Nieuwe-Wereldvertaling
van de
Heilige Schrift

ITALIË
ROME
MACEDONIË
Filippi
GRIEKEN-
LAND
ATHENE
Korinthe
Efeze
SICILIË
PATMOS
RHODOS
MALTA
KRETA
Middellandse Zee
(Grote Zee)
LIBIË
N
0 mijl
500
0 km
500

Zwarte Zee
ARARATGEBERGTE
KLEIN-AZIË
Hof van Eden?
Antiochië (in Pisidië)
ASSYRIË
MEDIË
Tarsus
Haran
NINEVÉ
Antiochië (in Syrië)
CYPRUS
SYRIË
Tigris
Eufraat
Sidon
Damaskus
Tyrus
Cesarea
BELOOFDE LAND
JERUZALEM
BABYLON
Susan
CHALDEA
MOAB
Kades
Ur
MEMPHIS
EDOM
Berg Sinaï
EGYPTE
ARABIË
Nijl
Rode Zee

bi12-O

Nieuwe-Wereldvertaling
van de
Heilige Schrift

Vertaald uit de herziene Engelse uitgave 1984,
van de *Nieuwe-Wereldvertaling van de Heilige Schrift*
— Herziene uitgave 1995, in de nieuwe spelling —

„Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah [יהוה, *JHWH*] gezegd: '. . . Ziet, ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vroegere dingen zullen niet in de geest worden teruggeroepen, noch zullen ze in het hart opkomen.' " — Jesaja 65:13, 17; zie ook 2 Petrus 3:13.

© 1969, 1986, 1990, 1992, 2004
WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY
OF PENNSYLVANIA

Nieuwe-Wereldvertaling van de Heilige Schrift

UITGEVERS
WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY
OF NEW YORK, INC.
Brooklyn, New York, U.S.A.

Complete Bijbel in het Afrikaans, Albanees, Arabisch, Armeens, Bemba, Bulgaars, Cebuano, Chichewa, Chinees (traditioneel), Chinees (vereenvoudigd), Deens, Duits, Efik, Engels (ook in braille), Fins, Frans, Georgisch, Grieks, Hongaars, Ibo, Iloko, Indonesisch, Italiaans, Japans, Joruba, Kinyarwanda, Kirgizisch, Kirundi, Koreaans, Kroatisch, Lingala, Macedonisch, Malagasi, Maltees, Nederlands, Noors, Ossetisch, Pedi, Pools, Portugees (ook in braille), Roemeens, Russisch, Samoaans, Servisch, Servisch (Latijns), Sesotho, Shona, Singalees, Sloveens, Slowaaks, Spaans (ook in braille), Sranantongo, Swahili, Tagalog, Tsjechisch, Tsonga, Tswana, Turks, Twi (Akuapem), Twi (Ashanti), Xhosa, Zoeloe en Zweeds

(Gedeeltelijk ook in Amerikaanse Gebarentaal [op dvd], Amharisch, Azerbeidzjaans, Azerbeidzjaans [cyrillisch], Birmaans [Myanmar], Braziliaanse Gebarentaal [op dvd], Chitonga, Chitumbuka, Colombiaanse Gebarentaal [op dvd], Congo, Creools [Haïti], Estisch, Ewe, Fiji, Guaraní, Gun, Hebreeuws, Hiligaynon, Hindi, Hirimotu, Italiaans braille, Italiaanse Gebarentaal [op dvd], Kanarees, Kaounde, Kazachs, Khmer [Cambodjaans], Kiluba, Kiribatisch, Koreaanse Gebarentaal [op dvd], Lets, Litouws, Lozi, Luganda, Luvale, Malayalam, Maya, Mexicaanse Gebarentaal [op dvd], Nepali, Oekraïens, Oezbeeks, Otetela, Pangasinan, Papiaments [Curaçao], Punjabi, Russische Gebarentaal [op dvd], Sango, Siswati, Solomoneilandenpidgin, Tamil, Tataars, Thais, Tigrinya, Tokpisin, Tongaans, Tshiluba, Tuvaluaans, Venda, Vietnamees en Waray-Waray)

Totale oplage van alle uitgaven van de *Nieuwe-Wereldvertaling:*
201.324.734 exemplaren

Druk 2006

Deze publicatie is niet voor de verkoop bestemd
maar wordt verschaft als onderdeel van het wereldwijde
Bijbelse onderwijzingswerk van Jehovah's Getuigen.

New World Translation of the Holy Scriptures
Dutch (*bi12*-O)

Made in Japan
Gedrukt in Japan

VOORWOORD

DE BIJBEL is een voor alle mensen op aarde geschreven openbaring die van de Soevereine Heer Jehovah afkomstig is. Dit door hem geïnspireerde boek vindt overal ter wereld weerklank omdat daarin het goede nieuws staat over Gods koninkrijk, dat vrede en rechtvaardigheid zal bewerkstelligen. De aarde zal een paradijs voor alle mensen worden. In de bijbel wordt uiteengezet dat God voor de gevallen mensenwereld liefdevol in bevrijding van de dood heeft voorzien door middel van het loskoopoffer van zijn Zoon, Jezus Christus. — Johannes 3:16.

De bijbel is oorspronkelijk geschreven in het Hebreeuws, het Aramees (een aan het Hebreeuws verwante taal) en het Grieks. Omdat tegenwoordig betrekkelijk weinig mensen deze talen begrijpen, is de noodzaak gerezen de Heilige Schrift over te zetten in thans gesproken talen om haar levengevende boodschap voor iedereen toegankelijk te maken.

Deze Nederlandse vertaling van de bijbel is gebaseerd op de in 1984 verschenen Engelse uitgave van de *Nieuwe-Wereldvertaling van de Heilige Schrift*. Ze bevat de 39 boeken van de Hebreeuws-Aramese Geschriften en de 27 boeken van de christelijke Griekse Geschriften. De New World Bible Translation Committee besloot deze twee gedeelten van de Heilige Schrift aan te duiden met een naam die gebaseerd is op de talen waarin ze oorspronkelijk werden geschreven in plaats van de gebruikelijke termen „Oude Testament” en „Nieuwe Testament” te bezigen. De bijbel is namelijk in werkelijkheid één boekwerk en geen enkel deel ervan is uit de tijd of „oud”. De erin opgetekende boodschap is vanaf het eerste boek in het Hebreeuwse gedeelte tot het laatste boek in het Griekse gedeelte consequent. Om de lezer bij zijn studie van de hele bijbel te helpen, bevat deze uitgave meer dan 125.000 verwijsteksten (kruisverwijzingen). Ook is er een uitgebreid appendix en een index van bijbelwoorden in opgenomen.

Aangezien in de bijbel de heilige wil van de Soevereine Heer van het universum wordt uiteengezet, zouden we hem zeer onteren, ja, het zou een belediging voor zijn majesteit en autoriteit zijn, als zijn unieke goddelijke naam, die in de Hebreeuwse tekst bijna 7000 maal duidelijk voorkomt, werd weggelaten of verdoezeld. Het voornaamste kenmerk van deze vertaling is dan ook dat de goddelijke naam weer op zijn rechtmatige plaats in de bijbeltekst is gezet. In de Hebreeuwse Geschriften is dit 6973 maal en in de christelijke Griekse Geschriften 237 maal gebeurd, waarbij de algemeen aanvaarde Nederlandse vorm „Jehovah” is gebruikt. Zie voor een studie van dit onderwerp het Appendix van deze uitgave.

De vertalers van dit werk, die de Goddelijke Auteur van de Heilige Geschriften liefhebben, voelen zich er vooral tegenover hem verantwoordelijk voor zijn gedachten en verklaringen zo nauwkeurig mogelijk over te brengen. Ze voelen zich ook verantwoordelijk tegenover de serieuze lezers die voor hun eeuwige redding aangewezen zijn op een vertaling van het geïnspireerde Woord van de Allerhoogste God. Het is onze oprechte hoop dat de lezer met behulp van deze vertaling de weg zal vinden tot eindeloos leven in de door de Almachtige tot stand gebrachte nieuwe wereld van rechtvaardigheid. — Jesaja 65:17; 2 Petrus 3:13.

— De uitgevers

De eerste Nederlandse uitgave verscheen in 1963 en bevatte slechts de 27 boeken van de christelijke Griekse Geschriften. Een complete uitgave in het Nederlands met een herziening van de Griekse Geschriften werd in 1969 gepubliceerd. Deze werd in 1986 herzien. Vervolgens verscheen in 1990 de herziene editie gebaseerd op de hierboven genoemde Engelse uitgave van 1984, waarna in 1992 een herziene uitgave volgde. De nu gereedgekomen uitgave 2006 bevat de tekst van de in 2004 uitgegeven editie met studieverwijzingen.

NAMEN EN VOLGORDE VAN DE BOEKEN
der Hebreeuws-Aramese Geschriften

Boek	Afkorting	Blz.
Genesis	Ge	7
Exodus	Ex	76
Leviticus	Le	135
Numeri	Nu	179
Deuteronomium	De	237
Jozua	Joz	289
Rechters (Richteren)	Re	323
Ruth	Ru	358
1 Samuël	1Sa	363
2 Samuël	2Sa	409
1 Koningen	1Kon	447
2 Koningen	2Kon	492
1 Kronieken	1Kr	535
2 Kronieken	2Kr	574
Ezra	Ezr	622
Nehemia	Ne	636
Esther	Es	655
Job	Job	666
Psalmen	Ps	712
Spreuken	Sp	836
Prediker	Pr	871
Hooglied	Hgl	882
Jesaja	Jes	887
Jeremia	Jer	962
Klaagliederen	Klg	1043
Ezechiël	Ez	1053
Daniël	Da	1126
Hosea	Ho	1148
Joël	Joë	1159
Amos	Am	1163
Obadja	Ob	1172
Jona	Jon	1173
Micha	Mi	1176
Nahum	Na	1182
Habakuk	Hab	1185
Zefanja	Ze	1188
Haggaï	Hag	1192
Zacharia	Za	1194
Maleachi	Mal	1207

der christelijke Griekse Geschriften

Boek	Afkorting	Blz.
Mattheüs	Mt	1211
Markus	Mr	1252
Lukas	Lu	1279
Johannes	Jo	1324
Handelingen	Han	1357
Romeinen	Ro	1401
1 Korinthiërs	1Kor	1420
2 Korinthiërs	2Kor	1438
Galaten	Ga	1450
Efeziërs	Ef	1457
Filippenzen	Fil	1463
Kolossenzen	Kol	1468
1 Thessalonicenzen	1Th	1472
2 Thessalonicenzen	2Th	1476
1 Timotheüs	1Ti	1478
2 Timotheüs	2Ti	1484
Titus	Tit	1487
Filemon	Flm	1490
Hebreeën	Heb	1491
Jakobus	Jak	1505
1 Petrus	1Pe	1510
2 Petrus	2Pe	1515
1 Johannes	1Jo	1518
2 Johannes	2Jo	1523
3 Johannes	3Jo	1524
Judas	Ju	1525
Openbaring	Opb	1526

GENESIS

1 In [het] begin[a] schiep[b] God[c]
de hemel en de aarde.[d]
2 De aarde nu bleek vormloos
en woest te zijn en er lag duister-
nis op het oppervlak van [de]
waterdiepte;[e] en Gods werkza-
me kracht bewoog zich heen en
weer[f] over de oppervlakte van de
wateren.[g]
3 Nu zei[h] God: „Er kome licht."
Toen kwam er licht.[i] **4** Daarna
zag God dat het licht goed was,
en God bracht een scheiding te-
weeg tussen het licht en de duis-
ternis.[j] **5** En God noemde het
licht voortaan Dag,[k] maar de
duisternis noemde hij Nacht.[l] En
het werd avond en het werd mor-
gen: een eerste dag.
6 Verder zei God: „Er kome
een uitpansel[m] tussen de wate-
ren en er kome scheiding tus-
sen de wateren en de wateren."[n]
7 Toen ging God ertoe over het
uitpansel te maken en scheiding
te maken tussen de wateren die
onder het uitpansel zouden zijn
en de wateren die boven het uit-
pansel[o] zouden zijn. En het werd
zo. **8** En God noemde het uit-
pansel voortaan Hemel.[p] En het
werd avond en het werd morgen:
een tweede dag.
9 Verder zei God: „Dat de wa-
teren onder de hemel in één
plaats verzameld worden en het
droge land te voorschijn kome."[q]
En het werd zo. **10** En God
noemde het droge land voort-
aan Aarde,[r] maar de verzameling
der wateren noemde hij Zeeën.[s]
Voorts zag God dat [het] goed
[was].[t] **11** Verder zei God: „De
aarde late gras uitspruiten, zaad-
dragende plantengroei,[u] vrucht-
bomen die vrucht opleveren naar
hun soort,[v] waarvan het zaad
erin is,[w] op de aarde." En het
werd zo. **12** En de aarde ging
gras voortbrengen, plantengroei
die zaad droeg naar zijn soort[x]
en bomen die vrucht opleverden,
waarvan het zaad erin is naar
haar soort.[a] Toen zag God dat
[het] goed [was]. **13** En het
werd avond en het werd morgen:
een derde dag.
14 Verder zei God: „Dat er [he-
mel]lichten komen aan het uit-
spansel van de hemel om schei-
ding te maken tussen de dag en
de nacht;[b] en ze moeten dienen
tot tekenen en voor [het vaststel-
len van] tijdperken en dagen en
jaren.[c] **15** En ze moeten dienen
tot [hemel]lichten aan het uit-
spansel van de hemel om op de
aarde te schijnen."[d] En het werd
zo. **16** En God ging ertoe over
de twee grote [hemel]lichten te
maken, het grootste [hemel]licht
om te heersen over de dag en het
kleinste [hemel]licht om te heer-
sen over de nacht, en ook de ster-
ren.[e] **17** Aldus plaatste God ze
aan het uitpansel van de he-
mel om op de aarde te schijnen,[f]
18 en om overdag en 's nachts te
heersen en om scheiding te ma-
ken tussen het licht en de duis-
ternis.[g] Toen zag God dat [het]
goed [was].[h] **19** En het werd
avond en het werd morgen: een
vierde dag.
20 Verder zei God: „Dat de wa-
teren een gewemel van levende
zielen[i] voortbrengen en dat vlie-
gende schepselen over de aar-
de vliegen langs het vlak van
het uitpansel van de hemel."[j]
21 En God ging ertoe over de
grote zeemonsters[k] te scheppen
en elke levende ziel die zich be-
weegt,[l] waarvan de wateren gin-
gen wemelen naar hun soort, en
elk gevleugeld vliegend schepsel
naar zijn soort.[m] Toen zag God
dat [het] goed [was]. **22** Daar-
op zegende God ze en zei: „Weest
vruchtbaar en wordt tot vele

HFDST. 1

a Heb 1:10
b Ps 148:5
Jes 45:18
Opb 4:11
c Ex 6:3
Ex 33:20
De 6:4
Mr 10:18
Jo 4:24
Ro 1:20
1Kor 8:4
1Ti 1:11
1Ti 2:5
Heb 9:24
1Jo 4:16
Opb 4:8
d Job 38:4
Ps 102:25
Jes 42:5
Opb 10:6
e Job 38:30
Sp 8:27
f Ps 33:6
Jes 40:26
g Ps 104:6
h Ps 33:9
i Jes 45:7
j Job 26:10
2Kor 4:6
k Ge 8:22
l Jer 33:20
m Ge 1:20
n Ps 33:7
2Pe 3:5
o Ge 7:11
Sp 8:28
p Ge 27:28
De 4:17
1Kon 8:35
q Job 38:11
Ps 104:8
Ps 136:6
r Ps 24:1
Ps 95:5
s Job 38:8
Sp 8:29
t De 32:4
1Ti 4:4
u Ge 1:29
Ps 72:16
Mt 13:32
v Lu 6:44
w Hag 2:19
Jak 3:12
x Le 19:19
Ps 104:14

2e kolom

a Ga 6:7
b De 4:19
Ps 148:3
c Ge 8:22
1Kr 23:31
Ps 104:19
d Jer 33:25
Ez 32:8
e Ps 8:3
Ps 136:8
Jer 31:35
f Jes 13:10
g Ps 74:16
Jes 45:7
h Ps 104:31
i Le 11:10

j Ge 2:19; Ge 9:10; De 4:17; Job 12:7; **k** Job 7:12; Ps 148:7; **l** Le 11:46; **m** Ge 7:14; Le 11:14; De 14:13; 1Kor 15:39.

en vult de wateren in de zeebekkens,[a] en laat de vliegende schepselen tot vele worden op de aarde." **23** En het werd avond en het werd morgen: een vijfde dag.

24 Verder zei God: „Laat de aarde[b] levende zielen voortbrengen naar hun soort: huisdieren[c] en zich bewegend[d] gedierte en wild gedierte[e] der aarde naar hun soort." En het werd zo. **25** En God ging ertoe over het wild gedierte der aarde te maken naar zijn soort en de huisdieren naar hun soort en al het zich bewegende gedierte van de aardbodem naar zijn soort.[f] Toen zag God dat [het] goed [was].

26 Verder zei God: „Laten wij[g] de mens maken naar ons beeld,[h] overeenkomstig onze gelijkenis,[i] en laten zij de vissen der zee en de vliegende schepselen van de hemel en de huisdieren en de gehele aarde en al het zich bewegende gedierte dat zich op de aarde beweegt, in onderworpenheid hebben."[j] **27** En God ging ertoe over de mens te scheppen naar zijn beeld, naar Gods beeld schiep hij hem;[k] als man en als vrouw schiep hij hen.[l] **28** Voorts zegende[m] God hen en God zei tot hen: „Weest vruchtbaar[n] en wordt tot velen en vult de aarde en onderwerpt[o] haar, en hebt de vissen der zee en de vliegende schepselen van de hemel en elk levend schepsel dat zich op de aarde beweegt, in onderworpenheid."[p]

29 Verder zei God: „Ziet, ik heb U alle zaaddragende plantengroei die op de oppervlakte van de gehele aarde is, en elke boom waar zaaddragende boomvrucht aan zit, gegeven.[q] U diene het tot voedsel.[r] **30** En aan al het wild gedierte der aarde en aan elk vliegend schepsel van de hemel en aan alles wat zich op de aarde beweegt, waarin leven als een ziel is, heb ik alle groene plantengroei tot voedsel gegeven."[s] En het werd zo.

HFDST. 1

a Ne 9:6; Ps 104:25
b Pr 3:20
c De 28:11; Oph 10:6
d Ge 6:7
e Ps 104:11; Mr 1:13
f Ge 7:14; Ps 148:10
g Ge 11:7; Sp 8:30; Jo 1:3; Kol 1:16
h Ge 9:6; 1Kor 11:7; Kol 3:10
i Ge 5:1; Han 17:29; Jak 3:9
j Ge 9:2
k Ps 139:14
l Mr 10:6; 1Kor 11:9
m Ps 107:38
n Ge 9:1; Le 26:9
o Ge 2:15
p Ps 8:6; Jes 11:9; Jak 3:7
q Job 36:31; Ps 145:16
r Ge 9:3; Ps 104:14; Han 14:17
s Ps 136:25; Ps 147:9; Mt 6:26

2e kolom

a De 32:4; Ps 104:24; 1Ti 4:4

HFDST. 2

b Ne 9:6; Ps 146:6; Jes 42:5; Za 12:1; Han 4:24
c Ex 31:17; Heb 4:4
d Ex 20:11
e Jes 45:18
f Mt 5:45
g Job 36:27
h Ps 135:7
i Ge 3:19; Ps 103:14; Pr 3:20; 1Kor 15:47
j Job 33:6; Jes 64:8
k Ge 7:22; Job 27:3; Job 33:4; Jes 42:5; Han 17:25
l Ez 18:4; 1Kor 15:45; 1Pe 3:20
m Ge 2:15; Ge 3:23; Jes 51:3; Ez 28:13
n Ge 1:26; Ps 139:14; Ro 9:20
o Ge 3:24
p Ge 2:17; Ge 3:22

31 Daarna zag God alles wat hij gemaakt had en zie! [het was] zeer goed.[a] En het werd avond en het werd morgen: een zesde dag.

2 Zo kwamen de hemel en de aarde en hun gehele leger tot voltooiing.[b] **2** En tegen de zevende dag kwam God tot de voltooiing van zijn werk dat hij gemaakt had, en hij ging ertoe over op de zevende dag te rusten van al zijn werk dat hij gemaakt had.[c] **3** Voorts zegende God de zevende dag en hij heiligde die, omdat hij daarop is blijven rusten van al zijn werk, dat God geschapen heeft om [het] te maken.[d]

4 Dit is [de] geschiedenis van de hemel en de aarde ten tijde dat ze werden geschapen, op de dag waarop Jehovah God aarde en hemel maakte.[e]

5 Nu was er nog geen enkele struik van het veld op de aarde te vinden en er ontsproot nog geen plantengroei van het veld, want Jehovah God had het niet laten regenen[f] op de aarde en er was geen mens om de aardbodem te bebouwen. **6** Maar een nevel[g] steeg gewoonlijk op uit de aarde en drenkte de gehele oppervlakte van de aardbodem.[h]

7 En Jehovah God ging ertoe over de mens te vormen uit stof[i] van de aardbodem[j] en in zijn neusgaten de levensadem[k] te blazen, en de mens werd een levende ziel.[l] **8** Voorts plantte Jehovah God een tuin in Eden,[m] tegen het oosten, en daar plaatste hij de mens die hij gevormd had.[n] **9** Zo liet Jehovah God uit de aardbodem allerlei geboomte ontspruiten, begeerlijk voor het gezicht en goed tot voedsel, en ook de boom des levens[o] in het midden van de tuin en de boom der kennis van goed en kwaad.[p]

10 Nu was er een rivier die van Eden uitging om de tuin van water te voorzien, en vandaar splitste ze zich voorts en werd als het ware tot vier hoofd[takken]. **11** De naam van de eerste is Pison; deze omstroomt het ge-

hele land Havila,[a] waar goud is.
12 En het goud van dat land is
goed.[b] Daar is ook het bdelliumhars[c] en de onyxsteen.[d] **13** En
de naam van de tweede rivier is
Gihon; deze omstroomt het gehele
land Kusch. **14** En de naam van
de derde rivier is Hiddekel;[e] deze
loopt ten oosten van Assyrië.[f] En
de vierde rivier is de Eufraat.[g]

15 Jehovah God nam nu de
mens en plaatste hem in de tuin
van Eden[h] om die te bebouwen en
er zorg voor te dragen.[i] **16** En
Jehovah God legde de mens ook
het volgende gebod op: „Van elke
boom van de tuin moogt gij tot
verzadiging eten.[j] **17** Maar wat
de boom der kennis van goed en
kwaad betreft, gij moogt daarvan niet eten, want op de dag
dat gij daarvan eet, zult gij beslist
sterven."[k]

18 Verder zei Jehovah God:
„Het is niet goed dat de mens alleen blijft. Ik zal een hulp voor
hem maken, als zijn tegenhanger."[l] **19** Nu vormde Jehovah
God uit de aardbodem al het wild
gedierte van het veld en elk vliegend schepsel van de hemel, en
vervolgens bracht hij ze tot de
mens om te zien hoe hij elk daarvan zou noemen; en zoals de mens
die dan noemde, elke levende
ziel,[m] dat was zijn naam.[n] **20** De
mens gaf dus namen aan alle
huisdieren en aan de vliegende
schepselen van de hemel en aan
al het wild gedierte van het veld,
doch voor de mens werd geen
hulp gevonden als zijn tegenhanger. **21** Daarom deed Jehovah
God een diepe slaap[o] op de mens
vallen, en terwijl hij sliep, nam hij
een van zijn ribben en sloot toen
het vlees over die plaats toe.
22 Daarna bouwde Jehovah God
de rib die hij uit de mens had genomen tot een vrouw en bracht
haar tot de mens.[p]

23 Toen zei de mens:

„Dit is eindelijk been van mijn
gebeente
En vlees van mijn vlees.[q]
Deze zal Mannin worden genoemd,
Omdat deze uit de man
werd genomen."[a]

24 Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten[b] en
hij moet zich hechten aan zijn
vrouw en zij moeten één vlees
worden.[c] **25** En zij bleven beiden naakt,[d] de mens en zijn
vrouw, en toch schaamden[e] zij
zich niet.

3 De slang[f] nu bleek het omzichtigste[g] te zijn van al het
wild gedierte van het veld dat Jehovah God gemaakt had.[h] Ze zei
dan tot de vrouw:[i] „Is het werkelijk zo dat God heeft gezegd dat
GIJ niet van elke boom van de
tuin moogt eten?"[j] **2** Hierop zei
de vrouw tot de slang: „Van de
vrucht der bomen van de tuin
mogen wij eten.[k] **3** Maar wat
[het eten] van de vrucht van de
boom die in het midden van de
tuin[l] staat betreft, God heeft gezegd: 'GIJ moogt daarvan niet
eten, neen, GIJ moogt ze niet aanraken, opdat GIJ niet sterft.'"[m]
4 Hierop zei de slang tot de
vrouw: „GIJ zult volstrekt niet
sterven.[n] **5** Want God weet dat
nog op de dag dat GIJ ervan eet,
UW ogen stellig geopend zullen
worden en GIJ stellig als God zult
zijn, KENNEND goed en kwaad."[o]
6 Dientengevolge zag de vrouw
dat de boom goed was tot voedsel en dat hij iets was waarnaar
het verlangen der ogen uitging, ja,
de boom was begeerlijk om naar
te kijken.[p] Zij nam dan van zijn
vrucht en ging ervan eten. Daarna
gaf zij er ook van aan haar man,
toen deze bij haar was, en hij ging
ervan eten.[q] **7** Toen werden de
ogen van hen beiden geopend en
zij gingen beseffen dat zij naakt[r]
waren. Zij naaiden daarom vijgenbladeren aan elkaar en maakten
zich lendebedekkingen.[s]
8 Later hoorden zij de stem
van Jehovah God, die omstreeks

HFDST. 2

a Ge 25:18; 1Sa 15:7
b Ge 13:2
c Nu 11:7
d Ex 25:7; 1Kr 29:2; Job 28:16
e Da 10:4
f Ge 10:11; Mi 5:6
g Ge 15:18; De 11:24
h Ge 3:24; Ez 28:13
i Ge 1:28; Ge 2:8; Ps 115:16
j Ge 2:9; Ge 3:2; Le 25:19
k Ge 3:19; Ps 146:4; Pr 9:5; Ez 18:4; Ro 5:12; 1Kor 15:22
l Sp 31:11; 1Kor 11:9; 1Ti 2:13
m Ge 9:10
n Ge 1:26; Ge 9:2; Ps 8:6
o 1Sa 26:12; Sp 18:22; Sp 19:14; Mr 10:9; 1Ti 2:13
q Ge 29:14; Re 9:2; 2Sa 5:1; 2Sa 19:12

2e kolom

a 1Kor 11:8
b Ge 24:58; Ps 45:10; Mr 10:7
c Sp 5:18; Mal 2:16; Mt 19:5; Ro 7:2; 1Kor 6:16; 1Kor 7:10; Ef 5:31; Heb 13:4
d Ge 3:7
e Ps 31:17

HFDST. 3

f 2Kor 11:3; Opb 12:9; Opb 20:2
g Mt 10:16
h Ge 1:24
i Ge 2:22; Nu 22:28
j Ge 2:17
k Ge 2:16
l Ge 2:9
m Ex 19:12
n Ge 5:5; Jo 8:44; 1Jo 3:8; Opb 21:8
o Ge 3:22; Jes 46:5; Fil 2:6
p Jak 1:14; 1Jo 2:16
q Ro 5:12; 2Kor 11:3; 1Ti 2:14

r Job 1:21; s Ge 3:21.

het winderige gedeelte van de
dag in de tuin wandelde,[a] waarop
de mens en zijn vrouw zich voor
het aangezicht van Jehovah God
tussen de bomen van de tuin gin-
gen verbergen.[b] **9** En Jehovah
God bleef de mens toeroepen en
tot hem zeggen: „Waar zijt gij?”[c]
10 Ten slotte zei hij: „Uw stem
hoorde ik in de tuin, maar ik
was bevreesd omdat ik naakt
was en daarom verborg ik mij.”[d]
11 Daarop zei hij: „Wie heeft
u verteld dat gij naakt[e] waart?
Hebt gij soms van de boom ge-
geten waarvan ik u geboden heb
niet te eten?”[f] **12** Vervolgens
zei de mens: „De vrouw die gij
hebt gegeven om bij mij te zijn,
zij heeft mij [van de vrucht] van
de boom gegeven en dus heb
ik gegeten.”[g] **13** Daarop zei Je-
hovah God tot de vrouw: „Wat
hebt gij nu gedaan?” Waarop de
vrouw antwoordde: „De slang
— die heeft mij bedrogen en dus
heb ik gegeten.”[h]
14 Nu zei Jehovah God tot de
slang:[i] „Omdat gij dit hebt ge-
daan, zijt gij de vervloekte on-
der alle huisdieren en onder al
het wild gedierte van het veld.
Op uw buik zult gij gaan en stof
zult gij eten al de dagen van
uw leven.[j] **15** En ik[k] zal vijand-
schap[l] stellen tussen u[m] en de
vrouw[n] en tussen uw zaad[o] en
haar zaad.[p] Hij[q] zal u[r] in de kop
vermorzelen[s] en gij[t] zult hem[u] in
de hiel vermorzelen.”[v]
16 Tot de vrouw zei hij: „Ik zal
de smart van uw zwangerschap[w]
zeer doen toenemen; met barens-
weeën zult gij kinderen voort-
brengen,[x] en uw sterke begeerte
zal naar uw man uitgaan, en hij
zal over u heersen.”[y]
17 En tot Ḁdam zei hij: „Om-
dat gij naar de stem van uw
vrouw hebt geluisterd en van de
boom zijt gaan eten waaromtrent
ik u geboden had:[z] ’Gij moogt
daarvan niet eten’, is de aard-
bodem om uwentwil vervloekt.[a]
Met smart zult gij de opbrengst
ervan eten al de dagen van uw
leven.[a] **18** En doorns en dis-
tels zal hij u voortbrengen,[b] en
gij moet de plantengroei van het
veld eten. **19** In het zweet van
uw aangezicht zult gij brood eten,
totdat gij tot de aardbodem terug-
keert, want daaruit werdt gij ge-
nomen.[c] Want stof zijt gij en tot
stof zult gij terugkeren.”[d]
20 Hierna gaf Ḁdam zijn vrouw
de naam Ḕva,[e] omdat zij de moe-
der moest worden van een ieder
die leeft.[f] **21** En Jehovah God
ging ertoe over voor Ḁdam en
voor zijn vrouw lange kleren van
vel te maken en hen te kleden.[g]
22 Verder zei Jehovah God: „Zie,
de mens is als een van ons gewor-
den wat het kennen van goed en
kwaad betreft,[h] en nu, opdat hij
niet zijn hand uitsteekt en wer-
kelijk ook [van de vrucht] van
de boom des levens[i] neemt en eet
en leeft tot onbepaalde tijd —”
23 Daarop zette Jehovah God
hem uit de tuin van Ḕden[j] om de
aardbodem te bebouwen, waaruit
hij genomen was.[k] **24** En aldus
dreef hij de mens uit en plaats-
te aan de oostzijde van de tuin
van Ḕden[l] de cherubs[m] en het
vlammende lemmer van een zich
voortdurend wentelend zwaard,
om de weg naar de boom des le-
vens te bewaken.

4 Ḁdam nu had gemeenschap
met Ḕva, zijn vrouw, en zij
werd zwanger.[n] Mettertijd baar-
de zij Ḳaïn[o] en zei: „Ik heb met
de hulp van Jehovah een man
voortgebracht.”[p] **2** Later baar-
de zij wederom, [namelijk] zijn
broer Ḁbel.[q]
En Ḁbel werd schaapherder,[r]
maar Ḳaïn werd landbouwer.[s]
3 Nu geschiedde het na verloop
van enige tijd dat Ḳaïn wat
vruchten van de aardbodem[t] als
een offergave aan Jehovah[u] ging
brengen. **4** Doch wat Ḁbel be-
treft, ook hij bracht enkele eer-
stelingen[v] van zijn kleinvee, ja,
hun vette stukken.[w] Terwijl Je-
hovah nu goedgunstig op Ḁbel en

HFDST. 3

a De 4:33; De 23:14; Han 7:31
b Da 10:7; Am 9:3; Heb 4:13; 1Jo 4:18
c Mi 6:9
d Ex 3:6
e Ge 2:25
f Ge 2:17
g 1Sa 15:24; Jak 1:14
h 2Kor 11:3; 1Ti 2:14
i Ge 3:1
j Jes 65:25; Mi 7:17
k Jes 35:4; Jes 43:11; Heb 10:31
l Ge 22:17; Jak 4:4; Ju 9; Opb 12:7; Opb 12:17
m Ez 28:14; Opb 12:9
n Jes 54:5; Ga 4:26; Opb 12:1
o Mt 23:33; Jo 8:44; 1Jo 3:10
p Ge 22:18; Ge 49:10; Ga 3:16; Ga 3:29
q Jo 18:37
r Opb 20:2
s Opb 20:10
t Heb 2:14
u Mi 5:1; Mt 27:50
v Han 3:15; Fil 2:8
w 1Kr 4:9
x Ge 35:16
y 1Kor 7:28
z Ge 2:17; Pr 12:13
a Ge 4:12; Ge 5:29

2e kolom

a Ps 127:2; Hag 1:6
b Heb 6:8
c Ge 2:7
d Job 34:15; Pr 3:20
e Ge 2:19; Ge 4:1
f Han 17:26
g Ge 3:7; Opb 3:18
h Ge 3:5; Fil 2:6
i Ge 2:9
j Ge 2:8
k Ge 2:5; Ge 3:19
l Ge 2:8; Ge 4:16
m Ps 80:1; Jes 37:16; Ez 10:4

HFDST. 4

n Ge 1:28
o Ju 11
p Ge 3:16; q Mt 23:35; r Ge 46:34; s Ge 3:23; t Ne 10:35; u Le 2:14; v Ex 13:12; w Le 3:9.

zijn offergave neerzag,[a] **5** zag
hij in het geheel niet goedgun-
stig op Kaïn en op diens offergave
neer.[b] Toen ontstak Kaïn in gro-
te toorn[c] en zijn gelaat betrok.
6 Hierop zei Jehovah tot Kaïn:
„Waarom zijt gij in toorn ont-
stoken en waarom is uw gelaat
betrokken? **7** Indien gij u tot
goeddoen keert, zal er dan geen
verheffing zijn?[d] Maar indien gij
u niet tot goeddoen keert, ligt
de zonde aan de ingang op de
loer, en haar sterke begeerte gaat
naar u uit;[e] en zult gij, van uw
zijde, ze overmeesteren?"[f]

8 Daarna zei Kaïn tot zijn
broer Abel: [„Laten wij het veld
ingaan."] Het geschiedde dan
toen zij op het veld waren, dat
Kaïn voorts zijn broer Abel aan-
viel en hem doodde.[g] **9** Nader-
hand zei Jehovah tot Kaïn: „Waar
is uw broer Abel?",[h] en hij zei:
„Ik weet het niet. Ben ik mijns
broeders hoeder?"[i] **10** Hierop
zei hij: „Wat hebt gij gedaan?
Luister! Het bloed van uw broer
roept luid tot mij van de aard-
bodem.[j] **11** En nu zijt gij ver-
vloekt [en] verbannen van de
aardbodem,[k] die zijn mond heeft
geopend om het bloed van uw
broer uit uw hand[l] te ontvangen.
12 Wanneer gij de aardbodem be-
bouwt, zal hij u zijn kracht niet
teruggeven.[m] Een zwerveling en
een vluchteling zult gij worden
op de aarde."[n] **13** Hierop zei
Kaïn tot Jehovah: „Mijn straf
voor [mijn] dwaling is te groot
om te dragen. **14** Zie, gij ver-
drijft mij heden feitelijk van de
oppervlakte van de aardbodem,
en ik zal voor uw aangezicht
verborgen zijn;[o] en ik moet een
zwerveling[p] en vluchteling wor-
den op de aarde, en het is wel
zeker dat een ieder die mij vindt,
mij zal doden."[q] **15** Hierop zei
Jehovah tot hem: „Om die reden
moet een ieder die Kaïn doodt,
zevenvoudig wraak ondergaan."[r]

Jehovah dan stelde voor Kaïn
een teken in, opdat verhinderd
werd dat iemand die hem vond,
hem zou [dood]slaan.[a] **16** Daar-
op ging Kaïn weg van het aan-
gezicht van Jehovah[b] en vestigde
zich in het land der Vluchtelling-
schap, ten oosten van Eden.

17 Naderhand had Kaïn ge-
meenschap met zijn vrouw[c] en zij
werd zwanger en baarde Henoch.
Daarna ging hij een stad bouwen
en noemde de naam van de stad
naar de naam van zijn zoon He-
noch.[d] **18** Later werd aan He-
noch Irad geboren. En Irad werd
de vader van Mehujaël, en Mehu-
jaël werd de vader van Methu-
saël, en Methusaël werd de vader
van Lamech.

19 En Lamech nam zich voorts
twee vrouwen. De naam van de
eerste was Ada en de naam van
de tweede was Zilla. **20** Metter-
tijd baarde Ada Jabal. Hij bleek
de stamvader te zijn van hen die
in tenten wonen[e] en vee hebben.[f]
21 En de naam van zijn broer
was Jubal. Hij bleek de stamvader
te zijn van allen die de harp[g] en
de schalmei[h] hanteren. **22** Wat
Zilla betreft, ook zij baarde, en
wel Tubal-Kaïn, de smeder van
allerlei gereedschap van koper en
ijzer.[i] En de zuster van Tubal-
Kaïn was Naäma. **23** Dienten-
gevolge stelde Lamech deze woor-
den op voor zijn vrouwen Ada en
Zilla:

„Hoort mijn stem, gij vrouwen
van Lamech;
Leent het oor aan wat ik
zeg:
Een man heb ik gedood om
het verwonden van mij,
Ja, een jonge man om een
slag mij toegebracht.
24 Indien Kaïn zevenvoudig ge-
wroken dient te worden,[j]
Dan Lamech zevenenzeven-
tigvoudig."

25 Voorts had Adam wederom
gemeenschap met zijn vrouw,
waarop zij een zoon baarde en
hem de naam Seth[k] gaf, want, zo
zei zij: „God heeft een ander zaad
gesteld in de plaats van Abel,

HFDST. 4

a Heb 11:4
b Am 5:22
c Sp 14:30; Sp 15:18; Sp 27:4
d Lu 14:11; 1Pe 5:6
e Sp 11:6; Jak 1:14
f Pr 8:13; Ez 18:27
g Mt 23:35; 1Jo 3:12; Ju 11
h Ps 10:13; Sp 28:13
i Ps 50:20; Sp 17:17
j Ge 18:20; 2Kon 9:26; Jes 26:21; Heb 12:24
k Ezr 7:26
l Ge 9:5
m Ge 3:17; Le 26:20; De 28:18
n De 28:65; Sp 28:17; Ho 9:17
o Job 34:29; Jes 59:2; Mi 3:4
p Ps 36:11
q Ro 12:19
r Ge 4:24; De 32:35; Heb 10:30

2e kolom

a Ez 9:6
b Ps 34:16
c Ge 5:4
d 2Sa 18:18; Ps 49:11
e Ge 25:27; Heb 11:9
f Ge 13:7; De 3:19
g Ps 33:2; 1Kor 14:7
h Job 21:12; Ps 150:4
i De 27:5; 2Sa 12:31; Jes 2:4
j Ge 4:15; Le 19:18
k Ge 5:3

omdat Kaïn hem heeft gedood."[a]
26 En ook aan Seth werd een
zoon geboren, en hij gaf hem ver-
volgens de naam Enos.[b] In die
tijd werd er een begin mee ge-
maakt de naam van Jehovah aan
te roepen.[c]

5 Dit is het boek van Adams ge-
schiedenis. Op de dag waar-
op God Adam schiep, maakte
hij hem naar de gelijkenis van
God.[d] **2** Als man en als vrouw
schiep hij hen.[e] Daarna zegende
hij hen en gaf hun de naam Mens[f]
op de dag waarop zij geschapen
werden.[g]
3 En Adam leefde voorts hon-
derd dertig jaar. Toen werd hij
de vader van een zoon naar zijn
gelijkenis, naar zijn beeld, en hij
gaf hem de naam Seth.[h] **4** En
de dagen van Adam nadat hij de
vader van Seth was geworden,
werden achthonderd jaar. Intus-
sen werd hij de vader van zonen
en dochters.[i] **5** Zo bedroegen al
de dagen van Adam die hij leefde,
negenhonderd dertig jaar en hij
stierf.[j]
6 En Seth leefde voorts hon-
derd vijf jaar. Toen werd hij de va-
der van Enos.[k] **7** En nadat Seth
de vader van Enos was geworden,
leefde hij nog achthonderd ze-
ven jaar. Intussen werd hij de
vader van zonen en dochters.
8 Zo bedroegen al de dagen van
Seth negenhonderd twaalf jaar
en hij stierf.
9 En Enos leefde voorts negen-
tig jaar. Toen werd hij de vader
van Kenan.[l] **10** En nadat Enos
de vader van Kenan was gewor-
den, leefde hij nog achthonderd
vijftien jaar. Intussen werd hij
de vader van zonen en dochters.
11 Zo bedroegen al de dagen van
Enos negenhonderd vijf jaar en
hij stierf.
12 En Kenan leefde voorts ze-
ventig jaar. Toen werd hij de
vader van Mahalalel.[m] **13** En
nadat Kenan de vader van Ma-
halalel was geworden, leefde hij
nog achthonderd veertig jaar. In-
tussen werd hij de vader van zo-
nen en dochters. **14** Zo bedroe-
gen al de dagen van Kenan
negenhonderd tien jaar en hij
stierf.
15 En Mahalalel leefde voorts
vijfenzestig jaar. Toen werd hij
de vader van Jered.[a] **16** En na-
dat Mahalalel de vader van Je-
red was geworden, leefde hij nog
achthonderd dertig jaar. Intus-
sen werd hij de vader van zonen
en dochters. **17** Zo bedroegen
al de dagen van Mahalalel acht-
honderd vijfennegentig jaar en
hij stierf.
18 En Jered leefde voorts hon-
derd tweeënzestig jaar. Toen
werd hij de vader van Henoch.[b]
19 En nadat Jered de vader van
Henoch was geworden, leefde hij
nog achthonderd jaar. Intussen
werd hij de vader van zonen en
dochters. **20** Zo bedroegen al
de dagen van Jered negenhon-
derd tweeënzestig jaar en hij
stierf.
21 En Henoch leefde voorts
vijfenzestig jaar. Toen werd hij de
vader van Methusalah.[c] **22** En
nadat Henoch de vader van Me-
thusalah was geworden, wandel-
de hij nog driehonderd jaar met
de [ware] God. Intussen werd hij
de vader van zonen en dochters.
23 Zo bedroegen al de dagen van
Henoch driehonderd vijfenzestig
jaar. **24** En Henoch bleef met
de [ware] God[d] wandelen.[e] Toen
was hij niet meer, want God nam
hem weg.[f]
25 En Methusalah leefde voorts
honderd zevenentachtig jaar.
Toen werd hij de vader van La-
mech.[g] **26** En nadat Methusalah
de vader van Lamech was gewor-
den, leefde hij nog zevenhon-
derd tweeëntachtig jaar. Intussen
werd hij de vader van zonen en
dochters. **27** Zo bedroegen al de
dagen van Methusalah negenhon-
derd negenenzestig jaar en hij
stierf.
28 En Lamech leefde voorts
honderd tweeëntachtig jaar. Toen
werd hij de vader van een zoon.
29 En hij gaf hem vervolgens de

HFDST. 4

a Ge 4:8
Mt 23:35
Heb 11:4

b Ge 5:6
Lu 3:38

c Ex 20:7
2Kon 19:16

HFDST. 5

d Ge 1:26
1Kor 11:7
Jak 3:9

e Ge 1:27
Mr 10:6

f Ge 7:21
Pr 3:21
Han 17:30
1Kor 15:39

g Ge 1:27
Ge 2:23
De 4:32
Jes 45:12
Mt 19:4

h Ge 4:25
1Kr 1:1

i Ge 6:1

j Ge 2:17
Ge 3:19
Ps 146:4
Sp 21:16
Pr 6:6
Pr 9:5
Ez 18:4
Ro 6:23
1Kor 15:22

k Ge 4:26
Lu 3:38

l 1Kr 1:2

m Lu 3:37

2e kolom

a 1Kr 1:2
Lu 3:37

b 1Kr 1:3
Ju 14

c 1Kr 1:3
Lu 3:37

d Ge 6:9
De 13:4
Ju 14
Ju 15

e De 8:6
Re 2:22
Ps 15:2
Sp 2:7
Mi 6:8
Kol 1:10
1Th 2:12
3Jo 4

f De 34:6
Jo 3:13
Heb 11:5

g 1Kr 1:3
Lu 3:36

naam Noach[a] en zei: „Deze zal ons troost schenken voor ons werk en voor de smart van onze handen ten gevolge van de aardbodem, die door Jehovah vervloekt is."[b] **30** En nadat Lamech de vader van Noach was geworden, leefde hij nog vijfhonderd vijfennegentig jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters. **31** Zo bedroegen al de dagen van Lamech zevenhonderd zevenenzeventig jaar en hij stierf.

32 En Noach werd vijfhonderd jaar oud. Daarna werd Noach de vader van Sem,[c] Cham[d] en Jafeth.[e]

6 Nu geschiedde het toen de mensen talrijk begonnen te worden op de oppervlakte van de aardbodem en er dochters aan hen werden geboren,[f] **2** dat de zonen van de [ware] God[g] de dochters der mensen gingen gadeslaan[h] [en bemerkten] dat zij mooi waren; en zij gingen zich vrouwen nemen, namelijk allen die zij verkozen. **3** Daarna zei Jehovah: „Voorwaar, mijn geest[i] zal niet voor onbepaalde tijd ten aanzien van de mens werkzaam zijn,[j] omdat hij toch vlees[k] is. Bijgevolg zullen zijn dagen honderd twintig jaar bedragen."[l]

4 De Nefilim bleken in die dagen op de aarde te zijn, en ook nog daarna, toen de zonen van de [ware] God betrekkingen met de dochters der mensen bleven hebben en dezen hun zonen baarden; dit waren de sterke mannen die er oudtijds waren, de mannen van vermaardheid.

5 Dientengevolge zag Jehovah dat de slechtheid van de mens overvloedig was op de aarde en dat elke neiging[m] van de gedachten van zijn hart te allen tijde alleen maar slecht was.[n] **6** En Jehovah gevoelde spijt[o] dat hij mensen op de aarde gemaakt had, en het krenkte hem in zijn hart.[p] **7** Daarom zei Jehovah: „Ik zal de mensen, die ik heb geschapen,[q] van de oppervlakte van de aardbodem wegvagen, van mens tot huisdier, tot het zich bewegende gedierte en tot het vliegende schepsel van de hemel toe,[a] want waarlijk, ik heb er spijt van dat ik hen heb gemaakt."[b] **8** Maar Noach vond gunst in de ogen van Jehovah.

9 Dit is de geschiedenis van Noach.

Noach was een rechtvaardig man.[c] Hij betoonde zich onberispelijk onder zijn tijdgenoten. Noach wandelde met de [ware] God.[d] **10** Mettertijd werd Noach de vader van drie zonen: Sem, Cham en Jafeth.[e] **11** En de aarde werd verdorven voor de ogen van de [ware] God[f] en de aarde werd met geweldpleging[g] vervuld. **12** God zag de aarde dus en zie! ze was verdorven,[h] want alle vlees had zijn weg op de aarde verdorven.[i]

13 Daarna zei God tot Noach: „Het einde van alle vlees is voor mijn aangezicht gekomen,[j] omdat door hun toedoen de aarde vol van geweldpleging is; en zie, ik verderf hen met de aarde.[k] **14** Maak voor u een ark van hout van een harsachtige boom.[l] Gij zult afdelingen in de ark maken, en gij moet haar van binnen en van buiten met teer[m] bedekken. **15** En zo zult gij haar maken: driehonderd el[n] de lengte van de ark, vijftig el haar breedte en dertig el haar hoogte. **16** Gij zult een *tsohar* [dak of venster] maken voor de ark, en gij zult haar voltooien tot een el naar boven, en de ingang van de ark zult gij in haar zijkant aanbrengen;[o] gij zult haar maken met een beneden[verdieping], een tweede [verdieping] en een derde [verdieping].

17 En wat mij betreft, zie, ik breng de geweldige watervloed[p] over de aarde om alle vlees waarin de levenskracht[q] werkzaam is, van onder de hemel te verderven. Alles wat op de aarde is, zal de laatste adem uitblazen.[r] **18** En ik wil mijn verbond met u

HFDST. 5

a Ge 7:1 Ez 14:14 Mt 24:37 Heb 11:7 1Pe 3:20 2Pe 2:5
b Ge 3:17
c Ge 10:21 Ge 11:10 Lu 3:36
d Ge 6:10 Ge 10:6
e Ge 10:2 Ge 10:21

HFDST. 6

f Ge 1:28
g Job 1:6 Job 38:7 2Pe 2:4 Ju 6
h Job 31:1 Jak 1:14
i Ro 9:22 1Pe 3:20
j Ge 7:4
k Ps 78:39 Jo 3:6
l Ro 9:22 1Pe 3:20 2Pe 3:9
m Ge 8:21 Jak 3:15
n Pr 7:29 Jer 17:9 Mt 15:19
o Ex 32:14 1Sa 15:11
p Ps 78:40 Ps 95:10
q Ge 1:27 Ge 5:1 De 4:32

2e kolom

a Ge 7:3
b Ho 4:3
c Ge 7:1 Ez 14:14 Heb 11:7
d Ps 37:37 Lu 1:6 2Pe 2:5
e Ge 5:32
f Heb 4:13
g Ps 11:5
h Opb 11:18
i Mt 24:38 2Pe 2:5
j Ez 7:2 Am 8:2 1Pe 4:7
k Ge 7:4
l Heb 11:7
m Ge 14:10 Ex 2:3
n Ge 7:20 De 3:11
o Ge 7:16
p Ge 1:7 Ge 7:6 Mt 24:39 2Pe 2:5
q Ge 7:15 Pr 3:19
r Ge 7:21 Ps 104:29

oprichten; en gij moet in de ark
gaan, gij en uw zonen en uw
vrouw en de vrouwen van uw zo-
nen met u.[a] **19** En van elk le-
vend schepsel van alle soort van
vlees[b] zult gij er twee van elk
in de ark brengen om ze met
u in het leven te houden.[c] Man-
netje en wijfje zullen het zijn.
20 Van de vliegende schepselen
naar hun soort en van de huisdie-
ren naar hun soort,[d] van al het
zich bewegende gedierte van de
aardbodem naar zijn soort, zullen
er twee van elk daar bij u naar
binnen gaan om ze in het leven
te houden.[e] **21** En wat u aan-
gaat, neem u allerlei voedsel dat
gegeten wordt;[f] en gij moet het
bij u opzamelen, en het moet u
en hun tot voedsel dienen."[g]
22 Toen deed Noach naar alles
wat God hem geboden had. Juist
zo deed hij.[h]

7 Daarna zei Jehovah tot Noach:
„Ga in de ark, gij en uw ge-
hele huisgezin,[i] want gíj zijt, naar
ik heb gezien, rechtvaardig voor
mijn aangezicht te midden van dit
geslacht.[j] **2** Van al het rein ge-
dierte moet gij er telkens zeven
tot u nemen, het mannetje en
zijn wijfje;[k] en van al het gedierte
dat niet rein is, slechts twee, het
mannetje en zijn wijfje; **3** ook
van de vliegende schepselen van
de hemel telkens zeven, mannetje
en wijfje,[l] om nageslacht in het le-
ven te houden op de oppervlakte
van de gehele aarde.[m] **4** Want
over nog slechts zeven dagen laat
ik het veertig dagen en veertig
nachten[n] regenen[o] op de aarde;
en ik wil al het bestaande dat ik
gemaakt heb, van de oppervlakte
van de aardbodem wegvagen."[p]
5 Toen deed Noach naar alles wat
Jehovah hem geboden had.

6 En Noach was zeshonderd
jaar oud toen de geweldige wa-
tervloed over de aarde kwam.[q]
7 Noach dan ging vóór [het los-
breken van] de wateren van de
geweldige vloed naar binnen, en
zijn zonen en zijn vrouw en de
vrouwen van zijn zonen met
hem, de ark in.[a] **8** Van al het
rein gedierte en van al het ge-
dierte dat niet rein is en van
de vliegende schepselen en alles
wat zich op de aardbodem be-
weegt,[b] **9** kwamen er telkens
twee tot Noach in de ark, man-
netje en wijfje, juist zoals God
Noach geboden had. **10** En ze-
ven dagen later geschiedde het
dan ook dat de wateren van de
geweldige vloed over de aarde
kwamen.

11 In het zeshonderdste jaar
van Noachs leven, in de tweede
maand, op de zeventiende dag
van de maand, op deze dag wer-
den alle bronnen van de grote
waterdiepte opengebroken en
werden de sluizen van de hemel
geopend.[c] **12** En de stortregen
op de aarde hield veertig dagen
en veertig nachten[d] aan. **13** Op
diezelfde dag ging Noach naar
binnen, en Sem en Cham en Ja-
feth, Noachs zonen,[e] en de vrouw
van Noach en de drie vrouwen
van zijn zonen met hem, de ark
in;[f] **14** zij en al het wild ge-
dierte naar zijn soort,[g] en alle
huisdieren naar hun soort, en
al het zich bewegende gedierte
dat zich op de aarde beweegt,
naar zijn soort,[h] en elk vliegend
schepsel naar zijn soort,[i] elke
vogel, elk gevleugeld schepsel.[j]
15 En ze bleven tot Noach in
de ark komen, twee aan twee,
van alle soort van vlees waarin
de levenskracht werkzaam was.[k]
16 En die naar binnen gingen,
mannetje en wijfje van alle soort
van vlees, begaven zich naar bin-
nen, juist zoals God hem gebo-
den had. Daarna sloot Jehovah
de deur achter hem.[l]

17 En de geweldige vloed hield
veertig dagen aan op de aarde,
en de wateren bleven toenemen
en gingen de ark dragen, en
ze dreef hoog boven de aarde.
18 En de wateren kregen de
overhand en bleven zeer toene-
men op de aarde, maar de ark
bleef op de oppervlakte van de

HFDST. 6

a Ge 7:13
Jes 26:20

b Ge 8:17
1Kor 15:39

c 1Pe 3:20

d Ge 1:25
Ge 7:14

e Ge 7:15

f Ge 1:30
Jes 11:7

g Ge 1:29

h Ex 40:16
Heb 11:7
1Jo 5:3

HFDST. 7

i Sp 11:21
2Pe 2:5

j Ps 91:14
Ps 101:6
Mal 3:18
Heb 10:38
1Pe 3:12
2Pe 2:9

k Le 11:3
De 14:4

l Ge 8:19

m Ge 7:23

n Ge 7:12

o Ge 2:5
Job 37:6

p Ge 2:19
Ge 6:7
Ge 6:17

q Ge 8:13

2e kolom

a Lu 17:27
Heb 11:7

b Ge 6:20

c Ge 1:7
Ge 8:2

d 1Kon 19:8

e Ge 9:18
1Kr 1:4

f Ge 6:18
1Pe 3:20
2Pe 2:5

g Ge 1:24

h Ge 6:7

i Le 11:14

j Ge 9:10

k Ge 6:17
Ps 146:4
Pr 3:19

l Jes 26:20

wateren[a] gaan. **19** En de wateren hadden zozeer de overhand op de aarde dat alle hoge bergen die er onder de ganse hemel waren, bedekt werden.[b] **20** Tot vijftien el erboven hadden de wateren de overhand en de bergen werden bedekt.[c]

21 Alle vlees dan dat zich op de aarde bewoog, blies de laatste adem uit,[d] van de vliegende schepselen en van de huisdieren en van het wild gedierte en van al het gewemel dat op de aarde wemelde, benevens alle mensen.[e] **22** Alles waarin de adem van de levenskracht werkzaam was in zijn neusgaten, namelijk alles wat op de droge grond was, stierf.[f] **23** Zo vaagde hij al het bestaande dat op de oppervlakte van de aardbodem was weg, van mens tot viervoetig gedierte, tot het zich bewegende gedierte en tot het vliegende schepsel van de hemel toe, en ze werden van de aarde weggevaagd;[g] en alleen Noach en zij die met hem in de ark waren, bleven over.[h] **24** En de wateren behielden honderd vijftig dagen de overhand op de aarde.

8 Daarna dacht[i] God aan Noach en aan al het wild gedierte en alle huisdieren die met hem in de ark waren,[j] en God deed een wind over de aarde gaan, en de wateren gingen zakken.[k] **2** En de bronnen van de waterdiepte[l] en de sluizen[m] van de hemel werden toegesloten, en aldus werd de stortregen uit de hemel tegengehouden. **3** Toen liepen de wateren terug van de aarde, geleidelijk teruglopend; en na verloop van honderd vijftig dagen ontbraken de wateren.[n] **4** En in de zevende maand, op de zeventiende dag van de maand, kwam de ark[o] op de bergen van Ararat[p] te rusten. **5** En de wateren bleven geleidelijk zakken tot de tiende maand. In de tiende maand, op de eerste van de maand, verschenen de toppen van de bergen.[q]

HFDST. 7

a Ps 69:15
b Job 12:15 2Pe 3:6
c Ps 104:6
d Ge 6:17
e Lu 17:27
f Ge 6:17 Ge 7:15 Job 27:3 Pr 3:19 Jes 42:5
g Ge 6:7
h Sp 2:21 Mt 24:37 1Pe 3:20 2Pe 2:9 2Pe 3:6

HFDST. 8

i Ge 19:29 Ex 2:24 1Sa 1:19 Ps 94:14
j Ge 6:20 Heb 11:7
k Ps 33:7
l Ge 7:11 Sp 8:28
m 2Kon 7:2
n Job 38:11 Jer 5:22
o Ge 7:18
p 2Kon 19:37
q Ge 7:20

2e kolom

a Ge 6:16
b Ge 6:20 Le 11:15 1Kon 17:4 Job 38:41
c Ps 55:6
d Ge 7:19
e Ne 8:15
f Ge 7:20 Ge 8:3
g Jer 48:28
h Ge 7:11
i Ge 1:9
j Ex 14:21
k Ge 7:7 1Pe 3:20 2Pe 2:5
l Ge 7:15 1Kor 15:39
m Ge 1:20 Ge 2:19 Ge 6:20
n Ge 1:25

6 Het geschiedde dan na verloop van veertig dagen, dat Noach ertoe overging het venster[a] van de ark dat hij gemaakt had, te openen. **7** Daarna zond hij een raaf[b] uit, en deze bleef buiten vliegen, gaande en terugkerend, totdat de wateren van de aarde waren opgedroogd.

8 Later zond hij een duif[c] van zich weg om te zien of de wateren al afgenomen waren van de oppervlakte van de aardbodem. **9** En de duif vond geen rustplaats voor haar voetzool en keerde daarom tot hem terug in de ark, want de wateren waren nog op de oppervlakte van heel de aarde.[d] Daarop stak hij zijn hand uit en pakte ze beet en haalde ze bij zich in de ark. **10** Toen wachtte hij nog eens zeven dagen, en opnieuw zond hij de duif uit de ark. **11** Naderhand kwam de duif omstreeks de avondtijd bij hem en zie! er was een vers geplukt olijfblad[e] in haar snavel, en aldus kwam Noach te weten dat de wateren afgenomen waren van de aarde.[f] **12** Voorts wachtte hij nog eens zeven dagen. Toen zond hij de duif uit, maar ze kwam niet meer bij hem terug.[g]

13 In het zeshonderd eerste jaar[h] nu, in de eerste maand, op de eerste dag van de maand, geschiedde het dat de wateren van de aarde waren weggevloeid; daarop verwijderde Noach de bedekking van de ark en keek, en zie, de oppervlakte van de aardbodem was drooggevallen.[i] **14** En in de tweede maand, op de zevenentwintigste dag van de maand, was de aarde helemaal droog geworden.[j]

15 Nu sprak God tot Noach en zei: **16** „Ga uit de ark, gij en uw vrouw en uw zonen en de vrouwen van uw zonen met u.[k] **17** Breng elk levend schepsel dat bij u is van alle soort van vlees,[l] van de vliegende schepselen[m] en van de viervoetige dieren[n] en van al het zich bewegende gedierte dat zich

op de aarde beweegt,[a] met u naar
buiten, daar ze moeten wemelen
op de aarde en vruchtbaar moeten
zijn en tot vele moeten worden op
de aarde."[b]
18 Daarop ging Noach naar
buiten, en ook zijn zonen[c] en zijn
vrouw en de vrouwen van zijn
zonen met hem. **19** Elk levend
schepsel, al het zich bewegende
gedierte en elk vliegend schep-
sel, alles wat zich op de aarde be-
weegt, naar hun families gingen
ze uit de ark.[d] **20** Voorts bouw-
de Noach een altaar[e] voor Jeho-
vah en nam enkele van alle reine
dieren[f] en van alle reine vliegen-
de schepselen[g] en bracht brand-
offers op het altaar.[h] **21** Toen
rook Jehovah een rustig stem-
mende geur,[i] en daarom zei Jeho-
vah in zijn hart:[j] „Nooit meer zal
ik wegens de mens kwaad over
de aardbodem afroepen,[k] want de
neiging[l] van 's mensen hart is
slecht van zijn jeugd af;[m] en nooit
meer zal ik al wat leeft een slag
toedienen, juist zoals ik heb ge-
daan.[n] **22** Want al de dagen dat
de aarde blijft, zullen zaaiing en
oogst, en koude en hitte, en zo-
mer en winter, en dag en nacht,
nimmer ophouden."[o]

9 Vervolgens zegende God
Noach en zijn zonen en zei
tot hen: „Weest vruchtbaar en
wordt tot velen en vult de aarde.[p]
2 En een vrees voor U en een ver-
schrikking voor U zal blijven op
elk levend schepsel van de aarde
en op elk vliegend schepsel van
de hemel, op alles wat zich op
de aardbodem beweegt, en op
alle vissen van de zee. In UW
hand zijn ze nu gegeven.[q] **3** Al
het zich bewegende gedierte dat
leeft, mag U tot voedsel dienen.[r]
Zoals in het geval van de groe-
ne plantengroei, geef ik dit al-
les werkelijk aan U.[s] **4** Alleen
vlees met zijn ziel[t] — zijn
bloed[u] — moogt GIJ niet eten.[v]
5 En bovendien zal ik UW bloed
van UW zielen terugeisen. Van
de hand van elk levend schepsel
zal ik het terugeisen; en van de

HFDST. 8

a Ge 1:24
Ge 9:2
b Ge 1:22
Ps 144:13
c Ge 6:10
d Ge 7:14
Ps 36:6
e Ge 12:7
Ge 22:9
Ge 26:25
f Ge 7:2
Le 20:25
De 14:4
g De 14:11
h Le 1:10
Le 1:14
Le 17:11
De 27:6
i Le 26:31
Ez 20:41
Ef 5:2
Heb 13:16
j Ge 6:6
k Ge 3:17
Ge 5:29
l De 31:21
1Kr 28:9
m Ge 6:5
Pr 7:20
Mt 15:19
n Ge 6:17
Jes 54:9
o Ge 1:14
Pr 1:4
Jer 33:20

HFDST. 9

p Ge 1:28
Ge 8:17
q Ge 1:26
Jak 3:7
r 1Ti 4:3
s Ge 1:29
t Ge 1:30
Le 17:11
Le 17:14
u Le 17:10
v Le 3:17
Le 7:26
Le 17:13
De 12:16
De 12:23
Han 15:20
Han 15:29
Han 21:25

2e kolom

a Ge 4:10
Ex 21:12
Nu 35:31
Opb 19:2
b Ex 20:13
Nu 35:12
Nu 35:30
De 19:6
2Sa 4:11
Mt 24:30
Opb 21:8
c Ge 1:28
Ge 10:32
d Ge 9:15
Jes 54:9
e Ge 6:18
Ge 9:18
f Ge 8:1
Ge 8:17
g Ge 8:21
h Ex 3:12
i Ez 1:28
Opb 4:3

hand van de mens, van de hand
van een ieder die zijn broeder
is, zal ik de ziel van de mens te-
rugeisen.[a] **6** Al wie het bloed
van een mens vergiet, diens
eigen bloed zal door de mens
vergoten worden,[b] want naar
Gods beeld heeft hij de mens
gemaakt. **7** En wat U aangaat,
weest vruchtbaar en wordt tot
velen, doet de aarde van U weme-
len en wordt tot velen daarop."[c]
8 Verder zei God tot Noach en
tot zijn zonen met hem: **9** „En
ik voor mij, zie, ik richt mijn
verbond[d] met ulieden op en met
UW nageslacht na U,[e] **10** en met
elke levende ziel die bij U is, van
het gevogelte, van de viervoetige
dieren en van alle levende schep-
selen der aarde met U, van al wat
uit de ark gegaan is tot elk le-
vend schepsel van de aarde toe.[f]
11 Ja, ik richt waarlijk mijn ver-
bond met U op: Nooit meer zal
alle vlees door wateren van een
geweldige vloed worden afgesne-
den, en nooit meer zal er een ge-
weldige vloed komen om de aar-
de te verderven."[g]
12 En God voegde eraan toe:
„Dit is het teken[h] van het ver-
bond dat ik geef tussen mij en U
en elke levende ziel die bij U is,
voor de geslachten tot onbepaal-
de tijd. **13** Voorwaar, mijn re-
genboog[i] plaats ik in de wolk, en
die moet dienen tot een teken
van het verbond tussen mij en de
aarde. **14** En het moet geschie-
den dat wanneer ik een wolk
over de aarde breng, de regen-
boog ook stellig in de wolk zal
verschijnen. **15** En ik zal stel-
lig aan mijn verbond denken,[j] dat
tussen mij en U en elke leven-
de ziel van alle vlees[k] bestaat; en
nooit meer zullen de wateren tot
een geweldige vloed worden om
alle vlees te verderven.[l] **16** En
de regenboog moet in de wolk
komen,[m] en ik zal hem stellig
zien om te denken aan het ver-
bond tot onbepaalde tijd[n] tussen

j Le 26:42; Jes 54:9; k 1Kor 15:39; l Ge 8:21;
m Job 38:36; n Ps 105:8; Ps 111:5.

God en elke levende ziel onder
alle vlees dat op de aarde is."[a]
17 En God zei wederom tot
Noach: „Dit is het teken van het
verbond dat ik heb opgericht tus-
sen mij en alle vlees dat op de
aarde is."[b]
18 En Noachs zonen,[c] die uit
de ark kwamen, waren Sem en
Cham en Jafeth. Later was Cham
de vader van Kanaän.[d] **19** Deze
drie waren Noachs zonen, en uit
dezen heeft de gehele bevolking
van de aarde zich verspreid.[e]
20 Nu begon Noach als land-
man[f] en ging een wijngaard plan-
ten.[g] **21** Voorts dronk hij van de
wijn en raakte bedwelmd,[h] waar-
op hij zich midden in zijn tent
ontblootte. **22** Later zag Cham,[i]
de vader van Kanaän, de naakt-
heid van zijn vader[j] en ging het
aan zijn twee broers buiten ver-
tellen.[k] **23** Sem en Jafeth namen
toen een mantel[l] en legden die
over hun beider schouders en lie-
pen achterwaarts naar binnen. Al-
dus bedekten zij de naaktheid
van hun vader, terwijl hun ge-
zicht afgewend was, en zij zagen
de naaktheid van hun vader niet.[m]
24 Ten slotte ontwaakte Noach
uit zijn wijn[roes] en hij kwam
te weten wat zijn jongste zoon
hem had aangedaan. **25** Hierop
zei hij:

„Vervloekt zij Kanaän.[n]
Hij worde de minste slaaf van
zijn broeders."[o]

26 En hij voegde eraan toe:

„Gezegend zij Jehovah,[p] Sems
God,
En Kanaän worde hem tot
slaaf.[q]

27 Moge God overvloedig ruimte
schenken aan Jafeth,
En moge hij verblijven in de
tenten van Sem.[r]
Kanaän worde ook hem tot
slaaf."

28 En Noach leefde na de ge-
weldige vloed nog driehonderd
vijftig jaar.[s] **29** Zo bedroegen
al de dagen van Noach negenhon-
derd vijftig jaar en hij stierf.[t]

HFDST. 9

a De 7:9
Heb 6:18
b Ge 9:13
c Ge 5:32
Ge 7:7
Ge 10:1
d Ge 10:6
e 1Kr 1:4
1Pe 3:20
f Ge 2:15
2Ti 2:6
g De 20:6
h Ge 19:35
Sp 23:35
i 1Kr 1:8
j Le 18:7
Ez 22:10
k Sp 12:13
Sp 17:9
Ef 5:3
l Ge 37:34
Ex 22:27
m Ex 20:12
Le 19:32
Jes 58:7
n Le 18:3
De 7:1
De 27:16
Ro 1:27
o Joz 17:13
p Ex 18:10
De 8:10
1Kon 1:48
1Kr 29:20
Lu 1:68
q Joz 9:23
Re 1:28
1Kon 9:21
r 1Kr 1:5
s Ge 7:6
t Heb 11:7

2e kolom

HFDST. 10

a 1Kr 1:4
Lu 3:36
b Ge 9:19
c Ez 38:6
Ga 1:2
d Ez 38:2
e 2Kon 17:6
Jes 13:17
f Za 9:13
g Jes 66:19
Ez 27:13
h Ps 120:5
Ez 32:26
i 1Kr 1:5
j Jer 51:27
k 1Kr 1:6
l Ez 27:14
Ez 38:6
m Ez 27:7
n 1Kon 10:22
Jon 1:3
o Jes 23:1
p 1Kr 1:7
q 1Kr 1:8
r Ge 50:11
s Jer 46:9
Na 3:9
t Nu 34:2
u Ps 72:10
v Ez 27:22
w 1Kr 1:9
x 1Kr 1:10
y Ps 35:4
z Ge 11:9
a Ezr 4:9

10 En dit is de geschiedenis
van Noachs zonen:[a] Sem,
Cham en Jafeth.
Nu werden hun zonen geboren
na de geweldige vloed.[b] **2** De
zonen van Jafeth waren Gomer[c]
en Magog[d] en Madai[e] en Javan[f]
en Tubal[g] en Mesech[h] en Tiras.[i]
3 En de zonen van Gomer
waren Askenaz[j] en Rifath[k] en To-
garma.[l]
4 En de zonen van Javan wa-
ren Elisa[m] en Tarsis,[n] Kittim[o] en
Dodanim.[p]
5 Uit dezen heeft de bevolking
van de eilanden der natiën zich
in hun landen verspreid, elk naar
zijn taal, naar hun families, vol-
gens hun natiën.
6 En de zonen van Cham wa-
ren Kusch[q] en Mizraïm[r] en Put[s]
en Kanaän.[t]
7 En de zonen van Kusch wa-
ren Seba[u] en Havila en Sabta en
Raëma[v] en Sabtecha.
En de zonen van Raëma wa-
ren Scheba en Dedan.[w]
8 En Kusch werd de vader
van Nimrod.[x] Hij maakte er
een begin mee een geweldige
te worden op de aarde. **9** Hij
deed zich kennen als een gewel-
dig jager gekant tegen Jehovah.
Daarom zegt men wel: „Zoals
Nimrod, een geweldig jager ge-
kant tegen Jehovah."[y] **10** En
het begin van zijn koninkrijk
werd Babel[z] en Erech[a] en Akkad
en Kalne, in het land Sinear.[b]
11 Van dat land trok
hij naar Assyrië[c] en ondernam
de bouw van Ninevé[d] en Reho-
both-Ir en Kalah **12** en Resen
tussen Ninevé en Kalah; dit is
de grote stad.
13 En Mizraïm[e] werd de va-
der van Ludim[f] en Anamim en
Lehabim en Naftuhim[g] **14** en
Pathrusim[h] en Kasluhim[i] (uit
wie de Filistijnen[j] zijn voortge-
komen) en Kaftorim.[k]

---

b Da 1:2; c Mi 5:6; d Jon 3:3; Mt 12:41; e 1Kr 1:8; f Jer 46:9; g 1Kr 1:11; h Ez 29:14; i 1Kr 1:12; j Joz 13:3; Jer 47:4; k De 2:23.

15 En Kanaän werd de vader
van Sidon,[a] zijn eerstgeborene,
en Heth[b] **16** en de Jebusiet[c]
en de Amoriet[d] en de Girgasiet
17 en de Heviet[e] en de Arkiet
en de Siniet **18** en de Arva-
diet[f] en de Zemariet en de Ha-
mathiet;[g] en later werden de
families van de Kanaäniet ver-
strooid. **19** De grens dan van
de Kanaäniet strekte zich uit
van Sidon tot aan Gerar,[h] nabij
Gaza,[i] tot aan Sodom en Gomor-
ra[j] en Adma[k] en Zeboïm,[l] nabij
Lasa. **20** Dit waren de zonen
van Cham naar hun families,
naar hun talen, in hun landen,
volgens hun natiën.

21 En ook aan Sem, de voor-
vader van alle zonen van Heber,[m]
de broer van Jafeth, de oudste,
werd nakroost geboren. **22** De
zonen van Sem waren Elam[n] en
Assur[o] en Arpachsad[p] en Lud
en Aram.

23 En de zonen van Aram wa-
ren Uz en Hul en Gether en
Mas.[q]

24 En Arpachsad werd de va-
der van Selah,[r] en Selah werd de
vader van Heber.

25 En aan Heber werden
twee zonen geboren. De naam
van de een was Peleg,[s] omdat
in zijn dagen de aarde verdeeld
werd;[t] en de naam van zijn
broer was Joktan.[u]

26 En Joktan werd de vader
van Almodad en Selef en Ha-
zarmaveth en Jerah[v] **27** en
Hadoram en Uzal en Dikla[w]
28 en Obal en Abimaël en
Scheba[x] **29** en Ofir[y] en Ha-
vila[z] en Jobab;[a] al dezen wa-
ren de zonen van Joktan.

30 Hun woonplaats dan strekte
zich uit van Mesa tot aan Sefar,
het bergland van het Oosten.

31 Dit waren de zonen van
Sem naar hun families, naar hun
talen, in hun landen, naar hun
natiën.[b]

32 Dit waren de families van
de zonen van Noach naar hun
familieafstamming, volgens hun
natiën, en uit dezen hebben de
natiën zich na de geweldige vloed
over de aarde verspreid.[a]

11 De gehele aarde nu had
nog steeds één taal en
één woordenschat. **2** Voorts ge-
schiedde het dat zij, toen zij oost-
waarts trokken, ten slotte een
valleivlakte ontdekten in het
land Sinear,[b] en daar gingen zij
wonen. **3** Toen zeiden zij tot
elkaar: „Komaan! Laten wij bak-
stenen maken en ze door ver-
hitting bakken.” Zo diende bak-
steen hun tot [bouw]steen, maar
asfalt diende hun tot mortel.[c]
4 Nu zeiden zij: „Komaan! Laten
wij een stad voor ons bouwen en
ook een toren waarvan de top tot
in de hemel reikt,[d] en laten wij
ons een beroemde naam maken,[e]
opdat wij niet over de gehele op-
pervlakte der aarde worden ver-
strooid.”[f]

5 Toen daalde Jehovah neer
om de stad en de toren die de
mensenzonen hadden gebouwd,
te zien.[g] **6** Daarna zei Jehovah:
„Zie! Zij zijn één volk en er is
één taal voor hen allen,[h] en dit
beginnen zij te doen. Wel, nu zal
niets van wat zij wellicht van
plan zijn te doen, onbereikbaar
voor hen zijn.[i] **7** Kom dan! La-
ten wij[j] afdalen en daar hun taal
verwarren,[k] opdat zij niet naar
elkaars taal luisteren.”[l] **8** Bij-
gevolg verstrooide Jehovah hen
vandaar over de gehele opper-
vlakte der aarde,[m] en geleide-
lijk staakten zij de bouw van
de stad.[n] **9** Daarom werd haar
naam Babel[o] genoemd, omdat Je-
hovah daar de taal van de ge-
hele aarde had verward, en van-
daar had Jehovah hen over de
gehele oppervlakte der aarde
verstrooid.[p]

10 Dit is de geschiedenis van
Sem.[q]

Sem was honderd jaar oud toen
hij twee jaar na de geweldige
vloed de vader van Arpachsad[r]
werd. **11** En nadat Sem de

HFDST. 10
a Joz 13:6; Mr 7:24
b Ge 25:10; Ge 27:46
c Re 1:21
d Ge 15:16; De 3:8
e Joz 11:3
f Ez 27:11
g 1Kon 8:65; Za 9:2
h Ge 20:1
i Joz 15:47; Han 8:26
j Ge 13:10; Ge 19:24; 2Pe 2:6; Ju 7
k De 29:23
l Ge 14:8
m Ge 11:17
n Ezr 4:9; Han 2:9
o Ez 27:23
p Ge 11:10
q 1Kr 1:17
r Ge 11:12; Lu 3:35
s Ge 11:16
t Ge 11:9
u 1Kr 1:19
v 1Kr 1:20
w 1Kr 1:21
x 1Kr 1:22
y 1Kon 9:28; 1Kon 10:11; 1Kr 29:4
z Ge 2:11; Ge 25:18
a 1Kr 1:23
b Ge 10:5

2e kolom
a Ge 9:7; Ge 9:19; Han 17:26

HFDST. 11
b Ge 10:10; Da 1:2
c Ex 1:14; Ex 2:3
d Am 9:2
e Ps 49:11; Da 4:30; Jo 5:44
f Ge 9:1; Lu 1:51
g Ge 18:21; Ps 11:4; Heb 4:13
h Ge 11:1
i Pr 7:29; 1Kor 1:19
j Ge 1:26; Sp 8:30
k Job 5:12; Ps 33:10; Ps 55:9
l Ge 10:5
m De 32:8; Lu 1:51
n Job 12:14; Ps 127:1
o Jer 50:1; 1Pe 5:13
p Ps 68:30; Lu 1:51
q Ge 6:10; 1Kr 1:4; Lu 3:36
r Ge 10:22; 1Kr 1:17.

vader van Arpachsad was geworden, leefde hij nog vijfhonderd jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.[a]

12 En Arpachsad leefde vijfendertig jaar. Toen werd hij de vader van Selah.[b] **13** En nadat Arpachsad de vader van Selah was geworden, leefde hij nog vierhonderd drie jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

14 En Selah leefde dertig jaar. Toen werd hij de vader van Heber.[c] **15** En nadat Selah de vader van Heber was geworden, leefde hij nog vierhonderd drie jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

16 En Heber leefde voorts vierendertig jaar. Toen werd hij de vader van Peleg.[d] **17** En nadat Heber de vader van Peleg was geworden, leefde hij nog vierhonderd dertig jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

18 En Peleg leefde voorts dertig jaar. Toen werd hij de vader van Rehu.[e] **19** En nadat Peleg de vader van Rehu was geworden, leefde hij nog tweehonderd negen jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

20 En Rehu leefde voorts tweeendertig jaar. Toen werd hij de vader van Serug.[f] **21** En nadat Rehu de vader van Serug was geworden, leefde hij nog tweehonderd zeven jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

22 En Serug leefde voorts dertig jaar. Toen werd hij de vader van Nahor.[g] **23** En nadat Serug de vader van Nahor was geworden, leefde hij nog tweehonderd jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

24 En Nahor leefde voorts negenentwintig jaar. Toen werd hij de vader van Terah.[h] **25** En nadat Nahor de vader van Terah was geworden, leefde hij nog honderd negentien jaar. Intussen werd hij de vader van zonen en dochters.

26 En Terah leefde voorts zeventig jaar, waarna hij de vader van Abram,[a] Nahor[b] en Haran werd.

27 En dit is de geschiedenis van Terah.

Terah werd de vader van Abram, Nahor en Haran; en Haran werd de vader van Lot.[c] **28** Later stierf Haran, terwijl hij zich in gezelschap van zijn vader Terah bevond, in zijn geboorteland, in Ur[d] der Chaldeeën.[e] **29** En Abram en Nahor namen zich voorts vrouwen. De naam van Abrams vrouw was Sarai,[f] terwijl de naam van Nahors vrouw Milka[g] was, [zij was] de dochter van Haran, de vader van Miilka en de vader van Jiska. **30** Maar Sarai bleef onvruchtbaar;[h] zij had geen kind.

31 Daarna nam Terah zijn zoon Abram en Lot, de zoon van Haran, zijn kleinzoon,[i] en Sarai,[j] zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram, en zij trokken met hem uit Ur der Chaldeeën om naar het land Kanaän[k] te gaan. Na verloop van tijd kwamen zij te Haran[l] en gingen daar wonen. **32** En de dagen van Terah werden tweehonderd vijf jaar. Toen stierf Terah in Haran.

12 Nu zei Jehovah tot Abram: „Trek weg uit uw land en van uw bloedverwanten vandaan en uit het huis van uw vader, naar het land dat ik u zal tonen;[m] **2** en ik zal u tot een grote natie maken en u zegenen en ik wil uw naam groot maken; en bewijs een zegen te zijn.[n] **3** En ik zal stellig zegenen wie u zegenen, en wie kwaad over u afsmeekt, zal ik vervloeken,[o] en alle families van de aardbodem zullen zich stellig door bemiddeling van u zegenen.”[p]

4 Daarop ging Abram, juist zoals Jehovah tot hem gesproken had, en Lot ging met hem mee. En Abram was vijfenzeventig jaar oud toen hij uit Haran

HFDST. 11

a Ge 10:21
b Ge 10:24; 1Kr 1:18; Lu 3:35
c Ge 10:21; 1Kr 1:18
d Ge 10:25; 1Kr 1:19
e 1Kr 1:25; Lu 3:35
f Lu 3:35
g 1Kr 1:26
h Ge 11:32; Lu 3:34

2e kolom

a Ge 12:7; Ge 15:6; Ge 17:5; Ge 18:19; Jo 8:39; Ro 4:11; Ga 3:16; Heb 11:17; Jak 2:23
b Joz 24:2
c Ge 12:4; Ge 19:1; 2Pe 2:7
d Ge 15:7; Ne 9:7
e 2Kon 24:2; Han 7:4
f Ge 12:11; Ge 17:15; Ge 20:12; 1Pe 3:6
g Ge 22:20; Ge 24:15
h Ge 16:2; Ge 18:11; Ro 4:19; Heb 11:11
i Ge 11:27
j Ge 12:5; Ge 16:1
k Ge 9:26; Ge 10:19; Ge 12:7; Nu 34:2; Han 13:19
l Ge 12:4; Ge 27:43; Han 7:2

HFDST. 12

m Joz 24:3; Han 7:4
n Ge 13:16; Ge 15:5; Ge 17:5; Ge 22:17; Heb 6:14
o Ge 27:29; Ex 23:22; Nu 24:9
p Za 8:23; Lu 1:73; Han 3:25; Ga 3:8

wegtrok.[a] **5** Zo nam Abram zijn
vrouw Sarai[b] en Lot, de zoon
van zijn broer,[c] en alle have die
zij vergaard hadden[d] en de zie-
len die zij in Haran verworven
hadden, en zij begaven zich op
weg om naar het land Kanaän[e]
te gaan. Ten slotte kwamen zij
in het land Kanaän aan. **6** En
Abram trok vervolgens het land
door tot de plek Sichem,[f] in de
nabijheid van de grote bomen
van Moré;[g] en in die tijd was
de Kanaäniet in het land. **7** Nu
verscheen Jehovah aan Abram
en zei: „Aan uw zaad[h] zal ik dit
land geven."[i] Toen bouwde hij
daar een altaar voor Jehovah, die
hem verschenen was. **8** Later
trok hij vandaar naar het berg-
land ten oosten van Bethel[j] en
sloeg zijn tent op tussen Bethel
in het westen en Ai[k] in het oos-
ten. Vervolgens bouwde hij daar
een altaar voor Jehovah[l] en ging
de naam van Jehovah aanroe-
pen.[m] **9** Daarna brak Abram op
en trok vervolgens van kampe-
ment tot kampement naar de Ne-
geb.[n]

10 Nu ontstond er hongers-
nood in het land en Abram zak-
te af naar Egypte om daar als
vreemdeling te vertoeven,[o] want
de hongersnood was zwaar in het
land.[p] **11** Zodra hij nu op het
punt stond Egypte binnen te
trekken, geschiedde het dat hij
tot zijn vrouw Sarai zei: „Zie
toch! Ik weet heel goed dat gij
een vrouw zijt schoon van ui-
terlijk.[q] **12** Daarom zal het on-
getwijfeld gebeuren dat de Egyp-
tenaren u zullen zien en zullen
zeggen: 'Dit is zijn vrouw.' En
zij zullen mij stellig doden, maar
u zullen zij in het leven houden.
13 Zeg alstublieft dat gij mijn
zuster zijt,[r] opdat het mij ter wil-
le van u goed moge gaan, en dank
zij u zal mijn ziel stellig in le-
ven blijven."[s]

14 Het gebeurde dan zodra
Abram Egypte binnentrok, dat
de Egyptenaren de vrouw za-
gen [en bemerkten] dat zij zeer
schoon was. **15** Mettertijd za-
gen ook de vorsten van Farao
haar en zij gingen haar roemen
bij Farao, zodat de vrouw naar
het huis van Farao werd gehaald.
16 En hij behandelde Abram
goed ter wille van haar, en hij
kwam in het bezit van schap-
en en runderen en ezels en
dienstknechten en dienstmaag-
den en ezelinnen en kamelen.[a]
17 Toen sloeg Jehovah Farao en
zijn huis met grote plagen[b]
wegens Sarai, Abrams vrouw.[c]
18 Daarop riep Farao Abram en
zei: „Wat hebt gij mij nu aange-
daan? Waarom hebt gij mij niet
verteld dat zij uw vrouw was?[d]
19 Waarom hebt gij gezegd: 'Zij
is mijn zuster',[e] zodat ik op het
punt stond haar mij tot vrouw
te nemen? En nu, hier hebt gij
uw vrouw. Neem haar en ga!"
20 En Farao vaardigde aan man-
nen bevelen betreffende hem uit,
waarop zij hem en zijn vrouw en
al wat hij had, uitgeleide deden.[f]

13 Hierna trok Abram uit
Egypte op, hij en zijn
vrouw en al wat hij had, en Lot
met hem, naar de Negeb.[g] **2** En
Abram was rijkelijk voorzien van
kudden en zilver en goud.[h] **3** En
van kampement tot kampement
trekkend, ging hij uit de Negeb
weg en naar Bethel, naar de plaats
waar zijn tent eerst had gestaan,
tussen Bethel en Ai,[i] **4** naar de
plaats van het altaar dat hij daar
oorspronkelijk had gemaakt;[j] en
Abram ging daar de naam van
Jehovah aanroepen.[k]

5 Nu bezat Lot, die met Abram
meetrok, ook schapen en run-
deren en tenten. **6** Daarom liet
het land niet toe dat zij allen bij
elkaar woonden, want hun have
was talrijk geworden en zij kon-
den niet allen bij elkaar wonen.[l]
7 En er ontstond ruzie tussen
de hoeders van Abrams vee en de
hoeders van Lots vee; en in die
tijd woonden de Kanaäniet en de
Fereziet in het land.[m] **8** Derhal-
ve zei Abram tot Lot:[n] „Laat er
alstublieft niet voortdurend ruzie

HFDST. 12

a Heb 11:8
b Ge 11:29
c Ge 11:31
d Ge 13:6; Pr 5:19
e Ge 26:3
f Han 7:16
g Ge 35:4; De 11:30
h Ge 3:15; Ge 21:12; Ge 28:14; Ro 9:7; Ga 3:16
i Ge 13:15; Ge 15:7; Ge 17:8; De 34:4
j Ge 28:19; Ge 31:13
k Ge 13:3; Jos 7:2
l Ge 8:20; Ge 35:3
m Ge 26:25; Sp 18:10; Ro 10:13
n Ge 20:1; Ge 24:62
o Ge 47:4; De 23:7; Ps 105:13; Han 7:6
p Ge 26:1
q Ge 26:7
r Ge 12:19
s Ge 20:12

2e kolom

a Ge 20:14; Ge 24:35
b 1Sa 5:11
c Ge 11:29; Ge 17:15; Ge 23:19
d Ro 7:3
e Ge 20:2; Ge 20:12
f Ps 105:14

HFDST. 13

g Ge 12:9; Ge 20:1
h Ge 24:35; De 8:18
i Ge 12:8; Jos 7:2
j Ge 12:7
k Ge 21:33; Jes 12:4; Ro 10:13
l Ge 36:7
m Ge 10:19; Ge 15:18
n Ge 11:27

zijn tussen mij en u en tussen
mijn veehoeders en uw veehoe-
ders, want wij mannen zijn broe-
ders.[a] **9** Staat niet het hele land
tot uw beschikking? Scheid u als-
tublieft van mij af. Indien gij naar
links gaat, dan wil ik naar rechts
gaan; maar indien gij naar rechts
gaat, dan wil ik naar links gaan."[b]
10 Lot dan sloeg zijn ogen op en
zag het gehele Jordaandistrict,[c]
dat de gehele streek rijk aan wa-
ter was, voordat Jehovah Sodom
en Gomorra verdierf, als de tuin
van Jehovah,[d] als het land Egyp-
te, tot aan Zoar[e] toe. **11** Toen
koos Lot het gehele Jordaandis-
trict voor zich, en Lot verplaats-
te zijn kamp naar het oosten. Zo
scheidden zij zich van elkaar af.
12 Abram woonde in het land Ka-
naän, maar Lot woonde te midden
van de steden van het District.[f]
Ten slotte sloeg hij zijn tenten
nabij Sodom op. **13** En de man-
nen van Sodom waren slecht en
waren grove zondaars tegen Jeho-
vah.[g]

14 En Jehovah zei tot Abram,
nadat Lot zich van hem had af-
gescheiden: „Sla alstublieft uw
ogen op en kijk van de plaats
waar gij zijt naar het noorden
en naar het zuiden en naar het
oosten en naar het westen,[h]
15 want het gehele land waar-
naar gij kijkt, zal ik aan u en aan
uw zaad geven, tot onbepaalde
tijd.[i] **16** En ik wil uw zaad ma-
ken als de stofdeeltjes van de
aarde, zodat indien een mens
in staat zou zijn de stofdeeltjes
van de aarde te tellen, uw zaad
ook geteld zou kunnen worden.[j]
17 Sta op, trek het land door
in zijn lengte en in zijn breed-
te, want aan u zal ik het geven."[k]
18 Abram bleef dus in tenten wo-
nen. Naderhand ging hij wonen
te midden van de grote bomen
van Mamré,[l] die in Hebron[m] zijn;
en daar bouwde hij vervolgens
een altaar voor Jehovah.[n]

14 Nu gebeurde het in de da-
gen van Amrafel, de ko-
ning van Sinear,[o] Arioch, de ko-
ning van Ellasar, Kedorlaomer,[p]
de koning van Elam,[a] en Tideal,
de koning van Gojim,[b] **2** dat de-
zen oorlog voerden tegen Bera,
de koning van Sodom,[c] en tegen
Birsa, de koning van Gomorra,[d]
Sineab, de koning van Adma,[e]
en Semeber, de koning van Ze-
boïm,[f] en de koning van Bela (dat
wil zeggen Zoar).[g] **3** Deze allen
rukten als bondgenoten[h] op naar
de Laagvlakte van Siddim,[i] dat
is de Zoutzee.[j]

4 Twaalf jaar hadden zij Kedor-
laomer gediend, maar het derti-
ende jaar rebelleerden zij. **5** En in
het veertiende jaar kwam Kedor-
laomer, en ook de koningen die
met hem waren, en zij brachten
nederlagen toe aan de Refaïeten
in Asteroth-Karnaïm,[k] en aan
de Zuzieten in Ham, en aan de
Emieten[l] in Schavé-Kirjathaïm,
6 en aan de Horieten[m] in hun ge-
bergte Seïr,[n] tot aan El-Paran,[o]
dat aan [de rand van] de wildernis
ligt. **7** Toen keerden zij om en
kwamen te En-Mispat, dat is Ka-
des,[p] en versloegen het gehele
veld van de Amalekieten[q] en ook
de Amorieten[r] die in Hazezon-
Tamar[s] woonden.

8 Toen trok de koning van So-
dom uit, en ook de koning van
Gomorra en de koning van Adma
en de koning van Zeboïm en de
koning van Bela (dat wil zeggen
Zoar), en zij schaarden zich te-
gen hen in slagorde in de Laag-
vlakte van Siddim,[t] **9** tegen
Kedorlaomer, de koning van
Elam, en Tideal, de koning van
Gojim, en Amrafel, de koning
van Sinear, en Arioch, de koning
van Ellasar;[u] vier koningen te-
gen de vijf. **10** De Laagvlakte
van Siddim[v] nu was vol asfalt-
putten;[w] en toen de koningen van
Sodom en Gomorra[x] de vlucht
namen, vielen zij voorts daar-
in, en de overigen vluchtten
naar het bergland.[y] **11** Daarop
namen de overwinnaars alle have
van Sodom en Gomorra en al hun
voedsel en gingen heen.[z] **12** Zij
namen ook Lot, de zoon van

HFDST. 13

a Ps 133:1
Sp 15:18
Ro 12:10
b Sp 17:14
Ro 12:18
Heb 12:14
c Ge 19:28
d Ge 2:9
Jes 51:3
Ez 36:35
e Ge 19:22
f Ge 19:29
g Ge 18:20
Ge 19:5
Ro 1:27
2Pe 2:6
Ju 7
h De 34:1
i Ge 12:7
Ge 15:18
Ge 24:7
Ex 33:1
j Ge 12:2
Ge 15:5
Ex 1:7
De 26:5
Heb 11:12
k De 34:4
Joz 12:7
l Ge 18:1
Ge 23:19
Ge 25:9
m Ge 23:2
n Ge 12:7

HFDST. 14

o Ge 10:10
p Ge 14:17

2e kolom

a Ge 10:22
b Ge 14:9
c Ge 10:19
Ge 13:12
2Pe 2:6
d Ge 13:10
Ge 18:20
Ju 7
e Ho 11:8
f De 29:23
g De 34:3
h Re 20:11
i Ge 14:10
j De 3:17
k De 1:4
l De 2:10
m De 2:12
n Ge 36:8
o Ge 21:21
p Nu 20:1
q Ge 36:12
1Sa 15:2
r Ge 10:16
s 2Kr 20:2
t Ge 14:3
u Ge 14:1
v Ge 14:3
w Ge 11:3
Ex 2:3
x De 29:23
y Ge 19:30
z Ge 14:16

Abrams broer, en zijn have mee
en vervolgden hun weg. Hij woon-
de toen in Sodom.[a]
13 Daarna kwam een man die
ontkomen was [het] aan Abram,
de Hebreeër,[b] meedelen. Hij
hield toen verblijf te midden van
de grote bomen van Mamré, de
Amoriet,[c] de broer van Eskol
en de broer van Aner;[d] en zij
waren bondgenoten van Abram.
14 Aldus kreeg Abram te horen
dat zijn broeder gevangengenom-
men was.[e] Daarop monsterde hij
zijn geoefende mannen,[f] drie-
honderd achttien slaven, gebo-
ren in zijn huis,[g] en zette de
achtervolging in tot Dan[h] toe.
15 En 's nachts ging hij ertoe
over zijn strijdkrachten, hij en
zijn slaven, tegen hen te verde-
len,[i] en aldus versloeg hij hen en
bleef hen achtervolgen tot Hoba
toe, dat ten noorden van Damas-
kus ligt. **16** Voorts bracht hij
alle have terug,[j] en hij bracht ook
zijn broeder Lot en diens have en
ook de vrouwen en het volk te-
rug.[k]
17 Toen ging de koning van
Sodom uit, hem tegemoet, nadat
hij was teruggekeerd van het
verslaan van Kedorlaomer en de
koningen die met hem waren,
naar de Laagvlakte van Schavé,
dat is de Laagvlakte van de ko-
ning.[l] **18** En Melchizedek,[m] de
koning van Salem,[n] bracht brood
en wijn,[o] en hij was priester van
de Allerhoogste God.[p] **19** Toen
zegende hij hem en zei:

„Gezegend zij Abram van de
Allerhoogste God,[q]
Voortbrenger van hemel en
aarde;[r]
20 En gezegend zij de Allerhoog-
ste God,[s]
Die uw onderdrukkers in
uw hand heeft geleverd!"[t]

Daarop gaf Abram hem een tien-
de van alles.[u]
21 Daarna zei de koning van So-
dom tot Abram: „Geef mij de zie-
len,[v] maar neem de have voor u."
22 Hierop zei Abram tot de ko-
ning van Sodom: „Waarlijk, ik
hef mijn hand op [in een eed][a]
tot Jehovah, de Allerhoogste God,
Voortbrenger van hemel en aarde,
23 dat ik nog geen draad of san-
daalriem, neen, niets van wat ook
maar het uwe is zal nemen,[b] op-
dat gij niet kunt zeggen: 'Ik heb
Abram rijk gemaakt.' **24** Niets
voor mij![c] Alleen wat de jonge
mannen reeds hebben gegeten, en
het aandeel van de mannen die
met mij zijn gegaan, Aner, Eskol
en Mamré[d] — laat hen hun aan-
deel nemen."[e]

15 Na deze dingen kwam het
woord van Jehovah in een
visioen[f] tot Abram en luidde:
„Vrees niet,[g] Abram. Ik ben een
schild voor u.[h] Uw beloning zal
zeer groot zijn."[i] **2** Hierop zei
Abram: „Soevereine Heer Jeho-
vah, wat zult gij mij geven, aan-
gezien ik kinderloos heenga en
degene die mijn huis zal bezitten,
een man van Damaskus is, Elie-
zer?"[j] **3** En Abram voegde er-
aan toe: „Zie! Gij hebt mij geen
zaad gegeven,[k] en zie! een zoon[l]
van mijn huisgezin volgt mij als
erfgenaam op." **4** Maar zie! het
woord van Jehovah tot hem luid-
de als volgt: „Deze zal u niet als
erfgenaam opvolgen, maar een
die uit uw eigen inwendige delen
zal voortkomen, zal u als erfge-
naam opvolgen."[m]
5 Nu bracht hij hem naar bui-
ten en zei: „Zie alstublieft om-
hoog naar de hemel en tel de
sterren, indien gij ze mogelijker-
wijs kunt tellen."[n] Verder zei hij
tot hem: „Zo zal uw zaad wor-
den."[o] **6** En hij stelde geloof in
Jehovah;[p] voorts rekende hij het
hem als rechtvaardigheid toe.[q]
7 Toen zei hij ook nog tot hem:
„Ik ben Jehovah, die u uit Ur der
Chaldeeën heb geleid om u dit
land in bezit te geven."[r] **8** Hier-
op zei hij: „Soevereine Heer Je-
hovah, waaraan zal ik weten
dat ik het in bezit zal nemen?"[s]
9 Vervolgens zei hij tot hem:
„Haal mij een driejarige vaars en
een driejarige geit en een drieja-
rige ram en een tortelduif en een

HFDST. 14

a Ge 19:1
2Pe 2:7
b Ge 40:15
Ex 3:18
c Ge 10:16
Ge 13:18
d Ge 14:24
Nu 32:9
e Ge 11:27
f 1Kon 20:27
g Ge 17:12
h Re 18:29
i Ge 32:7
Re 7:16
j 1Sa 30:19
k Ex 15:13
l 2Sa 18:18
m Ps 110:4
Heb 6:20
Heb 7:3
Heb 7:10
n Heb 7:1
o Re 19:19
p Ps 83:18
Heb 5:10
q Ga 3:14
r Ps 115:15
Opb 10:6
s 1Kr 29:10
t De 28:7
u Ge 28:22
Heb 7:4
v Ge 46:15
Jer 39:18

2e kolom

a De 32:40
b Es 9:15
c Han 20:33
d Ge 14:13
e Sp 3:27
1Ti 5:18

HFDST. 15

f Ex 6:3
Nu 12:6
g Ps 27:1
Jes 41:10
Ro 8:31
Heb 13:6
h De 33:29
Sp 30:5
i Ge 17:6
Heb 11:6
j Ge 24:2
k Ge 12:7
Han 7:5
l Ex 2:10
m Ge 21:12
n Jer 33:22
o Ge 22:17
De 1:10
Heb 11:12
p Ro 4:18
Heb 11:8
Jak 2:23
q Ro 4:13
Ro 4:22
Ga 3:6
r Ge 11:31
Ne 9:7
Ps 105:11
s Re 6:17
Lu 1:18

jonge duif."[a] **10** Hij nam die dus alle tot zich en sneed ze in tweeën en legde elk deel ervan zo dat het bij het andere paste, maar de vogels sneed hij niet in stukken.[b] **11** Toen streken de roofvogels op de kadavers neer,[c] maar Ąbram bleef ze wegjagen.

12 Een poosje later stond de zon op het punt onder te gaan, en een diepe slaap viel op Ąbram,[d] en zie! een schrikwekkend grote duisternis viel op hem. **13** Toen zei hij tot Ąbram: „Gij kunt voorzeker weten dat uw zaad een inwonende vreemdeling zal worden in een land dat niet het hunne is,[e] en zij zullen hen moeten dienen, en dezen zullen hen stellig kwellen, vierhonderd jaar lang.[f] **14** Maar de natie die zij zullen dienen, oordeel ik,[g] en daarna zullen zij met veel have uitgaan.[h] **15** Wat u betreft, gij zult in vrede tot uw voorvaders gaan; gij zult in een gezegende ouderdom[i] worden begraven. **16** Maar in het vierde geslacht zullen zij hier terugkeren,[j] omdat de dwaling van de Amorieten nog niet tot voltooiing is gekomen."[k]

17 De zon ging nu onder en er kwam een dikke duisternis, en zie! een rokende oven en een vuurfakkel, welke tussen die stukken doorging.[l] **18** Op die dag sloot Jehovah met Ąbram een verbond[m] en zei: „Aan uw zaad wil ik dit land geven,[n] van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Ęufraat:[o] **19** de Kenieten[p] en de Kenizzieten en de Kadmonieten **20** en de Hethieten[q] en de Perezieten[r] en de Refaïeten[s] **21** en de Amorieten en de Kanaänieten en de Girgasieten en de Jebusieten."[t]

16 Sąrai nu, Ąbrams vrouw, had hem geen kinderen gebaard;[u] maar zij had een Egyptische dienstmaagd, en haar naam was Hągar.[v] **2** Daarom zei Sąrai tot Ąbram: „Zie toch! Jehovah heeft mij ervan uitgesloten kinderen te baren.[a] Heb alstublieft betrekkingen met mijn dienstmaagd. Misschien dat ik van haar kinderen krijg."[b] Ąbram dan luisterde naar de stem van Sąrai.[c] **3** Toen nam Sąrai, Ąbrams vrouw, Hągar, haar Egyptische dienstmaagd, nadat Ąbram tien jaar in het land Kąnaän had gewoond, en gaf haar aan haar man Ąbram tot vrouw.[d] **4** Bijgevolg had hij betrekkingen met Hągar, en zij werd zwanger. Toen zij gewaar werd dat zij zwanger was, werd haar meesteres voortaan verachtelijk in haar ogen.[e]

5 Hierop zei Sąrai tot Ąbram: „Het mij aangedane geweld zij op u. Ikzelf heb mijn dienstmaagd aan uw boezem overgegeven, en zij werd gewaar dat zij zwanger was, en ik werd verachtelijk in haar ogen. Moge Jehovah oordelen tussen mij en u."[f] **6** Derhalve zei Ąbram tot Sąrai:[g] „Zie! Uw dienstmaagd is tot uw beschikking. Doe met haar wat goed is in uw ogen."[h] Toen ging Sąrai haar vernederen, zodat zij van haar wegliep.[i]

7 Later trof Jehovah's engel[j] haar aan bij een waterbron in de wildernis, bij de bron aan de weg naar Sur.[k] **8** Nu zei hij: „Hągar, dienstmaagd van Sąrai, waar zijt gij eigenlijk vandaan gekomen en waar gaat gij naar toe?" Hierop zei zij: „Wel, ik ben bezig weg te lopen van Sąrai, mijn meesteres." **9** En Jehovah's engel zei verder tot haar: „Keer terug naar uw meesteres en verneder u onder haar hand."[l] **10** Toen zei Jehovah's engel tot haar: „Ik zal uw zaad zeer vermenigvuldigen,[m] zodat het wegens het grote aantal niet geteld zal worden."[n] **11** Voorts zei Jehovah's engel ook nog tot haar: „Zie, gij zijt zwanger, en gij zult stellig een zoon baren en moet hem de naam Įsmaël[o] geven; want Jehovah heeft omtrent uw ellende gehoord.[p] **12** Wat hem aangaat, hij zal een zebra van een mens

HFDST. 15

a Le 1:14
b Le 1:17
c Le 11:13
d 1Sa 26:12
e De 10:19 Heb 11:13
f Ge 21:9 Ex 1:14 Ex 3:7 Han 7:6
g Ex 7:4 Nu 33:4
h Ex 3:22 Ps 105:37
i Ge 25:8
j Joz 14:1 Han 7:7
k 1Kon 21:26 2Kon 21:11 1Th 2:16
l 1Kr 21:26 Jer 34:18
m Ge 17:19 Ge 22:17 Ga 3:17
n Ex 3:8
o 1Kon 4:21
p 1Sa 15:6
q Joz 1:4
r Ex 3:17
s Joz 17:15
t De 7:1

HFDST. 16

u Ge 15:3
v Ge 12:16 Ga 4:25

2e kolom

a Ge 20:17
b Ge 30:3
c Ge 21:12 Ef 5:21
d Ge 30:9
e 1Sa 1:6
f Ex 5:21 1Sa 24:12 Ps 43:1
g Sp 15:1 Sp 15:18
h Sp 29:19
i Sp 15:12 Pr 10:4 1Pe 2:20
j Ge 22:11
k Ge 25:18 Ex 15:22
l Pr 10:4 Ef 6:5 Tit 2:9
m Ge 17:20
n Ge 25:13 1Kr 1:29 Ef 6:8
o Ge 17:18
p Ps 22:24

worden. Zijn hand zal tegen
iedereen zijn, en de hand van
iedereen zal tegen hem zijn;[a]
en voor het aangezicht van al zijn
broeders zal hij verblijf houden."[b]
13 Toen noemde zij de naam
van Jehovah, die tot haar sprak:
„Gij zijt een God die ziet",[c] want
zij zei: „Heb ik hier werkelijk
hem aanschouwd die mij ziet?"
14 Daarom werd de put Beër-
Lachai-Roï[d] genoemd. Zie, hij is
tussen Kades en Bered. **15** Na-
derhand baarde Hagar Abram
een zoon en Abram gaf zijn zoon,
die Hagar gebaard had, de naam
Ismaël.[e] **16** En Abram was zes-
entachtig jaar oud toen Hagar Is-
maël aan Abram baarde.

17 Toen Abram nu negenen-
negentig jaar oud was, ver-
scheen Jehovah aan Abram en zei
tot hem:[f] „Ik ben God de Almach-
tige.[g] Wandel voor mijn aange-
zicht en betoon u onberispelijk.[h]
2 En ik wil mijn verbond ge-
ven tussen mij en u,[i] opdat ik
u zeer, zeer moge vermenigvul-
digen."[j]
3 Hierop viel Abram op zijn
aangezicht,[k] en God sprak verder
met hem en zei: **4** „Wat mij be-
treft, zie! mijn verbond is met
u,[l] en gij zult stellig een vader
van een menigte natiën worden.[m]
5 En uw naam zal niet meer
Abram worden genoemd, en uw
naam moet Abraham worden,
want tot een vader van een me-
nigte natiën wil ik u maken.
6 En ik wil u zeer, zeer vrucht-
baar maken en wil u tot natiën
doen worden, en koningen zullen
uit u voortkomen.[n]
7 En ik wil mijn verbond ge-
stand doen tussen mij en u[o] en
uw zaad na u overeenkomstig
hun geslachten, als een verbond
tot onbepaalde tijd,[p] om mij aan u
en aan uw zaad na u als God te
doen kennen.[q] **8** En ik wil aan
u en aan uw zaad na u het land
van uw inwonende vreemdeling-
schap geven,[r] ja, het gehele land
Kanaän, als een bezit tot onbe-
paalde tijd; en ik zal mij stellig
aan hen als God doen kennen."[a]
9 En God zei verder tot Abra-
ham: „Wat u aangaat, gij dient
mijn verbond te houden, gij en
uw zaad na u, overeenkomstig
hun geslachten.[b] **10** Dit is mijn
verbond dat gijlieden zult hou-
den, tussen mij en ulieden, ja, uw
zaad na u:[c] Al wat mannelijk on-
der U is, moet besneden worden.[d]
11 En GIJ moet besneden wor-
den in het vlees van UW voor-
huid, en het moet dienen tot een
teken van het verbond tussen mij
en U.[e] **12** En al wat mannelijk
onder U is, acht dagen oud, moet
besneden worden,[f] naar uw ge-
slachten, een ieder die in het huis
geboren is en een ieder die voor
geld is gekocht van enige buiten-
lander, die niet van uw zaad is.
13 Iedere man die in uw huis ge-
boren is en iedere man die met
uw geld is gekocht, moet zonder
mankeren besneden worden;[g] en
mijn verbond in UW vlees moet
dienen als een verbond tot on-
bepaalde tijd.[h] **14** En een onbe-
sneden manspersoon, bij wie het
vlees van zijn voorhuid niet be-
sneden zal worden, ja, die ziel
moet van zijn volk worden afge-
sneden.[i] Hij heeft mijn verbond
verbroken."
15 Voorts zei God tot Abra-
ham: „Wat uw vrouw Sarai be-
treft, gij moet haar naam niet Sa-
rai noemen, want Sara is haar
naam.[j] **16** En ik wil haar zege-
nen en u ook een zoon uit haar
geven;[k] en ik wil haar zegenen en
zij zal stellig tot natiën worden;[l]
koningen van volken zullen uit
haar voortkomen."[m] **17** Hierop
viel Abraham op zijn aangezicht
en lachte en zei in zijn hart:[n] „Zal
aan een honderd jaar oude man
een kind geboren worden, en zal
Sara, ja, zal een negentig jaar
oude vrouw baren?"[o]
18 Daarna zei Abraham tot de
[ware] God: „O, dat Ismaël toch
voor uw aangezicht mocht le-
ven!"[p] **19** Waarop God zei: „Uw

HFDST. 16

a Ge 37:28
b Ge 21:20
c 2Kr 16:9
Sp 5:21
Sp 15:3
Heb 4:13
d Ge 24:62
e Ge 21:9
Ga 4:24

HFDST. 17

f Ge 12:7
g Opb 16:7
h Ps 15:2
Ps 18:23
i Ps 105:8
Ga 3:17
j Ge 22:17
De 1:10
Heb 11:12
k Re 13:20
Mt 17:6
l Ps 105:9
m Ge 13:16
Ro 4:17
n 2Kon 1:18
o Mi 7:20
Lu 1:72
p Re 2:1
Ps 105:10
q Ex 19:5
Mr 12:26
r Ex 6:4
Heb 11:9

2e kolom

a De 14:2
Ps 105:11
b Ex 19:5
De 11:13
c Ge 21:4
Lu 2:21
d Ge 34:15
Joz 5:2
Ro 2:29
e Han 7:8
Ro 4:11
f Ge 21:4
Lu 2:21
Fil 3:5
g Ex 12:44
Han 16:3
h Re 2:1
Ps 111:5
i Ex 4:24
Nu 15:31
Jo 7:23
j Ge 11:29
k Ge 18:10
Ro 9:9
l Ge 35:11
m 2Kr 28:26
n Ge 18:12
Ge 21:6
Lu 2:19
o Ro 4:19
Heb 11:11
p Ge 16:11

vrouw Sara baart u inderdaad
een zoon, en gij moet hem de
naam Isaak[a] geven. En ik wil
mijn verbond met hem oprichten
als een verbond tot onbepaalde
tijd voor zijn zaad na hem.[b]
20 Maar wat Ismaël betreft, ik
heb u gehoord. Zie! Ik wil hem
zegenen en wil hem vruchtbaar
maken en wil hem zeer, zeer ver-
menigvuldigen.[c] Hij zal stellig
twaalf oversten voortbrengen,
en ik wil hem tot een grote na-
tie doen worden.[d] **21** Maar mijn
verbond zal ik met Isaak oprich-
ten,[e] die Sara u volgend jaar op
deze bestemde tijd zal baren."[f]
22 Toen hield God op met hem
te spreken en voer op van Abra-
ham.[g] **23** Daarop nam Abraham
zijn zoon Ismaël en alle mannen
die in zijn huis geboren waren
en een ieder die met zijn geld
was gekocht, al wat mannelijk
was onder de huisgenoten van
Abraham, en voorts besneed hij
nog op diezelfde dag het vlees
van hun voorhuid, juist zoals
God met hem gesproken had.[h]
24 En Abraham was negenen-
negentig jaar oud toen hij het
vlees van zijn voorhuid liet be-
snijden.[i] **25** En zijn zoon Is-
maël was dertien jaar oud toen
hij het vlees van zijn voorhuid
liet besnijden.[j] **26** Op diezelf-
de dag werd Abraham besneden,
en ook zijn zoon Ismaël.[k] **27** En
alle mannen van zijn huisgezin,
een ieder die in het huis geboren
was en een ieder die van een bui-
tenlander voor geld was gekocht,
werd met hem besneden.[l]

18 Later verscheen Jehovah[m]
aan hem te midden van de
grote bomen van Mamré,[n] ter-
wijl hij omstreeks de hitte van de
dag[o] aan de ingang van de tent
zat. **2** Toen hij zijn ogen op-
sloeg,[p] keek hij en zie, er stonden
drie mannen op enige afstand
van hem. Zodra hij hen in het
oog kreeg, snelde hij hun van
de ingang der tent tegemoet en
boog zich vervolgens ter aarde
neer.[q] **3** Daarop zei hij: „Jeho-

HFDST. 17

a Mt 1:2
Ro 9:7
Ga 4:28
b Ge 26:24
Ps 105:9
Lu 1:33
Ga 4:28
c Ge 16:10
Ge 21:13
Ge 25:13
d Ge 21:18
1Kr 1:29
e Ge 26:3
Ex 2:24
Heb 11:9
f Ge 18:14
Ge 21:1
g De 5:4
h Ge 17:13
Joz 5:2
Ro 2:29
i Han 7:8
Ro 4:11
j Ge 16:16
k Ps 119:60
l Ex 12:44

HFDST. 18

m Ge 16:7
Re 13:21
Han 7:2
n Ge 13:18
Ge 14:13
o Ge 31:40
Mt 20:12
p Ge 19:1
Ge 22:4
q Ge 23:7
Ru 2:10

2e kolom

a Han 16:15
b Ge 24:32
1Sa 25:41
Jo 13:5
c Jo 6:10
d Ps 104:15
e Ge 19:3
Ex 12:39
f Lu 15:23
g De 32:14
2Sa 17:29
h Lu 12:37
Ro 12:13
Heb 13:2
i Ge 17:15
j Ge 24:67
Ge 31:33
k Ge 21:2
Mt 3:9
Ro 9:9
l Ge 17:17
m Le 15:19
Ro 4:19
n Ge 17:17
o Lu 11:27
Heb 11:11
1Pe 3:6
p Jes 40:29
q Mt 19:26
Lu 1:37

vah, indien ik nu gunst in uw
ogen heb gevonden, ga dan als-
tublieft uw knecht niet voorbij.[a]
4 Laat er alstublieft een beetje
water worden gehaald, en GIJ
moet UW voeten laten wassen.[b]
Vlijt U dan neer onder de boom.[c]
5 En laat ik een stuk brood ha-
len, en verkwikt UW hart.[d] Daar-
na kunt GIJ verder gaan, want
daarom zijt GIJ hier bij UW knecht
langsgekomen." Hierop zeiden
zij: „Goed. Gij moogt doen juist
zoals gij gesproken hebt."
6 Abraham dan haastte zich
naar de tent, naar Sara, en zei:
„Haast u! Neem drie sea-maten
meelbloem, kneed het deeg en
maak ronde koeken."[e] **7** Daar-
op liep Abraham snel naar de
kudde en nam toen een malse en
goede jonge stier en gaf die aan
de bediende, en hij haastte zich
vervolgens om hem te bereiden.[f]
8 Verder nam hij boter en melk
en de jonge stier die hij bereid
had en zette het hun voor.[g] Toen
bleef hij zelf bij hen onder de
boom staan, terwijl zij aten.[h]
9 Nu zeiden zij tot hem: „Waar
is Sara, uw vrouw?"[i] Waarop hij
zei: „Hier in de tent!"[j] **10** Hij
dan vervolgde: „Volgend jaar
om deze tijd zal ik beslist bij
u terugkomen, en zie! Sara, uw
vrouw, zal een zoon hebben."[k]
Sara nu luisterde aan de ingang
van de tent, en deze was achter de
man. **11** En Abraham en Sara
waren oud, daar zij vergevor-
derd in jaren waren.[l] Bij Sara
had de menstruatie opgehouden.[m]
12 Daarom lachte Sara toen in
zichzelf[n] en zei: „Zal ik, nadat
ik verwelkt ben, werkelijk liefdes-
genot hebben, terwijl bovendien
mijn heer oud is?"[o] **13** Toen zei
Jehovah tot Abraham: „Waarom
toch heeft Sara gelachen en ge-
zegd: 'Zal ik wis en waarachtig
baren, ofschoon ik oud ben ge-
worden?'[p] **14** Is voor Jehovah
soms iets te buitengewoon?[q] Op
de bestemde tijd zal ik bij u te-
rugkomen, volgend jaar om deze
tijd, en Sara zal een zoon hebben."

15 Maar Sara ging het ontkennen en zei: „Ik heb niet gelachen!”
Want zij was bevreesd. Hierop
zei hij: „Neen! maar gij hebt wél
gelachen.”[a]
16 Later stonden de mannen
vandaar op en keken neer in de
richting van Sodom,[b] en Abraham liep met hen mee om hun
uitgeleide te doen.[c] **17** En Jehovah zei: „Houd ik voor Abraham verborgen wat ik doe?[d]
18 Welnu, Abraham zal beslist
een grote en machtige natie worden, en alle natiën der aarde
moeten zich door bemiddeling
van hem zegenen.[e] **19** Want ik
ben bekend [en vertrouwd] met
hem geworden opdat hij zijn zonen en zijn huisgezin na hem
moge gebieden, zodat zij stellig Jehovah’s weg zullen houden
om rechtvaardigheid en recht te
doen;[f] opdat Jehovah stellig over
Abraham moge brengen wat hij
omtrent hem gesproken heeft.”[g]
20 Dientengevolge zei Jehovah: „Het klaaggeschrei over Sodom en Gomorra,[h] ja, het is luid,
en hun zonde, ja, ze is zeer zwaar.[i]
21 Ik ben vastbesloten af te
dalen om te zien of zij geheel en
al handelen naar het luide geroep dat erover tot mij is doorgedrongen, en zo niet, dan kan ik
het te weten komen.”[j]
22 Daarop wendden de mannen zich vandaar en begaven
zich op weg naar Sodom; maar
wat Jehovah[k] betreft, hij stond
nog voor Abraham.[l] **23** Toen
trad Abraham nader en zei: „Zult
gij werkelijk de rechtvaardige
met de goddeloze wegvagen?[m]
24 Veronderstel dat er vijftig
rechtvaardigen in het midden
van de stad zijn. Zult gij hen dan
wegvagen en de plaats geen vergiffenis schenken ter wille van
de vijftig rechtvaardigen die erin zijn?[n] **25** Het is van u niet
denkbaar dat gij op deze wijze
handelt, om de rechtvaardige
met de goddeloze ter dood te
brengen, zodat het de rechtvaardige moet vergaan als de goddeloze![a] Het is van u niet denkbaar.[b] Zal de Rechter van de
gehele aarde geen recht doen?”[c]
26 Toen zei Jehovah: „Indien ik
in Sodom vijftig rechtvaardigen
in het midden van de stad zal
vinden, wil ik de hele plaats wegens hen vergiffenis schenken.”[d]
27 Maar Abraham antwoordde
vervolgens en zei: „Alstublieft,
zie, ik heb het op mij genomen
tot Jehovah te spreken, ofschoon
ik stof en as ben.[e] **28** Veronderstel dat er aan de vijftig rechtvaardigen vijf zouden ontbreken.
Zult gij om die vijf de hele stad
verderven?” Hierop zei hij: „Ik
zal ze niet verderven indien ik er
vijfenveertig vind.”[f]
29 Maar nog eens sprak hij
verder tot hem en zei: „Veronderstel dat er veertig worden gevonden.” Hierop zei hij: „Ik zal
het niet doen wegens de veertig.”
30 Maar hij vervolgde: „Moge Jehovah alstublieft niet in toorn
ontbranden,[g] maar laat mij verder spreken:[h] Veronderstel dat er
dertig worden gevonden.” Hij zei
weer: „Ik zal het niet doen indien
ik er dertig vind.” **31** Maar hij
ging nog verder: „Alstublieft, zie,
ik heb het op mij genomen tot
Jehovah te spreken:[i] Veronderstel dat er twintig worden gevonden.” Vervolgens zei hij: „Ik
zal ze niet verderven wegens de
twintig.”[j] **32** Ten slotte zei hij:
„Moge Jehovah alstublieft niet
in toorn ontbranden,[k] maar laat
mij nog deze ene keer spreken:[l]
Veronderstel dat er tien worden
gevonden.” Waarop hij zei: „Ik
zal ze niet verderven wegens de
tien.”[m] **33** Toen ging Jehovah[n]
zijns weegs, nadat hij geëindigd
had tot Abraham te spreken, en
Abraham keerde naar zijn plaats
terug.

19 Nu kwamen de twee engelen tegen de avond te Sodom aan, en Lot zat in de poort
van Sodom.[o] Toen Lot hen in
het oog kreeg, stond hij op om
hen tegemoet te gaan en boog
zich neer met zijn aangezicht ter

HFDST. 18

a Ps 44:21; Heb 4:13
b Ge 13:12
c 2Sa 19:31; Han 20:38; Ro 15:24
d Ps 25:14; Am 3:7
e Ge 12:3; Za 8:23; Ga 3:14
f 2Sa 22:25; Ps 15:2; Sp 2:9; Sp 21:3
g De 4:9
h Sp 21:13; 2Pe 2:8
i Ge 9:25; Ge 13:13; Jes 3:9; Ju 7
j Ge 11:5; Ex 3:7; Joz 22:22; Ps 14:2
k Ge 31:11; Ge 32:30; Re 6:11
l Ps 106:23
m Ge 20:4; Nu 16:22; Job 34:19; Jer 15:1; Mt 13:49; Ro 3:5
n Jer 5:1

2e kolom

a Ps 37:10; Sp 29:16; Mal 3:18
b De 32:4
c Job 34:12; Ps 50:6; Ps 94:2; Jes 33:22; Za 7:9
d Jer 5:1; Ez 22:30
e Ge 3:19; Job 30:19; Ps 113:7; 1Kor 15:47
f Nu 14:18; Ps 78:38; Jes 65:8
g Ex 34:6; Ezr 5:12; Ps 86:15; Heb 12:29
h Heb 4:16
i Job 40:4; Mt 7:7; Lu 11:8
j Ps 9:12; Han 27:24
k Re 6:39; Heb 3:15
l Ex 4:10; Ps 86:6
m Jes 1:9; Ez 14:16
n Ge 18:22

HFDST. 19

o Ru 4:1; Es 2:19

aarde.[a] **2** Voorts zei hij: „Alstublieft nu, mijne heren, neemt alstublieft UW intrek in het huis van UW knecht en blijft overnachten en laat UW voeten wassen.[b] Dan moet GIJ vroeg opstaan en UW reis vervolgen.”[c] Hierop zeiden zij: „Neen, maar op het openbare plein zullen wij overnachten.”[d] **3** Hij drong echter zeer bij hen aan,[e] zodat zij bij hem hun intrek namen en in zijn huis kwamen. Toen rechtte hij een feestmaal voor hen aan,[f] en hij bakte ongezuurde koeken[g] en zij gingen eten.

4 Voordat zij zich konden neerleggen, omsingelden de mannen van de stad, de mannen van Sodom, het huis,[h] van knaap tot grijsaard, het hele volk in één samenscholing.[i] **5** En zij riepen onophoudelijk tot Lot en zeiden tot hem: „Waar zijn de mannen die vanavond bij u gekomen zijn? Breng hen naar buiten bij ons, opdat wij gemeenschap met hen kunnen hebben.”[j]

6 Ten slotte ging Lot naar buiten naar hen toe, tot aan de ingang, maar hij sloot de deur achter zich. **7** Toen zei hij: „Alstublieft, mijn broeders, handelt niet slecht.[k] **8** Alstublieft, ziet, ik heb twee dochters, die nog nooit gemeenschap met een man hebben gehad.[l] Laat mij hen alstublieft naar buiten tot U brengen. Doet vervolgens met hen wat goed is in UW ogen.[m] Doet deze mannen alleen niets,[n] want juist daarom zijn zij onder de schaduw van mijn dak gekomen.”[o] **9** Hierop zeiden zij: „Ga weg daar!” En zij voegden eraan toe: „Deze eenzame is hier als vreemdeling[p] komen vertoeven en toch zou hij in werkelijkheid voor rechter willen spelen.[q] Nu zullen wij u nog erger doen dan hun.” Toen drongen zij hevig op tegen de man,[r] tegen Lot, en kwamen dichterbij om de deur open te breken.[s] **10** De mannen dan staken hun hand uit en trokken Lot naar zich toe, het huis in, en zij sloten de deur. **11** De mannen die bij de ingang van het huis waren, sloegen zij echter met blindheid,[a] van de kleinste tot de grootste,[b] zodat zij zich afmatten bij hun pogingen de ingang te vinden.[c]

12 Toen zeiden de mannen tot Lot: „Hebt gij hier nog iemand anders? Schoonzoon en uw zonen en uw dochters en al de uwen in de stad, breng hen uit de plaats![d] **13** Want wij verderven deze plaats, omdat het geschreeuw tegen hen luid is geworden voor Jehovah,[e] zodat Jehovah ons heeft gezonden om de stad te verderven.”[f] **14** Derhalve ging Lot naar buiten en sprak toen tot zijn schoonzoons, die zijn dochters zouden nemen, en hij bleef zeggen: „Staat op! Gaat uit deze plaats, want Jehovah verderft de stad!”[g] Maar in de ogen van zijn schoonzoons scheen hij als iemand te zijn die schertste.[h]

15 Toen de dageraad echter opklom, drongen de engelen bij Lot aan en zeiden: „Sta op! Neem uw vrouw en uw twee dochters, die zich hier bevinden,[i] opdat gij niet in de dwaling van de stad wordt weggevaagd!”[j] **16** Toen hij bleef talmen,[k] grepen de mannen, omdat Jehovah mededogen met hem had,[l] zijn hand en de hand van zijn vrouw en de hand van zijn twee dochters vast, waarop zij hem naar buiten brachten en buiten de stad stelden.[m] **17** Zodra zij hen nu tot aan de buitenwijken hadden uitgeleid, geschiedde het dat hij vervolgens zei: „Ontkom ter wille van uw ziel![n] Kijk niet achter u[o] en sta in het gehele District niet stil![p] Ontkom naar het bergland, opdat gij niet wordt weggevaagd!”[q]

18 Toen zei Lot tot hen: „Dat niet, alstublieft, Jehovah! **19** Zie toch, uw knecht heeft gunst gevonden in uw ogen[r] zodat gij uw liefderijke goedheid groot maakt,[s] die gij jegens mij

HFDST. 19

a Ge 18:2
1Sa 24:8
b Ge 18:4
Job 31:32
Jo 13:12
c Re 19:9
1Sa 29:10
d Re 19:15
e Re 19:20
Lu 24:29
Han 16:15
f Ge 18:8
2Kon 6:23
g Re 6:19
1Sa 28:24
h Re 19:22
i Sp 4:16
Ef 4:19
j Le 18:22
Le 20:13
Ro 1:27
1Kor 6:9
Ju 7
k Ro 1:24
2Pe 2:12
Ju 10
l Ge 24:16
m Re 19:24
n Ro 1:26
2Pe 2:9
o De 10:19
Re 19:23
Jes 58:7
p Ex 22:21
q Han 7:27
1Pe 4:4
r Ps 118:13
s Sp 14:16

2e kolom

a 2Kon 6:18
Han 13:11
b Jer 8:10
c Pr 10:15
Mt 15:14
d Nu 16:26
1Sa 15:6
Jer 51:6
e Ge 13:13
Ge 18:20
Jes 3:9
f 1Kr 21:15
Ps 11:6
Mt 13:41
g Nu 16:45
Opb 18:4
h 2Kr 36:16
Lu 17:28
i Lu 17:31
j Nu 16:26
k Ro 12:11
l Ex 33:19
Joë 2:18
m Joz 6:23
2Pe 2:9
n 1Sa 19:11
o Lu 9:62
Fil 3:13
p Ge 13:10
Jer 45:5
Jer 51:50
q Mt 24:16
Heb 2:3
r Ge 18:3
Re 6:17
s Ex 15:13
Mi 7:18

hebt betracht om mijn ziel in het
leven te houden,[a] maar ik — ik
ben niet in staat naar het berg-
land te ontkomen, uit vrees dat
rampspoed dicht bij mij blijft en
ik stellig sterf.[b] **20** Zie toch,
deze stad is dichtbij om erheen
te vluchten en ze is maar klein.[c]
Mag ik alstublieft daarheen ont-
komen — is ze niet klein? — en
mijn ziel zal in leven blijven."[d]
21 Derhalve zei hij tot hem:
„Zie, ook hierin betoon ik u
werkelijk consideratie,[e] door de
stad waarvan gij gesproken hebt,
niet ondersteboven te keren.[f]
22 Haast u! Ontkom daarheen,
want ik kan niets doen, voordat
gij daar aangekomen zijt!"[g] Daar-
om noemde hij de naam van de
stad Zoar.[h]

23 De zon was over het land
opgegaan toen Lot te Zoar aan-
kwam.[i] **24** Toen liet Jehovah
zwavel en vuur van Jehovah, uit
de hemel, op Sodom en op Go-
morra regenen.[j] **25** Aldus ging
hij ertoe over deze steden onder-
steboven te keren, ja, het gehele
District en alle inwoners der ste-
den en de planten van de aard-
bodem.[k] **26** En zijn vrouw ging
van achter hem omkijken, en zij
werd een zoutpilaar.[l]

27 Nu begaf Abraham zich
vroeg in de morgen naar de plaats
waar hij voor Jehovah had ge-
staan.[m] **28** Vervolgens keek hij
neer in de richting van Sodom en
Gomorra en in de richting van
het gehele land van het District,
en hij zag en zie, er steeg een
dikke rook op van het land, als
de dikke rook van een kalkoven![n]
29 Het geschiedde nu dat toen
God de steden van het District
verdierf, God Abraham indach-
tig was, doordat hij stappen deed
om Lot uit het midden van de
omkering weg te zenden toen
hij de steden te midden waarvan
Lot had gewoond, ondersteboven
keerde.[o]

30 Later trok Lot op uit Zoar
en ging in het bergland wonen,
en zijn twee dochters met hem,[p]
omdat hij bevreesd werd in Zoar[a]
te wonen. Hij dan ging in een
grot wonen, hij en zijn twee
dochters. **31** Nu zei de eerst-
geborene tot de jongste vrouw:
„Onze vader is oud, en er is geen
man in het land om betrek-
kingen met ons te hebben naar
de wijze van de gehele aarde.[b]
32 Kom, laten wij onze vader
wijn te drinken geven[c] en bij hem
gaan liggen en via onze vader na-
geslacht in stand houden."[d]

33 Zo bleven zij hun vader die
nacht wijn te drinken geven;[e]
toen ging de eerstgeborene naar
binnen en ging bij haar vader lig-
gen, maar hij wist niet wanneer
zij ging liggen en wanneer zij op-
stond. **34** Nu geschiedde het de
volgende dag, dat de eerstgebo-
rene tot de jongste zei: „Zie, ik
heb vannacht bij mijn vader ge-
legen. Laten wij hem ook deze
nacht wijn te drinken geven.
Gaat gij dan naar binnen, ga bij
hem liggen en laten wij via onze
vader nageslacht in stand
houden." **35** Zo gaven zij hun va-
der ook die nacht herhaaldelijk
wijn te drinken; toen stond de
jongste op en ging bij hem lig-
gen, maar hij wist niet wanneer
zij ging liggen en wanneer zij
opstond. **36** En de beide doch-
ters van Lot werden zwanger
van hun vader.[f] **37** Mettertijd
werd de eerstgeborene moeder
van een zoon en zij gaf hem de
naam Moab.[g] Hij is de vader van
Moab, tot op deze dag.[h] **38** Wat
de jongste betreft, ook zij baarde
een zoon en gaf hem toen de
naam Ben-Ammi. Hij is de vader
van de zonen van Ammon,[i] tot op
deze dag.

20 Nu brak Abraham vandaar[j]
op naar het land van de
Negeb en ging tussen Kades[k]
en Sur[l] wonen en vertoefde als
vreemdeling te Gerar.[m] **2** En
Abraham zei herhaaldelijk be-
treffende zijn vrouw Sara: „Zij is
mijn zuster."[n] Hierop zond Abi-
melech, de koning van Gerar,
[iemand] en nam Sara.[o] **3** Na-

HFDST. 19

a Ps 41:2
Ps 143:11
b Ps 6:4
Mt 8:25
c 2Kon 3:18
d Ps 68:20
Ps 119:175
e Ps 34:15
f Ge 19:30
g Hab 2:3
2Pe 3:9
Opb 7:3
h Ge 14:2
i Ge 19:27
j De 29:23
Ps 11:6
Jes 1:9
Am 4:11
Lu 17:29
2Pe 2:6
k Ge 13:10
Ps 107:34
Jer 49:18
Ze 2:9
l Lu 17:32
Heb 10:38
m Ge 18:22
n Ju 7
o 2Pe 2:7
p Ge 19:17

2e kolom

a Ge 19:22
b Ge 38:8
c Ge 9:21
Hab 2:15
d Le 18:6
e 1Th 5:7
f Le 18:7
Ez 22:10
g De 2:9
h Ru 2:6
1Kr 18:2
i De 2:19
Re 11:4
Ne 13:1
Ze 2:9

HFDST. 20

j Ge 13:18
k Nu 13:26
l Ge 25:18
m Ge 10:19
n Ge 12:13
Ge 20:12
o Ge 12:15

derhand kwam God 's nachts in
een droom tot Abimelech en zei
tot hem: „Zie, gij zijt zo goed als
dood wegens de vrouw die gij
hebt genomen,[a] daar zij een an-
dere eigenaar toebehoort als zijn
vrouw."[b] **4** Abimelech was ech-
ter niet tot haar genaderd.[c] Der-
halve zei hij: „Jehovah, zult gij
een natie die werkelijk rechtvaar-
dig is, doden?[d] **5** Heeft hij niet
tot mij gezegd: 'Zij is mijn zus-
ter'? en zij — heeft ook zij niet
gezegd: 'Hij is mijn broer'? In de
oprechtheid van mijn hart en met
onschuld van mijn handen heb
ik dit gedaan."[e] **6** Daarop zei de
[ware] God tot hem in de droom:
„Ook ik heb geweten dat gij dit in
de oprechtheid van uw hart hebt
gedaan,[f] en ik weerhield u er ook
van tegen mij te zondigen.[g] Daar-
om heb ik niet toegelaten dat gij
haar zoudt aanraken.[h] **7** Maar
geef nu de vrouw van de man te-
rug, want hij is een profeet,[i] en hij
zal smeekbeden voor u opzenden.[j]
Blijf dus leven. Maar indien gij
haar niet teruggeeft, weet dan
dat gij beslist zult sterven, gij en
al de uwen."[k]

8 Abimelech dan stond 's mor-
gens vroeg op en riep vervolgens
al zijn dienaren en sprak al deze
dingen ten aanhoren van hen.
En de mannen werden zeer be-
vreesd. **9** Toen riep Abimelech
Abraham en zei tot hem: „Wat
hebt gij ons aangedaan, en wat
voor zonde heb ik tegen u be-
gaan, dat gij over mij en mijn
koninkrijk een grote zonde[l] hebt
gebracht? Daden die niet gedaan
hadden mogen worden, hebt gij
in verband met mij gedaan."[m]
10 Verder zei Abimelech tot
Abraham: „Wat hebt gij ermee
beoogd, dat gij deze zaak hebt
gedaan?"[n] **11** Hierop zei Abra-
ham: „Nu, omdat ik bij mijzelf
zei: 'Ongetwijfeld is er geen vrees
voor God in deze plaats,[o] en zij
zullen mij stellig doden wegens
mijn vrouw.'[p] **12** En bovendien,
zij is waarlijk mijn zuster, de
dochter van mijn vader, alleen
niet de dochter van mijn moeder;
en zij werd mijn vrouw.[a] **13** Het
geschiedde nu toen God mij ver
van het huis van mijn vader liet
omdolen,[b] dat ik tot haar zei: 'Dit
is uw liefderijke goedheid[c] die
gij jegens mij moogt betrachten:
Zeg op elke plaats waar wij zul-
len komen van mij: „Hij is mijn
broer." '"[d]

14 Hierna nam Abimelech scha-
pen en runderen en dienstknech-
ten en dienstmaagden en gaf die
aan Abraham en gaf hem zijn
vrouw Sara terug.[e] **15** Voorts
zei Abimelech: „Zie, mijn land
staat tot uw beschikking. Woon
waar het goed is in uw ogen."[f]
16 En tot Sara zei hij: „Zie, ik
geef uw broer[g] werkelijk duizend
zilveren geldstukken. Zie, het is
voor u een bedekking[h] der ogen
met betrekking tot allen die bij u
zijn, en voor iedereen, en gij zijt
van smaad gezuiverd." **17** Toen
zond Abraham smeekbeden op
tot de [ware] God,[i] waarop God
Abimelech en zijn vrouw en zijn
slavinnen genas, en zij gingen
kinderen baren. **18** Want Jeho-
vah had elke moederschoot van
het huis van Abimelech vast toe-
gesloten wegens Sara, Abrahams
vrouw.[j]

21 En Jehovah richtte zijn
aandacht op Sara, juist
zoals hij had gezegd, en Jeho-
vah deed nu aan Sara juist zoals
hij had gesproken.[k] **2** En Sara
werd zwanger[l] en baarde Abra-
ham vervolgens een zoon op zijn
oude dag, op de bestemde tijd
waarvan God tot hem gesproken
had.[m] **3** Bijgevolg gaf Abraham
zijn zoon die hem geboren was,
die Sara hem gebaard had, de
naam Isaäk.[n] **4** Voorts besneed
Abraham zijn zoon Isaäk toen
deze acht dagen oud was, juist
zoals God hem geboden had.[o]
5 En Abraham was honderd jaar
oud toen hem zijn zoon Isaäk
geboren werd. **6** Toen zei Sara:
„God heeft mij een lachen be-
reid: iedereen die het hoort, zal

HFDST. 20

a Ge 12:17
Ps 105:14
b De 22:22
c Le 18:19
d Ge 18:25
e 1Kr 29:17
Ps 26:6
f 1Sa 16:7
Sp 21:2
Jer 17:10
g Ge 39:9
h Sp 6:29
1Kor 7:1
i Ex 7:1
Ps 105:15
j De 9:20
Job 42:8
Jak 5:16
1Pe 3:12
k Ez 3:19
l Le 20:10
Heb 13:4
m Sp 28:10
n Ge 12:18
Ge 26:10
o Job 1:1
Sp 8:13
p Ge 12:12
Ge 26:7

2e kolom

a Ge 11:29
b Ge 12:1
Han 7:3
c Ge 47:29
Ru 3:10
2Sa 9:7
Kol 3:12
d Ge 12:13
Ef 5:22
e Ge 12:16
f Ge 47:6
g Ge 12:13
Ge 20:2
h Sp 12:16
i Sp 15:8
Jak 5:16
j Ge 12:17

HFDST. 21

k Ge 18:10
l Heb 11:11
m Ge 17:21
Ge 18:14
2Kon 4:17
Ro 9:9
n Ge 17:19
Joz 24:3
Ro 9:7
o Ge 17:12
Le 12:3
Lu 2:21
Jo 7:22
Han 7:8

om mij lachen."[a] **7** En zij voegde eraan toe: „Wie zou tot Abraham [de woorden] hebben geuit: 'Sara zal stellig kinderen zogen', aangezien ik op zijn oude dag een zoon heb gebaard?"

8 Nu groeide het kind op en werd ten slotte gespeend;[b] en Abraham rechtte vervolgens een groot feestmaal aan op de dag waarop Isaäk gespeend werd. **9** En Sara merkte voortdurend op dat de zoon van Hagar, de Egyptische,[c] die zij Abraham gebaard had, de spot dreef.[d] **10** Daarom ging zij tot Abraham zeggen: „Verjaag deze slavin en haar zoon, want de zoon van deze slavin zal geen erfgenaam zijn met mijn zoon, met Isaäk!"[e] **11** Maar dit bleek iets zeer onaangenaams te zijn voor Abraham met betrekking tot zijn zoon.[f] **12** Toen zei God tot Abraham: „Laat niets van wat Sara tot u blijft zeggen, u onaangenaam zijn omtrent de jongen en omtrent uw slavin. Luister naar haar stem, want door bemiddeling van Isaäk zal dat zijn wat uw zaad genoemd zal worden.[g] **13** En wat de zoon van de slavin[h] betreft, ik zal ook hem tot een natie maken, omdat hij uw nakomeling is."[i]

14 Abraham dan stond vroeg in de morgen op en nam brood en een leren waterzak en gaf dat aan Hagar,[j] het op haar schouder zettend, en het kind,[k] en zond haar toen weg. En zij ging heen en doolde rond in de wildernis van Berseba.[l] **15** Ten slotte raakte het water in de leren zak op[m] en zij wierp[n] het kind onder een van de struiken. **16** Toen ging zij verder en zette zich alleen neer, op een afstand van ongeveer een boogschot daarvandaan, want zij zei: „Laat mij het niet aanzien dat het kind sterft."[o] Zij ging dus op een afstand zitten en verhief toen haar stem en weende.[p]

17 Daarop hoorde God de stem van de jongen,[q] en Gods engel riep Hagar uit de hemel toe en zei tot haar:[a] „Wat is er met u, Hagar? Wees niet bevreesd, want God heeft geluisterd naar de stem van de jongen, daar waar hij is. **18** Sta op, neem de jongen op en houd hem vast met uw hand, want ik zal hem tot een grote natie maken."[b] **19** Toen opende God haar ogen, zodat zij een waterput in het oog kreeg;[c] en zij ging de leren zak met water vullen en gaf de jongen te drinken. **20** En God was voortdurend met de jongen,[d] en hij groeide op en bleef in de wildernis wonen; en hij werd een boogschutter.[e] **21** En hij ging in de wildernis van Paran[f] wonen, en zijn moeder nam voorts een vrouw voor hem uit het land Egypte.

22 Nu geschiedde het in die tijd dat Abimelech, alsook zijn legeroverste Pichol, tot Abraham zei: „God is met u in alles wat gij doet.[g] **23** Zweer mij nu daarom hier bij God[h] dat gij niet ontrouw zult blijken te zijn aan mij en aan mijn nageslacht en aan mijn nakomelingschap;[i] dat gij, naar de loyale liefde waarmee ik u behandeld heb,[j] ook zo zult handelen jegens mij en ten opzichte van het land waarin gij tot nu toe als vreemdeling hebt vertoefd."[k] **24** Abraham dan zei: „Ik zal zweren."[l]

25 Toen Abraham Abimelech ernstig onderhield over de waterput die de knechten van Abimelech met geweld in beslag hadden genomen,[m] **26** zei Abimelech voorts: „Ik weet niet wie deze zaak heeft gedaan, noch hebt gij het mij verteld, en zelf heb ik er ook niet van gehoord dan vandaag."[n] **27** Daarop nam Abraham schapen en runderen en gaf ze aan Abimelech,[o] waarna zij beiden een verbond sloten.[p] **28** Toen Abraham zeven ooilammeren van het kleinvee apart zette, **29** zei Abimelech vervolgens tot Abraham: „Wat hebben deze zeven ooilammeren hier te

HFDST. 21

a Ge 18:12
b 1Sa 1:22
c Ge 16:4
d Ge 15:13 Han 7:6 Ga 4:29
e Ge 15:4 Jo 8:35 Ga 4:30
f Ge 17:18
g Ge 17:19 Ro 9:7 Heb 11:18
h Ga 4:22
i Ge 16:10 Ge 17:20 Ge 25:12
j Ps 119:60
k Ge 25:6
l Ge 22:19
m Ex 15:22 Ex 17:3 Ps 63:1
n Mt 15:30
o Es 8:6 Jes 49:15
p Za 12:10 Lu 7:13
q Ge 16:11 Ps 22:24 Ps 68:5 Ps 146:9

2e kolom

a Ge 16:7
b 1Kr 1:29
c 2Kon 6:17
d Ge 16:16 Ge 21:5
e Ge 27:3
f Nu 10:12
g Ge 20:17 Ge 26:28 Ro 8:31 1Kor 14:25
h De 6:13
i Joz 2:12 1Sa 20:42 Jer 4:2
j Ge 24:14
k Ge 20:15 Ge 26:3
l Ge 14:22 Heb 6:16
m Ge 26:15 Ge 26:20 Ex 2:17
n 2Kor 7:11
o Ge 33:11 Sp 17:8
p Ge 26:28 1Sa 18:3 Ga 3:15

betekenen, die gij apart hebt gezet?” **30** Waarop hij zei: „Gij dient de zeven ooilammeren uit mijn hand aan te nemen, opdat het mij tot een getuigenis[a] moge dienen dat ik deze put heb gegraven.” **31** Daarom noemde hij die plaats Bersęba,[b] omdat zij daar beiden een eed hadden gezworen. **32** Zij sloten dus een verbond[c] te Bersęba, waarna Abimęlech met zijn legeroverste Pīchol opstond en zij naar het land der Filistijnen[d] terugkeerden. **33** Daarna plantte hij een tamariskboom te Bersęba en riep daar de naam van Jehovah aan,[e] de voor onbepaalde tijd blijvende God.[f] **34** En Ąbraham vertoefde nog vele dagen als vreemdeling in het land der Filistijnen.[g]

22 Na deze dingen nu geschiedde het dat de [ware] God Ąbraham op de proef stelde.[h] Bijgevolg zei hij tot hem: „Ąbraham!”, waarop hij zei: „Hier ben ik!”[i] **2** Vervolgens zei hij: „Neem alstublieft uw zoon, uw enige zoon, die gij zo liefhebt,[j] Īsaäk,[k] en maak een tocht naar het land Morīa[l] en offer hem daar als brandoffer op een van de bergen die ik u zal aanwijzen.”[m]

3 Ąbraham stond dus ’s morgens vroeg op en zadelde zijn ezel en nam twee van zijn bedienden en zijn zoon Īsaäk met zich mee;[n] en hij kloofde het hout voor het brandoffer. Toen stond hij op en ondernam de tocht naar de plaats die de [ware] God hem had aangewezen. **4** Pas op de derde dag sloeg Ąbraham zijn ogen op en toen zag hij uit de verte de plaats. **5** Ąbraham zei nu tot zijn bedienden:[o] „Blijft GIJ hier met de ezel, maar ik en de jongen willen verder gaan naar daarginds en aanbidden[p] en tot U terugkeren.”

6 Daarna nam Ąbraham het hout van het brandoffer en legde het op zijn zoon Īsaäk[q] en nam het vuur en het slachtmes in zijn handen, en beiden gingen samen verder.[a] **7** Toen zei Īsaäk tot zijn vader Ąbraham: „Mijn vader!”[b] Waarop hij zei: „Hier ben ik, mijn zoon!”[c] Hij dan vervolgde: „Hier zijn het vuur en het hout, maar waar is het schaap voor het brandoffer?”[d] **8** Hierop zei Ąbraham: „God zal zelf voorzien in het schaap voor het brandoffer,[e] mijn zoon.” En beiden liepen samen voort.

9 Ten slotte bereikten zij de plaats die de [ware] God hem had aangewezen, en Ąbraham bouwde daar een altaar[f] en schikte het hout en bond zijn zoon Īsaäk aan handen en voeten en legde hem op het altaar, boven op het hout.[g] **10** Toen stak Ąbraham zijn hand uit en nam het slachtmes om zijn zoon te doden.[h] **11** Maar daar riep Jehovah’s engel hem uit de hemel toe en zei:[i] „Ąbraham, Ąbraham!”, waarop hij antwoordde: „Hier ben ik!” **12** Vervolgens zei hij: „Steek uw hand niet uit tegen de jongen en doe hem volstrekt niets,[j] want nu weet ik werkelijk dat gij godvrezend zijt, doordat gij mij uw zoon, uw enige, niet hebt onthouden.”[k] **13** Hierop sloeg Ąbraham zijn ogen op en keek, en daar op enige afstand vóór [hem] was een ram, die met zijn hoorns in het struikgewas verward zat. Ąbraham dan ging erheen en nam de ram en offerde hem ten brandoffer in plaats van zijn zoon.[l] **14** Toen gaf Ąbraham die plaats de naam Jehǫvah-Jīreh. Daarom is het heden nog gebruikelijk te zeggen: „Op de berg van Jehovah zal erin worden voorzien.”[m]

15 En Jehovah’s engel riep Ąbraham vervolgens voor de tweede maal uit de hemel toe **16** en zei: „’Waarlijk, ik zweer bij mijzelf,’ is de uitspraak van Jehovah,[n] ’dat wegens het feit dat gij deze zaak hebt gedaan en gij [mij] uw zoon, uw enige,[o] niet hebt onthouden, **17** ik u voorzeker zal zegenen en uw zaad voorzeker zal vermenigvuldigen als de sterren aan de hemel en

HFDST. 21

a Ge 31:52
b Ge 26:33
c Ge 26:28
d Ge 10:14
Ge 26:1
Ex 13:17
e Ge 12:8
Ge 26:25
f Ps 90:2
Jes 40:28
Jer 10:10
1Ti 1:17
g Heb 11:9

HFDST. 22

h Job 1:12
Heb 4:15
Heb 5:8
1Pe 1:7
i Jes 6:8
j Sp 4:3
Sp 8:30
Jo 3:16
Jo 10:17
k Ge 17:19
Joz 24:3
Ro 9:7
l 2Kr 3:1
m De 12:14
n Ge 26:5
Ps 119:60
o Ge 12:16
p Ps 95:6
Mt 4:10
q Jo 19:17

2e kolom

a Jes 53:7
1Pe 2:23
b Mt 26:39
Ro 8:15
c Jes 58:9
Jo 8:29
d Ex 12:5
Ro 8:36
e Jo 1:29
Ef 5:2
Heb 10:5
1Pe 1:19
f Ge 12:7
Ex 20:25
Heb 13:10
g Mt 27:2
Jo 10:18
Han 8:32
Fil 2:8
h Mt 10:37
Ro 8:32
Heb 2:18
Heb 11:17
Jak 2:21
i Ps 34:7
Ps 91:11
Mt 17:5
j Ps 34:20
Jo 19:36
k Ge 26:5
Heb 11:19
Jak 2:21
1Jo 4:10
1Jo 5:3
l Le 16:3
m Ge 22:2
2Kr 3:1
Jes 25:6
n Ps 105:9
Jes 45:23
Heb 6:13
o Jo 3:16
Ro 8:32
Heb 11:17

als de zandkorrels die aan de zeeoever zijn;[a] en uw zaad zal de poort van zijn vijanden in bezit nemen.[b] **18** En door bemiddeling van uw zaad[c] zullen alle natiën der aarde zich stellig zegenen, ten gevolge van het feit dat gij naar mijn stem hebt geluisterd.'"[d]

19 Hierna keerde Abraham naar zijn bedienden terug, en zij stonden op en gingen gezamenlijk op weg naar Berseba;[e] en Abraham bleef te Berseba wonen.

20 Het geschiedde nu na deze dingen dat Abraham het bericht door kreeg: „Zie, ook Milka[f] heeft zonen aan uw broer Nahor[g] gebaard: **21** Uz, zijn eerstgeborene, en diens broer Buz,[h] en Kemuël, de vader van Aram, **22** en Chesed en Hazo en Pildas en Jidlaf en Bethuël."[i] **23** En Bethuël werd de vader van Rebekka.[j] Deze acht baarde Milka aan Nahor, de broer van Abraham. **24** Dan was er nog zijn bijvrouw, wier naam Reuma was. Mettertijd baarde ook zij: Tebah en Gaham en Tahas en Maächa.[k]

23 En de levenstijd van Sara bedroeg ten slotte honderd zevenentwintig jaar. Dit waren de jaren van Sara's leven.[l] **2** Sara dan stierf in Kirjath-Arba,[m] dat wil zeggen Hebron,[n] in het land Kanaän,[o] en Abraham ging naar binnen om over Sara te weeklagen en haar te bewenen. **3** Toen stond Abraham van voor zijn dode op en sprak vervolgens tot de zonen van Heth[p] en zei: **4** „Een inwonende vreemdeling en bijwoner ben ik onder U.[q] Geeft mij een grafstede in eigendom onder U, opdat ik mijn dode buiten mijn gezicht moge begraven."[r] **5** Hierop antwoordden de zonen van Heth Abraham, door tot hem te zeggen: **6** „Hoor ons, mijn heer.[s] Een overste van God zijt gij in ons midden.[t] Begraaf uw dode zelfs in de keur van onze grafsteden.[u] Niemand van ons zal u zijn grafstede onthouden, om te beletten dat gij uw dode begraaft."[a]

7 Daarna stond Abraham op en boog zich neer voor de ingeborenen,[b] voor de zonen van Heth,[c] **8** en sprak met hen en zei: „Indien UW ziel erin toestemt dat ik mijn dode buiten mijn gezicht begraaf, luistert dan naar mij en dringt voor mij aan bij Efron, de zoon van Zohar,[d] **9** dat hij mij de grot van Machpela[e] geeft, die hem toebehoort, welke aan het uiteinde van zijn veld ligt. Laat hem die voor het volle bedrag in zilver aan mij geven tot een grafstede in eigendom in UW midden."[f]

10 Efron nu zat te midden van de zonen van Heth. Derhalve antwoordde Efron, de Hethiet,[g] Abraham ten aanhoren van de zonen van Heth in het bijzijn van allen die de poort van zijn stad ingingen, en zei:[h] **11** „Neen, mijn heer! Luister naar mij. Het veld geef ik u beslist, en de grot die daarin is, ja, die geef ik u. Waarlijk, voor de ogen van de zonen van mijn volk geef ik u die.[i] Begraaf uw dode." **12** Daarop boog Abraham zich neer voor de ingeborenen **13** en sprak tot Efron ten aanhoren van de ingeborenen en zei: „Alleen indien gij — neen, luister naar mij! Ik wil u het bedrag in zilver voor het veld geven. Neem het van mij aan,[j] opdat ik mijn dode daar moge begraven."

14 Toen antwoordde Efron Abraham, door tot hem te zeggen: **15** „Mijn heer, luister naar mij. Een stuk land ter waarde van vierhonderd zilveren sikkelen, wat betekent dat tussen mij en u? Begraaf dus uw dode."[k] **16** Bijgevolg luisterde Abraham naar Efron, en Abraham woog Efron het bedrag in zilver af waarvan hij ten aanhoren van de zonen van Heth gesproken had, vierhonderd zilveren sikkelen, gangbaar bij de kooplieden.[l] **17** Zo werd het veld van Efron, dat in Machpela was, hetwelk

HFDST. 22

a Ge 13:16 Ge 15:5 Han 3:25 Ga 3:29 Heb 6:14
b 2Sa 11:23 Ps 2:8 Da 2:44 Heb 2:14 Opb 11:15
c Ge 3:15 Ro 9:7 Ga 3:16
d Za 8:23 Ga 3:8
e Ge 21:31
f Ge 11:29
g Ge 11:26
h Job 32:2
i Ge 25:20
j Ge 24:15 Ro 9:10
k 2Sa 10:6

HFDST. 23

l Ge 17:17
m Joz 14:15
n Ge 35:27 Nu 13:22
o Ge 12:5 Ps 105:11
p Ge 10:15 Ge 23:20
q Ge 17:8 Heb 11:9
r Ge 49:30 Han 7:5
s Ge 43:20
t Ge 21:22
u Jes 53:9 Jo 19:41

2e kolom

a Joz 24:32
b 1Pe 2:17
c 1Kr 1:13
d Ge 25:9
e Ge 49:30
f Ge 23:15
g Ge 50:13
h Ge 34:20 De 16:18 Ru 4:1
i De 19:15 Ru 4:4
j Ge 14:23 Ro 13:8
k 2Sa 2:5
l Ezr 8:25 Han 7:16

tegenover Mamré ligt, het veld
en de grot die daarin was en alle
bomen die op het veld stonden,[a]
welke zich binnen al zijn gren-
zen rondom bevonden, overge-
dragen[b] **18** aan Abraham als
zijn gekochte eigendom, voor de
ogen van de zonen van Heth on-
der allen die de poort van zijn
stad ingingen.[c] **19** En daarna
begroef Abraham zijn vrouw
Sara in de grot van het veld van
Machpela tegenover Mamré, dat
wil zeggen Hebron, in het land
Kanaän.[d] **20** Zo werd het veld
en de grot die daarin was, over-
gedragen aan Abraham tot een
grafstede in eigendom uit de
handen van de zonen van Heth.[e]

24 Abraham nu was oud, ver-
gevorderd in jaren; en Je-
hovah had Abraham in alles gezé-
gend.[f] **2** Derhalve zei Abraham
tot zijn knecht, de oudste van zijn
huis, die alles wat hij had bestuur-
de:[g] „Leg uw hand alstublieft on-
der mijn dij,[h] **3** daar ik u moet
laten zweren bij Jehovah,[i] de God
van de hemel en de God van de
aarde, dat gij voor mijn zoon geen
vrouw zult nemen uit de dochters
der Kanaänieten, te midden van
wie ik woon,[j] **4** maar gij zult
naar mijn land en naar mijn bloed-
verwanten[k] gaan, en gij zult stel-
lig voor mijn zoon, voor Isaäk, een
vrouw nemen."

5 De knecht zei echter tot
hem: „Als de vrouw nu eens niet
met mij mee wenst te gaan naar
dit land? Moet ik dan uw zoon
beslist terugbrengen naar het
land waaruit gij zijt weggetrok-
ken?"[l] **6** Hierop zei Abraham
tot hem: „Wees op uw hoede dat
gij mijn zoon niet daarheen te-
rugbrengt.[m] **7** Jehovah, de God
van de hemel, die mij uit het huis
van mijn vader en uit het land
van mijn bloedverwanten heeft
genomen,[n] en die tot mij gespro-
ken en mij gezworen heeft,[o] door
te zeggen: 'Aan uw zaad[p] zal ik
dit land geven',[q] hij zal zijn en-
gel voor u uit zenden,[r] en gij
zult stellig vandaar een vrouw
voor mijn zoon nemen.[a] **8** Maar
mocht de vrouw niet met u mee
wensen te gaan, dan zult gij vrij
zijn geworden van deze eed aan
mij.[b] Alleen moogt gij mijn zoon
niet daarheen terugbrengen."
9 Daarop legde de knecht zijn
hand onder de dij van zijn mees-
ter Abraham en zwoer hem be-
treffende deze zaak.[c]

10 De knecht nam derhalve
tien kamelen van de kamelen van
zijn meester en maakte aanstal-
ten om te gaan, met allerlei goe-
de dingen van zijn meester in
zijn hand.[d] Toen stond hij op en
begaf zich op weg naar Mesopo-
tamië, naar de stad van Nahor.
11 Ten slotte liet hij de kame-
len buiten de stad neerknielen
bij een waterput, tegen de avond-
tijd,[e] tegen de tijd dat de vrou-
wen die water putten gewoonlijk
naar buiten kwamen.[f] **12** Ver-
volgens zei hij: „Jehovah, de
God van mijn meester Abraham,[g]
laat het alstublieft heden voor
mijn aangezicht geschieden en
betracht liefderijke goedheid[h]
jegens mijn meester Abraham.[i]
13 Zie, ik sta nu bij een water-
bron, en de dochters van de man-
nen der stad komen naar bui-
ten om water te putten.[j] **14** Het
moet geschieden dat de jonge
vrouw tot wie ik zal zeggen:
'Laat uw waterkruik alstublieft
neer, opdat ik moge drinken', en
die werkelijk zal zeggen: 'Drink,
en ik zal ook uw kamelen dren-
ken', díé moet gij voor uw
knecht, voor Isaäk, bestemmen;[k]
en laat mij hieraan weten dat gij
loyale liefde jegens mijn meester
hebt betracht."[l]

15 Nu dan, het geschiedde dat
nog voordat hij was uitgespro-
ken,[m] zie, daar kwam Rebekka
naar buiten, die geboren was aan
Bethuël,[n] de zoon van Milka,[o]
de vrouw van Nahor,[p] Abrahams
broer, en haar waterkruik was
op haar schouder.[q] **16** De jon-
ge vrouw nu was zeer aantrek-
kelijk van uiterlijk,[r] een maagd,
en [nog] geen man had seksuele

HFDST. 23

a Ge 25:9
Ge 49:30
b Ru 4:11
Jer 32:44
c Job 29:7
Jer 32:12
d Ge 25:10
Ge 50:13
e Ge 49:31
Han 7:5

HFDST. 24

f Ge 13:2
Ga 3:9
g Ge 15:2
Ge 41:40
1Kor 4:2
h Ge 47:29
i Ge 21:23
j Ge 28:1
De 7:3
1Kor 7:39
2Kor 6:14
k Ge 22:20
l Ge 11:28
Ge 15:7
m Heb 11:15
n Ge 12:1
Heb 11:8
o Mi 7:20
Lu 1:73
Heb 6:13
p Ge 26:4
Han 7:5
Heb 11:18
q Ge 13:15
Ex 32:13
De 34:4
r Ex 23:20
Ps 34:7
Heb 1:14

2e kolom

a Ge 12:5
Han 7:4
b Joz 2:17
c Ge 24:2
Ge 47:29
d Ge 24:35
Ge 43:11
e Sp 12:10
f Ex 2:16
1Sa 9:11
Jo 4:7
g Ge 32:9
1Kon 18:36
Mt 22:32
h 1Sa 20:8
Za 7:9
i Ne 1:11
Ps 37:5
Fil 4:6
j Ge 29:10
k Sp 19:14
l Re 6:17
Re 18:5
m Ps 34:15
Ps 65:2
Jes 58:9
Jes 65:24
1Jo 5:14
n Ge 22:23
o Ge 11:29
p Ge 11:26
q Ge 21:14
r Ge 26:7

gemeenschap met haar gehad;[a]
en zij daalde vervolgens af naar
de bron en ging haar waterkruik
vullen en kwam toen naar boven.
17 Terstond snelde de knecht
haar tegemoet en zei: „Geef mij
alstublieft een slokje water uit
uw kruik."[b] **18** Hierop zei zij:
„Drink, mijn heer." Toen liet zij
vlug haar kruik neer op haar
hand en gaf hem te drinken.[c]
19 Nadat zij hem genoeg had la-
ten drinken, zei zij: „Ook voor
uw kamelen zal ik water putten,
totdat ze genoeg gedronken heb-
ben."[d] **20** Zij goot dus vlug haar
kruik leeg in de drinkbak en liep
telkens weer naar de put om wa-
ter te putten,[e] en zij bleef voor al
zijn kamelen putten. **21** Al die
tijd staarde de man haar vol ver-
bazing aan, terwijl hij het stil-
zwijgen bewaarde om te weten of
Jehovah zijn tocht succesvol had
gemaakt of niet.[f]

22 Dientengevolge geschiedde
het toen de kamelen genoeg ge-
dronken hadden, dat de man een
gouden neusring[g] nam van een
halve sikkel in gewicht en twee
armbanden[h] voor haar handen,
waarvan het gewicht tien gouden
sikkelen was, **23** en vervolgens
zei: „Wiens dochter zijt gij? Ver-
tel het mij alstublieft. Is er in
het huis van uw vader ook plaats
voor ons om te overnachten?"[i]
24 Hierop zei zij tot hem: „Ik
ben de dochter van Bethuël,[j] de
zoon van Milka, die zij aan Nahor
heeft gebaard."[k] **25** En zij zei
verder tot hem: „Er is bij ons zo-
wel stro als veel voer, ook plaats
om te overnachten."[l] **26** Toen
boog de man zich en wierp zich
neer voor Jehovah[m] **27** en zei:
„Gezegend zij Jehovah,[n] de God
van mijn meester Abraham, die
zijn liefderijke goedheid en zijn
trouw jegens mijn meester niet
achterwege heeft gelaten. Op
mijn weg heeft Jehovah mij naar
het huis van de broeders van
mijn meester geleid."[o]

28 En de jonge vrouw snelde
heen en ging het huisgezin van

HFDST. 24

a De 22:20
2Kor 11:2

b Jo 4:7

c Mt 10:42
Mt 25:35

d Ro 12:13
1Pe 4:9

e Sp 31:17
Sp 31:31

f Ps 107:43

g Ez 16:12

h Jer 2:32
Ez 16:11

i Ge 19:2
Re 19:21

j Ge 22:23

k Ge 11:29

l Ge 18:4
Ge 19:3
Ge 43:24

m 1Kr 29:20
Ne 8:6
Ps 95:6

n Ge 9:26
Ps 72:18
Lu 1:68

o Ps 100:5
Mi 7:20

2e kolom

a Ge 25:20
Ge 29:10

b Jes 3:21
Jer 2:32
Ez 16:11

c Ge 26:29
Ru 3:10
Ps 115:15

d Re 19:21
Lu 7:44
1Ti 5:10

e Ro 12:11
Ef 6:5

f Ge 15:2

g Ge 13:2
Ps 107:38

h Ge 21:1
Ro 4:19
Heb 11:11

i Ge 25:5

j Ge 24:3
Ge 28:1
Ezr 9:2
1Kor 7:39

k Ge 22:20

l Ge 24:4

haar moeder over deze dingen
vertellen. **29** Rebekka nu had
een broer en zijn naam was Laban.[a]
Laban dan snelde heen
naar de man die buiten bij de
bron was. **30** Het geschiedde
nu dat zodra hij de neusring en
de armbanden[b] aan de handen
van zijn zuster zag en zodra hij
de woorden van zijn zuster Re-
bekka hoorde, die zei: „Zo heeft
de man tot mij gesproken", hij
naar de man toe ging, en zie,
daar stond hij bij de kamelen
aan de bron. **31** Terstond zei
hij: „Kom, gij gezegende van Je-
hovah.[c] Waarom blijft gij hier
buiten staan, terwijl ik het huis
in gereedheid heb gebracht en
plaats heb gemaakt voor de ka-
melen?" **32** Daarop kwam de
man in het huis, en hij spande
vervolgens de kamelen uit en
gaf stro en voer aan de kame-
len en water om zijn voeten en
de voeten van de mannen die bij
hem waren te wassen.[d] **33** Toen
werd hem iets te eten voorgezet,
maar hij zei: „Ik zal niet eten
voordat ik over mijn zaken ge-
sproken heb." Derhalve zei hij:
„Spreek!"[e]

34 Toen vervolgde hij: „Ik ben
Abrahams knecht.[f] **35** En Je-
hovah heeft mijn meester zeer
gezegend, doordat hij hem steeds
groter maakt en hem schapen en
runderen en zilver en goud en
dienstknechten en dienstmaag-
den en kamelen en ezels geeft.[g]
36 Voorts heeft Sara, de vrouw
van mijn meester, mijn mees-
ter een zoon gebaard nadat zij
oud geworden was;[h] en hij zal
hem alles geven wat hij heeft.[i]
37 Mijn meester dan heeft mij
doen zweren, door te zeggen:
'Gij moogt voor mijn zoon geen
vrouw nemen uit de dochters
der Kanaänieten, in wier land ik
woon.[j] **38** Neen, maar gij zult
naar het huis van mijn vader
en naar mijn familie[k] gaan, en
gij moet een vrouw voor mijn
zoon nemen.'[l] **39** Doch ik zei
tot mijn meester: 'Als de vrouw
nu eens niet met mij mee zal

gaan?'[a] **40** Toen zei hij tot mij: 'Jehovah, voor wiens aangezicht ik heb gewandeld,[b] zal zijn engel met u zenden[c] en zal u stellig succes doen hebben op uw weg;[d] en gij moet een vrouw voor mijn zoon nemen uit mijn familie en uit het huis van mijn vader.[e] **41** Dan pas zult gij ontslagen zijn van de met een eed bekrachtigde verplichting jegens mij, wanneer gij bij mijn familie zijt gekomen, en indien zij haar niet aan u zullen geven, dan zult gij stellig vrij worden van de met een eed bekrachtigde verplichting jegens mij.'[f]

42 Toen ik dan vandaag bij de bron kwam, zei ik: 'Jehovah, de God van mijn meester Ạbraham, indien gij mij werkelijk succes doet hebben op de weg waarop ik ga,[g] **43** zie, ik sta nu bij een waterbron. Het moet geschieden dat het meisje[h] dat naar buiten komt om water te putten, tot wie ik werkelijk zal zeggen: „Laat mij alstublieft een beetje water uit uw kruik drinken", **44** en die inderdaad tot mij zal zeggen: „Drink zelf, en ik zal ook voor uw kamelen water putten", zij de vrouw is die Jehovah voor de zoon van mijn meester bestemd heeft.'[i]

45 Nog voordat ik in mijn hart[j] was uitgesproken,[k] zie, daar kwam Rebẹkka naar buiten, met haar kruik op haar schouder; en zij daalde vervolgens af naar de bron en ging water putten.[l] Toen zei ik tot haar: 'Geef mij alstublieft te drinken.'[m] **46** Zij dan liet vlug haar kruik van zich neer en zei: 'Drink,[n] en ik zal ook uw kamelen drenken.' Toen dronk ik, en zij drenkte ook de kamelen. **47** Daarna vroeg ik haar en zei: 'Wiens dochter zijt gij?',[o] waarop zij zei: 'De dochter van Bethụël, de zoon van Nạhor, die Mịlka hem gebaard heeft.' Bijgevolg deed ik de neusring in haar neusgat en de armbanden aan haar handen.[p] **48** Toen boog ik mij en wierp mij neer voor Jehovah en zegende Jehovah, de God van mijn meester Ạbraham,[a] die mij op de ware weg had geleid[b] om de dochter van de broeder van mijn meester voor zijn zoon te nemen. **49** En nu, indien GIJ werkelijk liefderijke goedheid en trouw jegens mijn meester betracht,[c] laat het mij weten; maar zo niet, laat het mij weten, opdat ik mij naar rechts of naar links kan wenden."[d]

50 Toen antwoordden Lạban en Bethụël en zeiden: „Van Jehovah is deze zaak uitgegaan.[e] Wij kunnen kwaad noch goed tot u spreken.[f] **51** Zie, Rebẹkka is voor uw aangezicht. Neem haar en ga heen, en laat haar de zoon van uw meester tot vrouw worden, juist zoals Jehovah gesproken heeft."[g] **52** Nu geschiedde het dat toen Ạbrahams knecht hun woorden had gehoord, hij zich terstond ter aarde neerwierp voor Jehovah.[h] **53** Vervolgens haalde de knecht zilveren voorwerpen en gouden voorwerpen en klederen te voorschijn en gaf ze aan Rebẹkka; en hij gaf uitgelezen dingen aan haar broer en aan haar moeder.[i] **54** Daarna aten en dronken zij, hij en de mannen die bij hem waren, en zij overnachtten daar en stonden 's morgens op.

Toen zei hij: „Zendt mij heen naar mijn meester."[j] **55** Hierop zeiden haar broer en haar moeder: „Laat de jonge vrouw ten minste tien dagen bij ons blijven. Daarna kan zij gaan." **56** Maar hij zei tot hen: „Houdt mij niet op, aangezien Jehovah mijn weg succesvol heeft doen zijn.[k] Zendt mij heen, opdat ik naar mijn meester kan gaan."[l] **57** Zij dan zeiden: „Laten wij de jonge vrouw roepen en navraag doen uit haar mond."[m] **58** Toen riepen zij Rebẹkka en zeiden tot haar: „Wilt gij met deze man meegaan?" Waarop zij zei: „Ik ben bereid te gaan."[n]

59 Daarop zonden zij hun zuster Rebẹkka[o] en haar voedster[p]

HFDST. 24

a Ge 24:5
b Ge 48:15; 1Kon 2:3; Ps 119:3; Jes 38:3; Han 9:31
c Ex 23:20; Heb 1:14
d Ge 39:3; Ne 1:11; Ps 118:25
e Ge 11:25
f Ge 24:9; Joz 2:17
g Ps 37:5
h Ge 24:16
i Ge 24:14; Sp 18:22; Sp 19:14
j 1Sa 1:13; Ne 2:4
k Ps 65:2; Jes 58:9; Jes 65:24; Da 9:21
l Ge 24:15
m Ge 24:17
n Ge 24:18
o Ge 24:23
p Ge 24:22; Ez 16:11

2e kolom

a Ge 24:27; Lu 1:68
b Jes 30:21; Jes 48:17
c Ge 32:10; Ge 47:29; Joz 2:14
d Ge 24:8
e Ps 118:23; Mr 12:11
f Ge 31:24; Jes 46:10; Han 5:39
g Sp 18:22; Sp 19:14
h 1Kr 29:20; 2Kr 20:18
i Ge 34:12
j Ge 30:25; Ge 31:27
k Ge 39:3; Ps 1:3; Jes 48:15
l Ps 123:2; Kol 3:22; 1Pe 2:18
m Jo 9:21
n Ge 2:24; Ps 45:10
o Ge 28:5
p Ge 35:8

en Abrahams knecht en zijn mannen heen. **60** Zij nu zegenden Rebekka en zeiden tot haar: „O gij, onze zuster, moogt gij duizenden maal tienduizend worden, en uw zaad neme bezit van de poort van hen die het haten."[a] **61** Daarna stonden Rebekka en haar dienaressen[b] op en zij reden vervolgens op de kamelen[c] weg en volgden de man; en de knecht nam Rebekka en begaf zich op weg.

62 Isaäk nu was gekomen van de weg die naar Beër-Lachai-Roï[d] gaat, want hij woonde in het land van de Negeb.[e] **63** En Isaäk liep tegen het vallen van de avond buiten rond om te mediteren[f] in het veld. Toen hij zijn ogen opsloeg en keek, zie, daar kwamen kamelen aan! **64** Toen Rebekka haar ogen opsloeg, kreeg zij Isaäk in het oog en met een snelle beweging liet zij zich van de kameel afglijden. **65** Toen zei zij tot de knecht: „Wie is die man daar, die ons in het veld tegemoet komt?", en de knecht zei: „Dat is mijn meester." Daarop nam zij een hoofddoek en bedekte zich.[g] **66** En de knecht ging alle dingen die hij had gedaan, aan Isaäk verhalen. **67** Daarna bracht Isaäk haar in de tent van zijn moeder Sara.[h] Aldus nam hij Rebekka en zij werd zijn vrouw;[i] en hij kreeg haar lief,[j] en Isaäk vond troost na het verlies van zijn moeder.[k]

25 Voorts nam Abraham wederom een vrouw, en haar naam was Ketura.[l] **2** Mettertijd baarde zij hem Zimran en Joksan en Medan en Midian[m] en Jisbak en Suah.[n]

3 En Joksan werd de vader van Scheba[o] en Dedan.[p]
En de zonen van Dedan werden Assurim en Letusim en Leümmim.

4 En de zonen van Midian waren Efa[q] en Efer en Hanoch en Abida en Eldaä.[r]
Deze allen waren de zonen van Ketura.

HFDST. 24

a Ge 22:17
2Sa 12:29
b Ps 45:14
c Ge 31:17
Ge 31:34
d Ge 16:14
Ge 25:11
e Ge 12:9
Ge 20:1
Nu 13:22
Re 1:9
2Sa 24:7
Ob 19
f Ps 77:12
Ps 143:5
g 1Kor 11:6
h Ge 18:6
Heb 11:9
i Mt 19:5
j Ge 26:8
Ef 5:25
k Ge 23:2
Ge 23:19

HFDST. 25

l Ro 7:2
m Ge 37:28
Ex 2:15
Nu 22:4
Nu 31:2
Re 6:2
n 1Kr 1:32
Job 2:11
o 1Kon 10:1
p Jer 25:23
Ez 27:20
q Jes 60:6
r 1Kr 1:33

2e kolom

a Ge 24:36
Sp 13:22
Heb 1:2
b 2Kr 21:3
c Ge 21:14
Jo 8:35
Ga 4:30
d Re 6:3
e Ge 35:29
Sp 9:11
f Ge 23:9
Ge 49:30
g Ge 23:19
h Ge 17:19
Ge 26:13
i Ge 16:14
j Ge 16:10
k Ga 4:24
l Ge 36:3
Jes 60:7
m Ps 120:5
Jer 49:28
Ez 27:21
n 1Kr 1:29
o 1Kr 1:30
p Job 2:11
Job 6:19
q 1Kr 1:31
r 1Kr 6:54
Ne 8:16
s Ge 17:20
Ps 117:1
t Ge 25:8
u Ge 2:11
1Sa 15:7
v Ge 16:7
w Ge 16:12

5 Later gaf Abraham alles wat hij had aan Isaäk,[a] **6** maar aan de zonen van de bijvrouwen die Abraham had, gaf Abraham geschenken.[b] Toen zond hij hen nog tijdens zijn leven weg van zijn zoon Isaäk,[c] naar het oosten, naar het land van het Oosten.[d] **7** En dit zijn de dagen van de jaren van Abrahams leven die hij geleefd heeft, honderd vijfenzeventig jaar. **8** Toen blies Abraham de laatste adem uit en stierf in een gezegende ouderdom, oud en voldaan, en hij werd tot zijn volk vergaderd.[e] **9** Zijn zonen Isaäk en Ismaël dan begroeven hem in de grot van Machpela, in het veld van Efron, de zoon van Zohar, de Hethiet, dat tegenover Mamré ligt,[f] **10** het veld dat Abraham van de zonen van Heth had gekocht. Daar werd Abraham begraven, en ook zijn vrouw Sara.[g] **11** Het geschiedde dan na Abrahams dood, dat God zijn zoon Isaäk bleef zegenen,[h] en Isaäk woonde dicht bij Beër-Lachai-Roï.[i]

12 En dit is de geschiedenis van Ismaël,[j] de zoon van Abraham, die Hagar, de Egyptische, de dienstmaagd van Sara, Abraham gebaard heeft.[k]

13 Dit nu zijn de namen van de zonen van Ismaël, volgens hun namen, naar hun familieafkomst: Ismaëls eerstgeborene Nebajoth[l] en Kedar[m] en Adbeël en Mibsam[n] **14** en Misma en Duma en Massa, **15** Hadad[o] en Tema,[p] Jetur, Nafis en Kedma.[q] **16** Dit zijn de zonen van Ismaël, en dit zijn hun namen volgens hun nederzettingen en volgens hun ommuurde kampementen:[r] twaalf oversten naar hun clans.[s] **17** En dit zijn de jaren van Ismaëls leven, honderd zevenendertig jaar. Toen blies hij de laatste adem uit en stierf en werd tot zijn volk vergaderd.[t] **18** En zij gingen verblijf houden van Havila[u] nabij Sur,[v] dat tegenover Egypte ligt, tot Assyrië toe. Tegenover al zijn broeders vestigde hij zich.[w]

19 En dit is de geschiedenis
van Isaäk, de zoon van Abra-
ham.[a]
Abraham werd de vader van
Isaäk. **20** En Isaäk was veer-
tig jaar oud geworden toen hij
zich Rebekka, de dochter van Be-
thuël,[b] de Syriër[c] van Paddan-
Aram, de zuster van Laban, de
Syriër, tot vrouw nam. **21** En
vooral voor zijn vrouw bleef
Isaäk Jehovah smeken,[d] omdat zij
onvruchtbaar was;[e] Jehovah dan
liet zich [deze zaak] afsmeken
ten behoeve van hem,[f] en zijn
vrouw Rebekka werd zwanger.
22 En de zonen in haar gingen
met elkaar strijden,[g] zodat zij
zei: „Indien het aldus gesteld
is, waarom ben ik dan eigenlijk
nog in leven?" Daarop ging zij Je-
hovah raadplegen.[h] **23** Toen zei
Jehovah tot haar: „Twee natiën
zijn in uw buik,[i] en twee natio-
nale groepen zullen zich uit uw
inwendige delen scheiden;[j] en
de ene nationale groep zal ster-
ker zijn dan de andere nationale
groep,[k] en de oudste zal de jong-
ste dienen."[l]
24 Geleidelijk verstreken haar
dagen ten volle dat zij moest ba-
ren, en zie! er was een tweeling
in haar buik.[m] **25** Toen kwam
de eerste te voorschijn, rood over
zijn gehele lichaam, als een ha-
ren ambtskleed;[n] daarom gaven
zij hem de naam Esau.[o] **26** En
daarna kwam zijn broer te voor-
schijn en zijn hand hield de hiel
van Esau vast;[p] daarom gaf hij
hem de naam Jakob.[q] En Isaäk
was zestig jaar oud toen zij hen
baarde.
27 En de jongens werden gro-
ter, en Esau werd een man die
verstand van jagen had,[r] een
man van het veld, maar Jakob
een onberispelijk man,[s] die in
tenten woonde.[t] **28** En Isaäk
had Esau lief, omdat dit wild-
braad in zijn mond betekende,
terwijl Rebekka's liefde daar-
entegen naar Jakob uitging.[u]
29 Eens was Jakob een gerecht
aan het koken, toen Esau van
het veld kwam en hij moe was.
30 Esau dan zei tot Jakob: „Laat
mij alstublieft vlug wat opslok-
ken van dat rode — dat rode
daar, want ik ben moe!" Daar-
om werd hem de naam Edom
gegeven.[a] **31** Hierop zei Jakob:
„Verkoop mij dan eerst uw eerst-
geboorterecht!"[b] **32** En Esau
vervolgde: „Zie, ik ga toch ster-
ven, en wat baat mij dan een
eerstgeboorterecht?" **33** En Ja-
kob voegde eraan toe: „Zweer
mij eerst!"[c] Toen zwoer hij hem
en verkocht zijn eerstgeboorte-
recht aan Jakob.[d] **34** En Jakob
gaf Esau brood en het linze-
gerecht, en hij ging eten en drin-
ken.[e] Daarna stond hij op en
ging heen. Zo verachtte Esau het
eerstgeboorterecht.[f]

26 Nu ontstond er hongers-
nood in het land, afgezien
van de eerste hongersnood die
zich in de dagen van Abraham
had voorgedaan,[g] zodat Isaäk
zich naar Abimelech begaf, de ko-
ning der Filistijnen, naar Gerar.[h]
2 Toen verscheen Jehovah
aan hem en zei:[i] „Daal niet
af naar Egypte. Verblijf in het
land dat ik u aanwijs.[j] **3** Ver-
toef als vreemdeling in dit land,[k]
en ik zal met u blijven en u zege-
nen, want aan u en aan uw zaad
zal ik al deze landen geven,[l] en
ik wil de beëdigde verklaring die
ik aan uw vader Abraham heb
gezworen,[m] gestand doen: **4** 'En
ik wil uw zaad vermenigvuldi-
gen als de sterren aan de hemel
en ik wil aan uw zaad al deze lan-
den geven;[n] en door bemiddeling
van uw zaad zullen alle natiën
der aarde zich stellig zegenen',[o]
5 ten gevolge van het feit dat
Abraham naar mijn stem heeft
geluisterd en zijn plichten jegens
mij, mijn geboden, mijn inzet-
tingen en mijn wetten steeds in
acht heeft genomen."[p] **6** Isaäk
bleef derhalve te Gerar wonen.[q]
7 Welnu, de mannen van de
plaats informeerden aanhoudend
naar zijn vrouw, en hij zei dan:
„Zij is mijn zuster."[r] Want hij

HFDST. 25

a Ge 22:2
Mt 1:2
b Ge 22:23
c De 26:5
d De 4:29
e 1Sa 1:5
f 2Sa 21:14
2Kr 33:13
Lu 1:13
g Ro 9:10
h 1Sa 1:10
i Ps 139:15
Pr 11:5
j Ge 36:31
Nu 20:14
k Ge 27:29
De 2:4
l 2Sa 8:14
Mal 1:2
Ro 9:12
m Ge 38:27
n Ge 27:11
2Kon 1:8
Za 13:4
o Ge 27:32
Ge 36:9
Mal 1:3
p Ho 12:3
q Ge 27:36
Han 7:14
r Ge 27:3
s Ps 37:37
t Heb 11:9
u Ge 27:6
Ge 27:46

2e kolom

a Ge 36:1
De 2:4
Mal 1:4
b Ge 43:33
De 21:17
1Kr 5:1
c Ge 14:22
Heb 6:16
d Heb 12:16
e 1Kor 15:32
f Job 21:15
Job 34:9

HFDST. 26

g Ge 12:10
h Ge 26:26
i Ex 6:3
Nu 12:6
1Jo 4:12
j Ex 32:13
k Ge 20:1
Heb 11:9
l Ge 12:7
Ge 15:18
Ro 15:8
Ga 4:28
m Ge 22:16
Ps 105:9
Mi 7:20
Heb 6:13
n Ge 15:5
De 34:4
Heb 11:12
o Ge 12:3
Ge 22:18
Han 3:25
Ga 3:8
p Ge 17:23
Heb 11:8
Jak 2:21
q Ge 26:17
r Ge 12:13

was bevreesd te zeggen: „Mijn vrouw”, uit vrees dat, om zijn woorden aan te halen, „de mannen van de plaats mij zouden doden wegens Rebekka”, want zij was aantrekkelijk van uiterlijk.[a] **8** Het geschiedde dan toen zijn dagen daar voortduurden, dat Abimelech, de koning der Filistijnen, uit het venster keek en toen zag, en zie, Isaäk was zich aan het vermaken met zijn vrouw Rebekka.[b] **9** Terstond riep Abimelech Isaäk en zei: „Zie, zij is niemand anders dan uw vrouw! Hoe komt het dan dat gij hebt gezegd: ’Zij is mijn zuster’?” Hierop zei Isaäk tot hem: „Ik heb het gezegd uit vrees dat ik om haar zou sterven.”[c] **10** Maar Abimelech vervolgde: „Wat hebt gij ons toch aangedaan?[d] Nog even en een van het volk zou stellig bij uw vrouw hebben gelegen, en gij zoudt schuld over ons hebben gebracht!”[e] **11** Toen gebood Abimelech het gehele volk en zei: „Een ieder die deze man en zijn vrouw aanraakt, zal beslist ter dood worden gebracht!”

12 Naderhand ging Isaäk in dat land zaaien,[f] en hij kreeg in dat jaar wel honderd maten voor één,[g] daar Jehovah hem zegende.[h] **13** Dientengevolge werd de man groot en werd gaandeweg steeds groter, totdat hij ten slotte zeer groot was.[i] **14** En hij kwam in het bezit van kudden schapen en kudden runderen en een grote stoet van knechten,[j] zodat de Filistijnen afgunstig[k] op hem werden.

15 Wat al de putten betreft die de knechten van zijn vader in de dagen van zijn vader Abraham hadden gegraven,[l] die werden door de Filistijnen dichtgestopt en zij vulden ze gewoonlijk met droge aarde.[m] **16** Ten slotte zei Abimelech tot Isaäk: „Trek uit onze omgeving weg, want gij zijt veel sterker geworden dan wij.”[n] **17** Derhalve trok Isaäk vandaar weg en legerde zich in het stroomdal van Gerar[a] en ging daar wonen. **18** En Isaäk ging de waterputten weer opgraven die men in de dagen van zijn vader Abraham had gegraven maar die de Filistijnen na Abrahams dood waren gaan dichtstoppen;[b] en hij gaf ze weer hun namen naar de namen waarmee zijn vader ze had genoemd.[c]

19 En de knechten van Isaäk groeven verder in het stroomdal en zo vonden zij daar een put met vers water. **20** En de herders van Gerar zochten ruzie met de herders van Isaäk[d] en zeiden: „Het water is van ons!” Daarom gaf hij de put de naam Esek, omdat zij met hem hadden getwist. **21** En zij gingen een andere put graven, en ook daarover zochten zij ruzie. Daarom gaf hij die de naam Sitna. **22** Later trok hij vandaar weg en groef een andere put,[e] maar daarover maakten zij geen ruzie. Daarom gaf hij die de naam Rehoboth en zei: „Want nu heeft Jehovah ons volop ruimte gegeven[f] en ons vruchtbaar gemaakt op de aarde.”[g]

23 Toen trok hij vandaar op naar Berseba.[h] **24** Voorts verscheen Jehovah hem in die nacht en zei: „Ik ben de God van uw vader Abraham.[i] Wees niet bevreesd,[j] want ik ben met u, en ik wil u zegenen en uw zaad vermenigvuldigen vanwege mijn knecht Abraham.”[k] **25** Bijgevolg bouwde hij daar een altaar en riep de naam van Jehovah aan[l] en sloeg daar zijn tent op,[m] en de knechten van Isaäk gingen daar een put delven.

26 Naderhand kwam Abimelech tot hem uit Gerar, met zijn vertrouweling Ahuzzath en zijn legeroverste Pichol.[n] **27** Nu zei Isaäk tot hen: „Waarom zijt GIJ naar mij toe gekomen, daar GIJ het zijt die mij hebt gehaat en mij daarom uit UW omgeving hebt weggezonden?”[o] **28** Daarop zeiden zij: „Wij hebben onmiskenbaar gezien dat Jehovah bewezen heeft met u te zijn.[p] Daarom

HFDST. 26

a Ge 24:16
b Ge 24:67; Sp 5:18; Pr 9:9
c Ge 20:11
d Ge 12:18
e Ge 20:9; Ge 39:9; Sp 6:29; Heb 13:4
f Ge 8:22; Jes 55:10; 2Kor 9:10
g 1Kor 3:6
h Ge 24:1; Job 42:12; Ps 3:8; Ps 67:6; Sp 10:22; Heb 6:7
i Ge 24:35
j Ge 12:16; Job 1:3
k Ge 37:11; 1Sa 18:9; Sp 27:4; Ro 1:29; Tit 3:3
l Ge 21:30
m Sp 25:26
n Ex 1:9; Ps 105:24

2e kolom

a Ge 10:19; Ge 20:1
b Ge 21:25
c Ge 21:31
d Ge 13:7
e Ge 13:9; Sp 17:14; Ro 12:18
f Le 26:9; Ps 18:19; Ps 118:5
g Ge 17:6; Ge 28:3; Ez 36:11
h Ge 21:31
i Ge 17:1; Ge 28:13; Ex 3:6; Mt 22:32; Han 7:32
j Ge 15:1; De 31:8; Ps 27:1; Heb 13:6
k Ge 17:19; Ps 105:9; Ga 3:29
l Ge 12:8; Ro 10:13
m Ge 4:20; Heb 11:9
n Ge 21:32
o Re 11:7
p Ge 21:22; Ge 39:5; Joz 3:7; Za 8:23; 1Kor 14:25

zeiden wij: 'Laat er alstublieft
een met een eed bekrachtigde
verplichting tot stand komen
tussen ons,[a] tussen ons en u,
en laten wij een verbond met
u sluiten,[b] **29** dat gij ons geen
kwaad zult doen, net zoals wij
u niet hebben aangeraakt en net
zoals wij u enkel goed hebben
gedaan doordat wij u in vrede
hebben weggezonden.[c] Gij nu zijt
de gezegende van Jehovah.'"[d]
30 Toen rechtte hij een feest-
maal voor hen aan en zij aten en
dronken.[e] **31** De volgende mor-
gen dan stonden zij vroeg op en
legden jegens elkaar beëdigde
verklaringen af.[f] Daarna zond
Isaäk hen weg en zij gingen in
vrede[g] bij hem vandaan.

32 Nu geschiedde het op die
dag dat de knechten van Isaäk
hem bericht kwamen brengen
betreffende de put die zij had-
den gegraven[h] en tot hem zei-
den: „Wij hebben water gevon-
den!" **33** Daarom gaf hij er de
naam Seba aan. Vandaar dat de
naam van de stad tot op deze dag
Bersebaⁱ is.

34 En Esau werd veertig jaar
oud. Toen nam hij Judith tot
vrouw, de dochter van de He-
thiet Beëri, en eveneens Basmath,
de dochter van de Hethiet Elon.[j]
35 En zij waren een bron
van bitterheid des geestes voor
Isaäk en Rebekka.[k]

27 Nu geschiedde het toen
Isaäk oud was en zijn ogen
te dof waren om te kunnen zien,[l]
dat hij Esau, zijn oudste zoon,
riep en tot hem zei:[m] „Mijn zoon!",
waarop hij tot hem zei: „Hier ben
ik!" **2** Vervolgens zei hij: „Zie
toch, ik ben oud geworden.[n] Ik
weet de dag van mijn dood niet.[o]
3 Neem ditmaal daarom alstu-
blieft uw gerei, uw pijlkoker en
uw boog, en ga naar buiten, het
veld in, en jaag op een stuk wild
voor mij.[p] **4** Bereid mij dan een
smakelijk gerecht, zoals ik het
graag heb, en breng het mij en,
ah, laat mij eten, opdat mijn ziel u
moge zegenen voordat ik sterf."[q]

HFDST. 26

a Ge 21:31
b Ge 21:27
Ge 31:44
c Sp 16:7
d Ge 12:2
Ge 22:17
Ps 115:15
Jes 61:9
Mt 25:34
e Ge 19:3
2Kon 6:23
f Ge 14:22
Ge 21:23
1Sa 20:17
g Ro 12:18
Heb 12:14
1Pe 3:11
h Ge 26:18
i Re 20:1
j Ge 36:2
De 7:3
k Ge 27:46
Ge 28:8

HFDST. 27

l Ge 48:10
Pr 12:3
m Ge 25:28
n Jes 46:4
o Ge 48:21
Sp 27:1
Pr 9:12
Jak 4:14
p Ge 25:27
q Ge 48:9
Ge 49:28
Heb 11:20

2e kolom

a Ge 27:30
b Ge 25:28
c Ge 27:31
Ge 49:1
De 33:1
d Ge 27:13
Ge 27:43
Sp 1:8
Ef 6:1
e Ge 25:25
Ge 27:23
f Ge 27:21
g Joz 9:6
h De 11:26
De 23:5
De 30:1
i Ge 43:9
j Ge 27:8
Sp 6:20
k Ge 25:23
l 1Sa 28:8
m Ge 25:26
n Ge 25:25
Ge 27:11
o Ge 27:9

5 Rebekka luisterde echter ter-
wijl Isaäk tot zijn zoon Esau
sprak. Esau dan ging het veld in
om op wild te jagen en het binnen
te brengen.[a] **6** En Rebekka
zei tot haar zoon Jakob:[b] „Zie,
zojuist heb ik uw vader tot uw
broer Esau horen spreken, en hij
zei: **7** 'Breng mij wat wild en
bereid mij een smakelijk gerecht
en, ah, laat mij eten, opdat ik
u vóór mijn dood voor het aan-
gezicht van Jehovah moge ze-
genen.'[c] **8** Nu dan, mijn zoon,
luister naar mijn stem in hetgeen
ik u gebied.[d] **9** Ga alstublieft
naar de kudde en haal mij van-
daar twee geitenbokjes, goede,
opdat ik er een smakelijk ge-
recht van kan maken voor uw
vader, zoals hij het graag heeft.
10 Dan moet gij het naar uw va-
der brengen en hij moet het eten,
opdat hij u vóór zijn dood moge
zegenen."

11 Toen zei Jakob tot zijn moe-
der Rebekka: „Maar mijn broer
Esau is een behaard man en ik
ben een man [met een] gladde
[huid].[e] **12** Als mijn vader mij
nu eens betast?[f] Dan zal ik in zijn
ogen stellig worden als iemand
die de spot [met hem] drijft,[g]
en ik zal stellig vervloeking over
mij brengen en geen zegen."[h]
13 Hierop zei zijn moeder tot
hem: „De voor u bedoelde ver-
vloeking zij op míj, mijn zoon.[i]
Luister slechts naar mijn stem en
ga, haal [ze] mij."[j] **14** Bijgevolg
ging hij en haalde [ze] en bracht
[ze] naar zijn moeder, en zijn
moeder bereidde een smakelijk
gerecht, zoals zijn vader het
graag had. **15** Daarna nam Re-
bekka kleren van haar oudste
zoon Esau,[k] de begeerlijkste die
zij bij zich in huis had,[l] en trok
ze haar jongste zoon Jakob[m] aan.
16 En de vellen van de geiten-
bokjes trok zij over zijn handen
en over het onbehaarde deel van
zijn hals.[n] **17** Toen stelde zij
haar zoon Jakob het smakelijke
gerecht en het brood dat zij be-
reid had, ter hand.[o]

18 Hij dan ging naar binnen tot
zijn vader en zei: „Mijn vader!”,
waarop hij zei: „Hier ben ik! Wie
zijt gij, mijn zoon?” **19** Vervol-
gens zei Jakob tot zijn vader:
„Ik ben Esau, uw eerstgeborene.[a]
Ik heb gedaan juist zoals gij
tot mij gesproken hebt. Richt
u alstublieft op. Ga zitten en
eet wat van mijn wildbraad, op-
dat uw ziel mij moge zegenen.”[b]
20 Daarop zei Isaäk tot zijn
zoon: „Hoe komt het dat gij het zo
vlug hebt gevonden, mijn zoon?”
Toen zei hij: „Omdat Jehovah, uw
God, het mij tegemoet liet ko-
men.” **21** Nu zei Isaäk tot Ja-
kob: „Kom alstublieft dichterbij,
opdat ik u kan betasten, mijn
zoon, om te weten of gij werke-
lijk mijn zoon Esau zijt of niet.”[c]
22 Jakob dan kwam dicht bij zijn
vader Isaäk, en hij ging hem be-
tasten, waarna hij zei: „De stem
is de stem van Jakob, maar de
handen zijn de handen van
Esau.”[d] **23** En hij herkende
hem niet, want zijn handen ble-
ken behaard te zijn als de handen
van zijn broer Esau. Derhalve
zegende hij hem.[e]
24 Daarna zei hij: „Zijt gij wer-
kelijk mijn zoon Esau?”, waarop
hij zei: „Dat ben ik.”[f] **25** Toen
zei hij: „Breng het bij mij, op-
dat ik wat van het wildbraad van
mijn zoon kan eten, zodat mijn
ziel u moge zegenen.”[g] Daarop
bracht hij het bij hem en hij ging
eten, en hij bracht hem wijn en
hij ging drinken. **26** Toen zei
zijn vader Isaäk tot hem: „Kom
alstublieft dichterbij en kus mij,
mijn zoon.”[h] **27** Hij kwam dus
dichterbij en kuste hem, en hij
kon de geur van zijn kleren ruik-
ken.[i] Toen zegende hij hem en
zei:
„Zie, de geur van mijn zoon is
als de geur van het veld, dat Je-
hovah gezegend heeft. **28** En
moge de [ware] God u de dauw
van de hemel[j] geven en de vrucht-
bare bodem der aarde[k] en een
overvloed van koren en nieu-
we wijn.[l] **29** Mogen volken u
dienen en mogen nationale groe-
pen zich voor u neerbuigen.[a]
Word meester over uw broeders,
en mogen de zonen van uw moe-
der zich voor u neerbuigen.[b] Ver-
vloekt zij een ieder van hen die u
vervloeken, en gezegend zij een
ieder van hen die u zegenen.”[c]
30 Nu geschiedde het zodra
Isaäk geëindigd had Jakob te ze-
genen, ja, het geschiedde inder-
daad toen Jakob nog maar nau-
welijks van voor het aangezicht
van zijn vader Isaäk was wegge-
gaan, dat zijn broer Esau terug-
kwam van zijn jacht.[d] **31** En
ook hij ging een smakelijk ge-
recht bereiden. Toen bracht hij
het naar zijn vader en zei tot
zijn vader: „Laat mijn vader op-
staan en wat van het wildbraad
van zijn zoon eten, opdat uw ziel
mij moge zegenen.”[e] **32** Daar-
op zei zijn vader Isaäk tot hem:
„Wie zijt gij?”, waarop hij zei: „Ik
ben uw zoon, uw eerstgebore-
ne, Esau.”[f] **33** En Isaäk ging in
zeer sterke mate beven met een
grote beving, en zei toen: „Wie
was het dan die op wild heeft ge-
jaagd en het mij kwam brengen,
zodat ik van alles heb gegeten
voordat gij kondt binnenkomen
en ik hem heb gezegend? Ge-
zegend zal hij ook worden!”[g]
34 Toen Esau de woorden van
zijn vader hoorde, brak hij in
een buitengewoon luid en bit-
ter geschreeuw los en zei tot zijn
vader:[h] „Zegen mij, ja, ook mij,
mijn vader!”[i] **35** Maar hij ver-
volgde: „Uw broer is met bedrog
gekomen, opdat hij de voor u be-
doelde zegen mocht ontvangen.”[j]
36 Hierop zei hij: „Wordt daarom
zijn naam niet Jakob genoemd,
dat hij mij nu al tweemaal moest
verdringen?[k] Mijn eerstgeboorte-
recht heeft hij reeds genomen,[l]
en zie, ditmaal heeft hij mijn
zegen genomen!”[m] Toen voegde
hij eraan toe: „Hebt gij geen
zegen voor mij overgehouden?”
37 Maar als antwoord aan Esau
vervolgde Isaäk: „Zie, ik heb
hem tot meester over u aange-

HFDST. 27

a Ge 25:33
Ro 9:12

b Ge 27:4
Heb 11:20

c Ge 27:11

d Ge 27:16

e De 21:17
Ro 9:11
Heb 11:20

f Ge 25:33

g De 33:28
Sp 10:6

h Ge 48:10

i Ge 25:27
Ge 27:15
Hgl 4:11

j De 11:11
Jes 45:8
Ho 14:5

k Ge 45:18
Nu 13:27

l Ge 27:37
De 7:13
2Kon 18:32
Ps 104:15

2e kolom

a 2Sa 8:1
Da 2:44

b Ge 25:23
Ge 49:8

c Ge 12:3
Ge 28:3
Ge 31:42
Nu 24:9
Ez 25:12

d Ge 27:3

e Heb 7:7

f Ge 25:25
Ge 25:31
Heb 12:16

g Ro 9:13

h Lu 13:28

i Heb 12:17

j De 21:17
Mal 1:2
Ga 3:9

k Ge 25:26
Ge 32:28
Ho 12:3

l Ge 25:34
Mt 5:33
Heb 6:16

m Ge 27:28

steld,[a] en al zijn broeders heb ik
hem tot knechten gegeven,[b] en
koren en nieuwe wijn heb ik hem
geschonken voor zijn levensonderhoud,[c] en wat kan ik dan nog
doen voor u, mijn zoon?”
38 Toen zei Ēsau tot zijn vader: „Hebt gij slechts één zegen,
mijn vader? Zegen mij, ja, ook
mij, mijn vader!”[d] Daarop verhief
Ēsau zijn stem en barstte in tranen uit.[e] **39** Zijn vader Ịsaäk
dan gaf hem ten antwoord:
„Zie, ver van de vruchtbare bodem der aarde zal uw woonplaats
worden gevonden, en ver van
de dauw van de hemel boven.[f]
40 En van uw zwaard zult gij
leven,[g] en uw broer zult gij dienen.[h] Maar het zal stellig geschieden dat gij, wanneer gij rusteloos wordt, zijn juk inderdaad
van uw hals zult verbreken.”[i]
41 Ēsau koesterde echter een
vijandige gezindheid tegenover
Jạkob wegens de zegen waarmee
zijn vader hem had gezegend,[j]
en Ēsau bleef in zijn hart zeggen:[k] „De dagen van de rouwtijd
over mijn vader komen naderbij.[l]
Daarna zal ik mijn broer Jạkob
doden.”[m] **42** Toen aan Rebẹkka
de woorden van haar oudste zoon
Ēsau werden meegedeeld, liet zij
terstond haar jongste zoon Jạkob
roepen en zei tot hem: „Zie! Uw
broer Ēsau troost zich met betrekking tot u — om u te doden.[n]
43 Nu dan, mijn zoon, luister
naar mijn stem en sta op,[o] loop
weg naar mijn broer Lạban in
Hạran.[p] **44** En gij moet enige
dagen bij hem wonen, totdat de
woede van uw broer bedaart,[q]
45 totdat de toorn van uw broer
zich van u afkeert en hij vergeten is wat gij hem hebt aangedaan.[r] En ik zal u stellig vandaar
laten halen. Waarom zou ik op
één dag ook van U beiden beroofd
worden?”
46 Daarna zei Rebẹkka voortdurend tot Ịsaäk: „Ik heb een afschuw gekregen van mijn leven
wegens de dochters van Heth.[s]
Indien Jạkob ooit een vrouw
neemt uit de dochters van Heth
zoals dezen uit de dochters van
het land, wat heb ik dan nog aan
mijn leven?”[a]

28 Dientengevolge riep Ịsaäk
Jạkob en zegende hem en
gebood hem en zei tot hem: „Gij
moogt geen vrouw uit de dochters van Kạnaän nemen.[b] **2** Sta
op, ga naar Pạddan-Ạram, naar
het huis van Bethụël, de vader
van uw moeder, en neem u vandaar een vrouw uit de dochters
van Lạban, de broer van uw moeder.[c] **3** En God de Almachtige
zal u zegenen en u vruchtbaar
maken en u vermenigvuldigen,
en gij zult stellig tot een verzameling van volken worden.[d]
4 En hij zal u de zegen van Ạbraham geven,[e] aan u en aan uw
zaad met u,[f] opdat gij het land
van uw inwonende vreemdelingschap,[g] dat God aan Ạbraham
heeft gegeven,[h] in bezit moogt
nemen.”
5 Zo zond Ịsaäk Jạkob heen,
en hij ging op weg naar Pạddan-Ạram, naar Lạban, de zoon van
Bethụël, de Syrￍër,[i] de broer van
Rebẹkka,[j] de moeder van Jạkob
en Ēsau.[k]
6 Toen Ēsau zag dat Ịsaäk Jạkob had gezegend en hem had
weggezonden naar Pạddan-Ạram
om zich vandaar een vrouw te
nemen, en dat hij hem, toen hij
hem zegende, dit gebod oplegde:
„Neem geen vrouw uit de dochters van Kạnaän”,[l] **7** en dat Jạkob zijn vader en zijn moeder
gehoorzaamde en op weg was
naar Pạddan-Ạram,[m] **8** toen
zag Ēsau dat de dochters van
Kạnaän niet welgevallig waren
in de ogen van zijn vader Ịsaäk.[n]
9 Derhalve ging Ēsau naar Ịsmael en nam Mạhalath, de dochter
van Ịsmaël, de zoon van Ạbraham, de zuster van Nebạjoth, tot
vrouw, bij zijn andere vrouwen.[o]
10 En Jạkob vervolgde zijn weg
vanuit Bersẹba en trok verder
naar Hạran.[p] **11** Na verloop van
tijd kwam hij op een plaats en
maakte aanstalten om daar te

HFDST. 27

a Ge 25:23; Ge 27:29; Ro 9:12
b Ge 49:8
c De 33:28; Joë 2:19
d Heb 12:17
e Jes 65:14
f Joz 24:4; Heb 11:20
g Ge 32:6; Nu 20:18
h Ge 25:23; 2Sa 8:14
i 2Kon 8:20; 2Kr 28:17
j Ge 4:5; Ge 37:11; Am 1:11; 1Jo 2:11
k Ps 140:2; Mr 7:21
l Ge 35:29
m Ge 4:8; 1Jo 3:15
n Ge 37:18; Ps 64:6; Sp 6:17
o Sp 1:8; Kol 3:20
p Ge 28:5
q Ps 37:8
r Ex 4:19; Mt 5:22
s Ge 26:35; Ge 28:8

2e kolom

a Ge 24:3

HFDST. 28

b Ge 24:37; Ex 34:15; 1Kon 11:1; 1Kor 7:39; 2Kor 6:14
c Ge 29:16
d Ge 17:5; Ge 46:15; 1Kr 2:1; Ro 4:17
e Ge 12:2
f Ge 15:5; Ro 9:7; Ga 3:29
g Ge 12:7; Ge 15:13; Ge 17:8
h Heb 11:9
i Ge 25:20
j Ge 24:29
k Ge 25:28
l Ge 28:1; 2Kor 6:14
m Ge 27:43; Ex 20:12; Le 19:3
n Ge 24:3; Ge 27:46
o Ge 36:2
p Ge 11:31; Ge 27:43

overnachten, omdat de zon was
ondergegaan. Hij nam dus een
van de stenen van de plaats en
legde die neer als steun voor zijn
hoofd en ging op die plaats[a] lig-
gen. **12** Toen droomde[b] hij, en
zie! er stond een ladder op de aar-
de en de top ervan reikte tot aan
de hemel; en zie! Gods engelen
klommen daarlangs op en daal-
den daarlangs af.[c] **13** En zie!
Jehovah stond bovenaan, en hij
zei vervolgens:[d]
„Ik ben Jehovah, de God van
uw vader Abraham en de God
van Isaäk.[e] Het land waarop gij
ligt, aan u zal ik het geven en
aan uw zaad.[f] **14** En uw zaad
zal stellig als de stofdeeltjes van
de aarde worden,[g] en gij zult u
stellig uitbreiden naar het wes-
ten en naar het oosten en naar
het noorden en naar het zui-
den,[h] en door bemiddeling van
u en door bemiddeling van uw
zaad zullen alle families van de
aardbodem zich stellig zegenen.[i]
15 En zie, ik ben met u en ik wil
u behoeden, overal waar gij gaat,
en ik wil u naar deze grond te-
rugbrengen,[j] want ik zal u niet
verlaten totdat ik metterdaad
heb gedaan wat ik tot u gespro-
ken heb."[k]
16 Toen ontwaakte Jakob uit
zijn slaap en zei: „Waarlijk, Jeho-
vah is op deze plaats en ik voor
mij wist het niet." **17** En hij
werd bevreesd en voegde eraan
toe:[l] „Hoe vrees inboezemend is
deze plaats![m] Dit is niets anders
dan het huis van God[n] en dit is de
poort van de hemel." **18** Jakob
dan stond 's morgens vroeg op
en nam de steen die daar als zijn
hoofdsteun lag en richtte hem
op als een zuil en goot er olie
bovenop.[o] **19** Voorts gaf hij die
plaats de naam Bethel;[p] maar in
feite was de naam van de stad
vroeger Luz.[q]
20 Toen deed Jakob een gelof-
te[r] en zei: „Indien God met mij
zal blijven en mij stellig zal be-
hoeden op deze weg die ik ga, en
mij stellig brood zal geven om

HFDST. 28

a Ge 28:19
b Nu 12:6
Job 33:15
c Mt 28:2
Jo 1:51
Heb 1:14
d Da 7:9
e Ge 26:24
Mr 12:26
Han 7:32
f Ge 12:7
Ge 28:4
Ps 105:11
Han 7:5
g Ge 13:16
1Kon 4:20
h Ge 13:14
i Ge 18:18
Ge 22:18
j Ge 35:6
Ge 46:4
k Ge 31:3
Nu 23:19
Joz 23:14
Heb 6:18
l Ex 3:6
Re 13:22
Mt 17:6
m Ps 47:2
Ps 66:5
Ps 68:35
n Ge 35:1
Ps 27:4
o Ge 31:13
p Re 4:5
Ho 12:4
q Ge 35:6
Joz 16:2
Re 1:23
r Pr 5:4

2e kolom

a Mt 6:30
b Ex 15:2
De 26:17
c Ge 35:1
d Ge 14:20
Le 27:30
Mal 3:8

HFDST. 29

e Re 6:3
1Kon 4:30
Job 1:3
f Ge 30:40
Hgl 4:1
g Ge 24:11
Ex 2:15
Jo 4:6
h Ge 27:43
Han 7:2
i Ge 24:29
j Ge 24:24
Ge 31:53
k Ge 43:27
1Sa 17:22
l Ge 31:4
Ge 46:19
Ru 4:11
m Ex 2:16
n Ps 23:2
Hgl 1:7
o Ge 30:1
Ge 35:19
p Ex 2:16

te eten en kleren om te dragen,[a]
21 en ik stellig in vrede naar het
huis van mijn vader zal terug-
keren, dan zal Jehovah bewe-
zen hebben mijn God te zijn.[b]
22 En deze steen die ik als zuil
heb opgericht, zal een huis van
God worden,[c] en van alles wat gij
mij zult geven, zal ik u zonder
mankeren het tiende deel ge-
ven."[d]

29 Daarna zette Jakob zijn
voeten in beweging en reis-
de verder naar het land der oos-
terlingen.[e] **2** Nu keek hij, en
zie, daar was een put in het veld,
en zie, drie kudden schapen la-
gen daarbij, want uit die put was
men gewoon de kudden[f] te dren-
ken; en er lag een grote steen op
de opening van de put.[g] **3** Wan-
neer alle kudden daar bijeen-
gedreven waren, rolde men de
steen van de opening van de put
af en drenkte de kleinveekud-
den, waarna men de steen weer
op zijn plaats op de opening van
de put bracht.
4 Jakob dan zei tot hen: „Mijn
broeders, van welke plaats zijt
GIJ?", waarop zij zeiden: „Wij zijn
uit Haran."[h] **5** Toen zei hij tot
hen: „Kent GIJ Laban,[i] de klein-
zoon van Nahor?",[j] waarop zij zei-
den: „Wij kennen hem." **6** Hier-
op zei hij tot hen: „Gaat het goed
met hem?"[k] Zij zeiden weer: „Het
gaat goed. En daar komt zijn
dochter Rachel[l] aan met de scha-
pen!"[m] **7** En hij zei verder: „Zie,
het is nog volop dag. Het is niet
de tijd om de kudden bijeen te
drijven. Drenkt de schapen en
gaat ze dan weiden."[n] **8** Hierop
zeiden zij: „Wij mogen dat niet
doen voordat alle kudden bijeen-
gedreven zijn en men werkelijk
de steen van de opening van de
put afrolt. Dan moeten wij de
schapen drenken."
9 Terwijl hij nog met hen
sprak, kwam Rachel[o] met de
schapen die haar vader toebe-
hoorden, want zij was een herde-
rin.[p] **10** Nu geschiedde het dat
toen Jakob Rachel, de dochter

van Laban, de broer van zijn
moeder, en de schapen van La-
ban, de broer van zijn moeder,
zag, Jakob onmiddellijk toetrad
en de steen van de opening van
de put afrolde en de schapen van
Laban, de broer van zijn moeder,
drenkte.[a] **11** Toen kuste[b] Jakob
Rachel en verhief zijn stem en
barstte in tranen uit.[c] **12** Daar-
op vertelde Jakob aan Rachel
dat hij de broeder[d] van haar va-
der was en dat hij de zoon van
Rebekka was. En zij snelde weg
en ging het aan haar vader ver-
tellen.[e]

13 Nu geschiedde het dat zo-
dra Laban het bericht over Ja-
kob, de zoon van zijn zuster,
hoorde, hij hem tegemoet snelde.[f]
Toen omhelsde hij hem en kuste
hem en bracht hem in zijn huis.[g]
En hij ging Laban al deze din-
gen verhalen. **14** Daarna zei
Laban tot hem: „Gij zijt inder-
daad mijn been en mijn vlees."[h]
Hij dan woonde een volle maand
bij hem.

15 Daarna zei Laban tot Jakob:
„Zijt gij mijn broeder,[i] en moet
gij mij om niet dienen?[j] Zeg
mij: Wat moet uw loon zijn?"[k]
16 Laban nu had twee dochters.
De naam van de oudste was Lea[l]
en de naam van de jongste Ra-
chel. **17** De ogen van Lea ech-
ter hadden geen glans, terwijl
Rachel[m] daarentegen schoon van
gestalte en schoon van gelaat
was geworden.[n] **18** En Jakob
was verliefd op Rachel. Daarom
zei hij: „Ik ben bereid u zeven
jaar te dienen voor Rachel, uw
jongste dochter."[o] **19** Hierop
zei Laban: „Het is beter dat ik
haar aan u geef dan dat ik haar
aan een andere man geef.[p] Blijf
bij mij wonen." **20** Vervolgens
diende Jakob zeven jaar om Ra-
chel,[q] maar wegens zijn liefde
voor haar bleken ze in zijn ogen
als slechts enkele dagen te zijn.[r]

21 Toen zei Jakob tot Laban:
„Geef [mij] mijn vrouw, want
mijn dagen zijn verstreken, en
laat mij betrekkingen met haar

HFDST. 29

a Ex 2:17
b Ge 33:4
Ge 45:15
Lu 15:20
Ro 16:16
c Ge 43:30
Ge 45:2
d Ge 13:8
Ge 14:14
e Ge 24:28
f Ge 24:29
g Han 20:37
h Re 9:2
2Sa 5:1
i Ge 27:43
Ge 28:5
j De 25:4
1Ti 5:18
k Ge 30:28
Ge 31:7
l Ge 30:19
Ge 46:15
Ru 4:11
m Ge 30:25
Ge 35:16
n Ge 12:11
Ge 24:16
Es 2:7
o Ge 31:41
Ge 34:12
p Ps 12:2
q Ge 30:26
Ho 12:12
r Hgl 8:6

2e kolom

a Ru 4:13
Sp 5:18
1Kor 7:3
b Re 14:10
Mt 22:2
Opb 19:9
c Ge 16:1
Ge 30:9
Ge 46:18
d Ge 31:7
Ge 31:42
Le 19:11
Mt 5:37
2Kor 4:2
e De 24:5
Ps 19:5
f Ge 31:41
g Ge 30:3
Ge 35:22
h De 21:15
i Ho 12:12
j Ge 46:15
Ru 4:11
k Ge 30:22
l Ge 35:22
Ge 37:22
Ge 49:3
Ex 6:14
1Kr 5:1
Opb 7:5
m Ge 30:20
1Sa 1:6
Lu 1:25
n Ge 30:6
Ps 34:15
o Ge 34:25
Ge 42:24
Ge 49:5
1Kr 4:24
Opb 7:7

hebben."[a] **22** Daarop vergader-
de Laban alle mannen van de
plaats en rechtte een feestmaal
aan.[b] **23** Maar het bleek dat hij
er gedurende de avond toe over-
ging zijn dochter Lea te nemen
en haar tot hem te brengen, opdat
hij betrekkingen met haar zou
hebben. **24** Bovendien gaf La-
ban zijn dienstmaagd Zilpa[c]
aan haar, ja, aan zijn dochter
Lea, tot dienstmaagd. **25** Het
gevolg was dus 's morgens dat,
zie, het was Lea! Dientengevol-
ge zei hij tot Laban: „Wat hebt
gij mij nu aangedaan? Heb ik niet
om Rachel bij u gediend? Waar-
om hebt gij mij dan bedrogen?"[d]
26 Hierop zei Laban: „Het is in
onze plaats niet gebruikelijk om
zo te doen, om de jongste vrouw
vóór de eerstgeborene te geven.
27 Vier[e] de week van deze vrouw
helemaal uit. Daarna zal u stellig
ook deze andere vrouw worden
gegeven voor de dienst waarmee
gij nog zeven jaar bij mij kunt
dienen."[f] **28** Jakob dan deed zo
en vierde de week van deze
vrouw helemaal uit, waarna hij
hem zijn dochter Rachel tot
vrouw gaf. **29** Bovendien gaf
Laban zijn dienstmaagd Bilha[g]
aan zijn dochter Rachel als haar
dienstmaagd.

30 Toen had hij ook met Ra-
chel betrekkingen en bracht ook
meer liefde tot uitdrukking voor
Rachel dan voor Lea,[h] en hij ging
nog eens zeven jaar bij hem die-
nen.[i] **31** Toen Jehovah nu zag
dat Lea gehaat werd, opende hij
voorts haar schoot,[j] maar Ra-
chel was onvruchtbaar.[k] **32** En
Lea werd zwanger en baarde
een zoon en gaf hem toen de
naam Ruben,[l] want zij zei: „Het
is omdat Jehovah mijn ellende
heeft aangezien,[m] want nu zal
mijn man van mij gaan houden."
33 En zij werd wederom zwanger
en baarde een zoon en zei toen:
„Het is omdat Jehovah heeft ge-
luisterd,[n] want ik werd gehaat en
daarom heeft hij mij ook deze ge-
geven." Derhalve gaf zij hem de
naam Simeon.[o] **34** En zij werd

nog eens zwanger en baarde een
zoon en zei toen: „Ditmaal nu
zal mijn man zich bij mij voe-
gen, omdat ik hem drie zonen heb
gebaard.” Daarom werd hem de
naam Levi[a] gegeven. **35** En zij
werd nogmaals zwanger en baar-
de een zoon en zei toen: „Dit-
maal zal ik Jehovah prijzen.” Zij
gaf hem daarom de naam Juda.[b]
Daarna hield zij op met baren.

30 Toen Rachel nu zag dat zij
Jakob geen [kinderen] had
gebaard, werd Rachel jaloers op
haar zuster en zei vervolgens tot
Jakob:[c] „Geef mij kinderen of
anders zal ik een dode vrouw
zijn.”[d] **2** Hierop ontbrandde Ja-
kobs toorn tegen Rachel en hij
zei:[e] „Neem ik soms de plaats
van God in, die u de vrucht
van de buik heeft onthouden?”[f]
3 Zij dan zei: „Hier is mijn sla-
vin Bilha.[g] Heb betrekkingen met
haar, opdat zij op mijn knieën
kan baren en opdat ik, ja ik, kin-
deren van haar kan krijgen.”[h]
4 Daarop gaf zij hem haar dienst-
maagd Bilha tot vrouw, en Ja-
kob had betrekkingen met haar.[i]
5 En Bilha werd zwanger en
baarde Jakob mettertijd een zoon.[j]
6 Toen zei Rachel: „God is als
mijn rechter opgetreden[k] en
heeft ook naar mijn stem ge-
luisterd, zodat hij mij een zoon
heeft gegeven.” Daarom gaf zij
hem de naam Dan.[l] **7** En Bilha,
Rachels dienstmaagd, werd nog-
maals zwanger en baarde Ja-
kob mettertijd een tweede zoon.
8 Toen zei Rachel: „Met moeiza-
me worstelingen heb ik met mijn
zuster geworsteld. Ook ben ik als
overwinnares te voorschijn ge-
komen!” Daarom gaf zij hem de
naam Naftali.[m]
9 Toen Lea nu zag dat zij
had opgehouden te baren, nam
zij vervolgens haar dienstmaagd
Zilpa en gaf haar aan Jakob tot
vrouw.[n] **10** Mettertijd baarde
Zilpa, Lea’s dienstmaagd, Jakob
een zoon. **11** Toen zei Lea: „Met
goed fortuin!” Daarom gaf zij hem
de naam Gad.[o] **12** Daarna baar-
de Zilpa, Lea’s dienstmaagd, Ja-
kob een tweede zoon. **13** Toen
zei Lea: „Met mijn geluk! Want de
dochters zullen mij stellig geluk-
kig prijzen.”[a] Daarom gaf zij hem
de naam Aser.[b]
14 Nu ging Ruben[c] in de dagen
van de tarweoogst[d] uit wandelen
en hij vond toen alruinen in het
veld. Hij dan bracht ze naar zijn
moeder Lea. Toen zei Rachel tot
Lea: „Geef mij alstublieft wat
van de alruinen[e] van uw zoon.”
15 Hierop zei zij tot haar: „Is
het soms een kleinigheid dat gij
mijn man hebt genomen,[f] dat gij
nu ook nog de alruinen van mijn
zoon neemt?” Rachel dan zei:
„Daarom zal hij vannacht bij u
liggen, in ruil voor de alruinen
van uw zoon.”
16 Toen Jakob ’s avonds van
het veld kwam,[g] ging Lea hem te-
gemoet en zei vervolgens: „Met
mij zult gij betrekkingen heb-
ben, want ik heb u rechtstreeks
gehuurd met de alruinen van
mijn zoon.” Bijgevolg lag hij die
nacht bij haar.[h] **17** En God ver-
hoorde Lea en zij werd zwanger
en baarde Jakob mettertijd een
vijfde zoon.[i] **18** Toen zei Lea:
„God heeft mij het loon van een
huurling gegeven, omdat ik mijn
dienstmaagd aan mijn man heb
gegeven.” Daarom gaf zij hem
de naam Issaschar.[j] **19** En Lea
werd nogmaals zwanger en baar-
de Jakob mettertijd een zesde
zoon.[k] **20** Toen zei Lea: „God
heeft mij, ja mij, begiftigd met
een goed geschenk. Eindelijk zal
mijn man mij dulden,[l] omdat ik
hem zes zonen heb gebaard.”[m]
Daarom gaf zij hem de naam Ze-
bulon.[n] **21** En daarna baarde
zij een dochter en gaf haar toen
de naam Dina.[o]
22 Ten slotte gedacht God Ra-
chel, en God verhoorde haar
doordat hij haar schoot open-
de.[p] **23** En zij werd zwanger
en baarde een zoon. Toen zei zij:
„God heeft mijn smaad wegge-

HFDST. 29

a Ge 34:25
Ge 49:5
Ex 6:16
Nu 3:12
1Kr 6:1
Opb 7:7
b Ge 35:23
Ge 37:26
Ge 38:15
Ge 44:18
Ge 49:8
1Kr 2:3
Opb 5:5
Opb 7:5

HFDST. 30

c Ge 16:5
1Sa 1:6
Sp 14:30
Tit 3:3
d Nu 11:15
1Sa 1:10
Jer 20:18
e Ef 4:26
Kol 3:19
f 1Sa 1:5
Ps 127:3
Ho 9:11
g Ge 29:29
h Ge 16:2
Ge 50:23
Ru 4:17
i Ge 22:24
Ge 25:6
Ge 35:22
j Ge 16:15
k Re 11:27
Ps 26:1
Ps 75:7
l Ge 35:25
Ge 46:23
Ge 49:16
m Ge 35:25
Ge 46:24
Ge 49:21
De 33:23
Opb 7:6
n Ge 35:26
o Ge 49:19
Nu 32:33
Opb 7:5

2e kolom

a Hgl 6:9
Lu 1:48
b Ge 35:26
Ge 46:17
Ge 49:20
De 33:24
Opb 7:6
c Ge 29:32
d Ex 34:22
Jo 4:35
e Hgl 7:13
f Ge 29:30
g Lu 2:8
h 1Kor 7:3
i Ps 65:2
Lu 1:13
j Ge 35:23
Ge 46:13
Ge 49:14
De 33:18
1Kr 12:32
Opb 7:7
k Ru 4:11
l Ge 29:32
Ps 127:3
m Ge 35:23
Ge 46:15
n Ge 46:14
Ge 49:13
De 33:18
Opb 7:8
o Ge 34:1

p Ge 29:31; 1Sa 1:6; Ps 113:9.

nomen!”[a] **24** Daarom gaf zij hem de naam Jǫzef[b] en zei: „Jehovah voegt mij nog een andere zoon erbij.”

25 Het geschiedde dan toen Rạchel Jǫzef had gebaard, dat Jạkob onmiddellijk tot Lạban zei: „Zend mij heen, opdat ik naar mijn plaats en naar mijn land kan gaan.[c] **26** Geef [mij] mijn vrouwen en mijn kinderen, voor wie ik bij u heb gediend, opdat ik kan gaan; want gijzelf weet heel goed welke dienst ik voor u heb verricht.”[d] **27** Toen zei Lạban tot hem: „Indien ik nu gunst in uw ogen heb gevonden — ik heb de voortekens zodanig opgevat dat Jehovah mij om u zegent.”[e] **28** En hij voegde eraan toe: „Bepaal wat uw loon bij mij zal zijn en ik zal het geven.”[f] **29** Hij dan zei tot hem: „Gijzelf weet heel goed hoe ik u heb gediend en hoe het met uw kudde bij mij is gegaan;[g] **30** dat gij vóór mijn komst eigenlijk maar weinig hadt, en het heeft zich vervolgens uitgebreid tot een menigte, doordat Jehovah u heeft gezegend sinds ik binnentrad.[h] Nu dan, wanneer zal ik ook eens iets voor mijn eigen huis kunnen doen?”[i]

31 Toen zei hij: „Wat zal ik u geven?” Vervolgens zei Jạkob: „Gij zult mij helemaal niets geven![j] Indien gij deze zaak voor mij zult doen, zal ik uw kleinvee opnieuw weiden.[k] Ik zal het blijven hoeden.[l] **32** Ik wil vandaag uw hele kleinveestapel langsgaan. Zondert gij daarvan elk schaap dat gespikkeld en bont is af en elk donkerbruin schaap onder de jonge rammen en wat bont en gespikkeld is onder de geiten. Daarna moeten zulke mijn loon[m] zijn. **33** En mijn juiste handelwijze moet voor mij getuigen op welke toekomstige dag gij ook moogt komen om mijn loon[n] te bezien; alles wat niet gespikkeld en bont is onder de geiten en donkerbruin onder de jonge rammen, is gestolen goed indien het bij mij is.”[o]

HFDST. 30

a Jes 54:1
Lu 1:25

b Ge 35:24
Ge 45:4
De 33:13
Han 7:9
Opb 7:8

c Ge 28:15
Ge 31:13

d Ge 31:41
Ho 12:12

e Ge 12:3
Ge 39:3

f Ge 31:7
Le 19:13

g Ge 31:38
Ef 6:8

h Ps 107:38

i Ge 32:10
1Ti 5:8

j Ps 118:8
Heb 13:5

k Ge 46:34
Ge 47:3

l 1Sa 25:7
Ho 12:12

m Ge 31:7
De 24:15
1Kon 5:6
Job 7:2
Jer 22:13
1Ti 5:18

n Mal 3:5

o Ex 22:1

2e kolom

a Ge 31:8

b Ho 4:13

c Nu 17:8
Pr 12:5

d Ez 31:8

e Nu 21:18
Za 11:7

f Ge 24:20

g Ge 31:10

h Job 39:4

i Ex 2:16

j Ge 31:9
Ge 32:5

34 Hierop zei Lạban: „Welnu, dat is voortreffelijk! Het geschiede naar uw woord.”[a] **35** Toen zonderde hij op die dag de gestreepte en bonte bokken en alle gespikkelde en bonte geiten af, alles waaraan maar iets wits was en alles wat donkerbruin was onder de jonge rammen, maar hij gaf ze in handen van zijn zonen. **36** Daarna stelde hij een afstand van drie dagreizen tussen zichzelf en Jạkob, en Jạkob weidde de overgebleven kleinveekudden van Lạban.

37 Toen nam Jạkob voor zijn gebruik nog vochtige stokken van de storaxboom[b] en van de amandelboom[c] en van de plataanboom,[d] en schilde daaraan wit geschilde plekken door het wit dat aan de stokken[e] was, bloot te leggen. **38** Ten slotte legde hij de stokken die hij had geschild, vóór het kleinvee, in de goten, in de waterdrinkbakken,[f] waar de kleinveekudden altijd kwamen drinken, opdat ze, wanneer ze kwamen drinken, vóór [de stokken] bronstig zouden worden.

39 Dientengevolge werden de kleinveekudden telkens bronstig vóór de stokken, en de kleinveekudden wierpen dan gestreepte, gespikkelde en bonte [jongen].[g] **40** En Jạkob zonderde de jonge rammen af en vervolgens keerde hij de koppen van de kleinveekudden naar het gestreepte en al het donkerbruine onder de kleinveekudden van Lạban. Toen zette hij zijn eigen kudden apart en zette ze niet bij de kleinveekudden van Lạban. **41** En het geschiedde altijd dat telkens als de sterke[h] kleinveekudden bronstig werden, Jạkob de stokken in de goten[i] legde, vóór de ogen van de kleinveekudden, opdat ze bij de stokken bronstig zouden worden. **42** Maar wanneer de kleinveekudden zwakte vertoonden, legde hij ze daar niet. Zo kreeg Lạban altijd de zwakke [dieren], maar Jạkob de sterke.[j]

43 En de man bleef zich steeds
meer uitbreiden en hij kreeg
grote kleinveekudden en dienst-
maagden en dienstknechten en
kamelen en ezels.[a]

31 Na verloop van tijd kreeg
hij de woorden van de zo-
nen van Laban te horen, die zei-
den: „Jakob heeft alles genomen
wat onze vader toebehoorde; en
uit hetgeen onze vader toebe-
hoorde, heeft hij al deze rijkdom
opgehoopt."[b] **2** Wanneer Jakob
maar ook naar Labans gezicht
keek, zie, het was niet meer je-
gens hem zoals vroeger.[c] **3** Ten
slotte zei Jehovah tot Jakob:
„Keer terug naar het land van
uw vaderen en naar uw bloed-
verwanten,[d] en ik zal met u blij-
ven."[e] **4** Toen liet Jakob Rachel
en Lea naar het veld bij zijn
kleinvee roepen, **5** en hij zei
tot hen:

„Ik zie aan het gezicht van UW
vader dat hij jegens mij niet
meer zo is als vroeger;[f] maar de
God van mijn vader heeft bewe-
zen met mij te zijn.[g] **6** En GIJ
weet stellig zelf dat ik UW vader
met al mijn kracht heb gediend.[h]
7 En UW vader heeft met mij ge-
speeld en hij heeft mijn loon tien-
maal veranderd, maar God heeft
niet toegelaten dat hij mij be-
nadeelde.[i] **8** Als hij op een ge-
geven moment zei: 'De gespik-
kelde zullen uw loon worden', dan
wierp al het kleinvee gespikkel-
de; maar zei hij daarentegen: 'De
gestreepte zullen uw loon wor-
den', dan wierp al het kleinvee
gestreepte.[j] **9** Zo bleef God de
kudde van UW vader wegnemen
en aan mij geven.[k] **10** Ten laat-
ste gebeurde het in de bronst-
tijd van het kleinvee, dat ik mijn
ogen opsloeg en in een droom-
gezicht[l] zag, en zie, de bokken
die het kleinvee besprongen, wa-
ren gestreept, gespikkeld en ge-
vlekt.[m] **11** Toen zei de engel
van de [ware] God tot mij in de
droom: 'Jakob!', waarop ik zei:
'Hier ben ik.'[n] **12** En hij ver-
volgde: 'Sla alstublieft uw ogen
op en zie hoe alle bokken die het
kleinvee bespringen gestreept,
gespikkeld en gevlekt zijn, want
ik heb alles gezien wat Laban u
aandoet.[a] **13** Ik ben de [ware]
God van Bethel,[b] waar gij een
zuil hebt gezalfd[c] en waar gij mij
een gelofte hebt gedaan.[d] Sta nu
op, ga weg uit dit land en keer
terug naar uw geboorteland.'"[e]
14 Hierop antwoordden Rachel
en Lea en zeiden tot hem: „Is er
soms nog een deel van de erfenis
voor ons in het huis van onze
vader?[f] **15** Worden wij in feite
door hem niet als buitenlanders
beschouwd, aangezien hij ons
heeft verkocht, zodat hij zelfs
van het geld dat voor ons is ge-
geven, voortdurend blijft eten?[g]
16 Want alle rijkdom die God
onze vader heeft ontnomen, is
van ons en van onze kinderen.[h]
Nu dan, doe alles wat God u ge-
zegd heeft."[i]
17 Toen stond Jakob op en til-
de zijn kinderen en zijn vrouwen
op de kamelen;[j] **18** en vervol-
gens dreef hij zijn gehele kudde
voort en alle have die hij ver-
gaard had,[k] de door hem ver-
worven kudde die hij in Paddan-
Aram vergaard had, ten einde
naar zijn vader Isaäk, naar het
land Kanaän, te gaan.[l]
19 Laban nu was zijn schapen
gaan scheren. Onderwijl stal Ra-
chel de terafim[m] die haar vader
toebehoorden. **20** Jakob leidde
Laban, de Syriër, dus om de tuin,
want hij had hem niet verteld dat
hij wilde weglopen. **21** Hij dan
liep weg en stond op en trok de
Rivier[n] over, hij met alles wat hij
had. Daarna richtte hij zijn aan-
gezicht naar het bergland van
Gilead.[o] **22** Later, op de derde
dag, werd aan Laban meege-
deeld dat Jakob weggelopen was.
23 Daarop nam hij zijn broe-
ders met zich mee en zette hem
over een afstand van zeven dag-
reizen achterna[p] en haalde hem
in het bergland van Gilead in.
24 Toen kwam God 's nachts in
een droom[q] tot Laban, de Syriër,[r]

HFDST. 30

a Ge 32:5
Ge 36:7

HFDST. 31

b Ge 30:33
Pr 4:4
c Ge 30:27
1Sa 18:9
d Ge 28:15
Ge 32:9
Ge 35:27
e Jes 41:10
Ro 8:31
Heb 13:5
f Ge 30:27
g Ge 48:15
h Ge 30:29
Ef 6:8
Kol 3:23
i Ps 37:28
Pr 8:12
Jes 54:17
1Pe 3:13
j Ge 30:32
k Sp 13:22
l Nu 12:6
m Ge 30:39
n Jes 6:8

2e kolom

a Ge 29:25
Ge 31:39
De 24:15
b Ge 12:8
Ge 35:15
c Ge 28:18
Ge 35:14
d Ge 28:22
De 23:21
Pr 5:4
e Ge 37:1
f Nu 27:4
g Ge 31:41
Ho 12:12
h Ge 31:1
i Ge 31:3
Ge 32:9
Ps 45:10
j Ge 33:13
k Ge 30:43
l Ge 35:27
m Ge 31:14
Ge 31:30
Ge 35:2
Joz 24:2
Ez 21:21
Za 10:2
n Ge 15:18
o Nu 32:1
p Ps 10:2
q Ge 20:3
Mt 27:19
r Ge 25:20
De 26:5
Ho 12:12

en zei tot hem: „Wacht u ervoor,
dat gij met Jąkob ook maar goed
of kwaad gaat spreken.”[a]
25 Ląban dan naderde Jąkob,
daar Jąkob zijn tent op de berg
had opgeslagen en Ląban zijn
broeders in het bergland van Gi-
lead had gelegerd. **26** Toen zei
Ląban tot Jąkob: „Wat hebt gij
gedaan, dat gij uw toevlucht er-
toe genomen hebt mij om de tuin
te leiden en mijn dochters weg
te drijven als gevangenen die
door het zwaard zijn veroverd?[b]
27 Waarom moest gij in het ge-
heim weglopen en mij om de tuin
leiden en hebt [het] mij niet mee-
gedeeld, opdat ik u met vreug-
debetoon en met liederen,[c] met
tamboerijn en met harp[d] uitgelei-
de had kunnen doen? **28** En gij
hebt mij geen kans gegeven om
mijn kinderen en mijn dochters
te kussen.[e] Nu hebt gij dwaas ge-
handeld. **29** Het is in de macht
van mijn hand ulieden kwaad
te doen,[f] maar de God van UW
vader heeft vannacht tot mij ge-
sproken en gezegd: ’Wacht u er-
voor, met Jąkob ook maar goed
of kwaad te spreken.’[g] **30** Gij
zijt nu in feite wel heengegaan,
omdat gij zo intens vurig naar
het huis van uw vader hebt ver-
langd, maar waarom hebt gij mijn
goden[h] gestolen?”
31 Toen gaf Jąkob Ląban ten
antwoord: „Omdat ik bevreesd
was.[i] Want ik zei bij mijzelf: ’Gij
mocht mij uw dochters eens ont-
rukken.’ **32** Wie het ook is bij
wie gij uw goden moogt vinden,
laat hem niet leven.[j] Onderzoek
zelf in tegenwoordigheid van
onze broeders wat er bij mij is en
neem [dat] voor u.”[k] Jąkob wist
echter niet dat Rąchel ze gesto-
len had.[l] **33** Ląban ging dus de
tent van Jąkob en de tent van
Lęa en de tent van de twee sla-
vinnen[m] binnen, maar vond ze
niet. Ten slotte kwam hij uit
Lęa’s tent en ging toen Rąchels
tent binnen. **34** Rąchel nu had
de terafim genomen en ze ver-
volgens in de mand van het vrou-
wenzadel van de kameel gelegd,
en zij bleef erop zitten. Ląban
dan ging de hele tent doortasten,
maar hij vond ze niet. **35** Toen
zei zij tot haar vader: „Laat er
geen toorn in de ogen van mijn
heer[a] opflikkeren dat ik niet in
staat ben voor u op te staan, want
wat voor vrouwen gewoon is, is
over mij.”[b] Hij zocht dus zorgvul-
dig verder, maar vond de tera-
fim[c] niet.
36 En Jąkob werd toornig[d] en
ging ruzie maken met Ląban, en
Jąkob gaf Ląban verder ten ant-
woord: „Wat is mijn opstandig-
heid,[e] wat mijn zonde, dat gij
mij zo heftig hebt achtervolgd?[f]
37 Nu gij al mijn huisraad hebt
doortast, wat hebt gij gevonden
van al het huisraad van uw huis?[g]
Leg het hier neer voor mijn broe-
ders en uw broeders,[h] en laat
hen tussen ons beiden beslis-
sen.[i] **38** Het is nu twintig jaar
dat ik bij u geweest ben. Uw
ooien en uw geiten hebben geen
misdracht gehad,[j] en de ram-
men van uw kleinveestapel heb
ik nooit gegeten. **39** Een ver-
scheurd dier heb ik niet bij u ge-
bracht.[k] Ik droeg altijd zelf het
verlies ervan. Of er nu één over-
dag werd gestolen of ’s nachts
werd gestolen, gij zijt het altijd
van mijn hand komen eisen.[l]
40 Ik heb wel meegemaakt dat
overdag de hitte mij verteerde en
’s nachts de koude, en meermalen
week de slaap van mijn ogen.[m]
41 Ik ben nu twintig jaar in uw
huis geweest. Veertien jaar heb
ik u gediend om uw twee doch-
ters en zes jaar om uw kleinvee,
en gij hebt mijn loon wel tien-
maal veranderd.[n] **42** Indien de
God van mijn vader,[o] de God
van Abraham en de Geduchte
van Isaäk,[p] niet werkelijk aan
mijn zijde was geweest, zoudt gij
mij nu met lege handen hebben
weggezonden. Mijn ellende en de
moeizame arbeid van mijn han-
den heeft God gezien, en daarom
heeft hij u vannacht terechtge-
wezen.”[q]

HFDST. 31

a Ge 24:50; Nu 24:13; Ps 105:15
b Ge 2:24
c Ps 98:5
d Ex 15:20; Job 21:12; Ps 149:3
e Ge 31:55
f Ps 52:1; Jo 19:10
g Ge 31:7; Ge 31:24; Han 5:39
h Ge 31:19; Ge 35:2; Re 18:24; Jes 37:12; Han 19:26; 1Kor 10:14
i Ge 31:43
j Ge 44:9
k Ge 30:33
l Ge 31:19
m Ge 46:18; Ge 46:25

2e kolom

a Ge 18:12; Le 19:3; Ef 6:2
b Le 15:19; Ez 22:10
c Ge 31:19; 2Kon 23:24; Za 10:2
d Ge 30:2; Sp 19:11; Ef 4:26
e 1Sa 24:11; Ps 59:3
f Klg 4:19
g Ex 22:8
h Ge 13:8
i 1Sa 12:3; 1Ti 5:19
j Ge 30:27; Job 21:10
k Ex 22:13; 1Sa 17:34
l Sp 29:7; Klg 3:36
m Ge 47:9; Kol 3:23
n Ge 31:7
o Ge 28:13; Ge 31:29
p Ge 31:53; Jes 8:13
q Ge 31:24; Ps 31:7

43 Toen gaf Laban Jakob ten antwoord: „De dochters zijn mijn dochters en de kinderen mijn kinderen en het kleinvee is mijn kleinvee, en alles wat gij ziet, is van mij en van mijn dochters. Wat kan ik dan heden tegen hen of tegen hun kinderen die zij gebaard hebben, doen? **44** Nu dan, kom, laten wij een verbond sluiten,[a] ik en gij, en het moet tot een getuige dienen tussen mij en u.”[b] **45** Dientengevolge nam Jakob een steen en richtte die op als een zuil.[c] **46** Toen zei Jakob tot zijn broeders: „Raapt stenen bijeen!” Waarop zij stenen namen en een hoop maakten.[d] Daarna aten zij daar op de [steen]hoop. **47** Voorts noemde Laban hem Jegar-Sahadutha, maar Jakob noemde hem Gal-Ed.

48 En Laban zei vervolgens: „Deze hoop is heden een getuige tussen mij en u.” Daarom gaf hij hem de naam Gal-Ed,[e] **49** en De Wachttoren, want hij zei: „Moge Jehovah de wacht houden tussen mij en u, wanneer wij onzichtbaar voor elkaar gelegerd zijn.[f] **50** Indien gij mijn dochters gaat kwellen[g] en indien gij behalve mijn dochters andere vrouwen gaat nemen, er is geen mens bij ons. Zie! God is getuige tussen mij en u.”[h] **51** En Laban zei verder tot Jakob: „Zie, deze hoop, en zie, de zuil die ik heb opgericht tussen mij en u. **52** Deze hoop is getuige, en de zuil is iets wat getuigenis aflegt,[i] dat ik deze hoop stellig niet zal voorbijtrekken tegen u en dat gij deze hoop en deze zuil niet zult voorbijtrekken tegen mij, ten kwade.[j] **53** Moge de god van Abraham[k] en de god van Nahor[l] tussen ons oordelen, de god van hun vader.” Jakob zwoer echter bij de Geduchte van zijn vader Isaäk.[m]

54 Daarna offerde Jakob een slachtoffer op de berg en nodigde zijn broeders uit om brood[n] te eten. Bijgevolg aten zij brood en overnachtten op de berg.

HFDST. 31

a Ge 26:28 Ga 3:15
b Ge 21:30 Joz 22:27 3Jo 12
c Ge 28:18
d Joz 4:7 Joz 4:20 Joz 24:26
e Ge 31:23
f 2Kr 16:9 Sp 5:21 Sp 15:3
g Mal 2:15 Kol 3:19
h Re 11:10 1Sa 12:5 Mal 2:14
i Ge 31:45
j Joz 4:6
k Ge 17:7 Lu 20:37
l Joz 24:2
m Ge 31:42
n Ge 18:5 Ps 104:15

2e kolom

a Ge 31:28
b Ge 24:60
c Ge 27:43 Ge 28:2

HFDST. 32

d Ps 34:7
e Lu 2:13
f 2Sa 17:24 Hgl 6:13
g Lu 9:52 Lu 14:32
h Ge 27:39 Ge 36:8 De 2:5 Joz 24:4
i Ge 25:30 Re 5:4
j Ge 23:6 Ro 12:10
k Ge 31:41
l Ge 30:43 Ge 33:11
m Ge 33:8 Ge 47:25
n Ge 33:1
o Ge 27:41 Ge 32:11
p Sp 2:11 Pr 9:18
q Ge 33:1
r Ex 3:6 1Pe 5:7
s Ge 31:3 Ge 31:13
t Ge 28:15 Ps 100:5 Mi 7:20

55 Maar Laban stond ’s morgens vroeg op en kuste[a] zijn kinderen en zijn dochters en zegende hen.[b] Toen ging Laban op weg om naar zijn eigen plaats[c] terug te keren.

32 En wat Jakob betreft, hij ging zijns weegs, en de engelen van God ontmoetten hem nu.[d] **2** Onmiddellijk zei Jakob, met dat hij hen zag: „Dit is het kamp van God!”[e] Daarom gaf hij die plaats de naam Mahanaïm.[f]

3 Toen zond Jakob boden[g] voor zich uit naar zijn broer Esau, naar het land Seïr,[h] het veld van Edom,[i] **4** en hij gebood hun en zei: „Dit zult GIJ tot mijn heer,[j] tot Esau, zeggen: ’Dit heeft uw knecht Jakob gezegd: „Bij Laban heb ik als vreemdeling vertoefd en ik ben daar lange tijd, tot nu toe, gebleven.[k] **5** En ik ben in het bezit gekomen van stieren en ezels, schapen, en dienstknechten en dienstmaagden,[l] en ik zou het mijn heer graag laten weten, opdat ik gunst in uw ogen moge vinden.” ’ ”[m]

6 Na verloop van tijd keerden de boden tot Jakob terug en zeiden: „Wij zijn bij uw broer Esau gekomen, en hij komt u ook reeds tegemoet, met vierhonderd man bij zich.”[n] **7** En Jakob werd zeer bevreesd en kreeg het benauwd.[o] Daarom verdeelde hij het volk dat bij hem was en de kleinveekudden en de runderen en de kamelen in twee kampen,[p] **8** en hij zei: „Indien Esau op het ene kamp afkomt en het aanvalt, dan zal er stellig een kamp overblijven om ontkoming te vinden.”[q]

9 Daarna zei Jakob: „O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Isaäk,[r] o Jehovah, gij die tot mij zegt: ’Keer terug naar uw land en naar uw bloedverwanten en ik zal u stellig weldoen’,[s] **10** ik ben al de liefderijke goedheden en al de trouw die gij jegens uw knecht hebt betracht,[t] niet waardig, want slechts met mijn staf trok ik over deze Jordaan, en nu ben ik tot

twee kampen geworden.[a] **11** Ik bid u, bevrijd mij[b] uit de hand van mijn broer, uit Ęsau's hand, want ik ben bevreesd voor hem, dat hij misschien komt en mij stellig, met moeder en kinderen, aanvalt.[c] **12** En gij, gij hebt gezegd: 'Ik zal u ongetwijfeld weldoen en uw zaad stellig maken als de zandkorrels der zee, die wegens het grote aantal niet geteld kunnen worden.'"[d]

13 En hij bleef daar die nacht nog over. Toen nam hij van wat in zijn hand was gekomen, een geschenk voor zijn broer Ęsau:[e] **14** tweehonderd geiten en twintig bokken, tweehonderd ooien en twintig rammen, **15** dertig zogende kamelen en hun jongen, veertig koeien en tien stieren, twintig ezelinnen en tien volwassen ezels.[f]

16 Daarna gaf hij de ene kudde na de andere afzonderlijk aan zijn knechten over en zei herhaaldelijk tot zijn knechten: „Trekt voor mij uit naar de overkant, en GIJ dient een ruimte open te laten tussen kudde en kudde."[g] **17** Verder gebood hij de eerste en zei: „Ingeval mijn broer Ęsau u ontmoet en u als volgt vraagt: 'Wie behoort gij toe, en waar gaat gij heen en aan wie behoren die daar vóór u toe?', **18** dan moet gij zeggen: 'Aan uw knecht, aan Jąkob. Een geschenk is het,[h] gezonden aan mijn heer,[i] aan Ęsau, en zie! hijzelf komt ook achter ons aan.'" **19** Vervolgens gebood hij ook de tweede, ook de derde, ook allen die de kudden volgden, en zei: „Overeenkomstig dit woord dient GIJ tot Ęsau te spreken wanneer GIJ hem tegenkomt.[j] **20** En GIJ moet ook zeggen: 'Zie, uw knecht Jąkob komt achter ons aan.'"[k] Want hij zei bij zichzelf: „Wellicht kan ik hem gunstig stemmen door het geschenk dat voor mij uit gaat,[l] en daarna zal ik zijn aangezicht zien. Misschien zal hij [mij] een vriendelijke ontvangst bereiden."[m]

HFDST. 32

a Ge 28:10
Ge 30:43
Ge 32:7
Ps 113:7

b Ps 34:4
Ps 107:19
2Pe 2:9

c Ge 27:41
Ps 112:8
Sp 18:19

d Ge 28:14
Ge 46:3
Ex 1:7
Ex 32:13
Han 7:17

e Ge 33:10
Sp 18:16
Ro 12:20

f Ge 30:43

g Ge 33:8
Mt 10:16

h Ge 32:13
1Sa 25:27

i Ge 33:8
Lu 14:32

j Sp 13:17

k Sp 25:13

l Ge 43:11
1Sa 25:18
Sp 17:8

m Ps 133:1
Sp 6:3

2e kolom

a Ge 32:13

b Ge 29:30
Ru 4:11

c Ge 30:3
Ge 30:9

d Ge 30:26

e De 3:16
Re 11:13

f Joz 12:2

g Ho 12:3

h Ho 12:4

i Ge 32:32
2Kor 12:7

j 1Kr 4:10
Ps 115:12
Ho 12:4

k Ge 35:10
2Kon 17:34
Ps 22:23
Ps 78:71

l Ho 12:3

m Re 13:18

n Re 8:8
1Kon 12:25

o Ge 16:7
Ge 16:13
Re 6:22
Jo 1:18

p Ge 32:25

21 Het geschenk ging dus voor hem uit naar de overkant, maar zelf bracht hij die nacht in het kamp door.[a]

22 Later gedurende die nacht stond hij op en nam zijn twee vrouwen[b] en zijn twee dienstmaagden[c] en zijn elf jonge zonen[d] en trok de doorwaadbare plaats van de Jąbbok[e] over. **23** Hij nam hen dus en bracht hen over het stroomdal,[f] en hij bracht wat hij had naar de overkant.

24 Ten slotte bleef Jąkob alleen achter. Nu ging er een man met hem worstelen totdat de dageraad opklom.[g] **25** Toen hij nu zag dat hij niet over hem had gezegevierd,[h] raakte hij voorts de gewrichtsholte van zijn dijbeen aan; en de gewrichtsholte van Jąkobs dijbeen werd ontzet bij zijn worsteling met hem.[i] **26** Daarna zei hij: „Laat mij gaan, want de dageraad is opgeklommen." Hierop zei hij: „Ik zal u niet laten gaan, tenzij gij mij eerst zegent."[j] **27** Derhalve zei hij tot hem: „Hoe is uw naam?", waarop hij zei: „Jąkob." **28** Toen zei hij: „Uw naam zal niet langer Jąkob worden genoemd, maar Įsraël,[k] want gij hebt met God en met mensen gestreden,[l] zodat gij ten laatste hebt gezegevierd." **29** Op zijn beurt informeerde Jąkob en zei: „Zeg mij alstublieft uw naam." Hij zei echter: „Waarom informeert gij naar mijn naam?"[m] Toen zegende hij hem daar. **30** Daarom gaf Jąkob de plaats de naam Pnįėl,[n] want, om zijn woorden aan te halen: „Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en toch werd mijn ziel bevrijd."[o]

31 En de zon wierp haar eerste stralen op hem zodra hij Pnųėl voorbij was, maar hij ging mank aan zijn dijbeen.[p] **32** Daarom zijn de zonen van Įsraël tot op de huidige dag niet gewoon de pees van de dijzenuw te eten, die op de gewrichtsholte van het

dijbeen ligt, omdat hij bij de pees
van de dijzenuw[a] de gewrichts-
holte van Ją́kobs dijbeen had
aangeraakt.

33 Na verloop van tijd sloeg
Ją́kob zijn ogen op en
keek, en zie, daar kwam Ę́sau aan
en met hem vierhonderd man.[b]
Dientengevolge verdeelde hij de
kinderen onder Lęa en onder
Rą́chel en onder de twee dienst-
maagden,[c] **2** en hij plaatste de
dienstmaagden en hun kinderen
voorop[d] en Lęa en haar kinde-
ren daarachter[e] en Rą́chel en Jǫ-
zef achteraan.[f] **3** En zelf trok
hij voor hen uit en boog zich
vervolgens zevenmaal ter aarde
neer, totdat hij zijn broer gena-
derd was.[g]

4 Toen snelde Ę́sau hem te-
gemoet[h] en omhelsde hem[i] en
viel hem om de hals en kuste
hem, en zij barstten in tranen uit.
5 Daarna sloeg hij zijn ogen op
en zag de vrouwen en de kinde-
ren en zei: „Wie hebt gij daar bij
u?”, waarop hij zei: „De kinderen
met wie God uw knecht begun-
stigd heeft.”[j] **6** Daarop traden
de dienstmaagden naar voren, zij
en hun kinderen, en bogen zich
neer; **7** en ook Lęa trad naar
voren, en haar kinderen, en zij
bogen zich neer, en daarna trad
Jǫzef naar voren, en Rą́chel, en
zij bogen zich neer.[k]

8 Nu zei hij: „Wat bedoelt gij
met dat hele kamp van reizigers
dat ik ontmoet heb?”[l] Hierop zei
hij: „Om gunst te vinden in de
ogen van mijn heer.”[m] **9** Toen
zei Ę́sau: „Ik heb heel veel, mijn
broer.[n] Laat wat van u is, het
uwe blijven.” **10** Ją́kob zei ech-
ter: „Neen, alstublieft. Indien ik
nu gunst in uw ogen heb geson-
den,[o] dan moet gij mijn geschenk
uit mijn hand aannemen, want
in overeenstemming met het doel
ervan heb ik uw aangezicht ge-
zien als zag ik Gods aangezicht,
doordat gij mij met welgevallen
hebt ontvangen.[p] **11** Aanvaard
alstublieft het geschenk, dat u
werd gebracht als een blijk van
mijn zegen,[a] omdat God mij heeft
begunstigd en omdat ik alles
heb.”[b] En hij bleef bij hem aan-
dringen, zodat hij het aannam.[c]

12 Naderhand zei hij: „Laten
wij opbreken en gaan, en laat
mij voor u uit gaan.” **13** Maar
hij zei tot hem: „Mijn heer weet
wel dat de kinderen teer zijn en
dat ik zogende schapen en run-
deren onder mijn hoede heb,[d] en
zou men ze één dag te vlug drij-
ven, dan zal de hele kleinveekud-
de stellig doodgaan.[e] **14** Laat
mijn heer alstublieft voor zijn
knecht uit trekken, maar laat
mijzelf de tocht op mijn gemak
vervolgen naar het tempo van
het vee[f] dat voor mij uit [gaat]
en naar het tempo van de kinde-
ren,[g] totdat ik bij mijn heer te
Sęïr[h] zal komen.” **15** Toen zei
Ę́sau: „Laat mij alstublieft enke-
len van het volk dat bij mij is, tot
uw beschikking stellen.” Hierop
zei hij: „Waarom dat? Laat mij
gunst vinden in de ogen van mijn
heer.”[i] **16** Zo begaf Ę́sau zich
op die dag op de terugweg naar
Sęïr.

17 En Ją́kob brak op naar Su-
koth,[j] en hij ging een huis voor
zichzelf bouwen, en voor zijn
kudde maakte hij hutten.[k] Daar-
om gaf hij de plaats de naam
Sukkoth.

18 Na verloop van tijd kwam
Ją́kob bij zijn [terug]komst uit
Pą́ddan-Aram[l] gezond en wel bij
de stad Sichem,[m] die in het land
Kanaän[n] ligt; en hij sloeg zijn
kamp op vóór de stad. **19** Toen
verwierf hij een stuk van het
veld waar hij zijn tent had op-
geslagen van de hand van de zo-
nen van Hęmor, de vader van
Sichem, voor honderd geldstuk-
ken.[o] **20** Vervolgens richtte hij
daar een altaar op en noemde het
God, de God van Ịsraël.[p]

34 Nu ging Dina, de dochter
van Lęa,[q] die zij aan Ją́kob
gebaard had, gewoonlijk uit om
de dochters van het land[r] te be-
zoeken.[s] **2** En Sichem, de zoon
van Hęmor, de Heviet,[t] een over-

HFDST. 32

a Job 10:11

HFDST. 33

b Ge 14:14
Ge 32:6
c Ge 32:22
d Ge 30:7
Ge 30:12
e Ge 30:19
f Ge 30:22
g Sp 6:3
Lu 14:11
h Ge 27:44
i Pr 3:5
j Ge 32:22
Ps 127:3
k Ge 33:2
l Ge 32:16
m Ge 32:5
Ge 33:15
Sp 18:16
n Ge 36:7
o Ge 47:29
p Ge 32:11
Ge 32:20
Job 33:26

2e kolom

a Ge 32:13
Sp 18:16
b Ge 30:43
Heb 13:5
c Han 16:15
d Ge 31:17
Jes 40:11
e Sp 12:10
f Sp 12:10
g Jes 40:11
Ro 15:1
h Ge 27:39
Ge 32:3
i Ge 34:11
Ru 2:13
j Joz 13:27
1Kon 7:46
Ps 60:6
k Heb 11:9
l Ge 25:20
Ge 28:6
m Ge 37:14
Joz 24:1
n Ge 10:19
Ge 12:6
o Joz 24:32
Han 7:16
p Ge 35:1
Ge 35:7

HFDST. 34

q Ge 30:21
Ge 46:15
r Ge 26:35
Ge 27:46
s 1Kon 11:2
1Kor 15:33
2Kor 6:14
t De 7:1
1Kr 1:15

ste van het land, zag haar toen,
waarop hij haar nam en bij haar
ging liggen en haar verkrachtte.[a]
3 En zijn ziel ging aan Dina, de
dochter van Jakob, kleven, en hij
werd verliefd op de jonge vrouw
en bleef overredend tot de jonge
vrouw spreken. **4** Ten slotte
zei Sichem tot zijn vader Hemor:[b]
„Neem mij deze jongedame tot
vrouw."[c]

5 En Jakob hoorde dat hij zijn
dochter Dina verontreinigd had.
En zijn zonen waren toen met
zijn kudde in het veld;[d] en Jakob
bewaarde het stilzwijgen totdat
zij zouden thuiskomen.[e] **6** Later ging Hemor, Sichems vader,
naar Jakob toe om met hem te
spreken.[f] **7** En de zonen van
Jakob kwamen uit het veld, zodra zij het hoorden; de mannen
dan voelden zich gekrenkt en
werden zeer toornig,[g] omdat hij
een schandelijke dwaasheid tegen Israël had begaan door bij
Jakobs dochter te gaan liggen,[h]
terwijl men zo iets niet behoort
te doen.[i]

8 Vervolgens sprak Hemor met
hen en zei: „Wat mijn zoon Sichem betreft, zijn ziel is aan
UW dochter gehecht.[j] Geeft haar
alstublieft aan hem tot vrouw,[k]
9 en gaat echtverbintenissen
met ons aan.[l] UW dochters dient
GIJ aan ons te geven, en onze
dochters dient GIJ voor U te nemen.[m] **10** En bij ons moogt GIJ
wonen, en het land zal tot UW
beschikking staan. Woont er en
doet er zaken in en vestigt U
erin."[n] **11** Toen zei Sichem tot
haar vader en tot haar broers:
„Laat mij gunst vinden in UW
ogen, en wat GIJ mij ook zeggen zult, ik zal het geven.
12 Maakt de bruidsprijs en gift
die mij worden opgelegd zeer
hoog,[o] en ik ben bereid te geven overeenkomstig datgene wat
GIJ mij zeggen moogt; geeft mij
slechts de jonge vrouw tot echtgenote."

13 Toen gaven Jakobs zonen
een bedrieglijk antwoord aan Sichem en zijn vader Hemor, en zij
spraken zo omdat hij hun zuster
Dina verontreinigd had.[a] **14** En
zij zeiden voorts tot hen: „Wij
kunnen zo iets onmogelijk doen,
onze zuster aan een man geven
die een voorhuid heeft,[b] want dat
is een smaad voor ons. **15** Alleen op deze voorwaarde kunnen
wij U ter wille zijn, dat GIJ wordt
zoals wij, doordat al wat mannelijk onder U is, besneden wordt.[c]
16 Dan zullen wij U stellig onze
dochters geven, en UW dochters
zullen wij voor ons nemen, en wij
zullen stellig bij U wonen en één
volk worden.[d] **17** Maar indien
GIJ niet naar ons luistert en U
niet laat besnijden, dan zullen
wij stellig onze dochter nemen
en gaan."

18 En hun woorden schenen
goed in de ogen van Hemor en
in de ogen van Sichem, Hemors
zoon,[e] **19** en de jonge man draalde niet aan de voorwaarde te voldoen,[f] want hij had werkelijk behagen in Jakobs dochter en hij
was de aanzienlijkste[g] van het gehele huis van zijn vader.[h]

20 Hemor en zijn zoon Sichem
gingen dus naar de poort van
hun stad en spraken vervolgens
tot de mannen van hun stad[i] en
zeiden: **21** „Deze mannen zijn
ons vredelievend gezind.[j] Laat
hen daarom in het land wonen
en er zaken in doen, aangezien
het land vrij uitgestrekt is voor
hun aangezicht.[k] Hun dochters
kunnen wij voor ons tot vrouwen nemen en onze eigen dochters kunnen wij aan hen geven.[l]
22 Slechts op deze voorwaarde
zullen de mannen ons ter wille
zijn om bij ons te wonen, om
één volk te worden, dat al wat
mannelijk onder ons is, besneden
wordt, zoals zijzelf besneden
zijn.[m] **23** Hun bezittingen en
hun vermogen en al hun vee,
zullen die dan niet van ons zijn?[n]
Laten wij hun slechts ter wille
zijn, opdat zij bij ons wonen."[o]
24 Toen luisterden allen die door
de poort van zijn stad uitgingen,

HFDST. 34

a Ge 6:2
Ge 34:26
De 22:29
2Sa 13:14
1Ko r 6:18
b Ge 33:19
c Ge 21:21
Re 14:2
d Ge 37:13
e Ps 39:1
Pr 3:7
f De 7:3
Ne 13:25
g Ps 37:8
Ja k 1:20
h De 22:21
2Sa 13:22
i Heb 13:4
j De 21:11
k Ex 22:16
l Ex 34:12
Jo z 23:12
Ezr 9:14
m Ge 24:3
De 7:3
1Ko n 11:2
1Ko r 7:39
n Ge 42:34
Lu 19:15
o Ge 24:53
1Sa 18:25
Ho 3:2

2e kolom

a Sp 6:18
Sp 16:29
Sp 26:26
Mr 7:22
b Ge 17:12
Ro 4:11
c Ge 17:10
Ex 12:48
d Sp 4:24
e Ge 33:19
Ge 34:2
f Ge 34:15
g Mi 7:4
h 1Sa 22:14
i Ge 23:10
Ru 4:1
Za 8:16
j Sp 14:15
k Ge 13:9
l Ge 34:9
De 7:3
Ezr 9:1
m Ge 17:11
n Sp 23:4
1Ti 6:9
o Ps 35:20

naar Hemor en naar zijn zoon Sichem, en al wat mannelijk was, werd besneden, allen die door de poort van zijn stad uitgingen.

25 Het geschiedde echter op de derde dag, toen zij pijn te verduren kregen,[a] dat de twee zonen van Jakob, Simeon en Levi,[b] broers van Dina,[c] ertoe overgingen ieder hun zwaard te nemen en voorts, zonder dat iemand ook maar iets vermoedde, naar de stad gingen en al wat mannelijk was doodden.[d] **26** En Hemor en zijn zoon Sichem doodden zij met de scherpte van het zwaard.[e] Toen haalden zij Dina uit Sichems huis en gingen heen.[f] **27** De andere zonen van Jakob overvielen de dodelijk gewonde mannen en plunderden toen de stad, omdat zij hun zuster verontreinigd hadden.[g] **28** Hun schapen en hun runderen en hun ezels en wat in de stad en wat op het veld was, namen zij mee.[h] **29** En al hun middelen voor levensonderhoud en al hun kleine kinderen en hun vrouwen voerden zij gevankelijk weg, zodat zij alles plunderden wat in de huizen was.[i]

30 Hierop zei Jakob tot Simeon en tot Levi:[j] „GIJ hebt de banvloek over mij gebracht, door mij tot een stank te maken voor de bewoners van het land,[k] bij de Kanaänieten en de Ferezieten; ik echter ben gering in aantal,[l] en zij zullen zich stellig tegen mij vergaderen en mij aanvallen en ik moet verdelgd worden, ik en mijn huis." **31** Waarop zij zeiden: „Behoort iemand onze zuster dan als een prostituee te behandelen?"[m]

35 Daarna zei God tot Jakob: „Sta op, trek op naar Bethel en woon daar,[n] en maak daar een altaar voor de [ware] God, die u verschenen is toen gij wegliept voor uw broer Esau."[o]

2 Toen zei Jakob tot zijn huisgezin en tot allen die bij hem waren: „Verwijdert de buitenlandse goden die in UW midden zijn,[p] en reinigt U en verwisselt UW mantels,[a] **3** en laten wij opstaan en naar Bethel optrekken. En daar zal ik een altaar maken voor de [ware] God, die mij geantwoord heeft op de dag van mijn benauwdheid,[b] doordat hij bewezen heeft met mij te zijn op de weg die ik gegaan ben."[c] **4** Zij gaven Jakob dus alle buitenlandse goden[d] die in hun handen waren en de oorringen die in hun oren waren, en Jakob verborg[e] ze onder de grote boom die dicht bij Sichem stond.

5 Daarna braken zij op, en de schrik voor God kwam over de steden die rondom hen waren,[f] zodat zij de zonen van Jakob niet achtervolgden. **6** Ten slotte kwam Jakob te Luz,[g] dat in het land Kanaän ligt, dat wil zeggen Bethel, hij en al het volk dat bij hem was. **7** Voorts bouwde hij daar een altaar en noemde de plaats El-Bethel, omdat de [ware] God zich daar aan hem had geopenbaard toen hij voor zijn broer wegliep.[h] **8** Later stierf Debora,[i] de voedster van Rebekka, waarna zij werd begraven aan de voet van Bethel onder een statige boom. Daarom gaf hij die de naam Allon-Bachut.

9 God verscheen nu opnieuw aan Jakob, bij zijn komst uit Paddan-Aram,[j] en zegende hem.[k] **10** Vervolgens zei God tot hem: „Uw naam is Jakob.[l] Uw naam dient niet langer Jakob te worden genoemd, maar Israël zal uw naam worden." Toen gaf hij hem de naam Israël.[m] **11** En God zei verder tot hem: „Ik ben God de Almachtige.[n] Wees vruchtbaar en word tot velen. Natiën en een verzameling van natiën zullen uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen.[o] **12** Wat het land betreft dat ik aan Abraham en aan Isaäk heb gegeven, ik zal het geven aan u, en aan uw zaad[p] na u zal ik het land geven."[q] **13** Daarna steeg God van boven hem op, op de plaats waar hij met hem gesproken had.[r]

HFDST. 34

a Joz 5:8
b Ge 49:5
c Ge 46:15
d Ge 49:6; Ge 49:7; Ps 140:2; Mi 2:1
e 2Sa 2:26
f Ge 34:2
g Ge 34:2
h Nu 31:11
i De 2:35; De 20:14; Joz 8:2
j Ge 49:5
k Ex 5:21; Sp 11:17
l De 7:1
m 2Sa 13:32

HFDST. 35

n Ge 28:19; Ge 31:13
o Ge 27:43
p Ge 31:19; De 5:7; Joz 23:7; 1Kor 10:14

2e kolom

a Ex 19:10
b Ge 28:13; Ps 46:1
c Ge 28:20; Ge 31:42; Sp 3:6; Jes 43:2
d Joz 24:23; 1Jo 5:21
e De 7:25
f Ex 1:12; Ex 23:27; De 11:25; Joz 2:9; Ps 14:5
g Ge 28:19
h Ge 28:22
i Ge 24:59
j Ge 25:20
k Ho 12:4
l Ge 25:26; Ge 27:36
m Ge 32:28; 1Kon 18:31
n Ge 17:1; Ex 6:3; 2Kor 6:18; Opb 15:3
o Ge 17:5; Ge 48:4; Mr 15:32; Jo 12:13
p Ga 3:16
q Ge 15:18; De 34:4
r Re 13:20; Lu 24:31

14 Dientengevolge zette Jakob
een zuil op de plaats waar hij
met hem gesproken had,[a] een
stenen zuil, en hij stortte er een
drankoffer op uit en goot er olie
overheen.[b] **15** En Jakob bleef
de naam van de plaats waar God
met hem had gesproken, Bethel
noemen.[c]

16 Toen braken zij van Bethel op. En terwijl er nog een flinke uitgestrektheid land was om tot Efrath[d] te komen, ging Rachel baren, en zij had het zwaar bij de bevalling.[e] **17** Nu was het echter zo dat terwijl zij het moeilijk had bij de bevalling, de vroedvrouw tot haar zei: „Wees niet bevreesd, want gij zult ook deze zoon hebben."[f] **18** En het gevolg was dat terwijl haar ziel[g] uitging (want zij stierf),[h] zij hem de naam Ben-Oni gaf; maar zijn vader noemde hem Benjamin.[i] **19** Zo stierf Rachel en zij werd begraven op de weg naar Efrath, dat wil zeggen Bethlehem.[j] **20** Derhalve plaatste Jakob een zuil op haar graf. Dit is de zuil van Rachels graf tot op de huidige dag.[k]

21 Daarna brak Israël op en sloeg zijn tent op even voorbij de toren van Eder.[l] **22** Nu geschiedde het terwijl Israël in dat land verblijf hield,[m] dat Ruben eens bij Bilha, de bijvrouw van zijn vader, ging liggen, en Israël kreeg het te horen.[n]

De zonen van Jakob dan werden twaalf [in getal]. **23** De zonen bij Lea waren Jakobs eerstgeborene Ruben[o] en Simeon en Levi en Juda en Issaschar en Zebulon. **24** De zonen bij Rachel waren Jozef en Benjamin. **25** En de zonen bij Bilha, Rachels dienstmaagd, waren Dan en Naftali. **26** En de zonen bij Zilpa, Lea's dienstmaagd, waren Gad en Aser. Dit zijn Jakobs zonen, die hem in Paddan-Aram werden geboren.

27 Ten slotte kwam Jakob bij zijn vader Isaäk, te Mamré,[p] te Kirjath-Arba,[q] dat wil zeggen Hebron, waar Abraham en ook Isaäk als vreemdeling hadden vertoefd.[a] **28** En de dagen van Isaäk werden honderd tachtig jaar.[b] **29** Daarna blies Isaäk de laatste adem uit en stierf en werd tot zijn volk vergaderd, oud en verzadigd van dagen,[c] en zijn zonen Esau en Jakob begroeven hem.[d]

36 En dit is de geschiedenis van Esau, dat wil zeggen Edom.[e]

2 Esau nam zijn vrouwen uit de dochters van Kanaän:[f] Ada,[g] de dochter van de Hethiet Elon,[h] en Oholibama,[i] de dochter van Ana, de kleindochter van de Heviet Zibeon, **3** en Basmath,[j] Ismaëls dochter, de zuster van Nebajoth.[k]

4 Voorts baarde Ada aan Esau Elifaz, en Basmath baarde Rehuël,

5 en Oholibama baarde Jeüs en Jaëlam en Korach.[l]

Dit zijn de zonen van Esau, die hem in het land Kanaän werden geboren. **6** Daarna nam Esau zijn vrouwen en zijn zonen en zijn dochters en alle zielen van zijn huis en zijn kudde en al zijn andere dieren en zijn gehele vermogen,[m] dat hij in het land Kanaän vergaard had, en ging naar een land uit de nabijheid van zijn broer Jakob,[n] **7** want hun have was te groot geworden om bij elkaar te wonen en het land van hun inwonende vreemdelingschap kon hen ten gevolge van hun kudden niet onderhouden.[o] **8** Daarom ging Esau in het bergland Seïr[p] wonen. Esau is Edom.[q]

9 En dit is de geschiedenis van Esau, de vader van Edom, in het bergland Seïr.[r]

10 Dit zijn de namen van de zonen van Esau: Elifaz, de zoon van Ada, Esau's vrouw; Rehuël, de zoon van Basmath, Esau's vrouw.[s]

11 En de zonen van Elifaz werden Teman,[t] Omar, Zefo en Gaëtam en Kenaz.[u] **12** En Timna[v] werd de bijvrouw van

HFDST. 35

a Ge 31:52; Re 9:6
b Ge 28:18
c Ge 28:19
d Ge 48:7; Mi 5:2; Mt 2:6
e Ge 3:16
f Ge 30:24; 1Sa 4:20
g Ge 2:7
h Ps 146:4; Pr 9:5
i Ge 46:21; Ge 49:27; De 33:12
j Ge 48:7
k 1Sa 10:2
l Mi 4:8
m Ge 14:13; 2Sa 7:6
n Ge 49:4; Le 18:8; 1Kr 5:1; 1Kor 5:1
o Ge 49:3
p Ge 31:18
q Ge 23:2

2e kolom

a Ge 15:13; Ex 6:4; Ex 23:9; Han 7:6; Heb 11:9
b Ge 25:20; Ge 25:26
c Ge 25:8; 1Kr 29:28
d Ge 49:31

HFDST. 36

e Ge 25:30; De 23:7; Ez 25:12; Ro 9:13
f De 7:3; De 9:5; Re 3:5
g Ge 36:10
h Ge 26:34
i Ge 36:18
j Ge 36:17
k Ge 25:13; Ge 28:9
l 1Kr 1:35
m Ge 33:9; Ob 6
n Ge 27:39; Ge 32:3
o Ge 13:6; Ge 28:4
p Ge 14:6; De 2:5
q Ge 25:30
r De 2:12; Ob 8
s 1Kr 1:35
t Ge 36:34; Ez 25:13; Ob 9
u Ge 36:42; 1Kr 1:36
v 1Kr 1:39

Eli̱faz, E̱sau's zoon. Na verloop
van tijd baarde zij aan Eli̱faz
A̱malek.[a] Dit zijn de zonen van
A̱da, E̱sau's vrouw.
13 Dit zijn de zonen van Re̱-
huël: Na̱hath en Ze̱ra, Sa̱mma
en Mi̱zza.[b] Dit werden de zonen
van Ba̱smath,[c] E̱sau's vrouw.
14 En dit werden de zonen
van Oholiba̱ma, de dochter van
A̱na, de kleindochter van Zi̱-
beon, E̱sau's vrouw, doordat zij
Je̱ üs en Ja̱ë̱lam en Ko̱rach aan
E̱sau baarde.[d]
15 Dit zijn de stamhoofden[e]
van de zonen van E̱sau: De zo-
nen van Eli̱faz, E̱sau's eerstgebo-
rene: Stamhoofd Te̱man,[f] stam-
hoofd O̱mar, stamhoofd Ze̱fo,
stamhoofd Ke̱naz, **16** stam-
hoofd Ko̱rach, stamhoofd Ga̱ë̱-
tam, stamhoofd A̱malek. Dit zijn
de stamhoofden van Eli̱faz[g] in
het land E̱dom. Dit zijn de zonen
bij A̱da.
17 Dit zijn de zonen van Re̱-
huël, E̱sau's zoon: Stamhoofd
Na̱hath, stamhoofd Ze̱ra, stam-
hoofd Sa̱mma, stamhoofd Mi̱zza.
Dit zijn de stamhoofden van Re̱-
huël in het land E̱dom.[h] Dit zijn
de zonen bij Ba̱smath, E̱sau's
vrouw.
18 Ten slotte zijn dit de zonen
van Oholiba̱ma, E̱sau's vrouw:
Stamhoofd Je̱ üs, stamhoofd Ja̱ë̱-
lam, stamhoofd Ko̱rach. Dit zijn
de stamhoofden van Oholiba̱-
ma, de dochter van A̱na, E̱sau's
vrouw.
19 Dit zijn de zonen van E̱sau,
en dit zijn hun stamhoofden. Hij
is E̱dom.[i]
20 Dit zijn de zonen van Se̱ïr,
de Horiet, de bewoners van het
land:[j] Lo̱tan en So̱bal en Zi̱beon
en A̱na[k] **21** en Di̱son en E̱zer
en Di̱san.[l] Dit zijn de stamhoof-
den van de Horiet, de zonen van
Se̱ïr, in het land E̱dom.
22 En de zonen van Lo̱tan
werden Ho̱ri en He̱mam; en Lo̱-
tans zuster was Ti̱mna.[m]
23 En dit zijn de zonen van
So̱bal: A̱lvan en Mana̱hath en
E̱bal, Se̱fo en O̱nam.

HFDST. 36

a Ex 17:8
Nu 13:29
Nu 24:20
De 25:19
1Sa 15:8
1Sa 30:1
b 1Kr 1:37
c Ge 26:34
d 1Kr 1:35
e Ex 15:15
f 1Kr 1:53
Job 4:1
Jer 49:20
g 1Kr 1:36
h Nu 20:23
Re 1:1:18
1Ko n 9:26
i Ge 25:30
Ge 32:3
Mal 1:3
j Ge 14:6
De 2:12
De 2:22
k 1Kr 1:40
l 1Kr 1:38
m 1Kr 1:39

2e kolom

a Ge 36:2
b 1Kr 1:41
c 1Kr 1:42
d 1Kr 1:38
e Nu 20:14
f De 17:14
De 17:15
1Sa 10:19
g 1Kr 1:43
h Jes 34:6
Jer 49:13
i 1Kr 1:44
j Job 2:11
k 1Kr 1:45
l Ge 25:2
Ex 2:15
Nu 31:2
m Ru 1:1
n 1Kr 1:46
o 1Kr 1:47
p 1Kr 1:48
q 1Kr 1:49

24 En dit zijn de zonen van
Zi̱beon: A̱jja en A̱na. Dit is de
A̱na die de hete bronnen in de
wildernis gevonden heeft, toen
hij de ezels voor zijn vader Zi̱-
beon[a] hoedde.
25 En dit zijn de kinderen van
A̱na: Di̱son en Oholiba̱ma, de
dochter van A̱na.
26 En dit zijn de zonen van
Di̱son: He̱mdan en E̱sban en
Ji̱thran en Che̱ran.[b]
27 Dit zijn de zonen van E̱zer:
Bi̱lhan en Za̱ä̱van en A̱kan.
28 Dit zijn de zonen van Di̱-
san: Uz en A̱ran.[c]
29 Dit zijn de stamhoofden van
de Horiet: Stamhoofd Lo̱tan,
stamhoofd So̱bal, stamhoofd Zi̱-
beon, stamhoofd A̱na, **30** stam-
hoofd Di̱son, stamhoofd E̱zer,
stamhoofd Di̱san.[d] Dit zijn de
stamhoofden van de Horiet naar
hun stamhoofden in het land
Se̱ïr.
31 Dit nu zijn de koningen die
in het land E̱dom hebben gere-
geerd[e] voordat er enige koning
over de zonen van I̱sraël regeer-
de.[f] **32** En Be̱la, de zoon van
Be̱or, ging ertoe over in E̱dom
te regeren,[g] en de naam van
zijn stad was Dinha̱ba. **33** Toen
Be̱la stierf, ging Jo̱bab, de zoon
van Ze̱ra, uit Bo̱zra,[h] in zijn plaats
regeren.[i] **34** Toen Jo̱bab stierf,
ging Hu̱sam uit het land van
de Temanieten[j] in zijn plaats re-
geren.[k] **35** Toen Hu̱sam stierf,
ging Ha̱dad, de zoon van Be̱dad,
die de Midianieten[l] in het veld
van Mo̱ab[m] versloeg, in zijn plaats
regeren, en de naam van zijn
stad was A̱vith.[n] **36** Toen Ha̱dad
stierf, ging Sa̱mla uit Masre̱ka
in zijn plaats regeren.[o] **37** Toen
Sa̱mla stierf, ging Saul uit Reho̱-
both aan de Rivier in zijn plaats
regeren.[p] **38** Toen Saul stierf,
ging Ba̱ä̱l-Ha̱nan, de zoon van
A̱chbor, in zijn plaats regeren.[q]
39 Toen Ba̱ä̱l-Ha̱nan, de zoon van
A̱chbor, stierf, ging Ha̱dar in zijn
plaats regeren; en de naam van
zijn stad was Pa̱ü, en de naam

van zijn vrouw was Mehetabeël, de dochter van Matred, de dochter van Mezahab.[a]

40 Dit dan zijn de namen van de stamhoofden van Esau naar hun families, naar hun plaatsen, volgens hun namen: Stamhoofd Timna, stamhoofd Alva, stamhoofd Jetheth,[b] **41** stamhoofd Oholibama, stamhoofd Ela, stamhoofd Pinon,[c] **42** stamhoofd Kenaz, stamhoofd Teman, stamhoofd Mibzar,[d] **43** stamhoofd Magdiël, stamhoofd Iram. Dit zijn de stamhoofden van Edom[e] naar hun woonplaatsen in het land van hun bezitting.[f] Dit is Esau, de vader van Edom.[g]

37 En Jakob bleef wonen in het land van de inwonende vreemdelingschap van zijn vader,[h] in het land Kanaän.[i]

2 Dit is de geschiedenis van Jakob.

Toen Jozef[j] zeventien jaar oud was, hoedde hij eens met zijn broers de schapen onder het kleinvee,[k] en omdat hij nog maar een knaap was, was hij met de zonen van Bilha[l] en de zonen van Zilpa,[m] de vrouwen van zijn vader. Jozef dan bracht een slecht bericht over hen aan hun vader.[n] **3** En Israël had Jozef meer lief dan al zijn andere zonen,[o] omdat hij de zoon van zijn ouderdom was; en hij liet een lang, gestreept hemdachtig kleed voor hem maken.[p] **4** Toen zijn broers nu zagen dat hun vader hem meer liefhad dan al zijn broers, gingen zij hem haten,[q] en zij konden niet op vreedzame wijze tot hem spreken.[r]

5 Later had Jozef een droom en vertelde die aan zijn broers,[s] en zij vonden nog meer reden om hem te haten. **6** En hij zei voorts tot hen: „Luistert alstublieft naar deze droom die ik heb gedroomd.[t] **7** Welnu, ziet, wij waren aan het schoven binden midden op het veld, toen ziet, mijn schoof zich oprichtte en ook overeind bleef staan, en ziet, uw schoven kwamen eromheen staan en bogen zich vervolgens voor mijn schoof neer."[a] **8** Toen zeiden zijn broers tot hem: „Zult gij wis en zeker koning over ons worden?[b] of: Zult gij wis en zeker over ons heersen?"[c] Zij dan vonden opnieuw reden om hem te haten wegens zijn dromen en wegens zijn woorden.

9 Daarna had hij nog een andere droom, en hij verhaalde die aan zijn broers en zei: „Ziet, ik heb weer een droom gehad, en ziet, de zon en de maan en elf sterren bogen zich voor mij neer."[d] **10** Toen verhaalde hij het zowel aan zijn vader als aan zijn broers, waarop zijn vader hem bestrafte en tot hem zei:[e] „Wat betekent deze droom die gij hebt gedroomd? Zullen ik en ook uw moeder en uw broers ons wis en zeker voor u ter aarde komen neerbuigen?" **11** En zijn broers werden jaloers op hem,[f] maar zijn vader bewaarde het gezegde.[g]

12 Zijn broers gingen nu heen om het kleinvee van hun vader dicht bij Sichem[h] te weiden. **13** Een poos daarna zei Israël tot Jozef: „Zijn uw broers niet dicht bij Sichem [het kleinvee] aan het hoeden? Kom, en laat mij u naar hen toe zenden." Waarop hij tot hem zei: „Hier ben ik!"[i] **14** Hij dan zei tot hem: „Ga alstublieft. Zie of uw broers gezond en wel zijn en of het kleinvee gezond en wel is, en breng mij dan verslag uit."[j] Zo zond hij hem weg uit de laagvlakte van Hebron,[k] en hij trok voort in de richting van Sichem. **15** Later trof hem een man aan en zie, hij doolde rond in een veld. De man dan informeerde bij hem en zei: „Wat zoekt gij?" **16** Hierop zei hij: „Mijn broers zoek ik. Vertel mij alstublieft: Waar hoeden zij het kleinvee?" **17** En de man vervolgde: „Zij zijn van hier opgebroken, want ik heb hen horen zeggen: 'Laten wij naar Dothan gaan.'"

HFDST. 36

a 1Kr 1:50
b 1Kr 1:51
c 1Kr 1:52
d 1Kr 1:53
e 1Kr 1:54
f De 2:5
g Ge 25:30; Ge 36:8

HFDST. 37

h Ge 23:4; Ge 28:4; Heb 11:9
i Ge 17:8
j Ge 30:25; Ge 46:19
k Ge 47:3
l Ge 35:25
m Ge 35:26
n Le 5:1; 1Sa 2:24; Jo 7:7
o 1Kr 2:1
p Ge 37:32
q Sp 14:30; Sp 27:4
r Ga 5:20; Tit 3:3
s Ge 37:19
t Nu 12:6

2e kolom

a Ge 42:6; Ge 42:9
b Ge 45:8
c Ge 49:26
d Ge 44:14; Ge 45:9
e Sp 17:10; Pr 7:5
f Sp 14:30; Han 7:9; Jak 3:14
g Da 7:28; Lu 2:19
h Ge 33:18
i 1Sa 3:4; Jes 6:8
j 1Sa 17:17; Sp 15:30
k Ge 23:19; Ge 35:27

Jǫzef ging zijn broers dus verder
achterna en vond hen te Dǫthan.
18 Welnu, zij kregen hem van
verre reeds in het oog, en voor-
dat hij dicht bij hen kon komen,
gingen zij arglistig tegen hem sa-
menspannen om hem ter dood te
brengen.[a] **19** Zij zeiden derhal-
ve tot elkaar: „Ziet! Daar komt
die dromer[b] aan. **20** Nu dan,
komt en laten wij hem doden en
hem in een van de waterputten
gooien;[c] en wij moeten zeggen
dat een kwaadaardig wild beest
hem heeft verslonden.[d] Laten
wij dan eens zien wat er van
zijn dromen terecht zal komen."
21 Toen Rụben dit hoorde, tracht-
te hij hem uit hun hand te be-
vrijden.[e] Daarom zei hij: „La-
ten wij zijn ziel niet doodslaan."[f]
22 Vervolgens zei Rụben tot hen:
„Vergiet geen bloed.[g] Gooit hem
in deze waterput, die in de wil-
dernis is, en slaat niet geweld-
dadig de hand aan hem."[h] Zijn
bedoeling was hem uit hun hand
te bevrijden, om hem naar zijn
vader terug te brengen.
23 Het geschiedde dan dat zo-
dra Jǫzef bij zijn broers kwam, zij
Jǫzef zijn lange kleed gingen uit-
trekken, ja, het lange gestreepte
kleed dat hij aan had,[i] **24** waar-
na zij hem namen en hem in de
waterput gooiden.[j] De put was
toen leeg; er stond geen water in.
25 Daarna zetten zij zich neer
om brood te eten.[k] Toen zij hun
ogen opsloegen en keken, zie,
daar kwam een karavaan Ismaë-
lieten[l] aan uit Gịlead, en hun ka-
melen droegen ladanum en bal-
sem en harsrijke schors,[m] op weg
om dit naar Egypte te brengen.
26 Hierop zei Jụda tot zijn broers:
„Wat voor voordeel zou het heb-
ben als wij onze broer zouden
doden en zijn bloed werkelijk zou-
den bedekken?[n] **27** Komt, en la-
ten wij hem aan de Ismaëlieten
verkopen[o] en onze hand niet aan
hem slaan.[p] Hij is per slot onze
broer, ons vlees." Zij dan luis-
terden naar hun broer.[q] **28** Nu
kwamen er mannen, Midianiti-
sche kooplieden,[a] voorbij. Derhal-
ve trokken en hieven zij Jǫzef
op uit de waterput[b] en verkoch-
ten Jǫzef toen voor twintig zilver-
stukken aan de Ismaëlieten.[c] Ten
slotte brachten dezen Jǫzef naar
Egypte.
29 Later keerde Rụben naar de
waterput terug en zie, Jǫzef was
niet in de waterput. Dientenge-
volge scheurde hij zijn kleren.[d]
30 Toen hij bij zijn andere broers
terugkeerde, riep hij uit: „Het
kind is weg! En ik — waar moet
ik toch heen?"[e]
31 Zij namen echter Jǫzefs lan-
ge kleed en slachtten een geiten-
bok en doopten het lange kleed
herhaalde malen in het bloed.[f]
32 Daarna lieten zij het lange ge-
streepte kleed naar hun vader
brengen en zeiden: „Dit hebben
wij gevonden. Onderzoek[g] alstu-
blieft of dit het lange kleed van
uw zoon is of niet."[h] **33** Vervol-
gens onderzocht hij het en riep
uit: „Het is het lange kleed van
mijn zoon! Een kwaadaardig wild
beest moet hem verslonden hebben![i]
Jǫzef is vast en zeker in
stukken gescheurd!"[j] **34** Toen
scheurde Jạkob zijn mantels
en deed een zak om zijn heupen
en droeg vele dagen rouw over
zijn zoon.[k] **35** En al zijn zonen
en al zijn dochters maakten zich
voortdurend op om hem te troos-
ten,[l] maar steeds weigerde hij
zich te laten troosten en zei:[m]
„Want rouwend zal ik naar mijn
zoon in Sjeǫol afdalen!" En zijn
vader bleef om hem wenen.
36 De Midianieten evenwel
verkochten hem naar Egypte,
aan Pọtifar, een hofbeambte van
Farao,[n] de overste van de lijf-
wacht.[o]

38 Nu geschiedde het in die
tussentijd dat Jụda van
zijn broers wegtrok naar lagere
streken, waar hij [zijn tent] op-
sloeg nabij een man, een Ạdul-
lamiet,[p] en zijn naam was Hịra.
2 Voorts zag Jụda daar een doch-
ter van een zekere Kanaäniet,[q]
en zijn naam was Sụa. Hij dan

HFDST. 37

a Ps 37:14
Ps 94:21
Sp 6:17
Mt 15:19
b Ge 37:5
c Ps 64:5
Sp 1:11
Sp 27:4
d Ge 31:39
Ex 22:13
e Ps 97:10
Da 3:17
f Ge 9:5
Ex 20:13
Le 24:17
1Jo 3:15
g Ge 4:10
Ge 42:22
Sp 6:17
h Ge 42:21
Ps 37:8
Jer 22:3
i Ge 37:3
j Ps 69:8
k Am 6:6
l Ge 25:12
m Ge 43:11
Ex 25:6
n Ge 4:10
Ex 21:14
o Ex 21:16
Ne 5:8
Han 7:9
p Jer 22:3
q Sp 12:15

2e kolom

a Ge 25:2
b Jer 38:13
c Ge 40:15
Ge 45:4
De 24:7
Ps 105:17
d Ge 44:13
Han 14:14
e Ge 49:3
f Sp 28:17
g Ge 38:25
Nu 35:24
h Ge 37:3
1Ti 5:24
i Ge 44:28
j Ex 22:13
2Kon 2:24
k 2Sa 1:11
Job 1:20
l 1Th 5:14
m Ps 77:2
Mt 2:18
n Ge 39:1
o Ge 40:3

HFDST. 38

p Joz 12:15
1Sa 22:1
q Ge 24:3
Ge 28:1

nam haar en had betrekkingen met haar. **3** En zij werd zwanger. Later baarde zij een zoon en hij gaf hem de naam Er.[a] **4** Wederom werd zij zwanger. Na verloop van tijd baarde zij een zoon en gaf hem de naam Onan. **5** Vervolgens baarde zij nogmaals een zoon en gaf hem toen de naam Selah. Nu bevond hij zich in Achzib[b] toen zij hem baarde.

6 Mettertijd nam Juda een vrouw voor Er, zijn eerstgeborene, en haar naam was Tamar.[c] **7** Maar Er, Juda's eerstgeborene, bleek slecht te zijn in de ogen van Jehovah;[d] daarom bracht Jehovah hem ter dood.[e] **8** Met het oog daarop zei Juda tot Onan: „Heb betrekkingen met de vrouw van uw broer en sluit een zwagerhuwelijk met haar en verwek nageslacht voor uw broer."[f] **9** Maar Onan wist dat het nageslacht niet voor hem zou worden;[g] en het geschiedde dat als hij inderdaad betrekkingen had met de vrouw van zijn broer, hij zijn zaad op de aarde verspilde, om geen nageslacht aan zijn broer te geven.[h] **10** Wat hij deed nu, was slecht in de ogen van Jehovah;[i] daarom bracht hij ook hem ter dood.[j] **11** Derhalve zei Juda tot zijn schoondochter Tamar: „Woon als weduwe in het huis van uw vader totdat mijn zoon Selah opgegroeid is."[k] Want hij zei bij zichzelf: „Wellicht sterft ook hij, net als zijn broers."[l] Bijgevolg ging Tamar heen en bleef in het huis van haar eigen vader wonen.[m]

12 Zo werden de dagen vele en de dochter van Sua, Juda's vrouw,[n] stierf; en Juda hield de rouwtijd.[o] Daarna ging hij op naar de scheerders van zijn schapen, hij en zijn metgezel Hira, de Adullamiet,[p] naar Timna.[q] **13** Toen werd er aan Tamar meegedeeld: „Zie, uw schoonvader trekt op naar Timna om zijn schapen te scheren."[r] **14** Daarop ontdeed zij zich van de kleren van haar weduwschap en bedekte zich met een sjaal en sluierde zich en ging aan de ingang van Enaïm zitten, dat aan de weg naar Timna ligt. Want zij zag dat Selah opgegroeid was en toch was zij hem niet tot vrouw gegeven.[a]

15 Toen Juda haar in het oog kreeg, hield hij haar dadelijk voor een hoer,[b] omdat zij haar gezicht bedekt had.[c] **16** Hij wendde zich daarom tot haar aan de kant van de weg en zei: „Laat mij alstublieft betrekkingen met u hebben."[d] Want hij wist niet dat zij zijn schoondochter[e] was. Zij zei echter: „Wat zult gij mij geven opdat gij betrekkingen met mij moogt hebben?"[f] **17** Hierop zei hij: „Ikzelf zal een geitenbokje uit de kudde sturen." Maar zij zei: „Zult gij een onderpand geven, totdat gij het stuurt?"[g] **18** En hij vervolgde: „Wat is het onderpand dat ik u geven zal?", waarop zij zei: „Uw zegelring[h] en uw snoer en uw staf, die gij in uw hand hebt." Toen gaf hij ze haar en had betrekkingen met haar, zodat zij zwanger werd van hem. **19** Daarna stond zij op en ging heen en ontdeed zich van haar sjaal en hulde zich in de kleren van haar weduwschap.[i]

20 Juda zond nu het geitenbokje door bemiddeling van zijn metgezel, de Adullamiet,[j] om het onderpand uit de hand van de vrouw terug te krijgen, maar deze vond haar nergens. **21** En hij ging bij de mannen van haar plaats informeren en zei: „Waar is die tempelprostituee, [die] in Enaïm aan de weg [zat]?" Maar zij bleven zeggen: „Er is nog nooit een tempelprostituee[k] in deze plaats geweest." **22** Ten slotte keerde hij naar Juda terug en zei: „Ik heb haar nergens gevonden, en bovendien zeiden de mannen van de plaats: 'Er is nog nooit een tempelprostituee in deze plaats geweest.'" **23** Juda dan zei: „Laat zij ze voor zichzelf nemen, opdat wij niet tot [een

HFDST. 38

a Nu 26:19
b Joz 19:29; Re 1:31
c Mt 1:3
d De 21:20; Ga 5:19; 1Pe 3:12
e 2Sa 6:7; Han 12:23
f De 25:5; De 25:6; Ru 1:11; Mt 22:24
g Ru 4:6
h De 25:9
i Jes 65:12
j 1Kr 2:3; Ps 55:23
k Ru 1:13; Mt 22:24
l Nu 26:19
m Le 22:13
n Ge 38:2
o Nu 20:29; De 34:8
p Ge 38:1
q Joz 15:10; Re 14:1
r 1Sa 25:4

2e kolom

a De 25:5; Ru 1:11; Mt 22:24
b Jer 3:2
c Sp 7:10
d 1Kor 6:18; Heb 13:4
e Ge 38:11
f De 23:18; Ez 16:33; Lu 15:30
g Sp 20:16
h Ge 41:42; 1Kon 21:8; Es 8:8; Da 6:17
i 2Sa 14:2
j Ge 38:1
k De 23:17

voorwerp van] verachting worden.[a] In ieder geval heb ik dit bokje gestuurd, maar gij — gij hebt haar nergens gevonden."

24 Ongeveer drie maanden later echter gebeurde het dat er aan Juda werd meegedeeld: „Uw schoondochter Tamar heeft de hoer gespeeld,[b] en zie, zij is ook zwanger[c] van haar hoererij." Daarop zei Juda: „Brengt haar naar buiten en laat zij verbrand worden."[d] **25** Terwijl zij naar buiten werd gebracht, liet zijzelf aan haar schoonvader zeggen: „Van de man aan wie deze [dingen] toebehoren, ben ik zwanger."[e] En zij voegde eraan toe: „Onderzoek[f] alstublieft aan wie deze [dingen] toebehoren, de zegelring en het snoer en de staf."[g] **26** Toen onderzocht Juda ze en zei:[h] „Zij is rechtvaardiger dan ik,[i] omdat ik haar niet aan mijn zoon Selah heb gegeven."[j] En daarna had hij geen gemeenschap meer met haar.[k]

27 Toen het nu de tijd was dat zij moest baren, bleek dat er, zie, een tweeling in haar buik was. **28** Voorts gebeurde het toen zij baarde, dat één zijn hand uitstak, en de vroedvrouw nam terstond een scharlaken [draadje] en bond het om zijn hand en zei: „Deze is het eerst te voorschijn gekomen." **29** Ten slotte bleek dat zodra hij zijn hand terugtrok, zie, daar kwam zijn broer te voorschijn, zodat zij uitriep: „Wat bedoelt gij daarmee, dat gij voor uzelf een doorbraak hebt veroorzaakt?" Daarom gaf men hem de naam Perez.[l] **30** En daarna kwam zijn broer, die het scharlaken [draadje] om zijn hand had, te voorschijn, en hem gaf men toen de naam Zera.[m]

39 Wat Jozef betreft, hij werd naar Egypte gebracht,[n] en Potifar,[o] een hofbeambte van Farao, de overste van de lijfwacht, een Egyptenaar, kocht hem ten slotte uit de hand van de Ismaëlieten[p] die hem daarheen hadden gebracht. **2** Maar Jehovah bleek met Jozef te zijn, zodat hij een succesvol man werd[a] en over het huis van zijn meester, de Egyptenaar, kwam te staan. **3** Zijn meester dan zag dat Jehovah met hem was en dat Jehovah alles wat hij deed, in zijn hand liet gelukken.

4 En Jozef bleef gunst in zijn ogen vinden en bediende hem voortdurend, zodat hij hem over zijn huis aanstelde,[b] en alles wat hij had, gaf hij in zijn hand. **5** En het gevolg was dat vanaf de tijd dat hij hem aangesteld had over zijn huis en over alles wat hij had, Jehovah het huis van de Egyptenaar dank zij Jozef bleef zegenen, en Jehovah's zegen kwam te rusten op alles wat hij had, in het huis en op het veld.[c] **6** Ten slotte liet hij alles wat hij had, in Jozefs hand;[d] en hij wist volstrekt niet wat er bij hem was, uitgezonderd het brood dat hij at. Bovendien werd Jozef schoon van gestalte en schoon van uiterlijk.

7 Na deze dingen nu gebeurde het dat de vrouw van zijn meester haar ogen naar Jozef ging opslaan[e] en zei: „Kom bij mij liggen."[f] **8** Maar steeds weigerde hij[g] en zei dan tot de vrouw van zijn meester: „Zie, mijn meester weet niet wat er bij mij in het huis is, en alles wat hij bezit, heeft hij in mijn hand gegeven.[h] **9** Niemand in dit huis is groter dan ik, en volstrekt niets heeft hij mij onthouden behalve u, omdat gij zijn vrouw zijt.[i] Hoe zou ik dan deze grote slechtheid kunnen begaan en in werkelijkheid zondigen tegen God?"[j]

10 Het gevolg dan was dat terwijl zij dag aan dag tot Jozef sprak, hij nooit naar haar luisterde om naast haar te komen liggen, om bij haar te blijven.[k] **11** Maar op zekere dag gebeurde het dat hij, zoals op andere dagen, het huis binnenging om zijn zaken te behartigen en er niemand van de mannen van het huis daar in huis was.[l] **12** Toen

HFDST. 38

a Sp 6:33 Sp 12:14 Sp 18:3 Ro 6:21 2Kor 4:2 Ef 5:12
b Ge 34:31 Nu 5:12
c Ge 19:36 2Sa 11:5
d Le 21:9 De 24:16
e Ge 38:16 Sp 18:17 1Kor 4:5
f Ge 31:32 Ge 37:32 Le 19:15
g Ge 38:18
h Ro 2:1
i 1Sa 24:17 Job 33:27 Sp 11:6
j Ge 38:11 De 25:5 Ru 3:12
k Job 34:32
l Ge 46:12 Ru 4:12 1Kr 2:4 Lu 3:33
m 1Kr 9:6 Mt 1:3

HFDST. 39

n Ps 105:17 Han 7:9
o Ge 37:36
p Ge 17:20 Ge 37:25

2e kolom

a Ps 1:3 Ro 8:31 Heb 13:6
b Sp 14:35 Lu 12:44 1Kor 4:2
c Ge 30:27 De 28:3 2Sa 6:11
d Lu 16:10 Lu 19:17
e Mt 5:28 2Pe 2:14
f Le 20:10 Sp 2:16 1Kor 6:9
g Sp 1:10 Sp 5:20 Sp 22:6
h Lu 16:12 1Kor 4:2
i Sp 6:29 Mr 10:8
j Ge 2:24 Ge 20:6 Ps 51:4 Ga 5:19 Heb 13:4
k Sp 5:3 Sp 22:14
l Job 24:15 Jer 23:24

greep zij hem bij zijn kleed vast[a] en zei: „Kom bij mij liggen!”[b] Maar hij liet zijn kleed in haar hand en nam de vlucht en ging naar buiten.[c] **13** Het geschiedde dan dat zodra zij zag dat hij zijn kleed in haar hand had gelaten om naar buiten te kunnen vluchten, **14** zij tot de mannen van haar huis ging roepen en tot hen zei: „Ziet! Hij heeft ons een man gebracht, een Hebreeër, om ons tot een voorwerp van bespotting te maken. Hij is tot mij gekomen om bij mij te liggen, maar ik ben luidkeels gaan roepen.[d] **15** En het gevolg was dat zodra hij hoorde dat ik mijn stem verhief en ging roepen, hij voorts zijn kleed naast mij liet en de vlucht nam en naar buiten ging.” **16** Daarna liet zij zijn kleed naast zich liggen totdat zijn meester naar zijn huis kwam.[e]

17 Toen sprak zij tot hem naar deze woorden en zei: „De Hebreeuwse knecht die gij ons hebt gebracht, is tot mij gekomen om mij tot een voorwerp van bespotting te maken. **18** Maar ten slotte gebeurde het dat zodra ik mijn stem verhief en ging roepen, hij voorts zijn kleed naast mij liet en naar buiten vluchtte.”[f] **19** Het gevolg was dat zodra zijn meester de woorden van zijn vrouw hoorde, die zij tot hem sprak, toen zij zei: „Zo en zo heeft uw knecht mij gedaan”, zijn toorn ontbrandde.[g] **20** Derhalve nam Jozefs meester hem en leverde hem over aan het gevangenhuis, de plaats waar de gevangenen van de koning in arrest werden gehouden, en hij bleef daar in het gevangenhuis.[h]

21 Jehovah was echter voortdurend met Jozef en bleef liefderijke goedheid aan hem bewijzen en geven dat hij gunst vond in de ogen van de overste van het gevangenhuis.[i] **22** Daarom gaf de overste van het gevangenhuis alle gevangenen die in het gevangenhuis waren, in Jozefs hand; en in alles wat zij daar deden, bleek hij degene te zijn die het liet doen.[a] **23** De overste van het gevangenhuis keek naar absoluut niets om van wat in zijn hand was, omdat Jehovah met [Jozef] was, en wat hij deed, liet Jehovah gelukken.[b]

40 Na deze dingen nu gebeurde het dat de schenker[c] van de koning van Egypte en de bakker zondigden tegen hun heer, de koning van Egypte.[d] **2** En Farao werd verontwaardigd op zijn twee beambten,[e] op de overste der schenkers en op de overste der bakkers.[f] **3** Daarom zette hij hen in hechtenis in het huis van de overste van de lijfwacht,[g] in het gevangenhuis,[h] de plaats waar Jozef een gevangene was. **4** Toen stelde de overste van de lijfwacht Jozef bij hen aan om hen te bedienen;[i] en zij bleven enige dagen in hechtenis.

5 Voorts hadden zij beiden een droom,[j] ieder zijn eigen droom in dezelfde nacht,[k] ieder zijn droom met zijn eigen uitlegging,[l] de schenker en de bakker, die de koning van Egypte toebehoorden, die gevangenen in het gevangenhuis waren.[m] **6** Toen Jozef ’s morgens bij hen kwam en hen zag, ziedaar, zij zagen er neerslachtig uit.[n] **7** Nu informeerde hij bij de beambten van Farao, die met hem in het huis van zijn meester in hechtenis zaten, en zei: „Waarom staat UW gezicht vandaag somber?”[o] **8** Hierop zeiden zij tot hem: „Wij hebben een droom gedroomd, en er is geen uitlegger bij ons.” Jozef dan zei tot hen: „Zijn uitleggingen niet [een zaak] van God?[p] Verhaalt het mij alstublieft.”

9 De overste der schenkers verhaalde Jozef toen zijn droom en zei tot hem: „In mijn droom, zie, daar stond een wijnstok vóór mij. **10** En aan de wijnstok waren drie ranken, en hij was kennelijk aan het uitbotten.[q] Zijn bloesems kwamen te voorschijn. Zijn trossen brachten hun druiven tot rijpheid. **11** En Farao’s

HFDST. 39

a Pr 7:26 Jak 1:14
b 2Sa 13:11
c Sp 6:32 1Kor 6:18 2Ti 2:22
d Ps 35:20 Sp 6:19 Sp 12:17
e Ps 37:12
f Ex 20:16 Sp 12:22 Sp 19:5
g De 19:15 Sp 6:34 Sp 29:12
h Ps 105:18 1Pe 2:20 1Pe 3:14
i Ge 40:3 Ps 105:19 Sp 16:7 Da 1:9 Han 7:9

2e kolom

a Ge 39:6
b Ge 49:22 Ps 1:3 Han 7:10

HFDST. 40

c Ge 40:11 Ge 41:9
d Han 7:10
e Ge 41:10 Sp 16:14 Sp 19:12
f Ge 40:20
g Ge 37:36
h Ge 39:20 Ps 105:18
i Ge 39:22
j Job 33:15
k Ge 41:11
l Ge 41:12
m Ge 41:10
n Sp 15:13 Da 1:10
o Lu 24:17
p Ge 41:16 Ps 25:14 Da 2:28 Da 2:45
q Nu 13:23

beker was in mijn hand, en toen
nam ik de druiven en perste ze
uit in Farao's beker.[a] Daarna gaf
ik de beker in Farao's hand."[b]
12 Toen zei Jozef tot hem: „Dit is
de uitlegging ervan:[c] De drie ran-
ken zijn drie dagen. **13** Binnen
drie dagen zal Farao uw hoofd
omhoogheffen, en hij zal u stel-
lig weer in uw ambt plaatsen;[d]
en gij zult stellig Farao's beker in
zijn hand geven, naar het vroe-
gere gebruik, toen gij als zijn
schenker optradt.[e] **14** Niette-
min moet gij aan mij denken
zodra het u goed gaat[f] en, als-
tublieft, liefderijke goedheid je-
gens mij betrachten en van mij
gewag maken bij Farao,[g] en gij
moet mij uit dit huis zien te krij-
gen. **15** Want eigenlijk ben ik
ontvoerd uit het land der He-
breeën;[h] en ook hier heb ik vol-
strekt niets gedaan waarvoor
men mij in het gevangenishol
moest zetten."[i]
16 Toen de overste der bak-
kers zag dat hij iets goeds had
uitgelegd, zei hij op zijn beurt tot
Jozef: „Ook ik had een droom, en
zie, er waren drie manden met
wit brood op mijn hoofd, **17** en
in de bovenste mand waren al-
lerlei eetwaren voor Farao,[j] het
product van een bakker, en het
gevogelte[k] was ze aan het op-
eten uit de mand boven op mijn
hoofd." **18** Toen antwoordde
Jozef en zei: „Dit is de uitlegging
ervan:[l] De drie manden zijn drie
dagen. **19** Binnen drie dagen
zal Farao uw hoofd van u om-
hoogheffen, en hij zal u stellig
aan een paal hangen;[m] het gevo-
gelte zal stellig uw vlees van u
afeten."[n]
20 Nu bleek het op de derde
dag Farao's verjaardag[o] te zijn,
en hij rechtte toen een feest-
maal aan voor al zijn dienaren
en hief het hoofd van de overste
der schenkers en het hoofd van
de overste der bakkers te midden
van zijn dienaren omhoog.[p]
21 Bijgevolg plaatste hij de over-
ste der schenkers weer op zijn
post van schenker,[a] en hij gaf de
beker in het vervolg weer in Fa-
rao's hand. **22** Maar de overste
der bakkers hing hij op,[b] juist
zoals Jozef hun had uitgelegd.[c]
23 De overste der schenkers
dacht echter niet aan Jozef en
bleef hem vergeten.[d]

41 Nu geschiedde het na ver-
loop van twee volle jaren
dat Farao droomde,[e] en zie,
hij stond aan de rivier de Nijl.
2 En zie, uit de rivier de Nijl ste-
gen zeven koeien op, schoon van
uiterlijk en vet van vlees, en ze
gingen in het gras van de Nijl
grazen.[f] **3** En zie, na deze ste-
gen er zeven andere koeien uit
de rivier de Nijl op, lelijk van
uiterlijk en mager van vlees,[g] en
ze gingen naast de koeien aan de
oever van de rivier de Nijl staan.
4 Toen aten de koeien die le-
lijk van uiterlijk en mager van
vlees waren, de zeven koeien die
schoon van uiterlijk en vet waren
op.[h] Daarna ontwaakte Farao.[i]
5 Hij sliep echter weer in en
droomde voor de tweede maal.
En zie, zeven korenaren schoten
op uit één halm, vet en goed.[j]
6 En zie, na deze ontsproten er
zeven dunne en door de oos-
tenwind verzengde[k] korenaren.[l]
7 Voorts slokten de dunne ko-
renaren de zeven vette en volle
korenaren op.[m] Daarna ontwaak-
te Farao, en zie, het was een
droom.
8 's Morgens dan geschiedde
het dat zijn geest in beroering
geraakte.[n] Daarom liet hij alle
magie-beoefenende priesters van
Egypte[o] en alle wijzen[p] [van het
land] roepen, en vervolgens ver-
haalde Farao hun zijn dromen.[q]
Maar er was niemand die ze voor
Farao kon uitleggen.
9 Toen sprak de overste der
schenkers met Farao[r] en zei:
„Van mijn zonden maak ik he-
den gewag.[s] **10** Farao was ver-
ontwaardigd op zijn dienaren.[t]
Daarom zette hij mij in hechte-
nis in het huis van de overste der

HFDST. 40

a Sp 3:10
b Ge 40:21
c Ge 41:12
Da 2:30
d Ge 40:21
Ge 41:13
Jer 52:31
e Ne 2:1
f 1Sa 25:31
Lu 23:42
g 2Sa 9:1
h Ge 14:13
Ge 37:28
Ge 41:12
Ex 21:16
Han 7:9
i Ge 39:8
Ps 105:19
Ps 119:86
Da 6:22
Jo 15:25
Heb 12:11
1Pe 3:17
j Ge 49:20
1Kr 12:40
k Ge 15:11
l Ge 41:12
m Ge 41:13
De 21:22
Joz 8:29
Joz 10:26
n 1Sa 17:44
2Sa 21:10
Jer 16:4
Ez 39:4
Opb 19:17
o Pr 7:1
Mr 6:21
p Sp 16:14

2e kolom

a Ne 2:1
b Ge 41:13
Es 7:10
c Ge 40:8
Da 2:30
d Ge 40:14
Job 19:14

HFDST. 41

e Ge 20:3
Ge 40:5
Job 33:15
Da 2:1
f Ge 1:30
Ge 41:18
g Ge 41:19
h Ge 41:20
i Ge 41:21
1Kon 3:15
j Ge 41:22
k 2Kon 19:26
Ez 17:10
Ho 13:15
l Ge 41:23
m Ge 41:24
n Da 2:1
o Ex 7:11
p Jes 19:11
Da 2:2
1Kor 3:20
q Da 4:7
r Ge 40:21
s Sp 28:13
t Ge 40:2

lijfwacht,[a] zowel mij als de overste der bakkers. **11** Daarna hadden wij beiden in dezelfde nacht een droom, zowel ik als hij. Ieder van ons droomde zijn droom met zijn eigen uitlegging.[b] **12** En er was daar bij ons een jonge man, een Hebreeër,[c] een knecht van de overste der lijfwacht.[d] Toen wij hem onze dromen verhaalden,[e] legde hij ze ons vervolgens uit. Aan ieder gaf hij uitleg naar zijn droom. **13** En het bleek dat het precies zo gebeurde als hij het ons had uitgelegd. Mij plaatste hij weer in mijn ambt,[f] maar hem hing hij op."[g]

14 Hierop liet Farao Jǫzef roepen,[h] opdat zij hem vlug uit het gevangenishol zouden halen.[i] Hij dan schoor zich[j] en verwisselde zijn mantels[k] en ging naar Farao. **15** Toen zei Farao tot Jǫzef: „Ik heb een droom gedroomd, maar er is niemand die hem kan uitleggen. Nu heb ikzelf over u horen zeggen dat gij een droom maar hoeft te horen om hem te kunnen uitleggen."[l] **16** Hierop antwoordde Jǫzef Farao en zei: „Ik hoef niet in aanmerking genomen te worden! God zal Farao welzijn aankondigen."[m]

17 En Farao sprak verder tot Jǫzef: „Zie, in mijn droom stond ik aan de oever van de rivier de Nijl. **18** En zie, uit de rivier de Nijl stegen zeven koeien op, vet van vlees en schoon van gedaante, en ze gingen in het gras van de Nijl grazen.[n] **19** En zie, na deze stegen er zeven andere koeien op, schraal en zeer slecht van gedaante en mager van vlees.[o] Zo slecht als deze heb ik ze in heel Egypteland nog niet gezien. **20** Voorts aten de magere en slechte koeien de eerste zeven vette koeien op.[p] **21** Deze kwamen dus in hun buik terecht, en toch kon men niet merken dat ze in hun buik waren terechtgekomen, daar hun uiterlijk even slecht was als in het begin.[q] Daarop ontwaakte ik.

HFDST. 41

a Ge 37:36
Ge 40:3
b Ge 40:5
c Ge 39:17
d Ge 39:1
e Ge 40:8
f Ge 40:21
g Ge 40:22
h 1Sa 2:8
Ps 105:20
i Ge 40:15
Da 2:25
j Jer 9:26
k Jer 52:33
l Ps 25:14
Da 5:12
Han 7:10
m Ge 40:8
Da 2:23
Da 2:28
n Ge 41:2
o Ge 41:3
p Ge 41:4
q Le 26:26
Jes 9:20

2e kolom

a Ge 41:5
b Ge 41:6
Ps 129:6
c Ge 41:7
d Ge 41:8
Ex 7:11
Da 2:2
e Da 2:27
Da 4:7
f Ps 98:2
Jes 41:22
Da 2:28
Am 3:7
g Ex 14:21
h Ge 12:10
2Kon 8:1
i Da 2:28
j Jes 24:4
Mt 24:7
Han 7:11
Han 11:28
k De 19:15
Job 33:14
Mt 18:16
l 2Th 3:1
m De 1:13
1Kor 4:2

22 Daarna zag ik in mijn droom en zie, zeven korenaren schoten op uit één halm, vol en goed.[a] **23** En zie, na deze ontsproten er zeven verschrompelde, dunne, door de oostenwind verzengde[b] korenaren. **24** Toen slokten de dunne korenaren de zeven goede korenaren op.[c] Ik legde dit dus voor aan de magie-beoefenende priesters,[d] maar er was niemand die mij [de uitlegging] kon vertellen."[e]

25 Toen zei Jǫzef tot Farao: „De droom van Farao is slechts één [droom]. Wat de [ware] God doet, heeft hij Farao meegedeeld.[f] **26** De zeven goede koeien zijn zeven jaren. Evenzo zijn de zeven goede korenaren zeven jaren. Het is slechts één droom. **27** En de zeven magere en slechte koeien die na deze opkwamen, zijn zeven jaren; en de zeven lege korenaren, verzengd door de oostenwind,[g] zullen zeven jaren van hongersnood[h] blijken te zijn. **28** Dit is het wat ik tot Farao heb gesproken: Wat de [ware] God doet, heeft hij Farao doen zien.[i]

29 Zie, er komen zeven jaren van grote overvloed in heel Egypteland. **30** Maar na deze zullen er stellig zeven jaren van hongersnood aanbreken, en al de overvloed in het land Egypte zal stellig vergeten worden en de hongersnood zal het land eenvoudig verteren.[j] **31** En de overvloed die eens in het land was, zal niet te merken zijn vanwege die daaropvolgende hongersnood, want die zal stellig zeer zwaar zijn. **32** En dat de droom tot tweemaal toe aan Farao herhaald werd, betekent dat de zaak volkomen vaststaat bij de [ware] God,[k] en de [ware] God spoedt zich om die ten uitvoer te brengen.[l]

33 Laat Farao nu daarom uitzien naar een beleidvol en wijs man en hem over het land Egypte stellen.[m] **34** Laat Farao ingrijpen en opzieners over het

land aanstellen,[a] en hij moet gedurende de zeven jaren van overvloed een vijfde van het land Egypte heffen.[b] **35** En laten zij alle levensmiddelen van deze komende goede jaren bijeenbrengen, en laten zij koren opslaan onder Farao's hand als levensmiddelen in de steden,[c] en zij moeten het beveiligen. **36** En de levensmiddelen moeten het land tot voorraad dienen gedurende de zeven jaren van hongersnood die zich in het land Egypte zullen voordoen,[d] opdat het land niet door de hongersnood wordt afgesneden."[e]

37 Welnu, de zaak bleek goed te zijn in de ogen van Farao en van al zijn dienaren.[f] **38** Derhalve zei Farao tot zijn dienaren: „Kan er een andere man gevonden worden als deze, in wie de geest van God is?"[g] **39** Daarna zei Farao tot Jozef: „Aangezien God u dit alles heeft doen weten,[h] is er niemand zo beleidvol en wijs als gij.[i] **40** Gij zult persoonlijk over mijn huis staan,[j] en heel mijn volk zal u onvoorwaardelijk gehoorzamen.[k] Alleen met betrekking tot de troon zal ik groter zijn dan gij."[l] **41** En Farao zei verder tot Jozef: „Zie, ik stel u waarlijk over het gehele land Egypte."[m] **42** Daarop trok Farao zijn zegelring[n] van zijn eigen hand en deed hem aan Jozefs hand en hulde hem in klederen van fijn linnen en hing hem een gouden halsketting om de hals.[o] **43** Bovendien liet hij hem rijden in de tweede erewagen die hij had,[p] zodat zij voor hem uit zouden roepen: *„Avrekh!"*, hem aldus over het gehele land Egypte stellend.

44 Voorts zei Farao tot Jozef: „Ik ben Farao, maar zonder uw machtiging mag niemand zijn hand of zijn voet opheffen in het gehele land Egypte."[q] **45** Daarna gaf Farao Jozef de naam Zafnath Paäneach en gaf hem Asnath,[r] de dochter van Potifera, de priester van On,[s] tot vrouw. Toen trok Jozef uit over het land Egypte.[a] **46** En Jozef was dertig jaar oud[b] toen hij voor Farao, de koning van Egypte, stond.

Hierop ging Jozef van voor Farao heen en doorreisde het gehele land Egypte. **47** En gedurende de zeven jaren van overvloed bracht het land aanhoudend bij handen vol voort.[c] **48** En hij bleef alle levensmiddelen van de zeven jaren die over het land Egypte kwamen, bijeenbrengen en sloeg de levensmiddelen dan in de steden op.[d] De voedselproducten van het veld dat rondom een stad gelegen was, sloeg hij in het midden ervan op.[e] **49** En Jozef bleef koren ophopen in zeer grote hoeveelheid,[f] als het zand der zee, totdat men ten slotte ophield het te tellen, omdat het niet te tellen was.[g]

50 En voordat het jaar van de hongersnood aanbrak, werden Jozef twee zonen geboren,[h] die Asnath, de dochter van Potifera, de priester van On, hem baarde. **51** Aan de eerstgeborene dan gaf Jozef de naam Manasse,[i] want, om zijn woorden aan te halen: „God heeft mij al mijn moeite en het gehele huis van mijn vader doen vergeten."[j] **52** En aan de tweede gaf hij de naam Efraïm,[k] want, om zijn woorden aan te halen: „God heeft mij vruchtbaar gemaakt in het land van mijn ellende."[l]

53 En de zeven jaren van de overvloed die in het land Egypte geheerst had, liepen geleidelijk ten einde,[m] **54** en vervolgens begonnen de zeven jaren van de hongersnood te komen, juist zoals Jozef gezegd had.[n] En de hongersnood werd in alle landen voelbaar, maar in het gehele land Egypte werd brood gevonden.[o] **55** Ten slotte werd het gehele land Egypte door de hongersnood aangetast, waarop het volk luid tot Farao om brood riep.[p] Toen zei Farao tot alle Egyptenaren: „Gaat naar Jozef. Al wat

HFDST. 41

a 1Kon 11:28
b Ge 41:47 Ge 47:26
c Ge 41:48 Sp 8:21 Han 7:12
d Ge 47:13
e Ge 45:11 Ge 47:19
f Da 1:20
g Nu 27:18 Job 32:8 Jes 61:1 Da 4:8
h Ps 32:8 Sp 14:35 1Kor 1:27
i Sp 2:6 1Kor 2:6
j Ge 39:6 Ps 105:21 Han 7:10
k Ge 49:10
l Es 10:3 Da 6:3
m Da 5:7
n Es 8:10 Da 6:17
o Es 8:2 Ps 75:7 Da 5:29
p 1Kon 1:38 Es 6:11
q Ge 44:18 Ge 45:8 Han 7:10
r Ge 46:20
s Jer 43:13 Ez 30:17

2e kolom

a Ps 105:21
b Nu 4:3 2Sa 5:4 Lu 3:23
c Ge 26:12 Ps 65:9
d Ex 1:11
e 1Kon 9:19 2Kr 32:28
f Ps 107:37
g De 28:11 Mal 3:10
h Ge 48:5
i Ge 50:23 Nu 1:35 Opb 7:6
j Ps 30:11 Jes 65:16 Opb 21:4
k Ge 48:17 Nu 1:33 De 33:17 Joz 14:4
l Ps 105:18 Ps 107:41 Am 6:6 Han 7:10
m Ge 41:26
n Ge 41:30 Han 7:11
o Ge 45:11 Ge 47:17
p Ge 47:13 Klg 5:10

hij U zegt, dient GIJ te doen."[a]
56 En de hongersnood heerste
over de gehele oppervlakte der
aarde.[b] Toen opende Jozef alle
korenmagazijnen die zich in
hun midden bevonden en ver-
kocht aan de Egyptenaren,[c] daar
de hongersnood het land Egyp-
te stevig in zijn greep kreeg.
57 Bovendien kwamen mensen
van heel de aarde naar Egypte
om bij Jozef te kopen, want de
hongersnood had de gehele aarde
stevig in zijn greep.[d]

42 Ten slotte zag Jakob dan
dat er in Egypte graan
was.[e] Toen zei Jakob tot zijn zo-
nen: „Waarom blijft GIJ elkaar
aankijken?" **2** En hij voegde
eraan toe: „Ziet, ik heb gehoord
dat er in Egypte graan is.[f] Daalt
daarheen af en koopt vandaar [ko-
ren] voor ons, opdat wij in leven
blijven en niet sterven." **3** Bij-
gevolg daalden tien broers[g] van
Jozef af om koren uit Egypte te
kopen. **4** Maar Jakob zond Ben-
jamin,[h] Jozefs broer, niet met
zijn andere broers mee, want hij
zei: „Anders overkomt hem mis-
schien een dodelijk ongeluk."[i]
5 Israëls zonen dan kwamen
tegelijk met de anderen die kwa-
men kopen, want de hongers-
nood heerste in het land Kanaän.[j]
6 En Jozef was de machthe-
ber over het land.[k] Hij was de-
gene die aan al het volk van de
aarde verkocht.[l] Dientengevolge
kwamen Jozefs broers en bo-
gen zich diep voor hem met hun
aangezicht ter aarde.[m] **7** Toen
nu Jozef zijn broers zag, her-
kende hij hen dadelijk, maar hij
maakte zich onherkenbaar voor
hen.[n] Daarom sprak hij hun met
hardheid toe en zei tot hen:
„Waar zijt GIJ vandaan gekomen?",
waarop zij zeiden: „Uit het land
Kanaän, om levensmiddelen te
kopen."[o]
8 Aldus herkende Jozef zijn
broers, maar zij herkenden hem
niet. **9** Onmiddellijk herinner-
de Jozef zich de dromen die hij
met betrekking tot hen had ge-
droomd,[a] en hij zei verder tot
hen: „GIJ zijt verspieders! GIJ
zijt gekomen om te zien waar
het land open en bloot ligt!"[b]
10 Toen zeiden zij tot hem:
„Neen, mijn heer,[c] maar uw
knechten[d] zijn gekomen om le-
vensmiddelen te kopen. **11** Wij
zijn allen zonen van slechts één
man. Wij zijn oprechte mensen.
Uw knechten treden niet als ver-
spieders op."[e] **12** Maar hij zei
tot hen: „Niet waar! Want GIJ
zijt gekomen om te zien waar
het land open en bloot ligt."[f]
13 Hierop zeiden zij: „Uw knech-
ten zijn twaalf broers.[g] Wij zijn
de zonen van slechts één man[h]
in het land Kanaän; en zie, de jong-
ste is heden bij onze vader,[i] ter-
wijl de andere er niet meer is."[j]
14 Jozef zei echter tot hen:
„Het is zoals ik tot U gesproken
heb, toen ik zei: 'GIJ zijt verspie-
ders!' **15** Hierdoor zult GIJ ge-
toetst worden. Zo waar Farao
leeft, GIJ zult van hier niet weg-
gaan, tenzij UW jongste broer
hierheen komt.[k] **16** Stuurt een
van U om UW broer te halen, ter-
wijl GIJ geboeid blijft, opdat UW
woorden getoetst mogen worden
als [zijnde] de waarheid in UW ge-
val.[l] En zo niet, zo waar Farao
leeft, dan zijt GIJ verspieders."
17 Daarop stelde hij hen drie da-
gen lang te zamen in verzekerde
bewaring.
18 Daarna zei Jozef op de der-
de dag tot hen: „Doet dit en blijft
in leven. Ik vrees[m] de [ware]
God. **19** Indien GIJ oprecht zijt,
laat dan een van UW broers ge-
boeid blijven in het huis waar
GIJ in verzekerde bewaring zijt,[n]
maar de overigen van U: gaat,
neemt graan voor de hongers-
nood in UW huizen.[o] **20** Dan
zult GIJ UW jongste broer bij mij
brengen, opdat UW woorden be-
trouwbaar bevonden mogen wor-
den; en GIJ zult niet sterven."[p]
Toen deden zij zo.
21 Nu zeiden zij tot elkaar:
„Ongetwijfeld zijn wij schuldig

HFDST. 41

a Ps 105:21
Ps 146:7
b Ge 43:1
Lu 4:25
c Ge 41:48
Ge 47:16
Sp 11:26
d Ge 47:4
Ps 33:19

HFDST. 42

e Ge 41:48
f Han 7:12
g 1Kr 2:1
h Ge 35:18
Ge 42:38
Ge 44:20
i Ge 43:14
j Ge 41:57
Han 7:11
k Ge 41:44
Ge 45:8
Ps 105:21
Han 7:10
l Ge 47:14
m Ge 37:7
Ge 37:9
n Ge 42:23
Ps 81:5
o Ge 37:1
Han 7:12

2e kolom

a Ge 37:7
Ge 37:9
Nu 12:6
b Ge 47:13
c Ro 13:7
d Ge 37:8
e Ge 42:31
f Ge 41:30
g 1Kr 2:1
h Ex 1:1
i Ge 35:18
Ge 42:38
Ge 43:7
j Ge 37:27
Ge 37:35
Ge 44:20
Ge 45:26
Han 7:9
k Ge 42:34
Ge 43:29
l Ps 7:9
m Ge 20:11
Le 25:43
Ne 5:15
Sp 8:13
2Kor 7:1
n Ge 42:24
o Ge 43:2
Ge 45:23
p Ge 43:5
Ge 44:23

met betrekking tot onze broer,[a]
want wij zagen zijn zielsbe-
nauwdheid, toen hij ons om me-
dedogen smeekte, maar wij heb-
ben niet geluisterd. Daarom is
deze benauwdheid over ons ge-
komen."[b] **22** Toen antwoordde
Ruben hun en zei: „Heb ik U
niet gezegd: 'Bezondigt U niet
aan het kind', maar GIJ hebt niet
geluisterd?[c] En ziet, nu wordt
zijn bloed stellig teruggeëist."[d]
23 Zij nu wisten niet dat Jozef
luisterde, want er was een tolk
tussen hen. **24** Dientengevolge
wendde hij zich van hen af en
weende toen.[e] Daarop keerde hij
tot hen terug en sprak tot hen
en nam Simeon[f] van hen weg
en boeide hem voor hun ogen.[g]
25 Daarna gaf Jozef bevel en
men vulde toen hun zakken met
koren. Ook moesten zij het geld
van de mannen in ieders zak te-
rugleggen[h] en hun mondvoor-
raad voor de reis geven.[i] Bijge-
volg werd hun zo gedaan.

26 Zij dan laadden hun graan
op hun ezels en gingen vandaar
op weg. **27** Toen één zijn zak
opendeed om in het nachtver-
blijf zijn ezel voer te geven,[j] zag
hij prompt zijn geld, en zie, het
was in de opening van zijn zak.[k]
28 Daarop zei hij tot zijn broers:
„Mijn geld is teruggegeven, en
nu, ziet, het is in mijn zak!" Toen
ontzonk hun de moed, zodat zij
zich bevend tot elkaar wendden[l]
en zeiden: „Wat heeft God ons nu
aangedaan?"[m]

29 Ten slotte kwamen zij bij
hun vader Jakob, in het land Ka-
naän, en vertelden hem wat hun
allemaal overkomen was, en zei-
den: **30** „De man die de heer
van het land is, heeft ons met
hardheid toegesproken,[n] daar
hij ons hield voor mensen die
het land kwamen verspieden.[o]
31 Maar wij zeiden tot hem:
'Wij zijn oprechte mensen.[p] Wij
treden niet als verspieders op.
32 Wij zijn twaalf broers,[q] de zo-
nen van onze vader.[r] Eén is er
niet meer,[s] en de jongste is he-

HFDST. 42

a Ge 37:18
Ge 37:28
Ge 50:17
Han 7:9
b Nu 32:23
Sp 21:13
Mt 7:2
1Ti 5:24
c Ge 37:21
Ro 2:15
d Ge 9:5
Ps 9:12
Opb 6:10
e Ge 43:30
f Ge 42:19
Ge 49:5
g Ge 43:23
Job 36:8
h Ge 44:1
i Ge 45:21
1Pe 3:9
j Ge 43:21
Sp 12:10
Jer 9:2
Jer 41:17
k Ge 43:21
l Le 26:36
Lu 19:21
m Jes 45:7
Am 3:6
Heb 10:30
n Ge 42:7
o Joz 2:1
Re 1:23
2Sa 10:3
p Ge 42:11
Sp 11:6
Sp 14:2
q Ge 42:13
r Han 7:8
s Ge 37:28
Ge 37:35

2e kolom

a Ge 35:18
Ge 42:4
b Ge 45:9
c Sp 14:9
d Ge 42:19
e Ge 42:2
Klg 4:9
f Ge 34:10
Ge 42:20
Jak 4:13
g Ge 43:14
h Ge 37:28
Ge 37:35
Ge 42:24
i Ge 37:22
Ge 46:9
j Ge 43:9
Ge 44:32
k Ge 37:33
Ge 44:20
l Ge 37:35
Nu 16:30
1Kon 2:6
Ps 49:14
Ps 89:48
Pr 9:10
Ho 13:14
Han 2:27
Opb 20:13

HFDST. 43

m Ge 41:30
Han 7:11
n Ge 42:2
Han 7:12
o De 2:6

den bij onze vader in het land
Kanaän."[a] **33** Maar de man die
de heer van het land is, zei tot
ons:[b] 'Hieraan zal ik weten dat
GIJ oprecht zijt:[c] Laat een van
UW broers bij mij blijven.[d] Neemt
GIJ vervolgens iets mee voor de
hongersnood in UW huizen en
gaat heen.[e] **34** En brengt UW
jongste broer bij mij, opdat ik
weet dat GIJ geen verspieders zijt,
maar dat GIJ oprecht zijt. UW
broer zal ik U teruggeven, en GIJ
moogt zaken doen in het land.'"[f]

35 Het geschiedde dan toen zij
hun zakken ledigden, dat zie,
ieders buidel met geld in zijn zak
was. Zowel zij als hun vader za-
gen nu hun buidels met geld, en
zij werden bevreesd. **36** Toen
riep hun vader Jakob uit tot hen:
„Mij hebt GIJ van kinderen be-
roofd![g] Jozef is er niet meer en
Simeon is er niet meer,[h] en Ben-
jamin zult GIJ nog wegnemen!
Op mij is dit allemaal neergeko-
men!" **37** Maar Ruben zei tot
zijn vader: „Mijn eigen twee zo-
nen moogt gij ter dood bren-
gen indien ik hem niet bij u te-
rugbreng.[i] Geef hem onder mijn
hoede, en ík zal hem u terugge-
ven."[j] **38** Hij zei echter: „Mijn
zoon zal niet met ulieden afda-
len, want zijn broer is dood en
hij is alleen overgebleven.[k] In-
dien hem een dodelijk ongeluk
overkomt op de weg die GIJ zoudt
gaan, dan zoudt GIJ stellig mijn
grijze haren met droefheid in
Sjeool[l] doen neerdalen."

43 En de hongersnood was
zwaar in het land.[m] **2** Nu
geschiedde het dat zodra zij het
graan dat zij uit Egypte hadden
meegebracht,[n] helemaal hadden
opgegeten, hun vader voorts tot
hen zei: „Gaat terug, koopt ons
wat voedsel."[o] **3** Toen zei Juda
tot hem:[p] „De man heeft ons uit-
drukkelijk betuigd en gezegd:
'GIJ moogt mijn aangezicht niet
weer zien, tenzij UW broer bij U
is.'[q] **4** Indien gij onze broer met

p Ge 29:35; q Ge 42:15.

ons zendt,[a] zijn wij bereid af te
dalen en voedsel voor u te ko-
pen. **5** Maar indien gij hem niet
zendt, zullen wij niet afdalen,
want waarlijk, de man heeft ons
gezegd: 'GIJ moogt mijn aange-
zicht niet weer zien, tenzij UW
broer bij U is.'"[b] **6** En Israël
riep uit:[c] „Waarom moest GIJ mij
kwaad berokkenen door de man
te vertellen dat GIJ nog een broer
hadt?" **7** Hierop zeiden zij: „De
man informeerde rechtstreeks
naar ons en onze bloedverwan-
ten, en zei: 'Leeft UW vader
nog?[d] Hebt GIJ nog een broer?',
en wij hebben het hem toen over-
eenkomstig deze feiten verteld.[e]
Hoe konden wij nu weten dat
hij zou zeggen: 'Brengt UW broer
mee'?"[f]

8 Ten slotte zei Juda tot zijn va-
der Israël: „Zend de jongen met
mij mee,[g] opdat wij kunnen op-
staan en gaan en opdat wij in le-
ven mogen blijven en niet ster-
ven,[h] zowel wij als gij en onze
kleine kinderen.[i] **9** Ik zal borg
voor hem staan.[j] Van mijn hand
moogt gij de straf voor hem eisen.[k]
Indien ik hem niet bij u breng
en vóór u stel, dan zal ik voor
altijd tegen u gezondigd heb-
ben. **10** Maar hadden wij niet
zo getalmd, dan zouden wij nu al
tweemaal heen en terug zijn ge-
weest."[l]

11 Derhalve zei hun vader Is-
raël tot hen: „Indien het zo ge-
steld is,[m] doet dan dit: Neemt de
voortreffelijkste producten van
het land in UW zakken en brengt
ze de man als geschenk:[n] wat
balsem,[o] en wat honing,[p] lada-
num en harsrijke schors,[q] pista-
ches en amandelen.[r] **12** Neemt
ook dubbel geld in UW hand; en
het geld dat in de opening van
UW zakken werd teruggegeven,
zult GIJ in UW hand terugbren-
gen.[s] Misschien was het een ver-
gissing.[t] **13** En neemt UW broer
en staat op, gaat terug naar de
man. **14** En God de Almachtige
geve dat GIJ medelijden vindt
voor het aangezicht van de man,[u]

HFDST. 43

a Ge 42:20
Ge 42:36
b Ge 42:15
Ge 44:26
c Ge 32:28
d Ge 43:27
e Ge 42:13
f Ge 42:16
g Ge 37:26
Ge 42:38
h Ge 42:2
Klg 4:9
i Han 7:14
j Ge 44:32
Jo 15:13
k Ex 21:23
1Kon 20:39
Ro 5:7
l 1Kr 5:2
m 2Kon 7:4
Han 21:14
n Ge 32:20
Sp 18:16
o Ex 25:6
Ex 2:12
Jer 8:22
Jer 46:11
Ez 27:17
p 1Sa 14:25
Sp 25:16
Mt 3:4
q Ge 37:25
r Nu 17:8
s Ge 42:25
Ge 42:35
t Ro 13:8
2Kor 8:21
Heb 13:18
u Ne 1:11
Lu 1:50
2Kor 5:10

2e kolom

a Ge 27:45
Ge 42:36
b Ge 37:7
c Ge 18:7
Sp 9:2
d Ge 41:40
e Ge 20:11
Ge 42:21
f Ge 42:25
Ge 42:35
g Ge 42:3
h Ge 42:27
Lu 2:7
i De 22:2
Han 20:33
Ro 13:8
Heb 13:5
1Pe 2:12
j Ge 43:12
k Re 6:23
l Pr 5:19
Han 17:25

opdat hij U stellig UW andere
broer en Benjamin vrijlaat. Maar
ik, ingeval ik van kinderen be-
roofd moet worden, dan zal ik
stellig van hen beroofd zijn!"[a]

15 Bijgevolg namen de man-
nen dit geschenk, en zij namen
dubbel geld in hun hand, bene-
vens Benjamin. Toen stonden zij
op en daalden af naar Egypte
en kwamen voor Jozef te staan.[b]
16 Toen Jozef Benjamin bij hen
zag, zei hij terstond tot de man
die over zijn huis ging: „Breng de
mannen naar het huis en slacht
dieren en tref voorbereidingen,[c]
want de mannen dienen vanmid-
dag bij mij te eten." **17** Onmid-
dellijk deed de man juist zoals Jo-
zef gezegd had.[d] De man bracht
de mannen dus naar Jozefs huis.
18 Maar de mannen werden be-
vreesd, omdat zij naar Jozefs huis
waren gebracht,[e] en zij zeiden
nu: „Het is vanwege het geld dat
in het begin met ons terugging
in onze zakken, dat wij hierheen
worden gebracht, opdat zij ons
kunnen overrompelen en aan-
vallen en ons tot slaven kunnen
nemen met onze ezels!"[f]

19 Derhalve traden zij op de
man die over Jozefs huis ging
toe en spraken tot hem aan de
ingang van het huis, **20** en zij
zeiden: „Neem ons niet kwalijk,
mijn heer! Wij zijn inderdaad
in het begin hierheen gekomen
om voedsel te kopen.[g] **21** Maar
nu gebeurde het dat toen wij
in het nachtverblijf[h] kwamen en
vervolgens onze zakken open-
deden, zie, daar was ieders geld
in de opening van zijn zak, ons
geld naar het volle gewicht. Wij
zouden het daarom graag met
onze eigen handen teruggeven.[i]
22 En wij hebben meer geld in
onze handen meegenomen om
voedsel te kopen. Wij weten stel-
lig niet wie ons geld in onze zak-
ken gelegd heeft."[j] **23** Toen zei
hij: „Het is wel in orde met U.
Weest niet bevreesd.[k] UW God en
de God van UW vader heeft U een
schat in UW zakken gegeven.[l] UW

geld is eerst bij mij gekomen.”
Daarna bracht hij Simeon bij
hen.[a]
24 Vervolgens bracht de man
de mannen in Jǫzefs huis en gaf
water opdat hun voeten gewas-
sen konden worden,[b] en hij gaf
voer voor hun ezels.[c] **25** Daar-
op maakten zij het geschenk[d] ge-
reed voor Jǫzefs komst op de
middag, want zij hadden gehoord
dat zij daar brood zouden eten.[e]
26 Toen Jǫzef nu het huis binnen-
kwam, brachten zij voorts het
geschenk dat in hun hand was,
tot hem in het huis en wierpen
zich voor hem ter aarde neer.[f]
27 Hierna informeerde hij of zij
het goed maakten en zei:[g] „Maakt
UW vader, de bejaarde man over
wie GIJ gesproken hebt, het goed?
Leeft hij nog?”[h] **28** Waarop zij
zeiden: „Uw knecht, onze vader,
maakt het goed. Hij leeft nog.”
Toen bogen zij zich en wierpen
zich neer.[i]
29 Toen hij zijn ogen opsloeg
en zijn broer Benjamin zag, de
zoon van zijn moeder,[j] zei hij
verder: „Is dit UW jongste broer,
over wie GIJ tot mij gesproken
hebt?”[k] En hij voegde eraan toe:
„Moge God u zijn gunst betonen,[l]
mijn zoon.” **30** Jǫzef was nu ge-
haast, want zijn innerlijke ge-
voelens werden opgewekt jegens
zijn broer,[m] zodat hij [een plaats]
zocht om te wenen, en hij ging
een binnenkamer in en barstte
daar in tranen uit.[n] **31** Daarna
waste hij zijn gezicht en kwam
naar buiten en bedwong zich
en zei:[o] „Dient de maaltijd op.”[p]
32 Toen diende men voor hem
afzonderlijk op en voor hen af-
zonderlijk en voor de Egypte-
naren die met hem aten afzon-
derlijk; want de Egyptenaren
konden geen maaltijd gebruiken
met de Hebreeën, omdat dit iets
verfoeilijks is voor de Egyptena-
ren.[q]
33 En zij zaten vóór hem, de
eerstgeborene naar zijn eerstge-
boorterecht[r] en de jongste naar
zijn jeugd; en de mannen ble-
ven elkaar verbaasd aankijken.
34 En hij liet hun al maar por-
ties van voor zijn aangezicht
brengen, maar Benjamins portie
maakte hij wel vijfmaal zo groot
als de porties van alle anderen.[a]
Zo bleven zij feestmaal houden
en volop met hem drinken.[b]

44 Later gebood hij de man
die over zijn huis ging[c] en
zei: „Vul de zakken van de man-
nen met voedsel, zoveel zij kun-
nen dragen, en leg het geld van
ieder in de opening van zijn zak.[d]
2 Maar mijn beker, de zilveren
beker, moet gij in de opening van
de zak van de jongste leggen, met
het geld voor zijn graan.” Hij dan
deed naar het woord van Jǫzef,
dat hij gesproken had.[e]
3 De morgen was aangelicht
toen de mannen werden heenge-
zonden,[f] zowel zij als hun ezels.
4 Zij gingen de stad uit. Zij wa-
ren nog niet ver gekomen, toen
Jǫzef tot de man die over zijn
huis ging, zei: „Sta op! Jaag de
mannen na, en gij moet hen in-
halen en tot hen zeggen: ’Waar-
om hebt GIJ kwaad voor goed
vergolden?[g] **5** Is dit niet het
voorwerp waaruit mijn meester
drinkt en waarvan hij zich met
grote bedrevenheid bedient om
voortekens te lezen?[h] Het is een
slechte daad die GIJ hebt bedre-
ven.’ ”
6 Ten slotte haalde hij hen in
en sprak deze woorden tot hen.
7 Maar zij zeiden tot hem: „Waar-
om spreekt mijn heer met zul-
ke woorden? Het is ondenkbaar
dat uw knechten zo iets zouden
doen. **8** Zie, het geld dat wij
in de opening van onze zak-
ken vonden, hebben wij u uit
het land Kanaän teruggebracht.[i]
Hoe zouden wij dan zilver of
goud uit het huis van uw mee-
ster kunnen stelen?[j] **9** Laat de-
gene van uw slaven bij wie hij ge-
vonden moge worden, sterven en
laat ook óns slaven worden van
mijn meester.”[k] **10** Hij dan zei:
„Laat het nu precies zo zijn, naar
UW woorden.[l] Degene bij wie hij

HFDST. 43

a Ge 42:24
b Ge 18:4; Ge 19:2; 1Sa 25:41; Jo 13:12
c Ge 24:32; Re 19:21
d Ge 43:11; Sp 18:16
e Ge 43:16; Ex 2:20; Job 42:11
f Ge 37:7; Ge 42:6
g Ex 18:7; 1Sa 17:22
h Ge 43:7
i Ge 37:9; 2Sa 1:2; 2Kr 24:17
j Ge 35:24
k Ge 42:13
l Nu 6:25
m 1Kon 3:26; Fil 1:8; Kol 3:12
n Ge 42:24
o Ge 45:1
p Ge 43:25
q Ge 46:34; Ex 8:26
r Ge 49:3; De 21:17

2e kolom

a Ge 45:22; Mt 20:15
b Re 14:10; Job 1:4

HFDST. 44

c Ge 43:16
d Ge 42:25
e Ge 41:40
f Ge 19:2; Re 19:5
g Ps 109:5; Sp 17:13
h Ge 44:15; Le 19:26
i Ge 43:12
j Le 19:11; Sp 29:24; 1Pe 3:16
k Han 25:11
l Sp 6:2

gevonden moge worden, zal dus
mijn slaaf worden,[a] maar GIJ
zult onschuldig zijn gebleken."
11 Daarop zette ieder van hen
vlug zijn zak op de grond neer
en ieder opende zijn eigen zak.
12 Vervolgens stelde hij een zorg-
vuldig onderzoek in. Hij begon bij
de oudste en eindigde bij de jong-
ste. Ten slotte werd de beker in
Benjamins zak gevonden.[b]
13 Toen scheurden zij hun
mantels[c] en ieder tilde zijn la-
ding weer op zijn ezel en zij keer-
den terug naar de stad. **14** Zo
kwamen Juda[d] en zijn broers in
Jozefs huis, en hij was daar nog;
en zij vielen voorts voor hem ter
aarde.[e] **15** Jozef zei nu tot hen:
„Wat is dat voor een daad die
GIJ bedreven hebt? Wist GIJ niet
dat een man als ik bedreven is
in het lezen van voortekens?"[f]
16 Hierop riep Juda uit: „Wat
kunnen wij tot mijn meester zeg-
gen? Wat kunnen wij spreken?
En hoe kunnen wij bewijzen dat
wij rechtvaardig zijn?[g] De [ware]
God heeft de dwaling van uw
slaven ontdekt.[h] Zie, wij zijn sla-
ven van mijn meester,[i] zowel wij
als degene in wiens hand de bek-
er werd gevonden!" **17** Hij zei
echter: „Het is voor mij ondenk-
baar dat te doen![j] De man in
wiens hand de beker werd geven-
den, die zal mijn slaaf worden.[k]
Wat de overigen van U betreft,
trekt in vrede naar UW vader
op."[l]
18 Nu trad Juda op hem toe en
zei: „Ik bid u, mijn meester, laat
uw slaaf alstublieft een woord
ten aanhoren van mijn mees-
ter spreken,[m] en laat uw toorn[n]
niet tegen uw slaaf ontbranden,
want gij zijt gelijk aan Farao.[o]
19 Mijn meester vroeg zijn sla-
ven en zei: 'Hebt GIJ een vader of
een broer?' **20** Wij zeiden dus
tot mijn meester: 'Ja, wij hebben
een bejaarde vader en een kind
van zijn ouderdom, de jongste.[p]
Maar zijn broer is dood, zodat hij
de enig overgeblevene van zijn
moeder is,[a] en zijn vader heeft
hem werkelijk lief.' **21** Gij hebt
toen tot uw slaven gezegd:
'Brengt hem naar mij toe, op-
dat ik mijn oog op hem kan rich-
ten.'[b] **22** Maar wij zeiden tot
mijn meester: 'De jongen kan
zijn vader niet verlaten. Zou hij
zijn vader wel verlaten, dan zou
deze stellig sterven.'[c] **23** Daar-
op hebt gij tot uw slaven gezegd:
'Indien UW jongste broer niet met
U meekomt, moogt GIJ mijn aan-
gezicht niet meer zien.'[d]
24 Het geschiedde dan dat wij
naar uw slaaf, mijn vader, op-
trokken en hem vervolgens de
woorden van mijn meester mee-
deelden. **25** Later zei onze va-
der: 'Gaat terug, koopt ons wat
voedsel.'[e] **26** Maar wij zeiden:
'Wij kunnen niet afdalen. Indien
onze jongste broer bij ons is, zul-
len wij stellig afdalen, want wij
kunnen het aangezicht van de
man niet zien wanneer onze
jongste broer niet bij ons is.'[f]
27 Toen zei uw slaaf, mijn vader,
tot ons: 'GIJ weet zelf heel goed
dat mijn vrouw mij slechts twee
zonen heeft gebaard.[g] **28** Later
ging de ene uit mijn gezelschap
weg, en ik riep uit: „Ach, hij
is vast en zeker in stukken ge-
scheurd!",[h] en ik heb hem tot nu
toe niet gezien. **29** Indien GIJ
ook deze van mijn aangezicht
zoudt wegnemen en hem een do-
delijk ongeluk zou overkomen,
zoudt GIJ stellig mijn grijze haren
met rampspoed in Sjeool[i] doen
neerdalen.'
30 En nu, zodra ik bij uw slaaf,
mijn vader, zou komen zonder
dat de jongen bij ons is, terwijl
diens ziel zo nauw verbonden is
aan de ziel van deze,[j] **31** dan
staat het stellig te geschieden
dat zodra hij ziet dat de jon-
gen er niet is, hij zonder meer
zal sterven, en uw slaven zul-
len werkelijk de grijze haren van
uw slaaf, onze vader, met droef-
heid in Sjeool doen neerdalen.
32 Want uw slaaf is borg gewor-
den[k] voor de jongen zolang hij

HFDST. 44

a Ex 22:3
Mt 18:25
b Ge 44:2
c Ge 37:29
Jo z 7:6
Han 14:14
d Ge 43:8
Ge 44:32
e Ge 37:7
Ge 50:18
f Ge 44:5
g Mt 7:20
h Ge 37:28
Ge 42:21
Sp 28:17
Han 2:37
i Ge 50:18
j Ge 42:18
k Ge 44:9
l Ge 26:29
m Ge 18:30
n Sp 14:29
Sp 19:11
Sp 29:8
o Ge 41:44
Ge 45:8
p Ge 42:13
Ge 43:7

2e kolom

a Ge 35:18
Ge 37:33
b Ge 42:15
Ge 43:29
c Ge 42:38
d Ge 42:20
Ge 43:3
e Ge 43:2
f Ge 43:5
g Ge 29:18
Ge 30:23
Ge 35:18
Ge 46:19
h Ge 37:33
i Ge 37:35
Ge 42:38
Ps 16:10
Ps 88:3
Pr 9:10
Ho 13:14
Mt 11:23
Han 2:31
Opb 20:13
j 1Sa 18:1
2Sa 18:33
k Ro 16:4

weg is van zijn vader, door te zeggen: 'Indien ik hem niet bij u terugbreng, dan zal ik voor altijd tegen mijn vader gezondigd hebben.'[a] **33** Nu dan, laat alstublieft uw slaaf, in plaats van de jongen, als slaaf van mijn meester achterblijven, opdat de jongen met zijn broers kan optrekken.[b] **34** Want hoe kan ik naar mijn vader optrekken als de jongen niet bij mij is, uit vrees dat ik dan de rampspoed zou aanzien die mijn vader zal treffen?"[c]

45 Nu kon Jozef zich niet langer bedwingen voor allen die bij hem stonden.[d] Daarom riep hij uit: „LAAT iedereen van mij weggaan!" En er stond niemand anders bij hem toen Jozef zich aan zijn broers bekend maakte.[e]

2 Daarop verhief hij zijn stem met geween,[f] zodat de Egyptenaren het te horen kregen en Farao's huis het te horen kreeg. **3** Ten slotte zei Jozef tot zijn broers: „Ik ben Jozef. Leeft mijn vader nog?" Maar zijn broers waren volstrekt niet in staat hem te antwoorden, want zij waren ontsteld wegens hem.[g] **4** Daarom zei Jozef tot zijn broers: „Komt alstublieft dichter bij mij." Toen kwamen zij dichter bij hem.

Vervolgens zei hij: „Ik ben Jozef, UW broer, die GIJ naar Egypte hebt verkocht.[h] **5** Maar voelt U nu niet diepbedroefd[i] en weest niet toornig op UZELF dat GIJ mij hierheen hebt verkocht; want tot levensbehoud heeft God mij voor U uit gezonden.[j] **6** Want het is nu het tweede jaar van de hongersnood op aarde,[k] en er komen nog vijf jaren waarin er geen ploegtijd of oogst zal zijn.[l] **7** Dientengevolge heeft God mij voor U uit gezonden om een overblijfsel[m] voor ulieden op de aarde te stellen en U door een grote ontkoming in het leven te houden. **8** Nu dan, niet GÍJ hebt mij hierheen gezonden,[n] maar de [ware] God zelf, opdat hij mij kon aanstellen tot een vader[o] voor Farao en tot heer over zijn gehele huis en tot heerser over het gehele land Egypte.

9 Trekt vlug op naar mijn vader, en GIJ moet tot hem zeggen: 'Dit heeft uw zoon Jozef gezegd: „God heeft mij tot heer over heel Egypte aangesteld.[a] Kom naar mij toe. Draal niet. **10** En gij moet wonen in het land Gosen,[b] en gij moet dicht bij mij blijven, gij en uw zonen en de zonen van uw zonen en uw schapen en uw runderen en al wat gij hebt. **11** En ik zal u daar stellig van voedsel voorzien, want er komen nog vijf jaren van hongersnood;[c] opdat gij met uw huis en al wat gij hebt, niet tot armoede vervalt."' **12** En ziet, UW ogen en de ogen van mijn broer Benjamin zien dat het mijn mond is die tot U spreekt.[d] **13** GIJ moet mijn vader dus vertellen over al mijn heerlijkheid in Egypte en over alles wat GIJ hebt gezien; en GIJ moet U haasten en mijn vader hierheen brengen."

14 Toen viel hij zijn broer Benjamin om de hals en weende, en Benjamin weende aan zijn hals.[e] **15** Voorts kuste hij al zijn broers en weende aan [hun hals],[f] en daarna spraken zijn broers met hem.

16 En het nieuws werd in het huis van Farao gehoord, doordat men zei: „Jozefs broers zijn gekomen!" En het bleek goed te zijn in de ogen van Farao en van zijn dienaren.[g] **17** Bijgevolg zei Farao tot Jozef: „Zeg tot uw broers: 'Doet dit: Belaadt UW lastdieren en trekt heen, gaat naar het land Kanaän,[h] **18** en neemt UW vader en UW huisgezinnen en komt naar mij toe, opdat ik U het goede van het land Egypte moge geven; en eet het vette deel van het land.[i] **19** En ú wordt bevolen:[j] „Doet het volgende: Neemt U wagens[k] uit het land Egypte voor UW kleinen en UW vrouwen, en GIJ moet UW vader op een [ervan] tillen en hierheen komen.[l]

HFDST. 44

a Ge 43:9
1Kon 20:39

b Ro 9:3

c Es 8:6

HFDST. 45

d Ge 43:30

e Han 7:13

f Ru 1:9

g Mr 6:50

h Ge 37:28
Han 7:9

i 2Kor 2:7

j Ge 47:25
Ge 50:20
1Sa 2:6
Ps 33:19
Ps 105:17

k Ge 41:30
Ge 47:18

l 1Kor 9:10

m Ge 46:26

n Ro 8:28

o Re 17:10
Job 29:16
Ps 105:21

2e kolom

a Ge 45:26
Han 7:10
1Jo 4:14

b Ge 46:34
Ge 47:1
Ex 8:22
Ex 9:26

c Ge 47:12
Sp 3:27
Han 7:14

d Ge 42:23

e Ge 33:4
Ge 46:29

f Ex 4:27
1Sa 20:41
Lu 15:20

g 2Sa 3:36
Es 1:21

h Ge 42:25
Ge 43:18

i Ge 27:28
Ge 47:6

j Ge 41:40

k Ge 45:27
Ge 46:5
Nu 7:3
1Sa 6:14

l Ge 47:9

20 En laat UW oog geen leed gevoelen wegens UW uitrusting,[a] want het goede van het gehele land Egypte is voor U.”’”[b]

21 Toen deden de zonen van Israël aldus, en Jozef gaf hun volgens Farao’s bevel wagens en gaf hun mondvoorraad[c] voor onderweg. **22** Aan ieder van hen gaf hij, stuk voor stuk, wisselmantels,[d] maar aan Benjamin gaf hij driehonderd zilverstukken en vijf wisselmantels.[e] **23** En aan zijn vader zond hij het volgende: tien ezels, die goede dingen van Egypte droegen, en tien ezelinnen, die koren en brood en proviand voor zijn vader voor onderweg droegen. **24** Zo zond hij zijn broers weg, waarop zij heengingen. Hij zei echter tot hen: „Wordt onderweg niet verbitterd op elkaar.”[f]

25 Zij trokken nu op uit Egypte en kwamen ten slotte in het land Kanaän, bij hun vader Jakob. **26** Toen berichtten zij hem en zeiden: „Jozef leeft nog, en híj is heerser over het gehele land Egypte!”[g] Maar zijn hart werd ongevoelig, want hij geloofde hen niet.[h] **27** Toen zij vervolgens al Jozefs woorden tot hem spraken, die hij tot hen gesproken had, en hij voorts de wagens zag die Jozef had gestuurd om hem te vervoeren, leefde de geest van hun vader Jakob weer op.[i] **28** Toen riep Israël uit: „Het is genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog! Ah, laat mij gaan en hem zien voordat ik sterf!”[j]

46 Bijgevolg brak Israël met al de zijnen op en kwam te Berseba,[k] waar hij vervolgens slachtoffers aan de God van zijn vader Isaäk[l] offerde. **2** Toen sprak God tot Israël in nachtvisioenen en zei:[m] „Jakob, Jakob!”, waarop hij zei: „Hier ben ik!”[n] **3** Voorts zei hij: „Ik ben de [ware] God,[o] de God van uw vader.[p] Wees niet bevreesd naar Egypte af te dalen, want ik zal u daar tot een grote natie maken.[q] **4** Ikzelf zal met u naar Egypte afdalen en ikzelf zal u ook beslist weer opvoeren;[a] en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.”[b]

5 Daarna ging Jakob uit Berseba op weg, en de zonen van Israël bleven hun vader Jakob en hun kleinen en hun vrouwen vervoeren op de wagens die Farao had gestuurd om hem te vervoeren.[c] **6** Ook hun kudden en hun have, die zij in het land Kanaän vergaard hadden,[d] namen zij mee. Ten slotte kwamen zij in Egypte, Jakob en zijn gehele nageslacht met hem. **7** Hij bracht zijn zonen en de zonen van zijn zonen met zich, zijn dochters en de dochters van zijn zonen, ja, zijn gehele nageslacht, met zich naar Egypte.[e]

8 Dit nu zijn de namen van Israëls zonen die in Egypte kwamen:[f] Jakob en zijn zonen: Jakobs eerstgeborene was Ruben.[g]

9 En de zonen van Ruben waren Hanoch en Pallu en Hezron en Karmi.[h]

10 En de zonen van Simeon[i] waren Jemuël en Jamin en Ohad en Jachin[j] en Zohar en Saul,[k] de zoon van een Kanaänitische vrouw.

11 En de zonen van Levi[l] waren Gerson,[m] Kehath[n] en Merari.[o]

12 En de zonen van Juda[p] waren Er[q] en Onan[r] en Selah[s] en Perez[t] en Zera.[u] Er en Onan stierven echter in het land Kanaän.[v]

De zonen van Perez dan waren Hezron[w] en Hamul.[x]

13 En de zonen van Issaschar[y] waren Tola[z] en Puva[a] en Job en Simron.[b]

14 En de zonen van Zebulon[c] waren Sered en Elon en Jahleël.[d]

15 Dit zijn de zonen van Lea,[e] die zij Jakob in Paddan-Aram gebaard heeft, benevens zijn dochter Dina.[f] Alle zielen van zijn

HFDST. 45

a Ge 46:6
b Jes 1:19
c Ge 21:14
Ge 42:25
d 2Kon 5:5
e Ge 43:34
f Ge 42:21
Ps 133:1
g Ps 105:21
h Ge 42:38
Ge 44:28
Lu 24:11
i Jes 57:15
1Kor 16:18
2Kor 7:13
j Ge 46:30
Lu 2:29

HFDST. 46

k Ge 21:31
l Ge 31:42
Ex 3:6
Lu 20:37
m Nu 12:6
Job 33:15
n 1Sa 3:4
o Ge 5:22
1Kon 18:21
1Kor 8:6
p Ge 28:13
Mt 22:32
q Ge 12:2
Ex 1:7
De 26:5
Ps 105:12
Han 7:17

2e kolom

a Ge 15:16
Ge 28:15
Ge 47:29
Ge 50:13
Ex 3:8
Ps 105:37
b Ge 50:1
c Ge 45:19
d Ge 31:18
Ge 36:7
e Nu 20:15
Ps 105:23
Jes 52:4
Han 7:15
f Ex 1:1
g Ge 35:23
Ge 49:3
1Kr 5:1
h Ex 6:14
Nu 26:5
i Ge 29:33
j Nu 26:12
k Ex 6:15
1Kr 4:24
l Ge 29:34
1Kr 6:16
m Ex 6:16
Nu 3:23
n Ex 6:18
Nu 3:27
1Kr 9:32
o Nu 3:33
1Kr 6:63
p Ge 29:35
Ge 49:10
Opb 5:5
q Ge 38:3
r Ge 38:4
s Ge 38:5
t Ru 4:12
Lu 3:33
u Ge 38:30
v Ge 38:7
Ge 38:10

w Nu 26:21; x 1Kr 2:5; y Ge 49:14; Joz 19:17; z Nu 26:23; a 1Kr 7:1; b Nu 26:24; c Ge 30:20; Ge 49:13; d Nu 26:26; e Ge 35:23; f Ge 30:21.

zonen en van zijn dochters waren
drieëndertig [in getal].
16 En de zonen van Gad[a] waren Zifjon en Haggi, Suni en Ezbon, Eri en Arodi en Areli.[b]
17 En de zonen van Aser[c] waren Jimna en Jisva en Jisvi en Beria,[d] en dan was er Serah, hun zuster.
En de zonen van Beria waren Heber en Malkiël.[e]
18 Dit zijn de zonen van Zilpa,[f] die Laban aan zijn dochter Lea had gegeven. Mettertijd baarde zij dezen aan Jakob: zestien zielen.
19 De zonen van Rachel,[g] Jakobs vrouw, waren Jozef[h] en Benjamin.[i]
20 En aan Jozef werden in het land Egypte Manasse[j] en Efraïm[k] geboren, die Asnath,[l] de dochter van Potifera, de priester van On, hem baarde.
21 En de zonen van Benjamin waren Bela[m] en Becher[n] en Asbel, Gera[o] en Naäman,[p] Ehi en Ros, Muppim[q] en Huppim[r] en Ard.
22 Dit zijn de zonen van Rachel, die aan Jakob werden geboren. In het geheel veertien zielen.
23 En de zonen van Dan:[s] Husim.[t]
24 En de zonen van Naftali[u] waren Jahzeël en Guni[v] en Jezer en Sillem.[w]
25 Dit zijn de zonen van Bilha,[x] die Laban aan zijn dochter Rachel had gegeven. Mettertijd baarde zij dezen aan Jakob; in het geheel zeven zielen.
26 Alle zielen die met Jakob naar Egypte kwamen, waren degenen die uit zijn opperdij waren voortgekomen,[y] afgezien van de vrouwen van Jakobs zonen. In het geheel zesenzestig zielen. **27** En Jozefs zonen, die hem in Egypte geboren werden, waren twee zielen. Alle zielen van het huis van Jakob die naar Egypte kwamen, waren zeventig [in getal].[z]
28 En hij zond Juda[a] voor zich uit naar Jozef om voor hem uit inlichtingen naar Gosen te zenden. Daarna kwamen zij in het land Gosen.[a] **29** Toen liet Jozef zijn wagen gereedmaken en trok op om zijn vader Israël in Gosen te ontmoeten.[b] Toen hij voor hem verscheen, viel hij hem dadelijk om de hals en barstte aan zijn hals in tranen uit, telkens en telkens weer.[c] **30** Ten slotte zei Israël tot Jozef: „Ditmaal ben ik bereid te sterven,[d] nu ik uw aangezicht heb gezien, daar gij nog leeft."
31 Toen zei Jozef tot zijn broers en tot het huisgezin van zijn vader: „Laat mij optrekken en het aan Farao berichten en tot hem zeggen:[e] 'Mijn broers en het huisgezin van mijn vader, die in het land Kanaän waren, zijn hier bij mij gekomen.[f] **32** En de mannen zijn herders,[g] want zij zijn veefokkers geworden;[h] en hun schapen en hun runderen en alles wat van hen is, hebben zij meegebracht.'[i] **33** En wat moet geschieden is, dat wanneer Farao U zal roepen en werkelijk zal zeggen: 'Wat is UW beroep?' **34** GIJ moet zeggen: 'Uw knechten zijn van onze jeugd af tot nu toe altijd veefokkers geweest, zowel wij als onze voorvaders',[j] opdat GIJ in het land Gosen moogt wonen,[k] want elke schaapherder is voor Egypte iets verfoeilijks."[l]

47 Bijgevolg ging Jozef het aan Farao berichten en zei:[m] „Mijn vader en mijn broers zijn met hun schapen en hun runderen en alles wat van hen is, uit het land Kanaän gekomen, en zie, zij zijn in het land Gosen."[n]
2 En van het gehele aantal van zijn broers nam hij vijf mannen om hen aan Farao voor te stellen.[o]
3 Toen zei Farao tot zijn broers: „Wat is UW beroep?"[p] Zij dan zeiden tot Farao: „Uw knechten zijn schaapherders,[q] zowel wij als onze voorvaders."[r] **4** Daarna zeiden zij tot Farao: „Wij zijn gekomen om als vreemdelingen

HFDST. 46

a Ge 30:11 Ge 49:19
b Nu 26:15
c Ge 30:13 Ge 49:20 De 33:24
d Nu 26:44
e Nu 26:45
f Ge 29:24 Ge 35:26
g Ge 29:18 Ge 35:24
h Ge 30:24 Ge 49:22
i Ge 35:18 Ge 49:27
j Ge 41:51 Ge 48:14
k Ge 41:52
l Ge 41:50
m Nu 26:38
n 1Kr 7:6
o 1Kr 8:3
p Nu 26:40
q Nu 26:39
r 1Kr 7:12
s Ge 30:6 Ge 49:16
t Nu 26:42
u Ge 30:8 Ge 49:21
v Nu 26:48
w Nu 26:49
x Ge 29:29 Ge 35:25
y Ge 35:11
z Ex 1:5 De 10:22 Han 7:14
a Ge 43:8 Ge 44:18

2e kolom

a Ge 45:10 Ge 47:1
b Ge 41:43
c Ge 33:4 Ge 45:14
d Ge 45:28 Lu 2:29
e Ge 41:40
f Ge 45:19 Ge 47:1 Han 7:13
g Ge 31:18 Ge 47:3
h Ge 31:38
i Ge 46:6
j Ge 30:35 Ge 34:5
k Ge 45:18 Ge 47:27
l Ge 43:32

HFDST. 47

m Ge 46:31
n Ge 45:10 Ex 8:22
o Han 7:13
p Ge 46:33
q Ge 31:18
r Ge 12:16 Ge 26:14 Ge 46:34

in het land te vertoeven,[a] omdat
er geen weide is voor het klein-
vee dat uw knechten hebben,[b]
want de hongersnood is zwaar in
het land Kanaän.[c] Nu dan, laat
uw knechten alstublieft in het
land Gosen wonen."[d] **5** Daarop
zei Farao tot Jozef: „Uw vader
en uw broers zijn hier bij u geko-
men. **6** Het land Egypte staat
tot uw beschikking.[e] Laat uw va-
der en uw broers in het allerbeste
deel van het land wonen.[f] Laat
hen in het land Gosen wonen,[g] en
indien gij weet dat er onder hen
moedige mannen zijn,[h] moet gij
hen aanstellen tot veeopzichters
over wat het mijne is."[i]

7 Toen bracht Jozef zijn vader
Jakob binnen en stelde hem aan
Farao voor, waarop Jakob Farao
zegende.[j] **8** Farao zei nu tot Ja-
kob: „Hoeveel zijn de dagen van
uw levensjaren?" **9** Jakob dan
zei tot Farao: „De dagen van
de jaren van mijn inwonende
vreemdelingschap zijn honderd
dertig jaren.[k] Weinig en ramp-
spoedig zijn de dagen van mijn
levensjaren gebleken,[l] en ze heb-
ben niet de dagen van de levens-
jaren van mijn vaderen bereikt,
in de dagen van hun inwonende
vreemdelingschap."[m] **10** Daar-
na zegende Jakob Farao en ging
van voor Farao heen.[n]

11 Zo zorgde Jozef ervoor dat
zijn vader en zijn broers kon-
den wonen, en hij gaf hun een
bezitting in het land Egypte, in
het allerbeste deel van het land,
in het land Rameses,[o] juist zoals
Farao geboden had. **12** En Jo-
zef bleef zijn vader en zijn broers
en het gehele huisgezin van zijn
vader van brood voorzien,[p] naar
het getal van de kleinen.[q]

13 Nu was er in het gehele
land geen brood, want de hon-
gersnood was zeer zwaar;[r] en het
land Egypte en het land Kanaän
raakten uitgeput ten gevolge
van de hongersnood.[s] **14** En Jo-
zef ging voort al het geld op te
zamelen dat in het land Egypte

HFDST. 47

a Ge 15:13
De 26:5
Ps 105:23
Jes 52:4
Han 7:6

b Joë 1:18

c Han 7:11

d Ge 45:10

e Ge 42:34

f Ge 13:10
Ge 45:18

g Ge 46:34

h Sp 22:29

i 1Kr 27:31

j Ex 12:32
1Sa 13:10
2Kon 10:15

k 1Kr 29:15
Ps 39:12
Heb 11:9

l Job 14:1
Jak 4:14

m Ge 25:7
Ge 35:28
Ex 6:4

n 2Sa 19:39
1Kon 8:66

o Ge 45:10
Ex 1:11
Ex 12:37
Nu 33:3

p Sp 11:25
1Ti 5:8

q Ge 50:8

r Ge 41:31

s Ge 41:30

2e kolom

a Ge 41:56
Ge 44:25

b Ex 16:3

c Pr 7:12
Klg 1:11

d 1Kon 10:28

e Ne 5:3

f Ne 5:2
Mr 8:37

g Job 2:4

h Klg 4:9

i Heb 2:15

j Sp 11:26

k Ge 41:48
Ps 33:19
Ps 107:36

l Ge 41:45

en in het land Kanaän werd ge-
vonden, voor het graan dat men
kocht;[a] en Jozef bleef het geld
in Farao's huis brengen. **15** Na
verloop van tijd was het geld uit
het land Egypte en het land Ka-
naän verbruikt, en alle Egypte-
naren kwamen toen naar Jozef
toe en zeiden: „Geef ons brood![b]
En waarom zouden wij in uw bij-
zijn sterven omdat er geen geld
meer is?"[c] **16** Waarop Jozef zei:
„Geeft UW vee en ik zal U brood
geven in ruil voor UW vee, indien
er geen geld meer is." **17** Toen
brachten zij hun vee tot Jozef; en
Jozef bleef hun brood geven in
ruil voor hun paarden en de le-
vende have van kleinvee en de
levende have van rundvee en de
ezels,[d] en hij bleef hen dat jaar
van brood voorzien in ruil voor al
hun vee.

18 Geleidelijk liep dat jaar ten
einde, en toen kwamen zij in het
volgende jaar naar hem toe en
zeiden tot hem: „Wij zullen het
voor mijn heer niet verbergen,
maar het geld is op en de vee-
stapel der huisdieren is aan mijn
heer gekomen.[e] Er blijft niets
meer over voor mijn heer dan ons
lichaam en ons land.[f] **19** Waar-
om zouden wij voor uw ogen ster-
ven,[g] zowel wij als ons land? Koop
ons en ons land voor brood,[h] en
wij zullen stellig met ons land sla-
ven van Farao worden; en geef
ons zaad, opdat wij leven en niet
sterven en ons land niet woest
komt te liggen."[i] **20** Zo kocht
Jozef al het land van de Egypte-
naren voor Farao,[j] want elk van
de Egyptenaren verkocht zijn
veld, omdat de hongersnood hen
stevig in zijn greep had gekre-
gen; en het land werd van Farao.

21 Wat het volk aangaat, hij
verplaatste hen naar steden, van
het ene einde van het gebied
van Egypte tot het andere einde
daarvan.[k] **22** Alleen het land
van de priesters kocht hij niet,[l]
want de rantsoenen voor de
priesters [kwamen] van Farao en

zij aten hun rantsoenen, die Farao hun gaf.[a] Daarom verkochten zij hun land niet.[b] **23** Toen zei Jozef tot het volk: „Ziet, ik heb heden U en UW land voor Farao gekocht. Hier hebt GIJ zaad, en GIJ moet het land ermee bezaaien.[c] **24** Wanneer het [zijn] opbrengst heeft geleverd,[d] dan moet GIJ een vijfde aan Farao geven,[e] maar vier delen zullen van U worden, tot zaad voor het veld en tot voedsel voor U en voor wie in UW huizen zijn, en opdat UW kleinen kunnen eten."[f] **25** Dientengevolge zeiden zij: „Gij hebt ons in het leven gehouden.[g] Laat ons gunst vinden in de ogen van mijn heer, en wij willen slaven van Farao worden."[h] **26** Toen maakte Jozef het tot een verordening tot op de huidige dag met betrekking tot het grondbezit van Egypte, dat aan Farao een vijfde zou behoren. Alleen het land van de priesters als afzonderlijke groep werd niet van Farao.[i]

27 En Israël bleef in het land Egypte wonen, in het land Gosen;[j] en zij vestigden zich daarin en waren vruchtbaar en werden tot zeer velen.[k] **28** En Jakob leefde in het land Egypte nog zeventien jaar, zodat Jakobs dagen, de jaren van zijn leven, honderd zevenenveertig jaar bedroegen.[l]

29 Geleidelijk naderden de dagen dat Israël moest sterven.[m] Hij riep derhalve zijn zoon Jozef en zei tot hem: „Indien ik nu gunst in uw ogen heb gevonden, leg dan uw hand alstublieft onder mijn dij,[n] en gij moet liefderijke goedheid en trouw jegens mij betrachten.[o] (Begraaf mij alstublieft niet in Egypte.[p]) **30** En ik moet bij mijn vaderen liggen,[q] en gij moet mij uit Egypte vervoeren en mij in hun graf begraven."[r] Bijgevolg zei hij: „Ikzelf zal doen naar uw woord." **31** Toen zei hij: „Zweer mij." Hij dan zwoer hem.[s] Daarop boog Israël zich neer over het hoofdeinde van het rustbed.[t]

HFDST. 47

a Ne 13:13
Mt 10:10
1Kor 9:13
b Ezr 7:24
c Ge 45:6
Ps 41:1
2Kor 9:10
d Ps 85:12
Ps 107:37
e Ge 41:34
1Sa 8:15
Ro 13:7
f Sp 12:11
1Ti 5:18
g Ge 45:5
Sp 11:26
Han 7:11
h Ge 47:19
Sp 14:21
i Ge 47:22
j Ge 47:4
k Ex 1:7
De 10:22
Ps 105:24
Han 7:17
l Ge 47:9
m Ge 49:33
Heb 11:21
n Ge 24:9
o Ge 24:49
p Ge 46:4
Ge 50:13
Han 7:16
q Ge 49:33
r Ge 25:9
Ge 49:29
s Ge 50:5
t 1Kon 1:47
Heb 11:21

2e kolom

HFDST. 48

a Ge 41:50
Joz 14:4
b Ge 28:19
c Ge 28:13
Ho 12:4
d Ge 28:14
Ge 32:12
e Ge 28:3
Ge 35:11
Han 7:17
f Ge 28:13
De 32:8
Am 9:15
Han 7:5
g Joz 14:4
1Kr 5:1
h Ge 35:23
i Joz 13:29
Joz 16:5
Ps 77:15
j Ge 33:18
Ho 12:12
k Ge 35:19
l Ru 4:11
Mi 5:2
m 1Sa 17:12
Mt 2:6
n Ge 27:18
o Ge 41:50
p Ge 27:4
Ge 28:1
De 33:1
Heb 11:21
q Ge 27:1
Pr 12:3
r Ge 27:26

48 Nu geschiedde het na deze dingen dat men tot Jozef zei: „Zie, uw vader wordt zwak." Daarop nam hij zijn twee zonen, Manasse en Efraïm,[a] met zich mee. **2** Toen werd aan Jakob gemeld en gezegd: „Zie, uw zoon Jozef is tot u gekomen." Israël dan verzamelde zijn krachten en ging overeind zitten op zijn rustbed. **3** En Jakob zei nu tot Jozef:

„God de Almachtige is mij te Luz[b] in het land Kanaän verschenen om mij te zegenen.[c] **4** Vervolgens zei hij tot mij: 'Zie, ik maak u vruchtbaar,[d] en ik zal u stellig tot velen maken en u tot een verzameling van volken doen worden,[e] en ik zal dit land stellig aan uw zaad na u geven als een bezit tot onbepaalde tijd.'[f] **5** En nu, uw twee zonen die u in het land Egypte geboren zijn voordat ik hier bij u in Egypte kwam, die zijn van mij.[g] Efraïm en Manasse zullen van mij worden als Ruben en Simeon.[h] **6** Maar uw kroost waarvan gij stellig na hen vader zult worden, zal van u worden. Te zamen met de naam van hun broers zullen zij genoemd worden in hun erfdeel.[i] **7** En wat mij aangaat, toen ik uit Paddan[j] kwam, is Rachel aan mijn zijde gestorven[k] in het land Kanaän, onderweg, terwijl er nog een flinke uitgestrektheid land was om tot Efrath[l] te komen, zodat ik haar daar op de weg naar Efrath, dat wil zeggen Bethlehem,[m] begraven heb."

8 Toen zag Israël Jozefs zonen en zei: „Wie zijn dit?"[n] **9** Jozef dan zei tot zijn vader: „Dit zijn mijn zonen, die God mij op deze plaats gegeven heeft."[o] Hierop zei hij: „Breng hen alstublieft bij mij, opdat ik hen moge zegenen."[p] **10** De ogen van Israël nu waren dof van ouderdom.[q] Hij kon niet zien. Bijgevolg bracht hij hen dicht bij hem, en toen kuste hij hen en omhelsde hen.[r] **11** Vervolgens zei Israël

tot Jozef: „Ik had nooit gedacht
dat ik uw aangezicht nog zou
zien,[a] maar zie, God heeft mij
ook uw nageslacht laten zien.”
12 Daarna nam Jozef hen van
tussen zijn knieën weg, en hij
boog zich neer met zijn aange-
zicht ter aarde.[b]

13 Jozef nam nu hen beiden,
Efraïm met zijn rechterhand
links van Israël,[c] en Manasse met
zijn linkerhand rechts van Is-
raël,[d] en bracht hen dicht bij
hem. **14** Maar Israël stak zijn
rechterhand uit en legde die op
Efraïms hoofd,[e] ofschoon deze de
jongste was,[f] en zijn linkerhand
op Manasses hoofd.[g] Hij legde
zijn handen opzettelijk zo, want
Manasse was de eerstgeborene.[h]
15 En hij ging ertoe over Jozef te
zegenen en zei:[i]

„De [ware] God, voor wiens
aangezicht mijn vaderen
Abraham en Isaäk gewan-
deld hebben,[j]
De [ware] God, die mij mijn
leven lang tot op deze dag
heeft geweid,[k]

16 De engel die mij tot nu toe uit
alle rampspoed heeft ver-
lost,[l] zegene de jongens.[m]
En moge mijn naam over
hen uitgeroepen worden
en de naam van mijn vade-
ren, Abraham en Isaäk,[n]
En mogen zij toenemen tot
een menigte in het midden
der aarde.”[o]

17 Toen Jozef zag dat zijn va-
der zijn rechterhand op Efraïms
hoofd liet rusten, mishaagde
hem dit,[p] en hij trachtte de hand
van zijn vader te grijpen om die
van Efraïms hoofd naar Ma-
nasses hoofd te verplaatsen.[q]
18 Derhalve zei Jozef tot zijn va-
der: „Zo niet, mijn vader, want
dit is de eerstgeborene.[r] Leg
uw rechterhand op zijn hoofd.”
19 Maar zijn vader bleef weige-
ren en zei: „Ik weet het, mijn
zoon, ik weet het. Ook hij zal tot
een volk worden en ook hij zal
groot worden.[s] Maar dat neemt
niet weg dat zijn jongere broer
groter zal worden dan hij,[a] en
zijn nageslacht zal het volle
equivalent van natiën worden.”[b]
20 En hij ging voort hen op die
dag te zegenen[c] en zei:

„Moge Israël door bemidde-
ling van u herhaaldelijk
een zegen uitspreken en
zeggen:
’God make u als Efraïm en als
Manasse.’ ”[d]

Aldus bleef hij Efraïm vóór Ma-
nasse plaatsen.[e]

21 Daarna zei Israël tot Jozef:
„Zie, ik ben stervende,[f] maar God
zal stellig met u lieden blijven en
U naar het land van UW voor-
vaders terugbrengen.[g] **22** Wat
mij aangaat, voorwaar, ik geef
u één stuk [land] meer dan aan
uw broeders,[h] een bergrug, die ik
door mijn zwaard en door mijn
boog uit de hand der Amorieten
heb genomen.”

49 Later riep Jakob zijn zonen
en zei: „Vergadert U, opdat
ik U moge vertellen wat U in het
laatst der dagen zal geschieden.
2 Komt bijeen en luistert, GIJ zo-
nen van Jakob, ja, luistert naar
Israël, UW vader.[i]

3 Ruben, gij zijt mijn eerstge-
borene,[j] mijn kracht en het be-
gin van mijn voortplantingsver-
mogen,[k] de uitnemendheid van
waardigheid en de uitnemend-
heid van sterkte. **4** Munt met
[uw] roekeloze losbandigheid als
wateren niet uit,[l] want gij hebt
het bed van uw vader beklom-
men.[m] Destijds hebt gij mijn le-
gerstede ontwijd.[n] Hij heeft die
beklommen!

5 Simeon en Levi zijn broers.[o]
Werktuigen van geweld zijn hun
slachtwapens.[p] **6** Kom niet in
hun intieme groep,[q] o mijn ziel.
Word niet met hun vergadering
verenigd,[r] o mijn geestesgesteld-
heid, want in hun toorn hebben
zij mannen gedood,[s] en in hun
willekeur hebben zij stieren

HFDST. 48

a Ge 37:35; Ge 42:36; Ge 46:30
b Ge 18:2; Ge 33:3
c Ge 41:52
d Ge 41:51; Ps 89:13; Han 2:34; Ef 1:20
e Ex 15:6; Ps 110:1; 1Pe 3:22; Opb 1:17
f Ge 25:23
g Mr 10:16
h Ge 41:51; Ge 46:20
i 1Kr 5:2
j Ge 17:1; Ge 24:40
k Ge 28:13; Ps 23:1; 1Pe 2:25
l Ge 28:15; Ge 31:11; Ex 15:13; Job 19:25; Ps 34:7
m Ge 32:26
n Ge 32:28; Jes 44:5
o Ex 1:7; Nu 26:34; Nu 26:37
p Ro 9:16
q 1Sa 16:7
r Ge 41:51; De 21:17
s Ge 17:20

2e kolom

a Nu 2:19; Nu 2:21
b Ge 25:23; Nu 1:33; Nu 1:35; De 33:17; Jer 31:9
c Heb 11:21
d De 10:22
e De 33:17; De 34:2; Joz 17:17
f Ge 50:24
g Ge 15:14; Ge 26:3; De 31:8
h De 21:17; Joz 17:14; Ez 47:13

HFDST. 49

i Ge 49:28
j Ge 29:32; Ex 6:14; 1Kr 5:1
k De 21:17; Ps 78:51
l De 33:6
m Ge 35:22
n Le 18:8; De 27:20; 1Kor 5:1
o Ge 29:33; Ge 29:34; Ge 35:23
p Ge 34:25
q Ps 64:2
r Ps 26:5

s Ge 34:7; Ro 12:19.

de pezen doorgesneden. **7** Vervloekt zij hun toorn,[a] want die is
wreed,[b] en hun verbolgenheid,
want die handelt hardvochtig.[c]
Laat mij hen verdelen in Jakob
en laat mij hen verstrooien in Israël.[d]
8 Wat u betreft, Juda,[e] uw
broeders zullen u prijzen.[f] Uw
hand zal op de nek van uw vijanden zijn.[g] De zonen van uw vader
zullen zich voor u neerwerpen.[h]
9 Een leeuwenwelp is Juda.[i] Van
de prooi, mijn zoon, zult gij stellig opkomen. Hij kromde zich, hij
strekte zich uit als een leeuw
en, als een leeuw, wie durft
hem wekken?[j] **10** De scepter
zal van Juda niet wijken,[k] noch
de gebiedersstaf van tussen zijn
voeten, totdat Silo komt;[l] en aan
hem zal de gehoorzaamheid der
volken behoren.[m] **11** Zijn vol-
wassen ezel aan een wijnstok
bindend en de afstammeling van
zijn eigen ezelin aan een uitgelezen wijnstok, zal hij zijn kleding
stellig in wijn wassen en zijn
kleed in druivenbloed.[n] **12** Don-
kerrood zijn zijn ogen van wijn,
en wit zijn tanden van melk.
13 Zebulon zal aan de oever
der zee verblijven,[o] en hij zal zijn
aan de oever waar de schepen
voor anker liggen;[p] en zijn af-
gelegen zijde zal naar Sidon ge-
keerd zijn.[q]
14 Issaschar[r] is een ezel met
een sterk beendergestel, die
tussen de twee zadeltassen ligt.
15 En hij zal zien dat de rust-
plaats goed is en dat het land
aangenaam is; en hij zal zijn
schouder buigen om lasten te
dragen en hij zal aan slaafse
dwangarbeid onderworpen wor-
den.
16 Dan zal zijn volk richten
als een der stammen van Israël.[s]
17 Dan blijke een slang aan de
kant van de weg te zijn, een
hoornslang aan de kant van het
pad, die het paard in de hielen
bijt, zodat zijn berijder achter-
overvalt.[t] **18** Ik zal inderdaad
op redding van u wachten, o Je-
hovah.[a]
19 Wat Gad betreft, een ro-
versbende zal een overval op hem
plegen, maar hij zal een over-
val plegen op de uiterste achter-
hoede.[b]
20 Uit Aser zal zijn brood vet
zijn,[c] en hij zal koninklijke lek-
kernijen geven.[d]
21 Naftali[e] is een ranke hinde.
Hij geeft bevallige woorden.[f]
22 Spruit van een vruchtdra-
gende boom,[g] Jozef is de spruit
van een vruchtdragende boom
aan de bron,[h] die zijn takken over
een muur voortstuwt.[i] **23** De
boogschutters bleven hem echter
bestoken en schoten op hem en
bleven een vijandige gezindheid
jegens hem koesteren.[j] **24** En
toch bleef zijn boog op een vaste
plaats rusten,[k] en de kracht van
zijn handen was soepel.[l] Uit de
handen van de Machtige van Ja-
kob,[m] vandaar is de Herder, de
Steen van Israël.[n] **25** Hij is af-
komstig van de God van uw va-
der,[o] en hij zal u helpen;[p] en hij is
met de Almachtige,[q] en hij zal u
zegenen met de zegeningen van
de hemel boven,[r] met de zegenin-
gen van de waterdiepte die bene-
den ligt,[s] met de zegeningen van
de borsten en de moederschoot.[t]
26 De zegeningen van uw vader
zullen inderdaad superieur zijn
aan de zegeningen van de eeuwi-
ge bergen,[u] aan het versiersel van
de voor onbepaalde tijd blijvende
heuvels.[v] Ze zullen op het hoofd
van Jozef blijven, ja, op de schedel
van degene die van zijn broeders
is afgezonderd.[w]
27 Benjamin zal blijven ver-
scheuren als een wolf.[x] 's Morgens
zal hij het vermeesterde
dier eten en 's avonds zal hij buit
verdelen."[y]
28 Deze allen zijn de twaalf
stammen van Israël, en dit is het

HFDST. 49

a Sp 22:24
Ef 4:31
b Sp 11:17
c Ge 34:25
d Joz 19:1
Joz 21:41
e Ge 29:35
f Ge 43:9
Ge 46:28
1Kr 5:2
g Joz 10:24
Re 1:2
2Sa 22:41
h Nu 10:14
De 33:7
2Sa 5:3
i Ho 5:14
Opb 5:5
j Nu 24:9
k Nu 24:17
2Sa 2:4
2Sa 7:16
l Jes 9:6
Ez 21:27
Lu 1:32
Heb 7:14
m De 18:18
Ps 2:8
Jes 11:10
Mt 2:6
Jo 10:16
Opb 7:9
n Jes 63:2
o De 33:19
Jes 9:1
p Mt 4:13
q Joz 19:10
r De 33:18
Joz 19:17
1Kr 7:5
s Re 13:2
Re 13:24
Re 15:20
t De 33:22
Re 14:19
Re 15:15

2e kolom

a Ps 14:7
b De 33:20
Joz 13:8
c De 32:14
Ps 81:16
d De 33:24
Joz 19:24
1Kon 4:7
1Kon 4:16
e De 33:23
Joz 19:32
Mt 4:15
f Mt 4:13
Jo 7:46
g Ex 1:5
h De 33:13
Joz 16:1
i De 33:17
j Ge 37:8
Ge 40:15
k Ge 50:20
l Nu 13:8
Joz 1:6
Joz 8:18
Re 6:14
Re 11:32
m Ps 80:1
n Ge 45:7
Ge 50:20
Jes 28:16
Mt 21:42
1Pe 2:4
o Jo 17:3
p Fil 4:19
q Heb 10:12
r Mal 3:10

s De 33:13; Jes 11:9; t Jes 59:21; u Joz 17:14; v Jes 54:10; w De 33:16; Han 7:9; x De 33:12; Re 20:16; 1Sa 9:16; y Es 2:5; Es 8:7.

wat hun vader tot hen sprak toen hij hen zegende. Hij zegende een ieder van hen overeenkomstig zijn eigen zegen.[a]

29 Daarna gebood hij hun en zei tot hen: „Ik word tot mijn volk vergaderd.[b] Begraaft mij bij mijn vaderen in de grot die in het veld van Efron de Hethiet is,[c] **30** in de grot die in het veld van Machpela is, dat tegenover Mamré in het land Kanaän ligt, het veld dat Abraham van Efron de Hethiet gekocht heeft tot een grafstede in eigendom.[d] **31** Daar heeft men Abraham en zijn vrouw Sara begraven.[e] Daar heeft men Isaäk en zijn vrouw Rebekka begraven,[f] en daar heb ik Lea begraven. **32** Het gekochte veld en de grot die daarin is, waren van de zonen van Heth."[g]

33 Zo beëindigde Jakob het geven van bevelen aan zijn zonen. Toen trok hij zijn voeten terug op het rustbed en blies de laatste adem uit en werd tot zijn volk vergaderd.[h]

50 Toen viel Jozef op het aangezicht van zijn vader[i] en barstte over hem heen [gebogen] in tranen uit en kuste hem.[j] **2** Daarna gebood Jozef zijn dienaren, de geneesheren, zijn vader te balsemen.[k] De geneesheren dan balsemden Israël, **3** en zij namen volle veertig dagen voor hem, want zoveel dagen neemt men gewoonlijk voor de balseming, en de Egyptenaren bleven zeventig dagen tranen om hem storten.[l]

4 Ten slotte waren de dagen dat men hem beweende voorbij, en Jozef sprak tot Farao's huis en zei: „Indien ik nu gunst gevonden heb in UW ogen,[m] spreekt dan alstublieft ten aanhoren van Farao en zegt: **5** 'Mijn vader heeft mij doen zweren,[n] door te zeggen: „Zie! Ik ben stervende.[o] In mijn grafstede, die ik mij in het land Kanaän gedolven heb,[p] daar dient gij mij te begraven."[q] Nu dan, laat mij alstublieft optrekken en mijn vader begraven, waarna ik bereid ben terug te keren.'" **6** Bijgevolg zei Farao: „Trek op en begraaf uw vader, zoals hij u heeft doen zweren."[a]

7 Jozef trok dus op om zijn vader te begraven, en met hem trokken op al Farao's dienaren, de oudere mannen[b] van zijn huis en alle oudere mannen van het land Egypte, **8** en het hele huisgezin van Jozef en zijn broers en het huisgezin van zijn vader.[c] Alleen hun kleine kinderen en hun schapen en hun runderen lieten zij in het land Gosen achter. **9** Ook trokken met hem op zowel wagens[d] als ruiters, en het kamp werd zeer talrijk. **10** Toen kwamen zij aan de dorsvloer[e] van Atad, die in de Jordaanstreek[f] is, en daar hielden zij een zeer grote en zware weeklacht, en hij liet de rouwplechtigheden voor zijn vader zeven dagen duren.[g] **11** De bewoners van het land, de Kanaänieten, dan zagen de rouwplechtigheden op de dorsvloer van Atad, en zij riepen uit: „Dit is een zware rouw voor de Egyptenaren!" Daarom gaf men daaraan de naam Abel-Mizraïm, dat in de Jordaanstreek ligt.[h]

12 Voorts deden zijn zonen voor hem precies zoals hij hun geboden had.[i] **13** Derhalve vervoerden zijn zonen hem naar het land Kanaän en begroeven hem in de grot van het veld van Machpela, het veld dat Abraham tot een grafstede in eigendom had gekocht van Efron de Hethiet, tegenover Mamré.[j] **14** Later, nadat hij zijn vader begraven had, keerde Jozef naar Egypte terug, hij en zijn broers en allen die met hem opgetrokken waren om zijn vader te begraven.

15 Toen nu de broers van Jozef zagen dat hun vader dood was, zeiden zij: „Misschien koestert Jozef wel een vijandige gezindheid jegens ons,[k] en hij zal ons vast en zeker al het kwaad

HFDST. 49

a Heb 11:21
b Ge 35:29; Ge 49:33
c Ge 23:17
d Ge 23:20
e Ge 23:19; Ge 25:10
f Ge 35:29
g Ge 23:18
h Ge 25:8; Ps 116:15; Mt 22:32; Han 7:15

HFDST. 50

i Ge 46:4
j Pr 7:2; Jo 11:35; Han 8:2
k Ge 50:26
l Nu 20:29
m Ge 18:3
n Ge 47:31; Mt 5:33; Heb 6:16
o Ge 48:21; 1Kor 15:22
p Ge 23:17; Ge 49:30
q Ge 46:4; Ge 47:29; Jo 19:38

2e kolom

a Ge 47:31
b Ps 105:22; Han 4:8
c Ge 32:5; Ge 46:27
d Ge 41:43; Ge 46:29; Han 8:28
e Mt 3:12
f De 1:1
g 1Sa 31:13; Mr 5:38
h Ge 10:19
i Ge 47:29; Ge 49:29; Ef 6:1
j Ge 23:17; Ge 25:9; Ge 35:27; Ge 49:30
k Ge 27:41; Le 19:17; Sp 19:11; Sp 28:1

vergelden dat wij hem hebben
aangedaan."[a] **16** Daarom gaven
zij Jozef met de volgende woor-
den een bevel te kennen: „Uw
vader heeft vóór zijn dood dit
bevel gegeven: **17** 'Dit dient GIJ
tot Jozef te zeggen: „Ik smeek
u, vergeef[b] alstublieft de opstan-
digheid van uw broers en hun
zonde, doordat zij u kwaad heb-
ben aangedaan." '[c] Nu dan, ver-
geef alstublieft de opstandigheid
van de dienaren van de God van
uw vader."[d] En Jozef barstte in
tranen uit toen zij tot hem spra-
ken. **18** Daarna kwamen ook
zijn broers, en zij vielen voor
hem neer en zeiden: „Zie, wij zijn
u tot slaven!"[e] **19** Toen zei Jo-
zef tot hen: „Weest niet bevreesd,
want neem ik soms de plaats van
God in?[f] **20** Wat U betreft, GIJ
hebt kwaad tegen mij in de zin
gehad. God heeft in de zin ge-
had het ten goede [te keren], met
het doel te handelen zoals op deze
dag, om veel mensen in het leven
te houden.[g] **21** Nu dan, weest
niet bevreesd. Ikzelf zal U en UW
kleine kinderen van voedsel blij-
ven voorzien."[a] Zo troostte hij hen
en sprak hen geruststellend toe.
22 En Jozef bleef in Egypte
wonen, hij en het huis van zijn
vader; en Jozef leefde honderd
tien jaar. **23** En Jozef kreeg
Efraïms zonen te zien tot het
derde geslacht,[b] ook de zonen
van Machir,[c] Manasses zoon. Zij
werden op Jozefs knieën gebo-
ren.[d] **24** Ten slotte zei Jozef tot
zijn broers: „Ik ben stervende;
maar God zal zonder mankeren
zijn aandacht op U richten,[e] en
hij zal U stellig uit dit land op-
voeren naar het land dat hij aan
Abraham, Isaäk en Jakob onder
ede beloofd heeft."[f] **25** Derhal-
ve liet Jozef de zonen van Israël
zweren, terwijl hij zei: „God zal
zonder mankeren zijn aandacht
op U richten. Bijgevolg moet GIJ
mijn gebeente van hier opvoe-
ren."[g] **26** Daarna stierf Jozef op
de leeftijd van honderd tien jaar;
en zij lieten hem balsemen,[h] en
hij werd in Egypte in een dood-
kist gelegd.

HFDST. 50

a Ge 37:28 Ge 42:21 Ps 105:17 Sp 24:29 Lu 17:3 Ro 12:17 1Kor 13:5
b Mt 6:12 Mt 18:35 Lu 17:3 Ef 4:32
c Ge 37:28 1Sa 24:17 Sp 28:13 Ro 13:10
d 2Kor 7:10
e Ge 37:7 Ef 6:7
f De 32:35 Ro 12:19
g Ge 37:18 Ge 45:5 Ps 105:17 Ps 119:71 Ro 8:28

2e kolom

a Ge 47:12 1Pe 3:9
b 1Kr 7:20
c Joz 17:1 1Kr 7:14
d Ge 30:3
e Ex 4:31
f Ge 12:7 Ge 17:8 Ge 26:3 Ge 28:13
g Ex 13:19 Joz 24:32 Heb 11:22
h Ge 50:2

EXODUS

1 Dit nu zijn de namen van Is-
raëls zonen die met Jakob
naar Egypte kwamen; zij kwa-
men er ieder met zijn huisgezin:[a]
2 Ruben,[b] Simeon,[c] Levi[d] en Juda,[e]
3 Issaschar,[f] Zebulon[g] en Benja-
min,[h] **4** Dan[i] en Naftali,[j] Gad[k]
en Aser.[l] **5** Alle zielen dan die
uit Jakobs opperdij zijn voortgeko-
men,[m] bedroegen zeventig zielen,
maar Jozef was reeds in Egypte.[n]
6 Ten slotte stierf Jozef,[o] en ook
al zijn broers en dat gehele ge-
slacht. **7** En de zonen van Israël
werden vruchtbaar en het ging
van hen wemelen; en zij bleven
zich vermenigvuldigen en in zeer
buitengewone mate machtiger
worden, zodat het land vol van
hen werd.[p]
8 Na verloop van tijd stond er
een nieuwe koning op over Egip-
te, die van Jozef niet [meer] af
wist.[a] **9** Hij dan zei tot zijn volk:
„Ziet! Het volk van de zonen van
Israël is talrijker en machtiger
dan wij.[b] **10** Komaan! Laten wij
schrander met hen handelen,[c]
opdat zij zich niet vermenigvul-
digen en het erop moet uitlopen
dat, ingeval ons oorlog treft, zij
dan stellig ook toegevoegd zullen
worden aan degenen die ons ha-
ten en tegen ons zullen strijden
en uit het land zullen optrekken."
11 Men zette daarom oversten
van dwangarbeid over hen om

HFDST. 1

a Ge 46:8
b Ex 6:14
c Ex 6:15
d Ex 2:1 Ex 6:16
e 1Kr 2:3 Heb 7:14
f Ge 46:13
g Ge 46:14
h Ge 46:21
i Ge 46:23
j 1Kr 7:13
k Ge 46:16
l 1Kr 7:30
m Ge 46:26
n De 10:22 Han 7:14
o Ge 50:26
p Ge 46:3 De 26:5 Han 7:17

2e kolom

a Han 7:18
b Nu 22:3 Ps 105:24
c Ps 105:25; Sp 21:30; Han 7:19; 1Kor 3:19.

hen bij het dragen van hun lasten te onderdrukken;[a] en zij gingen voor Farao steden bouwen als opslagplaatsen, namelijk Pi̱thom en Raämses.[b] **12** Maar hoe meer men hen onderdrukte, des te meer vermenigvuldigden zij zich en des te meer breidden zij zich uit, zodat men een ziekmakende angst gevoelde ten gevolge van de zonen van Ị̱sraël.[c] **13** Dientengevolge dwongen de Egyptenaren de zonen van Ị̱sraël onder tirannie slavendienst te verrichten.[d] **14** En zij bleven hun het leven bitter maken met harde slavenarbeid in leemmortel[e] en bakstenen en met elke vorm van slavenarbeid op het veld,[f] ja, elke vorm van slavenarbeid van hen waarvoor zij hen onder tirannie als slaven gebruikten.[g]

15 Later zei de koning van Egypte tot de Hebreeuwse vroedvrouwen[h] — de naam van de ene was Sị̱fra en de naam van de andere Pụa — **16** ja, hij ging zo ver dat hij zei: „Wanneer GIJ de Hebreeuwse vrouwen bij het baren helpt en hen werkelijk op de kraamstoel ziet: indien het een zoon is, dan moet GIJ hem ter dood brengen; maar indien het een dochter is, dan moet zij leven.” **17** De vroedvrouwen echter vreesden de [ware] God,[i] en zij deden niet zoals de koning van Egypte tot hen gesproken had,[j] maar zij hielden de mannelijke kinderen altijd in het leven.[k] **18** Na verloop van tijd riep de koning van Egypte de vroedvrouwen en zei tot hen: „Waarom hebt GIJ deze zaak gedaan, dat GIJ de mannelijke kinderen in het leven hebt gehouden?”[l] **19** Waarop de vroedvrouwen tot Farao zeiden: „Omdat de Hebreeuwse vrouwen niet zijn als de Egyptische vrouwen. Want zij zijn levenskrachtig, zij hebben reeds gebaard voordat de vroedvrouw bij hen kan komen.”

20 Daarom zorgde God dat het de vroedvrouwen goed ging;[m] en

HFDST. 1

a Ge 15:13 Ex 3:7 Nu 20:15 De 26:6 Han 7:34
b Ge 47:11
c Ps 105:24 Ps 105:38
d Ex 2:23 Sp 14:31 Han 7:6
e Na 3:14
f Ex 5:7 Ps 81:6
g Ex 20:2 Le 25:43 Le 26:13 Sp 29:2 Jes 14:6
h Ge 35:17 Ge 38:28 Ez 16:4
i Ne 5:15 Sp 8:13
j Da 3:16 Da 6:13 Mt 10:28 Han 5:29
k Ge 9:6
l Pr 8:4
m Ps 41:2 Sp 11:18 Sp 19:17 Pr 8:12 Jes 3:10 Lu 1:50 Heb 6:10

2e kolom

a Ps 107:41 Ps 127:3
b Ps 105:25 Mt 2:16 Han 7:19

HFDST. 2

c Ex 6:20 Nu 26:59
d Han 7:20 Heb 11:23
e 2Kon 11:2
f Han 7:19
g Ge 6:14 Ge 14:10
h Job 8:11
i Ex 15:20 1Kr 6:3 Mi 6:4
j Han 7:21
k 1Kon 8:50 Ps 106:46 1Pe 3:8
l Ex 6:20
m 1Ti 5:18

het volk bleef talrijker en zeer machtig worden. **21** Omdat nu de vroedvrouwen de [ware] God hadden gevreesd, geschiedde het dat hij hun later gezinnen schonk.[a] **22** Ten slotte gebood Farao zijn gehele volk en zei: „Iedere pasgeboren zoon dient GIJ in de rivier de Nijl te werpen, maar iedere dochter dient GIJ in het leven te houden.”[b]

2 Ondertussen ging een zekere man uit het huis van Lẹvi ertoe over een dochter van Lẹvi te nemen.[c] **2** En de vrouw werd zwanger en baarde vervolgens een zoon. Toen zij zag hoe mooi hij was, hield zij hem drie maanmaanden[d] lang verborgen.[e] **3** Toen zij hem niet langer kon verbergen,[f] nam zij vervolgens voor hem een arkje van papyrus en bestreek het met asfalt en pek[g] en legde het kind daarin en zette het tussen het riet[h] aan de oever van de rivier de Nijl. **4** Voorts stelde zijn zuster zich op enige afstand [verdekt] op om te weten te komen wat er met hem gedaan zou worden.[i]

5 Na een poosje daalde Farao's dochter af om in de rivier de Nijl te baden, en haar dienaressen wandelden langs de kant van de rivier de Nijl. En haar oog viel op het arkje midden tussen het riet. Onmiddellijk zond zij haar slavin om het te halen.[j] **6** Toen zij het openmaakte, kreeg zij het kind te zien, en zie, het jongetje weende. Zij dan had mededogen met hem,[k] ofschoon zij zei: „Dit is een van de kinderen van de Hebreeën.” **7** Nu zei zijn zuster tot Farao's dochter: „Zal ik heengaan en speciaal voor u een voedster uit de Hebreeuwse vrouwen roepen, opdat zij het kind voor u kan zogen?” **8** Farao's dochter dan zei tot haar: „Ga!” Terstond ging het meisje de moeder[1] van het kind roepen. **9** Farao's dochter zei toen tot haar: „Neem dit kind mee en zoog het voor mij, en ikzelf zal u uw loon geven.”[m] Bijgevolg nam de vrouw

het kind en zoogde het. **10** En
het kind groeide op. Toen bracht
zij het naar Farao's dochter,
zodat hij haar tot zoon werd;[a]
voorts gaf zij hem de naam Mozes en zei: „Want ik heb hem uit
het water getrokken."[b]

11 Nu geschiedde het in die dagen, terwijl Mozes sterk werd,
dat hij uitging naar zijn broeders
om eens te kunnen kijken naar
de lasten die zij droegen;[c] en hij
kreeg in het oog hoe een zekere
Egyptenaar een zekere Hebreeër
uit zijn broeders sloeg.[d] **12** Hij
wendde zich daarom naar alle
kanten en zag dat er niemand
in zicht was. Toen sloeg hij de
Egyptenaar neer en verborg hem
in het zand.[e]

13 De volgende dag ging hij er
echter op uit en zie, daar waren
twee Hebreeuwse mannen met
elkaar aan het vechten. Daarom
zei hij tot degene die ongelijk
had: „Waarom zoudt gij uw metgezel slaan?"[f] **14** Hierop zei hij:
„Wie heeft u tot vorst en rechter over ons aangesteld?[g] Zijt
gij soms van plan mij te doden,
zoals gij de Egyptenaar hebt gedood?"[h] Nu werd Mozes bevreesd
en hij zei: „Voorwaar, de zaak is
bekend geworden!"[i]

15 Nadien kreeg Farao deze
zaak te horen, en hij poogde Mozes te doden;[j] maar Mozes liep
weg[k] van Farao opdat hij in het
land Midian[l] zou kunnen wonen;
en hij ging bij een put zitten.
16 De priester[m] van Midian nu
had zeven dochters, en als gewoonlijk kwamen zij water putten en vulden de goten om het
kleinvee van hun vader te
drenken.[n] **17** En als gewoonlijk
kwamen de herders en verjoegen hen. Nu stond Mozes op en
sprong de vrouwen bij en drenkte hun kleinvee.[o] **18** Toen zij
dan bij hun vader Rehuël[p] thuiskwamen, riep hij uit: „Hoe komt
het dat GIJ vandaag zo vlug zijt
thuisgekomen?" **19** Hierop zeiden zij: „Een zekere Egyptenaar[q]
heeft ons uit de hand van
de herders bevrijd, en bovendien
heeft hij werkelijk water voor
ons geput om het kleinvee te
drenken." **20** Toen zei hij tot
zijn dochters: „Maar waar is hij?
Waarom hebt GIJ de man achtergelaten? Roept hem, opdat hij
brood kan eten."[a] **21** Daarna
toonde Mozes zich bereid bij de
man te wonen, en hij gaf zijn
dochter Zippora[b] aan Mozes.
22 Later baarde zij een zoon en
hij gaf hem de naam Gersom,[c]
want, zei hij: „Een inwonende
vreemdeling ben ik geworden in
een vreemd land."[d]

23 Nu geschiedde het gedurende die vele dagen, dat de koning
van Egypte ten slotte stierf,[e]
maar de zonen van Israël bleven zuchten wegens de slavernij en een klaaggeschrei aanheffen,[f] en hun hulpgeschreeuw
steeg voortdurend omhoog tot de
[ware] God wegens de slavernij.[g]
24 Te zijner tijd hoorde[h] God
hun gekerm[i] en God gedacht zijn
verbond met Abraham, Isaäk en
Jakob.[j] **25** Daarom zag God de
zonen van Israël aan en God nam
[er] notitie [van].

3 En Mozes werd een herder
van het kleinvee van Jethro,[k]
de priester van Midian, wiens
schoonzoon hij was.[l] Terwijl hij
het kleinvee naar de westkant
van de wildernis dreef, kwam
hij ten slotte bij de berg van
de [ware] God,[m] bij de Horeb.[n]
2 Toen verscheen hem Jehovah's
engel in een vuurvlam midden
in een doornbos.[o] Terwijl hij bleef
kijken, zie, daar stond het doornbos door het vuur in brand en
toch werd het doornbos niet
verteerd. **3** Hierop zei Mozes:
„Laat ik eens van de weg afwijken om dat grote verschijnsel
in ogenschouw te nemen, waarom toch het doornbos niet verbrandt."[p] **4** Toen Jehovah zag
dat hij van de weg afweek om het
in ogenschouw te nemen, riep
God hem terstond midden uit
het doornbos toe en zei: „Mozes!
Mozes!", waarop hij zei: „Hier ben

HFDST. 2

a Heb 11:24
b Han 7:21
c Ex 1:11
Ex 3:7
Han 7:23
d Ex 5:14
e Han 7:24
Heb 11:24
f Ge 13:8
Han 7:26
g Nu 16:13
Han 7:27
h Han 7:28
i Sp 19:12
j Ex 4:19
k Sp 22:3
Heb 11:27
l Ge 25:2
Ex 3:1
m Ex 18:12
n Ge 24:20
o Ge 29:10
p Ex 4:18
Ex 18:1
Nu 10:29
q Han 7:22

2e kolom

a Ge 19:3
Ge 24:31
Job 31:32
Ro 12:13
Heb 13:2
b Ex 18:2
Nu 12:1
c Ex 18:3
1Kr 23:15
d Han 7:29
e Ex 4:19
Ex 7:7
Han 7:30
f Ex 6:5
Nu 20:16
De 26:7
Ps 12:5
g Ex 3:7
1Kon 8:51
Ne 9:9
Ps 107:19
h Re 2:18
Ne 9:27
1Pe 5:7
i Han 7:34
j Ge 15:14
2Kon 13:23
Ps 105:8

HFDST. 3

k Ex 2:16
Ex 18:1
l Re 1:16
Re 4:11
m Ex 24:13
n Ex 17:6
1Kon 19:8
Mal 4:4
o De 33:16
Han 7:30
p Ge 18:14
Da 3:27
Han 7:31

ik."[a] **5** Toen zei hij: „Kom hier niet dichterbij. Doe uw sandalen van uw voeten, want de plaats waar gij staat, is heilige grond."[b]

6 Voorts zei hij: „Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Isaäk en de God van Jakob."[c] Toen verborg Mozes zijn aangezicht, want hij was bevreesd naar de [ware] God te kijken. **7** En Jehovah voegde eraan toe: „Ontegenzeglijk heb ik de ellende van mijn volk, dat in Egypte is, gezien, en ik heb hun luide geroep ten gevolge van degenen die hen tot werken aandrijven, gehoord; want ik weet terdege wat voor smarten zij lijden.[d] **8** En ik ga ertoe over neer te dalen om hen uit de hand van de Egyptenaren te bevrijden[e] en hen uit dat land op te voeren naar een goed en uitgestrekt land, naar een land vloeiende van melk en honing,[f] naar de plaats van de Kanaänieten en de Hethieten en de Amorieten en de Ferezieten en de Hevieten en de Jebusieten.[g] **9** En nu, zie! het luide geroep van de zonen van Israël is tot mij doorgedrongen, en ook heb ik de onderdrukking gezien waarmee de Egyptenaren hen onderdrukken.[h] **10** Nu dan, kom en laat mij u naar Farao zenden, en leidt gij mijn volk, de zonen van Israël, uit Egypte."[i]

11 Mozes zei echter tot de [ware] God: „Wie ben ik, dat ik naar Farao zou gaan en dat ik de zonen van Israël uit Egypte moet leiden?"[j] **12** Hierop zei hij: „Omdat ik zal bewijzen met u te zijn,[k] en dit is voor u het teken dat ik het ben die u gezonden heb:[l] Nadat gij het volk uit Egypte hebt geleid, zult gijlieden de [ware] God dienen op deze berg."[m]

13 Niettemin zei Mozes tot de [ware] God: „Veronderstel dat ik nu tot de zonen van Israël ben gekomen en dat ik werkelijk tot hen zeg: 'De God van UW voorvaders heeft mij tot U gezonden', en zij werkelijk tot mij zeggen: 'Hoe is zijn naam?'[a] Wat zal ik hun dan zeggen?" **14** Hierop zei God tot Mozes: „IK ZAL BEWIJZEN TE ZIJN WAT IK ZAL BEWIJZEN TE ZIJN."[b] En hij voegde eraan toe: „Dit dient gij tot de zonen van Israël te zeggen: 'IK ZAL BEWIJZEN TE ZIJN heeft mij tot U gezonden.'"[c] **15** Toen zei God nogmaals tot Mozes:

„Dit dient gij tot de zonen van Israël te zeggen: 'Jehovah, de God van UW voorvaders, de God van Abraham,[d] de God van Isaäk[e] en de God van Jakob,[f] heeft mij tot U gezonden.' Dit is mijn naam tot onbepaalde tijd,[g] en dit is de gedachtenis aan mij van geslacht tot geslacht.[h] **16** Ga, en gij moet de oudere mannen van Israël vergaderen, en gij moet tot hen zeggen: 'Jehovah, de God van UW voorvaders, is mij verschenen,[i] de God van Abraham, Isaäk en Jakob, en heeft gezegd: „Voorwaar, ik zal zonder mankeren aandacht aan U schenken[j] en aan wat U in Egypte wordt aangedaan. **17** En daarom zeg ik: Ik zal U uit de door de Egyptenaren [teweeggebrachte] ellende[k] opvoeren naar het land van de Kanaänieten en de Hethieten en de Amorieten[l] en de Ferezieten en de Hevieten en de Jebusieten,[m] naar een land vloeiende van melk en honing."'[n]

18 En zij zullen stellig naar uw stem luisteren,[o] en gij moet gaan, gij en de oudere mannen van Israël, naar de koning van Egypte, en gijlieden moet tot hem zeggen: 'Jehovah, de God van de Hebreeën,[p] is met ons in contact getreden,[q] en nu zouden wij, alstublieft, drie dagreizen ver de wildernis in willen gaan, en wij willen slachtoffers brengen aan Jehovah, onze God.'[r] **19** En ik, ja ik, weet heel goed dat de koning van Egypte U geen toestemming zal geven om te gaan behalve door een sterke hand.[s]

HFDST. 3

a 1Sa 3:4
b Joz 5:15; Han 7:33
c Ge 26:24; Ge 32:9; Mt 22:32; Han 7:32
d Ex 1:11; Ex 6:5; Ps 106:44; Jes 63:9; Han 7:34
e Ex 12:51
f Nu 13:27; De 27:3; Ge 10:16; Ex 33:2; De 7:1; Joz 3:10; Ne 9:8
h Ex 1:11
i 1Sa 12:6; Ps 105:26; Jes 63:11; Han 7:34
j Ex 6:12; 2Sa 7:18; Jer 1:6
k De 31:23; Joz 1:5; Jes 41:10; Ro 8:31; Fil 4:13
l Re 6:17
m Ex 19:2; De 4:11

2e kolom

a Ex 15:3; 1Sa 17:45; Ps 96:8; Ps 135:13; Ho 12:5; Mt 21:9; Jo 17:26; Ro 10:13
b Le 11:45; Job 23:13; Jes 14:27; Da 4:35; Jo 12:28
c Ex 6:3; Ex 6:7; Ro 9:17
d Ge 17:7; Mt 22:32
e Ge 26:24
f Ge 28:13
g Ps 135:13
h Ps 30:4; Ps 102:12; Ho 12:5
i Ge 17:1; Ge 48:15
j Ge 50:24; Ex 13:19; Ps 80:14; Lu 1:68
k Ge 15:13; Le 26:13; Ne 9:9; Han 7:34
l Ge 15:16
m Ex 23:23
n Nu 13:27; De 8:7
o Ex 4:31; Ex 20:19
p Ge 14:13; Ge 40:15; Ex 10:3
q Ex 5:3
r Ex 7:16; Ex 8:27; Ex 10:26;
s Ex 5:2; Ex 7:4; Ex 14:8; Ro 9:17.

20 En ik zal mijn hand moeten
uitstrekken[a] en Egypte moeten
slaan met al mijn wonderdaden
die ik in het midden ervan zal
doen; en daarna zal hij U heen-
zenden.[b] **21** En ik zal dit volk
stellig gunst geven in de ogen
van de Egyptenaren; en het
moet geschieden dat GIJ, wan-
neer GIJ gaat, niet met lege han-
den zult gaan.[c] **22** En iedere
vrouw moet van haar buurvrouw
en van de vrouw die als vreem-
deling in haar huis vertoeft, zil-
veren voorwerpen en gouden
voorwerpen en mantels vragen,
en GIJ moet ze UW zonen en UW
dochters aandoen; en GIJ moet de
Egyptenaren uitschudden."[d]

4 Mozes gaf echter ten ant-
woord: „Maar veronderstel
eens dat zij mij niet geloven en
niet naar mijn stem luisteren,[e]
omdat zij zullen zeggen: 'Jehovah
is u niet verschenen.'" **2** Toen
zei Jehovah tot hem: „Wat hebt
gij daar in uw hand?", waarop
hij zei: „Een staf."[f] **3** Vervol-
gens zei hij: „Werp hem op de
grond." Hij dan wierp hem op de
grond, en hij werd een slang;[g] en
Mozes ging ervoor op de vlucht.
4 Jehovah zei nu tot Mozes:
„Steek uw hand uit en grijp ze
bij de staart." Hij dan stak zijn
hand uit en greep ze vast, en ze
werd een staf in zijn handpalm.
5 „Opdat", om zijn woorden aan
te halen, „zij mogen geloven dat
Jehovah, de God van hun voor-
vaders,[h] de God van Abraham,[i]
de God van Isaäk[j] en de God van
Jakob,[k] u is verschenen."[l]
6 Toen zei Jehovah nogmaals
tot hem: „Steek uw hand alstu-
blieft in de borstplooi van uw
kleed." Hij dan stak zijn hand in
de borstplooi van zijn kleed. Toen
hij ze eruit trok, zie, daar was
zijn hand door melaatsheid aan-
getast, als sneeuw![m] **7** Daarna
zei hij: „Breng uw hand terug
in de borstplooi van uw kleed."
Hij dan bracht zijn hand terug
in de borstplooi van zijn kleed.
Toen hij ze uit de borstplooi van
zijn kleed trok, zie, daar was ze
weer als de rest van zijn vlees
geworden![a] **8** „En het moet ge-
schieden dat", om zijn woorden
aan te halen, „indien zij u niet
zullen geloven en niet naar de
stem van het eerste teken zul-
len luisteren, dan zullen zij stel-
lig de stem van het laatste te-
ken geloven.[b] **9** Nochtans moet
het geschieden dat indien zij
zelfs deze twee tekenen niet zul-
len geloven en niet naar uw stem
zullen luisteren,[c] gij dan wat wa-
ter uit de rivier de Nijl zult moe-
ten nemen en dat op het droge
land zult moeten uitgieten; en
het water dat gij uit de rivier de
Nijl zult nemen, zal stellig, ja, het
zal inderdaad tot bloed worden
op het droge land."[d]
10 Mozes zei nu tot Jehovah:
„Neem mij niet kwalijk, Jehovah,
maar ik ben geen vlotte spreker,
noch sinds gisteren, noch sinds
daarvoor, noch sinds gij tot uw
knecht gesproken hebt, want ik
ben traag van mond en traag
van tong."[e] **11** Hierop zei Jeho-
vah tot hem: „Wie heeft voor de
mens een mond bestemd, of wie
bestemt de stomme of de dove
of de scherpziende of de blin-
de? Ben ik het niet, Jehovah?[f]
12 Ga nu dus, en ikzelf zal be-
wijzen met uw mond te zijn en
ik zal u stellig leren wat gij dient
te zeggen."[g] **13** Maar hij zei:
„Neem mij niet kwalijk, Jeho-
vah, maar zend alstublieft door
de hand van degene die gij zult
zenden." **14** Toen ontbrandde
Jehovah's toorn tegen Mozes en
hij zei: „Is niet Aäron, de leviet,
uw broer?[h] Voorwaar, ik weet dat
hij goed spreken kan. En boven-
dien, zie, hij komt u al tegemoet.
Ja, wanneer hij u ziet, zal hij zich
stellig in zijn hart verheugen.[i]
15 En gij moet tot hem spreken
en de woorden in zijn mond leg-
gen;[j] en ikzelf zal bewijzen met
uw mond en zijn mond te zijn,[k]
en ik wil ulieden leren wat GIJ
dient te doen.[l] **16** En hij moet

HFDST. 3

a Ps 118:15
b Ex 7:3
Ex 12:33
De 6:22
Ps 135:9
Han 7:36
c Ex 11:2
Ex 12:35
d Ge 15:14
Ex 12:36
Ps 105:37

HFDST. 4

e Ex 2:14
Han 7:25
f Ex 8:5
Ex 17:5
Nu 20:11
g Ex 7:9
h 1Sa 2:27
Han 7:32
i Han 7:2
Ro 4:3
j Ge 28:13
Mr 12:26
k Ge 28:21
Lu 20:37
l Ex 3:16
Ex 4:31
Jer 31:3
m Nu 12:10
2Kon 5:27

2e kolom

a 2Kon 5:14
Mt 8:3
b Jo 10:38
Han 7:36
c 2Th 3:2
d Ex 4:30
e Ex 6:12
Nu 12:3
Jer 1:6
Han 7:22
2Kor 11:6
f Ps 94:9
Jes 6:10
Lu 1:20
Han 13:11
g Ps 51:15
Ps 143:10
Jes 50:4
Mr 13:11
Lu 12:12
h Nu 26:59
i Ge 33:4
Ex 4:27
Han 7:30
j Ex 4:28
Ex 7:1
k Jer 1:9
l Jes 54:13
1Kor 1:5
2Kor 3:5

voor u tot het volk spreken; en
het moet geschieden dat hij u tot
een mond zal dienen,[a] en gij zult
hem tot God dienen.[b] **17** En
deze staf zult gij in uw hand ne-
men, om er de tekenen mee te
verrichten."[c]

18 Bijgevolg ging Mozes heen
en keerde naar zijn schoonvader
Jethro terug en zei tot hem:[d] „Ik
zou, alstublieft, willen gaan en te-
rugkeren naar mijn broeders, die
in Egypte zijn, om te zien of zij
nog leven."[e] Jethro dan zei tot
Mozes: „Ga in vrede."[f] **19** Daar-
na zei Jehovah tot Mozes in Midian:
„Ga, keer terug naar Egyp-
te, want alle mannen die uw ziel
zochten, zijn dood."[g]

20 Toen nam Mozes zijn vrouw
en zijn zonen en liet hen op een
ezel rijden, en vervolgens keerde
hij naar het land Egypte terug.
Bovendien nam Mozes de staf
van de [ware] God in zijn hand.[h]
21 En Jehovah zei verder tot
Mozes: „Zorg er nadat gij heen-
gegaan en naar Egypte terugge-
keerd zijt voor, dat gijlieden wer-
kelijk alle wonderen die ik in uw
hand heb gesteld, voor Farao ver-
richt.[i] Wat mij aangaat, ik zal
zijn hart verstokt laten worden;[j]
en hij zal het volk niet heenzen-
den.[k] **22** En gij moet tot Farao
zeggen: 'Dit heeft Jehovah ge-
zegd: „Israël is mijn zoon, mijn
eerstgeborene.[l] **23** En ik zeg u:
Zend mijn zoon heen, opdat hij
mij moge dienen. Mocht gij echt-
er weigeren hem heen te zen-
den, zie, ik dood uw zoon, uw
eerstgeborene."'"[m]

24 Nu geschiedde het onder-
weg, in het nachtverblijf,[n] dat
Jehovah hem voorts tegemoet
trad[o] en naar een manier bleef
zoeken om hem ter dood te bren-
gen.[p] **25** Ten slotte nam Zippora[q]
een vuursteen en sneed
de voorhuid van haar zoon af[r]
en liet die zijn voeten aanra-
ken en zei: „Het is omdat gij een
bloedbruidegom voor mij zijt."
26 Dientengevolge liet hij hem
met rust. Het was toen dat zij zei:
„Een bloedbruidegom", wegens
de besnijdenis.

27 Toen zei Jehovah tot Aäron:
„Ga Mozes in de wildernis tege-
moet."[a] Daarop ging hij en ont-
moette hem bij de berg van
de [ware] God[b] en kuste hem.
28 Voorts deelde Mozes Aäron
alle woorden van Jehovah mee,
die hem gezonden had,[c] en alle
tekenen die hij hem geboden
had te doen.[d] **29** Daarna gingen
Mozes en Aäron heen en verga-
derden alle oudere mannen van
de zonen van Israël.[e] **30** Toen
sprak Aäron alle woorden die
Jehovah tot Mozes gesproken
had,[f] en hij verrichtte de teke-
nen[g] voor de ogen van het volk.
31 Hierop geloofde het volk.[h]
Toen zij hoorden dat Jehovah zijn
aandacht op de zonen van Israël
had gericht[i] en dat hij hun ellen-
de[j] had gezien, bogen zij zich en
wierpen zich neer.[k]

5 En daarna gingen Mozes en
Aäron naar binnen en zeiden
toen tot Farao:[l] „Dit heeft Jeho-
vah, de God van Israël, gezegd:
'Zend mijn volk heen, opdat zij
mij in de wildernis een feest vie-
ren.'"[m] **2** Maar Farao zei: „Wie
is Jehovah,[n] zodat ik zijn stem
zou gehoorzamen en Israël zou
heenzenden?[o] Ik ken Jehovah
in het geheel niet,[p] en daarbij
komt nog dat ik Israël niet zal
heenzenden."[q] **3** Zij vervolgden
echter: „De God van de Hebreeën
is met ons in contact getreden.[r]
Wij zouden, alstublieft, drie dag-
reizen ver de wildernis in wil-
len gaan en slachtoffers brengen
aan Jehovah, onze God;[s] anders
kan het zijn dat hij ons met
pestilentie of met het zwaard
slaat."[t] **4** Hierop zei de koning
van Egypte tot hen: „Waarom,
Mozes en Aäron, houdt GIJ het
volk van zijn werk af?[u] Gaat UW
lasten dragen!"[v] **5** En Farao
ging voort: „Ziet! Het volk van

HFDST. 4

a Ex 7:2
b Ex 7:1
Ps 82:6
Jo 10:34
c Ex 7:19
d Ex 2:18
Ex 18:1
Nu 10:29
e Ge 30:25
Han 7:30
f 1Sa 1:17
g Ex 2:15
h Ex 17:9
Nu 20:8
i Ex 7:9
j Ex 7:3
Ex 10:1
Ex 11:10
De 2:30
1Sa 6:6
Da 5:20
Ro 9:18
k Ex 7:22
Ex 8:15
l De 7:6
De 14:2
Jer 31:9
Ho 11:1
Ro 9:4
m Ex 12:29
Ps 105:36
Ps 135:8
n Ge 42:27
Jer 9:2
o Nu 22:22
1Kr 21:16
p Ge 17:14
q Ex 2:21
Ex 18:2
r Joz 5:2

2e kolom

a Ex 4:14
b Ex 3:1
Ex 20:18
Ex 24:16
1Kon 19:8
c Ex 4:15
Ex 7:1
d Ex 4:8
e Ex 3:16
Ex 24:1
f Ex 3:16
g Ex 4:3
Ex 4:6
Ex 4:9
h Ex 3:18
Ex 4:8
i Ge 50:25
Ex 13:19
j Ex 1:14
Ex 3:7
De 26:6
k Ge 43:28
2Kr 7:3
Ne 8:6

HFDST. 5

l Ex 7:1
Ex 7:10
Ps 119:46
m Ex 10:9
n Ex 7:5
Ex 9:16
1Sa 25:10
o 2Kon 18:35
Job 21:15
Ro 1:21
p 1Sa 2:12
Jo 16:3
2Th 1:8

q Ex 3:19; Ex 7:3; r Ex 3:18; Ro 3:29; s Ge 46:1; Ex 8:27; t De 28:21; 2Kon 17:25; u Jer 38:4; Han 16:20; v Ex 1:11; Ex 2:11.

het land is nu talrijk,[a] en GIJ
maakt werkelijk dat zij ermee op-
houden hun lasten te dragen."[b]
6 Onmiddellijk, nog diezelfde
dag, gebood Farao degenen die
het volk tot werken aandre-
ven en hun beambten,[c] en zei:
7 „GIJ moogt geen stro verzame-
len om het aan het volk te geven
om bakstenen[d] te maken, zoals
voorheen. Laten zij er zelf op uit-
gaan en stro voor zichzelf ver-
zamelen. **8** Bovendien zult GIJ
hun de vereiste hoeveelheid bak-
stenen die zij voorheen maakten,
blijven opleggen. GIJ moogt er
niets afdoen voor hen, want zij
zijn aan het verslappen.[e] Daarom
roepen zij luid en zeggen: 'Wij
willen gaan, wij willen slacht-
offers brengen aan onze God!'[f]
9 Laat de dienst zwaar drukken
op de mannen en laten zij daar-
mee bezig zijn, en laten zij geen
aandacht schenken aan leugen-
achtige woorden."[g]
10 Degenen die het volk tot
werken aandreven[h] en hun be-
ambten gingen derhalve heen en
zeiden tot het volk: „Dit heeft
Farao gezegd: 'Ik geef U geen
stro meer. **11** Gaat er zelf op
uit, haalt stro voor UZELF, waar
GIJ het ook moogt vinden, want
er zal niets, maar dan ook
niets, van UW dienst worden af-
gedaan.'"[i] **12** Dientengevolge
verstrooide zich het volk over
het gehele land Egypte om stop-
pels te verzamelen voor stro.
13 En die hen tot werken aan-
dreven, bleven bij hen aandrin-
gen[j] en zeiden: „Maakt UW werk
af, een ieder zijn werk, dag aan
dag, net als toen er stro voorhan-
den was."[k] **14** Later werden de
beambten[l] van de zonen van Israël, die door Farao's taakop-
leggers over hen waren gezet,
geslagen,[m] terwijl dezen zeiden:
„Waarom hebt GIJ UW voorge-
schreven taak niet afgemaakt
door bakstenen[n] te maken als
voorheen, zowel gisteren als van-
daag?"[o]

HFDST. 5

a Ex 1:9
b Ex 6:6
c Ex 3:7
d Ge 11:3
Ex 1:14
Na 3:14
e Ex 5:17
f Ex 10:25
g 2Kon 18:20
Jer 43:2
h Ex 1:11
Ex 3:7
i 1Kon 12:10
Pr 7:7
j Ex 3:9
k De 26:7
Pr 4:1
l De 29:10
m Ex 2:11
Han 7:24
n Na 3:14
o Ge 15:13

2e kolom

a Nu 11:16
Jo 18:12
b Ps 37:12
c Ex 5:8
d Ex 3:18
Ex 5:3
Ex 10:25
e Ex 1:14
f Ex 5:7
g Ex 5:8
h Ex 7:1
i Re 11:27
1Sa 2:10
Jes 33:22
j Ge 34:30
1Sa 13:4
1Kr 19:6
k Ex 6:9
Ex 17:3
l Ex 17:4
Jer 12:1
m Nu 11:11
1Sa 30:6
n Ex 3:12
o Ex 5:1
p Ex 5:9
q Ex 3:8

HFDST. 6

r Ex 12:29
Ex 14:13
Ps 12:5
s Ex 9:3
Ex 11:1
Ex 12:31

15 Dientengevolge traden de
beambten[a] van de zonen van Israël
naar binnen en gingen luid tot Far-
ao roepen, en zij zeiden: „Waar-
om behandelt gij uw knechten
zo? **16** Stro wordt uw knech-
ten niet gegeven en toch zegt
men ons: 'Maakt bakstenen!', en
zie, uw knechten worden geslag-
en, terwijl de schuld bij uw ei-
gen volk ligt."[b] **17** Maar hij zei:
„GIJ zijt aan het verslappen, GIJ
zijt aan het verslappen![c] Daarom
zegt GIJ: 'Wij willen gaan, wij wil-
len slachtoffers brengen aan Je-
hovah.'[d] **18** En nu, gaat, dient!
Ofschoon U geen stro gegeven zal
worden, dient GIJ toch de vastge-
stelde hoeveelheid bakstenen te
leveren."[e]
19 Toen zagen de beambten
van de zonen van Israël dat het
er slecht met hen voor stond, om-
dat er werd gezegd:[f] „GIJ moogt
UW bakstenen, ieders dagelijk-
se hoeveelheid, volstrekt niet
verminderen."[g] **20** Daarna ont-
moetten zij Mozes en Aäron,[h] die
op hen stonden te wachten toen
zij van Farao vandaan kwamen.
21 Terstond zeiden zij tot hen:
„Moge Jehovah op U zien en oor-
delen,[i] want GIJ hebt ons tot
een weerzinwekkende reuk ge-
maakt[j] voor Farao en voor zijn
dienaren, zodat GIJ hun een
zwaard in handen hebt gegeven
om ons te doden."[k] **22** Toen
wendde Mozes zich tot Jehovah[l]
en zei: „Jehovah, waarom hebt
gij dit volk kwaad berokkend?[m]
Waarom hebt gij mij eigenlijk
gezonden?[n] **23** Want van het
ogenblik af dat ik bij Farao geko-
men ben om in uw naam te spre-
ken,[o] heeft hij dit volk kwaad ge-
daan,[p] en gij hebt uw volk in het
geheel niet bevrijd."[q]

6 Jehovah dan zei tot Mozes:
„Nu zult gij zien wat ik Farao
zal aandoen,[r] want vanwege een
sterke hand zal hij hen heenzen-
den en vanwege een sterke hand
zal hij hen uit zijn land verdrij-
ven."[s]

2 En God sprak verder tot Mozes en zei tot hem: „Ik ben Jehovah.[a] **3** En aan Abraham,[b] Isaäk[c] en Jakob[d] ben ik altijd verschenen als God de Almachtige,[e] maar wat mijn naam Jehovah[f] betreft, daarmee heb ik mij niet aan hen bekendgemaakt.[g] **4** En ook heb ik mijn verbond met hen opgericht om hun het land Kanaän te geven, het land van hun inwonende vreemdelingschap, waarin zij als vreemdelingen hebben vertoefd.[h] **5** En ik, ja ik, heb het gekerm van de zonen van Israël gehoord,[i] die door de Egyptenaren als slaven worden behandeld, en ik denk aan mijn verbond.[j]

6 Zeg daarom tot de zonen van Israël: 'Ik ben Jehovah, en ik zal U stellig van onder de lasten der Egyptenaren uitleiden en U van hun slavernij bevrijden,[k] en ik zal U inderdaad opeisen met een uitgestrekte arm en met zware strafgerichten.[l] **7** En ik zal U stellig mij tot volk nemen,[m] en ik zal inderdaad bewijzen U tot God te zijn;[n] en GIJ zult stellig weten dat ik Jehovah, UW God, ben, die U van onder de lasten van Egypte uitleid.[o] **8** En ik zal U stellig brengen naar het land waaromtrent ik mijn hand in een eed[p] heb opgeheven om het aan Abraham, Isaäk en Jakob te geven; en ik zal het U inderdaad tot een bezitting geven.[q] Ik ben Jehovah.' '"[r]

9 Naderhand sprak Mozes aldus tot de zonen van Israël, maar uit ontmoediging en wegens de harde slavernij luisterden zij niet naar Mozes.[s]

10 Toen sprak Jehovah tot Mozes en zei: **11** „Ga naar binnen, spreek tot Farao, de koning van Egypte,[t] dat hij de zonen van Israël uit zijn land dient heen te zenden."[u] **12** Maar Mozes sprak voor het aangezicht van Jehovah en zei: „Zie! De zonen van Israël hebben niet naar mij geluisterd;[v] en hoe zal Farao ooit naar mij luisteren,[w] daar ik onbesneden van lippen ben?"[x] **13** Doch Jehovah hield aan tot Mozes en Aäron te spreken en via hen het bevel uit te vaardigen aan de zonen van Israël en aan Farao, de koning van Egypte, ten einde de zonen van Israël uit het land Egypte te leiden.[a]

14 Dit zijn de hoofden van het huis van hun vaderen: De zonen van Ruben, Israëls eerstgeborene,[b] waren Hanoch en Pallu, Hezron en Karmi.[c] Dit zijn de families van Ruben.[d]

15 En de zonen van Simeon waren Jemuël en Jamin en Ohad en Jachin en Zohar en Saul, de zoon van een Kanaänitische vrouw.[e] Dit zijn de families van Simeon.[f]

16 En dit zijn de namen van de zonen van Levi,[g] naar hun familieafstamming:[h] Gerson en Kehath en Merari.[i] En de levensjaren van Levi waren honderd zevenendertig jaar.

17 De zonen van Gerson waren Libni en Simeï,[j] naar hun families.[k]

18 En de zonen van Kehath waren Amram en Jizhar en Hebron en Uzziël.[l] En de levensjaren van Kehath waren honderd drieëndertig jaar.

19 En de zonen van Merari waren Mahli en Musi.[m]

Dit waren de families van de levieten, naar hun familieafstamming.[n]

20 Amram nu nam Jochebed, de zuster van zijn vader, tot vrouw.[o] Later baarde zij hem Aäron en Mozes.[p] En de levensjaren van Amram waren honderd zevenendertig jaar.

21 En de zonen van Jizhar waren Korach[q] en Nefeg en Zichri.

22 En de zonen van Uzziël waren Misaël en Elsafan en Sithri.[r]

23 Aäron nu nam Elisheba, de dochter van Amminadab, de zuster van Nahesson,[s] tot vrouw. Later baarde zij hem Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.[t]

HFDST. 6

a Jes 43:11
b Ge 18:1
c Ge 26:2
d Ge 28:13
e Ge 17:1
Ge 35:11
f Ex 10:2
Ps 83:18
Lu 11:2
Jo 12:28
Han 15:14
Opb 15:3
g Ge 12:8
Ge 27:27
Ge 28:16
2Sa 7:23
Ps 9:16
Jes 52:6
Jer 16:21
Jer 32:20
h Ge 15:18
Ge 28:4
i Ex 2:24
j Ge 17:7
k De 4:20
l Ex 7:5
De 26:8
1Kr 17:21
Han 13:17
m De 7:6
2Sa 7:24
Ps 33:12
n Ex 29:45
De 20:4
o Ex 1:14
Ex 7:5
Ex 9:16
Ro 9:17
p Heb 6:13
q Ge 15:18
Ge 26:3
Ge 35:12
Ex 32:13
r Ex 20:2
Jes 42:8
s Ex 5:21
t Ex 1:8
u Ex 3:10
Ex 5:1
v Ex 5:21
Ex 6:9
w Ex 5:2
x Ex 4:10
Jer 1:6
Han 7:22

2e kolom

a Ex 7:4
Ex 9:13
b Ge 49:3
c Ge 46:9
d Nu 26:7
Joz 13:15
e 1Kr 4:24
f Nu 26:14
Joz 21:9
g Ge 29:34
1Kr 6:1
h Nu 26:57
i Ge 46:11
j 1Kr 23:7
k Nu 3:18
l Nu 3:19
1Kr 23:12
m Nu 3:20
1Kr 23:21
n Joz 21:40
1Kr 6:19
o Ex 2:1
Nu 26:59
p 1Kr 23:13
q Nu 16:1
Nu 16:32
Nu 26:10

r Le 10:4; Nu 3:30; s Ru 4:20; Mt 1:4; t Nu 3:2.

24 En de zonen van Korach
waren Assir en Elkana en Abiasaf.[a] Dit waren de families van
de Korachieten.[b]
25 En Eleazar, de zoon van
Aäron,[c] nam zich een van de
dochters van Putiël tot vrouw.
Later baarde zij hem Pinehas.[d]
Dit zijn de hoofden van de va-
deren der levieten, naar hun fa-
milies.[e]
26 Het zijn deze Aäron en Mo-
zes tot wie Jehovah zei:[f] „Leidt
de zonen van Israël uit het land
Egypte, volgens hun legers.”[g]
27 Zij waren degenen die tot Fa-
rao, de koning van Egypte, spra-
ken om de zonen van Israël uit
Egypte te leiden.[h] Het zijn deze
Mozes en Aäron.
28 Nu geschiedde het op de dag
waarop Jehovah tot Mozes sprak
in het land Egypte,[i] **29** dat Je-
hovah voortging tot Mozes te
spreken en zei: „Ik ben Jehovah.[j]
Spreek tot Farao, de koning van
Egypte, al wat ik tot u spreek.”
30 Toen zei Mozes voor het aan-
gezicht van Jehovah: „Zie! Ik ben
onbesneden van lippen, dus hoe
zal Farao ooit naar mij luiste-
ren?”[k]

7 Dientengevolge zei Jehovah
tot Mozes: „Zie, ik heb u tot
God voor Farao gemaakt,[l] en
Aäron, uw eigen broer, zal uw
profeet worden.[m] **2** Gij — gij
zult spreken al wat ik u gebieden
zal;[n] en uw broer Aäron zal bij
Farao het woord voeren,[o] en hij
moet de zonen van Israël uit zijn
land heenzenden.[p] **3** Wat mij
betreft, ik zal Farao’s hart ver-
stokt laten worden,[q] en ik zal
mijn tekenen en mijn wonderen
in het land Egypte stellig ver-
menigvuldigen.[r] **4** En Farao
zal niet naar ulieden luisteren;[s]
en ik zal mijn hand op Egypte
moeten leggen en mijn legers,[t]
mijn volk,[u] de zonen van Israël,[v]
met zware strafgerichten[w] uit
het land Egypte moeten leiden.
5 En de Egyptenaren zullen stel-
lig weten dat ik Jehovah ben,
wanneer ik mijn hand tegen
Egypte uitstrek,[a] en ik zal de zo-
nen van Israël inderdaad uit hun
midden wegleiden.”[b] **6** Toen de-
den Mozes en Aäron zoals Je-
hovah hun geboden had.[c] Juist
zo deden zij.[d] **7** En Mozes was
tachtig jaar oud en Aäron was
drieëntachtig jaar oud toen zij
tot Farao spraken.[e]
8 Jehovah zei nu tot Mozes en
Aäron: **9** „Ingeval Farao tot U
spreekt en zegt: ’Brengt voor U
een wonder teweeg’,[f] dan moet gij
tot Aäron zeggen: ’Neem uw staf[g]
en werp hem voor Farao neer.’
Hij zal een grote slang worden.”[h]
10 Mozes en Aäron gingen dus
bij Farao binnen en deden precies
zoals Jehovah geboden had. Bij-
gevolg wierp Aäron zijn staf voor
Farao en zijn dienaren neer en hij
werd een grote slang. **11** Maar
Farao riep ook de wijzen en de
tovenaars;[i] toen deden ook de
magie-beoefenende priesters van
Egypte met hun magische kun-
sten hetzelfde.[j] **12** Zo wierp ie-
der van hen zijn staf neer en ze
werden grote slangen; Aärons
staf echter verslond hun staven.
13 Nochtans werd Farao’s hart
verstokt,[k] en hij luisterde niet
naar hen, juist zoals Jehovah ge-
sproken had.
14 Toen zei Jehovah tot Mo-
zes: „Farao’s hart is onvermurw-
baar.[l] Hij heeft geweigerd het
volk heen te zenden.[m] **15** Ga in
de morgen naar Farao. Zie! Hij
begeeft zich naar het water![n]
En gij moet aan de rand van de
rivier de Nijl gaan staan om hem
te ontmoeten,[o] en de staf die
in een slang werd veranderd,
dient gij in uw hand te nemen.[p]
16 En gij moet tot hem zeggen:
’Jehovah, de God van de He-
breeën, heeft mij tot u gezonden[q]
en gezegd: „Zend mijn volk heen,
opdat zij mij in de wildernis die-
nen”,[r] maar zie, gij hebt tot nu
toe niet gehoorzaamd. **17** Dit
heeft Jehovah gezegd:[s] „Hieraan

HFDST. 6

a Nu 26:11
1Kr 6:37
b Nu 26:58
1Kr 9:19
c Nu 3:32
d Nu 25:7
Nu 31:6
Joz 22:31
Re 20:28
e Ex 6:19
f Joz 24:5
1Sa 12:6
g Ex 7:4
Ex 12:41
Han 7:35
h Ex 33:1
Ps 77:20
Mi 6:4
i Ex 6:1
j Ex 6:2
k Ex 4:10
Ex 6:12

HFDST. 7

l Ex 4:16
Ps 82:6
m Ex 4:15
Ex 4:30
n Ex 4:12
o Ex 4:15
p Ex 6:11
q Ex 4:21
Ex 8:15
Ex 9:12
Ro 9:18
r Ex 3:20
Ex 11:9
Ps 105:27
Han 7:36
s Ex 9:35
t Ex 12:51
u Ex 5:1
v Ex 6:11
w Ex 6:6
Ex 12:12

2e kolom

a Ex 3:19
Ex 8:19
Ex 8:22
Ex 14:4
Ps 83:18
b Ex 3:20
c Ex 4:28
d Ge 6:22
Ex 12:28
e De 34:7
Han 7:23
f Jes 7:11
Mt 12:39
Jo 6:30
g Ex 4:2
Ex 9:23
h Ex 4:3
i Ge 41:8
Jes 19:11
Jer 27:9
Da 2:2
2Ti 3:8
Opb 21:8
j Ex 7:22
Ex 8:18
Ex 9:11
Han 8:9
2Th 2:9
k Ex 4:21
Ex 7:3
Ex 8:15
Ro 9:18
l Ex 10:1
1Sa 6:6
m Ex 10:20
n Ex 2:5
Ex 8:20

o Ex 9:13; p Ex 4:3; q Ex 3:18; Ex 9:1; Ro 3:29; r Ex 5:1; s 1Kon 20:28.

zult gij weten dat ik Jehovah
ben.[a] Zie, ik sla met de staf die in
mijn hand is, op het water dat
in de rivier de Nijl is,[b] en het
zal stellig in bloed veranderen.[c]
18 En de vissen die in de rivier
de Nijl zijn, zullen sterven,[d] en
de rivier de Nijl zal werkelijk
stinken,[e] en de Egyptenaren zul-
len eenvoudig geen lust hebben
om water uit de rivier de Nijl te
drinken.”’”[f]

19 Nadien zei Jehovah tot Mozes:
„Zeg tot Aäron: ’Neem uw
staf en strek uw hand[g] uit over
de wateren van Egypte, over hun
rivieren, over hun Nijlkanalen
en over hun rietpoelen[h] en over al
hun verzamelplaatsen van water,
opdat ze bloed worden.’ En er
zal stellig bloed zijn in het ge-
hele land Egypte en in de houten
vaten en in de stenen vaten.”
20 Onmiddellijk deden Mozes en
Aäron het,[i] juist zoals Jehovah
geboden had,[j] en hij hief de staf
op en sloeg het water dat in de
rivier de Nijl was voor de ogen
van Farao en zijn dienaren,[k] en al
het water dat in de rivier de Nijl
was, werd in bloed veranderd.[l]
21 En de vissen die in de rivier
de Nijl waren, stierven,[m] en de
rivier de Nijl ging stinken; en de
Egyptenaren konden geen water
uit de rivier de Nijl drinken;[n] en
het bloed kwam in het gehele
land Egypte.

22 Niettemin gingen de magie-
beoefenende priesters van Egyp-
te met hun geheime kunsten het-
zelfde doen,[o] zodat Farao’s hart
verstokt bleef,[p] en hij luisterde
niet naar hen, juist zoals Jehovah
gesproken had.[q] **23** Farao keer-
de zich derhalve om en ging zijn
huis binnen, en hij richtte zijn
hart hier al evenmin op om er
acht op te slaan.[r] **24** En alle
Egyptenaren gingen rondom de
rivier de Nijl naar drinkwater
graven, want van het water van
de rivier de Nijl konden zij niets
drinken.[s] **25** En er verliepen
zeven volle dagen nadat Jehovah
de rivier de Nijl had geslagen.

HFDST. 7

a Ex 7:5
Ex 8:22
Ez 25:17
b Ex 4:9
c Ps 78:44
d Ps 105:29
e Jes 50:2
f Ex 7:24
g Ex 9:22
Ex 10:12
Ex 14:21
h Ex 8:5
i Ex 7:6
Ex 12:28
j Ex 4:28
k Ex 17:5
l Ps 78:44
m Ps 105:29
n Ex 7:18
Ex 7:24
o Ex 7:11
Ex 8:7
Da 1:20
Han 8:9
2Kor 11:14
2Ti 3:8
p Ex 4:21
Ex 8:15
Ro 9:18
q Ex 3:19
r Ex 9:21
Sp 29:1
Jer 5:3
s Ex 7:18

2e kolom

HFDST. 8

a Ex 3:12
Ex 5:1
b Ex 12:12
Joz 24:5
Ps 78:45
c Ex 12:34
Ps 105:30
d Da 4:37
e Ex 4:20
Ex 17:9
f Ex 7:11
Ex 7:22
Ex 8:18
2Ti 3:8
g Ge 20:7
Ex 10:17
Nu 21:7
1Kon 13:6
Han 8:24
h Ex 8:15
Ex 8:29
Ex 10:8
Ex 12:31
i Ex 9:14
Ex 15:11
2Sa 7:22
Ps 83:18
Ps 86:8
Jes 46:9
Jer 10:6
Ro 9:17

8 Toen zei Jehovah tot Mozes:
„Ga bij Farao binnen, en gij
moet tot hem zeggen: ’Dit heeft
Jehovah gezegd: „Zend mijn
volk heen, opdat zij mij dienen.[a]
2 En indien gij blijft weigeren
hen heen te zenden, zie, ik plaag
uw gehele gebied met kikvor-
sen.[b] **3** En de rivier de Nijl zal
gewoonweg wemelen van kik-
vorsen, en ze zullen [er] stellig
[uit] opstijgen en in uw huis ko-
men en in uw binnenste slaap-
kamer en op uw rustbed en in
de huizen van uw dienaren en op
uw volk en in uw bakovens en
in uw baktroggen.[c] **4** En tegen
u en tegen uw volk en tegen al
uw dienaren zullen de kikvorsen
opkomen.”’”[d]

5 Later zei Jehovah tot Mozes:
„Zeg tot Aäron: ’Strek uw hand
met uw staf[e] uit over de rivie-
ren, de Nijlkanalen en de rietpoe-
len en laat de kikvorsen opkomen
over het land Egypte.’” **6** Daar-
op strekte Aäron zijn hand uit
over de wateren van Egypte en
toen kwamen de kikvorsen op
en bedekten het land Egypte.
7 De magie-beoefenende pries-
ters deden door hun geheime
kunsten echter hetzelfde en lie-
ten de kikvorsen opkomen over
het land Egypte.[f] **8** Mettertijd
riep Farao Mozes en Aäron en
zei: „Smeekt Jehovah[g] dat hij de
kikvorsen van mij en mijn volk
verwijdert, daar ik het volk wil
heenzenden opdat zij slachtoffers
kunnen brengen aan Jehovah.”[h]
9 Toen zei Mozes tot Farao: „Aan
u is de eer boven mij om te zeggen
wanneer ik smekingen zal opzen-
den voor u en uw dienaren en uw
volk, ten einde de kikvorsen van
u en uw huizen af te snijden. Al-
leen in de rivier de Nijl zullen ze
overblijven.” **10** Hierop zei hij:
„Morgen.” Hij dan zei: „Het zal ge-
beuren naar uw woord, opdat gij
moogt weten dat er niemand an-
ders is gelijk Jehovah, onze God,[i]
11 doordat de kikvorsen stellig
van u en uw huizen en uw die-
naren en uw volk zullen wijken.

Alleen in de rivier de Nijl zullen ze overblijven."[a]

12 Bijgevolg gingen Mozes en Aäron van Farao heen, en Mozes riep luid tot Jehovah[b] wegens de kikvorsen die Hij over Farao had gebracht. **13** Toen deed Jehovah naar Mozes' woord,[c] waarop de kikvorsen uit de huizen, de voorhoven en de velden wegstierven. **14** Voorts stapelde men ze op in hopen, en het land ging stinken.[d] **15** Zodra Farao nu zag dat er verlichting was ingetreden, maakte hij zijn hart onvermurwbaar;[e] en hij luisterde niet naar hen, juist zoals Jehovah gesproken had.[f]

16 Jehovah zei nu tot Mozes: „Zeg tot Aäron: 'Strek uw staf[g] uit en sla het stof van de aarde, en het moet tot muggen worden in het gehele land Egypte.'" **17** Toen deden zij het. Aäron strekte dus zijn hand met zijn staf uit en sloeg het stof van de aarde, en de muggen kwamen op mens en dier. Al het stof der aarde werd tot muggen in het gehele land Egypte.[h] **18** En de magiebeoefenende priesters trachtten door hun geheime kunsten hetzelfde te doen,[i] om muggen te voorschijn te brengen, maar zij konden het niet.[j] En de muggen kwamen op mens en dier. **19** Derhalve zeiden de magiebeoefenende priesters tot Farao: „Het is de vinger[k] van God!"[l] Maar Farao's hart bleef verstokt,[m] en hij luisterde niet naar hen, juist zoals Jehovah gesproken had.

20 Toen zei Jehovah tot Mozes: „Sta vroeg in de morgen op en stel u voor Farao.[n] Zie! Hij begeeft zich naar het water! En gij moet tot hem zeggen: 'Dit heeft Jehovah gezegd: „Zend mijn volk heen, opdat zij mij mogen dienen.[o] **21** Maar indien gij mijn volk niet heenzendt, zie, ik zend over u en uw dienaren en uw volk en in uw huizen steekvliegen;[p] en de huizen van Egypte zullen eenvoudig vol steekvliegen zijn, en ook de grond waarop zij staan. **22** En op die dag zal ik het land Gosen, waar mijn volk zich bevindt, stellig apart onderscheiden, dat daar geen steekvliegen voorkomen;[a] opdat gij moogt weten dat ik Jehovah ben in het midden van het land.[b] **23** En ik zal werkelijk een scheiding maken tussen mijn volk en uw volk.[c] Morgen zal dit teken geschieden."'"

24 Voorts deed Jehovah het; en dichte zwermen steekvliegen drongen nu het huis van Farao en de huizen van zijn dienaren en het gehele land Egypte binnen.[d] Het land werd verwoest ten gevolge van de steekvliegen.[e] **25** Ten slotte riep Farao Mozes en Aäron en zei: „Gaat, brengt slachtoffers aan UW God in het land."[f] **26** Maar Mozes zei: „Het is niet geoorloofd dat te doen, want wij zouden Jehovah, onze God, iets ten slachtoffer brengen wat de Egyptenaren verfoeien.[g] Veronderstel dat wij voor de ogen der Egyptenaren iets ten slachtoffer zouden brengen wat zij verfoeien, zouden zij ons dan niet stenigen? **27** Wij zullen drie dagreizen ver de wildernis ingaan en wij zullen beslist slachtoffers brengen aan Jehovah, onze God, juist zoals hij ons heeft gezegd."[h]

28 Farao zei nu: „Ik — ik zal U heenzenden,[i] en GIJ zult inderdaad in de wildernis slachtoffers brengen aan Jehovah, UW God.[j] Gaat alleen niet al te ver weg. Zendt ten behoeve van mij smekingen op."[k] **29** Toen zei Mozes: „Zie, ik ga van u weg, en ik zal inderdaad smekingen tot Jehovah opzenden, en morgen zullen de steekvliegen stellig wijken van Farao, zijn dienaren en zijn volk. Laat Farao alleen niet weer lichtvaardig handelen door het volk niet heen te zenden om slachtoffers aan Jehovah te brengen."[l] **30** Daarna ging Mozes van Farao heen en zond smekingen tot Jehovah op.[m]

HFDST. 8

a Ex 8:3
b Ex 8:30 Ex 9:33 Jak 5:16
c De 34:10
d Ex 7:21
e Ex 4:21 Ex 7:3 Sp 21:29 Ro 9:18
f Jes 26:10 Jer 34:11
g Ex 17:9
h Ps 105:31
i Ex 7:11 Ex 9:11 Da 1:20 2Ti 3:8
j Ge 41:8 Da 2:10
k Ex 31:18 Mt 12:28 Lu 11:20
l Ex 12:12
m Ex 14:8 De 2:30 Joz 11:20 1Sa 6:6
n Ex 7:15
o Ex 8:1
p Ps 78:45 Ps 105:31

2e kolom

a Ex 9:4 Ex 10:23 Ex 11:7 Ex 12:13
b Ex 7:5 Ex 8:10 1Sa 17:46 1Kon 20:28 2Kon 19:19 Ez 34:30
c Mal 3:18
d Ex 8:3
e Ps 78:45 Ps 105:31
f Ex 5:2 Ex 7:2
g Ge 43:32 Ge 46:34 Ex 10:26
h Ge 8:20 Ex 3:12 Ex 3:18 Ex 5:3
i Ex 9:28
j Ex 7:16
k Ex 8:8 Ex 9:28 1Sa 12:19 Han 8:24
l Ex 8:8 Ex 8:15 Ps 78:36 Ga 6:7
m Ex 9:33 Jak 5:16

31 Jehovah dan deed naar Mozes' woord,[a] en de steekvliegen weken van Farao, zijn dienaren en zijn volk.[b] Niet één bleef er over. **32** Maar Farao maakte zijn hart ook ditmaal onvermurwbaar en zond het volk niet heen.[c]

9 Dientengevolge zei Jehovah tot Mozes: „Ga bij Farao binnen, en gij moet tot hem spreken:[d] 'Dit heeft Jehovah, de God van de Hebreeën, gezegd: „Zend mijn volk heen, opdat zij mij mogen dienen. **2** Maar indien gij blijft weigeren hen heen te zenden en hen nog langer vasthoudt,[e] **3** zie! Jehovah's hand[f] komt over uw vee[g] dat in het veld is. Over de paarden, de ezels, de kamelen, het rund- en het kleinvee zal een zeer zware pestilentie[h] komen. **4** En Jehovah zal stellig onderscheid maken tussen het vee van Israël en het vee van Egypte, en niets van al wat de zonen van Israël toebehoort, zal sterven."'"[i] **5** Bovendien stelde Jehovah een bestemde tijd vast, door te zeggen: „Morgen zal Jehovah deze zaak in het land doen."[j]

6 De volgende dag deed Jehovah deze zaak dan ook, en allerlei vee van Egypte stierf toen;[k] van het vee van de zonen van Israël stierf echter geen enkel [stuk]. **7** Toen zond Farao er [iemand] heen, en zie! van het vee van Israël was er zelfs niet één gestorven. Niettemin bleef Farao's hart onvermurwbaar,[l] en hij zond het volk niet heen.

8 Daarna zei Jehovah tot Mozes en Aäron: „Neemt UW beide handen vol roet uit een kalkoven,[m] en Mozes moet het voor de ogen van Farao naar de hemel opgooien. **9** En het moet tot fijn stof worden over het gehele land Egypte, en het moet op mens en dier in het gehele land Egypte tot zweren worden die met blaren uitbreken."[n]

10 Zij namen dus het roet van een kalkoven en gingen voor Farao staan, en Mozes gooide het op naar de hemel en het werd tot zweren met blaren,[a] die op mens en dier uitbraken. **11** En de magie-beoefenende priesters konden ten gevolge van de zweren niet voor Mozes blijven staan, want de zweren waren over de magie-beoefenende priesters en over alle Egyptenaren gekomen.[b] **12** Maar Jehovah liet Farao's hart verstokt worden, en hij luisterde niet naar hen, juist zoals Jehovah tot Mozes gesproken had.[c]

13 Toen zei Jehovah tot Mozes: „Sta vroeg in de morgen op en stel u voor Farao,[d] en gij moet tot hem zeggen: 'Dit heeft Jehovah, de God van de Hebreeën, gezegd: „Zend mijn volk heen, opdat zij mij mogen dienen.[e] **14** Want ditmaal zend ik al mijn slagen tegen uw hart en over uw dienaren en uw volk, opdat gij moogt weten dat er niemand is als ik op de gehele aarde.[f] **15** Want reeds nu had ik mijn hand kunnen uitsteken om u en uw volk met pestilentie te slaan en opdat gij van de aarde verdelgd zoudt worden.[g] **16** Maar hiertoe juist heb ik u laten bestaan,[h] om u mijn kracht te tonen en ten einde mijn naam over de gehele aarde te laten bekendmaken.[i] **17** Gedraagt gij u nog steeds hoogmoedig tegen mijn volk, door hen niet heen te zenden?[j] **18** Zie, morgen om deze tijd laat ik een zeer zware hagel neerregenen, zoals in Egypte nog nooit is voorgekomen van de dag af dat het werd gegrondvest tot nu toe.[k] **19** Nu dan, laat al uw vee en alles wat gij op het veld hebt, in veiligheid brengen. Ieder mens en dier namelijk dat op het veld aangetroffen zal worden en niet in huis gebracht is, daar zal de hagel[l] op moeten neerkomen en zij zullen moeten sterven."'"

20 Wie van Farao's dienaren het woord van Jehovah vreesde, liet zijn eigen knechten en

HFDST. 8

a Ps 65:2
b 1Kon 13:6
c Ex 4:21
Sp 28:14
Han 28:27
Ro 2:5
Ro 9:18

HFDST. 9

d Ex 5:1
Ex 8:1
e Ex 4:23
Ex 8:2
Ps 68:21
Sp 6:15
f Ex 7:4
Ex 8:19
1Sa 5:7
Ps 39:10
Han 13:11
g Ps 78:48
h Ex 9:15
Ps 78:50
Ez 14:21
Am 4:10
i Ex 8:22
Ex 10:23
Ex 11:7
Ex 12:13
Jes 65:13
Mal 3:18
j Ex 8:23
Ps 76:12
k Ps 78:48
l Ex 4:21
1Sa 6:6
Job 9:4
Sp 29:1
Da 5:20
Ro 9:18
m Ge 11:3
Ge 19:28
n Le 13:18
De 28:35
Job 2:7

2e kolom

a De 28:27
b Ex 7:11
Ex 8:18
2Ti 3:8
c Ex 4:21
Ex 8:32
Ex 14:17
Joz 11:20
2Kr 36:13
Ps 75:5
d Ex 7:15
e Ex 7:16
f Ex 8:10
De 33:26
2Sa 7:22
Ps 71:19
Ps 83:18
Jes 45:5
Jes 46:9
Jer 10:7
g Ex 3:20
Ex 9:3
h Ex 14:17
Sp 16:4
i Joz 2:10
1Kr 16:24
Jes 63:12
Mal 1:11
Ro 9:17
j Job 9:4
Jes 37:23
k Ps 78:47
Ps 105:32
l Joz 10:11

zijn vee in de huizen vluchten,[a]
21 maar wie zijn hart niet op Je-
hovah's woord richtte om er acht
op te slaan, liet zijn knechten en
zijn vee op het veld.[b]
22 Jehovah zei nu tot Mọzes:
„Strek uw hand[c] uit naar de he-
mel, opdat er hagel[d] over het gehe-
le land Egypte kome, op mens en
dier en alle plantengroei van het
veld in het land Egypte." **23** Mọ-
zes strekte zijn staf dus uit naar
de hemel; en Jehovah gaf donder-
slagen en hagel,[e] en vuur schoot
daarbij naar de aarde, en Jehovah
liet aanhoudend hagel neerrege-
nen op het land Egypte. **24** Zo
viel er hagel, terwijl er vuur door
de hagel heen flikkerde. [De ha-
gel] was zeer zwaar, zodat iets der-
gelijks in het gehele land Egypte
nog niet was voorgekomen sinds
het een natie was geworden.[f]
25 Voorts sloeg de hagel het ge-
hele land Egypte. De hagel sloeg
alles neer wat op het veld was,
van mens tot dier, en alle soor-
ten van plantengroei van het veld;
en alle soorten van bomen van het
veld werden erdoor verbrijzeld.[g]
26 Alleen in het land Gọsen, waar
de zonen van Ịsraël waren, viel
geen hagel.[h]
27 Ten slotte liet Farao Mọzes
en Aạron roepen en zei tot hen:
„Deze keer heb ik gezondigd.[i]
Jehovah is rechtvaardig,[j] en ik
en mijn volk hebben ongelijk.
28 Smeekt Jehovah dat er nu ge-
noeg van Gods donderslagen en
hagel geweest mogen zijn.[k] Dan
ben ik bereid U heen te zenden,
en GIJ zult niet langer blijven."
29 Mọzes dan zei tot hem: „Zo-
dra ik de stad uit ben, zal ik mijn
handen tot Jehovah uitbreiden.[l]
De donderslagen zullen ophou-
den en er zal geen hagel meer
vallen, opdat gij moogt weten dat
de aarde aan Jehovah behoort.[m]
30 Wat u en uw dienaren betreft,
ik weet reeds dat GIJ zelfs dan
nog geen vrees zult tonen voor
Jehovah God."[n]
31 Het vlas en de gerst nu wa-
ren neergeslagen, want de gerst
was in de aar en het vlas had
bloemknoppen.[a] **32** Maar de tar-
we en de spelt[b] waren niet neer-
geslagen, want die kwamen later
in de tijd. **33** Mọzes ging nu van
Farao heen, de stad uit, en breidde
zijn handen uit tot Jehovah, waar-
op de donderslagen en de hagel
ophielden, en er stroomde geen
regen [meer] neer op de aarde.[c]
34 Toen Farao nu zag dat de re-
gen en de hagel en de donderslag-
en hadden opgehouden, ging hij
opnieuw zondigen en maakte zijn
hart onvermurwbaar,[d] zowel hij
als zijn dienaren. **35** En Farao's
hart bleef verstokt, en hij zond de
zonen van Ịsraël niet heen, juist
zoals Jehovah door bemiddeling
van Mọzes gesproken had.[e]

10 Toen zei Jehovah tot Mọ-
zes: „Ga bij Farao binnen,
want ik — ik heb zijn hart en
het hart van zijn dienaren on-
vermurwbaar laten worden,[f] ten
einde deze tekenen van mij vlak
voor hem te stellen,[g] **2** en op-
dat gij ten aanhoren van uw zoon
en uw kleinzoon kunt bekend-
maken hoe streng ik tegen Egypte
ben opgetreden, en mijn teke-
nen [kunt bekendmaken] die ik
onder hen heb gevestigd;[h] en GIJ
zult stellig weten dat ik Jehovah
ben."[i]
3 Mọzes en Aạron gingen dus
bij Farao binnen en zeiden tot
hem: „Dit heeft Jehovah, de God
van de Hebreeën, gezegd: 'Hoe
lang nog moet gij weigeren u
aan mij te onderwerpen?[j] Zend
mijn volk heen, opdat zij mij mo-
gen dienen. **4** Want indien gij
blijft weigeren mijn volk heen
te zenden, zie, morgen breng ik
sprinkhanen binnen uw gren-
zen.[k] **5** En ze zullen werkelijk
de zichtbare oppervlakte van de
aarde bedekken en men zal de
aarde niet kunnen zien; en ze
zullen de rest van wat ontkomen
is, wat ulieden door de hagel is
overgelaten, eenvoudig opeten,

HFDST. 9

a Sp 22:3
Jon 3:5
b Ex 7:23
c Ex 7:19
Ex 8:5
d Ex 10:5
Job 38:22
Ps 78:47
Ps 105:32
e Ps 148:8
Jes 30:30
f Ex 9:18
g Ps 105:33
h Ex 8:22
Ex 9:4
i 1Sa 26:21
Ps 12:2
Mt 27:4
j Ps 129:4
Ps 145:17
Da 9:14
Ro 2:5
k Ex 8:8
Ex 10:17
Han 8:24
l 1Kon 8:22
Ezr 9:5
Ps 143:6
m De 10:14
Ps 24:1
Ps 50:12
1Kor 10:26
n Sp 16:6
Jes 26:10
Lu 16:31

2e kolom

a Ru 1:22
b Jes 28:25
Ez 4:9
c Ex 10:18
Jak 5:17
d Ex 4:21
Ex 8:15
De 2:30
Joz 11:20
Ro 9:18
e Ex 7:4
Ex 8:15

HFDST. 10

f Ex 4:21
Ex 9:34
Ps 7:11
g Ex 7:4
Ex 9:16
1Sa 4:8
Ps 78:12
Ps 135:9
Ro 9:17
h Ex 13:8
De 4:9
De 6:21
Ps 44:1
Ps 78:5
Joë 1:3
i Ex 6:3
j Ex 9:17
Ex 16:28
Sp 18:12
Jes 2:11
Jer 13:18
k Ps 78:46
Ps 105:34
Sp 30:27
Joë 1:4

en ze zullen stellig elke boom
van U die aan het veld ontspruit,
eten.[a] **6** En uw huizen en de
huizen van al uw dienaren en de
huizen van heel Egypte zullen er
zo vol van zijn als uw vaderen en
de vaderen van uw vaderen niet
hebben gezien van de dag af dat
zij op de aardbodem bestaan tot
deze dag toe.'"[b] Daarop keerde
hij zich om en ging van Farao
heen.[c]

7 Daarna zeiden Farao's die-
naren tot hem: „Hoe lang zal
deze man een strik voor ons blij-
ken te zijn?[d] Zend de mannen
heen, opdat zij Jehovah, hun God,
mogen dienen. Weet gij nog niet
dat Egypte te gronde gericht is?"[e]
8 Mozes en Aäron werden der-
halve bij Farao teruggebracht, en
hij zei tot hen: „Gaat, dient Jeho-
vah, UW God.[f] Wie zijn het eigen-
lijk die gaan?" **9** Toen zei Mozes:
„Met onze jonge mensen en
onze oude mensen zullen wij
gaan. Met onze zonen en onze
dochters,[g] met onze schapen en
onze runderen zullen wij gaan,[h]
want wij hebben een feest voor
Jehovah."[i] **10** Hierop zei hij tot
hen: „Moge het zo blijken te zijn,
dat Jehovah met U is als ik U
en UW kleinen zal heenzenden![j]
Ziet, GIJ voert integendeel iets
kwaads in UW schild.[k] **11** Niets
ervan! Gaat GIJ alstublieft die fy-
siek sterke mannen zijt, en dient
Jehovah, want dat tracht GIJ im-
mers gedaan te krijgen." Daarop
werden zij van voor Farao weg-
gejaagd.[l]

12 Jehovah zei nu tot Mozes:
„Strek[m] uw hand uit over het
land Egypte, dat de sprinkhanen
opkomen over het land Egypte
en alle plantengroei van het
land, alles wat de hagel heeft
overgelaten, opeten."[n] **13** Ter-
stond strekte Mozes zijn staf uit
over het land Egypte, en Jehovah
liet die hele dag en de hele nacht
een oostenwind[o] over het land
waaien. Het werd morgen, en
de oostenwind voerde de sprink-
hanen mee. **14** De sprinkhanen

HFDST. 10

a Ex 9:32
Ps 105:35
Joë 2:3

b Ex 9:24
Joë 2:9

c Ex 11:8
Heb 11:27

d Sp 29:6

e Ps 107:34

f Ex 12:31

g De 31:12
Ps 148:12

h Ge 46:6
Ge 50:8
Ex 10:26

i Ex 3:18
Ex 5:1

j Ex 12:31

k 2Kr 32:15

l Ex 10:28

m Ex 7:19

n De 28:38
Joë 2:3

o Ge 41:6
Ex 14:21
Ps 78:26
Jon 4:8

2e kolom

a Ps 78:46
Ps 105:34

b Ex 10:5

c Joë 1:6

d Joë 2:10

e Ps 105:35

f Joë 1:7
Joë 2:3

g Ex 9:27
1Sa 26:21

h Ps 76:12

i Ex 9:28
1Kon 13:6
Han 8:24

j Ex 8:30

k Ex 7:3
Ex 11:10
Jo 12:40
Ro 9:18

l Ex 8:5

m Ps 105:28
Am 5:8

n Ex 8:22
Ex 9:6
Ex 9:26
Mal 3:18

dan kwamen op over het gehele
land Egypte en streken neer op
het gehele gebied van Egypte.[a]
Ze vormden een zeer zware last.[b]
Vóór deze waren er op die ma-
nier nog nooit dergelijke sprink-
hanen verschenen, en zo zul-
len er ook na deze nooit meer
verschijnen. **15** Ten slotte be-
dekten ze de zichtbare opper-
vlakte van het gehele land,[c]
en het land werd verduisterd;[d]
voorts aten ze alle plantengroei
van het land op en alle boom-
vruchten die de hagel had over-
gelaten;[e] en in het gehele land
Egypte bleef geen groen meer
aan de bomen of aan de planten-
groei van het veld.[f]

16 Farao dan riep inderhaast
Mozes en Aäron en zei: „Ik heb
gezondigd tegen Jehovah, UW
God, en tegen U.[g] **17** Nu dan,
vergeef[h] alstublieft deze keer
nog mijn zonde en smeekt[i] Je-
hovah, UW God, dat hij tenmin-
ste deze dodelijke plaag van mij
afwendt." **18** Hij ging dus van
Farao heen en zond smekingen
op tot Jehovah.[j] **19** Toen liet
Jehovah de wind tot een zeer
krachtige westenwind omslaan,
en deze voerde de sprinkhanen
weg en dreef ze de Rode Zee
in. Er bleef geen enkele sprin-
khaan over in het gehele gebied
van Egypte. **20** Jehovah liet
Farao's hart echter verstokt wor-
den,[k] en hij zond de zonen van
Israël niet heen.

21 Toen zei Jehovah tot Mo-
zes: „Strek uw hand uit naar de
hemel,[l] opdat er duisternis over
het land Egypte kome en men de
duisternis tasten kan." **22** On-
middellijk strekte Mozes zijn
hand uit naar de hemel, waarop
er een stikdonkere duisternis in
het gehele land Egypte ontstond,
drie dagen lang.[m] **23** Men kon
elkaar niet zien, en drie dagen
lang stond niemand van hen van
zijn eigen plaats op; maar voor
alle zonen van Israël bleek er
licht in hun woningen te zijn.[n]
24 Daarna riep Farao Mozes en

zei: „Gaat, dient Jehovah.[a] Alleen UW schapen en UW runderen zullen worden achtergehouden. Ook UW kleinen mogen met U gaan."[b] **25** Maar Mozes zei: „Gijzelf zult ons ook slachtoffers en brandoffers ter hand stellen, daar wij ze aan Jehovah, onze God, moeten opdragen.[c] **26** En ook ons vee zal met ons meegaan.[d] Geen hoef zal mogen achterblijven, want daaruit zullen wij er enkele nemen om Jehovah, onze God, te aanbidden,[e] en wij weten zelf niet wat wij Jehovah in aanbidding zullen opdragen voordat wij daar zijn aangekomen."[f] **27** Hierop liet Jehovah Farao's hart verstokt worden, en hij wilde hen niet heenzenden.[g] **28** Farao dan zei tot hem: „Ga weg van mij![h] Pas op! Tracht niet mijn aangezicht nog eens te zien, want op de dag dat gij mijn aangezicht ziet, zult gij sterven."[i] **29** Hierop zei Mozes: „Zó hebt gij gesproken. Ik zal niet meer trachten uw aangezicht te zien."[j]

11 Voorts zei Jehovah tot Mozes: „Nog één plaag zal ik over Farao en Egypte brengen. Daarna zal hij U van hier heenzenden.[k] Wanneer hij U geheel en al heenzendt, zal hij U letterlijk van hier wegdríjven.[l] **2** Spreek nu ten aanhoren van het volk, dat zij — iedere man van zijn metgezel en iedere vrouw van haar metgezellin — zilveren voorwerpen en gouden voorwerpen dienen te vragen."[m] **3** Bijgevolg gaf Jehovah het volk gunst in de ogen van de Egyptenaren.[n] Ook de man Mozes was zeer groot in het land Egypte, in de ogen van Farao's dienaren en in de ogen van het volk.[o]

4 En Mozes vervolgde: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Omstreeks middernacht ga ik uit door het midden van Egypte,[p] **5** en iedere eerstgeborene[q] in het land Egypte moet sterven, van de eerstgeborene van Farao, die op zijn troon is gezeten, tot de eerstgeborene van de dienstmaagd die bij de handmolen is, en al het eerstgeborene van het vee.[a] **6** En er zal stellig een groot geschrei opgaan in het gehele land Egypte, zoals er nog nooit is opgegaan en zoals nooit meer teweeggebracht zal worden.[b] **7** Maar tegen niemand van de zonen van Israël zal een hond zijn tong spitsen, tegen mens noch dier;[c] opdat gijlieden moogt weten dat Jehovah onderscheid kan maken tussen de Egyptenaren en de zonen van Israël.'[d] **8** En al deze dienaren van u zullen stellig naar mij toe komen en zich voor mij neerwerpen[e] en zeggen: 'Ga, gij en al het volk dat u op de voet volgt.' En daarna zal ik uittrekken." Daarop ging hij in laaiende toorn van Farao weg.

9 Toen zei Jehovah tot Mozes: „Farao zal niet naar ulieden luisteren,[f] opdat mijn wonderen in het land Egypte talrijk worden."[g] **10** En Mozes en Aäron verrichtten al deze wonderen voor Farao;[h] maar Jehovah liet Farao's hart telkens verstokt worden, zodat hij de zonen van Israël niet uit zijn land heenzond.[i]

12 Jehovah zei nu tot Mozes en Aäron in het land Egypte: **2** „Deze maand zal voor U het begin der maanden zijn. Ze zal voor U de eerste der maanden van het jaar zijn.[j] **3** Spreekt tot de gehele vergadering van Israël en zegt: 'Op de tiende dag van deze maand dienen zij zich ieder een lam[k] te nemen voor het voorvaderlijke huis, een lam per huis. **4** Blijkt het huisgezin echter te klein te zijn voor het lam, dan moeten hij en zijn naaste buurman het in zijn huis nemen, naar het getal der zielen; GIJ dient met betrekking tot het lam ieder te rekenen naar gelang van wat hij eet. **5** Het lam dient werkelijk gaaf[l] voor U te zijn, een mannetje, een jaar oud.[m] GIJ moogt [het] uit de jonge

HFDST. 10

a Ex 8:28; Ex 9:28
b Ge 34:23; Ex 10:10
c Ex 3:18; Ex 5:3; Ex 8:27
d Ex 12:32
e Mal 1:11
f Sp 3:9
g Ex 4:21; Ex 14:4; Ro 9:18
h Ex 10:11
i 2Kr 16:10
j Heb 11:27

HFDST. 11

k Ex 12:31; De 4:34
l Ex 3:20; Ex 12:32
m Ex 3:22; Ex 12:35; Ps 105:37; Sp 13:22
n Ex 3:21; Ex 12:36
o 2Sa 7:9; Es 9:4; Han 7:22
p Ex 12:29; Am 4:10
q Ex 4:23; Ex 13:15; Ps 78:51; Ps 105:36; Ps 136:10; Heb 11:28

2e kolom

a Ex 12:12; Ps 135:8
b Ex 12:30; Joz 10:21
c Ex 8:22
d Ex 8:22; Ex 9:4; Ex 10:23; Ex 12:13; Ps 91:7; Mal 3:18
e Ex 12:33
f Ex 3:19; Ex 7:4; Ro 9:18
g Ex 7:3; Jer 32:20
h Ps 135:9
i Ex 4:21; Ex 9:16; Ex 10:20; 1Sa 6:6; Jes 26:10

HFDST. 12

j Ex 13:4; Ex 23:15; Ex 34:18; Nu 28:16; De 16:1; Es 3:7
k Ge 22:8; Jo 1:29; 1Kor 5:7; Opb 5:6; Opb 7:10
l Le 22:19; De 17:1; Mal 1:14; Heb 7:26; Heb 9:14; 1Pe 1:19

m Le 1:3; Le 23:12.

rammen of uit de geiten kiezen.
6 En het moet bij U in bewaring blijven tot de veertiende dag
van deze maand,[a] en de gehele ge-
meente der vergadering van Is-
raël moet het tussen de twee
avonden slachten.[b] **7** En zij moe-
ten wat van het bloed nemen
en daarmee de twee deurposten
bespatten en het bovengedeelte
van de deuropening behorend
tot de huizen waarin zij het zul-
len eten.[c]

8 En in diezelfde nacht moe-
ten zij het vlees eten.[d] Zij dienen
het te eten geroosterd in vuur,
en met ongezuurde broden[e] te za-
men met bittere kruiden.[f] **9** Eet
niets ervan rauw of gekookt, ge-
kookt in water, maar geroosterd
in vuur, zijn kop te zamen met
zijn schenkels en zijn inwendi-
ge delen. **10** En GIJ moogt niets
ervan overlaten tot de morgen,
maar wat ervan overblijft tot de
morgen, dient GIJ met vuur te ver-
branden.[g] **11** En aldus dient GIJ
het te eten: met UW heupen om-
gord,[h] sandalen[i] aan UW voeten
en UW staf in UW hand; en GIJ
moet het in haast eten. Het is het
Pascha van Jehovah.[j] **12** En ik
moet in die nacht het land Egypte
doortrekken[k] en iedere eerstge-
borene in het land Egypte slaan,
van mens tot dier;[l] en aan alle
goden van Egypte zal ik straf-
gerichten voltrekken.[m] Ik ben Je-
hovah.[n] **13** En het bloed moet
U tot teken dienen op de huizen
waar GIJ zijt; en ik moet het bloed
zien en U voorbijgaan,[o] en de plaag
zal niet ten verderve over U komen
wanneer ik het land Egypte sla.

14 En deze dag moet U dienen
ter gedachtenis, en GIJ moet hem
vieren als een feest voor Jehovah
in al UW geslachten. Als een in-
zetting tot onbepaalde tijd dient
GIJ hem te vieren. **15** Zeven da-
gen dient GIJ ongezuurde broden
te eten. Ja, op de eerste dag dient
GIJ het zuurdeeg uit UW huizen te
verwijderen, want een ieder die
iets gezuurds eet, van de eerste

HFDST. 12

a Nu 28:16
Ez 45:21
b Ex 12:18
Ex 16:12
Le 23:5
Nu 9:3
De 16:6
c 1Kor 5:7
Ef 1:7
Heb 11:28
1Pe 1:2
d De 16:7
Mt 26:17
e Ex 13:3
Ex 34:25
De 16:3
1Kor 5:8
f Ex 1:14
Nu 9:11
g Le 7:15
Le 22:30
De 16:4
h Lu 12:35
Ef 6:14
1Pe 1:13
i Ef 6:15
j Nu 28:16
De 16:6
k Ex 11:4
Am 5:17
l Ex 11:5
Ex 12:29
m Nu 33:4
Jes 19:1
Jer 43:13
Ze 2:11
n 1Kor 8:6
o Mt 20:28
Ro 5:9
Heb 11:28
1Jo 1:7

2e kolom

a Ex 23:15
Le 23:6
b Nu 9:13
c Le 23:4
d Le 23:8
e Mt 12:1
f Le 23:6
Lu 22:1
1Kor 5:8
g Le 23:5
Le 23:6
Ez 45:21
h Ex 12:49
Nu 9:14
De 16:3
1Kor 5:7
i Nu 9:13
j Ex 3:16
Ex 19:7
Nu 11:16
k Nu 9:2
Jos 5:10
2Kon 23:21
2Kr 35:6
Ezr 6:20
Lu 22:7
l Le 14:6
Ps 51:7
Heb 9:19

dag tot de zevende toe,[a] die ziel
moet van Israël worden afgesne-
den.[b] **16** En op de eerste dag
dient er voor U een heilige samen-
komst plaats te hebben, en op de
zevende dag een heilige samen-
komst.[c] Generlei werk dient daar-
op te worden gedaan.[d] Slechts
wat iedere ziel nodig heeft om te
eten, alleen dat mag voor U wor-
den gedaan.[e]

17 En GIJ moet het feest der on-
gezuurde broden houden,[f] want
op deze zelfde dag moet ik UW
legers uit het land Egypte leiden.
En GIJ moet deze dag houden in
al UW geslachten als een inzet-
ting tot onbepaalde tijd. **18** In
de eerste maand, op de veertiende
dag van de maand, 's avonds, dient
GIJ ongezuurde broden te eten tot
de eenentwintigste dag van de
maand, 's avonds.[g] **19** Zeven da-
gen dient er geen zuurdeeg in
UW huizen te worden gevonden,
want een ieder die iets gezuurds
proeft, hetzij hij een inwonende
vreemdeling of een in het land
geborene is,[h] die ziel moet van
de vergadering van Israël worden
afgesneden.[i] **20** Niets gezuurds
dient GIJ te eten. In al UW wonin-
gen dient GIJ ongezuurde broden
te eten.'"

21 Prompt riep Mozes alle ou-
dere mannen van Israël[j] en zei
tot hen: „Gaat heen en neemt
U kleinvee, naar UW families, en
slacht het paschaoffer.[k] **22** En
GIJ moet een bosje hysop[l] nemen
en dat in het bloed in een bekken
dopen en wat van het bloed dat
in het bekken is, aan het boven-
gedeelte van de deuropening en
aan de twee deurposten strijken;
en niemand van U dient tot de
morgen de ingang van zijn huis
uit te gaan. **23** Wanneer Jeho-
vah dan werkelijk doortrekt om
de Egyptenaren met de plaag
te treffen en hij inderdaad het
bloed aan het bovengedeelte van
de deuropening en aan de twee
deurposten ziet, zal Jehovah stel-
lig de ingang voorbijgaan, en hij
zal niet toelaten dat het verderf

UW huizen binnenkomt om U met
de plaag te treffen.[a]
24 En GIJ moet dit gebruik in
acht nemen als een voorschrift[b]
voor u en uw zonen tot onbe-
paalde tijd.[c] **25** En het moet ge-
schieden dat wanneer GIJ komt
in het land dat Jehovah U zal
geven, juist zoals hij gesproken
heeft, GIJ dan deze dienst moet
onderhouden.[d] **26** En het moet
geschieden dat wanneer UW zo-
nen tot U zeggen: 'Wat betekent
deze dienst voor U?'[e] **27** GIJ dan
moet zeggen: 'Het is het slacht-
offer van het Pascha voor Jeho-
vah,[f] die de huizen van de zonen
van Israël in Egypte voorbijging
toen hij de Egyptenaren met de
plaag trof, maar onze huizen heeft
hij bevrijd.'"
Toen boog het volk diep en
wierp zich neer.[g] **28** Nadien
gingen de zonen van Israël heen
en deden juist zoals Jehovah Mozes
en Aäron geboden had.[h] Juist
zo deden zij.
29 Het gebeurde nu dat Jehovah
te middernacht iedere eerstge-
borene in het land Egypte sloeg,[i]
van de eerstgeborene van Farao,
die op zijn troon was gezeten,
tot de eerstgeborene van de ge-
vangene die in het gevangenis-
hol was, en al het eerstgeborene
van het vee.[j] **30** Toen stond Fa-
rao 's nachts op, hij en al zijn
dienaren en alle [andere] Egyp-
tenaren; en er ging nu een groot
geschrei onder de Egyptenaren
op,[k] want er was geen huis waar
geen dode was. **31** Terstond riep
hij[l] 's nachts Mozes en Aäron en
zei: „Staat op, gaat weg uit het
midden van mijn volk, zowel GIJ
als de [andere] zonen van Israël,
en gaat, dient Jehovah, juist zoals
GIJ gesproken hebt.[m] **32** Neemt
zowel UW schapen als UW runde-
ren mee, juist zoals GIJ gesproken
hebt,[n] en gaat. En ook moet GIJ
mij zegenen."
33 Voorts drongen de Egypte-
naren sterk bij het volk aan, om
hen vlug[o] uit het land heen te
zenden, „want", zo zeiden zij, „wij
zijn allen zo goed als dood!"[a]
34 Dientengevolge nam het volk
zijn meeldeeg op voordat het ge-
zuurd was, terwijl zij hun bak-
troggen in hun mantels gewik-
keld op hun schouder droegen.
35 En de zonen van Israël de-
den naar het woord van Mozes
doordat zij van de Egyptenaren
zilveren voorwerpen en gouden
voorwerpen en mantels gingen
vragen.[b] **36** En Jehovah gaf het
volk gunst in de ogen van de
Egyptenaren,[c] zodat dezen hun
het gevraagde gaven;[d] en zij
schudden de Egyptenaren uit.[e]
37 De zonen van Israël dan
vertrokken uit Rameses[f] naar
Sukkoth,[g] ten getale van zes-
honderdduizend fysiek sterke
mannen te voet, ongerekend de
kleinen.[h] **38** En een groot ge-
mengd gezelschap[i] trok ook met
hen op, evenals schapen en run-
deren, een zeer talrijke veestapel.
39 Voorts bakten zij van het meel-
deeg dat zij uit Egypte hadden
meegenomen, ronde koeken, on-
gezuurde koeken, want het was
niet gezuurd, omdat zij uit Egyp-
te waren verdreven en niet had-
den kunnen talmen, en ook had-
den zij geen mondvoorraad voor
zich bereid.[j]
40 En [de tijd van] het verblijf
van de zonen van Israël, die in
Egypte[k] hadden gewoond,[l] was
vierhonderd dertig jaar.[m] **41** Nu
geschiedde het aan het einde van
de vierhonderd dertig jaar, ja, het
geschiedde op dezelfde dag, dat alle
legers van Jehovah uit het land
Egypte gingen.[n] **42** Het is een
nacht ter inachtneming met be-
trekking tot Jehovah, omdat hij
hen uit het land Egypte heeft ge-
leid. Met betrekking tot Jehovah
moet deze nacht in acht genomen
worden door alle zonen van Israël
in al hun geslachten.[o]
43 Vervolgens zei Jehovah tot
Mozes en Aäron: „Dit is de in-
zetting van het Pascha:[p] Geen

HFDST. 12

a Jes 37:36
Ez 9:6
Heb 11:28
b Le 23:4
De 16:3
c Ef 2:15
Kol 2:14
Heb 8:13
d Joz 5:10
Ps 105:45
e Ex 13:8
De 6:7
Joz 4:6
Ps 78:6
Ps 145:4
Ef 6:4
f Ex 34:25
De 16:2
1Kor 5:7
g Ex 4:31
Ne 8:6
h Heb 11:28
i Ge 15:14
Nu 33:4
Ps 78:51
Ps 105:36
Ps 136:10
Heb 11:28
j Ex 11:5
Nu 3:13
Ps 135:8
k Ex 11:6
l Ex 10:29
m Ex 3:20
Ex 6:1
Ex 10:9
Ps 105:38
n Ex 10:26
o Ex 12:11

2e kolom

a Ge 20:3
Ex 10:7
Nu 17:12
b Ge 15:14
Ex 3:21
Ex 11:2
Ps 105:37
c Ex 11:3
Sp 16:7
d De 15:15
e Ex 3:22
f Ge 47:11
Ex 1:11
g Nu 33:5
h Ge 12:2
Ge 15:5
Ge 46:3
Ex 1:7
Ex 38:26
Nu 2:32
Nu 11:21
i Nu 11:4
Za 8:23
j Ex 6:1
Ex 11:1
Ex 12:31
k Ge 46:3
Ge 47:27
Han 13:17
l Ge 12:4
Ge 21:5
Ge 25:26
Ge 47:9
m Ge 15:13
Han 7:6
Ga 3:17
n Ex 7:4
o Ex 12:14
De 16:1

p Le 23:5; Nu 9:14; De 16:2; Joz 5:10; Mr 14:1; 1Kor 5:7.

buitenlander mag ervan eten.[a]
44 Maar wanneer er een mannelijke slaaf is die voor geld is gekocht, moet gij hem besnijden.[b]
Eerst dan mag hij ervan meeeten. **45** Een bijwoner en een
loonarbeider mogen er niet van
eten. **46** In één huis dient het
gegeten te worden. Gij moogt
niets van het vlees uit het huis
naar een plaats buiten brengen.
En GIJ moogt geen been daaraan
breken.[c] **47** De gehele verga-
dering van Israël dient het te
vieren.[d] **48** En ingeval er een
inwonende vreemdeling bij u ver-
toeft en hij het Pascha voor Je-
hovah werkelijk wil vieren, la-
ten dan al de zijnen die van het
mannelijk geslacht zijn, besne-
den worden.[e] Eerst dan mag hij
naderen om het te vieren; en hij
moet als een in het land gebo-
rene worden. Maar geen onbesne-
dene mag ervan eten. **49** Eén
wet dient er te bestaan voor de
ingeborene en voor de inwonen-
de vreemdeling die in UW midden
vertoeft."[f]

50 Alle zonen van Israël dan
deden juist zoals Jehovah Mozes
en Aäron geboden had. Juist zo
deden zij.[g] **51** Nu geschiedde
het op diezelfde dag, dat Jehovah
de zonen van Israël met hun le-
gers[h] uit het land Egypte leidde.

13 Voorts sprak Jehovah tot
Mozes en zei: **2** „Heilig
mij iedere mannelijke eerstge-
borene die elke moederschoot
opent onder de zonen van Israël,
onder de mensen en de dieren.
Die is van mij."[i]

3 En Mozes zei verder tot het
volk: „Laat er een gedenken zijn
van deze dag, waarop GIJ uit
Egypte gegaan zijt,[j] uit het sla-
venhuis, want door de sterkte
van [zijn] hand heeft Jehovah
U van hier uitgeleid.[k] Derhalve
mag er niets gezuurds worden
gegeten.[l] **4** Heden gaat GIJ uit,
in de maand Abib.[m] **5** En het
moet geschieden dat wanneer Je-
hovah u gebracht zal hebben in
het land van de Kanaänieten en
de Hethieten en de Amorieten en
de Hevieten en de Jebusieten,[a]
dat hij uw voorvaders onder ede
beloofd heeft u te geven,[b] een
land vloeiende van melk en ho-
ning,[c] dan moet gij in deze maand
deze dienst volbrengen. **6** Ze-
ven dagen dient gij ongezuurde
broden te eten,[d] en op de zeven-
de dag is er een feest voor Jeho-
vah.[e] **7** Ongezuurde broden die-
nen er gedurende de zeven dagen
te worden gegeten;[f] en niets ge-
zuurds dient bij u te worden ge-
zien,[g] en binnen al uw grenzen
dient er geen zuurdeeg bij u te
worden gezien.[h] **8** En op die dag
moet gij uw zoon dit vertellen:
'Het is om wat Jehovah voor mij
heeft gedaan toen ik uit Egypte
trok.'[i] **9** En het moet u dienen
tot een teken op uw hand en tot
een gedachtenis tussen uw ogen,[j]
opdat Jehovah's wet in uw mond
mag blijken te zijn;[k] want met een
sterke hand heeft Jehovah u uit
Egypte geleid.[l] **10** En gij moet
deze inzetting van jaar tot jaar
op de daarvoor bestemde tijd on-
derhouden.[m]

11 En het moet geschieden dat
wanneer Jehovah u in het land
van de Kanaänieten brengt,[n] juist
zoals hij u en uw voorvaders heeft
gezworen,[o] en wanneer hij het
u werkelijk geeft, **12** gij dan
een ieder die de moederschoot
opent, aan Jehovah moet wij-
den,[p] alsook elke eersteling, het
jong van het vee,[q] die de uwe zal
worden. De mannetjes behoren
Jehovah toe.[r] **13** En elke eer-
steling van de ezel dient gij los
te kopen met een schaap, en in-
dien gij hem niet zult loskopen,
dan moet gij hem de nek breken.[s]
En iedere eerstgeborene van de
mens onder uw zonen dient gij
los te kopen.[t]

14 En het moet geschieden dat
ingeval uw zoon later bij u zou
informeren,[u] door te zeggen: 'Wat
betekent dit?', gij dan tot hem
moet zeggen: 'Door de sterkte

HFDST. 12

a Le 22:10
Ef 2:12
b Ge 17:12
Ge 17:23
c Nu 9:12
Ps 34:20
Jo 19:33
Jo 19:36
d Nu 9:14
e Ge 17:12
f Le 24:22
Nu 15:16
Ga 3:28
Kol 3:11
g Ex 7:6
Ex 39:32
De 12:32
h Ex 6:26
Ex 13:18

HFDST. 13

i Le 27:26
Nu 3:13
Nu 18:15
De 15:19
Lu 2:23
j Ex 12:42
De 16:3
k Ex 6:1
De 4:34
Ne 9:10
l Ex 12:20
1Kor 5:7
m Ex 23:15
Ex 34:18
De 16:1

2e kolom

a Ex 3:8
Ex 34:11
1Kon 9:20
b Ge 15:18
Ex 6:8
Han 7:5
c Ex 3:17
De 6:3
De 8:8
d Ex 12:15
Ex 34:18
1Kor 5:8
e Ex 10:9
Le 23:8
Lu 22:1
f Ex 23:15
g De 16:3
h Ex 12:19
i Ex 12:27
j Ex 12:14
De 6:8
De 11:18
k Sp 23:16
l Ex 6:1
Ex 7:4
m Ex 12:24
Ex 23:15
Le 23:6
De 16:3
n Ne 9:24
o Ge 15:18
Ps 105:42
p Nu 3:13
q Le 27:26
r Ex 22:29
Ex 34:19
Nu 8:17
De 15:19
Lu 2:23
s Ex 34:20
t Nu 18:15
u Ex 12:26
De 6:20
Ps 145:4

van [zijn] hand heeft Jehovah ons
uit Egypte geleid,[a] uit het slaven-
huis.[b] **15** Het gebeurde name-
lijk dat Farao zich er verstokt
tegen bleef verzetten ons heen
te zenden,[c] en toen heeft Jehovah
iedere eerstgeborene in het land
Egypte gedood,[d] van de eerstge-
borene van de mens tot de eerst-
geborene van het vee.[e] Daarom
breng ik Jehovah alle mannelijke
dieren die de moederschoot open-
nen[f] ten slachtoffer, en iedere
eerstgeborene van mijn zonen
koop ik los.'[g] **16** En het moet
dienen tot een teken op uw hand
en tot een voorhoofdsband tus-
sen uw ogen,[h] want door de sterk-
te van [zijn] hand heeft Jehovah
ons uit Egypte geleid."[i]

17 Het geschiedde nu toen Fa-
rao het volk heenzond, dat God
hen niet langs de weg van het
land der Filistijnen leidde enkel
omdat die dichtbij was, want God
zei: „Het volk mocht eens spijt
krijgen wanneer zij oorlog zien,
en stellig naar Egypte terugke-
ren."[j] **18** Daarom liet God het
volk een omweg maken langs de
weg van de wildernis der Rode
Zee.[k] In slagorde geschaard trok-
ken de zonen van Israël echter
op uit het land Egypte.[l] **19** En
Mozes nam het gebeente van Jo-
zef mee, want deze had de zo-
nen van Israël plechtig laten zwe-
ren, door te zeggen: „God zal
zonder mankeren zijn aandacht
op U richten,[m] en GIJ moet mijn
gebeente van hier met U opvoe-
ren."[n] **20** Vervolgens vertrok-
ken zij uit Sukkoth en legerden
zich te Etham, aan de rand van de
wildernis.[o]

21 En Jehovah ging voor hen
uit, overdag in een wolkkolom,
om hen op de weg te leiden,[p] en
's nachts in een vuurzuil, ten einde
hun licht te geven om overdag en
's nachts te trekken.[q] **22** Over-
dag week de wolkkolom niet van
haar plaats vóór het volk, en de
vuurzuil niet in de nacht.[r]

HFDST. 13

a De 26:8
b De 7:8
c Ex 5:2
d Ps 78:51
Ps 135:8
e Ex 11:5
Ex 12:29
f Ex 13:2
Ex 13:12
De 21:17
g Ex 6:6
h De 6:8
De 11:18
i Ex 6:1
Ju 5
j Ex 14:11
Ex 16:3
Nu 14:3
Ne 9:17
Han 7:39
k Ex 14:2
Nu 33:5
l Ex 12:51
m Ps 135:4
Lu 1:68
Lu 7:16
n Ge 50:25
Joz 24:32
Heb 11:22
o Nu 33:6
p Ex 14:19
Nu 9:15
De 1:33
Ne 9:12
Ps 99:7
q Ex 14:24
Nu 14:14
Ps 78:14
r Ps 105:39
1Kor 10:1

2e kolom

HFDST. 14

a Ex 13:18
Nu 33:7
b Ps 71:11
c Ex 4:21
Ex 7:13
Ro 9:18
d Ex 9:16
Ex 15:11
Ex 18:11
Joz 2:10
Ne 9:11
Jes 2:11
Ro 9:17
e Ex 7:5
Ex 8:22
Ps 83:18
Ez 26:6
f Ex 12:33
Ps 105:25
g Re 6:8
1Sa 2:27
1Sa 6:6
h Ex 14:23
i Joz 17:16
Re 4:3
j Ex 7:3
De 2:30
Joz 11:20
Ps 10:2
Sp 16:18
k Nu 33:3
l Ex 15:19
m Ex 15:9
Joz 24:6

14 Jehovah sprak nu tot Mozes en zei: **2** „Spreek tot
de zonen van Israël, dat zij die-
nen om te keren en zich dienen
te legeren vóór Pi-Hachiroth,
tussen Migdol en de zee, in het
gezicht van Baäl-Sefon.[a] Daarte-
genover dient GIJ U te legeren bij
de zee. **3** Dan zal Farao stellig
aangaande de zonen van Israël
zeggen: 'Zij dolen in verwarring
rond in het land. De wildernis
heeft hen ingesloten.'[b] **4** Ik dan
zal Farao's hart inderdaad ver-
stokt laten worden,[c] en hij zal
hen stellig najagen en ik zal door
bemiddeling van Farao en al zijn
strijdkrachten heerlijkheid voor
mijzelf verkrijgen;[d] en de Egyp-
tenaren zullen stellig weten dat
ik Jehovah ben."[e] Bijgevolg de-
den zij precies zo.

5 Later werd aan de koning
van Egypte bericht dat het volk
was weggelopen. Onmiddellijk
veranderde het hart van zowel
Farao als zijn dienaren ten aan-
zien van het volk,[f] zodat zij zei-
den: „Wat hebben wij nu gedaan,
dat wij Israël hebben heenge-
zonden, zodat zij niet langer sla-
vendienst voor ons verrichten?"[g]
6 Hij ging er daarom toe over
zijn strijdwagens in gereedheid
te brengen, en hij nam zijn volk
met zich mee.[h] **7** Voorts nam hij
zeshonderd uitgelezen wagens[i]
en alle andere wagens van Egyp-
te en krijgslieden op elk daar-
van. **8** Zo liet Jehovah het hart
van Farao, de koning van Egyp-
te, verstokt worden,[j] waarop deze
de zonen van Israël najoeg, ter-
wijl de zonen van Israël met opge-
heven hand uittrokken.[k] **9** De
Egyptenaren dan joegen hen na,
en al de wagenpaarden van Fa-
rao en zijn ruiters[l] en zijn strijd-
krachten haalden hen in terwijl
zij gelegerd waren bij de zee, bij
Pi-Hachiroth, in het gezicht van
Baäl-Sefon.[m]

10 Toen nu Farao dicht gena-
derd was, sloegen de zonen van
Israël hun ogen op en zie, de

Egyptenaren rukten achter hen
aan; en de zonen van Israël werden zeer bevreesd en gingen luid
tot Jehovah roepen.[a] **11** Voorts
zeiden zij tot Mozes: „Is het om-
dat er in Egypte helemaal geen
grafsteden zijn, dat gij ons hier-
heen hebt gebracht om in de wil-
dernis te sterven?[b] Wat hebt gij
ons nu aangedaan door ons uit
Egypte te leiden? **12** Is dit niet
het woord dat wij in Egypte tot u
hebben gesproken, toen wij zei-
den: 'Laat ons met rust, opdat wij
de Egyptenaren dienen'? Want
wij kunnen beter de Egyptena-
ren dienen dan in de wildernis
sterven."[c] **13** Toen zei Mozes
tot het volk: „Weest niet be-
vreesd.[d] Staat vast en ziet de red-
ding van Jehovah, die hij van-
daag voor U zal bewerken.[e] Want
de Egyptenaren die GIJ vandaag
inderdaad nog ziet, zult GIJ niet
meer zien, neen, nooit meer.[f]
14 Jehovah zal zelf voor U strij-
den,[g] en GIJ, GIJ zult stil zijn."

15 Jehovah zei nu tot Mozes:
„Waarom blijft gij luid tot mij roe-
pen?[h] Spreek tot de zonen van
Israël dat zij dienen op te bre-
ken. **16** En gij, hef uw staf[i] op
en strek uw hand uit over de zee
en splijt haar in tweeën,[j] opdat
de zonen van Israël midden door
de zee over droog land kunnen
gaan.[k] **17** Wat mij betreft, zie,
ik laat het hart van de Egypte-
naren verstokt worden,[l] opdat zij
er achter hen aan intrekken en op-
dat ik door bemiddeling van Farao
en al zijn strijdkrachten, door zijn
strijdwagens en zijn ruiters, heer-
lijkheid voor mijzelf verkrijg.[m]
18 En de Egyptenaren zullen stel-
lig weten dat ik Jehovah ben wan-
neer ik door Farao, zijn strijdwa-
gens en zijn ruiters heerlijkheid
voor mijzelf verkrijg."[n]

19 Toen vertrok de engel[o] van
de [ware] God die voor het kamp
van Israël uit trok en ging naar
hun achterhoede, en de wolkko-
lom vertrok van hun voorhoe-
de en ging achter hen staan.[p]

HFDST. 14

a Joz 24:7
Ne 9:9
Ps 34:17
Ps 107:6
b Ex 16:3
Ex 17:3
Nu 14:2
Ps 106:7
c Ex 5:21
Ex 6:9
Heb 3:16
Heb 10:38
d Nu 14:9
De 20:3
2Kr 20:15
Ps 27:1
Ps 46:1
Jes 41:10
e 2Kr 20:17
Sp 29:25
f Ex 14:30
Ex 15:5
Ps 136:15
Sp 16:4
Ne 9:11
g De 1:30
De 20:4
2Kr 20:29
h Joz 7:10
i Ex 4:20
Ex 17:9
j Ps 78:13
k Ne 9:11
l Ex 4:21
Ex 7:13
Ro 9:18
m Ex 9:16
Joz 24:6
Ro 9:17
n Ex 14:4
o Ge 48:16
Ex 32:34
Nu 20:16
Ju 9
p Ex 13:21
Ps 34:7
Jes 52:12

2e kolom

a Joz 24:7
b Ps 105:39
c Ex 14:16
Han 7:36
d Joz 2:10
Ps 66:6
Ps 106:9
Ps 114:3
Jes 51:10
e Ne 9:11
Ps 78:13
Ps 136:13
Jes 63:12
f Ex 15:19
Nu 33:8
Jes 63:13
1Kor 10:1
Heb 11:29
g Ex 15:8
h Ex 14:17
Ps 10:2
i Ex 13:21
j Ex 23:27
1Sa 5:11
Ps 18:14
k Ps 76:6
l Ex 14:4
De 3:22
1Sa 4:8
m Ex 7:19
Ex 8:5
n Ex 15:1

20 Zo kwam ze tussen het kamp
van de Egyptenaren en het kamp
van Israël in.[a] Aan de ene kant
bleek ze een met duisternis ge-
paard gaande wolk te zijn. Aan
de andere kant bleef ze de nacht
verlichten.[b] En gedurende de ge-
hele nacht naderde de ene groep
de andere groep niet.

21 Nu strekte Mozes zijn hand
uit over de zee,[c] waarop Jehovah
de zee door een sterke oosten-
wind, die de hele nacht waaide,
deed teruggaan en het zeebek-
ken in droge grond veranderde,[d]
en de wateren werden in tweeën
gespleten.[e] **22** Ten slotte trok-
ken de zonen van Israël midden
door de zee over droog land,[f] ter-
wijl de wateren aan hun rechter-
en aan hun linkerzijde voor hen
als een muur waren.[g] **23** Toen
zetten de Egyptenaren de achter-
volging in en trokken alle paar-
den van Farao, zijn strijdwagens
en zijn ruiters erin, achter hen
aan,[h] midden in de zee. **24** Nu
gebeurde het in de morgenwake,
dat Jehovah vanuit de vuurzuil
en de wolkkolom[i] ging uitkijken
op het kamp van de Egyptena-
ren, en vervolgens bracht hij het
kamp van de Egyptenaren in ver-
warring.[j] **25** En hij bleef wielen
van hun wagens afnemen, zodat
zij ze met moeite konden bestu-
ren;[k] en de Egyptenaren zeiden
toen: „Laten wij elk contact met
Israël ontvluchten, want Jehovah
strijdt stellig voor hen tegen de
Egyptenaren."[l]

26 Ten slotte zei Jehovah tot
Mozes: „Strek uw hand uit over
de zee,[m] opdat de wateren te-
rugkeren over de Egyptenaren,
hun strijdwagens en hun ruiters."
27 Terstond strekte Mozes zijn
hand uit over de zee en tegen het
aanbreken van de morgen keer-
de de zee geleidelijk tot haar
normale stand terug. Al die tijd
vluchtten de Egyptenaren om
haar te ontwijken, maar Jehovah
schudde de Egyptenaren af in
het midden van de zee.[n] **28** En

de wateren bleven terugkeren.[a]
Ten slotte bedekten ze de strijd-
wagens en de ruiters die tot al
Farao's strijdkrachten behoorden
en die achter hen aan de zee wa-
ren ingetrokken.[b] Niet één onder
hen was er overgebleven.[c]
29 Wat de zonen van Israël be-
treft, zij liepen over droog land in
het midden van de zeebedding,[d]
en de wateren waren hun tot een
muur, aan hun rechter- en aan
hun linkerzijde.[e] **30** Zo redde
Jehovah Israël op die dag uit de
hand der Egyptenaren,[f] en Israël
kreeg de Egyptenaren te zien —
dood op de zeeoever.[g] **31** Israël
kreeg eveneens de grote hand te
zien die Jehovah tegen de Egyp-
tenaren had aangewend; en het
volk kreeg vrees voor Jehovah
en stelde geloof in Jehovah en in
Mozes, zijn knecht.[h]

15 In die tijd gingen Mozes en
de zonen van Israël ertoe
over voor Jehovah dit lied te zin-
gen en het volgende te zeggen:[i]
„Laat mij zingen voor Jeho-
vah, want hoog is hij ver-
heven geworden.[j]
Het paard en zijn berijder
heeft hij in de zee ge-
stort.[k]
2 Mijn sterkte en [mijn] macht
is Jah,[l] want hij dient mij
tot redding.[m]
Dit is mijn God, en ik zal
hem prijzen;[n] mijn vaders
God,[o] en ik zal hem ver-
heffen.[p]
3 Jehovah is een manlijk per-
soon van oorlog.[q] Jehovah
is zijn naam.[r]
4 Farao's wagens en zijn strijd-
krachten heeft hij in de
zee geworpen,[s]
En de keur van zijn krijgs-
lieden is verzonken in de
Rode Zee.[t]
5 De woelige wateren bedekten
hen ten slotte;[u] zij zon-
ken in de diepten als een
steen.[v]
6 Uw rechterhand, o Jehovah,
toont zich krachtig in ver-
mogen.[w]
Uw rechterhand, o Jehovah,
kan een vijand verpletter-
en.[a]
7 En in de volheid van uw super-
ioriteit kunt gij neerwer-
pen wie tegen u opstaan;[b]
Gij zendt uw brandende
toorn uit, als stoppels wor-
den zij erdoor verteerd.[c]
8 En door de adem van uw
neusgaten[d] werden wate-
ren opgehoopt;
Ze bleven staan als een dam
van stromen;
De woelige wateren stolden
in het hart van de zee.
9 De vijand zei: 'Ik zal achter-
volgen![e] Ik zal inhalen![f]
Ik zal buit verdelen![g] Mijn
ziel zal zich aan hen ver-
zadigen!
Ik zal mijn zwaard trekken!
Mijn hand zal hen verdrij-
ven!'[h]
10 Gij hebt geblazen met uw
adem,[i] de zee heeft hen
bedekt;[j]
Zij zonken als lood in majes-
tueuze wateren.[k]
11 Wie onder de goden is als gij,
o Jehovah?[l]
Wie is als gij, die u machtig
betoont in heiligheid?[m]
Die gevreesd moet worden[n]
met loflieder en,[o] die won-
deren doet.[p]
12 Gij hebt uw rechterhand uit-
gestrekt,[q] waarop de aar-
de hen heeft verzwolgen.[r]
13 In uw liefderijke goedheid
hebt gij het volk geleid dat
gij hebt teruggehaald;[s]
In uw sterkte zult gij hen
stellig naar uw heilige
verblijfplaats geleiden.[t]
14 Volken moeten horen,[u] ze zul-
len in beroering worden
gebracht;[v]
Barensweeën[w] moeten de be-
woners van Filistea aan-
grijpen.

HFDST. 14

a Ex 15:10
De 11:4
Ne 9:11
Ps 78:53
Heb 11:29
b Ge 15:14
Ex 14:23
Joz 24:7
c Ex 14:13
Ps 106:11
Ps 136:15
d Ps 66:6
Ps 77:19
e Ex 14:22
Ex 15:8
f De 4:20
Ps 106:8
g Ps 58:10
Ps 59:10
Ps 91:8
Sp 16:4
h Ex 4:31
Ex 19:9
Ps 106:12

HFDST. 15

i Re 5:1
2Sa 22:1
Opb 15:3
j Ex 9:16
Ex 18:11
Ps 106:12
k Ex 15:21
Ps 136:15
l Ex 17:16
Ps 18:1
Jes 12:2
Fil 4:13
m Opb 7:10
n 2Sa 22:47
Ps 99:5
Jes 25:1
o Ex 3:15
p Ps 83:18
Ps 148:13
q Ne 4:20
Ps 24:8
r Ex 6:3
Jes 42:8
s Ex 14:27
Joz 24:6
t Ex 14:7
u Joz 24:7
v Ne 9:11
w Ps 17:7
Ps 60:5
Ps 89:13
Ps 118:15
1Pe 5:6

2e kolom

a Heb 10:31
b Ps 148:13
Jes 5:16
Jes 37:23
c De 4:24
Ps 59:13
Heb 12:29
d 2Sa 22:16
Ps 18:15
e Ex 14:8
f Ex 14:9
g Ez 38:12
h Ex 14:5
Jes 36:20
i Ge 8:1
Ex 14:21
j Ex 14:28
De 11:4
k Ex 15:5
Ne 9:11

l De 3:24; 2Sa 7:22; 1Kor 8:5; m Le 19:2; Jes 6:3; 1Pe 1:16; n Lu 12:5; Heb 12:28; o Heb 2:12; p Ex 11:9; q Ex 15:6; r Ps 78:53; Heb 11:29; s Ps 106:10; t Ps 78:54; u Nu 14:14; Joz 2:10; v Ps 99:1; w Ps 48:6.

15 Dan zullen de stamhoofden
van Ḕdom werkelijk ontsteld zijn;
Wat de despoten van Mọab
betreft, beving zal hen
aangrijpen.[a]
Alle bewoners van Kạnaän
zullen werkelijk versaagd
zijn.[b]
16 Schrik en angst zal hen overvallen.[c]
Wegens de grootheid van uw
arm zullen zij onbeweeglijk zijn als een steen,
Totdat uw volk[d] voorbijtrekt,
o Jehovah,
Totdat het volk dat gij hebt
voortgebracht,[e] voorbijtrekt.[f]
17 Gij zult hen brengen en planten op de berg van uw erfdeel,[g]
Een vaste plaats die gij gereedgemaakt hebt om er
zelf te wonen,[h] o Jehovah,
Een heiligdom,[i] o Jehovah,
dat uw handen hebben gegrond.
18 Jehovah zal als koning regeren tot onbepaalde tijd,
ja, voor eeuwig.[j]
19 Toen Farao's paarden[k] met
zijn strijdwagens en zijn
ruiters de zee ingingen,[l]
Liet Jehovah voorts de wateren van de zee over hen
terugkeren,[m]
Terwijl de zonen van Ịsraël
over droog land midden
door de zee liepen."[n]
20 Nu nam Mịrjam, de profetes, Aärons zuster,[o] een tamboerijn in haar hand,[p] en alle vrouwen gingen toen achter haar aan met tamboerijnen en in reidansen.[q] **21** En Mịrjam bleef de mannen ten antwoord zingen:[r]
„Zingt voor Jehovah,[s] want
hoog is hij verheven geworden.[t]
Het paard en zijn berijder
heeft hij in de zee gestort."[u]
22 Later liet Mọzes Ịsraël van de Rode Zee vertrekken en gingen zij naar de wildernis van Sur,[a] en drie dagen lang trokken zij in de wildernis voort, maar zij vonden geen water.[b] **23** Na verloop van tijd kwamen zij te Mạra,[c] maar zij konden het water van Mạra niet drinken, omdat het bitter was. Daarom gaf hij er de naam Mạra[d] aan. **24** En het volk ging tegen Mọzes murmureren[e] en zei: „Wat moeten wij nu drinken?" **25** Toen riep hij luid tot Jehovah.[f] Jehovah dan leidde hem naar een boom; en hij wierp die in het water en het water werd zoet.[g]

Daar stelde Hij voor hen een voorschrift en een procedure voor de rechtspraak vast, en daar stelde hij hen op de proef.[h] **26** En hij zei vervolgens: „Indien gij strikt naar de stem van Jehovah, uw God, zult luisteren en zult doen wat recht is in zijn ogen en werkelijk het oor zult lenen aan zijn geboden en al zijn voorschriften zult onderhouden,[i] zal ik u geen enkele van de kwalen opleggen die ik de Egyptenaren heb opgelegd;[j] want ik ben Jehovah, die u genees."[k]

27 Daarna kwamen zij te Ḕlim, waar twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen waren.[l] Derhalve sloegen zij daar aan het water hun legerplaats op.

16 Later vertrokken zij van Ḕlim,[m] en de gehele vergadering van de zonen van Ịsraël kwam ten slotte in de wildernis van Sin,[n] die tussen Ḕlim en de Sịnaï ligt, op de vijftiende dag van de tweede maand na hun uittocht uit het land Egypte.

2 En de gehele vergadering van de zonen van Ịsraël ging in de wildernis tegen Mọzes en Aäron murmureren.[o] **3** En de zonen van Ịsraël bleven tot hen zeggen: „Waren wij maar door Jehovah's hand in het land Egypte gestorven,[p] toen wij bij de vleespotten zaten,[q] toen wij brood aten tot verzadiging toe, want GIJ hebt ons naar deze wildernis gebracht om deze hele gemeente

HFDST. 15

a Nu 22:3
b Joz 2:11 Joz 5:1
c De 11:25 Joz 2:9
d Ex 19:5 De 32:9 2Sa 7:23
e Jes 43:1
f Nu 20:17 Nu 21:22 De 2:27
g De 4:21 Ps 44:2 Ps 78:54 Ps 80:8
h 1Kon 8:27
i Ex 25:8
j Ps 10:16 Ps 146:10 Da 4:3
k Ex 14:23 Sp 21:31
l Joz 24:6
m Ex 14:28 Heb 11:29
n Ex 14:22
o Nu 26:59
p Ps 81:2
q Re 11:34 1Sa 18:6 2Sa 6:5 Ps 150:4 Jer 31:4
r 1Sa 18:7
s Re 5:3
t Ex 14:17 Ex 18:11
u Ex 14:27

2e kolom

a Ge 16:7 Ge 25:18
b Ex 17:1
c Nu 33:8
d Ru 1:20
e Ex 16:2 Ex 17:3 Nu 11:1 1Kor 10:10 Ju 16
f Ex 17:4 Ps 50:15
g 2Kon 2:21
h Ex 16:4 De 8:2 1Pe 1:7
i Le 26:3 De 28:1 1Jo 5:3
j Ex 9:10 De 7:15
k Ex 23:25 Ps 103:3
l Nu 33:9

HFDST. 16

m Nu 33:10
n Nu 33:11
o Ex 15:24 Ps 106:25 1Kor 10:10
p Nu 14:2 Jon 4:8
q Nu 11:4

door hongersnood ter dood te
brengen."[a]
4 Toen zei Jehovah tot Mozes:
„Zie, ik laat voor U brood uit de
hemel neerregenen;[b] en het volk
moet naar buiten gaan en ieder
moet van dag tot dag zijn hoe-
veelheid bijeenrapen,[c] opdat ik
hen op de proef kan stellen of
zij al dan niet in mijn wet zullen
wandelen.[d] **5** En het moet ge-
schieden op de zesde dag,[e] dat
zij moeten bereiden wat zij zul-
len binnenbrengen, en het moet
het dubbele blijken te zijn van
wat zij dag aan dag steeds bijeen-
rapen."[f]
6 Mozes en Aäron zeiden der-
halve tot alle zonen van Israël:
„Vanavond zult GIJ stellig wee-
ten dat het Jehovah is die U uit
het land Egypte heeft geleid.[g]
7 En morgenochtend zult GIJ in-
derdaad Jehovah's heerlijkheid
zien,[h] want hij heeft UW murmu-
reringen tegen Jehovah gehoord.
En wat zijn wij, dat GIJ tegen ons
zoudt murmureren?" **8** En Mo-
zes vervolgde: „Het zal zijn wan-
neer Jehovah U in de avond vlees
te eten geeft en in de morgen
brood tot verzadiging toe, om-
dat Jehovah UW murmureringen
waarmee GIJ tegen hem murmu-
reert, heeft gehoord. En wat zijn
wij? UW murmureringen zijn niet
tegen ons, maar tegen Jehovah."[i]
9 Voorts zei Mozes tot Aäron:
„Zeg tot de gehele vergadering
van de zonen van Israël: 'Na-
dert voor Jehovah, want hij heeft
UW murmureringen gehoord.'"[j]
10 Toen gebeurde het dat zodra
Aäron tot de gehele vergadering
van de zonen van Israël gespro-
ken had, zij hun blik naar de
wildernis keerden, en zie! Jeho-
vah's heerlijkheid verscheen in
de wolk.[k]
11 En Jehovah sprak verder
tot Mozes en zei: **12** „Ik heb
de murmureringen van de zo-
nen van Israël gehoord.[l] Spreek
tot hen en zeg: 'Tussen de twee
avonden zult GIJ vlees eten en
in de morgen zult GIJ met brood

HFDST. 16

a Ex 17:3 Nu 16:13 De 8:3 Klg 4:9
b Ps 78:24 Ps 105:40 Jo 6:31 1Kor 10:3
c Ne 11:23 Sp 30:8 Mt 6:11
d De 8:2 Jak 1:3 1Pe 1:7
e Ex 35:2
f Ex 16:22
g Ex 6:7 Nu 16:28 Ps 77:20 Jes 63:11
h Ex 24:10 Le 9:6 Nu 16:42 Jo 11:40
i Nu 21:7 1Sa 8:7 Jes 32:6 Lu 10:16
j Ex 16:2 Nu 11:1
k Ex 13:21 Nu 16:19 1Kon 8:11 Mt 17:5
l Nu 14:27 Ju 16

2e kolom

a Ps 105:40
b Ex 4:5 Ex 6:7 Ez 34:31
c Nu 11:31 Ps 78:27
d Nu 11:9
e Nu 11:7 De 8:3 Ne 9:15 Ps 78:24
f Ps 147:16
g Nu 21:5 De 8:16 Jos 5:12 Jo 6:31 Jo 6:58 1Kor 10:3 Heb 9:4
h Ex 16:36
i 2Kor 8:15
j Ex 12:10 Mt 6:34
k Mt 6:19
l Ex 32:19 Nu 16:15 Ef 4:26
m Mt 6:11
n Ex 16:5

verzadigd worden;[a] en GIJ zult
stellig weten dat ik Jehovah, UW
God, ben.'"[b]
13 Bijgevolg gebeurde het dat
's avonds de kwartels[c] kwamen
opzetten en de legerplaats be-
dekten, en 's morgens had zich
een dauwlaag rondom de leger-
plaats gevormd.[d] **14** Na verloop
van tijd verdampte de dauwlaag,
en zie, daar lag over de opper-
vlakte van de wildernis iets fijns
en schilferachtigs,[e] fijn als rijp[f]
op de aarde. **15** Toen nu de zo-
nen van Israël het zagen, zeiden
zij vervolgens tot elkaar: „Wat is
dat?" Want zij wisten niet wat
het was. Derhalve zei Mozes tot
hen: „Het is het brood dat Jeho-
vah U tot voedsel gegeven heeft.[g]
16 Dit is het woord dat Jeho-
vah geboden heeft: 'Raapt ervan
bijeen, ieder naar gelang van
wat hij eet. GIJ dient een gomer-
maat[h] voor iedere persoon te ne-
men, naar het getal der zielen
dat een ieder van U in zijn tent
heeft.'" **17** De zonen van Israël
dan deden dat; en zij gingen het
bijeenrapen, sommigen verzamel-
den veel en sommigen verzamel-
den weinig. **18** Gingen zij het
nu met de gomer meten, dan had
hij die veel had verzameld niet te
veel, en hij die weinig had verza-
meld, had niet te kort.[i] Zij raap-
ten het bijeen, een ieder naar ge-
lang van wat hij at.
19 Toen zei Mozes tot hen:
„Niemand mag er iets van tot de
morgen overlaten."[j] **20** Maar
zij luisterden niet naar Mozes.
Wanneer sommigen er dan van
overlieten tot de morgen, kwa-
men er wormen uit en stonk het;[k]
derhalve werd Mozes veront-
waardigd op hen.[l] **21** Zo raap-
ten zij het elke morgen[m] bijeen,
ieder naar gelang van wat hij
at. Als de zon heet werd, smolt
het.
22 Nu gebeurde het op de zes-
de dag dat zij tweemaal zoveel
brood bijeenraapten,[n] twee go-
mer-maten voor één persoon. Alle
oversten dan van de vergadering

kwamen het Mozes berichten.
23 Daarop zei hij tot hen: „Het
is wat Jehovah gesproken heeft.
Morgen zal er een sabbatviering
van een heilige sabbat voor Je-
hovah zijn.[a] Wat GIJ kunt bak-
ken, bakt dat, en wat GIJ kunt ko-
ken, kookt dat,[b] en al wat te
veel is, spaart dat voor U op als
iets wat tot de morgen bewaard
dient te worden." **24** Zij spaar-
den het dus op tot de morgen,
juist zoals Mozes geboden had;
en het stonk niet en ook kwamen
er geen maden in.[c] **25** Toen zei
Mozes: „Eet het vandaag, want
vandaag is een sabbat[d] voor Jeho-
vah. Vandaag zult GIJ het niet op
het veld vinden. **26** Zes dagen
zult GIJ het bijeenrapen, maar op
de zevende dag is het sabbat.[e]
Daarop zal het zich niet vormen."
27 Nu gebeurde het echter op de
zevende dag dat sommigen van
het volk toch naar buiten gingen
om [het] bijeen te rapen, maar
zij vonden niets.

28 Dientengevolge zei Jehovah
tot Mozes: „Hoe lang nog moet
gijlieden weigeren mijn geboden
en mijn wetten te onderhouden?[f]
29 Let wel, dat Jehovah U de sab-
bat heeft gegeven.[g] Daarom geeft
hij U op de zesde dag brood voor
twee dagen. Iedereen blijve op
zijn eigen plaats.[h] Laat niemand
op de zevende dag zijn verblijf-
plaats verlaten." **30** Toen hield
het volk op de zevende dag de
sabbat.[i]

31 Het huis van Israël gaf het
voortaan de naam „manna". En
het was wit als korianderzaad, en
de smaak ervan was als die van
platte honingkoeken.[j] **32** Toen
zei Mozes: „Dit is het woord dat
Jehovah geboden heeft: 'Vult
er een gomer-maat mee als iets
wat in al UW geslachten bewaard
dient te worden,[k] opdat zij het
brood kunnen zien dat ik U in de
wildernis te eten heb gegeven,
toen ik U uit het land Egypte leid-
de.'"[l] **33** Derhalve zei Mozes
tot Aäron: „Neem een kruik en
doe daar een volle gomer manna

HFDST. 16

a Ex 20:8
Ex 31:15
Ex 35:2
Le 23:3
Mr 2:27
b Nu 11:8
c Ex 16:33
d Ne 9:14
e Ex 20:9
Ex 31:13
De 5:15
Jer 17:22
Mt 12:12
Lu 13:15
f Nu 14:11
2Kon 17:14
Ps 78:10
Ps 81:13
Ps 106:13
Lu 16:31
g Ex 31:13
Jes 58:13
Ez 20:12
h Lu 23:56
i Le 23:3
De 5:14
j Ex 16:15
Nu 11:7
k Ps 105:5
Ps 111:4
l Ps 78:20

2e kolom

a Heb 9:4
b Ex 27:21
Ex 30:6
Ex 40:20
1Kon 8:9
c De 8:2
Ne 9:21
Ps 78:24
Jo 6:49
d Joz 5:12
Ne 9:15
e Nu 33:48
De 1:8
De 34:1

HFDST. 17

f Nu 33:12
g Nu 33:2
h Nu 33:14
i Ex 5:21
Nu 14:2
Nu 20:3
j Nu 14:22
Ps 78:18
Ps 95:9
Ps 106:14
Lu 4:12
1Kor 10:9
Heb 3:9
k Ex 16:2
l 1Sa 30:6
Jo 10:31
m Ez 2:6
n Ex 7:20
o Nu 20:8
De 8:15
Ne 9:15
Ps 78:15
Ps 105:41
Ps 114:8
Jes 48:21
1Kor 10:4

in en zet die voor het aangezicht
van Jehovah als iets wat in al UW
geslachten bewaard dient te wor-
den."[a] **34** Juist zoals Jehovah
Mozes geboden had, zette Aäron
het toen vóór de Getuigenis[b] neer
als iets wat bewaard moest wor-
den. **35** En de zonen van Israël
aten het manna veertig jaar,[c] tot-
dat zij in een bewoond land kwa-
men.[d] Het manna aten zij totdat
zij aan de grens van het land Ka-
naän[e] kwamen. **36** Een gomer
nu is een tiende van een efa-maat.

17 De gehele vergadering van
de zonen van Israël ver-
trok nu uit de wildernis van Sin,[f]
etappe na etappe afleggend over-
eenkomstig het bevel van Jeho-
vah,[g] en legerde zich vervolgens
te Rafidim.[h] Maar er was geen
drinkwater voor het volk.

2 Toen maakte het volk ruzie
met Mozes en zei:[i] „Geef ons wa-
ter, opdat wij kunnen drinken."
Maar Mozes zei tot hen: „Waarom
maakt GIJ ruzie met mij? Waar-
om blijft GIJ Jehovah op de proef
stellen?"[j] **3** En het volk dorst-
te daar voortdurend naar water,
en het volk bleef tegen Mozes
murmureren en zeggen: „Waar-
om hebt gij ons uit Egypte doen
optrekken, om ons en onze zo-
nen en ons vee door dorst ter
dood te brengen?"[k] **4** Ten slot-
te riep Mozes luid tot Jehovah
en zei: „Wat zal ik met dit volk
doen? Nog even en zij zullen mij
stenigen!"[l]

5 Toen zei Jehovah tot Mozes:
„Treed voor het volk uit[m] en
neem enigen van de oudere man-
nen van Israël met u, alsmede uw
staf, waarmee gij de rivier de Nijl
hebt geslagen.[n] Neem die in uw
hand en gij moet verder lopen.
6 Zie! Ik sta daar op de rots in
Horeb vóór u. En gij moet op de
rots slaan, en er moet water uit
komen, en het volk moet het
drinken."[o] Vervolgens deed Mo-
zes dit voor de ogen van de oude-
re mannen van Israël. **7** Daar-
om gaf hij die plaats de naam

Massa[a] en Meriba,[b] wegens het
geruzie van de zonen van Israël
en omdat zij Jehovah op de proef
hadden gesteld,[c] door te zeggen:
„Is Jehovah in ons midden of
niet?”[d]
8 Nu kwamen de Amalekieten[e]
en streden tegen Israël te Rafi-
dim.[f] **9** Toen zei Mozes tot Jo-
zua:[g] „Kies ons mannen uit en
trek uit,[h] strijd tegen de Amale-
kieten. Morgen stel ik mij op
de top van de heuvel, met de
staf van de [ware] God in mijn
hand.”[i] **10** Daarop deed Jozua
juist zoals Mozes hem had ge-
zegd,[j] ten einde tegen de Amale-
kieten te strijden; en Mozes,
Aäron en Hur[k] beklommen de
top van de heuvel.
11 En het geschiedde dat zo-
dra Mozes zijn hand ophief, de
Israëlieten superieur bleken te
zijn;[l] maar zodra hij zijn hand
liet zakken, bleken de Amalekie-
ten superieur te zijn. **12** Toen
de handen van Mozes zwaar wa-
ren, namen zij vervolgens een
steen en legden die onder hem,
en hij ging erop zitten; en Aäron
en Hur ondersteunden zijn han-
den, de een aan deze zijde en de
ander aan gene zijde, zodat zijn
handen onbeweeglijk bleven tot-
dat de zon onderging. **13** Der-
halve overwon Jozua Amalek en
zijn volk met de scherpte van
het zwaard.[m]
14 Jehovah zei nu tot Mozes:
„Schrijf dit ter gedachtenis in
het boek[n] en leg het in de oren
van Jozua: ’Ik zal de herinner-
ing aan Amalek volledig uit-
wissen van onder de hemel.’”[o]
15 Voorts bouwde Mozes een al-
taar en gaf het de naam Jehovah-
Nissi, **16** en zei: „Omdat er een
hand tegen de troon[p] van Jah[q]
is, zal Jehovah van geslacht tot
geslacht oorlog met Amalek heb-
ben.”[r]

18 Nu kreeg Jethro, de pries-
ter van Midian, Mozes’
schoonvader,[s] te horen wat God
allemaal voor Mozes en voor zijn
volk Israël had gedaan, hoe Jeho-
vah Israël uit Egypte had geleid.[a]
2 Daarom nam Jethro, Mozes’
schoonvader, Zippora, Mozes’
vrouw, nadat zij was weggezon-
den, **3** en haar twee zonen,[b]
van wie de een de naam Gersom[c]
droeg, „omdat”, zo zei hij, „ik een
inwonende vreemdeling ben ge-
worden in een vreemd land”;
4 en de naam van de ander was
Eliëzer,[d] „omdat”, om zijn woor-
den aan te halen, „de God van
mijn vader mijn helper is, daar
hij mij van Farao’s zwaard heeft
bevrijd”.[e]
5 Jethro dan, Mozes’ schoonva-
der, en zijn zonen en zijn vrouw
kwamen tot Mozes in de wilder-
nis waar hij gelegerd was, bij de
berg van de [ware] God.[f] **6** Toen
stuurde hij bericht aan Mozes:
„Ik, uw schoonvader, Jethro,[g] ben
tot u gekomen, en ook uw vrouw
en haar twee zonen met haar.”
7 Daarop ging Mozes zijn schoon-
vader tegemoet en wierp zich
neer en kuste hem;[h] voorts vroe-
gen zij naar elkaars welstand.
Daarna gingen zij de tent binnen.
8 Mozes verhaalde zijn schoon-
vader nu alles wat Jehovah van-
wege Israël met Farao en Egypte
had gedaan,[i] en alle moeilijkheden
die zij onderweg hadden onder-
vonden,[j] en toch was Jehovah
hen aan het bevrijden.[k] **9** Toen
was Jethro verheugd over al het
goede dat Jehovah voor Israël
had gedaan, doordat hij hen uit
de hand van Egypte had bevrijd.[l]
10 Dientengevolge zei Jethro:
„Gezegend zij Jehovah, die U uit
de hand van Egypte en uit de hand
van Farao heeft bevrijd, en die
het volk van onder de hand van
Egypte heeft bevrijd.[m] **11** Nu
weet ik inderdaad dat Jehovah
groter is dan alle [andere] go-
den,[n] wegens deze zaak waar-
in zij overmoedig tegen hen ge-
handeld hebben.” **12** Toen nam
Jethro, Mozes’ schoonvader, een
brandoffer en slachtoffers voor
God;[o] en Aäron en alle oudere
mannen van Israël kwamen om

HFDST. 17

a De 9:22; De 33:8
b Ps 81:7
c De 6:16; Ps 95:8; Heb 3:8
d Ex 34:9; De 31:17; Han 7:39
e Ge 36:12
f De 25:17; 1Sa 15:2
g Nu 11:28; De 32:44; Han 7:45
h Nu 31:3
i Ex 4:2
j Joz 11:15
k Ex 24:14
l Ps 56:9
m Joz 11:12
n Ex 34:27
o Nu 24:20; De 25:19; 1Kr 4:43
p Jes 66:1; Han 7:49
q Ps 94:12; Jes 12:2; Jes 26:4; Opb 19:1
r 1Sa 15:20; Es 3:1; Es 7:10; Es 9:24

HFDST. 18

s Ex 2:21; Ex 3:1

2e kolom

a Joz 2:10; Joz 9:9
b Han 7:29
c Ex 2:22
d 1Kr 23:15
e Ex 2:15; 2Kor 1:10
f Ex 19:2; 1Kon 19:8
g Ex 4:18; Nu 10:29
h Ge 33:3; 2Sa 14:33; Ro 12:10
i Ex 7:3; Ex 14:28; De 4:34; Ne 9:10
j Ex 15:22; Ex 16:3; Nu 20:14
k Ps 81:7; Ps 102:2; Da 3:29
l De 33:29; Ro 15:10
m Ge 14:20; Lu 1:68
n Ex 15:11; 2Kr 2:5; Ps 95:3; Ps 97:9; Da 2:47
o Mal 1:11

met Mozes' schoonvader brood te
eten voor het aangezicht van de
[ware] God.[a]
13 Nu gebeurde het de volgen-
de dag dat Mozes zich als ge-
woonlijk neerzette om als rech-
ter voor het volk op te treden,[b]
en van de morgen tot de avond
bleef het volk vóór Mozes staan.
14 Mozes' schoonvader dan zag
wat hij allemaal voor het volk
deed. Daarom zei hij: „Wat is dit
voor zaak die gij voor het volk
doet? Waarom zit gij al maar al-
leen en blijft het gehele volk zich
van de morgen tot de avond vóór
u stellen?" **15** Toen zei Mozes
tot zijn schoonvader: „Omdat het
volk naar mij toe blijft komen
om God te raadplegen.[c] **16** In-
geval er zich onder hen een zaak
voordoet,[d] moet die bij mij komen
en ik moet rechtspreken tussen
de ene partij en de andere, en
ik moet de beslissingen van de
[ware] God en zijn wetten be-
kendmaken."[e]
17 Hierop zei Mozes' schoonva-
der tot hem: „Het is niet goed
zoals gij doet. **18** Gij zult be-
slist uitgeput raken, zowel gij als
dit volk dat met u is, want deze
zaak is een te grote last voor u.[f]
Gij kunt het niet alleen doen.[g]
19 Luister nu naar mijn stem.[h]
Ik zal u raad geven, en God zal
met u blijken te zijn.[i] Treed gíj
als vertegenwoordiger van het
volk op bij de [ware] God,[j] en
gíj moet de zaken voor de [ware]
God brengen.[k] **20** En gij moet
hen ter waarschuwing inlichten
omtrent de voorschriften en de
wetten,[l] en gij moet hun de weg
bekendmaken die zij dienen te
bewandelen en het werk dat zij
dienen te doen.[m] **21** Maar gij-
zelf dient uit heel het volk be-
kwame mannen[n] te kiezen, die
God vrezen,[o] betrouwbare man-
nen,[p] die onrechtvaardige winst
haten;[q] en gij moet die over hen
aanstellen als oversten over dui-
zend,[r] oversten over honderd,
oversten over vijftig en oversten
over tien.[s] **22** En zij moeten

HFDST. 18

a Ge 31:54
b Mt 23:2
c Ex 20:19
Nu 12:8
Nu 27:5
d Ex 24:14
De 17:8
1Kor 6:1
e De 4:5
De 5:1
De 6:1
f Nu 11:11
g Nu 11:14
De 1:9
Han 6:2
h Ex 18:24
Sp 9:9
i Jos 1:17
j Ex 20:19
De 5:5
k Nu 27:5
l De 7:11
Ne 9:14
Mr 10:3
m 1Sa 12:23
Ps 32:8
Jes 30:21
Jer 42:3
Mi 4:2
n Nu 11:17
De 1:13
Han 6:3
1Ti 3:2
Tit 1:9
o 2Kr 6:31
2Kr 19:7
Job 2:3
Sp 8:13
p Ez 18:8
Da 6:5
1Th 2:10
1Ti 3:7
Tit 1:7
q Ex 23:8
Han 20:33
1Ti 3:3
1Pe 5:2
r Nu 10:4
s De 1:15
Han 14:23
Tit 1:5

2e kolom

a Le 24:11
Nu 15:33
De 1:17
b Nu 11:17
c Sp 11:14
d Sp 12:15
e Han 6:5
f Han 15:2
g Nu 10:29

HFDST. 19

h Es 8:9
i Le 7:38
j Ex 17:1
k Nu 33:15
l Ex 3:12
m Ne 9:13
Han 7:38
n De 4:34
o De 32:11
Jes 63:9
p Ps 119:4
Sp 19:16
1Jo 5:3
q 1Kon 8:21
Ps 25:10
Ga 4:24

bij elke geschikte gelegenheid
rechtspreken over het volk; en
het moet geschieden dat zij elke
grote zaak voor u zullen bren-
gen,[a] maar elke kleine zaak zul-
len zij zelf als rechters behan-
delen. Maak het zo lichter voor
uzelf, en zij moeten de last met
u dragen.[b] **23** Indien gij deze
zaak zó doet, en God [het] u ge-
boden heeft, dan zult gij het stel-
lig kunnen volhouden en zal bo-
vendien al dit volk in vrede naar
zijn eigen plaats gaan."[c]
24 Mozes luisterde onmiddel-
lijk naar de stem van zijn schoon-
vader en deed alles wat hij had
gezegd.[d] **25** En Mozes ging er-
toe over uit heel Israël bekwame
mannen te kiezen en hun posi-
ties als hoofden over het volk te
geven,[e] als oversten van duizend,
oversten van honderd, oversten
van vijftig en oversten van tien.
26 En zij spraken bij elke geschik-
te gelegenheid recht over het
volk. Een moeilijke zaak brach-
ten zij telkens voor Mozes,[f] maar
elke kleine zaak behandelden zij
dan zelf als rechters. **27** Daarna
deed Mozes zijn schoonvader uit-
geleide,[g] en deze ging heen naar
zijn land.

19 In de derde maand nadat
de zonen van Israël uit het
land Egypte waren getrokken,[h]
op dezelfde dag, kwamen zij in de
wildernis van Sinaï.[i] **2** Zij dan
braken op uit Rafidim[j] en kwa-
men in de wildernis van Sinaï en
legerden zich in de wildernis;[k] en
Israël legerde zich daar voorts te-
genover de berg.[l]
3 En Mozes klom op tot de
[ware] God, en toen riep Jehovah
tot hem van de berg[m] en zei: „Dit
dient gij tot het huis van Jakob
te zeggen en aan de zonen van Is-
raël mee te delen: **4** 'GIJ hebt
zelf gezien wat ik de Egyptena-
ren gedaan heb,[n] om U op arends-
vleugels te kunnen dragen en tot
mij te brengen.[o] **5** Nu dan, in-
dien GIJ mijn stem strikt zult ge-
hoorzamen[p] en mijn verbond in-
derdaad zult onderhouden,[q] dan

zult GIJ stellig uit alle [andere]
volken mijn speciale bezit worden,[a] want de gehele aarde be-
hoort mij toe.[b] **6** En GÍJ zult mij
een koninkrijk van priesters en
een heilige natie worden.'[c] Dit
zijn de woorden die gij tot de zo-
nen van Israël dient te zeggen."

7 Mozes kwam derhalve en
riep de oudere mannen[d] van het
volk en legde hun al deze woor-
den voor die Jehovah hem gebo-
den had.[e] **8** Daarna antwoord-
de het gehele volk eenstemmig
en zei: „Alles wat Jehovah ge-
sproken heeft, zijn wij bereid te
doen."[f] Mozes bracht de woorden
van het volk onmiddellijk aan Je-
hovah over.[g] **9** Hierop zei Jeho-
vah tot Mozes: „Zie! Ik kom tot u
in een donkere wolk,[h] opdat het
volk kan horen wanneer ik met u
spreek,[i] en zij ook tot onbepaalde
tijd geloof in u mogen stellen."[j]
Toen berichtte Mozes de woorden
van het volk aan Jehovah.

10 Vervolgens zei Jehovah tot
Mozes: „Ga naar het volk, en gij
moet hen vandaag en morgen
heiligen, en zij moeten hun man-
tels wassen.[k] **11** En tegen de
derde dag moeten zij gereed blij-
ken te zijn, want op de derde dag
zal Jehovah voor de ogen van
het gehele volk op de berg Sinaï
neerdalen.[l] **12** En gij moet
rondom een grens trekken voor
het volk en zeggen: 'Wacht U
ervoor de berg te beklimmen, en
raakt zijn rand niet aan. Ieder
die de berg aanraakt, zal be-
slist ter dood worden gebracht.[m]
13 Geen hand dient hem aan te
raken, want hij zal beslist geste-
nigd of [met pijlen] doorschoten
worden. Hetzij dier, hetzij mens,
hij zal niet leven.'[n] Wanneer op
de ramshoorn wordt geblazen,[o]
mogen zijzelf op de berg toetre-
den."

14 Toen daalde Mozes van de
berg af naar het volk, en hij ging
ertoe over het volk te heiligen;
en zij gingen hun mantels was-
sen.[p] **15** Bijgevolg zei hij tot
het volk: „Maakt U gedurende de
drie dagen gereed.[a] GIJ mannen,
nadert niet tot een vrouw."[b]

16 Nu geschiedde het op de der-
de dag, toen het morgen werd, dat
er voorts donderslagen en blik-
semstralen kwamen,[c] en [er was]
een zware wolk[d] op de berg en een
zeer sterk hoorngeschal,[e] zodat
al het volk dat in de legerplaats
was, ging beven.[f] **17** Mozes leid-
de nu het volk de legerplaats uit,
de [ware] God tegemoet, en zij
stelden zich vervolgens aan de
voet van de berg op.[g] **18** En de
berg Sinaï stond geheel in rook,[h]
wegens het feit dat Jehovah in
vuur daarop neerdaalde;[i] en de
rook ervan bleef opstijgen als de
rook van een kalkoven,[j] en de ge-
hele berg beefde zeer.[k] **19** Toen
het hoorngeschal al sterker en
sterker werd, ging Mozes spreken,
waarop de [ware] God hem ant-
woordde met een stem.[l]

20 Jehovah daalde dus neer op
de berg Sinaï, op de top van de
berg. Toen riep Jehovah Mozes
naar de top van de berg, en Mozes
klom vervolgens naar boven.[m]
21 Jehovah zei nu tot Mozes: „Ga
naar beneden, waarschuw het
volk dat zij niet trachten door
te breken tot Jehovah om eens
te kijken en velen van hen zou-
den moeten vallen.[n] **22** En la-
ten ook de priesters, die gere-
geld tot Jehovah naderen, zich
heiligen,[o] opdat Jehovah niet te-
gen hen losbarst."[p] **23** Hierop
zei Mozes tot Jehovah: „Het volk
kan de berg Sinaï niet beklim-
men, want gijzelf hebt ons reeds
gewaarschuwd, door te zeggen:
'Trek een grens om de berg en
heilig hem.'"[q] **24** Jehovah zei
echter tot hem: „Ga, daal af, en
gij moet naar boven komen, gij en
Aäron met u; maar laten de prie-
sters en het volk niet doorbre-
ken om tot Jehovah op te klim-
men, opdat hij niet tegen hen
losbarst."[r] **25** Bijgevolg daalde
Mozes af naar het volk en zei
het hun.[s]

HFDST. 19

a 1Kon 8:53 Ps 135:4
b De 10:14 1Kor 10:26
c Le 11:44 De 7:6 Jes 61:6 1Pe 2:9 Opb 5:10
d Ex 3:16
e Ex 24:3
f Ex 24:7 De 26:17 Joz 24:24
g Nu 12:8
h De 4:11 1Kon 8:12 Ps 97:2 Heb 12:18
i De 4:12 De 4:36 Han 7:38
j Lu 10:16
k Nu 8:21
l Ex 34:5 De 33:2 Ps 18:9
m Le 10:2 2Sa 6:7
n Heb 12:20
o Ex 20:18 Joz 6:4
p Ex 19:10 Joz 7:13 1Sa 16:5

2e kolom

a Am 4:12
b 1Sa 21:4 1Kor 7:5
c Ps 77:18
d De 4:11 1Kon 8:12 Ps 97:2
e Heb 12:19
f Heb 12:21
g De 4:10 De 5:5
h De 4:11 De 5:22 Ps 68:8 Ps 104:32
i Ex 24:17 2Kr 7:3
j Ge 19:28 Ps 144:5
k 1Kon 19:11 Ps 68:8
l Ne 9:13 Ps 81:7
m Ex 24:12
n 1Sa 6:19
o Ex 28:41
p Le 10:2 1Kr 13:10 Han 5:5
q Ex 19:12
r Nu 16:35
s Han 20:27

20 Voorts sprak God al deze
woorden en zei:[a]
2 „Ik ben Jehovah, uw God,[b]
die u uit het land Egypte heb ge-
leid, uit het slavenhuis.[c] **3** Gij
moogt geen andere goden[d] tegen
mijn persoon in hebben.
4 Gij moogt u geen gesneden
beeld maken, noch enige gedaan-
te gelijkend op iets wat in de
hemel boven of wat op de aarde
beneden of wat in de wateren on-
der de aarde is.[e] **5** Gij moogt u
voor die niet buigen, noch u er-
toe laten bewegen ze te dienen,[f]
want ik, Jehovah, uw God, ben
een God die exclusieve toewij-
ding eist,[g] die straf voor de dwa-
ling van vaders brengt over zo-
nen, over het derde geslacht en
over het vierde geslacht, wanneer
het hen betreft die mij haten,[h]
6 maar die liefderijke goedheid
betracht jegens het duizendste
geslacht wanneer het hen betreft
die mij liefhebben en mijn gebo-
den onderhouden.[i]
7 Gij moogt de naam van Jeho-
vah, uw God, niet op onwaardi-
ge wijze opnemen,[j] want Jehovah
zal niet ongestraft laten wie zijn
naam op onwaardige wijze op-
neemt.[k]
8 Ter gedenking van de sab-
batdag, om die heilig te houden,[l]
9 dient gij zes dagen dienst te
verrichten en moet gij [daarop]
al uw werk doen.[m] **10** Maar de
zevende dag is een sabbat voor
Jehovah, uw God.[n] Gij moogt ge-
nerlei werk doen, gij, noch uw
zoon, noch uw dochter, [noch]
uw slaaf, noch uw slavin, noch
uw huisdier, noch uw inwonende
vreemdeling die binnen uw poor-
ten is.[o] **11** Want in zes dagen
heeft Jehovah de hemel en de
aarde, de zee en alles wat daar-
in is, gemaakt,[p] en vervolgens
rustte hij op de zevende dag.[q]
Daarom zegende Jehovah de sab-
batdag en heiligde hij hem ver-
volgens.[r]
12 Eer uw vader en uw moe-
der,[s] opdat uw dagen lang mogen
blijken te zijn op de grond die
Jehovah, uw God, u geeft.[a]
13 Gij moogt niet moorden.[b]
14 Gij moogt geen overspel
plegen.[c]
15 Gij moogt niet stelen.[d]
16 Gij moogt als getuige geen
valse verklaring tegen uw naaste
afleggen.[e]
17 Gij moogt het huis van uw
naaste niet begeren. Gij moogt
de vrouw van uw naaste niet be-
geren,[f] noch zijn slaaf, noch zijn
slavin, noch zijn stier, noch zijn
ezel, noch iets wat uw naaste toe-
behoort."[g]
18 Het gehele volk nu zag de
donderslagen en de bliksemflits-
en en het hoorngeschal en de
rokende berg. Op het zien ervan
sidderde het volk en bleef op een
afstand staan.[h] **19** Toen zeiden
zij tot Mǫzes: „Spreekt gij met
ons, en laten wij luisteren; maar
laat God niet met ons spreken,
opdat wij niet sterven."[i] **20** Mǫ-
zes dan zei tot het volk: „Weest
niet bevreesd, want om U op de
proef te stellen, is de [ware] God
gekomen,[j] en opdat de vrees voor
hem voor UW aangezicht moge
blijven, dat GIJ niet zondigt."[k]
21 En het volk bleef op een af-
stand staan, maar Mǫzes trad na-
der tot het donkere wolkgevaar-
te, waar de [ware] God was.[l]
22 En Jehovah zei verder tot
Mǫzes:[m] „Dit dient gij tot de zo-
nen van Įsraël te zeggen: 'GIJ
hebt zelf gezien dat ik uit de
hemel met U gesproken heb.[n]
23 GIJ moogt naast mij geen go-
den van zilver maken, en GIJ
moogt U geen goden van goud
maken.[o] **24** Een altaar van aar-
de[p] dient gij voor mij te maken,
en gij moet daarop uw brand-
offers en uw gemeenschapsof-
fers, uw kleinvee en uw rund-
vee offeren.[q] Op elke plaats waar

HFDST. 20

a De 5:22; Han 7:38
b Ps 81:10; Ho 13:4; Ro 3:29
c Ex 13:3
d De 5:7; 2Kon 17:35; Jer 25:6
e Le 26:1; De 4:16; De 5:8; Jes 40:25; Han 17:29; 1Kor 8:4; Opb 9:20
f Ge 35:2; Ex 23:24; 1Kor 10:20; 1Jo 5:21
g Ex 34:14; Nu 25:11; Mt 4:10; Lu 10:27
h De 5:9; 2Sa 21:6; 1Kon 21:29; Mt 23:35
i De 4:37; De 5:10; Pr 12:13; Ro 11:28
j Le 19:12; Sp 30:9; Ez 36:21
k Le 24:16; De 5:11; Joz 9:20
l Ex 16:23; Ex 31:13; De 5:12
m Ex 23:12; De 5:13; Lu 13:14
n Ex 34:21
o Ex 16:29; De 5:14; Ne 13:16; Jo 7:23
p Han 4:24; Han 14:15; Opb 10:6; Opb 14:7
q Ge 2:2; Heb 4:4
r De 5:12
s Ex 21:15; Sp 1:8; Jer 35:18

2e kolom

a Le 19:3; De 5:16; Mt 15:4; Ef 6:2
b Ge 9:6; De 5:17; Jak 2:11; 1Jo 3:15; Opb 21:8
c Ge 39:9; De 5:18; Sp 6:32; Mt 5:27; Mt 5:28; Ro 13:9; 1Kor 6:18; Heb 13:4
d Le 19:11; De 5:19; Mr 10:19; 1Kor 6:10; Ef 4:28

e Le 19:16; De 5:20; De 19:16; Ps 15:3; f Mt 5:28; g Joz 7:21; Mi 2:2; Lu 12:15; Ro 7:7; h Ex 19:16; Heb 12:18; i De 18:16; Han 7:38; Ga 3:19; j Ge 22:1; De 8:2; k Joz 24:14; Job 28:28; Sp 1:7; Jes 8:13; l De 5:5; Ps 97:2; m Ex 33:1; Nu 12:8; n De 4:36; Ne 9:13; o Ex 32:4; Da 5:4; Han 17:29; p 2Kon 5:17; q Le 6:9; Job 1:5.

ik mijn naam zal doen gedenken,
zal ik tot u komen en u stellig ze-
genen.[a] **25** En indien gij een al-
taar van stenen voor mij maakt,
moogt gij die niet als gehouwen
stenen bouwen. Ingeval gij toch
uw beitel erover zwaait, dan zult
gij het ontwijden.[b] **26** En gij
moogt niet langs treden naar
mijn altaar opklimmen, opdat uw
schaamdelen daarop niet ont-
bloot worden.'

21 En dit zijn de rechterlij-
ke beslissingen die gij hun
dient voor te houden:[c]
2 Ingeval gij een Hebreeuwse
slaaf koopt,[d] zal hij zes jaar een
slaaf zijn, maar in het zevende zal
hij zonder vergoeding als vrijge-
latene weggaan.[e] **3** Indien hij
alleen binnenkomt, zal hij ook al-
leen weggaan. Is hij de eigenaar
van een vrouw, dan moet zijn
vrouw met hem weggaan. **4** In-
dien zijn meester hem een vrouw
geeft en zij hem werkelijk zo-
nen of dochters baart, zullen de
vrouw en haar kinderen van haar
meester worden,[f] en hij zal alleen
weggaan.[g] **5** Maar zo de slaaf
nadrukkelijk zegt: 'Ik heb mijn
meester, mijn vrouw en mijn zo-
nen werkelijk lief; ik wil niet als
vrijgelatene weggaan',[h] **6** dan
moet zijn meester hem tot de
[ware] God doen naderen en hem
tot aan de deur of de deurpost
brengen; en zijn meester moet
zijn oor met een priem doorboren,
en hij moet tot onbepaalde tijd
zijn slaaf zijn.[i]
7 En ingeval een man zijn
dochter als slavin verkoopt,[j] zal
zij niet weggaan zoals de manne-
lijke slaven weggaan. **8** Indien
zij in de ogen van haar mees-
ter niet welgevallig is, zodat hij
haar niet tot bijvrouw[k] bestemt
maar haar laat loskopen, zal hij
niet het recht hebben haar aan
een buitenlands volk te verko-
pen, aangezien hij verraderlijk
jegens haar handelt. **9** En in-
dien hij haar voor zijn zoon be-
stemt, dient hij haar overeenkom-
stig het aan dochters toekomende
recht te behandelen.[a] **10** Indien
hij zich nog een andere vrouw
neemt, dienen haar voedsel, haar
kleding[b] en wat haar in het hu-
welijk toekomt[c] niet verminderd
te worden. **11** Indien hij haar
deze drie dingen niet zal geven,
dan moet zij om niet, zonder geld,
weggaan.
12 Wie een man zo slaat dat
hij werkelijk sterft, dient zonder
mankeren ter dood gebracht te
worden.[d] **13** Maar ligt iemand
niet op de loer en de [ware] God
laat het door zijn hand geschie-
den,[e] dan moet ik voor u een
plaats bepalen waarheen hij kan
vluchten.[f] **14** En ingeval een
man zo verhit wordt jegens zijn
naaste dat hij hem met sluwheid
doodt,[g] dient gij hem zelfs van
mijn altaar weg te halen, opdat
hij sterft.[h] **15** En wie zijn vader
en zijn moeder slaat, dient zon-
der mankeren ter dood gebracht
te worden.[i]
16 En wie een mens ontvoert[j]
en hem werkelijk verkoopt[k] of in
wiens hand hij is aangetroffen,
dient zonder mankeren ter dood
gebracht te worden.[l]
17 En wie kwaad afsmeekt
over zijn vader en zijn moeder,
dient zonder mankeren ter dood
gebracht te worden.[m]
18 En ingeval mannen ruzie
krijgen en de een zijn naaste
werkelijk met een steen of een
hak slaat en hij niet sterft maar
het bed moet houden, **19** dan
moet, indien hij opstaat en wer-
kelijk buitenshuis rondloopt op
iets wat hij als steun heeft, de-
gene die hem heeft geslagen, vrij
van straf zijn; hij zal alleen diens
verzuimde werktijd vergoeden,
totdat hij hem volledig heeft la-
ten genezen.
20 En ingeval een man zijn
slaaf of zijn slavin met een stok
slaat[n] en hij of zij werkelijk onder
zijn hand sterft, dient deze zon-
der mankeren gewroken te wor-
den.[o] **21** Maar indien hij nog
een dag of twee dagen in leven

HFDST. 20

a De 12:5
2Kr 6:6

b De 27:5
Joz 8:31

HFDST. 21

c Ex 24:3
De 4:14
Opb 15:4

d Le 25:39
2Kon 4:1
Mt 18:25

e De 15:12
Jer 34:14

f Le 25:44
Le 25:46

g De 15:12

h De 15:16

i De 15:17

j Ne 5:5

k Ge 16:5
Ga 4:22

2e kolom

a Nu 30:16

b Ef 5:29
1Ti 5:8

c De 25:5
1Kor 7:3

d Ge 9:6
Nu 35:30
Mt 5:21

e Nu 35:22
De 19:4
Pr 9:11

f Nu 35:11
De 4:42
De 19:3
Joz 20:7

g Nu 15:30
De 19:11
2Sa 3:27
1Jo 3:15

h 1Kon 1:50
1Kon 2:29
2Kon 11:15

i Ex 20:12
1Ti 1:9

j Ge 40:15
1Ti 1:10

k Ge 37:28

l De 24:7

m Le 20:9
Sp 20:20
Sp 30:11
Sp 30:17
Mt 15:4

n Sp 10:13

o Ge 9:5
Le 24:17

blijft, dient hij niet gewroken te
worden, want hij is zijn geld.
22 En ingeval mannen met el-
kaar vechten en zij werkelijk
een zwangere vrouw letsel toe-
brengen en haar kinderen[a] inder-
daad te voorschijn komen maar
er geen noodlottig ongeval ge-
schiedt, dient er zonder manke-
ren schadevergoeding van hem
te worden geëist, naar hetgeen
de eigenaar van de vrouw hem
mocht opleggen; en hij moet die
door tussenkomst van de rech-
ters[b] geven. **23** Maar geschiedt
er een noodlottig ongeval, dan
moet gij geven ziel voor ziel,[c]
24 oog voor oog, tand voor tand,
hand voor hand, voet voor voet,[d]
25 brandplek voor brandplek,
wond voor wond, slag voor slag.[e]
26 En ingeval een man het oog
van zijn slaaf of het oog van zijn
slavin treft en hij het werkelijk
vernielt, dient hij hem als ver-
goeding voor zijn oog als vrijgela-
tene heen te zenden.[f] **27** En in-
dien het de tand van zijn slaaf of
de tand van zijn slavin is die hij
uitslaat, dient hij hem als vergoe-
ding voor zijn tand als vrijgelate-
ne heen te zenden.
28 En ingeval een stier een
man of een vrouw stoot en hij
of zij werkelijk sterft, dient de
stier zonder mankeren gestenigd
te worden,[g] maar zijn vlees dient
niet gegeten te worden; en de
eigenaar van de stier is vrij van
straf. **29** Maar indien een stier
reeds vroeger de gewoonte had
stotig te zijn en zijn eigenaar ge-
waarschuwd was maar hij hem
niet onder bewaking placht te
houden, en hij werkelijk een man
of een vrouw heeft gedood, dient
de stier gestenigd te worden en
ook zijn eigenaar dient ter dood
gebracht te worden. **30** Wordt
hem een losprijs opgelegd, dan
moet hij de loskoopprijs voor
zijn ziel geven naar alles wat
hem mocht worden opgelegd.[h]
31 Of hij nu een zoon stootte
of een dochter stootte, er dient

HFDST. 21

a Ps 139:16 Jer 1:5
b Ex 18:26 De 16:18 De 17:8 De 22:18 2Kr 19:10
c Ge 9:6 Le 24:17 Nu 35:31 Opb 21:8
d Le 24:20 Re 1:7 Mt 5:38
e 1Sa 15:33 Mt 7:2
f Ef 6:9 Kol 4:1
g Ge 9:5 Nu 35:33
h De 17:8

2e kolom

a De 1:17
b Za 11:12 Mt 27:9
c Mt 12:11 1Kor 10:24
d Ex 22:6 Ex 22:14 De 22:8
e Le 25:17 Mt 7:12
f Sp 22:3
g Le 24:21

HFDST. 22

h 2Sa 12:6 Lu 19:8
i Ex 20:15 Ro 13:9 1Kor 6:10 Ef 4:28 1Pe 4:15
j Jer 2:26 Mt 6:20 Mt 24:43
k Nu 35:27
l Mt 18:25

overeenkomstig deze rechterlijke
beslissing met hem gehandeld
te worden.[a] **32** Indien het een
slaaf of een slavin was die door
de stier werd gestoten, zal hij
de prijs van dertig sikkelen[b] aan
zijn of haar meester geven, en de
stier zal gestenigd worden.
33 En ingeval een man een put
openmaakt, of ingeval een man
een put delft en die niet afdekt,
en er werkelijk een stier of een
ezel in valt,[c] **34** dient de eige-
naar van de put vergoeding te
geven.[d] De prijs dient hij aan de
eigenaar ervan terug te geven,
en het dode dier zal zijn eigen-
dom worden. **35** En ingeval de
stier van een man de stier van
een ander letsel toebrengt en die
werkelijk sterft, dan moeten zij
de levende stier verkopen en de
prijs die ervoor wordt betaald,
verdelen; en ook het dode dier
dienen zij te verdelen.[e] **36** Of
indien het bekend was dat een
stier reeds vroeger de gewoonte
had stotig te zijn maar zijn eige-
naar hem niet onder bewaking
placht te houden,[f] dient hij zon-
der mankeren stier met stier te
vergoeden,[g] en het dode [dier]
zal zijn eigendom worden.

22 Ingeval een man een stier
of een schaap steelt en hij
die werkelijk slacht of verkoopt,
dient hij vijf stuks rundvee te
vergoeden voor de stier en vier
stuks kleinvee voor het schaap.[h]
2 (Indien een dief[i] bij het in-
breken wordt betrapt[j] en hij wer-
kelijk wordt geslagen en sterft,
is er geen bloedschuld wegens
hem.[k] **3** Indien de zon reeds op
hem heeft geschenen, is er bloed-
schuld wegens hem.)
Hij dient zonder mankeren ver-
goeding te geven. Heeft hij niets,
dan moet hij verkocht worden om
het door hem gestolene [te ver-
goeden].[l] **4** Indien het gestolene
onmiskenbaar nog levend in zijn
hand wordt aangetroffen, hetzij
stier of ezel of schaap, dient hij
het dubbele te vergoeden.

5 Indien een man een veld of
een wijngaard laat afweiden en
hij werkelijk zijn lastdieren uit-
zendt en veroorzaakt dat een an-
der veld wordt verteerd, dient
hij het beste van zijn eigen veld
of het beste van zijn eigen wijn-
gaard als vergoeding te geven.[a]
6 Ingeval een vuur uitslaat en
het werkelijk doorns aantast, en
schoven of het staande koren of
een veld worden verteerd,[b] dient
degene die het vuur heeft aan-
gestoken, zonder mankeren [het
verbrande] te vergoeden.
7 Ingeval een man zijn naaste
geld of voorwerpen in bewa-
ring geeft,[c] en het wordt uit het
huis van die man gestolen, dient
de dief, indien hij wordt gevon-
den, het dubbele te vergoeden.[d]
8 Wordt de dief niet gevonden,
dan moet men de eigenaar van
het huis tot de [ware] God doen
naderen[e] om te zien of hij niet
zijn hand op de goederen van zijn
naaste heeft gelegd. **9** Bij elke
zaak van overtreding,[f] betreffen-
de een stier, een ezel, een schaap,
een kledingstuk, wat maar ook
verloren is waarvan hij mocht
zeggen: 'Dat is het!', dient de
zaak van hen beiden voor de
[ware] God te komen.[g] Degene
die door God schuldig verklaard
zal worden, dient aan zijn naaste
het dubbele te vergoeden.[h]
10 Ingeval een man een ezel
of stier of schaap of wat voor
huisdier ook, aan de hoede van
zijn naaste toevertrouwt, en het
[beest] werkelijk sterft of ver-
minkt raakt, of wordt wegge-
voerd terwijl niemand het ziet,
11 dient er een eed[i] bij Jehovah
tussen hen beiden plaats te heb-
ben dat hij zijn hand niet op de
goederen van zijn naaste heeft
gelegd;[j] en de eigenaar ervan
moet die aannemen, en de an-
der behoeft geen vergoeding te
geven. **12** Maar indien ze in-
derdaad van hem gestolen zijn,
dient hij aan de eigenaar ervan
vergoeding te geven.[k] **13** In-

HFDST. 22

a Heb 2:2
b 2Sa 14:30
c Mt 25:14
d Ex 22:4
e De 16:18 De 19:17 Ps 82:1
f Ex 23:21
g Ex 18:22 De 16:18 De 25:1 1Sa 2:25 2Kr 19:10
h Ex 22:4
i Heb 6:16
j Le 6:3 Sp 30:9
k Ge 31:39

2e kolom

a Ez 4:14
b Ge 37:33 Am 3:12
c Ps 37:21 Sp 22:7
d Ex 21:34 Le 24:18
e Ge 34:2 De 22:28
f Ge 34:12
g De 22:29
h Le 19:26 Le 20:6 De 18:10 1Sa 28:3 Ga 5:20 Opb 22:15
i Le 18:23 Le 20:15 De 27:21
j Nu 25:3 1Kon 18:40 2Kon 10:25 1Kor 10:20
k Le 19:33 Le 25:35 Za 7:10
l De 10:19 Han 7:6
m De 27:19 Ps 94:6 Jes 1:17 Ez 22:7 Jak 1:27
n Job 34:28 Ps 10:18 Lu 18:7 Jak 5:4
o Ps 69:24 Heb 10:31
p De 32:35 Ps 109:9

dien het inderdaad door een wild
dier is verscheurd,[a] dient hij het
als bewijs te brengen.[b] Voor iets
wat door een wild dier is ver-
scheurd, behoeft hij geen vergoe-
ding te geven.
14 Maar ingeval iemand iets
van zijn naaste vraagt[c] en het
werkelijk verminkt raakt of sterft
terwijl de eigenaar ervan er niet
bij is, dient hij zonder mankeren
vergoeding te geven.[d] **15** In-
dien de eigenaar ervan erbij is,
behoeft hij geen vergoeding te
geven. Indien het gehuurd is,
moet het in de huurprijs inbegre-
pen zijn.
16 Ingeval nu een man een
maagd verleidt die niet verloofd
is, en hij werkelijk bij haar ligt,[e]
dient hij haar zonder mankeren
voor de koopprijs tot vrouw te
nemen.[f] **17** Indien haar vader
vastbesloten weigert haar aan
hem te geven, dient hij zoveel
geld te betalen als de koopsom
voor maagden bedraagt.[g]
18 Een tovenares moogt gij niet
in leven laten.[h]
19 Iedereen die bij een dier ligt,
dient beslist ter dood gebracht te
worden.[i]
20 Wie aan andere goden slacht-
offers brengt dan aan Jehovah al-
leen, dient aan de vernietiging te
worden prijsgegeven.[j]
21 En gij moogt een inwo-
nende vreemdeling niet slecht
behandelen, noch hem verdruk-
ken,[k] want gijlieden werdt inwo-
nende vreemdelingen in het land
Egypte.[l]
22 Geen enkele weduwe of va-
derloze jongen moogt gijlieden
kwellen.[m] **23** Kwelt gij hem
toch, dan zal ik, indien hij op
enige wijze luid tot mij roept,
zijn luide geroep zeker horen;[n]
24 en mijn toorn zal inderdaad
ontbranden,[o] en ik zal U stellig
doden met het zwaard, en UW
vrouwen moeten weduwen wor-
den en UW zonen vaderloze jon-
gens.[p]

25 Indien gij geld leent aan
mijn volk, aan de ellendige in uw
nabijheid,[a] moogt gij niet als een
woekeraar worden jegens hem.
GIJ moogt hem geen rente opleg-
gen.[b]
26 Indien gij soms het kleed
van uw naaste tot pand neemt,[c]
dient gij het hem bij het onder-
gaan van de zon terug te geven.
27 Want het is zijn enige bedek-
king.[d] Het is zijn mantel voor zijn
huid. Waarin zal hij zich neer-
leggen? En het zal vast en zeker
geschieden dat hij luid tot mij zal
roepen, en ik zal stellig horen,
want ik ben goedgunstig.[e]
28 Gij moogt God geen kwaad
toewensen,[f] noch een overste on-
der uw volk vervloeken.[g]
29 Uw volle opbrengst en de
overvloed van uw perskuip moogt
gij niet aarzelend geven.[h] De
eerstgeborene van uw zonen dient
gij mij te geven.[i] **30** Aldus dient
gij met uw stier en uw schaap te
doen:[j] Zeven dagen zal het [jong]
bij zijn moeder blijven.[k] Op de
achtste dag dient gij het mij te
geven.
31 En GIJ dient U heilige man-
nen voor mij te betonen;[l] en
vlees op het veld dat iets is wat
door een wild dier verscheurd is,
moogt GIJ niet eten.[m] GIJ dient
het voor de honden te werpen.[n]

23 Gij moogt geen onwaar be-
richt verbreiden.[o] Verleen
de goddeloze geen medewerking
door een getuige te worden die
geweld beraamt.[p] **2** Gij moogt
de grote massa niet volgen met
kwade oogmerken;[q] en gij moogt
in een geschil niet een zodanig
getuigenis afleggen dat gij af-
wijkt met de grote massa om het
recht te buigen.[r] **3** Wat de ge-
ringe betreft, gij moogt in een ge-
schil hem aangaande geen blijk
geven van begunstiging.[s]
4 Ingeval gij de stier van uw
vijand of zijn ezel verdwaald aan-
treff, dient gij die zonder manke-
ren naar hem terug te brengen.[t]
5 Ingeval gij de ezel van iemand
die u haat, onder zijn vracht
ziet liggen, dan moet gij u er-
van weerhouden hem aan zijn lot
over te laten. Samen met hem
dient gij [het dier] zonder man-
keren los te maken.[a]
6 Gij dient de rechterlijke be-
slissing van de arme onder u in
zijn geschil niet te verdraaien.[b]
7 Gij dient u ver te houden van
een leugenwoord.[c] En dood de
onschuldige en de rechtvaardige
niet, want ik zal de goddeloze
niet rechtvaardig verklaren.[d]
8 Gij dient geen steekpennin-
gen aan te nemen, want steek-
penningen verblinden scherp-
zienden en kunnen de woorden
van rechtvaardigen verdraaien.[e]
9 En gij moogt een inwonen-
de vreemdeling niet verdruk-
ken,[f] daar GIJZELF de ziel van
de inwonende vreemdeling hebt
gekend, want GIJ werdt inwonen-
de vreemdelingen in het land
Egypte.[g]
10 En gedurende zes jaar dient
gij uw land te bezaaien en gij
moet de opbrengst ervan inzame-
len.[h] **11** Maar het zevende jaar
dient gij het onbebouwd te laten
en gij moet het braak laten lig-
gen,[i] en de armen van uw volk
moeten ervan eten; en wat zij
overlaten, dient het wild gedier-
te van het veld te eten.[j] Aldus
dient gij te doen met uw wijn-
gaard en uw olijfbosje.
12 Zes dagen dient gij uw werk
te doen;[k] maar op de zevende dag
dient gij u ervan te onthouden,
opdat uw stier en uw ezel rust
kunnen hebben en de zoon van uw
slavin en de inwonende vreemde-
ling zich kunnen verkwikken.[l]
13 En GIJ dient U te hoeden
met betrekking tot alles wat ik
U heb gezegd;[m] en GIJ moogt de
naam van andere goden niet ver-
melden. Die dient niet uit uw
mond te worden gehoord.[n]
14 Driemaal in het jaar dient gij
mij een feest te vieren.[o] **15** Gij

HFDST. 22
a Le 25:35
b Le 25:36
De 23:19
Ne 5:7
Lu 6:35
c De 24:6
Job 24:9
Am 2:8
d De 10:18
De 24:13
Job 24:10
e Ps 34:6
Ef 2:7
f Le 24:14
Jo 10:36
Ju 15
g Pr 10:20
Han 23:5
2Pe 2:10
Ju 8
h Sp 3:9
2Kor 9:7
i Ex 13:2
j De 15:19
k Le 22:27
l Le 19:2
Nu 15:40
1Pe 1:15
m Le 22:8
Ez 4:14
Han 10:14
n 1Kon 14:11
Jer 15:3

HFDST. 23
o Le 19:16
Sp 6:19
Sp 10:18
Jo 8:44
p De 19:18
Sp 19:5
Mt 26:59
Han 6:11
Opb 12:10
q Sp 1:10
Sp 1:11
1Kor 15:33
1Pe 4:4
r Job 31:34
Lu 23:23
Han 25:9
Ro 1:32
s Le 19:15
Jak 3:17
t Sp 25:21
1Th 5:15

2e kolom
a De 22:4
Lu 6:27
Ro 12:21
b De 16:19
2Kr 19:7
Am 5:12
c Le 19:11
Lu 3:14
Ef 4:25
d Sp 17:15
Na 1:3
Ro 1:18
Ro 2:6
e 1Sa 8:3
1Sa 12:3
Sp 17:23
Pr 7:7
f Ez 22:7
g Le 19:34
De 10:19
h Le 25:3
i Le 25:4
j Ps 147:9

k Ex 20:9; Lu 13:14; l De 5:14; m De 4:9; 1Ti 4:16; Heb 12:15; n De 12:3; Joz 23:7; Ho 2:17; o De 16:16.

zult het feest der ongezuurde broden houden.[a] Zeven dagen zult gij ongezuurde broden[b] eten, juist zoals ik u geboden heb, op de bestemde tijd in de maand Abib,[c] want daarin zijt gij uit Egypte getrokken. En men mag niet met lege handen voor mij verschijnen.[d] **16** Verder het oogstfeest van de eerste rijpe vruchten[e] van uw arbeid, van wat gij op het veld zaait;[f] en het feest der inzameling bij de afloop van het jaar, wanneer gij uw arbeid van het veld inzamelt.[g] **17** Bij drie gelegenheden in het jaar zal al wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht van de [ware] Heer, Jehovah, verschijnen.[h]

18 Gij moogt het bloed van mijn slachtoffer niet samen met iets gezuurds offeren. En het vet van mijn feest dient niet de nacht over te blijven tot de morgen.[i]

19 Het beste van de eerste rijpe vruchten van uw bodem dient gij naar het huis van Jehovah, uw God, te brengen.[j]

Gij moogt een bokje niet in de melk van zijn moeder koken.[k]

20 Zie, ik zend een engel[l] voor u uit om u onderweg te behoeden en u naar de plaats te brengen die ik heb bereid.[m] **21** Neem u wegens hem in acht en gehoorzaam zijn stem. Gedraag u niet weerspannig tegen hem, want hij zal UW overtreding niet vergeven;[n] omdat mijn naam in hem is. **22** Maar indien gij zijn stem strikt gehoorzaamt en werkelijk alles doet wat ik zal spreken,[o] dan zal ik stellig vijandig tegenover uw vijanden zijn en benauwen die u benauwen.[p] **23** Want mijn engel zal voor u uit gaan en u inderdaad brengen naar de Amorieten en de Hethieten en de Ferezieten en de Kanaänieten, de Hevieten en de Jebusieten, en ik zal hen stellig verdelgen.[q] **24** Gij moogt u voor hun goden niet buigen, noch u ertoe laten bewegen ze te dienen, en gij moogt niets maken gelijk hun werken,[a] maar gij zult ze zonder mankeren omverhalen en gij zult zonder mankeren hun heilige zuilen aan stukken breken.[b] **25** En GIJ moet Jehovah, UW God, dienen,[c] en hij zal stellig uw brood en uw water zegenen;[d] en ik zal inderdaad de kwalen uit uw midden verwijderen.[e] **26** Het zal in uw land niet voorkomen dat een vrouw een miskraam heeft of onvruchtbaar is.[f] Ik zal het getal van uw dagen vol maken.[g]

27 En ik zal de schrik voor mij voor u uit zenden,[h] en ik zal stellig alle volken waaronder gij komt, in verwarring brengen, en ik zal u inderdaad de nek van al uw vijanden geven.[i] **28** En ik wil het gevoel van verslagenheid voor u uit zenden,[j] en dit zal de Hevieten, de Kanaänieten en de Hethieten eenvoudig van voor uw aangezicht verdrijven.[k] **29** Ik zal hen niet in één jaar van voor uw aangezicht verdrijven, opdat het land geen verlaten woestenij wordt en de wilde dieren van het veld zich werkelijk tegen u vermenigvuldigen.[l] **30** Langzamerhand zal ik hen van voor uw aangezicht verdrijven, totdat gij vruchtbaar wordt en het land werkelijk in bezit neemt.[m]

31 En ik wil uw grens bepalen van de Rode Zee tot aan de zee van de Filistijnen en van de wildernis tot aan de Rivier;[n] want ik zal de bewoners van het land in UW hand geven, en gij zult hen stellig van voor uw aangezicht verdrijven.[o] **32** Gij dient geen verbond met hen of hun goden te sluiten.[p] **33** Zij dienen niet in uw land te wonen, opdat zij u niet tegen mij doen zondigen. Ingeval gij hun goden dient, zou het u tot een strik worden."[q]

24 En tot Mozes zei hij: „Klim op tot Jehovah, gij en Aäron, Nadab en Abihu[r] en zeventig[s] van de oudere mannen

HFDST. 23

a Le 23:6; Lu 22:7
b 1Kor 5:8
c Ex 12:18
d De 16:17
e Jak 1:18; Opb 14:4
f Le 23:10; Nu 28:26; De 16:9; Han 2:1
g De 16:13; Ne 8:14; Jo 7:2; Jo 7:37
h De 12:5
i Ex 12:10; Le 7:15
j Ex 34:26; Nu 18:12; Ne 10:35; 1Kor 15:20
k De 14:21; Sp 12:10
l Ex 14:19
m Nu 20:16
n Nu 14:35; Joz 24:19; Heb 12:25
o Ex 19:5; De 30:8
p Ge 12:3; De 30:7
q Ex 34:11; Joz 5:13; Joz 24:8

2e kolom

a Ex 20:5; Le 18:3; De 12:30; 2Kr 33:2
b Ex 20:3; Nu 33:52; 2Kr 34:3
c De 6:13; De 10:12; Joz 22:5; Mt 4:10
d De 7:13; Mal 3:10
e De 7:15; Ps 103:3
f De 7:14; De 28:4
g Ex 20:12; Ps 92:14
h De 2:25; Joz 2:9
i De 7:23
j De 7:20; Joz 2:11
k Joz 24:11
l De 7:22
m De 9:4; Ps 80:8
n Ge 15:18; De 1:7; Joz 1:4; 1Kon 4:21
o Re 1:4; Re 11:21
p Ex 34:12; Nu 25:2; De 7:2; 2Kor 6:14
q Joz 23:13; Re 1:28; Re 2:3; Ps 106:36

HFDST. 24 r Le 10:1; 1Kr 6:3; s Nu 11:16.

van Israël, en GIJ moet U van verre neerbuigen. **2** En Mozes alleen moet tot Jehovah naderen; maar zij dienen niet te naderen, en het volk dient niet met hem op te klimmen."[a]

3 Toen kwam Mozes en verhaalde het volk alle woorden van Jehovah en alle rechterlijke beslissingen,[b] en het gehele volk antwoordde eenstemmig en zei: „Alle woorden die Jehovah heeft gesproken, zijn wij bereid te doen."[c] **4** Bijgevolg schreef Mozes alle woorden van Jehovah op.[d] Vervolgens stond hij vroeg in de morgen op en bouwde aan de voet van de berg een altaar en twaalf zuilen overeenkomstig de twaalf stammen van Israël.[e] **5** Daarna zond hij jonge mannen van de zonen Israëls heen en zij brachten brandoffers en offerden stieren als slachtoffers, als gemeenschapsoffers[f] voor Jehovah. **6** Toen nam Mozes de helft van het bloed en deed het in schalen,[g] en de helft van het bloed sprenkelde hij op het altaar.[h] **7** Ten slotte nam hij het boek van het verbond[i] en las het voor ten aanhoren van het volk.[j] Toen zeiden zij: „Alles wat Jehovah heeft gesproken, zijn wij bereid te doen en wij willen gehoorzaam zijn."[k] **8** Derhalve nam Mozes het bloed en sprenkelde het op het volk[l] en zei: „Dit is het bloed van het verbond[m] dat Jehovah met U heeft gesloten betreffende al deze woorden."

9 Toen klommen Mozes en Aäron, Nadab en Abihu en zeventig van de oudere mannen van Israël naar boven, **10** en ten slotte zagen zij de God van Israël.[n] En onder zijn voeten was iets als een werk van saffieren vloertegels en als de hemel zelf wat zuiverheid betreft.[o] **11** En hij stak zijn hand niet uit tegen de aanzienlijken van de zonen Israëls,[p] maar zij kregen een visioen van de [ware] God[q] en aten en dronken.[r]

12 Jehovah zei nu tot Mozes: „Klim op tot mij op de berg en blijf daar, aangezien ik u de stenen tafelen wil geven en de wet en het gebod, die ik moet schrijven om hen te onderwijzen."[a] **13** Derhalve stonden Mozes en zijn dienaar Jozua op en Mozes besteeg de berg van de [ware] God.[b] **14** Maar tot de oudere mannen had hij gezegd: „Wacht op deze plaats op ons totdat wij tot U terugkeren.[c] En ziet! Aäron en Hur[d] zijn bij U. Al wie een rechtszaak heeft, wende zich tot hen."[e] **15** Zo besteeg Mozes de berg, terwijl de wolk de berg bedekte.[f]

16 Jehovah's heerlijkheid[g] verbleef nu op de berg Sinaï[h] en de wolk bedekte hem voorts zes dagen lang. Ten slotte riep hij op de zevende dag tot Mozes uit het midden van de wolk.[i] **17** En voor de ogen van de zonen van Israël was de aanblik van Jehovah's heerlijkheid als een verterend vuur[j] op de top van de berg. **18** Toen begaf Mozes zich midden in de wolk en klom verder de berg op.[k] En Mozes bleef veertig dagen en veertig nachten[l] op de berg.

25 Vervolgens sprak Jehovah tot Mozes[m] en zei: **2** „Spreek tot de zonen van Israël, opdat zij voor mij een bijdrage inzamelen: Van iedereen wiens hart hem ertoe aandrijft, dient gijlieden de bijdrage voor mij in te zamelen.[n] **3** En dit is de bijdrage die GIJ van hen dient in te zamelen: goud[o] en zilver[p] en koper[q] **4** en blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof en fijn linnen en geitenhaar[r] **5** en roodgeverfde ramsvellen en robbenvellen en acaciahout;[s] **6** olie voor het licht,[t] balsemolie[u] voor de zalfolie[v] en voor welriekend reukwerk;[w] **7** en onyxstenen en zetstenen voor de efod[x] en voor het borststuk.[y] **8** En zij moeten voor mij een heiligdom maken, daar ik in hun midden moet verblijven.[z] **9** Overeenkomstig alles wat ik u toon als het model

HFDST. 24

a Ex 20:21
Nu 12:8
b Ex 21:1
De 4:1
Heb 8:6
c De 5:27
Joz 24:22
d Ex 34:27
De 31:9
e Joz 4:8
f Le 3:1
Le 7:11
g Heb 9:18
h Le 17:11
i Ex 34:27
j De 31:11
Han 13:15
k Ex 19:8
l Heb 9:19
Heb 12:24
m Ga 3:19
Ga 3:24
Kol 2:17
Heb 9:20
Heb 10:1
n Ex 24:11
Jes 6:1
Jo 1:18
o Ez 1:26
Opb 4:3
p Ex 24:1
q Nu 12:6
r Ge 31:54
Ex 18:12
1Kor 10:18

2e kolom

a De 5:22
Mt 5:19
b Ex 24:2
Nu 11:28
c Ex 32:1
d Ex 17:10
e Ex 18:26
f Ex 19:9
g Ex 16:10
Le 9:23
Nu 16:42
Ez 1:28
h Ex 19:11
i Mt 17:5
j Ex 3:2
De 4:24
Ez 1:27
Heb 12:29
k Ex 19:20
l Ex 34:28
De 9:9
1Kon 19:8
Mt 4:2

HFDST. 25

m Han 7:53
Ga 3:19
n Ex 35:5
1Kr 29:9
2Kor 9:7
o Ex 38:24
p Ex 38:25
q Ex 38:3
Ex 38:29
r Ex 35:6
s Ex 36:20
t Ex 27:20
u Ex 35:8
v Ex 30:23
w Ex 30:34
x Ex 28:6
y Ex 28:15
z Ex 29:45
1Kon 6:13
Heb 9:11

van de tabernakel en het model
van al zijn toebehoren, zo dient
GIJ het te maken.[a]
10 En zij moeten een Ark van
acaciahout maken,[b] twee en een
halve el lang en anderhalve el
breed en anderhalve el hoog.
11 En gij moet haar met zui-
ver goud bekleden.[c] Van binnen
en van buiten dient gij haar te
bekleden, en gij moet er rond-
om een gouden rand op maken.[d]
12 En gij moet er vier gouden
ringen voor gieten en die bo-
ven haar vier poten bevestigen,
twee ringen namelijk aan haar
ene kant en twee ringen aan haar
andere kant.[e] **13** En gij moet
draagbomen van acaciahout ma-
ken en ze met goud bekleden.[f]
14 En gij moet de draagbomen
door de ringen aan weerskanten
van de Ark steken, om daarmee
de Ark te dragen. **15** De draag-
bomen dienen in de ringen van
de Ark te blijven. Ze dienen er
niet uit verwijderd te worden.[g]
16 En in de Ark moet gij de ge-
tuigenis leggen, die ik u zal ge-
ven.[h]
17 En gij moet een deksel ma-
ken van zuiver goud, twee en
een halve el lang en anderhalve
el breed.[i] **18** En gij moet twee
cherubs van goud maken. Van
gedreven werk dient gij ze te ma-
ken, aan de beide uiteinden van
het deksel.[j] **19** En maak één
cherub aan het ene uiteinde en
één cherub aan het andere uit-
einde.[k] Op het deksel dient GIJ de
cherubs te maken, aan de beide
uiteinden ervan. **20** En de che-
rubs moeten hun twee vleugels
naar boven uitgespreid houden,
met hun vleugels het deksel be-
schuttend, terwijl hun gezichten
naar elkaar toe gekeerd zijn.[l] De
gezichten van de cherubs dienen
naar het deksel gekeerd te zijn.
21 En gij moet het deksel[m] bo-
ven op de Ark leggen, en in de
Ark zult gij de getuigenis leggen,
die ik u zal geven. **22** En ik wil
mij daar aan u vertonen en van
boven het deksel, van tussen de

HFDST. 25

a 1Kr 28:12
Han 7:44
Heb 8:5
Heb 9:9

b Ex 37:1

c Ex 37:2
Heb 9:4

d Ex 30:3

e Ex 37:5

f Ex 30:5
1Kr 15:15

g 1Kon 8:8

h Ex 16:34
Ex 31:18
Ex 40:20
Nu 17:10
De 31:26
1Kon 8:9
Heb 9:4

i Ex 37:6

j 1Sa 4:4
Heb 9:5

k Ge 3:24

l 1Kon 8:7
1Kr 28:18

m Ex 40:20
1Kr 28:11
Heb 9:5

2e kolom

a Ex 30:6
Le 16:2
Nu 7:89
Re 20:27
Ps 80:1

b 2Sa 6:2
2Kon 19:15
Jes 37:16

c Ex 40:22
Le 24:6
Nu 3:31
Heb 9:2

d Ex 37:11

e Ex 37:12

f Ex 37:13

g Ex 37:14

h Ex 37:15

i Ex 37:16
Nu 4:7
1Kon 7:50

j Le 24:5
1Sa 21:6
1Kr 9:32
2Kr 13:11
Mt 12:4

k Ex 37:17
Ex 40:24
1Kon 7:49
Heb 9:2

l Ex 37:18

m Ex 37:19

twee cherubs die op de ark der
getuigenis zijn, met u spreken,[a]
ja, [over] alles wat ik u voor de
zonen van Israël gebieden zal.[b]
23 En gij moet een tafel[c] van
acaciahout maken, twee el lang
en een el breed en anderhalve el
hoog. **24** En gij moet die met
zuiver goud bekleden, en gij moet
er een gouden rand omheen ma-
ken.[d] **25** En gij moet er een lijst
van een handbreedte omheen
maken, en gij moet een gouden
rand rondom haar lijst maken.[e]
26 En gij moet er vier gouden
ringen voor maken en de ringen
aan de vier hoeken zetten die
voor de vier poten zijn.[f] **27** De
ringen dienen dicht bij de lijst te
zitten als houders voor de draag-
bomen, om de tafel te dragen.[g]
28 En gij moet de draagbomen
van acaciahout maken en ze met
goud bekleden, en daarmee moet
de tafel worden gedragen.[h]
29 En gij moet haar schotels
en haar bekers en haar kannen
en haar schalen maken, waarmee
[plengoffers] uitgegoten zullen
worden. Van zuiver goud dient
gij ze te maken.[i] **30** En gij moet
op de tafel steeds het toonbrood
voor mijn aangezicht leggen.[j]
31 En gij moet een lampen-
standaard van zuiver goud ma-
ken. Van gedreven werk dient de
lampenstandaard te worden ge-
maakt.[k] Zijn voetstuk, zijn ar-
men, zijn kelken, zijn knoppen
en zijn bloesems dienen uit hem
voort te komen. **32** En zes ar-
men komen uit zijn zijden, drie
armen van de lampenstandaard
uit zijn ene zijde en drie armen
van de lampenstandaard uit zijn
andere zijde.[l] **33** Drie kelken in
de vorm van amandelbloesems
zitten aan het ene stel armen,
met afwisselend knoppen en blo-
esems, en drie kelken in de vorm
van amandelbloesems aan het
andere stel armen, met afwis-
selend knoppen en bloesems.[m]
Zo is het met de zes armen die
uit de lampenstandaard komen.

34 En aan de lampenstandaard
zitten vier kelken in de vorm
van amandelbloesems, met afwis-
selend zijn knoppen en zijn blo-
esems.[a] **35** En de knop onder
twee armen komt uit hem voort
en de knop onder de twee andere
armen komt uit hem voort en de
knop onder nog twee armen komt
uit hem voort, voor de zes armen
die uit de lampenstandaard ko-
men.[b] **36** Hun knoppen en hun
armen dienen uit hem voort te
komen. Het geheel is één stuk ge-
dreven werk, van zuiver goud.[c]
37 En gij moet er zeven lam-
pen voor maken; en de lampen
moeten worden ontstoken, en ze
moeten schijnen op de ruimte er-
vóór.[d] **38** De snuiters en
zijn vuurpotten zijn van zuiver
goud.[e] **39** Van een talent zui-
ver goud dient hij hem te maken
met al dit erbij behorende gerei.
40 En zie toe dat gij ze maakt
naar hun model, dat u op de berg
werd getoond.[f]

26 En de tabernakel dient gij
te maken van tien tent-
kleden,[g] van getwijnd fijn linnen
en blauw draad en roodpurperge-
verfde wol en karmozijnen stof.[h]
Met cherubs,[i] borduurderswerk,
zult gij ze maken. **2** De lengte
van elk tentkleed is achtentwin-
tig el en de breedte van elk tent-
kleed is vier el. Er is één maat
voor alle tentkleden.[j] **3** Vijf
tentkleden dienen een reeks te
vormen, doordat het ene aan het
andere gevoegd wordt, en [nog
eens] vijf tentkleden een reeks,
doordat het ene aan het andere
gevoegd wordt.[k] **4** En gij moet
lussen van blauw draad maken
aan de rand van het ene tent-
kleed aan het einde van de reeks;
en gij dient hetzelfde te doen aan
de rand van het buitenste tent-
kleed bij de andere plaats van
samenvoeging.[l] **5** Gij zult vijf-
tig lussen maken aan het ene
tentkleed, en vijftig lussen zult
gij maken aan het uiteinde van
het tentkleed dat bij de andere
plaats van samenvoeging is, zo-
dat de lussen tegenover elkaar
zitten.[a] **6** En gij moet vijftig
gouden haken maken en de tent-
kleden door middel van de haken
aan elkaar voegen, en het moet
één tabernakel worden.[b]

7 En gij moet kleden van gei-
tenhaar[c] maken voor de tent over
de tabernakel. Gij zult elf tent-
kleden maken. **8** De lengte van
elk tentkleed is dertig el,[d] en de
breedte van elk tentkleed is vier
el. Er is één maat voor de elf
tentkleden. **9** En gij moet vijf
tentkleden afzonderlijk samen-
voegen en zes tentkleden afzon-
derlijk,[e] en gij moet het zesde
tentkleed aan de voorkant van
de tent dubbelvouwen. **10** En
gij moet vijftig lussen maken aan
de rand van het ene tentkleed,
de buitenste in de reeks, en vijf-
tig lussen aan de rand van het
tentkleed bij de andere plaats
van samenvoeging. **11** En gij
moet vijftig koperen[f] haken ma-
ken en de haken in de lussen
steken en de tent samenvoegen,
en ze moet één geheel worden.[g]
12 En wat van de kleden van
de tent overblijft, is een over-
hangend gedeelte. De helft van
het tentkleed dat overblijft, dient
aan de achterkant van de taber-
nakel over te hangen. **13** En de
el aan de ene kant en de el aan
de andere kant die in de lengte
van de kleden van de tent over-
blijft, zal dienen als een overhan-
gend gedeelte aan de zijden van
de tabernakel, om hem aan deze
en aan gene zijde te bedekken.

14 En gij moet een dekkleed
voor de tent maken van rood-
geverfde ramsvellen en een dek-
kleed van robbenvellen daarover-
heen.

15 En gij moet de paneellijs-
ten[h] voor de tabernakel maken
van acaciahout, rechtopstaand.
16 Tien el is de lengte van een
paneellijst, en anderhalve el is
de breedte van elke paneellijst.
17 Elke paneellijst heeft twee
tappen, die met elkaar verbon-
den zijn. Zo zult gij met alle

HFDST. 25

a Ex 37:20

b Ex 37:21

c Nu 8:4

d Ex 30:8
Le 24:3
Nu 8:2
2Kr 13:11

e Ex 37:23
Nu 4:9

f Ex 39:42
Nu 8:4
Han 7:44
Heb 8:5

HFDST. 26

g Heb 8:5
Heb 9:11

h Ex 36:8

i Ge 3:24
Ps 99:1

j Nu 4:25
1Kr 17:1

k Ex 36:10

l Ex 36:11

2e kolom

a Ex 36:12

b Ex 36:13
Ex 39:33
Heb 9:9

c Ex 35:26

d De 3:11

e Ex 36:16

f De 8:9
Job 28:2

g Ex 36:13

h Nu 4:31

paneellijsten van de tabernakel
doen. **18** En gij moet de paneel-
lijsten voor de tabernakel ma-
ken, twintig paneellijsten voor
de kant die naar de Negeb, naar
het zuiden, gekeerd is.
19 En onder de twintig panee-
llijsten zult gij veertig zilveren
voetstukken met inzinking[a] ma-
ken; twee voetstukken met in-
zinking onder de ene paneellijst
met haar twee tappen en twee
voetstukken met inzinking on-
der de andere paneellijst met
haar twee tappen. **20** En voor
de andere zijde van de taberna-
kel, de noordkant, twintig pa-
neellijsten,[b] **21** en hun veertig
zilveren voetstukken met inzin-
king, twee voetstukken met in-
zinking onder de ene paneellijst
en twee voetstukken met inzin-
king onder de andere panee-
llijst.[c] **22** En voor de achterge-
deelten van de tabernakel, naar
het westen, zult gij zes panee-
llijsten maken.[d] **23** En gij zult twee
paneellijsten maken als hoek-
stijlen van de tabernakel[e] aan zijn
beide achtergedeelten. **24** En ze
dienen volkomen gelijk te zijn
aan de onderkant, en te zamen
dienen ze volkomen gelijk te zijn
tot aan de bovenkant van elk bij
de eerste ring. Zo dient het voor
die beide te zijn. Ze zullen dienen
tot twee hoekstijlen. **25** En er
moeten acht paneellijsten zijn
en hun zilveren voetstukken met
inzinking, zestien voetstukken,
twee voetstukken met inzinking
onder de ene paneellijst en twee
voetstukken met inzinking on-
der de andere paneellijst.
26 En gij moet stangen maken
van acaciahout,[f] vijf voor de pa-
neellijsten van de ene zijde van
de tabernakel, **27** en vijf stan-
gen voor de paneellijsten van de
andere zijde van de tabernakel
en vijf stangen voor de panee-
llijsten van de zijde van de taber-
nakel voor de twee achtergedeel-
ten, naar het westen.[g] **28** En de
middelste stang, in het midden

HFDST. 26

a Nu 3:36
b Ex 36:25
c Ex 36:26
d Ex 36:20
Ex 36:27
e Ex 36:28
f Ex 36:31
g Ex 36:32

2e kolom

a Ex 12:35
Ex 36:34
b Ex 19:3
Ex 25:9
Ex 27:8
Han 7:44
Heb 8:5
c Ex 36:35
Ex 40:21
Le 16:2
Lu 23:45
Heb 6:19
Heb 9:3
Heb 10:20
d Ge 3:24
e 1Kon 8:6
Heb 9:4
f Ex 40:22
Ex 40:26
Heb 9:2
g Ex 40:21
Le 16:2
1Kon 8:6
Heb 9:3
Heb 9:12
Heb 9:24
h Le 24:3
1Kon 7:49
i Ex 36:37

HFDST. 27

j Ex 38:1
Ex 40:29
2Kr 4:1
Heb 13:10
k Le 4:25
1Kon 2:28
Ps 118:27

van de paneellijsten, loopt door
van het ene einde tot het andere.
29 En gij zult de paneellijsten
met goud bekleden,[a] en hun ring-
en zult gij van goud maken als
houders voor de stangen; en gij
moet de stangen met goud bekle-
den. **30** En gij moet de taber-
nakel oprichten overeenkomstig
het plan dat u daarvan op de berg
is getoond.[b]
31 En gij moet een gordijn[c] ma-
ken van blauw draad en roodpur-
pergeverfde wol en karmozijnen
stof en getwijnd fijn linnen. Hij
zal het maken met cherubs,[d] bor-
duurderswerk. **32** En gij moet
het aanbrengen aan vier met goud
beklede zuilen van acacia[hout].
Hun pinnen zijn van goud. Ze
staan op vier zilveren voetstuk-
ken met inzinking. **33** En gij
moet het gordijn onder de haken
aanbrengen en de ark der getuige-
nis[e] daarheen, binnen het gordijn,
brengen; en het gordijn moet voor
U een scheiding maken tussen
het Heilige[f] en het Allerheiligste.[g]
34 En gij moet het deksel op de
ark der getuigenis in het Aller-
heiligste leggen.
35 En gij moet de tafel bui-
ten het gordijn zetten, en de lam-
penstandaard[h] tegenover de tafel
aan de kant van de tabernakel
die naar het zuiden gekeerd is; en
de tafel zult gij aan de noordzijde
zetten. **36** En gij moet een af-
scherming[i] voor de ingang van
de tent maken van blauw draad
en roodpurpergeverfde wol en
karmozijnen stof en getwijnd fijn
linnen, veelkleurig weverswerk.
37 En gij moet voor de afscher-
ming vijf zuilen van acacia[hout]
maken en ze met goud bekleden.
Hun pinnen zijn van goud. En gij
moet er vijf koperen voetstuk-
ken met inzinking voor gieten.

27 En gij moet het altaar van
acaciahout maken, vijf el
lang en vijf el breed. Het altaar[j]
dient vierkant te zijn, en drie el
hoog. **2** En gij moet de hoor-
nen[k] ervan op de vier hoeken

maken. Zijn hoornen zullen eruit voortkomen, en gij moet het
met koper bekleden.[a] **3** En gij
moet er bakken bij maken om
zijn vettige as weg te ruimen,
en schoppen en schalen en vor-
ken en vuurpotten; en gij zult al
het daarbij behorende gerei van
koper maken.[b] **4** En gij moet er
een traliewerk voor maken, een
netwerk[c] van koper; en gij moet
aan het net vier koperen ring-
en maken aan de vier uiteinden
ervan. **5** En gij moet het on-
der de lijst van het altaar plaat-
sen, eronder, binnenin, en het net
moet tot halverwege het altaar
reiken.[d] **6** En gij moet draag-
bomen maken voor het altaar,
draagbomen van acaciahout, en
gij moet ze met koper bekleden.[e]
7 En zijn draagbomen moeten in
de ringen worden gestoken, en
de draagbomen moeten zich aan
de beide zijden van het altaar be-
vinden wanneer men het draagt.[f]
8 Als een holle kist van planken
zult gij het maken. Zoals hij u
op de berg getoond heeft, zó zal
men het maken.[g]

9 En gij moet het voorhof[h] van
de tabernakel maken. Voor de
kant die naar de Negeb, naar
het zuiden, gekeerd is, heeft het
voorhof draperieën van getwijnd
fijn linnen;[i] de lengte van deze
ene zijde is honderd el. **10** En
de twintig zuilen daarvoor en
hun twintig voetstukken met
inzinking zijn van koper. De pin-
nen van de zuilen en hun ver-
bindingsstukken zijn van zilver.[j]
11 Zo is het ook voor de noord-
zijde in de lengte: de draperieën
zijn voor een lengte van honderd
el, en de twintig zuilen daarvoor
en hun twintig voetstukken met
inzinking zijn van koper; de pin-
nen van de zuilen en hun ver-
bindingsstukken zijn van zilver.[k]
12 Wat de breedte van het voor-
hof betreft, aan de westzijde zijn
de draperieën vijftig el, terwijl
hun zuilen tien en hun voetstuk-
ken met inzinking tien [in getal]
zijn.[l] **13** En de breedte van het
voorhof aan de oostzijde, in de

HFDST. 27

a Ex 38:2
Nu 16:38
1Kon 8:64
b Ex 38:3
Le 16:12
1Kon 7:45
c Ex 35:16
d Ex 38:4
e Ex 38:6
Nu 4:14
f Ex 38:7
Nu 4:15
g Ex 25:40
1Kr 28:12
Han 7:44
Heb 8:5
h Ex 40:8
1Kon 6:36
1Kon 8:64
Ps 84:10
Ps 92:13
Ps 100:4
i Ex 38:9
j Ex 38:10
k Ex 38:11
l Ex 38:12

2e kolom

a Ex 38:13
b Ex 38:14
Ex 39:40
c Ex 38:15
d Ex 35:25
Ex 38:18
e Ex 38:19
f Ex 38:17
g Ex 27:9
h Ex 38:20
Nu 3:36
i Ex 39:37
Le 24:2
j Ex 26:33
Ex 40:3
Heb 6:19
Heb 9:2
Heb 9:3
Heb 10:20
k Ex 30:8
Le 24:3
2Kr 13:11
l Ex 28:43
Ex 40:15
m Le 21:21
Nu 16:40
Nu 18:23
2Kr 26:18

HFDST. 28

n Le 8:2
Heb 5:1
o Ex 4:14
Ps 99:6
Heb 5:4
p Ex 6:23
Le 10:1
Nu 26:61
q Ex 38:21
Le 10:16
1Kr 6:3
1Kr 24:2

richting van de opgang [der zon],
is vijftig el.[a] **14** En er zijn vijf-
tien el draperieën aan de ene
kant, terwijl hun zuilen drie en
hun voetstukken met inzinking
drie [in getal] zijn.[b] **15** En voor
de andere kant zijn er vijftien
el draperieën, terwijl hun zuilen
drie en hun voetstukken met in-
zinking drie [in getal] zijn.[c]

16 En voor de poort van het
voorhof is er een afscherming van
twintig el lang, van blauw draad
en roodpurpergeverfde wol en
karmozijnen stof en getwijnd fijn
linnen, veelkleurig weverswerk,[d]
terwijl de zuilen daarvoor vier en
hun voetstukken met inzinking
vier [in getal] zijn.[e] **17** Alle zui-
len van het voorhof rondom heb-
ben zilveren bevestigingen, en
hun pinnen zijn van zilver, maar
hun voetstukken met inzinking
van koper.[f] **18** De lengte van
het voorhof is honderd el[g] en de
breedte vijftig el en de hoogte
vijf el, van getwijnd fijn linnen,
en hun voetstukken met inzinking
zijn van koper. **19** En al het ge-
rei van de tabernakel bij al zijn
dienst en al zijn tentpinnen en alle
pinnen van het voorhof zijn van
koper.[h]

20 Wat u aangaat, gij dient de
zonen van Israël te gebieden dat
zij u zuivere, gestoten olijfolie
brengen voor het licht, om de lam-
pen voortdurend te laten schij-
nen.[i] **21** In de tent der samen-
komst, buiten het gordijn[j] dat bij
de Getuigenis is, zullen Aäron
en zijn zonen het in orde bren-
gen, van de avond tot de morgen,
voor het aangezicht van Je-
hovah.[k] Het is een inzetting tot
onbepaalde tijd voor hun geslach-
ten,[l] te onderhouden door de zo-
nen van Israël.[m]

28 En wat u aangaat, doe uw
broer Aäron tot u naderen
en zijn zonen met hem uit het
midden der zonen van Israël, op-
dat hij mij als priester kan die-
nen:[n] Aäron,[o] Nadab en Abihu,[p]
Eleazar en Ithamar,[q] de zonen
van Aäron. **2** En gij moet voor

uw broer Aäron heilige klederen
maken, tot heerlijkheid en luis-
ter.[a] **3** En gijzelf dient te spre-
ken tot alle wijzen met een hart
dat ik met de geest van wijs-
heid[b] vervuld heb, en zij moeten
Aärons klederen maken om hem
te heiligen, opdat hij mij als
priester kan dienen.[c]
4 En dit zijn de klederen die zij
zullen maken: een borststuk[d] en
een efod[e] en een schoudermantel[f]
en een lang gewaad met een
ruitvormig motief, een tulband[g]
en een sjerp;[h] en zij moeten de
heilige klederen maken voor uw
broer Aäron en zijn zonen, opdat
hij mij als priester kan dienen.
5 En zijzelf zullen het goud en
het blauwe draad en de roodpur-
pergeverfde wol en de karmozij-
nen stof en het fijne linnen ne-
men.
6 En zij moeten de efod maken
van goud, blauw draad en rood-
purpergeverfde wol, karmozijnen
stof en getwijnd fijn linnen, bor-
duurderswerk.[i] **7** En hij dient
twee schouderstukken te hebben, die aan de twee uiteinden ervan samengevoegd kunnen worden, en hij moet samengevoegd worden.[j] **8** En de gordel,[k] die erop is om hem strak aan te binden, dient op dezelfde wijze vervaardigd te worden, van dezelfde materialen, van goud, blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof en getwijnd fijn linnen.
9 En gij moet twee onyxstenen[l] nemen en daarin de namen van de zonen van Israël[m] graveren,[n] **10** zes van hun namen op de ene steen en de namen van de zes overigen op de andere steen, naar de volgorde van hun geboorte.[o] **11** Met steensnijderswerk, met zegelgraveerkunst, dient gij de namen van de zonen van Israel in de twee stenen te graveren.[p] Gevat in gouden zettingen zult gij ze maken.[q] **12** En gij moet de twee stenen op de schouderstukken van de efod zetten als gedachtenisstenen voor de zonen van Israël;[a] en Aäron moet op zijn beide schouderstukken hun namen voor het aangezicht van Jehovah dragen, tot een gedachtenis. **13** En gij moet zettingen van goud maken, **14** en twee kettinkjes van zuiver goud.[b] Als koorden zult gij ze maken, als touwwerk; en gij moet de op touw gelijkende kettinkjes aan de zettingen vasthechten.[c]
15 En gij moet het borststuk der rechtspraak[d] maken, als borduurderswerk. Op de wijze waarop de efod vervaardigd is, zult gij het maken. Van goud, blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof en getwijnd fijn linnen zult gij het maken.[e] **16** Het dient vierkant te zijn wanneer het dubbelgevouwen is, een span van de hand lang en een span van de hand breed.[f] **17** En gij moet het vullen met een steenvulling, vier rijen stenen.[g] Een rij van robijn,[h] topaas[i] en smaragd,[j] de eerste rij. **18** En de tweede rij: turkoois,[k] saffier[l] en jaspis.[m] **19** En de derde rij: *lesjem*-steen, agaat[n] en amethist.[o] **20** En de vierde rij: chrysoliet[p] en onyx[q] en jade. Met gouden kassen dienen ze in hun zettingen gevat te zijn.[r] **21** En de stenen dienen naar de namen van de zonen van Israël te zijn, de twaalf naar hun namen.[s] Van zegelgraveerwerk dienen ze voorzien te zijn, elk naar zijn naam, voor de twaalf stammen.[t]
22 En aan het borststuk moet gij gevlochten kettinkjes maken, als touwwerk, van zuiver goud.[u] **23** En gij moet aan het borststuk twee gouden ringen maken,[v] en gij moet de twee ringen aan de beide uiteinden van het borststuk zetten. **24** En gij moet de twee gouden koorden door de twee ringen aan de uiteinden van het borststuk steken.[w] **25** En gij zult de beide einden van de twee koorden door de twee zettingen halen, en gij moet deze op de schouderstukken van de

HFDST. 28

a Ex 29:5 Le 8:7
b Ef 1:17
c Ex 31:6 Ex 36:1 Sp 2:6
d Ex 39:8 Ex 39:15 Le 8:8
e Ex 39:2
f Ex 39:22
g Ex 39:28 Ex 39:30 Le 8:9
h Ex 39:29 Le 8:7 Jes 11:5
i Ex 39:3
j Ex 39:4
k Ex 29:5
l Ge 2:12 Ex 35:9
m Ex 39:14
n Ex 39:6 2Kr 2:7
o Ge 43:33 Ex 1:1
p Ex 35:27
q Ex 39:13

2e kolom

a Ex 39:7
b Ex 39:15
c Ex 39:18
d Ex 28:30 Le 8:8 Nu 27:21
e Ex 39:8
f Ex 39:9
g Ex 39:10
h Ez 27:16
i Opb 21:20
j Ex 39:10 Opb 21:19
k Ex 39:11
l Ex 24:10 Ez 1:26
m Opb 4:3 Opb 21:11
n Ex 39:12
o Opb 21:20
p Hgl 5:14
q 1Kr 29:2
r Ex 39:13
s 1Kon 18:31
t Ex 1:1
u Ex 39:15
v Ex 39:16
w Ex 39:17 Le 8:8

efod zetten, aan de voorkant ervan.[a] **26** En gij moet twee gouden ringen maken en die zetten aan de beide uiteinden van het borststuk, op zijn binnenrand, die naar de efod toe gekeerd is.[b] **27** En gij moet twee gouden ringen maken en ze op de twee schouderstukken van de efod zetten, onderaan, aan de voorkant ervan, vlak bij de plaats waar hij samengevoegd is, boven de gordel van de efod.[c] **28** En men zal het borststuk met zijn ringen aan de ringen van de efod vastbinden met een blauw snoer, opdat het boven de gordel van de efod blijft hangen en het borststuk niet op de efod kan verschuiven.[d]

29 En Aäron moet de namen van de zonen van Israël op het borststuk der rechtspraak op zijn hart dragen wanneer hij het Heilige binnentreedt, tot een voortdurende gedachtenis voor het aangezicht van Jehovah. **30** En gij moet de Urim[e] en de Tummim in het borststuk der rechtspraak leggen, en ze moeten op Aärons hart blijken te zijn wanneer hij voor het aangezicht van Jehovah treedt; en Aäron moet voortdurend de rechtspraak[f] van de zonen van Israël op zijn hart dragen voor het aangezicht van Jehovah.

31 En gij moet de schoudermantel van de efod geheel van blauw draad maken.[g] **32** En bovenaan in het midden ervan moet een opening zijn. Zijn opening dient rondom een rand te hebben, het product van een wever. De opening ervoor dient te zijn als die van een maliënkolder, opdat hij niet kan inscheuren.[h] **33** En aan zijn zoom moet gij granaatappels maken van blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof, rondom aan zijn zoom, en daartussen rondom gouden belletjes;[i] **34** een gouden belletje en een granaatappel, een gouden belletje en een granaatappel, rondom aan de zoom van de schoudermantel.[a] **35** En Aäron moet hem aan hebben om dienst te verrichten, en het van hem afkomstige geluid moet gehoord worden wanneer hij het heiligdom binnentreedt voor het aangezicht van Jehovah en wanneer hij naar buiten komt, opdat hij niet sterft.[b]

36 En gij moet een blinkende plaat van zuiver goud maken en daarin met zegelgraveerkunst graveren: 'Heiligheid behoort Jehovah toe.'[c] **37** En gij moet ze met een blauw snoer vastmaken, en ze moet op de tulband komen.[d] Aan de voorkant van de tulband dient ze te komen. **38** En ze moet op Aärons voorhoofd komen, en Aäron moet de verantwoordelijkheid dragen voor de dwaling die begaan is tegen de heilige voorwerpen,[e] die de zonen van Israël zullen heiligen, dat wil zeggen al hun heilige gaven; en ze moet voortdurend op zijn voorhoofd blijven, om goedkeuring voor hen te verwerven[f] voor het aangezicht van Jehovah.

39 En gij moet het lange gewaad van fijn linnen weven met een ruitvormig motief en een tulband van fijn linnen maken,[g] en gij zult een sjerp maken,[h] veelkleurig weverswerk.

40 En voor Aärons zonen zult gij lange gewaden maken,[i] en gij moet sjerpen voor hen maken, en gij zult hoofddeksels voor hen maken,[j] tot heerlijkheid en luister.[k] **41** En daarmee moet gij uw broer Aäron en zijn zonen met hem bekleden, en gij moet hen zalven[l] en hun hand met macht vullen[m] en hen heiligen, en zij moeten mij als priesters dienen. **42** En maak linnen broeken voor hen, om het naakte vlees te bedekken.[n] Van de heupen tot aan de dijen dienen ze te reiken. **43** En Aäron en zijn zonen moeten die aan hebben wanneer zij de tent der samenkomst binnengaan of wanneer zij tot

HFDST. 28

a Ex 39:18
b Ex 39:19
c Ex 28:8 Ex 39:20 Le 8:7
d Ex 39:21
e Le 8:8 Nu 27:21 De 33:8 1Sa 28:6 Ezr 2:63
f Jes 58:2 Jo 8:16 Heb 4:15 Heb 5:1
g Ex 39:22 Le 8:7
h Ex 39:23
i Ex 39:25

2e kolom

a Ex 39:26
b Le 16:2 Nu 18:7
c Ex 39:30 Le 8:9 1Kr 16:29 Ps 93:5 Za 14:20 Heb 7:26 1Pe 1:16
d Ex 29:6 Ex 39:31
e Le 10:17 Le 22:9 Nu 18:1 Jes 53:11 2Kor 5:21 Heb 9:28 1Pe 2:24
f Le 23:11 Ro 8:34 Heb 7:25
g Ex 28:4 Opb 19:8
h Ex 39:29
i Ex 39:27 Le 8:13 1Sa 2:18
j Ex 39:28 Le 8:13
k Ex 28:2
l Ex 29:7 Ex 30:30 Le 10:7 Han 10:38 2Kor 1:21 1Jo 2:27
m Ex 29:9 Le 8:33 Nu 3:3
n Le 6:10

het altaar naderen om in de heilige plaats dienst te verrichten, opdat zij geen dwaling op zich laden en stellig sterven. Het is een inzetting tot onbepaalde tijd voor hem en zijn nageslacht na hem.[a]

29 Dit nu is de zaak die gij ten opzichte van hen dient te doen om hen te heiligen, opdat zij mij als priesters dienen: Neem een jonge stier en twee rammen,[b] gave [dieren],[c] **2** en ongezuurd brood en ongezuurde ringvormige koeken, met olie bevochtigd, en ongezuurde wafels, met olie bestreken.[d] Van tarwebloem zult gij ze maken. **3** En gij moet ze op een mand leggen en ze in de mand aanbieden,[e] en ook de stier en de twee rammen.

4 En gij zult Aäron en zijn zonen doen toetreden tot de ingang[f] van de tent der samenkomst, en gij moet hen met water wassen.[g] **5** Dan moet gij de klederen nemen[h] en Aäron bekleden met het lange gewaad en de schoudermantel van de efod en met de efod en het borststuk, en gij moet het hem met de gordel van de efod stevig ombinden.[i] **6** En gij moet de tulband op zijn hoofd zetten en het heilige teken van opdracht aan de tulband bevestigen.[j] **7** En gij moet de zalfolie[k] nemen en die op zijn hoofd gieten en hem zalven.[l]

8 Vervolgens zult gij zijn zonen doen toetreden en gij moet hen met de lange gewaden bekleden.[m] **9** En gij moet hen omgorden met de sjerpen, zowel Aäron als zijn zonen, en gij moet hun het hoofddeksel om [het hoofd] winden; en het priesterschap moet hun toebehoren als een inzetting tot onbepaalde tijd.[n] Zo moet gij de hand van Aäron en de hand van zijn zonen met macht vullen.[o]

10 Nu moet gij de stier naderbij brengen vóór de tent der samenkomst, en Aäron en zijn zonen moeten hun handen op de kop van de stier leggen.[p] **11** En gij moet de stier voor het aangezicht van Jehovah, bij de ingang van de tent der samenkomst, slachten.[a] **12** En gij moet wat van het bloed van de stier nemen[b] en dat met uw vinger op de hoornen van het altaar doen,[c] en al het overige bloed zult gij aan de voet van het altaar uitstorten.[d] **13** En gij moet al het vet nemen[e] dat de ingewanden bedekt,[f] en het aanhangsel aan de lever[g] en de beide nieren en het vet dat daarop zit, en gij moet dat op het altaar in rook doen opgaan.[h] **14** Maar het vlees van de stier en zijn huid en zijn drek zult gij buiten de legerplaats met vuur verbranden.[i] Het is een zondeoffer.

15 Dan zult gij de ene ram nemen,[j] en Aäron en zijn zonen moeten hun handen op de kop van de ram leggen.[k] **16** En gij moet de ram slachten en zijn bloed nemen en dit rondom op het altaar sprenkelen.[l] **17** En gij zult de ram in zijn stukken versnijden, en gij moet zijn ingewanden en zijn schenkels wassen[m] en zijn stukken tegen elkaar aan leggen en zo tot aan zijn kop. **18** En gij moet de gehele ram op het altaar in rook doen opgaan. Het is een brandoffer[n] voor Jehovah, een rustig stemmende geur.[o] Het is een vuuroffer voor Jehovah.

19 Vervolgens moet gij de andere ram nemen, en Aäron en zijn zonen moeten hun handen op de kop van de ram leggen.[p] **20** En gij moet de ram slachten en wat van zijn bloed nemen en dat doen op de rechteroorlel van Aäron en op de rechteroorlel van zijn zonen en op de duim van hun rechterhand en de grote teen van hun rechtervoet,[q] en gij moet het bloed rondom op het altaar sprenkelen. **21** En gij moet wat van het bloed nemen dat op het altaar is en wat van de zalfolie,[r] en gij moet dat spatten op Aäron en zijn klederen en op zijn zonen en de klederen van zijn zonen met hem, opdat hij en zijn

HFDST. 28

a Ex 27:21

HFDST. 29

b Le 8:2
Le 9:2
2Kr 13:9
c De 15:21
De 17:1
d Le 6:20
Le 7:12
e Le 8:26
f Ex 26:36
Ex 40:28
Le 8:3
g Le 8:6
Heb 7:26
Heb 10:22
h Ex 28:4
Le 8:7
Le 16:4
i Ex 28:8
j Ex 28:36
Ex 39:30
Le 8:9
k Ex 30:25
l Le 8:12
Ps 133:2
Jes 61:1
Han 10:38
m Ex 28:40
Le 8:13
n Ex 28:1
Ex 28:43
Ex 40:15
o Ex 28:41
Ex 32:29
Fil 4:13
p Le 8:14

2e kolom

a Le 1:3
Le 1:5
b Le 8:15
c Ex 27:2
d Le 4:7
e Le 3:17
Le 4:8
Ps 69:9
f Le 1:9
Le 9:14
g Le 8:16
Le 9:19
h Le 17:6
i Le 16:27
j Le 8:18
k Le 1:4
l Le 8:19
Heb 9:22
m Le 1:13
Le 8:21
n Ge 22:2
Le 9:24
o Ge 8:21
Ef 5:2
Fil 4:18
p Le 8:22
q Le 8:24
r Ex 30:25
Ps 133:2
Jes 61:1

klederen en zijn zonen en de klederen van zijn zonen met hem inderdaad heilig mogen zijn.[a]

22 En gij moet van de ram het vet nemen en de vetstaart[b] en het vet dat de ingewanden bedekt, en het aanhangsel van de lever en de beide nieren en het vet dat daarop zit, en de rechterpoot,[c] want het is een ram der installatie;[d] **23** ook een rond brood en een ringvormige geoliede broodkoek en een wafel uit de mand met ongezuurde broden die voor het aangezicht van Jehovah is.[e] **24** En gij moet dit alles op de handpalmen van Aäron en op de handpalmen van zijn zonen leggen,[f] en gij moet het heen en weer bewegen als een beweegoffer voor het aangezicht van Jehovah.[g] **25** En gij moet het uit hun handen nemen en het op het altaar op het brandoffer in rook doen opgaan tot een rustig stemmende geur voor het aangezicht van Jehovah.[h] Het is een vuuroffer voor Jehovah.[i]

26 En gij moet de borst nemen van de ram der installatie,[j] die voor Aäron is, en die heen en weer bewegen als een beweegoffer voor het aangezicht van Jehovah, en ze moet uw deel worden. **27** En gij moet de borst[k] van het beweegoffer en de poot van het heilige deel, die bewogen werd en die bijgedragen werd van de ram der installatie,[l] van wat voor Aäron en van wat voor zijn zonen was, heiligen. **28** En het moet van Aäron en van zijn zonen worden krachtens een tot onbepaalde tijd durend voorschrift, te onderhouden door de zonen van Israël, omdat het een heilig deel is;[m] en het zal een heilig deel worden, door de zonen van Israël af te staan. Van hun gemeenschapsoffers[n] is het hun heilige deel voor Jehovah.

29 En de heilige klederen[o] die van Aäron zijn, zullen dienen voor zijn zonen[p] na hem, om hen daarin te zalven[q] en om daarin hun hand met macht te vullen.[r]

HFDST. 29

a Le 8:30
b Le 3:9 Le 7:3 Le 9:19
c Le 7:32 Le 9:21 Nu 18:18
d Le 8:22
e Le 8:26 1Kor 5:8
f Le 8:27
g Le 7:30
h Le 8:28 Ef 5:2
i Le 10:13 1Sa 2:28
j Le 8:29 Ps 99:6
k Le 10:15
l Ex 29:22 Le 7:37
m Le 7:34 Le 10:14 Nu 15:19 Nu 18:24 De 18:3
n Le 7:11
o Ex 28:4
p Nu 20:26
q Ex 30:30 Ex 40:15 Le 8:12 2Kor 1:21
r Ex 28:41 Le 8:33 2Kor 3:5

2e kolom

a Le 8:35 Le 9:1
b Le 8:31
c 1Kor 9:13 1Kor 9:14
d Le 10:13
e Le 22:10 Nu 3:10 Mt 12:4
f Ex 12:10 Le 8:32
g Le 8:4
h Le 8:33
i Le 4:20
j Ex 30:28 Le 8:11 Nu 7:1
k Ex 40:10
l Ex 30:29 Mt 23:19
m Ex 30:29
n 1Kr 16:40 2Kr 2:4 2Kr 13:11 Da 9:27 Heb 7:27 Heb 10:11
o 2Kon 16:15 Han 26:7
p Da 9:21
q Ex 16:36 Nu 28:5
r Ge 35:14 Le 23:13 Fil 2:17

30 Zeven dagen[a] zal degene uit zijn zonen die hem als priester opvolgt en die de tent der samenkomst binnentreedt om in de heilige plaats dienst te verrichten, ze dragen.

31 En gij zult de ram der installatie nemen, en gij moet zijn vlees op een heilige plaats koken.[b] **32** En Aäron en zijn zonen moeten het vlees van de ram en het brood dat in de mand is, eten[c] bij de ingang van de tent der samenkomst. **33** En zij moeten de dingen eten waarmee verzoening gedaan is om hun hand met macht te vullen, ten einde hen te heiligen.[d] Maar een vreemde mag er niet van eten, omdat ze iets heiligs zijn.[e] **34** En zo er iets van het vlees van het installatieoffer en van het brood tot de morgen zou overblijven, dan moet gij het overgeblevene met vuur verbranden.[f] Het mag niet gegeten worden, want het is iets heiligs.

35 En gij moet aldus ten opzichte van Aäron en zijn zonen doen, overeenkomstig alles wat ik u geboden heb.[g] Gij zult zeven dagen nemen om hun hand met macht te vullen.[h] **36** En dagelijks zult gij de stier van het zondeoffer ter verzoening offeren,[i] en gij moet het altaar ontzondigen doordat gij er verzoening over doet, en gij moet het zalven[j] om het te heiligen. **37** Gij zult zeven dagen nemen om verzoening over het altaar te doen, en gij moet het heiligen[k] opdat het inderdaad een allerheiligst altaar mag worden.[l] Een ieder die het altaar aanraakt, zal heilig zijn.[m]

38 En dit is het wat gij op het altaar zult offeren: jonge rammen, elk een jaar oud, gedurig twee per dag.[n] **39** En gij zult de ene jonge ram 's morgens offeren,[o] en gij zult de andere jonge ram tussen de twee avonden offeren.[p] **40** En een tiende deel van een efa-maat meelbloem,[q] bevochtigd met een vierde hin gestoten olie, en een drankoffer[r]

van een vierde hin wijn zullen er
nog bij komen voor de eerste jon-
ge ram. **41** En gij zult de twee-
de jonge ram tussen de twee
avonden offeren. Met een zelf-
de graanoffer[a] als 's morgens en
met zo'n zelfde drankoffer zult
gij hem opdragen als een rustig
stemmende geur, een vuuroffer
voor Jehovah. **42** Het is een be-
stendig[b] brandoffer in al UW ge-
slachten bij de ingang van de tent
der samenkomst voor het aan-
gezicht van Jehovah, waar ik mij
aan ulieden zal vertonen om daar
tot u te spreken.[c]

43 En ik zal mij daar stellig
aan de zonen van Israël verton-
nen, en ze zal stellig door mijn
heerlijkheid geheiligd worden.[d]
44 En ik wil de tent der samen-
komst en het altaar heiligen; en
ik zal Aäron en zijn zonen hei-
ligen[e] om mij als priesters te
dienen. **45** En ik wil in het mid-
den van de zonen van Israël ver-
blijven, en ik wil bewijzen hun
God te zijn.[f] **46** En zij zullen
stellig weten dat ik Jehovah, hun
God, ben, die hen uit het land
Egypte heb geleid om in hun mid-
den te verblijven.[g] Ik ben Jeho-
vah, hun God.[h]

30 En gij moet een altaar ma-
ken als een plaats om reuk-
werk[i] te branden; van acaciahout
zult gij het maken. **2** Een el lang
en een el breed; het dient vier-
kant te zijn, en twee el hoog. Zijn
hoornen steken eruit.[j] **3** En gij
moet het met zuiver goud bekle-
den, zijn bovenvlak en zijn zij-
den rondom en zijn hoornen; en
gij moet er een gouden rand om-
heen maken.[k] **4** Gij zult er ook
twee gouden ringen voor maken.
Onder zijn rand aan twee van zijn
zijden zult gij ze maken, aan twee
tegenovergestelde zijden ervan,
daar ze moeten dienen als houders
voor de draagbomen waar-
mee het gedragen moet worden.[l]
5 En gij moet de draagbomen
van acaciahout maken en ze met
goud bekleden.[m] **6** En gij moet

HFDST. 29

a 1Kon 18:29
Ps 141:2
b Nu 28:6
c Ex 25:22
Le 1:1
Nu 17:4
d Ex 40:34
Nu 12:5
1Kon 8:11
e Le 21:15
Le 22:9
Jo 10:36
f Ex 25:8
Le 26:12
Za 2:11
2Kor 6:16
Ef 2:22
g Ex 20:2
h Le 11:44
Le 18:30
Le 19:2
Ez 20:5

HFDST. 30

i Ex 40:5
Ps 141:2
j Ex 27:2
Ex 37:25
Le 4:7
k Ex 37:26
l Ex 37:27
m Ex 37:28

2e kolom

a Ex 26:33
Heb 9:3
b Ex 25:22
c Ex 30:34
2Kr 13:11
Opb 8:4
d Le 16:13
Nu 16:40
1Sa 2:28
1Kr 23:13
Lu 1:9
e Ex 27:20
1Sa 3:3
f Le 10:1
2Kr 26:18
Ez 8:11
g Le 16:18
Le 23:27
Heb 9:7
h Le 16:5
Le 16:6
Le 16:19
i Ex 38:25
Nu 1:2
j Nu 31:50
k 2Sa 24:10
2Sa 24:15
1Kr 21:12
l Le 27:25
m 2Kr 24:9
Ne 10:32
Mt 17:24
n Ex 38:26
Nu 1:3
Nu 26:2
o Job 34:19
Sp 22:2
Ef 6:9
p Nu 31:50

het zetten vóór het gordijn dat
vlak bij de ark der getuigenis is,[a]
vóór het deksel dat boven de Ge-
tuigenis is, waar ik mij aan u zal
vertonen.[b]

7 En Aäron moet daarop welrie-
kend reukwerk[c] in rook doen op-
gaan.[d] Elke morgen, wanneer hij
de lampen in gereedheid brengt,[e]
zal hij het in rook doen opgaan.
8 En wanneer Aäron tussen de
twee avonden de lampen ont-
steekt, zal hij het in rook doen op-
gaan. Het is een bestendig reuk-
werk voor het aangezicht van
Jehovah in UW geslachten. **9** GIJ
moogt daarop geen onwettig reuk-
werk[f] brengen, noch brandoffer,
noch graanoffer; en GIJ moogt
er geen drankoffer op uitgieten.
10 En Aäron moet eenmaal per
jaar op de hoornen ervan verzoe-
ning doen.[g] Met wat van het bloed
van het zondeoffer[h] der verzoe-
ning zal hij er eenmaal per jaar
verzoening voor doen in UW ge-
slachten. Het is allerheiligst voor
Jehovah."

11 Vervolgens sprak Jehovah
tot Mozes en zei: **12** „Wanneer
gij ook maar het totale aantal
van de zonen van Israël opneemt
bij wijze van telling van hen,[i]
dan moeten zij wanneer men hen
telt, ieder een losprijs voor hun
ziel aan Jehovah geven,[j] opdat er
geen plaag over hen komt wan-
neer men hen telt.[k] **13** Dit nu
zullen allen geven die tot de ge-
telden overgaan: een halve sik-
kel volgens de sikkel van de hei-
lige plaats.[l] Twintig gera's zijn
gelijk aan een sikkel. Een halve
sikkel is de bijdrage voor Je-
hovah.[m] **14** Iedereen die tot de
ingeschrevenen overgaat, vanaf
twintig jaar oud en daarboven,
zal de bijdrage voor Jehovah
geven.[n] **15** De rijke dient niet
meer te geven en de geringe mag
niet minder geven dan de hal-
ve sikkel,[o] ten einde de bijdrage
voor Jehovah te geven om ver-
zoening te doen voor UW ziel.[p]

16 En gij moet het zilvergeld der verzoening van de zonen van Israël nemen en dat geven ten behoeve van de dienst van de tent der samenkomst,[a] opdat het voor de zonen van Israël inderdaad mag dienen tot een gedachtenis voor het aangezicht van Jehovah, om verzoening te doen voor UW ziel."

17 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **18** „Gij moet een bekken van koper maken met een onderstel van koper, voor het wassen,[b] en gij moet het plaatsen tussen de tent der samenkomst en het altaar, en er water in doen.[c] **19** En Aäron en zijn zonen moeten daar hun handen en hun voeten wassen.[d] **20** Wanneer zij de tent der samenkomst binnengaan, zullen zij zich met water wassen, opdat zij niet sterven, of wanneer zij tot het altaar naderen om dienst te verrichten, ten einde een vuuroffer in rook te doen opgaan voor Jehovah.[e] **21** En zij moeten hun handen en hun voeten wassen, opdat zij niet sterven,[f] en het moet voor hen dienen als een voorschrift tot onbepaalde tijd, voor hem en zijn nakomelingen in al hun geslachten."[g]

22 En Jehovah ging voort tot Mozes te spreken en zei: **23** „Wat u aangaat, neem u welriekende stoffen van de uitgelezenste soort:[h] vijfhonderd eenheden mirre[i] in gestolde druppels, en half zoveel, tweehonderd vijftig eenheden, zoete kaneel,[j] en tweehonderd vijftig eenheden zoete kalmoes,[k] **24** en vijfhonderd eenheden kassie,[l] volgens de sikkel van de heilige plaats,[m] en een hin[n] olijfolie. **25** Vervolgens moet gij daarvan een heilige zalfolie maken, een zalf, een mengsel dat het werk is van een zalfbereider.[o] Het dient een heilige zalfolie[p] te zijn.

26 En gij moet daarmee de tent der samenkomst zalven[q] en de ark der getuigenis, **27** en de tafel en al haar gerei en de lampenstandaard en zijn gerei en het reukaltaar, **28** en het brandoferaltaar en al zijn gerei en het bekken en zijn onderstel. **29** En gij moet ze heiligen, opdat ze inderdaad allerheiligst mogen worden.[a] Een ieder die ze aanraakt, zal heilig zijn.[b] **30** En gij zult Aäron[c] en zijn zonen zalven,[d] en gij moet hen heiligen om mij als priesters te dienen.[e]

31 En gij zult tot de zonen van Israël spreken en zeggen: 'Dit dient een heilige zalfolie voor mij te blijven in UW geslachten.[f] **32** Geen vlees van mensen dient daarmee ingewreven te worden, en met deze samenstelling moogt GIJ niets soortgelijks maken. Ze is iets heiligs. Ze dient voor U iets heiligs te blijven. **33** Al wie een soortgelijke zalf bereidt en wie er iets van op een vreemde doet, moet van zijn volk worden afgesneden.' "[g]

34 Voorts zei Jehovah tot Mozes: „Neem u welriekende stoffen:[h] stactedruppels en oniche en welriekend galbanum en zuivere geurige hars.[i] Er dient een gelijke hoeveelheid van elk te zijn. **35** En gij moet daarvan een reukwerk[j] maken, een specerijenmengsel, het werk van een zalfbereider, gezouten,[k] zuiver, iets heiligs. **36** En gij moet een gedeelte ervan tot fijn poeder stampen en iets ervan vóór de Getuigenis leggen in de tent der samenkomst,[l] waar ik mij aan u zal vertonen.[m] Het dient allerheiligst voor ulieden te zijn. **37** En het reukwerk dat gij met deze samenstelling zult maken, moogt GIJ niet voor UZELF maken.[n] Het dient voor u iets heiligs voor Jehovah te blijven.[o] **38** Iedereen die iets soortgelijks maakt om van de geur ervan te genieten, moet van zijn volk worden afgesneden."[p]

31 En Jehovah ging voort tot Mozes te spreken en zei: **2** „Zie, ik heb Bezaleël,[q] de zoon van Uri, de zoon van Hur, van de stam Juda, bij name geroepen.[r]

HFDST. 30

a Ex 38:25
b Ex 38:8; Le 8:11; 1Kon 7:38
c Ex 40:7
d Ex 40:31; Ef 5:26; Heb 10:22
e 2Kr 13:11
f Ex 40:31
g Ex 28:43; 2Kr 4:6
h Hgl 4:14; Jer 6:20
i Ps 45:8; Hgl 1:13; Hgl 3:6
j Sp 7:17; Opb 18:13
k Ez 27:19
l Ps 45:8
m Nu 3:47
n Ex 29:40; Le 19:36; Nu 15:5
o Ex 37:29
p Nu 35:25; Ps 89:20; Ps 133:2; Heb 1:9
q Ex 40:9; Nu 7:1

2e kolom

a Le 8:10
b Ex 29:37; Le 6:18
c Le 8:12; Han 10:38
d Nu 3:3; 2Kor 1:21
e Ex 40:15; Opb 5:10
f Ex 37:29; 1Kon 1:39; Ps 89:20
g Ex 30:38
h Ex 25:6; Ex 37:29
i Le 5:11; Ne 13:5; Hgl 3:6; Mt 2:11
j Ps 141:2; Opb 5:8
k Le 2:13
l Ex 16:34
m Ex 29:42; Le 16:2
n Ex 30:32
o Ex 29:37
p Le 24:16; Nu 15:35

HFDST. 31

q Ex 37:1
r Ex 35:30; 1Kr 2:20

3 En ik zal hem vervullen met
de geest van God inzake wijs-
heid en verstand en kennis en al-
lerlei kunstvaardigheid,[a] 4 om
ontwerpen te maken, om te wer-
ken in goud en zilver en koper,[b]
5 en inzake het bewerken van
stenen, om die te zetten,[c] en in-
zake het bewerken van hout,
om allerlei producten te maken.[d]
6 Wat mij betreft, zie! ik heb
hem Oholiab, de zoon van Ahisa-
mach, van de stam Dan,[e] erbij ge-
geven, en in het hart van ieder-
een die wijs van hart is, leg ik
werkelijk wijsheid, opdat zij in-
derdaad alles wat ik u geboden
heb, kunnen maken:[f] 7 de tent
der samenkomst[g] en de Ark[h] voor
de getuigenis en het deksel dat
daarop is,[i] en al het gerei van de
tent, 8 en de tafel en haar ge-
rei,[j] en de lampenstandaard van
zuiver goud en al zijn gerei,[k] en
het reukaltaar,[l] 9 en het brand-
offeraltaar en al zijn gerei,[m] en
het bekken en zijn onderstel,[n]
10 en de klederen van een spe-
ciaal weefsel en de heilige kleder-
en voor de priester Aäron en de
klederen van zijn zonen om als
priesters te dienen;[o] 11 en de
zalfolie en het welriekend reuk-
werk voor het heiligdom.[p] Naar
alles wat ik u geboden heb, zullen
zij doen."

12 En Jehovah zei verder tot Mozes:
13 „Wat u aangaat, spreek
tot de zonen van Israël en zeg:
'Vooral mijn sabbatten dient GIJ
te onderhouden,[q] want dat is een
teken tussen mij en U in UW ge-
slachten, opdat GIJ moogt weten
dat ik, Jehovah, het ben die U
heilig.[r] 14 En GIJ moet de sab-
bat onderhouden, want die is iets
heiligs voor U.[s] Wie hem onthei-
ligt, zal beslist ter dood gebracht
worden.[t] Ingeval er iemand is
die daarop werk verricht, dan
moet die ziel uit het midden van
zijn volk worden afgesneden.[u]
15 Zes dagen mag er werk ver-
richt worden, maar op de zeven-
de dag is het een sabbat van vol-
komen rust.[v] Deze is iets heiligs
voor Jehovah. Iedereen die op de
sabbatdag werk verricht, zal be-
slist ter dood gebracht worden.
16 En de zonen van Israël moe-
ten de sabbat onderhouden, op-
dat zij de sabbat vieren in hun
geslachten. Het is een verbond
tot onbepaalde tijd.[a] 17 Tussen
mij en de zonen van Israël is het
een teken tot onbepaalde tijd,[b]
want in zes dagen heeft Jehovah
de hemel en de aarde gemaakt,
en op de zevende dag rustte hij
en ging hij ertoe over zich te ver-
kwikken.'"[c]

18 Zodra hij nu geëindigd had
met Mozes op de berg Sinaï te
spreken, gaf hij hem voorts twee
tafelen der Getuigenis,[d] tafelen
van steen, beschreven door Gods
vinger.[e]

32 Intussen nu zag het volk
dat Mozes lang weg-
bleef eer hij van de berg afdaal-
de.[f] Daarom verzamelde het volk
zich rondom Aäron en zei tot
hem: „Sta op, maak ons een god
die voor ons uit zal gaan,[g] want
wat deze Mozes betreft, de man
die ons uit het land Egypte heeft
opgevoerd,[h] wij weten werke-
lijk niet wat er met hem is ge-
beurd." 2 Hierop zei Aäron tot
hen: „Rukt de gouden oorringen[i]
af die in de oren van UW vrou-
wen, van UW zonen en van UW
dochters zijn, en brengt ze bij
mij." 3 Toen rukte al het volk
de gouden oorringen die in hun
oren waren af en bracht ze naar
Aäron. 4 Vervolgens nam hij
[het goud] uit hun handen aan,
en hij vormde het[j] met een gra-
veerijzer en maakte er toen een
gegoten beeld van een kalf[k] van.
Nu zeiden zij: „Dit is uw God, o Is-
raël, die u uit het land Egypte
heeft opgevoerd."[l]

5 Toen nu Aäron dit zag, ging
hij vóór [dat beeld] een altaar
bouwen. Ten slotte riep Aäron uit
en zei: „Morgen is er een feest
voor Jehovah." 6 De volgende
dag stonden zij derhalve vroeg
op en gingen brandoffers bren-
gen en gemeenschapsoffers aan-

HFDST. 31

a Ex 35:31
1Kon 7:14
b 2Kr 2:7
c Ex 28:9
d Ex 35:33
e Ex 35:34
Ex 38:23
f Ex 36:1
g Ex 36:8
h Ex 37:1
i Ex 37:6
j Ex 37:10
k Ex 35:14
Ex 37:17
l Ex 37:25
m Ex 38:1
Ex 40:6
n Ex 30:18
Ex 38:8
o Ex 28:2
Ex 28:15
Ex 39:1
Ex 39:27
Le 8:7
p Ex 30:25
Ex 30:35
Ex 37:29
q Ex 20:8
Le 19:30
Kol 2:17
r Ez 20:12
Jo 17:17
1Th 5:23
s De 5:12
Jes 56:2
t Ez 20:13
u Ex 35:2
Nu 15:32
Nu 15:35
v Ex 16:23
Ex 20:10
Lu 23:56

2e kolom

a Le 24:8
b Ex 31:13
c Ge 2:2
Jes 40:28
Heb 4:4
d Ex 24:12
Ex 32:15
De 4:13
De 9:15
e Ex 8:19
Mt 12:28
Lu 11:20
2Kor 3:3

HFDST. 32

f Ex 24:18
De 9:9
g De 4:15
Jo 4:24
Han 7:40
Han 17:29
h Ho 12:13
Mi 6:4
i Ex 12:35
j De 9:16
Jes 44:9
Jes 46:6
Han 7:41
k 1Kon 12:28
2Kon 10:29
Ps 106:19
Ho 13:2
l Ex 20:4
Ne 9:18
Ps 106:20
Ro 1:23

bieden. Daarna ging het volk zitten om te eten en te drinken. Voorts stonden zij op om zich te vermaken.[a]

7 Jehovah zei nu tot Mozes: „Ga, daal af, want uw volk dat gij uit het land Egypte hebt opgevoerd, heeft verderfelijk gehandeld.[b] **8** Zij zijn haastig afgeweken van de weg die ik hun geboden heb te gaan.[c] Zij hebben zich een gegoten beeld van een kalf gemaakt en blijven zich daarvoor neerbuigen en er slachtoffers aan brengen en zeggen: 'Dit is uw God, o Israël, die u uit het land Egypte heeft opgevoerd.'"[d] **9** Vervolgens zei Jehovah tot Mozes: „Ik heb naar dit volk gekeken, en zie, het is een hardnekkig volk.[e] **10** Laat mij nu dus begaan, opdat mijn toorn tegen hen moge ontbranden en ik hen kan uitroeien,[f] en laat mij u tot een grote natie maken."[g]

11 Toen vermurwde Mozes het aangezicht van Jehovah, zijn God,[h] en zei: „Waarom, o Jehovah, zou uw toorn[i] ontbranden tegen uw volk dat gij met grote kracht en met een sterke hand uit het land Egypte hebt geleid? **12** Waarom zouden de Egyptenaren[j] zeggen: 'Met een kwade bedoeling heeft hij hen uitgeleid, om hen te midden van de bergen te doden en hen van de oppervlakte van de aardbodem uit te roeien'?[k] Keer u af van uw brandende toorn[l] en gevoel spijt[m] over het kwaad tegen uw volk. **13** Denk aan uw knechten Abraham, Isaäk en Israël, aan wie gij bij uzelf gezworen hebt,[n] doordat gij tot hen hebt gezegd: 'Ik zal UW zaad vermenigvuldigen als de sterren aan de hemel,[o] en heel dit land dat ik heb aangewezen, zal ik aan UW zaad[p] geven, opdat zij het inderdaad tot onbepaalde tijd in bezit mogen nemen.'"[q]

14 Toen gevoelde Jehovah spijt over het kwaad dat hij gezegd had zijn volk te zullen aandoen.[r]

HFDST. 32

a Han 7:41 1Kor 10:7
b De 4:16 De 9:12 De 32:5 Re 2:19
c Ex 18:20 Ex 20:3 De 9:16 Re 2:17
d 1Kon 12:28
e Ex 34:9 De 9:6 Ne 9:16 Han 7:51 Heb 3:15
f De 9:14
g Nu 14:12
h De 9:18 Ps 106:23
i De 9:19
j Nu 14:13
k De 9:28
l Joz 7:26
m De 32:36 2Sa 24:16
n Ge 22:16 Heb 6:13
o Ge 22:17 Ge 26:4 Ge 35:11
p Ro 9:7
q Ge 13:15
r Ps 106:45 Ho 11:9 Joë 2:13

2e kolom

a De 9:15
b Ex 40:20 De 5:22
c Ex 31:18 Ex 34:1 De 9:10 De 10:2 2Kor 3:7
d Joz 6:5 Am 1:14
e Ex 15:1
f De 9:16 Ne 9:18 Ps 106:19 Han 7:41
g De 9:17
h De 7:25 De 9:21 2Kon 23:6
i Ex 17:6
j Sp 1:31
k Ex 15:24 Ex 16:2 Ex 17:2 De 9:7 De 31:27
l Ex 32:1 De 4:15 Han 7:40 Han 17:29

15 Daarna keerde Mozes zich om en daalde van de berg af[a] met de twee tafelen der Getuigenis[b] in zijn hand, tafelen die aan beide zijden beschreven waren. Aan de ene en aan de andere zijde waren ze beschreven. **16** En de tafelen waren het werk van God, en het schrift was het schrift van God, in de tafelen gegrift.[c] **17** Toen nu Jozua het rumoer van het volk hoorde, omdat zij zo schreeuwden, zei hij tot Mozes: „Er is strijdrumoer[d] in de legerplaats." **18** Maar hij zei:

„Het is niet het geluid van gezang over een machtige krijgsverrichting,[e]
En het is niet het geluid van gezang bij een nederlaag;
Het is het geluid van ander gezang dat ik hoor."

19 Het geschiedde dan dat zodra Mozes de legerplaats naderde en hij het kalf[f] en de reidansen kon zien, zijn toorn ontbrandde, en terstond wierp hij de tafelen uit zijn handen en verbrijzelde ze aan de voet van de berg.[g] **20** Daarop nam hij het kalf dat zij hadden gemaakt en verbrandde het met vuur en vergruisde het totdat het fijn was,[h] waarna hij het op de oppervlakte der wateren[i] strooide en de zonen van Israël ervan liet drinken.[j] **21** Daarna zei Mozes tot Aäron: „Wat heeft dit volk u gedaan, dat gij het met een grote zonde beladen hebt?" **22** Hierop zei Aäron: „Laat de toorn van mijn heer niet ontbranden. Gij kent het volk zelf heel goed, dat het tot het kwade geneigd is.[k] **23** Zij dan zeiden tot mij: 'Maak ons een god die voor ons uit zal gaan,[l] want wat deze Mozes betreft, de man die ons uit het land Egypte heeft opgevoerd, wij weten werkelijk niet wat er met hem is gebeurd.' **24** Derhalve zei ik tot hen: 'Wie heeft er goud? Zij moeten het van zich afrukken om het mij te geven.' Toen wierp ik het in het vuur en dit kalf kwam eruit."

25 Mǫzes dan zag dat het volk
teugelloos werd, omdat Aäron
het de vrije teugel had gelaten,[a]
tot schande te midden van hun
tegenstanders.[b] **26** Toen ging
Mǫzes in de poort van de leger-
plaats staan en zei: „Wie staat
aan Jehovah's zijde? [Die kome]
tot mij!"[c] Hierop vergaderden alle
zonen van Lęvi zich tot hem.
27 Nu zei hij tot hen: „Dit heeft
Jehovah, de God van Įsraël, ge-
zegd: 'Ieder van U plaatse zijn
zwaard aan zijn zijde. Gaat van
poort tot poort de legerplaats
door en weer terug en doodt,
ieder zijn broeder en ieder zijn
naaste en ieder zijn intieme ken-
nis.'"[d] **28** Toen deden de zonen
van Lęvi[e] zoals Mǫzes had ge-
zegd, zodat er op die dag van het
volk ongeveer drieduizend man
viel. **29** Vervolgens zei Mǫzes:
„Vult heden UW hand met macht
voor Jehovah,[f] omdat ieder van
U tegen zijn eigen zoon en zijn
eigen broeder is,[g] en opdat hij
U heden een zegen moge schen-
ken."[h]
30 Nu geschiedde het direct de
dag daarop dat Mǫzes voorts tot
het volk zei: „GIJ — GIJ hebt een
grote zonde bedreven,[i] en nu zal
ik tot Jehovah opklimmen. Mis-
schien kan ik UW zonde goed-
maken."[j] **31** Mǫzes keerde dus
terug tot Jehovah en zei: „Ach,
dit volk heeft een grote zonde
bedreven, doordat zij zich een
god van goud hebben gemaakt![k]
32 Maar nu, indien gij hun zonde
zult vergeven[l] — en zo niet, wis
mij dan alstublieft uit[m] uw boek[n]
dat gij hebt geschreven." **33** Je-
hovah zei echter tot Mǫzes: „Wie
tegen mij gezondigd heeft, die
zal ik uit mijn boek wissen.[o]
34 En nu, kom, leid het volk naar
de plaats waarvan ik tot u ge-
sproken heb. Zie! Mijn engel zal
voor u uit gaan,[p] en op de dag
waarop ik straf breng, zal ik stel-
lig straf over hen brengen voor
hun zonde."[q] **35** Voorts bracht
Jehovah een plaag over het volk
omdat zij het kalf hadden ge-
maakt, dat Aäron had gemaakt.[r]

HFDST. 32

a 2Kr 28:19
b Ex 32:12
De 28:37
c Joz 24:15
2Kon 9:32
2Kon 10:15
d Nu 25:5
De 13:8
Za 13:3
e De 33:9
Mal 2:4
f 2Kr 29:31
g Nu 25:11
De 13:6
Za 13:3
h De 33:11
i 1Sa 2:17
1Sa 12:20
j Nu 14:20
Nu 16:47
Nu 21:7
De 9:18
k Ex 20:23
l Nu 14:19
Jes 1:18
m De 9:14
Ro 9:3
n Ps 69:28
Da 12:1
Fil 4:3
Opb 3:5
Opb 17:8
o Jer 15:1
Ez 18:4
p Ex 23:20
Ex 33:2
q Am 3:14
Ro 2:5
r Han 7:41

2e kolom

HFDST. 33

a Han 7:36
b Ge 12:7
Ge 15:6
Ge 26:3
Heb 11:9
c Ex 23:20
Ex 32:34
d De 7:1
De 7:22
Joz 24:11
e Ex 3:8
De 8:7
Joz 5:6
Jer 11:5
f Ex 32:9
De 9:6
Han 7:51
g Ex 32:10
Nu 16:21
h Nu 14:39
Ho 7:14
i Ex 34:9
Ps 78:8
Ps 106:25
j Nu 16:45
Ps 73:19
k Ge 18:21
De 8:2
Ps 139:23
l De 9:8
m Ex 18:26
Nu 27:5
n Le 19:32
o Ex 13:21
Ps 99:7
p Nu 11:17
Nu 12:5
q Ex 40:35

33 En Jehovah zei verder tot
Mǫzes: „Ga, trek op van
hier, gij en het volk dat gij uit
het land Egypte hebt opgevoerd,[a]
naar het land dat ik Ąbraham,
Įsaäk en Jąkob onder ede beloofd
heb, door te zeggen: 'Aan uw
zaad zal ik het geven.'[b] **2** En ik
wil een engel voor u uit zenden[c]
en de Kanaänieten, de Amorie-
ten en de Hethieten en de Fere-
zieten, de Hevieten en de Jebu-
sieten verdrijven;[d] **3** naar een
land vloeiende van melk en ho-
ning,[e] want ik zal niet in uw mid-
den optrekken, omdat gij een
hardnekkig volk zijt,[f] opdat ik u
niet onderweg uitroei."[g]
4 Toen nu het volk dit kwa-
de woord hoorde, gingen zij rouw
bedrijven;[h] en niemand van hen
deed zijn sieraden aan. **5** En
Jehovah vervolgde tot Mǫzes:
„Zeg tot de zonen van Įsraël: 'GIJ
zijt een hardnekkig volk.[i] In één
ogenblik[j] zou ik in uw midden
kunnen optrekken en u stellig
kunnen uitroeien. Leg nu daar-
om uw sieraden af, daar ik wil
weten wat ik met u zal doen.'"[k]
6 Toen ontdeden de zonen van
Įsraël zich van hun sieraden, van
de berg Hǫreb[l] af.
7 Wat Mǫzes betreft, hij nam
nu zijn tent weg en hij sloeg die
buiten de legerplaats op, ver van
de legerplaats vandaan; en hij
noemde ze een tent der samen-
komst. En het gebeurde dat ieder-
een die Jehovah wilde raadple-
gen,[m] uitging naar de tent der
samenkomst, die buiten de leger-
plaats was. **8** En het gebeurde
dat zodra Mǫzes dan uitging naar
de tent, al het volk opstond,[n] en
zij gingen ieder aan de ingang
van hun eigen tent staan, en zij
staarden Mǫzes na totdat hij de
tent was binnengegaan. **9** Ook
gebeurde het dat zodra Mǫzes
dan de tent was binnengegaan,
de wolkkolom[o] neerdaalde, en ze
bleef staan aan de ingang van
de tent en hij sprak[p] met Mǫzes.
10 En het gehele volk zag de
wolkkolom[q] aan de ingang van

de tent staan, en het gehele volk
stond op en boog zich neer, ie-
der aan de ingang van zijn eigen
tent.[a] **11** En Jehovah sprak tot
Mozes van aangezicht tot aange-
zicht,[b] net zoals een man tot zijn
naaste zou spreken. Wanneer hij
terugkeerde naar de legerplaats,
dan week zijn dienaar[c] Jozua, de
zoon van Nun,[d] als bediende, niet
uit het midden van de tent.

12 Nu zei Mozes tot Jehovah:
„Zie, gij zegt tot mij: 'Doe dit volk
optrekken', maar gijzelf hebt mij
niet laten weten wie gij met mij
zult zenden. Bovendien hebt gij-
zelf gezegd: 'Voorwaar, ik ken u
bij name[e] en ook hebt gij gunst
gevonden in mijn ogen.' **13** Nu
dan, alstublieft, indien ik gunst
gevonden heb in uw ogen,[f] maak
mij dan alstublieft uw wegen
bekend,[g] dat ik u mag kennen, opdat
ik gunst moge vinden in uw ogen.
En bedenk dat deze natie uw
volk is."[h] **14** Derhalve zei hij:
„Ik zal in eigen persoon meegaan[i]
en ik zal u stellig rust geven."[j]
15 Hierop zei hij tot hem: „Indien
gij in eigen persoon niet meegaat,
doe ons dan niet van hier optrek-
ken. **16** En waaraan nu zal men
weten dat ik gunst gevonden heb
in uw ogen, ik en uw volk? Is het
niet doordat gij met ons meegaat,[k]
doordat ik en uw volk van elk an-
der volk dat op de oppervlakte
van de aardbodem is, onderschei-
den zijn?"[l]

17 Vervolgens zei Jehovah tot
Mozes: „Ook deze zaak waarover
gij gesproken hebt, zal ik doen,[m]
omdat gij gunst gevonden hebt
in mijn ogen en ik u bij name
ken." **18** Hierop zei hij: „Laat
mij alstublieft uw heerlijkheid
zien."[n] **19** Maar hij zei: „Ikzelf
zal al mijn goedheid aan uw aan-
gezicht laten voorbijgaan,[o] en ik
wil de naam van Jehovah ten
aanhoren van u uitroepen;[p] en
ik wil gunst bewijzen aan wie
ik gunst zal bewijzen, en ik wil
barmhartigheid betonen aan wie
ik barmhartigheid zal betonen."[q]
20 En hij voegde eraan toe: „Gij
kunt mijn aangezicht niet zien,
want geen mens kan mij zien en
nochtans leven."[a]

21 En Jehovah zei verder: „Zie,
bij mij is een plaats, en gij moet
op de rots gaan staan. **22** En
het moet geschieden dat terwijl
mijn heerlijkheid voorbijgaat, ik
u in een rotsholte moet plaatsen,
en ik moet mijn handpalm als
een scherm over u houden, totdat
ik ben voorbijgegaan. **23** Daar-
na moet ik mijn handpalm weg-
nemen, en gij zult mij inderdaad
van achteren zien. Maar mijn
aangezicht kan niet gezien wor-
den."[b]

34 Toen zei Jehovah tot Mo-
zes: „Houw u twee stenen
tafelen uit, gelijk de eerste,[c] en
ik moet op de tafelen de woor-
den schrijven die op de eerste
tafelen[d] voorkwamen, welke gij
hebt verbrijzeld.[e] **2** En zorg dat
gij tegen de morgen gereed zijt,
want gij moet in de morgen de
berg Sinaï beklimmen en u daar
op de top van de berg bij mij stel-
len.[f] **3** Maar niemand mag met
u opklimmen en laat er ook nie-
mand anders op heel de berg wor-
den gezien.[g] Tevens dient noch
kleinvee noch rundvee vóór die
berg te weiden."[h]

4 Bijgevolg hieuw Mozes twee
stenen tafelen uit, gelijk de eer-
ste, en stond 's morgens vroeg
op en beklom de berg Sinaï, juist
zoals Jehovah hem geboden had,
en hij nam de twee stenen tafe-
len in zijn hand. **5** Toen daalde
Jehovah neer[i] in de wolk en stel-
de zich daar bij hem en riep de
naam van Jehovah uit.[j] **6** Nu
ging Jehovah aan zijn aange-
zicht voorbij en riep: „Jehovah,
Jehovah, een God barmhartig[k]
en goedgunstig,[l] langzaam tot
toorn[m] en overvloedig in lief-
derijke goedheid[n] en waarheid,[o]
7 die liefderijke goedheid be-
waart voor duizenden,[p] die dwa-
ling en overtreding en zonde

HFDST. 33

a Ex 4:31
b Ge 32:30; Ex 33:23; Nu 12:8; De 34:10; Jo 1:18; Jo 6:46; Han 7:38
c Ex 17:9; Ex 24:13
d Nu 11:28; De 1:38; Joz 1:1
e Ge 18:19; Ps 1:6; 2Ti 2:19
f Ex 34:9
g Ps 25:4; Ps 27:11; Ps 86:11; Ps 119:33; Jes 30:21
h De 9:26; Ps 33:12
i Ex 13:21; Ex 40:34; Joz 1:5; Jes 63:9
j Joz 21:44; Joz 23:1; Jer 6:16
k Nu 14:14
l De 4:34; 2Sa 7:23; Ps 147:20
m Jak 5:16; 1Jo 5:14
n Ex 16:10; Ex 24:17
o Lu 2:9; Han 7:38; Han 7:53
p Ex 3:13; Ex 6:3; Ex 34:6
q Ro 9:15; Ro 9:18

2e kolom

a De 5:24; Jo 4:24
b Ex 33:20; Jo 1:18

HFDST. 34

c De 10:1
d De 9:10; 2Kor 3:3
e Ex 32:19; De 9:17
f Ex 19:20; Ex 24:12
g Ex 19:12
h Ex 19:13; Heb 12:20
i Han 7:38; Han 7:53
j Ex 6:3; Ex 33:19
k 2Kr 30:9; Ne 9:17; Joë 2:13; Lu 6:36; Heb 8:12
l Ex 22:27; Ne 9:31; Ps 86:15; Jon 4:2

m Nu 14:18; Na 1:3; Ro 9:22; 2Pe 3:9; n Jer 31:3; Klg 3:22; Mi 7:18; o Ps 31:5; Ro 2:2; p Jer 32:18; Da 9:4.

vergeeft,[a] maar hij zal geenszins
vrijstelling van straf geven,[b] daar
hij straf voor de dwaling van va-
ders brengt over zonen en over
kleinzonen, over het derde ge-
slacht en over het vierde ge-
slacht."[c]
8 Terstond boog Mozes zich
haastig diep ter aarde en wierp
zich neer.[d] **9** Toen zei hij: „In-
dien ik nu gunst gevonden heb
in uw ogen, o Jehovah, laat Je-
hovah dan alstublieft in ons mid-
den meetrekken,[e] want het is een
hardnekkig volk,[f] en gij moet onze
dwaling en onze zonde vergeven,[g]
en gij moet ons als uw eigendom
aannemen."[h] **10** Waarop hij zei:
„Zie, ik sluit een verbond: Ten
aanschouwen van heel uw volk
zal ik wonderbare dingen doen,
die nog nooit op de ganse aarde of
onder alle natiën zijn gewrocht;[i]
en heel het volk in welks midden
gij zijt, zal inderdaad het werk
van Jehovah zien, want het is
iets vrees inboezemends wat ik
met u doe.[j]
11 Wat u aangaat, onderhoud
wat ik u heden gebied.[k] Zie, ik
verdrijf de Amorieten en de Ka-
naänieten en de Hethieten en de
Ferezieten en de Hevieten en de
Jebusieten van voor uw aange-
zicht.[l] **12** Wacht u ervoor, een
verbond te sluiten met de bewo-
ners van het land waarheen gij
gaat,[m] opdat het geen strik in uw
midden moge blijken.[n] **13** Maar
hun altaren dient gijlieden af
te breken, en hun heilige zui-
len dient GIJ te verbrijzelen, en
hun heilige palen dient GIJ om
te hakken.[o] **14** Want gij moogt
u niet neerwerpen voor een an-
dere god,[p] want Jehovah, wiens
naam Jaloers is, hij is een ja-
loerse God;[q] **15** opdat gij geen
verbond sluit met de bewoners
van het land, daar zij stellig
immorele gemeenschap met hun
goden zullen hebben[r] en slacht-
offers aan hun goden zullen bren-
gen,[s] en iemand u vast en zeker
zal uitnodigen en gij stellig wat
van zijn slachtoffer zult eten.[t]

HFDST. 34

a Ps 103:12
Jes 55:7
Ef 4:32
1Jo 1:9
b De 32:35
Joz 24:19
Ro 2:5
2Pe 2:4
Ju 15
c Ex 20:5
Nu 14:18
De 30:19
1Sa 15:2
d De 9:18
e Ex 33:14
f Ex 32:9
Ex 33:3
g Nu 14:19
h Ps 33:12
Ps 94:14
i 1Sa 12:16
2Sa 7:23
1Kr 17:21
Ps 147:20
j Ex 33:16
De 10:21
Jes 64:3
k Ex 19:5
De 12:28
l Ge 15:18
Ex 3:8
Ex 33:2
De 7:1
m Ex 23:32
De 7:2
Re 2:2
n Ex 23:33
Joz 23:13
o Ex 23:24
De 12:3
Re 6:25
2Kon 18:4
p Ex 20:3
1Kor 10:14
1Jo 5:21
q Joz 24:19
Ez 39:25
1Kor 10:22
r Le 17:7
De 31:16
Re 2:17
Re 8:33
Jer 3:9
Ez 6:9
s Nu 25:2
1Kor 10:20
t Ps 106:28
Ez 18:6
2Kor 6:14
Opb 2:20

2e kolom

a Ezr 9:2
b Nu 25:2
De 7:4
1Kon 11:2
Ne 13:26
c Ex 32:8
Le 19:4
d Le 23:6
1Kor 5:8
e Ex 23:15
f Ex 13:2
Lu 2:23
g Ex 22:30
h Ex 13:13
i Ex 13:15
Nu 18:15
Nu 18:16
j De 16:16
k De 5:12
Mt 12:8
Lu 13:14

16 Dan zult gij sommigen van
hun dochters voor uw zonen moe-
ten nemen,[a] en hun dochters zul-
len vast en zeker immorele ge-
meenschap met hun goden hebben
en maken dat uw zonen immore-
le gemeenschap met hun goden
hebben.[b]
17 Gij moogt u geen gegoten
afgoden maken.[c]
18 Het feest der ongezuurde
broden dient gij te houden.[d] Ze-
ven dagen zult gij ongezuurde
broden eten, juist zoals ik u ge-
boden heb, op de bestemde tijd
in de maand Abib,[e] want in de
maand Abib zijt gij uit Egypte
getrokken.
19 Al wat het eerst de moeder-
schoot opent, is van mij,[f] en, wat
al uw vee betreft, de mannelijke
eersteling van de stier en van
het schaap.[g] **20** En de eerste-
ling van een ezel dient gij los te
kopen met een schaap.[h] Maar in-
dien gij hem niet zult loskopen,
dan moet gij hem de nek breken.
Iedere eerstgeborene van uw zo-
nen dient gij los te kopen.[i] En
zij mogen niet met lege handen
voor mij verschijnen.[j]
21 Zes dagen dient gij te arbei-
den, maar op de zevende dag zult
gij sabbat houden.[k] In de ploeg-
tijd en in de oogst zult gij sabbat
houden.[l]
22 En gij zult uw wekenfeest
vieren met de eerste rijpe vruch-
ten van de tarweoogst,[m] en het
feest der inzameling bij de jaar-
wisseling.[n]
23 Driemaal in het jaar dient
al wat mannelijk onder u is, voor
het aangezicht van de [ware]
Heer, Jehovah, de God van Israël,
te verschijnen.[o] **24** Want
ik zal de natiën van voor uw aan-
gezicht verdrijven[p] en ik wil uw
gebied uitgestrekt maken;[q] en
niemand zal uw land begeren
terwijl gij driemaal in het jaar op-
trekt om het aangezicht van Je-
hovah, uw God, te zien.[r]

l Jer 17:22; **m** Ex 23:16; **n** Le 23:34; **o** De 16:16; **p** Ex 34:11; Joz 24:8; **q** De 12:20; Ps 78:55; **r** Ge 35:5; Sp 16:7.

25 Gij moogt het bloed van
mijn slachtoffer niet samen met
iets gezuurds slachten.[a] En het
slachtoffer van het paschafeest
dient niet de nacht over te blij-
ven tot de morgen.[b]
26 Het beste van de eerste rijpe
vruchten[c] van uw bodem dient
gij naar het huis van Jehovah, uw
God, te brengen.[d]
Gij moogt een bokje niet in de
melk van zijn moeder koken."[e]
27 Voorts zei Jehovah tot Mo-
zes: „Schrijf u deze woorden op,[f]
want in overeenstemming met
deze woorden sluit ik waarlijk
een verbond met u en Israël."[g]
28 En hij bleef daar bij Jehovah
veertig dagen en veertig nach-
ten. Hij at geen brood en hij
dronk geen water.[h] Toen schreef
hij op de tafelen de woorden van
het verbond, de Tien Woorden.[i]
29 Nu geschiedde het toen Mo-
zes van de berg Sinaï afdaalde,
dat de twee tafelen der Getuige-
nis in de hand van Mozes waren
toen hij van de berg afdaalde,[j] en
Mozes wist niet dat de huid van
zijn aangezicht stralen uitzond,
omdat hij met hem gesproken
had.[k] **30** Toen nu Aäron en alle
zonen van Israël Mozes zagen,
wel, zie! de huid van zijn aange-
zicht zond stralen uit en zij wer-
den bevreesd hem te naderen.[l]
31 Toen riep Mozes hen. Der-
halve keerden Aäron en alle over-
sten onder de vergadering tot
hem terug, en Mozes ging hen
toespreken. **32** Eerst daarna
naderden alle zonen van Israël
tot hem en hij gebood hun ver-
volgens alles wat Jehovah op
de berg Sinaï met hem bespro-
ken had.[m] **33** Wanneer Mozes
dan zijn toespraak tot hen beëin-
digd had, placht hij een sluier
over zijn aangezicht te doen.[n]
34 Maar telkens wanneer Mozes
voor het aangezicht van Jehovah
kwam om met hem te spreken,
nam hij de sluier weg, totdat hij
naar buiten ging.[o] En hij ging
naar buiten en sprak tot de zo-
nen van Israël wat hem geboden
werd.[a] **35** En de zonen van Is-
raël zagen Mozes' aangezicht, dat
de huid van Mozes' aangezicht
stralen uitzond;[b] en Mozes deed
de sluier weer over zijn aange-
zicht, totdat hij naar binnen ging
om met hem te spreken.[c]

35 Later riep Mozes de gehe-
le vergadering der zonen
van Israël bijeen en zei tot hen:
„Dit zijn de woorden die Jehovah
geboden heeft, om ze te doen:[d]
2 Zes dagen mag er werk ver-
richt worden,[e] maar de zeven-
de dag zal voor U tot iets heiligs
worden, een sabbat van volko-
men rust voor Jehovah. Iedereen
die daarop werk verricht, zal ter
dood worden gebracht.[f] **3** GIJ
moogt in geen van UW woon-
plaatsen vuur ontsteken op de
sabbatdag."
4 En Mozes zei verder tot de
gehele vergadering van de zonen
van Israël: „Dit is het woord dat
Jehovah heeft geboden, door te
zeggen: **5** 'Zamelt uit UW mid-
den een bijdrage voor Jehovah
in.[g] Iedereen met een gewillig
hart[h] brenge haar als een bijdra-
ge voor Jehovah, namelijk goud
en zilver en koper[i] **6** en blauw
draad en roodpurpergeverfde wol
en karmozijnen stof en fijn lin-
nen en geitenhaar[j] **7** en rood-
geverfde ramsvellen en robben-
vellen en acaciahout **8** en olie
voor het licht en balsemolie voor
de zalfolie en voor het welrie-
kend reukwerk[k] **9** en onyxste-
nen en zetstenen voor de efod[l] en
voor het borststuk.[m]
10 En laten alle wijzen van
hart[n] onder U komen en alles
vervaardigen wat Jehovah gebo-
den heeft, **11** namelijk de ta-
bernakel met zijn tent en zijn
bedekking, zijn haken en zijn pa-
neellijsten, zijn stangen, zijn zui-
len en zijn voetstukken met in-
zinking; **12** de Ark[o] en haar
draagbomen,[p] het deksel[q] en het
afschermingsgordijn;[r] **13** de
tafel[s] en haar draagbomen en
al haar gerei en het toonbrood;[t]
14 en de lampenstandaard[u] voor

HFDST. 34

a Ex 23:18
b Ex 12:10
Nu 9:12
c Nu 18:12
Ro 8:23
1Kor 15:23
Jak 1:18
Opb 14:4
d De 26:2
Ne 10:35
Sp 3:9
Ez 44:30
e Ex 23:19
De 14:21
f Ex 24:4
De 31:9
De 31:11
g Ex 24:8
De 4:13
h De 9:18
Mt 4:2
i Ex 31:18
De 10:2
2Kor 3:6
j Ex 32:15
2Kor 3:3
Heb 9:4
k Mt 17:2
l 2Kor 3:7
m Ex 24:3
De 1:3
n 2Kor 3:13
o 2Kor 3:16

2e kolom

a De 27:10
b 2Kor 3:7
c 2Kor 3:13

HFDST. 35

d Ex 34:32
Ro 2:13
Jak 1:22
e Ex 20:9
Ex 31:15
Le 23:3
De 5:13
Lu 13:14
f Ex 31:14
Nu 15:32
Nu 15:35
g Ex 35:29
h 2Kor 8:12
2Kor 9:7
i Ex 25:3
j Ex 25:4
Ex 26:7
Ex 36:8
k Ex 25:6
Ps 141:2
Opb 5:8
l Ex 28:9
Ex 39:14
m Ex 28:15
n Ex 31:6
Ex 36:1
o Ex 25:10
p Ex 25:13
q Ex 25:17
r Ex 26:31
s Ex 25:23
t Ex 25:30
Le 24:5
u Ex 25:31

de verlichting en zijn gerei en
zijn lampen en de olie[a] voor de
verlichting; **15** en het reukal-
taar[b] en zijn draagbomen; en de
zalfolie en het welriekend reuk-
werk;[c] en de afscherming van de
ingang, voor de ingang van de ta-
bernakel; **16** het brandoffer-
altaar[d] en het erbij behorende
koperen traliewerk, zijn draag-
bomen en al zijn gerei; het bek-
ken[e] en zijn onderstel; **17** de
draperieën van het voorhof,[f] zijn
zuilen en zijn voetstukken met
inzinking; en de afscherming van
de poort van het voorhof; **18** de
tentpinnen van de tabernakel
en de tentpinnen van het voor-
hof en hun koorden;[g] **19** de kle-
deren[h] van een speciaal weefsel
voor het verrichten van de dienst
in het heiligdom, de heilige kle-
deren[i] voor de priester Aäron en
de klederen van zijn zonen om
als priesters te dienen.'"

20 Bijgevolg ging de gehele
vergadering der zonen van Israël
van voor het aangezicht van Mozes
heen. **21** Toen kwamen zij,
een ieder wiens hart hem ertoe
drong,[j] en zij brachten, een ieder
wiens geest hem ertoe aandreef,
Jehovah's bijdrage voor het werk
aan de tent der samenkomst en
voor haar gehele dienst en voor
de heilige klederen. **22** En zij
bleven komen, de mannen met
de vrouwen, iedereen die gewil-
lig van hart was. Zij brachten
broches en oorringen en ringen
en vrouwensieraden, allerlei gou-
den voorwerpen, dat wil zeg-
gen iedereen die het beweegoffer
van goud aan Jehovah aanbood.[k]
23 En allen in wier bezit zich
blauw draad bevond en rood-
purpergeverfde wol en karmozij-
nen stof en fijn linnen en geiten-
haar en roodgeverfde ramsvellen
en robbenvellen, brachten het.[l]
24 Allen die de bijdrage van zil-
ver en koper bijdroegen, brach-
ten de bijdrage voor Jehovah, en
allen bij wie acaciahout werd ge-
vonden voor al het werk van de
dienst, brachten dat.

HFDST. 35

a Ex 27:20

b Ex 30:1
Ex 37:25
Ex 40:5
Ps 141:2
Opb 5:8

c Ex 30:34

d Ex 27:1

e Ex 30:18
Ex 38:8

f Ex 27:9

g Ex 27:19

h Ex 31:10
Ex 39:41

i Ex 39:1

j Ex 25:2
Ex 36:2
2Kor 8:12
2Kor 9:7

k Ex 38:24

l Ex 25:4

2e kolom

a Ex 28:3
Ex 31:6
Ex 36:8

b Ex 28:15
Ex 28:29
Ex 28:30
Ex 39:15
Ex 39:21

c Ex 30:23
Ex 30:34

d Ex 36:5
Ezr 2:68
2Kor 9:7

e Ex 31:2

f Ex 31:4

g Ex 31:5

h Ex 31:6
Ex 36:1

i Ex 31:3

j Ex 26:1

HFDST. 36

k Ex 31:6

l 1Kon 4:29
Sp 2:6
2Pe 3:15

m Job 32:8

25 En alle vrouwen die wijs van
hart waren,[a] sponnen met hun
handen, en aanhoudend brach-
ten zij als garen het blauwe draad
en de roodpurpergeverfde wol, de
karmozijnen stof en het fijne lin-
nen. **26** En alle vrouwen wier
hart hen drong met wijsheid,
sponnen het geitenhaar.

27 En de oversten brachten
onyxstenen en zetstenen voor de
efod en het borststuk,[b] **28** en
de balsemolie en de olie voor de
verlichting en voor de zalfolie en
voor het welriekend reukwerk.[c]
29 Iedere man en vrouw die er
door zijn of haar hart toe werd
aangedreven iets te brengen voor
al het werk dat Jehovah door
bemiddeling van Mozes geboden
had te vervaardigen, bracht het;
de zonen van Israël brachten een
vrijwillige gave voor Jehovah.[d]

30 Toen zei Mozes tot de zonen
van Israël: „Zie, Jehovah heeft Be-
zaleël,[e] de zoon van Uri, de zoon
van Hur, van de stam Juda, bij
name geroepen. **31** Voorts heeft
hij hem vervuld met de geest van
God inzake wijsheid, verstand en
kennis en allerlei kunstvaardig-
heid **32** en om ontwerpen te
maken, om te werken in goud en zil-
ver en koper,[f] **33** en inzake het
bewerken van stenen, om die te
zetten, en inzake het bewerken
van hout, om allerlei kunstige
producten te maken.[g] **34** En hij
heeft hem in het hart gelegd dat
hij zou onderwijzen, hij en Oho-
liab,[h] de zoon van Ahisamach,
van de stam Dan. **35** Hij heeft
hen met wijsheid van hart ver-
vuld[i] om al het werk te doen van
een kunsthandwerker en een bor-
duurder[j] en van een maker van
veelkleurig weefwerk in blauw
draad en roodpurpergeverfde wol,
in karmozijnen stof en fijn lin-
nen, en van een wever, mannen
die allerlei werk doen en ontwer-
pen maken.

36 En Bezaleël moet werken,
evenals Oholiab[k] en iedere
man die wijs van hart is, aan wie
Jehovah wijsheid[l] en verstand[m]

met betrekking tot deze dingen gegeven heeft, zodat hij weet hoe al het werk van de heilige dienst gedaan moet worden naar alles wat Jehovah geboden heeft."[a]

2 Nu riep Mozes Bezaleël en Oholiab en iedere man die wijs van hart was, in wiens hart Jehovah wijsheid had gelegd,[b] een ieder wiens hart hem ertoe drong het werk aan te pakken ten einde het te doen.[c] **3** Voorts namen zij van vóór Mozes de gehele bijdrage[d] mee die de zonen van Israël hadden gebracht voor het werk van de heilige dienst, om dit te verrichten, en wat de laatstgenoemden betreft, zij brachten hem nog steeds elke morgen een vrijwillige gave.

4 Toen kwamen alle wijzen, die al het heilige werk deden, de een na de ander van het werk waarmee zij bezig waren **5** en zeiden tot Mozes: „Het volk brengt veel meer dan nodig is ten dienste van het werk dat Jehovah geboden heeft te doen." **6** Daarom gebood Mozes dat men een aankondiging door het kamp moest laten gaan, luidend: „Mannen en vrouwen, vervaardigt geen materiaal meer voor de heilige bijdrage." Zo werd het volk ervan afgehouden het te brengen. **7** En het materiaal bleek genoeg te zijn voor al het werk dat gedaan moest worden, ja, meer dan genoeg.

8 En alle wijzen van hart[e] onder hen die het werk deden, gingen de tabernakel[f] maken, de tien tentkleden van getwijnd fijn linnen en blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof; met cherubs, borduurderswerk, maakte hij ze. **9** De lengte van elk tentkleed was achtentwintig el, en de breedte van elk tentkleed vier el. Er was één maat voor alle tentkleden. **10** Toen voegde hij vijf tentkleden aan elkaar,[g] en de vijf andere tentkleden voegde hij aan elkaar. **11** Daarna maakte hij lussen van blauw draad aan de rand van het ene tentkleed bij het eind dat samengevoegd moest worden. Hij deed hetzelfde aan de rand van het buitenste tentkleed bij de andere plaats van samenvoeging.[a] **12** Hij maakte vijftig lussen aan het ene tentkleed, en hij maakte vijftig lussen aan het uiteinde van het tentkleed dat bij de andere plaats van samenvoeging was, zodat de lussen tegenover elkaar zaten.[b] **13** Ten slotte maakte hij vijftig gouden haken en voegde de tentkleden door middel van de haken aan elkaar, zodat het één tabernakel werd.[c]

14 Daarna maakte hij tentkleden van geitenhaar voor de tent over de tabernakel. Elf tentkleden maakte hij.[d] **15** De lengte van elk tentkleed was dertig el, en de breedte van elk tentkleed vier el. Er was één maat voor de elf tentkleden.[e] **16** Toen voegde hij vijf tentkleden afzonderlijk aan elkaar en de zes andere tentkleden afzonderlijk.[f] **17** Vervolgens maakte hij vijftig lussen aan de rand van het buitenste tentkleed bij de plaats van samenvoeging, en hij maakte vijftig lussen aan de rand van het andere tentkleed dat erop aansloot.[g] **18** Daarna maakte hij vijftig koperen haken om de tent samen te voegen, zodat ze één geheel werd.[h]

19 Vervolgens maakte hij een dekkleed voor de tent van roodgeverfde ramsvellen en een dekkleed van robbenvellen[i] daaroverheen.[j]

20 Toen maakte hij de paneellijsten voor de tabernakel van acaciahout,[k] rechtopstaand. **21** Tien el was de lengte van een paneellijst, en anderhalve el de breedte van elke paneellijst.[l] **22** Elke paneellijst had twee tappen, die met elkaar verbonden waren. Zo deed hij met alle paneellijsten van de tabernakel.[m] **23** Hij maakte dus de paneellijsten voor de tabernakel, twintig

HFDST. 36

a Ex 25:9
Ex 39:1

b Ex 28:3
Ex 31:6
Ex 35:10

c Ex 35:21
Ex 35:26

d Ex 35:5
Sp 3:9
2Kor 9:7

e Ex 31:6

f Ex 25:9
Ex 39:32
Heb 9:9

g Ex 26:3

2e kolom

a Ex 26:4

b Ex 26:5

c Ex 26:6
Heb 8:5
Heb 9:9

d Ex 25:4
Ex 26:7

e Ex 26:8

f Ex 26:9

g Ex 26:10

h Ex 26:11

i Ex 25:5

j Ex 26:14

k Ex 25:10
Ex 25:23
Ex 26:15
Ex 27:1
Ex 30:5
Ex 36:36

l Ex 26:16

m Ex 26:17

paneellijsten voor de kant die
naar de Negeb, naar het zuiden,
gekeerd was.[a] **24** En hij maakte
veertig zilveren voetstukken met
inzinking voor onder de twintig
paneellijsten, twee voetstukken
met inzinking onder de ene pa-
neellijst met haar twee tappen en
twee voetstukken met inzinking
onder de andere paneellijst met
haar twee tappen.[b] **25** En voor
de andere zijde van de tabernakel,
de noordkant, maakte hij twintig
paneellijsten[c] **26** en hun veer-
tig zilveren voetstukken met in-
zinking, twee voetstukken met
inzinking onder de ene paneellijst
en twee voetstukken met inzin-
king onder de andere paneellijst.[d]
27 En voor de achtergedeelten
van de tabernakel, naar het wes-
ten, maakte hij zes paneellijs-
ten.[e] **28** En hij maakte twee pa-
neellijsten als hoekstijlen van de
tabernakel aan zijn beide acht-
ergedeelten.[f] **29** En ze bleken
volkomen gelijk te zijn aan de
onderkant en te zamen werden
ze tweelingen tot aan de boven-
kant van elk bij de eerste ring.
Zo deed hij met die beide, met
de twee hoekstijlen.[g] **30** Het
aantal paneellijsten bedroeg dus
acht en hun zilveren voetstuk-
ken met inzinking zestien, twee
voetstukken met inzinking naast
twee voetstukken met inzinking
onder elke paneellijst.[h]
31 Vervolgens maakte hij stan-
gen van acaciahout, vijf voor
de paneellijsten van de ene zijde
van de tabernakel[i] **32** en vijf
stangen voor de paneellijsten
van de andere zijde van de ta-
bernakel en vijf stangen voor
de paneellijsten van de tabern-
akel voor de twee achtergedeel-
ten, naar het westen.[j] **33** Toen
maakte hij de middelste stang zo,
dat die in het midden van de pa-
neellijsten van het ene einde tot
het andere doorliep.[k] **34** En hij
bekleedde de paneellijsten met
goud, en hij maakte hun ringen
van goud als houders voor de
stangen, en voorts bekleedde hij
de stangen met goud.[a]
35 Verder maakte hij een gor-
dijn[b] van blauw draad en rood-
purpergeverfde wol en karmozij-
nen stof en getwijnd fijn linnen.
Met borduurderswerk maakte
hij het met cherubs.[c] **36** Toen
maakte hij daarvoor vier zuilen
van acacia[hout] en bekleedde
ze met goud, terwijl [ook] hun
pinnen van goud waren, en goot
er vier zilveren voetstukken met
inzinking voor.[d] **37** En daar-
na maakte hij een afscherming
voor de ingang van de tent van
blauw draad en roodpurperge-
verfde wol en karmozijnen stof
en getwijnd fijn linnen, veelkleu-
rig weverswerk,[e] **38** en zijn vijf
zuilen en hun pinnen. En hij be-
kleedde hun toppen en hun ver-
bindingsstukken met goud, maar
hun vijf voetstukken met inzin-
king waren van koper.[f]

37 Nu maakte Bezaleël[g] de
Ark[h] van acaciahout. Twee
en een halve el was haar leng-
te, en anderhalve el haar breed-
te, en anderhalve el haar hoog-
te.[i] **2** Toen bekleedde hij haar
van binnen en van buiten met
zuiver goud en maakte er een
gouden rand omheen.[j] **3** Daar-
na goot hij er vier gouden ringen
voor, [en wel] voor boven haar
vier poten, twee ringen namelijk
aan haar ene kant en twee ringen
aan haar andere kant.[k] **4** Ver-
volgens maakte hij draagbomen
van acaciahout en bekleedde ze
met goud.[l] **5** Toen stak hij de
draagbomen door de ringen aan
weerskanten van de Ark, om de
Ark te dragen.[m]
6 Daarna maakte hij het dek-
sel[n] van zuiver goud. Twee en
een halve el was de lengte ervan,
en anderhalve el de breedte er-
van.[o] **7** Verder maakte hij twee
cherubs van goud. Van gedre-
ven werk maakte hij ze aan de
beide uiteinden van het deksel.[p]
8 Eén cherub was aan het uitein-
de aan gene zijde en de andere

HFDST. 36

a Ex 26:18
b Ex 26:19
c Ex 26:20
d Ex 26:21
e Ex 26:22
f Ex 26:23
g Ex 26:24
h Ex 26:25
i Ex 26:26
j Ex 26:27
k Ex 26:28

2e kolom

a Ex 26:29
b Ex 26:31
Ex 40:21
Heb 10:20
c Ge 3:24
d Ex 26:32
e Ex 26:36
f Ex 26:37

HFDST. 37

g Ex 31:2
Ex 38:22
h Ex 40:3
Nu 10:33
i Ex 25:10
j Ex 25:11
Heb 9:4
k Ex 25:12
l Ex 25:13
2Kr 5:9
m Ex 25:14
Joz 3:8
n Le 16:2
Le 16:14
1Kr 28:11
o Ex 25:17
p Ex 25:18
Ex 40:20

cherub aan het uiteinde aan deze
zijde. Hij maakte de cherubs op
het deksel aan de beide uitein-
den ervan.[a] **9** En het werden
cherubs die twee vleugels naar
boven uitgespreid hielden, met
hun vleugels het deksel beschut-
tend,[b] en hun gezichten waren
naar elkaar toe gekeerd. De ge-
zichten van de cherubs bleken
naar het deksel gekeerd te zijn.[c]

10 Voorts maakte hij de tafel
van acaciahout.[d] Twee el was
haar lengte, en een el haar breed-
te, en anderhalve el haar hoog-
te.[e] **11** Daarna bekleedde hij
haar met zuiver goud en maak-
te er een gouden rand omheen.[f]
12 Vervolgens maakte hij er een
lijst van een handbreedte om-
heen en maakte een gouden rand
rondom haar lijst.[g] **13** Verder
goot hij er vier gouden ringen
voor en zette de ringen aan de
vier hoeken die voor de vier po-
ten waren.[h] **14** De ringen blek-
en dicht bij de lijst te zitten,
als houders voor de draagbomen,
om de tafel te dragen.[i] **15** Toen
maakte hij de draagbomen van
acaciahout en bekleedde ze met
goud, om de tafel te dragen.[j]
16 Daarna maakte hij het gerei
dat op de tafel is, haar schotels
en haar bekers en haar schalen
en haar kannen, waarmee [pleng-
offers] uitgegoten zouden wor-
den, van zuiver goud.[k]

17 Toen maakte hij de lampen-
standaard[l] van zuiver goud. Van
gedreven werk maakte hij de
lampenstandaard. Zijn zijden en
zijn armen, zijn kelken, zijn knop-
pen en zijn bloesems kwa-
men uit hem voort.[m] **18** En zes
armen kwamen uit zijn zijden,
drie armen van de lampenstan-
daard uit zijn ene zijde en drie
armen van de lampenstandaard
uit zijn andere zijde.[n] **19** Drie
kelken in de vorm van amandel-
bloesems zaten aan het ene stel
armen, met afwisselend knoppen
en bloesems; en drie kelken in de
vorm van amandelbloesems aan

HFDST. 37

a Ex 25:19
b Ge 3:24 Ex 25:20 Heb 9:5
c 1Sa 4:4 Ps 80:1
d Ex 35:13 Ex 40:4
e Ex 25:23
f Ex 25:24
g Ex 25:25
h Ex 25:26
i Ex 25:27
j Ex 25:28
k Ex 25:29 Jer 52:19
l Ex 40:24 Le 24:4 2Kr 13:11
m Ex 25:31
n Ex 25:32

2e kolom

a Ex 25:33
b Ex 25:34
c Ex 25:35
d Ex 25:36
e Ex 25:37 Ex 25:38 Nu 8:2
f Ex 30:7 Ex 39:38 Ps 141:2 Lu 1:10 Opb 8:3
g Ex 30:1 Ex 40:5
h Ex 30:2
i Ex 30:3
j Ex 30:4
k Ex 30:5
l Ex 30:25 Ex 30:33 Ex 40:9 1Kr 9:30 Ps 45:7 Heb 1:9
m Ex 30:35 Ps 141:2 Opb 5:8

HFDST. 38

n Ex 27:1 Ex 40:10 Heb 13:10
o Ex 27:2
p 2Kr 1:5

het andere stel armen, met afwis-
selend knoppen en bloesems. Zo
was het voor de zes armen die uit
de lampenstandaard kwamen.[a]
20 En aan de lampenstandaard za-
ten vier kelken in de vorm van
amandelbloesems, met afwisse-
lend zijn knoppen en zijn bloe-
sems.[b] **21** En de knop onder
twee armen kwam uit hem voort,
en de knop onder twee andere ar-
men kwam uit hem voort, en de
knop onder nog twee armen kwam
uit hem voort, voor de zes armen
die uit de lampenstandaard kwa-
men.[c] **22** Hun knoppen en hun
armen kwamen uit hem voort.
Het geheel was één stuk gedreven
werk, van zuiver goud.[d] **23** Toen
maakte hij zijn zeven lampen
en zijn snuiters en zijn vuurpot-
ten van zuiver goud.[e] **24** Van
een talent zuiver goud maakte
hij hem en al zijn gerei.

25 Nu maakte hij het reukal-
taar[f] van acaciahout.[g] Een el was
zijn lengte en een el zijn breed-
te, dus vierkant, en twee el was
zijn hoogte. Zijn hoornen kwamen
eruit voort.[h] **26** Toen bekleedde
hij het met zuiver goud, zijn bo-
venvlak en zijn zijden rondom en
zijn hoornen, en hij maakte er een
gouden rand omheen.[i] **27** En hij
maakte er twee gouden ringen
voor, onder zijn rand, aan twee
van zijn zijden, aan twee tegen-
overgestelde zijden ervan, als hou-
ders voor de draagbomen waar-
mee het gedragen moest worden.[j]
28 Daarna maakte hij de draag-
bomen van acaciahout en be-
kleedde ze met goud.[k] **29** Bo-
vendien maakte hij de heilige
zalfolie[l] en het zuivere welriekend
reukwerk,[m] het werk van een zalf-
bereider.

38 Vervolgens maakte hij het
brandofferaltaar van acaci-
ahout. Vijf el was het lang en
vijf el breed, dus vierkant, en
drie el hoog.[n] **2** Toen maakte
hij de hoornen[o] ervan op de vier
hoeken. Zijn hoornen kwamen
eruit voort. Vervolgens bekleed-
de hij het met koper.[p] **3** Daarna

maakte hij al het gerei van het altaar: de bakken en de schoppen en de schalen, de vorken en de vuurpotten. Al het daarbij behorende gerei maakte hij van koper.[a] **4** Verder maakte hij voor het altaar een traliewerk, een netwerk van koper, onder zijn lijst, eronder tot halverwege [het altaar].[b] **5** Toen goot hij vier ringen aan de vier uiteinden vlak bij het koperen traliewerk, als houders voor de draagbomen. **6** Daarna maakte hij de draagbomen van acaciahout en bekleedde ze met koper.[c] **7** Toen stak hij de draagbomen in de ringen aan de zijden van het altaar, om het daarmee te dragen.[d] Hij maakte het als een holle kist van planken.[e]

8 Daarna maakte hij het bekken van koper[f] met het onderstel van koper, waarvoor hij de spiegels gebruikte van de dienstdoende vrouwen, die georganiseerde dienst deden bij de ingang van de tent der samenkomst.[g]

9 Vervolgens maakte hij het voorhof.[h] Voor de kant die naar de Negeb, naar het zuiden, gekeerd was, waren de draperieën van het voorhof van getwijnd fijn linnen, over een [lengte van] honderd el.[i] **10** Hun twintig zuilen en hun twintig voetstukken met inzinking waren van koper. De pinnen van de zuilen en hun verbindingsstukken waren van zilver.[j] **11** Ook voor de noordzijde was er honderd el. Hun twintig zuilen en hun twintig voetstukken met inzinking waren van koper. De pinnen van de zuilen en hun verbindingsstukken waren van zilver.[k] **12** Maar voor de westzijde waren de draperieën voor [een lengte van] vijftig el. Hun zuilen waren tien en hun voetstukken met inzinking tien [in getal].[l] De pinnen van de zuilen en hun verbindingsstukken waren van zilver. **13** En voor de oostzijde, in de richting van de opgang [der zon], was er vijftig el.[m] **14** De draperieën waren voor [een lengte van] vijftien el aan de ene vleugel. Hun zuilen waren drie en hun voetstukken met inzinking drie [in getal].[a] **15** En voor de andere vleugel, zowel aan deze als aan gene zijde van de poort van het voorhof, waren de draperieën voor [een lengte van] vijftien el. Hun zuilen waren drie en hun voetstukken met inzinking drie [in getal].[b] **16** Alle draperieën van het voorhof rondom waren van getwijnd fijn linnen. **17** En de voetstukken met inzinking voor de zuilen waren van koper. De pinnen van de zuilen en hun verbindingsstukken waren van zilver en de bekleding van hun toppen was van zilver, en er waren zilveren verbindingen voor alle zuilen van het voorhof.[c]

18 En de afscherming van de poort van het voorhof was veelkleurig weverswerk, van blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof en getwijnd fijn linnen,[d] en twintig el was de lengte, en de hoogte was over de gehele uitgestrektheid vijf el, evenals bij de draperieën van het voorhof.[e] **19** En hun vier zuilen en hun vier voetstukken met inzinking waren van koper. Hun pinnen waren van zilver en de bekleding van hun koppen en hun verbindingsstukken waren van zilver. **20** En alle tentpinnen voor de tabernakel en voor het voorhof rondom waren van koper.[f]

21 De volgende dingen zijn opgenomen in de inventaris van de tabernakel, de tabernakel der Getuigenis,[g] welke inventaris op bevel van Mozes werd opgemaakt als de dienst van de levieten[h] onder leiding van Ithamar,[i] de zoon van Aäron, de priester. **22** En Bezaleël,[j] de zoon van Uri, de zoon van Hur, van de stam Juda, deed alles wat Jehovah Mozes geboden had. **23** En met hem was Oholiab,[k] de zoon van Ahisamach, van de

HFDST. 38

a Ex 27:3
b Ex 27:4
c Ex 27:6
d Ex 27:7
e Ex 27:8
f Ex 30:18; Ex 31:9; Ex 40:7; Le 8:11; 1Kon 7:23
g 1Sa 2:22
h Ex 40:8; Ps 84:2; Ps 92:13
i Ex 27:9
j Ex 27:10; Nu 3:37
k Ex 27:11
l Ex 27:12
m Ex 27:13

2e kolom

a Ex 27:14
b Ex 27:15
c Ex 27:17
d Ex 35:6
e Ex 27:16
f Ex 27:19
g Ex 25:16; Ex 31:18; Ex 34:29; Nu 17:7
h Nu 3:6; Nu 4:47
i Ex 6:23; Nu 4:28; 1Kr 6:3
j Ex 31:2; Ex 35:30; Ex 36:1; Ex 37:1; 2Kr 1:5
k Ex 31:6; Ex 35:34; Ex 36:2

stam Dan, een kunsthandwerker
en borduurder en maker van veel-
kleurig weefwerk in het blauwe
draad en de roodpurpergeverfde
wol en karmozijnen stof en fijn
linnen.
24 Al het goud dat gebruikt
werd voor het werk, bij alle werk-
zaamheden van de heilige plaats,
beliep het bedrag aan goud van
het beweegoffer,[a] negenentwin-
tig talenten en zevenhonderd der-
tig sikkelen, volgens de sikkel[b]
van de heilige plaats.[c] **25** En
het zilver van de ingeschreven-
en van de vergadering was hon-
derd talenten en duizend zeven-
honderd vijfenzeventig sikkelen,
volgens de sikkel van de heilig-
e plaats. **26** De halve sikkel
voor een persoon was de helft
van een sikkel volgens de sikkel
van de heilige plaats, voor iede-
re man die tot de ingeschrevenen
overging, van twintig jaar oud en
daarboven,[d] ten getale van zes-
honderd drie duizend vijfhonderd
vijftig [man].[e]
27 En honderd talenten zilver
werden gebruikt om de voetstuk-
ken met inzinking van de heilige
plaats en de voetstukken met in-
zinking van het gordijn te gieten.
Honderd voetstukken met inzin-
king stonden gelijk met honderd
talenten, een talent voor een
voetstuk met inzinking.[f] **28** En
van de duizend zevenhonderd
vijfenzeventig sikkelen maakte
hij pinnen voor de zuilen en be-
kleedde hij hun toppen en ver-
bond ze met elkaar.
29 En het koper van het be-
weegoffer was zeventig talenten
en tweeduizend vierhonderd sik-
kelen. **30** En daarmee maakte
hij vervolgens de voetstukken
met inzinking van de ingang van
de tent der samenkomst en het
koperen altaar en het koperen
traliewerk dat erbij behoorde,
en al het gerei van het altaar,
31 en de voetstukken met inzin-
king van het voorhof rondom,
en de voetstukken met inzinking
van de poort van het voorhof, en
alle tentpinnen van de taberna-
kel en alle tentpinnen[a] van het
voorhof rondom.

39 En van het blauwe draad
en de roodpurpergeverf-
de wol en de karmozijnen stof[b]
maakten zij klederen[c] van een
speciaal weefsel voor het verrich-
ten van de dienst in de heilige
plaats.[d] Zo maakten zij de heilige
klederen[e] die voor Aäron waren,
juist zoals Jehovah Mozes gebo-
den had.
2 Bijgevolg maakte hij de efod[f]
van goud, blauw draad en rood-
purpergeverfde wol en karmo-
zijnen stof en getwijnd fijn lin-
nen. **3** Toen pletten zij gouden
platen tot dunne bladen, en hij
sneed ze in draden om die te
verwerken tussen het blauwe
draad en de roodpurpergeverfde
wol en de karmozijnen stof en
het fijne linnen, als borduurders-
werk.[g] **4** Zij maakten er schou-
derstukken voor die samenge-
voegd werden. Aan zijn beide
uiteinden werd hij samenge-
voegd. **5** En de gordel, die erop
was om hem strak aan te bin-
den, was van hetzelfde materiaal,
op dezelfde wijze vervaardigd,
van goud, blauw draad en rood-
purpergeverfde wol en karmozij-
nen stof en getwijnd fijn linnen,[h]
juist zoals Jehovah Mozes gebo-
den had.
6 Toen maakten zij de onyx-
stenen,[i] gevat in gouden zettin-
gen, gegraveerd met zegelgra-
veerkunst overeenkomstig de
namen van de zonen van Israël.[j]
7 Hij plaatste ze dan op de schou-
derstukken van de efod als ge-
dachtenisstenen[k] voor de zonen
van Israël, juist zoals Jehovah
Mozes geboden had. **8** Toen
maakte hij het borststuk,[l] als
borduurderswerk, op de wijze
waarop de efod vervaardigd was,
van goud, blauw draad en rood-
purpergeverfde wol en karmozij-
nen stof en getwijnd fijn linnen.[m]
9 Het bleek vierkant te zijn

HFDST. 38

a Ex 35:22
b Ex 30:13; Nu 3:47; Nu 18:16
c Le 5:15; Le 27:3
d Ex 30:15
e Ex 12:37; Nu 1:46
f Ex 26:19; Ex 26:25; Ex 26:32

2e kolom

a Ex 27:19

HFDST. 39

b Ex 25:4; Ex 35:23
c Ex 29:5; Ex 31:10; Ex 35:19
d Ex 25:8; Le 16:2
e Ex 28:4
f Ex 25:7; Ex 28:6; Le 8:7
g Ex 26:1; Ex 36:8
h Ex 28:8; Ex 29:5; Jes 11:5
i Ex 25:7; Ex 35:9
j Ex 1:1; Ex 28:9; Ex 28:10
k Ex 28:12
l Ex 25:7; Le 8:8
m Ex 28:15

wanneer het dubbelgevouwen was. Dubbelgevouwen maakten zij het borststuk een span van de hand lang en een span breed.[a] **10** Toen vulden zij het met vier rijen stenen. Een rij van robijn, topaas en smaragd, de eerste rij.[b] **11** En de tweede[c] rij: turkoois, saffier[d] en jaspis.[e] **12** En de derde[f] rij: *lesjem*-steen, agaat en amethist. **13** En de vierde[g] rij: chrysoliet en onyx[h] en jade. Ze werden in gouden kassen in hun zettingen gevat. **14** En de stenen waren naar de namen van de zonen van Israël. Het waren er twaalf, naar hun namen, van zegelgraveerwerk voorzien, elk naar zijn naam, voor de twaalf stammen.[i]

15 Vervolgens maakten zij aan het borststuk gevlochten kettinkjes, als touwwerk, van zuiver goud.[j] **16** Toen maakten zij twee gouden zettingen en twee gouden ringen en zetten de twee ringen aan de beide uiteinden van het borststuk.[k] **17** Daarna staken zij de twee gouden koorden door de twee ringen aan de uiteinden van het borststuk.[l] **18** En zij haalden de beide einden van de twee koorden door de twee zettingen. Toen zetten zij ze op de schouderstukken van de efod, aan de voorkant ervan.[m] **19** Vervolgens maakten zij twee gouden ringen en zetten die aan de beide uiteinden van het borststuk, op zijn binnenrand, die naar de efod toe gekeerd was.[n] **20** Toen maakten zij twee gouden ringen en zetten die op de twee schouderstukken van de efod, onderaan, aan de voorkant ervan, vlak bij de plaats waar hij samengevoegd was, boven de gordel van de efod.[o] **21** Ten slotte bonden zij het borststuk met zijn ringen aan de ringen van de efod vast met een blauw snoer, opdat het boven de gordel van de efod zou blijven hangen en het borststuk niet op de efod zou kunnen verschuiven, juist zoals Jehovah Mozes geboden had.[a]

22 Toen maakte hij de schoudermantel[b] van de efod, weverswerk, geheel van blauw draad. **23** En de opening van de schoudermantel was in het midden ervan, als de opening van een maliënkolder. Zijn opening had rondom een rand, opdat hij niet kon inscheuren.[c] **24** Toen maakten zij aan de zoom van de schoudermantel granaatappels van blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof, ineengedraaid.[d] **25** Verder maakten zij belletjes van zuiver goud en zetten de belletjes tussen de granaatappels[e] rondom aan de zoom van de schoudermantel, tussen de granaatappels; **26** een belletje en een granaatappel, een belletje en een granaatappel, rondom aan de zoom van de schoudermantel,[f] voor het verrichten van de dienst, juist zoals Jehovah Mozes geboden had.

27 Vervolgens maakten zij de lange gewaden van fijn linnen,[g] weverswerk, voor Aäron en zijn zonen, **28** en de tulband[h] van fijn linnen en de sierlijke hoofddeksels[i] van fijn linnen en de linnen broeken[j] van getwijnd fijn linnen, **29** en de sjerp[k] van getwijnd fijn linnen en blauw draad en roodpurpergeverfde wol en karmozijnen stof, veelkleurig weverswerk, juist zoals Jehovah Mozes geboden had.

30 Ten slotte maakten zij de blinkende plaat, het heilige teken van opdracht, van zuiver goud en griften er met zegelgraveerkunst een opschrift in: „Heiligheid behoort Jehovah toe."[l] **31** Toen maakten zij er een snoer van blauw draad aan vast om haar boven op de tulband te bevestigen,[m] juist zoals Jehovah Mozes geboden had.

32 Zo kwam heel het werk met betrekking tot de tabernakel van de tent der samenkomst tot vol-

HFDST. 39

a Ex 28:16
b Ex 28:17
c Ex 28:18
d Job 28:6
e Opb 4:3
f Ex 28:19
g Ex 28:20
h Ge 2:12
1Kr 29:2
i Ex 28:21
j Ex 28:22
k Ex 28:23
l Ex 28:24
m Ex 28:25
n Ex 28:26
o Ex 28:27

2e kolom

a Ex 28:28
b Ex 28:31
Le 8:7
Jes 61:10
c Ex 28:32
d Ex 28:33
e 2Kon 25:17
f Ex 28:34
g Ex 28:39
Le 8:7
Le 8:13
Opb 19:8
h Ex 28:4
Ex 28:39
i Ex 28:40
Ex 29:9
Le 8:13
j Ex 28:42
Ez 44:18
k Ex 28:4
Ex 28:39
Jes 11:5
l Ex 28:36
Le 8:9
Za 14:20
m Ex 28:37

tooiing, doordat de zonen van Israël bleven doen naar alles wat Jehovah Mozes geboden had.[a] Juist zo deden zij.

33 Toen brachten zij de tabernakel[b] naar Mozes, de tent[c] en al haar gerei,[d] haar haken,[e] haar paneellijsten,[f] haar stangen[g] en haar zuilen en haar voetstukken met inzinking,[h] **34** en haar dekkleed van roodgeverfde ramsvellen[i] en haar dekkleed van robbenvellen[j] en het afschermingsgordijn,[k] **35** en de ark[l] der getuigenis en haar draagbomen[m] en het deksel,[n] **36** de tafel,[o] al haar gerei[p] en het toonbrood, **37** de lampenstandaard[q] van zuiver goud, zijn lampen, de rij lampen,[r] en al zijn gerei[s] en de olie voor de verlichting,[t] **38** en het gouden altaar[u] en de zalfolie[v] en het welriekend reukwerk[w] en de afscherming[x] voor de ingang van de tent, **39** het koperen altaar[y] en het koperen traliewerk[z] dat erbij behoorde, zijn draagbomen[a] en al zijn gerei,[b] het bekken[c] en zijn onderstel,[d] **40** de draperieën[e] van het voorhof, zijn zuilen[f] en zijn voetstukken met inzinking[g] en de afscherming[h] voor de poort van het voorhof, zijn tentkoorden[i] en zijn tentpinnen[j] en al het gerei[k] voor de dienst van de tabernakel, voor de tent der samenkomst, **41** de klederen[l] van een speciaal weefsel voor het verrichten van de dienst in het heiligdom, de heilige[m] klederen voor de priester Aäron en de klederen van zijn zonen om als priesters te dienen.[n]

42 Overeenkomstig alles wat Jehovah Mozes geboden had, zó verrichtten de zonen van Israël de gehele dienst.[o] **43** En Mozes kreeg al het werk te zien, en zie! zij hadden het gedaan juist zoals Jehovah geboden had. Zó hadden zij [het] gedaan. Dientengevolge zegende Mozes hen.[p]

40 Toen sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Op de dag der eerste maand,[q] op de eerste der maand, dient gij de tabernakel van de tent der samenkomst op te richten.[a] **3** En gij moet de ark der getuigenis[b] daarin plaatsen en de toegang tot de Ark met het gordijn afsluiten.[c] **4** En gij moet de tafel[d] naar binnen brengen en haar rangschikking in orde maken, en gij moet de lampenstandaard[e] binnenbrengen en zijn lampen ontsteken.[f] **5** En gij moet het gouden reukaltaar[g] vóór de ark der getuigenis zetten en de afscherming van de ingang voor de tabernakel op haar plaats aanbrengen.[h]

6 En gij moet het brandofferaltaar[i] vóór de ingang van de tabernakel van de tent der samenkomst zetten, **7** en gij moet het bekken tussen de tent der samenkomst en het altaar zetten en er water in doen.[j] **8** En gij moet het voorhof[k] rondom plaatsen en de afscherming[l] van de poort van het voorhof ophangen. **9** En gij moet de zalfolie[m] nemen en de tabernakel en al wat erin is zalven,[n] en gij moet hem heiligen met al zijn gerei, en aldus moet hij iets heiligs worden. **10** En gij moet het brandofferaltaar en al zijn gerei zalven en het altaar heiligen,[o] en aldus moet het een allerheiligst altaar worden.[p] **11** En gij moet het bekken en zijn onderstel zalven en het heiligen.

12 Dan moet gij Aäron en zijn zonen doen naderen tot de ingang van de tent der samenkomst en hen met water wassen.[q] **13** En gij moet Aäron bekleden met de heilige klederen[r] en hem zalven[s] en hem heiligen, en aldus moet hij mij als priester dienen. **14** Daarna zult gij zijn zonen doen naderen en gij moet hen bekleden met lange gewaden.[t] **15** En gij moet hen zalven, net zoals gij hun vader hebt gezalfd,[u]

HFDST. 39

a Ex 25:40; Heb 8:5
b Ex 36:8
c Ex 36:14
d Ex 31:7
e Ex 36:18
f Ex 36:20
g Ex 36:31
h Ex 36:24
i Ex 36:19
j Ex 26:14
k Ex 36:35
l Ex 37:1
m Ex 37:4
n Ex 37:6
o Ex 37:10
p Ex 37:16
q Ex 37:17
r Ex 37:23
s Ex 25:38
t Ex 35:28
u Ex 37:25
v Ex 37:29
w Ex 30:35
x Ex 36:37
y Ex 38:1
z Ex 38:4
a Ex 38:6
b Ex 38:30
c Ex 38:8
d Ex 30:18
e Ex 38:9
f Ex 38:10
g Ex 38:11
h Ex 38:18
i Ex 35:18
j Ex 38:20
k Ex 27:19
l Ex 31:10
m Ex 28:3
n Ex 35:19
o Ex 35:10; Ex 36:1
p Le 9:23; Nu 6:23; Joz 22:6; 1Kon 8:14; 2Kr 30:27

HFDST. 40

q Ex 12:2; Ex 34:18; Es 3:7

2e kolom

a Nu 7:1
b Ex 25:21
c Nu 4:5; Heb 9:3; Heb 10:20
d Ex 26:35
e Ex 25:31; Heb 9:2
f Ex 25:37
g Ex 30:1; Ps 141:2; Lu 1:10; Opb 5:8
h Ex 26:36; Ex 39:38
i Ex 38:1; 1Kor 10:18; Heb 13:10
j Ex 30:18
k Ex 27:9
l Ex 27:16; Ex 38:18
m Ex 30:25; Heb 1:9
n Le 8:10; Nu 7:1

o Ex 29:36; Le 8:11; p Ex 29:37; q Le 8:6; Ef 5:26; Heb 7:28; r Ex 29:5; Le 8:7; s Le 8:12; Ps 133:2; Han 10:38; t Le 8:13; u Le 8:30; 2Kor 1:21.

en aldus moeten zij mij als priesters dienen, en hun zalving moet hun voortdurend dienen tot een priesterschap voor onbepaalde tijd in hun geslachten."[a]

16 Mǫzes deed nu overeenkomstig alles wat Jehovah hem geboden had.[b] Juist zo deed hij.

17 Bijgevolg geschiedde het dat in de eerste maand, in het tweede jaar, op de eerste dag der maand, de tabernakel werd opgericht.[c] **18** Toen Mǫzes ertoe overging de tabernakel op te richten, plaatste hij daarvan eerst de voetstukken met inzinking[d] en zette de paneellijsten[e] erin en bracht de stangen[f] aan en richtte de zuilen[g] op. **19** Vervolgens spande hij de tent[h] uit over de tabernakel en legde het dekkleed[i] van de tent daaroverheen, juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

20 Daarna nam hij de Getuigenis[j] en legde die in de Ark[k] en deed de draagbomen[l] aan de Ark en legde het deksel[m] boven op de Ark.[n] **21** Toen bracht hij de Ark in de tabernakel en bracht het afschermingsgordijn[o] op zijn plaats aan en sloot de toegang tot de ark der getuigenis af,[p] juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

22 Vervolgens zette hij de tafel[q] in de tent der samenkomst aan de noordzijde van de tabernakel, buiten het gordijn, **23** en hij rangschikte daarop de rij broden[r] voor het aangezicht van Jehovah, juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

24 Daarna plaatste hij de lampenstandaard[s] in de tent der samenkomst tegenover de tafel, aan de zuidzijde van de tabernakel. **25** Toen ontstak hij de lampen[t] voor het aangezicht van Jehovah, juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

26 Hij plaatste vervolgens het gouden altaar[u] in de tent der samenkomst, vóór het gordijn, **27** om daarop welriekend reukwerk in rook te doen opgaan,[a] juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

28 Ten slotte bracht hij de afscherming[b] van de ingang van de tabernakel op haar plaats aan.

29 En hij plaatste het brandofferaltaar[c] aan de ingang van de tabernakel van de tent der samenkomst, om daarop het brandoffer[d] en het graanoffer te offeren, juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

30 Toen plaatste hij het bekken tussen de tent der samenkomst en het altaar en deed er water in voor het wassen.[e] **31** En Mǫzes en Aǫron en zijn zonen wasten daar hun handen en hun voeten. **32** Telkens wanneer zij de tent der samenkomst binnengingen en wanneer zij tot het altaar naderden, wasten zij zich,[f] juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had.

33 Ten slotte richtte hij het voorhof[g] op rondom de tabernakel en het altaar en hing de afscherming van de poort van het voorhof op.[h]

Zo voleindigde Mǫzes het werk. **34** Toen bedekte de wolk[i] de tent der samenkomst, en Jehovah's heerlijkheid vervulde de tabernakel. **35** En Mǫzes kon de tent der samenkomst niet binnengaan, omdat de wolk[j] daarboven vertoefde en Jehovah's heerlijkheid de tabernakel vervulde.[k]

36 En wanneer de wolk zich van boven de tabernakel verhief, braken de zonen van Ịsraël telkens op gedurende alle etappen van hun reis.[l] **37** Maar indien de wolk zich niet verhief, dan braken zij niet op tot de dag dat ze zich verhief.[m] **38** Want overdag was Jehovah's wolk boven de tabernakel, en 's nachts bleef er een vuur op, ten aanschouwen van het gehele huis van Ịsraël gedurende alle etappen van hun reis.[n]

HFDST. 40

a Nu 25:13; Heb 7:11; Heb 7:23
b Ex 39:43; De 4:2
c Nu 7:1; Nu 9:15
d Ex 36:24
e Ex 26:15
f Ex 36:31
g Ex 35:11
h Ex 26:7; Ex 36:14
i Ex 26:14
j Ex 16:34; Ex 31:18
k Ex 25:22; Ex 37:1
l Ex 37:4; 1Kon 8:8
m Ex 37:6; 1Kr 28:11
n Le 16:2
o Ex 36:35; Heb 10:20
p Heb 9:3; Heb 10:19
q Ex 37:10; Heb 9:2
r Ex 25:30; Mt 12:4
s Ex 37:17
t Ex 25:37; Ex 37:23; Ps 119:105
u Ex 30:1; Ex 37:25

2e kolom

a Ex 30:7; Ex 30:35
b Ex 26:36; Ex 36:37
c Ex 38:1; Heb 13:10
d Ex 29:38
e Ex 30:18; Heb 10:22
f Ex 30:19
g Ex 27:9; Ex 38:9
h Ex 38:18
i Le 16:2; Nu 9:15; Nu 16:42; 1Kon 8:10; Opb 15:8
j Ps 78:14
k Ex 29:43; 2Kr 5:14
l Nu 10:11; Ne 9:19
m Nu 9:17; Nu 9:22
n Ex 13:21; Nu 9:16; Ps 78:14

LEVITICUS

1 Voorts riep Jehovah Mozes en
sprak tot hem uit de tent der
samenkomst[a] en zei: **2** „Spreek
tot de zonen van Israël,[b] en gij
moet tot hen zeggen: 'Ingeval
iemand van U Jehovah een offer-
gave aanbiedt uit de huisdieren,
dient GIJ UW offergave uit het
rundvee en uit het kleinvee aan
te bieden.

3 Indien zijn offergave een
brandoffer[c] uit het rundvee is,
dient hij een gaaf[d] mannetje aan
te bieden. Bij de ingang van de
tent der samenkomst dient hij het
uit eigen vrije wil voor het aan-
gezicht van Jehovah aan te bie-
den.[e] **4** En hij moet zijn hand
op de kop van het brandoffer leg-
gen, en het moet goedgunstig
worden aanvaard[f] ten behoeve
van hem, om verzoening voor
hem te doen.[g]

5 Daarna moet de jonge stier
voor het aangezicht van Jeho-
vah worden geslacht; en de zonen
van Aäron, de priesters,[h] moeten
het bloed aanbieden en het bloed
rondom op het altaar sprenke-
len,[i] dat bij de ingang van de tent
der samenkomst staat. **6** En
het brandoffer moet gevild en
in zijn delen versneden worden.[j]
7 En de zonen van Aäron, de
priesters, moeten vuur op het
altaar leggen[k] en hout op het
vuur schikken.[l] **8** En de zonen
van Aäron, de priesters, moe-
ten de stukken[m] met de kop en
het niervet schikken op het hout
dat op het vuur ligt, hetwelk op
het altaar is. **9** En zijn inge-
wanden[n] en zijn schenkels zullen
met water worden gewassen; en
de priester moet dat alles op het
altaar in rook doen opgaan als
een brandoffer, een vuuroffer tot
een rustig stemmende geur voor
Jehovah.[o]

10 En indien zijn offergave
voor een brandoffer uit het klein-
vee is,[p] uit de jonge rammen of
de geiten, zal hij een gaaf man-
netje[a] aanbieden.[b] **11** En het
moet aan de zijde van het altaar
die op het noorden ligt, voor het
aangezicht van Jehovah worden
geslacht, en de zonen van Aäron,
de priesters, moeten zijn bloed
rondom op het altaar sprenke-
len.[c] **12** En hij moet het in zijn
delen versnijden met zijn kop
en zijn niervet, en de priester
moet ze schikken op het hout
dat op het vuur ligt, hetwelk
op het altaar is.[d] **13** En hij zal
de ingewanden[e] en de schenkels[f]
met water wassen; en de prie-
ster moet dat alles aanbieden en
het op het altaar in rook doen op-
gaan.[g] Het is een brandoffer, een
vuuroffer tot een rustig stem-
mende geur voor Jehovah.[h]

14 Indien zijn offergave als een
brandoffer voor Jehovah echter
uit het gevogelte is, dan moet
hij zijn offergave uit de tortel-
duiven[i] of de jonge duiven[j] aan-
bieden. **15** En de priester moet
[de vogel] bij het altaar aanbie-
den en hem de kop afknijpen[k] en
hem op het altaar in rook doen
opgaan, maar zijn bloed moet
tegen de zijde van het altaar
worden uitgeperst. **16** En zijn
krop met zijn veren moet hij ver-
wijderen en naast het altaar, aan
de oostkant, op de plaats voor
de vettige as werpen.[l] **17** En
hij moet hem bij zijn vleugels in-
scheuren. Hij mag hem niet [in
stukken] verdelen.[m] Dan moet
de priester hem op het altaar, op
het hout dat op het vuur ligt,
in rook doen opgaan. Het is een
brandoffer,[n] een vuuroffer tot
een rustig stemmende geur voor
Jehovah.[o]

2 Ingeval nu enige ziel een
graanoffer[p] als offergave aan
Jehovah aanbiedt, dient zijn of-
fergave uit meelbloem te be-
staan;[q] en hij moet er olie over
gieten en er geurige hars op

HFDST. 1

a Ex 40:34
Nu 12:5
b Le 22:18
c Le 12:6
Nu 15:3
d Ex 12:5
Le 22:20
De 15:21
Mal 1:14
Heb 9:14
1Pe 1:19
e 2Kor 9:7
f Jes 56:7
g Nu 15:25
Ro 3:25
1Jo 2:2
h Heb 10:11
i Heb 9:13
1Pe 1:2
j Le 7:8
k Le 6:12
l Ge 22:9
Ne 13:31
m Ex 29:17
Le 9:13
1Kon 18:23
n Le 8:21
Le 9:14
o Ge 8:21
Ex 29:18
Nu 15:3
Ef 5:2
Fil 4:18
p Ge 4:4

2e kolom

a Le 22:19
b Le 22:20
Mal 1:14
1Pe 1:19
c Le 9:12
2Kr 29:22
d Le 9:13
1Kon 18:23
e Le 9:14
f Ex 29:17
g Ex 29:18
h Ex 29:41
Le 1:9
i Lu 2:24
j Le 5:7
Le 12:8
k Le 5:8
l Ex 27:3
Le 4:12
Le 6:10
m Ge 15:10
n Ge 8:20
Ex 29:18
o Le 6:21
Nu 28:8

HFDST. 2

p Le 6:14
Le 9:17
Nu 15:4
q Ex 29:2
Nu 7:13

leggen. **2** En hij moet het naar
de zonen van Aäron, de priesters,
brengen, en de priester moet
daarvan zijn handvol nemen, van
de meelbloem ervan en de olie
ervan, met alle erbij behorende
geurige hars; en hij moet dat als
een herinneringsdeel[a] ervan op
het altaar in rook doen opgaan,
als een vuuroffer tot een rustig
stemmende geur voor Jehovah.
3 En wat overblijft van het graan-
offer behoort Aäron en zijn zo-
nen toe,[b] als iets allerheiligst[c] van
Jehovah's vuuroffers.

4 En ingeval gij als offergave
een graanoffer aanbiedt in de
vorm van iets wat in de oven
gebakken is, dient het van meel-
bloem te zijn: ongezuurde ring-
vormige[d] koeken, met olie be-
vochtigd, of ongezuurde[e] wafels,
met olie bestreken.[f]

5 En indien uw offergave een
graanoffer van de bakplaat is,[g]
dient het uit meelbloem te be-
staan, met olie bevochtigd, onge-
zuurd. **6** Het dient in stukken
te worden gebroken, en gij moet
er olie over gieten.[h] Het is een
graanoffer.

7 En indien uw offergave een
graanoffer uit de diepe vetketel is,
dient het uit meelbloem met olie
bereid te zijn. **8** En gij moet het
daaruit bereide graanoffer aan Je-
hovah brengen; en het moet aan
de priester worden aangeboden en
hij moet het naar het altaar bren-
gen. **9** En de priester moet wat
van het graanoffer er aflichten
als een herinneringsdeel[i] ervan
en moet het op het altaar in rook
doen opgaan, als een vuuroffer
tot een rustig stemmende geur
voor Jehovah.[j] **10** En wat over-
blijft van het graanoffer behoort
Aäron en zijn zonen toe, als iets
allerheiligst van Jehovah's vuur-
offers.[k]

11 Geen graanoffer dat GIJ aan
Jehovah zult aanbieden, dient als
iets gezuurds te worden bereid,[l]
want GIJ moogt volstrekt geen
zuurdeeg en volstrekt geen ho-
ning als een vuuroffer voor Jeho-
vah in rook doen opgaan.

12 Als offergave der eerste-
lingen[a] zult GIJ ze aan Jehovah
aanbieden, en ze mogen niet tot
een rustig stemmende geur op
het altaar komen.

13 En elke offergave van uw
graanoffer zult gij met zout krui-
den;[b] en gij moogt het zout van
het verbond[c] van uw God niet
aan uw graanoffer laten ontbre-
ken. Bij elke offergave van u zult
gij zout aanbieden.

14 En indien gij Jehovah het
graanoffer van de eerste rijpe
vruchten aanbiedt, dient gij in
vuur geroosterde groene aren, de
gebroken korrels van het nieu-
we koren, als het graanoffer van
uw eerste rijpe vruchten[d] aan te
bieden. **15** En gij moet er olie
op doen en er geurige hars op
leggen. Het is een graanoffer.[e]
16 En de priester moet het herin-
neringsdeel[f] ervan in rook doen
opgaan, dat wil zeggen een deel
van de gebroken korrels ervan
en de olie ervan, met alle erbij
behorende geurige hars, als een
vuuroffer voor Jehovah.

3 En indien zijn offergave een
gemeenschapsoffer[g] is: indien
hij het aanbiedt uit het rundvee,
hetzij mannetje of wijfje, zal hij
een gaaf [dier][h] voor het aan-
gezicht van Jehovah aanbie-
den. **2** En hij moet zijn hand op
de kop van zijn offergave leggen,[i]
en die moet bij de ingang van de
tent der samenkomst worden ge-
slacht; en Aärons zonen, de prie-
sters, moeten het bloed rondom
op het altaar sprenkelen. **3** En
een deel van het gemeenschaps-
offer moet hij aanbieden als een
vuuroffer voor Jehovah, name-
lijk het vet[j] dat de ingewanden
bedekt, ja, al het vet dat op de
ingewanden[k] ligt, **4** en de beide
nieren[l] en het vet dat daaraan
zit, alsmede dat wat aan de len-
denen zit. En wat het aanhang-
sel aan de lever betreft, dat zal
hij met de nieren wegnemen.
5 En Aärons zonen[m] moeten het

HFDST. 2

a Le 6:15
Nu 5:26
b Le 7:9
c Le 10:12
Nu 18:9
d Ex 29:23
Le 8:26
e Nu 6:19
1Kor 5:7
f Ex 29:2
Le 7:10
Nu 6:15
g Le 6:21
Le 7:9
1Kr 23:29
h Nu 28:9
i Le 2:2
Le 5:12
j Ex 29:41
Nu 28:8
k Nu 18:9
Heb 13:10
l Ex 12:19
Le 6:17
Mt 16:12
1Kor 5:7
Ga 5:9

2e kolom

a Ex 23:19
Nu 15:20
2Kr 31:5
Sp 3:9
1Kor 15:20
Opb 14:4
b Ez 43:24
c Nu 18:19
2Kr 13:5
d Ex 23:16
Ex 34:22
Nu 28:26
e Jer 17:26
Jer 41:5
f Ex 29:25
Le 5:12

HFDST. 3

g Le 22:21
h Nu 6:14
i Ex 29:10
Le 8:18
j Ex 29:13
Le 7:23
Le 7:30
1Kon 8:64
Ez 44:15
k Le 1:13
l Le 3:15
Le 7:4
Le 8:16
m Nu 3:2
Mal 2:4

op het altaar in rook doen opgaan,[a] op het brandoffer dat op
het hout ligt,[b] hetwelk op het
vuur is, als een vuuroffer tot een
rustig stemmende geur[c] voor Je-
hovah.
6 En indien zijn offergave uit
het kleinvee is, [bestemd] voor
een gemeenschapsoffer voor Je-
hovah, mannetje of wijfje, zal
hij een gaaf[d] [dier] aanbieden.
7 Indien hij een jonge ram als
zijn offergave aanbiedt, dan moet
hij die voor het aangezicht van
Jehovah aanbieden.[e] **8** En hij
moet zijn hand op de kop van zijn
offergave leggen,[f] en die moet
vóór de tent der samenkomst
worden geslacht;[g] en Aärons zo-
nen moeten het bloed ervan
rondom op het altaar sprenkelen.
9 En van het gemeenschapsof-
fer moet hij het vet aanbieden
als een vuuroffer voor Jehovah.[h]
De gehele vetstaart[i] zal hij weg-
nemen dicht bij het staartbeen,
en het vet dat de ingewanden
bedekt, ja, al het vet dat op de
ingewanden ligt,[j] **10** en de bei-
de nieren en het vet dat daar-
aan zit, alsmede dat wat aan de
lendenen zit. En wat het aan-
hangsel[k] aan de lever betreft, dat
zal hij met de nieren wegnemen.
11 En de priester moet het op
het altaar in rook doen opgaan[l]
als voedsel,[m] een vuuroffer voor
Jehovah.
12 En indien zijn offergave een
geit[n] is, dan moet hij [het dier]
voor het aangezicht van Jeho-
vah aanbieden. **13** En hij moet
zijn hand op de kop ervan leg-
gen,[o] en het moet vóór de
tent der samenkomst worden ge-
slacht;[p] en Aärons zonen moeten
het bloed ervan rondom op het
altaar sprenkelen. **14** En als
zijn offergave moet hij daarvan,
als een vuuroffer voor Jehovah,
het vet aanbieden dat de inge-
wanden bedekt, ja, al het vet dat
op de ingewanden ligt,[q] **15** en
de beide nieren en het vet dat
daaraan zit, alsmede dat wat aan
de lendenen zit. En wat het aan-

HFDST. 3

a Le 1:9
Le 7:31
Le 9:10
b Le 6:12
c Le 1:17
Le 4:31
Ef 5:2
d Ex 12:5
Nu 6:14
2Kor 5:21
Heb 7:26
1Pe 1:19
e Heb 9:14
f Le 4:4
g Le 4:15
h 2Kr 7:7
i Ex 29:22
Le 9:19
j Le 3:3
k Le 4:9
Le 9:10
l Le 3:5
Le 4:31
m Le 21:6
n Le 9:3
Le 22:19
o Ex 29:10
Le 3:2
p Ex 29:11
Le 3:8
Le 14:13
q Le 3:3
Le 3:9
Le 4:26
Ps 20:3

2e kolom

a Le 7:23
1Sa 2:16
b Ge 9:4
Ge 17:10
Le 17:13
De 12:23
Ez 44:7
Han 15:20

HFDST. 4

c Ge 46:26
d Le 5:17
Nu 15:28
Ps 119:67
Ga 6:1
Jak 2:10
e Le 8:12
Le 21:10
Lu 4:18
Heb 1:9
f Nu 12:1
Heb 4:15
Heb 7:26
g Heb 5:3
Heb 7:27
h Le 1:3
Le 6:25
i Ex 29:10
Le 1:4
j Ex 29:29
Ex 30:30
k Le 8:15
Le 16:19
l Le 16:14
m Ex 30:10
n Le 5:9

hangsel aan de lever betreft, dat
zal hij met de nieren wegnemen.
16 En de priester moet dat op
het altaar in rook doen opgaan
als voedsel, een vuuroffer tot een
rustig stemmende geur. Al het
vet behoort Jehovah toe.[a]
17 Het is een inzetting tot on-
bepaalde tijd voor UW geslach-
ten, in al UW woonplaatsen: GIJ
moogt volstrekt geen vet en geen
bloed[b] eten.'"

4 En Jehovah sprak verder tot
Mozes en zei: **2** „Spreek tot
de zonen van Israël en zeg: 'In-
geval een ziel[c] bij vergissing zon-
digt[d] in een van de dingen waar-
van Jehovah gebiedt dat ze niet
gedaan dienen te worden, en hij
werkelijk een daarvan doet:
3 Indien de priester, de gezalf-
de,[e] zondigt[f] en daardoor schuld
op het volk laadt, dan moet hij
voor zijn zonde[g] die hij begaan
heeft, een gave jonge stier als
zondeoffer aan Jehovah aanbie-
den. **4** En hij moet de stier naar
de ingang van de tent der samen-
komst[h] voor het aangezicht van
Jehovah brengen en zijn hand op
de kop van de stier leggen,[i] en hij
moet de stier voor het aangezicht
van Jehovah slachten. **5** En de
priester, de gezalfde,[j] moet wat
van het bloed van de stier ne-
men en dat in de tent der samen-
komst brengen; **6** en de prie-
ster moet zijn vinger in het bloed
dopen[k] en zevenmaal[l] voor het
aangezicht van Jehovah vóór het
gordijn van de heilige plaats wat
van het bloed spatten. **7** En de
priester moet wat van het bloed
doen op de hoornen[m] van het al-
taar van welriekend reukwerk
voor het aangezicht van Jeho-
vah, dat in de tent der samen-
komst staat, en al het overige
bloed van de stier zal hij aan de
voet[n] van het brandofferaltaar
uitstorten, dat bij de ingang van
de tent der samenkomst staat.
8 Wat al het vet van de stier
van het zondeoffer betreft, hij
zal het vet dat de ingewanden

bedekt er aflichten, ja, al het
vet dat op de ingewanden ligt,[a]
9 en de beide nieren en het vet
dat daaraan zit, alsmede dat wat
aan de lendenen zit. En wat het
aanhangsel aan de lever betreft,
dat zal hij met de nieren weg-
nemen.[b] **10** Het zal hetzelfde
zijn als wat van een stier van
het gemeenschapsoffer wordt af-
gelicht.[c] En de priester moet dat
op het brandofferaltaar in rook
doen opgaan.[d]

11 Maar wat de huid van de
stier betreft en al zijn vlees met
zijn kop en zijn schenkels en
zijn ingewanden en zijn drek,[e]
12 hij moet de gehele stier naar
de buitenrand van de legerplaats[f]
laten brengen, naar een reine
plek, waar de vettige as[g] wordt
gestort, en hij moet hem op hout
verbranden in het vuur.[h] Waar
de vettige as wordt gestort, dient
hij verbrand te worden.

13 Indien nu de gehele verga-
dering van Israël een fout be-
gaat,[i] en de zaak voor de ogen
van de gemeente verborgen is
gebleven, doordat zij een van al
de dingen hebben gedaan waar-
van Jehovah gebiedt dat ze niet
gedaan dienen te worden en dus
schuldig zijn geworden,[j] **14** en
de zonde die zij ertegen hebben
begaan, is bekend geworden,[k]
dan moet de gemeente een jon-
ge stier als zondeoffer aanbie-
den en die vóór de tent der sa-
menkomst brengen. **15** En de
oudere mannen der vergadering
moeten voor het aangezicht van
Jehovah hun handen op de kop
van de stier leggen,[l] en de stier
moet voor het aangezicht van Je-
hovah worden geslacht.

16 Vervolgens moet de pries-
ter, de gezalfde,[m] wat van het
bloed van de stier in de tent der
samenkomst brengen.[n] **17** En
de priester moet zijn vinger in
wat van het bloed dopen en dat
zevenmaal voor het aangezicht
van Jehovah vóór het gordijn[o]
spatten. **18** En hij zal wat van
het bloed op de hoornen van het

HFDST. 4

a Le 4:19
Le 4:26
b Le 3:4
Le 9:10
c Le 3:3
d Le 4:26
Ps 20:3
Heb 10:8
e Ex 29:14
Nu 19:5
f Nu 5:3
Heb 13:11
g Le 6:11
h Le 8:17
i Joz 7:11
Sp 14:34
j Ex 32:30
Nu 15:24
k Pr 12:14
1Ti 5:24
l Ex 29:10
Le 1:4
Le 3:2
Le 16:21
Mt 8:17
Heb 9:28
1Pe 2:24
m Ex 40:15
n Le 4:5
o Ex 26:31
Ex 40:21
Heb 10:20

2e kolom

a Ex 30:1
Ex 30:6
b Ex 27:1
Ex 40:6
Le 4:7
c Le 3:16
d Ex 32:30
Le 12:8
Le 16:17
Nu 15:25
Ef 1:7
1Ti 2:5
Heb 2:17
e Le 4:12
f Le 16:15
Mt 20:28
Jo 1:29
1Jo 2:2
g Ex 18:21
Nu 16:2
Nu 34:18
Joz 22:14
2Sa 24:10
h Le 5:4
Le 5:17
Le 6:2
i 2Sa 12:13
j Le 23:19
Nu 15:24
Nu 28:15
Nu 29:5
k Le 1:4
Le 4:4
Sp 28:13
Jes 53:6
l Le 1:11
Le 3:2
Le 6:25
Le 7:2
m Le 4:3
n Le 8:15
Le 9:9
Le 16:18
Heb 9:22
o Le 3:5
p Ex 32:30
Nu 15:28

altaar[a] doen dat voor het aange-
zicht van Jehovah is, hetwelk in
de tent der samenkomst staat; en
al het overige bloed zal hij aan
de voet van het brandofferaltaar[b]
uitstorten, dat bij de ingang van
de tent der samenkomst staat.
19 En hij zal al zijn vet er aflich-
ten, en hij moet het op het altaar
in rook doen opgaan.[c] **20** En hij
moet met de stier doen net zoals
hij met de andere stier van het
zondeoffer gedaan heeft. Zó zal
hij daarmee doen; en de priester
moet verzoening voor hen doen,[d]
en aldus moet het hun vergeven
worden. **21** En hij moet de stier
naar de buitenrand van de leger-
plaats laten brengen en hem ver-
branden, net zoals hij de eerste
stier heeft verbrand.[e] Het is een
zondeoffer voor de gemeente.[f]

22 Wanneer een overste[g] zon-
digt en zonder opzet werkelijk
een van al de dingen doet waar-
van Jehovah, zijn God, gebiedt
dat ze niet gedaan dienen te wor-
den,[h] en dus schuldig is gewor-
den, **23** of zijn zonde die hij te-
gen het gebod begaan heeft, is
hem kenbaar gemaakt,[i] dan moet
hij als zijn offergave een gaaf geis-
tenbokje[j] brengen. **24** En hij
moet zijn hand op de kop van
het bokje leggen[k] en het slach-
ten op de plaats waar men ge-
regeld het brandoffer voor het
aangezicht van Jehovah slacht.[l]
Het is een zondeoffer.[m] **25** En
de priester moet met zijn vinger
wat van het bloed van het zonde-
offer nemen en dat op de hoornen
van het brandofferaltaar doen,[n]
en het overige bloed ervan zal hij
aan de voet van het brandoffer-
altaar uitstorten. **26** En hij zal
al zijn vet op het altaar in rook
doen opgaan, zoals het vet van
het gemeenschapsoffer;[o] en de
priester moet voor hem verzoe-
ning doen voor zijn zonde,[p] en
aldus moet het hem vergeven
worden.

27 En indien enige ziel van het
volk des lands zonder opzet zon-
digt, doordat hij een van de din-

gen doet waarvan Jehovah gebiedt dat ze niet gedaan dienen te worden en hij werkelijk schuldig wordt,[a] **28** of zijn zonde die hij begaan heeft, is hem kenbaar gemaakt, dan moet hij als zijn offergave een gaaf geitje[b] brengen voor zijn zonde die hij begaan heeft. **29** En hij moet zijn hand op de kop van het zondeoffer leggen[c] en het zondeoffer slachten op dezelfde plaats als het brandoffer.[d] **30** En de priester moet met zijn vinger wat van het bloed ervan nemen en dat op de hoornen van het brandofferaltaar doen,[e] en al het overige bloed ervan zal hij aan de voet van het altaar uitstorten.[f] **31** En hij zal al het vet ervan wegnemen,[g] net zoals het vet van het gemeenschapsoffer werd weggenomen;[h] en de priester moet het op het altaar in rook doen opgaan als een rustig stemmende geur voor Jehovah;[i] en de priester moet verzoening voor hem doen, en aldus moet het hem vergeven worden.[j]

32 Maar indien hij een lam[k] als zijn offergave voor een zondeoffer brengt, dient hij een gaaf[l] ooilam te brengen. **33** En hij moet zijn hand op de kop van het zondeoffer leggen en het als zondeoffer slachten op de plaats waar men geregeld het brandoffer slacht.[m] **34** En de priester moet met zijn vinger wat van het bloed van het zondeoffer nemen en dat op de hoornen van het brandofferaltaar doen,[n] en al het overige bloed ervan zal hij aan de voet van het altaar uitstorten. **35** En hij zal al het vet ervan wegnemen, evenals het vet van de jonge ram van het gemeenschapsoffer geregeld wordt weggenomen, en de priester moet het op het altaar in rook doen opgaan op Jehovah's vuuroffers;[o] en de priester moet voor hem verzoening doen[p] voor zijn zonde die hij begaan heeft, en aldus moet het hem vergeven worden.[q]

HFDST. 4

a Ex 12:49; Nu 5:6; Nu 15:29
b Le 5:6
c Le 1:4; Le 3:2; Le 4:4; Le 16:21; Sp 28:13; Jes 53:6; Mt 8:17; 1Pe 2:24
d Le 1:11; Le 6:25
e Le 4:25
f Le 8:15; Le 9:9; Heb 9:22
g Le 3:16; Le 4:8
h Le 3:3
i Ex 29:18; Le 1:9; Le 3:5; Le 8:21; Ezr 6:10
j Le 4:26; Ho 14:2
k Jes 53:7; Jo 1:29; Heb 9:14; 1Pe 1:19
l Le 3:6; Heb 7:26; Heb 9:14; 1Pe 2:22
m Le 1:11; Le 4:4
n Le 4:25; Le 16:18
o Ex 29:13; Le 3:3; Le 6:12; Le 9:10
p Le 1:4; Le 4:26; Le 4:31; Le 6:7; Le 16:30; Nu 15:28; Kol 1:14; 1Jo 2:2
q 1Jo 1:7

2e kolom

HFDST. 5

a Ge 2:7; Ge 46:26; Ez 18:4
b Sp 30:9; Jak 3:9
c Ge 37:2; 1Sa 2:24; Es 6:2; Sp 29:24; 1Kor 1:11; 1Kor 5:1
d Le 11:24; Le 17:15; Le 21:1; Nu 19:11; De 14:8
e Ps 19:12
f Le 4:13
g Le 12:2; Le 13:3; Le 15:3; Nu 19:11
h Jak 3:8; 1Pe 3:10
i Mal 3:5

5 Ingeval nu een ziel[a] zondigt doordat hij een in het openbaar geuite vervloeking heeft gehoord[b] en hij getuige is of het gezien heeft of het te weten gekomen is, dan moet hij, indien hij het niet aangeeft,[c] de verantwoordelijkheid voor zijn dwaling dragen.

2 Of wanneer een ziel iets onreins aanraakt, hetzij het dode lichaam van een onrein wild dier of het dode lichaam van een onrein huisdier of het dode lichaam van een onrein wemelend schepsel,[d] al is het voor hem verborgen geweest,[e] dan is hij toch onrein en is hij schuldig geworden.[f] **3** Of ingeval hij de onreinheid van een mens aanraakt, met betrekking tot enige onreinheid[g] van hem waarmee hij onrein kan worden, al was het voor hem verborgen, en hij het nochtans zelf te weten is gekomen, dan is hij schuldig geworden.

4 Of ingeval een ziel zodanig zweert dat hij onbezonnen met zijn lippen spreekt[h] om kwaad te doen[i] of om goed te doen, met betrekking tot wat de mens ook maar onbezonnen in een beëdigde verklaring zou kunnen spreken,[j] al was het voor hem verborgen, en hij het nochtans zelf te weten is gekomen, dan is hij schuldig geworden met betrekking tot een van deze dingen.

5 En het moet geschieden dat ingeval hij schuldig wordt met betrekking tot een van deze dingen, dan moet hij belijden[k] in welk opzicht hij gezondigd heeft. **6** En hij moet zijn schuldoffer[l] aan Jehovah brengen voor zijn zonde die hij begaan heeft, namelijk een wijfje uit het kleinvee, een ooilam of een geitje,[m] als zondeoffer; en de priester moet voor hem verzoening doen voor zijn zonde.[n]

---

j Re 21:7; 1Sa 14:24; Mt 5:33; Mr 6:23; **k** Le 26:40; Nu 5:7; Joz 7:19; Ezr 10:11; Ps 32:5; Sp 28:13; 1Jo 1:9; **l** Le 7:1; Le 14:12; Le 19:21; Nu 6:12; **m** Le 4:28; **n** Le 4:20; Jo 1:29; 1Ti 2:5; Heb 9:14; 1Jo 4:10.

7 Kan hij echter niet genoeg opbrengen voor een schaap,[a] dan moet hij als zijn schuldoffer voor de zonde die hij begaan heeft, twee tortelduiven[b] of twee jonge duiven aan Jehovah brengen, één voor een zondeoffer[c] en één voor een brandoffer. **8** En hij moet ze naar de priester brengen, die eerst de ene voor het zondeoffer moet aanbieden en hem de kop moet afknijpen[d] vooraan zijn nek, maar hij dient die niet af te scheiden. **9** En hij moet wat van het bloed van het zondeoffer tegen de zijde van het altaar spatten, maar de rest van het bloed zal aan de voet van het altaar worden uitgeperst.[e] Het is een zondeoffer. **10** En de andere zal hij als een brandoffer behandelen overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken;[f] en de priester moet voor hem verzoening doen[g] voor zijn zonde die hij begaan heeft, en aldus moet het hem vergeven worden.[h]

11 Bezit hij nu niet de middelen[i] voor twee tortelduiven of twee jonge duiven, dan moet hij als zijn offergave voor de zonde die hij begaan heeft, een tiende efa[j] meelbloem als zondeoffer brengen. Hij mag er geen olie[k] op doen en er geen geurige hars op leggen, want het is een zondeoffer.[l] **12** En hij moet het naar de priester brengen, en de priester moet daarvan zijn handvol nemen als een herinneringsdeel[m] ervan en dat op het altaar in rook doen opgaan op Jehovah's vuuroffers.[n] Het is een zondeoffer.[o] **13** En de priester moet voor hem verzoening doen[p] voor zijn zonde die hij begaan heeft, het doet er niet toe welke van deze zonden, en aldus moet het hem vergeven worden; en het moet de priester toekomen,[q] evenals een graanoffer.'"

14 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **15** „Ingeval een ziel zich ontrouw gedraagt doordat hij bij vergissing werkelijk zondigt tegen de heilige dingen van Jehovah,[r] dan moet hij als zijn schuldoffer[a] aan Jehovah een gave ram uit het kleinvee brengen, naar de geschatte waarde in zilveren sikkelen,[b] volgens de sikkel van de heilige plaats, als een schuldoffer. **16** En hij zal de zonde die hij tegen de heilige plaats begaan heeft, goedmaken en een vijfde[c] daarvan eraan toevoegen, en hij moet het aan de priester geven, opdat de priester voor hem verzoening kan doen[d] met de ram van het schuldoffer, en aldus moet het hem vergeven[e] worden.

17 En indien een ziel zondigt doordat hij werkelijk een van al de dingen doet waarvan Jehovah gebiedt dat ze niet gedaan dienen te worden, is hij, ook al wist hij het niet,[f] toch schuldig geworden en moet hij de verantwoordelijkheid voor zijn dwaling dragen.[g] **18** En hij moet een gave ram uit het kleinvee, naar de geschatte waarde, als een schuldoffer[h] naar de priester brengen; en de priester moet voor hem verzoening doen[i] voor zijn fout die hij zonder opzet begaan heeft, ook al wist hij het zelf niet, en aldus moet het hem vergeven worden.[j] **19** Het is een schuldoffer. Hij is beslist schuldig geworden[k] tegenover Jehovah."

6 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **2** „Ingeval een ziel zondigt doordat hij zich werkelijk ontrouw jegens Jehovah gedraagt[l] en zijn volksgenoot in feite bedriegt[m] in verband met iets wat hem toevertrouwd of ter hand gesteld is[n] of door roof, of doordat hij zijn volksgenoot inderdaad afzet,[o] **3** of doordat hij iets wat verloren was, werkelijk vindt[p] en zowaar bedrieglijk in verband ermee handelt, en daarbij nog vals zweert[q] ten aanzien van welk van alle dingen ook die de mens zou kunnen doen en waardoor hij zou zondigen — **4** dan moet het geschieden dat ingeval hij zondigt en werkelijk schuldig

HFDST. 5

a Le 12:8; Le 14:21; 2Kor 8:12; Jak 2:5
b Le 1:14; Le 15:14
c Le 14:22; Lu 2:24
d Le 1:15
e Le 1:5; Le 7:2; Heb 9:22
f Le 1:17
g Le 6:7; Heb 2:17; 1Jo 2:2
h Ex 34:9
i 2Kor 8:12
j Ex 16:36
k Nu 5:15
l Le 5:6; Sp 28:13; 2Kor 5:21
m Le 6:15; Nu 5:26
n Le 4:35
o Le 4:3
p Le 4:26
q Le 2:10; Le 7:6; 1Sa 2:28; 1Kor 9:13
r Le 10:18; Le 22:14; Nu 18:9

2e kolom

a Le 6:6
b Ex 30:13; Le 27:25
c Le 6:5; Le 22:14; Le 27:13; Nu 5:7
d Ex 32:30; Le 12:8; Nu 15:25; Heb 2:17; 1Jo 2:2
e Ex 34:9; Le 4:20; Le 6:7; Le 19:22
f Ps 19:12; Lu 12:48; Heb 5:2
g Le 5:2; 1Ti 5:24
h Le 5:7; Le 6:6
i Le 1:4
j Jes 53:12
k Ezr 10:2; Ps 51:3

HFDST. 6

l Le 5:15; Nu 5:6; Ps 51:4
m Le 19:11
n Ex 22:7
o Job 24:2; Mi 2:2; Han 13:10
p De 22:1
q Ex 22:11; Le 19:12; Jer 7:9; Mal 3:5; Ef 4:25; Kol 3:9; 1Ti 1:10

wordt,[a] hij het geroofde dat hij geroofd heeft, of het afgeperste dat hij door afzetterij genomen heeft, of het hem toevertrouwde dat hem toevertrouwd was, of het verlorene dat hij gevonden heeft, moet teruggeven, **5** of wat maar ook waarover hij vals zou kunnen zweren, en hij moet het volle bedrag ervan vergoeden,[b] en hij zal een vijfde daarvan eraan toevoegen. Aan degene van wie het is, zal hij het geven op de dag waarop zijn schuld wordt bewezen. **6** En als zijn schuldoffer zal hij aan Jehovah een gave ram[c] uit het kleinvee brengen, naar de geschatte waarde, als een schuldoffer,[d] [en die brengen] naar de priester. **7** En de priester moet verzoening voor hem doen[e] voor het aangezicht van Jehovah, en aldus moet het hem vergeven worden, ten aanzien van welk van alle dingen ook die hij zou kunnen doen en waardoor hij schuld op zich zou laden."

8 En Jehovah ging voort tot Mozes te spreken en zei: **9** „Gebied Aäron en zijn zonen en zeg: 'Dit is de wet op het brandoffer:[f] Het brandoffer zal de gehele nacht tot aan de morgen op de vuurhaard op het altaar liggen, en het vuur van het altaar zal daarin ontstoken zijn. **10** En de priester moet zich bekleden met zijn linnen ambtsgewaad,[g] en hij zal de linnen broek[h] over zijn vlees aantrekken. Dan moet hij de vettige as[i] van het brandoffer dat door het vuur geregeld wordt verteerd op het altaar, er aflichten, en hij moet die naast het altaar leggen. **11** En hij moet zijn klederen uittrekken[j] en andere klederen aandoen, en hij moet de vettige as naar een reine plek buiten de legerplaats brengen.[k] **12** En het vuur op het altaar zal daarop brandende worden gehouden. Het mag niet uitgaan. En de priester moet er elke morgen hout[l] op branden en het brandoffer erop schikken, en hij moet de vette stukken van de gemeenschapsoffers daarop in rook doen opgaan.[a] **13** Een vuur[b] zal constant brandende gehouden worden op het altaar. Het mag niet uitgaan.

14 Dit nu is de wet op het graanoffer:[c] GIJ zonen van Aäron, biedt het aan voor het aangezicht van Jehovah vóór het altaar. **15** En een van hen moet daarvan zijn handvol aflichten, van de meelbloem van het graanoffer en van de olie ervan en alle geurige hars die op het graanoffer ligt, en hij moet dat op het altaar in rook doen opgaan als een rustig stemmende geur tot een herinneringsdeel[d] ervan voor Jehovah. **16** En wat daarvan overblijft, zullen Aäron en zijn zonen eten.[e] Als ongezuurde koeken[f] zal het gegeten worden op een heilige plaats. In het voorhof van de tent der samenkomst zullen zij het eten. **17** Het dient niet met iets gezuurds gebakken te worden.[g] Ik heb het als hun deel uit mijn vuuroffers gegeven.[h] Het is iets allerheiligst,[i] gelijk het zondeoffer en gelijk het schuldoffer. **18** Al wat mannelijk is[j] onder de zonen van Aäron zal het eten. In al UW geslachten is het tot onbepaalde tijd een toegewezen deel[k] van Jehovah's vuuroffers. Al wat ermee in aanraking mocht komen, zal heilig worden.'"

19 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **20** „Dit is de offergave[l] van Aäron en zijn zonen, die zij Jehovah zullen aanbieden op de dag waarop hij wordt gezalfd:[m] een tiende efa[n] meelbloem als een bestendig graanoffer,[o] de helft daarvan 's morgens en de helft daarvan 's avonds. **21** Op een bakplaat[p] zal het met olie bereid worden. Gij zult het goed doorgeroerd brengen. Gij zult het gebak van het graanoffer in stukken aanbieden als een rustig stemmende geur voor Jehovah. **22** En de priester, degene uit het midden van zijn zonen die in zijn plaats is

HFDST. 6

a Le 4:13
b Le 5:16
Nu 5:7
1Sa 12:3
c Le 5:15
Jes 53:10
Heb 9:14
d Le 7:1
e Le 4:20
Le 5:10
Le 5:18
1Jo 1:7
1Jo 2:2
f Ex 29:42
Nu 28:3
Heb 10:11
g Ex 28:39
Le 16:32
Ezr 3:10
Ez 44:17
h Ex 28:42
Ex 39:28
i Ex 27:3
Le 1:16
Le 4:12
j Le 16:23
Ez 44:19
k Le 4:12
Le 16:27
Nu 19:9
Heb 13:12
l Le 1:7
Le 3:5
Ne 13:31

2e kolom

a Le 3:5
Le 3:16
Nu 18:17
b Nu 16:46
c Le 2:1
Nu 15:4
d Le 2:2
Le 2:9
Le 5:12
e Le 2:3
Le 5:13
Ez 44:29
1Kor 9:13
f Le 10:12
g Le 2:11
Mt 16:12
1Pe 2:22
h Nu 18:9
i Le 2:3
Le 2:10
j Nu 18:10
k Le 24:9
l Ex 29:2
m Ex 30:30
Ps 133:2
Lu 4:18
Han 10:38
Heb 1:9
Heb 5:1
Heb 7:28
Heb 8:3
n Ex 16:36
Le 5:11
o Ex 29:40
Le 2:1
Le 9:17
Nu 28:5
p Le 2:5
Le 7:9
1Kr 23:29

gezalfd,[a] zal het bereiden. Het is
een voorschrift tot onbepaalde
tijd: Als een volledig offer[b] zal
het voor Jehovah in rook opgaan.
23 En elk graanoffer van een
priester[c] dient werkelijk een vol-
ledig offer te zijn. Het mag niet
gegeten worden."

24 En Jehovah sprak verder
tot Mozes en zei: **25** „Spreek
tot Aäron en zijn zonen, en zeg:
'Dit is de wet op het zondeoffer:[d]
Op de plaats[e] waar het brand-
offer geregeld wordt geslacht,
zal het zondeoffer voor het aan-
gezicht van Jehovah worden ge-
slacht. Het is iets allerheiligst.[f]
26 De priester die het voor de
zonde offert, zal het eten.[g] Op een
heilige plaats[h] zal het gegeten
worden, in het voorhof[i] van de
tent der samenkomst.

27 Al wat met het vlees daar-
van in aanraking mocht komen,
zal heilig worden,[j] en wanneer
iemand iets van het bloed ervan
op een kledingstuk spat,[k] zult
gij hetgeen waarop hij bloed spat,
op een heilige plaats wassen.[l]
28 En het aardewerken[m] vat
waarin het gekookt mocht zijn,
dient verbrijzeld te worden. Maar
indien het in een koperen vat
werd gekookt, dan moet dit ge-
schuurd en met water uitge-
spoeld worden.

29 Al wat mannelijk is onder
de priesters zal het eten.[n] Het
is iets allerheiligst.[o] **30** Maar
geen zondeoffer waarvan iets
van het bloed[p] in de tent der sa-
menkomst gebracht zal worden
om in de heilige plaats verzoe-
ning te doen, mag gegeten wor-
den. Het dient met vuur ver-
brand te worden.

7 En dit is de wet op het schuld-
offer:[q] Het is iets allerhei-
ligst.[r] **2** Op de plaats[s] waar men
geregeld het brandoffer slacht,
zal men het schuldoffer slachten,
en het bloed[t] daarvan zal men
rondom op het altaar sprenkelen.[u]
3 Wat al het vet[v] ervan betreft, hij
zal daarvan de vetstaart aanbie-
den en het vet dat de ingewanden
bedekt, **4** en de beide nieren en
het vet dat daaraan zit, alsmede
dat wat aan de lendenen zit. En
wat het aanhangsel aan de lever
betreft, dat zal hij met de nie-
ren wegnemen.[a] **5** En de pries-
ter moet het op het altaar in rook
doen opgaan als een vuuroffer
voor Jehovah.[b] Het is een schuld-
offer. **6** Al wat mannelijk is on-
der de priesters zal het eten.[c] Op
een heilige plaats zal het gegeten
worden. Het is iets allerheiligst.[d]
7 Gelijk het zondeoffer, zo is het
schuldoffer. Er is één wet voor
ze.[e] De priester die er verzoening
mee zal doen, aan hem zal het
toekomen.

8 Wat de priester betreft die
iemands brandoffer aanbiedt, de
huid[f] van het brandoffer dat hij
aan de priester heeft aangebo-
den, zal hem toekomen.

9 En elk graanoffer dat in de
oven gebakken[g] mocht worden
en al wat in de diepe vetketel[h]
en op de bakplaat[i] bereid is, be-
hoort de priester toe die het aan-
biedt. Het zal hem toekomen.[j]
10 Maar elk graanoffer dat met
olie bevochtigd[k] of droog[l] is, zal
aan alle zonen van Aäron toeko-
men, aan de een zowel als aan de
ander.

11 Dit nu is de wet op het ge-
meenschapsoffer,[m] dat door wie
dan ook aan Jehovah aangeboden
zal worden: **12** Indien hij het
als een uiting van dankbaarheid
aanbiedt,[n] dan moet hij bij het
dankoffer ongezuurde ringvormige
koeken aanbieden, met olie be-
vochtigd, en ongezuurde wafels,
met olie bestreken,[o] en goed door-
geroerd meelbloem in de vorm van
ringvormige koeken, met olie be-
vochtigd. **13** Met ringvormige
gezuurde[p] broodkoeken zal hij
zijn offergave aanbieden, te zamen
met het dankoffer van zijn ge-
meenschapsoffers. **14** En daar-
uit moet hij één [stuk] van elke

HFDST. 6

a De 10:6; Heb 7:23
b Ex 29:41
c Heb 7:28
d Le 4:3
e Le 1:3; Le 1:11
f Le 21:22; Le 22:7
g Le 10:17; Nu 18:9; Ez 44:29
h Le 6:16
i Ex 27:9; Ex 38:9; Ex 40:33; Ez 42:13
j Mt 9:21; Mt 14:36
k 1Pe 1:2
l Heb 9:10
m Le 11:33; Le 15:12
n Le 6:18; Nu 18:10
o Le 6:25; Le 21:22
p Le 4:5; Le 10:18; Le 16:27; Heb 13:11

HFDST. 7

q Le 5:6; Le 6:6; Le 14:12; Le 19:21; Nu 6:12
r Le 6:17; Le 21:22
s Le 1:3; Le 6:25
t Le 5:9; Heb 9:22
u Le 1:5; Le 3:2; Le 5:9; 1Pe 1:2
v Ex 29:13; Le 3:9; Le 3:17; Le 4:8; Le 8:20

2e kolom

a Le 3:4; Le 4:9
b Le 1:9; Le 3:16; Le 5:12
c Le 5:13; Le 6:16; Nu 18:9
d Le 2:3
e Le 6:25; Le 14:13
f Ex 29:14; Le 1:6; Nu 19:5
g Le 2:4
h Le 2:7
i Le 2:5; Le 6:21; 1Kr 23:29
j Le 2:3; Nu 18:9; 1Kor 9:13
k Le 2:4; Le 14:21
l Le 5:11; Nu 5:15
m Le 3:1; Le 7:20; Le 22:21; 1Kor 10:16

n Le 22:29; 2Kr 29:31; Ne 12:43; Ps 50:14; 2Kor 9:11; o Le 2:4; Le 6:16; Nu 6:15; p Le 2:11; Le 23:17.

offergave als een heilig deel
aan Jehovah aanbieden;[a] wat de
priester betreft die het bloed van
de gemeenschapsoffers sprenkelt, aan hem zal het toekomen.[b]
15 En het vlees van het dank-
offer van zijn gemeenschaps-
offers dient op de dag van zijn
offergave te worden gegeten. Hij
mag er niets van opsparen tot
de morgen.[c]

16 En indien het slachtoffer
van zijn offergave een gelofte-
offer[d] of een vrijwillige gave[e]
is, dient het op de dag waarop
hij zijn slachtoffer aanbiedt, te
worden gegeten, en wat daar-
van overblijft, mag ook de vol-
gende dag nog worden gegeten.
17 Maar wat op de derde dag nog
over is van het vlees van het
slachtoffer, dient met vuur ver-
brand te worden.[f] **18** Mocht er
echter toch op de derde dag iets
van het vlees van zijn gemeen-
schapsoffer worden gegeten, dan
zal degene die het aanbiedt, niet
met goedkeuring worden aan-
vaard.[g] Het zal hem niet ten goe-
de gerekend worden.[h] Het zal
iets bedorvens worden, en de ziel
die ervan eet, zal de verantwoor-
delijkheid voor zijn dwaling dra-
gen.[i] **19** En het vlees dat met
iets onreins in aanraking mocht
komen,[j] dient niet gegeten te
worden. Het dient met vuur ver-
brand te worden. Wat het vlees
betreft, iedereen die rein is, mag
het vlees eten.

20 En de ziel die het vlees van
het gemeenschapsoffer, dat voor
Jehovah is, eet terwijl zijn on-
reinheid op hem is, die ziel moet
van zijn volk worden afgesne-
den.[k] **21** En ingeval een ziel
iets onreins aanraakt, de onrein-
heid van een mens[l] of een on-
rein dier[m] of wat voor gruwelijks
maar ook dat onrein is,[n] en wer-
kelijk van het vlees van het ge-
meenschapsoffer, dat voor Jeho-
vah is, eet, die ziel moet van zijn
volk worden afgesneden.'"

22 En Jehovah ging voort
tot Mozes te spreken en zei:

HFDST. 7

a Le 10:14
b Le 6:26
Le 7:35
Nu 18:8
c Le 22:30
d Le 22:21
Nu 30:2
Re 11:30
1Sa 1:11
Ps 66:13
Sp 20:25
Pr 5:4
Han 21:23
e Le 22:23
De 12:6
f Le 19:6
g Le 19:7
h Ge 4:5
i Le 5:17
Le 19:8
Nu 9:13
Ez 4:14
j Le 11:24
Nu 19:15
k Le 15:3
Nu 19:20
l Le 12:4
Le 15:2
m Le 11:24
De 14:7
n Le 11:10
De 14:10
Ez 4:14

2e kolom

a Le 3:16
Le 3:17
Le 4:8
1Sa 2:16
b Ex 22:31
Le 17:15
c Nu 15:31
d Ge 9:4
Le 3:17
Le 17:10
De 12:16
1Sa 14:33
Ez 33:25
Han 15:20
Han 15:29
e Le 17:14
f Le 3:1
1Kor 10:18
g Le 3:3
h Ex 29:24
Le 8:27
Le 9:21
Nu 6:20
i Le 3:5
j Le 5:13
Le 6:16
Le 8:29
Nu 18:18
k Ex 29:27
Le 10:14
Nu 6:20
l Le 6:26
De 18:3
m Ex 29:28
Le 10:14
Nu 18:18

23 „Spreek tot de zonen van Israël en zeg: 'GIJ moogt in het geheel geen vet[a] van een stier of een jonge ram of een geit eten. **24** Het vet nu van een [reeds] dood lichaam en het vet van een verscheurd[b] dier mag anderszins voor al wat men zich denken kan, worden gebruikt, maar GIJ moogt het volstrekt niet eten. **25** Want een ieder die vet eet van het dier waarvan hij het als een vuuroffer aan Jehovah aanbiedt, de ziel die [het] eet, moet van zijn volk worden afgesneden.[c]

26 En waar GIJ ook woont, GIJ moogt in het geheel geen bloed eten,[d] noch van gevogelte noch van viervoetige dieren. **27** Elke ziel die enig bloed eet, die ziel moet van zijn volk worden afgesneden.'"[e]

28 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **29** „Spreek tot de zonen van Israël en zeg: 'Hij die zijn gemeenschapsoffer aan Jehovah aanbiedt, zal van zijn gemeenschapsoffer zijn offergave aan Jehovah brengen.[f] **30** Met eigen handen zal hij het vet[g] aan de borst als Jehovah's vuuroffers brengen. Hij zal het brengen met de borst, om dit als beweegoffer[h] voor het aangezicht van Jehovah heen en weer te bewegen. **31** En de priester moet het vet op het altaar in rook doen opgaan,[i] maar de borst moet aan Aäron en zijn zonen toekomen.[j]

32 En de rechterpoot van UW gemeenschapsoffers zult GIJ als een heilig deel[k] aan de priester geven. **33** Wie van Aärons zonen het bloed van de gemeenschapsoffers en het vet aanbiedt, die zal de rechterpoot als [zijn] deel krijgen.[l] **34** Want de borst van het beweegoffer[m] en de poot van het heilige deel, ja, die neem ik van de zonen van Israël uit hun gemeenschapsoffers, en ik zal ze van de zonen van Israël aan de priester Aäron en zijn zonen geven, als een tot onbepaalde tijd [geldend] voorschrift.

35 Dit was het priesterlijke
aandeel van Aäron en het priesterlijke aandeel van zijn zonen
uit Jehovah's vuuroffers, op de
dag waarop hij hen deed naderen[a]
om Jehovah als priesters te die-
nen, **36** juist zoals Jehovah ge-
boden had het hun te geven op
de dag waarop hij hen zalfde[b] uit
de rijen der zonen van Israël. Het
is een inzetting tot onbepaalde
tijd voor hun geslachten.'"[c]
37 Dit is de wet betreffende
het brandoffer,[d] het graanoffer[e]
en het zondeoffer[f] en het schuld-
offer[g] en het installatieoffer[h] en
het gemeenschapsoffer,[i] **38** juist
zoals Jehovah Mozes op de berg
Sinaï geboden had[j] op de dag
waarop hij de zonen van Israël
gebood in de wildernis van Sinaï
hun offergaven aan Jehovah aan
te bieden.[k]

8 Vervolgens sprak Jehovah
tot Mozes en zei: **2** „Neem
Aäron en zijn zonen met hem[l]
en de klederen[m] en de zalfolie[n] en de
stier van het zondeoffer[o] en de
twee rammen en de mand met
ongezuurde broden,[p] **3** en roep
de gehele vergadering bijeen[q] aan
de ingang van de tent der samen-
komst."[r]
4 Toen deed Mozes juist zoals
Jehovah hem geboden had, en de
vergadering kwam bijeen aan de
ingang[s] van de tent der samen-
komst. **5** Nu zei Mozes tot de
vergadering: „Dit is de zaak die
Jehovah geboden heeft te doen."[t]
6 Mozes dan liet Aäron en zijn
zonen naderen en waste[u] hen
met water.[v] **7** Daarna deed hij
hem het lange gewaad[w] aan en
omgordde hem met de sjerp[x] en
bekleedde hem met de schouder-
mantel[y] en deed hem de efod[z]
aan en omgordde hem met de
gordel[a] van de efod, waarmee hij
hem die strak ombond. **8** Ver-
volgens plaatste hij het borst-
stuk[b] op hem en legde in het
borststuk de Urim en de Tum-
mim.[c] **9** Daarna zette hij hem
de tulband[d] op het hoofd en plaat-
ste op de tulband, aan de voor-
kant ervan, de blinkende gou-
den plaat, het heilige teken van
opdracht,[a] juist zoals Jehovah
Mozes geboden had.
10 Nu nam Mozes de zalfolie
en zalfde de tabernakel[b] en alles
wat daarin was en heiligde ze.
11 Daarna spatte hij iets daar-
van zevenmaal op het altaar en
zalfde het altaar[c] en al zijn gerei
en het bekken en zijn onderstel,
om ze te heiligen. **12** Ten slotte
goot hij wat van de zalfolie op
Aärons hoofd en zalfde hem, om
hem te heiligen.[d]
13 Voorts liet Mozes Aärons
zonen naderen[e] en bekleedde hen
met lange gewaden en omgord-
de hen met sjerpen[f] en wond hun
het hoofddeksel[g] om [het hoofd],
juist zoals Jehovah Mozes gebo-
den had.
14 Toen liet hij de stier[h] van
het zondeoffer voorbrengen, en
Aäron en zijn zonen legden hun
handen op de kop[i] van de stier
van het zondeoffer. **15** Vervol-
gens slachtte[j] Mozes hem en nam
het bloed[k] en deed het met zijn
vinger rondom op de hoornen
van het altaar en ontzondigde
het altaar, maar het overige bloed
stortte hij uit aan de voet van
het altaar, ten einde het te heili-
gen om er verzoening op te doen.[l]
16 Daarna nam hij al het vet
dat op de ingewanden lag, en het
aanhangsel van de lever en de
beide nieren en hun vet, en Mo-
zes deed het op het altaar in rook
opgaan.[m] **17** En hij liet de stier
en zijn huid en zijn vlees en zijn
drek buiten de legerplaats met
vuur verbranden,[n] juist zoals Je-
hovah Mozes geboden had.
18 Nu bracht hij de ram van
het brandoffer naderbij, en
Aäron en zijn zonen legden toen
hun handen op de kop van de
ram.[o] **19** Daarna slachtte Mo-
zes hem en sprenkelde het bloed

HFDST. 7

a Ex 28:1
Ex 29:7
Ex 40:13
Nu 18:7
b Ex 40:15
Le 8:12
c Heb 7:12
d Le 6:9
Am 5:22
Mr 12:33
Heb 10:5
Heb 10:6
e Le 2:1
Le 6:14
f Le 6:25
g Le 5:6
Le 7:1
h Ex 29:1
Le 6:20
i Le 3:1
j Ex 34:27
Le 25:1
k Ex 24:5
Le 1:2

HFDST. 8

l Ex 28:1
m Ex 28:4
Ex 39:41
n Ex 30:23
Ex 40:15
o Ex 29:1
p Ex 29:2
q Han 7:38
r Nu 27:2
s Ex 36:37
t Jo 8:28
u Ex 40:12
1Kor 6:11
Ef 5:26
Heb 9:10
v Ex 29:4
w Ex 28:39
Opb 19:8
x Ex 39:29
Jes 11:5
y Ex 28:31
Ex 39:22
Nu 15:39
Ps 119:129
z Ex 28:6
Ex 39:2
a Ex 28:8
Ex 29:5
Ex 39:20
b Ex 28:15
Ex 39:9
c Ex 28:30
Ezr 2:63
Jo 5:30
d Ex 29:6
Ex 39:28
1Kor 11:3

2e kolom

a Ex 28:36
Ex 39:30
b Ex 30:26
c Ex 30:28
d Ex 29:7
Ex 30:30
Ex 40:13
Le 21:10
Ps 133:2
Han 10:38
e Ex 29:8
Ex 40:14
f Ex 29:9
g Ex 28:40

h Ex 29:10; Le 4:3; Le 16:6; Ez 43:19; i Le 1:4; Le 4:4; j Ex 29:11; k Ex 29:12; Heb 9:22; l Le 6:7; Le 6:30; m Ex 29:13; Le 4:8; Ps 69:9; n Ex 29:14; Le 4:11; Le 16:27; Heb 13:12; o Ex 29:15; Le 1:4.

rondom op het altaar.[a] **20** En
hij versneed de ram in zijn stuk-
ken,[b] en Mozes ging ertoe over de
kop en de stukken en het niervet
in rook te doen opgaan. **21** En
de ingewanden en de schenkels
waste hij met water, waarna Mo-
zes de gehele ram op het altaar
in rook deed opgaan.[c] Het was
een brandoffer tot een rustig
stemmende geur.[d] Het was een
vuuroffer voor Jehovah, juist
zoals Jehovah Mozes geboden
had.

22 Toen bracht hij de tweede
ram naderbij, de ram der installa-
tie,[e] en Aäron en zijn zonen leg-
den hun handen op de kop van
de ram. **23** Daarna slachtte Mo-
zes hem en nam wat van zijn
bloed en deed het op de rechter-
oorlel van Aäron en op de duim
van zijn rechterhand en op de
grote teen van zijn rechtervoet.[f]
24 Vervolgens liet Mozes Aärons
zonen naderen en deed wat van
het bloed op hun rechteroorlel
en op de duim van hun rechter-
hand en op de grote teen van
hun rechtervoet; maar het overi-
ge bloed sprenkelde Mozes rond-
om op het altaar.[g]

25 Toen nam hij het vet en de
vetstaart en al het vet dat op
de ingewanden lag,[h] en het aan-
hangsel van de lever en de beide
nieren en hun vet en de rechter-
poot.[i] **26** En uit de mand met
ongezuurde broden, die voor het
aangezicht van Jehovah stond,
nam hij één ongezuurde ring-
vormige koek[j] en één ringvormi-
ge geoliede broodkoek[k] en één
wafel.[l] Vervolgens plaatste hij
ze op de vette stukken en de
rechterpoot. **27** Daarna legde
hij dat alles op de handpalmen
van Aäron en de handpalmen van
zijn zonen en ging ze als een be-
weegoffer voor het aangezicht
van Jehovah heen en weer bewe-
gen.[m] **28** Toen nam Mozes ze uit
hun handpalmen en deed ze op
het altaar boven op het brand-
offer in rook opgaan.[n] Ze waren
een installatieoffer[o] tot een rustig
stemmende geur.[a] Het was een
vuuroffer voor Jehovah.[b]

29 Voorts nam Mozes de borst[c]
en bewoog die als een beweeg-
offer voor het aangezicht van Je-
hovah heen en weer.[d] Van de in-
stallatieram viel die Mozes ten
deel,[e] juist zoals Jehovah Mozes
geboden had.

30 Daarna nam Mozes wat van
de zalfolie[f] en wat van het bloed
dat op het altaar was, en spatte
dat op Aäron en zijn klederen en
op zijn zonen en de klederen van
zijn zonen met hem. Aldus hei-
ligde[g] hij Aäron en zijn klederen
en zijn zonen en de klederen van
zijn zonen[h] met hem.

31 Toen zei Mozes tot Aäron en
zijn zonen: „Kookt[i] het vlees aan
de ingang van de tent der samen-
komst, en daar zult GIJ het eten[j]
met het brood dat in de instal-
latiemand is, juist zoals mij het
gebod werd gegeven, dat luidde:
'Aäron en zijn zonen zullen
het eten.' **32** En wat er over-
blijft van het vlees en het brood
zult GIJ met vuur verbranden.[k]
33 En zeven dagen lang moogt
GIJ niet weggaan van de ingang
van de tent der samenkomst,[l] tot
de dag waarop de dagen van UW
installatie zijn vervuld, want ze-
ven dagen zullen ervoor nodig
zijn om UW hand met macht te
vullen.[m] **34** Juist zoals het deze
dag is gedaan, heeft Jehovah ge-
boden dat het gedaan moet wor-
den, om verzoening voor U te
doen.[n] **35** En zeven dagen lang
zult GIJ dag en nacht aan de in-
gang van de tent der samenkomst
blijven,[o] en GIJ moet de verplichte
wacht van Jehovah waarnemen,[p]
opdat GIJ niet sterft; want zo is
mij geboden."

36 En Aäron en zijn zonen gin-
gen ertoe over al de dingen te
doen die Jehovah door bemidde-
ling van Mozes geboden had.

9 Nu geschiedde het op de acht-
ste[q] dag dat Mozes Aäron en
zijn zonen en de oudere man-
nen van Israël riep. **2** Toen zei

HFDST. 8

a Ex 29:16
b Ex 29:17
c Ex 29:18
d Ge 8:21
Ef 5:2
e Ex 29:19
Le 8:33
f Ex 29:20
Le 14:14
Lu 24:44
g Ex 24:6
h Le 3:16
Le 4:9
Le 9:10
Ez 44:7
i Ex 29:22
j Le 2:4
Le 7:12
1Kor 5:8
k Ex 29:2
Nu 6:15
l Ex 29:23
m Ex 29:24
Nu 8:13
n Ex 29:25
o Ex 29:19
Le 7:37

2e kolom

a Ge 8:21
Ex 29:41
Ef 5:2
b Le 1:13
Le 3:5
c Sp 23:26
d Ex 29:26
Le 7:30
e Ex 29:27
Le 7:35
f Ex 29:21
Ex 30:30
Ps 99:6
g Ex 29:37
h Nu 3:3
i Ex 29:31
Le 6:28
1Sa 2:13
j Ex 29:32
Le 10:17
1Kor 9:13
Ga 6:6
k Ex 29:34
l Ex 29:30
m Ex 29:35
Nu 3:3
n Ex 29:36
Le 17:11
Heb 2:17
o Ex 29:37
p Nu 1:53
Nu 3:7
De 11:1
Ez 48:11

HFDST. 9

q Le 8:35
Ez 43:27

hij tot Aäron: „Neem u een jong
kalf voor een zondeoffer[a] en een
ram voor een brandoffer,[b] gave
[dieren], en bied ze voor het
aangezicht van Jehovah aan.[c]
3 Maar tot de zonen van Israël zult gij spreken en zeggen:
'Neemt een geitenbok[d] voor een
zondeoffer en een kalf en een
jonge ram,[e] elk een jaar oud,
gave [dieren], voor een brand-
offer, **4** en een stier en een ram
voor gemeenschapsoffers,[f] om
ze voor het aangezicht van Jeho-
vah ten slachtoffer te brengen,
en een graanoffer,[g] met olie be-
vochtigd, want vandaag zal Je-
hovah U stellig verschijnen.'"[h]
5 Bijgevolg brachten zij het-
geen Mozes geboden had vóór de
tent der samenkomst. Toen trad
de gehele vergadering naderbij
en stond voor het aangezicht
van Jehovah.[i] **6** Vervolgens zei
Mozes: „Dit is de zaak die Jeho-
vah geboden heeft dat GIJ zoudt
doen, opdat de heerlijkheid van
Jehovah U moge verschijnen."[j]
7 Toen zei Mozes tot Aäron: „Na-
der tot het altaar en draag uw
zondeoffer[k] en uw brandoffer op,
en doe verzoening[l] ten behoeve
van uzelf en ten behoeve van uw
huis; en draag de offergave van
het volk op[m] en doe verzoening[n]
ten behoeve van hen, juist zoals
Jehovah geboden heeft."
8 Onmiddellijk naderde Aäron
tot het altaar en slachtte het kalf
van het zondeoffer, dat voor hem
was.[o] **9** Daarna boden Aärons
zonen hem het bloed[p] aan, en hij
doopte zijn vinger in het bloed[q]
en deed het op de hoornen van
het altaar,[r] en het overige bloed
stortte hij uit aan de voet van
het altaar. **10** En het vet[s] en de
nieren en het aanhangsel van de
lever van het zondeoffer deed hij
op het altaar in rook opgaan,[t]
juist zoals Jehovah Mozes gebo-
den had. **11** En het vlees en
de huid verbrandde hij met vuur
buiten de legerplaats.[u]
12 Vervolgens slachtte hij het
brandoffer en Aärons zonen reik-

HFDST. 9

a Le 4:3
b Le 8:18
c Le 8:14
d Le 4:23
Le 16:15
Ezr 6:17
e Le 16:5
Ezr 10:19
f Le 3:1
g Le 2:4
Le 6:14
h Ex 29:43
i Ex 19:17
De 31:12
j Ex 16:10
Ex 24:16
Ex 40:34
2Kr 5:14
k Le 4:3
l Le 8:34
Heb 5:3
Heb 7:27
m Heb 5:1
n Le 16:33
Heb 9:7
o Le 4:4
p Heb 9:22
q Le 8:15
r Le 4:7
Le 16:18
s Le 3:3
Le 4:8
t Le 8:16
u Le 4:12
Le 8:17
Heb 13:11

2e kolom

a Le 1:5
Le 8:19
b Le 8:20
c Le 8:21
d Le 4:27
Jes 53:10
Jo 1:29
1Kor 15:3
2Kor 5:21
Ga 1:4
Ef 5:2
Tit 2:14
Heb 2:17
1Pe 2:24
1Jo 2:2
e Le 1:3
Le 5:10
Le 6:9
Le 8:18
f Le 2:1
Le 2:4
Le 2:11
Le 2:13
g Ex 29:39
h Le 3:1
Le 7:11
i Le 3:2
j Le 3:3
k Ex 29:22
Le 3:9
Le 8:25
l Le 7:30
m Ex 29:27
Le 8:27
n Nu 6:23
De 10:8
De 21:5
1Kr 23:13
Lu 24:50
Han 3:26
Heb 7:7
o Ex 20:26

ten hem het bloed aan en hij
sprenkelde het rondom op het
altaar.[a] **13** En zij reikten hem
het brandoffer aan in zijn stuk-
ken en de kop, waarna hij ze op
het altaar in rook deed opgaan.[b]
14 Verder waste hij de ingewan-
den en de schenkels en deed ze
op het brandoffer in rook opgaan
op het altaar.[c]
15 Nu ging hij ertoe over de of-
fergave van het volk aan te bie-
den,[d] en hij nam de bok van het
zondeoffer, die voor het volk
was, en slachtte hem en bereid-
de daarmee een offer voor zonde,
zoals met het eerste. **16** Daar-
na bood hij het brandoffer aan en
handelde daarmee overeenkom-
stig de voorgeschreven gang van
zaken.[e]
17 Vervolgens bood hij het
graanoffer[f] aan, en hij vulde zijn
hand met een deel ervan en deed
het op het altaar in rook opgaan,
afgezien van het morgenbrand-
offer.[g]
18 Daarna slachtte hij de stier
en de ram van het gemeen-
schapsoffer,[h] dat voor het volk
was. Voorts reikten Aärons zo-
nen hem het bloed aan en hij
sprenkelde het rondom op het al-
taar.[i] **19** Wat de vette stukken[j]
van de stier betreft en de vet-
staart[k] van de ram en het vet dat
[de ingewanden] bedekt en de
nieren en het aanhangsel van
de lever, **20** zij legden nu de
vette stukken op de borststuk-
ken,[l] waarna hij de vette stuk-
ken op het altaar in rook deed
opgaan. **21** Maar de borststuk-
ken en de rechterpoot bewoog
Aäron als een beweegoffer voor
het aangezicht van Jehovah heen
en weer,[m] juist zoals Mozes gebo-
den had.
22 Toen hief Aäron zijn han-
den op naar het volk en zegende
hen[n] en daalde af,[o] na het zonde-
offer en het brandoffer en de
gemeenschapsoffers te hebben
opgedragen. **23** Ten slotte gin-
gen Mozes en Aäron de tent der
samenkomst binnen en kwa-

men naar buiten en zegenden het volk.[a]

Toen verscheen Jehovah's heerlijkheid[b] aan het gehele volk, **24** en vuur ging van voor het aangezicht van Jehovah uit[c] en verteerde vervolgens het brandoffer en de vette stukken op het altaar. Toen het gehele volk dit te zien kreeg, braken zij uit in gejuich[d] en vielen voorts op hun aangezicht neer.

10 Later namen en brachten Aärons zonen Nadab en Abihu[e] ieder hun vuurpot[f] en deden daar vuur in en legden er reukwerk[g] op, en zij gingen voor het aangezicht van Jehovah onwettig vuur offeren,[h] hetgeen hij hun niet had voorgeschreven. **2** Hierop ging er een vuur van voor het aangezicht van Jehovah uit en verteerde hen,[i] zodat zij stierven voor het aangezicht van Jehovah.[j] **3** Toen zei Mozes tot Aäron: „Dit is het wat Jehovah gesproken heeft, toen hij zei: 'Laat mij onder hen die mij nabij zijn,[k] geheiligd worden,[l] en laat mij voor het aangezicht van heel het volk verheerlijkt worden.'"[m] En Aäron bewaarde het stilzwijgen.

4 Mozes dan riep Misaël en Elsafan, de zonen van Uzziël,[n] Aärons oom, en zei tot hen: „Treedt nader, draagt UW broeders van voor de heilige plaats weg tot buiten de legerplaats."[o] **5** Bijgevolg traden zij toe en droegen hen in hun lange gewaden tot buiten de legerplaats, juist zoals Mozes gesproken had.

6 Nadien zei Mozes tot Aäron en tot Eleazar en Ithamar, zijn [andere] zonen: „GIJ moogt UW hoofd[haar] niet onverzorgd laten hangen[p] en UW klederen niet scheuren, opdat GIJ niet sterft en opdat hij niet verontwaardigd wordt op de gehele vergadering;[q] maar UW broeders van het gehele huis van Israël zullen de brand bewenen, die Jehovah heeft doen branden. **7** En GIJ moogt niet weggaan van de ingang van de tent der samenkomst, opdat GIJ niet sterft,[a] want Jehovah's zalfolie is op U."[b] Zij dan deden naar Mozes' woord.

8 Vervolgens sprak Jehovah tot Aäron en zei: **9** „Drink geen wijn of bedwelmende drank,[c] gij noch uw zonen met u, wanneer GIJ de tent der samenkomst binnengaat, opdat GIJ niet sterft. Het is een inzetting tot onbepaalde tijd voor UW geslachten, **10** zowel om onderscheid te maken tussen het heilige en het profane en tussen het onreine en het reine,[d] **11** als om de zonen van Israël te onderwijzen[e] in alle voorschriften die Jehovah door bemiddeling van Mozes tot hen gesproken heeft."

12 Toen sprak Mozes tot Aäron en tot Eleazar en Ithamar, zijn overgebleven zonen: „Neemt het graanoffer[f] dat van Jehovah's vuuroffers is overgebleven, en eet het ongezuurd naast het altaar, want het is iets allerheiligst.[g] **13** En GIJ moet het eten op een heilige plaats,[h] want het is het u toegewezen deel en het uw zonen toegewezen deel van Jehovah's vuuroffers; want zo is mij geboden. **14** En GIJ zult de borst van het beweegoffer[i] en de poot van het heilige deel[j] op een reine plaats eten, gij en uw zonen en uw dochters met u,[k] want ze zijn gegeven als het u toegewezen deel en het uw zonen toegewezen deel van de gemeenschapsoffers van de zonen van Israël. **15** Zij zullen de poot van het heilige deel en de borst van het beweegoffer[i] tegelijk brengen met de vuuroffers van de vette stukken, om het beweegoffer voor het aangezicht van Jehovah heen en weer te bewegen; en het moet dienen als een toegewezen deel[m] tot onbepaalde tijd voor u en uw zonen met u, juist zoals Jehovah geboden heeft."

16 En Mozes zocht grondig naar de bok van het zondeoffer,[n]

HFDST. 9

a 2Sa 6:18; 2Kr 6:3
b Le 9:6; Nu 14:10; Nu 16:42
c Re 6:21; 1Kon 18:38; 1Kr 21:26; 2Kr 7:1
d 1Kon 18:39; 2Kr 7:3

HFDST. 10

e Ex 6:23; 1Kr 24:2
f Ex 27:3; Le 16:12
g Ex 30:35; Le 16:12
h Ex 30:9; Le 10:9; Le 16:2; Jes 28:7
i Nu 16:35
j Le 22:9; Nu 26:61
k Ex 19:22; Jes 52:11
l Jes 29:23; Ez 20:41; Mt 6:9
m Jes 49:3; Jo 13:31; 2Th 1:10
n Ex 6:18
o Han 5:6
p Le 21:10; Nu 6:7
q Nu 16:22; Jos 7:1

2e kolom

a Le 21:12
b Ex 28:41; Le 8:12
c Sp 31:5; Jes 28:7; Ez 44:21; Ho 4:11; Ef 5:18; 1Ti 3:3; 1Ti 3:8; Tit 1:7
d Ez 22:26; Ez 44:23
e De 24:8; De 33:10; 2Kr 17:9; Ne 8:8; Jer 18:18; Mal 2:7
f Ex 29:2; Le 6:16
g Le 21:22
h Le 6:26; Nu 18:10
i Ex 29:26; Le 7:31; Le 9:21; Nu 18:11
j Le 7:34
k Le 22:13
l Le 8:29; Nu 18:18
m 1Kor 9:13
n Le 9:3; Le 9:15

en zie! die was verbrand. Daarom
werd hij verontwaardigd op Eleazar en Ịthamar, Aäarons overgebleven zonen, en zei: **17** „Waarom hebt GIJ het zondeoffer niet
gegeten op de plaats die heilig is,[a] daar het iets allerheiligst
is en hij het U gegeven heeft
opdat GIJ de verantwoordelijkheid voor de dwaling van de vergadering moogt dragen, ten einde verzoening voor hen te doen
voor het aangezicht van Jehovah?[b] **18** Ziet! Het bloed daarvan is niet binnen in de heilige
plaats gebracht.[c] GIJ hadt het zonder mankeren op de heilige
plaats moeten eten, juist zoals
mij was geboden."[d] **19** Hierop sprak Aäron tot Mọzes: „Zie!
Vandaag hebben zij hun zondeoffer en hun brandoffer voor het
aangezicht van Jehovah aangeboden,[e] terwijl mij zulke dingen
gingen overkomen; en had ik heden het zondeoffer gegeten, zou
dat bevredigend zijn gebleken in
Jehovah's ogen?"[f] **20** Toen Mọzes dit hoorde, bleek het voorts
bevredigend te zijn in zijn ogen.

11 Voorts sprak Jehovah tot
Mọzes en Aäron, en zei tot
hen: **2** „Spreekt tot de zonen
van Ịsraël en zegt: 'Dit is het levende schepsel dat GIJ moogt
eten[g] van alle viervoetige dieren die op de aarde zijn: **3** Elk
schepsel onder de viervoetige dieren dat gespleten hoeven heeft
en waarvan de hoeven een volledige kloof vertonen en dat herkauwt, dat moogt GIJ eten.[h]

4 Alleen de volgende moogt
GIJ niet eten onder de herkauwers en de spleethoevigen: de
kameel, want die herkauwt wel
maar heeft geen gespleten hoeven. Hij is voor U onrein.[i] **5** Ook
de klipdas,[j] want die herkauwt
wel maar heeft geen gespleten
hoeven. Hij is voor U onrein.
6 Ook de haas,[k] want die herkauwt wel maar heeft geen gespleten hoeven. Hij is voor U
onrein. **7** Ook het zwijn,[l] want
het heeft wel gespleten hoeven
en de hoeven vertonen wel een
volledige kloof, maar het herkauwt niet. Het is voor U onrein.
8 Van hun vlees moogt GIJ niet
eten, en hun dode lichaam moogt
GIJ niet aanraken.[a] Ze zijn voor U
onrein.[b]

9 Van al wat in de wateren is,
moogt GIJ het volgende eten:[c] Al
wat vinnen en schubben heeft[d]
in de wateren, in de zeeën en
in de stromen — die moogt GIJ
eten. **10** En al wat in de zeeën
en de stromen geen vinnen en
schubben heeft, van elk wemelend schepsel der wateren en van
elke levende ziel die in de wateren is — ze zijn voor U een gruwel. **11** Ja, ze zullen voor U een
gruwel worden. Van hun vlees
moogt GIJ niet eten,[e] en van hun
dode lichaam dient GIJ te gruwen. **12** Al wat in de wateren
geen vinnen en schubben heeft,
is voor U een gruwel.

13 En onder de vliegende
schepselen zult GIJ van de volgende gruwen.[f] Ze dienen niet gegeten te worden. Ze zijn een gruwel:
de arend[g] en de beenbreker en de
zwarte gier, **14** en de rode wouw
en de zwarte wouw[h] naar zijn
soort, **15** en elke raaf[i] naar zijn
soort, **16** en de struisvogel[j] en
de uil en de meeuw en de valk naar
zijn soort, **17** en de steenuil en
de aalscholver en de ransuil,[k]
18 en de zwaan en de pelikaan
en de gier,[l] **19** en de ooievaar,
de reiger naar zijn soort, en de
hop en de vleermuis.[m] **20** Elk gevleugeld wemelend schepsel dat
op vier [poten] gaat, is voor U een
gruwel.[n]

21 Slechts het volgende moogt
GIJ eten van alle gevleugelde wemelende schepselen die op vier
[poten] gaan: die welke boven
hun poten nog springpoten hebben, om daarmee over de aarde
te springen. **22** Daarvan moogt
GIJ de volgende eten: de treksprinkhaan[o] naar zijn soort, en
de eetbare sprinkhaan[p] naar zijn
soort, en de krekel naar zijn
soort, en de veldsprinkhaan[q] naar

HFDST. 10

a Le 6:26; Le 7:6; Ez 44:29
b Ex 28:38; Nu 18:1; Jes 53:11; Jo 1:29; 2Kor 5:21; Heb 9:28; 1Pe 2:24
c Le 6:30
d Le 6:26
e Le 9:8; Le 9:12
f Le 6:29

HFDST. 11

g De 14:4; Ez 4:14
h De 14:6
i De 14:7
j Ps 104:18; Sp 30:26
k De 14:7
l De 14:8; Jes 65:4; Jes 66:3; Jes 66:17

2e kolom

a Le 11:24
b Han 10:14
c De 14:9
d Mt 4:18; Lu 24:42
e De 14:3; De 14:10
f De 14:12
g Job 39:30; Mt 24:28
h De 14:13
i De 14:14
j De 14:15
k De 14:16
l De 14:17
m De 14:18
n De 14:19
o Ex 10:12; Sp 30:27; Jes 33:4
p Mt 3:4; Mr 1:6
q 2Kr 7:13

zijn soort. **23** En elk ander gevleugeld wemelend schepsel dat inderdaad vier poten heeft, is voor U een gruwel.[a] **24** Hierdoor zoudt GIJ U dus onrein maken. Ieder die hun dode lichaam aanraakt, zal tot de avond onrein zijn.[b] **25** En een ieder die een dergelijk dood lichaam draagt, zal zijn kleren wassen,[c] en hij moet tot de avond onrein zijn.

26 Elk viervoetig dier nu dat wel gespleten hoeven heeft maar waarvan de hoeven geen volledige kloof vertonen en dat niet herkauwt — ze zijn voor U onrein. Ieder die ze aanraakt, zal onrein zijn.[d] **27** Wat elk schepsel betreft dat op zijn zolen loopt onder alle levende schepselen die op vier [poten] gaan — ze zijn voor U onrein. Ieder die hun dode lichaam aanraakt, zal tot de avond onrein zijn. **28** En hij die hun dode lichaam draagt,[e] zal zijn kleren wassen,[f] en hij moet tot de avond onrein zijn. Ze zijn voor U onrein.

29 En onder de wemelende schepselen die op de aarde wemelen, is het volgende voor U onrein:[g] de blindmuis en de springmuis[h] en de hagedis naar zijn soort, **30** en de waaierteengekko en de grote hagedis en de salamander en de zandhagedis en het kameleon. **31** Deze zijn onder alle wemelende schepselen voor U onrein.[i] Ieder die ze in hun doodstoestand aanraakt, zal tot de avond onrein zijn.[j]

32 Alles nu waarop een daarvan in zijn doodstoestand mocht vallen, zal onrein zijn, of het nu een of ander houten vat[k] of een kledingstuk of een huid[l] of zakkengoed[m] is. Elk vat dat maar enigszins wordt gebruikt, zal in water worden gelegd, en het moet tot de avond onrein zijn en dan rein zijn. **33** Wat elk aardewerken vat[n] betreft waarin een daarvan mocht vallen, alles wat daarin is, zal onrein zijn, en GIJ zult het verbrijzelen.[o] **34** Elke voedselsoort die gegeten zou worden waarop water mocht komen dat daaruit afkomstig is, zal onrein zijn, en elke drank die gedronken zou worden welke in enig [zulk] vat zit, zal onrein zijn. **35** En alles waarop een dergelijk dood lichaam mocht vallen, zal onrein zijn. Hetzij bakoven of kruikenstandaard, het dient aan stukken gebroken te worden. Ze zijn onrein, en ze zullen voor U onrein worden. **36** Alleen een bron en een put waarin zich water verzamelt, zullen rein blijven, maar wie hun dode lichaam aanraakt, zal onrein zijn. **37** En mocht een dergelijk dood lichaam vallen op enig plantenzaad dat gezaaid dient te worden, het is rein. **38** Maar ingeval er water op zaad wordt gedaan en iets van hun dode lichaam was erop gevallen, dan is het voor U onrein.

39 Ingeval nu enig dier dat U tot voedsel dient, sterft, zal hij die zijn dode lichaam aanraakt, tot de avond onrein zijn.[a] **40** En hij die van zijn dode lichaam eet,[b] zal zijn kleren wassen, en hij moet tot de avond onrein zijn; en hij die zijn dode lichaam wegdraagt, zal zijn kleren wassen, en hij moet tot de avond onrein zijn. **41** En elk wemelend schepsel dat op de aarde wemelt, is een gruwel.[c] Het mag niet gegeten worden. **42** Wat elk schepsel betreft dat op de buik gaat[d] en elk schepsel dat op vier of enig groot aantal poten gaat van alle wemelende schepselen die op de aarde wemelen — GIJ moogt ze niet eten, want ze zijn een gruwel.[e] **43** Maakt UW ziel niet tot een gruwel met enig wemelend schepsel dat wemelt, en GIJ moogt U daardoor niet onrein maken en daardoor werkelijk onrein worden.[f] **44** Want ik ben Jehovah, UW God;[g] en GIJ moet U heiligen en GIJ moet U heilig betonen,[h] want ik ben heilig.[i] GIJ moogt UW ziel derhalve niet onrein maken door enig wemelend schepsel dat zich op de aarde beweegt. **45** Want ik ben Jehovah, die U doe

HFDST. 11

a De 14:3

b Le 17:15

c Ex 19:10
Le 14:8
Le 15:5
Nu 19:10

d De 14:8

e Le 5:2

f Le 17:16

g Heb 9:10

h Jes 66:17

i Le 22:5
De 14:19

j Le 11:24

k Ex 7:19

l Ge 21:14

m Ge 37:34

n Le 6:28
Mr 14:13

o Le 15:12
Jes 30:14

2e kolom

a Le 11:24
Nu 19:11
Nu 19:16

b Le 17:15
Le 22:8
De 14:21
Ez 4:14
Ez 44:31
Han 10:13

c Le 11:21

d Ge 3:14
Mi 7:17

e De 14:3

f Le 20:25

g Ex 20:2
De 5:6

h Ex 19:6
Le 19:2
De 14:2
1Th 4:7
1Pe 1:15

i 1Pe 1:16
Opb 4:8

optrekken uit het land Egypte om
mij aan U als God te doen ken-
nen;[a] en GIJ moet U heilig beto-
nen,[b] want ik ben heilig.[c]
46 Dit is de wet aangaande het
viervoetig gedierte en de vlie-
gende schepselen en elke leven-
de ziel die zich in de wateren be-
weegt[d] en betreffende elke ziel
die op de aarde wemelt, **47** om
onderscheid te maken[e] tussen
het onreine en het reine en tus-
sen het levende schepsel dat eet-
baar is en het levende schepsel
dat niet gegeten mag worden.'"

12 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken en zei:
2 „Spreek tot de zonen van Israël
en zeg: 'Ingeval een vrouw be-
vrucht wordt[f] en werkelijk een
mannelijk kind baart, moet zij
zeven dagen onrein zijn; zoals in
de dagen van de onreinheid wan-
neer zij haar menstruatie heeft,
zal zij onrein zijn.[g] **3** En op de
achtste dag zal het vlees van
zijn voorhuid besneden worden.[h]
4 Nog drieëndertig dagen zal zij
in het reinigingsbloed blijven.
Zij dient niets heiligs aan te ra-
ken, en zij dient niet in de heilig-
e plaats te komen, totdat de da-
gen van haar reiniging hun volle
duur bereiken.[i]
5 Indien zij nu een vrouwelijk
kind baart, dan moet zij veer-
tien dagen onrein zijn, zoals ge-
durende haar menstruatie. Nog
zesenzestig dagen zal zij met
het reinigingsbloed [thuis]blijven.
6 Als dan de dagen van haar rei-
niging voor een zoon of voor
een dochter hun volle duur be-
reiken, zal zij een jonge ram van
nog geen jaar als brandoffer[j] en
een jonge duif of een tortelduif[k]
als zondeoffer naar de ingang
van de tent der samenkomst tot
de priester brengen. **7** En hij
moet het voor het aangezicht van
Jehovah aanbieden en verzoe-
ning voor haar doen, en zij moet
rein zijn van de bron van haar
bloed.[l] Dit is de wet aangaande
haar die hetzij een mannelijk
of een vrouwelijk kind baart.

HFDST. 11

a Ge 46:4
Ex 6:7
Ex 29:46
Ps 81:10
Ho 11:1

b Ex 22:31
Le 20:7
Le 20:26
Nu 15:40
De 7:6

c Joz 24:19
1Sa 2:2
1Sa 6:20

d Ge 1:21

e Le 10:10
Le 20:25
Ez 22:26
Ez 44:23

HFDST. 12

f Ge 4:1

g Le 15:19

h Ge 17:12
Ge 21:4
Lu 1:59
Lu 2:21
Jo 7:22

i Lu 2:22

j Le 1:4
Le 1:10

k Le 15:14

l Le 15:28

2e kolom

a Le 1:14
Le 5:7
Le 14:22
Lu 2:24

b Le 4:26
Le 6:7
Nu 15:25

HFDST. 13

c Le 14:56

d Nu 12:10
2Kr 26:19
Mt 8:3

e De 24:8
Mal 2:7
Lu 17:14

f Le 10:10
Ez 44:23

g Le 14:38
Nu 12:15

h Le 14:46

8 Kan zij echter niet genoeg op-
brengen voor een schaap, dan
moet zij twee tortelduiven of twee
jonge duiven[a] nemen, één voor
een brandoffer en één voor een
zondeoffer, en de priester moet
verzoening voor haar doen,[b] en
zij moet rein zijn.'"

13 Vervolgens sprak Jehovah
tot Mozes en Aäron, en zei:
2 „Ingeval een mens op de huid
van zijn vlees uitslag of een roof[c]
of een vlek krijgt en deze zich
op de huid van zijn vlees werke-
lijk tot de plaag der melaatsheid[d]
ontwikkelt, dan moet hij naar
de priester Aäron of naar een
van zijn zonen, de priesters, wor-
den gebracht.[e] **3** En de priester
moet de plaag op de huid van het
vlees bezien.[f] Wanneer het haar
op [de plek van] de plaag wit
geworden is en de plaag dieper
schijnt te zitten dan de huid van
zijn vlees, is het de plaag der me-
laatsheid. En de priester moet ze
bezien, en hij moet hem onrein
verklaren. **4** Is het echter een
witte vlek op de huid van zijn
vlees en schijnt ze niet dieper te
zitten dan de huid en is het haar
op die plek niet wit geworden,
dan moet de priester [de lijder
aan] de plaag zeven dagen in
quarantaine plaatsen.[g] **5** En de
priester moet hem op de zevende
dag bezien, en is de plaag, naar
het zich laat aanzien, tot staan
gekomen, heeft de plaag zich niet
over de huid uitgebreid, dan moet
de priester hem nog eens zeven
dagen in quarantaine plaatsen.[h]
6 En de priester moet hem op
de zevende dag voor de tweede
maal bezien, en indien [de plek
van] de plaag dof is geworden
en de plaag zich niet over de
huid heeft uitgebreid, dan moet
de priester hem rein verklaren.
Het was een roof. En hij moet
zijn kleren wassen en rein zijn.
7 Maar indien de roof zich on-
tegenzeglijk over de huid heeft
uitgebreid, nadat hij zich voor
de vaststelling van zijn reiniging

aan de priester heeft vertoond,
dan moet hij zich voor de tweede
maal aan de priester vertonen,[a]
8 en de priester moet [ernaar]
kijken; en indien de roof zich
over de huid heeft uitgebreid,
dan moet de priester hem onrein
verklaren. Het is melaatsheid.[b]
9 Ingeval de plaag der me-
laatsheid zich bij een mens ver-
toont, dan moet hij naar de prie-
ster worden gebracht. **10** En de
priester moet [ernaar] kijken;[c] en
indien er op de huid een witte uit-
slag is en het haar hierdoor wit
geworden is en er rauw, levend
vlees[d] in de uitslag is, **11** is het
chronische melaatsheid[e] op de
huid van zijn vlees; en de prie-
ster moet hem onrein verklaren.
Hij dient hem niet in quarantaine
te plaatsen,[f] want hij is onrein.
12 Indien nu de melaatsheid on-
tegenzeglijk uitbreekt op de huid,
en de melaatsheid werkelijk de
gehele huid van [de lijder aan]
de plaag bedekt, van zijn hoofd
tot zijn voeten, zover het oog
van de priester kan zien, **13** en
de priester heeft gekeken en zie,
de melaatsheid heeft zijn gehele
vlees bedekt, dan moet hij [de
lijder aan] de plaag rein verkla-
ren. Alles [aan hem] is wit ge-
worden. Hij is rein. **14** Maar op
de dag waarop er levend vlees
in verschijnt, zal hij onrein zijn.
15 En de priester[g] moet het le-
vende vlees bezien, en hij moet
hem onrein verklaren. Het le-
vende vlees is onrein. Het is me-
laatsheid.[h] **16** Of ingeval het
levende vlees weer verdwijnt en
werkelijk wit wordt, dan moet hij
tot de priester komen. **17** En
de priester moet hem bezien,[i] en
indien [de plek van] de plaag wit
is geworden, dan moet de prie-
ster [de lijder aan] de plaag rein
verklaren. Hij is rein.
18 Ingeval er op de huid van
het vlees een zweer[j] ontstaat en
deze werkelijk geneest, **19** en
er op de plaats van de zweer een
witte uitslag of een roodachtig

HFDST. 13

a Le 13:27

b Nu 12:12

c Le 13:3
2Kr 26:20

d Le 13:24

e 2Kr 26:21

f Le 13:4

g De 24:8

h Le 13:8

i Lu 5:14
Lu 17:14

j De 28:27
2Kon 20:7
Job 2:7

2e kolom

a Le 10:10
Ez 44:23

b Le 13:4
Le 14:38
Nu 12:15

c De 28:22

d Lu 5:14
Lu 17:14

witte vlek is ontstaan, dan moet
hij zich aan de priester vertonen.
20 En de priester moet [ernaar]
kijken,[a] en indien ze dieper dan
de huid schijnt te zitten en het
haar daarop wit is geworden, dan
moet de priester hem onrein ver-
klaren. Het is de plaag der me-
laatsheid. Ze is in de zweer uit-
gebroken. **21** Maar indien de
priester ernaar kijkt en ziedaar,
er is geen wit haar op en ze zit
niet dieper dan de huid en is dof,
dan moet de priester hem zeven
dagen in quarantaine plaatsen.[b]
22 En indien ze zich onmisken-
baar over de huid uitbreidt, dan
moet de priester hem onrein
verklaren. Het is een plaag.
23 Blijft de vlek echter op haar
plaats, heeft ze zich niet uitge-
breid, dan is het de ontsteking[c]
van de zweer; en de priester moet
hem rein verklaren.[d]
24 Of ingeval er op de huid van
het vlees een litteken ontstaat
ten gevolge van het vuur, en het
rauwe vlees van het litteken wer-
kelijk een roodachtig witte of
witte vlek wordt, **25** dan moet
de priester ernaar kijken; en in-
dien het haar op die vlek wit is
geworden en ze dieper schijnt te
zitten dan de huid, is het me-
laatsheid. Ze is in het litteken
uitgebroken, en de priester moet
hem onrein verklaren. Het is de
plaag der melaatsheid. **26** Maar
indien de priester ernaar kijkt en
ziedaar, er is geen wit haar op de
vlek en ze zit niet dieper dan de
huid en is dof, dan moet de prie-
ster hem zeven dagen in quaran-
taine plaatsen. **27** En op de ze-
vende dag moet de priester hem
bezien. Indien ze zich onmisken-
baar over de huid uitbreidt, dan
moet de priester hem onrein ver-
klaren. Het is de plaag der me-
laatsheid. **28** Blijft de vlek ech-
ter op haar plaats, heeft ze zich
niet over de huid uitgebreid en is
ze dof, dan is het een uitslag van
het litteken; en de priester moet
hem rein verklaren, omdat het
een ontsteking van het litteken is.

29 Ingeval bij een man of een
vrouw een plaag ontstaat op het
hoofd of aan de kin, **30** dan
moet de priester[a] de plaag be-
zien; en indien ze dieper schijnt
te zitten dan de huid, en het haar
[op die plek] geel en dun is, dan
moet de priester zo iemand on-
rein verklaren. Het is een abnor-
male haaruitval.[b] Het is melaats-
heid van het hoofd of van de kin.
31 Maar ingeval de priester de
plaag van de abnormale haarui-
tval beziet en zie! ze schijnt niet
dieper te zitten dan de huid en er
is geen zwart haar op [de plek],
dan moet de priester [de lijder
aan] de plaag van de abnormale
haaruitval zeven dagen[c] in qua-
rantaine plaatsen.[d] **32** En op de
zevende dag moet de priester
naar de plaag kijken; en indien
de abnormale haaruitval zich niet
heeft uitgebreid, en er geen geel
haar op [de plek] is gekomen en
de abnormale haaruitval[e] niet die-
per schijnt te zitten dan de huid,
33 dan moet hij zich laten sche-
ren, maar [de plek van] de ab-
normale haaruitval zal hij niet la-
ten scheren;[f] en de priester moet
[de lijder aan] de abnormale haar-
uitval nogmaals zeven dagen in
quarantaine plaatsen.

34 En op de zevende dag moet
de priester naar de abnormale
haaruitval kijken; en indien de
abnormale haaruitval zich niet
over de huid heeft uitgebreid en
niet dieper schijnt te zitten dan
de huid, dan moet de priester
hem rein verklaren,[g] en hij moet
zijn kleren wassen en rein zijn.
35 Maar indien na de vaststelling
van zijn reiniging de abnorma-
le haaruitval zich onmiskenbaar
over de huid uitbreidt, **36** dan
moet de priester[h] hem bezien;
en indien de abnormale haar-
uitval zich over de huid heeft
uitgebreid, behoeft de priester
geen onderzoek te doen naar geel
haar; hij is onrein. **37** Maar in-
dien de abnormale haaruitval,
naar het zich laat aanzien, tot
staan is gekomen en er zwart
haar op [de plek] is gegroeid,
is [de kwaal van] de abnormale
haaruitval genezen. Hij is rein,
en de priester moet hem rein ver-
klaren.[a]

38 Ingeval er zich bij een man
of een vrouw op de huid van hun
vlees vlekken[b] vertonen, witte
vlekken, **39** dan moet de pries-
ter[c] [ernaar] kijken; en indien
de vlekken op de huid van hun
vlees dofwit zijn, is het een goed-
aardige uitslag. Deze is op de
huid uitgebroken. Hij is rein.

40 Ingeval bij een man het
hoofd kaal wordt,[d] is het kaal-
heid. Hij is rein. **41** En wordt
zijn hoofd van voren kaal, dan
is het voorhoofdskaalheid. Hij is
rein. **42** Maar ingeval er op de
kale kruin of op het kale voor-
hoofd een roodachtig witte plaag
ontstaat, is het melaatsheid, die
op zijn kale kruin of op zijn kale
voorhoofd uitbreekt. **43** En de
priester[e] moet hem bezien; en in-
dien er een uitslag is van de rood-
achtig witte plaag op zijn kale
kruin of op zijn kale voorhoofd
die eruitziet als melaatsheid van
de huid van het vlees, **44** is hij
een melaatse. Hij is onrein. On-
rein dient de priester hem te
verklaren. Zijn plaag is op zijn
hoofd. **45** Wat de melaatse be-
treft op wie de plaag is, zijn kle-
ren dienen gescheurd te zijn,[f] en
zijn hoofd[haar] dient hij onver-
zorgd te laten hangen,[g] en hij
dient de snor te bedekken[h] en te
roepen: 'Onrein, onrein!'[i] **46** Al
de dagen dat de plaag op hem
is, zal hij onrein zijn. Hij is on-
rein. Hij dient afgezonderd te
wonen. Buiten de legerplaats[j] is
zijn woonplaats.

47 Ingeval de plaag der me-
laatsheid zich aan een kleding-
stuk vertoont, hetzij aan een
wollen kledingstuk of aan een
linnen kledingstuk, **48** of aan
de schering[k] of aan de inslag
van het linnen en van de wol, of
aan een huid of aan iets wat van
huiden is gemaakt,[l] **49** en de
geelachtig groene of roodachtige

HFDST. 13

a De 24:8; Mal 2:7
b Le 14:54
c Le 13:4
d Le 14:38; Nu 12:15
e Le 14:54
f Le 14:8
g Le 13:23; Mr 1:42; Lu 5:13
h Ez 22:26; Lu 17:14

2e kolom

a Mt 8:4; Mr 1:44
b Le 13:2
c Le 10:10
d 2Kon 2:23
e Ez 44:23
f 2Sa 13:19; Ezr 9:5
g Le 10:6; Le 21:10
h Ez 24:17; Mi 3:7
i Klg 4:15
j Nu 5:2; Nu 12:14; 2Kon 7:3; 2Kr 26:21
k Le 13:53; Le 13:59
l Ge 21:15; Le 13:53; Mr 2:22

plaag zich werkelijk vertoont aan
het kledingstuk of aan de huid
of aan de schering of aan de
inslag of aan enig van huiden
vervaardigd voorwerp, is het de
plaag der melaatsheid, en het
moet aan de priester worden ge-
toond. **50** En de priester[a] moet
de plaag bezien, en hij moet
[het aangetaste voorwerp] ze-
ven dagen in quarantaine plaat-
sen.[b] **51** Wanneer hij de plaag
op de zevende dag heeft be-
zien, [en heeft bevonden] dat de
plaag zich heeft uitgebreid op het
kledingstuk of op de schering of
op de inslag[c] of op de huid, voor
welk doel de huid ook gebruikt
wordt, dan is de plaag kwaad-
aardige melaatsheid.[d] Het [voor-
werp] is onrein. **52** En hij moet
het kledingstuk of de schering of
de inslag van de wol of van het
linnen,[e] of welk van huiden ver-
vaardigd voorwerp ook waaraan
zich de plaag mocht vertonen,
verbranden, want het is kwaad-
aardige[f] melaatsheid. Het dient
in het vuur te worden verbrand.
53 Maar indien de priester [er-
naar] kijkt en ziedaar, de plaag
heeft zich niet uitgebreid op het
kledingstuk of op de schering
of op de inslag of op enig van
huiden vervaardigd voorwerp,[g]
54 dan moet de priester gebieden
datgene waaraan de plaag is, te
wassen, en hij moet het een twee-
de maal zeven dagen in quaran-
taine plaatsen. **55** En nadat het
uitgewassen is, moet de pries-
ter de plaag bezien, en indien de
plaag er niet anders uitziet, ook
al heeft de plaag zich niet uitge-
breid, is het onrein. Gij dient het
in het vuur te verbranden. Het is
een lage plek op een kale lap aan
zijn achterkant of aan zijn voor-
kant.
56 Maar indien de priester [er-
naar] gekeken heeft en ziedaar,
[de plek van] de plaag is dof ge-
worden nadat het [voorwerp] uit-
gewassen is, dan moet hij ze uit
het kledingstuk of de huid of de
schering of de inslag scheuren.

HFDST. 13

a Le 10:10
Ez 44:23

b Le 13:4

c Le 13:58

d Le 14:44

e Ex 28:39
Ex 39:28

f Le 14:44

g Ge 3:21
Ge 21:14
Ez 16:10
Mt 3:4

2e kolom

a Le 13:48

b Le 13:52

c Le 13:47

HFDST. 14

d Le 13:2

e Mr 1:44
Lu 5:14

f Lu 7:22
Lu 17:15

g Le 1:14
Le 14:30
Le 14:49

h Nu 19:6

i Heb 9:19

j Ex 12:22
Le 14:51
Nu 19:18
1Kon 4:33
Ps 51:7

k Le 14:50
Le 15:13

l 2Kon 5:10

m Heb 9:13

n Le 13:23

o Le 16:22
Ps 103:12

57 Indien ze echter nog steeds
zichtbaar is op het kledingstuk
of op de schering of op de inslag[a]
of op enig van huiden vervaar-
digd voorwerp, is het uitbreken-
de [melaatsheid]. Datgene waar-
aan de plaag zit, dient gij in het
vuur te verbranden.[b] **58** Wat
het kledingstuk of de schering of
de inslag of enig van huiden ver-
vaardigd voorwerp betreft dat gij
wassen mocht, wanneer de plaag
daaruit verdwenen is, dan moet
het een tweede maal gewassen
worden; en het moet rein zijn.
59 Dit is de wet inzake de plaag
der melaatsheid aan een wollen
of linnen kledingstuk,[c] of aan
de schering of aan de inslag, of
aan enig van huiden vervaardigd
voorwerp, ten einde het rein of
onrein te verklaren."

14 En Jehovah sprak verder
tot Mozes en zei: **2** „Dit
zal de wet aangaande de melaat-
se[d] worden op de dag van de vast-
stelling van zijn reiniging, wan-
neer hij naar de priester gebracht
moet worden.[e] **3** En de pries-
ter moet uitgaan buiten de le-
gerplaats, en de priester moet
[hem] bezien; en indien de me-
laatse van de plaag der melaats-
heid genezen is,[f] **4** dan moet de
priester bevel geven; en hij moet,
om zich te reinigen, twee leven-
de reine vogels[g] nemen en ce-
derhout[h] en karmozijnen stof[i] en
hysop.[j] **5** En de priester moet
bevel geven, en de ene vogel moet
in een aardewerken vat boven
stromend water[k] worden gedood.
6 Wat de levende vogel betreft,
hij dient die te nemen, alsmede
het cederhout en de karmozijnen
stof en de hysop, en hij moet dit
met de levende vogel in het bloed
dopen van de vogel die boven
het stromende water werd ge-
dood. **7** Daarna moet hij daar-
mee zevenmaal[l] spatten[m] op de-
gene die zich van de melaatsheid
reinigt en hij moet hem rein ver-
klaren,[n] en hij moet de levende
vogel wegzenden over het vrije
veld.[o]

8 En degene die zich reinigt,
moet zijn kleren wassen[a] en al
zijn haar afscheren en zich in wa-
ter baden[b] en moet rein zijn, en
daarna mag hij in de legerplaats
komen. En hij moet zeven dagen
buiten zijn tent wonen.[c] **9** En
op de zevende dag moet het ge-
schieden dat hij al zijn haar dient
af te scheren, van zijn hoofd[d] en
zijn kin en zijn wenkbrauwen. Ja,
hij dient al zijn haar af te sche-
ren, en hij moet zijn kleren was-
sen en zijn vlees in water baden;
en hij moet rein zijn.

10 En op de achtste[e] dag zal hij
twee gave jonge rammen nemen
en één gaaf ooilam[f] van nog geen
jaar en drie tiende efa meelbloem
als een graanoffer,[g] met olie be-
vochtigd, en één log-maat olie;[h]
11 en de priester die hem rein
verklaart, moet de man die zich
reinigt, en de [genoemde] din-
gen, voor het aangezicht van Je-
hovah stellen aan de ingang van
de tent der samenkomst. **12** En
de priester moet de ene jonge
ram nemen en deze met de log-
maat[i] olie tot een schuldoffer[j] of-
feren, en hij moet ze als een be-
weegoffer[k] voor het aangezicht
van Jehovah heen en weer be-
wegen. **13** En hij moet de jonge
ram slachten op de plaats[l] waar
geregeld het zondeoffer en het
brandoffer worden geslacht, op
een heilige plaats,[m] want het
schuldoffer behoort evenals het
zondeoffer de priester toe.[n] Het
is iets allerheiligst.

14 En de priester moet wat van
het bloed van het schuldoffer
nemen, en de priester moet het
doen op de rechteroorlel van de-
gene die zich reinigt en op de
duim van zijn rechterhand en op
de grote teen van zijn rechter-
voet.[o] **15** En de priester moet
wat van de log-maat[p] olie nemen
en het op de linkerhandpalm van
de priester gieten. **16** En de
priester moet zijn rechtervinger
in de olie dopen die op zijn lin-
kerhandpalm is en moet zeven-
maal[q] met zijn vinger wat van de

HFDST. 14

a Le 13:6
b Le 15:6
c Le 13:5
Nu 5:2
Nu 12:15
d Le 13:33
e Le 15:14
f Le 4:32
g Le 2:1
h Mr 1:44
i Le 14:24
j Le 5:2
Le 6:6
k Ex 29:24
Le 7:30
Nu 8:11
l Le 1:11
Le 4:4
Le 6:25
m Le 7:6
n Le 2:3
Le 7:7
1Kor 9:13
1Kor 10:18
o Ex 29:20
p Le 14:10
Le 14:24
q Le 4:6
Le 4:17

2e kolom

a Le 8:24
b Le 6:7
1Jo 1:7
1Jo 2:2
c Le 5:6
d Le 2:1
Le 14:10
Nu 15:4
e Le 4:26
Le 10:10
Heb 2:17
f Mt 8:4
Lu 5:14
g Le 14:9
h Ps 72:13
Sp 17:5
Sp 22:2
Lu 6:20
i Le 5:7
Le 12:8
j Le 1:14
k Le 15:13
Le 15:14
Nu 12:14
l Le 14:2
Le 14:7
m Le 14:11
n Le 5:2
Le 6:6
o Le 14:12

olie voor het aangezicht van Je-
hovah spatten. **17** En van de
rest van de olie die op zijn hand-
palm is, zal de priester iets op
de rechteroorlel doen van de-
gene die zich reinigt en op de
duim van zijn rechterhand en op
de grote teen van zijn rechter-
voet, boven op het bloed van het
schuldoffer.[a] **18** En wat er nog
over is van de olie die op de hand-
palm van de priester is, zal hij op
het hoofd doen van degene die
zich reinigt, en de priester moet
verzoening voor hem doen[b] voor
het aangezicht van Jehovah.

19 En de priester moet het zon-
deoffer[c] opdragen en verzoening
doen voor degene die zich van
zijn onreinheid reinigt, en daar-
na zal hij het brandoffer slach-
ten. **20** En de priester moet het
brandoffer en het graanoffer[d] op
het altaar offeren, en de priester[e]
moet verzoening voor hem doen;[f]
en hij moet rein zijn.[g]

21 Indien hij echter gering is[h]
en niet over genoeg middelen be-
schikt,[i] dan moet hij één jonge
ram als schuldoffer nemen voor
een beweegoffer, om voor hem
verzoening te doen, en één tien-
de efa meelbloem, met olie be-
vochtigd, als graanoffer, en een
log-maat olie, **22** en twee tor-
telduiven[j] of twee jonge duiven,
al naar gelang van de middelen
waarover hij moge beschikken,
en de ene moet dienen tot zon-
deoffer en de andere tot brand-
offer. **23** En op de achtste dag[k]
moet hij ze voor de vaststelling
van zijn reiniging[l] naar de prie-
ster brengen bij de ingang van de
tent der samenkomst,[m] voor het
aangezicht van Jehovah.

24 En de priester moet de jon-
ge ram van het schuldoffer[n] en
de log-maat olie nemen, en de
priester moet ze als beweegoffer
voor het aangezicht van Jehovah
heen en weer bewegen.[o] **25** En
hij moet de jonge ram van het
schuldoffer slachten, en de prie-
ster moet wat van het bloed van

het schuldoffer nemen en het
doen op de rechteroorlel van de-
gene die zich reinigt en op de
duim van zijn rechterhand en op
de grote teen van zijn rechter-
voet.[a] **26** En de priester zal wat
van de olie op de linkerhandpalm
van de priester gieten.[b] **27** En
de priester moet met zijn rech-
tervinger wat van de olie die op
zijn linkerhandpalm is, zeven-
maal voor het aangezicht van Je-
hovah spatten.[c] **28** En de pries-
ter moet wat van de olie die
op zijn handpalm is, op de rech-
teroorlel doen van degene die
zich reinigt en op de duim van
zijn rechterhand en op de gro-
te teen van zijn rechtervoet, op
dezelfde plaats als het bloed van
het schuldoffer.[d] **29** En wat er
nog over is van de olie die op de
handpalm van de priester is, zal
hij op het hoofd doen[e] van dege-
ne die zich reinigt, ten einde ver-
zoening voor hem te doen voor
het aangezicht van Jehovah.

30 En hij moet een van de tor-
telduiven of van de jonge duiven
waarvoor hij de middelen mocht
bezitten, opdragen,[f] **31** een van
die waarvoor hij de middelen
mocht bezitten als zondeoffer[g]
en de andere als brandoffer[h] te-
gelijk met het graanoffer; en de
priester moet voor het aange-
zicht van Jehovah verzoening
doen[i] voor degene die zich rei-
nigt.

32 Dit is de wet voor degene op
wie de plaag der melaatsheid was
[en] die bij de vaststelling van
zijn reiniging wellicht niet over
de middelen beschikt."

33 Vervolgens sprak Jehovah
tot Mozes en Aäron, en zei:
34 „Wanneer GIJ in het land Ka-
naän komt,[j] dat ik U tot bezitting
geef,[k] en ik werkelijk de plaag
der melaatsheid in een huis van
het land van UW bezitting breng,[l]
35 dan moet degene aan wie het
huis toebehoort, het de pries-
ter komen meedelen en zeggen:
'Iets wat op een plaag lijkt, heeft
zich in het huis aan mijn oog

HFDST. 14

a Le 8:23
Le 14:14

b Le 14:15

c Le 14:7

d Le 14:17

e Le 14:10
Le 14:18

f Le 12:8
Le 14:22
2Kor 8:12

g Le 5:7

h Le 1:14

i Le 14:20

j Le 23:10
Nu 35:10
De 26:1

k Ge 17:8
Nu 32:22
De 6:10

l De 7:12
De 7:15
Sp 3:33

2e kolom

a Nu 12:15

b Le 10:10
Le 13:6

c Le 13:56

d Le 14:3
Ez 44:23

e Le 13:51

f Le 14:41

voorgedaan.' **36** En de priester
moet bevelen geven, en men
moet het huis ontruimen voordat
de priester er wellicht komt om
de plaag te bezien, opdat hij niet
alles wat in het huis is, onrein
verklaart; en daarna zal de pries-
ter het huis komen bezichtigen.
37 Wanneer hij de plaag heeft
bezien, [en] indien de plaag dan
in de muren van het huis zit, met
geelachtig groene of roodachtige
uithollingen, en ze dieper schij-
nen te zitten dan het muurvlak,
38 dan moet de priester het huis
uitgaan, naar de ingang van het
huis, en hij moet het huis zeven
dagen in quarantaine plaatsen.[a]

39 En op de zevende dag moet
de priester terugkomen en [het]
bezichtigen;[b] en indien de plaag
zich over de muren van het huis
heeft uitgebreid, **40** dan moet
de priester bevelen geven en
moet men de stenen waarin de
plaag zit, uitbreken,[c] en men
moet ze buiten de stad op een on-
reine plaats werpen. **41** En hij
zal het huis van binnen rondom
laten afkrabben, en men moet de
leemmortel die men heeft afge-
bikt, buiten de stad op een on-
reine plaats storten. **42** En men
moet andere stenen nemen en
die op de plaats van de vorige sten-
en invoegen; en hij zal andere
leemmortel laten nemen, en hij
moet het huis laten bepleisteren.

43 Indien de plaag evenwel te-
rugkeert en ze werkelijk in het
huis uitbreekt, nadat men de sten-
en heeft uitgebroken en na-
dat men het huis heeft afgebikt
en bepleisterd, **44** dan moet de
priester[d] komen kijken; en in-
dien de plaag zich in het huis
heeft uitgebreid, is het kwaad-
aardige melaatsheid[e] in het huis.
Het is onrein. **45** En hij moet
het huis laten afbreken met zijn
stenen en zijn balken en al de
leemmortel van het huis, en
moet het buiten de stad naar een
onreine plaats laten wegbren-
gen.[f] **46** Maar al wie het huis

binnenkomt gedurende een van
de dagen dat het in quarantaine
geplaatst is,[a] zal tot de avond on-
rein zijn;[b] **47** en al wie zich in
het huis neerlegt, dient zijn kle-
ren te wassen,[c] en al wie in het
huis eet, dient zijn kleren te was-
sen.
48 Indien de priester echter
toch komt en hij er werkelijk
kijkt, en ziedaar, de plaag heeft
zich niet uitgebreid in het huis,
nadat men het huis heeft be-
pleisterd, dan moet de priester
het huis rein verklaren, want
de plaag is genezen.[d] **49** En om
het huis te ontzondigen, moet
hij twee vogels[e] nemen en ce-
derhout[f] en karmozijnen stof[g] en
hysop. **50** En hij moet de ene
vogel in een aardewerken vat
boven stromend water doden.[h]
51 En hij moet het cederhout en
de hysop[i] en de karmozijnen stof
en de levende vogel nemen en ze
in het bloed van de gedode vogel
en in het stromende water do-
pen, en hij moet daarmee ze-
venmaal[j] naar het huis spatten.[k]
52 En hij moet het huis ontzon-
digen met het bloed van de vogel
en het stromende water en de le-
vende vogel en het cederhout en
de hysop en de karmozijnen stof.
53 En hij moet de levende vogel
buiten de stad wegzenden, het
open veld in, en moet verzoening
doen[l] voor het huis; en het moet
rein zijn.
54 Dit is de wet betreffende
elke plaag van melaatsheid[m] en
betreffende de abnormale haar-
uitval[n] **55** en betreffende de me-
laatsheid van het kledingstuk[o] en
in het huis, **56** en betreffende
de uitslag en de roof en de vlek,[p]
57 ten einde instructies te geven[q]
wanneer iets onrein is en wan-
neer iets rein is. Dit is de wet om-
trent melaatsheid."[r]

15 En Jehovah ging voort tot
Mozes en Aäron te spreken,
en zei: **2** „Spreekt tot de zonen
van Israël, en GIJ moet tot hen zeg-
gen: 'Ingeval er bij enige man een
vloeiing[s] uit zijn geslachtsorgaan

HFDST. 14

a Le 14:38
b Le 11:24 Le 15:8 Le 17:15 Le 22:6 Nu 19:7
c Le 11:25 Le 13:6 Le 15:5 Nu 8:7
d Le 14:3 De 32:39
e Le 1:14
f Le 14:4 Nu 19:6
g Heb 9:19
h Le 14:6
i Ex 12:22 Nu 19:18 1Kon 4:33 Ps 51:7
j Le 14:7
k Heb 9:13 1Pe 1:2
l Le 12:8 Le 14:20 Heb 2:17
m Le 13:59
n Le 13:30
o Le 13:47
p Le 13:2
q Le 10:10 Ez 44:23
r De 24:8

HFDST. 15

s Le 22:4 Nu 5:2 2Sa 3:29

2e kolom

a Le 11:25 Le 17:15
b Jes 1:16
c Le 22:4 Nu 5:2 2Sa 3:29
d Le 11:24 Le 17:15
e Ge 31:34
f Le 15:2
g Le 6:28 Le 11:33
h Ex 7:19 Le 11:32

plaatsheeft, is zijn vloeiing onrein.
3 En dit zal zijn onreinheid ten
gevolge van zijn vloeiing worden:
Hetzij zijn geslachtsorgaan een
vloeiing heeft laten lopen of zijn
geslachtsorgaan door zijn vloeiing
verstopt is, het is zijn onreinheid.
4 Elk bed waarop degene die
een vloeiing heeft, mocht gaan
liggen, zal onrein zijn, en elk
voorwerp waarop hij mocht gaan
zitten, zal onrein zijn. **5** En
iemand die zijn bed mocht aan-
raken, dient zijn kleren te was-
sen, en hij moet zich in water ba-
den en tot de avond onrein zijn.[a]
6 En al wie op het voorwerp gaat
zitten waarop degene die een
vloeiing heeft, gezeten heeft,
dient zijn kleren te wassen,[b] en
hij moet zich in water baden en
tot de avond onrein zijn. **7** En
al wie het vlees aanraakt van
degene die een vloeiing heeft,[c]
dient zijn kleren te wassen, en
hij moet zich in water baden en
tot de avond onrein zijn.[d] **8** En
ingeval degene die een vloeiing
heeft, spuwt op iemand die rein
is, dan moet deze zijn kleren was-
sen en zich in water baden en
tot de avond onrein zijn. **9** En
elk zadel[e] waarop degene die een
vloeiing heeft, gereden heeft, zal
onrein zijn. **10** En een ieder die
wat maar ook aanraakt dat zich
onder hem bevindt, zal tot de
avond onrein zijn; en hij die der-
gelijke [dingen] draagt, zal zijn
kleren wassen, en hij moet zich
in water baden en tot de avond
onrein zijn. **11** En een ieder die
door degene die een vloeiing[f]
heeft, aangeraakt zou worden
zonder dat deze zijn handen in
water heeft afgespoeld, moet dan
zijn kleren wassen en zich in wa-
ter baden en tot de avond on-
rein zijn. **12** En een aardewer-
ken vat dat door degene die een
vloeiing heeft, aangeraakt zou
worden, dient verbrijzeld te wor-
den;[g] en elk houten[h] vat dient
met water te worden afgespoeld.
13 Ingeval nu degene die een
vloeiing heeft, rein wordt van

zijn vloeiing, dan moet hij voor zichzelf zeven dagen tellen voor zijn reiniging,[a] en hij moet zijn kleren wassen en zijn vlees in stromend water baden;[b] en hij moet rein zijn. **14** En op de achtste dag dient hij voor zich twee tortelduiven[c] of twee jonge duiven te nemen, en hij moet voor het aangezicht van Jehovah komen bij de ingang van de tent der samenkomst en ze aan de priester geven. **15** En de priester moet ze offeren, de ene als zondeoffer en de andere als brandoffer;[d] en de priester moet voor het aangezicht van Jehovah verzoening voor hem doen betreffende zijn vloeiing.

16 Ingeval nu van een man een zaaduitstorting[e] uitgaat, dan moet hij zijn gehele vlees in water baden en tot de avond onrein zijn. **17** En elk kledingstuk en elke [dieren]huid waarop de zaaduitstorting terechtkomt, moet met water gewassen worden en tot de avond onrein zijn.[f]

18 Wat een vrouw betreft bij wie een man mocht liggen met een zaaduitstorting — zij moeten zich in water baden en tot de avond onrein zijn.[g]

19 En ingeval een vrouw een vloeiing heeft, en haar vloeiing in haar vlees bloed blijkt te zijn,[h] dient zij zeven dagen in haar menstruale[i] onreinheid[j] te blijven, en een ieder die haar aanraakt, zal tot de avond onrein zijn. **20** En alles waarop zij in haar menstruale onreinheid mocht gaan liggen, zal onrein zijn,[k] en alles waarop zij mocht gaan zitten, zal onrein zijn. **21** En een ieder die haar bed aanraakt, dient zijn kleren te wassen, en hij moet zich in water baden en tot de avond onrein zijn.[l] **22** En een ieder die enig voorwerp aanraakt waarop zij gezeten heeft, dient zijn kleren te wassen, en hij moet zich in water baden en tot de avond onrein zijn.[m] **23** En indien zij op het bed of op een ander voorwerp zat — doordat hij het aanraakt,[a] zal hij tot de avond onrein zijn. **24** En indien een man toch bij haar ligt en haar menstruale onreinheid op hem komt,[b] dan moet hij zeven dagen onrein zijn, en elk bed waarop hij zou gaan liggen, zal onrein zijn.

25 Ingeval nu bij een vrouw haar bloedvloeiing gedurende vele dagen blijft vloeien,[c] terwijl het niet de normale tijd van haar menstruale[d] onreinheid is, of ingeval haar vloeiing langer duurt dan haar menstruale onreinheid, zullen alle dagen van haar onreine vloeiing zo blijken te zijn als [was zij] in de dagen van haar menstruale onreinheid. Zij is onrein. **26** Elk bed waarop zij gedurende een der dagen van haar vloeiing mocht gaan liggen, zal voor haar als het bed van haar menstruale onreinheid worden,[e] en elk voorwerp waarop zij mocht gaan zitten, zal onrein worden als de onreinheid van haar menstruale onreinheid. **27** En een ieder die deze [dingen] aanraakt,[f] zal onrein zijn, en hij moet zijn kleren wassen en zich in water baden en tot de avond onrein zijn.

28 Indien zij echter rein is geworden van haar vloeiing, dan moet zij voor zichzelf zeven dagen tellen, en daarna zal zij rein zijn.[g] **29** En op de achtste dag dient zij voor zich twee tortelduiven[h] of twee jonge duiven te nemen, en zij moet ze naar de priester brengen bij de ingang van de tent der samenkomst.[i] **30** En de priester moet de ene tot zondeoffer en de andere tot brandoffer bereiden;[j] en de priester moet voor het aangezicht van Jehovah verzoening voor haar doen[k] betreffende haar onreine vloeiing.

31 En GIJ moet de zonen van Israël afgezonderd houden van hun onreinheid, opdat zij niet sterven in hun onreinheid, doordat zij mijn tabernakel, die in hun midden is, verontreinigen.[l]

HFDST. 15

a Le 14:8, Le 14:23
b Le 15:5
c Le 1:14, Le 14:22, Nu 6:10
d Le 5:7, Le 14:19, Le 14:31
e Le 22:4, De 23:10
f Le 11:25
g Ex 19:15, 1Sa 21:5
h Le 20:18
i Le 12:2, Le 12:5, Le 15:26
j Ez 22:10, Ez 36:17
k Le 15:4
l Le 15:5
m Le 15:6

2e kolom

a Le 15:10
b Le 18:19, Le 20:18
c Mt 9:20, Mr 5:25, Lu 8:43
d Le 12:2, Le 15:19
e Le 15:21
f Le 15:10, Le 15:22
g Le 15:13
h Le 1:14, Le 15:14
i Nu 6:10
j Le 5:7, Le 14:31, Le 15:15
k Le 4:31, Le 12:7, 1Jo 2:2
l Le 19:30, Nu 5:3, Nu 19:20

32 Dit is de wet aangaande de
man die een vloeiing[a] heeft en
de man van wie een zaaduitstor-
ting[b] mocht uitgaan, zodat hij
daardoor onrein wordt, **33** en
aangaande de menstruerende[c]
vrouw in haar onreinheid, en
een ieder die zijn vloeiing[d] heeft,
hetzij man of vrouw, en waar het
een man betreft die bij een on-
reine vrouw ligt.'"

16 Voorts sprak Jehovah tot
Mozes na de dood van
Aärons twee zonen, die gestor-
ven waren omdat zij voor het
aangezicht van Jehovah waren
genaderd.[e] **2** En Jehovah zei
nu tot Mozes: „Spreek tot uw
broer Aäron dat hij niet te al-
len tijde in de heilige plaats mag
komen[f] binnen het gordijn,[g] vóór
het deksel dat op de Ark ligt, op-
dat hij niet sterft;[h] want in een
wolk[i] zal ik boven het deksel ver-
schijnen.[j]
3 Met het volgende dient Aäron
in de heilige plaats[k] te komen: met
een jonge stier voor een zonde-
offer[l] en een ram voor een brand-
offer.[m] **4** Hij dient het heilige
lange linnen gewaad[n] aan te trek-
ken, en de linnen broek[o] dient over
zijn vlees te komen, en hij dient
zich met de linnen sjerp[p] te om-
gorden en zich met de linnen tul-
band[q] [het hoofd] te omwinden.
Dit zijn heilige klederen.[r] En hij
moet zijn vlees in water baden[s] en
ze aantrekken.
5 En van de vergadering der
zonen van Israël[t] dient hij twee
geitenbokjes te nemen voor een
zondeoffer[u] en één ram voor een
brandoffer.[v]
6 En Aäron moet de stier van
het zondeoffer, die voor hemzelf
is, aanbieden,[w] en hij moet ver-
zoening doen[x] ten behoeve van
zichzelf[y] en zijn huis.[z]
7 En hij moet de twee bokken
nemen en ze voor het aangezicht
van Jehovah stellen bij de ingang
van de tent der samenkomst.
8 En Aäron moet over de beide
bokken het lot[a] werpen, het ene
lot voor Jehovah en het andere
lot voor Azazel.[a] **9** En Aäron
moet de bok waarover het lot[b]
is opgekomen voor Jehovah, aan-
bieden, en hij moet hem tot zon-
deoffer bereiden.[c] **10** Maar de
bok waarover het lot is opgeko-
men voor Azazel, dient levend
voor het aangezicht van Jehovah
te worden gesteld, om er verzoe-
ning voor te doen, ten einde hem
voor Azazel weg te zenden,[d] de
wildernis in.[e]
11 En Aäron moet de stier van
het zondeoffer, die voor hemzelf
is, aanbieden en verzoening doen
ten behoeve van zichzelf en zijn
huis; en hij moet de stier van het
zondeoffer, die voor hemzelf is,
slachten.[f]
12 En hij moet de vuurpot[g] vol
brandende kolen vuur van het
altaar[h] voor het aangezicht van
Jehovah nemen en zijn beide
handholten[i] vol fijn welriekend
reukwerk,[j] en hij moet dat al-
les binnen het gordijn brengen.[k]
13 Ook moet hij het reukwerk op
het vuur leggen voor het aange-
zicht van Jehovah,[l] en de wolk
van het reukwerk moet het dek-
sel[m] van de Ark, dat op de Getui-
genis[n] ligt, bedekken, opdat hij
niet sterft.
14 En hij moet wat van het
bloed van de stier nemen[o] en dat
met zijn vinger vóór het deksel
langs spatten, aan de oostkant,
en hij zal met zijn vinger wat van
het bloed zevenmaal vóór het
deksel[p] spatten.[q]
15 En hij moet de bok van het
zondeoffer, die voor het volk is,[r]
slachten, en hij moet het bloed
ervan binnen het gordijn bren-
gen[s] en met dat bloed[t] hetzelfde
doen als hij met het bloed van de
stier heeft gedaan; en hij moet
het naar het deksel en vóór het
deksel spatten.
16 En hij moet verzoening
doen voor de heilige plaats be-

HFDST. 15

a Le 15:2
b Le 15:16
c Le 15:19
d Le 15:25

HFDST. 16

e Le 10:2
f Ex 30:10
Le 23:27
Heb 9:7
g Ex 40:21
Heb 6:19
Heb 9:3
Heb 10:20
h Nu 4:19
i Ex 40:34
j Ex 25:22
k Ex 26:33
Heb 9:7
l Le 4:3
m Le 1:3
Le 8:18
n Ex 28:39
Opb 19:8
o Ex 28:42
p Ex 39:29
q Ex 28:4
1Kor 11:3
r Ex 28:2
s Ex 30:20
Heb 10:22
t Le 4:14
Heb 7:27
u Nu 29:11
2Kr 29:21
Ezr 6:17
v Le 1:3
w Le 8:14
Heb 9:7
x Heb 10:1
y Le 9:7
Heb 5:3
z Ex 30:30
Ps 135:19
a Nu 26:55
Joz 18:10

2e kolom

a Le 14:7
Le 14:53
b Sp 16:33
c Han 2:23
d Le 14:7
e Le 16:22
Jes 53:4
Ro 15:3
f Le 16:6
g Heb 9:4
h Ex 40:29
Le 6:13
Nu 16:46
i Opb 8:4
j Ex 30:34
Ex 30:36
Han 10:4
Opb 5:8
Opb 8:3
k Le 16:2
Heb 6:19
Heb 10:20
l Ex 25:22
Nu 16:7
2Kon 19:15
m Ex 25:18
Ex 25:21
1Kr 28:11
n Ex 25:21
Ex 34:29
o Heb 9:22

p Ro 3:25; Heb 9:24; Heb 9:25; Heb 10:4; Heb 10:12; q Heb 9:12; 1Pe 1:2; r Le 16:5; Heb 2:17; Heb 5:3; Heb 9:26; 1Jo 2:1; 1Jo 2:2; s Heb 6:19; Heb 9:3; Heb 9:7; Heb 10:20; t Le 17:11; Heb 9:22.

treffende de onreinheden[a] van de zonen van Israël en betreffende hun daden van opstandigheid in al hun zonden;[b] en zo dient hij ook te doen voor de tent der samenkomst, die bij hen verblijf houdt te midden van hun onreinheden.

17 En geen ander mens dient zich in de tent der samenkomst te bevinden van het ogenblik af dat hij naar binnen gaat om in de heilige plaats verzoening te doen, totdat hij naar buiten komt; en hij moet verzoening doen ten behoeve van zichzelf[c] en ten behoeve van zijn huis en ten behoeve van de gehele gemeente van Israël.[d]

18 En hij moet naar buiten gaan naar het altaar,[e] dat voor het aangezicht van Jehovah staat, en er verzoening voor doen, en hij moet wat van het bloed van de stier en wat van het bloed van de bok nemen en dat rondom op de hoornen van het altaar doen.[f] **19** Ook moet hij met zijn vinger zevenmaal wat van het bloed daarop spatten[g] en het reinigen en het heiligen van de onreinheden van de zonen van Israël.

20 Wanneer hij ermee klaar is verzoening te doen[h] voor de heilige plaats en de tent der samenkomst en het altaar, moet hij ook de levende bok[i] aanbieden. **21** En Aäron moet zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen[j] en over hem alle dwalingen[k] van de zonen van Israël en al hun daden van opstandigheid in al hun zonden[l] belijden,[m] en hij moet ze op de kop van de bok leggen[n] en hem door de hand van een gereedstaande man[o] wegzenden, de wildernis in.[p] **22** En de bok moet al hun dwalingen op zich dragen[q] naar een woest land,[r] en hij moet de bok wegzenden, de wildernis in.[s]

23 En Aäron moet de tent der samenkomst binnengaan en de linnen klederen uittrekken, die hij aangetrokken had toen hij de heilige plaats binnenging, en hij moet ze daar neerleggen.[a] **24** En hij moet zijn vlees in water baden[b] op een heilige plaats[c] en zijn klederen aantrekken[d] en naar buiten gaan en zijn brandoffer[e] en het brandoffer van het volk[f] opdragen en verzoening doen ten behoeve van zichzelf en ten behoeve van het volk.[g] **25** En hij zal het vet van het zondeoffer op het altaar in rook doen opgaan.[h]

26 Wat degene[i] betreft die de bok voor Azazel[j] heeft weggezonden, hij dient zijn klederen te wassen, en hij moet zijn vlees in water baden,[k] en daarna mag hij in de legerplaats komen.

27 De stier van het zondeoffer en de bok van het zondeoffer, waarvan het bloed werd binnengebracht om in de heilige plaats verzoening te doen, zal hij echter buiten de legerplaats laten brengen; en men moet hun huid en hun vlees en hun drek in het vuur verbranden.[l] **28** En degene die ze verbrand heeft, dient zijn klederen te wassen, en hij moet zijn vlees in water baden, en daarna mag hij in de legerplaats komen.

29 En het moet voor ulieden dienen als een inzetting tot onbepaalde tijd:[m] In de zevende maand, op de tiende van de maand,[n] dient GIJ UW ziel in droefheid te buigen,[o] en GIJ moogt geen enkel werk doen,[p] noch de ingeborene noch de inwonende vreemdeling die in UW midden vertoeft. **30** Want op die dag zal er verzoening[q] voor U worden gedaan, om U rein te verklaren. GIJ zult rein zijn van al UW zonden voor het aangezicht van Jehovah.[r] **31** Het is een sabbat[s] van volkomen rust voor U, en GIJ moet UW ziel in droefheid buigen. Het is een inzetting tot onbepaalde tijd.

HFDST. 16

a Ps 51:5; Pr 7:20; Ro 3:23
b De 32:5; 1Kon 8:46
c Le 9:7; Le 16:6; Heb 7:27
d Jes 53:6; Mr 10:45; Heb 2:9; Heb 9:7; Heb 9:12; 1Jo 2:2; Opb 1:5
e Ex 38:1; Le 16:12
f Le 9:9; Heb 9:22
g Le 9:12
h Ex 29:36; Le 8:15; Le 16:16; Heb 9:23
i Le 16:8; Le 16:10; Opb 5:9
j Le 1:4
k Ps 69:9; Jes 53:5; Ef 2:3
l 1Kor 15:3; 1Pe 2:24
m Ne 1:6
n Jes 53:6; 2Kor 5:21
o Mt 4:1; Lu 4:1
p Le 14:7
q Jes 53:12; Jo 1:29; Ro 15:3; Ef 1:7; Heb 9:28; 1Pe 2:24; 1Jo 3:5
r Ps 103:12; Ez 18:22; Mi 7:19; Heb 13:12
s Le 16:10

2e kolom

a Ez 42:14; Ez 44:19
b Ex 30:20; Heb 9:9; Heb 10:22
c Le 6:16; Le 6:26
d Ex 28:4; Le 8:7
e Le 16:3
f Le 16:5
g Ef 1:7
h Ex 29:13; Le 3:16
i Le 16:21
j Le 16:8
k Nu 19:7; Heb 9:10
l Le 4:12; Le 8:17; Heb 13:11; Heb 13:12
m Ex 30:10
n Le 23:27; Nu 29:7
o Ps 35:13; Jes 58:5; 2Kor 7:10
p Le 23:28

q Jo 3:16; Ro 8:32; Tit 2:14; 1Jo 1:7; 1Jo 3:16;
r Ps 51:2; Jer 33:8; Ez 36:25; Ef 5:26; Heb 9:14; Heb 10:2;
s Le 23:32.

32 En de priester die gezalfd[a]
zal worden en wiens hand met
macht gevuld zal worden om als
opvolger[b] van zijn vader als prie-
ster te dienen,[c] moet verzoening
doen en moet de linnen kleder-
en aantrekken.[d] Dit zijn hei-
lige klederen.[e] **33** En hij moet
verzoening doen voor het heilige
heiligdom,[f] en voor de tent[g] der
samenkomst en voor het altaar[h]
zal hij verzoening doen; en voor
de priesters en voor het gehele
volk van de gemeente zal hij ver-
zoening doen.[i] **34** En dit moet
voor U dienen als een inzetting
tot onbepaalde tijd,[j] ten einde
eenmaal in het jaar verzoening
te doen voor de zonen van Israël
betreffende al hun zonden."[k]

Bijgevolg deed hij juist zoals Je-
hovah Mozes geboden had.

17 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken en zei:
2 „Spreek tot Aäron en zijn zo-
nen en alle zonen van Israël, en
gij moet tot hen zeggen: 'Dit is
de zaak die Jehovah geboden
heeft, toen hij zei:

3 „Wat enige man van het huis
van Israël betreft die een stier
of een jonge ram of een geit in
de legerplaats slacht of die het
[dier] buiten de legerplaats slacht
4 en het niet werkelijk naar de
ingang van de tent der samen-
komst brengt[l] om het vóór de
tabernakel van Jehovah als een
offergave aan Jehovah aan te bie-
den, die man zal bloedschuld wor-
den aangerekend. Hij heeft bloed
vergoten, en die man moet uit
het midden van zijn volk wor-
den afgesneden,[m] **5** opdat de
zonen van Israël hun slachtof-
fers, die zij op het open veld offe-
ren,[n] mogen brengen, en zij moe-
ten ze aan Jehovah brengen, naar
de ingang van de tent der sa-
menkomst, tot de priester,[o] en
zij moeten ze als gemeenschaps-
offers aan Jehovah ten slacht-
offer brengen.[p] **6** En de prie-
ster moet het bloed op Jehovah's
altaar bij de ingang van de tent
der samenkomst sprenkelen,[q] en

HFDST. 16

a Ex 29:7
Le 8:12
Han 10:38
Heb 1:9
b Nu 20:26
c Ex 29:29
Le 8:33
Heb 5:5
Heb 5:10
Heb 7:11
Heb 7:16
d Ex 28:39
Ex 39:28
Le 16:4
e Ex 28:2
Opb 19:8
f Le 16:16
g Le 16:20
h Ex 29:36
Le 8:15
Le 16:18
i Le 16:24
1Jo 2:2
j Le 23:31
Nu 29:7
k Ex 30:10
Heb 9:7

HFDST. 17

l Le 1:3
De 6:1
De 12:21
m Le 18:29
Le 20:2
n 2Kon 16:4
Ez 20:28
o De 12:5
De 12:18
p Le 3:2
Le 7:11
q Le 3:8

2e kolom

a Le 3:16
Le 7:31
b Le 3:5
Le 4:31
c De 32:17
Joz 24:14
2Kr 11:15
1Kor 10:20
d Ex 34:15
Le 20:5
De 31:16
Jer 3:1
Ez 23:8
Jak 4:4
e Le 1:3
f De 12:6
De 12:14
g Le 17:4
h Ge 9:4
Le 3:17
Le 7:26
Le 19:26
De 12:16
1Sa 14:33
Han 15:29
i Le 20:3
Ps 34:16
Jer 44:11
1Pe 3:12
j Ge 9:4
Le 17:14
De 12:23
1Kr 11:19
k Le 8:15
Le 16:18

hij moet het vet[a] als een rustig
stemmende geur voor Jehovah
in rook doen opgaan.[b] **7** Zij die-
nen dus hun slachtoffers niet
meer aan de demonen in bokken-
gedaanten te offeren,[c] waarmee
zij immorele gemeenschap[d] heb-
ben. Dit zal voor U dienen als een
inzetting tot onbepaalde tijd in al
UW geslachten."'

8 En gij dient tot hen te zeg-
gen: 'Wat enige man betreft van
het huis van Israël of een in-
wonende vreemdeling die in UW
midden mocht vertoeven, die een
brandoffer[e] of een slachtoffer
offert **9** en het niet naar de in-
gang van de tent der samen-
komst brengt om het aan Jeho-
vah op te dragen,[f] die man moet
van zijn volk worden afgesne-
den.[g]

10 Wat enige man betreft van
het huis van Israël of een in-
wonende vreemdeling die in UW
midden vertoeft, die enig soort
van bloed eet[h] — tegen de ziel
die het bloed eet, zal ik stel-
lig mijn aangezicht keren,[i] en
ik zal hem inderdaad uit het
midden van zijn volk afsnijden.
11 Want de ziel van het vlees is
in het bloed,[j] en ikzelf heb het
ten behoeve van U op het altaar
gegeven, om verzoening te doen[k]
voor UW ziel, want het is het
bloed[l] dat verzoening doet[m] door
de ziel [die erin is]. **12** Daarom
heb ik tot de zonen van Israël
gezegd: „Geen ziel van U dient
bloed te eten en geen inwonen-
de vreemdeling die in UW midden
vertoeft,[n] dient bloed te eten."[o]

13 Wat enige man betreft van
de zonen van Israël of een in-
wonende vreemdeling die in UW
midden vertoeft, die tijdens het
jagen een wild dier of gevogelte
vangt dat gegeten mag worden,
die moet in dat geval het bloed
daarvan uitgieten[p] en dat met

l Mt 26:28; Mr 14:24; Ro 3:25; Ro 5:9; Ef 1:7; Kol 1:20; m Heb 9:22; Heb 13:12; 1Pe 1:2; 1Jo 1:7; Opb 1:5; n Ex 12:49; o Ge 9:4; De 12:23; 1Kr 11:19; Han 15:20; Han 15:29; p De 12:16; De 15:23.

stof bedekken.[a] **14** Want de ziel van elke soort van vlees is zijn bloed door de ziel die erin is. Dientengevolge heb ik tot de zonen van Israël gezegd: „GIJ moogt het bloed van geen enkele soort van vlees eten, want de ziel van elke soort van vlees is zijn bloed.[b] Een ieder die het eet, zal worden afgesneden.”[c] **15** Wat enige ziel betreft die een lichaam dat [reeds] dood is of iets wat door een wild dier verscheurd is, eet[d] — hetzij ingeborene of inwonende vreemdeling — die moet in dat geval zijn kleren wassen en zich in water baden en tot de avond onrein zijn;[e] en hij moet rein zijn. **16** Maar indien hij ze niet zal wassen en zijn vlees niet zal baden, dan moet hij de verantwoordelijkheid voor zijn dwaling dragen.’”[f]

18 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Spreek tot de zonen van Israël, en gij moet tot hen zeggen: ’Ik ben Jehovah, UW God.[g] **3** Zoals het land Egypte doet, waarin GIJ gewoond hebt, moogt GIJ niet doen;[h] en zoals het land Kanaän doet, waarin ik U breng, moogt GIJ niet doen;[i] en in hun inzettingen moogt GIJ niet wandelen. **4** Mijn rechterlijke beslissingen[j] dient GIJ te volbrengen, en mijn inzettingen[k] dient GIJ te onderhouden, door daarin te wandelen.[l] Ik ben Jehovah, UW God. **5** En GIJ moet mijn inzettingen en mijn rechterlijke beslissingen onderhouden, door welke een mens, zo hij ze doet, ook moet leven.[m] Ik ben Jehovah.[n]

6 Gijlieden moogt niet naderen, geen mens van U, tot iemand die zijn naaste vleselijke verwant is, om naaktheid te ontbloten.[o] Ik ben Jehovah. **7** De naaktheid van uw vader[p] en de naaktheid van uw moeder moogt gij niet ontbloten. Zij is uw moeder. Gij moogt haar naaktheid niet ontbloten.

8 De naaktheid van de vrouw van uw vader moogt gij niet ontbloten.[a] Het is de naaktheid van uw vader.

9 Wat de naaktheid van uw zuster betreft, de dochter van uw vader of de dochter van uw moeder, hetzij geboren in hetzelfde huisgezin of geboren daarbuiten, gij moogt hun naaktheid niet ontbloten.[b]

10 Wat de naaktheid van de dochter van uw zoon of de dochter van uw dochter betreft, gij moogt hun naaktheid niet ontbloten, want zij zijn uw naaktheid.

11 Wat de naaktheid van de dochter van uw vaders vrouw betreft, het nageslacht van uw vader, gij moogt, daar zij uw zuster is, haar naaktheid niet ontbloten.

12 De naaktheid van de zuster van uw vader moogt gij niet ontbloten. Zij is de bloedverwante van uw vader.[c]

13 De naaktheid van de zuster van uw moeder moogt gij niet ontbloten, want zij is een bloedverwante van uw moeder.

14 De naaktheid van de broer van uw vader moogt gij niet ontbloten. Gij moogt niet tot zijn vrouw naderen. Zij is uw tante.[d]

15 De naaktheid van uw schoondochter[e] moogt gij niet ontbloten. Zij is de vrouw van uw zoon. Gij moogt haar naaktheid niet ontbloten.

16 De naaktheid van de vrouw van uw broer[f] moogt gij niet ontbloten. Het is de naaktheid van uw broer.

17 De naaktheid van een vrouw en haar dochter moogt gij niet ontbloten.[g] De dochter van haar zoon en de dochter van haar dochter moogt gij niet nemen om haar naaktheid te ontbloten. Het zijn gevallen van bloedverwantschap. Het is losbandig gedrag.[h]

18 En gij moogt geen vrouw als mededingster[i] bij haar zuster nemen, om haar naaktheid te ontbloten, dat wil zeggen, naast haar gedurende haar leven.

19 En gij moogt niet tot een

HFDST. 17

a Ez 24:7
b Le 17:11 De 12:23
c Le 17:10
d Ex 22:31 De 14:21
e Le 11:40
f Le 7:18 Nu 19:20

HFDST. 18

g Ge 17:7 Ex 6:7 Le 11:44 Mr 12:29
h Ps 106:35 Ez 20:7 Jak 4:4
i Ex 23:24 Le 20:23 De 12:30 Jer 10:2
j Le 19:37 Le 20:22 De 4:1
k De 6:2 Ps 119:16 Ez 20:19 1Jo 5:3
l Lu 1:6
m Ez 20:11 Lu 10:28 Ro 10:5 Ga 3:12
n Ex 6:2 Mal 3:6
o Le 20:17 Ga 5:19
p Ge 9:22 Ez 22:10

2e kolom

a Ge 35:22 Le 20:11 De 22:30 De 27:20 2Sa 16:21 1Kor 5:1
b Le 20:17 De 27:22 2Sa 13:12 Ez 22:11
c Le 20:19
d Le 20:20
e Ge 38:26 Le 20:12 Ez 22:11
f Le 20:21 De 25:5 Mr 6:17 Mr 12:19
g Le 20:14 De 27:23
h Ga 5:19
i Ge 30:15 1Sa 1:6

vrouw naderen gedurende de
menstruatie[a] van haar onrein-
heid, om haar naaktheid te ont-
bloten.[b]
20 En gij moogt uw zaaduit-
storting niet aan de vrouw van
uw volksgenoot geven, zodat gij
daardoor onrein wordt.[c]
21 En gij moogt niet toelaten
dat iemand van uw nageslacht
aan Molech[d] wordt gewijd.[e] Gij
moogt de naam van uw God niet
op die manier ontheiligen.[f] Ik
ben Jehovah.[g]
22 En gij moogt niet bij een
manspersoon liggen[h] zoals gij bij
een vrouw ligt.[i] Het is iets ver-
foeilijks.
23 En gij moogt uw zaaduit-
storting aan geen enkel dier ge-
ven,[j] zodat gij daardoor onrein
wordt, en een vrouw dient niet
voor een dier te staan, om daar-
mee vleselijke gemeenschap te
hebben.[k] Het is iets tegennatuur-
lijks.
24 Maakt U door geen van deze
dingen onrein, want door al deze
dingen hebben de natiën die ik
van voor UW aangezicht wegzend,
zich onrein gemaakt.[l] **25** Dien-
tengevolge is het land onrein,
en ik zal het straf doen onder-
gaan voor zijn dwaling, en het
land zal zijn bewoners uitbra-
ken.[m] **26** Gij nu moet mijn in-
zettingen en mijn rechterlijke
beslissingen onderhouden,[n] en
GIJ moogt geen van al deze ver-
foeilijkheden doen, noch ingebo-
rene noch inwonende vreemde-
ling die in UW midden vertoeft.[o]
27 Want al die verfoeilijkheden
hebben de mannen van het land
gedaan die er vóór U waren,[p] zo-
dat het land onrein is. **28** Dan
zal het land U niet uitbraken om-
dat GIJ het verontreinigt, zoals
het stellig de natiën die er vóór U
waren, zal uitbraken.[q] **29** Inge-
val iemand een van al deze ver-
foeilijkheden doet, dan moeten
de zielen die ze doen, uit het
midden van hun volk worden af-
gesneden.[r] **30** En GIJ moet UW
plicht jegens mij in acht nemen

HFDST. 18

a Le 20:18
b Le 15:19
Le 15:24
Le 20:18
Ez 22:10
c Ex 20:14
Le 20:10
De 22:22
2Sa 11:4
Sp 6:29
Mt 5:27
1Kor 6:9
Heb 13:4
d Le 20:2
1Kon 11:7
2Kon 23:10
Han 7:43
e De 18:10
f Ex 20:7
Le 19:12
Le 20:3
Ez 36:20
g Jes 42:8
h 1Kor 6:9
1Ti 1:10
Ju 7
i Ge 19:5
Le 20:13
Re 19:22
Ro 1:27
j Ex 22:19
Le 20:15
k Le 20:16
l Le 20:23
De 18:12
m Ge 15:16
n Le 20:22
De 4:1
De 4:40
Ro 2:12
o Ex 12:49
p De 20:18
2Kon 16:3
2Kon 21:2
q Le 20:22
r Le 20:15

2e kolom

a Le 18:3
Le 20:23
De 18:9

door geen van de verfoeilijke ge-
bruiken te beoefenen die er vóór
U zijn beoefend,[a] opdat GIJ U
daardoor niet onrein maakt. Ik
ben Jehovah, UW God.'"

19 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken en zei:
2 „Spreek tot de gehele verga-
dering van de zonen van Israël,
en gij moet tot hen zeggen: 'GIJ
dient U heilig te betonen,[b] want
ik, Jehovah, UW God, ben heilig.[c]
3 Ieder van U dient zijn moe-
der en zijn vader te vrezen,[d] en
mijn sabbatten dient GIJ te onder-
houden.[e] Ik ben Jehovah, UW God.
4 Wendt U niet tot goden die
niets waard zijn,[f] en GIJ moogt U
geen gegoten goden maken.[g] Ik
ben Jehovah, UW God.
5 Ingeval GIJ nu een gemeen-
schapsoffer aan Jehovah offert,[h]
dient GIJ het te offeren om goed-
keuring voor U te verwerven.[i]
6 Op de dag van UW slachtoffer
en direct de daaropvolgende dag
dient het gegeten te worden,
maar wat tot de derde dag over-
blijft, dient in het vuur te worden
verbrand.[j] **7** Indien het echter
toch op de derde dag wordt ge-
geten, is het iets bedorvens.[k] Het
zal niet met goedkeuring worden
aanvaard.[l] **8** En degene die het
eet, zal de verantwoordelijkheid
voor zijn dwaling dragen,[m] want
hij heeft iets heiligs van Jehovah
ontwijd; en die ziel moet van zijn
volk worden afgesneden.
9 En wanneer GIJ de oogst van
UW land binnenhaalt, moogt gij
de rand van uw veld niet geheel
afoogsten, en de nalezing van
uw oogst moogt gij niet bijeen-
rapen.[n] **10** Ook moogt gij de
restanten[o] van uw wijngaard niet
inzamelen, en gij moogt de ver-
strooide druiven van uw wijn-
gaard niet bijeenrapen. Voor de
ellendige en de inwonende vreem-
deling dient gij ze over te laten.[p]
Ik ben Jehovah, UW God.
11 Gijlieden moogt niet ste-

HFDST. 19

b Le 11:44
Ef 1:4
1Pe 1:16
c Le 21:8
Jes 6:3
Opb 4:8
d Ex 20:12
Ef 6:2
Heb 12:9
e Ex 20:8
Ex 20:11
Ex 31:13
Lu 6:5
f Ex 20:4
Le 26:1
Ps 96:5
Hab 2:18
1Kor 10:14
g Ex 20:23
Ex 32:4
De 27:15
h Le 3:1
i Le 7:12
j Le 7:17
k Ez 4:14
l Le 7:18
m Le 5:17
n Ex 23:11
Le 23:22
De 24:19

o Jes 17:6; Jer 49:9; p Le 25:6; De 15:7; Ru 2:15; Ps 140:12.

len,[a] en GIJ moogt niet bedriegen,[b] en GIJ moogt niet bedrieglijk handelen, wie dan ook met zijn volksgenoot.[c] **12** En GIJ moogt niet in mijn naam op een leugen zweren,[d] zodat gij de naam van uw God ontheiligt. Ik ben Jehovah. **13** Gij moogt uw naaste niet afzetten,[e] en gij moogt niet roven.[f] Het loon van een loonarbeider dient niet de gehele nacht bij u te blijven tot de morgen.[g]

14 Gij moogt geen kwaad afsmeken over een dove, en een blinde moogt gij geen hindernis in de weg leggen;[h] en gij moet vrezen voor uw God.[i] Ik ben Jehovah.

15 Gijlieden moogt bij de rechtspraak geen onrecht begaan. Gij moogt de geringe niet partijdig bejegenen,[j] en gij moogt de persoon van een groot man niet begunstigen.[k] Met gerechtigheid dient gij uw volksgenoot te richten.

16 Gij moogt niet onder uw volk rondgaan om te lasteren.[l] Gij moogt niet tegen het bloed van uw naaste optreden.[m] Ik ben Jehovah.

17 Gij moogt uw broeder in uw hart niet haten.[n] Gij dient uw volksgenoot zonder mankeren terecht te wijzen,[o] opdat gij niet met hem zonde draagt.

18 Gij moogt geen wraak nemen,[p] noch een wrok koesteren tegen de zonen van uw volk;[q] en gij moet uw naaste liefhebben als uzelf.[r] Ik ben Jehovah.

19 Gijlieden dient mijn inzettingen te onderhouden: Gij moogt van uw huisdieren niet twee soorten kruisen. Gij moogt uw veld niet met twee soorten zaad bezaaien,[s] en gij moogt u geen kleed omhangen van twee met elkaar vermengde soorten draad.[t]

20 Ingeval nu een man bij een vrouw ligt en een zaaduitstorting heeft, terwijl zij een dienstmaagd is die voor een andere man bestemd is, en zij op generlei wijze is losgekocht, noch haar de vrijheid is geschonken, dient er bestraffing plaats te vinden. Zij dienen niet ter dood gebracht te worden, omdat zij niet vrijgelaten was. **21** En hij moet zijn schuldoffer aan Jehovah naar de ingang van de tent der samenkomst brengen, een schuldofferram.[a] **22** En de priester moet voor het aangezicht van Jehovah met de ram van het schuldoffer voor hem verzoening doen voor zijn zonde die hij heeft bedreven; en zijn zonde die hij heeft bedreven, moet hem worden vergeven.[b]

23 En wanneer gijlieden in het land komt en GIJ enige boom tot voedsel moet planten, dan moet GIJ de vrucht ervan als onrein beschouwen, als een „voorhuid" ervan. Drie jaar lang zal ze voor U onbesneden blijven. Ze dient niet gegeten te worden. **24** Maar in het vierde jaar zal alle vrucht ervan[c] iets heiligs worden, tot een feestgejuich voor Jehovah.[d] **25** En in het vijfde jaar moogt GIJ de vrucht ervan eten, ten einde de opbrengst daarvan voor U te vermeerderen.[e] Ik ben Jehovah, UW God.

26 GIJ moogt niets te zamen met bloed eten.[f]

GIJ moogt geen voortekens zoeken,[g] en GIJ moogt geen magie beoefenen.[h]

27 GIJ moogt UW zijlokken niet rondom kort afknippen, en gij moogt het uiteinde van uw baard niet vernietigen.[i]

28 En GIJ moogt om een overleden ziel geen insnijdingen in UW vlees maken,[j] en GIJ moogt geen tatoeagetekens bij U aanbrengen. Ik ben Jehovah.

29 Ontwijd uw dochter niet door haar tot een prostituee te maken,[k] opdat het land geen prostitutie bedrijft en het land werkelijk van losse zeden vervuld wordt.[l]

HFDST. 19

a Ex 20:15; Ef 4:28
b Le 6:2; Sp 12:22; Ef 4:25
c 1Kon 13:18; Jer 9:5
d Ex 20:7; De 5:11; Mt 5:37; Jak 5:12
e Sp 22:16; Mr 10:19
f Sp 22:22
g De 24:15; Jer 22:13; Jak 5:4
h De 27:18
i Ge 42:18; Le 25:17; Ne 5:15; Sp 1:7; Sp 8:13; 1Pe 2:17
j Ex 23:3; De 16:19; 2Kr 19:6; Sp 24:23; Ro 2:11
k De 1:17; Jak 2:9
l Ps 15:3; Sp 11:13; 1Ti 3:11; 2Ti 3:3; Tit 2:3
m Ex 20:16; 1Kon 21:13; Sp 6:17; Mt 26:60; Han 6:11
n Ge 27:41; Sp 10:18; 1Jo 2:9; 1Jo 3:15
o Ps 141:5; Sp 9:8; Mt 18:15; Ga 2:11; 1Ti 5:20; Tit 1:13
p Sp 20:22; Ro 12:19
q 1Sa 18:29; Ps 55:3
r Mt 5:43; Mt 22:39; Ro 13:9; Ga 5:14; Jak 2:8
s De 22:9
t De 22:11

2e kolom

a Le 6:6
b Le 4:31; Le 6:7
c Nu 18:12; De 18:4
d De 26:2; Sp 3:9
e Le 26:4
f Le 3:17; Le 17:13; De 12:23; Han 15:20; Han 21:25
g 2Kon 17:17
h Ex 8:7; De 18:10; 2Kon 21:6; Ga 5:20; Opb 21:8

i Le 21:5; Jer 9:26; j De 14:1; Jer 16:6; k Le 21:7; De 23:17; Heb 13:4; l Sp 21:27; 1Pe 4:3.

30 Mijn sabbatten dient GIJ te
onderhouden,[a] en GIJ dient ontzag te hebben voor mijn heiligdom.[b] Ik ben Jehovah.
31 Wendt U niet tot de geestenmediums,[c] en raadpleegt geen
beroepsvoorzeggers van gebeurtenissen,[d] zodat GIJ door hen onrein wordt. Ik ben Jehovah, UW God.
32 Voor het grijze haar dient
gij op te staan,[e] en gij moet de persoon van een oud man consideratie betonen,[f] en gij moet vrezen voor uw God.[g] Ik ben Jehovah.
33 En ingeval een inwonende
vreemdeling bij u in UW land vertoeft, moogt GIJ hem niet slecht behandelen.[h] **34** De inwonende
vreemdeling die bij U vertoeft, dient voor U te worden als een ingeborene van U; en gij moet hem liefhebben als uzelf,[i] want GIJ werdt inwonende vreemdelingen in het land Egypte.[j] Ik ben Jehovah, UW God.
35 GIJ moogt geen onrecht
begaan bij het rechtspreken,[k] bij het meten, bij het wegen[l] of bij het meten van vloeistoffen.
36 GIJ dient er een nauwkeurige
weegschaal,[m] nauwkeurige gewichten, een nauwkeurige efa en een nauwkeurige hin op na te houden. Jehovah, UW God, ben ik, die U uit het land Egypte heb geleid. **37** GIJ moet dus al mijn
inzettingen en al mijn rechterlijke beslissingen onderhouden, en GIJ moet ze volbrengen.[n] Ik ben Jehovah.'"

20 Vervolgens sprak Jehovah
tot Mozes en zei: **2** „Gij
dient tot de zonen van Israël te zeggen: 'Iedere man van de zonen van Israël, en iedere inwonende vreemdeling die in Israël vertoeft, die wie dan ook van zijn nageslacht aan Molech geeft,[o] dient zonder mankeren ter dood gebracht te worden. Het volk van het land dient hem met stenen te werpen totdat hij sterft.
3 En wat mij betreft, ik zal mijn
aangezicht tegen die man keren, en ik wil hem uit het midden van zijn volk afsnijden,[a] omdat hij van zijn nageslacht aan Molech heeft gegeven, om mijn heilige plaats te verontreinigen[b] en mijn heilige naam te ontheiligen.[c] **4** En mocht het volk van
het land moedwillig de ogen verbergen voor die man als hij van zijn nageslacht aan Molech geeft, door hem niet ter dood te brengen,[d] **5** dan zal ik, van
mijn kant, stellig mijn aangezicht tegen die man en zijn familie richten,[e] en ik zal hem en allen die samen met hem immorele gemeenschap hebben door immorele gemeenschap[f] met Molech te hebben, werkelijk uit het midden van hun volk afsnijden.
6 Wat de ziel betreft die zich
tot de geestenmediums[g] en de beroepsvoorzeggers[h] van gebeurtenissen wendt, om immorele gemeenschap met hen te hebben, ik zal stellig mijn aangezicht tegen die ziel keren en hem uit het midden van zijn volk afsnijden.[i]
7 En GIJ moet U heiligen en U
heilig betonen,[j] want ik ben Jehovah, UW God. **8** En GIJ moet
mijn inzettingen onderhouden en ze volbrengen.[k] Ik ben Jehovah, die U heilig.[l]
9 Ingeval er enige man is die
kwaad afsmeekt over zijn vader en zijn moeder,[m] dient hij zonder mankeren ter dood gebracht te worden.[n] Over zijn vader en zijn moeder heeft hij kwaad afgesmeekt. Zijn eigen bloed is op hem.[o]
10 Een man nu die overspel
pleegt met een andermans vrouw, is iemand die overspel pleegt met de vrouw van zijn naaste.[p] Hij dient zonder mankeren ter dood gebracht te worden, de overspeler zowel als de overspeelster.[q]
11 En een man die bij de vrouw
van zijn vader ligt, heeft de naaktheid van zijn vader ontbloot.[r] Bei-

HFDST. 19

a Ex 20:10
Ex 31:13
b Le 26:2
c Le 20:6
De 18:11
1Sa 28:7
1Kr 10:13
2Kr 33:6
Jes 8:19
Ga 5:20
Opb 21:8
d Le 20:27
Han 16:16
e Sp 16:31
Sp 20:29
f Job 32:6
Sp 23:22
Klg 5:12
1Ti 5:1
g Ne 5:9
Job 28:28
Sp 1:7
Sp 8:13
1Pe 2:17
h Ex 23:9
Mal 3:5
i Ex 12:49
De 10:19
j Ex 22:21
k Za 7:9
l De 25:13
De 25:15
Sp 20:10
m Sp 11:1
Sp 16:11
n Le 18:5
De 4:6

HFDST. 20

o Le 18:21
De 18:10

2e kolom

a 1Pe 3:12
b Ex 15:17
Nu 19:20
De 23:14
Ez 5:11
c Le 18:21
d De 13:8
e Ex 20:5
1Kon 20:42
f Ps 106:39
Ho 2:13
g Le 19:31
De 18:11
Ga 5:20
Opb 21:8
h Le 20:27
Han 16:16
i 1Kr 10:13
Ez 6:9
j Le 11:44
Ef 1:4
1Pe 1:16
k Le 18:4
Pr 12:13
Lu 1:6
l Ex 31:13
Le 21:8
Ez 37:28
1Th 5:23
2Th 2:13
m De 27:16
Sp 20:20
Mt 15:4
n Ex 21:17
o 2Sa 1:16
1Kon 2:32
p Le 18:20
De 5:18
Jer 29:23
Ro 7:3
q De 22:22
1Kor 6:9

r Le 18:8; De 27:20.

den dienen zonder mankeren ter
dood gebracht te worden. Hun
eigen bloed is op hen. **12** En
wanneer een man bij zijn schoon-
dochter ligt, dienen beiden zon-
der mankeren ter dood gebracht
te worden.[a] Zij hebben iets tegen-
natuurlijks bedreven. Hun eigen
bloed is op hen.[b]

13 En wanneer een man bij een
manspersoon ligt zoals men bij
een vrouw ligt, hebben beiden
iets verfoeilijks gedaan.[c] Zij die-
nen zonder mankeren ter dood
gebracht te worden. Hun eigen
bloed is op hen.

14 En wanneer een man een
vrouw en haar moeder neemt, is
dat losbandig gedrag.[d] Men dient
hem en hen in het vuur te ver-
branden,[e] opdat er geen losban-
dig gedrag[f] in UW midden blijft
bestaan.

15 En wanneer een man zijn
zaaduitstorting aan een dier
geeft,[g] dient hij zonder manke-
ren ter dood gebracht te worden,
en GIJ dient het dier te doden.
16 En wanneer een vrouw tot
enig dier nadert om daarmee
vleselijke gemeenschap te hebben,[h] moet gij de vrouw en het
dier doden. Zij dienen zonder
mankeren ter dood gebracht te
worden. Hun eigen bloed is op
hen.

17 En wanneer een man zijn
zuster neemt, de dochter van
zijn vader of de dochter van zijn
moeder, en hij werkelijk haar
naaktheid ziet, en zíj ziet zijn
naaktheid, is dat een schande.[i]
Daarom moeten zij voor de ogen
van de zonen van hun volk worden afgesneden. De naaktheid
van zijn zuster heeft hij ontbloot.
Hij dient de verantwoordelijkheid voor zijn dwaling te dragen.

18 En wanneer een man bij
een vrouw ligt gedurende haar
menstruatie en hij werkelijk
haar naaktheid ontbloot, heeft
hij haar bron blootgelegd, en zíj
heeft de bron van haar bloed ontbloot.[j] Daarom moeten beiden uit
het midden van hun volk worden
afgesneden.

19 En de naaktheid van de zuster van uw moeder[a] en van de
zuster van uw vader[b] moogt gij
niet ontbloten, want dan heeft
men zijn bloedverwante ontbloot.[c]
Zij dienen de verantwoordelijkheid voor hun dwaling te dragen. **20** En een man die bij de
vrouw van zijn oom ligt, heeft
de naaktheid van zijn oom ontbloot.[d] Zij dienen de verantwoordelijkheid voor hun zonde te
dragen. Zij dienen kinderloos
te sterven.[e] **21** En wanneer een
man de vrouw van zijn broer
neemt, is dat iets afschuwelijks.[f]
De naaktheid van zijn broer heeft
hij ontbloot. Zij dienen kinderloos
te worden.

22 En gijlieden moet al mijn inzettingen[g] en al mijn rechterlijke
beslissingen[h] onderhouden en ze
volbrengen, opdat het land waarheen ik U breng om daarin te wonen, U niet uitbraakt.[i] **23** En GIJ
moogt niet wandelen in de inzettingen van de natiën die ik van
voor UW aangezicht wegzend,[j]
want zij hebben al deze dingen gedaan en ik heb een afschuw van
hen.[k] **24** Daarom heb ik tot U
gezegd:[l] „GIJ, GIJ zult hun bodem
in bezit nemen, en ik, van mijn
kant, zal U die geven om hem in
bezit te nemen, een land vloeiende van melk en honing.[m] Jehovah,
UW God, ben ik, die U van de volken heb afgescheiden.”[n] **25** En
GIJ moet onderscheid maken tussen het reine gedierte en het onreine en tussen het onreine gevogelte en het reine;[o] en GIJ moogt
UW ziel niet tot een gruwel maken[p] met het gedierte en het gevogelte en al wat zich op de aardbodem beweegt, dat ik voor U
afgescheiden heb door het onrein
te verklaren. **26** En GIJ moet U
heilig betonen voor mij,[q] want ik,
Jehovah, ben heilig;[r] en ik scheid
U af van de volken om mij toe te
behoren.[s]

27 En wat een man of vrouw

HFDST. 20

a Le 18:15
b Le 18:29
c Ge 19:5
Le 18:22
Re 19:22
Ro 1:27
1Kor 6:9
Ju 7
d Le 18:17
De 27:23
e Le 21:9
f Ga 5:19
g Ex 22:19
De 27:21
h Le 18:23
i Le 18:9
De 27:22
2Sa 13:12
Ez 22:11
j Le 15:24
Le 18:19
Ez 22:10

2e kolom

a Le 18:13
b Le 18:12
c Le 18:6
d Le 18:14
e Ps 109:13
f Le 18:16
De 25:5
Mr 6:18
Mr 12:19
g Le 18:26
Ps 105:45
Ps 119:80
Pr 12:13
h Ex 21:1
De 5:1
Ps 119:20
Jes 26:9
i Le 18:28
j Le 18:3
Le 18:24
De 12:30
Jer 10:2
k Le 18:27
De 9:5
l Ex 3:17
Ex 6:8
m De 8:8
Ez 20:6
n Ex 19:5
Ex 33:16
1Kon 8:53
2Kor 6:16
1Pe 2:9
o Le 11:47
De 14:4
Han 10:14
p Le 11:43
q Le 19:2
r Ps 99:5
1Pe 1:16
Opb 4:8
s De 7:6
De 14:2
Tit 2:14

betreft in wie een mediamieke
of voorzeggende geest blijkt te
zijn,[a] zij dienen zonder manke-
ren ter dood gebracht te wor-
den.[b] Men dient hen met stenen
te werpen totdat zij sterven. Hun
eigen bloed is op hen.'"[c]

21 Voorts zei Jehovah tot Mo-
zes: „Spreek tot de pries-
ters, Aärons zonen, en gij moet
tot hen zeggen: 'Voor een over-
leden ziel mag niemand zich ver-
ontreinigen onder zijn volk.[d]
2 Maar voor een van zijn bloed-
verwanten, die nauw aan hem
verwant is, voor zijn moeder en
voor zijn vader en voor zijn zoon
en voor zijn dochter en voor zijn
broer **3** en voor zijn zuster, een
maagd die nauw aan hem ver-
want is, die niet aan een man
heeft toebehoord, voor haar mag
hij zich verontreinigen. **4** Hij
mag zich niet verontreinigen
voor een vrouw die aan een eige-
naar onder zijn volk toebehoort,
zodat hij zich ontwijdt. **5** Zij
dienen op hun hoofd geen kale
plek te maken,[e] en het uiteinde
van hun baard dienen zij niet af
te scheren,[f] en in hun vlees die-
nen zij geen insnijding te ma-
ken.[g] **6** Zij dienen zich heilig te
betonen voor hun God,[h] en zij
dienen de naam van hun God
niet te ontheiligen,[i] want zij zijn
degenen die Jehovah's vuuroff-
ers aanbieden, het brood van
hun God;[j] en zij moeten zich hei-
lig betonen.[k] **7** Een prostituee[l]
of onteerde vrouw dienen zij niet
te nemen; en een vrouw die van
haar man gescheiden is,[m] dienen
zij niet te nemen,[n] want hij is
heilig voor zijn God. **8** Derhal-
ve moet gij hem heiligen,[o] want
hij is iemand die het brood van
uw God aanbiedt. Hij dient voor
u werkelijk heilig te zijn,[p] want
ik, Jehovah, die U heilig, ben hei-
lig.[q]

9 Ingeval nu de dochter van
een priester zich ontwijdt door
prostitutie te bedrijven, ontwijdt
zij haar vader. Zij dient in het
vuur verbrand te worden.[r]

HFDST. 20

a Ex 22:18
Le 19:31
De 18:10
1Sa 28:7
Opb 21:8
b Ex 22:18
Le 20:6
Mi 5:12
c 2Sa 1:16

HFDST. 21

d Nu 19:14
e De 14:1
Jes 15:2
Ez 44:20
f Le 19:27
Jer 48:37
g Le 19:28
1Kon 18:28
Jer 16:6
h Ex 29:44
Le 10:3
Ezr 8:28
i Le 18:21
Le 19:12
Le 22:32
j Le 3:11
Mal 1:7
k Jes 52:11
1Pe 1:16
l Le 19:29
m De 24:1
Mt 19:8
n Ez 44:22
o Ex 28:41
Le 20:8
1Kor 6:11
Heb 9:13
p Le 11:44
q Ex 28:36
Le 11:45
Le 20:7
Jes 43:15
r Ge 38:24
Le 20:14

2e kolom

a Le 8:12
Nu 35:25
Ps 133:2
b Ex 28:2
Ex 29:29
Le 16:32
c Le 10:6
d Ge 37:34
e Nu 6:7
Nu 19:11
Nu 19:14
f Le 10:7
Le 21:23
g Le 8:12
Lu 4:18
Han 10:38
h Ez 44:22
2Kor 11:2
Opb 14:4
i Ezr 9:2
j 1Th 5:23
2Th 2:13
k Le 22:21
Ro 12:1
Ef 5:27
Heb 7:26
Opb 14:5
l Le 3:11
Nu 16:5
m Le 22:23
n Le 22:24
De 23:1
o Le 2:2

10 En wat degene betreft die
de hogepriester is onder zijn broe-
ders, op wiens hoofd men de zalf-
olie placht uit te gieten[a] en wiens
hand met macht werd gevuld om
de klederen te dragen,[b] hij dient
zijn hoofd[haar] niet onverzorgd
te laten hangen[c] en zijn kleder-
en niet te scheuren.[d] **11** En hij
dient bij geen enkele dode ziel te
komen.[e] Voor zijn vader en zijn
moeder mag hij zich niet ver-
ontreinigen. **12** Ook dient hij
niet uit het heiligdom weg te
gaan en het heiligdom van zijn
God niet te ontwijden,[f] want het
teken van opdracht, de zalfolie
van zijn God,[g] is op hem. Ik ben
Jehovah.

13 En wat hem aangaat, hij
dient een vrouw in haar maag-
delijke staat te nemen.[h] **14** Een
weduwe of een gescheiden vrouw
en een die onteerd is, een prosti-
tuee — geen van dezen mag hij
nemen, maar hij dient een maagd
uit zijn volk tot vrouw te nemen.
15 En hij dient zijn zaad onder
zijn volk niet te ontwijden,[i] want
ik ben Jehovah, die hem heilig.'"[j]

16 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken en zei:
17 „Spreek tot Aäron en zeg:
'Geen enkele man van uw zaad,
in al hun geslachten, aan wie een
gebrek[k] blijkt te zijn, mag nader-
bij komen om het brood van zijn
God aan te bieden.[l] **18** Ingeval
er enige man is aan wie een ge-
brek is, mag hij niet naderbij ko-
men: een man die blind of kreupel
is of een gespleten neus heeft of
één te lang lichaamsdeel[m] heeft,
19 of een man die een gebro-
ken voet of een gebroken hand
blijkt te hebben, **20** of een bo-
chel heeft of [onnatuurlijk] ma-
ger is of een ziekte aan zijn ogen
heeft of schurftig is of ringworm
heeft of verpletterde teelballen
heeft.[n] **21** Geen man van het
zaad van Aäron, de priester, aan
wie een gebrek is, mag toetre-
den om Jehovah's vuuroffers aan
te bieden.[o] Er is een gebrek aan

hem. Hij mag niet toetreden om
het brood van zijn God aan te
bieden.[a] **22** Hij mag het brood
van zijn God eten van de aller-
heiligste dingen[b] en van de hei-
lige dingen.[c] **23** Hij mag echter
niet binnenkomen in de nabijheid
van het gordijn,[d] en hij mag niet
toetreden tot het altaar,[e] omdat
er een gebrek aan hem is;[f] en hij
dient mijn heiligdom[g] niet te ont-
wijden, want ik ben Jehovah, die
hen heilig.'"[h]
24 Dienovereenkomstig sprak
Mozes tot Aäron en zijn zonen en
alle zonen van Israël.

22 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken en zei:
2 „Spreek tot Aäron en zijn zo-
nen, opdat zij zich afgezonderd
houden van de heilige dingen
van de zonen van Israël en mijn
heilige naam[i] niet ontheiligen
in verband met de dingen die
zij mij heiligen.[j] Ik ben Jeho-
vah. **3** Zeg tot hen: 'Iedere man
van UW gehele nageslacht, in al
UW geslachten, die nadert tot
de heilige dingen, die de zonen
van Israël Jehovah zullen heili-
gen, terwijl zijn onreinheid op
hem is,[k] die ziel moet van voor
mijn aangezicht worden afgesne-
den. Ik ben Jehovah. **4** Geen
enkele man van Aärons nage-
slacht mag terwijl hij melaats[l] is
of een vloeiing[m] heeft, van de
heilige dingen eten, totdat hij
rein wordt,[n] evenmin wie iemand
aanraakt die onrein is door een
overleden ziel,[o] of een man van
wie een zaaduitstorting[p] uitgaat,
5 noch een man die enig weme-
lend [gedierte] aanraakt dat voor
hem onrein is,[q] of een mens die
voor hem onrein is, met betrek-
king tot welke onreinheid van
hem ook.[r] **6** De ziel die zo iets
aanraakt, moet tot de avond on-
rein zijn en mag geen van de
heilige dingen eten, maar hij
moet zijn vlees in water baden.[s]
7 Wanneer de zon is ondergege-
gaan, dan moet hij rein zijn, en
daarna mag hij iets van de heilige
dingen eten, want het is zijn
brood.[a] **8** Ook dient hij geen
enkel lichaam dat [reeds] dood is
te eten, noch iets wat door wil-
de dieren verscheurd is, zodat hij
daardoor onrein wordt.[b] Ik ben
Jehovah.
9 En zij moeten hun plicht je-
gens mij in acht nemen, opdat
zij op grond daarvan geen zon-
de dragen en ervoor moeten ster-
ven,[c] omdat zij die ontwijd heb-
ben. Ik ben Jehovah, die hen
heilig.
10 En geen enkele vreemde
mag iets heiligs eten.[d] Geen inwo-
nende bij een priester noch loon-
arbeider mag iets heiligs eten.
11 Maar ingeval een priester een
ziel koopt, als een koop voor zijn
geld, als zodanig mag die ervan
mee-eten. Wat slaven betreft die
in zijn huis geboren zijn, als zoda-
nig mogen zij van zijn brood mee-
eten.[e] **12** En ingeval de dochter
van een priester aan een man gaat
toebehoren die een vreemde is,
mag zij als zodanig niet van de bij-
drage der heilige dingen eten.
13 Maar ingeval de dochter van
een priester weduwe of een ge-
scheiden vrouw wordt, terwijl zij
geen nageslacht heeft, en zij naar
het huis van haar vader moet te-
rugkeren, zoals in haar jeugd,[f]
mag zij wat van haar vaders brood
eten;[g] maar geen enkele vreemde
mag zich daarmee voeden.
14 Ingeval nu een man bij ver-
gissing iets heiligs eet,[h] dan moet
hij een vijfde[i] daarvan eraan toe-
voegen en het heilige aan de
priester geven. **15** Zij dienen
de heilige dingen van de zonen
van Israël, die zij voor Jehovah
mochten bijdragen, dus niet te
ontwijden,[j] **16** en in werkelijk-
heid hen de straf voor schuld te
laten dragen doordat zij hun hei-
lige dingen eten; want ik ben Je-
hovah, die hen heilig.'"
17 En Jehovah sprak verder
tot Mozes en zei: **18** „Spreek
tot Aäron en zijn zonen en alle
zonen van Israël, en gij moet tot
hen zeggen: 'Wat iedere man van

HFDST. 21

a Le 22:25
b Le 2:10; Le 6:16; Le 24:9; Nu 18:9
c Le 22:10; Nu 18:19
d Ex 30:6; Heb 10:20
e Ex 38:1
f Le 21:17
g Ex 25:8; Le 21:12
h Ex 28:41

HFDST. 22

i Le 21:6; Ps 83:18; Ps 135:13
j Ex 28:38; Nu 18:32; De 15:19
k Le 7:20
l Le 13:2
m Le 15:2
n Le 14:2; Le 15:13
o Le 21:1; Nu 19:11; Nu 19:22
p Le 15:16
q Le 11:24; Le 11:43
r Le 15:7; Le 15:19
s Nu 19:7; 1Kor 6:11; Heb 10:22

2e kolom

a Le 21:22; Nu 18:11
b Ex 22:31; Le 17:15; De 14:21
c Ex 28:43; Le 10:2
d Ex 29:33; Mt 12:4
e Nu 18:11
f Ge 38:11
g Le 10:14; Nu 18:19
h Le 5:15
i Le 5:16; Le 27:13
j Nu 18:32; Ez 22:26

het huis van Israël of een inwonende vreemdeling in Israël betreft die zijn offergave aanbiedt,[a] overeenkomstig een van hun geloften[b] of een van hun vrijwillige gaven,[c] die zij als brandoffer aan Jehovah mochten aanbieden, **19** het moet, wil het goedkeuring voor U verwerven,[d] een gaaf[e] mannelijk dier uit het rundvee, uit de jonge rammen of uit de geiten zijn. **20** GIJ moogt niets aanbieden waaraan een gebrek is,[f] want het zal niet toereikend zijn om goedkeuring voor U te verwerven.

21 En ingeval een man een gemeenschapsoffer[g] aan Jehovah aanbiedt, om een gelofte te betalen[h] of als vrijwillige gave, dient het, om goedkeuring te verwerven, werkelijk een gaaf [dier] uit het rund- of het kleinvee te zijn. Het dient geen enkel gebrek te vertonen. **22** Wat blind is of iets gebroken heeft, of een insnijding of wrat of schurft of ringworm heeft[i] — geen van deze moogt GIJ aan Jehovah aanbieden, en daarvan moogt GIJ geen vuuroffer[j] voor Jehovah op het altaar leggen. **23** Wat een stier of een schaap betreft met een te lang of te kort lichaamsdeel,[k] gij moogt het als vrijwillige gave bereiden; maar voor een gelofte zal het niet met goedkeuring worden aanvaard. **24** Maar een [dier] waarvan de teelballen[l] geplet of verbrijzeld of uitgerukt of afgesneden zijn, moogt GIJ Jehovah niet aanbieden, en in UW land dient GIJ ze niet op te dragen. **25** En uit de hand van een buitenlander moogt GIJ geen van al deze als het brood van UW God aanbieden, omdat hun verdorvenheid in ze is. Er is een gebrek[m] aan. Ze zullen niet met goedkeuring van U worden aanvaard.'"[n]

26 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **27** „Wordt er een stier of een jonge ram of een geit geboren, dan moet het zeven dagen onder zijn moeder blijven,[a] maar van de achtste dag af en daarna zal het met goedkeuring als offergave, een vuuroffer voor Jehovah, worden aanvaard. **28** Wat een stier en een schaap betreft, GIJ moogt het niet met zijn jong op dezelfde dag slachten.[b]

29 En ingeval GIJ een dankoffer aan Jehovah offert,[c] dient GIJ het te offeren om goedkeuring voor U te verwerven. **30** Op dezelfde dag dient het te worden gegeten.[d] GIJ moogt er niets van overlaten tot de morgen.[e] Ik ben Jehovah.

31 En GIJ moet mijn geboden onderhouden en ze volbrengen.[f] Ik ben Jehovah. **32** En GIJ moogt mijn heilige naam niet ontheiligen,[g] en ik moet te midden van de zonen van Israël geheiligd worden.[h] Ik ben Jehovah, die U heiligt,[i] **33** die U uit het land Egypte leidt om mij aan U als God te doen kennen.[j] Ik ben Jehovah."

23 Vervolgens sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Spreek tot de zonen van Israël, en gij moet tot hen zeggen: 'De periodieke feesten[k] van Jehovah, die GIJ dient uit te roepen,[l] zijn heilige samenkomsten. Dit zijn mijn periodieke feesten:

3 Zes dagen mag er werk worden verricht, maar op de zevende dag is er een sabbat van volkomen rust,[m] een heilige samenkomst. GIJ moogt geen enkel soort van werk verrichten. Het is een sabbat voor Jehovah in alle plaatsen waar GIJ woont.[n]

4 Dit zijn de periodieke feesten[o] van Jehovah, heilige samenkomsten,[p] die GIJ op hun vastgestelde[q] tijden dient uit te roepen: **5** In de eerste maand, op de veertiende dag van de maand,[r] tussen de twee avonden is het Pascha[s] voor Jehovah.

6 En op de vijftiende dag van deze maand is het feest der onge-

HFDST. 22

a Nu 15:14
Nu 15:16
b Le 7:16
Le 23:38
Nu 15:3
Ps 22:25
Ps 56:12
c De 12:6
d Le 7:18
Le 23:11
e Le 1:3
Le 22:22
f De 15:21
De 17:1
Mal 1:8
Heb 9:14
1Pe 1:19
g Le 3:1
h Nu 15:8
De 23:21
Ps 50:14
Ps 61:8
Pr 5:4
i De 15:21
Mal 1:8
j Le 3:3
Le 3:14
k Le 21:18
l Le 21:20
De 23:1
m Le 21:21
n Le 7:18
Le 19:7

2e kolom

a Ex 22:30
b Ex 23:19
De 22:6
Sp 12:10
c Le 7:12
Ps 107:22
Ps 116:17
Am 4:5
d Le 7:15
e Ex 12:10
f Le 19:37
Nu 15:40
De 4:40
g Le 18:21
Le 19:12
Am 2:7
h Le 10:3
Jes 29:23
Lu 11:2
i Ex 19:5
Le 20:8
Le 21:8
Jo 17:17
j Ex 6:7
Le 11:45
Nu 15:41

HFDST. 23

k Ex 23:14
Le 23:37
l Nu 10:10
m Ex 16:30
Ex 20:10
Le 19:3
Han 15:21
n Ne 13:22
Jes 56:2
Jes 58:13
o Ex 23:14
p Ex 12:16
Nu 29:12
q Nu 9:2
r Nu 9:3
Nu 28:16

s Ex 12:6; De 16:1; Joz 5:10; 1Kor 5:7.

zuurde broden voor Jehovah.[a] Zeven dagen dient GIJ ongezuurde broden te eten.[b] **7** Op de eerste dag zult GIJ een heilige samenkomst doen plaatshebben.[c] Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ doen. **8** Maar zeven dagen moet GIJ een vuuroffer aan Jehovah aanbieden. Op de zevende dag zal er een heilige samenkomst zijn. Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ doen.'"

9 En Jehovah ging voort tot Mozes te spreken en zei: **10** „Spreek tot de zonen van Israël, en gij moet tot hen zeggen: 'Wanneer GIJ ten slotte in het land komt dat ik U geef, en GIJ de oogst ervan hebt binnengehaald, dan moet GIJ een schoof van de eerstelingen[d] van UW oogst naar de priester brengen. **11** En hij moet de schoof voor het aangezicht van Jehovah heen en weer bewegen[e] om goedkeuring voor U te verwerven. Daags na de sabbat dient de priester die heen en weer te bewegen. **12** En op de dag waarop GIJ de schoof heen en weer laat bewegen, moet GIJ een gave jonge ram van nog geen jaar als brandoffer aan Jehovah opdragen; **13** en als het daarbij behorend graanoffer twee tiende efa meelbloem, met olie bevochtigd, als een vuuroffer voor Jehovah, een rustig stemmende geur; en als het daarbij behorend drankoffer een vierde hin wijn. **14** En tot op die dag moogt GIJ geen brood eten, noch geroosterd koren, noch nieuw koren,[f] totdat GIJ de offergave van UW God hebt gebracht. Het is een inzetting tot onbepaalde tijd voor UW geslachten in alle plaatsen waar GIJ woont.

15 En vanaf de dag na de sabbat, vanaf de dag waarop GIJ de schoof van het beweegoffer hebt gebracht, moet GIJ U zeven sabbatten tellen.[g] Het dienen werkelijk volle [weken] te zijn. **16** Tot de dag na de zevende sabbat dient GIJ te tellen, vijftig dagen,[a] en GIJ moet een nieuw graanoffer[b] aan Jehovah aanbieden. **17** Uit UW woonplaatsen dient GIJ twee broden[c] als beweegoffer te brengen. Ze dienen uit twee tiende efa meelbloem te bestaan. Ze dienen gezuurd[d] gebakken te worden, als eerste rijpe vruchten voor Jehovah.[e] **18** En met de broden moet GIJ zeven gave mannetjeslammeren aanbieden,[f] elk van een jaar oud, en één jonge stier en twee rammen. Ze behoren als een brandoffer voor Jehovah te dienen, met het daarbij behorend graanoffer en de daarbij behorende drankoffers, als een vuuroffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah. **19** En GIJ moet één geitenbokje[g] als zondeoffer opdragen en twee mannetjeslammeren, elk van een jaar oud, als gemeenschapsoffer.[h] **20** En de priester moet ze heen en weer bewegen[i] met de broden van de eerste rijpe vruchten, als een beweegoffer voor het aangezicht van Jehovah, met de twee mannetjeslammeren. Ze dienen de priester toe te komen als iets heiligs voor Jehovah.[j] **21** En GIJ moet op diezelfde dag een bekendmaking[k] doen; er zal een heilige samenkomst voor U zijn. Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ verrichten. Het is een inzetting tot onbepaalde tijd in al UW woonplaatsen voor UW geslachten.

22 En wanneer gijlieden de oogst van UW land binnenhaalt, moogt gij, wanneer gij oogst, de rand van uw veld niet geheel afoogsten, en de nalezing van uw oogst moogt gij niet bijeenrapen.[l] Gij dient die voor de ellendige[m] en de inwonende vreemdeling[n] over te laten. Ik ben Jehovah, UW God.'"

23 Vervolgens sprak Jehovah tot Mozes en zei: **24** „Spreek tot de zonen van Israël en zeg: 'In de zevende maand,[o] op de eerste van de maand, dient er voor U een

HFDST. 23

a Nu 28:17; Han 12:3; 1Kor 5:8
b Ex 12:15; Ex 13:6; Ex 34:18
c Ex 12:16
d Nu 18:12; Sp 3:9; Ez 44:30; 1Kor 15:20; Jak 1:18
e Le 23:15; 1Kor 15:20; 1Kor 15:23
f Joz 5:11
g Ex 34:22; De 16:9

2e kolom

a Han 2:1
b Nu 28:26; De 16:16
c Ef 2:16; Ef 2:18
d Le 7:13; Ro 5:12
e Ex 23:16; Ex 34:22; Jak 1:18; Opb 14:4
f Nu 28:27
g Le 4:23; Nu 28:30
h Le 3:1
i Le 7:30
j Le 7:34; Le 10:14; Nu 18:9; De 18:4; 1Kor 9:13
k Nu 10:10
l Le 19:9; De 24:19; Ru 2:3
m Jes 58:7
n Le 19:33; Nu 15:15
o 1Kon 8:2

volkomen rust plaats te hebben,
een gedenk[dag] door trompetge-
schal,[a] een heilige samenkomst.[b]
25 Geen enkel soort van zwaar
werk moogt GIJ verrichten, en GIJ
moet een vuuroffer aan Jehovah
aanbieden.'"

26 En Jehovah sprak verder tot
Mozes en zei: **27** „Maar op de
tiende van deze zevende maand
is de verzoendag.[c] Een heilige sa-
menkomst dient er voor U plaats
te hebben, en GIJ moet UW ziel
in droefheid buigen[d] en een vuur-
offer aan Jehovah aanbieden.[e]
28 En op diezelfde dag moogt GIJ
geen enkel soort van werk ver-
richten, want het is een verzoen-
dag, om verzoening voor U te
doen[f] voor het aangezicht van Je-
hovah, UW God; **29** want iedere
ziel die zich op diezelfde dag niet
in droefheid zal buigen, moet van
zijn volk worden afgesneden.[g]
30 En iedere ziel die enig soort
van werk zal verrichten op die-
zelfde dag, die ziel moet ik uit het
midden van zijn volk verdelgen.[h]
31 GIJ moogt geen enkel soort
van werk verrichten.[i] Het is een
inzetting tot onbepaalde tijd voor
UW geslachten in alle plaatsen
waar GIJ woont. **32** Het is een
sabbat van volkomen rust voor
U,[j] en GIJ moet UW ziel in droef-
heid buigen[k] op de negende van
de maand, des avonds. Van avond
tot avond dient GIJ UW sabbat te
houden."

33 En Jehovah ging voort
tot Mozes te spreken en zei:
34 „Spreek tot de zonen van Israël
en zeg: 'Op de vijftiende
dag van deze zevende maand is
het loofhuttenfeest, zeven dagen
lang, voor Jehovah.[l] **35** Op de
eerste dag is er een heilige sa-
menkomst. Geen enkel soort van
zwaar werk moogt GIJ verrich-
ten. **36** Zeven dagen dient GIJ
Jehovah een vuuroffer aan te
bieden. Op de achtste dag dient
er een heilige samenkomst voor
U plaats te hebben,[m] en GIJ moet

HFDST. 23

a Nu 10:10
Nu 29:1
b Nu 29:12
c Ex 30:10
Le 16:30
Le 25:9
1Jo 1:7
d Le 16:29
Nu 29:7
Ps 35:13
Jes 58:5
e De 16:16
Ez 45:17
f Le 16:34
Heb 9:12
Heb 9:24
Heb 9:26
Heb 10:10
1Jo 2:2
g Nu 9:13
Nu 15:30
h Han 3:23
i Le 23:28
Mt 12:12
Mr 3:4
j Le 16:31
k Le 16:29
Le 23:27
Nu 29:7
Ps 35:13
l Ex 23:16
Nu 29:12
De 16:13
Ezr 3:4
Ne 8:14
Za 14:16
Jo 7:2
m Ne 8:18
Jo 7:37

2e kolom

a Ex 23:14
De 16:16
b Le 23:4
Nu 28:26
Nu 29:7
c Le 1:9
Le 2:2
d Le 1:3
e Le 2:1
Le 2:11
f Ex 29:40
Nu 15:5
Nu 28:7
Fil 2:17
g Ex 16:23
Ex 20:8
Ex 31:13
Jes 56:2
h Ex 28:38
Nu 18:29
i Nu 29:39
De 12:11
j De 12:6
1Kr 29:9
2Kr 35:8
Ezr 2:68
k De 16:13
l Za 14:16
Mt 13:39
Mt 24:31
Mt 25:31
m Le 23:7
Le 23:24
Nu 29:12
n Ne 8:15
Jo 12:13
Opb 7:9
o De 16:15
Ne 8:10
p Nu 29:12
Ne 8:18
q De 31:10

een vuuroffer aan Jehovah aan-
bieden. Het is een plechtige ver-
gadering. Geen enkel soort van
zwaar werk moogt GIJ doen.

37 Dit zijn de periodieke fees-
ten[a] van Jehovah, die GIJ als hei-
lige samenkomsten[b] dient uit te
roepen, om Jehovah een vuur-
offer[c] aan te bieden: het brand-
offer[d] en het graanoffer[e] van het
slachtoffer en de drankoffers,[f]
volgens het dagelijkse schema,
38 behalve de sabbatten van Je-
hovah[g] en behalve UW gaven[h] en
behalve al UW gelofteoffers[i] en
behalve al UW vrijwillige gaven,[j]
die GIJ aan Jehovah dient te schen-
ken. **39** Maar op de vijftiende
dag van de zevende maand, wan-
neer GIJ de opbrengst van het
land hebt ingezameld, dient GIJ
zeven dagen[k] het feest[l] van Je-
hovah te vieren. Op de eerste
dag is er volkomen rust en op
de achtste dag is er volkomen
rust.[m] **40** En op de eerste dag
moet GIJ U de vrucht van prach-
tige bomen nemen, de bladeren
van palmbomen[n] en de grote tak-
ken van wijdvertakte bomen en
populieren van het stroomdal, en
GIJ moet U zeven dagen voor het
aangezicht van Jehovah, UW God,
verheugen.[o] **41** En GIJ moet het
zeven dagen in het jaar als een
feest voor Jehovah vieren.[p] Als
een inzetting tot onbepaalde tijd
in UW geslachten dient GIJ het
in de zevende maand te vieren.
42 Zeven dagen dient GIJ in de
loofhutten te wonen.[q] Alle in
Israël geborenen dienen in de
loofhutten te wonen,[r] **43** op-
dat UW geslachten mogen weten[s]
dat ik de zonen van Israël in de
loofhutten heb doen wonen toen
ik hen uit het land Egypte leid-
de.[t] Ik ben Jehovah, UW God.'"

44 Dienovereenkomstig sprak
Mozes tot de zonen van Israël
over de periodieke feesten[u] van
Jehovah.

---

r Ne 8:14; Ne 8:16; Ne 8:17; **s** Ex 13:14; De 31:13; Ps 78:6; **t** Ex 12:38; Nu 24:5; Za 14:16; **u** Le 23:2.

24 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Gebied de zonen van Israël dat zij u zuivere, gestoten olijfolie brengen voor het licht,[a] om de lamp constant te laten schijnen.[b] **3** Buiten het gordijn van de Getuigenis in de tent der samenkomst dient Aäron het van de avond tot de morgen, voortdurend, voor het aangezicht van Jehovah in orde te brengen. Het is een inzetting tot onbepaalde tijd in UW geslachten. **4** Op de lampenstandaard[c] van zuiver goud dient hij voortdurend de lampen[d] in orde te brengen[e] voor het aangezicht van Jehovah.

5 En gij moet meelbloem nemen en er twaalf ringvormige koeken van bakken. Elke ringvormige koek dient uit twee tiende efa te bestaan. **6** En gij moet ze in twee stapels, zes per stapel,[f] op de tafel van zuiver goud leggen voor het aangezicht van Jehovah.[g] **7** En gij moet op elke stapel zuivere geurige hars leggen, en het moet dienen als het brood tot een herinneringsdeel,[h] een vuuroffer voor Jehovah. **8** Op de ene sabbatdag na de andere dient hij dat voortdurend in orde te brengen[i] voor het aangezicht van Jehovah. Het is een verbond tot onbepaalde tijd met de zonen van Israël. **9** En het moet van Aäron en zijn zonen worden,[j] en zij moeten het eten op een heilige plaats,[k] want het is voor hem iets allerheiligst van Jehovah's vuuroffers, als een voorschrift tot onbepaalde tijd."

10 Nu begaf een zoon van een Israëlitische vrouw, die echter de zoon van een Egyptische man was,[l] zich te midden van de zonen van Israël, en de zoon van de Israëlitische en een Israëlitische man geraakten met elkaar in gevecht[m] in de legerplaats. **11** En de zoon van de Israëlitische vrouw ging de Naam[n] beschimpen en er kwaad over afsmeken.[o] Daarom brachten zij hem naar Mozes.[a] Terloops zij opgemerkt dat de naam van zijn moeder Selomith was, de dochter van Dibri, van de stam Dan. **12** Toen stelden zij hem in verzekerde bewaring[b] totdat zij een uitdrukkelijke verklaring zouden krijgen volgens de uitspraak van Jehovah.[c]

13 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **14** „Breng degene die kwaad heeft afgesmeekt, uit tot buiten de legerplaats;[d] en allen die hem hebben gehoord, moeten hun handen[e] op zijn hoofd leggen, en de gehele vergadering moet hem [met stenen] werpen.[f] **15** En gij dient tot de zonen van Israël te spreken en te zeggen: 'Ingeval enige man zijn God kwaad toewenst, dan moet hij de verantwoordelijkheid voor zijn zonde dragen. **16** De beschimper van Jehovah's naam dient dus zonder mankeren ter dood gebracht te worden.[g] De gehele vergadering dient hem zonder mankeren met stenen te werpen. Zowel de inwonende vreemdeling als de ingeborene dient ter dood gebracht te worden wanneer hij de Naam beschimpt.[h]

17 En ingeval een man enige mensenziel doodslaat, dient hij zonder mankeren ter dood gebracht te worden.[i] **18** En wie de ziel van een huisdier doodslaat, dient het te vergoeden, ziel voor ziel.[j] **19** En ingeval een man zijn volksgenoot een gebrek bezorgt, dan dient hem evenzo gedaan te worden als hij gedaan heeft.[k] **20** Breuk voor breuk, oog voor oog, tand voor tand; hetzelfde soort van gebrek dat hij die mens mocht bezorgen, dient hem te worden bezorgd.[l] **21** En wie een dier doodslaat,[m] dient het te vergoeden,[n] maar wie een mens doodslaat, dient ter dood gebracht te worden.[o]

22 Een en dezelfde rechterlijke beslissing dient voor U te gelden. De inwonende vreemdeling en de ingeborene dienen

HFDST. 24

a Ex 27:20
b Nu 8:2 2Kr 13:11
c Ex 25:31 Jer 52:19 Heb 9:2
d Ex 39:37
e Ex 27:20
f Ex 40:23 1Sa 21:4 Mr 2:26
g Ex 25:24 1Kon 7:48 Heb 9:2
h Le 2:2 Le 6:15
i Nu 4:7 1Kr 9:32 2Kr 2:4 Ne 10:33
j Le 21:22 Le 22:10 1Sa 21:6 Mt 12:4 Lu 6:4
k Le 6:16
l Ex 12:38 Nu 11:4
m Ex 2:13
n Ps 8:1 Ps 83:18 Ho 12:5
o Ex 20:7 Ex 21:17 Ex 22:28 Le 19:12 Jes 8:21 Opb 16:9

2e kolom

a Ex 18:22
b Nu 15:34
c Ex 18:15
d Le 13:46 Nu 5:3
e De 13:9 De 17:7
f Le 5:1 Nu 15:35 De 13:10
g De 5:11
h 1Kon 21:10 Ps 74:10
i Ge 9:6 Ex 21:12 Nu 35:31 De 19:13
j Ex 21:35
k Ex 21:23
l Ex 21:24 De 19:21 Mt 5:38
m Ex 21:33
n Ex 21:34 Ex 22:1
o Ge 9:6 Ex 21:12

werkelijk gelijk te zijn,[a] want ik
ben Jehovah, UW God.'"[b]
23 Daarna sprak Mozes tot de
zonen van Israël, en zij brach-
ten degene die kwaad had af-
gesmeekt, uit tot buiten de le-
gerplaats en wierpen hem met
stenen.[c] Aldus deden de zonen
van Israël juist zoals Jehovah
Mozes geboden had.

25 En Jehovah sprak verder
tot Mozes op de berg Sinaï
en zei: **2** „Spreek tot de zonen
van Israël, en gij moet tot hen
zeggen: 'Wanneer GIJ ten slotte
in het land komt dat ik U geef,[d]
dan moet het land een sabbat
houden voor Jehovah.[e] **3** Zes
jaar dient gij uw veld te bezaaien,
en zes jaar dient gij uw wijngaard
te snoeien, en gij moet de op-
brengst van het land inzamelen.[f]
4 Maar in het zevende jaar dient
er een sabbat van volkomen rust
voor het land plaats te hebben,[g]
een sabbat voor Jehovah. Uw veld
moogt gij niet bezaaien, en uw
wijngaard moogt gij niet snoeien.
5 Wat uit gevallen korrels van
uw oogst opschiet, moogt gij niet
oogsten, en de druiven van uw
ongesnoeide wijnstok moogt gij
niet inzamelen. Er dient een jaar
van volkomen rust voor het land
plaats te hebben. **6** En de sabbat-
[opbrengst] van het land moet
ulieden tot voedsel dienen: voor
u en uw slaaf en uw slavin en
uw loonarbeider en uw bijwoner,
zij die als vreemdelingen bij u
vertoeven, **7** en voor uw huis-
dieren en voor het wild gedierte
dat in uw land is. De gehele op-
brengst ervan dient tot voedsel
te strekken.
8 En gij moet u zeven sabbat-
jaren tellen, zeven maal zeven
jaar, en de dagen van de zeven
sabbatjaren moeten negenen-
veertig jaar voor u bedragen.
9 En in de zevende maand, op de
tiende van de maand,[h] moet gij
de luid schallende hoorn laten
weerklinken;[i] op de verzoendag[j]
dient gijlieden in heel UW land
de hoorn te laten weerklinken.
10 En GIJ moet het vijftigste jaar
heiligen en vrijheid uitroepen in
het land voor al zijn bewoners.[a]
Het zal een jubeljaar[b] voor U wor-
den, en een ieder van U moet tot
zijn bezitting terugkeren en een
ieder van U dient naar zijn fami-
lie terug te keren.[c] **11** Een ju-
beljaar zal dat vijftigste jaar voor
U worden.[d] GIJ moogt niet zaaien,
noch oogsten wat het land uit
gevallen korrels doet opschieten,
noch de druiven van zijn onge-
snoeide wijnstokken inzamelen.[e]
12 Want het is een jubeljaar.
Het dient iets heiligs voor U te
worden. Van het veld moogt GIJ
eten wat het land opbrengt.[f]
13 In dit jubeljaar dient een
ieder van U tot zijn bezitting te-
rug te keren.[g] **14** En doet el-
kaar geen onrecht,[h] ingeval GIJ
koopwaar aan uw volksgenoot
verkoopt of bij het kopen uit
de hand van uw volksgenoot.
15 Volgens het aantal jaren na
het jubeljaar dient gij van uw
volksgenoot te kopen; volgens
het aantal oogstjaren dient hij
aan u te verkopen.[i] **16** Naar ge-
lang van de veelheid der jaren
dient hij de koopwaarde ervan
te vermeerderen,[j] en naar gelang
de jaren weinige zijn, dient hij
de koopwaarde ervan te vermin-
deren, want hij verkoopt u slechts
het aantal oogsten. **17** En nie-
mand van U mag zijn volksgenoot
onrecht doen,[k] en gij moet vre-
zen voor uw God,[l] want ik ben
Jehovah, UW God.[m] **18** GIJ moet
mijn inzettingen dus volbrengen
en GIJ dient mijn rechterlijke be-
slissingen te onderhouden en GIJ
moet ze volbrengen. Dan zult GIJ
stellig in zekerheid wonen in het
land.[n] **19** En het land zal wer-
kelijk zijn vrucht geven,[o] en GIJ
zult stellig tot verzadiging eten
en in zekerheid daarin wonen.[p]
20 Maar ingeval GIJ zegt: „Wat
zullen wij in het zevende jaar
eten, daar wij niet mogen zaaien,

HFDST. 24

a Ex 12:49; Le 17:10; Le 19:34; Nu 9:14; Nu 15:16
b Ro 3:29
c Nu 15:36; De 17:7

HFDST. 25

d Ge 15:16; De 32:8; Ps 24:1
e Le 26:34; 2Kr 36:21
f Ex 23:10
g Ex 23:11; Le 26:34
h Le 23:27
i Nu 10:2; Nu 10:10
j Le 16:30; Le 23:28

2e kolom

a Ps 146:7; Jes 61:1; Jes 63:4; Jer 34:8; Lu 4:18; Ro 8:21
b Le 27:17; Le 27:24
c Le 25:13; Nu 36:4; De 15:1
d Mt 12:8; Mt 12:12; Ro 8:21
e Le 25:5
f Ex 23:11; Le 25:6
g Le 25:30; Le 27:24
h 1Sa 12:3; Sp 14:31; Am 5:11; Mi 2:2; 1Kor 6:8
i Le 27:18
j Le 27:23
k Le 19:13; Sp 22:22; Jer 7:6
l Ge 20:11; Ge 22:12; Le 25:43; 1Sa 12:24; Ne 5:9; Sp 1:7; Sp 8:13; Han 9:31
m Jes 33:22
n De 12:10; Ps 4:8; Sp 1:33
o Le 26:5; Ps 67:6; Ez 34:27; Joë 2:24
p Ez 34:25

noch onze oogst mogen inzamelen?",[a] **21** in dat geval zal ik in
het zesde jaar stellig mijn zegen
voor U gebieden, en het moet zijn
oogst opleveren voor drie jaar.[b]
22 En in het achtste jaar moet
GIJ zaaien en GIJ moet van de
oude oogst eten tot het negen-
de jaar. Totdat de oogst daarvan
binnenkomt, zult GIJ van de oude
eten.

23 Het land dient dus niet voor
altijd verkocht te worden,[c] want
het land is van mij.[d] Want GIJ zijt
inwonende vreemdelingen en bij-
woners van mijn standpunt uit
bezien.[e] **24** En in het gehele
land van UW bezitting dient GIJ
het recht van terugkoop voor het
land toe te staan.[f]

25 Ingeval uw broeder verarmt
en iets van zijn bezitting moet
verkopen, dan moet een nauw
aan hem verwante terugkoper
komen en het door zijn broeder
verkochte terugkopen.[g] **26** En
ingeval iemand geen terugkoper
blijkt te hebben en zijn eigen
hand er wel in slaagt winst te
maken en hij inderdaad genoeg
vindt voor de terugkoop ervan,
27 dan moet hij de jaren berekenen vanaf de tijd dat hij het verkocht en wat er aan geld overschiet, teruggeven aan de man aan wie hij het verkocht heeft, en hij moet tot zijn bezitting terugkeren.[h]

28 Maar indien zijn hand niet
genoeg vindt om hem terug te
geven, dan moet het door hem
verkochte tot aan het jubeljaar
in de hand van de koper ervan
blijven;[i] en in het jubeljaar moet
het [vrij] uitgaan, en hij moet tot
zijn bezitting terugkeren.[j]

29 Ingeval nu een man een
woonhuis in een ommuurde stad
verkoopt, dan moet zijn recht
van terugkoop duren totdat het
jaar sinds de tijd van zijn verkoop
geheel ten einde is; zijn recht
van terugkoop[k] dient een vol jaar
te duren. **30** Maar indien het
niet wordt teruggekocht voordat
er een heel jaar ten volle voor
hem verstreken is, dan moet het
huis dat in de stad staat die een
muur heeft, voorgoed het eigendom van de koper ervan blijven
in zijn geslachten. Het dient in
het jubeljaar niet [vrij] uit te
gaan. **31** De huizen echter van
nederzettingen die niet door een
muur omringd zijn, dienen als
een deel van het veld van het
land gerekend te worden. Daarvoor dient het recht van terugkoop[a] te blijven gelden, en in het
jubeljaar[b] dient het [vrij] uit te
gaan.

32 Wat de steden van de levieten betreft met de huizen van
de steden van hun bezitting,[c] het
recht van terugkoop dient tot onbepaalde tijd voor de levieten te
blijven gelden.[d] **33** En wanneer
eigendom van de levieten niet
wordt teruggekocht, dan moet
het huis dat in de stad van zijn
bezitting verkocht is, in het jubeljaar [vrij] uitgaan;[e] want de
huizen van de steden der levieten zijn hun bezitting te midden van de zonen van Israël.[f]
34 Bovendien mag het veld van
de weidegrond[g] van hun steden
niet worden verkocht, want het
is voor hen een bezitting tot onbepaalde tijd.

35 En ingeval uw broeder in
uw nabijheid verarmt en hij daarom financieel zwak is,[h] dan moet
gij hem ondersteunen.[i] Evenals
een inwonende vreemdeling en
een bijwoner[j] moet hij bij u in leven blijven. **36** Neem geen rente en woekerwinst van hem,[k]
maar gij moet vrezen voor uw
God;[l] en uw broeder moet bij u
in leven blijven. **37** Gij moogt
hem uw geld niet tegen rente
geven,[m] noch uw voedsel tegen
woekerwinst. **38** Ik ben Jehovah, UW God, die U uit het land
Egypte heb geleid om U het land
Kanaän te geven,[n] om mij als UW
God te doen kennen.[o]

39 En ingeval uw broeder in
uw nabijheid verarmt en hij zich

HFDST. 25

a Le 25:5
Mt 6:25
b Ge 26:12
De 28:8
Mal 3:10
c 1Kon 21:3
Ez 48:14
d 2Kr 7:20
Ps 24:1
Ps 85:1
Joë 2:18
e 1Kr 29:15
Ps 39:12
1Pe 2:11
f Le 25:51
g Ru 2:20
Ru 4:4
Ru 4:6
Jer 32:7
h Le 25:50
i Le 25:10
Le 25:13
Le 27:24
j Le 25:10
k Le 25:25
Le 25:51

2e kolom

a Le 25:48
b Le 25:10
c Nu 35:2
Nu 35:8
Joz 21:2
d Jer 32:8
e Le 25:28
f Nu 18:20
Nu 35:4
De 18:1
g Nu 35:7
Joz 14:4
Joz 21:2
h Le 25:25
De 15:7
Ps 41:1
Sp 14:20
Sp 17:5
Sp 19:17
Mr 14:7
i Ps 37:26
Ps 112:5
Sp 3:27
Sp 14:31
Lu 6:35
Han 11:29
1Ti 6:18
1Jo 3:17
j Ex 22:21
Ex 23:9
Le 19:34
De 10:18
k Ex 22:25
De 23:19
Ne 5:7
Ps 15:5
Sp 28:8
Ez 18:13
l Ps 89:7
Sp 8:13
Heb 12:28
m De 23:20
Ne 5:10
Lu 6:35
n Ex 20:2
1Kon 8:51
o Ex 6:7
Nu 15:41

aan u moet verkopen,[a] moogt gij
hem niet als werker in slaven-
dienst gebruiken.[b] **40** Hij dient
bij u te verkeren als een loonar-
beider,[c] als een bijwoner. Tot het
jubeljaar behoort hij bij u te die-
nen. **41** En hij moet bij u weg-
gaan, hij en zijn zonen met hem,
en hij moet naar zijn familie te-
rugkeren, en hij dient tot de be-
zitting van zijn voorvaders terug
te keren.[d] **42** Want zij zijn mijn
slaven, die ik uit het land Egypte
heb geleid.[e] Zij mogen zich niet
verkopen zoals een slaaf wordt
verkocht. **43** Gij moogt hem
niet met tirannie vertrappen,[f] en
gij moet vrezen voor uw God.[g]
44 Wat uw slaaf en uw slavin be-
treft die van u worden uit de na-
tiën welke ulieden omringen, uit
hen moogt GIJ een slaaf en een
slavin kopen. **45** En ook uit
de zonen der bijwoners, die als
vreemdelingen bij U vertoeven,[h]
uit hen moogt GIJ kopen, en uit
hun families die bij U zijn, die
hun in UW land geboren werden;
en zij moeten UW bezit worden.
46 En GIJ moet hen als een erfe-
nis aan UW zonen na U doorge-
ven, als een erfelijk bezit tot on-
bepaalde tijd.[i] GIJ moogt hen
als werkers gebruiken, maar UW
broeders, de zonen van Israël,
moogt gij niet, de een de ander,
met tirannie vertrappen.[j]

47 Maar ingeval de hand van
de inwonende vreemdeling of de
bijwoner bij u vermogend wordt,
en uw broeder verarmd is in zijn
nabijheid en zich aan de inwo-
nende vreemdeling of de bijwo-
ner bij u moet verkopen, of aan
een lid van de familie van de in-
wonende vreemdeling, **48** zal,
nadat hij zich heeft verkocht,[k]
het recht van terugkoop in zijn
geval blijven gelden.[l] Een van
zijn broers mag hem terugko-
pen.[m] **49** Of zijn oom of de zoon
van zijn oom mag hem terugko-
pen, of enige bloedverwant van
zijn vlees,[n] een van zijn familie,
mag hem terugkopen.

HFDST. 25

a Ex 21:2
De 15:12
2Kon 4:1
Ne 5:5
b Ex 1:14
c Le 25:53
1Kon 9:22
d Ex 21:3
Le 25:10
e Ex 19:5
Le 25:55
f Ex 1:13
Ex 3:7
Jes 47:6
Ef 6:9
Kol 4:1
g Ex 1:17
Le 25:17
Pr 12:13
h Ex 12:38
Joz 9:21
i Jes 14:2
j Le 25:39
Le 25:43
k Ne 5:5
l Le 25:25
m Ne 5:8
n Ru 2:20

2e kolom

a Le 25:26
1Kor 7:21
b Le 25:10
Le 25:16
c Le 25:27
d De 15:18
Jes 16:14
Jes 21:16
e Le 25:16
Le 27:18
f Le 25:40
g Le 25:43
Kol 4:1
h Ex 21:3
Le 25:40
i Le 25:42
j Ex 13:3
Ex 20:2
Lu 1:74
k De 1:21
Joz 1:9

HFDST. 26

l Ex 20:4
Le 19:4
Ps 96:5
Han 17:29
1Kor 8:4
m De 5:8
n Nu 33:52
o Da 3:18
1Kor 10:14
p Le 19:30
q De 11:13
Pr 12:13
Jes 48:18
r De 28:12
Jes 30:23
Ez 34:26
Joë 2:23
Am 4:7
s Ps 67:6
Ps 85:12
Za 8:12

Of indien zijn eigen hand ver-
mogend is geworden, dan moet
hij zichzelf terugkopen.[a] **50** En
hij moet met zijn koper een be-
rekening maken vanaf het jaar
dat hij zich aan hem heeft ver-
kocht tot aan het jubeljaar,[b] en
het geld van zijn verkoop moet
overeenkomen met het aantal ja-
ren.[c] Zoals de werkdagen van
een loonarbeider worden bere-
kend, dient hij bij hem te blijven.[d]
51 Indien het nog vele jaren zijn,
dient hij naar gelang daarvan
zijn terugkoopprijs te betalen
van het geld waarvoor hij ge-
kocht was. **52** Maar blijven er
slechts weinig jaren over tot aan
het jubeljaar,[e] dan moet hij een
berekening voor zichzelf maken.
Naar gelang van zijn jaren dient
hij zijn terugkoopprijs te betalen.
53 Hij dient als een loonarbeider[f]
van jaar tot jaar bij hem te blij-
ven. Hij mag hem niet met tiran-
nie voor uw ogen vertrappen.[g]
54 Maar indien hij zich niet op
deze voorwaarden kan terugko-
pen, dan moet hij in het jubeljaar
[vrij] uitgaan,[h] hij en zijn zonen
met hem.

55 Want mij zijn de zonen van
Israël tot slaven. Zij zijn mijn sla-
ven,[i] die ik uit het land Egypte
heb geleid.[j] Ik ben Jehovah, UW
God.[k]

26 GIJ moogt U geen goden
maken die niets waard
zijn,[l] en GIJ moogt U geen gesne-
den beeld[m] of heilige zuil oprich-
ten, en GIJ moogt geen steen als
pronkstuk[n] in UW land zetten,
om U in de richting daarvan neer
te buigen;[o] want ik ben Jehovah,
UW God. **2** GIJ dient mijn sab-
batten te onderhouden[p] en ontzag
te hebben voor mijn heiligdom.
Ik ben Jehovah.

3 Indien GIJ in mijn inzettin-
gen blijft wandelen en mijn ge-
boden blijft onderhouden en ze
werkelijk volbrengt,[q] **4** dan zal
ik stellig UW regenbuien op hun
juiste tijd geven,[r] en het land zal
inderdaad zijn opbrengst geven,[s]

en het geboomte van het veld
zal zijn vrucht geven.[a] **5** En UW
dorsen zal stellig reiken tot UW
druivenoogst, en de druivenoogst
zal reiken tot het zaaien; en GIJ
zult inderdaad UW brood eten tot
verzadiging[b] en in zekerheid in
UW land wonen.[c] **6** En ik wil
vrede brengen in het land,[d] en
GIJ zult inderdaad neerliggen,
zonder dat iemand [U] doet be-
ven;[e] en ik wil het schadelijk
wild gedierte uit het land weg-
doen,[f] en geen zwaard zal door
UW land trekken.[g] **7** En GIJ zult
UW vijanden stellig najagen,[h] en
zij zullen werkelijk voor U vallen
door het zwaard. **8** En vijf van
U zullen er stellig honderd na-
jagen, en honderd van U zullen
er tienduizend najagen, en UW
vijanden zullen werkelijk voor U
vallen door het zwaard.[i]
9 En ik wil mij tot U wenden[j]
en U vruchtbaar maken en U ver-
menigvuldigen,[k] en ik wil mijn
verbond met U gestand doen.[l]
10 En GIJ zult stellig het oude van
het voorgaande jaar eten,[m] en
GIJ zult het oude vóór het nieu-
we te voorschijn halen. **11** En
ik zal stellig mijn tabernakel in
UW midden plaatsen,[n] en mijn
ziel zal geen afschuw van U heb-
ben.[o] **12** En ik zal inderdaad in
UW midden wandelen en mij UW
God betonen,[p] en GIJ, van UW
kant, zult U mijn volk betonen.[q]
13 Ik ben Jehovah, UW God, die
U uit het land Egypte heb ge-
leid, zodat GIJ geen slavendienst
meer voor hen deedt,[r] en vervol-
gens heb ik de houten van UW
juk verbroken en U rechtop doen
gaan.[s]
14 Indien GIJ echter niet naar
mij zult luisteren en al deze ge-
boden niet zult doen,[t] **15** en in-
dien GIJ mijn inzettingen zult
verwerpen,[u] en indien UW ziel
een afschuw zal hebben van mijn
rechterlijke beslissingen, zodat
GIJ niet al mijn geboden doet
en zo mijn verbond verbreekt,[v]
16 dan zal ik, van mijn kant, U
het volgende aandoen, en als
straf zal ik stellig ontsteltenis
over U brengen door tuberculo-
se[a] en brandende koorts, die de
ogen doen verkwijnen[b] en de ziel
doen versmachten.[c] En GIJ zult
UW zaad eenvoudig voor niets
zaaien, daar UW vijanden het stel-
lig zullen opeten.[d] **17** En ik zal
werkelijk mijn aangezicht tegen
U keren, en GIJ zult stellig de ne-
derlaag lijden voor UW vijanden;[e]
en die U haten, zullen U eenvou-
digweg vertrappen,[f] en GIJ zult
werkelijk vluchten terwijl nie-
mand U achtervolgt.[g]
18 Indien GIJ echter, niettegen-
staande deze dingen, niet naar mij
zult luisteren, dan zal ik U zeven-
maal zoveel voor UW zonden moe-
ten tuchtigen.[h] **19** En ik zal de
trots van UW sterkte moeten bre-
ken en UW hemel als ijzer[i] en UW
aarde als koper moeten maken.
20 En UW kracht zal eenvoudig
voor niets verbruikt worden, daar
UW aarde haar opbrengst niet zal
geven,[j] en het geboomte der aarde
zal zijn vrucht niet geven.[k]
21 Maar indien GIJ in verzet te-
gen mij blijft wandelen en niet
naar mij wenst te luisteren, dan
zal ik U zevenmaal zoveel slagen
moeten toebrengen overeenkom-
stig UW zonden.[l] **22** En ik zal
stellig de wilde dieren van het
veld onder U zenden,[m] en die zul-
len U stellig van kinderen bero-
ven[n] en UW huisdieren afsnijden
en UW aantal verminderen, en
UW wegen zullen werkelijk woest
en verlaten liggen.[o]
23 Indien GIJ U niettemin met
deze dingen nog niet door mij
laat corrigeren[p] en GIJ gewoon-
weg in verzet tegen mij moet
wandelen, **24** dan zal ik, ja ik,
in verzet tegen U moeten wande-
len;[q] en ik, ja ik, zal U zevenmaal
voor UW zonden moeten slaan.[r]
25 En ik zal stellig een zwaard

HFDST. 26

a Ez 34:27
Ez 36:30
b De 11:15
Joë 2:19
c Le 25:18
Sp 1:33
Jer 23:6
d 1Kr 22:9
Ps 29:11
Hag 2:9
Fil 4:9
e Job 11:19
Ps 4:8
Jer 30:10
Mi 4:4
f 2Kon 17:26
g Ez 14:17
h Ps 18:37
i De 28:7
De 32:30
Jos 23:10
Re 7:16
Re 15:15
1Kr 11:20
j Ex 2:25
2Kon 13:23
k De 28:4
Ne 9:23
Ps 107:38
l Ex 6:4
m Le 25:22
n Ex 25:8
Jos 22:19
Ez 37:26
Oph 21:3
o Le 20:23
Jer 14:21
p Ex 6:7
De 23:14
2Kor 6:16
q Jer 7:23
Ez 11:20
r Ex 20:2
Le 25:38
Jer 11:4
s Jer 2:20
t De 28:15
Mal 2:2
u 2Kon 17:15
Jer 13:10
v Ex 24:7
De 31:16
Jer 11:10
Heb 8:9

2e kolom

a De 28:22
b 1Sa 2:33
c Ez 33:10
d De 28:33
Re 6:3
e De 28:25
Re 2:14
1Sa 4:10
Klg 2:17
f Ps 106:41
Klg 1:5
g Le 26:36
Sp 28:1
h Le 26:21
Ps 76:7
Ps 79:12
i De 11:17
1Kon 17:1
j Jer 12:13
Hag 1:6
k De 11:17
De 28:18
Hag 1:10
l Le 26:18
m De 32:24
2Kon 17:25
Jer 15:3
n 2Kon 2:24
Ez 5:17

o Re 5:6; Jes 33:8; Ez 14:15; Za 7:14; p Jes 1:16; Jer 2:30; Jer 5:3; Heb 12:6; q Job 9:4; Ps 18:26; r Le 26:18.

over U brengen, dat wraak[a] oefent
voor het verbond;[b] en GIJ zult
U inderdaad in UW steden ver-
gaderen, en ik zal stellig pestilen-
tie in UW midden zenden,[c] en GIJ
moet in de hand van een vijand
worden gegeven.[d] **26** Wanneer
ik voor U de staven gebroken
heb waaromheen ringvormige
broden gestoken zijn,[e] dan zul-
len werkelijk tien vrouwen in
slechts één oven UW brood bak-
ken en UW brood volgens ge-
wicht teruggeven;[f] en GIJ moet
eten, maar GIJ zult niet verzadigd
worden.[g]

27 Indien GIJ echter hiermee
nog niet naar mij zult luister-
en en GIJ gewoonweg in ver-
zet tegen mij moet wandelen,[h]
28 dan zal ik in grimmig ver-
zet tegen U moeten wandelen,[i]
en ik, ja ik, zal U zevenmaal voor
UW zonden moeten tuchtigen.[j]
29 Zo zult GIJ het vlees van UW
zonen moeten eten, en GIJ zult
het vlees van UW dochters eten.[k]
30 En ik zal stellig UW heilige
hoge plaatsen verwoesten[l] en UW
reukwerktafels afsnijden en UW
lijken op de lijken van UW drek-
goden leggen;[m] en mijn ziel zal
eenvoudig een afschuw van U
hebben.[n] **31** En ik zal UW ste-
den inderdaad aan het zwaard
geven[o] en UW heiligdommen
woest leggen,[p] en ik zal UW rus-
tig stemmende geuren niet ruik-
en.[q] **32** En ik, van mijn kant,
zal het land woest leggen,[r] en UW
vijanden die daarin wonen, zul-
len daarover eenvoudig star zijn
van ontzetting.[s] **33** En U zal ik
onder de natiën verstrooien,[t] en
ik wil een zwaard achter U ont-
bloten;[u] en UW land moet een
woestenij worden,[v] en UW ste-
den zullen een verlaten ruïne
worden.

34 In die tijd zal het land zijn
sabbatten afbetalen, al de dagen
dat het woest ligt, terwijl GIJ in
het land van UW vijanden zijt.
In die tijd zal het land sabbat hou-
den, daar het zijn sabbatten moet
terugbetalen.[a] **35** Al de dagen
dat het woest ligt, zal het sabbat
houden, omdat het geen sabbat
heeft gehouden gedurende UW
sabbatten, toen GIJ er nog in
woonde.

36 Wat de overgeblevenen on-
der U[b] betreft, ik zal stellig
schroom in hun hart brengen in
het land van hun vijanden; en
het geritsel van een wegwaaiend
blad zal hen inderdaad opjagen,
en zij zullen werkelijk vluchten
zoals men voor een zwaard op
de vlucht gaat, en vallen zonder
dat iemand [hen] achtervolgt.[c]
37 En zij zullen stellig over el-
kaar struikelen als voor een
zwaard, zonder dat iemand [hen]
achtervolgt, en GIJ zult niet in
staat blijken te zijn stand te hou-
den voor UW vijanden.[d] **38** En
GIJ moet onder de natiën ver-
gaan,[e] en het land van UW vijan-
den moet U verslinden. **39** Wat
de overgebleven onder U be-
treft, zij zullen wegens hun dwa-
ling wegrotten[f] in de landen
van UW vijanden. Ja, ook wegens
de dwalingen van hun vaderen[g]
zullen zij met hen wegrotten.
40 En zij zullen stellig hun eigen
dwaling belijden[h] en de dwaling
van hun vaderen, [begaan] in
hun ontrouw, toen zij zich on-
trouw jegens mij gedroegen, ja,
ook toen zij in verzet tegen mij
wandelden.[i] **41** Nochtans ben
ik, van mijn kant, in verzet tegen
hen gaan wandelen,[j] en ik moest
hen in het land van hun vijanden
brengen.[k]

Misschien dat dan hun onbe-
sneden hart[l] zich zal verneder-
en[m] en zij dan hun dwaling zul-
len afbetalen. **42** En ik zal
waarlijk aan mijn verbond met
Jakob[n] denken; en ook aan mijn
verbond met Isaäk[o] en ook aan
mijn verbond met Abraham[p] zal
ik denken, en aan het land zal ik
denken. **43** Al die tijd was het

HFDST. 26

a Ez 6:9
Heb 10:30
b Ex 24:7
c De 28:21
2Sa 24:15
Jer 24:10
Am 4:10
d Re 2:14
1Sa 4:10
e Ps 105:16
Ez 5:16
f Ez 4:16
g Jes 9:20
Mi 6:14
Hag 1:6
h Le 26:21
i Jes 59:18
Jer 21:5
j Le 26:18
Le 26:21
k De 28:53
2Kon 6:29
Jer 19:9
Klg 2:20
Klg 4:10
Ez 5:10
l 1Kon 13:2
2Kon 23:8
2Kr 34:3
Jes 27:9
m 2Kon 23:20
Jer 16:18
Ez 6:5
n Ps 78:59
o 2Kon 25:9
2Kr 36:17
Ne 2:3
Jes 1:7
Jer 4:7
p Ps 74:7
Jer 52:13
Klg 1:10
Mr 13:2
q Ge 8:21
r De 29:23
Jer 9:11
Lu 21:20
s De 28:37
Jer 18:16
Klg 2:15
Ez 5:15
t Ps 44:11
Jer 9:16
u Ez 12:14
v Jer 9:11
Za 7:14

2e kolom

a 2Kr 36:21
b Jes 24:6
c Le 26:17
Sp 28:1
Jes 30:17
Ez 21:7
d Joz 7:12
Re 2:14
Jes 10:4
Jer 37:10
e De 4:27
De 28:48
Jer 42:17
f De 4:27
De 28:65
Ez 6:9
g Ex 20:5
Nu 14:18
De 5:9
h 1Kon 8:33
Ne 9:2
Da 9:5
i Jer 31:19
Ez 36:31
j Le 26:24
k 1Kon 8:47
2Kr 36:20

l De 30:6; Jer 4:4; Jer 9:26; Ez 44:7; Han 7:51; Ro 2:29; m 2Kr 12:7; n Ge 28:13; Nu 32:11; o Ge 26:3; p Ge 12:7; Ex 2:24; De 4:31; Ps 106:45; Lu 1:72.

land door hen verlaten en betaalde het zijn sabbatten af,[a] terwijl
het woest lag zonder hen en zij-
zelf voor hun dwaling betaal-
den,[b] omdat, ja, omdat zij mijn
rechterlijke beslissingen hadden
verworpen[c] en hun ziel een af-
schuw had van mijn inzettin-
gen.[d] **44** En toch zal ik in weer-
wil van dit alles, terwijl zij in
het land van hun vijanden blij-
ven, hen stellig niet verwerpen,[e]
noch zo'n afschuw van hen heb-
ben[f] dat ik hen uitroei, dat ik
mijn verbond[g] met hen verbreek;
want ik ben Jehovah, hun God.
45 En ik zal stellig ten gunste
van hen denken aan het verbond
van de voorouders,[h] die ik voor
de ogen der natiën uit het land
Egypte heb geleid,[i] ten einde mij
als hun God te doen kennen. Ik
ben Jehovah.'"

46 Dit zijn de voorschriften en
de rechterlijke beslissingen[j] en
de wetten die Jehovah op de berg
Sinaï door bemiddeling van Mozes
tussen hem en de zonen van
Israël heeft gesteld.[k]

27 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken en zei:
2 „Spreek tot de zonen van Is-
raël, en gij moet tot hen zeg-
gen: 'Ingeval een man door een
bijzondere gelofte[l] zielen aan Je-
hovah aanbiedt naar de geschat-
te waarde, **3** en de geschatte
waarde die van een manspersoon
van twintig jaar oud tot zestig
jaar oud moet zijn, dan moet
de geschatte waarde vijftig zil-
veren sikkelen bedragen volgens
de sikkel van de heilige plaats.
4 Maar is het iemand van het
vrouwelijk geslacht, dan moet de
geschatte waarde dertig sikkelen
bedragen. **5** En indien de leef-
tijd van vijf jaar oud tot twintig
jaar oud is, dan moet de geschat-
te waarde van de manspersoon
twintig sikkelen en voor iemand
van het vrouwelijk geslacht tien
sikkelen bedragen. **6** En in-
dien de leeftijd van een maand
oud tot vijf jaar oud is, dan moet
de geschatte waarde van de mans-
persoon vijf[a] zilveren sikkelen
bedragen en voor iemand van het
vrouwelijk geslacht moet de ge-
schatte waarde drie zilveren sik-
kelen zijn.
7 Is de leeftijd nu van zestig
jaar oud en daarboven, dan moet,
indien het een manspersoon is,
de geschatte waarde vijftien sik-
kelen bedragen en voor iemand
van het vrouwelijk geslacht tien
sikkelen. **8** Maar zo hij te arm
is geworden voor de geschatte
waarde,[b] dan moet hij de persoon
voor de priester plaatsen, en de
priester moet hem schatten.[c]
Naar hetgeen hij die de gelofte
heeft afgelegd kan opbrengen,[d]
zal de priester hem schatten.
9 En indien het een dier is
zoals men als offergave aan Jeho-
vah aanbiedt, zal alles van wat hij
aan Jehovah mocht geven, iets
heiligs worden.[e] **10** Hij mag het
niet vervangen, en hij mag het
niet verruilen, goed voor slecht
of slecht voor goed. Maar zo
hij het toch verruilt, dier voor
dier, dan moet dít [iets heiligs]
worden en het daarvoor verruil-
de dient iets heiligs te worden.
11 En indien het enig onrein[f]
dier is zoals men niet als offer-
gave aan Jehovah mag aanbie-
den,[g] dan moet hij het dier voor
de priester plaatsen.[h] **12** En de
priester moet het schatten, of
het goed of slecht is. Zoals de
waarde door de priester wordt
geschat,[i] zo dient ze te worden.
13 Maar indien hij het toch wil
terugkopen, dan moet hij een
vijfde[j] daarvan aan de geschatte
waarde toevoegen.
14 Ingeval nu een man zijn
huis heiligt als iets heiligs voor
Jehovah, dan moet de priester
het schatten, of het goed of
slecht is.[k] Zoals de priester het
schat, zoveel dient het te kosten.
15 Maar indien hij die het heeft
geheiligd, zijn huis wil terugko-
pen, dan moet hij een vijfde van
het geld van de geschatte waarde

HFDST. 26

a Le 26:34
2Kr 36:21

b Le 26:41
Nu 14:34

c 2Kon 17:15

d Le 26:15

e De 4:31
2Kon 13:23
Ne 9:31
Ro 11:2

f Le 26:11

g De 4:13
Jer 14:21

h Ex 24:3
Ex 24:8
De 9:9

i Ps 98:2
Ez 20:9

j De 6:1

k Le 27:34
Jo 1:17

HFDST. 27

l Nu 6:2
De 23:21
Re 11:30
1Sa 1:11
Pr 5:4

2e kolom

a Nu 18:16

b Le 5:7
Le 5:11
Le 12:8
Le 14:21

c Nu 3:6
2Kon 12:4

d Lu 21:2
2Kor 8:12

e Le 2:3
Nu 18:9

f Le 20:25
De 14:7

g Mal 1:11

h Le 10:10
Nu 3:6
Ez 44:23

i Le 5:15
Le 6:6

j Le 5:16
Le 6:5
Le 22:14
Le 27:19

k Le 27:12

eraan toevoegen;[a] en het moet van hem worden.

16 En indien een man een deel van het veld van zijn bezitting[b] aan Jehovah heiligt, dan moet de waarde geschat worden naar gelang van het zaad ervoor: indien een homer[c] gerstezaad, dan op vijftig zilveren sikkelen. **17** Indien hij zijn veld van het jubeljaar[d] af heiligt, dient het zoveel te kosten als de geschatte waarde is. **18** En heiligt hij zijn veld na het jubeljaar, dan moet de priester hem de prijs berekenen naar gelang van de jaren die nog overblijven tot aan het volgende jubeljaar, en er dient iets van de geschatte waarde te worden afgetrokken.[e] **19** Maar indien hij die het heeft geheiligd, het veld toch terugkoopt, dan moet hij een vijfde van het geld van de geschatte waarde eraan toevoegen, en het moet vaststaan als het zijne.[f] **20** Indien hij nu het veld niet terugkoopt, maar indien het veld aan een andere man wordt verkocht, mag het niet meer worden teruggekocht. **21** En wanneer het veld in het jubeljaar [vrij] uitgaat, moet het iets heiligs voor Jehovah worden, als een veld dat onder de ban ligt.[g] Het bezit ervan zal aan de priester toekomen.[h]

22 En heiligt hij aan Jehovah een door hem gekocht veld, dat geen deel is van het veld van zijn bezitting,[i] **23** dan moet de priester hem het bedrag van de schatting berekenen tot aan het jubeljaar, en hij moet de geschatte waarde op die dag geven.[j] Het is iets heiligs voor Jehovah.[k] **24** In het jubeljaar zal het veld terugkeren tot degene van wie hij het gekocht heeft, tot degene aan wie het bezit van het land toebehoort.[l]

25 Elke waarde nu dient geschat te worden naar de sikkel van de heilige plaats. De sikkel dient twintig gera te bedragen.[m]

26 Alleen het eerstgeborene onder de dieren, dat als eerstgeborene voor Jehovah wordt geboren,[a] dat dient geen man te heiligen. Hetzij stier of schaap, het behoort Jehovah toe.[b] **27** En indien het onder de onreine dieren[c] is en hij het moet loskopen overeenkomstig de geschatte waarde, dan moet hij een vijfde daarvan eraan toevoegen.[d] Maar indien het niet wordt teruggekocht, dan moet het overeenkomstig de geschatte waarde worden verkocht.

28 Alleen niets van het gebannene, dat een man uit al wat hij bezit ter vernietiging aan Jehovah mocht wijden,[e] hetzij van mensen of dieren of van het veld van zijn bezitting, mag worden verkocht, en niets van het gebannene mag worden teruggekocht.[f] Het is iets allerheiligst voor Jehovah. **29** Geen persoon die met de ban geslagen is, die aan de vernietiging prijsgegeven mocht zijn onder de mensen, mag worden losgekocht.[g] Hij dient zonder mankeren ter dood gebracht te worden.[h]

30 En elk tiende deel[i] van het land, van het zaad van het land en de vrucht van het geboomte, behoort Jehovah toe. Het is iets heiligs voor Jehovah. **31** En indien een man toch iets van zijn tiende deel wil terugkopen, dient hij een vijfde daarvan eraan toe te voegen.[j] **32** Wat elk tiende deel van het rund- en kleinvee betreft, alles wat onder de herdersstaf doorgaat[k] — het tiende stuk dient iets heiligs voor Jehovah te worden. **33** Hij dient niet te onderzoeken of het goed of slecht is, evenmin dient hij het te verruilen. Maar indien hij het toch verruilt, dan moet dít [iets heiligs] worden en het daarvoor verruilde dient iets heiligs te worden.[l] Het mag niet worden teruggekocht.'"

34 Dit zijn de geboden[m] die Jehovah op de berg Sinaï aan Mozes heeft gegeven[n] als bevelen voor de zonen van Israël.

HFDST. 27

a Le 27:13
b Han 4:34
c Ez 45:11; Ho 3:2
d Le 25:10; Le 25:50
e Le 25:15; Le 25:16; Le 25:27
f Le 27:13
g De 22:9; Ez 44:29
h Nu 18:14
i Le 25:10; Le 25:25
j Le 27:12; Le 27:18
k Le 27:9
l Le 25:28
m Ex 30:13; Nu 3:47; Nu 18:16; Ez 45:12

2e kolom

a Ex 13:2; Nu 18:17
b Ex 22:30; De 15:19
c De 15:21
d Le 27:13
e Ex 22:20; De 7:25; De 7:26; Joz 6:17; Joz 7:1; 1Sa 15:3
f Nu 18:14
g Nu 21:2; 1Sa 15:18
h 1Sa 15:33
i Ge 14:20; Ge 28:22; Nu 18:21; Nu 18:26; De 12:6; De 14:22; 2Kr 31:5; Ne 13:12; Mal 3:10; Lu 11:42; Heb 7:5
j Le 27:13
k Jer 33:13
l Le 27:10
m Le 26:46; De 4:45
n Ex 3:1; Nu 1:1; Jo 1:17

NUMERI

1 Voorts sprak Jehovah tot Mozes in de wildernis van Sinaï,[a] in de tent der samenkomst,[b] op de eerste dag van de tweede maand in het tweede jaar van hun uittocht uit het land Egypte,[c] en hij zei: **2** „Neemt het totale aantal[d] op van de gehele vergadering der zonen van Israël naar hun families, naar het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, allen die van het mannelijk geslacht zijn, hoofd voor hoofd van hen, **3** van twintig jaar oud en daarboven,[e] iedereen die in Israël in het leger uittrekt.[f] GIJ dient hen in te schrijven naar hun legers, gij en Aäron.

4 En GIJ dient enkele mannen bij U te hebben, één man uit elke stam; ieder een hoofd van het huis van zijn vaderen.[g] **5** En dit zijn de namen van de mannen die U terzijde zullen staan: Van Ruben[h] Elizur,[i] de zoon van Sedeür; **6** van Simeon[j] Selumiël,[k] de zoon van Zurisaddai; **7** van Juda[l] Nahesson,[m] de zoon van Amminadab; **8** van Issaschar[n] Nethaneël,[o] de zoon van Zuar; **9** van Zebulon[p] Eliab,[q] de zoon van Helon; **10** van de zonen van Jozef:[r] van Efraïm[s] Elisama, de zoon van Amihud; van Manasse[t] Gamaliël, de zoon van Pedazur; **11** van Benjamin[u] Abidan,[v] de zoon van Gideoni; **12** van Dan[w] Ahiëzer,[x] de zoon van Ammisaddai; **13** van Aser[y] Pagiël,[z] de zoon van Ochran; **14** van Gad[a] Eljasaf,[b] de zoon van Dehuël;[c] **15** van Naftali[d] Ahira,[e] de zoon van Enan. **16** Dit zijn de opgeroepenen van de vergadering, de oversten[f] van de stammen van hun vaderen. Zij zijn de hoofden van de duizenden van Israël."[g]

17 Mozes en Aäron namen dus deze mannen die met name waren aangewezen. **18** En zij riepen op de eerste dag van de tweede maand de gehele vergadering bijeen, opdat zij hun afstamming[a] konden laten bevestigen met betrekking tot hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven,[b] hoofd voor hoofd van hen, **19** juist zoals Jehovah Mozes geboden had; en hij ging ertoe over hen in te schrijven[c] in de wildernis van Sinaï.

20 De zonen nu van Ruben, Israëls eerstgeborene,[d] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, bedroegen volgens het aantal namen, hoofd voor hoofd van hen, allen die van het mannelijk geslacht waren van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **21** hun ingeschrevenen van de stam Ruben, zesenveertigduizend vijfhonderd.[e]

22 Van de zonen van Simeon,[f] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, zijn ingeschrevenen volgens het aantal namen, hoofd voor hoofd van hen, allen die van het mannelijk geslacht waren van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **23** hun ingeschrevenen van de stam Simeon waren negenenvijftigduizend driehonderd.[g]

24 Van de zonen van Gad,[h] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **25** hun ingeschrevenen van de stam Gad[i] waren vijfenveertigduizend zeshonderd vijftig.[j]

26 Van de zonen van Juda,[k] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens

HFDST. 1

a Ex 19:1
De 33:2
Han 7:38
b Ex 25:22
c Ex 40:17
d Ex 30:12
e Ex 30:14
f De 3:18
g Ex 18:25
Nu 1:16
Joz 22:14
Joz 23:2
1Kr 27:1
h Ge 49:3
i Nu 2:10
j Ge 29:33
Ge 49:5
k Nu 7:36
l Ge 29:35
Ge 49:10
m Ru 4:20
Lu 3:32
n Ge 30:18
Ge 49:14
o Nu 10:15
p Ge 30:20
Ge 49:13
q Nu 7:24
r Ge 30:24
Ge 49:22
1Kr 5:1
s Ge 41:52
Ge 48:20
t Ge 41:51
u Ge 35:18
Ge 49:27
v Nu 2:22
w Ge 30:6
Ge 49:17
x Nu 7:66
y Ge 30:13
Ge 49:20
z Nu 7:72
a Ge 30:11
Ge 49:19
b Nu 7:42
Nu 10:20
c Nu 2:14
d Ge 30:8
Ge 49:21
e Nu 2:29
Nu 10:27
f Ex 18:21
Nu 7:2
g De 1:15

2e kolom

a Ezr 2:62
Ne 7:61
b Ex 30:14
Nu 14:29
c Nu 26:2
d Ge 29:32
Ge 49:3
Nu 2:10
1Kr 5:1
e Nu 2:11
f Ge 29:33
Ge 46:10
Nu 2:12
Nu 26:12
g Nu 2:13
h Ge 30:11
Ge 46:16
Nu 26:15

i Nu 26:18; j Nu 2:15; k Ge 29:35; Ge 46:12; Ge 49:10; Nu 2:3; 1Kr 5:2; Mt 1:2; Heb 7:14; Opb 5:5.

het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **27** hun ingeschrevenen van de stam Juda waren vierenzeventigduizend zeshonderd.[a]

28 Van de zonen van Issaschar,[b] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **29** hun ingeschrevenen van de stam Issaschar waren vierenvijftigduizend vierhonderd.[c]

30 Van de zonen van Zebulon,[d] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **31** hun ingeschrevenen van de stam Zebulon waren zevenenvijftigduizend vierhonderd.[e]

32 Van de zonen van Jozef: van de zonen van Efraïm,[f] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **33** hun ingeschrevenen van de stam Efraïm[g] waren veertigduizend vijfhonderd.[h]

34 Van de zonen van Manasse,[i] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **35** hun ingeschrevenen van de stam Manasse waren tweeëndertigduizend tweehonderd.[j]

36 Van de zonen van Benjamin,[k] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **37** hun ingeschrevenen van de stam Benjamin waren vijfendertigduizend vierhonderd.[l]

38 Van de zonen van Dan,[m] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **39** hun ingeschrevenen van de stam Dan waren tweeënzestigduizend zevenhonderd.[a]

40 Van de zonen van Aser,[b] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **41** hun ingeschrevenen van de stam Aser waren eenenveertigduizend vijfhonderd.[c]

42 Van de zonen van Naftali,[d] hun geboorten naar hun families in het huis van hun vaderen, volgens het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in het leger uittrekt, **43** hun ingeschrevenen van de stam Naftali waren drieënvijftigduizend vierhonderd.[e]

44 Dit zijn de ingeschrevenen, die Mozes heeft ingeschreven, te zamen met Aäron en de oversten van Israël, twaalf man. Elk van hen vertegenwoordigde het huis van zijn vaderen. **45** Alle ingeschrevenen dan van de zonen van Israël, naar het huis van hun vaderen, van twintig jaar oud en daarboven, iedereen die in Israël in het leger uittrekt, bedroegen, **46** ja, alle ingeschrevenen bedroegen zeshonderd drie duizend vijfhonderd vijftig.[f]

47 De levieten[g] echter, naar de stam van hun vaderen, werden niet onder hen ingeschreven.[h] **48** Bijgevolg sprak Jehovah tot Mozes en zei: **49** „Slechts de stam Levi moogt gij niet inschrijven, en het totale aantal van hen moogt gij niet opnemen onder de zonen van Israël.[i] **50** En gíj, stel de levieten aan over de tabernakel der Getuigenis[j] en over al zijn gerei en over alles wat ertoe behoort.[k] Zíj zullen de tabernakel en al zijn gerei dragen,[l] en zíj zullen daarbij dienst doen;[m] en zij dienen zich rond de tabernakel te legeren.[n] **51** En telkens wanneer de tabernakel op-

HFDST. 1

a Nu 2:4
Nu 26:22
b Ge 30:18
Ge 46:13
Nu 2:5
Nu 26:23
c Nu 2:6
d Ge 30:20
e Nu 2:8
f Ge 41:52
Ge 46:20
Ge 48:19
Nu 2:18
Nu 26:35
De 33:17
Re 12:6
Jer 7:15
g Ge 48:5
h Nu 2:19
i Nu 2:20
Nu 26:29
j Nu 2:21
k Ge 43:29
Ge 46:21
Nu 26:38
l Nu 2:23
m Ge 30:6
Ge 46:23
Nu 2:25
Nu 10:25
Nu 26:42

2e kolom

a Nu 2:26
b Ge 35:26
Nu 2:27
c Nu 2:28
d Ge 30:8
Ge 46:24
Nu 26:48
e Nu 2:30
f Ge 13:16
Ge 22:17
Ge 46:3
Ex 12:37
Ex 38:26
Nu 2:32
g Ge 29:34
Ge 46:11
Nu 3:12
1Kr 6:1
h Nu 2:33
Nu 26:64
i Nu 26:62
j Ex 31:18
k Ex 38:21
Nu 3:8
l Nu 4:15
Nu 4:25
Nu 4:33
m Nu 3:31
Nu 4:12
n Nu 2:17
Nu 3:23
Nu 3:29
Nu 3:35
Nu 3:38

breekt, dienen de levieten hem uit elkaar te nemen;[a] en wanneer de tabernakel zich legert, dienen de levieten hem op te richten; en iedere vreemde die nadert, dient ter dood gebracht te worden.[b]

52 En de zonen van Israël moeten zich legeren, een ieder met betrekking tot zijn kamp, en iedere man volgens zijn [drie-stammen]afdeling,[c] volgens hun legers. **53** En de levieten dienen zich rond de tabernakel der Getuigenis te legeren, opdat er geen verontwaardiging[d] losbarst tegen de vergadering van de zonen van Israël; en de levieten moeten de dienst met betrekking tot de tabernakel der Getuigenis waarnemen."[e]

54 De zonen van Israël nu deden naar alles wat Jehovah Mozes geboden had. Juist zo deden zij.[f]

2 Nu sprak Jehovah tot Mozes en Aäron, en zei: **2** „De zonen van Israël dienen zich te legeren, iedere man volgens zijn [drie-stammen]afdeling,[g] volgens de tekens voor het huis van hun vaderen. Rondom tegenover de tent der samenkomst dienen zij zich te legeren.

3 En aan de oostkant, tegen de opgang [der zon], zal de [drie-stammen]afdeling van het kamp van Juda zich legeren naar hun legers, en de overste voor de zonen van Juda is Nahesson,[h] de zoon van Amminadab. **4** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn vierenzeventigduizend zeshonderd.[i] **5** En naast hem zal de stam Issaschar[j] zich legeren, en de overste voor de zonen van Issaschar is Nethaneël,[k] de zoon van Zuar. **6** En zijn leger en zijn ingeschrevenen zijn vierenvijftigduizend vierhonderd.[l] **7** En de stam Zebulon; en de overste voor de zonen van Zebulon is Eliab,[m] de zoon van Helon. **8** En zijn leger en zijn ingeschrevenen zijn zevenenvijftigduizend vierhonderd.[n]

HFDST. 1

a Nu 10:17; Nu 10:21
b Nu 3:10; Nu 18:22; 1Sa 6:19
c Nu 2:2; Nu 2:34
d Le 10:6; Nu 8:19; Nu 16:46; Nu 18:5
e Nu 8:24; Nu 18:3; Nu 31:30; 1Kr 23:32; 2Kr 13:10
f Ex 39:32

HFDST. 2

g Nu 1:52; Nu 24:2
h Nu 7:12; Nu 10:14; Ru 4:20; 1Kr 2:10; Mt 1:4
i Nu 1:27
j Ge 35:23
k Nu 1:8; Nu 7:18; Nu 10:15
l Nu 1:29
m Nu 1:9; Nu 7:24; Nu 10:16
n Nu 1:31

2e kolom

a Nu 10:14; 1Kr 5:2
b Nu 1:20
c Nu 1:5; Nu 7:30; Nu 10:18
d Nu 1:21
e Nu 1:6; Nu 7:36; Nu 10:19
f Nu 1:23
g Nu 1:14; Nu 7:42; Nu 10:20
h Nu 1:25
i Nu 10:18; 1Kr 5:1
j Nu 1:51; Han 7:44; Heb 8:5; Heb 9:11
k Nu 3:6; Nu 3:12
l 1Kor 14:33; 1Kor 14:40
m Nu 1:33
n Nu 1:10; Nu 7:48; Nu 10:22
o Nu 1:33
p Ge 48:20
q Nu 1:10; Nu 7:54; Nu 10:23
r Nu 1:35

9 Alle ingeschrevenen van het kamp van Juda zijn honderd zesentachtig duizend vierhonderd naar hun legers. Zij dienen het eerst op te breken.[a]

10 De [drie-stammen]afdeling van het kamp van Ruben[b] zal aan de zuidkant zijn, naar hun legers, en de overste voor de zonen van Ruben is Elizur,[c] de zoon van Sedeür. **11** En zijn leger en zijn ingeschrevenen zijn zesenveertigduizend vijfhonderd.[d] **12** En naast hem zal de stam Simeon zich legeren, en de overste voor de zonen van Simeon is Selumiël,[e] de zoon van Zurisaddai. **13** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn negenenvijftigduizend driehonderd.[f] **14** En de stam Gad; en de overste voor de zonen van Gad is Eljasaf,[g] de zoon van Reüël. **15** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn vijfenveertigduizend zeshonderd vijftig.[h]

16 Alle ingeschrevenen van het kamp van Ruben zijn honderd eenenvijftig duizend vierhonderd vijftig naar hun legers, en zij dienen als tweede op te breken.[i]

17 Wanneer de tent der samenkomst[j] moet opbreken, zal het kamp van de levieten[k] zich in het midden van de kampen bevinden.

Net zoals zij zich dienen te legeren, zo dienen zij op te breken,[l] ieder op zijn plaats, naar hun [drie-stammen]afdelingen.

18 De [drie-stammen]afdeling van het kamp van Efraïm[m] naar hun legers zal aan de westkant zijn, en de overste voor de zonen van Efraïm is Elisama,[n] de zoon van Ammihud. **19** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn veertigduizend vijfhonderd.[o] **20** En naast hem zal de stam Manasse[p] zijn, en de overste voor de zonen van Manasse is Gamaliël,[q] de zoon van Pedazur. **21** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn tweeëndertigduizend tweehonderd.[r] **22** En

de stam Benjamin;[a] en de overste voor de zonen van Benjamin is Abidan,[b] de zoon van Gideoni. **23** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn vijfendertigduizend vierhonderd.[c]

24 Alle ingeschrevenen van het kamp van Efraïm zijn honderd acht duizend éénhonderd naar hun legers, en zij dienen als derde op te breken.[d]

25 De [drie-stammen]afdeling van het kamp van Dan zal aan de noordkant zijn, naar hun legers, en de overste voor de zonen van Dan is Ahiëzer,[e] de zoon van Ammisaddai. **26** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn tweenzestigduizend zevenhonderd.[f] **27** En naast hem zal de stam Aser zich legeren, en de overste voor de zonen van Aser is Pagiël,[g] de zoon van Ochran. **28** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn eenenveertigduizend vijfhonderd.[h] **29** En de stam Naftali;[i] en de overste voor de zonen van Naftali is Ahira,[j] de zoon van Enan. **30** En zijn leger en hun ingeschrevenen zijn drieënvijftigduizend vierhonderd.[k]

31 Alle ingeschrevenen van het kamp van Dan zijn honderd zevenenvijftig duizend zeshonderd. Zij dienen het laatst op te breken[l] — naar hun [drie-stammen]afdelingen."

32 Dit waren de ingeschrevenen van de zonen van Israël naar het huis van hun vaderen; alle ingeschrevenen van de kampen naar hun legers waren zeshonderd drie duizend vijfhonderd vijftig.[m] **33** Maar de levieten werden niet onder de zonen van Israël ingeschreven,[n] juist zoals Jehovah Mozes geboden had. **34** De zonen van Israël nu deden naar alles wat Jehovah Mozes geboden had.[o] Aldus legerden zij zich naar hun [drie-stammen]afdelingen,[p] en aldus braken zij op,[q] ieder naar zijn families met betrekking tot het huis van zijn vaderen.

HFDST. 2

a Ge 35:18 Ps 68:27
b Nu 1:11 Nu 7:60 Nu 10:24
c Nu 1:37
d Nu 10:22
e Nu 1:12 Nu 7:66 Nu 10:25
f Nu 1:39
g Nu 1:13 Nu 7:72 Nu 10:26
h Nu 1:41
i Ge 46:24
j Nu 1:15 Nu 7:78 Nu 10:27
k Nu 1:43
l Nu 10:25
m Ge 15:5 Ex 12:37 Ex 38:26 Nu 1:46 Nu 11:21 Nu 14:29 Nu 26:51
n Nu 1:47 Nu 3:15 Nu 26:62
o Nu 1:54
p Nu 1:52 Nu 2:2 Nu 24:2
q Nu 10:28

2e kolom

HFDST. 3

a Ex 19:2 Le 25:1
b Ex 6:23 Le 10:1 1Kr 24:2
c Ex 6:25 De 10:6
d Ex 38:21 1Kr 6:3
e Ex 28:1 Le 8:2
f Le 10:1 Nu 26:61
g Nu 3:32 Nu 20:26
h Nu 4:28 Nu 7:8
i Ex 32:26 Nu 8:6 Nu 18:2 Mal 2:4
j Nu 1:50 Nu 8:11 Nu 16:9
k Nu 4:12
l Nu 1:51 Jes 52:11
m Nu 8:16 Nu 18:6
n Ex 40:15 Nu 18:7 Heb 7:11
o Nu 16:40 1Sa 6:19 2Kr 26:16
p Nu 3:41 Nu 3:45 Nu 8:18
q Ex 13:2 Ex 34:19 Nu 8:17 Nu 18:15 Lu 2:23

3 Dit nu waren de geslachten van Aäron en Mozes ten dage dat Jehovah op de berg Sinaï met Mozes sprak.[a] **2** En dit waren de namen van Aärons zonen: Nadab, de eerstgeborene, en Abihu,[b] Eleazar[c] en Ithamar.[d] **3** Dit waren de namen van Aärons zonen, de gezalfde priesters, wier hand met macht was gevuld om als priesters op te treden.[e] **4** Nadab en Abihu stierven echter voor het aangezicht van Jehovah, toen zij in de wildernis van Sinaï onwettig vuur voor het aangezicht van Jehovah offerden;[f] en zij hadden geen zonen gekregen. Maar Eleazar[g] en Ithamar[h] bleven als priesters optreden, te zamen met hun vader Aäron.

5 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **6** „Doe de stam Levi[i] naderen, en gij moet hen voor de priester Aäron plaatsen, en zij moeten hem dienen.[j] **7** En zij moeten hun plicht jegens hem en hun plicht jegens de gehele vergadering vóór de tent der samenkomst in acht nemen, door de tabernakeldienst te vervullen. **8** En zij moeten zorg dragen voor al het gerei[k] van de tent der samenkomst, ja, voor de plicht van de zonen van Israël, door de tabernakeldienst te vervullen.[l] **9** En gij moet de levieten aan Aäron en zijn zonen geven. Zij zijn gegevenen, hem gegeven uit de zonen van Israël.[m] **10** En gij dient Aäron en zijn zonen aan te stellen, en zij moeten zorg dragen voor hun priesterschap;[n] en iedere vreemde die nadert, dient ter dood gebracht te worden."[o]

11 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **12** „Ik voor mij, zie! ik neem waarlijk de levieten uit het midden van de zonen van Israël in de plaats van alle eerstgeborenen,[p] die de moederschoot openen, onder de zonen van Israël; en de levieten moeten van mij worden. **13** Want iedere eerstgeborene is van mij.[q] Op de dag

dat ik iedere eerstgeborene in het
land Egypte sloeg,[a] heb ik mij
iedere eerstgeborene in Israël ge-
heiligd, van mens tot dier.[b] Zij die-
nen van mij te worden. Ik ben Je-
hovah."
14 En Jehovah sprak verder tot
Mozes in de wildernis van Sinaï[c]
en zei: **15** „Schrijf de zonen van
Levi in naar het huis van hun va-
deren volgens hun families. Een
ieder van het mannelijk geslacht
van een maand oud en daarbo-
ven dient gij in te schrijven."[d]
16 Toen schreef Mozes hen op be-
vel van Jehovah in, juist zoals hem
was geboden. **17** Dit nu waren
de zonen van Levi[e] volgens hun
namen: Gerson en Kehath en Me-
rari.[f]
18 Dit nu waren de namen van
de zonen van Gerson volgens hun
families: Libni en Simeï.[g]
19 En de zonen van Kehath[h]
volgens hun families waren Amram
en Jizhar,[i] Hebron en Uzziël.
20 En de zonen van Merari[j] volgens
hun families waren Mahli[k]
en Musi.[l]
Dit waren de families van de le-
vieten naar het huis van hun va-
deren.
21 Van Gerson was er de famil-
ie van de Libnieten[m] en de famil-
ie van de Simeïeten.[n] Dit waren
de families van de Gersonieten.
22 Hun ingeschrevenen waren
volgens het aantal van alle man-
nelijke personen van een maand
oud en daarboven.[o] Hun inge-
schrevenen waren zevenduizend
vijfhonderd.[p] **23** De families van
de Gersonieten waren achter de
tabernakel.[q] Zij waren in het wes-
ten gelegerd. **24** En de overste
van het vaderlijk huis voor de
Gersonieten was Eljasaf, de zoon
van Lael. **25** En de plicht van
de zonen van Gerson[r] in de tent
der samenkomst betrof de taber-
nakel en de tent,[s] haar bedek-
king[t] en de afscherming[u] voor de
ingang van de tent der samen-
komst, **26** en de draperieën[v] van
het voorhof en de afscherming[w]
voor de ingang van het voorhof,

HFDST. 3

a Ex 13:15
b Le 27:26 Ne 10:36
c Ex 19:1
d Nu 3:39
e Ex 6:16 1Kr 6:1
f Nu 26:57 1Kr 23:6
g Ex 6:17 1Kr 6:17 1Kr 23:9
h Ex 6:18 1Kr 6:18
i 1Kr 6:38
j Ex 6:19
k 1Kr 6:29
l 1Kr 24:30
m 1Kr 6:20
n 1Kr 23:9
o Nu 3:15
p Nu 4:39 Nu 4:40
q Nu 1:53
r Nu 4:24
s Ex 26:7 Ex 35:11 Nu 4:25
t Ex 26:14
u Ex 26:36
v Ex 27:9
w Ex 27:16

2e kolom

a Ex 35:18
b Nu 3:19
c Nu 4:35 Nu 4:36
d Nu 1:53
e Ex 6:22 1Kr 6:18
f Nu 4:15
g Ex 25:10 Heb 9:4
h Ex 25:23 Heb 9:2
i Ex 25:31
j Ex 27:1 Ex 30:1
k Ex 38:3
l Ex 26:31 Ex 36:35
m Nu 4:16 Nu 20:28
n Nu 26:58
o 1Kr 24:30
p Nu 3:20
q Nu 4:43 Nu 4:44
r Nu 1:53
s Ex 36:20
t Ex 36:31
u Ex 26:32 Ex 26:37 Ex 36:38
v Ex 27:19
w Nu 4:31

dat rond de tabernakel en het
altaar is, en de daarbij behoren-
de tentkoorden,[a] voor geheel de
dienst daarvan.
27 En van Kehath was er de fa-
milie van de Amramieten en de
familie van de Jizharieten en de
familie van de Hebronieten en de
familie van de Uzziëlieten. Dit wa-
ren de families van de Kehathie-
ten.[b] **28** Volgens de telling van
alle mannelijke personen van een
maand oud en daarboven waren
het er achtduizend zeshonderd,
die de plicht ten opzichte van
de heilige plaats waarnamen.[c]
29 De families van de zonen van
Kehath waren aan de zuidkant
van de tabernakel gelegerd.[d]
30 En de overste van het vader-
lijk huis voor de families der Ke-
hathieten was Elizafan, de zoon
van Uzziël.[e] **31** En hun plicht[f]
betrof de Ark[g] en de tafel[h] en de
lampenstandaard[i] en de altaren[j]
en het gerei[k] van de heilige plaats,
waarmee zij de dienst plachten te
verrichten, en de afscherming,[l]
en geheel de dienst daarvan.
32 En de overste van de over-
sten der levieten was Eleazar,[m]
de zoon van Aäron, de priester,
die het toezicht had over hen die
de plicht ten opzichte van de hei-
lige plaats waarnamen.
33 Van Merari was er de famil-
ie van de Mahlieten[n] en de famil-
ie van de Musieten.[o] Dit waren
de families van Merari.[p] **34** En
hun ingeschrevenen volgens het
aantal van alle mannelijke perso-
nen van een maand oud en daar-
boven waren zesduizend twee-
honderd.[q] **35** En de overste van
het vaderlijk huis voor de famil-
ies van Merari was Zuriël, de
zoon van Abichaïl. Zij waren aan
de noordkant van de tabernakel
gelegerd.[r] **36** En de plicht die
de zonen van Merari werd opge-
legd, betrof het toezicht over de
paneellijsten[s] van de tabernakel
en zijn stangen[t] en zijn zuilen[u]
en zijn voetstukken met inzin-
king en al zijn gerei[v] en geheel
de dienst daarvan,[w] **37** en de

zuilen[a] van het voorhof rondom
en hun voetstukken met inzin-
king[b] en hun tentpinnen en hun
tentkoorden.
38 En vóór de tabernakel, aan
de oostkant, vóór de tent der sa-
menkomst, tegen de opgang [der
zon], waren Mọzes en Aäron en
zijn zonen gelegerd, die de plicht
ten opzichte van het heiligdom
waarnamen,[c] als de plicht ten be-
hoeve van de zonen van Ịsraël.
En iedere vreemde die naderde,
zou ter dood gebracht worden.[d]
39 Alle ingeschrevenen van de
levieten, die Mọzes en Aäron op
bevel van Jehovah volgens hun
families hebben ingeschreven,
alle mannelijke personen van een
maand oud en daarboven, waren
tweeëntwintigduizend.
40 Toen zei Jehovah tot Mọzes:
„Schrijf alle mannelijke eerstge-
borenen van de zonen van Ịsraël
van een maand oud en daarbo-
ven in,[e] en neem het aantal van
hun namen op. **41** En gij moet
voor mij de levieten nemen — ik
ben Jehovah — in plaats van alle
eerstgeborenen onder de zonen
van Ịsraël,[f] en de huisdieren van
de levieten in plaats van alle
eerstgeborenen onder de huisdie-
ren van de zonen van Ịsraël.”[g]
42 En Mọzes ging er, juist zoals
Jehovah hem geboden had, toe
over alle eerstgeborenen onder de
zonen van Ịsraël in te schrijven.
43 En alle mannelijke eerstge-
borenen volgens het aantal namen,
van een maand oud en daarbo-
ven, van hun ingeschrevenen, ble-
ken tweeëntwintigduizend twee-
honderd drieënzeventig te zijn.
44 En Jehovah sprak verder
tot Mọzes en zei: **45** „Neem de
levieten in plaats van alle eerst-
geborenen onder de zonen van
Ịsraël, en de huisdieren van de
levieten in plaats van hun huis-
dieren; en de levieten moeten
van mij worden.[h] Ik ben Jehovah.
46 En als losprijs[i] voor de twee-
honderd drieënzeventig eerstge-
borenen van de zonen van Ịsraël
die er méér zijn dan levieten,[a]
47 moet gij vijf sikkelen voor ie-
dere persoon nemen.[b] Naar de
sikkel van de heilige plaats dient
gij die te nemen. Een sikkel is
twintig gera.[c] **48** En gij moet
het geld aan Aäron en zijn zonen
geven als losprijs voor degenen
die er méér zijn dan zij.” **49** Mọ-
zes nam dus het geld van de los-
koopprijs van hen die er méér
waren dan de losprijs der levie-
ten. **50** Van de eerstgeborenen
der zonen van Ịsraël nam hij het
geld, duizend driehonderd vijf-
enzestig sikkelen, naar de sikkel
van de heilige plaats. **51** Toen
gaf Mọzes het geld van de losprijs
aan Aäron en zijn zonen naar het
bevel van Jehovah, juist zoals Je-
hovah Mọzes geboden had.

4 Nu sprak Jehovah tot Mọzes
en Aäron, en zei: **2** „Het to-
tale aantal der zonen van Kẹ-
hath[d] zal worden opgenomen uit
het midden der zonen van Lẹvi,
naar hun families in het huis van
hun vaderen, **3** van dertig jaar
oud[e] en daarboven tot vijftig jaar
oud,[f] allen die in de dienstgroep
treden[g] om het werk in de tent
der samenkomst te verrichten.
4 Dit is de dienst van de zonen
van Kẹhath in de tent der samen-
komst.[h] Het is iets allerheiligst:
5 En Aäron en zijn zonen moe-
ten naar binnen gaan wanneer
het kamp wordt opgebroken, en
zij moeten het gordijn[i] dat dient
tot afscherming naar beneden ha-
len en de ark[j] der getuigenis er-
mee bedekken. **6** En zij moeten
er een dekkleed van robbenvel-
len[k] overheen leggen en daarover
een geheel blauw kleed uitsprei-
den en haar draagbomen[l] insteken.
7 En over de tafel[m] van het
toonbrood zullen zij een blauw
kleed uitspreiden, en zij moeten
daarop de schotels[n] en de bekers
en de schalen[o] en de kannen van
het drankoffer zetten; en het be-
stendig brood[p] dient erop te blij-
ven liggen. **8** En zij moeten er

HFDST. 3
a Ex 27:10
b Ex 27:11
c Nu 18:5
d Nu 3:10
e Nu 3:15
f Nu 3:12
Nu 8:16
g Ex 13:2
Nu 18:15
h Nu 3:41
i Nu 18:15

2e kolom
a Nu 3:39
b Le 27:6
Nu 18:16
c Ex 30:13
Le 27:25

HFDST. 4
d Nu 3:19
Nu 3:27
e 1Kr 23:3
Lu 3:23
f Nu 8:25
g Nu 4:30
1Kr 6:48
1Kr 23:24
1Kr 28:13
h Nu 3:31
Nu 4:15
Nu 4:19
i Ex 26:31
Ex 36:35
Ex 40:3
Le 16:2
Nu 3:31
Heb 9:3
j Ex 25:10
Ex 37:1
k Ex 25:5
l Ex 25:13
m Ex 25:23
Le 24:6
n Ex 25:29
o Ex 37:16
p Le 24:5

een karmozijnen[a] kleed over uitspreiden, en zij moeten haar met
een dekkleed van robbenvellen[b]
bedekken en haar draagbomen[c]
insteken. **9** En zij moeten een
blauw kleed nemen en de lampenstandaard[d] van het licht ermee bedekken met zijn lampen[e]
en zijn snuiters[f] en zijn vuurpotten[g] en al zijn olievaten,[h] waarmee
zij geregeld de dienst ten opzichte daarvan verrichten. **10** En zij
moeten hem en al zijn gerei in
een dekkleed van robbenvellen[i]
doen en hem op een draagstel
zetten. **11** En over het gouden
altaar[j] zullen zij een blauw kleed
uitspreiden, en zij moeten het met
een dekkleed van robbenvellen[k]
bedekken en zijn draagbomen[l] insteken. **12** En zij moeten al het
dienstgerei[m] nemen waarmee zij
geregeld de dienst in de heilige
plaats verrichten, en zij moeten
het in een blauw kleed doen en
het met een dekkleed van robbenvellen[n] bedekken en op een
draagstel zetten.

13 En zij moeten de vettige as
van het altaar[o] wegruimen en er
een roodpurpergeverfd wollen
kleed over uitspreiden. **14** En
zij moeten daarop al zijn gerei
plaatsen waarmee zij geregeld de
dienst daarbij verrichten, de vuurpotten, de vorken en de schoppen en de schalen, al het gerei
van het altaar;[p] en zij moeten
daaroverheen een dekkleed van
robbenvellen uitspreiden en zijn
draagbomen[q] insteken.

15 En Aäron en zijn zonen moeten bij het opbreken van het kamp
gereed zijn met het bedekken van
de heilige plaats[r] en al het gerei[s]
van de heilige plaats, en daarna
zullen de zonen van Kehath binnenkomen om ze te dragen,[t] maar
zij mogen de heilige plaats niet
aanraken,[u] zodat zij zouden moeten sterven. Deze dingen zijn de
vracht van de zonen van Kehath
in de tent der samenkomst.[v]

16 En Eleazar, de zoon van
Aäron, de priester, heeft het toezicht[a] over de olie[b] voor het licht
en het wierekend reukwerk[c] en
het bestendig graanoffer[d] en de
zalfolie,[e] het toezicht over de gehele tabernakel en alles wat daarin is, namelijk de heilige plaats en
haar gerei."

17 En Jehovah sprak verder
tot Mozes en Aäron, en zei:
18 „Laat de stam van de families
der Kehathieten[f] niet worden afgesneden uit het midden der levieten. **19** Maar doet dit voor
hen, opdat zij werkelijk in leven
blijven en niet sterven wanneer
zij de allerheiligste dingen[g] naderen. Aäron en zijn zonen zullen
naar binnen gaan, en zij moeten
een ieder van hen zijn dienst en
zijn vracht toewijzen. **20** En zij
mogen niet naar binnen gaan om
de heilige dingen zelfs maar een
ogenblik te zien en zo te moeten
sterven."[h]

21 Toen sprak Jehovah tot Mozes en zei: **22** „Het totale aantal
der zonen van Gerson[i] zal worden
opgenomen, ja, van hen volgens
het huis van hun vaderen, naar
hun families. **23** Van dertig jaar
oud en daarboven tot vijftig jaar
zult gij hen inschrijven,[j] allen die
komen om zich in de dienstgroep
te begeven ten einde dienst te
verrichten in de tent der samenkomst. **24** Dit is de dienst van
de families der Gersonieten met
betrekking tot het dienen en
met betrekking tot het dragen.[k]
25 En zij moeten de tentkleden[l]
van de tabernakel en de tent der
samenkomst[m] dragen, het dekkleed[n] daarvan en het dekkleed
van robbenvellen[o] dat daaroverheen ligt, en de afscherming[p] voor
de ingang van de tent der samenkomst, **26** en de draperieën[q] van
het voorhof en de afscherming[r]
aan de ingang van de poort van
het voorhof, dat rond de tabernakel en het altaar is, en de daarbij behorende tentkoorden en al
hun dienstgerei, en alle dingen
waarmee geregeld werk wordt
verricht. Aldus moeten zij dienst

HFDST. 4

a Ex 25:4
b Ex 25:5
c Ex 25:28
d Ex 25:31
e Ex 25:37
f Ex 25:38
g Ex 37:23
h Ex 37:24
i Nu 4:6
j Ex 30:1 Ex 37:25
k Ex 25:5
l Ex 30:5
m Nu 3:31
n Ex 35:23
o Le 6:12
p Ex 27:3
q Ex 27:6
r Nu 4:5
s Nu 3:8
t Nu 7:9 Nu 10:21 De 31:9 1Kr 15:2
u 2Sa 6:6
v Nu 3:31

2e kolom

a Nu 3:32
b Ex 27:20 Le 24:2
c Ex 30:34 Ps 141:2 Opb 5:8
d Ex 29:40
e Ex 29:7 Ex 30:23 Le 8:12 Ps 133:2
f Nu 3:27
g Nu 4:4
h Ex 19:21 1Sa 6:19
i Nu 3:21
j Nu 4:3
k Nu 3:25
l Ex 26:1 Ex 36:8
m Ex 26:7 Ex 36:14
n Ex 26:14
o Ex 36:19
p Ex 26:36 Ex 36:37
q Ex 27:9 Ex 38:9
r Ex 27:16 Ex 38:18

doen. **27** Op bevel van Aäron en
zijn zonen[a] dient de gehele dienst
van de zonen der Gersonieten[b] te
geschieden met betrekking tot al
hun vrachten en al hun dienst,
en GIJ moet hun al hun vrachten
als plicht toewijzen. **28** Dit is de
dienst van de families van de zo-
nen der Gersonieten[c] in de tent
der samenkomst, en hun verplich-
te dienst is onder de hand van
Ithamar,[d] de zoon van Aäron, de
priester.

29 Wat de zonen van Merari[e] be-
treft, gij zult hen inschrijven vol-
gens hun families in het huis van
hun vaderen. **30** Van dertig jaar
oud en daarboven tot vijftig jaar
zult gij hen inschrijven, allen die
zich in de dienstgroep begeven
om de dienst met betrekking tot
de tent der samenkomst te ver-
richten.[f] **31** En dit is hun plicht,
hun vracht,[g] naar al hun dienst
in de tent der samenkomst: de
paneellijsten[h] van de tabernakel
en zijn stangen[i] en zijn zuilen[j] en
zijn voetstukken met inzinking,[k]
32 en de zuilen[l] van het voorhof
rondom en hun voetstukken met
inzinking[m] en hun tentpinnen[n] en
hun tentkoorden met geheel hun
uitrusting en geheel hun dienst.
En bij name zult GIJ de uitrus-
tingsstukken die hun plicht vor-
men, als hun vracht toewijzen.[o]
33 Dit is de dienst van de families
van de zonen van Merari[p] naar al
hun dienst in de tent der samen-
komst, onder de hand van Ithamar,
de zoon van Aäron, de priester."[q]

34 En Mozes en Aäron en de
oversten[r] van de vergadering gin-
gen ertoe over de zonen der Ke-
hathieten[s] in te schrijven volgens
hun families en volgens het huis
van hun vaderen, **35** van dertig[t]
jaar oud en daarboven tot vijftig
jaar,[u] allen die zich in de dienst-
groep begaven voor de dienst in
de tent der samenkomst.[v] **36** En
hun ingeschrevenen volgens hun
families bedroegen tweeduizend
zevenhonderd vijftig.[w] **37** Dit
zijn de ingeschrevenen[a] van de fa-
milies der Kehathieten, allen die
dienst verrichtten in de tent der
samenkomst, die Mozes en Aäron,
op bevel van Jehovah door bemid-
deling van Mozes, hebben inge-
schreven.

38 Wat de ingeschrevenen van
de zonen van Gerson[b] betreft,
volgens hun families en vol-
gens het huis van hun vaderen,
39 van dertig jaar oud en daar-
boven tot vijftig jaar, allen die
zich in de dienstgroep begaven
voor de dienst in de tent der sa-
menkomst,[c] **40** hun ingeschre-
venen volgens hun families, vol-
gens het huis van hun vaderen,
bedroegen tweeduizend zeshon-
derd dertig.[d] **41** Dit waren de
ingeschrevenen van de families
van de zonen van Gerson, allen
die dienst verrichtten in de tent
der samenkomst, die Mozes en
Aäron op bevel van Jehovah heb-
ben ingeschreven.[e]

42 Wat de ingeschrevenen van
de families van de zonen van Me-
rari betreft, volgens hun families,
volgens het huis van hun vade-
ren, **43** van dertig jaar oud en
daarboven tot vijftig jaar oud, al-
len die zich in de dienstgroep be-
gaven voor de dienst in de tent
der samenkomst,[f] **44** hun inge-
schrevenen volgens hun families,
bedroegen drieduizend tweehon-
derd.[g] **45** Dit waren de inge-
schrevenen van de families van
de zonen van Merari, die Mozes
en Aäron, op bevel van Jehovah
door bemiddeling van Mozes, heb-
ben ingeschreven.[h]

46 Alle ingeschrevenen die Mo-
zes en Aäron en de oversten van
Israël volgens hun families en vol-
gens het huis van hun vaderen
als levieten hebben ingeschreven,
47 van dertig jaar oud en daar-
boven tot vijftig jaar oud,[i] allen
die kwamen om de zware dienst
te verrichten en de dienst be-
staande in het dragen van vrach-
ten in de tent der samenkomst,[j]
48 hun ingeschrevenen bedroe-

HFDST. 4

a Nu 3:3
Nu 3:10
b Nu 3:21
Nu 3:23
c Nu 3:25
d Ex 6:23
Nu 3:4
Nu 4:33
Nu 7:8
e Ex 6:19
Nu 3:33
f Nu 4:3
Nu 4:23
g Nu 3:36
h Ex 26:15
Ex 36:20
i Ex 26:26
Ex 36:31
j Ex 26:37
Ex 36:38
k Ex 26:19
Ex 38:27
l Ex 27:10
m Ex 27:11
n Ex 27:19
o Nu 3:8
p Nu 3:33
q Nu 4:28
r Nu 1:16
Joz 22:14
s Nu 3:19
Nu 3:27
Nu 3:29
t Nu 4:47
u Nu 8:25
v Nu 4:3
Nu 8:26
w Nu 3:28

2e kolom

a Nu 3:15
b Nu 3:21
c Nu 4:3
Nu 4:23
d Nu 3:22
e Nu 3:15
Nu 4:22
f Nu 4:3
Nu 4:23
Nu 4:30
Nu 4:35
Nu 4:39
Nu 8:26
g Nu 3:34
h Nu 3:15
Nu 4:29
i Nu 4:3
Nu 4:23
Nu 4:30
j Nu 4:15
Nu 4:24
Nu 4:31

gen achtduizend vijfhonderd tachtig.[a] **49** Op bevel van Jehovah werden zij door bemiddeling van Mozes ingeschreven, ieder naar zijn dienst en zijn vracht; en zij werden ingeschreven, juist zoals Jehovah Mozes geboden had.[b]

5 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **2** „Gebied de zonen van Israël dat zij iedere melaatse[c] en iedereen die een vloeiing[d] heeft en iedereen die onrein is door een overleden ziel,[e] uit het kamp wegzenden. **3** Hetzij man of vrouw, GIJ dient hen weg te zenden. GIJ dient hen buiten het kamp te zenden,[f] opdat zij de kampen niet besmetten[g] van hen in wier midden ik verblijf houd."[h] **4** De zonen van Israël nu deden dit, ja, zij zonden hen buiten het kamp. Juist zoals Jehovah tot Mozes gesproken had, zo deden de zonen van Israël.

5 Vervolgens sprak Jehovah tot Mozes en zei: **6** „Spreek tot de zonen van Israël: 'Wat een man of een vrouw betreft, ingeval zij welke van al de zonden der mensen ook bedrijven door een daad van ontrouw tegen Jehovah te begaan, dan is die ziel schuldig geworden.[i] **7** En zij moeten hun zonde die zij bedreven hebben, belijden,[j] en hij moet het bedrag van zijn schuld teruggeven, de volle som ervan, en bovendien een vijfde daarvan eraan toevoegen,[k] en hij moet het geven aan degene die hij het onrecht heeft aangedaan. **8** Indien de laatste echter geen naaste bloedverwant heeft aan wie het schuldbedrag kan worden teruggegeven, behoort het schuldbedrag dat aan Jehovah wordt teruggegeven, aan de priester toe, uitgezonderd de ram der verzoening, waarmee hij verzoening voor hem zal doen.[l]

9 En elke bijdrage[m] van alle heilige dingen[n] van de zonen van Israël, die zij aan de priester zullen aanbieden, dient van hem te worden.[a] **10** En de heilige dingen van iedereen zullen van hem blijven. Ongeacht wat een ieder aan de priester moge geven, dat zal van hem worden.'"

11 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **12** „Spreek tot de zonen van Israël, en gij moet tot hen zeggen: 'Ingeval de vrouw van enige man afwijkt doordat zij werkelijk een daad van ontrouw tegen hem begaat,[b] **13** en een andere man inderdaad bij haar ligt en een zaaduitstorting heeft,[c] en het voor de ogen van haar echtgenoot verborgen is gebleven[d] en onontdekt is gebleven, en zij, van haar kant, zich heeft verontreinigd maar er geen getuige tegen haar is, en zijzelf niet is betrapt, **14** en de geest van jaloezie[e] over hem is gekomen, en hij achterdochtig is geworden ten aanzien van de trouw van zijn vrouw, en zij zich werkelijk heeft verontreinigd, of de geest van jaloezie over hem is gekomen, en hij achterdochtig is geworden ten aanzien van de trouw van zijn vrouw, maar zij zich in werkelijkheid niet heeft verontreinigd, **15** dan moet de man zijn vrouw naar de priester brengen[f] en samen met haar haar offergave brengen, een tiende efa gerstemeel. Hij mag er geen olie op gieten en er ook geen geurige hars[g] op leggen, want het is een graanoffer der jaloezie, een graanoffer ter gedachtenis, dat dwaling in herinnering brengt.

16 En de priester moet haar naar voren doen komen en haar voor het aangezicht van Jehovah plaatsen.[h] **17** En de priester moet heilig water in een aardewerken vat nemen, en de priester zal wat van het stof nemen dat zich op de vloer van de tabernakel bevindt, en hij moet dat in het water doen. **18** En de priester moet de vrouw voor het aangezicht van Jehovah plaatsen en het hoofdhaar van de vrouw losmaken en het graanoffer ter gedachtenis, dat wil zeggen het

HFDST. 4

a Nu 3:39

b Nu 4:37
Nu 4:41
Nu 4:45

HFDST. 5

c Le 13:46
Nu 12:14
2Kr 26:21

d Le 15:2

e Le 22:4
Nu 19:11
Nu 31:19

f 2Kon 7:3

g Nu 19:22

h Ex 25:8
Le 26:11
Joz 22:19
2Kor 6:16

i Le 5:1
Le 5:17
Le 6:2

j Le 5:5
Joz 7:19
Ps 32:5
Jak 5:16

k Le 6:5

l Le 5:16
Le 6:7
Le 7:7

m Ex 29:28
Nu 18:8

n Le 6:17
Le 7:6
Le 10:13

2e kolom

a De 18:3
Ez 44:29
1Kor 9:13

b Nu 5:20
Ho 4:13

c Le 18:20
De 5:18

d Ps 26:4
Sp 30:20

e Sp 6:34
Hgl 8:6

f Nu 5:30

g Le 5:11

h Jer 17:10
Mal 3:5
Heb 13:4

graanoffer der jaloezie,[a] op haar
handpalmen leggen, en in de hand
van de priester dient het bittere water te zijn, dat een vloek
brengt.[b]
19 En de priester moet haar laten zweren, en hij moet tot de
vrouw zeggen: „Indien geen man bij u heeft gelegen en indien gij,
terwijl gij onder uw echtgenoot [stondt],[c] niet zijt afgeweken tot
enige onreinheid, wees dan vrij van de uitwerking van dit bittere water, dat een vloek brengt.
20 Maar gij — ingeval gij zijt afgeweken, terwijl gij onder uw echtgenoot [stondt],[d] en ingeval gij u hebt verontreinigd en de een of
andere man zijn zaaduitstorting in u heeft gebracht,[e] afgezien van
uw echtgenoot —" **21** Nu moet de priester de vrouw laten zweren met een eed waarbij vervloeking betrokken is,[f] en de priester
moet tot de vrouw zeggen: „Moge Jehovah u tot een vervloeking en
een eed stellen te midden van uw volk, doordat Jehovah uw dij[g] laat
invallen en uw buik laat zwellen.
22 En dit water, dat een vloek brengt, moet in uw ingewanden
komen om uw buik te doen zwellen en uw dij te doen invallen."
Hierop moet de vrouw zeggen:
„Amen! Amen!"
23 En de priester moet deze
vervloekingen in het boek schrijven[h] en ze in het bittere water
uitwissen.[i] **24** En hij moet de
vrouw het bittere water, dat een
vloek brengt,[j] laten drinken, en
het water, dat een vloek brengt,
moet in haar komen als iets bitters. **25** En de priester moet het
graanoffer[k] der jaloezie uit de
hand van de vrouw nemen en het
graanoffer voor het aangezicht
van Jehovah heen en weer bewegen, en hij moet het bij het altaar brengen. **26** En de priester
moet wat van het graanoffer als
een herinneringsdeel[l] ervan nemen en dat op het altaar in rook
doen opgaan, en daarna zal hij de
vrouw het water laten drinken.
27 Wanneer hij haar het water

HFDST. 5

a Nu 5:15
Nu 5:25

b Nu 5:22
Nu 5:24

c Ro 7:2
Heb 13:4

d Nu 5:12
1Kor 6:9

e Le 18:20
Nu 5:13

f Joz 6:26
1Sa 14:24
1Kon 8:31

g Ge 46:26

h 2Kr 34:24
Jer 51:60

i Han 3:19

j Nu 5:18

k Nu 5:15

l Le 2:9
Le 5:12

2e kolom

a Nu 5:13
Nu 5:20

b De 27:26
Ga 3:10

c Nu 5:19

d Nu 5:14
Nu 5:15

e Nu 5:12
Nu 5:19

f Ro 7:2

HFDST. 6

g Re 13:5

h Le 10:9
Re 13:14
Am 2:12
Lu 1:15
Lu 7:33

heeft laten drinken, dan moet
het geschieden dat indien zij zich
heeft verontreinigd doordat zij
een daad van ontrouw jegens haar
echtgenoot heeft begaan,[a] het water, dat een vloek brengt, dan in
haar moet komen als iets bitters, en haar buik moet zwellen
en haar dij moet invallen, en de
vrouw moet een vervloeking worden in het midden van haar volk.[b]
28 Indien de vrouw zich echter
niet heeft verontreinigd maar zij
rein is, dan moet zij vrij zijn van
een dergelijke straf;[c] en zij moet
zwanger worden gemaakt met
zaad.
29 Dit is de wet aangaande jaloezie,[d] wanneer een vrouw mocht
afwijken,[e] terwijl zij onder haar
echtgenoot [staat],[f] en zij zich werkelijk verontreinigt, **30** of in het
geval van een man wanneer de
geest der jaloezie over hem mocht
komen en hij zijn vrouw werkelijk van ontrouw verdenkt; en hij
moet de vrouw voor het aangezicht van Jehovah plaatsen, en de
priester moet heel deze wet op
haar toepassen. **31** En de man
moet onschuldig zijn aan dwaling,
maar die vrouw zal de verantwoordelijkheid voor haar dwaling
dragen.'"

6 En Jehovah sprak verder tot
Mozes en zei: **2** „Spreek tot
de zonen van Israël en gij moet
tot hen zeggen: 'Ingeval een man
of een vrouw een bijzondere gelofte aflegt om als nazireeër[g] voor
Jehovah te leven, **3** dient hij
zich van wijn en bedwelmende
drank te onthouden. Hij dient
geen azijn van wijn of azijn van
bedwelmende drank te drinken,[h]
noch enig uit druiven bereid nat
te drinken, noch druiven te eten,
hetzij vers of gedroogd. **4** Al
de dagen van zijn nazireeërschap
dient hij volstrekt niets te eten
wat van de wijnstok wordt bereid, van de onrijpe druiven tot
de schillen toe.
5 Al de dagen van de gelofte
van zijn nazireeërschap dient er

geen scheermes over zijn hoofd te gaan;[a] totdat de dagen dat hij voor Jehovah afgezonderd dient te zijn, ten volle verstreken zijn, dient hij werkelijk heilig te zijn door de lokken[b] van zijn hoofdhaar te laten groeien. **6** Al de dagen dat hij zich voor Jehovah afgezonderd houdt, mag hij niet bij enige dode ziel komen.[c] **7** Zelfs aan zijn vader of zijn moeder of zijn broer of zijn zuster mag hij zich niet verontreinigen wanneer zij sterven,[d] omdat het teken van zijn nazireeërschap voor zijn God op zijn hoofd is.

8 Al de dagen van zijn nazireeërschap is hij heilig voor Jehovah. **9** Maar ingeval een stervende heel plotseling in zijn nabijheid sterft,[e] zodat hij het hoofd van zijn nazireeërschap heeft verontreinigd, dan moet hij op de dag waarop zijn reiniging wordt vastgesteld, zijn hoofd scheren.[f] Op de zevende dag dient hij het te scheren. **10** En op de achtste dag dient hij twee tortelduiven of twee jonge duiven naar de priester te brengen bij de ingang van de tent der samenkomst.[g] **11** En de priester moet er één als zondeoffer[h] behandelen en de andere als brandoffer[i] en verzoening voor hem doen, aangezien hij gezondigd heeft wegens de [dode] ziel. Daarna moet hij op die dag zijn hoofd heiligen. **12** En hij moet als nazireeër[j] voor Jehovah leven gedurende de dagen van zijn nazireeërschap, en hij moet een jonge ram van nog geen jaar als schuldoffer brengen;[k] en de vorige dagen zullen niet worden meegeteld, omdat hij zijn nazireeërschap heeft verontreinigd.

13 Dit nu is de wet aangaande de nazireeër: Op de dag dat de dagen van zijn nazireeërschap ten volle verstreken zijn,[l] zal hij naar de ingang van de tent der samenkomst worden gebracht. **14** En hij moet als zijn offergave aan Jehovah aanbieden: één gave jonge ram van nog geen jaar als brandoffer[a] en één gaaf ooilam van nog geen jaar als zondeoffer[b] en één gave ram als gemeenschapsoffer,[c] **15** en een mand met ongezuurde ringvormige koeken van meelbloem,[d] met olie bevochtigd,[e] en ongezuurde wafels, met olie bestreken,[f] en het daarbij behorend graanoffer[g] en de daarbij behorende drankoffers.[h] **16** En de priester moet dat voor het aangezicht van Jehovah aanbieden en zijn zondeoffer en zijn brandoffer[i] opdragen. **17** En hij zal de ram als gemeenschapsoffer[j] aan Jehovah opdragen tegelijk met de mand met ongezuurde koeken; en de priester moet het daarbij behorend graanoffer[k] en het daarbij behorend drankoffer opdragen.

18 En de nazireeër moet bij de ingang van de tent der samenkomst het hoofd van zijn nazireeërschap scheren,[l] en hij moet het haar van het hoofd van zijn nazireeërschap nemen en het op het vuur leggen, dat onder het gemeenschapsoffer is. **19** En de priester moet een gekookt[m] schouderstuk van de ram nemen en één ongezuurde ringvormige koek uit de mand, en één ongezuurde wafel,[n] en ze op de handpalmen van de nazireeër leggen, nadat hij zich het teken van zijn nazireeërschap heeft laten afscheren. **20** En de priester moet ze als beweegoffer voor het aangezicht van Jehovah heen en weer bewegen.[o] Het is iets heiligs voor de priester, met de borst[p] van het beweegoffer en de poot van de bijdrage.[q] En daarna mag de nazireeër wijn drinken.[r]

21 Dit is de wet aangaande de nazireeër[s] die een gelofte aflegt — zijn offergave aan Jehovah in verband met zijn nazireeërschap, afgezien van hetgeen hij kan opbrengen. Overeenkomstig zijn gelofte die hij mocht afleggen, dient hij ook te handelen wegens de wet op zijn nazireeërschap.’”

22 Toen sprak Jehovah tot Mozes en zei: **23** „Spreek tot Aäron

HFDST. 6

a Re 13:5; Re 16:17; 1Sa 1:11
b Re 16:19
c Le 21:1
d Le 21:11
e Nu 19:14
f Nu 6:18
g Le 14:22
h Le 5:8
i Le 5:10; Le 14:31
j Nu 6:2; Re 13:5; Re 16:17
k Le 14:24
l Nu 30:2; Pr 5:4; Han 21:26

2e kolom

a Le 1:10
b Le 4:32; Le 5:6
c Le 3:1
d Le 2:4
e Le 2:5
f Ex 29:2
g Le 2:1; Le 6:14
h Nu 15:10
i Le 1:3
j Le 3:1
k Le 2:9
l Nu 6:5; Han 18:18; Han 21:24
m Le 8:31; 1Sa 2:15
n Ex 29:23
o Ex 29:24; Le 10:15
p Nu 18:18
q Le 7:34
r Pr 9:7; Pr 10:19
s Nu 6:2; Re 13:5; Re 16:17

en zijn zonen, en zeg: 'Zo dient GIJ
de zonen van Israël te zegenen,[a]
door tot hen te zeggen:
24 „Moge Jehovah u zegenen[b] en
u behoeden.[c]
25 Moge Jehovah zijn aangezicht
jegens u doen lichten,[d] en
moge hij u gunst bewijzen.[e]
26 Moge Jehovah zijn aangezicht
jegens u verheffen[f] en u
vrede schenken.'[g]
27 En zij moeten mijn naam[h] op
de zonen van Israël leggen, opdat
ik hen moge zegenen."[i]

7 Nu geschiedde het dat Mozes op de dag dat hij gereedgekomen was met het oprichten van de tabernakel,[j] ertoe overging hem te zalven[k] en te heiligen met al zijn toebehoren, alsook het altaar met al zijn gerei. Aldus zalfde en heiligde hij ze.[l] **2** Toen kwamen de oversten van Israël,[m] de hoofden van het huis van hun vaderen, [geschenken] aanbieden[n] — zij waren de oversten van de stammen en stonden over de ingeschrevenen — **3** en zij brachten hun offergave voor het aangezicht van Jehovah: zes overdekte wagens en twaalf runderen, een wagen voor twee oversten en voor ieder een stier; en zij boden ze aan vóór de tabernakel. **4** Hierop zei Jehovah tot Mozes: **5** „Neem ze van hen aan, daar ze moeten dienen voor het verrichten van de dienst met betrekking tot de tent der samenkomst, en gij moet ze aan de levieten geven, ieder naar gelang van zijn eigen dienst."

6 Mozes nam dus de wagens en de runderen aan en gaf ze aan de levieten. **7** Twee wagens en vier runderen gaf hij aan de zonen van Gerson, naar gelang van hun dienst,[o] **8** en vier wagens en acht runderen gaf hij aan de zonen van Merari, naar gelang van hun dienst,[p] onder de hand van Ithamar, de zoon van Aäron, de priester.[q] **9** Maar aan de zonen van Kehath gaf hij er geen, omdat op hen de dienst van de heilige plaats rustte.[a] Wat zij te dragen hadden, deden zij op de schouder.[b]

10 De oversten nu kwamen [hun geschenken] aanbieden bij de inwijding[c] van het altaar, op de dag dat het werd gezalfd, en de oversten gingen ertoe over hun offergave vóór het altaar aan te bieden. **11** Derhalve zei Jehovah tot Mozes: „De ene overste op de ene dag en een andere overste op een andere dag — zo zullen zij hun offergave voor de inwijding van het altaar aanbieden."[d]

12 Degene nu die op de eerste dag zijn offergave aanbood, bleek Nahesson[e] te zijn, de zoon van Amminadab, van de stam Juda. **13** En zijn offergave bestond uit één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkelen was, één zilveren schaal van zeventig sikkelen volgens de sikkel van de heilige plaats,[f] beide gevuld met meelbloem, met olie bevochtigd, voor een graanoffer;[g] **14** één gouden beker van tien sikkelen, gevuld met reukwerk;[h] **15** één jonge stier, één ram, één mannetjeslam van nog geen jaar, voor een brandoffer;[i] **16** één geitenbokje voor een zondeoffer;[j] **17** en voor een gemeenschapsoffer[k] twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige mannetjeslammeren. Dit was de offergave van Nahesson, de zoon van Amminadab.[l]

18 Op de tweede dag bood Nethaneël,[m] de zoon van Zuar, de overste van Issaschar, [zijn geschenk] aan. **19** Hij bood als zijn offergave aan: één zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkelen was, één zilveren schaal van zeventig sikkelen volgens de sikkel van de heilige plaats, beide gevuld met meelbloem, met olie bevochtigd, voor een graanoffer;[n] **20** één

HFDST. 6

a Le 9:22
De 10:8
De 21:5
Lu 24:50
b Ru 2:4
Ps 134:3
c Ps 91:11
Ps 121:7
Jo 17:11
1Pe 1:5
d Ps 31:16
Ps 67:1
Ps 80:3
e Ge 43:29
f Ps 4:6
g Ps 29:11
Lu 2:14
Jo 14:27
h De 28:10
2Kr 7:14
Jes 43:7
Jes 43:10
Da 9:19
i Nu 23:20
Ps 5:12
Ps 67:7
Ps 115:12
Ef 1:3

HFDST. 7

j Ex 40:17
k Ex 30:26
Le 8:10
l Ex 40:10
m Ex 18:21
Nu 1:4
Nu 1:16
n Ex 25:2
Ex 35:27
Ne 7:70
o Nu 3:25
Nu 4:25
p Nu 3:36
Nu 4:31
q Nu 4:33

2e kolom

a Nu 3:31
Nu 4:15
b 2Sa 6:13
1Kr 15:15
c 1Kon 8:63
2Kr 7:5
d 1Kor 14:33
1Kor 14:40
e Nu 1:7
Nu 2:3
Nu 10:14
Ru 4:20
Mt 1:4
f Ex 30:13
Le 27:25
g Le 2:1
Nu 7:19
Nu 7:25
Nu 7:31
Nu 7:37
Nu 7:43
Nu 7:49
Nu 7:55
Nu 7:61
Nu 7:67
Nu 7:73
Nu 7:79
Nu 7:87
h Ex 30:34
De 33:10
i Le 1:3
Ps 20:3
j Le 4:23
k Le 3:1
Le 7:11
Mal 3:4
l Ex 6:23
Lu 3:33

m Nu 1:8; Nu 2:5; Nu 10:15; n Nu 7:13.

gouden beker van tien sikkelen,
gevuld met reukwerk; **21** één
jonge stier, één ram, één man-
netjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[a] **22** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[b]
23 en voor een gemeenschapsof-
fer[c] twee runderen, vijf rammen,
vijf bokken, vijf eenjarige man-
netjeslammeren. Dit was de of-
fergave van Nethaneël, de zoon
van Zuar.

24 Op de derde dag was het de
overste voor de zonen van Zebu-
lon, Elijab,[d] de zoon van Helon.
25 Zijn offergave bestond uit één
zilveren schotel, waarvan het ge-
wicht honderd dertig sikkelen
was, één zilveren schaal van ze-
ventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide
gevuld met meelbloem, met olie
bevochtigd, voor een graanoffer;
26 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;
27 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[e] **28** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[f]
29 en voor een gemeenschapsof-
fer[g] twee runderen, vijf rammen,
vijf bokken, vijf eenjarige man-
netjeslammeren. Dit was de of-
fergave van Elijab, de zoon van
Helon.[h]

30 Op de vierde dag was het
de overste voor de zonen van Ru-
ben, Elizur,[i] de zoon van Sedeür.
31 Zijn offergave bestond uit één
zilveren schotel, waarvan het ge-
wicht honderd dertig sikkelen
was, één zilveren schaal van ze-
ventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide
gevuld met meelbloem, met olie
bevochtigd, voor een graanoffer;[j]
32 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;
33 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[k] **34** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[l]
35 en voor een gemeenschapsof-
fer[m] twee runderen, vijf rammen,
vijf bokken, vijf eenjarige man-
netjeslammeren. Dit was de of-
fergave van Elizur, de zoon van
Sedeür.[a]

36 Op de vijfde dag was het de
overste voor de zonen van Simeon,
Selumiël,[b] de zoon van Zurisad-
dai. **37** Zijn offergave bestond
uit één zilveren schotel, waarvan
het gewicht honderd dertig sikke-
len was, één zilveren schaal van
zeventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide ge-
vuld met meelbloem, met olie be-
vochtigd, voor een graanoffer;[c]
38 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;
39 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[d] **40** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[e]
41 en voor een gemeenschapsof-
fer[f] twee runderen, vijf rammen,
vijf bokken, vijf eenjarige manne-
tjeslammeren. Dit was de offerga-
ve van Selumiël, de zoon van Zuri-
saddai.[g]

42 Op de zesde dag was het de
overste voor de zonen van Gad,
Eljasaf,[h] de zoon van Dehuël.
43 Zijn offergave bestond uit één
zilveren schotel, waarvan het ge-
wicht honderd dertig sikkelen
was, één zilveren schaal van ze-
ventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide
gevuld met meelbloem, met olie
bevochtigd, voor een graanoffer;[i]
44 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;[j]
45 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[k] **46** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[l]
47 en voor een gemeenschapsof-
fer[m] twee runderen, vijf rammen,
vijf bokken, vijf eenjarige man-
netjeslammeren. Dit was de of-
fergave van Eljasaf, de zoon van
Dehuël.[n]

48 Op de zevende dag was het
de overste voor de zonen van
Efraïm, Elisama,[o] de zoon van
Ammihud. **49** Zijn offergave
bestond uit één zilveren schotel,
waarvan het gewicht honderd
dertig sikkelen was, één zilve-
ren schaal van zeventig sikkelen

HFDST. 7

a Le 1:3
b Le 4:23
c Le 3:1
d Nu 2:7
Nu 10:16
e Le 1:3
f Le 4:23
g Le 3:1
h Nu 1:9
i Nu 2:10
Nu 10:18
j Nu 7:13
k Le 1:3
Ps 20:3
l Le 4:23
m Le 3:1

2e kolom

a Nu 1:5
b Nu 2:12
c Nu 7:13
d Le 1:3
e Le 4:23
f Le 3:1
Le 7:11
g Nu 1:6
h Nu 2:14
Nu 10:20
i Nu 7:13
j De 33:10
k Le 1:3
l Le 4:23
m Le 3:1
n Nu 1:14
o Nu 2:18
Nu 10:22
1Kr 7:26

volgens de sikkel van de heilige
plaats, beide gevuld met meel-
bloem, met olie bevochtigd, voor
een graanoffer;[a] **50** één gou-
den beker van tien sikkelen, ge-
vuld met reukwerk; **51** één
jonge stier, één ram, één man-
netjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[b] **52** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[c]
53 en voor een gemeenschaps-
offer[d] twee runderen, vijf ram-
men, vijf bokken, vijf eenjarige
mannetjeslammeren. Dit was de
offergave van Elisama, de zoon
van Ammihud.[e]

54 Op de achtste dag was het de
overste voor de zonen van Manas-
se, Gamaliël,[f] de zoon van Peda-
zur. **55** Zijn offergave bestond
uit één zilveren schotel, waarvan
het gewicht honderd dertig sikke-
len was, één zilveren schaal van
zeventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide ge-
vuld met meelbloem, met olie be-
vochtigd, voor een graanoffer;[g]
56 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;[h]
57 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[i] **58** één gei-
tenbokje voor een zondeoffer;[j]
59 en voor een gemeenschaps-
offer[k] twee runderen, vijf ram-
men, vijf bokken, vijf eenjarige
mannetjeslammeren. Dit was de
offergave van Gamaliël, de zoon
van Pedazur.[l]

60 Op de negende dag was het
de overste[m] voor de zonen van
Benjamin, Abidan,[n] de zoon van
Gideoni. **61** Zijn offergave be-
stond uit één zilveren schotel,
waarvan het gewicht honderd
dertig sikkelen was, één zilveren
schaal van zeventig sikkelen vol-
gens de sikkel van de heilige
plaats, beide gevuld met meel-
bloem, met olie bevochtigd, voor
een graanoffer;[o] **62** één gou-
den beker van tien sikkelen, ge-
vuld met reukwerk; **63** één
jonge stier, één ram, één man-
netjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[p] **64** één

HFDST. 7

a Nu 7:13
b Le 1:3
c Le 4:23
d Le 3:1
e Nu 1:10
f Nu 2:20
Nu 10:23
g Nu 7:13
h De 33:10
i Le 1:3
j Le 4:23
k Le 3:1
l Nu 1:10
m Nu 1:16
n Nu 2:22
Nu 10:24
o Nu 7:13
p Le 1:3

2e kolom

a Le 4:23
b Le 3:1
Le 7:11
c Nu 1:11
d Nu 2:25
Nu 10:25
e Nu 7:13
f Le 1:3
g Le 4:23
h Le 3:1
i Nu 1:12
j Nu 2:27
Nu 10:26
k Nu 7:13
l Nu 7:44
m Le 1:3
n Le 4:23
o Le 3:1
Le 7:11
p Nu 1:13
q Nu 2:29
Nu 10:27

geitenbokje voor een zondeoffer;[a]
65 en voor een gemeenschaps-
offer[b] twee runderen, vijf ram-
men, vijf bokken, vijf eenjarige
mannetjeslammeren. Dit was de
offergave van Abidan, de zoon van
Gideoni.[c]

66 Op de tiende dag was het de
overste voor de zonen van Dan,
Ahiëzer,[d] de zoon van Ammisad-
dai. **67** Zijn offergave bestond
uit één zilveren schotel, waar-
van het gewicht honderd dertig
sikkelen was, één zilveren schaal
van zeventig sikkelen volgens de
sikkel van de heilige plaats, beide
gevuld met meelbloem, met olie
bevochtigd, voor een graanoffer;[e]
68 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;
69 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[f] **70** één gei-
tenbokje voor een zondeoffer;[g]
71 en voor een gemeenschaps-
offer[h] twee runderen, vijf ram-
men, vijf bokken, vijf eenjarige
mannetjeslammeren. Dit was de
offergave van Ahiëzer, de zoon
van Ammisaddai.[i]

72 Op de elfde dag was het de
overste voor de zonen van Aser,
Pagiël,[j] de zoon van Ochran.
73 Zijn offergave bestond uit één
zilveren schotel, waarvan het ge-
wicht honderd dertig sikkelen
was, één zilveren schaal van ze-
ventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide
gevuld met meelbloem, met olie
bevochtigd, voor een graanoffer;[k]
74 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;[l]
75 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[m] **76** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[n]
77 en voor een gemeenschaps-
offer[o] twee runderen, vijf ram-
men, vijf bokken, vijf eenjarige
mannetjeslammeren. Dit was de
offergave van Pagiël, de zoon van
Ochran.[p]

78 Op de twaalfde dag was het
de overste voor de zonen van Naf-
tali, Ahira,[q] de zoon van Enan.

79 Zijn offergave bestond uit één
zilveren schotel, waarvan het ge-
wicht honderd dertig sikkelen
was, één zilveren schaal van ze-
ventig sikkelen volgens de sik-
kel van de heilige plaats, beide
gevuld met meelbloem, met olie
bevochtigd, voor een graanoffer;[a]
80 één gouden beker van tien
sikkelen, gevuld met reukwerk;[b]
81 één jonge stier, één ram, één
mannetjeslam van nog geen jaar,
voor een brandoffer;[c] **82** één
geitenbokje voor een zondeoffer;[d]
83 en voor een gemeenschaps-
offer[e] twee runderen, vijf ram-
men, vijf bokken, vijf eenjarige
mannetjeslammeren. Dit was de
offergave van Ahiṛa, de zoon van
Ḛnan.[f]

84 Dit was de inwijdingsgave[g]
van het altaar van de zijde der
oversten[h] van Iṣraël, op de dag
dat het gezalfd werd: twaalf zil-
veren schotels, twaalf zilveren
schalen,[i] twaalf gouden bekers;
85 honderd dertig sikkelen was
elke zilveren schotel, en zeven-
tig elke schaal, zodat al het zilver
van de vaten tweeduizend vier-
honderd sikkelen bedroeg volgens
de sikkel van de heilige plaats;[j]
86 de twaalf gouden bekers[k] met
reukwerk gevuld, waren tien sik-
kelen respectievelijk per beker,
volgens de sikkel van de heilige
plaats, zodat al het goud van de
bekers honderd twintig sikkelen
bedroeg; **87** al het vee voor het
brandoffer[l] bestond uit twaalf
stieren, twaalf rammen, twaalf
eenjarige mannetjeslammeren
en de daarbij behorende graan-
offers,[m] en twaalf geitenbokjes
voor een zondeoffer;[n] **88** en al
het vee van het gemeenschaps-
offer[o] bestond uit vierentwintig
stieren, zestig rammen, zestig
bokken, zestig eenjarige manne-
tjeslammeren. Dit was de inwij-
dingsgave[p] van het altaar, nadat
het gezalfd was.[q]

89 Telkens nu wanneer Mọzes
de tent der samenkomst binnen-
ging om met hem te spreken,[r] dan
hoorde hij de stem met hem spre-
ken van boven het deksel[a] dat op
de ark der getuigenis lag, van tus-
sen de twee cherubs;[b] en hij sprak
dan tot hem.

8 Voorts sprak Jehovah tot Mọ-
zes en zei: **2** „Spreek tot
Aạ̈ron, en gij moet tot hem zeg-
gen: 'Telkens wanneer gij de lam-
pen ontsteekt, dienen de zeven
lampen op de ruimte vóór de
lampenstandaard te schijnen.'"[c]
3 Aạ̈ron nu deed het. Hij ontstak
de lampen ervan voor de ruim-
te vóór de lampenstandaard,[d] juist
zoals Jehovah Mọzes geboden had.
4 Dit nu was de wijze waarop de
lampenstandaard was gemaakt.
Het was een gedreven werk van
goud. Tot aan zijn zijden en tot
aan zijn bloesems was het gedre-
ven werk.[e] Naar het visioen[f] dat
Jehovah Mọzes had getoond, zo
had hij de lampenstandaard ge-
maakt.

5 En Jehovah sprak verder tot
Mọzes en zei: **6** „Neem de le-
vieten uit het midden der zonen
van Iṣraël, en gij moet hen reini-
gen.[g] **7** En dit dient gij met hen
te doen om hen te reinigen: Spat
op hen ontzondigingswater,[h] en
zij moeten een scheermes over
hun gehele vlees laten gaan[i] en
hun klederen wassen[j] en zich rei-
nigen.[k] **8** Dan moeten zij een
jonge stier[l] nemen en het daarbij
behorend graanoffer[m] van meel-
bloem, met olie bevochtigd, en gij
zult een andere jonge stier ne-
men voor een zondeoffer.[n] **9** En
gij moet de levieten voor de tent
der samenkomst doen treden en
de gehele vergadering der zonen
van Iṣraël bijeenroepen.[o] **10** En
gij moet de levieten voor het
aangezicht van Jehovah doen tre-
den, en de zonen van Iṣraël moe-
ten de levieten[p] de handen op-
leggen.[q] **11** En Aạ̈ron moet de
levieten voor het aangezicht van
Jehovah heen en weer laten be-
wegen als een beweegoffer[r] van
de zijde der zonen van Iṣraël, en
zij moeten bestemd zijn voor het

HFDST. 7

a Nu 7:13
b Nu 7:14
c Le 1:3
d Le 4:23
e Le 3:1
f Nu 1:15
g Nu 7:10
Ezr 2:68
h Joz 22:14
i Nu 7:13
j Ex 30:13
Le 27:25
k Nu 7:14
l Nu 7:15
m Nu 7:13
n Nu 7:16
o Nu 7:17
p Nu 7:10
Nu 7:84
q Nu 7:1
r Ex 33:9
Nu 11:17
Nu 12:8

2e kolom

a Ex 25:22
Ex 37:6
b Ex 25:18
1Sa 4:4
Ps 80:1

HFDST. 8

c Ex 25:37
Ex 40:25
Le 24:2
d Heb 9:2
e Ex 37:17
f Ex 25:9
Ex 25:40
1Kr 28:12
1Kr 28:19
Heb 8:5
g Ex 29:4
Ps 26:6
Jes 52:11
2Kor 7:1
h Ex 30:18
Ez 36:25
i Le 14:8
j Ex 19:10
Le 16:28
Nu 19:7
k Ps 51:2
l Le 1:3
m Le 2:1
Nu 15:9
n Le 4:3
Ro 8:3
2Kor 5:21
o Le 8:3
p Nu 3:41
Nu 3:45
q Le 1:4
Nu 3:9
r Le 7:30
Le 8:27
Nu 8:21

uitoefenen van de dienst van Jehovah.[a]

12 Vervolgens zullen de levieten hun handen op de kop van de stieren leggen.[b] Draag daarna de ene als zondeoffer en de andere als brandoffer aan Jehovah op, om verzoening te doen[c] voor de levieten. **13** En gij moet de levieten vóór Aäron en zijn zonen stellen en hen als een beweegoffer voor Jehovah heen en weer laten bewegen. **14** En gij moet de levieten uit het midden der zonen van Israël afzonderen, en de levieten moeten van mij worden.[d] **15** En daarna zullen de levieten naar binnen gaan om dienst te doen bij de tent der samenkomst.[e] Gij moet hen dus reinigen en als een beweegoffer heen en weer laten bewegen.[f] **16** Want zij zijn gegevenen, mij gegeven uit het midden der zonen van Israël.[g] In de plaats van degenen die alle moederschoten openen, alle eerstgeborenen van de zonen van Israël,[h] moet ik hen voor mijzelf nemen. **17** Want van mij is iedere eerstgeborene onder de zonen van Israël, onder de mensen en onder de dieren.[i] Op de dag dat ik iedere eerstgeborene in het land Egypte sloeg,[j] heb ik hen mij geheiligd.[k] **18** En ik zal de levieten nemen in de plaats van alle eerstgeborenen onder de zonen van Israël.[l] **19** En ik zal de levieten als gegevenen aan Aäron en zijn zonen geven, uit het midden der zonen van Israël,[m] om de dienst van de zonen van Israël in de tent der samenkomst uit te oefenen[n] en verzoening te doen voor de zonen van Israël, opdat er geen plaag onder de zonen van Israël komt,[o] omdat de zonen van Israël tot de heilige plaats naderen."

20 Toen deden Mozes en Aäron en de gehele vergadering der zonen van Israël aldus met de levieten. Overeenkomstig alles wat Jehovah Mozes geboden had aangaande de levieten, zo deden de zonen van Israël met hen. **21** De levieten reinigden zich dus van zonde[a] en wasten hun klederen, waarna Aäron hen voor het aangezicht van Jehovah als een beweegoffer heen en weer liet bewegen.[b] Toen deed Aäron verzoening voor hen om hen te reinigen.[c] **22** Pas daarna gingen de levieten naar binnen om voor het aangezicht van Aäron en zijn zonen hun dienst in de tent der samenkomst uit te oefenen.[d] Juist zoals Jehovah Mozes ten aanzien van de levieten geboden had, zo deden zij met hen.

23 Nu sprak Jehovah tot Mozes en zei: **24** „Dit is van toepassing op de levieten: Van vijfentwintig jaar oud en daarboven zal hij komen om zich in de groep in dienst van de tent der samenkomst te begeven. **25** Maar na de leeftijd van vijftig jaar zal hij zich uit de dienstgroep terugtrekken en niet meer dienen. **26** En hij moet zijn broeders dienen in de tent der samenkomst door de plicht waar te nemen, maar hij mag geen dienst verrichten. Aldus zult gij met de levieten ten aanzien van hun plichten doen."[e]

9 Voorts sprak Jehovah tot Mozes in de wildernis van Sinaï, in het tweede jaar van hun uittocht uit het land Egypte, in de eerste maand,[f] en zei: **2** „De zonen van Israël nu dienen het paschaoffer[g] te bereiden op de daarvoor bestemde tijd.[h] **3** Op de veertiende dag in deze maand, tussen de twee avonden,[i] dient GIJ het te bereiden op de daarvoor bestemde tijd. Overeenkomstig alle inzettingen die daarop betrekking hebben en heel de voorgeschreven gang van zaken daarbij dient GIJ het te bereiden."[j]

4 Mozes sprak dus tot de zonen van Israël dat zij het paschaoffer moesten bereiden. **5** Toen bereidden zij het paschaoffer in de eerste maand, op de veertien-

HFDST. 8

a Nu 1:50; Nu 3:6
b Ex 29:10
c Le 1:4
d Nu 3:45; Nu 16:9
e Nu 4:3; Nu 8:11
f Ex 29:24
g Nu 3:45
h Nu 3:12
i Ex 13:2; Ex 13:12; Nu 3:13; Lu 2:23
j Ex 12:29; Ps 78:51; Ps 105:36; Ps 135:8; Heb 11:28
k Ex 13:15; Le 27:26
l Nu 3:12
m Nu 3:9; Nu 18:6
n 1Kr 23:32; Ez 44:11
o Nu 1:53; Nu 18:5; 1Sa 6:19; 2Kr 26:16

2e kolom

a Nu 8:7
b Nu 8:11
c Nu 8:12
d Nu 8:15; 2Kr 31:2
e Nu 1:53; Nu 3:32; Nu 18:4; 1Kr 23:32; Ez 44:11

HFDST. 9

f Ex 40:2; Nu 1:1
g Ex 12:27
h Ex 12:6; Le 23:5; Nu 28:16; De 16:1; Joz 5:10; Mr 14:12; 1Kor 5:7
i Ex 12:6
j Ex 12:8

de dag van de maand, tussen de
twee avonden, in de wildernis van
Sinaï. Overeenkomstig alles wat
Jehovah Mozes geboden had, zo
deden de zonen van Israël.[a]
6 Nu waren er mannen die door
een menselijke ziel onrein waren
geworden,[b] zodat zij het pascha-
offer op die dag niet konden be-
reiden. Daarom verschenen zij op
die dag voor Mozes en Aäron.[c]
7 Toen zeiden die mannen tot
hem: „Wij zijn onrein door een
menselijke ziel. Waarom dienen
wij ervan weerhouden te worden
de offergave voor Jehovah op de
daarvoor bestemde tijd te mid-
den van de zonen van Israël aan
te bieden?”[d] **8** Hierop zei Mozes
tot hen: „Blijft hier staan, en laat
mij horen wat Jehovah met be-
trekking tot U moge gebieden.”[e]
9 Toen sprak Jehovah tot Mo-
zes en zei: **10** „Spreek tot de zo-
nen van Israël en zeg: ’Al zou
enige man van U of van UW geslach-
ten door een ziel onrein blijken te
zijn[f] of weg op een verre reis, ook
hij moet het paschaoffer voor Je-
hovah bereiden. **11** In de twee-
de maand,[g] op de veertiende dag,
tussen de twee avonden, dienen
zij het te bereiden. Met ongezuur-
de broden en bittere kruiden die-
nen zij het te eten.[h] **12** Zij mo-
gen er niets van overlaten tot de
morgen,[i] en zij dienen geen been
eraan te breken.[j] Overeenkomstig
de gehele inzetting van het Pa-
scha dienen zij het te bereiden.[k]
13 Maar wanneer de man rein was
of zich niet net op reis bevond en
hij verzuimd heeft het paschaof-
fer te bereiden, dan moet die ziel
van zijn volk worden afgesneden,[l]
omdat hij de offergave van Jeho-
vah niet op de daarvoor bestem-
de tijd heeft aangeboden. Die man
zal de verantwoordelijkheid voor
zijn zonde dragen.[m]
14 En ingeval een inwonende
vreemdeling bij U vertoeft, moet
ook hij het paschaoffer voor Je-
hovah bereiden.[n] Overeenkomstig
de inzetting van het Pascha en

HFDST. 9

a De 30:8
Pr 12:13
b Le 21:11
Nu 5:2
Nu 6:6
Nu 19:14
Nu 19:16
c Ex 18:15
Nu 15:33
Nu 27:2
d Le 7:21
De 16:2
e Ex 25:22
Le 16:2
Ps 99:6
f Nu 5:2
g 2Kr 30:2
2Kr 30:15
h Ex 12:8
i Ex 12:10
j Ex 12:46
Ps 34:20
Jo 19:36
k Ex 12:43
l Ex 12:15
m Jak 4:17
n Ex 12:19
Ex 12:48

2e kolom

a Ex 12:8
b Ex 12:49
Le 24:22
De 29:11
De 31:12
Ro 2:11
c Ex 40:2
Ex 40:17
d Ex 14:24
Ex 40:34
Ne 9:12
e Ex 13:21
Ex 40:38
Nu 14:14
f Ex 13:22
De 1:33
Ne 9:19
g Ex 40:36
Nu 10:11
Nu 10:34
h Ex 33:14
Ex 40:37
i Ex 17:1
Nu 10:13
j Ex 40:37
Nu 1:52
k Ps 48:14
l Ps 78:14
m Ex 40:36
Nu 9:17
n De 1:7
De 2:3

overeenkomstig de voorgeschre-
ven gang van zaken daarbij dient
hij het te doen.[a] Eén inzetting
dient er voor ulieden te bestaan,
zowel voor de inwonende vreem-
deling als voor de in het land ge-
borene.’”[b]
15 Op de dag nu dat de taber-
nakel werd opgericht,[c] bedekte de
wolk de tabernakel van de tent
der Getuigenis,[d] maar ’s avonds
bleef dat wat eruitzag als vuur,[e]
boven de tabernakel tot aan de
morgen. **16** Zo bleef het voort-
durend: De wolk bedekte hem
steeds overdag, en het vuurver-
schijnsel ’s nachts.[f] **17** En tel-
kens wanneer de wolk zich van
boven de tent verhief, braken
de zonen van Israël onmiddellijk
daarna op,[g] en op de plaats waar
de wolk bleef vertoeven, daar
plachten de zonen van Israël zich
te legeren.[h] **18** Op bevel van Je-
hovah braken de zonen van Israël
altijd op, en op bevel van Jehovah
legerden zij zich.[i] Al de dagen dat
de wolk steeds boven de taber-
nakel vertoefde, bleven zij gelegerd.
19 En wanneer de wolk vele da-
gen boven de tabernakel bleef
staan, dan namen de zonen van
Israël hun plicht jegens Jehovah
in acht dat zij niet zouden opbre-
ken.[j] **20** En soms bleef de wolk
maar enkele dagen boven de ta-
bernakel. Op bevel[k] van Jehovah
bleven zij gelegerd, en op bevel
van Jehovah braken zij altijd op.
21 En soms bleef de wolk[l] slechts
van de avond tot de morgen; en
de wolk verhief zich in de morgen,
en zij braken op. Of het nu over-
dag of ’s nachts was dat de wolk
zich verhief, dan braken zij op.[m]
22 Of de wolk nu twee dagen of
een maand of meer dagen boven
de tabernakel bleef staan door er-
boven te vertoeven, de zonen van
Israël bleven gelegerd en braken
dan niet op, maar wanneer ze zich
verhief, braken zij telkens op.[n]
23 Op bevel van Jehovah legerden
zij zich altijd, en op bevel van Je-
hovah plachten zij op te breken.

Zij namen hun plicht jegens Jehovah in acht[a] volgens hetgeen Jehovah door bemiddeling van Mozes bevolen had.[b]

10 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Maak u twee zilveren trompetten.[c] Van gedreven werk zult gij ze maken, en ze moeten u ten dienste staan om de vergadering samen te roepen[d] en om de kampen te doen opbreken. **3** En men moet op beide blazen, en de gehele vergadering moet haar afspraak met u nakomen aan de ingang van de tent der samenkomst.[e] **4** En blaast men er op slechts één, dan moeten de oversten als hoofden van de duizenden van Israël hun afspraak met u nakomen.[f]

5 En gijlieden moet een geschetter blazen, en de kampen van hen die aan de oostzijde gelegerd zijn,[g] moeten opbreken. **6** En GIJ moet voor de tweede maal een geschetter blazen, en de kampen van hen die aan de zuidzijde gelegerd zijn,[h] moeten opbreken. Men dient een geschetter te blazen telkens wanneer een van ze opbreekt.

7 Wanneer nu de gemeente wordt bijeengeroepen, dient GIJ te blazen,[i] maar moogt gij geen geschetter laten horen. **8** En Aärons zonen, de priesters, dienen op de trompetten te blazen,[j] en het gebruik daarvan moet ulieden dienen als een inzetting tot onbepaalde tijd in UW geslachten.

9 En ingeval GIJ U in UW land ten strijde begeeft tegen de verdrukker die U in het nauw brengt,[k] dan moet GIJ op de trompetten een oorlogssignaal doen weerklinken,[l] en GIJ zult stellig voor het aangezicht van Jehovah, UW God, in gedachtenis worden gebracht en van UW vijanden worden gered.[m]

10 En op UW vreugdedag[n] en op UW feesttijden[o] en aan het begin van UW maanden[p] moet GIJ op de trompetten blazen over UW brandoffers[a] en UW gemeenschapsoffers;[b] en hun gebruik moet U ter gedachtenis dienen voor het aangezicht van UW God. Ik ben Jehovah, UW God."[c]

11 Nu geschiedde het dat in het tweede jaar, in de tweede maand, op de twintigste dag in de maand,[d] de wolk zich van boven de tabernakel der Getuigenis verhief.[e] **12** Toen braken de zonen van Israël naar de wijze van hun optrekken[f] uit de wildernis van Sinaï op, en vervolgens bleef de wolk in de wildernis van Paran[g] vertoeven. **13** Zij nu braken voor de eerste maal op volgens hetgeen Jehovah door bemiddeling van Mozes bevolen had.[h]

14 De [drie-stammen]afdeling van het kamp van de zonen van Juda brak derhalve het eerst op naar hun legers,[i] en Nahesson,[j] de zoon van Amminadab, stond over dit leger. **15** En over het leger van de stam der zonen van Issaschar stond Nethaneël,[k] de zoon van Zuar. **16** En over het leger van de stam der zonen van Zebulon stond Eliab, de zoon van Helon.[l]

17 En de tabernakel werd afgebroken,[m] en de zonen van Gerson[n] en de zonen van Merari[o] braken op, als dragers van de tabernakel.

18 En de [drie-stammen]afdeling van het kamp van Ruben[p] brak op naar hun legers, en Elizur,[q] de zoon van Sedeür, stond over dit leger. **19** En over het leger van de stam der zonen van Simeon[r] stond Selumiël,[s] de zoon van Zurisaddai. **20** En over het leger van de stam der zonen van Gad stond Eljasaf,[t] de zoon van Dehuël.

21 En de Kehathieten braken op, als dragers van het heiligdom,[u] daar men tegen de tijd van hun komst de tabernakel alweer opgericht zou hebben.

22 En de [drie-stammen]afdeling van het kamp van de zonen

HFDST. 9

a Ex 24:3
Nu 9:19
De 11:1
Joz 22:3
b Ex 39:42

HFDST. 10

c Le 23:24
Le 25:9
d Ps 81:3
Joë 1:14
e Nu 1:18
De 29:10
Jer 4:5
f Ex 18:21
Nu 1:16
Nu 7:2
De 1:15
De 5:23
De 31:9
g Nu 2:3
h Nu 2:10
i Nu 10:3
Joë 2:15
j Nu 31:6
1Kr 15:24
1Kr 16:6
2Kr 29:26
Ne 12:35
Ne 12:41
k Re 2:18
Re 6:9
l Re 3:27
Re 7:20
2Kr 13:12
1Kor 14:8
m Ps 106:4
n 1Kr 15:28
2Kr 5:12
2Kr 7:6
Ezr 3:10
o Le 23:24
Nu 29:1
p Ps 81:3

2e kolom

a Nu 28:11
b Le 3:1
Nu 29:39
c Ex 6:7
Le 11:45
d Nu 1:1
e Nu 9:17
Ps 78:14
f Ex 40:36
Nu 2:9
Nu 2:16
Nu 2:17
Nu 2:24
Nu 2:31
g Ge 21:21
Nu 12:16
Nu 13:26
De 1:2
h Nu 2:34
Nu 9:23
i Nu 2:3
j Nu 1:7
k Nu 1:8
Nu 2:5
l Nu 2:7
m Nu 1:51
n Nu 3:25
o Nu 3:36
p Nu 2:10
q Nu 1:5
r Nu 2:12
s Nu 1:6
t Nu 1:14
Nu 2:14

u Nu 3:31; Nu 4:4; Nu 4:15; Nu 7:9.

van Efraïm[a] brak op naar hun legers, en Elisama,[b] de zoon van Ammihud, stond over dit leger.
23 En over het leger van de stam der zonen van Manasse[c] stond Gamaliël,[d] de zoon van Pedazur.
24 En over het leger van de stam der zonen van Benjamin[e] stond Abidan,[f] de zoon van Gideoni.

25 En de [drie-stammen]afdeling van het kamp van de zonen van Dan[g] brak op, de achterhoede[h] vormend voor alle kampen naar hun legers, en Ahiëzer,[i] de zoon van Ammisaddai, stond over dit leger. **26** En over het leger van de stam der zonen van Aser[j] stond Pagiël,[k] de zoon van Ochran. **27** En over het leger van de stam der zonen van Naftali[l] stond Ahira,[m] de zoon van Enan. **28** Dit was de wijze van opbreken van de zonen van Israël naar hun legers, wanneer zij opbraken.[n]

29 Toen zei Mozes tot Hobab, de zoon van Rehuël,[o] de Midianiet, de schoonvader van Mozes: „Wij vertrekken naar de plaats waarvan Jehovah heeft gezegd: 'Ik zal U die geven.'[p] Ga toch met ons mee, en wij zullen u stellig goed doen,[q] want Jehovah heeft het goede gesproken over Israël."[r] **30** Maar hij zei tot hem: „Ik zal niet meegaan, maar ik zal naar mijn eigen land[s] en naar mijn bloedverwanten gaan." **31** Hierop zei hij: „Verlaat ons alstublieft niet, want omdat gij zo goed weet waar wij ons in de wildernis kunnen legeren, moet gij ons tot ogen dienen. **32** En het moet geschieden dat ingeval gij met ons meegaat,[t] ja, het moet geschieden dat met het goede waarmee Jehovah ons goed zal doen, wij, op onze beurt, goed zullen doen jegens u."

33 Zo trokken zij weg van de berg van Jehovah,[u] drie dagreizen ver, en de ark van Jehovah's verbond[v] trok drie dagreizen ver voor hen uit om een rustplaats voor hen uit te zoeken.[w] **34** En Jehovah's wolk[x] was overdag boven hen bij hun wegtrekken uit de legerplaats.

35 Nu geschiedde het dat telkens wanneer de Ark optrok, Mozes zei: „Sta toch op, o Jehovah, en laten uw vijanden verstrooid worden;[a] en laten zij die u intens haten, voor uw aangezicht wegvluchten."[b] **36** En als ze bleef rusten, zei hij: „Keer toch weder, o Jehovah, tot de myriaden der duizenden van Israël."[c]

11 Nu werd het volk als mensen die ten aanhoren van Jehovah over iets kwaads te klagen hebben.[d] Toen het Jehovah ter ore kwam, ontstak hij in toorn, waarop er een vuur van Jehovah tegen hen ontbrandde en in het uiterste gedeelte van de legerplaats enigen verteerde.[e] **2** Toen het volk luid tot Mozes ging roepen, zond hij smeekbeden tot Jehovah op,[f] en het vuur doofde uit. **3** En men gaf die plaats voorts de naam Tabeëra,[g] omdat er een vuur van Jehovah tegen hen was ontbrand.

4 En de gemengde schare[h] die zich in hun midden bevond, gaf uiting aan een zelfzuchtig verlangen,[i] en ook de zonen van Israël gingen weer wenen en zeiden: „Wie zal ons vlees te eten geven?[j] **5** Wij herinneren ons nog goed de vis die wij in Egypte altijd voor niets aten,[k] de komkommers en de watermeloenen en de prei en de uien en het knoflook! **6** Maar nu is onze ziel uitgedroogd. Onze ogen zien niets anders dan het manna."[l]

7 Terloops zij opgemerkt dat het manna[m] op korianderzaad[n] leek, en het zag eruit als bdelliumhars.[o] **8** Het volk verspreidde zich en raapte het bijeen[p] en maalde het in handmolens of stampte het fijn in een vijzel, en zij kookten het in kookpotten[q] of maakten er ronde koeken van, en de smaak ervan bleek te zijn als de smaak van een zoete oliekoek.[r] **9** En wanneer 's nachts de dauw

HFDST. 10

a Nu 2:24
b Nu 1:10; Nu 2:18
c Nu 2:20
d Nu 1:10
e Nu 2:22
f Nu 1:11
g Nu 2:25; Nu 2:31
h Joz 6:9
i Nu 1:12
j Nu 2:27
k Nu 1:13
l Nu 2:29
m Nu 1:15
n Nu 2:34
o Ex 2:18; Ex 3:1; Ex 18:1; Ex 18:27
p Ge 12:7; Ge 13:15; Ge 15:18; Han 7:5
q Re 1:16; Re 4:11; 1Sa 15:6
r Ge 32:12; Ex 3:8; Ex 6:7; Nu 23:19
s Ex 3:1
t Re 1:16; Re 4:11
u Ex 3:1; Ex 19:3; Ex 24:16; De 5:2; 1Kon 19:8; Mal 4:4
v Ex 25:10; Ex 25:17
w De 1:33; Joz 3:3; Joz 3:4
x Ex 13:21; Ne 9:12; Ps 78:14; Ps 105:39

2e kolom

a Ps 17:13; Ps 132:8
b Ps 68:1
c De 1:10

HFDST. 11

d De 9:22
e Ps 78:21; Ps 106:18
f Ex 32:11; De 9:19; Ps 106:23; Jak 5:16
g De 9:22
h Ex 12:38; Le 24:10
i 1Kor 10:10
j Ps 78:18; Ps 78:22; Ps 106:14
k Ex 16:3
l Ex 16:35; Nu 21:5
m Ex 16:14; Ne 9:20; Jo 6:31; Jo 6:33; Jo 6:51
n Ex 16:31
o Ge 2:12

p Ex 16:16; q Ex 16:23; r Ex 16:31.

op het kamp neerdaalde, daalde ook het manna erop neer.[a]

10 Mozes nu hoorde het volk in hun families wenen, iedere man bij de ingang van zijn tent. Toen ontbrandde Jehovah's toorn hevig,[b] en in de ogen van Mozes was het slecht.[c] **11** Voorts zei Mozes tot Jehovah: „Waarom hebt gij uw knecht kwaad berokkend, en waarom heb ik geen gunst in uw ogen gevonden, dat gij de vracht van heel dit volk op mij legt?[d] **12** Ben ík van heel dit volk zwanger geworden? Heb ík hen gebaard, zodat gij tot mij dient te zeggen: 'Draag hen aan uw boezem,[e] net zoals de verzorger de zuigeling draagt',[f] naar de bodem die gij hun voorvaders onder ede beloofd hebt?[g] **13** Waar haal ik vlees vandaan om aan heel dat volk te geven? Want zij blijven tegen mij wenen en zeggen: 'Geef ons toch vlees, en laat ons eten!' **14** Ik, althans ik alleen, kan heel dat volk niet dragen, want zij zijn mij te zwaar.[h] **15** Indien gij dus zo met mij doet, dood mij dan alstublieft geheel en al,[i] indien ik gunst gevonden heb in uw ogen, en laat mij mijn rampspoed niet aanzien."

16 Hierop zei Jehovah tot Mozes: „Vergader mij zeventig mannen uit de oudere mannen van Israël,[j] van wie gij inderdaad weet dat zij oudere mannen en beambten van het volk zijn,[k] en gij moet hen naar de tent der samenkomst brengen, en zij moeten zich daar met u opstellen. **17** En ik zal moeten afdalen[l] en daar met u moeten spreken;[m] en ik zal wat van de geest[n] die op u is, moeten wegnemen en die op hen moeten leggen, en zij zullen u bij het dragen van de vracht van het volk moeten helpen, opdat gij die niet alléén hoeft te dragen.[o] **18** En tot het volk dient gij te zeggen: 'Heiligt U voor morgen,[p] daar GIJ stellig vlees zult eten, omdat GIJ ten aanhoren van Jehovah hebt geweend[q] en hebt gezegd: „Wie zal ons vlees te eten geven, want in Egypte hadden wij het goed?"[a] En Jehovah zal U stellig vlees geven, en GIJ zult inderdaad eten.[b] **19** GIJ zult niet één dag eten, noch twee dagen, noch vijf dagen, noch tien dagen, noch twintig dagen, **20** maar tot het aantal dagen van een maand toe, totdat het UW neusgaten uitkomt en het U tot een gruwel is geworden,[c] eenvoudig omdat GIJ Jehovah hebt verworpen, die in UW midden is, en GIJ voor zijn aangezicht zijt gaan wenen en hebt gezegd: „Waarom zijn wij eigenlijk uit Egypte getrokken?" '"[d]

21 Toen zei Mozes: „Het volk in welks midden ik ben, is zeshonderdduizend man[e] te voet, en toch hebt gij, ja gij, gezegd: 'Vlees zal ik hun geven, en zij zullen stellig zoveel dagen eten als een maand lang is'! **22** Zullen er zoveel schapen en runderen voor hen worden geslacht dat het voor hen toereikend is?[f] Of zullen alle vissen van de zee voor hen gevangen worden, dat het voor hen toereikend is?"

23 Hierop zei Jehovah tot Mozes: „Is de hand van Jehovah soms verkort?[g] Nu zult gij zien of hetgeen ik zeg, u al dan niet overkomt."[h]

24 Daarna ging Mozes naar buiten en sprak de woorden van Jehovah tot het volk. Vervolgens vergaderde hij zeventig mannen uit de oudere mannen van het volk en liet hen rondom de tent staan.[i] **25** Toen daalde Jehovah neer in een wolk[j] en sprak tot hem[k] en nam wat van de geest[l] die op hem was weg en legde die op elk van de zeventig oudere mannen. Nu geschiedde het dat zodra de geest op hen kwam te rusten, zij als profeten gingen optreden; maar zij deden het niet weer.[m]

26 Nu waren er twee van de mannen in de legerplaats achtergebleven. De naam van de een was Eldad, en de naam van de ander

HFDST. 11

a Ps 78:24
b Nu 11:1 De 32:22 Ps 78:21
c Sp 29:27
d Ex 17:4 De 1:12
e Jes 40:11
f 1Th 2:7
g Ge 13:15 Ge 26:3 Ge 50:24 Ex 13:5
h Ex 18:18 De 1:9
i 1Kon 19:4 Job 6:9
j Ex 24:1 Ex 24:9
k De 16:18
l Ge 17:22 Ex 19:11 Ex 25:22 Ex 34:5 Nu 12:5
m Nu 11:25 Nu 12:8
n Nu 27:18 1Sa 10:6 2Kon 2:15 Ne 9:20 Han 2:17
o Ex 18:22
p Ex 19:10
q Ex 16:7

2e kolom

a Nu 11:4 Nu 11:5
b Ex 16:8
c Ps 78:29 Ps 106:15
d Nu 21:5
e Ge 12:2 Ex 12:37 Ex 38:26 Nu 1:46
f Mt 15:33
g Ge 18:14 Jes 50:2 Jes 59:1 Mr 10:27 Lu 1:37
h Jes 55:11 Jer 44:28 Tit 1:2 Heb 6:18
i Nu 11:16
j Ex 33:9 Nu 12:5 De 31:15
k Ps 99:7
l Nu 11:17 2Kon 2:9 2Kon 2:15
m 1Sa 10:6 1Sa 19:20

was Medad. En de geest kwam op
hen te rusten, daar zij tot de op-
geschrevenen behoorden, maar
zij waren niet uitgegaan naar de
tent. Zij gingen derhalve als pro-
feten optreden in de legerplaats.
27 Toen snelde een jonge man
heen en bracht Mozes bericht en
zei: „Eldad en Medad treden als
profeten op in de legerplaats!”
28 Waarop Jozua, de zoon van
Nun, de dienaar[a] van Mozes van
zijn jongelingsjaren af, antwoord-
de en zei: „Mijn heer Mozes, belet
het hun!”[b] **29** Maar Mozes zei
tot hem: „Zijt gij soms jaloers om
mij? Neen, ik wenste wel dat allen
van Jehovah’s volk profeten wa-
ren, want Jehovah zou zijn geest
op hen leggen!”[c] **30** Later trok
Mozes zich in de legerplaats te-
rug, hij en de oudere mannen van
Israël.

31 Toen stak er een wind[d] op,
door Jehovah gezonden, en voer-
de kwartels aan van de zee[e] en
liet ze boven de legerplaats vallen,
ongeveer een dagreis ver naar de
ene kant en ongeveer een dagreis
ver naar de andere kant, rondom
de legerplaats, en ongeveer twee
el boven de oppervlakte van de
aarde. **32** Vervolgens stond het
volk op en bleef heel die dag en
heel de nacht en de gehele volge-
nde dag de kwartels verzame-
len. Die het minst bijeenbracht,
verzamelde tien homer,[f] en zij bleven
ze ten behoeve van zichzelf
wijd uitspreiden, rondom de le-
gerplaats. **33** Het vlees was nog
tussen hun tanden,[g] voordat het
gekauwd kon worden, toen Jeho-
vah’s toorn tegen het volk ont-
brandde,[h] waarop Jehovah een
zeer grote slachting onder het
volk aanrichtte.[i]

34 Die plaats kreeg toen de
naam Kibroth-Hattaäva,[j] omdat
men daar het volk begroef dat van
een sterke, zelfzuchtige begeerte
blijk had gegeven.[k] **35** Van Ki-
broth-Hattaäva vertrok het volk
naar Hazeroth, en zij bleven te
Hazeroth.[l]

HFDST. 11

a Ex 17:9
Ex 24:13
Ex 33:11
Nu 27:18
De 31:3

b Mr 9:38

c Joë 2:28
Han 26:29

d Ps 78:26
Ps 135:7

e Ex 16:13
Ps 78:27
Ps 105:40

f Ex 16:36
Ez 45:11

g Ps 78:30
Ps 106:15

h Ps 78:31

i 1Kor 10:10

j Nu 33:16
De 9:22

k 1Kor 10:6

l Nu 33:17
De 1:1

2e kolom

HFDST. 12

a Ex 2:16
Ex 2:21

b Ex 4:15
Ex 4:30
Ex 15:20
Ex 28:30
Mi 6:4

c Nu 11:1
2Kon 19:4

d Ps 147:6
Ps 149:4
Mt 11:29
Mt 21:5
1Pe 3:4

e Ex 34:5
Nu 11:25
Ps 99:7

f Ge 15:1
Ge 46:2
Ex 24:11
Job 33:15

g Ge 31:10
Jer 23:28

h Ps 105:26

i Heb 3:2

j Ex 33:11
De 34:10

k Ps 49:4
1Kor 13:12

l Ex 24:10

m Ex 34:30
2Pe 2:10
Ju 8

n De 24:9

o 2Kr 26:19

p 2Sa 24:10
Sp 30:32
Mr 7:20

12 Mirjam en Aäron nu gin-
gen tégen Mozes spreken
wegens de Kuschitische vrouw
die hij had genomen, want hij
had een Kuschitische vrouw ge-
nomen.[a] **2** En zij bleven zeggen:
„Heeft Jehovah soms alleen door
Mozes gesproken? Heeft hij ook
niet door ons gesproken?”[b] En Je-
hovah luisterde.[c] **3** En de man
Mozes was verreweg de zacht-
moedigste[d] van alle mensen die
op de oppervlakte van de aard-
bodem waren.

4 Toen zei Jehovah plotseling
tot Mozes en Aäron en Mirjam:
„Gaat met UW drieën uit naar de
tent der samenkomst.” Zij gingen
dus met hun drieën naar buiten.
5 Daarna daalde Jehovah in de
wolkkolom neer[e] en ging bij de
ingang van de tent staan en riep
Aäron en Mirjam. Hierop tra-
den beiden naar voren. **6** Ver-
volgens zei hij: „Hoort alstublieft
mijn woorden. Indien iemand on-
der U een profeet voor Jehovah
werd, zou ik mij in een visioen[f]
aan hem bekendmaken. In een
droom[g] zou ik tot hem spreken.
7 Niet zo met mijn knecht Mo-
zes![h] Aan hem is mijn gehele huis
toevertrouwd.[i] **8** Van mond tot
mond spreek ik tot hem,[j] hem al-
dus [dingen] tonend, en niet door
raadsels;[k] en de gedaante van Je-
hovah aanschouwt hij.[l] Waarom
hebt GIJ dan niet gevreesd té-
gen mijn knecht, tégen Mozes te
spreken?”[m]

9 En Jehovah’s toorn ontbrand-
de tegen hen, en hij ging heen.
10 En de wolk week van boven
de tent, en zie! Mirjam was met
melaatsheid geslagen, wit als
sneeuw.[n] Toen draaide Aäron
zich om naar Mirjam, en zie! zij
was met melaatsheid geslagen.[o]
11 Onmiddellijk zei Aäron tot Mo-
zes: „Neem mij niet kwalijk, mijn
heer! Reken ons alstublieft de
zonde waarin wij dwaas gehan-
deld hebben en die wij bedreven
hebben, niet aan![p] **12** Laat haar

alstublieft niet als een dode blijven,[a] wiens vlees al half verteerd
is als hij uit de schoot van zijn
moeder komt!" **13** En Mozes
ging luid tot Jehovah roepen en
zei: „O God, alstublieft! Genees
haar alstublieft!"[b]
14 Toen zei Jehovah tot Mozes:
„Als haar vader haar midden in
haar gezicht zou spuwen,[c] zou zij
dan niet zeven dagen te schande
zijn? Laat haar zeven dagen buiten de legerplaats[d] in quarantaine worden geplaatst,[e] en laat haar
daarna weer worden opgenomen."[f]
15 Bijgevolg werd Mirjam zeven
dagen buiten de legerplaats in
quarantaine geplaatst,[g] en het
volk brak niet op voordat Mirjam
weer was opgenomen. **16** En
daarna brak het volk op van Hazeroth[h] en legerde zich in de wildernis van Paran.[i]

13 Jehovah sprak nu tot Mozes
en zei: **2** „Zend u mannen
uit om het land Kanaän te verspieden, dat ik aan de zonen van Israël
geef.[j] GIJ zult één man uitzenden
voor elke stam van zijn vaderen,
ieder een overste[k] onder hen."
3 Mozes zond hen dus op bevel
van Jehovah heen uit de wildernis van Paran.[l] Al die mannen waren hoofden van de zonen van Israël. **4** En dit zijn hun namen:
Van de stam Ruben Sammua, de
zoon van Zakkur; **5** van de stam
Simeon Safat, de zoon van Hori;
6 van de stam Juda Kaleb,[m] de
zoon van Jefunne; **7** van de stam
Issaschar Jigal, de zoon van Jozef;
8 van de stam Efraïm Hosea,[n] de
zoon van Nun; **9** van de stam
Benjamin Palti, de zoon van Rafu;
10 van de stam Zebulon Gaddiel, de zoon van Sodi; **11** van de
stam Jozef,[o] voor de stam Manasse,[p] Gaddi, de zoon van Susi;
12 van de stam Dan Ammiël, de
zoon van Gemalli; **13** van de
stam Aser Sethur, de zoon van
Michaël; **14** van de stam Naftali
Nahbi, de zoon van Wofsi; **15** van
de stam Gad Guël, de zoon van Machi. **16** Dit zijn de namen van de
mannen die Mozes uitzond om het
land te verspieden. En Mozes bleef
Hosea, de zoon van Nun, Jehosua
noemen.[a]
17 Toen Mozes hen nu uitzond
om het land Kanaän te verspieden, zei hij tot hen: „Trekt [van]
hier op, de Negeb[b] in, en GIJ moet
optrekken naar het bergland.[c]
18 En GIJ moet zien hoe het land
is[d] en het volk dat daarin woont,
of het sterk is of zwak, gering
of talrijk; **19** en hoe het land is
waarin het woont, of het goed is
of slecht, en hoe de steden zijn
waarin het woont, of het in kampementen woont of in vestingen;
20 en hoe het land is, of het vet
is of schraal,[e] of er bomen in zijn
of niet. En GIJ moet U moedig tonen[f] en wat van de vrucht van het
land meebrengen." De dagen nu
waren de dagen van de eerste rijpe
vruchten van de druiven.[g]
21 Zij trokken dan op en verspiedden het land vanaf de wildernis van Zin[h] tot Rehob,[i] tot de toegang van Hamath.[j] **22** Toen zij
optrokken, de Negeb in,[k] kwamen
zij vervolgens tot Hebron.[l] Nu
waren daar Ahiman, Sesai en Talmai,[m] die aan Enak geboren
waren.[n] Terloops zij opgemerkt dat
Hebron[o] zeven jaar eerder was gebouwd dan het Egyptische Zoan.[p]
23 Toen zij tot aan het stroomdal
Eskol waren gekomen,[q] sneden zij
voorts vandaar een rank met één
tros druiven af.[r] Vervolgens droegen zij hem aan een draagstok op
twee van de mannen, en ook nog
wat van de granaatappels[s] en wat
van de vijgen. **24** Men noemde
die plaats het stroomdal Eskol,[t]
wegens de druiventros die de zonen van Israël vandaar hadden afgesneden.
25 Ten slotte keerden zij na
verloop van veertig dagen[u] terug
van het verspieden van het land.
26 Zij gingen dus op weg en kwamen bij Mozes en Aäron en de gehele vergadering der zonen van Israël in de wildernis van Paran, te Kades.[v] Voorts brachten zij hun
en de gehele vergadering verslag
uit en lieten hun de vrucht van

HFDST. 12

a Le 13:45
b Ex 32:11
Jak 5:16
c Job 30:10
Jes 50:6
d Le 13:46
Nu 5:2
e Le 13:4
f Le 14:9
g De 24:9
h Nu 11:35
Nu 33:18
De 1:1
i Nu 10:12
Nu 13:26

HFDST. 13

j Nu 32:8
De 1:22
k Ex 18:25
De 1:15
l Nu 12:16
De 1:19
m Nu 13:30
Nu 14:30
Nu 14:38
Nu 34:19
1Kr 4:15
n Nu 11:28
Nu 13:16
Nu 14:30
Nu 34:17
o Ge 48:5
p Ge 48:19

2e kolom

a Ex 17:9
b Ge 20:1
c De 1:7
Re 1:9
d Ex 3:8
De 8:7
e Ne 9:25
Ne 9:35
Ez 20:6
f De 31:6
Joz 1:6
g Nu 13:23
h Nu 34:3
Joz 15:1
i 2Sa 10:6
2Sa 10:8
j Nu 34:8
Joz 13:5
Am 6:2
k Nu 13:17
l Ge 13:18
m Re 1:10
n De 9:2
Joz 11:21
Joz 15:13
o Joz 21:11
p Ps 78:12
Jes 19:11
q Nu 32:9
r De 1:25
s De 8:8
t De 1:24
u Nu 14:34
v De 1:19
Joz 14:6
Ps 29:8

het land zien. **27** En zij berichtten hem verder en zeiden: „Wij zijn het land binnengegaan waarheen gij ons hebt uitgezonden, en het vloeit werkelijk van melk en honing,[a] en dit is zijn vrucht.[b] **28** Niettemin zijn de feiten dat het volk dat in het land woont, sterk is en de versterkte steden zeer groot zijn;[c] en ook hebben wij daar degenen gezien die aan Ḛnak geboren zijn.[d] **29** De Amalekieten[e] wonen in het land van de Ṇegeb,[f] en de Hethieten en de Jebusieten[g] en de Amorieten[h] wonen in het bergland, en de Kanaänieten[i] wonen langs de zee en langs de oever van de Jordạan."

30 Toen trachtte Kạleb[j] het volk tot bedaren te brengen tegenover Mọzes, en hij zei vervolgens: „Laten wij direct optrekken, en wij zullen het stellig in bezit nemen, want wij kunnen het zeker overmeesteren."[k] **31** Maar de mannen die met hem opgetrokken waren, zeiden: „Wij zijn niet in staat tegen dat volk op te trekken, want het is sterker dan wij."[l] **32** En zij bleven tegenover de zonen van Ịsraël een slecht bericht uitbrengen[m] over het land dat zij hadden verspied, door te zeggen: „Het land dat wij zijn doorgetrokken om het te verspieden, is een land dat zijn bewoners verslindt; en al het volk dat wij in het midden ervan hebben gezien, bestaat uit mannen van buitengewone afmetingen.[n] **33** En wij hebben daar de Ṇefilim gezien, de zonen van Ḛnak,[o] die van de Ṇefilim afkomstig zijn, zodat wij in onze eigen ogen als sprinkhanen werden, en dat werden wij ook in hun ogen."[p]

14 Toen verhief de gehele vergadering haar stem, en die hele nacht door liet het volk onophoudelijk zijn stem weerklinken en bleef het wenen.[q] **2** En alle zonen van Ịsraël gingen tegen Mọzes en Aạron murmureren,[r] en de gehele vergadering ging tegen hen zeggen: „Waren wij maar in het land Egypte gestorven, of waren wij maar gestorven in deze wildernis! **3** En waarom brengt Jehovah ons naar dit land om te vallen door het zwaard?[a] Onze vrouwen en onze kleinen zullen tot plundering worden.[b] Is het niet beter dat wij terugkeren naar Egypte?"[c] **4** Zij gingen zelfs zo ver dat zij tot elkaar zeiden: „Laten wij een hoofd aanstellen en naar Egỵpte terugkeren!"[d]

5 Toen vielen Mọzes en Aạron op hun aangezicht[e] voor de gehele gemeente van de vergadering der zonen van Ịsraël. **6** En Jọzua, de zoon van Nun,[f] en Kạleb, de zoon van Jefụnne,[g] die tot degenen behoorden die het land hadden verspied, scheurden hun kleren,[h] **7** waarop zij het volgende tot de gehele vergadering der zonen van Ịsraël zeiden: „Het land dat wij zijn doorgetrokken om het te verspieden, is een zeer, zeer goed land.[i] **8** Indien Jehovah behagen in ons heeft gevonden,[j] dan zal hij ons stellig in dit land brengen en het ons geven, een land dat vloeit van melk en honing.[k] **9** Weest alleen niet weerspannig tegen Jehovah;[l] en GIJ, vreest het volk van het land niet,[m] want zij zijn brood voor ons. Hun beschutting is van over hen geweken,[n] en Jehovah is met ons.[o] Vreest hen niet."[p]

10 De gehele vergadering sprak er echter over hen met stenen te werpen.[q] En Jehovah's heerlijkheid verscheen boven de tent der samenkomst aan alle zonen van Ịsraël.[r]

11 Ten slotte zei Jehovah tot Mọzes: „Hoe lang[s] zal dit volk mij met minachting bejegenen,[t] en hoe lang zullen zij geen geloof in mij stellen, ondanks alle tekenen die ik in hun midden heb verricht?[u] **12** Laat mij hen met pestilentie slaan en hen verdrijven, en laat mij u tot een natie maken, groter en machtiger dan zij."[v]

HFDST. 13

a Ex 3:8; Le 20:24
b De 1:25
c De 1:28
d Nu 13:22; Nu 13:33
e Ge 36:12; Ex 17:8; 1Sa 15:3
f Nu 13:17
g Ge 10:16; Ex 23:23; De 7:1; Re 1:21; 2Sa 5:8
h Joz 3:10
i Ge 10:19; De 20:17
j Nu 14:6
k Joz 14:7; Ps 60:12
l Nu 32:9; De 1:28; Joz 14:8
m Nu 14:36; Nu 32:9
n Am 2:9
o De 1:28; De 9:2
p De 2:10

HFDST. 14

q De 1:32
r De 1:27; Ps 106:25

2e kolom

a Nu 14:29; Ps 78:40
b Nu 14:31; De 1:39
c Nu 11:5
d De 1:34; Ne 9:17; Heb 10:38
e De 9:26
f Nu 13:8; Nu 13:16
g Nu 13:6; Nu 14:30
h Joz 7:6
i Nu 13:27; De 1:25; De 8:7; De 11:14
j De 9:5; De 10:15
k Ex 3:8
l De 9:7
m De 7:18; De 20:3
n Nu 24:8
o Ge 48:21; Ex 33:16; De 20:1; Jes 41:10; Ro 8:31
p Ps 27:14
q Ex 17:4
r Ex 16:10; Ex 24:17
s Ex 16:28
t Nu 14:23
u De 9:23; Ps 78:42; Ps 106:24; Jo 12:37; Heb 3:19
v Ex 32:10

13 Maar Mozes zei tot Jehovah: „Dan zullen de Egyptenaren stellig horen dat gij door uw kracht dit volk uit hun midden hebt opgevoerd.[a] **14** En zij zullen het stellig aan de bewoners van dit land vertellen. Zij hebben gehoord dat gij, Jehovah, te midden van dit volk zijt,[b] dat gij van aangezicht tot aangezicht zijt verschenen.[c] Gij zijt Jehovah, en uw wolk staat boven hen, en gij gaat voor hen uit, overdag in de wolkkolom en 's nachts in de vuurzuil.[d] **15** Zoudt gij nu dit volk als één man ter dood brengen,[e] dan zouden de natiën die van uw faam hebben gehoord, stellig het volgende zeggen: **16** 'Omdat Jehovah niet in staat was dit volk in het land te brengen dat hij hun onder ede beloofd had, heeft hij hen toen maar in de wildernis afgeslacht.'[f] **17** Nu dan, laat alstublieft uw kracht groot worden,[g] o Jehovah, juist zoals gij gesproken hebt, toen gij hebt gezegd: **18** 'Jehovah, langzaam tot toorn[h] en overvloedig in liefderijke goedheid,[i] die dwaling en overtreding vergeeft,[j] maar hij zal geenszins vrijstelling van straf geven,[k] daar hij straf voor de dwaling van vaders brengt over zonen, over het derde geslacht en over het vierde geslacht.'[l] **19** Vergeef alstublieft de dwaling van dit volk naar de grootheid van uw liefderijke goedheid, en juist zoals gij dit volk vergiffenis geschonken hebt van Egypte af tot nu toe."[m]

20 Toen zei Jehovah: „Waarlijk, ik vergeef naar uw woord.[n] **21** En daarentegen zal, zo waar ik leef, de gehele aarde met de heerlijkheid van Jehovah vervuld worden.[o] **22** Maar al de mannen die mijn heerlijkheid[p] en mijn tekenen[q] die ik in Egypte en in de wildernis heb verricht, hebben gezien en mij toch nu reeds tienmaal op de proef zijn blijven stellen,[r] en niet naar mijn stem hebben geluisterd,[s] **23** zullen nimmer het land zien dat ik hun vaderen onder ede beloofd heb, ja, allen die mij met minachting bejegenen, zullen het niet zien.[a] **24** Wat mijn knecht Kaleb[b] betreft, omdat gebleken is dat hij een andere geest bezit en hij mij volkomen is blijven navolgen,[c] zal ik hem stellig in het land brengen waar hij heen geweest is, en zijn nageslacht zal het in bezit nemen.[d] **25** Wendt U morgen om, terwijl de Amalekieten en de Kanaänieten[e] in de laagvlakte wonen, en breekt op om de wildernis in te trekken langs de weg van de Rode Zee."[f]

26 En Jehovah sprak verder tot Mozes en Aäron, en zei: **27** „Hoe lang zal deze boze vergadering dit gemurmureer dat zij tegen mij aanheffen, nog volhouden?[g] Ik heb de murmureringen van de zonen van Israël, waarmee zij tegen mij murmureren,[h] gehoord. **28** Zeg tot hen: '„Zo waar ik leef," is de uitspraak van Jehovah, „indien ik U niet juist zo zal doen als GIJ ten aanhoren van mij hebt gesproken![i] **29** In deze wildernis zullen UW lijken vallen,[j] ja, al UW ingeschrevenen van UW gehele aantal van twintig jaar oud en daarboven, GIJ die tegen mij hebt gemurmureerd.[k] **30** Wat U aangaat, GIJ zult het land niet binnengaan waaromtrent ik mijn hand [in een eed] heb opgeheven[l] om er bij U te verblijven, behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.[m]

31 En UW kleinen, die volgens UW zeggen tot plundering zouden worden[n] — ook die zal ik er stellig in brengen, en zij zullen inderdaad het land leren kennen dat GIJ verworpen hebt.[o] **32** Maar ÚW lijken zullen in deze wildernis vallen.[p] **33** En UW zonen zullen veertig jaar lang herders worden in de wildernis,[q] en zij zullen de verantwoordelijkheid voor UW hoererijen moeten dragen,[r] totdat UW lijken in de wildernis hun einde vinden.[s] **34** Volgens het aantal dagen dat GIJ het land hebt verspied, veertig dagen,[t] een dag

HFDST. 14

a Ex 32:12
Ez 20:9
b Ex 15:14
Jos 2:10
Jos 5:1
c De 4:12
De 5:4
d Ex 13:21
Ne 9:12
Ps 78:14
Ps 105:39
e Re 6:16
f De 9:28
De 32:27
Jos 7:9
g Ps 62:11
Ps 147:5
h Ex 34:6
Ro 9:22
i Ps 103:8
Jon 4:2
Mi 7:18
j Ex 34:7
1Jo 1:9
k Na 1:3
Ro 2:5
l Ex 34:7
m Ex 34:9
Ps 78:38
n Jak 5:16
o Ps 72:19
Hab 2:14
p De 1:31
q Ne 9:17
r Ex 17:2
Ps 95:9
Ps 106:14
Heb 3:16
s Ps 81:11

2e kolom

a Nu 26:64
Nu 32:11
De 1:35
Ps 95:11
Ps 106:26
Heb 3:18
Heb 4:3
b Nu 13:30
Nu 26:65
c Jos 14:9
d Jos 14:14
e Nu 13:29
f De 1:40
g Ex 16:28
Nu 14:11
h 1Kor 10:10
i Nu 14:2
Nu 26:64
Nu 32:11
De 1:35
j 1Kor 10:5
Heb 3:17
k Nu 1:45
Ju 5
l Ex 6:8
m Nu 26:65
Nu 32:12
De 1:36
De 1:38
n Nu 14:3
De 1:39
o Ps 106:24
p Ps 106:26
1Kor 10:5
Heb 3:17
Ju 5
q Nu 32:13
Jos 14:10
r Ez 16:26
Jak 4:4
s De 1:3
De 2:14
t Nu 13:25

voor een jaar, een dag voor een jaar,[a] zult GIJ veertig jaar de verantwoordelijkheid voor UW dwalingen dragen,[b] daar GIJ moet weten wat het betekent als ik mij afkeer.[c]

35 Ik, Jehovah, heb gesproken, indien ik dit niet zal doen met heel deze boze vergadering,[d] zij die zich tegen mij vergaderd hebben: In deze wildernis zullen zij hun einde vinden, en daar zullen zij sterven.[e] **36** En de mannen die Mǫzes heeft uitgezonden om het land te verspieden en die vervolgens bij hun terugkeer heel de vergadering tegen hem deden murmureren door een slecht bericht ten nadele van het land uit te brengen,[f] **37** ja, de mannen die het slechte bericht over het land hebben uitgebracht, zullen door de gesel voor het aangezicht van Jehovah sterven.[g] **38** Maar Jǫzua, de zoon van Nun, en Kąleb, de zoon van Jefǫnne, zullen stellig blijven leven van die mannen die het land zijn gaan verspieden.” ”[h]

39 Toen nu Mǫzes deze woorden tot alle zonen van Įsraël sprak, ging het volk zware rouw bedrijven.[i] **40** Bovendien stonden zij vroeg in de morgen op en trachtten de top van de berg te beklimmen, terwijl zij zeiden: „Hier zijn wij, en wij moeten optrekken naar de plaats waarvan Jehovah melding heeft gemaakt. Want wij hebben gezondigd.”[j] **41** Maar Mǫzes zei: „Waarom overschrijdt GIJ het bevel van Jehovah?[k] Doch dat zal niet lukken. **42** Trekt niet op, want Jehovah is niet in UW midden, opdat GIJ niet de nederlaag lijdt voor UW vijanden.[l] **43** Want de Amalekieten en de Kanaänieten zijn daar vóór U;[m] en GIJ zult stellig vallen door het zwaard, want omdat GIJ U van het volgen van Jehovah hebt afgekeerd, zal Jehovah voortaan niet met U zijn.”[n]

44 Zij waren echter zo vermetel om de top van de berg te beklimmen,[a] maar de ark van Jehovah’s verbond en Mǫzes weken niet uit het midden van de legerplaats.[b] **45** Toen kwamen de Amalekieten[c] en de Kanaänieten die op die berg woonden, naar beneden en versloegen hen vervolgens en joegen hen uiteen tot Hǫrma[d] toe.

15 Voorts sprak Jehovah tot Mǫzes en zei: **2** „Spreek tot de zonen van Įsraël, en gij moet tot hen zeggen: ’Wanneer GIJ ten slotte in het land van UW woonplaatsen komt, dat ik U geef,[e] **3** en GIJ Jehovah een vuuroffer moet opdragen,[f] een brandoffer[g] of een slachtoffer, om een speciale gelofte te vervullen, of vrijwillig,[h] of tijdens UW periodieke feesten,[i] ten einde Jehovah een rustig stemmende geur te bereiden,[j] uit het rundvee of uit het kleinvee, **4** dan moet degene die zijn offergave aanbiedt, Jehovah een graanoffer van een tiende efa meelbloem aanbieden,[k] bevochtigd met een vierde hin olie. **5** En gij dient een vierde hin wijn als drankoffer op te dragen,[l] te zamen met het brandoffer of voor het slachtoffer van elk mannetjeslam. **6** Of voor een ram dient gij een graanoffer van twee tiende meelbloem op te dragen, bevochtigd met een derde hin olie. **7** En gij dient een derde hin wijn als drankoffer aan te bieden, tot een rustig stemmende geur voor Jehovah.

8 Maar ingeval gij een mannetje uit het rundvee als brandoffer[m] of als slachtoffer opdraagt om een speciale gelofte te vervullen[n] of als gemeenschapsoffers voor Jehovah,[o] **9** dan moet men te zamen met het mannetje uit het rundvee een graanoffer[p] van drie tiende meelbloem aanbieden, bevochtigd met een halve hin olie. **10** En gij dient een halve hin wijn als drankoffer aan te bieden,[q] als een vuuroffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah. **11** Zo dient gedaan te worden voor elke stier of voor elke ram

HFDST. 14

a Ez 4:6
b Ps 95:10 Han 7:36 Han 13:18
c Ps 60:1 Ps 108:11
d Nu 23:19
e Nu 14:29 Heb 3:17
f Nu 13:32
g 1Kor 10:10 Ju 5
h Nu 14:30 Nu 26:65 Nu 32:12 De 1:36 Joz 14:6
i Ex 33:4
j De 1:41
k Le 26:14 2Kon 21:15 2Kr 24:20
l Le 26:17 De 1:42 De 28:25
m Nu 13:29
n Joz 6:13 2Kr 15:2

2e kolom

a De 1:43 Sp 21:24
b Nu 10:33
c De 1:44
d Nu 21:3

HFDST. 15

e Ge 15:18 De 7:1
f Le 1:2
g Le 1:3
h Le 7:16 Le 22:18 Le 22:21
i Le 23:4 Nu 28:16 Nu 29:1 De 16:13 De 16:16
j Ge 8:21 Le 1:9 Ef 5:2
k Ex 29:40 Le 2:1 Le 2:11
l Nu 28:7 Nu 28:14 2Ti 4:6
m Le 1:3
n Le 7:16
o Le 3:1 Le 3:3 Le 7:11
p Le 6:14 Le 7:37 Nu 28:12 Nu 29:6 1Kr 21:23
q Nu 28:14

of voor één exemplaar onder de mannetjeslammeren of onder de geiten. **12** Ongeacht het aantal dat GIJ mocht opdragen, GIJ dient voor elk [daarvan] zo te doen, overeenkomstig hun aantal. **13** Iedere ingeborene dient ze op deze wijze op te dragen, wanneer hij een vuuroffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah aanbiedt.[a]

14 En ingeval er een inwonende vreemdeling bij U vertoeft of iemand die in UW geslachten reeds lang in UW midden is, en hij een vuuroffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah moet opdragen, dan dient hij net zo te doen als GIJ dient te doen.[b] **15** GIJ die tot de gemeente behoort en de inwonende vreemdeling die [bij U] vertoeft, zullen één inzetting hebben.[c] Het zal een inzetting zijn tot onbepaalde tijd voor UW geslachten. GIJ en de inwonende vreemdeling dienen voor Jehovah werkelijk gelijk te zijn.[d] **16** Eén wet en één rechterlijke beslissing dient te gelden voor U en voor de inwonende vreemdeling die bij U vertoeft.' "[e]

17 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **18** „Spreek tot de zonen van Israël, en gij moet tot hen zeggen: 'Wanneer GIJ in het land komt waarheen ik U breng,[f] **19** dan moet het geschieden dat GIJ, wanneer GIJ iets van het brood van het land eet,[g] een bijdrage aan Jehovah dient te schenken. **20** GIJ dient een bijdrage te schenken van de eerstelingen[h] van UW grofgemalen meel, als ringvormige koeken. Zoals de bijdrage van een dorsvloer, zo dient GIJ het bij te dragen. **21** Van de eerstelingen van UW grofgemalen meel dient GIJ iets als een bijdrage aan Jehovah te schenken, in al UW geslachten.

22 Ingeval GIJ nu een fout begaat en al deze geboden die Jehovah tot Mozes gesproken heeft, niet doet,[i] **23** alles wat Jehovah U door bemiddeling van Mozes geboden heeft van de dag af dat Jehovah geboden heeft en daarna, voor UW geslachten, **24** dan moet het geschieden dat indien het ver van de ogen van de vergadering bij vergissing is gebeurd, de gehele vergadering alsdan één jonge stier als brandoffer moet opdragen tot een rustig stemmende geur voor Jehovah, en het daarbij behorend graanoffer en drankoffer overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken,[a] en één geitenbokje als zondeoffer.[b] **25** En de priester moet voor de gehele vergadering der zonen van Israël verzoening doen,[c] en het moet hun vergeven worden; want het was een vergissing,[d] en zij, van hun kant, hebben voor hun vergissing als hun offergave een vuuroffer aan Jehovah en hun zondeoffer voor het aangezicht van Jehovah gebracht. **26** En het moet de gehele vergadering der zonen van Israël vergeven worden,[e] alsmede de inwonende vreemdeling die in hun midden vertoeft, want het was bij vergissing van de zijde van het gehele volk.

27 En indien enige ziel bij vergissing zondigt,[f] dan moet hij een geit van nog geen jaar als zondeoffer aanbieden.[g] **28** En de priester moet verzoening doen voor de ziel die door een zonde onopzettelijk een fout heeft begaan voor het aangezicht van Jehovah, ten einde er verzoening voor te doen, en het moet hem vergeven worden.[h] **29** Wat de ingeborene onder de zonen van Israël betreft en de inwonende vreemdeling die in hun midden vertoeft, er dient één wet voor U te gelden ten opzichte van het onopzettelijk doen van iets.[i]

30 Maar de ziel die iets moedwillig doet,[j] of hij nu een ingeborene of een inwonende vreemdeling is, door schimpend over Jehovah te spreken,[k] die ziel moet in dat geval uit het midden van zijn volk worden afgesneden.[l]

HFDST. 15

a Ge 8:21 Le 1:9 Le 3:16 Ez 20:41
b Ex 12:49 Le 22:18 Le 24:22 Nu 9:14
c Nu 15:29
d Le 19:34 Le 20:2 Le 24:16 Ro 3:29
e Le 16:29 Le 17:15 Nu 15:14
f Le 23:10 De 7:1 De 26:1
g Joz 5:11 Joz 5:12
h Ex 23:19 Le 2:14 Nu 18:12 De 26:2 De 26:10 Ne 10:37 Sp 3:9
i Ps 19:12 Jak 4:17

2e kolom

a Nu 15:8 Nu 15:10
b Le 4:23 Nu 28:15 2Kr 29:21 Ezr 6:17 Ezr 8:35
c Le 4:20 Heb 2:17 1Jo 2:2
d Heb 10:17 Jak 4:17
e Ex 34:9 Le 16:30
f Ps 19:12 Han 17:30
g Le 4:28
h Le 4:35
i Ex 12:49 Le 24:22 Nu 9:14 Nu 15:15
j Ex 21:14 De 1:43 De 17:12 Heb 10:26
k Le 24:11 Jes 37:23
l Le 24:14

31 Omdat hij Jehovah's woord
heeft veracht[a] en zijn gebod heeft
overtreden,[b] dient die ziel zonder
mankeren afgesneden te worden.[c]
Zijn eigen dwaling is op hem.'"[d]
32 Terwijl de zonen van Israël
nog steeds in de wildernis waren,
vonden zij eens een man die op de
sabbatdag stukken hout aan het
sprokkelen was.[e] **33** Degenen
die hem gevonden hadden ter-
wijl hij stukken hout sprokkelde,
brachten hem toen naar Mozes en
Aäron en de gehele vergadering.
34 Zij dan stelden hem in ver-
zekerde bewaring,[f] omdat er nog
niet uitdrukkelijk verklaard was
wat er met hem gedaan moest
worden.
35 Te zijner tijd zei Jehovah
tot Mozes: „De man dient zonder
mankeren ter dood gebracht te
worden,[g] waarbij de gehele verga-
dering hem buiten de legerplaats
met stenen dient te werpen."[h]
36 Bijgevolg voerde de gehele
vergadering hem buiten de leger-
plaats en wierp hem met stenen,
zodat hij stierf, juist zoals Jeho-
vah Mozes geboden had.
37 Verder zei Jehovah het vol-
gende tot Mozes: **38** „Spreek tot
de zonen van Israël, en gij moet
tot hen zeggen dat zij zich van
franje voorziene randen aan de zo-
men van hun kleren moeten ma-
ken, in al hun geslachten, en bo-
ven de van franje voorziene rand
van de zoom[i] moeten zij een blauw
snoer aanbrengen: **39** 'En het
moet U tot een van franje voor-
ziene rand dienen, en GIJ moet
die zien en U alle geboden van Je-
hovah herinneren[j] en ze doen, en
GIJ moet niet UW hart en UW ogen
gaan volgen,[k] die GIJ volgt in im-
morele gemeenschap.[l] **40** De be-
doeling is dat GIJ al mijn geboden
indachtig moogt zijn en [ze] stel-
lig moogt volbrengen en U inder-
daad heilig betoont voor UW God.[m]
41 Ik ben Jehovah, UW God, die U
uit het land Egypte heb geleid om
mij als UW God te doen kennen.[n] Ik
ben Jehovah, UW God.'"[o]

HFDST. 15

a Jes 30:12
1Th 4:8
b Le 26:15
c Nu 14:18
Heb 10:28
d Le 5:1
Nu 27:3
Ez 18:20
e Ex 20:10
Ex 35:2
De 5:14
f Le 24:12
g Ex 31:14
h Le 24:14
i De 22:12
Mt 23:5
Lu 8:44
j De 11:18
k De 29:19
Re 17:6
Job 31:7
Jer 9:14
l Ex 34:15
Ps 106:39
Jak 4:4
m Le 11:44
Ro 12:1
1Pe 1:15
n Ge 17:8
Ex 29:45
Le 25:38
o Ex 3:15
Ex 6:2
Le 22:33

2e kolom

HFDST. 16

a Nu 26:9
Nu 27:3
Ju 11
b Ex 6:21
Nu 3:19
c Ex 6:18
d Ex 6:16
Nu 3:17
e Nu 26:9
f De 11:6
g Nu 26:8
h Ge 46:8
1Kr 5:1
i Nu 12:1
Nu 14:2
1Sa 15:23
Ps 106:16
j Ex 19:6
k Ex 29:45
Nu 14:14
l Nu 12:2
m 2Ti 2:19
n Le 21:6
o Ex 28:43
Le 10:3
p Ex 28:1
Nu 17:5
1Sa 2:28
Ps 105:26
q Le 10:1
Nu 16:38
r Nu 16:2
s Nu 3:10
t Nu 16:1
u Nu 3:9
Nu 3:41
v Nu 1:53
Nu 3:6
Nu 4:4
De 10:8
w Sp 13:10
Fil 2:3

16 Toen stond Korach[a] op, de
zoon van Jizhar,[b] de zoon
van Kehath,[c] de zoon van Levi,[d]
te zamen met Dathan[e] en Abi-
ram,[f] de zonen van Eliab,[g] en On,
de zoon van Peleth, de zonen van
Ruben.[h] **2** Zij dan stonden op
voor het aangezicht van Mozes,
zij en tweehonderd vijftig mannen
uit de zonen van Israël, oversten
van de vergadering, opgeroepe-
nen van de samenkomst, mannen
van naam. **3** Zo verzamelden zij
zich tegen[i] Mozes en Aäron en zei-
den tot hen: „Nu is het genoeg,
want de gehele vergadering, zij al-
len zijn heilig[j] en Jehovah is in hun
midden.[k] Waarom dient GIJ U dan
boven de gemeente van Jehovah te
verheffen?"[l]
4 Toen Mozes het te horen
kreeg, viel hij terstond op zijn
aangezicht. **5** Daarna sprak hij
tot Korach en tot heel zijn verga-
dering, en zei: „Morgenochtend
zal Jehovah bekendmaken wie
hem toebehoort[m] en wie heilig
is[n] en wie tot hem moet naderen,[o]
en al wie hij mocht uitkiezen,[p]
zal tot hem naderen. **6** Doet dit:
Neemt U vuurpotten,[q] Korach en
heel zijn vergadering,[r] **7** en doet
daar morgen vuur in en legt er
reukwerk op voor het aangezicht
van Jehovah, en het moet geschie-
den dat de man die Jehovah zal
uitkiezen,[s] die is de heilige. Nu is
het genoeg, GIJ zonen van Levi!"[t]
8 Vervolgens zei Mozes tot Ko-
rach: „Luistert alstublieft, GIJ zo-
nen van Levi. **9** Is het zo'n klei-
nigheid voor ulieden dat de God
van Israël ulieden van de ver-
gadering van Israël heeft afge-
zonderd[u] om U tot zich te doen
naderen, ten einde de dienst met
betrekking tot Jehovah's taber-
nakel te verrichten en vóór de
vergadering te staan, om hen te
dienen,[v] **10** en dat hij u en al
uw broeders, de zonen van Levi,
met u zou doen naderen? Moet
gijlieden dan ook nog het pries-
terschap trachten te verkrijg-
en?[w] **11** Om die reden zijt gij

en heel uw vergadering die zich
vergadert, tegen Jehovah.[a] Wat
Aäron betreft, wat is hij dat gij-
lieden tegen hem zoudt murmu-
reren?"[b]
12 Later liet Mozes Dathan en
Abiram,[c] de zonen van Eliab, roe-
pen, maar zij zeiden: „Wij zullen
niet opkomen![d] **13** Is het zo'n
kleinigheid dat gij ons hebt op-
gevoerd uit een land vloeiende
van melk en honing om ons in
de wildernis ter dood te brengen,[e]
dat gij ook nog dient te tracht-
ten tot het uiterste de vorst over
ons te spelen?[f] **14** Zoals de za-
ken nu staan, hebt gij ons niet in
een land gebracht dat vloeit van
melk en honing,[g] om ons velden
en wijngaarden als erfdeel te ge-
ven. Wilt gij de ogen van die man-
nen uitsteken? Wij zullen niet op-
komen!"
15 Toen werd Mozes zeer toor-
nig en zei tot Jehovah: „Wend uw
aangezicht niet tot hun graanof-
fer.[h] Niet één ezelhengst heb ik
van hen weggenomen, noch heb
ik een van hen kwaad gedaan."[i]
16 Toen zei Mozes tot Korach:[j]
„Gij en heel uw vergadering, ver-
schijnt morgen voor het aange-
zicht van Jehovah,[k] gij en zij en
Aäron. **17** En neemt ieder UW
vuurpot, en gijlieden moet er
reukwerk op doen en ieder UW
vuurpot voor het aangezicht van
Jehovah aanbieden, tweehon-
derd vijftig vuurpotten, en gij
en Aäron ieder UW vuurpot."
18 Zij namen dus ieder hun vuur-
pot en deden er vuur op en leg-
den er reukwerk op en gingen aan
de ingang van de tent der samen-
komst staan met Mozes en Aäron.
19 Toen nu Korach heel de ver-
gadering[l] bij de ingang van de
tent der samenkomst tegen hen
had bijeengebracht, verscheen Je-
hovah's heerlijkheid aan de gehe-
le vergadering.[m]
20 Nu sprak Jehovah tot Mozes
en Aäron, en zei: **21** „Zondert U
uit het midden van deze vergade-
ring af,[n] opdat ik hen in een ogen-
blik kan uitroeien."[a] **22** Toen
vielen zij op hun aangezicht en
zeiden: „O God, gij God van de
geesten van elke soort van vlees,[b]
zult gij als slechts één man zon-
digt, op de gehele vergadering ver-
ontwaardigd worden?"[c]
23 Hierop sprak Jehovah tot
Mozes en zei: **24** „Spreek tot de
vergadering en zeg: 'Gaat weg uit
de omtrek van de woningen van
Korach, Dathan en Abiram!' "[d]
25 Daarna stond Mozes op en
ging naar Dathan en Abiram, en
de oudere mannen[e] van Israël
gingen met hem. **26** Toen sprak
hij tot de vergadering en zei: „Ver-
wijdert U alstublieft van voor de
tenten van deze goddeloze man-
nen en raakt niets aan wat hun
toebehoort,[f] opdat GIJ niet in al
hun zonde wordt weggevaagd."
27 Onmiddellijk gingen zij aan
alle zijden weg van voor de wo-
ning van Korach, Dathan en Abi-
ram, en Dathan en Abiram kwa-
men naar buiten en gingen aan
de ingang van hun tenten staan,[g]
met hun vrouwen en hun zonen
en hun kleinen.
28 Toen zei Mozes: „Hieraan
zult GIJ weten dat Jehovah mij ge-
zonden heeft om al deze daden te
doen,[h] dat het niet uit mijn eigen
hart is:[i] **29** Indien deze perso-
nen zullen sterven overeenkom-
stig de dood van alle mensen en
zij met de straf van alle men-
sen gestraft zullen worden,[j] dan
is het niet Jehovah die mij ge-
zonden heeft.[k] **30** Maar indien
het iets geschapens is wat Jeho-
vah zal scheppen,[l] en de grond
zijn mond moet openen en hen
moet verzwelgen[m] met alles wat
hun toebehoort, en zij levend in
Sjeool moeten afdalen,[n] dan zult
GIJ zeker weten dat deze mannen
Jehovah met minachting bejegend
hebben."[o]
31 Nu geschiedde het dat zo-
dra hij geëindigd had al deze woor-
den te spreken, daar spleet de
grond die onder hen was van-
een.[p] **32** De aarde opende toen

HFDST. 16

a Lu 10:16
b Ex 16:8 Ps 106:16
c Nu 16:1
d 1Sa 15:23 Ju 8
e Ex 16:3 Nu 14:29
f Ex 22:28 Han 7:35
g Ex 3:8 Le 20:24
h Ge 4:5
i 1Sa 12:3 Han 20:33 2Kor 7:2 1Pe 3:16
j Nu 16:6
k 1Sa 12:7
l Nu 16:2 Nu 16:40
m Nu 12:5 Nu 14:10
n Ge 19:15 Opb 18:4

2e kolom

a Nu 3:10 Nu 3:38 Nu 16:45 Ps 73:19
b Nu 27:16 Job 12:10 Pr 3:19 Pr 12:7 Za 12:1
c Ge 18:23 2Sa 24:17
d Nu 16:1
e Nu 11:16
f Ex 23:2
g Job 9:4 Sp 16:18 Sp 18:12
h Ex 3:12 De 18:22 Jo 5:36
i Ex 7:2 Ex 25:22 De 18:18 Jo 5:30
j Pr 3:19 Pr 9:5 Ez 18:4 Ro 5:12
k De 18:21
l Jes 45:7
m Job 31:3
n Ps 55:15 Sp 1:12
o Ps 74:18 Ps 107:11
p Nu 26:10 De 11:6 Ps 106:17

haar mond en verzwolg hen en hun huisgezinnen en alle mensen die bij Korach behoorden en alle have.[a] **33** Zo daalden zij en allen die bij hen behoorden, levend in Sjeool af, waarna de aarde hen overdekte,[b] zodat zij vergingen uit het midden van de gemeente.[c] **34** En alle Israëlieten die om hen heen stonden, vluchtten op het geschreeuw van hen, want zij zeiden toen: „Wij zijn bevreesd dat de aarde ons misschien verzwelgt!”[d] **35** En een vuur ging uit van Jehovah[e] en verteerde vervolgens de tweehonderd vijftig mannen die het reukwerk offerden.[f]

36 Nu sprak Jehovah tot Mozes en zei: **37** „Zeg tot Eleazar, de zoon van Aäron, de priester, dat hij de vuurpotten[g] van tussen de brand dient op te nemen, ’En strooi het vuur daarginds; want ze zijn heilig, **38** ja, de vuurpotten van deze mannen die tegen hun eigen ziel gezondigd hebben.[h] En men moet er dunne metalen platen van maken tot een bekleding voor het altaar,[i] want zij hebben ze voor het aangezicht van Jehovah aangeboden, zodat ze heilig zijn geworden; en ze behoren de zonen van Israël tot een teken te dienen.’ ”[j] **39** Bijgevolg nam Eleazar, de priester, de koperen vuurpotten[k] die degenen die verbrand waren, hadden aangeboden, en vervolgens plette men ze tot een bekleding voor het altaar, **40** tot een gedachtenis voor de zonen van Israël, opdat geen vreemde[l] man, die niet tot het nageslacht van Aäron behoort, zou naderen om reukwerk te branden voor het aangezicht van Jehovah,[m] en het niemand mocht vergaan als Korach en zijn vergadering,[n] juist zoals Jehovah door bemiddeling van Mozes tot hem gesproken had.

41 En direct de daaropvolgende dag ging de gehele vergadering der zonen van Israël tegen Mozes en Aäron murmureren,[o] door te zeggen: „Gijlieden, GIJ hebt Jehovah’s volk ter dood gebracht.” **42** Nu gebeurde het toen de vergadering zich tegen Mozes en Aäron verzameld had, dat zij zich naar de tent der samenkomst keerden; en zie! de wolk overdekte haar, en toen verscheen Jehovah’s heerlijkheid.[a]

43 Nu traden Mozes en Aäron vóór de tent der samenkomst.[b] **44** Toen sprak Jehovah tot Mozes en zei: **45** „Staat op uit het midden van deze vergadering, opdat ik hen in een ogenblik kan uitroeien.”[c] Hierop vielen zij op hun aangezicht.[d] **46** Daarna zei Mozes tot Aäron: „Neem de vuurpot en doe er vuur in van het altaar[e] en doe er reukwerk op en ga haastig naar de vergadering en doe verzoening voor hen,[f] want de verontwaardiging is van het aangezicht van Jehovah uitgegaan.[g] De plaag is begonnen!” **47** Aäron nam hem terstond, juist zoals Mozes gesproken had, en snelde toen tot midden onder de gemeente; en zie! de plaag was onder het volk begonnen. Hij deed dus het reukwerk erop en ging verzoening doen voor het volk. **48** En hij bleef tussen de doden en de levenden staan.[h] Ten slotte werd de gesel gestuit.[i] **49** En [het aantal] dergenen die ten gevolge van de gesel gestorven waren, bedroeg veertienduizend zevenhonderd, afgezien van degenen die wegens Korach gestorven waren. **50** Toen Aäron ten slotte naar Mozes bij de ingang van de tent der samenkomst terugkeerde, was de gesel gestuit.

17 Nu sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Spreek tot de zonen van Israël en neem van hen voor elk vaderlijk huis één staf[j] van al hun oversten,[k] volgens het huis van hun vaderen, twaalf staven. Gij zult ieders naam op zijn staf schrijven. **3** En Aärons naam zult gij op Levi’s staf schrijven, want er is één staf voor het

HFDST. 16

a Nu 26:11; 1Kr 6:31; 1Kr 6:37
b Ps 55:23
c Ju 11
d Nu 17:13
e Le 10:2; Nu 11:1
f Nu 16:17; Nu 26:10; Ps 106:18
g Nu 16:6
h 1Kon 2:23; Sp 8:36
i Ex 38:1
j Nu 16:5; Nu 17:10; Nu 26:10; 1Ti 5:20
k Nu 16:6
l Nu 3:10; Nu 18:7; 2Kr 26:18
m 2Kr 26:16
n Ps 106:17; Ju 11
o Nu 14:2; Ps 106:13; 2Pe 2:10

2e kolom

a Ex 16:7; Nu 14:10; Nu 16:19
b Nu 20:6
c Ex 23:21; Nu 16:21; 1Kor 10:10
d Nu 16:22
e Le 6:12
f Ex 34:9; Nu 8:19
g Le 10:6; Nu 1:53; Nu 18:5; 1Kr 27:24
h 2Sa 24:16
i Ex 23:21; Nu 25:8

HFDST. 17

j Ex 4:2
k Nu 1:4; Nu 1:16

hoofd van het huis van hun vaderen. **4** En gij moet ze in de tent der samenkomst vóór de Getuigenis[a] neerleggen, waar ik mij geregeld aan U vertoon.[b] **5** En het moet geschieden dat de man die ik zal uitkiezen,[c] diens staf zal uitbotten, en ik zal de tegen mij gerichte murmureringen[d] van de zonen van Israël, waarmee zij tegen U murmureren,[e] stellig tot zwijgen brengen."

6 Mozes sprak dus tot de zonen van Israël en toen gaven al hun oversten hem een staf voor iedere overste, een staf voor iedere overste, volgens het huis van hun vaderen, twaalf staven;[f] en Aärons staf bevond zich onder hun staven.[g] **7** Vervolgens legde Mozes de staven voor het aangezicht van Jehovah in de tent der Getuigenis[h] neer.

8 Nu gebeurde het de volgende dag dat toen Mozes de tent der Getuigenis binnenging, zie! Aärons staf voor het huis van Levi was uitgebot, en hij bracht knoppen voort en deed bloesems ontluiken en droeg rijpe amandelen. **9** Toen bracht Mozes alle staven van voor het aangezicht van Jehovah naar buiten tot alle zonen van Israël, waarop zij gingen kijken en iedere man zijn eigen staf nam.

10 Dientengevolge zei Jehovah tot Mozes: „Leg Aärons staf[i] weer vóór de Getuigenis als iets om bewaard te worden tot een teken[j] voor de zonen van weerspannigheid,[k] opdat hun murmureringen tegen mij mogen ophouden, opdat zij niet sterven." **11** Terstond deed Mozes juist zoals Jehovah hem geboden had. Juist zo deed hij.

12 Toen zeiden de zonen van Israël het volgende tot Mozes: „Nu zullen wij stellig de laatste adem uitblazen, wij zullen stellig vergaan, wij allen zullen stellig vergaan.[l] **13** Iedereen die toetreedt,[m] die tot Jehovah's tabernakel nadert, zal sterven![n] Moet het voor ons er dan op uitlopen dat wij zó de laatste adem uitblazen?"[a]

18 Voorts zei Jehovah tot Aäron: „Gij en uw zonen en het huis van uw vader met u zult de verantwoordelijkheid dragen voor de dwaling [die] tegen het heiligdom [wordt begaan],[b] en gij en uw zonen met u zult de verantwoordelijkheid dragen voor de dwaling [die] tegen UW priesterschap [wordt begaan].[c] **2** En doe ook uw broeders van de stam Levi, de clan van uw vader, met u naderen, opdat zij bij u gevoegd mogen worden en u, zowel u als uw zonen met u, vóór de tent der Getuigenis[d] mogen dienen.[e] **3** En zij moeten hun plicht jegens u en hun plicht ten opzichte van de gehele tent in acht nemen.[f] Alleen mogen zij niet tot het gerei van de heilige plaats en tot het altaar naderen, opdat zij niet sterven,[g] zowel zij als ook gijlieden. **4** En zij moeten bij u gevoegd worden en moeten hun plicht ten opzichte van de tent der samenkomst in acht nemen met betrekking tot heel de dienst van de tent, en geen vreemde mag ulieden naderen.[h] **5** En GIJ moet UW plicht ten opzichte van de heilige plaats[i] en UW plicht ten opzichte van het altaar[j] in acht nemen, opdat er geen verontwaardiging[k] meer over de zonen van Israël komt. **6** En ik, zie! ik heb UW broeders, de levieten, uit het midden der zonen van Israël genomen[l] als een geschenk voor U,[m] als gegevenen aan Jehovah om de dienst met betrekking tot de tent der samenkomst te verrichten.[n] **7** En gij en uw zonen met u, GIJ dient UW priesterschap te beschermen met betrekking tot alles wat met het altaar te maken heeft en met betrekking tot datgene wat binnen het gordijn is;[o] en gijlieden moet dienst verrichten.[p] Als een dienst die een geschenk is, zal ik UW priesterschap geven, en de vreemde

HFDST. 17

a Ex 34:29
b Ex 25:22; Ex 29:42; Ex 30:36; Le 16:2
c Nu 16:5; Lu 9:35
d Nu 11:1; Nu 14:27; Nu 16:11; Nu 16:41; 1Kor 10:10
e Nu 14:2; Nu 16:13
f Nu 17:2
g Nu 17:3
h Ex 38:21; Nu 17:4; Nu 18:2
i Heb 9:4
j Nu 16:38
k Nu 20:10; De 9:7; De 31:27; Jes 1:2
l Ps 90:7
m Nu 1:51; Nu 18:4
n Nu 18:7

2e kolom

a Nu 16:26; Nu 16:41; Nu 16:49

HFDST. 18

b Ex 25:8; Le 21:12
c Ex 28:38; Le 22:9; Nu 18:23; Heb 5:2
d Nu 1:53
e Nu 3:6; Nu 8:22; Nu 16:9
f Nu 3:25; Nu 3:31; Nu 3:36
g Nu 4:15; Nu 4:20; Nu 16:40
h Nu 1:51; Nu 3:10
i Ex 27:21; Ex 30:7; Le 24:3; Nu 3:32
j Le 1:17; Le 21:17
k Nu 16:46
l Nu 3:12; Nu 3:45
m Nu 3:9; Nu 8:16
n Nu 8:19
o Le 16:2; Le 16:12; Heb 9:3; Heb 9:7
p 1Sa 2:28; Heb 5:4

die nadert, dient ter dood gebracht te worden."[a]

8 En Jehovah sprak verder tot Aäron: „Wat mij aangaat, zie! ik heb u de zorg opgedragen voor de bijdragen die mij worden geschonken.[b] Van alle heilige dingen van de zonen van Israël heb ik ze u en uw zonen gegeven als een aandeel, als een toegewezen deel tot onbepaalde tijd.[c] **9** Van de allerheiligste dingen, van het vuuroffer, dient dit u toe te komen: al hun offergaven met al hun graanoffers[d] en al hun zondeoffers[e] en al hun schuldoffers,[f] die zij mij zullen teruggeven. Het is iets allerheiligst voor u en voor uw zonen. **10** Op een allerheiligste plaats dient gij het te eten.[g] Al wat mannelijk is, dient het te eten.[h] Het dient iets heiligs voor u te worden.[i] **11** En dit behoort u toe: de bijdrage[j] van hun gave met alle beweegoffers[k] van de zonen van Israël. Ik heb ze u en uw zonen en uw dochters met u gegeven,[l] als een toegewezen deel tot onbepaalde tijd. Iedereen die in uw huis rein is, mag het eten.[m]

12 Al het beste van de olie en al het beste van de nieuwe wijn en het koren, hun eerstelingen,[n] die zij Jehovah zullen geven, u heb ik ze gegeven.[o] **13** De eerste rijpe vruchten van alles wat op hun land is, die zij aan Jehovah zullen brengen, u dient het toe te komen.[p] Iedereen die in uw huis rein is, mag het eten.

14 Al het gebannene in Israël dient u toe te komen.[q]

15 Al wat de moederschoot opent,[r] van elke soort van vlees, dat men Jehovah zal aanbieden, onder de mensen en onder de dieren, dient u toe te komen. Maar het eerstgeborene van de mensen dient gij zonder mankeren los te kopen;[s] en het eerstgeborene van de onreine dieren dient gij los te kopen.[t] **16** En met een loskoopprijs ervoor dient gij het vanaf een maand oud los te kopen, volgens de geschatte waarde, vijf zilveren sikkelen volgens de sikkel van de heilige plaats.[a] Deze is twintig gera.[b] **17** Alleen de eerstgeboren stier of het eerstgeboren mannetjeslam of de eerstgeboren geit dient gij niet los te kopen.[c] Ze zijn iets heiligs. Hun bloed[d] dient gij op het altaar te sprenkelen, en hun vet dient gij in rook te doen opgaan als een vuuroffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah.[e] **18** En hun vlees dient u toe te komen. Evenals de borst van het beweegoffer en evenals de rechterpoot dient het u toe te komen.[f] **19** Alle heilige bijdragen,[g] die de zonen van Israël aan Jehovah zullen bijdragen, heb ik u en uw zonen en uw dochters met u gegeven, als een toegewezen deel tot onbepaalde tijd.[h] Het is een tot onbepaalde tijd durend zoutverbond voor het aangezicht van Jehovah voor u en uw nageslacht met u."[i]

20 Vervolgens zei Jehovah tot Aäron: „In hun land zult gij geen erfdeel hebben, en een aandeel in hun midden zal u niet te beurt vallen.[j] Ik ben uw aandeel en uw erfdeel in het midden van de zonen van Israël.[k]

21 En aan de zonen van Levi, zie! heb ik elk tiende[l] deel in Israël tot erfdeel gegeven als vergoeding voor hun dienst die zij verrichten, de dienst van de tent der samenkomst. **22** En de zonen van Israël dienen niet meer tot de tent der samenkomst te naderen, waardoor zij zonde op zich zouden laden en sterven.[m] **23** En de levieten, die moeten de dienst met betrekking tot de tent der samenkomst verrichten, en zij zijn degenen die de verantwoordelijkheid voor hun dwaling dienen te dragen.[n] Het is een inzetting tot onbepaalde tijd in UW geslachten dat zij geen erfelijk bezit dienen te verkrijgen in het midden van de zonen van Israël.[o] **24** Want het tiende deel van de zonen van Israël, dat zij

HFDST. 18

a Nu 3:10
Nu 16:40
b Ex 23:19
Le 27:28
Le 27:30
Nu 18:11
Nu 18:26
c Le 7:34
Nu 5:9
d Le 2:3
Le 6:16
Le 10:12
e Le 5:12
Le 6:26
Le 6:29
f Le 5:6
Le 7:1
Le 7:7
g Ex 29:32
Le 6:16
Le 10:13
h Le 6:18
Le 7:6
i Le 14:13
Le 21:22
j Ex 29:27
Nu 15:20
Ez 44:30
k Ex 29:27
Le 7:34
l Le 10:14
De 18:3
m Le 22:6
n Sp 3:9
o Le 2:14
De 18:4
Ne 10:35
p Ex 23:19
q Le 27:21
Le 27:28
r Ex 13:2
Le 27:26
Nu 3:13
Lu 2:23
s Ex 13:13
t Ex 34:20
Le 27:27

2e kolom

a Le 27:2
Le 27:6
b Ex 30:13
Le 27:25
c Ex 22:30
De 15:19
d Le 17:11
e Le 3:16
f Ex 29:26
Le 7:31
Le 7:34
g Ex 23:19
Nu 15:19
Nu 18:11
Nu 18:26
Nu 31:29
h Nu 18:8
2Kr 31:4
i Le 2:13
2Kr 13:5
j Nu 26:62
De 10:9
De 12:12
De 14:27
Joz 14:3
k De 18:2
Joz 13:14
Joz 18:7
Ez 44:28

l Le 27:30; 2Kr 31:5; Ne 10:37; Ne 12:44; Ne 13:12; Ga 6:6; Heb 7:5; **m** Nu 16:40; Nu 17:13; **n** Nu 3:7; Nu 18:1; **o** Joz 13:33.

als een bijdrage voor Jehovah zullen bijdragen, heb ik aan de levieten tot erfdeel gegeven. Daarom heb ik tot hen gezegd: 'Zij dienen geen erfelijk bezit te verkrijgen in het midden van de zonen van Israël.' "[a]

25 Toen sprak Jehovah tot Mozes en zei: **26** „En gij dient tot de levieten te spreken, en gij moet tot hen zeggen: 'GIJ zult van de zonen van Israël het tiende deel ontvangen dat ik U van hen als UW erfdeel heb gegeven,[b] en GIJ moet daarvan als een bijdrage voor Jehovah een tiende deel van het tiende deel bijdragen.[c] **27** En het moet U worden toegerekend als UW bijdrage, zoals het koren van de dorsvloer[d] en zoals de volledige opbrengst van de wijn- of de oliepers. **28** Aldus zult ook GIJ een bijdrage voor Jehovah bijdragen van al UW tiende gedeelten die GIJ van de zonen van Israël zult ontvangen, en daarvan moet GIJ de bijdrage voor Jehovah aan de priester Aäron geven. **29** Van alles wat U geschonken wordt, zult GIJ elke soort van bijdrage voor Jehovah bijdragen, van het allerbeste ervan,[e] als iets heiligs daarvan.'

30 En gij moet tot hen zeggen: 'Wanneer GIJ het beste daarvan bijdraagt,[f] dan zal dit de levieten stellig worden toegerekend als de opbrengst van de dorsvloer en als de opbrengst van de wijn- of de oliepers. **31** En GIJ moet het eten op elke plaats, GIJ en UW huisgezin, want het is UW loon als vergoeding voor UW dienst in de tent der samenkomst.[g] **32** En GIJ moogt ten aanzien daarvan geen zonde op U laden wanneer GIJ het beste ervan bijdraagt, en GIJ moogt de heilige dingen van de zonen van Israël niet ontwijden, opdat GIJ niet sterft.' "[h]

19 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en Aäron, en zei: **2** „Dit is een wetsinzetting die Jehovah geboden heeft, door te zeggen: 'Spreek tot de zonen van Israël dat zij voor u een gave rode koe dienen te nemen, waaraan geen gebrek is[a] en waarop nog geen juk is gekomen.[b] **3** En GIJ moet haar aan de priester Eleazar geven, en hij moet haar buiten de legerplaats brengen, en ze moet in zijn tegenwoordigheid worden geslacht. **4** Dan moet de priester Eleazar met zijn vinger wat van haar bloed nemen en wat van haar bloed zevenmaal recht in de richting van de voorzijde van de tent der samenkomst spatten.[c] **5** En de koe moet voor zijn ogen worden verbrand. Haar huid en haar vlees en haar bloed te zamen met haar drek zullen verbrand worden.[d] **6** En de priester moet cederhout[e] en hysop[f] en karmozijnen[g] stof nemen en dat midden op de brandende koe werpen. **7** En de priester moet zijn kleren wassen en zijn vlees in water baden, en daarna mag hij in de legerplaats komen; maar de priester moet tot de avond onrein zijn.

8 En degene die haar verbrand heeft, zal zijn kleren in water wassen en moet zijn vlees in water baden,[h] en hij moet tot de avond onrein zijn.

9 En een rein man moet de as[i] van de koe verzamelen en die buiten de legerplaats op een reine plaats neerleggen; en ze moet de vergadering der zonen van Israël dienen als iets dat bewaard wordt voor het reinigingswater.[j] Het is een zondeoffer. **10** En degene die de as van de koe verzamelt, moet zijn kleren wassen en tot de avond onrein zijn.[k]

En het moet de zonen van Israël en de inwonende vreemdeling die in hun midden vertoeft, dienen als een inzetting tot onbepaalde tijd.[l] **11** Wie het dode lichaam van enige menselijke ziel aanraakt,[m] moet dan zeven dagen onrein zijn.[n] **12** Zo iemand dient zich op de derde dag daarmee te reinigen,[o] en op de zevende dag zal hij rein zijn. Maar indien hij zich op de derde dag niet zal reinigen, dan zal hij op

HFDST. 18

a De 10:9

b Nu 18:21
De 12:19

c Ne 10:38
Heb 7:9

d Nu 15:20

e Nu 18:12

f Sp 3:9

g Mt 10:10
Lu 10:7
1Kor 9:9
1Kor 9:13
Ga 6:6
1Ti 5:18

h Le 22:2
Le 22:15

2e kolom

HFDST. 19

a Le 22:20
Mal 1:14
1Pe 2:22

b De 21:3

c Heb 9:13
1Pe 1:2

d Ex 29:14
Le 4:11

e Le 14:4
Le 14:49

f Ps 51:7

g Jes 1:18

h Le 16:28

i Heb 9:13

j Nu 19:13
Nu 19:21
Nu 31:23

k Nu 19:8

l Ex 12:49
Le 24:22
Nu 15:15

m Le 21:1
Le 21:11
Nu 5:2
Nu 6:9
Nu 9:6

n Nu 31:19
Hag 2:13

o Nu 31:19

de zevende dag niet rein zijn.
13 Iedereen die een dood lichaam, de ziel van enig mens
die gestorven mocht zijn, aanraakt en die zich niet zal reinigen, heeft Jehovah's tabernakel
verontreinigd,[a] en die ziel moet van Israël worden afgesneden.[b]
Omdat het reinigingswater[c] niet op hem gesprenkeld is, blijft hij
onrein. Zijn onreinheid is nog op hem.[d]
14 Dit is de wet ingeval een mens in een tent sterft: Iedereen
die de tent binnenkomt, en iedereen die zich in de tent bevindt, zal
zeven dagen onrein zijn. **15** En elk geopend vat[e] waarop geen deksel vastgebonden is, is onrein.
16 En iedereen die op het open veld iemand mocht aanraken die
met het zwaard neergeveld is,[f] of een dood lichaam, of een mensenbeen,[g] of een grafstede, zal zeven
dagen onrein zijn. **17** En men moet voor de onreine wat van het
stof van het verbrande zondeoffer nemen en daarop in een vat
stromend water doen. **18** Dan moet een rein man[h] hysop[i] nemen
en die in het water dopen en daarmee spatten op de tent en alle vaten en de zielen die zich daar bevonden en op degene die het been
of de neergevelde of het dode lichaam of de grafstede heeft aangeraakt. **19** En de reine persoon
moet daarmee op de derde dag en op de zevende dag op de onreine
spatten en moet hem op de zevende dag van zonde reinigen;[j] en hij
moet zijn kleren wassen en zich in water baden, en hij moet 's avonds
rein zijn.
20 Maar de man die onrein
mocht zijn en die zich niet zal
reinigen, welnu, die ziel moet
uit het midden van de gemeente worden afgesneden,[k] omdat hij
Jehovah's heiligdom verontreinigd heeft. Het reinigingswater
werd niet op hem gesprenkeld.
Hij is onrein.
21 En het moet hun dienen tot
een inzetting voor onbepaalde
tijd, dat degene die het reinigingswater spat, zijn kleren dient te
wassen,[a] alsook degene die het
reinigingswater aanraakt. Hij zal
tot de avond onrein zijn. **22** En
alles wat de onreine mocht aanraken, zal onrein zijn,[b] en de ziel die
dat aanraakt, zal tot de avond onrein zijn.'"[c]

20 Voorts kwamen de zonen
van Israël, de gehele vergadering, in de eerste maand in
de wildernis van Zin,[d] en het
volk ging te Kades[e] wonen. Daar
stierf Mirjam[f] en daar werd zij begraven.
2 Nu bleek er geen water voor
de vergadering te zijn,[g] waarop zij
zich tegen Mozes en Aäron verzamelden.[h] **3** En het volk zocht
ruzie[i] met Mozes en zei: „Hadden wij maar de laatste adem uitgeblazen toen onze broeders de
laatste adem uitbliezen voor het
aangezicht van Jehovah! **4** En
waarom hebt gijlieden Jehovah's
gemeente in deze wildernis gebracht, om ons en onze lastdieren hier te laten sterven?[k] **5** En
waarom hebt GIJ ons uit Egypte
opgevoerd, om ons naar deze
slechte plaats te brengen?[l] Het
is geen plaats van zaad en vijgen en wijnstokken en granaatappels,[m] en er is geen water om te
drinken." **6** Toen gingen Mozes
en Aäron van voor de gemeente
naar de ingang van de tent der samenkomst en vielen op hun aangezicht,[n] waarop Jehovah's heerlijkheid hun verscheen.[o]
7 Toen sprak Jehovah tot Mozes
en zei: **8** „Neem de staf[p] en roep
de vergadering bijeen, gij en uw
broer Aäron, en GIJ moet voor hun
ogen tot de steile rots spreken, opdat ze inderdaad haar water moge
geven; en gij moet voor hen water uit de steile rots te voorschijn
doen komen en de vergadering en
hun lastdieren te drinken geven."[q]
9 Mozes dan nam de staf van
voor het aangezicht van Jehovah,[r] juist zoals hij hem geboden

HFDST. 19

a Le 15:31
b Heb 2:2; Heb 10:28
c Nu 19:9; Nu 31:23
d Le 22:3
e Le 11:32
f Nu 31:19
g Nu 19:11
h Nu 19:9
i Ps 51:7
j Le 14:9; Nu 19:12; Nu 31:19
k Ge 17:14; Nu 19:13

2e kolom

a Nu 19:18; Heb 9:10; Heb 9:13
b Hag 2:13
c Le 15:5

HFDST. 20

d Nu 13:21; Nu 33:36
e Nu 13:26; Nu 20:22; De 1:46; De 2:14; Re 11:16
f Ex 15:20; Nu 26:59; Mi 6:4
g Ex 17:1
h Nu 16:42
i Ex 17:2
j Nu 16:35; Nu 16:41; Nu 16:49
k Ex 14:11; Ex 17:3; Nu 16:13; Nu 21:5
l Nu 16:14; De 8:15; Ne 9:21
m Ex 3:17; Ex 13:5; De 8:8; Jer 2:2
n Nu 14:5
o Ex 16:10; Nu 14:10
p Ex 17:5
q Ne 9:15; Ps 78:15; Ps 105:41; Ps 114:8; Jes 43:20; Jes 48:21
r Ex 7:12; Ex 7:19; Nu 17:10; Heb 9:4

had. **10** Daarna riepen Mozes en
Aäron de gemeente vóór de steile
rots bijeen, en vervolgens zei hij
tot hen: „Hoort nu, GIJ weerspan-
nigen![a] Zullen wij uit deze steile
rots water voor U te voorschijn
doen komen?”[b] **11** Daarop hief
Mozes zijn hand op en sloeg met
zijn staf op de steile rots, twee-
maal; toen kwam er veel water
uit, en de vergadering en hun
lastdieren gingen drinken.[c]

12 Later zei Jehovah tot Mozes
en Aäron: „Omdat GIJ geen geloof
in mij hebt getoond, om mij voor
de ogen van de zonen van Israël te
heiligen,[d] daarom zult GIJ deze
gemeente niet in het land bren-
gen dat ik hun stellig geven zal.”[e]
13 Dit zijn de wateren van Meriba,[f]
omdat de zonen van Israël
ruzie met Jehovah hebben ge-
maakt, zodat hij onder hen gehei-
ligd werd.

14 Nadien zond Mozes van Kades
uit boden naar de koning van
Edom:[g] „Dit heeft uw broeder Is-
raël[h] gezegd: ’Gij weet zelf heel
goed welke moeilijkheden ons al-
lemaal overkomen zijn.[i] **15** Onze
vaderen nu daalden af naar Egyp-
te,[j] en wij bleven vele dagen[k] in
Egypte wonen; voorts deden de
Egyptenaren ons en onze vade-
ren kwaad.[l] **16** Ten slotte rie-
pen wij luid tot Jehovah[m] en hij
hoorde onze stem en zond een en-
gel[n] en leidde ons uit Egypte; en
nu zijn wij in Kades, een stad aan
de uiterste rand van uw gebied.
17 Laat ons alstublieft door uw
land trekken. Wij zullen niet door
een veld of een wijngaard trekken,
en wij zullen geen putwater drin-
ken. Langs de koningsweg zullen
wij gaan.[o] Wij zullen noch naar
rechts noch naar links afwijken,[p]
totdat wij uw gebied doorgetrok-
ken zullen zijn.’”

18 Edom zei echter tot hem:
„Gij moogt bij mij niet doortrek-
ken, opdat ik u niet met het
zwaard tegemoet trek.” **19** Hier-
op zeiden de zonen van Israël tot
hem: „Langs de grote weg zullen
wij optrekken; en mochten ik en
mijn vee uw water drinken, dan zal
ik stellig de waarde ervan geven.[a]
Ik wil niets anders dan te voet er-
doorheen trekken.”[b] **20** Noch-
tans zei hij: „Gij moogt niet door-
trekken.”[c] Toen trok Edom[d] hem
met heel veel volk en een sterke
hand tegemoet. **21** Edom wei-
gerde dus Israël door zijn gebied
te laten trekken.[e] Daarom keerde
Israël zich van hem af.[f]

22 Voorts braken de zonen van
Israël, de gehele vergadering, op
uit Kades[g] en kwamen aan de berg
Hor.[h] **23** Toen zei Jehovah op de
berg Hor, aan de grens van het
land Edom, het volgende tot Mo-
zes en Aäron: **24** „Aäron zal tot
zijn volk worden vergaderd,[i] want
hij zal het land dat ik de zonen
van Israël stellig zal geven, niet
binnengaan, op grond van het feit
dat gijlieden weerspannig zijt ge-
weest tegen mijn bevel met be-
trekking tot de wateren van Me-
riba.[j] **25** Neem Aäron en zijn zoon
Eleazar en breng hen op de berg
Hor. **26** En trek Aäron zijn kle-
deren uit,[k] en gijlieden moet zijn
zoon Eleazar[l] ermee bekleden; en
Aäron zal [tot zijn volk] vergaderd
worden en moet daar sterven.”[m]

27 Mozes deed dus juist zoals
Jehovah geboden had; en voor
de ogen van de gehele verga-
dering bestegen zij nu de berg
Hor. **28** Toen trok Mozes Aäron
zijn klederen uit en bekleedde
zijn zoon Eleazar ermee, waarna
Aäron daar op de top van de berg
stierf.[n] Vervolgens daalden Mozes
en Eleazar van de berg af. **29** De
gehele vergadering nu zag dat
Aäron de laatste adem had uitge-
blazen, en heel het huis van Israël
bleef Aäron dertig dagen lang be-
wenen.[o]

21 Nu kreeg de Kanaäniet, de
koning van Arad,[p] die in
de Negeb[q] woonde, te horen dat
Israël langs de weg van Atha-
rim was gekomen, waarop hij de

HFDST. 20

a De 9:24
Ps 106:32
b Ps 106:33
c Ex 17:6
De 8:15
1Kor 10:4
d Le 10:3
Nu 27:14
De 32:51
Jes 8:13
Opb 4:11
e De 1:37
De 3:26
De 34:4
Joz 1:2
f De 33:8
Ps 95:8
Ps 106:32
Heb 3:8
g Re 11:17
h Ge 36:8
De 2:4
De 23:7
i Ex 18:8
j Ge 46:6
Han 7:15
k Ge 15:13
Ex 12:40
l Ex 1:11
Ex 1:14
De 26:6
Han 7:19
m Ex 2:23
Ex 3:7
n Ex 14:19
Ex 23:20
Ex 33:2
Han 7:35
o Nu 21:22
p De 2:27

2e kolom

a De 2:6
b De 2:28
c Re 11:17
d Ge 36:1
e De 2:29
f De 2:8
Re 11:18
g Nu 13:26
Nu 33:37
h Nu 21:4
Nu 34:7
i Ge 25:8
Nu 33:38
De 32:50
j Nu 20:12
De 32:51
k Ex 28:2
Ex 29:29
Heb 7:23
l Ex 6:23
Nu 4:16
m Nu 33:38
n Nu 33:39
De 10:6
De 32:50
o De 34:8

HFDST. 21

p Nu 33:40
Joz 12:14
q Nu 13:22

strijd met Israël aanbond en enigen van hen als gevangenen wegvoerde. **2** Dientengevolge deed Israël Jehovah een gelofte en zei:[a] „Indien gij dit volk zonder
manneren in mijn hand zult geven, dan zal ik stellig hun steden
aan de vernietiging prijsgeven."[b]
3 Jehovah dan luisterde naar Israëls stem en leverde de Kanaänieten over; en zij gaven hen en hun steden aan de vernietiging prijs. Daarom gaf men die plaats de naam Horma.[c]

4 Terwijl zij nu verder trokken van de berg Hor[d] langs de weg van de Rode Zee, ten einde om het land Edom heen te trekken,[e] geraakte de ziel van het volk uitgeput wegens de weg. **5** En het volk bleef tegen God[f] en Mozes spreken:[g] „Waarom hebt GIJ ons uit Egypte opgevoerd om in de wildernis te sterven?[h] Want er is geen brood en geen water,[i] en onze ziel heeft een afschuw gekregen van het verachtelijke brood."[j]
6 Daarom zond Jehovah giftige slangen[k] onder het volk, en ze bleven het volk bijten, zodat er velen van Israël stierven.[l]

7 Ten slotte kwam het volk tot Mozes en zei: „Wij hebben gezondigd,[m] want wij hebben tegen Jehovah en tegen u gesproken. Doe een goed woord bij Jehovah, dat hij de slangen van ons verwijdere."[n] Toen deed Mozes een goed woord ten behoeve van het volk.[o] **8** Jehovah zei nu tot Mozes: „Maak u een vurige slang en bevestig die aan een signaalmast. En het moet geschieden dat wanneer iemand gebeten is, dan moet hij ernaar kijken en aldus in leven blijven."[p] **9** Mozes maakte terstond een koperen slang[q] en bevestigde die aan de signaalmast;[r] en het gebeurde inderdaad dat indien een slang een man had gebeten en deze zijn blik op de koperen slang richtte,[s] dan bleef hij in leven.[t]

10 Daarna braken de zonen van Israël op en legerden zich te Oboth.[a] **11** Toen braken zij op uit Oboth en legerden zich te Ijje-Abarim,[b] in de wildernis die tegenover Moab ligt, tegen de opgang der zon. **12** Vandaar braken zij op en legerden zich toen bij het stroomdal van de Zered.[c]
13 Vandaar braken zij op en legerden zich vervolgens in de streek van de Arnon,[d] welke in de wildernis ligt die zich uitstrekt vanaf de grens der Amorieten; want de Arnon is de grens van Moab, tussen Moab en de Amorieten. **14** Daarom wordt in het boek van de Oorlogen van Jehovah gezegd:

„Waheb in Sufa en de stroomdalen van de Arnon, **15** en de monding der stroomdalen, die is afgebogen in de richting van de zetel van Ar[e] en tegen de grens van Moab heeft aangeleund."

16 Vervolgens vandaar verder naar Beër.[f] Dit is de put waaromtrent Jehovah tot Mozes zei: „Vergader het volk, en laat mij hun water geven."[g]

17 In die tijd nu zong Israël dit lied:[h]

„Wel op, o put! Zingt hem in tegenzang toe!
18 Een put, die vorsten groeven,
die de edelen van het volk dolven,
Met een gebiedersstaf,[i] met hun eigen staven."

Daarna van de wildernis verder naar Mattana. **19** En van Mattana verder naar Nahaliël, en van Nahaliël verder naar Bamoth.[j]
20 En van Bamoth verder naar het dal dat in het veld van Moab ligt,[k] bij de top van de Pisga,[l] en deze rijst op en ziet uit over Jesjimoon.[m]

21 Nu zond Israël boden naar Sihon,[n] de koning van de Amorieten, om te zeggen: **22** „Laat mij door uw land trekken. Wij zullen niet afwijken naar een veld of een wijngaard. Wij zullen geen putwater drinken. Langs de koningsweg zullen wij gaan, totdat wij uw gebied zijn doorgetrokken."[o] **23** En Sihon stond

HFDST. 21

a De 23:21
b Le 27:28 De 20:17 Joz 6:18
c Nu 14:45 Re 1:17
d Nu 33:41
e Nu 20:21 De 2:8 Re 11:18
f Ps 78:19
g Ex 14:11 Ex 15:24 Nu 16:13
h Nu 14:28 Nu 14:34
i Nu 20:5
j Ex 16:15 Nu 11:6 Ps 78:24
k De 8:15
l Ps 106:43 1Kor 10:9
m Ps 78:34
n Le 26:40
o Ex 32:11
p Ps 106:44
q 2Kon 18:4
r Jo 3:14 Jo 8:28 Jo 12:32 Ga 3:13 1Pe 2:24
s Jo 1:29 Heb 12:2
t Jo 3:14 Jo 3:15 Jo 6:40 Ro 1:17

2e kolom

a Nu 33:43
b Nu 33:44
c De 2:13
d Nu 22:36 De 2:24 Re 11:18
e Nu 21:28 De 2:18 De 2:29 Jes 15:1
f Jes 15:8
g Ps 78:52
h Ps 105:2
i Ge 49:10
j Joz 13:17
k Nu 26:63 Nu 33:49
l De 3:27 De 34:1
m Nu 23:28 Joz 12:3
n De 2:26 Re 11:19
o Nu 20:17

Israël niet toe door zijn gebied te
trekken,[a] maar Sihon vergaderde
al zijn volk en trok Israël in de
wildernis tegemoet, en hij kwam
te Jahaz[b] en ging tegen Israël
strijden. **24** Hierop sloeg Israël
hem met de scherpte van het
zwaard[c] en nam zijn land in bezit[d]
van de Arnon[e] af tot de Jabbok,[f]
nabij de zonen van Ammon; want
Jaëzer[g] is de grens van de zonen
van Ammon.[h]
25 Israël nam dus al deze ste-
den, en Israël ging in alle steden
der Amorieten[i] wonen, in Hesbon[j]
en al zijn onderhorige plaatsen.
26 Want Hesbon was de stad van
Sihon.[k] Hij was de koning van
de Amorieten,[l] en hij was degene
die vroeger tegen de koning van
Moab had gestreden en toen al
zijn land uit zijn hand had geno-
men tot de Arnon[m] toe. **27** Van-
daar dat de voordragers van spot-
dichten plachten te zeggen:

„Komt naar Hesbon.
Laat de stad van Sihon ge-
bouwd worden en blijken
stevig bevestigd te zijn.
28 Want een vuur is van Hesbon
uitgegaan,[n] een vlam uit
de stad van Sihon.
Het heeft Ar[o] van Moab ver-
teerd, de eigenaars van
de hoge plaatsen van de
Arnon.
29 Wee u, Moab! Gij zult stellig te
gronde gaan, o volk van
Kamos![p]
Hij zal stellig zijn zonen als
ontkomenen en zijn doch-
ters in de gevangenschap
geven aan Sihon, de ko-
ning van de Amorieten.
30 Laten wij hen dus beschieten.
Hesbon zal stellig te gronde
gaan tot Dibon[q] toe,
En de vrouwen tot Nofah
toe, de mannen tot Medeba[r] toe."

31 En Israël ging in het land van
de Amorieten[s] wonen. **32** Toen
liet Mozes Jaëzer[t] verspieden. Zij
dan namen zijn onderhorige plaat-
sen in en verdreven de Amorie-
ten die daar waren uit hun be-
zit.[a] **33** Daarna veranderden zij
van richting en trokken op langs
de weg van Basan.[b] Daarop trok
Og,[c] de koning van Basan, hun
tegemoet, hij en al zijn volk, tot
de strijd bij Edrei.[d] **34** Jehovah
zei nu tot Mozes: „Wees niet be-
vreesd voor hem,[e] want ik zal hem
en al zijn volk en zijn land stel-
lig in uw hand geven;[f] en gij moet
met hem doen net zoals gij met Si-
hon, de koning van de Amorieten,
hebt gedaan, die in Hesbon placht
te wonen."[g] **35** Toen sloegen zij
dus hem en zijn zonen en al zijn
volk, totdat hij geen overlevende
meer over had;[h] en daarop namen
zij zijn land in bezit.[i]

22 Toen braken de zonen van
Israël op en legerden zich
in de woestijnvlakten van Moab,[j]
aan de overkant van de Jordaan bij
Jericho. **2** Balak[k] dan, de zoon
van Zippor, zag alles wat Israël
de Amorieten had gedaan. **3** En
Moab werd zeer bevreesd voor het
volk, omdat het talrijk was; en
Moab ging een ziekmakende angst
gevoelen voor de zonen van Israël.[l]
4 En Moab zei voorts tot de oude-
re mannen van Midian:[m] „Nu zal
deze gemeente onze hele omge-
ving oplikken, zoals de stier het
groene gewas van het veld oplikt."

En Balak,[n] de zoon van Zippor,
was toentertijd koning van Moab.
5 Hij zond nu boden naar Bi-
leam,[o] de zoon van Beor, te Pe-
thor,[p] dat aan de Rivier[q] ligt van
het land van de zonen van zijn
volk, om hem te ontbieden, en
liet zeggen: „Zie! Een volk is uit
Egypte gekomen. Zie! Het heeft
de aarde bedekt zover het oog
reikt,[r] en het woont vlak tegen-
over mij. **6** Nu dan, kom toch
alstublieft; vervloek[s] toch dit
volk voor mij, want het is mach-
tiger dan ik. Misschien kan ik
het dan een slag toebrengen en
het uit het land verdrijven; want
ik weet heel goed dat wie gij ze-

HFDST. 21

a De 2:30
De 29:7
Re 11:20
b De 2:32
Joz 13:18
c Joz 12:2
Re 11:21
Ps 135:10
Ps 136:19
Am 2:9
d Nu 32:33
Ne 9:22
e Nu 21:13
De 3:16
f Re 11:22
g Nu 32:1
1Kr 6:81
h Joz 12:2
i Ge 10:16
Ge 15:16
Ex 3:8
De 7:1
j De 2:26
Re 11:19
Hgl 7:4
k Ps 135:11
l Re 11:19
m Nu 21:13
n Jer 48:45
o Nu 21:15
De 2:9
p Re 11:24
1Kon 11:7
2Kon 23:13
Jer 48:7
q Nu 32:34
Joz 13:17
Jer 48:18
r Joz 13:9
s De 3:8
t Nu 32:1

2e kolom

a Nu 21:25
b De 3:1
c De 1:4
De 3:11
De 4:47
Joz 9:10
d De 3:10
Joz 13:12
e De 3:2
De 3:22
De 20:3
f Ex 23:27
De 7:24
g Ps 135:11
h De 3:3
Joz 13:12
i Joz 12:4
Joz 12:6

HFDST. 22

j Nu 33:48
k Joz 24:9
Re 11:25
l Ex 15:15
De 2:25
m Nu 31:8
Joz 13:21
n Mi 6:5
Opb 2:14
o Joz 13:22
Joz 24:9
2Pe 2:15
Ju 11
p De 23:4
q Ge 15:18
r Ge 13:16

s Ge 12:3; Nu 23:7; Joz 24:9; Ne 13:2.

gent, een gezegende is en dat wie gij vervloekt, vervloekt is."[a]

7 De oudere mannen van Moab en de oudere mannen van Midian ondernamen dus de reis met het loon voor de waarzegging[b] in hun handen en gingen naar Bileam[c] en spraken Balaks woorden tot hem. **8** Hierop zei hij tot hen: „Blijft hier vannacht over en ik zal U stellig antwoord brengen juist zoals Jehovah tot mij spreken zal."[d] Bijgevolg bleven de vorsten van Moab bij Bileam.

9 Toen kwam God tot Bileam en zei:[e] „Wie zijn die mannen bij u?" **10** Bileam zei dus tot de [ware] God: „Balak,[f] de zoon van Zippor, de koning van Moab, heeft [hen] tot mij gezonden, om te zeggen: **11** 'Zie! Het volk dat uit Egypte komt, en het bedekt de aarde zover het oog reikt.[g] Kom nu toch, verwens het toch voor mij.[h] Misschien kan ik er dan tegen strijden en zal ik het werkelijk verdrijven.'" **12** Maar God zei tot Bileam: „Gij moogt niet met hen meegaan. Gij moogt het volk niet vervloeken,[i] want het is gezegend."[j]

13 Daarna stond Bileam 's morgens op en zei tot de vorsten van Balak: „Gaat naar UW land, want Jehovah heeft geweigerd mij met U mee te laten gaan." **14** De vorsten van Moab stonden dus op en kwamen bij Balak en zeiden: „Bileam heeft geweigerd met ons mee te gaan."[k]

15 Maar Balak zond opnieuw andere vorsten, talrijker en aanzienlijker dan de voorgaanden. **16** Ook zij kwamen bij Bileam en zeiden tot hem: „Dit heeft Balak, de zoon van Zippor, gezegd: 'Laat u er alstublieft niet van weerhouden tot mij te komen. **17** Want ik zal u zonder mankeren grote eer bewijzen,[l] en alles wat gij mij mocht zeggen, zal ik doen.[m] Kom dus toch, alstublieft. Verwens toch dit volk voor mij.'" **18** Doch Bileam antwoordde en zei tot de dienaren van Balak: „Al gaf Balak mij zijn huis vol zilver en goud, ik zou het bevel van Jehovah, mijn God, niet kunnen overschrijden om iets kleins of groots te doen.[a] **19** Nu dan, blijft ook GIJ alstublieft vannacht hier, opdat ik moge weten wat Jehovah verder tot mij spreken zal."[b]

20 Toen kwam God 's nachts tot Bileam en zei tot hem: „Indien de mannen gekomen zijn om u te ontbieden, sta op, ga met hen mee. Maar gij moogt slechts het woord spreken dat ik tot u spreken zal."[c] **21** Daarna stond Bileam 's morgens op en zadelde zijn ezelin en ging met de vorsten van Moab mee.[d]

22 Toen ontbrandde de toorn van God omdat hij ging; voorts plaatste Jehovah's engel zich op de weg om hem te weerstaan.[e] En hij reed op zijn ezelin en had twee bedienden van hem bij zich. **23** De ezelin nu zag Jehovah's engel op de weg staan met zijn getrokken zwaard in de hand;[f] en de ezelin trachtte van de weg af te wijken om het veld in te gaan, maar toen sloeg Bileam de ezelin om haar te doen wijken naar de weg. **24** En Jehovah's engel bleef op de smalle weg tussen de wijngaarden staan, waar een stenen muur aan de ene zijde en een stenen muur aan de andere zijde was. **25** En de ezelin bleef Jehovah's engel zien en drukte zich nu tegen de muur en drukte daarbij Bileams voet tegen de muur, waarop hij haar nog meer sloeg.

26 Jehovah's engel ging nu opnieuw voorbij en bleef staan op een nauwe plaats, waar geen weg was om naar rechts of links uit te wijken. **27** Toen nu de ezelin Jehovah's engel zag, ging ze onder Bileam liggen, zodat Bileams toorn ontbrandde[g] en hij de ezelin met zijn staf bleef slaan. **28** Ten slotte opende Jehovah de mond van de ezelin,[h] en ze zei tot Bileam: „Wat heb ik u gedaan, dat gij mij nu al driemaal hebt geslagen?"[i] **29** Hierop zei Bileam tot

HFDST. 22

a Ps 109:28
b Mi 3:11; Han 16:16; 1Ti 6:10
c 2Pe 2:15; Ju 11
d Nu 12:6; Nu 23:12
e Nu 22:20
f Nu 22:4
g Nu 22:5
h Nu 22:6; Nu 23:7; Nu 23:11; Nu 24:10
i Mi 6:5
j Ge 12:2; Ge 22:17; Nu 23:20; De 23:5; De 33:29
k Nu 22:37
l Nu 24:11; Sp 17:23
m Sp 15:27

2e kolom

a Nu 24:13
b Nu 22:8
c Nu 22:35; Nu 23:12; Nu 24:13
d Jak 1:14; 2Pe 2:15; Ju 11
e Ex 23:21
f 2Kon 6:17; 1Kr 21:16
g Sp 14:16; Sp 27:4
h Mt 19:26; 2Pe 2:16
i Nu 22:32

de ezelin: „Welnu, omdat gij mij
zo meedogenloos behandeld hebt.
Als ik maar een zwaard in mijn
hand had, dan zou ik u nu gedood
hebben!”[a] **30** Toen zei de ezelin
tot Bileam: „Ben ik niet uw eze-
lin, waarop gij uw leven lang tot
op vandaag gereden hebt? Ben ik
ooit gewoon geweest zó tegen u
te doen?”[b] Waarop hij zei: „Neen!”
31 Nu nam Jehovah de bedekking
weg van Bileams ogen,[c] zodat hij
Jehovah’s engel op de weg zag
staan met zijn getrokken zwaard
in de hand. Terstond boog hij zich
diep en wierp zich op zijn aange-
zicht neer.

32 Toen zei Jehovah’s engel tot
hem: „Waarom hebt gij uw ezelin
nu al driemaal geslagen? Zie! Ik
— ik ben uitgetrokken om weer-
stand te bieden, omdat uw weg
lijnrecht tegen mijn wil is ge-
weest.[d] **33** De ezelin nu zag mij
en trachtte reeds driemaal voor
mij uit te wijken.[e] Veronderstel
dat ze niet voor mij was uitge-
weken! Want dan zou ik ú nu
reeds gedood hebben,[f] maar haar
zou ik in leven gelaten hebben.”
34 Hierop zei Bileam tot Jeho-
vah’s engel: „Ik heb gezondigd,[g]
omdat ik niet wist dat gíj op de
weg stondt om mij te ontmoeten.
Nu dan, indien het slecht is in uw
ogen, laat mij dan terugkeren op
mijn weg.” **35** Maar Jehovah’s
engel zei tot Bileam: „Ga met de
mannen mee;[h] en gij moogt niets
anders spreken dan het woord dat
ik tot u spreken zal.”[i] En Bileam
ging met de vorsten van Balak
verder.

36 Toen Balak te horen kreeg
dat Bileam was gekomen, ging
hij hem dadelijk tegemoet tot de
stad van Moab, die aan de oever
van de Arnon ligt, die aan de
uiterste rand van het gebied ligt.[j]
37 Toen zei Balak tot Bileam:
„Heb ik u niet werkelijk laten ont-
bieden? Waarom zijt gij niet naar
mij toe gekomen? Ben ik niet wis
en waarachtig in staat om u eer
te bewijzen?”[k] **38** Hierop zei Bi-
leam tot Balak: „Zie, ik ben nu tot
u gekomen. Zal ik ook maar iets
kunnen spreken?[a] Het woord dat
God mij in de mond zal leggen, dat
zal ik spreken.”[b]

39 Bileam ging dus met Balak
mee en zij kwamen te Kirjath-
Huzzôth. **40** En Balak ging er-
toe over runderen en schapen
ten slachtoffer te brengen[c] en
daarvan te zenden aan Bileam
en de vorsten die bij hem waren.
41 Nu geschiedde het ’s morgens
dat Balak Bileam voorts meenam
en hem naar Bamoth-Baäl[d] liet
opklimmen, opdat hij vandaar
het volk in zijn geheel kon over-
zien.[e]

23 Toen zei Bileam tot Balak:
„Bouw mij op deze plek ze-
ven altaren[f] en maak op deze plek
zeven stieren en zeven rammen
voor mij gereed.” **2** Balak deed
onmiddellijk juist zoals Bileam
gesproken had. Daarna offerden
Balak en Bileam een stier en een
ram op elk altaar.[g] **3** Vervol-
gens zei Bileam tot Balak: „Ga bij
uw brandoffer staan,[h] en laat mij
gaan. Misschien zal Jehovah met
mij in contact treden en mij tege-
moet komen.[i] In dat geval zal ik u
stellig alles meedelen wat hij mij
tonen zal.” Hij ging dus naar een
kale heuvel.

4 Toen nu God met Bileam in
contact trad,[j] zei hij voorts tot
Hem: „Ik heb de zeven altaren in
rijen gezet en vervolgens op elk
altaar een stier en een ram ge-
offerd.”[k] **5** Bijgevolg legde Jeho-
vah Bileam een woord in de mond[l]
en zei: „Keer terug naar Balak,
en dit zult gij spreken.”[m] **6** Hij
keerde dus naar hem terug, en zie!
hij en alle vorsten van Moab ston-
den bij zijn brandoffer. **7** Toen
hief hij zijn spreukachtige[n] rede
aan en zei:

„Uit Aram[o] trachtte Balak, de
koning van Moab, mij te
leiden,
Uit de bergen van het oos-
ten:
’Kom toch, vervloek toch Ja-
kob voor mij.

HFDST. 22

a Sp 12:10
b 2Pe 2:16
c 2Kon 6:17
d Nu 22:12
De 23:4
Pr 9:3
2Pe 2:15
e Nu 22:23
Nu 22:25
Nu 22:27
f Sp 16:25
g 1Sa 15:24
h Ps 81:12
i Nu 22:20
j Nu 21:26
k Nu 22:17
Nu 24:11

2e kolom

a Sp 19:21
b Nu 23:26
Nu 24:13
c Nu 23:14
d Joz 13:15
Joz 13:17
e Nu 23:13

HFDST. 23

f Nu 22:41
g Nu 23:14
Nu 23:30
h Nu 23:15
i Nu 23:16
Nu 24:1
j Nu 22:20
k Nu 23:2
l Nu 22:35
m Nu 23:3
n Nu 23:18
Nu 24:3
o Ge 10:22
Nu 22:5
De 23:4

Ja, kom toch, veroordeel Israël openlijk.'[a]
8 Hoe zou ik degenen kunnen
verwensen die God niet
heeft verwenst?[b]
En hoe zou ik degenen open-
lijk kunnen veroordelen
die Jehovah niet openlijk
heeft veroordeeld?[c]
9 Want van de top der rotsen
zie ik hen,
En vanaf de heuvels aan-
schouw ik hen.
Als een volk blijven zij daar af-
gezonderd vertoeven,[d]
En onder de natiën rekenen
zij zich niet.[e]
10 Wie heeft de stofdeeltjes van
Jakob geteld,[f]
En wie heeft het vierde deel
van Israël berekend?
Laat mijn ziel de dood der op-
rechten sterven,[g]
En laat mijn einde later als
het hunne blijken te zijn."[h]
11 Hierop zei Balak tot Bileam: „Wat hebt gij mij aangedaan? Om mijn vijanden te verwensen, heb ik u gehaald, en zie, gij hebt hen tot het uiterste gezegend."[i] **12** Hij antwoordde daarop en zei: „Dien ik er niet voor te zorgen datgene te spreken wat Jehovah mij in de mond legt?"[j]
13 Toen zei Balak tot hem: „Kom toch alstublieft met mij mee naar een andere plaats vanwaar gij hen kunt zien. Slechts het uiterste deel van hen zult gij zien,[k] en gij zult niet hen allen zien. En verwens hen vandaar voor mij."[l] **14** Hij nam hem dus mee naar het veld Zofim, naar de top van de Pisga,[m] waar hij vervolgens zeven altaren bouwde en op elk altaar een stier en een ram offerde.[n] **15** Daarna zei hij tot Balak: „Ga hier bij uw brandoffer staan, en wat mij aangaat, laat mij ginds met hem in contact treden." **16** Daarop trad Jehovah met Bileam in contact en legde een woord in zijn mond en zei:[o] „Keer terug naar Balak,[p] en dit zult gij spreken." **17** Hij ging dus naar hem toe, en zie! daar stond hij bij zijn brandoffer, en de vorsten van Moab met hem. Toen zei Balak tot hem: „Wat heeft Jehovah gesproken?" **18** Hierop hief hij zijn spreukachtige rede aan en zei:[a]
„Sta op, Balak, en luister.
Leen mij toch het oor, o zoon
van Zippor.[b]
19 God is geen mens, dat hij leu-
gens zou vertellen,[c]
Noch een mensenzoon, dat
hij spijt zou gevoelen.[d]
Heeft hijzelf het gezegd en zal
hij het niet doen,
En heeft hij gesproken en
zal hij het niet volbren-
gen?[e]
20 Zie! Ik ben gehaald om te ze-
genen,
En Hij heeft gezegend,[f] en
ik zal het niet keren.[g]
21 Hij heeft geen magische
kracht[h] tegen Jakob in be-
schouwing genomen,
En geen moeite heeft hij
voor Israël gezien.
Jehovah, zijn God, is met hem,[i]
En de luide begroeting van
een koning is in zijn mid-
den.
22 God leidt hen uit Egypte.[j]
Zijn snelle loop is als die van
een wilde stier.[k]
23 Want er is geen bezwering te-
gen Jakob,[l]
Noch enige waarzeggerij te-
gen Israël.[m]
Op dit tijdstip kan er met be-
trekking tot Jakob en Is-
raël worden gezegd:
'Wat heeft God tot stand ge-
bracht!'[n]
24 Zie, een volk zal opstaan als
een leeuw,
En als de leeuw zal het zich
verheffen.[o]
Het zal niet gaan liggen voor-
dat het prooi kan eten,
En het bloed van verslage-
nen zal het drinken."[p]
25 Hierop zei Balak tot Bileam: „Indien gij het enerzijds in geen geval kunt verwensen, dan

HFDST. 23

a Nu 22:6
b Nu 22:12
Nu 24:10
c Sp 21:30
d Le 20:24
De 33:28
1Kon 8:53
Es 3:8
e Ex 33:16
De 32:8
f Ge 13:16
Ge 22:17
Ex 1:7
g Ps 37:37
Ps 116:15
Sp 10:7
h Joz 14:14
Jes 26:19
1Kor 15:55
Heb 11:35
i Nu 22:11
Nu 24:10
Joz 24:10
Ne 13:2
Ps 109:28
Mi 6:5
j Nu 22:38
Nu 24:13
k Nu 22:11
l Joz 24:9
m De 34:1
n Nu 23:1
Nu 23:29
o Nu 22:35
Nu 23:5
Nu 24:1
p Nu 22:10

2e kolom

a Nu 23:7
Nu 24:3
b Nu 22:2
Joz 24:9
c Ps 89:35
Tit 1:2
d 1Sa 15:29
Ro 11:29
e Jes 14:24
Jes 46:10
Mi 7:20
f Ge 12:2
Ge 22:17
Nu 22:12
g Nu 22:18
Mal 3:6
h 1Sa 15:23
i Ex 13:21
Ex 23:20
Ex 29:45
Ex 34:9
Jes 8:10
j Ex 20:2
k Nu 24:8
l Ge 12:3
Nu 22:6
m Nu 22:7
De 18:10
De 18:12
n Ps 31:19
Ps 44:1
Ps 126:3
Ro 11:33
o Ge 49:9
Nu 24:9
Sp 30:30
p Jes 31:4
Mi 5:8

dient gij het anderzijds in geen
geval te zegenen." **26** Waarop
Bileam weer antwoordde en tot
Balak zei: „Heb ik niet tot u ge-
sproken en gezegd: 'Alles wat
Jehovah spreken zal, dat zal ik
doen'?"[a]
27 Toen zei Balak tot Bileam:
„O kom, alstublieft. Laat mij u
naar nog een andere plaats bren-
gen. Misschien zal het juist zijn
in de ogen van de [ware] God, zo-
dat gij het vandaar stellig voor
mij zult verwensen."[b] **28** Daar-
op nam Balak Bileam mee naar de
top van de Peor, die uitziet over
Jesjimoon.[c] **29** Toen zei Bileam[d]
tot Balak: „Bouw mij op deze plek
zeven altaren en maak op deze
plek zeven stieren en zeven ram-
men voor mij gereed."[e] **30** Ba-
lak deed dus juist zoals Bileam
gezegd had, waarna hij op elk al-
taar een stier en een ram offerde.[f]

24 Toen nu Bileam zag dat
het in de ogen van Jeho-
vah goed was Israël te zegenen,
ging hij niet zoals de andere ke-
ren[g] op slechte voortekens[h] uit,
maar richtte hij zijn aangezicht
naar de wildernis. **2** Toen Bi-
leam zijn ogen opsloeg en Israël
volgens zijn stammen verblijf zag
houden,[i] kwam voorts de geest
van God over hem.[j] **3** Derhalve
hief hij zijn spreukachtige rede[k]
aan en zei:

„De uitspraak van Bileam, de
zoon van Beor,
En de uitspraak van de fy-
siek sterke man met het
open oog,[l]
4 De uitspraak van degene die de
woorden van God hoort,[m]
Die een visioen van de Al-
machtige te zien kreeg[n]
Terwijl hij neerviel met ont-
sloten ogen:[o]
5 Hoe mooi zijn uw tenten, o Ja-
kob, uw woningen, o Israël![p]
6 Als stroomdalen hebben ze
zich ver uitgestrekt,[q]
Als tuinen langs de rivier.[r]
Als aloë's die Jehovah heeft
geplant,
Als ceders langs het water.[a]
7 Water blijft uit zijn twee le-
ren emmers sijpelen,
En zijn zaad is langs vele
wateren.[b]
Ook zal zijn koning[c] hoger dan
Agag zijn,[d]
En zijn koninkrijk zal ver-
heven worden.[e]
8 God leidt hem uit Egypte;
Hij heeft de snelle loop van
een wilde stier.[f]
Hij zal de natiën, zijn onder-
drukkers, verteren,[g]
En hun beenderen zal hij af-
knagen,[h] en hij zal ze met
zijn pijlen verpletteren.[i]
9 Hij kromde zich, hij legde zich
neer als de leeuw,
En, als een leeuw, wie durft
hem wekken?[j]
Die u zegenen, zijn de gezegen-
den,[k]
En die u vervloeken, zijn de
vervloekten."[l]

10 Hierop ontbrandde Balaks
toorn tegen Bileam en hij klap-
te in zijn handen,[m] en Balak zei
vervolgens tot Bileam: „Om mijn
vijanden te verwensen,[n] heb ik u
ontboden, en zie! gij hebt hen nu
al driemaal tot het uiterste ge-
zegend. **11** En maak nu dat gij
wegkomt naar uw plaats. Ik had
bij mijzelf gezegd dat ik u zon-
der mankeren eer zou bewijzen,[o]
maar zie! Jehovah heeft u de eer
onthouden."

12 Hierop zei Bileam tot Ba-
lak: „Heb ik ook tot uw boden die
gij naar mij toe zondt, niet ge-
sproken en gezegd: **13** 'Al gaf
Balak mij zijn huis vol zilver en
goud, ik zou het bevel van Je-
hovah niet kunnen overschrijden
om iets goeds of slechts uit mijn
eigen hart te doen. Wat Jehovah
spreken zal, dat zal ik spreken'?[p]
14 En nu, zie, ik ga heen naar
mijn volk. Kom toch, laat ik u
van advies dienen[q] wat dit volk
later, op het einde der dagen, uw
volk zal aandoen."[r] **15** Hij hief

HFDST. 23

a Nu 22:38; Nu 23:12; Nu 24:13
b Nu 23:13
c Nu 21:20
d Nu 22:5
e Nu 23:1
f Nu 23:2; Nu 23:14

HFDST. 24

g Nu 23:3; Nu 23:15
h Ge 30:27; Le 19:26; Nu 23:23
i Nu 2:2; Nu 23:9
j Nu 11:25; 1Sa 19:20; 2Kr 15:1; 1Kor 12:10
k Nu 23:7
l Am 3:7
m Nu 24:16
n Nu 12:6
o Ez 1:28
p Nu 1:52; Nu 2:2
q Nu 2:32; Nu 22:11
r Jes 58:11; Jer 31:12

2e kolom

a Ps 1:3; Ps 92:12; Jer 17:8
b De 8:7
c Ge 49:10; Ps 2:6; Jo 1:49; Fil 2:10; Opb 19:16
d Nu 24:20
e 1Kr 14:2; Da 2:44; Han 5:31; Opb 11:15
f Nu 23:22
g Ex 23:27; De 9:5; Opb 19:15
h Jes 38:13
i De 32:42; Ps 2:9
j Ge 49:9
k Ge 12:3
l Ge 27:29
m Job 27:23; Na 3:19
n Nu 22:11; Nu 23:11; De 23:4; Joz 24:9; Ne 13:2
o Nu 22:17; Ju 11
p Nu 22:18; Nu 22:38
q Mi 6:5
r Jer 48:46

dus zijn spreukachtige rede[a] aan
en zei:
„De uitspraak van Bi̱leam, de
zoon van Be̱or,
En de uitspraak van de fy-
siek sterke man met het
open oog,[b]
16 De uitspraak van degene die de
woorden van God hoort,[c]
En degene die de kennis van
de Allerhoogste kent —
Een visioen van de Almachti-
ge kreeg hij te zien[d]
Terwijl hij neerviel met ont-
sloten ogen:[e]
17 Ik zal hem zien,[f] maar niet
nu;
Ik zal hem aanschouwen,
maar niet van nabij.
Een ster[g] zal stellig te voor-
schijn treden uit Ja̱kob,
En een scepter zal inderdaad
oprijzen uit I̱sraël.[h]
En hij zal stellig de slapen van
Mo̱ab verpletteren[i]
En de schedel van alle zo-
nen van oorlogsrumoer.
18 En E̱dom moet een bezitting
worden,[j]
Ja, Se̱ïr[k] moet de bezitting
van zijn vijanden wor-
den,[l]
Terwijl I̱sraël zijn moed
toont.
19 En uit Ja̱kob zal iemand gaan
onderwerpen,[m]
En hij moet elke overleven-
de uit de stad verdelgen."[n]
20 Toen hij nu A̱malek zag, zet-
te hij zijn spreukachtige rede
voort en zei vervolgens:[o]
„A̱malek was de eerste der na-
tiën,[p]
Maar zijn einde later zal zijn
dat hij zelfs te gronde
gaat."[q]
21 Toen hij nu de Kenieten[r] zag,
zette hij zijn spreukachtige rede
voort en zei vervolgens:
„Duurzaam is uw woning, en
geplaatst op de steile rots
is uw verblijf.
22 Maar er zal iemand komen om
Ka̱jin[s] te verbranden.
Hoe lang zal het nog duren
voordat Assyrië u gevan-
kelijk zal wegvoeren?"[a]
23 En hij zette zijn spreukach-
tige rede voort en zei vervolgens:
„Wee! Wie zal in leven blijven
wanneer God het bewerk-
stelligt?[b]
24 En er zullen schepen zijn van
de kust van Ki̱ttim,[c]
En die zullen Assyrië stellig
kwellen,[d]
En ze zullen He̱ber inderdaad
kwellen.
Maar ook hij zal ten slotte
te gronde gaan."
25 Hierna stond Bi̱leam op en
ging heen en keerde naar zijn
plaats terug.[e] En ook Ba̱lak ging
zijns weegs.

25 I̱sraël nu woonde in Si̱ttim.[f]
Toen begon het volk immo-
rele betrekkingen te hebben met
de dochters van Mo̱ab.[g] **2** En de
vrouwen kwamen het volk uitno-
digen tot de slachtoffers van hun
goden,[h] en het volk ging eten en
zich voor hun goden neerbuigen.[i]
3 Zo verbond I̱sraël zich aan de
Ba̱al van Pe̱or;[j] en de toorn van
Jehovah ontbrandde nu tegen I̱s-
raël.[k] **4** Daarom zei Jehovah tot
Mo̱zes: „Neem alle hoofden van
het volk en stel hen voor Jehovah
tentoon[l] in de richting van de zon,
opdat de brandende toorn van Je-
hovah zich van I̱sraël moge afwen-
den." **5** Toen zei Mo̱zes tot de
rechters van I̱sraël:[m] „Een ieder
van U dode[n] zijn mannen die een
binding hebben met de Ba̱al van
Pe̱or."
6 Maar zie! daar kwam een
man[o] van de zonen van I̱sraël,
en hij bracht een Midianitische
vrouw[p] in de nabijheid van zijn
broeders voor de ogen van Mo̱-
zes en voor de ogen van de gehe-
le vergadering der zonen van I̱s-
raël, terwijl zij bij de ingang van
de tent der samenkomstween-
den. **7** Toen Pi̱nehas,[q] de zoon
van Ele̱azar, de zoon van A̱aron,

HFDST. 24
a Nu 23:7; Nu 24:3
b Nu 24:3
c Nu 24:4
d Nu 12:6
e Ez 1:28
f Ex 33:20; Jo 1:18
g 2Sa 7:16; Jes 9:7; Jes 14:13; Jer 23:5; Ez 21:27; 2Pe 1:11; Opb 22:16
h Ge 49:10; Ps 45:6; Ps 108:8; Ps 110:2; Heb 1:8
i 2Sa 8:2; 1Kr 18:2; Ps 108:9; Ps 110:6; Jer 48:45
j Ge 27:37; 2Sa 8:14; 1Kr 18:13; Ps 60:8; Jes 34:5; Am 9:12
k Ge 36:8; Joz 24:4
l 1Kr 4:42; Ez 25:14
m Ge 49:10; Ps 2:9; Ps 72:11; Opb 6:2; Opb 19:15
n Opb 19:21
o Nu 23:7
p Ex 17:8; Ex 17:14
q De 25:19; 1Sa 15:3; 1Kr 4:43
r Ge 15:19; Re 1:16
s Re 4:11

2e kolom
a 2Kon 15:29; Ezr 4:2
b De 32:39
c Ge 10:4; Jes 23:1; Ez 27:6; Da 11:30
d Na 1:1; Na 3:18
e Nu 31:8

HFDST. 25
f Joz 2:1; Mi 6:5
g Nu 31:16; 1Kor 10:8; Opb 2:14
h Ex 34:15; 1Kon 11:2; Han 15:29; 1Kor 10:20
i Ex 20:5; Joz 23:7; 1Kor 10:7
j De 4:3; Joz 22:17; Ps 106:28; Ho 9:10
k Ps 106:29

l 2Sa 21:6; m Ex 18:21; n Ex 22:20; Ex 32:27; De 13:8; De 13:9; 1Kon 18:40; o Nu 25:14; p Nu 25:15; q Ex 6:25; Joz 22:30; 1Kr 6:4.

de priester, dit in het oog kreeg,
stond hij dadelijk op uit het mid-
den van de vergadering en nam
een lans in zijn hand. **8** Vervol-
gens ging hij de man van Israël tot
in de gewelfde tent achterna en
doorstak hen beiden, de man van
Israël en de vrouw, door haar ge-
slachtsdelen. Toen werd de gesel
over de zonen van Israël gestuit.[a]
9 En [het aantal] van hen die ten
gevolge van de gesel gestorven
waren, bedroeg vierentwintigdui-
zend.[b]

10 Toen sprak Jehovah tot Mozes
en zei: **11** „Pinehas,[c] de zoon
van Eleazar, de zoon van Aäron,
de priester, heeft mijn gramschap
van de zonen van Israël afge-
wend[d] doordat hij volstrekt geen
mededinging ten opzichte van mij
in het midden van hen heeft ge-
duld,[e] zodat ik de zonen van Is-
raël in mijn staan op exclusieve
toewijding[f] niet heb uitgeroeid.
12 Zeg daarom: 'Zie, ik geef hem
mijn vredesverbond. **13** En het
moet voor hem en zijn nageslacht
na hem dienen als het verbond
van een priesterschap tot onbe-
paalde tijd,[g] ten gevolge van het
feit dat hij geen mededinging ten
opzichte van zijn God heeft ge-
duld[h] en ertoe overging verzoe-
ning voor de zonen van Israël te
doen.' "[i]

14 Terloops zij opgemerkt dat
de naam van de dodelijk getrof-
fen Israëlitische man, die met de
Midianitische dodelijk getroffen
werd, Zimri was, de zoon van Salu,
een overste[j] van een vaderlijk
huis van de Simeonieten. **15** En
de naam van de dodelijk getrof-
fen Midianitische vrouw was Kozbi,
de dochter van Zur;[k] hij was
een hoofd van de clans van een va-
derlijk huis in Midian.[l]

16 Later sprak Jehovah tot Mo-
zes en zei: **17** „Laat de Midia-
nieten in het nauw worden ge-
bracht, en gijlieden moet hen
slaan,[m] **18** want zij brengen U
in het nauw met hun arglistige
daden[n] die zij op arglistige wijze
tegen U bedreven hebben in de
zaak van Peor[a] en in de zaak van
Kozbi,[b] de dochter van een overste
van Midian, hun zuster, die dode-
lijk getroffen werd[c] op de dag van
de gesel naar aanleiding van de
zaak van Peor."[d]

26 Het geschiedde nu na de
gesel,[e] dat Jehovah voorts
het volgende tot Mozes en Ele-
azar, de zoon van Aäron, de
priester, zei: **2** „Neemt het totale
aantal op van de gehele verga-
dering der zonen van Israël van
twintig jaar oud en daarboven,
naar het huis van hun vaderen,
allen die in Israël in het leger uit-
trekken."[f] **3** Toen spraken Mo-
zes en de priester Eleazar[g] met
hen in de woestijnvlakten van
Moab[h] aan de Jordaan bij Je-
richo,[i] en zeiden: **4** „[Neemt het
totale aantal op van hen] van
twintig jaar oud en daarboven,
juist zoals Jehovah Mozes gebo-
den had."[j]

De zonen van Israël nu die uit
het land Egypte waren getrok-
ken, waren: **5** Ruben, Israëls
eerstgeborene;[k] Rubens zonen:
Van Hanoch[l] de familie der Ha-
nochieten; van Pallu[m] de familie
der Palluïeten; **6** van Hezron[n]
de familie der Hezronieten; van
Karmi[o] de familie der Karmieten.
7 Dit waren de families der Rube-
nieten, en hun ingeschrevenen be-
droegen drieënveertigduizend ze-
venhonderd dertig.[p]

8 En de zoon van Pallu was
Eliab. **9** En de zonen van Eliab:
Nemuël en Dathan en Abiram.
Deze Dathan[q] en Abiram[r] waren
opgeroepenen van de vergadering,
die strijd voerden tegen Mozes en
Aäron in de vergadering van Ko-
rach,[s] toen zij strijd voerden tegen
Jehovah.

10 Toen opende de aarde haar
mond en verzwolg hen.[t] Wat Ko-
rach betreft, [hij stierf] bij de dood
van de vergadering, toen het vuur
tweehonderd vijftig mannen ver-
teerde.[u] En zij werden een sym-
bool.[v] **11** De zonen van Korach
stierven echter niet.[w]

HFDST. 25

a Ex 23:21
Ps 106:30
b Nu 25:4
De 4:3
1Kor 10:8
c Nu 25:7
d Ps 106:30
e Ps 106:31
2Kor 11:2
f Ex 20:5
Ex 34:14
De 4:24
Joz 24:19
g 1Kr 6:4
1Kr 6:50
Ezr 7:5
Ezr 8:2
h 1Kon 19:10
i Ex 32:30
j Nu 1:16
k Nu 31:8
Joz 13:21
l Ge 25:2
1Kr 1:32
m Nu 31:2
n Nu 31:16
2Pe 2:14
Opb 2:14

2e kolom

a Nu 25:3
Ne 13:2
2Pe 2:15
Ju 11
b Nu 25:15
c Nu 25:8
d Nu 25:9

HFDST. 26

e Nu 25:5
Nu 25:8
f Ex 30:12
Ex 38:26
Nu 1:2
g Nu 20:26
h Nu 22:1
Nu 31:12
Nu 33:48
i De 34:3
Joz 6:1
j Nu 1:3
k Ge 29:32
Ge 46:8
1Kr 5:1
l Ex 6:14
m Ge 46:9
n 1Kr 5:3
o Ex 6:14
p Nu 1:21
q Nu 16:24
De 11:6
r Nu 16:1
Nu 16:12
Nu 16:27
Ps 106:17
s Nu 16:5
Nu 16:19
Ju 11
t Nu 16:32
u Nu 16:35
Ps 106:18
v Nu 16:38
Ez 14:8
1Kor 10:11
2Pe 2:6
w Ex 6:24
Nu 26:58
Ps 42, Ops.
Ps 45, Ops.

12 De zonen van Simeon[a] volgens hun families: Van Nemuël[b] de familie der Nemuëlieten; van Jamin[c] de familie der Jaminieten; van Jachin[d] de familie der Jachinieten; **13** van Zera de familie der Zarhieten; van Saul[e] de familie der Saulieten. **14** Dit waren de families van de Simeonieten: tweeëntwintigduizend tweehonderd.[f]

15 De zonen van Gad[g] volgens hun families: Van Zefon de familie der Zefonieten; van Haggi de familie der Haggieten; van Suni de familie der Sunieten; **16** van Ozni de familie der Oznieten; van Eri de familie der Erieten; **17** van Arod de familie der Arodieten; van Areli[h] de familie der Arelieten. **18** Dit waren de families van de zonen van Gad, naar hun ingeschrevenen: veertigduizend vijfhonderd.[i]

19 De zonen van Juda[j] waren Er[k] en Onan.[l] Er en Onan stierven echter in het land Kanaän.[m] **20** De zonen van Juda nu waren, volgens hun families: Van Selah[n] de familie der Selanieten; van Perez[o] de familie der Parzieten; van Zera[p] de familie der Zarhieten. **21** De zonen van Perez nu waren: Van Hezron[q] de familie der Hezronieten; van Hamul[r] de familie der Hamulieten. **22** Dit waren de families van Juda,[s] naar hun ingeschrevenen: zesenzeventigduizend vijfhonderd.[t]

23 De zonen van Issaschar,[u] volgens hun families, waren: Van Tola[v] de familie der Tolaïeten; van Puva de familie der Punieten; **24** van Jasub de familie der Jasubieten; van Simron[w] de familie der Simronieten. **25** Dit waren de families van Issaschar, naar hun ingeschrevenen: vierenzestigduizend driehonderd.[x]

26 De zonen van Zebulon,[y] volgens hun families, waren: Van Sered de familie der Sardieten; van Elon de familie der Elonieten; van Jahleël[z] de familie der Jahleëlieten. **27** Dit waren de families van de Zebulonieten, naar hun ingeschrevenen: zestigduizend vijfhonderd.[a]

28 De zonen van Jozef,[b] volgens hun families, waren Manasse en Efraïm.[c] **29** De zonen van Manasse[d] waren: Van Machir[e] de familie der Machirieten. En Machir werd de vader van Gilead.[f] Van Gilead de familie der Gileadieten. **30** Dit waren de zonen van Gilead: Van Iëzer[g] de familie der Iëzrieten; van Helek de familie der Helekieten; **31** van Asriël de familie der Asriëlieten; van Sichem de familie der Sichemieten; **32** van Semida[h] de familie der Semidaïeten; van Hefer[i] de familie der Heferieten. **33** Zelafead nu, de zoon van Hefer, bleek geen zonen te hebben, maar dochters,[j] en de namen van de dochters van Zelafead waren Machla en Noa, Hogla, Milka en Tirza.[k] **34** Dit waren de families van Manasse, en hun ingeschrevenen waren tweeënvijftigduizend zevenhonderd.[l]

35 Dit waren de zonen van Efraïm,[m] volgens hun families: Van Sutelah[n] de familie der Sutalhieten; van Becher de familie der Bachrieten; van Tahan[o] de familie der Tahanieten. **36** En dit waren de zonen van Sutelah: Van Eran de familie der Eranieten. **37** Dit waren de families van de zonen van Efraïm,[p] naar hun ingeschrevenen: tweeëndertigduizend vijfhonderd. Dit waren de zonen van Jozef, volgens hun families.[q]

38 De zonen van Benjamin,[r] volgens hun families, waren: Van Bela[s] de familie der Balieten; van Asbel[t] de familie der Asbelieten; van Ahiram de familie der Ahiramieten; **39** van Sefufam de familie der Sufamieten; van Hufam[u] de familie der Hufamieten. **40** De zonen van Bela nu waren Ard en Naäman:[v] [Van Ard] de familie der Ardieten; van Naäman de familie der Naämieten. **41** Dit waren de zonen van Benjamin,[w] volgens hun families, en hun ingeschrevenen

HFDST. 26

a Ge 35:23; Ge 46:10
b Ge 46:10
c 1Kr 4:24
d Ex 6:15
e 1Kr 4:24
f Nu 1:23
g Ge 35:26
h Ge 46:16
i Nu 1:25
j Ge 29:35; Ge 49:10; 1Kr 5:2; Heb 7:14
k Ge 38:3
l Ge 38:4; 1Kr 2:3
m Ge 38:7; Ge 38:9; Ge 38:10
n Ge 38:5; Ge 38:26; 1Kr 4:21
o Ge 38:29; Ge 46:12; Ru 4:18; Mt 1:3
p Ge 38:30; 1Kr 2:4
q Ru 4:19
r Ge 46:12; 1Kr 2:5
s Ge 49:8
t Nu 1:27
u Ge 30:18; Ge 35:23; Ge 46:13
v 1Kr 7:2
w 1Kr 7:1
x Nu 1:29
y Ge 30:20
z Ge 46:14

2e kolom

a Nu 1:31
b Ge 30:24; Ge 35:24
c Ge 41:52; Ge 46:20; De 33:17
d Ge 41:51; Ge 48:5
e Ge 50:23; Nu 36:1; De 3:15; 1Kr 7:14
f Joz 17:1
g Joz 17:2
h Joz 17:2
i Nu 27:1
j Nu 27:7; Nu 36:2; Joz 17:3; 1Kr 7:15
k Nu 27:1; Nu 36:11
l Nu 1:35
m Ge 41:52
n 1Kr 7:20
o 1Kr 7:25
p Ge 48:20; Joz 17:17
q Nu 1:33
r Ge 35:24
s 1Kr 7:6
t 1Kr 8:1
u Ge 46:21
v Ge 46:21; 1Kr 8:7
w Ge 49:27; Re 1:21

waren vijfenveertigduizend zeshonderd.[a]

42 Dit waren de zonen van Dan,[b] volgens hun families: Van Suham de familie der Suhamieten. Dit waren de families van Dan,[c] volgens hun families. **43** Alle families van de Suhamieten, van hun ingeschrevenen, waren vierenzestigduizend vierhonderd.[d]

44 De zonen van Aser,[e] volgens hun families, waren: Van Jimna[f] de familie der Jimnaïeten; van Jisvi[g] de familie der Jisvieten; van Beria de familie der Beriïeten; **45** van de zonen van Beria: Van Heber de familie der Heberieten; van Malkiël[h] de familie der Malkiëlieten. **46** En de naam van Asers dochter was Serah.[i] **47** Dit waren de families van de zonen van Aser,[j] van hun ingeschrevenen: drieënvijftigduizend vierhonderd.[k]

48 De zonen van Naftali,[l] volgens hun families, waren: Van Jahzeël[m] de familie der Jahzeëlieten; van Guni[n] de familie der Gunieten; **49** van Jezer[o] de familie der Jizrieten; van Sillem[p] de familie der Sillemieten. **50** Dit waren de families van Naftali,[q] volgens hun families, en hun ingeschrevenen waren vijfenveertigduizend vierhonderd.[r]

51 Dit waren de ingeschrevenen van de zonen van Israël: zeshonderd één duizend zevenhonderd dertig.[s]

52 Daarna sprak Jehovah tot Mozes en zei: **53** „Aan dezen dient het land ten erfdeel te worden toebedeeld volgens het getal der namen.[t] **54** Naar gelang van de grootte van het aantal dient gij iemands erfdeel te vermeerderen, en naar gelang van de geringheid dient gij iemands erfdeel te verminderen.[u] Aan een ieder dient naar verhouding van zijn ingeschrevenen een erfdeel te worden gegeven. **55** Slechts door het lot[v] dient het land te worden toebedeeld. Naar de namen van de stammen van hun vaderen dienen zij een erfdeel te ontvangen. **56** Naar de beslissing van het lot dient iemands erfdeel te worden toebedeeld tussen de velen en de weinigen."

57 Dit nu waren de ingeschrevenen van de levieten,[a] volgens hun families: Van Gerson[b] de familie der Gersonieten; van Kehath[c] de familie der Kehathieten; van Merari[d] de familie der Merarieten. **58** Dit waren de families van de levieten: de familie der Libnieten,[e] de familie der Hebronieten,[f] de familie der Mahlieten,[g] de familie der Musieten,[h] de familie der Korachieten.[i]

En Kehath[j] werd de vader van Amram.[k] **59** En de naam van Amrams vrouw was Jochebed,[l] Levi's dochter, die zijn vrouw in Egypte aan Levi baarde. Mettertijd baarde zij aan Amram Aäron en Mozes en Mirjam, hun zuster.[m] **60** Voorts werden aan Aäron Nadab en Abihu,[n] Eleazar en Ithamar[o] geboren. **61** Maar Nadab en Abihu stierven, omdat zij onwettig vuur voor het aangezicht van Jehovah hadden aangeboden.[p]

62 En hun ingeschrevenen bedroegen drieëntwintigduizend, allen mannelijke personen van een maand oud en daarboven.[q] Want zij werden niet ingeschreven onder de zonen van Israël,[r] omdat hun geen erfdeel gegeven mocht worden onder de zonen van Israël.[s]

63 Dit waren degenen die door Mozes en de priester Eleazar werden ingeschreven, toen zij de zonen van Israël inschreven in de woestijnvlakten van Moab aan de Jordaan bij Jericho.[t] **64** Maar onder dezen bleek zich geen man te bevinden van hen die door Mozes en de priester Aäron waren ingeschreven toen zij de zonen van Israël in de wildernis

HFDST. 26

a Nu 1:37
b Ge 30:6
c Ge 49:16
d Nu 1:39
e Ge 30:13; Ge 35:26
f Ge 46:17
g 1Kr 7:30
h Ge 46:17
i 1Kr 7:30
j Ge 49:20; De 33:24
k Nu 1:41
l Ge 30:8; Ge 35:25
m Ge 46:24
n 1Kr 7:13
o Ge 46:24
p 1Kr 7:13
q Ge 49:21
r Nu 1:43
s Ex 38:26; Nu 1:46; Nu 1:49; Nu 2:32; Nu 14:29; Ne 9:23
t Joz 11:23; Joz 14:1
u Nu 33:54; Joz 17:14
v Nu 34:13; Joz 14:2; Joz 17:4; Joz 18:6; Sp 16:33

2e kolom

a Ex 6:19; Nu 3:15; Joz 18:7
b Ge 46:11; Nu 3:17; Joz 21:6
c Ex 6:16; Nu 3:19; Joz 21:4
d Joz 21:7; 1Kr 6:1
e Ex 6:17; Nu 3:18
f Nu 3:27; 1Kr 6:2
g Ex 6:19; Nu 3:33; 1Kr 23:21
h Nu 3:20; 1Kr 23:23
i Ex 6:24; 1Kr 6:33; 1Kr 6:37
j 1Kr 23:12
k Ex 6:18; Nu 3:19
l Ex 2:1; Ex 6:20
m Ex 15:20; Mi 6:4
n Ex 6:23; Ex 24:9; Le 10:1
o Le 10:16; Nu 3:2
p Le 10:2; Nu 3:4; 1Kr 24:2
q Nu 3:39
r Nu 1:49

s Nu 18:24; De 10:9; De 14:27; Joz 14:3; t Nu 26:3.

van Sinaï hadden ingeschreven.[a]
65 Want Jehovah had betreffende hen gezegd: „Zij zullen zonder mankeren in de wildernis sterven.”[b] Van hen was er dus geen man overgebleven, behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.[c]

27 Toen traden de dochters van Zelafead,[d] de zoon van Hefer, de zoon van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse,[e] van de families van Manasse, de zoon van Jozef, nader. En dit waren de namen van zijn dochters: Machla, Noa en Hogla en Milka en Tirza.[f] **2** Zij dan plaatsten zich voor Mozes en voor de priester Eleazar[g] en voor de oversten en de gehele vergadering bij de ingang van de tent der samenkomst, en zeiden: **3** „Onze vader is in de wildernis gestorven,[h] en toch bleek hij niet tot de vergadering te behoren, dat wil zeggen tot hen die zich tegen Jehovah schaarden in de vergadering van Korach,[i] maar hij is om zijn eigen zonde gestorven;[j] en hij had geen zonen gekregen. **4** Waarom zou de naam van onze vader uit het midden van zijn familie worden weggenomen omdat hij geen zoon had?[k] O geef ons een bezitting in het midden van de broeders van onze vader.”[l] **5** Hierop bracht Mozes hun zaak voor Jehovah.[m]

6 Jehovah zei toen het volgende tot Mozes: **7** „De dochters van Zelafead hebben gelijk. Gij dient hun beslist een erfelijk bezit in het midden van de broeders van hun vader te geven, en gij moet het erfdeel van hun vader op hen doen overgaan.[n] **8** En tot de zonen van Israël dient gij aldus te spreken: 'Ingeval enige man sterft zonder een zoon te hebben, dan moet GIJ zijn erfdeel op zijn dochter doen overgaan. **9** En indien hij geen dochter heeft, dan moet GIJ zijn erfdeel aan zijn broers geven. **10** En indien hij geen broers heeft, dan moet GIJ zijn erfdeel aan de broers van zijn vader geven. **11** En indien zijn vader geen broers heeft, dan moet GIJ zijn erfdeel geven aan die bloedverwant[a] van hem die hem in zijn familie het naast verwant is, en hij moet het in bezit nemen. En het moet de zonen van Israël dienen tot een inzetting ingevolge een rechterlijke beslissing, juist zoals Jehovah Mozes geboden heeft.’”

12 Nadien zei Jehovah tot Mozes: „Beklim dit Abarimgebergte[b] en zie het land dat ik de zonen van Israël stellig geven zal.[c] **13** Wanneer gij het gezien hebt, dan moet gij tot uw volk vergaderd worden,[d] ja gij, net zoals uw broer Aäron [tot zijn volk] vergaderd is,[e] **14** aangezien gijlieden in de wildernis van Zin, bij het ruzie maken van de vergadering,[f] weerspannig zijt geweest tegen mijn bevel mij bij de wateren voor hun ogen te heiligen.[g] Dit zijn de wateren van Meriba[h] bij Kades[i] in de wildernis van Zin.”[j]

15 Toen sprak Mozes tot Jehovah en zei: **16** „Laat Jehovah, de God van de geesten[k] van elke soort van vlees,[l] een man over de vergadering aanstellen[m] **17** die vóór hen zal uitgaan en die vóór hen zal ingaan en die hen zal uitleiden en die hen zal binnenleiden,[n] opdat Jehovah’s vergadering niet wordt als schapen die geen herder hebben.”[o] **18** Daarom zei Jehovah tot Mozes: „Neem u Jozua, de zoon van Nun, een man in wie geest[p] is, en gij moet hem uw hand opleggen;[q] **19** en gij moet hem voor de priester Eleazar en voor de gehele vergadering plaatsen, en gij moet hem voor hun ogen het bevel overdragen.[r] **20** En gij moet iets van uw waardigheid op hem leggen,[s] opdat de gehele vergadering der zonen van Israël naar hem moge luisteren.[t] **21** En voor de priester Eleazar zal hij staan, en die

HFDST. 26

a Nu 1:2
De 2:14
1Kor 10:5
b Nu 14:29
Heb 3:17
c Nu 14:30
Joz 14:14
Joz 19:49

HFDST. 27

d Nu 26:33
1Kr 7:15
e Nu 26:28
f Joz 17:3
g Ex 18:26
De 17:8
h Nu 14:35
i Nu 16:2
Nu 16:19
Nu 16:35
j Ez 18:4
Ro 5:12
Ro 6:23
k Nu 26:64
l Joz 17:4
m Ex 18:15
Ex 33:11
Le 24:12
n Nu 36:2
Joz 17:6

2e kolom

a Le 25:25
Le 25:49
Ru 4:3
Jer 32:8
b Nu 33:47
De 32:49
c Ge 13:15
De 3:27
De 32:52
De 34:1
d Nu 31:2
De 34:7
e Nu 20:24
Nu 20:28
Nu 33:38
De 10:6
De 32:50
f Nu 20:10
De 1:37
Ps 106:33
g Nu 20:12
h Ps 106:32
i De 1:2
De 32:51
j Nu 13:21
Joz 15:1
k Nu 27:18
Ps 31:5
Ps 104:29
l Nu 16:22
Job 12:10
m De 31:14
n De 31:2
o 1Kon 22:17
Mt 9:36
p Nu 14:24
2Kon 2:9
Lu 1:17
q De 34:9
Han 6:6
1Ti 4:14
r De 31:7
s De 1:38
De 31:3
De 34:10
t Joz 1:17

moet ten behoeve van hem voor
het aangezicht van Jehovah in-
lichtingen inwinnen[a] door de uit-
spraak van de Urim.[b] Op zijn be-
vel zullen zij uitgaan en op zijn
bevel zullen zij ingaan, hij en alle
zonen van Israël met hem en de
gehele vergadering."
22 Mozes nu deed juist zoals Je-
hovah hem geboden had. Bijge-
volg nam hij Jozua en plaatste
hem voor de priester Eleazar[c]
en voor de gehele vergadering
23 en legde hem de handen op en
droeg hem het bevel over,[d] juist
zoals Jehovah door bemiddeling
van Mozes gesproken had.[e]

28 En Jehovah sprak verder
tot Mozes en zei: **2** „Ge-
bied de zonen van Israël, en gij
moet tot hen zeggen: 'GIJ dient
ervoor te zorgen mijn offergave,
mijn brood,[f] voor mijn vuuroffers
tot een rustig stemmende geur
voor mij,[g] op de daarvoor bestem-
de tijden[h] aan mij aan te bieden.'
3 En gij moet tot hen zeggen:
'Dit is het vuuroffer dat GIJ aan
Jehovah zult aanbieden: twee
gave eenjarige mannetjeslamme-
ren per dag als een bestendig
brandoffer.[i] **4** Het ene manne-
tjeslam zult gij 's morgens opdra-
gen, en het andere mannetjeslam
zult gij tussen de twee avonden
opdragen,[j] **5** met een tiende efa[k]
meelbloem als graanoffer,[l] bevoch-
tigd met een vierde hin gestoten
olie;[m] **6** het bestendig brand-
offer,[n] dat bij de berg Sinaï werd
opgedragen tot een rustig stem-
mende geur, een vuuroffer voor
Jehovah,[o] **7** met het daarbij be-
horend drankoffer,[p] een vierde
hin voor elk mannetjeslam.[q] Giet
het drankoffer van bedwelmen-
de drank[r] voor Jehovah uit op de
heilige plaats. **8** En het andere
mannetjeslam zult gij tussen de
twee avonden opdragen. Met het-
zelfde graanoffer als 's morgens
en met hetzelfde daarbij behe-
rende drankoffer zult gij het op-
dragen als een vuuroffer, tot een
rustig stemmende geur voor Je-
hovah.[a]
9 Op de sabbatdag[b] zullen het
echter twee gave eenjarige man-
netjeslammeren zijn en twee tien-
de maat meelbloem als graan-
offer, met olie bevochtigd, met
het daarbij behorend drankoffer,
10 als een sabbatsbrandoffer op
zijn sabbat, naast het bestendig
brandoffer[c] en het daarbij behe-
rend drankoffer.[d]
11 En aan het begin van UW
maanden zult gijlieden als brand-
offer aan Jehovah aanbieden: twee
jonge stieren en één ram, zeven
gave mannetjeslammeren van een
jaar oud,[e] **12** en drie tiende maat
meelbloem als graanoffer,[f] met
olie bevochtigd, bij elke stier en
twee tiende maat meelbloem als
graanoffer, met olie bevochtigd,
bij de ene ram,[g] **13** en respec-
tievelijk een tiende maat meel-
bloem als graanoffer, met olie
bevochtigd, bij elk mannetjes-
lam, als een brandoffer, een rus-
tig stemmende geur,[h] een vuur-
offer voor Jehovah. **14** En als
de daarbij behorende drankoffers
dient er een halve[i] hin wijn bij
een stier te komen en een derde[j]
hin bij de ram en een vierde[k]
hin bij een mannetjeslam. Dit is
het maandelijks brandoffer in zijn
maand voor de maanden van het
jaar.[l] **15** Ook dient er buiten het
bestendig brandoffer nog één gei-
tenbokje[m] als zondeoffer aan Je-
hovah te worden opgedragen met
het daarbij behorend drankoffer.[n]
16 En in de eerste maand, op de
veertiende dag van de maand, zal
Jehovah's Pascha zijn.[o] **17** En op
de vijftiende dag van die maand
zal er een feest zijn. Zeven da-
gen zullen er ongezuurde broden
worden gegeten.[p] **18** Op de eer-
ste dag zal er een heilige samen-
komst zijn.[q] Geen enkel soort
van zwaar werk moogt GIJ doen.[r]
19 En GIJ moet als vuuroffer, een
brandoffer[s] voor Jehovah, twee

HFDST. 27
a 1Sa 22:10; 1Sa 28:6
b Ex 28:30; Le 8:8; De 33:8; 1Sa 23:9; 1Sa 28:6; Ne 7:65
c Nu 20:28
d Nu 27:18; De 31:14
e De 3:28; De 31:23

HFDST. 28
f Le 3:11; Le 21:6; Nu 28:24; Mal 1:7
g Ge 8:21; Ex 29:18; Ef 5:2; Fil 4:18
h Ex 23:14; 2Kr 8:13; Ezr 3:5; Ne 10:33
i Ex 29:38; Le 6:9; Nu 29:11; Ez 46:15
j Ex 12:6; Ex 29:39; De 16:6
k Ex 16:36
l Nu 15:4
m Ex 29:40
n Ex 29:42; 2Kr 2:4; Ezr 3:3
o Le 8:21
p Le 23:13
q Ex 29:40
r Nu 15:10; Nu 28:14; De 14:26

2e kolom
a Ex 29:41
b Ex 16:29; Ex 20:10; Ez 20:12
c Nu 28:3
d Nu 28:7
e Nu 10:10; 1Kr 23:31; 2Kr 2:4; Ne 10:33; Kol 2:16
f Le 2:11
g Le 1:10
h Le 1:13
i Nu 15:10
j Nu 15:7
k Nu 15:5
l Nu 29:6
m Le 4:23; Nu 15:24; Nu 28:22
n Nu 29:19
o Ex 12:14; Le 23:5; De 16:1; Ez 45:21; Lu 22:7; 1Kor 5:7
p Ex 12:15; Le 23:6; 1Kor 5:8

q Le 23:2; r Le 23:7; s Le 1:9.

jonge stieren en één ram en zeven mannetjeslammeren van een jaar oud aanbieden.[a] Het dienen werkelijk gave [dieren] voor U te zijn.[b] **20** En als de daarbij behorende graanoffers[c] van meelbloem, met olie bevochtigd, zult GIJ drie tiende maat opdragen bij een stier en twee tiende maat[d] bij de ram. **21** Gij zult respectievelijk een tiende maat[e] opdragen bij elk mannetjeslam van de zeven mannetjeslammeren; **22** en één zondeofferbok om verzoening voor U te doen.[f] **23** Buiten het morgenbrandoffer, dat als bestendig[g] brandoffer[h] dient, zult GIJ deze opdragen. **24** Deze zelfde zult GIJ dagelijks gedurende de zeven dagen als brood opdragen,[i] een vuuroffer, tot een rustig stemmende geur voor Jehovah.[j] Te zamen met het bestendig brandoffer dient het te worden opgedragen, en het daarbij behorend drankoffer. **25** En op de zevende dag dient GIJ een heilige samenkomst te houden.[k] Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ doen.[l]

26 En op de dag van de eerste rijpe vruchten,[m] wanneer GIJ een nieuw graanoffer aan Jehovah aanbiedt, op UW wekenfeest,[n] dient GIJ een heilige samenkomst te houden. Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ doen.[o] **27** En GIJ moet als brandoffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah aanbieden: twee jonge stieren, één ram, zeven mannetjeslammeren van een jaar oud;[p] **28** en als het daarbij behorend graanoffer van meelbloem, met olie bevochtigd, drie tiende maat bij elke stier, twee tiende maat[q] bij de ene ram, **29** een tiende maat[r] respectievelijk bij elk mannetjeslam van de zeven mannetjeslammeren; **30** één geitenbokje om verzoening voor U te doen.[s] **31** Buiten het bestendig brandoffer en het daarbij behorend graanoffer zult GIJ ze opdragen.[t] Het dienen werkelijk gave [dieren] voor U te zijn,[u] met de daarbij behorende drankoffers.[v]

HFDST. 28

a Nu 28:11
b Le 22:20
Le 22:22
De 15:21
c Le 2:1
d Nu 28:12
e Nu 28:13
f Nu 28:15
Nu 29:5
g Nu 28:3
Da 8:11
Da 11:31
Da 12:11
h Nu 28:6
i Le 3:11
Le 21:6
Nu 28:2
j Nu 28:8
k Ex 12:16
Ex 13:6
Le 23:8
l De 16:8
m Ex 23:16
n Ex 34:22
Le 23:16
Le 23:21
De 16:10
Han 2:1
o Ex 31:14
Nu 28:18
p Le 23:18
q Nu 28:12
r Nu 28:13
s Le 23:19
Nu 28:15
t Nu 28:3
Nu 28:5
Nu 28:23
u Le 1:3
Nu 28:19
v Nu 28:7

2e kolom

HFDST. 29

a Le 23:24
b Le 23:25
c Nu 10:2
Ps 81:3
d Nu 28:19
e Nu 28:20
f Nu 28:21
g Nu 28:15
Nu 28:22
h Nu 28:11
i Nu 28:12
j Nu 28:3
k Nu 28:5
l Nu 28:7
m Le 23:25
Nu 28:6
n Le 16:29
Le 23:27
o Le 16:29
Le 23:29
Ps 35:13
Jes 58:5
p Le 23:31
q Nu 29:2
r Le 1:3
Le 22:22
De 15:21
De 17:1
s Nu 28:12
Nu 29:3
t Nu 28:13
Nu 29:4
u Le 16:3

29 En in de zevende maand, op de eerste van de maand, dient GIJ een heilige samenkomst te houden.[a] Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ doen.[b] Het dient werkelijk een dag van trompetgeschal voor U te zijn.[c] **2** En GIJ moet als brandoffer tot een rustig stemmende geur voor Jehovah opdragen: één jonge stier, één ram, zeven mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[d] **3** en het daarbij behorend graanoffer van meelbloem, met olie bevochtigd, drie tiende maat bij de stier, twee tiende maat bij de ram,[e] **4** en één tiende maat bij elk mannetjeslam van de zeven mannetjeslammeren;[f] **5** en één geitenbokje als zondeoffer om verzoening voor U te doen;[g] **6** buiten het maandelijks brandoffer[h] en het daarbij behorend graanoffer[i] en het bestendig brandoffer[j] en het daarbij behorend graanoffer,[k] met de daarbij behorende drankoffers,[l] overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken daarvoor, tot een rustig stemmende geur, een vuuroffer voor Jehovah.[m]

7 En op de tiende van deze zevende maand dient GIJ een heilige samenkomst te houden,[n] en GIJ moet UW ziel in droefheid buigen.[o] Geen enkel soort van werk moogt GIJ doen.[p] **8** En GIJ moet Jehovah als brandoffer, als een rustig stemmende geur, aanbieden: één jonge stier, één ram, zeven mannetjeslammeren van een jaar oud.[q] Het dienen werkelijk gave [dieren] voor U te zijn.[r] **9** En als het daarbij behorend graanoffer van meelbloem, met olie bevochtigd, drie tiende maat bij de stier, twee tiende maat bij de ene ram,[s] **10** een tiende maat respectievelijk bij elk mannetjeslam van de zeven mannetjeslammeren;[t] **11** één geitenbokje als zondeoffer, buiten het zondeoffer der verzoening[u] en het bestendig brandoffer en het daarbij behorend graanoffer, met

de daarbij behorende drankoffers.[a]

12 En op de vijftiende dag van de zevende maand[b] dient GIJ een heilige samenkomst te houden.[c] Geen enkel soort van zwaar werk moogt GIJ doen,[d] en zeven dagen moet GIJ een feest voor Jehovah vieren.[e] **13** En GIJ moet als brandoffer[f] een vuuroffer van een rustig stemmende geur voor Jehovah aanbieden: dertien jonge stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud. Het dienen werkelijk gave [dieren] te zijn.[g] **14** En als het daarbij behorend graanoffer van meelbloem, met olie bevochtigd, drie tiende maat bij elke stier van de dertien stieren, twee tiende maat bij elke ram van de twee rammen,[h] **15** en een tiende maat bij elk mannetjeslam van de veertien mannetjeslammeren;[i] **16** en één geitenbokje als zondeoffer, buiten het bestendig brandoffer, het daarbij behorend graanoffer en het daarbij behorend drankoffer.[j]

17 En op de tweede dag twaalf jonge stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[k] **18** en het daarbij behorend graanoffer[l] en de daarbij behorende drankoffers[m] bij de stieren, de rammen en de mannetjeslammeren, naar hun getal, overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken;[n] **19** en één geitenbokje als zondeoffer,[o] buiten het bestendig brandoffer en het daarbij behorend graanoffer, met de daarbij behorende drankoffers.[p]

20 En op de derde dag elf stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[q] **21** en het daarbij behorend graanoffer[r] en de daarbij behorende drankoffers[s] bij de stieren, de rammen en de mannetjeslammeren, naar hun getal, overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken; **22** en één bok als zondeoffer,[t] buiten het bestendig brandoffer en het daarbij behorend graanoffer en het daarbij behorend drankoffer.

23 En op de vierde dag tien stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[a] **24** het daarbij behorend graanoffer[b] en de daarbij behorende drankoffers[c] bij de stieren, de rammen en de mannetjeslammeren, naar hun getal, overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken;[d] **25** en één geitenbokje als zondeoffer,[e] buiten het bestendig brandoffer,[f] het daarbij behorend graanoffer en het daarbij behorend drankoffer.[g]

26 En op de vijfde dag negen stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[h] **27** en het daarbij behorend graanoffer[i] en de daarbij behorende drankoffers[j] bij de stieren, de rammen en de mannetjeslammeren, naar hun getal, overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken;[k] **28** en één bok als zondeoffer,[l] buiten het bestendig brandoffer en het daarbij behorend graanoffer en het daarbij behorend drankoffer.[m]

29 En op de zesde dag acht stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[n] **30** en het daarbij behorend graanoffer[o] en de daarbij behorende drankoffers[p] bij de stieren, de rammen en de mannetjeslammeren, naar hun getal, overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken;[q] **31** en één bok als zondeoffer,[r] buiten het bestendig brandoffer, het daarbij behorend graanoffer en de daarbij behorende drankoffers.[s]

32 En op de zevende dag zeven stieren, twee rammen, veertien mannetjeslammeren van een jaar oud, gave [dieren];[t] **33** en het daarbij behorend graanoffer[u] en de daarbij behorende drankoffers[v] bij de stieren, de rammen

HFDST. 29

a Nu 28:7
b Ex 23:16 Le 23:34 De 16:13 Ne 8:14
c Le 23:37 Ne 8:18
d Le 23:35
e De 16:15
f Le 1:3 Ezr 3:4
g Le 22:22 De 17:1
h Nu 28:12 Nu 29:3
i Nu 28:13 Nu 29:4
j Nu 28:3 Nu 28:5 Nu 28:7
k De 15:21
l Nu 29:3 Nu 29:14
m Nu 28:14
n Nu 28:12
o Nu 28:15
p Nu 28:3 Nu 28:5 Nu 28:7
q Nu 29:13
r Nu 29:9 Nu 29:14
s Nu 28:14
t Nu 28:15

2e kolom

a Le 22:22 Nu 29:13
b Nu 29:14
c Nu 28:14
d Nu 28:12
e Le 4:23 Nu 28:15
f Nu 28:3
g Nu 28:7
h De 15:21 De 17:1
i Nu 29:14
j Nu 28:14
k Nu 28:12
l Le 4:23 Nu 28:15
m Nu 28:7
n Le 1:3 Nu 29:8
o Nu 29:3 Nu 29:14
p Nu 28:14
q Nu 28:12
r Le 4:23 Nu 28:15
s Nu 28:7
t Le 1:3 Le 22:22
u Nu 29:3 Nu 29:14
v Nu 28:14

en de mannetjeslammeren, naar
hun getal, overeenkomstig de
voorgeschreven gang van zaken
daarvoor;[a] **34** en één bok als
zondeoffer,[b] buiten het bestendig
brandoffer, het daarbij behorend
graanoffer en het daarbij behorend drankoffer.[c]

35 En op de achtste dag dient
GIJ een plechtige vergadering
te houden.[d] Geen enkel soort
van zwaar werk moogt GIJ doen.[e]
36 En GIJ moet als brandoffer een
vuuroffer van een rustig stemmende geur voor Jehovah aanbieden: één stier, één ram, zeven
mannetjeslammeren van een jaar
oud, gave [dieren];[f] **37** en het
daarbij behorend graanoffer[g] en
de daarbij behorende drankoffers[h]
bij de stier, de ram en de mannetjeslammeren, naar hun getal,
overeenkomstig de voorgeschreven gang van zaken;[i] **38** en één
bok als zondeoffer,[j] buiten het bestendig brandoffer en het daarbij
behorend graanoffer en het daarbij behorend drankoffer.[k]

39 Deze zult GIJ op UW periodieke feesten aan Jehovah opdragen,[l] buiten UW gelofteoffers[m] en UW vrijwillige gaven[n]
in de vorm van UW brandoffers[o]
en UW graanoffers[p] en UW drankoffers[q] en UW gemeenschapsoffers.'"[r] **40** Voorts sprak Mozes
tot de zonen van Israël overeenkomstig alles wat Jehovah Mozes
geboden had.[s]

30 Toen sprak Mozes tot de
stamhoofden[t] van de zonen
van Israël en zei: „Dit is het
woord dat Jehovah geboden heeft:
2 Ingeval een man een gelofte aan
Jehovah doet[u] of een eed zweert[v]
waardoor hij zijn ziel een gelofte
van onthouding[w] oplegt, mag hij
zijn woord niet breken.[x] Overeenkomstig alles wat zijn mond is uitgegaan, dient hij te handelen.[y]

3 En ingeval een vrouw een
gelofte aan Jehovah doet[z] of zij
zich in het huis van haar vader
in haar jeugd werkelijk een gelofte van onthouding oplegt, **4** en
haar vader hoort werkelijk haar
gelofte of haar onthoudingsgelofte die zij haar ziel heeft opgelegd, en haar vader bewaart inderdaad het stilzwijgen tegenover
haar, dan moeten al haar geloften van kracht zijn, en elke onthoudingsgelofte[a] die zij haar ziel
heeft opgelegd, zal van kracht
zijn. **5** Maar indien haar vader
haar weerhouden heeft op de dag
dat hij al haar geloften of haar onthoudingsgeloften die zij haar ziel
heeft opgelegd, hoorde, zal zulks
niet van kracht zijn, maar Jehovah zal haar vergeven, omdat haar
vader haar weerhouden heeft.[b]

6 Maar mocht zij soms aan een
man toebehoren, en haar gelofte is op haar,[c] of de ondoordachte belofte van haar lippen die zij
haar ziel heeft opgelegd, **7** en
haar man hoort het werkelijk en
bewaart het stilzwijgen tegenover
haar op de dag dat hij het hoort,
dan moeten haar geloften van
kracht zijn, of haar onthoudingsgeloften die zij haar ziel heeft opgelegd, zullen van kracht zijn.[d]
8 Maar indien haar man op de
dag dat hij het hoort, haar weerhoudt,[e] dan heeft hij haar gelofte die op haar was, of de ondoordachte belofte van haar lippen
die zij haar ziel heeft opgelegd,
ongeldig gemaakt, en Jehovah zal
haar vergeven.[f]

9 Wat de gelofte van een weduwe of een gescheiden vrouw
betreft, alles wat zij haar ziel
heeft opgelegd, zal voor haar van
kracht zijn.

10 Heeft zij echter in het huis
van haar man een gelofte gedaan
of haar ziel door een eed een
onthoudingsgelofte[g] opgelegd,
11 en haar man heeft het gehoord en heeft tegenover haar
het stilzwijgen bewaard, hij heeft
haar niet weerhouden, dan moeten al haar geloften van kracht
zijn, of elke onthoudingsgelofte
die zij haar ziel heeft opgelegd,

HFDST. 29

a Nu 28:12
b Le 4:23 Nu 28:15
c Nu 28:7
d Le 23:36
e Le 23:39
f Nu 29:2
g Nu 29:3 Nu 29:14
h Nu 28:14
i Nu 28:12
j Le 4:23 Nu 28:15
k Nu 28:7
l Le 23:2 De 16:16
m Nu 15:3 De 12:6
n Le 7:16 Le 22:21
o Le 1:3
p Le 2:1
q Nu 15:5
r Le 3:1
s Ex 40:16 De 4:5

HFDST. 30

t Ex 18:25
u Ge 28:20 Le 27:2 Re 11:30
v Nu 30:10 Ps 132:2
w Nu 30:11 Han 23:14
x De 23:21 Ps 76:11 Ps 116:14 Ps 119:106 Pr 5:4 Mt 5:33
y Ps 22:25 Ps 50:14 Ps 66:13 Na 1:15
z 1Sa 1:11

2e kolom

a Nu 30:10 Nu 30:13
b Mr 7:10 Ef 6:1
c 1Sa 1:11 1Sa 1:22
d 1Sa 1:23
e Ro 7:2 1Kor 11:3 Ef 5:22
f Nu 30:5
g Nu 30:6

zal van kracht zijn. **12** Maar indien haar man ze totaal ongeldig heeft verklaard op de dag dat hij enige uiting van haar lippen als haar geloften of als een onthoudingsgelofte van haar ziel hoorde, zullen ze niet van kracht zijn.[a] Haar man heeft ze ongeldig verklaard, en Jehovah zal haar vergeven.[b] **13** Welke gelofte of welke eed met betrekking tot een onthoudingsgelofte om de ziel in droefheid te buigen[c] maar ook, haar man dient ze te bekrachtigen of haar man dient ze ongeldig te verklaren. **14** Maar indien haar man van dag tot dag absoluut het stilzwijgen tegenover haar bewaart, dan heeft hij al haar geloften of al haar onthoudingsgeloften die op haar zijn, bekrachtigd.[d] Hij heeft ze bekrachtigd omdat hij tegenover haar het stilzwijgen heeft bewaard op de dag dat hij ze hoorde. **15** En indien hij ze totaal ongeldig verklaart nadat hij ze gehoord heeft, dan draagt hij in werkelijkheid haar dwaling.[e]

16 Dit zijn de voorschriften die Jehovah Mozes geboden heeft [over de verhouding] tussen een man en zijn vrouw,[f] tussen een vader en zijn dochter in haar jeugd in het huis van haar vader."[g]

31 Voorts sprak Jehovah tot Mozes en zei: **2** „Neem voor de zonen van Israël wraak[h] op de Midianieten.[i] Daarna zult gij tot uw volk worden vergaderd."[j]

3 Mozes sprak dus tot het volk en zei: „Rust mannen uit UW midden toe voor het leger, opdat zij tegen Midian mogen optreden om Jehovah's wraak aan Midian te voltrekken.[k] **4** Duizend van elke stam, van alle stammen van Israël, zult GIJ in het leger zenden." **5** Bijgevolg werden er uit de duizenden[l] van Israël duizend van elke stam toegewezen, twaalfduizend toegerust voor het leger.[m]

6 Toen zond Mozes hen, duizend van elke stam, tot het leger, hen en Pinehas,[a] de zoon van Eleazar, de priester, tot het leger, en het heilige gerei en de trompetten[b] om oproepen te blazen, waren in zijn hand. **7** Zij dan voerden oorlog tegen Midian, juist zoals Jehovah Mozes geboden had, en zij gingen ertoe over allen die van het mannelijk geslacht waren, te doden.[c] **8** En behalve de anderen die zij deden sneuvelen, doodden zij ook de koningen van Midian, namelijk Evi en Rekem en Zur en Hur en Reba, de vijf koningen van Midian;[d] en zij doodden Bileam,[e] de zoon van Beor, met het zwaard. **9** Maar de zonen van Israël voerden de vrouwen van Midian en hun kleinen gevankelijk weg;[f] en al hun huisdieren en al hun vee en al hun middelen voor levensonderhoud plunderden zij. **10** En al hun steden waarin zij zich gevestigd hadden, en al hun ommuurde kampementen verbrandden zij met vuur.[g] **11** Voorts namen zij heel de buit[h] en al de roof aan mensen en huisdieren mee. **12** Zij dan brachten de gevangenen en de roof en de buit naar Mozes en de priester Eleazar en naar de vergadering der zonen van Israël, naar de legerplaats, naar de woestijnvlakten van Moab,[i] die aan de Jordaan bij Jericho liggen.

13 Toen gingen Mozes en de priester Eleazar en alle oversten van de vergadering hun buiten de legerplaats tegemoet. **14** En Mozes werd verontwaardigd op degenen die over de strijdkrachten[j] waren aangesteld, de oversten van duizend en de oversten van honderd, die van de militaire veldtocht terugkwamen. **15** Daarom zei Mozes tot hen: „Hebt GIJ iedere vrouwelijke persoon in leven gelaten?[k] **16** Ziet! Zij zijn het juist die, door het woord van Bileam, ertoe hebben gediend de zonen van Israël tot het plegen van ontrouw tegenover Jehovah te bewegen[l] in de zaak van Peor,[m] zodat de gesel

HFDST. 30

a 1Kor 11:3; 1Pe 3:1
b Nu 30:5; Nu 30:8
c Ps 35:13; Jes 58:5
d Nu 30:7
e De 23:21
f Nu 30:6; Nu 30:10
g Nu 30:3

HFDST. 31

h De 32:41; Ps 94:1; Jes 1:24; Na 1:2
i Nu 25:2; Nu 25:17
j Nu 27:13; De 32:50
k Nu 22:7; Nu 25:18; 1Kor 10:8; Opb 2:14
l Nu 26:51
m Le 26:8

2e kolom

a Nu 25:7; Nu 25:11
b Nu 10:2; Nu 10:9
c De 20:13
d Joz 13:21
e Nu 22:12; Nu 24:25; Joz 13:22; 2Pe 2:15; Ju 11; Opb 2:14
f De 20:14
g Joz 6:24
h De 2:35; Joz 8:2
i Nu 22:1
j Nu 31:5
k Jer 48:10
l Nu 25:2; 2Pe 2:15; Opb 2:14
m Nu 25:18; De 4:3; Joz 22:17

over de vergadering van Jehovah kwam.[a] **17** Nu dan, doodt al wat mannelijk is onder de kleinen, en doodt iedere vrouw die gemeenschap met een man heeft gehad door bij een persoon van het mannelijk geslacht te liggen.[b] **18** En laat alle kleinen onder de vrouwen, die de daad van het liggen bij een persoon van het mannelijk geslacht niet hebben gekend, voor U in leven.[c] **19** Wat UZELF betreft, legert U zeven dagen buiten de legerplaats. Ieder van U die een ziel heeft gedood[d] en ieder van U die een gesneuvelde heeft aangeraakt,[e] dient zich op de derde en op de zevende dag te reinigen,[f] GIJ en UW gevangenen. **20** En elk kledingstuk en elk van huiden vervaardigd voorwerp en alles wat van geitenhaar gemaakt is en elk houten voorwerp dient GIJ voor U te ontzondigen."[g]

21 Toen zei de priester Eleązar tot de mannen van het leger die ten strijde waren getrokken: „Dit is de wetsinzetting die Jehovah Mǫzes geboden heeft: **22** 'Alleen het goud en het zilver, het koper, het ijzer, het tin en het lood, **23** alles wat een vuurbewerking ondergaat,[h] dient GIJ door het vuur te laten gaan, en het moet rein zijn. Alleen dient het door het reinigingswater[i] te worden ontzondigd. En alles wat geen vuurbewerking ondergaat, dient GIJ door het water te laten gaan.[j] **24** En op de zevende dag moet GIJ UW kleren wassen en rein zijn, en daarna moogt GIJ in de legerplaats komen.' "[k]

25 Nu zei Jehovah het volgende tot Mǫzes: **26** „Neem het totaal op van de roof, de gevangenen van zowel mensen als huisdieren, gij en de priester Eleązar en de hoofden van de vaderen der vergadering. **27** En gij moet de roof in tweeën verdelen tussen de deelnemers aan de strijd die te velde zijn uitgetrokken, en alle overigen van de vergadering.[a] **28** En als belasting[b] voor Jehovah moet gij van de krijgslieden die te velde zijn uitgetrokken, één ziel op de vijfhonderd afnemen, van de mensen en van het rundvee en van de ezels en van het kleinvee. **29** Van hun helft dient GIJ ze te nemen en gij moet ze aan de priester Eleązar geven als een bijdrage voor Jehovah.[c] **30** En van de helft die de zonen van Israël toebehoort, dient gij één op de vijftig te nemen, van de mensen, van het rundvee, van de ezels en van het kleinvee, van elke huisdiersoort, en gij moet ze aan de levieten geven,[d] die de plicht in acht nemen met betrekking tot Jehovah's tabernakel."[e]

31 Toen deden Mǫzes en de priester Eleązar juist zoals Jehovah Mǫzes geboden had. **32** En de roof, het overschot van het geplunderde dat het te velde uitgetrokken volk had buitgemaakt, bedroeg: aan kleinvee, zeshonderd vijfenzeventig duizend, **33** en aan rundvee, tweeënzeventigduizend, **34** en aan ezels, eenenzestigduizend. **35** Wat menselijke zielen[f] betreft uit de vrouwen die de daad van het liggen bij een persoon van het mannelijk geslacht niet hadden gekend,[g] in het geheel waren het tweeëndertigduizend zielen. **36** En de helft die het deel was van degenen die te velde waren uitgetrokken, bedroeg in aantal, van het kleinvee, driehonderd zevenendertig duizend vijfhonderd. **37** En de belasting[h] voor Jehovah van het kleinvee bedroeg zeshonderd vijfenzeventig. **38** En aan rundvee waren er zesendertigduizend, en de belasting daarvan voor Jehovah was tweeënzeventig. **39** En de ezels waren dertigduizend vijfhonderd [in getal], en de belasting daarvan voor Jehovah was eenenzestig. **40** En de menselijke zielen waren zestienduizend [in getal], en de belasting daarvan voor Jehovah was tweeëndertig zielen. **41** Toen gaf Mǫzes de belasting

HFDST. 31

a Nu 25:9; 1Kor 10:8
b Re 21:11
c Nu 31:35
d Nu 5:2; Nu 19:11
e Nu 19:16
f Nu 19:20
g Nu 31:23
h Sp 17:3; Sp 25:4
i Nu 19:9
j Nu 31:20
k Nu 19:19; Nu 19:20

2e kolom

a Joz 22:8; 1Sa 30:24; Ps 68:12
b Ge 14:20; 1Kr 26:27
c Nu 18:20; Nu 18:29
d De 12:12; De 12:19; Joz 13:14
e Nu 3:7; Nu 18:3; 1Kr 23:32
f Ge 2:7; 1Kor 15:45
g Nu 31:18
h Ge 14:20; 1Kr 26:27

als bijdrage voor Jehovah aan de
priester Eleazar,[a] juist zoals Je-
hovah Mozes geboden had.[b]
42 En van de helft die de zonen
van Israël toebehoorde, die Mo-
zes had afgescheiden van hetgeen
de mannen die oorlog hadden ge-
voerd toebehoorde: **43** De helft
nu voor de vergadering bedroeg
van het kleinvee, driehonderd ze-
venendertig duizend vijfhonderd,
44 en aan rundvee, zesendertig-
duizend, **45** en aan ezels, dertig-
duizend vijfhonderd, **46** en aan
menselijke zielen, zestienduizend.
47 Toen nam Mozes van de helft
die de zonen van Israël toebehoor-
de, de ene die er van elke vijf-
tig genomen moest worden, van
de mensen en van de huisdieren,
en gaf die aan de levieten,[c] die
de plicht in acht namen[d] met be-
trekking tot Jehovah's taberna-
kel, juist zoals Jehovah Mozes ge-
boden had.
48 Toen traden de over de dui-
zenden van het leger aangestel-
den,[e] de oversten van duizend en
de oversten van honderd,[f] op Mo-
zes toe **49** en zeiden tot Mozes:
„Uw dienaren hebben het totale
aantal opgenomen van de krijgs-
lieden die onder ons bevel staan
en niet één van ons is als ver-
mist gemeld.[g] **50** Laat daarom
ieder van ons als Jehovah's offer-
gave aanbieden wat hij gevonden
heeft:[h] gouden voorwerpen, en-
kelkettinkjes en armbanden, ze-
gelringen,[i] oorringen en vrouwen-
sieraden,[j] om verzoening voor
onze ziel te doen voor het aange-
zicht van Jehovah."
51 Bijgevolg namen Mozes en
de priester Eleazar het goud, alle
juwelen, van hen aan.[k] **52** En
al het goud van de bijdrage die
zij aan Jehovah bijdroegen, be-
liep zestienduizend zevenhon-
derd vijftig sikkelen, van de
oversten van duizend en de over-
sten van honderd. **53** De man-
nen van het leger hadden ieder
voor zich roofgoed genomen.[l]
54 Mozes en de priester Eleazar

HFDST. 31

a Nu 18:8
Nu 18:19
1Kor 9:14
Ga 6:6
Heb 7:5
b Nu 5:9
c De 12:12
De 12:19
d Nu 3:7
Nu 18:3
Nu 31:30
1Kr 23:32
e Nu 31:4
f Nu 1:4
Nu 1:16
Nu 31:14
De 1:15
g Ex 23:27
Le 26:7
h Ps 96:8
i Ge 41:42
j Ex 35:22
k Nu 18:8
Nu 18:19
l De 20:14

2e kolom

a Ex 30:16

HFDST. 32

b Nu 26:7
Joz 13:15
c Nu 26:18
Joz 13:24
d Nu 21:32
Joz 13:25
Jes 16:8
e Nu 32:34
f Nu 21:30
Joz 13:9
g Nu 32:36
h Nu 21:26
i Nu 32:37
Jer 48:34
j Nu 33:47
k Nu 32:38
l Nu 21:24
De 2:24
De 3:18
m Ge 46:34
De 2:35
n Joz 1:12
Joz 1:14
Joz 13:8
o Fil 2:4
p Nu 13:31
Joz 14:8
q Joz 14:7
r Nu 13:23
De 1:24
s Nu 13:32
De 1:26
t Nu 14:28
De 1:34
Ps 95:11
Ez 20:15
Heb 3:18

namen dus het goud van de over-
sten van duizend en van honderd
aan en brachten het in de tent
der samenkomst tot een gedacht-
enis[a] voor de zonen van Israël
voor het aangezicht van Jeho-
vah.

32 De zonen van Ruben[b] en
de zonen van Gad[c] nu wa-
ren in het bezit gekomen van een
talrijke, ja, zelfs zeer grote vee-
stapel. Toen zagen zij het land
Jaëzer[d] en het land Gilead, en
zie! de plaats was een plaats voor
vee. **2** Daarom kwamen de zo-
nen van Gad en de zonen van Ru-
ben en zeiden het volgende tot
Mozes en de priester Eleazar en
tot de oversten van de vergade-
ring: **3** „Ataroth[e] en Dibon[f] en
Jaëzer en Nimra[g] en Hesbon[h] en
Eleale[i] en Sebam en Nebo[j] en
Behon,[k] **4** het land dat Jeho-
vah voor het aangezicht van de
vergadering van Israël verslagen
heeft,[l] is een land voor vee, en uw
dienaren hebben vee."[m] **5** Ver-
volgens zeiden zij: „Indien wij
gunst in uw ogen hebben gevon-
den, laat dan dit land aan uw die-
naren als bezitting worden gege-
ven. Doe ons niet over de Jordaan
trekken."[n]
6 Toen zei Mozes tot de zonen
van Gad en de zonen van Ruben:
„Dienen UW broeders ten strijde te
trekken terwijl GIJ hier blijft wo-
nen?[o] **7** En waarom zoudt GIJ de
zonen van Israël de moed ontne-
men om over te trekken naar het
land dat Jehovah hun stellig ge-
ven zal? **8** Zo hebben UW vade-
ren gedaan,[p] toen ik hen van Ka-
des-Barnea uitzond[q] om het land
te bezien. **9** Toen zij optrokken
naar het stroomdal Eskol[r] en het
land zagen, ontnamen zij vervol-
gens de zonen van Israël de moed
om het land dat Jehovah hun stel-
lig geven zou, binnen te trekken.[s]
10 Dientengevolge ontbrandde
Jehovah's toorn op die dag, zodat
hij zwoer[t] en zei: **11** 'De man-
nen van twintig jaar oud en daar-
boven die uit Egypte zijn opge-

trokken,[a] zullen de bodem die ik
Abraham, Isaäk en Jakob onder
ede beloofd heb,[b] niet zien, om-
dat zij mij niet volkomen hebben
gevolgd, **12** behalve Kaleb,[c] de
zoon van Jefunne, de Kenizziet,
en Jozua,[d] de zoon van Nun, want
zij hebben Jehovah volkomen ge-
volgd.' **13** Daarom ontbrandde
Jehovah's toorn tegen Israël en
liet hij hen veertig jaar in de
wildernis ronddolen,[e] totdat heel
het geslacht dat kwaad deed in
de ogen van Jehovah, zijn ein-
de vond.[f] **14** En nu zijt GIJ op-
gestaan in de plaats van UW va-
deren als het broed van zondige
mannen, om de brandende toorn
van Jehovah tegen Israël nog te
vergroten.[g] **15** Zoudt GIJ U ervan
afwenden hem te volgen,[h] dan zou
hij hen stellig wederom langer in
de wildernis laten blijven,[i] en GIJ
zoudt ten aanzien van heel dit
volk verderfelijk gehandeld heb-
ben."[j]

16 Later traden zij op hem toe
en zeiden: „Laat ons hier stenen
kleinveekooien bouwen voor ons
vee en steden voor onze kleinen.
17 Maar wijzelf zullen in slagor-
de toegerust voor de zonen van
Israël uit trekken,[k] net zolang
totdat wij hen op hun plaats heb-
ben gebracht, terwijl onze klei-
nen in de steden met vesting-
werken moeten wonen, uit het
gezicht van de bewoners van het
land. **18** Wij zullen niet naar
onze huizen terugkeren totdat de
zonen van Israël zich grondbe-
zit hebben verschaft, ieder zijn
eigen erfdeel.[l] **19** Want wij zul-
len geen erfdeel met hen krij-
gen vanaf de zijde van de Jordaan
en verder, omdat ons erfdeel ons
ten deel gevallen is vanaf de zijde
van de Jordaan tegen de opgang
[der zon]."[m]

20 Hierop zei Mozes tot hen:
„Indien GIJ deze zaak zult doen,
indien GIJ U voor het aangezicht
van Jehovah ten strijde zult toe-
rusten[n] **21** en iedere toegeruste
van U werkelijk voor het aan-
gezicht van Jehovah de Jordaan
zal overtrekken, totdat hij zijn
vijanden van voor zijn aangezicht
verdrijft,[a] **22** en het land werke-
lijk voor het aangezicht van Jeho-
vah onderworpen is[b] en GIJ daarna
terugkeert,[c] dan zult GIJ inder-
daad tonen geen schuld te hebben
tegenover Jehovah en tegenover
Israël; en dit land moet van U wor-
den tot een bezitting voor het aan-
gezicht van Jehovah.[d] **23** Maar
indien GIJ niet zo zult handelen,
dan zult GIJ stellig tegen Jehovah
zondigen.[e] Weet dan dat UW zon-
de U zal achterhalen.[f] **24** Bouwt
U steden voor UW kleinen en sten-
en kooien voor UW kleinveekud-
den, en GIJ dient te doen wat uit
UW mond is uitgegaan."[g]

25 Toen zeiden de zonen van
Gad en de zonen van Ruben het
volgende tot Mozes: „Uw knech-
ten zullen doen juist zoals mijn
heer gebiedt.[h] **26** Onze kleinen,
onze vrouwen, ons vee en al onze
huisdieren zullen daar in de ste-
den van Gilead blijven,[i] **27** maar
uw knechten zullen, een ieder die
toegerust is voor het leger,[j] voor
het aangezicht van Jehovah over-
trekken voor de strijd, juist zoals
mijn heer spreekt."

28 Bijgevolg gaf Mozes aan-
gaande hen bevel aan de pries-
ter Eleazar en aan Jozua, de zoon
van Nun, en aan de hoofden van
de vaderen der stammen van de
zonen Israëls. **29** Mozes dan zei
tot hen: „Indien de zonen van Gad
en de zonen van Ruben, een ieder
die ten strijde toegerust is,[k] met
U voor het aangezicht van Jeho-
vah de Jordaan overtrekken, en
het land werkelijk voor UW aange-
zicht onderworpen is, dan moet GIJ
hun het land Gilead tot een bezit-
ting geven.[l] **30** Maar zo zij niet
toegerust met U overtrekken, dan
moeten zij zich in UW midden in
het land Kanaän vestigen."[m]

31 Hierop antwoordden de zo-
nen van Gad en de zonen van Ru-
ben, en zeiden: „Wat Jehovah tot

HFDST. 32

a Nu 14:29
De 1:35
De 2:14

b Ge 13:15
Ge 26:3
Ge 28:13

c Nu 13:30
Nu 14:24
De 1:36
Jos 14:8

d Nu 14:30
De 1:38
Jos 19:49

e Nu 14:33
De 29:5
Jos 5:6
Ps 95:10
Han 7:36
Han 13:18

f Nu 26:64
De 2:14
1Kor 10:5
Heb 3:17

g De 1:34
Han 7:51

h Heb 10:38

i Ex 23:21

j 2Kr 15:2

k De 3:18
Jos 4:12

l Jos 22:4

m Nu 32:33
Jos 12:1
Jos 13:8
2Kon 10:33

n De 3:18
Jos 1:14
Jos 4:13

2e kolom

a Ps 78:55

b De 3:20
Jos 11:23
Jos 18:1
Ps 44:2

c Jos 22:4
Jos 22:9

d De 3:12
Jos 1:15
Jos 13:8

e Nu 15:22
Jak 4:17

f Sp 13:21
Jes 59:12
Ga 6:7

g Nu 32:16
Nu 32:34
Nu 32:37

h Jos 1:13

i Jos 1:14

j Jos 4:12

k Nu 32:20

l Jos 1:15
Jos 13:15
Jos 13:24

m Nu 32:5

uw knechten gesproken heeft, zo
zullen wij doen.[a] **32** Wij zullen
toegerust voor het aangezicht
van Jehovah naar het land Ka̱-
naän overtrekken,[b] en onze erfe-
lijke bezitting zal ons aan deze
zijde van de Jorda̱an toevallen."[c]
33 Toen gaf Mozes hun, dat wil
zeggen de zonen van Gad[d] en de
zonen van Ruben[e] en de halve
stam Manasse,[f] de zoon van Jo-
zef, het koninkrijk van Sihon,[g]
de koning der Amorieten, en het
koninkrijk van Og,[h] de koning
van Basan, het land behorend bij
de steden daarvan in de gebie-
den, en de steden van het land
rondom.

34 En de zonen van Gad gin-
gen Dibon[i] bouwen en Atároth[j]
en Aroër,[k] **35** en Atroth-Sofan
en Ja̱ëzer[l] en Jogbeha,[m] **36** en
Beth-Nimra[n] en Beth-Ha̱ran,[o]
steden met vestingwerken,[p] en
stenen kooien voor kleinvee.[q]
37 En de zonen van Ruben bouw-
den Hesbon[r] en Eleále[s] en Kir-
jathaïm,[t] **38** en Nebo[u] en Baäl-
Meon[v] — hun namen werden
veranderd — en Sibma; voorts
noemden zij de namen van de ste-
den die zij bouwden, naar hun
eigen namen.

39 En de zonen van Machir,[w] de
zoon van Manasse, trokken voorts
naar Gilead en namen het in en
verdreven de Amorieten die daar-
in waren. **40** Daarom gaf Mozes
Gilead aan Machir, de zoon van
Manasse, en hij ging daarin wo-
nen.[x] **41** En Jaïr, de zoon van
Manasse, trok op en nam vervol-
gens hun tentendorpen in, waar-
na hij ze Ha̱vvoth-Jaïr noemde.[y]
42 En Nobah trok op en nam ver-
volgens Kenath[z] en zijn onderhori-
ge plaatsen in; voorts noemde hij
het Nobah naar zijn eigen naam.

33 Dit waren de etappen van
de zonen van Israël, die
door de hand van Mozes en Aäron[a]
volgens hun legers[b] uit het land
Egypte waren getrokken.[c] **2** En
Mozes bleef op bevel van Jeho-
vah de vertrekplaatsen optekenen
naar hun etappen; en dit waren
hun etappen van de ene vertrek-
plaats tot de andere:[a] **3** Zij dan
braken op uit Rameses[b] in de eer-
ste maand, op de vijftiende dag
van de eerste maand.[c] Daags na
het Pascha[d] trokken de zonen van
Israël met opgeheven hand voor
de ogen van alle Egyptenaren uit.[e]
4 Al die tijd waren de Egyptena-
ren bezig degenen te begraven die
Jehovah onder hen geslagen had,
namelijk alle eerstgeborenen;[f] en
aan hun goden had Jehovah straf-
gerichten voltrokken.[g]

5 De zonen van Israël braken
dus op uit Rameses[h] en leger-
den zich vervolgens te Sukkoth.[i]
6 Toen braken zij op uit Sukkoth
en legerden zich te Etham,[j]
dat aan de rand van de wildernis
ligt. **7** Vervolgens braken zij op
uit Etham en keerden terug in de
richting van Pi-Ha̱chiroth,[k] dat in
het gezicht van Baäl-Sefon[l] ligt;
zij nu legerden zich vóór Migdol.[m]
8 Daarna braken zij op uit Pi-
Ha̱chiroth en trokken vervolgens
midden door de zee[n] naar de wil-
dernis[o] en bleven drie dagreizen
ver de wildernis van Etham[p] in
trekken en legerden zich toen te
Mara.[q]

9 Voorts braken zij op uit Mara
en kwamen te Elim.[r] In Elim nu
waren twaalf waterbronnen en ze-
ventig palmbomen. Derhalve le-
gerden zij zich daar. **10** Vervol-
gens braken zij op uit Elim en
legerden zich aan de Rode Zee.
11 Daarna braken zij op van de
Rode Zee en legerden zich in
de wildernis van Sin.[s] **12** Toen
braken zij op uit de wildernis van
Sin en legerden zich te Dofka.
13 Later braken zij op uit Dofka
en legerden zich te Alus. **14** Zij
braken vervolgens op uit Alus
en legerden zich te Ra̱fidim.[t] En
er bleek daar geen water voor
het volk te zijn om te drinken.
15 Daarna braken zij op uit Ra̱fi-
dim en legerden zich in de wilder-
nis van Sinaï.[u]

HFDST. 32

a Nu 32:25
b Joz 4:13
c Joz 1:15
2Kon 10:33
d De 3:12
e Joz 13:8
f De 29:8
Joz 12:6
Joz 22:7
1Kr 5:18
g Nu 21:23
Nu 21:24
De 2:31
Ps 136:19
h De 3:4
Ps 135:11
i Nu 21:30
Nu 33:45
Joz 13:17
j Nu 32:3
k De 2:36
Joz 12:2
Re 11:26
l Nu 21:32
Joz 13:25
m Re 8:11
n Nu 32:3
o Joz 13:27
p Nu 32:17
q Nu 32:24
r Nu 21:26
Joz 13:17
s Nu 32:3
Jer 48:34
t Joz 13:19
u Nu 32:3
v Joz 13:17
Ez 25:9
w Nu 26:29
x De 3:13
Joz 13:31
Joz 17:1
y De 3:14
Joz 13:30
z 1Kr 2:23

HFDST. 33

a Joz 24:5
1Sa 12:8
Ps 77:20
Mi 6:4
b Ex 13:18
c Ex 12:51

2e kolom

a Nu 9:17
b Ge 47:11
Ex 12:37
c Ex 12:2
Ex 13:4
d Ex 12:6
Nu 9:3
De 16:1
e Ex 14:8
f Ex 12:29
Ps 78:51
g Ex 12:12
Ex 18:11
h Ge 47:11
i Ex 12:37
j Ex 13:20
k Ex 14:2
l Ex 14:9
m Ex 14:2
n Ex 14:22
Ps 106:9
Heb 11:29
o Ex 15:22
p Ex 13:20
q Ex 15:23
r Ex 15:27
s Ex 16:1
t Ex 17:1; Ex 17:8; u Ex 18:5; Ex 19:1; Ex 19:2; Nu 1:1; Nu 3:4; Nu 9:1.

16 Nadien braken zij op uit
de wildernis van Sinaï en leger-
den zich te Kibroth-Hattaäva.[a]
17 Toen braken zij op uit Kibroth-
Hattaäva en legerden zich te Ha-
zeroth.[b] **18** Daarna braken zij op
uit Hazeroth en legerden zich te
Rithma. **19** Vervolgens braken
zij op uit Rithma en legerden zich
te Rimmon-Perez. **20** Toen bra-
ken zij op uit Rimmon-Perez en
legerden zich te Libna. **21** Later
braken zij op uit Libna en leger-
den zich te Rissa. **22** Vervolgens
braken zij op uit Rissa en legerden
zich te Kehelatha. **23** Toen bra-
ken zij op uit Kehelatha en leger-
den zich bij de berg Safer.
24 Daarna braken zij op van de
berg Safer en legerden zich[c] te Ha-
rada. **25** Toen braken zij op uit
Harada en legerden zich te Ma-
kheloth. **26** Vervolgens braken
zij op[d] uit Makheloth en leger-
den zich te Tahath. **27** Daarna
braken zij op uit Tahath en leger-
den zich te Terah. **28** Toen bra-
ken zij op uit Terah en legerden
zich te Mithka. **29** Later bra-
ken zij op uit Mithka en legerden
zich te Hasmona. **30** Vervol-
gens braken zij op uit Hasmo-
na en legerden zich te Moseroth.
31 Toen braken zij op uit Mose-
roth en legerden zich te Bené-
Jaäkan.[e] **32** Daarna braken zij
op uit Bené-Jaäkan en legerden
zich te Hor-Haggidgad. **33** Ver-
volgens braken zij op uit Hor-
Haggidgad en legerden zich te
Jotbatha.[f] **34** Later braken zij
op uit Jotbatha en legerden zich
te Abrona. **35** Toen braken zij
op uit Abrona en legerden zich te
Ezeon-Geber.[g] **36** Daarna bra-
ken zij op uit Ezeon-Geber en le-
gerden zich in de wildernis van
Zin,[h] dat wil zeggen Kades.
37 Later braken zij op uit Ka-
des en legerden zich bij de berg
Hor,[i] aan de grens van het land
Edom. **38** De priester Aäron nu
besteeg op bevel van Jehovah de
berg Hor en stierf daar in het
veertigste jaar van de uittocht

HFDST. 33

a Nu 11:34
De 9:22
b Nu 11:35
Nu 12:16
De 1:1
c Nu 2:3
Nu 2:10
Nu 2:18
Nu 2:25
Nu 2:34
d Nu 9:17
e De 10:6
f De 10:7
g De 2:8
1Kon 9:26
2Kr 8:17
h Nu 13:21
Nu 14:25
Nu 20:1
Nu 27:14
De 32:51
Joz 15:1
i Nu 20:22
Nu 20:23
De 32:50

2e kolom

a De 10:6
b Nu 21:1
Re 1:16
c Nu 13:17
Joz 10:40
d Nu 21:4
e Nu 21:10
f Ge 19:37
Nu 21:11
Nu 21:13
g Nu 21:30
Nu 32:34
h Jer 48:22
i Nu 27:12
De 32:49
j De 34:1
k Nu 22:1
l Joz 12:3
Joz 13:20
m Nu 25:1
Joz 2:1
Mi 6:5
n Nu 22:1
Joz 2:2
Heb 11:30
o De 7:1
De 9:1
Joz 3:17
p Le 26:1
q Ex 34:17
Le 19:4
De 27:15
r Ex 23:24
Ex 34:13
De 7:5
De 12:3
s De 32:8
Jer 27:5
Da 4:35

der zonen van Israël uit het land
Egypte, in de vijfde maand, op
de eerste van de maand.[a] **39** En
Aäron was honderd drieëntwin-
tig jaar oud toen hij op de berg
Hor stierf.
40 Nu kreeg de Kanaäniet, de
koning van Arad,[b] die in de Ne-
geb[c] in het land Kanaän woonde,
te horen dat de zonen van Israël
in aantocht waren.
41 Na verloop van tijd braken
zij op van de berg Hor[d] en leger-
den zich te Zalmona. **42** Daarna
braken zij op uit Zalmona en leger-
den zich te Funon. **43** Vervol-
gens braken zij op uit Funon en le-
gerden zich te Oboth.[e] **44** Toen
braken zij op uit Oboth en leger-
den zich te Ijje-Abarim, aan de
grens van Moab.[f] **45** Later bra-
ken zij op uit Ijjim en legerden
zich te Dibon-Gad.[g] **46** Daarna
braken zij op uit Dibon-Gad en le-
gerden zich te Almon-Diblathaïm.
47 Toen braken zij op uit Almon-
Diblathaïm[h] en legerden zich in
de bergen van Abarim[i] tegenover
Nebo.[j] **48** Ten slotte braken zij
op van de bergen van Abarim en
legerden zich in de woestijnvlak-
ten van Moab[k] aan de Jordaan bij
Jericho. **49** En zij bleven zich
aan de Jordaan legeren vanaf
Beth-Jesimoth[l] tot Abel-Sittim[m]
in de woestijnvlakten van Moab.
50 Voorts sprak Jehovah tot
Mozes in de woestijnvlakten van
Moab aan de Jordaan bij Jeri-
cho,[n] en zei: **51** „Spreek tot de
zonen van Israël, en gij moet tot
hen zeggen: 'GIJ trekt de Jor-
daan over naar het land Kanaän.[o]
52 En GIJ moet alle bewoners
van het land van voor UW aan-
gezicht verdrijven en al hun ste-
nen figuren vernietigen,[p] en al
hun beelden van gegoten metaal[q]
dient GIJ te vernietigen, en al hun
heilige hoge plaatsen dient GIJ
te verwoesten.[r] **53** En GIJ moet
het land in bezit nemen en daar-
in wonen, want aan U zal ik het
land stellig geven om het in be-
zit te nemen.[s] **54** En GIJ moet

U het land door het lot[a] als bezit toebedelen, naar UW families.[b] Voor wie veel [volk] heeft, dient GIJ zijn erfdeel te vermeerderen, en voor wie weinig [volk] heeft, dient GIJ zijn erfdeel te verminderen.[c] Waar het lot voor hem op zal uitkomen, dat zal van hem worden.[d] Volgens de stammen van UW vaderen dient GIJ UZELF van grondbezit te voorzien.[e]

55 Indien GIJ evenwel de bewoners van het land niet van voor UW aangezicht zult verdrijven,[f] dan zullen degenen die GIJ van hen overlaat, stellig als prikkels in UW ogen worden en als doorns in UW zijden, en zij zullen U inderdaad benauwen in het land waarin GIJ wonen zult.[g] **56** En het moet geschieden dat juist zoals ik gedacht had met hen te doen, ik met U zal doen.'"[h]

34 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **2** „Gebied de zonen van Israël, en gij moet tot hen zeggen: 'GIJ gaat het land Kanaän[i] binnen. Dit is het land dat U ten erfdeel zal toevallen,[j] het land Kanaän naar zijn grenzen.[k]

3 En UW zuidzijde moet blijken te zijn vanaf de wildernis van Zin langs Edom,[l] en UW zuidgrens moet blijken te zijn vanaf het uiteinde van de Zoutzee[m] in het oosten. **4** En UW grens moet van richting veranderen vanaf het zuiden van de opgang van Akrabbim[n] en oversteken naar Zin, en haar eindpunt moet zich ten zuiden van Kades-Barnea[o] bevinden; en ze moet uitgaan naar Hazar-Addar[p] en doorlopen tot Azmon. **5** En bij Azmon moet de grens van richting veranderen naar het stroomdal van [de beek van] Egypte,[q] en haar eindpunt moet bij de Zee blijken te zijn.[r]

6 Wat de westgrens[s] betreft, die moet voor U de Grote Zee en het kustland blijken te zijn. Dit zal UW westgrens worden.

7 Dit nu zal UW noordgrens worden: Vanaf de Grote Zee zult GIJ UW grenslijn trekken naar de berg Hor.[a] **8** Vanaf de berg Hor zult GIJ de grenslijn trekken tot de toegang van Hamath,[b] en het eindpunt van de grens moet zich bij Zedad[c] bevinden. **9** En de grens moet uitgaan naar Zifron, en haar eindpunt moet Hazar-Enan[d] blijken te zijn. Dit zal UW noordgrens worden.

10 Vervolgens moet GIJ UW oostgrens trekken van Hazar-Enan naar Sefam. **11** En van Sefam moet de grens afdalen naar Ribla, ten oosten van Ain, en de grens moet afdalen en stoten op de oostelijke helling van de zee van Kinnereth.[e] **12** En de grens moet afdalen naar de Jordaan, en haar eindpunt moet de Zoutzee[f] blijken te zijn. Dit zal UW land[g] worden naar zijn grenzen rondom.'"

13 Mozes gebood dus de zonen van Israël en zei: „Dit is het land dat GIJ U door het lot als bezit zult toebedelen,[h] juist zoals Jehovah geboden heeft het aan de negen en een halve stam te geven.[i] **14** Want de stam van de zonen der Rubenieten volgens het huis van hun vaderen en de stam van de zonen der Gadieten volgens het huis van hun vaderen hebben hun erfdeel reeds genomen, en de halve stam Manasse heeft het reeds genomen.[j] **15** De twee en een halve stam hebben hun erfdeel reeds genomen van de Jordaanstreek bij Jericho oostwaarts, tegen de opgang [der zon]."[k]

16 En Jehovah sprak verder tot Mozes en zei: **17** „Dit zijn de namen van de mannen die het land ten bezit onder U zullen verdelen: de priester Eleazar[l] en Jozua, de zoon van Nun.[m] **18** En GIJ zult uit elke stam één overste nemen om het land ten bezit te verdelen.[n] **19** En dit zijn de namen van de mannen: Van de stam Juda[o] Kaleb, de zoon van Jefunne;[p] **20** en van de stam der zonen van Simeon[q] Semuël, de zoon van Ammihud; **21** van

HFDST. 33

a Sp 16:33
b Nu 26:53
c Nu 26:54
d Joz 15:1
e Joz 16:1
Joz 18:11
f Re 1:21
Ps 106:34
g Ex 23:33
De 7:4
Joz 23:13
Re 2:3
Ps 106:36
h Le 18:28
Joz 23:15

HFDST. 34

i Ge 15:18
Ge 17:8
Ps 105:11
j De 4:38
Joz 1:4
Joz 14:1
Jer 3:19
k Ge 10:19
Han 17:26
l Joz 15:1
m Ge 14:3
Joz 15:2
n Re 1:36
o Nu 13:26
Nu 32:8
p Joz 15:3
q Joz 15:4
Joz 15:47
r Ex 23:31
s Joz 1:4
Joz 15:12

2e kolom

a Nu 33:37
De 32:50
b Nu 13:21
2Kon 14:25
c Ez 47:15
d Ez 47:17
e De 3:17
Joz 11:2
Lu 5:1
Jo 6:1
f Joz 15:2
g De 8:7
h Nu 26:55
Nu 33:54
Joz 14:2
Joz 18:6
Sp 16:33
i Joz 14:2
j Nu 32:33
De 3:12
De 3:13
Joz 13:8
k Nu 32:5
Nu 32:32
l Nu 3:32
Nu 20:26
Joz 14:1
Joz 19:51
m Nu 14:38
Nu 27:18
n Nu 1:4
Nu 1:16
o Joz 15:1
p Nu 14:30
Nu 26:65
q Joz 19:1

de stam Benjamin[a] Elidad, de
zoon van Kislon; **22** en van de
stam der zonen van Dan[b] een
overste, Bukki, de zoon van Jogli; **23** van de zonen van Jozef,[c]
van de stam der zonen van Manasse[d] een overste, Hanniël, de
zoon van Efod; **24** en van de
stam der zonen van Efraïm[e] een
overste, Kemuël, de zoon van Siftan; **25** en van de stam der zonen van Zebulon[f] een overste,
Elizafan, de zoon van Parnach;
26 en van de stam der zonen van
Issaschar[g] een overste, Paltiël,
de zoon van Azzan; **27** en van
de stam der zonen van Aser[h] een
overste, Achihud, de zoon van
Selomi; **28** en van de stam der
zonen van Naftali[i] een overste,
Pedaël, de zoon van Ammihud."
29 Dit zijn degenen aan wie Jehovah gebood de zonen van Israël
tot grondbezitters in het land
Kanaän te maken.[j]

35 En Jehovah ging voort tot
Mozes te spreken in de
woestijnvlakten van Moab aan
de Jordaan[k] bij Jericho, en zei:
2 „Geef de zonen van Israël bevel dat zij van hun erfelijk bezit
steden aan de levieten moeten
geven,[l] om daar te wonen, en
zij dienen de levieten de weidegrond rondom die steden te geven.[m] **3** En de steden moeten
voor hen dienen om er te wonen, terwijl hun weidegronden
zullen dienen voor hun huisdieren en hun have en voor al hun
wild gedierte. **4** En de weidegronden van de steden, die GIJ
aan de levieten zult geven, zullen
zich van de stadsmuur af naar
buiten tot duizend el in het rond
uitstrekken. **5** En GIJ moet buiten de stad aan de oostzijde tweeduizend el meten en aan de zuidzijde tweeduizend el en aan de
westzijde tweeduizend el en aan
de noordzijde tweeduizend el,
met de stad in het midden. Dit zal
hun tot weidegronden bij de steden dienen.

6 Dit zijn de steden die GIJ aan
de levieten zult geven: zes toevluchtssteden,[a] die GIJ zult geven
opdat de doodslager daarheen
kan vluchten,[b] en daarenboven
zult GIJ nog tweeënveertig andere steden geven. **7** Alle steden
die GIJ aan de levieten zult geven, zullen achtenveertig steden
zijn, deze te zamen met hun weidegronden.[c] **8** De steden die GIJ
zult geven, zullen uit de bezitting der zonen van Israël zijn.[d]
Van die er veel heeft, zult GIJ er
veel nemen, en van die er weinig heeft, zult GIJ er weinig nemen.[e] Een ieder zal naar gelang
van zijn erfdeel dat hij in bezit zal
nemen, enige van zijn steden aan
de levieten geven."

9 En Jehovah ging voort tot Mozes te spreken en zei: **10** „Spreek
tot de zonen van Israël, en gij moet
tot hen zeggen: 'GIJ trekt de Jordaan over naar het land Kanaän.[f]
11 En GIJ moet steden uitkiezen
die geschikt voor U zijn. Tot toevluchtssteden zullen ze U dienen,
en daarheen moet de doodslager
vluchten die onopzettelijk een ziel
doodslaat.[g] **12** En de steden moeten U dienen tot een toevluchtsoord tegen de bloedwreker,[h] opdat
de doodslager niet sterft eer hij
voor de vergadering terechtstaat.[i]
13 En de steden die GIJ zult geven, de zes toevluchtssteden, zullen U ten dienste staan. **14** Drie
steden zult GIJ geven aan deze zijde
van de Jordaan,[j] en drie steden
zult GIJ geven in het land Kanaän.[k] Tot toevluchtssteden zullen ze dienen. **15** Voor de zonen
van Israël en voor de inwonende vreemdeling[l] en voor de bijwoner in hun midden zullen deze
zes steden tot toevluchtsoord dienen, opdat een ieder die zonder
opzet een ziel doodslaat, daarheen kan vluchten.[m]

16 Indien hij hem nu met een
ijzeren werktuig zo heeft geslagen dat hij sterft, is hij een moordenaar.[n] De moordenaar dient
zonder mankeren ter dood gebracht te worden.[o] **17** En indien hij hem met een kleine steen,
waardoor hij zou kunnen sterven,

HFDST. 34

a Joz 18:11
b Joz 19:40
c Ge 46:20
Ge 48:5
Joz 16:1
d Joz 17:1
e Joz 16:5
f Joz 19:10
g Joz 19:17
h Joz 19:24
i Joz 19:32
j Nu 34:18
De 32:8
Joz 19:51
Han 17:26

HFDST. 35

k Nu 22:1
Nu 31:12
Nu 36:13
l Ge 49:7
Le 25:32
De 18:1
Joz 14:4
Joz 21:2
m Le 25:34
Joz 21:3
Joz 21:11
1Kr 6:64
2Kr 11:14

2e kolom

a Nu 35:13
Joz 20:2
Joz 20:7
Joz 20:8
Joz 21:13
Joz 21:21
Joz 21:27
Joz 21:32
Joz 21:36
Joz 21:38
b De 4:41
De 4:42
Joz 20:3
c Joz 21:3
d Ge 49:7
e Nu 26:54
Nu 33:54
f Ex 3:8
Ex 23:23
Nu 34:2
g Ex 21:13
De 4:42
De 19:4
h Nu 35:19
De 19:6
Joz 20:9
i De 19:11
De 19:12
Joz 20:5
j De 4:41
De 19:9
k Joz 20:7
l Ex 12:49
Le 19:34
Le 24:22
Nu 15:16
m Joz 20:3
n De 19:11
o Ge 9:5
Ex 21:12
Le 24:17
De 19:12

zo heeft geslagen dat hij sterft,
is hij een moordenaar. De moor-
denaar dient zonder mankeren ter
dood gebracht te worden. **18** En
indien hij hem met een klein hou-
ten werktuig, waardoor hij zou
kunnen sterven, zo heeft ges-
lagen dat hij sterft, is hij een moor-
denaar. De moordenaar dient zon-
der mankeren ter dood gebracht
te worden.

19 De bloedwreker[a] is degene
die de moordenaar ter dood zal
brengen. Wanneer hij hem aan-
treft, zal hijzelf hem ter dood
brengen. **20** En indien hij hem
uit haat een stoot heeft toege-
bracht[b] of hij naar hem gewor-
pen heeft terwijl hij op de loer
lag,[c] opdat hij zou sterven, **21** of
hij hem uit vijandschap met zijn
hand heeft geslagen, opdat hij zou
sterven, dient degene die ges-
lagen heeft, zonder mankeren ter
dood gebracht te worden. Hij is
een moordenaar. De bloedwreker
zal de moordenaar ter dood bren-
gen wanneer hij hem aantreft.[d]

22 Maar indien hij hem onvoor-
ziens, zonder vijandschap, een
stoot heeft toegebracht, of enig
voorwerp naar hem heeft gewor-
pen zonder op de loer te liggen[e]
23 of enige steen waardoor hij
zou kunnen sterven, zonder hem
te zien, of hij er de oorzaak van
zou zijn dat die op hem viel, zo-
dat hij stierf, terwijl hij hem geen
vijandschap toedroeg en niet zijn
nadeel zocht, **24** dan moet de
vergadering naar deze rechtsbe-
slissingen rechtspreken tussen
degene die geslagen heeft en de
bloedwreker.[f] **25** En de vergade-
ring[g] moet de doodslager uit de
hand van de bloedwreker bevrij-
den, en de vergadering moet hem
naar zijn toevluchtsstad, waar-
heen hij gevlucht was, doen terug-
keren, en hij moet daarin wonen
tot aan de dood van de hogepries-
ter, die met de heilige olie werd ge-
zalfd.[h]

26 Maar begeeft de doodslager
zich werkelijk buiten de grens van
zijn toevluchtsstad waarheen hij
mocht vluchten, **27** en de bloed-

HFDST. 35

a Nu 35:12
De 19:6

b Ge 4:8
2Sa 20:10

c Ex 21:14
De 19:11
Ps 10:8
Sp 1:18
Mr 6:19
Han 23:21

d Nu 35:19

e Ex 21:13
De 19:5
Joz 20:3
Joz 20:5

f Nu 35:12
Joz 20:4

g Re 20:13

h Ex 29:7
Le 21:10
Heb 3:1

2e kolom

a Nu 35:12
Nu 35:19

b Joz 20:6

c De 17:6
De 19:15
Mt 18:16
Jo 8:17
2Kor 13:1
1Ti 5:19
Heb 10:28

d Ge 9:6
Ex 20:13
De 5:17

e 1Jo 3:15

f Ge 9:5
Ex 21:14
De 19:13

g Ge 4:10
Ps 106:38
Lu 11:50

h Ge 9:6

i Ex 25:8
Ex 29:46
Le 26:12
1Kon 6:13

HFDST. 36

j Nu 26:29
Joz 17:1

k Nu 26:55
Nu 33:54

wreker[a] vindt hem inderdaad bui-
ten de grens van zijn toevluchts-
stad, en de bloedwreker doodt
de doodslager ook, dan heeft hij
geen bloedschuld. **28** Want hij
behoort tot aan de dood van de ho-
gepriester in zijn toevluchtsstad
te wonen,[b] en na de dood van de
hogepriester mag de doodslager
naar het land van zijn bezitting
terugkeren. **29** En deze [dingen]
moeten U dienen tot een rechtsin-
zetting voor al UW geslachten in al
UW woonplaatsen.

30 Al wie een ziel doodslaat,
dient op de verklaring van getui-
gen[c] als een moordenaar[d] te wor-
den gedood, en één getuige mag
niet tegen een ziel getuigen om
hem te doen sterven. **31** En GIJ
moogt geen losprijs aannemen
voor de ziel van een moordenaar,
die verdient te sterven,[e] want hij
dient zonder mankeren ter dood
gebracht te worden.[f] **32** En GIJ
moogt geen losprijs aannemen
voor iemand die naar zijn toe-
vluchtsstad gevlucht is, om hem
vóór de dood van de hogepriester
weer in het land te laten wonen.

33 En GIJ moogt het land waar-
in GIJ zijt, niet bezoedelen; want
bloed, dát bezoedelt het land,[g]
en voor het land is geen verzoe-
ning mogelijk ten aanzien van
het bloed dat daarop vergoten is
dan door het bloed van hem die
het vergoten heeft.[h] **34** En gij
moogt het land waarin GIJ woont,
in welks midden ik verblijf houd,
niet verontreinigen; want ik, Je-
hovah, houd verblijf te midden
van de zonen van Israël.'"[i]

36 En de hoofden der vaderen
van de familie der zonen
van Gilead, de zoon van Machir,[j]
de zoon van Manasse, van de fa-
milies der zonen van Jozef, traden
nu toe en spraken in tegenwoor-
digheid van Mozes en de oversten,
de hoofden van de vaderen der zo-
nen van Israël, **2** en zeiden: „Je-
hovah heeft mijn heer geboden
het land door het lot aan de zonen
van Israël ten erfdeel te geven;[k]
en aan mijn heer is door Jehovah

geboden het erfdeel van onze broeder Zelafead aan zijn dochters te geven.[a] **3** Stel nu eens dat een der zonen uit de andere stammen der zonen van Israël hen tot vrouw krijgt, dan moet het erfdeel van de vrouwen aan het erfdeel van onze vaderen worden onttrokken en bij het erfdeel van de stam worden gevoegd waartoe zij mochten gaan behoren, zodat het aan het lot van ons erfdeel onttrokken zou worden.[b] **4** Indien nu het jubeljaar[c] voor de zonen van Israël aanbreekt, dan moet het erfdeel van de vrouwen bij het erfdeel van de stam worden gevoegd waartoe zij mochten gaan behoren; zodat hun erfdeel aan het erfdeel van de stam van onze vaderen onttrokken zou worden."

5 Toen gebood Mozes de zonen van Israël op bevel van Jehovah het volgende: „De stam van de zonen van Jozef heeft gelijk. **6** Dit is het woord dat Jehovah heeft geboden aangaande de dochters van Zelafead,[d] namelijk: 'Aan wie het goed is in hun ogen mogen zij tot vrouw worden. Alleen dienen zij aan de familie van de stam van hun vaderen tot vrouw te worden.[e] **7** En geen erfdeel van de zonen van Israël dient van stam tot stam rond te gaan, want de zonen van Israël dienen ieder aan het erfdeel van de stam van hun voorvaders vast te houden. **8** En iedere dochter die een erfelijk bezit uit de stammen van de zonen van Israël krijgt, die dient aan iemand uit de familie van de stam van haar vader tot vrouw te worden,[a] opdat een ieder der zonen van Israël het erfdeel van zijn voorvaders in bezit moge krijgen. **9** En geen erfdeel dient van de ene stam op de andere stam over te gaan, want de stammen der zonen van Israël dienen elk aan hun eigen erfdeel vast te houden.'"

10 De dochters van Zelafead deden juist zoals Jehovah Mozes geboden had.[b] **11** Bijgevolg werden Machla, Tirza en Hogla en Milka en Noa, de dochters van Zelafead,[c] de vrouwen van de zonen van hun vaders broers. **12** Aan sommigen uit de families der zonen van Manasse, de zoon van Jozef, werden zij tot vrouwen, opdat hun erfdeel bij de stam van de familie van hun vader bleef.

13 Dit zijn de geboden[d] en de rechterlijke beslissingen die Jehovah door bemiddeling van Mozes in de woestijnvlakten van Moab aan de Jordaan bij Jericho, aan de zonen van Israël gebood.[e]

HFDST. 36

a Nu 27:1; Nu 27:7
b Nu 27:4
c Le 25:10
d Nu 36:2
e Nu 36:12

2e kolom

a 1Kr 23:22
b Nu 36:6
c Nu 27:1
d De 30:8; Joz 22:5; Pr 12:13
e Nu 26:3; Nu 33:50; Nu 35:1

DEUTERONOMIUM

1 Dit zijn de woorden die Mozes tot heel Israël heeft gesproken in de Jordaanstreek,[a] in de wildernis, in de woestijnvlakten tegenover Suf, tussen Paran[b] en Tofel en Laban en Hazeroth[c] en Di-Zahab; **2** elf dagen is het van Horeb, via de weg van het gebergte Seïr, tot aan Kades-Barnea.[d] **3** Nu geschiedde het in het veertigste[e] jaar, in de elfde maand, op de eerste van de maand, dat Mozes de zonen van Israël toesprak overeenkomstig alles wat Jehovah hem met betrekking tot hen geboden had, **4** nadat hij Sihon,[a] de koning der Amorieten, die in Hesbon woonde, en Og,[b] de koning van Basan, die in Astaroth,[c] in Edreï,[d] woonde, had verslagen. **5** In de Jordaanstreek, in het land Moab, nam Mozes het op zich deze wet[e] te verklaren, door te zeggen:

6 „Jehovah, onze God, heeft tot

HFDST. 1

a Joz 22:4
b Nu 10:12
c Nu 33:18
d Nu 13:26; De 9:23; Joz 14:7
e Nu 32:13; Nu 33:38

2e kolom

a Nu 21:23; Joz 12:2
b Nu 21:33; Ne 9:22; Ps 135:11

c Joz 9:10; d Joz 13:12; e De 4:8; De 17:18; Ne 8:7.

ons gesproken in Horeb[a] en gezegd: 'GIJ hebt lang genoeg in dit
bergland gewoond.[b] **7** Wendt U
en begeeft U op weg en trekt naar
het bergland der Amorieten[c] en
naar al hun naburen in de Araba,[d] het berglande en de Sjefela
en de Negeb[f] en de zeekust,[g] het
land der Kanaänieten,[h] en de Libanon,[i] tot aan de grote rivier,
de rivier de Eufraat.[j] **8** Ziet, ik
stel het land waarlijk vóór U.
Trekt er binnen en neemt het
land in bezit dat Jehovah UW vaderen, Abraham, Isaäk[k] en Jakob,[l] onder ede beloofd heeft hun
en hun zaad na hen te geven.'[m]

9 Nu zei ik toentertijd het volgende tot U: 'Ik alleen kan U niet
dragen.[n] **10** Jehovah, UW God,
heeft U vermenigvuldigd en ziet,
GIJ zijt heden zo talrijk als de sterren aan de hemel.[o] **11** Moge Jehovah, de God van UW voorvaders, U nog duizendmaal talrijker
maken[p] dan GIJ zijt, en moge hij U
zegenen,[q] juist zoals hij U beloofd
heeft.[r] **12** Hoe kan ik alleen UW
last en UW vracht en UW gerezie dragen?[s] **13** Neemt wijze en
beleidvolle[t] en ervaren[u] mannen
van UW stammen, opdat ik hen
tot hoofden over U kan stellen.'[v]
14 Toen hebt GIJ mij geantwoord
en gezegd: 'De zaak waarvan gij
gesproken hebt, dat wij die moeten doen, is goed.' **15** Ik heb dus
de hoofden van UW stammen genomen, wijze en ervaren mannen, en
hen tot hoofden over U gesteld, tot
oversten van duizend en oversten
van honderd en oversten van vijftig en oversten van tien en beambten van UW stammen.[w]

16 Vervolgens gebood ik toentertijd UW rechters en zei: 'Bij het
afnemen van een verhoor [inzake
geschillen] tussen UW broeders,
moet GIJ rechtvaardig oordelen[x]
tussen een man en zijn broeder
of zijn inwonende vreemdeling.[y]
17 GIJ moogt bij de rechtspraak
niet partijdig zijn.[z] De kleine dient
GIJ evenzeer aan te horen als de
grote.[a] GIJ moogt niet bevreesd

HFDST. 1

a De 4:15
1Kon 8:9
b Ex 19:1
Nu 10:11
Nu 10:12
c Ge 15:16
Joz 10:6
d De 3:17
De 4:49
Joz 12:3
e Nu 13:17
f Ge 12:9
Nu 21:1
g Joz 9:1
h Nu 34:2
i Joz 13:1
Joz 13:5
1Kon 9:19
j Ge 15:18
k Ge 26:3
l Ge 28:13
m Ge 12:7
Ge 13:15
Ge 17:7
n Ex 18:18
o Ge 15:5
Ex 32:13
Nu 26:51
De 10:22
p 1Kon 3:8
1Kr 27:23
Ps 115:14
q Ge 26:4
Ex 23:25
Sp 10:22
r Ge 12:2
Ge 22:17
s Ex 18:18
Nu 11:11
Nu 20:3
Nu 27:14
t 1Ti 3:2
u 1Ti 3:4
1Ti 3:6
v Ex 18:21
w Ex 18:25
x Ex 23:8
De 16:18
Jo 7:24
y Ex 22:21
Le 19:34
Le 24:22
z Le 19:15
1Sa 16:7
Sp 24:23
Lu 20:21
Ro 2:11
a Ex 23:3
Jak 2:4

2e kolom

a Sp 29:25
b 2Kr 19:6
c Ex 18:26
d Nu 10:12
De 8:15
Jer 2:6
e Ge 15:16
Nu 13:29
f Nu 13:26
Nu 32:8
g De 1:7
h De 1:8
De 31:6
i Ex 23:27
j Nu 14:9
Joz 1:9
Ps 27:1
Jes 41:10
Heb 13:6
k Nu 13:2
l Nu 13:3

worden wegens een man,[a] want
de rechtspraak behoort God toe;[b]
en de zaak die te moeilijk voor U
is, dient GIJ voor mij te brengen, en
ik moet die horen.'[c] **18** Voorts
gebood ik U toentertijd alle dingen die GIJ moest doen.

19 Daarna braken wij uit Horeb op en trokken toen door heel
die grote en vrees inboezemende wildernis,[d] die GIJ hebt gezien,
langs de weg van het bergland der
Amorieten,[e] juist zoals Jehovah,
onze God, ons had geboden; en
ten slotte kwamen wij te Kades-Barnea.[f] **20** Nu zei ik tot U: 'GIJ
zijt aan het bergland der Amorieten gekomen, dat Jehovah, onze
God, ons geeft.[g] **21** Zie, Jehovah, uw God, heeft het land aan
u overgeleverd.[h] Trek op, neem
[het] in bezit, juist zoals Jehovah,
de God van uw voorvaders, tot
u gesproken heeft.[i] Wees niet bevreesd, noch verschrikt.'[j]

22 Doch GIJ zijt allen tot mij
genaderd en hebt gezegd: 'Laten
wij toch mannen voor ons uit
zenden om het land voor ons te
verkennen en ons verslag uit te
brengen over de weg waarlangs
wij dienen op te trekken en over
de steden waar wij zullen komen.'[k] **23** Welnu, de zaak bleek
goed te zijn in mijn ogen, zodat
ik twaalf mannen van U nam, voor
elke stam één.[l] **24** Toen wendden zij zich en trokken het bergland in[m] en kwamen tot aan het
stroomdal Eskol[n] en gingen het
verspieden. **25** Voorts namen zij
wat van de vrucht van het land[o]
in hun hand en brachten die tot
ons, en tevens brachten zij ons
verslag uit en zeiden: 'Het land
dat Jehovah, onze God, ons geeft,
is goed.'[p] **26** Maar GIJ hebt niet
willen optrekken,[q] en GIJ zijt U
weerspannig tegen het bevel van
Jehovah, UW God, gaan gedragen.[r] **27** En GIJ bleeft morren in
UW tenten en zeggen: 'Omdat Je-

m Nu 13:17; n Nu 13:24; o Nu 13:23; Nu 13:26; p Nu 13:27; q Heb 10:38; r Nu 14:1; Nu 14:4; Ps 106:24.

hovah ons haatte,[a] heeft hij ons uit het land Egypte geleid,[b] om ons in de hand der Amorieten te geven, ten einde ons te verdelgen.[c] **28** Waarheen trekken wij op? Onze broeders hebben ons hart doen smelten,[d] door te zeggen: „Een volk, groter en rijziger dan wij,[e] steden, groot en tot aan de hemel versterkt,[f] en ook de zonen van de Enakieten[g] zagen wij daar.”'

29 Daarom zei ik tot U: 'GIJ moogt niet van angst ineenkrimpen, noch bevreesd zijn wegens hen.[h] **30** Jehovah, UW God, is degene die voor U uit gaat. Hij zal voor U strijden[i] overeenkomstig alles wat hij in Egypte voor UW eigen ogen met U heeft gedaan,[j] **31** en in de wildernis,[k] waar gij hebt gezien hoe Jehovah, uw God, u heeft gedragen[l] net zoals een man zijn zoon draagt, op heel de weg die GIJ gegaan zijt, totdat GIJ op deze plaats gekomen zijt.[m] **32** Maar ondanks dit woord hadt GIJ geen geloof in Jehovah, UW God,[n] **33** die voor U uit ging op de weg om een plaats voor U te verspieden waar GIJ U kondt legeren,[o] 's nachts door vuur, opdat GIJ zoudt kunnen zien langs welke weg GIJ moest gaan, en overdag door een wolk.[p]

34 Al die tijd hoorde Jehovah de stem van UW woorden. Daarom werd hij verontwaardigd en zwoer,[q] door te zeggen: **35** 'Niet één onder deze mannen van dit boosaardig geslacht zal het goede land zien dat ik onder ede aan UW vaderen beloofd heb te geven,[r] **36** behalve Kaleb, de zoon van Jefunne.[s] Hij zal het zien, en aan hem en aan zijn zonen zal ik het land geven dat hij betreden heeft, wegens het feit dat hij Jehovah volkomen heeft gevolgd.[t] **37** (Zelfs tegen mij werd Jehovah vanwege U vertoornd, en hij zei: 'Ook gij zult daar niet binnengaan.[u] **38** Jozua, de zoon van Nun, die voor u staat, hij zal daar binnengaan.'[v] Hem heeft hij sterk gemaakt,[a] want hij zal het Israël doen beërven.) **39** Wat UW kleinen betreft, van wie GIJ hebt gezegd: „Tot plundering zullen zij worden!”,[b] en UW zonen, die thans nog geen goed of kwaad kennen, zij zullen daar binnengaan, en aan hen zal ik het geven, en zij zullen het in bezit nemen. **40** Wat Ú aangaat, verandert van richting en vertrekt naar de wildernis langs de weg van de Rode Zee.'[c]

41 Hierop hebt GIJ geantwoord en tot mij gezegd: 'Wij hebben tegen Jehovah gezondigd.[d] Wij — wij zullen optrekken en strijden overeenkomstig alles wat Jehovah, onze God, ons heeft geboden!' Een ieder van U gordde daarom zijn oorlogswapens aan en dacht dat het gemakkelijk was de berg te beklimmen.[e] **42** Maar Jehovah zei tot mij: 'Zeg hun: „GIJ moogt niet optrekken en strijden, want ik ben niet in UW midden;[f] opdat GIJ niet de nederlaag lijdt voor UW vijanden.”'[g] **43** Ik sprak dus tot U, en GIJ hebt niet geluisterd maar zijt U weerspannig tegen Jehovah's bevel gaan gedragen[h] en helemaal verhit geraakt, en GIJ hebt getracht de berg te beklimmen.[i] **44** Toen trokken de Amorieten die op die berg woonden, U tegemoet en achtervolgden U,[j] net zoals de bijen dat doen, en joegen U in Seïr uiteen tot Horma toe.[k] **45** Daarna zijt GIJ teruggekeerd en voor het aangezicht van Jehovah gaan wenen, maar Jehovah luisterde niet naar UW stem,[l] noch leende hij U het oor.[m] **46** GIJ zijt dus vele dagen in Kades gebleven, zoveel dagen als GIJ daar werkelijk zijt gebleven.[n]

2 Daarna wendden wij ons en vertrokken naar de wildernis langs de weg van de Rode Zee, juist zoals Jehovah tot mij gesproken had;[o] en wij trokken vele dagen om het gebergte Seïr heen. **2** Ten slotte zei Jehovah

HFDST. 1

a Sp 19:3
b Ex 3:8
Ez 20:6
c Nu 14:3
d Nu 32:9
De 20:8
Joz 14:8
e Nu 13:33
De 2:10
f Nu 13:28
De 9:1
g Nu 13:22
Joz 11:21
h Nu 14:9
i Ex 14:14
De 20:4
Joz 10:42
2Kr 14:11
Ps 46:11
j Nu 14:22
Ps 78:12
Ps 105:27
k Ps 78:15
l Ex 19:4
De 32:11
m Ps 77:20
n Ps 78:22
Ps 106:24
Heb 3:16
Heb 3:19
Ju 5
o Nu 10:33
p Ex 13:21
Ex 40:36
Nu 10:34
Ne 9:12
Ps 78:14
Ps 105:39
q Nu 14:28
Nu 14:35
Nu 32:10
De 2:14
Ps 95:11
Heb 3:11
r Nu 14:29
Han 13:18
1Kor 10:5
Heb 3:17
s Nu 14:30
t Nu 14:24
Joz 14:9
u Nu 20:12
Nu 27:13
De 3:26
Ps 106:32
v Ex 33:11
Nu 11:28
Nu 14:38

2e kolom

a Nu 27:18
De 31:7
Joz 1:6
b Nu 14:3
Nu 14:31
c Nu 14:25
d Nu 14:39
e Nu 14:40
f Le 26:17
Nu 14:42
g Nu 14:43
h Nu 14:41
Jes 63:10
Jer 11:8
Han 7:51
i Nu 14:44
j De 28:25
De 32:30
k Nu 14:45
l Ps 78:34
Sp 28:9
m Ps 66:18
n Nu 13:25

HFDST. 2 o Nu 14:25; De 1:40.

het volgende tot mij: **3** 'GIJ hebt
nu lang genoeg om dit gebergte
heen getrokken.[a] Verandert van
richting naar het noorden. **4** En
gebied het volk en zeg: „GIJ trekt
verder langs de grens van UW
broeders,[b] de zonen van Ęsau,[c] die
in Sęïr wonen;[d] en zij zullen be-
vreesd zijn wegens U,[e] en GIJ moet
zeer voorzichtig zijn. **5** Bindt
geen strijd met hen aan, want ik
zal U van hun land zelfs niet de
breedte van een voetzool geven;
want ik heb het gebergte Sęïr
aan Ęsau tot een bezitting gege-
ven.[f] **6** Het voedsel dat GIJ voor
geld van hen mocht kopen, moet
GIJ eten; en ook het water dat GIJ
voor geld van hen mocht kopen,
moet GIJ drinken.[g] **7** Want Je-
hovah, uw God, heeft u gezegend
in al het werk van uw hand.[h]
Uw trekken door deze grote wil-
dernis is hem heel goed bekend.
Deze veertig[i] jaar is Jehovah, uw
God, met u geweest. Het heeft
u aan niets ontbroken.”[j] **8** Zo
trokken wij verder, weg van onze
broeders, de zonen van Ęsau,[k] die
in Sęïr wonen, van de weg van de
Arąba,[l] van Ęlath en van Ęzeon-
Gęber.[m]

Vervolgens wendden wij ons en
trokken voort langs de weg van
de wildernis van Mǫab.[n] **9** Toen
zei Jehovah tot mij: 'Val Mǫab
niet lastig en begin geen oor-
log met hen, want ik zal u niets
van zijn land tot een bezitting
geven, daar ik Ar[o] aan de zonen
van Lot[p] tot een bezitting heb
gegeven. **10** (In vroeger tijden
woonden daar de Emieten,[q] een
volk, groot en talrijk en rijzig als
de Enakieten.[r] **11** Wat de Refa-
ieten[s] betreft, ook zij werden als
de Enakieten[t] beschouwd, en de
Moabieten plachten hen Emie-
ten te noemen. **12** En in Sęïr
woonden in vroeger tijden de Ho-
rieten,[u] en de zonen van Ęsau[v]
hebben hen voorts uit hun be-
zit verdreven en hen van voor
hun aangezicht verdelgd en zijn
toen in hun plaats gaan wonen,[w]

HFDST. 2

a De 2:7
b Ge 36:8
Nu 20:14
De 23:7
c Ge 27:40
Ge 36:10
d Ge 27:39
Ge 36:9
De 2:8
e Ex 15:15
Ex 23:27
De 2:25
f Ge 32:3
Ge 36:8
De 32:8
Jos 24:4
2Kr 20:10
Han 17:26
g Nu 20:19
h Ge 12:2
Sp 10:22
i De 8:2
De 29:5
Ps 95:10
Han 13:18
j Ne 9:21
Ps 23:1
Ps 34:9
Ps 34:10
Ps 37:25
Fil 4:19
k Nu 20:20
Nu 20:21
Nu 21:4
Re 11:18
l De 11:30
m 2Kr 8:17
n Nu 21:13
Re 11:17
2Kr 20:10
o Nu 21:15
De 2:18
Jes 15:1
p Ge 19:37
q Ge 14:5
r Nu 13:33
Jos 14:15
s Ge 14:5
De 3:11
1Kr 20:6
t Nu 13:22
Nu 13:28
Nu 13:33
De 1:28
De 9:2
u Ge 14:6
Ge 36:20
1Kr 1:39
v Ge 36:10
w Ge 27:39
Ge 27:40

2e kolom

a Nu 21:12
b Nu 14:33
Nu 32:11
De 1:35
Ps 95:11
Ps 106:26
Ez 20:15
Heb 3:18
Ju 5
c Heb 10:31
d 1Kor 10:5
e Nu 26:64
f Nu 21:15
Nu 21:28
g Ge 19:38
De 2:9
Re 11:15
2Kr 20:10
Han 17:26

evenals Ęsraël moet doen met het
land dat zijn bezitting is, het-
welk Jehovah hun stellig geven
zal.) **13** Staat nu op en trekt
het stroomdal van de Ząred over.'
Bijgevolg trokken wij toen het
stroomdal van de Ząred[a] over.
14 En de dagen die wij te voet af-
legden vanaf Kądes-Barnęa tot-
dat wij het stroomdal van de
Ząred overtrokken, waren acht-
endertig jaar, totdat heel het ge-
slacht van krijgslieden zijn ein-
de had gevonden en verdwenen
was uit het midden van de le-
gerplaats, juist zoals Jehovah hun
had gezworen.[b] **15** En ook bleek
de hand[c] van Jehovah op hen te
zijn om hen uit het midden van de
legerplaats op te jagen, totdat zij
hun einde vonden.[d]

16 Nu geschiedde het dat zo-
dra alle krijgslieden tot de laat-
ste man uit het midden van het
volk waren gestorven,[e] **17** Je-
hovah verder tot mij sprak en
zei: **18** 'Gij trekt heden het ge-
bied van Mǫab, dat wil zeggen
Ar,[f] voorbij, **19** en gij moet tot
vlak tegenover de zonen van Ąm-
mon komen. Val hen niet lastig
en bind geen strijd met hen aan,
want ik zal u niets van het land
der zonen van Ąmmon tot een
bezitting geven, daar ik het aan
de zonen van Lot tot een bezit-
ting heb gegeven.[g] **20** Het werd
ook wel als het land van de Refa-
ïeten[h] beschouwd. (In vroeger
tijden woonden daar de Refaïe-
ten, en de Ammonieten plachten
hen Zamzummieten te noemen.
21 Zij waren een groot en tal-
rijk en rijzig volk, als de Enakie-
ten;[i] voorts verdelgde Jehovah[j]
hen van voor hun aangezicht, op-
dat zij hen uit hun bezit konden
verdrijven en in hun plaats kon-
den wonen; **22** evenals hij voor
de zonen van Ęsau had gedaan,
die in Sęïr wonen,[k] toen hij de Ho-
rieten[l] van voor hun aangezicht

h Ge 15:20; De 3:11; Jos 17:15; **i** Nu 13:33; De 2:10; De 9:2; **j** Ex 15:3; Ps 24:8; **k** Ge 36:8; **l** Ge 14:6; Ge 36:20; De 2:12.

verdelgde, opdat zij hen uit hun bezit konden verdrijven en tot op de dag van heden in hun plaats konden wonen. **23** Wat de Avvieten[a] betreft, die in nederzettingen woonden tot Gaza[b] toe, de Kaftorieten,[c] die uit Kaftor[d] waren weggetrokken, verdelgden hen, om in hun plaats te kunnen wonen.)

24 Staat op, breekt op en trekt het stroomdal van de Arnon[e] over. Zie, ik heb Sihon,[f] de koning van Hesbon, de Amoriet, in uw hand gegeven. Begin dus zijn land in bezit te nemen en voer oorlog met hem. **25** Op deze dag zal ik beginnen de angst voor u en de vrees voor u op de volken onder de ganse hemel te leggen, die het bericht omtrent u zullen horen; en ze zullen wegens u stellig in beroering zijn en weeën hebben als die van een barende.'[g]

26 Toen zond ik uit de wildernis van Kedemoth[h] boden naar Sihon,[i] de koning van Hesbon, met woorden van vrede,[j] en liet zeggen: **27** 'Laat mij door uw land trekken. Slechts op de weg zal ik gaan. Ik zal noch naar rechts noch naar links afwijken.[k] **28** Het voedsel dat gij mij voor geld zult verkopen, moet ik eten; en het water dat gij mij voor geld zult geven, moet ik drinken. Laat mij slechts te voet erdoorheen trekken,[l] **29** evenals de zonen van Esau, die in Seïr wonen,[m] en de Moabieten,[n] die in Ar wonen, ten aanzien van mij hebben gedaan, totdat ik de Jordaan zal overtrekken naar het land dat Jehovah, onze God, ons geeft.'[o] **30** En Sihon, de koning van Hesbon, liet ons niet bij zich doortrekken, want Jehovah, uw God, had zijn geest verstokt[p] en zijn hart verhard laten worden, ten einde hem in uw hand te geven, juist zoals op deze dag.[q]

31 Hierop zei Jehovah tot mij: 'Zie, ik ben begonnen Sihon en zijn land aan u over te leveren. Begin zijn land in bezit te nemen.'[r]

HFDST. 2

a Joz 13:3
b Ge 10:19
Joz 11:22
c Ge 10:14
1Kr 1:12
d Jer 47:4
Am 9:7
Han 27:13
e Nu 21:13
Re 11:18
f Nu 21:23
Joz 9:10
g Ex 15:14
Ex 23:27
De 11:25
Joz 2:9
h Joz 13:18
Joz 21:37
i Nu 21:21
j De 20:11
k Nu 21:22
Re 11:19
l Nu 20:19
m De 2:8
n De 2:9
De 2:18
o De 9:5
Joz 1:11
p Job 34:11
Ro 9:18
q Nu 21:25
Ps 135:10
Ps 136:18
r Nu 32:33
Ps 135:12

2e kolom

a Nu 21:23
Re 11:20
b De 20:13
Ne 9:22
Ps 135:11
Ps 136:18
c Nu 21:24
De 29:7
d Le 27:28
Nu 31:17
De 20:16
De 20:17
e Joz 8:27
f De 3:12
De 4:48
Joz 13:9
g Joz 1:5
Ps 44:3
h De 3:16
Re 11:15
i Nu 21:24
Joz 12:2

HFDST. 3

j Nu 21:33
De 29:7
Joz 9:10
Ne 9:22
k Joz 12:4
Joz 13:12
l Nu 14:9
Nu 21:34
De 20:3
m Nu 21:24
n Nu 21:35
Joz 13:12
o Nu 32:33
Joz 13:30
p 1Kon 4:13
q De 29:8

32 Toen nu Sihon uittrok, hij en al zijn volk, om bij Jahaz tegen ons te strijden,[a] **33** leverde Jehovah, onze God, hem voorts aan ons over,[b] zodat wij hem en zijn zonen en al zijn volk versloegen.[c] **34** En wij gingen er toentertijd toe over al zijn steden in te nemen en elke stad aan de vernietiging prijs te geven,[d] mannen en vrouwen en kleine kinderen. Wij lieten niemand in leven. **35** Alleen de huisdieren namen wij als roofgoed voor onszelf mee, alsook de buit uit de steden die wij ingenomen hadden.[e] **36** Van Aroër[f] af, dat aan de oever van het stroomdal van de Arnon ligt, en de stad die in het stroomdal ligt, tot aan Gilead, bleek er geen stad te zijn die ons te hoog lag.[g] Jehovah, onze God, leverde ze alle aan ons over. **37** Alleen tot het land van de zonen van Ammon,[h] de hele oever van het stroomdal van de Jabbok,[i] zijt gij niet genaderd, noch tot de steden van het bergland, noch tot iets in verband waarmee Jehovah, onze God, bevel had gegeven.

3 Daarop wendden wij ons en trokken op langs de weg van Basan. Toen trok Og,[j] de koning van Basan, uit, hij en al zijn volk, om bij Edreï[k] tegen ons te strijden. **2** Jehovah zei daarom tot mij: 'Wees niet bevreesd voor hem,[l] want ik zal hem en al zijn volk en zijn land stellig in uw hand geven; en gij moet met hem doen net zoals gij met Sihon, de koning van de Amorieten, hebt gedaan,[m] die in Hesbon woonde.' **3** Bijgevolg gaf Jehovah, onze God, ook Og, de koning van Basan, en al zijn volk in onze hand, en wij bleven hem slaan totdat hij geen overlevende meer over had.[n] **4** Voorts namen wij toentertijd al zijn steden in. Er bleek geen stad te zijn die wij hun niet ontnamen, zestig steden,[o] heel de streek Argob,[p] het koninkrijk van Og in Basan.[q] **5** Al die steden waren met een hoge muur, deuren en grendels

versterkt, de zeer vele steden van
het platteland niet meegerekend.
6 Wij gaven ze echter aan de
vernietiging prijs,[a] net zoals wij
met Sihon, de koning van Hesbon, hadden gedaan, door elke
stad aan de vernietiging prijs te
geven, mannen, vrouwen en klein-
e kinderen.[b] **7** En alle huisdie-
ren en de buit van de steden na-
men wij als roofgoed voor onszelf
mee.[c]

8 Vervolgens namen wij toen-
tertijd het land uit de hand van
de beide koningen der Amorieten[d]
die in de Jordaanstreek waren,
van het stroomdal van de Arnon[e]
af tot aan de berg Hermon[f] **9** (de
Sidoniërs plachten de Hermon Sir-
jon[g] te noemen, en de Amorieten
plachten hem Senir[h] te noemen),
10 alle steden van de hoogvlak-
te en heel Gilead en heel Basan
tot aan Salcha[i] en Edrei[j] toe, de
steden van het koninkrijk van Og
in Basan. **11** Want alleen Og, de
koning van Basan, was overgeble-
ven van wat er nog over was van
de Refaïeten.[k] Zie! Zijn baar was
een baar van ijzer. Bevindt die
zich niet in [de stad] Rabba[l] van
de zonen van Ammon? Negen el is
haar lengte, en vier el haar breed-
te, volgens de el van een man.
12 En wij namen dit land toen-
tertijd in bezit; van Aroër[m] af,
dat aan het stroomdal van de Ar-
non ligt, met de helft van het
bergland van Gilead, en zijn ste-
den, heb ik [het] aan de Rube-
nieten en de Gadieten gegeven.[n]
13 En de rest van Gilead[o] en heel
Basan[p] van het koninkrijk van
Og heb ik aan de halve stam Ma-
nasse gegeven. De hele streek
Argob[q] van heel Basan, wordt die
niet het land van de Refaïeten[r]
genoemd?

14 Jaïr,[s] de zoon van Manasse,
nam de hele streek Argob[t] tot
aan de grens van de Gesurieten[u]
en de Maächathieten,[v] en noem-
de die dorpen van Basan ver-
volgens naar zijn eigen naam,
Havvoth-Jaïr,[w] tot op deze dag.

HFDST. 3

a Le 27:29
b Le 18:25
De 2:34
Ez 9:6
c De 2:35
Joz 8:27
d Nu 32:33
e Joz 12:2
Joz 13:9
f Joz 11:3
Hgl 4:8
g Ps 29:6
h 1Kr 5:23
Ez 27:5
i Joz 12:5
Joz 13:11
j Nu 21:33
Joz 13:12
k Ge 14:5
l 2Sa 12:26
Jer 49:2
m Nu 32:34
De 4:48
Joz 12:2
n Nu 32:33
o Ge 31:21
Nu 32:39
Joz 13:31
Re 10:4
p Joz 13:30
1Kr 5:23
q 1Kon 4:13
r Ge 15:20
s 1Kr 2:22
t De 3:4
u Joz 13:13
2Sa 3:3
v Joz 12:5
w Nu 32:41

2e kolom

a Ge 50:23
Joz 17:1
b Nu 32:39
c Nu 32:33
d De 3:8
Joz 22:9
e Nu 21:24
Joz 12:2
f Nu 34:11
g Ge 14:3
Nu 34:12
Joz 12:3
h De 34:1
i Nu 32:20
j Joz 1:14
k Joz 1:15
Joz 22:4
Joz 22:8
l Nu 11:28
Nu 14:30
Nu 27:18
m Joz 10:25
n Ex 14:14
Ex 15:3
Nu 21:34
De 1:30
De 20:4
Joz 10:42
o Ex 34:6
De 11:2
Ps 145:3
Jer 32:18
p Ex 15:16
Ps 44:3
q Ex 15:11
2Sa 7:22
1Kon 8:23
Ps 71:19
Ps 86:8
Jer 10:6
Jer 49:19

15 En aan Machir[a] heb ik Gilead
gegeven.[b] **16** En aan de Rube-
nieten[c] en de Gadieten heb ik ge-
geven van Gilead[d] af tot aan het
stroomdal van de Arnon — het
midden van het stroomdal vorm-
de de grens — en tot aan de Jab-
bok, het stroomdal dat de grens
vormt van de zonen van Ammon;[e]
17 alsook de Araba en de Jordaan
en het aangrenzende gebied, van
Kinnereth[f] tot aan de zee van de
Araba, de Zoutzee,[g] aan de voet
van de hellingen van de Pisga[h] te-
gen de opgang [der zon].

18 Daarom gebood ik ulieden
toentertijd en zei: 'Jehovah, UW
God, heeft U dit land gege-
ven om het in bezit te nemen.
GIJ zult toegerust vóór UW broe-
ders, de zonen van Israël, uit naar
de overkant trekken, alle dappe-
re mannen.[i] **19** Alleen UW vrou-
wen en UW kleinen en UW vee
(ik weet heel goed dat GIJ veel
vee hebt) zullen in UW steden blij-
ven wonen, die ik U heb gegeven,[j]
20 totdat Jehovah UW broeders,
evenals U, rust geeft en ook zij
het land in bezit hebben genom-
en dat Jehovah, UW God, hun
aan de overkant van de Jordaan
geeft, waarna GIJ moet terugke-
ren, ieder naar zijn bezitting die
ik U gegeven heb.'[k]

21 En ik gebood Jozua[l] toen-
tertijd en zei: 'UW ogen zien alles
wat Jehovah, UW God, met deze
twee koningen heeft gedaan. Zo
zal Jehovah ook doen met alle
koninkrijken waarheen gij over-
trekt.[m] **22** Gijlieden moogt niet
bevreesd zijn voor hen, want Je-
hovah, UW God, is het die voor U
strijdt.'[n]

23 Voorts smeekte ik Jehovah
toentertijd om gunst en zei:
24 'O Soevereine Heer Jehovah,
gijzelf zijt begonnen uw knecht
uw grootheid[o] en uw sterke arm[p]
te laten zien, want wie is een god
in de hemel of op de aarde die
werken doet als de uwe en mach-
tige daden als de uwe?[q] **25** Laat
mij alstublieft naar de overkant

trekken en het goede land[a] zien
dat aan de overkant van de Jordaan ligt, dat goede bergland[b]
en de Libanon.'[c] **26** En Jehovah
bleef vanwege U verbolgen op mij[d]
en luisterde niet naar mij; maar
Jehovah zei tot mij: 'Nu is het genoeg! Spreek mij nooit meer over
deze zaak. **27** Beklim de top van
de Pisga[e] en sla uw ogen op naar
het westen en noorden en zuiden
en oosten en zie met uw ogen,
want gij zult deze Jordaan niet
overtrekken.[f] **28** En draag het
bevel over[g] aan Jozua en moedig hem aan en sterk hem, want
híj zal voor dit volk uit naar de
overkant trekken[h] en híj zal hen
het land doen beërven dat gij zult
zien.'[i] **29** Al die tijd woonden
wij in het dal tegenover Beth-Peor.[j]

4 Nu dan, o Israël, luister naar
de voorschriften en de rechterlijke beslissingen die ik U leer
om [ze] te volbrengen, opdat GIJ
moogt leven[k] en het land dat Je-
hovah, de God van UW voorvaders,
U geeft, inderdaad moogt binnen-
gaan en in bezit moogt nemen.
2 GIJ moogt niets toevoegen aan
het woord dat ik U gebied, noch
er iets van afnemen,[l] opdat GIJ
de geboden van Jehovah, UW God,
die ik U gebied, onderhoudt.

3 Met eigen ogen hebt GIJ ge-
zien wat Jehovah gedaan heeft in
het geval van de Baäl van Peor,[m]
dat iedere man die de Baäl van
Peor achternaliep, door Jehovah,
uw God, uit uw midden werd
verdelgd.[n] **4** Maar GIJ, die Jeho-
vah, UW God, aanhangt,[o] zijt allen
heden nog in leven. **5** Ziet, ik
heb U voorschriften[p] en rechter-
lijke beslissingen geleerd,[q] juist
zoals Jehovah, mijn God, mij ge-
boden heeft, opdat GIJ aldus doet
in het midden van het land waar-
heen GIJ gaat om het in bezit te
nemen. **6** En GIJ moet ze onder-
houden en volbrengen, want dit
is wijsheid[r] van UW zijde en ver-
stand[s] van UW zijde voor de ogen
van de volken die van al deze
voorschriften zullen horen, en zij
zullen stellig zeggen: 'Deze grote
natie is ongetwijfeld een wijs en
verstandig volk.'[a] **7** Want wel-
ke grote natie[b] is er die goden
heeft welke haar zo nabij zijn als
Jehovah, onze God, zo dikwijls
wij hem aanroepen?[c] **8** En wel-
ke grote natie is er die zulke
rechtvaardige voorschriften en
rechterlijke beslissingen heeft als
heel deze wet die ik U heden voor-
leg?[d]

9 Alleen hoed u en geef goed
acht op uw ziel,[e] dat gij de din-
gen die uw ogen hebben gezien,
niet vergeet[f] en dat ze al de da-
gen van uw leven niet uit uw hart
wijken;[g] en gij moet ze aan uw
zonen en uw kleinzonen bekend-
maken,[h] **10** de dag waarop gij
in Horeb voor het aangezicht van
Jehovah, uw God, stondt,[i] toen Je-
hovah tot mij zei: 'Roep het volk
tot mij samen, dat ik hun mijn
woorden moge doen horen,[j] op-
dat zij mogen leren mij te vrezen[k]
alle dagen dat zij op de aardbo-
dem leven en opdat zij hun zonen
mogen onderwijzen.'[l]

11 Gijlieden zijt dus naderbij
gekomen en aan de voet van
de berg gaan staan, en de berg
brandde van vuur tot aan het
midden van de hemel; er was
duisternis, een wolkgevaarte
en dikke donkerheid.[m] **12** Toen
sprak Jehovah tot U midden uit
het vuur.[n] Een geluid van woor-
den hebt GIJ toen gehoord, maar
geen gedaante[o] gezien — niets
dan een stem.[p] **13** Voorts deel-
de hij U zijn verbond mee,[q] dat
hij U gebood te volbrengen —
de Tien Woorden,[r] waarna hij ze
op twee stenen tafelen schreef.[s]
14 En aan míj gebood Jehovah
toentertijd U voorschriften en

HFDST. 3

a Ex 3:8
De 4:22
De 11:12
Ez 20:6
b De 1:7
c Joz 13:5
1Kon 9:19
d Nu 20:12
Nu 27:14
De 31:2
Ps 106:32
e Nu 21:20
Nu 27:12
De 34:1
f De 34:4
g Nu 27:19
De 1:38
De 31:7
h Joz 1:2
Han 7:45
i Joz 3:7
j De 4:46
De 34:6
Joz 13:20

HFDST. 4

k Le 18:5
Ez 20:11
Ro 10:5
l De 12:32
Joz 1:7
Sp 30:6
Opb 22:18
m Nu 25:3
Joz 22:17
Ps 106:28
Ho 9:10
1Kor 10:7
n Nu 25:5
Nu 25:9
1Kor 10:8
o De 10:20
De 13:4
Joz 22:5
p Le 10:11
Le 26:46
Nu 30:16
q Le 25:18
Nu 36:13
De 6:1
r 1Kon 2:3
Ps 19:7
Ps 107:43
Ps 111:10
Ps 119:98
Sp 10:8
Jer 8:9
s Ps 119:100
Sp 4:7

2e kolom

a 1Kon 4:34
1Kon 10:7
Da 1:20
b 2Sa 7:23
c Ex 25:8
Le 26:12
De 5:26
Ps 46:1
Ps 145:18
d Ps 78:5
Ps 147:19
e Sp 4:23
Sp 19:16
f Sp 4:21
g Sp 3:1
Sp 7:1
Heb 2:1
h Ge 18:19
De 6:7
Ps 78:5
i De 5:2
j Ex 19:9
Heb 12:25

k Ex 20:20; De 5:29; 1Sa 12:24; Lu 1:50; **l** Sp 22:6; Ef 6:4; **m** Ex 19:18; De 5:23; Heb 12:18; **n** De 9:10; De 10:4; **o** De 4:15; Jes 40:18; Jo 1:18; Jo 4:24; **p** Ex 20:22; Heb 12:19; **q** Ex 19:5; De 5:2; De 9:9; Heb 9:20; **r** Ex 20:1; Ex 34:28; De 10:4; **s** Ex 24:12; Ex 31:18; Ex 32:19; Ex 34:1.

rechterlijke beslissingen te leren,
opdat GIJ ze volbrengt in het land
waarheen GIJ overtrekt om het in
bezit te nemen.[a]
15 En GIJ moet goed acht ge-
ven op UW ziel,[b] want GIJ hebt
generlei gedaante gezien[c] op de
dag dat Jehovah in Horeb midden
uit het vuur tot U sprak, **16** op-
dat GIJ niet verderfelijk handelt[d]
en U niet werkelijk een gesne-
den beeld maakt, de gedaante van
enig symbool, de afbeelding van
een man of een vrouw,[e] **17** de af-
beelding van enig dier dat op de
aarde is,[f] de afbeelding van enig
gevleugeld gevogelte dat aan de
hemel vliegt,[g] **18** de afbeelding
van iets wat zich op de aardbo-
dem beweegt, de afbeelding van
enige vis[h] die in de wateren on-
der de aarde is; **19** en dat gij UW
ogen niet naar de hemel opslaat en
inderdaad de zon en de maan en
de sterren, heel het heerleger van
de hemel, ziet en u werkelijk laat
verleiden en u ervoor neerbuigt
en ze dient,[i] die Jehovah, uw God,
aan alle volken onder de ganse he-
mel heeft toebedeeld.[j] **20** Maar
Ú heeft Jehovah genomen opdat
hij U uit de ijzersmeltoven,[k] uit
Egypte, zou kunnen leiden, om
een volk te worden tot zijn per-
soonlijk eigendom,[l] zoals op deze
dag.
21 En Jehovah werd vanwege U
vertoornd op mij,[m] zodat hij zwoer
dat ik niet de Jordaan zou over-
trekken, noch het goede land zou
binnengaan dat Jehovah, uw God,
u als erfdeel geeft.[n] **22** Want ik
sterf in dit land.[o] Ik trek de Jor-
daan niet over, maar GIJ trekt
[er]over, en GIJ moet dat goede
land in bezit nemen. **23** Neemt
U in acht dat GIJ het verbond van
Jehovah, UW God, dat hij met U
gesloten heeft,[p] niet vergeet en
dat GIJ geen gesneden beeld voor
U maakt, de gedaante van iets
in verband waarmee Jehovah,
uw God, u bevel heeft gegeven.[q]
24 Want Jehovah, uw God, is een
verterend vuur,[a] een God die ex-
clusieve toewijding eist.[b]
25 Wanneer gij vader wordt
van zonen en kleinzonen en GIJ
lange tijd in het land hebt ver-
toefd en werkelijk verderfelijk
handelt[c] en inderdaad een gesne-
den beeld maakt,[d] een gedaante
van wat ook, en werkelijk kwaad
bedrijft in de ogen van Jehovah,
uw God,[e] om hem te krenken,
26 zo neem ik heden waarlijk de
hemel en de aarde tegen U tot ge-
tuigen[f] dat GIJ beslist vlug zult
vergaan uit het land dat GIJ aan
de overzijde van de Jordaan in be-
zit gaat nemen. GIJ zult UW da-
gen daarin niet verlengen, want
GIJ zult beslist verdelgd worden.[g]
27 En Jehovah zal U stellig on-
der de volken verstrooien,[h] en er
zullen er van U inderdaad slechts
weinigen[i] in getal overblijven on-
der de natiën waarheen Jehovah
U zal verdrijven. **28** En daar zult
GIJ goden moeten dienen,[j] het pro-
duct van mensenhanden, hout en
steen,[k] die zien noch horen noch
eten noch ruiken kunnen.[l]
29 Indien GIJ Jehovah, uw God,
vandaar werkelijk zoekt, zult gij
hem ook stellig vinden,[m] want
gij zult met heel uw hart en met
heel uw ziel naar hem vragen.[n]
30 Wanneer gij erg in benauwd-
heid verkeert en al deze woorden
u op het einde der dagen hebben
getroffen, dan zult gij tot Jehovah,
uw God, moeten terugkeren[o] en
naar zijn stem moeten luisteren.[p]
31 Want Jehovah, uw God, is een
barmhartige God.[q] Hij zal u niet in
de steek laten, noch u in het ver-
derf storten, noch het verbond
van uw voorvaders vergeten,[r] dat
hij hun onder ede bevestigd heeft.
32 Vraag nu alstublieft aan-
gaande de vroegere dagen,[s] die
er vóór u bleken te zijn, van de
dag af dat God de mens op de

HFDST. 4

a Ps 105:44
b De 6:24
Joz 23:11
c De 4:12
d Ex 32:7
e Ex 20:4
De 27:15
Jes 40:18
Han 17:29
1Kor 10:14
f Ro 1:23
g De 5:8
h 1Sa 5:4
i De 17:3
2Kon 17:16
Jer 8:2
Ez 8:16
Ze 1:5
Han 7:43
j Ps 136:7
Jer 31:35
k 1Kon 8:51
Jer 11:4
l Ex 19:5
De 9:26
1Kon 8:53
Ps 135:4
m Nu 20:12
De 3:26
n De 31:2
Ps 106:32
o De 3:27
p Ex 19:5
Ex 24:3
q Ex 20:4
De 4:16
1Kor 10:14

2e kolom

a Ex 24:17
De 9:3
Heb 12:29
b Ex 20:5
Ex 34:14
Nu 25:11
Joz 24:19
Na 1:2
Lu 10:27
c Ex 32:7
De 4:16
d Re 18:30
2Kon 17:16
2Kon 21:7
Jes 42:8
e 2Kon 17:17
f De 30:19
De 31:28
Jes 1:2
g Le 18:28
Le 26:32
De 29:28
Joz 23:16
Jes 24:1
h De 28:64
Ne 1:8
Ez 12:15
i De 28:62
j Jer 16:13
Ez 20:39
k De 28:36
Ez 20:32
l Ps 115:5
Ps 135:16
Jes 44:9
Oph 9:20
m De 30:10
2Kr 15:4
2Kr 15:15
n De 30:2
1Kon 8:48
Jer 29:13
Joë 2:12

o De 30:10; 2Kr 33:13; Ne 1:9; p Jer 7:23; q Ex 34:6; De 30:3; 2Kr 30:9; Ne 9:31; Ps 86:15; Jes 54:7; Jes 55:7; 2Kor 1:3; r Le 26:42; Ps 105:8; Lu 1:72; s Ps 44:1.

aarde schiep,[a] en van het ene einde van de hemel helemaal tot
het andere einde van de hemel:
Werd er ooit zo iets groots tot
stand gebracht of werd er ooit
zo iets gehoord?[b] **33** Heeft enig
ander volk de stem van God midden uit het vuur horen spreken, zoals gij die hebt gehoord,
en het leven behouden?[c] **34** Of
heeft God gepoogd te komen om
zich een natie uit het midden
van een andere natie te nemen
met beproevingen,[d] met tekenen[e]
en met wonderen[f] en met oorlog[g]
en met een sterke hand[h] en met
een uitgestrekte arm[i] en met grote vreeswekkendheid,[j] zoals Jehovah, UW God, dit alles in Egypte ten aanschouwen van uw ogen
voor U heeft gedaan? **35** U — u
is het getoond, opdat gij weet dat
Jehovah de [ware] God is;[k] er is
geen ander buiten hem.[l] **36** Uit
de hemel heeft hij u zijn stem
doen horen, om u te corrigeren;
en op de aarde heeft hij u zijn grote vuur doen zien, en zijn woorden hebt gij midden uit het vuur
gehoord.[m]

37 En [toch blijft gij in leven],
omdat hij uw voorvaders heeft
liefgehad, zodat hij hun zaad na
hen heeft verkozen[n] en u voor zijn
ogen met zijn grote kracht uit
Egypte heeft geleid,[o] **38** om na-
tiën, groter en machtiger dan gij,
van voor uw aangezicht te verdrijven, ten einde u naar binnen te leiden, om u hun land als erfdeel te
geven, zoals op deze dag.[p] **39** En
gij weet heden heel goed, en gij
moet het in uw hart terugroepen,
dat Jehovah de [ware] God is in de
hemel daarboven en op de aarde
hier beneden.[q] Er is geen ander.[r]
40 En gij moet zijn voorschriften[s]
en zijn geboden die ik u heden gebied, onderhouden, opdat het u en
uw zonen na u goed moge gaan[t] en
opdat gij uw dagen moogt verlengen op de bodem die Jehovah, uw
God, u geeft,[u] voor altijd."

41 Voorts zonderde Mozes in
die tijd drie steden af aan de zijde

HFDST. 4

a Ge 2:7
b Ex 15:11
c De 5:26
d De 7:19
e Ex 7:3
f Ps 105:27
g Ex 15:3
h Ex 13:3
De 6:21
i Ex 6:6
j De 26:8
Ps 78:49
Jer 32:21
k Ex 3:14
Ex 6:7
1Kon 18:37
2Kon 19:19
Ps 83:18
l Ex 15:11
De 32:39
1Sa 2:2
Jes 45:18
Mr 12:32
m Ex 19:18
Ex 20:22
De 4:12
De 4:15
De 4:33
Ne 9:13
Heb 12:18
Heb 12:25
n De 10:15
Ps 105:6
o Ex 13:14
Jer 32:21
p Ex 23:28
De 7:1
De 9:1
Jos 3:10
Ps 44:2
q Joz 2:11
2Kr 20:6
Ps 135:6
Da 4:35
r De 4:35
Jes 44:6
s De 4:5
t De 5:16
u Ge 48:4

2e kolom

a Nu 35:14
b Nu 35:11
Nu 35:22
c De 19:4
d Nu 35:25
e Joz 21:36
f Joz 21:38
g Joz 21:27
h Joz 20:8
i De 17:18
De 27:3
Mal 4:4
Jo 1:17
Ga 3:24
j De 6:17
1Kon 2:3
k Le 26:46
De 4:1
l Le 18:5
De 4:5
Ne 9:13
Ps 119:164
Ez 20:11
m De 1:5
De 3:29
n Nu 21:26
o Nu 21:24
p Nu 21:33
De 3:4
De 29:7
q De 2:36
De 3:12

van de Jordaan tegen de opgang
der zon,[a] **42** waarheen de dood-
slager zou kunnen vluchten die
zonder het te weten zijn naaste
doodt,[b] terwijl hij hem voordien
niet haatte;[c] en hij moet naar een
van deze steden vluchten en leven,[d] **43** namelijk Bezer,[e] in de
wildernis, op de hoogvlakte, voor
de Rubenieten, en Ramoth[f] in Gilead voor de Gadieten, en Golan,[g]
in Basan, voor de Manassieten.[h]

44 Dit nu is de wet[i] die Mozes de zonen van Israël voorhield.
45 Dit zijn de getuigenissen[j] en
de voorschriften[k] en de rechterlijke beslissingen[l] die Mozes tot
de zonen van Israël sprak bij hun
uittocht uit Egypte, **46** in de
Jordaanstreek, in het dal tegenover Beth-Peor,[m] in het land van
Sihon, de koning der Amorieten,
die in Hesbon[n] woonde, die door
Mozes en de zonen van Israël bij
hun uittocht uit Egypte verslagen was.[o] **47** Voorts namen zij
zijn land en het land van Og,[p] de
koning van Basan, de beide koningen der Amorieten die zich
in de Jordaanstreek tegen de opgang der zon bevonden, in bezit,
48 van Aroër af,[q] dat aan de oever
van het stroomdal van de Arnon
ligt, tot aan de berg Sion, dat wil
zeggen Hermon,[r] **49** en heel de
Araba[s] in de Jordaanstreek tegen
het oosten, en tot aan de zee van
de Araba[t] aan de voet van de hellingen van de Pisga.[u]

5 Voorts riep Mozes heel Israël[v]
en zei tot hen: „Hoor, o Israël,
de voorschriften en de rechterlijke beslissingen[w] die ik heden
ten aanhoren van U spreek, en
GIJ moet ze leren en ervoor zorgen ze te volbrengen.[x] **2** Jehovah, onze God, heeft in Horeb
een verbond met ons gesloten.[y]
3 Niet met onze voorvaders heeft Jehovah dit verbond

r De 3:9; Joz 11:3; s De 1:7; Joz 12:3; t Ge 14:3; De 3:17; u De 34:1; **HFDST. 5** v De 1:1; De 29:10; w De 4:5; x De 4:1; y Ex 19:5; De 4:23; Heb 9:19.

gesloten, maar met ons, wij die
hier heden allen in leven zijn.
4 Van aangezicht tot aangezicht
heeft Jehovah op de berg midden
uit het vuur met U gesproken.[a]
5 Ik stond toentertijd tussen Je-
hovah en U,[b] om U het woord van
Jehovah mee te delen (want GIJ
waart bevreesd wegens het vuur
en hebt de berg niet beklom-
men),[c] hetwelk luidde:

6 'Ik ben Jehovah, uw God,[d] die
u uit het land Egypte heb geleid,
uit het slavenhuis.[e] **7** Gij moogt
nooit enige andere goden tegen
mijn persoon in hebben.[f]

8 Gij moogt u geen gesneden
beeld maken,[g] enige gedaante[h] ge-
lijkend op iets wat in de hemel bo-
ven of wat op de aarde beneden of
wat in de wateren onder de aar-
de is. **9** Gij moogt u voor die niet
buigen, noch u ertoe laten bren-
gen ze te dienen,[i] want ik, Jeho-
vah, uw God, ben een God die ex-
clusieve toewijding eist,[j] die straf
voor de dwaling van vaders brengt
over zonen en over het derde ge-
slacht en over het vierde geslacht,
wanneer het hen betreft die mij
haten,[k] **10** maar die liefderijke
goedheid betracht jegens het dui-
zendste geslacht wanneer het hen
betreft die mij liefhebben en mijn
geboden onderhouden.[l]

11 Gij moogt de naam van Je-
hovah, uw God, niet op onwaardi-
ge wijze opnemen,[m] want Jehovah
zal niemand ongestraft laten die
zijn naam op onwaardige wijze op-
neemt.[n]

12 Ter onderhouding van de
sabbatdag, om die heilig te hou-
den, juist zoals Jehovah, uw God,
u geboden heeft,[o] **13** dient gij
zes dagen dienst te verrichten
en moet gij [daarop] al uw werk
doen.[p] **14** Maar de zevende dag
is een sabbat voor Jehovah, uw
God.[q] Gij moogt generlei werk
doen,[r] gij, noch uw zoon, noch uw
dochter, noch uw slaaf, noch uw
slavin, noch uw stier, noch uw
ezel, noch enig huisdier van u,

HFDST. 5

a Ex 19:9
Ex 19:18
Ex 20:22
De 4:33
Han 7:38
b Ex 20:19
De 34:10
Ga 3:19
c Ex 19:16
d Ps 81:10
Ho 13:4
e Ex 13:3
Ex 20:2
f Ex 20:3
2Kon 17:35
Jer 25:6
g Ex 20:4
Le 26:1
De 4:16
De 4:23
De 27:15
h Han 17:29
i Ex 23:24
Da 3:18
1Kor 10:14
j Ex 34:14
De 4:24
Joz 24:19
Jes 42:8
Na 1:2
Mt 4:10
k Ex 20:5
Ex 34:7
1Kon 21:29
Mt 23:35
l Ex 20:6
Jer 32:18
Da 9:4
Ro 11:28
m Ex 20:7
Ex 22:28
Le 19:12
n Le 24:16
o Ex 16:23
Ex 20:8
Ex 31:13
p Ex 20:9
Ex 23:12
Ex 34:21
q Ex 16:29
r Ne 13:15

2e kolom

a Ex 20:10
Ex 23:12
Le 24:22
b De 10:17
Ro 2:11
Ef 6:9
c De 15:15
De 24:18
d Ex 6:6
De 6:34
Jes 63:12
e Ex 31:17
f Ex 21:15
Le 19:3
De 27:16
Sp 1:8
Mr 7:10
g Ex 20:12
Ef 6:3
h Ge 9:6
Ex 20:13
Nu 35:21
Mt 5:21
Ro 13:9
i Ex 20:14
Sp 6:32
1Kor 6:18
Heb 13:4

noch uw inwonende vreemdeling
die binnen uw poorten is,[a] opdat
uw slaaf en uw slavin mogen rus-
ten, evenals gij.[b] **15** En gij moet
eraan denken dat gij slaaf werdt
in het land Egypte[c] en dat Jeho-
vah, uw God, u toen met sterke
hand en uitgestrekte arm vandaar
heeft uitgeleid.[d] Daarom heeft Je-
hovah, uw God, u geboden de sab-
batdag te vieren.[e]

16 Eer uw vader en uw moe-
der,[f] juist zoals Jehovah, uw God,
u geboden heeft; opdat uw dagen
lang mogen blijken te zijn en het
u goed moge gaan[g] op de grond
die Jehovah, uw God, u geeft.

17 Gij moogt niet moorden.[h]

18 Ook moogt gij geen overspel
plegen.[i]

19 Ook moogt gij niet stelen.[j]

20 Ook moogt gij geen leugen-
achtig getuigenis tegen uw naas-
te afleggen.[k]

21 Ook moogt gij de vrouw van
uw naaste niet begeren.[l] Noch
moogt gij zelfzuchtig een sterke
begeerte hebben naar het huis van
uw naaste, naar zijn veld of zijn
slaaf of zijn slavin, zijn stier of zijn
ezel of iets wat uw naaste toebe-
hoort.'[m]

22 Deze Woorden heeft Jeho-
vah tot heel UW gemeente gespro-
ken op de berg, midden uit het
vuur,[n] de wolk en de dikke don-
kerheid, met luide stem, en hij
voegde er niets aan toe; waar-
na hij ze op twee stenen tafelen
schreef en die aan mij gaf.[o]

23 Nu geschiedde het dat zo-
dra GIJ de stem midden uit de
duisternis hadt gehoord, terwijl
de berg brandde van vuur,[p] GIJ
voorts op mij zijt toegetreden,
alle hoofden van UW stammen en
UW oudere mannen. **24** Toen
hebt GIJ gezegd: 'Zie, Jehovah,

j Ex 20:15; Le 19:11; Sp 30:9; 1Kor 6:10; Ef 4:28; k Ex 20:16; Ex 23:1; Le 19:16; De 19:16; Sp 6:19; Sp 19:5; l 2Sa 11:3; Mt 5:28; m Ex 20:17; 1Kon 21:4; Lu 12:15; Ro 7:7; n Ex 19:9; Ex 19:18; De 4:12; o Ex 24:12; Ex 31:18; De 4:13; p Ex 20:18; Heb 12:18.

onze God, heeft ons zijn heerlijkheid en zijn grootheid getoond, en wij hebben zijn stem gehoord midden uit het vuur.[a] Heden hebben wij gezien dat God met een mens kan spreken en deze werkelijk in leven kan blijven.[b] **25** Nu dan, waarom zouden wij sterven, want dit grote vuur verteert ons misschien wel?[c] Indien wij de stem van Jehovah, onze God, nog eens weer horen, dan zullen wij stellig sterven.[d] **26** Want wie is er van alle vlees die de stem van de levende God[e] midden uit het vuur heeft horen spreken, zoals wij, en toch in leven blijft? **27** Treedt gij nader en hoor al wat Jehovah, onze God, zal zeggen; en gij zult tot ons spreken al wat Jehovah, onze God, tot u spreken zal,[f] en wij zullen stellig luisteren en [het] doen.'

28 Jehovah dan hoorde de stem van UW woorden, toen GIJ tot mij hadt gesproken, en Jehovah zei vervolgens tot mij: 'Ik heb de stem van de woorden van dit volk gehoord, die zij tot u gesproken hebben. Zij hebben goed gedaan aan alles wat zij gesproken hebben.[g] **29** Zouden zij dat hart van hen maar ontwikkelen om mij te vrezen[h] en al mijn geboden steeds te onderhouden,[i] opdat het hun en hun zonen tot onbepaalde tijd goed mocht gaan![j] **30** Ga, zeg tot hen: „Keert terug naar UW tenten." **31** En gij, blijf hier bij mij staan, en laat mij tot u spreken heel het gebod en de voorschriften en de rechterlijke beslissingen waarin gij hen dient te onderwijzen[k] en die zij moeten volbrengen in het land dat ik hun geef om het in bezit te nemen.' **32** En gijlieden moet ervoor zorgen dat GIJ doet juist zoals Jehovah, UW God, U geboden heeft.[l] GIJ moogt noch naar rechts noch naar links afwijken.[m] **33** Heel de weg die Jehovah, UW God, U geboden heeft, dient GIJ te bewandelen,[n] opdat GIJ moogt leven en het U goed moge gaan[a] en GIJ inderdaad UW dagen moogt verlengen in het land dat GIJ in bezit zult nemen.

6 Dit nu zijn het gebod, de voorschriften en de rechterlijke beslissingen die Jehovah, UW God, geboden heeft U te leren,[b] opdat GIJ ze volbrengt in het land waarheen GIJ overtrekt om het in bezit te nemen; **2** opdat gij Jehovah, uw God, vreest[c] door al zijn inzettingen en zijn geboden die ik u gebied, te onderhouden, gij en uw zoon en uw kleinzoon,[d] al de dagen van uw leven, en opdat uw dagen lang mogen blijken te zijn.[e] **3** En gij moet luisteren, o Israël, en ervoor zorgen [ze] te volbrengen,[f] opdat het u goed moge gaan[g] en GIJ tot zeer velen moogt worden, juist zoals Jehovah, de God van uw voorvaders, u aangaande het land vloeiende van melk en honing heeft beloofd.[h]

4 Luister, o Israël: Jehovah, onze God, is één Jehovah.[i] **5** En gij moet Jehovah, uw God, liefhebben met geheel uw hart[j] en geheel uw ziel[k] en geheel uw levenskracht.[l] **6** En deze woorden die ik u heden gebied, moeten op uw hart blijken te zijn;[m] **7** en gij moet ze uw zoon inscherpen[n] en erover spreken wanneer gij in uw huis zit en wanneer gij op de weg gaat en wanneer gij neerligt[o] en wanneer gij opstaat. **8** En gij moet ze als een teken op uw hand binden,[p] en ze moeten tot een voorhoofdsband tussen uw ogen dienen;[q] **9** en gij moet ze op de deurposten van uw huis en op uw poorten schrijven.[r]

10 En het moet geschieden dat wanneer Jehovah, uw God, u in het land zal brengen dat hij uw voorvaders Abraham, Isaäk en Jakob onder ede beloofd heeft u te geven,[s] grote en mooie steden die gij niet hebt gebouwd,[t] **11** en

HFDST. 5

a Ex 19:18; Ex 24:17; De 4:36
b De 4:33
c Heb 12:29
d Ex 20:19; De 18:16; Han 7:38; Ga 3:19
e De 4:33; De 5:5; Ps 29:4; 1Th 1:9
f Ex 20:19; Heb 12:19
g De 18:17
h De 10:12; Job 28:28; Sp 1:7; Mt 10:28; 1Pe 2:17
i Sp 4:4; Sp 7:2; Pr 12:13; Jes 48:18; 1Jo 5:3
j Ps 19:11; Jak 1:25
k De 4:45; De 6:1; Ez 20:11; Mal 4:4; Ga 3:19
l De 6:3; De 6:25; De 8:1
m De 12:32; Joz 1:7; Sp 4:27
n De 10:12; Jer 7:23

2e kolom

a De 4:40; De 12:28; Sp 19:16; Ro 10:5

HFDST. 6

b De 4:1; De 4:10
c Ex 20:20; Joz 24:14; Job 28:28; Ps 111:10; Ps 128:1
d Ge 18:19; De 4:9
e De 5:16; Sp 3:2
f De 5:32; 2Kon 21:8
g Pr 8:12; Jes 3:10
h Ge 13:16
i De 5:7; Jes 42:8; Za 14:9; Mr 12:29; 1Kor 8:6
j De 10:12; Mt 22:37
k De 11:13; De 30:6
l Mr 12:30; Lu 10:27
m De 11:18; Sp 7:3
n Ge 18:19; De 4:9; De 11:19; Sp 22:6; Ef 6:4

o Sp 6:22; p Sp 3:3; Sp 7:3; q Ex 13:9; Ex 13:16; De 11:18; r De 11:20; s Ge 15:18; t Joz 24:13; Ps 105:44.

huizen vol met allerlei goede dingen die gij niet hebt gevuld, en uitgehouwen regenbakken die gij niet hebt uitgehouwen, wijngaarden en olijfbomen die gij niet hebt geplant, en gij gegeten zult hebben en verzadigd zijt geworden,[a] **12** neem u dan in acht dat gij Jehovah niet vergeet,[b] die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, heeft geleid. **13** Jehovah, uw God, dient gij te vrezen,[c] en hem behoort gij te dienen,[d] en bij zijn naam dient gij te zweren.[e] **14** GIJ moogt geen andere goden achternalopen, welke goden ook van de volken die rondom U zijn[f] **15** (want Jehovah, uw God, die in uw midden is, is een God die exclusieve toewijding eist[g]), opdat de toorn van Jehovah, uw God, niet tegen u ontbrandt[h] en hij u van de oppervlakte van de aardbodem moet verdelgen.[i]

16 GIJ moogt Jehovah, UW God, niet op de proef stellen,[j] zoals GIJ hem bij Massa op de proef hebt gesteld.[k] **17** GIJ dient zonder mankeren de geboden van Jehovah, UW God, te onderhouden[l] en zijn getuigenissen[m] en zijn voorschriften[n] die hij u geboden heeft.[o] **18** En gij moet doen wat recht en goed is in Jehovah's ogen, opdat het u goed moge gaan[p] en gij het goede land dat Jehovah uw voorvaders onder ede beloofd heeft,[q] inderdaad moogt binnengaan en in bezit moogt nemen, **19** door al uw vijanden van voor uw aangezicht uit te stoten, juist zoals Jehovah heeft beloofd.[r]

20 Ingeval uw zoon u op een toekomstige dag vraagt[s] en zegt: 'Wat betekenen de getuigenissen en de voorschriften en de rechterlijke beslissingen die Jehovah, onze God, U geboden heeft?', **21** dan moet gij uw zoon zeggen: 'Wij werden slaven van Farao in Egypte, maar toen heeft Jehovah ons met sterke hand uit Egypte geleid.[t] **22** Jehovah dan bleef voor onze ogen tekenen en wonderen[a] doen, groot en rampspoedig, aan Egypte, aan Farao en aan heel zijn huis.[b] **23** En hij heeft ons vandaar weggevoerd om ons hierheen te brengen, ten einde ons het land te geven dat hij onze voorvaders onder ede beloofd had.[c] **24** Daarom heeft Jehovah ons geboden al deze voorschriften te volbrengen[d] [en] Jehovah, onze God, te vrezen, ons altijd ten goede,[e] opdat wij in leven zouden blijven, zoals op deze dag.[f] **25** En het zal rechtvaardigheid voor ons betekenen,[g] wanneer wij zorgen heel dit gebod te volbrengen voor het aangezicht van Jehovah, onze God, juist zoals hij ons geboden heeft.'[h]

7 Wanneer Jehovah, uw God, u ten slotte in het land brengt waarheen gij gaat om het in bezit te nemen,[i] dan moet hij volkrijke natiën van voor uw aangezicht verdrijven,[j] de Hethieten[k] en de Girgasieten[l] en de Amorieten[m] en de Kanaänieten[n] en de Ferezieten[o] en de Hevieten[p] en de Jebusieten,[q] zeven natiën, volkrijker en machtiger dan gij.[r] **2** En Jehovah, uw God, zal ze stellig aan u overleveren, en gij moet ze verslaan.[s] Gij dient ze zonder mankeren aan de vernietiging prijs te geven.[t] Gij moogt geen verbond met hen sluiten noch hun ook maar enige gunst betonen.[u] **3** En gij moogt geen echtverbintenis met hen aangaan. Uw dochter moogt gij niet aan zijn zoon geven, en zijn dochter moogt gij niet voor uw zoon nemen.[v] **4** Want hij zal uw zoon van het volgen van mij afkeren, en zij zullen stellig andere goden dienen;[w] en Jehovah's toorn zal inderdaad tegen U ontbranden, en hij zal u stellig weldra verdelgen.[x]

5 Integendeel, dit dient GIJ met hen te doen: Hun altaren dient

HFDST. 6

a De 8:10
b Re 3:7 Jer 2:32
c De 10:12 De 13:4 Ps 34:9 Ps 128:1
d Lu 4:8
e De 10:20 Re 21:7 Jer 12:16
f Ex 34:14 De 8:19 Jer 25:6
g Ex 20:5 De 4:24 Joz 24:19 Na 1:2
h Ex 32:10 Nu 25:3 De 11:17 Re 2:14
i 1Kon 13:34 2Kon 17:18
j Mt 4:7 Lu 4:12 1Kor 10:9
k Ex 17:2 De 33:8 Ps 95:8 Heb 3:8
l De 11:13 Ez 20:11
m 1Kon 2:3
n De 4:1 Ne 9:13
o De 11:22 Ps 119:4
p De 5:33
q Ge 15:18
r Ex 23:30 Nu 33:52
s Ex 13:14
t Ex 15:6

2e kolom

a Ex 7:3 De 7:19
b De 4:34
c Ex 13:5 De 1:8
d De 5:1 1Kon 2:3
e De 10:12 Ps 111:10 Sp 14:27 Pr 8:12
f De 4:1 Lu 10:28 Ga 3:12
g Ro 10:5
h Le 18:5 Pr 12:13

HFDST. 7

i De 31:3 Ps 44:2
j Ex 33:2 Joz 3:10
k Ge 10:15
l Ge 10:16
m Ge 15:16
n Ge 10:19
o Joz 11:3
p Ge 10:17
q 1Kr 1:14
r De 20:1
s Nu 33:52 Han 13:19
t Le 27:29 De 20:17 Joz 6:17 Joz 10:28

u Ex 23:32; Ex 34:15; De 20:16; Re 2:2; v Joz 23:12; 1Kon 11:2; Ezr 9:2; Ne 10:30; w Ex 34:16; 1Kon 11:4; x De 6:15.

GIJ af te breken,[a] en hun heilige zuilen dient GIJ aan stukken te breken,[b] en hun heilige palen[c] dient GIJ om te hakken,[d] en hun gehouwen beelden dient GIJ met vuur te verbranden.[e] **6** Want gij zijt een heilig volk voor Jehovah, uw God.[f] Ú heeft Jehovah, uw God, uitgekozen om zijn volk te worden, een speciaal bezit, uit alle volken die op de oppervlakte van de aardbodem zijn.[g]

7 Niet omdat GIJ het volkrijkste waart van alle volken heeft Jehovah genegenheid voor U getoond, zodat hij U heeft uitgekozen,[h] want GIJ waart het geringste van alle volken.[i] **8** Maar omdat Jehovah U liefhad,[j] en omdat hij zich hield aan de beëdigde verklaring die hij UW voorvaders gezworen had,[k] daarom heeft Jehovah U met sterke hand uitgeleid,[l] om u los te kopen uit het slavenhuis,[m] uit de hand van Farao, de koning van Egypte. **9** En gij weet heel goed dat Jehovah, uw God, de [ware] God is,[n] de getrouwe God,[o] die het verbond en de liefderijke goedheid in acht neemt[p] in het geval van hen die hem liefhebben en hen die zijn geboden onderhouden, tot in duizend geslachten,[q] **10** maar die het degene die hem haat, in diens aangezicht vergeldt door hem te verdelgen.[r] Hij zal niet aarzelen tegenover degene die hem haat; hij zal het hem in zijn aangezicht vergelden. **11** En gij moet het gebod en de voorschriften en de rechterlijke beslissingen die ik u heden gebied, onderhouden door ze te volbrengen.[s]

12 En het moet geschieden dat, omdat GIJ naar deze rechterlijke beslissingen blijft luisteren en ze werkelijk onderhoudt en volbrengt,[t] Jehovah, uw God, jegens u het verbond en de liefderijke goedheid in acht moet nemen[u] ten aanzien waarvan hij uw voorvaders [een eed] gezworen heeft.[v] **13** En hij zal u stellig liefhebben en u zegenen[a] en u vermenigvuldigen[b] en de vrucht van uw buik[c] en de vrucht van uw bodem zegenen,[d] uw koren en uw nieuwe wijn en uw olie, de jongen van uw koeien en de teelt van uw kleinvee,[e] op de bodem die hij uw voorvaders onder ede beloofd heeft u te geven.[f] **14** Het meest gezegend van alle volken zult gij worden.[g] Er zal bij u geen man of vrouw zonder nageslacht blijken te zijn, noch onder uw huisdieren.[h] **15** En Jehovah zal stellig iedere ziekte van u wegnemen; en wat alle boze kwalen van Egypte betreft die gij hebt gekend,[i] hij zal ze niet op u leggen, en hij zal ze inderdaad brengen over allen die u haten. **16** En gij moet alle volken die Jehovah, uw God, u geeft, verteren.[j] Uw oog mag geen leed over hen gevoelen;[k] en gij moogt hun goden niet dienen,[l] want dat zal een strik voor u zijn.[m]

17 Ingeval gij in uw hart zegt: 'Deze natiën zijn te volkrijk voor mij. Hoe zal ik ze kunnen verdrijven?'[n] — **18** gij moogt niet bevreesd voor ze zijn.[o] Gij dient vooral te denken aan wat Jehovah, uw God, met Farao en heel Egypte heeft gedaan,[p] **19** de grote beproevingen die uw ogen hebben gezien,[q] en de tekenen en de wonderen[r] en de sterke hands[s] en de uitgestrekte arm[t] waarmee Jehovah, uw God, u heeft uitgeleid.[u] Zo zal Jehovah, uw God, doen met alle volken voor wie gij bevreesd zijt.[v] **20** En Jehovah, uw God, zal ook het gevoel van verslagenheid[w] over hen zenden, totdat degenen die overgebleven waren[x] en die zich voor u verborgen, zijn vergaan. **21** Gij moogt niet van angst ineenkrimpen wegens hen, want Jehovah, uw God, is in uw

HFDST. 7

a Ex 34:13 De 12:2
b Ex 23:24 De 12:3 De 16:22
c De 16:21
d Re 6:25
e De 7:25 De 12:3
f Ex 19:6 De 14:2 Jer 2:3
g Ex 19:5 Ps 135:4 Am 3:2 Mal 3:17
h De 4:37 De 10:15 Ps 105:6 Ro 9:11
i De 10:22 Ps 105:12 Jes 51:2
j De 23:5
k Ge 22:16 Ex 32:13 De 10:15 Ps 105:9 Lu 1:73
l Ex 13:14
m Ex 6:6 Ex 13:3 Jes 51:10
n Le 26:45 De 4:35 Ps 68:20
o Jes 49:7 1Kor 10:13 2Kor 1:18 Heb 11:11
p Ne 1:5 Da 9:4
q Ex 34:7 De 5:10
r Ps 21:9 Ps 68:2 Sp 2:22 Jes 59:18 Na 1:2 2Pe 3:7
s De 5:32 Jo 13:17 Jak 1:22
t Ex 15:26 De 28:1
u Ps 105:8
v Mi 7:20 Lu 1:55 Lu 1:72

2e kolom

a Ex 23:25 Sp 10:22
b Le 26:9
c De 28:4
d Le 26:4
e Ps 107:38
f Ge 13:15
g De 33:29 Ps 115:15 Ps 147:20
h Ex 23:26 De 28:11 Ps 127:3
i De 28:27 De 28:60 Am 4:10
j De 7:2 De 20:16 Joz 10:28
k Ge 15:16 Le 18:25 De 9:5

l Ex 20:3; **m** Ex 23:33; De 12:30; Re 2:3; Ps 106:36; **n** Nu 13:31; **o** De 1:29; De 31:6; Ps 27:1; Jes 41:10; **p** Ex 14:13; Ps 105:27; Ps 135:8; Han 13:17; **q** De 29:3; Ne 9:11; **r** Ne 9:10; Jer 32:20; **s** Ex 13:3; **t** De 11:2; **u** De 4:34; **v** Ex 23:28; Joz 3:10; **w** De 2:25; Joz 2:9; Joz 24:12; **x** Ex 23:29.

midden,[a] een grote en vrees inboezemende God.[b]

22 En Jehovah, uw God, zal deze natiën stellig langzamerhand van voor uw aangezicht uitstoten.[c] Gij zult ze niet snel uit de weg mogen ruimen, opdat de wilde dieren van het veld zich niet tegen u vermenigvuldigen. **23** En Jehovah, uw God, zal ze inderdaad aan u overleveren en ze in grote wanorde op de vlucht drijven, totdat ze verdelgd zijn.[d] **24** En hij zal hun koningen stellig in uw hand geven,[e] en gij moet hun namen van onder de hemel doen vergaan.[f] Niemand zal zich krachtig tegen u staande kunnen houden,[g] totdat gij hen hebt uitgeroeid.[h] **25** De gehouwen beelden van hun goden dient gij in het vuur te verbranden.[i] Het zilver en het goud daaraan moogt gij niet begeren,[j] noch het daadwerkelijk voor uzelf nemen,[k] opdat gij er niet door wordt verstrikt;[l] want het is iets verfoeilijks[m] voor Jehovah, uw God. **26** En gij moogt niet iets verfoeilijks in uw huis brengen en in feite net zo'n aan de vernietiging prijsgegeven voorwerp worden. Gij dient er een grondige afschuw van te hebben en het absoluut te verfoeien,[n] want het is iets wat aan de vernietiging prijsgegeven is.[o]

8 Elk gebod dat ik u heden gebied, dient GIJ zorgvuldig te onderhouden,[p] opdat GIJ moogt blijven leven[q] en U inderdaad moogt vermenigvuldigen en het land dat Jehovah UW voorvaders onder ede beloofd heeft,[r] ook moogt binnengaan en in bezit moogt nemen. **2** En gij moet denken aan heel de weg die Jehovah, uw God, u deze veertig jaar in de wildernis heeft doen gaan,[s] om u te vernederen,[t] om u op de proef te stellen[u] ten einde te weten wat er in uw hart was,[v] of gij zijn geboden zoudt onderhouden of niet. **3** Hij vernederde u dus en liet u honger lijden[w] en voedde u met het manna,[x] dat gij niet hadt gekend en ook uw vaderen niet hadden gekend, ten einde u te doen weten dat de mens niet leeft van brood alleen, maar dat de mens leeft van elke uiting uit Jehovah's mond.[a] **4** Uw mantel is aan u niet versleten, en uw voet niet gezwollen in deze veertig jaar.[b] **5** En gij weet heel goed in uw hart dat net zoals een man zijn zoon corrigeert, Jehovah, uw God, u corrigeerde.[c]

6 En gij moet de geboden van Jehovah, uw God, onderhouden door zijn wegen te bewandelen[d] en door hem te vrezen.[e] **7** Want Jehovah, uw God, brengt u in een goed land,[f] een land van met water gevulde stroomdalen, bronnen en waterdiepten, die in de valleivlakte[g] en in het bergland ontspringen, **8** een land van tarwe en gerst en wijnstokken en vijgen en granaatappels,[h] een land van olie[rijke] olijven en honing,[i] **9** een land waarin gij niet met schaarsheid brood zult eten, waarin het u aan niets zal ontbreken, een land waarvan de stenen ijzer zijn en waar gij uit de bergen koper zult delven.

10 Wanneer gij gegeten en u verzadigd hebt,[j] dan moet gij Jehovah, uw God, zegenen[k] wegens het goede land dat hij u gegeven heeft.[l] **11** Neem u in acht dat gij Jehovah, uw God, niet vergeet[m] door zijn geboden en zijn rechterlijke beslissingen en zijn inzettingen die ik u heden gebied, niet te onderhouden;[n] **12** uit vrees dat gij eet en u inderdaad verzadigt, en goede huizen bouwt en ze ook bewoont,[o] **13** en uw rund- en uw kleinvee zich vermeerdert, en zilver en goud zich voor u vermeerderen, en alles wat van u is, zich vermeerdert, **14** en uw hart zich inderdaad verheft[p] en gij Jehovah, uw God, inderdaad vergeet, die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, heeft geleid,[q]

HFDST. 7

a Nu 14:9
Ps 46:5
b De 10:17
1Sa 4:8
Ne 1:5
Ne 9:32
c Ex 23:30
d De 9:3
e Joz 10:24
Joz 12:1
f Ex 17:14
Ps 9:5
g De 11:25
Joz 1:5
Joz 23:9
Ro 8:31
h Joz 11:14
i Ex 32:20
De 12:3
1Kr 14:12
j Jes 30:22
k Joz 7:21
l De 7:16
Ro 8:27
m De 27:15
De 29:17
n Ro 2:22
o Le 27:28
De 13:17

HFDST. 8

p De 5:32
Ps 119:4
1Th 4:1
q Sp 3:2
r Ge 15:18
s De 2:7
De 29:5
Am 2:10
t Ps 101:5
Lu 18:14
1Pe 5:6
u Ex 16:4
Ex 20:20
v De 13:3
Ps 139:23
Sp 17:3
w Ex 16:3
x Ex 16:31
Ps 78:24

2e kolom

a Mt 4:4
b De 29:5
Ne 9:21
c 2Sa 7:14
Sp 3:12
1Kor 11:32
Heb 12:6
Opb 3:19
d De 5:33
2Kr 6:31
Ps 128:1
Lu 1:6
e 1Sa 12:24
f Ex 3:8
Le 26:4
De 11:12
Ne 9:25
g De 11:11
h Nu 13:23
i Ez 20:6
j De 6:11
k Ps 103:2
Ps 134:1
l 1Kr 29:14
m Ps 106:21
n De 6:12
o De 32:15
Jer 22:14
Ho 13:6

p De 9:4; 1Kor 4:7; q Ps 106:21.

15 die u deed gaan door de grote
en vrees inboezemende wilder-
nis,[a] met giftige slangen[b] en schor-
pioenen en met een dorstige bo-
dem die geen water heeft, die
uit de rots van vuursteen water
voor u te voorschijn deed komen,[c]
16 die u in de wildernis met man-
na voedde,[d] dat uw vaderen niet
hadden gekend, om u te verneder-
en[e] en om u op de proef te stel-
len ten einde u in uw latere dagen
goed te doen,[f] **17** en gij werke-
lijk in uw hart zegt: 'Mijn eigen
kracht en de volle macht van mijn
eigen hand hebben mij dit ver-
mogen verworven.'[g] **18** En gij
moet aan Jehovah, uw God, den-
ken, want hij is het die u kracht
geeft om vermogen te verwer-
ven,[h] ten einde zijn verbond ge-
stand te doen dat hij uw voorva-
ders onder ede bevestigd heeft,
zoals op deze dag.[i]

19 En het moet geschieden dat
indien gij Jehovah, uw God, toch
vergeet en gij werkelijk andere
goden achternaloopt en ze dient
en u voor ze neerbuigt, zo leg ik
heden waarlijk getuigenis tegen
U af dat gijlieden absoluut zult
vergaan.[j] **20** Gelijk de natiën
die Jehovah van zoult UW aan-
gezicht verdelgt, zo zult GIJ ver-
gaan, omdat GIJ niet zult luiste-
ren naar de stem van Jehovah,
UW God.[k]

9 Hoor, o Israël, gij trekt heden
de Jordaan over[l] om binnen
te trekken en natiën uit hun be-
zit te verdrijven, groter en mach-
tiger dan gij,[m] [met] steden, groot
en tot aan de hemel versterkt,[n]
2 een volk, groot en rijzig, de zo-
nen van de Enakieten,[o] van wie gij
zelf hebt geweten en zelf hebt ho-
ren zeggen: 'Wie kan zich voor de
zonen van Enak krachtig staan-
de houden?' **3** En gij weet heden
zeer goed dat Jehovah, uw God,
voor u uit naar de overzijde trekt.[p]
Een verterend vuur is hij.[q] Hij zal
hen verdelgen,[r] en hijzelf zal hen
voor uw aangezicht onderwerpen;

HFDST. 8

a De 1:19; Jer 2:6
b Nu 21:6
c Nu 20:11; Ps 78:15; Ps 105:41; Ps 114:8; 1Kor 10:4
d Ex 16:35; Jo 6:31; Jo 6:49
e De 8:2
f 2Kor 4:17; Heb 12:11; 1Pe 1:7
g Ho 12:8; Hab 1:16; 1Kor 4:7
h Ps 127:1; Sp 10:22; Ho 2:8
i De 7:12
j De 4:26; De 30:18; Joz 23:13; 1Sa 12:25
k Da 9:11; Da 9:12; Am 3:2

HFDST. 9

l De 11:31; Joz 4:19
m De 4:38; De 7:1; De 11:23
n Nu 13:28
o Nu 13:33; De 1:28; De 2:21
p De 1:30; De 20:4; De 31:3; Joz 3:11
q De 4:24; Na 1:6; Heb 12:29
r De 7:23; De 20:16

2e kolom

a Ex 23:31; De 7:24
b De 7:8; Ez 36:22
c Ge 15:16; De 12:31; De 18:12
d 1Kon 8:46; Ps 51:5; Ro 3:23; Ro 5:12; Tit 3:5
e Jer 17:9
f Le 18:25
g Ge 13:15; Ge 17:8
h Ge 26:3
i Ge 28:13
j Ex 34:9; Ps 78:8; Jes 48:4; Han 7:51
k De 9:22; Ps 78:40; Heb 3:16

en gij moet hen uit hun bezit ver-
drijven en hen snel vernietigen,
juist zoals Jehovah tot u gespro-
ken heeft.[a]

4 Wanneer Jehovah, uw God,
hen van voor uw aangezicht uit-
stoot, zeg dan in uw hart niet:
'Om míjn rechtvaardigheid heeft
Jehovah mij binnengebracht om
dit land in bezit te nemen',[b] aan-
gezien het om de goddeloosheid
van deze natiën is dat Jehovah
ze van voor uw aangezicht ver-
drijft.[c] **5** Niet om uw recht-
vaardigheid[d] of om de oprecht-
heid van uw hart[e] gaat gij binnen
om hun land in bezit te nemen;
in feite is het om de goddeloos-
heid van deze natiën dat Jeho-
vah, uw God, ze van voor uw
aangezicht verdrijft,[f] en ten ein-
de het woord gestand te doen
dat Jehovah aan uw voorvaders,
Abraham,[g] Isaäk[h] en Jakob,[i] ge-
zworen heeft. **6** En gij moet
weten dat het niet om uw recht-
vaardigheid is dat Jehovah, uw
God, u dit goede land geeft om
het in bezit te nemen; want gij
zijt een hardnekkig volk.[j]

7 Denk eraan: Vergeet niet
hoe gij Jehovah, uw God, in de
wildernis tot toorn hebt ver-
wekt.[k] Van de dag af dat gij uit
het land Egypte zijt getrokken
tot UW aankomst op deze plaats
hebt GIJ er blijk van gegeven
weerspannig te zijn in UW ge-
drag ten opzichte van Jehovah.[l]
8 Zelfs in Horeb hebt GIJ Jeho-
vah tot toorn verwekt, zodat Je-
hovah zo vertoornd op U werd dat
hij U wilde verdelgen.[m] **9** Toen
ik de berg beklom om de stenen
tafelen in ontvangst te nemen,[n]
de tafelen van het verbond dat
Jehovah met U had gesloten,[o]
en ik veertig dagen en veertig
nachten op de berg bleef ver-
toeven[p] (brood at ik niet en wa-
ter dronk ik niet), **10** toen gaf
Jehovah mij de twee stenen

l Ex 17:2; Nu 11:4; Nu 16:2; Nu 25:2; De 31:27; De 32:5; Ne 9:16; **m** Ex 32:4; Ex 32:10; Ps 106:19; **n** Ex 24:12; Ex 31:18; Ex 32:16; **o** Ex 24:7; Ga 4:24; **p** Ex 24:18.

tafelen, die met Gods vinger[a] waren beschreven; en daarop stonden alle woorden die Jehovah op de berg midden uit het vuur met U gesproken had, op de dag der gemeente.[b] **11** Zo geschiedde het dat Jehovah mij aan het einde van de veertig dagen en veertig nachten de twee stenen tafelen gaf, de tafelen van het verbond;[c] **12** en vervolgens zei Jehovah tot mij: 'Sta op, ga vlug van hier naar beneden, want uw volk, dat gij uit Egypte hebt geleid, heeft verderfelijk gehandeld.[d] Zij zijn vlug afgeweken van de weg waaromtrent ik hun heb geboden. Zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt.'[e] **13** En Jehovah zei verder nog dit tot mij: 'Ik heb dit volk gezien, en zie! het is een hardnekkig volk.[f] **14** Laat mij begaan, opdat ik hen moge verdelgen[g] en hun naam van onder de hemel moge uitwissen,[h] en laat mij u tot een natie maken, machtiger en volkrijker dan zij.'[i]

15 Daarna keerde ik mij om en daalde van de berg af, terwijl de berg brandde van vuur;[j] en de twee tafelen van het verbond waren in mijn beide handen.[k] **16** Toen keek ik, en zie, GIJ hadt gezondigd tegen Jehovah, UW God! GIJ hadt U een gegoten kalf gemaakt.[l] GIJ waart vlug afgeweken van de weg waaromtrent Jehovah U had geboden.[m] **17** Toen pakte ik de twee tafelen en smeet ze uit mijn beide handen en verbrijzelde ze voor UW ogen.[n] **18** Daarna wierp ik mij voor Jehovah neer, zoals de eerste keer, veertig dagen en veertig nachten. Brood at ik niet en water dronk ik niet,[o] wegens al UW zonde die GIJ bedreven hadt door te doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah, om hem te krenken.[p] **19** Want ik was bang wegens de grimmige toorn waarmee Jehovah zo verontwaardigd op U was geworden dat hij U wilde verdelgen.[q] Jehovah luisterde echter ook ditmaal naar mij.[r]

HFDST. 9

a Ex 31:18
Ps 8:3
Mt 12:28
Lu 11:20
b Ex 19:19
De 4:10
De 4:12
c Ex 31:18
De 4:13
d Ex 32:7
De 4:16
e Ex 32:4
f Ex 32:9
g Ex 32:10
h De 7:24
Ps 9:5
i Nu 14:12
j Ex 19:18
De 4:11
k Ex 32:15
l Han 7:40
m Ex 20:3
Ex 20:4
De 5:8
Han 7:41
n Ex 32:19
o Ex 34:28
p Ne 9:18
q Ex 32:10
r Ex 32:11
Ex 32:14
De 10:10
Ps 106:23

2e kolom

a Ex 32:2
Ex 32:21
Ex 32:35
b Sp 15:29
Jak 5:16
c Ex 32:4
d Ex 32:20
Jes 30:22
e Nu 11:3
f Ex 17:7
De 6:16
g Nu 11:4
Nu 11:34
h De 9:7
i Nu 13:26
De 1:19
j Nu 14:3
Nu 14:4
Jes 63:10
k De 1:32
Ps 106:24
Heb 3:19
l Ps 106:25
m De 31:27
Han 7:51
n Ex 34:28
De 9:18
Mt 4:2
o De 9:19
p Ps 99:6
Sp 15:29
Jak 5:16
q Ex 19:5
De 32:9
Ps 135:4
Am 3:2
r Ex 32:11
Ps 99:6
s 1Kon 8:51
t Ex 3:6
Ex 6:8
De 9:5
u Ex 32:31
Ps 78:8
Mi 7:18
v De 5:6

20 Ook op Aäron werd Jehovah zo hevig vertoornd dat hij hem wilde verdelgen;[a] maar ik zond toentertijd ook ten behoeve van Aäron smeekbeden[b] op. **21** En [het voorwerp van] UW zonde dat GIJ hadt gemaakt, het kalf,[c] nam ik, waarna ik het verbrandde in het vuur en het aan stukken sloeg, het grondig vermalend tot het zo fijn als stof was geworden; toen wierp ik het stof ervan in de stroom die van de berg afvloeide.[d]

22 Voorts hebt GIJ er te Tabeëra[e] en te Massa[f] en te Kibroth-Hattaäva[g] blijk van gegeven Jehovah telkens tot toorn te verwekken.[h] **23** En toen Jehovah U van Kades-Barnea[i] uitzond en zei: 'Trekt op en neemt het land in bezit dat ik U stellig geven zal!', toen hebt GIJ U weerspannig tegen het bevel van Jehovah, UW God, gedragen[j] en GIJ hebt geen geloof geoefend[k] jegens hem en niet naar zijn stem geluisterd.[l] **24** GIJ hebt er blijk van gegeven weerspannig te zijn in UW gedrag ten opzichte van Jehovah[m] van de dag af dat ik U ken.

25 Ik bleef mij dus veertig dagen en veertig nachten[n] voor Jehovah neerwerpen, want ik wierp mij aldus neer omdat Jehovah erover sprak U te verdelgen.[o] **26** Toen zond ik smeekbeden[p] tot Jehovah op en zei: 'O Soevereine Heer Jehovah, stort uw volk, ja, uw persoonlijke eigendom,[q] dat gij met uw grootheid hebt losgekocht, dat gij met sterke hand[r] uit Egypte hebt geleid,[s] niet in het verderf. **27** Denk aan uw knechten Abraham, Isaäk en Jakob.[t] Keer uw aangezicht niet tot de hardheid van dit volk en hun goddeloosheid en hun zonde,[u] **28** opdat het land[v] waaruit gij ons hebt geleid, niet zegt: „Omdat Jehovah niet in staat was hen in het land te brengen dat hij hun had beloofd, en omdat hij hen haatte, heeft hij hen uitgeleid om hen in de wildernis ter dood te bren-

gen."[a] **29** Bovendien zijn zij uw
volk en uw persoonlijke eigen-
dom,[b] dat gij met uw grote kracht
en uw uitgestrekte arm hebt uit-
geleid.'[c]

10 Toentertijd zei Jehovah tot
mij: 'Houw u twee stenen
tafelen gelijk de eerste,[d] en klim
op tot mij op de berg, en gij moet u
een ark van hout maken.[e] **2** En
ik zal op de tafelen de woorden
schrijven die op de eerste tafelen
voorkwamen, welke gij hebt ver-
brijzeld, en gij moet ze in de ark
leggen.' **3** Ik maakte dus een
ark van acaciahout en hieuw twee
stenen tafelen gelijk de eerste[f] en
besteeg de berg, en de twee tafe-
len waren in mijn hand. **4** Toen
schreef hij op de tafelen hetzelf-
de schrift als het eerste,[g] de Tien
Woorden,[h] die Jehovah op de berg
midden uit het vuur tot U gespro-
ken had,[i] op de dag der gemeente,[j]
waarna Jehovah ze aan mij
gaf. **5** Daarna keerde ik mij om
en daalde van de berg af[k] en legde
de tafelen in de ark die ik ge-
maakt had, opdat ze daar zouden
blijven, juist zoals Jehovah mij ge-
boden had.[l]

6 En de zonen van Israël vert-
rokken van Beëroth Bene-Jaa-
kan[m] naar Mosera. Daar stierf
Aäron en hij werd daar begra-
ven;[n] en zijn zoon Eleazar ging in
zijn plaats als priester optreden.[o]
7 Vandaar vertrokken zij naar
Gudgod, en van Gudgod naar Jot-
batha,[p] een land van met water
gevulde stroomdalen.

8 Toentertijd zonderde Jehovah
de stam Levi af[q] om de ark van
Jehovah's verbond te dragen,[r] om
voor het aangezicht van Jehovah
te staan ten einde hem te die-
nen[s] en om in zijn naam te zege-
nen tot op deze dag.[t] **9** Daarom
heeft Levi geen deel noch erfdeel[u]
gekregen met zijn broeders. Jeho-
vah is zijn erfdeel, juist zoals Je-
hovah, uw God, hem had gezegd.[v]
10 En ik — ik bleef op de berg ge-
lijk de eerste dagen, veertig dagen
en veertig nachten,[w] en Jehovah
luisterde vervolgens ook bij die ge-
legenheid naar mij.[a] Jehovah wil-
de u niet in het verderf storten.[b]
11 Toen zei Jehovah tot mij: 'Sta
op, trek voor het volk uit zodat
[zij] opbreken, opdat zij het land
mogen binnengaan en in bezit mo-
gen nemen dat ik hun voorvaders
onder ede beloofd heb hun te ge-
ven.'[c]

12 En nu, o Israël, wat vraagt
Jehovah, uw God, anders van u[d]
dan Jehovah, uw God, te vrezen,[e]
door al zijn wegen te bewande-
len[f] en hem lief te hebben[g] en Je-
hovah, uw God, met geheel uw
hart en geheel uw ziel te dienen,[h]
13 de geboden van Jehovah en
zijn inzettingen die ik u heden
gebied, te onderhouden,[i] tot uw
welzijn?[j] **14** Zie, aan Jehovah,
uw God, behoren de hemel,[k] ja,
de hemel der hemelen, de aarde[l]
en alles wat daarop is. **15** Al-
leen aan uw voorvaders is Jeho-
vah gehecht geraakt, door hen
lief te hebben, zodat hij hun nage-
slacht na hen, ja U, uit alle volken
heeft uitgekozen,[m] zoals op deze
dag. **16** En GIJ moet de voor-
huid van UW hart besnijden[n] en
UW nek niet langer verharden.[o]
17 Want Jehovah, UW God, is de
God der goden[p] en de Heer der
heren,[q] de grote, sterke en vrees
inboezemende God,[r] die niemand
partijdig bejegent[s] noch steek-
penningen aanneemt,[t] **18** die
de vaderloze jongen en de wedu-
we recht verschaft[u] en de inwo-
nende vreemdeling liefheeft,[v] zo-
dat hij hem brood en een mantel
geeft. **19** Ook GIJ moet de inwo-
nende vreemdeling liefhebben,[w]
want GIJ werdt inwonende vreem-
delingen in het land Egypte.[x]

20 Jehovah, uw God, dient gij
te vrezen.[y] Hem behoort gij te
dienen,[z] en hem dient gij aan te
hangen,[a] en bij zijn naam dient

HFDST. 9

a Ex 32:12
Nu 14:16
Ps 115:2
b De 4:20
1Kon 8:51
Ne 1:10
Ps 74:2
Ps 95:7
Ps 100:3
c Ex 6:6
De 4:34
Jes 63:12

HFDST. 10

d Ex 34:1
e De 10:3
f Ex 34:4
g Ex 32:15
Ex 34:28
h Ex 20:1
De 4:13
i De 4:36
De 5:4
j Ex 19:17
De 5:22
k Ex 34:29
l De 10:2
m Nu 33:31
n Nu 20:23
Nu 20:24
Nu 33:38
o Nu 20:28
p Nu 33:33
q Nu 1:50
Nu 3:6
Nu 8:14
Nu 16:9
r Nu 3:31
Nu 4:15
1Kr 15:15
s De 18:5
2Kr 29:11
t Nu 6:23
De 21:5
2Kr 30:27
u Nu 18:24
Nu 26:62
De 18:1
v Nu 18:20
w Ex 24:18
Ex 34:28

2e kolom

a Ex 32:14
b Ez 33:11
c Ge 15:18
d Mi 6:8
e De 5:29
De 6:13
Ps 34:9
Sp 8:13
f De 5:33
Joz 22:5
Ez 11:20
g De 30:16
h De 6:5
De 11:13
Lu 10:27
i Ex 24:7
j De 6:24
k Ps 89:11
Ps 115:16
Jes 66:1
l 1Kr 29:11
Ps 24:1
1Kor 10:26
m De 4:37
Ps 105:6
n De 30:6
Jer 4:4
Ro 2:29
Fil 3:3
Kol 2:11

o Ex 34:9; De 9:6; De 31:27; p Ex 18:11; 2Kr 2:5; Ps 97:9; q Ps 136:3; r De 7:21; Ne 1:5; Ne 9:32; s Job 34:19; Han 10:34; Ro 2:11; Ef 6:9; t 2Kr 19:7; u Ps 68:5; Ps 146:9; Jak 1:27; v Le 19:10; De 24:14; w Le 19:34; x Ex 22:21; y De 6:13; z Lu 4:8; a De 13:4.

gij beëdigde verklaringen af te
leggen.[a] **21** Hij is het die gij
dient te loven,[b] en hij is uw God,
die deze grote en vrees inboezemende dingen welke uw ogen hebben gezien, ten aanzien van u heeft gedaan.[c] **22** Met zeventig zielen zakten uw voorvaders af naar Egypte,[d] en nu heeft Jehovah, uw God, u talrijk gemaakt als de sterren aan de hemel.[e]

11 En gij moet Jehovah, uw
God, liefhebben[f] en te al-
len tijde uw plicht jegens hem en zijn inzettingen en zijn rechterlijke beslissingen[g] en zijn geboden in acht nemen. **2** En GIJ zijt heden zeer goed op de hoogte (want [ik richt mij] niet tot UW zonen, die het strenge onderricht van Jehovah,[h] UW God, zijn grootheid,[i] zijn sterke hand[j] en zijn uitgestrekte arm[k] niet gekend en niet gezien hebben, **3** noch zijn tekenen en zijn daden die hij midden in Egypte heeft gedaan,[l] aan Farao, de koning van Egypte, en aan heel zijn land; **4** noch wat hij met de strijdkrachten van Egypte, zijn paarden en zijn strijdwagens heeft gedaan, over wier aangezicht hij de wateren van de Rode Zee heen deed stromen toen zij hen najoegen,[m] en waarop Jehovah hen heeft verdelgd tot op deze dag;[n] **5** noch wat hij voor U in de wildernis heeft gedaan, totdat GIJ op deze plaats zijt gekomen; **6** noch wat hij met Dathan en Abiram[o] heeft gedaan, de zonen van Eliab, de zoon van Ruben, toen de aarde haar mond opende en vervolgens hen en hun huisgezinnen en hun tenten en al het bestaande dat hen op de voet volgde, te midden van heel Israël verzwolg[p]); **7** want GIJ hebt met UW eigen ogen alle grote daden van Jehovah die hij heeft verricht, gezien.[q]

8 En GIJ moet heel het gebod dat ik u heden gebied, onderhouden,[r] opdat GIJ sterk moogt worden en het land waarheen GIJ overtrekt om het in bezit te nemen,

HFDST. 10

a De 6:13
b Ex 15:2
Ps 105:45
Opb 19:6
c 2Sa 7:23
d Ge 46:27
Ex 1:5
Han 7:14
e Ge 15:5
De 1:10
Ne 9:23

HFDST. 11

f De 6:5
De 10:12
Mr 12:30
g De 4:45
h De 8:5
Heb 12:6
i De 5:24
De 9:26
j Ex 13:3
k De 7:19
Jes 63:12
l De 4:34
Ne 9:10
Ps 105:27
m Ex 14:23
Ps 136:15
Heb 11:29
n Ex 14:28
Ex 15:4
o Nu 16:1
Ps 106:17
p Nu 16:32
q De 7:19
De 29:3
r Mt 5:19

2e kolom

a De 1:38
b De 4:40
Ps 91:16
Sp 3:2
Sp 10:27
c Ge 13:15
Ge 26:3
Ge 28:13
De 9:5
d Ex 3:8
Ez 20:6
e De 1:7
De 8:7
De 8:9
f 1Kon 9:3
Ps 33:18
Ps 34:15
g Ex 15:26
De 6:17
h De 4:29
De 6:5
De 10:12
Mt 22:37
i Le 26:4
De 28:12
Ps 65:10
Jes 30:23
Jer 14:22
j Jer 5:24
Joë 2:23
Jak 5:7
k Ps 104:14
l De 6:11
De 8:10
Joë 2:19
m De 29:18
Job 31:27
Heb 3:12
n De 8:19
De 30:17

werkelijk moogt binnengaan en in
bezit moogt nemen,[a] **9** en opdat
GIJ UW dagen moogt verlengen[b] op
de bodem die Jehovah UW voorvaders onder ede beloofd heeft hun en hun zaad te geven,[c] een land vloeiende van melk en honing.[d]

10 Want het land waarheen gij
gaat om het in bezit te nemen, is
niet als het land Egypte, waaruit GIJ getrokken zijt, waar gij uw zaad placht te zaaien en het bevloeien met uw voet moest doen, als een moestuin. **11** Maar het land waarheen GIJ overtrekt om het in bezit te nemen, is een land van bergen en valleivlakten.[e] Van de regen des hemels drinkt het water; **12** een land waar Jehovah, uw God, zorg voor draagt. De ogen[f] van Jehovah, uw God, zijn er voortdurend op gericht, van het begin van het jaar tot het eind van het jaar.

13 En het moet geschieden dat
indien GIJ zonder mankeren mijn
geboden zult gehoorzamen[g] die ik
U heden gebied, door Jehovah, UW God, lief te hebben en hem met geheel UW hart en geheel UW ziel te dienen,[h] **14** dan zal ik stellig regen voor UW land geven op zijn bestemde tijd,[i] herfstregen en lenteregen,[j] en gij zult inderdaad uw koren en uw zoete wijn en uw olie inzamelen. **15** En ik zal stellig plantengroei op uw veld geven voor uw huisdieren,[k] en gij zult werkelijk eten en verzadigd worden.[l] **16** Neemt U in acht dat UW hart zich niet laat verlokken[m] en GIJ werkelijk afwijkt en andere goden aanbidt en U voor ze neerbuigt,[n] **17** en Jehovah's toorn waarlijk tegen U ontbrandt en hij werkelijk de hemel sluit, zodat er geen regen zal komen[o] en de bodem zijn opbrengst niet zal geven en GIJ weldra moet vergaan uit het goede land dat Jehovah U geeft.[p]

18 En GIJ moet deze woorden

o De 28:23; 1Kon 8:35; 2Kr 7:13; Am 4:7; p De 4:26; De 8:19; De 30:18; Joz 23:13.

van mij op UW hart[a] en UW ziel leggen en ze als een teken op UW hand
binden, en ze moeten tot een voor-
hoofdsband tussen UW ogen die-
nen.[b] **19** Ook moet GIJ ze UW zo-
nen leren, door erover te spreken
wanneer gij in uw huis zit en wan-
neer gij op de weg gaat en wan-
neer gij neerligt en wanneer gij
opstaat.[c] **20** En gij moet ze op de
deurposten van uw huis en op uw
poorten schrijven,[d] **21** opdat UW
dagen en de dagen van UW zonen
vele mogen zijn[e] op de bodem die
Jehovah UW voorvaders onder ede
beloofd heeft hun te geven,[f] als de
dagen van de hemel over de aarde.[g]
22 Want indien GIJ heel dit ge-
bod dat ik U gebied om het te vol-
brengen, nauwgezet onderhoudt,[h]
door Jehovah, UW God, lief te heb-
ben,[i] al zijn wegen te bewandelen[j]
en hem aan te hangen,[k] **23** dan
moet Jehovah al deze natiën ter
wille van U verdrijven,[l] en GIJ zult
stellig natiën, groter en talrijker
dan GIJ, uit hun bezit verdrijven.[m]
24 Elke plaats die UW voetzool zal
betreden, zal de UWE worden.[n] Van
de wildernis tot de Libanon, van
de Rivier, de rivier de Eufraat,
tot de westelijke zee zal UW grens
zich uitstrekken.[o] **25** Niemand
zal zich krachtig tegen U staande
kunnen houden.[p] De angst voor U
en de vrees voor U zal Jehovah,
UW God, leggen op de oppervlak-
te van heel het land[q] dat GIJ zult
betreden, juist zoals hij U beloofd
heeft.
26 Ziet, ik leg U heden zegen
en vervloeking voor:[r] **27** de ze-
gen, mits GIJ de geboden van Je-
hovah, UW God, die ik U heden ge-
bied, zult gehoorzamen;[s] **28** en
de vervloeking,[t] indien GIJ de ge-
boden van Jehovah, UW God, niet
zult gehoorzamen[u] en GIJ werke-
lijk afwijkt van de weg waarom-
trent ik U heden gebied, door an-
dere goden achterna te lopen, die
GIJ niet hebt gekend.
29 En het moet geschieden
dat wanneer Jehovah, uw God, u
brengt in het land waarheen gij
gaat om het in bezit te nemen,[a]
dan moet gij de zegen geven op de
berg Gerizim[b] en de vervloeking
op de berg Ebal.[c] **30** Liggen ze
niet aan de zijde van de Jor-
daan in de richting van de on-
dergang der zon, in het land van
de Kanaänieten die in de Araba[d]
wonen, tegenover Gilgal,[e]
naast de grote bomen van Moré?[f]
31 Want GIJ trekt de Jordaan
over om het land binnen te gaan
en in bezit te nemen dat Jehovah,
UW God, U geeft, en GIJ moet het
in bezit nemen en daarin wonen.[g]
32 En GIJ moet ervoor zorgen
alle voorschriften en de rechter-
lijke beslissingen[h] die ik U heden
voorleg, te volbrengen.[i]

12 Dit zijn de voorschriften[j]
en de rechterlijke beslissingen[k] die GIJ, al de dagen dat GIJ op
de bodem leeft,[l] zorgvuldig dient
te volbrengen[m] in het land dat Je-
hovah, de God van uw voorvaders,
u stellig in bezit zal laten nemen.
2 GIJ dient absoluut alle plaatsen
te vernietigen[n] waar de natiën die
GIJ uit hun bezit verdrijft, hun go-
den hebben gediend, op de hoge
bergen en de heuvels en onder
elke lommerrijke boom.[o] **3** En
GIJ moet hun altaren afbreken[p] en
hun heilige zuilen verbrijzelen,[q] en
GIJ dient hun heilige palen in het
vuur te verbranden[r] en de gehou-
wen beelden van hun goden om te
hakken,[s] en GIJ moet hun namen
van die plaats doen vergaan.[t]
4 Zo moogt GIJ niet doen ten
aanzien van Jehovah, UW God,[u]
5 maar de plaats die Jehovah, UW
God, uit al UW stammen zal uit-
kiezen om daar zijn naam te ves-
tigen, om die [daar] te doen ver-
blijven, die zult GIJ zoeken, en
daarheen moet gij gaan.[v] **6** En

HFDST. 11

a De 6:6
Ps 37:31
Sp 7:3
Jes 51:7
b Ex 13:9
Ex 13:16
De 6:8
c De 4:9
De 6:7
Ps 34:11
Ps 78:5
Sp 22:6
Ef 6:4
d De 6:9
e De 4:40
De 6:2
Sp 3:2
Sp 4:10
Sp 9:11
f Ge 13:15
g Ps 72:5
Ps 89:29
h De 6:17
De 11:13
Pr 12:13
i De 6:5
Lu 10:27
j Joz 22:5
Ps 81:13
Ez 11:20
k De 10:20
De 13:4
l Ex 23:28
De 9:5
Joz 3:10
Ps 44:2
m De 4:38
De 7:1
De 9:1
n Joz 1:3
Joz 14:9
o Ge 15:18
Ex 23:31
p De 7:24
Joz 1:5
q Ex 23:27
De 2:25
Joz 2:9
Joz 5:1
r De 28:2
De 28:15
De 30:1
De 30:15
s De 28:1
Ps 19:11
Jes 1:19
t Le 26:16
Jes 1:20
u Ro 2:8
Ro 2:9

2e kolom

a Ex 23:23
De 9:1
b De 27:12
Joz 8:33
c De 27:13
Joz 8:34
d De 1:7
De 3:17
Joz 12:3
e 2Kon 4:38
f Ge 12:6
g De 9:1
Joz 1:11
h De 4:45
i De 5:32
De 12:32
Ps 119:4
1Jo 5:3

HFDST. 12 **j** Le 26:46; De 4:5; **k** Le 19:37; Le 25:18; **l** De 4:10; 1Kon 8:40; **m** De 4:40; De 6:1; Jak 1:22; **n** Ex 34:13; **o** Ez 20:28; **p** Re 2:2; Re 6:25; **q** Ex 23:24; 2Kon 18:4; **r** Ex 34:13; 1Kon 15:13; 2Kon 23:14; 2Kr 14:3; **s** Nu 33:52; De 7:5; De 7:25; **t** Ex 23:13; Joz 23:7; **u** Le 18:3; De 12:31; 2Kon 17:15; **v** De 26:2; 2Kr 7:12.

daar moet GIJ UW brandoffers[a] en
UW slachtoffers en UW tienden[b]
en de bijdrage van UW hand[c] en
UW gelofteoffers[d] en UW vrijwil-
lige gaven[e] en de eerstgeboren-
en van UW rundvee en van UW
kleinvee brengen.[f] **7** En daar
moet GIJ eten voor het aange-
zicht van Jehovah, UW God,[g] en U
verheugen over alles wat GIJ on-
derneemt,[h] GIJ en UW huisgezin-
nen, omdat Jehovah, uw God, u
heeft gezegend.

8 GIJ moogt niet doen naar al-
les wat wij hier heden doen, een
ieder al wat recht is in zijn eigen
ogen,[i] **9** omdat GIJ nog niet op
de rustplaats[j] zijt gekomen en in
het erfdeel dat Jehovah, uw God,
u geeft. **10** En GIJ moet de Jor-
daan overtrekken[k] en wonen in
het land dat Jehovah, UW God, U
tot een bezitting geeft,[l] en hij zal U
stellig rust geven van al UW vijan-
den rondom, en GIJ zult inderdaad
in zekerheid wonen.[m] **11** En het
moet geschieden dat de plaats[n] die
Jehovah, UW God, zal uitkiezen om
daar zijn naam te doen verblijven,
daarheen zult GIJ alles brengen
wat ik U gebied: UW brandoffers[o]
en UW slachtoffers, UW tienden[p]
en de bijdrage[q] van UW hand en
elke keur van UW gelofteoffers[r] die
GIJ Jehovah plechtig zult beloven.
12 En GIJ moet U verheugen voor
het aangezicht van Jehovah, UW
God,[s] GIJ en UW zonen en UW doch-
ters en UW slaven en UW slavinnen
en de leviet die binnen UW poor-
ten is, omdat hij geen deel noch
erfdeel met U heeft.[t] **13** Neem u
in acht dat gij uw brandoffers niet
brengt op enige andere plaats die
gij mocht zien.[u] **14** Maar op de
plaats die Jehovah in een van uw
stammen zal uitkiezen, daar dient
gij uw brandoffers te brengen, en
daar dient gij te doen al wat ik u
gebied.[v]

15 Slechts wanneer uw ziel er
hevig naar verlangt, moogt gij
slachten,[w] en gij moet vlees eten
overeenkomstig de zegen van Je-
hovah, uw God, die hij u gegeven
heeft, binnen al uw poorten. De
onreine[a] en de reine mogen daar-
van eten, zoals van de gazelle
en zoals van het hert.[b] **16** Al-
leen het bloed moogt GIJ niet
eten.[c] Gij dient het als water op
de aarde uit te gieten.[d] **17** Het
zal u niet worden toegestaan bin-
nen uw poorten het tiende deel
van uw koren[e] of van uw nieuwe
wijn of van uw olie te eten, of de
eerstgeboren van uw rundvee
en van uw kleinvee[f] of enige van
uw gelofteoffers die gij plechtig
zult beloven, of uw vrijwillige ga-
ven[g] of de bijdrage van uw hand.[h]
18 Maar voor het aangezicht van
Jehovah, uw God, zult gij het
eten, op de plaats die Jehovah,
uw God, zal uitkiezen,[i] gij en uw
zoon en uw dochter en uw slaaf
en uw slavin en de leviet die bin-
nen uw poorten is; en gij moet
u verheugen[j] voor het aangezicht
van Jehovah, uw God, over alles
wat gij onderneemt. **19** Neem u
in acht dat gij de leviet niet aan
zijn lot overlaat,[k] al uw dagen
[dat gij verblijft] op uw bodem.

20 Wanneer Jehovah, uw God,
uw gebied zal uitbreiden,[l] juist
zoals hij u heeft beloofd,[m] en gij
stellig zult zeggen: 'Laat mij vlees
eten', omdat uw ziel er hevig naar
verlangt vlees te eten, moogt gij
wanneer uw ziel er hevig naar
verlangt, vlees eten.[n] **21** Inge-
val de plaats die Jehovah, uw God,
zal uitkiezen om er zijn naam te
vestigen,[o] ver van u verwijderd
is, dan moet gij van uw rund-
vee of van uw kleinvee dat Je-
hovah u gegeven heeft, slachten
juist zoals ik u geboden heb, en
gij moet binnen uw poorten eten
wanneer uw ziel er hevig naar
verlangt.[p] **22** Slechts op de wijze
waarop de gazelle en het hert ge-
geten mogen worden,[q] zo moogt
gij ervan eten: de onreine[r] en de
reine samen mogen ervan eten.

HFDST. 12

a Le 1:3
b De 12:17
De 14:22
c Nu 18:19
De 12:11
d Le 7:16
Le 22:18
e Le 23:38
1Kr 29:9
Ezr 2:68
f De 12:17
De 15:19
g De 14:23
De 15:20
h Le 23:40
De 12:12
De 12:18
De 14:26
Ps 32:11
Ps 100:2
Fil 4:4
i Nu 15:39
Re 17:6
Sp 21:2
j 1Kon 8:56
1Kr 23:25
Heb 4:8
k Joz 3:17
l De 4:22
De 9:1
m De 33:28
1Kon 4:25
Ps 4:8
Sp 1:33
n De 12:6
De 14:23
De 16:2
De 26:2
o Le 1:3
p De 14:22
De 26:12
q Nu 18:19
De 12:6
r Le 7:16
Le 22:18
s De 14:26
1Kon 8:66
Ne 8:10
Fil 4:4
t Nu 18:24
De 10:9
De 14:29
Joz 13:14
u Le 17:4
1Kon 12:28
v 2Kr 7:12
w De 12:21
De 14:26

2e kolom

a Le 5:2
Le 13:3
b De 14:5
De 15:22
c Ge 9:4
Le 7:26
Le 17:10
De 15:23
1Sa 14:33
Ez 33:25
Han 15:29
d Le 17:13
De 15:23
e De 14:22
f De 12:6
De 14:23
g Le 23:38
h Nu 18:11
i De 12:11
De 14:23
j De 12:7
De 12:12
Fil 3:1

k Nu 18:21; De 14:27; 2Kr 31:4; Ne 10:38; Mal 3:8;
l 1Kon 4:21; m Ge 15:18; Ex 34:24; De 11:24; n Le 11:2; De 14:4; o De 14:23; 2Kr 7:12; p De 12:15;
q De 14:5; De 15:22; r Le 15:3; Le 15:16.

23 Wees alleen vastbesloten het
bloed niet te eten,[a] want het bloed
is de ziel[b] en gij moogt niet de
ziel met het vlees eten. **24** Gij
moogt het niet eten. Gij dient het
als water op de aarde uit te gie-
ten.[c] **25** Gij moogt het niet eten,
opdat het u en uw zonen na u goed
moge gaan,[d] omdat gij zult doen
wat recht is in Jehovah's ogen.[e]
26 Louter uw heilige dingen,[f] die
van u zullen worden, en uw gelof-
teoffers[g] dient gij mee te ne-
men, en gij moet komen naar de
plaats die Jehovah zal uitkiezen.[h]
27 En gij moet uw brandoffers,[i]
het vlees en het bloed,[j] opdra-
gen op het altaar van Jehovah, uw
God; en het bloed van uw slacht-
offers dient tegen het altaar van
Jehovah, uw God, te worden uit-
gegoten,[k] maar het vlees moogt
gij eten.

28 Wees op uw hoede, en gij
moet al deze woorden die ik u
gebied, gehoorzamen,[l] opdat het
u en uw zonen na u tot onbepaal-
de tijd goed moge gaan,[m] omdat
gij zult doen wat goed en recht
is in de ogen van Jehovah, uw
God.[n]

29 Wanneer Jehovah, uw God,
de natiën waarheen gij gaat om
ze uit hun bezit te verdrijven,
van voor uw aangezicht zal af-
snijden,[o] moet gij ze ook uit hun
bezit verdrijven en in hun land
wonen.[p] **30** Neem u in acht dat
gij u er niet toe laat verstrikken
hen te volgen,[q] nadat ze van voor
uw aangezicht zijn verdelgd, en
dat gij niet naar hun goden infor-
meert, door te zeggen: 'Hoe dien-
den deze natiën hun goden al-
tijd? En ik, ja, ik zal het stellig
ook zo doen.' **31** Zo moogt gij
niet doen ten aanzien van Jeho-
vah, uw God,[r] want al wat Je-
hovah verfoeilijk is, wat hij wer-
kelijk haat, hebben zij voor hun
goden gedaan, want zelfs hun zo-
nen en hun dochters verbranden
zij geregeld voor hun goden in
het vuur.[s] **32** Elk woord dat ik
U gebied, dient GIJ zorgvuldig te

HFDST. 12

a Le 3:17
De 12:16
b Ge 9:4
Le 17:11
Le 17:14
c Le 17:13
De 15:23
d De 4:40
Jes 3:10
e De 6:18
De 13:18
f Nu 5:9
Nu 18:19
g Le 22:18
h De 12:11
i Le 1:9
j Le 17:11
k Le 4:30
l Ps 89:31
Ps 105:45
1Jo 5:3
m Ga 6:7
n Sp 4:4
o Ex 23:23
De 9:3
De 19:1
Ps 44:2
Ps 78:55
p De 6:10
Ps 105:44
q De 7:16
Ps 106:36
Ez 20:28
Ef 4:17
r Le 18:3
De 12:4
s Le 18:21
Le 20:2
De 18:10
2Kon 17:15
Jer 32:35

2e kolom

a De 5:1
Joz 22:5
Ps 119:4
b De 4:2
Joz 1:7
Sp 30:6

HFDST. 13

c De 18:22
Jer 6:13
Ez 13:2
Za 13:4
d Jer 23:25
Jer 27:9
e Mr 13:22
2Th 2:9
f Jer 28:9
Mt 7:22
g Jes 8:19
h De 8:2
Ps 66:10
Mt 24:24
1Kor 11:19
2Th 2:11
i De 6:5
De 10:12
Mt 22:37
j De 10:20
k Jes 9:15
l De 18:20
Jer 14:14
Za 13:3
m De 6:14
n De 17:7
1Kor 5:13
o 1Sa 18:1
p 1Kon 11:4
2Pe 2:1
q Sp 1:10
Ga 1:8

volbrengen.[a] GIJ moogt er niets
aan toevoegen, noch er iets van
afnemen.[b]

13 Ingeval er in uw midden
een profeet[c] of een dromer[d]
van een droom opstaat en hij u
werkelijk een teken of een won-
der aankondigt,[e] **2** en het teken
of het wonder komt ook uit waar-
over hij tot u gesproken heeft,[f]
door te zeggen: 'Laten wij andere
goden achternalopen, die gij niet
hebt gekend, en laten wij die die-
nen', **3** moogt gij niet luisteren
naar de woorden van die profeet
of naar de dromer van die droom,[g]
want Jehovah, UW God, stelt U op
de proef[h] om te weten of GIJ Jeho-
vah, UW God, met geheel UW hart
en geheel UW ziel liefhebt.[i] **4** Je-
hovah, UW God, dient GIJ te volgen,
en hem dient GIJ te vrezen,
en zijn geboden dient GIJ te onder-
houden, en naar zijn stem dient
GIJ te luisteren, en hem behoort
GIJ te dienen, en hem dient GIJ aan
te hangen.[j] **5** En die profeet[k] of
die dromer van de droom dient ter
dood gebracht te worden,[l] omdat
hij gesproken heeft van opstand
tegen Jehovah, UW God, die U uit
het land Egypte heeft geleid en
u uit het slavenhuis heeft losge-
kocht, om u af te brengen van de
weg die Jehovah, uw God, u gebo-
den heeft te bewandelen;[m] en gij
moet het kwaad uit uw midden
wegdoen.[n]

6 Ingeval uw broer, de zoon
van uw moeder, of uw zoon of
uw dochter of uw innig geliefde
vrouw of uw metgezel die als
uw eigen ziel is,[o] u in het ge-
heim tracht te verlokken, door te
zeggen: 'Laten wij andere goden
gaan dienen',[p] die gij niet hebt
gekend, gij noch uw voorvaders,
7 enige van de goden der volken
die rondom U zijn, dicht bij u of
ver van u af, van het ene einde
van het land tot het andere
einde van het land, **8** moogt gij
geen gevolg geven aan zijn wens
en niet naar hem luisteren,[q] noch
dient uw oog leed over hem te

gevoelen, noch moogt gij mede-
dogen hebben,[a] noch hem [be-
schermend] dekken; **9** maar gij
dient hem zonder mankeren te
doden.[b] Uw hand dient het eerst
op hem te komen om hem ter
dood te brengen, en daarna de
hand van heel het volk.[c] **10** En
gij moet hem met stenen steni-
gen, en hij moet sterven,[d] omdat
hij getracht heeft u af te trekken
van Jehovah, uw God, die u uit
het land Egypte, uit het slaven-
huis, heeft geleid.[e] **11** Dan zal
heel Israël het horen en bevreesd
worden, en men zal een dergelij-
ke slechte daad niet meer in uw
midden begaan.[f]

12 Ingeval gij in een van uw
steden, die Jehovah, uw God, u
geeft om er te wonen, hoort zeg-
gen: **13** 'Er zijn nietswaardige
mannen uit uw midden uitge-
gaan[g] om te trachten de bewo-
ners van hun stad [van God] af
te trekken,[h] door te zeggen: „La-
ten wij andere goden gaan die-
nen", die gij niet hebt gekend',
14 dan moet gij een onderzoek
instellen en navorsen en gron-
dig navraag doen;[i] en indien de
waarheid van de zaak vaststaat,
dit verfoeilijke is in uw midden
bedreven, **15** dient gij de bewo-
ners van die stad zonder man-
keren met de scherpte van het
zwaard te slaan.[j] Geef haar en al-
les wat daarin is, en haar huis-
dieren, door de scherpte van het
zwaard aan de vernietiging prijs.[k]
16 En haar gehele buit dient gij
midden op haar openbare plein
bijeen te brengen, en gij moet de
stad en heel haar buit in het vuur
verbranden[l] als een volledig of-
fer voor Jehovah, uw God, en ze
moet tot onbepaalde tijd een puin-
hoop worden.[m] Ze dient nimmer
herbouwd te worden. **17** En vol-
strekt niets van wat door de ban
geheiligd is, dient aan uw hand te
kleven,[n] opdat Jehovah zich van
zijn brandende toorn moge afwen-
den[o] en u inderdaad barmhartig-
heid moge bewijzen en hij u stellig
barmhartigheid moge betonen[p] en
u moge vermenigvuldigen, juist
zoals hij uw voorvaders heeft ge-
zworen.[a] **18** Want gij dient naar
de stem van Jehovah, uw God, te
luisteren door al zijn geboden die
ik u heden gebied, te onderhou-
den,[b] ten einde te doen wat recht
is in de ogen van Jehovah, uw
God.[c]

14 Zonen van Jehovah, UW
God, zijt GIJ.[d] GIJ moogt
U om een dode geen insnijdingen
toebrengen,[e] noch kaalheid op UW
voorhoofd aanbrengen.[f] **2** Want
gij zijt een heilig volk[g] voor Jeho-
vah, uw God, en Jehovah heeft u
uitgekozen om uit alle volken die
op de oppervlakte van de aard-
bodem zijn, zijn volk te worden,
een speciaal bezit.[h]

3 Gij moogt niets verfoeilijks,
van welke soort ook, eten.[i] **4** Dit
is het soort van gedierte dat GIJ
moogt eten:[j] de stier, het schaap
en de geit, **5** het hert en de ga-
zelle en de reebok[k] en de wilde
geit en de antilope en het wil-
de schaap en de gems; **6** en elk
viervoetig dier dat gespleten
hoeven heeft en waarvan de beide
hoeven een volledige kloof verto-
nen en dat herkauwt onder de die-
ren.[l] Dat moogt GIJ eten. **7** Al-
leen dit soort moogt GIJ niet eten
van die welke herkauwen of ge-
spleten, volledig gekloofde hoeven
hebben: de kameel[m] en de haas[n]
en de klipdas,[o] want ze herkau-
wen wel maar hebben geen ge-
spleten hoeven. Ze zijn voor U on-
rein. **8** Ook het zwijn,[p] want het
heeft wel gespleten hoeven maar
is geen herkauwer. Het is voor U
onrein. Niets van hun vlees moogt
GIJ eten, en hun kadavers moogt
GIJ niet aanraken.[q]

9 Dit soort moogt GIJ eten van
al wat in de wateren is: Al wat
vinnen en schubben heeft, moogt
GIJ eten.[r] **10** En al wat geen
vinnen en schubben heeft, moogt
GIJ niet eten.[s] Het is voor U on-
rein.

11 Elke reine vogel moogt GIJ
eten. **12** Maar deze zijn het

HFDST. 13

a Ez 9:5
b Ex 22:20
Ex 32:27
Nu 25:5
c De 17:7
d Le 20:2
Le 20:27
De 17:5
e Ex 13:3
f De 17:13
De 19:20
1Ti 1:20
1Ti 5:20
g 1Sa 2:12
1Kon 21:10
Ju 19
h 2Kon 17:21
i De 17:4
De 19:15
1Ti 5:19
Heb 10:28
j 2Kr 28:6
k Ex 22:20
Le 27:28
l Joz 6:24
m Joz 8:28
Jer 49:2
Mi 1:6
n Joz 6:18
Joz 7:1
o Joz 7:26
Joz 22:20
p Ex 33:19
Ps 78:38

2e kolom

a Ge 22:17
Ge 26:4
Ge 28:14
b De 12:32
Ne 1:5
Ps 119:4
1Jo 5:3
c Ex 15:26
De 6:18

HFDST. 14

d Jes 63:16
Jes 64:8
Jer 3:19
1Kor 8:6
e Le 19:28
Jer 16:6
f Le 21:5
g Ex 19:6
Le 19:2
Le 20:26
De 28:9
Ezr 9:2
1Pe 1:15
h Ex 19:5
De 7:6
De 26:18
i Le 11:43
Le 20:25
Ez 4:14
Han 10:14
j Le 11:2
k 1Kon 4:23
l Le 11:3
m Le 11:4
n Le 11:6
o Le 11:5
p Le 11:7
Jes 65:4
Jes 66:17
q Le 11:8
r Le 11:9
s Le 11:10

waarvan GIJ niet moogt eten:
de arend en de beenbreker en
de zwarte gier,[a] **13** en de rode
wouw en de zwarte wouw[b] en
de gewone wouw naar zijn soort;
14 en elke raaf[c] naar zijn soort;
15 en de struisvogel[d] en de uil
en de meeuw en de valk naar zijn
soort; **16** de steenuil en de rans-
uil[e] en de zwaan, **17** en de peli-
kaan[f] en de gier en de aalschol-
ver, **18** en de ooievaar en de
reiger naar zijn soort, en de hop
en de vleermuis.[g] **19** En elk ge-
vleugeld wemelend schepsel is
voor U onrein.[h] Ze mogen niet ge-
geten worden. **20** Elk rein vlie-
gend schepsel moogt GIJ eten.

21 GIJ moogt geen enkel li-
chaam eten dat [reeds] dood is.[i]
Aan de inwonende vreemdeling
die binnen uw poorten is, moogt
gij het geven, en hij moet het
eten; of het mag aan een buiten-
lander worden verkocht, want gij
zijt een heilig volk voor Jehovah,
uw God.

Gij moogt een bokje niet in de
melk van zijn moeder koken.[j]

22 Gij dient zonder mankeren
een tiende te geven van de hele
opbrengst van uw zaad, dat wat
jaar op jaar uit het veld voort-
komt.[k] **23** En voor het aange-
zicht van Jehovah, uw God, op
de plaats die hij zal uitkiezen om
daar zijn naam te doen verblijven,
moet gij het tiende deel van uw
koren eten,[l] van uw nieuwe wijn
en van uw olie, alsook de eerst-
geborenen van uw rundvee en van
uw kleinvee;[m] opdat gij moogt le-
ren Jehovah, uw God, altijd te vre-
zen.[n]

24 Ingeval de reis nu te lang
voor u is,[o] omdat gij het niet zult
kunnen vervoeren, daar de plaats
die Jehovah, uw God, zal uitkie-
zen om daar zijn naam te vesti-
gen,[p] te ver van u verwijderd zal
zijn (omdat Jehovah, uw God, u zal
zegenen[q]), **25** dan moet gij het
in geld omzetten, en gij moet het
geld in uw hand binden en naar
de plaats reizen die Jehovah, uw
God, zal uitkiezen. **26** Voorts
moet gij het geld geven voor al-
les waarnaar uw ziel hevig mocht
verlangen[a] op het punt van runde-
ren en schapen en geiten en wijn
en bedwelmende drank[b] en alles
wat uw ziel van u vragen mocht;
en gij moet daar voor het aange-
zicht van Jehovah, uw God, eten
en u verheugen,[c] gij en uw huisge-
zin. **27** En de leviet die binnen
uw poorten is, moogt gij niet aan
zijn lot overlaten,[d] want hij heeft
geen deel noch erfdeel met u.[e]

28 Na verloop van drie jaar zult
gij het gehele tiende deel van
uw opbrengst in dat jaar uitbren-
gen,[f] en gij moet het binnen uw
poorten neerleggen. **29** En de
leviet,[g] omdat hij geen deel noch
erfdeel met u heeft, en de inwo-
nende vreemdeling[h] en de vader-
loze jongen en de weduwe[i] die
binnen uw poorten zijn, moeten
komen, en zij moeten eten en zich
verzadigen; opdat Jehovah, uw
God, u moge zegenen[j] in al het
werk[k] van uw hand dat gij zult
verrichten.

15 Na verloop van elke zeven
jaar dient gij een kwijt-
schelding te doen. **2** En de
kwijtschelding zal op deze wijze
geschieden:[l] er zal van de zijde
van iedere schuldeiser een kwijt-
schelding zijn van de schuld
die hij zijn naaste mocht laten
maken. Hij dient bij zijn naas-
te of zijn broeder niet op beta-
ling aan te dringen,[m] omdat men
een kwijtschelding voor Jehovah
moet afkondigen.[n] **3** Bij de bui-
tenlander[o] moogt gij op betaling
aandringen; maar wat van het
uwe bij uw broeder mocht blij-
ken te zijn, late uw hand schie-
ten. **4** Niemand onder u dient
echter arm te worden, want Je-
hovah zal u zonder mankeren ze-
genen[p] in het land dat Jehovah,
uw God, u als erfdeel geeft om
het in bezit te nemen,[q] **5** indien
gij slechts zonder mankeren naar
de stem van Jehovah, uw God,
zult luisteren door heel dit gebod

HFDST. 14

a Le 11:13
b Le 11:14
c Le 11:15
d Le 11:16
e Le 11:17
f Le 11:18
g Le 11:19
h Le 11:20
i Ex 22:31
Le 17:15
Le 22:8
Ez 4:14
j Ex 23:19
Ex 34:26
k De 12:11
De 26:12
l De 12:6
m De 12:17
De 15:19
n Ps 5:7
Ps 19:9
Ps 111:10
Sp 8:13
Jes 8:13
Heb 12:28
o Ex 23:31
De 11:24
De 12:21
p De 12:5
q Ex 23:25
De 28:5
Sp 10:22
Mal 3:10

2e kolom

a De 12:15
b Nu 28:7
c De 12:7
De 26:11
Ps 100:2
d Nu 18:21
De 12:19
2Kr 31:4
1Kor 9:13
e Nu 18:20
Nu 26:62
De 10:9
Joz 14:3
f De 26:12
g De 12:12
h Ex 22:21
De 10:18
i De 26:12
Jak 1:27
j De 15:10
Ps 41:1
Mal 3:10
k Sp 11:24
Sp 19:17
Lu 6:35

HFDST. 15

l Le 25:2
m Jak 2:13
n De 31:10
o Ex 12:43
De 14:21
De 23:20
p De 14:29
De 28:8
Sp 11:25
Sp 14:21
Sp 28:27
q Nu 33:53
Ps 135:12

dat ik u heden gebied, zorgvuldig te volbrengen.[a] **6** Want Jehovah, uw God, zal u inderdaad zegenen, juist zoals hij u heeft beloofd, en gij zult stellig aan vele natiën op onderpand lenen,[b] terwijl gijzelf van niemand zult lenen; en gij moet over vele natiën heersen, terwijl zij niet over u zullen heersen.[c]

7 Ingeval iemand van uw broeders arm wordt onder u in een van uw steden, in uw land dat Jehovah, uw God, u geeft, moogt gij uw hart niet verharden, noch uw hand voor uw arme broeder gesloten houden.[d] **8** Want gij dient uw hand met mildheid voor hem te openen[e] en hem in elk geval zoveel hij nodig heeft, waaraan het hem ontbreekt, op onderpand te lenen. **9** Neem u in acht dat niet in uw hart een laag woord opkomt,[f] doordat gij zegt: 'Het zevende jaar, het jaar van de kwijtschelding, is genaderd',[g] en uw oog inderdaad onedelmoedig jegens uw arme broeder wordt,[h] en gij hem niets geeft, en hij tegen u tot Jehovah moet roepen[i] en het van uw zijde een zonde is geworden.[j] **10** Gij dient hem in elk geval te geven,[k] en uw hart dient niet gierig te zijn wanneer gij aan hem geeft, want Jehovah, uw God, zal u daarvoor zegenen in al uw werk en in alles wat gij onderneemt.[l] **11** Want aan armen zal het nooit ontbreken in het midden van het land.[m] Daarom gebied ik u aldus: 'Gij dient uw hand met mildheid te openen voor uw ellendige en arme broeder in uw land.'[n]

12 Ingeval uw broeder, een Hebreeër of een Hebreeuwse, aan u wordt verkocht,[o] en hij u zes jaar heeft gediend, dan dient gij hem in het zevende jaar als vrijgelatene van u heen te zenden.[p] **13** En ingeval gij hem als vrijgelatene van u heenzendt, moogt gij hem niet met lege handen heenzenden.[q] **14** Gij dient hem beslist toe te rusten met iets van uw kleinvee en uw dorsvloer en uw olie- en wijnpers. Naarmate Jehovah, uw God, u heeft gezegend, dient gij hem te geven.[a] **15** En gij moet eraan denken dat gij slaaf werdt in het land Egypte en dat Jehovah, uw God, u toen heeft losgekocht.[b] Daarom gebied ik u heden deze zaak.

16 En het moet geschieden dat ingeval hij tot u zegt: 'Ik zal niet uit uw gezelschap weggaan!', omdat hij u en uw huisgezin werkelijk liefheeft, daar hij het goed bij u heeft gehad,[c] **17** dan moet gij een priem nemen en die door zijn oor in de deur steken, en hij moet tot onbepaalde tijd uw slaaf worden.[d] En met uw slavin dient gij hetzelfde te doen. **18** Het dient niet zwaar te zijn in uw ogen wanneer gij hem als vrijgelatene uit uw gezelschap heenzendt;[e] want voor de dubbele waarde van een loonarbeider[f] heeft hij u zes jaar gediend, en Jehovah, uw God, heeft u gezegend in al wat gij deedt.[g]

19 Elk eerstgeboren mannetje dat bij uw rundvee en bij uw kleinvee geboren zal worden, dient gij aan Jehovah, uw God, te heiligen.[h] Gij moogt met het eerstgeboren van uw stier geen dienst verrichten, noch het eerstgeboren van uw kleinvee scheren.[i] **20** Voor het aangezicht van Jehovah, uw God, dient gij het jaar op jaar te eten op de plaats die Jehovah zal uitkiezen,[j] gij en uw huisgezin. **21** En ingeval er een gebrek aan blijkt te zijn, wanneer het kreupel is of blind, welk lelijk gebrek maar ook, moogt gij het niet aan Jehovah, uw God, ten slachtoffer brengen.[k] **22** Binnen uw poorten dient gij ervan te eten, de onreine en de reine samen,[l] zoals van de gazelle en zoals van het hert.[m] **23** Alleen het bloed ervan moogt gij niet eten.[n] Gij dient het als water op de aarde uit te gieten.[o]

HFDST. 15

a De 4:40; Joz 1:7; Jes 1:19
b De 28:12; Sp 22:7
c De 28:13; 1Kon 4:24
d Sp 21:13; Jak 2:16; 1Jo 3:17
e Le 25:35; Ps 37:26; Sp 19:17; Mt 5:42; Lu 6:35; Ga 2:10
f Sp 4:23; Jer 17:10; Mt 15:19
g De 15:1
h Sp 28:22; 1Pe 4:9
i Ex 22:23; De 24:15; Job 34:28; Sp 21:13; Jak 5:4
j Mt 25:45; Jak 4:17
k Han 20:35; 2Kor 9:7; 1Ti 6:18; Heb 13:16
l De 15:4; De 24:19; Ps 41:1; Sp 22:9; Jes 32:8; 2Kor 9:8
m Mt 26:11
n Sp 3:27; Mt 5:42; Lu 12:33; Han 2:45
o Ex 21:2; Le 25:39
p De 15:1; Jer 34:14
q Ex 3:21; Ex 12:36; Sp 3:27; Kol 4:1

2e kolom

a Sp 10:22; Han 20:35
b Ex 20:2; De 5:15; Mt 18:33
c Ex 21:5
d Ex 21:6
e De 15:10
f Le 19:13; De 24:15
g Ge 30:30
h Ex 13:2; Ex 34:19; Le 27:26; Nu 3:13; Nu 18:15; Nu 18:17
i Ex 22:30; De 12:6
j De 12:5; De 14:23; De 16:11
k Le 22:20; De 17:1; Mal 1:8; Heb 9:14
l De 12:15; De 12:22

m De 14:5; 1Kon 4:23; **n** Ge 9:4; Le 7:26; Le 17:10; 1Sa 14:33; Han 15:20; **o** Le 17:13; De 12:16.

16 Laat de maand Abib[a] onderhouden worden, en gij moet
het Pascha vieren voor Jehovah,
uw God,[b] want in de maand Abib
heeft Jehovah, uw God, u 's nachts
uit Egypte geleid.[c] **2** En gij moet
het Pascha slachten voor Jeho-
vah, uw God,[d] uit het kleinvee en
uit het rundvee,[e] op de plaats die
Jehovah zal uitkiezen om er zijn
naam te doen verblijven.[f] **3** Gij
moogt daarbij zeven dagen lang
niets gezuurds eten.[g] Gij dient
daarbij ongezuurde broden, het
brood der ellende, te eten, want
overhaast zijt gij uit het land
Egypte getrokken,[h] opdat gij al de
dagen van uw leven de dag van
uw uittocht uit het land Egyp-
te moogt gedenken.[i] **4** En zeven
dagen lang dient er bij u in heel
uw gebied geen zuurdeeg te wor-
den gezien,[j] noch dient iets van
het vlees dat gij in de avond op
de eerste dag zult slachten, de
nacht over te blijven tot de mor-
gen.[k] **5** Gij zult het Pascha niet
mogen slachten in een van uw ste-
den die Jehovah, uw God, u geeft.
6 Maar op de plaats die Jehovah,
uw God, zal uitkiezen om er zijn
naam te doen verblijven,[l] dient
gij in de avond, zodra de zon on-
dergaat, het Pascha te slachten,[m]
op de bestemde tijd van uw uit-
tocht uit Egypte. **7** En gij moet
het koken en eten[n] op de plaats
die Jehovah, uw God, zal uitkie-
zen,[o] en in de morgen moet gij u
omkeren en naar uw eigen tenten
gaan. **8** Zes dagen dient gij on-
gezuurde broden te eten; en op de
zevende dag zal er een plechtige
vergadering zijn voor Jehovah, uw
God.[p] Gij moogt geen werk ver-
richten.

9 Zeven weken dient gij u te tel-
len. Van het ogenblik af dat de sik-
kel voor het eerst in het staan-
de koren wordt geslagen, zult gij
zeven weken beginnen te tellen.[q]
10 Dan moet gij het wekenfeest
vieren voor Jehovah, uw God,[r]
naar de vrijwillige gave van uw
hand die gij zult geven, naarmate

HFDST. 16

a Ex 12:2
Ex 13:4
b Ex 12:14
Le 23:5
Nu 9:2
Nu 28:16
1Kor 5:7
Heb 11:28
c Ex 34:18
d Mt 26:17
Lu 22:7
e Ex 12:5
2Kr 35:7
f De 12:5
1Kon 8:29
g Ex 13:3
Le 23:6
Nu 28:17
1Kor 5:8
h Ex 12:33
i Ex 12:14
Ex 13:8
Ex 13:9
j Ex 12:15
Ex 13:7
k Ex 12:10
Ex 34:25
l De 16:2
m Ex 12:6
Nu 9:3
Mt 26:20
n Ex 12:8
2Kr 35:13
o 2Kon 23:23
Jo 2:13
Jo 11:55
p Ex 12:16
Le 23:8
q Ex 23:16
Ex 34:22
Le 23:15
r Nu 28:26
2Kr 8:13

2e kolom

a De 16:17
1Kor 16:2
2Kor 8:12
b De 12:7
c Nu 15:16
d De 10:18
e Jak 1:27
f De 12:5
g Ge 15:13
Ex 3:7
De 5:15
h Pr 12:13
1Jo 5:3
i Ex 23:16
Le 23:34
Nu 29:12
De 31:10
Za 14:16
Jo 7:2
j Le 23:40
De 12:12
De 26:11
Ne 8:10
Ne 8:17
Pr 5:18
k Le 23:36
Ne 8:18
l De 7:13
De 28:8
De 30:16
m Fil 4:4
1Th 5:16
n Ex 23:14
Ex 34:23
o Ex 23:15
Le 23:6
Nu 28:17
p De 16:10

Jehovah, uw God, u mocht zege-
nen.[a] **11** En gij moet u verheu-
gen voor het aangezicht van Je-
hovah, uw God,[b] gij en uw zoon
en uw dochter en uw slaaf en
uw slavin en de leviet die bin-
nen uw poorten is en de inwo-
nende vreemdeling[c] en de vader-
loze jongen[d] en de weduwe[e] die in
uw midden zijn, op de plaats die
Jehovah, uw God, zal uitkiezen
om er zijn naam te doen verblij-
ven.[f] **12** En gij moet eraan den-
ken dat gij slaaf werdt in Egypte,[g]
en gij moet deze voorschriften on-
derhouden en volbrengen.[h]

13 Het loofhuttenfeest[i] dient
gij u zeven dagen te vieren wan-
neer gij inzameling houdt van
uw dorsvloer en uw olie- en wijn-
pers. **14** En gij moet u verheu-
gen gedurende uw feest,[j] gij en
uw zoon en uw dochter en uw
slaaf en uw slavin en de leviet
en de inwonende vreemdeling en
de vaderloze jongen en de wedu-
we die binnen uw poorten zijn.
15 Zeven dagen zult gij het feest
vieren[k] voor Jehovah, uw God, op
de plaats die Jehovah zal uitkie-
zen, want Jehovah, uw God, zal u
zegenen[l] in al uw opbrengst en in
al het werk van uw hand, en gij
moet alleen maar verheugd[m] wor-
den.

16 Driemaal in het jaar dient al
wat mannelijk onder u is voor het
aangezicht van Jehovah, uw God,
te verschijnen op de plaats die hij
zal uitkiezen:[n] op het feest der on-
gezuurde broden[o] en op het we-
kenfeest[p] en op het loofhutten-
feest,[q] en niemand dient met lege
handen voor het aangezicht van
Jehovah te verschijnen.[r] **17** Het
geschenk van ieders hand dient
evenredig te zijn aan de zegen van
Jehovah, uw God, die hij u ge-
schonken heeft.[s]

18 Gij dient rechters[t] en be-
ambten[u] voor u aan te stellen
binnen al uw poorten die Jeho-
vah, uw God, u geeft, naar uw

q De 16:13; r Ex 23:15; Ex 34:20; Ps 96:8; s De 16:10; 2Kor 8:12; t Ex 18:26; De 1:16; 2Kr 19:5; u Nu 11:16; 1Kr 23:4.

stammen, en zij moeten het volk
met een rechtvaardig oordeel be-
rechten. **19** Gij moogt het recht
niet buigen.[a] Gij moogt niet par-
tijdig zijn,[b] noch steekpenningen
aannemen, want steekpenningen
verblinden de ogen der wijzen[c]
en verdraaien de woorden der
rechtvaardigen. **20** Gerechtig-
heid — gerechtigheid dient gij
na te streven,[d] opdat gij in leven
moogt blijven en het land dat Je-
hovah, uw God, u geeft, werkelijk
in bezit moogt nemen.[e]
21 Gij moogt geen boom, van
welke soort ook, als heilige paal
voor u planten naast het altaar
van Jehovah, uw God, dat gij voor
u zult maken.[f]
22 Noch dient gij een heilige
zuil voor u op te richten,[g] iets
wat Jehovah, uw God, werkelijk
haat.[h]

17 Gij moogt Jehovah, uw
God, geen stier of schaap
ten slachtoffer brengen waar-
aan een gebrek blijkt te zijn, wat
maar ook dat slecht is; want dit
is iets verfoeilijks voor Jehovah,
uw God.[i]
2 Ingeval in uw midden, in een
van uw steden die Jehovah, uw
God, u geeft, een man of een
vrouw wordt gevonden die mocht
beoefenen wat kwaad is in de ogen
van Jehovah, uw God, door zijn
verbond te overtreden,[j] **3** en hij
zou andere goden gaan aanbidden
en zich voor ze neerbuigen of voor
de zon of de maan of heel het
heerleger des hemels,[k] iets wat ik
niet heb geboden,[l] **4** en het is
u meegedeeld en gij hebt het ge-
hoord en een grondig onderzoek
ingesteld, en zie! de waarheid van
de zaak staat vast,[m] dit verfoeilij-
ke is in Israël bedreven! **5** dan
moet gij die man of die vrouw
die deze slechte zaak heeft ge-
daan, uitbrengen naar uw poor-
ten, ja, de man of de vrouw, en gij
moet zo iemand met stenen steni-
gen, en zo iemand moet sterven.[n]
6 Op de verklaring van twee ge-

HFDST. 16

a Ex 23:2
Le 19:15
1Sa 8:3
b De 1:17
Sp 24:23
Han 10:34
c Ex 23:8
1Sa 12:3
Pr 7:7
Am 5:12
d De 25:16
Ez 18:8
Mi 6:8
e De 4:1
f Ex 34:13
Re 3:7
2Kr 33:3
g Ex 23:24
Le 26:1
De 12:3
h De 12:31
Jer 44:4

HFDST. 17

i Le 22:20
De 15:21
Mal 1:8
j De 4:23
De 13:6
Re 2:20
k De 4:19
Jer 8:2
Ez 8:16
l Jer 7:18
Jer 19:5
m De 13:14
Jo 7:51
n De 13:10

2e kolom

a Nu 35:30
Mt 18:16
Jo 8:17
2Kor 13:1
1Ti 5:19
Heb 10:28
b De 19:15
c De 13:9
d De 13:5
1Kor 5:13
e De 1:17
f Nu 35:11
g 1Kon 3:28
Jes 1:17
Jer 5:28
h 1Kon 3:16
i De 12:5
Ps 122:2
Ps 122:5
j De 19:17
De 21:5
Hag 2:11
Mal 2:7
k 1Sa 7:16
l De 19:17
De 21:5
m Mal 2:7
n De 5:32
De 12:32
Joz 1:7
Sp 4:27
o Ps 19:13
Sp 11:2
Ho 4:4
p Heb 10:28
q De 13:5
1Kor 5:13
r Nu 15:31
De 13:11
De 19:20

tuigen of van drie getuigen[a] dient
degene die sterven moet ter dood
gebracht te worden. Op de ver-
klaring van één getuige zal hij
niet ter dood gebracht worden.[b]
7 De hand van de getuigen dient
het eerst op hem te komen om
hem ter dood te brengen, en daar-
na de hand van heel het volk;[c] en
gij moet het kwaad uit uw mid-
den wegdoen.[d]
8 Ingeval een zaak die een rech-
terlijke beslissing vereist te onge-
woon voor u is,[e] zoals [een zaak]
waarbij bloed is vergoten,[f] waar-
bij een wettelijke aanspraak is
ingediend[g] of een gewelddaad is
bedreven, geschilpunten[h] binnen
uw poorten, dan moet gij opstaan
en optrekken naar de plaats die
Jehovah, uw God, zal uitkiezen,[i]
9 en gij moet gaan naar de pries-
ters,[j] de levieten, en naar de rech-
ter[k] die in die dagen dienst zal
doen, en gij moet inlichtingen
inwinnen, en zij moeten u het
woord van de rechterlijke besli-
sing meedelen.[l] **10** Gij moet dan
handelen overeenkomstig het
woord dat zij u van die plaats wel-
ke Jehovah zal uitkiezen, zullen
meedelen; en gij moet zorgvuldig
handelen naar alles waaromtrent
zij u onderrichten. **11** Overeen-
komstig de wet die zij aan u zul-
len uiteenzetten, en volgens de
rechtsbeslissing die zij u zullen
bekendmaken, dient gij te hande-
len.[m] Gij moogt niet afwijken van
het woord dat zij u zullen mede-
delen, noch naar rechts noch naar
links.[n] **12** En de man die zich
overmoedig zal gedragen door
niet te luisteren naar de pries-
ter die daar staat om Jehovah,
uw God, te dienen, of naar de
rechter,[o] die man moet sterven;[p]
en gij moet het kwaad uit Israël
wegdoen.[q] **13** En heel het volk
zal het horen en bevreesd wor-
den,[r] en zij zullen niet meer over-
moedig handelen.
14 Wanneer gij ten slotte in
het land komt dat Jehovah, uw
God, u geeft, en gij het in bezit

hebt genomen en erin hebt gewoond,[a] en gij hebt gezegd: 'Laat mij een koning over mij aanstellen, zoals alle natiën die rondom mij zijn',[b] **15** dient gij zonder mankeren een koning over u aan te stellen die Jehovah, uw God, zal uitkiezen.[c] Uit het midden van uw broeders dient gij een koning over u aan te stellen. Gij zult geen buitenlander, die niet uw broeder is, over u mogen aanstellen. **16** Alleen dient hij voor zich geen paarden te vermeerderen,[d] noch het volk naar Egypte te doen terugkeren om paarden te vermeerderen,[e] aangezien Jehovah tot U heeft gezegd: 'GIJ moogt nooit meer langs deze weg terugkeren.' **17** Ook dient hij zich geen menigte vrouwen te nemen, opdat zijn hart niet afwijkt;[f] evenmin dient hij voor zich zilver en goud zeer sterk te doen toenemen.[g] **18** En het moet geschieden dat wanneer hij zijn plaats inneemt op de troon van zijn koninkrijk, hij voor zich in een boek een afschrift moet maken van deze wet, van die welke aan de zorg van de priesters, de levieten, is toevertrouwd.[h]

19 En hij moet het voortdurend bij zich hebben, en hij moet er alle dagen van zijn leven in lezen,[i] opdat hij moge leren Jehovah, zijn God, te vrezen, om alle woorden van deze wet en deze voorschriften te onderhouden door ze te volbrengen;[j] **20** opdat zijn hart zich niet verheft boven zijn broeders[k] en hij niet afwijkt van het gebod, noch naar rechts noch naar links,[l] opdat hij zijn dagen moge verlengen in zijn koninkrijk,[m] hij en zijn zonen in het midden van Israël.

18 De priesters, de levieten, heel de stam Levi, dienen geen deel noch erfdeel te verkrijgen met Israël.[n] Van de vuuroffers van Jehovah, ja, van zijn erfdeel, dienen zij te eten.[o] **2** Hij dient dus geen erfdeel te verkrijgen in het midden van zijn broeders. Jehovah is zijn erfdeel,[a] juist zoals hij tot hem gesproken heeft.

3 Dit nu dient de priesters rechtens te blijven toekomen van de zijde van het volk, van hen die een offerdier slachten, hetzij een stier of een schaap: Men moet aan de priester het schouderstuk en de kaken en de maag geven. **4** De eerstelingen van uw koren, uw nieuwe wijn en uw olie en de eerstelingen van de geschoren wol van uw kleinvee dient gij hem te geven.[b] **5** Want hem heeft Jehovah, uw God, uit al uw stammen uitgekozen om te staan en dienst te doen in de naam van Jehovah, hij en zijn zonen, altijd door.[c]

6 En ingeval de leviet komt uit een van uw steden van heel Israël, waar hij een poosje had vertoefd,[d] en hij wegens enige sterke begeerte van zijn ziel werkelijk komt naar de plaats die Jehovah zal uitkiezen,[e] **7** moet hij ook dienst doen in de naam van Jehovah, zijn God, evenals al zijn broeders, de levieten, die daar voor het aangezicht van Jehovah staan.[f] **8** Een gelijk aandeel dient hij te eten,[g] afgezien van wat hij krijgt uit hetgeen hij verkoopt van zijn voorvaderlijk goed.

9 Wanneer gij in het land zijt gekomen dat Jehovah, uw God, u geeft, moogt gij niet leren doen naar de verfoeilijkheden van die natiën.[h] **10** Er dient onder u niemand te worden gevonden die zijn zoon of zijn dochter door het vuur laat gaan,[i] niemand die aan waarzeggerij doet,[j] geen beoefenaar van magie,[k] noch iemand die voortekens zoekt,[l] noch een tovenaar,[m] **11** noch iemand die anderen door een banspreuk bindt,[n] noch iemand die een geestenmedium[o] of beroepsvoorzegger van gebeurtenissen raadpleegt,[p] noch

HFDST. 17
a De 7:1 Joz 1:3 Ps 44:2
b 1Sa 8:5 1Sa 8:20 1Sa 10:19
c 1Sa 9:17 1Sa 10:24 1Sa 16:12
d De 20:1 2Sa 8:4 Ps 20:7 Sp 21:31
e Jes 31:1 Jes 36:9 Ez 17:15
f 1Kon 11:3 Ne 13:26
g Job 31:24 Ps 62:10 1Ti 6:9
h De 31:9 De 31:26 2Kon 22:8
i 2Kr 34:18
j De 11:18 Ps 1:2 Ps 119:97
k 1Sa 15:17 2Kr 32:25 Ps 131:1 Mr 10:42 1Pe 5:5
l De 5:32 1Sa 13:13 1Kon 15:5
m Sp 10:27

HFDST. 18
n Nu 18:24 De 10:9 Joz 13:33
o Nu 18:8 Joz 13:14 1Kor 9:13

2e kolom
a Nu 18:20
b Ex 23:19 Nu 18:12 De 26:10 2Kr 31:4 Ne 12:44
c Ex 28:1 Nu 3:10 De 10:8 De 17:12
d Nu 35:2
e De 12:5 De 16:2 Ps 26:8
f 2Kr 31:2
g Le 7:10 Lu 10:7 1Ti 5:18
h Le 18:26 De 12:30
i Le 18:21 De 12:31 2Kon 16:3 2Kr 28:3 Ps 106:37 Jer 19:5 Jer 32:35
j 2Kon 17:17 Han 16:16
k Le 19:26 Han 19:19
l Ez 21:21
m Ex 22:18
n Jes 47:9
o Le 20:27; 1Kr 10:13; p Le 19:31; 2Kr 33:6.

iemand die de doden ondervraagt.[a] **12** Want iedereen die deze dingen doet, is iets verfoeilijks voor Jehovah, en wegens deze verfoeilijkheden verdrijft Jehovah, uw God, hen van voor uw aangezicht.[b] **13** Gij dient u onberispelijk te betonen tegenover Jehovah, uw God.[c]

14 Want deze natiën die gij uit hun bezit verdrijft, plachten te luisteren naar hen die magie beoefenen[d] en naar hen die waarzeggen;[e] maar wat u aangaat, Jehovah, uw God, heeft u iets dergelijks niet gegeven.[f] **15** Een profeet uit uw eigen midden, uit uw broeders, gelijk mij, zal Jehovah, uw God, voor u verwekken — naar hem dient gijlieden te luisteren[g] — **16** in antwoord op alles wat gij in Horeb, op de dag der gemeente,[h] van Jehovah, uw God, hebt gevraagd, door te zeggen: 'Laat mij de stem van Jehovah, mijn God, niet weer horen, en laat mij dit grote vuur niet meer zien, opdat ik niet sterf.'[i] **17** Daarop zei Jehovah tot mij: 'Zij hebben er goed aan gedaan te spreken zoals zij gesproken hebben.[j] **18** Een profeet zal ik voor hen verwekken uit het midden van hun broeders, gelijk gij;[k] en ik zal inderdaad mijn woorden in zijn mond leggen,[l] en hij zal stellig tot hen spreken alles wat ik hem gebieden zal.[m] **19** En het moet geschieden dat de man die niet zal luisteren naar mijn woorden die hij in mijn naam zal spreken, van hem zal ikzelf rekenschap eisen.[n]

20 Maar de profeet die zich aanmatigt in mijn naam een woord te spreken dat ik hem niet geboden heb te spreken,[o] of die in de naam van andere goden spreekt,[p] die profeet moet sterven.[q] **21** En ingeval gij in uw hart zegt: „Hoe zullen wij weten welk woord Jehovah niet heeft gesproken?"[r] — **22** wanneer de profeet in de naam van Jehovah spreekt en het woord geschiedt niet of komt niet uit, dan is dat het woord dat Jehovah niet gesproken heeft. In overmoed heeft de profeet het gesproken.[a] Gij moogt niet verschrikt voor hem worden."[b]

19 Wanneer Jehovah, uw God, de natiën wier land Jehovah, uw God, u geeft, afsnijdt[c] en gij hen uit hun bezit hebt verdreven en in hun steden en hun huizen zijt gaan wonen,[d] **2** zult gij drie steden voor u afzonderen in het midden van uw land, dat Jehovah, uw God, u geeft om het in bezit te nemen.[e] **3** Gij zult u de weg bereiden, en gij moet het gebied van uw land, dat Jehovah, uw God, u dan tot bezitting geeft, in drie delen verdelen, en het moet zijn opdat iedere doodslager daarheen kan vluchten.[f]

4 Dit nu is het geval van de doodslager die daarheen mocht vluchten en in leven moet blijven: Wanneer hij zijn naaste slaat zonder het te weten en hij hem voordien geen haat toedroeg;[g] **5** of wanneer hij met zijn naaste het bos ingaat om hout te hakken, en zijn hand is opgeheven om met de bijl te slaan om de boom te kappen, en het ijzer is van de houten steel losgeschoten,[h] en het heeft zijn naaste getroffen en hij is gestorven, dient hijzelf naar een van deze steden te vluchten en moet hij in leven blijven.[i] **6** Anders kan het zijn dat de bloedwreker,[j] omdat zijn hart verhit is, de doodslager achtervolgt en hem werkelijk inhaalt, daar de weg lang is; en hij zou zijn ziel inderdaad kunnen doodslaan, terwijl hem geen doodvonnis wacht,[k] aangezien hij hem voordien geen haat toedroeg. **7** Daarom gebied ik u aldus: 'Drie steden zult gij voor u afzonderen.'[l]

8 En indien Jehovah, uw God, uw gebied uitbreidt, naar hij uw voorvaders heeft gezworen,[m] en hij u heel het land heeft gegeven

HFDST. 18

a 1Sa 28:3; 1Sa 28:11; Jes 8:19; Ga 5:20
b Le 18:24; De 9:4
c 2Sa 22:24; Ps 37:18; Mt 5:48; 2Pe 3:14
d Le 19:26; 2Kon 21:2; 2Kon 21:6
e Joz 13:22
f Ps 147:20; Han 14:16
g Ge 49:10; Nu 24:17; Lu 7:16; Lu 24:19; Jo 1:45; Jo 6:14; Han 3:22; Han 7:37
h Ex 19:17; De 9:10
i Ex 20:19
j De 5:28
k Ex 34:28; Nu 12:3; Mal 3:1; Mt 4:2; Mt 11:29; Lu 24:27; Lu 24:44; Jo 5:46
l Jo 8:28; Jo 17:8
m Jo 12:49; Jo 15:15; Heb 1:2
n Han 3:23
o De 13:1; Jer 14:14; Jer 28:11; Ez 13:6; Mt 7:15
p De 13:2; 1Kon 18:19; Jer 23:13
q De 13:5; Jer 27:15; Za 13:3
r 1Jo 4:1

2e kolom

a Jer 28:15
b Sp 29:25

HFDST. 19

c Ex 34:24; Joz 24:8
d De 6:10; De 7:1; De 9:1; De 12:29
e Ex 21:13; Nu 35:14; Joz 20:7
f Joz 20:9
g Nu 35:15; De 4:42
h 2Kon 6:5
i Nu 35:25
j Nu 35:12; Nu 35:19; Joz 20:5; 2Sa 14:7
k De 17:8; Joz 20:4; 2Kr 19:10
l De 19:2; m Ge 15:18; Ex 23:31; De 11:24.

dat hij beloofd heeft aan uw voorvaders te geven,[a] **9** omdat gij heel dit gebod dat ik u heden gebied, zult onderhouden door het te volbrengen, [namelijk] Jehovah, uw God, lief te hebben en altijd zijn wegen te bewandelen,[b] dan moet gij voor u nog drie andere steden bij deze drie voegen,[c] **10** opdat er geen onschuldig bloed[d] wordt vergoten in het midden van uw land, dat Jehovah, uw God, u als erfdeel geeft, en er geen bloedschuld op u hoeft te komen.[e]

11 Maar ingeval er nu een man is die zijn naaste haat,[f] en hij op hem heeft geloerd en tegen hem is opgestaan en zijn ziel dodelijk heeft getroffen en hij gestorven is,[g] en de man naar een van deze steden is gevlucht, **12** dan moeten de oudere mannen van zijn stad hem vandaar laten weghalen, en zij moeten hem uitleveren in de hand van de bloedwreker, en hij moet sterven.[h] **13** Uw oog dient geen leed over hem te gevoelen,[i] en gij moet de schuld voor onschuldig bloed uit Israël wegdoen,[j] opdat het u goed moge gaan.

14 Gij moogt de grenstekens van uw naaste niet verzetten,[k] wanneer de voorouders de grenzen zullen hebben vastgesteld in uw erfdeel, dat gij zult erven in het land dat Jehovah, uw God, u geeft om het in bezit te nemen.

15 Eén enkele getuige dient niet tegen een man op te treden ter zake van enige dwaling of enige zonde,[l] in het geval van welke zonde ook die hij mocht begaan. Op de verklaring van twee getuigen of op de verklaring van drie getuigen dient de zaak vast te staan.[m] **16** Ingeval een getuige die gewelddaad beraamt, tegen een man optreedt om een beschuldiging van opstand tegen hem in te brengen,[n] **17** dan moeten de twee mannen die het geschil hebben, zich vóór Jehovah plaatsen, vóór de priesters en de rechters die in die dagen dienst zullen doen.[a] **18** En de rechters moeten een grondig onderzoek instellen,[b] en indien de getuige een valse getuige is en hij een valse beschuldiging tegen zijn broeder heeft ingebracht, **19** dan moet GIJ hem doen net zoals hij beraamd had zijn broeder te doen,[c] en gij moet het kwaad uit uw midden wegdoen.[d] **20** Dan zullen de overigen het horen en bevreesd zijn, en zij zullen nooit meer een dergelijk kwaad in uw midden doen.[e] **21** En uw oog dient geen leed te gevoelen:[f] ziel voor ziel, oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet.[g]

20 Ingeval gij tegen uw vijanden ten strijde trekt en gij werkelijk paarden en strijdwagens ziet,[h] een volk talrijker dan gij, moogt gij niet bevreesd voor hen zijn; want Jehovah, uw God, die u uit het land Egypte heeft opgevoerd,[i] is met u.[j] **2** En het moet geschieden dat wanneer GIJ tot de strijd genaderd zijt, de priester ook naar voren moet treden en het volk moet toespreken.[k] **3** En hij moet tot hen zeggen: 'Hoor, o Israël, GIJ staat heden vlak voor de strijd tegen UW vijanden. Laat UW hart niet versaagd worden.[l] Weest niet bevreesd en gaat niet in paniek op de loop en siddert niet wegens hen,[m] **4** want Jehovah, UW God, trekt met U op om voor U te strijden tegen UW vijanden, ten einde U te redden.'[n]

5 Ook de beambten[o] moeten het volk toespreken en zeggen: 'Wie is de man die een nieuw huis heeft gebouwd en het nog niet heeft ingewijd? Laat hij heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd sterft en een andere man het zou inwijden.[p] **6** En wie is de man die een wijngaard heeft geplant en hem nog niet in gebruik heeft

HFDST. 19

a Ge 28:14; De 12:20
b De 11:22; De 12:32; 1Jo 5:3
c Joz 20:8
d De 21:9; 2Kon 21:16; Sp 6:17; Jer 7:6; Jon 1:14; Mt 27:4
e Ps 5:6; Ps 55:23; Han 20:26
f Mt 15:19; 1Jo 3:15
g Ex 21:12; Nu 35:16; De 27:24
h Ge 9:6; 1Kon 2:5; 1Kon 2:31
i De 19:21
j Le 24:17; Le 24:21; Nu 35:33; De 21:9; 2Sa 21:1
k De 27:17; Job 24:2; Sp 23:10
l Nu 35:30; De 17:6
m 1Kon 21:10; Mt 18:16; Mt 26:60; Jo 8:17; 2Kor 13:1; 1Ti 5:19; Heb 10:28
n Ex 23:1; 1Kon 21:13; Ps 27:12; Mr 14:56

2e kolom

a De 17:9; De 21:5
b De 13:14; De 17:4; 2Kr 19:6; Job 29:16
c Sp 19:5; Da 6:24
d De 21:21; De 24:7; 1Kor 5:13
e De 13:11; De 17:13; 1Ti 5:20
f De 19:13
g Ex 21:23; Le 24:20; Mt 5:38

HFDST. 20

h Joz 11:4
i Ex 13:3
j De 3:22; De 31:6; Ps 20:7; Ps 46:7; Sp 21:31; Ro 8:31
k Nu 31:6; Re 20:28; 1Sa 30:7; 2Kr 13:12
l Ps 27:3; Jes 35:4; Jes 41:10
m Ps 3:6

n Ex 14:14; De 32:30; Joz 23:10; o Nu 31:14; De 16:18; p Pr 2:24.

genomen? Laat hij heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd sterft en een andere man hem in gebruik zou nemen.[a] **7** En wie is de man die zich met een vrouw heeft verloofd en haar nog niet tot zich heeft genomen? Laat hij heengaan en naar zijn huis terugkeren,[b] opdat hij niet in de strijd sterft en een andere man haar zou nemen.' **8** En de beambten moeten het volk nog verder toespreken en zeggen: 'Wie is de man die vreesachtig en week van hart is?[c] Laat hij heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij het hart van zijn broeders niet doet versmelten zoals zijn eigen hart.'[d] **9** En het moet geschieden dat wanneer de beambten hun toespraak tot het volk beëindigd hebben, zij ook legeroversten aan het hoofd van het volk moeten stellen.

10 Ingeval gij een stad nadert om ertegen te strijden, dan moet gij haar vredesvoorwaarden aankondigen.[e] **11** En het moet geschieden dat indien ze u een vredelievend antwoord geeft en zich voor u geopend heeft, ja, het moet geschieden dat de gehele bevolking die zich daarin bevindt, van u dient te worden voor [het verrichten van] dwangarbeid, en zij moeten u dienen.[f] **12** Maar indien ze geen vrede met u sluit,[g] en ze werkelijk oorlog met u voert en gij haar moet belegeren, **13** dan zal Jehovah, uw God, haar stellig in uw hand geven, en gij moet iedere manspersoon daarin met de scherpte van het zwaard slaan.[h] **14** Alleen de vrouwen en de kleine kinderen[i] en de huisdieren[j] en alles wat zich in de stad mocht bevinden, haar gehele buit, zult gij voor uzelf plunderen;[k] en gij moet de buit eten van uw vijanden, die Jehovah, uw God, u gegeven heeft.[l]

15 Zo zult gij doen met alle steden die zeer ver van u verwijderd zijn [en] die niet tot de steden van deze natiën behoren. **16** Alleen van de steden van déze volken die Jehovah, uw God, u tot erfdeel geeft, moogt gij niets wat adem heeft in leven laten,[a] **17** want gij dient hen zonder mankeren aan de vernietiging prijs te geven, de Hethieten en de Amorieten, de Kanaänieten en de Ferezieten, de Hevieten en de Jebusieten,[b] juist zoals Jehovah, uw God, u geboden heeft; **18** opdat zij U niet leren doen naar al hun verfoeilijkheden, die zij voor hun goden hebben gedaan, en GIJ in werkelijkheid zondigt tegen Jehovah, UW God.[c]

19 Ingeval gij gedurende vele dagen een stad belegert door ertegen te strijden om ze in te nemen, moogt gij haar bomen niet vernielen door er een bijl tegen te zwaaien; want gij dient ervan te eten, en gij moogt ze niet omhakken,[d] want is het geboomte van het veld een mens, dat het door u belegerd moet worden? **20** Alleen een boom waarvan gij weet dat het geen boom voor voedsel is, die dient gij te vernielen, en gij moet hem omhakken en belegeringswerktuigen bouwen[e] tegen de stad die oorlog met u voert, totdat ze valt.

21 Ingeval op de bodem die Jehovah, uw God, u geeft om hem in bezit te nemen, een verslagene wordt aangetroffen, gevallen op het veld, en het niet bekend geworden is wie hem doodgeslagen heeft,[f] **2** dan moeten uw oudere mannen en uw rechters[g] uitgaan en [de afstand] meten naar de steden die rondom de verslagene liggen; **3** en het moet de stad blijken te zijn die het dichtst bij de verslagene ligt. En de oudere mannen van die stad moeten een jonge koe uit het rundvee nemen waarmee nog niet is gewerkt, die nog niet in een juk heeft getrokken; **4** en de oudere mannen van die stad moeten de jonge koe naar een stroomdal brengen waarin water vloeit [en] dat gewoonlijk niet bewerkt

HFDST. 20

a Ps 145:9 Pr 3:13
b De 24:5
c Re 7:3
d Nu 13:33 Nu 14:1 Nu 32:9 De 1:28 Han 21:13
e Joz 11:19
f Le 25:46 De 20:15 Joz 9:22 Joz 9:27
g Ps 120:7
h Nu 31:7
i Nu 31:9 Nu 31:18
j Joz 8:2
k Nu 31:12 Nu 31:27 2Kr 14:13 Ps 68:12
l Joz 22:8

2e kolom

a Joz 6:17 Joz 10:28 Joz 11:11
b De 7:1
c Ex 34:15 De 7:4 Joz 23:12 Ps 106:35 Jes 2:6 1Kor 5:6 1Kor 15:33
d Ne 9:25
e 2Kr 26:15 Pr 9:14 Jes 37:33 Jer 6:6 Ez 17:17

HFDST. 21

f Ps 9:12 Sp 28:17 Jes 26:21
g De 16:18

noch bezaaid werd, en daar in het
stroomdal moeten zij de nek van
de jonge koe breken.[a]
5 En de priesters, de zonen van
Lẹvi, moeten naar voren treden,
want zij zijn door Jehovah, uw
God, uitgekozen om hem te die-
nen[b] en in de naam van Jehovah te
zegenen,[c] en naar hun uitspraak
dient elk geschil betreffende elke
gewelddaad beslecht te worden.[d]
6 Vervolgens dienen alle oude-
re mannen van die stad, die het
dichtst bij de verslagene zijn, hun
handen te wassen[e] boven de jon-
ge koe waarvan in het stroom-
dal de nek gebroken werd; **7** en
zij moeten het woord nemen en
zeggen: 'Onze handen hebben dit
bloed niet vergoten, noch hebben
onze ogen gezien [dat het ver-
goten werd].[f] **8** Reken het uw
volk Ịsraël, dat gij hebt losge-
kocht,[g] o Jehovah, niet aan, en
leg niet de schuld voor onschul-
dig bloed[h] in het midden van uw
volk Ịsraël.' En de bloedschuld
moet hun niet worden aangere-
kend. **9** En gij — gij zult de
schuld voor onschuldig bloed uit
uw midden wegdoen,[i] want gij zult
doen wat recht is in Jehovah's
ogen.[j]
10 Ingeval gij tegen uw vijan-
den ten strijde trekt en Jehovah,
uw God, hen in uw hand heeft
gegeven[k] en gij hen gevankelijk
hebt weggevoerd;[l] **11** en gij on-
der de gevangenen een vrouw,
schoon van gestalte, hebt gezien
en gij aan haar gehecht zijt ge-
raakt[m] en haar tot vrouw hebt
genomen, **12** dan moet gij haar
binnen in uw huis brengen. Zij
moet nu haar hoofd kaalsche-
ren[n] en haar nagels verzorgen,
13 en de mantel van haar gevan-
genschap van zich afleggen en
in uw huis wonen en gedurende
een volle maanmaand haar va-
der en haar moeder bewenen;[o]
en daarna dient gij betrekkingen
met haar te hebben, en gij moet
haar als uw bruid in bezit nemen,
en zij moet uw vrouw worden.

HFDST. 21

a Nu 35:33
b Ex 28:1
De 18:5
c Nu 6:23
1Kr 23:13
d De 17:9
De 19:17
Mal 2:7
e Ps 26:6
Mt 27:24
f 2Sa 3:28
Ps 7:3
g De 13:5
2Sa 7:23
h Nu 16:22
Jer 26:15
Jon 1:14
i De 19:13
j De 13:18
Ps 11:4
Sp 15:3
Heb 4:13
k De 20:13
Jos 21:44
l Nu 31:9
De 20:14
m Ge 29:20
Ge 34:3
Re 14:2
n Jes 3:24
1Kor 11:6
o Nu 20:29
De 34:8

2e kolom

a De 24:1
b Le 25:46
c Ge 29:30
Ge 29:33
1Sa 1:4
d 2Kr 21:3
e 1Kr 5:1
f Ge 49:3
Ps 105:36
g Ge 25:31
Heb 12:16
h Sp 30:11
i Ex 20:12
De 27:16
Sp 1:8
Sp 20:20
Ez 22:7
Ef 6:1
j De 8:5
Sp 13:24
Sp 19:18
Sp 23:13
Heb 12:9
k De 16:18
l Sp 15:5
Sp 19:26
Sp 30:17
m Sp 23:20
Sp 28:7
n Sp 20:1
Sp 23:21
Ro 13:13
1Kor 6:10
Ef 5:18
o De 13:11

14 En het moet geschieden dat
indien gij geen behagen in haar
hebt gevonden, gij haar dan, naar
het haar eigen ziel belieft, moet
wegzenden;[a] maar gij moogt haar
in geen geval voor geld verkopen.
Gij moogt haar niet op tirannieke
wijze behandelen[b] nadat gij haar
vernederd hebt.
15 Ingeval een man in het be-
zit komt van twee vrouwen, de
ene bemind en de andere gehaat,
en zij, de beminde en de gehate,
hem zonen hebben gebaard, en de
eerstgeborene de zoon van de ge-
hate is geworden,[c] **16** dan moet
het geschieden dat hij op de dag
dat hij aan zijn zonen tot erfdeel
geeft wat hij mocht bezitten, de
zoon van de beminde niet tot zijn
eerstgeborene zal mogen maken
ten koste van de zoon van de geha-
te, de eerstgeborene.[d] **17** Want
hij dient de zoon van de gehate als
eerstgeborene te erkennen door
hem twee delen te geven van al
wat in zijn bezit gevonden wordt,[e]
daar deze het begin van zijn voort-
plantingsvermogen[f] is. Hem be-
hoort het recht op de positie van
de eerstgeborene.[g]
18 Ingeval een man een zoon
blijkt te hebben die onhandelbaar
en weerspannig is,[h] die niet naar
de stem van zijn vader of de stem
van zijn moeder luistert,[i] en zij
hem hebben gecorrigeerd maar
hij niet naar hen wil luisteren,[j]
19 dan moeten zijn vader en zijn
moeder hem grijpen en hem naar
de oudere mannen van zijn stad
en naar de poort van zijn plaats
brengen,[k] **20** en zij moeten tot
de oudere mannen van zijn stad
zeggen: 'Deze zoon van ons is on-
handelbaar en weerspannig; hij
luistert niet naar onze stem,[l] hij
is een veelvraat[m] en een dronk-
aard.'[n] **21** Dan moeten alle man-
nen van zijn stad hem met stenen
stenigen, en hij moet sterven. Zo
moet gij het kwaad uit uw mid-
den wegdoen, en heel Ịsraël zal
het horen en werkelijk bevreesd
worden.[o]

22 En ingeval op een man een
zonde komt [te rusten] waarop het
doodvonnis staat, en hij ter dood
gebracht is,[a] en gij hem aan een
paal hebt gehangen,[b] **23** dient
zijn dode lichaam niet de hele
nacht aan de paal te blijven han-
gen;[c] maar gij dient hem in elk
geval dezelfde dag nog te begra-
ven, want een gehangene is iets
wat door God vervloekt is;[d] en gij
moogt uw bodem, die Jehovah, uw
God, u tot erfdeel geeft, niet ver-
ontreinigen.[e]

22 Wanneer gij de stier van
uw broeder of zijn schaap
ziet ronddwalen, moogt gij u er
niet moedwillig aan onttrekken.[f]
Gij dient ze in elk geval naar uw
broeder terug te brengen.[g] **2** En
indien uw broeder niet in uw na-
bijheid is en hij u niet bekend is,
dan moet gij het [dier] naar uw
huis, binnen in uw huis, brengen,
en het moet bij u blijven totdat uw
broeder ernaar heeft gezocht. En
gij moet het aan hem teruggeven.[h]
3 Zo zult gij ook doen met zijn
ezel, en zo zult gij doen met zijn
mantel, en zo zult gij doen met al
het verlorene van uw broeder dat
van hem verloren raakt en dat gij
hebt gevonden. Gij zult u er niet
aan mogen onttrekken.

4 Wanneer gij de ezel van uw
broeder of zijn stier op de weg ziet
vallen, moogt gij u er niet moed-
willig aan onttrekken. Gij dient
hem in ieder geval te helpen ze
overeind te krijgen.[i]

5 De kleding van een fysiek
sterke man dient geen vrouw te
worden aangetrokken, noch dient
een fysiek sterke man de mantel
van een vrouw te dragen;[j] want
een ieder die deze dingen doet, is
iets verfoeilijks voor Jehovah, uw
God.

6 Ingeval een vogelnest zich
toevallig vóór u op de weg be-
vindt, in een boom of op de grond,
met jongen[k] of eieren, terwijl
de moeder op de jongen of op
de eieren zit, moogt gij niet de
moeder tegelijk met het nage-
slacht wegnemen.[a] **7** Gij dient
de moeder in elk geval weg te
zenden, maar gij moogt het nage-
slacht voor u nemen; opdat het u
goed moge gaan en gij uw dagen
werkelijk moogt verlengen.[b]

8 Ingeval gij een nieuw huis
bouwt, moet gij ook een borstwe-
ring om uw dak[c] maken, opdat
gij geen bloedschuld over uw huis
brengt, want iemand die valt, zou
eraf kunnen vallen.

9 Gij moogt uw wijngaard niet
met twee soorten zaad bezaaien,[d]
opdat niet de gehele opbrengst
van het zaad dat gij mocht zaaien
en de opbrengst van de wijngaard
aan het heiligdom vervalt.

10 Gij moogt niet ploegen met
een stier en een ezel te zamen.[e]

11 Gij moogt niet iets dragen
van gemengde stof, wol en linnen
dooreen.[f]

12 Gij dient u kwasten te ma-
ken aan de vier uiteinden van uw
kleding waarmee gij u bedekt.[g]

13 Ingeval een man een vrouw
neemt en hij werkelijk betrekkin-
gen met haar heeft en haar is
gaan haten,[h] **14** en hij haar van
geruchtmakende daden heeft be-
schuldigd en een slechte naam[i]
over haar heeft gebracht en heeft
gezegd: 'Dit is de vrouw die ik heb
genomen, en ik ben vervolgens
tot haar genaderd en ik heb geen
bewijs van maagdelijkheid aan
haar gevonden',[j] **15** dan moeten
de vader van het meisje en haar
moeder het bewijs van de maagde-
lijkheid van het meisje nemen en
dat naar de oudere mannen van de
stad bij de stadspoort brengen;[k]
16 en de vader van het meisje
moet tot de oudere mannen zeg-
gen: 'Ik heb mijn dochter aan deze
man tot vrouw gegeven en hij is
haar gaan haten.[l] **17** En zie, nu
beschuldigt hij haar van geruch-
makende daden,[m] door te zeggen:
„Ik heb bevonden dat uw doch-
ter geen bewijs van maagdelijk-
heid heeft."[n] Welnu, hier is het
bewijs van de maagdelijkheid van

HFDST. 21

a Nu 25:5
2Sa 4:12

b Joz 10:26
Han 10:39

c Joz 8:29
Jo 19:31

d 2Kor 5:21
Ga 3:13

e Nu 35:34

HFDST. 22

f Ex 23:4

g Za 7:9

h Sp 24:12
Mt 7:12

i Ex 23:5
Le 19:18
Lu 10:27
Ga 6:10

j 1Ti 2:9

k Lu 12:6

2e kolom

a Le 22:28
Ps 36:6
Ps 145:9
Sp 12:10
Mt 10:29

b De 4:40
Sp 3:2

c 2Sa 11:2
Han 10:9

d Le 19:19

e Sp 12:10

f Le 19:19

g Nu 15:38
Mt 23:5

h Ef 5:28
Ef 5:33

i Sp 22:1
Pr 7:1

j Ex 20:16
Ex 23:1
Sp 18:21

k De 16:18

l Le 19:17
De 22:13

m Ge 38:24
De 22:21
Ps 141:4
Ho 1:2

n De 22:20

mijn dochter.' En zij moeten de
mantel voor de oudere mannen
van de stad uitspreiden. **18** En
de oudere mannen[a] van die stad
moeten de man nemen en hem
streng onderrichten.[b] **19** En zij
moeten hem een geldboete op-
leggen van honderd zilveren sik-
kelen en die aan de vader van
het meisje geven, omdat hij een
slechte naam over een maagd van
Israël heeft gebracht;[c] en zij zal
zijn vrouw blijven. Hij zal haar ge-
durende al zijn dagen niet door
echtscheiding mogen ontslaan.

20 Indien deze zaak echter
waar is gebleken [en] het bewijs
van maagdelijkheid niet aan het
meisje werd gevonden,[d] **21** dan
moeten zij het meisje naar de in-
gang van het huis van haar vader
brengen, en de mannen van haar
stad moeten haar met stenen
werpen, en zij moet sterven, om-
dat zij een schandelijke dwaas-
heid in Israël heeft begaan[e] door
prostitutie in het huis van haar
vader te bedrijven.[f] Zo moet gij
het kwaad uit uw midden weg-
doen.[g]

22 Ingeval een man wordt ge-
vonden terwijl hij bij een vrouw
ligt die een eigenaar toebehoort,[h]
dan moeten beiden te zamen
sterven, zowel de man die bij de
vrouw ligt als de vrouw.[i] Zo moet
gij het kwaad uit Israël wegdoen.[j]

23 Ingeval het zou gebeuren
dat een maagdelijk meisje met
een man verloofd is,[k] en een man
haar inderdaad in de stad heeft
aangetroffen en bij haar heeft
gelegen,[l] **24** dan moet GIJ hen
beiden naar de poort van die
stad brengen en hen met sten-
en werpen, en zij moeten ster-
ven, het meisje omdat zij niet ge-
schreeuwd heeft in de stad, en
de man omdat hij de vrouw van
zijn naaste vernederd heeft.[m] Zo
moet gij het kwaad uit uw mid-
den wegdoen.[n]

25 Indien de man het verloof-
de meisje echter in het veld heeft
aangetroffen, en de man haar
heeft vastgegrepen en bij haar
heeft gelegen, dan moet de man
die bij haar heeft gelegen, alleen
sterven, **26** en het meisje moogt
gij niets doen. Het meisje heeft
geen zonde waarop de dood staat,
want deze zaak is precies hetzelf-
de als wanneer een man tegen
zijn naaste opstaat en hem werke-
lijk vermoordt,[a] ja, een ziel [ver-
moordt]. **27** Want hij heeft haar
in het veld aangetroffen. Het ver-
loofde meisje heeft geschreeuwd,
maar er was niemand om haar te
hulp te komen.

28 Ingeval een man een meis-
je aantreft, een maagd die niet
verloofd is, en hij haar werkelijk
grijpt en bij haar ligt,[b] en zij be-
trapt zijn,[c] **29** dan moet de man
die bij haar heeft gelegen, de va-
der van het meisje vijftig zilve-
ren sikkelen geven,[d] en zij zal zijn
vrouw worden, ten gevolge van
het feit dat hij haar vernederd
heeft. Hij zal haar gedurende al
zijn dagen niet door echtschei-
ding mogen ontslaan.[e]

30 Geen man dient de vrouw
van zijn vader te nemen, opdat
hij niet de zoom [van het kleed]
van zijn vader oplicht.[f]

23 Geen man die gecastreerd
is[g] doordat de teelballen
verbrijzeld zijn[h] of hem het man-
nelijk lid is afgesneden, mag in de
gemeente van Jehovah komen.

2 Geen onwettige[i] zoon mag
in de gemeente van Jehovah ko-
men. Zelfs tot het tiende geslacht
mag niemand van hem in de ge-
meente van Jehovah komen.

3 Geen Ammoniet noch Moa-
biet mag in de gemeente van
Jehovah komen.[j] Zelfs tot het
tiende geslacht mag tot onbe-
paalde tijd niemand van hen in
de gemeente van Jehovah ko-
men, **4** omdat zij U bij UW uit-
tocht uit Egypte[k] onderweg niet
met brood en water te hulp zijn
gekomen,[l] en omdat zij Bileam,
de zoon van Beor, uit Pethor in

HFDST. 22

a Ex 18:21
De 1:13
De 16:18
De 21:19

b De 25:2
Sp 10:13
Sp 19:29
Sp 20:30

c Mal 2:16

d De 22:14
De 22:17

e Re 20:6
Re 20:10
2Sa 13:12
Heb 13:4

f Le 21:9

g Le 11:45
De 17:7
Pr 8:13
1Kor 5:13

h Ge 20:3
Ex 21:3
Jes 62:5

i Ex 20:14
Le 20:10
Mal 3:5
1Kor 6:9
1Kor 6:18

j De 22:24

k De 20:7
Mt 1:18

l De 5:18

m Le 20:10
1Th 4:6
Heb 13:4

n 1Kor 5:2

2e kolom

a Ge 4:8
Nu 35:20
Jak 2:11

b Ge 34:2
2Sa 13:14

c Ge 34:5

d Ge 34:11

e De 22:19

f Le 18:8
Le 20:11
De 27:20
1Kor 5:1

HFDST. 23

g Jes 56:4
Mt 19:12

h Le 21:20

i Ex 20:14
Le 20:10
Jo 8:41
Heb 12:8

j Ne 13:1

k De 2:29
Re 11:18

l Mt 25:45

Mesopotamië, tegen u hebben gehuurd om kwaad over u af te smeken.[a] **5** En Jehovah, uw God, heeft niet naar Bileam willen luisteren;[b] maar Jehovah, uw God, heeft ten behoeve van u de vervloeking in een zegen veranderd,[c] omdat Jehovah, uw God, u liefhad.[d] **6** Gij moogt gedurende al uw dagen, tot onbepaalde tijd, hun vrede en hun voorspoed niet bevorderen.[e]

7 Gij moogt een Edomiet niet verfoeien, want hij is uw broeder.[f]

Gij moogt een Egyptenaar niet verfoeien, want gij werdt een inwonende vreemdeling in zijn land.[g] **8** De zonen die hun als het derde geslacht geboren mochten worden, mogen zelf [wel] in de gemeente van Jehovah komen.

9 Ingeval gij u in een legerplaats bevindt om tegen uw vijanden uit te trekken, dan moet gij u van al wat slecht is onthouden.[h] **10** Ingeval er onder u een man mocht zijn die ten gevolge van een nachtelijke zaaduitstorting niet rein blijft,[i] dan moet hij buiten de legerplaats gaan. Hij mag niet binnen de legerplaats komen.[j] **11** En het moet geschieden dat hij zich bij het vallen van de avond met water dient te wassen, en bij zonsondergang mag hij binnen de legerplaats komen.[k] **12** En een afgezonderde plaats dient u ten dienste te staan buiten de legerplaats, en daarheen moet gij naar buiten gaan. **13** En bij uw uitrusting dient u een pin ten dienste te staan, en het moet geschieden dat wanneer gij buiten neerhurkt, gij dan daarmee een gat moet graven en u moet omkeren en uw uitwerpselen moet bedekken.[l] **14** Want Jehovah, uw God, wandelt rond in uw legerplaats om u te bevrijden[m] en om uw vijanden aan u over te leveren;[n] en uw legerplaats moet werkelijk heilig zijn,[o] opdat hij niets onwelvoeglijks bij u ziet en zich er stellig van afwendt u te vergezellen.[p]

HFDST. 23

a Nu 22:6
Jos 24:9
Ne 13:2
b Nu 22:35
Mi 6:5
c Nu 23:11
Nu 23:25
Nu 24:10
Ps 3:8
d De 7:7
De 33:3
Ez 16:8
Mal 1:2
e 2Sa 8:2
2Sa 12:31
f Ge 25:24
Ge 36:1
Nu 20:14
Ob 10
g Ge 15:13
Ge 46:6
Ex 22:21
Le 19:34
Ps 105:23
h 1Sa 21:5
2Sa 11:11
i Le 15:16
j 1Sa 20:26
k Le 15:31
l 1Sa 24:3
m Le 26:12
n De 7:2
De 7:23
o 1Pe 1:16
p Le 26:17
2Pe 3:14

2e kolom

a 1Sa 30:15
b Jes 16:3
c Ex 22:21
Jer 7:5
Za 7:9
Mal 3:5
d Le 19:29
Le 21:9
e 1Kon 14:24
1Kon 15:12
2Kon 23:7
f Ez 16:33
g Ge 19:5
Ro 1:27
1Ti 1:10
Opb 22:15
h Ex 22:25
Le 25:36
Ne 5:10
Ps 15:5
Ez 18:8
Ez 22:12
i Le 25:37
j De 15:6
k Sp 28:8
Ez 18:17
l De 15:4
De 15:10
Sp 19:17
Lu 6:35
m Re 11:30
1Sa 1:11
n Job 22:27
Ps 66:13
Ps 116:18
Pr 5:4
Jon 2:9
Na 1:15
o Pr 5:6
Ro 1:31
Jak 4:17
p Pr 5:5
q Nu 30:2
Ps 15:4
Sp 20:25

15 Gij moogt een slaaf die van zijn meester naar u toe vlucht, niet aan zijn meester uitleveren.[a] **16** Hij zal bij u, in uw midden, blijven wonen op de plaats die hij in een van uw steden mocht uitkiezen,[b] waar het hem bevalt. Gij moogt hem niet slecht behandelen.[c]

17 Geen van de dochters van Israël mag een tempelprostituee worden,[d] en ook geen der zonen van Israël mag een tempelprostitué worden.[e] **18** Gij moogt geen hoerenloon[f] noch hondenprijs[g] in het huis van Jehovah, uw God, brengen voor enige gelofte, want die zijn iets verfoeilijks voor Jehovah, uw God, ja, die beide.

19 Gij moogt uw broeder geen rente laten betalen,[h] rente van geld, rente van voedsel,[i] rente van iets waarvoor men rente kan vragen. **20** Een buitenlander[j] moogt gij rente laten betalen, maar uw broeder moogt gij geen rente laten betalen;[k] opdat Jehovah, uw God, u moge zegenen in alles wat gij onderneemt in het land waarheen gij gaat om het in bezit te nemen.[l]

21 Ingeval gij aan Jehovah, uw God, een gelofte doet,[m] moogt gij er niet mee talmen die te betalen,[n] want Jehovah, uw God, zal ze zonder mankeren van u eisen, en het zou van uw zijde werkelijk een zonde worden.[o] **22** Maar ingeval gij nalaat een gelofte te doen, zal het van uw zijde geen zonde worden.[p] **23** De uitlating van uw lippen dient gij na te komen,[q] en gij moet doen juist zoals gij Jehovah, uw God, als een vrijwillige gave plechtig beloofd hebt, waarvan gij met uw mond gesproken hebt.[r]

24 Ingeval gij in de wijngaard van uw naaste komt, moet gij slechts zoveel druiven eten als genoeg voor u is tot verzadiging van uw ziel, maar gij moogt niets in een vergaarbak van u doen.[s]

---

r Re 11:35; 1Sa 14:24; Mt 5:33; **s** Mt 6:11; Ro 13:10.

25 Ingeval gij in het staande
koren van uw naaste komt, moet
gij alleen de rijpe aren met uw
hand afplukken, maar de sikkel
moogt gij niet over het staande
koren van uw naaste zwaaien.[a]

24 Ingeval een man een vrouw
neemt en haar werkelijk
als echtgenote tot zijn bezit
maakt, dan moet het geschieden
dat indien zij geen gunst in zijn
ogen zou vinden, omdat hij iets
onwelvoeglijks van haar zijde
heeft ontdekt,[b] hij in dat geval
voor haar een echtscheidings-
certificaat[c] moet uitschrijven
en haar dat ter hand moet stel-
len en haar uit zijn huis moet
wegzenden.[d] **2** En zij moet zijn
huis verlaten en heengaan en [de
vrouw] van een andere man wor-
den.[e] **3** Indien de laatste man
haar is gaan haten en hij voor
haar een echtscheidingscertifi-
caat heeft uitgeschreven en haar
dat ter hand heeft gesteld en
haar uit zijn huis heeft wegge-
zonden, of ingeval de laatste man
die haar tot vrouw heeft geno-
men sterft, **4** zal de eerste ei-
genaar van haar, die haar heeft
weggezonden, haar niet weer mo-
gen terugnemen om hem tot
vrouw te worden, nadat zij ver-
ontreinigd is;[f] want dat is iets
verfoeilijks voor het aangezicht
van Jehovah, en gij moogt het
land dat Jehovah, uw God, u tot
erfdeel geeft, niet doen zondigen.

5 Ingeval een man een nieuwe
vrouw neemt,[g] dient hij niet in het
leger uit te trekken, noch dient
hem iets anders te worden opge-
legd. Een jaar lang dient hij vrijge-
steld thuis te blijven, en hij moet
zijn vrouw die hij genomen heeft,
verheugen.[h]

6 Niemand dient een handmo-
len of de bovenste molensteen
daarvan tot pand te nemen,[i] want
dan neemt hij een ziel tot pand.

7 Ingeval een man erop wordt
betrapt dat hij een ziel van zijn
broeders, van de zonen van Is-
raël, ontvoert,[j] en hij hem op ti-
rannieke wijze behandeld heeft en
hem verkocht heeft,[a] dan moet die
ontvoerder sterven. En gij moet
het kwaad uit uw midden weg-
doen.[b]

8 Wees bij de plaag der me-
laatsheid[c] op uw hoede dat gij
goed oppast en alles doet waar-
in de priesters, de levieten, U zul-
len onderrichten.[d] Juist zoals ik
hun geboden heb, dient GIJ zorg-
vuldig[e] te doen. **9** Er dient ge-
dacht te worden aan wat Jeho-
vah, uw God, bij UW uittocht uit
Egypte onderweg met Mirjam
heeft gedaan.[f]

10 Ingeval gij aan uw naaste
iets leent, ongeacht wat het is,[g]
moogt gij zijn huis niet binnen-
gaan om het door hem verpande
van hem weg te nemen.[h] **11** Gij
dient buiten te blijven staan, en
de man die gij een lening ver-
strekt, dient het pand buiten bij
u te brengen. **12** En indien de
man in moeilijkheden verkeert,
moogt gij niet met zijn pand naar
bed gaan.[i] **13** Gij dient hem het
pand in elk geval terug te geven
zodra de zon ondergaat,[j] en hij
moet in zijn kleed naar bed gaan,[k]
en hij moet u zegenen;[l] en het zal
voor u rechtvaardigheid betek-
enen voor het aangezicht van Je-
hovah, uw God.[m]

14 Gij moogt een loonarbeider
die in moeilijkheden verkeert en
arm is, niet te kort doen, on-
geacht of hij [een] van uw broe-
ders is of [een] van uw inwonen-
de vreemdelingen die zich in uw
land, binnen uw poorten, bevin-
den.[n] **15** Op zijn dag dient gij
hem zijn loon te geven,[o] en de
zon dient daarover niet onder te
gaan, want hij verkeert in moei-
lijkheden en heft zijn ziel op naar
zijn loon; opdat hij niet tegen u
tot Jehovah roept[p] en het van uw
zijde zonde moet worden.[q]

16 Vaders dienen niet ter dood
gebracht te worden wegens kin-
deren, en kinderen dienen niet
ter dood gebracht te worden we-
gens vaders.[r] Ieder dient om zijn

HFDST. 23

a Mt 12:1
Lu 6:1

HFDST. 24

b Mt 19:3
Mt 19:8
c Jer 3:8
Mt 5:31
Mr 10:4
d Mal 2:16
Mt 1:19
e Le 21:7
Mt 5:32
Mr 10:11
f Jer 3:1
g De 20:7
Lu 14:20
h Sp 5:18
Pr 9:9
i Ex 22:26
Ex 22:27
j Ge 40:15
Ex 21:16
1Ti 1:10

2e kolom

a Ge 37:28
b De 19:19
De 21:21
c Le 13:9
Le 14:2
Le 14:34
d Le 13:2
Le 13:15
2Kr 26:20
Mal 2:7
Mr 1:44
Lu 17:14
e Ps 119:4
f Nu 12:10
Nu 12:15
g De 15:8
Sp 3:27
h Job 24:3
i Job 24:9
Job 24:10
j Ex 22:26
Ez 18:7
Ez 33:15
k Ex 22:27
l 1Sa 25:14
Ez 33:15
2Kor 9:13
m De 6:25
Ps 112:9
Da 4:27
n Le 25:40
Le 25:43
Sp 14:31
Mal 3:5
o Le 19:13
Jer 22:13
Mt 20:8
p Ex 22:23
Job 34:28
Ps 25:1
Ps 86:4
Sp 22:23
Jak 5:4
q Jak 4:17
r 2Kr 25:4
Jer 31:30

eigen zonde ter dood gebracht te
worden.[a]
17 Gij moogt het recht van de
inwonende vreemdeling[b] of van de
vaderloze jongen niet buigen,[c] en
gij moogt het kleed van een wedu-
we niet tot pand nemen.[d] **18** En
gij moet eraan denken dat gij slaaf
werdt in Egypte, en dat Jehovah,
uw God, u toen daaruit heeft los-
gekocht.[e] Daarom gebied ik u deze
zaak te doen.
19 Ingeval gij uw oogst op uw
veld binnenhaalt,[f] en gij een
schoof op het veld hebt vergeten,
moogt gij niet teruggaan om die te
halen. Voor de inwonende vreem-
deling, voor de vaderloze jongen
en voor de weduwe dient ze acht-
er te blijven;[g] opdat Jehovah, uw
God, u moge zegenen in al het
werk van uw hand.[h]
20 Ingeval gij [de vruchten van]
uw olijfboom afslaat, moogt gij na-
dat gij dit hebt gedaan, zijn grote
takken niet verder afzoeken. Voor
de inwonende vreemdeling, voor
de vaderloze jongen en voor de we-
duwe dient dit achter te blijven.[i]
21 Ingeval gij de druiven van
uw wijngaard inzamelt, moogt gij
nadat gij dit hebt gedaan, de res-
tanten niet inzamelen. Voor de
inwonende vreemdeling, voor de
vaderloze jongen en voor de we-
duwe dienen die achter te blij-
ven. **22** En gij moet eraan denken
dat gij slaaf werdt in het land
Egypte.[j] Daarom gebied ik u deze
zaak te doen.[k]

25 Ingeval er tussen mannen
een geschil rijst,[l] en zij voor
het gerecht zijn verschenen,[m]
moet men ook rechtspreken over
hen en de rechtvaardige recht-
vaardig verklaren en de goddelo-
ze goddeloos verklaren.[n] **2** En
het moet geschieden dat indien
de goddeloze slagen verdient,[o] de
rechter hem dan moet doen neer-
liggen en hem in zijn tegenwoor-
digheid een aantal slagen moet
laten toedienen[p] overeenkomstig
zijn goddeloze daad. **3** Veertig

HFDST. 24

a Ez 18:20
b Ex 22:21; Ez 22:29
c Ex 22:22; Jes 1:23; Jer 5:28; Mal 3:5
d Ex 22:27; Job 24:3
e De 5:15; De 15:15; De 16:12
f Le 19:9
g Le 23:22; Ru 2:16; Ps 41:1
h De 15:10; Sp 11:24; Sp 14:21; Sp 19:17; Lu 6:38; 2Kor 9:6; 1Jo 3:17
i Le 19:10; De 26:13
j Ex 13:3
k 2Kor 8:8

HFDST. 25

l De 17:8; De 19:17; De 21:5
m De 16:18; De 17:9
n Ex 23:6; 2Kr 19:6; Sp 17:15; Sp 31:9; Jes 5:23
o Sp 19:29; Lu 12:48
p Sp 10:13; Sp 20:30; Sp 26:3; Heb 2:2

2e kolom

a 2Kor 11:24
b Sp 12:10; 1Kor 9:9; 1Ti 5:18
c Ge 38:8; Ru 4:5; Mr 12:19
d Ge 38:9; Ru 4:10; Ru 4:14
e Nu 27:4; 2Sa 18:18
f Ru 4:4
g Ru 4:6
h Ru 4:7
i Nu 12:14
j De 25:5

slagen mag hij hem toedienen.
Hij dient er geen aan toe te voe-
gen, opdat hij hem niet boven dit
[getal] met vele slagen blijft slaan[a]
en uw broeder in feite in uw ogen
te schande wordt gemaakt.
4 Gij moogt een stier bij het
dorsen niet muilbanden.[b]
5 Ingeval broers te zamen wo-
nen en een van hen gestorven is
zonder een zoon te hebben, dient
de vrouw van de overledene niet
aan een vreemde man buiten [de
familie] te gaan toebehoren. Haar
zwager dient tot haar te komen,
en hij moet haar tot vrouw nemen
en een zwagerhuwelijk met haar
sluiten.[c] **6** En het moet geschie-
den dat op de eerstgeborene die zij
zal baren, de naam van zijn gestor-
ven broer dient over te gaan,[d] op-
dat zijn naam niet uit Israël wordt
uitgewist.[e]
7 Indien nu de man geen lust
heeft om de weduwe van zijn
broer te nemen, dan moet de we-
duwe van zijn broer naar de poort
tot de oudere mannen gaan[f] en
zeggen: 'De broer van mijn echt-
genoot heeft geweigerd de naam
van zijn broer in Israël in stand te
houden. Hij heeft er niet mee in-
gestemd een zwagerhuwelijk met
mij te sluiten.' **8** En de oudere
mannen van zijn stad moeten hem
roepen en tot hem spreken, en
hij moet staan en zeggen: 'Ik heb
er geen lust in gehad haar te ne-
men.'[g] **9** Dan moet de weduwe
van zijn broer voor de ogen van
de oudere mannen op hem toetre-
den en hem de sandaal van zijn
voet trekken[h] en hem in het ge-
zicht spuwen[i] en antwoorden en
zeggen: 'Zo dient de man gedaan
te worden die het huisgezin van
zijn broer niet zal opbouwen.'[j]
10 En zijn naam moet in Israël
genoemd worden: 'Het huis van
degene wiens sandaal werd uitge-
trokken.'
11 Ingeval mannen met elkaar
vechten, en de vrouw van de een
erbij gekomen is om haar man te

bevrijden uit de hand van degene die hem slaat, en zij haar hand heeft uitgestoken en hem bij zijn schaamdelen heeft vastgegrepen,[a] **12** dan moet gij haar hand amputeren. Uw oog mag geen leed gevoelen.[b]

13 Gij nu moogt niet twee soorten gewichten in uw buidel hebben,[c] een groot en een klein. **14** Voorts moogt gij niet twee soorten efa's in uw huis hebben,[d] een grote en een kleine. **15** Gij dient steeds een nauwkeurig en zuiver gewicht te hebben. Gij dient steeds een nauwkeurige en zuivere efa te hebben, opdat uw dagen lang mogen worden op de bodem die Jehovah, uw God, u geeft.[e] **16** Want een ieder die deze dingen doet, ieder die onrecht doet, is iets verfoeilijks voor Jehovah, uw God.[f]

17 Er dient gedacht te worden aan wat Amalek u bij UW uittocht uit Egypte onderweg heeft aangedaan,[g] **18** hoe hij u onderweg tegemoet ging en vervolgens in uw achterhoede allen die zich moeizaam achter u aan voortsleepten, sloeg, terwijl gij uitgeput en afgemat waart; en hij vreesde God niet.[h] **19** En het moet geschieden dat wanneer Jehovah, uw God, u rust heeft gegeven van al uw vijanden rondom in het land dat Jehovah, uw God, u tot erfdeel geeft om het in bezit te nemen,[i] gij de vermelding van Amalek van onder de hemel dient uit te wissen.[j] Gij moogt het niet vergeten.

26 En het moet geschieden dat wanneer gij ten slotte in het land komt dat Jehovah, uw God, u tot erfdeel geeft, en gij het in bezit hebt genomen en erin hebt gewoond,[k] **2** gij vervolgens een gedeelte moet nemen van de eerstelingen[l] van alle vruchten van de bodem die gij zult inzamelen van uw land, dat Jehovah, uw God, u geeft, en gij moet ze in een mand leggen en naar de plaats gaan die Jehovah, uw God, zal uitkiezen om daar zijn naam te doen verblijven.[a] **3** En gij moet tot de priester gaan[b] die in die dagen dienst zal doen en tot hem zeggen: 'Ik moet Jehovah, uw God, heden melden dat ik in het land ben gekomen dat Jehovah onze voorvaders onder ede beloofd heeft ons te geven.'[c]

4 En de priester moet de mand uit uw hand nemen en die voor het altaar van Jehovah, uw God, neerzetten. **5** En gij moet voor het aangezicht van Jehovah, uw God, het woord nemen en zeggen: 'Mijn vader was een Syriër die op het punt stond [van honger] om te komen;[d] en hij zakte voorts af naar Egypte[e] en vertoefde daar als vreemdeling met een zeer klein aantal;[f] maar hij werd daar tot een grote, machtige en talrijke natie.[g] **6** De Egyptenaren nu behandelden ons slecht en kwelden ons en legden ons harde slavenarbeid op.[h] **7** Toen riepen wij luid tot Jehovah, de God van onze voorvaders,[i] waarop Jehovah naar onze stem luisterde[j] en onze ellende en onze moeite en onze verdrukking zag.[k] **8** Ten slotte heeft Jehovah ons uit Egypte geleid met een sterke hand[l] en een uitgestrekte arm[m] en met grote vreeswekkendheid[n] en met tekenen en wonderen.[o] **9** Vervolgens heeft hij ons naar deze plaats gebracht en ons dit land gegeven, een land vloeiende van melk en honing.[p] **10** Nu dan, hier heb ik de eerstelingen gebracht van de vruchten van de grond die Jehovah mij gegeven heeft.'[q]

Gij moet ze dan voor het aangezicht van Jehovah, uw God, neerzetten en u neerbuigen voor Jehovah, uw God.[r] **11** En gij moet u verheugen[s] over al het goede dat Jehovah, uw God, u en uw huisgezin gegeven heeft, gij en de leviet en de inwonende vreemdeling die in uw midden is.[t]

HFDST. 25

a Le 21:20 De 23:1
b De 19:13 De 19:21
c Sp 11:1 Sp 16:11 Sp 20:10 Mi 6:11
d Ex 16:36 Le 19:36 Ez 45:10 Am 8:5
e De 4:40 1Pe 3:10
f Le 19:35 Ro 9:14
g Ex 17:8 Nu 24:20
h Ex 15:16 Ps 36:1 Ro 3:18
i Joz 22:4
j Ex 17:14 1Sa 14:48 1Sa 15:3 1Kr 4:43 Es 3:1 Es 7:10

HFDST. 26

k De 6:1 De 18:9
l Ex 23:19 Le 23:10 Nu 18:12 2Kr 31:5 Ne 10:35 Sp 3:9

2e kolom

a De 12:5 2Kr 6:6
b Nu 18:28
c Ge 17:8 Ge 26:3 Ps 105:11 Heb 6:13
d Ge 28:5 Ge 31:41 Ge 31:42 Ho 12:12
e Ge 46:3 Han 7:15
f Ge 46:27 De 7:7
g Ex 1:7 De 10:22 Ps 105:24
h Ex 1:11 De 4:20
i Ex 3:9 Ps 116:1
j Ps 102:20 Jes 59:1 1Jo 5:15
k Ex 4:31 Han 7:34
l Ex 13:3 De 6:21
m Ex 6:6 De 4:34
n Ex 15:16 Jer 32:21
o Ex 7:3
p Ex 3:8 De 8:8 Ez 20:6
q De 26:2
r Ps 95:6
s De 12:7 Ps 32:11 Ps 63:5 Ps 68:3 Fil 4:4
t De 16:14

12 Wanneer gij in het derde
jaar,[a] het jaar van de tiende, ge-
reed zijt met het heffen van de
hele tiende[b] van uw opbrengst,
dan moet gij die geven aan de le-
viet, de inwonende vreemdeling,
de vaderloze jongen en de wedu-
we, en zij moeten die binnen uw
poorten eten en zich verzadigen.[c]
13 En gij moet voor het aange-
zicht van Jehovah, uw God, zeg-
gen: 'Ik heb het heilige uit het
huis weggedaan en ook heb ik het
gegeven aan de leviet en de inwo-
nende vreemdeling, de vaderloze
jongen en de weduwe,[d] overeen-
komstig heel uw gebod dat gij mij
geboden hebt. Ik heb uw gebo-
den niet overschreden noch ver-
geten.[e] **14** Ik heb er niet van ge-
geten tijdens mijn rouw, noch heb
ik er iets van weggebracht terwijl
ik onrein was, noch heb ik iets
daarvan voor een dode gegeven.
Ik heb geluisterd naar de stem
van Jehovah, mijn God. Ik heb ge-
daan naar alles wat gij mij gebo-
den hebt. **15** Zie toch neer van-
uit uw heilige woning,[f] de hemel,
en zegen uw volk Israël[g] en de bo-
dem die gij ons hebt gegeven, juist
zoals gij aan onze voorvaders hebt
gezworen,[h] het land vloeiende van
melk en honing.'[i]
16 Heden gebiedt Jehovah, uw
God, u, deze voorschriften en rech-
terlijke beslissingen te volbren-
gen;[j] en gij moet ze met geheel uw
hart[k] en geheel uw ziel onderhou-
den en volbrengen.[l] **17** Gij hebt
Jehovah heden laten zeggen dat
hij uw God zal worden, terwijl gij
zijn wegen bewandelt en zijn voor-
schriften[m] en zijn geboden[n] en zijn
rechterlijke beslissingen[o] onder-
houdt en naar zijn stem luistert.[p]
18 Wat Jehovah betreft, hij heeft
u heden laten zeggen dat gij zijn
volk zult worden, een speciaal be-
zit,[q] juist zoals hij u heeft beloofd,[r]
en dat gij al zijn geboden zult on-
derhouden, **19** en dat hij u hoog
boven alle andere natiën die hij
heeft gemaakt, zal verheffen,[s] tot
lof en roem en luister, terwijl gij u
een heilig volk voor Jehovah, uw
God, betoont,[a] juist zoals hij heeft
beloofd."

27 Voorts gebood Mozes te za-
men met de oudere mannen
van Israël het volk en zei: „Elk ge-
bod dat ik U heden gebied, dient
onderhouden te worden.[b] **2** En
het moet geschieden dat op de dag
waarop GIJ de Jordaan zult over-
trekken[c] naar het land dat Jeho-
vah, uw God, u geeft, gij u ook
grote stenen moet oprichten en
ze met kalk moet witten. **3** En
gij moet daarop alle woorden van
deze wet schrijven,[d] wanneer gij
zijt overgetrokken,[e] opdat gij het
land moogt binnengaan dat Jeho-
vah, uw God, u geeft, een land
vloeiende van melk en honing,
overeenkomstig hetgeen Jehovah,
de God van uw voorvaders, tot u
gesproken heeft.[f] **4** En het moet
geschieden dat wanneer GIJ de Jor-
daan zijt overgetrokken, GIJ deze
stenen dient op te richten, juist
zoals ik U heden gebied, op de
berg Ebal,[g] en gij moet ze met
kalk witten.[h] **5** Gij moet daar
ook een altaar voor Jehovah, uw
God, bouwen, een altaar van sten-
en. Gij moogt er geen ijzeren
werktuig over zwaaien.[i] **6** Met
hele stenen dient gij het altaar
van Jehovah, uw God, te bouwen,
en gij moet daarop brandoffers
voor Jehovah, uw God, brengen.[j]
7 En gij moet gemeenschapsof-
fers[k] slachten en die daar eten,[l]
en gij moet u verheugen voor
het aangezicht van Jehovah, uw
God.[m] **8** En gij moet op de sten-
en alle woorden van deze wet
schrijven,[n] ze goed duidelijk ma-
kend."[o]
9 Toen spraken Mozes en de
priesters, de levieten, tot heel Is-
raël en zeiden: „Bewaar het stil-
zwijgen en luister, o Israël. He-
den zijt gij het volk van Jehovah,
uw God, geworden.[p] **10** En gij
moet naar de stem van Jehovah,
uw God, luisteren en zijn gebo-
den[q] en zijn voorschriften volbren-
gen,[r] die ik u heden gebied."

HFDST. 26

a De 14:28
b De 12:6
De 14:22
c De 14:29
Sp 14:21
1Jo 3:17
d Jak 1:27
e Ps 119:141
Sp 3:1
Han 24:16
f Ps 102:19
Jes 40:22
Jes 63:15
g Ex 23:25
Ps 28:9
Ps 115:12
h Ge 15:18
Ge 26:3
Heb 6:13
i De 8:8
j De 4:1
De 6:1
De 11:1
k De 6:6
Ps 78:7
Ps 119:34
1Jo 5:3
l De 13:3
m Le 10:11
Le 26:46
Ps 119:5
n De 13:18
Pr 12:13
o Le 19:37
Ps 19:9
p De 15:5
q Ex 19:5
De 14:2
Ps 135:4
r De 29:13
s De 4:8
De 28:1
Ps 148:14

2e kolom

a De 7:6
De 28:9

HFDST. 27

b De 11:32
De 26:16
Lu 11:28
c De 6:1
Joz 4:1
d Ex 24:12
e Joz 8:32
f Le 20:24
Nu 13:27
Nu 14:8
De 26:9
Jer 11:5
Jer 32:22
g De 11:29
Joz 8:30
h De 27:2
i Ex 20:25
Joz 8:31
j Le 1:9
k Le 3:1
l Le 7:15
m De 12:7
De 16:11
n Ex 24:12
o Hab 2:2
p Ex 19:5
De 26:18
q Ex 20:6
1Kon 2:3
Mt 19:17
1Jo 5:3
r 1Kon 8:61

11 Voorts gebood Mozes het
volk op die dag en zei: **12** „De
volgende [personen] zullen op de
berg Gerizim staan om het volk
te zegenen,[a] wanneer GIJ de Jor-
daan zijt overgetrokken: Simeon
en Levi en Juda en Issaschar
en Jozef en Benjamin. **13** En
de volgende [personen] zullen op
de berg Ebal[b] staan voor de ver-
vloeking:[c] Ruben, Gad en Aser
en Zebulon, Dan en Naftali.
14 En de levieten moeten het
woord nemen en met stemver-
heffing tot iedere man van Israël
zeggen:[d]
15 'Vervloekt is de man die
een gesneden[e] of gegoten beeld
maakt,[f] iets verfoeilijks voor Je-
hovah,[g] het maaksel der handen
van een hout- en metaalbewer-
ker,[h] en die het in een schuil-
plaats heeft neergezet.' (En heel
het volk moet antwoorden en zeg-
gen: 'Amen!'[i])
16 'Vervloekt is hij die zijn va-
der of zijn moeder met veracht-
ting bejegent.'[j] (En heel het volk
moet zeggen: 'Amen!')
17 'Vervloekt is hij die het
grensteken van zijn naaste ver-
zet.'[k] (En heel het volk moet zeg-
gen: 'Amen!')
18 'Vervloekt is hij die een
blinde doet dwalen op de weg.'[l]
(En heel het volk moet zeggen:
'Amen!')
19 'Vervloekt is hij die het
recht[m] van een inwonende vreem-
deling,[n] een vaderloze jongen en
een weduwe[o] buigt.'[p] (En heel het
volk moet zeggen: 'Amen!')
20 'Vervloekt is hij die bij de
vrouw van zijn vader ligt, want
hij heeft de zoom [van het
kleed] van zijn vader opgelicht.'[q]
(En heel het volk moet zeggen:
'Amen!')
21 'Vervloekt is hij die bij enig
dier ligt.'[r] (En heel het volk moet
zeggen: 'Amen!')
22 'Vervloekt is hij die bij zijn
zuster, de dochter van zijn vader
of de dochter van zijn moeder,
ligt.'[a] (En heel het volk moet zeg-
gen: 'Amen!')
23 'Vervloekt is hij die bij zijn
schoonmoeder ligt.'[b] (En heel het
volk moet zeggen: 'Amen!')
24 'Vervloekt is hij die vanuit
een schuilplaats zijn naaste dood-
slaat.'[c] (En heel het volk moet zeg-
gen: 'Amen!')
25 'Vervloekt is hij die steek-
penningen aanneemt om een ziel
dood te slaan, wanneer het on-
schuldig bloed is.'[d] (En heel het
volk moet zeggen: 'Amen!')
26 'Vervloekt is hij die de woor-
den van deze wet niet van kracht
zal doen worden door ze te vol-
brengen.'[e] (En heel het volk moet
zeggen: 'Amen!')

28 En het moet geschieden
dat indien gij zonder man-
keren naar de stem van Jehovah,
uw God, zult luisteren door al
zijn geboden die ik u heden ge-
bied, zorgvuldig te volbrengen,[f]
Jehovah, uw God, u ook stellig
hoog boven alle andere natiën
der aarde zal verheffen.[g] **2** En
al deze zegeningen moeten over
u komen en u bereiken,[h] omdat
gij naar de stem van Jehovah, uw
God, blijft luisteren:
3 Gezegend zult gij zijn in de
stad,[i] en gezegend zult gij zijn op
het veld.[j]
4 Gezegend zullen zijn de
vrucht van uw buik[k] en de vrucht
van uw bodem en de vrucht van
uw huisdieren,[l] de jongen van uw
runderen en de teelt van uw klein-
vee.[m]
5 Gezegend zullen zijn uw
mand[n] en uw baktrog.[o]
6 Gezegend zult gij zijn bij uw
ingaan, en gezegend zult gij zijn
bij uw uitgaan.[p]
7 Jehovah zal uw vijanden die
tegen u opstaan, de nederlaag
voor u doen lijden.[q] Langs één

HFDST. 27

a De 11:29
b Joz 8:33
c Da 9:11
d De 33:10
Ne 8:7
e Ex 20:4
De 4:16
Jes 44:9
f Ex 34:17
Le 19:4
Nu 33:52
g De 7:25
De 29:17
h Ho 13:2
i Nu 5:22
Ne 5:13
j Ex 20:12
Le 19:3
De 21:18
De 21:21
Sp 20:20
Sp 30:17
Mt 15:4
k De 19:14
Sp 22:28
Sp 23:10
l Le 19:14
m De 16:20
n Ex 22:21
o Ex 22:22
De 10:18
De 24:17
Mal 3:5
Jak 1:27
p Sp 17:23
Mi 3:11
q Le 18:8
2Sa 16:22
1Kor 5:1
r Ex 22:19
Le 18:23
Le 20:15

2e kolom

a Le 18:9
Le 20:17
2Sa 13:14
Ez 22:11
b Le 18:17
Le 20:14
c Ex 20:13
Ex 21:12
Le 24:17
Nu 35:31
d De 10:17
Ez 22:12
Mt 27:4
Han 1:18
e De 28:15
Ps 119:21
Jer 11:3
Ga 3:10

HFDST. 28

f Ex 15:26
Le 26:3
Jes 1:19
Lu 1:6
g De 26:19
h Sp 10:22
i Ps 107:36
j De 11:14
k Le 26:9
De 7:13
Ps 127:3
Ps 128:3
l De 30:9
m Ps 107:38

n De 26:2; o Ex 12:34; Ex 23:25; Ru 1:6; p Nu 27:17; De 31:2; 2Kr 1:10; Ps 91:14; Ps 121:8; q Le 26:7; De 32:30; Joz 10:11; 2Sa 22:38; Ps 89:23.

weg zullen zij tegen u uittrekken,
maar langs zeven wegen zullen
zij voor u vluchten.[a] **8** Jehovah
zal voor u de zegen verordenen
over uw voorraadruimten[b] en over
al wat gij onderneemt,[c] en hij zal
u stellig zegenen in het land dat
Jehovah, uw God, u geeft. **9** Je-
hovah zal u als een heilig volk
voor zich bevestigen,[d] juist zoals
hij u heeft gezworen,[e] omdat gij
de geboden van Jehovah, uw God,
blijft onderhouden[f] en zijn we-
gen hebt bewandeld. **10** En alle
volken der aarde zullen moeten
zien dat Jehovah's naam over u
is uitgeroepen,[g] en zij zullen in-
derdaad bevreesd voor u zijn.[h]

11 Ook zal Jehovah u inder-
daad in overvloedige mate voor-
spoed schenken met betrekking
tot de vrucht van uw buik[i] en de
vrucht van uw huisdieren en de
vrucht van uw bodem,[j] op de bo-
dem die Jehovah uw voorvaders
onder ede beloofd heeft u te ge-
ven.[k] **12** Jehovah zal zijn goe-
de schatkamer, de hemel, voor u
openen, om op de juiste tijd er-
voor de regen op uw land te ge-
ven[l] en al het werk van uw hand
te zegenen;[m] en gij zult stellig
aan vele natiën lenen, terwijl
gij zelf van niemand zult lenen.[n]
13 En Jehovah zal u inderdaad
tot kop maken en niet tot staart;
en gij moet alleen maar boven-
aan komen te staan,[o] en gij zult
niet onderaan komen te staan,
omdat gij de geboden[p] van Jeho-
vah, uw God, blijft gehoorzamen,
die ik u heden gebied om [ze] te
onderhouden en te volbrengen.
14 En gij moogt niet afwijken
van alle woorden die ik U heden
gebied, noch naar rechts noch
naar links,[q] ten einde andere go-
den achterna te lopen om die te
dienen.[r]

15 En het moet geschieden dat
indien gij niet naar de stem van
Jehovah, uw God, zult luisteren
door er zorg voor te dragen al
zijn geboden en zijn inzettingen
die ik u heden gebied, te volbren-
gen, al deze vervloekingen ook
over u moeten komen en u moe-
ten bereiken:[a]

16 Vervloekt zult gij zijn in de
stad,[b] en vervloekt zult gij zijn op
het veld.[c]

17 Vervloekt zullen zijn uw
mand[d] en uw baktrog.[e]

18 Vervloekt zullen zijn de
vrucht van uw buik[f] en de vrucht
van uw bodem,[g] de jongen van
uw runderen en de teelt van uw
kleinvee.[h]

19 Vervloekt zult gij zijn bij uw
ingaan, en vervloekt zult gij zijn
bij uw uitgaan.[i]

20 Jehovah zal de vloek,[j] ver-
warring[k] en bestraffing over u
zenden[l] in al wat gij onderneemt,
dat gij tracht te volvoeren, tot-
dat gij verdelgd en snel vergaan
zijt, wegens de slechtheid van uw
praktijken, omdat gij mij hebt
verlaten.[m] **21** Jehovah zal de
pestilentie aan u doen kleven,
totdat hij u uitgeroeid heeft van
de bodem waarheen gij gaat om
die in bezit te nemen.[n] **22** Je-
hovah zal u slaan met tuber-
culose[o] en brandende koorts
en ontsteking en koortshitte en
het zwaard[p] en [koren]brand[q] en
meeldauw,[r] en die zullen u stel-
lig achtervolgen totdat gij zijt
vergaan. **23** Ook moet uw he-
mel die boven uw hoofd is, ko-
per worden, en de aarde die on-
der u is, ijzer.[s] **24** Jehovah zal
stuifzand en stof als de regen
voor uw land geven. Van de hemel
zal het op u neerdalen, totdat gij
verdelgd zijt. **25** Jehovah zal u
de nederlaag doen lijden voor uw
vijanden.[t] Langs één weg zult
gij tegen hen uittrekken, maar
langs zeven wegen zult gij voor
hen vluchten; en gij moet voor
alle koninkrijken der aarde een
schrikbeeld worden.[u] **26** En uw

HFDST. 28

a De 7:23 2Kr 14:13 Heb 11:34
b Le 26:10 Sp 3:10 Mal 3:10
c De 15:10
d De 7:6 1Pe 1:15
e Ge 17:7 Ex 19:6 De 7:8 Heb 6:13
f De 27:1
g Nu 6:27 2Kr 7:14 Jes 43:10 Jes 63:19 Da 9:19 Han 15:17
h Nu 22:3 De 11:25 Joz 5:1
i De 28:4
j De 30:9 Ps 65:9
k Ge 15:18
l Le 26:4 De 11:14 Jer 14:22
m De 14:29 De 15:10 Ps 67:7 Ps 115:13
n De 15:6
o 1Kon 4:21
p Ps 119:98
q De 5:32 Joz 1:7 Sp 4:27 Jes 30:21
r Le 19:4 De 11:16 Ps 96:5 1Kor 8:4

2e kolom

a Le 26:16 Da 9:11 Mal 2:2 Ga 3:13
b Jer 7:12 Jer 26:6 Klg 1:1
c 1Kon 17:1 Joë 1:4 Hag 1:6
d De 26:2
e Le 26:26 Mi 6:14
f De 5:9 Klg 2:11 Klg 2:19 Klg 4:10 Ho 9:12
g Le 26:20
h Le 26:22
i 2Kr 15:5
j Mal 2:2
k 1Sa 4:10 2Kon 14:12
l Ps 39:11 Ps 80:16 Jes 30:17 Jes 51:20 Ez 5:15
m Le 26:31 De 4:26 Joz 23:16
n Le 26:25 Jer 21:6 Jer 24:10
o Le 26:16

p Le 26:33; Jer 16:4; q 1Kon 8:37; r 2Kr 6:28; Am 4:9; Hag 2:17; s Le 26:19; De 11:17; 1Kon 8:35; 1Kon 17:1; Jer 14:4; Am 4:7; t Le 26:17; De 32:30; u Jer 24:9; Jer 29:18; Ez 23:46; Lu 21:24.

dode lichaam moet tot voedsel
worden voor elk vliegend schep-
sel des hemels en voor het ge-
dierte van het veld, zonder dat
iemand [ze] doet beven.[a]
27 Jehovah zal u slaan met
Egyptische zweren[b] en met aam-
beien en eczeem en huiduitslag,
waarvan gij niet genezen zult
kunnen worden. **28** Jehovah zal
u slaan met waanzin[c] en verlies
van het gezicht[d] en verbijstering
des harten.[e] **29** En gij zult inder-
daad iemand worden die op de
middag rondtast, net zoals een
blinde in het donker rondtast,[f]
en gij zult uw wegen niet suc-
cesvol maken; en gij moet slechts
iemand worden die altijd te kort
gedaan en beroofd wordt, zonder
dat iemand u redt.[g] **30** Gij zult u
met een vrouw verloven, maar een
andere man zal haar verkrach-
ten.[h] Gij zult een huis bouwen,
maar gij zult er niet in wonen.[i]
Gij zult een wijngaard planten,
maar gij zult hem niet in gebruik
nemen.[j] **31** Uw stier zo voor uw
ogen geslacht — maar gij zult
er niets van eten. Uw ezel van
voor uw aangezicht weggeroofd
— maar hij zal niet tot u te-
rugkeren. Uw schapen aan uw
vijanden gegeven — maar gij zult
geen redder hebben.[k] **32** Uw zo-
nen en uw dochters aan een an-
der volk gegeven,[l] terwijl gij het
met eigen ogen aanziet en steeds
naar hen smacht — maar uw han-
den zullen geen kracht hebben.[m]
33 Een volk dat gij niet hebt gee-
kend, zal de vrucht van uw bodem
en uw hele opbrengst eten;[n] en gij
moet iemand worden die te allen
tijde alleen maar te kort gedaan
en verbrijzeld wordt.[o] **34** En gij
zult stellig waanzinnig worden
bij de aanblik van wat gij met uw
ogen zult zien.[p]
35 Jehovah zal u slaan met
kwaadaardige zweren aan bei-
de knieën en beide benen, waar-
van gij niet genezen zult kunnen
worden, van uw voetzool af tot
uw schedel toe.[q] **36** Jehovah
zal u[r] en uw koning[s] die gij over
u zult aanstellen, naar een natie
voeren die gij niet hebt gekend,
gij noch uw voorvaders; en daar
zult gij andere goden moeten
dienen, van hout en van steen.[a]
37 En gij moet een voorwerp van
ontzetting,[b] een spreekwoord[c] en
een spotrede worden onder alle
volken waar Jehovah u zal heen-
voeren.
38 Veel zaad zult gij naar het
veld brengen, maar gij zult weinig
inzamelen,[d] want de sprinkhaan
zal het verslinden.[e] **39** Wijn-
gaarden zult gij planten en stel-
lig bewerken, maar gij zult geen
wijn drinken en niets inzamelen,[f]
want de worm zal het verteren.[g]
40 Gij zult olijfbomen krijgen in
heel uw gebied, maar gij zult u
niet met olie inwrijven, want uw
olijven zullen afvallen.[h] **41** Zo-
nen en dochters zult gij voort-
brengen, maar zij zullen de uwe
niet blijven, want zij zullen in
gevangenschap gaan.[i] **42** Al uw
bomen en de vrucht van uw bo-
dem zullen gonzende insecten in
bezit nemen. **43** De inwonende
vreemdeling die in uw midden is,
zal al hoger en hoger boven u uit-
stijgen, en gij — gij zult al lager
en lager afdalen.[j] **44** Híj zal aan
u lenen, en gij — gij zult niet aan
hem lenen.[k] Hij zal de kop wor-
den, en gij — gij zult de staart
worden.[l]
45 En al deze vervloekingen[m]
zullen stellig over u komen en u
achtervolgen en u bereiken, tot-
dat gij verdelgd zijt,[n] omdat gij
niet hebt geluisterd naar de stem
van Jehovah, uw God, door zijn
geboden en zijn inzettingen die
hij u geboden heeft, te onderhou-
den.[o] **46** En ze moeten tot on-
bepaalde tijd als een teken en
een wonder op u en uw nage-
slacht blijven rusten,[p] **47** ten
gevolge van het feit dat gij Jeho-
vah, uw God, niet met verheu-
ging en vreugde[q] des harten hebt
gediend wegens de overvloed
van alles.[r] **48** En gij zult uw

HFDST. 28

a 1Sa 17:44
Ps 79:2
Jer 7:33
b De 7:15
Am 4:10
c Pr 7:7
d Ex 4:11
Le 26:16
e Jer 4:9
f Jes 59:10
Ze 1:17
g Re 3:14
Re 6:4
Ne 9:27
Ps 106:42
h Jer 8:10
i Jes 5:9
Klg 5:2
Ze 1:13
j Am 5:11
Mi 6:15
k 2Sa 22:42
l 2Kr 29:9
Joë 3:6
m Ne 5:5
n Le 26:16
De 28:51
Ne 9:37
Jes 1:7
Jer 5:17
o Za 11:6
p De 28:67
q De 28:27
Job 2:7
r 2Kon 17:6
2Kon 25:26
Jes 39:7
s 2Kon 25:7
2Kr 33:11
2Kr 36:6
Jer 22:11

2e kolom

a De 4:28
Jer 16:13
b 1Kon 9:8
Jer 25:9
c 2Kr 7:20
Ps 44:14
Jer 24:9
d Jes 5:10
Hag 1:6
e 1Kon 8:37
2Kr 6:28
Joë 2:3
Joë 2:25
f Ze 1:13
g Jon 4:7
h Mi 6:15
i De 28:32
2Kon 24:14
Jer 52:15
Jer 52:30
Klg 1:5
j Le 25:47
k De 15:5
De 15:6
Sp 22:7
l Ezr 9:7
m De 28:15
De 29:27
Jer 26:6
n Le 26:28
2Kon 17:20
Jes 1:20
Jer 24:10
o De 11:28
Ps 119:21
Jer 7:24
p Jer 25:18
Ez 14:8
1Kor 10:11

q Ne 8:10; Ps 100:2; r De 12:7; De 32:15; Ne 9:35.

vijanden moeten dienen,[a] die Jehovah op u zal afzenden, met honger[b] en dorst en naaktheid en gebrek aan alles; en hij zal u stellig een ijzeren juk op uw hals leggen, totdat hij u verdelgd heeft.[c]

49 Jehovah zal een verre natie, van het einde der aarde, tegen u verwekken,[d] net zoals een arend neerschiet,[e] een natie waarvan gij de taal niet zult verstaan,[f] **50** een natie met bars gelaat,[g] die geen consideratie zal hebben met een grijsaard, noch gunst zal betonen aan een jongeling.[h] **51** En zij zullen stellig de vrucht van uw huisdieren en de vrucht van uw bodem opeten, totdat gij verdelgd zijt,[i] en zij zullen u geen koren, nieuwe wijn of olie, geen jongen van uw runderen of teelt van uw kleinvee overlaten, totdat zij u hebben vernietigd.[j] **52** En zij zullen u inderdaad binnen al uw poorten belegeren, totdat uw hoge en versterkte muren waarop gij vertrouwt, in heel uw land vallen, ja, zij zullen u stellig belegeren binnen al uw poorten in heel uw land, dat Jehovah, uw God, u gegeven heeft.[k] **53** Dan zult gij de vrucht van uw buik moeten eten, het vlees van uw zonen en uw dochters,[l] die Jehovah, uw God, u gegeven heeft, wegens de beklemming en benardheid waarmee uw vijand u zal insluiten.

54 Wat de zeer verwekelijkte en verwende man onder u betreft, zijn oog[m] zal kwalijk gezind zijn jegens zijn broeder en zijn innig geliefde vrouw en het overschot van zijn zonen, die hij nog overgehouden heeft, **55** zodat hij aan geen van hen iets zal geven van het vlees van zijn zonen dat hij zal eten, omdat hem niets anders overgebleven is wegens de beklemming en benardheid waarmee uw vijand u binnen al uw poorten zal insluiten.[n] **56** Wat de verwekelijkte en verwende vrouw onder u betreft, die van verwendheid en wekelijkheid nooit beproefd heeft haar voetzool op de aarde te zetten,[a] haar oog zal kwalijk gezind zijn jegens haar innig geliefde echtgenoot en haar zoon en haar dochter, **57** ja, zelfs jegens haar nageboorte die van tussen haar benen te voorschijn komt, en jegens haar zonen die zij ging baren,[b] want bij gebrek aan alles zal zij ze in het geheim eten, wegens de beklemming en benardheid waarmee uw vijand u binnen uw poorten zal insluiten.[c]

58 Indien gij er geen zorg voor zult dragen alle woorden van deze wet die in dit boek geschreven zijn, te volbrengen[d] door deze glorierijke[e] en vrees inboezemende[f] naam, ja, Jehovah,[g] uw God, te vrezen, **59** dan zal Jehovah stellig uw plagen en de plagen van uw nageslacht buitengewoon zwaar maken, grote en aanhoudende plagen,[h] en kwaadaardige en aanhoudende ziekten.[i] **60** En hij zal inderdaad alle kwalen van Egypte, waarvoor gij zo bang zijt geworden, weer over u brengen, en ze zullen stellig aan u vastkleven.[j] **61** Ook eventuele ziekten en plagen die niet in het boek van deze wet beschreven zijn, [ook] die zal Jehovah over u brengen, totdat gij verdelgd zijt. **62** En GIJ zult inderdaad met een zeer klein aantal overblijven,[k] ofschoon GIJ zo talrijk zijt geworden als de sterren aan de hemel,[l] omdat gij niet hebt geluisterd naar de stem van Jehovah, uw God.

63 En het moet geschieden dat net zoals Jehovah uitbundige vreugde over U had om U goed te doen en U te vermenigvuldigen,[m] zo zal Jehovah uitbundige vreugde over U hebben om U te vernietigen en U te verdelgen;[n] en GIJ zult eenvoudig weggerukt worden van de bodem waarheen gij gaat om die in bezit te nemen.[o]

64 En Jehovah zal u stellig onder alle volken verstrooien, van het ene einde der aarde tot het andere einde der aarde,[p] en daar zult gij andere goden moeten die-

HFDST. 28

a 2Kr 12:8; Jer 5:19; Jer 17:4
b Jer 44:27
c Jer 28:14
d Jer 6:22; Hab 1:6
e Jer 4:13; Klg 4:19; Ho 8:1
f Jes 28:11; Jer 5:15
g Ez 21:31
h 2Kr 36:17; Jes 47:6; Lu 19:44
i De 28:33
j Le 26:26; Jer 15:13
k 2Kon 17:5; 2Kon 25:1; Jer 39:1; Lu 19:43
l Le 26:29; 2Kon 6:28; Jer 19:9; Klg 2:20; Klg 4:10; Ez 5:10
m De 15:9; Sp 23:6
n De 28:48; Jer 52:6

2e kolom

a Klg 4:5
b Jes 49:15
c De 28:53
d Ex 24:7; Le 26:15; De 31:26
e Ex 14:4; Le 10:3; Ps 72:19
f De 10:17; Ne 1:5; Ps 99:3; Jes 29:23
g Ex 3:15; Ex 6:3; Ex 20:2; Ps 83:18; Ps 113:3; Jes 42:8; Mal 2:2
h Le 26:21; 2Kr 21:14; Da 9:12
i De 28:22; 2Kr 21:15
j De 7:12; De 7:15; De 28:27; Am 4:10
k De 4:27
l De 10:22; De 26:5; Ne 9:23
m De 30:9
n Sp 1:26
o Jer 12:14; Jer 18:7
p Le 26:33; De 4:27; Ne 1:8; Lu 21:24

nen, die gij niet hebt gekend, gij
noch uw voorvaders, [goden van]
hout en steen.[a] **65** En onder die
natiën zult gij geen rust vinden,[b]
noch zal er enige rustplaats voor
uw voetzool blijken te zijn; en Je-
hovah zal u daar inderdaad een
bevend hart[c] en verzwakking der
ogen[d] en een door wanhoop ge-
kwelde ziel geven. **66** En gij zult
stellig in het grootste gevaar voor
uw leven verkeren en nacht en
dag in angst zitten, en gij zult uw
leven niet zeker zijn.[e] **67** 's Mor-
gens zult gij zeggen: 'Was het
maar avond!', en 's avonds zult gij
zeggen: 'Was het maar morgen!',
om de angst van uw hart waar-
mee gij in angst zult verkeren, en
om de aanblik van wat gij met
uw ogen zult zien.[f] **68** En Jeho-
vah zal u stellig op schepen naar
Egypte terugbrengen, langs de
weg waarvan ik tot u heb gezegd:
'Gij zult die nooit meer zien',[g] en
daar zult GIJ U als slaven en dienst-
maagden aan uw vijanden moeten
verkopen,[h] maar er zal geen koper
zijn."

29 Dit zijn de woorden van
het verbond dat Jehovah
Mozes gebood met de zonen van
Israël te sluiten in het land Moab,
afgezien van het verbond dat hij
met hen in Horeb gesloten had.[i]
2 Nu riep Mozes heel Israël
bijeen en zei tot hen: „GIJ waart
het die alles hebt gezien wat Je-
hovah voor UW ogen in het land
Egypte met Farao en al zijn die-
naren en heel zijn land heeft ge-
daan,[j] **3** de grote beproevingen
die gij met eigen ogen hebt ge-
zien,[k] die grote tekenen[l] en won-
deren.[m] **4** En toch heeft Jeho-
vah U tot heden toe geen hart
gegeven om te verstaan en geen
ogen om te zien en geen oren om
te horen.[n] **5** 'Terwijl ik U veer-
tig jaar lang in de wildernis bleef
leiden,[o] zijn UW kleren aan U niet
versleten, en uw sandaal aan uw
voet is niet versleten.[p] **6** Brood
hebt GIJ niet gegeten,[q] en wijn en
bedwelmende drank hebt GIJ niet

HFDST. 28

a De 4:28
De 28:36
Jer 16:13
b Ez 5:12
Am 9:4
c Le 26:36
Ez 12:19
d Le 26:16
e Heb 10:27
f De 28:34
g Ex 14:13
Jer 44:12
Ho 9:3
h Ne 5:8

HFDST. 29

i Ex 24:8
Le 26:45
De 5:2
j Ex 19:4
De 7:18
Joz 24:5
k De 4:34
De 7:19
Ne 9:17
Ne 9:19
l Nu 14:11
m Ne 9:10
Ps 78:43
Ps 105:27
n Sp 20:12
Jes 6:10
Mr 4:12
Ro 11:8
Ef 4:18
o De 1:3
De 8:2
Am 2:10
p De 8:4
Ne 9:21
Mt 6:31
q Ex 16:12
Ex 16:31
Ne 9:15

2e kolom

a Nu 21:26
b Nu 21:33
c Ps 135:10
Ps 135:11
d Nu 32:33
De 3:12
e De 4:6
De 8:18
Joz 1:7
1Kon 2:3
Ps 103:17
Ps 103:18
Lu 11:28
f De 31:12
g Ne 8:2
h Ex 12:38
Nu 11:4
i Joz 9:21
j De 29:1
De 29:29
k De 1:3
l Ex 19:5
De 7:6
De 27:9
De 28:9
m Ex 6:7
Ex 29:45
n Ge 17:7
Ge 22:16
Jer 11:5
Heb 6:13
o Ge 26:3
Ex 2:24
Ps 105:9
p Ge 28:13

gedronken, opdat GIJ zoudt we-
ten dat ik Jehovah, UW God, ben.'
7 Ten slotte zijt GIJ op deze plaats
gekomen, waarna Sihon, de ko-
ning van Hesbon,[a] en Og,[b] de ko-
ning van Basan, tegen ons ten
strijde uittrokken, maar wij ver-
sloegen hen.[c] **8** Vervolgens na-
men wij hun land en gaven het
als erfdeel aan de Rubenieten en
de Gadieten en de halve stam
der Manassieten.[d] **9** GIJ moet de
woorden van dit verbond dus on-
derhouden en ze volbrengen, op-
dat GIJ alles wat GIJ zult doen, tot
een goed einde moogt brengen.[e]
10 GIJ staat heden allen voor
het aangezicht van Jehovah, UW
God: de hoofden van UW stam-
men, UW oudere mannen en UW
beambten, iedere man van Israël,[f]
11 UW kleinen, UW vrouwen[g] en
uw inwonende vreemdeling[h] die
in het midden van uw legerplaats
is, van uw houthakker af tot uw
waterputter toe,[i] **12** om toe te
treden tot het verbond[j] van Je-
hovah, uw God — en zijn eed —
dat Jehovah, uw God, heden met u
sluit;[k] **13** met het doel u heden
als zijn volk te bevestigen[l] en op-
dat hij zich als uw God kan doen
kennen,[m] juist zoals hij u beloofd
heeft en juist zoals hij uw voorva-
ders Abraham,[n] Isaäk[o] en Jakob[p]
gezworen heeft.
14 Niet alleen met U ga ik nu
dit verbond en deze eed aan,[q]
15 maar met degene die hier he-
den met ons voor het aangezicht
van Jehovah, onze God, staat en
met hen die hier heden niet bij
ons zijn[r] **16** (want GIJ weet zelf
heel goed hoe wij in het land
Egypte hebben gewoond en hoe
wij midden door de natiën zijn
getrokken waar GIJ doorheen
zijt getrokken.[s] **17** En GIJ hebt
toen vaak hun walgelijkheden
gezien en hun drekgoden,[t] [van]
hout en steen, zilver en goud,
die bij hen waren); **18** opdat er
onder U geen man of vrouw of
familie of stam moge zijn die zijn

q De 5:3; Ez 16:60; r Jer 32:39; s De 2:4; t Nu 25:2; Ez 20:8.

hart heden afwendt van Jehovah, onze God, om de goden van die natiën te gaan dienen;[a] opdat er onder U geen wortel moge zijn die een giftige plant en alsem als vrucht draagt.[b]

19 En het moet geschieden dat wanneer iemand de woorden van deze eed heeft gehoord,[c] en hij zich in zijn hart heeft gezegend, door te zeggen: 'Ik zal vrede genieten,[d] hoewel ik in de verstoktheid van mijn hart zal wandelen',[e] met de bedoeling de goedgelaafde met de dorstigen weg te vagen, **20** Jehovah hem niet zal willen vergeven,[f] maar dan zullen Jehovah's toorn[g] en zijn vurige ijver[h] tegen die man roken,[i] en heel de vloek die in dit boek beschreven staat,[j] zal stellig op hem rusten, en Jehovah zal zijn naam inderdaad van onder de hemel uitwissen. **21** Zo zal Jehovah hem tot rampspoed moeten afzonderen[k] uit alle stammen van Israël, overeenkomstig heel de vloek van het verbond die in dit wetboek beschreven staat.

22 En het toekomstige geslacht, UW zonen die na U zullen opstaan, zal stellig zeggen, ook de buitenlander die uit een ver land zal komen, ja, [wanneer] zij de plagen van dat land hebben gezien en zijn kwalen waarmee Jehovah het ziek gemaakt heeft,[l] **23** zwavel en zout[m] en brand,[n] zodat zijn gehele land niet bezaaid zal worden en niets zal doen ontspruiten en er geen plantengroei in zal opschieten, gelijk de omkering van Sodom en Gomorra,[o] Adma[p] en Zeboïm,[q] die Jehovah in zijn toorn en in zijn gramschap ondersteboven gekeerd heeft[r] — **24** ja, alle natiën zullen stellig zeggen: 'Waarom heeft Jehovah zo met dit land gedaan?[s] Waarom deze grote, laaiende toorn?' **25** Dan zal men moeten zeggen: 'Omdat zij het verbond van Jehovah, de God van hun voorvaders, hebben verzaakt,[t] dat hij met hen had gesloten toen hij hen uit het land Egypte leidde.[a] **26** En zij zijn andere goden gaan dienen en zich voor die gaan neerbuigen, goden die zij niet hadden gekend en die hij hun niet had toebedeeld.[b] **27** Toen is Jehovah's toorn tegen dat land ontbrand om er heel de vervloeking over te brengen die in dit boek staat beschreven.[c] **28** Daarom heeft Jehovah hen in toorn en woede en grote verontwaardiging uit hun bodem weggerukt[d] en hen in een ander land geworpen, zoals op deze dag.'[e]

29 De verborgen[f] dingen behoren aan Jehovah, onze God, maar de geopenbaarde[g] dingen behoren tot onbepaalde tijd aan ons en aan onze zonen, opdat wij alle woorden van deze wet mogen volbrengen.[h]

30 En het moet geschieden dat wanneer al deze woorden over u zullen komen, de zegen[i] en de vervloeking,[j] die ik u heb voorgelegd, en gij ze te midden van alle natiën waarheen Jehovah, uw God, u heeft verdreven,[k] weer ter harte hebt genomen,[l] **2** en gij tot Jehovah, uw God, zijt teruggekeerd[m] en naar zijn stem hebt geluisterd overeenkomstig alles wat ik u heden gebied, gij en uw zonen, met geheel uw hart en geheel uw ziel,[n] **3** Jehovah, uw God, ook uw gevangenen moet terugvoeren[o] en u barmhartigheid moet betonen[p] en u weer moet bijeenbrengen uit alle volken waarheen Jehovah, uw God, u heeft verstrooid.[q] **4** Al waren uw verdrevenen aan het einde van de hemel, Jehovah, uw God, zal u vandaar bijeenbrengen en u vandaar halen.[r] **5** Jehovah, uw God, zal u inderdaad in het land brengen dat uw vaderen in bezit hebben genomen, en gij zult het stellig in

HFDST. 29

a De 11:16
De 17:3
Heb 3:12
b Jer 9:15
Ho 10:4
Am 6:12
Han 8:23
Heb 12:15
c De 29:12
d Ps 10:6
Jer 5:12
Jer 14:19
e Ne 9:29
Sp 28:14
Jes 30:1
Jer 3:17
Jer 6:28
Za 7:12
Ro 1:21
Ro 2:5
f Ex 34:7
Joz 24:19
Jes 27:11
g Ps 74:1
h Ex 34:14
Ps 79:5
Ez 23:25
i Ps 18:8
Heb 12:29
j De 27:26
De 28:15
k Ro 2:5
l De 28:59
m Re 9:45
Ps 107:34
Jer 17:6
n Ps 11:6
o Ge 19:24
Ju 7
p Ge 10:19
q Ge 14:2
Ho 11:8
r Jer 20:16
Am 4:11
s 1Kon 9:8
2Kr 7:21
Jer 22:8
t De 29:12
1Kon 19:10

2e kolom

a Jer 22:9
Jer 31:32
b Re 2:12
1Kon 9:9
2Kon 17:7
2Kr 7:22
Jer 19:4
c Le 26:16
De 27:26
De 29:20
d De 28:63
1Kon 14:15
2Kon 17:18
Ps 52:5
Lu 21:24
e Ezr 9:7
Da 9:7
f Jes 55:8
Ro 11:33
1Kor 2:16
g Am 3:7
Mt 11:27
Ef 3:5
h Ps 78:5
Pr 12:13
1Jo 5:3

HFDST. 30

i De 11:27
De 28:2

j De 11:28; De 28:15; k 2Kon 17:6; 2Kon 17:23; 2Kon 25:26; 2Kr 36:20; l 1Kon 8:47; Ne 1:9; Ez 18:28; Joë 2:13; m Jes 55:7; Ho 3:5; 1Jo 1:9; n De 4:29; o Jer 29:14; p Klg 3:22; q Ezr 1:3; Ps 147:2; Jes 56:8; Jer 32:37; Ez 34:13; r De 28:64; Jes 11:11; Ze 3:20; Za 8:7.

bezit nemen; en hij zal u inderdaad weldoen en u nog meer vermenigvuldigen dan uw vaderen.[a]
6 En Jehovah, uw God, zal uw hart en het hart van uw nageslacht[b] moeten besnijden,[c] opdat gij Jehovah, uw God, met geheel uw hart en geheel uw ziel moogt liefhebben ter wille van uw leven.[d] **7** En Jehovah, uw God, zal stellig al deze vervloekingen op uw vijanden leggen en op hen die u haten, die u vervolgd hebben.[e]

8 Wat u aangaat, gij zult u omkeren en stellig naar de stem van Jehovah luisteren en al zijn geboden die ik u heden gebied, volbrengen.[f] **9** En Jehovah, uw God, zal inderdaad maken dat gij meer dan genoeg hebt in al het werk van uw hand,[g] in de vrucht van uw buik en de vrucht van uw huisdieren[h] en de vrucht van uw bodem,[i] met voorspoed als resultaat;[j] want Jehovah zal weer uitbundige vreugde over u hebben ten goede, juist zoals hij uitbundige vreugde over uw voorvaders heeft gehad;[k] **10** want gij zult naar de stem van Jehovah, uw God, luisteren door zijn geboden en zijn inzettingen die in dit wetboek staan beschreven, te onderhouden,[l] omdat gij met geheel uw hart en geheel uw ziel tot Jehovah, uw God, zult terugkeren.[m]

11 Want dit gebod dat ik u heden gebied, is niet te moeilijk voor u, noch is het ver weg.[n] **12** Het is niet in de hemel, zodat men kan zeggen: 'Wie zal voor ons tot in de hemel opstijgen en het voor ons halen, dat hij het ons moge doen horen opdat wij het mogen volbrengen?'[o] **13** Ook is het niet aan de overkant van de zee, zodat men kan zeggen: 'Wie zal voor ons oversteken naar de andere kant van de zee en het voor ons halen, dat hij het ons moge doen horen opdat wij het mogen volbrengen?' **14** Want het woord is zeer dicht bij u, in uw eigen mond en in uw eigen hart,[p] opdat gij het moogt volbrengen.[q]

15 Zie, ik leg u heden waarlijk het leven en het goede, en de dood en het kwade voor.[a] **16** [Indien gij zult luisteren naar de geboden van Jehovah, uw God,] die ik u heden gebied, door Jehovah, uw God, lief te hebben,[b] zijn wegen te bewandelen en zijn geboden[c] en zijn inzettingen en zijn rechterlijke beslissingen te onderhouden,[d] dan zult gij stellig blijven leven[e] en u vermenigvuldigen, en Jehovah, uw God, moet u zegenen in het land waarheen gij gaat om het in bezit te nemen.[f]

17 Maar indien uw hart zich afwendt en gij niet luistert,[g] en gij u werkelijk laat verleiden en u voor andere goden neerbuigt en ze dient,[h] **18** waarlijk, ik zeg U heden dat GIJ beslist zult vergaan.[i] GIJ zult UW dagen niet verlengen op de bodem die gij aan de overkant van de Jordaan in bezit gaat nemen. **19** Waarlijk, ik neem heden de hemel en de aarde tegen U tot getuigen,[j] dat ik u het leven en de dood heb voorgelegd,[k] de zegen[l] en de vervloeking;[m] en gij moet het leven kiezen, opdat gij moogt blijven leven,[n] gij en uw nageslacht,[o] **20** door Jehovah, uw God, lief te hebben,[p] door naar zijn stem te luisteren en door hem aan te hangen;[q] want hij is uw leven en de lengte uwer dagen,[r] opdat gij moogt wonen op de bodem die Jehovah uw voorvaders Abraham, Isaäk en Jakob onder ede beloofd heeft hun te geven."[s]

31 Toen ging Mozes heen en sprak deze woorden tot heel Israël **2** en zei tot hen: „Ik ben heden honderd twintig jaar oud.[t] Ik zal niet meer mogen uit- en ingaan,[u] daar Jehovah tot mij heeft gezegd: 'Gij zult deze Jordaan niet overtrekken.'[v] **3** Jehovah, uw God, is het die voor u uit naar de overkant trekt.[w] Hijzelf zal deze natiën van voor uw aangezicht verdelgen, en gij moet ze verdrijven.[x] Jozua is het die voor u uit naar de overkant

HFDST. 30
a Ne 1:9
b Jer 32:39
c De 10:16; Ro 2:29
d De 6:5
e Ge 12:3; Jes 10:12; Jer 25:12; Klg 3:64; Ro 12:19
f De 30:2
g Jes 65:21; Mal 3:10; Mt 6:33; Fil 4:19
h De 7:14; De 28:4; Ps 107:38
i Le 26:4; Ps 67:6; 2Kor 9:10
j De 15:4; Sp 10:22
k De 28:63; Jer 32:41
l De 26:17; De 30:2
m Ne 1:9; Ez 18:21; Ez 33:11; Han 3:19
n Ps 147:19; Sp 2:4; Jes 45:19
o Ro 10:6
p Ro 10:8
q Mt 7:21; Jak 1:25

2e kolom
a De 11:26; De 32:47
b De 6:5; De 30:6
c Sp 19:16; 1Kor 7:19
d Le 25:18; De 4:45; Ps 19:9
e Le 18:5; Ne 9:29; Ga 3:12
f De 30:5
g De 29:18; 1Sa 12:25; Heb 3:12
h De 4:19; De 31:29; Ps 96:5
i De 8:19; Joz 23:15
j De 4:26; De 31:28; Jes 1:2
k De 32:47
l De 11:26; De 28:2
m De 27:26; De 28:15
n Joz 24:15
o De 6:2; Jer 32:39
p De 10:12
q De 4:4
r De 4:40
s Ge 12:7; Ge 15:18

HFDST. 31 t Ex 7:7; De 34:7; Han 7:23; u Nu 27:17; v Nu 20:12; De 3:27; De 4:21; w De 9:3; x Ps 44:2.

trekt,[a] juist zoals Jehovah heeft
gesproken. **4** En Jehovah zal
stellig met hen doen net zoals hij
met Sihon[b] en Og,[c] de koningen
der Amorieten, en met hun land
heeft gedaan, toen hij hen heeft
verdelgd.[d] **5** En Jehovah heeft
hen aan U overgeleverd,[e] en GIJ
moet met hen doen overeenkom-
stig heel het gebod dat ik U ge-
boden heb.[f] **6** Weest moedig en
sterk.[g] Weest niet bevreesd en
krimpt niet van angst ineen voor
hen,[h] want Jehovah, uw God, zelf
trekt met u mee. Hij zal u niet in
de steek laten, noch u geheel en
al verlaten."[i]

7 Toen riep Mozes Jozua en zei
tot hem voor de ogen van heel
Israël: „Wees moedig en sterk,[j]
want gij — gij zult dit volk in het
land brengen dat Jehovah hun
voorvaders onder ede beloofd
heeft hun te geven, en gij zult het
hun tot erfdeel geven.[k] **8** En Je-
hovah zelf trekt voor u uit. Hij-
zelf zal met u blijven.[l] Hij zal u
niet in de steek laten, noch u ge-
heel en al verlaten. Wees niet be-
vreesd, noch verschrikt."[m]

9 Vervolgens schreef Mozes
deze wet op[n] en gaf ze aan de
priesters, de zonen van Levi,[o]
de dragers van de ark van Jeho-
vah's verbond,[p] en aan alle ou-
dere mannen van Israël. **10** En
Mozes gebood hun verder en zei:
„Na verloop van elke zeven jaar,
op de bestemde tijd van het jaar
der kwijtschelding,[q] op het loof-
huttenfeest,[r] **11** wanneer heel
Israël komt om het aangezicht
van Jehovah, uw God, te zien[s] op
de plaats die hij zal uitkiezen,[t]
zult gij deze wet in het bijzijn
van heel Israël en ten aanhoren
van hen voorlezen.[u] **12** Roep
het volk bijeen,[v] de mannen en de
vrouwen en de kleinen en uw in-
wonende vreemdeling die binnen
uw poorten is, opdat zij mogen
luisteren en opdat zij mogen le-
ren,[w] daar zij Jehovah, UW God,
moeten vrezen[x] en er zorg voor
moeten dragen alle woorden van
deze wet te volbrengen. **13** En

HFDST. 31

a Nu 27:18
De 3:28
Joz 1:2
Joz 4:14
Han 7:45
b Nu 21:24
c Nu 21:35
d Ex 23:23
De 29:7
e De 3:21
De 7:2
f Nu 33:52
De 7:24
De 20:16
g Joz 1:6
Ps 27:14
Ps 118:6
h Nu 14:9
De 1:29
De 7:18
Ps 56:3
i De 4:31
Joz 1:5
Heb 13:5
j Joz 10:25
Ef 6:10
k De 1:38
l Ex 33:14
m Joz 1:9
n Ex 34:27
Da 9:13
o De 17:18
p Nu 4:15
De 31:25
q De 15:1
r Le 23:34
s Ex 23:17
De 16:16
t De 12:5
u Ne 8:7
v De 4:10
Heb 10:25
w De 29:29
x Ps 34:11
Sp 8:13

2e kolom

a De 6:7
De 11:2
Ps 78:6
Sp 22:6
Ef 6:4
b De 30:16
c Nu 27:13
De 31:2
d De 3:28
e Ex 40:2
f Ex 33:9
Ex 40:38
Ps 99:7
g 2Sa 7:12
Jo 3:13
h Ex 32:6
i Ex 34:15
Re 2:17
Ps 106:37
Ps 106:39
Jer 3:1
Ez 16:15
j De 32:15
Re 2:12
1Kon 11:33
k Re 2:20
Jer 31:32
Heb 8:9
l De 29:20
Ps 74:1
m 1Kr 28:9
2Kr 15:2
2Kr 24:20
n De 32:20
Job 34:29
Ps 27:9
Ps 104:29
Ez 39:23

hun zonen die er niet van gewe-
ten hebben, dienen te luisteren,[a]
en zij moeten Jehovah, UW God,
leren vrezen, al de dagen dat GIJ
leeft op de bodem die GIJ aan de
overzijde van de Jordaan in bezit
gaat nemen."[b]

14 Daarna zei Jehovah tot Mo-
zes: „Zie! De dagen zijn genaderd
dat gij sterven moet.[c] Roep Jo-
zua, en plaatst U in de tent der
samenkomst, opdat ik hem met
het bevel kan belasten."[d] Mozes
en Jozua gingen dus en plaatsten
zich in de tent der samenkomst.[e]
15 Toen verscheen Jehovah bij de
tent in de wolkkolom, en de wolk-
kolom bleef aan de ingang van de
tent staan.[f]

16 Jehovah zei nu tot Mozes:
„Zie! Gij legt u bij uw voorva-
ders neer;[g] en dit volk zal stel-
lig opstaan[h] en immorele gemeen-
schap hebben met buitenlandse
goden van het land waarheen zij
gaan,[i] daar in hun midden, en zij
zullen mij stellig verlaten[j] en mijn
verbond dat ik met hen heb gesloten,
verbreken.[k] **17** Dan zal op
die dag inderdaad mijn toorn te-
gen hen ontbranden,[l] en ik zal hen
stellig verlaten[m] en mijn aange-
zicht voor hen verbergen,[n] en zij
moeten tot iets worden dat ver-
teerd zal worden; en vele ramp-
spoeden en noden moeten hen
treffen,[o] en zij zullen op die dag
stellig zeggen: 'Is het niet om-
dat onze God niet in ons midden
is dat deze rampspoeden ons
hebben getroffen?'[p] **18** Wat mij
aangaat, ik zal op die dag abso-
luut mijn aangezicht verbergen
wegens alle slechtheid die zij heb-
ben gedaan, omdat zij zich tot an-
dere goden hebben gewend.[q]

19 Nu dan, schrijft dit lied[r] voor
UZELF op en leer het de zonen van
Israël.[s] Leg het hun in de mond,
opdat dit lied mij tot een getuige-
nis moge dienen tegen de zonen
van Israël.[t] **20** Want ik zal hen

o De 31:21; De 32:23; Ne 9:27; Sp 1:27; p Re 6:13; q Jes 8:17; Jes 59:2; r De 31:30; De 32:44; Kol 3:16; s De 4:9; De 11:19; t De 31:21.

brengen naar de bodem die ik
hun voorvaders onder ede beloofd
heb,[a] die vloeit van melk en ho-
ning,[b] en zij zullen stellig eten[c]
en verzadigd en vet worden[d] en
zich tot andere goden wenden,[e]
en zij zullen ze inderdaad die-
nen en mij met minachting bejege-
nen en mijn verbond verbreken.[f]
21 En het moet geschieden dat
wanneer vele rampspoeden en no-
den hen zullen treffen,[g] dit lied
ook voor hun aangezicht moet
antwoorden tot een getuigenis,
want het dient niet vergeten te
worden uit de mond van hun na-
geslacht, want ik ken heel goed
hun geneigdheid[h] die zij heden
reeds ontwikkelen, nog voordat
ik hen in het land breng dat ik on-
der ede beloofd heb."
22 Zo schreef Mozes op die dag
dit lied, om het aan de zonen van
Israël te leren.[i]
23 Toen droeg hij het bevel over
aan Jozua, de zoon van Nun,[j] en
zei: „Wees moedig en sterk,[k] want
gij — gij zult de zonen van Israël
in het land brengen dat ik hun on-
der ede beloofd heb,[l] en ikzelf zal
met u blijven."
24 Nu geschiedde het dat zo-
dra Mozes ermee gereed was de
woorden van deze wet tot het
einde toe in een boek te schrij-
ven,[m] **25** Mozes de levieten, de
dragers van de ark van Jehovah's
verbond,[n] ging gebieden en zei:
26 „Wanneer GIJ dit wetboek[o]
neemt, moet GIJ het naast de ark[p]
van het verbond van Jehovah,
UW God, leggen, en daar moet het
tot een getuigenis tegen u strek-
ken.[q] **27** Want ik — ik ken uw
weerspannigheid[r] en uw hardnek-
kigheid[s] heel goed. Indien GIJ, ter-
wijl ik heden nog levend bij U
ben, al blijk hebt gegeven van een
weerspannig gedrag tegenover Je-
hovah,[t] hoeveel te meer dan na
mijn dood! **28** Roept alle oude-
re mannen van UW stammen en
UW beambten[u] bij mij samen, en
laat mij ten aanhoren van hen
deze woorden spreken, en laat mij
de hemel en de aarde tegen hen
tot getuigen nemen.[a] **29** Want
ik weet heel goed dat GIJ na mijn
dood zonder mankeren verderfe-
lijk zult handelen,[b] en GIJ zult stel-
lig afwijken van de weg waarom-
trent ik U geboden heb; en op het
einde der dagen zal U stelligramp-
spoed[c] overkomen, omdat GIJ zult
doen wat kwaad is in de ogen van
Jehovah door hem met de werken
van UW handen te krenken."[d]
30 Toen sprak Mozes ten aan-
horen van heel de gemeente van
Israël de woorden van dit lied ten
einde toe:[e]

32 „Leent het oor, o hemelen,
en laat mij spreken;
En de aarde hore de woor-
den van mijn mond.[f]
2 Mijn onderricht zal druipen
als de regen,[g]
Mijn rede zal druppelen als
de dauw,[h]
Als zachte regens op het gras[i]
En als overvloedige regen-
buien op de plantengroei.[j]
3 Want ik zal de naam van Je-
hovah uitroepen.[k]
Schrijft grootheid toe aan
onze God![l]
4 De Rots, volmaakt is zijn ac-
tiviteit,[m]
Want al zijn wegen zijn ge-
rechtigheid.[n]
Een God van getrouwheid,[o] bij
wie geen onrecht is;[p]
Rechtvaardig en oprecht is
hij.[q]
5 Zij hebben van hún zijde ver-
derfelijk gehandeld;[r]
Zij zijn zijn kinderen niet,
het gebrek ligt bij hen-
zelf.[s]
Een krom en verdraaid ge-
slacht![t]
6 Blijft GIJ jegens Jehovah zó
handelen,[u]
O volk zonder begrip en on-
wijs?[v]

HFDST. 31

a Ge 15:18; De 6:10
b Ex 3:8; Nu 13:27; Ez 20:6
c De 8:12; Ne 9:25
d De 32:15
e De 32:16
f Ex 24:7; De 29:1; Ne 9:26
g De 28:59; De 29:22
h Ge 8:21; Ex 16:4; 1Kr 28:9; Ps 139:2
i De 31:19
j Nu 27:18; De 31:14
k Joz 1:6; Ps 27:14; Ps 118:6
l De 1:38; De 3:28
m Ex 34:27; De 31:9
n Nu 4:15; 1Kr 15:12
o De 17:18; De 31:9; 2Kon 22:8; 2Kr 34:14
p 1Kon 8:9; Heb 9:4
q De 31:19
r De 9:24; De 32:20; Joz 1:18; Ne 9:26
s Ex 32:9; De 9:6; Ps 75:5; Sp 29:1; Jes 48:4
t De 9:24; Ps 78:8
u De 29:10

2e kolom

a De 4:26; De 30:19; De 32:1
b De 32:5; Re 2:19; Ho 9:9
c De 28:15
d Jer 44:8
e De 32:44

HFDST. 32

f De 4:26; De 30:19
g Job 29:22; Jes 55:10
h Sp 19:12; Ho 14:5
i Ps 72:6
j Mi 5:7
k Ex 34:5; Ps 105:1; Jo 17:26
l 1Kr 29:11; Ps 145:3
m 2Sa 22:31; Ps 18:2; Ps 19:7; Jak 1:17

n Ps 33:5; Ps 67:4; Da 4:37; o De 7:9; Ne 9:33; Ps 98:3; Heb 10:23; 1Pe 4:19; p De 25:16; Job 34:10; Ro 3:5; q Ge 18:25; Ps 92:15; Ps 99:4; Ho 14:9; r De 31:27; Re 2:19; Ps 14:1; s Jes 1:4; Jer 15:6; Jak 1:14; t Ps 78:8; Lu 9:41; Fil 2:15; u Jes 1:2; v Jer 4:22.

Is hij niet uw Vader, die u
heeft voortgebracht,[a]
Hij die u gemaakt heeft en
u vervolgens stabiliteit
heeft gegeven?[b]
7 Denk aan de dagen van wel-
eer,[c]
LET op de jaren van voor-
heen van geslacht tot ge-
slacht;
Vraag het uw vader, en hij
kan het u vertellen;[d]
Uw oude mannen, en zij kun-
nen het u zeggen.[e]
8 Toen de Allerhoogste de na-
tiën een erfdeel gaf,[f]
Toen hij de zonen van Adam
van elkaar scheidde,[g]
Stelde hij voorts de grenzen
der volken vast,[h]
Rekening houdend met het
aantal der zonen van Israël.[i]
9 Want Jehovah's deel is zijn
volk;[j]
Jakob is het hem toegeme-
ten erfdeel.[k]
10 Hij dan vond hem in een woest
land,[l]
En in een eenzame, huilen-
de woestijn.[m]
Voorts omringde hij hem,[n] ver-
zorgde hem,[o]
Beveiligde hem als de pupil
van zijn oog.[p]
11 Net zoals een arend zijn nest
opwekt,
Boven zijn jongen blijft zwe-
ven,[q]
Zijn vleugels spreidt, ze op-
neemt,
Ze draagt op zijn wieken,[r]
12 Zo bleef Jehovah alleen hem
leiden,[s]
En er was geen buitenland-
se god bij hem.[t]
13 Hij liet hem voortdurend over
de hoge plaatsen der aar-
de rijden,[u]
Zodat hij de opbrengst van
het veld at.[v]
En hij liet hem voortdurend
honing zuigen uit een stei-
le rots,[w]
En olie uit een rots van
vuursteen;[x]

HFDST. 32

a Ex 4:22
De 32:18
2Sa 7:23
Jes 63:16
b Ps 55:22
c Jes 63:11
d Ex 13:14
Ps 44:1
e Ps 78:3
f Ge 10:5
Ps 115:16
g Ge 11:9
h De 2:5
De 2:19
Han 17:26
i Ge 15:18
Ex 23:31
Ps 105:44
j Ex 15:16
Ex 19:5
De 7:6
De 26:19
k 1Sa 10:1
Ps 74:2
Ps 78:71
l De 8:15
Ho 13:5
m Ps 107:4
Jer 2:6
n Ne 9:19
o Ne 9:20
Ps 8:4
p Ps 17:8
Za 2:8
q Jes 31:5
r Ex 19:4
s De 1:31
t Jes 43:12
u De 33:29
Jes 58:14
v De 8:8
w Ps 81:16
x Job 29:6

2e kolom

a Ge 18:8
b Ez 39:18
c Ps 147:14
d Ge 49:11
e De 33:5
Jes 44:2
f Ho 4:16
g De 31:20
Ne 9:25
Ps 73:7
h Jes 1:4
Jes 51:13
Ho 13:6
i 2Sa 22:47
Ps 89:26
Ps 95:1
j 1Kon 14:22
1Kor 10:22
k Re 2:12
l 2Kon 23:13
Ez 8:17
m Le 17:7
Ps 106:37
1Kor 10:20
n De 28:64
o Re 5:8
p Ps 106:21
Jes 17:10
Jer 2:32
Jer 3:21
q De 4:34
r Re 2:14
Ps 78:59
Ps 106:40
s De 31:17
Job 34:29
Ps 30:7

14 Boter van het rundvee en
melk van het kleinvee[a]
Met het vet van rammen,
En mannetjesschapen, het
ras van Basan, en bokken[b]
Te zamen met het niervet van
tarwe;[c]
En druivenbloed hebt gij
steeds gedronken als
wijn.[d]
15 Toen Jeschurun[e] vet ging wor-
den, sloeg hij voorts ach-
teruit.[f]
Gij zijt vet geworden, gij zijt
dik geworden, gij zijt ge-
mest geworden.[g]
Daarom verliet hij God, die
hem gemaakt had,[h]
En verachtte hij de Rots[i]
van zijn redding.
16 Zij gingen hem tot jaloezie
prikkelen[j] met vreemde
goden;[k]
Met verfoeilijkheden bleven
zij hem krenken.[l]
17 Zij gingen slachtoffers bren-
gen aan demonen, niet aan
God,[m]
Goden die zij niet hadden
gekend,[n]
Nieuwelingen, die pas opge-
komen waren,[o]
Met wie UW voorvaders niet
bekend waren.
18 De Rots die u verwekte, zijt
gij toen vergeten,[p]
En God hebt gij uit uw ge-
dachten laten gaan, die u
voortbracht met barens-
weeën.[q]
19 Toen Jehovah het zag, min-
achtte hij hen ten slotte,[r]
Wegens de ergernis die zijn
zonen en zijn dochters ver-
oorzaakten.
20 Daarom zei hij: 'Laat mij mijn
aangezicht voor hen ver-
bergen,[s]
Laat mij zien wat later hun
einde zal zijn.
Want zij zijn een verkeerd ge-
slacht,[t]
Zonen in wie geen trouw is.[u]
21 Zij van hun zijde hebben mij

t De 32:5; Jes 65:2; Mt 17:17; u Jes 1:2; Jes 30:9.

tot jaloezie geprikkeld
met wat geen god is;[a]
Zij hebben mij getergd met
hun ijdele afgoden;[b]
En ik van mijn zijde zal hen
tot jaloezie prikkelen met
wat geen volk is;[c]
Met een natie zonder begrip
zal ik hen krenken.[d]
22 Want een vuur is ontstoken
in mijn toorn[e]
En het zal branden tot in
Sjeool, de diepste plaats,[f]
En het zal de aarde en haar
opbrengst verteren[g]
En zal de grondvesten der
bergen in vlam zetten.[h]
23 Ik zal rampspoeden over hen
doen toenemen;[i]
Mijn pijlen zal ik op hen ver-
schieten.[j]
24 Uitgeput van honger[k] zullen
zij zijn en verteerd door
brandende koorts[l]
En bittere vernietiging.[m]
En de tanden van beesten zal
ik op hen afzenden,[n]
Met het gif van reptielen in
het stof.[o]
25 Buitenshuis zal een zwaard
hen beroven,[p]
En binnenshuis schrik,[q]
Van zowel jongeling als
maagd,[r]
Zuigeling met grijsharige
man.[s]
26 Ik had moeten zeggen: „Ik zal
hen verstrooien,[t]
Ik wil de vermelding van hen
onder sterfelijke mensen
doen ophouden”,[u]
27 Ware het niet dat ik bevreesd
was voor terging van de
zijde van de vijand,[v]
Dat hun tegenstanders het
verkeerd zouden opvat-
ten,[w]
Dat zij zouden zeggen: „Onze
hand is superieur gebleken,[x]
En niet Jehovah heeft dit
alles tot stand gebracht.”[y]
28 Want zij zijn een natie ten
aanzien waarvan raad ver-
gaat,[z]
En er is bij hen geen ver-
stand.[a]

HFDST. 32

a Ps 96:5
Jes 44:10
1Kor 8:4
1Kor 10:20
b 1Sa 12:10
1Sa 12:21
1Kon 16:13
Han 14:15
c Ho 1:10
Ho 2:23
Ro 9:25
Ro 11:11
1Pe 2:10
d Ro 10:19
e Ps 21:9
Jer 15:14
Klg 4:11
f Am 9:2
g Ze 3:8
h Hab 3:10
i Le 26:24
De 28:15
j Ps 7:13
Ez 5:16
k De 28:53
l De 28:22
m De 28:21
Am 4:10
n Le 26:22
Jer 15:3
Ez 5:17
o Nu 21:6
Jer 8:17
Am 9:3
p Jer 9:16
Klg 1:20
q Jer 9:21
Ez 7:15
r 2Kr 36:17
s Klg 2:21
t Le 26:33
De 28:25
Ez 20:23
Lu 21:24
u De 9:14
v 1Sa 12:22
Ez 20:14
w Ex 32:12
Nu 14:16
x Ps 115:2
Ps 140:8
y Jes 37:24
z Ps 106:13
Ps 107:11
Lu 7:30
a Jes 6:10
Jes 27:11
Mt 13:15

2e kolom

a Ps 81:13
Sp 1:5
Sp 27:11
b Ps 107:43
Ho 14:9
1Ti 4:15
c Jer 2:19
Klg 1:9
d 2Kr 24:24
Jes 30:17
e Re 2:14
1Sa 12:9
Ps 44:12
Jes 50:1
f Ex 14:25
1Sa 2:2
g 1Sa 4:8
Ezr 1:3
Da 2:47
h Jes 1:10
Ju 7

29 O dat zij wijs waren![a] Dan zou-
den zij hierover naden-
ken.[b]
Zij zouden acht geven op
hun einde later.[c]
30 Hoe zou één er duizend kun-
nen achtervolgen,
En zouden twee er tienduizend op de vlucht kunnen jagen?[d]
Niet tenzij hun Rots hen had verkocht[e]
En Jehovah hen had overgeleverd.
31 Want hun rots is niet als onze
Rots,[f]
Zelfs onze vijanden komen
tot deze beslissing.[g]
32 Want hun wijnstok stamt van
de wijnstok van Sodom
En van de terrassen van Gomorra.[h]
Hun druiven zijn giftige druiven,
Hun trossen zijn bitter.[i]
33 Hun wijn is het venijn van
grote slangen
En het wrede gif van cobra’s.[j]
34 Ligt dat niet bij mij bewaard,
Met een zegel eraan bevestigd in mijn schatkamer?[k]
35 Mij is de wraak en de vergelding.[l]
Te bestemder tijd zal hun
voet wankelen,[m]
Want de dag van hun ongeluk
is nabij,[n]
En de gebeurtenissen die
hun wachten, haasten zich
werkelijk.’[o]
36 Want Jehovah zal zijn volk
richten[p]
En hij zal spijt gevoelen aangaande zijn knechten,[q]
Want hij zal zien dat de ondersteuning verdwenen is
En er is slechts een hulpeloze en waardeloze.
37 En hij zal stellig zeggen:
’Waar zijn hun goden,[r]

i Jes 5:4; Jer 2:21; **j** Ps 58:4; Ps 140:3; **k** Ho 13:12; Ro 2:5; **l** Ps 94:1; Na 1:2; Ro 12:19; Heb 10:30; **m** Ps 9:15; Ps 73:18; Jes 8:15; **n** Jer 10:15; Lu 19:44; **o** Jes 30:13; Hab 2:3; 2Pe 2:3; **p** Ps 7:8; Ps 96:13; Heb 10:30; **q** Re 2:18; Ps 90:13; Ps 106:45; Ps 135:14; **r** Re 10:14; Jer 2:28.

De rots bij wie zij hun toevlucht zochten,[a]
38 Die het vet van hun slachtoffers plachten te eten,[b]
De wijn van hun drankoffers plachten te drinken?[c]
Laat hen opstaan en U helpen.[d]
Laat hen een schuilplaats voor U worden.[e]
39 Ziet nu dat ik — ik het ben[f]
En er zijn geen goden naast mij.[g]
Ik breng ter dood en ik maak levend.[h]
Ik heb zwaar gewond[i] en ik — ik wil genezen,[j]
En er is niemand die uit mijn hand rukt.[k]
40 Want ik hef mijn hand naar de hemel [in een eed],[l]
En ik zeg waarlijk: „Zo waar ik tot onbepaalde tijd leef”,[m]
41 Indien ik mijn bliksemend zwaard inderdaad scherp,[n]
En mijn hand naar het gericht grijpt,[o]
Wil ik wraak oefenen aan mijn tegenstanders[p]
En vergelding brengen over hen die mij intens haten.[q]
42 Ik zal mijn pijlen dronken maken van bloed,[r]
Terwijl mijn zwaard vlees zal eten,[s]
Van het bloed der verslagenen en gevangenen,
Van de hoofden der aanvoerders van de vijand.’[t]
43 Weest vrolijk, GIJ natiën, met zijn volk,[u]
Want hij zal het bloed van zijn dienaren wreken,[v]
En hij zal wraak oefenen aan zijn tegenstanders[w]
En zal inderdaad verzoening doen voor de bodem van zijn volk.”

44 Mozes kwam dan en sprak ten aanhoren van het volk al de woorden van dit lied,[x] hij en Hosea, de zoon van Nun.[y] **45** Nadat Mozes geëindigd had al deze woorden tot heel Israël te spreken, **46** zei hij verder tot hen: „Neemt al de woorden die ik heden als waarschuwing tot U spreek, ter harte,[a] opdat GIJ UW zonen moogt gebieden er zorg voor te dragen al de woorden van deze wet te volbrengen.[b] **47** Want het is geen woord zonder waarde voor U,[c] maar het betekent UW leven,[d] en door dit woord kunt GIJ UW dagen verlengen op de bodem die GIJ aan de overzijde van de Jordaan in bezit gaat nemen.”[e]

48 Voorts sprak Jehovah nog op diezelfde dag tot Mozes en zei: **49** „Beklim dit Abarimgebergte,[f] de berg Nebo,[g] die in het land Moab ligt, die uitziet op Jericho, en zie het land Kanaän, dat ik de zonen van Israël tot een bezitting geef.[h] **50** Sterf dan op de berg die gij beklimt, en word tot uw volk vergaderd,[i] juist zoals uw broer Aäron op de berg Hor is gestorven[j] en tot zijn volk werd vergaderd; **51** omdat gijlieden plichtvergeten jegens mij gehandeld hebt[k] te midden van de zonen van Israël bij de wateren van Meriba[l] bij Kades, in de wildernis van Zin; omdat GIJ mij niet geheiligd hebt te midden van de zonen van Israël.[m] **52** Want uit de verte zult gij het land zien, maar gij zult daar niet binnengaan, in het land dat ik aan de zonen van Israël geef.”[n]

33 Dit nu is de zegen[o] waarmee Mozes, de man van de [ware] God,[p] vóór zijn dood de zonen van Israël zegende. **2** Hij zei dan:
„Jehovah — van de Sinaï is hij gekomen,[q]
En hij is stralend over hen opgegaan uit Seïr.[r]
Hij is in lichtglans verschenen van het bergland van Paran,[s]
En met hem waren heilige myriaden,[t]

HFDST. 32
a De 32:31
b Ez 16:19 1Kor 10:20
c Ho 2:8 1Kor 10:21
d Re 10:14
e Am 9:2
f Jes 41:4 Jes 48:12
g De 4:35 Jes 45:5
h 1Sa 2:6 2Kon 5:7 Ps 68:20
i Nu 12:13 2Kr 21:18
j Jer 17:14 Ho 6:1
k Jes 43:13
l Ex 6:8 Jes 45:23 Heb 6:13
m Ps 90:2 1Ti 1:17 Opb 10:6
n Ps 7:12 Ez 21:10
o Jes 66:16 Na 1:3
p De 32:35 Jes 1:24 Jes 59:18 Jes 66:6 Na 1:2
q Ex 20:5
r De 32:23
s Jes 34:6 Ez 38:21
t Joz 10:17 Joz 10:26 1Sa 15:33
u Ge 12:3 1Kon 8:43 Ro 3:29 Ro 15:10
v 2Kon 9:7 Opb 6:10
w De 32:41 Mi 5:15 Lu 21:22
x De 31:22 Opb 15:3
y Nu 11:28 De 31:23

2e kolom
a De 6:6 De 11:18
b De 6:7
c 2Ti 3:16 Heb 4:12
d Le 18:5 De 30:19 Ro 10:5
e Sp 3:2
f Nu 27:12
g De 34:1
h Ge 10:19 Ge 15:18 Joz 1:3
i De 34:5
j Nu 20:28 Nu 33:38
k Nu 20:12 Nu 27:14
l Nu 20:13
m Le 10:3 Le 22:32 Jes 8:13 Mt 6:9

n Nu 27:13; De 3:27; De 34:4; **HFDST. 33** **o** Ge 49:28; Lu 24:50; **p** Joz 14:6; Ps 90, Ops.; **q** Ex 19:18; **r** Re 5:4; **s** Hab 3:3; **t** Da 7:10; Ga 3:19; Ju 14.

Aan zijn rechterhand tot
hen behorende krijgslie-
den.[a]
3 Ook koesterde hij zijn volk;[b]
Al hun heiligen zijn in uw
hand.[c]
En zij — zij hebben aan uw
voeten aangelegen;[d]
Zij ontvingen toen iets van
uw woorden.[e]
4 (Mozes heeft ons als gebod een
wet opgelegd,[f]
Een bezit van de gemeente
van Jakob.)[g]
5 En hij werd koning in Jeschu-
run,[h]
Toen de hoofden van het
volk zich verzamelden,[i]
Het gehele aantal van de
stammen van Israël.[j]
6 Dat Ruben leve en niet uit-
sterve,[k]
En laten zijn mannen [niet]
weinigen worden."[l]
7 En dit was Juda's [zegen],[m]
toen hij vervolgde:
„Hoor, o Jehovah, de stem van
Juda,[n]
En moogt gij hem tot zijn
volk brengen.
Zijn armen hebben gestreden
voor wat het zijne is;
En moogt gij een hulp tegen
zijn tegenstanders blijken
te zijn."[o]
8 En aangaande Levi zei hij:[p]
„Uw Tummim en uw Urim[q]
behoren de man toe die je-
gens u loyaal is,[r]
Die gij bij Massa op de proef
hebt gesteld.[s]
Gij zijt met hem gaan twis-
ten bij de wateren van Me-
riba,[t]
9 De man die tot zijn vader en
zijn moeder zei: 'Ik heb
hem niet gezien.'
Zelfs zijn broeders erkende
hij niet,[u]
En zijn zonen kende hij
niet.
Want zij hebben uw woord on-
derhouden,[v]
En uw verbond zijn zij
steeds nagekomen.[w]

HFDST. 33

a Ps 68:17
b De 7:8
De 23:5
Ps 47:4
Ho 11:1
c Ex 19:6
Ps 50:5
d Ex 19:23
e Ex 20:19
f Ex 24:8
Jo 1:17
Han 15:5
1Kor 9:9
g De 4:8
Han 7:53
h De 32:15
Jes 44:2
i Ex 18:25
Ex 19:7
Nu 1:44
j Nu 1:46
k Ge 49:3
Joz 22:1
1Kr 5:1
l Nu 26:7
Joz 13:15
m Ge 49:8
1Kr 5:2
n Ps 78:68
o Re 1:2
2Sa 7:1
2Sa 7:9
p Ge 49:5
Nu 3:12
Nu 18:24
q Ex 28:30
Le 8:8
Ezr 2:63
r Ex 32:26
Heb 7:26
s Ex 17:7
De 6:16
t Nu 20:13
u Ex 32:27
Le 10:6
v Le 10:7
w Mal 2:5

2e kolom

a Le 10:11
De 17:9
Jer 18:18
b 2Kr 15:3
2Kr 17:9
Mal 2:7
c Ex 30:7
Nu 16:40
d Le 1:9
Ps 51:19
e Ps 18:32
Jes 40:29
Hab 3:19
Fil 4:13
f De 18:5
Mal 2:6
g Han 23:4
h Ps 3:7
Am 5:10
i Ge 49:27
j 2Sa 7:16
k Ps 4:8
l Joz 18:11
Ps 68:27
m Joz 18:28
Re 1:21
2Sa 5:9
Ps 125:2
n Ge 49:22
o Joz 16:1
Sp 10:22
p Ge 27:28
Za 8:12

10 Laat hen Jakob onderrichten
in uw rechterlijke beslis-
singen[a]
En Israël in uw wet.[b]
Laat hen reukwerk opdragen
vóór uw neusgaten[c]
En een volledig offer op uw
altaar.[d]
11 Zegen, o Jehovah, zijn vitale
kracht,[e]
En moogt gij een welgeval-
len tonen aan de activi-
teit van zijn handen.[f]
Verwond zwaar aan de heu-
pen hen die tegen hem op-
staan,[g]
En hen die hem intens ha-
ten, opdat zij niet kunnen
opstaan."[h]
12 Aangaande Benjamin zei
hij:[i]
„Laat de lieveling[j] van Jeho-
vah in zekerheid bij hem
verblijf houden,[k]
Terwijl hij hem de gehele
dag beschermt,[l]
En hij moet tussen zijn
schouders verblijf hou-
den."[m]
13 En aangaande Jozef zei hij:[n]
„Moge zijn land voortdurend
door Jehovah gezegend
worden[o]
Met de uitgelezen dingen
van de hemel, met dauw,[p]
En met de waterdiepte, die
beneden ligt,[q]
14 En met de uitgelezen dingen,
de voortbrengselen van de
zon,[r]
En met de uitgelezen din-
gen, de opbrengst van de
maanmaanden,[s]
15 En met het meest uitgeleze-
ne van de bergen van het
oosten,[t]
En met de uitgelezen din-
gen van de voor onbepaal-
de tijd blijvende heuvels,
16 En met de uitgelezen dingen
van de aarde en haar vol-
heid,[u]

q Ge 49:25; r 2Sa 23:4; s Le 26:5; Ps 65:9; t Ge 37:25; Joz 17:18; u De 8:8; Ps 24:1.

En met de goedkeuring van
Degene die verblijf houdt
in het doornbos.[a]
Mogen ze komen op het hoofd
van Jozef[b]
En op de schedel van dege-
ne die van zijn broeders is
afgezonderd.[c]
17 Als de eerstgeborene van een
stier is zijn pracht,[d]
En zijn hoorns zijn de hoorns
van een wilde stier.[e]
Daarmee zal hij volken stoten,[f]
Alle te zamen, tot aan de
einden der aarde,
En dit zijn de tienduizenden
van Efraïm,[g]
En dit zijn de duizenden van
Manasse."
18 En aangaande Zebulon zei
hij:[h]
„Verheug u, o Zebulon, over
uw uitgaan,[i]
En Issaschar, over uw ten-
ten.[j]
19 Volken zullen zij roepen tot de
berg.
Daar zullen zij de slachtof-
fers van rechtvaardigheid
offeren.[k]
Want zij zullen de overvloedi-
ge rijkdom der zeeën in-
zuigen[l]
En de verborgen schatten
van het zand."
20 En aangaande Gad zei hij:[m]
„Gezegend is hij die de gren-
zen van Gad uitbreidt.[n]
Als een leeuw moet hij ver-
blijf houden,[o]
En hij moet de arm, ja, de
schedel verscheuren.[p]
21 En hij zal het eerste deel voor
zich kiezen,[q]
Want daar is het toegemeten
deel van een wetgever be-
waard.[r]
En de hoofden van het volk
zullen zich verzamelen.
De rechtvaardigheid van Je-
hovah zal hij stellig vol-
trekken
En zijn rechterlijke besliss-
ingen met Israël."
22 En aangaande Dan zei hij:[s]
„Dan is een leeuwenwelp.[t]
Hij zal uit Basan te voorschijn
springen."[a]
23 En aangaande Naftali zei
hij:[b]
„Naftali is verzadigd van de
goedkeuring
En vervuld van de zegen van
Jehovah.
Neem toch het westen en
het zuiden in bezit."[c]
24 En aangaande Aser zei hij:[d]
„Gezegend met zonen is
Aser.[e]
Hij worde een goedgekeur-
de door zijn broeders,[f]
En een die zijn voet in olie
dompelt.[g]
25 IJzer en koper zijn uw poort-
sloten,[h]
En overeenkomstig uw da-
gen is uw bedaarde gang.
26 Er is niemand gelijk de [ware]
God[i] van Jeschurun,[j]
Die de hemel berijdt tot uw
hulp[k]
En de wolkenhemel in zijn
uitnemendheid.[l]
27 Een schuilplaats is de aloude
God,[m]
En onder zijn de voor on-
bepaalde tijd blijvende ar-
men [van God].[n]
En hij zal de vijand van voor
uw aangezicht verdrij-
ven,[o]
En hij zal zeggen: 'Verdelg
[hen]!'[p]
28 En Israël zal in zekerheid ver-
blijf houden,[q]
De bron van Jakob op zich-
zelf,[r]
In een land van koren en
nieuwe wijn.[s]
Ja, zijn hemel zal de dauw
laten neerdruipen.[t]
29 Gelukkig zijt gij, o Israël![u]
Wie is er als gij,[v]
Een volk dat redding geniet
in Jehovah,[w]
Het schild van uw hulp,[x]
En Degene die uw uitne-
mende zwaard is?[y]

HFDST. 33

a Ex 3:4
Han 7:30
b Ge 49:26
1Kr 5:1
c Ge 37:7
1Kr 5:2
d Joz 17:1
e Ps 22:21
Ps 92:10
f 1Kon 22:11
Ps 44:5
g Ge 48:19
h Ge 49:13
i Joz 19:10
Re 5:14
j Ge 49:14
Joz 19:17
k Ps 4:5
l Ge 49:13
Mt 4:13
m Ge 49:19
n Joz 13:8
Joz 13:24
o 1Kr 12:8
Sp 28:1
p 1Kr 5:18
1Kr 5:20
q Nu 32:1
r Nu 32:21
Nu 32:27
Nu 32:33
Joz 1:14
Joz 1:15
Joz 4:12
Joz 22:1
s Ge 49:16
t Re 13:2
Re 13:24
Re 15:8
Re 15:20
Re 16:30

2e kolom

a Joz 19:47
Re 18:27
Re 18:29
1Kr 12:35
b Ge 49:21
c Joz 19:32
d Ge 49:20
e Ps 127:3
Ps 128:3
f Sp 3:4
g De 32:13
Job 29:6
h De 8:9
i Ex 15:11
Ps 86:8
Ps 89:6
Jer 10:6
j De 32:15
De 33:5
Jes 44:2
k Ps 68:33
l Ps 68:34
Ps 93:1
Ps 104:3
m Ps 46:11
Ps 90:1
Ps 91:2
Ps 125:2
n Jes 40:11
Ho 11:3
o De 9:3
p De 31:4
q Jer 23:6
Jer 33:16
r Ps 68:26
Jes 48:1
s De 8:8
t De 11:11
De 33:13

u Ps 33:12; Ps 144:15; Ps 146:5; v De 4:7; 2Sa 7:23; Ps 147:20; w Ps 27:1; Jes 12:2; x Ge 15:1; Ps 115:9; y Re 7:20.

Daarom zullen uw vijanden
voor u kruipen,[a]
En gij — gij zult op hun
hoge plaatsen treden.”[b]

34 Toen ging Mozes uit de woestijnvlakten van Moab de berg Nebo op,[c] naar de top van de Pisga,[d] die uitziet op Jericho.[e] En daar toonde Jehovah hem het hele land: Gilead tot aan Dan,[f] **2** en heel Naftali en het land van Efraïm en Manasse en heel het land van Juda tot aan de westelijke zee,[g] **3** en de Negeb[h] en het District,[i] de valleivlakte van Jericho, de Palmenstad,[j] tot aan Zoar.[k]

4 Voorts zei Jehovah tot hem: „Dit is het land dat ik Abraham, Isaäk en Jakob onder ede beloofd heb, toen ik zei: ’Aan uw zaad zal ik het geven.’[l] Ik heb het u met eigen ogen laten zien, aangezien gij daarheen niet zult overtrekken.”[m]

5 Daarna stierf Mozes, de knecht van Jehovah,[n] aldaar in het land Moab, naar het bevel van Jehovah.[o] **6** Voorts begroef hij hem in het dal in het land Moab tegenover Beth-Peor,[p] en tot op de dag van vandaag is niemand zijn graf te weten gekomen.[a] **7** En Mozes was honderd twintig jaar oud toen hij stierf.[b] Zijn oog was niet dof geworden[c] en zijn vitaliteit was niet gevloden.[d] **8** De zonen van Israël nu beweenden Mozes dertig dagen[e] in de woestijnvlakten van Moab. Ten slotte waren de dagen van het wenen van de rouwtijd voor Mozes ten einde.

9 En Jozua, de zoon van Nun, was vol van de geest van wijsheid,[f] want Mozes had zijn hand op hem gelegd;[g] de zonen van Israël nu luisterden naar hem en deden juist zoals Jehovah Mozes geboden had.[h] **10** Maar er is in Israël nog nooit een profeet opgestaan als Mozes,[i] met wie Jehovah van aangezicht tot aangezicht bekend was,[j] **11** wat alle tekenen en wonderen betreft die Jehovah hem in het land Egypte voor Farao en al zijn dienaren en heel zijn land heeft laten doen,[k] **12** en wat heel de sterke hand aangaat en al het grote en ontzagwekkende dat Mozes voor de ogen van heel Israël heeft verricht.[l]

HFDST. 33

a 2Sa 22:45; Ps 66:3; Ps 81:15
b De 32:13

HFDST. 34

c Nu 27:12; De 32:49
d Nu 21:20; De 3:27
e Nu 36:13
f Joz 19:47; Re 18:29
g Ex 23:31; Nu 34:6; De 11:24
h Joz 15:1
i Ge 13:10; 1Kon 7:46
j 2Kr 28:15
k Ge 19:22; Jes 15:5
l Ge 12:7; Ge 26:3; Ge 28:13
m Nu 20:12; De 32:52
n Nu 12:7; Mal 4:4
o De 32:50; Joz 1:2
p De 3:29

2e kolom

a Han 2:31; Ju 9
b De 31:2; Han 7:23; Han 7:30; Han 7:36
c Ge 27:1; Ge 48:10
d Joz 14:11
e Nu 20:29

f Re 3:10; Re 6:34; 1Kon 3:12; g Nu 27:18; De 31:14; Han 6:6; 1Ti 4:14; h Nu 27:21; Joz 1:16; Heb 13:17; i De 18:15; Han 3:22; Han 7:37; j Ex 33:11; Ex 33:20; Nu 12:8; k De 4:34; Ps 78:43; l Ex 3:19; De 26:8; Lu 24:19.

JOZUA

1 Nu geschiedde het na de dood van Mozes, de knecht van Jehovah, dat Jehovah ertoe overging tot Jozua,[a] de zoon van Nun, de dienaar[b] van Mozes, te zeggen: **2** „Mijn knecht Mozes is gestorven;[c] nu dan, sta op, trek deze Jordaan over, gij en heel dit volk, naar het land dat ik hun, de zonen van Israël, geef.[d] **3** Elke plaats die UW voetzool zal betreden, zal ik ulieden stellig geven, juist zoals ik aan Mozes beloofd heb.[e] **4** Van de wildernis en deze Libanon tot de grote rivier, de rivier de Eufraat, dat wil zeggen heel het land van de Hethieten,[a] en tot de Grote Zee, tegen de ondergang der zon, zal UW gebied blijken te zijn.[b] **5** Niemand zal zich voor u krachtig staande kunnen houden, al de dagen van uw leven.[c] Juist zoals ik bewezen heb met Mozes te zijn, zo zal ik bewijzen met u te zijn.[d] Ik zal u niet in de steek laten, noch u geheel en al verlaten.[e] **6** Wees moedig en sterk,[f]

HFDST. 18

a De 31:14
b Ex 24:13; Nu 11:28
c De 34:5
d Nu 27:21; De 3:28
e De 11:24

2e kolom

a Nu 13:29; Joz 11:3
b Ge 15:18; Ex 23:31; Nu 34:3; De 1:7; Joz 15:4
c De 7:24; De 11:25; Ro 8:31

d Ex 3:12; Joz 3:7; e De 31:6; Heb 13:5; f De 1:38; De 31:23; Ps 27:14.

want gij zult dit volk het land
doen beërven[a] dat ik hun voorva-
ders onder ede beloofd heb hun
te geven.[b]
7 Wees slechts moedig en zeer
sterk om zorgvuldig te hande-
len overeenkomstig heel de wet
die mijn knecht Mozes u geboden
heeft.[c] Wijk er niet van af, noch
naar rechts noch naar links,[d] op-
dat gij overal waar gij gaat, wijs
moogt handelen.[e] **8** Dit wetboek
dient niet uit uw mond te wij-
ken,[f] en gij moet er dag en nacht
met gedempte stem in lezen, op-
dat gij zorgvuldig moogt han-
delen overeenkomstig alles wat
erin geschreven staat;[g] want dan
zult gij uw weg succesvol ma-
ken en dan zult gij wijs hande-
len.[h] **9** Heb ik [het] u niet ge-
boden?[i] Wees moedig en sterk.
Krimp niet van angst ineen en
wees niet verschrikt,[j] want Je-
hovah, uw God, is met u, overal
waar gij gaat."[k]
10 Voorts gebood Jozua de
beambten van het volk en zei:
11 „Gaat midden door de leger-
plaats en gebiedt het volk en
zegt: 'Maakt mondvoorraad voor
U gereed, want over drie dagen
trekt GIJ deze Jordaan over om
het land binnen te gaan en in
bezit te nemen dat Jehovah, UW
God, U geeft om het in bezit te
nemen.'"[l]
12 En tot de Rubenieten en de
Gadieten en de halve stam Ma-
nasse zei Jozua: **13** „Laat er
gedacht worden aan het woord
dat Mozes, de knecht van Jeho-
vah, U geboden heeft,[m] toen hij
zei: 'Jehovah, UW God, geeft U
rust en heeft U dit land gegeven.
14 UW vrouwen, UW kleinen en
UW vee zullen in het land wonen
dat Mozes U aan deze zijde van
de Jordaan heeft gegeven;[n] maar
GIJ zult in slagorde geschaard[o]
voor UW broeders uit naar de
overkant trekken, alle dappere,
sterke mannen,[p] en GIJ moet hen
helpen. **15** Pas wanneer Jeho-
vah UW broeders rust geeft even-
als U, en ook zij [het land] in
bezit hebben genomen dat Jeho-
vah, UW God, hun geeft,[a] dan
moet GIJ terugkeren naar het
land van UW bezitting en het in
bezit nemen,[b] [het land] dat Mo-
zes, de knecht van Jehovah, U
gegeven heeft aan de zijde van
de Jordaan tegen de opgang der
zon.'"[c]
16 Bijgevolg antwoordden zij
Jozua en zeiden: „Alles wat gij ons
geboden hebt, zullen wij doen, en
waarheen gij ons ook zendt, zul-
len wij gaan.[d] **17** Zoals wij in al-
les naar Mozes hebben geluisterd,
zo zullen wij naar u luisteren.
Moge Jehovah, uw God, slechts
bewijzen met u te zijn,[e] juist zoals
hij bewezen heeft met Mozes te
zijn.[f] **18** Iedere man die zich
weerspannig toont tegen uw be-
vel[g] en niet naar uw woorden luis-
tert in alles wat gij hem mocht
gebieden, zal ter dood gebracht
worden.[h] Wees slechts moedig en
sterk."[i]
2 Toen zond Jozua, de zoon van
Nun, vanuit Sittim[j] heimelijk
twee mannen als verspieders uit
en zei: „Gaat heen, bezichtigt het
land en Jericho." Zij gingen dus
en kwamen aan het huis van een
prostituee, wier naam Rachab[k]
was, en daar namen zij hun in-
trek. **2** Naderhand werd tot de
koning van Jericho gezegd: „Zie!
Er zijn vannacht mannen van
de zonen van Israël hier geko-
men om het land te verkennen."
3 Daarop liet de koning van Je-
richo aan Rachab zeggen: „Breng
de mannen die bij u zijn gekomen,
die uw huis zijn binnengegaan,
naar buiten, want zij zijn geko-
men om heel het land te verken-
nen."[l]
4 Ondertussen nam de vrouw
de beide mannen en verborg
hen. Toen zei zij: „Ja, de man-
nen zijn wel bij mij gekomen, en
ik wist niet vanwaar zij waren.
5 Voorts geschiedde het bij het
sluiten van de poort[m] tegen het
donker dat de mannen naar bui-
ten zijn gegaan. Ik weet niet pre-

HFDST. 1

a Nu 34:17
b Ge 12:7 Ge 15:18 Ge 26:3
c De 31:7
d De 5:32 De 28:14
e De 29:9 1Kon 2:3
f De 6:6 De 30:14
g De 17:19 Ps 1:2 1Ti 4:15 Jak 1:25
h 1Kr 22:13
i De 31:7
j De 31:8 Joz 8:1
k Ex 23:27 Ps 46:7
l De 9:1 De 11:31 Joz 3:2
m Nu 32:20 Joz 22:2
n De 3:19 De 29:8 Joz 13:8
o Ex 13:18 Nu 32:21 De 3:18
p Nu 1:3 Nu 26:2

2e kolom

a Nu 32:17 Nu 32:22 De 3:20
b Joz 22:4
c Nu 32:33 Joz 22:9
d Nu 32:25 Heb 13:17
e 1Sa 16:18 1Sa 17:37
f Nu 27:20 De 34:9
g 1Sa 12:15 1Sa 15:23 Sp 17:11
h De 17:12 1Sa 11:12
i De 31:7 Joz 1:6

HFDST. 2

j Nu 25:1 Nu 33:49
k Joz 6:17 Mt 1:5 Heb 11:31 Jak 2:25
l Ge 42:9 2Sa 10:3
m Ne 13:19

cies waar de mannen naar toe zijn gegaan. Jaagt hen vlug achterna, want GIJ zult hen inhalen." **6** (Zij had hen echter naar boven, naar het dak[a] gebracht, en zij hield hen aan het oog onttrokken tussen vlasstengels die voor haar op het dak opgestapeld waren.) **7** En de mannen jaagden hen achterna in de richting van de Jordaan bij de doorwaadbare plaatsen,[b] en men sloot de poort onmiddellijk nadat zij die hen najaagden, eruit waren gegaan.

8 Wat dezen betreft, nog voordat zij zich konden neerleggen, klom zijzelf tot hen op het dak. **9** Vervolgens zei zij tot de mannen: „Voorwaar, ik weet dat Jehovah U stellig het land zal geven,[c] en dat de schrik voor U op ons is gevallen,[d] en dat alle bewoners van het land versaagd zijn geworden wegens U.[e] **10** Want wij hebben gehoord hoe Jehovah de wateren van de Rode Zee van voor UW aangezicht heeft doen opdrogen toen GIJ uit Egypte trokt,[f] en wat GIJ met de twee koningen der Amorieten hebt gedaan die aan de overzijde van de Jordaan waren, namelijk Sihon[g] en Og,[h] die GIJ aan de vernietiging hebt prijsgegeven.[i] **11** Toen wij dat te horen kregen, versmolt ons hart,[j] en er is nog geen geest in iemand gerezen wegens U,[k] want Jehovah, UW God, is God in de hemel daarboven en op de aarde beneden.[l] **12** Nu dan, zweert mij alstublieft bij Jehovah[m] dat, omdat ik liefderijke goedheid jegens U heb betracht, GIJ ook stellig liefderijke goedheid jegens het huisgezin van mijn vader zult betrachten,[n] en GIJ moet mij een betrouwbaar teken geven.[o] **13** En GIJ moet mijn vader[p] en mijn moeder en mijn broers en mijn zusters en allen die bij hen horen, in het leven houden, en GIJ moet onze ziel van de dood bevrijden."[q]

14 Hierop zeiden de mannen tot haar: „Onze ziel dient te sterven in plaats van ulieden![r] Indien GIJ deze zaak van ons niet ruchtbaar zult maken, dan moet het geschieden dat wanneer Jehovah ons het land geeft, wij ook stellig liefderijke goedheid en trouw jegens u zullen betrachten."[a] **15** Daarna liet zij hen langs een touw door het venster naar beneden gaan, want haar huis lag aan een zijde van de muur, en zij woonde op de muur.[b] **16** Voorts zei zij tot hen: „Gaat naar het bergland, opdat de achtervolgers U niet tegenkomen; en GIJ moet U daar drie dagen verborgen houden, totdat de achtervolgers zijn teruggekeerd, en daarna moogt GIJ UW eigen kant uit gaan."

17 De mannen op hun beurt zeiden tot haar: „Wij zijn vrij van schuld betreffende deze eed van u die gij ons hebt doen zweren.[c] **18** Zie! Wij komen in het land. Dit koord van scharlaken draad dient gij aan het venster te binden waardoor gij ons hebt neergelaten, en uw vader en uw moeder en uw broers en het hele huisgezin van uw vader dient gij bij u in huis bijeen te brengen.[d] **19** En het moet geschieden dat ieder die de deur van uw huis uitgaat naar buiten,[e] diens bloed zal op zijn eigen hoofd zijn, en wij zullen vrij van schuld zijn; en al wie bij u in huis blijft, zijn bloed zal op ons hoofd zijn indien de hand aan hem wordt geslagen. **20** En mocht gij deze zaak van ons aangeven,[f] dan zullen wij vrij zijn geworden van schuld betreffende deze eed van u die gij ons hebt doen zweren." **21** Hierop zei zij: „Naar UW woorden, zo zij het."

Toen zond zij hen weg, en zij gingen heen. Daarna bond zij het scharlaken koord aan het venster. **22** Zij dan gingen heen en kwamen in het bergland en bleven daar drie dagen, totdat de achtervolgers waren teruggekeerd. De achtervolgers nu zochten hen langs elke weg, en zij vonden hen niet. **23** De twee mannen daalden vervolgens weer uit het bergland af en staken over en kwamen

HFDST. 2

a De 22:8
2Sa 11:2
Han 10:9

b Re 3:28
Re 12:5

c Ge 13:15
Ge 15:18
Ex 3:8

d Ex 23:27
De 2:25
De 11:25

e Ex 15:15
Joz 5:1
Ps 112:10

f Ex 14:21
Ex 15:14
Joz 4:23
Joz 9:9

g Nu 21:21
Nu 21:24

h Nu 21:34
De 3:3
Joz 9:10
Ps 135:11

i Le 27:29

j Joz 5:1

k Ex 15:15

l De 4:39
2Kr 20:6
Ps 83:18
Ps 135:6
Da 4:35

m De 10:20

n Es 8:6

o Ex 12:13
Joz 2:18
Re 6:17

p Ef 6:2

q Joz 6:23

r Nu 30:2
Mt 5:33

2e kolom

a Re 1:24
1Sa 30:15
Mt 10:41

b Heb 11:31

c Nu 30:2

d Joz 6:23
Es 8:6

e Nu 35:26

f Joz 2:14

bij Jozua, de zoon van Nun, en zij verhaalden hem toen alles wat hun was overkomen. **24** Voorts zeiden zij tot Jozua: „Jehovah heeft het hele land in onze hand gegeven.[a] Dientengevolge zijn alle bewoners van het land ook versaagd geworden wegens ons."[b]

3 Toen stond Jozua vroeg in de morgen op, waarna hij en alle zonen van Israël van Sittim[c] opbraken en tot aan de Jordaan kwamen; en daar overnachtten zij vervolgens voordat zij zouden overtrekken.

2 Het geschiedde dan aan het einde van de drie dagen,[d] dat de beambten[e] vervolgens midden door de legerplaats gingen **3** en het volk toen aldus geboden: „Zodra GIJ de ark des verbonds van Jehovah, UW God, ziet, en de priesters, de levieten, die haar dragen,[f] zult ook GÍJ van UW plaats opbreken, en GIJ moet haar volgen **4** — laat er alleen tussen U en haar een afstand blijken te zijn van ongeveer tweeduizend el volgens de maat;[g] komt er niet dichtbij — opdat GIJ de weg moogt weten waarlangs GIJ dient te gaan, want GIJ zijt nog niet eerder langs die weg getrokken."

5 Jozua zei nu tot het volk: „Heiligt[h] U, want morgen zal Jehovah wonderbare dingen in UW midden doen."[i]

6 Toen zei Jozua tot de priesters: „Neemt de ark van het verbond[j] op en trekt voor het volk uit." Zij namen de ark van het verbond dus op en gingen voor het volk uit.

7 Voorts zei Jehovah tot Jozua: „Vandaag zal ik beginnen u groot te maken in de ogen van heel Israël,[k] opdat zij weten dat ik bewijzen zal met u te zijn,[l] juist zoals ik bewezen heb met Mozes te zijn.[m] **8** En gij — gij dient de priesters die de ark van het verbond dragen, aldus te gebieden:[n] 'Zodra GIJ de rand van het water van de Jordaan hebt bereikt, dient GIJ in de Jordaan te blijven staan.'"[o]

HFDST. 2

a Ex 23:31 Joz 6:2 Joz 21:44 Ne 9:24
b Ex 15:15 Joz 2:9 Joz 2:11 Joz 5:1

HFDST. 3

c Nu 25:1 Joz 2:1
d Joz 1:11
e De 1:15 De 20:5 De 31:28 Joz 1:10
f Nu 4:15 De 31:9 1Kr 15:2
g Ex 19:12
h Ex 19:10 Le 20:7
i Ex 34:10 Ps 72:18 Ps 86:10
j Ex 25:10 Nu 4:15
k Joz 4:14
l De 31:8 Joz 1:5 Joz 1:17
m Ex 3:12 Ex 14:31
n Joz 1:18
o Joz 3:17

2e kolom

a Ex 17:7 Le 26:11 Nu 11:20 De 7:21
b Ex 3:8 De 7:1 Ps 24:1 Ps 44:2 Za 4:14
c Joz 4:2
d Ex 15:8 Ps 114:3
e Ex 25:10 Joz 3:6 Han 7:45
f Joz 4:18 1Kr 12:15
g Joz 3:13
h 1Kon 7:46
i Ge 14:3 Nu 34:3 De 3:17 Joz 12:3
j Joz 4:3 2Kon 2:8
k Ps 66:6

9 En Jozua zei vervolgens tot de zonen van Israël: „Treedt naderbij en luistert naar de woorden van Jehovah, UW God." **10** Daarna zei Jozua: „Hieraan zult GIJ weten dat er een levende God in UW midden is,[a] en dat hij zonder mankeren de Kanaänieten en de Hethieten en de Hevieten en de Ferezieten en de Girgasieten en de Amorieten en de Jebusieten van voor UW aangezicht zal verdrijven.[b] **11** Ziet! De ark des verbonds van de Heer der gehele aarde trekt voor U uit de Jordaan in. **12** Nu dan, neemt U twaalf mannen uit de stammen van Israël, één man voor elke stam.[c] **13** En het moet geschieden dat zodra de voetzolen van de priesters die de ark van Jehovah, de Heer van de gehele aarde, dragen, in het water van de Jordaan rusten, de wateren van de Jordaan afgesneden zullen worden, de wateren [namelijk] die van boven afkomen, en ze zullen als één dam blijven staan."[d]

14 Nu geschiedde het toen het volk uit zijn tenten opbrak, vlak voor het overtrekken van de Jordaan, terwijl de priesters de ark[e] van het verbond voor het volk uit droegen, **15** en zodra de dragers van de Ark de Jordaan bereikten en de voeten van de priesters die de Ark droegen, in de rand van het water waren gedompeld (nu treedt de Jordaan alle dagen van de oogst buiten zijn oevers),[f] **16** dat de wateren die van boven afkwamen, bleven staan. Ze rezen heel ver weg op als één dam,[g] bij Adam, de stad die bezijden Zarethan[h] ligt, terwijl die welke afvloeiden naar de zee van de Araba, de Zoutzee,[i] werden afgevoerd. Ze werden afgesneden, en het volk trok over, tegenover Jericho. **17** Ondertussen bleven de priesters die de ark van Jehovah's verbond droegen, midden in de Jordaan onbeweeglijk op droge grond staan,[j] terwijl heel Israël over droge grond overtrok,[k] totdat de hele natie de overtocht over de Jordaan had voleindigd.

4 Nu geschiedde het dat zodra
de hele natie de overtocht
over de Jordaan had voleindigd,[a]
Jehovah voorts tot Jozua zei:
2 „Neemt U twaalf mannen uit
het volk, één man uit elke stam,[b]
3 en gebiedt hun en zegt: 'Neemt
U hier midden uit de Jordaan, van
de plaats waar de voeten van de
priesters onbeweeglijk hebben ge-
staan,[c] twaalf stenen,[d] en GIJ moet
ze met U naar de overkant dra-
gen en ze neerleggen in het nacht-
kwartier[e] waar gij deze nacht zult
doorbrengen.' "

4 Jozua riep dus twaalf man-
nen,[f] die hij uit de zonen van Israël
had aangesteld, één man uit
elke stam; **5** en vervolgens zei
Jozua tot hen: „Trekt vóór de
ark van Jehovah, UW God, uit
naar het midden van de Jordaan,
en heft U ieder een steen op UW
schouder, naar het getal van de
stammen der zonen van Israël,
6 opdat dit tot een teken in UW
midden moge dienen.[g] Ingeval UW
zonen op een toekomstig tijdstip
aldus zouden vragen: 'Waarom
hebt gij deze stenen?',[h] **7** dan
moet GIJ hun zeggen: 'Omdat de
wateren van de Jordaan van voor
de ark van Jehovah's verbond wer-
den afgesneden.[i] Toen ze door de
Jordaan trok, werden de wate-
ren van de Jordaan afgesneden,
en deze stenen moeten de zonen
van Israël tot onbepaalde tijd tot
een gedachtenis dienen.' "[j]

8 Bijgevolg deden de zonen van
Israël aldus, juist zoals Jozua had
geboden, en zij namen twaalf ste-
nen uit het midden van de Jor-
daan op, juist zoals Jehovah tot
Jozua gesproken had, naar het
getal van de stammen der zonen
van Israël;[k] en zij namen ze ver-
volgens met zich mee naar het
nachtkwartier[l] aan de overkant
en legden ze daar neer.

9 Ook waren er twaalf stenen
die Jozua midden in de Jordaan
oprichtte, op de plaats waar de
voeten van de priesters die de
ark van het verbond droegen,

HFDST. 4

a Nu 14:29
Nu 26:51
Nu 26:65

b Joz 3:12

c Joz 3:17

d De 27:2

e Joz 4:19
Joz 4:20

f Joz 3:12

g Ge 31:45

h Ex 12:26
Ex 13:14
De 6:20
Joz 4:21
Ps 78:3
Jes 38:19

i Joz 3:13
Joz 3:16

j De 4:9

k Joz 4:2
Han 26:7

l De 27:2
Joz 4:3
Joz 4:19

2e kolom

a Joz 3:17

b Joz 3:13

c De 27:2
De 34:9

d Ps 119:60

e Joz 3:8
Joz 3:17

f Joz 1:12

g Ex 13:18
Nu 32:27
Joz 1:14

h Nu 32:21
Nu 32:29

i Joz 3:7
Ps 75:7

j Ex 14:31

k Ex 25:22

l Nu 4:15

m Joz 3:13

n Joz 3:15

o Joz 4:3
Joz 5:9
Joz 10:6
Mi 6:5

hadden gestaan,[a] en ze zijn daar
nog tot op deze dag.

10 En de priesters die de Ark
droegen, stonden midden[b] in de
Jordaan totdat de hele zaak vol-
eindigd was die Jehovah Jozua
geboden had tot het volk te spre-
ken, overeenkomstig alles wat
Mozes Jozua geboden had.[c] Al die
tijd haastte[d] het volk zich en trok
over. **11** Nu geschiedde het dat
zodra het hele volk de overtocht
had voleindigd, ook de ark[e] van
Jehovah overtrok, en de prie-
sters, voor het aangezicht van het
volk. **12** Voorts trokken de zo-
nen van Ruben en de zonen van
Gad en de halve stam Manasse[f] in
slagorde geschaard[g] voor de ogen
van de zonen van Israël over,
juist zoals Mozes tot hen gespro-
ken had.[h] **13** Ongeveer veertig-
duizend voor het leger toegeruste
[mannen] trokken voor het
aangezicht van Jehovah over ten
strijde, naar de woestijnvlakten
van Jericho.

14 Op die dag maakte Jehovah
Jozua groot in de ogen van heel
Israël,[i] en zij gingen hem vrezen,
juist zoals zij Mozes hadden ge-
vreesd gedurende alle dagen van
zijn leven.[j]

15 Toen zei Jehovah tot Jozua:
16 „Gebied de priesters die de
ark der getuigenis[k] dragen, dat
zij uit de Jordaan opklimmen."
17 Jozua gebood de priesters dus
en zei: „Klimt op uit de Jordaan."
18 Nu geschiedde het dat toen
de priesters die de ark van het
verbond van Jehovah droegen,[l]
uit het midden van de Jordaan
opklommen en de voetzolen[m] van
de priesters zich hadden losge-
maakt en de droge grond had-
den betreden, de wateren van de
Jordaan vervolgens terugkeerden
naar hun plaats en weer buiten al
zijn oevers traden[n] als voorheen.

19 En het volk is op de tiende
van de eerste maand uit de Jor-
daan opgeklommen, waarna zij
zich te Gilgal,[o] aan de oostelijke
grens van Jericho, legerden.

20 Wat de twaalf stenen betreft
die zij uit de Jordaan genomen
hadden, Jozua richtte die te Gilgal op.[a] **21** Voorts zei hij tot de
zonen van Israël: „Wanneer UW
zonen op een toekomstig tijdstip
hun vader aldus vragen: 'Wat be-
tekenen deze stenen?',[b] **22** dan
moet GIJ [het] UW zonen laten
weten, door te zeggen: 'Over het
droge land is Israël deze Jordaan
overgetrokken,[c] **23** toen Jeho-
vah, UW God, de wateren van de
Jordaan van voor hun aangezicht
heeft doen opdrogen totdat zij
waren overgetrokken, net zoals
Jehovah, UW God, met de Rode
Zee had gedaan, toen hij die van
voor ons aangezicht heeft doen
opdrogen totdat wij waren over-
getrokken;[d] **24** opdat alle vol-
ken der aarde Jehovah's hand ken-
nen,[e] dat die sterk is;[f] opdat GIJ
inderdaad Jehovah, UW God, voor
altijd vreest.'"[g]

5 Nu geschiedde het dat zodra
alle koningen van de Amo-
rieten[h] die aan de westzijde van
de Jordaan waren en alle konin-
gen van de Kanaänieten[i] die zich
langs de zee bevonden, hoorden
dat Jehovah de wateren van de
Jordaan van voor het aangezicht
der zonen van Israël had doen
opdrogen totdat zij waren over-
getrokken, hun hart voorts ver-
smolt,[j] en er bleek geen geest
meer in hen te zijn wegens de zo-
nen van Israël.[k]

2 Toentertijd zei Jehovah tot
Jozua: „Maak u vuurstenen mes-
sen en besnijd[l] de zonen van Is-
raël wederom, voor de tweede
maal." **3** Bijgevolg maakte Jo-
zua zich vuurstenen messen en
besneed de zonen van Israël bij
Gibeath-Haäraloth.[m] **4** En dit
was de reden waarom Jozua de
besnijdenis uitvoerde: al het volk
dat uit Egypte was getrokken, de
manspersonen, alle krijgslieden,
waren onderweg in de wildernis
gestorven,[n] toen zij uit Egypte
trokken. **5** Want al het volk
dat uitgetrokken was, bleek be-

HFDST. 4

a De 27:2
Joz 4:8
b Joz 4:6
Ps 44:1
c Joz 3:17
Ps 66:6
d Ex 14:21
Ne 9:11
Ps 78:13
Jes 43:16
Jes 63:12
Heb 11:29
e Ex 9:16
De 28:10
1Sa 17:46
1Kon 8:42
2Kon 5:15
2Kon 19:19
f Ex 15:6
Ps 89:13
Ps 106:8
g De 6:2
Ps 76:7
Jer 10:7
1Pe 2:17

HFDST. 5

h Ge 10:16
i Ge 12:6
Nu 13:29
Re 3:3
j Ex 15:15
Joz 2:9
Joz 2:11
k Joz 2:24
l Ge 17:11
Ex 4:25
m Joz 5:9
n Nu 14:29
Nu 26:65
De 2:14
1Kor 10:5
Heb 3:17

2e kolom

a Nu 14:33
De 1:3
Ps 95:10
b Nu 14:23
De 1:35
Ps 106:26
c Ge 13:15
Ex 33:1
Han 7:5
d Ex 3:8
Nu 13:27
De 27:3
Ez 20:6
e Nu 14:31
De 1:39
f Ge 34:25
g Ge 34:14
Ps 119:39
Jer 9:25
Jer 9:26
h Joz 4:19
Joz 5:3
i Ex 12:24
Nu 9:5
j Ex 12:18
Ex 13:6
Le 23:6
k Ex 16:35
l De 6:11
De 8:10
m Ge 18:2
Ex 23:23
Re 13:6
Han 1:10

sneden te zijn, maar al het volk
dat onderweg in de wildernis
was geboren, toen zij uit Egypte
trokken, had men niet besneden.
6 Want de zonen van Israël had-
den veertig jaar[a] in de wildernis
gewandeld, totdat heel de natie
der krijgslieden die uit Egypte
waren getrokken, die niet naar
de stem van Jehovah hadden
geluisterd, haar einde had ge-
vonden, aan wie Jehovah gezwo-
ren had dat hij hun nimmer het
land zou laten zien[b] dat Jeho-
vah hun voorvaders onder ede be-
loofd had ons te geven,[c] een land
vloeiende van melk en honing.[d]
7 En hun zonen heeft hij in hun
plaats verwekt.[e] Dezen besneed
Jozua, omdat zij onbesneden ble-
ken te zijn, want men had hen on-
derweg niet besneden.

8 Nu geschiedde het dat toen
men gereed was met het besnij-
den van de hele natie, zij op hun
plaats in het kamp bleven totdat
zij hersteld waren.[f]

9 Toen zei Jehovah tot Jozua:
„Heden heb ik de smaad van Egyp-
te van U afgewenteld."[g] Daarom
kreeg die plaats de naam Gilgal,[h]
tot op deze dag.

10 En de zonen van Israël ble-
ven in Gilgal gelegerd, en zij
gingen het Pascha vieren op de
veertiende dag van de maand,[i]
's avonds, in de woestijnvlakten
van Jericho. **11** Voorts aten zij
daags na het Pascha van de op-
brengst van het land, ongezuurde
broden[j] en geroosterde graanko-
rels, op diezelfde dag. **12** Toen
hield op de volgende dag het man-
na op, nadat zij van de opbrengst
van het land hadden gegeten, en
er kwam geen manna meer voor
de zonen van Israël,[k] en zij gin-
gen in dat jaar van de opbrengst
van het land Kanaän eten.[l]

13 Nu geschiedde het toen Jo-
zua zich op een gegeven moment
bij Jericho bevond, dat hij voorts
zijn ogen opsloeg en keek, en zie,
daar stond een man[m] voor hem
met zijn getrokken zwaard in de

hand.[a] Jozua dan ging naar hem
toe en zei tot hem: „Zijt gij voor
ons of voor onze tegenstanders?”
14 Hierop zei hij: „Neen, maar ik
— als vorst van het leger van Je-
hovah ben ik nu gekomen.”[b] Toen
viel Jozua op zijn aangezicht ter
aarde en wierp zich neer[c] en zei
tot hem: „Wat heeft mijn heer tot
zijn knecht te zeggen?” **15** De
vorst van het leger van Jehovah
zei nu tot Jozua: „Doe uw sanda-
len van uw voeten, want de plaats
waarop gij staat, is heilig.” Ter-
stond deed Jozua het.[d]

6 Jericho nu was wegens de zo-
nen van Israël goed afgesloten;
niemand kwam eruit en niem-
and ging erin.[e]
2 Voorts zei Jehovah tot Jozua:
„Zie, ik heb Jericho en zijn ko-
ning, de dappere, sterke mannen,
in uw hand gegeven.[f] **3** En al
GIJ krijgslieden, [GIJ] moet om de
stad heen trekken, eenmaal rond
de stad gaande. Zo dient gij zes
dagen lang te doen. **4** En ze-
ven priesters dienen zeven rams-
hoorns voor de Ark uit te dra-
gen, en op de zevende dag dient
GIJ zevenmaal om de stad heen te
trekken en de priesters dienen op
de hoorns te blazen.[g] **5** En het
moet geschieden dat wanneer
zij de ramshoorn laten schallen
[en] wanneer GIJ het hoorngeschal
hoort, heel het volk een luide
strijdkreet dient aan te heffen;[h]
en de muur van de stad moet
tegen de vlakte storten,[i] en het
volk moet naar boven stormen,
ieder recht voor zich uit.”
6 Bijgevolg riep Jozua, de zoon
van Nun, de priesters[j] en zei tot
hen: „Neemt de ark van het ver-
bond op,[k] en zeven priesters die-
nen zeven ramshoorns voor de
ark van Jehovah uit te dragen.”[l]
7 Voorts zei hij tot het volk:
„Trekt voort en gaat om de stad
heen, en de ten strijde toegeruste
afdeling[m] dient voor de ark van
Jehovah uit te trekken.” **8** Het
geschiedde dan ook juist zoals
Jozua tot het volk gezegd had; en

HFDST. 5

a Nu 22:23
1Kr 21:16

b Ex 23:20
1Kon 22:19
Ps 103:20
Ps 148:2
Da 10:13

c Ge 17:3

d Ex 3:5

HFDST. 6

e Joz 2:9

f Nu 14:9
De 7:24
Re 11:24
Ne 9:24

g Re 3:27
Re 7:22
2Sa 2:28
Ze 1:16

h Jer 50:15
Ho 5:8

i Heb 11:30

j De 20:2

k De 31:25

l Nu 4:15

m Nu 10:14
Nu 10:18
Nu 10:22
Joz 1:14
Joz 4:13

2e kolom

a Nu 10:25

b De 34:9

c Joz 1:18

d Joz 3:1

e Nu 3:31
Nu 4:15
De 31:9
1Kr 15:2

f Joz 6:4

g Joz 6:3

h Joz 6:4

i Joz 6:5
Joz 6:10
2Kr 13:15

j De 9:1
Joz 6:1

k Le 27:28
Nu 21:3
De 7:2
De 20:16

zeven priesters, die zeven rams-
hoorns voor het aangezicht van
Jehovah droegen, trokken voort
en bliezen op de hoorns, en de ark
des verbonds van Jehovah kwam
achter hen aan. **9** En de ten
strijde toegeruste afdeling ging
voor de priesters uit die op de
hoorns bliezen, en de achterhoe-
de[a] kwam achter de Ark aan, ter-
wijl er voortdurend op de hoorns
werd geblazen.
10 Nu had Jozua het volk al-
dus geboden:[b] „GIJ moogt niet
schreeuwen, noch UW stem laten
horen, en geen woord dient uit UW
mond te komen tot de dag waar-
op ik tot U zeg: ’Schreeuwt!’ Dan
moet GIJ schreeuwen.”[c] **11** En
hij liet de ark van Jehovah om de
stad heen trekken, eenmaal rond-
gaande, waarna zij naar de leger-
plaats gingen en in de legerplaats
overnachtten.
12 Toen stond Jozua vroeg in
de morgen op,[d] en de priesters
gingen de ark van Jehovah dra-
gen,[e] **13** en zeven priesters die
zeven ramshoorns voor de ark
van Jehovah uit droegen, liepen
al blazend op de hoorns voort, en
de ten strijde toegeruste afdeling
liep voor hen uit en de achter-
hoede kwam achter de ark van
Jehovah aan, terwijl er voortdu-
rend op de hoorns werd geblaz-
en.[f] **14** En zij trokken nu op de
tweede dag eenmaal om de stad
heen, waarna zij terugkeerden
naar de legerplaats. Zo deden zij
zes dagen lang.[g]
15 Nu geschiedde het op de ze-
vende dag dat zij vroeg opston-
den, zodra de dageraad was opge-
klommen, en toen trokken zij op
dezelfde wijze zevenmaal om de
stad heen. Alleen op die ene dag
trokken zij zevenmaal om de stad
heen.[h] **16** Nu geschiedde het bij
de zevende maal, dat de priesters
op de hoorns bliezen, waarop Jo-
zua tot het volk zei: „Schreeuwt,[i]
want Jehovah heeft U de stad ge-
geven.[j] **17** En de stad moet tot
iets worden wat aan de vernie-
tiging is prijsgegeven;[k] [de stad]

met al wat erin is, behoort Jehovah toe. Alleen de prostituee Rachab[a] mag in leven blijven, zij en allen die bij haar in huis zijn, omdat zij de boden die wij hadden uitgezonden, verborgen heeft gehouden.[b] **18** Wat ulieden betreft, houdt U slechts weg van datgene wat aan de vernietiging is prijsgegeven,[c] opdat er geen begeerte bij U opkomt[d] en GIJ werkelijk iets neemt van datgene wat aan de vernietiging is prijsgegeven[e] en de legerplaats van Israël inderdaad tot iets maakt wat aan de vernietiging is prijsgegeven en ze onder de banvloek brengt.[f] **19** Doch al het zilver en het goud en de koperen en ijzeren voorwerpen zijn iets heiligs voor Jehovah.[g] Bij de schat van Jehovah dient het te komen."[h]

20 Het volk dan schreeuwde toen men op de hoorns ging blazen.[i] Nu geschiedde het dat zodra het volk het hoorngeschal hoorde en het volk een luide strijdkreet aanhief, daar stortte de muur tegen de vlakte.[j] Daarna stormde het volk naar boven, de stad in, ieder recht voor zich uit, en zij namen de stad in. **21** Voorts gaven zij alles wat in de stad was, van man tot vrouw, van knaap tot grijsaard en tot stier en schaap en ezel toe, aan de vernietiging prijs door de scherpte van het zwaard.[k]

22 En tot de twee mannen die belast waren geweest met het verspieden van het land, zei Jozua: „Gaat het huis binnen van de vrouw, de prostituee, en brengt de vrouw en allen die bij haar horen, naar buiten, juist zoals GIJ haar gezworen hebt."[l] **23** De jonge mannen die belast waren geweest met het verspieden, gingen dus naar binnen en brachten Rachab en haar vader en haar moeder en haar broers en allen die bij haar hoorden, naar buiten, ja, haar hele familie brachten zij naar buiten;[m] en vervolgens wezen zij hun buiten het kamp van Israël een verblijfplaats aan.

HFDST. 6

a Joz 2:1; Mt 1:5; Heb 11:31
b Ge 12:3; Joz 2:4; Joz 2:6; Mt 25:40; Heb 6:10; Jak 2:25
c De 7:26
d De 13:17; Joz 7:21; Heb 13:5
e Joz 7:11
f Joz 7:25; 1Kr 2:7
g Nu 31:22
h Joz 6:24; 2Sa 8:11; 1Kon 7:51; 1Kr 18:11
i Joz 6:4; Joz 6:16
j Joz 6:5; Heb 11:30
k Le 27:29; De 7:2; De 20:16; 1Sa 15:3
l Joz 2:14; Heb 11:31
m Joz 2:13; Joz 2:18

2e kolom

a De 13:16
b Joz 6:19
c Joz 2:14; Joz 6:17; Joz 6:22
d Mt 1:5
e Heb 6:10; Jak 2:25
f 1Kon 16:34
g De 31:6; Joz 1:5; Ro 8:31
h Joz 9:1; Joz 9:9

HFDST. 7

i Joz 22:20; 1Kr 2:7
j De 7:26; Joz 6:17
k Joz 6:18
l Ge 12:8; Joz 12:9
m Joz 18:12
n Ge 28:19
o Joz 2:1

24 En de stad en alles wat erin was, verbrandden zij met vuur.[a] Alleen het zilver en het goud en de koperen en ijzeren voorwerpen voegden zij bij de schat van Jehovah's huis.[b] **25** En Rachab, de prostituee, en het huisgezin van haar vader en allen die bij haar hoorden, liet Jozua in leven;[c] en tot op deze dag woont zij in het midden van Israël,[d] omdat zij de boden die Jozua had uitgezonden om Jericho te verspieden, verborgen had gehouden.[e]

26 Voorts liet Jozua toentertijd een eed uitspreken, door te zeggen: „Vervloekt voor het aangezicht van Jehovah zij de man die opstaat en deze stad, ja, Jericho, werkelijk herbouwt. Ten koste van zijn eerstgeboorene legge hij het fundament ervan, en ten koste van zijn jongste zette hij de deuren ervan in."[f]

27 Zo bewees Jehovah met Jozua te zijn,[g] en zijn faam verbreidde zich over heel de aarde.[h]

7 Nu begingen de zonen van Israël een daad van ontrouw ten aanzien van datgene wat aan de vernietiging was prijsgegeven, doordat Achan,[i] de zoon van Karmi, de zoon van Zabdi, de zoon van Zera, van de stam Juda, iets van het aan de vernietiging prijsgegevene wegnam.[j] Toen ontbrandde Jehovah's toorn tegen de zonen van Israël.[k]

2 Daarop zond Jozua mannen uit van Jericho naar Ai,[l] dat dicht bij Beth-Aven[m] ligt, ten oosten van Bethel,[n] en hij zei tot hen: „Trekt op en verspiedt het land." De mannen trokken dus op en verspiedden Ai.[o] **3** Daarna keerden zij tot Jozua terug en zeiden tot hem: „Laat niet het hele volk optrekken. Laat ongeveer tweeduizend man of ongeveer drieduizend man optrekken en Ai slaan. Vermoei niet het hele volk door de tocht daarheen, want zij zijn met weinigen."

4 Zo trokken ongeveer drieduizend man van het volk daarheen op, maar zij sloegen voor

de mannen van Ai op de vlucht.[a]
5 De mannen van Ai nu sloegen van hen ongeveer zesendertig man neer, en zij gingen hen achtervolgen[b] van voor de poort tot aan Schebarim en bleven hen neerslaan op de helling. Dientengevolge versmolt het hart van het volk en het werd als water.[c]

6 Nu scheurde Jozua zijn mantels en hij viel op zijn aangezicht[d] ter aarde voor de ark van Jehovah, tot de avond toe, hij en de oudere mannen van Israël, en zij wierpen aanhoudend stof op hun hoofd.[e] **7** Vervolgens zei Jozua: „Ach, Soevereine Heer Jehovah, waarom hebt gij dit volk helemaal over de Jordaan gebracht, enkel en alleen om ons in de hand der Amorieten te geven, zodat die ons kunnen verdelgen? En hadden wij maar besloten aan gene zijde van de Jordaan te blijven![f] **8** Neem mij niet kwalijk, o Jehovah, maar wat kan ik zeggen nadat Israël zijn vijanden de rug heeft toegekeerd? **9** En de Kanaänieten en alle bewoners van het land zullen het horen, en zij zullen ons stellig omsingelen en onze naam van de aarde afsnijden;[g] en wat zult gij voor uw grote naam doen?"[h]

10 Daarop zei Jehovah tot Jozua: „Sta op, gij-daar! Waarom valt gij op uw aangezicht? **11** Israël heeft gezondigd, en ook hebben zij mijn verbond overtreden[i] dat ik hun als een gebod had opgelegd; en ook hebben zij iets weggenomen van datgene wat aan de vernietiging was prijsgegeven,[j] en ook gestolen[k] en het ook geheim gehouden[l] en het ook bij hun eigen voorwerpen gelegd.[m] **12** En de zonen van Israël zullen niet in staat zijn tegen hun vijanden op te staan.[n] Zij zullen hun vijanden de rug toekeren, want zij zijn tot iets geworden wat aan de vernietiging is prijsgegeven. Ik zal niet meer met U blijken te zijn, tenzij GIJ het aan de vernietiging prijsgegevene uit UW midden verdelgt.[o]

HFDST. 7

a Le 26:17 De 28:25 De 32:30 Jes 30:17 Jes 59:2
b De 28:45
c Le 26:36 Jes 13:7
d Nu 16:22 Nu 20:6
e Ne 9:1 Job 2:12
f Joz 3:1
g Ps 83:4
h Ex 32:12 De 32:27 Ps 106:8 Ps 143:11 Ez 20:9
i Ex 24:7 1Sa 2:25
j Joz 6:17
k Ex 20:15 Jes 61:8 Mt 15:19
l Jer 32:19 Heb 4:13
m Joz 7:21
n Re 2:14
o De 7:26 Joz 6:18

2e kolom

a Ex 19:10
b Joz 6:18
c Sp 16:33
d Joz 1:18 Joz 7:25
e Ex 24:7 Joz 7:11 Re 2:20
f Re 20:6 2Sa 13:12
g Ge 38:30 Nu 26:20 1Kr 2:4
h 1Sa 14:42 Sp 13:21 Sp 16:33 Jer 2:26 Jon 1:7 Han 5:3
i 2Kr 19:6 Jer 13:16
j Ps 32:5 Ps 51:4 1Ti 5:24
k 1Sa 14:43 Sp 28:13
l Job 31:33

13 Sta op! Heilig het volk,[a] en gij moet zeggen: 'Heiligt U morgen, want dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: „Er is iets in uw midden wat aan de vernietiging is prijsgegeven, o Israël.[b] Gij zult niet tegen uw vijanden kunnen opstaan, totdat GIJ het aan de vernietiging prijsgegevene uit UW midden hebt verwijderd. **14** En GIJ moet in de ochtend stam voor stam aantreden, en het moet geschieden dat de stam die Jehovah zal aanwijzen,[c] naderbij zal treden, familie voor familie, en de familie die Jehovah zal aanwijzen, zal naderbij treden, huisgezin voor huisgezin, en het huisgezin dat Jehovah zal aanwijzen, zal naderbij treden, fysiek sterke man voor fysiek sterke man. **15** En het moet geschieden dat degene die met het aan de vernietiging prijsgegevene wordt aangewezen, met vuur verbrand zal worden,[d] hij en al wat hem toebehoort, omdat hij het verbond van Jehovah heeft overtreden[e] en omdat hij een schandelijke dwaasheid in Israël heeft begaan."' "[f]

16 Toen stond Jozua vroeg in de morgen op en liet Israël naderbij treden, stam voor stam ervan, en de stam Juda werd aangewezen. **17** Vervolgens liet hij de families van Juda naderbij treden en wees de familie der Zarhieten[g] aan, waarna hij de familie der Zarhieten naderbij liet treden, fysiek sterke man voor fysiek sterke man, en Zabdi werd aangewezen. **18** Ten slotte liet hij zijn huisgezin naderbij treden, fysiek sterke man voor fysiek sterke man, en Achan werd aangewezen,[h] de zoon van Karmi, de zoon van Zabdi, de zoon van Zera, van de stam Juda. **19** Toen zei Jozua tot Achan: „Mijn zoon, geef alstublieft heerlijkheid aan Jehovah, de God van Israël,[i] en doe voor hem belijdenis,[j] en vertel mij[k] alstublieft: Wat hebt gij gedaan? Verberg[l] het niet voor mij."

20 Daarop antwoordde Achan Jozua en zei: „Inderdaad, ik — ik heb gezondigd tegen Jehovah, de God van Israël,[a] en zo en zo heb ik gedaan. **21** Toen ik bij de buit een mooi ambtskleed uit Sinear[b] te zien kreeg[c] en tweehonderd zilveren sikkelen en een gouden staaf, waarvan het gewicht vijftig sikkelen was, wilde ik die graag hebben,[d] en ik heb ze genomen;[e] en zie! ze zijn in de aarde verstopt midden in mijn tent, met het geld eronder."[f]

22 Direct zond Jozua boden, en zij spoedden zich aanstonds naar de tent, en zie! het was in zijn tent verstopt, met het geld eronder. **23** Zij dan namen die [dingen] uit het midden van de tent weg en brachten ze bij Jozua en alle zonen van Israël en stortten ze voor het aangezicht van Jehovah uit. **24** Hierop nam Jozua, en heel Israël met hem, Achan,[g] de zoon van Zera, en het zilver en het ambtskleed en de staaf goud[h] en zijn zonen en zijn dochters en zijn stier en zijn ezel en zijn kleinvee en zijn tent en alles wat hij bezat, en zij voerden hen op naar de laagvlakte van Achor.[i] **25** Nu zei Jozua: „Waarom hebt gij de banvloek over ons gebracht?[j] Jehovah zal op deze dag de banvloek over u brengen." Toen ging heel Israël hem met stenen werpen,[k] waarna zij hen met vuur verbrandden.[l] Aldus stenigden zij hen met stenen. **26** Voorts richtten zij een grote steenhoop boven hem op, die er tot op deze dag nog is.[m] Toen wendde Jehovah zich af van zijn brandende toorn.[n] Daarom werd de naam van die plaats tot op deze dag de Laagvlakte van Achor[o] genoemd.

8 Toen zei Jehovah tot Jozua: „Wees niet bevreesd, noch verschrikt.[p] Neem al het krijgsvolk met u en sta op, trek op naar Ai. Zie, ik heb de koning van Ai en zijn volk en zijn stad en zijn land in uw hand gegeven.[q] **2** En gij moet met Ai en met zijn koning doen net zoals gij met Jericho en zijn koning hebt gedaan.[a] Alleen moogt gijlieden zijn buit en zijn huisdieren voor UZELF plunderen.[b] Leg u een hinderlaag tegen de stad, aan haar achterzijde."[c]

3 Bijgevolg stonden Jozua en al het krijgsvolk[d] op om naar Ai op te trekken, waarna Jozua dertigduizend man, dappere, sterke mannen,[e] uitkoos en hen 's nachts uitzond. **4** Voorts gebood hij hun en zei: „Ziet, GIJ ligt in hinderlaag[f] tegen de stad, aan de achterzijde van de stad. Gaat niet zo heel ver van de stad af, en GIJ moet U allen gereedhouden. **5** Wat mij aangaat en al het volk dat bij mij is, wij zullen ons tot dicht bij de stad begeven. En het moet geschieden dat, ingeval zij tegen ons uittrekken, net zoals de eerste keer,[g] wij dan voor hen moeten vluchten. **6** En zij moeten uittrekken achter ons aan, totdat wij hen van de stad hebben weggelokt, want zij zullen zeggen: 'Ze vluchten voor ons, net zoals de eerste keer.'[h] En wij moeten voor hen vluchten. **7** Dan zult GÍJ uit de hinderlaag opstaan, en GIJ moet de stad in bezit nemen; en Jehovah, UW God, zal ze stellig in UW hand geven.[i] **8** En het moet geschieden dat zodra GIJ de stad hebt veroverd, GIJ de stad in brand dient te steken.[j] Overeenkomstig Jehovah's woord dient GIJ te handelen. Ziet, ik heb het U geboden."[k]

9 Daarna zond Jozua hen uit en zij trokken naar de plaats van de hinderlaag en maakten kwartier tussen Bethel en Ai, ten westen van Ai, terwijl Jozua die nacht nog te midden van het volk doorbracht.

10 Toen stond Jozua vroeg in de morgen op[l] en inspecteerde het volk en trok op, hij en de oudere mannen van Israël, voor het volk uit naar Ai. **11** En al het krijgsvolk[m] dat bij hem was, trok op, om de stad te naderen en tot vóór de stad te komen, en ver-

HFDST. 7

a 1Sa 2:25
b Ge 10:10
c 1Jo 2:16
d Ex 20:17; Lu 12:15; 2Pe 2:14
e Mi 2:2; Jak 1:15
f Ps 10:11; Jes 29:15
g Joz 7:1; Joz 22:20
h Joz 6:19
i Joz 15:7; Jes 65:10; Ho 2:15
j Joz 6:18; 1Kr 2:7
k Le 24:14; Joz 1:18
l Ge 38:24; Le 20:14; Le 21:9; Joz 7:15
m Joz 8:29; Joz 10:27; 2Sa 18:17
n De 13:17
o Joz 15:7; Jes 65:10; Ho 2:15

HFDST. 8

p De 1:21; De 7:18; De 31:8; Joz 1:9; Ps 27:1; Jes 12:2; Ro 8:31
q Joz 2:24; Ps 44:3; Han 7:45

2e kolom

a Joz 6:21
b Job 27:17; Sp 13:22; Pr 2:26
c Sp 20:18
d Joz 8:11
e De 3:18; De 20:8; Heb 11:34
f Re 20:29; 2Kr 13:13
g Joz 7:5
h Ex 15:9; Joz 8:16
i Joz 2:24; Sp 21:31
j Joz 8:19; Joz 8:28
k Joz 1:9; Joz 1:16
l Joz 3:1; Joz 6:12
m Joz 8:1; Joz 8:3

volgens legerden zij zich ten noorden van Ai, met het dal tussen hen en Ai in. **12** Ondertussen nam hij ongeveer vijfduizend man en legde hen in een hinderlaag[a] tussen Bethel[b] en Ai, ten westen van de stad. **13** Zo stelde het volk het hoofdkamp op, dat ten noorden van de stad was,[c] en de uiterste achterhoede ervan, die ten westen van de stad was,[d] en vervolgens trok Jozua die nacht tot midden in de laagvlakte.

14 Nu geschiedde het dat zodra de koning van Ai dit zag, de mannen van de stad voorts gehaast werden en vroeg opstonden en tegen Israël ten strijde uittrokken, hij en al zijn volk, op de bestemde tijd, vóór de woestijnvlakte. Wat hem betreft, hij wist niet dat hem achter de stad een hinderlaag was gelegd.[e] **15** Toen Jozua en heel Israël zich voor hun aangezicht een slag lieten toebrengen,[f] sloegen zij voorts op de vlucht langs de weg van de wildernis.[g] **16** Nu werd al het volk dat in de stad was, opgeroepen om hen na te jagen, en zij gingen Jozua najagen en werden van de stad weggelokt.[h] **17** En er bleef geen man in Ai en Bethel over die niet uittrok, Israël achterna, zodat zij de stad wijd open lieten en Israël gingen najagen.

18 Jehovah zei nu tot Jozua: „Strek de werpspies die in uw hand is naar Ai uit,[i] want ik zal het in uw hand geven.”[j] Bijgevolg strekte Jozua de werpspies die in zijn hand was, naar de stad uit. **19** En het krijgsvolk in de hinderlaag stond vlug van zijn plaats op, en op het ogenblik dat hij zijn hand uitstrekte, snelden zij toe, waarna zij de stad binnengingen en haar innamen.[k] Vervolgens haastten zij zich en staken de stad in brand.[l]

20 De mannen van Ai dan wendden zich om en keken, en zie, de rook van de stad steeg ten hemel, en zij bleken niet in staat te zijn her- of derwaarts te vluchten. En het volk dat op de vlucht was naar de wildernis, keerde zich tegen de achtervolgers. **21** En Jozua en heel Israël zagen dat het krijgsvolk in de hinderlaag[a] de stad had ingenomen, en dat de rook van de stad omhoogsteeg, en dus keerden zij zich om en gingen de mannen van Ai neerslaan. **22** En die anderen kwamen hun uit de stad tegemoet, zodat zij midden tussen Israël geraakten, dezen aan de ene kant en genen aan de andere kant, en zij gingen hen neerslaan totdat er niemand meer van hen over was, noch overlevende noch ontsnapte.[b] **23** En de koning[c] van Ai namen zij levend gevangen en brachten hem toen bij Jozua.

24 Nu geschiedde het dat terwijl Israël het doden van alle inwoners van Ai op het veld, in de wildernis waar zij hen hadden achtervolgd, ten einde bracht, zij allen zonder uitzondering door de scherpte van het zwaard bleven vallen, totdat zij hun einde hadden gevonden. Daarna keerde heel Israël terug naar Ai en sloeg het met de scherpte van het zwaard. **25** En [het getal van] alle gevallenen op die dag, zowel mannen als vrouwen, bedroeg twaalfduizend, heel de bevolking van Ai. **26** En Jozua trok zijn hand, waarmee hij de werpspies uitgestrekt hield, niet terug[d] totdat hij alle inwoners van Ai aan de vernietiging had prijsgegeven.[e] **27** Alleen de huisdieren en de buit van die stad plunderde Israël voor zichzelf, overeenkomstig Jehovah’s woord, dat hij Jozua geboden had.[f]

28 Voorts verbrandde Jozua Ai en maakte het voor onbepaalde tijd tot een puinheuvel,[g] tot een woestenij tot op deze dag. **29** En hij hing de koning van Ai[h] aan een paal tot aan de avondstond;[i] en toen de zon op het punt stond onder te gaan, gaf Jozua orders, waarna men zijn dode lichaam

HFDST. 8

a Joz 8:2; Re 20:29
b Ge 28:19
c Joz 8:5
d Joz 8:4
e Re 20:34; Sp 14:15
f Re 20:36
g Joz 8:6; Joz 16:1; Joz 18:12
h Ex 15:9; Re 20:31; Ps 9:16
i Ex 17:11; Joz 8:7; Joz 8:26
j De 7:24; Joz 1:5
k Joz 8:7
l Joz 8:8; Joz 8:28

2e kolom

a Joz 8:2; Re 20:29
b Le 27:29; De 7:2
c Joz 8:29; Joz 12:9
d Ex 17:11; Joz 8:18
e Le 27:29
f Nu 31:26; Joz 8:2; Job 27:17; Sp 13:22; Pr 2:26
g Joz 8:8
h Joz 12:9
i De 21:22

van de paal afnam[a] en het aan de
ingang van de stadspoort wierp
en een grote steenhoop boven
hem oprichtte, die er tot op deze
dag nog is.
30 In die tijd nu bouwde Jozua op de berg Ebal een altaar[b]
voor Jehovah, de God van Israël,[c]
31 juist zoals Mozes, de knecht
van Jehovah, de zonen van Israël
had geboden, gelijk in het boek
van de wet[d] van Mozes geschreven staat: „Een altaar van hele
stenen, waarover men geen ijzeren werktuig gezwaaid heeft”;[e]
en zij gingen daarop brandoffers
aan Jehovah brengen en gingen
gemeenschapsoffers slachten.[f]
32 Toen schreef hij daar op de
stenen een afschrift[g] van de wet
van Mozes, die hij voor het aangezicht van de zonen van Israël
geschreven had.[h] **33** En heel Israël en hun oudere mannen[i] en de
beambten en hun rechters stonden aan deze en aan gene zijde
van de Ark, tegenover de priesters,[j] de levieten, die de ark van
het verbond van Jehovah droegen,[k] zowel de inwonende vreemdeling als de ingeborene,[l] de ene
helft van hen tegenover de berg
Gerizim[m] en de andere helft van
hen tegenover de berg Ebal[n] (juist
zoals Mozes, de knecht van Jehovah, had geboden),[o] opdat het volk
Israël eerst gezegend[p] kon worden. **34** En daarna las hij alle
woorden van de wet hardop voor,[q]
de zegen[r] en de vervloeking,[s] overeenkomstig alles wat in het boek
der wet geschreven staat. **35** Er
bleek geen woord te zijn van alles wat Mozes geboden had, dat Jozua niet voorlas voor de hele gemeente van Israël,[t] te zamen met
de vrouwen[u] en de kleinen[v] en de
inwonende vreemdelingen[w] die in
hun midden wandelden.

9 Nu geschiedde het dat zodra
al de koningen[x] het hoorden
die aan de zijde van de Jordaan in
het bergland en in de Sjefela en
langs de hele kust van de Grote
Zee[y] en tegenover de Libanon[z]
waren, de Hethieten[a] en de Amorieten, de Kanaänieten,[b] de Ferezieten,[c] de Hevieten en de Jebusieten,[d] **2** zij zich allen voorts
aaneensloten om eendrachtig te
gegen Jozua en Israël oorlog te voeren.[e]
3 En de inwoners van Gibeon[f]
hoorden wat Jozua met Jericho[g]
en Ai[h] had gedaan. **4** Daarom
gingen zij, geheel uit eigen beweging, met schranderheid te werk[i]
en zij begaven zich op weg en
voorzagen zich van mondvoorraad en namen versleten zakken
voor hun ezels, en versleten en gebarsten en samengebonden wijnzakken,[j] **5** en versleten en opgelapte sandalen aan hun voeten, en
versleten kleren aan het lijf, en
al het brood van hun mondvoorraad bleek droog en verkruimeld
te zijn. **6** Toen gingen zij naar
Jozua in het kamp te Gilgal[k] en
zeiden tot hem en de mannen van
Israël: „Wij zijn uit een ver land
gekomen. Nu dan, SLUIT een verbond[l] met ons.” **7** Hierop zeiden de mannen van Israël tot de
Hevieten:[m] „Misschien woont gij
wel in onze buurt. Hoe zouden
wij dan een verbond met u kunnen sluiten?”[n] **8** Zij zeiden op
hun beurt tot Jozua: „Wij zijn uw
knechten.”[o]
Toen zei Jozua tot hen: „Wie zijt
GIJ, en waar komt GIJ vandaan?”
9 Hierop zeiden zij tot hem: „Uit
een zeer ver land[p] zijn uw knechten gekomen met betrekking tot
de naam[q] van Jehovah, uw God,
want wij hebben gehoord van zijn
faam en van alles wat hij in Egypte heeft gedaan,[r] **10** en van alles wat hij de beide koningen der
Amorieten, die aan gene zijde van
de Jordaan waren, namelijk Sihon,[s] de koning van Hesbon, en
Og,[t] de koning van Basan, die
in Astaroth[u] was, heeft gedaan.
11 Daarom zeiden onze oudere mannen en alle bewoners van

HFDST. 8
a De 21:23; Joz 10:27
b Ex 20:24
c De 11:29; De 27:5
d De 31:9; Joz 1:8; 2Kr 34:14; Da 9:13; Mal 4:4
e Ex 20:25; De 27:6
f Ex 20:24; De 27:7
g De 27:3; De 27:8; 2Kor 3:3
h Ex 24:4; Ex 34:27
i De 29:10
j De 31:9
k De 31:25
l Le 24:22; Nu 15:16
m De 27:12
n De 27:13
o De 11:29
p Sp 10:6
q De 31:9; Ne 8:3
r Le 26:3; De 28:2
s De 27:15; De 28:15; De 29:21
t De 4:2; De 12:32
u De 31:12; Ne 8:2
v De 29:11
w Le 24:22; Nu 15:16

HFDST. 9
x Joz 12:7
y Nu 34:6
z De 1:7

2e kolom
a Ge 15:20
b Ex 3:17; Ex 23:23
c De 7:1
d Ex 13:5
e Joz 24:11; Ps 83:4; Ps 83:5
f Joz 10:2; Joz 11:19
g Joz 6:20
h Joz 8:24
i Sp 14:15; Sp 22:3
j Mt 9:17
k Joz 5:10; Joz 10:43
l Lu 14:32
m Ge 10:17; Ge 34:2; Ex 3:8
n Ex 23:32; Ex 34:12; De 7:2; De 20:16; De 20:18; Re 2:2
o 2Kon 10:5
p De 20:15

q 1Kon 8:41; 2Kr 6:32; Sp 18:10; r Ex 9:16; Ex 15:14; Joz 2:10; s Nu 21:21; Nu 21:24; De 2:34; t Nu 21:33; Nu 21:35; De 3:3; u De 1:4; Joz 12:4.

ons land het volgende tot ons:[a]
'Neemt mondvoorraad voor de
tocht in UW handen en gaat hun te-
gemoet, en GIJ moet tot hen zeg-
gen: „Wij zijn UW knechten.[b] Nu
dan, sluit een verbond met ons." '[c]
12 Dit brood van ons — het was
warm toen wij het als onze mond-
voorraad uit onze huizen meena-
men, op de dag dat wij weggingen
om hier naar U toe te komen, en
nu, zie! het is droog en verkrui-
meld.[d] **13** En dit zijn de wijnzak-
ken, die wij nieuw gevuld hebben,
en zie! ze zijn gebarsten,[e] en deze
kleren en sandalen van ons — ze
zijn versleten ten gevolge van de
zeer lange tocht."

14 Hierop namen de mannen
iets van hun mondvoorraad, en zij
deden geen navraag uit de mond
van Jehovah.[f] **15** Toen sloot Jo̧-
zua vrede met hen[g] en sloot een
verbond met hen dat hij hen in
leven zou laten, waarop de over-
sten[h] van de vergadering het hun
bezwoeren.[i]

16 Nu geschiedde het dat zij na
verloop van drie dagen, nadat zij
een verbond met hen hadden ge-
sloten, te horen kregen dat zij
dicht bij hen waren en in hun
buurt woonden. **17** Toen braken
de zonen van Israël op en kwa-
men op de derde dag bij hun ste-
den, en hun steden waren Gibeon[j]
en Kefira[k] en Beëroth[l] en Kirjath-
Jearim.[m] **18** En de zonen van Is-
raël sloegen hen niet, omdat de
oversten van de vergadering het
hun bij Jehovah, de God van Is-
raël,[n] bezworen[o] hadden. En de
hele vergadering ging tegen de
oversten murmureren.[p] **19** Hier-
op zeiden al de oversten tot heel
de vergadering: „Wij, van onze
zijde, hebben het hun bij Jeho-
vah, de God van Israël, bezworen,
en nu mogen wij hen niet aan-
tasten.[q] **20** Dit zullen wij met
hen doen, waarbij wij hen in leven
laten, opdat er geen verontwaar-
diging over ons komt om de eed
die wij hun gezworen hebben."[r]
21 Daarom zeiden de oversten
tot hen: „Laat hen leven en laat
hen houthakkers en waterput-
ters voor heel de vergadering wor-
den,[a] juist zoals de oversten hun
hebben beloofd."[b]

22 Nu riep Jo̧zua hen en sprak
tot hen en zei: „Waarom hebt GIJ
ons bedrogen door te zeggen: 'Wij
zijn heel ver van U verwijderd',[c]
terwijl GIJ in ons eigen midden
woont?[d] **23** En nu zijt GIJ ver-
vloekt,[e] en de positie van slaaf[f]
en van houthakkers en waterput-
ters voor het huis van mijn God
zal nimmer van U worden afge-
sneden."[g] **24** Toen antwoordden
zij Jo̧zua en zeiden: „Het was om-
dat aan uw knechten onomwon-
den werd meegedeeld dat Jeho-
vah, uw God, zijn knecht Mo̧zes
geboden had U heel het land te ge-
ven en alle bewoners van het land
van voor UW aangezicht te ver-
delgen,[h] en wij werden zeer be-
vreesd voor onze ziel wegens U.[i]
Daarom hebben wij deze zaak ge-
daan.[j] **25** Nu dan, hier zijn wij,
in uw hand. Juist zoals het goed
en recht is in UW ogen om met ons
te doen, doe dat."[k] **26** Toen deed
hij zo met hen en bevrijdde hen
uit de hand der zonen van Israël,
en zij doodden hen niet.[l] **27** Bij-
gevolg maakte[m] Jo̧zua hen op die
dag tot houthakkers en water-
putters voor de vergadering[n] en
voor Jehovah's altaar, tot op deze
dag, op de plaats die hij zou uit-
kiezen.[o]

10 Nu geschiedde het dat zo-
dra Adoni-Zedek, de ko-
ning van Jeru̧zalem, hoorde dat
Jo̧zua Ai had ingenomen[p] en het
vervolgens aan de vernietiging
had prijsgegeven,[q] dat hij met
Ai en zijn koning gedaan had[r]
net zoals hij met Jericho[s] en
zijn koning had gedaan,[t] en dat
de inwoners van Gibeon vrede
met Israël hadden gesloten[u] en
zich in hun midden ophielden,
2 hij zeer bevreesd werd,[v] omdat

HFDST. 9

a Job 12:12; Job 32:7
b De 20:11
c Joz 9:6
d Joz 9:5
e Joz 9:4; Mr 2:22
f Ex 28:30; Nu 27:21; 1Sa 30:7; Sp 3:5; Sp 3:6
g Joz 11:19
h Nu 34:18; 2Kr 5:2
i 2Sa 21:2
j Joz 10:2; Joz 18:25
k Ezr 2:25
l Ne 7:29
m Joz 15:9; Joz 18:14; 1Sa 7:1; 1Kr 13:5
n De 6:13
o Nu 30:2; Mt 5:33
p Ex 22:28; Fil 2:14
q Ps 15:4; Pr 5:4; Pr 5:6
r 2Sa 21:1; Sp 6:17; Sp 8:13; Za 5:4; Za 8:17; Mal 3:5

2e kolom

a De 29:11
b Joz 9:15
c Joz 9:6
d Joz 9:16
e Ge 9:25; Ge 9:26
f 1Kon 9:21
g De 29:11; Ezr 8:17
h Ex 23:31; Nu 33:52; De 7:1; De 20:16
i Ex 15:15; De 2:25; De 11:25; Joz 5:1
j Jon 3:9; Ro 3:29; Heb 11:31
k Ge 16:6; Re 10:15; 2Sa 24:14; Jer 26:14
l Jer 39:18
m 1Kr 9:2; Ezr 7:24; Ezr 8:17; Ne 3:26; Ne 7:60
n De 29:11; Joz 9:21
o De 12:5; 1Kon 8:29; 2Kr 6:6

HFDST. 10
p Joz 8:2; q Joz 8:24; r Joz 8:29; s Joz 6:21; t Joz 6:2; u Joz 9:15; Joz 11:19; v Ex 15:16; De 2:25; De 11:25; Joz 2:11; Joz 5:1.

Gibeon een grote stad was, als een der koninklijke steden, en omdat het groter was dan Ai,[a] en al zijn mannen sterke mannen waren. **3** Dientengevolge zond Adoni-Zedek, de koning van Jeruzalem,[b] aan Hoham, de koning van Hebron,[c] en aan Piream, de koning van Jarmuth,[d] en aan Jafia, de koning van Lachis,[e] en aan Debir, de koning van Eglon,[f] de volgende boodschap: **4** „Trekt op naar mij en helpt mij en laten wij Gibeon slaan, want het heeft vrede gesloten met Jozua en de zonen van Israël."[g] **5** Hierop verzamelden zij zich en trokken op, vijf koningen der Amorieten:[h] de koning van Jeruzalem, de koning van Hebron, de koning van Jarmuth, de koning van Lachis, de koning van Eglon, zij en al hun legerkampen, en zij gingen zich voor Gibeon legeren en ertegen strijden.

6 Toen zonden de mannen van Gibeon aan Jozua in het kamp te Gilgal[i] de volgende boodschap: „Laat uw hand niet verslappen ten aanzien van uw slaven.[j] Trek vlug naar ons op en red ons toch en help ons, want alle koningen der Amorieten die het bergland bewonen, hebben zich tegen ons aaneengesloten." **7** Jozua trok dus van Gilgal op, hij en al het krijgsvolk met hem[k] en alle dappere, sterke mannen.[l]

8 Voorts zei Jehovah tot Jozua: „Wees niet bevreesd voor hen,[m] want ik heb hen in uw hand gegeven.[n] Geen man van hen zal tegen u stand kunnen houden."[o] **9** Jozua nu overviel hen onverhoeds. De hele nacht was hij van Gilgal uit opgetrokken. **10** Toen bracht Jehovah hen voor het aangezicht van Israël in verwarring,[p] waarop zij te Gibeon een grote slachting onder hen aanrichtten[q] en hen daarna achtervolgden langs de weg die opklimt naar Beth-Horon en hen bleven slaan tot Azeka[r] en Makkeda[s] toe. **11** Nu geschiedde het dat terwijl zij voor Israël wegvluchtten en zich op de helling van Beth-Horon bevonden, Jehovah uit de hemel grote stenen[a] op hen wierp, tot Azeka toe, zodat zij stierven. Er stierven er meer door de hagelstenen dan er door de zonen van Israël met het zwaard werden gedood.

12 Toen was het dat Jozua ertoe overging tot Jehovah te spreken, op de dag dat Jehovah de Amorieten aan de zonen van Israël overleverde, en hij zei vervolgens voor de ogen van Israël:

„Zon,[b] sta onbeweeglijk boven Gibeon,[c]
En maan, boven de laagvlakte van Ajalon."[d]

13 Bijgevolg bleef de zon onbeweeglijk staan, en de maan stond werkelijk stil, totdat de natie zich op haar vijanden kon wreken.[e] Staat dit niet geschreven in het boek van Jasjar?[f] En de zon bleef midden aan de hemel staan en haastte zich ongeveer een hele dag niet om onder te gaan.[g] **14** En geen dag is er als die gebleken, noch daarvoor noch daarna, doordat Jehovah naar de stem van een mens luisterde,[h] want Jehovah streed zelf voor Israël.[i]

15 Hierop keerde Jozua en heel Israël met hem naar het kamp te Gilgal[j] terug.

16 Intussen vluchtten[k] die vijf koningen en verscholen zich in de grot bij Makkeda.[l] **17** Toen werd het volgende aan Jozua bericht: „De vijf koningen zijn gevonden, verscholen in de grot bij Makkeda."[m] **18** Daarop zei Jozua: „Rolt grote stenen voor de opening van de grot en stelt daarover mannen aan om hen te bewaken. **19** Wat ulieden aangaat, blijft niet staan. Jaagt UW vijanden na, en GIJ moet hen in de achterhoede slaan.[n] Laat hen niet binnen hun steden komen, want Jehovah, UW God, heeft hen in UW hand gegeven."[o]

20 Nu geschiedde het dat zodra Jozua en de zonen van Israël geëindigd hadden een zeer grote

HFDST. 10

a Joz 8:25
b Joz 12:10; Joz 18:28
c Ge 23:2; Nu 13:22
d Joz 12:11
e 2Kon 18:14
f Joz 12:12; Joz 15:39
g Joz 9:15; Joz 11:19
h Ge 15:16
i Joz 5:10; Joz 9:6
j Joz 9:15; Joz 9:25
k Joz 8:1
l Joz 8:3
m De 3:2; De 20:1
n De 7:24; Joz 11:6
o Joz 1:5
p Ps 44:3; Ps 78:55
q Jes 28:21
r Joz 15:35
s Joz 15:41

2e kolom

a Job 38:22; Ps 18:13; Ps 148:8; Jes 30:30
b Ge 1:16; 2Kon 20:10; Ps 135:6; Jes 38:8
c Jes 28:21
d Joz 19:42
e Joz 21:44
f 2Sa 1:18
g Ps 74:16; Ps 135:6; Ps 136:8; Mt 19:26
h De 9:19; 1Kon 17:22; Ps 113:6; Jak 5:16
i Ex 14:14; De 1:30; De 3:22; Joz 23:3; Ps 33:20; Jes 42:13; Za 14:3
j Joz 5:10; Joz 9:6
k Ps 48:5
l Joz 10:10
m Joz 10:28; Ps 139:7; Am 9:3
n De 28:7
o Le 26:8; Ne 9:24

slachting onder hen aan te richten, totdat zij hun einde hadden gevonden,[a] en degenen van hen die het hadden overleefd, waren ontsnapt en vervolgens de versterkte steden binnengingen,[b] **21** heel het volk zich in vrede op de terugweg begaf naar het kamp, naar Jozua, te Makkeda. Geen man spitste zijn tong tegen de zonen van Israël.[c] **22** Toen zei Jozua: „Opent de ingang van de grot en brengt die vijf koningen uit de grot bij mij." **23** Dit deden zij toen, waarop zij die vijf koningen uit de grot bij hem brachten: de koning van Jeruzalem,[d] de koning van Hebron,[e] de koning van Jarmuth, de koning van Lachis,[f] de koning van Eglon.[g] **24** Nu geschiedde het dat zodra zij die koningen bij Jozua hadden gebracht, Jozua vervolgens alle mannen van Israël riep en tot de aanvoerders van de krijgslieden, die met hem meegetrokken waren, zei: „Treedt naar voren. Zet UW voet op de nek van deze koningen."[h] Zij traden dus naar voren en zetten hun voet op hun nek.[i] **25** En Jozua zei verder tot hen: „Weest niet bevreesd, noch verschrikt.[j] Weest moedig en sterk, want zo zal Jehovah doen met al UW vijanden tegen wie GIJ strijdt."[k]

26 En daarna ging Jozua ertoe over hen neer te slaan en hen ter dood te brengen en hen aan vijf palen op te hangen, en zij bleven tot de avond aan de palen hangen.[l] **27** Nu geschiedde het dat Jozua ten tijde van het ondergaan der zon orders gaf, waarop men hen van de palen afnam[m] en hen in de grot wierp waar zij zich hadden verscholen. Voorts plaatste men grote stenen voor de ingang van de grot — die er tot op de dag van vandaag nog zijn.

28 En Jozua nam op die dag Makkeda[n] in en sloeg het vervolgens met de scherpte van het zwaard. Wat zijn koning betreft, hij gaf hem en iedere ziel die daarin was, aan de vernietiging prijs.[a] Hij liet niemand in leven. Hij deed dus met de koning van Makkeda[b] net zoals hij met de koning van Jericho had gedaan.

29 Toen trok Jozua en heel Israël met hem van Makkeda verder naar Libna en streed tegen Libna.[c] **30** Bijgevolg gaf Jehovah ook deze [stad] en haar koning in Israëls hand, waarna zij haar en iedere ziel die daarin was, met de scherpte van het zwaard sloegen. Zij lieten niemand daarin in leven. Zij deden dus met haar koning net zoals zij met de koning van Jericho hadden gedaan.[d]

31 Vervolgens trok Jozua en heel Israël met hem van Libna verder naar Lachis[e] en legerde zich toen voor [de stad] en streed ertegen. **32** Bijgevolg gaf Jehovah Lachis in Israëls hand, zodat zij het op de tweede dag innamen, en vervolgens sloegen zij het en iedere ziel die daarin was, met de scherpte van het zwaard,[f] overeenkomstig alles wat zij met Libna hadden gedaan.

33 Het was toen dat Horam, de koning van Gezer,[g] optrok om Lachis te helpen. Jozua sloeg dus hem en zijn volk, totdat hij niemand van hem meer in leven had gelaten.[h]

34 Toen trok Jozua en heel Israël met hem van Lachis verder naar Eglon[i] en legerde zich voor [de stad] en streed ertegen. **35** En zij namen het ten slotte op die dag in en sloegen het toen met de scherpte van het zwaard, en zij gaven iedere ziel die daarin was, op die dag aan de vernietiging prijs, overeenkomstig alles wat zij met Lachis hadden gedaan.[j]

36 Daarna trok Jozua en heel Israël met hem van Eglon naar Hebron[k] op en streed ertegen. **37** En zij namen het ten slotte in en sloegen het toen met zijn koning en alle bijbehorende steden en iedere ziel die daarin was, met de scherpte van het zwaard.

HFDST. 10

a Joz 8:24
b 2Sa 20:6
c Ex 11:7
d Joz 10:3
Joz 12:10
e Joz 15:13
f Joz 12:11
g Joz 10:5
Joz 12:12
h Ge 49:8
2Sa 22:41
Ps 18:40
i Ex 23:27
De 33:29
Ps 110:1
j De 1:29
De 31:6
Joz 1:9
Ps 27:14
k De 3:21
De 7:19
l De 21:22
m De 21:23
Joz 8:29
n Joz 10:10
Joz 12:16
Joz 15:41

2e kolom

a Le 27:29
De 20:16
Ps 21:8
b Joz 12:16
c Joz 12:15
Joz 15:42
Joz 21:13
d Joz 6:21
Joz 8:2
Joz 8:29
e Joz 10:3
Joz 12:11
Joz 15:39
f De 7:2
De 20:16
g Joz 12:12
Joz 16:10
Joz 21:21
Re 1:29
1Kon 9:16
h Le 27:29
i Joz 10:3
Joz 12:12
Joz 15:39
j De 20:16
Joz 10:32
k Ge 13:18
Ge 23:19
Nu 13:22
Joz 10:3
Joz 14:13
Joz 15:13
Joz 21:13
Re 1:10

Hij liet niemand in leven, overeenkomstig alles wat hij met Eglon had gedaan. Hij gaf het dus met iedere ziel die daarin was, aan de vernietiging prijs.[a]

38 Ten laatste keerde Jozua en heel Israël met hem terug naar Debir[b] en streed ertegen. **39** En hij nam het ten slotte in met zijn koning en alle bijbehorende steden, waarna zij hen sloegen met de scherpte van het zwaard en iedere ziel die daarin was, aan de vernietiging prijsgaven.[c] Hij liet niemand in leven.[d] Net zoals hij met Hebron had gedaan en net zoals hij met Libna en zijn koning had gedaan, deed hij ook met Debir en zijn koning.[e]

40 Jozua dan sloeg het gehele land van het bergland[f] en de Negeb[g] en de Sjefela[h] en de hellingen,[i] en al hun koningen. Hij liet niemand in leven, en al wat adem had,[j] gaf hij aan de vernietiging prijs,[k] juist zoals Jehovah, de God van Israël, had geboden.[l] **41** Voorts sloeg Jozua hen van Kades-Barnea[m] tot Gaza[n] en het hele land Gosen[o] en tot Gibeon[p] toe. **42** En Jozua maakte zich in één keer van al die koningen en hun land meester,[q] want het was Jehovah, de God van Israël, die voor Israël streed.[r] **43** Daarna keerde Jozua en heel Israël met hem naar het kamp te Gilgal[s] terug.

11 Nu geschiedde het dat zodra Jabin, de koning van Hazor, hiervan hoorde, hij voorts een boodschap zond aan Jobab, de koning van Madon,[t] en aan de koning van Simron en de koning van Achsaf,[u] **2** en aan de koningen die in het noorden, in het bergland, en in de woestijnvlakten ten zuiden van Kinnereth[v] en in de Sjefela[w] en op de bergruggen van Dor[x] in het westen waren, **3** de Kanaänieten[y] in het oosten en het westen, en de Amorieten[z] en de Hethieten[a] en de Ferezieten[b] en de Jebusieten[c] in het bergland en de Hevieten[d] aan de voet van de Hermon[e] in het land Mizpa.[a] **4** Zij trokken dus uit, zij en al hun legerkampen met hen, een talrijk volk, in zo groten getale als de zandkorrels die aan de zeeoever zijn,[b] en zeer veel paarden[c] en strijdwagens. **5** Voorts kwamen al die koningen volgens afspraak bijeen en gingen zich gezamenlijk legeren bij de wateren van Merom om tegen Israël te strijden.[d]

6 Hierop zei Jehovah tot Jozua: „Vrees niet wegens hen,[e] want morgen om deze tijd lever ik hen allen als verslagenen aan Israël over. Hun paarden zult gij de pezen doorsnijden[f] en hun wagens zult gij in het vuur verbranden."[g] **7** Jozua dan en heel het krijgsvolk met hem kwam onverhoeds op hen af langs de wateren van Merom en overviel hen. **8** Toen gaf Jehovah hen in Israëls hand,[h] waarop zij hen sloegen en achtervolgden tot aan het volkrijke Sidon[i] en tot aan Misrefoth-Maïm[j] en tot aan de valleivlakte van Mizpé[k] in het oosten; en zij bleven hen slaan totdat zij niemand van hen meer in leven hadden gelaten.[l] **9** Daarna deed Jozua met hen juist zoals Jehovah hem had gezegd: hun paarden sneed hij de pezen door[m] en hun wagens verbrandde hij in het vuur.[n]

10 Meer dan dat, Jozua maakte in die tijd[o] rechtsomkeert en nam Hazor[p] in; en zijn koning sloeg hij neer met het zwaard,[q] want Hazor was voordien het hoofd van al die koninkrijken. **11** Zij dan sloegen iedere ziel die daarin was, met de scherpte van het zwaard, [hen] aan de vernietiging prijsgevend.[r] Volstrekt niets wat adem had, werd overgelaten,[s] en hij verbrandde Hazor in het vuur. **12** En Jozua maakte zich meester van alle steden van deze koningen en van al hun koningen en sloeg ze toen met de scherpte van het zwaard.[t] Hij gaf ze aan de

HFDST. 10

a Le 27:29; Joz 6:21
b Joz 12:13; Joz 15:15; Re 1:11
c De 7:2; De 20:16
d Joz 11:14
e Joz 10:30; Joz 10:32
f De 1:7
g Ge 20:1
h Joz 9:1; Joz 15:33; Re 1:9
i Joz 12:8
j De 20:16; Joz 11:14
k Le 27:29
l De 7:2; De 9:5
m Nu 34:4; De 9:23; Joz 15:3
n Ge 10:19; De 2:23
o Joz 11:16; Joz 15:51
p Joz 11:19
q Joz 11:18
r Ex 14:14; De 1:30; De 3:22
s Joz 4:19

HFDST. 11

t Joz 12:19
u Joz 12:20
v Nu 34:11
w Joz 10:40
x Joz 12:23; Joz 17:11; Re 1:27
y De 20:17
z Ge 15:16; Am 2:9
a De 7:1
b Ex 3:8
c Nu 13:29
d Re 3:3
e De 4:48; Joz 13:11

2e kolom

a Joz 11:8
b 1Sa 13:5
c Ps 33:17; Sp 21:31
d Ps 3:6; Ps 118:10
e Joz 10:8; Ps 27:1; Ps 46:1
f De 17:16; Joz 11:9; 2Sa 8:4
g Ps 20:7; Jes 31:1
h Joz 21:44; Joz 23:10; Ne 9:24
i Ge 10:19; Joz 19:28
j Joz 13:6
k Joz 11:3
l De 20:16
m De 17:16; Joz 11:6
n Jes 31:1
o Joz 11:18

p Joz 19:36; q Joz 12:19; Ps 136:17; r Le 27:29; Joz 11:14; s De 20:16; Joz 10:40; t De 9:5.

vernietiging prijs,[a] juist zoals Mozes, de knecht van Jehovah, geboden had.[b] **13** Slechts alle steden die op hun eigen heuvels lagen, verbrandde Israël niet, behalve dan alleen Hazor, dat wel door Jozua werd verbrand. **14** En de hele buit van die steden en de huisdieren plunderden de zonen van Israël voor zichzelf.[c] Alleen alle mensen sloegen zij met de scherpte van het zwaard, totdat zij hen verdelgd hadden.[d] Zij lieten niemand die adem had, overblijven.[e] **15** Juist zoals Jehovah zijn knecht Mozes geboden had, zo gebood Mozes Jozua,[f] en zo deed Jozua. Geen woord van al wat Jehovah Mozes geboden had, schoof hij terzijde.[g]

16 Jozua dan veroverde heel dit land, het bergland en heel de Negeb[h] en het hele land Gosen[i] en de Sjefela[j] en de Araba[k] en het bergland van Israël met zijn Sjefela,[l] **17** van de berg Chalak,[m] die naar Seïr[n] oploopt, en tot aan Baäl-Gad[o] in de valleivlakte van de Libanon aan de voet van de berg Hermon,[p] en hij maakte zich meester van al hun koningen, waarna hij hen neersloeg en ter dood bracht.[q] **18** Vele dagen heeft Jozua oorlog gevoerd tegen al deze koningen. **19** Er bleek geen stad te zijn die vrede sloot met de zonen van Israël, behalve de Hevieten[r] die in Gibeon woonden.[s] Alle andere namen zij door oorlog in.[t] **20** Want het bleek Jehovah's weg te zijn hun hart verstokt te laten worden,[u] zodat zij Israël de oorlog zouden verklaren, opdat hij hen aan de vernietiging zou kunnen prijsgeven, zodat zij niet voor een gunstige bejegening in aanmerking zouden komen,[v] maar opdat hij hen zou kunnen verdelgen, juist zoals Jehovah Mozes geboden had.[w]

21 Bovendien ging Jozua toentertijd de Enakieten[x] afsnijden uit het bergland, uit Hebron, uit Debir, uit Anab[y] en uit het hele bergland van Juda en uit het hele bergland van Israël.[a] Met hun steden gaf Jozua hen aan de vernietiging prijs.[b] **22** Er bleven geen Enakieten meer over in het land der zonen van Israël. Alleen in Gaza,[c] in Gath[d] en in Asdod[e] bleven er over.[f] **23** Jozua veroverde dus het gehele land, overeenkomstig alles wat Jehovah aan Mozes beloofd had,[g] en daarna gaf Jozua het aan Israël ten erfdeel volgens de hun toekomende delen, naar hun stammen.[h] En het land rustte van de oorlog.[i]

12 Dit nu zijn de koningen van het land die door de zonen van Israël werden verslagen en wier land zij vervolgens in bezit namen aan de zijde van de Jordaan tegen de opgang der zon,[j] van het stroomdal van de Arnon[k] tot aan de berg Hermon,[l] en heel de Araba[m] tegen de opgang [der zon]: **2** Sihon,[n] de koning der Amorieten, die in Hesbon[o] woonde [en] die heerste vanaf Aroër,[p] dat aan de oever van het stroomdal van de Arnon[q] lag, en over het midden van het stroomdal, en over de helft van Gilead tot aan het stroomdal van de Jabbok,[r] de grens van de zonen van Ammon, **3** en over de Araba[s] tot aan de zee van Kinnereth[t] tegen het oosten en tot aan de zee van de Araba, de Zoutzee,[u] aan de oostkant, in de richting van Beth-Jesimoth,[v] en zuidwaarts tot onder aan de hellingen van de Pisga.[w]

4 En het gebied van Og,[x] de koning van Basan, een van de overgeblevenen van de Refaïeten,[y] die in Astaroth[z] en Edrei[a] woonde, **5** en die heerste in [het gebied van] de berg Hermon[b] en te Salcha en in heel Basan,[c] tot aan de grens der Gesurieten[d] en Maächathieten,[e] en over de helft van

HFDST. 11
a De 7:16; Joz 11:20
b Nu 33:52; De 7:2; Joz 9:24
c Nu 31:23; De 20:16; Joz 8:2; Joz 8:27
d De 7:2
e De 20:16
f De 3:28; De 4:5; De 7:1; De 31:7
g De 4:2; De 12:32; Ps 119:4
h Nu 13:17; De 1:7; Joz 10:40; Joz 12:8
i Joz 10:41; Joz 15:51
j Re 1:9
k De 3:17; Joz 12:1; Joz 12:8; Joz 18:18
l Joz 9:1
m Joz 12:7
n Ge 32:3; De 2:1
o Joz 13:5
p De 4:48; Joz 13:11
q De 7:24; Ps 136:18
r Joz 9:7
s Joz 9:15; Joz 10:4
t De 20:17
u De 2:30; Ro 9:18
v Ex 34:12; De 7:2
w De 20:16; Joz 11:14
x Nu 13:22; De 1:28; Joz 15:13
y Joz 15:50

2e kolom
a Joz 11:16
b Le 27:29; Joz 11:12; Joz 24:11
c Joz 10:41; Re 1:18
d 1Sa 17:4
e Joz 15:46; 2Kr 26:6; Ne 13:23
f Ex 23:29; Ex 23:30; Ps 105:44
g Ex 23:27; Nu 34:2; De 11:23
h Nu 26:53; Joz 14:1; Joz 15:1; Joz 16:1; Joz 17:1
i Joz 14:15; Joz 21:44; Joz 23:1; Ps 29:11; Sp 16:7

HFDST. 12 **j** De 4:47; Joz 1:15; **k** Nu 21:24; De 2:24; **l** De 3:8; De 4:48; **m** De 4:49; **n** Nu 21:23; Ne 9:22; **o** De 2:26; **p** De 3:12; Re 11:26; **q** Nu 21:13; Joz 13:9; **r** Re 11:13; **s** De 3:17; **t** Jo 6:1; **u** Joz 3:16; **v** Joz 13:20; **w** De 3:27; **x** Nu 21:33; De 3:1; **y** De 3:11; Joz 13:12; **z** De 1:4; **a** De 3:10; **b** Joz 12:1; **c** De 29:7; Joz 9:10; **d** De 3:14; **e** Joz 13:13.

Gilead, tot het gebied van Sihon,[a]
de koning van Hesbon.[b]
6 Mozes, de knecht van Jehovah, en de zonen van Israël versloegen hen,[c] waarna Mozes, de
knecht van Jehovah, het [land]
aan de Rubenieten[d] en de Gadieten[e] en de halve stam Manasse[f]
tot een bezitting gaf.
7 En dit zijn de koningen van
het land die door Jozua en de
zonen van Israël werden verslagen aan de zijde van de Jordaan
tegen het westen, van Baäl-Gad[g]
in de valleivlakte van de Libanon[h] en tot aan de berg Chalak,[i]
die naar Seïr[j] oploopt, waarna Jozua het [land] aan de stammen
van Israël tot een bezitting gaf,
volgens de hun toekomende delen,[k] **8** in het bergland en in de
Sjefela en in de Araba en op de
hellingen en in de wildernis en
in de Negeb[l] — de Hethieten, de
Amorieten[m] en de Kanaänieten,
de Ferezieten, de Hevieten en de
Jebusieten:[n]
9 De koning van Jericho,[o] één;
de koning van Ai,[p] dat bezijden Bethel lag, één;
10 de koning van Jeruzalem,[q]
één; de koning van Hebron,[r] één;
11 de koning van Jarmuth,[s]
één; de koning van Lachis,[t] één;
12 de koning van Eglon,[u] één;
de koning van Gezer,[v]
één;
13 de koning van Debir,[w] één;
de koning van Geder, één;
14 de koning van Horma, één; de
koning van Arad, één;
15 de koning van Libna,[x] één;
de koning van Adullam,
één;
16 de koning van Makkeda,[y]
één; de koning van Bethel,[z] één;
17 de koning van Tappuah,
één; de koning van Hefer,[a] één;
18 de koning van Afek, één;
de koning van Lassaron,
één;
19 de koning van Madon,[a] één;
de koning van Hazor,[b]
één;
20 de koning van Simron-Meron, één; de koning
van Achsaf,[c] één;
21 de koning van Taänach, één;
de koning van Megiddo,[d]
één;
22 de koning van Kedes, één;
de koning van Jokneam[e]
bij de Karmel, één;
23 de koning van Dor op de
bergrug van Dor,[f] één; de
koning van Gojim in Gilgal, één;
24 de koning van Tirza, één;
in het geheel eenendertig koningen.[g]

13 Jozua nu was oud, vergevorderd in jaren.[h] Derhalve
zei Jehovah tot hem: „Gij zijt oud
geworden en zijt vergevorderd in
jaren, en er valt nog een zeer
groot deel van het land in bezit te
nemen.[i] **2** Dit is het nog overgebleven land:[j] alle landstreken van
de Filistijnen[k] en [van] alle Gesurieten[l] **3** (van de arm van de Nijl
die vóór Egypte ligt en tot aan
de grens van Ekron in het noorden[m] werd vroeger als behorend
aan de Kanaänieten gerekend);[n]
vijf asvorsten[o] van de Filistijnen:
de Gazieten[p] en de Asdodieten,[q]
de Askelonieten,[r] de Gathieten[s]
en de Ekronieten;[t] en de Avvieten.[u]
4 In het zuiden het hele land der
Kanaänieten; en Meara, dat aan
de Sidoniërs[v] behoort, tot aan
Afek, tot aan de grens der Amorieten; **5** en het land der Gebalieten[w] en de gehele Libanon tegen
de opgang der zon, van Baäl-Gad[x]
aan de voet van de berg Hermon
tot aan de toegang van Hamath;[y]
6 alle bewoners van het bergland,
van de Libanon[z] tot Misrefoth-Maïm,[a] alle Sidoniërs;[b] ikzelf zal
hen van voor het aangezicht der
zonen van Israël uit hun bezit verdrijven.[c] Zorg alleen dat het Israël
als erfdeel toevalt, juist zoals ik
u geboden heb.[d] **7** Nu dan, deel
dit land als erfdeel aan de negen

HFDST. 12

a Joz 12:2
b Nu 21:26
De 3:6
c Nu 21:24
Nu 21:35
d De 3:12
e Nu 32:33
f De 3:13
g Joz 13:5
h Joz 1:4
i Joz 11:17
j De 2:12
k Joz 11:23
l Joz 10:40
Joz 11:16
m Ge 15:16
Ex 3:8
Ps 136:19
n Ex 23:23
De 7:1
o Joz 6:2
p Joz 8:29
q Joz 10:1
r Joz 10:23
s Joz 10:3
t Joz 10:23
u Joz 10:26
v Joz 10:33
w Joz 10:38
x Joz 10:29
y Joz 10:28
z Joz 8:17
Re 1:22
a 1Kon 4:10

2e kolom

a Joz 11:1
b Joz 11:10
c Joz 11:1
d 1Kr 7:29
e Joz 21:34
f Joz 11:2
g De 28:1

HFDST. 13

h Joz 23:1
Joz 24:29
i Joz 12:7
j Ex 23:29
k Ex 23:31
Ze 2:5
l 1Sa 27:8
m Joz 15:11
n Ge 10:19
o Re 3:3
1Sa 6:4
p Joz 10:41
q Joz 15:46
r Re 14:19
s 2Sa 21:19
t 1Sa 5:10
u De 2:23
v Re 1:31
w 1Kon 5:18
Ez 27:9
x Joz 11:17
y Nu 34:8
z De 3:25
a Joz 11:8
b Re 3:3
c Ex 23:30
d Nu 34:17
Joz 14:1

stammen en de halve stam Manasse toe."[a]

8 Met de andere halve stam
namen de Rubenieten en de Ga-
dieten hun erfdeel, dat Mozes
hun gegeven had aan de zijde
van de Jordaan tegen het oosten,
juist zoals Mozes, de knecht van
Jehovah, het hun gegeven had,[b]
9 vanaf Aroër,[c] dat aan de oever
van het stroomdal van de Arnon[d]
ligt, en de stad die midden in het
stroomdal ligt, en de hele hoog-
vlakte van Medeba[e] tot aan Di-
bon;[f] **10** en alle steden van Si-
hon, de koning der Amorieten,
die in Hesbon regeerde, tot aan
de grens van de zonen van Ammon;[g]
11 en Gilead en het ge-
bied der Gesurieten[h] en Maächa-
thieten en de hele berg Hermon[i]
en heel Basan[j] tot aan Salcha;[k]
12 heel het koninklijke gebied
van Og[l] in Basan, die in Astar-
oth en in Edreï regeerde[m] — hij
was overgebleven van wat er nog
over was van de Refaïeten[n] — Mo-
zes nu sloeg hen en verdreef hen
uit hun bezit.[o] **13** En de zonen
van Israël verdreven de Gesurie-
ten en de Maächathieten niet uit
hun bezit,[p] maar Gesur[q] en Maä-
chath wonen nog tot op deze dag
te midden van Israël.

14 Alleen aan de stam der le-
vieten gaf hij geen erfdeel.[r] De
vuuroffers[s] van Jehovah, de God
van Israël, zijn hun erfdeel,[t] juist
zoals hij hun beloofd heeft.[u]

15 Toen deed Mozes een schen-
king aan de stam der zonen van
Ruben, volgens hun families,
16 en zij kregen het gebied vanaf
Aroër,[v] dat aan de oever van het
stroomdal van de Arnon ligt, en
de stad die midden in het stroom-
dal ligt, en de hele hoogvlakte
bij Medeba;[w] **17** Hesbon[x] en al
zijn steden[y] die op de hoogvlakte
liggen: Dibon[z] en Bamoth-Baäl[a]
en Beth-Baäl-Meon,[b] **18** en Ja-
haz[c] en Kedemoth[d] en Mefaäth,[e]
19 en Kirjathaïm[f] en Sibma[g] en
Zereth-Hassahar op de berg van
de laagvlakte, **20** en Beth-Peor
en de hellingen van de Pisga[h] en

HFDST. 13

a Nu 33:54
b Nu 32:33
Joz 22:4
c De 3:12
Joz 12:2
d Nu 21:13
e Nu 21:30
f Nu 32:3
g Nu 21:24
h De 3:14
Joz 12:5
i De 4:48
j Joz 17:1
k 1Kr 5:11
l De 3:10
m Joz 12:4
n De 3:11
o Nu 21:24
Nu 21:35
p Nu 33:55
Joz 23:12
q De 3:14
r Nu 18:20
De 10:9
De 12:12
Joz 14:3
s Le 7:33
1Kor 9:13
t Le 7:35
De 18:1
u Nu 18:24
Joz 21:45
v De 3:12
Joz 12:2
w Joz 13:9
x Nu 21:26
y Nu 21:25
z Nu 32:3
a Nu 21:20
b Nu 32:38
c Nu 21:23
d De 2:26
e Joz 21:37
f Nu 32:37
g Nu 32:38
h De 3:17
Joz 12:3

2e kolom

a Nu 33:49
b De 3:10
c Nu 21:25
d De 2:30
Ps 135:10
e Nu 31:8
f Nu 22:5
2Pe 2:15
g Nu 22:7
De 18:10
h Nu 32:33
i De 3:12
j Nu 32:35
k Nu 32:26
l Joz 12:2
Re 11:13
m De 2:36
Re 11:26
n De 3:11
2Sa 11:1
o Nu 21:26
p Ge 32:2
Joz 21:38
q 2Sa 9:5
2Sa 17:27
r Nu 32:36
s Nu 32:36
t Ge 33:17
Re 8:5
1Kon 7:46
Ps 60:6

Beth-Jesimoth,[a] **21** en alle ste-
den van de hoogvlakte[b] en heel
het koninklijke gebied van Si-
hon, de koning der Amorieten,
die in Hesbon regeerde,[c] en die
door Mozes werd verslagen,[d] met
de oversten van Midian: Evi en
Rekem en Zur en Hur en Reba,[e]
de hertogen van Sihon, die in het
land wonden. **22** En Bileam, de
zoon van Beor,[f] de waarzegger,[g]
werd door de zonen van Israël met
het zwaard gedood, te zamen met
degenen die zij deden sneuvelen.
23 En de grens van de zonen van
Ruben werd de Jordaan; en dit als
gebied was het erfdeel van de zo-
nen van Ruben,[h] volgens hun fa-
milies, met de steden en de bijbe-
horende nederzettingen.

24 Verder deed Mozes een
schenking aan de stam Gad, de
zonen van Gad, volgens hun fa-
milies,[i] **25** en zij kregen als hun
gebied Jazer[j] en alle steden van
Gilead[k] en het halve land van
de zonen van Ammon[l] tot aan
Aroër,[m] dat tegenover Rabba[n]
ligt; **26** en van Hesbon[o] tot Ra-
math-Mizpé en Betonim en van
Mahanaïm[p] tot de grens van De-
bir;[q] **27** en in de laagvlakte:
Beth-Haram[r] en Beth-Nimra[s] en
Sukkoth[t] en Zafon, de rest van
het koninklijke gebied van Si-
hon, de koning van Hesbon,[u] ter-
wijl de Jordaan de grens vorm-
de tot aan het uiteinde van de
zee van Kinnereth[v] aan de zijde
van de Jordaan tegen het oosten.
28 Dit was het erfdeel van de
zonen van Gad,[w] volgens hun fa-
milies, met de steden en de bijbe-
horende nederzettingen.

29 Voorts deed Mozes een
schenking aan de halve stam Ma-
nasse, en ze werd van de halve
stam der zonen van Manasse, vol-
gens hun families.[x] **30** En zij
kregen als hun gebied heel Ba-
san, van Mahanaïm[y] af, heel het
koninklijke gebied van Og, de
koning van Basan,[z] en alle ten-
tendorpen van Jaïr,[a] die in Basan

u Nu 21:26; v Nu 34:11; De 3:17; Jo 6:1; w De 3:16; x De 3:13; y 1Kr 6:80; z Nu 32:33; a Nu 32:41; De 3:14.

zijn, zestig steden. **31** En de
helft van Gilead, en Astaroth[a]
en Edreï,[b] de steden van het ko-
ninklijke gebied van Og in Basan,
kwamen aan de zonen van Ma-
chir,[c] de zoon van Manasse, aan
de helft van de zonen van Ma-
chir, volgens hun families.
32 Dit was het wat Mozes [hun]
heeft doen erven, in de woestijn-
vlakten van Moab, aan de zijde
van de Jordaan, bij Jericho, tegen
het oosten.[d]
33 En aan de stam der levie-
ten gaf Mozes geen erfdeel.[e] Je-
hovah, de God van Israël, is hun
erfdeel, juist zoals hij hun heeft
beloofd.[f]

14 Dit nu hebben de zonen
van Israël in het land Ka-
naän als erfelijk bezit genomen,[g]
hetwelk de priester Eleazar en
Jozua, de zoon van Nun, en de
hoofden der vaderen van de stam-
men der zonen van Israël hun
hebben doen erven.[h] **2** Hun erf-
deel werd [toegewezen] door het
lot,[i] juist zoals Jehovah door be-
middeling van Mozes geboden had
betreffende de negen stammen en
de halve stam.[j] **3** Want Mozes
had aan de twee andere stammen
en aan de andere halve stam een
erfdeel aan gene zijde van de Jor-
daan gegeven;[k] en aan de levie-
ten had hij geen erfdeel in hun
midden gegeven.[l] **4** Want de zo-
nen van Jozef waren tot twee
stammen geworden:[m] Manasse[n]
en Efraïm;[o] en men had aan de le-
vieten geen aandeel in het land
gegeven, behalve steden[p] om erin
te wonen en de daarbij behoren-
de weidegronden voor hun vee
en hun bezit.[q] **5** Juist zoals Je-
hovah Mozes geboden had, zo de-
den de zonen van Israël; en zij
gingen ertoe over het land toe te
delen.
6 De zonen van Juda traden nu
te Gilgal[r] op Jozua toe, en Kaleb,[s]
de zoon van Jefunne, de Keniz-
ziet,[t] zei tot hem: „Gij kent zelf
heel goed het woord dat Jehovah
te Kades-Barnea[u] aangaande mij
en aangaande u tot Mozes, de man

HFDST. 13

a Joz 12:4
b Nu 21:33
c Nu 32:39
d Nu 32:33
De 3:12
e De 10:9
Joz 13:14
Joz 18:7
f Nu 18:24
Nu 26:62
De 18:1
Joz 14:3

HFDST. 14

g Nu 34:2
h Nu 34:17
Joz 19:51
i Nu 26:55
Nu 33:54
Ne 11:1
Sp 16:33
Han 13:19
j Nu 34:13
k Nu 32:29
Joz 13:8
l De 10:9
Joz 13:14
m Ge 48:5
1Kr 5:2
n Ge 48:19
o Ge 48:20
p Nu 35:7
Joz 21:2
1Kr 6:54
q Le 25:34
Nu 35:2
Nu 35:5
r Joz 4:19
Joz 10:43
s Nu 13:6
Nu 14:30
t Nu 32:12
Joz 15:17
u Nu 13:26
De 1:19

2e kolom

a Nu 12:7
De 33:1
Ps 90, Ops.
b De 1:36
c Nu 13:2
Nu 13:6
Ez 20:6
d Nu 13:30
Nu 14:6
e Nu 13:32
f Nu 14:24
Nu 32:12
g De 1:36
h Ps 101:6
Sp 28:20
i Nu 14:30
Joz 21:45
j Nu 14:29
k Nu 14:33
Joz 11:18
l Ps 90:10
m De 31:2
n Joz 14:9
o Nu 13:22
Nu 13:33
Joz 11:21
p Nu 13:28
q Nu 14:8
Ps 60:12
Ro 8:31
Fil 4:13
r Joz 15:14
Re 1:20

van de [ware] God,[a] heeft gespro-
ken.[b] **7** Veertig jaar oud was ik
toen Mozes, de knecht van Jeho-
vah, mij vanuit Kades-Barnea uit-
zond om het land te verspieden,[c]
en ik ben hem verslag komen uit-
brengen juist zoals het in mijn
hart was.[d] **8** En mijn broeders
die met mij waren opgetrokken,
deden het hart van het volk ver-
smelten;[e] maar ik voor mij, ik heb
Jehovah, mijn God, volkomen ge-
volgd.[f] **9** Dientengevolge zwoer
Mozes op die dag en zei: 'Het
land dat uw voet heeft betreden,[g]
zal van u en van uw zonen wor-
den als een erfdeel tot onbepaalde
tijd, omdat gij Jehovah, mijn God,
volkomen hebt gevolgd.'[h] **10** Nu
dan, zie, Jehovah heeft mij, juist
zoals hij heeft beloofd,[i] reeds vijf-
enveertig jaar in het leven gehou-
den[j] sinds Jehovah deze belofte
aan Mozes heeft gedaan, toen Is-
raël in de wildernis wandelde,[k] en
nu, zie, ik ben heden vijfentachtig
jaar oud. **11** Niettemin ben ik
heden nog even sterk als op de dag
dat Mozes mij uitzond.[l] Zoals mijn
kracht toen was, zo is mijn kracht
nu voor de oorlog, zowel om uit
als om in te gaan.[m] **12** Nu dan,
geef mij toch dit bergland, dat Je-
hovah op die dag beloofd heeft,[n]
want gij hebt op die dag zelf ge-
hoord dat daar Enakieten[o] wa-
ren en grote, versterkte steden.[p]
Waarschijnlijk zal Jehovah met
mij zijn[q] en zal ik hen stellig uit
hun bezit verdrijven, juist zoals
Jehovah heeft beloofd.'[r]
13 Toen zegende Jozua hem en
gaf Kaleb, de zoon van Jefunne,
Hebron tot erfdeel.[s] **14** Daarom
is Hebron het erfdeel geworden
van Kaleb, de zoon van Jefunne,
de Kenizziet, tot op deze dag,
omdat hij Jehovah, de God van
Israël, volkomen heeft gevolgd.[t]
15 De naam van Hebron was
voordien Kirjath-Arba[u] ([de ge-
noemde Arba[v] was] de grote man

s Joz 10:37; Joz 15:13; Joz 21:11; 1Kr 6:56; t Nu 14:24; De 1:36; Joz 14:8; u Ge 23:2; Joz 15:13; v Joz 21:11.

onder de Enakieten). En het land
rustte van de oorlog.[a]

15 En het lot[b] voor de stam
der zonen van Juda, vol-
gens hun families, strekte zich uit
tot de grens van Edom,[c] de wilder-
nis van Zin,[d] tot de zuidpunt van
de Negeb.[e] **2** En hun zuidelijke
grens liep van het uiteinde van
de Zoutzee af,[f] van de baai af die
naar het zuiden gericht is. **3** En
ze ging vandaar zuidwaarts tot
aan de opgang van Akrabbim[g] en
liep naar Zin[h] en ging omhoog van
het zuiden naar Kades-Barnea[i]
en liep naar Hezron en ging om-
hoog naar Addar en ging met een
bocht naar Karka. **4** En ze ging
verder naar Azmon[j] en ging van-
daar naar het stroomdal van [de
beek van] Egypte;[k] en het eind-
punt van de grens bleek bij de zee
te zijn. Dit werd hun zuidelijke
grens.

5 En de oostelijke grens was de
Zoutzee tot aan het einde van de
Jordaan, en de grens aan de noor-
delijke hoek was bij de baai van
de zee, aan het einde van de Jor-
daan.[l] **6** En de grens ging om-
hoog naar Beth-Hogla[m] en liep
ten noorden van Beth-Araba,[n] en
de grens ging omhoog naar de
steen van Bohan,[o] de zoon van
Ruben. **7** En de grens ging om-
hoog naar Debir bij de laagvlak-
te van Achor[p] en wendde zich
noordwaarts naar Gilgal,[q] dat te-
genover de opgang van Adum-
mim ligt, die ten zuiden van het
stroomdal ligt; en de grens liep
naar de wateren van En-Semes,[r]
en haar eindpunt bleek En-Rogel[s]
te zijn. **8** En de grens ging om-
hoog naar het dal van de zoon
van Hinnom,[t] naar de zuidelijke
helling van de Jebusiet,[u] dat wil
zeggen Jeruzalem;[v] en de grens
ging omhoog naar de top van de
berg die uitziet op het dal van
Hinnom in het westen, dat zich
aan het noordelijke uiteinde van
de laagvlakte van Refaïm[w] be-
vindt. **9** En de grens werd ge-

HFDST. 14

a Le 26:6
Joz 11:23

HFDST. 15

b Nu 26:55
c Ge 36:19
d Nu 33:36
e De 1:7
f Nu 34:3
g Re 1:36
h Nu 34:4
i Nu 32:8
j Nu 34:5
k Ge 15:18
Joz 13:3
1Kon 8:65
l Nu 34:12
m Joz 18:19
n Joz 18:22
o Joz 18:17
p Joz 7:26
q Joz 4:19
Joz 5:9
r Joz 18:17
s 1Kon 1:9
t Joz 18:16
2Kon 23:10
Jer 7:31
Mt 5:22
u Joz 18:28
Re 1:21
v Re 19:10
2Sa 5:6
w Joz 18:16
2Sa 5:18

2e kolom

a Joz 18:15
b 2Sa 6:2
1Kr 13:6
c Joz 9:17
d Joz 21:16
1Sa 6:12
2Kon 14:11
1Kr 6:59
e Joz 19:43
Re 14:2
2Kr 28:18
f Joz 19:43
1Sa 5:10
1Sa 7:14
2Kon 1:2
g Nu 34:6
De 11:24
Joz 15:47
h Nu 13:30
De 1:36
Joz 14:13
Joz 21:12
i Ge 23:2
Ge 35:27
Joz 14:15
Joz 20:7
j Nu 13:33
Joz 11:21
k Nu 13:22
l Re 1:10
m Re 1:20
n Joz 10:39
o Re 1:11
p Re 1:13
q Re 3:9
Re 3:11
r Re 1:13
1Kr 4:13
s 1Kr 2:49
t Re 1:14

trokken van de top van de berg
naar de bron van de wateren van
Neftoah[a] en ging vandaar naar
de steden van de berg Efron; en
de grens werd getrokken naar
Baäla,[b] dat wil zeggen Kirjath-
Jearim.[c] **10** En de grens ging
van Baäla met een bocht west-
waarts naar de berg Seïr en liep
naar de noordelijke helling van
de berg Jearim, dat wil zeggen
Chesalon; en ze daalde af naar
Beth-Semes[d] en liep naar Timna.[e]
11 En de grens ging van-
daar naar de noordelijke helling
van Ekron,[f] en de grens werd ge-
trokken naar Sichron en liep naar
de berg Baäla en ging vandaar
naar Jabneël; en het eindpunt
van de grens bleek bij de zee te
zijn.

12 En de westelijke grens was
bij de Grote Zee[g] en haar kust-
land. Dit was rondom de grens
van de zonen van Juda, volgens
hun families.

13 En aan Kaleb,[h] de zoon van
Jefunne, gaf hij een aandeel in
het midden der zonen van Juda,
overeenkomstig het bevel van Je-
hovah aan Jozua, namelijk Kir-
jath-Arba ([de genoemde Arba
was] de vader van Enak), dat wil
zeggen Hebron.[i] **14** Kaleb dan
verdreef daaruit de drie zonen
van Enak,[j] namelijk Sesai[k] en
Ahiman en Talmai,[l] die uit Enak
geboren waren.[m] **15** Vandaar
trok hij vervolgens op tegen de
inwoners van Debir. (De naam
van Debir nu was voordien Kir-
jath-Sefer.[n]) **16** Voorts zei Ka-
leb: „Wie Kirjath-Sefer slaat en
het werkelijk inneemt, die zal ik
stellig mijn dochter Achsa[o] tot
vrouw geven.” **17** Toen nam
Othniël,[p] de zoon van Kenaz,[q]
Kalebs broer, het in. Bijgevolg
gaf hij hem zijn dochter Achsa[s]
tot vrouw. **18** Nu geschiedde
het dat zij hem onder het naar
huis gaan bleef aansporen een
veld van haar vader te vragen.
Toen klapte zij, gezeten op de
ezel, in de handen. Daarop zei
Kaleb tot haar: „Wat wilt gij?”[t]

19 Zij zei dus: „Schenk mij toch
een zegen, want gij hebt mij een
stuk land naar het zuiden ge-
geven, en gij moet mij Gulloth-
Maïm geven.” Bijgevolg gaf hij
haar Hoog-Gulloth en Laag-Gul-
loth.[a]
20 Dit was het erfdeel[b] van de
stam der zonen van Juda,[c] vol-
gens hun families.
21 En de steden aan het uiter-
ste einde van de stam der zo-
nen van Juda, tegen de grens van
Edom[d] aan, in het zuiden, wer-
den Kabzeël[e] en Eder en Jagur,
22 en Kina en Dimona en Adada,
23 en Kedes en Hazor en Ithnan,
24 Zif en Telem[f] en Bealoth,
25 en Hazor-Hadatta en Kerioth-Hezron, dat wil zeggen
Hazor, **26** Amam en Sema en
Molada,[g] **27** en Hazar-Gadda en
Hesmon en Beth-Pelet,[h] **28** en
Hazar-Sual[i] en Bersebaj en Bizjotheja, **29** Baäla[k] en Ijjim en
Ezem,[l] **30** en Eltholad en Chesil en Horma,[m] **31** en Ziklag[n] en
Madmanna en Sansanna, **32** en
Lebaoth en Silhim en Aïn[o] en
Rimmon;[p] in het geheel negenentwintig steden, met hun nederzettingen.
33 In de Sjefela:[q] Estaol[r] en
Zora[s] en Asna, **34** en Zanoah[t] en
En-Gannim, Tappuah en Enam,
35 Jarmuth[u] en Adullam,[v] Socho[w]
en Azeka,[x] **36** en Saäraïm[y] en
Adithaïm en Gedera en Gederothaïm; veertien steden en hun nederzettingen.
37 Zenan en Hadasa en Migdal-Gad, **38** en Dilan en Mizpé
en Jokteël, **39** Lachis[z] en Bozkath[a] en Eglon,[b] **40** en Chabbon
en Lahmas en Chitlis, **41** en Gederoth, Beth-Dagon en Naäma en
Makkeda;[c] zestien steden en hun
nederzettingen.
42 Libna[d] en Ether[e] en Asan,
43 en Jiftah en Asna en Nezib,
44 en Kehila[f] en Achzib[g] en Maresa;[h] negen steden en hun nederzettingen.
45 Ekron[i] en zijn onderhorige
plaatsen en zijn nederzettingen.
46 Van Ekron af naar het westen
alles wat bezijden Asdod ligt, en
hun nederzettingen.
47 Asdod,[a] zijn onderhorige
plaatsen en zijn nederzettingen;
Gaza,[b] zijn onderhorige plaatsen
en zijn nederzettingen, tot aan
het stroomdal van [de beek van]
Egypte, en de Grote Zee en het
aangrenzende gebied.[c]
48 En in het bergland: Samir
en Jattir[d] en Socho, **49** en Danna en Kirjath-Sanna, dat wil zeggen Debir, **50** en Anab en Estemo[e] en Anim, **51** en Gosen[f] en
Cholon en Gilo;[g] elf steden en hun
nederzettingen.
52 Arab en Duma en Esan,
53 en Janum en Beth-Tappuah en
Afeka, **54** en Humta en Kirjath-Arba, dat wil zeggen Hebron,[h] en
Zior; negen steden en hun nederzettingen.
55 Maon,[i] Karmel en Zif[j] en
Jutta, **56** en Jizreël en Jokdeam en
Zanoah, **57** Kajin, Gibea en
Timna;[k] tien steden en hun nederzettingen.
58 Halhul, Beth-Zur en Gedor,
59 en Maärath en Beth-Anoth en
Eltekon; zes steden en hun nederzettingen.
60 Kirjath-Baäl,[l] dat wil zeggen Kirjath-Jearim,[m] en Rabba;
twee steden en hun nederzettingen.
61 In de wildernis: Beth-Araba,[n] Middin en Sechacha, **62** en
Nibsan en de Zoutstad en En-Gedi;[o] zes steden en hun nederzettingen.
63 Wat de Jebusieten[p] betreft,
die in Jeruzalem[q] woonden, de zonen van Juda konden hen niet
verdrijven;[r] en de Jebusieten wonen nog tot op deze dag te zamen
met de zonen van Juda in Jeruzalem.

16 En het lot[s] kwam te voor-
schijn voor de zonen van
Jozef:[t] van de Jordaan[u] bij Jeri-
cho af naar de wateren van Je-

HFDST. 15

a Re 1:15
b Nu 33:54
c Ge 49:8
De 33:7
d Nu 34:3
De 2:5
e Ne 11:25
f 1Sa 15:4
g Joz 19:2
1Kr 4:28
h Ne 11:26
i Joz 19:3
1Kr 4:28
j Ge 21:31
Joz 19:2
k Joz 19:3
l 1Kr 4:29
m Nu 14:45
De 1:44
Joz 19:4
Re 1:17
n Joz 19:5
1Sa 27:6
1Kr 12:1
o 1Kr 4:32
p Joz 19:7
Ne 11:29
q De 1:7
Joz 9:1
Re 1:9
r Joz 19:41
Re 13:25
Re 16:31
s Ne 11:29
t Ne 11:30
u Joz 10:3
v Joz 12:15
1Sa 22:1
w 1Sa 17:1
x Joz 10:10
y 1Sa 17:52
z Joz 10:3
2Kon 18:14
a 2Kon 22:1
b Joz 10:3
c Joz 10:28
d Joz 10:29
2Kon 8:22
e Joz 19:7
f 1Sa 23:1
g Ge 38:5
h Mi 1:15
i Joz 13:3

2e kolom

a 1Sa 5:1
b Ge 10:19
c Ge 15:18
Nu 34:5
d Joz 21:14
e 1Sa 30:28
1Kr 6:57
f Joz 10:41
Joz 11:16
g 2Sa 15:12
h Ge 23:2
Joz 14:15
Joz 15:13
i 1Sa 23:25
1Sa 25:2
j 1Sa 23:14
k Ge 38:12
l Joz 18:14
m Joz 9:17
1Sa 7:1
n Joz 18:22
o 1Sa 23:29
2Kr 20:2
p Ge 10:16
Re 1:21

q Re 1:8; 1Kr 11:4; r Ex 23:29; Nu 33:55; Re 1:21; Re 2:23; Re 3:4; Re 19:11; 2Sa 5:6; **HFDST. 16** s Nu 26:55; Nu 33:54; Sp 16:33; t Ge 49:22; De 33:13; u Nu 35:1; Joz 18:12.

richo in het oosten, de wildernis
die van Jericho naar het berg-
land van Bethel[a] oploopt. **2** En
[de grens] ging vanuit Bethel, be-
horend bij Luz,[b] en liep naar de
grens der Arkieten[c] te Ataroth,
3 en ze daalde westwaarts af naar
de grens der Jaflethieten tot aan
de grens van Laag-Beth-Horon[d]
en Gezer,[e] en haar eindpunt bleek
bij de zee te zijn.[f]

4 En de zonen van Jozef,[g] Ma-
nasse en Efraïm,[h] namen het
land voorts in bezit.[i] **5** En de
grens van de zonen van Efraïm
volgens hun families werd, ja, de
grens van hun erfdeel tegen het
oosten werd Ataroth-Addar,[j] tot
aan Hoog-Beth-Horon;[k] **6** en
de grens ging uit naar de zee.
Michmetath[l] was in het noorden,
en de grens boog zich oostwaarts
naar Taänath-Silo en liep in oos-
telijke richting naar Janoah. **7** En
ze daalde van Janoah af naar Ata-
roth en Naära en raakte Jeri-
cho[m] en ging uit naar de Jordaan.
8 Van Tappuah[n] liep de grens ver-
der westwaarts naar het stroom-
dal van de Kana,[o] en haar eind-
punt bleek bij de zee te zijn.[p] Dit
is het erfdeel van de stam der zo-
nen van Efraïm, volgens hun fami-
lies. **9** En de zonen van Efraïm
hadden enclavesteden[q] midden in
het erfdeel der zonen van Mana-
sse, al die steden en hun nederzet-
tingen.

10 En de Kanaänieten die in
Gezer[r] woonden, verdreven zij
niet,[s] en de Kanaänieten wonen
nog tot op deze dag in het mid-
den van Efraïm[t] en werden aan
slaafse dwangarbeid onderwor-
pen.[u]

17 Nu kwam het lot[v] voor de
stam Manasse,[w] want hij
was Jozefs eerstgeborene,[x] voor
Machir,[y] de eerstgeborene van
Manasse, de vader van Gilead,[z]
daar hij iemand was die een krijgs-
man[a] bleek te zijn; en hij kreeg
Gilead[b] en Basan. **2** En er kwam
[een lot] voor de overgebleven zo-
nen van Manasse, naar hun fami-
lies, voor de zonen van Abiëzer[a]
en de zonen van Helek[b] en de zo-
nen van Asriël en de zonen van
Sichem[c] en de zonen van Hefer
en de zonen van Semida.[d] Dit wa-
ren de zonen van Manasse, de
zoon van Jozef, de manspersonen
naar hun families. **3** Wat Zela-
fead[e] betreft, de zoon van He-
fer, de zoon van Gilead, de zoon
van Machir, de zoon van Mana-
sse, hij bleek geen zonen maar al-
leen dochters te hebben, en dit
waren de namen van zijn doch-
ters: Machla en Noa, Hogla, Mil-
ka en Tirza.[f] **4** Zij dan verschen-
nen voor Eleazar,[g] de priester,
en Jozua, de zoon van Nun, en
de oversten en zeiden: „Jehovah
heeft Mozes geboden ons een erf-
deel te geven te midden van onze
broeders."[h] Bijgevolg gaf hij hun
overeenkomstig het bevel van Je-
hovah een erfdeel te midden van
de broeders van hun vader.[i]

5 En aan Manasse vielen tien
toegemeten delen toe, afgezien
van het land Gilead en Basan, die
aan de overzijde van de Jordaan
lagen;[j] **6** want de dochters van
Manasse kregen een erfdeel te
midden van zijn zonen; en het
land Gilead werd het bezit van
de overgebleven zonen van Ma-
nasse.

7 En de grens van Manasse
liep van Aser naar Michmetath,[k]
dat tegenover Sichem[l] ligt, en de
grens ging naar rechts naar de in-
woners van En-Tappuah. **8** Het
land van Tappuah[m] kwam aan Ma-
nasse, maar Tappuah op de grens
van Manasse behoorde aan de zo-
nen van Efraïm. **9** En de grens
daalde af naar het stroomdal van
de Kana, in zuidelijke richting
naar het stroomdal van deze ste-
den[n] van Efraïm te midden van de
steden van Manasse, en de grens
van Manasse liep ten noorden van
het stroomdal, en haar eindpunt
bleek bij de zee te zijn.[o] **10** Naar
het zuiden was het van Efraïm en
naar het noorden van Manasse, en
de zee werd zijn grens;[p] en in het

HFDST. 16

a Joz 18:13
b Ge 28:19
c 2Sa 16:16
d Joz 18:13
1Kr 7:24
e 1Kr 7:28
f Nu 34:6
g Ge 48:5
Joz 17:14
h Joz 14:4
i De 33:15
j Joz 18:13
k 2Kr 8:5
l Joz 17:7
m Joz 6:20
Joz 6:26
n Joz 17:8
o Joz 17:9
p Nu 34:6
Joz 16:3
q Joz 17:9
r Joz 16:3
s Ex 23:29
Nu 33:55
De 7:22
Joz 23:13
Re 1:29
t Nu 33:52
De 7:1
Re 3:1
u Joz 17:13
1Kon 9:21

HFDST. 17

v Nu 26:55
Nu 33:54
Sp 16:33
w Ge 46:20
x Ge 41:51
Ge 48:18
De 21:17
y Ge 50:23
Nu 32:40
z Nu 26:29
1Kr 2:23
1Kr 7:14
a Ge 49:24
b De 3:13
Joz 13:31

2e kolom

a Re 6:11
Re 8:2
1Kr 7:18
b Nu 26:30
c Nu 26:31
d Nu 26:32
e Nu 26:33
Nu 36:2
f Nu 27:1
g Nu 27:2
Nu 34:17
Joz 14:1
h Nu 27:7
i Nu 27:11
Nu 36:2
Nu 36:6
Nu 36:12
j Joz 13:29
k Joz 16:6
l Joz 20:7
Joz 24:1
1Kr 6:67
m Joz 16:8
n Joz 16:9
o Joz 16:3
Joz 16:8
p Nu 34:6

noorden raken zij aan Aser en in
het oosten aan Issaschar.
11 En Manasse[a] kreeg in Issa-
schar en in Aser: Beth-Sean[b] en
zijn onderhorige plaatsen en Jib-
leam[c] en zijn onderhorige plaat-
sen en de inwoners van Dor[d] en
zijn onderhorige plaatsen en de
inwoners van En-Dor[e] en zijn on-
derhorige plaatsen en de inwo-
ners van Taänach[f] en zijn onder-
horige plaatsen en de inwoners
van Megiddo[g] en zijn onderhorige
plaatsen: drie hoogten.
12 En de zonen van Manasse
bleken niet in staat te zijn deze
steden in bezit te nemen,[h] maar
de Kanaänieten bleven hardnek-
kig in dit land wonen.[i] **13** Nu
geschiedde het toen de zonen van
Israël sterk waren geworden,[j] dat
zij de Kanaänieten als dwangar-
beiders te werk gingen stellen,[k]
en zij verdreven hen niet geheel
en al uit hun bezit.[l]
14 Voorts spraken de zonen
van Jozef met Jozua en zeiden:
„Waarom hebt gij mij één lot[m]
en één toegemeten deel ten erf-
deel gegeven, terwijl ik toch een
talrijk volk ben, daar Jehovah
mij tot nu toe gezegend heeft?”[n]
15 Hierop zei Jozua tot hen: „In-
dien gij een talrijk volk zijt, trek
dan op naar het woud, en gij moet
het voor u omhakken, daar in
het land der Ferezieten[o] en Refa-
ieten,[p] omdat het bergland[q] van
Efraïm te eng voor u is gewor-
den.” **16** Toen zeiden de zonen
van Jozef: „Het bergland is niet
voldoende voor ons, en er zijn
strijdwagens[r] met ijzeren zeisen
bij alle Kanaänieten die in het
land van de laagvlakte wonen,
zowel bij hen die in Beth-Sean[s] en
zijn onderhorige plaatsen zijn als
bij hen die in de laagvlakte van
Jizreël[t] zijn.” **17** Jozua dan zei
het volgende tot het huis van Jo-
zef, tot Efraïm en Manasse: „Gij
zijt een talrijk volk, en gij hebt
grote kracht.[u] Gij behoort niet
één lot te krijgen,[v] **18** maar het
bergland dient van u te worden.[w]
Omdat het een woud is, moet gij
het omhakken, en het moet het
eindpunt voor u worden. Want gij
dient de Kanaänieten te verdrij-
ven, ook al hebben zij strijdwa-
gens met ijzeren zeisen en ook al
zijn zij sterk.”[a]

18 Toen kwam de hele verga-
dering der zonen van Israël
bijeen te Silo,[b] en zij plaat-
sten daar vervolgens de tent der
samenkomst,[c] aangezien het land
nu aan hen onderworpen was.[d]
2 Maar er waren er nog onder
de zonen van Israël wier erfdeel
men niet had toebedeeld, name-
lijk zeven stammen. **3** Daarom
zei Jozua tot de zonen van Israël:
„Hoe lang zult GIJ nog treuzelen
om het land binnen te trekken
en in bezit te nemen[e] dat Jeho-
vah, de God van UW voorvaders,
U heeft gegeven?[f] **4** Neemt U
drie mannen uit elke stam en laat
ik hen uitzenden, dat zij zich ge-
reedmaken en het land doorkrui-
sen en het in kaart brengen over-
eenkomstig hun erfdeel, en laat
hen [dan] bij mij komen.[g] **5** En
zij moeten het onderling in ze-
ven stukken verdelen.[h] Juda zal
in zijn gebied in het zuiden blij-
ven,[i] en het huis van Jozef zal
in zijn gebied in het noorden blij-
ven.[j] **6** Wat ulieden betreft, GIJ
zult het land in kaart brengen en
het daarbij in zeven stukken ver-
delen, en GIJ moet die hier bij mij
brengen, en ik moet hier voor het
aangezicht van Jehovah, onze
God, het lot[k] voor U werpen.
7 Want de levieten hebben geen
aandeel in UW midden,[l] omdat het
priesterschap van Jehovah hun
erfdeel is;[m] en Gad en Ruben[n] en
de halve stam Manasse[o] hebben
hun erfdeel genomen aan de zijde
van de Jordaan tegen het oosten,
dat Mozes, de knecht van Jeho-
vah, hun heeft gegeven.”[p]
8 De mannen dan stonden op

HFDST. 17

a 1Kr 7:29
b 1Sa 31:10; 1Kon 4:12
c 2Kon 9:27
d Joz 12:23; Re 1:27
e 1Sa 28:7; Ps 83:10
f Joz 12:21; Re 5:19
g 1Kr 7:29
h Re 1:27
i Ex 23:29
j Re 1:28
k De 20:16; Joz 16:10; Re 1:30; 2Kr 8:8
l Ex 23:33; Nu 33:55; De 20:17; Joz 23:13; Re 2:23; Re 3:2
m Nu 33:54
n Ge 48:19; Nu 26:34; Nu 26:37; De 33:17
o Ex 33:2; Ezr 9:1
p Ge 15:20
q Joz 19:50; Joz 24:33; Re 7:24
r De 20:1; Re 1:19; Re 4:3; Sp 21:31
s Joz 17:11; 1Kon 4:12
t Joz 19:18; Re 6:33
u Ge 49:24
v Joz 17:14
w Nu 33:53; Joz 20:7; Re 4:5

2e kolom

a De 20:1; De 31:6; Joz 13:6; Ps 27:1; Ro 8:31; Heb 13:6

HFDST. 18

b Joz 19:51; Joz 21:2; Joz 22:9; Re 21:19
c 1Sa 1:3; 1Sa 4:3; Ps 78:60; Jer 7:12
d Nu 14:8; De 7:22; De 33:29; Joz 13:2; Han 7:45
e Nu 33:53; De 20:16
f Nu 33:55; Re 18:9; Sp 10:4
g Nu 27:20; Nu 34:17
h Nu 34:13; Joz 19:51
i Joz 15:1
j Joz 16:1; Joz 16:4

k Nu 26:55; Nu 33:54; Joz 14:2; Sp 16:33; Han 13:19;
l Nu 18:20; Joz 13:33; m De 10:9; De 18:1; n De 3:12; o De 3:13; p De 4:47.

om te gaan, en Jozua gebood[a] toen
degenen die het land in kaart zou-
den gaan brengen aldus: „Gaat en
doorkruist het land en brengt het
in kaart en keert tot mij terug,
en hier zal ik voor U het lot[b] wer-
pen voor het aangezicht van Jeho-
vah te Silo.”[c] **9** Daarop gingen
de mannen heen en trokken het
land door en brachten het volgens de steden in zeven delen in kaart,[d] en een boek. Daarna kwamen zij bij Jozua in het kamp te Silo, **10** en Jozua ging te Silo voor het aangezicht van Jehovah het lot voor hen werpen.[e] Zo deelde Jozua daar het land aan de zonen van Israël toe, overeenkomstig de hun toekomende delen.[f]

11 Toen kwam het lot[g] op voor
de stam der zonen van Benja-
min,[h] volgens hun families, en het
gebied dat het lot hun toewees,
strekte zich uit tussen de zonen
van Juda[i] en de zonen van Jozef.[j]
12 En hun grens aan de noorde-
lijke hoek liep vanaf de Jordaan,
en de grens ging omhoog naar
de noordelijke helling van Jeri-
cho[k] en ging westwaarts omhoog
op het gebergte, en haar eindpunt
bleek bij de wildernis van Beth-
Aven[l] te zijn. **13** En vandaar liep
de grens naar Luz,[m] bij de zuidelij-
ke helling van Luz, dat wil zeggen
Bethel;[n] en de grens daalde af naar
Ataroth-Addar[o] op de berg die ten
zuiden van Laag-Beth-Horon[p] ligt.
14 En de grens werd getrokken
en ging aan de westzijde met een
bocht naar het zuiden, vanaf de
berg die tegenover Beth-Horon
ligt naar het zuiden; en haar eind-
punt bleek bij Kirjath-Baäl te zijn,
dat wil zeggen Kirjath-Jearim,[q]
een stad van de zonen van Juda.
Dit is de westzijde.

15 En de zuidzijde was vanaf
het uiterste puntje van Kirjath-
Jearim, en de grens ging uit naar
het westen en ging uit naar de
bron van de wateren van Nef-
toah.[r] **16** En de grens daalde af
naar het uiteinde van de berg die
uitziet op het dal van de zoon
van Hinnom,[a] dat noordelijk van
de laagvlakte van Refaïm[b] ligt,
en ze daalde af naar het dal van
Hinnom, naar de zuidelijke hel-
ling van de Jebusiet,[c] en daalde af
naar En-Rogel.[d] **17** En ze werd
in noordelijke richting getrok-
ken en ging uit naar En-Semes en
ging uit naar Geliloth, dat tegen-
over de opgang van Adummim[e]
ligt; en ze daalde af naar de steen[f]
van Bohan,[g] de zoon van Ruben.
18 En ze liep naar de noordelij-
ke helling tegenover de Araba en
daalde af naar de Araba. **19** En
de grens liep naar de noordelijke
helling van Beth-Hogla,[h] en het
eindpunt ervan (van de grens)
bleek bij de noordelijke baai van
de Zoutzee[i] te zijn, bij het zuide-
lijke einde van de Jordaan. Dit
was de zuidelijke grens. **20** En
de Jordaan diende als zijn grens
aan de oostelijke zijde. Dit was
het erfdeel van de zonen van Ben-
jamin, volgens hun families, vol-
gens zijn grenzen rondom.

21 En de steden van de stam der
zonen van Benjamin, volgens hun
families, bleken te zijn: Jericho[j]
en Beth-Hogla en Emek-Keziz,
22 en Beth-Araba[k] en Zemaraïm
en Bethel,[l] **23** en Avvim en Para
en Ofra,[m] **24** en Kefar-Haämo-
nai en Ofni en Geba;[n] twaalf ste-
den en hun nederzettingen.

25 Gibeon[o] en Rama en Beë-
roth, **26** en Mizpé[p] en Kefira[q] en
Moza, **27** en Rekem en Jirpeël en
Tharala, **28** en Zela,[r] Elef en
Jebusi, dat wil zeggen Jeruzalem,[s]
Gibea[t] en Kirjath; veertien steden
en hun nederzettingen.

Dit was het erfdeel van de zo-
nen van Benjamin, volgens hun
families.[u]

19 Daarna kwam het tweede
lot[v] te voorschijn voor Si-
meon, voor de stam van de zo-
nen van Simeon,[w] volgens hun
families. Hun erfdeel dan bevond
zich midden in het erfdeel van de
zonen van Juda.[x] **2** En zij kre-
gen in hun erfdeel: Berseba[y] met

HFDST. 18

a Nu 27:21
b Joz 19:51
c Re 21:19
d Joz 18:4
e Sp 16:33
f Nu 33:54
Han 13:19
g Nu 26:55
h De 33:12
i Joz 15:1
j Joz 16:1
k Joz 2:1
Joz 3:16
Joz 6:1
l Joz 7:2
m Joz 16:2
n Ge 28:19
o Joz 16:5
p Joz 10:11
Joz 16:3
Joz 21:22
q Joz 15:9
Joz 15:60
2Sa 6:2
1Kr 13:6
r Joz 15:9

2e kolom

a Joz 15:8
2Kr 28:3
Jer 7:31
Jer 19:2
Mt 5:22
b De 2:11
2Sa 5:18
Jes 17:5
c Joz 15:63
Re 1:8
Re 19:10
d Joz 15:7
1Kon 1:9
e Joz 15:7
f De 19:14
g Joz 15:6
h Joz 15:6
i Nu 34:12
De 3:17
j Joz 6:21
Joz 6:24
k Joz 15:6
l Ge 12:8
Joz 8:17
1Kon 12:29
m 1Sa 13:17
n Joz 21:17
Ezr 2:26
o Joz 9:17
1Kon 3:4
p Re 20:3
q Ezr 2:25
r 2Sa 21:14
s Joz 15:8
Re 19:10
1Kr 11:4
2Kr 3:1
t Re 19:12
1Sa 10:26
u Nu 26:54
Nu 33:54

HFDST. 19

v Nu 26:56
Joz 18:6
w Ge 46:10
x Ge 49:7
y Ge 21:31
Ge 26:33
Joz 15:28

Seba, en Molada,[a] **3** en Hazar-Sual[b] en Bala en Ezem,[c] **4** en Elthoład[d] en Bethul en Horma, **5** en Ziklag[e] en Beth-Markaboth en Hazar-Susa,[f] **6** en Beth-Lebaoth[g] en Saruhen; dertien steden en hun nederzettingen. **7** Aïn,[h] Rimmon[i] en Ether en Asan;[j] vier steden en hun nederzettingen, **8** en alle nederzettingen die rondom deze steden lagen, tot aan Baalath-Beër,[k] het Rama[l] van het zuiden. Dit was het erfdeel van de stam der zonen van Simeon, volgens hun families. **9** Het erfdeel van de zonen van Simeon was uit het toegemeten deel van de zonen van Juda [genomen], omdat het aandeel van de zonen van Juda te groot voor hen bleek te zijn.[m] Daarom kregen de zonen van Simeon een bezitting in het midden van hun erfdeel.[n]

10 Vervolgens kwam het derde lot[o] op voor de zonen van Zebulon,[p] volgens hun families, en de grens van hun erfdeel strekte zich uit tot aan Sarid. **11** En hun grens ging omhoog in westelijke richting ook naar Marala en raakte Dabbeseth en raakte het stroomdal dat tegenover Jokneam[q] ligt. **12** En van Sarid liep ze oostwaarts terug in de richting van de opgang der zon naar de grens van Chisloth-Tabor en ging uit naar Daberath[r] en ging omhoog naar Jafia. **13** En vandaar liep ze oostwaarts in de richting van de opgang [der zon] naar Gath-Hefer,[s] naar Eth-Kazin, en ging uit naar Rimmon en werd getrokken naar Nea. **14** En de grens ging aan de noordzijde daarom heen naar Hannathon, en haar eindpunt bleek bij het dal van Jiftah-El te zijn, **15** en Kattath en Nahalal en Simron[t] en Idala en Bethlehem;[u] twaalf steden en hun nederzettingen. **16** Dit was het erfdeel[v] van de zonen van Zebulon, volgens hun families.[w] Dit waren de steden en hun nederzettingen.

HFDST. 19

a Joz 15:26 Ne 11:26
b Joz 15:28 1Kr 4:28
c Joz 15:29
d Joz 15:30 1Kr 4:29
e Joz 15:31 1Sa 27:6 1Sa 30:1 1Kr 4:30
f 1Kr 4:31
g Joz 15:32
h 1Kr 4:32
i Ne 11:29
j Joz 15:42 1Kr 4:32 1Kr 6:59
k 1Kr 4:33
l 1Sa 30:27
m Nu 33:54
n Re 1:3
o Joz 18:6
p Ge 49:13 De 33:18
q Joz 12:22
r Joz 21:28 1Kr 6:72
s 2Kon 14:25
t Joz 11:1 Joz 12:20
u Re 12:8
v Nu 26:55
w Nu 26:27

2e kolom

a Ge 49:14 Nu 33:54 De 33:18
b Joz 17:16 Re 6:33 1Kon 21:1
c 1Sa 28:4 1Kon 1:3 1Kon 2:17 2Kon 4:8
d Joz 21:29
e Re 4:6 Jer 46:18
f Nu 26:25
g Nu 26:55 Joz 18:6
h Ge 49:20 De 33:24 Lu 2:36
i Joz 21:31 1Kr 6:75
j Joz 11:1 Joz 12:20
k Joz 21:30 1Kr 6:74
l 1Kon 18:19 2Kon 2:25 Jes 35:2 Jer 46:18
m Joz 19:10
n Ge 10:15 Joz 11:8 Re 1:31 Mt 11:21
o 2Sa 5:11 Jes 23:17 Han 12:20
p Re 1:31
q Re 1:31
r Joz 21:31 1Kr 6:75

17 Voor Issaschar[a] kwam het vierde lot te voorschijn, voor de zonen van Issaschar, volgens hun families. **18** En hun grens strekte zich uit tot Jizreël[b] en Chesulloth en Sunem,[c] **19** en Hafaraïm en Sion en Anacharath, **20** en Rabbith en Kisjon en Ebez, **21** en Remeth en En-Gannim[d] en En-Hadda en Beth-Pazez. **22** En de grens raakte Tabor[e] en Sahazima en Beth-Semes, en het eindpunt van hun grens bleek bij de Jordaan te zijn; zestien steden en hun nederzettingen. **23** Dit was het erfdeel van de stam der zonen van Issaschar, volgens hun families,[f] de steden en hun nederzettingen.

24 Daarna kwam het vijfde lot[g] te voorschijn voor de stam der zonen van Aser,[h] volgens hun families. **25** En hun grens werd: Helkath[i] en Hali en Beten en Achsaf,[j] **26** en Allammelech en Amad en Misal.[k] En ze raakte westwaarts de Karmel[l] en Sihor-Libnath, **27** en ze liep terug in de richting van de opgang der zon naar Beth-Dagon en raakte Zebulon[m] en het dal van Jiftah-El in het noorden, Beth-Emek en Nehiël, en ze ging vandaar naar Kabul aan de linkerkant, **28** en naar Ebron en Rehob en Hammon en Kana tot aan het volkrijke Sidon.[n] **29** En de grens liep terug naar Rama en tot aan de versterkte stad Tyrus.[o] En de grens liep terug naar Hosa, en haar eindpunt bleek bij de zee te zijn, in de streek van Achzib,[p] **30** en Umma en Afek[q] en Rehob;[r] tweeëntwintig steden en hun nederzettingen. **31** Dit was het erfdeel van de stam der zonen van Aser, volgens hun families.[s] Dit waren de steden en hun nederzettingen.

32 Voor de zonen van Naftali[t] kwam het zesde lot[u] te voorschijn, voor de zonen van Naftali volgens hun families. **33** En

s Nu 26:47; t De 33:23; u Nu 26:55; Joz 18:6.

hun grens strekte zich uit van
Hełef, van de grote boom te Saä-
nannim,[a] en Adąmi-Nękeb en Jąb-
neël tot aan Ląkkum; en haar
eindpunt bleek bij de Jordąan te
zijn. **34** En de grens liep west-
waarts terug naar Ąznoth-Tąbor
en ging vandaar naar Hukkok en
raakte aan Zębulon[b] in het zuiden,
en aan Ąser[c] raakte ze in het wes-
ten en aan Juda[d] bij de Jordąan
tegen de opgang der zon. **35** En
de versterkte steden waren: Zid-
dim, Zer en Hąmmath,[e] Rąkkath
en Kinnereth,[f] **36** en Ądama en
Rąma en Hązor,[g] **37** en Kędes[h]
en Edręï en En-Hązor, **38** en Ji-
ron en Migdal-El, Horem en Beth-
Ąnath en Beth-Sęmes;[i] negentien
steden en hun nederzettingen.
39 Dit was het erfdeel[j] van de
stam der zonen van Nąftali, vol-
gens hun families,[k] de steden en
hun nederzettingen.

40 Voor de stam der zonen van
Dan,[l] volgens hun families, kwam
het zevende lot[m] te voorschijn.
41 En de grens van hun erfdeel
werd: Zora[n] en Estąol en Ir-Sęmes,
42 en Saąląbbin[o] en Ąjalon[p] en
Jithla, **43** en Ełon en Timna[q]
en Ekron,[r] **44** en Ełteké en Gib-
bethon[s] en Bąalath,[t] **45** en Ję-
hud en Bęné-Bąrak en Gath-
Rimmon,[u] **46** en Mé-Jąrkon en
Rąkkon, met de grens tegenover
Joppe.[v] **47** En het gebied van
de zonen van Dan was te eng[w]
voor hen. Toen trokken de zonen
van Dan op en streden tegen Lę-
sem[x] en namen het in en sloe-
gen het met de scherpte van het
zwaard. Voorts namen zij het in
bezit en gingen er wonen en ga-
ven toen aan Lęsem de naam
Dan, naar de naam van hun voor-
vader Dan.[y] **48** Dit was het erf-
deel van de stam der zonen van
Dan, volgens hun families. Dit
waren de steden en hun neder-
zettingen.

49 Aldus kwamen zij ermee ge-
reed het land ten bezit te verde-
len volgens zijn gebieden. Voorts
gaven de zonen van Israël aan Jo-
zua, de zoon van Nun, een erf-

HFDST. 19

a Re 4:11
b Joz 19:10
c Joz 19:24
d Joz 13:30
1Kr 2:22
e Joz 21:32
f De 3:17
g Joz 11:1
Joz 11:10
Re 4:2
1Sa 12:9
h Joz 20:7
i Re 1:33
j Nu 26:54
k Nu 26:50
l Ge 49:17
De 33:22
m Joz 18:6
n Joz 15:33
Re 13:2
2Kr 11:10
o Re 1:35
1Kon 4:9
p Joz 10:12
Joz 21:24
q Joz 15:10
Re 14:1
r Joz 15:45
s Joz 21:23
t 1Kon 9:18
u Joz 21:24
v Jon 1:3
Han 9:36
Han 10:8
w Nu 26:54
Nu 33:54
x Re 18:7
y Re 18:29

2e kolom

a Ps 21:2
Ps 37:4
b Joz 24:30
Re 2:9
c Joz 18:1
Re 21:19
1Sa 1:3
Jer 7:12
d Nu 34:17
Joz 14:1
Joz 18:8

deel in hun midden. **50** Op be-
vel van Jehovah gaven zij hem de
stad waarom hij vroeg,[a] namelijk
Timnath-Serah,[b] in het bergland
van Efraïm; en hij ging de stad
opbouwen en er wonen.

51 Dit waren de erfdelen die
de priester Eleązar en Jozua, de
zoon van Nun, en de hoofden der
vaderen van de stammen der zo-
nen van Israël te Silo[c] voor het
aangezicht van Jehovah, aan de
ingang van de tent der samen-
komst, door het lot ten bezit heb-
ben verdeeld.[d] Zo beëindigden zij
het toedelen van het land.

20 Toen sprak Jehovah tot
Jozua en zei: **2** „Spreek
tot de zonen van Israël en zeg:
'Geeft voor UZELF de toevluchts-
steden[e] waarover ik door bemid-
deling van Mozes tot U gesproken
heb, **3** opdat de doodslager[f] die
onopzettelijk, zonder het te we-
ten, een ziel doodslaat, daarheen
kan vluchten; en ze moeten U die-
nen tot een toevluchtsoord tegen
de bloedwreker.[g] **4** En hij moet
naar een van deze steden vluch-
ten[h] en bij de ingang van de stads-
poort[i] blijven staan en zijn woor-
den spreken ten aanhoren van de
oudere mannen[j] van die stad; en
zij moeten hem bij zich in de stad
opnemen en hem een plaats geven
en hij moet bij hen wonen. **5** En
ingeval de bloedwreker hem ach-
tervolgt, dienen zij de doodslager
niet in zijn hand over te leveren;[k]
want hij heeft zijn naaste doodge-
slagen zonder het te weten, en hij
haatte hem voordien niet.[l] **6** En
hij moet in die stad wonen totdat
hij voor de vergadering terecht-
staat,[m] tot de dood van de hoge-
priester[n] die er in die dagen mocht
zijn. Dan mag de doodslager te-
rugkeren,[o] en hij moet zijn stad
en zijn huis binnengaan, de stad
waaruit hij was gevlucht.'"

7 Bijgevolg verleenden zij een
status van heiligheid aan Kędes[p]
in Galiłea, in het bergland van
Nąftali, en aan Sichem,[q] in het

HFDST. 20

e Ex 21:13
Nu 35:6
Nu 35:14
De 4:41
f Nu 35:15
g Ge 9:6
Ex 21:23
Nu 35:27
h De 19:3
i De 16:18
De 22:15
Ru 4:1
Job 29:7
Sp 31:23
j De 17:8
k Nu 35:25
De 19:10
l Le 19:17
Nu 35:22
De 19:6
m Nu 35:12
Nu 35:24
n Nu 35:25
Heb 7:23
o Nu 35:28
p Joz 21:32
2Kon 15:29

q Ge 33:18; Joz 21:21; 2Kr 10:1.

bergland van Efraïm, en aan Kirjath-Arba,[a] dat wil zeggen Hebron, in het bergland van Juda.
8 En in de Jordaanstreek, bij Jericho, tegen het oosten, gaven zij Bezer[b] in de wildernis, op de hoogvlakte, uit de stam Ruben,[c] en Ramoth[d] in Gilead uit de stam Gad, en Golan[e] in Basan uit de stam Manasse.
9 Dit werden de vastgestelde steden voor alle zonen van Israël en voor de inwonende vreemdeling die in hun midden vertoeft, waarheen iedereen zou kunnen vluchten die onopzettelijk een ziel doodslaat,[f] opdat hij niet door de hand van de bloedwreker sterft eer hij voor de vergadering staat.[g]

21 Nu naderden de hoofden der vaderen van de levieten tot de priester Eleazar[h] en Jozua,[i] de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen der zonen van Israël, **2** en vervolgens spraken zij tot hen te Silo[j] in het land Kanaän en zeiden: „Jehovah heeft door bemiddeling van Mozes geboden ons steden te geven om in te wonen, met de daarbij behorende weidegronden voor onze huisdieren.”[k]
3 Daarom gaven de zonen van Israël op Jehovah's bevel van hun erfdeel de volgende steden[l] met bijbehorende weidegronden aan de levieten.[m]
4 Toen kwam het lot te voorschijn voor de families der Kehathieten,[n] en aan de zonen van de priester Aäron, uit de levieten, kwamen door het lot dertien steden te behoren uit de stam Juda[o] en uit de stam der Simeonieten[p] en uit de stam Benjamin.[q]
5 En voor de overgebleven zonen van Kehath[r] waren er door het lot tien steden uit de families van de stam Efraïm[s] en uit de stam Dan[t] en uit de helft van de stam Manasse.[u]
6 En voor de zonen van Gerson[v] waren er door het lot dertien steden uit de families van de stam Issaschar[a] en uit de stam Aser[b] en uit de stam Naftali[c] en uit de helft van de stam Manasse in Basan.[d]
7 Voor de zonen van Merari,[e] volgens hun families, waren er twaalf steden uit de stam Ruben[f] en uit de stam Gad[g] en uit de stam Zebulon.[h]
8 Zo gaven de zonen van Israël aan de levieten deze steden en hun weidegronden[i] door het lot,[j] juist zoals Jehovah door bemiddeling van Mozes geboden had.[k]
9 Uit de stam der zonen van Juda en uit de stam der zonen van Simeon gaven zij dus de volgende steden, die men met name noemde,[l] **10** en ze werden van de zonen van Aäron, uit de families der Kehathieten, uit de zonen van Levi, omdat hun het eerste lot te beurt viel.[m] **11** Zij gaven hun dan: Kirjath-Arba[n] ([de genoemde Arba is] de vader van Enak[o]), dat wil zeggen Hebron,[p] in het bergland van Juda,[q] en zijn omliggende weidegronden; **12** en het akkerland van de stad en haar nederzettingen gaven zij aan Kaleb, de zoon van Jefunne, als zijn bezitting.[r]
13 En aan de zonen van de priester Aäron gaven zij de toevluchtsstad[s] voor de doodslager,[t] namelijk Hebron,[u] en zijn weidegrond, ook Libna[v] en zijn weidegrond, **14** en Jattir[w] en zijn weidegrond, en Estemoa[x] en zijn weidegrond, **15** en Cholon[y] en zijn weidegrond, en Debir[z] en zijn weidegrond, **16** en Aïn[a] en zijn weidegrond, en Jutta[b] en zijn weidegrond, Beth-Semes[c] en zijn weidegrond; negen steden uit deze beide stammen.
17 En uit de stam Benjamin: Gibeon[d] en zijn weidegrond, Geba[e] en zijn weidegrond, **18** Anathoth[f] en zijn weidegrond, en Al-

HFDST. 20
a Joz 14:15; Joz 21:13
b De 4:43; Joz 21:36; 1Kr 6:78
c De 4:43
d Joz 21:38; 1Kon 22:3; 2Kon 8:28; 1Kr 6:80
e De 4:43; Joz 21:27; 1Kr 6:71
f Nu 35:11; Nu 35:15
g Nu 35:12; Nu 35:24; De 21:5

HFDST. 21
h Nu 34:17; Joz 14:1
i Joz 17:4
j Joz 18:1
k Le 25:34; Nu 35:2; Nu 35:4; Joz 14:4; 1Kr 6:64
l Nu 35:8
m Ge 49:7; De 33:8
n Ge 46:11; Nu 3:27; Nu 3:28; Nu 3:31
o Joz 15:1; 1Kr 6:55
p Joz 19:1
q Joz 18:11; 1Kr 6:60
r 1Kr 6:61
s Joz 16:5; 1Kr 6:66
t Joz 19:40
u Joz 17:1; 1Kr 6:70
v Ex 6:17; Nu 3:22; 1Kr 6:62

2e kolom
a Joz 19:17
b Joz 19:24
c Joz 19:32
d Nu 32:33
e Ex 6:19; Nu 3:20; 1Kr 6:63
f Joz 13:15
g Joz 13:24
h Joz 19:10
i Nu 35:5
j Sp 16:33
k Nu 35:2
l 1Kr 6:65
m Joz 21:4
n Ge 23:2; Ge 35:27; Joz 15:13; Re 1:10
o Joz 14:15
p 2Sa 2:1; 2Sa 15:10
q Joz 20:7
r Joz 15:13; Re 1:20; 1Kr 6:56

s Nu 35:6; t Nu 35:15; Joz 20:3; 1Kr 6:57; u Joz 15:54; v Joz 10:29; Joz 15:42; Jes 37:8; w Joz 15:48; 1Sa 30:27; x Joz 15:50; y Joz 15:51; 1Kr 6:58; z Joz 15:49; a Joz 15:42; Joz 19:7; 1Kr 6:59; b Joz 15:55; c Joz 15:10; 1Sa 6:9; d Joz 9:3; Joz 18:25; e Joz 18:24; f 1Kon 2:26; Jes 10:30; Jer 1:1.

mon[a] en zijn weidegrond; vier steden.

19 Alle steden van de zonen van Aäron,[b] de priesters, waren dertien steden en hun weidegronden.[c]

20 En de families van de zonen van Kehath, de levieten die nog overgebleven waren van de zonen van Kehath, zij kregen door hun lot steden uit de stam Efraïm.[d] **21** Bijgevolg gaven zij hun de toevluchtsstad[e] voor de doodslager,[f] namelijk Sichem,[g] en zijn weidegrond[h] in het bergland van Efraïm, en Gezer[i] en zijn weidegrond, **22** en Kibzaïm[j] en zijn weidegrond, en Beth-Horon[k] en zijn weidegrond; vier steden.

23 En uit de stam Dan: Elteké en zijn weidegrond, Gibbethon[l] en zijn weidegrond, **24** Ajalon[m] en zijn weidegrond, Gath-Rimmon[n] en zijn weidegrond; vier steden.

25 En uit de halve stam Manasse: Taänach[o] en zijn weidegrond, en Gath-Rimmon en zijn weidegrond; twee steden.

26 Alle steden met hun weidegronden die de families der overgebleven zonen van Kehath hadden, waren tien [in getal].

27 En voor de zonen van Gerson,[p] uit de families der levieten, was er uit de halve stam Manasse[q] de toevluchtsstad voor de doodslager, namelijk Golan,[r] in Basan, en zijn weidegrond, en Beësthera[s] en zijn weidegrond; twee steden.

28 En uit de stam Issaschar:[t] Kisjon[u] en zijn weidegrond, Daberath[v] en zijn weidegrond, **29** Jarmuth[w] en zijn weidegrond, En-Gannim[x] en zijn weidegrond; vier steden.

30 En uit de stam Aser:[y] Misal[z] en zijn weidegrond, Abdon[a] en zijn weidegrond, **31** Helkath[b] en zijn weidegrond, en Rehob[c] en zijn weidegrond; vier steden.

32 En uit de stam Naftali:[d] de toevluchtsstad[a] voor de doodslager,[b] namelijk Kedes[c] in Galilea, en zijn weidegrond, en Hammoth-Dor[d] en zijn weidegrond, en Kartan en zijn weidegrond; drie steden.

33 Alle steden van de Gersonieten, volgens hun families, waren dertien steden en hun weidegronden.

34 En de families van de zonen van Merari,[e] de overgebleven levieten, hadden uit de stam Zebulon:[f] Jokneam[g] en zijn weidegrond, Karta en zijn weidegrond, **35** Dimna[h] en zijn weidegrond, Nahalal[i] en zijn weidegrond; vier steden.

36 En uit de stam Ruben:[j] Bezer[k] en zijn weidegrond, en Jahaz[l] en zijn weidegrond, **37** Kedemoth[m] en zijn weidegrond, en Mefaäth[n] en zijn weidegrond; vier steden.

38 En uit de stam Gad:[o] de toevluchtsstad voor de doodslager, namelijk Ramoth in Gilead,[p] en zijn weidegrond, en Mahanaïm[q] en zijn weidegrond, **39** Hesbon[r] en zijn weidegrond, Jaëzer[s] en zijn weidegrond; alle steden waren vier [in getal].

40 Alle steden welke de zonen van Merari[t] kregen volgens hun families, die nog overgebleven waren van de families der levieten, waren, als hun lot, twaalf steden.

41 Alle steden van de levieten in het midden van de bezitting der zonen van Israël waren achtenveertig steden[u] met hun weidegronden.[v] **42** Elk van deze steden nu was een stad met haar weidegrond eromheen — zo was het met al deze steden.[w]

43 Zo gaf Jehovah aan Israël het gehele land dat hij onder ede aan hun voorvaders beloofd had te geven,[x] en zij namen het nu in bezit[y] en gingen er wonen.

HFDST. 21

a 1Kr 6:60
b Ex 6:23
Ex 6:25
Nu 3:4
c Le 25:34
Nu 35:4
d 1Kr 6:66
e Nu 35:11
f Nu 35:15
Joz 20:3
g Joz 20:7
Re 9:1
1Kon 12:1
h Le 25:34
Nu 35:4
i Joz 16:10
Re 1:29
1Kon 9:15
1Kr 6:67
j 1Kr 6:68
k Joz 16:3
Joz 18:13
l Joz 19:44
m Joz 10:12
Joz 19:42
Re 1:35
1Kr 8:13
2Kr 28:18
n Joz 19:45
1Kr 6:69
o Joz 17:11
Re 5:19
p Joz 21:6
q Joz 13:29
r Joz 20:8
s 1Kr 6:71
t Joz 19:17
u Joz 19:20
v Joz 19:12
1Kr 6:72
w Joz 19:21
1Kr 6:73
x Joz 19:21
y Joz 19:24
z Joz 19:26
a 1Kr 6:74
b Joz 19:25
c Joz 19:28
Re 1:31
1Kr 6:75
d Joz 19:32

2e kolom

a Nu 35:14
b Nu 35:15
c Joz 19:37
Joz 20:7
d Joz 19:35
e Joz 21:7
1Kr 6:77
f Joz 19:10
g Joz 12:22
Joz 19:11
h Joz 19:13
1Kr 6:77
i Re 1:30
j Joz 13:15
k De 4:43
Joz 20:8
1Kr 6:78
l Joz 13:18
m De 2:26
Joz 13:18
n 1Kr 6:79
o Joz 13:24
p De 4:43
Joz 20:8
1Kon 22:3
1Kr 6:80
q Ge 32:2
2Sa 2:8

r Nu 21:26; Nu 32:37; Joz 13:17; 1Kr 6:81; s Nu 32:1; Joz 13:25; Jes 16:8; Jer 48:32; t 1Kr 6:63; u Nu 35:7; v Nu 35:5; w Nu 35:5; x Ge 13:15; Ge 15:18; Ge 26:3; Ge 28:4; y Ex 23:30; Ps 44:3.

44 Bovendien gaf Jehovah hun rust[a] rondom, overeenkomstig alles wat hij hun voorvaders gezworen had,[b] en niet één van al hun vijanden kon voor hen standhouden.[c] Al hun vijanden gaf Jehovah in hun hand.[d] **45** Geen belofte bleef onvervuld van heel de goede belofte die Jehovah het huis van Israël had gedaan; alles kwam uit.[e]

22 In die tijd nu riep Jozua de Rubenieten en de Gadieten en de halve stam Manasse[f] **2** en zei tot hen: „Wat U aangaat, GIJ hebt U gehouden aan alles wat Mozes, de knecht van Jehovah, U heeft geboden,[g] en GIJ zijt gehoorzaam geweest aan mijn stem in alles wat ik U heb geboden.[h] **3** GIJ hebt UW broeders nu al vele dagen[i] tot op deze dag niet verlaten, en GIJ hebt de plicht ten opzichte van het gebod van Jehovah, UW God, in acht genomen.[j] **4** En nu heeft Jehovah, UW God, UW broeders rust gegeven, juist zoals hij hun had beloofd.[k] Keert nu dus terug en gaat naar UW tenten in het land van UW bezitting, dat Mozes, de knecht van Jehovah, U aan de overzijde van de Jordaan heeft gegeven.[l] **5** Alleen, volbrengt zeer zorgvuldig het gebod[m] en de wet die Mozes, de knecht van Jehovah, U geboden heeft, door Jehovah, UW God, lief te hebben[n] en door al zijn wegen te bewandelen[o] en door zijn geboden te onderhouden[p] en door hem aan te hangen[q] en door hem met geheel UW hart[r] en met geheel UW ziel[s] te dienen."[t]

6 Daarop zegende[u] Jozua hen en zond hen heen opdat zij naar hun tenten konden gaan. **7** En aan de halve stam Manasse had Mozes een schenking gedaan in Basan,[v] en aan de andere helft daarvan deed Jozua een schenking bij hun broeders aan de zijde van de Jordaan tegen het westen.[w] Toen Jozua hen dan ook heenzond naar hun tenten, zegende hij hen voorts. **8** En hij zei verder tot hen: „Keert terug naar UW tenten met veel rijkdommen en met zeer veel vee, met zilver en goud en koper en ijzer en kleren in zeer grote hoeveelheid.[a] Neemt met UW broeders UW aandeel in de buit[b] van UW vijanden."

9 Daarop keerden de zonen van Ruben en de zonen van Gad en de halve stam Manasse terug en zij trokken weg van de andere zonen van Israël, uit Silo, dat in het land Kanaän ligt, om naar het land Gilead[c] te gaan, naar het land van hun bezitting, waarin zij zich op Jehovah's door bemiddeling van Mozes gegeven bevel hadden gevestigd.[d] **10** Toen zij nu in de landstreken van de Jordaan waren gekomen die in het land Kanaän lagen, bouwden de zonen van Ruben en de zonen van Gad en de halve stam Manasse daar voorts een altaar bij de Jordaan, een in het oog vallend groot altaar.[e] **11** Later hoorden[f] de andere zonen van Israël dat er gezegd werd: „Zie! De zonen van Ruben en de zonen van Gad en de halve stam Manasse hebben aan de grens van het land Kanaän, in de landstreken van de Jordaan, aan de kant die de zonen van Israël toebehoort, een altaar gebouwd." **12** Zodra de zonen van Israël dit hoorden, kwam de hele vergadering der zonen van Israël[g] te Silo[h] bijeen om op te trekken ten einde een militaire actie tegen hen te voeren.[i]

13 Toen zonden[j] de zonen van Israël Pinehas,[k] de zoon van Eleazar, de priester, naar de zonen van Ruben en de zonen van Gad en de halve stam Manasse in het land Gilead, **14** en met hem tien oversten, één overste van elk vaderlijk huis van alle stammen van Israël, en zij waren ieder een hoofd van het huis van hun vaderen onder de duizenden van Israël.[l] **15** Na verloop van tijd kwamen zij bij de zonen van

HFDST. 21

a Ex 33:14 Joz 1:13 Joz 11:23 Joz 22:4 Sp 16:7
b De 12:10 De 25:19
c De 28:7
d De 7:24 De 31:3
e Joz 23:14 1Sa 15:29 1Kon 8:56 Heb 6:18

HFDST. 22

f Nu 32:33
g Nu 32:20 De 3:18
h Joz 1:16
i Joz 11:18
j Nu 32:27
k Joz 21:44
l Nu 32:33 De 29:8 Joz 13:8
m De 5:1 De 6:6 De 12:32 2Kon 21:8
n Ex 20:6 De 6:5 De 11:1 Mt 22:37
o De 8:6 De 10:12 1Th 2:12
p De 11:22 De 13:4 1Jo 5:3
q De 4:4 De 10:20 Joz 23:8
r 1Sa 12:20
s De 4:29 De 6:5 De 11:13 Mr 12:30
t De 6:13 Joz 24:15 Lu 4:8
u Ex 39:43 Joz 14:13 2Sa 6:18
v Joz 13:30
w Joz 17:5

2e kolom

a De 28:8 Sp 10:22
b Nu 31:27 1Sa 30:24 Ps 68:12
c Nu 32:1 De 3:15 Joz 13:25 Ps 60:7
d Nu 32:33 De 3:12
e Joz 22:28
f De 13:12
g Re 20:1
h Joz 18:1 Joz 19:51
i Sp 14:15
j De 13:14
k Ex 6:25 Nu 25:11 Re 20:28

l Nu 1:16; De 1:13; Joz 14:1; Joz 22:21.

Ṛuben en de zonen van Gad en de halve stam Manasse in het land Gilead en spraken toen met hen[a] en zeiden:

16 „Dit heeft de hele vergadering van Jehovah[b] gezegd: 'Wat is dit voor een daad[c] van ontrouw die GIJ tegen de God van Israël hebt begaan, dat GIJ U heden van het volgen van Jehovah afkeert[d] doordat GIJ een altaar voor U bouwt,[e] om heden weerspannig tegen Jehovah te zijn? **17** Was de dwaling van Peor[f] ons te gering, waarvan wij ons tot op deze dag nog niet hebben gereinigd, ofschoon de plaag over de vergadering van Jehovah kwam?[g] **18** En GIJ — GIJ zoudt U heden van het volgen van Jehovah afkeren; en het moet geschieden dat zo GIJ, van UW kant, heden weerspannig zijt tegen Jehovah, dan zal hij morgen verontwaardigd zijn op de gehele vergadering van Israël.[h] **19** Indien nu het land van UW bezitting werkelijk onrein is,[i] komt dan over naar het land van Jehovah's bezitting,[j] waar de tabernakel van Jehovah heeft vertoefd,[k] en vestigt U in ons midden; en zijt niet weerspannig tegen Jehovah en maakt van ons geen weerspannelingen doordat GIJ een altaar voor U bouwt buiten het altaar van Jehovah, onze God.[l] **20** Heeft niet Achan,[m] de zoon van Zera, een daad van ontrouw begaan met betrekking tot datgene wat aan de vernietiging was prijsgegeven, en was het niet jegens de hele vergadering van Israël dat er verontwaardiging is losgebarsten?[n] En hij was niet de enige man die in zijn dwaling de laatste adem moest uitblazen.' "[o]

21 Hierop antwoordden[p] de zonen van Ruben en de zonen van Gad en de halve stam Manasse en spraken met de hoofden van de duizenden van Israël:[q] **22** „[De] Goddelijke,[r] God,[s] Jehovah, [de] Goddelijke, God, Jehovah,[t] hij weet [het],[u] en Israël zelf zal [het] ook weten.[a] Indien het uit weerspannigheid is[b] en indien het uit ontrouw jegens Jehovah is,[c] red ons heden niet. **23** Indien het was om een altaar voor ons te bouwen ten einde ons van het volgen van Jehovah af te keren, en indien het was om daarop brandoffers en graanoffers te brengen,[d] en indien het was om daarop gemeenschapsoffers op te dragen, zal Jehovah zelf het uitvorsen;[e] **24** of indien wij dit niet veeleer uit angstige bezorgdheid voor iets anders hebben gedaan, doordat wij zeiden: 'Op een toekomstige dag zullen UW zonen tot onze zonen zeggen: „Wat hebt GIJ te maken met Jehovah, de God van Israël? **25** En er is een grens die Jehovah tussen ons en U, de zonen van Ruben en de zonen van Gad, heeft gesteld, namelijk de Jordaan. GIJ hebt geen deel aan Jehovah."[f] En UW zonen zullen stellig onze zonen doen ophouden Jehovah te vrezen.'[g]

26 Daarom zeiden wij: 'Laten wij toch handelend optreden ten behoeve van onszelf door het altaar te bouwen, niet voor brandoffer, noch voor slachtoffer, **27** maar om een getuige te zijn tussen ons[h] en U en onze geslachten na ons, dat wij de dienst van Jehovah voor zijn aangezicht zullen verrichten met onze brandoffers en onze slachtoffers en onze gemeenschapsoffers,[i] opdat UW zonen op een toekomstige dag niet tot onze zonen zeggen: „GIJ hebt geen deel aan Jehovah."' **28** Dus zeiden wij: 'En het moet geschieden dat ingeval zij dat op een toekomstige dag tot ons en tot onze geslachten zouden zeggen, wij dan moeten zeggen: „Ziet het evenbeeld van Jehovah's altaar, dat onze vaderen hebben gemaakt, niet voor brandoffer, noch voor slachtoffer, maar het is een getuige tussen ons en U."' **29** Het is ondenkbaar van onze zijde, uit eigen beweging weerspannig te zijn tegen Jehovah en ons heden

HFDST. 22

a De 13:14 Sp 18:13 Jak 1:19
b Joz 22:12
c Joz 22:11
d De 12:13
e Le 17:9 De 12:11 De 12:14 De 12:27
f Nu 25:2 Nu 25:3 De 4:3
g Nu 25:9
h Nu 16:22 Joz 7:1 1Kr 21:14
i Le 18:25
j Nu 34:2 Joz 1:11
k Joz 18:1
l De 12:13 De 12:27 Joz 22:11 1Kon 12:28
m Joz 7:1
n Joz 7:11 Joz 7:15
o Joz 7:5 Joz 7:24 Joz 7:25
p Sp 15:1 Sp 18:17
q Joz 22:14
r Ps 50:1 Han 17:29
s Ge 2:4 Jer 10:10
t Ex 3:15 Ex 6:3 De 10:17 Ps 83:18
u 1Kon 8:39 Ps 139:3 Jer 12:3

2e kolom

a Ps 37:6
b 1Sa 15:23
c Job 31:5 Ps 7:3
d De 12:11 De 12:13
e Ps 44:21 Pr 12:14 Jer 32:19 Heb 4:13
f 1Kon 12:16
g De 13:4 Pr 8:13
h Ge 31:48 Joz 24:27
i De 12:6 De 12:27

van het volgen van Jehovah af te keren[a] door een altaar voor brandoffer, graanoffer en slachtoffer te bouwen buiten het altaar van Jehovah, onze God, dat voor zijn tabernakel staat!"[b]

30 Toen nu de priester Pinehas[c] en de oversten van de vergadering[d] en de hoofden van de duizenden van Israël, die met hem waren, de woorden hoorden die de zonen van Ruben en de zonen van Gad en de zonen van Manasse spraken, was het goed in hun ogen. **31** Daarom zei Pinehas, de zoon van Eleazar, de priester, tot de zonen van Ruben en de zonen van Gad en de zonen van Manasse: „Waarlijk, heden weten wij dat Jehovah in ons midden is,[e] omdat GIJ deze daad van ontrouw niet tegen Jehovah hebt begaan. Nu hebt GIJ de zonen van Israël uit de hand van Jehovah bevrijd."[f]

32 Daarop keerden Pinehas, de zoon van Eleazar, de priester, en de oversten terug[g] van de zonen van Ruben en de zonen van Gad in het land Gilead naar het land Kanaän, naar de andere zonen van Israël, en zij brachten hun verslag uit.[h] **33** Het woord dan was goed in de ogen van de zonen van Israël; voorts zegenden de zonen van Israël God,[i] en zij spraken er niet over om met een leger tegen hen op te trekken ten einde het land waarin de zonen van Ruben en de zonen van Gad woonden, te verderven.

34 De zonen van Ruben dan en de zonen van Gad gaven het altaar een naam, want „het is een getuige tussen ons dat Jehovah de [ware] God[j] is".

23 Nu geschiedde het vele dagen nadat Jehovah Israël rust[k] had gegeven van al hun vijanden rondom, toen Jozua oud en vergevorderd in dagen was,[l] **2** dat Jozua ertoe overging heel Israël te roepen,[m] zijn oudere mannen en zijn hoofden en zijn rechters en zijn beambten,[n] waarop hij tot hen zei: „Wat mij betreft, ik ben oud geworden, ik ben vergevorderd in dagen. **3** En wat U aangaat, GIJ hebt gezien al wat Jehovah, UW God, ter wille van U met al deze natiën heeft gedaan,[a] want Jehovah, UW God, streed zelf voor U.[b] **4** Ziet, ik heb U door het lot[c] deze overige natiën toegewezen als een erfdeel voor UW stammen, alsmede alle natiën die ik heb afgesneden,[d] vanaf de Jordaan tot aan de Grote Zee tegen de ondergang der zon.[e] **5** En het was Jehovah, UW God, die hen steeds van voor UW aangezicht uitstootte,[f] en hij heeft hen ter wille van U uit hun bezit verdreven, en GIJ hebt hun land in bezit genomen, juist zoals Jehovah, UW God, U had beloofd.[g]

6 En GIJ moet zeer moedig zijn[h] om al wat er in het boek[i] der wet van Mozes staat geschreven, te onderhouden en te volbrengen, door er nooit van af te wijken, noch naar rechts noch naar links,[j] **7** door U nooit in te laten met deze natiën,[k] deze die nog bij U overblijven. En GIJ moogt de naam van hun goden niet vermelden,[l] noch daarbij zweren,[m] en GIJ moogt ze niet dienen, noch U daarvoor neerbuigen.[n] **8** Maar Jehovah, UW God, dient GIJ aan te hangen,[o] juist zoals GIJ tot op deze dag hebt gedaan. **9** En Jehovah zal grote en machtige natiën van voor UW aangezicht verdrijven.[p] (Wat U aangaat, geen man heeft voor U kunnen standhouden tot op deze dag.[q]) **10** Slechts één man van U zal er duizend achtervolgen,[r] want het is Jehovah, UW God, die voor U strijdt,[s] juist zoals hij U heeft beloofd.[t] **11** En GIJ moet voortdurend op UW hoede zijn[u] met betrekking tot UW ziel, door Jehovah, UW God, lief te hebben.[v]

12 Maar indien GIJ U ook maar enigszins afkeert[w] en GIJ het overschot van deze natiën,[x] deze die nog bij U overblijven, wél aanhangt en GIJ werkelijk echtver-

HFDST. 22

a De 6:14
b De 12:14; 2Kr 32:12
c Joz 22:13
d Nu 1:16; Joz 22:14
e 2Kr 15:2
f De 1:13
g Joz 22:12
h Sp 12:25; Sp 25:13
i Da 2:20
j Ge 5:22; Joz 24:1; Jes 44:8

HFDST. 23

k Ex 33:14; Le 26:6; Joz 21:44
l Joz 13:1
m De 31:28
n De 16:18

2e kolom

a Le 26:7; De 4:9; Joz 10:11; Joz 10:13; Joz 10:40; Joz 11:17
b De 20:4; Joz 10:14; Joz 10:42; Ps 44:3
c Nu 26:55; Joz 18:10
d De 7:1
e Joz 13:2; Joz 13:6
f Ex 23:30; Ex 33:2; Ex 34:11; De 11:23
g Nu 33:53
h Joz 1:7
i Ex 24:7; De 17:18; De 31:26; Joz 1:8
j De 5:32; De 12:32; Sp 30:6
k Ex 23:33; De 7:2; Sp 4:14
l Ex 23:13
m Jer 5:7
n Ex 20:5
o De 10:20; De 11:22; Joz 22:5
p De 11:23
q Joz 1:5
r Le 26:8; Re 3:31; 1Sa 14:6; 2Sa 23:8
s Ex 23:27; De 3:22; De 20:4; Ro 8:31
t De 28:7
u De 4:9; Joz 22:5
v Ex 20:6; De 6:5; Mt 22:37; 1Kor 8:3

w Heb 10:38; 2Pe 2:20; x Ex 23:29; Joz 13:2.

bintenissen met hen aangaat[a] en U met hen inlaat, en zij zich met U, **13** dan dient GIJ beslist te weten dat Jehovah, UW God, er niet mee zal voortgaan deze natiën ter wille van U uit hun bezit te verdrijven;[b] en ze moeten U tot een val en een strik worden en tot een gesel in UW zijden[c] en tot doorns in UW ogen, totdat GIJ vergaan zijt van deze goede bodem die Jehovah, UW God, U heeft gegeven.[d]

14 Welnu, ziet! ik ga heden de weg van al het aardse,[e] en GIJ weet zeer goed met geheel UW hart en met geheel UW ziel dat niet één woord van alle goede woorden die Jehovah, UW God, tot U gesproken heeft, onvervuld is gebleven. Alles is voor U uitgekomen. Geen woord daarvan is onvervuld gebleven.[f] **15** En het moet geschieden dat net zoals ieder goed woord dat Jehovah, UW God, tot U heeft gesproken, over U is gekomen,[g] zo zal Jehovah ieder kwaad woord over U brengen, totdat hij U heeft verdelgd van deze goede bodem die Jehovah, UW God, U heeft gegeven,[h] **16** wegens UW overtreden van het verbond van Jehovah, UW God, dat hij U heeft geboden, en omdat GIJ andere goden zijt gaan dienen en U daarvoor hebt neergebogen.[i] En Jehovah's toorn zal stellig tegen U ontbranden,[j] en GIJ zult stellig weldra vergaan uit het goede land dat hij U heeft gegeven."[k]

24 Voorts vergaderde Jozua alle stammen van Israël te Sichem[l] en riep hij de oudere mannen van Israël[m] en zijn hoofden en zijn rechters en zijn beambten, waarop zij zich voor het aangezicht van de [ware] God[n] stelden. **2** Vervolgens zei Jozua tot geheel het volk: „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: 'Aan de overzijde van de Rivier[o] hebben lang geleden UW voorvaders[p] gewoond, Terah, de vader van Abraham en de vader van Nahor,[a] en zij plachten andere goden te dienen.

3 Na verloop van tijd nam ik UW voorvader Abraham[b] van de overzijde van de Rivier[c] en liet hem heel het land Kanaän doortrekken en maakte zijn zaad talrijk.[d] Daarom gaf ik hem Isaäk.[e] **4** En aan Isaäk gaf ik voorts Jakob en Esau.[f] Later gaf ik aan Esau het gebergte Seïr, om dat in bezit te nemen;[g] en Jakob en zijn zonen trokken af naar Egypte.[h] **5** Naderhand zond ik Mozes en Aäron[i] en sloeg Egypte voorts met plagen door wat ik in zijn midden deed;[j] en daarna leidde ik U uit.[k] **6** Toen ik dan UW vaderen uit Egypte leidde[l] en GIJ aan de zee waart gekomen, gingen de Egyptenaren UW vaderen met strijdwagens en ruiters achtervolgen[m] tot aan de Rode Zee. **7** Toen riepen zij luid tot Jehovah.[n] Daarom zette hij een duisternis tussen U en de Egyptenaren[o] en liet de zee over hen komen en bedekte hen,[p] en UW ogen hebben te zien gekregen wat ik in Egypte heb gedaan;[q] en daarna hebt GIJ vele dagen in de wildernis gewoond.[r]

8 Ten slotte bracht ik U naar het land der Amorieten, die aan de overzijde van de Jordaan woonden, en zij gingen tegen U strijden.[s] Toen gaf ik hen in UW hand, opdat GIJ hun land in bezit zoudt kunnen nemen, en ik verdelgde hen van voor UW aangezicht.[t] **9** Voorts stond Balak, de zoon van Zippor,[u] de koning van Moab, op en streed tegen Israël.[v] Hij dan liet Bileam, de zoon van Beor, ontbieden om kwaad over U af te smeken.[w] **10** En ik wilde naar Bileam niet luisteren.[x] Dientengevolge heeft hij U herhaalde malen gezegend.[y] Zo bevrijdde ik U uit zijn hand.[z]

11 Toen zijt GIJ de Jordaan overgetrokken[a] en bij Jericho

HFDST. 23

a Ex 34:16; De 7:3; Re 3:6; 1Kon 11:4; Ezr 9:2; Ne 13:23
b Re 2:3; Re 2:21; Re 3:8
c Nu 33:55; De 7:16
d De 4:26; De 28:63
e 1Kon 2:2; Pr 9:10
f Joz 21:45; 1Kon 8:56
g Le 26:3; De 28:1
h Le 26:14; De 28:15; De 28:63; 2Kr 36:16; Lu 21:24
i Re 3:6; Ps 106:36; Jer 5:19
j 2Kon 24:20
k Joz 23:13

HFDST. 24

l 1Kon 12:1
m Ex 18:25; Nu 1:16; Joz 23:2
n Jes 44:8; 1Kor 8:4
o Ge 11:28; Ge 11:31; Ge 15:18; Joz 24:15
p Ge 11:26

2e kolom

a Ge 11:27
b Ge 12:1; Ne 9:7; Han 7:2
c Joz 1:4
d Ge 15:5; Ro 4:18; Heb 6:14
e Ge 21:3; Ps 127:3
f Ge 25:26
g Ge 36:8; De 2:5
h Ge 46:3; Ps 105:23; Han 7:15
i Ex 3:10
j Ex 11:1
k Ps 78:52
l Ex 12:37; Mi 6:4
m Ex 14:9
n Ex 14:10
o Ex 14:20; Ps 78:14; Ps 105:39
p Ex 14:27; Ps 78:53; Ps 106:11; Ps 136:15
q Ex 3:20; De 4:34
r Nu 14:34; Han 13:18
s Nu 21:23
t Ne 9:22; Ps 135:11

u Nu 22:2; v Re 11:25; w Nu 22:5; De 23:4; x Nu 22:12; Mi 6:5; y Nu 23:11; Nu 23:25; Nu 24:10; z Ge 12:3; Nu 25:17; Nu 31:7; Nu 31:49; a Joz 3:17; Ps 114:3.

gekomen.[a] En de grondbezitters
van Jericho, de Amorieten en de
Ferezieten en de Kanaänieten
en de Hethieten en de Girgasie-
ten, de Hevieten en de Jebusieten
gingen tegen U strijden; maar ik
gaf hen in UW hand.[b] **12** Daar-
om zond ik het gevoel van ver-
slagenheid voor U uit, en dit ver-
dreef hen geleidelijk van voor UW
aangezicht[c] — twee koningen der
Amorieten — niet met uw zwaard
en niet met uw boog.[d] **13** Zo gaf
ik U een land waarvoor GIJ niet
hadt gezwoegd en steden die GIJ
niet hadt gebouwd,[e] en GIJ zijt erin
gaan wonen. Van wijngaarden en
olijfbosjes die GIJ niet hebt ge-
plant, daarvan eet GIJ.'[f]

14 Nu dan, vreest Jehovah[g] en
dient hem op een onberispelijke
wijze en in waarheid,[h] en verwij-
dert de goden die UW voorvaders
aan de overzijde van de Rivier
en in Egypte hebben gediend,[i] en
dient Jehovah. **15** Indien het nu
kwaad is in UW ogen Jehovah te
dienen, kiest dan heden zelf wie
GIJ zult dienen,[j] hetzij de goden
welke UW voorvaders die aan de
overzijde van de Rivier waren,
hebben gediend[k] of de goden van
de Amorieten, in wier land GIJ
woont.[l] Maar wat mij en mijn huis-
gezin betreft, wij zullen Jehovah
dienen."[m]

16 Hierop antwoordde het volk
en zei: „Het is ondenkbaar van
onze zijde, Jehovah te verla-
ten om andere goden te dienen.
17 Want het is Jehovah, onze God,
die ons en onze vaderen uit het
land Egypte heeft opgevoerd,[n] uit
het slavenhuis,[o] en die deze gro-
te tekenen voor onze ogen heeft
verricht[p] en die ons steeds behoed
heeft op heel de weg die wij zijn
gegaan en onder alle volken door
wier midden wij zijn getrokken.[q]
18 Voorts heeft Jehovah alle vol-
ken, zelfs de Amorieten, die in het
land woonden, van voor ons aan-
gezicht uitgedreven.[r] Wat ons be-
treft, ook wij zullen Jehovah die-
nen, want hij is onze God."[s]

HFDST. 24

a Joz 5:10
b Joz 11:16
Joz 21:44
Ne 9:24
Ps 78:55
Ps 105:44
Han 7:45
Han 13:19
Heb 11:30
c Ex 23:28
De 7:20
Joz 2:9
d Ps 44:3
e De 6:10
Joz 11:14
Sp 13:22
f De 6:11
De 8:8
g De 10:12
1Sa 12:24
Han 9:31
h Ge 17:1
De 18:13
Ps 119:80
Jo 4:24
i Le 17:7
Ez 23:8
j De 30:19
1Kon 18:21
k Joz 24:2
l Ex 23:32
De 7:25
De 13:7
Re 6:10
Re 10:6
m Ge 18:19
De 30:19
n Ex 19:4
De 32:12
Am 2:10
o De 6:12
1Sa 2:27
p Ex 14:31
De 4:34
De 29:2
q Ex 23:23
r Joz 24:8
s Ex 15:2
Joz 24:15
Mi 4:5

2e kolom

a Le 19:2
1Sa 6:20
Ps 99:5
Jes 6:3
1Pe 1:15
b Ex 20:5
Ex 34:14
Nu 25:11
De 6:13
Na 1:2
Mt 4:10
c Ex 23:21
Nu 14:35
1Sa 3:14
2Pe 2:9
d Joz 23:12
2Kr 15:2
Ezr 8:22
Jes 1:28
Jer 17:13
e Joz 23:16
f De 28:20
Jes 63:10
g Ex 19:8
Joz 24:18
Jes 44:5
h De 26:17
Pr 5:4
i Joz 24:15
Ps 119:57

19 Toen zei Jozua tot het volk:
„GIJ zijt niet in staat Jehovah
te dienen, want hij is een heili-
ge God;[a] hij is een God die exclu-
sieve toewijding eist.[b] Hij zal UW
opstandigheid en UW zonden niet
vergeven.[c] **20** Ingeval GIJ Jeho-
vah verlaat[d] en werkelijk buiten-
landse goden dient,[e] zal hij zich
stellig ook omwenden en U kwaad
berokkenen en U uitroeien, nadat
hij U goed heeft gedaan."[f]

21 Het volk zei op zijn beurt
tot Jozua: „Neen, maar Jehovah
zullen wij dienen!"[g] **22** Toen zei
Jozua tot het volk: „GIJ zijt ge-
tuigen tegen UZELF[h] dat GIJ U uit
eigen beweging Jehovah hebt ge-
kozen, om hem te dienen."[i] Waar-
op zij zeiden: „Wij zijn getuigen."

23 „Nu dan, verwijdert de bui-
tenlandse goden die in UW mid-
den zijn,[j] en neigt UW hart
tot Jehovah, de God van Israël."
24 Daarop zei het volk tot Jozua:
„Jehovah, onze God, zullen wij
dienen, en naar zijn stem zullen
wij luisteren!"[k]

25 Toen sloot Jozua op die dag
in Sichem een verbond met het
volk en stelde voor hen een voor-
schrift en rechterlijke beslissing[l]
vast. **26** Voorts schreef Jozua
deze woorden in het boek van
Gods wet[m] en nam een grote
steen[n] en richtte die daar op on-
der de statige boom[o] die bij het
heiligdom van Jehovah is.

27 Vervolgens zei Jozua tot het
hele volk: „Ziet! Deze steen zal
dienen tot een getuige tegen
ons,[p] want híj heeft alle woorden
van Jehovah gehoord die Hij met
ons gesproken heeft, en hij moet
dienen tot een getuige tegen U,
opdat GIJ UW God niet verloo-
chent." **28** Daarop zond Jozua
het volk heen, een ieder naar zijn
erfdeel.[q]

29 Nu geschiedde het na deze
dingen dat Jozua, de zoon van

j Ex 20:23; Re 10:16; 1Sa 7:3; 1Kor 8:5; k De 5:27; De 28:1; l Ex 24:3; m De 31:26; n Ge 31:45; o Ge 12:6; Ge 35:4; p Ge 31:48; q Re 2:6.

Nun, de knecht van Jehovah, ten slotte stierf op de leeftijd van honderd tien jaar.[a] **30** Zij dan begroeven hem in het gebied van zijn erfdeel te Tijmnath-Serah,[b] dat in het bergland van Efraïm ligt, ten noorden van de berg Gaäs. **31** En Israël bleef Jehovah dienen gedurende al de dagen van Jozua en gedurende al de dagen van de oudere mannen wier dagen zich uitstrekten tot na Jozua[c] en die al het werk van Jehovah dat hij voor Israël had gedaan, hadden gekend.[d]

HFDST. 24

a Re 2:8
b Joz 19:50
Re 2:9
c Re 2:7
d De 11:2
De 31:13

2e kolom

a Ge 50:25
Ex 13:19
Heb 11:22
b Ge 33:19
c Han 7:16
d Joz 20:7
e Nu 3:4
Nu 20:26
f Ex 6:25
Re 20:28

32 En Jozefs gebeente,[a] dat de zonen van Israël uit Egypte hadden opgevoerd, begroeven zij te Sichem in het stuk veld dat Jakob voor honderd geldstukken[b] van de zonen van Hemor, Sichems vader, verworven had;[c] en de zonen van Jozef kregen het ten erfdeel.[d]

33 Ook Eleazar, de zoon van Aäron, stierf.[e] Zij dan begroeven hem op de Heuvel van Pinehas, zijn zoon,[f] die hij hem had gegeven in het bergland van Efraïm.

RECHTERS

1 Na de dood[a] van Jozua nu geschiedde het dat de zonen van Israël Jehovah gingen raadplegen[b] en zeiden: „Wie van ons zal het eerst tegen de Kanaänieten ten strijde optrekken?” **2** Hierop zei Jehovah: „Juda zal optrekken.[c] Ziet! Ik zal het land stellig in zijn hand geven.” **3** Toen zei Juda tot zijn broeder Simeon: „Trek met mij op naar [het gebied van] mijn lot[d] en laat ons tegen de Kanaänieten strijden, dan wil ik op mijn beurt met u naar [het gebied van] uw lot[e] gaan.” Bijgevolg ging Simeon met hem mee.[f]

4 Juda trok nu op en Jehovah gaf de Kanaänieten en de Ferezieten in hun hand,[g] zodat zij hen te Bezek versloegen, tienduizend man. **5** Toen zij in Bezek Adoni-Bezek aantroffen, streden zij voorts tegen hem en versloegen de Kanaänieten[h] en de Ferezieten.[i] **6** Toen Adoni-Bezek de vlucht nam, jaagden zij hem vervolgens na en grepen hem ten slotte en hakten de duimen van zijn handen en de grote tenen van zijn voeten af. **7** Hierop zei Adoni-Bezek: „Er zijn zeventig koningen geweest van wie de duimen van hun handen en de grote tenen van hun voeten afgehakt waren, die onder mijn tafel voedsel bijeenraapten. Net zoals ik heb gedaan, zo heeft God mij vergolden.”[a] Daarna brachten zij hem naar Jeruzalem,[b] en daar stierf hij.

HFDST. 1

a Joz 24:29
b Nu 27:21
Re 20:18
Sp 3:5
c Ge 49:8
De 33:7
1Kr 5:2
1Kr 28:4
d Joz 15:1
Joz 19:1
e Joz 19:9
f Re 1:17
g De 9:3
Joz 10:8
h Ge 10:6
De 20:17
i Ge 15:20
Ex 3:8
Joz 9:1
Re 3:5
1Kon 9:20

2e kolom

a Ex 21:23
Le 24:19
De 19:21
1Sa 15:33
Ro 2:6
Ga 6:7
b Joz 15:8
c Joz 15:63
Re 1:21
d Nu 21:1
e De 1:7
Joz 11:16
Joz 15:33
f Joz 11:21
Joz 15:13
g Joz 14:15
h Joz 15:14
i Joz 10:38
j Joz 15:15
k Nu 13:6
Nu 14:24
De 1:36
Joz 14:13
l 1Kr 2:49
m Joz 15:16

8 Voorts streden de zonen van Juda tegen Jeruzalem[c] en namen het ten slotte in, waarop zij het sloegen met de scherpte van het zwaard, en de stad gaven zij prijs aan het vuur. **9** En daarna zakten de zonen van Juda af om te strijden tegen de Kanaänieten die het bergland en de Negeb[d] en de Sjefela[e] bewoonden. **10** Zo rukte Juda op tegen de Kanaänieten die in Hebron[f] woonden (de naam van Hebron nu was voordien Kirjath-Arba[g]), en zij sloegen vervolgens Sesai en Ahiman en Talmai neer.[h]

11 En vandaar rukten zij op tegen de inwoners van Debir.[i] (De naam van Debir nu was voordien Kirjath-Sefer.[j]) **12** Toen zei Kaleb:[k] „Wie Kirjath-Sefer slaat en het werkelijk inneemt, wel, die wil ik mijn dochter Achsa[l] tot vrouw geven.”[m] **13** En Othniël,[n] de zoon van Kenaz,[o] de jongere broer van Kaleb,[p] nam

n Joz 15:17; Re 3:9; o 1Kr 4:13; p Re 3:9.

het ten slotte in. Hiervoor gaf hij hem zijn dochter Achsa tot vrouw.[a] **14** Nu geschiedde het dat zij hem op weg naar huis bleef aansporen een veld van haar vader te vragen. Toen klapte zij, gezeten op de ezel, in de handen.[b] Daarop zei Kaleb tot haar: „Wat wilt gij?" **15** Zij zei dus tot hem: „Schenk mij toch een zegen,[c] want een zuidelijk stuk land hebt gij mij gegeven, en gij moet mij Gulloth-Maïm geven." Bijgevolg gaf Kaleb haar Hoog-Gulloth[d] en Laag-Gulloth.

16 En de zonen van de Keniet,[e] wiens schoonzoon Mozes was,[f] trokken met de zonen van Juda uit de Palmenstad[g] op naar de wildernis van Juda, die ten zuiden van Arad[h] ligt. Voorts gingen zij er onder de bevolking wonen.[i] **17** Maar Juda rukte met zijn broeder Simeon op, en zij sloegen vervolgens de Kanaänieten die Zefath bewoonden en gaven het aan de vernietiging prijs.[j] Daarom gaf men die stad de naam Horma.[k] **18** Daarna nam Juda Gaza[l] in met zijn gebied en Askelon[m] met zijn gebied en Ekron[n] met zijn gebied. **19** En Jehovah bleef met Juda, zodat hij het bergland in bezit nam, maar de bewoners van de laagvlakte kon hij niet uit hun bezit verdrijven, omdat zij strijdwagens[o] met ijzeren zeisen hadden.[p] **20** Toen zij aan Kaleb Hebron gaven, juist zoals Mozes had beloofd,[q] verdreef hij voorts de drie zonen van Enak[r] daaruit.

21 En de zonen van Benjamin verdreven de Jebusieten die Jeruzalem bewoonden niet;[s] maar de Jebusieten wonen nog tot op deze dag met de zonen van Benjamin in Jeruzalem.[t]

22 Ondertussen trok ook het huis van Jozef[u] zelf tegen Bethel[v] op, en Jehovah was met hen.[w] **23** En het huis van Jozef ging Bethel bespieden[x] (terloops zij opgemerkt dat de naam van de stad voordien Luz was[y]), **24** en de wachters kregen een man in het gezicht die uit de stad kwam. Zij dan zeiden tot hem: „Wijs ons alstublieft hoe wij in de stad kunnen komen, en wij zullen stellig goedgunstigheid jegens u betrachten."[a] **25** Dientengevolge wees de man hun hoe zij in de stad konden komen; toen sloegen zij de stad met de scherpte van het zwaard,[b] maar de man en zijn hele familie lieten zij gaan.[c] **26** Daarop ging de man naar het land der Hethieten[d] en bouwde een stad en gaf haar de naam Luz. Dat is haar naam tot op deze dag.

27 En Manasse[e] nam Beth-Sean[f] en zijn onderhorige plaatsen en Taänach[g] en zijn onderhorige plaatsen en de inwoners van Dor[h] en zijn onderhorige plaatsen en de inwoners van Jibleam[i] en zijn onderhorige plaatsen en de inwoners van Megiddo[j] en zijn onderhorige plaatsen niet in bezit, maar de Kanaänieten bleven hardnekkig in dit land wonen.[k] **28** Nu geschiedde het dat Israël sterk werd[l] en ertoe overging de Kanaänieten dwangarbeid op te leggen,[m] en zij verdreven hen niet geheel en al.[n]

29 Ook Efraïm verdreef de Kanaänieten die in Gezer woonden niet, maar de Kanaänieten bleven midden onder hen in Gezer wonen.[o]

30 Zebulon[p] verdreef de inwoners van Kithron en de inwoners van Nahalol[q] niet, maar de Kanaänieten bleven midden onder hen wonen[r] en werden aan dwangarbeid onderworpen.[s]

31 Aser[t] verdreef de inwoners van Akko en de inwoners van Sidon[u] en Ahlab en Achzib[v] en Helba en Afik[w] en Rehob[x] niet. **32** En de Aserieten bleven wonen te midden van de Kanaänieten, de bewoners van het land, want zij verdreven hen niet.[y]

33 Naftali[z] verdreef de inwoners van Beth-Semes en de inwo-

HFDST. 1

a 1Sa 17:25
b Joz 15:18
c Joz 14:13
Joz 21:12
d Joz 15:19
e Nu 24:21
Re 4:11
f Ex 3:1
Ex 4:18
Ex 18:1
Nu 10:29
g De 34:3
Re 3:13
2Kr 28:15
h Nu 21:1
i Nu 10:32
j Le 27:29
De 20:16
Joz 6:21
k Nu 21:3
Joz 19:4
1Kr 4:30
l Ge 10:19
Joz 11:22
Jer 25:20
m Joz 13:3
Re 14:19
Jer 47:5
n Joz 13:3
Joz 15:45
o De 20:1
p Joz 17:16
q Nu 14:24
Joz 14:9
r Nu 13:22
s Re 3:5
t Joz 15:63
2Sa 5:6
u Joz 14:4
Joz 16:1
v Re 21:19
w Ge 49:24
Ps 44:3
x Nu 13:2
Joz 2:1
Joz 7:2
y Ge 35:6

2e kolom

a Joz 2:14
1Sa 20:14
1Sa 30:15
b Joz 8:24
c Joz 6:25
1Sa 15:6
d De 7:1
Joz 9:1
e Joz 17:1
f Joz 17:11
g Joz 21:25
Re 5:19
h Joz 12:23
Joz 17:12
i 2Kon 9:27
1Kr 6:70
j 1Kon 9:15
2Kon 9:27
k Joz 16:10
Joz 17:12
Re 1:19
l De 11:8
m Ge 9:25
Joz 17:13
1Kon 9:21
n Nu 33:55
De 7:2
De 20:16
o Joz 16:10
1Kon 9:16
p Joz 19:10
q Joz 19:15

r De 20:17; s Re 2:2; t Joz 19:24; u Joz 11:8; Joz 19:28; v Joz 19:29; w Joz 19:30; x Joz 21:31; y Ps 106:34; Jer 48:10; z Joz 19:32.

ners van Beth-Anath[a] niet, maar zij bleven wonen te midden van de Kanaänieten, de bewoners van het land;[b] en de inwoners van Beth-Semes en van Beth-Anath werden tot dwangarbeid aan hen verplicht.[c]

34 En de Amorieten bleven de zonen van Dan[d] het bergland indringen, want zij lieten hun niet toe naar de laagvlakte af te dalen.[e] **35** Vandaar dat de Amorieten hardnekkig op het gebergte Heres en in Ajalon[f] en Saälbim[g] bleven wonen. Maar de hand van het huis van Jozef drukte ten slotte zo zwaar, dat zij tot dwangarbeid werden verplicht.[h] **36** En het gebied van de Amorieten strekte zich uit vanaf de opgang van Akrabbim,[i] vanaf Sela en opwaarts.

2 Toen trok Jehovah's engel[j] van Gilgal[k] op naar Bochim[l] en zei: „Ik ben ertoe overgegaan U uit Egypte op te voeren en U in het land te brengen dat ik UW voorvaders onder ede beloofd had.[m] Bovendien heb ik gezegd: 'Nooit zal ik mijn verbond met U verbreken.[n] **2** En GIJ, van UW kant, moogt geen verbond sluiten met de bewoners van dit land.[o] Hun altaren dient GIJ af te breken.'[p] Maar GIJ hebt niet naar mijn stem geluisterd.[q] Waarom hebt GIJ dit gedaan?[r] **3** Daarom heb ik, op mijn beurt, gezegd: 'Ik zal hen niet van voor UW aangezicht verdrijven, en zij moeten valstrikken voor U worden,[s] en hun goden zullen U tot lokaas dienen.' "[t]

4 Nu geschiedde het dat zodra Jehovah's engel deze woorden tot alle zonen van Israël had gesproken, het volk zijn stem verhief en ging wenen.[u] **5** Daarom gaven zij die plaats de naam Bochim. Vervolgens brachten zij daar slachtoffers aan Jehovah.

6 Toen Jozua het volk wegzond, gingen de zonen van Israël heen, ieder naar zijn erfdeel, om het land in bezit te nemen.[v] **7** En het volk bleef Jehovah dienen gedurende al de dagen van Jozua en gedurende al de dagen van de oudere mannen wier dagen zich uitstrekten tot na Jozua en die heel het grote werk van Jehovah dat hij voor Israël had gedaan, hadden gezien.[a] **8** Toen stierf Jozua, de zoon van Nun, de knecht van Jehovah, op de leeftijd van honderd tien jaar.[b] **9** Zij begroeven hem dus in het gebied van zijn erfdeel te Timnath-Heres,[c] in het bergland van Efraïm, ten noorden van de berg Gaäs.[d] **10** En dat gehele geslacht werd ook tot zijn vaderen vergaderd,[e] en na hen stond toen een ander geslacht op, dat niet bekend was met Jehovah, noch met het werk dat hij voor Israël had gedaan.[f]

11 En de zonen van Israël vervielen tot het doen van wat kwaad was in de ogen van Jehovah[g] en gingen de Baäls dienen.[h] **12** Zo verzaakten zij Jehovah, de God van hun vaderen, die hen uit het land Egypte had geleid,[i] en liepen vervolgens andere goden achterna uit de goden van de volken die rondom hen waren,[j] en zij gingen zich daarvoor neerbuigen, zodat zij Jehovah krenkten.[k] **13** Zo verzaakten zij Jehovah en gingen Baäl en de Astorethbeelden[l] dienen. **14** Toen ontbrandde Jehovah's toorn tegen Israël,[m] zodat hij hen in de hand van de plunderaars gaf, die hen vervolgens plunderden;[n] voorts verkocht hij hen in de hand van hun vijanden rondom,[o] en zij konden geen stand meer houden tegen hun vijanden.[p] **15** Waarheen zij ook uittrokken, de hand van Jehovah bleek tot rampspoed tegen hen te zijn,[q] juist zoals Jehovah gesproken had en juist zoals Jehovah het hun gezworen had;[r] en zij geraakten ten slotte heel erg in benauwdheid.[s] **16** Jehovah verwekte dan telkens rechters,[t] en zij

HFDST. 1

a Joz 19:38
b De 7:2
c Re 1:28
d Joz 19:40
e Joz 19:47
Re 18:1
f Joz 10:12
g Joz 19:42
h Joz 16:10
Joz 17:13
i Nu 34:4
Joz 15:3

HFDST. 2

j Ex 3:2
Ex 23:20
Ex 23:23
Joz 5:13
k Joz 5:9
l Re 2:5
m Ge 12:7
Ge 26:3
n Ge 17:7
Le 26:42
Ps 105:8
Mal 3:6
Heb 6:18
o Ex 23:32
De 7:2
2Kor 6:14
p Ex 34:13
Nu 33:52
q Joz 17:13
Re 1:19
Re 1:28
Ps 106:34
r Ex 23:21
s Nu 33:55
Joz 23:13
t Ex 23:33
Ex 34:12
De 7:16
1Kon 11:2
Ps 78:58
Ps 106:36
u 1Sa 7:6
v Joz 24:28

2e kolom

a Joz 23:3
Joz 24:31
b Joz 24:29
c Joz 19:50
d Joz 24:30
e Re 2:7
Pr 1:4
f De 6:12
De 31:13
Re 2:17
1Kr 28:9
g Re 6:1
2Kr 33:2
h Re 3:7
Re 10:6
1Kon 18:18
2Kr 28:2
Jer 2:23
Ho 2:13
i De 13:5
De 28:15
De 31:16
j De 6:14
Re 10:6
k Ex 20:5
De 7:4
l Re 3:7
Re 10:6
1Sa 7:3
1Kon 11:5
2Kon 23:13
Ps 106:36

m Re 3:8; 2Kr 36:16; Ps 106:40; n Le 26:17; 2Kon 17:20; Ps 106:41; o Re 4:2; Ps 44:12; Jes 50:1; p Le 26:37; De 28:25; q De 28:15; Jer 21:10; r De 4:25; De 4:26; De 7:4; s De 4:30; Re 10:9; t Re 3:9; 1Sa 12:11.

redden hen telkens uit de hand van hun plunderaars.[a]

17 En zelfs naar hun rechters luisterden zij niet, maar zij hadden immorele gemeenschap[b] met andere goden[c] en gingen zich voor die neerbuigen. Zij weken snel af van de weg die hun voorvaders hadden bewandeld door de geboden van Jehovah te gehoorzamen.[d] Zij deden niet zo. **18** En wanneer Jehovah inderdaad rechters voor hen verwekte,[e] bleek Jehovah met de rechter te zijn, en gedurende al de dagen van de rechter redde hij hen uit de hand van hun vijanden; want Jehovah gevoelde dan spijt[f] vanwege hun gekerm over hun verdrukkers[g] en verdringers.

19 En het geschiedde dat als de rechter stierf, zij telkens omkeerden en nog verderfelijker handelden dan hun vaderen, door andere goden achterna te lopen om die te dienen en zich daarvoor neer te buigen.[h] Zij lieten hun praktijken en hun halsstarrige gedrag niet achterwege.[i] **20** Ten slotte ontbrandde Jehovah's toorn[j] tegen Israël, en hij zei: „Omdat deze natie mijn verbond[k] dat ik hun voorvaders had geboden, heeft overtreden en zij niet naar mijn stem hebben geluisterd,[l] **21** zal ook ik, van mijn kant, geen enkele natie van die welke Jozua bij zijn dood heeft overgelaten,[m] meer van voor hun aangezicht verdrijven, **22** ten einde door hen Israël op de proef te stellen[n] [om te zien] of zij al dan niet Jehovah's weg zullen houden door die te bewandelen, net zoals hun vaderen die hebben gehouden." **23** Bijgevolg liet Jehovah die natiën blijven door ze niet snel te verdrijven,[o] en hij gaf ze niet in Jozua's hand.

3 Dit nu zijn de natiën[p] die Jehovah liet blijven, om door hen Israël op de proef te stellen,[q] dat wil zeggen al degenen die geen der oorlogen van Kanaän hadden meegemaakt;[a] **2** het was slechts opdat de geslachten van de zonen van Israël de ervaring zouden hebben, om hun de oorlog te leren, dat wil zeggen alleen degenen die voordien zulke dingen niet hadden ervaren: **3** De vijf asvorsten[b] der Filistijnen,[c] en alle Kanaänieten,[d] ook de Sidoniërs[e] en de Hevieten[f] die het gebergte Libanon[g] bewonen van de berg Baäl-Hermon[h] af tot aan de toegang van Hamath.[i] **4** En zij bleven als werktuigen dienen om Israël op de proef te stellen,[j] ten einde te weten of zij Jehovah's geboden die hij hun vaderen door bemiddeling van Mozes had geboden, zouden gehoorzamen.[k] **5** En de zonen van Israël woonden te midden van de Kanaänieten,[l] de Hethieten en de Amorieten en de Ferezieten en de Hevieten en de Jebusieten.[m] **6** Voorts namen zij zich hun dochters tot vrouwen[n] en hun eigen dochters gaven zij aan hun zonen,[o] en zij gingen hun goden dienen.[p]

7 De zonen van Israël deden dus wat kwaad was in Jehovah's ogen, en zij vergaten Jehovah, hun God,[q] en gingen de Baäls[r] en de heilige palen dienen.[s] **8** Toen ontbrandde Jehovah's toorn tegen Israël,[t] zodat hij hen in de hand van Kuschan-Rischataïm, de koning van Mesopotamië,[u] verkocht;[v] en de zonen van Israël bleven Kuschan-Rischataïm acht jaar dienen. **9** Toen riepen de zonen van Israël tot Jehovah om hulp.[w] Jehovah verwekte daarop een redder[x] voor de zonen van Israël opdat die hen zou redden, Othniël,[y] de zoon van Kenaz,[z] de jongere broer van Kaleb.[a] **10** De geest[b] van Jehovah kwam nu over hem, en hij werd de rechter over Israël. Toen hij ten strijde uittrok, gaf Jehovah voorts Kuschan-

HFDST. 2

a Ne 9:27; Ps 106:43
b Ps 73:27; Jer 3:8; Jer 3:14; Ez 23:3; Ez 23:30; Jak 4:4
c Ex 34:15; Le 17:7
d Ex 32:8; De 9:12; Re 2:7
e Re 3:9
f De 32:36; Ps 90:13; Ps 106:45
g Ex 2:24; Re 4:3; 2Kon 13:4
h Re 4:1; Re 8:33
i Ps 78:8; Jes 48:4
j Ex 32:10; De 7:4; De 32:22; Re 10:7; Ps 106:40
k Ex 24:3; Ex 24:8; Ex 34:27; De 29:1; Joz 23:16
l Le 26:14; De 28:15; Ps 106:34
m Joz 13:2
n Nu 33:55; De 8:2; Joz 23:13; Re 3:4; Sp 17:3
o Ex 23:30; De 7:22

HFDST. 3

p Ex 23:30
q De 8:2; 2Kr 32:31

2e kolom

a Re 2:10
b Joz 13:3; 1Sa 6:18
c Ge 21:32; Re 1:19
d Ge 10:15
e Joz 13:4; Re 1:31
f Ge 10:17; Ex 3:17; Joz 9:1
g De 1:7; Joz 13:6
h De 3:9; Joz 13:5
i Nu 34:8
j Ex 23:33; Nu 33:55
k Re 2:22
l Re 1:29; Ps 106:34
m Ex 3:8; Ex 3:17; De 7:1; Joz 9:1
n Ex 34:16
o De 7:3; Ezr 9:12

p Nu 25:2; 1Kon 11:4; q Re 2:11; r De 31:16; Re 10:6; s Ex 34:13; De 12:3; De 16:21; 1Kon 16:33; t Re 2:20; u Ge 24:10; v Le 26:17; Re 2:14; 1Sa 12:9; w De 4:30; Re 2:18; Re 3:15; Ps 107:19; x Re 2:16; y Joz 15:17; z 1Kr 4:13; a Re 1:13; b Nu 11:17; Re 6:34; Re 11:29; Re 14:6; Re 15:14; 1Sa 11:6; 1Sa 16:13; 2Kr 15:1; Jes 63:11.

Rischataïm, de koning van Syrië,
in zijn hand, zodat hij de overhand
kreeg[a] over Kuschan-Rischataïm.
11 Daarna genoot het land veer-
tig jaar lang rust. Ten slotte stierf
Othniël, de zoon van Kenaz.

12 En de zonen van Israël gin-
gen opnieuw doen wat kwaad was
in Jehovah's ogen.[b] Daarop liet
Jehovah Eglon, de koning van
Moab,[c] sterk worden tegen Is-
raël,[d] omdat zij deden wat kwaad
was in Jehovah's ogen.[e] **13** Deze
vergaderde bovendien de zonen
van Ammon[f] en Amalek[g] tegen
hen. Toen trokken zij heen en
sloegen Israël en namen de Pal-
menstad[h] in bezit. **14** En de zo-
nen van Israël bleven Eglon, de
koning van Moab, achttien jaar
dienen.[i] **15** Toen riepen de zo-
nen van Israël tot Jehovah om
hulp.[j] Jehovah verwekte hun der-
halve een redder, Ehud,[k] de zoon
van Gera, een Benjaminiet,[l] een
man die linkshandig was.[m] Met-
tertijd zonden de zonen van Is-
raël door zijn hand schatting
aan Eglon, de koning van Moab.
16 Ondertussen maakte Ehud
zich een zwaard, en het had twee
sneden,[n] terwijl de lengte ervan
een el was. Toen gordde hij het
aan onder zijn kleed, aan zijn
rechterdij.[o] **17** En hij ging er-
toe over de schatting aan Eglon, de koning van Moab,[p] aan te
bieden. Eglon nu was een zeer
zwaarlijvig man.

18 Nu geschiedde het dat toen
hij gereed was met het aanbieden
van de schatting,[q] hij het volk,
de dragers van de schatting, ter-
stond heenzond. **19** En hijzelf
keerde bij de steengroeven die te
Gilgal[r] waren terug en zei vervol-
gens: „Ik heb een geheim woord
voor u, o koning." Hij dan zei:
„Bewaar het stilzwijgen!" Allen
die bij hem stonden gingen toen
bij hem vandaan.[s] **20** En Ehud
ging naar hem toe terwijl hij in
zijn koele dakvertrek zat, dat hij
voor zich alleen had. Vervolgens
zei Ehud: „Een godswoord heb
ik voor u." Nu stond hij op van
zijn troon. **21** Toen stak Ehud
zijn linkerhand uit en greep het
zwaard van zijn rechterdij en
dreef het in [Eglons] buik. **22** En
ook het heft drong nog naar bin-
nen na het lemmer, zodat het vet
het lemmer omsloot, want hij trok
het zwaard niet uit zijn buik, en
terstond kwam de drek te voor-
schijn. **23** Ehud ging nu door
het luchtgat naar buiten, maar
hij maakte de deuren van het
dakvertrek achter zich dicht en
deed ze op slot. **24** En hijzelf
ging naar buiten.[a]

En zijn dienaren kwamen en
gingen kijken, en zie, de deuren
van het dakvertrek waren op slot.
Zij dan zeiden: „Hij doet zeker
zijn behoefte[b] in de koele binnen-
kamer." **25** En zij bleven wach-
ten tot beschamens toe, en zie!
niemand opende de deuren van
het dakvertrek. Toen namen zij de
sleutel en deden open, en zie! daar
lag hun heer, ter aarde gevallen,
dood!

26 Wat Ehud betreft, hij ont-
kwam terwijl zij talmden, en hij-
zelf ging de steengroeven[c] voor-
bij en slaagde erin naar Seïra
te ontkomen. **27** Nu geschied-
de het dat hij daar aangekomen,
direct de hoorn blies[d] in het berg-
land van Efraïm,[e] waarop de zo-
nen van Israël met hem van het
bergland afdaalden, hij aan hun
spits. **28** Toen zei hij tot hen:
„Volgt mij,[f] want Jehovah heeft
UW vijanden, de Moabieten, in UW
hand gegeven."[g] Zij dan volgden
hem en bezetten ten slotte de
doorwaadbare plaatsen[h] van de
Jordaan tegen de Moabieten, en
zij lieten [er] niemand overtrek-
ken. **29** Vervolgens sloegen zij
in die tijd Moab neer, ongeveer
tienduizend man,[i] stuk voor stuk
robuuste[j] en dappere mannen; en
er ontkwam er niet één.[k] **30** En
Moab werd op die dag onderwor-
pen onder Israëls hand; en hierna
genoot het land tachtig jaar lang
rust.[l]

HFDST. 3

a Za 4:6; Heb 11:33
b Re 2:19; Ho 6:4
c Ge 19:37
d Re 2:14; Jo 19:11
e Le 26:14
f Ge 19:38; Re 11:4
g Ex 17:8; Re 6:3; Ps 83:7
h De 34:3; Re 1:16; 2Kr 28:15
i Le 26:25; De 28:48
j Re 3:9; Ps 50:15; Ps 78:34; Ps 107:13; Jer 29:12
k Re 4:1
l Ge 49:27
m Re 20:16; 1Kr 12:2
n Ps 149:6
o Ps 45:3
p Re 11:18
q 2Kon 23:35
r Joz 4:19; Joz 5:9
s Sp 14:15

2e kolom

a Pr 10:10
b 1Sa 24:3; 1Kon 18:27
c Re 3:19
d Joz 6:5; Re 6:34; 1Sa 13:3; 2Sa 2:28; Joë 2:1
e Joz 16:5; Re 7:24
f Re 2:16
g Re 7:15; 1Sa 17:47
h Joz 2:7; Re 12:5
i Le 26:8; De 28:7
j Re 3:17; Ps 17:10
k Le 26:7
l Le 26:6; Re 3:11

31 En na hem bleek er nog Samgar,[a] de zoon van Anath, te zijn;
hij dan sloeg met een veedrijverstok de Filistijnen neer,[b] zeshonderd man; en ook hij slaagde erin
Israël te redden.[c]

4 Toen gingen de zonen van Israël opnieuw doen wat kwaad
was in Jehovah's ogen, nu Ehud gestorven was.[d] **2** Daarom verkocht[e] Jehovah hen in de hand van
Jabin, de koning van Kanaän, die te Hazor[f] regeerde; en zijn legeroverste was Sisera,[g] en hij woonde in Haroseth[h] der natiën. **3** En
de zonen van Israël gingen luid tot Jehovah roepen,[i] want hij bezat negenhonderd strijdwagens
met ijzeren zeisen,[j] en hijzelf onderdrukte de zonen van Israël[k]
met hardvochtigheid, twintig jaar lang.

4 Debora nu, een profetes,[l] de
vrouw van Lappidoth, sprak toentertijd recht in Israël. **5** En zij
woonde onder de Deborapalm tussen Rama[m] en Bethel[n] in het
bergland van Efraïm; en de zonen van Israël waren gewoon naar
haar op te gaan voor een rechterlijke uitspraak. **6** Zij dan liet
Barak,[o] de zoon van Abinoam, uit Kedes-Naftali[p] ontbieden en
zei tot hem: „Heeft Jehovah, de God van Israël, niet het bevel gegeven? 'Ga en gij moet u over de
berg Tabor[q] verspreiden, en gij moet tienduizend man uit de zonen van Naftali[r] en uit de zonen
van Zebulon[s] met u meenemen.
7 En ik zal bij het stroomdal van de Kison[t] stellig Sisera,[u] Jabins[v]
legeroverste, met zijn strijdwagens en zijn menigte tot u voeren,[w] en ik zal hem werkelijk in
uw hand geven.'"[x]

8 Hierop zei Barak tot haar:
„Indien gij met mij zult meegaan,
dan zal ik stellig gaan; maar zo
gij niet met mij zult meegaan, zal
ik niet gaan." **9** Waarop zij zei:
„Ik zal zonder mankeren met u
meegaan. Desondanks zal de luister niet aan u worden toegekend
op de weg die gij gaat, want in
de hand van een vrouw[a] zal Jehovah Sisera verkopen." Toen stond
Debora op en ging met Barak
naar Kedes.[b] **10** Nu riep Barak
Zebulon[c] en Naftali te Kedes samen, en tienduizend man trokken op, hem op de voet volgend;[d]
en Debora trok met hem op.

11 Terloops zij opgemerkt dat
de Keniet Heber[e] zich had afgescheiden van de Kenieten,[f] de
zonen van Hobab, wiens schoonzoon Mozes was,[g] en hij had
zijn tent opgeslagen bij de grote
boom in Saänannim, dat bij Kedes ligt.

12 Toen berichtte men Sisera
dat Barak, de zoon van Abinoam,[h]
naar de berg Tabor was opgetrokken.[i] **13** Terstond riep Sisera al zijn strijdwagens, de negenhonderd strijdwagens met ijzeren
zeisen,[j] en al het volk dat bij hem
was, uit Haroseth der natiën bij
het stroomdal van de Kison[k] samen. **14** Debora zei nu tot Barak: „Sta op, want dit is de dag
waarop Jehovah Sisera stellig in
uw hand zal geven. Is het niet
Jehovah die voor u uit getrokken is?"[l] Daarop daalde Barak
met tienduizend man achter zich
aan de berg Tabor af. **15** Toen
bracht Jehovah Sisera met al zijn
strijdwagens en het hele kamp
door de scherpte van het zwaard
in verwarring[m] vóór Barak. Ten
slotte klom Sisera van de wagen
en sloeg te voet op de vlucht.
16 En Barak achtervolgde[n] de
strijdwagens[o] en het kamp tot
aan Haroseth der natiën, zodat
het hele kamp van Sisera door
de scherpte van het zwaard viel.
Ook niet één bleef er over.[p]

17 Wat Sisera[q] betreft, hij
vluchtte te voet naar de tent van
Jaël,[r] de vrouw van de Keniet[s]
Heber, want er heerste vrede tussen Jabin, de koning van Hazor,[t]
en het huisgezin van Heber de

HFDST. 3

a Re 5:6
b Ex 23:31
Joz 13:2
Re 15:3
c Re 15:15
1Sa 13:19
1Sa 13:22
1Sa 17:47
1Sa 17:50

HFDST. 4

d Re 2:19
e Le 26:17
De 28:25
De 32:30
Re 2:14
Re 3:8
Re 10:7
f Joz 19:36
g 1Sa 12:9
h Re 4:16
i Re 2:18
Re 3:9
Ps 107:19
Ps 145:19
j De 20:1
Joz 17:16
Re 1:19
k De 28:48
Ps 106:42
l Ex 15:20
2Kon 22:14
Lu 2:36
Han 21:9
1Kor 11:5
m Joz 18:25
Re 19:13
1Kon 15:17
Jer 40:1
n Ge 28:17
Ge 28:19
Jer 48:13
Am 3:14
o Heb 11:32
p Joz 21:32
q Ps 89:12
Jer 46:18
r Ge 30:8
Ge 35:25
Joz 19:32
s Ge 30:20
Ge 35:23
Joz 19:10
t 1Kon 18:40
Ps 83:9
u 1Sa 12:9
v Re 4:2
w Ex 14:4
x De 20:1

2e kolom

a Re 5:24
Re 5:26
Re 9:54
b Joz 20:7
Joz 21:32
Re 4:6
c Re 5:18
d Re 4:6
e Re 1:16
f Ge 15:19
Nu 24:21
1Sa 15:6
g Nu 10:29
h Re 5:12
i Re 4:6
j De 20:1
Re 4:3
k Re 4:7
Re 5:21
Ps 83:9
l De 9:3
Ro 8:31

m Ex 14:24; Joz 10:10; 2Kon 7:6; n Le 26:7; Joz 10:19; o Jes 43:17; p De 7:23; q Re 4:2; 1Sa 12:9; r Re 5:6; Re 5:24; s Nu 24:21; Re 1:16; Re 4:11; t Re 4:2.

Keniet. **18** Toen kwam Jąël naar
buiten, Sisera tegemoet, en zei tot
hem: „Keer u hierheen, mijn heer,
keer u hierheen tot mij. Wees niet
bevreesd.” Zo week hij terzijde
en ging bij haar binnen in de tent.
Later bedekte zij hem met een de-
ken. **19** Na verloop van tijd zei
hij tot haar: „Geef mij alstublieft
wat water te drinken, want ik heb
dorst.” Bijgevolg maakte zij een
leren zak[a] met melk open en gaf
hem te drinken,[b] waarna zij hem
toedekte. **20** Vervolgens zei hij
tot haar: „Ga bij de ingang van de
tent staan, en het moet geschie-
den dat indien er iemand komt en
u werkelijk vraagt en zegt: ’Is hier
een man?’, dan moet gij zeggen:
’Neen!’ ”

21 Jąël, de vrouw van Heber,
nam nu een tentpin en greep de
hamer in haar hand. Toen ging zij
stilletjes naar hem toe en dreef de
pin door zijn slapen[c] en sloeg ze in
de grond, terwijl hij vast sliep en
afgemat was. Zo stierf hij.[d]

22 En zie! daar kwam Barak
aan, die Sisera achtervolgde. Jąël
ging nu naar buiten, hem tege-
moet, en zei tot hem: „Kom, en
ik zal u de man laten zien die
gij zoekt.” Hij ging dus bij haar
naar binnen, en zie! daar lag Sisera
dood, met de pin door zijn slapen.

23 Zo onderwierp[e] God op die
dag Jąbin, de koning van Kąnaän,
voor het aangezicht van de zonen
van Israël. **24** En de hand
van de zonen van Israël drukte
steeds zwaarder op Jąbin, de ko-
ning van Kąnaän,[f] totdat zij Jąbin,
de koning[g] van Kąnaän, hadden
afgesneden.

5 En op die dag hief Debora[h] sa-
men met Barak,[i] de zoon van
Abinoam,[j] dit lied aan:[k]

2 „Omdat men in Israël het haar
los liet hangen [voor de
strijd],
Omdat het volk zich vrijwil-
lig aanbood,[l]
Zegent Jehovah.[m]

HFDST. 4

a Ge 21:19
b Re 5:25
c Re 5:26
d Re 4:9
Re 5:27
e 1Kr 22:18
Ne 9:24
Ps 18:47
Ps 47:3
Ps 81:14
Heb 11:33
f Ge 9:25
De 28:13
g Le 26:7
De 7:24

HFDST. 5

h Re 4:4
i Heb 11:32
j Re 4:6
k Ex 15:1
De 31:19
De 31:30
1Kr 16:9
Ps 18, Ops.
l Re 4:10
Ps 110:3
m Ex 18:10
2Kr 20:26
Ps 145:2

2e kolom

a Ps 119:46
b Ex 5:1
Ex 20:2
c 2Sa 22:50
Ps 7:17
d De 33:2
Ps 68:7
e Hab 3:3
f 2Sa 22:8
g Ps 68:8
h De 4:11
Ps 97:5
i Ne 9:13
j Ex 19:18
k Ex 5:1
Ex 20:2
l Re 3:31
m Re 4:17
n Le 26:22
Jes 33:8
o Re 4:2
p Re 4:4
q Re 4:5
r De 32:16
Re 2:12
Re 4:1
s Nu 33:56
Re 4:2
t Re 4:3
1Sa 13:19
u Re 4:6
v Re 4:10
Ps 110:3
w Re 5:2
Ps 103:1
x Re 10:4
Re 12:14
y Ps 105:2
Ps 145:5

3 Luistert, GIJ koningen;[a] leent
het oor, GIJ hoogwaardig-
heidsbeklederS:
Ik, ja ik, wil zingen voor Je-
hóvah.
Ik zal Jehovah, Israëls God,[b]
bezingen met melodieën.[c]
4 Jehovah, toen gij uittoogt uit
Seïr,[d]
Toen gij voortschreedt uit
het veld van Edom,[e]
Schudde de aarde,[f] ook dro-
pen de hemelen,[g]
Ook dropen de wolken van
water.
5 De bergen vloeiden weg van
voor het aangezicht van
Jehovah,[h]
Deze Sinaï[i] van voor het aan-
gezicht van Jehovah,[j] Is-
raëls God.[k]
6 In de dagen van Samgar,[l] de
zoon van Anath,
In de dagen van Jąël,[m] was
er op de paden geen ver-
keer,
En zij die langs wegen reis-
den, reisden gewoonlijk
langs omwegen.[n]
7 De bewoners van het open
land ontbraken, in Israël
ontbraken zij,[o]
Totdat ik, Debora,[p] opstond,
Totdat ik opstond als een
moeder in Israël.[q]
8 Men ging nieuwe goden kie-
zen.[r]
Tóén was er strijd in de poor-
ten.[s]
Een schild was er niet te zien,
noch een lans,
Onder veertigduizend in Is-
raël.[t]
9 Mijn hart is met de aanvoer-
ders van Israël,[u]
Die zich vrijwillig aanboden
onder het volk.[v]
Zegent Jehovah.[w]
10 GIJ die geelrode ezelinnen be-
rijdt,[x]
GIJ die op rijke tapijten ge-
zeten zijt,
En GIJ die te voet gaat langs
de weg,
Denkt erover na![y]

11 Enkele der stemmen van de
waterverdelers tussen de
plaatsen waar men water
put,[a]
Daar ging men de rechtvaar-
dige daden van Jehovah
verhalen,[b]
De rechtvaardige daden van
zijn bewoners van het
open land in Israël.
Het was toen dat Jehovah's
volk afdaalde naar de
poorten.
12 Ontwaak, ontwaak, o Debora;[c]
Ontwaak, ontwaak, draag
een lied voor![d]
Sta op, Barak,[e] en voer uw
gevangenen weg, gij zoon
van Abinoam![f]
13 Het was toen dat de overle-
venden afdaalden tot de
majestueuzen;
Jehovah's volk daalde tot mij
af tegen de sterken.
14 Uit Efraïm was hun oorsprong
in de laagvlakte,[g]
Met u, o Benjamin, onder
uw volken.
Uit Machir[h] daalden de aan-
voerders af,
En uit Zebulon zij die de
schrijversuitrusting han-
teren.[i]
15 En de vorsten in Issaschar[j]
waren met Debora,
En zoals Issaschar, zo was
Barak.[k]
Hij werd te voet de laagvlak-
te in gezonden.[l]
Onder de afdelingen van
Ruben waren de onder-
zoekingen des harten
groot.[m]
16 Waarom zat gij neer tussen de
twee zadeltassen,
Om naar het fluiten voor de
kudden te luisteren?[n]
Voor de afdelingen van Ru-
ben waren er grote onder-
zoekingen des harten.[o]
17 Gilead bleef zich aan de over-
kant van de Jordaan op-
houden;[p]
En Dan, waarom bleef hij
een tijdlang op schepen
wonen?[q]
Aser zat nietsdoend aan de
oever van de zee,
En bij zijn landingsplaatsen
bleef hij zich ophouden.[a]
18 Zebulon was een volk dat zijn
ziel ten dode toe gering-
schatte;[b]
Naftali[c] eveneens, op de
hoogten van het veld.[d]
19 Koningen kwamen, zij stre-
den;
Het was toen dat de konin-
gen van Kanaän streden[e]
Te Taänach[f] bij de wateren
van Megiddo.[g]
Gewin aan zilver namen zij
niet mee.[h]
20 Van de hemel uit streden de
sterren,[i]
Van hun banen uit streden
ze tegen Sisera.
21 De stroom Kison spoelde hen
weg,[j]
De stroom uit de oudheid,
de stroom Kison.[k]
Gij hebt vervolgens sterkte
vertrapt,[l] o mijn ziel.
22 Het was toen dat de hoeven
der paarden stampten[m]
Vanwege de galop, de galop
van zijn hengsten.
23 'Vervloekt[n] Meroz,' zei de en-
gel van Jehovah,[o]
'Vervloekt zijn inwoners
zonder ophouden,
Want zij zijn Jehovah niet te
hulp gekomen,
Jehovah te hulp met de ster-
ken.'
24 Jaël,[p] de vrouw van Heber de
Keniet,[q] zal zeer gezegend zijn onder de vrouwen,
Onder de vrouwen in de
tent zal zij zeer gezegend
zijn.[r]
25 Water vroeg hij, melk gaf zij;
In de grote feestschaal voor
majestueuzen bood zij ge-
stremde melk aan.[s]
26 Haar hand stak zij toen naar
de tentpin uit,
En haar rechterhand naar
de houten hamer van har-
de werkers.[t]

HFDST. 5

a Ex 2:16
b De 32:4
1Sa 12:7
Ps 145:7
Mi 6:5
c Re 4:4
d Re 5:1
e Re 4:6
f Re 5:1
g Joz 16:4
h Nu 32:39
i 2Kon 25:19
2Kr 26:11
j Ge 49:15
1Kr 12:32
k Re 4:6
Heb 11:32
l Re 4:14
m Sp 3:27
n Nu 32:1
Nu 32:24
o Jak 4:17
p Joz 22:9
q Joz 19:46
Jon 1:3

2e kolom

a Joz 19:24
b Re 4:10
Re 6:35
1Kr 12:33
Ps 68:27
c Re 4:6
d Re 4:14
e De 7:24
Re 4:13
f Re 1:27
g Joz 12:21
h Re 4:16
Re 5:30
i Ge 18:14
Joz 10:11
Re 4:15
1Sa 7:10
Ps 135:7
j Re 4:7
Ps 83:9
k Re 4:13
Ps 44:3
l Ps 44:5
Jes 25:10
Mi 7:10
m Ps 20:7
Ps 147:10
Sp 21:31
Jes 5:28
n Jer 48:10
o Ex 23:23
Re 2:1
p Re 4:17
q Nu 24:21
Re 1:16
Re 4:11
r Sp 31:31
s Re 4:19
t Sp 31:17

En zij hamerde op Sisera, zij
doorboorde zijn hoofd,[a]
En zij verpletterde en door-
spleet zijn slapen.
27 Tussen haar voeten zakte
hij ineen, viel hij, lag hij
daar;
Tussen haar voeten zakte
hij ineen, viel hij;
Waar hij ineenzakte, daar
viel hij, overweldigd.[b]
28 Uit het venster keek een
vrouw naar buiten en zij
bleef op de uitkijk staan
naar hem,
De moeder van Sisera, uit
het tralievenster:[c]
'Waarom heeft zijn strijdwa-
gen gedraald te komen?[d]
Waarom moet de hoefslag
van zijn wagens zo laat
zijn?'[e]
29 De wijzen onder haar edel-
vrouwen[f] antwoordden
haar dan,
Ja, ook zij sprak zichzelf dan
met haar eigen woorden
toe:
30 'Dienen zij dan geen buit te
vinden [en] te verdelen,[g]
Een schoot — twee schoten
voor iedere fysiek sterke
man,[h]
Buit van geverfde stoffen
voor Sisera, buit van ge-
verfde stoffen,
Een geborduurd kleed, gever-
de stof, twee geborduurde
klederen
Voor de hals van de buit[ge-
maakten]?'
31 Laat zo al uw vijanden ver-
gaan,[i] o Jehovah,
En laat degenen die u lief-
hebben,[j] zijn als wanneer
de zon te voorschijn komt
in haar kracht."[k]
En daarna genoot het land veer-
tig jaar lang rust.[l]

6 Toen gingen de zonen van Israël doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah.[m] Daarom gaf Jehovah hen zeven jaar lang in de hand van Midian.[n] **2** En Midian kreeg de overhand over Israël.[a] Wegens Midian maakten de zonen van Israël zich de ondergrondse opslagplaatsen die in de bergen waren, en de grotten en de moeilijk toegankelijke plaatsen.[b] **3** En het geschiedde dat indien Israël zaaide,[c] Midian en Amalek[d] en de oosterlingen[e] optrokken, ja, zij trokken tegen hen op. **4** Dan legerden zij zich tegen hen en vernielden de opbrengst van het land helemaal tot aan Gaza, en zij lieten niets wat tot levensonderhoud strekt, noch schaap noch stier noch ezel in Israël over.[f] **5** Want zij en hun vee trokken dan op met hun tenten. Zij kwamen dan talrijk als de sprinkhanen,[g] en zij en hun kamelen waren ontelbaar;[h] en zij kwamen dan in het land om het te verderven.[i] **6** En Israël verarmde zeer door Midian; toen riepen de zonen van Israël tot Jehovah om hulp.[j]

7 Zo geschiedde het dat, omdat de zonen van Israël wegens Midian tot Jehovah om hulp riepen,[k] **8** Jehovah vervolgens een man, een profeet,[l] tot de zonen van Israël zond en tot hen zei: „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: 'Ik was het die U uit Egypte heb opgevoerd[m] en U aldus uit het slavenhuis heb geleid.[n] **9** Zo heb ik U uit de hand van Egypte en uit de hand van al UW verdrukkers bevrijd en hen van voor UW aangezicht verdreven en U hun land gegeven.[o] **10** Ook heb ik tot U gezegd: „Ik ben Jehovah, UW God.[p] GIJ moogt de goden der Amorieten,[q] in wier land GIJ woont, niet vrezen."[r] En GIJ hebt niet naar mijn stem geluisterd.' "[s]

11 Later kwam Jehovah's engel[t] en zette zich neer onder de grote boom die in Ofra was, dat aan de Abiëzriet[u] Joas toebehoorde, terwijl diens zoon Gideon[v] bezig was in de wijnpers tarwe uit te kloppen om ze vlug aan

HFDST. 5

a Re 4:21
b Re 4:22
c Sp 7:6
Hgl 2:9
d Re 4:15
1Sa 15:33
e Re 4:16
f 2Sa 14:2
2Sa 20:16
g Ex 15:9
h De 20:14
De 21:11
i Ps 68:2
Ps 83:9
Ps 92:9
j Ex 20:6
Ps 91:14
Ps 97:10
Ro 8:28
1Kor 8:3
k Ps 110:3
Da 12:3
Mt 13:43
l Le 26:6
Re 3:11
Re 3:30

HFDST. 6

m De 28:15
Re 2:19
Ne 9:28
n Ge 25:2
Le 26:17
Nu 25:17
De 28:48
Re 2:14

2e kolom

a Le 26:21
Nu 33:55
De 28:51
b 1Sa 13:6
c Le 26:16
De 28:33
d Re 3:13
e Ge 29:1
Re 8:10
1Kon 4:30
f De 28:31
De 28:48
Mi 6:15
g Re 8:10
h Re 7:12
i Ps 83:4
j De 4:30
Ps 50:15
k Re 2:18
Ps 86:7
Ps 107:19
Ho 5:15
l Nu 12:6
Am 3:7
m Ex 20:2
Le 26:13
n Re 2:1
Ps 78:52
Ps 136:11
o De 7:2
Joz 10:42
Ne 9:24
Ps 44:2
Ps 78:55
p De 6:4
Ps 81:10
Ho 13:4
q 2Kon 17:35
Jer 10:2
r Joz 24:15

s De 28:15; Re 2:2; Jer 3:13; Ze 3:2; t Re 2:1; u Joz 17:2; Re 6:24; Re 8:32; v Ge 49:24; Heb 11:32.

het oog van Midian te onttrekken. **12** Toen verscheen hem Jehovah's engel en zei tot hem: „Jehovah is met u,[a] gij dappere, sterke [man]." **13** Hierop zei Gideon tot hem: „Neem mij niet kwalijk, mijn heer, maar indien Jehovah met ons is, waarom is ons dit alles dan overkomen,[b] en waar zijn dan al zijn wonderdaden[c] waarvan onze vaderen ons hebben verhaald,[d] toen zij zeiden: 'Was het niet uit Egypte dat Jehovah ons heeft opgevoerd?'[e] En nu heeft Jehovah ons in de steek gelaten,[f] en hij geeft ons in de handpalm van Midian." **14** Toen keek Jehovah hem aan en zei: „Ga in deze kracht van u,[g] en gij zult Israël stellig uit Midians handpalm redden.[h] Zend ik u niet?"[i] **15** Hij zei op zijn beurt tot hem: „Neem mij niet kwalijk, Jehovah. Waarmee zal ik Israël redden?[j] Zie! Mijn duizendtal is het geringste in Manasse, en ik ben de kleinste in het huis van mijn vader."[k] **16** Maar Jehovah zei tot hem: „Omdat ik met u zal blijken te zijn,[l] en gij zult Midian stellig verslaan[m] als ware het één man."

17 Hierop zei hij tot hem: „Indien ik nu gunst in uw ogen heb gevonden,[n] dan moet gij een teken voor mij verrichten dat gij het zijt die met mij spreekt.[o] **18** Ga alstublieft niet weg van hier totdat ik bij u kom[p] en mijn gave naar buiten heb gebracht en ze u heb voorgezet."[q] Bijgevolg zei hij: „Ik voor mij zal hier blijven zitten totdat gij terugkeert." **19** En Gideon ging naar binnen en bereidde toen een geitenbokje[r] en ongezuurde koeken van een efa meel.[s] Het vlees deed hij in de mand en het vleesnat deed hij in de kookpot, waarna hij het tot hem naar buiten bracht onder de grote boom en het opdiende.

20 De engel van de [ware] God zei nu tot hem: „Neem het vlees en de ongezuurde koeken en leg het daar op de grote rots,[t] en giet het vleesnat uit." Toen deed hij dat. **21** Vervolgens stak Jehovah's engel de punt van de staf die hij in zijn hand hield uit en raakte het vlees en de ongezuurde koeken aan, waarna er vuur uit de rots opsteeg en het vlees en de ongezuurde koeken verteerde.[a] Wat Jehovah's engel betreft, hij verdween uit zijn gezicht. **22** Dientengevolge besefte Gideon dat het Jehovah's engel was.[b]

Terstond zei Gideon: „Ach, Soevereine Heer Jehovah, want ik heb Jehovah's engel van aangezicht tot aangezicht gezien!"[c] **23** Maar Jehovah zei tot hem: „Vrede zij u.[d] Vrees niet.[e] Gij zult niet sterven."[f] **24** Daarom bouwde Gideon daar een altaar[g] voor Jehovah, en tot op deze dag wordt het nog steeds Jehovah-Sjalom genoemd.[h] Het staat nog altijd in Ofra[i] van de Abiëzrieten.

25 Nu geschiedde het in die nacht, dat Jehovah vervolgens tot hem zei: „Neem de jonge stier, de stier die aan uw vader toebehoort, dat wil zeggen de tweede jonge stier van zeven jaar, en gij moet het altaar van Baäl dat van uw vader is, omverhalen,[j] en de heilige paal die erbij staat, dient gij om te hakken.[k] **26** En gij moet op de top van deze vesting een altaar bouwen voor Jehovah, uw God, met de rij stenen, en gij moet de tweede jonge stier nemen en hem als brandoffer offeren op de stukken hout van de heilige paal die gij zult omhakken." **27** Bijgevolg nam Gideon tien mannen van zijn knechten en deed toen juist zoals Jehovah tot hem gesproken had;[l] maar het geschiedde dat hij, daar hij het huisgezin van zijn vader en de mannen van de stad te zeer vreesde om het overdag te doen, het voorts 's nachts deed.[m]

28 Toen de mannen van de stad als gewoonlijk 's morgens vroeg opstonden, zie! daar was het altaar van Baäl afgebroken, en de heilige paal[n] die ernaast stond,

HFDST. 6

a Joz 1:5
Re 2:18
b Re 6:2
c Jes 63:15
d De 4:9
De 6:7
Ps 44:1
Ps 78:3
e Ex 13:14
f De 31:17
2Kr 15:2
g Ge 49:24
h Re 6:32
Re 8:22
1Sa 12:11
Heb 11:32
i Joz 1:9
Re 4:6
Ro 8:31
j Ps 44:3
k 1Sa 9:21
Lu 14:11
Fil 2:3
l De 3:22
De 20:4
Re 2:18
Jes 41:10
m Le 26:8
Ps 83:9
n Ex 33:13
o Ex 3:12
p Ge 18:3
Ge 19:3
Re 13:15
q Ge 18:5
Re 6:19
r Ge 18:7
s Ge 18:6
t Re 13:19

2e kolom

a Le 9:24
Re 13:20
1Kon 18:38
1Kr 21:26
2Kr 7:1
b Re 13:8
Re 13:9
Re 13:21
Heb 13:2
c Ge 16:7
Ge 16:13
Ge 32:24
Ge 32:30
Re 13:22
Lu 1:12
d Lu 24:36
e Da 10:19
f Ge 32:30
g Re 13:20
h Ge 22:14
Ex 17:15
i Re 8:32
Re 9:5
j Ex 23:24
De 12:3
k Ex 34:13
De 7:5
1Kor 8:4
l De 12:1
m Mt 10:16
n De 12:3
2Kon 18:4
2Kr 31:1

was omgehakt, en de tweede jonge stier was op het altaar dat er was gebouwd, geofferd. **29** Zij zeiden nu tot elkaar: „Wie heeft dit gedaan?” En zij gingen informeren en zoeken. Ten slotte zei men: „Gideon, de zoon van Joas, heeft dit gedaan.” **30** De mannen van de stad zeiden daarom tot Joas: „Breng uw zoon naar buiten, opdat hij sterft,[a] omdat hij het altaar van Baäl heeft afgebroken, en omdat hij de heilige paal die erbij stond, heeft omgehakt.” **31** Hierop zei Joas[b] tot allen die tegen hem opstonden:[c] „Zult GIJ Baäl wettelijk verdedigen, om te zien of GIJ hem misschien kunt redden? Wie hem wettelijk verdedigt, dient nog deze morgen ter dood gebracht te worden.[d] Indien hij God is,[e] laat hij dan zichzelf wettelijk verdedigen,[f] omdat iemand zijn altaar heeft afgebroken.” **32** Voorts noemde hij hem op die dag Jerubbaäl[g] en zei: „Laat Baäl zich maar zelf wettelijk verdedigen, omdat iemand zijn altaar heeft afgebroken.”[h]

33 En geheel Midian[i] en Amalek[j] en de oosterlingen[k] verzamelden zich als één [man][l] en trokken toen [de Jordaan] over en legerden zich in de laagvlakte van Jizreël.[m] **34** En Jehovah’s geest[n] omhulde Gideon zodat hij op de hoorn ging blazen,[o] en de Abiëzrieten[p] werden bijeengeroepen om hem te volgen. **35** En hij zond boden[q] uit door heel Manasse, en ook zij werden bijeengeroepen om hem te volgen. Tevens zond hij boden uit door Aser en Zebulon en Naftali, die hem nu tegemoet trokken.

36 Toen zei Gideon tot de [ware] God: „Indien gij Israël door mijn hand redt, juist zoals gij hebt beloofd[r] — **37** zie, ik laat een wollen vacht onbedekt op de dorsvloer liggen. Indien er nu alleen op de vacht dauw komt maar er droogte is op de gehele grond, dan moet ik weten dat gij Israël door mijn hand zult redden, juist zoals gij hebt beloofd.” **38** En het viel zo uit. Toen hij de volgende dag vroeg opstond en de vacht uitwrong, kreeg hij voldoende dauw uit de vacht om een grote feestschaal met water te vullen. **39** Gideon zei echter tot de [ware] God: „Uw toorn ontbrande niet tegen mij, maar laat mij nog één keer spreken. Laat mij alstublieft nog eenmaal een proef nemen met de vacht. Laat alstublieft alleen de vacht droog blijven, en laat er op de gehele grond dauw komen.” **40** Zo deed God het dan in die nacht; en er kwam alleen op de vacht droogte, en op de gehele grond bevond zich dauw.

7 Toen stonden Jerubbaäl,[a] dat wil zeggen Gideon,[b] en al het volk dat bij hem was, vroeg op, en zij sloegen hun kamp op bij de bron Harod; en het kamp van Midian bevond zich ten noorden van hem, bij de heuvel More, in de laagvlakte. **2** Jehovah zei nu tot Gideon: „Het volk dat bij u is, is mij te veel om Midian in hun hand te geven.[c] Misschien zou Israël zich tegen mij beroemen,[d] door te zeggen: ’Mijn eigen hand heeft mij gered.’[e] **3** Nu dan, roep alstublieft ten aanhoren van het volk en zeg: ’Wie is er bevreesd en beeft? Hij trekke zich terug.’ ”[f] Gideon dan stelde hen op de proef. Toen trokken er zich tweeëntwintigduizend van het volk terug, en er bleven er tienduizend over.

4 Toch zei Jehovah tot Gideon: „Er is nog te veel volk.[g] Laat hen afdalen naar het water, opdat ik hen daar voor u op de proef kan stellen. En het moet geschieden dat van wie ik tot u zeg: ’Deze zal met u meegaan’, die zal met u meegaan, maar iedereen van wie ik tot u zeg: ’Deze zal niet met u meegaan’, die zal niet meegaan.” **5** Hij liet het volk dus afdalen naar het water.[h]

Toen zei Jehovah tot Gideon: „Al wie met zijn tong wat van het water oplikt net zoals een hond likt, zult gij afzonderlijk zetten,

HFDST. 6

a Jer 26:11
Jo 16:2
b Re 6:11
c Ex 23:2
Re 6:28
d De 13:5
De 17:3
De 17:5
e Ex 15:11
Ps 115:5
Da 2:47
1Kor 8:5
f 1Kon 18:26
1Kon 18:39
Jes 41:23
Jer 10:5
1Kor 8:4
g 1Sa 12:11
2Sa 11:21
h 1Kon 18:27
i Ge 25:2
Nu 25:17
Re 6:2
j Ge 36:12
Ex 17:16
Nu 24:20
De 25:19
k Ge 29:1
Re 6:3
l Re 7:12
m Joz 17:16
Joz 19:18
n Re 3:10
Re 11:29
Re 13:25
Re 14:6
Re 15:14
Jes 63:11
Za 4:6
o Re 3:27
Ze 1:16
p Joz 17:2
Re 8:2
q Re 11:12
2Kr 30:6
r Re 6:14

2e kolom

HFDST. 7

a Re 6:32
1Sa 12:11
b Re 6:11
c 1Sa 14:6
2Kr 14:11
d Jes 2:11
e 1Sa 17:47
Ps 44:7
Jes 10:13
1Kor 1:29
2Kor 4:7
f De 20:8
g 2Kr 32:8
Ps 33:16
h Ps 7:9

eveneens al wie zich op zijn
knieën neerlaat om te drinken."[a]
6 Het getal dan van hen die lik-
ten met hun hand aan hun mond,
bedroeg driehonderd man. Wat al
de overigen van het volk betreft,
zij lieten zich op hun knieën neer
om water te drinken.

7 Jehovah zei nu tot Gideon:
„Door de driehonderd man die
[het water] likten, zal ik ulieden
redden, en ik wil Midian in uw
hand geven.[b] Wat al het overige
volk aangaat, laten zij heengaan,
ieder naar zijn plaats." **8** Der-
halve namen zij de mondvoor-
raad van het volk in hun hand, en
hun hoorns,[c] en hij zond alle man-
nen van Israël weg, ieder naar
zijn huis; en hij hield de driehon-
derd man aan. Wat het kamp van
Midian betreft, het bevond zich
beneden hem in de laagvlakte.[d]

9 Nu geschiedde het in die
nacht[e] dat Jehovah voorts tot
hem zei: „Sta op, daal af naar
het kamp, want ik heb het in uw
hand gegeven.[f] **10** Indien gij
echter bevreesd zijt om af te da-
len, daal af, gij met uw bedien-
de Pura, naar het kamp.[g] **11** En
gij moet luisteren naar wat zij
zullen spreken,[h] en daarna zul-
len uw handen stellig gesterkt
worden,[i] en gij zult stellig naar
het kamp afdalen." Toen daal-
de hij met zijn bediende Pura af
naar de rand van de in slagorde
geschaarden die in het kamp wa-
ren.

12 Midian nu en Amalek en alle
oosterlingen[j] lagen in de laag-
vlakte verspreid, zo talrijk als
sprinkhanen;[k] en hun kamelen[l]
waren ontelbaar, zo talrijk als de
zandkorrels die aan de oever der
zee zijn. **13** Gideon kwam nu, en
zie! een man verhaalde zijn met-
gezel juist een droom, en hij zei
vervolgens: „Ziehier een droom
die ik heb gedroomd.[m] En zie!
een ronde gerstebroodkoek rol-
de het kamp van Midian binnen.
Toen kwam hij bij een tent en

HFDST. 7

a 1Pe 5:8
b Re 7:2
1Sa 14:6
Jes 41:14
Heb 11:34
c Joz 6:4
Re 3:27
d Re 6:33
e Job 4:13
Job 33:15
f De 7:2
Re 3:10
Re 4:14
2Kr 16:8
2Kr 20:17
g 2Kor 13:5
h Re 7:13
i 1Sa 23:16
Ezr 6:22
Ne 6:9
Jes 35:3
j Re 6:33
k Jer 46:23
l Re 6:5
m Mt 2:12

2e kolom

a Re 6:16
b Nu 23:5
c Re 6:11
Re 6:14
d Jes 42:8
e Re 7:7
f Ge 40:8
Re 7:11
g Ex 4:31
2Kr 20:18
Ps 95:6
h Re 4:14
i Re 7:8
Sp 20:18
j Re 7:20
k 1Sa 17:47
2Kr 20:17
l Ps 63:6
Lu 12:38
m Re 7:8
n Re 7:16
o Joz 6:4
Re 7:18
p Ex 14:13
2Kr 20:17

sloeg ertegenaan zodat ze omviel,[a]
en hij keerde ze voorts onderste-
boven, en de tent viel in elkaar."
14 Hierop antwoordde[b] zijn met-
gezel en zei: „Dit is niets anders
dan het zwaard van Gideon,[c] de
zoon van Joas, een man van Israël.
De [ware] God[d] heeft Midian en
heel het kamp in zijn hand gege-
ven."[e]

15 Nu geschiedde het dat zodra
Gideon het verhaal van de droom
en zijn verklaring had gehoord,[f]
hij ging aanbidden.[g] Daarna keer-
de hij terug naar het kamp van Is-
raël en zei: „Staat op,[h] want Jeho-
vah heeft het kamp van Midian in
UW hand gegeven." **16** Toen ver-
deelde hij de driehonderd man in
drie groepen en gaf allen hoorns[i]
in hun handen en grote lege kruik-
en, met fakkels binnen in de gro-
te kruiken. **17** Vervolgens zei
hij tot hen: „GIJ dient van mij
af te kijken [hoe ik doe] en ook
zo te doen. En wanneer ik aan
de rand van het kamp ben ge-
komen, dan moet het geschieden
dat juist zoals ik zal doen, zo zult
GIJ doen. **18** Wanneer ik op de
hoorn heb geblazen, ik en allen
die bij mij zijn, dan moet ook GIJ
op de hoorns blazen, rondom het
hele kamp,[j] en GIJ moet zeggen:
'Van Jehovah[k] en van Gideon!' "

19 Na verloop van tijd kwam
Gideon bij het begin van de mid-
delste nachtwake[l] met de hon-
derd man die bij hem waren, aan
de rand van het kamp. Men had
juist de schildwachten uitgezet.
Nu bliezen zij op de hoorns,[m] en
de grote waterkruiken die zij in
hun handen hadden, werden stuk-
geslagen.[n] **20** Hierop bliezen de
drie groepen op de hoorns[o] en
verbrijzelden de grote kruiken
en grepen met hun linkerhand
weer de fakkels en met hun rech-
terhand de hoorns om erop te
blazen, en zij riepen toen: „[Het]
zwaard van Jehovah[p] en van Gi-
deon!" **21** Al die tijd bleven zij,
ieder op zijn plaats, rondom het
kamp staan, en het hele kamp

ging op de loop en hief een geschreeuw aan en nam de vlucht.[a]
22 En de driehonderd[b] bleven op
de hoorns blazen,[c] en Jehovah
keerde toen in het hele kamp
het zwaard van een ieder tegen
de ander;[d] en het kamp vluchtte voort tot Beth-Sitta, dan naar
Zerera, tot aan de buitenrand
van Abel-Mehola[e] bij Tabbat.
23 Ondertussen werden de mannen van Israël bijeengeroepen uit
Naftali[f] en Aser[g] en heel Manasse,[h] en zij gingen Midian achtervolgen.[i] **24** En Gideon zond boden door heel het bergland van
Efraïm,[j] en liet zeggen: „Daalt af,
Midian tegemoet, en bezet vóór
hen de wateren tot aan Beth-Bara en de Jordaan.” Zo werden
alle mannen van Efraïm bijeengeroepen, en zij bezetten ten slotte
de wateren[k] tot aan Beth-Bara en
de Jordaan. **25** Bovendien slaagden zij erin de twee vorsten van
Midian gevangen te nemen, namelijk Oreb en Zeëb;[l] toen doodden
zij Oreb op de rots Oreb,[m] en Zeëb
doodden zij bij de wijnkuip Zeëb.
En zij zetten de achtervolging
van Midian voort,[n] en zij brachten het hoofd van Oreb en dat
van Zeëb naar Gideon in de Jordaanstreek.[o]

8 Toen zeiden de mannen van
Efraïm tot hem: „Wat is dat
nu voor iets dat gij ons hebt aangedaan, om ons niet te roepen
toen gij tegen Midian zijt gaan
strijden?”[p] En zij trachtten hevig ruzie met hem te zoeken.[q]
2 Ten slotte zei hij tot hen: „Wat
heb ik nu gedaan in vergelijking
met U?[r] Zijn de nalezingen van
Efraïms[s] niet beter dan de druivenoogst van Abiëzer?[t] **3** In UW
hand heeft God Midians vorsten
Oreb en Zeëb gegeven,[u] en wat
heb ik kunnen doen in vergelijking met U?” Toen pas bedaarde hun geest tegenover hem, toen
hij dit woord sprak.[v]
4 Ten slotte kwam Gideon aan
de Jordaan, die hij overtrok, hij
en de driehonderd man die bij
hem waren, wel vermoeid maar
toch de achtervolging voortzettend. **5** Later zei hij tot de mannen van Sukkoth:[a] „Geeft alstublieft ronde broden aan het volk
dat mij op de voet volgt,[b] want zij
zijn vermoeid, en ik ben Zebah[c]
en Zalmuna,[d] de koningen van
Midian, aan het achtervolgen.”
6 Maar de vorsten van Sukkoth
zeiden: „Hebt gij soms de handpalm van Zebah en van Zalmuna
al in uw hand, dat er brood aan
uw leger gegeven moet worden?”[e]
7 Hierop zei Gideon: „Daarom zal
ik, wanneer Jehovah Zebah en
Zalmuna in mijn hand geeft, stellig UW vlees komen dorsen met
de doorns uit de wildernis en het
stekelige struikgewas.”[f] **8** En
vandaar trok hij verder op naar
Pnuël[g] en sprak toen tot hen in dezelfde trant, maar de mannen van
Pnuël antwoordden hem net zoals
de mannen van Sukkoth hadden
geantwoord. **9** Derhalve zei hij
ook tot de mannen van Pnuël:
„Wanneer ik in vrede terugkeer,
zal ik deze toren afbreken.”[h]
10 Zebah en Zalmuna[i] nu waren in Karkor, en hun kampementen met hen, ongeveer vijftienduizend [man], hetgeen alles
was wat er van het hele kamp der
oosterlingen was overgebleven;[j]
en de reeds gevallenen waren
honderd twintig duizend man die
het zwaard plachten te trekken.[k]
11 En Gideon trok nog verder
op langs de weg van hen die in
tenten verblijven, ten oosten van
Nobah en Jogbeha,[l] en sloeg toen
het kamp, terwijl het kamp zich
veilig waande.[m] **12** Toen Zebah
en Zalmuna de vlucht namen, zette hij hen terstond achterna en
slaagde erin Midians twee koningen, Zebah en Zalmuna,[n] gevangen te nemen; en hij deed het
hele kamp beven.
13 Daarop keerde Gideon, de
zoon van Joas, terug van de strijd
langs de pas die omhooggaat

HFDST. 7

a Ex 14:25
De 28:7
2Kon 7:7
b Joz 7:4
Re 7:6
c Joz 6:6
Re 7:8
Re 7:16
d 1Sa 14:20
2Kr 20:23
Jes 19:2
Ez 38:21
Za 14:13
e 1Kon 4:12
1Kon 19:16
f Joz 19:32
Re 6:35
g Joz 19:24
h Joz 17:1
i 1Sa 14:22
j Re 3:27
k Re 3:28
l Re 8:3
Ps 83:11
m Jes 10:26
n Re 8:4
o 1Sa 17:54

HFDST. 8

p Re 7:2
Sp 8:13
Sp 16:18
q Re 12:1
2Sa 19:41
2Kr 25:10
r Sp 15:28
Fil 2:3
2Ti 2:24
s Re 7:25
Sp 11:2
t Re 6:11
Re 6:34
u Re 7:25
Ps 83:11
v Sp 14:29
Sp 15:1
Sp 25:15
Pr 10:4
Ga 5:23

2e kolom

a Ge 33:17
Joz 13:27
Ps 108:7
b 1Sa 25:8
2Sa 17:28
c Re 8:21
d Ps 83:11
e De 23:4
Re 5:23
1Sa 25:10
1Sa 25:11
Sp 3:27
Jak 2:16
f Re 8:16
Ga 6:7
g Ge 32:31
1Kon 12:25
h Re 8:17
i Re 8:5
Ps 83:11
j Re 7:12
Heb 11:34
k De 28:7
l Nu 32:35
m Re 18:27
Sp 20:18
n Ps 83:11

naar Heres. **14** Onderweg nam hij een jonge man uit de mannen van Sukkoth[a] gevangen en won inlichtingen bij hem in.[b] Hij dan schreef voor hem de namen van de vorsten[c] van Sukkoth en zijn oudere mannen op, zevenenzeventig man. **15** Toen ging hij naar de mannen van Sukkoth en zei: „Hier zijn Zebah en Zalmuna, betreffende wie GIJ mij gehoond hebt, door te zeggen: 'Hebt gij soms de handpalm van Zebah en van Zalmuna al in uw hand, dat er brood aan uw uitgeputte mannen gegeven moet worden?' "[d] **16** Toen nam hij de oudere mannen van de stad en doorns uit de wildernis en stekelig struikgewas en liet de mannen van Sukkoth daarmee kennis maken.[e] **17** En de toren van Penuël[f] brak hij af,[g] en vervolgens doodde hij de mannen van de stad.

18 Nu zei hij tot Zebah en Zalmuna:[h] „Wat waren dat voor mannen die GIJ te Tabor[i] hebt gedood?" Hierop zeiden zij: „Zoals gij, zo was elkeen van hen, koningszonen van gestalte." **19** Waarop hij zei: „Het waren mijn broers, de zonen van mijn moeder. Zo waar Jehovah leeft, indien GIJ hen in leven hadt gelaten, zou ik U niet behoeven te doden."[j] **20** Toen zei hij tot Jether, zijn eerstgeborene: „Sta op, dood hen." En de jonge man trok zijn zwaard niet, omdat hij bevreesd was, want hij was nog maar een jonge man.[k] **21** Daarom zeiden Zebah en Zalmuna: „Sta zelf op en val ons aan, want zoals een man is, zo is zijn kracht."[l] Bijgevolg stond Gideon op en doodde[m] Zebah en Zalmuna en nam de maanvormige sieraden die hun kamelen aan de hals droegen.

22 Later zeiden de mannen van Israël tot Gideon: „Heers over ons,[n] zowel gij als uw zoon en uw kleinzoon, want gij hebt ons uit de hand van Midian gered."[o] **23** Maar Gideon zei tot hen: „Ikzelf zal niet over U heersen, noch zal mijn zoon over U heersen.[a] Jehóvah zal over U heersen."[b] **24** Vervolgens zei Gideon tot hen: „Laat mij U een verzoek doen: Geeft mij, ieder van U, de neusring[c] van zijn buit." (Zij hadden namelijk gouden neusringen, omdat het Ismaëlieten[d] waren.) **25** Daarop zeiden zij: „Wij zullen die beslist geven." Toen spreidden zij een mantel uit en wierpen daarop ieder de neusring van zijn buit. **26** En het gewicht van de gouden neusringen waarom hij verzocht had, bedroeg zeventienhonderd gouden sikkelen, buiten de maanvormige sieraden[e] en de oorbellen en de klederen van roodpurpergeverfde wol[f] die de koningen van Midian droegen, en buiten de halskettingen die de kamelen aan de hals droegen.[g]

27 Voorts maakte Gideon hiervan een efod[h] en stelde die in zijn stad Ofra[i] tentoon; en heel Israël ging er daar immorele gemeenschap mee bedrijven,[j] zodat hij Gideon en zijn huisgezin ten valstrik diende.[k]

28 Zo werd Midian[l] voor het aangezicht van de zonen van Israël onderworpen, en zij staken het hoofd niet meer op; en het land genoot nu veertig jaar lang rust in de dagen van Gideon.[m]

29 En Jerubbaël,[n] de zoon van Joas, ging heen en bleef in zijn huis wonen.

30 En Gideon kreeg zeventig zonen,[o] die uit zijn opperdij voortkwamen, want hij kreeg vele vrouwen. **31** Wat zijn bijvrouw betreft die te Sichem was, ook zij baarde hem een zoon. Hij dan gaf hem de naam Abimelech.[p] **32** Ten slotte stierf Gideon, de zoon van Joas, in een gezegende ouderdom, en hij werd begraven in de grafstede van zijn vader Joas, te Ofra van de Abiëzrieten.[q]

33 Nu geschiedde het dat zodra Gideon gestorven was, de zonen van Israël opnieuw immorele gemeenschap met de Baëls gingen

HFDST. 8

a Re 8:5
b Re 1:24; 1Sa 30:15
c Re 8:6
d Re 8:6; Sp 3:27
e Re 8:7; Sp 10:13; Sp 19:29
f Ge 32:31; Re 8:8; 1Kon 12:25
g Re 8:9
h Ps 83:11
i Ps 89:12
j Ge 9:6; Nu 35:19
k 1Sa 17:33
l Re 6:12
m 1Sa 15:33; Ps 83:11
n De 17:14; Re 9:8; 1Sa 8:6; 1Sa 12:12; Ho 13:10
o Re 6:14

2e kolom

a 2Sa 22:26; Sp 2:8
b Ex 15:18; 1Sa 10:19; Ps 10:16; Ps 29:10; Ps 146:10; Jes 33:22; Jes 43:15; Da 4:3
c Ge 24:22
d Ge 16:11; Ge 25:13; Ge 28:9; Ge 37:28
e Re 8:21; Jes 3:18
f Es 8:15; Jer 10:9; Ez 27:7
g Re 8:21
h Ex 28:6; Re 17:5; Re 18:14
i Re 6:11
j Ex 23:33; Re 2:17; Ps 106:39; Ho 4:12
k Re 8:33
l Re 6:1; Ps 83:9
m Le 26:6; Re 3:11; Re 5:31
n Re 6:32; 1Sa 12:11
o Re 9:2
p Re 9:1; 2Sa 11:21
q Re 6:11; Re 6:24

hebben,[a] zodat zij Baäl-Berith tot
hun god stelden.[b] **34** En de zo-
nen van Israël dachten niet meer
aan Jehovah, hun God,[c] die hen
bevrijd had uit de hand van al
hun vijanden rondom;[d] **35** en
zij betrachtten geen liefderijke
goedheid[e] jegens het huisgezin
van Jerubbaäl, Gideon, in ruil
voor al het goede dat hij jegens
Israël had betracht.[f]

9 Na verloop van tijd ging Abi-
melech,[g] de zoon van Jerub-
baäl, naar Sichem,[h] naar de broe-
ders van zijn moeder, en sprak
vervolgens tot hen en tot heel de
familie van het huis van zijn moe-
ders vader, en zei: **2** „Spreekt
alstublieft ten aanhoren van alle
grondbezitters van Sichem: 'Wat
is beter voor U, dat zeventig man-
nen,[i] al de zonen van Jerubbaäl,
over U heersen, of dat één man
over U heerst? En GIJ moet bede-
nken dat ik UW been en UW vlees
ben.'"[j]
3 De broeders van zijn moe-
der gingen dus al deze woorden
over hem spreken ten aanhoren
van alle grondbezitters van Si-
chem, zodat hun hart zich tot
Abimelech neigde,[k] want zij zei-
den: „Hij is onze eigen broeder."[l]
4 Toen gaven zij hem zeventig
zilverstukken uit het huis van
Baäl-Berith,[m] en daarmee huurde
Abimelech vervolgens leeglopers
en onbeschaamde mannen,[n] op-
dat die hem zouden vergezellen.
5 Daarna ging hij naar het huis
van zijn vader te Ofra[o] en doodde
zijn broers,[p] de zonen van Jerub-
baäl, zeventig man, op één steen,
maar Jotham, de jongste zoon van
Jerubbaäl, bleef over, omdat hij
zich verborgen had.
6 Nadien vergaderden alle
grondbezitters van Sichem en
het hele huis van Millo[q] zich en
gingen heen en bewerkten dat
Abimelech als koning regeerde,[r]
dicht bij de grote boom,[s] de zuil
die te Sichem[t] was.
7 Toen men het aan Jotham be-
richtte, ging hij terstond heen en

HFDST. 8

a Re 2:17
Re 2:19
Re 10:6
b Re 9:4
c Re 3:7
Ps 106:36
d Ps 106:43
e Ge 40:23
Sp 3:27
f Re 9:16
Pr 9:15
2Ti 3:2

HFDST. 9

g Re 8:31
2Sa 11:21
h Ge 12:6
Ge 33:18
Ge 34:27
1Kon 12:1
Han 7:16
i Re 8:30
j Ge 29:14
1Kr 11:1
k 2Sa 15:6
l Re 8:31
m Re 8:33
Re 9:46
n 2Kr 13:7
Han 17:5
o Re 6:11
Re 8:27
p 2Kon 11:1
2Kr 21:4
q Re 9:20
r De 17:14
Re 8:22
1Sa 8:7
s Ge 35:4
Joz 24:26
t Re 9:1

2e kolom

a De 11:29
Joz 8:33
Jo 4:20
b Ho 14:6
c Re 8:22
d Ex 29:2
Le 2:1
e Sp 29:23
Mt 23:12
Ro 12:16
f Joë 2:22
g Sp 16:19
h Ps 104:15
Sp 31:6
Pr 2:3
Pr 10:19
i Re 9:6
2Kon 14:9
Ps 58:9
Sp 15:25
Sp 16:18
j Re 9:19
Ga 6:3
k Re 9:20
Re 9:45
Re 9:49
Jes 13:11
l 2Kon 14:9
Jes 2:13
Jes 37:24
Ez 31:3
Am 2:9
Za 11:2
m De 11:24
Joz 1:4
n De 17:15
Re 9:6
Re 9:15

stelde zich op de top van de berg
Gerizim[a] en verhief zijn stem en
riep uit en zei tot hen: „Luistert
naar mij, GIJ grondbezitters van
Sichem, en laat God naar U luis-
teren:
8 Eens gingen de bomen heen
om een koning over zich te zal-
ven. Zij dan zeiden tot de olijf-
boom:[b] 'Wees toch koning over
ons.'[c] **9** Maar de olijfboom zei
tot hen: 'Moet ik mijn vettigheid
opgeven, waarmee men God en
mensen verheerlijkt,[d] en moet ik
boven de andere bomen gaan wui-
ven?'[e] **10** Toen zeiden de bomen
tot de vijgenboom:[f] 'Kom gij, wees
koning over ons.' **11** Maar de vij-
genboom zei tot hen: 'Moet ik
mijn zoetigheid en mijn goede op-
brengst opgeven, en moet ik bo-
ven de andere bomen gaan wui-
ven?'[g] **12** Vervolgens zeiden de
bomen tot de wijnstok: 'Kom gij,
wees koning over ons.' **13** De
wijnstok zei op zijn beurt tot hen:
'Moet ik mijn nieuwe wijn opge-
ven, die God en mensen verblijdt,[h]
en moet ik boven de bomen gaan
wuiven?' **14** Ten slotte zeiden
alle andere bomen tot de doorn-
struik:[i] 'Kom gij, wees koning over
ons.' **15** Hierop zei de doorn-
struik tot de bomen: 'Indien GIJ
mij in waarheid tot koning over U
zalft, komt, zoekt toevlucht on-
der mijn schaduw.[j] Maar zo niet,
laat er vuur[k] van de doornstruik
uitgaan en de ceders[l] van de Li-
banon[m] verteren.'
16 Nu dan, indien het in waar-
heid en in onberispelijkheid is
dat GIJ hebt gehandeld en dat
GIJ ertoe overgegaan zijt Abime-
lech koning te maken,[n] en indien
het goedheid is die GIJ hebt be-
tracht jegens Jerubbaäl en zijn
huisgezin, en indien GIJ hem
hebt gedaan zoals hij door het
doen van zijn handen verdiende,
17 toen mijn vader voor U gestre-
den heeft[o] en voorts zijn ziel
in de waagschaal stelde[p] om U
uit de hand van Midian[q] te be-
vrijden; **18** en GIJ, van UW kant,

o Re 7:9; p Es 4:16; Ro 16:4; q Re 8:28; Ps 83:9.

zijt heden tegen het huisgezin
van mijn vader opgestaan om zijn
zonen, zeventig man,[a] op één
steen te doden,[b] en om Abimelech, de zoon van zijn slavin,[c] koning[d] over de grondbezitters van Sichem te maken, enkel omdat
hij UW eigen broeder is — **19** ja,
indien het in waarheid en in onberispelijkheid is dat GIJ heden jegens Jerubbaäl en zijn huisgezin
hebt gehandeld, verheugt U dan
over Abimelech en laat hij zich
ook over U verheugen.[e] **20** Maar
zo niet, laat er vuur[f] van Abimelech uitgaan en de grondbezitters van Sichem en het huis van
Millo verteren,[g] en laat er vuur[h]
van de grondbezitters van Sichem en het huis van Millo uitgaan en Abimelech verteren."[i]
21 Toen nam Jotham[j] de vlucht
en maakte zich uit de voeten en
begaf zich naar Beër, waar hij wegens zijn broer Abimelech ging
wonen.
22 En Abimelech bleef drie
jaar de vorst over Israël spelen.[k] **23** Toen maakte God dat
er zich een slechte geest[l] ontwikkelde tussen Abimelech en
de grondbezitters van Sichem,
en de grondbezitters van Sichem
gingen verraderlijk jegens Abimelech handelen,[m] **24** opdat het
geweld dat de zeventig zonen van
Jerubbaäl was aangedaan, zou komen[n] en opdat hij hun bloed zou
kunnen leggen op Abimelech, hun
broer, omdat hij hen gedood had,[o]
en op de grondbezitters van Sichem, omdat zij zijn handen gesterkt hadden[p] om zijn broers
te doden. **25** De grondbezitters
van Sichem legden daarom mannen in hinderlaag tegen hem op
de toppen der bergen, en zij plachten een ieder die hen op de weg
voorbijging, te beroven. Na verloop van tijd werd het Abimelech
gemeld.
26 Toen kwam Gaäl,[q] de zoon
van Ebed, met zijn broeders over
naar Sichem,[r] en de grondbezitters van Sichem gingen hun vertrouwen op hem stellen.[a] **27** En
als gewoonlijk gingen zij naar buiten het veld in en hielden zich
bezig met het inzamelen van de
druiven van hun wijngaarden en
het treden daarvan en met uitbundig feestvieren,[b] waarna zij
het huis van hun god binnengingen[c] en aten en dronken[d] en
kwaad afsmeekten[e] over Abimelech. **28** En Gaäl, de zoon van
Ebed, zei verder: „Wie is Abimelech,[f] en wie is Sichem, dat wij
hem zouden dienen? Is hij niet de
zoon van Jerubbaäl,[g] en is Zebul[h]
niet een gemachtigde van hem?
Dient de mannen van Hemor,[i] Sichems vader, GIJ anderen, maar
waarom zouden WÍJ hem dienen?
29 O had ik dit volk maar in mijn
hand![j] Dan zou ik Abimelech wel
afzetten." Vervolgens zei hij tot
Abimelech: „Maak uw leger talrijk en trek uit."[k]
30 En Zebul, de vorst van de
stad, kreeg de woorden van Gaäl,
de zoon van Ebed,[l] te horen. Toen
ontbrandde zijn toorn. **31** Hij
zond daarom onder een voorwendsel boden naar Abimelech
om te zeggen: „Zie! Gaäl, de zoon
van Ebed, en zijn broeders zijn nu
naar Sichem[m] gekomen, en zie, zij
doen de stad tegen u samenscholen. **32** Nu dan, sta bij nacht
op,[n] gij en het volk dat bij u is, en
ga op de loer liggen[o] in het veld.
33 En morgenochtend moet het
geschieden dat gij, zodra de zon
gaat schijnen, vroeg dient op te
staan, en gij moet een plotselinge aanval doen op de stad; en
wanneer hij met het volk dat bij
hem is tegen u uittrekt, dan moet
gij met hem doen juist zoals uw
hand de mogelijkheid daartoe
vindt."
34 Bijgevolg stond Abimelech
's nachts op met al het volk dat
bij hem was, en zij gingen in vier
groepen tegen Sichem op de loer
liggen. **35** Later kwam Gaäl,[p]
de zoon van Ebed, naar buiten en
ging bij de ingang van de stadspoort staan. Nu stonden Abime-

HFDST. 9

a Re 8:30
b Re 9:5
c Re 8:31
d Re 9:6
e Sp 10:28
Sp 29:2
f Re 9:15
g Re 9:6
Re 9:45
Re 9:49
h Ps 28:4
i Re 9:39
Re 9:53
j Re 9:5
k Sp 28:2
l 1Sa 16:14
1Kon 12:15
m Sp 13:15
Jes 33:1
Mt 7:2
Ga 6:7
n De 32:35
1Sa 15:33
Es 9:25
o Ge 9:6
Nu 35:16
Re 9:5
1Kon 2:32
Ps 7:16
Mt 23:35
p Ex 23:7
Re 9:3
q Re 9:28
Re 9:41
r Ge 33:18
Ge 35:4
Joz 21:21
Joz 24:1
Re 9:1

2e kolom

a Ps 146:3
b Jes 16:10
Jer 25:30
Jer 48:33
c Re 8:33
Re 9:4
Re 9:46
d Ex 32:6
Da 5:4
Am 2:8
e 1Sa 17:43
2Sa 16:5
Ps 4:4
Ps 39:1
f 1Sa 25:10
2Sa 20:1
1Kon 12:16
g Re 6:32
1Sa 12:11
h Re 9:41
i Ge 34:2
j 2Sa 15:4
Ps 10:3
Ro 1:30
k Sp 30:33
l Re 9:26
m Joz 21:21
Joz 24:1
Re 8:31
n Job 24:14
o Joz 8:4
p Re 9:26

lech en het volk dat bij hem was,
uit de plaats van de hinderlaag
op. **36** Toen Gąäl het volk in
het oog kreeg, zei hij terstond tot
Zębul: „Zie! Daar daalt volk van
de toppen der bergen af.” Maar
Zębul zei tot hem: „De schadu-
wen van de bergen ziet gij voor
mannen aan.”[a]

37 Naderhand sprak Gąäl nog-
maals en zei: „Zie! Daar daalt
volk af van het midden des lands,
en één groep komt langs de weg
van de grote boom Meonenim.”
38 Hierop zei Zębul tot hem:
„Waar is nu dat gezegde van u,
dat uw mond heeft uitgebracht:[b]
’Wie is Abimęlech, dat wij hem
zouden dienen?’[c] Is dit niet het
volk dat gij hebt verworpen?[d]
Trek nu alstublieft uit en strijd
tegen hen.”

39 Zo trok Gąäl aan de spits
van de grondbezitters van Sichem
uit en bond de strijd tegen
Abimęlech aan. **40** En Abimę-
lech jaagde hem achterna, waar-
op hij de vlucht voor hem nam;
en er bleven in groten getale ver-
slagenen vallen tot bij de ingang
van de poort.

41 En Abimęlech bleef in Aru-
ma wonen, en Zębul[e] verdreef ver-
volgens Gąäl[f] en zijn broeders uit
Sichem,[g] zodat zij er niet konden
blijven wonen. **42** Nu geschied-
de het de volgende dag, dat het
volk zich naar buiten begaf, het
veld in. Dit dan werd aan Abimę-
lech[h] meegedeeld. **43** Hij nam
dus het volk en verdeelde het in
drie groepen[i] en ging op de loer
liggen in het veld. Toen keek hij,
en zie, het volk kwam de stad
uit. Nu stond hij tegen hen op
en sloeg hen neer. **44** En Abimę-
lech en de groepen die bij hem
waren, deden een plotselinge aan-
val om stelling te kunnen nemen
bij de ingang van de stadspoort,
terwijl twee groepen een plotse-
linge aanval deden op allen die
in het veld waren en hen vervol-
gens neersloegen.[j] **45** En Abimę-
lech streed die hele dag tegen

HFDST. 9

a Re 9:32
b Ps 94:4 Sp 21:24 Jak 3:5
c Re 9:28
d Re 9:29
e Re 9:30
f Re 9:26
g Ge 35:4 Joz 21:21 Joz 24:1
h Re 8:31 Re 9:1 Re 9:6
i Sp 20:18
j Re 9:15

2e kolom

a Re 9:20
b 1Kon 12:25
c De 29:23 Job 39:6 Ps 107:34 Jer 17:6
d Re 8:33 Re 9:4 Re 9:27
e Ps 68:14
f Re 7:17
g Re 9:15 Re 9:20
h 2Sa 11:21
i Re 9:48 Re 9:49
j Re 4:9 Re 5:26 2Sa 11:21 2Sa 20:22 Job 31:3
k 1Sa 31:4

de stad en slaagde erin de stad
in te nemen; en hij doodde het
volk dat erin was,[a] waarna hij de
stad slechtte[b] en ze met zout be-
zaaide.[c]

46 Toen alle grondbezitters van
de toren van Sichem dit hoor-
den, gingen zij onmiddellijk naar
het gewelf van het huis van El-
Berith.[d] **47** Toen werd aan Abimę-
lech gemeld dat alle grondbe-
zitters van de toren van Sichem
bijeengekomen waren. **48** Daar-
op besteeg Abimęlech de berg Zą-
mon,[e] hij en al het volk dat bij hem
was. Abimęlech nam nu een bijl in
zijn hand en hakte een tak van de
bomen af en tilde die op en leg-
de hem op zijn schouder, en hij zei
tot het volk dat bij hem was: „Wat
GIJ mij hebt zien doen — vlug,
doet zoals ik!”[f] **49** Zo hakte ook
al het volk ieder een tak voor zich
af en volgde toen Abimęlech. Ver-
volgens legden zij ze tegen het ge-
welf aan, en boven hen staken zij
het gewelf in brand, zodat ook alle
mannen van de toren van Sichem
stierven, ongeveer duizend man-
nen en vrouwen.[g]

50 Daarna trok Abimęlech naar
Tębez[h] en legerde zich tegen Tę-
bez en nam het in. **51** Aange-
zien er zich nu midden in de stad
een sterke toren bevond, vluchtten
toen alle mannen en vrou-
wen en alle grondbezitters van
de stad daarheen, waarna zij [de
deur] achter zich sloten en op
het dak van de toren klommen.
52 En Abimęlech baande zich een
weg naar de toren en ging er-
tegen strijden, en hij drong door
tot dicht bij de ingang van de to-
ren om hem met vuur te verbran-
den.[i] **53** Toen gooide een zekere
vrouw een bovenste molensteen
op Abimęlechs hoofd en verbrij-
zelde zijn schedel.[j] **54** Hij riep
daarom vlug de bediende die zijn
wapens droeg en zei tot hem:
„Trek uw zwaard en breng mij
ter dood,[k] opdat men niet van
mij zegt: ’Een vrouw heeft hem
gedood.’” Onmiddellijk doorstak

zijn bediende hem, zodat hij stierf.[a]

55 Toen de mannen van Israël nu zagen dat Abimelech gestorven was, gingen zij vervolgens heen, ieder naar zijn plaats. **56** Zo liet God het kwaad van Abimelech dat hij zijn vader had aangedaan door zijn zeventig broers te doden, [op hem] terugvallen.[b] **57** En al het kwaad van de mannen van Sichem liet God op hun eigen hoofd terugvallen, opdat de vervloeking[c] van Jotham,[d] de zoon van Jerubbaäl,[e] over hen zou komen.[f]

10 Na Abimelech nu stond Tola op, de zoon van Pua, de zoon van Dodo, een man uit Issaschar, om Israël te redden,[g] en hij woonde te Samir in het bergland van Efraïm.[h] **2** En hij bleef drieëntwintig jaar lang rechter over Israël, waarna hij stierf en te Samir werd begraven.

3 Vervolgens stond na hem de Gileadiet[i] Jaïr op, en hij bleef tweeëntwintig jaar lang rechter over Israël. **4** En hij kreeg dertig zonen, die op dertig volwassen ezels reden,[j] en zij hadden dertig steden. Deze noemt men tot op deze dag nog Havvoth-Jaïr;[k] ze liggen in het land Gilead. **5** Daarna stierf Jaïr en werd te Kamon begraven.

6 Toen deden de zonen van Israël opnieuw wat kwaad was in de ogen van Jehovah,[l] en zij gingen de Baëls dienen[m] en de Astorethbeelden[n] en de goden van Syrië[o] en de goden van Sidon[p] en de goden van Moab[q] en de goden van de zonen van Ammon[r] en de goden van de Filistijnen.[s] Zij verlieten dus Jehovah en dienden hem niet.[t] **7** Hierover ontbrandde Jehovah's toorn tegen Israël,[u] zodat hij hen verkocht[v] in de hand der Filistijnen[w] en in de hand van de zonen van Ammon.[x] **8** Zij dan verpletterden en verdrukten de zonen van Israël hevig in dat jaar — achttien jaar lang, alle zonen van Israël die aan de zijde van de Jordaan waren in het land der Amorieten dat in Gilead lag. **9** En de zonen van Ammon plachten de Jordaan over te trekken om zelfs tegen Juda en Benjamin en het huis van Efraïm te strijden; en Israël werd zeer in het nauw gedreven.[a] **10** En de zonen van Israël gingen tot Jehovah om hulp roepen[b] en zeiden: „Wij hebben tegen u gezondigd,[c] omdat wij onze God hebben verlaten en de Baëls dienen."[d]

11 Toen zei Jehovah tot de zonen van Israël: „Was het niet uit Egypte[e] en van de Amorieten[f] en van de zonen van Ammon[g] en van de Filistijnen[h] **12** en de Sidoniërs[i] en Amalek[j] en Midian,[k] toen zij U verdrukten[l] en GIJ luid tot mij zijt gaan roepen, dat ik U toen uit hun hand heb gered? **13** Wat U aangaat, GIJ hebt mij verzaakt[m] en zijt andere goden gaan dienen.[n] Daarom zal ik U niet weer redden.[o] **14** Gaat heen en roept om hulp tot de goden[p] die GIJ gekozen hebt.[q] Laten díé U maar redden ten tijde van UW benauwdheid." **15** Maar de zonen van Israël zeiden tot Jehovah: „Wij hebben gezondigd.[r] Doet gíj met ons naar al wat goed is in uw ogen.[s] Alleen, bevrijd ons alstublieft op deze dag."[t] **16** En zij gingen de buitenlandse goden uit hun midden verwijderen[u] en Jehovah dienen,[v] zodat zijn ziel[w] ongeduldig werd wegens de moeite van Israël.[x]

17 Na verloop van tijd werden de zonen van Ammon[y] bijeengeroepen, en zij sloegen hun kamp op in Gilead.[z] Daarom verzamelden de zonen van Israël zich en sloegen hun kamp op te Mizpa.[a] **18** Toen zeiden het volk en de vorsten van Gilead tot elkaar:

HFDST. 9

a Ps 37:2
b Ge 9:6; Re 9:5; Re 9:24; 1Sa 25:39; Ps 58:10; Ps 94:23; Sp 5:22; Ga 6:7
c Re 9:20
d Re 9:7
e Re 6:32; Re 7:1; Re 8:35
f Re 9:45

HFDST. 10

g Re 2:16
h Joz 17:15
i Ge 31:48; Nu 32:29
j Re 5:10; Re 12:14
k De 3:14
l De 28:15; Re 2:11; Re 2:19; Re 4:1; Re 6:1; Ne 9:28
m Re 3:7; Ps 106:36; Ps 106:38
n De 27:15; Re 2:13; 1Sa 7:3
o Re 2:12; 2Kr 28:23
p 1Kon 11:33; 1Kon 16:31
q Nu 25:2; Ru 1:15; 2Kon 23:13
r 1Kon 11:5
s Re 16:23; 1Sa 5:4; 2Kon 1:2
t De 32:18; 2Kr 15:2
u Le 26:18; De 31:17; Re 2:14
v De 28:48; Re 4:2; Ps 44:12
w 1Sa 12:9
x Nu 33:56; Re 3:13

2e kolom

a De 28:25; 2Kr 15:6
b De 4:30; Re 2:18; Ps 106:44; Ps 107:13
c 1Sa 12:10
d Re 2:13; Re 3:7
e Ex 14:30; 1Sa 12:8; Ps 78:51; Heb 11:29
f Nu 21:25; Ps 135:11
g Re 3:13
h Re 3:31
i Re 3:3; Re 5:19
j Re 6:3
k Re 6:1

l Ps 106:42; m De 32:15; 2Kr 15:2; n Re 2:12; o Klg 3:44; Mi 3:4; p Ps 115:6; Jes 45:20; Jes 46:7; q De 32:37; 1Kon 18:27; Jer 2:28; r 1Kon 8:46; Jer 3:25; s 1Sa 3:18; 1Sa 12:10; 2Sa 15:26; t De 4:29; Re 10:8; u De 7:26; 2Kr 7:14; 2Kr 15:8; 2Kr 33:15; v Ex 20:2; Jer 18:8; w Le 26:11; Jes 1:14; Jes 42:1; x 2Kr 33:13; Ps 106:44; Jes 63:9; Jer 31:20; y Ge 19:38; Re 3:13; Re 10:7; z Ge 31:21; Nu 32:29; a Re 11:29.

„Wie is de man die de leiding zal
nemen in de strijd tegen de zo-
nen van Ammon?[a] Hij worde het
hoofd van alle bewoners van Gi-
lead.”[b]

11 De Gileadiet[c] Jefta[d] nu was
een sterke, dappere man ge-
worden,[e] en hij was de zoon van
een prostituee,[f] en Gilead was de
vader van Jefta. **2** En Gileads
vrouw bleef hem zonen baren.
Toen de zonen van de vrouw groot
werden, gingen zij Jefta verjagen
en zeiden tot hem: „Gij moogt
geen erfdeel in het huisgezin van
onze vader hebben,[g] want gij zijt
de zoon van een andere vrouw.”
3 Daarom liep Jefta weg wegens
zijn broers en ging in het land
Tob[h] wonen. En er bleven zich
leeglopers om Jefta scharen, en
zij plachten er met hem op uit te
trekken.[i]

4 Nu geschiedde het enige tijd
later dat de zonen van Ammon te-
gen Israël gingen strijden.[j] **5** Zo
geschiedde het dat toen de zo-
nen van Ammon werkelijk tegen
Israël streden,[k] de oudere man-
nen van Gilead onmiddellijk Jef-
ta uit het land Tob gingen halen.[l]
6 Toen zeiden zij tot Jefta: „Kom
toch en dien als onze aanvoer-
der, en laten wij tegen de zonen
van Ammon strijden.” **7** Maar
Jefta zei tot de oudere mannen[m]
van Gilead: „Waart GIJ het niet
die mij hebt gehaat, zodat GIJ mij
uit het huis van mijn vader hebt
verjaagd?[n] En waarom zijt GIJ nu
naar mij toe gekomen, nu GIJ in
de benauwdheid zit?”[o] **8** Hier-
op zeiden de oudere mannen van
Gilead tot Jefta: „Daarom zijn
wij nu tot u teruggekeerd,[p] en gij
moet met ons meegaan en tegen
de zonen van Ammon strijden, en
gij moet voor ons het hoofd wor-
den van alle bewoners van Gi-
lead.”[q] **9** Jefta dan zei tot de
oudere mannen van Gilead: „In-
dien GIJ mij terughaalt om tegen
de zonen van Ammon te strijden
en Jehovah hen werkelijk aan mij
overlevert,[r] zal ik, voor zoveel

HFDST. 10

a Re 11:1
b Re 11:11
Re 12:7

HFDST. 11

c Re 12:7
d 1Sa 12:11
Heb 11:32
e Re 6:12
2Kon 5:1
f Joz 2:1
1Kor 6:11
g Ge 21:10
De 21:15
h Re 11:5
i 1Sa 22:2
j Re 10:17
k Re 10:9
l Re 11:3
m Joz 20:4
Re 8:14
n Ge 26:27
De 21:17
Re 11:2
o Sp 17:17
p Lu 17:4
q Re 10:18
r De 7:23
Ps 44:3
Sp 3:6

2e kolom

a Ge 31:50
1Sa 12:5
Jer 42:5
b Ex 20:7
Le 19:12
c Re 11:8
d De 6:13
e Re 10:17
Re 11:34
f Ge 19:38
Re 10:17
g Joz 22:24
2Sa 16:10
h Nu 21:24
Sp 19:5
i Nu 21:26
j De 3:16
De 3:17
k Ge 19:37
De 2:9
l De 2:19
De 2:37
2Kr 20:10
m Nu 14:25
De 1:40
n Ge 16:14
Nu 20:1
o Ge 36:1
Nu 20:14
De 2:4
p Ge 19:37
De 2:9
q Nu 20:22
r Nu 21:4
s Nu 21:11

mij aangaat, UW hoofd worden!”
10 Op hun beurt zeiden de oude-
re mannen van Gilead tot Jefta:
„Laat Jehovah de toehoorder tus-
sen ons blijken te zijn,[a] indien de
wijze waarop wij zullen handelen
niet overeenkomstig uw woord
is.”[b] **11** Dientengevolge ging Jef-
ta met de oudere mannen van Gi-
lead mee, en het volk stelde hem
tot hoofd en aanvoerder over zich
aan.[c] En Jefta sprak vervolgens al
zijn woorden voor het aangezicht
van Jehovah[d] te Mizpa.[e]

12 Toen zond Jefta boden naar
de koning van de zonen van Am-
mon[f] en liet zeggen: „Wat heb ik
met u te maken,[g] dat gij mij in
mijn land zijt komen bestrijden?”
13 De koning van de zonen van
Ammon dan zei tot de boden van
Jefta: „Het is omdat Israël, toen zij
uit Egypte optrokken, mijn land
heeft genomen,[h] vanaf de Arnon[i]
tot aan de Jabbok en tot aan de
Jordaan.[j] Nu dan, geef het toch
in vrede terug.” **14** Maar Jefta
zond nogmaals boden naar de ko-
ning van de zonen van Ammon
15 en zei tot hem:

„Dit heeft Jefta gezegd: ’Israël
heeft het land van Moab[k] en het
land van de zonen van Ammon
niet genomen.[l] **16** Want toen
zij uit Egypte waren opgetrok-
ken, is Israël door de wildernis
gaan trekken tot aan de Rode
Zee[m] en kwam ten slotte te Ka-
des.[n] **17** Toen zond Israël bo-
den naar de koning van Edom[o]
en liet zeggen: „Laat mij alstu-
blieft door uw land trekken”,
en de koning van Edom luister-
de niet. En ook naar de koning
van Moab[p] zonden zij [boden], en
hij gaf geen toestemming. En Is-
raël bleef te Kades.[q] **18** Toen zij
voorttrokken door de wildernis,
gingen zij om het land van
Edom[r] en het land van Moab
heen, zodat zij in de richting van
de opgang der zon gingen wat
het land van Moab betreft,[s] en
zij legerden zich vervolgens in
de streek van de Arnon; en zij

kwamen niet binnen de grens van Moab,[a] want de Arnon was de grens van Moab.[b]

19 Daarna zond Israël boden naar Sihon, de koning der Amorieten, de koning van Hesbon,[c] en Israël zei tot hem: „Laat ons alstublieft door uw land naar mijn eigen plaats trekken."[d] **20** En Sihon voelde zich met betrekking tot Israëls doortocht door zijn gebied niet zeker, en Sihon ging al zijn volk vergaderen en zich te Jahaz[e] legeren en tegen Israël strijden.[f] **21** Toen gaf Jehovah, de God van Israël, Sihon en al zijn volk in Israëls hand, zodat zij hen versloegen, waarna Israël heel het land der Amorieten die dat land bewoonden, in bezit nam.[g] **22** Zo namen zij heel het gebied der Amorieten in bezit, van de Arnon tot aan de Jabbok en van de wildernis tot aan de Jordaan.[h]

23 Nu dan, het was Jehovah, de God van Israël, die de Amorieten van voor het aangezicht van zijn volk Israël uit hun bezit heeft verdreven,[i] en gij, van uw kant, zoudt hen uit hun bezit willen verdrijven. **24** Zult gij niet uit hun bezit verdrijven al wie uw god Kamos[j] u uit hun bezit laat verdrijven? Zo zullen ook wij iedereen uit zijn bezit verdrijven die Jehovah, onze God, van voor ons aangezicht uit zijn bezit heeft verdreven.[k] **25** Nu dan, zijt gij soms beter dan Balak, de zoon van Zippor, de koning van Moab?[l] Heeft hij ooit met Israël getwist, of heeft hij ooit tegen hen gestreden? **26** Waarom hebt gij terwijl Israël driehonderd jaar lang in Hesbon en zijn onderhorige plaatsen[m] woonde en in Aroër[n] en zijn onderhorige plaatsen en in alle steden die langs de oevers van de Arnon liggen, ze [hun] dan in die tijd nooit ontrukt?[o] **27** Wat mij aangaat, ik heb niet tegen u gezondigd, maar gij handelt verkeerd jegens mij door tegen mij te strijden. Laat Jehovah, de Rechter,[p] heden oordelen tussen de zonen van Israël en de zonen van Ammon.' "

28 En de koning van de zonen van Ammon luisterde niet naar de woorden van Jefta, die hij hem had doen toekomen.[a]

29 Nu kwam Jehovah's geest over Jefta,[b] en hij trok vervolgens door Gilead en Manasse en trok daarna door Mizpé in Gilead,[c] en van Mizpé in Gilead trok hij verder naar de zonen van Ammon.

30 Toen deed Jefta een gelofte[d] aan Jehovah en zei: „Indien gij de zonen van Ammon zonder mankeren in mijn hand geeft, **31** moet het ook geschieden dat degene die naar buiten komt, die mij uit de deuren van mijn huis tegemoet komt wanneer ik in vrede van de zonen van Ammon terugkeer,[e] dan aan Jehovah moet toebehoren,[f] en ik moet diegene ten brandoffer brengen."[g]

32 Jefta dan trok verder naar de zonen van Ammon om tegen hen te strijden, en Jehovah gaf hen vervolgens in zijn hand. **33** Hij sloeg hen voorts van Aroër af helemaal tot aan Minnith[h] — twintig steden — en tot aan Abel-Keramim, een zeer grote slachting. Zo werden de zonen van Ammon voor het aangezicht van de zonen van Israël onderworpen.

34 Ten slotte kwam Jefta naar Mizpa,[i] naar zijn huis, en zie! daar kwam zijn dochter hem tegemoet, met tamboerijnspel en dans![j] Zij nu was werkelijk het enige kind. Buiten haar had hij noch zoon noch dochter. **35** Nu geschiedde het dat zodra hij haar in het oog kreeg, hij voorts zijn kleren scheurde[k] en zei: „Ach, mijn dochter! Gij hebt mij werkelijk nedergebogen, en gij zijt degene geworden over wie ik de banvloek bracht. En ik — ik heb mijn mond tegenover Jehovah geopend, en ik kan niet meer terug."[l]

HFDST. 11

a Nu 21:13
b Nu 22:36
c Nu 21:21
De 2:26
Joz 13:10
d Nu 21:22
De 2:27
e De 2:32
f Nu 21:23
g Nu 21:24
De 2:33
Joz 13:15
Joz 13:21
Ps 135:11
h De 2:36
Joz 12:2
i Nu 21:26
Ne 9:22
j Nu 21:29
1Kon 11:7
Jer 48:7
k Ex 23:28
Ex 34:11
Nu 33:53
De 7:16
De 9:5
De 18:12
2Kr 20:7
Ps 44:2
l Nu 22:2
De 23:3
Joz 24:9
m Nu 21:25
De 2:24
De 3:2
Joz 12:2
Joz 13:10
n De 2:36
De 3:12
o Nu 21:26
p Ge 18:25
1Sa 24:15
Jes 33:22

2e kolom

a Re 11:14
b Re 3:10
Za 4:6
c Re 10:17
d Ge 28:20
Nu 30:2
De 23:21
1Sa 1:11
Pr 5:4
e Ge 28:21
Joz 10:21
f Re 13:5
1Sa 1:11
1Sa 1:22
g De 18:10
1Sa 1:24
1Sa 1:28
Ps 66:13
Jer 7:31
h Ez 27:17
i Re 10:17
Re 11:11
j Ex 15:20
1Sa 18:6
Ps 68:25
k Ge 37:34
l Ps 15:4
Ps 76:11
Mt 5:33

36 Maar zij zei tot hem: „Mijn vader, indien gij uw mond tegenover Jehovah hebt geopend, doe dan met mij naar hetgeen uit uw mond is uitgegaan,[a] daar Jehovah voor u wraakoefeningen heeft voltrokken aan uw vijanden, de zonen van Ammon.” **37** Voorts zei zij tot haar vader: „Moge deze zaak ten aanzien van mij worden gedaan: Laat mij twee maanden lang alleen, en laat mij gaan, en ik wil afdalen op de bergen, en laat mij mijn maagdelijkheid[b] bewenen, ik en mijn metgezellinnen.”

38 Hierop zei hij: „Ga!” Zo zond hij haar voor twee maanden weg; zij dan ging heen, zij met haar metgezellinnen, en beweende haar maagdelijkheid op de bergen. **39** Nu geschiedde het na verloop van twee maanden dat zij naar haar vader terugkeerde, waarna hij zijn gelofte die hij ten aanzien van haar had gedaan, vervulde.[c] Wat haar aangaat, zij heeft nooit betrekkingen gehad met een man. En het werd een voorschrift in Israël: **40** Van jaar tot jaar waren de dochters van Israël gewoon de dochter van de Gileadiet Jefta vier dagen in het jaar lof te gaan toezwaaien.[d]

12 Toen werden de mannen van Efraïm bijeengeroepen, en zij trokken over naar het noorden en zeiden tot Jefta: „Waarom zijt gij overgetrokken om tegen de zonen van Ammon te strijden en hebt ons niet opgeroepen om met u mee te gaan?[e] Ja, uw huis zullen wij boven u met vuur verbranden.”[f] **2** Maar Jefta zei tot hen: „Ik werd een speciale strijder, ik en mijn volk, tegen de zonen van Ammon.[g] Ik heb toen UW hulp ingeroepen, en GIJ hebt mij niet uit hun hand gered. **3** Toen ik nu zag dat gij geen redder waart, besloot ik voorts mijn ziel in mijn eigen handpalm te stellen[h] en over te trekken naar de zonen van Ammon.[i] Daarop gaf Jehovah hen in mijn hand. Waarom zijt GIJ dan heden tegen mij opgetrokken om tegen mij te strijden?”

4 Onmiddellijk bracht Jefta alle mannen van Gilead bijeen[a] en streed tegen Efraïm; de mannen van Gilead dan versloegen Efraïm, want zij hadden gezegd: „Ontkomenen van Efraïm zijt GIJ, o Gilead, te midden van Efraïm, te midden van Manasse.” **5** En Gilead slaagde erin de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan[b] te bezetten vóór Efraïm; en het gebeurde dat wanneer dan de mannen van Efraïm die trachtten te ontkomen, zeiden: „Laat mij overtrekken”, de mannen van Gilead voorts tot een ieder zeiden: „Zijt gij een Efraïmiet?” Zei hij nu: „Neen!”, **6** dan zeiden zij tot hem: „Zeg alstublieft Sjibboleth.”[c] En hij zei dan: „Sibboleth”, daar hij het woord niet goed kon uitspreken. En zij grepen hem dan en maakten hem af bij de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. Zo vielen er in die tijd tweeënveertigduizend [man] van Efraïm.[d]

7 En zes jaar lang bleef Jefta rechter over Israël, waarna de Gileadiet Jefta stierf en in zijn stad in Gilead werd begraven.

8 En na hem werd Ebzan uit Bethlehem[e] rechter over Israël.[f] **9** En hij kreeg dertig zonen en dertig dochters. Hij zond buitenshuis en deed van buiten dertig dochters komen voor zijn zonen. En gedurende zeven jaar bleef hij rechter over Israël. **10** Toen stierf Ebzan en werd te Bethlehem begraven.

11 En na hem werd de Zebuloniet[g] Elon rechter over Israël. En hij bleef tien jaar rechter over Israël. **12** Toen stierf de Zebuloniet Elon en werd te Ajalon in het land van Zebulon begraven.

13 En na hem werd Abdon, de zoon van Hillel, de Pirathoniet,[h] rechter over Israël. **14** En hij kreeg veertig zonen en dertig kleinzonen, die op zeventig volwassen ezels reden.[i] En hij bleef

HFDST. 11

a Re 11:30; Re 11:31; Ef 6:1; Kol 3:20
b Ge 24:16; Ge 30:23; Ru 4:14; 1Sa 1:6
c 1Sa 1:22; 1Sa 1:24
d 1Kor 7:34; 1Kor 7:37

HFDST. 12

e Re 8:1; Sp 8:13; Sp 16:18; Jak 3:16
f Re 14:15; Re 15:6; 2Kr 25:10
g Re 11:6; Re 11:9
h Re 9:17; 1Sa 19:5; 1Sa 28:21; 2Sa 23:17; Job 13:14; Ps 119:109
i Re 11:29

2e kolom

a De 3:12; De 3:13
b Joz 2:7; Re 3:28; Re 7:24
c Mt 26:73
d Sp 16:5; Sp 17:19; Pr 10:12
e Joz 19:10; Joz 19:15
f Re 2:16
g Ge 30:20; Joz 19:10; Re 5:14
h Re 12:15; 2Sa 23:30; 1Kr 27:14
i Re 5:10; Re 10:4

acht jaar rechter over Israël.
15 Toen stierf Abdon, de zoon van
Hillel, de Pirathoniet, en werd te
Pirathon, in het land van Efraïm,
op de berg van de Amalekiet,[a] be-
graven.

13 En de zonen van Israël
gingen wederom doen wat
kwaad was in Jehovah's ogen,[b]
zodat Jehovah hen veertig jaar
lang in de hand van de Filistij-
nen[c] gaf.
2 Intussen was er een zekere
man uit Zora,[d] van de familie der
Danieten,[e] en zijn naam was Ma-
noah.[f] En zijn vrouw was on-
vruchtbaar en had geen kind ge-
baard.[g] **3** Mettertijd verscheen
Jehovah's engel aan de vrouw[h] en
zei tot haar: „Zie nu, gij zijt on-
vruchtbaar en hebt geen kind ge-
baard. En gij zult stellig zwan-
ger worden en een zoon baren.[i]
4 Nu dan, neem u alstublieft in
acht en drink geen wijn of be-
dwelmende drank[j] en eet niets
onreins.[k] **5** Want zie! gij zult
zwanger worden, en gij zult stellig
een zoon baren, en geen scheer-
mes mag er op zijn hoofd komen,[l]
want een nazireeër[m] van God zal
het kind worden, van het verlaten
van de buik af;[n] en hij is het die
de leiding zal nemen bij het red-
den van Israël uit de hand van de
Filistijnen."[o]
6 Toen ging de vrouw heen en
zei tot haar man: „Er is een man
van de [ware] God bij mij ge-
komen, en zijn uiterlijk was als
het uiterlijk van de engel van
de [ware] God,[p] erg vrees inboe-
zemend.[q] En ik heb hem niet ge-
vraagd waar hij eigenlijk vandaan
kwam, en hij heeft mij ook zijn
naam niet meegedeeld.[r] **7** Maar
hij zei tot mij: 'Zie! Gij zult zwan-
ger worden, en gij zult stellig
een zoon baren.[s] Nu dan, drink
geen wijn of bedwelmende drank,
en eet niets onreins, want een na-
zireeër van God zal het kind wor-
den, vanaf het verlaten van de
buik tot de dag van zijn dood.' "[t]
8 Toen smeekte Manoah Jeho-

HFDST. 12

a Ge 36:12
Ex 17:16
Nu 13:29
1Sa 15:2

HFDST. 13

b Re 2:11
Re 2:19
Re 10:6
c Ex 13:17
Joz 13:2
Joz 13:3
Re 10:7
1Sa 12:9
d Joz 15:33
Joz 19:41
2Kr 11:10
e Ge 49:16
De 33:22
Joz 19:40
f Re 16:31
g Ge 16:1
Ge 25:21
Lu 1:7
h Ge 16:7
Lu 1:11
i Ge 18:10
1Sa 1:20
2Kon 4:16
Lu 1:13
j Nu 6:3
Lu 1:15
k Le 11:27
Le 11:47
l Nu 6:5
1Sa 1:11
m Nu 6:2
Re 16:17
n Lu 1:15
o Re 2:16
Re 13:1
Ne 9:27
p Mt 28:3
Han 6:15
q Ge 28:17
Ex 3:6
Da 8:17
r Ge 32:29
Re 13:17
Re 13:18
s Re 13:3
t Re 13:4

2e kolom

a Ex 4:10
Re 6:15
b Sp 3:6
Sp 16:20
c De 4:9
De 6:7
d Ps 65:2
Ps 66:19
e 1Kor 11:3
Ef 5:24
1Pe 3:5
f Re 13:3
g Re 13:5
h Ge 18:19
Re 13:8
Sp 22:6
Ef 6:4
i Re 13:4
j Nu 6:3
k Le 11:27
Le 11:47
l De 12:32
m Ge 18:5
Ge 18:7
Re 6:18
Heb 13:2
n Re 6:26
o Ge 32:29
Re 13:6

vah en zei: „Neem mij niet kwa-
lijk, Jehovah.[a] Laat alstublieft de
man van de [ware] God die gij zo-
juist gezonden hebt, nog eens bij
ons komen en ons onderrichten[b]
wat wij met het kind dat gebo-
ren zal worden, dienen te doen."[c]
9 Bijgevolg luisterde de [ware]
God naar de stem van Manoah,[d]
en de engel van de [ware] God
kwam nog eens bij de vrouw, ter-
wijl zij op het veld zat, en haar
man Manoah was niet bij haar.
10 Onmiddellijk snelde de vrouw
haastig weg en vertelde het haar
man[e] en zei tot hem: „Zie! De man
die onlangs bij mij is gekomen, is
mij verschenen."[f]
11 Toen stond Manoah op en
ging met zijn vrouw mee, en hij
kwam bij de man en zei tot hem:
„Zijt gij de man die tot de vrouw
gesproken heeft?",[g] waarop hij
zei: „Ja, dat ben ik." **12** Toen
zei Manoah: „Welnu, laten uw
woorden uitkomen. Wat zal de
leefwijze van het kind worden
en zijn werk?"[h] **13** Jehovah's
engel dan zei tot Manoah: „Van
alles wat ik de vrouw heb opge-
noemd, dient zij zich te onthou-
den.[i] **14** Zij dient absoluut niets
van wat er van de wijnstok komt
te eten, en laat zij geen wijn of
bedwelmende drank drinken,[j] en
laat zij niets onreins, van welke
aard ook, eten.[k] Laat zij alles wat
ik haar geboden heb, onderhou-
den."[l]
15 Nu zei Manoah tot Jehovah's
engel: „Laat ons u alstublieft hier
houden en een geitenbokje voor u
bereiden."[m] **16** Maar Jehovah's
engel zei tot Manoah: „Indien gij
mij hier houdt, zal ik van uw brood
niet eten; maar indien gij een
brandoffer aan Jehovah zult op-
dragen,[n] moogt gij dat brengen."
Manoah wist namelijk niet dat het
Jehovah's engel was. **17** Toen
zei Manoah tot Jehovah's engel:
„Hoe is uw naam,[o] opdat wij u,
wanneer uw woord uitkomt, stel-
lig eer zullen bewijzen?" **18** Je-
hovah's engel zei echter tot hem:

„Waarom zoudt gij eigenlijk naar mijn naam vragen, wanneer het toch een wonderlijke [naam] is?”

19 Manoah nam nu het geitenbokje en het graanoffer en offerde het op de rots aan Jehovah.[a] En Hij deed iets op een wonderlijke wijze, terwijl Manoah en zijn vrouw toekeken. **20** Het geschiedde dan toen de vlam van het altaar af naar de hemel opsteeg, dat Jehovah’s engel in de vlam van het altaar omhoogsteeg, terwijl Manoah en zijn vrouw toekeken.[b] Terstond vielen zij op hun aangezicht ter aarde.[c] **21** En in het vervolg verscheen Jehovah’s engel niet meer aan Manoah en diens vrouw. Tóén wist Manoah dat het Jehovah’s engel was geweest.[d] **22** Dientengevolge zei Manoah tot zijn vrouw: „Wij zullen beslist sterven,[e] want wij hebben Gód gezien.”[f] **23** Maar zijn vrouw zei tot hem: „Indien het Jehovah slechts had behaagd ons ter dood te brengen, zou hij uit onze hand geen brandoffer en graanoffer hebben aangenomen,[g] en hij zou ons niet al deze dingen hebben laten zien, en hij zou ons niet, zoals nu, iets dergelijks hebben laten horen.”[h]

24 Later baarde de vrouw een zoon, en zij gaf hem de naam Simson;[i] en de jongen bleef groter worden, en Jehovah zegende hem voortdurend.[j] **25** Mettertijd begon Jehovah’s geest[k] hem aan te drijven te Mahane-Dan,[l] tussen Zora[m] en Estaol.[n]

14 Toen daalde Simson naar Timna[o] af en zag te Timna een vrouw uit de dochters der Filistijnen. **2** Derhalve ging hij op en vertelde het aan zijn vader en zijn moeder en zei: „Er is een vrouw die ik te Timna heb gezien uit de dochters der Filistijnen; nu dan, neemt haar voor mij tot vrouw.”[p] **3** Maar zijn vader en zijn moeder zeiden tot hem: „Is er onder de dochters van uw broeders en onder heel mijn volk geen vrouw,[q] dat gij een vrouw uit de onbeseden Filistijnen[r] gaat nemen?” Toch zei Simson tot zijn vader: „Neem háár voor mij, want in mijn ogen is zij werkelijk de ware.” **4** Wat zijn vader en zijn moeder betreft, zij wisten niet dat dit van Jehovah was,[a] dat hij een gelegenheid zocht tegen de Filistijnen, daar de Filistijnen toentertijd over Israël heersten.[b]

5 Bijgevolg daalde Simson met zijn vader en zijn moeder naar Timna af.[c] Toen hij tot aan de wijngaarden van Timna was gekomen, zie! daar kwam een jonge leeuw met manen hem brullend tegemoet. **6** Toen werd Jehovah’s geest ten aanzien van hem werkzaam,[d] zodat hij [de leeuw] in tweeën scheurde, net zoals men een bokje in tweeën scheurt, en zonder dat hij ook maar iets in zijn hand had. En hij vertelde zijn vader of zijn moeder niet wat hij had gedaan. **7** En hij daalde verder af en sprak toen tot de vrouw; en zij was nog steeds de ware in Simsons ogen.[e]

8 Enige tijd later nu keerde hij terug om haar mee naar huis te nemen.[f] Ondertussen week hij van de weg af om naar het kadaver van de leeuw te kijken, en zie, er was een zwerm bijen in het dode lichaam van de leeuw, en honing.[g] **9** Hij dan schraapte die eruit in zijn handpalmen en ging verder, al etend onder het voortgaan.[h] Toen hij zich weer bij zijn vader en zijn moeder voegde, gaf hij hun er dadelijk wat van, en zij gingen [ervan] eten. En hij vertelde hun niet dat het uit het dode lichaam van de leeuw was dat hij de honing had geschraapt.

10 En zijn vader daalde verder af naar de vrouw, en Simson rechtte daar vervolgens een feestmaal aan;[i] want dat waren de jonge lieden gewoon te doen. **11** Nu geschiedde het dat toen zij hem zagen, zij onmiddellijk dertig bruiloftsgezellen namen, opdat die bij hem zouden blijven. **12** Toen zei Simson tot hen:

HFDST. 13

a Re 6:20
b Han 1:9
c Ge 17:3 1Kr 21:16 Mt 17:6
d Re 6:22
e Re 6:23
f Ge 16:7 Ge 16:13 Ge 32:24 Ge 32:30 Ex 33:20 Jo 1:18
g Ge 4:4 Re 13:16
h Ps 25:14 Sp 3:32
i Heb 11:32
j 1Sa 3:19 Lu 1:80 Lu 2:52
k Re 3:10 Re 6:34 Re 11:29 1Sa 11:6 Mt 4:1
l Re 18:12
m Re 18:11
n Joz 15:33

HFDST. 14

o Joz 15:10 Joz 19:43
p Ge 21:21 Ge 34:4 Ge 38:6
q Ex 34:16 De 7:3 Ne 13:27 1Kor 7:39
r Ge 34:14 1Sa 14:6 1Sa 17:26 1Sa 31:4 2Sa 1:20

2e kolom

a Joz 11:20 1Kon 12:15
b De 28:48 Re 13:1 Re 15:11
c Re 14:1
d Re 13:25 Za 4:6
e Re 14:2
f Ge 24:67 Mt 1:24
g Ge 43:11 Ex 3:8 De 32:13 Sp 24:13 Mt 3:4
h 1Sa 14:27 Sp 25:16
i Ge 29:22 Mt 22:4

„Laat mij U alstublieft een raadsel opgeven.[a] Indien GIJ het mij gedurende de zeven dagen[b] van het feestmaal zonder mankeren zult meedelen en het werkelijk oplost, dan zal ik U dertig onderklederen en dertig stel klederen moeten geven.[c] **13** Maar indien GIJ het mij niet kunt meedelen, dan moet GÍJ mij dertig onderklederen en dertig stel klederen geven." Hierop zeiden zij tot hem: „Geef uw raadsel maar op, en laat ons het horen." **14** Hij zei dan tot hen:

„Uit de eter[d] kwam iets om te eten te voorschijn,
En uit de sterke kwam iets zoets te voorschijn."[e]

En drie dagen lang konden zij het raadsel niet meedelen. **15** Nu geschiedde het op de vierde dag dat zij tot Simsons vrouw gingen zeggen: „Misleid uw man, opdat hij ons het raadsel meedeelt.[f] Anders zullen wij u en het huis van uw vader met vuur verbranden.[g] Was het soms om onze bezittingen te nemen[h] dat gijlieden ons hier hebt uitgenodigd?" **16** Dientengevolge ging Simsons vrouw aan [zijn hals] wenen[i] en zei: „Gij haat mij slechts, ja, en gij hebt mij niet lief.[j] Gij hebt de zonen van mijn volk een raadsel opgegeven,[k] maar mij hebt gij het niet meegedeeld." Hierop zei hij tot haar: „Wel, ik heb het mijn eigen vader en mijn eigen moeder niet meegedeeld,[l] en zou ik het u dan moeten meedelen?" **17** Maar zij bleef de zeven dagen dat het feestmaal voor hen duurde, aan [zijn hals] wenen, en het geschiedde dan op de zevende dag dat hij het haar ten slotte meedeelde, omdat zij hem ertoe had geprest.[m] Toen deelde zij het raadsel aan de zonen van haar volk mee.[n] **18** De mannen van de stad dan zeiden op de zevende dag, nog voordat hij de binnenkamer kon ingaan,[o] tot hem:

„Wat is zoeter dan honing,
En wat is sterker dan een leeuw?"[p]

Waarop hij tot hen zei:

„Indien GIJ niet met mijn jonge koe hadt geploegd,[a]
Zoudt GIJ mijn raadsel niet hebben opgelost."[b]

19 En Jehovah's geest werd ten aanzien van hem werkzaam,[c] zodat hij naar Askelon[d] afdaalde en dertig man van hen neersloeg en hetgeen hij hen uittrok nam en de stellen [klederen] aan degenen gaf die het raadsel hadden meegedeeld.[e] En zijn toorn bleef ontbrand, en hij ging nu op naar het huis van zijn vader.

20 En Simsons vrouw[f] kwam aan een van zijn bruiloftsgezellen[g] te behoren, die hem gezelschap had gehouden.

15 Nu geschiedde het enige tijd later, in de dagen van de tarweoogst, dat Simson zijn vrouw ging bezoeken, [en hij bracht] een geitenbokje[h] mee. Hij dan zei: „Ik wil naar mijn vrouw in de binnenkamer[i] gaan." En haar vader stond hem niet toe naar binnen te gaan. **2** Maar haar vader zei: „Ik heb werkelijk bij mijzelf gezegd: 'Gij moet haar ongetwijfeld haten.'[j] Daarom heb ik haar aan uw bruiloftsgezel gegeven.[k] Is haar jongere zuster niet beter dan zij? Laat die alstublieft de uwe worden in plaats van de andere." **3** Simson zei echter tot hen: „Deze keer moet ik vrij van schuld zijn tegenover de Filistijnen, ingeval ik in hun nadeel met hen handel."[l]

4 Toen ging Simson heen en ving driehonderd vossen[m] en nam fakkels en keerde staart aan staart en bevestigde één fakkel tussen twee staarten, precies in het midden. **5** Daarna stak hij de fakkels aan en stuurde [de vossen] de velden met staand koren van de Filistijnen in. Zo stak hij alles in brand, van schoof tot staand koren, en de wijngaarden en de olijfbosjes.[n]

6 Toen zeiden de Filistijnen: „Wie heeft dit gedaan?" Waarop men zei: „Simson, de schoonzoon

HFDST. 14

a Ps 49:4 Ps 78:2 Sp 1:6 Ez 17:2
b Ge 29:27
c Ge 45:22 Re 14:19 2Kon 5:5 2Kon 5:22
d Re 14:8
e Re 14:9
f Re 16:5
g Re 12:1 Re 15:6
h Sp 28:20
i Sp 27:15
j Re 16:15
k Re 14:14
l Re 14:9
m Re 16:16 Sp 19:13 Sp 21:19 Lu 11:8
n Re 16:18 Sp 6:18 Sp 25:9
o Re 15:1
p Re 14:14

2e kolom

a Re 14:15
b Re 14:14
c Re 13:25 Re 14:6 Re 15:14 1Kor 12:4
d Joz 13:3 Re 1:18 Jer 47:5
e Re 14:13
f Re 14:2
g Re 14:11 Re 15:2

HFDST. 15

h Ge 38:17 1Sa 16:20 Lu 15:29
i Re 14:18
j Re 14:17
k Re 14:11 Re 14:20
l Re 14:4 Re 15:5
m Hgl 2:15 Klg 5:18
n 2Sa 14:30

van de Timniet, omdat deze zijn
vrouw heeft genomen en haar
vervolgens aan zijn bruiloftsge-
zel heeft gegeven."[a] Toen trok-
ken de Filistijnen op en verbrand-
den haar en haar vader met vuur.[b]
7 Hierop zei Simson tot hen: „In-
dien GIJ zó doet, zit er voor mij
niets anders op dan mij op U te
wreken,[c] en daarna zal ik ophou-
den." **8** En hij ging hen slaan,
[waarbij hij] benen op dijen [sta-
pelde], een grote slachting. Daar-
na daalde hij af en ging in een
kloof van de steile rots Etam wo-
nen.[d]

9 Later trokken de Filistijnen[e]
op en legerden zich in Juda[f] en
gingen rondtrekken in Lechi.[g]
10 Toen zeiden de mannen van
Juda: „Waarom zijt GIJ tegen ons
opgetrokken?", waarop zij zei-
den: „Om Simson te binden, zijn
wij opgetrokken, ten einde met
hem te doen net zoals hij met ons
heeft gedaan." **11** Drieduizend
man van Juda daalden daarom
naar de kloof van de steile rots
Etam[h] af en zeiden tot Simson:
„Weet gij niet dat de Filistijnen
over ons heersen?[i] Wat heeft dit
dan te betekenen, dat gij ons hebt
aangedaan?" Toen zei hij tot hen:
„Net zoals zij met mij hebben ge-
daan, zo heb ik met hen gedaan."[j]
12 Maar zij zeiden tot hem: „Om
u te binden, zijn wij afgekomen,
ten einde u in de hand van de
Filistijnen te geven." Hierop zei
Simson tot hen: „Zweert mij dat
GIJ mij niet zelf zult aanvallen."
13 Vervolgens zeiden zij tot hem:
„Neen, maar wij zullen u alleen
binden, en wij willen u in hun
hand geven; maar wij zullen u in
geen geval ter dood brengen."

Bijgevolg bonden zij hem met
twee nieuwe touwen[k] en brachten
hem uit de steile rots omhoog.
14 Hij, van zijn kant, kwam tot
aan Lechi, en de Filistijnen, van
hun kant, schreeuwden uitbun-
dig toen zij hem tegemoet kwa-
men.[l] En Jehovah's geest[m] werd
ten aanzien van hem werkzaam,

HFDST. 15

a Re 14:11
Re 14:20
Re 15:2
b De 9:5
Re 12:1
Re 14:15
Sp 22:8
c Ge 9:6
Nu 35:16
Re 14:4
d Re 15:11
e Joz 13:2
Re 14:4
f Joz 15:20
g Re 15:17
Re 15:19
2Sa 23:11
h Re 15:8
i De 28:48
Re 13:1
Re 14:4
Ps 106:41
j Le 24:17
Re 1:7
Re 15:7
k Re 16:11
l Pr 7:8
Mi 7:8
m Re 13:25
Re 14:6
Za 4:6

2e kolom

a Re 16:9
Re 16:12
b Le 26:8
Joz 23:10
1Sa 14:6
c Re 16:30
d Re 15:9
e Ps 3:7
Ps 18:31
Ps 44:3
f Re 14:3
1Sa 17:26
2Sa 1:20
g Ge 21:19
Ex 17:6
Mt 19:26
h Ge 45:27
1Sa 30:12
Jes 40:29
i Ps 34:6
Ps 120:1
j Ge 49:16
Re 2:16
Re 13:1
Re 13:5
Re 16:31
Ne 9:27
Heb 11:32

HFDST. 16

k Joz 13:3
Joz 15:47
l Joz 2:1
Re 14:4
m Ps 118:11
n Han 9:24
2Kor 11:32
o Re 15:10
p Ge 22:17
Ge 24:60

en de touwen die aan zijn armen
waren, werden als linnen draden
die door het vuur zijn verzengd,[a]
zodat zijn boeien van zijn handen
wegsmolten. **15** Hij vond nu een
vochtige ezelskinnebak en stak
zijn hand uit en greep ze en sloeg
er vervolgens duizend man mee
neer.[b] **16** Toen zei Simson:

„Met een ezelskinnebak —
één hoop, twee hopen!
Met een ezelskinnebak heb
ik duizend man neergeslagen."[c]

17 Nu geschiedde het dat toen
hij uitgesproken was, hij de kin-
nebak onmiddellijk uit zijn hand
wierp en die plaats Ramath-
Lechi[d] noemde. **18** Hij kreeg nu
hevige dorst, en hij ging Jehovah
aanroepen en zei: „Gij waart het
die deze grote redding in de hand
van uw knecht hebt gegeven,[e] en
zal ik nu sterven van dorst en
moet ik in de hand der onbesne-
denen[f] vallen?" **19** God liet der-
halve een vijzelvormige holte die
te Lechi was, opensplijten, waar
vervolgens water[g] uit kwam, en
hij ging drinken, waarna zijn
geest[h] terugkeerde en hij weer
opleefde.[i] Daarom gaf hij [deze
bron] de naam En-Hakkore; ze is
tot op deze dag te Lechi.

20 En hij bleef in de dagen van
de Filistijnen twintig jaar rech-
ter over Israël.[j]

16 Eens ging Simson naar
Gaza[k] en zag daar een pros-
tituee en ging bij haar binnen.[l]
2 En aan de Gazieten werd het
volgende bericht: „Simson is hier
gekomen." Zij dan omsingelden
hem[m] en bleven de hele nacht in
de stadspoort op hem loeren.[n] En
zij hielden zich de hele nacht stil,
want zij zeiden: „Zodra de mor-
gen aanlicht, dan moeten wij hem
doden."[o]

3 Simson bleef echter tot mid-
dernacht liggen en toen stond hij
te middernacht op en greep de
deuren van de stadspoort[p] en de
twee zijposten en rukte ze met
grendel en al los en legde ze op

zijn schouders en droeg[a] ze vervolgens naar de top van de berg
die tegenover Hebron[b] ligt.
4 Nu geschiedde het hierna dat
hij verliefd werd op een vrouw in
het stroomdal van de Sorek, en
haar naam was Delila.[c] **5** Toen
kwamen de asvorsten[d] van de Fi-
listijnen tot haar op en zeiden tot
haar: „Misleid[e] hem en zie waar-
in zijn grote kracht gelegen is en
waarmee wij hem kunnen over-
meesteren en waarmee wij hem
moeten binden om hem te be-
dwingen; en wij, van onze kant,
zullen u ieder elfhonderd zilver-
stukken geven."[f]
6 Later zei Delila tot Simson:
„Vertel mij toch alstublieft: Waar-
in is uw grote kracht gelegen
en waarmee kunt gij gebonden
worden om u te bedwingen?"[g]
7 Toen zei Simson tot haar: „In-
dien men mij bindt met zeven
nog vochtige pezen,[h] die niet uit-
gedroogd zijn, dan moet ik zwak
en als een gewoon mens wor-
den." **8** De asvorsten[i] der Filis-
tijnen dan brachten haar zeven
nog vochtige pezen, die niet uit-
gedroogd waren. Later bond zij
hem daarmee. **9** Nu zaten de
mannen van de hinderlaag in haar
binnenkamer,[j] en zij zei vervol-
gens tot hem: „De Filistijnen[k]
over u, Simson!" Toen trok hij
de pezen in tweeën, net als een
van vlasafval gedraaide draad in
tweeën scheurt wanneer hij vuur
ruikt.[l] En zijn kracht werd niet
bekend.[m]
10 Nadien zei Delila[n] tot Sim-
son: „Zie! Gij hebt mij voor de
gek gehouden, om leugens tot
mij te kunnen spreken.[o] Toe,
vertel mij nu alstublieft waar-
mee gij gebonden kunt worden."
11 Hij dan zei tot haar: „Indien
men mij stevig bindt met nieu-
we touwen, waarmee geen werk
is gedaan, dan moet ik zwak en
als een gewoon mens worden."
12 Delila nam dus nieuwe tou-
wen en bond hem daarmee en zei
tot hem: „De Filistijnen over u,

HFDST. 16

a Za 4:6
b Ge 23:2; Joz 15:13; Joz 21:11; Re 1:10
c Re 16:18
d Joz 13:3; Re 3:3
e Re 14:15
f Ex 23:8; Nu 22:17; Re 16:18; Sp 17:23; Pr 7:7; Mt 26:15; 1Ti 6:10
g Ps 12:2; Mi 7:5
h Ge 32:32; Job 10:11
i Joz 13:3
j Re 16:12
k Joz 13:1; Joz 13:2; Re 14:4
l Re 15:14
m Re 16:5
n Re 16:4
o Re 16:7; Re 16:13; Re 16:15

2e kolom

a Re 16:9
b Re 15:14
c Re 16:7; Re 16:11
d Re 16:5
e Le 13:48
f Re 16:9
g Re 14:16
h Re 16:7; Re 16:11; Re 16:13
i Re 14:17; Lu 11:8
j Sp 21:19; Sp 25:24; Sp 27:15; Lu 11:8
k Re 14:17; Mi 7:5
l Nu 6:5; Re 13:5; 1Sa 1:11
m Re 13:7
n Sp 13:3
o Joz 13:3; Re 3:3; Re 16:5; Re 16:30; 1Sa 5:8; 1Sa 6:4; 1Sa 29:2; 1Kr 12:19
p Re 14:17; Re 16:17; Sp 25:9; Jer 9:4; Mi 7:5
q Re 16:5; Mt 26:15

Simson!" Al die tijd zaten de man-
nen van de hinderlaag in de bin-
nenkamer.[a] Toen trok hij ze als
een draad in tweeën [en] van zijn
armen af.[b]
13 Daarna zei Delila tot Sim-
son: „Tot nu toe hebt gij mij voor
de gek gehouden, om leugens tot
mij te kunnen spreken.[c] Vertel
mij toch waarmee gij gebonden
kunt worden."[d] Toen zei hij tot
haar: „Indien gij de zeven vlech-
ten van mijn hoofdhaar met de
scheringdraad[e] zult samenwe-
ven." **14** Bijgevolg hechtte zij
ze vast met de pin, waarna zij tot
hem zei: „De Filistijnen over u,
Simson!"[f] Hij dan ontwaakte uit
zijn slaap en rukte de weverspin
en de scheringdraad los.
15 Nu zei zij tot hem: „Hoe
durft gij te zeggen: 'Ik heb u wer-
kelijk lief',[g] terwijl uw hart niet
bij mij is? Gij hebt mij nu al drie-
maal voor de gek gehouden en
hebt mij niet verteld waarin uw
grote kracht gelegen is."[h] **16** Nu
geschiedde het dat, omdat zij hem
de hele tijd met haar woorden
preste[i] en bij hem bleef aandrin-
gen, zijn ziel tot stervens toe
ongeduldig werd.[j] **17** Ten slot-
te legde hij zijn hele hart voor
haar bloot[k] en zei tot haar: „Een
scheermes[l] is nog nooit op mijn
hoofd gekomen, want ik ben van
mijn moeders buik af een nazi-
reeër van God.[m] Indien ik werke-
lijk geschoren werd, dan zou mijn
kracht stellig van mij wijken, en
ik zou inderdaad zwak en als alle
andere mensen worden."[n]
18 Toen nu Delila zag dat hij
zijn hele hart voor haar had
blootgelegd, liet zij onmiddellijk
de Filistijnse asvorsten[o] roepen
en zei: „Komt ditmaal op, want
hij heeft zijn hele hart voor mij
blootgelegd."[p] En de Filistijnse
asvorsten kwamen tot haar op
om eigenhandig het geld mee te
brengen.[q] **19** Zij dan liet hem
op haar knieën inslapen. Toen
riep zij de man en liet hem de
zeven vlechten van zijn hoofd-

haar afscheren, waarna zij hem in bedwang begon te krijgen, en allengs week zijn kracht van hem. **20** Nu zei zij: „De Filistijnen over u, Simson!" Toen ontwaakte hij uit zijn slaap en zei: „Ik zal wel vrijkomen, zoals de andere keren,[a] en mij losschudden." En hij wist zelf niet dat het Jehovah was die van hem was geweken.[b] **21** De Filistijnen dan grepen hem vast en staken hem de ogen uit[c] en voerden hem af naar Gaza[d] en bonden hem met twee koperen boeien;[e] en hij werd een maler[f] in het gevangenhuis.[g] **22** Intussen begon zijn hoofdhaar, zodra hij geschoren[h] was, weelderig te groeien.

23 Wat de Filistijnse asvorsten betreft, zij vergaderden zich om hun god Dagon[i] een groot slachtoffer te offeren en om zich te verheugen, en zij zeiden voortdurend: „Onze god heeft onze vijand Simson in onze hand gegeven!"[j] **24** Toen het volk hem te zien kreeg, gingen zij dadelijk hun god[k] loven, „want", zeiden zij, „onze god heeft onze vijand[l] en de verwoester van ons land[m] en degene die onze verslagenen vermenigvuldigde,[n] in onze hand gegeven".

25 Nu geschiedde het dat omdat hun hart vrolijk was,[o] zij vervolgens zeiden: „Roept Simson, opdat hij ons wat amusement kan bieden."[p] Zij riepen Simson dus uit het gevangenhuis opdat hij hen zou vermaken;[q] voorts plaatste men hem tussen de zuilen. **26** Toen zei Simson tot de jongen die hem bij de hand hield: „Sta mij toch toe de zuilen te betasten waarop het huis stevig gegrondvest is en laat mij ertegen leunen." **27** (Terloops zij opgemerkt dat het huis vol mannen en vrouwen was en dat alle Filistijnse asvorsten daar waren;[r] en op het dak waren ongeveer drieduizend mannen en vrouwen, die toekeken terwijl Simson wat amusement bood.[s])

28 Nu riep Simson[t] tot Jehovah[a] en zei: „Soevereine Heer Jehovah, gedenk mij[b] alstublieft, en sterk[c] mij alstublieft nog voor deze ene keer, o gij, de [ware] God, en laat mij wraak nemen op de Filistijnen met wraak voor een van mijn beide ogen."[d]

29 Daarop zette Simson zich schrap tegen de twee middelste zuilen, waarop het huis stevig gegrondvest was, en greep ze vast, de ene met zijn rechter- en de andere met zijn linkerhand. **30** Vervolgens zei Simson: „Mijn ziel sterve[e] met de Filistijnen." Toen boog hij zich met kracht, en het huis stortte in op de asvorsten en op al het volk dat erin was,[f] zodat de doden die hij bij zijn eigen sterven ter dood bracht, talrijker werden dan die hij gedurende zijn leven ter dood gebracht had.[g]

31 Later kwamen zijn broeders en het hele huisgezin van zijn vader af en namen hem op, en zij voerden hem op en begroeven hem tussen Zora[h] en Estaol[i] in de grafstede van zijn vader Manoah.[j] Wat hem aangaat, hij was twintig jaar rechter over Israël geweest.[k]

17 Nu was er een man van het bergland van Efraïm[l] wiens naam Micha was. **2** Na verloop van tijd zei hij tot zijn moeder: „De elfhonderd zilverstukken die u ontnomen werden en waarover gij een vervloeking geuit[m] en ook ten aanhoren van mij uitgesproken hebt — zie! het zilver is bij mij. Ík had het weggenomen."[n] Hierop zei zijn moeder: „Moge mijn zoon door Jehovah gezegend zijn."[o] **3** Bijgevolg gaf hij de elfhonderd zilverstukken aan zijn moeder terug;[p] en zijn moeder zei vervolgens: „Ik moet het zilver zonder mankeren uit mijn hand aan Jehovah heiligen ten bate van mijn zoon, om een gesneden beeld[q] en een gegoten beeld[r] te maken; nu dan, ik zal het u teruggeven."

HFDST. 16

a Re 16:9
Re 16:12
Re 16:14
b Nu 14:42
1Sa 18:12
2Kr 15:2
c 1Sa 11:2
2Kon 25:7
d Re 16:1
e 2Kr 33:11
f Mr 9:42
g Ge 39:20
2Kon 17:4
h Nu 6:5
Re 13:5
i 1Sa 5:4
j De 32:27
Re 13:5
k Ps 135:15
Da 5:4
1Kor 8:5
l Re 15:10
m Re 15:5
n Re 15:8
Re 15:16
o 2Sa 13:28
p Sp 14:13
Mt 27:29
q Job 30:9
Ps 35:15
Ps 69:12
Heb 11:36
r Re 16:18
s Re 16:25
t Heb 11:32

2e kolom

a Ps 50:15
Ps 91:15
b Ps 74:18
Jer 15:15
c Re 14:6
Re 14:19
Re 15:14
d Re 16:21
Ps 58:10
Ps 143:12
e Ez 18:4
Mt 10:28
Op b 12:11
f Re 16:27
Job 31:3
g Re 14:19
Re 15:8
Re 15:15
h Re 13:2
Re 13:25
i Joz 19:41
j Re 13:8
k Ge 49:16
Re 2:16
Re 15:20

HFDST. 17

l Joz 17:15
Re 10:1
m 1Sa 14:24
1Sa 26:19
n Ex 20:12
Ex 20:15
Le 6:4
o Sp 19:18
p Le 6:4
q Ex 20:4
Le 26:1
Ps 115:4
r Le 19:4
Jes 40:19
Hab 2:18

4 Hij gaf het zilver dus aan
zijn moeder terug, en zijn moeder
nam tweehonderd zilverstukken
en gaf ze aan de zilversmid.[a] Toen
maakte hij een gesneden beeld[b]
en een gegoten beeld;[c] en het
kwam in Micha's huis te staan.
5 Wat de man Micha betreft, hij
had een godenhuis,[d] en vervol-
gens maakte hij een efod[e] en te-
rafim[f] en vulde de hand van een
van zijn zonen met macht,[g] opdat
hij als priester voor hem zou op-
treden.[h] **6** In die dagen was er
geen koning in Israël.[i] Een ieder
placht te doen wat recht was in
zijn eigen ogen.[j]
7 Nu was er een jonge man uit
Bethlehem[k] in Juda, uit de fami-
lie van Juda, en hij was een le-
viet.[l] En hij vertoefde daar voor
enige tijd. **8** De man dan ging
uit de stad Bethlehem in Juda
weg om voor enige tijd ergens te
vertoeven waar hij een plaatsje
kon vinden. Ten slotte kwam hij,
zijn weg vervolgend, in het berg-
land van Efraïm tot aan het huis
van Micha.[m] **9** Toen zei Micha
tot hem: „Waar komt gij van-
daan?" Hierop zei hij tot hem:
„Ik ben een leviet uit Bethlehem
in Juda, en ik ben op weg om
voor enige tijd ergens te vertoe-
ven waar ik een plaatsje kan vin-
den." **10** Micha dan zei tot hem:
„Woon toch bij mij en dien voor
mij als een vader[n] en een prie-
ster,[o] en ik, van mijn kant, zal
u tien zilverstukken per jaar ge-
ven en het gebruikelijke stel kle-
ren en uw levensonderhoud." Bij-
gevolg ging de leviet naar binnen.
11 Zo nam de leviet het op zich
bij de man te wonen, en de jon-
ge man werd hem als een van zijn
zonen. **12** Bovendien vulde Mi-
cha de hand van de leviet met
macht,[p] opdat de jonge man als
priester voor hem zou optreden[q]
en in het huis van Micha zou blij-
ven. **13** Derhalve zei Micha: „Nu
weet ik werkelijk dat Jehovah mij
goed zal doen, omdat de leviet mij
tot priester is geworden."[r]

HFDST. 17

a Jes 46:6; Jer 10:9
b De 5:8; De 27:15
c De 9:12
d Ge 31:30; De 13:6; Ezr 1:7; 1Kor 8:5
e Ex 28:6; Re 8:27
f Ge 31:19; Re 18:14; Ho 3:4
g Ex 29:9; Re 17:12; 1Kon 13:33; 2Kr 13:9
h Nu 3:10; De 12:11
i Ge 36:31; De 33:5; Re 18:1
j De 12:8; De 28:1; Re 21:25; Sp 14:12; Sp 16:2; Sp 21:2
k Ge 35:19; Re 19:1; Ru 1:1; Mi 5:2; Mt 2:1
l Nu 3:45; Joz 14:3; Joz 18:7; Re 18:30
m Re 17:1
n Ge 45:8; 2Kon 6:21; Jes 22:21
o Re 18:19; Re 18:27
p Re 17:5
q Nu 3:10; 1Kon 12:31; 1Kon 13:33; 2Kr 13:9
r Sp 14:12; Jes 44:20; Mt 15:9

2e kolom

HFDST. 18

a Ge 36:31; De 33:5; Re 8:23; Re 17:6; Re 19:1; Re 21:25
b Joz 19:40
c Nu 33:55; Joz 19:47; Re 1:34
d Joz 19:41; Re 13:2; Re 13:25
e Re 16:31
f Nu 13:17; Joz 2:1; Joz 7:2; Re 1:23; 1Sa 26:4
g Joz 17:15; Re 19:1
h Re 17:1
i Re 17:10; Mi 3:11

18 In die dagen was er geen
koning in Israël.[a] En in die
dagen zocht de stam der Danie-
ten[b] zich een erfdeel om er te wo-
nen; want tot op die dag was hun
geen erfdeel te midden van de
stammen van Israël toegevallen.[c]
2 Ten slotte zonden de zonen
van Dan vijf mannen uit hun fa-
milie, mannen uit hun midden,
die dappere lieden waren, van
Zora[d] en Estaol[e] uit om het land
te verspieden[f] en te verkennen.
Zij dan zeiden tot hen: „Gaat, ver-
kent het land." Na verloop van
tijd kwamen zij in het bergland
van Efraïm[g] tot aan het huis van
Micha[h] en overnachtten daar ten
slotte. **3** Terwijl zij dicht bij het
huis van Micha waren, herkenden
zij de stem van de jonge man, de
leviet, zodat zij daarheen afsloe-
gen. Voorts zeiden zij tot hem:
„Wie heeft u hierheen gebracht,
en wat doet gij op deze plaats,
en wat hebt gij hier te zoeken?"
4 Waarop hij tot hen zei: „Zo en
zo heeft Micha voor mij gedaan,
om mij te kunnen huren,[i] en op-
dat ik als priester voor hem zou
optreden."[j] **5** Toen zeiden zij tot
hem: „Raadpleeg[k] God[l] alstublieft,
opdat wij mogen weten of onze
weg waarop wij gaan, succesvol
zal zijn." **6** De priester dan zei
tot hen: „Gaat in vrede. Voor het
aangezicht van Jehovah is UW weg
waarop GIJ gaat."
7 Bijgevolg gingen de vijf man-
nen verder en kwamen te Laïs[m]
en zagen dat het volk dat daarin
was, in zelfverzekerdheid woon-
de, naar het gebruik der Sidoni-
ers, rustig en zonder argwaan,[n]
en er was geen onderdrukkende
veroveraar die ook maar in enig
opzicht last veroorzaakte in het
land, terwijl zij ver van de Sido-
niërs[o] verwijderd waren en niets
met de mensheid uit te staan
hadden.

j Re 17:5; Re 18:27; 1Kon 13:33; 2Kr 13:9; k 1Kon 22:5; l Re 17:13; m Joz 19:47; Re 18:29; n Re 18:27; o Joz 13:4; Joz 19:28; Re 3:3; Re 10:12.

8 Ten slotte kwamen zij bij hun broeders te Zorah[a] en Estaol,[b] en hun broeders zeiden toen tot hen: „Hoe is het U gegaan?" **9** Hierop zeiden zij: „Staat toch op, en laten wij tegen hen optrekken; want wij hebben het land gezien, en ziet! het is zeer goed.[c] En GIJ aarzelt nog. Weest niet traag om te gaan ten einde er binnen te komen en het land in bezit te nemen.[d] **10** Wanneer GIJ daar komt, zult GIJ bij een volk komen dat geen argwaan heeft,[e] en het land is vrij uitgestrekt; want God heeft het in UW hand gegeven,[f] een plaats waar geen gebrek is aan ook maar iets wat er op de aarde is."[g]

11 Toen vertrokken vandaar, dat wil zeggen uit Zorah en Estaol,[h] zeshonderd met oorlogswapens omgorde mannen uit de familie der Danieten.[i] **12** Zij dan trokken op en legerden zich vervolgens bij Kirjath-Jearim[j] in Juda. Daarom heeft men die plaats Mahane-Dan[k] genoemd, tot op deze dag. Zie! Ze ligt ten westen van Kirjath-Jearim. **13** Daarna trokken zij vandaar verder naar het bergland van Efraïm en kwamen tot aan het huis van Micha.[l]

14 Toen namen de vijf mannen die er op uit waren getrokken om het land van Laïs[m] te verspieden,[n] het woord en zeiden tot hun broeders: „Wist GIJ dat er in deze huizen een efod is en terafim[o] en een gesneden beeld[p] en een gegoten beeld?[q] Nu dan, bedenkt wat U te doen staat."[r] **15** Zij dan sloegen daarheen af en kwamen bij het huis van de jonge man, de leviet,[s] ten huize van Micha, en vroegen vervolgens hoe hij het maakte.[t] **16** Al die tijd stonden de zeshonderd met hun oorlogswapens omgorde mannen,[u] die uit de zonen van Dan waren,[v] bij de ingang van de poort. **17** De vijf mannen die het land waren gaan verspieden,[w] gingen nu op om daar binnen te treden, ten einde het gesneden beeld[a] en de efod[b] en de terafim[c] en het gegoten beeld[d] weg te nemen. (En de priester[e] stond met de zeshonderd met oorlogswapens omgorde mannen bij de ingang van de poort.) **18** En dezen gingen het huis van Micha binnen en namen vervolgens het gesneden beeld, de efod en de terafim en het gegoten beeld weg.[f] Hierop zei de priester[g] tot hen: „Wat doet GIJ daar?" **19** Maar zij zeiden tot hem: „Zwijg. Leg uw hand op uw mond en ga met ons mee en word voor ons een vader[h] en een priester.[i] Wat is beter voor u: priester te blijven voor het huis van één[j] man of priester te worden voor een stam en familie in Israël?"[k] **20** Hiermee nu was het hart van de priester ingenomen,[i] en hij nam daarop de efod en de terafim en het gesneden beeld[m] en begaf zich te midden van het volk.

21 Toen keerden zij om en gingen heen, en zij plaatsten de kleinen en het vee en de waardevolle dingen voorop.[n] **22** Zelf waren zij reeds op enige afstand van het huis van Micha gekomen, toen de mannen die in de huizen waren welke dicht bij het huis van Micha[o] stonden, werden bijeengeroepen en de zonen van Dan trachtten in te halen. **23** Toen zij de zonen van Dan bleven naschreeuwen, keerden dezen hun aangezicht vervolgens om en zeiden tot Micha: „Wat is er met u aan de hand,[p] dat gij bijeengeroepen zijt?" **24** Hij dan zei: „Mijn goden[q] die ik gemaakt heb,[r] hebt GIJ weggenomen, alsmede de priester,[s] en GIJ gaat heen, en wat heb ik nu nog?[t] Hoe kunt GIJ dan tot mij zeggen: 'Wat is er met u aan de hand?'" **25** Hierop zeiden de zonen van Dan tot hem: „Laat uw stem niet dicht bij ons horen, uit vrees dat mannen, verbitterd van ziel,[u]

HFDST. 18

a Re 13:2 Re 16:31
b Joz 15:33 Re 18:2
c Nu 14:7 De 8:7
d Ex 23:30 Nu 13:30 Joz 18:3
e Re 18:7 Re 18:27
f De 4:1 Ps 81:14
g Ex 3:8 De 8:9 Ez 20:6
h Re 16:31 Re 18:2
i Joz 19:40
j Joz 15:60 1Sa 7:1 2Kr 1:4
k Re 13:25
l Re 17:1
m Re 18:7 Re 18:29
n Re 18:2
o Re 17:5
p De 5:8 Re 17:4
q De 27:15 1Jo 5:21
r Re 18:18
s Re 17:7 Re 17:12 Re 18:30
t Ge 29:6 Ge 43:27
u 1Sa 17:5 2Kr 26:14
v Re 18:11
w Re 18:2

2e kolom

a Ex 20:4 Le 26:1 Re 17:4 Ps 115:4
b Ex 28:6 Re 8:27
c Ge 31:19 Ge 31:30 Re 17:5 Ho 3:4
d Le 19:4 De 27:15 Re 17:3 1Jo 5:21
e Re 17:12
f Re 17:4 Re 18:30
g Re 17:12 Re 18:4
h Re 17:10
i Re 18:4 Re 18:27 Mi 3:11
j Re 17:12
k Re 18:30
l Ps 10:3 Jes 56:11 Heb 5:4
m Re 17:4 Re 17:5 Re 18:14 Re 18:18
n Ge 33:2 De 25:18
o Re 17:1

p Ge 21:17; 2Sa 14:5; 2Kon 6:28; q Re 17:4; Re 17:5; r Ps 115:8; Ps 135:18; Jes 44:17; Jer 51:17; s Re 17:12; t Re 17:5; u 1Sa 22:2.

ulieden zouden aanvallen, en
gij uw eigen ziel en de ziel van
uw huisgezin moet verbeuren."
26 En de zonen van Dan vervolg-
den hun weg; en Micha zag ten
slotte dat zij sterker waren dan
hij,[a] en derhalve keerde hij om en
ging naar zijn huis terug.

27 Wat hen aangaat, zij namen
wat Micha gemaakt had en de
priester[b] die hem had toebehoord,
en zij trokken verder naar Laïs,[c]
tegen een volk rustig en zonder
argwaan.[d] Voorts sloegen zij hen
met de scherpte van het zwaard,[e]
en de stad verbrandden zij met
vuur.[f] **28** En er was geen be-
vrijder, want het lag ver van Si-
don,[g] en zij hadden helemaal niets
met de mensheid uit te staan;
en het lag in de laagvlakte die
bij Beth-Rehob[h] behoorde. Vervol-
gens bouwden zij de stad weer op
en gingen er wonen.[i] **29** Boven-
dien gaven zij de stad de naam
Dan, naar de naam van hun va-
der, Dan,[j] die aan Israël gebo-
ren was.[k] Niettemin was de naam
van de stad oorspronkelijk Laïs.[l]
30 Daarna richtten de zonen van
Dan voor zichzelf het gesneden
beeld[m] op; en Jonathan,[n] de zoon
van Gersom,[o] Mozes' zoon, hij
en zijn zonen werden priesters
voor de stam der Danieten tot de
dag dat het land in ballingschap
werd gevoerd.[p] **31** En zij hiel-
den het gesneden beeld van Mi-
cha, dat hij gemaakt had, voor
zich opgesteld gedurende al de
dagen dat het huis[q] van de [ware]
God in Silo bleef.[r]

19 Nu gebeurde het in die da-
gen dat er geen koning in
Israël was.[s] Het geschiedde dan
dat een zekere leviet voor enige
tijd in de meest afgelegen stre-
ken van het bergland van Efraïm[t]
vertoefde. Mettertijd nam hij
zich uit Bethlehem[u] in Juda een
bijvrouw[v] tot echtgenote. **2** En
zijn bijvrouw ging hoererij[w] te-
gen hem bedrijven. Ten slotte
ging zij van hem weg naar het
huis van haar vader te Bethle-
hem in Juda en bleef daar vier
volle maanden. **3** Toen stond
haar man op en ging haar achter-
na om haar vertroostend toe te
spreken, ten einde haar terug te
brengen; en hij had zijn bedien-
de[a] en een paar ezels bij zich. Zij
dan liet hem in het huis van haar
vader komen. Toen de vader van
de jonge vrouw hem in het oog
kreeg, trad hij hem dadelijk ver-
heugd tegemoet. **4** Dientenge-
volge hield zijn schoonvader, de
vader van de jonge vrouw, hem
bij zich, zodat hij drie dagen bij
hem bleef; zij dan aten en dron-
ken, en hij overnachtte daar.[b]

5 Het geschiedde dan op de
vierde dag, toen zij als gewoonlijk
's morgens vroeg opstonden, dat
hij nu opstond om heen te gaan,
maar de vader van de jonge vrouw
zei tot zijn schoonzoon: „Versterk
uw hart met een stukje brood[c]
en daarna moogt gijlieden heen-
gaan." **6** Zij zetten zich dus neer
en beiden gingen te zamen eten en
drinken; waarna de vader van de
jonge vrouw tot de man zei: „Kom-
aan alstublieft, en blijf overnach-
ten,[d] en laat uw hart vrolijk zijn."[e]
7 Toen de man opstond om heen
te gaan, bleef zijn schoonvader bij
hem aandringen, zodat hij daar
weer bleef overnachten.[f]

8 Toen hij op de vijfde dag
's morgens vroeg opstond om
heen te gaan, zei de vader van de
jonge vrouw vervolgens: „Neem
alstublieft wat versterkends voor
uw hart."[g] En zij talmden tot het
afnemen van de dag. En beiden
bleven eten. **9** De man[h] stond
nu op om heen te gaan, hij en
zijn bijvrouw[i] en zijn bediende;[j]
maar zijn schoonvader, de va-
der van de jonge vrouw, zei tot
hem: „Zie toch! De dag heeft
zich ten avond geneigd. Blijft
alstublieft overnachten.[k] Zie, de
dag daalt. Blijf hier overnachten,
en laat uw hart vrolijk zijn.[l] En

HFDST. 18

a Lu 14:31
b Re 17:12; Re 18:19
c Joz 19:47; Re 18:7
d Re 18:10
e Joz 19:47
f Joz 11:13
g Ge 10:15; Ge 49:13; Joz 11:8; Re 10:12; Re 18:7
h Nu 13:21; 2Sa 10:6
i Nu 33:53
j Ge 14:14; De 34:1; Joz 19:47; Re 20:1; 2Sa 17:11; 1Kon 12:29
k Ge 30:6; Ge 32:28
l Joz 19:47; Re 18:7
m Ex 20:4; Le 26:1; De 17:3; De 27:15; Re 17:4; Re 18:18
n Re 17:12
o Ex 2:22; Ex 18:3
p 1Sa 4:11; 1Sa 4:22; Ps 78:61
q Ex 40:2; Joz 18:1
r 1Sa 1:3; 1Sa 4:3; Ps 78:60; Jer 7:12

HFDST. 19

s Re 17:6; Re 18:1; Re 21:25; 1Sa 8:4; 1Sa 8:5
t Joz 17:15; Joz 17:16
u Ge 35:19; Re 17:7; Mi 5:2; Mt 2:6
v Ge 16:3; Ex 21:8; 2Sa 5:13; 2Kr 11:21
w Le 20:10; De 22:22; Ga 5:19; Kol 3:5

2e kolom

a Nu 22:22
b Ge 24:54; Ro 12:13; Heb 13:2
c Ge 18:5; Ps 104:15; Sp 11:25
d Ge 19:2
e Re 19:9; Re 19:22

f Re 19:4; 1Pe 4:9; g Ge 18:5; Re 19:5; Ru 3:7; Ps 104:15; h Re 19:1; i Re 19:2; 2Sa 5:13; j Nu 22:22; Re 19:3; k Lu 24:29; Ro 12:13; l Re 19:6.

morgen moet gijlieden vroeg opstaan voor UW tocht, en gij moet naar uw tent gaan." **10** De man stemde er echter niet mee in te blijven overnachten, maar hij stond op en ging op weg en kwam tot tegenover Jębus,[a] dat wil zeggen Jeruzalem;[b] en bij hem waren het paar gezadelde ezels en zijn bijvrouw en zijn bediende.

11 Terwijl zij dicht bij Jębus waren, [en] aangezien het daglicht aanmerkelijk minder was geworden,[c] zei nu de bediende tot zijn meester: „Kom nu toch, en laten wij afslaan naar deze stad van de Jebusieten[d] en daar de nacht doorbrengen." **12** Maar zijn meester zei tot hem: „Laten wij niet afslaan naar een stad van buitenlanders,[e] die geen deel van de zonen van Israël zijn; en wij moeten verder trekken tot Gibea."[f] **13** Vervolgens zei hij tot zijn bediende: „Kom, en laten wij naar een van de plaatsen toe gaan, en wij moeten of in Gibea of in Rama[g] overnachten." **14** Zij trokken dus verder en vervolgden hun weg, en toen zij dicht bij Gibea waren, dat tot Benjamin behoort, ging juist de zon over hen onder.

15 Dientengevolge sloegen zij daarheen af om er binnen te gaan ten einde in Gibea te overnachten. Zij nu gingen er binnen en zetten zich neer op het openbare stadsplein, en er was niemand die hen voor de nacht in huis opnam.[h] **16** Ten slotte, zie! daar kwam in de avond een oude man van zijn werk op het veld [de stad] binnen,[i] en de man was van het bergland van Efraïm,[j] en hij vertoefde voor enige tijd te Gibea; de mannen van de plaats waren echter Benjaminieten.[k] **17** Toen hij zijn ogen opsloeg, zag hij daar de man, de reiziger, op het openbare stadsplein. De oude man dan zei: „Waar gaat gij naar toe, en waar komt gij vandaan?"[l] **18** Waarop hij tot hem zei: „Wij trekken van Bethlehem in Juda naar de meest afgelegen streken van het bergland van Efraïm.[a] Daar kom ik vandaan, maar ik ben naar Bethlehem in Juda[b] geweest; en nu ga ik naar mijn eigen huis, en er is niemand die mij in huis opneemt.[c] **19** En er is zowel stro als voer[d] voor onze ezels, en er is zowel brood[e] als wijn voor mij en uw slavin[f] en voor de bediende[g] die uw knecht bij zich heeft. Er is aan niets gebrek." **20** De oude man zei echter: „Vrede zij u![h] Laat enig gebrek uwerzijds maar op mij neerkomen.[i] Overnacht alleen niet op het openbare plein." **21** Daarop bracht hij hem in zijn huis[j] en wierp de ezels mengvoer voor.[k] Toen wasten zij hun voeten[l] en gingen eten en drinken.

22 Terwijl zij hun hart vrolijk maakten,[m] zie! daar omsingelden de mannen van de stad, louter nietswaardige mannen,[n] het huis,[o] terwijl zij elkaar tegen de deur drongen; en zij bleven tot de oude man, de eigenaar van het huis, zeggen: „Breng de man die in uw huis is gekomen, naar buiten, opdat wij gemeenschap met hem hebben."[p] **23** Toen ging de eigenaar van het huis tot hen naar buiten en zei hun:[q] „Neen, mijn broeders,[r] doet alstublieft niets verkeerds, aangezien deze man in mijn huis is gekomen. Begaat deze schandelijke dwaasheid[s] niet. **24** Hier zijn mijn maagdelijke dochter en zijn bijvrouw. Laat ik hen alstublieft naar buiten brengen en verkracht hen[t] en doet met hen wat goed is in UW ogen. Maar met deze man moogt GIJ deze schandelijke, dwaze zaak niet doen."

25 En de mannen wilden niet naar hem luisteren. Daarom greep de man zijn bijvrouw[u] en bracht haar naar buiten bij hen; en zij gingen gemeenschap met haar houden[v] en bleven haar de hele nacht misbruiken[w] tot de morgen toe, waarna zij haar bij het opklimmen van de dageraad wegstuurden. **26** De vrouw dan

HFDST. 19

a Joz 15:8; Joz 15:63
b Joz 18:28; Re 1:8
c Re 19:14
d Ge 10:16
e Ex 23:33; Nu 33:55; De 20:18; Re 1:21
f Joz 18:28; 1Sa 10:26; Jes 10:29; Ho 5:8
g Joz 18:25; 1Kon 15:17; Ne 11:33; Jer 40:1
h Ge 19:2; Re 19:20; Jes 58:7
i Mt 20:8
j Joz 17:15; Re 19:1
k Joz 18:21; Joz 18:28
l Ge 16:8

2e kolom

a Re 19:1
b Re 19:2
c Re 19:15
d Ge 24:32; Ge 43:24
e Ge 18:5
f Re 19:2
g Re 19:3; Re 19:9
h Re 6:23; 1Sa 25:6; 1Kr 12:18
i Re 19:15; Ro 12:13; Heb 13:2; 1Pe 4:9
j Ge 19:3; Han 16:15
k Re 19:19
l Ge 18:4; 1Sa 25:41; 2Sa 11:8; Lu 7:44; Jo 13:5; 1Ti 5:10
m Re 19:6; Re 19:9; Ps 104:15
n De 13:13; Re 20:13; Sp 6:12; Sp 16:27; Na 1:15
o Ge 19:4; Re 20:5
p Ge 19:5; Le 20:13; Ro 1:27; 1Kor 6:9; Ju 7
q Ge 19:6
r Ge 19:7
s Ge 34:7; Re 20:6
t Ge 19:8
u Re 19:2
v Le 20:10
w Jer 5:8; Ho 9:9; Ho 10:9; Er 4:19

kwam toen het tegen de morgen
liep en viel neer bij de ingang
van het huis van de man waar
haar meester was[a] [en lag daar]
tot het daglicht. **27** Later stond
haar meester 's morgens op en
opende de deuren van het huis
en begaf zich naar buiten om
zijns weegs te gaan, en zie! de
vrouw, zijn bijvrouw,[b] lag daar,
neergevallen bij de ingang van
het huis, met haar handen op
de drempel! **28** Hij dan zei tot
haar: „Sta op, en laten wij gaan."
Maar er was niemand die ant-
woordde.[c] Toen nam de man haar
op de ezel en stond op en ging
naar zijn plaats.[d]

29 Vervolgens ging hij zijn huis
binnen en nam het slachtmes
en greep zijn bijvrouw en sneed
haar overeenkomstig haar been-
deren in twaalf stukken[e] en zond
haar naar elk gebied van Israël.[f]
30 En het gebeurde dat iedereen
die het zag, zei: „Zo iets is nog
nooit tot stand gebracht of ge-
zien van de dag af dat de zonen
van Israël uit het land Egypte op-
trokken tot op deze dag. Zet UW
hart erop, beraadt[g] U en spreekt."

20 Dientengevolge trokken
alle zonen van Israël uit[h]
en kwam de vergadering als één
man[i] samen, van Dan[j] tot Berse-
ba,[k] alsmede het land Gilead,[l] bij
Jehovah te Mizpa.[m] **2** De voor-
naamste mannen dan van heel
het volk en alle stammen van
Israël namen hun plaats in in de
gemeente van het volk van de
[ware] God,[n] vierhonderdduizend
man voetvolk die het zwaard kon-
den trekken.[o]

3 En de zonen van Benjamin
kregen te horen dat de zonen van
Israël naar Mizpa waren opge-
trokken.[p]

Toen zeiden de zonen van Is-
raël: „Spreekt. Hoe heeft deze
slechte zaak zich toegedragen?"[q]
4 Daarop antwoordde de man, de
leviet,[r] de echtgenoot van de ver-
moorde vrouw, en zei: „Het was
te Gibea,[s] dat tot Benjamin be-

HFDST. 19

a Re 19:21
b Re 19:2
Re 19:25
c Re 20:5
d Re 19:18
e Re 20:6
f Jos 14:1
1Sa 11:7
g Re 20:7
Sp 15:22

HFDST. 20

h De 13:12
Jos 22:12
Re 21:5
i 1Sa 11:7
2Sa 19:14
j Jos 19:47
Re 18:29
2Sa 3:10
1Kr 21:2
2Kr 30:5
k 1Sa 3:20
2Sa 24:2
l Jos 22:9
m 1Sa 7:5
1Sa 10:17
2Kon 25:23
n Ps 83:18
Jes 44:8
o Re 20:17
2Sa 24:9
2Kon 3:26
p Re 20:1
q Re 19:22
r Re 19:1
s Re 19:12

2e kolom

a Re 19:2
b Re 19:25
c Re 19:26
d Re 19:29
e Le 19:29
Le 20:14
Ps 119:150
Sp 10:23
1Pe 4:3
f Re 19:23
g Re 19:30
Sp 11:14
Sp 13:10
Sp 20:18
Sp 24:6
h Re 20:1
i Sp 21:3
j Re 1:1
Re 20:18
1Sa 14:42
Ne 11:1
Sp 16:33
Han 1:26
k Ge 34:7
Re 19:23
Re 19:25
2Sa 13:12
l Jos 18:11
m De 13:14
Jos 22:16
Ef 5:11
n Re 19:22
Re 19:25
o Re 19:12
p 2Sa 20:21
q Le 20:10
r De 13:5
De 17:7
De 22:22
1Kor 5:6
1Kor 5:13

hoort, dat ik kwam, ik en mijn bij-
vrouw,[a] om [er] te overnachten.
5 Toen stonden de grondbezit-
ters van Gibea tegen mij op en om-
singelden 's nachts het huis met
kwade bedoelingen tegen mij. Mij
dachten zij te doden, maar mijn
bijvrouw hebben zij verkracht,[b]
en zij is ten slotte gestorven.[c]
6 Daarom heb ik mijn bijvrouw
gegrepen en haar in stukken ge-
sneden en haar naar elk veld van
Israëls erfdeel gezonden,[d] omdat
zij zich losbandig hadden gedra-
gen[e] en een schandelijke dwaas-
heid in Israël hadden bedreven.[f]
7 Ziet! Al GIJ zonen van Israël,
geeft hier UW woord en raad."[g]

8 Heel het volk dan stond als
één man[h] op en zei: „Niemand
van ons zal naar zijn tent gaan,
noch zal iemand van ons zich af-
wenden naar zijn huis.[i] **9** Nu
dan, dit is hetgeen wij Gibea zul-
len aandoen. Laten wij er volgens
het lot tegen optrekken.[j] **10** En
wij moeten uit alle stammen van
Israël tien man op elke honderd,
en honderd op elke duizend, en
duizend op elke tienduizend ne-
men om mondvoorraad voor het
volk te verschaffen, opdat zij han-
delend mogen optreden door te-
gen Gibea van Benjamin op te
trekken, gezien al de schande-
lijke dwaasheid[k] die zij in Israël
hebben begaan." **11** Zo werden
alle mannen van Israël als één
man, als bondgenoten, tegen de
stad vergaderd.

12 Bijgevolg zonden de stam-
men van Israël mannen naar alle
leden van de stam Benjamin[l] om
te zeggen: „Wat is dit voor een
slechte zaak die zich onder U heeft
afgespeeld?[m] **13** Nu dan, levert
die mannen, die nietswaardige
mannen,[n] die te Gibea[o] zijn, uit,[p]
opdat wij hen ter dood brengen,[q]
en laten wij het kwaad uit Israël
wegdoen."[r] En de zonen van Ben-
jamin wilden niet naar de stem
van hun broeders, de zonen van
Israël, luisteren.[s]

s 1Sa 2:25; Sp 29:1; Ho 9:9; Ho 10:9; Ro 9:18.

14 Toen verzamelden de zonen van Benjamin zich vanuit de steden te Gibea om tegen de zonen van Israël ten strijde te trekken. **15** Zo werden de zonen van Benjamin op die dag uit de steden gemonsterd: zesentwintigduizend man die het zwaard konden trekken,[a] de inwoners van Gibea niet meegerekend, van wie zevenhonderd uitgelezen mannen werden gemonsterd. **16** Van al dit volk waren zevenhonderd uitgelezen mannen linkshandig.[b] Elk van hen was iemand die met stenen kon slingeren[c] tot op een haar en niet miste.

17 En de mannen van Israël werden gemonsterd, Benjamin niet meegerekend: vierhonderdduizend man die het zwaard konden trekken.[d] Elk van hen was een krijgsman. **18** Zij nu stonden op en gingen naar Bethel op en raadpleegden God.[e] Toen zeiden de zonen van Israël: „Wie van ons dient in de voorhoede tegen de zonen van Benjamin ten strijde op te trekken?"[f] Waarop Jehovah zei: „Juda in de voorhoede."[g]

19 Daarna stonden de zonen van Israël 's morgens op en legerden zich tegen Gibea.

20 De mannen van Israël trokken nu ten strijde uit tegen Benjamin; voorts schaarden de mannen van Israël zich tegen hen in slagorde bij Gibea. **21** De zonen van Benjamin dan deden een uitval uit Gibea[h] en stortten op die dag tweeëntwintigduizend man in Israël in het verderf, ter aarde [geveld].[i] **22** Het volk, [te weten] de mannen van Israël, betoonde zich echter moedig, en zij schaarden zich vervolgens opnieuw in slagorde op de plaats waar zij zich de eerste dag in formatie hadden opgesteld. **23** Toen gingen de zonen van Israël op en weenden[j] voor het aangezicht van Jehovah tot de avond en raadpleegden Jehovah met de woorden: „Zal ik opnieuw ten strijde naderen tegen de zonen van mijn broeder Benjamin?"[a] Hierop zei Jehovah: „Trekt tegen hem op."

24 Bijgevolg naderden de zonen van Israël op de tweede dag de zonen van Benjamin.[b] **25** Op zijn beurt trok Benjamin hen op de tweede dag vanuit Gibea tegemoet, en zij stortten onder de zonen van Israël nog achttienduizend man in het verderf, ter aarde [geveld];[c] al dezen konden het zwaard trekken.[d] **26** Nu gingen alle zonen van Israël,[e] ja het hele volk, op en kwamen te Bethel, en daar weenden[f] en zaten zij voor het aangezicht van Jehovah en vastten[g] die dag tot de avond en brachten brandoffers[h] en gemeenschapsoffers[i] voor het aangezicht van Jehovah. **27** Daarna raadpleegden de zonen van Israël Jehovah,[j] want daar was de ark van het verbond[k] van de [ware] God in die dagen. **28** Pinehas[l] nu, de zoon van Eleazar, de zoon van Aäron, stond er in die dagen voor[m] en zei: „Zal ik nog eens ten strijde trekken tegen de zonen van mijn broeder Benjamin of zal ik ophouden?"[n] Waarop Jehovah zei: „Trekt op, want morgen zal ik hem in uw hand geven."[o] **29** Toen legde Israël mannen rondom in hinderlaag[p] tegen Gibea.

30 Vervolgens trokken de zonen van Israël op de derde dag tegen de zonen van Benjamin op, en zij stelden zich evenals de andere keren in formatie tegen Gibea op.[q] **31** Toen dan de zonen van Benjamin uitrukten, het volk tegemoet, werden zij van de stad weggelokt.[r] Nu begonnen zij evenals de andere keren enkelen van het volk dodelijk gewond neer te slaan op de grote wegen, waarvan de ene omhoogvoert naar Bethel[s] en de andere naar Gibea,[t] op het veld, ongeveer dertig man in Israël.[u] **32** De zonen van Benjamin gingen dus zeggen: „Zij lijden de nederlaag voor ons, evenals de eerste keer."[v] Wat de zonen van Israël

HFDST. 20

a Nu 26:41
b Re 3:15
c Ge 49:27; 1Sa 17:40; 1Sa 17:49; 1Kr 12:2; 2Kr 26:14
d Re 20:2
e Ex 28:30; Nu 27:21; Re 20:27; Sp 3:6
f Re 1:1
g Ge 49:8; Nu 10:14; Re 1:2; 1Kr 5:2
h Re 19:12; Ho 10:9
i Ge 49:27; Ps 33:16; Jer 12:1
j Re 20:26; Sp 3:5; Sp 16:3

2e kolom

a Re 20:28
b Re 20:19
c Re 20:21
d Re 20:17
e Re 20:2
f Re 20:23
g 2Kr 20:3; Ezr 8:21; Joë 1:14
h Le 1:3
i Le 3:1; Le 19:5; Re 21:4; 1Sa 10:8
j Nu 27:21; Re 20:18; Ps 85:8; Sp 16:3
k Joz 18:1; 1Sa 4:3
l Ex 6:25; Nu 25:7; Joz 22:13; Joz 24:33; Ps 106:30
m Ex 28:43; Ex 29:9
n Re 20:23
o 2Sa 5:19
p Joz 8:4; 1Sa 15:5; Sp 24:6; Pr 9:18
q Re 20:20; Re 20:22
r Joz 8:16; Re 20:36
s Ge 28:19; Joz 18:22; Re 20:26
t Re 19:12; 1Sa 10:26
u Re 20:39
v Re 20:21; Re 20:25

betreft, zij zeiden: „Laten wij vluchten,[a] en wij zullen hen stellig van de stad weglokken, de grote wegen op.” **33** En alle mannen van Israël stonden van hun plaats op en gingen zich in formatie opstellen te Baäl-Tamar, terwijl degenen van Israël die zich in hinderlaag[b] hadden gelegd, een aanval deden vanuit hun plaats in de omgeving van Gibea.[c] **34** Zo kwamen er tienduizend uitgelezen mannen uit heel Israël tegenover Gibea, en de strijd was zwaar; en de Benjaminieten wisten niet dat hun rampspoed[d] boven het hoofd hing.

35 En Jehovah ging ertoe over Benjamin[e] voor Israël de nederlaag toe te brengen, zodat de zonen van Israël op die dag in Benjamin vijfentwintigduizend en honderd man in het verderf stortten; al dezen konden het zwaard trekken.[f]

36 De zonen van Benjamin meenden echter dat de mannen van Israël voor de nederlaag stonden toen zij terrein voor Benjamin bleven ruimen[g] omdat zij vertrouwden op de hinderlaag die zij tegen Gibea hadden gelegd. **37** Wat de mannen in de hinderlaag betreft, zij handelden snel en gingen tot een plotselinge aanval op Gibea over.[h] Vervolgens verspreidde de hinderlaag[i] zich en sloeg de gehele stad met de scherpte van het zwaard.[j]

38 Nu hadden de mannen van Israël met de mannen van de hinderlaag de afspraak gemaakt dat dezen een rooksignaal uit de stad zouden doen opstijgen.[k]

39 Toen de zonen van Israël zich omwendden in de strijd, begon Benjamin onder de mannen van Israël ongeveer dertig man dodelijk gewond neer te slaan,[l] want zij zeiden: „Zij lijden ongetwijfeld niet anders dan de nederlaag voor ons, net als in de eerste strijd.”[m] **40** En het signaal[n] begon uit de stad op te stijgen als een rookkolom.[o] Toen Benjamin dan achteromkeek, zie! daar ging de hele stad [in vlammen] ten hemel op.[a] **41** En de mannen van Israël maakten rechtsomkeert,[b] en de mannen van Benjamin raakten ontsteld,[c] want zij zagen dat rampspoed hen getroffen had.[d] **42** Daarom wendden zij zich voor de mannen van Israël in de richting van de wildernis, en de strijd zat hen dicht op de hielen, terwijl de mannen uit de steden hen in hun midden in het verderf stortten. **43** Zij omsingelden Benjamin.[e] Zij achtervolgden hem zonder [hem] een rustplaats [te laten].[f] Zij vertraden hem vlak voor Gibea[g] tegen de opgang der zon. **44** Ten slotte vielen er van Benjamin achttienduizend man; al dezen waren dappere mannen.[h]

45 Zo wendden zij zich om en vluchtten toen naar de wildernis, naar de steile rots Rimmon.[i] En men hield op de grote wegen[j] een nalezing onder hen van vijfduizend man, en men bleef hen op de hielen zitten tot Gideom toe en sloeg zo van hen nog tweeduizend man neer. **46** En het totaal der gevallenen van Benjamin op die dag bedroeg ten slotte vijfentwintigduizend man die het zwaard konden trekken;[k] al dezen waren dappere mannen. **47** Maar zeshonderd man wendden zich om en vluchtten voorts naar de wildernis, naar de steile rots Rimmon, en zij bleven vier maanden op de steile rots Rimmon[l] wonen.

48 En de mannen van Israël keerden naar de zonen van Benjamin terug en sloegen vervolgens degenen van de stad met de scherpte van het zwaard, [van] mensen tot huisdieren, tot alles wat aangetroffen werd.[m] Ook alle steden die werden aangetroffen, gaven zij prijs aan het vuur.[n]

21 De mannen van Israël nu hadden te Mizpa[o] gezworen en gezegd: „Geen man van ons zal zijn dochter aan Benjamin tot vrouw geven.”[p] **2** Dienten-

HFDST. 20

a Joz 8:15
b Joz 8:19
c Re 19:12
d Joz 8:14 Re 20:41 Sp 4:19 Sp 28:14 Sp 29:1
e Nu 26:41 Re 20:14 Re 20:28 Re 20:48
f Le 18:29 Re 20:15 Re 20:46
g Joz 8:16 Re 20:31
h Joz 8:19
i Joz 8:7 Re 20:29
j Joz 8:24
k Joz 8:19
l Re 20:31
m Re 20:21 Re 20:25
n Re 20:38
o Ge 19:28

2e kolom

a Joz 8:20
b Joz 8:21
c Jes 13:8
d Re 20:34
e Joz 8:22
f Joz 10:19
g Ho 9:9 Ho 10:9
h Re 11:1 Re 20:15
i Re 20:47 Re 21:13
j Re 20:31
k Re 20:15 Re 20:35
l Re 20:45 Re 21:13
m De 13:15 Re 20:34
n Joz 8:19

HFDST. 21

o Re 20:1 1Sa 7:5 1Kon 15:22 Jer 40:6
p Re 21:18

gevolge kwam het volk te Bethel[a] en bleef daar tot de avond voor
het aangezicht van de [ware] God[b]
zitten, en zij verhieven aanhoudend hun stem en gaven zich over
aan groot geween.[c] **3** En zij zeiden telkens: „Waarom, o Jehovah,
de God van Israël, is dit in Israël
gebeurd, dat er heden één stam uit
Israël wordt gemist?”[d] **4** Nu geschiedde het de volgende dag, dat
het volk voorts vroeg opstond en
daar een altaar bouwde en brandoffers[e] en gemeenschapsoffers
bracht.[f]

5 Toen zeiden de zonen van Israël: „Wie uit alle stammen van
Israël is niet in de gemeente
tot Jehovah opgekomen, want
er heeft een eed[g] van groot gewicht plaatsgevonden betreffende degene die niet tot Jehovah
te Mizpa is opgekomen, luidend:
’Hij worde zonder mankeren ter
dood gebracht.’”[h] **6** En de zonen van Israël gingen spijt gevoelen over hun broeder Benjamin. Daarom zeiden zij: „Heden is
er één stam van Israël afgehouwen. **7** Wat zullen wij met hen
die overgebleven zijn doen wat
vrouwen betreft, nu wijzelf bij Jehovah hebben gezworen[i] hun geen
van onze dochters tot vrouw te
geven?”[j]

8 Vervolgens zeiden zij: „Welke
is de enige uit de stammen van Israël die niet tot Jehovah te Mizpa is opgekomen?”[k] En zie! uit Jabes-Gilead[l] was niemand in het
kamp tot de gemeente gekomen.
9 Toen het volk werd geteld,
wel zie! er was daar geen man
uit de inwoners van Jabes-Gilead.
10 Daarom zond de vergadering
toen twaalfduizend van de dapperste mannen daarheen en gebood hun aldus: „Gaat, en GIJ moet
de inwoners van Jabes-Gilead met
de scherpte van het zwaard slaan,
ook de vrouwen en de kleinen.[m]
11 En dit is hetgeen GIJ dient te
doen: Iedere manspersoon en iedere vrouw die weet wat het is bij
een manspersoon te liggen, dient

HFDST. 21

a Re 20:18
Re 20:26

b Re 20:2
Ps 83:18

c 1Sa 30:4
Pr 3:4

d De 28:63
Re 21:6

e Ex 10:25
Le 1:3

f Le 3:1
Le 19:5
Re 20:26
2Sa 24:25

g Re 21:7

h Re 5:23
Re 21:10

i Le 5:4
Le 19:12
Ps 15:4
Mt 5:33

j Re 21:1
Re 21:18

k Re 20:1

l 1Sa 11:1
1Sa 31:11
2Sa 21:12
1Kr 10:11

m Re 21:5

2e kolom

a Nu 31:17

b Re 21:8

c Ge 24:16
Es 2:3

d Joz 18:1
Re 18:31
1Sa 1:3

e Re 20:47

f Re 21:8

g Re 20:47
Re 21:12

h Re 21:6

i Re 20:47

j Le 19:12
Re 21:1
Ps 15:4
Mt 5:33

k Joz 18:1
Re 21:12

l Ge 33:18
Re 9:6
Re 9:45
1Kon 12:1

m Ex 15:20
Re 11:34
1Sa 18:6
Ps 149:3
Ps 150:4

GIJ aan de vernietiging prijs te geven.”[a] **12** Zij troffen onder de inwoners van Jabes-Gilead[b] echter
vierhonderd meisjes aan, maagden,[c] die geen gemeenschap met
een man hadden gehad door bij
een manspersoon te liggen. Die
brachten zij dus naar het kamp
te Silo,[d] dat in het land Kanaän
ligt.

13 En de hele vergadering zond
nu [boden] en sprak tot de zonen van Benjamin die op de steile
rots Rimmon waren[e] en bood hun
vrede aan. **14** Bijgevolg keerde
Benjamin in die tijd terug. Toen
gaven zij hun de vrouwen die zij
uit de vrouwen van Jabes-Gilead[f]
in leven hadden gelaten; maar zij
vonden er niet genoeg voor hen.[g]
15 En het volk gevoelde spijt over
Benjamin,[h] omdat Jehovah een
bres had gemaakt in de stammen
van Israël. **16** Dientengevolge
zeiden de oudere mannen van de
vergadering: „Wat zullen wij met
de mannen die overgebleven zijn
doen wat vrouwen betreft, want
de vrouwen zijn uit Benjamin
verdelgd?” **17** Toen zeiden zij:
„Er dient een bezit te zijn voor degenen die van Benjamin zijn ontkomen,[i] opdat er niet een stam uit
Israël wordt uitgewist. **18** Wat
ons aangaat, wij mogen hun geen
vrouwen uit onze dochters geven,
want de zonen van Israël hebben
gezworen en gezegd: ’Vervloekt is
degene die een vrouw aan Benjamin geeft.’”[j]

19 Ten slotte zeiden zij: „Zie!
Van jaar tot jaar is er een feest
voor Jehovah te Silo,[k] dat ten
noorden van Bethel ligt, oostelijk
van de grote weg die van Bethel naar Sichem[l] oploopt en zuidelijk van Lebona.” **20** Zij geboden dan de zonen van Benjamin
en zeiden: „Gaat, en GIJ moet op
de loer gaan liggen in de wijngaarden. **21** En GIJ moet kijken,
en welnu, wanneer de dochters
van Silo naar buiten komen om
reidansen uit te voeren,[m] dan
moet GIJ uit de wijngaarden te

voorschijn komen en U ieder met geweld zijn vrouw wegvoeren uit de dochters van Silo, en GIJ moet naar het land van Benjamin gaan. **22** En het moet geschieden dat ingeval hun vaders of hun broers komen om een rechtsgeding tegen ons te voeren, dan zullen wij stellig tot hen zeggen: 'Bewijst ons een gunst ter wille van hen, want wij hebben niet door oorlog voor ieder zijn vrouw genomen,[a] want niet GIJ hebt [ze] hun gegeven op een tijd dat GIJ schuldig zoudt worden.'"[b]

23 De zonen van Benjamin deden dan ook precies zo, en zij gingen naar hun getal[a] vrouwen wegvoeren uit de dansende vrouwen,[b] die zij wegrukten; waarna zij heengingen en naar hun erfdeel terugkeerden en de steden bouwden[c] en er gingen wonen.

24 Toen gingen de zonen van Israël in die tijd vandaar uiteen, ieder naar zijn eigen stam en zijn eigen familie; en zij trokken vandaar weg, ieder naar zijn eigen erfdeel.[d]

25 In die dagen was er geen koning in Israël.[e] Een ieder placht te doen wat recht was in zijn eigen ogen.[f]

HFDST. 21

a Re 21:12
Re 21:14
b Re 21:1
Re 21:18

2e kolom

a Re 20:47
Re 21:12
b Re 21:21
c Re 20:48
d Jos 14:2
Re 2:6
Re 20:8
e Re 8:23
Re 17:6
Re 18:1
Re 19:1
f De 12:8
De 16:18
Re 17:6
1Sa 9:17
Sp 3:5

RUTH

1 Nu gebeurde het in de dagen waarin de rechters[a] rechtspraken, dat er een hongersnood[b] ontstond in het land. Toen trok een man uit Bethlehem[c] in Juda weg om als vreemdeling te vertoeven in de velden van Moab,[d] hij met zijn vrouw en zijn twee zonen. **2** En de naam van de man was Elimelech, en de naam van zijn vrouw Naomi, en de namen van zijn twee zonen waren Machlon en Chiljon, Efrathieten[e] uit Bethlehem in Juda. Ten slotte kwamen zij in de velden van Moab en bleven daar.

3 Na verloop van tijd stierf Elimelech, de man van Naomi, zodat zij met haar twee zonen overbleef. **4** Later namen de mannen zich Moabitische vrouwen[f] tot echtgenotes. De naam van de ene was Orpa en de naam van de andere Ruth.[g] En zij bleven daar ongeveer tien jaar lang wonen. **5** Na verloop van tijd stierven ook die twee, Machlon en Chiljon, zodat de vrouw overbleef zonder haar twee kinderen en haar man. **6** Toen stond zij met haar schoondochters op en keerde uit de velden van Moab terug, want zij had in het veld van Moab gehoord dat Jehovah zijn aandacht op zijn volk had gericht[a] door hun brood te geven.[b]

7 Zij dan trok weg uit de plaats waar zij had vertoefd,[c] en haar beide schoondochters waren bij haar, en zij liepen voort op de weg om naar het land van Juda terug te keren. **8** Ten slotte zei Naomi tot haar beide schoondochters: „Gaat heen, keert terug, ieder naar het huis van haar moeder. Moge Jehovah liefderijke goedheid jegens U betrachten,[d] net zoals GIJ die hebt betracht jegens de mannen die nu gestorven zijn en jegens mij.[e] **9** Moge Jehovah U een schenking doen,[f] en vindt een rustplaats,[g] ieder in het huis van haar man." Toen kuste[h] zij hen, waarop zij hun stem verhieven en weenden. **10** En zij bleven tot haar zeggen: „Neen, maar wij zullen met ú naar uw volk terugkeren."[i] **11** Naomi zei echter: „Keert terug, mijn dochters. Waarom zoudt GIJ met mij meegaan? Heb ik dan nog zonen in mijn inwendige delen, en zullen die UW mannen moeten worden?[j] **12** Keert terug, mijn dochters, gaat heen, want ik ben te oud

HFDST. 1

a Re 2:16
b De 28:15
De 28:38
c Ge 35:19
Re 17:7
Mi 5:2
d Ge 19:37
Nu 21:20
De 2:9
De 34:1
Re 3:30
e Ge 35:19
Ge 48:7
1Sa 17:12
f 1Kon 11:1
g Mt 1:5

2e kolom

a De 4:31
De 28:11
b Ps 37:25
Ps 104:14
Ps 132:15
Mt 6:11
c Ru 1:4
2Kon 8:3
d Ex 34:6
Ru 2:20
Ps 31:16
Ps 31:21
e Sp 11:17
Sp 19:22
f Jak 1:17
g Ru 3:1
h Ge 31:55
Han 20:37
i Ps 119:63
j Ge 38:11
De 25:5

geworden om nog aan een man te gaan behoren. Indien ik had gezegd dat ik ook hoop had dat ik vannacht stellig aan een man zou gaan behoren en ook stellig zonen zou baren,[a] **13** zoudt GIJ op hen blijven wachten totdat zij opgegroeid zouden zijn? Zoudt GIJ U ter wille van hen afgezonderd houden, zodat GIJ niet aan een man zoudt gaan behoren? Neen, mijn dochters, want het is mij zeer bitter om U, dat de hand van Jehovah tegen mij is uitgegaan."[b]

14 Hierop verhieven zij hun stem en weenden nog meer, waarna Orpa haar schoonmoeder kuste. Wat Ruth betreft, zij bleef bij haar.[c] **15** Daarom zei zij: „Zie! Uw schoonzuster, die weduwe is geworden, is naar haar volk en haar goden teruggekeerd.[d] Keer met uw tot weduwe gemaakte schoonzuster terug."[e]

16 Nu zei Ruth: „Smeek mij niet dringend om u te verlaten, om terug te keren en u niet te vergezellen; want waarheen gij gaat, zal ik gaan, en waar gij de nacht doorbrengt, zal ik de nacht doorbrengen.[f] Uw volk zal mijn volk zijn,[g] en uw God mijn God.[h] **17** Waar gij sterft, zal ik sterven,[i] en daar zal ik begraven worden. Moge Jehovah zo met mij doen en daaraan toevoegen[j] indien iets anders dan de dood scheiding zou maken tussen mij en u."

18 Toen zij nu zag dat zij erbij bleef met haar mee te gaan,[k] hield zij voorts op tot haar te spreken. **19** En zij vervolgden beiden hun weg totdat zij te Bethlehem[l] kwamen. Nu geschiedde het dat zodra zij te Bethlehem kwamen, de hele stad vanwege hen in opschudding geraakte,[m] en de vrouwen bleven zeggen: „Is dat Naomi?"[n] **20** En zij zei dan tot de vrouwen: „Noemt mij niet Naomi. Noemt mij Mara, want de Almachtige[o] heeft het mij zeer bitter gemaakt.[p] **21** Vol ben ik heengegaan,[q] en met lege handen heeft Jehovah mij doen terugkeren.[a] Waarom zoudt GIJ mij Naomi noemen, wanneer het Jehovah is die mij heeft vernederd[b] en de Almachtige die mij rampspoed heeft aangedaan?"[c]

22 Zo keerde Naomi terug, terwijl zij bij haar terugkeer uit de velden van Moab[d] vergezeld was van Ruth, de Moabitische, haar schoondochter; en zij kwamen te Bethlehem[e] aan bij het begin van de gerstoogst.[f]

2 Naomi nu had een verwant[g] van haar mans kant, een zeer vermogend man,[h] uit de familie van Elimelech, en zijn naam was Boaz.[i]

2 Na verloop van tijd zei Ruth, de Moabitische, tot Naomi: „Laat mij alstublieft naar het veld gaan en tussen de [schoven] aren lezen,[j] achter wie dan ook aan in wiens ogen ik gunst moge vinden." Zij dan zei tot haar: „Ga, mijn dochter." **3** Daarop ging zij heen en kwam op het veld en ging achter de oogsters aan [aren] lezen.[k] Zo kwam zij bij toeval op het stuk veld terecht dat aan Boaz behoorde,[l] die uit de familie van Elimelech[m] was. **4** En zie! Boaz kwam uit Bethlehem, en hij zei vervolgens tot de oogsters: „Jehovah zij met U."[n] Op hun beurt zeiden zij dan altijd tot hem: „Jehovah zegene u."[o]

5 Naderhand zei Boaz[p] tot de jonge man die over de oogsters gesteld was: „Aan wie behoort deze jonge vrouw?" **6** De jonge man dan die over de oogsters gesteld was, antwoordde en zei: „De jonge vrouw is een Moabitische,[q] die met Naomi uit het veld van Moab is teruggekomen.[r] **7** Toen zei zij: 'Laat mij alstublieft [aren] lezen,[s] en ik zal stellig [aren] verzamelen tussen de afgesneden aren, achter de oogsters aan.' Zo kwam zij en is van dat moment in de morgen af tot nu zij net een poosje in het huis zit, op de been gebleven."[t]

8 Later zei Boaz tot Ruth: „Gij hebt [het] gehoord, niet waar,

HFDST. 1

a Ge 17:17
b Ru 1:20; 1Sa 3:18; Job 19:21
c Ru 1:16; Sp 17:17; Sp 18:24; Heb 10:39
d Nu 21:29; Ps 96:5; 1Kor 8:5; 2Pe 2:22
e 2Sa 15:19
f 2Kon 2:2; Heb 11:15
g Ru 2:11; Es 8:17; Ps 45:10; Jes 14:1
h De 4:4; De 10:20; Ru 2:12; 1Kon 8:41
i 2Sa 15:21
j 1Sa 3:17; 2Sa 19:13
k Han 21:14
l Ru 1:1
m Mt 21:10
n Ru 1:2
o Ge 17:1; Ex 6:3; Jes 46:9
p Ru 1:13; 1Sa 3:18; Job 19:21; Jes 12:1
q 1Sa 2:7

2e kolom

a Job 1:21
b Ru 1:5
c Job 10:17; Jes 54:8
d Nu 21:13; Ru 1:1
e Ge 35:19; Mi 5:2
f Ru 2:23

HFDST. 2

g Ru 3:2; Ru 3:12
h De 8:18
i Ru 4:21; 1Kr 2:11; Mt 1:5; Lu 3:32
j Le 19:9; Le 23:22; De 24:19
k 2Th 3:10
l Ru 2:20; Sp 16:9
m Ru 1:2
n Re 6:12; 2Ti 4:22
o Nu 6:24
p Ru 2:1; Ru 4:21; 1Kr 2:11
q Ru 1:4
r Ru 1:16; Ru 1:22
s Le 23:22; Ru 2:2
t Sp 13:4; Sp 31:27; Sp 31:31; 1Th 4:11

mijn dochter? Ga niet weg om op
een ander veld [aren] te lezen,[a]
en gij moet ook niet van deze
plaats oversteken, en aldus dient
gij dicht bij mijn jonge vrouwen
te blijven.[b] **9** Laten uw ogen op
het veld zijn dat zij zullen oog-
sten, en gij moet met hen mee-
gaan. Heb ik de jonge mannen
niet geboden u niet aan te ra-
ken?[c] Als gij dorst hebt, dan moet
gij naar de vaten gaan en drinken
van wat de jonge mannen zullen
putten."[d]
10 Toen viel zij op haar aange-
zicht en boog zich ter aarde[e] en
zei tot hem: „Hoe komt het dat ik
gunst in uw ogen heb gevonden,
zodat er notitie van mij wordt
genomen, terwijl ik toch een bui-
tenlandse ben?"[f] **11** Hierop ant-
woordde Boaz en zei tot haar: „Mij
is uitvoerig verslag[g] uitgebracht
van alles wat gij na de dood van
uw man voor uw schoonmoeder
hebt gedaan,[h] en hoe gij voorts
uw vader en uw moeder en het
land van uw bloedverwanten hebt
verlaten en naar een volk zijt ge-
gaan dat gij voordien niet hadt ge-
kend.[i] **12** Moge Jehovah uw han-
delwijze belonen,[j] en moogt gij
een volmaakt loon[k] krijgen van
Jehovah, de God van Israël, on-
der wiens vleugels gij toevlucht
zijt komen zoeken."[l] **13** Daarop
zei zij: „Laat mij gunst in uw ogen
vinden, mijn heer, omdat gij mij
hebt vertroost en omdat gij uw
dienstmaagd geruststellend hebt
toegesproken,[m] ofschoon ikzelf
niet eens met een van uw dienst-
maagden gelijkgesteld kan wor-
den."[n]
14 Tegen etenstijd zei Boaz
voorts tot haar: „Treed naderbij,
hierheen, en gij moet wat van het
brood eten[o] en uw stuk in de azijn
dopen." Zij ging dus naast de oog-
sters zitten, en hij reikte haar
telkens geroosterd koren[p] toe en
zij at, zodat zij verzadigd werd en
toch nog iets over had. **15** Toen
stond zij op om [aren] te lezen.[q]
Boaz gebood nu zijn jonge man-
nen en zei: „Laat haar ook [aren]
lezen tussen de afgesneden aren,
en GIJ moogt haar niet lastig val-
len.[a] **16** En GIJ dient ook voor-
al enkele [halmen] voor haar uit
de arenbundels te trekken, en GIJ
moet ze laten liggen, opdat zij ze
kan oplezen,[b] en GIJ moogt haar
niet bestraffen."
17 En zij bleef tot de avond
[aren] lezen op het veld,[c] waar-
na zij uitklopte[d] wat zij opgele-
zen had, en het bleek ongeveer
een efa[e] gerst te zijn. **18** Toen
nam zij het op en ging de stad
binnen, en haar schoonmoeder
kreeg te zien wat zij opgelezen
had. Daarna haalde zij het voed-
sel te voorschijn dat zij, na zich-
zelf verzadigd te hebben, had over-
gehouden[f] en gaf het haar.
19 Haar schoonmoeder zei nu
tot haar: „Waar hebt gij vandaag
[aren] gelezen, en waar hebt gij
gewerkt? Moge degene die noti-
tie van u heeft genomen, gezeg-
end worden."[g] Zij vertelde haar
schoonmoeder dus bij wie zij had
gewerkt; en zij vervolgde: „De
naam van de man bij wie ik
vandaag heb gewerkt, is Boaz."
20 Daarop zei Naomi tot haar
schoondochter: „Gezegend zij
hij door Jehovah,[h] die zijn liefde-
rijke goedheid[i] jegens de leven-
den en de doden niet achterwe-
ge heeft gelaten."[j] En Naomi zei
verder tot haar: „De man is aan
ons verwant.[k] Hij is een van onze
lossers."[l] **21** Toen zei Ruth, de
Moabitische: „Hij heeft ook tot
mij gezegd: 'Dicht bij de jonge
mensen die van mij zijn, dient gij
te blijven, totdat zij met de hele
oogst die ik heb, gereed zijn.'"[m]
22 Naomi[n] zei dus tot Ruth, haar
schoondochter:[o] „Het is beter,
mijn dochter, dat gij met zijn jon-
ge vrouwen naar buiten gaat, op-
dat men u niet op een ander veld
hindert."[p]
23 Zo bleef zij voortdurend
dicht bij de jonge vrouwen van
Boaz om [aren] te lezen, totdat
de gerstoogst[q] en de tarweoogst

HFDST. 2

a Sp 28:27
1Ti 6:18
b Ru 2:22
c 1Ti 5:2
d Sp 11:25
Jak 1:27
e 1Sa 25:23
f Ex 22:21
Ex 23:9
Le 19:34
g Sp 31:31
h Ru 1:14
Ru 1:16
i Ps 45:10
j 1Sa 24:19
Job 34:11
Sp 28:20
Heb 6:10
k Ru 4:11
Ru 4:17
Ps 20:5
Mt 1:5
Mt 1:16
Heb 11:6
l Ps 17:8
Ps 36:7
Ps 57:1
Ps 63:7
Ps 91:4
m Ge 50:21
n 1Sa 25:41
Fil 2:3
o Ps 112:9
Sp 22:9
Jes 58:7
Ez 18:7
p 1Sa 17:17
1Sa 25:18
2Sa 17:28
q Le 19:9
Ru 2:2

2e kolom

a Ru 2:9
1Ti 5:2
b Sp 14:21
Sp 19:17
Han 20:35
c Ru 2:7
Sp 31:27
d Jes 28:27
e Ex 16:36
Ez 45:11
f Ru 2:14
Jo 6:12
1Ti 5:4
g Ps 41:1
h Ru 2:4
Ru 3:10
2Sa 2:5
i Ex 34:6
Ru 1:8
Ps 36:7
Ps 62:12
Klg 3:22
j Ru 1:8
k Ru 2:1
l Le 25:25
De 25:5
Ru 3:9
Ru 3:12
Er 1:7
Heb 2:14
m Ru 2:8
n Ru 1:2
o Ru 1:4
p Job 12:12
Sp 12:15
1Kor 15:33
Tit 2:3
q Ru 1:22

ten einde waren. En zij bleef bij haar schoonmoeder wonen.[a]

3 Naomi, haar schoonmoeder, zei nu tot haar: „Mijn dochter, behoor ik niet een rustplaats[b] voor u te zoeken, opdat het u goed moge gaan? **2** Nu dan, is niet Boaz, bij wiens jonge vrouwen gij gebleven zijt, onze verwant?[c] Zie! Vannacht want[d] hij gerst op de dorsvloer. **3** En gij moet u wassen en u met olie inwrijven[e] en uw mantels omdoen[f] en naar de dorsvloer afdalen. Maak u niet bekend aan de man totdat hij klaar is met eten en drinken. **4** En het dient te geschieden dat wanneer hij zich neerlegt, gij ook nota moet nemen van de plaats waar hij zich neerlegt; en gij moet erheen gaan en zijn voeten ontbloten en u neerleggen; en hij, van zijn kant, zal u vertellen wat gij behoort te doen."

5 Daarop zei zij tot haar: „Alles wat gij tot mij zegt, zal ik doen." **6** Toen daalde zij af naar de dorsvloer en deed naar alles wat haar schoonmoeder haar had geboden. **7** Ondertussen at en dronk Boaz, en zijn hart was vrolijk.[g] Toen ging hij heen om zich aan het uiteinde van de korenhoop neer te leggen. Daarna ging zij er stilletjes heen en ontblootte zijn voeten en legde zich neer. **8** Het gebeurde nu te middernacht dat de man begon te beven. Hij boog zich dus voorover, en zie! daar lag een vrouw aan zijn voeten! **9** Toen zei hij: „Wie zijt gij?" Op haar beurt zei zij: „Ik ben Ruth, uw slavin, en gij moet de slip van uw [kleed] over uw slavin uitspreiden, want gij zijt een losser."[h] **10** Daarop zei hij: „Gezegend moogt gij zijn door Jehovah,[i] mijn dochter. Gij hebt uw liefderijke goedheid[j] in het laatste geval nog beter tot uitdrukking gebracht dan in het eerste geval,[k] door niet de jonge mannen achterna te lopen, hetzij gering of rijk. **11** Nu dan, mijn dochter, wees niet bevreesd. Alles wat gij zegt, zal ik voor u doen,[a] want iedereen in de poort van mijn volk weet dat gij een voortreffelijke vrouw zijt.[b] **12** Welnu, al is het een feit dat ik een losser[c] ben, er is ook een losser die nader verwant is dan ik.[d] **13** Blijf hier vannacht over, en morgenochtend moet het geschieden dat indien hij u zal lossen,[e] voortreffelijk! Laat hij lossen. Maar indien hij geen lust heeft om u te lossen, dan wil ik u lossen, ikzelf, zo waar Jehovah leeft.[f] Blijf liggen tot de morgen."

14 En zij bleef aan zijn voeten liggen tot de morgen en stond toen op voordat ook maar iemand een ander kon herkennen. Hij nu zei: „Laat het niet bekend worden dat er een vrouw op de dorsvloer gekomen is."[g] **15** Voorts zei hij: „Breng de omslagdoek die gij om hebt en houd hem open." Zij hield hem dus open en hij mat vervolgens zes maten gerst af en legde het op haar, waarna hij de stad binnenging.

16 En zij ging heen naar haar schoonmoeder, die nu zei: „Wie zijt gij, mijn dochter?" Bijgevolg vertelde zij haar alles wat de man voor haar had gedaan. **17** En zij vervolgde: „Deze zes maten gerst heeft hij mij gegeven, want hij zei tot mij: 'Kom niet met lege handen bij uw schoonmoeder.'"[h] **18** Daarop zei zij: „Blijf stil afwachten, mijn dochter, totdat gij weet hoe de zaak zal aflopen, want de man zal geen rust hebben tenzij hij de zaak vandaag tot een einde heeft gebracht."[i]

4 Wat Boaz betreft, hij ging op naar de poort[j] en zette zich daar toen neer. En zie! de losser over wie Boaz gesproken had,[k] kwam voorbij. Toen zei hij: „Wijk toch terzijde, ga toch hier zitten, Zo-en-zo." Hij week dus terzijde en ging zitten. **2** Daarna nam hij tien mannen uit de oudere mannen[l] der stad en zei: „Gaat hier zitten." Zij gingen derhalve zitten.

HFDST. 2

a Ru 1:14
Ru 1:16
Ru 3:11

HFDST. 3

b De 25:6
Ru 1:9
c Le 25:25
De 25:5
Ru 2:1
Ru 2:20
Ru 3:12
d Jes 30:24
e 2Sa 12:20
2Sa 14:2
Pr 9:8
f 1Ti 2:9
g Re 19:6
Ps 104:15
Pr 3:13
Pr 10:19
h Le 25:25
De 25:5
Ru 2:20
i Ru 2:4
j Sp 11:17
Sp 19:22
k Ru 1:16

2e kolom

a Ru 3:9
b Sp 31:30
Sp 31:31
1Ti 2:10
1Pe 3:4
c Le 25:25
Ru 2:20
d Ru 4:1
e Ru 3:9
Ru 4:5
Mt 22:24
f De 6:13
Re 8:19
1Sa 14:39
2Kor 1:23
g Ro 12:17
Ro 14:16
1Kor 10:32
h Ps 37:5
Jak 1:27
i Ps 138:8
Ro 8:28
1Pe 5:7

HFDST. 4

j De 16:18
De 21:19
De 22:15
De 25:7
k Ru 3:12
l De 19:12
De 29:10
Joz 20:4
Re 8:14
1Kon 21:8
Sp 31:23
Han 6:12

3 Hij zei nu tot de losser:[a] „Het stuk veld dat aan onze broeder Elimelech[b] behoorde, moet Naomi, die uit het veld van Moab is teruggekeerd,[c] verkopen. **4** Ik voor mij, ik heb gedacht dat ik het u zou onthullen, door te zeggen: 'Koop het[d] in tegenwoordigheid van de inwoners en de oudere mannen van mijn volk.[e] Indien gij het zult lossen, los het; maar indien gij het niet zult lossen, vertel het mij toch, opdat ik het moge weten, want er is niemand anders om te lossen[f] behalve gij, en ik kom na u.' " Hierop zei hij: „Ik zal het wel lossen."[g] **5** Toen zei Boaz: „Op de dag dat gij het veld uit Naomi's hand koopt, moet gij het ook van Ruth, de Moabitische, de vrouw van de gestorven man, kopen, om de naam van de gestorven man over zijn erfdeel te doen verrijzen."[h] **6** Hierop zei de losser: „Ik kan het voor mij niet lossen, uit vrees dat ik mijn eigen erfdeel ruïneer. Lost gij het voor u met mijn lossingsrecht, want ik kan niet lossen."

7 Dit nu was in vroeger tijden in Israël het gebruik betreffende het lossingsrecht en betreffende de ruil, ten einde wat dan ook te bevestigen: Een man moest zijn sandaal[i] uittrekken en die aan zijn naaste geven, en dit was het formele getuigenis in Israël. **8** Toen de losser dus tot Boaz zei: „Koop het voor u", trok hij vervolgens zijn sandaal[j] uit. **9** Daarop zei Boaz tot de oudere mannen en heel het volk: „GIJ zijt heden getuigen[k] dat ik alles wat aan Elimelech heeft toebehoord en alles wat aan Chiljon en Machlon heeft toebehoord, waarlijk uit de hand van Naomi vandaag. **10** En ook Ruth, de Moabitische, de vrouw van Machlon, koop ik mij waarlijk tot vrouw om de naam van de gestorven man[l] over zijn erfdeel te doen verrijzen en opdat de naam van de gestorven man niet uit het midden van zijn broeders en uit de poort van zijn plaats wordt afgesneden. GIJ zijt heden getuigen."[m]

HFDST. 4

a Le 25:25 De 25:5 Ru 2:20
b Ru 1:2
c Ru 1:1 Ru 1:6
d Jer 32:7
e Ge 23:18 Jer 32:10
f Le 25:25 Ru 2:20
g Ru 3:13
h Ge 38:8 De 25:5 Lu 20:28
i De 25:9
j De 25:9
k Ge 23:18 De 19:15 Ru 4:4 Jer 32:12
l Ge 38:8 De 25:6 Ru 2:20 Ru 4:5
m Ru 4:4 Jes 8:2

2e kolom

a Ge 29:30
b Ge 29:23
c Ge 28:3 Ge 35:23 Ge 35:24 Ge 46:15 Ge 46:18 Ge 46:22 Ge 46:25
d Ge 35:19 Ge 48:7
e Ru 1:1 Mi 5:2
f Ge 38:29 Nu 26:20 1Kr 2:4 Mt 1:3
g De 28:4 Ps 127:3
h Ge 29:31 1Sa 1:27 Ps 127:3
i Lu 1:58 Ro 12:15
j Ge 24:27 Ps 145:1 Lu 1:68
k Ps 55:22 Jes 46:4 Heb 11:6
l Ru 1:16 1Kor 13:5
m 1Sa 1:8
n Lu 1:58
o Mt 1:5 Lu 3:32
p 1Sa 17:12 Jes 11:1 Ro 15:12
q Ru 4:12
r Ge 46:12 Nu 26:21 1Kr 2:5
s 1Kr 2:9 Mt 1:3
t Ex 6:23 1Kr 2:10 Lu 3:33
u Nu 1:7

11 En al het volk dat in de poort was en de oudere mannen zeiden hierop: „[Wij zijn] getuigen! Jehovah geve dat de vrouw die in uw huis komt, als Rachel[a] en als Lea[b] is, die beiden het huis van Israël hebben gebouwd;[c] en gij, bewijs uw waarde in Efratha[d] en maak u een aanzienlijke naam in Bethlehem.[e] **12** En moge uw huis worden als het huis van Perez, die Tamar aan Juda gebaard heeft,[f] door het nageslacht dat Jehovah u uit deze jonge vrouw zal geven."[g]

13 Bijgevolg nam Boaz Ruth en zij werd zijn vrouw en hij had betrekkingen met haar. Jehovah dan schonk haar zwangerschap[h] en zij baarde een zoon. **14** Toen zeiden de vrouwen[i] tot Naomi: „Gezegend zij Jehovah,[j] die het u heden niet aan een losser heeft laten ontbreken; moge zijn naam in Israël uitgeroepen worden. **15** En hij is een hersteller van uw ziel geworden en iemand die uw ouderdom schraagt,[k] omdat uw schoondochter, die u waarlijk liefheeft,[l] die u beter is dan zeven zonen,[m] hem heeft gebaard." **16** Toen nam Naomi het kind en legde het aan haar boezem, en zij werd zijn verzorgster. **17** Voorts gaven de buurvrouwen[n] het een naam en zeiden: „Aan Naomi is een zoon geboren." Zij dan gaven hem de naam Obed.[o] Hij is de vader van Isaï,[p] Davids vader.

18 Dit nu zijn de geslachten van Perez:[q] Perez werd de vader van Hezron;[r] **19** en Hezron werd de vader van Ram; en Ram[s] werd de vader van Amminadab; **20** en Amminadab[t] werd de vader van Nahesson;[u] en Nahesson werd de vader van Salmon; **21** en Salmon[v] werd de vader van Boaz; en Boaz[w] werd de vader van Obed; **22** en Obed werd de vader van Isaï;[x] en Isaï werd de vader van David.[y]

v 1Kr 2:11; Lu 3:32; w 1Kr 2:12; x Ru 4:17; 1Sa 16:1; y 2Sa 7:12; 1Kr 2:15; Mt 1:6; Lu 3:31.

HET EERSTE BOEK

SAMUËL

of, volgens de Griekse *Septuaginta,*
HET EERSTE BOEK DER KONINGEN

1 Nu was er een zeker man uit
Ramathaïm-Zofim,[a] uit het
bergland van Efraïm,[b] en zijn
naam was Elkana,[c] de zoon van Je-
roham, de zoon van Elihu, de zoon
van Tohu, de zoon van Zuf,[d] een
Efraïmiet. **2** En hij had twee
vrouwen: de naam van de ene was
Hanna en de naam van de andere
was Peninna. En Peninna kreeg
kinderen, maar Hanna had geen
kinderen.[e] **3** En die man ging
van jaar tot jaar op uit zijn stad
om zich te Silo voor Jehovah der
legerscharen neer te werpen[f] en
hem een slachtoffer te brengen.[g]
En aldaar waren de twee zonen
van Eli, Hofni en Pinehas,[h] prie-
sters voor Jehovah.[i]
4 En er brak een dag aan dat
Elkana een slachtoffer ging bren-
gen, en hij gaf aan zijn vrouw
Peninna en aan al haar zonen
en haar dochters delen;[j] **5** maar
aan Hanna gaf hij één deel. Niet-
temin had hij Hánna lief,[k] en wat
Jehovah betreft, hij had haar moe-
derschoot toegesloten.[l] **6** En
ook tergde[m] haar mededingster
haar zeer om haar van streek
te brengen, omdat Jehovah haar
moederschoot had toegesloten.
7 En zo placht zij jaar op jaar
te doen,[n] zo dikwijls als zij op-
ging naar het huis van Jehovah.[o]
Zo tergde zij haar altijd, zodat
zij dan weende en niet kon eten.
8 Voorts zei Elkana, haar man,
tot haar: „Hanna, waarom weent
gij, en waarom eet gij niet, en
waarom is uw hart droevig ge-
stemd?[p] Ben ik u niet beter dan
tien zonen?"[q]
9 Toen stond Hanna op, nadat
zij te Silo hadden gegeten en na
het drinken, terwijl Eli, de prie-
ster, op de zetel bij de deurpost
van de tempel[r] van Jehovah zat.
10 En zij was bitter van ziel,[s]
en zij ging tot Jehovah bidden[t]
en weende toen zeer.[a] **11** En zij
deed vervolgens een gelofte[b] en
zei: „O Jehovah der legerscharen,
indien gij zonder mankeren de el-
lende van uw slavin zult aanzien[c]
en mij werkelijk zult gedenken,[d]
en gij uw slavin niet zult verge-
ten en uw slavin werkelijk een
mannelijke nakomeling zult ge-
ven, wil ik hem aan Jehovah ge-
ven al de dagen van zijn leven, en
geen scheermes zal op zijn hoofd
komen."[e]
12 En het gebeurde dat ter-
wijl zij uitvoerig voor het aan-
gezicht van Jehovah bad,[f] Eli op
haar mond lette. **13** Wat Han-
na betreft, zij sprak in haar
hart;[g] slechts haar lippen tril-
den, en haar stem werd niet ge-
hoord. Maar Eli hield haar voor
dronken.[h] **14** Daarom zei Eli
tot haar: „Hoe lang zult gij u
nog als een beschonkene gedra-
gen?[i] Doe uw wijn van u weg."
15 Hierop antwoordde Hanna
en zei: „Neen, mijn heer! Ik ben
een vrouw met een zwaar be-
drukte geest; en wijn en bedwel-
mende drank heb ik niet gedron-
ken, maar ik stort mijn ziel uit
voor Jehovah.[j] **16** Stel uw sla-
vin niet gelijk met een nietswaar-
dige[k] vrouw, want uit de over-
vloed van mijn bezorgdheid en
mijn kommer heb ik tot nu toe
gesproken."[l] **17** Toen antwoord-
de Eli en zei: „Ga in vrede,[m]
en moge de God van Israël uw bede
inwilligen, die gij van hem ge-
vraagd hebt."[n] **18** Daarop zei zij:
„Laat uw dienstmaagd gunst vin-
den in uw ogen."[o] Toen ging de
vrouw heen en at,[p] en haar gezicht
toonde geen bezorgdheid meer
om haar eigen situatie.[q]

HFDST. 1

a 1Sa 1:19
1Sa 7:17
1Sa 28:3
b Joz 16:5
Joz 17:16
c 1Kr 6:27
d 1Kr 6:35
e Ge 16:1
Ge 29:31
f Ps 95:6
g Ex 23:14
Ex 34:23
De 12:5
Joz 18:1
Re 21:19
Lu 2:41
h 1Sa 2:12
1Sa 2:22
1Sa 2:34
1Sa 4:17
i Nu 3:10
De 33:10
Mal 2:7
j Le 7:15
De 12:6
k Ge 29:30
De 21:15
l Ge 20:18
Ge 30:2
m Ge 16:4
n De 16:16
1Sa 1:3
o 1Sa 2:19
p Ge 30:1
q Ru 4:15
Hgl 8:6
r Ex 25:8
Ex 40:2
1Sa 1:24
1Sa 3:3
2Sa 7:2
2Sa 22:7
Ps 27:4
s Job 7:11
Jes 38:15
t Ps 55:22
Ps 65:2

2e kolom

a 2Kon 20:3
b Nu 30:7
Nu 30:14
De 23:23
Pr 5:4
c Jes 66:2
Lu 1:38
Heb 4:16
d Ge 30:22
e Nu 6:5
Re 13:5
Lu 1:15
f Lu 18:1
Kol 4:2
1Th 5:17
g Ge 24:45
Ne 2:4
h Han 2:13
i Sp 18:13
Jak 1:19
j Ps 42:4
Ps 42:6
Ps 62:8
Ps 142:2

k De 13:13; 1Sa 10:27; 1Sa 25:25; 1Sa 30:22; **l** Job 6:2; Job 10:1; **m** Re 18:6; 1Sa 25:35; Mr 5:34; Lu 7:50; Lu 8:48; **n** 1Sa 1:11; Ps 20:4; Ps 65:2; **o** Ge 33:15; Ru 2:13; **p** Pr 9:7; **q** Fil 4:7; 1Pe 5:7.

19 Vervolgens stonden zij
's morgens vroeg op en wierpen
zich voor het aangezicht van Jeho-
vah neer, waarna zij terugkeerden
en in hun huis te Ramaᵃ kwamen.
Elkana had nu gemeenschapᵇ met
zijn vrouw Hanna, en Jehovah
gedacht haar toen.ᶜ **20** Zo ge-
schiedde het met het omlopen
van een jaar dat Hanna zwanger
werd en een zoon baarde, en zij
gaf hem vervolgens de naamᵈ Sa-
muël, want, zei zij, „van Jehovah
heb ik hem gevraagd".ᵉ

21 Mettertijd ging de man El-
kana met zijn hele huisgezin op
om Jehovah het jaarlijkse slacht-
offerᶠ en zijn gelofteoffergᵍ te of-
feren. **22** Wat Hanna aangaat,
zij ging niet op,ʰ want zij had
tot haar man gezegd: „Zodra de
jongen gespeend wordt,ⁱ moet ik
hem brengen, en hij moet voor
het aangezicht van Jehovah ver-
schijnen en daar tot onbepaalde
tijd wonen."ʲ **23** Hierop zei El-
kana, haar man,ᵏ tot haar: „Doe
wat goed is in uw ogen.ˡ Blijf thuis
totdat gij hem speent. Moge Je-
hovah slechts zijn woord gestand
doen."ᵐ De vrouw bleef dus thuis
en bleef haar zoon zogen totdat zij
hem speende.ⁿ

24 Zodra zij hem dan ook ge-
speend had, nam zij hem met
zich mee, benevens een driejarige
stier en één efa meel en een
grote kruik wijn,ᵒ en zij ging ver-
volgens het huis van Jehovah te
Silopᵖ binnen. En de jongen was bij
haar. **25** Toen slachtten zij de
stier en brachten de jongen naar
Eli.ᵍ **26** Daarop zei zij: „Neem
mij niet kwalijk, mijn heer! Bij
het leven van uw ziel,ʳ mijn heer,
ik ben de vrouw die op deze plaats
bij u stond om tot Jehovah te
bidden.ˢ **27** Met betrekking tot
deze jongen heb ik gebeden dat
Jehovah mijn bede die ik van hem
gevraagd heb,ᵗ voor mij zou inwil-
ligen.ᵘ **28** En ik, op mijn beurt,
heb hem aan Jehovah geleend.ᵛ
Al de dagen van zijn bestaan is
hij iemand om wie een verzoek is
gedaan voor Jehovah."

Toen boog hij zich daar voor Je-
hovah neer.ᵃ

2 Vervolgens badᵇ Hanna en
zei:
„Mijn hart heeft werkelijk uit-
bundige vreugde in Jeho-
vah,ᶜ
Mijn hoorn is waarlijk ver-
hoogd in Jehovah.ᵈ
Mijn mond heeft zich wijd
opengedaan tegen mijn
vijanden,
Want ik verheug mij werke-
lijk in de redding afkom-
stig van u.ᵉ
2 Er is niemand heilig als Jeho-
vah, want er is niemand
buiten u;ᶠ
En er is geen rots als onze
God.ᵍ
3 Spreekt toch niet steeds zo
hoogmoedig,
Laat niets onbeteugeld uit
UW mond komen,ʰ
Want een God van kennis is
Jehovah,ⁱ
En door hem worden daden
op een juiste wijze ge-
toetst.ʲ
4 De sterke mannen van de
boog zijn met verschrik-
king vervuld,ᵏ
Maar de struikelenden om-
gorden zich zowaar met
vitale kracht.ˡ
5 Die verzadigd waren, moeten
zich verhuren om brood,ᵐ
Maar de hongerigen houden
in werkelijkheid op [te
hongeren].ⁿ
Zelfs de onvruchtbare heeft
er zeven gebaard,ᵒ
Maar zij die rijk aan zonen
was, is verwelkt.ᵖ
6 Het is Jehovah die doodt en
die in het leven houdt,ᵍ
Die in Sjeool doet neerda-
len,ʳ en Hij doet [eruit] op-
komen.ˢ

HFDST. 1

a 1Sa 1:1
b Ge 4:1
Ru 4:13
c 1Sa 1:11
Ps 66:19
Sp 15:29
d Ge 5:29
Ge 41:51
Ex 2:22
Mt 1:21
e Mt 7:7
1Jo 5:14
f 1Sa 1:3
g Nu 15:3
Nu 15:8
De 23:23
h De 16:16
i 2Kr 31:16
Jes 28:9
j 1Sa 1:11
1Sa 2:11
1Sa 3:1
k Ef 5:25
1Pe 3:7
l Nu 30:7
m Jes 55:11
Ti 1:2
Heb 6:18
n 2Kr 31:16
Jes 28:9
o Nu 15:10
p Joz 18:1
1Sa 1:9
q 1Sa 1:3
r 1Sa 17:55
1Sa 20:3
2Sa 11:11
2Kon 2:2
2Kon 4:30
Pr 9:5
s 1Sa 1:15
t 1Sa 1:11
1Sa 1:17
Ps 66:19
Mt 7:7
1Jo 5:15
u Ps 21:2
Ps 37:4
v Re 11:31

2e kolom

a Ps 95:6

HFDST. 2

b Fil 4:6
c Ps 13:6
Lu 1:46
Ro 5:11
d Ps 18:2
Ps 89:17
Ps 92:10
e Ps 9:14
Ps 13:5
f Ex 15:11
De 3:24
De 4:35
Ps 73:25
Ps 86:8
Ps 89:6
g De 32:4
2Sa 22:32
h Ps 94:4
Jak 1:26
Jak 3:8
i Job 36:4
Job 37:16
Ps 147:5
Ro 11:33
j Sp 16:2
Sp 24:12
k Ps 37:15
Ps 76:3
l Jes 40:29
m Ps 34:10; n Lu 1:53; o 1Sa 1:11; 1Sa 1:20; Ps 113:9; p Jes 54:1; Ga 4:27; q De 32:39; Ps 68:20; r Ps 89:48; s Job 14:13; Ps 30:3; Ps 49:15; Ps 86:13; Jo 11:24; 1Kor 15:55.

7 Het is Jehovah die arm maakt[a]
en die rijk maakt,[b]
Die vernedert, [en] die ook
verhoogt,[c]
8 Die de geringe uit het stof op-
richt;[d]
Uit de askuil verheft hij een
arme,[e]
Om hen bij edelen te doen
zitten; en een troon van
heerlijkheid[f] geeft hij hun
tot bezit.[g]
Want aan Jehovah behoren de
stutten der aarde,[h]
En hij plaatst daarop het
productieve land.
9 De voeten van zijn loyalen be-
hoedt hij;[i]
Wat de goddelozen betreft,
zij worden in de duister-
nis tot zwijgen gebracht,[j]
Want niet door kracht toont
een man zich superieur.[k]
10 Wat Jehovah aangaat, wie met
hem twisten, zullen wor-
den verschrikt;[l]
Tegen hen zal hij in de he-
melen donderen.[m]
Jehovah zelf zal de einden
der aarde oordelen,[n]
Om aan zijn koning sterkte te
geven,[o]
Om de hoorn van zijn ge-
zalfde te verhogen."[p]

11 Toen ging Elkạna naar Rạma, naar zijn huis; en wat de jongen betreft, hij werd een dienaar[q] van Jehovah voor het aangezicht van de priester Ẹli.

12 De zonen van Ẹli nu waren nietswaardige mannen;[r] zij erkenden Jehovah niet.[s] **13** Wat datgene betreft wat de priesters rechtens van het volk toekwam:[t] Telkens wanneer een man een slachtoffer bracht, kwam een bediende van de priester met de drietandige vork in zijn hand, juist wanneer het vlees kookte,[u] **14** en hij stak [daarmee] in het bekken of de kookpot met twee handvatten of de grote ketel of de kookpot met één handvat. Alles wat de vork ook maar naar boven bracht, nam de priester dan voor zich. Zo plachten zij te Silo te doen met alle Israëlieten die daar kwamen.[a] **15** Ook voordat zij het vet zelfs maar in rook konden doen opgaan,[b] kwam er een bediende van de priester en zei tot de man die het slachtoffer bracht: „Geef toch vlees om te roosteren voor de priester, zodat hij geen gekookt vlees van u moge ontvangen, maar rauw."[c] **16** Als de man dan tot hem zei: „Laten zij beslist eerst het vet in rook doen opgaan.[d] Neem daarna voor u zoveel als waarnaar uw ziel een hevig verlangen moge hebben",[e] zei hij zowaar: „Neen, maar gij dient het nu te geven; en zo niet, dan zal ik het met geweld moeten nemen!"[f] **17** En de zonde van de bedienden werd zeer groot voor het aangezicht van Jehovah;[g] want de mannen behandelden de offergave van Jehovah met minachting.[h]

18 En Sạmuël diende[i] voor het aangezicht van Jehovah, als een jongen, omgord met een linnen efod.[j] **19** Ook was zijn moeder gewoon een schoudermanteltje voor hem te maken, en zij bracht het hem van jaar tot jaar wanneer zij met haar man opging om het jaarlijkse slachtoffer te offeren.[k] **20** En Ẹli zegende[l] Elkạna en zijn vrouw en zei: „Moge Jehovah u een nakomeling beschikken uit deze vrouw in de plaats van het geleende, dat aan Jehovah werd geleend."[m] En zij gingen naar hun plaats. **21** Bijgevolg richtte Jehovah zijn aandacht op Hạnna,[n] zodat zij zwanger werd en drie zonen en twee dochters baarde.[o] Intussen groeide de jongen Sạmuël bij Jehovah op.[p]

22 En Ẹli was zeer oud, en hij had vernomen[q] omtrent alles wat zijn zonen voortdurend met heel Ịsraël deden[r] en hoe zij altijd bij de

HFDST. 2

a De 28:15
b De 8:18
De 28:12
2Kr 1:12
Job 42:12
Sp 10:22
2Kor 9:11
c Ps 75:7
Fil 2:9
d Ps 113:7
e Lu 1:52
1Pe 5:6
f 1Kon 3:13
Mt 18:4
g Ge 41:40
h Job 38:4
Ps 102:25
i Ps 91:11
Ps 97:10
Ps 121:3
Sp 2:8
Lu 1:79
j Ps 37:28
Ze 1:15
k 1Sa 14:6
1Sa 17:50
Ps 33:16
l Ex 15:6
Ps 21:8
Ps 92:9
m 1Sa 7:10
2Sa 22:14
Ps 18:13
n Ps 50:4
Ps 96:13
Han 17:31
o Ps 2:6
Ps 45:1
Ps 110:1
Jes 32:1
Mt 28:18
p Ps 75:10
Ps 89:17
Lu 1:69
Han 4:27
Han 10:38
q 1Sa 1:11
1Sa 3:1
1Sa 3:15
r 1Sa 2:22
Sp 17:25
s Tit 1:16
Heb 3:12
t Le 7:34
u Le 6:28
Nu 6:19

2e kolom

a Mal 1:6
b Le 3:5
c Fil 3:19
Ju 12
d Le 3:16
Le 7:25
Le 7:31
e De 12:15
f Re 18:25
Ne 5:15
Mi 2:1
1Pe 5:2
g 1Sa 2:29
Jes 9:16
h 1Sa 2:14
Mal 2:8
i 1Sa 2:11
1Sa 3:15
Sp 20:11
j 1Sa 22:18
2Sa 6:14

k Ex 23:14; 1Sa 1:3; 1Sa 1:21; l Ge 14:19; Nu 6:23; m 1Sa 1:28; n Ge 21:1; De 7:14; 1Sa 1:19; o Ps 127:3; p Re 13:24; 1Sa 2:26; 1Sa 3:19; Lu 1:80; Lu 2:52; q De 13:12; r 1Sa 2:14; 1Sa 2:17; 1Ti 5:20.

vrouwen lagen[a] die dienst deden
bij de ingang van de tent der sa-
menkomst.[b] **23** En hij placht tot
hen te zeggen:[c] „Waarom blijft GIJ
dergelijke dingen doen?[d] Want de
dingen die ik van heel het volk
omtrent U verneem, zijn slecht.[e]
24 Neen,[f] mijn zonen, want het
bericht dat ik hoor, dat het volk
van Jehovah doet rondgaan, is
niet goed.[g] **25** Indien een mens
tegen een mens zondigt,[h] zal God
als scheidsrechter voor hem op-
treden;[i] maar zondigt een mens
tegen Jehovah,[j] wie is er dan om
voor hem te bidden?"[k] Maar zij
luisterden niet naar de stem van
hun vader,[l] want het behaagde
Jehovah nu hen ter dood te bren-
gen.[m] **26** Al die tijd werd de
jongen Sa̱muël steeds groter en
steeds meer geliefd, zowel van
Jehovah's standpunt als van dat
der mensen uit bezien.[n]

27 Voorts kwam er een man
Gods[o] bij E̱li en zei tot hem: „Dit
heeft Jehovah gezegd: 'Heb ik mij
niet werkelijk aan het huis van
uw voorvader geopenbaard, ter-
wijl zij zich in Egypte bevonden
als slaven van het huis van Fa-
rao?[p] **28** En hij werd uit alle
stammen van I̱sraël voor mij uit-
gekozen,[q] om als priester op te tre-
den en mijn altaar te bestijgen[r]
om offerrook te doen opgaan, om
een efod voor mijn aangezicht te
dragen, opdat ik aan het huis van
uw voorvader alle vuuroffers van
de zonen van I̱sraël zou geven.[s]
29 Waarom blijft gijlieden trap-
pen naar mijn slachtoffer[t] en naar
mijn offergave, die ik [in mijn]
woning[u] geboden heb, en blijft gij
uw zonen meer eren dan mij, door
U vet te mesten[v] met het beste
van elke offergave van mijn volk
I̱sraël?[w]

30 Daarom luidt de uitspraak
van Jehovah, de God van I̱sraël:
„Ik heb inderdaad gezegd: Uw
huis en het huis van uw voor-
vader zullen tot onbepaalde tijd
voor mijn aangezicht wandelen."[x]
Maar nu luidt de uitspraak van
Jehovah: „Het is ondenkbaar van
mijn zijde, want wie mij eren,[a]
zal ik eren,[b] en wie mij verach-
ten, zullen geringgeacht worden."[c]
31 Zie! Er komen dagen dat ik
stellig uw arm en de arm van het
huis van uw voorvader zal afhou-
wen, zodat er geen grijsaard in uw
huis zal blijken te zijn.[d] **32** En
gij zult werkelijk een tegenstan-
der [in mijn] woning aanschou-
wen, te midden van al het goede
dat aan I̱sraël wordt gedaan;[e] en
nooit zal er een grijsaard in uw
huis blijken te zijn. **33** En toch
is er een man van u die ik niet
van bij mijn altaar zal afsnijden,
om uw ogen te doen verkwijnen
en om uw ziel te doen versmach-
ten; maar de meesten van uw
huis zullen allen door het zwaard
van mensen sterven.[f] **34** En dit
is het teken voor u, dat over uw
beide zonen, Ho̱fni en Pi̱nehas,[g]
zal komen: Op één dag zullen zij
beiden sterven.[h] **35** En ik zal
mij stellig een getrouwe priester
verwekken.[i] Hij zal handelen
in overeenstemming met wat in
mijn hart en in mijn ziel is; en
ik zal hem stellig een duurzaam
huis bouwen, en hij zal stellig al-
tijd voor het aangezicht van mijn
gezalfde[j] wandelen. **36** En het
moet geschieden dat al wie in uw
huis is overgebleven,[k] zich voor
hem zal komen neerbuigen voor
de betaling van geld en een rond
brood, en stellig zal zeggen: „Ver-
bind mij alstublieft aan een van
de priesterambten, opdat ik een
stuk brood te eten heb."'"[l]

3 Al die tijd diende[m] de jongen
Sa̱muël Jehovah voor het aan-
gezicht van E̱li, en een woord van
Jehovah[n] was in die dagen zeld-
zaam geworden;[o] er werd geen vi-
sioen[p] verbreid.

2 Nu geschiedde het die dag
dat E̱li op zijn plaats lag, en zijn

HFDST. 2

a Le 21:6
b Jer 7:10
Ez 22:26
c Sp 13:24
Sp 19:13
Sp 19:18
d 1Sa 2:14
1Sa 2:17
1Sa 2:22
1Kon 1:6
Jak 5:20
e Sp 13:14
Jes 3:9
Jer 8:12
Fil 3:19
f Mt 5:37
Jak 5:12
g 1Ti 3:7
Tit 1:7
h De 25:1
i De 17:12
1Kon 8:31
j Nu 15:31
Nu 18:22
De 28:15
1Sa 2:17
1Sa 3:14
2Kon 22:17
k Heb 10:26
l Sp 29:1
Sp 30:17
m Joz 11:20
Job 34:11
Sp 15:10
Ro 9:18
Heb 3:13
n 1Sa 2:21
Sp 3:4
Lu 2:52
o Re 6:8
Heb 1:1
p Ex 4:14
Ex 4:27
q Ex 28:1
Ex 39:1
Le 8:12
Nu 16:5
Nu 17:5
Nu 17:8
Ps 99:6
r Nu 18:7
s Le 2:3
Le 6:16
Le 10:14
Nu 5:9
Nu 18:9
t Mal 1:6
u Ex 25:8
Joz 18:1
1Sa 1:3
v Ho 4:9
w 1Sa 2:14
x Ex 28:43

2e kolom

a Ps 50:23
Sp 3:9
1Ti 1:17
b Ps 18:20
Ps 91:14
Jo 12:26
c De 28:45
2Kon 2:24
Ez 18:24
Mal 2:9
d 1Sa 3:14
1Sa 4:11
1Sa 4:18
1Sa 14:3
1Sa 22:18
1Kon 2:27
1Kr 24:3
Ps 37:17

e 1Sa 4:22; Ps 78:61; f 1Sa 22:18; 1Sa 22:21; g 1Sa 1:3; h 1Sa 4:11; 1Sa 4:17; i 1Kon 2:35; 1Kr 29:22; j 1Sa 2:10; 1Sa 24:6; 2Kr 6:42; k 1Kon 2:27; l Le 2:3; Nu 5:9; **HFDST. 3** m 1Sa 2:11; 1Sa 2:18; n 2Sa 7:4; o Ps 74:9; p Nu 12:6; 1Kr 17:15.

ogen waren begonnen dof te worden;[a] hij kon niet zien. **3** En de lamp van God was nog niet uitgeblust, en Samuël lag in de tempel[b] van Jehovah, waar de ark van God was. **4** Toen riep Jehovah Samuël, waarop hij zei: „Hier ben ik.”[c] **5** En hij liep terstond snel naar Eli en zei: „Hier ben ik, want gij hebt mij geroepen.” Maar hij zei: „Ik heb niet geroepen. Leg u weer neer.” Hij ging dus heen en legde zich neer. **6** Vervolgens riep Jehovah nog eens: „Samuël!”[d] Samuël stond toen op en ging naar Eli en zei: „Hier ben ik, want gij hebt mij geroepen.” Maar hij zei: „Ik heb niet geroepen, mijn zoon.[e] Leg u weer neer.” **7** (Wat Samuël betreft, hij had Jehovah nog niet leren kennen, en het woord van Jehovah was hem nog niet eerder geopenbaard.[f]) **8** Jehovah riep dus weer, voor de derde maal: „Samuël!” Toen stond hij op en ging naar Eli en zei: „Hier ben ik, want gij moet mij geroepen hebben.”

Nu begreep Eli dat het Jehovah was die de jongen riep. **9** Dientengevolge zei Eli tot Samuël: „Ga, leg u neer, en het moet geschieden dat zo hij u mocht roepen, gij moet zeggen: ’Spreek, Jehovah, want uw knecht luistert.’” Samuël ging dus heen en legde zich neer op zijn plaats.

10 Toen kwam Jehovah en stelde zich [daar] en riep evenals de andere keren: „Samuël, Samuël!” Hierop zei Samuël: „Spreek, want uw knecht luistert.”[g] **11** Vervolgens zei Jehovah tot Samuël: „Zie! Ik doe[h] iets in Israël waarvan ieder die het hoort, de beide oren zullen tuiten.[i] **12** Op die dag zal ik ten aanzien van Eli alles ten uitvoer brengen wat ik omtrent zijn huis heb gezegd, van begin tot eind.[j] **13** En gij moet hem vertellen dat ik zijn huis tot onbepaalde tijd oordeel[k] om de dwaling waarvan hij heeft geweten,[l] omdat zijn zonen God kwaad toewensen,[m] en hij hen niet heeft bestraft.[n] **14** En daarom heb ik het huis van Eli gezworen dat de dwaling van het huis van Eli niet tot onbepaalde tijd door slachtoffer of door offergave van straf vrijgesteld zal worden.”[a]

15 En Samuël bleef liggen tot de morgen. Toen opende hij de deuren van Jehovah’s huis.[b] En Samuël was bevreesd Eli van de verschijning te vertellen.[c] **16** Maar Eli riep Samuël en zei: „Samuël, mijn zoon!” Hierop zei hij: „Hier ben ik.” **17** Vervolgens zei hij: „Wat is het woord dat hij tot u gesproken heeft? Verberg het alstublieft niet voor mij.[d] Moge God zo met u doen en zo moge hij daaraan toevoegen[e] indien gij voor mij een woord zoudt verbergen van heel het woord dat hij tot u gesproken heeft.” **18** Samuël deelde hem dus alle woorden mee, en hij hield niets voor hem verborgen. Daarop zei hij: „Het is Jehovah. Hij doe wat goed is in zijn ogen.”[f]

19 En Samuël groeide verder op, en Jehovah zelf bleek met hem te zijn[g] en liet niet één van al zijn woorden ter aarde vallen.[h] **20** En heel Israël van Dan tot Bersęba[i] werd gewaar dat aan Samuël de positie van profeet voor Jehovah was toevertrouwd.[j] **21** En Jehovah verscheen voortaan weer[k] in Silo, want in Silo openbaarde Jehovah zich aan Samuël door het woord van Jehovah.[l]

4 En het woord van Samuël bleef tot heel Israël komen.

Toen trok Israël ten strijde uit, de Filistijnen tegemoet; en zij sloegen hun kamp op bij Eben-Haëzer,[m] en de Filistijnen zelf legerden zich te Afek.[n] **2** Voorts stelden de Filistijnen zich in formatie op[o] om Israël tegemoet te trekken, en de strijd verliep slecht, zodat Israël de nederlaag leed voor de Filistijnen,[p] die vervolgens ongeveer vierduizend man in gesloten gevechtslinie op het veld neersloegen. **3** Toen het volk in de legerplaats kwam, gingen de oudere mannen van

HFDST. 3

a Ge 27:1; 1Sa 4:15; Pr 12:3
b 1Sa 1:9; 1Sa 3:15; Ps 5:7
c Ge 22:1
d Ps 99:6
e 1Sa 3:16; 1Sa 4:16
f Am 3:7
g Ps 85:8; Jes 55:2; Da 10:19
h Am 3:7; Hab 1:5
i 2Kon 21:12; Jer 19:3
j Nu 23:19; 1Sa 2:31; Jes 46:11; Jes 55:11; Za 1:6
k Ez 7:8; Ez 18:30
l Le 5:1; 1Sa 2:22; Jo 15:22; Jak 4:17
m Nu 15:30; 1Sa 2:12; 1Sa 2:17; 1Sa 2:30
n 1Sa 2:23; Sp 19:18; Pr 8:11; 1Ti 5:20

2e kolom

a De 5:9; 1Sa 2:24; 1Sa 4:11; 1Sa 22:21; 1Kon 2:27; Heb 10:26
b 1Sa 2:11; 1Sa 3:1
c Jer 1:6
d Ps 141:5
e Ru 1:17; 1Sa 20:13; 2Sa 19:13
f Job 1:21; Klg 3:39; Han 21:14
g Ge 39:3; 1Sa 2:21
h 1Sa 9:6; Jes 44:26
i Re 20:1
j 1Sa 2:7; Ps 75:7
k 1Sa 3:1
l 1Sa 3:4; Ps 99:6; Am 3:7

HFDST. 4

m 1Sa 5:1
n Joz 12:18
o 1Sa 17:21
p Joz 7:12; Ps 44:9; Ps 79:7; Ps 106:41

Israël zeggen: „Waarom heeft Jehovah ons vandaag de nederlaag doen lijden voor de Filistijnen?[a] Laten wij de ark van Jehovah's verbond[b] uit Silo bij ons halen, opdat die in ons midden moge komen en ons uit de handpalm van onze vijanden moge redden." **4** Daarom zond het volk een boodschap naar Silo, en zij brachten vandaar de ark van het verbond van Jehovah der legerscharen, die op de cherubs zit.[c] En de twee zonen van Eli waren daar bij de ark van het verbond van de [ware] God, namelijk Hofni en Pinehas.[d]

5 Nu geschiedde het dat zodra de ark van het verbond van Jehovah de legerplaats binnenkwam, alle Israëlieten een luid gejuich aanhieven,[e] zodat de aarde dreunde. **6** Ook de Filistijnen kregen het geluid van het gejuich te horen en zeiden toen: „Wat heeft het geluid van dat luide gejuich[f] in het kamp van de Hebreeën te betekenen?" Ten slotte kwamen zij te weten dat Jehovah's eigen ark in de legerplaats was gekomen. **7** En de Filistijnen werden bevreesd, want, zeiden zij: „God is in de legerplaats gekomen!"[g] Daarom zeiden zij: „Wee ons, want zo iets is nog nooit eerder gebeurd! **8** Wee ons! Wie zal ons redden uit de hand van deze majestueuze God? Dit is de God die Egypte sloeg met elke soort van slachting in de wildernis.[h] **9** Toont dat GIJ moedig zijt en doet U als mannen kennen, GIJ Filistijnen, opdat GIJ de Hebreeën niet zult dienen, net zoals zij U hebben gediend;[i] en GIJ moet U als mannen doen kennen en strijden!" **10** Bijgevolg streden de Filistijnen en Israël leed de nederlaag,[j] en zij sloegen op de vlucht, ieder naar zijn tent;[k] en de slachting werd zeer groot,[l] zodat er van Israël dertigduizend man voetvolk vielen.[m] **11** En zelfs de ark van God werd buitgemaakt,[n] en de beide zonen van Eli, Hofni en Pinehas, stierven.[o]

HFDST. 4

a De 28:25 De 32:30 Re 2:14
b Nu 14:44 Joz 6:4 1Sa 14:18 2Sa 15:25
c Ex 25:18 Nu 7:89 2Sa 6:2 2Kon 19:15 Ps 80:1 Ps 99:1
d Nu 4:15 1Sa 2:12
e Jer 7:4
f Ex 32:17
g Ex 14:25 Ex 15:14
h Ex 7:5 Ps 78:43 Ps 78:51
i Nu 33:56 De 28:48 Re 10:7 Re 13:1
j Le 26:17 De 28:25 1Sa 4:2
k 1Kon 22:36
l De 28:25 Re 2:14
m Ps 78:62
n 1Sa 4:3 Ps 78:61 Klg 2:17
o 1Sa 2:31 1Sa 2:34 1Sa 4:17 Ps 78:64 Pr 8:8 Pr 8:13

2e kolom

a 2Sa 1:2
b Joz 7:6 2Sa 13:19 2Sa 15:32 Ne 9:1 Job 2:12
c 1Sa 4:4
d 1Sa 4:10
e 1Sa 3:2 Ps 90:10
f 1Sa 3:11 1Sa 4:10
g 1Sa 2:34 Ps 78:64
h 1Sa 4:11 Ps 78:61 Klg 2:17

12 Toen snelde er een man van Benjamin uit de gevechtslinie weg, zodat hij nog diezelfde dag met gescheurde kleren[a] en aarde op zijn hoofd[b] te Silo aankwam. **13** Bij zijn aankomst, zie, daar zat Eli op de zetel aan de kant van de weg op de uitkijk, want zijn hart was bevende geworden om de ark van de [ware] God.[c] En de man ging zelf naar binnen om in de stad verslag uit te brengen, en in heel de stad ging geschreeuw op. **14** En Eli kreeg het geluid van het geschreeuw te horen. Daarom zei hij: „Wat betekent het geluid van dat gewoel?"[d] En de man zelf haastte zich om Eli bericht te gaan brengen. **15** (Eli nu was achtennegentig jaar oud, en zijn ogen waren star geworden, zodat hij niet kon zien.[e]) **16** Voorts zei de man tot Eli: „Ik ben het die uit de gevechtslinie ben gekomen, en ik — uit de gevechtslinie ben ik vandaag gevlucht." Hierop zei hij: „Wat is er gebeurd, mijn zoon?" **17** De brenger van het nieuws antwoordde dus en zei: „Israël is voor de Filistijnen gevlucht, en ook heeft er een grote nederlaag onder het volk plaatsgehad;[f] en ook uw eigen twee zonen zijn gestorven — Hofni en Pinehas[g] — en zelfs de ark van de [ware] God is buitgemaakt."[h]

18 Nu gebeurde het dat zodra hij melding maakte van de ark van de [ware] God, hij voorts van de zetel achteroverviel, naast de poort, en hij brak toen zijn nek, zodat hij stierf, want de man was oud en zwaar; en hijzelf was veertig jaar rechter over Israël geweest. **19** En zijn schoondochter, de vrouw van Pinehas, was zwanger en stond op het punt te baren, en zij kreeg het bericht te horen dat de ark van de [ware] God was buitgemaakt en dat haar schoonvader en haar man gestorven waren. Toen kromde zij zich en ging baren, want onverwachts overvielen de weeën

haar.[a] **20** En omstreeks de tijd van haar sterven spraken vervolgens de vrouwen die bij haar stonden: „Wees niet bevreesd, want gij hebt een zoon gebaard.”[b] En zij antwoordde niet en zette haar hart er niet op. **21** Maar zij noemde de jongen Ikabod[c] en zei: „De heerlijkheid is uit Israël weggevoerd in ballingschap”,[d] [dit] met betrekking tot het feit dat de ark van de [ware] God was buitgemaakt en met betrekking tot haar schoonvader en haar man.[e] **22** Daarom zei zij: „De heerlijkheid is uit Israël weggevoerd in ballingschap,[f] omdat de ark van de [ware] God is buitgemaakt.”[g]

5 Wat de Filistijnen betreft, zij namen de ark[h] van de [ware] God en brachten haar vervolgens van Eben-Haëzer naar Asdod.[i] **2** Voorts namen de Filistijnen de ark van de [ware] God en brachten haar in het huis van Dagon en zetten haar naast Dagon[j] neer. **3** Toen stonden de Asdodieten de dag daarop vroeg op, en zie, Dagon was op zijn gezicht ter aarde gevallen vóór de ark van Jehovah.[k] Zij namen Dagon dus en zetten hem weer op zijn plaats.[l] **4** Toen zij daags daarna ’s morgens vroeg opstonden, zie, daar was Dagon op zijn gezicht ter aarde gevallen vóór de ark van Jehovah, terwijl het hoofd van Dagon en zijn beide handpalmen afgehouwen op de drempel [lagen].[m] Alleen het visgedeelte was aan hem gebleven. **5** Daarom treden in Asdod de priesters van Dagon en allen die het huis van Dagon binnengaan, tot op deze dag niet op de drempel van Dagon.

6 En de hand van Jehovah[n] kwam zwaar op de Asdodieten te drukken, en hij ging paniek veroorzaken en hen, namelijk Asdod en zijn gebieden, met aambeien slaan.[o] **7** En de mannen van Asdod zagen ten slotte dat het zo was, en zij zeiden: „Laat de ark van de God van Israël niet bij ons blijven, want zijn hand is hard tegen ons en tegen onze god[a] Dagon geweest.” **8** Dientengevolge lieten zij alle asvorsten van de Filistijnen bij hen samenkomen en zeiden: „Wat zullen wij met de ark van de God van Israël doen?” Ten slotte zeiden zij: „Laat de ark van de God van Israël naar Gath[b] worden overgebracht.” Zij brachten dus de ark van de God van Israël daarheen over.

9 Nu geschiedde het nadat zij haar daarheen hadden overgebracht, dat de hand van Jehovah[c] de stad trof met een zeer grote verwarring, en hij ging de mannen van de stad slaan, van klein tot groot, waarop er aambeien[d] bij hen uitbraken. **10** Daarom stuurden zij de ark van de [ware] God naar Ekron.[e] Het gebeurde nu dat zodra de ark van de [ware] God te Ekron kwam, de Ekronieten het op een schreeuwen zetten en zeiden: „Zij hebben de ark van de God van Israël naar mij overgebracht om mij en mijn volk ter dood te brengen!”[f] **11** Dientengevolge lieten zij alle asvorsten van de Filistijnen samenkomen en zeiden: „Stuurt de ark van de God van Israël weg, opdat ze naar haar plaats moge terugkeren en mij en mijn volk niet ter dood brengt.” Want er was een dodelijke verwarring in de hele stad ontstaan;[g] de hand van de [ware] God was daar zeer zwaar geweest,[h] **12** en de mannen die niet waren gestorven, waren met aambeien geslagen.[i] En het hulpgeschreeuw[j] van de stad steeg aanhoudend ten hemel op.

6 En de ark[k] van Jehovah bevond zich zeven maanden in het veld van de Filistijnen. **2** Toen riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers[l] en zeiden: „Wat zullen wij met de ark van Jehovah doen? Laat ons weten waarmee wij haar dienen weg te sturen naar haar plaats.” **3** Hierop zeiden zij: „Indien GIJ de

HFDST. 4

a Ge 35:16
b Ge 35:17
c 1Sa 14:3
d 1Sa 4:5 1Sa 4:11 Ps 78:61
e 1Sa 2:32 1Sa 2:34
f De 28:15
g 1Sa 4:11 2Kr 8:11 Jer 7:12

HFDST. 5

h 1Sa 4:11 1Sa 4:17 Ps 78:61
i Joz 11:22 1Sa 6:17 Han 8:40
j Re 16:23 1Kr 10:10 Ps 115:4
k Ex 12:12 1Kr 16:26 Ps 95:3 Ps 96:5 Ps 97:7 Jes 19:1 Ze 2:11
l Jes 46:7
m Jes 2:18 Jer 10:11
n Ex 9:3 1Sa 5:9 1Sa 5:11 1Sa 7:13
o De 28:27 1Sa 6:5

2e kolom

a 1Kor 8:5
b 1Sa 17:4
c De 2:15 1Sa 7:13
d 1Sa 5:6
e Joz 15:45 Re 1:18 2Kon 1:2 Am 1:8
f 1Sa 5:7
g Heb 10:31
h 1Sa 5:9
i De 28:27
j Ps 115:6 Da 5:23 Hab 2:19

HFDST. 6

k 1Sa 4:11 1Sa 5:1 Ps 78:61
l Ex 7:11 Le 19:31 De 18:12 Jes 2:6

ark van de God van Israël wegstuurt, zendt haar dan niet zonder
een offergave weg, want GIJ dient
hem in ieder geval een schuldoffer
te vergelden.[a] Dan zult GIJ gene-
zen worden, en het moet U bekend
worden waarom zijn hand niet van
U week." **4** Zij zeiden nu: „Wat
voor schuldoffer behoren wij hem
te vergelden?" Toen zeiden zij:
„Naar het aantal van de asvorsten[b] der Filistijnen: vijf gouden
aambeien en vijf gouden spring-
muizen, want elkeen van U en
UW asvorsten heeft [onder] de-
zelfde gesel [te lijden]. **5** En GIJ
moet afbeeldingen maken van UW
aambeien en afbeeldingen van UW
springmuizen[c] die het land vernie-
len, en GIJ moet heerlijkheid ge-
ven[d] aan de God van Israël. Mis-
schien zal hij zijn hand niet meer
zo zwaar laten drukken op U en
UW god en UW land.[e] **6** Boven-
dien, waarom zoudt GIJ UW hart
onvermurwbaar maken, net zoals
Egypte en Farao hun hart onver-
murwbaar hebben gemaakt?[f] Was
het niet zodra Hij streng tegen
hen optrad[g] dat zij ertoe over-
gingen hen weg te zenden en zij
heengingen?[h] **7** Nu dan, neemt
en maakt een nieuwe wagen,[i] en
twee zogende koeien, waarop nog
geen juk[j] gekomen is, en GIJ moet
de koeien voor de wagen spannen,
en GIJ moet hun jongen van ach-
ter hen vandaan naar huis doen te-
rugkeren. **8** En GIJ moet de ark
van Jehovah nemen en haar op de
wagen zetten, en de gouden voor-
werpen[k] die GIJ hem als schuld-
offer[l] moet vergelden, dient GIJ in
een kistje ernaast te leggen. En
GIJ moet haar wegzenden, en ze
moet gaan. **9** En GIJ moet toe-
zien: indien ze de weg naar haar
gebied opgaat, naar Beth-Semes,[m]
dan is hij het die ons dit grote
kwaad heeft berokkend; maar zo
niet, dan moeten wij weten dat
niet zijn hand ons heeft getroffen;
dan is het ons bij toeval[n] over-
komen."

10 Toen deden de mannen al-
dus. Zij namen derhalve twee zo-

HFDST. 6

a 1Sa 6:4
1Sa 6:17
b Joz 13:3
Re 3:3
1Sa 6:16
c Le 11:29
1Sa 6:18
Jes 66:17
d 1Kr 16:28
Ps 18:44
Jes 42:12
e Ex 9:3
1Sa 5:6
1Sa 5:11
f Ex 7:13
Ex 8:15
Ex 14:17
Ro 9:18
g Ex 9:14
Ex 9:16
Ro 9:17
h Ex 6:1
Ex 11:1
Ex 12:33
Ps 105:38
i 2Sa 6:3
1Kr 13:7
j Nu 19:2
k 1Sa 6:4
l 1Sa 6:3
m Joz 15:10
Joz 21:16
2Kon 14:11
1Kr 6:59
2Kr 28:18
n Pr 9:11

2e kolom

a 2Sa 6:3
1Kr 13:7
b 1Sa 6:9
c Joz 13:3
Re 3:3
1Sa 6:4
d Ru 2:2
Ru 2:23
e Ge 15:9
1Sa 6:7
1Sa 16:2
f Ex 20:24
Re 21:4
g Nu 3:31
h Joz 21:16
i 1Sa 6:12
j 1Sa 6:4
k 1Sa 5:1
2Kr 26:6
Jer 25:20
Za 9:6
Han 8:40
l Re 16:1
Re 16:21
Am 1:7
Han 8:26
m Re 1:18
Za 9:5
n 1Sa 5:8
1Sa 17:4
2Sa 21:22
o Joz 13:3
1Sa 5:10
2Kon 1:2
Am 1:8

gende koeien en spanden die voor
de wagen, en hun jongen sloten
zij thuis op. **11** Vervolgens zet-
ten zij de ark van Jehovah op de
wagen,[a] en eveneens het kistje
en de gouden springmuizen en de
afbeeldingen van hun aambeien.
12 De koeien dan gingen recht
vooruit over de weg naar Beth-
Semes.[b] Over de ene grote weg gin-
gen ze, al loeiende onder het gaan,
en ze weken noch naar rechts
noch naar links af. De asvorsten[c]
der Filistijnen liepen al die tijd
achter ze aan, tot aan de grens
van Beth-Semes. **13** En de men-
sen van Beth-Semes waren juist
bezig met het binnenhalen van
de tarweoogst[d] in de laagvlakte.
Toen zij hun ogen opsloegen en
de Ark zagen, gaven zij bij het
zien ervan uiting aan verheuging.
14 En de wagen zelf kwam op het
veld van de Beth-Semiet Jozua en
bleef daar staan, alwaar een grote
steen lag. Voorts kloofden zij het
hout van de wagen, en de koeien[e]
offerden zij als een brandoffer aan
Jehovah.[f]

15 En het waren de levieten[g]
die de ark van Jehovah met het
kistje dat erbij was, waarin de gou-
den voorwerpen waren, aflaad-
den, en zij zetten haar vervolgens
op de grote steen. En de mannen
van Beth-Semes,[h] van hun kant,
brachten brandoffers, en zij ble-
ven die dag slachtoffers aan Jeho-
vah opdragen.

16 En de vijf asvorsten[i] der Fi-
listijnen zagen het zelf, waarop zij
diezelfde dag naar Ekron terug-
keerden. **17** Dit nu zijn de gou-
den aambeien die de Filistijnen Je-
hovah als schuldoffer vergolden:[j]
voor Asdod[k] één, voor Gaza[l] één,
voor Askelon[m] één, voor Gath[n]
één, voor Ekron[o] één. **18** En de
gouden springmuizen waren naar
het getal van alle steden der Fi-
listijnen die aan de vijf asvorsten
behoorden, van de versterkte stad
af tot het dorp van het open land
toe.

En de grote steen waarop zij de
ark van Jehovah lieten rusten, is

getuige tot op deze dag, op het
veld van de Beth-Semiet Jozua.
19 Voorts sloeg hij de mannen
van Beth-Semes[a] neer, omdat zij
de ark van Jehovah hadden aan-
schouwd. Zo sloeg hij zeventig
man — vijftigduizend man — on-
der het volk neer, en het volk
ging rouw bedrijven omdat Je-
hovah zo'n grote slachting on-
der het volk had aangericht.[b]
20 Toen zeiden de mannen van
Beth-Semes: „Wie zal voor Jeho-
vah, deze heilige God,[c] kunnen
standhouden, en naar wie zal
hij bij ons vandaan trekken?"[d]
21 Ten slotte zonden zij boden
naar de inwoners van Kirjath-
Jearim[e] en zeiden: „De Filistijnen
hebben de ark van Jehovah te-
ruggebracht. Daalt af. Voert haar
naar U op."[f]

7 De mannen van Kirjath-Jea-
rim[g] kwamen dus en voerden
de ark van Jehovah op en bracht-
ten haar in het huis van Abina-
dab[h] op de heuvel, en zijn zoon
Eleazar was degene die zij heilig-
den om de ark van Jehovah te be-
waken.
2 Nu geschiedde het dat van
de dag af dat de Ark in Kirjath-
Jearim verbleef, de dagen zich ble-
ven vermenigvuldigen, zodat ze
twintig jaar bedroegen, en heel
het huis van Israël ging Jehovah
met jammerklachten achtervol-
gen.[i] **3** Toen zei Samuël tot heel
het huis van Israël: „Indien GIJ
met geheel UW hart tot Jehovah
terugkeert,[j] doet dan de buiten-
landse goden uit UW midden weg[k]
en ook de Astorethbeelden,[l] en
richt UW hart onwankelbaar op Je-
hovah en dient hem alleen,[m] en hij
zal U uit de hand van de Filistijnen
bevrijden."[n] **4** Daarop deden de
zonen van Israël de Baäls en de
Astorethbeelden[o] weg[p] en dienden
nu Jehovah alleen.
5 Toen zei Samuël: „Brengt heel
Israël te Mizpa[q] bijeen,[r] opdat ik
ten behoeve van U tot Jehovah
moge bidden."[s] **6** Zo werden zij
te Mizpa bijeengebracht, waarna
zij water putten en het voor het
aangezicht van Jehovah uitgoten
en die dag vastten.[a] Voorts zei-
den zij daar: „Wij hebben tegen
Jehovah gezondigd."[b] En Samuël
ging de zonen van Israël te Mizpa
richten.[c]
7 En de Filistijnen kregen te
horen dat de zonen van Israël
te Mizpa bijeengekomen waren,
waarop de asvorsten[d] der Filis-
tijnen tegen Israël optrokken.
Toen de zonen van Israël dit
hoorden, werden zij bevreesd we-
gens de Filistijnen.[e] **8** Daarom
zeiden de zonen van Israël tot
Samuël: „Bewaar ter wille van
ons niet het stilzwijgen, dat gij
niet tot Jehovah, onze God, om
hulp zoudt roepen,[f] opdat hij ons
uit de hand van de Filistijnen
redt." **9** Toen nam Samuël een
zuiglam en offerde het als een
brandoffer, een volledig offer,[g]
aan Jehovah; en Samuël ging
ten behoeve van Israël tot Jeho-
vah om hulp roepen,[h] waarop Je-
hovah hem antwoordde.[i] **10** Nu
gebeurde het dat terwijl Samuël
bezig was het brandoffer te bren-
gen, de Filistijnen zelf tegen Is-
raël ten strijde oprukten. En Je-
hovah liet het nu op die dag met
luid geraas tegen de Filistijnen
donderen,[j] om hen in verwarring
te brengen;[k] en zij leden voor Is-
raël de nederlaag.[l] **11** De man-
nen van Israël trokken er toen
vanuit Mizpa op uit en zetten de
Filistijnen achterna en bleven
hen tot ten zuiden van Beth-
Kar neerslaan. **12** Toen nam Sa-
muël een steen[m] en plaatste die
tussen Mizpa en Jesana en gaf
hem de naam Eben-Haëzer. Bij-
gevolg zei hij: „Tot nu toe heeft
Jehovah ons geholpen."[n] **13** Zo
werden de Filistijnen bedwon-
gen, en zij kwamen niet meer in
het gebied van Israël;[o] en al de
dagen van Samuël bleef de hand

HFDST. 6

a Joz 15:10
Joz 21:16
1Sa 6:9
b Nu 4:6
Nu 4:15
Nu 4:20
1Kr 13:10
c Le 11:45
1Sa 2:2
d Nu 17:12
2Sa 6:9
1Kr 13:12
Ps 76:7
e Joz 18:14
Re 18:12
1Kr 13:5
f 1Kr 13:6
1Kr 16:1
2Kr 1:4

HFDST. 7

g 2Sa 6:2
1Kr 13:5
h 2Sa 6:4
1Kr 13:7
i Re 2:4
Ne 9:28
2Kor 7:10
j De 30:2
1Sa 12:24
1Kon 8:48
Jes 55:7
Joë 2:12
k Joz 24:14
Joz 24:23
Re 3:7
Re 10:6
l Re 2:13
m De 6:13
De 10:20
De 13:4
Lu 4:8
n De 28:1
o 1Kon 11:33
p Re 10:16
q Joz 18:26
Re 20:1
Re 21:1
1Sa 10:17
1Kon 15:22
2Kon 25:23
Jer 40:6
r Joë 2:16
s 1Sa 12:23
Sp 15:8
Jak 5:16

2e kolom

a 2Kr 20:3
Ne 9:1
Joë 2:12
b Le 26:40
Re 10:10
1Kon 8:47
Ps 106:6
c Re 2:18
d Joz 13:3
1Sa 6:4
e Ps 56:3
Sp 29:25
Mt 10:28
f 1Sa 12:19
Ps 78:34
Ps 86:7
Jes 37:4
g Le 1:10
Re 6:26
1Kon 18:38
h Ps 99:6

i Ps 28:6; Ps 50:15; 1Jo 5:14; j 1Sa 2:10; 2Sa 22:14; k Joz 10:10; Re 4:15; l De 20:4; De 28:7; m Ge 31:45; Ge 35:14; Joz 4:9; Joz 24:26; n Ps 44:3; Han 26:22; o 1Sa 9:16; 1Sa 13:5.

van Jehovah tegen de Filistijnen.[a]
14 En de steden die de Filistijnen
aan Israël ontnomen hadden, bleven aan Israël terugkomen, van
Ekron af tot Gath toe, en het
daarbij behorende gebied werd
door Israël uit de hand der Filistijnen bevrijd.

En er ontstond vrede tussen Israël en de Amorieten.[b]

15 En Samuël bleef rechter
over Israël al de dagen van zijn
leven.[c] **16** En hij maakte van
jaar tot jaar een reis en bezocht
in een kring Bethel[d] en Gilgal[e] en
Mizpa[f] en richtte in al deze plaatsen Israël.[g] **17** Maar het punt
waarheen hij terugkeerde, was
Rama,[h] want daar was zijn huis,
en daar richtte hij Israël. Voorts
bouwde hij daar een altaar voor
Jehovah.[i]

8 Nu geschiedde het dat zodra
Samuël oud geworden was,
hij ertoe overging zijn zonen als
rechters voor Israël aan te stellen.[j] **2** De naam van zijn eerstgeboren zoon nu was Joël,[k] en de
naam van zijn tweede Abia;[l] zij
spraken recht te Berseba. **3** En
zijn zonen bewandelden niet zijn
wegen,[m] maar zij waren geneigd
onrechtvaardige winst na te jagen[n] en plachten steekpenningen aan te nemen[o] en het recht
te buigen.[p]

4 Na verloop van tijd kwamen
alle oudere mannen van Israël[q]
bijeen, en zij gingen naar Samuël te Rama **5** en zeiden tot
hem: „Zie! Gijzelf zijt oud geworden, maar uw eigen zonen hebben uw wegen niet bewandeld.
Stel nu toch een koning voor ons
aan[r] om ons te richten, zoals alle
natiën [hebben].” **6** Maar deze
zaak was kwaad in de ogen van
Samuël, aangezien zij hadden
gezegd: „Geef ons toch een koning om ons te richten”, en Samuël ging in gebed tot Jehovah.[s]
7 Toen zei Jehovah tot Samuël:[t]
„Luister naar de stem van het
volk met betrekking tot alles
wat zij tot u zeggen;[u] want niet
u hebben zij verworpen, maar
mij hebben zij verworpen, dat ik
geen koning[a] over hen zou zijn.
8 Overeenkomstig al hun daden
die zij gedaan hebben van de dag
af dat ik hen uit Egypte opvoerde[b] tot op deze dag, door mij
voortdurend te verlaten[c] en andere goden te dienen,[d] zo doen zij
nu ook met u. **9** Nu dan, luister naar hun stem. Alleen dit, dat
gij hen ernstig dient te waarschuwen, en gij moet hun vertellen
wat de koning die over hen zal regeren, rechtens toekomt.”[e]

10 Samuël zei dus alle woorden van Jehovah tot het volk,
dat hem om een koning vroeg.
11 Voorts zei hij: „Dit zal datgene worden wat de koning die over
U zal regeren, rechtens toekomt:[f]
Uw zonen zal hij nemen[g] en hen
voor zich op zijn wagens[h] en
onder zijn ruiters[i] plaatsen, en sommigen zullen voor zijn wagens uit
moeten lopen;[j] **12** en om voor
zich oversten over duizend[k] en
oversten over vijftig[l] aan te stellen, en [sommigen] om voor hem
te ploegen[m] en zijn oogst binnen te halen[n] en zijn oorlogs-[o]
en zijn wagentuig[p] te vervaardigen. **13** En Uw dochters zal
hij nemen als zalfmengsters en
kooksters en bakkers.[q] **14** En
Uw velden en Uw wijngaarden[r]
en Uw olijfbosjes,[s] de beste, zal
hij nemen en inderdaad aan zijn
dienaren geven. **15** En van Uw
zaaivelden en van Uw wijngaarden zal hij het tiende nemen,[t] en
hij zal [het] stellig aan zijn hofbeambten[u] en zijn dienaren geven. **16** En Uw dienstknechten
en Uw dienstmaagden en Uw beste runderen en Uw ezels zal hij nemen, en hij zal ze voor zijn werk
moeten gebruiken.[v] **17** Van Uw
kleinveekudden[w] zal hij het tiende nemen, en zelf zult GIJ hem
tot knechten worden. **18** En op
die dag zult GIJ stellig roepen wegens Uw koning,[x] die GIJ U geko-

HFDST. 7

a 1Sa 14:23; 1Sa 17:51
b Ge 15:18; Ge 15:21; Re 11:23
c Re 2:16; 1Sa 3:20; 1Sa 12:11; 1Sa 25:1; Han 13:20
d Joz 16:1
e Joz 15:7; 1Sa 11:15
f 1Sa 7:5
g 1Sa 3:20; 1Sa 12:11
h 1Sa 1:1; 1Sa 8:4; 1Sa 19:18
i Ex 20:25

HFDST. 8

j 1Ti 5:22
k 1Kr 6:28
l 1Kr 6:28
m Pr 2:19
n Ex 18:21; 1Ti 3:3; 1Pe 5:2
o Ex 23:8; De 16:19; Ps 15:5; Pr 26:10; Sp 29:4; Jes 1:23; Jes 33:15; Mi 3:11
p De 24:17; Job 34:12; Sp 31:5; Jer 22:17
q Ex 18:25; Re 21:16; 1Sa 4:3; 2Sa 5:3; 1Kon 20:7
r De 17:14; 1Sa 12:13; Ho 13:10; Han 13:21
s Ps 143:10; Mt 6:10
t 1Sa 15:10; Ps 99:6
u Ps 81:12

2e kolom

a Re 8:23; 1Sa 10:19; 1Sa 12:12; Ps 74:12; Jes 33:22
b Ex 14:30
c De 9:24; Jer 22:21
d De 32:16; Re 2:19; Ps 78:58
e De 17:15
f 1Sa 10:25
g 1Sa 14:52; 1Kon 12:4
h 1Kon 9:22; 1Kon 10:26
i 1Kon 4:26
j 2Sa 8:4; 2Sa 15:1; 1Kon 1:5
k 2Sa 18:1; 1Kr 27:1
l 2Kon 1:14
m 1Kr 27:26
n 1Kon 4:7

o 1Kr 12:37; p 1Kon 4:26; q 1Kon 4:22; r 1Kon 21:7; s 1Kr 27:28; t 1Kon 12:10; u Ge 37:36; 1Kr 28:1; v 1Kon 5:16; w 1Kon 4:23; x 1Kon 12:4.

zen hebt, maar Jehovah zal U op
die dag geen antwoord geven."[a]
19 Het volk weigerde echter
naar de stem van Sa̱muël te luis-
teren[b] en zei: „Neen, maar een
koning zal er over ons komen.
20 En wij, ook wij willen worden
als alle natiën,[c] en onze koning
moet ons richten en voor ons uit-
trekken en onze oorlogen voe-
ren." **21** En Sa̱muël hoorde alle
woorden van het volk aan; daar-
na sprak hij ze ten aanhoren van
Jehovah.[d] **22** Toen zei Jehovah
tot Sa̱muël: „Luister naar hun
stem, en gij moet ervoor zorgen
dat een koning hen regeert."[e] Bij-
gevolg zei Sa̱muël tot de mannen
van I̱sraël: „Gaat heen, een ieder
naar zijn stad."

9 Nu was er een man uit Be̱n-
jamin, en zijn naam was Kis,[f]
de zoon van Abi̱ël, de zoon van
Ze̱ror, de zoon van Be̱chorath, de
zoon van Afi̱ah, een Benjaminiet,[g]
een zeer vermogend man.[h] **2** En
hij had een zoon, wiens naam Saul[i]
was, jong en knap, en geen man
van de zonen van I̱sraël was knap-
per dan hij; van zijn schouders af
opwaarts was hij langer dan heel
het volk.[j]
3 En de ezelinnen[k] die aan Kis,
de vader van Saul, behoorden, wa-
ren zoek geraakt. Daarom zei Kis
tot zijn zoon Saul: „Neem alstu-
blieft een van de bedienden met u
mee en sta op, ga heen, zoek de
ezelinnen." **4** Toen trok hij door
het bergland van E̱fraïm[l] en ver-
volgens door het land Sali̱sa,[m] en
zij vonden [ze] niet. Daarna trok-
ken zij door het land Sa̱halim,
maar [daar] waren ze niet. Voorts
trok hij door het land van de
Benjaminieten, en zij vonden [ze]
niet.
5 Zijzelf kwamen in het land
Zuf; en Saul, van zijn kant, zei
tot zijn bediende die bij hem was:
„Kom toch, en laten wij terug-
keren, opdat mijn vader er niet
mee ophoudt zich om de ezelinnen
te bekommeren en werkelijk be-
zorgd wordt over ons."[n] **6** Maar
hij zei tot hem: „Zie alstublieft!
Er is in deze stad een man Gods,[a]
en de man staat hoog in aanzien.
Alles wat hij zegt, komt zonder
mankeren uit.[b] Laten wij nu daar-
heen gaan. Misschien kan hij ons
inlichten omtrent de weg die wij
moeten gaan." **7** Hierop zei Saul
tot zijn bediende: „En mochten wij
gaan, wat zullen wij de man bren-
gen?,[c] want zelfs het brood is uit
onze zakken verdwenen, en er is
niets wat wij de man van de [ware]
God bij wijze van geschenk[d] kun-
nen brengen. Wat hebben wij bij
ons?" **8** De bediende dan ant-
woordde Saul nogmaals en zei:
„Zie! In mijn hand bevindt zich
een kwart sikkel[e] zilver, en ik
zal die aan de man van de [ware]
God moeten geven, en hij zal ons
moeten inlichten omtrent onze
weg." **9** (In vroeger tijden in I̱s-
raël zou de man wanneer hij God
ging zoeken, aldus hebben gespro-
ken: „Komt, en laten wij naar de
ziener[f] gaan." Want de profeet
van vandaag werd in vroeger tij-
den gewoonlijk ziener genoemd.)
10 Toen zei Saul tot zijn bedien-
de: „Uw woord is goed.[g] Kom toch,
laten wij gaan." Zij gingen dus
naar de stad waar de man van de
[ware] God was.
11 Terwijl zij de helling naar
de stad opgingen, troffen zijzelf
meisjes aan, die uitgingen om wa-
ter te putten.[h] Zij zeiden dan tot
hen: „Is de ziener[i] in deze plaats?"
12 Toen antwoordden zij hun en
zeiden: „Ja. Zie! Hij is u voor-
uit. Haast u nu, want hij is van-
daag naar de stad gekomen, om-
dat er vandaag op de hoge plaats[j]
een slachtoffer[k] voor het volk
is. **13** Zodra gijlieden de stad
binnenkomt, zult GIJ hem dade-
lijk vinden, voordat hij de hoge
plaats opgaat om te eten; want
het volk mag niet eten voordat hij
komt, want hij is degene die het
slachtoffer zegent.[l] Daarna pas
mogen de genodigden eten. Nu
dan, gaat naar boven, want hem
— juist nu zult GIJ hem vinden."
14 Bijgevolg gingen zij op naar de
stad. Toen zij midden in de stad

HFDST. 8

a Job 27:9
Ps 18:41
Sp 1:26
Mi 3:4
b Ps 81:11
Jer 7:13
Ez 33:31
c Le 20:24
Nu 23:9
De 7:6
1Sa 8:5
Ps 106:35
d Ps 99:6
e 1Sa 8:7
Ho 13:11

HFDST. 9

f 1Sa 14:51
1Kr 8:33
1Kr 9:39
Han 13:21
g Re 21:17
h 1Sa 25:2
2Sa 19:32
Job 1:3
i 1Sa 11:15
1Sa 13:13
1Sa 15:26
1Sa 16:23
1Sa 28:7
1Sa 31:4
2Sa 1:23
Han 13:21
j 1Sa 10:23
k Re 5:10
Re 10:4
l Joz 17:10
Joz 17:16
m 2Kon 4:42
n 1Sa 9:20
1Sa 10:2

2e kolom

a De 33:1
1Sa 2:27
1Kon 13:1
2Kon 6:6
b 1Sa 3:19
Jes 44:26
Za 1:6
Heb 1:1
c 1Kon 14:3
2Kon 4:42
Ga 6:6
d 2Kon 5:15
2Kon 8:8
Sp 17:8
Sp 18:16
e Ge 24:22
f 1Sa 9:19
2Sa 15:27
1Kr 9:22
1Kr 29:29
g Sp 13:10
Sp 15:22
h Ge 24:20
Ex 2:16
i 1Sa 9:19
2Sa 15:27
j 1Kon 3:2
1Kr 16:39
2Kr 1:3
k Ge 31:54
1Sa 7:9
1Sa 16:5
l Mr 6:41
Lu 9:16

kwamen, zie, daar kwam Samuël
naar buiten, hun tegemoet, om de
hoge plaats op te gaan.
15 Jehovah nu had daags voor-
dat Saul kwam, Samuëls oor ont-
bloot[a] en gezegd: **16** „Morgen
om deze tijd zal ik een man uit
het land Benjamin[b] naar u toe
sturen, en gij moet hem tot lei-
der over mijn volk Israël zalven;[c]
en hij moet mijn volk uit de hand
der Filistijnen redden,[d] want ik
heb [de ellende van] mijn volk ge-
zien, omdat hun luide geroep tot
mij is doorgedrongen."[e] **17** En
Samuël zelf zag Saul, en Jehovah,
van zijn kant, antwoordde hem:
„Daar is de man van wie ik tot u
gezegd heb: 'Deze is het die mijn
volk in toom zal houden.'"[f]
18 Toen trad Saul midden in de
poort op Samuël toe en zei: „Ver-
tel mij toch alstublieft: Waar is
eigenlijk het huis van de ziener?"
19 Hierop antwoordde Samuël
Saul en zei: „Ik ben de ziener. Ga
voor mij uit de hoge plaats op, en
gijlieden moet vandaag met mij
eten,[g] en morgenochtend moet
ik u heenzenden, en ik zal u al-
les vertellen wat in uw hart is.[h]
20 Wat de ezelinnen betreft die
gij drie dagen geleden zijt kwijt-
geraakt,[i] zet uw hart[j] daar niet
op, want ze zijn gevonden. En
aan wie behoort al het begeer-
lijke van Israël?[k] Behoort het
niet aan u en aan het hele huis
van uw vader?" **21** Daarop ant-
woordde Saul en zei: „Ben ik niet
een Benjaminiet, uit de klein-
ste[l] van Israëls stammen,[m] en [is]
mijn familie [niet] de onbeduid-
endste van alle families van de
stam Benjamin?[n] Waarom hebt
gij dan zo iets tot mij gespro-
ken?"[o]
22 Toen nam Samuël Saul en
zijn bediende mee en bracht hen
naar de eetzaal en gaf hun een
plaats aan het hoofd[p] van de ge-
nodigden; en zij waren met onge-
veer dertig man. **23** Later zei
Samuël tot de kok: „Geef toch
het deel dat ik u gegeven heb,

HFDST. 9

a 1Sa 20:2
2Sa 7:27
Job 33:16
Ps 25:14
Ps 99:6
Am 3:7
b Joz 18:11
c 1Sa 10:1
1Sa 15:1
2Kon 9:3
d Ge 49:27
e Ex 2:25
Ps 106:44
Ps 107:19
f 1Sa 10:24
1Sa 15:17
Han 13:21
g 1Sa 9:13
1Sa 9:24
h 1Kr 28:9
Heb 4:13
i 1Sa 9:3
j 1Sa 4:20
k 1Sa 8:5
1Sa 8:19
1Sa 12:13
l Re 20:46
Re 20:47
Re 21:6
Ps 68:27
m Re 21:3
n Re 6:15
Sp 3:34
Sp 11:2
Sp 18:12
Sp 22:4
Lu 14:11
Jak 4:6
1Pe 5:5
o 1Sa 2:8
p Lu 14:10

2e kolom

a 1Sa 9:13
1Sa 9:19
1Kon 3:2
1Kon 3:3
b Ne 8:16
Han 10:9
c 1Sa 9:3
1Sa 9:10
1Sa 20:38

HFDST. 10

d 1Sa 16:13
2Kon 9:3
e Ge 31:55
Ge 48:10
Ge 50:1
2Sa 19:39
f Ge 49:27
1Sa 8:9
1Sa 9:16
Han 13:21
g Ex 19:5
De 32:9
h Ge 35:19
i 1Sa 9:3
1Sa 10:16
j 1Sa 9:5
k Ge 28:19
Ge 28:22
1Sa 7:16
l Re 6:19
Re 15:1

waarvan ik u zei: 'Leg het bij u
weg.'" **24** De kok hief toen de
poot op, en wat daaraan was, en
zette die Saul voor. Vervolgens zei
hij: „Hier is datgene wat bewaard
is. Zet het u voor. Eet, want tot de
bestemde tijd heeft men het voor
u bewaard, opdat gij met de ge-
nodigden moogt eten." Zo at Saul
die dag met Samuël. **25** Nadien
daalden zij van de hoge plaats[a]
naar de stad af, waarna hij op het
platte dak[b] verder met Saul sprak.
26 Toen stonden zij vroeg op, en
het geschiedde dan zodra de dage-
raad opklom, dat Samuël Saul op
het platte dak toeriep en zei: „Sta
toch op, opdat ik u kan heenzen-
den." Saul stond dus op en ver-
volgens gingen zij met hun bei-
den, hij en Samuël, naar buiten.
27 Terwijl zij afdaalden aan de
rand van de stad, zei Samuël zelf
tot Saul: „Zeg aan de bediende[c]
dat hij ons vooruit dient te lo-
pen" — hij liep dus door — „en
blijf zelf nu staan, opdat ik u
het woord van God kan doen ho-
ren."

10 Toen nam Samuël de pul[d]
met olie en goot die uit
over zijn hoofd en kuste[e] hem
en zei: „Is het niet omdat Jeho-
vah u tot leider[f] over zijn erf-
deel[g] heeft gezalfd? **2** Wanneer
gij vandaag van mij weggaat, zult
gij dicht bij het graf van Rachel,[h]
in het gebied van Benjamin, te
Zelzah, stellig twee mannen aan-
treffen, en zij zullen stellig tot
u zeggen: 'De ezelinnen die gij
zijt gaan zoeken, zijn gevonden,
maar nu heeft uw vader de zaak
van de ezelinnen[i] opgegeven en
is hij bezorgd geworden over U
en zegt: „Wat zal ik in verband
met mijn zoon doen?"[j] **3** En gij
moet vandaar nog verder trek-
ken en tot aan de grote boom
van Tabor komen, en daar moe-
ten u drie mannen tegemoet ko-
men die opgaan naar de [ware]
God te Bethel;[k] één draagt drie
bokjes[l] en één draagt drie ronde

broden[a] en één draagt een grote kruik wijn.[b] **4** En zij zullen u stellig naar uw welstand vragen[c] en u twee broden geven, en gij moet ze uit hun hand aannemen. **5** Het is daarna dat gij bij de heuvel van de [ware] God[d] zult komen, waar een garnizoen[e] van de Filistijnen is. En het dient te geschieden dat zodra gij daar bij de stad komt, gij stellig een groep profeten[f] zult ontmoeten, die van de hoge plaats[g] afkomen, met een snaarinstrument[h] en tamboerijn[i] en fluit[j] en harp[k] voorop, terwijl zij als profeten spreken. **6** En de geest[l] van Jehovah zal stellig ten aanzien van u werkzaam worden, en gij zult stellig met hen als een profeet spreken[m] en in een ander mens veranderd worden. **7** En het moet gebeuren dat wanneer deze tekenen[n] u overkomen, doe dan zelf wat uw hand te doen vindt,[o] want de [ware] God is met u.[p] **8** En gij moet vóór mij naar Gilgal[q] afdalen; en zie! ik kom tot u af om brandoffers te brengen, om gemeenschapsoffers[r] op te dragen. Zeven[s] dagen dient gij te blijven wachten, tot ik bij u kom, en ik zal u stellig laten weten wat gij dient te doen."

9 En het gebeurde dat zodra hij zijn schouder had omgewend om van Samuël weg te gaan, God het hart van hem in een ander ging veranderen;[t] voorts kwamen al deze tekenen[u] op die dag uit. **10** Zij gingen dus vandaar naar de heuvel, en zie, daar was een groep profeten die hem tegemoet kwam; terstond werd de geest van God ten aanzien van hem werkzaam,[v] en hij ging in hun midden als een profeet spreken.[w] **11** Nu geschiedde het dat toen allen die hem van vroeger kenden, hem zagen, zie! daar profeteerde hij zowaar met profeten. Dientengevolge zeiden de mensen tot elkaar: „Wat is er nu met de zoon van Kis gebeurd? Is Saul ook onder de profeten?"[x] **12** Toen antwoordde een man vandaar en zei: „Maar wie is hun vader?" Daarom is het tot een spreekwoord[a] geworden: „Is Saul ook onder de profeten?"

13 Ten slotte hield hij op als een profeet te spreken en kwam op de hoge plaats. **14** Later zei de broer van Sauls vader tot hem en tot zijn bediende: „Waar zijt GIJ naar toe geweest?" Hierop zei hij: „De ezelinnen zoeken,[b] en wij gingen steeds verder om te kijken, maar ze waren [er] niet. Zo kwamen wij bij Samuël." **15** Daarop zei Sauls oom: „Vertel mij toch alstublieft: Wat heeft Samuël U gezegd?" **16** Saul zei vervolgens tot zijn oom: „Hij heeft ons onmiskenbaar meegedeeld dat de ezelinnen gevonden waren." En de kwestie van het koningschap waarover Samuël gesproken had, vertelde hij hem niet.[c]

17 Nu riep Samuël het volk bijeen tot Jehovah te Mizpa,[d] **18** en hij zei tot de zonen van Israël: „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd:[e] 'Ik was het die Israël uit Egypte heb opgevoerd en die U vervolgens heb bevrijd uit de hand van Egypte[f] en uit de hand van alle koninkrijken die U verdrukten.[g] **19** Maar GIJ — GIJ hebt heden UW God verworpen,[h] die voor U een redder was uit al UW rampen en UW noden, en GIJ hebt vervolgens gezegd: „Neen, maar een koning dient gij over ons aan te stellen." Nu dan, stelt U op voor het aangezicht van Jehovah, volgens UW stammen[i] en volgens UW duizenden.'"

20 Bijgevolg liet Samuël alle stammen van Israël naderbij komen,[j] en de stam Benjamin werd aangewezen.[k] **21** Daarna liet hij de stam Benjamin volgens zijn families naderbij komen, en de familie der Matrieten werd aangewezen.[l] Ten slotte werd Saul, de zoon van Kis, aangewezen.[m] En men ging hem zoeken, en hij was niet te vinden.

HFDST. 10

a Jer 37:21
b Le 23:13 Nu 15:5
c Re 18:15
d Ge 5:22
e 1Sa 13:3
f 1Sa 19:20 2Kon 2:3 2Kon 4:38 2Kon 6:1
g 1Sa 9:12
h 1Kr 13:8
i 1Sa 18:6
j 1Kon 1:40 Jes 5:12
k 2Sa 6:5 1Kon 10:12 1Kr 16:5
l Nu 11:25 Han 28:25 2Pe 1:21
m 1Sa 10:10 1Sa 19:23 1Kon 18:29 1Kon 22:10
n Ex 4:8 1Sa 10:9 Jer 44:29
o Re 9:33
p De 20:1 Re 6:12
q 1Sa 7:16 1Sa 11:14
r 1Sa 13:9
s 1Sa 13:8
t 1Sa 10:6 1Kon 3:12 Ps 51:10
u 1Sa 10:7 Jes 38:7
v Re 14:6 1Sa 11:6 1Sa 16:13 Za 4:6 2Kor 3:5
w 1Sa 10:6 1Sa 19:23
x 1Sa 19:24 Mt 13:54 Han 6:15

2e kolom

a Job 27:1 Ps 78:2
b 1Sa 9:3
c Ps 141:3 Sp 10:19 Sp 13:3 Sp 21:23 Sp 27:2 Jer 9:23
d 1Sa 7:5
e De 18:20
f Ex 13:14 Ex 14:30 De 4:34 Re 6:8 Ne 9:9
g Ne 9:27 Ps 107:19
h 1Sa 8:7 1Sa 12:12
i 2Kr 30:6
j Joz 7:14 Han 1:24
k Joz 7:16 1Sa 9:21
l Joz 7:17
m Joz 7:18 Han 13:21

22 Daarom raadpleegden[a] zij Jehovah verder: „Is de man al hierheen gekomen?” Waarop Jehovah zei: „Hij is hier, verscholen[b] tussen de bagage.” **23** Men snelde dus heen en haalde hem ervandaan. Toen hij te midden van het volk ging staan, was hij van zijn schouders af opwaarts langer dan al het andere volk.[c] **24** Nu zei Sa̱muël tot heel het volk: „Hebt GIJ degene gezien die door Jehovah gekozen is,[d] dat er niemand is als hij onder heel het volk?” Toen juichte heel het volk en zei: „Leve de koning!”[e]

25 Daarna sprak Sa̱muël tot het volk over datgene wat het koningschap rechtens toekwam[f] en schreef het in een boek, en hij legde dit neer voor het aangezicht van Jehovah. Toen zond Sa̱muël heel het volk heen, ieder naar zijn huis. **26** Wat Saul zelf betreft, hij ging naar zijn huis te Gi̱bea,[g] en de dappere mannen wier hart God geroerd had, gingen toen met hem mee.[h] **27** Wat de nietswaardige mannen[i] aangaat, zij zeiden: „Hoe zal deze ons redden?”[j] Bijgevolg verachtten[k] zij hem, en zij brachten hem geen enkel geschenk.[l] Maar hij bleef als iemand die stom geworden was.[m]

11 Nu trok de Ammoniet[n] Na̱has op en legerde zich tegen Ja̱bes[o] in Gi̱lead. Daarop zeiden alle mannen van Ja̱bes tot Na̱has: „Sluit een verbond met ons, opdat wij u dienen.”[p] **2** Toen zei de Ammoniet Na̱has tot hen: „Op deze voorwaarde zal ik het met U sluiten, op voorwaarde dat ieder van U het rechteroog wordt uitgestoken,[q] en ik moet dit als een smaad op heel I̱sraël leggen.”[r] **3** De oudere mannen van Ja̱bes zeiden op hun beurt tot hem: „Geef ons zeven dagen de tijd, en wij willen boden door heel het gebied van I̱sraël zenden, en indien er niemand is om ons te redden,[s] dan moeten wij tot u uitgaan.” **4** Mettertijd kwamen de boden te Gi̱bea[a] van Saul en spraken de woorden ten aanhoren van het volk, waarop heel het volk zijn stem verhief en ging wenen.[b]

5 Maar daar komt Saul achter het rundvee aan van het veld, en Saul zei vervolgens: „Wat scheelt het volk, dat zij zouden wenen?” Toen verhaalden zij hem de woorden van de mannen van Ja̱bes. **6** En de geest[c] van God werd ten aanzien van Saul werkzaam toen hij deze woorden hoorde, en hij ontbrandde in hevige toorn.[d] **7** Hij nam dan een paar stieren en sneed ze in stukken en zond die door de hand der boden door heel het gebied van I̱sraël[e] en zei: „Wie van ons niet uittrekt als een volgeling van Saul en van Sa̱muël — zo zal er met zijn runderen worden gedaan!”[f] Nu viel de angst[g] voor Jehovah[h] op het volk, zodat zij als één man[i] uittrokken. **8** Toen nam hij te Be̱zek het totale aantal van hen op,[j] en er bleken driehonderdduizend zonen van I̱sraël en dertigduizend mannen van Juda te zijn. **9** Zij zeiden nu tot de boden die gekomen waren: „Dit zult GIJ tot de mannen van Ja̱bes in Gi̱lead zeggen: ’Morgen, als de zon heet wordt, zal er redding voor U opdagen.’ ”[k] Daarop kwamen de boden en deelden het aan de mannen van Ja̱bes mee, en zij gaven uiting aan verheuging. **10** Bijgevolg zeiden de mannen van Ja̱bes: „Morgen zullen wij tot ulieden uitgaan, en GIJ moet met ons doen naar al wat goed is in UW ogen.”[l]

11 Nu geschiedde het de volgende dag dat Saul[m] het volk in drie groepen ging verdelen;[n] en zij drongen gedurende de morgenwake[o] tot midden in de legerplaats door en sloegen vervolgens de Ammonieten neer[p] totdat de dag heet werd. Toen er sommigen overgebleven bleken te zijn, werden zij voorts verstrooid, en er bleven er onder hen geen twee bij

HFDST. 10

a Re 1:1; Re 20:18; Re 20:28; 1Sa 23:2
b 1Sa 9:21; Sp 11:2; Lu 9:48
c 1Sa 9:2
d De 17:15; 1Sa 9:17
e 1Kon 1:25; 1Kon 1:39; 2Kon 11:12; Mt 21:9
f 1Sa 8:11
g Joz 18:28; Re 20:14; 1Sa 11:4; 1Sa 13:2; 2Sa 21:6
h Ezr 1:5
i 2Sa 20:1; 2Kr 13:7; Na 1:15
j 1Sa 11:12; Han 7:51
k Pr 10:20
l 1Kon 10:10; 2Kr 17:5; Sp 18:16; Mt 2:11
m Sp 17:27; Ga 5:23; Jak 1:19

HFDST. 11

n De 2:19
o Re 21:8; 1Sa 31:11
p De 23:3
q Re 16:21; 2Kon 25:7
r Sp 18:3
s Re 3:9

2e kolom

a 1Sa 10:26; 1Sa 14:2
b Re 2:4; Re 21:2; 1Sa 30:4
c Re 3:10; Re 6:34; Re 11:29; Re 14:6; 1Sa 10:10; 1Sa 16:13
d Ex 11:8; Ex 32:19; Ro 12:9
e Re 19:29
f Re 21:5
g 1Kr 14:17
h Ge 35:5; 2Kr 14:14; 2Kr 17:10
i Re 20:8
j 1Sa 13:15
k Ps 18:17
l 1Sa 11:3
m 1Sa 9:16
n Re 7:16; Re 9:43; Sp 24:6
o Ex 14:24
p 1Sa 11:1

elkaar.[a] **12** Toen zei het volk tot
Sa̱muël: „Wie zegt er: 'Saul —
zal hij koning over ons zijn?'[b] Le-
vert die mannen uit, opdat wij
hen ter dood kunnen brengen."[c]
13 Saul zei echter: „Op deze dag
dient er geen man ter dood ge-
bracht te worden,[d] want heden
heeft Jehovah in Israël redding
bewerkt."[e]

14 Later zei Sa̱muël tot het
volk: „Komt en laten wij naar Gi̱l-
gal[f] gaan om daar het koning-
schap te vernieuwen."[g] **15** Zo
ging heel het volk naar Gi̱lgal, en
daar maakten zij vervolgens Saul
koning voor het aangezicht van
Jehovah te Gi̱lgal. Voorts droe-
gen zij daar voor het aangezicht
van Jehovah gemeenschapsoffers
op,[h] en Saul en alle mannen van
Israël bleven zich daar uitermate
verheugen.[i]

12 Ten slotte zei Sa̱muël tot
geheel Israël: „Ziet, ik heb
naar UW stem geluisterd in al-
les wat GIJ mij gezegd hebt,[j] dat
ik een koning over U moest doen
regeren.[k] **2** Nu dan, ziet, de ko-
ning wandelt voor UW aangezicht![l]
Wat mij betreft, ik ben oud[m] en
grijs[n] geworden, en mijn zonen,
ziet, zij zijn bij U,[o] en ik — ik heb
van mijn jeugd af tot op deze dag
voor UW aangezicht gewandeld.[p]
3 Hier ben ik. Getuigt tegen mij
ten overstaan van Jehovah en
ten overstaan van zijn gezalfde:[q]
Wiens stier heb ik genomen of
wiens ezel heb ik genomen[r] of wie
heb ik afgezet of wie heb ik on-
derdrukt of uit wiens hand heb ik
zwijggeld aangenomen om daar-
mee mijn ogen te verbergen?[s] En
ik zal ulieden vergoeding geven."[t]
4 Hierop zeiden zij: „Gij hebt ons
niet afgezet, en gij hebt ons niet
onderdrukt, en gij hebt uit nie-
mands hand ook maar iets aan-
genomen."[u] **5** Daarom zei hij tot
hen: „Jehovah is getuige tegen U,
en zijn gezalfde[v] is heden getui-
ge, dat GIJ volstrekt niets in mijn
hand hebt aangetroffen."[w] Hierop
zeiden zij: „Hij is getuige."

HFDST. 11

a De 28:7
Ps 21:8
Ps 21:12
b 1Sa 10:27
Sp 24:21
c Sp 25:5
Lu 19:27
d 2Sa 19:22
Sp 20:28
Ro 12:19
e 1Sa 19:5
1Kr 11:14
Ps 44:7
Jes 59:16
f 1Sa 7:16
g 1Sa 10:17
1Sa 10:24
h Le 7:11
1Sa 10:8
i 1Kon 1:40
2Kon 11:14
1Kr 12:40
Opb 19:6

HFDST. 12

j 1Sa 8:5
1Sa 8:21
k 1Sa 10:24
1Sa 11:14
l Nu 27:17
1Sa 8:20
m 1Sa 8:1
n Ps 71:18
Sp 16:31
Sp 20:29
Jes 46:4
o 1Sa 8:3
Ez 18:20
p 1Sa 3:19
Ps 99:6
q 1Sa 9:16
1Sa 10:1
1Sa 24:6
2Sa 1:14
Han 4:27
Han 10:38
r Nu 16:15
s De 16:19
t Ex 22:4
Le 6:4
Lu 19:8
u Ps 37:6
Da 6:4
1Ti 3:2
v 1Sa 26:11
w Ps 17:3
Ps 37:37
Jo 18:38
Han 20:33
1Th 2:5

2e kolom

a Ex 6:26
Ne 9:14
Ps 77:20
Ps 105:26
Ho 12:13
Mi 6:4
b Re 5:11
c Ge 46:6
Nu 20:15
Han 7:15
d Ex 2:23
Ex 3:9
e Ex 3:10
f Joz 1:2
Joz 11:23
Ps 44:3
g De 32:18
Re 2:12
Ps 106:39

6 Vervolgens zei Sa̱muël tot
het volk: „Jehovah [is getuige],
die zich van Mo̱zes en Aäron
heeft bediend en die UW voorva-
ders uit het land Egypte heeft op-
gevoerd.[a] **7** Nu dan, stelt U op,
en ik moet voor het aangezicht
van Jehovah UW rechter zijn [en
U] alle rechtvaardige daden [ver-
halen][b] die Jehovah ten aanzien
van U en UW voorvaders heeft
verricht.

8 Zodra Ja̱kob in Egypte was
gekomen[c] en UW voorvaders tot
Jehovah om hulp gingen roepen,[d]
zond Jehovah voorts Mo̱zes[e] en
Aäron, opdat zij UW voorvaders
uit Egypte zouden leiden en hen
op deze plaats zouden doen wo-
nen.[f] **9** Zij dan vergaten Jeho-
vah, hun God,[g] zodat hij hen in
de hand van Si̱sera,[h] de legerover-
ste van Ha̱zor, en in de hand van
de Filistijnen[i] en in de hand van
de koning van Mo̱ab[j] verkocht,[k]
en dezen bleven tegen hen strij-
den. **10** Toen riepen zij tot Je-
hovah om hulp[l] en zeiden: 'Wij
hebben gezondigd,[m] want wij heb-
ben Jehovah verlaten om de Ba̱-
als[n] en de Astorethbeelden te die-
nen;[o] nu dan, bevrijd[p] ons uit de
hand van onze vijanden, opdat
wij u kunnen dienen.' **11** Daar-
op zond Jehovah Jerubba̱äl[q] en
Be̱dan en Je̱fta[r] en Sa̱muël[s] en
bevrijdde U uit de hand van UW
vijanden rondom, opdat GIJ in ze-
kerheid kondt wonen.[t] **12** Toen
GIJ zaagt dat Na̱has,[u] de koning
van de zonen van A̱mmon, tegen
U was opgetrokken, zijt GIJ tot
mij blijven zeggen: 'Neen, maar
een koning dient over ons te rege-
ren!',[v] terwijl Jehovah, UW God, al
die tijd UW Koning was.[w] **13** Nu
dan, daar hebt GIJ de koning die
GIJ gekozen hebt, om wie GIJ ge-
vraagd hebt;[x] en ziet, Jehovah

h Re 4:2; **i** Re 10:7; Re 13:1; **j** Re 3:12; **k** De 32:30; Re 2:14; **l** Re 2:18; Re 3:9; Re 6:7; **m** Re 10:10; **n** Re 3:7; **o** Re 2:13; **p** Re 10:15; **q** Re 6:32; **r** Re 11:1; **s** Heb 11:32; **t** Le 26:6; Ps 4:8; **u** 1Sa 11:1; **v** 1Sa 8:5; 1Sa 8:19; **w** De 33:5; Re 8:23; 1Sa 8:7; Ps 74:12; Jes 33:22; **x** 1Sa 8:5.

heeft een koning over U aangesteld.[a] **14** Indien GIJ Jehovah zult vrezen[b] en hem werkelijk zult dienen[c] en werkelijk zijn stem zult gehoorzamen,[d] en niet weerspannig zult zijn[e] tegen het bevel van Jehovah, zullen zowel GIJ als de koning die over U moet regeren, stellig navolgers van Jehovah, UW God, blijken te zijn. **15** Maar indien GIJ de stem van Jehovah niet zult gehoorzamen[f] en werkelijk weerspannig zult zijn tegen het bevel van Jehovah,[g] zal de hand van Jehovah stellig tegen U en UW vaderen blijken te zijn.[h] **16** Stelt U nu ook op en ziet deze grote zaak die Jehovah voor UW ogen doet. **17** Is het heden niet [de tijd van de] tarweoogst?[i] Ik zal tot Jehovah roepen[j] dat hij donderslagen en regen moge geven;[k] weet dan en ziet dat het kwaad dat GIJ in de ogen van Jehovah hebt gedaan door voor U een koning te vragen, zeer groot is."[l]

18 Toen riep Sa̱muël tot Jehovah,[m] en Jehovah gaf vervolgens donderslagen en regen op die dag,[n] zodat heel het volk zeer bevreesd werd voor Jehovah en voor Sa̱muël. **19** Nu zei heel het volk tot Sa̱muël: „Bid[o] ten behoeve van uw knechten tot Jehovah, uw God, daar wij niet willen sterven; want wij hebben aan al onze zonden nog een kwaad toegevoegd door voor ons een koning te vragen."

20 Sa̱muël dan zei tot het volk: „Weest niet bevreesd.[p] GIJ — GIJ hebt al dit kwaad bedreven. Wijkt er alleen niet van af Jehovah te volgen,[q] en GIJ moet Jehovah dienen met geheel UW hart.[r] **21** En GIJ moogt niet afwijken om de onwerkelijkheden[s] te volgen, die geen baat verschaffen[t] en niet kunnen bevrijden, omdat ze onwerkelijkheden zijn. **22** Want Jehovah zal zijn volk niet in de steek laten[u] ter wille van zijn grote naam,[v] omdat Jehovah het op zich genomen heeft U tot zijn volk te maken.[a] **23** Ook wat mij betreft, het is ondenkbaar van mijn zijde dat ik tegen Jehovah zou zondigen door op te houden ten behoeve van U te bidden;[b] en ik moet U in de goede[c] en rechte weg onderrichten.[d] **24** Vreest[e] alleen Jehovah, en GIJ moet hem in waarheid dienen met geheel UW hart;[f] want ziet wat voor grote dingen hij voor U heeft gedaan.[g] **25** Maar indien GIJ onmiskenbaar doet wat kwaad is, zult GIJ worden weggevaagd,[h] GIJ zowel als UW koning."[i]

13 Saul was [?] jaar oud toen hij begon te regeren,[j] en twee jaar lang regeerde hij over I̱sraël. **2** En Saul koos zich voorts drieduizend man uit I̱sraël; en tweeduizend kwamen er bij Saul te Mi̱chmas[k] en in het bergland van Be̱thel, en duizend bleken er bij Jo̱nathan[l] te Gi̱bea[m] van Be̱njamin te zijn, en de rest van het volk zond hij weg, ieder naar zijn tent. **3** Toen versloeg Jo̱nathan het garnizoen[n] van de Filistijnen[o] dat te Ge̱ba[p] lag; en de Filistijnen kregen het te horen. Wat Saul betreft, hij liet in het gehele land op de hoorn blazen[q] en zei: „Laat de Hebreeën [het] horen!" **4** En heel I̱sraël zelf hoorde zeggen: „Saul heeft een garnizoen van de Filistijnen verslagen en nu is I̱sraël bij de Filistijnen in een kwade reuk[r] gekomen." Het volk werd dus bijeengeroepen om Saul te volgen naar Gi̱lgal.[s]

5 En de Filistijnen, van hun kant, brachten [hun troepen] bijeen om tegen I̱sraël te strijden: dertigduizend strijdwagens[t] en zesduizend ruiters en een [voet]volk zo talrijk als de zandkorrels die aan de zeeoever zijn;[u] zij dan trokken op en legerden zich te Mi̱chmas, ten oosten van

HFDST. 12

a 1Sa 9:16; 1Sa 10:24; Ho 13:11
b De 10:12; De 17:19
c De 6:13; Jos 24:14
d De 13:4; De 28:2
e Nu 14:9; Jos 22:29
f Le 26:14; De 28:15
g Jos 24:20
h Le 26:17; Nu 33:56; De 28:45
i Sp 26:1
j 1Sa 7:9; Jak 5:16
k Jak 5:17
l 1Sa 8:7; Ho 13:11
m 1Kon 18:37
n 1Kon 18:1
o 1Sa 7:5; 1Sa 12:23; Sp 15:8; Han 8:24; Jak 5:16
p Ex 20:20
q De 11:16; De 31:29; Jos 23:6; 1Sa 12:15
r De 6:5; Mt 22:37
s De 32:21; Jer 2:5; Jer 2:11; 1Kor 8:4
t Ps 115:5; Jer 10:15; Jer 16:19; Hab 2:18
u 1Kon 6:13; Ps 94:14; Ro 11:1
v Jos 7:9; Ps 23:3; Ps 106:8; Jer 14:21; Ez 20:14

2e kolom

a Ex 19:5; De 7:7; De 14:2; De 32:9; Jes 43:21
b Ro 1:9; Kol 1:9; 2Ti 1:3
c 1Kon 8:36; 2Kr 6:27
d Ps 34:11; Sp 4:11
e 1Sa 12:14; Ps 111:10; Pr 12:13
f De 10:12
g De 10:21
h Jos 24:20
i De 28:36

HFDST. 13

j Han 13:21
k 1Sa 14:5; Jes 10:28

l 1Sa 18:1; 2Sa 1:4; 2Sa 21:7; m Jos 18:28; 1Sa 10:26; 1Sa 15:34; n 1Sa 10:5; 2Sa 23:14; o Jos 13:2; 1Sa 9:16; p Jos 18:24; Jos 21:17; Za 14:10; q Re 3:27; Re 6:34; 2Sa 2:28; 2Sa 20:1; r Ge 34:30; Ex 5:21; s Jos 5:9; 1Sa 7:16; 1Sa 11:14; t De 20:1; u Ge 22:17; Jos 11:4; Re 7:12.

Beth-Aven.[a] **6** En de mannen van Israël zelf zagen dat zij in grote nood verkeerden,[b] want het volk kreeg het zwaar te verduren; en het volk ging zich verbergen in de grotten[c] en de spelonken en de steile rotsen en de gewelven en de waterputten. **7** Er waren zelfs Hebreeën die de Jordaan overtrokken[d] naar het land van Gad[e] en Gilead. Saul zelf was echter nog te Gilgal, en al het volk volgde hem bevend.[f] **8** En hij bleef zeven dagen wachten, tot de bestemde tijd die Samuël [had gesteld];[g] en Samuël kwam niet naar Gilgal, en het volk verstrooide zich van hem vandaan. **9** Ten slotte zei Saul: „Brengt het brandoffer en de gemeenschapsoffers bij mij." Vervolgens offerde hij het brandoffer.[h]

10 Nu gebeurde het dat hij nog maar nauwelijks gereed was met het brengen van het brandoffer, of daar kwam Samuël aan. Saul ging derhalve naar buiten, hem tegemoet, om hem te zegenen.[i] **11** Toen zei Samuël: „Wat hebt gij gedaan?"[j] Hierop zei Saul: „Ik zag dat het volk zich van mij verstrooid had,[k] en gij — gij zijt niet binnen de bestemde dagen gekomen,[l] en de Filistijnen brachten te Michmas [hun troepen] bijeen,[m] **12** dus zei ik bij mijzelf:[n] 'Nu zullen de Filistijnen op mij afkomen te Gilgal, en ik heb het aangezicht van Jehovah niet vermurwd.' Zo dwong ik mijzelf[o] en ben het brandoffer gaan offeren."

13 Daarop zei Samuël tot Saul: „Gij hebt dwaas gehandeld.[p] Gij hebt het gebod[q] van Jehovah, uw God, dat hij u geboden heeft,[r] niet onderhouden, want hadt gij dit wel gedaan, dan zou Jehovah uw koninkrijk over Israël tot onbepaalde tijd bevestigd hebben. **14** En nu zal uw koninkrijk niet bestendig zijn.[s] Jehovah zal zich stellig een man vinden aangenaam naar zijn hart;[t] en Jehovah zal hem tot leider[u] over zijn volk aanstellen, omdat gij niet hebt onderhouden wat Jehovah u geboden had."[a]

15 Toen stond Samuël op en ging van Gilgal op naar Gibea van Benjamin, en Saul ging ertoe over het volk, degenen die zich nog bij hem bevonden, te tellen: ongeveer zeshonderd man.[b] **16** En Saul en zijn zoon Jonathan en het volk dat zich nog bij hen bevond, verbleven te Geba[c] van Benjamin. Wat de Filistijnen betreft, zij hadden zich te Michmas[d] gelegerd. **17** En het stroopcommando trok er telkens vanuit de legerplaats der Filistijnen in drie groepen[e] op uit. De ene groep sloeg dan de weg in naar Ofra,[f] naar het land Sual, **18** en de andere groep sloeg telkens de weg in naar Beth-Horon,[g] en de derde groep sloeg gewoonlijk de weg in naar de grens die uitziet over het dal van Zeboïm, in de richting van de wildernis.

19 Nu was er in heel het land van Israël geen smid te vinden, want de Filistijnen hadden gezegd: „Opdat de Hebreeën geen zwaard of speer vervaardigen."[h] **20** En alle Israëlieten plachten naar de Filistijnen af te trekken om ieder zijn ploegschaar of zijn houweel of zijn bijl of zijn sikkel te laten scherpen.[i] **21** En de prijs voor het scherpen bleek een pim te zijn voor de ploegscharen en voor de houwelen en voor de drietandige werktuigen en voor de bijlen en voor het vastzetten van de ossenprikkel.[j] **22** En het geschiedde op de dag van de strijd dat er geen zwaard[k] of speer te vinden was in de hand van iemand van het volk dat bij Saul en Jonathan was; men kon er echter wel een vinden die aan Saul[l] en aan zijn zoon Jonathan behoorde.

23 Een voorpost[m] van de Filistijnen nu placht uit te trekken naar de ravijnpas van Michmas.[n]

HFDST. 13

a Joz 7:2
Joz 18:12
1Sa 14:23
b De 4:30
c De 20:3
1Sa 14:11
d Le 26:36
e Nu 32:1
Joz 13:24
f 1Sa 10:26
Sp 24:10
g 1Sa 10:8
h 1Sa 15:11
1Sa 15:22
1Sa 15:23
Ps 37:7
Sp 11:2
Sp 13:10
Sp 21:24
i Ge 47:7
Ru 2:4
1Sa 15:13
1Sa 25:14
j Joz 7:19
Ro 14:12
k De 20:1
1Sa 13:6
l 1Sa 13:8
m 1Sa 13:5
n Sp 3:5
Sp 14:12
Sp 19:21
o Sp 11:2
Sp 21:24
Mi 6:8
p Sp 13:21
Pr 7:17
Jer 5:4
q Ps 119:4
Pr 12:13
1Jo 5:3
r 1Sa 10:8
1Sa 15:11
s De 17:20
1Sa 15:28
t 1Sa 16:1
2Sa 7:15
Ps 78:70
Ps 89:20
Han 13:22
u Ge 49:10
2Sa 5:2
2Sa 7:8
1Kr 28:4

2e kolom

a 1Sa 10:8
Jer 7:23
Jer 11:7
b 1Sa 13:7
1Sa 14:2
c Joz 18:24
1Sa 13:3
d 1Sa 13:2
Jes 10:28
e 1Sa 11:11
f Joz 18:23
g Joz 10:11
Joz 18:13
1Kr 6:68
2Kr 8:5
h 2Kon 24:14
i Ge 4:22
Sp 27:17
j Re 3:31
k Re 7:20
1Sa 17:47
1Sa 17:50
Ps 44:3
Za 4:6
l 1Sa 9:16
m 1Sa 14:4

n 1Sa 13:2; 1Sa 14:5; Jes 10:28.

14 Nu gebeurde het op zekere
dag dat Jonathan,[a] de zoon
van Saul, voorts tot de bediende
die zijn wapens droeg, zei: „Kom
toch en laten wij oversteken naar
de voorpost van de Filistijnen die
daar aan de overkant zijn.” Hij
vertelde er echter niets van aan
zijn vader.[b] **2** En Saul verbleef
aan de rand van Gibea[c] onder
de granaatappelboom die in Migron staat; en het volk dat bij
hem was, was ongeveer zeshonderd man.[d] **3** (En Ahia, de zoon
van Ahitub,[e] de broer van Ikabod,[f] de zoon van Pinehas,[g] de
zoon van Eli,[h] de priester van Jehovah te Silo,[i] droeg de efod.[j]) En
het volk zelf wist niet dat Jonathan was weggegaan. **4** Tussen
de doorgangen nu waarlangs Jonathan zocht over te steken naar
de voorpost[k] van de Filistijnen,
bevond zich aan de ene zijde een
tandvormige steile rots en aan
de andere zijde een tandvormige
steile rots, en de naam van de ene
was Bozez en de naam van de andere was Sene. **5** De ene tand
stond als een zuil in het noorden
tegenover Michmas,[l] en de andere stond in het zuiden tegenover
Geba.[m]

6 Jonathan dan zei tot de bediende, zijn wapendrager: „Kom
toch en laten wij oversteken naar
de voorpost van die onbesnedenen.[n] Misschien zal Jehovah voor
ons werken, want voor Jehovah
is er geen beletsel om door velen of door weinigen te redden.”[o]
7 Hierop zei zijn wapendrager
tot hem: „Doe al wat in uw hart
is. Wend u waarheen gij wilt. Zie,
ik ben met u, in overeenstemming met uw hart.”[p] **8** Toen zei
Jonathan: „Zie, wij steken over
naar de mannen, en laten wij ons
aan hen vertonen. **9** Indien zij
nu zo tot ons zeggen: ’Blijft staan,
totdat wij bij U komen!’, dan moeten wij blijven staan waar wij zijn
en dienen wij niet naar hen toe
te klimmen. **10** Maar zeggen zij
zo: ’Klimt tot ons op!’, dan moeten
wij naar boven klimmen, want Jehovah zal hen stellig in onze hand
geven, en dit is voor ons het teken.”[a] **11** Toen vertoonden beiden zich
aan de voorpost van de Filistijnen. Hierop zeiden de Filistijnen:
„Daar komen de Hebreeën uit de
holen waarin zij zich verscholen
hebben.”[b] **12** De mannen van de
voorpost dan antwoordden Jonathan en zijn wapendrager en zeiden: „Klimt tot ons op, en wij willen U iets te verstaan geven!”[c]
Terstond zei Jonathan tot zijn wapendrager: „Klim achter mij aan,
want Jehovah zal hen stellig in de
hand van Israël geven.”[d] **13** En
Jonathan klom op handen[e] en voeten steeds verder naar boven, en
zijn wapendrager achter hem aan;
zij dan vielen voor Jonathan,[f] en
zijn wapendrager bracht hen achter hem ter dood.[g] **14** En de eerste slachting die Jonathan en zijn
wapendrager onder hen aanrichtten, bedroeg zowat twintig man op
de oppervlakte van ongeveer een
half juk land.

15 Toen ontstond er een beving[h] in de legerplaats op het veld
en onder al het volk van de voorpost; en het stroopcommando[i]
beefde, zelfs zij, en de aarde ging
schudden,[j] en het werd een van
God afkomstige beving.[k] **16** En
de wachters die bij Saul in Gibea
van Benjamin behoorden,[l] zagen
het ten slotte, en zie! het gewoel
zwenkte her- en derwaarts.[m]

17 Toen zei Saul tot het volk
dat bij hem was: „Houdt alstublieft een telling en ziet wie er
van ons is weggegaan.” Toen zij
een telling hielden, wel, zie! Jonathan en zijn wapendrager
waren er niet. **18** Saul zei nu tot
Ahia:[n] „Breng toch de ark van
de [ware] God hierheen!”[o] (Want
de ark van de [ware] God bevond
zich op die dag bij de zonen van
Israël.)[p] **19** Nu geschiedde het
dat terwijl Saul tot de priester
sprak,[q] het gewoel dat in de legerplaats der Filistijnen was, bleef

HFDST. 14

a 1Sa 13:22 1Sa 14:49 1Sa 18:1 2Sa 1:4 2Sa 21:7
b Re 1:4:6
c 1Sa 10:26
d 1Sa 13:15
e 1Sa 22:9
f 1Sa 4:21
g 1Sa 2:12 1Sa 4:17
h 1Sa 1:9
i Joz 18:1 1Sa 1:3
j Ex 29:5 Nu 27:21
k 1Sa 13:23
l 1Sa 13:2
m 1Sa 13:3
n Ge 17:10 Re 14:3 Re 15:18 1Sa 17:36 2Sa 1:20 1Kr 10:4 Jer 9:26
o Re 7:2 2Kon 6:16 2Kr 14:11 Ps 115:11 Heb 11:33
p 2Kon 10:15 Sp 17:17

2e kolom

a Ge 24:14 Re 7:11 1Sa 10:7
b 1Sa 13:6 1Sa 14:22
c 1Sa 14:10 1Sa 17:44 2Kon 14:8
d 1Sa 14:6 2Sa 5:24 2Kon 6:16 Sp 3:5 Sp 16:3
e Ps 18:29 Heb 11:34
f 2Sa 1:23
g Le 26:7 Joz 23:10 Ps 44:3 Ro 8:31
h Re 7:21 2Kon 7:6
i 1Sa 13:17
j Ex 19:18 Na 1:5 Mt 27:51 Han 16:26
k Ge 35:5 Ps 48:5 Da 5:6
l 1Sa 10:26 1Sa 14:2
m Re 7:22 1Sa 14:20 2Kr 20:23
n 1Sa 14:3
o Ex 25:22
p 1Sa 4:3 1Sa 5:2 1Sa 7:1
q Nu 27:21

aanhouden en hoe langer hoe erger werd. Toen zei Saul tot de priester: „Trek uw hand terug.” **20** Zo werden Saul en al het volk dat bij hem was, opgeroepen.[a] Zij dan kwamen tot aan de [plaats van de] strijd, en zie, het zwaard van een ieder had zich tegen zijn naaste gekeerd;[b] de verwarde vlucht was zeer groot. **21** En de Hebreeën die zoals vroeger tot de Filistijnen waren gaan behoren[c] en die met hen in het legerkamp rondom waren opgetrokken, ja, ook zij gaven er nu blijk van met Israël te zijn, dat bij Saul en Jonathan was. **22** Ook alle mannen van Israël die zich in het bergland van Efraïm verscholen hadden,[d] hoorden dat de Filistijnen op de vlucht waren geslagen, en ook zij zaten hen toen op de hielen in de strijd. **23** Jehovah dan redde[e] Israël op die dag, en de strijd zelf strekte zich uit tot voorbij Beth-Aven.[f]

24 En de mannen van Israël zelf kregen het die dag zwaar te verduren, en toch stelde Saul het volk onder een eedsgelofte,[g] door te zeggen: „Vervloekt is de man die brood eet vóór de avond en eer ik mij op mijn vijanden gewroken[h] heb!” En niemand van het volk proefde brood.[i]

25 En allen van het land kwamen in het bos toen er zich honing[j] over de gehele oppervlakte van het veld bevond. **26** Toen het volk in het bos kwam, wel, zie! daar droop honing,[k] maar er was niemand die de hand naar de mond bracht, want het volk was bevreesd voor de eed.[l] **27** Wat Jonathan aangaat, hij had niet geluisterd toen zijn vader het volk onder een eed stelde;[m] hij strekte dus de punt van de staf die hij in de hand had uit en doopte die in de honingraat en bracht de hand weer naar de mond, en zijn ogen gingen stralen.[n] **28** Toen nam iemand uit het volk het woord en zei: „Uw vader heeft het volk onder een plechtige eed gesteld en gezegd: ’Vervloekt is de man die vandaag brood eet!’ ”[a] (En het volk raakte vermoeid.[b]) **29** Jonathan zei echter: „Mijn vader heeft de banvloek over het land gebracht.[c] Ziet alstublieft hoe mijn ogen gestraald hebben omdat ik dat beetje honing heb geproefd.[d] **30** Hoeveel te meer, indien het volk vandaag slechts had gegeten[e] van de buit van zijn vijanden, die het gevonden heeft![f] Want nu is de slachting onder de Filistijnen niet groot geweest.”[g]

31 En op die dag bleven zij de Filistijnen neerslaan, van Michmas[h] tot Ajalon[i] toe, en het volk werd zeer vermoeid.[j] **32** En het volk wierp zich nu gulzig op de buit[k] en nam schapen en runderen en kalveren en slachtte ze op de aarde, en het volk ging [het vlees] eten met het bloed.[l] **33** Men deelde het dus aan Saul mee en zei: „Zie! Het volk zondigt tegen Jehovah door [vlees] te eten met het bloed.”[m] Hierop zei hij: „GIJ hebt trouweloos gehandeld. Rolt eerst een grote steen naar mij toe.” **34** Daarna zei Saul: „Verspreidt U onder het volk, en GIJ moet tot hen zeggen: ’Brengt hier bij mij, ieder van U zijn stier en ieder zijn schaap, en GIJ moet de slachting op deze plaats doen geschieden, alsook het eten, en GIJ moogt niet tegen Jehovah zondigen door [vlees] met het bloed te eten.’ ”[n] Bijgevolg bracht heel het volk die nacht ieder zijn stier die in zijn hand was, en verrichtte daar de slachting. **35** Voorts bouwde Saul een altaar[o] voor Jehovah. Hiermee maakte hij een begin met het bouwen van een altaar voor Jehovah.[p]

36 Later zei Saul: „Laten wij bij nacht aftrekken, de Filistijnen achterna, en hen uitplunderen tot de morgen aanlicht[q] en niemand van hen overlaten.”[r] Hierop zeiden zij: „Doe al wat goed is in uw ogen.” Toen zei de priester: „Laten wij hier tot de

HFDST. 14

a Nu 10:9
b Re 7:22 2Kr 20:23 Jes 19:2 Ez 38:21
c Re 15:11
d 1Sa 13:6 1Sa 14:11
e De 33:29 Re 2:18 2Kon 19:34 Ps 17:7 Ps 44:7 Jes 63:8 Ho 1:7 1Ti 4:10
f 1Sa 13:5
g Le 5:4 Nu 30:2 Re 21:1 Sp 20:25 Pr 5:6
h Joz 10:13 Re 11:36 Re 16:28
i De 23:21 Re 8:5 2Sa 17:29 Ps 15:4
j De 8:8 De 27:3 Joz 5:6
k Ex 3:8 Le 20:24 Nu 13:27 Mt 3:4
l Ps 15:4
m 1Sa 14:17
n 1Sa 30:12

2e kolom

a 1Sa 14:24
b Re 8:4 2Sa 17:29
c 1Kon 18:18
d 1Sa 14:27
e 1Sa 14:26 Han 9:19
f De 20:14
g Pr 9:18
h 1Sa 13:2
i Joz 10:12 Joz 19:42
j Re 8:5 Jes 44:12
k De 20:14 1Sa 15:19
l Ge 9:4 Le 3:17 Le 17:10 De 12:16 Ez 33:25 Han 15:29
m De 12:23 De 15:23
n 1Sa 14:32
o 1Sa 7:17 2Sa 24:18 2Sa 24:25
p Ge 4:26
q Joz 10:9 1Sa 11:11 Jer 6:5
r De 7:2 De 7:16

[ware] God naderen."[a] **37** En Saul raadpleegde nu God: „Zal ik aftrekken, de Filistijnen achterna?[b] Zult gij hen in de hand van Israël geven?"[c] En hij antwoordde hem niet op die dag.[d] **38** Daarom zei Saul: „Treedt hier nader,[e] al GIJ voornaamste mannen van het volk,[f] en gaat na en ziet op welke wijze deze zonde heden tot stand is gekomen. **39** Want zo waar Jehovah leeft, die de Bevrijder van Israël is, al is het in mijn zoon Jonathan, toch zal hij beslist sterven."[g] Maar er was niemand uit heel het volk die hem antwoord gaf. **40** Vervolgens zei hij tot geheel Israël: „Gij zult aan de ene kant komen, en ik en mijn zoon Jonathan — wij zullen aan de andere kant komen." Hierop zei het volk tot Saul: „Doe wat goed is in uw ogen."[h]

41 Nu zei Saul tot Jehovah: „O God van Israël, geef toch Tummim!"[i] Toen werden Jonathan en Saul aangewezen, en het volk zelf ging vrijuit.[j] **42** Hierop zei Saul: „Werpt het lot[k] om te beslissen tussen mij en mijn zoon Jonathan." En Jonathan werd aangewezen. **43** Toen zei Saul tot Jonathan: „Vertel mij toch: Wat hebt gij gedaan?"[l] Jonathan dan vertelde hem en zei: „Ik heb inderdaad een beetje honing geproefd aan de punt van de staf die ik in mijn hand heb.[m] Hier ben ik! Laat mij sterven!"

44 Hierop zei Saul: „Zo moge God doen en zo moge hij daaraan toevoegen,[n] indien gij niet beslist zult sterven,[o] Jonathan." **45** Maar het volk zei tot Saul: „Dient Jonathan, die deze grote redding in Israël bewerkt heeft,[p] te sterven? Dat is ondenkbaar![q] Zo waar Jehovah leeft,[r] geen haar[s] van zijn hoofd zal ter aarde vallen; want hij heeft vandaag met God gewerkt."[t] Zo kocht het volk Jonathan los,[u] en hij stierf niet.

46 Aldus staakte Saul de achtervolging van de Filistijnen, en de Filistijnen zelf gingen naar hun plaats.[a]

47 En Saul zelf nam het koningschap over Israël[b] en ging rondom oorlog voeren tegen al zijn vijanden, tegen Moab[c] en tegen de zonen van Ammon[d] en tegen Edom[e] en tegen de koningen van Zoba[f] en tegen de Filistijnen;[g] en overal waarheen hij zich wendde, diende hij veroordeling toe.[h] **48** En hij bleef zich dapper gedragen[i] en versloeg vervolgens Amalek[j] en bevrijdde Israël uit de hand van hun plunderaar.

49 De zonen van Saul nu waren Jonathan[k] en Jisvi en Malkisua,[l] en wat de namen van zijn twee dochters betreft, de naam van degene die het eerst werd geboren, was Merab[m] en de naam van de jongste was Michal.[n] **50** En de naam van Sauls vrouw was Ahinoam, de dochter van Ahimaäz, en de naam van zijn legeroverste was Abner,[o] de zoon van Ner, de oom van Saul. **51** En Kis[p] was de vader van Saul, en Ner,[q] de vader van Abner, was de zoon van Abiël.

52 En de oorlogvoering tegen de Filistijnen bleef hevig, al de dagen van Saul.[r] Wanneer Saul een sterke man of een dappere persoon zag, dan vergaderde hij hem tot zich.[s]

15 Toen zei Samuël tot Saul: „Mij heeft Jehovah gezonden om u tot koning over zijn volk Israël te zalven;[t] nu dan, luister naar de stem van de woorden van Jehovah.[u] **2** Dit heeft Jehovah der legerscharen[v] gezegd: 'Ik moet rekenschap vorderen[w] van wat Amalek Israël heeft aangedaan, toen hij hem in de weg trad terwijl hij uit Egypte optrok.[x] **3** Ga nu heen, en gij moet Ama-

HFDST. 14

a Nu 27:21; 1Sa 30:7; Ps 65:4; Ps 73:28; Mal 2:7
b Re 1:1; 1Sa 30:8; 2Sa 5:19; Sp 3:5
c Nu 27:21
d 1Sa 28:6; Ps 66:18; Jes 1:15; Ez 20:3
e Joz 7:14; 1Sa 10:19
f Re 20:2
g Pr 5:2
h 2Sa 15:15; Pr 8:4
i Ex 28:30; Le 8:8; De 33:8; Ezr 2:63
j Joz 7:16; 1Sa 10:21
k Sp 16:33; Jon 1:7
l Joz 7:19
m 1Sa 14:27
n Ru 1:17; 1Sa 3:17; 1Sa 25:22; 2Sa 3:9; 2Sa 19:13
o Ge 38:24; 1Sa 14:24; 2Sa 12:5; Jak 2:13
p 1Sa 11:13; 1Sa 14:14; 1Sa 19:5; Ne 9:27
q Ge 44:7; Joz 22:29
r 1Sa 19:6; 1Sa 28:10
s 1Kon 1:52; Lu 21:18; Han 27:34
t 1Sa 14:6
u Job 6:23

2e kolom

a Nu 33:55; Re 2:3
b 1Sa 13:1
c 1Sa 12:9
d De 2:19; 1Sa 11:11
e Ge 36:8; Ge 36:43; Mal 1:4
f 2Sa 10:6; 1Kon 11:23
g 1Sa 9:16
h Joz 13:1; Joz 23:10
i 2Sa 1:23
j Ex 17:14; De 25:19; 1Sa 15:3
k 1Sa 13:2; 1Sa 14:1; 1Kr 9:39
l 1Sa 31:2; 1Kr 8:33
m 1Sa 18:17
n 1Sa 18:27; 1Sa 25:44; 2Sa 3:13; 2Sa 6:20

o 1Sa 17:55; 2Sa 2:8; 2Sa 3:27; p 1Sa 9:1; 1Kr 9:39; Han 13:21; q 1Kon 2:5; r Ge 49:27; 1Sa 9:16; s 1Sa 8:11; 1Sa 10:26; **HFDST. 15** t 1Sa 9:16; 1Sa 10:1; u De 17:20; 1Sa 12:14; Pr 12:13; v 2Sa 7:26; w Ge 12:3; Za 2:8; x Ex 17:8; Nu 24:20; De 25:17; De 25:18.

lek verslaan[a] en hem met al wat hij bezit aan de vernietiging prijsgeven,[b] en gij moogt geen mededogen met hem hebben, en gij moet hen ter dood brengen,[c] zowel man als vrouw, zowel kind als zuigeling,[d] zowel stier als schaap, zowel kameel als ezel.'"[e] **4** Bijgevolg riep Saul het volk op en telde hen te Tela̱ïm:[f] tweehonderdduizend man voetvolk en tienduizend mannen van Juda.[g]

5 Saul kwam nu tot aan de stad van A̱malek en legde zich toen in hinderlaag bij het stroomdal. **6** Ondertussen zei Saul tot de Kenieten:[h] „Gaat weg, verwijdert U,[i] trekt af uit het midden der Amalekieten, opdat ik u niet met hen wegvaag. Wat u aangaat, gij hebt liefderijke goedheid betracht jegens alle zonen van I̱sraël[j] toen zij uit Egypte optrokken."[k] De Kenieten verwijderden zich dus uit het midden van A̱malek. **7** Daarna ging Saul ertoe over A̱malek te verslaan,[l] van Havi̱la[m] af tot aan Sur,[n] dat tegenover E̱gypte ligt. **8** En hij slaagde erin A̱gag,[o] de koning van A̱malek, levend gevangen te nemen, en al het overige volk gaf hij aan de vernietiging prijs met de scherpte van het zwaard.[p] **9** Maar Saul en het volk hadden mededogen met A̱gag en met het beste van het kleinvee en het rundvee[q] en de vette [dieren] en met de rammen en met alles wat goed was, en zij wilden ze niet aan de vernietiging prijsgeven.[r] Alle goederen echter die verachtelijk en verworpen waren, die gaven zij aan de vernietiging prijs.

10 Het woord van Jehovah kwam nu tot Sa̱muël en luidde: **11** „Het spijt mij werkelijk[s] dat ik Saul als koning heb doen regeren, want hij heeft zich van het volgen van mij afgekeerd[t] en mijn woorden niet ten uitvoer gebracht."[u] En het bedroefde Sa̱muël,[v] en hij bleef de hele nacht tot Jehovah roepen.[w] **12** Toen stond Sa̱muël vroeg op om Saul in de morgen tegemoet te gaan. Maar Sa̱muël ontving het volgende bericht: „Saul is te Ka̱rmel[a] gekomen, en zie! hij richtte zich daar een monument op,[b] en toen is hij omgekeerd en verder getrokken en afgedaald naar Gi̱lgal." **13** Ten slotte kwam Sa̱muël bij Saul, waarop Saul tot hem zei: „Gezegend[c] zijt gij door Jehovah. Ik heb het woord van Jehovah ten uitvoer gebracht."[d] **14** Maar Sa̱muël zei: „Wat betekent dan dat geluid van het kleinvee in mijn oren en het geluid van het rundvee dat ik hoor?"[e] **15** Hierop zei Saul: „Van de Amalekieten hebben zij die meegebracht, want het volk[f] had mededogen met het beste van het kleinvee en het rundvee, met het doel slachtoffers te brengen aan Jehovah, uw God;[g] maar wat overgebleven was, hebben wij aan de vernietiging prijsgegeven." **16** Nu zei Sa̱muël tot Saul: „Houd op! En ik moet u meedelen wat Jehovah vannacht tot mij heeft gesproken."[h] Hij zei dus tot hem: „Spreek!"

17 En Sa̱muël vervolgde: „Was het niet toen gij klein in uw eigen ogen waart[i] dat gij hoofd van de stammen van I̱sraël waart en Jehovah u vervolgens tot koning over I̱sraël heeft gezalfd?[j] **18** Later zond Jehovah u uit met een opdracht en zei: 'Ga, en gij moet de zondaars,[k] de Amalekieten, aan de vernietiging prijsgeven en tegen hen strijden totdat gij hen uitgeroeid zult hebben.'[l] **19** Waarom hebt gij dan de stem van Jehovah niet gehoorzaamd, maar zijt gij u gulzig op de buit gaan werpen[m] en gaan doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah?"[n]

20 Doch Saul zei tot Sa̱muël: „Maar ik héb de stem van Jehovah gehoorzaamd[o] doordat ik in

HFDST. 15

a Ex 17:14; De 25:19; 1Kr 4:43
b Le 27:28; Le 27:29; 1Sa 15:18
c De 9:3
d Ex 20:5; Jes 14:21
e De 13:17; Joz 6:18
f Joz 15:24
g 1Sa 11:8; 1Sa 13:15
h Nu 10:29; Nu 10:32; Nu 24:21; Re 1:16; Re 4:11
i Ge 18:25; Ge 19:12; Nu 16:26; 1Kon 20:31; Sp 20:28
j Ge 12:3; Ex 18:9; Ex 18:12; Nu 10:29; Heb 6:10
k De 5:15; De 16:3
l De 25:19; 1Sa 14:48
m Ge 25:18
n Ge 16:7; 1Sa 27:8
o 1Sa 15:33
p Le 27:29; 1Sa 15:3
q Le 27:28; Joz 7:12; 1Sa 13:9; Sp 11:2; Sp 14:12; Sp 21:24
r Jer 48:10
s Ge 6:6; 1Sa 15:26; 1Sa 15:35; Jer 18:8
t Ps 36:2; Ps 125:5; Pr 4:13; Mal 3:7
u 1Sa 13:13; 1Sa 15:3
v 1Sa 16:1; Ps 119:136
w Ps 55:2

2e kolom

a Joz 15:55; 1Sa 25:2
b 2Sa 18:18; Ps 49:11; Sp 8:13; Sp 15:25
c 1Sa 13:10
d Sp 12:15; Sp 18:17; Sp 26:12
e 1Sa 15:3; Ps 36:2
f Ge 3:12; Ex 32:22; 1Sa 15:21
g 1Kr 28:9; Sp 28:13

h 1Sa 15:10; **i** 1Sa 9:21; 1Sa 10:22; **j** 1Sa 9:16; 1Sa 10:1; **k** 1Sa 15:3; Job 31:3; Sp 10:29; Sp 13:21; **l** De 25:19; **m** De 13:17; 1Sa 15:9; Sp 28:20; Ef 5:5; **n** 1Sa 15:24; **o** Sp 21:29; Sp 28:14.

opdracht bén gegaan waarheen Jehovah mij had gezonden, en ik heb Agag, de koning van Amalek, meegebracht,[a] maar Amalek heb ik aan de vernietiging prijsgegeven.[b] **21** Het volk[c] dan nam uit de buit schapen en runderen, de keur daarvan als iets wat aan de vernietiging was prijsgegeven, om te Gilgal[d] slachtoffers te brengen[e] aan Jehovah, uw God."

22 Samuël zei hierop: „Heeft Jehovah evenveel behagen in brandoffers[f] en slachtoffers als in het gehoorzamen van de stem van Jehovah? Zie! Gehoorzamen[g] is beter dan een slachtoffer,[h] aandacht schenken [beter] dan het vet[i] van rammen; **23** want weerspannigheid[j] is hetzelfde als de zonde van waarzeggerij,[k] en aanmatigend vooruitdringen hetzelfde als [het gebruiken van] magische kracht en terafim.[l] Daar gij het woord van Jehovah[m] hebt verworpen, verwerpt hij dienovereenkomstig u als koning."[n]

24 Toen zei Saul tot Samuël: „Ik heb gezondigd;[o] want ik heb het bevel van Jehovah en uw woorden overtreden, omdat ik het volk vreesde[p] en daarom hun stem heb gehoorzaamd. **25** Nu dan, vergeef[q] alstublieft mijn zonde en keer met mij terug, opdat ik mij voor Jehovah kan neerwerpen."[r] **26** Maar Samuël zei tot Saul: „Ik zal niet met u terugkeren, want gij hebt het woord van Jehovah verworpen, en Jehovah verwerpt u, dat gij geen koning over Israël blijft."[s] **27** Toen Samuël zich omkeerde om weg te gaan, greep hij hem onmiddellijk bij de slip van zijn schoudermantel vast, maar die scheurde[t] af. **28** Daarop zei Samuël tot hem: „Jehovah heeft heden de koninklijke heerschappij over Israël van u afgescheurd[u] en hij zal die stellig aan uw naaste geven, die beter is dan gij.[v] **29** En bovendien zal de Excellentie van Israël[w] niet ontrouw blijken te zijn,[x] en Hij zal geen spijt gevoelen, want Hij is geen aardse mens, dat Hij spijt gevoelt."[a]

30 Hierop zei hij: „Ik heb gezondigd. Eer mij nu[b] alstublieft in het bijzijn van de oudere mannen van mijn volk en in het bijzijn van Israël en keer met[i] mij terug, en ik zal mij stellig voor Jehovah, uw God, neerwerpen."[c] **31** Samuël dan keerde terug achter Saul aan, en Saul wierp zich vervolgens voor Jehovah neer. **32** Daarna zei Samuël: „Brengt Agag, de koning van Amalek, bij mij." Toen ging Agag schoorvoetend naar hem toe, en Agag zei nu bij zichzelf: „Voorwaar, de bittere ervaring van de dood is geweken." **33** Samuël zei echter: „Net zoals uw zwaard[d] vrouwen van kinderen beroofd heeft, zo zal onder de vrouwen uw moeder[e] het meest van kinderen beroofd zijn."[f] Toen hakte Samuël Agag in stukken voor het aangezicht van Jehovah te Gilgal.[g]

34 Samuël begaf zich nu naar Rama, en wat Saul aangaat, hij ging op naar zijn eigen huis in Gibea[h] van Saul. **35** En Samuël zag Saul niet meer tot aan de dag van zijn dood, want Samuël was rouw gaan bedrijven[i] over Saul. Wat Jehovah betreft, hij had spijt dat hij Saul koning over Israël had gemaakt.[j]

16 Ten slotte zei Jehovah tot Samuël: „Hoe lang zult gij nog rouw dragen over Saul,[k] terwijl ik hem daarentegen heb verworpen, zodat hij niet meer als koning over Israël zal regeren?[l] Vul uw hoorn met olie[m] en ga heen. Ik zal u naar Isaï,[n] de Bethlehemiet, zenden, want onder zijn zonen heb ik mij een koning uitgezocht."[o] **2** Maar Samuël zei: „Hoe kan ik gaan? Wanneer Saul het eenmaal heeft gehoord, zal hij mij stellig

HFDST. 15

a Le 27:29; 1Kon 20:42; Jer 48:10
b De 7:16; 1Sa 15:3
c Ex 32:22; 1Sa 15:15
d 1Sa 13:4
e Pr 5:1
f Ps 50:8; Jes 1:11; Mi 6:6
g Jer 7:23; Jer 38:20
h Sp 21:3; Ho 6:6; Mr 12:33
i Le 3:16
j Nu 14:9; De 9:7; 1Sa 12:15
k Le 20:6; De 18:10; 1Sa 28:3; 1Kr 10:13; Jes 8:19
l Ge 31:19; Ge 31:30; 2Kon 23:24
m 1Sa 15:3
n 1Sa 13:14; 1Sa 16:1; 1Kr 28:9; Han 13:22
o 1Sa 2:25; 2Kor 7:10; Jak 4:17
p Sp 29:25; Jes 51:12
q 1Sa 2:25
r 1Sa 15:30
s De 17:20; 1Sa 12:25; 1Sa 13:14; 1Sa 16:1
t 1Kon 11:30
u 1Kon 11:31
v 1Sa 13:14; 1Sa 16:12; 1Sa 28:17; Han 13:22
w 1Kr 29:11; Job 37:22; Jes 43:3; Jes 44:6
x Ps 89:35; Tit 1:2; Heb 6:18

2e kolom

a Nu 23:19; Ps 110:4; Ez 24:14
b Sp 26:1
c 1Sa 15:25; Jes 29:13; Mt 15:8
d Mt 26:52
e Re 5:28
f Ge 9:6; Le 24:17; De 19:21; Re 1:7; Mt 7:2
g Ex 17:14; De 25:19; 1Sa 15:3
h 1Sa 11:4
i 1Sa 16:1
j 1Sa 15:11

HFDST. 16 **k** 1Sa 15:35; Pr 3:4; **l** 1Sa 15:23; 1Sa 15:26; **m** Ex 30:25; 1Kon 1:39; Ps 133:2; **n** Ru 4:17; 1Kr 2:12; Jes 11:1; **o** Ge 49:10; 1Sa 13:14; Ps 78:70; Ps 89:20; Han 13:22.

doden."[a] Vervolgens zei Jehovah: „Een jonge koe uit het rundvee dient gij met u mee te nemen, en gij moet zeggen: 'Om Jehovah een slachtoffer te brengen, ben ik gekomen.'[b] **3** En gij moet Ịsaï tot het slachtoffer uitnodigen; en ik voor mij zal u te kennen geven wat gij dient te doen,[c] en gij moet mij degene zalven[d] die ik u aanwijs."

4 Sạmuël dan deed wat Jehovah gesproken had. Toen hij te Bẹthlehem[e] kwam, gingen de oudere mannen van de stad hem bevend[f] tegemoet, en zij zeiden derhalve: „Betekent uw komst vrede?"[g] **5** Hierop zei hij: „Ze betekent vrede. Om Jehovah een slachtoffer te brengen, ben ik gekomen. Heiligt[h] U, en GIJ moet met mij tot het slachtoffer komen." Vervolgens heiligde hij Ịsaï en zijn zonen, waarna hij hen tot het slachtoffer uitnodigde. **6** Nu geschiedde het toen zij binnenkwamen en hij Eliạb[i] in het oog kreeg, dat hij terstond zei: „Waarlijk, Jehovah heeft zijn gezalfde voor zich staan." **7** Maar Jehovah zei tot Sạmuël: „Kijk niet naar zijn uiterlijk en naar zijn rijzige gestalte,[j] want ik heb hem verworpen. Want [God ziet] niet zoals de mens ziet,[k] want de méns ziet datgene wat zichtbaar is voor de ogen;[l] maar wat Jehovah aangaat, hij ziet hoe het hart[m] is." **8** Toen riep Ịsaï Abinạdab[n] en liet hem aan Sạmuël voorbijgaan, maar hij zei: „Ook deze heeft Jehovah niet gekozen." **9** Vervolgens liet Ịsaï Sạmma[o] voorbijgaan, maar hij zei: „Ook deze heeft Jehovah niet gekozen." **10** Zo liet Ịsaï zeven van zijn zonen aan Sạmuël voorbijgaan; toch zei Sạmuël tot Ịsaï: „Jehovah heeft dezen niet gekozen."

11 Ten slotte zei Sạmuël tot Ịsaï: „Zijn dit alle jongens?" Hierop zei hij: „De jongste is er tot nu toe buiten gelaten,[p] en zie! hij weidt de schapen."[q] Toen zei Sạmuël tot Ịsaï: „Laat hem toch halen, want wij zullen niet aan tafel gaan voordat hij hier gekomen is." **12** Bijgevolg zond hij [om hem] en liet hem komen. Hij nu was rossig,[a] een jonge man met mooie ogen en knap van uiterlijk. Toen zei Jehovah: „Sta op, zalf hem, want hij is het!"[b] **13** Bijgevolg nam Sạmuël de hoorn met olie[c] en zalfde hem te midden van zijn broers. En van die dag af werd de geest van Jehovah ten aanzien van Dạvid werkzaam.[d] Later stond Sạmuël op en ging naar Rạma.[e]

14 En wat de geest van Jehovah betreft, die week[f] van Saul, en een boze geest,[g] die van Jehovah kwam, joeg hem schrik aan. **15** Toen zeiden de dienaren van Saul tot hem: „Zie toch, Gods boze geest jaagt u schrik aan. **16** Laat onze heer alstublieft uw dienaren die voor u staan, gebieden dat zij een geoefend[h] harpspeler[i] zoeken. En het moet geschieden dat wanneer Gods boze geest over u komt, hij met zijn hand [de harp] zal moeten bespelen, en het zal stellig goed met u gaan." **17** Saul zei dus tot zijn dienaren: „Bezorgt mij alstublieft een man die goed kan spelen, en GIJ moet hem bij mij brengen."[j]

18 Toen antwoordde een van de bedienden en zei: „Zie! Ik heb een zoon van Ịsaï, de Bethlehemiet, gezien die geoefend is in het spelen,[k] en hij is een dappere, sterke man[l] en een krijgsman[m] en een intelligent spreker[n] en een welgebouwd man,[o] en Jehovah is met hem."[p] **19** Daarop zond Saul boden naar Ịsaï en zei: „Stuur mij toch uw zoon Dạvid, die bij het kleinvee is."[q] **20** Ịsaï dan nam een ezel, brood en een leren zak[r] wijn en een geitenbokje en zond dit door de hand van zijn zoon Dạvid aan Saul.[s] **21** Zo kwam Dạvid bij Saul en hij stond hem ten dienste;[t] en deze kreeg hem zeer lief, en hij werd zijn

HFDST. 16

a 1Sa 22:17
b 1Sa 9:12
1Sa 20:29
Mt 10:16
c Am 3:7
d Ps 89:20
e Ru 4:11
1Sa 20:6
f 1Sa 21:1
Lu 8:37
g 1Kon 2:13
2Kon 9:22
h Ex 19:10
Le 11:44
Le 20:7
i 1Sa 17:28
1Kr 2:13
j 1Sa 10:23
k Job 10:4
Jes 55:8
l 2Kor 5:12
2Kor 10:7
m 1Kon 8:39
1Kr 28:9
2Kr 16:9
Ps 7:9
Sp 24:12
Jer 17:10
Han 1:24
n 1Sa 17:13
1Kr 2:13
o 2Sa 13:3
p 1Sa 17:14
q 2Sa 7:8
Ps 78:70

2e kolom

a 1Sa 17:42
Hgl 5:10
Klg 4:7
b 1Sa 13:14
1Sa 16:1
Ps 89:20
Han 13:22
c 1Sa 16:1
1Kon 1:39
d Nu 11:17
Re 3:10
1Sa 10:6
2Sa 23:2
e 1Sa 1:1
1Sa 1:19
f 1Sa 18:12
1Sa 28:15
g 1Sa 18:10
1Sa 19:9
Job 34:11
Job 34:12
Ro 2:6
Heb 3:12
Jak 1:13
h Sp 22:29
i Ge 4:21
Ps 33:2
j 1Sa 8:11
k 1Sa 16:23
l 1Sa 14:52
1Sa 17:36
m 1Sa 17:32
1Sa 17:46
n 1Sa 26:19
Sp 16:23
o 1Sa 16:12
p 1Sa 18:12
q 1Sa 17:15
Ps 78:70
r Mt 9:17
s 1Sa 10:27
2Kr 17:5
Sp 17:8
Sp 18:16
t Sp 22:29

wapendrager.[a] **22** Dientengevolge liet Saul aan Isaï zeggen: „Laat David alstublieft bij mij in dienst blijven, want hij heeft gunst in mijn ogen gevonden.” **23** En het geschiedde dat wanneer Gods geest over Saul kwam, David de harp nam en [deze] met zijn hand bespeelde; en dat gaf Saul verlichting en het ging goed met hem, en de boze geest week van hem.[b]

17 De Filistijnen[c] brachten voorts hun legerkampen bijeen tot de strijd. Toen zij bijeengekomen waren te Socho,[d] dat tot Juda behoort, legerden zij zich vervolgens tussen Socho en Azeka,[e] te Efes-Dammim.[f] **2** Wat Saul en de mannen van Israël betreft, zij brachten [hun troepen] bijeen en legerden zich toen in de laagvlakte van Ela,[g] en zij schaarden zich vervolgens in slagorde om de Filistijnen tegemoet te gaan. **3** En de Filistijnen stonden op de berg aan deze zijde, en de Israëlieten stonden op de berg aan gene zijde, met het dal tussen hen in.

4 Toen trad uit de legerkampen van de Filistijnen een kampvechter naar voren met name Goliath,[h] afkomstig uit Gath;[i] zijn lengte was zes el en een span.[j] **5** En hij had een koperen helm op zijn hoofd en was bekleed met een geschubde maliënkolder, en het gewicht van de maliënkolder[k] was vijfduizend sikkelen koper. **6** En hij had koperen scheenplaten boven zijn voeten en een koperen werpspies[l] tussen zijn schouders. **7** En de houten schacht van zijn speer was als een weversboom,[m] en de kling van zijn speer was zeshonderd sikkelen ijzer; en de drager van het grote schild ging voor hem uit. **8** Vervolgens bleef hij staan en riep toen naar de gevechtslinies van Israël[n] en zei tot hen: „Waarom trekt GIJ uit om U in slagorde te scharen? Ben ik niet de Filistijn en GIJ knechten[o] die aan Saul toebehoort? Kiest U een man, en laat die op mij afkomen. **9** Indien hij met mij kan vechten en mij werkelijk neerslaat, dan moeten wij U tot knechten worden. Maar indien ík hem aankan en hem inderdaad neersla, dan moet GIJ ons tot knechten worden, en GIJ moet ons dienen.”[a] **10** En de Filistijn zei verder nog: „Voorwaar, ik voor mij hoon[b] vandaag de gevechtslinies van Israël. Geeft mij een man, en laten wij met elkaar vechten!”[c]

11 Toen Saul[d] en heel Israël deze woorden van de Filistijn hoorden, krompen zij ineen van schrik en werden zeer bevreesd.[e]

12 David nu was de zoon van die Efrathiet[f] uit Bethlehem van Juda wiens naam Isaï was. En hij had acht zonen.[g] En in de dagen van Saul was de man reeds oud onder de mannen. **13** De drie oudste zonen van Isaï nu gingen heen. Zij volgden Saul in de strijd,[h] en de namen van zijn drie zonen die ten strijde trokken, waren Eliab,[i] de eerstgeborene, en zijn tweede zoon, Abinadab,[j] en de derde, Samma.[k] **14** En David was de jongste,[l] en wat de drie oudsten betreft, zij volgden Saul.

15 En David ging telkens van Saul op en neer om de schapen van zijn vader te Bethlehem te hoeden.[m] **16** En de Filistijn bleef 's morgens vroeg en 's avonds naar voren treden en zich opstellen, veertig dagen lang.

17 Toen zei Isaï tot zijn zoon David: „Neem alstublieft voor uw broers deze efa geroosterd koren[n] en deze tien broden mee en breng ze vlug in de legerplaats naar uw broers. **18** En deze tien porties melk dient gij aan de overste van duizend te brengen;[o] ook dient gij naar uw eigen broers om te zien wat hun welstand betreft[p] en een pand van hen mee te nemen.” **19** Ondertussen waren Saul en zij en alle andere mannen van Israël

HFDST. 16

a Re 9:54
1Sa 14:13
1Sa 31:4
b 1Sa 16:14
1Sa 18:10
2Kon 3:15

HFDST. 17

c Joz 13:2
Re 3:1
Re 3:3
1Sa 9:16
1Sa 14:52
Am 9:7
d 2Kr 11:7
2Kr 28:18
e Joz 15:35
Jer 34:7
f 1Kr 11:13
g 1Sa 21:9
h 1Sa 17:23
i Joz 11:22
2Sa 21:22
1Kr 20:8
j Ge 6:15
De 3:11
2Sa 21:20
k 1Sa 17:38
1Kon 22:34
2Kr 26:14
Jer 51:3
l 1Sa 17:45
m 1Kr 11:23
1Kr 20:5
n Nu 33:55
o 1Sa 8:17
1Kr 21:3

2e kolom

a De 28:15
De 28:48
b 1Sa 17:26
2Kon 19:22
Ps 80:6
c Ps 33:16
Sp 16:18
Jer 9:23
d 1Sa 8:20
e De 20:1
Joz 1:9
1Sa 17:24
Ps 27:1
Jes 51:12
f Ge 35:16
Ge 35:19
Ru 1:2
Ru 4:22
1Sa 16:1
1Sa 17:58
Mi 5:2
Mt 2:6
g 1Sa 16:10
1Kr 2:13
h Nu 1:3
i 1Sa 16:6
j 1Sa 16:8
1Kr 2:13
k 1Sa 16:9
2Sa 13:3
l 1Kr 2:15
m 1Sa 16:11
1Sa 16:19
n Ru 2:14
1Sa 25:18
2Sa 17:28
o 1Sa 16:20
Sp 3:27
Sp 18:16
p Ge 37:14

in de laagvlakte van Ela,[a] waar zij tegen de Filistijnen streden.[b]

20 Bijgevolg stond David 's morgens vroeg op en liet de zorg voor de schapen aan de hoeder over en laadde op en ging heen, juist zoals Isaï hem geboden had.[c] Toen hij bij de kampomheining[d] kwam, trokken de strijdkrachten juist uit naar de gevechtslinie,[e] en zij hieven een strijdkreet aan. **21** Nu stelden Israël en de Filistijnen zich op, gevechtslinie tegenover gevechtslinie. **22** Onmiddellijk ontdeed David zich van zijn bagage[f] en liet de zorg daarvoor aan de bewaker van de legertros[g] over en rende toen naar de gevechtslinie. Daar aangekomen, vroeg hij vervolgens naar de welstand van zijn broers.[h]

23 Terwijl hij met hen sprak, zie, daar kwam de kampvechter met name Goliath,[i] de Filistijn uit Gath,[j] uit de gevechtslinies van de Filistijnen op, en hij sprak vervolgens dezelfde woorden als voorheen,[k] en David luisterde toen mee. **24** Alle mannen van Israël nu sloegen bij het zien van de man voor hem op de vlucht en waren zeer bevreesd.[l] **25** Toen zeiden de mannen van Israël: „Hebt GIJ de man gezien die daar opkomt? Hij komt namelijk op om Israël te honen.[m] En het moet geschieden dat de man die hem neerslaat, door de koning verrijkt zal worden met grote rijkdom, en hij zal hem zijn eigen dochter geven[n] en het huis van zijn vader zal hij vrijmaken in Israël."[o]

26 Nu zei David tot de mannen die vlak bij hem stonden: „Wat zal er worden gedaan met de man die de Filistijn daarginds neerslaat[p] en werkelijk de smaad van Israël afwentelt?[q] Want wie is die onbesneden[r] Filistijn, dat hij de gevechtslinies van de levende God[s] moet honen?"[t] **27** Toen sprak het volk tot hem dezelfde woorden als voorheen en zei: „Zo zal er worden gedaan met de man die hem neerslaat." **28** Eliab[a] dan, zijn oudste broer, hoorde hem met de mannen spreken, en Eliabs toorn ontbrandde tegen David,[b] zodat hij zei: „Waarom zijt gij hierheen afgekomen? En aan wiens zorg hebt gij die paar schapen daar in de wildernis overgelaten?[c] Ik voor mij ken uw overmoed en de slechtheid van uw hart heel goed,[d] want gij zijt hierheen afgekomen om de strijd te zien."[e] **29** Hierop zei David: „Wat heb ik nu gedaan? Was het niet slechts een woord?"[f] **30** Daarop wendde hij zich van hem af naar een ander en zei toen hetzelfde woord als voorheen,[g] waarop het volk hem hetzelfde antwoord gaf als tevoren.[h]

31 De woorden dan die David gesproken had, werden gehoord, en men ging ze in tegenwoordigheid van Saul vertellen. Daarom liet hij hem halen. **32** David zei nu tot Saul: „Laat het hart van geen mens in zijn binnenste bezwijken.[i] Uw knecht zelf zal gaan en werkelijk met deze Filistijn vechten."[j] **33** Maar Saul zei tot David: „Gij kunt niet op deze Filistijn afgaan om met hem te vechten,[k] want gij zijt nog maar een knaap,[l] en hij is een krijgsman van zijn jongensjaren af." **34** Vervolgens zei David tot Saul: „Uw knecht werd een herder voor zijn vader onder het kleinvee, en er kwam een leeuw,[m] en ook een beer, en [elk] voerde een schaap uit de kudde weg. **35** En ik ging erachteraan en sloeg hem neer[n] en bevrijdde [het schaap] uit zijn muil. Toen hij zich nu tegen mij verhief, greep ik hem bij zijn baard en sloeg hem neer en bracht hem ter dood. **36** Zowel de leeuw als de beer heeft uw knecht neergeslagen; en deze onbesneden Filistijn[o] moet als een van die worden, want hij heeft de gevechtslinies[p] van de levende God[q] gehoond."[r] **37** Voorts

HFDST. 17

a 1Sa 17:2
1Sa 21:9
b 1Sa 9:16
c Kol 3:20
d 1Sa 26:5
e 1Sa 4:2
1Sa 23:3
f 1Sa 10:22
1Sa 17:17
g 1Sa 30:24
h Ge 37:14
1Sa 17:18
i 1Sa 17:4
1Kr 20:5
j Joz 11:22
2Sa 21:22
1Kr 20:8
k 1Sa 17:10
l Nu 13:33
De 20:3
1Sa 17:11
Jes 7:2
m 1Sa 17:10
2Kon 19:22
n Joz 15:16
1Sa 14:49
1Sa 18:17
1Sa 18:21
o 1Sa 8:11
Mt 17:26
p 1Sa 17:37
q Ps 74:18
Ps 74:22
Ps 79:12
r 1Sa 14:6
1Sa 18:25
s Jer 10:10
1Th 1:9
t 1Sa 17:10

2e kolom

a 1Sa 16:6
1Kr 2:13
b Ps 37:8
Sp 14:17
Sp 14:29
Sp 27:4
c 1Sa 17:20
d 1Sa 16:7
2Kr 6:30
e Sp 18:13
Pr 7:9
Mt 7:1
Ro 14:4
Jak 4:12
f Sp 15:1
1Pe 3:9
g 1Sa 17:26
h 1Sa 17:25
i De 20:3
Ps 27:3
j 1Sa 16:18
Ps 118:6
Sp 28:1
k Nu 13:31
De 9:2
l 1Sa 17:42
m Re 14:5
Sp 30:30
Jes 31:4
Am 3:12
n Re 14:6
2Sa 23:20
o 1Sa 17:26
p 1Sa 17:20
1Kr 12:38
q Jer 10:10
1Th 1:9
r 1Sa 17:10
2Kon 19:22

voegde Dąvid eraan toe: „Jehovah, die mij bevrijd heeft uit de klauw van de leeuw en uit de klauw van de beer, hij zal mij bevrijden uit de hand van deze Filistijn.”[a] Hierop zei Saul tot Dąvid: „Ga, en moge Jehovah zelf met u blijken te zijn.”[b]

38 Saul trok Dąvid nu zijn kleren aan, en hij zette hem een koperen helm op het hoofd, waarna hij hem een maliënkolder aantrok. **39** Toen gordde Dąvid zijn zwaard aan over zijn kleren en maakte aanstalten om te gaan [maar kon niet], omdat hij ze niet had geprobeerd. Ten slotte zei Dąvid tot Saul: „Ik kan in deze dingen niet gaan, want ik heb ze niet geprobeerd.” Dąvid ontdeed zich er dus van.[c] **40** Daarop nam hij zijn staf in zijn hand en koos zich uit het stroomdal vijf van de gladste stenen en deed ze in zijn herderstas, die hem tot gereedschapstas diende, en zijn slinger[d] had hij in zijn hand. Toen trad hij op de Filistijn toe.

41 Nu kwam de Filistijn er aan, terwijl hij hoe langer hoe dichter bij Dąvid kwam, en de man die het grote schild droeg, ging voor hem uit. **42** Toen nu de Filistijn keek en Dąvid zag, verachtte[e] hij hem voorts omdat hij een knaap[f] en rossig[g] [en] schoon van uiterlijk bleek te zijn.[h] **43** Daarom zei de Filistijn tot Dąvid: „Ben ik een hond,[i] dat gij met stokken op mij afkomt?” Toen smeekte de Filistijn bij zijn goden[j] kwaad over Dąvid af. **44** Voorts zei de Filistijn tot Dąvid: „Kom maar eens bij mij, en ik zal stellig uw vlees aan het gevogelte van de hemel en aan de dieren van het veld geven.”[k]

45 Hierop zei Dąvid tot de Filistijn: „Gij komt tot mij met een zwaard en met een speer en met een werpspies,[l] maar ik kom tot u met de naam van Jehovah der legerscharen,[m] de God van de gevechtslinies van Įsraël, die gij gehoond hebt.[n] **46** Deze dag zal Jehovah u in mijn hand overleveren,[a] en ik zal u stellig neerslaan en uw hoofd van u wegnemen; en op deze dag zal ik stellig de lijken van het legerkamp der Filistijnen aan het gevogelte van de hemel en aan de wilde dieren der aarde geven;[b] en mensen van heel de aarde zullen weten dat er een God bestaat die aan Įsraël toebehoort.[c] **47** En deze hele gemeente zal weten dat Jehovah niet met zwaard of speer redt,[d] want Jehovah behoort de strijd toe,[e] en hij moet ulieden in onze hand geven.”[f]

48 En het geschiedde dat de Filistijn zich verhief en kwam aanlopen en steeds dichterbij kwam, Dąvid tegemoet, en Dąvid haastte zich nu en rende in de richting van de gevechtslinie, de Filistijn tegemoet.[g] **49** Toen stak Dąvid zijn hand in zijn tas en nam er een steen uit en slingerde die weg, zodat hij de Filistijn in zijn voorhoofd trof,[h] en de steen drong in zijn voorhoofd, waarna hij op zijn gezicht ter aarde viel.[i] **50** Zo bleek Dąvid met een slinger en een steen sterker te zijn dan de Filistijn, en hij sloeg de Filistijn neer en bracht hem ter dood; en Dąvid had geen zwaard in zijn hand.[j] **51** En Dąvid rende voort en stond ten slotte bij de Filistijn. Toen nam hij diens zwaard[k] en trok het uit de schede en bracht hem definitief ter dood toen hij er zijn hoofd mee afhieuw.[l] Toen nu de Filistijnen zagen dat hun sterke [man] gestorven was, sloegen zij op de vlucht.[m]

52 Nu sprongen de mannen van Įsraël en van Jųda op en hieven een geschreeuw aan en achtervolgden[n] de Filistijnen helemaal tot aan [het] dal[o] en tot aan de poorten van Ękron,[p] en van de Filistijnen bleven er dodelijk gewonden vallen op de weg vanaf Saąrąïm,[q] zowel tot aan Gath als tot aan Ękron. **53** Daarna keerden de zonen van Įsraël van de heftige achtervolging der Filistijnen

HFDST. 17

a De 7:21
2Kon 6:16
Ps 18:3
Ps 115:11
2Kor 1:10
Heb 11:34
b 1Sa 14:6
Ps 97:10
Ps 124:8
c Za 4:6
d Re 20:16
1Sa 25:29
2Kr 26:14
e Ps 123:4
f 1Sa 17:33
g Hgl 5:10
Klg 4:7
h 1Sa 16:12
i 1Sa 24:14
2Sa 9:8
2Sa 16:9
2Kon 8:13
Lu 14:11
j Re 16:23
2Kon 1:2
k Sp 18:12
Jer 9:23
l 1Sa 17:6
Jes 54:17
m 2Sa 5:10
2Sa 22:33
Ps 44:5
Ps 125:1
Heb 11:34
n 1Sa 17:10
2Kon 19:22

2e kolom

a De 7:2
De 9:3
Joz 10:8
b Jes 56:9
Opb 19:17
c Ex 9:16
De 28:10
1Kon 8:43
1Kon 18:36
2Kon 19:19
Ps 46:10
Jes 52:10
Da 3:29
d Ps 44:6
Ho 1:7
Za 4:6
e 2Kr 20:15
Ps 46:11
Sp 21:31
f De 20:4
g Ps 27:1
Sp 28:1
h 1Sa 17:57
i 1Sa 17:37
2Sa 21:22
2Sa 22:39
Ps 44:7
j Re 3:31
Re 15:15
1Sa 13:22
1Sa 17:47
k 1Sa 21:9
l Ps 18:40
m De 28:7
Joz 23:10
Heb 11:34
n Ps 18:37
o 1Sa 17:2
1Sa 17:19
p Joz 15:45
q Joz 15:36

terug en gingen hun legerkampen
plunderen.[a]
54 Voorts nam Dạvid het hoofd[b]
van de Filistijn en bracht het naar
Jeruzalem, en zijn wapens legde
hij in zijn tent.[c]
55 Op het moment nu dat Saul
zag hoe Dạvid de Filistijn tege-
moet ging, zei hij tot Ạbner,[d] de
legeroverste: „Wiens[e] zoon is die
jongen,[f] Ạbner?" Hierop zei Ạb-
ner: „Bij het leven van uw ziel,
o koning, ik weet het volstrekt
niet!" **56** Daarom zei de koning:
„Informeert gij wiens zoon die
knaap is." **57** Zodra Dạvid dus
van het neerslaan van de Filis-
tijn terugkeerde, nam Ạbner hem
vervolgens mee en bracht hem,
met het hoofd[g] van de Filistijn
in zijn hand, voor Saul. **58** Saul
zei nu tot hem: „Wiens zoon zijt
gij, [mijn] jongen?", waarop Dạ-
vid zei: „De zoon van uw knecht
Isaï,[h] de Bethlehemiet."[i]

18 Nu geschiedde het dat zo-
dra hij opgehouden had tot
Saul te spreken, de ziel van Jọna-
than[j] nauw verbonden werd[k] aan
de ziel van Dạvid, en Jọnathan
kreeg hem lief als zijn eigen ziel.[l]
2 Voorts nam Saul hem die dag
[bij zich], en hij stond hem niet toe
naar het huis van zijn vader terug
te keren.[m] **3** Jọnathan en Dạvid
sloten toen een verbond,[n] omdat
hij hem liefhad als zijn eigen ziel.[o]
4 Ook trok Jọnathan de schouder-
mantel die hij aan had uit en gaf
die aan Dạvid, en tevens zijn kle-
ren, en zelfs zijn zwaard en zijn
boog en zijn gordel. **5** Dạvid dan
trok er op uit. Overal waar Saul
hem telkens heen zond, placht
hij behoedzaam te handelen,[p] zo-
dat Saul hem over de krijgslieden
aanstelde;[q] en in de ogen van het
hele volk en ook in de ogen van
de dienaren van Saul scheen het
goed.
6 Nu geschiedde het toen zij
hun intocht hielden, toen Dạ-
vid van het verslaan der Filistij-
nen terugkeerde, dat de vrouwen
uit alle steden van Israël met ge-

HFDST. 17

a Jer 30:16
b 1Sa 31:9
c 1Sa 21:9
d 1Sa 14:50
e Ex 5:2
1Sa 25:10
f 1Sa 16:19
1Sa 16:21
g 1Sa 17:54
h Ru 4:22
1Sa 16:1
1Kr 2:13
Jes 11:1
Mt 1:6
Lu 3:32
Han 13:22
Ro 15:12
i 1Sa 17:12
1Sa 20:6

HFDST. 18

j 1Sa 14:1
1Sa 14:49
2Sa 1:4
k Ge 44:30
1Pe 1:22
l 1Sa 19:2
1Sa 20:17
1Sa 20:41
2Sa 1:26
m 1Sa 8:11
1Sa 16:22
1Sa 17:15
n 1Sa 20:8
1Sa 20:42
1Sa 23:18
2Sa 9:1
2Sa 21:7
o Sp 17:17
Sp 18:24
Kol 3:14
p Joz 1:7
1Sa 18:30
Sp 14:35
q 1Sa 14:52
Sp 20:18

2e kolom

a Ex 15:21
Re 5:1
b Ex 15:20
Re 11:34
Ps 68:25
c Jer 31:13
d 1Sa 21:11
1Sa 29:5
Sp 15:30
e Ge 4:5
Sp 14:30
Sp 27:4
Jak 3:16
f 1Sa 13:14
1Sa 15:28
1Sa 16:13
1Sa 20:31
1Sa 24:20
g 1Sa 20:33
1Sa 21:10
Sp 27:4
1Ti 6:4
h Ef 4:26
i Re 9:23
1Sa 16:14
1Sa 19:9
Job 34:12
j 1Sa 10:6
1Sa 10:11
1Sa 19:24
k 1Sa 16:16
1Sa 16:23
l 1Sa 19:9

zang[a] en reidansen Saul, de ko-
ning, tegemoet gingen, met tam-
boerijnen,[b] met vreugdebetoon[c]
en met luiten. **7** En de vrou-
wen die vreugde bedreven, ble-
ven een tegenzang aanheffen en
zeggen:

„Saul heeft zijn duizenden
neergeslagen,
En Dạvid zijn tienduizen-
den."[d]

8 En Saul werd zeer toornig,[e] en
dit gezegde was van zijn stand-
punt uit bezien slecht, zodat hij
zei: „Aan Dạvid hebben zij tien-
duizenden gegeven, maar aan mij
hebben zij de duizenden gege-
ven, en nu hoeft men hem nog
slechts het koningschap te ge-
ven!"[f] **9** En van die dag af zag
Saul Dạvid voortdurend met wan-
trouwen aan.[g]
10 Nu gebeurde het de volgen-
de dag,[h] dat Gods boze geest
ten aanzien van Saul werkzaam
werd,[i] zodat hij zich in het huis
als een profeet gedroeg,[j] terwijl
Dạvid, zoals in vroeger dagen,
muziek maakte met zijn hand;[k]
en de speer was in Sauls hand.[l]
11 Saul slingerde toen de speer[m]
en zei: „Ik zal Dạvid wel aan
de muur spietsen!",[n] maar Dạvid
ontweek hem tweemaal.[o] **12** En
Saul werd bevreesd[p] voor Dạ-
vid, omdat bleek dat Jehovah met
hem was,[q] maar van Saul was
hij geweken.[r] **13** Dientengevol-
ge verwijderde Saul hem uit zijn
gezelschap[s] en hij stelde hem
tot overste over duizend voor
zich aan; en hij ging geregeld
voor het aangezicht van het volk
uit en in.[t] **14** En Dạvid handel-
de voortdurend behoedzaam[u] in
al zijn wegen, en Jehovah was
met hem.[v] **15** En Saul zag tel-
kens weer dat hij zeer behoed-
zaam handelde,[w] zodat hij bang
voor hem werd. **16** En bij heel

m 1Sa 19:10; 1Sa 20:33; n Sp 27:4; 1Jo 3:15; 1Jo 4:20; o Ps 37:32; Lu 4:30; Jo 8:59; p 1Sa 18:29; q 1Sa 16:13; r 1Sa 16:14; 1Sa 28:15; s 1Sa 18:5; t Nu 27:17; 2Sa 5:2; Ps 121:8; u 1Sa 18:5; v Ge 39:2; Joz 6:27; 1Sa 10:7; 1Sa 16:18; w Joz 1:7; Sp 20:18.

Israël en Juda was David bemind,
omdat hij voor hun aangezicht
uit- en inging.
17 Ten slotte zei Saul tot David: „Hier is mijn oudste dochter
Merab.[a] Haar zal ik u tot vrouw
geven.[b] Bewijs mij slechts een
dapper persoon te zijn en voer
de oorlogen van Jehovah.”[c] Maar
Saul, van zijn kant, zei bij zichzelf: „Laat niet mijn hand op hem
komen, doch laat de hand van
de Filistijnen op hem komen.”[d]
18 Hierop zei David tot Saul: „Wie
ben ik en wie zijn mijn verwanten, de familie van mijn vader, in
Israël, dat ik de schoonzoon van
de koning zou worden?”[e] **19** Nu
gebeurde het echter dat toen de
tijd daar was dat Merab, Sauls
dochter, aan David gegeven zou
worden, zíj reeds aan Adriël,[f] de
Meholathiet,[g] tot vrouw was gegeven.
20 Michal[h] nu, de dochter van
Saul, was verliefd op David, en
men ging het aan Saul berichten,
en de zaak stond hem wel aan.
21 Daarom zei Saul: „Ik zal haar
aan hem geven, opdat zij hem
tot een strik moge dienen,[i] en
opdat de hand der Filistijnen op
hem moge komen.” Bijgevolg zei
Saul tot David: „Door [een van] de
twee vrouwen zult gij u heden met
mij verzwageren.” **22** Voorts gebood Saul zijn dienaren: „Spreekt
in het geheim tot David en zegt:
’Zie! De koning heeft behagen in
u gevonden, en ook al zijn dienaren hebben liefde voor u opgevat.
Verzwager u nu dus met de koning.’” **23** Toen spraken de dienaren van Saul deze woorden ten
aanhoren van David, maar David zei: „Is het in UW ogen zo gemakkelijk zich met de koning te
verzwageren, terwijl ik een onbemiddeld man ben[j] en geringgeacht word?”[k] **24** En de dienaren van Saul gingen [het] hem
berichten en zeiden: „Met zulke
woorden heeft David gesproken.”
25 Daarop zei Saul: „Dit zult
gijlieden tot David zeggen: ’De
koning schept geen behagen in
een bruidsprijs,[a] maar in honderd
voorhuiden[b] van de Filistijnen,
om zich op de vijanden van de koning te wreken.’”[c] Doch Saul had
van zijn kant het plan beraamd
David door de hand van de Filistijnen te laten vallen. **26** Zijn
dienaren berichtten deze woorden dus aan David, en de zaak
stond David wel aan, om zich met
de koning te verzwageren,[d] en
de dagen waren nog niet verstreken. **27** David stond derhalve
op en hij en zijn mannen trokken er op uit en sloegen[e] onder
de Filistijnen tweehonderd man
neer, waarop David hun voorhuiden meebracht[f] en ze voltallig aan de koning gaf, om zich
met de koning te verzwageren.
Daarop gaf Saul hem zijn dochter Michal tot vrouw.[g] **28** Saul
dan zag en wist dat Jehovah met
David was.[h] Wat Michal, Sauls
dochter, betreft, zij had hem lief.[i]
29 En wederom koesterde Saul
nog meer vrees wegens David,
en Saul werd voorgoed een vijand
van David.[j]
30 En de vorsten[k] der Filistijnen plachten uit te trekken, en
dan geschiedde het dat zo dikwijls
zij uittrokken, David het behoedzaamst van alle dienaren van Saul
handelde;[l] en zijn naam werd zeer
kostbaar.[m]

19 Ten slotte sprak Saul er
met zijn zoon Jonathan en
met al zijn dienaren over, David
ter dood te brengen.[n] **2** Wat Jonathan betreft, Sauls zoon, hij
schepte zeer veel behagen in David.[o] Daarom deelde Jonathan
het aan David mee en zei: „Saul,
mijn vader, zoekt een manier om
u ter dood te laten brengen. Nu
dan, wees morgenochtend alstublieft op uw hoede, en gij moet in
een schuilplaats blijven en u verborgen houden.[p] **3** En ik voor
mij zal naar buiten gaan en stellig naast mijn vader gaan staan
op het veld waar gij zult zijn,
en ikzelf zal ten behoeve van u
tot mijn vader spreken, en ik zal

HFDST. 18

a 1Sa 14:49
b 1Sa 17:25
c 1Sa 25:28
d 1Sa 18:25
2Sa 11:15
2Sa 12:9
Ps 7:16
e 2Sa 7:18
Sp 15:33
Sp 18:12
Sp 22:4
Jak 4:6
1Pe 5:6
f 2Sa 21:8
g Re 7:22
2Sa 21:8
h 1Sa 14:49
1Sa 19:11
1Sa 25:44
2Sa 3:13
2Sa 6:16
1Kr 15:29
i Ex 10:7
1Sa 18:17
Ps 7:14
Ps 38:12
Sp 26:24
Jer 9:8
j 1Sa 18:18
k Ps 119:141

2e kolom

a Ge 29:18
Ge 34:12
Ex 22:16
b Re 14:3
1Sa 17:26
1Sa 17:36
1Sa 21:11
2Sa 1:20
2Sa 3:14
c 1Sa 14:24
d 1Sa 18:21
e Re 14:19
f 2Sa 3:14
g 1Sa 17:25
h 1Sa 16:13
1Sa 24:20
i 1Sa 18:20
j 1Sa 18:9
1Sa 18:12
1Sa 20:33
Ps 37:12
k 1Sa 29:3
l 1Sa 18:5
1Kon 2:3
Ps 119:99
m 2Sa 7:9
Sp 22:1
Pr 7:1

HFDST. 19

n 1Sa 18:9
Sp 27:4
Jak 1:20
o 1Sa 18:1
Sp 18:24
p Sp 22:3
Sp 27:12

stellig zien wat er zal gebeuren,
en ik zal het u zeer zeker laten
weten."[a]
4 Bijgevolg sprak Jonathan
goed[b] van David tot zijn vader
Saul en hij zei tot hem: „Laat de
koning zich niet bezondigen[c] aan
zijn knecht David, want hij heeft
niet gezondigd tegenover u en zijn
werken zijn u zeer ten goede geko-
men.[d] **5** Voorts heeft hij zijn ziel
in zijn handpalm gelegd[e] en de Fi-
listijn neergeslagen,[f] zodat Jeho-
vah een grote redding voor heel
Israël heeft bewerkt.[g] Gij hebt het
gezien en hebt u toen verheugd.
Waarom zoudt gij u dus bezon-
digen aan onschuldig bloed, door
David om niets[h] ter dood te la-
ten brengen?"[i] **6** Toen gehoor-
zaamde Saul de stem van Jona-
than, en Saul zwoer: „Zo waar
Jehovah leeft,[j] hij zal niet ter
dood gebracht worden." **7** La-
ter riep Jonathan David en Jona-
than deelde hem al deze woorden
mee. Daarop bracht Jonathan Da-
vid bij Saul, en hij bleef voor zijn
aangezicht, evenals vroeger.[k]
8 Mettertijd brak er wederom
oorlog uit en David trok er toen
op uit en streed tegen de Filis-
tijnen en richtte een grote slach-
ting onder hen aan,[l] en zij sloe-
gen voor hem op de vlucht.[m]
9 En Jehovah's boze geest[n]
kwam over Saul toen hij, met zijn
speer in zijn hand, in zijn huis
zat, terwijl David muziek maak-
te met zijn hand. **10** Dientenge-
volge trachtte Saul David met de
speer aan de muur te spietsen,[o]
maar hij week voor Saul uit,[p] zo-
dat hij de speer in de muur stak.
En David zelf vluchtte opdat hij
gedurende die nacht zou kun-
nen ontsnappen.[q] **11** Later zond
Saul boden[r] naar Davids huis om
het te bewaken en om hem 's mor-
gens ter dood te laten brengen;[s]
maar Michal, zijn vrouw, verte-
lde het David en zei: „Indien gij
vannacht uw ziel niet laat ont-
komen, zult gij morgen een ter
dood gebrachte zijn." **12** Onmid-
dellijk liet Michal David door het
venster neer, opdat hij kon heen-
gaan en weglopen en ontkomen.[a]
13 Toen nam Michal het terafim-
beeld[b] en legde dat op het rustbed,
en zij legde een net van geiten-
haar op de plaats van zijn hoofd,
waarna zij het met een kleed toe-
dekte.
14 Saul zond nu boden om Da-
vid te halen, maar zij zei: „Hij is
ziek."[c] **15** Derhalve zond Saul
de boden om naar David te gaan
zien en zei: „Brengt hem op zijn
rustbed tot mij op, zodat ik hem
ter dood kan laten brengen."[d]
16 Toen de boden binnenkwa-
men, zie, daar lag het terafim-
beeld op het rustbed en een net
van geitenhaar op de plaats van
zijn hoofd. **17** Hierop zei Saul
tot Michal: „Waarom hebt gij mij
aldus bedrogen,[e] zodat gij mijn
vijand[f] hebt weggestuurd opdat
hij kon ontsnappen?" Michal zei
toen tot Saul: „Hij heeft zelf te-
gen mij gezegd: 'Stuur mij weg!
Waarom zou ik u ter dood bren-
gen?' "
18 Wat David betreft, hij maak-
te zich uit de voeten en wist te
ontkomen[g] en kwam ten slotte bij
Samuël te Rama.[h] Voorts verte-
lde hij hem alles wat Saul hem had
aangedaan. Toen gingen hij en Sa-
muël heen, en zij namen hun in-
trek te Najoth.[i] **19** Na verloop
van tijd kreeg Saul het volgende
bericht: „Zie! David is te Najoth in
Rama." **20** Terstond zond Saul
boden om David te halen. Toen zij
nu de ouderen van de profeten za-
gen profeteren en Samuël zagen
staan in zijn positie [als hoofd]
over hen, kwam de geest[j] van God
over Sauls boden, en ook zij gin-
gen zich als profeten gedragen.[k]
21 Toen men dit aan Saul mee-
deelde, zond hij onmiddellijk an-
dere boden, en ook zij gingen
zich als profeten gedragen. Der-
halve zond Saul opnieuw bo-
den, een derde groep, en ook zij

HFDST. 19

a 1Sa 20:9; 1Sa 20:13; Sp 17:17
b 1Sa 20:32; 1Sa 22:14; Sp 31:9
c Ge 42:22; 2Kr 6:23; 1Jo 3:15
d Ps 35:12; Ps 109:5; Sp 17:13; Jer 18:20
e Re 9:17; Re 12:3; 1Sa 28:21; Ps 119:109; Han 20:24; Fil 2:30
f 1Sa 17:49
g Ex 14:13; 1Sa 11:13; 1Sa 14:45; 1Kr 11:14
h Ps 69:4; Jo 15:25
i 1Sa 20:32; Jer 26:15; Mt 27:4
j De 6:13; 1Sa 14:39; Jer 10:10
k 1Sa 16:21; 1Sa 18:2; 1Sa 18:13
l De 7:2; Ps 27:3
m Le 26:7
n 1Sa 16:14; 1Sa 18:10; Job 34:12; Heb 3:12
o 1Sa 18:11; 1Sa 19:6; Ps 5:6; Pr 4:13
p Ps 18:17; Ps 34:19; Jes 54:17
q Ps 18:2; Ps 18:48; Ps 59:16; Ps 124:7; Mt 10:23
r Ps 59, Ops.; Ps 59:3
s Re 16:2

2e kolom

a Joz 2:15; Han 9:25; 2Kor 11:33
b Ge 31:19; Ge 31:30; Re 17:5; 1Sa 15:23; 2Kon 23:24; Ho 3:4
c Joz 2:5; Mt 10:16
d 1Sa 18:9; Ps 37:12; Sp 27:4
e 1Sa 28:12
f 1Sa 18:29
g Ps 144:2
h 1Sa 7:17; Sp 17:17
i 1Sa 20:1
j Nu 11:25; Joë 2:28

k 1Sa 10:5; 1Sa 10:6; 1Sa 10:10.

gingen zich als profeten gedragen. **22** Ten slotte ging ook hij naar Rama. Toen hij tot aan de grote regenput kwam die te Sechu is, ging hij informeren en zei: „Waar zijn Samuël en David?” Hierop zei men: „Wel, te Najoth[a] in Rama.” **23** En hij vervolgde vandaar zijn weg naar Najoth in Rama, en de geest[b] van God kwam over hem, ja over hem, en al voortgaande gedroeg hij zich als een profeet totdat hij te Najoth in Rama kwam. **24** Voorts trok ook hij zijn kleren uit en gedroeg ook hij zich voor het aangezicht van Samuël als een profeet, en die gehele dag en die gehele nacht bleef hij naakt liggen.[c] Daarom kwam men ertoe te zeggen: „Is Saul ook onder de profeten?”[d]

20 Toen nam David de wijk[e] uit Najoth te Rama. Hij verscheen echter voor Jonathan en zei: „Wat heb ik gedaan?[f] Wat is mijn dwaling, en wat voor zonde heb ik voor het aangezicht van uw vader bedreven, want hij zoekt mijn ziel?” **2** Hierop zei hij tot hem: „Dat is ondenkbaar![g] Gij zult niet sterven. Zie! Mijn vader zal geen enkel ding doen, groot noch klein, zonder het aan mijn oor te onthullen;[h] en waarom zou mijn vader deze zaak voor mij verborgen houden?[i] Dit gebeurt niet.” **3** Maar David bezwoer[j] het bovendien en zei: „Uw vader moet zonder twijfel weten dat ik gunst in uw ogen heb gevonden,[k] en hij zou dus kunnen zeggen: ’Laat Jonathan dit niet weten, opdat hij zich niet gekrenkt voelt.’ Maar werkelijk, zo waar Jehovah leeft[l] en zo waar uw ziel leeft,[m] er is slechts een stap tussen mij en de dood!”[n]

4 En Jonathan zei vervolgens tot David: „Wat uw ziel ook moge zeggen, zal ik voor u doen.” **5** Hierop zei David tot Jonathan: „Zie! Morgen is het nieuwe maan,[o] en ikzelf behoor zonder mankeren met de koning aan te zitten om te eten; en gij moet mij wegsturen en ik moet mij tot de avond van de derde dag op het veld verbergen.[a] **6** Indien uw vader mij soms mist, dan moet gij zeggen: ’David heeft mij dringend verlof gevraagd om snel naar Bethlehem,[b] zijn stad, te gaan, want er is daar een jaarlijks slachtoffer voor de hele familie.’[c] **7** Zou hij dan zeggen: ’Het is goed!’, dan betekent het vrede voor uw knecht. Maar indien hij soms toornig wordt, weet dan dat hij ertoe besloten heeft [te doen] wat kwaad is.[d] **8** En gij moet uw knecht liefderijke goedheid bewijzen,[e] want in een verbond[f] van Jehovah hebt gij uw knecht met u gebracht. Is er echter dwaling in mij,[g] breng mij dan zelf ter dood, want waarom zoudt gij mij bij uw vader brengen?”

9 Hierop zei Jonathan: „Dat is met betrekking tot u niet denkbaar! Maar indien ik soms te weten kom dat mijn vader besloten heeft dat er kwaad over u komt, zal ik het u dan niet te kennen geven?”[h] **10** Toen zei David tot Jonathan: „Wie zal mij te kennen geven of uw vader u wellicht een hard antwoord geeft?” **11** Daarop zei Jonathan tot David: „Kom toch, en laten wij naar buiten gaan, het veld in.” Zij gingen dus beiden naar buiten, het veld in. **12** Vervolgens zei Jonathan tot David: „Jehovah, de God van Israël,[i] [zij getuige][j] dat ik morgen om deze tijd, of de derde dag, mijn vader zal uithoren, en indien hij David welgezind is, zal ik u dan geen boodschap sturen en het stellig aan uw oor onthullen? **13** Zo moge Jehovah Jonathan doen en zo moge hij daaraan toevoegen,[k] indien ik, ingeval het mijn vader goeddunkt u kwaad aan te doen, het niet inderdaad aan uw oor onthul en u wegzend, en gij niet stellig in vrede heengaat. En moge Jehovah met u bewijzen te zijn,[l] zoals hij bewezen heeft met mijn vader te zijn.[m] **14** En zult gij niet, indien ik dan nog

HFDST. 19

a 1Sa 19:18
b 1Sa 19:20
c Jes 20:2 Mi 1:8
d 1Sa 10:11

HFDST. 20

e 1Sa 19:10 1Sa 23:26 2Pe 2:9
f 1Sa 12:3 1Sa 24:11 Ps 7:3 Ps 18:20
g 1Sa 19:6
h 1Sa 9:15
i 1Sa 20:12
j De 6:13 Heb 6:16
k 1Sa 18:1 1Sa 19:2
l 2Sa 15:21 2Kon 2:2 Jer 10:10 Jer 38:16
m 1Sa 1:26 1Sa 17:55
n 1Sa 27:1 Ps 116:3 2Kor 1:9
o Nu 10:10 Nu 28:11 2Kon 4:23 1Kr 23:31 2Kr 2:4 Ne 10:33 Kol 2:16

2e kolom

a 1Sa 19:2 Sp 22:3
b 1Sa 16:4 1Sa 16:18 Jo 7:42
c 1Sa 9:12 1Sa 20:29
d Es 7:7 Pr 4:13
e Joz 2:14 Ru 1:8 Sp 17:17 Sp 19:22
f Nu 30:2 1Sa 18:3 1Sa 23:18
g 1Sa 20:1
h 1Sa 19:2
i Ex 34:23 De 6:13 Joz 24:23
j Job 31:4 Ps 17:3 Ps 139:1
k Ru 1:17 1Sa 3:17 1Sa 25:22 2Sa 3:9
l 1Sa 16:13 1Sa 17:37
m 1Sa 10:7 1Sa 11:6 1Sa 14:47 2Sa 1:22

leef,[a] ja, zult gij niet de liefderijke
goedheid van Jehovah jegens mij
betrachten, opdat ik niet sterf?[b]
15 En gij zult tot onbepaalde tijd
uw eigen liefderijke goedheid niet
van mijn huis afsnijden.[c] Evenmin
zal, wanneer Jehovah elkeen van
de vijanden van Dạvid van de op-
pervlakte der aardbodem afsnijdt,
16 [de naam van] Jọnathan van
het huis van Dạvid worden af-
gesneden.[d] En Jehovah moet het
van de hand van Dạvids vijanden
eisen." **17** Jọnathan dan zwoer
opnieuw aan Dạvid wegens zijn
liefde voor hem; want hij had hem
lief zoals hij zijn eigen ziel liefhad.[e]
18 Voorts zei Jọnathan tot hem:
„Morgen is het nieuwe maan,[f]
en gij zult stellig gemist wor-
den, want uw zitplaats zal onbe-
zet zijn. **19** En stellig zult gij
op de derde dag zeer gemist wor-
den; en gij moet komen naar de
plaats waar gij u op de werkdag
verborgen hebt,[g] en gij moet in
de buurt van deze steen hier blij-
ven. **20** En ik voor mij zal drie
pijlen terzijde ervan afschieten,
om ze waarheen ik wil naar een
doel te zenden. **21** En zie! ik zal
de bediende sturen [en zeggen:]
'Ga, zoek de pijlen.' Indien ik uit-
drukkelijk tot de bediende zeg:
'Zie! De pijlen zijn aan deze zijde
van u, neem ze', kom dan, want
het betekent vrede voor u en er
is niets aan de hand, zo waar
Jehovah leeft.[h] **22** Maar indien
ik aldus tot de knaap zeg: 'Zie!
De pijlen zijn verder van u af',
ga dan heen, want Jehovah heeft
u weggezonden. **23** En wat het
woord betreft dat wij hebben ge-
sproken,[i] ik en gij, wel, moge Je-
hovah tot onbepaalde tijd tussen
mij en u zijn."[j]
24 Toen verborg Dạvid zich op
het veld.[k] En het werd nieuwe
maan, en de koning zette zich aan
de maaltijd om te eten.[l] **25** En
de koning zat zoals op andere
tijden op zijn zetel, op de zetel
bij de muur; en Jọnathan zat te-
genover hem, en Ạbner[m] zat naast
Saul, maar Dạvids plaats was on-
bezet. **26** En Saul zei die dag
niets, want hij zei bij zichzelf: „Er
is iets gebeurd zodat hij niet rein
is,[a] want hij is niet gereinigd."
27 Nu geschiedde het de dag na
de nieuwe maan, op de tweede
dag, dat Dạvids plaats onbezet
bleef. Toen zei Saul tot zijn zoon
Jọnathan: „Waarom is de zoon van
Ịsaï[b] gisteren noch vandaag aan
de maaltijd gekomen?" **28** Jọna-
than dan antwoordde Saul: „Dạ-
vid heeft van mij dringend ver-
lof gevraagd naar Bẹthlehem [te
mogen gaan].[c] **29** Voorts zei hij:
'Zend mij alstublieft weg, want
wij hebben een familieoffer in de
stad, en mijn eigen broer heeft
mij ontboden. Nu dan, indien ik
gunst in uw ogen heb gevonden,
laat mij dan alstublieft ongemerkt
wegkomen om mijn broers te be-
zoeken.' Daarom is hij niet aan
de tafel van de koning gekomen."
30 Toen ontbrandde Sauls toorn[d]
tegen Jọnathan en hij zei tot hem:
„Gij zoon van een weerspannige
dienstmaagd,[e] weet ik niet heel
goed dat gij de zoon van Ịsaï kiest
tot uw eigen schande en tot schan-
de van de schaamdelen van uw
moeder?[f] **31** Want al de dagen
dat de zoon van Ịsaï op de aardbo-
dem leeft, zullen gij en uw koning-
schap niet stevig bevestigd wor-
den.[g] Laat hem nu derhalve bij mij
brengen, want hij is ter dood ge-
doemd."[h]
32 Maar Jọnathan antwoordde
zijn vader Saul en zei tot hem:
„Waarom zou hij ter dood gebracht
worden?[i] Wat heeft hij gedaan?"[j]
33 Daarop slingerde Saul de speer
naar hem toe om hem te treffen;[k]
toen wist Jọnathan dat zijn vader
besloten had Dạvid ter dood te
brengen.[l] **34** Onmiddellijk stond
Jọnathan in laaiende toorn[m] van
tafel op en hij at op de tweede dag
na de nieuwe maan geen brood,
want hij was gekrenkt met be-
trekking tot Dạvid,[n] omdat zijn
eigen vader hem te schande had
gemaakt.[o]

HFDST. 20

a Jo 15:13
b 2Sa 9:3
2Sa 9:7
c 2Sa 9:1
2Sa 21:7
d 1Sa 18:3
2Sa 21:7
e 1Sa 18:1
2Sa 1:26
Sp 18:24
f 1Sa 20:5
Ezr 3:5
Jes 1:13
g 1Sa 19:2
1Sa 20:5
h De 6:13
De 10:20
Re 8:19
1Sa 14:39
1Sa 19:6
1Sa 20:3
1Sa 25:26
Mt 5:33
i 1Sa 20:14
j Ge 16:5
1Sa 20:42
k Sp 27:12
l 1Sa 20:5
m 1Sa 14:50
1Sa 17:55

2e kolom

a Le 11:24
Le 15:5
Le 15:16
Le 15:18
Nu 19:16
b Ru 4:22
1Sa 17:12
1Sa 22:7
c 1Sa 20:6
d Sp 14:29
Sp 22:24
e Sp 15:2
Sp 21:24
Ef 4:31
f 1Sa 14:50
g 1Sa 18:8
h 1Sa 19:6
Ps 79:11
Pr 4:13
Pr 8:4
i 1Sa 19:5
Ps 69:4
Sp 17:17
Sp 18:24
j Mt 27:23
Lu 23:22
k 1Sa 18:11
1Sa 19:10
Jo 15:13
l 1Sa 20:7
m Ex 11:8
Ex 32:19
Ef 4:26
n 1Sa 18:1
o 1Sa 20:33

35 Nu geschiedde het 's morgens dat Jonathan voorts het veld inging naar de met David afgesproken plaats,[a] en er was een jonge bediende bij hem. **36** Hij zei nu tot zijn bediende: „Ren alstublieft, zoek de pijlen die ik afschiet."[b] De bediende rende weg, en hijzelf schoot de pijl zó af dat die hem voorbijging. **37** Toen de bediende kwam aan de plaats van de pijl die Jonathan had afgeschoten, riep Jonathan de bediende achterna en zei: „Ligt de pijl niet verder van u vandaan?"[c] **38** Voorts riep Jonathan de bediende nog achterna: „Vlug! Maak voort! Blijf niet staan!" Toen raapte de bediende van Jonathan de pijlen op en kwam naar zijn meester toe. **39** De bediende nu wist van niets; alleen Jonathan en David zelf wisten van de zaak. **40** Daarna gaf Jonathan zijn wapens aan de bediende die hem toebehoorde en hij zei tot hem: „Ga heen, breng ze naar de stad."

41 De bediende ging heen. Wat David betreft, hij stond op van daar dichtbij tegen het zuiden. Toen viel hij op zijn aangezicht ter aarde[d] en boog zich driemaal neer; voorts kusten[e] zij elkaar en weenden om elkaar, totdat David het 't meest had gedaan.[f] **42** Vervolgens zei Jonathan tot David: „Ga in vrede,[g] daar wij, wij beiden, in de naam van Jehovah aldus gezworen[h] hebben: 'Moge Jehovah zelf tot onbepaalde tijd tussen mij en u en tussen mijn nageslacht en uw nageslacht blijken te zijn.'"[i]

Bijgevolg stond David op en ging zijns weegs, en Jonathan zelf kwam in de stad.

21 Later kwam David te Nob[j] bij de priester Achimelech; en Achimelech[k] ging David bevend tegemoet en zei toen tot hem: „Waarom zijt gij alleen en is er niemand bij u?"[l] **2** Hierop zei David tot de priester Achimelech: „De koning zelf heeft mij last gegeven aangaande een zaak,[a] en hij heeft mij vervolgens gezegd: 'Laat niemand ook maar iets weten van de zaak waarvoor ik u uitzend en waaromtrent ik u bevelen heb gegeven.' En met de jonge mannen heb ik een afspraak gemaakt voor die en die plaats. **3** Nu dan, indien gij vijf broden tot uw beschikking hebt, stel ze mij dan slechts ter hand, of wat er maar gevonden wordt."[b] **4** Maar de priester antwoordde David en zei: „Er is geen gewoon brood onder mijn hand, maar er is wel heilig brood;[c] mits de jonge mannen zich tenminste van de vrouwen onthouden hebben."[d] **5** David antwoordde de priester derhalve en zei tot hem: „Maar de vrouwen zijn van ons verwijderd gehouden, evenals vroeger wanneer ik uittrok,[e] en de organismen van de jonge mannen zijn nog steeds heilig, ofschoon de opdracht als zodanig gewoon is. En hoeveel te meer vandaag, aangezien men in [zijn] organisme heilig wordt?" **6** Toen gaf de priester hem wat heilig was,[f] want er bevond zich daar geen ander brood dan het toonbrood dat van voor het aangezicht van Jehovah was weggenomen[g] om daar op de dag dat het wordt weggenomen vers brood neer te leggen.

7 Nu was daar die dag een van Sauls dienaren, die voor het aangezicht van Jehovah werd opgehouden,[h] en zijn naam was Doëg,[i] de Edomiet,[j] de opperste van de herders die aan Saul behoorden.[k]

8 Vervolgens zei David tot Achimelech: „En hebt gij hier niets tot uw beschikking, een speer of een zwaard? Want ik heb noch mijn eigen zwaard noch mijn wapens ter hand genomen, omdat de zaak van de koning dringend bleek te zijn." **9** Hierop zei de priester: „Het zwaard van Goliath,[l] de Filistijn, die gij in de laagvlakte van Ela hebt neergeslagen[m] — daar is het, in een mantel gewikkeld, achter de

HFDST. 20

a 1Sa 20:19
b 1Sa 20:20
c 1Sa 20:22
d Ge 43:28; 1Sa 24:8; 1Sa 25:23; 2Sa 9:6
e Ge 29:13; Ge 45:15; 1Sa 10:1; 2Sa 19:39; Han 20:37
f 2Sa 1:26
g Nu 6:26; 1Sa 1:17; Lu 7:50; Han 16:36
h 1Sa 20:17; 1Sa 20:23
i 1Sa 20:23; 1Sa 23:18; 2Sa 9:7

HFDST. 21

j 1Sa 22:19; Ne 11:32; Jes 10:32
k 1Sa 22:9
l 1Sa 18:13

2e kolom

a Mt 10:16
b Ps 37:25
c Ex 25:30; Le 24:5; Le 24:9; Mt 12:4; Lu 6:4
d Ex 19:15; Le 15:16; 2Sa 11:11
e Le 15:18; De 23:10
f Le 24:9; Mt 12:4; Mr 2:26; Lu 6:4
g Le 24:8
h Le 13:2; Nu 5:2; Ps 66:13
i 1Sa 22:9; Ps 52, Ops.
j Ge 36:1; Ex 12:49; Le 19:34; De 2:4; 1Sa 14:47
k 1Sa 8:17; 1Sa 11:5; 1Kr 27:29; 2Kr 26:10
l 1Sa 17:51; 1Sa 17:54
m 1Sa 17:2; 1Sa 17:50

efod.[a] Indien gij dat voor uzelf zoudt nemen, neem het, want er is hier geen ander dan dat.” Vervolgens zei Dạvid: „Er is er geen daaraan gelijk. Geef het mij.”

10 Daarna stond Dạvid op en vervolgde die dag zijn tocht als voortvluchtige[b] wegens Saul, en hij kwam ten slotte bij Ạchis, de koning van Gath.[c] **11** Toen zeiden de dienaren van Ạchis tot hem: „Is deze Dạvid niet de koning[d] van het land? Was deze het niet die men met reidansen[e] in tegenzang bleef toezingen, door te zeggen:

’Saul heeft zijn duizenden neergeslagen,
En Dạvid zijn tienduizenden’?”[f]

12 Dạvid dan nam deze woorden ter harte, en hij werd zeer bevreesd[g] wegens Ạchis, de koning van Gath. **13** Daarom vermomde[h] hij zijn gezonde verstand voor hun ogen[i] en ging zich in hun handen als een krankzinnige gedragen en zette al maar kruisjes op de poortdeuren en liet zijn speeksel in zijn baard lopen. **14** Ten slotte zei Ạchis tot zijn dienaren: „Daar ziet GIJ een man die zich als een waanzinnige gedraagt. Waarom zoudt GIJ hem bij mij brengen? **15** Heb ik soms mensen nodig die waanzinnig zijn geworden, dat GIJ deze bij mij hebt gebracht om zich als een waanzinnige te gedragen? Dient deze in mijn huis te komen?”

22 Dạvid ging nu dus vandaar weg[j] en ontkwam[k] naar de grot[l] van Adụllam;[m] en zijn broers en het hele huis van zijn vader kregen het te horen en zij kwamen toen daar tot hem af. **2** Voorts verzamelden zich tot hem[n] alle mannen die in het nauw zaten[o] en alle mannen die een schuldeiser hadden[p] en alle mannen die verbitterd van ziel waren,[q] en hij werd overste over hen;[r] en er kwamen ongeveer vierhonderd man bij hem.

3 Later ging Dạvid vandaar naar Mịzpé in Mọab, en hij zei tot de koning van Mọab:[a] „Laat mijn vader en mijn moeder[b] alstublieft bij ulieden wonen totdat ik weet wat God met mij zal doen.” **4** Bijgevolg gaf hij hun een verblijfplaats voor het aangezicht van de koning van Mọab, en zij bleven bij hem wonen gedurende al de dagen dat Dạvid zich in de ontoegankelijke plaats bevond.[c]

5 Na verloop van tijd zei de profeet Gad[d] tot Dạvid: „Gij moet niet in de ontoegankelijke plaats blijven wonen. Ga heen, en gij moet zelf in het land van Jụda komen.”[e] Derhalve ging Dạvid heen en hij kwam in het bos Cherẹth.

6 En Saul kreeg te horen dat Dạvid en de mannen die bij hem waren, ontdekt waren, terwijl Saul te Gịbea onder de tamariskboom[f] op de hoge plaats zat, met zijn speer[g] in zijn hand, en al zijn dienaren om hem heen stonden. **7** Toen zei Saul tot zijn dienaren die om hem heen stonden: „Luistert alstublieft, GIJ Benjaminieten. Zal de zoon van Ịsaï[h] U allen ook velden en wijngaarden geven?[i] Zal hij U allen tot oversten over duizend[j] en oversten over honderd aanstellen? **8** Want allen hebt GIJ tegen mij samengespannen; en er is niemand die het aan mijn oor onthult[k] wanneer mijn eigen zoon [een verbond] met de zoon van Ịsaï sluit,[l] en er is niemand van U die met mij mee voelt en aan mijn oor onthult dat mijn eigen zoon mijn eigen knecht tegen mij heeft opgezet als iemand die in hinderlaag ligt, zoals heden het geval is.”

9 Hierop antwoordde Dọëg,[m] de Edomiet, die over de dienaren van Saul stond, en zei: „Ik heb de zoon van Ịsaï te Nob zien komen bij Achimẹlech,[n] de zoon van Ahịtub.[o] **10** Die heeft toen Jehovah voor hem geraadpleegd;[p]

HFDST. 21

a Ex 28:6
b 1Sa 27:1
c Joz 11:22
1Sa 5:8
1Sa 17:4
1Sa 27:2
1Kon 2:39
2Kon 12:17
Ps 56, Ops.
d 1Sa 16:1
1Sa 16:13
1Sa 18:8
e 1Sa 18:6
Ps 150:4
Jer 31:4
f 1Sa 18:7
1Sa 29:5
g Ps 56:3
h Ps 34, Ops.
Mt 10:16
i Ps 56:6

HFDST. 22

j 1Sa 21:10
k Ps 34:19
Ps 56:13
l Ps 57, Ops.
Ps 142, Ops.
Heb 11:38
m Ge 38:1
Joz 15:35
2Sa 23:13
1Kr 11:15
Mi 1:15
n Ps 142:7
o Re 11:3
Mt 11:28
p Am 2:6
Mt 18:26
q Re 18:25
2Sa 17:8
r 1Sa 30:22
2Sa 5:2
1Kr 11:15

2e kolom

a Ru 4:10
Ru 4:17
1Sa 14:47
1Sa 20:33
b Ge 47:11
Ex 20:12
Sp 23:24
Mt 19:19
c 1Sa 22:1
2Sa 23:13
Ps 57:1
Ps 142, Ops.
d 2Sa 24:11
1Kr 21:9
1Kr 29:29
2Kr 29:25
e 1Sa 23:3
f Ge 21:33
1Sa 31:13
1Kr 10:12
g 1Sa 18:10
1Sa 19:9
1Sa 20:33
h Ru 4:22
1Sa 20:27
1Sa 25:10
i 1Sa 8:14
j Ex 18:21
1Sa 8:12
k 1Sa 17:31
Sp 15:22
l 1Sa 18:3
1Sa 20:17
m 1Sa 21:7
Ps 52, Ops.
n 1Sa 21:1

o 1Sa 14:3; 1Sa 22:20; p Ex 20:16; Ps 52:2; Ps 52:3; Sp 19:5; Sp 25:18; Sp 29:12; Ez 22:9; Mt 26:59.

en hij heeft hem mondvoorraad[a] gegeven, en het zwaard[b] van Goliath, de Filistijn, heeft hij hem gegeven." **11** Terstond liet de koning Achimelech, de zoon van Ahitub, de priester, roepen met het hele huis van zijn vader, de priesters die in Nob waren.[c] Zij kwamen dus allen bij de koning.

12 Saul zei nu: „Luister alstublieft, gij zoon van Ahitub!", waarop hij zei: „Hier ben ik, mijn heer." **13** Vervolgens zei Saul tot hem: „Waarom hebt gijlieden tegen mij samengespannen,[d] gij en de zoon van Isaï, doordat gij hem brood en een zwaard hebt gegeven, en doordat God voor hem is geraadpleegd, zodat hij tegen mij kon opstaan als iemand die in hinderlaag ligt, zoals heden het geval is?"[e] **14** Hierop antwoordde Achimelech de koning en zei: „En wie onder al uw dienaren is als David,[f] getrouw,[g] en de schoonzoon[h] van de koning en overste over uw lijfwacht en geëerd in uw huis?[i] **15** Ben ik soms vandaag begonnen God voor hem te raadplegen?[j] Dat is ondenkbaar van mijn zijde! Laat de koning zijn knecht [en] het hele huis van mijn vader niets ten laste leggen, want uw knecht wist van dit alles niets af, klein noch groot."[k]

16 Maar de koning zei: „Gij zult beslist sterven,[l] Achimelech, gij met het hele huis van uw vader."[m] **17** Daarop zei de koning tot de hardlopers[n] die om hem heen stonden: „Keert U om en brengt de priesters van Jehovah ter dood, omdat ook zij op de hand van David zijn en omdat zij wisten dat hij een voortvluchtige was en het niet aan mijn oor hebben onthuld!"[o] En de dienaren van de koning wilden hun hand niet uitsteken om de priesters van Jehovah aan te vallen.[p] **18** Ten slotte zei de koning tot Doëg:[q] „Keert gij u om en val de priesters aan!" Onmiddellijk keerde Doëg, de Edomiet,[r] zich om en viel zelf de priesters aan, en hij bracht op die dag vijfentachtig man die een linnen efod[a] droegen, ter dood.[b] **19** Zelfs Nob,[c] de stad van de priesters, sloeg hij met de scherpte van het zwaard, zowel man als vrouw, zowel kind als zuigeling en stier en ezel en schaap met de scherpte van het zwaard.

20 Doch één zoon van Achimelech, de zoon van Ahitub, wiens naam Abjathar[d] was, wist te ontkomen, en hij nam de wijk om David te volgen. **21** Toen vertelde Abjathar aan David: „Saul heeft de priesters van Jehovah gedood." **22** Hierop zei David tot Abjathar: „Ik wist die dag[e] wel, omdat Doëg de Edomiet daar was, dat hij het zonder mankeren aan Saul zou vertellen.[f] Ik persoonlijk heb iedere ziel van het huis van uw vader onrecht aangedaan. **23** Woon maar bij mij. Wees niet bevreesd, want al wie mijn ziel zoekt, zoekt uw ziel, want gij zijt iemand die bescherming bij mij nodig hebt."[g]

23 Mettertijd kwam men David het volgende berichten: „Zie, de Filistijnen strijden tegen Kehila,[h] en zij plunderen de dorsvloeren."[i] **2** Toen raadpleegde[j] David Jehovah en zei: „Zal ik gaan, en moet ik deze Filistijnen verslaan?" Hierop zei Jehovah tot David: „Ga, en gij moet de Filistijnen verslaan en Kehila redden." **3** Nu zeiden de mannen van David tot hem: „Zie! Hier in Juda[k] zijn wij al bevreesd, en hoeveel te meer wanneer wij naar Kehila zouden trekken, tegen de gevechtslinies van de Filistijnen!"[l] **4** Daarom raadpleegde David Jehovah nog eens.[m] Nu antwoordde Jehovah hem en zei: „Sta op, trek af naar Kehila, want ik geef de Filistijnen in uw hand."[n] **5** Bijgevolg trok David met zijn mannen naar Kehila en streed tegen de Filistijnen, en hij voerde hun vee weg maar richtte onder hen een

HFDST. 22

a 1Sa 21:6
b 1Sa 21:9
c 1Sa 21:1
d Nu 35:30 De 19:15 1Ti 5:19
e Ps 119:69
f 1Sa 19:4 1Sa 20:32
g 1Sa 24:11 1Sa 26:23 2Sa 22:23
h 1Sa 17:25 1Sa 18:27
i 1Sa 18:5 1Sa 18:13
j 1Sa 22:10 1Sa 28:6
k 1Sa 21:1 1Sa 21:2
l 1Sa 14:44 1Sa 20:31 Sp 28:5 Sp 28:15
m De 24:16 1Sa 2:32
n 1Sa 8:11 2Sa 15:1 1Kon 1:5 2Kon 10:25
o Sp 28:16 Pr 4:13
p Ex 1:17 De 19:10 Han 4:19 Han 5:29
q 1Sa 22:9 Ps 52, Ops.
r Ge 25:30 Ge 36:43 Nu 24:18 2Kon 8:21

2e kolom

a 1Sa 2:28
b 1Sa 2:31 2Kr 24:21 Sp 29:10
c 1Sa 21:1 1Sa 22:9
d 1Sa 2:31 1Sa 14:3 1Sa 23:6 1Sa 30:7 2Sa 20:25 1Kon 2:27
e 1Sa 21:7
f Sp 14:15
g 1Kon 2:26

HFDST. 23

h Joz 15:44 1Kr 4:19 Ne 3:17
i Le 26:16 De 28:33 Re 6:6
j Re 1:1 1Sa 28:6 1Sa 30:8 2Sa 5:19 Ps 37:5 Sp 3:5
k 1Sa 22:5
l 1Sa 13:5 1Sa 14:52
m Re 6:39

n Joz 8:7; Re 7:7; 1Sa 14:6; 2Sa 5:19; 2Kon 3:18.

grote slachting aan; en Davi̯d werd de redder van de inwoners van Kehi̯la.[a]

6 Nu gebeurde het dat toen A̯bjathar,[b] de zoon van Achime̯lech, de wijk nam naar Davi̯d te Kehi̯la, hij [daarheen] afdaalde met een efod[c] in zijn hand. **7** Na verloop van tijd werd aan Saul bericht: „Davi̯d is naar Kehi̯la[d] gekomen." Toen zei Saul: „God heeft hem in mijn hand verkocht,[e] want hij heeft zichzelf opgesloten door in een stad met deuren en grendels te komen." **8** Saul riep dus heel het volk tot de strijd op om naar Kehi̯la af te dalen, ten einde Davi̯d en zijn mannen te belegeren. **9** En Davi̯d kwam te weten dat Saul kwaad tegen hem in de zin had.[f] Daarom zei hij tot A̯bjathar, de priester: „Breng toch de efod hier."[g] **10** Vervolgens zei Davi̯d: „O Jehovah, de God van I̯sraël,[h] uw knecht heeft met zekerheid gehoord dat Saul naar Kehi̯la tracht te komen om wegens mij de stad in puin te leggen.[i] **11** Zullen de grondbezitters van Kehi̯la mij in zijn hand overleveren? Zal Saul afkomen, juist zoals uw knecht heeft gehoord? O Jehovah, de God van I̯sraël, laat het uw knecht alstublieft weten." Hierop zei Jehovah: „Hij zal afkomen."[j] **12** Vervolgens zei Davi̯d: „Zullen de grondbezitters van Kehi̯la mij en mijn mannen in Sauls hand overleveren?" Hierop zei Jehovah: „Zij zullen [u] overleveren."[k]

13 Onmiddellijk stond Davi̯d met zijn mannen op, ongeveer zeshonderd man,[l] en zij trokken uit Kehi̯la en bleven rondzwerven waar zij maar konden rondzwerven. En aan Saul werd bericht dat Davi̯d uit Kehi̯la ontsnapt was, en hij zag er daarom van af uit te trekken. **14** En Davi̯d ging in de wildernis in moeilijk toegankelijke plaatsen wonen, en hij bleef in het bergland in de wildernis van Zif[m] wonen. En Saul bleef hem steeds zoeken,[a] en God gaf hem niet in zijn hand.[b] **15** En Davi̯d verkeerde voortdurend in vrees, omdat Saul uitgetrokken was om zijn ziel te zoeken, terwijl Davi̯d in de wildernis van Zif te Cho̯resa[c] was.

16 Jo̯nathan, de zoon van Saul, stond nu op en ging naar Davi̯d te Cho̯resa, om zijn hand te versterken[d] met betrekking tot God.[e] **17** Voorts zei hij tot hem: „Wees niet bevreesd;[f] want de hand van mijn vader Saul zu u niet vinden, en gij̯ zult koning[g] zijn over I̯sraël, en ík zal na u de tweede worden; en ook mijn vader Saul is dat bekend."[h] **18** Toen sloten zij beiden een verbond[i] voor het aangezicht van Jehovah; en Davi̯d bleef te Cho̯resa wonen, en wat Jo̯nathan betreft, hij ging naar zijn eigen huis.

19 Later gingen de mannen van Zif[j] op naar Saul te Gi̯bea[k] en zeiden: „Houdt Davi̯d zich niet dicht bij ons verborgen[l] in de moeilijk toegankelijke plaatsen te Cho̯resa,[m] op de heuvel van Hachi̯la,[n] die rechts van Je̯sjimoon[o] ligt? **20** Nu dan, o koning, kom af, in overeenstemming met heel de sterke begeerte van uw ziel[p] om af te komen, en ons aandeel zal zijn hem in de hand van de koning over te leveren."[q] **21** Hierop zei Saul: „Gezegend zijt GIJ door Jehovah,[r] want GIJ hebt mededogen met mij gehad. **22** Gaat alstublieft heen, volhardt nog meer en vergewist U van en beziet zijn plaats, waar hij zijn voet zet — wie hem daar ook heeft gezien — want men heeft mij gezegd dat hijzelf zeer listig is.[s] **23** En beziet en vergewist U van alle schuilplaatsen waar hij zich verbergt; en GIJ moet bij mij terugkeren met het bewijs, en ik wil met U meegaan; en het moet geschieden dat indien hij in het land is, ik ook een zorgvuldig onderzoek naar hem

HFDST. 23

a 1Sa 22:5; 1Sa 23:1
b 1Sa 22:20
c Ex 28:30; 1Sa 14:3
d 1Sa 23:1
e Ex 15:9; 1Sa 23:14; Ps 71:11
f Sp 12:20; Sp 14:22; Sp 16:30; Sp 24:8
g Nu 27:21; 1Sa 30:7
h Ps 17:6; Ps 50:15; Jer 33:3
i 1Sa 22:19; Sp 28:15
j Ps 118:21
k Ps 31:8; Ps 62:2; Ps 94:11; Ps 118:8
l 1Sa 22:2; 1Sa 25:13; 1Sa 30:9
m Joz 15:55; 1Sa 23:24; 1Sa 26:1; 1Kr 2:42; Ps 54, Ops.

2e kolom

a 1Sa 18:29; 1Sa 20:33; 1Sa 27:1; Ps 54:3
b 1Sa 2:9; Ps 33:18; Ps 54:4; Ps 124:7; Sp 21:30; Ro 8:31
c 1Sa 23:18
d De 3:28; Ne 2:18; Job 16:5; Sp 17:17; Sp 27:9; Lu 22:32; Han 15:32; Heb 10:25
e Ps 37:5; 1Pe 5:7
f Ps 27:1; Jes 41:10
g 1Sa 16:13; 2Sa 2:4; 2Sa 5:3
h 1Sa 20:31; 1Sa 24:20
i 1Sa 18:3; 1Sa 20:42; 1Sa 22:8; 2Sa 21:7
j 1Kr 2:42
k 1Sa 10:26; 1Sa 15:34
l 1Sa 22:17; 1Sa 26:1; Ps 54, Ops.
m 1Sa 23:15
n 1Sa 26:3
o 1Sa 23:24; 1Sa 26:1
p 1Sa 18:29; 1Sa 20:33; Ps 112:10; Sp 11:23
q Ps 54:3; Ps 70:2; Sp 29:26; r Re 17:2; s Mt 10:16.

wil instellen onder al de duizenden[a] van Juda."

24 Zij stonden dus op en gingen Saul voor naar Zif,[b] terwijl David en zijn mannen in de wildernis van Maon[c] waren, in de Araba,[d] ten zuiden van Jesjimoon. **25** Later kwam Saul met zijn mannen om hem te zoeken.[e] Toen men dit aan David meedeelde, daalde hij terstond af naar de steile rots[f] en bleef in de wildernis van Maon wonen. Toen Saul dit te horen kreeg, ging hij David tot in de wildernis van Maon najagen.[g] **26** Ten slotte kwam Saul aan de ene kant van de berg, en David en zijn mannen waren aan de andere kant van de berg. David dan maakte haast om weg te komen[h] wegens Saul; onderwijl omsingelden Saul en zijn mannen David met zijn mannen, om hen te grijpen.[i] **27** Maar er kwam een bode bij Saul, die zei: „Haast u toch en ga, want de Filistijnen hebben een inval in het land gedaan!" **28** Daarop keerde Saul terug van het najagen van David[j] en ging de Filistijnen tegemoet. Daarom heeft men die plaats de Steile Rots der Scheidingen genoemd.

29 David trok nu vandaar op en ging in de moeilijk toegankelijke plaatsen te En-Gedi[k] wonen.

24 Nu geschiedde het dat zodra Saul van de achtervolging der Filistijnen was teruggekeerd,[l] men hem het volgende kwam berichten: „Zie! David is in de wildernis van En-Gedi."[m]

2 Toen nam Saul drieduizend uitgelezen mannen[n] uit heel Israël en ging David en zijn mannen zoeken[o] op de kale steenbokrotsen.[p] **3** Ten slotte kwam hij bij de stenen schaapskooien langs de weg, waar een grot was. Saul dan ging daar binnen om zijn behoefte te doen,[q] terwijl David en zijn mannen in de achterste gedeelten van de grot[r] zaten. **4** Toen zeiden Davids mannen tot hem: „Dit is de dag waarop Jehovah werkelijk tot u zegt: 'Zie! Ik geef uw vijand in uw hand,[a] en gij moet met hem doen net zoals het in uw ogen goed moge schijnen.'"[b] David dan stond op en sneed ongemerkt de slip van de schoudermantel die Saul toebehoorde af. **5** Maar het gebeurde daarna dat Davids hart hem bleef slaan,[c] omdat hij de slip [van de schoudermantel] die Saul toebehoorde, had afgesneden. **6** Daarom zei hij tot zijn mannen: „Het is voor mij, van Jehovah's standpunt uit bezien, ondenkbaar dat ik mijn heer, de gezalfde[d] van Jehovah, zo iets zou aandoen, door mijn hand tegen hem uit te steken, want hij is de gezalfde van Jehovah."[e] **7** Bijgevolg dreef David zijn mannen met deze woorden uiteen, en hij liet hun niet toe tegen Saul op te staan.[f] Wat Saul betreft, hij stond op — uit de grot — en vervolgde zijn weg.

8 David dan stond daarna op en ging de grot uit en riep Saul na en zei: „Mijn heer[g] de koning!" Toen keek Saul om, waarop David zich diep boog, met zijn aangezicht ter aarde,[h] en zich neerwierp. **9** Vervolgens zei David tot Saul: „Waarom luistert gij naar de woorden van mensen,[i] die zeggen: 'Zie! David zoekt uw ongeluk'? **10** Zie, op deze dag hebben uw ogen gezien hoe Jehovah u heden in de grot in mijn hand heeft gegeven; en iemand zei [mij] dat ik u moest doden,[j] maar ik had deernis met u en zei: 'Ik zal mijn hand niet uitsteken tegen mijn heer, want hij is de gezalfde[k] van Jehovah.' **11** En zie, mijn vader,[l] ja, zie de slip van uw schoudermantel in mijn hand, want toen ik de slip van uw schoudermantel heb afgesneden, heb ik u niet gedood. Weet en zie dat er in mijn hand geen slechtheid[m] of opstandigheid is, en ik heb niet tegen u gezondigd, terwijl gij op mijn ziel loert om die weg te nemen.[n] **12** Moge Jehovah oor-

HFDST. 23

a Joz 22:30; 1Sa 10:19
b 1Sa 23:14
c Joz 15:55; 1Sa 25:2
d De 1:7
e 1Sa 26:2; Ps 54:3
f 1Sa 23:28
g Sp 11:19
h 1Sa 19:12; 2Sa 15:14; Ps 31:22
i 2Kr 20:12; Ps 17:9; 2Kor 1:8
j 2Sa 22:1; Ps 18, Ops.; Ps 18:2; Ps 54:7
k Joz 15:62; 2Kr 20:2; Hgl 1:14; Ez 47:10

HFDST. 24

l 1Sa 23:28
m 1Sa 23:29
n 1Sa 13:2
o Ps 37:32; Ps 38:12
p Ps 104:18
q De 23:13; Re 3:24; 1Kon 18:27
r Ps 57, Ops.; Ps 142, Ops.

2e kolom

a 1Sa 26:8; 1Sa 26:23
b Sp 24:29; Mt 7:12
c 2Sa 24:10; Ro 2:15; 1Jo 3:20
d 1Sa 26:11; 2Sa 1:14
e Ex 22:28; 1Kr 16:22; Ps 105:15; Han 23:5
f Le 19:18; Ps 7:4; Mt 5:44; Ro 12:17; Ro 12:19; Ro 12:21
g 1Sa 26:17
h 1Sa 20:41; 1Sa 25:23; Ro 12:10; Ro 13:7
i Le 19:16; 1Sa 26:19; Ps 101:5; Sp 16:28; Sp 17:4
j 1Sa 24:4
k 1Sa 9:16; 1Sa 10:1; 1Sa 26:9; Ps 105:15
l 1Sa 18:27; 1Sa 22:14; Sp 15:1; Sp 25:15
m 1Sa 26:18; Ps 7:3; Ps 35:7
n 1Sa 23:14; Ps 140:1

delen tussen mij en u;[a] en Jehovah moet mij op u wreken,[b] maar mijn eigen hand zal niet op u komen.[c] **13** Net zoals het spreekwoord van de ouden zegt: 'Van de goddelozen zal goddeloosheid uitgaan',[d] maar mijn eigen hand zal niet op u komen. **14** Achter wie aan is de koning van Israël uitgetrokken? Achter wie zit gij aan? Achter een dode hond?[e] Achter een enkele vlo?[f] **15** En Jehovah moet rechter worden, en hij moet oordelen tussen mij en u, en hij zal toezien en hij zal het rechtsgeding voor mij voeren[g] en mij oordelen [om mij te bevrijden] uit uw hand."

16 Nu geschiedde het dat zodra David opgehouden had deze woorden tot Saul te spreken, Saul voorts zei: „Is dit uw stem, mijn zoon David?"[h] Toen verhief Saul zijn eigen stem en weende.[i] **17** Vervolgens zei hij tot David: „Gij zijt rechtvaardiger dan ik,[j] want gij hebt mij het goede betoond,[k] en ik heb u het kwade betoond. **18** En gij — gij hebt vandaag verteld wat voor goeds gij in verband met mij hebt gedaan, doordat Jehovah mij in uw hand heeft overgeleverd[l] en gij mij niet hebt gedood. **19** Wanneer nu een man zijn vijand vindt, zal hij hem dan op een goede weg heenzenden?[m] Daarom zal Jehovah zelf u belonen met het goede,[n] ten gevolge van het feit dat gij het deze dag aan mij hebt gedaan. **20** Nu dan, zie! ik weet heel goed dat gij zonder mankeren als koning zult regeren,[o] en dat het koninkrijk van Israël in uw hand stellig bestendig zal zijn. **21** Ja, zweer mij nu dan bij Jehovah,[p] dat gij mijn zaad na mij niet zult afsnijden en dat gij mijn naam niet uit het huis van mijn vader zult delgen."[q] **22** Bijgevolg zwoer David het aan Saul, waarna Saul naar zijn huis ging.[r] Wat David en zijn mannen betreft, zij gingen op naar de moeilijk toegankelijke plaats.[s]

HFDST. 24

a 1Sa 26:23 Ps 7:8
b De 32:35 Ps 94:1 Na 1:2 Ro 12:19 Heb 10:30
c 1Sa 26:11
d Ge 4:7 Sp 11:5 Mt 7:17 Ga 6:7
e 1Sa 17:43 2Sa 9:8 Sp 22:4 Mt 23:12
f 1Sa 26:20
g Ps 35:1 Ps 43:1 Ps 119:154 Mi 7:9
h 1Sa 26:17
i Ge 27:38
j 1Sa 26:21
k Sp 25:21 Ro 12:17
l 1Sa 24:4 1Sa 24:10 1Sa 26:8
m Mt 5:44 Ro 12:17
n 1Sa 26:25 2Kr 16:9 Ps 18:20
o 1Sa 13:14 1Sa 15:28 1Sa 18:8 1Sa 20:31 1Sa 23:17
p Le 19:12 De 6:13
q 2Sa 9:1 2Sa 21:7
r 1Sa 15:34
s 1Sa 23:29 Sp 14:15 Mt 10:16

2e kolom

HFDST. 25

a 1Sa 1:20 1Sa 2:18 1Sa 3:20 Ps 99:6
b Nu 20:29 De 34:8 Han 8:2
c 1Sa 7:17 1Sa 28:3
d Ge 21:21 Nu 13:26
e 1Sa 23:24
f Joz 15:1 Joz 15:48 Joz 15:55
g 2Sa 13:23
h 1Sa 25:25 1Sa 25:38
i 1Sa 27:3 1Sa 30:5
j Sp 14:1 Sp 24:3 Sp 31:26
k 1Sa 25:17 1Sa 25:21 Jes 32:5
l Nu 13:6 Nu 32:12
m 2Sa 13:23
n 1Sa 17:22
o Mt 10:12 Lu 10:5
p 1Sa 22:2

25 Mettertijd stierf Samuël;[a] en heel Israël kwam toen bijeen, en zij weeklaagden[b] over hem en begroeven hem bij zijn huis te Rama.[c] Toen stond David op en daalde af naar de wildernis van Paran.[d]

2 Nu was er in Maon[e] een man, en hij had zijn bedrijf in Karmel.[f] En de man was zeer groot, en hij had drieduizend schapen en duizend geiten; en voor het scheren[g] van zijn schapen bevond hij zich toen te Karmel. **3** En de naam van de man was Nabal,[h] en de naam van zijn vrouw was Abigaïl.[i] En de vrouw had een goed doorzicht[j] en was schoon van gestalte, maar de man was hardvochtig en zijn praktijken waren slecht;[k] en hij was een Kalebiet.[l] **4** En David kreeg in de wildernis te horen dat Nabal bezig was met het scheren[m] van zijn schapen. **5** Daarom zond David tien jonge mannen en David zei tot de jonge mannen: „Trekt op naar Karmel, en GIJ moet bij Nabal komen en hem in mijn naam naar zijn welstand vragen.[n] **6** En dit moet GIJ tot mijn broeder zeggen: 'Moge het u goed gaan[o] en ook uw huisgezin goed gaan en alles wat gij bezit, goed gaan. **7** Nu dan, ik heb gehoord dat gij scheerders hebt. De herders nu die u toebehoren, bevonden zich zelf bij ons.[p] Wij hebben hen niet lastig gevallen[q] en niets van hen bleek vermist te zijn al de dagen dat zij zich in Karmel bevonden. **8** Vraag het uw eigen jonge mannen, en zij zullen het u vertellen, opdat mijn jonge mannen gunst in uw ogen mogen vinden, omdat wij op een goede dag zijn gekomen. Geef uw knechten en uw zoon David alstublieft slechts wat uw hand te geven vindt.' "[r]

9 Bijgevolg kwamen Davids jonge mannen bij Nabal en spraken tot hem in de naam van David overeenkomstig al deze woorden en wachtten toen af.

q 1Sa 25:15; Lu 3:14; r De 15:7; Sp 3:27; Lu 11:41; Han 20:35; Heb 13:16.

10 Hierop antwoordde Nabal Davids knechten en zei: „Wie is David,[a] en wie is de zoon van Isaï? De knechten die zich losscheuren, een ieder van zijn meester, zijn tegenwoordig vele geworden.[b] **11** En moet ik mijn brood[c] en mijn water en mijn slachtvlees, dat ik voor mijn scheerders heb geslacht, nemen en het aan mannen geven van wie ik niet eens weet waar zij vandaan komen?"[d]

12 Daarop maakten Davids jonge mannen rechtsomkeert op hun weg en gingen terug en kwamen [bij David] en brachten hem bericht overeenkomstig al deze woorden. **13** Onmiddellijk zei David tot zijn mannen: „Gordt ieder UW zwaard aan!"[e] Zij gordden dus ieder hun zwaard aan en ook David gordde zijn eigen zwaard aan; toen trokken zij achter David op, ongeveer vierhonderd man, terwijl er tweehonderd bij de legertros bleven.[f]

14 Intussen berichtte een van de jonge mannen het aan Abigaïl, Nabals vrouw, en zei: „Zie! David heeft uit de wildernis boden gezonden om onze meester het goede toe te wensen, maar hij is tegen hen uitgevaren.[g] **15** En die mannen zijn heel goed voor ons geweest, en wij hebben van hen geen last ondervonden, en wij hebben al de dagen dat wij met hen rondzwierven, terwijl wij ons in het veld bevonden, niets vermist.[h] **16** Een muur[i] bleken zij om ons heen te zijn, zowel bij nacht als bij dag, al de dagen dat wij ons met het weiden van het kleinvee bij hen bevonden. **17** Nu dan, weet en zie wat gij gaat doen, want er is rampspoed besloten[j] tegen onze meester en tegen heel zijn huis, daar hij een te grote nietsnut[k] is om tot hem te spreken."

18 Terstond haastte Abigaïl[l] zich en nam tweehonderd broden en twee grote kruiken wijn[m] en vijf toebereide schapen[n] en vijf sea-maten geroosterd[o] koren en honderd rozijnenkoeken[a] en tweehonderd koeken van samengeperste vijgen[b] en legde dat alles op de ezels. **19** Toen zei zij tot haar jonge mannen: „Trekt voor mij uit.[c] Ziet! Ik kom achter U aan." Maar zij vertelde niets aan haar man Nabal.

20 En het geschiedde dat terwijl zij op de ezel reed[d] en in het geheim de berg afdaalde, zie, daar daalden David en zijn mannen af, haar tegemoet. Zij kwam hen dus tegen. **21** Wat David betreft, hij had gezegd: „Ik ben er volkomen bedrogen mee uitgekomen dat ik alles wat die kerel in de wildernis toebehoort heb behoed, en niets van al wat hem toebehoort, bleek vermist te zijn[e] en toch vergeldt hij mij kwaad voor goed.[f] **22** Zo moge God de vijanden van David doen en zo moge hij daaraan toevoegen,[g] indien ik van al de zijnen iemand die tegen de muur watert,[h] tot de morgen zal laten overblijven."[i]

23 Toen Abigaïl David in het oog kreeg, haastte zij zich terstond en steeg van de ezel af, en zij viel voor David op haar aangezicht en boog[j] zich ter aarde. **24** Daarop viel zij aan zijn voeten neer[k] en zei: „Op míj, o mijn heer, zij de dwaling;[l] en laat uw slavin alstublieft ten aanhoren van u spreken,[m] en luister naar de woorden van uw slavin. **25** Laat mijn heer alstublieft zijn hart niet zetten op deze nietswaardige[n] man Nabal, want zoals zijn naam is, zo is hij. Nabal is zijn naam, en onverstand is bij hem.[o] Wat mij betreft, ik, uw slavin, heb de jonge mannen van mijn heer die gij hadt gestuurd, niet gezien. **26** En nu, mijn heer, zo waar Jehovah leeft[p] en zo waar uw ziel leeft,[q] Jehovah heeft u ervan weerhouden[r] in bloedschuld te geraken[s] en uw eigen hand tot uw redding te laten komen.[t] En nu, laten uw

HFDST. 25

a Ex 5:2; Ps 123:4
b 1Sa 22:2; Jes 32:6
c De 8:17; Re 8:6; 2Kor 9:10
d Sp 21:13; Pr 9:15; Jes 32:6; Lu 6:38; Jak 2:16
e Ps 37:8; Sp 15:1; Pr 7:9
f 1Sa 10:22; 1Sa 17:22; 1Sa 30:24
g 1Sa 25:10; 2Sa 16:7
h 1Sa 25:7
i 1Sa 23:1; Job 1:10; Sp 18:11
j 1Sa 20:9; 1Sa 25:13; Es 7:7
k 1Sa 25:3; 2Kr 13:7; Jes 32:7
l 1Sa 25:3; 1Sa 25:23; 1Sa 25:32
m Ge 32:13
n 2Sa 17:29
o Ru 2:14; 1Sa 17:17; 2Sa 17:28

2e kolom

a 1Sa 30:12; 2Sa 16:1
b 1Kr 12:40; Sp 25:21; Sp 25:22
c Ge 32:16
d Joz 15:18; 2Kon 4:24
e 1Sa 25:7
f 1Sa 25:10; Ps 35:12; Ps 38:20; Ps 109:5; Sp 17:13
g Ru 1:17; 1Sa 3:17; 1Sa 14:44; 1Sa 20:13; 2Sa 3:9
h 1Kon 14:10; 1Kon 16:11; 1Kon 21:21; 2Kon 9:8; 2Kon 10:7
i Sp 12:16; Sp 14:17; Sp 26:4; Ro 12:21
j 1Sa 24:8; 1Sa 25:41
k 2Kon 4:37; Es 8:3
l 2Sa 14:9
m Ge 44:18; 2Sa 14:12
n 1Sa 25:17
o Jes 32:6
p 1Sa 20:21; 1Kon 2:24
q 1Sa 1:26; 2Sa 14:19; 2Kon 2:2
r Ge 20:6; Mt 6:13
s Ge 9:6; Nu 35:30;
t Ro 12:19.

vijanden en zij die mijn heer schade zoeken te berokkenen, als Nabal worden.[a] **27** En nu wat dit zegengeschenk[b] betreft dat uw dienstmaagd voor mijn heer heeft meegebracht, het moet gegeven worden aan de jonge mannen die mijn heer op zijn schreden volgen.[c] **28** Vergeef alstublieft de overtreding van uw slavin,[d] want Jehovah zal voor mijn heer zonder mankeren een bestendig huis maken,[e] omdat mijn heer de oorlogen van Jehovah voert;[f] en slechtheid zal er gedurende al uw dagen niet in u worden gevonden.[g] **29** Wanneer een mens opstaat om u te achtervolgen en uw ziel te zoeken, zal de ziel van mijn heer stellig gewikkeld blijken te zijn in de buidel des levens[h] bij Jehovah, uw God;[i] maar de ziel van uw vijanden, die zal hij wegslingeren als vanuit het midden van de holte van de slinger.[j] **30** En het moet geschieden dat, omdat Jehovah aan mijn heer het goede jegens u zal doen overeenkomstig alles wat hij heeft gesproken, hij u stellig tot leider over Israël zal aanstellen.[k] **31** En laat dit voor u geen reden tot wankelen worden en geen struikelblok worden voor het hart van mijn heer, door zowel zonder reden bloed te vergieten[l] als [de hand van] mijn heer, [ja, zijn eigen hand] tot zijn redding te laten komen.[m] En Jehovah zal mijn heer stellig goeddoen, en gij moet aan uw slavin denken."[n]

32 Hierop zei David tot Abigaïl: „Gezegend zij Jehovah, de God van Israël,[o] die u deze dag gezonden heeft om mij te ontmoeten! **33** En gezegend zij uw verstandigheid,[p] en gezegend zijt gij, die mij deze dag ervan afgehouden hebt in bloedschuld te geraken[q] en mijn eigen hand tot mijn redding te laten komen.[r] **34** En daarentegen, zo waar Jehovah, de God van Israël, leeft, die mij ervan weerhouden heeft u schade te berokkenen,[s] indien gij u niet hadt gehaast mij tegemoet te komen,[a] zou er tot het morgenlicht van Nabal stellig niemand zijn overgebleven die tegen een muur watert."[b] **35** Daarop aanvaardde David uit haar hand wat zij voor hem had meegebracht, en hij zei tot haar: „Ga in vrede[c] op naar uw huis. Zie, ik heb naar uw stem geluisterd om uw persoon in aanmerking te nemen."[d]

36 Later kwam Abigaïl bij Nabal en zie, hij had in zijn huis een feestmaal als het feestmaal van de koning;[e] en Nabals hart was vrolijk in hem, en hij was zo dronken[f] als maar mogelijk was; en zij vertelde hem niets, klein noch groot, tot het morgenlicht [aanbrak]. **37** Het geschiedde nu 's morgens, toen de wijn[roes] van Nabal was geweken, dat zijn vrouw hem deze dingen ging vertellen. En zijn hart[g] bestierf het in zijn binnenste, en hijzelf werd als een steen. **38** Daarna verliepen er ongeveer tien dagen en toen sloeg[h] Jehovah Nabal, zodat hij stierf.

39 En David kreeg te horen dat Nabal was gestorven, en daarom zei hij: „Gezegend zij Jehovah, die het rechtsgeding van mijn smaad[i] heeft gevoerd[j] [om mij te bevrijden] uit Nabals hand, en die zijn knecht heeft teruggehouden van slechtheid,[k] en de slechtheid van Nabal heeft Jehovah op zijn eigen hoofd laten terugvallen!"[l] Voorts zond David [boden] en vroeg Abigaïl ten huwelijk, om haar voor zich tot vrouw te nemen.[m] **40** Davids dienaren kwamen dus bij Abigaïl te Karmel en spraken tot haar en zeiden: „David zelf heeft ons tot u gezonden om u voor zich tot vrouw te nemen." **41** Onmiddellijk stond zij op en boog zich met haar aangezicht ter aarde[n] en zei: „Hier hebt gij uw slavin tot dienstmaagd, om de voeten

HFDST. 25

a 1Sa 25:25; Jer 29:22
b Ge 33:11; 1Sa 25:18; 1Sa 30:26; 2Kon 5:15; Sp 18:16; Sp 25:21; Sp 25:22
c 1Sa 22:2
d Sp 18:12; Sp 22:4
e 1Sa 15:28; 2Sa 7:11; 1Kon 9:5
f 1Sa 17:45; 1Sa 18:17; 2Sa 5:2
g 1Sa 24:11; 1Kon 15:5; Ps 119:1
h Ps 41:2
i Ge 15:1; De 33:29; Ps 66:9
j Jer 10:18
k 1Sa 13:14; 1Sa 15:28; 1Sa 23:17; 2Sa 6:21; 2Sa 7:8; 1Kr 17:7; Ps 89:20
l 1Sa 25:26; Ef 4:26
m De 32:35; 1Sa 24:15; Ps 94:1; Ro 12:19
n Ge 40:14
o Ps 41:13; Ps 72:18
p Ps 141:5; Sp 9:9; Sp 25:12
q De 19:10; 1Sa 25:26; Ps 73:2; Sp 15:1; Jak 5:20
r 1Sa 25:31; Ps 56:13; Ro 12:19
s 1Sa 25:24

2e kolom

a 1Sa 25:18; Sp 29:8
b 1Sa 25:22
c 1Sa 20:42; 2Sa 15:9; 2Kon 5:19
d Ge 19:21; Sp 28:23
e 2Sa 13:23; 1Kon 4:22; Es 1:5
f 1Kon 20:16; Sp 20:1; Ho 4:11; 1Kor 6:10; Ef 5:18
g De 28:28; Ps 102:4; Ps 143:4
h Ge 38:7; Ge 38:10; 2Sa 6:7; 2Kon 19:35; Han 12:23

i 1Sa 25:10; 1Sa 25:14; j De 32:35; 1Sa 24:15; Ps 35:1; Ps 43:1; Sp 22:23; k 1Sa 25:34; l Re 9:57; 1Kon 2:44; Ps 7:16; m Sp 18:22; Sp 31:10; Sp 31:31; n Ru 2:10.

van de knechten van mijn heer[a] te wassen."[b] **42** Toen haastte Abigaïl[c] zich en stond op en reed weg[d] op de ezel, door vijf van haar dienstmeisjes te voet gevolgd; voorts vergezelde zij de boden van David en werd toen zijn vrouw.

43 David had ook Ahinoam[e] uit Jizreël[f] genomen; en de vrouwen, ja beiden, werden zijn echtgenotes.[g]

44 Wat Saul aangaat, hij had zijn dochter Michal,[h] Davids vrouw, aan Palti,[i] de zoon van Laïs, gegeven, die uit Gallim[j] was.

26 Na verloop van tijd kwamen de mannen van Zif[k] bij Saul te Gibea[l] en zeiden: „Houdt David zich niet verborgen op de heuvel Hachila,[m] tegenover Jesjimoon?"[n] **2** Toen stond Saul op[o] en daalde af naar de wildernis van Zif, en met hem drieduizend man,[p] de uitgelezenen van Israël, om David in de wildernis van Zif te zoeken. **3** En Saul sloeg zijn kamp op de heuvel Hachila op, die tegenover Jesjimoon ligt, langs de weg, terwijl David in de wildernis woonde. Hij dan zag dat Saul hem tot in de wildernis achterna was gekomen. **4** Daarom zond David verspiederS[q] uit om te weten of Saul werkelijk was gekomen. **5** Later stond David op en ging naar de plaats waar Saul zich had gelegerd, en David kreeg de plaats te zien waar Saul zich had neergelegd, en ook Abner,[r] de zoon van Ner, zijn legeroverste; en Saul lag binnen de kampomheining,[s] terwijl het volk om hem heen gelegerd was. **6** Nu nam David het woord en zei tot Achimelech, de Hethiet,[t] en Abisaï,[u] de zoon van Zeruja,[v] de broer van Joab: „Wie zal met mij naar Saul in de legerplaats afdalen?" Hierop zei Abisaï: „Ík zal met u afdalen."[w] **7** En David begaf zich met Abisaï 's nachts naar het volk; en zie! Saul lag binnen de kampomheining te slapen, met zijn speer aan zijn hoofdeinde in de grond gestoken, en Abner en het volk lagen om hem heen.

8 Abisaï zei nu tot David: „God heeft vandaag uw vijand in uw hand overgeleverd.[a] Nu dan, laat ik hem alstublieft met de speer slechts eenmaal aan de grond spietsen, en ik zal het hem geen tweemaal doen." **9** David zei echter tot Abisaï: „Stort hem niet in het verderf, want wie heeft zijn hand uitgestoken tegen de gezalfde van Jehovah[b] en is onschuldig gebleven?"[c] **10** Vervolgens zei David: „Zo waar Jehovah leeft,[d] Jehovah zelf zal hem een slag toebrengen;[e] of zijn dag zal komen[f] en hij zal moeten sterven, of hij zal ten strijde[g] trekken en stellig worden weggevaagd.[h] **11** Het is, van Jehovah's standpunt uit bezien,[i] voor mij ondenkbaar[j] dat ik mijn hand zou uitsteken[k] tegen de gezalfde van Jehovah! Nu dan, neem alstublieft de speer die aan zijn hoofdeinde is en de veldfles met water, en laten wij heengaan." **12** Bijgevolg nam David de speer en de veldfles met water van Sauls hoofdeinde weg, waarna zij heengingen; en niemand zag het[m] en niemand merkte het en niemand werd wakker, want allen lagen zij te slapen, omdat er een diepe, van Jehovah afkomstige slaap[n] op hen was gevallen. **13** Toen begaf David zich naar de overkant en ging op een afstand op de top van de berg staan, zodat de ruimte tussen hen uitgestrekt was.

14 Nu riep David tot het volk en tot Abner, de zoon van Ner, en zei: „Zult gij niet antwoorden, Abner?" Toen antwoordde Abner[o] en zei: „Wie zijt gij, die tot de koning hebt geroepen?" **15** Vervolgens zei David tot Abner: „Zijt gij niet een man? En

HFDST. 25

a Sp 15:33; Sp 18:12
b Ge 18:4; Lu 7:44; Jo 13:5; 1Ti 5:10
c 1Sa 25:3
d Ge 24:61
e 1Sa 27:3; 2Sa 3:2; 1Kr 3:1
f Joz 15:56
g 1Sa 30:5; 2Sa 5:13; 2Sa 12:8
h 1Sa 18:20
i 2Sa 3:15
j Jes 10:30

HFDST. 26

k Joz 15:55; 1Sa 23:14; Ps 54, Ops.
l Re 19:14; 1Sa 10:26; 1Sa 11:4
m 1Sa 23:19
n 1Sa 23:24
o 1Sa 23:23; 1Sa 24:17
p 1Sa 24:2
q Joz 2:1; Mt 10:16
r 1Sa 14:50; 1Sa 17:55; 2Sa 2:8; 2Sa 3:27
s 1Sa 17:20
t Ge 10:15; Ge 15:20
u 2Sa 16:9; 2Sa 18:5
v 2Sa 2:18; 2Sa 23:18; 1Kr 2:16
w Re 7:10; 1Sa 14:7

2e kolom

a 1Sa 24:4; 1Sa 26:23
b 1Sa 10:1; 1Sa 24:6; 2Sa 1:14
c 1Kr 16:22; Ps 20:6; Ps 105:15; Lu 18:7
d 1Sa 20:21; 1Sa 25:26
e De 32:35; 1Sa 24:12; 1Sa 25:38; Ps 94:1; Ps 94:23; Ro 12:19; Ju 9
f Job 14:5; Ps 37:13; Ps 90:10; Pr 8:13
g 1Sa 31:3; 1Sa 31:6
h 1Sa 12:25
i Ps 40:8; Ps 119:97
j 1Sa 14:45; 1Sa 24:6
k Le 19:18; Sp 24:29; Ro 12:17

l 1Kr 16:22; Ps 20:6; Ps 105:15; m 1Sa 24:4; n Ge 2:21; Ge 15:12; o 1Sa 14:50; 1Sa 17:55; 2Sa 2:8; 2Sa 3:8.

wie is in Israël u gelijk? Waarom hebt gij dan uw heer, de koning, niet bewaakt? Want er is iemand van het volk gekomen om de koning, uw heer, in het verderf te storten.[a] **16** Deze zaak die gij hebt gedaan, is niet goed. Zo waar Jehovah leeft,[b] gijlieden verdient te sterven,[c] omdat GIJ UW heer, de gezalfde van Jehovah,[d] niet hebt bewaakt.[e] En nu, zie waar de speer van de koning en de veldfles met water[f] zijn, die aan zijn hoofdeinde waren."

17 Saul dan herkende de stem van David en zei: „Is dit uw stem, mijn zoon David?"[g] Hierop zei David: „Het is mijn stem, mijn heer de koning." **18** En hij voegde eraan toe: „Waarom is dit, dat mijn heer zijn knecht achternazit,[h] want wat heb ik gedaan, en wat voor kwaad is er in mijn hand?[i] **19** Nu dan, laat mijn heer de koning alstublieft luisteren naar de woorden van zijn knecht: Indien het Jehovah is die u tegen mij heeft opgezet, laat hem een graanoffer ruiken.[j] Maar indien het de mensenzonen zijn,[k] vervloekt zijn zij voor het aangezicht van Jehovah,[l] omdat zij mij heden verdreven hebben, zodat ik mij niet verbonden voel met het erfdeel van Jehovah,[m] [want] zij hebben gezegd: 'Ga heen, dien andere goden!'[n] **20** Nu dan, laat mijn bloed niet op de aarde vallen voor het aangezicht van Jehovah;[o] want de koning van Israël is uitgetrokken om één enkele vlo te zoeken,[p] net zoals men een patrijs op de bergen najaagt."[q]

21 Hierop zei Saul: „Ik heb gezondigd.[r] Kom terug, mijn zoon David, want ik zal u geen schade meer berokkenen, gezien het feit dat mijn ziel deze dag kostbaar geweest is[s] in uw ogen. Zie! Ik heb dwaas gehandeld en vergis mij schromelijk." **22** Toen antwoordde David en zei: „Hier is de speer van de koning, en laat een van de jonge mannen overkomen en ze halen. **23** En Jehóvah zal aan ieder zijn eigen rechtvaardigheid en zijn eigen getrouwheid vergelden,[a] doordat Jehovah u heden in mijn hand had gegeven en ik mijn hand niet wilde uitsteken tegen de gezalfde van Jehovah.[b] **24** En zie! juist zoals uw ziel deze dag groot was in mijn ogen, zo moge mijn ziel groot zijn in de ogen van Jehovah,[c] opdat hij mij uit alle benauwdheid moge bevrijden."[d] **25** Hierop zei Saul tot David: „Moogt gij gezegend zijn, mijn zoon David. Niet alleen zult gij zonder mankeren handelen, maar gij zult ook zonder mankeren als overwinnaar te voorschijn komen."[e] Toen ging David zijns weegs; en wat Saul betreft, hij keerde naar zijn plaats terug.[f]

27 David zei echter in zijn hart: „Nu zal ik op een of andere dag door Sauls hand worden weggevaagd. Er zit voor mij niets beters op dan dat ik zonder mankeren ontkom[g] naar het land der Filistijnen;[h] en Saul moet aangaande mij de hoop opgeven nog langer in het hele gebied van Israël naar mij te zoeken,[i] en ik zal stellig aan zijn hand ontkomen." **2** David stond dus op, en hij en zeshonderd mannen[j] die bij hem waren, trokken naar Achis,[k] de zoon van Maoch, de koning van Gath. **3** En David bleef bij Achis in Gath wonen, hij en zijn mannen, ieder met zijn huisgezin,[l] David met zijn twee vrouwen, Ahinoam,[m] de Jizreëlitische, en Abigaïl,[n] Nabals vrouw, de Karmelitische. **4** Na verloop van tijd werd aan Saul bericht dat David was weggelopen naar Gath, en daarom ging hij niet nog eens naar hem zoeken.[o]

5 Toen zei David tot Achis: „Indien ik nu gunst in uw ogen heb gevonden, laat men mij dan een plaats geven in een van de steden van het platteland, om daar te wonen; want waarom zou uw knecht bij u in de koninklijke stad wonen?" **6** Bijgevolg gaf

HFDST. 26

a 1Sa 26:8
b 1Sa 14:45
c 2Sa 12:5
2Sa 19:28
d 1Sa 9:16
1Sa 10:1
e 1Sa 14:16
f 1Sa 26:11
1Kon 19:6
g 1Sa 24:8
1Sa 24:16
h Ps 35:7
Ps 69:4
i 1Sa 24:9
1Sa 24:11
Ps 7:3
Jo 10:32
Jo 18:23
j Le 19:5
2Sa 24:25
k 1Sa 24:9
l Sp 30:10
m Ex 19:5
De 26:18
De 32:9
2Sa 20:19
Ps 135:4
n Ro 14:13
o Jak 5:6
p 1Sa 24:14
q Klg 3:52
r Ex 9:27
1Sa 15:24
1Sa 24:17
Mt 27:4
s 1Sa 24:10
1Sa 26:11

2e kolom

a 1Kon 8:32
Ps 7:8
Ps 18:20
Ps 28:4
b 1Sa 24:6
1Sa 26:9
c Ps 18:25
Mt 5:7
Mt 7:2
d Ge 48:16
Ps 34:19
2Pe 2:9
e 1Sa 24:19
Jes 54:17
f Ge 18:33
Nu 24:25
1Sa 24:22
1Sa 27:4
2Sa 19:39

HFDST. 27

g 1Sa 19:18
1Sa 22:1
1Sa 22:5
h 1Sa 28:1
1Sa 29:2
i 1Sa 18:29
1Sa 23:23
j 1Sa 25:13
1Sa 30:9
k 1Sa 21:10
1Sa 27:12
l 1Ti 5:8
m 1Sa 25:43
n 1Sa 25:39
1Sa 25:42
o 1Sa 23:14
1Sa 26:25

Achis hem op die dag Ziklag.[a] Vandaar dat Ziklag aan de koningen van Juda is gaan behoren, tot op deze dag.

7 En het aantal dagen dat David op het platteland van de Filistijnen woonde, bedroeg een jaar en vier maanden.[b] **8** Voorts trok David met zijn mannen op om invallen te doen bij de Gesurieten[c] en de Girzieten en de Amalekieten;[d] want zij bewoonden het land dat [zich uitstrekte] van Telam[e] tot aan Sur[f] en verder naar het land Egypte. **9** En David sloeg het land, maar hij liet noch man noch vrouw in leven;[g] en hij nam schapen en runderen en ezels en kamelen en kleren, waarna hij terugkeerde en bij Achis kwam. **10** Toen zei Achis: „Waar hebt gijlieden vandaag een inval gedaan?" Hierop zei David:[h] „In het zuiden van Juda[i] en in het zuiden van de Jerahmeëlieten[j] en in het zuiden van de Kenieten."[k] **11** Wat mannen en vrouwen betreft, David liet niemand in leven om ze naar Gath te brengen, want hij zei: „Opdat zij ons niet aanbrengen en zeggen: 'Zo heeft David gedaan.' "[l] (En dit was zijn wijze van doen al de dagen dat hij op het platteland van de Filistijnen woonde.) **12** Dientengevolge geloofde[m] Achis David, terwijl hij bij zichzelf zei: „Hij is ongetwijfeld tot een stank geworden bij zijn volk Israël;[n] en hij zal tot onbepaalde tijd mijn knecht moeten worden."

28 Nu geschiedde het in die dagen dat de Filistijnen hun legerkampen gingen bijeenbrengen om oorlog te voeren tegen Israël.[o] Achis dan zei tot David: „Gij weet ongetwijfeld dat gij met mij in het kamp dient uit te trekken, gij en uw mannen."[p] **2** Daarop zei David tot Achis: „Daarom weet gijzelf wat uw knecht dient te doen." Bijgevolg zei Achis tot David: „Daarom zal ik u voor altijd tot bewaker van mijn hoofd aanstellen."[q]

HFDST. 27

a Joz 19:5; 1Sa 30:1; 2Sa 1:1; 1Kr 4:30; 1Kr 12:1; 1Kr 12:20; Ne 11:28
b 1Sa 29:3
c Joz 13:2
d Ge 36:12; Ex 17:8; Ex 17:14; Nu 13:29; 1Sa 15:2; 2Sa 1:1; 1Kr 4:43
e 1Sa 15:4
f Ge 25:18; Ex 15:22
g De 25:19; 1Sa 15:3
h Mt 10:16
i Joz 15:2
j 1Kr 2:9
k Nu 24:21; 1Sa 15:6
l Sp 22:3
m Sp 14:15
n Ge 34:30; 1Sa 13:4

HFDST. 28

o Re 3:2; 1Sa 14:52
p 1Sa 27:12
1Sa 29:3
q 1Sa 29:2

2e kolom

a 1Sa 25:1; Jes 57:1
b Ex 22:18; Le 19:31; Le 20:6; Le 20:27; De 18:11; Opb 21:8
c Joz 19:18; 1Kon 1:3; 2Kon 4:8; Hgl 6:13
d 1Sa 31:1; 2Sa 1:21; 2Sa 21:12
e De 28:20; 1Sa 28:20; Sp 10:24; Jes 57:21
f 1Sa 14:37; 1Kr 10:14
g Sp 1:28; Sp 28:9; Jes 1:15; Ez 20:3; Mi 3:4
h Nu 12:6; Mt 1:20
i Ex 28:30; Nu 27:21; De 33:8
j Ps 74:9; Klg 2:9
k Ex 22:18; Le 19:31; Le 20:6; 1Sa 15:23; 1Sa 28:3; Jes 8:19; Heb 3:12
l Joz 17:11; Ps 83:10

3 Samuël nu was gestorven, en heel Israël was over hem gaan weeklagen en hem in Rama, zijn eigen stad, gaan begraven.[a] Wat Saul aangaat, hij had de geestenmediums en de beroepsvoorzeggers van gebeurtenissen uit het land verwijderd.[b]

4 Nadien brachten de Filistijnen [hun troepen] bijeen, en zij kwamen en sloegen hun kamp op te Sunem.[c] Daarom bracht Saul heel Israël bijeen, en zij sloegen hun kamp op de Gilboa[d] op. **5** Toen nu Saul het kamp van de Filistijnen zag, werd hij bevreesd, en zijn hart ging zeer beven.[e] **6** Alhoewel Saul Jehovah placht te raadplegen,[f] antwoordde Jehovah hem nimmer,[g] noch door dromen[h] noch door de Urim[i] noch door de profeten.[j] **7** Ten slotte zei Saul tot zijn dienaren: „Zoekt mij een vrouw die een meesteres is in het geestenmediumschap,[k] en ik wil naar haar toe gaan en haar raadplegen." Toen zeiden zijn dienaren tot hem: „Zie! Te En-Dor[l] is een vrouw die een meesteres is in het geestenmediumschap."

8 Saul dan vermomde[m] zich en trok andere kleren aan en ging heen, hij en twee mannen met hem; en zij kwamen 's nachts bij de vrouw.[n] Hij zei nu: „Beoefen alstublieft waarzeggerij[o] voor mij door middel van het geestenmediumschap en laat voor mij opkomen degene die ik u zal aanduiden." **9** De vrouw zei echter tot hem: „Zie, gij weet zelf heel goed wat Saul gedaan heeft, hoe hij de geestenmediums en de beroepsvoorzeggers van gebeurtenissen uit het land heeft afgesneden.[p] Waarom handelt gij dan als een strikkenspanner tegen mijn ziel, om mij ter dood te laten brengen?"[q] **10** Onmiddellijk zwoer Saul haar bij Jehovah en zei: „Zo waar Jehovah leeft,[r] in deze zaak zal u geen schuld

m 1Kon 14:2; 1Kon 22:30; n 1Sa 28:25; o De 18:10; 1Kr 10:13; Jes 8:19; p 1Sa 28:3; q Ex 22:18; Le 20:27; r 1Sa 14:39; Jes 48:1; Jer 44:26.

voor dwaling treffen!” **11** Daarop zei de vrouw: „Wie zal ik voor u laten opkomen?” Hierop zei hij: „Laat Samuël voor mij opkomen.”[a] **12** Toen de vrouw „Samuël” zag,[b] ging zij luidkeels schreeuwen; vervolgens zei de vrouw tot Saul: „Waarom hebt gij mij bedrogen, terwijl gij zelf Saul zijt?” **13** Maar de koning zei tot haar: „Wees niet bevreesd, maar wat hebt gij gezien?” Vervolgens zei de vrouw tot Saul: „Een god[c] zag ik uit de aarde opkomen.” **14** Terstond zei hij tot haar: „Hoe is zijn gestalte?”, waarop zij zei: „Een oude man komt op, en hij heeft zich in een schoudermantel[d] gehuld.” Toen herkende Saul [daaraan] dat het „Samuël” was,[e] waarop hij zich diep boog, met zijn aangezicht ter aarde, en zich neerwierp.

15 „Samuël” zei nu tot Saul: „Waarom hebt gij mij gestoord door mij te laten opkomen?”[f] Hierop zei Saul: „Ik zit heel erg in het nauw,[g] daar de Filistijnen tegen mij strijden, en God zelf is van mij geweken[h] en heeft mij niet meer geantwoord, noch door bemiddeling van de profeten noch door dromen,[i] zodat ik u roep om mij te laten weten wat ik zal doen.”[j]

16 Vervolgens zei „Samuël”: „Waarom raadpleegt gij mij dan, als Jehovah zelf van u geweken is[k] en uw tegenstander blijkt te zijn?[l] **17** En Jehovah zal voor zich doen juist zoals hij door bemiddeling van mij heeft gesproken, en Jehovah zal het koninkrijk uit uw hand scheuren[m] en het aan uw naaste, aan David, geven.[n] **18** Daar gij de stem van Jehovah niet hebt gehoorzaamd[o] en zijn brandende toorn tegen Amalek niet hebt voltrokken,[p] daarom is dit hetgeen Jehovah u stellig op deze dag zal aandoen. **19** En Jehovah zal ook Israël met u in de hand der Filistijnen geven,[q] en morgen zullen gij[r] en uw zonen[s] bij mij zijn. Zelfs het kamp van Israël zal Jehovah in de hand der Filistijnen geven.”[a]

20 Hierop viel Saul ogenblikkelijk in zijn volle lengte op de grond, en hij werd zeer bevreesd wegens „Samuëls” woorden. Bovendien bevond er zich geen kracht in hem, omdat hij de hele dag en de hele nacht geen voedsel had gebruikt. **21** De vrouw kwam nu bij Saul en zag dat hij erg van streek was geraakt. Daarom zei zij tot hem: „Zie, uw dienstmaagd heeft uw stem gehoorzaamd, waarop ik mijn ziel in mijn handpalm heb gelegd[b] en de woorden die gij tot mij hebt gesproken, heb gehoorzaamd. **22** Nu dan, gehoorzaamt gij alstublieft ook de stem van uw dienstmaagd; en laat ik u een stuk brood voorzetten, en eet, opdat er kracht in u moge komen, aangezien gij uws weegs zult gaan.” **23** Maar hij weigerde en zei: „Ik zal niet eten.” Zijn dienaren en ook de vrouw bleven echter bij hem aandringen. Ten slotte gehoorzaamde hij hun stem en stond van de grond op en ging op het rustbed zitten. **24** De vrouw nu had een gemest kalf[c] in huis. Zij slachtte het[d] dus in allerijl en nam meel en kneedde het deeg en bakte er ongezuurde koeken van. **25** Toen diende zij ze voor Saul en zijn dienaren op, en zij aten. Daarna stonden zij op en gingen nog diezelfde nacht heen.[e]

29 De Filistijnen[f] brachten voorts al hun legerkampen te Afek bijeen, terwijl de Israëlieten gelegerd waren bij de bron die te Jizreël[g] was. **2** En de asvorsten[h] der Filistijnen trokken bij honderden en bij duizenden voorbij, en David en zijn mannen trokken daarna voorbij met Achis.[i] **3** Toen zeiden de vorsten der Filistijnen: „Wat hebben die Hebreeën[j] te betekenen?” Hierop zei Achis tot de vorsten der Filistijnen: „Is dat niet David, de dienaar van Saul, de koning van Israël, die al een jaar of

HFDST. 28

a Ro 1:28
b 1Sa 28:3 Ps 146:4 Pr 9:5 2Kor 4:4 2Kor 11:14
c Ps 82:6 Jo 10:34
d 1Sa 15:27
e 2Th 2:10 2Th 2:11
f 2Sa 12:23 Ps 115:17 Ps 146:4 Pr 9:5 Pr 9:10
g Sp 14:14 Jer 2:17 Ga 6:7
h 1Sa 15:23
i 1Sa 28:6
j Le 19:31
k 1Sa 15:23 1Sa 16:14 2Kon 6:27
l De 28:15
m 1Sa 13:14 1Sa 15:28
n 1Sa 16:13 1Sa 24:20
o 1Sa 13:11 1Kr 10:13
p 1Sa 15:9 Jer 48:10
q 1Sa 12:25 1Sa 28:1 1Sa 31:1
r 1Sa 31:5
s 1Sa 31:2 2Sa 2:8

2e kolom

a 1Sa 31:7
b Le 20:27 Re 12:3 1Sa 19:5 Job 13:14
c Ge 18:7 Lu 15:23
d De 12:15
e 1Sa 28:8

HFDST. 29

f 1Sa 28:1
g Joz 19:18 1Sa 29:11 2Sa 4:4
h Joz 13:3 Re 3:3 1Sa 5:8
i 1Sa 28:2
j 1Sa 13:19 2Kor 11:22

twee hier bij mij is?[a] En ik heb
van de dag af dat hij [naar mij]
overgelopen is tot op deze dag
hoegenaamd niets in hem gevon-
den."[b] **4** En de vorsten der Fi-
listijnen werden verontwaardigd
op hem; en de vorsten der Fi-
listijnen zeiden vervolgens tot
hem: „Laat die man teruggaan,[c]
en laat hij teruggaan naar zijn
plaats, waar gij hem [een ver-
blijf] hebt toegewezen; en laat hij
niet met ons ten strijde afdalen,
opdat hij geen tegenstrever van
ons wordt[d] in de strijd. En waar-
mee zou deze persoon zich bij
zijn heer in de gunst stellen? Is
het niet met de hoofden van deze
[onze] mannen? **5** Is dat niet
Dạvid, die men in de reidansen in
tegenzang bleef toezingen, door
te zeggen: 'Saul heeft zijn duizen-
den neergeslagen, en Dạvid zijn
tienduizenden'?"[e]
6 Dientengevolge riep Ạchis[f]
Dạvid en zei tot hem: „Zo waar
Jehovah leeft,[g] gij zijt oprecht, en
uw uitgaan en uw ingaan[h] bij mij
in het kamp is goed geweest in
mijn ogen;[i] want van de dag af
dat gij bij mij zijt gekomen tot op
deze dag heb ik geen slechtheid
in u gevonden.[j] Maar in de ogen
van de asvorsten[k] deugt gij niet.
7 Nu dan, keer terug en ga in
vrede, opdat gij niets slechts doet
in de ogen van de asvorsten der
Filistijnen." **8** Maar Dạvid zei
tot Ạchis: „Welnu, wat heb ik ge-
daan,[l] en wat hebt gij van de dag
af dat ik voor uw aangezicht ben
gekomen tot op deze dag in uw
knecht gevonden,[m] dat ik niet
zou komen en werkelijk tegen
de vijanden van mijn heer de
koning zou strijden?" **9** Hierop
antwoordde Ạchis en zei tot Dạ-
vid: „Ik weet heel goed dat gij
in míjn ogen goed zijt geweest,
als een engel van God.[n] Alleen
de vorsten der Filistijnen hebben
gezegd: 'Laat hij niet met ons
ten strijde optrekken.' **10** Nu
dan, sta vroeg in de morgen op
met de dienaren van uw heer
die met u gekomen zijn; en gijlie-
den moet vroeg in de morgen op-
staan, wanneer het licht voor U
geworden is. Gaat dan heen."[a]
11 Bijgevolg stond Dạvid vroeg
op, hij en zijn mannen, om in de
morgen heen te gaan[b] en naar het
land der Filistijnen terug te ke-
ren; en de Filistijnen zelf trokken
op naar Jịzreël.[c]

30 Nu geschiedde het terwijl
Dạvid en zijn mannen op
de derde dag naar Zịklag[d] kwa-
men, dat de Amalekieten[e] een
inval in het zuiden en in Zịk-
lag deden; voorts sloegen zij Zịk-
lag en verbrandden het met vuur,
2 en voerden de vrouwen[f] [en al-
len] die erin waren, van de klein-
ste tot de grootste, gevankelijk
weg. Zij brachten niemand ter
dood, maar zij dreven hen voort
en gingen huns weegs. **3** Toen
Dạvid met zijn mannen bij de stad
kwam, zie, daar was ze met vuur
verbrand, en wat hun vrouwen en
hun zonen en hun dochters be-
treft, die waren gevankelijk weg-
gevoerd. **4** Toen verhieven Dạ-
vid en het volk dat bij hem was
hun stem en weenden[g] totdat zij
geen kracht meer in zich had-
den [nog langer] te wenen. **5** En
Dạvids twee vrouwen, Ahinọam,[h]
de Jizreëlitische, en Abịgaïl,[i] de
vrouw van Nạbal, de Karmeliet,
waren gevankelijk weggevoerd.
6 En het werd erg benauwend
voor Dạvid,[j] omdat het volk het
erover had hem te stenigen;[k] want
de ziel van heel het volk was ver-
bitterd geworden,[l] ieder om zijn
zonen en zijn dochters. Daarom
ging Dạvid zich sterken bij Jeho-
vah, zijn God.[m]
7 Dạvid zei derhalve tot de
priester Ạbjathar,[n] de zoon van
Achimẹlech: „Breng toch alstu-
blieft de efod[o] bij mij." Toen bracht
Ạbjathar de efod bij Dạvid. **8** En
Dạvid ging Jehovah raadplegen[p]
en zei: „Zal ik die roversbende

HFDST. 29

a 1Sa 27:7
b 1Sa 27:12
Sp 14:15
c 1Kr 12:19
d 1Sa 14:21
e 1Sa 18:7
1Sa 21:11
f 1Sa 21:10
1Sa 27:2
g 1Sa 20:21
Jer 12:16
h Nu 27:17
Ps 121:8
i 1Sa 28:2
j 1Sa 27:11
1Sa 27:12
1Sa 29:3
Mt 10:16
k 1Sa 29:2
l 1Sa 27:11
m 1Sa 28:2
n 1Sa 27:12
2Sa 14:17
2Sa 14:20
2Sa 19:27
Sp 14:35
Ga 4:14

2e kolom

a Ps 37:23
Sp 16:9
Sp 21:1
Jer 10:23
2Pe 2:9
b Ps 91:11
Ps 119:133
c Joz 19:18
1Sa 29:1
2Sa 4:4

HFDST. 30

d Joz 15:31
1Sa 27:6
e Ge 36:12
Ex 17:14
1Sa 15:2
1Sa 27:8
f Re 5:30
1Sa 27:3
g Re 21:2
h 1Sa 25:43
2Sa 2:2
i 1Sa 25:42
1Sa 27:3
j Ps 25:17
Ps 116:3
k Ex 17:4
Nu 14:10
l Re 18:25
1Sa 22:2
2Sa 17:8
2Kon 4:27
m Ps 18:6
Ps 27:1
Ps 31:1
Ps 31:9
Ps 34:19
Ps 43:5
Ps 56:4
Ps 143:5
Sp 18:10
Hab 3:18
Lu 22:43
n 1Sa 22:20
1Kon 2:26
o 1Sa 23:9

p Nu 27:21; Re 18:5; Re 20:28; 1Sa 23:2; 1Sa 23:11; 1Sa 28:6; Sp 3:5.

achternazetten? Zal ik hen inhalen?" Hierop zei hij[a] tot hem: „Zet [hen] achterna, want gij zult hen zonder mankeren inhalen, en gij zult zonder mankeren een bevrijding bewerken."[b]

9 Prompt begaf Dạvid zich op weg, hij en de zeshonderd man[c] die bij hem waren, en zij gingen door tot aan het stroomdal van de Bẹsor, en de mannen die achtergelaten moesten worden, bleven staan. **10** En Dạvid zette de achtervolging voort,[d] hij en vierhonderd man, maar tweehonderd man, die te vermoeid waren om het stroomdal van de Bẹsor over te trekken,[e] bleven staan.

11 Ten slotte vonden zij op het veld een man, een Egyptenaar.[f] Zij dan brachten hem bij Dạvid en gaven hem brood opdat hij kon eten en gaven hem water te drinken. **12** Verder gaven zij hem een schijf van een koek van samengeperste vijgen en twee rozijnenkoeken.[g] Toen at hij en zijn geest[h] kwam in hem terug; want hij had drie dagen en drie nachten geen brood gegeten en geen water gedronken. **13** Dạvid zei nu tot hem: „Wie behoort gij toe, en waar komt gij vandaan?", waarop hij zei: „Ik ben een Egyptische bediende, een slaaf van een Amalekitische man, maar mijn meester heeft mij verlaten, omdat ik drie dagen geleden ziek werd.[i] **14** Wij waren het die een inval hebben gedaan in het zuiden van de Kerethieten[j] en in dat wat aan Jụda behoort en in het zuiden van Kạleb;[k] en Zịklag hebben wij met vuur verbrand." **15** Hierop zei Dạvid tot hem: „Wilt gij mij naar die roversbende brengen?" Waarop hij zei: „Zweer[l] mij toch vooral bij God dat gij mij niet ter dood zult brengen, en dat gij mij niet in de hand van mijn meester zult overleveren,[m] en ik zal u naar die roversbende brengen."

16 Bijgevolg bracht hij hem erheen,[a] en zie, daar lagen zij wanordelijk verspreid over de oppervlakte van het hele land, etend en drinkend en feestvierend[b] wegens heel de grote buit die zij uit het land der Filistijnen en het land van Jụda hadden meegenomen.[c] **17** Toen sloeg Dạvid hen neer van de morgenschemering af tot aan de avond, om hen aan de vernietiging prijs te geven; en geen man van hen ontkwam,[d] behalve vierhonderd jonge mannen die op kamelen reden en de vlucht namen. **18** Dạvid dan bevrijdde alles wat de Amalekieten hadden meegenomen,[e] en zijn twee vrouwen bevrijdde Dạvid. **19** En niets van hen werd gemist, van het kleinste tot het grootste en tot zonen en dochters en van de buit, ja, tot alles wat zij voor zich hadden meegenomen.[f] Alles bracht Dạvid terug. **20** Zo nam Dạvid al de schapen en de runderen, die zij voor dat [andere] vee uit dreven. Toen zeiden zij: „Dit is Dạvids buit."[g]

21 Ten slotte kwam Dạvid bij de tweehonderd man[h] die te vermoeid waren geweest om met Dạvid mee te gaan en die zij bij het stroomdal van de Bẹsor hadden laten blijven; en zij gingen Dạvid en het volk dat bij hem was, tegemoet. Toen Dạvid op het volk toetrad, vroeg hij hun dadelijk hoe zij het maakten. **22** Maar iedere slechte en nietswaardige man[i] uit de mannen die met Dạvid waren meegegaan, nam het woord en bleef zeggen: „Omdat zij niet met ons zijn meegegaan, zullen wij hun stellig niets geven van de buit die wij bevrijd hebben, behalve aan ieder zijn vrouw en zijn zonen, en laten zij hen leiden en weggaan." **23** Maar Dạvid zei: „Zo moet GIJ niet doen, mijn broeders, met wat Jehovah ons heeft gegeven,[j] doordat hij ons heeft beveiligd[k] en de roversbende die tegen ons opkwam, in onze hand heeft gegeven.[l] **24** En wie zal in deze

HFDST. 30

a 1Sa 14:37 Ps 28:6

b 1Sa 30:18 Ps 34:19 Sp 11:8 Sp 24:16

c 1Sa 23:13 1Sa 27:2

d Re 8:4

e 1Sa 30:21

f De 23:7

g 1Sa 25:18

h Re 15:19

i Sp 12:10

j 2Sa 8:18 1Kon 1:38 1Kr 18:17 Ez 25:16 Ze 2:5

k Joz 14:13 Joz 21:12

l De 6:13 Joz 2:12 Joz 9:15

m De 23:15 De 23:16

2e kolom

a Re 1:25

b Da 5:1 Lu 12:19

c Joz 15:1 Job 20:5

d Ex 17:14 Ps 73:19

e 1Sa 30:3

f 1Sa 30:8 Ps 34:19

g Nu 31:9 2Kr 20:25

h 1Sa 30:10

i 1Sa 10:27 Na 1:15

j 1Kr 29:12 Ps 33:16

k Nu 31:49

l 1Sa 30:8 Ps 44:3

zaak naar U luisteren? Want het
deel van degene die ten strijde is
getrokken, zal hetzelfde zijn als
het deel van degene die bij de le-
gertros is gebleven.[a] Allen zullen
samen delen."[b] **25** Nu geschied-
de het vanaf die dag en voort-
aan dat hij het bleef handhaven
als een voorschrift en rechterlijk-
e beslissing[c] voor Israël, tot op
deze dag.

26 Toen David te Ziklag kwam,
zond hij voorts een gedeelte van
de buit aan de oudere mannen
van Juda, zijn vrienden,[d] en zei:
„Hier is een zegengeschenk[e] voor
U uit de buit van Jehovah's vijan-
den." **27** Aan hen die te Bethel[f]
waren, en aan die te Ramoth[g]
van het zuiden, en aan die te Jat-
tir,[h] **28** en aan die te Aroër,
en aan die te Sifmoth, en aan
die te Estemoa,[i] **29** en aan die
te Rachal, en aan die in de ste-
den der Jerahmeëlieten,[j] en aan
die in de steden van de Kenie-
ten,[k] **30** en aan die te Horma,[l]
en aan die te Bor-Asan,[m] en aan
die te Athach, **31** en aan die
te Hebron[n] en aan alle plaatsen
waar David had rondgezworven,
hij en zijn mannen.

31 De Filistijnen nu streden
tegen Israël,[o] en de man-
nen van Israël sloegen voor de
Filistijnen op de vlucht, en er
bleven verslagenen vallen[p] op de
berg Gilboa.[q] **2** En de Filistij-
nen bleven Saul en zijn zonen op
de hielen zitten; en ten slotte sloe-
gen de Filistijnen Jonathan[r] en
Abinadab[s] en Malkisua,[t] Sauls zo-
nen, neer. **3** En de strijd werd
hevig tegen Saul, en de schut-
ters, de mannen met de boog,
vonden hem ten slotte, en hij
werd door de schutters zwaar ge-
wond.[u] **4** Toen zei Saul tot zijn
wapendrager: „Trek uw zwaard[v]
en doorsteek mij ermee, opdat
deze onbesnedenen[w] niet komen
en mij stellig doorsteken en sma-
delijk bejegenen." En zijn wapen-
drager wilde niet,[x] omdat hij zeer
bevreesd was. Daarom nam Saul
het zwaard en stortte zich erin.[a]
5 Toen zijn wapendrager zag dat
Saul gestorven was,[b] stortte ook
hij zich in zijn eigen zwaard en
stierf met hem.[c] **6** Zo kwamen
Saul en zijn drie zonen en zijn
wapendrager, ja, al zijn mannen,
op die dag tegelijk te sterven.[d]
7 Toen de mannen van Israël die
in de streek van de laagvlakte
waren en die in de Jordaanstreek
waren, zagen dat de mannen van
Israël gevlucht waren en dat Saul
en zijn zonen gestorven waren,
verlieten zij terstond de steden
en namen de vlucht,[e] waarop de
Filistijnen kwamen en daarin gin-
gen wonen.[f]

8 Nu geschiedde het de volgen-
de dag, toen de Filistijnen kwa-
men om de verslagenen uit te
schudden,[g] dat zij ten slotte Saul
en zijn drie zonen vonden, geval-
len op de berg Gilboa.[h] **9** Voorts
hieuwen zij hem het hoofd af[i] en
trokken hem zijn wapenrusting
uit en zonden [boden] rond in het
land der Filistijnen om het in de
huizen van hun afgoden[j] en on-
der het volk bekend te maken.[k]
10 Ten slotte legden zij zijn wa-
penrusting[l] in het huis van de
Astorethbeelden,[m] en zijn dode li-
chaam hechtten zij aan de muur
van Beth-San.[n] **11** En betref-
fende hem kregen de inwoners
van Jabes-Gilead[o] te horen wat de
Filistijnen met Saul hadden ge-
daan. **12** Onmiddellijk stonden
alle dappere mannen op, en zij
trokken de hele nacht door en na-
men het dode lichaam van Saul
en de dode lichamen van zijn zo-
nen van de muur van Beth-San
en kwamen naar Jabes en ver-
brandden ze daar.[p] **13** Daarop
namen zij hun gebeente[q] en be-
groeven[r] het onder de tamarisk-
boom[s] in Jabes en gingen toen ze-
ven dagen vasten.[t]

HFDST. 30

a 1Sa 10:22; 1Sa 17:22; 1Sa 25:13; 1Sa 30:10
b Nu 31:27; Joz 22:8; Ps 68:12; 1Ti 6:18
c Nu 27:11
d Jes 32:8
e Ge 33:11; 2Kon 5:15; Sp 11:24; Sp 18:16; Han 20:35
f Joz 19:4
g Joz 19:8
h Joz 15:48; Joz 21:14
i Joz 15:50; Joz 21:14
j 1Sa 27:10; 1Kr 2:9; 1Kr 2:26
k Re 1:16; 1Sa 15:6
l Joz 19:4; Re 1:17
m Joz 19:7
n Joz 14:13; 2Sa 2:1

HFDST. 31

o 1Sa 14:52; 1Sa 29:1
p 1Sa 12:25; 1Kr 10:1
q 1Sa 28:4; 2Sa 1:21
r 1Sa 13:2
s 1Kr 8:33
t 1Kr 9:39
u 2Sa 1:4; 2Sa 1:6
v Re 9:54; 1Kr 10:4
w 1Sa 14:6; 1Sa 17:26; 2Sa 1:20; Ez 44:7
x 1Sa 22:17; 2Sa 1:14; Ps 105:15

2e kolom

a Ex 20:13; 2Sa 17:23; 1Kon 16:18; 1Kr 10:4; Mt 27:5
b 1Sa 26:10; 1Kr 10:13; Ho 13:11
c 1Kr 10:5
d 1Sa 28:19; 1Kr 10:6
e De 28:25; 1Sa 13:6
f Nu 33:56; De 28:33; 1Kr 10:7
g 1Kr 10:8; 2Kr 20:25
h 1Sa 28:4; 1Sa 31:1; 2Sa 1:6; 2Sa 21:12
i 1Sa 17:51; 1Kr 10:9
j Re 16:23
k 2Sa 1:20

l 1Sa 21:9; 1Kr 10:10; m Re 2:13; n Joz 17:11; Re 1:27; 2Sa 21:12; o 1Sa 11:1; 2Sa 2:4; 2Sa 21:12; 1Kr 10:11; p Am 6:10; q 2Sa 21:12; r Ge 35:8; 2Sa 2:5; s Ge 21:33; 1Sa 22:6; 1Kr 10:12; t Ge 50:10.

HET TWEEDE BOEK

SAMUËL

of, volgens de Griekse *Septuaginta,*
HET TWEEDE BOEK DER KONINGEN

1 Het geschiedde nu na Sauls
dood, en toen Dạvid zelf van
het verslaan der Amalekieten was
teruggekeerd,[a] dat Dạvid twee da-
gen te Ẓiklag[b] bleef. **2** Nu ge-
beurde het op de derde dag dat,
zie! daar kwam een man[c] uit de le-
gerplaats, bij Saul vandaan, met
gescheurde kleren[d] en aarde op
zijn hoofd;[e] nu geschiedde het dat
hij bij Dạvid aangekomen, ter-
stond ter aarde viel[f] en zich neer-
wierp.
3 Toen zei Dạvid tot hem:
„Waar komt gij vandaan?”, waar-
op hij tot hem zei: „Uit de leger-
plaats van Ịsraël ben ik ontsnapt.”
4 Vervolgens zei Dạvid tot hem:
„Hoe is het afgelopen? Vertel het
mij alstublieft.” Hierop zei hij:
„Het volk is gevlucht uit de strijd
en ook zijn velen van het volk ge-
vallen, zodat zij zijn gestorven,[g]
en zelfs Saul[h] en zijn zoon Jọna-
than[i] zijn gestorven.” **5** Toen
zei Dạvid tot de jonge man die
hem het bericht bracht: „Hoe
weet gij eigenlijk dat Saul gestor-
ven is, en ook zijn zoon Jọna-
than?”[j] **6** Daarop zei de jonge
man die hem het bericht bracht:
„Bij toeval was ik onverwachts
op de berg Gilbọa,[k] en daar was
Saul, steunend op zijn speer;[l] en
zie! de wagenmenners en de be-
reden manschappen hadden hem
ingehaald.[m] **7** Toen hij zich om-
wendde en mij zag, riep hij mij, en
ik zei: ’Hier ben ik!’ **8** Vervol-
gens zei hij tot mij: ’Wie zijt gij?’,
waarop ik tot hem zei: ’Ik ben
een Amalekiet.’[n] **9** Toen zei hij:
’Kom alstublieft bij mij staan en
breng mij definitief ter dood, want
de kramp heeft mij aangegrepen,
omdat heel mijn ziel[o] nog in mij is.’
10 Ik kwam dus bij hem staan en
bracht hem definitief ter dood,[p]
want ik wist dat hij, nadat hij ge-
vallen was, niet kon leven. Daar-
op nam ik de diadeem[q] die op zijn
hoofd was en de armband die om
zijn arm was, om ze hier aan mijn
heer te brengen.”
11 Toen greep Dạvid zijn kleren
en scheurde ze vaneen,[a] en zo de-
den ook alle mannen die bij hem
waren. **12** Zij dan weeklaagden
en weenden[b] en vastten[c] tot de
avond over Saul en over zijn zoon
Jọnathan en over het volk van Je-
hovah en over het huis van Ịsraël,[d]
omdat zij door het zwaard waren
gevallen.
13 Dạvid zei nu tot de jonge
man die hem het bericht bracht:
„Waar komt gij vandaan?”, waar-
op hij zei: „Ik ben de zoon van
een inwonende vreemdeling, een
Amalekiet.”[e] **14** Toen zei Dạvid
tot hem: „Hoe kwam het dat gij
niet hebt gevreesd[f] uw hand uit
te steken om de gezalfde[g] van Je-
hovah in het verderf te storten?”
15 Daarop riep Dạvid een van de
jonge mannen en zei: „Treed na-
der. Sla hem.” Bijgevolg sloeg
hij hem neer, zodat hij stierf.[h]
16 Dạvid zei toen tot hem: „Uw
bloedschuld zij op uw eigen hoofd,[i]
omdat uw eigen mond tegen u
heeft getuigd,[j] door te zeggen: ’Ik
zelf heb de gezalfde van Jehovah
definitief ter dood gebracht.’”[k]
17 Toen zong Dạvid dit klaag-
lied[l] over Saul en zijn zoon Jọna-
than[m] **18** en zei dat men de zo-
nen van Jụda[n] „De boog”[o] diende
te leren. Zie! Het staat gescho-
ven in het boek van Jạsjar:[p]

19 „Het sieraad, o Ịsraël, ligt ge-
sneuveld op uw hoge plaat-
sen.[q]
Hoe zijn de sterke mannen
gevallen!
20 Vertelt het niet in Gath;[r]
Kondigt het niet aan op de
straten van Ạskelon,[s]

HFDST. 1

a 1Sa 30:17
b 1Sa 27:6
1Sa 30:26
c 2Sa 4:10
d Ge 37:29
Nu 14:6
Jos 7:6
e 1Sa 4:12
f 1Sa 25:23
2Sa 14:4
g 1Sa 31:1
h 1Sa 31:6
1Kr 10:4
i 1Sa 31:2
1Kr 10:6
j Sp 14:15
Sp 25:2
k 1Sa 28:4
1Kr 10:1
l 1Sa 18:10
1Sa 19:9
1Sa 22:6
1Sa 26:12
m 1Sa 31:3
1Kr 10:3
n Ex 17:16
Nu 24:20
De 25:19
1Sa 15:20
1Sa 30:1
1Sa 30:18
o Ge 2:7
p 1Sa 31:4
Ps 5:6
Jo 8:44
q 2Kon 11:12

2e kolom

a 2Sa 3:31
2Sa 13:31
2Kr 34:27
Han 14:14
b De 34:8
c 1Sa 31:13
d 1Sa 31:1
2Sa 1:4
e 2Sa 1:8
f Nu 12:8
1Sa 31:4
g 1Sa 24:6
1Sa 26:9
Ps 105:15
h 2Sa 4:10
1Kon 2:25
i Joz 2:19
Re 9:24
2Sa 4:11
1Kon 2:37
Ez 18:13
Han 18:6
j Sp 19:5
Sp 21:28
k 2Sa 1:10
l 2Sa 3:33
2Kr 35:25
m 1Sa 31:6
n Ge 49:8
1Sa 30:26
o 1Sa 20:36
1Sa 31:3
2Sa 1:22
p Joz 10:13

q 1Sa 31:8; Klg 2:1; r De 32:27; 1Sa 31:9; s Joz 13:3; Re 16:23; 1Sa 6:17.

Opdat de dochters der Filistijnen zich niet verheugen,
Opdat de dochters der onbesnedenen niet uitgelaten zijn.[a]
21 GIJ bergen van Gilboa,[b] laat er geen dauw, laat er geen regen op U zijn, en laten er geen velden met heilige bijdragen zijn;[c]
Want daar werd het schild van sterken bezoedeld,
Het schild van Saul, zodat er geen was gezalfd met olie.[d]
22 Van het bloed der verslagenen, van het vet van sterken,
Trok de boog van Jonathan zich niet terug,[e]
En het zwaard van Saul keerde niet zonder succes weder.[f]
23 Saul en Jonathan,[g] de beminnelijken en de aangenamen bij hun leven,
En in hun dood werden zij niet gescheiden.[h]
Sneller waren zij dan de arenden,[i]
Sterker waren zij dan de leeuwen.[j]
24 GIJ dochters van Israël, weent over Saul,
Die U kleedde in scharlaken met sierlijke opschik,
Die gouden sieraden aanbracht op UW kleding.[k]
25 Hoe zijn de sterken gevallen midden in de strijd![l]
Jonathan gesneuveld op uw hoge plaatsen![m]
26 Ik ben benauwd om u, mijn broeder Jonathan,
Gij waart mij zeer aangenaam.[n]
Uw liefde was mij wonderlijker dan de liefde van vrouwen.[o]
27 Hoe zijn de sterken gevallen[p]
En de oorlogswapens vergaan!"

2 Nu geschiedde het naderhand dat David Jehovah ging raadplegen[q] en zei: „Zal ik optrekken naar een van de steden van Juda?" Hierop zei Jehovah tot hem: „Trek op." Vervolgens zei David: „Waarheen zal ik optrekken?" Toen zei hij: „Naar Hebron."[a] **2** Bijgevolg trok David daarheen op en ook zijn twee vrouwen, Ahinoam,[b] de Jizreëlitische, en Abigaïl,[c] de vrouw van Nabal, de Karmeliet. **3** En de mannen[d] die bij hem waren, liet David optrekken, ieder met zijn huisgezin; en zij gingen in de steden van [het gebied van] Hebron wonen. **4** Toen kwamen de mannen van Juda[e] en zalfden[f] David daar tot koning over het huis van Juda.[g]

En men kwam David het volgende berichten: „De mannen van Jabes-Gilead waren het die Saul hebben begraven." **5** Daarom zond David boden naar de mannen van Jabes-Gilead[h] en zei tot hen: „Moogt GIJ door Jehovah gezegend zijn,[i] omdat GIJ deze liefderijke goedheid[j] jegens UW heer, jegens Saul, hebt betracht, doordat GIJ hem begraven hebt.[k] **6** En nu, moge Jehovah liefderijke goedheid[l] en trouw jegens U betrachten, en ook ik zal jegens U deze goedheid betrachten, omdat GIJ deze zaak hebt gedaan.[m] **7** Nu dan, laten UW handen zich versterken en betoont U dappere mannen,[n] want UW heer Saul is dood, en ook heeft het huis van Juda mij tot koning over zich gezalfd."[o]

8 Wat Abner[p] betreft, de zoon van Ner, de overste van het leger dat aan Saul had behoord, hij nam Isboseth,[q] Sauls zoon, en bracht hem vervolgens over naar Mahanaïm,[r] **9** en maakte hem koning over Gilead[s] en de Aschurieten en Jizreëlt[t] en over Efraïm[u] en Benjamin[v] en over Israël in zijn geheel. **10** Veertig jaar oud was Isboseth, Sauls zoon, toen hij koning over Israël werd, en hij heeft twee jaar lang geregeerd.

HFDST. 1

a De 28:37
b 1Sa 31:1 1Kr 10:1
c Le 27:16
d Jes 21:5
e 1Sa 18:4 1Sa 20:20
f 1Sa 14:47
g 1Sa 18:1
h 1Sa 31:6 1Kr 10:6
i Job 9:26 Jer 4:13 Klg 4:19 Hab 1:8
j Re 14:18 Sp 30:30
k Ge 24:53
l 2Sa 1:19
m 1Sa 31:8 2Sa 1:19
n 1Sa 18:1
o Ru 1:17 1Sa 18:3 1Sa 19:2 1Sa 20:17 1Sa 20:41 1Sa 23:16 Sp 17:17 Sp 18:24
p 2Sa 1:19

HFDST. 2

q Nu 27:21 Re 1:1 1Sa 28:6 1Sa 30:8

2e kolom

a Ge 23:2 Nu 13:22 Joz 14:14 Joz 20:7 Joz 21:11 Joz 21:12 1Sa 30:31 2Sa 5:1 1Kon 2:11
b 1Sa 25:43 1Sa 30:5
c 1Sa 25:42
d 1Sa 22:2 1Sa 27:2 1Kr 12:1
e Ge 49:10 2Sa 19:11 2Sa 19:42
f 1Sa 16:13
g 1Sa 15:28 2Sa 5:5 1Kr 11:3
h 1Sa 31:11
i Ru 3:10
j 1Sa 15:6 Sp 19:22 Ho 6:6 Mi 6:8
k 1Sa 31:13
l 2Sa 15:20 Ps 40:11 Ps 57:3
m 2Sa 9:7 2Sa 10:2 Sp 11:10
n 2Sa 10:12
o Ge 49:10 2Sa 2:4

p 1Sa 14:50; 1Sa 17:55; 1Sa 26:5; 2Sa 4:1; 1Kon 2:5; 1Kr 26:28; q 2Sa 3:7; 2Sa 4:5; 2Sa 4:12; r Ge 32:2; Joz 13:30; 2Sa 17:24; s Nu 32:1; Joz 13:11; t Joz 19:18; u Joz 16:5; v Joz 18:11.

Alleen [die van] het huis van Juda[a] betoonden zich volgelingen van David. **11** En het aantal dagen dat David te Hebron koning over het huis van Juda bleek te zijn, bedroeg zeven jaar en zes maanden.[b]

12 Na verloop van tijd trokken Abner, de zoon van Ner, en de dienaren van Isboseth, Sauls zoon, uit van Mahanaïm[c] naar Gibeon.[d] **13** Wat Joab,[e] de zoon van Zeruja,[f] en de dienaren van David betreft, [ook] zij trokken uit, en zij ontmoetten elkaar later bij de vijver van Gibeon; en zij bleven zitten, dezen aan de ene kant van de vijver en genen aan de andere kant van de vijver. **14** Ten slotte zei Abner tot Joab: „Laten alstublieft de jonge mannen opstaan en laten zij een kampspel voor ons opvoeren." Hierop zei Joab: „Laten zij opstaan." **15** Zij stonden dus op en gingen getalsgewijze over: twaalf die bij Benjamin en Isboseth,[g] Sauls zoon, behoorden, en twaalf uit de dienaren van David. **16** Toen grepen zij elkaar bij het hoofd, waarbij het zwaard van een ieder in de zijde van de ander [werd gedreven], zodat zij te zamen neervielen. En die plaats werd Helkath-Hazzurim genoemd, die in Gibeon[h] is.

17 En de strijd werd buitengewoon hevig op die dag, en Abner[i] en de mannen van Israël leden ten slotte de nederlaag voor de dienaren van David. **18** Nu bevonden de drie zonen van Zeruja[j] zich daar: Joab[k] en Abisaï[l] en Asaël;[m] en Asaël was snelvoetig, als een der gazellen[n] die in het open veld zijn. **19** Asaël dan jaagde Abner na, en hij was niet geneigd naar rechts of naar links te gaan achter Abner vandaan. **20** Ten slotte keek Abner om en zei: „Zijt gij dat, Asaël?", waarop hij zei: „Ik ben het." **21** Toen zei Abner tot hem: „Wijk af naar uw rechter- of naar uw linkerzijde en grijp u een van de jonge mannen en neem hetgeen gij hem uittrekt[o] voor u." En Asaël wilde niet achter hem vandaan wijken. **22** Daarom zei Abner nog eens tot Asaël: „Wend u af en volg mij niet langer. Waarom zou ik u ter aarde slaan?[a] Hoe zou ik dan mijn aangezicht tot uw broer Joab kunnen opheffen?" **23** Maar hij bleef weigeren zijwaarts te wijken; ten slotte stak Abner hem met het achtereinde van de speer in het onderlijf,[b] zodat de speer er van achteren uit kwam; en hij viel daar en stierf ter plaatse. Voorts geschiedde het dat allen die bij de plaats kwamen waar Asaël gevallen en vervolgens gestorven was, bleven stilstaan.[c]

24 Vervolgens jaagden Joab en Abisaï Abner na. Toen de zon al onderging, kwamen zijzelf bij de heuvel Amma, die tegenover Giach ligt, op de weg naar de wildernis van Gibeon.[d] **25** Voorts sloten de zonen van Benjamin zich achter Abner aaneen, en zij werden tot één groep en vatten post op de top van één heuvel. **26** Toen riep Abner tot Joab en zei: „Zal het zwaard eindeloos voortvreten?[e] Weet gij werkelijk niet dat het ten slotte op bitterheid zal uitlopen?[f] Hoe lang zal het dan nog duren voordat gij het volk zegt terug te keren van de achtervolging van hun broeders?"[g] **27** Daarop zei Joab: „Zo waar de [ware] God leeft,[h] indien gij niet hadt gesproken,[i] dan zou het volk pas tegen de morgen zijn teruggetrokken, ieder van de achtervolging van zijn broeder." **28** Joab blies nu op de hoorn,[j] en het hele volk maakte halt en jaagde Israël niet langer na, en zij hervatten het strijden niet meer.

29 Wat Abner en zijn mannen betreft, zij trokken heel die nacht door de Araba[k] en staken vervolgens de Jordaan over[l] en trokken door het gehele ravijn en kwamen ten slotte te Mahanaïm.[m] **30** Wat Joab betreft, hij keerde terug van de achtervolging van

HFDST. 2

a 2Sa 2:4
b 2Sa 5:5; 1Kon 2:11; 1Kr 3:4; 1Kr 29:27
c 2Sa 2:8
d Joz 10:1; Joz 10:12; Joz 18:25; Joz 21:17; 2Sa 20:8; 1Kon 3:5; 1Kr 14:16; 2Kr 1:3; Jes 28:21
e 2Sa 8:16; 2Sa 20:23; 1Kon 1:7
f 1Kr 2:16
g 2Sa 2:8
h 2Sa 2:12
i 2Sa 2:8
j 1Kr 2:16
k 2Sa 10:7; 2Sa 18:2; 2Sa 24:2; 1Kon 11:15; 1Kr 11:6
l 1Sa 26:6; 2Sa 10:10; 2Sa 20:6; 1Kr 11:20; 1Kr 19:11
m 2Sa 3:27; 2Sa 23:24; 1Kr 11:26; 1Kr 27:7
n 1Kr 12:8; Hgl 2:17; Hgl 8:14
o Re 14:19; 2Kr 20:25

2e kolom

a Sp 29:1; Pr 6:10
b 2Sa 3:27; 2Sa 4:6; 2Sa 20:10
c 2Sa 20:12
d 2Sa 2:12
e 2Sa 11:25; Jes 1:20; Jer 2:30; Jer 12:12; Jer 46:10
f Sp 17:14
g Han 7:26
h 1Sa 25:26; 1Kon 2:24; 2Kon 2:2
i Sp 20:18; Lu 14:31
j 1Sa 13:3; 2Sa 18:16; 2Sa 20:22
k De 1:7; Joz 12:3
l Ge 32:10; Joz 4:1
m Ge 32:2; Joz 21:38; 2Sa 2:8; 2Sa 17:24

Abner en ging het hele volk bijeenbrengen. En er werden van de dienaren van David negentien man vermist, en Asaël. **31** En de dienaren van David hadden er hunnerzijds van Benjamin en van de mannen van Abner neergeslagen — driehonderd zestig man waren er gestorven.[a] **32** Voorts droegen zij Asaël[b] weg en begroeven hem in de grafstede van zijn vader,[c] welke te Bethlehem[d] is. Daarna trokken Joab en zijn mannen de hele nacht verder, en het daglicht brak voor hen aan te Hebron.[e]

3 En het werd een langdurige oorlog tussen het huis van Saul en het huis van David;[f] en David werd gaandeweg sterker,[g] en het huis van Saul geraakte hoe langer hoe meer in verval.[h]

2 Ondertussen werden David in Hebron[i] zonen[j] geboren, en zijn eerstgeborene werd Amnon,[k] bij Ahinoam,[l] de Jizreëlitische. **3** En zijn tweede was Kileab,[m] bij Abigaïl,[n] de vrouw van Nabal, de Karmeliet, en de derde was Absalom,[o] de zoon van Maächa, de dochter van Talmai,[p] de koning van Gesur. **4** En de vierde was Adonia,[q] de zoon van Haggith,[r] en de vijfde was Sefatja,[s] de zoon van Abital. **5** En de zesde was Jithream,[t] bij Egla, Davids vrouw. Dezen werden David in Hebron geboren.

6 Nu geschiedde het dat terwijl de oorlog tussen het huis van Saul en het huis van David voortduurde, Abner[u] zelf zijn positie in het huis van Saul steeds meer versterkte. **7** Saul nu had een bijvrouw gehad die de naam Rizpa[v] droeg, de dochter van Aija.[w] Later zei Isboseth[x] tot Abner: „Waarom hebt gij betrekkingen gehad met de bijvrouw[y] van mijn vader?" **8** En Abner werd zeer toornig[z] over de woorden van Isboseth en zei toen: „Ben ik soms een hondenkop[a] die tot Juda behoort? Ik blijf heden liefderijke goedheid betrachten jegens het huis van uw vader Saul, aan zijn broeders en aan zijn persoonlijke vrienden, en ik heb ervoor gezorgd dat gij u niet in de hand van David bevindt; en nochtans roept gij mij heden ter verantwoording voor een dwaling met betrekking tot een vrouw. **9** Zo moge God met Abner doen en zo moge hij daaraan toevoegen,[a] indien ik niet, juist zoals Jehovah aan David heeft gezworen,[b] aldus voor hem zal doen, **10** om het koninkrijk uit het huis van Saul over te brengen en de troon van David te bevestigen over Israël en over Juda, van Dan tot Berseba."[c] **11** En hij kon geen woord meer zeggen om Abner te antwoorden, omdat hij bevreesd voor hem was.[d]

12 Bijgevolg stuurde Abner boden naar David ter plaatse waar hij was en liet zeggen: „Aan wie behoort het land?", waaraan hij nog toevoegde: „Sluit toch uw verbond met mij, en zie! mijn hand zal met u zijn om geheel Israël aan uw zijde te brengen."[e] **13** Hierop zei hij: „Goed! Ik voor mij zal een verbond met u sluiten. Slechts één ding vraag ik van u, namelijk: 'Gij moogt mijn aangezicht niet zien,[f] tenzij gij eerst Michal,[g] Sauls dochter, brengt, wanneer gij komt om mijn aangezicht te zien.'" **14** Voorts zond David boden naar Isboseth,[h] Sauls zoon, en liet zeggen: „Geef mij toch mijn vrouw Michal, met wie ik mij verloofd heb voor honderd voorhuiden[i] der Filistijnen." **15** Isboseth dan liet haar van haar man, Paltiël,[j] de zoon van Laïs, weghalen. **16** Maar haar man bleef met haar meegaan, terwijl hij al wenend tot aan Bahurim[k] achter haar aan liep. Toen zei Abner tot hem: „Ga weg, keer terug!" Daarop keerde hij terug.

17 Intussen had Abner contact opgenomen met de oudere mannen van Israël en gezegd: „Zowel gisteren als vóór die tijd[l]

HFDST. 2

a 2Sa 2:26
b 2Sa 2:18; 1Kr 2:15; 1Kr 2:16
c Ge 47:30; Re 8:32; Re 16:31; 2Sa 17:23; 2Sa 19:37
d Ge 35:19; Re 17:7; Ru 1:19; Ru 4:11; 1Sa 16:1
e 2Sa 2:1; 2Sa 2:3; 1Kr 11:1

HFDST. 3

f 1Kon 14:30; 1Kon 15:16
g 1Sa 15:28; 1Sa 24:20; 1Sa 26:25; Job 17:9
h 2Sa 2:17
i 1Kr 3:4
j Ps 127:3
k 2Sa 13:1
l 1Sa 25:43
m 1Kr 3:1
n 1Sa 25:42
o 2Sa 15:12
p 2Sa 13:37
q 1Kon 1:5
r 1Kr 3:2
s 1Kr 3:3
t 1Kr 3:3
u 2Sa 2:8
v 2Sa 21:8
w 2Sa 21:11
x 2Sa 2:10
y 2Sa 16:21; 2Sa 16:22; 1Kon 2:22; Sp 9:7
z Sp 9:8
a 1Sa 17:43; 1Sa 24:14; 2Sa 16:9

2e kolom

a Ru 1:17; 1Sa 3:17; 1Sa 14:44
b 1Sa 15:28; 1Sa 28:17; 1Kr 12:23; Ps 78:70; Ps 89:20
c Re 20:1; 2Sa 17:11; 2Sa 24:2; 1Kon 4:25
d 2Sa 3:39; Sp 29:25
e 2Sa 5:3; 1Kr 11:3; Han 13:22
f Ge 43:3; Ge 44:26
g 1Sa 18:20; 1Sa 18:27; 1Sa 19:11; 1Sa 25:44; 1Kr 15:29
h 2Sa 2:10
i 1Sa 18:25; 1Sa 18:27
j 1Sa 25:44

k 2Sa 16:5; 2Sa 17:18; 1Kon 2:8; l 2Sa 5:2; 1Kr 11:2.

hebt GIJ er blijk van gegeven David tot koning over U te zoeken.
18 Handelt dan nu, want Jehovah zelf heeft tot David gezegd:
'Door de hand van mijn knecht
David[a] zal ik mijn volk Israël
uit de hand der Filistijnen en
uit de hand van al hun vijanden
redden.'"
19 Toen sprak Abner
ook ten aanhoren van Benjamin,[b]
waarna Abner ook ten aanhoren
van David te Hebron alles ging
spreken wat goed was in de ogen
van Israël en in de ogen van het
gehele huis van Benjamin.

20 Toen Abner bij David te Hebron kwam, en met hem twintig man, rechtte David voor Abner en voor de mannen die bij hem waren, voorts een feestmaal aan.[c] **21** Abner zei toen tot David: „Laat ik opstaan en heengaan en heel Israël tot mijn heer de koning bijeenbrengen, opdat zij een verbond met u sluiten, en gij zult stellig koning worden over alles waarnaar het hevige verlangen van uw ziel uitgaat."[d] David zond Abner derhalve weg, en hij ging in vrede heen.[e]

22 En zie, Davids dienaren en Joab kwamen juist terug van een strooptocht, en het was een rijke buit[f] die zij meebrachten. Wat Abner betreft, hij was niet bij David te Hebron, want deze had hem weggezonden, en hij ging in vrede zijns weegs. **23** En Joab[g] en het hele leger dat bij hem was, kwamen aan, en men berichtte nu aan Joab en zei: „Abner,[h] de zoon van Ner,[i] is bij de koning gekomen, en die heeft hem vervolgens weggezonden, en hij gaat nu in vrede zijns weegs." **24** Joab dan trad bij de koning binnen en zei: „Wat hebt gij gedaan?[j] Zie! Abner is bij u gekomen. Waarom hebt gij hem weggezonden, zodat hij met succes zijns weegs kon gaan? **25** Gij kent Abner, de zoon van Ner, heel goed [en weet] dat hij gekomen is om u te misleiden en om uw uitgaan en uw ingaan[k] te weten te komen en alles te weten te komen wat gij doet."[l]

HFDST. 3

a 1Sa 13:14
1Sa 15:28
1Sa 16:1
1Sa 16:13
Ps 89:3
Ps 89:20
Ps 132:17
Han 13:22
b 1Sa 10:20
1Sa 10:21
1Kr 12:29
c Ge 26:30
d De 14:26
1Kon 11:37
Ps 20:4
e Ro 12:18
f 1Sa 30:22
1Sa 30:24
g 2Sa 8:16
h 1Sa 14:50
1Sa 20:25
2Sa 2:8
2Sa 2:22
i 1Sa 14:51
j 2Sa 19:6
k Nu 27:17
De 28:6
1Sa 29:6
Ps 121:8
Jes 37:28
l Ge 42:12
Ge 42:16

2e kolom

a Sp 26:24
b 2Sa 2:1
2Sa 3:20
c Ps 55:21
Sp 26:23
Sp 26:25
d De 27:24
1Kon 2:5
e 2Sa 2:22
2Sa 2:23
f Ge 4:10
Ge 9:6
Ex 21:12
Nu 35:21
Nu 35:33
De 21:9
g De 32:43
Re 9:57
2Sa 1:16
1Kon 2:37
Ps 7:16
Ps 55:23
Ps 94:23
Sp 5:22
Sp 28:17
h Ex 34:7
i Le 15:2
Nu 5:2
j Le 13:44
2Kon 5:27
k Le 21:18
l De 27:24
Ps 109:10
m 2Sa 2:24
n 2Sa 2:8
2Sa 2:14
2Sa 3:27
o Le 19:18
2Sa 2:23
Ro 12:19
p Joz 7:6
2Sa 1:11
q Ge 37:34
2Kon 19:1
r 1Sa 30:4
2Sa 1:12
s 2Sa 13:13
t Ps 107:10
u Re 16:21
v 1Kon 2:32

26 Daarop ging Joab van David weg en zond boden achter Abner aan, die hem vervolgens lieten terugkeren[a] van de regenput Sira; en David zelf wist er niets van. **27** Toen Abner naar Hebron[b] terugkeerde, leidde Joab hem voorts binnen in de poort terzijde, om rustig met hem te spreken.[c] Daar stak hij hem echter in het onderlijf,[d] zodat hij stierf, om het bloed van zijn broer Asaël.[e]
28 Toen David het later hoorde, zei hij terstond: „Ik en mijn koninkrijk zijn, van Jehovah's standpunt uit bezien, tot onbepaalde tijd onschuldig aan de bloedschuld[f] met betrekking tot Abner, de zoon van Ner. **29** Moge ze neerwervelen op het hoofd[g] van Joab en op het gehele huis van zijn vader, en laat er van Joabs huis[h] geen man worden afgesneden die een vloeiing heeft[i] of melaats is[j] of de ronddraaiende spil grijpt[k] of door het zwaard komt te vallen of broodgebrek heeft!"[l]
30 Wat Joab en zijn broer Abisaï[m] betreft, zij hebben Abner[n] gedood omdat hij te Gibeon hun broer Asaël in de strijd ter dood gebracht had.[o]

31 Toen zei David tot Joab en al het volk dat bij hem was: „Scheurt UW kleren[p] en bindt een zak om[q] en weeklaagt voor Abner uit." Zelfs koning David liep achter de baar. **32** En de begrafenis van Abner vond plaats te Hebron; de koning dan verhief zijn stem en weende bij Abners grafstede, waarop heel het volk zich overgaf aan geween.[r] **33** Vervolgens zong de koning een klaagzang over Abner en zei:

„Moest Abner nu sterven zoals
een persoon zonder verstand[s] sterft?
34 Uw handen waren niet gebonden,[t]
En uw voeten niet in koperen boeien geslagen.[u]
Gij zijt gevallen zoals men
voor de zonen der onrechtvaardigheid valt."[v]

Hierop weende[a] heel het volk
wederom over hem.
35 Later kwam heel het volk
om Davidbrood[b] te geven ter ver-
troosting, terwijl het nog diezelf-
de dag was, maar David zwoer en
zei: „Zo moge God met mij doen[c]
en zo moge hij daaraan toevoegen,
indien ik vóór zonsondergang[d]
brood of wat dan ook zal proe-
ven!” **36** En heel het volk sloeg
er zelf acht op, en het was goed
in hun ogen. Zoals alles wat de ko-
ning deed, was het in de ogen van
heel het volk goed.[e] **37** En heel
het volk en heel Israël kwam op
die dag te weten dat het niet van
de koning was uitgegaan om Abner,
de zoon van Ner, ter dood te
laten brengen.[f] **38** Vervolgens
zei de koning tot zijn dienaren:
„Weet GIJ niet dat er deze dag
een vorst en een groot man in Is-
raël gevallen is?[g] **39** En ik ben
heden zwak, ofschoon ik tot ko-
ning gezalfd[h] ben, en deze man-
nen, de zonen van Zeruja,[i] zijn mij
te hard.[j] Moge Jehovah de bedrij-
ver van wat slecht is, overeenkom-
stig zijn eigen slechtheid vergel-
den.”[k]

4 Toen de zoon[l] van Saul hoor-
de dat Abner te Hebron ge-
storven was,[m] werden zijn handen
slap[n] en alle Israëlieten zelf waren
ontsteld. **2** Nu waren er twee
mannen, oversten van de rovers-
benden,[o] die aan de zoon van Saul
toebehoorden: de naam van de een
was Baäna en de naam van de an-
der Rechab, de zonen van Rim-
mon de Beërothiet, van de zonen
van Benjamin; want ook Beëroth[p]
werd eens tot een deel van Ben-
jamin gerekend. **3** En de Beëro-
thieten zijn toen uitgeweken naar
Gittaïm,[q] en zij werden daar inwo-
nende vreemdelingen tot op deze
dag.
4 Jonathan[r] nu, de zoon van
Saul, had een zoon die aan [beide]
voeten kreupel was.[s] Hij was net
vijf jaar oud toen uit Jizreël[t] het
bericht kwam aangaande Saul en
Jonathan; en zijn verzorgster nam
hem toen op en vluchtte, maar
terwijl zij in paniek voortsnel-
de om te vluchten, gebeurde het
voorts dat hij kwam te vallen en
kreupel werd. En zijn naam was
Mefiboseth.[a]
5 De zonen dan van Rimmon
de Beërothiet, Rechab en Baäna,
begaven zich op weg en kwamen
op het heetst van de dag bij het
huis van Isboseth,[b] terwijl hij zijn
middagslaap hield. **6** En zie, zij
gingen tot midden in het huis als
mannen die tarwe kwamen ha-
len en staken hem toen in het on-
derlijf;[c] en Rechab en zijn broer
Baäna[d] zelf werden niet betrapt.
7 Toen zij het huis binnengingen,
lag hij in zijn binnenste slaap-
kamer op zijn rustbed, en ver-
volgens staken zij hem, zodat zij
hem ter dood brachten,[e] waar-
na zij zijn hoofd verwijderden[f] en
zijn hoofd namen en de hele nacht
langs de weg naar de Araba voort-
liepen. **8** Ten slotte kwamen zij
het hoofd van Isboseth[g] bij David
te Hebron brengen en zeiden tot
de koning: „Hier is het hoofd van
Isboseth, de zoon van Saul, uw
vijand,[h] die uw ziel zocht;[i] maar
Jehovah verschaft mijn heer de
koning op deze dag wraak[j] op Saul
en zijn nageslacht.”
9 David echter antwoordde Re-
chab en zijn broer Baäna, de zonen
van Rimmon de Beërothiet, en zei
tot hen: „Zo waar Jehovah leeft,[k]
die mijn ziel[l] uit alle benauwd-
heid[m] heeft verlost,[n] **10** toen
iemand mij het bericht bracht[o] en
zei: ’Zie, Saul is dood’, en hijzelf
in zijn eigen ogen als een bren-
ger van goed nieuws werd, heb ik
hem echter gegrepen en hem te
Ziklag gedood,[p] toen het [mij] pas-
te hem het bodenloon te geven;
11 hoeveel te meer wanneer god-
deloze mannen[q] zelf een recht-
vaardig man in zijn eigen huis op
zijn bed hebben gedood? En zou
ik nu niet zijn bloed van UW han-
den eisen,[r] en moet ik U niet van

HFDST. 3

a Pr 7:2
b Jer 16:7
Ez 24:17
c Ru 1:17
d Re 20:26
2Sa 1:12
e 2Sa 2:10
f 2Sa 3:28
1Kon 2:5
g 1Sa 14:50
2Sa 2:8
2Sa 3:12
h 2Sa 2:4
i 1Kr 2:16
j 2Sa 19:13
2Sa 20:10
2Sa 20:23
k 2Sa 3:29
1Kon 2:6
1Kon 2:34
Ps 28:4
Ps 62:12
Ga 6:7

HFDST. 4

l 2Sa 2:8
2Sa 3:7
m 2Sa 3:27
n 2Sa 17:2
Ezr 4:4
Jes 13:7
o 2Kon 5:2
2Kon 6:23
p Joz 9:17
Joz 18:25
q Ne 11:33
r 1Sa 20:16
s 2Sa 9:3
t 1Sa 29:1
1Sa 29:11

2e kolom

a 2Sa 9:13
1Kr 8:34
1Kr 9:40
b 2Sa 2:8
2Sa 3:7
c 2Sa 2:23
2Sa 3:27
2Sa 20:10
d 2Sa 4:2
e 2Kr 24:25
2Kr 33:24
f 1Sa 17:54
1Sa 31:9
2Kon 10:6
Mr 6:28
g 2Sa 2:10
h 1Sa 18:11
1Sa 18:29
1Sa 19:2
i 1Sa 20:1
1Sa 20:33
1Sa 23:15
j De 32:35
2Sa 22:48
Ro 12:19
k 1Sa 20:3
l Ps 71:23
m 1Kon 1:29
Ps 34:7
n 1Sa 24:12
1Sa 26:25
2Sa 12:7
o 2Sa 1:2
p 2Sa 1:15
q 2Sa 4:5
1Kon 8:32

r Ge 9:6; Ex 21:12; Nu 35:16; Nu 35:30.

de aarde wegdoen?”[a] **12** Hierop gaf Dạvid de jonge mannen bevel en zij doodden hen[b] en hakten hun de handen en voeten af en hingen[c] hen op bij de vijver in Hẹbron; en het hoofd van Isbọseth namen zij en begroeven het vervolgens in de grafstede van Ạbner te Hẹbron.[d]

5 Mettertijd kwamen alle stammen van Ịsraël bij Dạvid[e] te Hẹbron[f] en zeiden: „Zie! Wijzelf zijn uw been en uw vlees.[g] **2** Zowel gisteren als vóór die tijd,[h] toen Saul nog koning over ons was, werdt gíj degene die Ịsraël deedt uittrekken en terugbracht.[i] Voorts heeft Jehovah tot u gezegd: ’Gíj zult mijn volk Ịsraël weiden,[j] en gíj zult leider[k] worden over Ịsraël.’” **3** Alle oudere mannen[l] van Ịsraël kwamen dus bij de koning te Hẹbron, en koning Dạvid sloot een verbond[m] met hen te Hẹbron, voor het aangezicht van Jehovah; daarop zalfden[n] zij Dạvid tot koning over Ịsraël.[o]

4 Dertig jaar oud was Dạvid toen hij koning werd. Veertig jaar[p] lang heeft hij geregeerd. **5** In Hẹbron regeerde hij gedurende zeven jaar en zes maanden over Jụda;[q] en in Jerụzalem[r] regeerde hij drieëndertig jaar lang over heel Ịsraël en Jụda. **6** Dientengevolge trokken de koning en zijn mannen naar Jerụzalem tegen de Jebusieten,[s] die het land bewoonden, en dezen zeiden toen tot Dạvid: „Gij zult hier niet binnenkomen, maar de blinden en de kreupelen zullen u stellig wegjagen”,[t] denkend: „Dạvid zal hier niet binnenkomen.” **7** Desondanks ging Dạvid ertoe over de vesting Sịon, dat wil zeggen de Stad van Dạvid,[u] in te nemen.[v] **8** Dạvid dan zei op die dag: „Laat al wie de Jebusieten slaat,[w] door middel van de watertunnel[x] in contact komen met zowel de kreupelen als de blinden, die door Dạvids ziel gehaat worden!” Vandaar dat men zegt: „De blinde en de kreupele zullen niet in het huis komen.” **9** En Dạvid ging in de vesting wonen, en ze werd de Stad van Dạvid genoemd; voorts bouwde Dạvid rondom, van de Wal[a] af binnenwaarts. **10** Zo werd Dạvid gaandeweg groter,[b] en Jehovah, de God der legerscharen,[c] was met hem.[d]

11 Nu zond Hịram,[e] de koning van Tyrus, boden[f] naar Dạvid, alsmede cederbomen[g] en houtbewerkers en bewerkers van stenen voor muren, en zij gingen een huis voor Dạvid bouwen.[h] **12** En Dạvid kwam te weten dat Jehovah hem stevig bevestigd had als koning over Ịsraël[i] en dat hij zijn koninkrijk ter wille van zijn volk Ịsraël[j] had verhoogd.[k]

13 Intussen nam Dạvid, nadat hij uit Hẹbron gekomen was, ook nog meer bijvrouwen[l] en vrouwen[m] uit Jerụzalem; en er werden nu nog meer zonen en dochters aan Dạvid geboren. **14** En dit zijn de namen van hen die hem te Jerụzalem geboren werden: Sammụa[n] en Sọbab[o] en Nạthan[p] en Sạlomo,[q] **15** en Jịbhar en Elisụa[r] en Nẹfeg[s] en Jafịa,[t] **16** en Elisạma[u] en Ẹljada en Elifẹlet.[v]

17 En de Filistijnen kregen te horen dat men Dạvid tot koning over Ịsraël gezalfd had.[w] Dientengevolge trokken alle Filistijnen op om Dạvid te zoeken. Toen Dạvid dit hoorde, daalde hij terstond naar de moeilijk toegankelijke plaats af.[x] **18** Wat de Filistijnen betreft, zij vielen binnen en bleven in de laagvlakte van Rẹfaïm[y] rondtrekken. **19** Dạvid raadpleegde[z] nu Jehovah en zei: „Zal ik optrekken tegen de Filistijnen? Zult gij hen in mijn hand geven?” Hierop zei Jehovah tot Dạvid: „Trek op, want ik zal de Filistijnen zonder mankeren in uw handen geven.”[a]

HFDST. 4

a Ex 9:15; Ps 109:15
b 2Sa 1:15; Ps 55:23
c De 21:22
d 2Sa 3:32

HFDST. 5

e 1Kr 11:1; 1Kr 12:23
f 2Sa 2:1; 2Sa 2:11
g Ge 29:14; De 17:15; Re 9:2; 2Sa 19:12
h 2Sa 3:17
i Nu 27:17; 1Sa 18:13; 1Sa 25:28
j 1Sa 16:1; 2Sa 7:7; Ps 78:71
k Ge 49:10; 1Sa 25:30; 2Sa 6:21; 2Sa 7:8; 1Kr 28:4
l Ex 3:16; 1Kr 11:3
m 2Kon 11:17
n 1Sa 16:13; 2Sa 2:4
o Han 13:22
p 1Kr 29:27
q 2Sa 2:11
r Ge 14:18
s Ex 23:23; Joz 15:63; Re 1:8; Re 1:21
t Ps 5:5
u 2Sa 12:28; 1Kon 2:10; Ne 12:37
v 1Kr 11:5
w 1Kr 11:6
x 2Kon 20:20; 2Kr 32:30

2e kolom

a 1Kon 9:15; 1Kon 9:24; 1Kon 11:27; 1Kr 11:8; 2Kr 32:5
b 1Sa 16:13; 2Sa 3:1; Job 17:9
c 1Sa 17:45
d Ps 46:7; Ro 8:31
e 1Kon 5:1; 1Kon 5:8; 1Kr 14:1
f 1Kon 20:9
g 2Kr 2:3
h 2Sa 7:2
i 2Sa 7:16; 1Kr 14:2; Ps 41:11; Ps 89:21
j 1Kon 10:9; 2Kr 2:11
k Ps 89:27
l Ge 25:6; 2Sa 15:16; 1Kr 3:9
m 1Kr 14:3
n 1Kr 14:4; o 1Kr 3:5; p Za 12:12; Lu 3:31; q 2Sa 12:24; r 1Kr 14:5; s 1Kr 14:6; t 1Kr 3:7; u 1Kr 14:7; v 1Kr 3:8; w 2Sa 5:3; 1Kr 14:8; Ps 2:2; x 1Sa 22:1; 1Sa 22:5; 1Sa 24:22; 2Sa 23:14; y Joz 15:8; 1Kr 11:15; 1Kr 14:9; Jes 17:5; z Nu 27:21; 1Sa 23:2; 2Sa 2:1; 1Kr 14:10; Sp 3:6; a Re 20:28; 1Sa 30:8.

20 Zo kwam Dạvid te Bạäl-Pẹrazim,[a] waar Dạvid hen ten slotte versloeg. Daarop zei hij: „Jehovah is voor mij uit door mijn vijanden heen gebroken,[b] zoals wateren een bres slaan.” Daarom gaf hij die plaats de naam Bạäl-Pẹrazim.[c] **21** Dientengevolge lieten zij daar hun afgoden[d] achter, en Dạvid en zijn mannen namen ze dus mee.[e]

22 Later rukten de Filistijnen nog eens op[f] en zij trokken rond in de laagvlakte van Rẹfaïm.[g] **23** Daarop raadpleegde[h] Dạvid Jehovah, maar hij zei: „Gij moet niet optrekken. Maak een omtrekkende beweging naar hun achterhoede, en gij moet op hen afgaan tegenover de bakastruiken.[i] **24** En wanneer gij in de toppen van de bakastruiken het geluid van marcheren hoort, laat het dan geschieden dat gij met beslistheid handelt,[j] want dan zal Jehovah voor u uit zijn gegaan om het kamp van de Filistijnen te verslaan.”[k] **25** Bijgevolg deed Dạvid aldus, juist zoals Jehovah hem geboden had,[l] en hij sloeg[m] daarop de Filistijnen van Gẹba[n] af tot aan Gẹzer.[o]

6 Voorts vergaderde Dạvid wederom alle uitgelezen mannen in Ị̱sraël,[p] dertigduizend [man]. **2** Toen stonden Dạvid en al het volk dat bij hem was op en gingen naar Bạäle-Jụda[q] om vandaar de ark van de [ware] God op te voeren,[r] waar een naam wordt aangeroepen, de naam[s] van Jehovah der legerscharen,[t] die op de cherubs zit.[u] **3** Men liet de ark van de [ware] God echter op een nieuwe wagen rijden,[v] om haar uit het huis van Abinạdab[w] te dragen, dat op de heuvel lag; en Ụzza en Ahịo,[x] de zonen van Abinạdab, leidden de nieuwe wagen.

4 Men droeg haar dus uit Abinạdabs huis, dat op de heuvel lag — met de ark van de [ware] God; en Ahịo liep voor de Ark uit. **5** En Dạvid en heel het huis van Ị̱sraël bedreven vreugde voor het aangezicht van Jehovah, met allerlei instrumenten van jeneverhout en met harpen[a] en met snaarinstrumenten[b] en met tamboerijnen[c] en met sistrums en met cimbalen.[d] **6** En zij kwamen geleidelijk tot aan de dorsvloer van Nạchon, en Ụzza[e] stak nu [zijn hand] uit naar de ark van de [ware] God en greep haar vast,[f] want de runderen veroorzaakten bijna een kanteling. **7** Daarop ontbrandde Jehovah’s toorn[g] tegen Ụzza en de [ware] God sloeg hem aldaar neer[h] wegens de oneerbiedige daad, zodat hij daar dicht bij de ark van de [ware] God stierf.[i] **8** En Dạvid werd er toornig over dat Jehovah in Ụzza een bres had geslagen, en die plaats werd Pẹrez-Ụzza genoemd, tot op deze dag.[j] **9** En Dạvid werd op die dag bevreesd voor Jehovah[k] en zei toen: „Hoe zal de ark van Jehovah bij mij komen?”[l] **10** En Dạvid wilde de ark van Jehovah niet bij zich laten brengen in de Stad van Dạvid.[m] Daarom deed Dạvid haar afbuigen naar het huis van Ọbed-Ẹdom,[n] de Gathiet.[o]

11 En de ark van Jehovah bleef drie maanden in het huis van Ọbed-Ẹdom, de Gathiet; en Jehovah bleef Ọbed-Ẹdom en zijn gehele huisgezin[p] zegenen.[q] **12** Ten slotte werd er aan koning Dạvid bericht en gezegd: „Jehovah heeft het huis van Ọbed-Ẹdom en alles wat hem toebehoort, gezegend wegens de ark van de [ware] God.” Toen ging Dạvid heen en voerde de ark van de [ware] God met vreugdebetoon uit het huis van Ọbed-Ẹdom op naar de Stad van Dạvid.[r] **13** Nu geschiedde het dat toen de dragers[s] van de ark van Jehovah zes schreden hadden gezet, hij onmiddellijk een stier en een gemest [dier] ten slachtoffer bracht.[t]

14 En Dạvid danste uit alle macht rond voor het aangezicht

HFDST. 5

a 1Kr 14:11
b 2Sa 22:41; Ps 29:2
c 1Kr 14:11; Jes 28:21
d 1Sa 31:9; Ps 115:7; Jes 2:20; Hab 2:18; 1Kor 8:4
e De 7:5; De 7:25; 1Kr 14:12
f 1Kr 14:13
g Joz 15:8; 2Sa 5:18; 1Kr 11:15
h 1Sa 30:8; 2Sa 5:19; Sp 3:5
i 1Kr 14:14; Ps 84:6
j Re 7:15; Jer 48:10
k 1Kr 14:15
l 1Kr 14:16; Ps 119:4
m 1Kr 26:7
n Joz 18:24
o Joz 16:10

HFDST. 6

p 2Sa 5:1; 1Kon 8:1; 1Kr 13:1
q 1Sa 7:2
r 1Kr 13:6
s Ex 6:3; Le 24:11; Jes 42:8
t De 20:4; 1Sa 1:3; 1Sa 15:2; 1Kon 18:15; 1Kr 17:24
u Ex 25:22; 1Sa 4:4; Ps 80:1
v Ex 25:14; Nu 7:9; Joz 3:14
w 1Sa 7:1
x 1Kr 13:7

2e kolom

a 1Sa 16:16
b 1Sa 10:5; Ps 150:3
c Ex 15:20; Ps 150:4
d 1Kr 13:8; Ps 150:5
e 1Kr 13:9
f Nu 4:15; Nu 4:19; Nu 4:20; 1Kr 15:2; Sp 11:2; Sp 21:24
g Nu 12:9; 2Kon 24:20
h Le 10:2; 1Sa 6:19
i 1Kr 13:10
j 1Kr 13:11
k 1Sa 6:20; Ps 119:120
l 1Kr 13:12
m 2Sa 5:7

n 1Kr 13:14; 1Kr 15:25; o 1Kr 13:13; p 1Kr 13:14; q Ge 30:27; Ge 39:5; Sp 10:22; Mal 3:10; r 1Kr 15:25; Ps 24:7; Ps 68:24; s Nu 4:15; Nu 7:9; Joz 3:3; 1Kr 15:2; 1Kr 15:15; t 1Kr 15:26.

van Jehovah, waarbij Dąvid omgord was met een linnen efod.[a]
15 En Dąvid en heel het huis van Iṣraël voerden de ark[b] van Jehovah op met gejuich[c] en hoorngeschal.[d] **16** En het gebeurde dat toen de ark van Jehovah de Stad van Dąvid binnenkwam, Mịchal,[e] Sauls dochter, zelf door het venster naar beneden keek en koning Dąvid daar zag springen en ronddansen voor het aangezicht van Jehovah; en zij ging hem in haar hart[f] verachten.[g] **17** Zij dan brachten de ark van Jehovah binnen en zetten haar op haar plaats in de tent die Dąvid voor haar had opgeslagen;[h] daarna bracht Dąvid brandoffers[i] en gemeenschapsoffers[j] voor het aangezicht van Jehovah. **18** Toen Dąvid gereed was met het brengen van de brandoffers en de gemeenschapsoffers, zegende[k] hij vervolgens het volk in de naam van Jehovah[l] der legerscharen. **19** Voorts deelde hij aan al het volk, aan heel de menigte van Iṣraël, zowel man als vrouw, aan ieder een ringvormige broodkoek en een dadelkoek en een rozijnenkoek uit,[m] waarna al het volk heenging, ieder naar zijn eigen huis.

20 Dąvid keerde nu terug om zijn eigen huisgezin te zegenen,[n] en Mịchal,[o] Sauls dochter, ging Dąvid tegemoet en zei toen: „Wat heeft de koning van Iṣraël zich vandaag eervol gedragen,[p] toen hij zich vandaag voor de ogen van de slavinnen van zijn dienaren ontbloofd heeft, net zoals een der leeghoofden zich helemaal ontbloot!”[q] **21** Hierop zei Dąvid tot Mịchal: „Het was voor het aangezicht van Jehovah, die mij verkozen heeft boven uw vader en boven heel zijn huis, om mij tot leider over Jehovah’s volk, over Iṣraël, aan te stellen,[r] en ik wil vreugde bedrijven voor het aangezicht van Jehovah.[s] **22** En ik wil maken dat ik zelfs nog meer geringgeschat word,[t] en ik wil onaanzienlijk worden in mijn ogen; en met de slavinnen van wie gij gewag hebt gemaakt, met hen ben ik van plan mij te verheerlijken.”[a]
23 Wat dan Mịchal,[b] Sauls dochter, betreft, zij heeft geen kind gekregen tot aan de dag van haar dood.

7 Nu geschiedde het toen de koning in zijn eigen huis woonde[c] en Jehovah zelf hem rust had gegeven van al zijn vijanden rondom,[d] **2** dat de koning tot de profeet Nąthan[e] zei: „Zie toch, ik woon in een huis van ceders,[f] terwijl de ark van de [ware] God te midden van tentkleden woont.”[g]
3 Daarop zei Nąthan tot de koning: „Al wat in uw hart is — ga, doe [het],[h] want Jehovah is met u.”

4 Het gebeurde nu in die nacht dat het woord[i] van Jehovah tot Nąthan kwam, dat luidde: **5** „Ga, en gij moet tot mijn knecht Dąvid zeggen: ’Dit heeft Jehovah gezegd: „Zoudt gíj mij een huis bouwen, waarin ik kan wonen?[j] **6** Ik heb immers in geen huis gewoond van de dag af dat ik de zonen van Iṣraël uit Egypte opvoerde tot op deze dag,[k] maar ik trok voortdurend rond[l] in een tent[m] en in een tabernakel.[n] **7** Heb ik ooit, in al de tijd dat ik onder al de zonen van Iṣraël ben rondgetrokken,[o] met een van de stammen van Iṣraël die ik gebood mijn volk Iṣraël te weiden, een woord gesproken[p] en gezegd: ’Waarom hebt gijlieden mij geen huis van ceders gebouwd?’ ”’
8 Nu dan, dit zult gij tot mijn knecht Dąvid zeggen: ’Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Ikzelf heb u van de weidegrond gehaald, achter het kleinvee vandaan,[q] om leider[r] te worden over mijn volk Iṣraël. **9** En ik zal met u blijken te zijn, ja, waar gij ook heengaat,[s] en ik wil al uw vijanden van voor uw aangezicht afsnijden;[t] en ik zal u stellig een

HFDST. 6

a 1Sa 2:18; 1Kr 15:27
b Ex 37:1; Ps 132:8
c 1Kr 15:16; 1Kr 15:28; Ps 47:1
d 2Kr 15:14; Ps 150:3
e 1Sa 14:49; 1Sa 18:20; 1Sa 18:27; 2Sa 3:14
f Jer 17:9; Mt 15:19
g 1Kr 15:29
h 1Kr 15:1; 1Kr 16:1; 2Kr 1:4
i Le 1:3
j Le 3:1; Le 19:5
k 1Kon 8:55
l 1Kr 16:2
m 2Sa 3:36; 1Kr 16:3; Heb 13:16
n 1Kr 16:43
o 1Sa 18:27
p Ps 69:7
q Ex 22:28; 1Kr 15:29; Ef 5:33
r 1Sa 13:14; 1Sa 15:28; 1Sa 16:1; 1Sa 16:12; Han 13:22
s 2Sa 6:5; 2Sa 6:14
t Jes 51:7; Mt 5:11

2e kolom

a 1Sa 2:30; 2Sa 5:13; Ps 127:3
b 1Sa 14:49; 2Sa 6:16

HFDST. 7

c 1Kr 17:1
d Le 26:6; 1Kon 5:4
e 2Sa 12:1; 1Kr 29:29
f 2Sa 5:11; 1Kr 14:1
g 2Sa 6:17; 1Kr 15:1; 1Kr 16:1
h 1Kon 8:17; 1Kr 17:2; 1Kr 22:7
i Nu 12:6; 1Kr 17:3; Heb 1:1
j 1Kon 5:3; 1Kon 8:19; 1Kr 17:4; 1Kr 22:8
k Joz 18:1; 1Kon 8:16
l Ex 33:14; De 23:14
m Ex 40:18; Ex 40:34; Han 7:44
n 1Kr 17:5
o Le 26:12
p 1Kr 17:6

q 1Sa 16:11; 1Kr 17:7; Ps 78:70; r 2Sa 5:2; 2Sa 6:21; 1Kr 28:4; Ps 78:71; s 1Sa 18:14; 2Sa 5:10; t De 28:7; 2Sa 22:1; Ps 18:37.

grote naam maken,[a] als de naam
van de groten die op de aarde zijn.
10 En ik zal stellig een plaats be-
stemmen[b] voor mijn volk Israël
en hen planten,[c] en zij zullen in-
derdaad verblijven waar zij zijn
en niet meer verontrust worden;
en de zonen der onrechtvaardig-
heid zullen hen niet meer kwel-
len, zoals zij eerst deden,[d] **11** ja,
van de dag af dat ik rechters[e] over
mijn volk Israël heb aangesteld;
en ik wil u rust geven van al uw
vijanden.[f]

En Jehovah heeft u te kennen
gegeven dat Jehovah u een huis[g]
zal maken. **12** Wanneer uw da-
gen hun volle duur bereiken[h] en
gij bij uw voorvaders moet neer-
liggen,[i] dan zal ik stellig uw zaad
na u verwekken, dat uit uw in-
wendige delen zal komen; en ik
zal zijn koninkrijk waarlijk ste-
vig bevestigen.[j] **13** Hij is het die
mijn naam een huis zal bouwen,[k]
en ik zal de troon van zijn konin-
krijk stellig tot onbepaalde tijd ste-
vig bevestigen.[l] **14** Ík zal zijn va-
der worden,[m] en híj zal mijn zoon
worden.[n] Wanneer hij verkeerd
doet, dan wil ik hem terechtwij-
zen met de roede[o] van mensen en
met de slagen van de zonen van
Adam. **15** Wat mijn liefderijke
goedheid betreft, ze zal niet van
hem wijken, zoals ik haar van
Saul heb verwijderd,[p] die ik we-
gens u heb verwijderd. **16** En
uw huis en uw koninkrijk zullen
stellig tot onbepaalde tijd besten-
dig zijn voor uw aangezicht; ja,
uw troon zal er een worden die
tot onbepaalde tijd stevig beves-
tigd is.”’ ”[q]

17 Overeenkomstig al deze
woorden en overeenkomstig heel
dit visioen, aldus sprak Nathan
tot David.[r]

18 Daarop ging koning David
naar binnen en zette zich voor
het aangezicht van Jehovah neer
en zei: „Wie ben ik,[s] o Soeve-
reine Heer Jehovah? En wat is
mijn huis, dat gij mij tot hier-
toe hebt gebracht? **19** Alsof dit
nog maar iets gerings zou zijn in
uw ogen, o Soevereine Heer Je-
hovah, spreekt gij ook nog aan-
gaande het huis van uw knecht
tot op een verre toekomstige tijd;
en dit is de wet gegeven voor
de mensheid,[a] o Soevereine Heer
Jehovah.[b] **20** En wat kan David
nog meer daaraan toevoegen en
tot u spreken, terwijl gijzelf uw
knecht zo goed kent,[c] o Soeve-
reine Heer Jehovah? **21** Ter wil-
le van uw woord[d] en in overeen-
stemming met uw eigen hart[e]
hebt gij al deze grote dingen ge-
daan, om ze uw knecht te doen
weten.[f] **22** Daarom zijt gij inder-
daad groot,[g] o Soevereine Heer Je-
hovah; want er is geen ander als
gij[h] en er is geen God behalve gij[i]
onder allen van wie wij met onze
oren hebben gehoord. **23** En is
er ook één natie op aarde als uw
volk Israël,[j] dat God zich ging los-
kopen tot een volk[k] en om zich een
naam toe te kennen[l] en om voor
hen grote en vrees inboezemende
dingen te doen[m] — om wegens uw
volk, dat gij u uit Egypte hebt los-
gekocht,[n] de natiën en hun goden
te verdrijven? **24** Voorts hebt gij
uw volk Israël tot onbepaalde tijd
voor u stevig als uw volk bevesti-
gd;[o] en gijzelf, o Jehovah, zijt
hun God geworden.[p]

25 En nu, Jehovah God, vol-
breng tot onbepaalde tijd het
woord dat gij betreffende uw
knecht en betreffende zijn huis ge-
sproken hebt en doe juist zoals gij
gesproken hebt.[q] **26** En laat uw
eigen naam tot onbepaalde tijd
groot worden,[r] zodat men zegt:
’Jehovah der legerscharen is God
over Israël’,[s] en laat het huis van
uw knecht David, ja zijn huis,
stevig bevestigd worden voor uw
aangezicht.[t] **27** Want gij, Jeho-
vah der legerscharen, de God van

HFDST. 7

a 1Sa 2:7
1Kr 14:2
1Kr 14:17
1Kr 17:8
Pr 7:1
b Ez 20:6
c 1Kr 17:9
Ps 80:8
d Re 2:14
Re 3:4
Ps 89:22
e Re 2:16
f De 25:19
g 2Sa 7:27
1Kon 2:24
1Kr 17:10
1Kr 22:10
Ps 89:4
h 1Kon 2:1
1Kr 17:11
Han 2:29
i De 31:16
1Kon 1:21
Han 13:36
j Ge 49:10
1Kon 8:20
Ps 132:11
Jes 9:7
Jes 11:1
Mt 21:9
Mt 22:42
Lu 1:32
Jo 7:42
Han 2:30
k 1Kon 5:5
1Kon 6:12
1Kr 17:12
1Kr 22:10
Za 6:13
Heb 3:6
1Pe 2:5
l 1Kon 1:37
1Kr 28:7
Ps 89:4
Ps 89:36
Lu 1:33
m 1Kr 17:13
1Kr 28:6
Heb 1:5
n Mt 3:17
o Le 26:18
1Kon 8:46
Ps 89:30
Ps 89:32
Jer 52:3
p 1Sa 15:23
q 2Sa 7:12
1Kr 17:14
Ps 45:6
Ps 89:36
Da 2:44
Heb 1:8
Opb 11:15
r 2Sa 7:4
1Kr 17:15
2Pe 1:21
s Ge 32:10
1Sa 2:8
1Sa 18:18
1Kr 17:16
Mi 6:8

2e kolom

a 1Kr 17:17
b Ge 15:2
c 1Sa 16:7
1Kr 17:18
Ps 17:3
Ps 139:1
Heb 4:13
d Ge 49:10
Nu 24:17
De 9:5
Joz 23:14
Jes 55:11
Lu 1:55

e 1Kr 17:19; f Ps 25:14; Am 3:7; g De 3:24; 1Kr 16:25; Ps 86:10; Ps 96:4; h Ex 15:11; 1Sa 2:2; 1Kr 17:20; Ps 83:18; Ps 89:6; Jer 10:6; i De 4:35; Jes 45:5; 1Kor 8:4; j De 4:7; 1Kr 17:21; Ps 147:20; k Ex 3:8; Ex 19:5; Jes 63:9; l Ex 9:16; m De 10:21; n De 9:26; Ne 1:10; o De 26:18; 1Kr 17:22; p Ex 15:2; q 1Kr 17:23; Ps 89:28; r 1Kr 17:24; 1Kr 29:11; Ps 72:19; Mt 6:9; Jo 12:28; s 2Sa 6:18; Jes 9:7; t Ge 49:10; Jer 33:22.

Israël, hebt een onthulling gedaan
aan het oor van uw knecht, door
te zeggen: 'Een huis zal ik u bou-
wen.'[a] Daarom heeft uw knecht
de moed gevonden dit gebed tot
u te richten.[b] **28** En nu, o Soe-
vereine Heer Jehovah, gij zijt de
[ware] God; en wat uw woorden
betreft, laten ze waarheid blijken
te zijn,[c] aangezien gij dit goede
aan uw knecht belooft.[d] **29** En
neem het nu op u en zegen[e] het
huis van uw knecht, [opdat het]
tot onbepaalde tijd voor uw aan-
gezicht moge blijven;[f] want gijzelf,
o Soevereine Heer Jehovah, hebt
[het] beloofd, en laat het huis van
uw knecht ten gevolge van uw ze-
gen tot onbepaalde tijd gezegend
zijn."[g]

8 Nu geschiedde het daarna dat
David ertoe overging de Fi-
listijnen[h] te verslaan en hen te
onderwerpen,[i] en David wist Me-
teg-Amma uit de hand van de Fi-
listijnen te nemen.
2 Vervolgens versloeg hij de
Moabieten[j] en mat hen met een
snoer, terwijl hij hen op de grond
deed neerliggen, opdat hij twee
snoeren kon meten om hen ter
dood te brengen en een vol snoer
om hen in het leven te houden;[k]
en de Moabieten werden Davids
knechten,[l] die schatting moesten
brengen.[m]
3 Voorts versloeg David Hada-
dezer,[n] de zoon van Rehob, de ko-
ning van Zoba,[o] juist toen deze
op weg was om zijn macht aan de
rivier de Eufraat[p] te herstellen.
4 En David wist zeventienhon-
derd ruiters en twintigduizend
man voetvolk van hem gevangen
te nemen;[q] voorts sneed David
van alle wagenpaarden[r] de pezen
door,[s] maar hij liet er honderd
wagenpaarden van over.
5 Toen Syrië van Damaskus[t]
Hadadezer, de koning van Zoba,
te hulp kwam, sloeg David vervol-
gens onder de Syriërs tweeëntwin-
tigduizend man neer.[u] **6** Verder
plaatste David garnizoenen[v] in
Syrië van Damaskus; en de Sy-
riërs werden Davids knechten, die
schatting moesten brengen.[a] En
Jehovah bleef David redden, over-
al waar hij heentrok.[b] **7** Boven-
dien nam David de ronde gouden
schilden[c] die de knechten van Ha-
dadezer nog droegen en bracht
ze naar Jeruzalem. **8** En uit Be-
tach en Berothai, steden van Ha-
dadezer, nam koning David een
zeer grote hoeveelheid koper
mee.[d]
9 Nu kreeg Toï, de koning van
Hamath,[e] te horen dat David de
gehele krijgsmacht van Hadade-
zer had verslagen.[f] **10** Daarom
zond Toï zijn zoon Joram naar ko-
ning David om hem naar zijn wel-
stand te vragen[g] en hem geluk te
wensen in verband met het feit
dat hij tegen Hadadezer had ge-
streden zodat hij hem had ver-
slagen (Hadadezer was namelijk
getraind geworden in de oorlog-
voering tegen Toï); en in zijn
hand bleken zilveren voorwerpen
en gouden voorwerpen en koper-
en voorwerpen te zijn.[h] **11** Ook
deze heiligde koning David aan
Jehovah, te zamen met het zil-
ver en het goud dat hij gehei-
ligd had van alle natiën die hij
had onderworpen,[i] **12** van Syrië
en van Moab[j] en van de zonen van
Ammon en van de Filistijnen[k] en
van Amalek[l] en van de buit van
Hadadezer, de zoon van Rehob,
de koning van Zoba.[m] **13** Voorts
maakte David [zich] een naam
toen hij terugkeerde van het neer-
slaan der Edomieten in het Zout-
dal[n] — achttienduizend [man].[o]
14 En hij hield garnizoenen in
Edom geplaatst.[p] In heel Edom
plaatste hij garnizoenen, en alle
Edomieten werden knechten van
David;[q] en Jehovah bleef David
redden, overal waar hij heentrok.[r]
15 En David bleef over geheel
Israël regeren;[s] en David oefen-
de voortdurend recht en recht-
vaardigheid[t] voor heel zijn volk.[u]

HFDST. 7

a 2Sa 7:11
b 1Kr 17:25
Ps 10:17
c Nu 23:19
1Kon 2:4
Ps 89:35
Ps 132:11
Jes 55:11
Jo 17:17
Tit 1:2
d 1Kr 17:26
e 1Kr 17:27
f Ps 89:36
Ps 132:12
g 2Sa 22:51
Ps 72:17

HFDST. 8

h Joz 13:2
2Sa 21:15
i 2Sa 22:18
1Kr 18:1
j Nu 24:17
Re 3:29
1Sa 14:47
Ps 60:8
k De 23:4
De 23:6
l 1Kr 18:2
m 2Kon 3:4
2Kr 26:8
Ps 72:10
n 1Kr 18:3
o 1Sa 14:47
2Sa 10:6
1Kon 11:23
Ps 60, Ops.
p Ge 15:18
Ex 23:31
De 11:24
1Kon 4:21
Ps 72:8
q 1Kr 18:4
r De 17:16
Ps 20:7
Ps 33:17
s Joz 11:6
t 1Kon 11:24
Jes 7:8
u 1Kr 18:5
v 1Sa 13:3

2e kolom

a 1Kr 18:6
b De 7:24
2Sa 8:14
1Kr 18:13
c 1Kr 18:7
Lu 11:22
d 1Kr 18:8
e 2Kon 14:28
f 1Kr 18:9
g Ge 43:27
Jes 39:1
h 1Kr 18:10
i Joz 6:19
1Kon 7:51
1Kr 18:11
1Kr 22:14
1Kr 26:27
j 2Sa 8:2
k 2Sa 8:1
l 1Sa 30:18
m 2Sa 8:7
1Kr 18:7
n Ps 60, Ops.
o 1Kr 18:12
p 2Sa 8:6

q Ge 25:23; Ge 27:29; Ge 27:37; Nu 24:18; r 1Kr 18:13; Ps 37:28; Ps 60:12; s 2Sa 5:3; 2Sa 5:5; t 2Sa 23:3; 1Kon 3:6; u 1Kr 18:14; Sp 29:4; Sp 29:14.

16 En Joab,[a] de zoon van Zeruja,
ging over het leger; en Josafat,[b]
de zoon van Ahilud, was geschied-
schrijver. **17** En Zadok,[c] de zoon
van Ahitub, en Achimelech,[d] de
zoon van Abjathar, waren pries-
ters, en Seraja was secretaris.
18 En Benaja,[e] de zoon van Jo-
jada, [ging over] de Krethi[f] en de
Plethi.[g] Wat de zonen van David
betreft, zij werden priesters.[h]

9 Voorts zei David: „Is er nog
iemand die overgebleven is
van het huis van Saul, opdat ik
liefderijke goedheid[i] jegens hem
kan betrachten ter wille van Jo-
nathan?"[j] **2** Het huis van Saul
nu had een knecht wiens naam
Ziba[k] was. Men riep hem dus bij
David, en de koning zei toen tot
hem: „Zijt gij Ziba?", waarop hij
zei: „Ik ben uw knecht." **3** Ver-
volgens zei de koning: „Is er nie-
mand meer van het huis van Saul,
opdat ik de liefderijke goedheid
van God jegens hem kan betrach-
ten?"[l] Hierop zei Ziba tot de ko-
ning: „Er is nog een zoon van Jo-
nathan, [hij is] kreupel aan [beide]
voeten."[m] **4** Toen zei de koning
tot hem: „Waar is hij?" Ziba dan
zei tot de koning: „Zie! Hij is in het
huis van Machir,[n] de zoon van Ammiël, te Lodebar."[o]
5 Onmiddellijk liet koning Da-
vid hem uit het huis van Machir,
de zoon van Ammiël, te Lode-
bar, halen. **6** Toen Mefiboseth,
de zoon van Jonathan, de zoon
van Saul, bij David kwam, viel
hij terstond op zijn aangezicht
en wierp zich neer.[p] Toen zei Da-
vid: „Mefiboseth!", waarop hij zei:
„Hier is uw knecht." **7** Vervol-
gens zei David tot hem: „Wees
niet bevreesd, want ik zal zonder
mankeren liefderijke goedheid je-
gens u betrachten[q] ter wille van
uw vader Jonathan;[r] en ik moet u
heel het veld[s] van uw grootvader
Saul teruggeven, en gijzelf zult
voortdurend aan mijn tafel brood
eten."[t]
8 Daarop wierp hij zich neer
en zei: „Wat is uw knecht, dat
gij uw aangezicht gewend hebt
tot de dode hond,[a] zoals ik ben?"
9 De koning riep nu Ziba, Sauls
bediende, en zei tot hem: „Al wat
aan Saul en aan heel zijn huis
was komen te behoren, geef[b] ik
waarlijk aan de kleinzoon van
uw meester. **10** En gij moet de
grond voor hem bebouwen, gij en
uw zonen en uw knechten, en gij
moet [de oogst] binnenhalen, en
het moet [degenen die behoren
tot] de kleinzoon van uw mees-
ter tot voedsel dienen en zij moe-
ten eten; maar Mefiboseth zelf,
de kleinzoon van uw meester, zal
voortdurend aan mijn tafel brood
eten."[c]
Ziba nu had vijftien zonen en
twintig knechten.[d] **11** Ziba dan
zei tot de koning: „Overeenkom-
stig alles wat mijn heer de ko-
ning zijn knecht gebiedt, zo zal
uw knecht doen; maar Mefibo-
seth[e] eet aan mijn tafel als een
van 's konings zonen." **12** Mefi-
boseth nu had een zoontje wiens
naam Micha[f] was, en allen die
in het huis van Ziba woonden,
waren knechten van Mefiboseth.
13 En Mefiboseth zelf woonde te
Jeruzalem, want hij at voortdu-
rend aan de tafel van de koning;[g]
en hij was aan beide voeten kreu-
pel.[h]

10 Nu geschiedde het daarna
dat de koning van de zo-
nen van Ammon[i] kwam te ster-
ven, en zijn zoon Hanun begon in
zijn plaats te regeren.[j] **2** Toen
zei David: „Ik zal liefderijke goed-
heid betrachten jegens Hanun, de
zoon van Nahas, net zoals zijn va-
der liefderijke goedheid jegens mij
heeft betracht."[k] Bijgevolg liet Da-
vid hem door bemiddeling van zijn
dienaren[l] troosten over [het ver-
lies van] zijn vader, en de diena-
ren van David kwamen toen in
het land van de zonen van Am-
mon. **3** De vorsten van de zonen
van Ammon zeiden echter tot hun
heer Hanun: „Eert David uw va-
der in uw ogen doordat hij troos-
ters tot u gezonden heeft? Is het
niet om de stad goed te verkennen

HFDST. 8

a 2Sa 20:23
1Kr 11:6
b 2Sa 20:24
1Kon 4:3
1Kr 18:15
c 2Sa 15:27
1Kr 6:8
1Kr 6:53
1Kr 18:16
1Kr 24:3
d 1Kr 24:31
e 2Sa 23:20
1Kon 1:44
1Kon 2:35
1Kr 18:17
f 2Sa 15:18
g 2Sa 20:7
h 2Sa 20:26
1Kon 4:5
1Kr 18:17

HFDST. 9

i Sp 19:22
Mi 6:8
Za 7:9
j 1Sa 18:3
1Sa 20:15
1Sa 20:42
Sp 17:17
k 2Sa 16:1
2Sa 19:17
l 1Sa 20:14
m 2Sa 4:4
2Sa 9:13
2Sa 19:26
n 2Sa 17:27
o Joz 13:26
p 1Sa 24:8
1Sa 25:23
q Job 6:14
Sp 11:17
r 2Sa 9:1
s Ru 4:5
t 2Sa 19:28
1Kon 2:7
Sp 11:25
Jes 32:8

2e kolom

a 1Sa 24:14
Lu 14:11
b 2Sa 9:1
2Sa 16:4
2Sa 19:29
c 2Sa 9:7
2Sa 19:28
d 2Sa 19:17
e 2Sa 9:3
f 1Kr 8:34
1Kr 9:40
g 2Sa 9:7
2Sa 19:28
h 2Sa 4:4

HFDST. 10

i Ge 19:38
Re 10:7
Re 11:12
Re 11:33
1Sa 11:1
j 1Kr 19:1
k 1Kr 19:2
l 2Sa 2:5

en haar te verspieden[a] en haar ondersteboven te keren dat Dạvid
zijn dienaren tot u heeft gezon-
den?”[b] **4** Daarom nam Hạnun de
dienaren van Dạvid en schoor hun
baarden voor de helft weg[c] en
sneed hun kleren halverwege af,
tot aan hun billen, en stuurde hen
weg.[d] **5** Later berichtte men het
aan Dạvid, en hij zond hun ter-
stond [boden] tegemoet, want de
mannen waren zich zeer te schan-
de gemaakt gaan voelen; en de
koning zei vervolgens: „Blijft te
Jẹricho[e] totdat UW baard rijkelijk
groeit. Dan moet GIJ terugkeren.”
6 Mettertijd zagen de zonen
van Ạmmon dat zij bij Dạvid in
een kwade reuk[f] waren gekomen,
en de zonen van Ạmmon stuurden
toen [boden] en huurden Syriërs
van Beth-Rẹhob[g] en Syriërs van
Zọba,[h] twintigduizend man voet-
volk, en de koning van Mạ̈ącha,[i]
duizend man, en Ịstob, twaalf-
duizend man. **7** Toen Dạvid dit
hoorde, zond hij Jọab en heel het
leger [en] de sterke mannen er
op uit.[j] **8** De zonen van Ạmmon
dan trokken uit en schaarden zich
in slagorde bij de ingang van de
poort, alsook de Syriërs van Zọba
en van Rẹhob,[k] en Ịstob en Mạ̈ą-
cha, [die] afzonderlijk in het open
veld [opgesteld waren].[l]
9 Toen Jọab zag dat de gevechts-
aanvallen nu zowel van voren als
van achteren tegen hem gericht
waren, koos hij terstond enkelen
van alle uitgelezen[m] mannen in Ịs-
raël uit en stelde hen in forma-
tie op om de Syriërs tegemoet te
trekken. **10** En de rest van het
volk gaf hij in de hand van zijn
broer Abịsaï,[n] opdat hij hen in for-
matie kon opstellen om de zonen
van Ạmmon[o] tegemoet te trek-
ken. **11** Vervolgens zei hij: „In-
dien de Syriërs mij te sterk wor-
den, dan moet gij mij tot redding
dienen; maar worden de zonen van
Ạmmon u te sterk, dan moet ik u
komen redden.[p] **12** Wees sterk,
opdat wij ons moedig mogen be-
tonen[q] ten behoeve van ons volk

HFDST. 10

a Ge 42:9
Nu 13:2
Joz 2:1
b 1Kr 19:3
c Le 19:27
d 1Kr 19:4
e Joz 6:24
Joz 18:21
1Kr 19:5
f Ge 34:30
Ex 5:21
1Sa 13:4
1Sa 27:12
g Nu 13:21
h 2Sa 8:5
1Kr 19:6
i Joz 13:13
1Kr 19:7
j 2Sa 23:8
1Kr 19:8
k Nu 13:21
l 1Kr 19:9
m 1Kr 19:10
n 1Sa 26:6
2Sa 2:18
2Sa 23:18
1Kr 2:16
o Ge 19:38
Nu 21:24
1Kr 19:11
p 1Kr 19:12
Sp 20:18
q De 31:6
2Kr 32:7

2e kolom

a 1Kr 19:13
b 1Sa 3:18
1Sa 14:6
2Sa 15:26
Ps 37:5
Ps 44:5
Sp 29:25
c 1Kr 19:14
d 1Kr 19:15
e 2Sa 5:5
f 2Sa 8:3
g Ge 15:18
Ex 23:31
De 11:24
2Sa 8:5
1Kon 4:21
Ps 72:8
h 1Kr 19:16
i 1Kr 19:17
j 2Sa 8:4
k De 20:1
Ps 18:38
l 1Kr 19:18
m 2Sa 10:6
n Ps 18:37
o Ge 15:18
De 20:11
Joz 1:4
p 1Kr 19:19

HFDST. 11

q 1Kon 20:22
2Kr 36:10
r 1Sa 8:20
Pr 3:8

en ten behoeve van de steden van
onze God;[a] en wat Jehovah be-
treft, hij zal doen wat goed is in
zijn eigen ogen.”[b]
13 Toen rukten Jọab en het volk
dat bij hem was op tot de strijd
tegen de Syriërs, waarop dezen
voor hem op de vlucht sloegen.[c]
14 Wat de zonen van Ạmmon be-
treft, zij zagen dat de Syriërs ge-
vlucht waren, en zij sloegen toen
voor Abịsaï op de vlucht en kwa-
men derhalve in de stad.[d] Daar-
na keerde Jọab van de zonen van
Ạmmon terug en kwam naar Jẹrụ-
zalem.[e]
15 Toen de Syriërs zagen dat
zij voor Ịsraël de nederlaag had-
den geleden, gingen zij zich bijeen-
verzamelen. **16** Hadadẹzer[f] dan
liet de Syriërs die in de streek
van de Rivier waren,[g] uitrukken;
en zij kwamen vervolgens naar
Hẹlam, met Sọbach,[h] de leger-
overste van Hadadẹzer, aan hun
spits.
17 Toen het bericht aan Dạvid
werd gebracht, verzamelde hij on-
middellijk heel Ịsraël en trok de
Jordạan over en kwam naar Hẹ-
lam. De Syriërs stelden zich nu
in formatie op om Dạvid tege-
moet te trekken en gingen tegen
hem strijden.[i] **18** En de Syriërs
sloegen voor Ịsraël op de vlucht;[j]
voorts doodde Dạvid van de Sy-
riërs zevenhonderd wagenmen-
ners[k] en veertigduizend ruiters,
en Sọbach, hun legeroverste, sloeg
hij neer, zodat hij daar stierf.[l]
19 Toen alle koningen,[m] de knech-
ten van Hadadẹzer, zagen dat zij
voor Ịsraël de nederlaag hadden
geleden,[n] sloten zij prompt vrede
met Ịsraël en gingen hen dienen;[o]
en de Syriërs waren bevreesd om
nog eens te trachten de zonen
van Ạmmon te redden.[p]

11 Nu gebeurde het bij de te-
rugkeer van het jaar,[q] op
de tijd waarop de koningen te
velde trekken,[r] dat Dạvid voorts
Jọab en zijn knechten met hem
en heel Ịsraël er op uit zond, opdat
zij de zonen van Ạmmon in het

verderf zouden storten[a] en het beleg om Rabba zouden slaan,[b] terwijl David in Jeruzalem bleef.

2 Nu gebeurde het tegen de avondtijd dat David voorts van zijn bed opstond en op het dakterras[c] van het huis van de koning ging rondwandelen; en vanaf het dakterras zag[d] hij toen een vrouw die zich aan het baden was, en de vrouw was zeer mooi van uiterlijk.[e] **3** Toen liet David naar de vrouw informeren[f] en iemand zei: „Is dat niet Bathseba,[g] de dochter van Eliam,[h] de vrouw van Uria[i] de Hethiet?"[j] **4** Daarna zond David boden om haar te halen.[k] Zij dan kwam bij hem[l] en hij lag bij haar,[m] terwijl zij zich nog aan het heiligen was van haar onreinheid.[n] Later keerde zij naar haar huis terug.

5 En de vrouw werd zwanger. Dientengevolge liet zij het David weten en zei: „Ik ben zwanger." **6** Daarop zond David een boodschap aan Joab en liet zeggen: „Stuur Uria de Hethiet naar mij toe." Joab stuurde Uria dus naar David. **7** Toen Uria bij hem kwam, ging David vragen hoe Joab het maakte en hoe het volk het maakte en hoe het stond met de oorlog. **8** Ten slotte zei David tot Uria: „Daal af naar uw huis en baad uw voeten."[o] Bijgevolg ging Uria het huis van de koning uit, en het eregeschenk van de koning werd hem nagebracht. **9** Maar Uria legde zich neer aan de ingang van het huis van de koning bij alle andere knechten van zijn heer, en hij daalde niet af naar zijn eigen huis. **10** Men vertelde het dus aan David en zei: „Uria is niet naar zijn eigen huis afgedaald." Daarop zei David tot Uria: „Gij zijt toch van een reis teruggekomen, niet waar? Waarom zijt gij niet naar uw eigen huis afgedaald?" **11** Hierop zei Uria tot David: „De Ark[p] en Israël en Juda wonen in hutten, en mijn heer Joab en de knechten van mijn heer[q] zijn gelegerd op de oppervlakte van het veld, en ik — zal ik naar mijn eigen huis gaan om te eten en te drinken en bij mijn vrouw te liggen?[a] Zo waar gij leeft en zo waar uw ziel leeft,[b] zo iets zal ik niet doen!"

12 Toen zei David tot Uria: „Blijf ook vandaag hier, en morgen zal ik u wegzenden." Derhalve bleef Uria die dag en de dag daarop te Jeruzalem. **13** Voorts riep David hem opdat hij in zijn tegenwoordigheid zou eten en drinken. Hij dan maakte hem dronken.[c] Niettemin ging hij 's avonds naar buiten om zich neer te leggen op zijn bed bij de knechten van zijn heer, en hij daalde niet af naar zijn eigen huis. **14** 's Morgens nu geschiedde het dat David een brief ging schrijven[d] aan Joab en die door de hand van Uria verzond. **15** Hij dan schreef in de brief aldus:[e] „Plaatst Uria vooraan bij de hevigste gevechtsaanvallen,[f] en gijlieden moet U van achter hem terugtrekken, en hij moet neergeslagen worden en sterven."[g]

16 Nu geschiedde het dat terwijl Joab de stad voortdurend in het oog hield, hij Uria gesteld hield op de plaats waarvan hij wist dat daar dappere mannen waren.[h] **17** Toen de mannen van de stad een uitval deden en de strijd tegen Joab aanbonden, vielen er voorts enigen van het volk, de knechten van David, en ook Uria de Hethiet stierf.[i] **18** Joab zond nu iemand om alle oorlogszaken aan David te berichten. **19** Vervolgens gebood hij de boodschapper en zei: „Zodra gij klaar zijt met spreken tot de koning over alle oorlogszaken, **20** dan moet het geschieden dat indien de woede van de koning opkomt en hij werkelijk tot u zegt: 'Waarom moest GIJ zo dicht bij de stad komen om te strijden? Wist GIJ niet dat zij boven van de muur zouden schieten? **21** Wie heeft Abimelech[j] neergeslagen, de zoon van Jerubbeseth?[k] Was het niet een vrouw, die boven van de muur een bovenste molen-

HFDST. 11

a 1Kr 20:1
b 2Sa 12:26
c 1Sa 9:26 Han 10:9
d Job 31:1 Sp 5:20 Mt 5:28
e Sp 6:25
f 1Kor 10:12 Jak 1:14
g 2Sa 12:24 1Kon 1:11
h 1Kr 3:5
i 2Sa 23:39 1Kon 15:5 1Kr 11:41
j Ge 10:15 Ge 15:20 De 20:17
k Ex 20:17 Le 19:11 1Kor 7:1
l Pr 8:4
m Ex 20:14 Le 18:20 Le 20:10 De 22:22 Sp 6:32 Heb 13:4 Jak 1:15
n Le 12:2 Le 15:19 Le 15:29 Le 18:19
o 1Sa 25:41
p 2Sa 6:17 2Sa 7:2
q 2Sa 20:6

2e kolom

a Le 15:16 De 23:9 1Sa 21:5
b 1Sa 17:55 1Sa 20:3 1Sa 25:26 2Sa 14:19
c Ge 19:33 Sp 20:1 Ho 4:11
d Ps 19:13
e Pr 8:4
f 1Sa 18:17 1Sa 18:25
g 2Sa 12:9 Ps 51:14 Sp 3:29 Sp 17:13 Za 8:17 Mr 7:21
h Le 19:17 1Kr 21:3
i 2Sa 12:9
j Re 9:52
k Re 6:32 Re 7:1

steen op hem wierp,[a] zodat hij te Tębez[b] stierf? Waarom moest GIJ zo dicht bij de muur komen?', dan moet gij zeggen: 'Ook uw knecht Urja de Hethiet is gestorven.' "[c]

22 De boodschapper ging dus heen en kwam bij Dąvid en vertelde hem alles in verband waarmee Jǫab hem had gezonden. **23** Voorts zei de boodschapper tot Dąvid: „De mannen bleken superieur aan ons te zijn, zodat zij tegen ons uitrukten, het veld in; maar wij bleven op hen indringen tot vlak bij de ingang van de poort. **24** En de schutters bleven boven van de muur op uw knechten schieten,[d] zodat er enigen van de knechten van de koning stierven; en ook uw knecht Urja de Hethiet is gestorven."[e] **25** Daarop zei Dąvid tot de boodschapper: „Dit zult gij tot Jǫab zeggen: 'Laat deze zaak niet kwaad schijnen in uw ogen, want het zwaard verteert[f] zowel de een als de ander. Zet uw strijd tegen de stad nog krachtiger voort en maak haar met de grond gelijk.'[g] En moedig hem aan."

26 En de vrouw van Urja kreeg te horen dat Urja, haar man, gestorven was, en zij ging weeklagen[h] over haar eigenaar.[i] **27** Toen de rouwtijd[j] voorbij was, liet Dąvid haar onmiddellijk halen en nam haar op in zijn huis, en zij werd zijn vrouw.[k] Mettertijd baarde zij hem een zoon, maar wat Dąvid had gedaan, bleek slecht te zijn[l] in de ogen[m] van Jehovah.

12 Jehovah zond nu Nąthan[n] tot Dąvid. Hij kwam dus bij hem[o] en zei tot hem: „Er waren twee mannen die zich in dezelfde stad bevonden; de een [was] rijk en de ander onbemiddeld. **2** Het geval wilde, dat de rijke zeer veel schapen en runderen had;[p] **3** maar de onbemiddelde had niets anders dan één ooilammetje, dat hij gekocht had.[q] En hij hield het in het leven, en het groeide met hem en met zijn zonen samen op. Het at altijd van zijn bete en het dronk altijd uit zijn beker en het lag altijd aan zijn boezem, en het werd hem als een dochter. **4** Kort daarop kwam er een bezoeker bij de rijke man, maar het ging hem aan zijn hart om iets van zijn eigen schapen en zijn eigen runderen te nemen om dat klaar te maken voor de reiziger die bij hem was gekomen. Daarom nam hij het ooilam van de onbemiddelde man en maakte het klaar voor de man die bij hem was gekomen."[a]

5 Hierop ontbrandde Dąvids toorn zeer tegen die man,[b] zodat hij tot Nąthan zei: „Zo waar Jehovah leeft,[c] de man die dat doet, verdient te sterven![d] **6** En het ooilam dient hij viervoudig[e] te vergoeden,[f] ten gevolge van het feit dat hij deze zaak heeft gedaan en omdat hij geen mededogen[g] heeft gehad."

7 Toen zei Nąthan tot Dąvid: „Gijzelf zijt die man! Dit heeft Jehovah, de God van Įsraël, gezegd: 'Ikzelf heb u tot koning over Įsraël gezalfd[h] en ikzelf heb u uit de hand van Saul bevrijd.[i] **8** En ik was bereid u het huis van uw heer[j] en de vrouwen van uw heer[k] aan uw boezem te geven, en u het huis van Įsraël en van Juda te geven.[l] En indien het niet genoeg was, was ik bereid u er nog dergelijke zaken, zowel als andere zaken, bij te geven.[m] **9** Waarom hebt gij het woord van Jehovah veracht, door te doen wat kwaad[n] is in zijn ogen? Urja de Hethiet hebt gij met het zwaard neergeslagen,[o] en zijn vrouw hebt gij u tot vrouw genomen,[p] en hem hebt gij door het zwaard van de zonen van Ąmmon gedood. **10** Nu dan, [het] zwaard[q] zal tot onbepaalde tijd niet van uw eigen huis wijken,[r] ten gevolge van het feit dat gij mij hebt veracht, zodat gij de vrouw van Urja de Hethiet hebt genomen om u tot vrouw te worden.' **11** Dit heeft Jehovah gezegd: 'Zie, ik verwek rampspoed tegen u uit uw eigen huis;[s] en ik

HFDST. 11

a Re 9:53
b Re 9:50
c 2Sa 3:34
2Sa 11:3
d 2Kr 26:15
e 2Sa 11:17
f 2Sa 2:26
Jes 1:20
Jer 2:30
Jer 46:10
g 2Sa 12:26
h 2Sa 3:31
i Ge 20:3
Joë 1:8
j 1Sa 31:13
k 2Sa 5:13
2Sa 12:9
l Ge 39:9
Ps 5:6
Heb 13:4
m 1Kon 15:5
1Kr 21:7
Ps 11:4
Jer 32:19
Heb 4:13

HFDST. 12

n 1Kon 1:8
1Kr 17:1
1Kr 29:29
o Ps 51, Ops.
p 2Sa 5:13
2Sa 15:16
q 2Sa 11:3
Sp 5:15

2e kolom

a 2Sa 11:4
b Lu 6:41
c De 6:13
d 1Sa 26:16
e Ex 22:1
f Ex 21:34
g 2Sa 21:7
h 1Sa 16:13
2Sa 7:8
i 1Sa 18:11
1Sa 19:10
1Sa 23:14
Ps 18, Ops.
j 1Sa 13:14
1Sa 15:28
k 2Sa 3:7
1Kon 2:22
l 2Sa 2:4
2Sa 5:5
m 2Sa 7:19
Ps 84:11
Jak 1:17
n Ex 20:13
Ex 20:14
Ex 20:17
o 2Sa 11:15
p 2Sa 11:27
Heb 13:4
q 2Sa 13:32
2Sa 18:33
r Nu 14:18
Ga 6:7
s 2Sa 12:19
2Sa 13:14
2Sa 15:14

wil uw vrouwen voor uw eigen
ogen weghalen en hen aan uw
naaste geven,[a] en hij zal stellig bij
uw vrouwen liggen voor de ogen
van deze zon.[b] **12** Terwijl gij in
het geheim hebt gehandeld,[c] zal ik
voor mij deze zaak doen ten aan-
schouwen van heel Israël[d] en ten
aanschouwen van de zon.'"[e]
13 David zei[f] nu tot Nathan:
„Ik heb tegen Jehovah gezon-
digd."[g] Hierop zei Nathan tot Da-
vid: „Jehovah laat van zijn kant
uw zonde werkelijk voorbijgaan.[h]
Gij zult niet sterven.[i] **14** Niet-
tegenstaande dat zal, omdat gij
door deze zaak Jehovah ontegen-
zeglijk met minachting hebt beje-
gend,[j] ook de zoon zelf, die u zo-
juist geboren is, beslist sterven."[k]
15 Toen ging Nathan naar zijn
eigen huis.
En Jehovah bracht nu het kind
dat de vrouw van Uria aan Da-
vid gebaard had een slag toe,[l] zo-
dat het ziek werd. **16** En David
ging de [ware] God zoeken ten be-
hoeve van de jongen, en David
onderhield voorts een strenge
vasten[m] en hij kwam binnen en
bracht de nacht door en lag op
de grond.[n] **17** De oudere man-
nen van zijn huis dan stonden op
[en bogen zich] over hem heen
om hem van de grond te doen
opstaan, maar hij wilde niet en
gebruikte geen brood[o] in gezel-
schap van hen. **18** Nu geschied-
de het op de zevende dag dat het
kind ten slotte stierf. En de die-
naren van David waren bevreesd
hem mee te delen dat het kind
was gestorven; want zij zeiden:
„Zie! Toen het kind nog in leven
was, hebben wij tot hem gespro-
ken en heeft hij niet naar onze
stem geluisterd; hoe kunnen wij
dan tot hem zeggen: 'Het kind is
gestorven'? Dan zal hij stellig iets
kwaads doen."
19 Toen David nu zag dat zijn
dienaren onder elkaar fluister-
den, begreep David al dat het kind
gestorven was. Daarom zei David
tot zijn dienaren: „Is het kind ge-
storven?" Waarop zij zeiden: „Het
is gestorven." **20** Toen stond Da-
vid op van de grond en waste zich
en wreef zich met olie in[a] en ver-
wisselde zijn mantels en ging naar
het huis[b] van Jehovah en wierp
zich neer;[c] daarna kwam hij in zijn
eigen huis en vroeg [te eten], en zij
zetten hem dadelijk brood voor en
hij ging eten. **21** Dientengevol-
ge zeiden zijn dienaren tot hem:
„Wat heeft dit te betekenen, wat
gij hebt gedaan? Toen het kind
nog in leven was, hebt gij ter wil-
le daarvan gevast en voortdurend
geweend; en zodra het kind ge-
storven was, zijt gij opgestaan en
brood gaan eten." **22** Hierop zei
hij: „Toen het kind nog in leven
was, heb ik inderdaad gevast[d]
en voortdurend geweend,[e] omdat ik
bij mijzelf zei: 'Wie weet of Jeho-
vah mij misschien gunst betoont
en het kind stellig zal leven?'[f]
23 Waarom vast ik nog, nu het ge-
storven is? Ben ik soms in staat
het weer terug te brengen?[g] Ik
ga naar hem toe,[h] maar wat hem
aangaat, hij zal niet tot mij terug-
keren."[i]
24 En David ging Bathseba, zijn
vrouw,[j] troosten. Ook kwam hij
bij haar en lag bij haar. Metter-
tijd baarde zij een zoon,[k] en hem
werd de naam Salomo[l] gegeven.
En Jehovah zelf had hem werke-
lijk lief.[m] **25** Daarom zond hij
een boodschap door bemiddeling
van de profeet Nathan[n] en gaf
hem de naam Jedidja, om Jeho-
vah's wil.
26 En Joab[o] zette de strijd te-
gen Rabba[p] van de zonen van Am-
mon voort en slaagde erin de stad
van het koninkrijk in te nemen.
27 Joab dan zond boden naar Da-
vid en zei: „Ik heb tegen Rabba ge-
streden.[q] Ik heb ook de waterstad
ingenomen. **28** Nu dan, verga-
der de rest van het volk en leger u
tegen de stad en neem haar in; op-
dat niet ik de stad inneem en niet
mijn naam over haar uitgeroepen
hoeft te worden."
29 Bijgevolg vergaderde David

HFDST. 12

a Ex 21:24
Job 31:10
Job 34:11
b 2Sa 16:21
c 2Sa 11:4
2Sa 11:8
2Sa 11:13
2Sa 11:15
d 2Sa 16:22
e Mt 10:26
Lu 12:2
f Ps 51, Ops.
g Ge 39:9
Ps 32:5
Ps 38:3
Ps 51:4
Sp 28:13
h Ex 34:6
Ps 32:1
Ps 130:4
Mi 7:18
i Le 20:10
Ps 103:10
j Ps 51:4
k Ex 34:7
De 23:2
Ps 89:32
Sp 3:11
Heb 12:6
l 1Sa 25:38
2Sa 24:15
m 2Sa 12:22
Jon 3:9
n 2Sa 13:31
o 2Sa 3:35

2e kolom

a Ru 3:3
2Sa 14:2
b 2Sa 6:17
Ps 5:7
c Ge 24:26
1Kr 29:20
Ne 8:6
Ps 95:6
d 2Sa 12:16
Joë 1:14
e Jes 38:3
f Jes 38:5
Joë 2:14
Am 5:15
Jon 3:9
g Pr 9:6
Jes 26:14
h Job 30:23
Pr 3:20
Pr 9:10
Han 2:29
Han 2:34
Han 13:36
Ro 5:12
i Pr 9:5
j 2Sa 11:3
2Sa 12:9
k Ps 127:3
l 1Kr 3:5
1Kr 22:9
1Kr 28:5
Mt 1:6
m 2Sa 7:12
1Kr 29:1
n 2Sa 7:4
2Sa 12:1
1Kon 1:8
o 2Sa 11:25
1Kr 20:1
p De 3:11
De 23:6
Joz 13:25
Jer 49:3
q 2Sa 11:1

al het volk en ging naar Rabba
en streed ertegen en nam het in.
30 En hij wist Malkam de kroon
van het hoofd te nemen,[a] waar-
van het gewicht een talent goud
was, met kostbare stenen; en ze
kwam op Davids hoofd. En de
buit[b] van de stad die hij eruit haal-
de, was zeer groot. **31** En het
volk dat erin was, voerde hij naar
buiten om hen aan het zagen van
stenen te zetten en aan scherpe
ijzeren werktuigen[c] en aan ijze-
ren bijlen, en hij liet hen dienst
doen bij het maken van bakste-
nen. En zo deed hij vervolgens
met alle steden van de zonen van
Ammon. Ten slotte keerden Da-
vid en al het volk naar Jeruzalem
terug.

13 Nu geschiedde het na deze
dingen dat Absalom,[d] de
zoon van David, een zeer scho-
ne zuster had, wier naam Tamar[e]
was, en Amnon,[f] de zoon van Da-
vid, werd verliefd[g] op haar. **2** En
het was zo benauwend voor Am-
non dat hij ziek werd[h] wegens zijn
zuster Tamar, want zij was een
maagd, en het was in de ogen[i] van
Amnon moeilijk haar ook maar
iets te doen.[j] **3** Nu had Amnon
een metgezel wiens naam Jona-
dab[k] was, de zoon van Simea,[l] Da-
vids broer; en Jonadab was een
zeer wijs man. **4** Hij dan zei tot
hem: „Waarom zijt gij, de zoon van
de koning, toch elke morgen zo
terneergeslagen? Wilt gij het mij
niet vertellen?"[m] Hierop zei Am-
non tot hem: „Ik ben verliefd[n] op
Tamar, de zuster[o] van mijn broer
Absalom." **5** Daarop zei Jona-
dab tot hem: „Ga op uw bed lig-
gen en houd u ziek.[p] En uw vader
zal u stellig komen bezoeken, en
gij moet tegen hem zeggen: 'Laat
alstublieft mijn zuster Tamar ko-
men en mij brood geven als aan
een zieke, en zij zal het brood der
vertroosting voor mijn ogen moe-
ten maken, opdat ik het kan zien,
en ik zal uit haar hand moeten
eten.'"[q]
6 Bijgevolg ging Amnon liggen

HFDST. 12

a 1Kr 20:2
b Joz 22:8 1Sa 30:20 2Sa 3:22 2Sa 8:11
c 1Kr 20:3

HFDST. 13

d 2Sa 3:3 1Kr 3:2
e 1Kr 3:9
f 2Sa 3:2 1Kr 3:1
g Ge 34:3 Mt 5:28
h Sp 4:23 Kol 3:5
i 2Pe 2:14
j Sp 11:19
k 2Sa 13:35
l 1Sa 16:9 1Kr 2:13
m 1Kon 21:5
n Le 20:17 Mt 15:19 1Th 4:5
o Le 18:9
p Sp 24:8
q Ps 50:19

2e kolom

a Ps 10:9
b 1Kr 3:1 1Kr 3:9
c Job 24:15 Jo 3:20
d Ge 39:12
e Ge 39:7
f De 27:22 Ez 22:11
g Ge 34:2
h Le 18:9 Le 20:17
i Ge 34:7 Re 20:6 Sp 7:7
j Le 18:9 Le 18:29
k Jak 1:15

en hield zich ziek,[a] en de koning
kwam hem derhalve bezoeken.
Toen zei Amnon tot de koning:
„Laat alstublieft mijn zuster Ta-
mar komen en voor mijn ogen
twee hartvormige koeken bak-
ken, opdat ik als een zieke uit
haar hand brood moge nemen."
7 Daarop zond David iemand
naar Tamar in het huis, om te zeg-
gen: „Ga alstublieft naar het huis
van uw broer Amnon en maak het
brood der vertroosting voor hem."
8 Tamar ging dus naar het huis
van haar broer Amnon,[b] terwijl
deze [te bed] lag. Toen nam zij
het meeldeeg en kneedde het en
maakte voor zijn ogen de koeken
en kookte de hartvormige koe-
ken. **9** Ten slotte nam zij de diep-
e pan en goot die voor hem uit,
maar Amnon weigerde te eten en
zei: „LAAT iedereen van mij weg-
gaan!"[c] Toen ging iedereen van
hem weg.
10 Amnon zei nu tot Tamar:
„Breng het brood der vertroos-
ting in de binnenkamer, opdat ik
het als een zieke uit uw hand
moge nemen." Tamar nam dus
de hartvormige koeken die zij
had gemaakt en bracht ze bij
haar broer Amnon in de binnen-
kamer. **11** Toen zij tot hem na-
derde opdat hij zou eten, greep[d]
hij haar terstond vast en zei tot
haar: „Kom, ga bij mij liggen,[e]
mijn zuster."[f] **12** Maar zij zei tot
hem: „Neen, mijn broer! Verne-
der[g] mij niet; want zo iets pleegt
men niet te doen in Israël.[h] Bega
zulk een schandelijke dwaasheid[i]
niet. **13** En ik — waarheen zal
ik mijn smaad laten gaan? En gij
— gij zult als een der onzinnigen
in Israël worden. Nu dan, spreek
alstublieft tot de koning; want hij
zal mij aan u niet onthouden."
14 En hij wilde niet naar haar
stem luisteren, maar gebruikte
kracht groter dan die van haar
en hij vernederde[j] haar en lag bij
haar.[k] **15** En Amnon ging haar
haten met een zeer grote haat,
want de haat waarmee hij haar
haatte, was groter dan de liefde
waarmee hij haar had liefgehad,

zodat Amnon tot haar zei: „Sta op, ga weg!” **16** Hierop zei zij tot hem: „Neen, mijn broer; want dit kwaad, mij weg te sturen, is groter dan het andere dat gij mij hebt aangedaan!” En hij wilde niet naar haar luisteren.

17 Toen riep hij zijn bediende, die voor hem zorgde, en zei: „Stuur deze [vrouw] alstublieft van mij vandaan naar buiten, en doe de deur achter haar op slot.” **18** (Zij nu had een lang, gestreept[a] gewaad aan; want zo gingen de dochters van de koning, de maagden, gewoonlijk gekleed, met schoudermantels.) Zijn dienaar dan leidde haar vervolgens helemaal naar buiten, en hij deed de deur achter haar op slot. **19** Toen deed Tamar as[b] op haar hoofd, en het lange, gestreepte gewaad dat zij aan had, scheurde zij vaneen; en zij hield haar handen op haar hoofd geplaatst[c] en liep heen, terwijl zij schreeuwend voortliep.

20 Daarop zei haar broer Absalom[d] tot haar: „Is uw broer Amnon[e] soms bij u gekomen? Nu dan, mijn zuster, bewaar het stilzwijgen. Hij is uw broer.[f] Zet uw hart niet op deze zaak.” En Tamar ging, terwijl zij van omgang [met anderen] werd buitengesloten, in het huis van haar broer Absalom wonen. **21** En koning David zelf hoorde over al deze dingen,[g] en hij werd zeer toornig.[h] **22** En Absalom sprak met Amnon noch kwaad noch goed; want Absalom haatte[i] Amnon om het feit dat hij zijn zuster Tamar had vernederd.

23 Na twee volle jaren nu gebeurde het dat Absalom schaapscheerders[j] kreeg te Baäl-Hazor, dat dicht bij Efraïm[k] ligt; en Absalom nodigde vervolgens alle zonen van de koning uit.[l] **24** Absalom kwam dus bij de koning en zei: „Zie toch, uw knecht heeft schaapscheerders! Laat de koning, en ook zijn dienaren, alstublieft met uw knecht meegaan.” **25** Maar de koning zei tot Absalom: „Neen, mijn zoon! Laten wij alstublieft niet allemaal gaan, opdat wij u niet tot last zijn.” Ofschoon hij bij hem bleef aandringen,[a] wilde hij niet gaan, maar hij zegende[b] hem. **26** Ten slotte zei Absalom: „Indien [gij] niet [gaat], laat dan alstublieft mijn broer Amnon met ons meegaan.”[c] Daarop zei de koning tot hem: „Waarom zou hij met u meegaan?” **27** Toen drong Absalom bij hem aan,[d] zodat hij Amnon en alle zonen van de koning met hem meestuurde.

28 Toen gebood Absalom zijn bedienden en zei: „Ziet alstublieft toe, dat zodra Amnons hart vrolijk gestemd is van de wijn[e] en ik stellig tot U zal zeggen: ’Slaat Amnon neer!’, dan moet GIJ hem ter dood brengen. Weest niet bevreesd.[f] Ben ik het niet die het U heeft geboden? Weest sterk en betoont U dappere mannen.” **29** Toen deden Absaloms bedienden met Amnon juist zoals Absalom geboden had;[g] en alle andere zonen van de koning stonden nu op en bestegen ieder hun muildier en sloegen op de vlucht. **30** Nu geschiedde het dat terwijl zij onderweg waren, het bericht zelf David bereikte, dat luidde: „Absalom heeft alle zonen van de koning neergeslagen, en niet één van hen is overgebleven.” **31** Toen stond de koning op en scheurde zijn kleederen[h] en ging op de grond liggen,[i] en al zijn dienaren stonden daar met gescheurde kleederen.[j]

32 Maar Jonadab,[k] de zoon van Simea,[l] Davids broer, nam het woord en zei: „Laat mijn heer niet denken dat zij alle jonge mannen, de zonen van de koning, ter dood gebracht hebben, want alleen Amnon is gestorven,[m] want op bevel van Absalom is het geschied als iets wat bestemd was[n] sinds de dag dat hij zijn zuster Tamar vernederd[o] heeft.[p] **33** Nu dan, laat mijn heer de koning het woord niet ter harte nemen waarin werd

HFDST. 13

a Ge 37:3
b Joz 7:6 Es 4:1 Job 2:8 Jer 6:26
c Jer 2:37
d 2Sa 3:3 2Sa 13:1
e 2Sa 3:2 1Kr 3:1
f Le 18:9 De 27:22
g 1Sa 2:24
h Sp 19:13
i Ge 34:7 Le 19:17 Sp 18:19 Sp 26:24 Ef 4:26 1Jo 3:15
j 1Sa 25:4 1Sa 25:11
k Jo 11:54
l 1Kon 1:9 1Kon 1:19 1Kon 1:25

2e kolom

a Han 18:20
b Ru 2:4
c Ps 55:21 Sp 10:18 Sp 26:24
d Sp 26:25 Sp 26:26
e Ru 3:7 1Sa 25:36 Es 1:10 Ps 104:15 Pr 2:3 Pr 10:19
f 1Sa 28:10 1Sa 28:13
g 1Sa 22:18 1Kon 21:11
h Ge 37:34 2Sa 3:31
i 2Sa 12:16
j 2Sa 1:11
k 2Sa 13:3
l 1Sa 16:9 1Kr 2:13
m 2Sa 12:10
n Ge 27:41 Ps 7:14 Sp 18:19
o 2Sa 13:14
p Le 18:9 Le 18:29

gezegd: 'Alle zonen van de koning zijn gestorven'; maar alleen Amnon is gestorven."

34 Intussen maakte Absalom zich uit de voeten.[a] Later sloeg de jonge man, de wachter,[b] zijn ogen op en zag, en zie! daar kwam veel volk aan van de weg achter hem, langs de zijde van het gebergte. **35** Daarop zei Jonadab[c] tot de koning: „Zie! De zonen van de koning zijn gekomen. Overeenkomstig het woord van uw knecht, zo is het geschied."[d] **36** Nu gebeurde het dat zodra hij opgehouden had met spreken, zie, daar kwamen de zonen van de koning en zij verhieven toen hun stem en gingen wenen; en zelfs de koning en al zijn dienaren weenden met een zeer groot geween. **37** Wat Absalom betreft, hij nam de wijk om naar Talmai[e] te gaan, de zoon van Ammihud, de koning van Gesur.[f] En [David] bleef alle dagen treuren[g] over zijn zoon. **38** Wat Absalom betreft, hij nam de wijk en begaf zich naar Gesur;[h] en hij bleef daar drie jaar.

39 Ten slotte verlangde [de ziel van] David, de koning, ernaar om naar Absalom uit te gaan; want hij had zich betreffende Amnon getroost, omdat hij dood was.

14 Joab[i] nu, de zoon van Zeruja,[j] kwam te weten dat het hart van de koning naar Absalom [uitging].[k] **2** Bijgevolg zond Joab een boodschap naar Tekoa[l] en liet vandaar een wijze[m] vrouw halen en zei tot haar: „Ga alstublieft in de rouw en kleed u alstublieft in rouwkleren en wrijf u niet met olie in;[n] en gij moet als een vrouw worden die nu reeds vele dagen rouw draagt over een dode.[o] **3** En gij moet naar de koning gaan en een woord zoals dit tot hem spreken." Daarop legde Joab haar de woorden in de mond.[p]

4 Toen ging de Tekoïtische vrouw naar de koning en viel op haar aangezicht ter aarde[q] en wierp zich neer en zei: „Red toch,[a] o koning!" **5** Hierop zei de koning tot haar: „Wat is er met u?" Waarop zij zei: „Voorwaar, ik ben een weduwvrouw,[b] nu mijn man dood is. **6** En uw dienstmaagd had twee zonen, en zij beiden raakten met elkaar aan het vechten op het veld,[c] terwijl er geen bevrijder[d] was om hen te scheiden. Ten slotte sloeg de één de ander neer en bracht hem ter dood. **7** En nu is de hele familie tegen uw dienstmaagd opgestaan, en zij blijven zeggen: 'Lever hem die zijn broer heeft neergeslagen uit, opdat wij hem ter dood brengen voor de ziel van zijn broer,[e] die hij gedood heeft,[f] en laten wij ook de erfgenaam verdelgen!' En zij zullen stellig mijn houtskoolgloed die overgebleven is uitblussen, om aan mijn man noch naam noch overblijfsel op de oppervlakte van de aardbodem toe te kennen."[g]

8 Toen zei de koning tot de vrouw: „Ga naar uw huis, en ikzelf zal aangaande u bevel geven."[h] **9** Hierop zei de Tekoïtische vrouw tot de koning: „Op mij, o mijn heer de koning, zij de dwaling, en ook op het huis van mijn vader,[i] terwijl de koning en zijn troon onschuldig zijn." **10** Vervolgens zei de koning: „Indien iemand tot u spreekt, dan moet gij hem bij mij brengen, en hij zal u nooit weer aantasten." **11** Maar zij zei: „Laat de koning alstublieft Jehovah, uw God, gedenken,[j] opdat de bloedwreker[k] niet voortdurend verderf aanricht en opdat zij mijn zoon niet verdelgen." Hierop zei hij: „Zo waar Jehovah leeft,[l] geen haar[m] van uw zoon zal ter aarde vallen." **12** De vrouw zei nu: „Laat uw dienstmaagd[n] alstublieft een woord tot mijn heer de koning spreken."[o] Daarom zei hij: „Spreek!"[p]

13 Vervolgens zei de vrouw: „Waarom hebt gij dan iets dergelijks overlegd[q] tegen het volk van God?[r] Nu de koning dit woord

HFDST. 13

a 2Sa 13:38; Sp 28:17
b 2Sa 18:24; 2Kon 9:17
c 2Sa 13:3
d 2Sa 13:32
e 2Sa 3:3
f 1Kr 3:2
g Pr 7:2
h De 3:14; Joz 12:5; 2Sa 14:23; 2Sa 15:8

HFDST. 14

i 2Sa 2:18
j 1Kr 2:16
k 2Sa 13:39; 2Sa 18:33; 2Sa 19:2
l 2Kr 11:6; 2Kr 20:20; Ne 3:5; Am 1:1
m 2Sa 20:16
n Pr 9:8; Da 10:3
o Ge 27:41
p 2Sa 14:19
q 1Sa 24:8; 2Sa 1:2

2e kolom

a 2Kon 6:26; Mt 21:9
b Ex 22:22; Jak 1:27
c Ge 4:8; Ex 2:13
d Ex 2:14
e Ge 4:14
f Nu 35:19; De 19:12
g Nu 27:4; De 25:6
h 1Sa 8:20
i Ge 27:13; 1Sa 25:24
j Ge 14:22; Ge 24:3
k Nu 35:19; Nu 35:27; De 19:6
l De 6:13; 1Sa 28:10; Pr 8:4
m 1Sa 14:45; 1Kon 1:52; Han 27:34
n 1Sa 25:41
o Ge 44:18
p Han 26:1
q De 1:17
r Ex 19:5; Nu 6:27

spreekt, is hij als iemand die schuldig is,[a] doordat de koning zijn eigen verstotene niet terugbrengt.[b] **14** Want wij zullen zonder mankeren sterven[c] en als wateren zijn die op de aarde worden uitgestort, die niet verzameld kunnen worden. Maar God zal een ziel niet wegnemen,[d] en hij heeft redenen bedacht waarom de verstotene niet van hem verstoten dient te worden. **15** En nu, dat ik gekomen ben om dit woord tot de koning, mijn heer, te spreken, is omdat het volk mij bevreesd heeft gemaakt. Daarom zei uw dienstmaagd: 'Laat ik alstublieft tot de koning spreken. Misschien zal de koning volgens het woord van zijn slavin handelen. **16** Omdat de koning ertoe overging te luisteren, ten einde zijn slavin te bevrijden uit de handpalm van de man die mij en mijn eenzame zoon uit het door God gegeven erfdeel [tracht] te verdelgen',[e] **17** zei uw dienstmaagd vervolgens: 'Laat het woord van mijn heer de koning alstublieft tot geruststelling dienen.' Want als een engel[f] van de [ware] God, zó is mijn heer de koning, om te onderscheiden wat goed en wat slecht is,[g] en moge Jehovah, uw God, zelf met u blijken te zijn."

18 De koning antwoordde nu en zei tot de vrouw: „Verberg mij alstublieft niets waarover ik u vraag."[h] Hierop zei de vrouw: „Laat mijn heer de koning alstublieft spreken." **19** Vervolgens zei de koning: „Is de hand van Joab[i] met u in dit alles?"[j] Toen antwoordde de vrouw en zei: „Zo waar uw ziel leeft,[k] o mijn heer de koning, niemand kan ter rechter- of ter linkerzijde [wijken] van alles wat mijn heer de koning heeft gesproken; want het was uw dienaar Joab die [het] mij geboden heeft, en híj heeft uw dienstmaagd al deze woorden in de mond gelegd.[l] **20** Om de zaak een ander voorkomen te geven, heeft uw dienaar Joab dit gedaan, maar mijn heer is wijs als met de wijsheid van de engel[a] van de [ware] God, zodat hij alles weet wat er op aarde [gebeurt]."

21 Nadien zei de koning tot Joab: „Zie toch, ik zal deze zaak stellig doen.[b] Ga dus heen, breng de jonge man Absalom terug."[c] **22** Toen viel Joab op zijn aangezicht ter aarde en wierp zich neer en zegende de koning;[d] en Joab zei vervolgens: „Heden weet uw knecht werkelijk dat ik gunst gevonden heb in uw ogen,[e] o mijn heer de koning, omdat de koning volgens het woord van zijn knecht heeft gehandeld." **23** Daarna stond Joab op en ging naar Gesur[f] en bracht Absalom naar Jeruzalem.[g] **24** De koning zei echter: „Laat hij naar zijn eigen huis keren, maar mijn aangezicht mag hij niet zien."[h] Absalom keerde dus naar zijn eigen huis en het aangezicht van de koning zag hij niet.

25 Vergeleken bij Absalom nu bleek er in heel Israël geen man te zijn die zozeer om zijn schoonheid[i] te prijzen viel. Van zijn voetzool tot aan zijn schedel bleek er geen gebrek aan hem te zijn. **26** En wanneer hij zijn hoofdhaar liet scheren — en het gebeurde aan het einde van elk jaar dat hij het gewoonlijk liet scheren; omdat het hem zo zwaar[j] was, liet hij het scheren — woog hij het haar van zijn hoofd, tweehonderd sikkelen naar de koninklijke weegsteen. **27** En er werden Absalom drie zonen[k] geboren en één dochter, wier naam Tamar was. Zij bleek een vrouw te zijn die zeer schoon van uiterlijk was.[l]

28 En Absalom bleef twee volle jaren in Jeruzalem wonen, en het aangezicht van de koning zag hij niet.[m] **29** Derhalve ontbood Absalom Joab, met de bedoeling hem naar de koning te zenden, en hij wilde niet bij hem komen. Toen ontbood hij [hem] nog eens, een tweede maal, en hij wilde niet komen. **30** Ten slotte zei hij tot zijn dienaren: „Ziet het stuk land

HFDST. 14

a 2Sa 12:7
b 2Sa 13:38
c Pr 3:19 Pr 9:5
d De 10:17
e 2Sa 14:2 2Sa 14:7
f 1Sa 29:9 2Sa 19:27
g 1Kon 3:9 1Kon 3:28
h 1Sa 3:17 Ef 4:25
i 2Sa 14:1
j Sp 20:5
k 1Sa 1:26 1Sa 17:55
l 2Sa 14:3

2e kolom

a 2Sa 14:17
b 2Sa 14:13
c 2Sa 13:38
d Nu 6:23
e Ru 2:2 1Sa 20:3 Es 5:8
f De 3:14 2Sa 3:3 2Sa 13:37
g 2Sa 5:5
h Ex 10:28 2Sa 3:13
i 1Sa 9:2
j Pr 9:8
k 2Sa 18:18
l Es 2:7
m 2Sa 14:24

van Joab naast het mijne, en daar
heeft hij gerst. Gaat erheen en
steekt het in brand.”[a] Bijgevolg
staken de dienaren van Absalom
het stuk land in brand.[b] **31** Toen
stond Joab op en kwam bij Absa-
lom in het huis en zei tot hem:
„Waarom hebben uw dienaren het
stuk land dat van mij is, in brand
gestoken?” **32** Absalom dan zei
tot Joab: „Zie! Ik heb u laten zeg-
gen: ’Kom hierheen en laat ik u
naar de koning zenden om te zeg-
gen: „Waarom ben ik uit Gesur ge-
komen?[c] Het zou beter voor mij
zijn als ik daar nog was. Nu dan,
laat mij het aangezicht van de ko-
ning zien en indien er enige dwa-
ling in mij is,[d] dan moet hij mij ter
dood brengen.”’ ”

33 Nadien kwam Joab bij de ko-
ning en deelde [het] hem mee.
Toen riep hij Absalom, die nu bij
de koning kwam en zich voor hem
neerwierp, [terwijl hij] voor de ko-
ning op zijn aangezicht ter aarde
[viel], waarna de koning Absalom
kuste.[e]

15 Nu geschiedde het na deze
dingen dat Absalom zich
voorts een wagen liet maken, met
paarden en met vijftig mannen
die voor hem uit moesten lopen.[f]
2 En Absalom stond vroeg op[g] en
ging aan de kant van de weg naar
de poort[h] staan. Nu geschiedde
het dat wanneer een man, wie
dan ook, een rechtsgeding had
om ermee naar de koning te gaan
ten einde recht [te krijgen],[i] Absa-
lom hem dan riep en zei: „Uit wel-
ke stad komt gij?”, en hij zei dan:
„Uit een van de stammen van Is-
raël komt uw knecht.” **3** En Ab-
salom zei dan tot hem: „Zie, uw
zaken zijn goed en recht; maar
van de zijde van de koning is er
niemand die u aanhoort.”[j] **4** En
Absalom zei dan verder: „O stelde
men mij maar tot rechter in het
land aan,[k] dat iedere man die een
geding of rechtszaak heeft, tot
mij zou komen! Dan zou ik hem
stellig recht verschaffen.”[l]

5 Het gebeurde ook dat wan-
neer een man naderbij kwam om
zich voor hem neer te buigen, hij
zijn hand uitstak en hem greep[a]
en hem kuste. **6** En Absalom
bleef op een dergelijke wijze doen
met alle Israëlieten die tot de ko-
ning kwamen om recht; en Absa-
lom bleef het hart van de man-
nen van Israël stelen.[b]

7 Nu geschiedde het na ver-
loop van veertig jaar, dat Ab-
salom voorts tot de koning zei:
„Laat mij alstublieft heengaan
en in Hebron[c] mijn gelofte beta-
len die ik Jehovah plechtig ge-
daan heb.[d] **8** Want uw knecht
heeft een plechtige gelofte ge-
daan[e] toen ik nog te Gesur[f] in Sy-
rië woonde en gezegd: ’Indien Je-
hovah mij zonder mankeren naar
Jeruzalem zal terugbrengen, dan
moet ik voor Jehovah dienst ver-
richten.’ ”[g] **9** De koning zei der-
halve tot hem: „Ga in vrede.”[h]
Toen stond hij op en ging naar
Hebron.

10 Absalom zond nu verspie-
ders[i] onder alle stammen van Is-
raël, om te zeggen: „Zodra GIJ het
hoorngeschal hoort, dan moet GIJ
zeggen: ’Absalom is koning ge-
worden[j] in Hebron!’ ”[k] **11** Nu wa-
ren er met Absalom tweehonderd
man uit Jeruzalem meegegaan,
die genodigd waren en zonder
argwaan meegingen,[l] en zij wis-
ten in het geheel niets. **12** Bo-
vendien ontbood Absalom, toen
hij de slachtoffers bracht, de Gi-
loniet[m] Achitofel,[n] Davids raads-
heer,[o] uit zijn stad Gilo.[p] En de
samenzwering[q] won aan kracht,
en het volk [dat zich] bij Absa-
lom [aansloot] nam voortdurend
in aantal toe.[r]

13 Mettertijd kwam er iemand
bij David die hem inlichtte en zei:
„Het hart[s] van de mannen van Is-
raël is achter Absalom gekomen.”
14 Terstond zei David tot al zijn
dienaren die bij hem in Jeruza-
lem waren: „Staat op, en laten wij
uitwijken;[t] want er zal geen ont-
koming voor ons blijken te zijn
wegens Absalom! Gaat haastig

HFDST. 14

a Ex 22:6
Re 15:5
b 1Kon 21:11
c 2Sa 14:23
d Ps 36:2
e Ge 45:15

HFDST. 15

f 1Sa 8:11
1Kon 1:5
Sp 11:2
g Sp 1:16
h De 22:15
De 25:7
Ru 4:1
i 1Sa 8:20
2Sa 8:15
j Ps 12:2
Sp 30:17
Mt 15:4
2Pe 2:10
k Ex 20:17
Sp 25:6
Mr 7:22
l Ps 12:2
Sp 27:2
2Pe 2:19

2e kolom

a Ps 10:9
Ps 55:21
Sp 26:25
b Sp 11:9
Ro 16:18
2Pe 2:3
c 2Sa 3:2
d Sp 21:27
e Le 22:21
f 2Sa 13:38
2Sa 14:23
g Jer 9:3
h 1Sa 1:17
i 2Sa 13:28
2Sa 14:30
j Job 20:5
Ps 73:18
Mi 7:6
Mt 23:12
k 2Sa 2:1
2Sa 5:1
2Sa 5:5
1Kr 3:4
l Ro 16:18
m 2Sa 23:34
n 2Sa 16:23
2Sa 17:14
o Ps 41:9
Ps 55:13
Mi 7:5
Jo 13:18
p Joz 15:51
q 2Kon 12:20
2Kon 17:4
2Kr 25:27
r Ps 3:1
Ps 43:1
Sp 24:21
s Re 9:3
t 2Sa 19:9
Ps 3, Ops.
Sp 19:26

heen, opdat hij zich niet haast
en ons werkelijk inhaalt en wat
kwaad is op ons doet neerkomen
en de stad slaat met de scherpte
van het zwaard!"[a] **15** De diena-
ren van de koning zeiden hierop
tot de koning: „Overeenkomstig
al wat mijn heer de koning ver-
kiezen mag, hier zijn uw diena-
ren."[b] **16** Zo trok de koning [de
stad] uit en heel zijn huisge-
zin volgde hem op de voet,[c] en
de koning liet tien vrouwen, bij-
vrouwen,[d] achter om het huis
te verzorgen. **17** En de koning
vervolgde zijn weg naar buiten
en al het volk volgde hem op de
voet; voorts hielden zij halt bij
Beth-Merhak.

18 En al zijn dienaren trokken
aan zijn zijde over; en al de Kre-
thi en al de Plethi[e] en al de Ga-
thieten,[f] zeshonderd man die hem
uit Gath[g] waren gevolgd, trokken
voor het aangezicht van de ko-
ning over. **19** Toen zei de koning
tot Ittai,[h] de Gathiet: „Waarom
zoudt ook gij met ons meegaan?
Keer terug[i] en woon bij de ko-
ning; want gij zijt een buitenlan-
der en bovendien zijt gij een ba-
ling uit uw plaats. **20** Gisteren
zijt gij gekomen en vandaag zal ik
u met ons laten omdolen,[j] om te
gaan terwijl ik ga waarheen ik ook
ga? Keer terug en neem uw broe-
ders met u mee terug, [en Jeho-
vah betrachte jegens u] liefderijke
goedheid[k] en trouw!"[l] **21** Maar
Ittai antwoordde de koning en
zei: „Zo waar Jehovah leeft en zo
waar mijn heer de koning leeft,[m]
op de plaats waar mijn heer de ko-
ning zal blijken te zijn, hetzij ten
dode of ten leven, daar zal uw die-
naar blijken te zijn!"[n] **22** Daar-
op zei David tot Ittai:[o] „Ga en
trek over." Derhalve trok Ittai,
de Gathiet, over, en ook al zijn
mannen en alle kleinen die bij
hem waren.

23 En al het volk van het land
weende met luider stem,[p] en al
het volk trok over, en de koning
stond bij het stroomdal van de

HFDST. 15

a 2Sa 12:11
b Sp 18:24
Lu 22:28
Jo 15:14
1Kor 4:2
c Re 4:10
1Sa 25:27
d 2Sa 12:11
2Sa 16:21
2Sa 20:3
e 2Sa 8:18
2Sa 20:7
1Kon 1:38
1Kr 18:17
f Joz 13:3
g 1Sa 27:4
1Kr 18:1
h 2Sa 18:2
i Ru 1:8
j Heb 11:38
k Ps 25:10
Ps 57:3
Ps 61:7
Ps 85:10
Ps 89:14
l 2Sa 2:6
m 1Sa 20:3
1Sa 25:26
n Ru 1:17
Sp 17:17
Sp 18:24
Mt 8:19
o 2Sa 18:2
p Ro 12:15

2e kolom

a 1Kon 2:37
2Kr 30:14
Jo 18:1
b 2Sa 8:17
2Sa 20:25
1Kon 1:8
1Kon 2:35
1Kon 4:2
1Kr 6:8
c Nu 8:19
1Kr 23:32
d Ex 37:1
Le 16:2
e Nu 4:15
Nu 7:9
1Sa 4:4
1Kr 15:2
f 1Sa 22:20
1Sa 30:7
g 1Sa 4:3
h 2Sa 6:17
i 2Sa 7:2
Ps 26:8
Ps 27:4
j 1Sa 3:18
1Pe 5:6
k 1Sa 9:9
2Kr 16:7
l 2Sa 17:17
m 2Sa 15:36
2Sa 17:16
2Sa 17:21
n Mt 21:1
Mt 24:3
Lu 19:29
Han 1:12
o Es 6:12
Jer 14:3
p Ro 12:15
q Ps 3, Ops.
r Ps 41:9
Ps 55:12
Mt 26:15
Jo 13:18
s Fil 4:6
t 2Sa 16:23
2Sa 17:14
Job 12:20
1Kor 3:19

Kidron,[a] en al het volk trok over
op de open weg naar de wilder-
nis. **24** En zie, daar waren ook
Zadok[b] en met hem alle levieten,[c]
die de ark[d] van het verbond van
de [ware] God droegen;[e] zij nu
zetten de ark van de [ware] God
bij Abjathar[f] neer totdat al het
volk de overtocht uit de stad had
voleindigd. **25** Maar de koning
zei tot Zadok: „Breng de ark[g] van
de [ware] God naar de stad te-
rug.[h] Indien ik gunst zal vinden
in de ogen van Jehovah, dan zal
hij mij stellig terugbrengen en
mij haar en haar verblijfplaats
doen zien.[i] **26** Maar indien hij
dit zou zeggen: 'Ik heb geen be-
hagen in u gevonden', hier ben
ik, laat hij met mij doen juist
zoals het goed is in zijn ogen."[j]
27 Vervolgens zei de koning tot
Zadok, de priester: „Gij zijt im-
mers een ziener?[k] Keer toch in
vrede naar de stad terug, en ook
uw zoon Ahimaäz en Jonathan,[l]
de zoon van Abjathar, U beider
zonen, met U. **28** Zie, ik talm bij
de doorwaadbare plaatsen van de
wildernis, totdat er van U een be-
richt komt om mij in te lichten."[m]
29 Bijgevolg brachten Zadok en
Abjathar de ark van de [ware]
God naar Jeruzalem terug en zij
bleven daar wonen.

30 En David besteeg de helling
der Olijven,[n] terwijl hij onder het
opgaan weende, en zijn hoofd was
bedekt;[o] en hij ging barrevoets, en
van al het volk dat bij hem was, be-
dekte ieder zijn hoofd, en zij klom-
men omhoog, wenend onder het
opgaan.[p] **31** En aan David werd
het volgende bericht: „Achitofel
zelf is onder hen die met Absalom[q]
samenzweren."[r] Hierop zei David:[s]
„Verander de raad van Achitofel
alstublieft in dwaasheid,[t] o Jeho-
vah!"[u]

32 Nu geschiedde het toen Da-
vid zelf de top bereikte waar men
zich voor God placht neer te bui-
gen, dat Husai,[v] de Arkiet,[w] hem
hier tegemoet kwam, met zijn

u Ps 3:7; Ps 50:15; v 2Sa 16:16; w Joz 16:2.

lange gewaad gescheurd en aarde op zijn hoofd.[a] **33** David zei echter tot hem: „Indien gij werkelijk met mij zoudt overtrekken, dan zoudt gij mij stellig tot last worden.[b] **34** Maar indien gij naar de stad terugkeert en werkelijk tot Absalom zegt: 'Ik ben uw dienaar, o koning. Destijds deed ik mij kennen als de dienaar van uw vader, ja ik, maar nu ben ook ik uw dienaar',[c] dan moet gij voor mij de raad van Achitofel verijdelen.[d] **35** Zijn niet Zadok en Abjathar, de priesters, daar bij u?[e] En het moet geschieden dat gij alles wat gij uit het huis van de koning mocht horen, aan Zadok en Abjathar, de priesters, dient te vertellen.[f] **36** Zie! Hun twee zonen zijn daar bij hen, Ahimaäz,[g] die aan Zadok behoort, en Jonathan,[h] die aan Abjathar behoort; en door bemiddeling van hen moet gijlieden alles wat GIJ mocht horen, aan mij overbrengen." **37** Zo kwam Husai, Davids metgezel,[i] in de stad. Wat Absalom[j] betreft, hij kwam nu in Jeruzalem.

16 Toen David zelf een eindje voorbij de top was gekomen,[k] daar kwam Ziba,[l] de bediende van Mefiboseth,[m] hem tegemoet met een paar gezadelde ezels[n] en daarop tweehonderd broden[o] en honderd rozijnenkoeken[p] en honderd vrachten zomerfruit[q] en een grote kruik wijn.[r] **2** De koning zei toen tot Ziba: „Wat betekenen deze dingen van uw zijde?"[s] Hierop zei Ziba: „De ezels zijn voor het huisgezin van de koning, om erop te rijden, en het brood en de vracht zomerfruit zijn voor de jonge mannen,[t] om te eten, en de wijn is voor wie uitgeput raakt[u] in de wildernis,[v] om te drinken." **3** De koning zei nu: „En waar is de zoon van uw meester?"[w] Hierop zei Ziba tot de koning: „Zie, hij woont in Jeruzalem; want hij zei: 'Heden zal het huis van Israël mij de koninklijke heerschappij van mijn vader teruggeven.'"[x] **4** De koning zei toen tot Ziba: „Zie! Van u is alles wat Mefiboseth toebehoort."[a] Daarop zei Ziba: „Waarlijk, ik buig[b] mij neer. Laat mij gunst vinden in uw ogen, mijn heer de koning."

5 En koning David kwam tot aan Bahurim,[c] en zie! daarvandaan kwam een man naar buiten van de familie van Sauls huis, en zijn naam was Simeï,[d] de zoon van Gera; hij nu kwam naar buiten en smeekte onder het naar buiten komen kwaad af.[e] **6** Toen gooide hij met stenen naar David en naar alle dienaren van koning David; en al het volk en alle sterke mannen waren aan zijn rechter- en aan zijn linkerhand. **7** En dit zei Simeï terwijl hij kwaad afsmeekte: „Ga weg, ga weg, gij met bloedschuld beladen[f] man en nietswaardige man![g] **8** Jehovah heeft alle bloedschuld met betrekking tot het huis van Saul, in wiens plaats gij hebt geregeerd, op u doen terugvallen; en Jehovah geeft het koningschap in de hand van uw zoon Absalom. En daar zijt gij nu in uw rampspoed, omdat gij een met bloedschuld beladen man zijt!"[h]

9 Ten slotte zei Abisaï, de zoon van Zeruja,[i] tot de koning: „Waarom zou deze dode hond[j] kwaad over mijn heer de koning afsmeken?[k] Laat mij alstublieft naar de overkant gaan en zijn hoofd er afnemen."[l] **10** Maar de koning zei: „Wat heb ik met U te maken,[m] GIJ zonen van Zeruja?[n] Laat hem aldus kwaad afsmeken,[o] want Jehovah zelf heeft tot hem gezegd:[p] 'Smeek kwaad af over David!' Wie zou er dan zeggen: 'Waarom hebt gij aldus gedaan?'"[q] **11** Vervolgens zei David tot Abisaï en al zijn dienaren: „Ziet, mijn eigen zoon, die uit mijn eigen inwendige delen is voortgekomen, zoekt mijn ziel;[r] en hoeveel te meer dan nu een Benjaminiet![s] Laat hem met rust, opdat

HFDST. 15

a 1Sa 4:12; 2Sa 1:2
b 2Sa 19:35
c 2Sa 16:19
d 2Sa 17:7; 2Sa 17:14
e 2Sa 17:15
f 2Sa 17:16
g 2Sa 15:27; 2Sa 18:19
h 2Sa 17:17; 1Kon 1:42
i 2Sa 16:16; 1Kr 27:33; Sp 17:17
j 2Sa 16:15

HFDST. 16

k 2Sa 15:30
l 2Sa 9:2; 2Sa 9:9
m 2Sa 9:6
n 1Sa 25:18
o 1Sa 17:17; 2Sa 17:28
p 1Sa 30:12
q Jer 40:10; Am 8:1; Mi 7:1
r 1Sa 10:3
s Sp 17:8; Sp 18:16
t 1Sa 25:27
u 2Sa 17:29
v 2Sa 15:23
w 2Sa 9:3
x Le 19:16; 2Sa 19:27; Ps 15:3; Sp 6:19; Sp 26:22

2e kolom

a De 19:15; 2Sa 9:10
b 2Sa 14:22
c 2Sa 3:16; 1Kon 2:8
d 2Sa 19:16; 1Kon 2:44
e Ex 22:28; 1Sa 17:43; Sp 1:22; Sp 26:2; Pr 10:20; Han 23:5
f 1Sa 24:6; 1Sa 26:11
g De 13:13; 1Sa 2:12; 1Sa 25:17; Job 34:18
h Ps 3:1; Ps 3:2; Ps 7:1; Ps 71:11
i 1Kr 2:16
j 1Sa 24:14; 2Sa 3:8
k Ex 22:28; Han 23:5
l 1Sa 26:8; Lu 9:54; Ro 12:19
m 2Sa 19:22; 2Kon 3:13; Lu 9:55
n 1Kon 2:5

o Ps 37:8; 1Pe 2:23; p 2Sa 12:10; q Ro 9:20; r 2Sa 12:11; 2Sa 15:14; 2Sa 17:12; s 2Sa 19:16.

hij kwaad kan afsmeken, want
Jehovah heeft het hem gezegd!
12 Misschien zal Jehovah met
zijn oog zien[a] en zal Jehovah mij
werkelijk het goede vergelden in
plaats van zijn vervloeking deze
dag."[b] **13** Hierna bleven Dawid
en zijn mannen voorttrekken op
de weg, terwijl Simeï langs de hel-
ling van de berg voortliep, ge-
lijk met hem oplopend om kwaad
af te smeken;[c] en hij bleef met
stenen gooien terwijl hij gelijk
met hem opliep, en hij wierp veel
stof.[d]

14 Ten slotte kwamen de ko-
ning en al het volk dat bij hem
was vermoeid aan. Derhalve ver-
kwikten zij zich aldaar.[e]

15 Wat Absalom betreft en al
het volk, de mannen van Israël,
zij trokken Jeruzalem binnen;[f] en
Achitofel[g] was bij hem. **16** Nu
gebeurde het dat zodra Husai,[h]
de Arkiet,[i] Dawids metgezel,[j] bij
Absalom kwam, Husai voorts tot
Absalom zei: „Leve de koning![k]
Leve de koning!" **17** Hierop zei
Absalom tot Husai: „Is dit soms
uw liefderijke goedheid jegens uw
metgezel? Waarom zijt gij niet
met uw metgezel[l] meegegaan?"
18 Husai dan zei tot Absalom:
„Neen; maar degene die door Je-
hovah is gekozen en ook door dit
volk en door alle mannen van Is-
raël, hem zal ik toebehoren en bij
hem zal ik wonen. **19** En voor
de tweede keer [moet ik zeggen]:
Wie zal ikzelf dienen? Is het niet
voor het aangezicht van zijn zoon?
Net zoals ik voor het aangezicht
van uw vader heb gediend, zo zal
ik voor uw aangezicht bewijzen te
zijn."[m]

20 Later zei Absalom tot Achi-
tofel: „Geeft gijlieden van UW zij-
de raad.[n] Wat zullen wij doen?"
21 Toen zei Achitofel tot Absa-
lom: „Heb betrekkingen met de
bijvrouwen van uw vader,[o] die
hij achtergelaten heeft om het
huis te verzorgen.[p] En heel Is-
raël zal stellig horen dat gij u
bij uw vader[q] in een kwade reuk
hebt gebracht,[r] en de handen[s] van

HFDST. 16

a Ge 29:32
Ex 2:25
Ex 3:7
Ps 25:18
Sp 15:3
b De 23:5
Ps 109:28
c Ex 22:28
2Sa 16:5
Pr 10:20
d Han 22:23
e 2Sa 16:2
f 2Sa 15:37
g 2Sa 15:12
2Sa 15:31
h 2Sa 15:32
i Joz 16:2
j 2Sa 15:37
1Kr 27:33
k 1Sa 10:24
1Kon 1:25
2Kon 11:12
Da 2:4
l Ge 26:26
1Kon 4:5
Sp 17:17
Sp 18:24
m 2Sa 15:34
Sp 14:15
n Ps 37:12
Sp 21:30
Jes 8:10
Mt 27:1
o Le 18:8
Le 20:11
2Sa 12:11
1Kon 2:22
Job 31:10
p 2Sa 15:16
q Ge 49:4
r Ge 34:30
1Sa 13:4
1Sa 27:12
s 2Sa 2:7

2e kolom

a 2Sa 11:2
b Nu 25:6
2Sa 12:12
Jes 3:9
c De 22:30
2Sa 12:11
2Sa 20:3
d 2Sa 17:14
e 2Sa 15:12
2Sa 17:23

HFDST. 17

f Sp 1:16
Sp 4:16
g De 25:18
2Sa 16:14
h 1Kon 22:31
Ps 37:12
Ps 41:9
Ps 55:12
i Mt 15:4
2Ti 3:3
j 2Sa 15:32
2Sa 16:16
k 2Sa 15:34
l 1Sa 16:18
2Sa 15:18
2Sa 23:8
2Sa 23:18
1Kr 11:26
m Re 18:25
n 2Kon 2:24
Sp 17:12
Ho 13:8
o 1Sa 17:50
1Sa 18:7
1Sa 19:8
2Sa 10:18

allen die met u zijn, zullen stel-
lig sterk worden." **22** Bijgevolg
sloeg men voor Absalom een tent
op het dak[a] op, waarna Absalom
voor de ogen van heel Israël[b] be-
trekkingen had met de bijvrou-
wen van zijn vader.[c]

23 En de raad van Achitofel,
waarmee hij in die dagen raad
gaf, was net als wanneer een man
naar het woord van de [ware] God
vroeg. Zo was al de raad[d] van Achi-
tofel,[e] zowel voor Dawid als voor
Absalom.

17 Voorts zei Achitofel tot Ab-
salom: „Laat mij alstublieft
twaalfduizend man uitkiezen en
opstaan en Dawid vannacht naja-
gen.[f] **2** En ik zal hem overval-
len terwijl hij afgemat en slap van
handen is,[g] en ik zal hem stellig
doen beven; en al het volk dat
bij hem is, zal moeten vluchten,
en ik zal stellig de koning alleen
neerslaan.[h] **3** En laat mij al het
volk tot u terugbrengen. De terug-
keer van allen staat gelijk met de
man die gij zoekt; [en] al het volk
zal zelf tot vrede geraken." **4** En
het woord was zeer juist in de
ogen van Absalom[i] en in de ogen
van alle oudere mannen van Is-
raël.

5 Absalom zei echter: „Roep
alstublieft ook Husai,[j] de Arkiet,
en laat ons eens horen wat er
in zijn, ja zijn mond is." **6** Hu-
sai kwam dus bij Absalom. Toen
zei Absalom tot hem: „Overeen-
komstig dit woord heeft Achitofel
gesproken. Zullen wij volgens zijn
woord handelen? Zo niet, spreek
gij dan." **7** Hierop zei Husai tot
Absalom: „De raad waarmee Achi-
tofel raad heeft gegeven, is in dit
geval niet goed!"[k]

8 Vervolgens zei Husai: „Gij-
zelf kent uw vader en zijn man-
nen heel goed, [en gij weet] dat
zij sterk zijn,[l] en zij zijn verbit-
terd van ziel,[m] als een berin in
het veld die haar jongen kwijt
is;[n] en uw vader is een krijgs-
man,[o] en hij zal de nacht niet met
het volk doorbrengen. **9** Zie!

Hij houdt zich nu schuil[a] in een
van de groeven of op een van de
andere plaatsen; en het zal stel-
lig geschieden dat zodra hij hen
in het begin overvalt, degene die
het hoort dan zeker zal horen en
zeggen: 'Er heeft een nederlaag
plaatsgevonden onder het volk
dat Ạbsalom volgt!' **10** En zelfs
de dappere man wiens hart als
het hart van de leeuw is,[b] zal zelf
beslist week worden van zwak-
heid;[c] want heel Ịsraël weet dat
uw vader een sterke man is,[d] en
de dappere mannen die bij hem
zijn, zijn dat eveneens.[e] **11** Ik
voor mij geef werkelijk de raad:
Laat heel Ịsraël, van Dan tot Ber-
sẹba, zonder mankeren tot u ver-
gaderd worden,[f] zo talrijk als de
zandkorrels die aan de zee zijn,[g]
terwijl gij in eigen persoon ten
strijde trekt.[h] **12** En wij moe-
ten tegen hem opkomen op een
van de plaatsen waar hij stellig te
vinden is,[i] en wijzelf zullen stel-
lig op hem zijn net zoals de dauw[j]
neervalt op de aardbodem; en er
zal van hem en alle mannen die
bij hem zijn, stellig geen enkele
worden overgelaten. **13** En in-
dien hij zich in de een of andere
stad zal terugtrekken, dan moet
heel Ịsraël touwen naar die stad
dragen, en wij zullen haar stellig
naar het stroomdal slepen, totdat
daar zelfs geen steentje meer ge-
vonden zal worden."[k]

14 Toen zeiden Ạbsalom en alle
mannen van Ịsraël: „De raad van
Hụsai, de Arkiet, is beter[l] dan
de raad van Achitọfel!" En Jeho-
vah zelf had bevel gegeven[m] om
de raad van Achitọfel, ofschoon
die goed was,[n] te verijdelen,[o] op-
dat Jehovah rampspoed over Ạb-
salom zou brengen.[p]

15 Later zei Hụsai tot Zạdok[q]
en Ạbjathar, de priesters: „Zo
en zo heeft Achitọfel aan Ạbsa-
lom en de oudere mannen van
Ịsraël raad gegeven; en zo en
zo heb ik raad gegeven. **16** Nu
dan, zendt vlug een boodschap
en brengt Dạvid het volgende be-

HFDST. 17

a 1Sa 22:1
1Sa 23:19
b Ge 49:9
Nu 24:9
2Sa 1:23
Jes 31:4
c De 1:28
Joz 2:9
Joz 7:5
1Sa 17:11
d 1Sa 18:5
Heb 11:34
e 2Sa 17:8
f Re 20:1
g Ge 32:12
1Kon 4:20
h Ps 7:15
Ps 9:16
i 1Sa 23:23
2Sa 17:9
j Ps 110:3
k Mt 24:2
l Sp 21:1
m De 2:30
2Kr 25:20
Ps 91:11
n 2Sa 16:23
o 2Sa 15:31
2Sa 15:34
Job 5:12
Sp 19:21
Sp 21:30
Jes 8:10
1Kor 3:19
p 1Sa 2:6
Job 34:11
Jes 46:10
q 2Sa 8:17
2Sa 15:35
1Kr 12:28

2e kolom

a 2Sa 15:28
b 2Sa 15:14
c 2Sa 20:19
Ps 35:25
d 2Sa 15:27
1Kon 1:42
e 2Sa 15:36
2Sa 18:19
f Joz 15:7
Joz 18:16
1Kon 1:9
g 2Sa 3:16
2Sa 16:5
2Sa 19:16
h Joz 2:6
i Ex 1:19
Joz 2:5
1Sa 19:14
1Sa 21:2
Mt 10:16
j Joz 2:22
k 2Sa 17:2
l Sp 27:12
m Sp 16:18
n Joz 15:51
2Sa 15:12

richt:[a] 'Blijf vannacht niet in de
woestijnvlakten van de wildernis,
maar gij dient ook zonder manke-
ren over te steken,[b] opdat de ko-
ning en al het volk dat bij hem is,
niet wordt verzwolgen.' "[c]

17 Terwijl Jọnathan[d] en Ahi-
mạäz[e] bij En-Rọgel[f] stonden, ging
een dienstmaagd heen en bericht-
te het hun. Derhalve gingen zij-
zelf heen, daar zij het aan ko-
ning Dạvid moesten berichten;
want zij konden zich niet verto-
nen door de stad binnen te gaan.
18 Een jonge man kreeg hen echt-
er te zien en berichtte het aan
Ạbsalom. Zij gingen beiden dus
vlug heen en kwamen bij het huis
van een man te Bahụrim,[g] die in
zijn hof een put had; en zij daalden
daarin af. **19** Daarna nam de
vrouw een dekkleed en spreidde
het uit over de bovenkant van de
put en strooide er gestoten ko-
ren op;[h] en er werd niets van ge-
merkt. **20** De dienaren van Ạb-
salom kwamen nu bij de vrouw
in haar huis en zeiden: „Waar zijn
Ahimạäz en Jọnathan?" Hierop
zei de vrouw tot hen: „Zij zijn van
hier verder gegaan naar de wate-
ren."[i] Toen zochten zij verder, en
zij vonden hen niet[j] en keerden
daarom naar Jerụzalem terug.

21 Nu gebeurde het nadat zij
waren weggegaan, dat zij voorts
uit de put klommen en verder
gingen en koning Dạvid bericht
brachten en tot Dạvid zeiden:
„Staat op en trekt vlug de wateren
over; want aldus heeft Achitọfel
tegen U raad gegeven."[k] **22** On-
middellijk stond Dạvid op en ook
al het volk dat bij hem was, en
zij bleven de Jordạan overtrekken
totdat het morgenlicht aanbrak,[l]
totdat er zelfs niet één ontbrak die
de Jordạan niet was overgetrok-
ken.

23 Wat Achitọfel betreft, hij
zag dat zijn raad niet was op-
gevolgd,[m] en hij zadelde vervol-
gens een ezel en stond op en ging
heen naar zijn huis in zijn eigen
stad.[n] Toen gaf hij zijn huisgezin

bevelen[a] en worgde[b] zich en stierf aldus.[c] Hij dan werd begraven[d] in de grafstede van zijn voorvaders.

24 Wat David betreft, hij kwam te Mahanaïm,[e] en Absalom zelf trok de Jordaan over, hij en alle mannen van Israël met hem. **25** En Amasa[f] was degene die door Absalom in de plaats van Joab[g] over het leger was aangesteld; en Amasa was de zoon van een man wiens naam Jitra[h] was, de Israëliet, die betrekkingen had gehad met Abigaïl,[i] de dochter van Nahas, de zuster van Zeruja, Joabs moeder. **26** En Israël en Absalom sloegen hun kamp op in het land Gilead.[j]

27 Nu geschiedde het zodra David te Mahanaïm kwam, dat Sobi, de zoon van Nahas, uit Rabba[k] van de zonen van Ammon,[l] en Machir,[m] de zoon van Ammiël,[n] uit Lodebar, en Barzillai,[o] de Gileadiet uit Rogelim,[p] **28** bedden en bekkens en pottenbakkersvaten [brachten], en tarwe en gerst en meel[q] en geroosterd koren[r] en tuinbonen[s] en linzen[t] en geëest koren; **29** en honing[u] en boter[v] en schapen en gestremde melk van runderen voerden zij aan opdat David en het volk dat bij hem was, konden eten,[w] want zij zeiden: „Het volk is hongerig en vermoeid en dorstig in de wildernis."[x]

18 David telde toen het volk dat bij hem was en stelde over hen oversten van duizend en oversten van honderd aan.[y] **2** Voorts zond David het volk uit: een derde[z] onder de hand van Joab[a] en een derde onder de hand van Abisaï,[b] de zoon van Zeruja, Joabs broer,[c] en een derde onder de hand van Ittai,[d] de Gathiet. Toen zei de koning tot het volk: „Ook ík zal zonder manke-ren met U uittrekken." **3** Maar het volk zei: „Gij moogt niet uittrekken,[e] want mochten wij soms vluchten, zij zouden het hart niet op ons zetten;[f] en al zou de helft van ons sterven, zij zouden het hart niet op ons zetten, want gij zijt tienduizend van ons waard;[a] nu dan, het zou beter zijn indien gij ons van dienst zoudt zijn door vanuit de stad hulp te bieden."[b] **4** De koning dan zei tot hen: „Wat goed schijnt in UW ogen zal ik doen."[c] En de koning bleef opzij van de poort staan,[d] en al het volk zelf trok bij honderden en bij duizenden naar buiten.[e] **5** Vervolgens gebood de koning Joab en Abisaï en Ittai, en zei: „Behandelt ter wille van mij de jonge man Absalom met zachtheid."[f] En al het volk zelf hoorde hoe de koning aan alle oversten bevel gaf inzake Absalom.

6 En het volk bleef naar buiten trekken, het veld in, Israël tegemoet; en de strijd vond plaats in het woud van Efraïm.[g] **7** Ten slotte leed het volk van Israël[h] daar voor de dienaren van David de nederlaag,[i] en het kwam daar op die dag tot een grote slachting, van twintigduizend man. **8** En de strijd breidde zich daar uit over heel het land, zover men kon zien. Bovendien verslond het woud meer van het volk dan het zwaard er op die dag verslond.

9 Ten slotte bevond Absalom zich vóór de dienaren van David. En Absalom reed op een muildier, en het muildier kwam toen onder het netwerk van takken van een kolossale boom, zodat hij met zijn hoofd vast raakte in de grote boom, en hij werd opgenomen tussen hemel en aarde,[j] daar het muildier zelf, dat onder hem was, doorliep. **10** Voorts zag een zeker man het en hij vertelde het aan Joab[k] en zei: „Zie! Ik heb Absalom in een grote boom zien hangen." **11** Hierop zei Joab tot de man die hem het bericht kwam brengen: „En gij hebt het nog wel gezien, en waarom hebt gij hem daar niet ter aarde geslagen? Dan zou op mij de verplichting hebben gerust u tien zilverstukken en een

HFDST. 17

a 2Kon 20:1
b Ex 20:13
1Sa 31:4
1Kon 16:18
Mt 27:5
Han 1:18
c Ps 5:10
Ps 55:23
d Pr 8:10
e Ge 32:2
Joz 13:26
2Sa 2:8
f 2Sa 19:13
2Sa 20:4
2Sa 20:10
g 2Sa 8:16
h 1Kr 2:17
i 1Kr 2:16
j Nu 32:1
De 3:15
k De 3:11
Joz 13:25
2Sa 12:29
l 2Sa 12:26
m 2Sa 9:4
n 2Sa 9:5
o 2Sa 19:32
1Kon 2:7
p 2Sa 19:31
q Ge 18:6
1Sa 28:24
r 1Sa 25:18
s Ez 4:9
t Ge 25:34
2Sa 23:11
u Ex 3:8
v Ge 18:8
Sp 30:33
w Sp 11:25
Han 28:2
x 2Sa 16:2

HFDST. 18

y 1Sa 8:12
1Kr 13:1
1Kor 14:40
z Re 7:16
Sp 20:18
a 2Sa 8:16
2Sa 10:7
b 2Sa 23:18
c 1Kr 2:16
d 2Sa 15:19
2Sa 15:21
e 2Sa 21:17
f 2Sa 17:2
1Kon 22:31

2e kolom

a 2Sa 17:3
Klg 4:20
b Ex 17:10
c Ru 3:5
Jak 3:17
d 2Sa 18:24
e 1Sa 29:2
f 2Sa 18:12
g 2Sa 17:26
h 2Sa 16:15
i 2Sa 2:17
2Kr 13:16
2Kr 28:6
Ps 3:7
Sp 24:22
j 1Kr 21:16
k 2Sa 8:16
2Sa 18:2

gordel te geven."[a] **12** Maar de man zei tot Joab: „En ook al woog ik duizend zilverstukken op mijn handpalmen, ik zou mijn hand niet uitsteken tegen de zoon van de koning; want ten aanhoren van ons heeft de koning u en Abisaï en Ittai geboden en gezegd: 'Waakt, wie het ook [zij], over de jonge man, over Absalom.'[b] **13** Anders zou ik verraderlijk tegen zijn ziel gehandeld hebben en de hele zaak zelf zou de koning niet verborgen blijven,[c] en gij zoudt u afzijdig houden." **14** Hierop zei Joab: „Laat ik mij niet op deze wijze voor uw aangezicht laten ophouden!" Toen nam hij drie speerschachten in zijn handpalm en dreef[d] ze vervolgens door het hart van Absalom, terwijl hij nog levend was in het hart[e] van de grote boom. **15** Daarna liepen tien bedienden die Joabs wapens droegen toe en zij sloegen Absalom ten einde hem ter dood te brengen.[f] **16** Joab blies nu op de hoorn,[g] opdat het volk zou terugkeren van het najagen van Israël; want Joab had het volk teruggehouden. **17** Ten slotte namen zij Absalom en wierpen hem in het woud in een grote groeve en richtten een zeer grote steenhoop boven hem op.[h] Wat heel Israël betreft, zij vluchtten, iedere man naar zijn huis.

18 Absalom zelf nu had tijdens zijn leven een zuil genomen en die vervolgens voor zichzelf opgericht,[i] welke in de Koningslaagvlakte[j] staat, want hij zei: „Ik heb geen zoon om mijn naam in herinnering te houden."[k] Daarom noemde hij de zuil naar zijn eigen naam,[l] en ze wordt tot op deze dag nog steeds het Monument van Absalom genoemd.

19 Wat nu Ahimaäz[m] betreft, de zoon van Zadok, hij zei: „Laat mij alstublieft heensnellen en het nieuws aan de koning overbrengen, want Jehovah heeft hem recht verschaft [om hem te bevrijden] uit de hand van zijn vijanden."[a] **20** Maar Joab zei tot hem: „Gij zijt deze dag geen man van nieuws, en gij moet het nieuws op een andere dag overbrengen; maar deze dag moogt gij het nieuws niet overbrengen, en wel omdat 's konings eigen zoon gestorven is."[b] **21** Toen zei Joab tot de Kuschiet:[c] „Ga, vertel de koning wat gij gezien hebt." Daarop boog de Kuschiet zich voor Joab en rende weg. **22** Ahimaäz, de zoon van Zadok, zei nu nog eens tot Joab: „Gebeure nu wat wil, laat ook mij alstublieft achter de Kuschiet aan rennen." Joab zei echter: „Waarom moet gij rennen, mijn zoon, terwijl er voor u geen nieuws gevonden wordt?" **23** [Toch zei hij:] „Gebeure nu wat wil, laat mij rennen." Hij dan zei tot hem: „Ren!" Toen rende Ahimaäz heen langs de weg van het District,[d] en ten slotte kwam hij de Kuschiet voor.

24 David nu zat tussen de twee poorten.[e] Intussen ging de wachter[f] naar het dak van de poort bij de muur. Ten slotte sloeg hij zijn ogen op en zag, en zie! er kwam een man aanrennen, geheel alleen. **25** De wachter riep derhalve en vertelde het aan de koning, waarop de koning zei: „Indien hij alleen is, dan is er nieuws in zijn mond." En hij kwam hoe langer hoe dichterbij. **26** De wachter zag nu nog een man komen aanrennen. De wachter riep daarom de poortwachter toe en zei: „Zie! Daar komt nog een man aanrennen, geheel alleen!", waarop de koning zei: „Dat is ook een brenger van nieuws." **27** Vervolgens zei de wachter: „Ik zie dat de manier van lopen van de eerste is als de manier van lopen[g] van Ahimaäz,[h] de zoon van Zadok", waarop de koning zei: „Dat is een goed man,[i] en hij dient met goed nieuws[j] te komen." **28** Ten slotte riep Ahimaäz en zei tot de koning: „Het is wel!" Daarop boog hij zich voor de koning met zijn

HFDST. 18

a 1Sa 17:25
1Kr 11:6

b 2Sa 18:5

c Sp 16:14
Sp 24:21

d Re 4:21
Re 5:31
Ps 45:5

e 2Sa 18:9

f De 27:16
De 27:20
2Sa 12:10
Ps 63:9
Sp 2:22
Sp 20:20
Sp 30:17

g 2Sa 2:28

h Joz 7:26
Joz 8:29
Joz 10:27

i 1Sa 15:12

j Ge 14:17

k Nu 27:4
2Sa 14:27

l Ps 49:11

m 2Sa 15:36
2Sa 17:17

2e kolom

a 2Sa 15:25
Ps 9:4

b 2Sa 18:5

c Ge 10:6
Nu 12:1
2Kr 14:9

d 1Kon 7:46
2Kr 4:17

e 2Sa 18:4

f 2Sa 13:34
2Kon 9:17
Jes 21:6

g 2Kon 9:20

h 2Sa 18:19

i Sp 25:13

j 1Kon 1:42
Sp 25:25

aangezicht ter aarde. Vervolgens zei hij: „Gezegend[a] zij Jehovah, uw God, die de mannen die hun hand tegen mijn heer de koning hebben opgeheven, heeft overgeleverd!”[b]

29 De koning zei echter: „Is het wel met de jonge man Absalom?” Hierop zei Ahimaäz: „Ik zag het grote tumult toen Joab de dienaar van de koning en uw dienaar wegzond, en ik wist niet wat het was.”[c] **30** De koning dan zei: „Treed terzijde, ga hier staan.” Daarop trad hij terzijde en bleef staan.

31 En zie, daar kwam de Kuschiet[d] aan, en de Kuschiet zei toen: „Laat mijn heer de koning nieuws in ontvangst nemen, want Jehovah heeft u heden recht verschaft [om u te bevrijden] uit de hand van allen die tegen u opstaan.”[e] **32** Maar de koning zei tot de Kuschiet: „Is het wel met de jonge man Absalom?” Hierop zei de Kuschiet: „Mogen de vijanden van mijn heer de koning en allen die ten kwade tegen u zijn opgestaan, worden als de jonge man.”[f]

33 Toen raakte de koning van streek en hij ging naar boven, naar het dakvertrek[g] boven de poort, en barstte uit in geween; en dit zei hij onder het gaan: „Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon[h] Absalom! O was ik maar gestorven, ikzelf, in plaats van u, Absalom mijn zoon, mijn zoon!”[i]

19 Later werd er aan Joab bericht: „Zie! De koning weent en hij bedrijft rouw over Absalom.”[j] **2** Zo werd de redding op die dag een aanleiding tot rouw van de zijde van heel het volk, omdat het volk op die dag hoorde zeggen: „De koning is diepbedroefd om zijn zoon.” **3** En het volk kwam die dag heimelijk de stad[k] binnensluipen, net zoals het volk placht binnen te sluipen wanneer zij zich te schande gemaakt voelden omdat zij in de strijd waren gevlucht. **4** En de koning zelf bedekte zijn aangezicht, en de koning riep voortdurend met luider stem: „Mijn zoon Absalom! Absalom mijn zoon, mijn zoon!”[a]

5 Ten slotte kwam Joab bij de koning in het huis en zei: „Gij hebt heden het aangezicht van al uw dienaren, degenen die heden ontkoming verschaffen voor uw ziel[b] en voor de ziel van uw zonen[c] en uw dochters[d] en de ziel van uw vrouwen[e] en de ziel van uw bijvrouwen,[f] beschaamd gemaakt, **6** door lief te hebben die u haten en door te haten die u liefhebben; want gij hebt heden te kennen gegeven dat oversten en dienaren voor u niets betekenen, want heden weet ik maar al te goed dat indien alleen Absalom nog in leven was en alle anderen van ons heden dood waren, wel, in dat geval zou het recht zijn in uw ogen. **7** Nu dan, sta op, ga naar buiten en spreek rechtstreeks tot het hart[g] van uw dienaren, want waarlijk, ik zweer bij Jehovah dat, ingeval gij niet naar buiten gaat, er vannacht geen man bij u zal blijven;[h] en dit zal stellig erger voor u zijn dan al het kwaad dat u van uw jeugd af tot nu toe overkomen is.” **8** Bijgevolg stond de koning op en ging in de poort zitten,[i] en men berichtte het aan heel het volk met de woorden: „Zie, de koning zit in de poort.” Daarop verscheen al het volk voor de koning.

Israël nu was gevlucht, ieder naar zijn huis.[j] **9** En al het volk geraakte aan het redetwisten in alle stammen van Israël en zei: „Het was de koning die ons uit de handpalm van onze vijanden heeft bevrijd,[k] en hij was het die ontkoming voor ons verschafte uit de handpalm van de Filistijnen; en nu heeft hij voor Absalom de wijk genomen uit het land.[l] **10** Wat Absalom betreft, die wij over ons gezalfd hebben,[m] hij is in de strijd gestorven.[n]

HFDST. 18

a Ge 14:20; 2Sa 22:47; Ps 124:6; Ps 144:1
b 1Sa 26:8; Ps 31:8
c 2Sa 18:19
d 2Sa 18:21
e 2Sa 22:49; Ps 55:18; Ps 94:1; Ps 124:2
f Re 5:31; Ps 27:2; Ps 68:1
g 2Sa 18:24
h 2Sa 19:1
i 2Sa 12:10; 2Sa 17:14; Sp 10:1; Sp 19:13

HFDST. 19

j 2Sa 18:5; 2Sa 18:14
k 2Sa 17:24; 2Sa 19:32

2e kolom

a 2Sa 18:33
b Ps 18:48
c 2Sa 3:3; 2Sa 5:14
d 2Sa 13:1
e 2Sa 5:13
f 2Sa 15:16
g Jes 40:2
h Sp 14:28
i 2Sa 18:4; 2Sa 18:24; 1Ko 22:10; Jer 38:7
j 2Sa 18:17; 1Ko 22:36
k 1Sa 17:50; 1Sa 18:7; 1Sa 19:5; 2Sa 5:25; 2Sa 8:5
l 2Sa 15:14
m 2Sa 15:10; 2Sa 15:12
n 2Sa 18:14

Waarom doet GIJ nu dan niets om
de koning terug te halen?"[a]
11 Wat koning Dạvid betreft,
hij liet aan de priesters Zạdok[b] en
Ạbjathar[c] zeggen: „Spreekt tot
de oudere mannen van Jụda[d] en
zegt: 'Waarom zoudt GIJ de laat-
sten worden om de koning terug
te halen naar zijn huis, terwijl
het woord van heel Ịsraël zelf tot
de koning in zijn huis is doorge-
drongen? **12** Mijn broeders zijt
GIJ; mijn been en mijn vlees zijt
GIJ.[e] Waarom zoudt GIJ dan de
laatsten worden om de koning te-
rug te halen?' **13** En tot Amạ-
sa dient GIJ te zeggen:[f] 'Zijt gij
niet mijn been en mijn vlees? Zo
moge God met mij doen en zo
moge hij daaraan toevoegen[g] in-
dien gij niet voor altijd de leger-
overste voor mijn aangezicht zult
worden in plaats van Jọab.' "[h]
14 Hij dan neigde het hart van
alle mannen van Jụda als één
man,[i] zodat zij de koning bericht
zonden: „Kom terug, gij en al uw
dienaren."
15 Toen begaf de koning zich
op de terugweg, en hij kwam ten
slotte tot aan de Jordạan. Jụda nu
kwam naar Gịlgal[j] om de koning
tegemoet te gaan, ten einde de ko-
ning bij zijn overtocht over de Jor-
dạan te begeleiden. **16** Voorts
haastte Sịmeï,[k] de zoon van Gẹra,[l]
de Benjaminiet, die uit Bahụrim[m]
was, zich en daalde met de man-
nen van Jụda af, koning Dạvid
tegemoet. **17** En er waren dui-
zend man uit Bẹnjamin bij hem.
(En ook Zịba,[n] de bediende van
het huis van Saul, en zijn vijf-
tien zonen[o] en twintig knechten
van hem waren bij hem, en zij
slaagden erin om vóór de koning
de Jordạan te bereiken. **18** En
hij trok de doorwaadbare plaats
over[p] om het huisgezin van de ko-
ning bij de overtocht te begelei-
den en te doen wat goed was in
zijn ogen.) Wat Sịmeï betreft, de
zoon van Gẹra, hij viel voor de ko-
ning neer toen deze op het punt
stond de Jordạan over te trekken.[q]

HFDST. 19

a 2Sa 3:17
b 2Sa 8:17
2Sa 15:25
1Kon 1:8
c 1Sa 22:20
1Sa 30:7
2Sa 15:24
1Kr 15:11
d 2Sa 2:4
e Re 9:2
2Sa 5:1
f 1Sa 17:25
1Kr 2:17
g Ru 1:17
1Sa 3:17
h 2Sa 8:16
2Sa 18:5
2Sa 18:14
i Re 20:1
j Joz 5:9
1Sa 11:14
k 2Sa 16:5
1Kon 2:36
1Kon 2:44
l 1Kon 2:8
m 2Sa 3:16
2Sa 17:18
n 2Sa 9:2
2Sa 16:1
o 2Sa 9:10
p 2Sa 15:28
q Ps 66:3
Ps 81:15
Pr 10:4

2e kolom

a 1Sa 26:21
2Sa 16:5
b 2Sa 13:20
2Sa 13:33
c 2Sa 19:43
1Kr 5:2
d 2Sa 23:18
e 2Sa 2:18
f Ex 22:28
2Sa 16:7
1Kon 21:13
Ps 105:15
Pr 10:20
Han 23:5
2Pe 2:10
g 2Sa 3:39
2Sa 16:10
h 1Sa 29:4
1Kon 5:4
Mt 16:23
Jak 1:20
i 1Sa 11:13
j 1Kon 2:8
1Kon 2:37
1Kon 2:46
Heb 6:16
k 2Sa 9:6
2Sa 16:4
l 2Sa 9:3
m Ezr 9:3
n 2Sa 9:9
o 2Sa 4:4
p Le 19:16
2Sa 16:3
Ps 101:5
Sp 6:19
Sp 21:6

19 Voorts zei hij tot de koning:
„Laat mijn heer mij geen dwa-
ling aanrekenen, en gedenk niet
wat uw knecht misdreven heeft[a]
op de dag dat mijn heer de ko-
ning uit Jerụzalem trok, zodat de
koning het ter harte zou nemen.[b]
20 Want uw knecht weet heel
goed dat ik het ben die heb ge-
zondigd; en daarom, zie, ben ik
heden als de eerste van heel het
huis van Jọzef gekomen[c] om af te
dalen, mijn heer de koning tege-
moet."
21 Terstond nam Abịsaï,[d] de
zoon van Zerụja,[e] het woord en
zei: „Dient Sịmeï hiervoor niet
ter dood gebracht te worden,
dat hij kwaad heeft afgesmeekt
over de gezalfde van Jehovah?"[f]
22 Maar Dạvid zei: „Wat heb ik
met U te maken,[g] GIJ zonen van Ze-
rụja, dat GIJ mij heden tot een te-
genstrever[h] zoudt worden? Zal er
vandaag iemand in Ịsraël ter dood
gebracht worden?[i] Want weet ik
niet heel goed dat ik heden ko-
ning ben over Ịsraël?" **23** Toen
zei de koning tot Sịmeï: „Gij zult
niet sterven." Vervolgens bezwoer
de koning het hem.[j]
24 Wat Mefibọseth[k] betreft, de
kleinzoon van Saul, hij daalde af,
de koning tegemoet; en hij had
zijn voeten niet verzorgd,[l] noch
had hij zijn snor verzorgd,[m] noch
had hij zijn kleren gewassen van
de dag af dat de koning heen-
ging tot op de dag dat hij in vrede
terugkwam. **25** Nu geschiedde
het dat toen hij te Jerụzalem de
koning tegemoet kwam, de ko-
ning voorts tot hem zei: „Waar-
om zijt gij niet met mij meege-
gaan, Mefibọseth?" **26** Hierop
zei hij: „Mijn heer de koning, het
was mijn dienaar[n] die mij heeft
bedrogen. Want uw knecht had
gezegd: 'Laat ik de ezelin voor
mij zadelen, opdat ik daarop kan
rijden en met de koning kan mee-
gaan', want uw knecht is kreu-
pel.[o] **27** Hij heeft dus uw knecht
bij mijn heer de koning belasterd.[p]
Maar mijn heer de koning is als

een engel[a] van de [ware] God, en
doe dus wat goed is in uw ogen.
28 Want heel het huisgezin van
mijn vader zou niet anders dan
ten dode opgeschreven zijn ge-
worden voor mijn heer de koning,
en toch hebt gij uw knecht een
plaats gegeven onder hen die aan
uw tafel eten.[b] Wat heb ik dan
nog voor rechtmatige aanspraak
om zelfs nog verder tot de koning
te roepen?"[c]

29 De koning zei echter tot
hem: „Waarom blijft gij nog uw
woorden spreken? Waarlijk, ik
zeg: Gij en Ziba dienen het veld
te delen."[d] **30** Hierop zei Mefi-
boseth tot de koning: „Laat hij
zelfs alles nemen,[e] nu mijn heer
de koning in vrede naar zijn huis
is gekomen."

31 En Barzillai,[f] de Gileadiet,
daalde zelf uit Rogelim af om met
de koning naar de Jordaan te trek-
ken, ten einde hem naar de Jor-
daan uitgeleide te doen. **32** En
Barzillai was zeer oud, namelijk
tachtig jaar;[g] en hij was het die de
koning van voedsel had voorzien
toen deze te Mahanaïm woonde,[h]
want hij was een zeer groot[i] man.
33 De koning dan zei tot Barzil-
lai: „Trekt gij met mij over, en
ik zal u bij mij in Jeruzalem stellig
van voedsel voorzien."[j] **34** Maar
Barzillai zei tot de koning: „Wat
zijn nu nog de dagen van de ja-
ren van mijn leven, dat ik met
de koning naar Jeruzalem zou
opgaan? **35** Ik ben heden tach-
tig jaar oud.[k] Zou ik onderscheid
kunnen maken tussen goed en
kwaad, of zou uw knecht kun-
nen proeven wat ik at en wat ik
dronk,[l] of zou ik nog kunnen luis-
teren[m] naar de stem van zangers
en zangeressen?[n] Waarom zou uw
knecht mijn heer de koning dan
nog tot last worden?[o] **36** Want
uw knecht zou de koning maar
een eindje kunnen wegbrengen
naar de Jordaan, en waarom zou
de koning mij met deze beloning
vergelden?[p] **37** Laat uw knecht
alstublieft terugkeren en laat mij

HFDST. 19

a 1Sa 29:9
2Sa 14:17
b 2Sa 9:1
2Sa 9:7
2Sa 9:10
2Sa 9:13
c 2Sa 9:8
d 2Sa 16:4
Sp 18:17
Sp 29:4
e Mt 5:40
1Kor 6:7
f 2Sa 17:27
1Kon 2:7
g Ps 90:10
h 2Sa 17:28
Sp 3:27
Heb 13:16
i 1Sa 25:2
Job 1:3
j 2Sa 9:10
Sp 11:25
Mt 7:12
Lu 6:38
k Ps 90:10
l Pr 8:15
Pr 12:5
m Job 12:11
Pr 12:4
n Ezr 2:65
Ne 7:67
Pr 2:8
o 2Sa 13:25
2Sa 15:33
p Lu 6:38

2e kolom

a Joz 23:14
Lu 2:29
b Ge 47:30
Ge 49:29
Ge 50:13
c 1Kon 2:7
d Ge 31:55
Ru 1:14
1Sa 20:41
1Kon 19:20
Han 20:37
e Ge 14:19
Ge 47:7
Joz 22:6
f 1Sa 11:14
g Re 8:1
Re 12:1
h 2Sa 19:15
i Ru 4:12
Ru 4:22
2Sa 2:4
Ps 78:68
Mt 1:3
Mt 1:6
j 1Kon 11:31
1Kon 12:16
k Pr 4:4
Lu 22:24
Lu 22:26
Ga 5:26
Fil 2:3

sterven[a] in mijn stad, dicht bij de
grafstede van mijn vader en mijn
moeder.[b] Maar hier is uw knecht
Kimham.[c] Laat hem met mijn
heer de koning overtrekken; en
doe met hem wat goed is in uw
ogen."

38 Bijgevolg zei de koning:
„Kimham zal met mij overtrek-
ken, en ik voor mij zal met hem
doen wat goed is in uw ogen; en
al wat gij moogt verkiezen mij op
[te leggen], zal ik voor u doen."
39 Al het volk ging er nu toe over
de Jordaan over te trekken, en de
koning zelf trok over; maar de ko-
ning kuste[d] Barzillai en zegende[e]
hem, waarna deze naar zijn plaats
terugkeerde. **40** Toen de koning
overtrok naar Gilgal,[f] trok Kim-
ham zelf met hem over, en ook al
het volk van Juda, en ook de helft
van het volk van Israël, om de
koning bij de overtocht te bege-
leiden.

41 En zie! alle mannen van Is-
raël kwamen tot de koning, en zij
zeiden vervolgens tot de koning:
„Waarom hebben[g] onze broeders,
de mannen van Juda, u gestolen,
opdat zij de koning en zijn huis-
gezin en alle mannen van David
met hem over de Jordaan konden
brengen?"[h] **42** Hierop gaven alle
mannen van Juda de mannen van
Israël ten antwoord: „Omdat de
koning nauw aan ons verwant is;[i]
en waarom zijt gij toornig gewor-
den over deze zaak? Hebben wij
soms op kosten van de koning ge-
geten, of is ons een geschenk aan-
gedragen?"

43 Maar de mannen van Israël
antwoordden de mannen van Juda
en zeiden: „Wij hebben tien delen
aan de koning,[j] zodat wij zelfs in
David meer hebben dan gij. Waar-
om hebt gij ons dan met verach-
ting bejegend, en waarom werd
het niet in de eerste plaats onze
zaak,[k] dat wij onze koning zouden
terughalen?" Maar het woord van
de mannen van Juda woog zwaar-
der dan het woord van de mannen
van Israël.

20 Nu bevond zich daar een nietswaardige man,[a] wiens naam Sęba[b] was, de zoon van Bikri, een Benjaminiet; hij nu blies op de hoorn[c] en zei: „Wij hebben geen deel aan Dąvid, en wij hebben geen erfdeel met de zoon van Įsaï.[d] Ieder naar zijn goden,[e] o Įsraël!" **2** Daarop trokken alle mannen van Įsraël op van het volgen van Dąvid om Sęba, de zoon van Bikri, te volgen;[f] maar wat de mannen van Juda betreft, zij bleven hun koning trouw volgen van de Jordąan af tot Jeruzalem.[g]

3 Ten slotte kwam Dąvid in zijn huis te Jeruzalem.[h] Toen nam de koning de tien vrouwen,[i] de bijvrouwen die hij had achtergelaten om het huis te verzorgen, en hij zette hen in een huis van bewaring, maar hij bleef hen van voedsel voorzien. En hij had geen betrekkingen met hen,[j] maar zij bleven tot de dag van hun sterven opgesloten, in een weduwschap met een levende [echtgenoot].

4 De koning zei nu tot Amąsa:[k] „Roep mij binnen drie dagen de mannen van Juda bijeen, en gijzelf, sta hier." **5** Amąsa ging dus heen om Juda bijeen te roepen; maar hij bleef langer uit dan de vastgestelde tijd die hij hem bepaald had. **6** Toen zei Dąvid tot Abįsaï:[l] „Nu zal Sęba,[m] de zoon van Bikri, voor ons nog erger zijn dan Ąbsalom.[n] Neemt gíj de dienaren[o] van uw heer en jaag hem achterna, opdat hij niet werkelijk versterkte steden voor zich vindt en voor onze ogen ontsnapt." **7** Bijgevolg trokken de mannen van Joab[p] en de Krętheti[q] en de Plętheti[r] en alle sterke mannen uit, achter hem aan; zij nu trokken uit Jeruzalem om Sęba, de zoon van Bikri, achterna te jagen. **8** Zij waren dicht bij de grote steen die in Gibeon[s] is, en Amąsa[t] zelf kwam hun tegemoet. Joab nu was omgord, gehuld in een kleed; en hij was omgord met een zwaard dat aan zijn heup vastgebonden was, in de schede. En hijzelf trad naar voren, en zo viel het eruit.

9 Voorts zei Joab tot Amąsa: „Gaat het goed met u, mijn broeder?"[a] Toen greep Joab met de rechterhand Amąsa bij de baard om hem te kussen.[b] **10** Wat Amąsa betreft, hij was niet op zijn hoede voor het zwaard dat in Joabs hand was, zodat deze hem ermee in het onderlijf stak,[c] en zijn ingewanden werden op de aarde uitgestort, en hij behoefde het hem niet nog eens te doen. Zo stierf hij. En Joab en zijn broer Abįsaï jaagden hunnerzijds Sęba, de zoon van Bikri, achterna.

11 En een zeker iemand van Joabs jonge mannen stond bij hem en zei voortdurend: „Al wie behagen in Joab heeft gevonden en al wie tot Dąvid behoort,[d] die volge Joab!" **12** Intussen wentelde Amąsa zich in het bloed[e] midden op de grote weg. Toen de man zag dat al het volk bleef staan, trok hij Amąsa van de grote weg af op het veld. Ten slotte wierp hij een kleed over hem heen, daar hij zag dat iedereen die bij hem kwam, bleef staan.[f] **13** Zodra hij hem van de grote weg had verwijderd, ging iedere man voorbij, achter Joab aan, om Sęba,[g] de zoon van Bikri, achterna te jagen.

14 [Sęba] trok intussen door alle stammen van Įsraël naar Ąbel van Beth-Mąächa.[h] Wat alle Bikrieten betreft, zij verzamelden zich toen en trokken eveneens achter hem aan [de stad] in.

15 Voorts kwamen zij en belegerden hem in Ąbel van Beth-Mąächa en wierpen een belegeringsdam tegen de stad op,[i] daar ze binnen een voormuur lag. En al het volk dat bij Joab was, was bezig de muur te ondermijnen om hem te laten instorten. **16** Toen riep een wijze vrouw[j] vanuit de stad: „Luistert, luistert! Zegt alstublieft tot Joab: 'Nader tot hier, en laat mij tot u spreken.'"

HFDST. 20

a De 13:13; 1Sa 2:12
b 2Sa 20:21
c Re 3:27; 2Sa 15:10
d 2Sa 19:43
e De 13:6; De 13:9; 1Kon 12:16; 2Kr 10:16
f 2Sa 15:12; Sp 6:19; Sp 24:21; Ga 5:20
g 2Sa 19:15; 2Sa 19:42
h 2Sa 5:11
i 2Sa 15:16; 2Sa 16:21
j 2Sa 16:22
k 2Sa 17:25; 2Sa 19:13; 1Kr 2:17
l 1Sa 26:6; 2Sa 10:10; 2Sa 23:18; 1Kr 11:20; 1Kr 18:12
m 2Sa 20:1
n 2Sa 15:12
o 2Sa 11:11; 1Kon 1:33
p 2Sa 8:16
q 2Sa 8:18; 1Kr 18:17
r 2Sa 15:18; 1Kon 1:38
s Joz 18:25; Joz 21:17
t 2Sa 17:25; 2Sa 19:13

2e kolom

a Ps 55:21; Sp 26:24; Mi 7:2
b Lu 22:47
c Nu 35:16; 2Sa 3:27; 1Kon 2:5; Ps 55:23
d 2Sa 20:2; 2Sa 20:4
e Ge 4:10; Ge 9:5
f 2Sa 2:23
g 2Sa 20:1
h 1Kon 15:20; 2Kon 15:29; 2Kr 16:4
i Pr 9:14; Jer 33:4; Lu 19:43
j 1Sa 25:3; 2Sa 14:2

17 Hij kwam dus dicht bij haar,
en de vrouw zei toen: „Zijt gij
Joab?”, waarop hij zei: „Dat ben
ik.” Toen zei zij tot hem: „Luis-
ter naar de woorden van uw sla-
vin.”[a] Waarop hij zei: „Ik luister.”
18 Vervolgens zei zij: „In vroeger
tijden placht men zonder uitzon-
dering te spreken en te zeggen:
’Men vrage slechts in Abel, en zo
zal men de zaak stellig tot een
einde brengen.’ **19** Ik vertegen-
woordig de vredelievenden[b] en
getrouwen[c] van Israël. Gij tracht
een stad[d] en een moeder in Is-
raël ter dood te brengen. Waar-
om zoudt gij het erfdeel[e] van Je-
hovah verzwelgen?”[f] **20** Hierop
antwoordde Joab en zei: „Het is
mijnerzijds volstrekt niet denk-
baar dat ik zou verzwelgen en
dat ik in het verderf zou storten.
21 Zo staat de zaak niet, maar
een man uit het bergland van
Efraïm,[g] wiens naam Seba[h] is, de
zoon van Bikri, heeft zijn hand
opgeheven tegen koning David.[i]
Levert hem alleen uit,[j] en ik zal
stellig van de stad wegtrekken.”[k]
Toen zei de vrouw tot Joab: „Zie!
Zijn hoofd[l] [zal] u over de muur
[worden] toegeworpen!”

22 Terstond ging de vrouw in
haar wijsheid[m] naar heel het volk,
waarop zij Seba, de zoon van Bi-
kri, het hoofd afhieuwen en het
Joab toewierpen. Toen blies hij op
de hoorn[n] en zo werden zij ver-
strooid, van de stad weg, ieder
naar zijn huis; en Joab zelf keer-
de naar Jeruzalem tot de koning
terug.

23 En Joab ging over heel het
leger[o] van Israël; en Benaja,[p] de
zoon van Jojada,[q] ging over de
Krethi[r] en over de Plethi.[s] **24** En
Adoram[t] ging over degenen die
tot dwangarbeid verplicht wa-
ren; en Josafat,[u] de zoon van Ahi-
lud, was de geschiedschrijver.
25 En Seva[v] was secretaris,[w] en
Zadok[x] en Abjathar[y] waren prie-
sters. **26** En ook Ira, de Jaïriet,
werd een priester[z] van David.

HFDST. 20

a 1Sa 25:24
b Sp 12:20
c Ge 18:23
d De 20:10
e Ex 19:5
De 32:9
2Sa 21:3
f 2Sa 17:16
Ps 124:3
g Joz 17:15
Re 2:9
h 2Sa 20:1
i 2Sa 20:6
j Nu 16:24
Joz 7:13
Sp 17:11
k Nu 16:26
l 1Sa 17:51
1Sa 31:9
2Kon 10:7
m Pr 9:15
Pr 9:18
n 2Sa 2:28
2Sa 18:16
o 2Sa 8:16
2Sa 19:13
1Kr 18:15
p 2Sa 23:20
1Kon 1:38
1Kr 27:5
q 1Kr 12:27
r 2Sa 8:18
s 2Sa 15:18
1Kon 1:44
t 1Kon 4:6
1Kon 12:18
u 1Kon 4:3
v 1Kr 18:16
w 2Sa 8:17
x 2Sa 15:27
2Sa 17:15
1Kon 4:4
y 2Sa 19:11
z 1Kr 18:17

2e kolom

HFDST. 21

a Le 26:20
De 11:17
b Ge 9:6
Ex 20:13
Ex 21:23
Nu 35:30
Nu 35:33
c Joz 9:3
Joz 9:17
Joz 9:27
d Ge 10:16
Ge 48:22
e Joz 9:15
f Ez 17:18
g Sp 27:4
h Ex 32:30
Le 1:4
i 2Sa 20:19
j Nu 35:31
k 2Sa 21:1
Mt 7:2
l Es 9:24
m De 19:21
Ps 9:12
n 1Sa 10:26
o 1Sa 9:17
p Ge 40:19
Nu 25:4
De 21:22
q 2Sa 4:4
2Sa 9:10
2Sa 19:24

21 Nu ontstond er in de dagen
van David een hongers-
nood,[a] drie jaar lang, jaar op jaar;
en David ging het aangezicht
van Jehovah raadplegen. Toen
zei Jehovah: „Op Saul en op zijn
huis rust bloedschuld, omdat hij
de Gibeonieten ter dood gebracht
heeft.”[b] **2** De koning dan riep
de Gibeonieten[c] en sprak tot hen.
(Terloops zij opgemerkt, dat de
Gibeonieten niet tot de zonen van
Israël behoorden, maar tot het
overschot van de Amorieten;[d] en
de zonen van Israël zelf hadden
hun een eed gedaan,[e] maar Saul
trachtte hen neer te slaan[f] omdat
hij jaloezie[g] gevoelde ten opzichte
van de zonen van Israël en Juda.)
3 Vervolgens zei David tot de Gi-
beonieten: „Wat zal ik voor U doen,
en waarmee zal ik verzoening be-
werken,[h] opdat GIJ het erfdeel[i] van
Jehovah stellig moogt zegenen?”
4 De Gibeonieten dan zeiden tot
hem: „Het gaat ons in verband
met Saul en zijn huis niet om zil-
ver of goud,[j] en het komt ons ook
niet toe een man in Israël ter dood
te brengen.” Hierop zei hij: „Wat
GIJ ook zegt, zal ik voor U doen.”
5 Hierop zeiden zij tot de koning:
„De man die ons heeft uitgeroeid[k]
en die plannen beraamde[l] om ons
te verdelgen, zodat wij in geen en-
kel gebied van Israël meer zou-
den voortbestaan — **6** laat er
ons zeven mannen van zijn zonen
worden gegeven;[m] en wij moeten
hen voor Jehovah te Gibea[n] van
Saul, de uitverkorene van Jeho-
vah,[o] tentoonstellen.”[p] Bijgevolg
zei de koning: „Ikzelf zal hen ge-
ven.”

7 De koning had echter mede-
dogen met Mefiboseth,[q] de zoon
van Jonathan, de zoon van Saul,
wegens de eed[r] van Jehovah die
er tussen hen was, tussen David
en Jonathan, de zoon van Saul.
8 Dientengevolge nam de koning
de twee zonen van Rizpa,[s] de doch-
ter van Aija, die zij Saul gebaard

r 1Sa 18:3; 1Sa 20:42; s 2Sa 3:7.

had, Armoni en Mefiboseth, en de
vijf zonen van Michal,[a] de dochter
van Saul, die zij Adriël,[b] de zoon
van Barzillai, de Meholathiet, ge-
baard had. **9** Toen gaf hij hen in
de hand van de Gibeonieten en zij
stelden hen vervolgens op de berg
voor het aangezicht van Jehovah
tentoon,[c] zodat zij alle zeven tege-
lijk vielen; zij nu werden ter dood
gebracht in de eerste dagen van
de oogst, bij het begin van de
gerstoogst.[d] **10** Maar Rizpa, de
dochter van Ajja,[e] nam zakken-
goed[f] en spreidde dat voor zich
uit op de rots, vanaf het begin
van de oogst totdat er water uit
de hemel op hen neerstroomde;[g]
en zij liet het gevogelte[h] van de
hemel niet toe overdag op hen
te rusten, noch de wilde dieren[i]
van het veld bij nacht.

11 Ten slotte werd er aan Da-
vid bericht[j] wat Rizpa, de ocht-
er van Ajja, Sauls bijvrouw, had
gedaan. **12** David dan ging heen
en haalde bij de grondbezitters
van Jabes-Gilead[k] de beenderen
van Saul[l] en de beenderen van
diens zoon Jonathan weg, die door
hen waren gestolen van het open-
bare plein in Beth-San,[m] waar de
Filistijnen hen hadden opgehan-
gen[n] op de dag dat de Filistijnen
Saul op de Gilboa hadden neerge-
slagen.[o] **13** Hij dan bracht van-
daar de beenderen van Saul en
de beenderen van diens zoon Jo-
nathan mee; bovendien verzamel-
den zij de beenderen van de man-
nen die waren tentoongesteld.[p]
14 Toen begroeven zij de beende-
ren van Saul en van diens zoon Jo-
nathan in het land van Benjamin,
te Zela,[q] in de grafstede van zijn
vader Kis,[r] opdat zij alles mochten
doen wat de koning had geboden.
Hierna dan liet God zich verbid-
den ten gunste van het land.[s]

15 En de Filistijnen[t] geraakten
weer in oorlog met Israël. Bijge-
volg daalden David en zijn diena-
ren met hem af en streden tegen
de Filistijnen; en David werd ver-
moeid. **16** En Jisbi-Benob, die
tot degenen behoorde die aan de
Refaïeten[a] geboren waren, wiens
speer[b] het gewicht van driehon-
derd sikkelen koper had en die
met een nieuw zwaard was om-
gord, kwam op de gedachte Da-
vid neer te slaan. **17** Terstond
kwam Abisaï,[c] de zoon van Zeru-
ja, hem te hulp[d] en sloeg de Filis-
tijn neer en bracht hem ter dood.
Het was toen dat de mannen van
David hem bezwoeren en zeiden:
„Gij moogt niet meer met ons ten
strijde uittrekken,[e] opdat gij de
lamp[f] van Israël niet uitblust!”[g]

18 Nu geschiedde het hierna
dat er nog eens oorlog ontstond
met de Filistijnen te Gob. In die
tijd sloeg Sibbechai,[h] de Husa-
thiet,[i] Saf neer, die tot degenen
behoorde die aan de Refaïeten[j]
geboren waren.

19 En er ontstond nog eens
oorlog met de Filistijnen te Gob,
en Elhanan,[k] de zoon van Jaäre-
Oregim, de Bethlehemiet, slaag-
de erin de Gathiet Goliath neer te
slaan, wiens speerschacht gelijk
een weversboom was.[l]

20 En er ontstond nogmaals
oorlog te Gath,[m] toen er een man
van ongewone afmetingen was,
met zes vingers aan elk van zijn
handen en zes tenen aan elk van
zijn voeten, vierentwintig in ge-
tal; en ook hij was aan de Refa-
ieten geboren.[n] **21** En hij bleef
Israël honen.[o] Ten slotte sloeg Jo-
nathan,[p] de zoon van Simeï,[q] Da-
vids broer, hem neer.

22 Deze vier waren aan de Re-
faïeten in Gath geboren;[r] en zij
kwamen te vallen door de hand
van David en door de hand van
zijn dienaren.[s]

22 Voorts sprak David tot Je-
hovah de woorden van dit
lied,[t] op de dag dat Jehovah hem
uit de handpalm van al zijn vijan-
den en uit de handpalm van Saul[u]
had bevrijd;[v] **2** en hij zei vervol-
gens:

„Jehovah is mijn steile rots[w]
en mijn vesting[x] en Dege-
ne die mij ontkoming ver-
schaft.[y]

HFDST. 21

a 1Sa 18:20; 1Sa 25:44; 2Sa 3:14; 2Sa 6:23
b 1Sa 18:19
c Nu 35:31; De 19:21; 1Sa 15:33
d Ru 1:22
e 2Sa 3:7
f 1Kon 21:27; Joë 1:13
g De 11:14; Jer 5:24
h Ge 40:19
i Ez 39:4
j Ru 2:11
k 2Sa 2:5
l 1Sa 31:13
m 1Sa 31:10
n 1Sa 31:12
o 1Sa 28:4; 1Sa 31:1; 2Sa 1:6; 2Sa 1:21; 1Kr 10:8
p 2Sa 21:9
q Joz 18:28
r 1Sa 9:1; 1Sa 10:11
s Joz 7:26; 2Sa 24:25
t 2Sa 5:17; 2Sa 5:22

2e kolom

a De 2:11
b 1Sa 17:7; 1Kr 11:23
c 2Sa 23:18
d 2Sa 22:19
e 2Sa 18:3
f 1Kon 11:36; 1Kon 15:4; 2Kon 8:19
g 2Sa 14:7
h 1Kr 11:29; 1Kr 20:4; 1Kr 27:11
i 2Sa 23:27
j Ge 14:5; 2Sa 21:16
k 1Kr 20:5
l 1Sa 17:7
m 1Kr 20:6
n 2Sa 21:16
o 1Sa 17:10; 1Sa 17:45; 2Kon 19:22
p 1Kr 20:7
q 1Sa 16:9; 1Sa 17:13; 1Kr 2:13
r 1Kr 20:8
s Ps 60:12; Ps 108:13; Ez 32:27

HFDST. 22

t Ex 15:1; Re 5:1
u 1Sa 23:14
v Ps 18, Ops.; Ps 34:19
w Ps 18:2
x Ps 31:3
y Ps 144:2

3 Mijn God is mijn rots.[a] Tot
hem zal ik mijn toevlucht
nemen,
Mijn schild[b] en mijn hoorn[c]
van redding, mijn veilige
hoogte,[d]
En mijn toevluchtsoord,[e]
mijn Redder;[f] van geweld
redt gij mij.[g]
4 Degene die lof moet worden
toegebracht,[h] Jehovah, zal
ik aanroepen,
En van mijn vijanden zal ik
worden gered.[i]
5 Want dodelijke brandingsgol-
ven omgaven mij;[j]
Er waren stortvloeden van
nietswaardige [mannen]
die mij voortdurend ver-
schrikten.[k]
6 Ja, de koorden van Sjeo̯o̯l om-
ringden mij;[l]
De strikken van de dood la-
gen vóór mij.[m]
7 In mijn benauwdheid bleef ik
Jehovah aanroepen,[n]
En tot mijn God bleef ik roe-
pen.[o]
Toen hoorde hij uit zijn tem-
pel mijn stem,[p]
Met mijn hulpgeschreeuw in
zijn oren.[q]
8 Daar schokte de aarde heen
en weer en schudde;[r]
Ja, de grondvesten van de
hemel geraakten in beroe-
ring,[s]
En ze bleven heen en weer
schokken omdat zijn toorn
was opgewekt.[t]
9 Rook steeg op bij zijn neusga-
ten, en louter vuur uit zijn
mond bleef verslinden;[u]
Louter gloeiende kolen laai-
den uit hem op.[v]
10 Hij boog nu de hemel neer en
daalde af;[w]
En dikke donkerheid was on-
der zijn voeten.[x]
11 En hij kwam op een cherub
gereden[y] en kwam gevlo-
gen;
En hij was zichtbaar op de
vleugels van een geest.[z]
12 Toen stelde hij een duisternis
rondom zich tot hutten,[a]
Donkere wateren, dichte
wolken.[a]
13 Uit de glans vóór hem laai-
den brandende kolen vuur
op.[b]
14 Vanuit de hemel ging Jehovah
donderen,[c]
En de Allerhoogste zelf liet
voorts zijn stem weerklin-
ken.[d]
15 En hij bleef pijlen uitzenden,
om hen te verstrooien;[e]
Bliksem, om hen in verwar-
ring te brengen.[f]
16 En de stroombeddingen der
zee werden zichtbaar,[g]
De grondvesten van het pro-
ductieve land[h] werden ont-
bloot,
Op de bestraffing van Jeho-
vah, vanwege het geblaas
van de adem van zijn neus-
gaten.[i]
17 Hij zond van omhoog, hij nam
mij,[j]
Hij trok mij uit grote wate-
ren.[k]
18 Hij bevrijdde mij van mijn
sterke vijand,[l]
Van hen die mij haatten;
omdat zij sterker waren
dan ik.[m]
19 Zij bleven zich tegenover mij
stellen op de dag van mijn
ongeluk,[n]
Maar Jehovah werd mijn
steun.[o]
20 En hij bracht mij vervolgens
uit in een ruime plaats;[p]
Hij verloste mij, omdat hij
behagen in mij had gevon-
den.[q]
21 Jehovah beloont mij overeen-
komstig mijn rechtvaar-
digheid;[r]
Overeenkomstig de reinheid
van mijn handen vergeldt
hij mij.[s]
22 Want ik heb de wegen van Je-
hovah gehouden,[t]
En ik ben niet goddeloos af-
geweken van mijn God.[u]

HFDST. 22

a De 32:4
1Sa 2:2
Ps 144:1
b Ge 15:1
De 33:29
Ps 3:3
c 1Sa 2:1
d Ps 9:9
Ps 18:2
Ps 61:3
Sp 18:10
e Ps 59:16
Jer 16:19
f Jes 12:2
Lu 1:47
Tit 3:4
g Ps 72:14
h Ps 148:1
i Ps 18:3
j Ps 69:14
k Ps 18:4
l Ps 116:3
m Ps 18:5
n Ps 120:1
Ps 142:1
Jon 2:2
o Ps 116:4
p Ps 18:6
q Ex 3:7
Ps 34:15
r Re 5:4
s Job 26:11
t Ps 18:7
Ps 77:18
Ps 97:4
u Ps 97:3
Jes 30:27
v Ps 18:8
w Ps 144:5
Jes 64:1
x De 4:11
1Kon 8:12
Ps 18:9
Ps 97:2
y 1Sa 4:4
Ps 80:1
Ps 99:1
z Ps 18:10
Heb 1:7
a Job 36:29

2e kolom

a Ps 18:11
b Ps 18:12
c Ex 19:16
1Sa 2:10
d Ps 18:13
Jes 30:30
e Ps 7:13
Ps 77:17
f Ps 18:14
Ps 144:6
g Ex 14:21
Ps 106:9
Ps 114:3
Na 1:4
h 1Sa 2:8
1Kr 16:30
Ps 9:8
Ps 33:8
Ps 77:18
i Ex 15:8
Ps 18:15
j Ps 18:16
Ps 144:7
k Ps 32:6
Ps 124:4
Klg 3:54
l Ps 3:7
Ps 56:9
m Ps 18:17
n 1Sa 19:11
1Sa 23:26
2Sa 15:10

o Ps 18:18; Ps 118:10; Jes 50:10; **p** Ps 31:8; Ps 118:5; **q** Ps 18:19; Ps 149:4; **r** 1Sa 26:23; 1Kon 8:32; **s** Ps 18:20; Ps 24:4; **t** Sp 8:32; Pr 12:13; **u** Ps 18:21.

23 Want al zijn rechterlijke beslissingen[a] staan mij voor ogen;
En wat zijn inzettingen betreft, daarvan zal ik niet afwijken.[b]
24 En ik zal mij onberispelijk jegens hem betonen,[c]
En ik wil mij weerhouden van dwaling mijnerzijds.[d]
25 En laat Jehovah mij vergelden overeenkomstig mijn rechtvaardigheid,[e]
Overeenkomstig mijn reinheid voor zijn ogen.[f]
26 Jegens iemand die loyaal is, zult gij loyaal handelen;[g]
Jegens de onberispelijke, sterke [man] zult gij onberispelijk handelen;[h]
27 Jegens degene die zich rein bewaart, zult gij u rein betonen,[i]
En jegens de verkeerde zult gij als dwaas handelen.[j]
28 En het deemoedige volk zult gij redden;[k]
Maar uw ogen zijn tegen de hoogmoedigen, [om hen] te vernederen.[l]
29 Want gij zijt mijn lamp, o Jehovah,[m]
En Jehovah is het die mijn duisternis verlicht.[n]
30 Want door u kan ik op een roversbende inrennen;[o]
Door mijn God kan ik een muur beklimmen.[p]
31 Wat de [ware] God betreft, volmaakt is zijn weg;[q]
Jehovah's woord is gelouterd.[r]
Een schild is hij voor allen die hun toevlucht tot hem nemen.[s]
32 Want wie is een God behalve Jehovah,[t]
En wie is een rots behalve onze God?[u]
33 De [ware] God is mijn sterke vesting,[v]
En hij zal mijn weg volmaakt doen zijn,[w]
34 Door mijn voeten als die van de hinden te maken;[x]
En op plaatsen die hoog voor mij zijn, houdt hij mij staande.[a]
35 Hij onderwijst mijn handen tot de oorlogvoering;[b]
En mijn armen hebben een koperen boog neergedrukt.[c]
36 En gij zult mij uw schild van redding geven,[d]
En het is uw deemoed die mij groot maakt.[e]
37 Gij zult voldoende ruimte maken voor mijn schreden onder mij;[f]
En mijn enkels zullen stellig niet wankelen.[g]
38 Ik wil mijn vijanden achtervolgen, om hen te verdelgen,
En ik zal niet terugkeren totdat zij zijn uitgeroeid.[h]
39 En ik zal hen uitroeien en verpletteren,[i] opdat zij niet opstaan;[j]
En zij zullen vallen onder mijn voeten.[k]
40 En gij zult mij met vitale kracht omgorden voor de strijd;[l]
Gij zult hen die tegen mij opstaan, onder mij doen ineenstorten.[m]
41 En wat mijn vijanden betreft, gij zult mij stellig [hun] nek geven;[n]
Zij die mij intens haten — ik zal hen ook tot zwijgen brengen.[o]
42 Zij schreeuwen om hulp, maar er is geen redder;[p]
Tot Jehovah, maar in werkelijkheid antwoordt hij hun niet.[q]
43 En ik zal hen fijnstampen als het stof der aarde;
Als het slijk van de straten zal ik hen verpulveren;[r]
Ik zal hen plattreden.
44 En gij zult mij ontkoming verschaffen van het gevit van mijn volk.[s]

HFDST. 22

a De 6:1 De 7:12 Ps 19:9 Ps 119:30
b De 8:11 Ps 18:22
c Ge 6:9 Ge 17:1 De 18:13 Ps 84:11
d Ps 18:23 Sp 14:16
e Job 34:11 Ps 7:8 Jes 3:10 Heb 11:6
f Ps 18:24 Sp 5:21
g Ps 37:28 Ps 86:2 Ps 97:10 Jer 3:12
h Ps 18:25
i Ps 18:26 Mt 5:8 1Pe 1:16
j De 28:62 Ps 125:5 Ro 1:28
k Job 34:28 Ze 3:12
l Job 40:11 Ps 18:27 Ps 101:5 Da 4:37 1Pe 5:5
m Job 29:3 Ps 27:1 Jes 60:19
n Ps 18:28 Ps 97:11 Mt 13:43
o Fil 4:13 Heb 11:34
p De 2:36 Ps 18:29
q De 32:4
r Ps 12:6 Ps 119:140 Sp 30:5
s 2Sa 22:3 Ps 18:30 Ps 35:2 Ps 91:4
t Jes 44:6 Jes 45:5 1Kor 8:4
u De 32:31 1Sa 2:2 Ps 18:31 Ps 94:22 Ps 95:1
v Ps 27:1 Ps 31:4 Jes 12:2
w Ps 18:32 Jes 26:7
x Ps 18:33 Hab 3:19

2e kolom

a De 32:13 Jes 33:16 Jes 58:14
b Ps 144:1
c Ps 18:34
d Ps 18:35
e Ps 113:6
f Ps 4:1 Ps 18:36
g Ps 17:5
h Ps 18:37
i Ps 110:6
j Ex 14:13; k Ps 18:38; Ps 110:1; Mal 4:3; l 1Sa 23:5; Ps 44:3; m 1Sa 17:49; Ps 18:39; Ps 44:5; Ps 144:2; n Ge 49:8; Ex 23:27; Joz 10:24; o Ps 18:40; Ps 21:8; p Ps 18:41; q 1Sa 28:6; Job 27:9; Sp 1:28; Jes 1:15; Ez 20:3; Mi 3:4; r Ps 18:42; Jes 10:6; Mi 7:10; Za 10:5; s 1Sa 30:6; 2Sa 15:12.

Gij zult mij beveiligen om
het hoofd van natiën te
zijn;[a]
Een volk dat ik niet heb ge-
kend — zij zullen mij die-
nen.[b]
45 Ja, buitenlanders zullen kru-
ipend tot mij komen;[c]
Oren zullen gehoorzaam zijn
om mij te horen.[d]
46 Ja, buitenlanders zullen ver-
kwijnen,
En zij zullen sidderend uit
hun bolwerken komen.[e]
47 Jehovah leeft;[f] en gezegend zij
mijn Rots;[g]
En de God van de rots van
mijn redding worde ver-
hoogd.[h]
48 De [ware] God is het die
mij wraakoefeningen ver-
schaft[i]
En die de volken onder mij
neerwerpt,[j]
49 En die mij uitvoert uit [het
midden van] mijn vijan-
den.[k]
En boven hen die tegen mij
opstaan, zult gij mij ver-
heffen;[l]
Van de man van geweld-
daden zult gij mij bevrij-
den.[m]
50 Daarom zal ik u danken, o Je-
hovah, onder de natiën;[n]
En voor uw naam zal ik me-
lodieën spelen:[o]
51 Degene die grote reddingen
bewerkt voor zijn koning[p]
En liefderijke goedheid be-
tracht jegens zijn gezalf-
de,[q]
Jegens Dावid en zijn zaad
voor onbepaalde tijd."[r]

23 En dit zijn de laatste woor-
den van Dावid:[s]
„De uitspraak van Dावid, de
zoon van ईsaï,[t]
En de uitspraak van de fy-
siek sterke man die hoog
werd verheven,[u]
De gezalfde[v] van de God van
Jअkob,
En de aangename persoon
van de melodieën[w] van ईs-
raël.

HFDST. 22

a De 28:13
2Sa 8:3
Ps 2:8
Ps 60:8
b Ps 18:43
Jes 55:5
Jes 65:1
Ho 2:23
Han 15:14
c De 33:29
1Kon 10:24
Jes 61:5
Za 8:23
d Ps 18:44
e Ps 18:45
Mi 7:17
f De 32:40
g De 32:4
h Ps 18:46
Ps 89:26
i 1Sa 25:29
2Sa 18:19
Ps 94:1
j Ps 18:47
Ps 110:1
Ps 144:2
1Kor 15:25
k Ps 18:48
l 2Sa 5:12
2Sa 7:9
m Ps 140:1
n De 32:43
Ps 18:49
Ps 117:1
Ro 15:9
o 1Kr 16:9
Ps 145:2
Ps 146:2
p Ps 2:6
Ps 21:1
q Ps 18:50
Ps 89:20
r Ps 89:29
Ps 89:36
Lu 1:33

HFDST. 23

s Ge 49:1
De 33:1
t Ru 4:22
1Sa 17:58
Mt 1:6
u 2Sa 7:8
v 1Sa 16:13
Ps 89:20
w 1Kr 16:9
Am 6:5

2e kolom

a Za 7:12
Mr 12:36
2Ti 3:16
b Han 1:16
2Pe 1:21
c De 32:4
Ps 144:1
d Sp 29:2
Jes 9:7
Jes 32:1
e Ex 18:21
2Kr 19:7
Ne 5:15
Jes 11:3
f Mal 4:2
Mt 17:2
Opb 1:16
g De 32:2
De 33:14
Ps 72:6
Jes 55:10
Mi 5:7
h 2Sa 7:19

2 De geest van Jehovah was het
die door mij heeft gespro-
ken,[a]
En zijn woord was op mijn
tong.[b]
3 De God van ईsraël heeft ge-
zegd,
Tot mij sprak de Rots van
ईsraël:[c]
'Wanneer degene die over de
mensheid heerst, recht-
vaardig is,[d]
Heerst in de vreze Gods,[e]
4 Dan is het als het morgenlicht,
wanneer de zon gaat schij-
nen,[f]
Een morgen zonder wolken.
Van de glans, van de regen,
is er gras [dat voortspruit]
uit de aarde.'[g]
5 Want is niet mijn huis alzo bij
God?[h]
Want het is een voor on-
bepaalde tijd durend ver-
bond[i] dat hij mij heeft toe-
gewezen,
Welgeordend in alles en ver-
zekerd.[j]
Want het is heel mijn red-
ding[k] en al mijn welbeha-
gen,
Zal hij het daarom niet doen
ontspruiten?[l]
6 Maar nietswaardige personen[m]
worden weggejaagd,[n] als
doornbossen,[o] allemaal;
Want ze dienen niet met de
hand te worden aangevat.
7 Wanneer een man ze aan-
raakt,
Dient hij volledig gewapend
te zijn met ijzer en speer-
schacht,
En met vuur zullen ze gron-
dig worden verbrand."[p]
8 Dit zijn de namen van de ster-
ke[q] mannen die bij Dावid behoor-
den: Jअscheb-Baschebeth,[r] een
Tachkemoniet, het hoofd van de
drie. Hij zwaaide zijn speer over
achthonderd [man], die in één

i 2Sa 7:16; 1Kon 9:5; 1Kr 17:11; Ps 89:3; Ps 89:28; Ps 132:11; j 1Kon 11:38; k Ps 62:2; l Jes 9:7; Jes 11:1; Am 9:11; m 2Sa 20:1; 2Sa 22:5; Ps 18:4; n Ps 37:10; Na 1:15; o Jes 33:12; p Jes 27:4; Mt 13:40; Jo 15:6; Heb 6:8; q 2Sa 10:7; 2Sa 20:7; 1Kr 11:10; r 1Kr 11:11; 1Kr 27:2.

keer neergeveld waren. **9** Na hem was Eleazar,[a] de zoon van Dodo,[b] de zoon van Ahohi, onder de drie sterke mannen [die] met David [waren] toen zij de Filistijnen hoonden. Zij hadden zich daar voor de strijd verzameld, en daarom trokken de mannen van Israël terug.[c] **10** Hij was het die opstond en de Filistijnen bleef neerslaan totdat zijn hand moe werd en zijn hand aan het zwaard bleef kleven,[d] zodat Jehovah op die dag een grote redding bewerkte;[e] en wat het volk betreft, zij keerden terug, achter hem aan, alleen maar om [de verslagenen] uit te schudden.[f]

11 En na hem was er Samma, de zoon van Age, de Hararietⁱ.[g] Voorts verzamelden de Filistijnen zich te Lechi, waar zich toen een stuk veld vol met linzen[h] bevond; en het volk zelf vluchtte wegens de Filistijnen. **12** Maar hij ging midden op het stuk [veld] staan en bevrijdde het en bleef de Filistijnen neerslaan, zodat Jehovah een grote redding bewerkte.[i]

13 Voorts daalden drie van de dertig hoofden[j] af en kwamen in [de] oogsttijd bij David in de grot van Adullam;[k] en een tentendorp van de Filistijnen was in de laagvlakte van Refaïm[l] gelegerd. **14** En David was toen in de moeilijk toegankelijke plaats;[m] en er was toen een voorpost[n] van de Filistijnen in Bethlehem. **15** Kort daarop gaf David zijn hevige verlangen te kennen en zei: „O kon ik toch maar wat water drinken uit de regenbak van Bethlehem, die bij de poort is!”[o] **16** Hierop drongen de drie sterke mannen de legerplaats van de Filistijnen binnen en putten water uit de regenbak van Bethlehem, die bij de poort is, en zij namen het vervolgens mee en brachten het bij David;[p] en hij wilde het niet drinken, maar goot[q] het uit voor Jehovah. **17** Voorts zei hij: „Het is mijnerzijds niet denkbaar,[r] o Jehovah, dat ik dit zou doen! [Zal ik] het bloed[s] van de mannen [drinken], die met gevaar voor hun ziel er op uit zijn gegaan?” En hij wilde het niet drinken.

Dit zijn de dingen die de drie sterke mannen deden.

18 Wat Abisaï[a] betreft, de broer van Joab, de zoon van Zeruja,[b] hij was het hoofd van de dertig, en hij zwaaide zijn speer over driehonderd verslagenen, en hij had een reputatie gelijk de drie.[c] **19** Hoewel hij nog meer onderscheiding genoot dan de rest van de dertig, en hij hun overste werd, reikte hij niet tot het peil van de [eerste] drie.[d]

20 Wat Benaja[e] betreft, de zoon van Jojada,[f] de zoon van een dapper man, die vele daden deed in Kabzeël,[g] hijzelf sloeg de twee zonen van Ariël uit Moab neer; en hijzelf daalde af en sloeg een leeuw[h] neer binnen in een waterput, op een dag met sneeuwval.[i] **21** En hij was het die de Egyptische man neersloeg die van ongewone afmetingen was.[j] Ofschoon er een speer in de hand van de Egyptenaar was, ging hij toch op hem af met een stok en rukte de speer uit de hand van de Egyptenaar en doodde hem met zijn eigen speer.[k] **22** Deze dingen deed Benaja,[l] de zoon van Jojada; en hij had een reputatie gelijk de drie sterke mannen.[m] **23** Hoewel hij nog meer onderscheiding genoot dan de dertig, reikte hij niet tot het peil van de drie; maar David stelde hem aan over zijn eigen lijfwacht.[n]

24 Asaël,[o] de broer van Joab, was onder de dertig; Elhanan,[p] de zoon van Dodo, uit Bethlehem; **25** de Harodiet Samma;[q] de Harodiet Elika; **26** de Paltiet Helez;[r] Ira,[s] de zoon van de Tekoïet Ikkes;[t] **27** de Anathothiet[u] Abiëzer;[v] de Husathiet[w] Mebunnai; **28** de Ahohiet[x] Zalmon; de Netofathiet Maharai;[y] **29** Heleb,[z] de zoon van de Netofathiet Baana; Ittai,[a] de zoon van Ribai, uit Gibea van de zonen van Benjamin; **30** Benaja,[b] een Pirathoniet; Hiddai uit de stroomdalen

HFDST. 23

a 1Kr 11:12
b 1Kr 27:4
c 1Kr 11:13
d Re 8:4
e Re 15:14
1Sa 14:6
1Sa 19:5
1Kr 11:14
Ps 144:10
f Ps 68:12
g 2Sa 23:33
1Kr 11:34
h Ge 25:34
2Sa 17:28
Ez 4:9
i Ps 3:8
Ps 4:3
Sp 21:31
j 1Kr 11:15
k Joz 15:35
1Sa 22:1
Mi 1:15
l Joz 15:8
2Sa 5:22
1Kr 14:9
m 1Sa 22:4
1Kr 12:16
n 1Sa 13:23
1Sa 14:4
1Kr 11:16
o 1Kr 11:17
p 1Kr 11:18
q Le 9:9
Le 17:13
r 1Kr 11:19
s Ge 9:4
Le 17:10
De 12:23
Han 15:29

2e kolom

a 1Sa 26:6
2Sa 21:17
b 2Sa 2:18
1Kr 2:16
c 1Kr 11:20
d 1Kr 11:21
e 2Sa 8:18
2Sa 20:23
1Kon 1:8
1Kon 2:29
1Kr 18:17
f 1Kr 27:5
g Joz 15:21
h Sp 30:30
i 1Kr 11:22
j 1Kr 11:23
k 1Sa 17:51
l 2Sa 23:20
1Kr 27:6
m 1Kr 11:24
n 1Kr 11:25
o 2Sa 2:18
2Sa 2:23
1Kr 2:16
1Kr 27:7
p 1Kr 11:26
q 1Kr 27:8
r 1Kr 27:10
s 1Kr 27:9
t 1Kr 11:28
u Joz 21:18
1Kr 6:60
Jer 1:1
v 1Kr 27:12
w 1Kr 27:11
x 1Kr 11:29
y 1Kr 27:13
z 1Kr 11:30
a 1Kr 11:31
b 1Kr 27:14

van Gaäs;[a] **31** de Arbathiet Abi-Albon; de Barhumiet Azmaveth;[b] **32** de Saälboniet Eljahba; de zonen van Jasen; Jonathan;[c] **33** de Hararietet Samma; Ahiam,[d] de zoon van de Hararietet Sarar; **34** Elifelet, de zoon van Ahasbai, de zoon van de Maächathiet; Eliam, de zoon van de Giloniet Achitofel;[e] **35** de Karmeliet Hezro;[f] de Arbiet Paërai; **36** Jigal, de zoon van Nathan,[g] uit Zoba; de Gadiet Bani; **37** de Ammoniet Zelek[h] [en] de Beërothiet Naharai, wapendragers van Joab, de zoon van Zeruja; **38** de Jethriet[i] Ira; de Jethriet Gareb;[j] **39** de Hethiet Uria[k] — in het geheel zevenendertig.

24 En opnieuw[l] ontbrandde de toorn van Jehovah tegen Israël, toen iemand David tegen hen opzette door te zeggen: „Ga, houd een telling[m] onder Israël en Juda.” **2** Derhalve zei de koning tot Joab,[n] de overste van de strijdkrachten, die bij hem was: „Ga alstublieft rond onder alle stammen van Israël, van Dan tot Berseba,[o] en schrijft het volk in,[p] en ik zal stellig het getal van het volk weten.”[q] **3** Maar Joab zei tot de koning: „Moge Jehovah, uw God, zelfs nog honderdmaal zoveel aan het volk toevoegen als het [nu] is, terwijl mijn heer de koning het met eigen ogen ziet. Maar wat mijn heer de koning betreft, waarom heeft hij behagen gevonden in deze zaak?”[r]

4 Ten slotte zegevierde het woord van de koning[s] over Joab en de oversten van de strijdkrachten. Joab en de oversten van de strijdkrachten trokken dus van voor het aangezicht van de koning uit om het volk Israël in te schrijven.[t] **5** Toen trokken zij de Jordaan over en sloegen hun kamp op bij Aroër,[u] rechts van de stad die midden in het stroomdal ligt, in de richting van de Gadieten,[v] en naar Jaëzer.[w] **6** Daarna kwamen zij naar Gilead[x] en het land Tachtim-Hodsi en trokken verder naar Dan-Jaän en bogen om naar Sidon.[a] **7** Vervolgens kwamen zij aan de vesting Tyrus[b] en alle steden van de Hevieten[c] en van de Kanaänieten en bereikten het eindpunt in de Negeb[d] van Juda te Berseba.[e] **8** Zo gingen zij dan rond in het gehele land en kwamen na verloop van negen maanden en twintig dagen te Jeruzalem. **9** Joab gaf nu het getal van de inschrijving[f] van het volk aan de koning; en [het getal van] Israël bedroeg achthonderdduizend dappere mannen die het zwaard konden trekken, en de mannen van Juda waren vijfhonderdduizend man.[g]

10 En Davids hart ging hem slaan[h] nadat hij het volk aldus had geteld. Dientengevolge zei David tot Jehovah: „Ik heb zeer gezondigd[i] in hetgeen ik gedaan heb. En nu, Jehovah, laat de dwaling van uw knecht alstublieft voorbijgaan;[j] want ik heb zeer dwaas gehandeld.”[k] **11** Toen David nu 's morgens opstond, kwam het woord van Jehovah tot de profeet Gad,[l] Davids visionair,[m] dat luidde: **12** „Ga, en gij moet tot David zeggen: 'Dit heeft Jehovah gezegd: „Drie dingen leg ik u op.[n] Kies u er één van, opdat ik het u moge aandoen.”'”[o] **13** Bijgevolg kwam Gad bij David en deelde het hem mee en zei tot hem:[p] „Dient er voor u zeven jaar hongersnood te komen in uw land,[q] of drie maanden waarin gij vluchten moet voor uw tegenstanders,[r] terwijl zij u achtervolgen, of [dient er] drie dagen pestilentie in uw land te heersen?[s] Weet nu en zie wat ik zal antwoorden aan Degene die mij zendt.” **14** David dan zei tot Gad: „Het benauwt mij zeer. Laat ons alstublieft in de hand van Jehovah vallen,[t] want zijn barmhartigheden zijn vele;[u] maar laat mij niet in de hand van de mens vallen.”[v]

HFDST. 23

a Re 2:9; 1Kr 11:32
b 1Kr 11:33
c 1Kr 11:34
d 1Kr 11:35
e 2Sa 15:31; 2Sa 16:23; 2Sa 17:23; 1Kr 27:33
f 1Kr 11:37
g 1Kr 11:38
h 1Kr 11:39
i 1Kr 2:53
j 1Kr 11:40
k 2Sa 11:3; 1Kon 15:5; 1Kr 11:41

HFDST. 24

l 2Sa 21:1
m 1Kr 21:1; 1Kr 27:23
n 2Sa 8:16; 2Sa 20:23
o Re 20:1; 2Sa 3:10
p 1Kr 21:2
q 2Kr 32:25; Sp 18:12; Jer 17:5
r 1Kr 21:3
s 1Kr 21:4; Pr 8:4
t Nu 1:2
u De 2:36; Joz 13:9
v Nu 32:34
w Nu 32:1; Nu 32:35
x Ge 31:21; Nu 32:40

2e kolom

a Ge 10:15; Ge 49:13; Joz 11:8
b Joz 19:29
c Joz 9:7; Joz 11:19
d Joz 15:1
e Ge 21:31; Joz 15:28
f 1Kr 21:5
g Nu 2:32; Nu 26:51; 1Kr 27:23
h 1Sa 24:5; Han 2:37; Ro 2:15; 2Kor 7:10; 1Jo 3:20
i 2Sa 12:13; 1Kr 21:8
j Ps 130:3; Ho 14:2; 1Jo 1:9
k 1Sa 13:13; Ps 107:17; Pr 10:1
l 1Sa 22:5; 1Kr 21:9
m 1Kr 29:29
n 1Kr 21:10
o Sp 3:12
p 1Kr 21:11
q Le 26:20; De 28:23; 2Sa 21:1; 1Kr 21:12

r Le 26:17; Le 26:36; De 28:25; s Le 26:16; Le 26:25; De 28:22; t 1Kr 21:13; Heb 12:6; u Ne 9:17; Ps 103:8; Ps 119:156; v Re 6:6; 2Kr 28:5; Jes 47:6.

15 Toen gaf Jehovah een pestilentie[a] in Israël van de morgen af tot aan de bestemde tijd, zodat er uit het volk van Dan tot Berseba[b] zeventigduizend personen stierven.[c] **16** En de engel[d] bleef zijn hand uitgestoken houden naar Jeruzalem, om het in het verderf te storten; en Jehovah kreeg spijt[e] over de rampspoed, en hij zei daarom tot de engel die onder het volk verderf stichtte: „Het is genoeg! Laat nu uw hand zakken." En Jehovah's engel zelf bevond zich toen dicht bij de dorsvloer van Araüna,[f] de Jebusiet.[g]

17 David dan zei bij het zien van de engel die het volk neersloeg tot Jehovah, ja, hij zei daarop: „Zie, ík heb gezondigd en ík heb verkeerd gedaan; maar deze schapen[h] — wat hebben zij gedaan? Laat uw hand alstublieft op mij[i] en op het huis van mijn vader komen."

18 Later kwam Gad nog diezelfde dag bij David en zei tot hem: „Ga op, richt voor Jehovah op de dorsvloer van Araüna, de Jebusiet, een altaar op."[j] **19** Toen ging David op overeenkomstig het woord van Gad, overeenkomstig dat wat Jehovah geboden had.[k] **20** Toen Araüna naar beneden keek en de koning en zijn dienaren naar hem toe zag komen, ging Araüna terstond naar buiten en boog[a] zich met zijn aangezicht ter aarde voor de koning neer.[b] **21** Toen zei Araüna: „Waarom is mijn heer de koning bij zijn knecht gekomen?" Daarop zei David: „Om van u de dorsvloer te kopen,[c] ten einde een altaar voor Jehovah te bouwen, opdat de gesel[d] over het volk gestuit moge worden." **22** Maar Araüna zei tot David: „Laat mijn heer de koning die nemen[e] en offeren wat goed is in zijn ogen. Ziedaar de runderen voor het brandoffer en de dorsslede en het tuig van de runderen voor het hout.[f] **23** Alles, o koning, geeft Araüna werkelijk aan de koning." Vervolgens zei Araüna tot de koning: „Moge Jehovah, uw God, een welgevallen in u tonen."[g]

24 De koning zei echter tot Araüna: „Neen, maar ik zal het zonder mankeren voor een prijs van u kopen;[h] en ik zal Jehovah, mijn God, niet kosteloos brandoffers brengen."[i] Bijgevolg kocht[j] David de dorsvloer en de runderen voor vijftig zilveren sikkelen. **25** Voorts bouwde David daar een altaar[k] voor Jehovah en offerde brandoffers en gemeenschapsoffers, waarop Jehovah zich ten gunste van het land liet verbidden,[l] zodat de gesel over Israël werd gestuit.

HFDST. 24

a Nu 16:46 De 28:21 1Kr 21:14 1Kr 27:24
b 2Sa 24:2
c De 32:4 Job 34:12 Klg 3:22
d 1Kr 21:15
e Ps 78:38 Jer 26:19 Joë 2:13
f 2Kr 3:1
g Ge 10:16 Joz 15:8 2Sa 5:9
h 1Kon 22:17 Ps 44:11 Ps 95:7
i Ge 44:33 1Kr 21:17
j 1Kr 21:18 2Kr 3:1
k 1Kr 21:19

2e kolom

a Ru 2:10 2Sa 9:8
b 1Kr 21:21
c 1Kr 21:22
d Nu 16:47 Nu 25:8 2Sa 24:15
e Ge 23:11
f 1Sa 6:14 1Kon 19:21 1Kr 21:23
g Ps 20:3
h Ge 23:13
i 1Kr 21:24
j 1Kr 21:25
k Ex 20:25 1Kr 21:26 1Kr 22:1
l 2Sa 21:14 1Kr 21:27 2Kr 33:13 Jes 19:22

HET EERSTE BOEK DER

KONINGEN

of, volgens de Griekse *Septuaginta,*
HET DERDE BOEK DER KONINGEN

1 Koning David nu was oud,[a] vergevorderd in dagen; en men dekte hem wel toe met kleren, maar hij kreeg het niet warm. **2** Daarom zeiden zijn dienaren tot hem: „Laat men voor mijn heer de koning een meisje, een maagd,[b] zoeken, en zij zal de koning ten dienste moeten staan,[c] opdat zij zijn verzorgster[d] kan worden; en zij moet aan uw boezem liggen,[a] en mijn heer de koning zal het stellig warm krijgen."[b] **3** En men zocht nu in het hele gebied van Israël naar een schoon meisje, en men vond ten slotte Abisag,[c] de Sunamitische,[d] en bracht haar

HFDST. 1

a 2Sa 5:4 1Kon 2:11 1Kr 23:1 1Kr 29:27 Ps 90:10
b Es 2:2
c 2Sa 13:5 1Kon 1:15
d Ru 4:16 2Sa 4:4

2e kolom **a** Ge 16:5; **b** Pr 4:11; **c** 1Kon 2:17; 1Kon 2:22; **d** Joz 19:18; 2Kon 4:8.

vervolgens bij de koning. **4** En
het meisje was uitermate schoon;[a]
en zij werd de verzorgster van de
koning en bleef hem bedienen, en
de koning had geen gemeenschap
met haar.

5 Intussen verhief Adonia,[b] de
zoon van Haggith,[c] zich[d] en zei:
„Ík zal als koning regeren!"[e] En
hij liet zich vervolgens een wa-
gen maken, met ruiters en vijf-
tig man die voor hem uit moesten
lopen.[f] **6** En zijn vader krenkte
nooit zijn gevoelens door te zeg-
gen: „Waarom hebt gij aldus ge-
daan?"[g] En hij was ook zeer wel-
gevormd van gestalte,[h] en [zijn
moeder] had hem na Abjsalom
gebaard. **7** En hij knoopte on-
derhandelingen aan met Joab, de
zoon van Zeruja, en met Abja-
thar,[i] de priester, en zij gingen
hulp bieden als volgelingen van
Adonia.[j] **8** Wat de priester Za-
dok[k] betreft en Benaja,[l] de zoon
van Jojada, en de profeet Na-
than[m] en Sjmeï[n] en Reï en de
sterke mannen[o] die bij David be-
hoorden, zij lieten zich niet[p] met
Adonia in.

9 Ten slotte offerde[q] Adonia
schapen en runderen en geme-
ste [dieren] in de nabijheid van
de steen Zoheleth, die naast En-
Rogel[r] ligt, en hij nodigde voorts
al zijn broers, de zonen van de ko-
ning, en alle mannen van Juda,
de dienaren van de koning, uit;[s]
10 en de profeet Nathan en Be-
naja en de sterke mannen en zijn
broer Salomo nodigde hij niet uit.
11 Nathan[t] zei nu tot Bathseba,[u]
Salomo's moeder:[v] „Hebt gij niet
gehoord dat Adonia, de zoon van
Haggith,[w] koning is geworden, ter-
wijl onze heer David er niets van
weet? **12** Nu dan, kom, laat ik
u alstublieft dringend raad ge-
ven.[x] En verschaf ontkoming voor
uw eigen ziel en voor de ziel van
uw zoon Salomo.[y] **13** Ga heen
en treed binnen bij koning Da-
vid, en gij moet tot hem zeggen:
'Hebt gij, mijn heer de koning, uw
slavin niet gezworen en gezegd:

HFDST. 1

a Hgl 4:7
b 2Sa 3:4
c 1Kr 3:2
d Sp 16:18
Lu 14:11
Ro 12:16
e De 17:15
f 2Sa 15:1
g Sp 13:24
Sp 29:17
Ga 6:1
h 2Sa 14:25
i 2Sa 20:25
j 1Kon 2:22
k 2Sa 8:17
Ez 44:15
l 2Sa 20:23
1Kr 27:5
m 2Sa 7:2
2Sa 12:1
n 1Kon 4:18
o 2Sa 23:8
1Kr 11:10
p Sp 24:21
q 2Sa 15:12
r 2Sa 17:17
s 2Sa 13:23
t 2Sa 7:4
2Sa 7:17
u 2Sa 11:3
2Sa 11:27
v 2Sa 12:24
w 2Sa 3:4
x Sp 20:18
Sp 27:9
Heb 1:1
y Re 9:5
1Kon 1:21
2Kon 11:1
Mt 21:38

2e kolom

a 1Kr 22:9
1Kr 28:5
1Kr 29:1
Ps 132:11
b De 19:15
2Kor 13:1
c Ge 43:30
Re 15:1
2Sa 13:10
d 1Kon 1:1
e 1Kon 1:3
f 1Sa 25:23
g 1Kon 2:20
Es 7:2
h Ge 18:12
1Pe 3:6
i 1Kon 1:13
1Kr 22:10
j 1Kon 1:5
k 1Kon 1:11
l 1Kon 1:9
m 2Sa 20:25
1Kon 1:7
n 2Sa 8:16
1Kon 2:28
o 1Kon 1:10
p Ps 123:2
q 2Sa 23:2
1Kon 2:15
1Kon 2:24
1Kr 29:1
r Ge 15:15
1Kon 2:10
s 1Kon 1:14
t 1Sa 24:8
Ro 13:7
1Pe 2:17

„Uw zoon Salomo is degene die
na mij koning zal worden, en híj
zal op mijn troon zitten"?[a] Waar-
om is Adonia dan koning gewor-
den?' **14** Zie! Terwijl gij daar
nog met de koning spreekt, dan
zal ík na u binnenkomen, en ik
zal uw woorden stellig bevesti-
gen."[b]

15 Bijgevolg ging Bathseba
naar de koning in de binnenka-
mer,[c] en de koning was zeer oud,[d]
en Abjsag,[e] de Sunamitische,
bediende de koning. **16** Toen
maakte Bathseba een diepe bui-
ging en wierp zich voor de koning
neer,[f] waarop de koning zei: „Wat
hebt gij [te vragen]?"[g] **17** Hier-
op zei zij tot hem: „Mijn heer,[h] gij-
zelf hebt uw slavin bij Jehovah,
uw God, gezworen: 'Uw zoon Sa-
lomo is degene die na mij koning zal
worden, en híj zal op mijn troon
zitten.'[i] **18** En zie! nu is Ado-
nia[j] koning geworden, en nu weet
mijn heer de koning zelf er niets
van.[k] **19** Daarom heeft hij een
groot aantal stieren en gemeste
[dieren] en schapen geofferd en
al de zonen van de koning[l] en de
priester Abjathar[m] en de leger-
overste Joab[n] uitgenodigd; maar
uw knecht Salomo heeft hij niet
uitgenodigd.[o] **20** En gij, mijn
heer de koning — de ogen[p] van
heel Israël zijn op u [gericht],
om hun te vertellen wie op de
troon van mijn heer de koning na
hem zitten zal.[q] **21** En het zal
stellig geschieden dat zodra mijn
heer de koning bij zijn voorva-
ders neerligt,[r] ikzelf en ook mijn
zoon Salomo stellig tot misdadi-
gers zullen worden."

22 En zie! terwijl zij nog met
de koning sprak, kwam de pro-
feet Nathan in eigen persoon bin-
nen.[s] **23** Terstond meldde men
de koning en zei: „Daar is de pro-
feet Nathan!" Daarna verscheen
hij voor de koning en wierp zich
met zijn aangezicht ter aarde
voor de koning neer.[t] **24** Toen
zei Nathan: „Mijn heer de koning,
hebt gíj gezegd: 'Adonia is de-

gene die na mij koning zal worden, en híj zal op mijn troon zitten'?[a] **25** Want hij is vandaag afgedaald om een groot aantal stieren en gemeste [dieren] en schapen te offeren[b] en alle zonen van de koning en de legeroversten en de priester Abjathar uit te nodigen;[c] en zie, zij zijn voor zijn aangezicht aan het eten en drinken en zij zeggen aldoor: 'Leve koning Adonia!'[d] **26** Maar wat mij, uw knecht, aangaat, mij en de priester Zadok[e] en Benaja,[f] de zoon van Jojada, en uw knecht Salomo heeft hij niet uitgenodigd.[g] **27** Indien deze zaak vanwege mijn heer de koning tot stand is gebracht, dan hebt gij uw knecht niet laten weten[h] wie op de troon van mijn heer de koning na hem zitten zou."

28 Koning David antwoordde nu en zei: „Roept mij Bathseba."[i] Daarop verscheen zij voor de koning en bleef voor de koning staan. **29** Voorts zwoer[j] de koning en zei: „Zo waar Jehovah leeft,[k] die mijn ziel[l] uit alle benauwdheid[m] heeft verlost,[n] **30** juist zoals ik u bij Jehovah, de God van Israël, gezworen heb door te zeggen: 'Uw zoon Salomo is degene die na mij koning zal worden, en híj zal in mijn plaats op mijn troon zitten!', zo zal ik deze dag doen."[o] **31** Toen maakte Bathseba een diepe buiging met haar aangezicht ter aarde en wierp zich voor de koning neer[p] en zei: „Mijn heer, koning David, leve tot onbepaalde tijd!"[q]

32 Onmiddellijk zei koning David: „Roept mij de priester Zadok[r] en de profeet Nathan en Benaja,[s] de zoon van Jojada." Zij verschenen dus voor de koning. **33** Vervolgens zei de koning tot hen: „Neemt de dienaren[t] van UW heer mee, en GIJ moet mijn zoon Salomo laten rijden op het wijfjesmuildier dat mij toebehoort[u] en hem naar Gihon[v] leiden. **34** En de priester Zadok en de profeet Nathan moeten hem daar tot koning over Israël zalven;[a] en GIJ moet op de hoorn blazen[b] en zeggen: 'Leve koning Salomo!'[c] **35** En GIJ moet in zijn gevolg optrekken, en hij moet binnenkomen en op mijn troon zitten; en híj zal koning zijn in mijn plaats, en hem zal ik moeten aanstellen om leider te worden over Israël en over Juda." **36** Terstond antwoordde Benaja, de zoon van Jojada, de koning en zei: „Amen![d] Zo moge Jehovah, de God van mijn heer de koning, zeggen.[e] **37** Net zoals Jehovah bewezen heeft met mijn heer de koning te zijn,[f] zo bewijze hij ook met Salomo te zijn,[g] en moge hij zijn troon groter[h] maken dan de troon van mijn heer koning David."

38 Toen daalden de priester Zadok[i] en de profeet Nathan[j] en Benaja,[k] de zoon van Jojada, en de Krethi[l] en de Plethi[m] af en lieten Salomo op het wijfjesmuildier van koning David rijden[n] en brachten hem vervolgens naar Gihon.[o] **39** De priester Zadok nam nu de hoorn met olie[p] uit de tent[q] en zalfde[r] Salomo; toen blies men op de hoorn, en heel het volk barstte los en zei: „Leve koning Salomo!"[s] **40** Daarna trok al het volk achter hem op, en het volk speelde op fluiten[t] en verheugde zich met grote vreugde,[u] zodat de aarde[v] van hun rumoer spleet.

41 En Adonia en al de genodigden die bij hem waren, kregen dit te horen, toen zijzelf gereed waren met eten.[w] Toen nu Joab het hoorngeschal hoorde, zei hij terstond: „Wat heeft het rumoer van de in rep en roer zijnde stad[x] te betekenen?" **42** Terwijl hij nog sprak, zie, daar kwam Jonathan,[y] de zoon van de priester Abjathar. Toen zei Adonia: „Kom binnen, want gij zijt een dapper man, en gij brengt goed nieuws."[z] **43** Maar Jonathan antwoordde en zei tot Adonia: „Neen! Onze heer koning David zelf heeft Salomo

HFDST. 1

a 1Kon 1:5
1Kon 1:18
b 2Sa 15:12
1Kon 1:9
c 1Kon 1:7
d 2Sa 16:16
2Kr 23:11
e 1Kon 1:8
f 1Kr 27:5
g 1Kon 1:10
h Jo 15:15
i 2Sa 12:24
1Kon 1:15
j Nu 30:2
Pr 5:4
Mt 5:33
k 1Sa 20:21
l Ps 71:23
m 2Sa 4:9
2Kor 1:10
n Ps 19:14
Ps 31:5
Ps 103:4
o 1Kon 1:13
1Kon 1:17
p 1Kon 1:16
q Ne 2:3
Da 2:4
r 1Kon 1:8
s 2Sa 20:23
2Sa 23:20
1Kr 27:5
t 2Sa 20:6
u Ge 41:43
1Kon 1:38
Es 6:8
Za 9:9
Lu 19:35
v 2Sa 5:8
2Kr 32:30

2e kolom

a 1Sa 10:1
1Sa 16:13
2Kon 9:3
b 2Sa 15:10
c 1Sa 10:24
2Kon 11:12
2Kr 23:11
d Ps 72:19
e 1Kr 17:27
Jer 11:5
Jer 28:6
f 1Sa 16:13
g 1Kr 28:20
h 1Kon 3:12
1Kon 10:23
2Kr 9:22
Ps 72:8
i 1Kon 1:8
j 2Sa 7:2
k 1Kr 27:5
l 1Sa 30:14
2Sa 8:18
m 2Sa 15:18
1Kr 18:17
n 1Kon 1:33
Mt 21:7
o 2Kr 32:30
p Ex 30:25
1Sa 16:13
q 2Sa 6:17
r 1Sa 10:1
1Kr 29:22
s 1Kon 1:34
t Jes 5:12
Jes 30:29
u 1Sa 11:15
2Kon 11:14
Ps 97:1
v 1Sa 4:5
w 1Kon 1:9
1Kon 1:25
x Han 21:30

y 2Sa 15:36; 2Sa 17:17; z 2Sa 18:27.

koning gemaakt.[a] **44** Daarom
heeft de koning de priester Za-
dok en de profeet Nathan en Be-
naja, de zoon van Jojada, en de
Krethi en de Plethi met hem mee
gezonden en zij hebben hem op
het wijfjesmuildier van de ko-
ning laten rijden.[b] **45** Toen heb-
ben de priester Zadok en de pro-
feet Nathan hem te Gihon tot
koning gezalfd,[c] waarna zij onder
vreugdebetoon vandaar zijn op-
getrokken; en de stad is in rep
en roer. Dat was het rumoer dat
gijlieden hebt gehoord.[d] **46** En
bovendien heeft Salomo plaats
genomen op de troon van het ko-
ningschap.[e] **47** En nog iets, de
dienaren van de koning zijn bin-
nengekomen om onze heer ko-
ning David geluk te wensen en
hebben gezegd: 'Moge uw God de
naam van Salomo nog heerlijker
maken dan uw naam, en moge
hij zijn troon nog groter maken
dan uw troon!'[f] Daarop heeft de
koning zich neergebogen op het
bed.[g] **48** En ook heeft de ko-
ning dit gezegd: 'Gezegend[h] zij
Jehovah, de God van Israël, die
heden iemand gegeven heeft om
op mijn troon te zitten, terwijl ik
het met eigen ogen zie!'"[i]
49 Toen werden alle genodig-
den die bij Adonia waren, door
beving bevangen, en zij stonden
op en gingen ieder zijns weegs.[j]
50 En Adonia zelf was bevreesd
wegens Salomo. Daarom stond
hij op en ging heen en greep de
hoornen van het altaar vast.[k]
51 Na verloop van tijd werd aan
Salomo bericht en gezegd: „Zie,
Adonia zelf is bevreesd gewor-
den voor koning Salomo; en zie,
hij heeft de hoornen van het al-
taar gegrepen en gezegd: 'Laat
koning Salomo mij eerst zweren
dat hij zijn knecht niet door het
zwaard ter dood zal brengen.'"
52 Hierop zei Salomo: „Indien
hij een dapper man zal worden,
zal er geen haar[l] van hem ter
aarde vallen; maar mocht er iets
slechts in hem worden gevon-
den,[m] dan zal hij moeten ster-
ven."[a] **53** Koning Salomo dan
zond [boden] en zij deden hem
van het altaar afkomen. Daarop
kwam hij binnen en boog zich
neer voor koning Salomo, waar-
na Salomo tot hem zei: „Ga naar
uw eigen huis."[b]

2 En de dagen van David kwa-
men geleidelijk naderbij dat
hij sterven moest;[c] en hij gebood
nu zijn zoon Salomo en zei: **2** „Ik
ga de weg van al het aardse,[d] en
gij moet sterk zijn[e] en u een man
tonen.[f] **3** En gij moet de plicht
jegens Jehovah, uw God, in acht
nemen door zijn wegen te bewan-
delen,[g] door zijn inzettingen, zijn
geboden en zijn rechterlijke be-
slissingen[h] en zijn getuigenissen
te onderhouden, overeenkomstig
hetgeen geschreven staat in de
wet van Mozes,[i] opdat gij behoed-
zaam moogt handelen bij al wat gij
doet en waarheen gij u ook wendt;
4 opdat Jehovah zijn woord moge
volbrengen dat hij aangaande mij
gesproken heeft[j] door te zeggen:
'Indien uw zonen[k] acht zullen ge-
ven op hun weg door in waarheid[l]
voor mijn aangezicht te wande-
len[m] met geheel hun hart[n] en met
geheel hun ziel, zal er van u geen
man worden afgesneden van [het
zitten] op de troon van Israël.'[o]
5 En ook weet gijzelf heel goed
wat Joab, de zoon van Zeruja, mij
heeft aangedaan,[p] wat hij name-
lijk gedaan heeft met twee leger-
oversten van Israël, met Abner,[q]
de zoon van Ner, en Amasa,[r] de
zoon van Jether,[s] toen hij hen ge-
dood heeft en in vredestijd oor-
logsbloed[t] deed vloeien en oor-
logsbloed aan zijn gordel bracht
die om zijn heupen was, en in
zijn sandalen die aan zijn voe-
ten waren. **6** En gij moet over-
eenkomstig uw wijsheid hande-
len[u] en zijn grijze haren niet in
vrede[v] in Sjeool laten afdalen.[w]
7 En jegens de zonen van Bar-

HFDST. 1

a 1Kon 1:30
b 1Kon 1:33
c 1Kon 1:34
d 1Kon 1:40
e 1Kon 2:12
1Kr 29:23
Ps 132:11
f 1Kon 1:37
Lu 19:38
g Ge 47:31
Heb 11:21
h 1Kr 29:10
Ne 9:5
Ps 34:1
Ps 72:18
Da 4:34
Ef 1:3
i 2Sa 24:3
j Sp 28:1
k Ex 21:14
Ex 38:2
1Kon 2:28
l 1Sa 14:45
2Sa 14:11
Han 27:34
m De 1:17
1Kon 2:23
Sp 13:6
Sp 21:12

2e kolom

a Ez 3:19
b Sp 16:15

HFDST. 2

c Ps 89:48
Pr 12:7
d Joz 23:14
Job 30:23
Pr 9:10
Heb 9:27
e De 31:6
Joz 1:6
1Kr 28:20
Ef 6:10
f 1Kon 3:7
g De 17:19
De 29:9
Pr 12:13
h De 4:1
i De 17:20
j 2Sa 7:16
1Kr 17:11
1Kr 22:9
1Kr 28:7
Ps 89:35
Ps 132:11
k 2Sa 7:19
l Ps 15:2
Jo 4:24
m Ge 17:1
Le 26:3
2Kon 20:3
2Kon 23:3
2Kr 17:3
Lu 1:6
n De 6:5
De 10:12
Mt 22:37
o 2Sa 7:12
1Kon 8:25
Ps 89:29
Ps 132:12
p 2Sa 3:39
q 2Sa 3:27
r 2Sa 20:10
s 2Sa 17:25
1Kr 2:17
t Nu 35:33
2Sa 3:28
2Sa 3:30
1Kon 2:31

u Sp 20:26; v 2Sa 3:29; 1Kon 2:34; Sp 28:17; Jes 48:22; Mt 26:52; w Ge 37:35; Ge 42:38; Job 7:9; Opb 20:13.

zillai,[a] de Gileadiet, dient gij liefderijke goedheid te betrachten,
en zij moeten onder degenen blijken te zijn die aan uw tafel eten;[b]
want zo zijn zij tot mij genaderd[c]
toen ik van voor het aangezicht
van uw broer Absalom de wijk
nam.[d]
8 En zie, bij u is nog Simeï,[e] de
zoon van Gera, de Benjaminiet
uit Bahurim,[f] en hij was het die
op de dag dat ik naar Mahanaïm[g]
ging, kwaad over mij afsmeekte
met een pijnlijke vervloeking;[h] en
hij was het die mij bij de Jordaan
tegemoet kwam,[i] zodat ik hem bij
Jehovah gezworen en gezegd heb:
'Ik zal u niet door het zwaard ter
dood brengen.'[j] **9** Nu dan, laat
hem niet ongestraft,[k] want gij zijt
een wijs[l] man en gij weet heel
goed wat gij met hem dient te
doen, en gij moet zijn grijze[m] haren
met bloed in Sjeool doen neerdalen."[n]
10 Toen legde David zich neer
bij zijn voorvaders[o] en werd begraven
in de Stad van David.[p]
11 En de dagen dat David over
Israël had geregeerd, waren veertig
jaar.[q] Te Hebron[r] had hij zeven
jaar geregeerd,[s] en te Jeruzalem
had hij drieëndertig jaar
geregeerd.[t]
12 Wat Salomo betreft, hij nam
plaats op de troon van zijn vader
David;[u] en geleidelijk werd
zijn koningschap zeer stevig bevestigd.[v]
13 Na verloop van tijd kwam
Adonia, de zoon van Haggith, bij
Bathseba,[w] de moeder van Salomo.
Hierop zei zij: „Is uw komst
vredelievend?",[x] waarop hij zei:
„Ze is vredelievend." **14** Vervolgens
zei hij: „Ik heb een aangelegenheid
voor u." Zij dan zei:
„Spreek."[y] **15** En hij vervolgde:
„Gij weet zelf heel goed dat het
koningschap aan mij had moeten
komen, en op mij had heel Israël
zijn aangezicht gericht, dat ik koning
zou worden;[z] maar er is een
ommekeer in het koningschap gekomen
en mijn broer heeft het
gekregen, want het was vanwege

HFDST. 2

a 2Sa 19:31
b 2Sa 9:7
2Sa 19:28
c 2Sa 17:27
d 2Sa 15:14
e 2Sa 16:7
f 2Sa 16:5
g 2Sa 17:24
h 2Sa 16:7
i 2Sa 19:17
j 2Sa 19:23
k Ex 22:28
Ps 105:15
Sp 11:21
2Pe 2:9
l 1Kon 3:12
1Kon 3:28
Sp 2:6
m Ge 42:38
Ge 44:31
n 1Kon 2:46
o 1Kr 29:28
Job 14:1
Pr 12:5
Han 13:36
p 2Sa 5:7
1Kon 3:1
1Kon 11:43
1Kr 11:7
Han 2:29
q 2Sa 5:4
r 1Kr 12:23
s 1Kr 29:27
t 2Sa 5:5
1Kr 3:4
u 1Kon 1:46
1Kr 29:23
2Kr 1:1
Ps 132:12
v 2Sa 7:12
Ps 89:37
w 2Sa 12:24
x 1Sa 16:4
1Kr 12:17
y 2Sa 14:12
z 1Kon 1:5
1Kon 1:25

2e kolom

a 1Kr 22:9
1Kr 28:5
Sp 21:30
Da 2:21
b 2Kr 29:6
Jer 2:27
Jer 18:17
c 1Kon 1:3
d Joz 19:18
e 1Kon 1:7
f Ex 20:12
Le 19:32
Sp 23:22
g Ge 33:3
Ge 48:12
Ex 18:7
h Ps 110:1
Mt 25:33
i 2Sa 12:8
2Sa 16:21
j 1Kr 3:2
1Kr 3:5
k 1Kon 1:7
l 2Sa 8:16
m 2Sa 2:18
n De 6:13
Ru 1:17
1Sa 3:17
2Sa 19:13
o Ps 64:8
Ps 140:9
p 1Sa 20:21

Jehovah dat het van hem werd.[a]
16 En nu is er één verzoek dat
ik u doe. Wijs mijn aangezicht
niet af."[b] Bijgevolg zei zij tot hem:
„Spreek." **17** Vervolgens zei hij:
„Zeg alstublieft aan Salomo, de koning
(want hij zal uw aangezicht
niet afwijzen), dat hij mij Abisag,[c]
de Sunamitische,[d] tot vrouw
geeft." **18** Hierop zei Bathseba:
„Goed! Ik zal zelf voor u tot de koning
spreken."
19 Bathseba kwam dus bij koning
Salomo om tot hem te spreken
ten gunste van Adonia.[e] De
koning stond dadelijk op[f] om haar
tegemoet te gaan en boog zich
voor haar neer.[g] Daarna ging hij
op zijn troon zitten en liet voor
de moeder van de koning een
troon plaatsen, opdat zij aan zijn
rechterhand kon zitten.[h] **20** Zij
zei nu: „Er is één klein verzoek
dat ik u doe. Wijs mijn aangezicht
niet af." De koning dan
zei tot haar: „Doe het verzoek,
mijn moeder; want ik zal uw aangezicht
niet afwijzen." **21** Vervolgens
zei zij: „Laat Abisag, de
Sunamitische, aan uw broer Adonia
tot vrouw worden gegeven."
22 Hierop antwoordde koning
Salomo en zei tot zijn moeder:
„En waarom doet gij een verzoek
om Abisag, de Sunamitische,
voor Adonia? Doe voor hem ook
een verzoek om het koningschap[i]
(want hij is mijn broer die ouder is
dan ik),[j] ja voor hem en voor de
priester Abjathar[k] en voor Joab,[l]
de zoon van Zeruja."[m]
23 Daarop zwoer koning Salomo
bij Jehovah en zei: „Zo moge
God met mij doen, en zo moge hij
daaraan toevoegen,[n] indien Adonia
deze zaak niet tegen zijn eigen
ziel heeft gesproken.[o] **24** En nu,
zo waar Jehovah leeft,[p] die mij stevig
bevestigd heeft[q] en mij op de
troon van mijn vader David laat
zitten[r] en die mij een huis heeft
gemaakt,[s] juist zoals hij heeft gesproken,[t] vandaag zal Adonia ter

q 1Kon 10:9; 1Kr 22:10; **r** 1Kr 29:23; 2Kr 1:8; **s** 1Sa 25:28; 2Sa 7:11; 1Kr 17:10; Ps 127:1; **t** Jes 55:11.

dood worden gebracht."[a] **25** Onmiddellijk liet koning Salomo [het uitvoeren] door de hand van Benaja,[b] de zoon van Jojada; en hij viel toen op hem aan, zodat hij stierf.[c]

26 En tot de priester Abjathar[d] zei de koning: „Ga naar Anathoth,[e] naar uw velden! Want gij verdient de dood;[f] maar op deze dag zal ik u niet ter dood brengen, omdat gij de ark van de Soevereine Heer Jehovah[g] voor het aangezicht van mijn vader David gedragen hebt,[h] en omdat gij ellende geleden hebt gedurende al de tijd dat mijn vader ellende leed."[i] **27** Zo verdreef Salomo Abjathar uit Jehovah's priesterdienst, ten einde Jehovah's woord te vervullen dat hij te Silo[j] tegen het huis van Eli had gesproken.[k]

28 En het bericht zelf drong door tot Joab[l] — want Joab zelf was geneigd geweest Adonia te volgen,[m] ofschoon hij niet geneigd was geweest Absalom te volgen[n] — waarop Joab naar de tent[o] van Jehovah vluchtte en de hoornen van het altaar vastgreep.[p] **29** Toen werd er aan koning Salomo verteld: „Joab is naar de tent van Jehovah gevlucht, en zie, hij [staat] naast het altaar." Salomo dan zond Benaja, de zoon van Jojada, en zei: „Ga, val op hem aan!"[q] **30** Bijgevolg kwam Benaja bij de tent van Jehovah en zei tot hem: „Dit heeft de koning gezegd: 'Kom naar buiten!' " Maar hij zei: „Neen! Want hier[r] zal ik sterven." Daarop bracht Benaja de koning verslag uit en zei: „Dit heeft Joab gesproken, en dit heeft hij mij geantwoord." **31** Toen zei de koning tot hem: „Doe juist zoals hij gesproken heeft en val op hem aan; en gij moet hem begraven en het onverdiend vergoten bloed[s] dat Joab heeft doen vloeien,[t] van mij en van het huis van mijn vader verwijderen. **32** En Jehovah zal stellig zijn bloed op zijn eigen hoofd doen terugvallen,[a] omdat hij op twee mannen die rechtvaardiger en beter waren dan hij, is aangevallen[b] en hen vervolgens met het zwaard heeft gedood, terwijl mijn vader David zelf er niet van had geweten,[c] namelijk Abner,[d] de zoon van Ner, de legeroverste van Israël,[e] en Amasa,[f] de zoon van Jether, de legeroverste van Juda.[g] **33** En hun bloed moet tot onbepaalde tijd terugvallen op het hoofd van Joab en op het hoofd van zijn nageslacht;[h] maar voor David[i] en voor zijn nageslacht en voor zijn huis en voor zijn troon zal het voor onbepaalde tijd vrede worden vanwege Jehovah."[j] **34** Toen ging Benaja, de zoon van Jojada, op[k] en hij viel op hem aan en bracht hem ter dood;[l] en hij werd ten slotte begraven bij zijn eigen huis in de wildernis. **35** Daarop stelde de koning Benaja,[m] de zoon van Jojada, in zijn plaats over het leger aan;[n] en de priester Zadok stelde de koning in de plaats van Abjathar aan.[o]

36 Ten slotte liet de koning Simeï[p] roepen en zei tot hem: „Bouw u een huis te Jeruzalem, en gij moet daar wonen en moogt daar niet vandaan gaan naar deze en gene plaats. **37** En het moet geschieden dat op de dag waarop gij uitgaat en wanneer gij werkelijk het stroomdal van de Kidron[q] overtrekt, gij zonder mankeren dient te weten dat gij beslist zult sterven.[r] Ja, de bloedschuld voor u zal op uw eigen hoofd komen."[s] **38** Hierop zei Simeï tot de koning: „Het woord is goed. Juist zoals mijn heer de koning heeft gesproken, zo zal uw knecht doen." En Simeï bleef vele dagen te Jeruzalem wonen.

39 Nu gebeurde het na verloop van drie jaar, dat twee slaven[t] van Simeï wegliepen naar Achis,[u] de zoon van Maächa, de koning van Gath;[v] en men kwam het Simeï berichten en zei: „Zie! Uw slaven zijn te Gath." **40** Onmid-

HFDST. 2

a 1Kon 1:52; Pr 8:11
b 2Sa 8:18; 1Kon 1:8; 1Kr 27:5
c 1Kon 2:34
d 1Sa 22:20; 1Kon 1:7
e Joz 21:18; 1Kr 6:60; Jer 1:1
f 1Kon 2:22
g Ge 15:2
h 1Sa 23:6; 2Sa 15:24; 1Kr 15:12
i 1Sa 22:23
j Joz 18:1
k 1Sa 2:31; 1Sa 3:12
l 1Kon 2:22
m 1Kon 1:7
n 2Sa 18:14
o 1Kon 3:4; 1Kr 16:39; 1Kr 21:29
p 1Kon 1:50
q 1Kon 2:25
r Ex 21:14
s Ge 9:6; Nu 35:33; De 19:13; De 21:9; 2Kon 9:26; Sp 28:17
t 2Sa 3:28; 1Kon 2:5

2e kolom

a Re 9:57; Ps 7:16; Ps 9:16
b Ex 23:7; 2Sa 4:11; 2Kr 21:13
c 2Sa 3:26
d 2Sa 3:27
e 2Sa 2:8
f 2Sa 20:10
g 2Sa 17:25
h 2Sa 3:29; Ps 109:9; Mt 27:25
i 2Sa 3:28
j Ps 89:29; Ps 132:12; Sp 25:5; Jes 9:7
k 1Kon 2:28; 1Kr 21:29
l 1Kon 2:25; Ps 37:38; Pr 12:14
m 1Kr 11:24; 1Kr 27:5
n Job 34:24
o 1Sa 2:35; 1Kr 6:53; 1Kr 12:28; 1Kr 16:39; 1Kr 24:3; Ps 109:8
p 1Kon 2:8
q 2Sa 15:23; 2Kon 23:6; Jo 18:1
r Nu 35:27; Sp 20:8; Sp 20:26

s Nu 35:26; Joz 2:19; Ez 18:13; t De 23:15; u 1Sa 21:10; v 1Sa 27:2.

dellijk stond Simeï op en zadelde zijn ezel en ging naar Gath, naar Achis, om zijn slaven te zoeken, waarna Simeï heenging en zijn slaven uit Gath [terug]bracht.
41 Toen werd er aan Salomo bericht: „Simeï is uit Jeruzalem naar Gath gegaan en is terug.”
42 Daarop liet de koning Simeï roepen[a] en zei tot hem: „Heb ik u niet bij Jehovah onder een eed gesteld om u te waarschuwen,[b] door te zeggen: ’Op de dag dat gij naar buiten gaat en wanneer gij u werkelijk her- of derwaarts begeeft, dient gij zonder mankeren te weten dat gij beslist zult sterven’, en hebt gij toen niet tot mij gezegd: ’Goed is het woord dat ik heb gehoord’?[c] **43** Waarom hebt gij u dan niet gehouden aan de eed van Jehovah[d] en aan het gebod dat ik u plechtig opgelegd had?”[e]
44 Vervolgens zei de koning tot Simeï: „Gij kent zelf stellig wel al het kwaad waarvan uw hart heel goed weet dat gij het mijn vader David hebt aangedaan;[f] en Jehovah zal het door u begane kwaad stellig op uw eigen hoofd doen terugvallen.[g] **45** Maar koning Salomo zal gezegend zijn[h] en Davids troon zelf zal voor eeuwig stevig bevestigd blijken te zijn voor het aangezicht van Jehovah.”[i] **46** Daarop gaf de koning bevel aan Benaja, de zoon van Jojada, die toen naar buiten ging en op hem aanviel, zodat hij stierf.[j]

En het koninkrijk werd stevig bevestigd in de hand van Salomo.[k]

3 Voorts verzwagerde Salomo zich[l] met Farao, de koning van Egypte, en nam Farao’s dochter[m] en bracht haar in de Stad van David,[n] totdat hij de bouw van zijn eigen huis[o] en het huis van Jehovah[p] en de muur van Jeruzalem rondom had voltooid.[q] **2** Alleen bracht het volk nog slachtoffers op de hoge plaatsen,[r] want er was tot op die dagen nog geen huis voor de naam van Jehovah gebouwd.[s] **3** En Salomo bleef Jehovah liefhebben[a] door in de inzettingen van zijn vader David te wandelen.[b] Alleen was het zo dat hij op de hoge plaatsen[c] gereageld slachtoffers bracht en offers in rook deed opgaan.

4 Bijgevolg ging de koning naar Gibeon[d] om daar slachtoffers te brengen, want dat was de grote hoge plaats.[e] Duizend brandoffers bracht Salomo vervolgens op dat altaar.[f] **5** Te Gibeon verscheen Jehovah[g] ’s nachts in een droom[h] aan Salomo; voorts zei God: „Doe een verzoek, wat ik u dien te geven.”[i] **6** Hierop zei Salomo: „Gijzelf hebt jegens uw knecht David, mijn vader, grote liefderijke goedheid betracht[j] naar gelang dat hij voor uw aangezicht in waarheid en in rechtvaardigheid[k] en in oprechtheid van hart jegens u heeft gewandeld; en gij zijt deze grote liefderijke goedheid jegens hem in acht blijven nemen, zodat gij hem een zoon hebt gegeven om op zijn troon te zitten, zoals op deze dag [het geval is].[l] **7** En nu, Jehovah, mijn God, gijzelf hebt uw knecht in de plaats van mijn vader David koning gemaakt, en ik ben maar een kleine jongen.[m] Ik weet niet hoe ik moet uitgaan en hoe ik moet ingaan.[n] **8** En uw knecht staat te midden van uw volk, dat gij verkozen hebt,[o] een talrijk volk, dat vanwege het grote aantal niet te tellen of te berekenen is.[p] **9** En gij moet uw knecht een gehoorzaam hart geven om uw volk te richten,[q] om te onderscheiden tussen goed en kwaad;[r] want wie is in staat dit moeilijke volk van u[s] te richten?”[t]

10 En de zaak was welgevallig in de ogen van Jehovah, omdat Salomo om deze zaak had verzocht.[u]
11 Vervolgens zei God tot hem: „Omdat gij om deze zaak hebt verzocht en voor u niet om vele dagen hebt verzocht, en voor u ook niet

HFDST. 2
a Sp 16:14
b Tit 3:1
c 1Kon 2:38
d Ez 17:19
e Sp 16:12
Pr 8:2
f 2Sa 16:5
2Sa 16:13
g 1Kon 2:37
Ps 7:16
Sp 5:22
Ez 18:20
h Ps 21:6
Ps 72:17
i 1Kon 2:24
Sp 25:5
Jes 9:7
j 1Kon 2:9
1Kon 2:25
1Kon 2:34
k 1Kon 2:12
2Kr 1:1
Sp 16:12
Sp 29:4

HFDST. 3
l Ezr 9:2
Ezr 9:14
m De 7:4
1Kon 7:8
1Kon 9:24
1Kon 11:1
Ezr 10:10
Ne 13:27
n 2Sa 5:7
1Kr 11:7
o 1Kon 7:1
p 1Kon 8:19
q 1Kon 9:15
r Le 17:4
Le 26:30
De 12:6
1Kon 15:14
1Kon 22:43
2Kr 33:17
s 1Kon 5:3
1Kr 17:4
1Kr 17:12
1Kr 28:6
Han 7:47

2e kolom
a De 6:5
De 10:12
Ps 145:20
Mt 22:37
1Kor 8:3
1Jo 5:3
b 2Kr 17:3
c 1Sa 7:9
1Sa 10:8
1Kon 15:14
1Kon 22:43
1Kr 21:26
2Kr 1:3
d Joz 9:3
1Kon 9:2
e 1Kr 16:39
1Kr 21:29
f 2Kr 1:6
g 1Kon 9:2
2Kr 1:3
h Nu 12:6
Job 33:15
i 2Kr 1:7
j 2Kr 1:8
k Ps 11:7
l 1Kon 2:4
m 1Kr 29:1
Jer 1:6
Mt 23:12
2Kor 12:9

n Nu 27:17; De 31:2; 2Sa 5:2; o Ex 19:6; De 7:6; p Ge 13:16; Ge 22:17; q 2Kr 1:10; Ps 72:1; Ps 119:34; r 2Sa 14:17; Heb 5:14; s Ex 32:9; De 9:6; t 1Sa 8:6; u Sp 15:8.

om rijkdom hebt verzocht,[a] en
evenmin om de ziel van uw vij-
anden hebt verzocht, en gij voor
u om verstand hebt verzocht om
rechtszaken te horen,[b] **12** zie!
zal ik stellig naar uw woorden
doen.[c] Zie! Ik zal u stellig een wijs
en verstandig hart geven,[d] zo-
dat uws gelijke vóór u niet ge-
weest is, en uws gelijke na u niet
zal opstaan.[e] **13** En ook datge-
ne waarom gij niet hebt verzocht,
wil ik u geven,[f] zowel rijkdom[g]
als heerlijkheid, zodat er onder
de koningen niet één uws gelij-
ke geweest zal zijn, al uw dagen.[h]
14 En indien gij mijn wegen zult
bewandelen door mijn voorschrif-
ten en mijn geboden te onderhou-
den,[i] juist zoals uw vader Dạvid
heeft gewandeld,[j] wil ik ook uw
dagen verlengen."[k]

15 Toen Sạlomo ontwaakte,[l]
wel, zie, het was een droom ge-
weest. Daarop kwam hij naar Je-
rụzalem en ging voor de ark[m] van
het verbond van Jehovah staan
en bracht brandoffers en droeg
gemeenschapsoffers[n] op en recht-
te een feestmaal aan[o] voor al zijn
dienaren.[p]

16 In die tijd nu kwamen er
twee vrouwen, prostituees,[q] bij de
koning en gingen voor hem staan.[r]
17 Toen zei de ene vrouw: „Neem
mij niet kwalijk, mijn heer,[s] ik en
deze vrouw wonen in één huis, zo-
dat ik dicht bij haar in het huis heb
gebaard. **18** Nu gebeurde het op
de derde dag nadat ik had ge-
baard, dat ook deze vrouw ging
baren. En wij waren samen. Er
was geen vreemde bij ons in het
huis; niemand anders was in het
huis dan wij tweeën. **19** Later
stierf de zoon van deze vrouw
's nachts, doordat zij op hem had
gelegen. **20** Zij dan stond mid-
den in de nacht op en nam mijn
zoon naast mij weg, terwijl uw
slavin zelf sliep, en legde hem
aan haar eigen boezem, en haar
dode zoon legde zij aan mijn boe-
zem. **21** Toen ik 's morgens op-
stond om mijn zoon te zogen,[t] wel,
zie, hij was dood. Ik bekeek hem
's morgens dus goed en zie! het
bleek niet mijn zoon te zijn, die
ik gebaard had." **22** Maar de
andere vrouw zei: „Neen, maar
mijn zoon is de levende en uw
zoon is de dode!" Al die tijd zei
de eerste vrouw: „Neen, maar uw
zoon is de dode en mijn zoon is de
levende." En zij bleven in tegen-
woordigheid van de koning spre-
ken.[a]

23 Ten slotte zei de koning: „De
een zegt: 'Dit is mijn zoon, de le-
vende, en uw zoon is de dode!',
en de ander zegt: 'Neen, maar uw
zoon is de dode en mijn zoon is de
levende!'" **24** Vervolgens zei de
koning:[b] „Haalt mij een zwaard."
Zij brachten het zwaard dus voor
het aangezicht van de koning.
25 Nu zei de koning: „Snijdt het
levende kind in tweeën en geeft
de ene helft aan de ene vrouw
en de andere helft aan de andere."
26 Terstond zei de vrouw
wier zoon de levende was tot de
koning (want haar innerlijke ge-
voelens[c] werden jegens haar zoon
opgewekt,[d] zodat zij zei): „Neem
mij niet kwalijk,[e] mijn heer! Geeft
haar het levende kind. Brengt
het in geen geval ter dood." Al
die tijd zei die andere vrouw:
„Noch van mij noch van u zal
het worden. Snijdt maar in twee-
en!"[f] **27** Daarop antwoordde de
koning en zei: „Geeft haar het le-
vende kind, en GIJ moogt het in
geen geval ter dood brengen. Zij
is zijn moeder."

28 En heel Ịsraël kreeg de rech-
terlijke beslissing[g] te horen die de
koning had bekendgemaakt; en zij
werden bevreesd wegens de ko-
ning,[h] want zij zagen dat de wijs-
heid[i] van God in hem was om rech-
terlijke beslissingen ten uitvoer te
leggen.

4 En koning Sạlomo bleef ko-
ning over heel Ịsraël.[j] **2** En
dit zijn de vorsten[k] die hij had:
Azạrja, de zoon van Zạdok,[l] de
priester; **3** Elihọref en Ahịa, de

HFDST. 3

a Sp 27:24
1Ti 6:9
b 1Kr 22:12
1Kr 29:19
Sp 16:16
c Ps 10:17
Pr 1:16
Jes 65:24
1Jo 5:14
d 1Kon 4:29
1Kon 5:12
2Kr 1:11
Sp 3:13
e Mt 12:42
f Ps 84:11
Mt 6:33
Ef 3:20
g 1Kon 4:21
Sp 3:16
Pr 7:11
h 1Kon 10:23
2Kr 1:12
i 1Kr 22:12
j 1Kon 15:5
2Kr 7:17
k De 25:15
Ps 21:4
Ps 91:16
Sp 3:16
l Ge 41:7
Jer 31:26
m 2Sa 6:17
1Kr 16:1
n Le 7:11
2Sa 6:18
1Kr 21:29
o Ge 31:54
Es 1:3
Da 5:1
p 1Kon 1:33
q Ge 38:15
De 23:17
Joz 6:17
Re 11:1
r 1Sa 8:20
s Ro 13:7
1Pe 2:17
t 1Sa 1:23
1Th 2:7

2e kolom

a Sp 20:8
b Sp 20:26
c Ge 43:30
Jes 49:15
Jer 31:20
Ho 11:8
d 1Th 2:7
e 1Sa 1:26
1Kon 3:17
f Ro 1:31
2Ti 3:3
g 1Kon 2:3
1Kon 3:9
h Joz 4:14
1Sa 12:18
1Kr 29:24
Ps 72:5
Sp 24:21
i Ezr 7:25
Sp 2:3
Pr 7:19
Kol 2:3
Jak 1:5

HFDST. 4

j 1Kon 1:20
2Kr 9:30
Pr 1:12
k Ex 18:21

l 1Kr 6:8; 1Kr 27:17; Ez 44:15.

zonen van Sisa, secretarissen;[a] Josafat,[b] de zoon van Ahilud, de geschiedschrijver; **4** en Benaja,[c] de zoon van Jojada, ging over het leger,[d] en Zadok en Abjathar[e] waren priesters; **5** en Azarja, de zoon van Nathan,[f] ging over de gevolmachtigden, en Zabud, de zoon van Nathan, was een priester, de vriend[g] van de koning; **6** en Ahisar ging over de huishouding, en Adoniram,[h] de zoon van Abda, over degenen die tot dwangarbeid waren verplicht.[i]

7 En Salomo had twaalf gevolmachtigden over heel Israël, en zij voorzagen de koning en zijn huishouding van voedsel. Zo werd aan ieder opgelegd om één maand in het jaar voor het voedsel te zorgen.[j] **8** En dit waren hun namen: De zoon van Hur, in het bergland van Efraïm;[k] **9** de zoon van Deker, in Makaz en in Saälbim[l] en Beth-Semes[m] en Elon-Beth-Hanan; **10** de zoon van Hesed, in Aruboth (hij had Socho en het hele land Hefer);[n] **11** de zoon van Abinadab: heel de bergrug van Dor[o] (Tafath, Salomo's dochter, zelf werd zijn vrouw); **12** Baäna, de zoon van Ahilud, in Taänach[p] en Megiddo[q] en heel Beth-Sean,[r] dat naast Zarethan[s] onder Jizreël[t] ligt, van Beth-Sean tot Abel-Mehola,[u] tot aan de streek van Jokmeam;[v] **13** de zoon van Geber, in Ramoth-Gilead[w] (hij had de tentendorpen van Jaïr,[x] de zoon van Manasse, die in Gilead liggen;[y] hij had de streek Argob,[z] die in Basan[a] ligt: zestig grote steden met muren en koperen grendels); **14** Ahinadab, de zoon van Iddo, in Mahanaïm;[b] **15** Ahimaäz, in Naftali[c] (ook nam hij Basmath, Salomo's dochter, tot vrouw);[d] **16** Baäna, de zoon van Husai, in Aser[e] en Bealoth; **17** Josafat, de zoon van Paruah, in Issaschar;[f] **18** Simeï,[g] de zoon van Ela, in Benjamin;[h] **19** Geber, de zoon van Uri, in het land Gilead,[i] het land van Sihon,[j] de koning der Amorieten,[k] en van Og,[l] de koning van Basan;[a] en er was één gevolmachtigde [over alle andere gevolmachtigden] die in het land waren.

20 Juda en Israël waren talrijk, zo talrijk als de zandkorrels die aan de zee zijn,[b] terwijl zij aten en dronken en zich verheugden.[c]

21 Wat Salomo betreft, hij bleek heerser te zijn over alle koninkrijken van de Rivier[d] af tot het land der Filistijnen en tot de grens van Egypte. Zij brachten geschenken en dienden Salomo al de dagen van zijn leven.[e]

22 En Salomo's voedsel voor elke dag bedroeg geregeld dertig kor-maten[f] meelbloem en zestig kor-maten meel, **23** tien vette runderen en twintig weiderunderen en honderd schapen, afgezien van enkele herten[g] en gazellen[h] en reebokken en gemeste koekoeken. **24** Want alles aan deze zijde van de Rivier,[i] van Tifsah tot Gaza,[j] ja, alle koningen aan deze zijde van de Rivier, hield hij in onderworpenheid;[k] en louter vrede[l] werd zijn deel in elke streek die van hem was, rondom. **25** En Juda[m] en Israël bleven in zekerheid wonen,[n] ieder onder zijn eigen wijnstok en onder zijn eigen vijgenboom,[o] van Dan tot Berseba,[p] al de dagen van Salomo.

26 En Salomo kwam in het bezit van veertigduizend stalboxen voor de paarden[q] voor zijn wagens[r] en twaalfduizend ruiters.

27 En deze gevolmachtigden[s] voorzagen, ieder in hun maand, koning Salomo en iedereen die tot de tafel van koning Salomo naderde, van voedsel. Zij lieten het aan niets ontbreken. **28** En de gerst en het stro voor de paarden en voor de spannen paarden[t] bleven zij overal naar toe brengen, waar de plaats ook mocht blijken te zijn, ieder overeenkomstig zijn opdracht.[u]

HFDST. 4

a 2Sa 8:17; 1Kr 27:32
b 2Sa 8:16; 2Sa 20:24; 1Kr 18:15
c 1Kon 1:8; 1Kr 27:5
d 1Kon 2:35
e 1Kon 2:26
f 2Sa 12:1; 1Kon 1:10
g 2Sa 15:37; 1Kr 27:33
h 2Sa 20:24; 1Kon 5:14; 1Kon 12:18
i 1Kon 9:15
j 1Kr 27:1
k Joz 17:18
l Joz 19:42
m 1Sa 6:12
n Joz 12:17
o Joz 12:23
p Joz 17:11
q 2Kon 23:29
r 1Sa 31:10
s Joz 3:16
t 1Kon 18:46
u 1Kon 19:16
v Joz 21:34
w De 4:43; Joz 20:8; 1Kon 22:3; 2Kon 9:1
x Nu 32:41; De 3:14
y Nu 32:1; Joz 22:9
z De 3:4
a Nu 21:33; Joz 13:11; Ps 22:12
b Ge 32:2; 2Sa 2:8; 2Sa 17:24
c Joz 19:32
d 1Sa 18:18
e Joz 19:24
f Joz 19:17
g 1Kon 1:8
h Joz 18:11
i Joz 17:1
j De 2:26
k Nu 21:21
l De 3:4

2e kolom

a De 1:4
b Ge 22:17; Sp 14:28
c Pr 2:24; Pr 9:7
d Ge 15:18; Ex 23:31; De 11:24; 2Sa 8:3; 1Kr 19:16; Ps 72:8
e Ps 72:10
f 1Kon 5:11
g De 14:5; Klg 1:6
h De 12:15; De 15:22
i Ge 2:14; De 1:7; Joz 1:4
j Ge 10:19
k De 28:13

l 1Kon 5:4; 1Kr 22:9; Ps 72:7; m 2Kon 8:19; n Jes 60:18; o Mi 4:4; Za 3:10; p Re 20:1; 2Sa 17:11; 2Sa 24:15; q De 17:16; 2Sa 8:4; 1Kon 10:25; 2Kr 1:17; r 2Kr 1:14; s 1Kon 4:7; t Es 8:14; Mi 1:13; u 1Kor 14:40.

29 En God bleef Salomo wijsheid[a] geven en een zeer grote mate van verstand[b] en breedheid van hart,[c] gelijk het zand dat aan de zeeoever is.[d] **30** En Salomo's wijsheid was overvloediger[e] dan de wijsheid van alle oosterlingen[f] en dan al de wijsheid van Egypte.[g] **31** En hij was wijzer dan ieder ander mens, dan Ethan,[h] de Ezrahiet, en dan Heman[i] en Kalkol[j] en Darda, de zonen van Mahol; en zijn faam werd [ruchtbaar] in alle natiën rondom.[k] **32** En hij kon drieduizend spreuken[l] spreken, en zijn liederen[m] bedroegen er duizend vijf. **33** En hij placht te spreken over de bomen, vanaf de ceder die op de Libanon is[n] tot de hysop[o] die aan de muur uitschiet; en hij placht te spreken over de viervoetige dieren[p] en over de vliegende schepselen[q] en over al wat zich beweegt[r] en over de vissen.[s] **34** En uit alle volken bleef men komen om Salomo's wijsheid te horen,[t] ja, van alle koningen der aarde die van zijn wijsheid hadden gehoord.[u]

5 Nu zond Hiram,[v] de koning van Tyrus,[w] zijn dienaren[x] naar Salomo, want hij had gehoord dat men hem in de plaats van zijn vader tot koning had gezalfd; Hiram had zich namelijk altijd doen kennen als iemand die liefde voor David koesterde.[y] **2** Hierop zond Salomo een boodschap aan Hiram en liet zeggen:[z] **3** „Gij weet zelf heel goed dat mijn vader David geen huis voor de naam van Jehovah, zijn God, heeft kunnen bouwen wegens de oorlog[a] waarmee zij hem omringden, totdat Jehovah hen onder zijn voetzolen legde. **4** En nu heeft Jehovah, mijn God, mij rondom rust gegeven.[b] Er is geen tegenstrever en er gebeurt niets kwaads.[c] **5** En zie, ik denk erover een huis voor de naam van Jehovah, mijn God, te bouwen,[d] juist zoals Jehovah mijn vader David beloofd heeft, toen hij zei: 'Uw zoon, die ik in uw plaats op uw troon zal zetten, dié zal het huis voor mijn naam bouwen.'[a] **6** Nu dan, gebied dat men voor mij ceders van de Libanon[b] kapt; en mijn eigen knechten zullen met uw knechten blijken te zijn, en het loon van uw knechten zal ik u geven overeenkomstig alles wat gij zeggen moogt, want gij weet zelf heel goed dat er onder ons niemand is die zo bomen weet te kappen als de Sidoniërs."[c]

7 Nu geschiedde het dat zodra Hiram[d] de woorden van Salomo hoorde, hij zich terstond zeer verheugde, en hij zei vervolgens: „Gezegend[e] is heden Jehovah, omdat hij David een wijze[f] zoon gegeven heeft over dit talrijke volk!"[g] **8** Bijgevolg liet Hiram aan Salomo zeggen: „Ik heb [de boodschap] gehoord die gij tot mij hebt gezonden. Ik voor mij zal al uw welbehagen doen inzake de stammen van cederbomen en de stammen van jeneverbomen.[h] **9** Mijn knechten zelf zullen ze van de Libanon[i] naar de zee afvoeren; en ik voor mij zal ze in vlotten leggen [en] over zee [vervoeren] helemaal naar de plaats die gij mij zult doen weten;[j] en daar zal ik ze stellig uit elkaar laten nemen en gij, van uw kant, zult ze wegvoeren; en gij, van uw kant, zult mijn welbehagen doen door het voedsel voor mijn huishouding te verschaffen."[k]

10 Zo werd Hiram iemand die aan Salomo stammen van cederbomen en stammen van jeneverbomen gaf overeenkomstig al zijn welbehagen. **11** En Salomo, van zijn kant, gaf Hiram twintigduizend kor-maten[l] tarwe als voedselvoorraden voor zijn huishouding en twintig kor-maten gestoten[m] olie. Dit was hetgeen Salomo Hiram jaar op jaar bleef geven.[n] **12** En Jehovah gaf zij-

HFDST. 4

a 1Kon 10:23 2Kr 1:10 Sp 2:6
b Sp 4:7
c Ps 119:32
d Ge 41:49
e Lu 11:31 Kol 2:3
f Ge 25:6 Job 1:3 Mt 2:1
g Jes 19:11 Han 7:22
h 1Kr 2:8 Ps 89, Ops.
i Ps 88, Ops.
j 1Kr 2:6
k 1Kon 10:1 1Kon 10:7
l Sp 1:1 Pr 12:9
m Hgl 1:1
n 2Kon 19:23 Ps 92:12
o Ex 12:22 Nu 19:18 Ps 51:7 Heb 9:19
p Ge 1:24 Sp 30:30
q Ge 1:20 Job 12:7 Sp 7:23 Sp 30:19
r Ge 1:25 Sp 6:6 Sp 30:25
s Ge 1:21
t Sp 13:20
u 2Kr 9:1 2Kr 9:23

HFDST. 5

v 2Kr 2:3 2Kr 2:12
w Ez 26:15 Ez 27:3
x 1Kon 9:27
y 2Sa 5:11 1Kr 14:1
z 2Kr 2:3
a 2Sa 7:5 1Kr 22:8 2Kr 6:8
b 1Kon 4:24 Jes 9:7 Han 9:31
c Sp 16:7
d 2Kr 2:4

2e kolom

a 2Sa 7:13 1Kr 17:12 1Kr 22:10 1Kr 28:6 Za 6:12
b 1Kon 6:9 1Kon 6:20 2Kr 2:8 Ps 104:16
c Joz 19:28 Ezr 3:7
d 2Sa 5:11
e 1Kon 10:9 2Kr 2:12
f 1Kon 3:9 Sp 10:1 Sp 13:1 Sp 15:20 Sp 23:24
g 2Kr 2:11

h 2Sa 6:5; 1Kon 6:15; 2Kr 3:5; i De 3:25; j 2Kr 2:16; k 2Kr 2:15; Ezr 3:7; Han 12:20; l 1Kon 4:22; 2Kr 2:10; m Ex 29:40; Le 24:2; n Mt 10:10; 1Ti 5:18.

nerzijds wijsheid aan Salomo, juist zoals hij hem had beloofd;[a] en er ontstond vrede tussen Hiram en Salomo, en die beiden sloten voorts een verbond.

13 En koning Salomo liet uit heel Israël voortdurend degenen opkomen die tot dwangarbeid waren verplicht; en zij die tot dwangarbeid waren verplicht,[b] bedroegen dertigduizend man. **14** En hij stuurde hen steeds in ploegen van tienduizend per maand naar de Libanon. Een maand bleven zij dan op de Libanon [en] twee maanden thuis;[c] en Adoniram[d] ging over degenen die tot dwangarbeid[e] waren verplicht.[f] **15** En Salomo kreeg[g] zeventigduizend lastdragers[h] en tachtigduizend [steen]houwers[i] in het gebergte,[j] **16** afgezien van Salomo's vorstelijke gevolmachtigden[k] die over het werk gingen, drieduizend driehonderd voormannen[l] over het volk dat het werk verrichtte. **17** Bijgevolg gebood de koning grote stenen, dure stenen,[m] uit de groeve te halen om het fundament[n] van het huis met gehouwen stenen te leggen.[o] **18** Het houwen werd dus gedaan door de bouwlieden van Salomo en de bouwlieden van Hiram en de Gebalieten,[p] en zij bleven de stammen en de stenen gereedmaken om het huis te bouwen.

6 Nu geschiedde het in het vierhonderd tachtigste jaar nadat de zonen van Israël uit het land Egypte waren getrokken,[q] in het vierde jaar,[r] in de maand Ziv,[s] dat is de tweede maand,[t] nadat Salomo koning over Israël was geworden, dat hij ertoe overging het huis voor Jehovah te bouwen.[u] **2** En het huis dat koning Salomo voor Jehovah bouwde,[v] was zestig el[w] lang en twintig [el] breed en dertig el hoog.[x] **3** En de voorhal[y] vóór de tempel van het huis was twintig el lang, vóór de breedte van het huis. Tien el was ze diep, vóór het huis.

4 Verder maakte hij voor het huis vensters met steeds smaller wordende kozijnen.[a] **5** Voorts bouwde hij tegen de muur van het huis rondom een zijaanbouw, [tegen] de muren van het huis rondom de tempel en het binnenste vertrek,[b] en maakte rondom zijvertrekken.[c] **6** Het onderste zijvertrek was vijf el breed en het middelste was zes el breed en het derde was zeven el breed; want hij bracht aan de buitenkant van het huis rondom inspringingen[d] aan, om niet in de muren van het huis in te grijpen.[e]

7 Toen nu het huis werd gebouwd, werd het opgetrokken van reeds afgewerkte steen[f] uit de groeve; en hamers en bijlen of wat voor ijzeren werktuigen maar ook, werden niet in het huis[g] gehoord toen het werd gebouwd. **8** De ingang[h] van het onderste zijvertrek was aan de rechterzijde van het huis, en langs een wenteltrap placht men op te gaan naar het middelste, en van het middelste naar het derde. **9** Voorts bouwde hij verder aan het huis om het te voltooien,[i] en hij dekte het huis met balken en rijen van cederhout.[j] **10** Bovendien bouwde hij de zijvertrekken,[k] die vijf el hoog waren, tegen het gehele huis aan, en ze zaten door middel van cederbalken[l] aan het huis vast.

11 Ondertussen kwam het woord van Jehovah tot Salomo,[m] dat luidde:[n] **12** „Wat dit huis betreft dat gij bezig zijt te bouwen — indien gij in mijn inzettingen zult wandelen[o] en mijn rechterlijke beslissingen ten uitvoer zult leggen[p] en werkelijk al mijn geboden zult onderhouden door daarin te wandelen,[q] dan zal ik stellig jegens u mijn woord gestand doen dat ik tot uw vader David gesproken heb;[r] **13** en ik zal inderdaad te midden van de zonen van Israël verblijven[s] en ik zal mijn volk Israël niet verlaten."[t]

14 En Salomo bouwde verder

HFDST. 5

a 1Kon 3:12; 1Kon 4:29; 2Kr 1:12; Jak 1:5
b 1Kon 4:6; 1Kon 9:15; 1Kon 9:21
c Pr 4:6
d 2Sa 20:24; 1Kon 4:6
e Joz 16:10; Joz 17:13; Re 1:28; 1Kon 9:22; 2Kr 8:9
f 1Kon 12:18
g 2Kr 2:17
h 2Kr 2:18
i 1Kr 22:15
j 2Kr 2:2
k 1Kon 9:23
l 2Kr 2:18
m 1Kon 7:9; 1Kr 22:2
n Jes 28:16; 1Kor 3:11; 1Pe 2:6; Opb 21:14
o 1Kon 6:7
p Joz 13:5; Ez 27:9

HFDST. 6

q Ex 12:14; Ex 12:51
r 2Kr 3:2
s 1Kon 6:37
t Nu 1:1
u 1Kr 28:12; 1Kr 29:19
v Han 7:47
w 2Kr 3:3
x Ezr 6:3
y 1Kr 28:11; 2Kr 3:4

2e kolom

a Ez 40:16; Ez 41:26
b Le 16:2; 2Kr 4:20; 2Kr 5:7; Heb 9:3
c 1Kon 6:10; Ez 41:5; Ez 41:26
d Ez 41:7
e Ez 41:6
f 1Kon 5:17; 1Pe 2:5
g Ef 2:21; 1Pe 2:5
h Ez 41:11
i 1Kon 6:38
j 1Kon 5:6; 1Kon 6:20; 2Kr 2:8
k 1Kon 6:5
l Ez 41:6
m 1Kr 17:12
n Ps 11:4; Sp 15:3
o De 6:2; De 10:13; De 17:19
p De 11:1
q 1Sa 12:14; 1Kon 8:25; 1Kr 28:9
r 2Sa 7:13; 1Kr 22:9
s Ex 25:8; Le 26:12; Ps 132:13; 2Kor 6:16; Opb 21:3;
t 1Sa 12:22; 1Kr 28:20; Heb 13:5.

aan het huis om het te voltooien.[a]
15 Hij dan bouwde de muren van
het huis van binnen met cede-
ren planken. Van de vloer van het
huis tot aan de balken van het
plafond bekleedde hij het van bin-
nen met hout; en vervolgens be-
kleedde hij de vloer van het huis
met planken van jenever[hout].[b]
16 Voorts bouwde hij twintig el
aan de achterzijden van het huis
met cederen planken, van de vloer
tot aan de zolderbalken, en van
binnen bouwde hij er het binnen-
ste[c] vertrek voor, het Allerheilig-
ste.[d] **17** En veertig el bleek het
huis te zijn, dat wil zeggen de tem-
pel[e] daarvóór.[f] **18** En [het] ce-
derhout aan het huis van binnen
was [versierd] met snijwerk van
pompoenvormige[g] ornamenten en
slingers van bloesems.[h] Alles was
cederhout; er was geen steen te
zien.

19 En het binnenste[i] vertrek in
het inwendige van het huis bracht
hij van binnen in gereedheid, om
daar de ark[j] van het verbond van
Jehovah te plaatsen.[k] **20** En het
binnenste vertrek was twintig el
lang en twintig el breed[l] en twin-
tig el hoog; voorts bekleedde hij
het met zuiver goud[m] en bekleed-
de het altaar[n] met cederhout.
21 Vervolgens bekleedde[o] Salo-
mo het huis van binnen met zui-
ver goud[p] en liet gouden kettin-
gen[q] vóór het binnenste vertrek
langs lopen[r] en bekleedde het met
goud. **22** En het hele huis be-
kleedde hij met goud,[s] totdat het
hele huis was voltooid; en het ge-
hele altaar[t] dat bij het binnenste
vertrek stond, bekleedde hij met
goud.[u]

23 Verder maakte hij in het bin-
nenste vertrek twee cherubs[v] van
oliehoudend hout; de hoogte van
elk was tien el.[w] **24** En vijf el
was de ene vleugel van de che-
rub en vijf el was de andere vleu-
gel van de cherub. Tien el was
het van de punt van zijn vleu-
gel tot de punt van zijn vleugel.[x]
25 En de tweede cherub was tien
el. De twee cherubs hadden de-
zelfde afmeting en dezelfde vorm.
26 De hoogte van de ene che-
rub was tien el en evenzo die
van de andere cherub. **27** Toen
plaatste hij de cherubs in het bin-
nenste huis, zodat de vleugels van
de cherubs uitgespreid waren.[a]
Aldus reikte de vleugel van de
ene tot de muur en de vleugel
van de andere cherub reikte tot
de andere muur; en hun vleu-
gels waren naar het midden van
het huis [gericht], terwijl vleu-
gel aan vleugel reikte.[b] **28** Bo-
vendien bekleedde hij de cherubs
met goud.[c]

29 En al de muren van het huis
rondom besneed hij met ingegra-
veerd snijwerk van cherubs[d] en
palmfiguren[e] en graveersels van
bloesems,[f] van binnen en van bui-
ten; **30** en de vloer[g] van het
huis bekleedde hij met goud, van
binnen en van buiten. **31** En de
ingang van het binnenste vertrek
maakte hij met deuren[h] van olie-
houdend[i] hout: zijpilaren, deur-
posten [en] een vijfde. **32** En de
twee deuren waren van oliehou-
dend hout, en hij sneed daarop
snijwerk van cherubs en palmfi-
guren en de graveersels van bloe-
sems, en hij bekleedde ze met
goud; en hij dreef het goud ver-
volgens op de cherubs en de palm-
figuren. **33** Zo maakte hij het
ook voor de ingang van de tem-
pel: de deurposten van oliehou-
dend hout, vierkant. **34** En de
twee deuren waren van jenever-
hout.[j] De twee vleugels van de
ene deur draaiden op tappen, en de
twee vleugels van de andere deur
draaiden op tappen.[k] **35** En hij
sneed cherubs en palmfiguren en
graveersels van bloesems, en hij
bekleedde de afbeeldingen met
bladgoud.[l]

36 Voorts bouwde hij het bin-
nenste[m] voorhof met drie rijen[n]
gehouwen steen en een rij ceder-
balken.

37 In het vierde jaar werd het
fundament[o] van het huis van Je-

HFDST. 6

a Han 7:47
b 1Kon 5:8
2Kr 3:5
c 1Kon 6:5
2Kr 3:8
d Heb 9:3
e Heb 9:2
f 1Kon 6:5
g 1Kon 7:24
h Ex 25:33
1Kon 7:26
1Kon 7:49
i 1Kon 6:5
Heb 9:3
j Ex 40:21
1Kon 8:6
2Kr 5:7
k Ex 24:7
De 4:13
De 9:9
1Kon 8:9
l 1Kon 6:16
m 2Kr 3:8
n Ex 30:1
1Kon 7:48
o Ex 26:29
p 2Kr 3:7
q 1Kon 7:17
r Ex 26:33
s 2Kr 3:7
t Ex 40:5
u Ex 30:3
v Ge 3:24
2Kon 19:15
2Kr 3:10
Ps 99:1
w 2Kr 5:8
x 2Kr 3:11

2e kolom

a Ps 80:1
Jes 37:16
Heb 9:5
b 2Kr 3:12
2Kr 5:8
c 2Kr 3:10
d 2Kon 19:15
2Kr 3:14
e Ez 40:16
Ez 41:18
f Ex 25:33
1Kon 6:18
1Kon 7:26
g Opb 21:21
h Jo 10:9
Jo 14:6
i 1Kon 6:23
j 2Sa 6:5
1Kon 6:15
k Ez 41:24
l Ez 41:25
m Ex 27:9
2Kr 4:9
2Kr 7:7
n 1Kon 7:12
2Kon 11:15
o 1Pe 2:6

hovah gelegd, in de maanmaand
Ziv;[a] **38** en in het elfde jaar, in
de maanmaand Bul, dat is de acht-
ste maand, werd het huis wat
al zijn onderdelen en het gehele
plan[b] ervan betreft voltooid;[c] hij
besteedde dus zeven jaar aan het
bouwen ervan.

7 En zijn eigen huis bouwde Sa-
lomo in dertien jaar,[d] zodat hij
zijn gehele eigen huis voltooide.[e]
2 Voorts bouwde hij het Huis
van het Libanonwoud,[f] honderd
el lang en vijftig el breed en der-
tig el hoog, op vier rijen zuilen
van cederhout; en er lagen bal-
ken[g] van cederhout op de zuilen.
3 En het was van boven met ce-
derhout beschoten,[h] op de draag-
balken die op de vijfenveertig zui-
len rustten. Er waren er vijftien
in een rij. **4** Wat in kozijnen ge-
vatte vensters betreft, [daarvan]
waren er drie rijen, en er was
een lichtopening[i] tegenover een
lichtopening in drie verdiepingen.
5 En alle ingangen en de deur-
posten stonden rechthoekig [op
het] kozijn,[j] en ook de voorkant
van de lichtopening tegenover
een lichtopening in drie verdie-
pingen.
6 En de Zuilenvoorhal maakte
hij vijftig el lang en dertig el
breed; en daarvóór was nog een
voorhal met zuilen en een balda-
kijn ervoor.
7 Wat de Troonvoorhal[k] betreft,
waar hij zou rechtspreken, hij
maakte de gerechtsvoorhal;[l] en
men beschoot die van de vloer
tot aan de zolderbalken met ce-
derhout.[m]
8 Wat het huis van hem be-
treft waar hij moest wonen, in
het andere voorhof,[n] het lag op
een afstand van het huis dat bij
de Voorhal behoorde. Het bleek
hieraan gelijk te zijn wat de uit-
voering betreft. Voorts bouwde
hij nog een huis gelijk aan deze
Voorhal voor Farao's dochter,[o] die
Salomo [zich tot vrouw] genomen
had.

HFDST. 6

a 1Kon 6:1
2Kr 3:2
b 1Kr 28:11
1Kr 28:12
c Ex 40:2
Ezr 6:14

HFDST. 7

d 1Kon 9:10
e Pr 2:4
Pr 2:5
f 1Kon 10:17
2Kr 9:16
Jes 22:8
g 1Kon 5:8
h 1Kon 6:18
i Ge 6:16
j Ex 12:22
k 1Kon 10:18
Ps 122:5
Jes 9:7
l 1Kon 3:9
1Kon 3:28
Sp 16:12
Sp 20:8
m 1Kon 6:15
n 2Kon 20:4
o 1Kon 3:1
1Kon 9:24
2Kr 8:11

2e kolom

a 1Kon 5:17
b 2Kr 4:9
c 1Kon 6:36
Jo 10:23
Han 5:12
d Ex 27:9
1Kon 6:36
2Kr 4:9
2Kr 7:7
Opb 11:2
e 1Kon 6:1
f 1Kon 6:3
g 1Kon 7:40
2Kr 2:13
2Kr 4:11
h 2Kr 2:14
i 2Kr 4:16
j Ex 31:3
Ex 35:31
Ex 36:1
Da 1:17
k 1Kon 7:21
2Kon 25:17
2Kr 3:15
Jer 52:21
l 2Kon 25:13
2Kr 4:12
m Ex 36:38
Ex 38:17
Ex 38:28
n Ex 28:14
2Kon 25:17
o 2Kr 4:12

9 Al deze [gebouwen] waren
[opgetrokken van] dure[a] stenen
overeenkomstig de afmetingen,
gehouwen, met steenzagen ge-
zaagd, van binnen en van buiten,
en van het fundament tot aan
de afdekking, en van buiten tot
aan het grote voorhof.[b] **10** En
de dure stenen die als fundament
waren gelegd, waren grote sten-
en, stenen van tien el en stenen
van acht el. **11** En daarboven
waren dure stenen overeenkom-
stig de afmetingen, gehouwen, en
ook cederhout. **12** Wat het gro-
te voorhof betreft, rondom waren
drie rijen[c] van gehouwen steen
en een rij balken van cederhout;
en [zo was het] ook met het bin-
nenste[d] voorhof van het huis[e] van
Jehovah en met de voorhal[f] van
het huis.
13 Nu liet koning Salomo Hi-
ram[g] uit Tyrus halen. **14** Hij was
de zoon van een weduwvrouw uit
de stam Naftali, en zijn vader was
een Tyriër,[h] een koperbewerker;[i]
en hij was vervuld met de wijsheid
en het verstand[j] en de kennis om
allerlei werk in koper te verrich-
ten. Bijgevolg kwam hij bij koning
Salomo en ging al zijn werk doen.
15 Toen goot hij de twee kope-
ren zuilen;[k] achttien el was elke
zuil hoog, en met een koord van
twaalf el kon men elk van de
twee zuilen omspannen.[l] **16** En
twee kapitelen maakte hij om
die op de toppen van de zuilen
te plaatsen, gegoten uit koper.[m]
Vijf el was de hoogte van het ene
kapiteel en vijf el was de hoogte
van het andere kapiteel. **17** Er
waren netten van netwerk, ge-
draaide ornamenten van ketting-
werk,[n] voor de kapitelen die op
de top van de zuilen waren;[o] ze-
ven voor het ene kapiteel en ze-
ven voor het andere kapiteel.
18 Vervolgens maakte hij de gra-
naatappels en [wel] twee rijen
rondom op het ene netwerk om
de kapitelen te bedekken die op
de top van de zuilen waren; en
evenzo deed hij voor het andere

kapiteel.[a] **19** En de kapitelen die
op de top van de zuilen bij de
voorhal waren, hadden leliewerk,[b]
van vier el. **20** En de kapitelen
waren op de twee zuilen, ook
bovenaan dicht bij de buik die
tegen het netwerk aan zat; en
er waren tweehonderd granaat-
appels[c] in rijen rondom op elk ka-
piteel.

21 Voorts richtte hij de zuilen[d]
op die bij de voorhal[e] van de tem-
pel behoorden. Zo richtte hij de
rechtse zuil op en gaf die de naam
Jachin, en daarna richtte hij de
linkse zuil op en gaf die de naam
Boaz. **22** En op de top van de
zuilen was leliewerk. En het werk
aan de zuilen werd geleidelijk vol-
tooid.

23 Voorts maakte hij de gegoten
zee,[f] tien el van de ene rand
tot de andere rand, helemaal rond;
en ze was vijf el hoog, en met een
snoer van dertig el kon men haar
rondom omspannen.[g] **24** En on-
der haar rand waren rondom pom-
poenvormige[h] ornamenten,[i] die
haar omgaven, tien in een el, die
de zee geheel omringden,[j] twee
rijen van de pompoenvormige or-
namenten in één gietsel met haar
gegoten. **25** Ze stond op twaalf
stieren,[k] drie die naar het noor-
den keken, en drie die naar het
westen keken, en drie die naar
het zuiden keken, en drie die naar
het oosten keken; en de zee was
erbovenop, en al hun achterdelen
waren naar het midden [gekeerd].[l]
26 En de dikte ervan was een
handbreedte;[m] en de rand ervan
was op dezelfde wijze gemaakt
als de rand van een beker, als een
leliebloesem.[n] Tweeduizend bath-
maten[o] bevatte ze gewoonlijk.[p]

27 Verder maakte hij de tien
koperen wagentjes;[q] elk wagen-
tje was vier el lang en vier el
breed en drie el hoog. **28** En de
uitvoering van de wagentjes was
als volgt: ze hadden zijwanden,
en de zijwanden waren tussen
de dwarsbalken. **29** En op de
zijwanden die tussen de dwars-

HFDST. 7

a 2Kr 4:13
b 1Kon 6:35
c 2Kon 25:17
2Kr 3:16
2Kr 4:13
Jer 52:23
d 2Kr 3:17
Opb 3:12
e 1Kon 6:3
1Kon 7:12
Ez 40:48
f Ex 30:18
Ex 38:8
2Kon 25:13
Jer 52:17
g 2Kr 4:2
h 1Kon 6:18
2Kon 4:39
i Ex 33:4
2Sa 1:24
j 2Kr 4:3
k 2Kr 4:15
Jer 52:20
Opb 4:7
l 2Kr 4:4
m Jer 52:21
n 1Kon 6:18
1Kon 6:35
o Ez 45:14
p 2Kr 4:5
q 2Kon 25:16
2Kr 4:14
Jer 52:17

2e kolom

a 1Kon 10:19
2Kr 9:19
Ez 41:19
Ho 5:14
b Ez 1:10
Opb 4:7
c Ge 3:24
Ex 25:18
1Kon 6:27
1Kr 28:18
2Kr 3:7
Ez 41:18
d Sp 1:9
Sp 4:9
e Ex 14:25
Jes 5:28
Jes 28:27
f Ex 28:9
Ex 39:6
Ex 39:30
1Kon 6:29
1Kon 6:32
g 1Kon 7:29
h 1Kon 7:27
i 1Kon 7:15
1Kon 7:46
2Kr 4:3
j Ex 30:18
Heb 9:10
k 2Kr 4:6

balken waren, waren leeuwen,[a]
stieren[b] en cherubs,[c] en op de
dwarsbalken was het evenzo. Bo-
ven en onder de leeuwen en de
stieren waren kransen[d] van hang-
werk. **30** En elk wagentje had
vier koperen wielen, met koper-
en assen; en zijn vier hoekstuk-
ken vormden er steunsels voor.
Onder het bekken waren de steun-
sels, gegoten met kransen tegen-
over elk. **31** En zijn opening van
binnen tot de steunsels en naar bo-
ven was [?] el; en zijn opening was
rond, de uitvoering van een on-
derstel van anderhalve el, en ook
aan zijn opening was beeldwerk.
En hun zijwanden waren vierhoe-
kig, niet rond. **32** En de vier
wielen waren onder de zijwanden,
en de steunsels van de wielen wa-
ren bij het wagentje; en de hoog-
te van elk wiel was anderhalve
el. **33** En de uitvoering van de
wielen was als de uitvoering van
een wagenwiel.[e] Hun steunsels
en hun velgen en hun spaken en
hun naven waren allemaal gego-
ten. **34** En er waren vier steun-
sels op de vier hoeken van elk
wagentje; zijn steunsels maakten
één geheel uit met het wagentje.
35 En boven op het wagentje was
[een onderstel] van een halve el
hoog, helemaal rond; en boven op
het wagentje vormden zijn zijden
en zijn zijwanden er één geheel
mee. **36** Voorts graveerde[f] hij op
de platen van zijn zijden en op
zijn zijwanden cherubs, leeuwen
en palmfiguren overeenkomstig
de vrije ruimte van elk, en kran-
sen rondom.[g] **37** Op deze wijze
maakte hij de tien wagentjes;[h] ze
hadden alle één gietsel,[i] één af-
meting, één vorm.

38 Vervolgens maakte hij tien
koperen bekkens.[j] Veertig bath-
maten kon elk bekken bevatten.
Elk bekken was vier el. Voor de
tien wagentjes was er één bek-
ken op elk wagentje. **39** Daar-
na zette hij vijf wagentjes aan de
rechterkant van het huis en vijf
aan de linkerkant van het huis;[k]
en de zee zelf zette hij aan de

rechterkant van het huis oostwaarts, tegen het zuiden.[a]

40 En Hiram[b] maakte geleidelijk de bekkens[c] en de schoppen[d] en de schalen.[e] Ten slotte was Hiram gereed[f] met het verrichten van al het werk dat hij voor koning Salomo met betrekking tot het huis van Jehovah deed: **41** De twee zuilen[g] en de bolvormige kapitelen[h] die op de top van de twee zuilen waren, en de twee netwerken[i] ter bedekking van de twee ronde kapitelen die op de top van de zuilen waren, **42** en de vierhonderd granaatappels[j] voor de twee netwerken, twee rijen granaatappels voor elk netwerk, ter bedekking van de twee bolvormige kapitelen die op de twee zuilen waren; **43** en de tien wagentjes[k] en de tien bekkens[l] op de wagentjes, **44** en de ene zee[m] en de twaalf stieren onder de zee;[n] **45** en de bakken en de schoppen en de schalen en al dit gerei,[o] dat Hiram van gepolijst koper voor koning Salomo maakte voor het huis van Jehovah. **46** In het Jordaandistrict[p] goot de koning ze in lemen vormen, tussen Sukkoth[q] en Zarethan.[r]

47 En Salomo liet al het gerei[s] [ongewogen] wegens de buitengewoon grote hoeveelheid.[t] Het gewicht van het koper werd niet vastgesteld.[u] **48** En Salomo maakte geleidelijk al het gerei dat bij het huis van Jehovah behoorde, het gouden altaar[v] en de tafel[w] waarop het toonbrood lag, van goud, **49** en de lampenstandaarden,[x] vijf rechts en vijf links vóór het binnenste vertrek, van zuiver goud,[y] en de bloesems[z] en de lampen[a] en de snuiters,[b] van goud, **50** en de bekkens en de lichtdovers[c] en de schalen[d] en de bekers[e] en de vuurpotten,[f] van zuiver goud, en de pannen voor de deuren[g] van het binnenste huis, dat wil zeggen het Allerheiligste, en voor de deuren[h] van het huis van de tempel,[i] van goud.

51 Ten slotte kwam al het werk dat koning Salomo met betrekking tot het huis van Jehovah moest doen, tot voltooiing;[a] en Salomo bracht nu alles wat zijn vader David geheiligd had[b] erin; het zilver en het goud en de voorwerpen legde hij bij de schatten van het huis van Jehovah.[c]

8 In die tijd riep Salomo[d] voorts de oudere[e] mannen van Israël, alle stamhoofden,[f] de oversten van de vaderen,[g] van de zonen van Israël, bij koning Salomo te Jeruzalem bijeen,[h] om de ark van het verbond[i] van Jehovah op te voeren uit de Stad van David,[j] dat wil zeggen Sion.[k] **2** Zo kwamen alle mannen van Israël samen bij koning Salomo in de maanmaand Ethanim, dat is de zevende maand,[l] op het feest.[m] **3** Derhalve kwamen alle oudere mannen van Israël, en de priesters gingen de Ark[n] dragen.[o] **4** Zij dan voerden de ark van Jehovah en de tent[p] der samenkomst[q] en al het heilige gerei dat in de tent was op; de priesters en de levieten[r] dan voerden ze op.[s] **5** En koning Salomo en met hem de gehele vergadering van Israël, zij die hun afspraak met hem nakwamen, waren vóór de Ark, terwijl zij schapen en runderen ten slachtoffer brachten,[t] die vanwege de grote hoeveelheid niet berekend of geteld konden worden.[u]

6 Toen brachten de priesters de ark[v] van het verbond van Jehovah op haar plaats,[w] in het binnenste vertrek van het huis, het Allerheiligste, onder de vleugels van de cherubs.[x]

7 Want de cherubs spreidden hun vleugels uit over de plaats van de Ark, zodat de cherubs de Ark en haar draagbomen van boven af beschut hielden.[y] **8** Maar de draagbomen[z] bleken lang te zijn, zodat de uiteinden van de

HFDST. 7

a 2Kr 4:10
b 1Kon 7:13
2Kr 2:13
2Kr 4:11
c 2Kr 4:6
d Ex 27:3
2Kon 25:14
2Kr 4:16
Jer 52:18
e Ex 24:6
2Kr 4:8
f Ex 39:32
Ex 39:43
g 1Kon 7:15
h 2Kr 4:12
i 1Kon 7:17
j 1Kon 7:20
k 1Kon 7:27
l 1Kon 7:38
m 1Kon 7:23
n 2Kr 4:15
o 1Kon 7:40
p 2Kr 4:17
q Ge 33:17
r Joz 3:16
1Kon 4:12
s Ex 38:3
t 2Kr 4:18
u 1Kr 22:14
1Kr 22:16
v Ex 37:25
w Ex 37:10
2Kr 4:19
x Ex 25:37
Ex 37:17
Opb 1:20
Opb 2:5
y 2Kr 4:20
z 1Kon 6:18
a Ex 37:23
Nu 8:2
2Kr 29:7
Lu 12:35
b Ex 25:38
Nu 4:9
2Kr 4:21
c 2Kon 12:13
Jer 52:18
d 2Kr 4:22
e Ex 25:29
Nu 7:86
f Le 16:12
g 1Kon 6:31
h 1Kon 6:33
i 1Kon 6:5

2e kolom

a Ex 40:33
b 2Sa 8:11
c 2Kr 5:1

HFDST. 8

d 2Kr 5:2
e Joz 23:2
f Joz 24:1
g Nu 7:2
h 1Kr 28:1
Pr 1:1
i 2Sa 6:17
j 2Sa 5:7
k 1Kr 11:5
l Le 16:29
Le 23:34
De 16:13
m 2Kr 5:3
n 2Kr 5:4
o 1Kr 15:2
p 2Kr 1:13
q Ex 40:2

r 1Kr 23:27; s 2Kr 5:5; t 1Kr 16:1; Sp 3:9; u 2Kr 5:6; v 2Sa 6:17; 2Kr 5:7; Opb 11:19; w Ex 26:33; Ex 40:21; x 1Kon 6:27; Ps 80:1; Ez 10:5; y Ex 25:20; Ex 37:9; 2Kr 5:8; z Ex 25:14; Ex 37:4.

draagbomen zichtbaar waren vanuit het Heilige vóór het binnenste vertrek, maar buiten waren ze niet zichtbaar. En daar zijn ze nog steeds, tot op deze dag.[a] **9** Er was niets in de Ark dan de twee stenen tafelen[b] die Mozes in Horeb erin had gelegd,[c] toen Jehovah [een verbond] had gesloten[d] met de zonen van Israël bij hun uittocht uit het land Egypte.[e]

10 Nu geschiedde het toen de priesters uit de heilige plaats naar buiten traden, dat de wolk[f] het huis van Jehovah vervulde. **11** En de priesters[g] konden vanwege de wolk niet blijven staan om hun dienst te verrichten,[h] want de heerlijkheid[i] van Jehovah vervulde het huis van Jehovah.[j] **12** In die tijd zei Salomo: „Jehovah zelf heeft gezegd in de dikke donkerheid te willen verblijven.[k] **13** Ik heb met succes een huis als verheven woning voor u gebouwd,[l] een vaste plaats[m] waar gij tot onbepaalde tijd kunt wonen."[n]

14 Toen keerde de koning zich om en ging de gehele gemeente van Israël zegenen,[o] terwijl de gehele gemeente van Israël overeind stond. **15** Vervolgens zei hij: „Gezegend is Jehovah,[p] de God van Israël, die met zijn eigen mond met mijn vader David heeft gesproken[q] en met zijn eigen hand de vervulling tot stand heeft gebracht,[r] want hij zei: **16** 'Sinds de dag dat ik mijn volk Israël uit Egypte uitleidde, heb ik geen stad uit alle stammen van Israël gekozen[s] om er een huis te bouwen[t] waar mijn naam[u] zou blijven; maar ik zal David uitkiezen om voortaan aan het hoofd van mijn volk Israël te staan.'[v] **17** Voorts lag het mijn vader David na aan het hart een huis te bouwen voor de naam van Jehovah, de God van Israël.[w] **18** Maar Jehovah zei tot mijn vader David: 'Omdat gebleken is dat het u na aan het hart lag een huis te bouwen voor mijn naam, hebt gij goed gedaan, omdat gebleken is dat het u na aan het hart lag.[a] **19** Alleen zult niet gij het huis bouwen, maar uw zoon, die uit uw lendenen voortkomt, dié zal het huis voor mijn naam bouwen.'[b] **20** En Jehovah heeft vervolgens zijn woord dat hij gesproken had gestand gedaan,[c] opdat ik zou opstaan in de plaats van mijn vader David en op de troon van Israël zou zitten,[d] juist zoals Jehovah gesproken had, en opdat ik het huis voor de naam van Jehovah, de God van Israël, zou bouwen,[e] **21** en opdat ik er een plaats zou bepalen voor de Ark, waar het verbond[f] van Jehovah is dat hij met onze voorvaders gesloten heeft toen hij hen uitleidde uit het land Egypte."

22 Toen ging Salomo voor het altaar van Jehovah staan,[g] ten aanschouwen van de gehele gemeente van Israël, en hij breidde nu zijn handpalmen uit naar de hemel;[h] **23** en hij zei vervolgens: „O Jehovah, de God van Israël,[i] er is in de hemel boven of op de aarde beneden geen God als gij,[j] die zich houdt aan het verbond en de liefderijke goedheid[k] jegens uw knechten,[l] die met geheel hun hart voor uw aangezicht wandelen,[m] **24** gij die u jegens uw knecht David, mijn vader, gehouden hebt aan wat gij hem beloofd hadt, zodat gij met uw eigen mond de belofte deedt, en met uw eigen hand hebt gij de vervulling tot stand gebracht, zoals [blijkt] op deze dag.[n] **25** En nu, o Jehovah, de God van Israël, houd u jegens uw knecht David, mijn vader, aan wat gij hem beloofd hebt door te zeggen: 'Er zal van u geen man van voor mijn aangezicht worden afgesneden die op de troon van Israël zit,[o] indien uw zonen slechts acht zullen geven op hun weg door voor mijn aangezicht te wandelen net zoals gij voor mijn aangezicht hebt gewandeld.' **26** En nu, o God van

HFDST. 8

a 2Kr 5:9
b De 4:13 De 10:5 Heb 9:4
c Ex 40:20
d Ex 24:8
e Ex 19:1 Nu 10:11
f Ex 40:34 Le 16:2 2Kr 5:14
g Nu 3:10
h Nu 3:6 1Kr 26:12
i Ez 10:4 Ez 43:4 Han 7:55 2Kor 3:18 Opb 21:23
j Ex 40:35 2Kr 5:14 Ez 44:4
k Ex 20:21 De 5:22 Ps 18:11 Ps 97:2
l 2Sa 7:13 1Kr 17:12
m Ps 78:69
n 2Kon 21:7 Ps 132:14
o Nu 6:23 1Kr 16:2 2Kr 6:3
p 1Kr 29:10 2Kr 6:4 Ne 9:5 Ps 41:13 Lu 1:68 Opb 4:11
q 2Sa 7:5 1Kr 17:12
r Jes 44:26 Jes 55:11 Tit 1:2 Heb 6:18
s 1Kr 17:5
t 2Sa 7:6 2Kr 6:5
u De 12:11 2Kon 23:27
v 2Sa 7:8
w 2Sa 7:2 1Kr 17:2

2e kolom

a De 6:5 2Kr 6:8 2Kor 8:12
b 2Sa 7:13 2Kr 6:9
c Jes 55:11
d 1Kr 28:5
e 1Kr 28:6 2Kr 6:10
f Ex 34:28 De 9:9 De 31:26
g 2Kr 6:12
h Ex 9:29 Ezr 9:5 Ps 63:4
i Ge 32:28 Ex 3:15 1Kr 29:10
j Ex 15:11 1Sa 2:2 2Sa 7:22 Ps 86:8 Jer 10:6 Mi 7:18

k De 7:9; Ne 1:5; l 2Kr 6:42; m Ge 17:1; 2Kon 20:3; n 2Sa 7:16; 2Kr 6:15; o 1Kr 28:8; 2Kr 6:16.

Israël, laat uw belofte[a] die gij uw
knecht David, mijn vader, hebt
gedaan, alstublieft betrouwbaar
blijken te zijn.
27 Maar zal God waarlijk op
aarde wonen?[b] Zie! De hemel,[c] ja,
zelfs de hemel der hemelen,[d] kan
u niet bevatten;[e] hoeveel minder
dan dit huis[f] dat ik gebouwd heb!
28 En gij moet u wenden tot het
gebed[g] van uw knecht en tot zijn
verzoek om gunst,[h] o Jehovah,
mijn God, om te luisteren naar
het smekende geroep en naar het
gebed waarmee uw knecht heden
voor uw aangezicht bidt;[i] **29** opdat
uw ogen nacht en dag geopend
mogen blijken te zijn[j] naar
dit huis, naar de plaats waarvan
gij hebt gezegd: 'Mijn naam zal
daar blijken te zijn',[k] om te luisteren
naar het gebed waarmee uw
knecht in de richting van deze
plaats bidt.[l] **30** En gij moet luisteren
naar het verzoek om gunst[m]
van de zijde van uw knecht en
van uw volk Israël, waarmee zij in
de richting van deze plaats bidden;
en moogt gij, van uw zijde, horen
in de plaats uwer woning, in de
hemel,[n] en gij moet horen en vergeven.[o]
31 Wanneer een man tegen zijn
naaste zondigt,[p] en hij hem werkelijk
een vloek oplegt om hem
aan de vloek bloot te stellen,[q] en
hij werkelijk [met betrekking tot]
de vloek voor uw altaar komt in
dit huis, **32** moogt gij, van uw
kant, dan vanuit de hemel horen,
en gij moet handelend optreden
en uw knechten richten door
de goddeloze goddeloos te verklaren
door zijn gedrag op zijn
eigen hoofd te doen neerkomen,[r]
en door de rechtvaardige rechtvaardig
te verklaren[s] door hem te
geven overeenkomstig zijn eigen
rechtvaardigheid.[t]
33 Wanneer uw volk Israël de
nederlaag lijdt voor de vijand,[u]
omdat zij tegen u zijn blijven zondigen,[v]
en zij inderdaad tot u
terugkeren[w] en uw naam prijzen[x]
en bidden[y] en u om gunst verzoeken
in dit huis,[a] **34** moogt gíj
dan vanuit de hemel horen, en gij
moet de zonde van uw volk Israël
vergeven[b] en gij moet hen
terugbrengen[c] naar de grond die
gij aan hun voorvaders hebt gegeven.[d]
35 Wanneer de hemel toegesloten
wordt zodat er geen regen
valt,[e] omdat zij tegen u zijn blijven
zondigen,[f] en zij werkelijk in
de richting van deze plaats bidden[g]
en uw naam prijzen en zij
zich van hun zonde afkeren, omdat
gij hen zijt blijven kwellen,[h]
36 moogt gíj dan vanuit de hemel
horen, en gij moet de zonde
van uw knechten, ja, van uw volk
Israël, vergeven, want gij onderwijst[i]
hen in de goede weg die
zij dienen te bewandelen;[j] en gij
moet regen geven[k] op uw land
dat gij uw volk als erfelijke bezitting
hebt gegeven.
37 Ingeval er hongersnood[l]
komt in het land, ingeval er pestilentie[m]
komt, ingeval er [koren]brand,
meeldauw,[n] sprinkhanen,[o]
kakkerlakken[p] komen;
ingeval hun vijand hen belegert in
het land van hun poorten — enigerlei
plaag, enigerlei kwaal —
38 welk gebed,[q] welk verzoek om
gunst[r] er ook moge komen van de
zijde van enig mens [of] van heel
uw volk Israël,[s] omdat ieder van
hen de plaag van zijn eigen hart
kent,[t] en zij werkelijk hun handpalmen
uitbreiden naar dit huis,[u]
39 moogt gíj dan vanuit de hemel,[v]
uw vaste woonplaats,[w] horen, en
gij moet vergeven[x] en handelend
optreden[y] en een ieder geven overeenkomstig
al zijn wegen,[z] daar
gij zijn hart kent[a] (want gíj alleen
kent het hart van alle mensenzonen
heel goed);[b] **40** opdat zij u

HFDST. 8

a 2Sa 7:25
1Kr 17:14
2Kr 1:9
Ps 119:49
b 2Kr 6:18
Jes 66:1
c 2Kon 2:1
d De 10:14
2Kr 2:6
Ne 9:6
2Kor 12:2
e Ps 113:4
Ps 148:13
Jer 23:24
Han 7:49
f Han 17:24
g Ps 141:2
Da 9:17
Lu 18:1
h 2Kr 6:29
2Kr 33:13
Ps 6:9
i 2Kr 6:19
j 2Kon 19:16
Za 4:10
1Pe 3:12
k Ex 20:24
2Sa 7:13
Ne 1:9
l 2Kr 6:20
Da 6:10
m 2Kr 20:9
Ne 1:6
n 2Kr 6:21
Ps 33:13
o Ex 34:7
2Kr 7:14
Ps 103:3
Da 9:19
p 1Sa 2:25
q Nu 5:21
De 29:20
2Kr 34:24
r Nu 5:27
Sp 1:31
s De 25:1
t Ex 23:7
Job 34:11
Sp 17:15
Jes 3:10
Ga 6:7
u Le 26:17
De 28:25
Joz 7:8
v Joz 7:11
2Kon 17:7
w Le 26:40
2Kon 22:19
Ne 9:2
x Ne 1:11
Da 9:19
y 2Kon 19:20
Ezr 9:5
Da 9:3

2e kolom

a 2Kr 6:24
b 2Kr 6:25
c Ps 106:47
d Ge 13:15
Ex 6:8
Joz 21:43
e Le 26:19
De 11:17
De 28:23
f Ez 14:13
g 2Kr 6:26
h Re 2:15
Jes 9:13
Ez 18:30

i Ps 25:4; Ps 27:11; Ps 86:11; Ps 94:12; Ps 119:102; Jes 30:20; Jes 54:13; j 2Kr 6:27; k 1Kon 18:1; Ps 68:9; l Le 26:16; 2Kon 6:25; m De 28:21; n De 28:22; Am 4:9; o Ps 105:34; p Ps 78:46; q 2Kr 20:6; r 2Kr 33:13; Ps 6:9; Ps 119:170; s 2Kr 6:29; t Job 7:11; Ps 73:21; Sp 14:10; Ro 7:24; u 1Kon 8:22; v Ps 103:19; Mt 23:22; w Ps 33:14; Jes 63:15; x Ps 130:4; y De 32:4; z Job 34:11; Ps 18:20; a Jer 17:10; b 1Sa 16:7; 1Kr 28:9; 2Kr 6:30; Jer 17:10; Han 1:24.

vrezen[a] al de dagen dat zij leven op
de oppervlakte van de aardbodem
die gij aan onze voorvaders hebt
gegeven.[b]
41 En ook naar de buitenlan-
der,[c] die geen deel uitmaakt van
uw volk Israël en die wegens uw
naam werkelijk uit een ver land
komt[d] **42** (want men zal stellig
van uw grote naam[e] en van uw
sterke hand[f] en van uw uitge-
strekte arm horen), en hij komt
inderdaad en bidt in de richting
van dit huis,[g] **43** moogt gíj van-
uit de hemel, uw vaste woon-
plaats,[h] luisteren, en gij moet doen
overeenkomstig alles waarom de
buitenlander tot u roept;[i] opdat
alle volken der aarde uw naam le-
ren kennen,[j] zodat zij u vrezen,
evenals uw volk Israël, en zodat
zij weten dat uw eigen naam uit-
geroepen is over dit huis dat ik
heb gebouwd.[k]
44 Ingeval uw volk ten strijde
uittrekt[l] tegen zijn vijand op de
weg waarlangs gij hen zendt,[m] en
zij inderdaad tot Jehovah bidden[n]
in de richting van de stad die gij
hebt uitgekozen[o] en het huis dat
ik voor uw naam heb gebouwd,[p]
45 moet gij ook vanuit de hemel
hun gebed en hun verzoek om
gunst horen, en gij moet hun recht
verschaffen.[q]
46 Ingeval zij tegen u zondi-
gen[r] (want er is geen mens die
niet zondigt),[s] en gij vertoornd
op hen moet zijn en hen aan de
vijand overlevert, en hun vervo-
veraars hen werkelijk gevankelijk
wegvoeren naar het land van de
vijand, veraf of dichtbij,[t] **47** en
zij in het land waarheen zij ge-
vankelijk zijn weggevoerd echt
tot bezinning komen,[u] en zij wer-
kelijk [tot u] terugkeren[v] en u in
het land van hun veroveraars[w] om
gunst verzoeken[x] en zeggen: 'Wij
hebben gezondigd[y] en gedwaald,[z]
wij hebben goddeloos gehandeld',[a]
48 en zij inderdaad met geheel
hun hart en met geheel hun ziel
tot u terugkeren[b] in het land van
hun vijanden die hen gevanke-
lijk hebben weggevoerd, en zij in-

HFDST. 8

a Ex 20:20
De 6:2
Sp 8:13
b Ge 12:7
Joz 1:2
2Kr 6:31
c Ru 1:16
d Nu 9:14
2Kon 5:15
2Kr 6:32
Jes 56:6
Han 8:27
e Ne 9:10
f De 3:24
Ps 93:1
g 2Kr 6:33
h Ps 11:4
Heb 9:24
i Ro 3:29
j 1Sa 17:46
Ps 67:2
Ps 102:15
k 1Kon 14:28
2Kr 24:16
l Ex 23:31
m 1Kon 20:13
n 2Kr 14:11
2Kr 20:6
o Ps 78:68
Ps 132:13
Da 9:16
p 2Kr 6:34
q 2Kr 6:35
Ps 3:4
Ps 9:4
r 2Kr 6:36
s Ps 51:5
Ps 130:3
Ps 143:2
Sp 20:9
Pr 7:20
Jes 53:6
Ro 3:23
Ga 3:22
1Jo 1:8
t De 28:36
2Kon 17:6
2Kon 25:21
Da 9:7
Lu 21:24
u Le 26:40
2Kr 33:13
v De 30:2
w 2Kr 6:37
x De 4:29
2Kr 33:12
y Ne 1:6
Ps 106:6
z Da 9:5
a Ezr 9:6
Sp 28:13
b De 4:29
Re 10:15
1Sa 7:3
Jer 29:13

2e kolom

a 2Kr 6:38
Da 6:10
b 2Kr 6:39
Jes 63:15
Heb 9:24
c Ge 15:14
De 30:3
2Kon 19:19
d 1Kon 8:35
e Ps 25:7
f 1Kon 8:30
Mr 3:28
Lu 23:34

derdaad tot u bidden in de richtingen van hun land dat gij aan hun voorvaders hebt gegeven, de stad die gij hebt uitgekozen en het huis dat ik voor uw naam heb gebouwd,[a] **49** moet gij ook vanuit de hemel, uw vaste woonplaats,[b] hun gebed en hun verzoek om gunst horen, en gij moet hun recht verschaffen,[c] **50** en gij moet uw volk dat tegen u gezondigd[d] had en al hun overtredingen[e] waarmee zij tegen u overtreden hebben, vergeven;[f] en gij moet hen voorwerpen van medelijden maken[g] voor het aangezicht van hun veroveraars en zij moeten medelijden met hen hebben **51** (want zij zijn uw volk en uw erfdeel,[h] dat gij uit Egypte hebt uitgeleid,[i] midden uit de ijzersmeltoven[j]), **52** opdat uw ogen geopend mogen blijken te zijn voor het verzoek om gunst van uw knecht en voor het verzoek om gunst[k] van uw volk Israël, door naar hen te luisteren in alles waarom zij tot u roepen.[l] **53** Want gijzelf hebt hen als uw erfdeel afgezonderd uit alle volken der aarde,[m] juist zoals gij door bemiddeling van uw knecht Mozes hebt gesproken,[n] toen gij onze voorvaders uit Egypte bracht, o Soevereine Heer Jehovah."

54 Nu geschiedde het dat zodra Salomo geëindigd had tot Jehovah te bidden met heel dit gebed en verzoek om gunst, hij opstond van voor het altaar van Jehovah, uit zijn knielende houding[o] waarbij hij zijn handpalmen naar de hemel uitgebreid had;[p] **55** en hij ging staan[q] en zegende[r] de gehele gemeente van Israël met luider stem door te zeggen: **56** „Gezegend zij Jehovah,[s] die zijn volk Israël een rustplaats heeft gegeven overeenkomstig alles wat hij beloofd heeft.[t] Niet één woord van

g 2Kr 30:9; Ezr 7:28; Ne 2:8; Ps 106:46; h Ex 19:5; De 9:26; De 32:8; i Ex 14:30; Ne 1:10; j De 4:20; Jer 11:4; k 2Kr 6:40; l Ps 86:5; Ps 145:18; m Ex 19:6; Nu 23:9; De 4:34; De 32:9; n Nu 12:8; Ps 103:7; o 2Kr 6:13; Ps 95:6; Lu 22:41; Han 20:36; p 2Kr 6:12; Ezr 9:5; q Ne 9:5; r Nu 6:23; 2Sa 6:18; s 1Kr 29:10; 2Kr 20:26; Ps 41:13; t 1Kon 4:24; 2Kr 14:6; Heb 4:3.

heel zijn goede belofte die hij door
bemiddeling van zijn knecht Mozes heeft gedaan,[a] is onvervuld gebleven.[b] **57** Moge Jehovah, onze
God, met ons bewijzen te zijn,[c]
net zoals hij bewezen heeft met
onze voorvaders te zijn.[d] Moge hij
ons niet verlaten, noch ons verstoten,[e] **58** zodat hij ons hart
tot zich neigt[f] om al zijn wegen
te bewandelen[g] en zijn geboden[h]
en zijn voorschriften[i] en zijn rechterlijke beslissingen in acht te nemen,[j] die hij onze voorvaders geboden heeft. **59** En mogen deze
woorden van mij waarmee ik voor
het aangezicht van Jehovah om
gunst heb verzocht, dag en nacht
nabij Jehovah, onze God, blijken
te zijn,[k] opdat hij zijn knecht en
zijn volk Israël recht moge verschaffen naar gelang dit dag[l] aan
dag wordt vereist; **60** opdat alle
volken der aarde mogen weten[m]
dat Jehovah de [ware] God is.[n] Er
is geen ander.[o] **61** En UW hart
moet onverdeeld[p] met Jehovah,
onze God, blijken te zijn, door in
zijn voorschriften te wandelen en
door zijn geboden te onderhouden zoals op deze dag."

62 En de koning en heel Israël met hem brachten een groot
slachtoffer voor het aangezicht
van Jehovah.[q] **63** Voorts offerde
Salomo de gemeenschapsoffers[r]
die hij aan Jehovah moest offeren, tweeëntwintigduizend runderen en honderd twintig duizend
schapen,[s] opdat de koning en alle
zonen van Israël het huis van Jehovah konden inwijden.[t] **64** Op
die dag moest de koning het middengedeelte van het voorhof dat
vóór het huis van Jehovah is heiligen,[u] omdat hij daar het brandoffer en het graanoffer en de vette
stukken van de gemeenschapsoffers moest opdragen; want het
koperen altaar[v] dat voor het aangezicht van Jehovah is, was te
klein om het brandoffer en het
graanoffer en de vette[w] stukken
van de gemeenschapsoffers te bevatten. **65** Salomo dan vierde
in die tijd het feest,[a] en heel Israël
met hem, een grote gemeente,[b]
vanaf de toegang van Hamath[c] tot
aan het stroomdal van [de beek
van] Egypte,[d] voor het aangezicht van Jehovah, onze God, zeven dagen en nog eens zeven dagen:[e] veertien dagen. **66** Op de
achtste dag zond hij het volk
heen;[f] toen zegenden zij de koning en gingen naar hun huizen,
verheugd[g] en vrolijk van hart[h] om
al het goede[i] dat Jehovah voor zijn
knecht David en voor zijn volk Israël had verricht.

9 Nu geschiedde het zodra Salomo gereed was met de bouw
van het huis[j] van Jehovah en van
het huis van de koning[k] en van al
hetgeen Salomo begeerd had en
waarin hij behagen schepte het
te maken,[l] **2** dat Jehovah voor
de tweede maal aan Salomo verscheen, evenals hij hem te Gibeon verschenen was.[m] **3** Vervolgens zei Jehovah tot hem: „Ik
heb uw gebed en uw verzoek om
gunst waarmee gij voor mijn aangezicht om gunst hebt verzocht,
gehoord.[n] Ik heb dit huis dat gij
hebt gebouwd, geheiligd[o] door
mijn naam daar tot onbepaalde
tijd te vestigen;[p] en mijn ogen[q] en
mijn hart zullen daar stellig altijd
blijken te zijn.[r] **4** En gij, indien
gij voor mijn aangezicht zult wandelen,[s] juist zoals uw vader David[t]
heeft gewandeld, met rechtschapenheid[u] van hart en met oprechtheid,[v] door te doen naar alles wat
ik u geboden heb,[w] en gij mijn
voorschriften[x] en mijn rechterlijke beslissingen in acht zult nemen,[y] **5** dan zal ik inderdaad de
troon van uw koninkrijk over Israël tot onbepaalde tijd bevestigen, juist zoals ik uw vader David
heb beloofd, toen ik zei: 'Geen man
van u zal ervan worden afgesneden op de troon van Israël [te zitten].'[z] **6** Indien GIJ en UW zonen

HFDST. 8

a De 10:11
b Joz 21:45; 1Sa 3:19; Heb 6:18
c Mt 1:23
d 2Kr 32:7; Ps 46:7
e De 31:6; Joz 1:5; Jes 41:10; Heb 13:5
f Ps 86:11; Ps 119:36; 2Th 3:5
g Jes 55:9; Jer 10:23
h De 6:1
i De 4:45
j De 4:1; 1Kon 6:12
k Ps 102:1; Ps 141:2
l Ps 101:8
m Joz 4:24; 1Sa 17:46
n De 4:39; 1Kon 18:39; Jer 10:10; Ez 36:23; Ez 39:7
o De 4:35; Jes 44:6; Jes 45:5
p De 18:13; 1Kon 11:4; 2Kon 20:3; 1Kr 28:9; Ps 37:37; Mt 22:37
q 2Sa 6:17
r Le 3:1
s 2Kr 7:5
t 2Kr 2:4; 2Kr 7:5; Ezr 6:16; Ne 12:27
u 2Kr 7:7
v Ex 38:2; Nu 16:38; 2Kr 4:1
w Le 3:16

2e kolom

a Le 23:34; 2Kr 7:8
b 2Kr 30:13; Ps 40:9
c Nu 34:8; Joz 13:5; 2Kon 14:25; Am 6:14
d Ge 15:18; Nu 34:5
e 2Kr 7:9
f 2Kr 7:10
g De 16:11; Ps 95:1
h Ze 3:14
i Ps 31:19; Jes 63:7; Jer 31:12

HFDST. 9

j 2Kr 7:11
k 2Kr 8:1; Pr 2:4
l 2Kr 8:6
m 1Kon 3:5; 1Kon 11:9
n Ps 5:2; Ps 10:17; Ps 65:2

o Mt 6:9; p De 12:5; 1Kon 8:29; q De 11:12; 2Kr 6:40; 2Kr 16:9; r Ps 132:13; s 1Kon 2:4; 2Kon 20:3; Ps 128:1; t 1Kon 3:6; u Ps 7:8; Ps 78:72; Sp 10:9; Sp 28:18; v 1Kr 29:17; w Pr 12:13; 1Jo 5:3; x De 4:45; y De 4:1; z 2Sa 7:16; 1Kon 2:4; Ps 89:29.

U er definitief van afkeert mij te
volgen[a] en mijn geboden en mijn
inzettingen die ik U voorgehouden
heb niet onderhoudt, en werkelijk
andere goden gaat dienen[b] en U
voor die neerbuigt, **7** dan zal ik
Israël stellig afsnijden van de op-
pervlakte van de aardbodem die
ik hun gegeven heb;[c] en het huis
dat ik voor mijn naam geheiligd
heb, zal ik van voor mijn aange-
zicht wegwerpen,[d] en Israël zal in-
derdaad tot een spreekwoord[e] en
een spotrede worden onder alle
volken. **8** En dit huis zelf zal tot
puinhopen worden.[f] Iedereen die
er voorbijgaat, zal star zijn van
ontzetting[g] en zal stellig fluiten
en zeggen: 'Waarom heeft Jeho-
vah zo met dit land en dit huis
gedaan?'[h] **9** En men zal moeten
zeggen: 'Omdat zij Jehovah, hun
God, die hun voorvaders uit het
land Egypte had uitgeleid, hebben
verlaten[i] en zich vervolgens aan
andere goden hebben gehouden[j]
en zich voor die hebben neergebo-
gen en die hebben gediend. Daar-
om heeft Jehovah al deze ramp-
spoed over hen gebracht.' "[k]

10 Nu geschiedde het na ver-
loop van twintig jaar, waarin Sa-
lomo de twee huizen had gebouwd,
het huis van Jehovah[l] en het huis
van de koning,[m] **11** Hiram,[n] de
koning van Tyrus, zelf had Salomo
geholpen[o] met stammen van ce-
derbomen en stammen van je-
neverbomen en met goud, naar
heel zijn welbehagen,[p]) dat in die
tijd koning Salomo ertoe overging
twintig steden in het land Gali-
lea[q] aan Hiram te geven. **12** Bij-
gevolg trok Hiram uit Tyrus om
de steden die Salomo hem had ge-
geven te bezichtigen, en ze waren
nu niet bepaald goed in zijn ogen.[r]
13 Daarom zei hij: „Wat zijn dat
voor steden die gij mij hebt gege-
ven, mijn broeder?" En ze werden
het land Kabul genoemd, tot op
deze dag.

14 Intussen zond Hiram de ko-
ning honderd twintig talenten
goud.[s]

HFDST. 9

a 2Sa 7:14
2Kr 15:2
Ps 89:30
b Joz 23:16
1Kon 11:4
c Le 18:28
De 4:26
2Kon 17:23
d 2Kon 25:9
Jer 7:14
e De 28:37
Ps 44:14
Joë 2:17
f 2Kr 36:19
Jes 64:11
Jer 52:13
g 2Kr 7:21
h De 29:24
Jer 22:8
i De 29:25
2Kr 7:22
j Jer 2:11
Jer 5:19
k De 28:64
Jer 12:7
l 1Kon 6:37
1Kon 6:38
m 1Kon 7:1
2Kr 8:1
n 1Kon 5:1
1Kon 5:7
2Kr 2:3
o 2Kr 8:2
p 1Kon 5:8
q Joz 20:7
Jes 9:1
r Re 14:3
s 1Kon 9:11
1Kon 10:10
1Kon 10:21

2e kolom

a 1Kon 4:6
1Kon 5:13
b 1Kon 6:37
c 2Sa 5:9
1Kon 11:27
2Kon 12:20
d 2Kon 14:13
2Kr 36:19
Ps 51:18
e Joz 19:36
2Kon 15:29
f Joz 17:11
Re 5:19
1Kon 4:12
2Kon 9:27
g Joz 10:33
Re 1:29
h Joz 16:10
i 1Kon 3:1
j Joz 16:3
2Kr 8:5
k Joz 19:44
l Ge 41:48
Ex 1:11
m 1Kon 4:26
n Pr 2:10
o Ge 15:21
p Ex 23:23
q Ex 34:11
r De 7:1
s Nu 13:29
Re 1:21
t 2Kr 8:7
u Joz 17:12
v Ge 9:25
w Le 25:39
Jer 2:14
x 1Sa 8:11
2Kr 8:9

15 Dit nu is het verslag over de-
genen die tot dwangarbeid waren
verplicht,[a] die koning Salomo liet
opkomen voor de bouw van het
huis van Jehovah[b] en zijn eigen
huis en de Wal[c] en de muur[d] van
Jeruzalem en Hazor[e] en Megiddo[f]
en Gezer.[g] **16** (Farao, de koning
van Egypte, was zelf opgetrok-
ken en had toen Gezer ingenomen
en met vuur verbrand, en de Ka-
naänieten[h] die in de stad woon-
den, had hij gedood. Hij dan gaf
het als afscheidsgeschenk aan zijn
dochter,[i] de vrouw van Salomo.)
17 Voorts bouwde Salomo Gezer
en Laag-Beth-Horon[j] **18** en Baä-
lath[k] en Tamar in de wildernis, in
het land, **19** en al de voorraad-
steden[l] die van Salomo werden
en de wagensteden[m] en de steden
voor de ruiters en de door Salomo
begeerde dingen[n] die hij begeerd
had te bouwen in Jeruzalem en op
de Libanon en in heel het land van
zijn heerschappij. **20** Wat al het
volk betreft dat overgebleven was
van de Amorieten,[o] de Hethieten,[p]
de Ferezieten,[q] de Hevieten[r] en
de Jebusieten,[s] die geen deel uit-
maakten van de zonen van Israël,[t]
21 hun zonen die na hen overge-
bleven waren in het land, die de
zonen van Israël niet aan de ver-
nietiging hadden kunnen prijsge-
ven,[u] hen bleef Salomo voor slaaf-
se dwangarbeid oproepen, tot op
deze dag.[v] **22** En van de zonen
van Israël maakte Salomo nie-
mand tot slaaf;[w] want zij waren de
krijgslieden en zijn knechten en
zijn vorsten en zijn adjudanten en
de oversten van zijn wagenmen-
ners en van zijn ruiters.[x] **23** Dit
waren de oversten van de gevol-
machtigden die over het werk van
Salomo gingen, vijfhonderd vijf-
tig, de voormannen over het volk
dat het werk verrichtte.[y]

24 Farao's dochter[z] zelf trok
echter op uit de Stad van David[a]
naar haar eigen huis, dat hij voor
haar had gebouwd. Het was toen
dat hij de Wal bouwde.[b]

y 1Kon 5:16; 2Kr 2:18; 2Kr 8:10; z 1Kon 3:1; 1Kon 7:8; 2Kr 8:11; a 2Sa 5:9; b 1Kon 9:15.

25 En Salomo ging voort driemaal[a] per jaar brandoffers en gemeenschapsoffers te brengen op het altaar dat hij voor Jehovah had gebouwd,[b] en er werd offerrook gebracht op het [altaar],[c] dat voor het aangezicht van Jehovah was; en hij voltooide het huis.[d]

26 En een vloot van schepen liet koning Salomo bouwen te Ezeon-Geber,[e] dat bij Eloth[f] ligt, aan de oever van de Rode Zee, in het land Edom.[g] **27** En Hiram zond op de vloot van schepen voortdurend zijn eigen knechten,[h] zeelieden, die de zee kenden, te zamen met de knechten van Salomo. **28** En zij gingen dan naar Ofir[i] en haalden vandaar vierhonderd twintig talenten goud[j] en brachten dat bij koning Salomo.

10 De koningin van Scheba[k] nu hoorde het bericht omtrent Salomo in verband met de naam van Jehovah.[l] Daarom kwam zij om hem met ingewikkelde vragen op de proef te stellen.[m] **2** Ten slotte arriveerde zij te Jeruzalem met een zeer indrukwekkend gevolg,[n] kamelen[o] die beladen waren met balsemolie[p] en zeer veel goud en edelstenen; en zij kwam vervolgens bij Salomo en sprak toen tot hem alles wat haar na aan het hart lag.[q] **3** Salomo op zijn beurt verklaarde haar voorts al haar zaken.[r] Geen zaak bleek er voor de koning verborgen te zijn die hij haar niet verklaarde.[s]

4 Toen nu de koningin van Scheba al de wijsheid van Salomo[t] zag, alsmede het huis dat hij had gebouwd,[u] **5** en het voedsel van zijn tafel[v] en het aanzitten van zijn dienaren en de tafeldienst van zijn bedienden en hun kledij en zijn dranken[w] en zijn brandoffers die hij geregeld bracht in het huis van Jehovah, bleek er voorts geen geest meer in haar te zijn.[x] **6** Zij zei dan tot de koning: „Het woord is waar gebleken dat ik in mijn eigen land over uw zaken en over uw wijsheid heb gehoord.[a] **7** En ik stelde geen geloof in de woorden totdat ik gekomen was opdat ik het met eigen ogen kon zien; en zie! men had mij nog niet de helft verteld.[b] Gij hebt in wijsheid en voorspoed het gehoorde waarnaar ik heb geluisterd, overtroffen.[c] **8** Gelukkig zijn uw mannen;[d] gelukkig[e] zijn deze dienaren van u, die voortdurend vóór u staan, terwijl zij naar uw wijsheid luisteren![f] **9** Moge Jehovah, uw God, gezegend worden,[g] die behagen in u heeft gehad,[h] zodat hij u op de troon van Israël heeft geplaatst;[i] want Jehovah heeft Israël tot onbepaalde tijd lief,[j] zodat hij u tot koning heeft aangesteld[k] om recht[l] en rechtvaardigheid te oefenen."[m]

10 Toen gaf[n] zij de koning honderd twintig talenten goud[o] en een zeer grote hoeveelheid balsemolie[p] en edelstenen. Nooit meer is er zulk een hoeveelheid balsemolie aangekomen als de koningin van Scheba aan koning Salomo heeft gegeven.

11 En Hirams vloot van schepen,[q] die goud uit Ofir aanvoerde,[r] bracht uit Ofir ook een zeer grote hoeveelheid stammen van algummimbomen[s] en edelstenen mee.[t] **12** Voorts maakte de koning van de stammen van de algummimbomen steunsels voor het huis van Jehovah[u] en voor het huis van de koning, en ook harpen[v] en snaarinstrumenten[w] voor de zangers. Zulke stammen van algummimbomen zijn niet meer aangekomen noch gezien tot op deze dag.

13 En van zijn kant gaf koning Salomo aan de koningin van Scheba al haar welbehagen waarom zij vroeg, afgezien van wat hij haar nog gaf overeenkomstig de vrijgevigheid[x] van koning Salomo. Daarop keerde zij zich om en ging naar haar eigen land, zij met haar dienaren.[y]

HFDST. 9

a Ex 23:14
De 16:16
2Kr 8:13
b 2Kr 8:12
c Ex 29:38
1Kr 23:13
d 1Kon 6:38
2Kr 8:16
e Nu 33:35
De 2:8
1Kon 22:48
f 2Kon 14:22
g 2Kr 8:17
h 1Kon 5:12
1Kon 22:49
2Kr 8:18
i Ge 10:29
1Kon 10:11
1Kr 29:4
2Kr 9:10
Job 22:24
Ps 45:9
j 2Kr 8:18
1Pe 1:7
Opb 3:18

HFDST. 10

k Ge 10:28
l 1Kon 4:29
m 2Kr 9:1
Mt 12:42
n 2Kon 8:9
Ps 72:10
o Jes 60:6
p Ex 25:6
2Kon 20:13
q 2Kr 9:1
r 2Kr 9:2
Sp 1:5
Sp 13:20
s 2Sa 14:20
t 1Kon 3:28
2Kr 9:3
Pr 12:9
u 1Kon 6:1
v 1Kon 4:22
w 2Kr 9:4
x Joz 5:1

2e kolom

a 2Kr 9:5
b Jo 7:46
Ro 11:33
c 2Kr 9:6
d 1Kon 4:20
Ps 33:12
Ps 144:15
e De 33:29
Sp 3:13
Sp 8:34
f 2Kr 9:7
g 1Kon 5:7
Ps 72:18
h Ps 18:19
i Ps 2:6
j De 7:8
1Kr 17:22
2Kr 2:11
k 1Kon 2:45
2Kr 9:8
Lu 11:31
Jo 1:49
l 2Sa 8:15
Jes 9:7
m 2Sa 23:3
Ps 72:2
Jes 11:4
Jer 22:15
n Ps 72:10
o 2Kr 9:9

p Ge 43:11; q 1Kon 9:27; r 2Kr 8:18; Ps 45:9; s 2Kr 2:8; t 2Kr 9:10; u 2Kr 9:11; v 1Kr 13:8; 1Kr 25:1; Ps 92:3; Ps 150:3; w 2Sa 6:5; 2Kr 5:12; x Sp 11:25; y 2Kr 9:12.

14 En het gewicht van het goud[a] dat in één jaar bij Salomo inkwam, bedroeg zeshonderd zesenzestig talenten goud,[b] **15** afgezien van [wat er binnenkwam van] de reizende mannen en van de winst van de handelaars en van alle koningen[c] der Arabieren[d] en van de stadhouders van het land.

16 Vervolgens maakte koning Salomo tweehonderd grote schilden van gelegeerd goud[e] (zeshonderd [sikkelen] goud legde hij voorts op elk groot schild),[f] **17** en driehonderd beukelaars van gelegeerd goud (drie minen goud legde hij voorts op elke beukelaar).[g] Toen plaatste de koning ze in het Huis van het Libanonwoud.[h]

18 Verder maakte de koning een grote ivoren[i] troon[j] en bekleedde die met gelouterd goud.[k] **19** De troon had zes treden, en van achteren had de troon een rond baldakijn, en er waren armleuningen aan weerskanten van de zitplaats, en twee leeuwen[l] stonden naast de armleuningen.[m] **20** En er waren twaalf leeuwen die daar aan weerskanten op de zes treden stonden. Geen enkel ander koninkrijk had er een die precies als deze was gemaakt.[n]

21 En alle drinkvaten van koning Salomo waren van goud, en alle vaten van het Huis van het Libanonwoud[o] waren van zuiver goud.[p] Er was niets van zilver; dat werd in de dagen van Salomo als volkomen niets geacht. **22** Want de koning had een vloot van Tarsisschepen[q] op zee, samen met Hirams vloot van schepen. Eens in de drie jaar kwam doorgaans de vloot van Tarsisschepen binnen, beladen met goud[r] en zilver, ivoor,[s] en apen en pauwen.

23 Zo was koning Salomo in rijkdom[t] en wijsheid[u] groter dan alle andere koningen der aarde. **24** En alle mensen der aarde zochten het aangezicht van Salomo om zijn wijsheid te horen, die God in zijn hart had gelegd.[a] **25** En zij brachten dan ieder hun geschenk:[b] zilveren[c] voorwerpen en gouden voorwerpen en klederen en wapentuig[d] en balsemolie, paarden en muildieren,[e] als een jaarlijks terugkerende zaak.[f]

26 En Salomo bleef meer wagens en rijpaarden bijeenbrengen; en hij kwam in het bezit van veertienhonderd wagens en twaalfduizend rijpaarden,[g] en hij hield ze gestationeerd in de wagensteden en dicht bij de koning in Jeruzalem.[h]

27 Voorts maakte de koning het zilver in Jeruzalem als de stenen,[i] en cederhout maakte hij zo overvloedig als de sycomoorbomen die in de Sjefela zijn.[j]

28 En er was de export van de paarden die Salomo uit Egypte had, en het gezelschap van de kooplieden van de koning haalde in de regel zelf de koppels paarden tegen een prijs.[k] **29** En een wagen werd gewoonlijk uit Egypte opgehaald en geëxporteerd voor zeshonderd zilverstukken, en een paard voor honderd vijftig; en zo was het voor alle koningen van de Hethieten[l] en de koningen van Syrië. Door bemiddeling van hen geschiedde de export.

11 En koning Salomo zelf had naast de dochter van Farao[m] vele buitenlandse vrouwen lief:[n] Moabitische,[o] Ammonitische,[p] Edomitische,[q] Sidonische[r] [en] Hethitische[s] vrouwen, **2** uit de natiën waarvan Jehovah tot de zonen van Israël had gezegd: „GIJ moogt U niet met hen inlaten,[t] en zíj dienen zich niet met U in te laten; voorwaar, zij zullen UW hart tot het volgen van hun goden neigen."[u] Aan hen hechtte[v] Salomo zich om [hen] lief te hebben. **3** En hij kreeg zevenhonderd vrouwen, vorstinnen, en driehonderd bijvrouwen; en zijn vrouwen neigden geleidelijk[w] zijn hart. **4** Nu geschiedde het toen Salomo oud werd,[x] dat zijn

HFDST. 10

a 1Kr 29:4
b 2Kr 9:13
c 2Kr 9:14
Ps 72:10
d 2Kr 9:14
2Kr 21:16
e 1Kon 14:26
2Kr 12:9
f 2Kr 9:15
g 2Kr 9:16
h 1Kon 7:2
i 1Kon 22:39
Ps 45:8
Am 6:4
Opb 18:12
j Ps 122:5
k 2Kr 9:17
l Ge 49:9
Nu 23:24
Nu 24:9
Sp 28:1
Opb 5:5
m 2Kr 9:18
n 2Kr 9:19
o 1Kon 7:2
p 2Kr 9:20
q Ge 10:4
2Kr 20:36
Ps 72:10
Jes 23:1
Jes 60:9
Ez 27:12
Jon 1:3
r 2Kr 9:21
s 1Kon 10:18
t 1Kon 3:13
2Kr 9:22
Pr 5:19
u 1Kon 3:12
1Kon 4:29
1Kon 4:34
Kol 2:3

2e kolom

a 2Kr 9:23
Sp 2:6
b Ps 68:29
Sp 18:16
c 1Kr 29:4
d Jes 22:8
e 1Kon 1:33
Ezr 2:66
f 2Kr 9:24
g De 17:16
1Kon 4:26
h 2Kr 9:25
i 2Kr 1:15
j 2Kr 9:27
k De 17:16
2Kr 9:28
l Joz 1:4
2Kon 7:6

HFDST. 11

m 1Kon 3:1
n De 17:17
Ne 13:26
o Ge 19:37
Ru 4:10
p 1Kon 14:21
q De 23:7
r 1Kon 16:31
s Ge 26:34
t De 7:3
u Ex 34:16
Joz 23:12
Ezr 9:12
Ezr 10:2
2Kor 6:14
v Ge 34:3

w Sp 28:14; Jer 18:12; Heb 3:12; x 1Kon 11:42.

eigen vrouwen zijn hart tot het
volgen van andere goden[a] had-
den geneigd;[b] en zijn hart bleek
niet onverdeeld[c] met Jehovah, zijn
God, te zijn, zoals het hart van zijn
vader Dạvid. **5** En Sạlomo ging
Ạstoreth,[d] de godin van de Sido-
niërs, en Mịlkom,[e] het walgelijke
ding van de Ammonieten, achter-
nalopen. **6** En Sạlomo ging doen
wat slecht was[f] in de ogen van
Jehovah, en hij volgde Jehovah
niet ten volle, zoals zijn vader Dạ-
vid.[g]

7 In die tijd nu bouwde Sạlo-
mo voorts een hoge plaats[h] voor
Kạmos,[i] het walgelijke[j] ding van
Mọab, op de berg[k] die vóór[l] Jeru-
zalem was, en voor Mọlech, het
walgelijke ding van de zonen van
Ạmmon. **8** En aldus deed hij
voor al zijn buitenlandse vrou-
wen,[m] die offerrook en slacht-
offers aan hun goden brachten.[n]

9 En Jehovah werd vertoornd[o]
op Sạlomo, omdat hij zijn hart had
afgewend van Jehovah, de God
van Ịsraël,[p] die hem tweemaal ver-
schenen was.[q] **10** En betreffen-
de deze zaak had hij hem geboden
geen andere goden achterna te lo-
pen;[r] maar hij had zich niet ge-
houden aan wat Jehovah geboden
had. **11** Jehovah zei nu tot Sạlo-
mo: „Omdat dit met u is gebeurd
en gij mijn verbond en mijn inzet-
tingen die ik u als een gebod had
opgelegd, niet hebt gehouden, zal
ik zonder mankeren het koninkrijk
van u afscheuren, en ik zal
het stellig aan uw knecht geven.[s]
12 Ik zal het echter niet in uw da-
gen doen,[t] ter wille van uw vader
Dạvid.[u] Uit de hand van uw zoon
zal ik het afscheuren.[v] **13** Al-
leen zal ik niet het gehele koninkrijk
afscheuren.[w] Eén stam zal ik
aan uw zoon geven, ter wille van
mijn knecht Dạvid[x] en ter wille
van Jeru̯zalem, dat ik verkozen
heb."[y]

14 Toen deed Jehovah tegen Sạ-
lomo een tegenstrever[z] opstaan,[a]
namelijk de Edomiet Hạdad, van
het nageslacht van de koning. Hij
was in Ẹdom.[a] **15** Nu geschied-
de het toen Dạvid Ẹdom versloeg,[b]
toen Jọab, de legeroverste, op-
trok om de verslagenen te begra-
ven, dat hij al wat mannelijk was
in Ẹdom trachtte neer te slaan.[c]
16 (Zes maanden namelijk woon-
den Jọab en heel Ịsraël daar, tot-
dat hij al wat mannelijk was in
Ẹdom had afgesneden.) **17** En
Hạdad nam toen de wijk, hij en
enige Edomitische mannen van de
knechten van zijn vader met hem,
om naar Egypte te gaan, terwijl
Hạdad [nog] een jonge knaap was.
18 Zij dan stonden op uit Mịdian[d]
en kwamen in Pạran, en uit Pạ-
ran[e] namen zij enige mannen mee
en kwamen in Egypte, bij Fa-
rao, de koning van Egypte, die
hem vervolgens een huis gaf. Ook
brood zei hij hem toe en land
gaf hij hem. **19** En Hạdad bleef
gunst vinden[f] in de ogen van Fa-
rao, zozeer zelfs dat hij hem een
vrouw gaf,[g] de zuster van zijn
eigen vrouw, de zuster van Tạch-
penes, de Vrouwe. **20** Mettertijd
baarde de zuster van Tạchpenes
hem zijn zoon Genụbath, en Tạch-
penes speende[h] hem toen aldaar
in het huis van Farao; en Genụ-
bath bleef in het huis van Farao,
midden onder de zonen van Farao.

21 En Hạdad zelf hoorde in
Egypte dat Dạvid zich bij zijn
voorvaders had neergelegd[i] en
dat Jọab, de legeroverste, gestor-
ven was.[j] Daarom zei Hạdad tot
Farao: „Zend mij heen,[k] opdat ik
naar mijn eigen land kan gaan."
22 Maar Farao zei tot hem: „Wat
ontbreekt u bij mij, dat gij zo op-
eens naar uw eigen land zoekt
te gaan?" Hierop zei hij: „Niets;
maar gij dient mij zonder manke-
ren heen te zenden."

23 Voorts deed God nog een te-
genstrever tegen hem opstaan,[l]
namelijk Rẹzon, de zoon van Ẹl-
jada, die van zijn heer Hada-
dẹzer,[m] de koning van Zọba,[n] was
weggelopen. **24** En hij bleef
mannen aan zijn zijde bijeen-
brengen en werd overste van een

HFDST. 11

a De 31:16
De 32:21
1Kor 8:4
b De 7:4
De 17:17
Ne 13:26
c Opb 2:4
d Re 2:13
1Sa 12:10
e Le 18:21
2Kon 23:13
f 2Sa 7:14
g 1Kon 15:5
h Le 26:30
Nu 33:52
2Kon 21:3
i Nu 21:29
Jer 48:13
j De 13:14
De 27:15
Opb 17:4
k 2Kon 23:13
Mt 26:30
Han 1:12
l Ez 11:23
m Ne 13:26
n Jer 1:16
Jer 7:18
o Ps 90:7
p De 7:4
Sp 4:23
Heb 3:12
q 1Kon 3:5
1Kon 9:2
r 1Kon 6:12
2Kr 7:19
s 2Kon 17:21
t 1Kon 21:29
u Ps 89:35
v 2Kr 10:18
w 2Sa 7:15
1Kr 17:13
Ps 89:33
x 1Kon 12:20
2Kr 11:1
y De 12:11
1Kon 11:32
Jes 60:14
z Ge 27:40
1Sa 29:4
1Kon 5:4
a De 31:17
2Sa 7:14

2e kolom

a 2Sa 8:14
1Kr 18:12
Ps 60, Ops.
b 2Sa 8:13
c De 20:13
d Ge 25:2
e Ge 21:21
Nu 10:12
De 33:2
f Ge 39:4
g Ge 41:45
h Ge 21:8
1Sa 1:23
i 1Kon 2:10
j 1Kon 2:34
k Ge 24:56
Ge 30:25
Ex 5:1
l 1Sa 26:19
2Sa 24:1
1Kon 11:14
1Kr 5:26
m 2Sa 8:3
n 2Sa 10:8
1Kr 19:6

roversbende, toen Dạvid hen doodde.[a] Zij dan trokken naar Damạskus[b] en gingen daar wonen en in Damạskus regeren. **25** En hij werd een tegenstrever van Ịsraël al de dagen van Sạlomo,[c] en dat tegelijk met het kwaad dat Hạdad deed; en hij had een afschuw[d] van Ịsraël terwijl hij over Syrië bleef regeren.

26 En er was Jerọbeam,[e] de zoon van Nẹbat, een Efraïmiet uit Zerẹda, een knecht van Sạlomo,[f] en de naam van zijn moeder was Zerụa, een weduwvrouw. Ook hij ging zijn hand tegen de koning opheffen.[g] **27** En dit is de reden waarom hij zijn hand tegen de koning ophief: Sạlomo zelf had de Wal gebouwd.[h] Hij had de bres in de Stad van Dạvid, zijn vader,[i] gesloten. **28** De man Jerọbeam nu was een dappere, sterke man.[j] Toen Sạlomo dan ook zag dat de jonge man een harde werker was,[k] stelde hij hem voorts als opzichter[l] aan over heel de verplichte dienst[m] van het huis van Jọzef.[n] **29** Nu gebeurde het toentertijd dat Jerọbeam zelf uit Jerụzalem ging, en de profeet Ahịa,[o] de Siloniet,[p] trof hem toen aan op de weg, en [Ahịa] bedekte zich juist met een nieuw kleed; en die beiden waren alleen op het veld. **30** Ahịa greep nu het nieuwe kleed dat hij aan had en scheurde[q] het in twaalf[r] stukken. **31** Vervolgens zei hij tot Jerọbeam:

„Neem tien stukken voor u; want dit heeft Jehovah, de God van Ịsraël, gezegd: 'Zie, ik scheur het koninkrijk uit de hand van Sạlomo, en ik zal u stellig tien stammen geven.[s] **32** En de ene stam[t] zal voor hem blijven, ter wille van mijn knecht Dạvid[u] en ter wille van Jerụzalem,[v] de stad die ik uit alle stammen van Ịsraël verkozen heb. **33** De reden hiervoor is dat zij mij hebben verlaten[w] en zich zijn gaan neerbuigen voor Ạstoreth,[x] de godin der Sidoniërs, voor Kạmos,[y] de god van Mọab, en voor Mịlkom,[z] de god van de zonen van Ammon; en zij hebben niet mijn wegen bewandeld door te doen wat recht is in mijn ogen en mijn inzettingen en mijn rechterlijke beslissingen [te onderhouden], zoals zijn vader Dạvid. **34** Maar ik zal niet het gehele koninkrijk uit zijn hand nemen, want tot een overste zal ik hem stellen al de dagen van zijn leven, ter wille van mijn knecht Dạvid, die ik verkozen heb,[a] omdat hij mijn geboden en mijn inzettingen onderhield. **35** En ik zal stellig het koningschap uit de hand van zijn zoon nemen en het aan u geven, ja, tien stammen.[b] **36** En aan zijn zoon zal ik één stam geven, opdat mijn knecht Dạvid altijd een lamp voor mijn aangezicht mag blijven hebben in Jerụzalem,[c] de stad die ik mij verkozen heb om er mijn naam te vestigen.[d] **37** En gij zijt degene die ik zal nemen, en gij zult inderdaad regeren over alles waarnaar het hevige verlangen van uw ziel uitgaat,[e] en gij zult stellig koning worden over Ịsraël. **38** En het moet geschieden dat indien gij gehoorzaam zijt aan alles wat ik u zal gebieden, en werkelijk mijn wegen bewandelt en doet wat recht is in mijn ogen door mijn inzettingen en mijn geboden te onderhouden, juist zoals mijn knecht Dạvid gedaan heeft,[f] dan zal ik stellig met u blijken te zijn[g] en een duurzaam huis voor u bouwen, net zoals ik voor Dạvid gebouwd heb,[h] en zal ik u stellig Ịsraël geven. **39** En ik zal om die reden het nageslacht van Dạvid vernederen,[i] alleen niet voor altijd.' "[j]

40 Sạlomo zocht nu Jerọbeam ter dood te brengen.[k] Daarom stond Jerọbeam op en nam de wijk[l] naar Egypte, naar Sịsak,[m] de koning van Egypte, en hij bleef in Egypte tot aan de dood van Sạlomo.

41 Wat de rest van de aangelegenheden van Sạlomo betreft en

HFDST. 11

a 2Sa 10:18
b Ge 14:15
1Kon 19:15
1Kon 20:34
Jes 7:8
Han 9:2
c 1Kon 5:4
d Ge 34:30
Ps 68:1
e 1Kon 11:31
1Kon 12:2
1Kon 12:32
1Kon 14:10
2Kr 11:14
2Kr 13:3
2Kr 13:20
f 1Kon 9:22
2Kr 13:6
g Sp 30:32
h 1Kon 9:15
1Kon 9:24
i 2Sa 5:7
j 1Sa 14:52
k Sp 22:29
Ro 12:11
l 1Kon 5:16
Sp 12:24
m 2Kon 25:12
Jer 39:10
n Re 1:22
2Sa 19:20
Am 5:6
o 1Kon 12:15
1Kon 14:2
2Kr 9:29
p Joz 18:1
q 1Sa 15:27
r Ge 49:28
Ex 24:4
s 1Kon 12:16
t 2Kr 11:1
u Ge 49:10
1Kon 6:12
1Kon 12:20
v De 12:5
1Kon 11:13
2Kon 21:4
2Kon 23:27
Ps 132:13
w De 28:15
2Kr 15:2
x Re 2:13
Re 10:6
1Sa 7:3
y Nu 21:29
Jer 48:13
z Le 18:21
Le 20:2
Ze 1:5
Han 7:43

2e kolom

a 1Kon 9:4
1Kon 11:4
Ps 89:49
Ps 132:17
Jes 9:7
b 1Kon 12:20
2Kr 10:16
c 2Sa 7:29
2Sa 14:7
1Kon 15:4
2Kon 8:19
Lu 1:69
Han 15:16
d 1Kon 11:32
e 2Sa 3:21
f 1Kon 3:14
1Kon 15:5
g Joz 1:5
h 2Sa 7:11
1Kr 17:10
Ps 89:33
i 1Kon 12:16
1Kon 14:8

j Ge 49:10; Jes 11:1; Lu 1:32; **k** Sp 19:21; Sp 21:30; **l** 2Kr 10:2; **m** 1Kon 14:25; 2Kr 12:2.

alles wat hij gedaan heeft en zijn
wijsheid, is dat niet beschreven
in het boek van de aangelegenhe-
den van Salomo? **42** En de da-
gen dat Salomo te Jeruzalem over
heel Israël geregeerd had, waren
veertig jaar.[a] **43** Toen legde Sa-
lomo zich neer bij zijn voorvaders[b]
en werd begraven in de Stad van
David,[c] zijn vader; en zijn zoon Re-
habeam[d] begon in zijn plaats te re-
geren.

12 En Rehabeam[e] ging nu
naar Sichem, want naar
Sichem[f] was heel Israël gekomen
om hem koning te maken. **2** Nu
geschiedde het dat zodra Jero-
beam,[g] de zoon van Nebat, het
hoorde, terwijl hij nog in Egypte
was (want hij had de wijk gene-
men wegens koning Salomo, opdat
Jeroboam in Egypte zou kunnen
wonen),[h] **3** zij hem voorts lie-
ten roepen. Daarna kwamen Je-
roboam en de gehele gemeente
van Israël en zij spraken toen tot
Rehabeam en zeiden:[i] **4** „Uw va-
der heeft van zijn kant ons juk
hard gemaakt, en wat u aangaat,
maak nu de harde dienst van uw
vader en zijn zware juk[j] dat hij ons
heeft opgelegd lichter,[k] en wij zul-
len u dienen."[l]

5 Hierop zei hij tot hen: „Gaat
voor drie dagen heen en komt
dan bij mij terug."[m] Het volk ging
dus heen. **6** Toen ging koning
Rehabeam te rade bij de oudere
mannen[n] die zijn vader Salomo,
toen deze nog in leven was, steeds
ten dienste hadden gestaan en zei:
„Wat raadt GIJ aan, dit volk te ant-
woorden?"[o] **7** Bijgevolg spraken
zij tot hem en zeiden: „Indien gij u
vandaag een knecht van dit volk
betoont en hen werkelijk dient,[p]
dan moet gij hun antwoorden en
goede woorden tot hen spreken;[q]
en zij zullen stellig voor altijd uw
knechten worden."[r]

8 Hij sloeg echter de raad van
de oudere mannen waarmee zij
hem van advies hadden gediend
in de wind en ging te rade bij de
jonge mannen die met hem op-

HFDST. 11

a 2Kr 9:30
b 1Kon 1:21
2Kr 9:31
c 1Kon 2:10
2Kr 21:20
d 1Kr 3:10
2Kr 13:7
Mt 1:7

HFDST. 12

e 2Kr 10:1
f Ge 12:6
Ge 33:18
Joz 20:7
Re 9:1
Han 7:16
g 1Kon 11:26
h 1Kon 11:40
2Kr 10:2
i 2Kr 10:3
j 1Sa 8:11
1Sa 8:18
1Kon 4:7
k Mt 11:30
l 2Kr 10:4
m 1Kon 12:12
2Kr 10:5
n 2Sa 16:20
Sp 11:14
Sp 20:29
o 2Kr 10:6
Sp 22:17
p Pr 4:13
Mr 10:43
q Sp 15:1
r 2Kr 10:7

2e kolom

a Sp 13:20
Sp 24:7
Jes 3:4
b 2Kr 10:8
c 2Sa 17:6
d 2Kr 10:9
e 2Sa 17:7
f 2Kr 10:10
Ps 140:11
Sp 18:6
Sp 29:23
g 2Kr 16:10
Sp 11:17
h 2Kr 10:11
Jes 3:5
i 2Kr 10:12
j Ge 42:30
Sp 15:1
Sp 18:23
Pr 10:12
k 2Kr 10:13
Sp 13:20
l Sp 12:5
m 2Kr 10:14
Sp 29:2
n Sp 21:13
o De 2:30
2Kr 10:15
2Kr 22:7
Ps 5:10
Sp 21:1
Am 3:6
Ro 9:18
p 1Sa 15:29
Jes 55:11
q 1Kon 11:31

gegroeid waren,[a] die hem nu ten
dienste stonden.[b] **9** En hij zei
vervolgens tot hen: „Wat raadt GIJ
aan[c] dat wij kunnen antwoorden
aan dit volk dat tot mij gespro-
ken heeft door te zeggen: 'Maak
het juk dat uw vader ons heeft op-
gelegd lichter'?"[d] **10** Waarop de
jonge mannen die met hem op-
gegroeid waren, tot hem spraken
en zeiden: „Dit dient gij te zeg-
gen[e] tot dit volk dat tot u gespro-
ken heeft door te zeggen: 'Uw va-
der heeft van zijn kant ons juk
zwaar gemaakt, maar wat u aan-
gaat, maak het lichter op ons';
dit dient gij tot hen te spreken:
'Mijn pink alleen al zal stellig dik-
ker zijn dan mijn vaders heupen.[f]
11 Nu dan, mijn vader heeft van
zijn kant een zwaar juk op U gela-
den; maar ik voor mij zal UW juk
nog verzwaren.[g] Mijn vader heeft
U van zijn kant met zwepen ge-
tuchtigd, maar ik voor mij zal U
met gesels tuchtigen.' "[h]

12 En Jeroboam en al het volk
kwamen nu op de derde dag bij
Rehabeam, juist zoals de koning
gesproken had door te zeggen:
„Komt op de derde dag bij mij
terug."[i] **13** Toen gaf de koning
een hard antwoord[j] aan het volk,
en hij sloeg de raad van de ou-
dere mannen die hem van ad-
vies hadden gediend, in de wind.[k]
14 Vervolgens sprak hij hun toe
overeenkomstig de raad van de
jonge mannen[l] en zei: „Mijn va-
der heeft van zijn kant UW juk
zwaar gemaakt, maar ik voor mij
zal UW juk nog verzwaren. Mijn
vader heeft U van zijn kant met
zwepen getuchtigd, maar ik voor
mij zal U met gesels tuchtigen."[m]
15 En de koning luisterde niet
naar het volk,[n] want de keer in
de aangelegenheden geschiedde
op aandrang van Jehovah,[o] opdat
hij inderdaad zijn woord gestand
kon doen,[p] hetwelk Jehovah door
bemiddeling van Ahija, de Silo-
niet, tot Jeroboam, de zoon van
Nebat, gesproken had.[q]

16 Toen nu heel Israël zag dat

de koning niet naar hen had geluisterd, antwoordde het volk de koning en zei: „Wat hebben wij voor deel aan David?[a] En er is geen erfdeel met de zoon van Isaï. Naar uw goden,[b] o Israël! Zorg nu voor uw eigen huis, o David!"[c] Daarop begaf Israël zich naar zijn tenten. **17** Wat de zonen van Israël betreft die in de steden van Juda woonden, over hen bleef Rehabeam regeren.[d]

18 Nadien zond koning Rehabeam Adoram,[e] die over degenen ging die tot dwangarbeid waren verplicht,[f] maar heel Israël wierp hem met stenen,[g] zodat hij stierf. En koning Rehabeam zelf kon nog net de wagen bestijgen om naar Jeruzalem te vluchten. **19** En de Israëlieten hebben hun opstand[h] tegen het huis van David volgehouden tot op deze dag.[i]

20 Nu geschiedde het dat zodra heel Israël hoorde dat Jerobeam teruggekeerd was, zij hem terstond naar de vergadering lieten ontbieden en hem koning over heel Israël maakten.[j] Niemand werd een volgeling van het huis van David dan alleen de stam Juda.[k]

21 Toen Rehabeam te Jeruzalem aangekomen was,[l] riep hij onmiddellijk het gehele huis van Juda en de stam Benjamin[m] bijeen, honderd tachtig duizend uitgelezen strijdbare mannen, om tegen het huis van Israël te strijden, ten einde het koningschap terug te brengen aan Rehabeam, de zoon van Salomo. **22** Maar het woord van de [ware] God kwam tot Semaja,[n] de man van de [ware] God,[o] en luidde: **23** „Zeg tot Rehabeam, de zoon van Salomo, de koning van Juda, en tot heel het huis van Juda en Benjamin en de rest van het volk: **24** 'Dit heeft Jehovah gezegd: „GIJ moogt niet optrekken en strijden tegen UW broeders, de zonen van Israël.[p] Keert terug, ieder naar zijn huis, want op aandrang van míj is deze zaak geschied."'"[q] Zij dan gehoorzaamden het woord van Jehovah[a] en keerden naar huis terug, overeenkomstig het woord van Jehovah.[b]

25 En Jerobeam bouwde nu Sichem[c] in het bergland van Efraïm en ging daar wonen. Later trok hij daar vandaan en bouwde Pnuël.[d] **26** Toen zei Jerobeam in zijn hart:[e] „Nu zal het koninkrijk aan het huis van David terugkomen.[f] **27** Indien dit volk blijft optrekken om slachtoffers op te dragen in het huis van Jehovah te Jeruzalem,[g] dan zal het hart van dit volk stellig terugkeren tot hun heer, Rehabeam, de koning van Juda; en zij zullen mij stellig doden[h] en terugkeren tot Rehabeam, de koning van Juda." **28** Dientengevolge beraadslaagde[i] de koning en maakte twee gouden kalveren[j] en zei tot het volk: „Het is te veel voor U om naar Jeruzalem op te gaan. Hier is uw God,[k] o Israël, die u uit het land Egypte heeft opgevoerd."[l] **29** Toen plaatste hij het ene in Bethel,[m] en het andere zette hij in Dan.[n] **30** En deze zaak werd een oorzaak tot zonde,[o] en het volk ging vervolgens voor het ene uit tot Dan toe.

31 Verder maakte hij een huis der hoge plaatsen[p] en maakte priesters uit het volk in het algemeen, die niet tot de zonen van Levi behoorden.[q] **32** Voorts maakte Jerobeam een feest in de achtste maand, op de vijftiende dag van de maand, gelijk aan het feest dat in Juda was,[r] opdat hij offers kon brengen op het altaar dat hij te Bethel gemaakt had, om slachtoffers te brengen aan de kalveren die hij gemaakt had; en hij liet te Bethel[s] de priesters der hoge plaatsen, die hij gemaakt had, dienst verrichten. **33** En hij ging offers brengen op het altaar dat hij te Bethel gemaakt had, op de vijftiende dag in de achtste maand, in de maand die hij zelf verzonnen had;[t] voorts maakte hij een feest voor de zo-

HFDST. 12

a 2Sa 20:1
2Kr 10:16
b Ex 20:3
Sp 11:9
c 2Sa 7:15
d 1Kon 11:13
2Kr 10:17
2Kr 11:13
2Kr 11:16
e 2Sa 20:24
1Kon 4:6
f 1Kon 5:14
g Ex 17:4
Nu 14:10
2Kr 10:18
2Kr 24:21
Han 5:26
h 2Kon 17:21
i 2Kr 10:19
j 1Kon 11:31
k 1Kon 11:13
2Kr 13:10
2Kr 25:5
Ho 11:12
l 2Kr 11:1
m 2Kr 14:8
2Kr 17:17
n 2Kr 11:2
2Kr 12:5
o 1Kon 13:1
1Kon 17:18
Heb 1:1
p Nu 14:42
q 1Kon 11:31
Sp 16:9

2e kolom

a Han 5:39
b 2Kr 11:4
c 1Kon 12:1
d Ge 32:31
Re 8:9
Re 8:17
e Ps 14:1
f 1Kon 11:38
g De 12:5
1Kon 8:29
1Kon 11:32
h Sp 29:25
i Jes 30:1
j Ex 20:4
2Kon 10:29
2Kr 11:15
Han 17:29
k Ex 32:4
2Kon 17:41
l Ex 32:8
m Ge 12:8
Ge 28:19
n Ge 14:14
De 34:1
Re 18:29
Re 20:1
2Kon 10:29
o 1Kon 13:34
2Kon 10:31
2Kr 17:21
p 1Kon 13:32
Ez 16:25
q Nu 3:10
1Kon 13:33
2Kr 11:14
2Kr 13:9
r Le 23:34
Nu 29:12
1Kon 8:2
s Am 7:13
t 2Kor 11:14

nen van Israël en bracht offers op
het altaar om offerrook te bren-
gen.[a]

13 En zie, daar was een man[b]
Gods die door het woord[c]
van Jehovah uit Juda naar Bethel
was gekomen, terwijl Jerobeam
bij het altaar[d] stond om offerrook
te brengen.[e] **2** Toen riep hij te-
gen het altaar, door het woord
van Jehovah, en zei: „O altaar,
altaar, dit heeft Jehovah gezegd:
'Zie! Een zoon, geboren aan het
huis van David, wiens naam is
Josia![f] En hij zal stellig op u de
priesters der hoge plaatsen offe-
ren, die offerrook op u brengen,
en mensenbeenderen zal hij op u
verbranden.'"[g] **3** En hij gaf op
die dag een voorteken[h] en zei: „Dit
is het voorteken waarvan Jeho-
vah gesproken heeft: Zie! Het al-
taar wordt vaneengescheurd, en
de vettige as die erop is, zal stel-
lig uitgestort worden."

4 Nu gebeurde het dat zodra de
koning het woord van de man van
de [ware] God hoorde, dat hij te-
gen het altaar te Bethel uitgeroe-
pen had, Jerobeam terstond van
het altaar af zijn hand uitstak
en zei: „Grijpt hem!"[i] Onmiddellijk
verdorde zijn hand die hij tegen
hem uitgestoken had, en hij kon
haar niet weer tot zich trekken.[j]
5 En het altaar zelf werd vaneen-
gescheurd, zodat de vettige as van
het altaar werd uitgestort, over-
eenkomstig het voorteken dat de
man van de [ware] God door het
woord van Jehovah had gegeven.[k]

6 Nu nam de koning het woord
en zei tot de man van de [ware]
God: „Vermurw alstublieft het
aangezicht van Jehovah, uw God,
en bid ten behoeve van mij dat
mijn hand tot mij mag terug-
komen."[l] Hierop vermurwde[m] de
man van de [ware] God het aan-
gezicht van Jehovah, zodat de
hand van de koning tot hem te-
rugkwam, en ze werd weer als
voorheen.[n] **7** Vervolgens zei de
koning tot de man van de [ware]
God: „Kom toch met mij naar huis
en verkwik u,[a] en laat mij u een ge-
schenk geven."[b] **8** Maar de man
van de [ware] God zei tot de ko-
ning: „Ook al zoudt gij mij de helft
van uw huis geven,[c] ik zou niet
met u meegaan[d] en geen brood
eten noch water drinken in deze
plaats. **9** Want zo heeft hij mij
door het woord van Jehovah ge-
boden door te zeggen: 'Gij moogt
geen brood eten[e] noch water drin-
ken, en gij moogt niet terugkeren
langs de weg die gij zijt gegaan.'"
10 Toen ging hij langs een andere
weg, en hij keerde niet terug langs
de weg waarlangs hij naar Bethel
gekomen was.

11 En een zekere oude profeet[f]
woonde te Bethel, en zijn zonen
kwamen nu binnen en verhaalden
hem al het werk dat de man van
de [ware] God die dag te Bethel
had gedaan [en] de woorden die
hij tot de koning had gesproken,
en zij verhaalden ze voorts aan
hun vader. **12** Toen sprak hun
vader tot hen: „Welke weg is hij
dan gegaan?" Zijn zonen wezen
hem derhalve de weg welke de
man van de [ware] God die uit
Juda was gekomen, was gegaan.
13 Nu zei hij tot zijn zonen: „Za-
delt de ezel voor mij." Bijgevolg
zadelden zij de ezel[g] voor hem, en
hij reed erop weg.

14 En hij ging de man van de
[ware] God achterna en trof hem
ten slotte terwijl hij onder de gro-
te boom gezeten was.[h] Toen zei hij
tot hem: „Zijt gij de man van de
[ware] God die uit Juda gekomen
is?",[i] waarop hij zei: „Dat ben ik."
15 Vervolgens zei hij tot hem: „Ga
met mij naar huis en eet brood."
16 Maar hij zei: „Ik kan niet met
u teruggaan of bij u binnenko-
men, en ik mag met u geen brood
eten noch water drinken in deze
plaats.[j] **17** Want er is tot mij
gesproken door het woord van
Jehovah:[k] 'Gij moogt daar geen
brood eten noch water drinken.
Gij moogt niet weer teruggaan
langs de weg waarlangs gij zijt
gegaan.'"[l] **18** Hierop zei hij tot

HFDST. 12

a 1Kor 10:20

HFDST. 13

b 2Kon 23:17
c 1Kon 20:35
Jes 1:2
Jer 25:3
d 1Kon 12:32
Am 3:14
e Nu 16:40
2Kr 26:18
Jer 11:12
f 2Kon 21:24
2Kon 22:1
2Kon 23:15
2Kon 23:29
2Kr 34:33
g 2Kon 23:16
2Kr 34:5
h De 13:1
Re 6:17
1Sa 2:34
Jes 20:3
1Kor 1:22
i 2Kr 16:10
Ps 105:15
Jer 20:2
j 2Kon 6:18
Han 5:39
Han 13:11
k De 18:22
l Ex 10:17
Nu 21:7
Jer 37:3
Han 8:24
Jak 5:16
m 1Sa 12:23
n Ex 4:7
Nu 12:13

2e kolom

a Re 13:15
Re 19:21
b 1Kon 14:3
2Kon 5:15
Jer 40:5
c Nu 22:18
Es 5:3
Es 7:2
Mr 6:23
d 2Kon 5:16
Ps 139:21
e Ps 141:4
1Kor 5:11
Ef 5:11
2Jo 11
Opb 18:4
f 1Sa 10:10
Ez 13:2
Am 3:7
g Nu 22:21
Re 5:10
2Sa 19:26
h 1Kon 19:4
i 1Kon 13:1
j Nu 22:13
k De 13:3
l 1Kon 13:9

hem: „Ook ik ben een profeet, gelijk gij, en een engel[a] zelf heeft tot mij gesproken door het woord van Jehovah en gezegd: 'Laat hem met u terugkeren naar uw huis, opdat hij brood kan eten en water kan drinken.'" (Hij bedroog hem.)[b] **19** Hij keerde dus met hem terug, opdat hij in zijn huis brood kon eten en water kon drinken.[c]

20 Terwijl zij nu aan tafel zaten, gebeurde het dat het woord[d] van Jehovah tot de profeet kwam die hem had teruggebracht; **21** en hij riep nu tot de man van de [ware] God die uit Juda was gekomen en zei: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Omdat gij weerspannig zijt geweest[e] tegen het bevel van Jehovah en u niet gehouden hebt aan het gebod dat Jehovah, uw God, u geboden heeft,[f] **22** maar teruggekeerd zijt om brood te kunnen eten en water te kunnen drinken op de plaats waarvan hij tot u gesproken heeft: „Eet geen brood en drink geen water", zal uw dode lichaam niet in de grafstede van uw voorvaders komen.'"[g]

23 Nu geschiedde het nadat hij brood gegeten had en nadat hij gedronken had, dat hij terstond de ezel voor hem zadelde, dat wil zeggen voor de profeet die hij had teruggebracht. **24** En hij ging op weg. Later trof hem een leeuw[h] aan op de weg en bracht hem ter dood,[i] en zijn dode lichaam werd op de weg geworpen. En de ezel stond ernaast, en de leeuw stond naast het dode lichaam. **25** En zie, er kwamen mannen voorbij, zodat zij toen het dode lichaam neergeworpen op de weg zagen en de leeuw naast het dode lichaam zagen staan. Voorts kwamen zij en spraken erover in de stad waar de oude profeet woonde.

26 Toen de profeet die hem van de weg had teruggebracht, het hoorde, zei hij onmiddellijk: „Het is de man van de [ware] God die weerspannig is geweest tegen

HFDST. 13

a Nu 22:35
Re 6:11
Ga 1:8

b Le 19:11
De 18:20
Jer 29:31
Ez 13:9
Mt 7:15
2Pe 2:1
1Jo 4:1

c Sp 23:8

d Nu 23:5
Nu 23:16
Nu 24:4

e Nu 20:24
Nu 22:32

f Ps 119:4
Sp 19:16
1Jo 5:3

g 1Kon 13:30
2Kon 23:18

h 1Kon 20:36
2Kon 17:25
Am 5:19

i 2Sa 6:7
Na 1:2

2e kolom

a 1Kon 13:9

b 1Kon 13:21
Sp 11:31
Heb 12:29

c 1Kon 13:13

d Da 6:22

e Han 8:2

f 2Kon 23:18
Heb 11:22

g Nu 23:19
Jes 55:11

h 1Kon 12:29
2Kon 23:15

i Le 26:30
1Kon 12:31

j 2Kon 23:19

k 1Kon 12:31
2Kr 11:14

l 2Kr 11:15

m 1Kon 12:30
1Kon 16:31
2Kon 3:3
2Kon 10:31
2Kon 13:2
2Kon 17:21

het bevel van Jehovah;[a] en daarom heeft Jehovah hem aan de leeuw overgeleverd, opdat die hem zou verbrijzelen en hem ter dood zou brengen, overeenkomstig het woord van Jehovah dat hij tot hem gesproken heeft."[b] **27** Vervolgens sprak hij tot zijn zonen en zei: „Zadelt de ezel voor mij." Zij zadelden die dus.[c] **28** Toen ging hij op weg en vond het dode lichaam van hem neergeworpen op de weg, met de ezel en de leeuw die naast het dode lichaam stonden. De leeuw had het dode lichaam niet opgegeten en evenmin de ezel verbrijzeld.[d] **29** Nu nam de profeet het dode lichaam van de man van de [ware] God en legde hem op de ezel en bracht hem terug. Zo kwam hij in de stad van de oude profeet om over hem te weeklagen en hem te begraven. **30** Bijgevolg legde hij zijn dode lichaam in zijn eigen grafstede; en men bleef over hem weeklagen:[e] „Wat jammer, mijn broeder!" **31** Nu geschiedde het nadat hij hem begraven had, dat hij voorts tot zijn zonen zei: „Wanneer ik sterf, moet GIJ mij begraven in de grafstede waarin de man van de [ware] God begraven is. Legt naast zijn gebeente mijn gebeente neer.[f] **32** Want zonder mankeren zal het woord geschieden[g] dat hij door het woord van Jehovah heeft uitgeroepen tegen het altaar[h] dat te Bethel is en tegen alle huizen van de hoge plaatsen[i] die in de steden van Samaria zijn."[j]

33 Na dit voorval keerde Jerobeam zich niet af van zijn slechte weg, maar hij ging opnieuw priesters der hoge plaatsen uit het volk in het algemeen maken.[k] Al wie er maar lust in had, die placht hij de hand met macht te vullen[l] [door te zeggen]: „En laat hem [een van de] priesters der hoge plaatsen worden." **34** En in deze zaak ontstond er een oorzaak tot zonde van de zijde van het huis van Jerobeam[m] en een

aanleiding om hen te verdelgen
en van de oppervlakte van de
aardbodem uit te roeien.[a]

14 Toentertijd werd Abiạ, de
zoon van Jerọbeam, ziek.[b]
2 Daarom zei Jerọbeam tot zijn
vrouw: „Sta alstublieft op, en gij
moet u vermommen,[c] opdat men
niet weet dat gij de vrouw van
Jerọbeam zijt, en gij moet naar
Sị́lo gaan. Zie! Daar is de profeet
Ahiạ.[d] Hij is het die met betrek-
king tot mij gesproken heeft dat
ik koning over dit volk zou wor-
den.[e] **3** En gij moet in uw hand
tien broden[f] nemen en bestrooide
koeken en een pul[g] honing, en gij
moet naar hem toe gaan.[h] Híj zal
u stellig te kennen geven wat er
met de jongen gebeuren zal."[i]
4 En de vrouw van Jerọbeam
deed toen aldus. Dientengevolge
stond zij op en ging naar Sị́lo[j] en
kwam bij het huis van Ahiạ. Ahiạ
zelf nu kon niet zien, want zijn
ogen waren star geworden wegens
zijn ouderdom.[k]
5 En Jehovah zelf had tot Ahiạ
gezegd: „Zie, de vrouw van Jerọ-
beam komt om van u een woord
te vragen betreffende haar zoon;
want die is ziek. Zo en zo dient gij
tot haar te spreken. En het zal ge-
schieden dat zij zich, zodra zij aan-
komt, onherkenbaar zal maken."[l]
6 Nu geschiedde het dat zodra
Ahiạ het geluid van haar voeten
hoorde, toen zij de ingang binnen-
kwam, hij dadelijk zei: „Kom bin-
nen, gij vrouw van Jerọbeam.[m]
Waarom maakt gij u onherken-
baar, terwijl ik met een harde
boodschap tot u word gezonden?
7 Ga, zeg aan Jerọbeam: 'Dit
heeft Jehovah, de God van Ịsraël,
gezegd: „Omdat ik u uit het mid-
den van uw volk verheven heb,
om u tot leider over mijn volk Ịs-
raël aan te stellen,[n] **8** en ik ver-
volgens het koninkrijk van het
huis van Dạvid heb afgescheurd[o]
en het aan u heb gegeven, en gij
niet als mijn knecht Dạvid zijt ge-
worden, die mijn geboden onder-
hield en die mij met heel zijn hart
volgde door alleen te doen wat
recht was in mijn ogen,[a] **9** maar
gij nog erger zijt gaan hande-
len dan allen die er vóór u ble-
ken te zijn, en zijt heengegaan
en u een andere god[b] en gegoten
beelden hebt gemaakt,[c] om mij te
krenken,[d] en míj achter uw rug
hebt geworpen[e] — **10** daarom,
zie, breng ik rampspoed over het
huis van Jerọbeam, en ik zal stel-
lig van Jerọbeam afsnijden al wie
tegen een muur watert,[f] een hul-
peloze en waardeloze in Ịsraël;[g]
en ik zal inderdaad een flinke op-
ruiming achter het huis van Jerọ-
beam houden,[h] net zoals men de
drek opruimt totdat er niets meer
van over is.[i] **11** Wie van Jerọ-
beam in de stad sterft, die zullen
de honden opeten;[j] en wie op het
veld sterft, die zal door het ge-
vogelte van de hemel opgegeten
worden,[k] want Jehovah zelf heeft
het gesproken."'
12 Wat uzelf betreft, sta op, ga
naar uw huis. Wanneer uw voe-
ten de stad betreden, zal het kind
stellig sterven. **13** En heel Ịsra-
el zal inderdaad over hem weeklag-
en[l] en hem begraven, want van
Jerọbeams [huis] zal deze alleen
in een grafstede komen; omdat in
hem iets goeds jegens Jehovah, de
God van Ịsraël, gevonden is in het
huis van Jerọbeam.[m] **14** En Je-
hovah zal zich stellig een koning
over Ịsraël verwekken[n] die het
huis van Jerọbeam op de genoem-
de dag zal afsnijden, en waarom
niet nu reeds?[o] **15** En Jehovah
zal Ịsraël inderdaad slaan, net
zoals het riet wiegelt in het wa-
ter;[p] en hij zal Ịsraël stellig uit
deze goede grond[q] die hij aan hun
voorvaders gegeven heeft weg-
rukken,[r] en hij zal hen inderdaad
verstrooien[s] aan de andere zijde
van de Rivier,[t] omdat zij hun
heilige palen[u] gemaakt hebben,
waardoor zij Jehovah krenkten.[v]
16 En hij zal Ịsraël opgeven[w]

HFDST. 13

a 1Kon 14:10
1Kon 15:29
2Kon 17:23

HFDST. 14

b 2Sa 12:15
1Kon 14:12
c 1Sa 28:8
2Sa 14:2
1Kon 22:30
d 1Kon 12:15
e 1Kon 11:31
f 1Sa 9:7
1Kon 13:7
2Kon 4:42
g Jer 19:1
h Ge 33:8
2Kon 5:15
i 2Kon 8:8
j Joz 18:1
1Sa 4:3
1Kon 11:29
Jer 7:12
k Ge 27:1
Ge 48:10
De 27:18
1Sa 3:2
Ps 90:10
Pr 12:3
l Sp 21:30
Jer 32:19
Lu 20:20
Heb 4:13
m Job 5:13
Ps 33:10
n 1Kon 11:31
1Kon 12:20
1Kon 16:2
o 1Kon 12:16

2e kolom

a 1Kon 11:33
1Kon 15:5
Han 13:22
b De 32:16
Ps 96:5
Ps 115:4
Jes 44:9
Jer 10:14
c De 27:15
2Kr 11:15
Jes 41:29
1Kor 8:4
d De 9:8
Ps 78:40
e Ne 9:26
Ps 50:17
Ez 23:35
f 1Sa 25:34
1Kon 16:11
2Kon 9:8
g De 32:36
h 1Kon 15:29
i 2Kon 21:13
j 1Kon 16:4
1Kon 21:24
k 1Sa 17:46
Jer 15:3
Opb 19:21
l 1Sa 25:1
m 2Kr 12:12
Ez 18:14
n 1Kon 15:29
o Ps 103:10
Pr 8:11
2Pe 2:3
p 1Sa 12:25
Jer 15:2
q De 8:7
Joz 23:15

r De 29:28; 2Kon 17:6; Mt 15:13; s De 28:64; 2Kon 15:29; 2Kon 18:11; t 2Sa 8:3; u De 12:3; v 1Kon 14:9; w De 28:63.

wegens de zonden van Jeroḃeam
waarmee hij gezondigd heeft en
waarmee hij Iṣraël heeft doen zon-
digen."[a]
17 Nu stond Jeroḃeams vrouw
op en ging heen en kwam te Tirza.[b] Toen zij de drempel van het
huis betrad, stierf de jongen.
18 Men begroef hem dus, en heel
Iṣraël ging over hem weeklagen,
overeenkomstig het woord van
Jehovah dat hij door bemiddeling
van zijn knecht, de profeet Ahija,
gesproken had.
19 En de rest van de aangele-
genheden van Jeroḃeam, hoe hij
gestreden[c] en hoe hij geregeerd
heeft, zie, dat is beschreven in
het boek[d] van de aangelegenhe-
den van de dagen der koningen
van Iṣraël. **20** En de dagen dat
Jeroḃeam geregeerd heeft, waren
tweeëntwintig jaar, waarna hij
zich bij zijn voorvaders neerleg-
de;[e] en zijn zoon Naḍab[f] begon in
zijn plaats te regeren.
21 Wat Rehaḃeam,[g] de zoon van
Saḷomo, betreft, hij was koning ge-
worden in Juḍa. Eenenveertig jaar
oud was Rehaḃeam toen hij bege-
gon te regeren, en zeventien jaar
heeft hij geregeerd te Jeruzalem,
de stad[h] die Jehovah uit alle stam-
men van Iṣraël gekozen had[i] om
er zijn naam te vestigen.[j] En de
naam van zijn moeder was Naäma,
de Ammonitische.[k] **22** En Juḍa
bleef doen wat kwaad was in de
ogen van Jehovah,[l] zodat zij hem
tot jaloezie prikkelden[m] door hun
zonden waarmee zij zondigden,
meer nog dan alles wat hun voor-
vaders gedaan hadden.[n] **23** En
ook zij bleven zich hoge plaatsen[o]
en heilige zuilen[p] en heilige pa-
len bouwen[q] op elke hoge heuvel[r]
en onder elke lommerrijke boom.[s]
24 En zelfs de mannelijke tempel-
prostitué bleek in het land te zijn.[t]
Zij handelden overeenkomstig alle
verfoeilijkheden van de natiën die
Jehovah van voor het aangezicht
der zonen van Iṣraël had verdre-
ven.[u]
25 Nu gebeurde het in het vijf-

HFDST. 14

a 1Kon 12:30
1Kon 13:34
1Kon 14:9
Mt 18:7
b Joz 12:24
1Kon 15:33
1Kon 16:8
c 2Kr 12:15
2Kr 13:3
d 1Kon 15:31
1Kon 16:5
1Kon 22:39
e 2Kr 13:20
Job 14:12
f 1Kon 15:25
g 1Kon 11:43
2Kr 12:1
h 1Kon 8:16
1Kon 11:36
2Kr 12:13
i Ps 78:68
Ps 132:13
j Ex 20:24
De 12:5
k 1Kon 11:1
2Kr 12:13
l Re 3:7
2Kon 17:19
2Kr 12:1
Jer 3:8
m Ex 34:14
De 4:24
Ps 78:58
Jes 65:2
1Kor 10:22
n Re 3:7
1Kon 11:7
o De 12:3
p Le 26:1
2Kon 3:2
q 2Kon 21:3
r Jes 65:7
Jer 2:20
Ho 4:13
s De 12:2
2Kr 28:4
Jes 57:5
t De 23:17
1Kon 15:12
1Kon 22:46
u 2Kon 23:7
Ho 4:14

2e kolom

a 1Kon 11:40
2Kr 12:2
b 1Kon 7:51
1Kon 15:18
2Kon 18:15
2Kon 24:13
c 2Kr 12:9
Ps 39:6
d 1Kon 10:17
2Kr 9:15
e 1Sa 8:11
1Sa 22:17
2Sa 15:1
f 2Kr 12:10
g 2Kr 12:11
h 1Kon 11:41
1Kon 15:23
1Kr 27:24
2Kr 12:15
i 1Kon 12:24
1Kon 15:6
j 1Kon 11:43
1Kon 15:24
1Kon 22:50
k 1Kon 11:1
2Kr 12:13

de jaar van koning Rehaḃeam dat
Sisak,[a] de koning van Egypte, te-
gen Jeruzalem optrok. **26** En
hij nam toen de schatten van het
huis van Jehovah en de schat-
ten van het huis van de koning
mee;[b] en alles nam hij mee.[c] En hij
nam verder al de gouden schilden
mee die Saḷomo gemaakt had.[d]
27 Dientengevolge maakte ko-
ning Rehaḃeam in plaats daar-
van koperen schilden, en hij ver-
trouwde ze toe aan de hoede van
de oversten der hardlopers,[e] die de
wacht hielden aan de ingang van
het huis van de koning.[f] **28** En
het gebeurde dan dat zo dikwijls
de koning naar het huis van Jeho-
vah ging, de hardlopers ze telkens
meedroegen, en zij brachten ze
weer terug naar het wachtlokaal
van de hardlopers.[g]
29 En de rest van de aangele-
genheden van Rehaḃeam en alles
wat hij gedaan heeft, is dat niet be-
schreven in het boek[h] van de aan-
gelegenheden van de tijden der ko-
ningen van Juḍa? **30** En er werd
altijd oorlog gevoerd tussen Reha-
ḃeam en Jeroḃeam.[i] **31** Ten slot-
te legde Rehaḃeam zich neer bij
zijn voorvaders en werd bij zijn
voorvaders begraven in de Stad
van Daḍvid.[j] En de naam van zijn
moeder was Naäma, de Ammoniti-
sche.[k] En zijn zoon Abiam[l] begon
in zijn plaats te regeren.

15 En in het achttiende jaar
van koning Jeroḃeam,[m] de
zoon van Neḃat,[n] werd Abiam
koning over Juḍa.[o] **2** Drie jaar
heeft hij te Jeruzalem geregeerd;
en de naam van zijn moeder was
Maächa,[p] de kleindochter van Abi-
salom.[q] **3** En hij ging voort te
wandelen in al de zonden van zijn
vader, die deze vóór hem gedaan
had; en zijn hart bleek niet on-
verdeeld[r] met Jehovah, zijn God,
te zijn, zoals het hart van zijn
voorvader Daḍvid.[s] **4** Want ter

l 1Kr 3:10; Mt 1:7; **HFDST. 15** m 1Kon 12:20; n 1Kon 12:2; o 2Kr 11:22; 2Kr 13:1; p 2Kr 11:20; 2Kr 13:2; q 2Kr 11:21; r 2Kon 20:3; 2Kr 25:2; 2Kr 31:20; Ps 119:80; s 1Kon 11:4.

wille van Davidᵃ gaf Jehovah, zijn God, hem een lampᵇ in Jeruzalem door zijn zoon na hem te doen opstaan en Jeruzalem te laten voortbestaan,ᶜ **5** omdat David had gedaan wat recht was in de ogen van Jehovah en hij al de dagen van zijn leven niet was afgeweken van iets wat Hij hem geboden had,ᵈ behalve in de zaak van Uria de Hethiet.ᵉ **6** En er was voortdurend oorlog tussen Rehabeam en Jerobeam, al de dagen van zijn leven.ᶠ

7 Wat de rest van de aangelegenheden van Abiam betreft en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boekᵍ van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Juda? Ook was er voortdurend oorlog tussen Abiam en Jerobeam.ʰ **8** Ten slotte legde Abiam zich neer bij zijn voorvaders, en men begroef hem in de Stad van David;ⁱ en zijn zoon Asaʲ begon in zijn plaats te regeren.

9 In het twintigste jaar van Jerobeam, de koning van Israël, regeerde Asa als koning van Juda. **10** En eenenveertig jaar heeft hij te Jeruzalem geregeerd; en de naam van zijn grootmoeder was Maächa,ᵏ de kleindochter van Abisalom.ˡ **11** En Asa deed voorts wat recht was in de ogen van Jehovah, evenals zijn voorvader David.ᵐ **12** Bijgevolg liet hij de mannelijke tempelprostitués uit het land verdwijnenⁿ en verwijderde hij alle drekgodenᵒ die zijn voorvaders gemaakt hadden.ᵖ **13** Zelfs wat zijn grootmoeder Maächaᵍ betreft, hij ontzette haar voorts uit [de waardigheid van] Vrouwe,ʳ omdat zij een afschuwelijk afgodsbeeld voor de heilige paal had gemaakt, waarna Asa haar afschuwelijke afgodsbeeld omhieuwˢ en het in het stroomdal van de Kidronᵗ verbrandde.ᵘ **14** En de hoge plaatsenᵛ verwijderde hij niet.ʷ Niettemin bleek Asa's hart zelf al zijn dagen onverdeeld met Jehovah te zijn.ˣ

HFDST. 15

ᵃ 2Sa 7:12 Ps 89:35 Jes 37:35 Jer 33:21
ᵇ 1Kon 11:36 2Kr 21:7 Ps 132:17 Lu 1:69 Lu 2:32 Jo 1:9 Jo 8:12 Opb 22:16
ᶜ Ps 87:5
ᵈ 1Kon 14:8 2Kon 22:2
ᵉ 2Sa 11:4 2Sa 11:15 Ps 51, Ops.
ᶠ 1Kon 14:30 2Kr 12:15
ᵍ 2Kr 13:22
ʰ 2Kr 13:3
ⁱ 2Kr 14:1
ʲ 1Kr 3:10 Mt 1:7
ᵏ 1Kon 15:2 2Kr 11:20 2Kr 13:2
ˡ 1Kon 15:2 2Kr 11:21
ᵐ 2Kr 14:2 2Kr 14:11 2Kr 15:17
ⁿ De 23:17 1Kon 14:24 1Kon 22:46 1Kor 6:9
ᵒ Ex 20:4 2Kr 14:3 Jer 10:14
ᵖ 1Kon 11:7 1Kon 14:23 Ez 20:18
ᵍ 2Kr 11:20
ʳ De 13:6 2Kr 15:16 Za 13:3 Mt 10:37 Lu 12:53
ˢ De 7:5 2Kon 18:4 2Kr 34:4
ᵗ 2Sa 15:23 Jo 18:1
ᵘ De 9:21
ᵛ Nu 33:52 De 12:2 1Kon 22:43
ʷ 1Sa 9:12
ˣ 1Kon 8:61 2Kr 15:17

2e kolom

ᵃ 1Kr 26:26 2Kr 15:18
ᵇ 1Kon 15:32 1Kon 16:3 1Kon 16:12 2Kr 16:3
ᶜ Joz 18:25 2Kr 16:1
ᵈ 1Kon 12:27 2Kr 11:14
ᵉ 2Kr 16:2
ᶠ 2Kr 16:7 2Kr 16:9
ᵍ Ge 15:2 1Kon 11:24 Jer 49:27 Am 1:5
ʰ Sp 17:8
ⁱ 2Kr 16:3
ʲ 2Kon 15:29

15 En hij ging ertoe over de dingen die zijn vader had geheiligd en de dingen die hijzelf had geheiligd, in het huis van Jehovah te brengen, zilver en goud en voorwerpen.ᵃ

16 En er was voortdurend oorlog tussen Asa en Baësa,ᵇ de koning van Israël, al hun dagen. **17** Zo trok Baësa, de koning van Israël, tegen Juda op en ging Rama bouwen,ᶜ om niemand te laten uitgaan of ingaan tot Asa, de koning van Juda.ᵈ **18** Daarop nam Asa al het zilver en het goud dat overgebleven was in de schatten van het huis van Jehovah en de schatten van het huis van de koning, en stelde het zijn dienaren ter hand; en koning Asa zond hen nu naar Ben-Hadad,ᵉ de zoon van Tabrimmon, de zoon van Hezion, de koning van Syrië,ᶠ die te Damaskusᵍ woonde, en liet zeggen: **19** „Er is een verbond tussen mij en u, tussen mijn vader en uw vader. Zie, ik heb u een geschenkʰ van zilver en goud gezonden. Kom, verbreek toch uw verbond met Baësa, de koning van Israël, opdat hij van mij wegtrekt."ⁱ **20** Bijgevolg luisterde Ben-Hadad naar koning Asa en zond de oversten van de strijdkrachten die hij had, tegen de steden van Israël en sloeg vervolgens Ijonʲ en Dankᵏ en Abel-Beth-Maächaˡ en heel Kinnereth, tot aan heel het land van Naftali.ᵐ **21** Nu geschiedde het dat zodra Baësa het hoorde, hij de bouw aan Rama onmiddellijk staaktenᵃ en te Tirzaᵒ bleef wonen. **22** En koning Asa riep van zijn kant heel Juda opᵖ — niemand werd vrijgesteld — en zij droegen voorts de stenen van Rama en de balken ervan, waarmee Baësa aan het bouwen was geweest, weg; en koning Asa bouwde daarmee toen Gebaᵍ in Benjamin, en Mizpa.ʳ

ᵏ Re 18:29; 1Kon 12:29; ˡ 2Sa 20:14; ᵐ 2Kr 16:4; ⁿ 2Kr 16:5; ᵒ 1Kon 14:17; Hgl 6:4; ᵖ 2Kr 16:6; ᵍ Joz 18:24; Joz 21:17; ʳ Joz 18:26; Re 20:1; 1Sa 7:5; Jer 40:6.

23 Wat de rest van alle aangelegenheden van Asa betreft en al zijn machtsbetoon en alles wat hij gedaan heeft en de steden die hij gebouwd heeft, is dat niet beschreven in het boek[a] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Juda? Alleen werd hij ten tijde van zijn ouderdom[b] ziek aan zijn voeten.[c] **24** Ten slotte legde Asa zich neer bij zijn voorvaders[d] en werd bij zijn voorvaders begraven in de Stad van Davids, zijn voorvader;[e] en zijn zoon Josafat[f] begon in zijn plaats te regeren.

25 Wat Nadab[g] betreft, de zoon van Jerobeam, hij werd koning over Israël in het tweede jaar van Asa, de koning van Juda; en hij bleef twee jaar over Israël regeren. **26** En hij deed voortdurend wat kwaad was[h] in de ogen van Jehovah en ging voort te wandelen in de weg van zijn vader[i] en in diens zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen.[j] **27** En Baësa,[k] de zoon van Ahija, van het huis Issaschar, zette een samenzwering tegen hem op touw; en Baësa sloeg hem ten slotte neer bij Gibbethon,[l] dat aan de Filistijnen behoorde, terwijl Nadab en heel Israël Gibbethon belegerden. **28** Zo bracht Baësa hem ter dood in het derde jaar van Asa, de koning van Juda, en begon in zijn plaats te regeren.[m] **29** Het geschiedde nu zodra hij koning geworden was, dat hij het gehele huis van Jerobeam neersloeg. Hij liet van Jerobeams [huis] niemand over die adem had, totdat hij hen verdelgd had, overeenkomstig het woord van Jehovah, dat hij door bemiddeling van zijn knecht Ahija, de Siloniet, gesproken had,[n] **30** wegens de zonden van Jerobeam waarmee hij gezondigd had[o] en waarmee hij Israël had doen zondigen, [en] om zijn krenken waarmee hij Jehovah, de God van Israël, had gekrenkt.[p] **31** Wat de rest van de aangelegenheden van Nadab betreft en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek[a] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël? **32** En er was voortdurend oorlog tussen Asa en Baësa, de koning van Israël, al hun dagen.[b]

33 In het derde jaar van Asa, de koning van Juda, werd Baësa, de zoon van Ahija, koning over heel Israël te Tirza, voor vierentwintig jaar.[c] **34** En hij deed voortdurend wat kwaad was in de ogen van Jehovah[d] en ging voort te wandelen in de weg van Jerobeam[e] en in diens zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen.[f]

16 Het woord van Jehovah kwam nu tot Jehu,[g] de zoon van Hanani,[h] tegen Baësa en luidde: **2** „Aangezien ik u uit het stof heb verheven[i] om u tot leider over mijn volk Israël aan te stellen,[j] maar gij de weg van Jerobeam zijt gaan bewandelen[k] en aldus mijn volk Israël hebt doen zondigen om mij met hun zonden te krenken,[l] **3** zie, ik houd een flinke opruiming achter Baësa en achter zijn huis, en ik zal zijn huis stellig maken gelijk het huis van Jerobeam, de zoon van Nebat.[m] **4** Al wie er van Baësa in de stad sterft, die zullen de honden opeten; en al wie er van hem op het veld sterft, die zal door het gevogelte van de hemel opgegeten worden.”[n]

5 Wat de rest van de aangelegenheden van Baësa betreft en wat hij gedaan heeft en zijn machtsbetoon, is dat niet beschreven in het boek[o] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël? **6** Ten slotte legde Baësa zich neer bij zijn voorvaders en werd begraven te Tirza;[p] en zijn zoon Ela begon in zijn plaats te regeren. **7** En ook door bemiddeling van de profeet Jehu, de zoon van Hanani, was Jehovah’s woord gekomen tegen Baësa en zijn huis,[q] zowel wegens al het kwaad dat hij in de ogen van Jehovah bedreven had, door hem met het werk van zijn handen[r] te

HFDST. 15

a 1Kon 14:29; 2Kr 16:11
b Ps 90:10
c 2Kr 16:12; Pr 12:1
d 2Kr 16:13
e 2Kr 16:14
f 1Kon 22:42; 2Kr 17:4; 2Kr 18:1; 2Kr 19:4; 2Kr 20:25; Mt 1:8
g 1Kon 14:20
h 1Kon 14:9; 1Kon 16:7; 1Kon 16:25; 1Kon 16:30
i 1Kon 12:28; 1Kon 13:33
j 1Kon 12:30; 1Kon 14:16
k 1Kon 15:16
l Joz 19:44; Joz 21:23; 1Kon 16:15
m 1Kon 14:6
n 1Kon 14:10; Ps 21:10
o 1Kon 14:9
p Jer 7:19

2e kolom

a 1Kon 14:19
b 2Kr 12:15
c 1Kon 16:8
d 1Kon 16:7
e 1Kon 12:28; 1Kon 13:33
f 1Kon 14:9; Jes 1:4

HFDST. 16

g 2Kr 19:2; 2Kr 20:34
h 2Kr 16:7
i 1Sa 2:8; Ps 113:7
j Ps 75:7; Lu 1:52
k 1Kon 13:33
l 1Kon 14:16
m 1Kon 14:10; 1Kon 15:29
n 1Kon 14:11; Job 21:19
o 1Kon 14:19; 1Kon 15:31
p 1Kon 15:21; 1Kon 15:33
q Ex 20:5; Ex 34:7
r Ps 115:4; Jes 2:8; Jes 44:9

krenken,[a] opdat het zou worden gelijk het huis van Jerobeam, alsook omdat hij hem neergeslagen had.[b]

8 In het zesentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Ela, de zoon van Baësa, koning over Israël te Tirza, voor twee jaar. **9** En zijn dienaar Zimri,[c] de overste van de helft van de wagens, zette een samenzwering tegen hem op touw, terwijl hij zich te Tirza in het huis van Arza, die over de huishouding te Tirza ging,[d] bedronk.[e] **10** Voorts kwam Zimri binnen en sloeg hem neer[f] en bracht hem ter dood in het zevenentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, en begon in zijn plaats te regeren. **11** Nu geschiedde het toen hij begon te regeren, dat hij, zodra hij op zijn troon zat, heel het huis van Baësa neersloeg. Hij liet van hem niemand over die tegen een muur watert,[g] noch zijn bloedwrekers,[h] noch zijn vrienden. **12** Zo verdelgde Zimri het gehele huis van Baësa,[i] overeenkomstig het woord van Jehovah[j] dat hij door bemiddeling van de profeet Jehu tegen Baësa gesproken had,[k] **13** wegens alle zonden van Baësa en de zonden van zijn zoon Ela,[l] waarmee zij gezondigd hadden en waarmee zij Israël hadden doen zondigen door Jehovah, de God van Israël, met hun ijdele afgoden te krenken.[m] **14** Wat de rest van de aangelegenheden van Ela betreft en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek[n] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël?

15 In het zevenentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Zimri voor zeven dagen[o] koning te Tirza, terwijl het volk zich legerde tegen Gibbethon,[p] dat aan de Filistijnen behoorde. **16** Ten slotte hoorde het volk dat daar gelegerd was, zeggen: „Zimri heeft een samenzwering gesmeed en ook de koning neergeslagen." Daarom maakte heel Israël die dag in de legerplaats Omri,[a] de legeroverste, koning over Israël. **17** Omri en heel Israël met hem trokken nu van Gibbethon op en sloegen vervolgens het beleg[b] voor Tirza. **18** Het geschiedde nu dat zodra Zimri zag dat de stad ingenomen was, hij daarop de woontoren van het huis van de koning binnenging en het huis van de koning boven zich met vuur verbrandde, zodat hij stierf,[c] **19** om zijn zonden waarmee hij gezondigd had door te doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah,[d] door te wandelen in de weg van Jerobeam en in diens zonde, die hij begaan had door Israël te doen zondigen.[e] **20** Wat de rest van de aangelegenheden van Zimri betreft en zijn samenzwering waarmee hij samengezworen heeft, is dat niet beschreven in het boek[f] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël?

21 Het was toen dat het volk Israël zich in twee delen ging verdelen.[g] Eén deel van het volk ging Tibni, de zoon van Ginath, volgen om hem koning te maken, en het andere deel ging Omri volgen. **22** Ten slotte kreeg het volk dat Omri volgde, de overhand over het volk dat Tibni, de zoon van Ginath, volgde, zodat Tibni de dood vond en Omri begon te regeren.

23 In het eenendertigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Omri voor twaalf jaar koning over Israël. Te Tirza heeft hij zes jaar geregeerd. **24** En hij kocht toen van Semer de berg Samaria voor twee talenten zilver, waarna hij [op] de berg ging bouwen en de naam van de stad die hij gebouwd had Samaria[h] noemde, naar de naam van Semer, de heer van de berg. **25** En Omri deed voortdurend wat kwaad was in de ogen van Jehovah en maakte het nog erger dan allen die er vóór hem geweest waren.[i] **26** En hij

HFDST. 16

a 1Kon 16:13
b 1Kon 14:14
1Kon 15:27
c 2Kon 9:31
d Ge 24:2
Ge 39:4
e Sp 20:1
Sp 31:4
Lu 21:34
f 2Kon 9:31
g 1Sa 25:22
1Kon 14:10
2Kon 9:8
h Nu 35:19
Nu 35:31
i Ps 9:5
Ps 109:13
j 1Kon 16:3
k 1Kon 16:1
l 1Kon 16:6
m De 32:21
1Sa 12:21
2Kon 17:15
Jes 41:29
Jer 10:14
Han 14:15
Ro 1:23
1Kor 8:4
1Kor 10:19
n 1Kon 14:19
o Job 20:5
p Joz 19:44
Joz 21:23
1Kon 15:27

2e kolom

a 2Kon 8:26
Sp 28:2
Mi 6:16
b De 20:19
c Re 9:54
1Sa 31:4
2Sa 17:23
Mt 27:5
d 1Kon 15:30
Ps 9:16
e 1Kon 12:28
1Kon 14:9
f 1Kon 14:19
1Kon 15:31
1Kon 16:5
1Kon 22:39
g Sp 28:2
Mt 12:25
h 1Kon 20:1
1Kon 22:37
2Kon 17:24
Am 6:1
Han 8:5
i 1Kon 14:9
Mi 6:16

ging wandelen in heel de weg van Jerobeam, de zoon van Nebat,[a] en in diens zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen door Jehovah, de God van Israël, met hun ijdele afgoden te krenken.[b] **27** Wat de rest van de aangelegenheden van Omri betreft, wat hij gedaan heeft en zijn machtsbetoon waarmee hij opgetreden is, is dat niet beschreven in het boek[c] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël? **28** Ten slotte legde Omri zich neer bij zijn voorvaders en werd begraven te Samaria; en zijn zoon Achab[d] begon in zijn plaats te regeren.

29 En wat Achab betreft, de zoon van Omri, hij werd koning over Israël in het achtendertigste jaar van Asa, de koning van Juda; en Achab, de zoon van Omri, bleef tweeëntwintig jaar lang te Samaria[e] over Israël regeren. **30** En Achab, de zoon van Omri, deed toen nog erger in de ogen van Jehovah dan allen die er vóór hem geweest waren.[f] **31** Voorts geschiedde het dat hij, [als was het] de onbeduidendste[g] zaak dat hij in de zonden van Jerobeam,[h] de zoon van Nebat, wandelde, nu Izebel,[i] de dochter van Ethbaäl, de koning van de Sidoniërs,[j] tot vrouw nam[k] en Baäl ging dienen[l] en zich voor hem ging neerbuigen. **32** Ook richtte hij voor Baäl een altaar op in het huis[m] van Baäl dat hij te Samaria gebouwd had. **33** Vervolgens maakte Achab de heilige paal;[n] en Achab deed ten slotte meer om Jehovah, de God van Israël, te krenken[o] dan alle koningen van Israël die er vóór hem bleken te zijn.

34 In zijn dagen heeft Hiël, de Betheliet, Jericho herbouwd. Ten koste van Abiram, zijn eerstgeborene, legde hij het fundament ervan, en ten koste van Segub, zijn jongste, zette hij de deuren ervan in, overeenkomstig Jehovah's woord dat hij door bemiddeling van Jozua, de zoon van Nun, gesproken had.[p]

HFDST. 16

a 1Kon 12:28; 1Kon 13:33
b 1Kon 16:13
c 1Kon 14:19
d 1Kon 16:33; 1Kon 21:4; 1Kon 21:21; 2Kon 10:1; 2Kr 18:1
e 1Kon 16:24; 1Kon 20:10; Jes 7:9
f 1Kon 16:25; 1Kon 21:25; 2Kon 3:2
g Ze 3:2
h 1Kon 12:28
i 1Kon 18:4; 1Kon 18:19; 1Kon 19:1; 1Kon 21:7; 1Kon 21:25; 2Kon 9:30; Opb 2:20
j Ge 10:15; 1Kon 11:1
k De 7:3; Joz 23:12
l Re 2:11; Re 10:6; 2Kon 10:19; 2Kon 17:16
m 2Kon 10:21; 2Kon 10:27
n Ex 34:13; 2Kon 10:26; 2Kon 13:6
o 1Kon 14:9
p Joz 6:26; Joz 23:14; Za 1:6

2e kolom

HFDST. 17

a 1Kon 17:16; 1Kon 17:22; 1Kon 18:36; 1Kon 18:46; 2Kon 2:8; 2Kon 2:11; 2Kr 21:12; Lu 1:17; Jo 1:21
b Joz 22:9; 2Kon 10:33
c De 6:13; 1Sa 19:6; 1Kon 22:14; 2Kon 3:14; Jer 12:16
d De 10:8; Lu 1:19
e Le 26:21; De 28:23
f Jer 14:22; Lu 4:25; Jak 5:17
g Nu 12:6
h Ps 31:20; Ps 83:3
i Ps 110:7
j Ps 147:9; Ro 8:28
k Ps 37:5; Ps 37:25; Mt 6:11; 2Pe 2:9
l Ps 119:60; Sp 3:5

17 En Elia,[a] de Tisbiet, uit de bewoners van Gilead,[b] zei voorts tot Achab: „Zo waar Jehovah, de God van Israël, leeft,[c] ja, voor wiens aangezicht ik sta,[d] er zal deze jaren geen dauw of regen vallen,[e] behalve op bevel van mijn woord!"[f]

2 Het woord[g] van Jehovah kwam nu tot hem en luidde: **3** „Ga hier vandaan, en gij moet u naar het oosten wenden en u verbergen[h] bij het stroomdal van de Krith, dat ten oosten van de Jordaan is. **4** En het moet geschieden dat gij uit het stroomdal dient te drinken,[i] en de raven[j] zal ik stellig gebieden u daar van voedsel te voorzien."[k] **5** Onmiddellijk ging hij heen en deed overeenkomstig het woord van Jehovah,[l] en zo ging hij wonen bij het stroomdal van de Krith, dat ten oosten van de Jordaan is. **6** En de raven zelf brachten hem 's ochtends brood en vlees en 's avonds brood en vlees, en uit het stroomdal dronk hij steeds.[m] **7** Maar na verloop van enkele dagen gebeurde het dat het stroomdal opdroogde,[n] omdat er geen stortregen op de aarde was gevallen.

8 Het woord van Jehovah kwam nu tot hem en luidde:[o] **9** „Sta op, ga naar Sarfath,[p] dat aan Sidon behoort, en gij moet daar wonen. Zie! Ik zal daar stellig een vrouw, een weduwe, gebieden u van voedsel te voorzien." **10** Bijgevolg stond hij op en ging naar Sarfath en kwam bij de ingang van de stad; en zie! een vrouw, een weduwe, was daar juist stukken hout aan het sprokkelen. Hij dan riep haar toe en zei: „Haal mij alstublieft in een vat een slokje water, opdat ik kan drinken."[q] **11** Toen zij daarop heenging om het te halen, riep hij haar vervolgens toe en zei: „Breng mij alstublieft een stukje brood[r] in uw hand mee." **12** Daarop zei zij:

m Nu 11:23; Re 15:19; Ps 37:19; n 1Kon 18:5; Job 6:15; o Ps 36:10; p Ob 20; Lu 4:26; q Ge 24:17; Mt 10:42; Jo 4:7; Heb 11:37; r Ge 18:5.

„Zo waar Jehovah, uw God, leeft,[a]
ik heb geen ronde koek,[b] alleen
maar een handvol[c] meel in de gro-
te kruik en een beetje olie[d] in
de kleine kruik; en zie, ik ben
een paar stukken hout aan het
sprokkelen, en ik moet iets voor
mijzelf en mijn zoon gaan klaar-
maken, en wij zullen het moeten
eten en sterven.”[e]
13 Toen zei Elia tot haar: „Wees
niet bevreesd.[f] Ga, doe overeen-
komstig uw woord. Maak van wat
er is alleen eerst een kleine ron-
de koek voor mij,[g] en gij moet mij
die hier brengen, en voor uzelf
en uw zoon kunt gij daarna iets
klaarmaken. **14** Want dit heeft
Jehovah, de God van Israël, ge-
zegd: ’De grote kruik met meel,
die zal niet uitgeput raken, en de
kleine kruik met olie, die zal niet
leegraken tot de dag dat Jeho-
vah een stortregen geeft op de
oppervlakte van de aardbodem.’ ”[h]
15 Zij ging dus heen en deed over-
eenkomstig Elia’s woord; en da-
genlang bleef zij eten, zij te za-
men met hem en haar huisgezin.[i]
16 Ja, de grote kruik met meel
raakte niet uitgeput en de klei-
ne kruik met olie raakte niet
leeg,[j] overeenkomstig Jehovah’s
woord dat hij door bemiddeling
van Elia gesproken had.
17 Nu gebeurde het na deze
dingen dat de zoon van de vrouw,
de meesteres van het huis, ziek
werd, en zijn ziekte werd zo ern-
stig dat er geen adem in hem
overbleef.[k] **18** Daarop zei zij tot
Elia: „Wat heb ik met u te ma-
ken,[l] o man van de [ware] God?
Gij zijt bij mij gekomen om mijn
dwaling in herinnering te bren-
gen[m] en mijn zoon ter dood te
brengen.” **19** Maar hij zei tot
haar: „Geef mij uw zoon.” Toen
nam hij hem van haar boezem en
droeg hem naar het dakvertrek,[n]
waar hij woonde, en legde hem
op zijn eigen rustbed.[o] **20** Nu
riep hij tot Jehovah en zei: „O Je-
hovah, mijn God,[p] moet gij ook
de weduwe bij wie ik als vreem-
deling vertoef, kwaad berokke-
nen, door haar zoon ter dood te
brengen?” **21** Vervolgens strek-
te hij zich driemaal over het kind
uit[a] en riep tot Jehovah en zei:
„O Jehovah, mijn God, laat toch
alstublieft de ziel[b] van dit kind
in hem terugkeren.” **22** Ten slot-
te luisterde Jehovah naar Elia’s
stem,[c] zodat de ziel van het kind
in hem terugkeerde en het tot le-
ven kwam.[d] **23** Nu nam Elia het
kind en bracht het van het dak-
vertrek naar beneden in huis en
gaf het aan zijn moeder; en Elia
zei toen: „Zie, uw zoon leeft.”[e]
24 Daarop zei de vrouw tot Elia:
„Ja, nu weet ik werkelijk dat gij
een man Gods zijt[f] en dat Jeho-
vah’s woord in uw mond waar
is.”[g]

18 Nu geschiedde het [na] vele
dagen[h] dat in het derde jaar
Jehovah’s eigen woord tot Elia
kwam, dat luidde: „Ga, vertoon u
aan Achab, daar ik van plan ben
regen te geven op de oppervlak-
te van de aardbodem.”[i] **2** Bijge-
volg ging Elia heen om zich aan
Achab te vertonen, terwijl de hon-
gersnood zwaar[j] was in Samaria.
3 Intussen riep Achab Obadja,
die over de huishouding ging.[k]
(Obadja zelf nu had er blijk
van gegeven iemand te zijn die
Jehovah ten zeerste vreesde.[l]
4 Daarom gebeurde het dat toen
Izebel[m] Jehovah’s profeten af-
sneed,[n] Obadja voorts honderd
profeten nam en hen vijftig bij
vijftig in een grot verborgen hield,
en hij voorzag hen van brood en
water.[o]) **5** Vervolgens zei Achab
tot Obadja: „Trek het land door
naar alle waterbronnen en naar
alle stroomdalen. Misschien vin-
den wij groen gras,[p] opdat wij de
paarden en muildieren in het le-
ven kunnen houden en er niet
[nog meer] van de beesten af-
gesneden behoeven te worden.”[q]
6 Zij verdeelden dus het land on-
der elkaar om erdoor te trekken.

HFDST. 17

a De 6:13; Jer 4:2
b Ge 18:6
c Mt 15:33
d 2Kon 4:2
e Klg 4:9
f Jes 41:10
g Sp 3:9; Mt 19:21; 1Pe 1:7
h Ps 34:10; Sp 3:10; Fil 4:19
i 2Kr 20:20; Mt 10:41; Lu 4:25
j Ps 37:19; Sp 11:24; Lu 18:27; 2Kor 9:10
k Ge 2:7; 2Kon 4:20; Job 34:14; Pr 9:11
l 2Sa 16:10; 2Sa 19:22; 2Kon 3:13; Mt 8:29; Mr 1:24; Jo 2:4
m Job 13:26
n 2Kon 4:10; Han 9:37
o 2Kon 4:21; 2Kon 4:32
p 1Kon 18:36; Ps 99:6; Mt 21:22

2e kolom

a 2Kon 4:34; Han 20:10
b Ge 35:18; Jer 15:9
c Ps 65:2; Sp 15:8; Han 9:40; Heb 11:19; Jak 5:16
d De 32:39; 1Sa 2:6; 2Kon 4:34; 2Kon 13:21; Lu 7:15; Lu 8:55; Jo 5:28; Jo 11:44; Han 9:41; Han 20:10; Ro 14:9
e Heb 11:35
f Jo 3:2
g 1Th 2:13; 1Jo 2:21

HFDST. 18

h Lu 4:25; Jak 5:17
i Ps 65:9; Ps 65:10; Jer 14:22; Mt 5:45
j Le 26:26; De 28:24; Klg 4:9
k Ge 24:2; Ge 39:4
l Sp 8:13; Sp 14:26; Mal 3:16; Han 10:2
m 1Kon 16:31
n Ne 9:26; Ps 105:15
o Sp 19:17; Mt 10:42; p Ps 104:14; q Jer 14:5; Joë 1:18.

Achab zelf ging alleen de ene weg op, en wat Obadja betreft, die ging alleen de andere weg op.[a]

7 Terwijl Obadja voortging op de weg, zie, daar kwam Elia hem tegemoet.[b] Hij herkende hem terstond en viel op zijn aangezicht[c] en zei: „Zijt gij het, mijn heer[d] Elia?" **8** Hierop zei hij tot hem: „Ik ben het. Ga, zeg tot uw heer:[e] 'Elia is er.' " **9** Maar hij zei: „Welke zonde[f] heb ik begaan dat gij uw knecht in de hand van Achab zoudt geven om mij ter dood te brengen? **10** Zo waar Jehovah, uw God, leeft,[g] er is geen natie of koninkrijk waar mijn heer u niet heeft laten zoeken. Nadat men had gezegd: 'Hij is [hier] niet', liet hij het koninkrijk en de natie zweren dat zij u niet konden vinden.[h] **11** En nu zegt gij: 'Ga, zeg tot uw heer: „Elia is er."' **12** En het zal stellig geschieden dat wanneer ik van u wegga, dan Jehovah's géést[i] u zal wegvoeren, zonder dat ik zal weten waarheen; en ik zal het Achab zijn komen melden, en hij zal u niet vinden, en hij zal mij stellig doden,[j] daar uw knecht zelf van zijn jeugd af Jehovah heeft gevreesd.[k] **13** Is het mijn heer niet verteld wat ik gedaan heb toen Izebel de profeten van Jehovah doodde, hoe ik sommigen van de profeten van Jehovah, honderd man, vijftig bij vijftig in een grot verborgen hield[l] en hen van brood en water bleef voorzien?[m] **14** En nu zegt gij: 'Ga, zeg tot uw heer: „Elia is er."' En hij zal mij stellig doden."[n] **15** Elia zei echter: „Zo waar Jehovah der legerscharen[o] leeft,[p] ja, voor wiens aangezicht ik sta, vandaag zal ik mij aan hem vertonen."

16 Bijgevolg ging Obadja Achab tegemoet en deelde het hem mee; en dus ging Achab Elia tegemoet.

17 Nu geschiedde het dat zodra Achab Elia zag, Achab onmiddellijk tot hem zei: „Zijt gij het, gij die de banvloek over Israël brengt?"[q]

18 Daarop zei hij: „Ik heb niet de banvloek[a] over Israël gebracht, maar gij en het huis van uw vader,[b] doordat GIJ de geboden van Jehovah hebt verlaten[c] en de Baäls zijt gaan volgen.[d] **19** En nu, zend heen, breng heel Israël bij mij op de berg Karmel[e] bijeen en ook de vierhonderd vijftig profeten van Baäl[f] en de vierhonderd profeten van de heilige paal,[g] die aan de tafel van Izebel eten."[h] **20** Toen zond Achab een boodschap onder alle zonen van Israël en bracht de profeten[i] op de berg Karmel bijeen.

21 Nu trad Elia op het gehele volk toe en zei: „Hoe lang zult GIJ nog op twee verschillende gedachten hinken?[j] Indien Jehovah de [ware] God is, gaat hem volgen;[k] maar is het Baäl, gaat hem volgen." En het volk zei hem geen woord terug. **22** Vervolgens zei Elia tot het volk: „Ikzelf ben als profeet van Jehovah overgebleven,[l] ik alleen, terwijl de profeten van Baäl met vierhonderd vijftig man zijn. **23** Laat men ons nu twee jonge stieren geven, en laten zij zich één jonge stier uitkiezen en die in stukken snijden en op het hout leggen, maar zij dienen er geen vuur bij te doen. En ík zal de andere jonge stier gereedmaken, en ik moet die op het hout leggen, maar ik zal er geen vuur bij doen. **24** En GIJ moet de naam van UW god aanroepen,[m] en ik voor mij zal de naam van Jehovah aanroepen; en het moet geschieden dat de [ware] God die door vuur[n] antwoordt, de [ware] God is."[o] Hierop antwoordde het gehele volk en zei: „De zaak is goed."

25 Nu zei Elia tot de profeten van Baäl: „Kiest U één jonge stier uit en maakt hem eerst gereed, want GIJ zijt in de meerderheid; en roept de naam van UW god aan, maar GIJ moogt er geen vuur bij doen." **26** Bijgevolg namen zij de jonge stier die hij hun gaf. Toen maakten zij hem gereed, en zij bleven van de ochtend tot de middag de naam van Baäl aanroe-

HFDST. 18

a Jer 14:3
b 2Kon 1:8
c 1Sa 25:23
d 2Kon 8:12
e 1Pe 2:17
f 1Kon 17:18
g De 6:13
1Kon 1:29
h 1Kon 17:3
1Kon 17:9
i 2Kon 2:16
Ez 3:12
Mt 4:1
Han 8:39
j Sp 16:14
k Ps 18:21
Ps 71:17
Sp 8:13
Pr 7:18
Pr 12:1
Jes 50:10
l 1Kon 18:4
m Mt 25:35
n Sp 22:3
o 1Sa 4:4
Ps 24:10
p De 6:13
Jes 49:18
q Han 24:13
2Pe 2:10
Ju 8

2e kolom

a Joz 7:25
b Ez 3:8
c Ex 20:4
1Kon 9:9
Jer 2:13
d 1Kon 16:31
e Joz 19:26
2Kon 2:25
Jer 46:18
Am 1:2
f Ez 13:3
g 1Kon 16:33
h 1Kon 19:1
i 1Kon 22:6
j De 4:35
2Kon 17:41
Jes 42:8
Jer 2:11
Ho 10:2
Mt 12:30
1Kor 10:21
2Kor 6:14
k Ex 20:5
Joz 24:15
1Sa 7:3
Ps 100:3
l 1Kon 19:10
m Re 6:31
n De 4:24
o Le 9:24
Re 6:21
1Kr 21:26
2Kr 7:1

pen en zeiden: „O Baäl, antwoord ons!” Maar er was geen stem[a] en niemand antwoordde.[b] En zij bleven om het altaar hinken dat zij gemaakt hadden. **27** Nu gebeurde het op de middag dat Elja de spot met hen ging drijven[c] en zei: „Roept met luider stem, want hij is een god;[d] want hij moet zich wel met iets bezighouden, en hij moet zijn behoefte doen[e] en zich afzonderen.[f] Of misschien slaapt hij wel en dient hij wakker te worden!”[g] **28** Toen riepen zij met luider stem en maakten zich naar hun gewoonte insnijdingen[h] met dolken en met lansen, totdat zij dropen van het bloed. **29** Nu geschiedde het dat zodra de middag voorbij was en zij zich als profeten bleven gedragen[i] tot het opstijgen van het graanoffer, er geen stem was en er niemand antwoordde en er geen aandacht werd geschonken.[j]

30 Ten slotte zei Elja tot het gehele volk: „Treedt op mij toe.” Heel het volk trad dus op hem toe. Toen ging hij ertoe over het altaar van Jehovah dat omvergehaald was,[k] te herstellen. **31** Elja dan nam twaalf stenen, naar het getal van de stammen der zonen van Jakob, tot wie Jehovah’s woord was gekomen[l] dat luidde: „Israël zal uw naam worden.”[m] **32** Vervolgens bouwde hij van de stenen een altaar[n] in de naam van Jehovah[o] en maakte rondom het altaar een geul met ongeveer een oppervlakte die met twee seamaten zaad bezaaid kon worden. **33** Daarna schikte hij de stukken hout[p] en sneed de jonge stier in stukken en legde hem op de stukken hout. Nu zei hij: „Vult vier grote kruiken met water en giet die uit over het brandoffer en over de stukken hout.” **34** Toen zei hij: „Doet het nog eens.” Zij deden het dus nog eens. Maar hij zei: „Doet het voor de derde keer.” Zij deden het dus voor de derde keer. **35** Aldus liep het water rondom het altaar, en ook de geul vulde hij met water.

HFDST. 18

a Ps 115:7
b Ps 115:5
Ps 135:16
Jes 44:18
Jes 45:20
Jer 10:5
Da 5:23
Hab 2:18
1Kor 8:4
1Kor 10:19
1Kor 12:2
c Jer 10:15
d Jes 41:23
e Mt 15:17
f Re 3:24
1Sa 24:3
g Ps 121:4
Ps 135:17
Jes 40:28
h Le 19:28
De 14:1
i 1Sa 18:10
1Kon 22:10
j Jes 44:20
Ga 4:8
k 1Kon 19:14
l Ex 24:4
Joz 4:3
m Ge 32:28
Ge 33:20
Ge 35:10
2Kon 17:34
Jes 48:1
n Ex 20:25
De 27:6
o Ge 13:18
De 12:27
1Kon 18:24
p Ge 22:9
Le 1:7

2e kolom

a Ex 29:41
Ps 141:2
Han 3:1
b Ge 26:24
2Kr 20:7
c Ge 28:13
Ge 31:53
Ge 32:9
Ge 46:3
d 1Kr 29:18
Mt 22:32
e Ex 20:2
Ps 83:18
Ez 36:23
f Nu 16:28
2Sa 7:21
Jo 11:42
g 2Kr 14:11
Ps 96:5
Jes 44:6
Da 4:37
h Jer 31:18
Ez 18:32
Ez 33:11
i Le 9:24
Re 6:21
2Kr 7:1
j 1Kon 18:23
k 1Kon 18:24
l 2Kr 7:3
Jak 4:10
m Re 5:21
Ps 83:9
n De 13:5
De 18:20
o Pr 9:7
p 1Kon 17:1
Za 10:1
q Joz 7:6
Jak 5:16

36 Nu gebeurde het op de tijd[a] waarop het graanoffer opstijgt, dat de profeet Elja voorts naderbij trad en zei: „O Jehovah, de God van Abraham,[b] Isaäk[c] en Israël,[d] laat het heden bekend worden dat gij God zijt in Israël[e] en dat ik uw knecht ben en dat ik door uw woord[f] al deze dingen heb gedaan. **37** Antwoord mij, o Jehovah, antwoord mij, opdat dit volk moge weten dat gij, Jehovah,[g] de [ware] God zijt en dat gíj hun hart hebt teruggebracht.”[h]

38 Daarop viel het vuur[i] van Jehovah neer en verteerde voorts het brandoffer[j] en de stukken hout en de stenen en het stof, en het water dat in de geul was, lekte het op.[k] **39** Toen het gehele volk dit zag, vielen zij onmiddellijk op hun aangezicht[l] en zeiden: „Jehovah is de [ware] God! Jehovah is de [ware] God!” **40** Nu zei Elja tot hen: „Grijpt de profeten van Baäl! Laat geen enkele van hen ontsnappen!” Terstond grepen zij hen, waarop Elja hen naar het stroomdal van de Kison[m] afvoerde en hen daar afslachtte.[n]

41 Elja zei nu tot Achab: „Ga op, eet en drink;[o] want daar is het geluid van het gedruis van een stortregen.”[p] **42** Toen ging Achab op om te eten en te drinken. Wat Elja betreft, hij klom naar de top van de Karmel en hurkte toen ter aarde neer[q] en hield zijn gezicht tussen zijn knieën gestoken.[r] **43** Daarop zei hij tot zijn bediende: „Klim omhoog alstublieft. Kijk in de richting van de zee.” Hij klom dus omhoog en keek en zei toen: „Er is helemaal niets.” Vervolgens zei hij: „Ga terug”, tot zevenmaal toe.[s] **44** Bij de zevende maal nu gebeurde het dat hij ten slotte zei: „Zie! Een wolkje als de handpalm van een man stijgt uit de zee op.”[t] Nu zei hij: „Ga op, zeg tot Achab: ’Span in![u] En daal af, opdat de stortregen u niet ophoudt!’”

r Ps 89:7; Heb 12:28; Jak 5:17; s Lu 18:7; t Lu 12:54; u Mi 1:13.

45 Nu gebeurde het ondertussen
dat de hemel zelf zwart werd van
wolken en wind,[a] en toen kwam er
een zware stortregen.[b] En Achab
reed voort en ging heen naar Jizreël.[c] **46** De hand van Jehovah
nu bleek op Elia te zijn,[d] zodat hij
zijn heupen omgordde[e] en vervolgens voor Achab uit snelde, heel
de weg naar Jizreël.[f]

19 Toen vertelde Achab[g] aan
Izebel[h] wat Elia allemaal gedaan had, ja alles, ook hoe hij al de
profeten met het zwaard had gedood.[i] **2** Daarop zond Izebel een
bode naar Elia en liet zeggen: „Zo
mogen de goden doen,[j] en zo mogen zij daaraan toevoegen,[k] indien
ik morgen om deze tijd uw ziel
niet gelijk zal maken aan de ziel
van elk van hen!” **3** En hij werd
bevreesd. Dientengevolge stond
hij op en ging heen ter wille van
zijn ziel[l] en kwam te Berseba,[m] dat
tot Juda behoort.[n] Toen liet hij zijn
bediende daar achter. **4** En hij-
zelf ging een dagreis ver de wil-
dernis in, en ten slotte kwam hij
daar en zette zich onder een ze-
kere bremstruik neer.[o] Toen vroeg
hij of zijn ziel mocht sterven en
zei: „Het is genoeg! Neem nu, o Je-
hovah, mijn ziel weg,[p] want ik
ben niet beter dan mijn voorva-
ders.”

5 Ten slotte legde hij zich neer
en viel in slaap onder de brem-
struik.[q] Maar zie! nu raakte een
engel[r] hem aan.[s] Toen zei hij tot
hem: „Sta op, eet.” **6** Toen hij op-
keek, zie, daar was aan zijn hoofd-
einde een ronde koek[t] op gloeien-
de stenen en een veldfles met
water. En hij ging eten en drin-
ken, waarna hij zich weer neerleg-
de. **7** Later kwam de engel[u] van
Jehovah voor de tweede maal te-
rug en raakte hem aan en zei: „Sta
op, eet, want de reis is te veel voor
u.”[v] **8** Hij stond derhalve op en
at en dronk, en hij ging in de
kracht van dat voedsel veertig da-
gen[w] en veertig nachten voort, tot
aan de berg van de [ware] God, de
Horeb.[x]

9 Daar ging hij ten slotte een
grot[a] binnen, om er te overnach-
ten; en zie! daar was Jehovah’s
woord voor hem, en het zei vervol-
gens tot hem: „Wat hebt gij hier te
doen, Elia?”[b] **10** Hierop zei hij:
„Ik ben absoluut jaloers geweest[c]
ten opzichte van Jehovah, de God
der legerscharen; want de zonen
van Israël hebben uw verbond ver-
laten,[d] uw altaren hebben zij om-
vergehaald[e] en uw profeten heb-
ben zij met het zwaard gedood,[f]
zodat ik alleen ben overgeble-
ven;[g] en nu zoeken zij mijn ziel,
om die weg te nemen.”[h] **11** Maar
het zei: „Ga naar buiten, en gij
moet op de berg voor het aange-
zicht van Jehovah gaan staan.”[i]
En zie! Jehovah ging voorbij,[j] en
een grote en sterke wind ver-
scheurde bergen en verbrijzelde
steile rotsen voor Jehovah uit.[k]
(Jehovah was niet in de wind.)
En na de wind was er een aardbe-
ving.[l] (Jehovah was niet in de aard-
beving.) **12** En na de aardbeving
was er een vuur.[m] (Jehovah was
niet in het vuur.) En na het vuur
was er een rustige, zachte stem.[n]
13 Nu geschiedde het dat zodra
Elia dit hoorde, hij onmiddellijk
zijn gezicht in zijn ambtsgewaad
hulde[o] en naar buiten ging en aan
de ingang van de grot bleef staan;
en zie! er was een stem voor hem,
en die zei vervolgens tot hem:
„Wat hebt gij hier te doen, Elia?”[p]
14 Hierop zei hij: „Ik ben absoluut
jaloers geweest ten opzichte van
Jehovah, de God der legerschа-
ren; want de zonen van Israël heb-
ben uw verbond verlaten,[q] uw al-
taren hebben zij omvergehaald en
uw profeten hebben zij met het
zwaard gedood, zodat ik alleen
ben overgebleven; en nu zoeken
zij mijn ziel, om die weg te ne-
men.”[r]

15 Jehovah zei nu tot hem:
„Ga, keer op uw weg terug naar
de wildernis van Damaskus;[s] en
gij moet daar komen en Hazaël[t]

HFDST. 18

a Ps 107:25; Ps 147:18; Jak 5:18
b 1Sa 12:18; Job 38:37; Ps 68:9
c Joz 19:18; 1Kon 21:1
d Jes 8:11; Ez 3:14
e Ex 12:11; 2Kon 4:29; 2Kon 9:1; 1Pe 1:13
f 1Sa 8:11; 1Pe 2:17

HFDST. 19

g 1Kon 16:29; 1Kon 21:25
h 1Kon 16:31
i 1Kon 18:40
j 1Kon 20:10
k Han 23:13
l Ex 2:15; 1Sa 27:1; Sp 16:14; Sp 22:3; Mt 10:23
m Ge 21:31
n Joz 15:28
o Jon 4:6
p Nu 11:15; Job 3:21; Jon 4:3
q Job 30:4
r Ps 34:7
s Da 10:10; Han 12:7
t 1Kon 17:12; Jes 33:16
u Heb 1:14
v Ps 103:13
w Ex 24:18; De 9:9; Lu 4:2
x Ex 3:1; Ex 19:18; Mal 4:4

2e kolom

a Ex 33:22; Heb 11:38
b Ge 16:8; Ps 139:7
c Ex 20:5; Nu 25:11; 2Kon 10:16; Ps 69:9; Ps 119:139; 2Kor 11:2
d De 29:25; Re 2:20; 1Kon 8:9; 2Kon 17:15; Heb 8:9
e Ro 11:3
f 1Kon 18:4
g 1Kon 18:22; Sp 24:10; Ro 11:3
h 1Kon 19:2
i Ex 34:2
j Ex 33:22; Hab 3:3
k Job 38:1; Ps 50:3; Jes 29:6
l 1Sa 14:15; Job 9:6; Ps 68:8; Na 1:5

m De 4:11; n Ex 34:6; De 4:33; o Ex 3:6; p 1Kon 19:9; q De 31:20; Ps 78:37; Jes 1:4; Jer 22:9; Ro 11:3; r 1Kon 19:10; s 2Kon 8:7; t 2Kon 8:8; 2Kon 8:12; Am 1:4.

tot koning over Syrië zalven.[a]
16 En Jehu,[b] de kleinzoon van
Nimsi,[c] dient gij tot koning over
Israël te zalven; en Elisa,[d] de zoon
van Safat, uit Abel-Mehola,[e] dient
gij tot profeet in uw plaats te zal-
ven.[f] **17** En het moet geschieden
dat wie aan het zwaard van Ha-
zaël ontkomt,[g] door Jehu ter dood
gebracht zal worden;[h] en wie aan
het zwaard van Jehu ontkomt,
door Elisa ter dood gebracht zal
worden.[i] **18** En ik heb er zeven-
duizend in Israël overgelaten,[j] alle
knieën die zich niet voor Baäl heb-
ben gebogen,[k] en elke mond die
hem niet heeft gekust."[l]
19 Bijgevolg ging hij daar van-
daan en trof Elisa, de zoon van
Safat, terwijl deze aan het ploe-
gen was[m] met twaalf span vóór
zich, en hij was zelf bij het twaalf-
de. Elia dan stak naar hem over
en wierp zijn ambtsgewaad[n] op
hem. **20** Daarop liet hij de stie-
ren in de steek en snelde Elia
achterna en zei: „Laat mij alstu-
blieft mijn vader en mijn moeder
kussen.[o] Dan wil ik u gaan vol-
gen." Hierop zei hij tot hem: „Ga,
keer terug; want wat heb ik u ge-
daan?" **21** Hij keerde dus van
achter hem terug en nam vervol-
gens een span stieren en slacht-
te[p] ze, en met het tuig[q] van de
stieren kookte hij hun vlees en
gaf het toen aan het volk, waar-
op zij aten. Daarna stond hij op
en ging Elia volgen en hem die-
nen.[r]

20 Ben-Hadad[s] nu, de koning
van Syrië, bracht al zijn
strijdkrachten bijeen en ook twee-
endertig koningen met hem[t] en
paarden[u] en wagens,[v] waarna hij
optrok en het beleg voor Samaria[w]
sloeg[x] en ertegen streed. **2** Toen
zond hij boden[y] naar Achab, de ko-
ning van Israël, in de stad. Ver-
volgens zei hij tot hem: „Dit heeft
Ben-Hadad gezegd: **3** 'Uw zilver
en uw goud zijn van mij, en uw
vrouwen en uw zonen, de mooiste,
zijn van mij.'"[z] **4** Hierop ant-
woordde de koning van Israël en
zei: „Overeenkomstig uw woord,
mijn heer de koning; ik ben van u
met al wat mij toebehoort."[a]
5 Later kwamen de boden te-
rug en zeiden: „Dit heeft Ben-
Hadad gezegd: 'Ik heb u laten zeg-
gen: „Uw zilver en uw goud en uw
vrouwen en uw zonen zult gij mij
geven. **6** Maar morgen om deze
tijd zal ik mijn dienaren naar u toe
sturen, en zij moeten uw huis en
de huizen van uw dienaren zorg-
vuldig doorzoeken; en het moet
geschieden dat zij alles wat in uw
ogen begeerlijk is,[b] in hun hand
zullen leggen, en zij moeten het
meenemen."'"
7 Daarop riep de koning van
Israël alle oudere mannen van
het land[c] en zei: „Merkt alstu-
blieft op en ziet dat deze enkel
rampspoed zoekt;[d] want hij heeft
mij een boodschap gestuurd om
mijn vrouwen en mijn zonen en
mijn zilver en mijn goud, en ik
heb het hem niet onthouden."
8 Toen zeiden alle oudere man-
nen en al het volk tot hem: „Ge-
hoorzaam niet, en gij dient niet
toe te geven." **9** Daarom zei hij
tot de boden van Ben-Hadad: „Zeg
tot mijn heer de koning: 'Alles
waarom gij de eerste maal tot
uw dienaar hebt gezonden, zal ik
doen; maar deze zaak kan ik niet
doen.'" Zo gingen de boden heen
en brachten hem het antwoord
over.
10 Nu liet Ben-Hadad hem zeg-
gen: „Zo mogen de goden[e] met mij
doen, en zo mogen zij daaraan toe-
voegen,[f] indien het stof van Sama-
ria voldoende zal zijn om de hand-
holten te vullen van al het volk
dat mij volgt!"[g] **11** De koning
van Israël antwoordde vervolgens
en zei: „Spreekt [tot hem]: 'Wie
zich aangordt,[h] beroeme zich niet
als wie zich ontgordt.'"[i] **12** Nu
geschiedde het dat zodra hij dit
woord hoorde, terwijl hijzelf en
de koningen in de hutten aan het
drinken waren,[j] hij onmiddellijk
tot zijn dienaren zei: „Stelt U op!"
Toen stelden zij zich op tegen de
stad.

HFDST. 19

a 1Sa 2:7
b 2Ko n 9:2
2Ko n 9:30
c 2Ko n 9:14
d 2Ko n 2:9
Lu 4:27
e Re 7:22
1Ko n 4:12
f 2Ko n 2:15
g 2Ko n 8:12
2Ko n 9:14
2Ko n 10:32
2Ko n 13:3
h 2Ko n 9:24
2Ko n 10:6
2Ko n 10:25
i 2Ko n 2:24
j Jes 1:9
Ro 11:4
Ro 11:5
2Ti 2:19
k Ex 20:5
l Ho 13:2
m Ex 3:1
Re 6:11
2Sa 7:8
n 2Ko n 2:8
o Ge 31:28
p Le 19:5
q 2Sa 24:22
r Ex 24:13
2Ko n 2:3
2Ko n 3:11

HFDST. 20

s 2Ko n 6:24
2Ko n 8:7
t Jes 10:8
Ez 26:7
u Sp 21:31
v De 20:1
w 2Ko n 6:24
2Ko n 17:5
x Le 26:25
De 28:52
y 2Ko n 19:9
2Ko n 19:23
Jes 37:9
z Ex 15:9
Job 40:12
Jes 10:13

2e kolom

a Le 26:28
De 28:48
b Re 5:30
Ezr 8:27
c Sp 11:14
d Sp 11:27
e 1Ko n 19:2
Jer 5:7
f Han 23:12
g Sp 16:18
Jes 37:24
h 1Sa 2:3
1Sa 25:13
Ps 45:3
i Sp 27:1
Pr 7:8
Pr 8:7
j Sp 31:4

13 En zie! een zekere profeet
trad toe op Achab, de koning van
Israël,[a] en zei toen: „Dit heeft
Jehovah gezegd:[b] 'Hebt gij heel
deze grote menigte gezien? Zie,
ik geef die heden in uw hand, en
gij zult stellig weten dat ik Jeho-
vah ben.'"[c] **14** Toen zei Achab:
„Door wie?", waarop hij zei: „Dit
heeft Jehovah gezegd: 'Door de
jonge mannen van de vorsten der
rechtsgebieden.'" Ten slotte zei
hij: „Wie zal de strijd aanbinden?",
waarop hij zei: „Gij!"

15 Toen telde hij de jonge man-
nen van de vorsten der rechtsge-
bieden, en [hun aantal] bedroeg
tweehonderd tweeëndertig;[d] en
na hen telde hij het gehele volk,
alle zonen van Israël, zevendui-
zend. **16** Zij dan trokken uit op
de middag, terwijl Ben-Hadad
zich in de hutten bedronk,[e] hij te
zamen met de koningen, de twee-
endertig koningen die hem hiel-
pen. **17** Toen de jonge mannen[f]
van de vorsten der rechtsgebie-
den het eerst uittrokken, zond
Ben-Hadad terstond [boden] uit;
en zij kwamen hem berichten en
zeiden: „Er zijn mannen uit Sama-
ria getrokken." **18** Daarop zei
hij: „Of zij nu tot vrede zijn uit-
getrokken, GIJ dient hen levend te
grijpen; of dat zij ten strijde zijn
uitgetrokken, levend dient GIJ hen
te grijpen."[g] **19** En dezen waren
het die uit de stad trokken, de
jonge mannen van de vorsten der
rechtsgebieden en de strijdkrach-
ten die hen volgden. **20** Zij dan
sloegen ieder hun man neer; en de
Syriërs[h] namen de vlucht,[i] waar-
op Israël hen achterna zette, doch
Ben-Hadad, de koning van Sy-
rië, ontkwam ten slotte te paard
met de ruiters. **21** Maar de ko-
ning van Israël trok uit en bleef de
paarden en de wagens neerslaan,[j]
en hij richtte onder de Syriërs een
grote slachting aan.

22 Later trad de profeet[k] op de
koning van Israël toe en zei tot
hem: „Ga, versterk u[l] en merk op
en zie wat gij doen zult;[m] want bij
de terugkeer van het jaar trekt
de koning van Syrië tegen u op."[a]

23 Wat de dienaren van de ko-
ning van Syrië betreft, zij zei-
den tot hem: „Hun God is een
God van bergen.[b] Daarom zijn zij
sterker gebleken dan wij. Laten
wij daarentegen dus op het vlak-
ke land tegen hen strijden [en
zien] of wij niet sterker zullen blij-
ken te zijn dan zij. **24** En doe
dit: Verwijder de koningen,[c] ieder
van zijn post, en stel stadhouders
aan in hun plaats.[d] **25** En gij, gij
dient u een krijgsmacht te tel-
len gelijk aan de krijgsmacht die
u ontvallen is, met evenveel paar-
den en wagens; en laten wij op het
vlakke land tegen hen strijden [en
zien] of wij niet sterker zullen blij-
ken te zijn dan zij."[e] Bijgevolg luis-
terde hij naar hun stem en deed al-
dus.

26 Nu gebeurde het bij de te-
rugkeer van het jaar dat Ben-
Hadad voorts de Syriërs[f] mon-
sterde en naar Afek[g] optrok, ten
strijde tegen Israël. **27** Wat de
zonen van Israël betreft, zij wer-
den gemonsterd en van het nodi-
ge voorzien[h] en gingen hun toen
tegemoet; voorts legerden de zo-
nen van Israël zich tegenover
hen als twee kleine geitenkud-
den, terwijl de Syriërs hunner-
zijds het land vulden.[i] **28** Toen
trad de man van de [ware] God[j]
naderbij en zei tot de koning van
Israël, ja, hij zei vervolgens: „Dit
heeft Jehovah gezegd: 'Omdat de
Syriërs hebben gezegd: „Jehovah
is een God van bergen, en hij is
niet een God van laagvlakten",
zal ik heel deze grote menigte in
uw hand moeten geven,[k] en gij-
lieden zult stellig weten dat ik Je-
hovah ben.'"[l]

29 En zeven dagen lang bleven
dezen tegenover genen gelegerd.[m]
Op de zevende dag nu
geschiedde het dat het tot een ge-
vecht kwam; en de zonen van Is-
raël sloegen toen de Syriërs neer,
honderdduizend man voetvolk op
één dag. **30** En die overgeble-

HFDST. 20

a 1Kon 16:29
b Jes 55:11
c Ex 14:18
Ps 37:20
d 1Sa 14:6
2Kr 14:11
e Sp 31:4
Pr 10:17
Ho 4:11
f 1Kon 20:14
g Sp 16:18
Sp 18:12
Lu 14:11
h Ge 25:20
De 26:5
2Sa 8:6
2Kon 5:2
Jes 9:12
i Le 26:8
De 28:7
Ps 33:16
Ps 46:6
j Joz 11:6
k 1Kon 20:13
Am 3:7
l 2Kr 25:8
Ps 25:8
Ps 27:14
m Sp 20:18

2e kolom

a 2Sa 11:1
1Kr 20:1
2Kr 36:10
b Ps 47:7
Ps 83:18
Ps 97:9
Ps 115:2
Ro 1:21
1Kor 8:4
c 1Kon 20:1
1Kon 20:16
d Sp 21:30
e Ps 10:3
f 1Kon 20:20
g 1Sa 29:1
2Kon 13:17
h Joz 1:11
i Re 6:5
1Sa 13:5
2Kr 32:7
Heb 11:34
j Ps 18:30
k De 32:27
Ps 58:10
Ez 20:9
Ez 36:22
l Ex 6:7
Ex 7:5
Ex 8:10
Ez 6:14
Ez 39:7
m Joz 6:15

ven waren, vluchtten vervolgens naar Afek,[a] naar de stad; en de muur kwam te vallen op zevenentwintigduizend man die overgebleven waren.[b] Wat Ben-Hadad betreft, hij vluchtte[c] en kwam ten slotte in de stad, in het binnenste[d] vertrek.

31 Zijn dienaren dan zeiden tot hem: „Zie toch, wij hebben gehoord dat de koningen van het huis van Israël koningen van liefderijke goedheid zijn.[e] Laten wij alstublieft een zak[f] om onze lendenen dragen[g] en touwen op ons hoofd, en laten wij uitgaan tot de koning van Israël. Misschien zal hij uw ziel in het leven houden."[h] **32** Bijgevolg gordden zij een zak om hun lendenen, met touwen op hun hoofd, en kwamen bij de koning van Israël en zeiden: „Uw knecht Ben-Hadad heeft gezegd: 'Laat mijn ziel alstublieft in leven.' " Hierop zei hij: „Leeft hij dan nog? Hij is mijn broeder." **33** De mannen[i] zelf dan beschouwden dit als een voorteken en vatten het snel op als een beslissing zijnerzijds, en zij zeiden vervolgens: „Ben-Hadad is uw broeder." Daarop zei hij: „Gaat hem halen." Toen ging Ben-Hadad uit tot hem; en hij liet hem terstond in de wagen stijgen.[j]

34 [Ben-Hadad] zei nu tot hem: „De steden[k] die mijn vader aan uw vader ontnomen heeft, zal ik teruggeven; en straten zult gij u in Damaskus toewijzen, zoals ook mijn vader in Samaria heeft gedaan."

„En wat mij betreft, onder een verbond[l] zal ik u heenzenden."

Zo sloot hij een verbond met hem en zond hem heen.

35 En een zekere man uit de profetenzonen[m] zei door het woord[n] van Jehovah tot zijn vriend: „Sla mij alstublieft." Maar de man weigerde hem te slaan. **36** Daarom zei hij tot hem: „Omdat gij niet geluisterd hebt naar de stem van Jehovah, zie, gij gaat van mij vandaan en een leeuw zal u stellig neerslaan." Daarna ging hij bij hem vandaan, en de leeuw[a] trof hem toen aan en sloeg hem neer.[b]

37 Vervolgens vond hij een andere man en zei: „Sla mij alstublieft." De man dan sloeg hem, waarbij hij [hem] sloeg en verwondde.

38 Toen ging de profeet heen en bleef langs de weg staan, [wachtend] op de koning, en hij hield zich onherkenbaar[c] met een verband over zijn ogen. **39** Nu gebeurde het dat terwijl de koning voorbijging, hij de koning luid toeriep en vervolgens zei:[d] „Uw knecht zelf trok uit in het heetst van de strijd; en zie! een man trad uit de [gevechts]linie, en hij kwam mij een man brengen en zei toen: 'Bewaak deze man. Indien hij vermist wordt, hoe dan ook, dan zal uw ziel[e] voor zijn ziel in de plaats moeten komen,[f] of gij zult een talent zilver uitwegen.'[g] **40** Nu geschiedde het dat terwijl uw knecht hier en daar bezig was, hij opeens verdwenen was." Hierop zei de koning van Israël tot hem: „Dan is dat uw eigen oordeel. Gij hebt het zelf geveld."[h] **41** Daarop deed hij vlug het verband van zijn ogen en toen herkende de koning van Israël hem, dat hij uit de profeten was.[i] **42** Hij zei nu tot hem: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Omdat gij de man die aan mij ter vernietiging was overgegeven, uit uw hand hebt laten gaan,[j] moet uw ziel voor zijn ziel in de plaats komen,[k] en uw volk voor zijn volk.' "[l] **43** Daarop ging de koning van Israël heen naar zijn huis, mismoedig en terneergeslagen,[m] en kwam te Samaria.[n]

21 Nu gebeurde het na deze dingen dat er een wijngaard was die aan de Jizreëliet Naboth bleek te behoren [en] die in Jizreël[o] lag, naast het paleis van Achab, de koning van Samaria. **2** Achab dan sprak tot Naboth en zei: „Geef[p] mij toch uw

HFDST. 20

a 1Kon 20:26
b Jes 24:18 Jer 48:44 Am 2:14 Am 9:3
c 1Kon 20:20
d 1Kon 22:25
e Sp 20:28 Jes 16:5
f Jon 3:8
g Ge 37:34 1Kon 21:27 Es 4:1 Jes 22:12 Opb 11:3
h Jon 3:9
i Sp 25:13
j 2Kon 10:15
k 1Kon 15:20 2Kr 16:4
l Ex 23:32
m 2Kon 2:3 Am 7:14
n 1Kon 17:14

2e kolom

a 1Kon 13:24
b Sp 16:25
c 2Sa 14:2
d 2Sa 12:1 2Sa 14:4
e Ge 2:7 Le 17:11
f 2Kon 10:24 Han 12:19 Han 16:27
g Ex 21:30 Sp 13:8
h Job 34:4 Lu 19:22 Ga 6:7
i 1Kon 20:35
j Le 27:29 Joz 6:18 1Sa 15:9 1Kr 2:7 Jer 48:10
k 1Kon 22:31 1Kon 22:35 2Kr 18:33
l 2Kon 6:24 2Kon 8:12 2Kr 18:16
m 1Kon 21:4 Ps 2:10
n 1Kon 16:29

HFDST. 21

o Joz 19:18 1Kon 18:45 Ho 2:22
p Ex 20:17 De 5:21 Hab 2:9 Lu 12:15 Ro 7:7 Jak 1:14 2Pe 2:14

wijngaard,[a] opdat die mij tot
moestuin[b] kan dienen, want hij
ligt dicht bij mijn huis; en laat ik
u er een betere wijngaard voor
in de plaats geven. [Of,] indien
het goed is in uw ogen,[c] wil ik
u geld geven overeenkomstig de
prijs van deze." **3** Maar Naboth
zei tot Achab: „Het is wat mij
betreft, van Jehovah's standpunt
uit bezien,[d] ondenkbaar[e] u de er-
felijke bezitting van mijn voor-
vaders te geven."[f] **4** Dientenge-
volge kwam Achab in zijn huis,
mismoedig en terneergeslagen
over het woord dat de Jizreëliet
Naboth tot hem gesproken had,
toen hij zei: „Ik zal u de erfelij-
ke bezitting van mijn voorvaders
niet geven." Toen legde hij zich
neer op zijn rustbed en hield zijn
gezicht afgewend,[g] en hij at geen
brood.

5 Ten slotte kwam zijn vrouw
Izebel[h] bij hem en sprak tot hem:
„Waarom is uw geest mismoedig[i]
en eet gij geen brood?" **6** Daar-
op sprak hij tot haar: „Omdat ik
de Jizreëliet Naboth eens heb aan-
gesproken en vervolgens tot hem
heb gezegd: 'Geef mij toch uw
wijngaard voor geld. Of laat ik, als
gij dat liever hebt, u er een andere
wijngaard voor in de plaats geven.'
Maar hij zei: 'Ik zal u mijn wijn-
gaard niet geven.'"[j] **7** Toen zei
zijn vrouw Izebel tot hem: „Oefent
gij nu het koningschap over Israël
uit?[k] Sta op, eet brood en laat uw
hart vrolijk zijn. Ík zal u de wijn-
gaard van de Jizreëliet Naboth
geven."[l] **8** Bijgevolg schreef zij
brieven[m] in Achabs naam en ver-
zegelde die met zijn zegel,[n] en
zij zond de brieven aan de oude-
re mannen[o] en de edelen die in
zijn stad, bij Naboth, woonden.
9 Maar zij schreef in de brieven
als volgt:[p] „Kondigt een vasten
af, en laat Naboth aan het hoofd
van het volk zitten. **10** En laat
twee mannen,[q] nietswaardige[r] lie-
den, tegenover hem zitten, en la-
ten zij tegen hem getuigen[s] door
te zeggen: 'Gij hebt God en de ko-
ning vervloekt!'[t] En brengt hem
naar buiten en stenigt hem, op-
dat hij sterft."[a]

11 De mannen van zijn stad, de
oudere mannen en de edelen die
in zijn stad woonden, deden der-
halve juist zoals Izebel hun had la-
ten weten, juist zoals geschreven
stond in de brieven die zij hun ge-
stuurd had.[b] **12** Zij kondigden
een vasten[c] af en lieten Naboth
aan het hoofd van het volk zit-
ten. **13** Toen kwamen twee van
de mannen, nietswaardige lieden,
binnen en gingen tegenover hem
zitten; en de nietswaardige man-
nen gingen ten overstaan van het
volk tegen hem getuigen, dat wil
zeggen tegen Naboth, en zeiden:
„Naboth heeft God en de koning
vervloekt!"[d] Daarna brachten zij
hem naar de buitenwijken van de
stad en stenigden hem met ste-
nen, zodat hij stierf.[e] **14** Nu zon-
den zij een boodschap aan Izebel
en lieten zeggen: „Naboth is geste-
nigd, zodat hij dood is."[f]

15 Het gebeurde dan dat zodra
Izebel hoorde dat Naboth geste-
nigd was, zodat hij gestorven was,
Izebel onmiddellijk tot Achab zei:
„Sta op, neem bezit van de wijn-
gaard van de Jizreëliet Naboth,[g]
die hij weigerde u voor geld te
geven; want Naboth is niet meer
in leven maar dood." **16** Nu ge-
schiedde het dat zodra Achab
hoorde dat Naboth dood was,
Achab dadelijk opstond om af te
dalen naar de wijngaard van de
Jizreëliet Naboth, ten einde die
in bezit te nemen.[h]

17 En Jehovah's woord[i] kwam
tot Elija,[j] de Tisbiet, en luidde:
18 „Sta op, daal af, Achab, de ko-
ning van Israël, tegemoet, die te
Samaria is.[k] Zie, hij is in de wijn-
gaard van Naboth, waarheen hij
is afgedaald om die in bezit te
nemen. **19** En gij moet tot hem
spreken en zeggen: 'Dit heeft Je-
hovah gezegd: „Hebt gij gemoord[l]
en ook in bezit genomen?"'[m] En
gij moet tot hem spreken en zeg-
gen: 'Dit heeft Jehovah gezegd:
„Op de plaats[n] waar de honden

HFDST. 21

a 1Sa 8:14
b De 11:10 Pr 2:5
c Ge 16:6
d Joz 22:5 1Sa 24:6 1Sa 26:11
e Le 25:18 Ps 97:10 Am 5:15
f Le 25:23 Nu 36:7 Ez 46:18
g Sp 15:13 Sp 18:14
h 1Kon 16:31 1Kon 18:4 1Kon 19:2 1Kon 21:25 2Kon 9:34
i Ne 2:2
j 1Kon 21:3
k 1Sa 8:14
l Mi 2:1 Mi 7:3
m 2Sa 11:14
n Ne 9:38 Es 8:8
o Nu 11:16 De 16:18
p Sp 6:18
q De 17:6
r 1Sa 2:12 2Sa 20:1 Sp 17:23
s Ex 20:16 De 5:20 Sp 6:19 Sp 24:28 Jes 32:7 Han 6:13
t Ex 22:28 Le 24:16 Mt 26:65 Han 23:5

2e kolom

a Le 24:16 Jo 10:33 Han 7:58
b Ex 23:1 Le 19:15
c Jes 58:4
d 1Kon 21:10 Pr 3:16 Am 5:12 Hab 1:4
e 2Kon 9:26 Pr 4:1
f Pr 5:8 Pr 8:14 Hab 1:13
g 1Kon 21:7 Sp 4:17 Jer 22:17
h Ps 50:18 Hab 2:12 Ro 1:32 2Pe 2:15
i Ps 9:12 Jes 26:21
j 1Kon 17:1
k 1Kon 16:29
l Ge 4:10
m Hab 2:9
n Ex 21:23 Ps 7:15

het bloed van Naboth hebben opgelikt, zullen de honden uw bloed oplikken, ja het uwe.’’’[a]

20 Nu zei Achab tot Elia: „Hebt gij mij gevonden, o mijn vijand?”,[b] waarop hij zei: „Ik heb u gevonden. ’Omdat gij u verkocht hebt om te doen wat kwaad is in de ogen van Jehovah,[c] **21** zie, breng ik rampspoed over u;[d] en ik zal stellig een flinke opruiming achter u houden[e] en van Achab afsnijden al wie tegen een muur watert[f] en de hulpeloze en waardeloze in Israël. **22** En ik zal uw huis stellig gelijk maken aan het huis van Jerobeam,[g] de zoon van Nebat, en aan het huis van Baësa,[h] de zoon van Ahia, om de krenking waarmee gij [mij] gekrenkt hebt en toen Israël hebt doen zondigen.’[i] **23** En ook aangaande Izebel heeft Jehovah gesproken en gezegd: ’De hónden zullen Izebel opeten op het stuk land van Jizreël.[j] **24** Al wie van Achab in de stad sterft, die zullen de honden opeten; en al wie op het veld sterft, die zal door het gevogelte van de hemel opgegeten worden.[k] **25** Zonder uitzondering heeft niemand er blijk van gegeven als Achab te zijn,[l] die zich verkocht heeft om te doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah, die door zijn vrouw Izebel[m] werd opgehitst.[n] **26** En hij ging zeer verfoeilijk handelen door de drekgoden[o] achterna te lopen, naar al wat de Amorieten hadden gedaan, die Jehovah van voor het aangezicht der zonen van Israël verdreef.’’’[p]

27 Nu gebeurde het dat zodra Achab deze woorden hoorde, hij voorts zijn klederen scheurde en een zak om zijn vlees deed;[q] en hij ging vasten en legde zich voortdurend neer in de zak en liep gedrukt[r] rond. **28** En Jehovah’s woord kwam tot Elia, de Tisbiet, en luidde: **29** „Hebt gij gezien hoe Achab zich wegens mij heeft verootmoedigd?[s] Omdat hij zich om mijnentwil heeft verootmoedigd, zal ik de rampspoed niet in zijn dagen brengen.[a] In de dagen van zijn zoon zal ik de rampspoed over zijn huis brengen.”[b]

22 En drie jaar lang bleven zij wonen zonder dat er oorlog was tussen Syrië en Israël. **2** Nu gebeurde het in het derde jaar dat Josafat,[c] de koning van Juda, voorts afdaalde naar de koning van Israël. **3** Toen zei de koning van Israël tot zijn dienaren: „Weet GIJ feitelijk wel dat Ramoth-Gilead[d] aan ons toebehoort? Toch aarzelen wij om het uit de hand van de koning van Syrië te nemen.” **4** Vervolgens zei hij tot Josafat: „Wilt gij met mij ten strijde trekken naar Ramoth-Gilead?”[e] Hierop zei Josafat tot de koning van Israël: „Ik ben net als gij. Mijn volk is net als uw volk.[f] Mijn paarden zijn net als uw paarden.”

5 Josafat zei echter verder tot de koning van Israël: „Raadpleeg[g] alstublieft eerst het woord van Jehovah.” **6** De koning van Israël bracht derhalve de profeten bijeen,[h] ongeveer vierhonderd man, en zei tot hen: „Zal ik tegen Ramoth-Gilead ten strijde trekken, of zal ik het laten?” Zij zeiden nu: „Trek op,[i] en Jehovah zal [het] in de hand van de koning geven.”

7 Maar Josafat zei: „Is er hier niet nog een profeet van Jehovah? Laten wij dan door bemiddeling van hem navraag doen.”[j] **8** Daarop zei de koning van Israël tot Josafat: „Er is nog één man door bemiddeling van wie wij Jehovah kunnen raadplegen;[k] maar ik voor mij haat hem stellig,[l] want hij profeteert over mij geen goede dingen, maar slechte[m] — Michaja, de zoon van Jimla.” Josafat zei echter: „Laat de koning zo iets niet zeggen.”[n]

9 Bijgevolg riep de koning van Israël een zekere hofbeambte[o] en zei: „Haal toch vlug Michaja, de zoon van Jimla.”[p] **10** Nu zaten

HFDST. 21

a 1Kon 22:38; 2Kon 9:25; Mt 7:2
b 1Kon 18:17; Am 5:10; Ga 4:16
c 1Kon 16:30
d 2Kon 9:7
e Ex 20:5; 2Kon 9:8; 2Kon 10:7
f 2Kon 10:17; 2Kon 10:30
g 1Kon 15:29
h 1Kon 16:3; 1Kon 16:11
i 1Kon 16:26
j 2Kon 9:10; 2Kon 9:35; Ps 7:16
k 1Kon 14:11; 1Kon 16:4; Jer 15:3; Opb 19:18
l 1Kon 16:30
m 1Kon 16:31
n De 13:6; Re 16:16; 2Kr 22:3; Opb 2:20
o 1Sa 12:21; Ps 96:5; Jer 10:14; 1Kor 8:4
p Ex 23:28; De 9:5; 2Kr 33:2
q 1Kon 20:31; 2Kor 7:10
r Sp 15:13
s Ps 78:34

2e kolom

a Ps 86:15; Mi 7:18
b Ex 20:5; 2Kon 9:25; 2Kon 10:7; 2Kon 10:11

HFDST. 22

c 1Kon 15:24; 2Kr 18:3
d De 4:43; Joz 20:8; 1Kon 4:13
e 2Kr 18:2
f 2Kon 3:7; 2Kr 18:3; Sp 13:20; 2Kor 6:14
g Nu 27:21; Sp 3:6
h 1Kon 18:19; Mt 15:14
i 2Kr 18:5; Jer 5:31; Jer 23:30
j 2Kon 3:11; 2Kr 18:6
k 1Kon 18:4
l 1Kon 21:20; 2Kr 36:16; Ps 34:21; Sp 9:8
m 2Kr 18:7; Jes 30:10; Jer 38:4
n Sp 5:12; Sp 5:13; Tit 1:13

o 1Sa 8:16; 2Kon 9:32; p 2Kr 18:8.

de koning van Israël en Josafat,
de koning van Juda, gekleed in
[hun] gewaden,[a] ieder op zijn
troon, op de dorsvloer bij de in-
gang van de poort van Samaria;
en alle profeten gedroegen zich
vóór hen als profeten.[b] **11** Toen
maakte Zedekia, de zoon van Ke-
näana, zich ijzeren hoorns en zei:
„Dit heeft Jehovah gezegd:[c] 'Hier-
mee zult gij de Syriërs stoten tot-
dat gij hen uitroeit.' "[d] **12** En alle
andere profeten profeteerden het-
zelfde en zeiden: „Trek op naar
Ramoth-Gilead en word succes-
vol bevonden; en Jehovah zal [het]
stellig in de hand van de koning
geven."[e]

13 En de bode die Michaja was
gaan roepen, sprak tot hem en zei:
„Zie toch! De woorden van de pro-
feten zijn eenstemmig goed wat
de koning betreft. Laat uw woord
alstublieft als het woord van een
hunner worden, en gij moet iets
goeds spreken."[f] **14** Maar Mi-
chaja zei: „Zo waar Jehovah leeft,[g]
wat Jehovah mij zal zeggen, dat
zal ik spreken."[h] **15** Toen kwam
hij bij de koning, en de koning zei
nu tot hem: „Michaja, zullen wij
naar Ramoth-Gilead ten strijde
trekken, of zullen wij het laten?"
Terstond zei hij tot hem: „Trek op
en word succesvol bevonden; en
Jehovah zal het stellig in de hand
van de koning geven."[i] **16** Daar-
op zei de koning tot hem: „Hoeveel
malen stel ik u reeds onder een
eed dat gij in de naam van Jeho-
vah niets dan de waarheid tot mij
dient te spreken?"[j] **17** Hij dan
zei: „Voorwaar, ik zie alle Israëlie-
ten verstrooid[k] op de bergen, als
schapen die geen herder hebben.[l]
En Jehovah zei vervolgens: 'Dezen
hebben geen meesters. Laat hen
in vrede terugkeren, ieder naar
zijn huis.' "[m]

18 Toen zei de koning van Is-
raël tot Josafat: „Heb ik u niet
gezegd: 'Hij zal over mij geen goe-
de dingen profeteren maar slech-
te'?"[n]

19 En hij zei verder: „Hoor daar-
om het woord van Jehovah:[a] Voor-
waar, ik zie Jehovah op zijn troon
zitten[b] en heel het hemelleger aan
zijn rechter- en aan zijn linker-
hand bij hem staan.[c] **20** En Je-
hovah zei voorts: 'Wie zal Achab
misleiden, dat hij optrekt en valt
bij Ramoth-Gilead?' En de een zei
toen zo iets als dit, terwijl de an-
der zo iets als dat zei.[d] **21** Ten
slotte trad er een geest[e] naar vo-
ren en ging voor Jehovah staan en
zei: 'Ik zal hem misleiden.' Daar-
op zei Jehovah tot hem: 'Op welke
wijze?'[f] **22** Hierop zei hij: 'Ik
zal heengaan, en ik zal stellig een
bedrieglijke geest worden in de
mond van al zijn profeten.'[g] Hij
dan zei: 'Gij zult hem misleiden,
en, wat meer is, gij zult als over-
winnaar te voorschijn komen.[h] Ga
heen en doe zo.'[i] **23** Nu dan, zie,
Jehovah heeft een bedrieglijke
geest in de mond van al deze pro-
feten van u gelegd;[j] maar Jeho-
vah zelf heeft rampspoed betref-
fende u gesproken."[k]

24 Zedekia, de zoon van Kenäa-
na, trad nu naderbij en sloeg Mi-
chaja op de wang[l] en zei: „Langs
welke [weg] is de geest van Je-
hovah dan wel van mij verder
gegaan om met u te spreken?"[m]
25 Daarop zei Michaja: „Zie! Gij
ziet [langs welke weg] op die dag
dat gij het binnenste[n] vertrek
zult ingaan om u te verbergen."[o]
26 Toen zei de koning van Israël:
„Neem Michaja en breng hem te-
rug bij Amon, de overste van de
stad, en bij Joas, de zoon van de
koning.[p] **27** En gij moet zeggen:
'Dit heeft de koning gezegd:[q] „ZET
deze man in het huis van bewa-
ring[r] en voedt hem met een ver-
laagd broodrantsoen[s] en een ver-
laagd waterrantsoen totdat ik in
vrede [terug]kom." ' "[t] **28** Daar-
op zei Michaja: „Mocht gij soms in
vrede terugkomen, dan heeft Je-
hovah niet met mij gesproken."[u]
En hij voegde eraan toe: „Hoort, al
GIJ volken."[v]

29 Toen trokken de koning van
Israël en Josafat, de koning van
Juda, op naar Ramoth-Gilead.[w]

HFDST. 22

a Es 6:8 Mt 11:8 Han 12:21
b 2Kr 18:9 Ez 13:2
c De 18:20 Jer 23:16 Jer 23:17 Ez 13:6
d 2Kr 18:10
e 2Kr 18:11
f 2Kr 18:12
g De 6:13 Jer 12:16
h Nu 22:35 2Kr 18:13 Jer 1:7 Jer 23:28 Ez 2:4 2Pe 1:21
i 2Kr 18:14
j De 5:11 2Kr 18:15
k De 28:25
l Sp 10:24 Za 10:2 Za 13:7 Mt 9:36
m 2Kr 18:16 Ez 33:9
n 2Kr 18:17

2e kolom

a 2Kr 18:18
b Jes 6:1 Ez 1:26 Da 7:9
c Job 1:6 Da 7:10 Mt 18:10 Opb 5:11
d 2Kr 18:19
e Ps 104:4 Heb 1:7 Heb 1:14
f 2Kr 18:20
g 1Kon 22:6
h 2Th 2:11 1Jo 4:1
i 2Kr 18:21
j Ez 14:9
k Nu 23:19 1Kon 20:42 2Kr 18:22 Jes 55:11
l 1Kr 16:22 Ps 105:15
m 2Kr 18:23
n 1Kon 20:30
o 2Kr 18:24
p 2Kr 18:25
q Ro 9:18
r Heb 11:36
s Ps 104:15
t 2Kr 18:26
u Nu 16:29
v 2Kr 18:27
w 2Kr 18:28

30 De koning van Israël zei nu tot Josafat: „[Voor mij zal het betekenen] vermomd in de strijd te gaan,[a] maar doet gij uw klederen[b] aan.” Bijgevolg vermomde[c] de koning van Israël zich en ging de strijd in.[d] **31** Wat de koning van Syrië betreft, hij had de tweeëndertig oversten[e] van de wagens die hij had, het volgende geboden: „Gij moogt niet strijden met klein of groot, maar alleen met de koning van Israël.”[f] **32** Nu geschiedde het dat zodra de wagenoversten Josafat zagen, zij, van hun kant, bij zichzelf zeiden: „Dat is zeker de koning van Israël.”[g] Daarom keerden zij zich tegen hem om te strijden; en Josafat ging luid om hulp roepen.[h] **33** Nu geschiedde het dat zodra de wagenoversten zagen dat het de koning van Israël niet was, zij onmiddellijk terugkeerden van de achtervolging van hem.[i]

34 En er was een man die in zijn argeloosheid de boog spande, maar hij trof toen de koning van Israël tussen de aanhangsels en de maliënkolder, zodat hij tot zijn wagenmenner zei:[j] „Wend uw hand en breng mij uit het kamp, want ik ben zwaar gewond.” **35** En de strijd bleef die dag in hevigheid toenemen, en de koning zelf moest tegenover de Syriërs in een staande positie worden gehouden in de wagen, en 's avonds stierf[k] hij ten slotte; en het bloed van de wond bleef in de bak van de strijdwagen stromen.[l] **36** Toen ging omstreeks het ondergaan van de zon de luide kreet door de legerplaats, namelijk: „Ieder naar zijn stad, en ieder naar zijn land!”[m] **37** Zo stierf de koning. Toen hij naar Samaria werd gebracht, begroeven zij de koning vervolgens in Samaria.[n] **38** En men ging de strijdwagen afspoelen bij de vijver van Samaria, en de honden likten toen zijn bloed op[o] (en de prostituees baadden zich daar), overeenkomstig het woord van Jehovah dat hij gesproken had.[p]

39 Wat de rest van de aangelegenheden van Achab betreft en alles wat hij gedaan heeft en het ivoren[a] huis dat hij gebouwd heeft en alle steden die hij gebouwd heeft, is dat niet beschreven in het boek[b] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël? **40** Ten slotte legde Achab zich neer bij zijn voorvaders;[c] en zijn zoon Ahazia[d] begon in zijn plaats te regeren.

41 Wat Josafat[e] betreft, de zoon van Asa, hij was koning over Juda geworden in het vierde jaar van Achab, de koning van Israël. **42** Josafat was vijfendertig jaar oud toen hij begon te regeren, en hij heeft vijfentwintig jaar lang te Jeruzalem geregeerd; en de naam van zijn moeder was Azuba, de dochter van Silhi. **43** En hij bleef heel de weg van zijn vader Asa bewandelen. Hij week daar niet van af, door te doen wat recht was in de ogen van Jehovah.[f] Alleen verdwenen de hoge plaatsen niet. Nog steeds ging het volk door met het brengen van slachtoffers en offerrook op de hoge plaatsen.[g] **44** En Josafat onderhield vredige betrekkingen met de koning van Israël.[h] **45** Wat de rest van de aangelegenheden van Josafat betreft en het machtsbetoon waarmee hij opgetreden is en hoe hij gestreden heeft, is dat niet beschreven in het boek[i] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Juda? **46** En de rest van de mannelijke tempelprostitués[j] die in de dagen van zijn vader Asa overgebleven waren, ruimde hij weg uit het land.[k]

47 Wat een koning betreft, er was er geen in Edom;[l] een gevolmachtigde was koning.[m]

48 Josafat bouwde zijnerzijds Tarsisschepen[n] ten einde naar Ofir te varen om goud; maar ze voeren niet, omdat de schepen schipbreuk leden bij Ezeon-Geber.[o] **49** Het was toen dat Ahazia, de zoon van Achab, tot Josafat zei: „Laten mijn knechten

HFDST. 22

a 1Sa 8:20
b 1Kon 22:10
c 2Kr 35:22 Sp 21:30
d 2Kr 18:29
e 1Kon 20:1
f 2Kr 18:30
g 2Kr 18:31
h Ps 50:15 Ps 91:15 Ps 130:1
i 2Kr 18:32
j 2Kr 18:33
k 1Kon 20:42 2Kr 18:34
l Ge 9:6
m 1Kon 22:17
n 1Kon 16:28
o 1Kon 21:19
p De 32:35 Ps 119:89 Jes 14:27 Jes 46:10 Jes 48:3

2e kolom

a 1Kon 10:22 Ez 27:15
b 1Kon 14:19 1Kon 16:5 1Kon 16:27
c 1Kon 16:28
d 2Kon 1:2 2Kr 20:35
e 1Kr 3:10 2Kr 17:1 2Kr 20:31 Mt 1:8
f 1Kon 15:11 2Kr 14:2 2Kr 14:11 2Kr 15:8 2Kr 17:3 Pr 12:13
g De 12:14 1Kon 14:23 1Kon 15:14 2Kon 12:3 2Kon 14:4 2Kon 15:4 2Kon 18:22 2Kr 20:33
h 2Kon 8:18 2Kr 18:1 2Kr 19:2
i 1Kon 14:29
j Le 20:13 Ro 1:27 1Kor 6:9 1Ti 1:10 Ju 7
k 1Kon 15:12
l Ge 36:1 Ge 36:9
m 2Sa 8:14 2Kon 8:20 Ps 108:9
n 1Kon 10:22 2Kr 9:21
o 1Kon 9:26 2Kr 20:37

met uw knechten op de schepen gaan", maar Jǫsafat wilde niet.[a]

50 Ten slotte legde Jǫsafat zich neer bij zijn voorvaders[b] en werd bij zijn voorvaders begraven in de Stad van Dạvid,[c] zijn voorvader; en zijn zoon Jǫram[d] begon in zijn plaats te regeren.

51 Wat Ahạzia[e] betreft, de zoon van Ạchab, hij werd koning over Ịsraël te Samạria in het zeventiende jaar van Jǫsafat, de koning van Jụda, en hij bleef twee jaar lang over Ịsraël regeren. **52** En hij deed voortdurend wat kwaad[a] was in de ogen van Jehovah en ging de weg van zijn vader bewandelen[b] en de weg van zijn moeder[c] en de weg van Jerǫbeam,[d] de zoon van Nẹbat, die Ịsraël had doen zondigen.[e] **53** En hij ging voort Bạäl te dienen[f] en zich voor hem neer te buigen en bleef Jehovah, de God van Ịsraël, krenken[g] naar alles wat zijn vader had gedaan.

HFDST. 22

a Sp 1:10
2Kor 6:14
b 1Kon 2:10
2Kr 21:1
c 1Kon 11:43
1Kon 14:31
1Kon 15:24
d 2Kon 8:16
2Kr 21:5
e 2Kon 1:2

2e kolom

a De 28:15
b 1Kon 16:30
2Kon 8:27
2Kr 22:3
c 1Kon 21:25
d 1Kon 12:28
1Kon 13:33
e 1Kon 14:9; 2Kon 3:3; f Re 2:11; 1Kon 16:32; 2Kon 1:2; g Ex 20:3; Ex 34:14.

HET TWEEDE BOEK DER

KONINGEN

of, volgens de Griekse *Septuaginta,*
HET VIERDE BOEK DER KONINGEN

1 En na de dood van Ạchab kwam Mǫab[a] voorts tegen Ịsraël in opstand.[b]

2 Toen viel[c] Ahạzia door het traliewerk in zijn dakvertrek,[d] dat te Samạria was, en werd ziek. Hij zond daarom boden en zei tot hen: „Gaat Bạäl-Zẹbub,[e] de god van Ẹkron,[f] raadplegen,[g] of ik van deze ziekte zal herstellen."[h] **3** De engel[i] van Jehovah nu sprak tot Elịa, de Tisbiet:[j] „Sta op, ga op, de boden van de koning van Samạria tegemoet, en zeg tot hen: 'Is het omdat er helemaal geen God[k] in Ịsraël is dat GIJ Bạäl-Zẹbub, de god van Ẹkron, gaat raadplegen? **4** Daarom dan, dit heeft Jehovah gezegd: „Van het rustbed waarop gij geklommen zijt, daar zult gij niet van afkomen, want gij zult beslist sterven."'"[l] Daarop ging Elịa heen.

5 Toen de boden bij hem terugkwamen, zei hij onmiddellijk tot hen: „Waarom zijt GIJ teruggekomen?" **6** Zij dan zeiden tot hem: „Er kwam ons een man tegemoet, en hij zei voorts tot ons: 'Gaat, keert terug naar de koning die U gezonden heeft, en GIJ moet tot hem spreken: „Dit heeft Jehovah gezegd:[a] 'Is het omdat er helemaal geen God in Ịsraël is dat gij Bạäl-Zẹbub, de god van Ẹkron, laat raadplegen? Daarom, van het rustbed waarop gij geklommen zijt, daar zult gij niet van afkomen, want gij zult beslist sterven.'"'"[b] **7** Hierop sprak hij tot hen: „Hoe zag de man eruit die U tegemoet kwam en vervolgens deze woorden tot U sprak?" **8** Zij dan zeiden tot hem: „Een man in het bezit van een haren kleed,[c] met een leren gordel om zijn lendenen gegord."[d] Onmiddellijk zei hij: „Het was Elịa, de Tisbiet."

9 Nu zond hij een overste van vijftig met zijn vijftigtal naar hem toe.[e] Toen deze naar hem toe klom, zie, daar zat hij op de top van de berg. Hij sprak nu tot hem: „Man van de [ware] God,[f] de koning zelf heeft gesproken: 'Daal toch af.'" **10** Maar Elịa antwoordde en sprak tot de overste van de vijftig: „Welnu, indien ik een man Gods ben, laat er vuur[g] uit de hemel neerdalen en u en uw vijftigtal verteren." Toen

HFDST. 1

a Ge 19:37
Nu 24:17
Ps 60:8
b 2Kon 3:5
2Kon 8:22
c Pr 9:11
d Re 3:20
1Kon 17:19
e 2Kon 1:16
f Joz 13:3
1Sa 5:10
g Ex 20:3
1Sa 15:23
h 1Sa 28:7
1Kon 14:3
2Kon 8:8
i 2Kon 1:15
Han 8:26
j 1Kon 17:1
k 1Kon 18:36
Jes 8:19
Jer 2:11
Jon 2:8
l Sp 11:19
Sp 14:32
Pr 8:13

2e kolom

a Jes 46:10
Jes 55:11
b 1Kr 10:14
c 1Kon 19:19
Za 13:4
d Mt 3:4
Heb 11:37
e Ps 105:15
f De 33:1
1Sa 2:27
g Nu 11:1
Nu 16:35
Ps 106:18
Lu 9:54
Ju 7

daalde er vuur uit de hemel neer en verteerde hem en zijn vijftigtal.[a]

11 Hij dan zond opnieuw een andere overste van vijftig met zijn vijftigtal naar hem toe.[b] Deze nam op zijn beurt het woord en sprak tot hem: „Man van de [ware] God, dit heeft de koning gezegd: 'Daal toch vlug af.'"[c] **12** Maar Elia antwoordde en sprak tot hen: „Indien ik een man van de [ware] God ben, laat er vuur uit de hemel neerdalen en u en uw vijftigtal verteren." Toen daalde er vuur van God uit de hemel neer en verteerde hem en zijn vijftigtal.

13 Vervolgens zond hij opnieuw een derde overste van vijftig en zijn vijftigtal.[d] Maar de derde overste van vijftig klom op en kwam en boog zich op zijn knieën[e] voor Elia neer, waarop hij hem gunst afsmeekte[f] en tot hem sprak: „Man van de [ware] God, laat mijn ziel[g] en de ziel van deze vijftig knechten van u alstublieft kostbaar[h] zijn in uw ogen. **14** Zie, vuur is uit de hemel neergedaald en heeft vervolgens de twee vorige oversten van vijftig en hun vijftigtallen verteerd,[i] maar laat mijn ziel nu kostbaar zijn in uw ogen."

15 Daarop sprak de engel van Jehovah tot Elia: „Daal met hem af. Wees niet bevreesd wegens hem."[j] Hij stond dus op en daalde met hem af naar de koning. **16** Toen sprak hij tot hem: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Omdat gij boden[k] hebt gezonden om Baäl-Zebub, de god van Ekron,[l] te raadplegen, is het omdat er helemaal geen God in Israël is wiens woord gij kunt raadplegen? Daarom, van het rustbed waarop gij geklommen zijt, daar zult gij niet van afkomen, want gij zult beslist sterven.'" **17** En ten slotte stierf hij,[m] naar het woord[n] van Jehovah dat Elia gesproken had; en Joram[o] begon in zijn plaats te regeren, in het tweede jaar van Joram,[p] de zoon van Josafat, de koning van Juda, want hij had geen zoon gekregen.

18 Wat de rest van de dingen van Ahazia[a] betreft die hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek[b] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël?

2 Nu geschiedde het toen Jehovah Elia[c] in een storm ten hemel zou opnemen,[d] dat Elia en Elisa[e] voorts uit Gilgal gingen.[f] **2** Elia zei nu tot Elisa: „Blijf alstublieft hier, want Jehovah zelf heeft mij helemaal naar Bethel gezonden." Maar Elisa zei: „Zo waar Jehovah leeft[g] en zo waar uw ziel leeft,[h] ik wil u niet verlaten."[i] Zij daalden dus af naar Bethel.[j] **3** Toen kwamen de profetenzonen[k] die te Bethel waren uit tot Elisa en zeiden tot hem: „Weet gij wel dat Jehovah vandaag uw meester uit de positie van hoofd over u wegneemt?"[l] Hierop zei hij: „Ook ik weet het heel goed.[m] Houdt U stil."

4 Elia zei nu tot hem: „Elisa, blijf alstublieft hier, want Jericho[n] gezonden." Maar hij zei: „Zo waar Jehovah leeft en zo waar uw ziel leeft, ik wil u niet verlaten." Zo kwamen zij dan te Jericho. **5** Toen traden de profetenzonen die te Jericho waren op Elisa toe en zeiden tot hem: „Weet gij wel dat Jehovah vandaag uw meester uit de positie van hoofd over u wegneemt?" Hierop zei hij: „Ook ik weet het heel goed. Houdt U stil."[o]

6 Elia zei nu tot hem: „Blijf alstublieft hier, want Jehovah zelf heeft mij naar de Jordaan[p] gezonden." Maar hij zei: „Zo waar Jehovah leeft en zo waar uw ziel leeft, ik wil u niet verlaten."[q] Zij gingen dus beiden verder. **7** En vijftig man van de profetenzonen gingen heen en bleven op zichtafstand staan;[r] maar wat hen beiden betreft, zij stonden aan de Jordaan. **8** Toen nam Elia zijn

HFDST. 1

a Sp 13:17
b Jes 26:11
c Ps 140:11 Sp 22:3
d Sp 27:22 Jer 5:3
e Mt 17:14 Mr 1:40 Mr 10:17
f Jes 60:14
g Ge 2:7
h 1Sa 26:21 Ps 72:14
i 2Kon 1:10
j Ps 27:1 Jer 1:17 Ez 2:6
k 2Kon 1:3
l Joz 13:3
m Sp 13:21
n Jes 44:26
o 2Kon 3:1 2Kon 9:22
p 2Kon 8:16

2e kolom

a 1Kon 22:51
b 1Kon 14:19 1Kon 22:39

HFDST. 2

c 1Kon 17:1
d 2Kon 2:11
e 1Kon 19:16
f 2Kon 4:38
g De 6:13 Jer 4:2 Jer 12:16
h 1Sa 17:55 2Kon 4:30
i 2Sa 15:21 Sp 18:24
j Ge 28:19 1Kon 12:29 1Kon 13:1 2Kon 2:23
k 1Kon 18:13 1Kon 20:35 2Kon 4:1
l 1Kon 19:16
m Am 3:7
n Joz 6:26 1Kon 16:34
o 2Kon 2:3
p 2Sa 19:15
q Ge 32:26 Ru 1:16 2Kon 2:2
r 1Kon 18:13

ambtsgewaad[a] en wond het samen en sloeg de wateren, en geleidelijk werden ze herwaarts en derwaarts verdeeld, zodat zij beiden op de droge grond naar de overkant gingen.[b]

9 Nu gebeurde het dat zodra zij aan de overkant gekomen waren, Elia zelf tot Elisa zei: „Vraag wat ik voor u dien te doen voordat ik van u weggenomen word."[c] Hierop zei Elisa: „Dat alstublieft twee delen[d] van uw geest[e] op mij mogen komen."[f] **10** Daarop zei hij: „Gij hebt iets moeilijks gevraagd.[g] Indien gij mij ziet wanneer ik van u weggenomen word, zal het u aldus geschieden; maar [ziet gij mij] niet, dan zal het niet geschieden."

11 Nu gebeurde het, terwijl zij al sprekende verder gingen, ziedaar! een vurige strijdwagen[h] en vurige paarden, en die maakten vervolgens scheiding tussen hen beiden; en Elia voer toen in de storm ten hemel.[i] **12** Al die tijd zag Elisa het, en hij riep luid: „Mijn vader, mijn vader,[j] de strijdwagen van Israël en zijn ruiters!"[k] En hij zag hem niet meer. Dientengevolge greep hij zijn eigen kleren en scheurde ze in twee stukken.[l] **13** Daarna raapte hij het ambtsgewaad[m] van Elia op, dat van hem afgevallen was, en keerde terug en bleef staan aan de oever van de Jordaan. **14** Toen nam hij het ambtsgewaad van Elia, dat van hem afgevallen was, en sloeg de wateren[n] en zei: „Waar is Jehovah, de God van Elia, ja Hij?"[o] Toen hij de wateren sloeg, werden ze daarop geleidelijk herwaarts en derwaarts verdeeld, zodat Elisa naar de overkant ging.

15 Toen de profetenzonen die te Jericho waren hem op enige afstand zagen, zeiden zij voorts: „De geest[p] van Elia is op Elisa komen te rusten." Bijgevolg gingen zij hem tegemoet en bogen zich voor hem ter aarde neer.[q] **16** Vervolgens zeiden zij tot hem: „Zie toch, er zijn bij uw knechten vijftig mannen, dappere personen. Laat hen alstublieft uw meester gaan zoeken. Misschien heeft de geest[a] van Jehovah hem opgeheven en hem daarna op een van de bergen of in een van de dalen geworpen." Maar hij zei: „GIJ moet hen niet zenden." **17** En zij bleven bij hem aandringen tot hij er verlegen van werd, zodat hij zei: „Zendt." Zij zonden nu vijftig mannen; en zij bleven drie dagen zoeken, maar zij vonden hem niet. **18** Toen zij bij hem terugkwamen, woonde hij in Jericho.[b] Toen zei hij tot hen: „Heb ik U niet gezegd: 'Gaat niet'?"

19 Na verloop van tijd zeiden de mannen van de stad tot Elisa: „Zie toch, de ligging van de stad is goed,[c] juist zoals mijn meester ziet; maar het water[d] is slecht, en het land veroorzaakt misgeboorten."[e] **20** Daarop zei hij: „Haalt mij een kleine nieuwe schaal en doet er zout in." Zij haalden die dus voor hem. **21** Toen ging hij uit naar de bron van het water en wierp er zout in[f] en zei: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Waarlijk, ik maak dit water gezond.[g] Daarom zal geen dood of oorzaak van misgeboorte meer voortkomen.'" **22** En het water is nog steeds gezond tot op deze dag,[h] naar het woord van Elisa dat hij gesproken heeft.

23 Nu ging hij vandaar op naar Bethel.[i] Terwijl hij de weg opging, kwamen er kleine jongens[j] uit de stad, en zij gingen hem beschimpen[k] en bleven tot hem zeggen: „Ga op, kaalkop![l] Ga op, kaalkop!" **24** Ten slotte keerde hij zich om en zag hen en smeekte kwaad over hen af[m] in de naam van Jehovah. Toen kwamen er twee berinnen[n] uit het bos en verscheurden vervolgens tweeënveertig kinderen van hun aantal.[o] **25** En vandaar ging hij verder naar de berg Karmel,[p] en vandaar keerde hij terug naar Samaria.

HFDST. 2

a 1Kon 19:19; 2Kon 2:13
b Ex 14:22; Joz 3:17; 2Kon 2:14; Ps 114:5; Jes 11:15
c Lu 24:51; Heb 7:7
d De 21:17
e De 34:9; Lu 1:17; Han 1:8; Han 8:17
f 1Kon 19:16
g Mt 7:7; 1Jo 5:14
h 2Kon 6:17; Ps 68:17; Hab 3:8
i 2Kr 21:12
j 2Kon 5:13; Han 7:2; 1Kor 4:15
k 2Kon 13:14
l 2Sa 1:11; Job 1:20
m 1Kon 19:19; 2Kon 1:8; Za 13:4; Mt 3:4
n Joz 3:13; 2Kon 2:8
o 1Kon 18:36; Heb 10:39
p Nu 11:25; Nu 27:20; 2Kon 2:9; Jes 11:2
q Joz 4:14; Ro 12:10

2e kolom

a 1Kon 18:12
b Joz 6:26; 1Kon 16:34
c De 34:3
d Ex 15:23
e De 28:18; Ho 9:14
f Ex 15:25; 2Kon 4:41
g Ez 47:8
h Pr 3:14
i 2Kon 2:2
j Sp 20:11; Sp 22:15
k Ge 21:9; 2Kr 36:16; Lu 10:16; 1Th 4:8
l Jes 22:12
m Re 9:20; Re 9:57; 2Kon 1:10; Han 8:20
n Sp 17:12; Sp 28:15; Ho 13:8
o 1Kon 19:17; Sp 9:12; Sp 19:25; Sp 19:29; Na 1:2
p 2Kon 4:25

3 Wat Joram[a] betreft, de zoon van Achab, hij werd te Samaria koning over Israël in het achttiende jaar van Josafat, de koning van Juda, en hij bleef twaalf jaar lang regeren. **2** En hij deed voortdurend wat kwaad was in Jehovah's ogen,[b] alleen niet zoals zijn vader[c] of zoals zijn moeder, maar hij verwijderde de heilige zuil[d] van Baäl, die zijn vader gemaakt had.[e] **3** Alleen hield hij vast aan de zonden van Jerobeam,[f] de zoon van Nebat, waarmee deze Israël had doen zondigen.[g] Daarvan week hij niet af.

4 Wat Mesa[h] betreft, de koning van Moab, hij werd schapenfokker, en hij betaalde de koning van Israël honderdduizend lammeren en honderdduizend ongeschoren mannetjesschapen. **5** Nu geschiedde het dat zodra Achab gestorven was,[i] de koning van Moab voorts tegen de koning van Israël in opstand kwam.[j] **6** Dientengevolge trok koning Joram die dag uit Samaria en monsterde[k] heel Israël. **7** Hij ging nog verder en liet nu tot Josafat, de koning van Juda, zeggen: „De koning van Moab zelf is tegen mij in opstand gekomen. Wilt gij met mij ten strijde trekken naar Moab?" Hierop zei hij: „Ik zal gaan.[l] Ik ben net als gij; mijn volk is net als uw volk;[m] mijn paarden zijn net als uw paarden." **8** Vervolgens zei hij: „Langs welke weg precies zullen wij optrekken?" Hij dan zei: „Langs de weg van de wildernis van Edom."[n]

9 Toen trokken de koning van Israël en de koning van Juda en de koning van Edom[o] heen, en zeven dagen bleven zij rondtrekken op hun weg, en er bleek geen water te zijn voor het kamp en voor de huisdieren die hen op de voet volgden. **10** Ten slotte zei de koning van Israël: „Wat jammer dat Jehovah deze drie koningen geroepen heeft om hen in de hand van Moab te geven!"[p] **11** Daarop zei Josafat:[q] „Is er hier geen profeet van Jehovah?[a] Laten wij dan door bemiddeling van hem Jehovah raadplegen."[b] Een van de dienaren van de koning van Israël dan antwoordde en zei: „Hier is Elisa,[c] de zoon van Safat, die water uitgoot over de handen van Elia."[d] **12** Toen zei Josafat: „Bij hem is het woord van Jehovah aanwezig." Bijgevolg daalden de koning van Israël en Josafat en de koning van Edom naar hem af.

13 Elisa dan zei tot de koning van Israël: „Wat heb ik met u te maken?[e] Ga naar de profeten[f] van uw vader en naar de profeten van uw moeder." Maar de koning van Israël zei tot hem: „Neen, want Jehovah heeft deze drie koningen geroepen om hen in de hand van Moab te geven."[g] **14** Hierop zei Elisa: „Zo waar Jehovah der legerscharen leeft,[h] ja, voor wiens aangezicht ik sta, indien ik de persoon van Josafat, de koning van Juda, niet in aanmerking nam,[i] zou ik niet naar u kijken noch u zien.[j] **15** Nu dan, haalt mij iemand die een snaarinstrument kan bespelen."[k] En het gebeurde dat zodra de speler op het snaarinstrument speelde, de hand[l] van Jehovah op hem kwam. **16** Vervolgens zei hij: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Laat dit stroomdal vol greppels[m] worden gemaakt; **17** want dit heeft Jehovah gezegd: „GIJ zult geen wind zien, en GIJ zult geen stortregen zien; toch zal dit stroomdal gevuld worden met water,[n] en GIJ zult stellig [daaruit] drinken,[o] GIJ en UW vee en UW huisdieren."' **18** En dit zal inderdaad iets onbeduidends zijn in de ogen van Jehovah,[p] en hij zal stellig Moab in UW hand geven.[q] **19** En GIJ moet elke versterkte stad[r] en elke uitgelezen stad slaan, en elke goede[s] boom dient GIJ te vellen,[t] en alle waterbronnen dient GIJ dicht te stoppen, en elk goed stuk land dient GIJ met stenen te bederven."

20 Nu gebeurde het 's morgens,[u] op de tijd dat het graanoffer opstijgt,[v] dat er, zie! water

HFDST. 3

a 2Kon 1:17
b Job 34:21
c 1Kon 16:30
d Ex 23:24 Ex 34:13
e 1Kon 16:33
f 1Kon 12:28 2Kon 10:29
g 1Kon 14:16
h 2Kon 3:27
i 1Kon 22:37
j 2Sa 8:2 2Kon 1:1
k 1Kon 20:27
l 2Kr 19:2
m 1Kon 22:4 2Kor 6:14
n Nu 21:4
o 2Sa 8:14 1Kon 22:47 Pr 4:12
p 1Kr 15:13 Ps 78:34 Sp 19:3 Jes 8:21
q 1Kon 22:7

2e kolom

a Am 3:7
b Re 20:18
c 1Kon 19:16 2Kon 2:15
d 1Kon 19:21 Lu 22:26
e 1Sa 2:30 Ez 14:3 1Kor 10:21
f Re 10:14 1Kon 18:19 1Kon 22:6 1Kon 22:22
g De 32:39 Ho 6:1
h De 6:13 Jer 12:16
i 2Kr 17:3 2Kr 19:4
j Job 34:18 Sp 15:29 Mi 3:4
k 1Sa 10:5 1Kr 25:1
l 1Kon 18:46 Ez 1:3 Ez 3:14 Ez 8:1 Han 11:21
m Jer 14:3
n Ps 84:6 Ps 107:35
o Jes 41:17
p Jer 32:17 Mr 10:27
q De 28:7
r De 3:5
s De 20:19
t 2Kon 3:25
u Ex 29:39
v Ex 29:41

kwam uit de richting van Ḕdom,
en het land werd gevuld met wa-
ter.
21 Wat alle Moabieten betreft,
zij hoorden dat de koningen op-
getrokken waren om tegen hen
te strijden. Dientengevolge rie-
pen zij [mannen] bijeen uit zo
velen als er een riem aangordden[a]
en daarboven, en zij stelden
zich vervolgens op aan de grens.
22 Toen zij 's morgens vroeg op-
stonden, wierp de zon haar eer-
ste stralen op het water, zodat
de Moabieten van de tegenover-
gestelde kant het water rood als
bloed zagen. **23** En zij zeiden
toen: „Dat is bloed! De koningen
zijn ontegenzeglijk over de kling
gejaagd en elkaar gaan neerslaan.
Nu dan, op naar de buit,[b] o Mo̱ab!"
24 Toen zij in het kamp van Ḭs-
raël kwamen, stonden de Israëlie-
ten[c] onmiddellijk op en gingen de
Moabieten neerslaan, zodat dezen
voor hen op de vlucht sloegen.[d]
Zij kwamen derhalve in Mo̱ab, ter-
wijl zij al voortgaande de Moabie-
ten neersloegen. **25** En de ste-
den maakten zij voorts met de
grond gelijk,[e] en wat elk goed stuk
land betreft, zij wierpen ieder hun
steen en vulden het in feite; en
elke waterbron stopten[f] zij dicht,
en elke goede boom velden zij,[g]
totdat zij alleen de stenen van Kir-
Hare̱seth[h] daarin overlieten; en de
slingeraars gingen het omsingelen
en slaan.
26 Toen de koning van Mo̱ab
zag dat de strijd hem te mach-
tig werd, nam hij terstond zeven-
honderd mannen die het zwaard
konden trekken mee om door
te breken naar de koning van
Ḕdom;[i] maar zij konden het niet.
27 Ten slotte nam hij zijn eerst-
geboren zoon, die in zijn plaats
zou gaan regeren, en offerde[j] hem
als brandoffer op de muur. Toen
ontstond er grote verontwaardi-
ging tegen Ḭsraël, zodat zij van
hem wegtrokken en naar hun land
terugkeerden.

HFDST. 3

a 1Kon 20:11
b Ex 15:9 Re 5:30
c 1Kon 12:19
d Le 26:7 1Th 5:3
e Jes 37:26
f Ge 26:15 2Kr 32:4
g 2Kon 3:19
h Jes 15:1 Jes 16:7
i 2Kon 3:9
j De 12:31 1Kon 11:7 2Kon 17:17 2Kr 28:3 Ps 106:37 Jer 7:31 Ez 16:20 1Kor 10:20

2e kolom

HFDST. 4

a 2Kon 2:3 2Kon 2:5
b 1Kon 19:18 Sp 8:13
c 1Sa 22:2
d Sp 3:27 Ga 6:10 Heb 13:16 Jak 1:27
e 1Kon 17:12
f Mr 6:41 Mr 8:6 Jo 2:9
g Mt 14:19 Mt 15:37
h Joz 5:12 1Kon 17:14 Jo 6:12
i Ps 37:21 Ro 13:8
j Ps 128:4
k Joz 19:18 1Kon 1:3 Hgl 6:13
l Ge 19:3 Re 13:15 Han 16:15
m Sp 31:11 1Kor 11:3
n 2Kon 2:9
o Re 3:20 1Kon 17:19

4 Nu was er een zekere vrouw
uit de vrouwen van de profe-
tenzonen[a] die luid tot Eli̱sa riep
en zei: „Uw knecht, mijn man, is
gestorven; en gij weet zelf heel
goed dat uw eigen knecht voort-
durend Jehovah heeft gevreesd,[b]
en de schuldeiser[c] zelf is gekomen
om mijn beide kinderen voor zich
als slaven weg te halen." **2** Hier-
op zei Eli̱sa tot haar: „Wat zal
ik voor u doen?[d] Vertel mij; wat
hebt gij in huis?" Hierop zei zij:
„Uw dienstmaagd heeft helemaal
niets in huis behalve een getuite
kruik [die] olie [bevat]."[e] **3** Toen
zei hij: „Ga, vraag buitenshuis va-
ten voor u, van al uw buren, lege
vaten. Beperk u niet tot weinige.
4 En gij moet heengaan en de
deur achter u en uw zonen sluiten,
en gij moet in al die vaten gieten,
en de volle dient gij opzij te zet-
ten." **5** Daarop ging zij van hem
weg.
Toen zij de deur achter zich en
haar zonen sloot, brachten de-
zen steeds [de vaten] bij haar, en
zij bleef maar gieten.[f] **6** Nu ge-
schiedde het dat zodra de vaten
vol waren, zij vervolgens tot haar
zoon zei: „Breng mij toch nog
een vat."[g] Maar hij zei tot haar:
„Er is geen vat meer." Toen hield
de olie op [met vloeien].[h] **7** Zij
dan ging het aan de man van de
[ware] God vertellen, en hij zei
nu: „Ga heen, verkoop de olie en
betaal uw schulden,[i] en gij [en]
uw zonen dienen te leven van
wat er nog over is."[j]
8 Nu gebeurde het op zekere
dag dat Eli̱sa voorts verder trok
naar Su̱nem,[k] waar een voorna-
me vrouw was, en zij noodzaakte[l]
hem vervolgens om brood te
eten. Het geschiedde dan dat zo
vaak hij voorbijkwam, hij daar
altijd aanging om brood te eten.
9 Ten slotte zei zij tot haar man:[m]
„Zie toch, ik weet heel goed dat
het een heilige man Gods is[n] die
steeds bij ons langskomt. **10** La-
ten wij alstublieft een klein dak-
vertrek[o] aan de muur maken en

daar voor hem een rustbed en
een tafel en een stoel en een lam-
penstandaard[a] neerzetten; en het
moet geschieden dat wanneer hij
dan bij ons komt, hij daar zijn in-
trek kan nemen."[b]
11 Nu gebeurde het op zekere
dag dat hij daar als gewoonlijk
kwam en zijn intrek nam in het
dakvertrek en zich daar neerleg-
de. **12** Hij dan zei tot zijn be-
diende Gehazi:[c] „Roep die Suna-
mitische[d] vrouw." Daarop riep hij
haar opdat zij voor hem kon staan.
13 Toen zei hij tot hem: „Zeg als-
tublieft tot haar: 'Zie, gij hebt u
met al deze ontzegging [veel] voor
ons ontzegd.[e] Wat kan er voor u
worden gedaan?[f] Is er iets waar-
over voor u tot de koning[g] of tot
de legeroverste[h] gesproken kan
worden?'" Hierop zei zij: „Ik woon
te midden van mijn eigen volk."[i]
14 Vervolgens zei hij: „Wat kan er
dan voor haar worden gedaan?"
Gehazi zei nu: „Voorwaar, een
zoon heeft zij niet,[j] en haar man
is oud." **15** Onmiddellijk zei hij:
„Roep haar." Hij riep haar dus,
en zij bleef aan de ingang staan.
16 Toen zei hij: „Volgend jaar op
deze bestemde tijd zult gij een
zoon omhelzen."[k] Maar zij zei:
„Neen, mijn meester, o man van
de [ware] God! Vertel geen leu-
gens in verband met uw dienst-
maagd."
17 De vrouw werd echter zwan-
ger en baarde in het volgende jaar
op deze bestemde tijd een zoon,[l]
juist zoals Elisa tot haar gespro-
ken had.[m] **18** En het kind groei-
de op, en voorts gebeurde het
op zekere dag dat hij als gewoon-
lijk naar buiten, naar zijn vader
ging bij de oogsters.[n] **19** En hij
zei aldoor tot zijn vader: „Mijn
hoofd, o mijn hoofd!"[o] Ten slot-
te zei hij tot de bediende: „Draag
hem naar zijn moeder."[p] **20** Bij-
gevolg droeg hij hem en bracht
hem naar zijn moeder. En tot de
middag bleef hij op haar knieën
zitten, en ten slotte stierf[q] hij.
21 Toen ging zij naar boven en

HFDST. 4

a Mr 4:21
b Mt 10:41 Ro 12:13 Heb 13:2
c 2Kon 4:29 2Kon 5:20 2Kon 5:27 2Kon 8:4
d Joz 19:18 1Sa 28:4
e Ro 16:6 Heb 6:10
f 2Kon 2:9 2Kon 4:2
g 2Kon 8:3
h 2Kon 9:5
i 2Kon 8:1
j Ge 15:2 Ge 30:1
k Ge 18:10
l Ps 127:3 Mt 10:41
m De 18:22
n Mt 13:30
o Job 14:1
p Jes 49:15 Jes 66:13
q 1Kon 17:17 Pr 9:12

2e kolom

a 2Kon 4:10
b 2Kon 4:9
c Jo 11:3 Han 9:38
d Nu 10:10 Nu 28:11 Ez 46:3
e Ex 4:20 1Sa 25:20
f 2Kon 4:12
g Mt 28:9
h Mr 10:13
i 2Kon 4:9
j Job 29:25 2Kor 1:4 1Th 5:11
k Sp 15:13 Sp 17:22
l Ge 18:17 Am 3:7
m 2Kon 4:16
n 2Kon 4:12
o 1Kon 18:46
p Ex 4:17
q Lu 10:4

legde hem op het rustbed[a] van
de man van de [ware] God[b] en
sloot de deur achter hem en ging
naar buiten. **22** Nu riep zij haar
man en zei: „Stuur mij alstublieft
een van de bedienden en een van
de ezelinnen, en laat mij naar
de man van de [ware] God snel-
len en terugkeren."[c] **23** Maar hij
zei: „Waarom gaat gij vandaag
naar hem toe? Het is geen nieu-
we maan[d] of sabbat." Maar zij zei:
„Het is in orde." **24** Derhalve za-
delde zij de ezelin[e] en zei tot haar
bediende: „Drijf maar aan en ga
voort. Houd u ter wille van mij
niet in met rijden, tenzij ik u zulks
zal hebben gezegd."
25 Zij ging dan en kwam bij
de man van de [ware] God op
de berg Karmel. Voorts geschied-
de het dat zodra de man van de
[ware] God haar in de verte zag
[aankomen], hij onmiddellijk tot
zijn bediende Gehazi zei:[f] „Zie!
Daar is de Sunamitische vrouw.
26 Snel haar nu alstublieft te-
gemoet en zeg tot haar: 'Gaat
het goed met u? Maakt uw man
het goed? Gaat het goed met het
kind?'" Hierop zei zij: „Alles is
goed." **27** Toen zij bij de man
van de [ware] God op de berg
kwam, greep zij dadelijk zijn voe-
ten vast.[g] Hierop kwam Gehazi
naderbij om haar weg te duwen,[h]
maar de man van de [ware] God[i]
zei: „Laat haar begaan,[j] want haar
ziel is bitter[k] in haar binnenste;
en Jehovah zelf heeft het voor
mij verborgen gehouden[l] en het
mij niet meegedeeld." **28** Zij zei
nu: „Heb ik door bemiddeling van
mijn heer soms om een zoon ge-
vraagd? Heb ik niet gezegd: 'Gij
moet mij geen valse hoop doen
koesteren'?"[m]
29 Onmiddellijk zei hij tot Ge-
hazi:[n] „Omgord uw lendenen[o] en
neem mijn staf[p] in uw hand en
ga heen. Als gij iemand ontmoet,
moogt gij hem niet groeten;[q]
en als iemand u groet, moogt
gij hem niet antwoorden. En gij
moet mijn staf op het gezicht van

de jongen leggen."[a] **30** Hierop
zei de moeder van de jongen: „Zo
waar Jehovah leeft[b] en zo waar
uw ziel leeft,[c] ik wil u niet ver-
laten."[d] Daarom stond hij op en
ging met haar mee. **31** En Ge-
ḥazi zelf ging hun vooruit en legde
vervolgens de staf op het gezicht
van de jongen, maar er kwam
geen stem noch werd er aandacht
geschonken.[e] Hij keerde daarom
terug, hem tegemoet, en vertelde
het hem en zei: „De jongen is niet
wakker geworden."[f]
32 Ten slotte kwam Eli̱sa het
huis binnen, en zie, de jongen
was dood, op zijn rustbed neer-
gelegd.[g] **33** Toen ging hij naar
binnen en sloot de deur achter
hen beiden[h] en bad vervolgens tot
Jehovah.[i] **34** Ten slotte klom
hij op en ging op het kind lig-
gen[j] en legde zijn eigen mond op
diens mond en zijn eigen ogen op
diens ogen en zijn eigen handpal-
men op diens handpalmen en zo
bleef hij over hem heen gebogen,
en langzamerhand werd het vlees
van het kind warm. **35** Vervol-
gens ging hij weer in het huis lo-
pen, eenmaal op en eenmaal neer,
waarna hij naar boven ging en
zich over hem heen boog. Toen
niesde de jongen, tot zevenmaal
toe, waarna de jongen zijn ogen
opendeed.[k] **36** Nu riep hij Ge-
ḥazi en zei: „Roep die Sunamiti-
sche[l] vrouw." Hij riep haar dus
en zij kwam bij hem. Toen zei
hij: „Neem uw zoon op."[m] **37** Zij
kwam nu binnen en viel aan zijn
voeten en boog zich voor hem ter
aarde neer,[n] waarna zij haar zoon
opnam en heenging.[o]
38 En Eli̱sa zelf keerde naar
Gi̱lgal terug,[p] en er was hongers-
nood[q] in het land. Terwijl de pro-
fetenzonen[r] voor hem zaten,[s] zei
hij na verloop van tijd tot zijn
bediende:[t] „Zet de grote kookpot
op en kook een gerecht voor de
profetenzonen."[u] **39** Bijgevolg
ging er een het veld in om ma-
luwen[v] te plukken, en hij vond
toen een wilde wingerd en plukte
daarvan wilde pompoenen, zijn

HFDST. 4

a Han 19:12
b De 6:13
Jer 12:16
c 1Sa 1:26
2Kon 2:4
d Mt 15:28
Jo 11:40
e Mt 17:16
Mr 9:18
f Mr 5:39
Lu 8:52
Jo 11:11
g 2Kon 4:21
h 1Kon 17:19
Mt 6:6
i 1Kon 17:20
Jo 11:41
Han 9:40
j 1Kon 17:21
Han 20:10
k 2Kon 8:1
2Kon 8:5
l 2Kon 4:12
m Heb 11:35
n 1Sa 25:23
o 1Kon 17:24
Han 20:12
p 2Kon 2:1
q De 28:23
2Kon 8:1
Ez 14:13
r 2Kon 2:3
2Kon 2:5
s Sp 8:34
Han 22:3
t 2Kon 4:12
u Ps 37:19
Ps 37:25
v Jes 26:19

2e kolom

a Job 12:11
b 1Kon 17:24
Jes 44:26
c Ex 15:25
2Kon 2:21
d 1Sa 9:4
e Heb 13:16
f Ex 23:16
1Sa 9:7
Ga 6:6
g De 8:8
Jo 6:9
h 1Kor 9:11
i Mt 14:17
Mr 8:4
j Ps 132:15
Mt 14:20
Mr 8:8
k Lu 9:17
Jo 6:13

HFDST. 5

l 2Kon 5:14
Lu 4:27
m Sp 21:31
n Re 9:34
1Sa 13:17
2Kon 6:23
o 1Sa 30:2
p Ps 148:12
Ps 148:13
q Nu 11:29
1Kon 19:16
r Mt 8:2
Mt 11:5
Lu 4:27

kleed vol, waarna hij kwam en
ze in de etenspot sneed, want zij
kenden ze niet. **40** Later goten
zij het voor de mannen uit om
te eten. Nu gebeurde het dat zo-
dra zij van het gerecht aten, zij-
zelf het uitschreeuwden, waarop
zij zeiden: „De dood is in de pot,[a]
o man van de [ware] God."[b] En zij
konden het niet eten. **41** Hij zei
derhalve: „Haalt dan meel." Na-
dat hij het in de pot had gewor-
pen, zei hij vervolgens: „Giet het
uit voor het volk, opdat zij kun-
nen eten." En er bleek niets scha-
delijks in de pot te zijn.[c]
42 En er was een man die uit
Baäl-Sali̱sa[d] kwam, en hij kwam
de man van de [ware] God brood
brengen[e] van de eerste rijpe
vruchten,[f] twintig gerstebroden,[g]
en vers koren in zijn broodtas.
Toen zei hij: „Geef het aan het
volk, opdat zij kunnen eten."[h]
43 Zijn dienaar zei echter: „Hoe
zal ik dit aan honderd man voor-
zetten?"[i] Hierop zei hij: „Geef het
aan het volk, opdat zij kunnen
eten, want dit heeft Jehovah ge-
zegd: 'Men zal eten en overhou-
den.' "[j] **44** Daarop zette hij het
hun voor, en zij gingen eten, en
zij hielden over, naar het woord
van Jehovah.[k]
5 Een zekere Naäman[l] nu, de
legeroverste van de koning
van Syrië, was een groot man ge-
worden voor het aangezicht van
zijn heer en stond in hoog aan-
zien, want door hem had Jehovah
aan Syrië redding geschonken;[m]
en de man zelf had zich doen
kennen als een dappere, sterke
man, ofschoon hij melaats was.
2 En wat de Syriërs betreft, zij
waren als roversbenden[n] uitge-
trokken, en zij namen toen uit
het land I̱sraël een klein meisje
gevangen,[o] en zij kwam voor het
aangezicht van Naämans vrouw.
3 Na verloop van tijd zei[p] zij tot
haar meesteres: „Was mijn heer
maar voor het aangezicht van
de profeet[q] die in Samaria is!
Dan zou die hem wel van zijn me-
laatsheid genezen."[r] **4** Nadien

kwam er iemand en meldde het aan zijn heer en zei: „Zus en zo heeft het meisje gesproken[a] dat uit het land Israël is."

5 Toen zei de koning van Syrië: „Ga erheen! Kom, en laat ik een brief aan de koning van Israël zenden." Hij ging dus heen en nam in zijn hand[b] tien talenten zilver en zesduizend stukken goud[c] en tien wisselklederen[d] mee. **6** En hij kwam de brief[e] aan de koning van Israël brengen, waarin stond: „Nu dan, terzelfder tijd dat deze brief u bereikt, zie, zend ik waarlijk mijn dienaar Naäman tot u, opdat gij hem van zijn melaatsheid geneest." **7** Nu gebeurde het dat zodra de koning van Israël de brief las, hij onmiddellijk zijn klederen scheurde[f] en zei: „Ben ik God,[g] dat ik ter dood kan brengen en in het leven kan houden?[h] Want deze persoon zendt mij een boodschap om een man van zijn melaatsheid te genezen; want LET alstublieft maar eens op en ziet hoe hij ruzie met mij zoekt."[i]

8 Nu gebeurde het dat zodra Elisa, de man van de [ware] God, hoorde dat de koning van Israël zijn klederen gescheurd had,[j] hij de koning terstond een boodschap zond en [hem] liet zeggen: „Waarom hebt gij uw klederen gescheurd? Laat hem alstublieft bij mij komen, opdat hij weet dat er een profeet in Israël bestaat."[k] **9** Naäman kwam dus met zijn paarden en zijn strijdwagens en bleef staan aan de ingang van het huis van Elisa. **10** Maar Elisa zond een bode tot hem en liet zeggen: „Daarheen gaande, moet gij u zevenmaal[l] in de Jordaan baden,[m] opdat uw vlees tot u terugkeert;[n] en wees rein." **11** Hierop werd Naäman verontwaardigd[o] en maakte aanstalten om heen te gaan en zei: „Zie, ik had [bij mijzelf] gezegd:[p] 'Hij zal helemaal tot mij naar buiten komen en zal stellig gaan staan en de naam van Jehovah, zijn God, aanroepen en zijn hand over de plek heen en weer bewegen en de melaatse werkelijk genezing schenken.' **12** Zijn de Abana en de Parpar, de rivieren van Damaskus,[a] niet beter dan alle wateren[b] van Israël? Kan ik mij niet daarin baden en stellig rein zijn?"[c] Daarop keerde hij zich om en ging in woede heen.[d]

13 Zijn dienaren traden nu naderbij en spraken tot hem en zeiden: „Mijn vader,[e] had de profeet zelf iets groots tot u gesproken, zoudt gij dat dan niet doen? Hoeveel te meer dan, nu hij tot u heeft gezegd: 'Baad u en wees rein'?" **14** Daarop daalde hij af en dompelde zich toen zevenmaal onder in de Jordaan, naar het woord van de man van de [ware] God,[f] waarna zijn vlees terugkeerde als het vlees van een kleine jongen,[g] en hij werd rein.[h]

15 Toen ging hij terug naar de man van de [ware] God,[i] hij met heel zijn kamp, en kwam en ging voor hem staan en zei: „Zie toch, ik weet stellig dat er op de gehele aarde geen God is behalve in Israël.[j] Nu dan, neem alstublieft een zegengeschenk[k] van uw dienaar aan." **16** Maar hij zei: „Zo waar Jehovah leeft,[l] ja, voor wiens aangezicht ik sta, ik wil het niet aannemen."[m] Toen drong hij bij hem aan het aan te nemen, maar hij bleef weigeren. **17** Ten slotte zei Naäman: „Zo niet, laat er dan alstublieft aan uw dienaar wat aarde[n] worden gegeven, [en wel] de vracht van een paar muildieren; want uw dienaar zal geen brandoffer of slachtoffer meer opdragen aan andere goden, welke ook, dan aan Jehovah.[o] **18** In deze zaak moge Jehovah uw dienaar vergeven: Wanneer mijn heer in het huis van Rimmon[p] komt om zich daar neer te buigen, en hij op mijn hand steunt,[q] en ik mij wel moet neerbuigen[r] in het huis van Rimmon, moge Jehovah, wanneer ik mij neerbuig in het huis

HFDST. 5

a Ps 8:2
b Nu 22:7 1Sa 9:8
c 1Kon 10:16
d Ge 45:22 Re 14:12
e 2Sa 11:14
f Nu 14:6 Mt 26:65
g Ge 30:2 De 32:39
h 1Sa 2:6 Da 5:19 Ho 6:1
i 2Sa 10:3 Pr 7:9
j Job 2:12
k 1Kon 17:24 1Kon 19:16 2Kon 3:12 2Kon 4:9 2Kon 6:32 2Kon 8:4
l Le 14:7 Nu 19:4
m De 8:2 Jo 9:7
n Ex 4:7
o Sp 8:13 Jak 4:10
p Jes 55:8

2e kolom

a 2Sa 8:5 Han 9:2
b Joz 3:15
c Jon 2:8
d Sp 14:17 Pr 7:9
e 2Kon 2:12 2Kon 6:21
f 2Kon 5:10 2Kr 20:20 1Pe 5:5
g Job 33:25
h Lu 4:27 Lu 5:13
i Lu 17:15
j Ps 96:5 Jes 43:10 Jes 44:6 Jes 45:5 1Kor 8:4
k 1Sa 25:27
l De 6:13 Jer 12:16
m Mt 10:8 1Kor 9:18 2Kor 11:9 Opb 22:17
n Ex 20:24 Ex 20:25
o 1Th 1:9
p Jer 10:14 1Kor 8:5
q 2Kon 7:2
r Ex 20:5 1Kon 19:18 2Kon 17:35

van Rimmon, uw dienaar dan alstublieft in dit opzicht vergeving schenken."[a] **19** Hierop zei hij tot hem: „Ga in vrede."[b] Bijgevolg ging hij een flinke uitgestrektheid van het land van hem vandaan.

20 Toen zei Gehazi,[c] de bediende van Elisa, de man van de [ware] God:[d] „Zie, mijn meester heeft deze Syriër Naäman[e] gespaard, door niets uit zijn hand aan te nemen van wat hij meebracht. Zo waar Jehovah leeft,[f] ik wil hem achterna rennen en iets van hem nemen."[g] **21** Gehazi dan rende Naäman achterna. En toen Naäman zag dat iemand hem achterna rende, steeg hij terstond van zijn wagen om hem tegemoet te gaan en zei toen: „Is alles in orde?"[h] **22** Hierop zei hij: „Alles is in orde. Mijn meester[i] zelf heeft mij gezonden[j] en laat [u] zeggen: 'Zie! Zojuist zijn uit het bergland van Efraïm twee jonge mannen uit de profetenzonen bij mij gekomen.[k] Geef hun toch alstublieft een talent zilver en twee wisselklederen.'"[l] **23** Daarop zei Naäman: „Komaan, neem twee talenten." En hij bleef bij hem aandringen[m] en ten slotte bond hij twee talenten zilver in twee zakken, met twee wisselklederen, en gaf die aan twee van zijn bedienden, opdat die ze voor hem uit zouden dragen.

24 Toen hij te Ofel kwam, nam hij ze onmiddellijk uit hun hand en legde ze neer in het huis[n] en zond de mannen weg. Zij gingen dus heen. **25** En hijzelf kwam binnen en stond vervolgens bij zijn meester.[o] Elisa zei nu tot hem: „Vanwaar [zijt gij gekomen], Gehazi?" Maar hij zei: „Uw knecht is nergens heen geweest."[p] **26** Daarop zei hij tot hem: „Is mijn hart zelf niet meegegaan, juist toen de man zich omkeerde [om] van zijn wagen [af te stijgen] ten einde u tegemoet te gaan? Is het wel een tijd om zilver aan te nemen of kleren aan te nemen of olijfbosjes of wijngaarden of schapen of runderen of dienstknechten of dienstmaagden?[a] **27** Daarom zal de melaatsheid[b] van Naäman u en uw nageslacht tot onbepaalde tijd aankleven."[c] Onmiddellijk ging hij van voor zijn aangezicht naar buiten, een melaatse wit als sneeuw.[d]

6 De profetenzonen[e] zeiden nu tot Elisa: „Zie toch! De plaats[f] waar wij voor uw aangezicht wonen, is te bekrompen[g] voor ons. **2** Laten wij alstublieft tot aan de Jordaan gaan en vandaar ieder een balk halen en ons[h] daar een plaats maken om er te wonen." Hij dan zei: „Gaat." **3** En een zei er vervolgens: „Komaan, alstublieft, en ga met uw knechten mee." Daarop zei hij: „Ikzelf zal meegaan." **4** Bijgevolg ging hij met hen mee, en ten slotte kwamen zij aan de Jordaan en gingen de bomen omhakken.[i] **5** Het gebeurde nu dat er een zijn balk velde, en het bijlblad[j] zelf viel in het water. Toen riep hij luid en zei: „Ach, mijn meester,[k] want het was geleend!"[l] **6** De man van de [ware] God zei toen: „Waar is het gevallen?" Hij wees hem dus de plaats aan. Onmiddellijk sneed hij een stuk hout af en wierp het daarheen en deed het bijlblad drijven.[m] **7** Hij zei nu: „Haal het voor u op." Terstond stak hij zijn hand uit en greep het.

8 De koning van Syrië[n] nu geraakte in oorlog met Israël. Bijgevolg beraadslaagde hij met zijn dienaren[o] en zei: „Op die en die plaats zult GIJ U met mij legeren."[p] **9** Toen zond de man van de [ware] God[q] een boodschap aan de koning van Israël en liet [hem] zeggen: „Wees op uw hoede, dat gij niet langs die plaats trekt,[r] want daarheen trekken de Syriërs af."[s] **10** De koning van Israël zond dus [iemand] naar de plaats die de man van de [ware] God hem gezegd had.[t] En hij waarschuwde[u] hem, en hij bleef daar uit de buurt, niet [slechts] eenmaal of tweemaal.

HFDST. 5

a 2Kr 30:18; 2Kr 30:19
b 2Sa 3:22
c 2Kon 4:12; 2Kon 8:4
d 1Kon 17:24; Jes 44:26
e 2Kon 5:1; Lu 4:27
f 2Sa 12:5
g Ps 10:3; Jer 17:9; Lu 12:15; 1Ti 6:10
h 2Kon 4:26
i 2Kon 2:3
j Jo 8:44; Ef 4:25
k Sp 6:17; Sp 21:6; Kol 3:9
l 2Kon 5:5
m 2Kon 5:16
n Joz 7:21
o 2Kon 2:3; Jer 6:15
p Ps 63:11; Sp 12:19; Sp 12:22; Jes 59:3; Ho 12:8; Han 5:9

2e kolom

a Mt 10:8; Jo 12:6; Han 20:33
b 2Kon 5:1; 1Ti 6:9
c 2Sa 3:29
d Ex 4:6; Nu 12:10; Sp 21:6

HFDST. 6

e 2Kon 2:3; 2Kon 2:5; 2Kon 9:1
f 2Kon 4:38
g Jes 49:20
h 2Kor 9:8; 2Th 3:8
i De 19:5
j Jes 10:34
k 2Kon 6:15
l Ex 22:14; 2Kon 4:7
m Lu 18:27
n 1Kon 20:1; 1Kon 20:34; 1Kon 22:31
o 1Kon 20:23; Sp 21:30
p Ne 4:11
q 1Kon 17:24; Jes 44:26
r Sp 20:18
s Am 3:7
t Ex 9:20; Sp 27:12
u Ez 3:18; Mt 2:12; Heb 11:7

11 Dientengevolge werd het
hart van de koning van Syrië woe-
dend over deze aangelegenheid,[a]
zodat hij zijn dienaren riep en tot
hen zei: „Wilt GIJ mij niet vertellen
wie van degenen die tot de onzen
behoren, vóór de koning van Israël
is?"[b] **12** Toen zei een van zijn
dienaren: „Geen één, mijn heer de
koning, maar de profeet Elisa[c] die
in Israël is, die deelt aan de koning
van Israël mee[d] al wat gij in uw
binnenste slaapkamer spreekt."[e]
13 Hij dan zei: „Gaat heen en ziet
waar hij is, opdat ik hem kan la-
ten halen."[f] Later berichtte men
hem en zei: „Zie, hij is te Dothan."[g]
14 Onmiddellijk zond hij er paar-
den en strijdwagens en een zwa-
re krijgsmacht[h] heen; zij kwamen
dan 's nachts en omsingelden de
stad.

15 Toen de dienaar[i] van de man
van de [ware] God vroeg opstond
om zich gereed te maken, en naar
buiten ging, wel, daar omringde
een krijgsmacht de stad met paar-
den en strijdwagens. Terstond zei
zijn bediende tot hem: „Ach, mijn
meester![j] Wat zullen wij doen?"
16 Maar hij zei: „Wees niet be-
vreesd,[k] want er zijn er meer die
met ons zijn dan die met hen zijn."[l]
17 Toen bad[m] Elisa en zei: „O Je-
hovah, open alstublieft zijn ogen,[n]
opdat hij moge zien." Onmiddellijk
opende Jehovah de ogen van de be-
diende, zodat hij zag; en zie! het
bergland was vol vurige paarden
en strijdwagens[o] rondom Elisa.[p]

18 Toen zij nu tot hem afdaal-
den, bad Elisa vervolgens tot Je-
hovah en zei: „Sla deze natie als-
tublieft met blindheid."[q] Hij dan
sloeg hen met blindheid naar het
woord van Elisa. **19** Elisa zei nu
tot hen: „Dit is de weg niet, en
dit is de stad niet. Volgt mij, en
laat ik U naar de man leiden die GIJ
zoekt." Hij leidde hen echter naar
Samaria.[r]

20 Het gebeurde nu dat zodra
zij in Samaria aankwamen, Elisa
vervolgens zei: „O Jehovah, open
de ogen van dezen, opdat zij mo-
gen zien."[a] Onmiddellijk opende
Jehovah hun ogen, en toen zagen
zij; en zie, zij waren midden in
Samaria. **21** De koning van Israël
zei nu tot Elisa, zodra hij hen
zag: „Zal ik [hen] neerslaan, zal
ik [hen] neerslaan,[b] mijn vader?"[c]
22 Maar hij zei: „Gij moogt [hen]
niet neerslaan. Slaat gij soms hen
neer die gij met uw zwaard en
met uw boog gevangengenomen
hebt?[d] Zet hun brood en water
voor, opdat zij kunnen eten en
drinken[e] en kunnen heengaan
naar hun heer." **23** Bijgevolg
rechtte hij voor hen een groot
feestmaal aan; en zij gingen eten
en drinken, waarna hij hen weg-
zond en zij naar hun heer gin-
gen. En geen enkele maal kwa-
men de roversbenden[f] van de
Syriërs meer in het land van Is-
raël.

24 Naderhand nu geschiedde
het dat Ben-Hadad, de koning van
Syrië, heel zijn kamp bijeenbracht
en optrok en Samaria belegerde.[g]
25 Na verloop van tijd ont-
stond er in Samaria een grote
hongersnood,[h] en zie! zij belegerden
het zo lang dat een ezels-
kop[i] tachtig zilverstukken waard
werd en een vierde kab-maat dui-
venmest[j] vijf zilverstukken waard
was. **26** Nu gebeurde het toen
de koning van Israël op de muur
voorbijging, dat een zekere vrouw
luid tot hem riep en zei: „Red
toch, o mijn heer de koning!"[k]
27 Hierop zei hij: „Indien Jeho-
vah u niet redt, vanwaar zal ik u
dan redding verschaffen?[l] Soms
van de dorsvloer of van de wijn-
of oliepers?" **28** Vervolgens zei
de koning tot haar: „Wat hebt
gij?" Zij dan zei: „Deze vrouw
hier zei tot mij: 'Geef uw zoon,
opdat wij hem vandaag opeten,
en mijn zoon zullen wij morgen
opeten.'[m] **29** Bijgevolg hebben
wij mijn zoon gekookt[n] en hem
opgegeten.[o] Toen zei ik de volgen-
de dag tot haar: 'Geef uw zoon,
opdat wij hem opeten.' Maar zij
verborg haar zoon."

HFDST. 6

a Jes 57:20
b 1Sa 22:8
c 2Kon 5:3
2Kon 5:8
Am 3:7
d Da 2:28
Da 4:9
e Ps 139:2
Pr 10:20
Da 2:22
f Ps 37:12
g Ge 37:17
h 2Kon 1:9
Mt 26:55
i 1Kon 19:21
2Kon 3:11
j Mt 8:25
k Ex 14:13
Ps 3:6
Ps 11:1
Ps 18:2
Ps 118:11
l 2Sa 22:31
2Kr 32:7
Ps 27:3
Ps 46:7
Ps 55:18
Ro 8:31
m 2Kr 20:12
Ps 91:15
n Han 7:56
o 2Kon 2:11
Ps 68:17
Za 6:1
p Ps 34:7
Mt 26:53
q Ge 19:11
Sp 4:19
Jes 59:10
Jo 9:39
r 1Kon 16:29

2e kolom

a Lu 24:31
b 1Sa 24:19
c 2Kon 2:12
2Kon 5:13
2Kon 13:14
d De 20:11
e Sp 25:21
Mt 5:44
Lu 6:35
Ro 12:20
f 2Kon 5:2
g De 28:52
1Kon 20:1
h Le 26:26
De 28:17
2Kon 7:4
Klg 4:9
i De 14:3
Ez 4:14
Han 10:12
j Ez 4:15
k 2Sa 14:4
Lu 18:3
l Ps 60:11
Ps 118:8
Ps 146:3
Jes 2:22
Jer 17:5
m Le 26:29
De 28:53
Jes 49:15
Ez 5:10
n Klg 4:10
o De 28:55
De 28:57

30 Het geschiedde nu dat zodra de koning de woorden van de vrouw hoorde, hij onmiddellijk zijn klederen scheurde;[a] en terwijl hij op de muur voorbijging, zag het volk voorts, en zie! hij had daaronder een zak op zijn vlees. **31** Vervolgens zei hij: „Zo moge God met mij doen, en zo moge hij daaraan toevoegen, indien het hoofd van Eli̱sa, de zoon van Sa̱fat, vandaag nog op hem blijft!”[b]

32 En Eli̱sa zat in zijn eigen huis, en de oudere mannen zaten bij hem,[c] toen hij een man van voor zijn aangezicht uitzond. Voordat de bode bij hem kon komen, zei hijzelf tot de oudere mannen: „Hebt GIJ gezien hoe deze zoon van een moordenaar[d] iemand heeft gezonden om mijn hoofd eraf te nemen? Let op: zodra de bode komt, sluit dan de deur, en GIJ moet hem met de deur terugdringen. Is niet het geluid[e] van de voeten van zijn heer achter hem?” **33** Terwijl hij nog met hen sprak, zie, daar kwam de bode tot hem af, en [de koning] zei vervolgens: „Zie, dit is de rampspoed afkomstig van Jehovah.[f] Waarom zou ik nog langer op Jehovah wachten?”[g]

7 Eli̱sa zei nu: „Luistert naar het woord van Jehovah.[h] Dit heeft Jehovah gezegd: ’Morgen om deze tijd zal in de poort van Sama̱ria een sea-maat meelbloem een sikkel waard zijn, en twee sea-maten gerst een sikkel.’”[i] **2** Daarop antwoordde de adjudant op wiens hand de koning steunde[j] de man van de [ware] God en zei: „Al maakte Jehovah sluizen in de hemel,[k] zou deze zaak kunnen geschieden?”[l] Hierop zei hij: „Zie, gij ziet het met uw eigen ogen,[m] maar gij zult er niet van eten.”[n]

3 En er waren vier mannen, melaatsen, die zich aan de ingang van de poort bevonden;[o] zij zeiden nu tot elkaar: „Waarom blijven wij hier totdat wij gestorven zijn? **4** Indien wij hadden gezegd: ’Laten wij de stad ingaan’, terwijl er in de stad hongersnood is, zouden wij daar ook moeten sterven.[a] En indien wij in feite hier blijven, zullen wij ook moeten sterven. Nu dan, komt en laten wij het kamp van de Syriërs binnenvallen. Indien zij ons in leven laten, zullen wij leven; maar indien zij ons ter dood brengen, dan zullen wij moeten sterven.”[b] **5** Bijgevolg stonden zij in de avondschemering op om het kamp van de Syriërs binnen te gaan; en zij kwamen ten slotte aan de buitenrand van het kamp van de Syriërs en zie! daar was niemand.

6 En Jehovah zelf had het kamp van de Syriërs het geluid doen horen[c] van strijdwagens, het geluid van paarden, het geluid van een grote krijgsmacht,[d] zodat zij tot elkaar zeiden: „Zie! De koning van Isra̱ël heeft de koningen van de Hethieten[e] en de koningen van Egypte[f] tegen ons gehuurd, om tegen ons op te trekken!” **7** Onmiddellijk stonden zij op en sloegen in de avondschemering op de vlucht[g] en lieten hun tenten en hun paarden[h] en hun ezels — het kamp net zoals het was — achter, en zij bleven vluchten voor hun ziel.[i]

8 Toen deze melaatsen nu aan de buitenrand van het kamp kwamen, gingen zij vervolgens een tent binnen en aten en dronken en droegen er zilver en goud en kleren uit weg en gingen heen en verborgen het. Daarna keerden zij terug en gingen een andere tent binnen en droegen daar dingen uit weg en gingen heen en verborgen het.[j]

9 Ten slotte nu zeiden zij tot elkaar: „Het is niet juist wat wij doen. Deze dag is een dag van goed nieuws![k] Indien wij aarzelen en werkelijk wachten tot het morgenlicht, dan zal stellig schuld ons achterhalen.[l] Nu dan, komt en laten wij [de stad] binnengaan en het aan het huis van

HFDST. 6

a Ge 37:29; 1Kon 21:27; 2Kon 19:1
b Ps 105:15; Jer 38:4
c Ez 8:1; Ez 14:1; Ez 20:1
d 1Kon 18:13; 1Kon 21:10
e 1Kon 14:6
f Sp 19:3; Jes 8:21; Am 3:6
g Ps 27:14; Sp 14:29; Sp 30:9; 2Pe 3:9; Opb 16:9

HFDST. 7

h Am 3:7; Heb 1:1
i De 32:36; Re 5:11; 2Kon 7:18
j 2Kon 5:18
k Ge 7:11; Ps 78:23; Mal 3:10
l Nu 14:11; 2Th 3:2
m Nu 11:23; 2Kr 20:20
n 2Kon 7:17
o Le 13:46; De 24:8

2e kolom

a 2Kon 6:25
b Klg 4:9
c Sp 20:12
d De 28:7; 2Sa 5:24; 2Kon 19:7
e 1Kon 10:29; 2Kr 1:17
f 2Kr 12:2
g Ps 48:5; Sp 28:1
h Ps 33:17; Sp 21:31
i Ge 2:7
j Jer 41:8
k Na 1:15; 1Kor 10:24; Fil 2:4; 1Th 5:15
l 1Ti 6:10

de koning melden." **10** Zij kwamen dus en riepen de poortwachters[a] van de stad toe en meldden het hun, door te zeggen: „Wij kwamen in het kamp van de Syriërs, en ziet! er was daar niemand, noch het geluid van een mens, maar alleen de vastgebonden paarden en de vastgebonden ezels en de tenten net zoals ze waren."[b] **11** Terstond riepen de poortwachters het uit, en zij meldden het binnen in het huis van de koning.

12 Onmiddellijk stond de koning in de nacht op en zei tot zijn dienaren:[c] „Laat ik U alstublieft vertellen wat de Syriërs ons hebben aangedaan.[d] Zij weten heel goed dat wij hongerig zijn;[e] en daarom zijn zij uit het kamp weggetrokken om zich te verbergen in het veld,[f] zeggend: 'Zij zullen de stad uit komen, en wij zullen hen levend vangen en de stad binnentrekken.'" **13** Toen antwoordde een van zijn dienaren en zei: „Laat men alstublieft vijf van de overgebleven paarden nemen die er in de stad zijn overgebleven.[g] Zie! Ze staan gelijk met heel de menigte van Israël die daarin is overgebleven. Zie! Ze staan gelijk met heel de menigte van Israël die is vergaan.[h] En laten wij [die] uitzenden en zien." **14** Bijgevolg namen zij twee wagens met paarden en de koning zond die achter het kamp van de Syriërs aan en zei: „Gaat en ziet." **15** Daarop gingen zij hen achterna tot aan de Jordaan; en zie! heel de weg lag vol met kleren en gerei,[i] die de Syriërs hadden weggeworpen toen zij zich weghaastten.[j] Daarop keerden de boden terug en meldden het aan de koning.

16 Toen ging het volk naar buiten en plunderde[k] het kamp van de Syriërs; en zo werd een seamaat meelbloem een sikkel waard, en twee sea-maten gerst een sikkel, naar het woord[l] van Jehovah. **17** En de koning zelf had de adjudant op wiens hand hij steunde,[a] belast met het toezicht over de poort; en het volk bleef hem in de poort onder de voet lopen,[b] zodat hij stierf, juist zoals de man van de [ware] God gesproken had,[c] toen hij sprak ten tijde dat de koning tot hem afgekomen was. **18** Aldus geschiedde het juist zoals de man van de [ware] God tot de koning gesproken had, toen hij zei: „Twee sea-maten gerst ter waarde van een sikkel en een sea-maat meelbloem ter waarde van een sikkel zal het worden, morgen om deze tijd in de poort van Samaria."[d] **19** Maar de adjudant antwoordde de man van de [ware] God en zei: „Ook al maakte Jehovah sluizen in de hemel, zou het naar dit woord kunnen geschieden?"[e] Hierop zei hij: „Zie, gij ziet het met uw eigen ogen, maar gij zult er niet van eten."[f] **20** Zo is het ook met hem gebeurd,[g] toen het volk hem in de poort onder de voet bleef lopen,[h] zodat hij stierf.

8 En Elisa zelf had tot de vrouw wier zoon hij weer levend gemaakt had,[i] gesproken en gezegd: „Sta op en ga heen, gij met uw huisgezin, en vertoef als vreemdeling waar gij maar als vreemdeling vertoeven kunt;[j] want Jehovah heeft een hongersnood opgeroepen,[k] en bovendien moet die zeven jaar lang over het land komen."[l] **2** De vrouw stond dus op en deed naar het woord van de man van de [ware] God en ging heen,[m] zij met haar huisgezin,[n] waarop zij zeven jaar als vreemdeling in het land van de Filistijnen[o] vertoefde.

3 Nu gebeurde het na verloop van zeven jaar dat de vrouw voorts terugkeerde uit het land van de Filistijnen en heenging om luid tot de koning te roepen[p] om haar huis en om haar veld. **4** De koning nu was juist in gesprek met Gehazi,[q] de bediende van de man van de [ware] God,

HFDST. 7

a 2Sa 18:26 Ps 127:1 Mr 13:34
b 2Kon 7:7
c 2Kon 6:8
d Sp 14:15
e 2Kon 6:25 2Kon 6:29
f Joz 8:4 Joz 8:12 Re 20:29 Re 20:37
g 2Kon 6:25
h Klg 4:9
i Es 1:7 Jes 22:24
j Ps 68:12 Jes 2:20 Mt 16:26
k 2Kr 20:25 Ps 68:12 Jes 33:1
l Nu 23:19 2Kon 7:1 Jes 44:26 Jes 55:11

2e kolom

a 2Kon 5:18
b 2Kon 9:33 Jes 25:10
c De 32:35 2Kon 7:2 2Kr 36:16 Jes 5:24 Jes 28:22 Na 1:2
d 2Kon 7:1 Jes 44:26
e Nu 20:12 Ps 78:19
f 2Kon 7:2
g 2Kr 20:20
h Jes 41:25

HFDST. 8

i 2Kon 4:35
j Ge 12:10 Ge 26:1 Ge 47:4 Ru 1:1
k Le 26:19 De 28:23 2Sa 21:1 1Kon 17:1 Ps 105:16 Han 11:28
l Ge 41:27 2Sa 24:13 Am 3:2
m Sp 27:12
n Ge 15:3 1Ti 5:8
o Joz 13:3 1Sa 27:1
p 1Sa 8:5 2Sa 14:4 2Kon 6:26 Lu 18:3
q 2Kon 4:12

en zei: „Verhaal mij toch alstublieft al de grote dingen die Elisa heeft gedaan.”[a] **5** Voorts gebeurde het dat terwijl hij juist bezig was de koning te verhalen hoe hij de dode weer levend had gemaakt,[b] wel, daar riep de vrouw wier zoon hij weer levend had gemaakt, luid tot de koning om haar huis en om haar veld.[c] Terstond zei Gehazi: „Mijn heer[d] de koning, dit is de vrouw, en dit is haar zoon die door Elisa weer levend gemaakt is.” **6** Daarop ondervroeg de koning de vrouw, en zij verhaalde hem vervolgens de geschiedenis.[e] Toen gaf de koning haar een hofbeambte[f] en zei: „Geef alles terug wat haar toebehoort en al de producten van het veld, van de dag af dat zij het land verliet tot nu toe.”[g]

7 Voorts kwam Elisa naar Damaskus;[h] en Ben-Hadad,[i] de koning van Syrië, was ziek. Bijgevolg berichtte men hem en zei: „De man van de [ware] God[j] is hierheen gekomen.” **8** Daarop zei de koning tot Hazaël:[k] „Neem een geschenk[l] in uw hand en ga de man van de [ware] God tegemoet, en gij moet door bemiddeling van hem Jehovah raadplegen,[m] door te zeggen: ’Zal ik van deze ziekte herstellen?’” **9** Hazaël ging hem dus tegemoet en nam een geschenk in zijn hand, ja, allerlei goeds van Damaskus, de vracht van veertig kamelen, en hij kwam en ging voor hem staan en zei: „Uw zoon,[n] Ben-Hadad, de koning van Syrië, heeft mij tot u gezonden en laat [u] zeggen: ’Zal ik van deze ziekte herstellen?’” **10** Toen zei Elisa tot hem: „Ga, zeg tot hem: ’Gij zult beslist herstellen’, en Jehovah heeft mij getoond[o] dat hij beslist zal sterven.”[p] **11** En hij zette een strak gezicht en hield het zo tot verlegen wordens toe. Daarna barstte de man van de [ware] God in tranen[q] uit. **12** Hierop zei Hazaël: „Waarom weent mijn heer?” Waarop hij zei: „Omdat ik heel goed weet wat voor kwaad[r] gij de zonen van Israël zult aandoen. Hun versterkte plaatsen zult gij aan het vuur prijsgeven, en hun uitgelezen mannen zult gij met het zwaard doden, en hun kinderen zult gij verpletteren,[a] en hun zwangere vrouwen zult gij openrijten.”[b] **13** Daarop zei Hazaël: „Wat is uw knecht, [die slechts een] hond[c] [is], dat hij zo iets groots zou kunnen doen?” Maar Elisa zei: „Jehovah heeft mij u getoond als koning over Syrië.”[d]

14 Daarna ging hij van Elisa heen en kwam bij zijn eigen heer, die toen tot hem zei: „Wat heeft Elisa u gezegd?” Hierop zei hij: „Hij heeft mij gezegd: ’Gij zult beslist herstellen.’”[e] **15** Nu gebeurde het de volgende dag dat hij voorts een dekkleed nam en het in water doopte en het over zijn gezicht uitspreidde,[f] zodat hij stierf.[g] En Hazaël[h] begon in zijn plaats te regeren.

16 En in het vijfde jaar van Joram,[i] de zoon van Achab, de koning van Israël, terwijl Josafat koning van Juda was, werd Joram,[j] de zoon van Josafat, de koning van Juda, koning. **17** Tweeëndertig jaar oud was hij geworden toen hij koning werd, en hij heeft acht jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[k] **18** En hij ging de weg van de koningen van Israël bewandelen,[l] net zoals degenen van het huis van Achab hadden gedaan;[m] want Achabs dochter werd zijn vrouw,[n] en hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah’s ogen. **19** En Jehovah wilde Juda[o] niet in het verderf storten ter wille van zijn knecht David,[p] juist zoals hij hem beloofd had hem [en] zijn zonen voor altijd een lamp te geven.[q]

20 In zijn dagen kwam Edom[r] in opstand en onttrok zich aan de hand van Juda, en zij lieten zich vervolgens door een koning[s] regeren. **21** Dientengevolge trok Joram over naar Zaïr, alsook alle

HFDST. 8

a 2Kon 2:14; 2Kon 2:20; 2Kon 3:17; 2Kon 4:4; 2Kon 5:14; 2Kon 5:27; 2Kon 6:6; 2Kon 7:1
b 2Kon 4:35
c Nu 36:9
d 1Sa 26:17; 2Kon 6:26; 1Pe 2:17
e 2Kon 4:32
f 2Kon 9:32
g Ps 82:3; Sp 21:1; Sp 29:4; Sp 31:9
h Jes 7:8
i 1Kon 20:1; 2Kon 6:24
j 1Kon 17:24
k 1Kon 19:15
l 1Sa 9:8; 1Kon 14:3; 2Kon 5:5
m Ge 25:22; 1Kon 14:2; 2Kon 3:11; 2Kon 22:13
n 1Sa 25:8; 2Kon 6:21; 2Kon 13:14
o Jes 44:26; Am 3:7
p 2Kon 8:15
q Jer 9:1; Lu 19:41; Han 20:19
r 2Kon 10:32; 2Kon 12:17; 2Kon 13:3; Am 1:3

2e kolom

a De 28:45; De 28:63; 2Kon 15:16; Ho 10:14
b Jes 13:16; Ho 13:16; Am 1:13
c 1Sa 17:43; 2Sa 9:8; Ps 22:20
d 1Sa 2:7; 1Kon 19:15
e 2Kon 8:10
f Ps 36:1; Mi 2:1
g 1Kon 16:10; 2Kon 11:1; 2Kon 15:10; Jes 33:1
h 1Kon 19:15
i 2Kon 1:17
j 1Kon 22:50; 2Kr 21:3
k 2Kr 21:5
l 1Kon 12:28; 1Kon 16:32
m 1Kon 16:33; 1Kon 21:25; 2Kon 21:3; 2Kr 21:13
n 2Kon 8:26; 2Kr 18:1; 2Kr 21:6
o Ge 49:10
p 2Sa 7:16; 2Kr 21:7

q 1Kon 11:36; Ps 132:17; Lu 1:69; Han 15:16; r Ge 27:40; 2Sa 8:14; 2Kon 3:9; 2Kr 21:8; s 2Sa 8:14; 1Kon 22:47.

wagens met hem. Nu gebeurde
het dat hijzelf 's nachts opstond
en ten slotte de Edomieten die
hem en de wagenoversten om-
singelden, versloeg; en het volk
vluchtte toen naar zijn tenten.
22 Maar Edom heeft zijn opstand
volgehouden en heeft zich aan de
hand van Juda onttrokken tot op
deze dag. Het was toen dat Libna[a] voorts in opstand kwam, in die
tijd.

23 En de rest van de aangele-
genheden van Joram en alles wat
hij gedaan heeft, is dat niet be-
schreven in het boek[b] van de aan-
gelegenheden van de dagen der
koningen van Juda? **24** Ten slot-
te legde Joram zich neer bij zijn
voorvaders[c] en werd bij zijn voor-
vaders begraven in de Stad van
David.[d] En zijn zoon Ahazia[e] be-
gon in zijn plaats te regeren.

25 In het twaalfde jaar van Jo-
ram, de zoon van Achab, de koning
van Israël, werd Ahazia, de zoon
van Joram, de koning van Juda,
koning.[f] **26** Tweeëntwintig jaar
oud was Ahazia toen hij begon te
regeren, en hij heeft één jaar te Je-
ruzalem geregeerd.[g] En de naam
van zijn moeder was Athalia,[h] de
kleindochter van Omri,[i] de koning
van Israël. **27** En hij ging de weg
van het huis van Achab bewan-
delen[j] en bleef doen wat kwaad
was in Jehovah's ogen,[k] gelijk
het huis van Achab, want hij was
door huwelijk met het huis van
Achab verwant.[l] **28** Bijgevolg
ging hij met Joram, de zoon van
Achab, ten strijde tegen Hazaël,[m]
de koning van Syrië, bij Ramoth-
Gilead,[n] maar de Syriërs verslo-
egen[o] Joram. **29** Daarom keerde
koning Joram[p] terug om in Jiz-
reël[q] genezing te zoeken van de
wonden die de Syriërs hem ten
slotte bij Rama hadden toege-
bracht toen hij streed tegen Hza-
el, de koning van Syrië. Wat Aha-
zia[r] betreft, de zoon van Joram,
de koning van Juda, hij daalde af
om Joram, de zoon van Achab, te
Jizreël te bezoeken, want hij was
ziek.

HFDST. 8

a Joz 21:13
2Kon 19:8
2Kr 21:10
b 1Kon 14:29
1Kon 15:23
2Kon 15:6
2Kon 15:36
c 1Kon 2:10
1Kon 11:43
1Kon 14:31
2Kr 21:19
d 2Kr 21:20
e 1Kr 3:11
2Kr 21:17
f 2Kon 9:29
2Kr 22:1
g 2Kr 22:2
h 2Kon 8:18
2Kon 11:1
2Kon 11:13
2Kon 11:16
i 1Kon 16:16
1Kon 16:23
1Kon 16:27
2Kr 22:2
j 1Kon 16:33
2Kr 22:3
k 2Kon 19:22
l 2Kon 8:18
2Kor 6:14
m 2Kon 9:15
2Kr 22:5
n Joz 21:38
1Kon 22:3
o 1Kon 19:17
p 2Kon 9:15
q Joz 19:18
1Kon 21:1
2Kr 22:6
r 2Kon 9:16

2e kolom

HFDST. 9

a 2Kon 4:1
2Kon 6:1
b 1Kon 18:46
2Kon 4:29
Lu 12:35
c 1Sa 10:1
d 2Kon 8:28
2Kr 22:5
e 1Kon 19:17
f 1Kon 20:30
1Kon 22:25
g Ex 29:7
1Kon 19:16
h 2Kr 22:7
i Jer 27:5
Da 2:21
j Re 3:19
k 1Kon 19:16
2Kr 22:7
l 1Kon 16:2
m De 32:35
De 32:43
Ps 94:1
Lu 18:7
Ro 12:19
Ro 13:4
Heb 10:30
n 1Kon 18:4
1Kon 19:2
1Kon 21:15
1Kon 21:25
o 1Kon 21:21
p 1Kon 14:10
q De 32:36
1Kon 21:21

9 En de profeet Elisa riep van
zijn kant een van de profe-
tenzonen[a] en zei vervolgens tot
hem: „Omgord uw lendenen[b] en
neem deze pul[c] met olie in uw
hand en ga naar Ramoth-Gilead.[d]
2 Wanneer gij daar aangekomen
zijt, zie daar dan uit naar Jehu,[e]
de zoon van Josafat, de zoon
van Nimsi; en gij moet naar bin-
nen gaan en hem uit het mid-
den van zijn broeders doen op-
staan en hem in het binnenste
vertrek[f] brengen. **3** En gij moet
de pul met olie nemen en die over
zijn hoofd uitgieten[g] en zeggen:
'Dit heeft Jehovah gezegd: „Voor-
waar, ik zalf[h] u tot koning[i] over
Israël."' En gij moet de deur ope-
nen en vluchten en niet wach-
ten."

4 En de bediende, de bedien-
de van de profeet, ging op weg
naar Ramoth-Gilead. **5** Toen hij
daar kwam, zie, daar zaten de
oversten van de krijgsmacht. Hij
zei nu: „Ik heb een woord voor u,[j]
o overste." Hierop zei Jehu: „Voor
wie van ons allen?" Toen zei hij:
„Voor u, o overste." **6** Derhalve
stond hij op en ging het huis bin-
nen; voorts goot hij de olie over
zijn hoofd uit en zei tot hem: „Dit
heeft Jehovah, de God van Is-
raël, gezegd: 'Voorwaar, ik zalf u
tot koning[k] over Jehovah's volk,[l]
dat wil zeggen over Israël. **7** En
gij moet het huis van Achab, uw
heer, neerslaan, en ik moet het
bloed van mijn knechten, de profe-
ten, en het bloed van alle knech-
ten van Jehovah wreken[m] van de
hand van Izebel.[n] **8** En het gehe-
le huis van Achab moet vergaan;
en ik moet van Achab afsnijden[o]
al wie tegen een muur watert[p] en
iedere hulpeloze en waardeloze[q]
in Israël. **9** En ik moet het huis
van Achab maken gelijk het huis
van Jerobeam,[r] de zoon van Ne-
bat, en gelijk het huis van Baë-
sa,[s] de zoon van Ahia. **10** En
Izebel zullen de honden opeten[t]
op het stuk land te Jizreël, en er

r 1Kon 15:29; s 1Kon 16:11; t 1Kon 21:23.

zal niemand zijn die haar begraaft.'" Daarop opende hij de deur en vluchtte weg.[a]

11 Wat Jehu betreft, hij ging naar buiten naar de dienaren van zijn heer, en zij zeiden toen tot hem: „Is alles in orde?[b] Waarom is deze waanzinnige[c] bij u gekomen?" Maar hij zei tot hen: „GIJZELF kent de man en zijn gepraat heel goed." **12** Maar zij zeiden: „Dat is niet waar! Vertel het ons alstublieft." Toen zei hij: „Zus en zo heeft hij tot mij gesproken en gezegd: 'Dit heeft Jehovah gezegd: „Voorwaar, ik zalf u tot koning over Israël."'"[d] **13** Hierop namen zij haastig ieder hun kleed[e] en legden dat onder hem op de kale treden, waarop zij op de hoorn bliezen[f] en zeiden: „Jehu is koning geworden!"[g] **14** En Jehu,[h] de zoon van Josafat, de zoon van Nimsi,[i] zette een samenzwering op touw[j] tegen Joram.

En Joram zelf had juist de wacht gehouden bij Ramoth-Gilead,[k] hij met heel Israël, wegens Hazaël,[l] de koning van Syrië. **15** Later keerde koning Joram[m] terug om in Jizreël[n] genezing te zoeken van de wonden die de Syriërs hem ten slotte hadden toegebracht toen hij streed tegen Hazaël, de koning van Syrië.[o]

Jehu zei nu: „Indien UW ziel ermee instemt,[p] laat dan niemand uit de stad ontsnappen om het in Jizreël te gaan berichten." **16** Toen reed Jehu weg en ging naar Jizreël; want Joram lag daar, en Ahazia,[q] de koning van Juda, was in eigen persoon afgekomen om Joram te bezoeken. **17** En de wachter[r] stond op de toren[s] in Jizreël,[t] en hij zag ten slotte de deinende massa van Jehu's [mannen], toen hij er aankwam, en hij zei terstond: „Ik zie een deinende massa [mannen]." Daarop zei Joram: „Neem een ruiter en zend hun die tegemoet, en laat hem zeggen: 'Is het vrede?'"[u] **18** Bijgevolg ging hem een paardrijder tegemoet en zei: „Dit heeft de koning gezegd: 'Is het vrede?'" Maar Jehu zei: „Wat hebt gij met 'vrede' te maken?[a] Keer om [en kom] achter mij!"

Vervolgens meldde de wachter[b] en zei: „De bode is tot bij hen gekomen, maar hij is niet teruggekeerd." **19** Hij stuurde er derhalve een tweede paardrijder op uit, die, toen hij bij hen kwam, vervolgens zei: „Dit heeft de koning gezegd: 'Is het vrede?'" Maar Jehu zei: „Wat hebt gij met 'vrede' te maken?[c] Keer om [en kom] achter mij!"

20 Vervolgens meldde de wachter en zei: „Hij is tot bij hen gekomen, maar hij is niet teruggekeerd; en de manier van rijden is als de manier van rijden van Jehu,[d] de kleinzoon van Nimsi,[e] want hij rijdt als een waanzinnige."[f] **21** Daarop zei Joram: „Span in!"[g] Zijn strijdwagen werd dus ingespannen en Joram, de koning van Israël, en Ahazia,[h] de koning van Juda, trokken uit, ieder op zijn eigen strijdwagen. Terwijl zij uittrokken, Jehu tegemoet, troffen zij hem ten slotte op het stuk land van de Jizreëliet Naboth.[i]

22 Nu gebeurde het dat zodra Joram Jehu zag, hij onmiddellijk zei: „Is het vrede, Jehu?" Maar hij zei: „Hoe zou het vrede[j] kunnen zijn zolang de hoererijen van uw moeder Izebel[k] en haar vele toverijen er nog zijn?"[l] **23** Terstond maakte Joram een wending met zijn handen, om te kunnen vluchten, en zei tot Ahazia: „Er is bedrog in het spel,[m] Ahazia!" **24** En Jehu zelf vulde zijn hand met een boog[n] en schoot Joram vervolgens tussen de armen, zodat de pijl er bij zijn hart uit kwam, en hij zakte in zijn strijdwagen ineen.[o] **25** Nu zei hij tot Bidkar, zijn adjudant:[p] „Neem hem op; werp hem op het stuk veld van de Jizreëliet Naboth;[q] want denk nog eens terug: Ik en gij reden spannen [paarden] achter zijn vader Achab aan, en Jeho-

HFDST. 9

a 2Kon 9:3
b 2Kon 4:26
c 1Sa 21:14
d 2Kon 9:6
e Mt 21:7
f 2Sa 15:10
1Kon 1:34
g 1Kon 1:39
h 1Kon 19:16
i 2Kon 9:2
j 2Kon 10:9
k 1Kon 22:3
2Kon 8:28
l 1Kon 19:15
2Kon 8:15
2Kon 10:32
m 2Kon 8:29
n Joz 19:18
1Kon 21:1
o 2Kr 22:6
p Sp 20:18
q 2Kr 22:7
r Jes 21:6
Jes 62:6
Ez 33:2
s 2Kr 14:7
t 1Kon 21:1
u 1Sa 16:4
1Kon 2:13

2e kolom

a Jes 48:22
Ro 3:17
b 2Sa 18:24
2Sa 18:26
c Jes 57:21
d 1Kon 19:16
e 2Kon 9:2
f Za 12:4
g Mi 1:13
h 2Kon 8:25
2Kon 8:29
2Kr 22:7
i 1Kon 21:1
1Kon 21:15
1Kon 21:19
j Jes 48:22
Jes 57:21
Jes 59:8
Jer 16:5
Ro 3:17
k 1Kon 16:31
1Kon 18:4
1Kon 19:2
1Kon 21:7
Opb 9:21
l Le 20:6
De 18:10
1Kon 18:19
Mal 3:5
m 2Kon 11:14
n Ps 7:12
o 1Kr 28:9
Ps 50:22
Pr 8:13
p 2Kon 7:17
q 2Kon 9:21

vah zelf heeft deze formele uitspraak[a] tegen hem aangeheven:
26 ’„Voorzeker, het bloed[b] van Naboth en het bloed van zijn zonen[c] heb ik gisteren gezien”, is de uitspraak van Jehovah, „en ik zal het u stellig vergelden[d] op dit stuk land”, is de uitspraak van Jehovah.’ Nu dan, neem hem op; werp hem op het stuk land, naar het woord van Jehovah.”[e]

27 En Ahazia,[f] de koning van Juda, zag het zelf en nam de vlucht langs de weg van het tuinhuis.[g] (Later zette Jehu hem achterna en zei: „Hem ook! Slaat hem neer!” Zij sloegen hem dus in de wagen neer op de weg die omhoogvoert naar Gur, dat bij Jibleam[h] ligt. En hij zette zijn vlucht voort naar Megiddo[i] en stierf daar ten slotte.[j] **28** Toen vervoerden zijn dienaren hem op een wagen naar Jeruzalem, en zo begroeven zij hem in zijn graf bij zijn voorvaders in de Stad van David.[k] **29** En het was in het elfde jaar van Joram,[l] de zoon van Achab, dat Ahazia[m] koning over Juda was geworden.)

30 Ten slotte kwam Jehu naar Jizreël,[n] en Izebel[o] zelf vernam het. Zij beschilderde[p] toen haar ogen met zwarte verf en maakte haar hoofd mooi[q] en ging door het venster naar beneden kijken.[r] **31** En Jehu zelf kwam de poort binnen. Zij zei nu: „Is het goed gegaan met Zimri,[s] de doder van zijn heer?” **32** Daarop hief hij zijn gezicht op naar het venster en zei: „Wie is met mij? Wie?”[t] Onmiddellijk keken twee of drie hofbeambten[u] naar beneden, naar hem. **33** Hij dan zei: „Laat haar vallen!”[v] Toen lieten zij haar vallen, waarop er wat van haar bloed tegen de muur en tegen de paarden opspatte; en hij vertrapte[w] haar nu. **34** Daarna ging hij naar binnen en at en dronk en zei toen: „Ziet alstublieft om naar deze vervloekte[x] en begraaft haar, want zij is de dochter van een koning.”[y] **35** Toen zij heengingen om haar te begraven, vonden zij niets meer van haar dan de schedel en de voeten en de handpalmen.[a] **36** Toen zij terugkwamen en het hem vertelden, zei hij vervolgens: „Het is het woord van Jehovah dat hij door bemiddeling[b] van zijn knecht Elia, de Tisbiet, gesproken heeft, toen hij zei: ’Op het stuk land van Jizreël zullen de honden het vlees van Izebel eten.[c] **37** En het dode lichaam van Izebel zal stellig tot mest worden[d] op de oppervlakte van het veld, op het stuk land van Jizreël, opdat men niet kan zeggen: „Dit is Izebel.” ’”[e]

10 Achab nu had zeventig[f] zonen in Samaria.[g] Daarom schreef Jehu brieven en stuurde die naar Samaria aan de vorsten[h] van Jizreël, de oudere mannen[i] en de verzorgers van Achabs [kinderen], waarin stond: **2** „Nu dan, terzelfder tijd dat deze brief U bereikt, zijn bij U de zonen van UW heer, en bij U zijn de strijdwagens en de paarden[j] en een versterkte stad en het wapentuig. **3** En GIJ moet zien wie de beste en meest oprechte is onder de zonen van UW heer en hem op de troon van zijn vader plaatsen.[k] Strijdt vervolgens voor het huis van UW heer.”

4 En zij werden ten zeerste bevreesd en zeiden voorts: „Zie! Zelfs twee koningen[l] hebben voor hem geen stand kunnen houden, en hoe zullen wíj dan stand kunnen houden?”[m] **5** Dientengevolge zonden degene die over het huis ging en degene die over de stad ging en de oudere mannen en de verzorgers[n] een boodschap aan Jehu en lieten zeggen: „Wij zijn UW knechten, en al wat gij ons zegt, zullen wij doen. Wij zullen niemand koning maken. Doe wat goed is in UW eigen ogen.”

6 Daarop schreef hij hun een tweede brief, waarin stond: „Indien GIJ mij toebehoort[o] en mijn stem gehoorzaamt, neemt dan de hoofden van de mannen die zonen[p] van UW heer zijn en komt morgen om deze tijd bij mij te Jizreël.”[q]

HFDST. 9

a 1Kon 21:29; 1Kr 16:12
b Ge 4:10; Ps 9:12; Ps 72:14; Jes 26:21
c 2Kr 24:25; 2Kr 25:4
d Ge 9:5; Ex 20:5; Le 24:17; De 5:9
e 1Kon 21:24
f 2Kon 8:29; 2Kr 22:7
g 1Kon 21:2
h Joz 17:11; Re 1:27
i 1Kon 9:15
j 2Kr 22:7
k 2Sa 5:7
l 2Kon 8:25
m 2Kon 8:24; 2Kr 22:2
n 1Kon 21:1
o 1Kon 16:31; 1Kon 21:25
p Jer 4:30; Ez 23:40
q Jes 3:18; 1Pe 3:3
r Sp 7:6
s 1Kon 16:16; 1Kon 16:18
t Ex 32:26; 1Kr 12:18; Ps 94:16
u Ge 37:36; 1Sa 8:15; 2Kon 8:6; Es 1:10
v Job 31:3
w 2Kon 7:20; Jes 25:10; Mal 4:3; Ro 16:20
x De 27:15; De 27:25; 1Kon 21:25; Ps 119:21
y 1Kon 16:31

2e kolom

a 2Kon 9:10; Jes 14:20; Jer 22:19
b Jes 44:26; Jes 55:11
c 1Kon 21:23
d Ps 83:10; Jer 8:2; Jer 16:4
e Sp 10:7

HFDST. 10

f Re 8:30; Re 12:14
g 1Kon 16:29
h De 16:18
i 1Kon 21:8
j Sp 21:31
k 2Kon 10:1
l 2Kon 9:24; 2Kon 9:27
m Lu 14:31
n 2Kon 10:1
o 2Kon 9:32
p De 5:9; Job 21:19; Jes 14:21; Opb 2:23
q 2Kon 9:30

De zonen van de koning nu, zeventig man, waren bij de aanzienlijken van de stad, die hen grootbrachten. **7** Nu gebeurde het dat zodra de brief hen bereikte, zij daarop de zonen van de koning namen en [hen] afslachtten, zeventig man,[a] waarna zij hun hoofden in manden deden en ze naar hem toe zonden te Jizreël. **8** Toen kwam de bode[b] en berichtte het hem en zei: „Men heeft de hoofden[c] van de zonen van de koning gebracht." Hij dan zei: „Legt ze tot de morgen[d] in twee hopen aan de ingang van de poort." **9** Nu gebeurde het 's morgens dat hij voorts naar buiten ging. Toen bleef hij staan en zei tot al het volk: „GIJ zijt rechtvaardig.[e] Ziet, ikzelf heb een samenzwering gesmeed[f] tegen mijn heer en heb hem ten slotte gedood;[g] maar wie heeft al dezen neergeslagen? **10** Weet dan dat van het woord van Jehovah, dat Jehovah tegen het huis van Achab heeft gesproken,[h] niets [onvervuld] ter aarde zal vallen;[i] en Jehovah zelf heeft gedaan wat hij door bemiddeling van zijn knecht Elia gesproken heeft."[j] **11** Bovendien ging Jehu voort allen neer te slaan die te Jizreël van het huis van Achab waren overgebleven en al zijn aanzienlijken[k] en zijn kennissen en zijn priesters,[l] totdat hij niemand van hem in leven had gelaten.[m]

12 Toen stond hij op en ging naar binnen, waarna hij zich op weg naar Samaria begaf. Onderweg was het [schapen-]bindhuis van de herders. **13** En Jehu zelf trof de broeders[n] van Ahazia,[o] de koning van Juda, aan. Toen hij tot hen zei: „Wie zijt GIJ?", zeiden zij vervolgens: „Wij zijn de broeders van Ahazia, en wij trekken af om te vragen of alles goed is met de zonen van de koning en de zonen van de Vrouwe." **14** Onmiddellijk zei hij: „Grijpt hen levend!"[p] Zij grepen hen dus levend en slachtten hen af bij de regenput van het bindhuis, tweeënveertig man, en hij liet niet één van hen overblijven.[a]

15 Toen hij vandaar verder ging, trof hij voorts Jonadab,[b] de zoon van Rechab[c] aan, die hem tegemoet [kwam]. Toen hij hem zegende,[d] zei hij bijgevolg tot hem: „Is uw hart oprecht met mij, net zoals míjn hart met uw hart is?"[e]

Hierop zei Jonadab: „Ja."

„Indien het zo is, geef mij dan werkelijk uw hand."

Hij gaf hem dus zijn hand. Daarop liet hij hem bij zich op de wagen klimmen.[f] **16** Toen zei hij: „Ga toch met mij mee en zie hoe ik geen mededinging ten opzichte van Jehovah duld."[g] En zij lieten hem op zijn strijdwagen meerijden. **17** Ten slotte kwam hij te Samaria. Nu sloeg hij allen neer die van Achabs [huis] te Samaria overgebleven waren, totdat hij hen verdelgd had,[h] naar het woord van Jehovah dat hij tot Elia gesproken had.[i]

18 Voorts bracht Jehu heel het volk bijeen en zei tot hen: „Achab heeft Baäl enerzijds weinig aanbeden.[j] Jehu zal hem anderzijds zeer veel aanbidden. **19** Nu dan, roept alle profeten[k] van Baäl, al zijn aanbidders[l] en al zijn priesters[m] bij mij. Laat er niet één gemist worden, want ik heb een groot slachtoffer voor Baäl. Al wie gemist wordt, zal niet in leven blijven." Wat Jehu betreft, hij handelde sluw,[n] met de bedoeling de aanbidders van Baäl te verdelgen.

20 Vervolgens zei Jehu: „Heiligt een plechtige vergadering voor Baäl." Bijgevolg kondigden zij die af. **21** Daarna zond Jehu [boden] door heel Israël,[o] zodat alle aanbidders van Baäl kwamen. En niet één bleef er over die niet kwam. En zij bleven in het huis van Baäl[p] komen, en het huis van Baäl liep vol, van het ene einde tot het andere. **22** Nu zei hij tot degene die over de garderobe ging: „Haal voor alle aanbidders van Baäl kle-

HFDST. 10

a Re 9:5; 1Kon 21:21; Ps 109:13
b 2Sa 4:10; 2Sa 11:19
c 2Sa 20:22
d De 21:23
e 1Sa 24:17
f 2Kon 9:14
g 2Kon 9:24
h 1Kon 21:24
i 1Sa 15:29; Jes 14:27; Jes 44:26; Jes 55:11
j 1Kon 21:19; 1Kon 21:22; 2Kon 9:7; 2Kon 9:36
k Ps 125:5; Sp 13:20
l 1Kon 18:19; 1Kon 22:6; 2Kon 23:20
m 1Kon 21:21
n 2Kr 22:8
o 2Kon 8:29; 2Kon 9:21; 2Kr 22:1
p 1Kon 20:18

2e kolom

a 2Kr 22:8
b Jer 35:6; Jer 35:19
c 1Kr 2:55
d Ge 47:7; Nu 6:23; Ru 2:4; Ro 12:14
e 1Kr 12:17; Sp 17:17
f Za 8:23
g Nu 25:11; 1Kon 19:10
h 2Kon 9:8; 2Kr 22:7; Ps 58:10
i 1Kon 21:21; 2Kon 9:26; Ps 9:16
j 1Kon 16:32; 1Kon 18:22; 1Kon 18:40; 2Kon 3:2
k 2Kon 3:13
l 2Kon 10:21
m 2Kon 10:11
n Sp 24:6; Pr 9:12
o 1Kon 11:35
p 1Kon 16:32

ren te voorschijn." Hij haalde dus
de kledij voor hen te voorschijn.
23 Toen ging Jehu met Jonadab,[a]
de zoon van Rechab, het huis van
Baäl binnen. Hij zei nu tot de
aanbidders van Baäl: „Onderzoekt
zorgvuldig en ziet toe dat niet
misschien een van de aanbidders
van Jehovah hier bij U is, maar
alleen de aanbidders van Baäl."[b]
24 Ten slotte gingen zij naar binnen om slachtoffers en brandoffers op te dragen, en Jehu zelf
stelde buiten tachtig man op over
wie hij kon beschikken en zei vervolgens: „Wat de man betreft die
ontsnapt van de mannen die ik in
UW handen lever, de ziel van de
een zal voor de ziel van de ander in
de plaats gesteld worden."[c]
25 Nu gebeurde het dat zodra
hij klaar was met het opdragen
van het brandoffer, Jehu onmiddellijk tot de hardlopers en de adjudanten zei: „Komt binnen, slaat
hen neer! Laat er niet één uitgaan."[d] Toen sloegen de hardlopers en de adjudanten[e] hen met
de scherpte van het zwaard en
wierpen hen eruit, en zij drongen door tot aan de stad van
het huis van Baäl. **26** Vervolgens brachten zij de heilige zuilen[f] van het huis van Baäl naar
buiten en verbrandden[g] elk [daarvan]. **27** Voorts braken zij de
heilige zuil van Baäl af[h] en braken het huis van Baäl[i] af, en zij
hielden het voor privaten[j] afgezonderd tot op deze dag.
28 Zo verdelgde Jehu Baäl uit
Israël. **29** Alleen van het navolgen van de zonden van Jerobeam,[k]
de zoon van Nebat, waarmee hij
Israël had doen zondigen,[l] week
Jehu niet af, [dat wil zeggen] de
gouden kalveren[m] waarvan er één
te Bethel stond en één te Dan.[n]
30 Dientengevolge zei Jehovah
tot Jehu: „Omdat gij goed gehandeld hebt, door te doen wat recht
is in mijn ogen,[o] [en] met het huis
van Achab gedaan hebt naar alles
wat in mijn hart was,[p] zullen zelfs
zonen tot in het vierde geslacht
voor u op de troon van Israël zitten."[a] **31** En Jehu zelf zorgde er
niet voor met geheel zijn hart in
de wet van Jehovah, de God van Israël, te wandelen.[b] Hij week niet
af van de zonden van Jerobeam,
waarmee hij Israël had doen zondigen.[c]
32 In die dagen begon Jehovah Israël stukje bij beetje af
te snijden; en Hazaël[d] bleef hen
slaan in heel het gebied van Israël, **33** vanaf de Jordaan in de
richting van de opgang der zon,
heel het land Gilead,[e] de Gadieten[f]
en de Rubenieten[g] en de Manassieten,[h] vanaf Aroër,[i] dat aan het
stroomdal van de Arnon ligt, ja,
Gilead en Basan.[j]
34 En de rest van de aangelegenheden van Jehu en alles wat
hij gedaan heeft en al zijn machtsbetoon, is dat niet beschreven in
het boek[k] van de aangelegenheden van de dagen der koningen
van Israël? **35** Ten slotte legde
Jehu zich neer bij zijn voorvaders,[l]
en men begroef hem in Samaria;
en zijn zoon Joahaz[m] begon in zijn
plaats te regeren. **36** En de dagen dat Jehu te Samaria over Israël had geregeerd, waren achtentwintig jaar.

11 Wat nu Athalia[n] betreft,
de moeder van Ahazia,[o] zij
zag dat haar zoon gestorven was.
Derhalve stond zij op en verdelgde heel het nageslacht van het
koninkrijk.[p] **2** Maar Joseba,[q] de
dochter van koning Joram, de zuster van Ahazia, nam Joas,[r] de zoon
van Ahazia, en stal hem uit het
midden van de koningszonen die
ter dood gebracht moesten worden, ja, hem en zijn voedster, [en
verborg hem] in de binnenkamer
voor de rustbedden, en zij hielden hem voor het aangezicht van
Athalia verborgen,[s] en hij werd
niet ter dood gebracht. **3** En hij
bleef zes jaar lang bij haar verborgen in het huis van Jehovah,
terwijl Athalia over het land regeerde.[t]

HFDST. 10

a 2Kon 10:15
Jer 35:6
Jer 35:19
b 1Kon 18:22
c 1Kon 20:39
d Ex 32:27
De 13:6
De 13:8
Ez 9:5
e 2Kon 7:17
2Kon 9:25
f Le 26:1
1Kon 14:23
g De 7:25
2Sa 5:21
2Kon 19:18
h Le 26:30
De 7:5
i 1Kon 16:32
j Ezr 6:11
Da 2:5
k 1Kon 13:33
l 1Kon 14:16
2Kon 14:24
m 1Kon 12:28
Ho 8:6
n 1Kon 12:29
o Ez 29:20
p 1Kon 21:21

2e kolom

a 2Kon 13:1
2Kon 13:10
2Kon 14:23
2Kon 15:8
2Kon 15:12
Job 34:11
Heb 6:10
b De 10:12
1Kon 2:4
Ps 78:10
Sp 4:23
Ho 1:4
Heb 10:38
c 1Kon 12:30
1Kon 13:34
1Kon 14:16
d 1Kon 19:17
2Kon 8:12
2Kon 13:22
Am 1:4
e De 3:15
Joz 22:9
f De 3:16
g Nu 32:33
h De 3:13
i Joz 13:9
j De 28:63
Joz 13:12
k 1Kon 14:19
2Kon 13:8
l 2Sa 7:12
m 2Kon 13:1
2Kon 13:7

HFDST. 11

n 2Kon 8:26
2Kon 11:20
2Kr 21:6
2Kr 22:10
2Kr 24:7
o 2Kon 9:27
2Kr 22:1
p 2Kr 21:4
Ro 1:29
q 2Kr 22:11
r 2Kon 12:1
s Re 9:5
2Kon 8:19
Ps 27:5

t 2Kr 22:12; Ps 12:8; Jes 3:12; Mal 3:15; 1Ti 2:12.

4 En in het zevende jaar ontbood Jojada[a] de oversten van honderd van de Karische[b] lijfwacht en van de hardlopers[c] en nam [hen] vervolgens en bracht hen bij zich in het huis van Jehovah en sloot een verbond[d] met hen en liet hen zweren[e] in het huis van Jehovah, waarna hij hun de zoon van de koning toonde. **5** Voorts gebood hij hun en zei: „Dit is het wat GIJ zult doen: Een derde van U komt binnen op de sabbat en houdt streng de wacht bij het huis van de koning;[f] **6** en een derde zal bij de Fundamentpoort[g] zijn, en een derde zal bij de poort achter de hardlopers zijn; en GIJ moet om beurten streng de wacht houden bij het huis.[h] **7** En er zijn twee afdelingen onder U waarvan allen op de sabbat uitgaan, en zij moeten streng de wacht houden bij het huis van Jehovah ten behoeve van de koning. **8** En GIJ moet een kring vormen om de koning, ieder met zijn wapens in zijn hand; en iedereen die binnen de rijen komt, zal ter dood worden gebracht. En blijft bij de koning, wanneer hij uitgaat en wanneer hij binnenkomt."

9 De oversten over honderd[i] deden voorts naar al wat de priester Jojada geboden had. Zij namen dus ieder hun mannen die op de sabbat binnenkwamen,[j] te zamen met degenen die op de sabbat uitgingen, en kwamen toen bij de priester Jojada. **10** De priester gaf de oversten van honderd nu de speren en de ronde schilden die aan koning David behoord hadden, die in het huis van Jehovah waren.[k] **11** En de hardlopers[l] bleven staan, ieder met zijn wapens in de hand, van de rechterzijde van het huis helemaal tot de linkerzijde van het huis, bij het altaar[m] en bij het huis, rondom nabij de koning. **12** Toen bracht hij de zoon[n] van de koning naar buiten en zette hem de diadeem[o] en de Getuigenis[p] op; en zo maakten zij hem koning[q] en zalfden hem.[r] En zij klapten daarbij in de handen[a] en zeiden: „Leve de koning!"[b]

13 Toen Athalia het geluid van het toelopende volk hoorde, kwam zij terstond naar het volk in het huis van Jehovah.[c] **14** Toen zag zij, en zie, daar stond de koning bij de zuil,[d] volgens het gebruik, en de oversten en de trompetten[e] bij de koning, en al het volk van het land verheugde zich[f] en blies op de trompetten. Onmiddellijk scheurde Athalia[g] haar klederen en riep toen: „Een samenzwering! Een samenzwering!"[h] **15** Maar de priester Jojada gebood de oversten van honderd, de aangestelden van de krijgsmacht,[i] en zei tot hen: „Haalt haar weg uit het midden der rijen, en wat een ieder betreft die haar nagaat, die worde met het zwaard ter dood gebracht!"[j] Want de priester had gezegd: „Laat haar niet in het huis van Jehovah ter dood gebracht worden." **16** Zij sloegen dus de hand aan haar, en zij kwam via de paardeningang[k] van het huis van de koning,[l] en daar werd zij ter dood gebracht.[m]

17 Toen sloot Jojada het verbond[n] tussen Jehovah[o] en de koning[p] en het volk, dat zij zich het volk van Jehovah zouden betonen; en ook tussen de koning en het volk.[q] **18** Daarna ging al het volk van het land naar het huis van Baäl en brak zijn altaren af;[r] en zijn beelden braken zij volkomen aan stukken,[s] en de Baälspriester Mattan[t] doodden zij vóór de altaren.[u]

En de priester stelde nu opzieners aan over het huis van Jehovah.[v] **19** Voorts nam hij de oversten van honderd en de Karische[w] lijfwacht en de hardlopers[x] en al het volk van het land, opdat zij de koning uit het huis van Jehovah afwaarts zouden brengen; en zij kwamen ten slotte via de poort[y] der hardlopers in het huis van de koning; en hij nam plaats op de troon[z] van

HFDST. 11

a 2Kon 11:9 2Kr 23:1
b 2Kon 11:15 2Kon 11:19
c 1Sa 8:11 1Sa 22:17 2Sa 18:19 1Kon 14:27
d 1Sa 18:3 2Kon 23:3 2Kr 15:12
e De 6:13 Jer 12:16 Heb 6:16
f 1Kon 7:1
g 2Kr 23:5
h 1Kon 6:1
i 2Kon 11:4
j 2Kr 23:8
k 2Kr 23:9
l 1Sa 8:11 2Sa 15:1 1Kon 14:27
m Ex 40:6 1Kon 8:22 2Kr 4:1
n 2Kon 11:2 2Kr 23:11
o 2Sa 1:10 Ps 132:18
p Ex 25:21 Ex 31:18
q 1Kon 1:38
r Ex 30:23 1Kon 1:39

2e kolom

a 1Kon 1:40 Ps 47:1
b 1Kon 1:34 Ps 72:15 Pr 10:17
c 2Kr 23:12
d 2Kon 23:3 2Kr 34:31
e 2Kr 5:12
f 1Kon 1:40 Sp 29:2
g 2Kon 11:1 2Kon 11:3
h 2Kr 23:13
i 2Kon 11:4 2Kr 23:9
j 2Kr 23:14
k 2Kr 23:15
l 1Kon 7:1
m Ge 9:6 Ex 21:12 Le 24:17 Nu 35:30
n Joz 24:25
o De 5:3
p 1Sa 10:25 2Sa 5:3
q 2Kr 23:16
r De 12:3
s De 7:25
t 2Kr 23:17
u De 13:5 De 13:9
v 2Kr 23:18
w 2Kon 11:4 2Kon 11:15
x 1Kon 14:27
y 2Kr 23:20
z 2Sa 7:16 1Kr 29:23 Jer 17:25 Jer 22:4

de koningen. **20** En al het volk
van het land bleef zich verheu-
gen;[a] en wat de stad betreft, die
had rust, en Athalia zelf had-
den zij bij het huis van de ko-
ning met het zwaard ter dood ge-
bracht.[b]
21 Zeven jaar oud was Joas[c]
toen hij begon te regeren.[d]

12 In het zevende jaar van
Jehu[e] werd Joas[f] koning, en
hij heeft veertig jaar lang te Jeru-
zalem geregeerd. En de naam van
zijn moeder was Zibja, uit Ber-
seba. **2** En Joas bleef doen wat
recht was in Jehovah's ogen ge-
durende al zijn dagen waarin de
priester Jojada hem onderricht-
te.[g] **3** Alleen de hoge plaatsen
verdwenen niet.[h] Nog steeds ging
het volk door met het brengen
van slachtoffers en offerrook op
de hoge plaatsen.
4 En Joas zei nu tot de prie-
sters:[i] „Al het geld voor de heilige
offergaven[j] dat naar het huis van
Jehovah wordt gebracht,[k] het geld
dat voor ieder is vastgesteld,[l] het
geld voor de zielen naar ieders
schatting,[m] al het geld dat in
ieders hart opkomt om het naar
het huis van Jehovah te bren-
gen,[n] **5** laten de priesters het
voor zich nemen, ieder van zijn
bekende;[o] en laten zij van hun
kant de scheuren van het huis
herstellen, overal waar een scheur
gevonden wordt."[p]
6 Nu gebeurde het dat tegen
het drieëntwintigste jaar van ko-
ning Joas de priesters de schee-
ren van het huis nog niet had-
den hersteld.[q] **7** Daarom riep
koning Joas de priester Jojada[r] en
de priesters en zei tot hen: „Waar-
om herstelt GIJ de scheuren van
het huis niet? Nu dan, neemt
van UW bekenden geen geld meer
aan, maar voor de scheuren van
het huis dient GIJ het te geven."[s]
8 Daarop stemden de priesters
ermee in geen geld meer van het
volk aan te nemen en de schee-
ren van het huis niet te herstel-
len.

HFDST. 11

a Sp 11:10
Sp 29:2
b 2Kr 23:21
c 2Kon 11:2
d 2Kr 24:1

HFDST. 12

e 1Kon 19:16
2Kon 10:30
f 2Kon 11:2
1Kr 3:11
2Kr 24:1
g 2Kon 14:3
2Kr 24:2
h Nu 33:52
Jer 2:20
i Ex 28:1
2Kr 35:2
j 1Kr 18:11
2Kr 31:12
k 1Kon 7:51
l Ex 30:13
2Kr 24:9
m Le 27:2
Le 27:12
n Ex 25:2
Ex 35:21
Ne 10:39
2Kor 9:11
o Nu 18:8
Nu 18:28
p 2Kr 24:7
q 2Kr 24:5
Ro 12:11
Kol 3:23
r 2Kon 11:4
2Kr 23:1
2Kr 24:15
s 2Kr 24:6

2e kolom

a 2Kr 24:8
Mr 12:41
Lu 21:1
b 2Kon 11:6
Ps 84:10
c 2Kr 24:10
Mt 6:4
2Kor 9:7
d 2Sa 20:25
2Kon 18:18
e 2Kr 24:11
f 2Kon 22:5
2Kr 24:12
2Kr 34:10
g 1Kon 5:17
Ezr 5:8
h 1Kon 7:50
i 2Kr 4:22
j Nu 10:2
2Kr 5:12
k 2Kr 24:14
l 2Kr 24:13
m 2Kon 22:7
n 2Kr 34:12
o 1Kor 4:2
p Le 5:15
Le 7:7
q Nu 18:8
r 1Kon 19:15
2Kon 8:13
2Kon 10:32
Am 1:4

9 De priester Jojada nam nu
een kist[a] en boorde een gat in het
deksel ervan en plaatste die naast
het altaar, rechts als men het huis
van Jehovah binnenkomt, en daar-
in deden de priesters, de deur-
wachters,[b] al het geld[c] dat in het
huis van Jehovah gebracht werd.
10 Nu gebeurde het dat zodra zij
zagen dat er veel geld in de kist
was, de secretaris[d] van de ko-
ning en de hogepriester altijd op-
kwamen, en zij bonden het dan
te zamen en telden het geld dat
in het huis van Jehovah gevonden
werd.[e] **11** En zij stelden het af-
getelde geld ter hand aan degenen
die het werk verrichtten[f] [en] die
[over] het huis van Jehovah waren
aangesteld. Dezen betaalden het
op hun beurt uit aan de houtbe-
werkers en aan de bouwlieden die
aan het huis van Jehovah werk-
ten, **12** en aan de metselaars en
aan de steenhouwers,[g] en om bal-
ken en gehouwen stenen te kopen
om de scheuren van het huis van
Jehovah te herstellen, en voor al-
les wat uitgegeven werd voor het
herstel van het huis.
13 Alleen werden er met be-
trekking tot het huis van Jehovah
geen zilveren bekkens, lichtdo-
vers,[h] schalen,[i] trompetten,[j] ge-
nerlei gouden voorwerpen en zil-
veren voorwerpen gemaakt van
het geld dat naar het huis van Je-
hovah gebracht werd;[k] **14** want
aan degenen die het werk ver-
richtten, placht men het te ge-
ven, en daarmee herstelden zij
het huis van Jehovah.[l] **15** En
men vroeg doorgaans geen re-
kenschap[m] aan de mannen aan
wie men het geld gewoonlijk ter
hand stelde om het te geven aan
degenen die het werk verricht-
ten,[n] want zij handelden in ge-
trouwheid.[o] **16** Wat het geld be-
treft voor schuldoffers[p] en het
geld voor zondeoffers, dat werd
niet naar het huis van Jehovah
gebracht. Dat kwam dus aan de
priesters.[q]
17 In die tijd nu trok Hazaël,[r]
de koning van Syrië, voorts op en

streed tegen Gath[a] en nam het
in, waarna Hązaël zijn aangezicht
erop richtte[b] om tegen Jeruzalem
op te trekken.[c] **18** Daarop nam
Joas, de koning van Juda, al de
heilige offergaven[d] die Josafat en
Joram en Ahązia, zijn voorvaders,
de koningen van Juda, geheiligd
hadden, alsmede zijn eigen heilige
offergaven en al het goud dat
in de schatten van het huis van
Jehovah en het huis van de koning
te vinden was en zond[e] het
naar Hązaël, de koning van Syrië.
Derhalve trok hij weg van
Jeruzalem.

19 Wat de rest van de aangelegenheden
van Joas betreft en alles
wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven
in het boek[f] van de aangelegenheden
van de dagen der
koningen van Juda? **20** Zijn dienaren[g]
stonden echter op en verbonden
zich in een samenzwering[h]
en sloegen Joas neer in het huis[i]
van de Wal,[j] [op de weg] die afdaalt
naar Silla. **21** En Jozakar,
de zoon van Simeath, en Jozabad,[k]
de zoon van Somer, zijn dienaren,
waren degenen die hem neersloegen,
zodat hij stierf. Bijgevolg begroeven
zij hem bij zijn voorvaders
in de Stad van David; en zijn
zoon Amązia[l] begon in zijn plaats
te regeren.

13 In het drieëntwintigste
jaar van Joas,[m] de zoon van
Ahązia,[n] de koning van Juda, werd
Joahaz,[o] de zoon van Jehu,[p] koning
over Israël te Samaria, voor zeventien
jaar. **2** En hij bleef doen wat
kwaad was in Jehovah's ogen[q] en
ging de zonde navolgen van Jerobeam,[r]
de zoon van Nebat, waarmee
hij Israël had doen zondigen.[s]
Daarvan week hij niet af. **3** En
Jehovah's toorn[t] ontbrandde tegen
Israël, zodat hij hen gedurende
al hun dagen in de hand van
Hązaël,[u] de koning van Syrië, gaf
en in de hand van Ben-Hądad,[v] de
zoon van Hązaël.

4 Na verloop van tijd vermurwde[w]
Joahaz het aangezicht van Jehovah,
zodat Jehovah naar hem
luisterde;[a] want hij had de verdrukking
over Israël gezien,[b] omdat
de koning van Syrië hen verdrukt
had.[c] **5** Dientengevolge
gaf Jehovah Israël een redder,[d]
zodat zij onder de hand van Syrië
vandaan kwamen, en de zonen
van Israël woonden weer in hun
huizen zoals voorheen.[e] **6** (Alleen
weken zij niet af van de zonde
van het huis van Jerobeam, waarmee
hij Israël had doen zondigen.[f]
Daarin wandelde hij;[g] en ook de
heilige paal[h] zelf stond te Samaria.)
7 Want hij had Joahaz niet
meer volk overgelaten dan vijftig
ruiters en tien wagens en tienduizend
man voetvolk,[i] want de koning
van Syrië had hen verdelgd,[j]
om hen te maken als het stof bij
het dorsen.[k]

8 Wat de rest van de aangelegenheden
van Joahaz betreft en
alles wat hij gedaan heeft en zijn
machtsbetoon, is dat niet beschreven
in het boek[l] van de aangelegenheden
van de dagen der koningen
van Israël? **9** Ten slotte
legde Joahaz zich neer bij zijn
voorvaders, en men begroef hem
in Samaria;[m] en zijn zoon Joas[n]
begon in zijn plaats te regeren.

10 In het zevenendertigste jaar
van Joas, de koning van Juda,
werd Joas,[o] de zoon van Joahaz,
koning over Israël te Samaria,
voor zestien jaar. **11** En hij bleef
doen wat kwaad was in Jehovah's
ogen.[p] Hij week niet af van alle
zonden van Jerobeam, de zoon
van Nebat, waarmee hij Israël had
doen zondigen.[q] Daarin wandelde
hij.

12 Wat de rest van de aangelegenheden
van Joas betreft en alles
wat hij gedaan heeft en zijn
machtsbetoon [en] hoe hij gestreden
heeft[r] tegen Amązia, de
koning van Juda, is dat niet beschreven
in het boek[s] van de aangelegenheden
van de dagen der
koningen van Israël? **13** Ten
slotte legde Joas zich neer bij zijn

HFDST. 12

a 1Kr 18:1
b Jer 42:15
Lu 9:51
c 2Kr 24:23
d 1Kon 15:18
e 2Kon 16:8
2Kon 18:15
f 1Kon 14:29
2Kon 8:23
g 2Kon 14:5
h 2Kr 24:25
2Kr 25:27
i 1Kon 9:15
j 2Sa 5:9
1Kon 9:24
1Kon 11:27
2Kr 32:5
k 2Kr 24:26
l 2Kr 24:27

HFDST. 13

m 2Kon 11:2
2Kon 11:21
n 2Kon 8:26
2Kon 9:27
o 2Kon 10:35
p 2Kon 10:30
q De 28:15
r 1Kon 12:28
1Kon 13:33
s 1Kon 14:16
t Le 26:17
De 6:15
De 7:4
Ps 7:11
Heb 12:29
u 1Kon 19:17
2Kon 8:12
v 2Kon 13:24
w Re 6:6
Re 10:10
2Kr 33:13
Ps 78:34

2e kolom

a De 4:7
Ps 50:15
Ps 65:2
1Jo 5:14
b Ge 31:42
Ex 3:7
Re 10:16
c 2Kon 14:26
d Ne 9:27
e Ps 130:4
f 2Kon 10:29
2Kon 17:21
g 1Kon 16:26
h De 7:5
1Kon 14:15
1Kon 16:33
i 2Kon 10:32
j De 28:45
2Kon 8:12
k Am 1:3
l 1Kon 14:19
2Kon 10:34
m 2Kon 10:35
n 2Kon 14:8
o 2Kon 14:1
p 2Kon 13:2
Ho 5:11
q 2Kon 10:29
r 2Kon 14:8
2Kon 14:13
2Kr 25:17
s 1Kon 14:19
2Kon 10:34

voorvaders, en Jerobeam[a] zelf zette zich op zijn troon. Op zijn beurt werd Joas begraven te Samaria bij de koningen van Israël.[b]

14 Wat Elisa[c] betreft, hij was ziek geworden aan de ziekte waaraan hij sterven zou.[d] Daarom kwam Joas, de koning van Israël, tot hem af, en hij weende toen over zijn aangezicht en zei: „Mijn vader,[e] mijn vader, de strijdwagen van Israël en zijn ruiters!"[f] **15** Elisa zei nu tot hem: „Neem een boog en pijlen." Hij nam zich dus een boog en pijlen. **16** Vervolgens zei hij tot de koning van Israël: „Leg uw hand aan de boog." Bijgevolg legde hij zijn hand eraan, waarna Elisa zijn handen op de handen[g] van de koning legde. **17** Toen zei hij: „Open het venster naar het oosten." Hij opende het dus. Ten slotte zei Elisa: „Schiet!" Hij schoot dus. Nu zei hij: „Jehovah's pijl van redding, ja, de pijl van redding[h] tegen Syrië! En gij zult Syrië bij Afek[i] stellig geheel en al verslaan."

18 Vervolgens zei hij: „Neem de pijlen." Daarop nam hij [ze]. Toen zei hij tot de koning van Israël: „Sla op de aarde." Hij sloeg derhalve driemaal en hield op.[j] **19** En de man van de [ware] God[k] werd verontwaardigd op hem; daarom zei hij: „Het was de bedoeling vijf- of zesmaal te slaan! In dat geval zoudt gij Syrië stellig geheel en al verslaan, maar nu zult gij Syrië driemaal verslaan."[l]

20 Daarna stierf Elisa en men begroef hem.[m] En er waren roversbenden[n] van de Moabieten[o] die bij de intrede van het jaar geregeld in het land kwamen. **21** Nu gebeurde het dat toen men bezig was een man te begraven, wel, daar zagen zij de roversbende. Terstond wierpen zij de man in de grafstede van Elisa en gingen heen. Toen de man in aanraking kwam met het gebeente van Elisa, kwam hij onmiddellijk tot leven[p] en stond op zijn voeten.[q]

HFDST. 13

a 2Kon 14:28
b 2Kon 10:35
2Kon 13:9
c 1Kon 19:16
2Kon 5:8
d Za 1:5
e 2Kon 5:13
f 2Kon 2:12
g Ps 144:1
h Ps 18:14
i 1Sa 29:1
1Kon 20:26
j Ga 6:9
k Jes 44:26
l 2Kon 13:25
m Ps 139:8
n 2Kon 24:2
o 2Kon 1:1
p Jo 11:44
Heb 11:35
q Opb 11:11

2e kolom

a 1Kon 19:15
2Kon 10:32
b 2Kon 8:12
Ps 106:41
c Re 10:16
2Kon 14:27
Ne 9:31
Ps 86:15
Jes 30:18
Klg 3:32
d Ps 145:8
2Kor 1:3
Ef 2:4
e Ex 2:24
f Ge 13:16
Ge 17:7
Ge 22:17
Ex 32:13
g Ge 26:3
h Ge 28:13
Le 26:42
i Ps 105:8
Mi 7:20
Heb 6:18
j 2Kon 13:19

HFDST. 14

k 2Kon 13:10
l 1Kr 3:12
m 2Kr 25:1
n 2Kr 25:2
o 1Kon 15:5
p 2Kr 24:2
2Kr 24:18
Za 1:4
q 1Kon 15:14
2Kon 12:3
r 2Kon 15:4
2Kon 15:35
s Ge 9:6
Ex 21:12
Le 24:17
Nu 35:33
t 2Kon 12:20
2Kr 24:25
2Kr 25:3
u 2Kr 25:4

22 Wat Hazaël[a] betreft, de koning van Syrië, hij verdrukte[b] Israël al de dagen van Joahaz. **23** Maar Jehovah betoonde hun gunst[c] en was hun barmhartig[d] en keerde zich tot hen ter wille van zijn verbond[e] met Abraham,[f] Isaäk[g] en Jakob;[h] en hij wilde hen niet in het verderf storten,[i] en hij heeft hen tot nu toe nog niet van voor zijn aangezicht weggeworpen. **24** Ten slotte stierf Hazaël, de koning van Syrië, en zijn zoon Ben-Hadad begon in zijn plaats te regeren. **25** En Joas, de zoon van Joahaz, nam voorts uit de hand van Ben-Hadad, de zoon van Hazaël, de steden weer terug die hij in de oorlog uit de hand van zijn vader Joahaz genomen had. Driemaal versloeg Joas hem, en hij heroverde ten slotte de steden van Israël.[j]

14 In het tweede jaar van Joas,[k] de zoon van Joahaz, de koning van Israël, werd Amazia,[l] de zoon van Joas, de koning van Juda, koning. **2** Vijfentwintig jaar oud was hij geworden toen hij begon te regeren, en hij heeft negenentwintig jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Joaddin,[m] uit Jeruzalem. **3** En hij bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen,[n] alleen niet zoals zijn voorvader David.[o] Hij deed naar alles wat zijn vader Joas gedaan had.[p] **4** Alleen de hoge plaatsen verdwenen niet.[q] Nog steeds ging het volk door met het brengen van slachtoffers en offerrook op de hoge plaatsen.[r] **5** Nu gebeurde het dat zodra het koninkrijk sterk geworden was in zijn hand, hij voorts zijn dienaren neersloeg[s] die de koning, zijn vader, neergeslagen hadden.[t] **6** En de zonen van de doodslagers bracht hij niet ter dood, overeenkomstig hetgeen geschreven staat in het boek van de wet van Mozes, waarin Jehovah het volgende geboden heeft:[u] „Vaders dienen niet ter dood gebracht te worden wegens zonen,

en zonen op hun beurt dienen niet
ter dood gebracht te worden we-
gens vaders; maar ieder dient om
zijn eigen zonde ter dood gebracht
te worden."[a] **7** Hijzelf sloeg de
Edomieten[b] neer in het Zoutdal,[c]
tienduizend man, en veroverde
ten slotte Sela in de oorlog, en
het kreeg de naam Jokteël, tot op
deze dag.

8 Het was toen dat Amazia bo-
den zond naar Joas, de zoon van
Joahaz, de zoon van Jehu, de ko-
ning van Israël, en [aan hem] liet
zeggen: „Kom toch. Laten wij el-
kaar in het aangezicht zien."[d]
9 Daarop liet Joas, de koning van
Israël, aan Amazia, de koning van
Juda, zeggen: „Het doornige on-
kruid zelf dat op de Libanon was,
liet aan de ceder[e] die op de Liba-
non was zeggen: 'Geef uw doch-
ter toch als vrouw aan mijn zoon.'
Maar een wild dier van het veld
dat op de Libanon was, kwam
voorbij en vertrapte het doornige
onkruid.[f] **10** Gij hebt onmisken-
baar Edom verslagen,[g] en uw hart
heeft u verheven.[h] Geniet van uw
eer[i] en woon in uw eigen huis.
Waarom zoudt gij dan de strijd
aanbinden[j] onder ongunstige om-
standigheden[k] en ten val moe-
ten komen, gij en Juda met u?"
11 En Amazia luisterde niet.[l]

Joas, de koning van Israël, trok
dus op, en zij zagen elkaar ver-
volgens in het aangezicht,[m] hij
en Amazia, de koning van Juda,
bij Beth-Semes,[n] dat tot Juda be-
hoort. **12** En Juda leed ten slot-
te de nederlaag voor Israël,[o] zodat
zij op de vlucht sloegen, ieder naar
zijn tent. **13** En het was Ama-
zia, de koning van Juda, de zoon
van Joas, de zoon van Ahazia, die
door Joas, de koning van Israël,
bij Beth-Semes gevangen werd
genomen, waarna zij naar Jeru-
zalem kwamen en hij een bres in
de muur van Jeruzalem maakte
bij de Efraïmpoort,[p] helemaal tot
aan de Hoekpoort,[q] vierhonderd
el. **14** En hij nam al het goud
en zilver en alle voorwerpen die

HFDST. 14

a De 24:16
Ez 18:20
b 2Kon 8:20
2Kr 25:11
c 2Sa 8:13
1Kr 18:12
Ps 60, Ops.
d 2Sa 2:14
2Kr 25:17
Sp 13:10
Sp 18:6
e Re 9:15
f 2Kr 25:18
g 2Kon 14:7
h 2Kr 26:16
Sp 16:18
Hab 2:4
Ga 6:3
Jak 4:6
i 1Sa 18:8
j 2Kr 35:21
Sp 3:30
Sp 20:3
k Lu 14:31
l 2Kr 25:16
2Kr 25:20
m 2Kr 25:21
n Joz 15:10
Joz 21:16
1Sa 6:9
1Kr 6:59
o 2Kr 25:22
Sp 16:18
p 2Kr 25:23
Ne 8:16
Ne 12:39
q Jer 31:38
Za 14:10

2e kolom

a 2Kon 12:13
b 1Kon 14:19
2Kon 13:12
c 2Kon 10:35
d 2Kon 13:9
e 2Kon 13:13
Ho 1:1
Am 1:1
Am 7:10
f 2Kon 14:1
g 2Kon 13:10
h 2Kr 25:25
i 1Kon 14:29
2Kon 12:19
2Kon 20:20
j 2Kr 25:26
k 2Kon 12:20
l Joz 10:31
Mi 1:13
m 2Kr 25:27
n 2Kr 25:28
o 1Kon 2:10
2Kon 12:21
p 2Kr 26:1
Mt 1:8
q 2Kon 15:2
r 1Kr 3:12
s De 2:8
1Kon 9:26
2Kon 16:6
2Kr 26:2
t Ho 1:1
Am 1:1

in het huis van Jehovah[a] en in de
schatten van het huis van de ko-
ning te vinden waren, en de gijze-
laars, en keerde toen naar Sama-
ria terug.

15 Wat de rest van de aange-
legenheden van Joas betreft, wat
hij gedaan heeft en zijn machts-
betoon en hoe hij gestreden heeft
tegen Amazia, de koning van
Juda, is dat niet beschreven in
het boek[b] van de aangelegenhe-
den van de dagen der koningen
van Israël? **16** Ten slotte leg-
de Joas zich neer bij zijn voorva-
ders[c] en werd begraven te Sama-
ria[d] bij de koningen van Israël, en
zijn zoon Jerobeam[e] begon in zijn
plaats te regeren.

17 En Amazia,[f] de zoon van
Joas, de koning van Juda, leef-
de na de dood van Joas,[g] de zoon
van Joahaz, de koning van Is-
raël, nog vijftien jaar.[h] **18** Wat
de rest van de aangelegenheden
van Amazia betreft, is dat niet
beschreven in het boek[i] van de
aangelegenheden van de dagen
der koningen van Juda?[j] **19** Ten
slotte verbond men zich te Jeru-
zalem in een samenzwering[k] te-
gen hem, en hij vluchtte toen naar
Lachis;[l] maar zij lieten hem ach-
ternazetten naar Lachis en bra-
chten hem daar ter dood.[m] **20** Zij
vervoerden hem derhalve op paar-
den en hij werd te Jeruzalem be-
graven[n] bij zijn voorvaders in de
Stad van David.[o] **21** Toen nam
het gehele volk van Juda Azarja,[p]
die destijds zestien jaar oud was,[q]
en zij maakten hem koning in
de plaats van zijn vader Amazia.[r]
22 Hij was het die Elath[s] bouwde
en het ten slotte aan Juda terug-
bracht, nadat de koning zich bij
zijn voorvaders had neergelegd.

23 In het vijftiende jaar van
Amazia, de zoon van Joas, de ko-
ning van Juda, werd Jerobeam,[t]
de zoon van Joas, de koning van
Israël, koning te Samaria, voor
eenenveertig jaar. **24** En hij
bleef doen wat kwaad was in Jeho-
vah's ogen. Hij week niet af van

alle zonden van Jeroḇeam, de zoon
van Neḇat, waarmee hij Iṣraël
had doen zondigen.[a] **25** Hij was
het die de grens van Iṣraël her-
stelde, vanaf de toegang van Ḥa-
math[b] helemaal tot aan de zee van
de Araba,[c] naar het woord van Je-
hovah, de God van Iṣraël, die ge-
sproken had door bemiddeling van
zijn knecht Joṇa,[d] de zoon van
Amittai, de profeet die afkomstig
was uit Gath-Ḥefer.[e] **26** Want
Jehovah had de zeer bittere el-
lende van Iṣraël gezien.[f] Er was
geen hulpeloze noch waardeloze,
en er was geen helper voor Iṣraël.[g]
27 En Jehovah had beloofd de
naam van Iṣraël niet van onder de
hemel uit te wissen.[h] Dientenge-
volge redde hij[i] hen door de hand
van Jeroḇeam, de zoon van Joas.

28 Wat de rest van de aange-
legenheden van Jeroḇeam betreft
en alles wat hij gedaan heeft en
zijn machtsbetoon, hoe hij ge-
streden heeft en hoe hij Damas-
kus[j] en Ḥamath[k] aan Juda in Is-
raël teruggebracht heeft, is dat
niet beschreven in het boek van
de aangelegenheden van de dagen
der koningen van Iṣraël? **29** Ten
slotte legde Jeroḇeam zich neer bij
zijn voorvaders, bij de koningen
van Iṣraël, en zijn zoon Zacharia[l]
begon in zijn plaats te regeren.

15 In het zevenentwintigste
jaar van Jeroḇeam, de ko-
ning van Iṣraël, werd Azarja,[m] de
zoon van Amazia,[n] de koning van
Juda, koning. **2** Zestien jaar oud
was hij geworden toen hij begon te
regeren, en hij heeft tweeënvijftig
jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[o]
En de naam van zijn moeder was
Jecholia, uit Jeruzalem. **3** En hij
bleef doen wat recht was in Jeho-
vah's ogen, naar alles wat zijn va-
der Amazia gedaan had.[p] **4** Al-
leen de hoge plaatsen verdwenen
niet.[q] Nog steeds ging het volk
door met het brengen van slacht-
offers en offerrook op de hoge
plaatsen.[r] **5** Ten slotte sloeg Je-
hovah de koning met een plaag,[s]
en hij bleef een melaatse[t] tot op de

HFDST. 14

a 1Kon 12:28; 1Kon 13:34; Ps 106:20
b Nu 13:21; Nu 34:8; Ez 47:16; Am 6:14
c Ge 14:3; De 3:17
d Jon 1:1; Mt 12:39
e Joz 19:13
f Ex 3:7; Re 10:16; Ps 106:44
g 1Kon 14:10; 1Kon 21:21
h De 25:19; De 29:20
i 2Kon 13:5; Ps 86:15; Jer 31:20; Ho 1:7
j 2Sa 8:6
k 2Kr 8:3
l 2Kon 15:8

HFDST. 15

m 2Kon 14:21; 2Kr 26:1
n 2Kon 14:1
o 2Kr 26:3
p 2Kon 14:3; 2Kr 26:4
q Nu 33:52; De 12:14; 2Kr 6:6; 2Kr 32:12
r 1Sa 14:35; 1Kon 22:43; 2Kon 14:4
s 2Kr 26:19; Job 34:19
t Nu 12:10; 2Kon 5:27

2e kolom

a Le 13:46; De 24:8
b 2Kon 15:32; 1Kr 3:12; 2Kr 26:21
c 1Sa 8:5; 1Kon 3:9; Ps 72:1
d 1Kon 14:29; 2Kr 26:22
e Jes 6:1
f 2Kr 26:23
g 2Kon 14:21
h 2Kon 14:29
i 2Kon 13:2; 2Kon 14:24
j 1Kon 12:28; 1Kon 13:33
k Ex 32:21; 1Kon 14:16
l Nu 35:20; De 19:11
m Ho 1:4; Am 7:9
n Joz 17:11; 2Kon 9:27
o 1Kon 14:19
p Jes 14:27; Jes 44:26; Jes 55:11
q 2Kon 10:30

dag van zijn dood, en hij bleef vrij-
gesteld van plichten[a] in zijn huis
wonen, terwijl Jotham,[b] de zoon
van de koning, over het huis ging
en het volk van het land richtte.[c]
6 Wat de rest van de aangelegen-
heden van Azarja betreft en alles
wat hij gedaan heeft, is dat niet be-
schreven in het boek[d] van de aan-
gelegenheden van de dagen der
koningen van Juda? **7** Ten slot-
te legde Azarja zich neer bij zijn
voorvaders,[e] en men begroef hem
bij zijn voorvaders in de Stad van
David; en zijn zoon Jotham be-
gon in zijn plaats te regeren.[f]

8 In het achtendertigste jaar
van Azarja,[g] de koning van Juda,
werd Zacharia,[h] de zoon van Je-
roḇeam, koning over Iṣraël te Sa-
maria, voor zes maanden. **9** En
hij ging voort te doen wat kwaad
was in Jehovah's ogen, net als
zijn voorvaders gedaan hadden.[i]
Hij week niet af van de zonden
van Jeroḇeam,[j] de zoon van Ne-
bat, waarmee hij Iṣraël had doen
zondigen.[k] **10** Toen smeedde Sa-
lum, de zoon van Jabes, een sa-
menzwering[l] tegen hem en sloeg[m]
hem neer te Jibleam[n] en bracht
hem ter dood en begon in zijn
plaats te regeren. **11** Wat de
rest van de aangelegenheden van
Zacharia betreft, zie, dat is be-
schreven in het boek[o] van de aan-
gelegenheden van de dagen der
koningen van Iṣraël. **12** Dat was
Jehovah's woord[p] dat hij gespro-
ken had tot Jehu, toen hij zei:[q]
„Zelfs zonen[r] tot in het vierde ge-
slacht zullen voor u op de troon
van Iṣraël zitten." En zo geschied-
de het ook.[s]

13 Wat Sallum betreft, de zoon
van Jabes, hij werd koning in het
negenendertigste jaar van Uz-
zia,[t] de koning van Juda, en hij
bleef een volle maanmaand te Sa-
maria regeren.[u] **14** Toen trok
Menahem,[v] de zoon van Gadi, uit

r 2Kon 13:1; 2Kon 13:10; 2Kon 14:23; 2Kon 14:29; s Nu 23:19; t 2Kr 26:1; Mt 1:8; u Ho 5:7; v 2Kon 15:17.

Tirza[a] op en kwam naar Samaria en sloeg Sallum,[b] de zoon van Jabes, te Samaria neer en bracht hem ter dood; en hij begon in zijn plaats te regeren. **15** Wat de rest van de aangelegenheden van Sallum betreft en zijn samenzwering[c] waarmee hij samengezworen heeft, zie, dat is beschreven in het boek van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël. **16** Het was toen dat Menahem ertoe overging Tifsah te slaan met al wat erin was en het daarbij behorend gebied, van Tirza uit, omdat het niet geopend had, en hij sloeg het nu. Al zijn zwangere vrouwen reet hij open.[d]

17 In het negenendertigste[e] jaar van Azarja, de koning van Juda, werd Menahem, de zoon van Gadi, koning over Israël, voor tien jaar, te Samaria. **18** En hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen.[f] Hij week al zijn dagen niet af van al de zonden van Jerobeam,[g] de zoon van Nebat, waarmee hij Israël had doen zondigen.[h] **19** Pul,[i] de koning van Assyrië,[j] kwam in het land. Dientengevolge gaf[k] Menahem aan Pul duizend talenten zilver,[l] opdat zijn handen met hem zouden blijken te zijn om het koninkrijk in zijn eigen hand te bevestigen.[m] **20** Menahem dan bracht het zilver op ten koste van Israël, ten koste van alle dappere, sterke mannen,[n] om aan de koning van Assyrië vijftig sikkelen zilver per man te geven. Daarop keerde de koning van Assyrië terug, en hij bleef daar niet in het land. **21** Wat de rest van de aangelegenheden van Menahem[o] betreft en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek[p] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël? **22** Ten slotte legde Menahem zich neer bij zijn voorvaders, en zijn zoon Pekahia[q] begon in zijn plaats te regeren.

23 In het vijftigste jaar van Azarja, de koning van Juda, werd Pekahia, de zoon van Menahem, koning over Israël te Samaria, voor twee[a] jaar. **24** En hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen.[b] Hij week niet af van de zonden van Jerobeam,[c] de zoon van Nebat, waarmee hij Israël had doen zondigen.[d] **25** Toen smeedde Pekah,[e] de zoon van Remalia, zijn adjudant,[f] een samenzwering[g] tegen hem en sloeg hem neer te Samaria in de woontoren van het huis van de koning,[h] met Argob en Arje, en met hem waren vijftig man van de zonen van Gilead. Hij bracht hem dus ter dood en begon in zijn plaats te regeren. **26** Wat de rest van de aangelegenheden van Pekahia betreft en alles wat hij gedaan heeft, zie, dat is beschreven in het boek[i] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël.

27 In het tweeënvijftigste jaar van Azarja, de koning van Juda, werd Pekah,[j] de zoon van Remalia,[k] koning over Israël te Samaria, voor twintig jaar. **28** En hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen.[l] Hij week niet af van de zonden van Jerobeam,[m] de zoon van Nebat, waarmee hij Israël had doen zondigen.[n] **29** In de dagen van Pekah, de koning van Israël, kwam Tiglath-Pileser,[o] de koning van Assyrië,[p] en hij veroverde voorts Ijon[q] en Abel-Beth-Maächa[r] en Janoah en Kedes[s] en Hazor[t] en Gilead[u] en Galilea,[v] het gehele land van Naftali,[w] en voerde [de bewoners] in ballingschap naar Assyrië.[x] **30** Ten slotte smeedde Hosea,[y] de zoon van Ela, een samenzwering[z] tegen Pekah, de zoon van Remalia, en sloeg hem neer[a] en bracht hem ter dood; en hij begon in zijn plaats te regeren in het twintigste jaar van Jotham,[b] de zoon van Uzzia. **31** Wat de rest van de aangelegenheden van Pekah betreft en alles wat hij gedaan heeft, zie, dat is beschreven in het boek[c] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Israël.

HFDST. 15

a 1Kon 14:17
1Kon 15:21
1Kon 16:8
1Kon 16:17
b 2Kon 15:10
c De 19:11
d 2Kon 8:12
Am 1:13
e 2Kon 15:13
f 1Kon 11:38
g 1Kon 12:28
1Kon 13:33
h Ex 32:21
1Kon 14:16
i 1Kr 5:26
j Ge 2:14
2Kon 17:23
k De 28:45
2Kon 12:18
2Kon 16:8
l 1Kon 16:24
m Jer 17:5
n 2Kon 23:35
o 2Kon 15:14
p 1Kon 14:19
1Kor 10:11
q 2Kon 15:26

2e kolom

a Job 20:5
Sp 28:2
b 1Kon 11:38
2Kon 15:28
c 1Kon 12:28
1Kon 13:33
d 1Kon 14:16
e 2Kr 28:6
f 2Kon 7:17
2Kon 9:25
g Nu 35:20
De 19:11
h 1Kon 16:18
i 1Kon 14:19
j 2Kr 28:6
Jes 7:1
k Jes 7:4
Jes 7:9
l Pr 12:13
m 1Kon 12:28
1Kon 13:33
n Ex 20:3
1Kon 14:16
o 2Kon 16:7
1Kr 5:6
1Kr 5:26
2Kr 28:20
p Jes 8:4
q 1Kon 15:20
r 2Sa 20:18
1Kon 15:20
s Joz 19:37
Joz 20:7
t Joz 11:10
Re 4:2
u Nu 32:40
De 3:15
v Joz 20:7
1Kon 9:11
Jes 9:1
Mt 4:15
w Joz 19:32
x Le 26:38
De 28:64
2Kon 17:23
y 2Kon 17:1
z De 19:11
a Mt 26:52
b 2Kr 27:1
c 1Kon 14:19

32 In het tweede jaar van Pekah, de zoon van Remalia, de koning van Israël, werd Jotham,[a] de zoon van Uzzia,[b] de koning van Juda, koning. **33** Vijfentwintig jaar oud was hij geworden toen hij begon te regeren, en hij heeft zestien jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Jerusa, de dochter van Zadok.[c] **34** En hij bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen.[d] Hij deed naar alles wat zijn vader Uzzia gedaan had.[e] **35** Alleen de hoge plaatsen verdwenen niet. Nog steeds ging het volk door met het brengen van slachtoffers en offerrook op de hoge plaatsen.[f] Hij was het die de bovenpoort van het huis van Jehovah bouwde.[g] **36** Wat de rest van de aangelegenheden van Jotham betreft, wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Juda?[h] **37** In die dagen begon Jehovah Rezin,[i] de koning van Syrië, en Pekah,[j] de zoon van Remalia, tegen Juda te zenden.[k] **38** Ten slotte legde Jotham zich neer bij zijn voorvaders en werd bij zijn voorvaders begraven in de Stad van David, zijn voorvader,[l] en zijn zoon Achaz[m] begon in zijn plaats te regeren.

16 In het zeventiende jaar van Pekah, de zoon van Remalia, werd Achaz,[n] de zoon van Jotham, de koning van Juda, koning. **2** Twintig jaar oud was Achaz toen hij begon te regeren, en hij heeft zestien jaar lang te Jeruzalem geregeerd; en hij deed niet wat recht was in de ogen van Jehovah, zijn God, zoals zijn voorvader David.[o] **3** En hij ging de weg bewandelen van de koningen van Israël,[p] en hij liet zelfs zijn eigen zoon door het vuur gaan,[q] overeenkomstig de verfoeilijkheden[r] van de natiën die Jehovah wegens de zonen van Israël verdreven had. **4** En hij ging door met het brengen van slachtoffers en offerrook op de hoge plaatsen[a] en op de heuvels[b] en onder elke lommerrijke boom.[c]

5 Het was toen dat Rezin,[d] de koning van Syrië, en Pekah,[e] de zoon van Remalia, de koning van Israël, voorts tegen Jeruzalem ten strijde trokken en Achaz belegerden, maar zij waren niet in staat te strijden.[f] **6** In die tijd bracht Rezin, de koning van Syrië, Elath[g] aan Edom terug, waarna hij de joden uit Elath verdreef; en de Edomieten, van hun kant, kwamen naar Elath en zijn daar blijven wonen tot op deze dag. **7** Daarom zond Achaz boden naar Tiglath-Pileser,[h] de koning van Assyrië, om te zeggen: „Ik ben uw knecht[i] en uw zoon. Trek op en red[j] mij uit de handpalm van de koning van Syrië en uit de handpalm van de koning van Israël, die tegen mij opstaan." **8** Bijgevolg nam Achaz het zilver en het goud dat in het huis van Jehovah en in de schatten van het huis van de koning te vinden was[k] en zond de koning van Assyrië een omkoopgeschenk.[l] **9** Daarop luisterde de koning van Assyrië naar hem en de koning van Assyrië trok op naar Damaskus[m] en nam het in[n] en voerde [de bevolking] ervan in ballingschap naar Kir,[o] en Rezin[p] bracht hij ter dood.

10 Toen ging koning Achaz[q] naar Damaskus om Tiglath-Pileser,[r] de koning van Assyrië, te ontmoeten, en hij kreeg het altaar te zien[s] dat in Damaskus was. Koning Achaz dan zond aan de priester Uria de tekening van het altaar en het model ervan met betrekking tot heel de uitvoering ervan.[t] **11** En de priester Uria[u] bouwde voorts het altaar.[v] Naar alles wat koning Achaz uit Damaskus gezonden had, zo maakte de priester Uria het, in afwachting van de tijd dat koning Achaz uit Damaskus kwam. **12** Toen de

HFDST. 15

a 1Kr 3:12
2Kr 27:7
Mt 1:9
b 2Kon 14:21
2Kon 15:1
1Kr 3:12
c 2Kr 27:1
d De 28:1
Ps 12:13
e 2Kr 27:2
f Nu 33:52
De 12:14
2Kr 6:6
2Kr 32:12
g 2Kr 27:3
h 2Kon 15:6
2Kr 27:7
i 2Kon 16:5
Jes 7:2
j 2Kon 15:27
2Kr 28:6
Jes 7:1
k De 28:49
Ps 78:49
Jes 10:5
Jer 43:10
l 1Kon 14:31
m 1Kr 3:13

HFDST. 16

n Jes 1:1
Jes 7:1
Ho 1:1
Mi 1:1
Mt 1:9
o 2Kr 28:1
p 1Kon 12:28
1Kon 16:33
1Kon 21:26
2Kon 8:18
2Kr 28:2
q Le 20:2
De 18:10
2Kon 23:10
2Kr 28:3
2Kr 33:6
Ps 106:37
Jes 57:5
Jer 7:31
Ez 16:20
Ez 23:37
r De 12:31
Ps 106:35
Ez 16:47

2e kolom

a Nu 33:52
b 1Kon 14:23
Jer 17:2
c De 12:2
d 2Kon 15:37
e 2Kr 28:6
f 2Kr 28:5
g 2Kon 14:22
h 2Kon 15:29
i 1Kon 20:4
j Ps 146:3
Jer 17:5
Klg 4:17
k 1Kon 15:18
2Kon 14:14
2Kr 16:2
l 2Kr 19:7
m 2Sa 8:6
2Kon 14:28
2Kr 28:5
Jes 7:6
n Am 1:5
o Jes 22:6
Am 9:7
p Jes 7:1
Jes 9:11
q 2Kon 16:7
r 2Kon 15:29
s De 12:30
2Kr 28:23
Jer 10:2
t Ps 106:39; u Jes 8:2; v Jer 23:11; Ez 22:26.

koning uit Damaskus kwam, zag
de koning ten slotte het altaar;
en de koning trad toen nader
tot het altaar[a] en offerde daar-
op.[b] **13** En vervolgens liet hij
zijn brandoffer[c] en zijn graan-
offer[d] in rook opgaan[e] en goot zijn
drankoffer[f] uit en sprenkelde het
bloed van de gemeenschapsoffers
die van hem waren, op het altaar.
14 En het koperen altaar[g] dat
voor het aangezicht van Jehovah
stond, bracht hij nu naderbij van
vóór het huis, van [de plaats] tus-
sen zijn altaar en het huis van Je-
hovah,[h] en zette het aan de noord-
kant van zijn altaar. **15** Voorts
gebood koning Achaz hem, ja, de
priester Urija,[i] en zei: „Laat op
het grote altaar het morgenbrand-
offer in rook opgaan,[j] alsmede het
avondgraanoffer[k] en het brand-
offer van de koning[l] en zijn graan-
offer en het brandoffer van al het
volk van het land en hun graan-
offer en hun drankoffers; en al
het bloed van [het] brandoffer en
al het bloed van een slachtoffer
dient gij erop te sprenkelen. Wat
het koperen altaar betreft, dat
zal voor mij nog iets worden wat
ik in overweging moet nemen."
16 Toen deed de priester Urija[m]
naar alles wat koning Achaz ge-
boden had.[n]

17 Verder sneed[o] koning Achaz
de zijwanden[p] van de wagentjes[q]
in stukken en nam er de bekkens[r]
af; en de zee[s] lichtte hij van de ko-
peren stieren[t] af die eronder wa-
ren en zette haar toen op een
stenen plaveisel. **18** En de over-
dekte constructie voor de sabbat
die men in het huis had gebouwd,
en de buitenste toegang voor de
koning verplaatste hij uit het huis
van Jehovah wegens de koning
van Assyrië.

19 Wat de rest van de aangele-
genheden van Achaz betreft, wat
hij gedaan heeft, is dat niet be-
schreven in het boek[u] van de aan-
gelegenheden van de dagen der
koningen van Juda? **20** Ten slot-
te legde Achaz zich neer bij zijn
voorvaders en werd bij zijn voor-
vaders begraven in de Stad van
David;[a] en zijn zoon Hizkija[b] begon
in zijn plaats te regeren.

17 In het twaalfde jaar van
Achaz, de koning van Juda,
werd Hosea,[c] de zoon van Ela, te
Samaria[d] koning over Israël, voor
negen jaar. **2** En hij bleef doen
wat kwaad was in Jehovah's ogen,
alleen niet zoals de koningen van
Israël die er vóór hem bleken te
zijn.[e] **3** Tegen hem trok Salma-
neser,[f] de koning van Assyrië,[g] op,
en Hosea werd zijn knecht en ging
hem schatting betalen.[h] **4** Maar
de koning van Assyrië ontdekte
ten slotte een samenzwering[i] in
Hosea's geval, omdat hij boden
had gezonden naar So, de koning
van Egypte,[j] en aan de koning van
Assyrië geen schatting meer op-
bracht zoals in voorgaande jaren.
Daarom sloot de koning van As-
syrië hem op en hield hem geboeid
in het huis van bewaring.[k]

5 Toen trok de koning van As-
syrië op tegen het gehele land en
trok op naar Samaria en belegerde[l]
het drie jaar lang. **6** In het
negende jaar van Hosea nam de
koning van Assyrië Samaria in,[m]
waarna hij Israël in ballingschap
voerde[n] naar Assyrië en hen liet
wonen in Halah[o] en in Habor aan
de rivier de Gozan[p] en in de ste-
den van de Meden.[q]

7 Dit nu gebeurde omdat de zo-
nen van Israël gezondigd hadden[r]
tegen Jehovah, hun God, die hen
uit het land Egypte van onder de
hand van Farao, de koning van
Egypte, had opgevoerd,[s] en zij an-
dere goden waren gaan vrezen;[t]
8 en zij bleven wandelen in de in-
zettingen[u] van de natiën die Je-
hovah van voor het aangezicht
van de zonen van Israël verdre-
ven had, en [in de inzettingen van]
de koningen van Israël, die de-
zen gemaakt hadden; **9** en de zo-
nen van Israël gingen de dingen
navorsen die tegenover Jehovah,

HFDST. 16

a 2Kr 26:16; 2Kr 28:25
b Nu 18:4; Nu 18:7
c Le 1:3
d Le 2:1; 1Kr 23:29
e Le 2:2
f Le 23:13
g 1Kr 28:12; 2Kr 4:1
h 1Kon 6:1
i Jes 8:2
j Ex 29:39; Nu 28:2; 2Kr 28:23
k Nu 28:4
l Le 4:22; Le 22:21; 2Kr 7:4; 2Kr 29:21
m Jes 8:2
n 2Kon 16:11
o 2Kr 28:24; 2Kr 29:19
p 1Kon 7:28
q 1Kon 7:27
r 1Kon 7:38; 2Kr 4:6; Jer 52:20
s 1Kon 7:23; 2Kon 25:13
t 1Kon 7:25; Jer 52:20
u 1Kon 14:29; 2Kr 28:26

2e kolom

a 2Kr 28:27
b 2Kon 18:1; 1Kr 3:13; 2Kr 29:1; Jes 1:1; Ho 1:1; Mt 1:9

HFDST. 17

c 2Kon 15:30
d Jes 7:9
e 1Kon 12:28; 1Kon 13:33; 1Kon 16:33
f 2Kon 18:9; Ho 10:14
g Jes 10:5
h De 28:45; 2Kon 18:14; Ezr 7:24
i 2Kon 24:1; 2Kon 24:20; Ez 17:15
j Jes 30:2; Jes 31:1
k De 28:36
l De 28:52
m 2Kon 18:10; Ho 13:16
n Le 26:32; De 4:27; De 28:64; 1Kon 14:15
o 1Kr 5:26
p 2Kon 18:11
q 2Kon 18:11
r De 31:29; De 32:15; Joz 23:16; Ne 9:26; Ps 106:35; Am 5:7

s Ex 20:2; t Ex 20:5; 2Kon 17:35; Jer 10:5; u Ps 89:31.

hun God, niet recht waren[a] en bleven zich hoge plaatsen[b] bouwen in al hun steden, vanaf de toren[c] van de wachters helemaal tot aan de versterkte stad; **10** en zij bleven zich heilige zuilen[d] en heilige palen[e] oprichten op elke hoge heuvel[f] en onder elke lommerrijke boom;[g] **11** en daar, op alle hoge plaatsen, gingen zij ermee voort offerrook te brengen, evenals de natiën[h] die Jehovah wegens hen in ballingschap had gevoerd, en zij bleven slechte dingen doen om Jehovah te krenken;[i]

12 en zij gingen ermee voort drekgoden te dienen,[j] waarvan Jehovah hun had gezegd: „GIJ moogt deze zaak niet doen";[k] **13** en Jehovah bleef Israël[l] en Juda[m] waarschuwen[n] door bemiddeling van al zijn profeten[o] [en] iedere visionair,[p] door te zeggen: „Keert van UW slechte wegen terug[q] en onderhoudt mijn geboden,[r] mijn inzettingen,[s] overeenkomstig heel de wet[t] die ik UW voorvaders heb geboden[u] en die ik tot U heb gezonden door bemiddeling van mijn knechten, de profeten";[v] **14** en zij luisterden niet maar bleven hun nek verharden[w] gelijk de nek van hun voorvaders, die geen geloof hadden geoefend[x] in Jehovah, hun God; **15** en zij verwierpen voortdurend zijn voorschriften en zijn verbond[y] dat hij met hun voorvaders gesloten had, en zijn vermaningen[z] waarmee hij hen gewaarschuwd had, en zij gingen ijdele afgoden[a] achternalopen en werden zelf tot ijdelheid,[b] ja, in nabootsing van de natiën die rondom hen waren, met betrekking waartoe Jehovah hun geboden had niet te doen zoals deze;[c]

16 en zij bleven al de geboden[d] van Jehovah, hun God, verlaten en maakten zich voorts gegoten beelden,[e] twee kalveren,[f] en zij gingen een heilige paal maken[g] en zich voor heel het heerleger van de hemel neerbuigen[h] en Baäl dienen;[i] **17** en zij gingen ermee voort hun zonen en hun dochters door het vuur te laten gaan[a] en waarzeggerij te beoefenen[b] en voortekens te zoeken,[c] en zij bleven zich verkopen[d] om te doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah, om hem te krenken;[e]

18 daarom werd Jehovah zeer vertoornd[f] op Israël, zodat hij hen van voor zijn aangezicht verwijderde.[g] Hij liet niets overblijven dan alleen de stam Juda.[h]

19 Ook Juda zelf onderhield niet de geboden van Jehovah, hun God,[i] maar zij gingen wandelen in de inzettingen van Israël,[j] die zij gemaakt hadden. **20** Dientengevolge verwierp Jehovah heel het zaad[k] van Israël, en hij bleef hen kwellen en hen in de hand van plunderaars geven, totdat hij hen van voor zijn aangezicht had weggeworpen.[l] **21** Want hij scheurde Israël van het huis van David af, waarop zij Jerobeam, de zoon van Nebat, koning maakten; en Jerobeam[m] trok Israël voorts van het volgen van Jehovah af, en hij deed hen zondigen met een grote zonde.[n] **22** En de zonen van Israël gingen wandelen in al de zonden van Jerobeam, die hij gedaan had.[o] Zij weken daarvan niet af, **23** totdat Jehovah Israël van voor zijn aangezicht verwijderde,[p] juist zoals hij gesproken had door bemiddeling van al zijn knechten, de profeten.[q] Zo ging Israël van zijn eigen grond in ballingschap naar Assyrië, tot op deze dag.[r]

24 Nadien bracht de koning van Assyrië [mensen] uit Babylon[s] en Kutha en Avva[t] en Hamath[u] en Sefarvaïm[v] en liet hen

HFDST. 17

a De 13:6 De 27:15 Ez 8:12
b 2Kon 16:4 Ho 12:11
c 2Kon 18:8
d Ex 34:13 Le 26:1
e De 7:5 De 16:21 Mi 5:14
f De 12:2
g 2Kon 16:4 Jes 57:5
h Le 20:23 Jer 44:17
i Sp 15:8
j Ex 34:14 Le 26:30 1Kon 12:28 1Kon 21:26
k Ex 20:3 Le 26:1 De 4:23
l Ho 4:15
m Jer 3:11
n De 8:19 De 32:46 Ps 81:8
o 2Kr 24:19 2Kr 36:16 Heb 1:1
p 1Sa 9:9 1Kr 29:29
q Jes 55:7 Jer 18:11 Jer 25:4 Ez 18:31
r Ex 24:7 De 6:1
s De 8:11
t Ex 20:1 Ex 21:1
u De 5:1
v Jer 7:25
w De 31:27 Jer 5:29
x De 1:32
y De 5:2 De 29:12
z Ps 19:7 Ho 4:6
a De 32:21 1Sa 12:21 Jer 10:15 1Kor 8:4
b Ps 115:8 Jes 44:9 Jer 2:5 Ro 1:21
c De 12:30
d De 4:2
e 2Kr 28:2
f 1Kon 12:28 2Kr 13:8
g 1Kon 14:15 1Kon 16:33
h De 4:19 2Kon 23:5 Jer 8:2
i 1Kon 16:31 1Kon 22:53 2Kon 10:21

2e kolom

a 2Kon 16:3 2Kon 21:6 Jes 57:5
b De 18:10 2Kr 33:6 Mi 5:12 Han 16:16
c Le 19:26 2Kon 21:6
d 1Kon 21:20;
e Ex 34:14; 1Kon 15:30;
f De 9:8; De 29:20; 1Kon 8:46;
g Joz 23:13; Jes 42:24; Jer 15:1;
h 1Kon 11:32; 1Kon 12:20;
i 1Kon 14:22; 2Kr 21:10; Jer 3:8;
j Ez 23:11;
k 2Kr 20:7; Jer 6:30;
l 2Kon 13:3;
m 1Kon 11:31; 1Kon 12:20;
n Ex 32:31; 1Sa 2:17; 1Kon 14:16;
o 1Kon 12:28; 1Kon 13:33;
p De 32:26; 2Kon 13:23; 2Kon 23:27;
q De 28:63; 1Kon 14:16; Ho 1:4; Am 5:27; Mi 1:6;
r 2Kon 18:11;
s 2Kon 17:30;
t 2Kon 17:31; Jes 37:13;
u 2Kon 19:13; Jes 10:9;
v 2Kon 18:34; Jes 36:19.

in de plaats van de zonen van Israël in de steden van Samaria[a] wonen; en zij namen voorts Samaria in bezit en gingen in de steden daarvan wonen. **25** Nu gebeurde het in het begin dat zij daar woonden, dat zij Jehovah niet vreesden.[b] Daarom zond Jehovah leeuwen[c] onder hen, en die doodden ten slotte [sommigen] onder hen. **26** Zij lieten dus aan de koning van Assyrië zeggen: „De natiën die gij in ballingschap hebt gevoerd en vervolgens in de steden van Samaria hebt doen wonen, hebben de religie van de God van het land niet gekend, zodat hij voortdurend leeuwen onder hen zendt;[d] en zie! die brengen hen ter dood, aangezien er niemand is die de religie van de God van het land kent."

27 Daarop gebood de koning van Assyrië en zei: „Laat een van de priesters[e] die GIJ vandaar in ballingschap hebt gevoerd, erheen gaan, opdat hij er kan gaan wonen en hen in de religie van de God van het land onderwijst." **28** Bijgevolg kwam er een van de priesters die men in ballingschap uit Samaria had gevoerd, en hij ging te Bethel[f] wonen, en hij werd een onderwijzer van hen met betrekking tot de wijze waarop zij Jehovah moesten vrezen.[g]

29 Maar elke onderscheiden natie maakte ten slotte haar eigen god,[h] die zij vervolgens neerzetten in het huis van de hoge plaatsen die de Samaritanen gemaakt hadden, elke onderscheiden natie, in hun steden waar zij woonden. **30** En de mannen van Babylon, van hun kant, maakten Sukkoth-Benoth, en de mannen van Kuth,[i] van hun kant, maakten Nergal, en de mannen van Hamath, van hun kant, maakten Asima. **31** Wat de Avvieten[j] betreft, zij maakten Nibhaz en Tartak; en de Sefarvieten[k] verbrandden hun zonen in het vuur[l] voor Adrammelech en Anammelech, de goden van Sefarvaïm. **32** En zij werden mensen die Jehovah vreesden en gingen zich priesters der hoge plaatsen maken uit het volk in het algemeen,[a] en dezen werden functionarissen voor hen in het huis van de hoge plaatsen. **33** Zij werden mensen die wel Jehovah vreesden[b] maar hun eigen goden bleken te aanbidden,[c] naar de religie van de natiën waaruit men hen in ballingschap had gevoerd.[d]

34 Tot op deze dag doen zij naar hun vroegere religies.[e] Er waren er geen die Jehovah vreesden[f] en geen die deden naar zijn inzettingen en zijn rechterlijke beslissingen[g] en de wet[h] en het gebod[i] dat Jehovah geboden had aan de zonen van Jakob,[j] die hij de naam Israël gaf,[k] **35** toen Jehovah een verbond[l] met hen sloot en hun het volgende gebod: „GIJ moogt geen andere goden vrezen,[m] en GIJ moogt U voor die niet neerbuigen, noch ze dienen noch er slachtoffers aan brengen.[n] **36** Maar Jehovah, die U met grote kracht en uitgestrekte arm uit het land Egypte heeft opgevoerd,[o] hem dient GIJ te vrezen,[p] en voor hem dient GIJ U neer te buigen[q] en aan hem dient GIJ slachtoffers te brengen.[r] **37** En de voorschriften[s] en de rechterlijke beslissingen[t] en de wet en het gebod dat hij voor U heeft opgeschreven,[u] dient GIJ altijd zorgvuldig te betrachten;[v] en GIJ moogt geen andere goden vrezen. **38** En het verbond dat ik met U heb gesloten, moogt GIJ niet vergeten;[w] en GIJ moogt geen andere goden vrezen.[x] **39** Maar Jehovah,[y] UW God, dient GIJ te vrezen, daar hij U uit de hand van al UW vijanden zal bevrijden."[z]

40 En zij gehoorzaamden niet, maar zij deden naar hun vroegere religie.[a] **41** En deze natiën werden [natiën] die Jehovah vrees-

HFDST. 17

a Mt 10:5
b Sp 8:13; Pr 12:13; Jer 10:7; Da 6:26
c Ex 23:29; Jer 5:6
d Sp 30:30
e Ezr 7:10; Mal 2:7
f Ge 28:19; Joz 16:1; 1Sa 7:16; 1Kon 12:29
g Pr 8:12; Jes 29:13; Jo 4:22
h Ps 96:5; Ps 135:15; Jes 44:9; Jer 10:5; Mi 4:5; Ro 1:23; 1Kor 8:4
i 2Kon 17:24
j 2Kon 17:24
k 2Kon 18:34
l 2Kon 17:17; 2Kr 28:3; Ps 106:37; Jes 57:5; Ez 20:31

2e kolom

a 1Kon 12:31; 1Kon 13:33
b 2Kon 17:41; Jes 29:13
c Lu 16:13; 2Kor 6:16
d 2Kon 17:24
e Jes 44:8; 1Kor 10:20
f 2Kon 17:25
g De 5:1; De 8:11; 2Kon 17:13
h De 1:5
i De 6:2
j Ge 28:14; Ge 46:2
k Ge 32:28; Ge 35:10; Jes 48:1
l Ex 19:5; Ex 24:7; De 5:2; De 29:1; Jer 31:31
m Ex 20:4; Ro 6:10
n Ex 20:5; Ex 23:24; Ex 34:14; De 4:25; De 5:9
o Ex 6:6; De 5:15; Jer 32:21
p De 6:13; Ps 34:9; Sp 8:13
q Ps 95:6; Ps 96:9
r Le 19:5; De 12:6
s De 12:1
t De 11:32
u De 31:9
v De 5:29
w De 4:23
x De 5:9; y Jes 42:8; z Ne 9:27; a De 4:28; 2Kon 17:34.

den,[a] maar ze bleken hun eigen
gehouwen beelden te dienen. Wat
zowel hun zonen als hun klein-
zonen betreft, net zoals hun voor-
vaders hadden gedaan, doen ook
zij tot op deze dag.

18 Het geschiedde nu in het
derde jaar van Hoṣea,[b] de
zoon van Ḕla, de koning van Iṣ-
raël, dat Hizkija,[c] de zoon van
Ạchaz,[d] de koning van Juda, ko-
ning werd. **2** Vijfentwintig jaar
oud was hij geworden toen hij be-
gon te regeren, en hij heeft ne-
genentwintig jaar lang te Jeruzalem
geregeerd. En de naam van
zijn moeder was Ạbi, de dochter
van Zacharja.[e] **3** En hij bleef
doen wat recht was in Jehovah's
ogen,[f] naar alles wat zijn voor-
vader Dạvid gedaan had.[g] **4** Hij
was het die de hoge plaatsen ver-
wijderde[h] en de heilige zuilen aan
stukken brak[i] en de heilige[j] paal
omhakte en de koperen slang[k]
die door Mọzes gemaakt was,[l] aan
stukken sloeg; want tot in die da-
gen hadden de zonen van Iṣraël
er voortdurend offerrook[m] voor
gebracht, en men placht haar de
koperen slang-afgod[n] te noemen.
5 Op Jehovah, de God van Iṣraël,
vertrouwde hij;[o] en na hem bleek
er niemand te zijn als hij onder al
de koningen van Juda,[p] zelfs niet
onder hen die er vóór hem bleken
te zijn.[q] **6** En hij bleef aan Je-
hovah gehecht.[r] Hij week er niet
van af hem te volgen, maar on-
derhield voortdurend zijn gebo-
den, die Jehovah aan Mọzes ge-
boden had.[s] **7** En Jehovah bleek
met hem te zijn.[t] Waarheen hij
ook uittrok, hij handelde altijd be-
hoedzaam;[u] en hij ging tegen de
koning van Assyrië rebelleren en
diende hem niet.[v] **8** Hij was het
die de Filistijnen[w] sloeg helemaal
tot aan Gạza[x] en ook de gebieden
ervan, van de toren[y] van de wach-
ters af helemaal tot aan de ver-
sterkte stad.

9 Het geschiedde nu in het vier-
de jaar van koning Hizkja, dat is
het zevende jaar van Hoṣea,[z] de
zoon van Ḕla, de koning van Iṣ-
raël, dat Salmaneser,[a] de koning
van Assyrië, tegen Samạria op-
trok en er vervolgens het beleg
voor sloeg.[b] **10** En na verloop
van drie jaar namen zij het ten
slotte in;[c] in het zesde jaar van
Hizkja, dat is het negende jaar van
Hoṣea, de koning van Iṣraël, werd
Samạria ingenomen.[d] **11** Daar-
na voerde de koning van Assyrië[e]
Iṣraël in ballingschap[f] naar Assyrië
en plaatste hen in Ḥalah[g] en
in Ḥabor,[h] aan de rivier de Gọzan,
en in de steden van de Meden,[i]
12 wegens het feit dat zij niet ge-
luisterd hadden[j] naar de stem van
Jehovah, hun God, maar zijn ver-
bond bleven overtreden,[k] ja, al wat
Mọzes,[l] de knecht van Jehovah,
geboden had.[m] Zij luisterden [er]
niet [naar] en handelden [er] niet
[naar].

13 En in het veertiende jaar
van koning Hizkja trok Sạnhe-
rib,[n] de koning van Assyrië,[o] op
tegen alle versterkte steden van
Juda en veroverde ze vervolgens.
14 Daarom zond Hizkja, de ko-
ning van Juda, een boodschap
naar de koning van Assyrië te
Lạchis, om te zeggen: „Ik heb ge-
zondigd. Trek van mij weg. Wat
gij mij ook oplegt, zal ik dragen."[p]
Bijgevolg legde de koning van
Assyrië Hizkja, de koning van
Juda, driehonderd talenten zil-
ver[q] en dertig talenten goud op.
15 Daarom gaf Hizkja al het zil-
ver dat in het huis van Jehovah[r]
en in de schatten van het huis van
de koning te vinden was.[s] **16** In
die tijd heeft Hizkja de deuren
van de tempel van Jehovah[t] en de
deurposten, die Hizkja, de koning
van Juda, had overtrokken,[u] afge-
sneden en ze vervolgens aan de
koning van Assyrië gegeven.

17 Voorts zond de koning van
Assyrië[v] Tạrtan[w] en Rabsạris en

HFDST. 17
a Joz 24:14
Ezr 4:2

HFDST. 18
b 2Kon 15:30
2Kon 17:1
c 1Kr 3:13
2Kr 28:27
Mt 1:9
d 2Kon 16:2
2Kon 16:20
e 2Kr 29:1
f 2Kon 20:3
2Kr 31:20
2Kr 31:21
Ps 119:128
g 1Kon 3:14
1Kon 15:5
2Kr 29:2
h Le 26:30
Nu 33:52
1Kon 3:2
2Kon 14:4
Ps 78:58
i De 7:5
2Kr 31:1
j De 12:3
k Nu 21:8
l Nu 21:9
m Sp 15:8
n 1Kor 8:4
o 2Kr 16:9
2Kr 32:7
Ps 91:2
Jer 17:7
p 2Kon 19:15
q 2Kr 15:17
2Kr 20:33
r De 10:20
Joz 23:8
s 2Kon 17:13
Jer 11:4
t 2Kr 15:2
Ps 46:11
Ps 60:12
u 1Sa 18:14
Sp 20:18
v 2Kon 16:7
w 2Kr 28:18
Jes 14:29
x Joz 13:3
y 2Kon 17:9
2Kr 26:10
z 2Kon 17:1

2e kolom
a 2Kon 17:4
b 2Kon 17:5
c Ho 13:16
Am 3:11
Mi 1:6
Mi 6:16
Mi 7:13
d 2Kon 17:6
e 2Kon 19:11
Jes 8:4
Ho 8:9
Am 5:3
f Am 6:7
Am 9:4
g 2Kon 17:6
h 1Kr 5:26
i 2Kon 17:6
j De 8:20
1Kon 14:15
2Kon 17:7
Ne 9:17
k De 29:25
2Kon 17:15
Ne 9:26
Jer 34:18

l Ex 19:3; Ex 24:12; m De 5:1; n 2Kr 32:1; Jes 36:1; o Jes 10:5; p 2Kon 18:7; Sp 29:25; Lu 14:32; q 1Kon 16:24; r 2Kon 16:8; s 2Kon 12:18; 2Kr 16:2; t 1Kon 6:33; 1Kon 6:35; u 2Kr 29:3; v 2Kr 32:9; w Jes 20:1.

Rabsaké[a] vanuit Lachis[b] met een zware krijgsmacht naar koning Hizkia te Jeruzalem, opdat zij zouden optrekken en naar Jeruzalem zouden komen. Zij trokken dus op en kwamen er en bleven staan bij de waterleiding[c] van de bovenvijver,[d] die aan de grote weg van het veld van de wasman is.[e] **18** Nu riepen zij tot de koning, maar wie tot hen uitkwamen, waren Eljakim,[f] de zoon van Hilkia, die over de huishouding ging, en Sebna,[g] de secretaris, en Joah, de zoon van Asaf, de geschiedschrijver.

19 Bijgevolg zei Rabsaké[h] tot hen: „Zegt alstublieft tegen Hizkia: 'Dit heeft de grote koning,[i] de koning van Assyrië, gezegd: „Wat is dit voor een vertrouwen dat gij hebt gekoesterd?[j] **20** Gij hebt gezegd (doch het is [louter] het woord van de lippen): 'Er is raad[k] en macht tot de oorlog.' Op wie hebt gij nu uw vertrouwen gesteld, dat gij tegen mij hebt gerebelleerd?[l] **21** Nu dan, zie! gij hebt uw vertrouwen gesteld in de steun van die geknakte rietstengel,[m] Egypte,[n] die, indien een man daarop zou steunen, stellig in zijn handpalm zou dringen en die zou doorboren. Zo is Farao,[o] de koning van Egypte, voor allen die hun vertrouwen op hem stellen. **22** En ingeval GIJ tot mij zegt: 'Op Jehovah,[p] onze God, hebben wij ons vertrouwen gesteld',[q] is hij het niet wiens hoge plaatsen[r] en wiens altaren Hizkia[s] heeft verwijderd, terwijl hij tot Juda en Jeruzalem zegt: 'Voor dit altaar dient GIJ U neer te buigen in Jeruzalem'?"'[t] **23** Nu dan, ga alstublieft een weddenschap aan[u] met mijn heer, de koning van Assyrië, en laat ik u tweeduizend paarden geven [om te zien] of gij, van uw kant, in staat zijt daar berijders voor te leveren.[v] **24** Hoe zoudt gij dan het aangezicht van één stadhouder uit de geringste knechten van mijn heer kunnen afkeren,[w] terwijl gij, van uw kant, uw vertrouwen stelt in Egypte voor wagens[a] en voor ruiters?[b] **25** Welnu, ben ik soms zonder machtiging van Jehovah tegen deze plaats opgetrokken om ze in het verderf te storten? Jehovah zelf heeft tot mij gezegd:[c] 'Trek op tegen dit land, en gij moet het in het verderf storten.'"

26 Hierop zeiden Eljakim,[d] de zoon van Hilkia, en Sebna[e] en Joah[f] tot Rabsaké:[g] „Spreek alstublieft in de Syrische taal[h] met uw knechten, want wij kunnen luisteren; en spreek met ons niet in de taal van de joden[i] ten aanhoren van het volk dat op de muur is." **27** Maar Rabsaké zei tot hen: „Heeft mijn heer mij soms tot uw heer en tot u gezonden om deze woorden te spreken? Is het niet tot de mannen die op de muur zitten, opdat zij met U hun eigen uitwerpselen eten[j] en hun eigen urine drinken?"[k]

28 En Rabsaké bleef staan en met luider stem in de taal van de joden roepen;[l] en hij sprak en zei vervolgens: „Hoort het woord van de grote koning,[m] de koning van Assyrië. **29** Dit heeft de koning gezegd: 'Laat Hizkia U niet bedriegen, want hij is niet bij machte U te bevrijden uit mijn hand.[n] **30** En laat Hizkia U niet op Jehovah doen vertrouwen,[o] door te zeggen: „Jehovah zal ons zonder mankeren bevrijden,[p] en deze stad zal niet in de hand van de koning van Assyrië worden gegeven."[q] **31** Luistert niet naar Hizkia; want dit heeft de koning van Assyrië gezegd: „Geeft U aan mij over, en komt uit tot mij, en eet ieder van zijn eigen wijnstok en ieder van zijn eigen vijgenboom[r] en drinkt ieder het water van zijn eigen regenput,[s] **32** totdat ik kom en U werkelijk breng naar een land gelijk UW eigen land,[t] een land van koren en nieuwe wijn, een land van brood[u] en wijngaarden,[v] een land van olierijke olijfbomen en honing;[w] en blijft

HFDST. 18

a Jes 36:2
Jes 37:8
b Joz 15:39
2Kr 11:9
c 2Kon 20:20
d Jes 7:3
e Jes 36:2
f 2Kon 19:2
Jes 22:20
Jes 36:3
Mt 10:16
g Jes 22:15
h Jes 36:4
i Jes 10:8
j 2Kon 19:10
2Kr 32:10
Ps 4:2
Jes 36:7
Jes 37:10
k Sp 20:18
l 2Kon 18:7
Ezr 4:15
m Jes 36:6
Ez 29:6
n Jes 30:2
Jes 31:1
o 2Kon 17:4
p 2Kr 32:8
q 2Kon 18:19
r 2Kr 31:1
2Kr 32:12
s Jes 36:7
t De 12:11
De 12:13
2Kr 7:12
u Jes 36:8
v Ps 123:4
Jes 10:13
w Jes 10:8

2e kolom

a Ps 20:7
b De 17:16
Jes 31:1
Jes 36:9
c 2Kon 19:6
2Kon 19:22
d 2Kon 18:18
Jes 22:20
e Jes 22:15
f Jes 36:11
g 2Kon 18:17
Jes 36:2
h Ezr 4:7
Da 2:4
i Ne 13:24
Han 22:2
j De 28:53
2Kon 6:25
Ez 4:15
k 2Kr 32:11
Jes 36:12
l 2Kr 32:18
Jes 36:13
m 2Kon 18:13
n 1Kon 20:11
2Kr 32:15
Da 3:15
o 2Kon 18:19
2Kon 19:22
Ps 11:1
Ps 22:8
p 1Sa 14:6
Ps 71:12
Ps 125:1
q 2Kon 19:32
Jes 36:15
r 1Kon 4:20
1Kon 4:25
s Jes 36:16
t 2Kon 17:6
2Kon 17:23
u 1Kr 16:3

v De 8:8; Jes 36:17; w Sp 24:13.

leven opdat GIJ niet sterft. En
luistert niet naar Hizkja, want
hij verlokt U, door te zeggen: 'Je-
hovah zelf zal ons bevrijden.'[a]
33 Hebben soms de goden van de
natiën ieder hun eigen land uit
de hand van de koning van As-
syrië[b] bevrijd?[c] **34** Waar zijn de
goden van Hamath[d] en Arpad?[e]
Waar zijn de goden van Sefarva-
im,[f] Hena[g] en Ivva?[h] Hebben ze
soms Samaria uit mijn hand be-
vrijd?[i] **35** Wie zijn er onder al
de goden van de landen die hun
land uit mijn hand hebben be-
vrijd,[j] zodat Jehovah Jeruzalem
uit mijn hand zou bevrijden?'"'"[k]
36 En het volk bleef zwijgen[l]
en antwoordde hem met geen
woord,[m] want het gebod van de ko-
ning luidde aldus: „GIJ moogt hem
niet antwoorden."[n] **37** Maar El-
jakim,[o] de zoon van Hilkja, die
over de huishouding ging, en Seb-
na,[p] de secretaris, en Joah,[q] de
zoon van Asaf, de geschiedschrij-
ver, kwamen met gescheurde kle-
ren[r] bij Hizkja en meldden hem de
woorden van Rabsaké.

19 Nu geschiedde het dat zo-
dra koning Hizkja[s] [het]
hoorde, hij onmiddellijk zijn kle-
deren scheurde[t] en zich met een
zak bedekte[u] en het huis van Jeho-
vah[v] binnenging. **2** Voorts zond
hij Eljakim,[w] die over de huis-
houding ging, en Sebna,[x] de se-
cretaris, en de oudere mannen
van de priesters, bedekt met zak-
ken, naar de profeet Jesaja,[y] de
zoon van Amoz.[z] **3** Zij dan zei-
den tot hem: „Dit heeft Hizkja
gezegd: 'Deze dag is een dag van
benauwdheid[a] en van bestraffing[b]
en van smadelijke onbeschaamd-
heid;[c] want de zonen zijn tot aan
de baarmoedermond gekomen,[d] en
er is geen kracht om te baren.[e]
4 Misschien zal Jehovah, uw God,
al de woorden van Rabsaké, die
door de koning van Assyrië, zijn
heer, gezonden is om de leven-
de God te honen,[f] horen[g] en zal
hij hem werkelijk ter verantwoor-
ding roepen voor de woorden die
Jehovah, uw God, gehoord heeft.[a]
En gij moet een gebed[b] opheffen
ten behoeve van het overblijfsel[c]
dat er nog te vinden is.'"
5 Zo kwamen dan de dienaren
van koning Hizkja bij Jesaja.[d]
6 Toen zei Jesaja tot hen: „Dit
dient GIJ tot UW heer te zeggen:
'Dit heeft Jehovah gezegd:[e] „Wees
niet bevreesd[f] wegens de woor-
den die gij hebt gehoord, waar-
mee de bedienden van de koning
van Assyrië schimpend over mij
gesproken hebben.[g] **7** Zie, ik leg
een geest[h] in hem, en hij moet een
bericht horen[i] en naar zijn eigen
land terugkeren; en ik zal hem
stellig in zijn eigen land door het
zwaard doen vallen."'"[j]
8 Daarna keerde Rabsaké[k] te-
rug en vond de koning van Assy-
rië strijdend tegen Libna;[l] want
hij had gehoord dat hij van La-
chis[m] opgebroken was. **9** Hij
hoorde aangaande Tirhaka, de ko-
ning van Ethiopië, zeggen: „Zie,
hij is uitgetrokken om tegen u
te strijden." Daarom zond hij op-
nieuw boden[n] naar Hizkja en liet
zeggen: **10** „Dit dient GIJ tot Hiz-
kja, de koning van Juda, te zeg-
gen: 'Laat uw God, op wie gij ver-
trouwt, u niet bedriegen,[o] door
te zeggen: „Jeruzalem[p] zal niet in
de hand van de koning van Assy-
rië worden gegeven."[q] **11** Zie!
Gij hebt zelf gehoord wat de konin-
gen van Assyrië met alle landen
gedaan hebben door ze aan de ver-
nietiging prijs te geven;[r] en zult
gij dan worden bevrijd?[s] **12** Heb-
ben de goden[t] van de natiën die
door mijn voorvaders in het ver-
derf zijn gestort, ze bevrijd, ja,
Gozan[u] en Haran[v] en Rezef en
de zonen van Eden[w] die in Tel-
Assar waren?[x] **13** Waar is hij
— de koning van Hamath[y] en de

HFDST. 18

a 2Kon 18:29
b 2Kon 18:30
c Jes 36:18
d Nu 13:21
2Sa 8:9
2Kon 19:13
e Jer 49:23
f 2Kon 17:24
Jes 36:19
g Jes 37:13
h 2Kon 19:13
i 2Kon 17:6
2Kon 17:23
j 2Kon 19:17
k 2Kon 19:19
2Kr 32:15
Job 15:25
Ps 2:2
Jes 36:20
Jes 37:23
l Ps 38:13
Ps 39:1
Pr 3:7
m Sp 9:7
Sp 26:4
Jes 36:21
2Ti 2:24
n Ps 38:15
o 2Kon 18:18
p Jes 22:15
q Jes 36:3
Jes 36:22
r Ge 37:29
2Kon 22:11

HFDST. 19

s Jes 37:1
t 1Sa 4:12
2Kon 18:37
Ezr 9:3
Job 1:20
u Ge 37:34
1Kon 21:27
2Kon 6:30
Es 4:1
Ps 35:13
Jes 22:12
v 2Kr 7:16
Ps 73:17
w 2Kon 18:18
x Jes 37:2
y Jes 1:1
z Jes 2:1
a 2Sa 22:7
2Kr 20:9
Job 5:19
Ho 5:15
b Heb 3:15
c 2Kon 18:32
Ne 4:4
d Jes 26:17
e Jes 37:3
f 1Sa 17:45
2Kon 18:35
g Ps 65:2

2e kolom

a Ps 74:22
b 2Kr 32:20
Ps 50:15
Jak 5:16
c Jes 37:4
d Jes 37:5
e Jes 37:6
f De 20:3
Jes 41:10
Jes 51:7
g 2Kon 18:17
Ps 74:18
h Job 4:9
Jes 37:7

i Job 15:21; Sp 21:1; Ob 1; j 2Kr 32:21; Jes 37:38; k 2Kon 18:17; l Joz 10:29; 2Kon 8:22; Jes 37:8; m 2Kon 18:14; Mi 1:13; n 2Kon 18:17; o 2Kon 18:5; 2Kon 18:30; 2Kr 32:15; p 2Kr 32:2; q Jes 37:10; r 2Kon 17:5; 2Kr 32:13; Jes 10:11; s Jes 37:11; t 1Kr 16:26; 1Kor 8:4; u Jes 37:12; v Ge 11:31; Ge 29:4; w Ez 27:23; x Jes 37:12; y 2Kon 17:24.

koning van Arpad[a] en de koning
van de steden Sefarvaïm, Hena en
Ivva?'"[b]
14 Toen nam Hizkia de brie-
ven uit de hand van de boden
en las ze,[c] waarna Hizkia opging
naar het huis van Jehovah en
die voor het aangezicht van Je-
hovah uitspreidde.[d] **15** En Hiz-
kia ging voor het aangezicht van
Jehovah bidden[e] en zei: „O Jeho-
vah, de God van Israël,[f] die op
de cherubs zit,[g] gij alleen zijt de
[ware] God van alle koninkrij-
ken[h] der aarde.[i] Gij hebt de hemel[j]
en de aarde gemaakt.[k] **16** Neig
uw oor, o Jehovah, en hoor.[l] Open
uw ogen,[m] o Jehovah, en zie, en
hoor de woorden van Sanherib,
die hij gezonden heeft om de le-
vende God te honen.[n] **17** Het is
een feit, o Jehovah, de koningen
van Assyrië hebben de natiën en
hun land verwoest.[o] **18** En zij
hebben hun goden aan het vuur
prijsgegeven, omdat het geen go-
den waren,[p] maar het werk van
mensenhanden,[q] hout en steen,
zodat zij ze vernietigd hebben.
19 En nu, o Jehovah, onze God,[r]
red ons[s] alstublieft uit zijn hand,
opdat alle koninkrijken van de
aarde mogen weten dat gij, o Je-
hovah, alléén God zijt."[t]
20 Toen liet Jesaja, de zoon van
Amoz, aan Hizkia zeggen: „Dit
heeft Jehovah, de God van Israël,
gezegd:[u] 'Het gebed[v] dat gij be-
treffende Sanherib, de koning van
Assyrië, tot mij hebt gericht, heb
ik gehoord.[w] **21** Dit is het woord
dat Jehovah tegen hem gesproken
heeft:

„De maagdelijke dochter van
Sion heeft u veracht,[x] zij
heeft u bespot.[y]
De dochter van Jeruzalem[z]
heeft achter u het hoofd
geschud.[a]
22 Wie hebt gij gehoond[b] en be-
schimpt?[c]
En tegen wie hebt gij [uw]
stem verheven[d]
En slaat gij uw ogen om-
hoog?[e]
Tegen de Heilige Israëls![f]
23 Door bemiddeling van uw bo-
den[a] hebt gij Jehovah ge-
hoond en gij zegt:[b]
'Met het grote aantal van
mijn strijdwagens [zal] ik-
zelf[c] —
Ik zal stellig de hoogte van
berglandschappen bestij-
gen,[d]
De meest afgelegen streken
van de Libanon;[e]
En ik zal zijn hoog oprijzende
ceders,[f] de keur van zijn je-
neverbomen, omhakken.[g]
En ik wil doordringen tot
zijn laatste nachtkwar-
tier, het woud van zijn
boomgaard.[h]
24 Ikzelf zal stellig graven en
vreemde wateren drinken,
En ik zal met mijn voetzolen
alle Nijlkanalen van Egyp-
te droogleggen.'[i]
25 Hebt gij [het] niet gehoord?[j]
Sinds lang vervlogen tij-
den wil ik dit doen.[k]
Sinds voorbijgegane dagen
heb ik het zelfs vorm ge-
geven.[l]
Nu wil ik het doen komen.[m]
En gij zult ertoe dienen ver-
sterkte steden woest en
verlaten te maken als ho-
pen puin.[n]
26 En hun inwoners zullen slap-
pe handen hebben;[o]
Zij zullen eenvoudig door
schrik bevangen zijn en
zullen beschaamd staan.[p]
Zij moeten worden als planten-
groei op het veld en als
groen, mals gras,[q]
Als gras op de daken,[r] wan-
neer er verzenging is voor
de oostenwind.[s]
27 En uw rustige zitten en uw uit-
gaan[t] en uw ingaan ken ik
heel goed,[u]
Alsmede uw opgewonden
zijn tegen mij,[v]

HFDST. 19

a 2Kon 18:34
b Jes 37:13
c Jes 37:14
d 1Kon 8:30
Ezr 9:5
Ps 74:10
e 2Kr 32:20
Da 9:3
Fil 4:6
f 1Kon 8:23
g Ex 25:22
Le 16:2
1Sa 4:4
Ps 80:1
h 1Kr 29:11
i 2Kon 5:15
Jes 44:6
Da 4:25
j Ge 1:1
Ps 96:5
Ps 102:25
Jo 1:3
k Jes 37:16
l 1Kon 8:29
Ps 31:2
Ps 65:2
m 2Kr 16:9
Da 9:18
n Sp 27:11
Jes 37:4
Jes 37:17
o 2Kon 16:9
2Kon 17:6
2Kon 17:24
p Ps 96:5
Jes 37:19
Jes 41:29
1Kor 8:4
q Ps 115:4
Jer 10:3
Han 17:29
r Ps 135:4
s Jes 37:20
t Ps 83:18
Jes 45:5
u Jes 37:21
v 2Kon 19:15
Sp 15:8
w Jes 58:9
x Klg 1:15
Klg 2:13
Mi 4:8
Za 9:9
y Job 22:19
z Jes 37:22
a Job 16:4
Ps 22:7
Ps 109:25
Mt 27:39
b 2Kon 19:10
c Nu 15:30
d 2Kon 18:30
Jes 10:13
Jes 14:13
Mt 23:12
e Sp 30:13
Jes 37:23
f Ps 71:22
Ps 89:18
Jer 51:5

2e kolom

a 2Kon 18:17
b 2Kon 19:4
2Kr 32:17
c Job 40:11
Ps 20:7
Ps 68:17
d Jes 10:10
e 1Kon 5:6
f Re 9:15
2Kon 14:9
g Jes 14:8; Jes 37:24; Jes 60:13; Ez 31:8; h Jes 37:24; i Jes 37:25; j Ex 9:14; Joz 9:9; 1Sa 4:8; Jes 37:26; k Jes 14:24; l Le 26:33; Ps 33:11; Jes 46:11; m Jes 46:10; n Le 26:32; Jes 10:5; Jes 37:26; o Ps 48:6; Jer 51:30; p Ps 48:5; q Ps 92:7; Jes 40:7; Jak 1:11; r Ps 129:6; s Ps 102:11; Jes 37:27; t De 28:6; Ps 121:8; Sp 5:21; u 2Kr 16:9; Jer 23:24; Heb 4:13; 1Pe 3:12; v Jes 37:28.

28 Want uw opgewonden zijn tegen mij[a] en uw tieren, zijn
in mijn oren opgestegen.[b]
En ik zal stellig mijn haak
in uw neus slaan en mijn
toom tussen uw lippen
[leggen],[c]
En ik zal u werkelijk terug-
voeren langs de weg die
gij gekomen zijt."[d]
29 En dit zal voor u het teken zijn:[e] Dit jaar zal men eten wat uit gevallen korrels opschiet,[f] en in het tweede jaar koren dat vanzelf opkomt; maar zaait[g] en oogst in het derde jaar, en plant wijngaarden en eet de vrucht ervan.[h] **30** En wie er van het huis van Juda ontkomen, wie er overblijven,[i] zullen stellig wortel schieten naar beneden en vrucht voortbrengen naar boven.[j] **31** Want van Jeruzalem zal een overblijfsel uitgaan,[k] en wie ontkomen, van de berg Sion.[l] Ja, de ijver[m] van Jehovah der legerscharen zal dit doen.
32 Daarom heeft Jehovah aangaande de koning van Assyrië het volgende gezegd:[n] „Hij zal deze stad niet binnenkomen[o] en er geen pijl in schieten[p] en er met geen schild vóór komen en er geen belegeringsdam tegen opwerpen.[q] **33** Langs de weg die hij aanvankelijk gekomen is, zal hij terugkeren, en deze stad zal hij niet binnenkomen, is de uitspraak van Jehovah.[r] **34** En ik zal deze stad stellig verdedigen[s] om haar te redden, ter wille van mij[t] en ter wille van mijn knecht David." ' "[u]
35 Het gebeurde nu in die nacht, dat de engel van Jehovah voorts uittrok en in de legerplaats[v] van de Assyriërs honderd vijfentachtig duizend [man] neersloeg.[w] Toen men 's morgens vroeg opstond, wel, zie, zij allen waren dood, lijken.[x] **36** Daarom brak Sanherib,[y] de koning van Assyrië, op en aanvaardde de terugtocht,[z] en hij ging in Ninevé[a] wonen. **37** Nu gebeurde het dat toen hij zich neerboog in het huis

HFDST. 19
a Ps 10:13
Ps 46:6
Jes 10:15
b 2Kon 18:35
Ps 74:4
Ps 83:2
Jes 10:13
c Ps 32:9
Ez 38:4
Am 4:2
d 2Kon 19:33
Jes 37:29
e 2Kon 20:8
Ps 65:8
Jes 7:11
f Le 25:5
g Ge 8:22
h Jes 37:30
i 2Kr 32:22
Jes 10:20
j Jes 37:31
k Jes 10:21
Jer 44:14
Ro 9:27
Ro 11:5
l Jes 37:32
m Jes 9:7
Jes 59:17
Ez 5:13
Za 1:14
n Jes 10:24
o 2Kr 32:22
p Jes 37:33
q 2Sa 20:15
Ez 21:22
r Jes 37:34
s 2Kon 20:6
Jes 31:5
Jes 37:35
t 1Sa 12:22
Jes 43:25
Ez 36:22
u Jer 23:5
v 1Kr 12:22
w 2Kr 32:21
Jes 31:8
Jes 37:36
x Ex 12:30
Ps 76:6
y 2Kon 19:7
2Kon 19:28
z Jes 37:37
a Ge 10:11
Jon 1:2
Na 2:8
Ze 2:13

2e kolom
a Jes 37:38
b De 32:31
2Kr 32:21
c Sp 3:33
Sp 13:21
d Ge 8:4
Jer 51:27
e Ezr 4:2

van Nisroch,[a] zijn god,[b] Adrammelech en Sarezer, zijn zonen, ja zijzelf, hem neersloegen met het zwaard,[c] en zijzelf ontkwamen naar het land Ararat.[d] En zijn zoon Esar-Haddon[e] begon in zijn plaats te regeren.

20 In die dagen werd Hizkia ziek tot stervens toe.[f] Bijgevolg kwam Jesaja,[g] de zoon van Amoz, de profeet, bij hem en zei tot hem: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Geef bevelen aan uw huisgezin,[h] want gijzelf zult inderdaad sterven en zult niet leven.' "[i]
2 Daarop keerde hij zijn gezicht naar de muur[j] en ging tot Jehovah bidden[k] en zei: **3** „Ik smeek u, o Jehovah, gedenk[l] alstublieft hoe ik in waarachtigheid[m] en met een onverdeeld hart[n] voor uw aangezicht heb gewandeld[o] en dat wat goed was in uw ogen heb gedaan."[p] En Hizkia barstte uit in een stroom van tranen.[q]
4 Nu gebeurde het dat Jesaja zelf nog niet tot het middelste voorhof was uitgegaan of Jehovah's woord kwam tot hem,[r] dat luidde: **5** „Keer terug, en gij moet tot Hizkia, de leider[s] van mijn volk, zeggen: 'Dit heeft Jehovah, de God[t] van uw voorvader David, gezegd: „Ik heb uw gebed[u] gehoord.[v] Ik heb uw tranen[w] gezien. Zie, ik genees u.[x] Op de derde dag zult gij opgaan naar het huis van Jehovah.[y] **6** En ik zal stellig vijftien jaar aan uw dagen toevoegen, en uit de handpalm van de koning van Assyrië zal ik u en deze stad bevrijden, en ik wil deze stad verdedigen[z] ter wille van mij en ter wille van mijn knecht David." ' "[a]
7 Vervolgens zei Jesaja: „Haalt een koek van samengeperste[b]

HFDST. 20
f 2Kr 32:24
g 2Kon 19:2
h 2Sa 17:23
i Jes 38:1
j Mt 23:12
k Ps 50:15
Ps 116:2
Jes 38:2
Mt 6:6
Fil 4:6
l Ps 25:7
Ps 119:49
Heb 6:10

m Ps 145:18; Jo 4:24; n 2Kr 31:21; Ps 119:4; o Ge 17:1; 1Kon 2:4; 1Kon 3:6; Lu 1:6; p 2Kr 31:20; q 2Sa 12:22; Jes 38:3; r Jes 38:4; s 1Sa 9:16; 1Sa 10:1; 2Sa 5:2; t Mt 22:32; u 2Kon 20:2; v Ps 65:2; Ps 66:19; w Job 16:16; Ps 39:12; Ps 126:5; x De 32:39; 2Kr 7:14; Ps 41:3; Ps 103:3; Ps 147:3; y Ps 66:13; Ps 116:14; Ps 121:1; z 2Kr 32:22; Jes 10:24; Jes 38:6; a 2Kon 19:34; Jes 37:35; b 1Sa 25:18; 1Sa 30:12; 1Kr 12:40.

gedroogde vijgen." Zij haalden die
dus en legden hem op de zweer,[a]
waarna hij geleidelijk weer op-
leefde.[b]
8 Intussen zei Hizkia tot Jesaja:
„Wat is het teken[c] dat Jeho-
vah mij zal genezen en ik stellig
op de derde dag zal opgaan naar
het huis van Jehovah?" **9** Hier-
op zei Jesaja: „Dit is voor u het te-
ken[d] vanwege Jehovah, dat Jeho-
vah het woord dat hij gesproken
heeft, ten uitvoer zal brengen: Zal
de schaduw werkelijk tien treden
[van de trap] vooruitgaan of dient
ze tien treden terug te gaan?"
10 Toen zei Hizkia: „Het is voor
de schaduw gemakkelijk om zich
tien treden verder uit te strekken,
maar niet dat de schaduw tien tre-
den terug zou gaan."[e] **11** Daar-
op riep de profeet Jesaja tot Jeho-
vah; en hij deed de schaduw die
gedaald was, geleidelijk teruggaan
op de treden, dat wil zeggen op de
treden [van de trap] van Achaz,
tien treden achteruit.[f]
12 In die tijd zond Berodach-
Baladan,[g] de zoon van Baladan, de
koning van Babylon,[h] brieven[i] en
een geschenk aan Hizkia; want hij
had gehoord dat Hizkia ziek was
geweest. **13** Hizkia dan luister-
de naar hen en liet hun heel zijn
schathuis zien,[j] het zilver en het
goud[k] en de balsemolie[l] en de goe-
de olie en zijn tuighuis en al wat er
onder zijn schatten te vinden was.
Er bleek niets te zijn wat Hizkia
hun niet liet zien in zijn eigen huis
en in heel zijn rijk.[m]
14 Daarna kwam de profeet Jesaja
bij koning Hizkia en zei tot
hem:[n] „Wat hebben deze mannen
gezegd en vanwaar zijn zij voorts
naar u toe gekomen?"[o] Hizkia dan
zei: „Uit een ver land zijn zij ge-
komen, uit Babylon." **15** Vervol-
gens zei hij: „Wat hebben zij in
uw huis gezien?" Hierop zei Hiz-
kia: „Alles wat in mijn huis is, heb-
ben zij gezien. Er bleek onder mijn
schatten niets te zijn wat ik hun
niet heb laten zien."[p]
16 Nu zei Jesaja tot Hizkia:
„Hoor het woord van Jehovah:[q]
17 '„Zie! Er komen dagen, en al-
les wat er in uw eigen huis[a] is en
wat uw voorvaders tot op deze
dag hebben opgehoopt, zal wer-
kelijk naar Babylon worden ge-
voerd.[b] Niets zal er worden over-
gelaten",[c] heeft Jehovah gezegd.
18 „En sommigen van uw eigen
zonen, die uit u zullen voortkom-
en, van wie gij vader zult wor-
den, zijzelf zullen genomen wor-
den[d] en inderdaad hofbeambten[e]
worden in het paleis van de ko-
ning van Babylon.'"'[f]
19 Daarop zei Hizkia tot Jesaja:
„Het woord van Jehovah dat gij
gesproken hebt, is goed."[g] Vervol-
gens zei hij: „Is het niet zo, indien
in mijn eigen dagen maar vrede en
waarheid[h] zullen voortduren?"[i]
20 Wat de rest van de aangele-
genheden van Hizkia betreft en
al zijn machtsbetoon en hoe hij
de vijver[j] en de waterleiding[k] ge-
maakt heeft en vervolgens het
water in de stad heeft gebracht, is
dat niet beschreven in het boek[l]
van de aangelegenheden van de
dagen der koningen van Juda?
21 Ten slotte legde Hizkia zich
neer bij zijn voorvaders;[m] en zijn
zoon Manasse[n] begon in zijn plaats
te regeren.

21 Twaalf jaar oud was Manas-
se[o] toen hij begon te rege-
ren, en hij heeft vijfenvijftig jaar
lang te Jeruzalem geregeerd. En
de naam van zijn moeder was Hef-
sibah. **2** En hij deed voorts wat
kwaad was in Jehovah's ogen,[p]
overeenkomstig de verfoeilijkhe-
den van de natiën[q] die Jehovah
van voor het aangezicht der zonen
van Israël verdreven had. **3** Zo
bouwde hij opnieuw de hoge plaat-
sen die zijn vader Hizkia had ver-
nield,[r] en richtte altaren op voor
Baäl en maakte een heilige paal,
net zoals Achab,[s] de koning van Is-
raël, had gedaan; voorts boog hij
zich neer[t] voor heel het heerle-
ger van de hemel[u] en diende ze.[v]
4 En hij bouwde altaren in het

HFDST. 20

a Job 2:7
b Jes 38:21
c Re 6:17; Jes 7:11; Jes 38:22
d Jes 38:7
e Mr 10:27
f Joz 10:12; 2Kr 32:31; Jes 38:8
g Jes 39:1
h Ge 10:10; Ge 11:9
i 2Sa 10:2
j 2Kr 32:27; Ps 49:6; Jer 9:23; Jak 4:16
k 1Kon 10:15
l 1Kon 10:10; Jer 46:11
m Jes 39:2
n Jes 39:3
o Ps 141:5; Sp 25:12
p Jes 39:4
q Jes 39:5; Jes 55:1

2e kolom

a Sp 15:25
b 2Kon 24:13; 2Kon 25:13; 2Kr 36:18; Jer 27:21; Jer 52:17; Da 1:2
c Jes 39:6
d De 28:48; De 29:22; 2Kon 24:12; 2Kon 25:6; 2Kr 33:11
e Da 1:19; Da 2:49
f Jes 39:7
g Ps 39:9; Klg 3:22; Klg 3:38
h Es 9:30; Ps 25:5; Ps 38:3; Ps 43:3; Ps 86:11; Jes 38:3
i Jes 39:8
j Jo 9:11
k 2Kr 32:30; Jes 7:3
l 1Kon 14:29; 2Kon 16:19
m 1Kon 2:10; 2Kr 32:33
n 2Kon 21:16; 2Kon 23:26; 2Kr 33:11; 2Kr 33:13

HFDST. 21

o 1Kr 3:13; 2Kr 33:1; Pr 10:16; Mt 1:10
p Le 18:28; De 28:15; 2Kr 33:2
q Le 18:25; De 12:31; 2Kr 36:14; Ez 16:51

r 2Kon 18:4; 2Kon 18:22; 2Kr 32:12; s 1Kon 16:32; t De 4:19; De 17:3; u 2Kon 23:4; Job 31:26; v 2Kr 33:3.

huis van Jehovah,[a] ten aanzien
waarvan Jehovah gezegd had: „Te
Jeruzalem zal ik mijn naam vesti-
gen.”[b] **5** Hij bouwde vervolgens
altaren voor heel het heerleger
van de hemel[c] in twee voorhoven
van het huis van Jehovah.[d] **6** En
hij liet zijn eigen zoon door het
vuur gaan,[e] en hij beoefende ma-
gie[f] en zocht voortekens en stel-
de geestenmediums[g] en beroeps-
voorzeggers[h] van gebeurtenissen
aan. Hij deed op grote schaal wat
kwaad was in Jehovah’s ogen, om
hem te krenken.

7 Verder plaatste hij het gesne-
den beeld[i] van de heilige paal dat
hij gemaakt had, in het huis[j] waar-
van Jehovah tot David en tot zijn
zoon Salomo gezegd had: „In dit
huis en te Jeruzalem, dat ik uit
alle stammen van Israël heb uit-
gekozen, zal ik tot onbepaalde tijd
mijn naam vestigen.[k] **8** En ik zal
de voet van Israël niet meer doen
dolen ver weg van de grond die ik
hun voorvaders gegeven heb,[l] mits
zij slechts zorgvuldig doen naar
alles wat ik hun geboden heb,[m] ja,
betreffende heel de wet die mijn
knecht Mozes hun geboden heeft.”
9 En zij luisterden niet,[n] maar
Manasse bleef hen verleiden om
nog meer kwaad te doen[o] dan de
natiën[p] die Jehovah van voor het
aangezicht van de zonen van Is-
raël verdelgd had.

10 En Jehovah bleef door be-
middeling van zijn knechten, de
profeten, spreken[q] en liet zeggen:
11 „Omdat Manasse,[r] de koning
van Juda, deze verfoeilijkheden[s]
heeft gedaan, heeft hij goddelo-
zer gehandeld dan al wat de Amo-
rieten[t] gedaan hebben die er vóór
hem geweest zijn, en hij heeft
voorts zelfs Juda met zijn drekgo-
den doen zondigen.[u] **12** Daar-
om heeft Jehovah, de God van
Israël, dit gezegd: ’Zie, ik breng
een rampspoed over Jeruzalem[v]
en Juda, waarvan ieder die het
hoort, de beide oren zullen tuin-
ten.[w] **13** En ik zal stellig over
Jeruzalem het meetsnoer trek-
ken[a] dat aan Samaria is aange-
legd[b] en ook het waterpasinstru-
ment dat aan het huis van Achab
is aangelegd;[c] en ik zal Jeruza-
lem eenvoudig schoonvegen[d] net
zoals men de schotel zonder hand-
vat schoonveegt, die men schoon-
veegt en ondersteboven keert.[e]
14 En ik zal het overblijfsel[f] van
mijn erfdeel[g] waarlijk verstoten
en hen in de hand van hun vijan-
den geven, en zij zullen eenvou-
dig tot roofgoed en plundering
worden voor al hun vijanden,[h]
15 omdat zij gedaan hebben wat
kwaad was in mijn ogen en mij
voortdurend krenkten van de dag
af dat hun voorvaders uit Egypte
trokken tot op deze dag.’”[i]

16 Ook heeft Manasse zeer veel
onschuldig bloed vergoten,[j] totdat
hij Jeruzalem ermee gevuld had
van het ene einde tot het ande-
re, afgezien van zijn zonde waar-
mee hij Juda deed zondigen door
te doen wat kwaad was in de ogen
van Jehovah.[k] **17** Wat de rest
van de aangelegenheden van Ma-
nasse betreft en alles wat hij ge-
daan heeft en zijn zonde waar-
mee hij gezondigd heeft, is dat
niet beschreven in het boek[l] van
de aangelegenheden van de dagen
der koningen van Juda? **18** Ten
slotte legde Manasse zich neer
bij zijn voorvaders[m] en werd be-
graven in de tuin van zijn huis, in
de tuin van Uzza;[n] en zijn zoon
Amon begon in zijn plaats te rege-
ren.

19 Tweeëntwintig jaar oud was
Amon[o] toen hij begon te rege-
ren, en hij heeft twee jaar[p] lang
te Jeruzalem geregeerd. En de
naam van zijn moeder was Me-
sullemeth, de dochter van Haruz,
uit Jotba. **20** En hij bleef doen
wat kwaad was in Jehovah’s ogen,
net zoals zijn vader Manasse ge-
daan had.[q] **21** En hij bleef heel
de weg bewandelen die zijn va-
der bewandeld had,[r] en hij ging

HFDST. 21

a Jer 32:34
b De 12:5
2Sa 7:13
1Kon 8:29
1Kon 9:3
Ps 78:68
Ps 132:13
c Jer 8:2
Ez 8:16
d 1Kon 6:36
1Kon 7:12
e 2Kr 33:6
f Le 19:26
g Le 20:27
h De 18:11
i Ps 97:7
1Kor 8:4
j 2Kon 23:6
k 1Kon 8:29
2Kon 23:27
2Kr 7:16
l 1Kr 17:9
2Kr 33:8
m Le 26:3
De 28:1
n 2Kr 36:16
Ezr 9:10
o 2Kr 33:9
Sp 16:29
Ez 16:47
p De 7:1
q 2Kr 33:10
2Kr 36:15
Jer 7:25
Mt 23:37
r 2Kon 23:26
2Kon 24:3
Jer 15:4
s 1Kon 21:26
t Ge 15:16
Le 18:25
Ez 16:3
u Pr 9:18
v 2Kon 22:16
Da 9:12
Mi 3:12
w Jer 19:3

2e kolom

a 2Sa 8:2
Jes 28:17
Jes 34:11
Klg 2:8
b 2Kon 17:6
Ez 23:33
c 1Kon 21:21
2Kon 10:11
d Le 18:28
e Jer 25:9
f 2Kon 17:23
g Ex 19:5
De 32:9
h Le 26:25
De 28:63
2Pe 2:9
i De 9:21
De 31:29
Re 2:13
Ps 106:36
Ez 20:4
Han 7:53
j Ge 9:6
Nu 35:33
2Kon 24:4
Sp 6:17
Jes 59:3
Jer 2:34
Mt 23:30
Heb 11:37
k 2Kr 33:9
l 1Kon 14:19

m 1Kon 2:10; 2Kon 20:21; n 2Kon 21:26; o 1Kr 3:14; Mt 1:10; p 2Kr 33:21; q Nu 32:14; 2Kr 33:22; Han 7:51; r 2Kon 21:3.

ermee voort de drekgoden[a] te
dienen die zijn vader gediend had
en zich voor die neer te buigen.
22 Aldus verliet hij Jehovah,[b] de
God van zijn voorvaders, en hij
bewandelde de weg van Jehovah
niet.[c] **23** Uiteindelijk smeedden
dienaren van Amon een samen-
zwering tegen hem en brachten
de koning ter dood[d] in zijn eigen
huis. **24** Maar het volk van het
land sloeg allen die tegen koning
Amon hadden samengezwo-
ren neer.[e] Toen maakte het volk
van het land zijn zoon Josia[f] ko-
ning in zijn plaats. **25** Wat de
rest van de aangelegenheden van
Amon betreft, wat hij gedaan
heeft, is dat niet beschreven in
het boek[g] van de aangelegenhe-
den van de dagen der koningen
van Juda? **26** Zo begroeven zij
hem in zijn graf in de tuin van
Uzza;[h] en zijn zoon Josia[i] begon
in zijn plaats te regeren.

22 Acht jaar oud was Josia[j]
toen hij begon te regeren,
en hij heeft eenendertig jaar lang
te Jeruzalem geregeerd. En de
naam van zijn moeder was Jedi-
da, de dochter van Adaja, uit
Bozkath.[k] **2** En hij deed voorts
wat recht was in Jehovah's ogen[l]
en bewandelde heel de weg van
zijn voorvader David,[m] en hij
week noch naar rechts noch naar
links af.[n]

3 Het gebeurde nu in het acht-
tiende jaar van koning Josia, dat
de koning Safan,[o] de zoon van
Azalja, de zoon van Mesullam,
de secretaris, naar het huis van
Jehovah zond en zei: **4** „Ga op
naar de hogepriester[p] Hilkia,[q] en
laat hem het volledige bedrag aan
geld[r] verzamelen dat in het huis
van Jehovah wordt gebracht,[s] dat
de deurwachters[t] hebben inge-
zameld van het volk; **5** en laat
men het ter hand stellen aan de-
genen die het werk verrichten,[u]
de aangestelden, in het huis van
Jehovah, opdat zij het kunnen ge-
ven aan degenen die het werk
verrichten, die in het huis van Je-
hovah zijn om de scheuren van
het huis te herstellen,[a] **6** aan de
handwerkslieden en de bouwlie-
den en de metselaars, en om bal-
ken en gehouwen stenen te kopen
om het huis te herstellen.[b] **7** Al-
leen dient er geen afrekening van
het geld te worden gehouden met
hen aan wie het ter hand wordt
gesteld,[c] want zij werken in ge-
trouwheid."[d]

8 Later zei de hogepriester Hil-
kia[e] tot Safan,[f] de secretaris:[g]
„Het wetboek[h] heb ik in het huis
van Jehovah gevonden." Hilkia
dan gaf het boek aan Safan, en
hij ging het lezen. **9** Toen kwam
Safan, de secretaris, bij de ko-
ning en antwoordde de koning
en zei: „Uw dienaren hebben het
geld dat in het huis te vinden
was, uitgestort, en men blijft het
ter hand stellen aan degenen die
het werk verrichten, de aange-
stelden, in het huis van Jehovah."[i]
10 Voorts vertelde Safan, de se-
cretaris, de koning en zei: „Er is
een boek[j] dat de priester Hilkia
mij heeft gegeven." En Safan ging
het de koning voorlezen.

11 Nu gebeurde het dat zodra
de koning de woorden van het wet-
boek hoorde, hij onmiddellijk zijn
klederen scheurde.[k] **12** Toen ge-
bood de koning de priester Hilkia
en Ahikam,[l] de zoon van Safan,
en Achbor, de zoon van Michaja,
en Safan, de secretaris, en Asaja,[m]
de dienaar van de koning, en zei:
13 „Gaat ten behoeve van mij en
ten behoeve van het volk en ten
behoeve van heel Juda Jehovah
raadplegen[n] betreffende de woor-
den van dit boek dat gevonden
is; want groot is Jehovah's woede[o]
die tegen ons ontbrand is wegens
het feit dat onze voorvaders[p] niet
geluisterd hebben naar de woor-
den van dit boek, door te doen
naar alles wat betreffende ons ge-
schreven is."[q]

14 Bijgevolg gingen de pries-
ter Hilkia en Ahikam en Achbor
en Safan en Asaja naar de pro-

HFDST. 21

a Le 26:30
De 29:17
2Kon 17:12
Jer 10:15
1Kor 8:4
b Ps 73:27
c Re 2:12
2Kon 22:17
1Kr 28:9
Jer 2:13
d Sp 28:2
e Sp 5:22
f 2Kr 33:25
g 1Kon 14:19
h 2Kon 21:18
i Mt 1:10

HFDST. 22

j 1Kon 13:2
1Kr 3:14
2Kr 34:1
Jer 1:2
Ze 1:1
k Joz 15:39
l 2Kr 17:3
Ez 18:14
m 1Kon 3:6
1Kon 15:5
n De 5:32
Joz 1:7
Sp 4:27
o 2Kon 22:9
2Kr 34:8
p 2Kr 34:9
q 1Kon 6:13
1Kr 9:11
r 2Kon 12:4
s 2Kr 24:8
t 2Kon 12:9
1Kr 26:12
2Kr 8:14
u 2Kon 12:11

2e kolom

a 2Kr 34:10
b 2Kr 24:12
2Kr 34:11
c 2Kon 12:15
d 2Kr 34:12
Sp 20:6
1Kor 4:2
e 1Kr 6:13
f 2Kr 34:8
Jer 41:2
g 2Kon 22:3
h De 31:24
De 31:26
2Kr 34:14
i 2Kr 34:17
j De 31:9
2Kr 34:16
Ne 13:1
k Ge 44:13
2Sa 1:11
2Kr 34:19
Jer 36:24
Joë 2:13
l 2Kon 25:22
Jer 26:24
m 2Kr 34:20
n Ps 25:14
o De 4:24
De 29:27
De 31:17
Ps 76:7
Re 4:15
p 2Kr 29:6
Ps 106:6
Jer 16:12
Da 9:8
q 2Kr 34:21
Heb 2:2

fetes[a] Hulda, de vrouw van Sallum, de zoon van Tikva, de zoon van Harhas, de klerenbewaarder[b] — zij nu woonde in Jeruzalem, in het tweede stadsgedeelte — en zij spraken voorts tot haar.[c] **15** Zij zei op haar beurt tot hen: „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd:[d] 'Zegt tot de man die U tot mij gezonden heeft: **16** „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Zie, ik breng rampspoed[e] over deze plaats en over haar inwoners,[f] ja, al de woorden[g] van het boek dat de koning van Juda gelezen heeft,[h] **17** ten gevolge van het feit dat zij mij verlaten hebben en offerrook zijn gaan brengen aan andere goden,[i] ten einde mij te krenken met al het werk van hun handen,[j] en mijn woede is ontbrand tegen deze plaats en zal niet worden geblust.'"'[k] **18** En wat de koning van Juda aangaat, die U zendt om Jehovah te raadplegen, dit dient GIJ tot hem te zeggen: 'Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: „Wat de woorden betreft die gij gehoord hebt,[l] **19** omdat uw hart[m] week was, zodat gij u wegens Jehovah verootmoedigd[n] hebt op het horen van wat ik tegen deze plaats en haar inwoners gesproken heb, [dat ze] een voorwerp van ontzetting en een vervloeking[o] zal worden, en gij daarop uw klederen hebt gescheurd[p] en voor mijn aangezicht zijt gaan wenen, heb ik, ja ik, gehoord", is de uitspraak van Jehovah.[q] **20** „Daarom, zie, vergader[r] ik u tot uw voorvaders, en gij zult stellig in vrede tot uw eigen begraafplaats vergaderd worden,[s] en uw ogen zullen al de rampspoed niet aanschouwen die ik over deze plaats breng."'" Zij dan brachten de koning het antwoord over.

23 Toen liet de koning alle oudere mannen van Juda en Jeruzalem bij zich bijeenkomen.[t] **2** Daarna ging de koning op naar het huis van Jehovah, en ook alle mannen van Juda en alle inwoners van Jeruzalem met hem, en ook de priesters[a] en de profeten en al het volk, van klein tot groot;[b] en hij las[c] toen ten aanhoren van hen al de woorden van het boek[d] van het verbond[e] dat in het huis van Jehovah gevonden was.[f] **3** En de koning bleef bij de zuil staan[g] en sloot nu het verbond[h] voor het aangezicht van Jehovah, om Jehovah te volgen[i] en met geheel het hart[j] en met geheel de ziel[k] zijn geboden[l] en zijn getuigenissen[m] en zijn inzettingen[n] te onderhouden door de woorden van dit verbond, die in dit boek geschreven stonden, ten uitvoer te brengen.[o] Bijgevolg trad het gehele volk tot het verbond toe.[p]

4 Vervolgens gebood de koning de hogepriester Hilkia[q] en de priesters van de tweede rang en de deurwachters[r] om al het gerei dat gemaakt was voor Baäl[s] en voor de heilige paal[t] en voor heel het heerleger van de hemel, uit de tempel van Jehovah naar buiten te brengen.[u] Toen verbrandde hij het buiten Jeruzalem op de Kidronterrassen,[v] en hij bracht het stof ervan naar Bethel.[w] **5** En hij ontsloeg de priesters van buitenlandse goden, die door de koningen van Juda waren aangesteld om offerrook te brengen op de hoge plaatsen in de steden van Juda en in de omgeving van Jeruzalem, en ook degenen die offerrook brachten aan Baäl,[x] aan de zon en aan de maan en aan de sterrenbeelden van de dierenriem en aan heel het heerleger van de hemel.[y] **6** Bovendien bracht hij de heilige paal[z] uit het huis van Jehovah weg naar de buitenwijken van Jeruzalem, naar het stroomdal van de Kidron, en verbrandde hem[a] in het stroomdal van de Kidron en verpulverde hem tot stof en wierp het stof ervan op de begraafplaats[b] van de

HFDST. 22

a Ex 15:20; Re 4:4; Ne 6:14; Lu 2:36; Han 21:9
b 2Kon 10:22; Ne 7:72
c 2Kr 34:22
d Job 34:11; Jer 23:28
e 2Kon 21:12
f 2Kr 34:24
g Le 26:15; De 28:63; Da 9:11
h 2Kon 22:8
i Ex 20:3; De 32:17; Re 2:12; 1Kon 9:6; Ps 106:36; Jer 2:11
j Ps 115:4; Jes 2:8; Jes 44:17; Mi 5:13
k De 32:22; 2Kr 36:16; Jes 33:14; Jer 7:20; Jer 17:27; Ez 20:48
l 2Kr 34:26
m Ps 34:18; Ps 51:17; Jes 57:15
n Le 26:40; 1Kon 21:29; Mi 6:8; Jak 4:6
o De 28:45; Ps 109:17; Jer 26:6
p 2Kon 22:11
q 2Kr 34:27
r Jes 57:1
s 2Kr 34:28

HFDST. 23

t 2Kr 34:29

2e kolom

a Nu 3:10
b 1Sa 5:9; 1Sa 30:2
c De 31:11
d De 31:26
e Ex 24:8
f 2Kon 22:8; 2Kr 34:30
g 2Kon 11:14; 2Kr 23:3
h Joz 24:25; 2Kr 15:12; 2Kr 23:16
i De 8:19
j De 6:5; De 10:12
k De 11:13
l De 5:1
m De 4:45; 1Kon 2:3
n De 8:11; 2Kon 17:13
o 2Kr 34:31
p Joz 24:24; 2Kr 34:32; Jer 4:2
q 2Kon 22:4; 1Kr 6:13
r 2Kon 12:9; s 2Kon 21:7; t 2Kr 33:3; 2Kr 34:4; u 2Kr 34:33; v Jo 18:1; w 1Kon 12:29; x 2Kon 17:16; y 2Kon 21:3; Job 31:26; Jer 8:2; z Re 3:7; 2Kon 21:7; a De 7:25; De 9:21; b 2Kr 34:4.

zonen van het volk. **7** Voorts
brak hij de huizen van de manne-
lijke tempelprostitués[a] af, die in
het huis van Jehovah waren, waar
de vrouwen tentschrijnen weef-
den voor de heilige paal.

8 Toen liet hij alle priesters uit
de steden van Juda komen om
de hoge plaatsen waar de pries-
ters offerrook hadden gebracht,
van Geba[b] tot aan Berseba,[c] on-
geschikt voor aanbidding te ma-
ken; en hij slechtte de hoge plaat-
sen der poorten die bij de ingang
van de poort van de stadsoverste
Jozua waren, welke aan de linker-
kant was als men de stadspoort
binnenkwam. **9** Alleen waren de
priesters[d] der hoge plaatsen niet
gewoon op te gaan tot het al-
taar van Jehovah te Jeruzalem,
maar zij aten ongezuurde[e] bro-
den te midden van hun broeders.
10 En hij maakte Tofeth,[f] dat in
het dal van de zonen van Hinnom[g]
ligt, ongeschikt voor aanbidding,
opdat niemand zijn zoon of zijn
dochter voor Molech[h] door het
vuur zou doen gaan.[i] **11** Voorts
liet hij de paarden die de konin-
gen van Juda aan de zon hadden
gegeven, niet meer bij het eet-
vertrek[j] van de hofbeambte Na-
than-Melech, dat zich in de over-
dekte zuilengangen bevond, het
huis van Jehovah binnengaan;
en de zonnewagens[k] verbrandde
hij in het vuur. **12** En de altaren
die op het dak van het dak-
vertrek[l] van Achaz waren, die de
koningen van Juda hadden ge-
maakt, en de altaren[m] die Ma-
nasse in twee voorhoven van het
huis van Jehovah had gemaakt,
brak de koning af, waarna hij
ze daar stuksloeg, en hij wierp
het stof ervan in het stroomdal
van de Kidron. **13** En de hoge
plaatsen die vóór[n] Jeruzalem
waren, die rechts van de Berg van
het Verderf waren, die Salomo,[o]
de koning van Israël, gebouwd
had voor Astoreth,[p] het walgelij-
ke ding van de Sidoniërs, en voor
Kamos,[q] het walgelijke ding van
Moab, en voor Milkom,[a] het wal-
gelijke ding van de zonen van
Ammon, maakte de koning onge-
schikt voor aanbidding. **14** En
hij brak[b] de heilige zuilen aan
stukken en hakte voorts de hei-
lige palen om en vulde de plaat-
sen daarvan op met mensenbeen-
deren. **15** En ook het altaar dat
te Bethel was,[c] de hoge plaats die
door Jerobeam,[d] de zoon van Ne-
bat, die Israël had doen zondigen,[e]
was gemaakt, zelfs dat altaar en
de hoge plaats slechtte hij. Toen
verbrandde hij de hoge plaats; hij
verpulverde [ze] tot stof en ver-
brandde de heilige paal.

16 Toen Josia zich omkeerde,
kreeg hij de grafsteden te zien
die daar op de berg waren. Hij
dan liet de beenderen uit de graf-
steden halen en verbrandde[f] ze
op het altaar, om het ongeschikt
voor aanbidding te maken, naar
Jehovah's woord[g] dat door de man
van de [ware] God verkondigd
was,[h] die deze dingen verkondigd
had. **17** Toen zei hij: „Wat is dat
voor een grafsteen die ik daar-
ginds zie?" Hierop zeiden de man-
nen van de stad tot hem: „Het
is de grafstede[i] van de man van
de [ware] God die uit Juda ge-
komen was[j] en voorts deze din-
gen heeft verkondigd die gij te-
gen het altaar van Bethel[k] hebt
gedaan." **18** Hij dan zei: „Laat
hem met rust.[l] Laat niemand zijn
gebeente storen." Dientengevol-
ge liet men zijn gebeente onge-
moeid, samen met het gebeente
van de profeet[m] die uit Samaria
was gekomen.

19 En ook alle huizen[n] van de
hoge plaatsen die in de steden[o]
van Samaria waren, die door de
koningen[p] van Israël waren ge-
bouwd om [Hem] te krenken,[q]
verwijderde Josia, en hij deed er
vervolgens mee naar al de da-
den die hij te Bethel[r] gedaan
had. **20** Bijgevolg slachtte hij
alle priesters[s] der hoge plaatsen
die daar waren op de altaren en
verbrandde er mensenbeenderen

HFDST. 23

a Le 18:22
Ro 1:27
1Kor 6:9
1Ti 1:10
Ju 7
b Joz 21:17
1Kon 15:22
c Ge 21:31
1Kon 19:3
d Ez 44:10
Mal 2:8
e 1Sa 2:36
Ez 44:29
f Jes 30:33
Jer 7:31
Jer 19:6
Jer 19:11
g Joz 15:8
h Jer 32:35
i 2Kon 16:3
j 1Sa 1:9
Ne 10:38
Jer 35:2
k De 4:19
Ez 8:16
l Jer 19:13
Ze 1:5
m 2Kon 21:5
2Kr 33:5
n Za 14:4
Han 1:12
o 1Kon 11:7
p 1Kon 11:5
1Kon 11:33
q Nu 21:29
Jer 48:13

2e kolom

a Ze 1:5
b Ex 23:24
De 7:5
2Kr 34:3
c 1Kon 12:33
d 1Kon 12:28
2Kr 34:6
e 1Kon 14:16
1Kon 15:30
f 2Kr 34:5
g Nu 23:19
Jes 44:26
h 1Kon 13:2
i 1Kon 13:30
1Kon 13:31
j 1Kon 13:1
k 1Kon 12:33
l Jes 57:2
m 1Kon 13:29
n 1Kon 12:31
1Kon 13:32
o 2Kon 17:9
2Kr 34:6
p 1Kon 13:33
1Kon 16:33
Mi 6:16
q 2Kon 17:17
Ps 78:58
Jer 7:18
r 1Kon 12:29
2Kon 10:29
s Ex 22:20
De 13:5

op.[a] Daarna keerde hij naar Jeruzalem terug.

21 De koning gebood nu het gehele volk en zei: „Viert voor Jehovah, UW God, een Pascha,[b] naar hetgeen geschreven staat in dit boek van het verbond."[c] **22** Want zo'n Pascha had men niet meer gevierd sinds de dagen van de rechters die Israël gericht hadden,[d] noch gedurende al de dagen van de koningen van Israël en de koningen van Juda.[e] **23** Maar in het achttiende jaar van koning Josia werd dit Pascha voor Jehovah te Jeruzalem gevierd.[f]

24 En ook de geestenmediums[g] en de beroepsvoorzeggers[h] van gebeurtenissen en de terafim[i] en de drekgoden[j] en al de walgelijkheden[k] die in het land Juda en in Jeruzalem verschenen waren, ruimde Josia op, ten einde de woorden van de wet die geschreven waren in het boek[l] dat de priester Hilkia in het huis van Jehovah gevonden had,[m] metterdaad ten uitvoer te brengen.[n] **25** En zoals hij bleek er vóór hem geen koning geweest te zijn die met geheel zijn hart en met geheel zijn ziel[o] en met geheel zijn levenskracht, naar de gehele wet van Mozes, tot Jehovah is teruggekeerd;[p] en ook na hem is er geen opgestaan zoals hij.

26 Toch keerde Jehovah zich niet af van de grote hitte van zijn toorn, waarmee zijn toorn ontbrand was tegen Juda[q] vanwege al de krenkingen waarmee Manasse hen ertoe gebracht had [hem] te krenken.[r] **27** Maar Jehovah zei: „Ook Juda[s] zal ik van voor mijn aangezicht verwijderen,[t] net zoals ik Israël verwijderd heb;[u] en ik zal deze stad die ik uitgekozen heb, ja, Jeruzalem, en het huis waarvan ik gezegd heb: 'Mijn naam zal daar blijven',[v] stellig verwerpen."

28 Wat de rest van de aangelegenheden van Josia betreft en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek[w] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Juda? **29** In zijn dagen trok farao Necho,[a] de koning van Egypte, naar de koning van Assyrië bij de rivier de Eufraat[b] op, en koning Josia ging hem voorts tegemoet;[c] maar hij bracht hem ter dood[d] te Megiddo,[e] zodra hij hem zag. **30** Zijn dienaren vervoerden hem daarom dood op een wagen van Megiddo en brachten hem naar Jeruzalem[f] en begroeven hem in zijn graf. Toen nam het volk van het land Joahaz,[g] de zoon van Josia, en zalfde hem en maakte hem koning in de plaats van zijn vader.

31 Drieëntwintig jaar oud was Joahaz[h] toen hij begon te regeren, en hij heeft drie maanden lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Hamutal,[i] de dochter van Jeremia, uit Libna. **32** En hij ging doen wat kwaad was in Jehovah's ogen, naar alles wat zijn voorvaders gedaan hadden.[j] **33** En farao Necho[k] sloot hem ten slotte te Ribla,[l] in het land van Hamath, in boeien,[m] opdat hij niet te Jeruzalem zou regeren, en legde het land toen een boete op[n] van honderd talenten zilver[o] en een talent goud.[p] **34** Bovendien maakte farao Necho Eljakim,[q] de zoon van Josia, koning in de plaats van zijn vader Josia en veranderde zijn naam in Jojakim; en Joahaz nam hij mee en bracht hem vervolgens naar Egypte, waar hij ten slotte stierf.[r] **35** En het zilver[s] en het goud gaf Jojakim aan Farao. Alleen legde hij het land belasting op,[t] om het zilver naar het bevel van Farao te geven. Van een ieder naar dat hij aangeslagen was,[u] vorderde hij het zilver en het goud van het volk van het land, om het aan farao Necho te geven.

36 Vijfentwintig jaar oud was Jojakim[v] toen hij begon te regeren, en hij heeft elf jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[w] En de

HFDST. 23

a 1Kon 13:2; 2Kr 34:5
b 2Kr 35:1
c Ex 12:3; Ex 12:14; Le 23:5; Nu 9:13; Nu 28:16; De 16:1
d 2Kr 35:18
e 2Kr 30:1; 2Kr 30:13
f 2Kr 35:19
g Le 19:31; Le 20:27; 1Sa 28:3
h De 18:11; 2Kon 21:6; Jes 8:19; Han 16:16
i Ge 31:19; Ge 31:30; Ho 3:4
j Le 26:30; Jer 10:15
k De 29:17; 1Kon 11:5; 1Kon 11:7
l 2Kon 22:8
m 2Kr 34:14
n Nu 33:52; De 12:2
o De 4:29
p 2Kon 18:5
q 2Kon 21:12; 2Kon 22:17; 2Kr 36:16
r 2Kon 21:11; 2Kon 24:4; Jer 15:4
s 2Kon 25:11; Ez 23:33
t De 29:28; 2Kon 24:3
u 2Kon 17:18; 2Kon 18:11; 2Kon 21:13
v De 12:5; 1Kon 8:29; 1Kon 9:3
w 1Kon 14:29; 2Kon 21:17

2e kolom

a 2Kon 23:33; Jer 46:2
b Ge 15:18
c 2Kr 35:20; Sp 26:17; Lu 14:31
d Jes 57:1
e 1Kon 9:15; Za 12:11
f 2Kr 35:24
g 2Kr 36:1
h 1Kr 3:15; Jer 22:11
i 2Kon 24:18
j 2Kon 21:2; 2Kon 21:21; 3Jo 11
k 2Kon 23:29
l 2Kon 25:6; Jer 39:5; Jer 52:10; Jer 52:26
m 2Kr 36:3
n 2Kr 36:3
o 1Kon 16:24
p 2Kon 18:14
q 2Kr 36:4
r Jer 22:12

s 2Kon 23:33; t 2Kon 15:20; u Ro 13:1; Ro 13:7; v 1Kr 3:15; Jer 1:3; Jer 22:19; w 2Kr 36:5.

naam van zijn moeder was Zebudda, de dochter van Pedaja, uit Ruma. **37** En hij bleef doen wat kwaad was[a] in Jehovah's ogen, naar alles wat zijn voorvaders gedaan hadden.[b]

24 In zijn dagen trok Nebukadnezar,[c] de koning van Babylon, op, en zo werd Jojakim zijn knecht,[d] drie jaar lang. Maar hij keerde zich om en rebelleerde tegen hem. **2** En Jehovah zond nu tegen hem roversbenden van Chaldeeën[e] en roversbenden van Syriërs en roversbenden van Moabieten[f] en roversbenden van de zonen van Ammon, en hij bleef ze tegen Juda zenden om het te verdelgen, naar Jehovah's woord[g] dat hij gesproken had door bemiddeling van zijn knechten, de profeten. **3** Het was slechts op bevel van Jehovah dat dit tegen Juda geschiedde, om het uit zijn ogen weg te doen[h] wegens de zonden van Manasse,[i] naar alles wat hij gedaan had; **4** en ook [wegens] het onschuldige bloed[j] dat hij vergoten had, zodat hij Jeruzalem met onschuldig bloed gevuld had, en Jehovah wilde geen vergeving schenken.[k]

5 Wat de rest van de aangelegenheden van Jojakim[l] betreft en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek[m] van de aangelegenheden van de dagen der koningen van Juda? **6** Ten slotte legde Jojakim zich neer bij zijn voorvaders,[n] en zijn zoon Jojachin begon in zijn plaats te regeren.

7 En nooit meer[o] trok de koning van Egypte uit zijn land,[p] want de koning van Babylon had alles veroverd wat aan de koning van Egypte had toebehoord,[q] vanaf het stroomdal[r] van [de beek van] Egypte tot aan de rivier de Eufraat.[s]

8 Achttien jaar oud was Jojachin[t] toen hij begon te regeren, en hij heeft drie maanden lang te Jeruzalem geregeerd.[u] En de naam van zijn moeder was Nehusta, de dochter van Elnathan, uit Jeruzalem. **9** En hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen, naar alles wat zijn vader gedaan had.[a] **10** Gedurende die tijd trokken de dienaren van Nebukadnezar, de koning van Babylon, op naar Jeruzalem, zodat de stad onder belegering kwam.[b] **11** Voorts kwam Nebukadnezar, de koning van Babylon, tegen de stad, terwijl zijn dienaren haar belegerden.[c]

12 Uiteindelijk ging Jojachin, de koning van Juda, uit tot de koning van Babylon,[d] hij met zijn moeder[e] en zijn dienaren en zijn vorsten en zijn hofbeambten; en de koning van Babylon nam hem ten slotte [gevangen] in het achtste[f] jaar dat hij koning was. **13** Toen voerde hij vandaar alle schatten van het huis van Jehovah en de schatten van het huis van de koning weg[g] en sloeg vervolgens al het gouden gerei[h] dat Salomo, de koning van Israël, in de tempel van Jehovah gemaakt had, in stukken, juist zoals Jehovah gesproken had. **14** En hij voerde heel Jeruzalem in ballingschap[i] en alle vorsten[j] en alle dappere, sterke[k] mannen — tienduizend voerde hij er in ballingschap — en ook iedere handwerksman[l] en bouwer van bolwerken. Niemand was achtergelaten behalve de geringe klasse[m] van het volk van het land. **15** Zo voerde hij Jojachin[n] in ballingschap naar Babylon;[o] en de moeder van de koning[p] en de vrouwen van de koning en zijn hofbeambten[q] en de voornaamsten van het land voerde hij als ballingen uit Jeruzalem weg naar Babylon. **16** Wat alle dappere mannen betreft — zevenduizend — en de handwerkslieden en de bouwers van bolwerken — duizend —, alle sterke mannen die

HFDST. 23

a Jer 26:21
Jer 36:24
b 2Kr 28:25
2Kr 33:4

HFDST. 24

c Jer 25:1
Jer 46:2
Da 1:1
Da 3:1
Da 4:33
Da 4:37
d 2Kr 12:8
e De 28:63
Job 1:17
Hab 1:6
f 2Kon 13:20
g Le 26:27
De 28:15
2Kon 23:27
h Le 26:33
De 4:26
De 28:63
2Kon 23:27
i 2Kon 21:2
2Kon 21:11
2Kon 23:26
j Nu 35:33
De 19:10
2Kon 21:16
Ps 106:38
Jer 2:34
Jer 19:4
Jer 22:17
k Jer 15:1
Klg 3:42
Ez 33:25
l Jer 22:18
m 2Kr 36:8
n 2Kr 36:6
Jer 22:19
Jer 36:30
o Jer 46:2
p Jer 37:7
q Jer 37:5
r Ge 15:18
Nu 34:5
Joz 15:4
s 1Kon 4:21
Jes 27:12
t 1Kr 3:16
Jer 24:1
Jer 37:1
Mt 1:11
u 2Kr 36:9

2e kolom

a 2Kon 21:3
2Kon 21:6
b Da 1:1
c 2Kon 25:2
d 2Kr 36:10
Jer 24:1
Ez 17:12
e Jer 29:2
f Jer 25:1
Jer 52:28
g 2Kon 20:13
2Kon 20:17
Jes 39:6
h 1Kon 7:48
2Kr 4:7
2Kr 36:10
Ezr 1:7
Jer 28:3
Da 5:2
i Ez 1:2
j Ne 9:32
k Es 2:6
Ez 1:2
Da 1:6
l Jer 24:1

m 2Kon 25:12; n 2Kon 25:27; 1Kr 3:17; Jer 22:24; Jer 52:31; o 2Kr 36:10; Es 2:6; Jer 22:25; p 2Kon 24:12; q Jer 29:2.

oorlog konden voeren, de koning van Bąbylon bracht hen voorts als ballingen naar Bąbylon.[a] **17** Verder maakte de koning van Bąbylon[b] Mattąnja, zijn oom,[c] koning in zijn plaats. Toen veranderde hij zijn naam in Zedekja.[d]

18 Eenentwintig jaar oud was Zedekja[e] toen hij begon te regeren, en hij heeft elf jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Hamutal,[f] de dochter van Jeremja, uit Libna. **19** En hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen, naar alles wat Jojakim gedaan had.[g] **20** Want vanwege de toorn[h] van Jehovah geschiedde het in Jeruzalem en in Juda, totdat hij hen had weggeworpen uit zijn ogen.[i] En Zedekja ging tegen de koning van Bąbylon rebelleren.[j]

25 Nu geschiedde het in het negende[k] jaar dat hij koning was, in de tiende maand, op de tiende[l] dag van de maand, dat Nebukadnęzar,[m] de koning van Bąbylon, ja, hij en heel zijn krijgsmacht, tegen Jeruzalem kwam[n] en zich ertegen ging legeren en zij er voorts rondom een belegeringswal tegen bouwden.[o] **2** En de stad kwam onder belegering tot het elfde jaar van koning Zedekja. **3** Op de negende[p] dag van de [vierde] maand was de hongersnood[q] zwaar in de stad, en er bleek geen brood[r] te zijn voor het volk van het land. **4** En er werd een bres in de stad geslagen,[s] en alle krijgslieden [vluchtten] 's nachts langs de weg van de poort tussen de dubbele muur, die bij de koningstuin is,[t] terwijl de Chaldeeën[u] rondom tegen de stad lagen; en [de koning] sloeg de weg naar de Arąba[v] in.[w] **5** En een krijgsmacht van Chaldeeën[x] zette de koning toen achterna, en zij achterhaalden hem[y] ten slotte in de woestijnvlakten van Jęricho;[z] en heel zijn eigen krijgsmacht werd van zijn zijde vandaan verstrooid. **6** Toen grepen zij de koning[a] en voerden hem op naar de koning van Bąbylon te Ribla,[a] opdat men een rechterlijke beslissing over hem zou uitspreken. **7** En Zedekja's zonen slachtte men voor zijn ogen af,[b] en Zedekja's ogen maakte hij blind,[c] waarna hij hem met koperen boeien bond[d] en naar Bąbylon bracht.[e]

8 En in de vijfde maand, op de zevende [dag] van de maand, dat wil zeggen het negentiende[f] jaar van koning Nebukadnęzar, de koning van Bąbylon, kwam Nebuzaradan,[g] de overste van de lijfwacht, de dienaar van de koning van Bąbylon, naar Jeruzalem.[h] **9** Hij dan verbrandde het huis van Jehovah[i] en het huis van de koning[j] en alle huizen van Jeruzalem;[k] en het huis van ieder groot man verbrandde hij met vuur.[l] **10** En de muren van Jeruzalem, rondom, brak de gehele krijgsmacht van Chaldeeën die bij de overste van de lijfwacht was af.[m] **11** En de rest van het volk[n] dat in de stad achtergelaten was, en de overlopers die overgelopen waren naar de koning van Bąbylon, en de rest van de menigte voerde Nebuzaradan, de overste van de lijfwacht, in ballingschap weg.[o] **12** En enkelen van het geringe volk[p] van het land liet de overste van de lijfwacht achter als wijngaardeniers en als dwangarbeiders.[q] **13** En de koperen zuilen[r] die in het huis van Jehovah waren, en de wagentjes[s] en de koperen zee[t] die in het huis van Jehovah waren, braken de Chaldeeën aan stukken, waarop zij het koper daarvan naar Bąbylon voerden.[u] **14** En de bakken en de schoppen en de lichtdovers en de bekers en al het koperen gerei[v] waarmee men de dienst placht te verrichten,

HFDST. 24

a Jer 52:28
b Jer 37:1
c 1Kr 3:15
d 2Kr 36:10
Jer 52:1
e 2Kr 36:11
f 2Kon 23:31
g 2Kon 23:37
2Kr 36:12
Jer 24:8
Jer 37:2
Jer 38:5
Ez 21:25
h De 4:24
2Kon 22:17
2Kon 23:26
i 2Kon 23:27
j 2Kr 36:13
Jer 27:12
Jer 38:17
Ez 17:15

HFDST. 25

k Jer 39:1
l Ez 24:1
m 2Kon 24:1
Jer 27:8
Jer 32:28
Jer 43:10
Ez 26:7
Da 4:1
n 2Kr 36:17
Jer 34:2
o Jes 29:3
Jer 32:2
Jer 37:11
Jer 52:4
Ez 4:2
Ez 21:22
p Jer 52:6
q Le 26:26
De 28:53
De 28:63
Ez 4:16
Ez 5:10
r Jer 37:21
Jer 38:2
Klg 4:4
Ez 5:12
Ez 7:15
Ez 14:21
s Jer 39:2
Jer 52:7
Ez 33:21
t Jer 39:4
u Jer 21:4
v Joz 3:16
w Ez 12:12
x Jer 39:5
y Jes 30:16
Jer 24:8
z Jer 52:8
a Jer 21:7

2e kolom

a 2Kon 23:33
Jer 52:10
Jer 52:26
b De 28:34
Jer 39:6
c Ez 12:13
d 2Kr 33:11
2Kr 36:6
e Jer 32:5
Jer 34:3
Ez 17:16
f Jer 52:12
g Jer 39:9
Jer 40:1
h Klg 4:12

i 1Kon 9:8; 2Kr 36:19; Ps 74:3; Ps 79:1; Jes 64:11; Jer 7:14; Klg 1:10; Klg 2:7; Mi 3:12; j 1Kon 7:1; Am 2:5; k Jer 34:22; Jer 37:8; l Jer 52:13; m Ne 1:3; Jer 39:8; Jer 52:14; n Jer 15:2; Ez 5:2; o Jer 39:9; Jer 52:30; Ez 12:15; Ez 22:15; p 2Kon 24:14; Jer 39:10; Jer 40:7; q Jer 52:16; r 1Kon 7:15; 2Kr 4:12; s 1Kon 7:27; 2Kr 4:14; t 1Kon 7:23; 2Kr 4:15; u 2Kon 20:17; v 2Kr 4:19.

namen zij mee. **15** En de overste van de lijfwacht nam de vuurpotten mee en de schalen die van zuiver goud waren[a] en die welke van zuiver zilver waren.[b] **16** Wat de twee zuilen betreft, de ene zee en de wagentjes die Salomo voor het huis van Jehovah gemaakt had, het bleek niet mogelijk het gewicht van het koper van al dit gerei vast te stellen.[c] **17** Achttien el[d] was de hoogte van elke zuil, en het kapiteel[e] erop was van koper; en de hoogte van het kapiteel was drie el; en het netwerk en de granaatappels[f] rondom op het kapiteel, dat alles was van koper; en de tweede zuil had hetzelfde als deze op het netwerk.

18 Bovendien nam de overste van de lijfwacht de overpriester Seraja[g] en de tweede priester Zefanja[h] en drie deurwachters[i] mee; **19** en uit de stad nam hij één hofbeambte mee, die bevel had over de krijgslieden, en vijf mannen uit degenen die toegang hadden tot de koning, die in de stad gevonden werden; en de secretaris van de legeroverste, die het volk van het land monsterde, en zestig mannen uit het volk van het land, die in de stad gevonden werden;[j] **20** en Nebuzaradan,[k] de overste van de lijfwacht, nam hen voorts mee[l] en voerde hen naar de koning van Babylon te Ribla.[m] **21** En de koning van Babylon sloeg hen toen neer[n] en bracht hen ter dood te Ribla, in het land van Hamath.[o] Zo ging Juda in ballingschap, weg van zijn bodem.[p]

22 Wat het volk[q] betreft dat in het land Juda achtergelaten was, dat Nebukadnezar, de koning van Babylon, achtergelaten had, over hen stelde hij nu Gedalja,[r] de zoon van Ahikam,[s] de zoon van Safan,[t] aan. **23** Toen alle oversten der strijdkrachten,[u] zij en hun mannen, hoorden dat de koning van Babylon Gedalja aangesteld had, kwamen zij onmiddellijk naar Gedalja te Mizpa,[a] namelijk Ismaël, de zoon van Nethanja, en Johanan, de zoon van Kareah, en Seraja, de zoon van de Netofathiet Tanchumeth, en Jaäzanja, de zoon van de Maächathiet, zij en hun mannen. **24** Toen zwoer[b] Gedalja hun en hun mannen en zei tot hen: „Weest niet bevreesd dienaren van de Chaldeeën [te zijn]. Woont in het land en dient de koning van Babylon, en het zal U goed gaan."[c]

25 Het geschiedde nu in de zevende[d] maand dat Ismaël,[e] de zoon van Nethanja, de zoon van Elisama, van het koninklijke nageslacht, kwam met nog tien mannen bij zich, en zij sloegen ten slotte Gedalja neer,[f] zodat hij stierf, en tevens de joden en de Chaldeeën die zich bij hem te Mizpa bevonden.[g] **26** Daarna stond heel het volk, van klein tot groot, met de oversten van de strijdkrachten op, en zij kwamen in Egypte;[h] want zij waren bevreesd geworden wegens de Chaldeeën.[i]

27 Voorts geschiedde het in het zevenendertigste jaar van de ballingschap van Jojachin,[j] de koning van Juda, in de twaalfde maand, op de zevenentwintigste dag van de maand, dat Evil-Merodach,[k] de koning van Babylon, in het jaar dat hij koning werd, het hoofd van Jojachin, de koning van Juda, uit het huis van bewaring verhief;[l] **28** hij dan sprak goede [woorden] met hem en stelde zijn troon toen hoger dan de tronen van de koningen die met hem in Babylon waren.[m] **29** En hij legde zijn gevangeniskleren af;[n] en hij at voortdurend brood[o] voor zijn aangezicht, al de dagen van zijn leven. **30** Wat het hem toegewezen deel[p] betreft, een toegewezen deel werd hem voortdurend vanwege de koning verstrekt, zoveel [hem] dagelijks toekwam, al de dagen van zijn leven.

HFDST. 25

a 1Kon 7:50; Ezr 1:10
b 2Kr 24:14; 2Kr 36:18; Ezr 1:11; Da 5:2
c 1Kon 7:47
d 1Kon 7:15; Jer 52:21
e 1Kon 7:16; Jer 52:22
f 1Kon 7:20; Jer 52:23
g 1Kr 6:14; Ezr 7:1; Jer 52:24
h Jer 21:1; Jer 29:25; Jer 29:29
i 2Kon 22:4; 1Kr 26:12
j Jer 52:25
k 2Kon 25:8; Jer 39:9; Jer 40:1
l Jer 52:26
m 2Kon 23:33; Jer 39:5; Jer 52:9
n Jer 52:27; Am 3:2
o Nu 13:21; Nu 34:8; 1Kon 8:65
p Le 26:33; De 4:26; De 28:36; De 28:64; 2Kon 23:27; Jer 24:9; Jer 25:11; Ez 12:25; Ez 24:14
q Jer 40:6
r 2Kon 25:25; Jer 39:14; Jer 41:2
s 2Kon 22:12; Jer 26:24
t 2Kon 22:8; 2Kr 34:20
u Jer 40:7

2e kolom

a Jer 40:8
b De 6:13; Jer 4:2; Jer 12:16
c Jer 27:12; Jer 40:9
d Jer 41:1
e Jer 40:15
f Jer 41:2
g Jer 41:16
h De 28:68; Jer 41:17; Jer 42:14; Jer 43:7
i Jer 41:18
j 2Kon 24:8; 2Kon 24:12; Jer 24:1; Jer 37:1; Mt 1:11
k Sp 21:1; Jer 52:31
l Ge 40:13
m Ps 90:15; Jer 52:32
n Ge 41:14; Ge 41:42
o 2Sa 9:7
p Ne 11:23

KRONIEKEN

1 Adam,[a]
Seth,[b]
Enos,[c]
2 Kenan,[d]
Mahalalel,[e]
Jered,[f]
3 Henoch,[g]
Methusalah,[h]
Lamech,[i]
4 Noach,[j]
Sem,[k] Cham[l] en Jafeth.[m]
5 De zonen van Jafeth waren
Gomer en Magog[n] en Madai[o] en
Javan[p] en Tubal en Meschech[q] en
Tiras.[r]
6 En de zonen van Gomer
waren Askenaz[s] en Rifath[t] en
Togarma.[u]
7 En de zonen van Javan wa-
ren Elisa[v] en Tarsis,[w] Kittim[x]
en Rodanim.[y]
8 De zonen van Cham waren
Kusch[z] en Mizraïm,[a] Put[b] en Ka-
naän.[c]
9 En de zonen van Kusch wa-
ren Seba[d] en Havila en Sabta[e]
en Raëma[f] en Sabtecha.[g]
En de zonen van Raëma wa-
ren Scheba en Dedan.[h]
10 En Kusch zelf werd de va-
der van Nimrod.[i] Hij was het
die er een begin mee maakte
een geweldige te worden op de
aarde.[j]
11 Wat Mizraïm betreft, hij
werd de vader van Ludim[k] en
Anamim en Lehabim en Naf-
tuhim[l] **12** en Pathrusim[m] en
Kasluhim[n] (uit wie de Filis-
tijnen[o] zijn voortgekomen) en
Kaftorim.[p]
13 Wat Kanaän betreft, hij
werd de vader van Sidon,[q] zijn
eerstgeborene, en Heth[r] **14** en
de Jebusiet[s] en de Amoriet[t] en
de Girgasiet[u] **15** en de He-
viet[v] en de Arkiet en de Siniet[w]
16 en de Arvadiet[x] en de Ze-
mariet[y] en de Hamathiet.[z]
17 De zonen van Sem[a] waren
Elam[b] en Assur[c] en Arpachsad[d]
en Lud[e] en Aram,

HFDST. 1

a Lu 3:38; 1Kor 15:45
b Ge 4:25
c Ge 5:9
d Ge 5:12
e Ge 5:15
f Ge 5:18
g Heb 11:5; Ju 14
h Ge 5:25
i Ge 5:28
j Ge 5:29; Ge 6:8; Jes 54:9; Ez 14:14; Mt 24:37
k Ge 11:10
l Ge 6:10
m Ge 10:21
n Ge 10:2
o 2Kon 17:6
p Jes 66:19; Joë 3:6
q Ez 27:13
r Ge 10:2
s Jer 51:27
t Ge 10:3
u Ez 27:14
v Ez 27:7
w 1Kon 10:22
x Jes 23:1
y Ge 10:4
z Jes 11:11
a Ge 10:6
b Jer 46:9; Na 3:9
c Ge 12:5
d Ps 72:10
e Ge 10:7
f Ez 27:22
g Ge 10:7
h Ge 10:7
i Ge 10:8; Mi 5:6
j Ge 10:9
k Jer 46:9
l Ge 10:13
m Ez 29:14
n Ge 10:14
o Joz 13:3
p De 2:23; Jer 47:4; Am 9:7
q Jes 23:2
r Ge 25:10; Ge 27:46
s Nu 13:29; Re 1:21
t Ge 15:16; De 3:8
u Ge 10:16; De 7:1
v Ex 3:8; Joz 9:7
w Ge 10:17
x Ez 27:11
y Ge 10:18
z Joz 13:5
a Ge 5:32
b Ezr 4:9; Han 2:9
c Ez 27:23
d Ge 11:10
e Ge 10:22

En Uz en Hul en Gether en
Mas.[a]
18 Wat Arpachsad betreft,
hij werd de vader van Selah,[b]
en Selah zelf werd de vader van
Heber.[c]
19 En aan Heber werden
twee zonen geboren. De naam
van de een was Peleg,[d] om-
dat in zijn dagen de aarde ver-
deeld werd; en de naam van
zijn broer was Joktan.
20 Wat Joktan betreft, hij
werd de vader van Almo-
dad en Selef en Hazarma-
veth en Jerah[e] **21** en Hado-
ram en Uzal en Dikla[f] **22** en
Obal en Abimaël en Scheba[g]
23 en Ofir[h] en Havila[i] en Jo-
bab;[j] al dezen waren de zonen
van Joktan.
24 Sem,[k]
Arpachsad,[l]
Selah,[m]
25 Heber,[n]
Peleg,[o]
Rehu,[p]
26 Serug,[q]
Nahor,[r]
Terah,[s]
27 Abram,[t] dat wil zeggen Abra-
ham.[u]
28 De zonen van Abraham wa-
ren Isaäk[v] en Ismaël.[w]
29 Dit is hun familieafkomst:
Ismaëls eerstgeborene Nebajoth[x]
en Kedar[y] en Adbeël en Mibsam,[z]
30 Misma en Duma,[a] Massa, Ha-
dad[b] en Tema, **31** Jetur, Nafis
en Kedma.[c] Dit waren de zonen
van Ismaël.
32 Wat de zonen van Ketura[d]
betreft, Abrahams bijvrouw,[e] zij

2e kolom
a Ge 10:23; **b** Ge 11:14; **c** Lu 3:35; **d** Ge 11:19; **e** Ge 10:26; **f** Ge 10:27; **g** Ge 10:28; **h** 1Kon 9:28; Job 22:24; Ps 45:9; **i** Ge 2:11; Ge 25:18; **j** Ge 10:29; **k** Ge 11:10; Lu 3:36; **l** Ge 10:22; **m** Ge 11:13; Lu 3:35; **n** Ge 11:17; Nu 24:24; **o** Ge 11:19; **p** Ge 11:21; **q** Ge 11:23; **r** Ge 11:25; **s** Ge 11:26; **t** Ge 11:26; Ge 12:7; **u** Ge 17:5; Ne 9:7; Jak 2:23; **v** Ge 21:3; Ro 9:7; **w** Ge 16:11; **x** Ge 28:9; Jes 60:7; **y** Hgl 1:5; Jes 21:17; Ez 27:21; **z** Ge 25:13; **a** Ge 25:14; **b** Ge 25:15.; **c** Ge 25:15; **d** Ge 25:1; **e** Ge 25:6.

baarde Zimran en Joksan en Medan[a] en Midian[b] en Jisbak[c] en Suah.[d]
En de zonen van Joksan waren Scheba en Dedan.[e]
33 En de zonen van Midian waren Efa[f] en Efer en Hanoch en Abida en Eldaä.[g]
Al dezen waren de zonen van Ketura.
34 En Abraham werd de vader van Isaäk.[h] De zonen van Isaäk waren Esau[i] en Israël.[j]
35 De zonen van Esau waren Elifaz, Rehuël[k] en Jeüs en Jaëlam en Korach.[l]
36 De zonen van Elifaz waren Teman[m] en Omar, Zefo en Gaëtam, Kenaz[n] en Timna[o] en Amalek.[p]
37 De zonen van Rehuël waren Nahath, Zera, Samma en Mizza.[q]
38 En de zonen van Seïr[r] waren Lotan en Sobal en Zibeon en Ana[s] en Dison en Ezer en Disan.[t]
39 En de zonen van Lotan waren Hori en Homam. En Lotans zuster was Timna.[u]
40 De zonen van Sobal waren Alvan en Manahath en Ebal, Sefo en Onam.[v]
En de zonen van Zibeon waren Ajja en Ana.[w]
41 De zonen van Ana: Dison.[x]
En de zonen van Dison waren Hemdan en Esban en Jithran en Cheran.[y]
42 De zonen van Ezer[z] waren Bilhan en Zaävan en Akan.[a]
De zonen van Disan waren Uz en Aran.[b]
43 En dit zijn de koningen die in het land Edom[c] hebben geregeerd voordat er enige koning[d] over de zonen van Israël regeerde: Bela, de zoon van Beor; de naam van zijn stad was Dinhaba.[e] **44** Ten slotte stierf Bela, en Jobab, de zoon van Zera,[f] uit Bozra,[g] ging in zijn plaats regeren. **45** Ten slotte stierf Jobab, en Husam,[h] uit het land van de Temanieten,[i] ging in zijn plaats regeren. **46** Ten slotte stierf Husam, en Hadad,[j] de zoon van Bedad, die Midian[k] in het veld van Moab versloeg, ging in zijn plaats regeren. En de naam van zijn stad was Avith.[a] **47** Ten slotte stierf Hadad, en Samla, uit Masreka,[b] ging in zijn plaats regeren. **48** Ten slotte stierf Samla, en Saul, uit Rehoboth[c] aan de Rivier, ging in zijn plaats regeren. **49** Ten slotte stierf Saul, en Baäl-Hanan, de zoon van Achbor,[d] ging in zijn plaats regeren. **50** Ten slotte stierf Baäl-Hanan, en Hadad ging in zijn plaats regeren; en de naam van zijn stad was Paü, en de naam van zijn vrouw was Mehetabeël, de dochter van Matred, de dochter van Mezahab.[e] **51** Ten slotte stierf Hadad.
En de stamhoofden van Edom werden stamhoofd Timna, stamhoofd Alva, stamhoofd Jetheth,[f] **52** stamhoofd Oholibama, stamhoofd Ela, stamhoofd Pinon,[g] **53** stamhoofd Kenaz, stamhoofd Teman, stamhoofd Mibzar,[h] **54** stamhoofd Magdiël, stamhoofd Iram.[i] Dit waren de stamhoofden[j] van Edom.

2 Dit waren de zonen van Israël:[k] Ruben,[l] Simeon,[m] Levi[n] en Juda,[o] Issaschar[p] en Zebulon,[q] **2** Dan,[r] Jozef[s] en Benjamin,[t] Naftali,[u] Gad[v] en Aser.[w]
3 De zonen van Juda waren Er[x] en Onan[y] en Selah.[z] De drie werden hem geboren uit Sua's dochter, de Kanaänitische. En Er, de eerstgeborene van Juda, werd slecht in de ogen van Jehovah, zodat hij hem ter dood bracht.[a] **4** En het was Tamar,[b] zijn schoondochter, die hem Perez[c] en Zera baarde. Alle zonen van Juda waren vijf [in getal].
5 De zonen van Perez waren Hezron en Hamul.[d]
6 En de zonen van Zera[e] waren Zimri en Ethan en Heman en Kalkol en Dara.[f] In het geheel vijf.

HFDST. 1

a Ge 25:2
b Ge 37:28; Ex 2:15; Nu 22:7
c Ge 25:2
d Job 2:11
e Ge 25:3; Jes 21:13
f Jes 60:6
g Ge 25:4
h Lu 3:34; Han 7:8
i Ge 25:25; Mal 1:3
j Ge 32:28
k Ge 36:4
l Ge 36:5; Ge 36:14
m Jer 49:7; Am 1:12; Ob 9
n Ge 36:11
o Ge 36:12
p Ge 36:12
q Ge 36:13
r Ge 36:8
s Ge 36:20
t Ge 36:21
u Ge 36:22
v Ge 36:23
w Ge 36:24
x Ge 36:25
y Ge 36:26
z 1Kr 1:38
a Ge 36:27
b Ge 36:28
c Ge 32:3
d Ge 49:10; Nu 24:17
e Ge 36:32
f Ge 36:33
g Jes 34:6; Jes 63:1; Jer 49:13; Am 1:12
h Ge 36:34
i Job 2:11
j Ge 36:35
k Ge 25:2; Ex 2:15; Nu 22:7; Re 6:2

2e kolom

a Ge 36:35
b Ge 36:36
c Ge 36:37
d Ge 36:38
e Ge 36:39
f Ge 36:40
g Ge 36:41
h Ge 36:42
i Ge 36:43
j Ex 15:15

HFDST. 2

k Ge 32:28; Ge 49:2
l Ge 35:23; Ge 49:3; 1Kr 5:1
m Ge 29:33; Ge 49:5
n Ge 29:34
o Ge 29:35; Ge 49:8; Heb 7:14
p Ge 30:18; Ge 49:14
q Ge 30:20; Ge 49:13

r Ge 30:6; Ge 49:16; s Ge 30:24; Ge 49:22; t Ge 35:18; Ge 49:27; u Ge 30:8; Ge 49:21; v Ge 30:11; Ge 49:19; w Ge 30:13; Ge 49:20; x Ge 38:3; y Ge 38:4; z Ge 38:5; a Ge 38:7; b Ge 38:11; c Lu 3:33; d Nu 26:21; e Joz 7:1; f 1Kon 4:31.

7 En de zonen van Karmi:[a]
Achar, die de banvloek over Israël bracht,[b] die een daad van
ontrouw beging met betrek-
king tot het gebannene, dat
aan de vernietiging prijsgege-
ven was.[c]
8 En de zonen van Ethan:[d]
Azarja.
9 En de zonen van Hezron,[e]
die hem geboren werden, wa-
ren Jerahmeël[f] en Ram[g] en Ke-
lubai.
10 Wat Ram betreft, hij
werd de vader van Ammi-
nadab.[h] Amminadab op zijn
beurt werd de vader van Na-
hesson,[i] de overste van de
zonen van Juda. **11** Nahes-
son op zijn beurt werd de
vader van Salma.[j] Salma op
zijn beurt werd de vader van
Boaz.[k] **12** Boaz op zijn beurt
werd de vader van Obed.[l]
Obed op zijn beurt werd de
vader van Isaï.[m] **13** Isaï op
zijn beurt werd de vader van
zijn eerstgeborene Eliab,[n] en
Abinadab,[o] de tweede, en Si-
mea,[p] de derde, **14** Nethane-
el, de vierde, Raddai, de vijfde,
15 Ozem, de zesde, David,[q]
de zevende. **16** En hun zus-
ters waren Zeruja en Abigaïl;[r]
en de zonen van Zeruja wa-
ren Abisaï[s] en Joab[t] en Asaël,[u]
drie. **17** Wat Abigaïl betreft,
zij baarde Amasa;[v] en de va-
der van Amasa was de Ismaë-
liet Jether.[w]
18 Wat Kaleb betreft, de
zoon van Hezron,[x] hij werd
de vader van zonen bij zijn
vrouw Azuba en bij Jerioth;
en dit waren haar zonen:
Jeser en Sobab en Ardon.
19 Ten slotte stierf Azuba.
Derhalve nam Kaleb Efrath[y]
tot zich, die hem mettertijd
Hur[z] baarde. **20** Hur op zijn
beurt werd de vader van Uri.[a]
Uri op zijn beurt werd de va-
der van Bezaleël.[b]
21 En naderhand had Hez-
ron betrekkingen met de doch-

HFDST. 2

a 1Kr 4:1
b Joz 7:25
c De 7:26
Joz 6:18
Joz 7:11
Joz 22:20
d 1Kon 4:31
e Ge 46:12
f 1Sa 27:10
g Ru 4:19
Mt 1:3
h Ru 4:20
Mt 1:4
i Nu 2:3
Lu 3:32
j Ru 4:21
Lu 3:32
k Ru 2:1
Mt 1:5
l Ru 4:17
m Ru 4:22
1Sa 16:1
Jes 11:1
n 1Sa 16:6
1Sa 17:13
1Kr 27:18
o 1Sa 16:8
1Sa 17:13
p 1Sa 16:9
1Kr 20:7
q 1Sa 16:13
1Sa 17:12
Mt 1:6
Ro 1:3
r 2Sa 17:25
s 2Sa 16:9
2Sa 20:6
2Sa 21:17
2Sa 23:18
1Kr 18:12
t 2Sa 3:39
2Sa 8:16
2Sa 20:10
1Kr 11:6
u 2Sa 2:18
2Sa 3:30
2Sa 23:24
v 2Sa 19:13
2Sa 20:4
1Kon 2:5
w 1Kon 2:32
x 1Kr 2:5
y 1Kr 2:50
1Kr 4:4
z Ex 17:12
Ex 24:14
a Ex 31:2
b Ex 35:30
Ex 36:1
Ex 37:1
2Kr 1:5

2e kolom

a Ge 50:23
De 3:15
1Kr 7:14
b Nu 26:29
Joz 17:1
c De 3:14
Joz 13:30
d Nu 32:41
e 2Sa 3:3
2Sa 13:38
f 2Sa 8:6
g 1Kon 4:13
h Nu 32:42
i Ge 46:12
Nu 26:21
Ru 4:18
Mt 1:3

ter van Machir,[a] de vader van
Gilead.[b] En hijzelf nam haar
toen hij zestig jaar oud was,
maar zij baarde hem Segub.
22 Segub op zijn beurt werd
de vader van Jaïr,[c] die in het
bezit kwam van drieëntwin-
tig steden[d] in het land Gilead.
23 Later namen Gesur[e] en Sy-
rië[f] hun Havvoth-Jaïr[g] af, met
Kenath[h] en zijn onderhorige
plaatsen, zestig steden. Al de-
zen waren de zonen van Ma-
chir, de vader van Gilead.
24 En na de dood van Hez-
ron[i] in Kaleb-Efratha, terwijl
Abia de vrouw van Hezron
was, baarde zij hem voorts nog
Ashur, de vader van Tekoa.[j]
25 En de zonen van Jera-
meël,[k] de eerstgeborene van
Hezron, waren Ram,[l] de eerst-
geborene, en Buna en Oren en
Ozem, Ahia. **26** En Jera-
meël had ten slotte nog een
andere vrouw, wier naam Ata-
ra was. Zij was de moeder
van Onam. **27** En de zonen
van Ram,[m] de eerstgeborene
van Jerahmeël, werden Maäz
en Jamin en Eker. **28** En
de zonen van Onam[n] werden
Sammai en Jada. En de zo-
nen van Sammai waren Nadab
en Abisur. **29** En de naam
van Abisurs vrouw was Abi-
chaïl, die hem mettertijd Ach-
ban en Molid baarde. **30** En
de zonen van Nadab[o] waren
Seled en Appaïm. Maar Seled
stierf zonder zonen. **31** En
de zonen van Appaïm: Jiseï.
En de zonen van Jiseï: Sesan;[p]
en de zonen van Sesan: Achlai.
32 En de zonen van Jada, de
broer van Sammai, waren Je-
ther en Jonathan. Maar Jether
stierf zonder zonen. **33** En
de zonen van Jonathan waren
Peleth en Zaza. Dit werden de
zonen van Jerahmeël.
34 En Sesan[q] kreeg geen

j 1Kr 4:5; Ne 3:5; Am 1:1; k 1Kr 2:9; l 1Kr 2:27;
m 1Kr 2:25; n 1Kr 2:26; o 1Kr 2:28; p 1Kr 2:34;
q 1Kr 2:31.

zonen, maar [alleen] dochters.
Sesan nu had een Egyptische
knecht[a] wiens naam Jarha
was. **35** Daarom gaf Sesan
zijn dochter aan zijn knecht
Jarha tot vrouw, die hem met-
tertijd Attai baarde. **36** At-
tai op zijn beurt werd de vader
van Nathan. Nathan op zijn
beurt werd de vader van Zabad.[b]
37 Zabad op zijn beurt
werd de vader van Eflal. Ef-
lal op zijn beurt werd de vader
van Obed. **38** Obed op zijn
beurt werd de vader van Jehu.
Jehu op zijn beurt werd de
vader van Azarja. **39** Azar-
ja op zijn beurt werd de va-
der van Helez. Helez op zijn
beurt werd de vader van Ela-
sa. **40** Elasa op zijn beurt
werd de vader van Sismai.
Sismai op zijn beurt werd de
vader van Sallum. **41** Sal-
lum op zijn beurt werd de va-
der van Jekamja. Jekamja op
zijn beurt werd de vader van
Elisama.

42 En de zonen van Kaleb,[c]
de broer van Jerahmeël, wa-
ren Mesa, zijn eerstgeborene,
die de vader was van Zif, en
de zonen van Maresa, de va-
der van Hebron. **43** En de
zonen van Hebron waren Ko-
rach en Tappuah en Rekem en
Sema. **44** Sema op zijn beurt
werd de vader van Raham, de
vader van Jorkeam. Rekem op
zijn beurt werd de vader van
Sammai. **45** En de zoon van
Sammai was Maon; en Maon
was de vader van Beth-Zur.[d]
46 Wat Efa betreft, de bij-
vrouw van Kaleb, zij baarde
Haran en Moza en Gazez. Wat
Haran betreft, hij werd de va-
der van Gazez. **47** En de zo-
nen van Jahdai waren Regem
en Jotham en Gesan en Pelet
en Efa en Saäf. **48** Wat Ka-
lebs bijvrouw Maächa betreft,
zij baarde Seber en Tirha-
na. **49** Mettertijd baarde zij
Saäf, de vader van Madman-

HFDST. 2

a Ge 16:1
1Sa 30:13
b 1Kr 11:41
c 1Kr 2:9
d Joz 15:58
2Kr 11:7
Ne 3:16

2e kolom

a Joz 15:31
b Joz 15:57
c 1Kr 2:18
d Joz 15:17
Re 1:13
e Ex 17:12
Ex 24:14
f 1Kr 2:19
g 1Kr 4:1
h Joz 15:9
Joz 15:60
1Kr 13:5
i Ge 35:19
Ru 1:19
Ru 2:4
Mt 2:1
Jo 7:42
j 1Kr 4:1
k 2Sa 23:38
1Kr 11:40
l Re 13:2
1Kr 4:2
m Joz 15:33
Joz 19:41
Re 13:25
Re 16:31
n Ge 35:19
Ru 1:19
Ru 2:4
Mt 2:1
Jo 7:42
o 2Sa 23:29
p 1Kr 4:9
q Re 1:16
Re 4:11
1Sa 15:6
r 2Kon 10:15
Jer 35:6
Jer 35:19

HFDST. 3

s Ps 127:5
t 2Sa 3:2
u 2Sa 13:32
v 1Sa 25:43
w Joz 15:56
x 1Sa 25:39
y 1Sa 25:2
z 2Sa 13:28
2Sa 14:1
2Sa 15:10
2Sa 18:14
a 2Sa 3:3
b 2Sa 13:37
c Joz 12:5
d 1Kon 1:11
1Kon 2:24
e 1Kon 1:5
f 2Sa 3:4
g 2Sa 3:5
h 2Sa 5:5
i 2Sa 5:13
j 1Kr 14:4
k 2Sa 5:14
l Lu 3:31
m Mt 1:7
n 2Sa 11:27
1Kon 1:11

na,[a] Seva, de vader van Mach-
bena en de vader van Gibea.[b]
En Kalebs[c] dochter was Achsa.[d]
50 Dit werden de zonen
van Kaleb.

De zonen van Hur,[e] de
eerstgeborene van Efratha:[f]
Sobal,[g] de vader van Kirjath-
Jearim,[h] **51** Salma, de va-
der van Bethlehem,[i] Haref,
de vader van Beth-Gader.
52 En Sobal,[j] de vader van
Kirjath-Jearim, kreeg zonen:
Haroë, de helft van de Me-
nuchothieten. **53** En de fa-
milies van Kirjath-Jearim
waren de Jethrieten[k] en de
Puthieten en de Sumathie-
ten en de Misraïeten. Uit de-
zen zijn de Zorathieten[l] en
de Estaolieten[m] voortgekom-
men. **54** De zonen van Sal-
ma waren Bethlehem[n] en de
Netofathieten,[o] Atroth-Beth-
Joab en de helft van de Mana-
thieten, de Zorieten. **55** En
de families van de schrijvers
die te Jabez[p] woonden, waren
de Tirathieten, de Simeathie-
ten, de Suchathieten. Dit wa-
ren de Kenieten[q] die afstam-
den van Hammath, de vader
van het huis van Rechab.[r]

3 En dit werden de zonen van
Davids[s] die hem te Hebron[t]
werden geboren: de eerstgebore-
ne Amnon,[u] van Ahinoam,[v] de
Jizreëlitische,[w] de tweede Da-
niël, van Abigaïl,[x] de Karmeliti-
sche,[y] **2** de derde Absalom,[z] de
zoon van Maächa,[a] de dochter
van Talmai,[b] de koning van Ge-
sur,[c] de vierde Adonia,[d] de zoon
van Haggith,[e] **3** de vijfde Sefat-
ja, van Abital,[f] de zesde Jithream,
van zijn vrouw Egla.[g] **4** Zes wer-
den er hem te Hebron geboren; en
hij bleef daar zeven jaar en zes
maanden regeren, en drieëndertig
jaar lang heeft hij te Jeruzalem
geregeerd.[h]

5 En dezen werden hem te Je-
ruzalem[i] geboren: Simea[j] en So-
bab[k] en Nathan[l] en Salomo,[m] vier
van Bathseba,[n] de dochter van

Ammiël,[a] **6** en Jibhar[b] en Elisama[c] en Elifelet,[d] **7** en Nogah en Nefeg en Jafia,[e] **8** en Elisama[f] en Eljada en Elifelet,[g] negen, **9** allen zonen van David, afgezien van de zonen van de bijvrouwen, en hun zuster Tamar.[h]

10 En de zoon van Salomo was Rehabeam,[i] diens zoon Abia,[j] diens zoon Asa,[k] diens zoon Josafat,[l] **11** diens zoon Joram,[m] diens zoon Ahazia,[n] diens zoon Joas,[o] **12** diens zoon Amazia,[p] diens zoon Azarja,[q] diens zoon Jotham,[r] **13** diens zoon Achaz,[s] diens zoon Hizkia,[t] diens zoon Manasse,[u] **14** diens zoon Amon,[v] diens zoon Josia.[w] **15** En de zonen van Josia waren de eerstgeborene Johanan, de tweede Jojakim,[x] de derde Zedekia,[y] de vierde Sallum. **16** En de zonen van Jojakim: zijn zoon Jechonja,[z] diens zoon Zedekia. **17** En de zonen van Jechonja als gevangene waren zijn zoon Sealthiël[a] **18** en Malchiram en Pedaja en Senassar, Jekamja, Hosama en Nedabja. **19** En de zonen van Pedaja waren Zerubbabel[b] en Simeï; en de zonen van Zerubbabel waren Mesullam en Hananja (en Selomith was hun zuster); **20** en Hasuba en Ohel en Berechja en Hasadja, Jusab-Hesed, vijf. **21** En de zonen van Hananja waren Pelatja[c] en Jesaja, de zonen van [Jesaja] Refaja, de zonen van [Refaja] Arnan, de zonen van [Arnan] Obadja, de zonen van [Obadja] Sechanja; **22** en de zonen van Sechanja: Semaja, en de zonen van Semaja: Hattus en Jigal en Bariah en Nearja en Safat, zes. **23** En de zonen van Nearja waren Eljoënai en Hizkia en Azrikam, drie. **24** En de zonen van Eljoënai waren Hodavja en Eljasib en Pelaja en Akkub en Johanan en Delaja en Anani, zeven.

4 De zonen van Juda waren Perez,[d] Hezron[e] en Karmi[f] en Hur[g] en Sobal.[h] **2** Wat Reaja[i] betreft, de zoon van Sobal, hij werd de vader van Jahath; Jahath op zijn beurt werd de vader van Ahumai en Lahad. Dit waren de families van de Zorathieten.[a] **3** En dit waren [de zonen van] de vader van Etam:[b] Jizreël[c] en Jisma en Jidbas (en de naam van hun zuster was Hazlelponi) **4** en Penuël, de vader van Gedor,[d] en Ezer, de vader van Husa. Dit waren de zonen van Hur,[e] de eerstgeborene van Efratha, de vader van Bethlehem.[f] **5** En Ashur,[g] de vader van Tekoa,[h] kreeg twee vrouwen: Hela en Naära. **6** Mettertijd baarde Naära hem Ahuzzam en Hefer en Temeni en Ahastari. Dit waren de zonen van Naära. **7** En de zonen van Hela waren Zereth, Jizhar en Ethnan. **8** Wat Koz betreft, hij werd de vader van Anub en Hazobeba en de families van Aharhel, de zoon van Harum.

9 En Jabez[i] werd aanzienlijker[j] dan zijn broers; en het was zijn moeder die hem de naam Jabez gaf, door te zeggen: „Ik heb hem met smart gebaard."[k] **10** En Jabez ging de God van Israël aanroepen[l] en zei: „Indien gij mij zonder mankeren zult zegenen[m] en inderdaad mijn gebied zult uitbreiden[n] en uw hand[o] werkelijk met mij blijkt te zijn, en gij [mij] werkelijk voor rampspoed behoedt,[p] dat die mij niet moge deren[q] —" Bijgevolg bracht God [tot stand] wat hij gevraagd had.[r]

11 Wat Kelub betreft, de broer van Suha, hij werd de vader van Mehir, die de vader was van Eston. **12** Eston op zijn beurt werd de vader van Beth-Rafa en Paseah en Tehinna, de vader van Ir-Nahas. Dit waren de mannen van Recha. **13** En de zonen van Kenaz[s] waren Othniël[t] en Seraja, en de zonen van Othniël: Hathath. **14** Wat Meonothai betreft, hij werd de vader van Ofra. Wat Seraja betreft, hij werd de vader van Joab, de

HFDST. 3

a 2Sa 11:3
b 1Kr 14:5
c 2Sa 5:15
d 1Kr 14:5
e 1Kr 14:6
f 1Kr 14:7
g 2Sa 5:16
h 2Sa 13:1
i 1Kon 11:43
j 2Kr 13:1
k 2Kr 14:1
l 2Kr 20:31
m 2Kr 21:5
n 2Kr 22:2
o 2Kr 24:1
p 2Kr 25:1
q 2Kon 14:21
2Kr 26:3
Mt 1:8
r 2Kr 27:1
s 2Kr 28:1
Mt 1:9
t 2Kr 29:1
Mt 1:9
u 2Kon 21:1
Mt 1:10
v 2Kon 21:19
w 2Kon 22:1
Mt 1:10
x 2Kon 23:34
2Kr 36:5
y 2Kon 24:17
2Kr 36:11
z 2Kon 24:6
2Kon 25:27
Mt 1:11
a Mt 1:12
b Ezr 1:8
Ezr 5:2
Hag 2:2
Hag 2:4
Za 4:6
Mt 1:12
Lu 3:27
c Ne 10:22

HFDST. 4

d Ge 38:29
Nu 26:20
Ru 4:18
Mt 1:3
e Ge 46:12
1Kr 2:5
f Joz 7:1
1Kr 2:7
g Ex 17:12
Ex 24:14
1Kr 2:19
h 1Kr 2:50
i 1Kr 2:52

2e kolom

a Joz 15:33
Re 13:25
1Kr 2:53
b 2Kr 11:6
c Joz 15:56
d Joz 15:58
1Kr 4:18
e 1Kr 2:19
f 1Sa 16:1
Mi 5:2
Jo 7:42
g 1Kr 2:24
h 2Kr 11:6
Ne 3:5
Am 1:1
i 1Kr 2:55
j Sp 15:20
k Ge 3:16

l Ge 12:8; Ps 55:16; Ps 99:6; Jer 33:3; m Ge 32:26; Nu 22:6; Sp 10:22; n De 12:20; o Ps 119:173; Jes 41:10; p Ge 48:16; Ps 50:15; q Sp 12:21; r Ps 21:2; Ps 66:19; Mt 7:7; Mt 21:22; 1Pe 3:12; 1Jo 5:14; s Joz 15:17; t Re 1:13; Re 3:9; Re 3:11.

vader van Ge-Harasjim; want
handwerksliedena werden zij.
15 En de zonen van Kaleb,b de
zoon van Jefunne,c waren Iru, Ela
en Naäm; en de zonen van Ela:
Kenaz. **16** En de zonen van Je-
hallelel waren Zif en Zifa, Tirea
en Asareël. **17** En de zonen van
Ezra waren Jether en Mered en
Efer en Jalon; en zij werd zwanger
van Mirjam en Sammai en Jisbah,
de vader van Estemoa.d **18** Wat
zijn joodse vrouw betreft, zij baar-
de Jered, de vader van Gedor, en
Heber, de vader van Socho, en Je-
kuthiël, de vader van Zanoah. En
dit waren de zonen van Bithja, de
dochter van Farao, die Mered ge-
nomen had.
19 En de zonen van Hodia's
vrouw, de zuster van Naham, wa-
ren de vader van Kehila,e de Gar-
miet, en Estemoa, de Maächa-
thiet. **20** En de zonen van Simon
waren Amnon en Rinna, Ben-Ha-
nan en Tilon. En de zonen van Ji-
seï waren Zoheth en Ben-Zoheth.
21 De zonen van Selah,f de zoon
van Juda, waren Er, de vader van
Lecha, en Lada, de vader van Ma-
resa, en de families van het huis
van de vervaardigers van fijn
weefselg van het huis van As-
bea; **22** en Jokim en de mannen
van Kozeba en Joas en Saraf, die
eigenaars werden van Moabiti-
sche vrouwen,h en Jasubi-Lehem.
En de gezegden zijn van oude
overlevering.i **23** Zij waren de
pottenbakkersj en de inwoners
van Netaïm en Gedera. Zij woon-
den daar bij de koning in zijn
werk.k
24 De zonen van Simeon wa-
ren Nemuëll en Jamin,m Jarib,
Zera, Saul,n **25** diens zoon Sal-
lum, diens zoon Mibsam, diens
zoon Misma. **26** En de zonen
van Misma: zijn zoon Hammuël,
diens zoon Zakkur, diens zoon
Simeï. **27** En Simeï had zestien
zonen en zes dochters; maar zijn
broers hadden niet veel zonen,
en geen van hun families had er
zoveel als de zonen van Juda.o

HFDST. 4

a 2Kon 24:14 Ne 11:35
b Nu 32:12 Joz 15:13
c Nu 13:6 Nu 14:6 Joz 14:6
d Joz 21:14 1Sa 30:28 1Kr 6:57
e Joz 15:44 1Sa 23:1
f Ge 38:5 Nu 26:20
g 1Kr 15:27 2Kr 3:14
h Ru 4:10
i 2Th 2:15
j Sp 26:23 Jes 41:25 Klg 4:2
k Sp 22:29
l Ge 46:10 Ex 6:15
m Nu 26:12
n Nu 26:13
o Ge 49:8 Nu 26:22

2e kolom

a Ge 21:14 Joz 19:2
b Joz 15:26 Ne 11:26
c Joz 15:28 Joz 19:3 Ne 11:27
d Joz 19:3
e Joz 15:29
f Joz 15:30
g Joz 19:4
h Re 1:17
i Joz 15:31 Joz 19:5 1Sa 27:6 1Sa 30:1 1Kr 12:1
j Joz 19:5
k Joz 19:6
l Joz 19:7
m Joz 19:8
n 1Kr 5:24
o Ps 65:12
p Joz 11:23 Joz 14:15 Re 18:7
q Ge 10:6 Ge 10:20
r 2Kr 29:1
s 2Kon 18:8
t 2Kon 19:11 2Kr 20:23
u Nu 32:1

28 En zij bleven wonen in Ber-
sebaa en Molada,b en Hazar-Sual,c
29 en in Bilhad en in Ezeme en
in Tholadf **30** en in Bethuëlg en
in Hormah en in Ziklagi **31** en
in Beth-Markaboth en in Hazar-
Susimj en in Beth-Biri en in Saä-
raïm.k Dit waren hun steden tot-
dat David regeerde.
32 En hun nederzettingen wa-
ren Etam en Aïn, Rimmon en
Tochen en Asan,l vijf steden.
33 En al hun nederzettingen die
rondom deze steden lagen, wa-
ren tot aan Baäl.m Dit waren hun
woonplaatsen en hun geslachts-
registers voor hen. **34** En Me-
sobab en Jamlech en Josa, de zoon
van Amazia, **35** en Joël en Jehu,
de zoon van Josibja, de zoon van
Seraja, de zoon van Asiël, **36** en
Eljoënai en Jaäkoba en Jesoha-
ja en Asaja en Adiël en Jesimiël
en Benaja, **37** en Ziza, de zoon
van Sifeï, de zoon van Allon, de
zoon van Jedaja, de zoon van Sim-
ri, de zoon van Semaja. **38** De-
zen die met name werden opge-
nomen, waren de oversten in hun
families,n en het huisgezin zelf
van hun voorvaders nam in tal-
rijkheid toe. **39** En zij gingen
toen naar de toegangsweg van
Gedor, helemaal tot aan het oos-
ten van het dal, om weide te zoe-
ken voor hun kleinveekudden.
40 Ten slotte vonden zij vette en
goede weide,o en het land was
vrij uitgestrekt en genoot rustp
en was onbezorgd; want zij die
daar in vroeger tijden woonden,
[stamden af] van Cham.q **41** En
deze met name opgetekenden
kwamen daar voorts in de da-
gen van Hizkia,r de koning van
Juda, en sloegens de tenten van
de Chamieten en de Meünim die
zich daar bevonden, zodat zij hen
aan de vernietiging prijsgaven,t
tot op deze dag; en zij gingen daar
in hun plaats wonen, omdat daar
weideu was voor hun kleinvee-
kudden.
42 En uit hen waren er enke-
len van de zonen van Simeon die

naar het gebergte Seïr[a] gingen,
vijfhonderd man, met Pelatja en
Nearja en Refaja en Uzziël, de
zonen van Jiseï, aan het hoofd.
43 En zij sloegen vervolgens het
overblijfsel dat ontkomen was van
Amalek[b] neer, en zij bleven daar
wonen tot op deze dag.

5 En de zonen van Ruben,[c] de
eerstgeborene van Israël —
want hij was de eerstgeborene;[d]
maar omdat hij de legerstede van
zijn vader had ontwijd,[e] werd
zijn eerstgeboorterecht gegeven
aan de zonen van Jozef,[f] de zoon
van Israël, zodat hij niet in het
geslachtsregister ingeschreven
mocht worden voor het eerstge-
boorterecht. **2** Want Juda[g] zelf
bleek superieur te zijn onder zijn
broeders, en degene die tot leider
[bestemd] was, kwam uit hem;[h]
maar het eerstgeboorterecht was
van Jozef[i] — **3** de zonen van Ru-
ben, de eerstgeborene van Israël,
waren Hanoch[j] en Pallu,[k] Hez-
ron en Karmi.[l] **4** De zonen van
Joël: zijn zoon Semaja, diens zoon
Gog, diens zoon Simeï, **5** diens
zoon Micha, diens zoon Reaja,
diens zoon Baäl, **6** diens zoon
Beëra, die door Tilgath-Pilneser,[m]
de koning van Assyrië, in ballingschap werd gevoerd; hij was
een overste van de Rubenieten.
7 En zijn broeders, volgens hun
families, toen zij volgens hun af-
stammelingen in het geslachtsre-
gister[n] werden ingeschreven, wa-
ren Jeïël, het hoofd, en Zacharja,
8 en Bela, de zoon van Azaz, de
zoon van Sema, de zoon van Joël[o]
— hij woonde in Aroër[p] en tot aan
Nebo[q] en Baäl-Meon.[r] **9** Zelfs in
oostelijke richting woonde hij tot
waar men komt in de wildernis
bij de rivier de Eufraat,[s] want
hun vee zelf was talrijk geworden
in het land Gilead.[t] **10** En in de
dagen van Saul voerden zij oor-
log met de Hagrieten,[u] die door
hun hand kwamen te vallen; en
zo woonden zij in hun tenten over
heel het gebied ten oosten van
Gilead.

HFDST. 4

a Ge 36:8
De 1:2
b Ex 17:14
1Sa 15:7
2Sa 8:12

HFDST. 5

c Ge 29:32
d Ge 49:3
e Ge 35:22
Ge 49:4
Le 20:11
De 27:20
1Kor 5:1
f Ge 49:26
De 21:17
Joz 14:4
g Ge 49:8
Ge 49:10
Nu 2:3
Nu 10:14
Re 1:2
Ps 60:7
h Mt 2:6
Heb 7:14
i Ge 49:26
j Ge 46:9
k Ex 6:14
l Nu 26:6
m 2Kon 16:7
n 1Kr 7:40
o 1Kr 5:4
p Nu 32:34
De 2:36
q Nu 32:38
Jes 15:2
r Joz 13:17
Ez 25:9
s Ge 15:18
De 1:7
Joz 1:4
2Sa 8:3
t Joz 22:9
Hgl 4:1
u Ex 23:30

2e kolom

a Joz 13:24
b De 3:10
c Joz 12:5
Joz 13:11
d Ge 31:21
Nu 32:1
De 3:10
e De 3:13
De 32:14
Jer 50:19
f De 3:4
De 4:43
Joz 12:4
Joz 20:8
g 2Kon 15:32
2Kr 27:1
Jes 1:1
Ho 1:1
Mi 1:1
h 2Kon 14:16
2Kon 14:28
i 2Sa 17:10
j Joz 4:12
k 1Kr 5:10
Ps 83:6
l Ge 25:15
m 1Kr 1:31
n 2Kr 14:11
Ps 44:3
o Ps 9:10
Ps 20:7
Ps 22:4
Heb 11:33
p Nu 31:32
q Nu 31:35

11 Wat de zonen van Gad[a] te-
genover hen betreft, zij woonden
in het land Basan[b] tot aan Salcha.[c]
12 Joël was het hoofd, en Safam
de tweede, en Jaënai en Safat in
Basan. **13** En hun broeders die
tot het huis van hun voorvaders
behoorden, waren Michaël en Me-
sullam en Seba en Jorai en Jakan
en Zia en Heber, zeven. **14** Dit
waren de zonen van Abichaïl, de
zoon van Huri, de zoon van Ja-
roah, de zoon van Gilead, de zoon
van Michaël, de zoon van Jesisai,
de zoon van Jahdo, de zoon van
Buz; **15** Ahi, de zoon van Abdiël,
de zoon van Guni, hoofd van het
huis van hun voorvaders. **16** En
zij bleven wonen in Gilead,[d] in Ba-
san[e] en in zijn onderhorige plaat-
sen[f] en op alle weidegronden van
Saron tot aan hun uiterste gren-
zen. **17** Zij werden allen in het
geslachtsregister opgenomen in
de dagen van Jotham,[g] de koning
van Juda, en in de dagen van Jero-
beam,[h] de koning van Israël.

18 Wat de zonen van Ruben en
de Gadieten en de halve stam Ma-
nasse betreft, van degenen die
dappere[i] lieden waren, mannen
die schild en zwaard droegen en
de boog spanden en geoefend wa-
ren in de strijd, waren er vier-
enveertigduizend zevenhonderd
zestig die in het leger uittrok-
ken.[j] **19** En zij gingen oorlog
voeren met de Hagrieten,[k] en Je-
tur[l] en Nafis[m] en Nodab. **20** En
zij werden [in de strijd] tegen
hen geholpen, zodat de Hagrie-
ten en allen die bij hen waren,
in hun hand werden gegeven,
want zij riepen in de strijd tot
God om hulp,[n] en hij liet zich
ten gunste van hen verbidden,
omdat zij op hem vertrouwden.[o]
21 En zij voerden ten slotte hun
vee weg:[p] hun kamelen, vijftig-
duizend, en schapen, tweehon-
derd vijftig duizend, en ezels,
tweeduizend, en menselijke zie-
len, honderdduizend.[q] **22** Want
er waren veel verslagenen ge-
vallen, omdat de strijd van de

[ware] God [uitging].[a] En zij bleven op hun plaats wonen tot aan de tijd van de ballingschap.[b]

23 Wat de zonen van de halve stam Manasse[c] betreft, zij woonden in het land vanaf Basan[d] tot Baäl-Hermon[e] en Senir[f] en de berg Hermon.[g] Zijzelf werden talrijk. **24** En dit waren de hoofden van het huis van hun voorvaders: Efer en Jiseï en Eliël en Azriël en Jeremia en Hodavja en Jahdiël, mannen die dappere, sterke lieden waren, mannen van vermaardheid, hoofden van het huis van hun voorvaders. **25** En zij gingen ontrouw handelen jegens de God van hun voorvaders en immorele gemeenschap hebben[h] met de goden[i] van de volken van het land, die God van voor hun aangezicht had verdelgd. **26** Dientengevolge wekte de God van Israël de geest op[j] van Pul,[k] de koning van Assyrië,[l] ja, de geest van Tilgath-Pilneser,[m] de koning van Assyrië, zodat hij degenen van de Rubenieten en van de Gadieten en van de halve stam Manasse in ballingschap voerde[n] en hen bracht naar Halah[o] en Habor en Hara en de rivier de Gozan [om er te blijven] tot op deze dag.

6 De zonen van Levi[p] waren Gersom,[q] Kehath[r] en Merari.[s] **2** En de zonen van Kehath waren Amram,[t] Jizhar[u] en Hebron[v] en Uzziël.[w] **3** En de zonen van Amram[x] waren Aäron[y] en Mozes,[z] en dan was er Mirjam.[a] En de zonen van Aäron waren Nadab[b] en Abihu,[c] Eleazar[d] en Ithamar.[e] **4** Wat Eleazar[f] betreft, hij werd de vader van Pinehas,[g] Pinehas zelf werd de vader van Abisua.[h] **5** Abisua op zijn beurt werd de vader van Bukki; Bukki op zijn beurt werd de vader van Uzzi.[i] **6** Uzzi op zijn beurt werd de vader van Zerahja; Zerahja op zijn beurt werd de vader van Merajoth.[j] **7** Merajoth zelf werd de vader van Amarja; Amarja op zijn beurt werd de vader van Ahitub.[k] **8** Ahitub op zijn beurt werd de vader van Zadok;[l] Zadok op zijn beurt werd de vader van Ahimaäz.[a] **9** Ahimaäz op zijn beurt werd de vader van Azarja. Azarja op zijn beurt werd de vader van Johanan. **10** Johanan op zijn beurt werd de vader van Azarja.[b] Hij was het die in het huis dat Salomo te Jeruzalem gebouwd had, als priester diende.

11 En Azarja werd de vader van Amarja.[c] Amarja op zijn beurt werd de vader van Ahitub.[d] **12** Ahitub op zijn beurt werd de vader van Zadok.[e] Zadok op zijn beurt werd de vader van Sallum. **13** Sallum op zijn beurt werd de vader van Hilkia. Hilkia[f] op zijn beurt werd de vader van Azarja. **14** Azarja op zijn beurt werd de vader van Seraja.[g] Seraja op zijn beurt werd de vader van Jozadak.[h] **15** En Jozadak was het die heenging toen Jehovah Juda en Jeruzalem door de hand van Nebukadnezar in ballingschap voerde.

16 De zonen van Levi[i] waren Gersom, Kehath en Merari. **17** En dit zijn de namen van de zonen van Gersom: Libni[j] en Simeï.[k] **18** En de zonen van Kehath[l] waren Amram[m] en Jizhar en Hebron en Uzziël.[n] **19** De zonen van Merari waren Mahli en Musi.[o]

En dit waren de families van de levieten volgens hun voorvaders:[p] **20** Van Gersom: zijn zoon Libni,[q] diens zoon Jahath, diens zoon Zimma, **21** diens zoon Joah,[r] diens zoon Iddo, diens zoon Zera, diens zoon Jeathrai. **22** De zonen van Kehath waren zijn zoon Amminadab, diens zoon Korach,[s] diens zoon Assir, **23** diens zoon Elkana en diens zoon Ebjasaf[t] en diens zoon Assir; **24** diens zoon Tahath, diens zoon Uriël, diens zoon Uzzia en diens zoon Saul. **25** En de zonen van Elkana[u] waren Amasai en Ahimoth.

HFDST. 5

a De 20:4
Joz 10:42
Joz 23:10
1Sa 17:47
2Kr 20:15
Ro 8:31
b 2Kon 15:29
2Kon 17:6
c Nu 32:33
Joz 13:29
d Joz 13:30
e Re 3:3
f Hgl 4:8
Ez 27:5
g De 4:48
Ps 42:6
Ps 133:3
h Re 2:17
Re 8:33
2Kon 17:10
i De 5:9
Re 2:2
Ps 106:36
j Ezr 1:1
Sp 21:1
k 2Kon 15:19
l Jes 10:5
m 2Kon 15:29
2Kon 16:7
n 2Kon 17:23
o 2Kon 17:6
2Kon 18:11

HFDST. 6

p Ge 29:34
Ex 6:16
q Nu 3:17
1Kr 6:16
r Ex 6:18
Nu 3:27
s Nu 26:57
t 1Kr 23:13
u Ex 6:21
v 1Kr 15:9
1Kr 26:30
w Ex 6:22
Le 10:4
1Kr 15:10
x Ex 6:20
y 1Kr 23:13
z Ex 6:26
Han 7:38
Heb 3:2
a Ex 2:4
Ex 15:20
Nu 12:10
b Ex 6:23
Ex 24:1
Le 10:1
c Ex 28:1
1Kr 24:2
d Nu 3:32
De 10:6
e Nu 4:28
1Kr 24:4
f Ex 6:25
g Nu 25:11
1Kr 9:20
Ps 106:30
h Ezr 7:5
i Ezr 7:4
j Ezr 7:3
k 2Sa 8:17
l 2Sa 15:27
2Sa 20:25
1Kon 1:8
1Kon 2:35

2e kolom

a 2Sa 15:36
2Sa 17:17
2Sa 18:19

b 2Kr 26:20; c Ezr 7:3; d Ezr 7:2; e Ne 11:11; f 2Kr 34:14; g 2Kon 25:18; h Hag 1:1; i Ex 6:16; j Nu 3:18; k 1Kr 23:7; l 1Kr 6:2; m Ex 6:20; 1Kr 23:13; n Ex 6:22; Nu 3:19; o Nu 3:20; 1Kr 23:21; p Nu 26:57; q Nu 3:18; r 2Kr 29:12; s Nu 16:1; Nu 16:32; Nu 26:10; Ju 11; t Ex 6:24; u 1Kr 6:36.

26 Wat Elkana betreft, de zonen
van Elkana waren zijn zoon Zofai[a]
en diens zoon Nahath, **27** diens
zoon Eliab,[b] diens zoon Jeroham,
diens zoon Elkana.[c] **28** En de
zonen van Samuël[d] waren de
eerstgeborene [Joël] en de tweede,
Abia.[e] **29** De zonen van Merari
waren Mahli,[f] diens zoon Libni,
diens zoon Simeï, diens zoon Uzza,
30 diens zoon Simea, diens zoon
Haggia, diens zoon Asaja.

31 En dit waren degenen die
David[g] belastte met de leiding
van de zang in het huis van Jeho-
vah, nadat de Ark een rustplaats[h]
had [gevonden]. **32** En zij wer-
den dienaren[i] bij de zang[j] vóór
de tabernakel van de tent der
samenkomst, totdat Salomo het
huis van Jehovah bouwde te Je-
rusalem;[k] en zij bleven hun dienst
vervullen overeenkomstig hun
opdracht.[l] **33** En dit waren de
dienstdoenden en ook hun zonen:
Van de zonen van de Kehathie-
ten: Heman[m] de zanger, de zoon
van Joël,[n] de zoon van Samuël,[o]
34 de zoon van Elkana,[p] de zoon
van Jeroham, de zoon van Eliël,[q]
de zoon van Toah, **35** de zoon
van Zuf,[r] de zoon van Elkana, de
zoon van Mahath, de zoon van
Amasai, **36** de zoon van Elka-
na, de zoon van Joël, de zoon
van Azarja, de zoon van Zefan-
ja, **37** de zoon van Tahath, de
zoon van Assir, de zoon van Ebja-
saf,[s] de zoon van Korach,[t] **38** de
zoon van Jizhar,[u] de zoon van Ke-
hath, de zoon van Levi, de zoon
van Israël.

39 Wat zijn broeder Asaf[v] be-
treft, die aan zijn rechterhand
dienst deed, Asaf was de zoon
van Berechja,[w] de zoon van Si-
mea, **40** de zoon van Michaël,
de zoon van Baëseja, de zoon van
Malkija, **41** de zoon van Ethni,
de zoon van Zera, de zoon van
Adaja, **42** de zoon van Ethan,
de zoon van Zimma, de zoon van
Simeï, **43** de zoon van Jahath,[x]
de zoon van Gersom,[y] de zoon
van Levi.

HFDST. 6

a 1Kr 6:35
b 1Kr 6:34
c 1Sa 1:1
d 1Sa 1:20
e 1Sa 8:2
f Ex 6:19
Nu 3:33
1Kr 23:21
g 1Kr 15:16
h 2Sa 6:17
Ps 132:14
i 1Kr 16:4
1Kr 16:37
j 1Kr 16:42
Ps 68:25
k 1Kon 6:14
l 2Kr 35:15
Ezr 3:10
1Kor 14:40
m 1Kr 15:19
1Kr 16:41
1Kr 25:1
2Kr 5:12
n 1Sa 8:2
1Kr 6:28
o 1Sa 1:20
1Sa 8:1
p 1Sa 1:19
q 1Kr 6:27
r 1Sa 1:1
1Kr 6:26
s Ex 6:24
t Nu 26:11
Ps 42, Ops.
u Nu 3:19
v 1Kr 25:1
2Kr 5:12
2Kr 29:30
Ps 50, Ops.
w 1Kr 15:17
x 1Kr 6:20
y Ex 6:16

2e kolom

a 1Kr 23:6
b 1Kr 15:19
c 1Kr 15:17
d Nu 3:20
e Ex 6:16
f 1Kr 23:2
1Kr 26:20
g Nu 3:7
Nu 16:9
1Pe 4:10
h Ex 28:1
Nu 3:10
i Ef 5:2
j Ex 29:38
Le 9:2
k Ex 30:7
2Kr 26:18
l Ex 30:10
2Kr 29:24
m Le 4:20
Le 17:11
Nu 15:25
n Ex 6:23
o Ex 28:1
Nu 3:32
p 1Kr 6:4
1Kr 9:20
q Ezr 7:5
r Ezr 7:4
s Ezr 7:3
t 2Sa 8:17
u 2Sa 15:27
1Kon 1:8
1Kon 2:35
v 2Sa 17:17
w Joz 21:3
x Joz 21:5

44 Wat de zonen van Merari[a] be-
treft, hun broeders aan de linker-
hand, daar was Ethan,[b] de zoon
van Kisi,[c] de zoon van Abdi, de
zoon van Malluch, **45** de zoon
van Hasabja, de zoon van Ama-
zia, de zoon van Hilkia, **46** de
zoon van Amzi, de zoon van Bani,
de zoon van Semer, **47** de zoon
van Mahli, de zoon van Musi,[d] de
zoon van Merari,[e] de zoon van
Levi.

48 En hun broeders, de levie-
ten,[f] waren degenen die gegeven
waren voor de gehele dienst[g] van
de tabernakel van het huis van de
[ware] God. **49** En Aäron[h] en
zijn zonen brachten offerrook[i] op
het brandofferaltaar[j] en op het
reukaltaar[k] voor al het werk van
de allerheiligste dingen en om
verzoening te doen[l] voor Israël,[m]
naar alles wat Mozes, de knecht
van de [ware] God, geboden had.
50 En dit waren de zonen van
Aäron:[n] zijn zoon Eleazar,[o] diens
zoon Pinehas,[p] diens zoon Abi-
sua,[q] **51** diens zoon Bukki, diens
zoon Uzzi, diens zoon Zerahja,[r]
52 diens zoon Merajoth,[s] diens
zoon Amarja, diens zoon Ahitub,[t]
53 diens zoon Zadok,[u] diens zoon
Ahimaäz.[v]

54 En dit waren hun woonplaat-
sen volgens hun ommuurde kam-
pementen in hun gebied,[w] voor
de zonen van Aäron die tot de
familie van de Kehathieten[x] be-
hoorden, want het lot was hun te
beurt gevallen. **55** Bijgevolg ga-
ven zij hun Hebron[y] in het land
van Juda met zijn omliggende
weidegronden. **56** En het akker-
land van de stad en haar neder-
zettingen[z] gaven zij aan Kaleb,[a] de
zoon van Jefunne.[b] **57** En aan de
zonen van Aäron gaven zij de toe-
vluchtssteden:[c] Hebron,[d] en Libna[e]
met zijn weidegronden en
Jattir[f] en Estemoa[g] met zijn wei-
degronden, **58** en Chilen[h] met

y Nu 13:22; Joz 21:11; z Le 25:31; a De 1:36; Joz 14:13; Re 1:20; b Joz 21:12; c Nu 35:13; d Joz 20:7; Joz 21:13; e Joz 15:42; Joz 21:13; f Joz 15:48; 1Sa 30:27; g Joz 21:14; h Joz 15:51; Joz 21:15.

zijn weidegronden, Dębir[a] met
zijn weidegronden, **59** en Ąsan[b]
met zijn weidegronden en Beth-
Sęmes[c] met zijn weidegronden;
60 en uit de stam Bęnjamin, Gębą[d]
met zijn weidegronden en Ąleme-
th[e] met zijn weidegronden en
Ąnathoth[f] met zijn weidegronden.
Al hun steden waren dertien[g] ste-
den onder hun families.

61 En aan de overgebleven zo-
nen van Kęhath [gaven zij] uit de
familie van de stam, uit de halve
stam, de helft van Manąsse, door
het lot tien[h] steden.

62 En aan de zonen van Gęr-
som[i] volgens hun families [gaven
zij] uit de stam Issaschar[j] en uit
de stam Ąser[k] en uit de stam Nąf-
tali[l] en uit de stam Manąsse[m] in
Bąsan, dertien steden.

63 Aan de zonen van Merąri[n]
volgens hun families [gaven zij]
uit de stam Ruben[o] en uit de
stam Gad[p] en uit de stam Zębu-
lon[q] door het lot twaalf steden.

64 Zo gaven de zonen van Is-
raël aan de levieten[r] de steden
met hun weidegronden.[s] **65** Bo-
vendien gaven zij door het lot uit
de stam van de zonen van Juda[t]
en uit de stam van de zonen van
Simeon[u] en uit de stam van de zo-
nen van Benjamin[v] deze steden,
die zij voorts met name noemden.

66 En sommige van de families
van de zonen van Kęhath kregen
de steden van hun gebied uit de
stam Efraïm.[w] **67** Bijgevolg ga-
ven zij hun de toevluchtssteden:
Sichem[x] met zijn weidegronden
in het bergland van Efraïm, en
Gęzer[y] met zijn weidegronden,
68 en Jokmeam[z] met zijn weide-
gronden en Beth-Horon[a] met zijn
weidegronden, **69** en Ąjalon[b]
met zijn weidegronden en Gath-
Rimmon[c] met zijn weidegron-
den; **70** en uit de halve stam
Manąsse, Ąner[d] met zijn wei-
degronden en Bileam[e] met zijn
weidegronden, voor de familie
van de overgebleven zonen van
Kęhath.[f]

HFDST. 6

a Joz 15:15
Re 1:11
b Joz 21:16
1Kr 4:32
c Joz 15:10
1Sa 6:12
d Joz 18:24
Joz 21:17
e Joz 21:18
f 1Kon 2:26
Jes 10:30
Jer 1:1
g Joz 21:4
h Joz 21:5
i 1Kr 6:17
j Joz 21:28
k Joz 21:30
l Joz 21:32
m Joz 21:27
n Joz 21:40
o Joz 21:36
p Joz 21:38
q Joz 21:34
r Joz 21:41
s Nu 35:4
t 1Kr 6:57
1Kr 6:58
u Joz 19:1
v 1Kr 6:60
w Joz 21:20
x Joz 20:7
Re 9:1
Re 9:45
1Kon 12:1
y Joz 16:10
Joz 21:21
z Joz 21:22
a Joz 10:11
Joz 16:5
Joz 21:22
b Joz 10:12
Joz 21:24
Re 1:35
2Kr 28:18
c Joz 19:45
Joz 21:24
d Joz 21:25
e Joz 17:11
2Kon 9:27
f Joz 21:26

2e kolom

a Joz 21:27
b De 4:43
Joz 20:8
c De 1:4
d Joz 21:28
e Joz 19:12
f Joz 21:29
g Joz 21:29
h Joz 21:30
i Joz 19:25
Joz 21:31
j Joz 19:28
Re 1:31
k Joz 21:32
l Joz 20:7
Re 4:6
m Mt 3:13
n Joz 21:32
o Joz 21:34
p Joz 19:13
Joz 21:35
q Joz 21:36
r De 4:43
Joz 20:8
s Nu 21:23
Joz 13:18
t De 2:26
Joz 13:18
u Joz 21:37

71 En aan de zonen van Gęr-
som[a] [gaven zij] uit de familie van
de halve stam Manąsse, Golan[b] in
Bąsan met zijn weidegronden en
Ąstaroth[c] met zijn weidegronden;
72 en uit de stam Issaschar, Kę-
des[d] met zijn weidegronden en
Dąberath[e] met zijn weidegronden,
73 en Rąmoth[f] met zijn weide-
gronden en Ąnem[g] met zijn weide-
gronden; **74** en uit de stam Ąser,
Mąsal met zijn weidegronden en
Ąbdon[h] met zijn weidegronden,
75 en Hukok[i] met zijn weidegron-
den en Rehob[j] met zijn weidegron-
den; **76** en uit de stam Nąftali,[k]
Kędes[l] in Galilea[m] met zijn wei-
degronden en Hąmmon met zijn
weidegronden en Kirjathąïm[n] met
zijn weidegronden.

77 Aan de overgebleven zonen
van Merąri [gaven zij] uit de stam
Zębulon,[o] Rimmono[p] met zijn wei-
degronden, Tąbor met zijn weide-
gronden, **78** en in de Jordaan-
streek bij Jericho, ten oosten
van de Jordąan, uit de stam Ru-
ben,[q] Bęzer[r] in de wildernis met
zijn weidegronden en Jąhaz[s] met
zijn weidegronden, **79** en Kedę-
moth[t] met zijn weidegronden en
Mefaäth[u] met zijn weidegronden;
80 en uit de stam Gad,[v] Rąmoth[w]
in Gilead met zijn weidegronden
en Mahanąïm[x] met zijn weide-
gronden, **81** en Hęsbon[y] met zijn
weidegronden en Jaëzer[z] met zijn
weidegronden.

7 De zonen van Issaschar nu
waren Tola[a] en Pua,[b] Jąsub
en Simron,[c] vier. **2** En de zo-
nen van Tola waren Uzzi en Refą-
ja en Jeriël en Jąhmai en Jibsam
en Sęmuël, hoofden van het
huis van hun voorvaders. Van
Tola waren er dappere, sterke
mannen, volgens hun afstamme-
lingen. Hun aantal was in de da-
gen van David[d] tweeëntwintig-
duizend zeshonderd. **3** En de
zonen van Uzzi waren: Jizrąhja;

v Joz 21:38; w Joz 20:8; 1Kon 4:13; x Ge 32:2; 2Sa 2:8; 2Sa 19:32; y Nu 21:26; Joz 13:17; z Nu 32:1; Joz 21:39; **HFDST. 7** a Nu 26:23; b Ge 46:13; c Nu 26:24; d 2Sa 24:1; 1Kr 21:5.

en de zonen van Jizrahja waren
Michaël en Obadja en Joël, Jis-
sia, , vijf, allemaal hoofden.
4 En bij hen waren, volgens hun
afstammelingen, naar het huis
van hun voorvaders, legertroe-
pen voor de oorlog, zesendertig-
duizend [man], want zij hadden
veel vrouwen en zonen.[a] **5** En
hun broeders uit alle families van
Issaschar waren dappere, sterke
mannen,[b] zevenentachtigduizend
volgens de inschrijving van hen
allen in het geslachtsregister.[c]

6 [De zonen van] Benjamin[d]
waren Bela[e] en Becher[f] en Je-
diaël,[g] drie. **7** En de zonen van
Bela[h] waren Ezbon en Uzzi en Uz-
ziël en Jerimoth en Iri, vijf, hoof-
den van het huis van hun voor-
vaders, dappere, sterke mannen;
en hun inschrijving in het ge-
slachtsregister[i] was tweeëntwin-
tigduizend vierendertig. **8** En
de zonen van Becher waren Ze-
mira en Joas en Eliëzer en Eljoë-
nai en Omri en Jeremoth en Abia
en Anathoth en Alemeth; al de-
zen waren de zonen van Becher.
9 En hun inschrijving in het ge-
slachtsregister[j] volgens hun af-
stammelingen met betrekking tot
de hoofden van het huis van hun
voorvaders, dappere, sterke man-
nen, was twintigduizend twee-
honderd. **10** En de zonen van Je-
diaël:[k] Bilhan; en de zonen van
Bilhan waren Jeüs en Benjamin
en Ehud en Kenaäna en Zethan
en Tarsis en Ahisahar. **11** Al
dezen waren de zonen van Je-
diaël, naar de hoofden van hun
voorvaders, dappere, sterke man-
nen,[l] zeventienduizend tweehon-
derd, die in het leger ten strijde
uittrokken.

12 En de Suppim[m] en de Hup-
pim[n] waren de zonen van Ir;[o] de
Husim waren de zonen van Aher.

13 De zonen van Naftali[p] wa-
ren Jahziël[q] en Guni[r] en Jezer en
Sallum,[s] de zonen van Bilha.[t]

14 De zonen van Manasse[u] wa-
ren: Asriël, die zijn Syrische bij-
vrouw [hem] baarde. (Zij baar-
de Machir,[a] de vader van Gilead.
15 En Machir zelf nam een vrouw
voor Huppim en voor Suppim, en
de naam van zijn zuster was Ma-
acha.) En de naam van de twee-
de was Zelafead,[b] maar Zelafead
kreeg dochters.[c] **16** Mettertijd
baarde Maächa, Machirs vrouw,
een zoon en gaf hem de naam Pe-
res; en de naam van zijn broer
was Seres; en zijn zonen waren
Ulam en Rekem. **17** En de zo-
nen van Ulam: Bedan. Dit wa-
ren de zonen van Gilead, de zoon
van Machir, de zoon van Manasse.
18 En zijn zuster was Hammole-
cheth. Zij baarde Ishod en Abië-
zer[d] en Machla. **19** En de zonen
van Semida werden Ahian en Si-
chem en Likhi en Aniam.

20 En de zonen van Efraïm[e]
waren: Sutelah[f] en diens zoon
Bered en diens zoon Tahath
en diens zoon Elada en diens zoon
Tahath, **21** en diens zoon Za-
bad en diens zoon Sutelah en
Ezer en Elad. En de mannen van
Gath[g] die in het land geboren wa-
ren, doodden hen, omdat zij waren
afgedaald om hun vee weg te ne-
men. **22** En Efraïm, hun vader,
bedreef vele dagen rouw,[h] en zijn
broeders kwamen voortdurend
om hem te troosten. **23** Nader-
hand had hij betrekkingen met
zijn vrouw, zodat zij zwanger
werd[i] en een zoon baarde. Maar
hij gaf hem de naam Beria, omdat
zij zich met rampspoed[j] in zijn
huis bevond. **24** En zijn dochter
was Seëra, en zij bouwde ten slot-
te Beth-Horon,[k] het lage[l] en het
hoge,[m] en Uzzen-Seëra. **25** En
dan was er Refah, zijn zoon, en Re-
sef, en diens zoon Telah, en diens
zoon Tahan, **26** diens zoon La-
dan, diens zoon Ammihud, diens
zoon Elisama, **27** diens zoon
Nun,[n] diens zoon Jehosua.[o]

28 En hun bezit en hun woon-
plaatsen waren Bethel[p] en zijn
onderhorige plaatsen en, naar
het oosten, Naäran[q] en, naar het
westen, Gezer[r] en zijn onderho-
rige plaatsen, en Sichem[s] en zijn

HFDST. 7

a 1Kr 12:32
b Pr 9:11
c Nu 26:25
d Ge 35:18
Ge 49:27
Nu 26:41
e Nu 26:38
1Kr 8:1
f Ge 46:21
g 1Kr 7:10
h Nu 26:38
1Kr 8:1
i 1Kr 21:2
j 1Kr 21:2
k 1Kr 7:6
l Ps 33:16
m Ge 46:21
Nu 26:39
1Kr 8:5
n Ge 46:21
Nu 26:39
1Kr 8:5
o 1Kr 7:7
p Ge 30:8
Ge 49:21
q Ge 46:24
r Nu 26:48
s Nu 26:49
t Ge 30:3
Ge 35:22
Ge 46:25
u Ge 41:51

2e kolom

a Ge 50:23
Nu 26:29
Nu 27:1
De 3:15
b Nu 26:33
c Nu 27:7
Nu 36:2
d Nu 26:30
Re 6:11
Re 8:2
e Nu 1:33
De 33:17
Ps 60:7
f Nu 26:35
g 1Sa 5:8
1Sa 7:14
1Sa 17:4
h Ge 37:34
i Ps 128:3
j 1Kr 4:10
k Joz 10:10
Joz 21:22
l Joz 16:3
m Joz 16:5
2Kr 8:5
n Ex 33:11
Joz 1:1
o Nu 11:28
Nu 14:6
Nu 32:12
De 34:9
p Ge 28:19
Joz 16:2
q Joz 16:7
r Joz 16:3
s Joz 17:7

onderhorige plaatsen helemaal tot aan Gaza en zijn onderhorige plaatsen; **29** en aan de zijde van de zonen van Manasse, Beth-Seana en zijn onderhorige plaatsen, Taänachb en zijn onderhorige plaatsen, Megiddoc en zijn onderhorige plaatsen, Dord en zijn onderhorige plaatsen. Daarin woonden de zonen van Jozef,e de zoon van Israël.

30 De zonen van Aserf waren Jimnag en Jisva en Jisvih en Beria;i en Serah was hun zuster. **31** En de zonen van Beria waren Heber en Malkiël, die de vader was van Birzavith. **32** Wat Heber betreft, hij werd de vader van Jaflet en Somer en Hotham, en van hun zuster Sua. **33** En de zonen van Jaflet waren Pasach en Bimhal en Asvath. Dit waren de zonen van Jaflet. **34** En de zonen van Semer waren Ahi en Rohega, Jehubba en Aram. **35** En de zonen van zijn broer Helem waren Zofah en Jimna en Seles en Amal. **36** De zonen van Zofah waren Suah en Harnefer en Sual en Beri en Jimra, **37** Bezer en Hod en Samma en Silsa en Jithran en Beëra. **38** En de zonen van Jether waren Jefunne en Pispa en Ara. **39** En de zonen van Ulla waren Arah en Hanniël en Rizja. **40** Al dezen waren de zonen van Aser, hoofdenj van het huis van de voorvaders, uitgelezen, dappere,k sterke mannen, hoofden van de oversten; en hun inschrijving in het geslachtsregister[1] was bij het leger in de oorlog. Hun aantal was zesentwintigduizend man.m

8 Wat Benjaminn betreft, hij werd de vader van Bela,o zijn eerstgeborene, Asbel,p de tweede, en Ahrah,q de derde, **2** Noha,r de vierde, en Rafa, de vijfde. **3** En Bela kreeg zonen: Addar en Gera[s] en Abihud, **4** en Abisua en Naäman en Ahoah, **5** en Gera en Sefufan[t] en Huram.[u] **6** En dit waren de zonen van Ehud. Dit waren de hoofden van [de huizen van] voorvaders die tot de inwoners van Gebaa behoorden, en men voerde hen voorts in ballingschap naar Manahath. **7** En Naäman en Ahia; en Gera — hij was het die hen in ballingschap voerde, en hij werd de vader van Uzza en Achihud. **8** Wat Saharaïm betreft, hij werd de vader van [kinderen] in het veldb van Moab, nadat hij hen weggezonden had. Husim en Baära waren zijn vrouwen. **9** En bij zijn vrouw Hodes werd hij de vader van Jobab en Zibja en Mesa en Malkam, **10** en Jeüz en Sochja en Mirma. Dit waren zijn zonen, hoofden van [de huizen van] voorvaders.

11 En bij Husim werd hij de vader van Abitub en Elpaäl. **12** En de zonen van Elpaäl waren Heber en Misam en Semed, die Onoc en Lodd en zijn onderhorige plaatsen heeft gebouwd, **13** en Beria en Sema. Dit waren de hoofden van [de huizen van] voorvaders, behorend tot de inwoners van Ajalon.e Zij waren het die de inwoners van Gath hebben verjaagd. **14** En [dan waren er] Ahio, Sasak en Jeremoth, **15** en Zebadja en Arad en Eder, **16** en Michaël en Jispa en Joha, de zonen van Beria,f **17** en Zebadja en Mesullam en Hizki en Heber, **18** en Jismerai en Jizlia en Jobab, de zonen van Elpaäl, **19** en Jakim en Zichri en Zabdi, **20** en Eljoënai en Zillethai en Eliël, **21** en Adaja en Beraja en Simrath, de zonen van Simeï,g **22** en Jispan en Heber en Eliël, **23** en Abdon en Zichri en Hanan, **24** en Hananja en Elam en Anthothia, **25** en Jifdeja en Pnuël, de zonen van Sasak, **26** en Samserai en Seharja en Athalia, **27** en Jaäresja en Elia en Zichri, de zonen van Jeroham. **28** Dit waren hoofden van [de huizen van] voorvaders volgens hun afstammelingen, hoofdlieden. Dezen waren het die in Jeruzalemh woonden.

29 En in Gibeoni woonde de vader van Gibeon, [Jeïël,] en de naam

HFDST. 7

a Joz 17:11; 1Sa 31:10
b Re 5:19; 1Kon 4:12
c Re 1:27; 1Kon 9:15; 2Kon 23:29; Za 12:11
d Joz 12:23; 1Kon 4:11
e Re 1:22
f Ge 49:20; De 33:24
g Nu 26:44
h Ge 46:17
i Nu 26:45
j De 1:15; 1Kon 8:1
k 1Sa 16:18; 2Sa 23:20
l Ex 30:14
m Nu 1:41; Nu 2:28; Nu 26:47

HFDST. 8

n Ge 35:18; Ge 43:14; Ge 49:27
o 1Kr 7:6
p Ge 46:21
q Nu 26:38
r Nu 26:39
s Ge 46:21
t 1Kr 7:12
u Nu 26:39

2e kolom

a Joz 21:17; 1Sa 13:16; 1Kr 6:60
b Ru 1:1
c Ezr 2:33; Ne 6:2
d Ne 11:35; Han 9:32
e Joz 19:42; Joz 21:24
f 1Kr 8:13
g 1Kr 8:13
h Joz 18:28; 1Kon 2:36; Ne 11:4
i Joz 9:17; Joz 21:17; 1Kr 21:29

van zijn vrouw was Maächa.[a]
30 En zijn zoon, de eerstgeborene, was Abdon, en Zur en Kis
en Baäl en Nadab,[b] **31** en Gedor en Ahio en Zecher.[c] **32** Wat
Mikloth betreft, hij werd de vader van Simea.[d] En dezen waren
het in werkelijkheid die tegenover hun broeders in Jeruzalem
woonden, te zamen met broeders van hen.

33 Wat Ner[e] betreft, hij werd de
vader van Kis;[f] Kis op zijn beurt
werd de vader van Saul;[g] Saul
op zijn beurt werd de vader van
Jonathan[h] en Malkisua[i] en Abi-
nadab[j] en Esbaäl.[k] **34** En Jona-
thans zoon was Merib-Baäl.[l] Wat
Merib-Baäl betreft, hij werd de va-
der van Micha.[m] **35** En de zonen
van Micha waren Pithon en Me-
lech en Tarea[n] en Achaz. **36** Wat
Achaz betreft, hij werd de va-
der van Jehoadda; Jehoadda op
zijn beurt werd de vader van Ale-
meth en Azmaveth en Zimri. Zim-
ri op zijn beurt werd de vader
van Moza; **37** Moza op zijn beurt
werd de vader van Bina, diens
zoon [was] Rafa,[o] diens zoon Ela-
sa, diens zoon Azel. **38** En Azel
had zes zonen, en dit waren hun
namen: Azrikam, Bochru en Ismaël
en Searja en Obadja en Hanan.
Al dezen waren de zonen
van Azel. **39** En de zonen van
zijn broer Esek waren Ulam, zijn
eerstgeborene, Jeüs, de tweede,
en Elifelet, de derde. **40** En de
zonen van Ulam werden dappere,[p]
sterke mannen, die de boog span-
den[q] en veel zonen[r] en kleinzonen
hadden, honderd vijftig. Al dezen
waren uit de zonen van Benjamin.

9 Wat alle Israëlieten betreft,
zij werden ingeschreven in
geslachtsregisters;[s] en zie, zij
zijn opgeschreven in het Boek
van de koningen van Israël. En
Juda zelf werd wegens zijn on-
trouw in ballingschap[t] naar Ba-
bylon gevoerd. **2** En de eerste
inwoners die in hun bezitting,
in hun steden, waren, waren de
Israëlieten,[u] de priesters,[v] de le-
vieten[a] en de Nethinim.[b] **3** En
in Jeruzalem[c] woonden sommi-
gen van de zonen van Juda[d] en
sommigen van de zonen van Ben-
jamin[e] en sommigen van de zo-
nen van Efraïm en van Manasse:
4 Uthai, de zoon van Ammihud,
de zoon van Omri, de zoon van
Imri, de zoon van Bani, uit de
zonen van Perez,[f] de zoon van
Juda.[g] **5** En van de Silonieten:[h]
Asaja, de eerstgeborene, en zijn
zonen. **6** En van de zonen van
Zera:[i] Jeüël, en zeshonderd ne-
gentig broeders van hen.

7 En van de zonen van Benja-
min: Sallu, de zoon van Mesullam,
de zoon van Hodavja, de zoon van
Hassenua, **8** en Jibnea, de zoon
van Jeroham, en Ela, de zoon van
Uzzi, de zoon van Michri, en Me-
sullam, de zoon van Sefatja, de
zoon van Rehuël, de zoon van Jib-
nija. **9** En de broeders van hen
volgens hun afstammelingen wa-
ren negenhonderd zesenvijftig [in
getal]. Al dezen waren mannen die
hoofden waren van de vaders vol-
gens het huis van hun voorvaders.

10 En van de priesters waren
er Jedaja en Jojarib en Jachin,[j]
11 en Azarja,[k] de zoon van Hil-
kija, de zoon van Mesullam, de
zoon van Zadok, de zoon van Me-
rajoth, de zoon van Ahitub, een
leider van het huis van de [ware]
God, **12** en Adaja, de zoon van
Jeroham, de zoon van Pashur,
de zoon van Malkija, en Masai,
de zoon van Adiël, de zoon van
Jahzera, de zoon van Mesullam,
de zoon van Mesillemith,[l] de zoon
van Immer, **13** en hun broeders,
hoofden van het huis van hun
voorvaders, duizend zevenhon-
derd zestig, sterke mannen, ge-
schikt[m] voor het dienstwerk met
betrekking tot het huis van de
[ware] God.

14 En van de levieten waren er
Semaja, de zoon van Hassub, de
zoon van Azrikam, de zoon van
Hasabja,[n] uit de zonen van Me-
rari; **15** en Bakbakkar, Heres
en Galal, en Mattanja,[o] de zoon

HFDST. 8

a 1Kr 9:35
b 1Kr 9:36
c 1Kr 9:37
d 1Kr 9:38
e 1Sa 14:50
f 1Sa 9:1
Han 13:21
g 1Sa 9:2
1Sa 10:11
1Sa 11:15
1Sa 14:47
1Sa 15:23
h 1Sa 14:45
1Sa 18:1
2Sa 1:23
i 1Sa 14:49
j 1Sa 31:2
1Kr 9:39
k 2Sa 2:8
2Sa 4:12
l 2Sa 4:4
2Sa 9:6
2Sa 19:24
m 2Sa 9:12
n 1Kr 9:41
o 1Kr 9:43
p 1Sa 16:18
2Sa 23:20
q 1Kr 12:2
r Ps 127:3
Ps 128:3
Ps 128:6

HFDST. 9

s 1Kr 7:9
1Kr 7:40
Ezr 2:59
t Le 26:33
Jer 39:9
u Ezr 2:70
v Ne 7:73

2e kolom

a Ne 11:3
b Joz 9:27
Ezr 2:43
Ezr 8:20
Ne 3:26
c Ne 11:1
Ez 37:22
Ho 1:11
d Ne 11:4
e Ne 11:7
f 1Kr 2:5
Ne 11:4
g Ge 46:12
1Kr 2:4
h Ne 11:5
i 1Kr 2:4
1Kr 2:6
j Ne 11:10
k Ne 11:11
l Ne 11:13
m Ex 18:21
1Kr 26:6
1Kr 26:30
n 1Kr 6:45
Ne 11:15
o Ne 13:13

van Micha,[a] de zoon van Zichri,[b] de zoon van Asaf,[c] **16** en Obadja, de zoon van Semaja,[d] de zoon van Galal, de zoon van Jeduthun,[e] en Berechja, de zoon van Asa, de zoon van Elkana, die in de nederzettingen van de Netofathieten[f] woonde.

17 En de poortwachters[g] waren Sallum[h] en Akkub en Talmon en Ahiman, en hun broeder Sallum was het hoofd, **18** en tot op die tijd was hij in de koningspoort[i] op het oosten. Dit waren de poortwachters van de legerplaatsen van de zonen van Levi.[j] **19** En Sallum, de zoon van Kore, de zoon van Ebjasaf,[k] de zoon[l] van Korach,[m] en zijn broeders uit het huis van zijn vader, de Korachieten,[n] waren [aangesteld] over het dienstwerk, de deurwachters[o] van de tent, en hun vaderen over de legerplaats van Jehovah, de bewakers van de toegang. **20** En Pinehas,[p] de zoon van Eleazar,[q] bleek in het verleden leider over hen geweest te zijn. Jehovah was met hem.[r] **21** Zacharia,[s] de zoon van Meselemja, was de poortwachter bij de ingang van de tent der samenkomst.

22 Al degenen die waren uitgekozen als poortwachters aan de drempels waren er tweehonderd twaalf. Zij waren in hun nederzettingen[t] volgens hun inschrijving in de geslachtsregisters.[u] Dezen waren door David[v] en de ziener[w] Samuël in hun vertrouwenspositie[x] bevestigd. **23** En zij en hun zonen waren [aangesteld] over de poorten van het huis van Jehovah, ja, het huis van de tent, voor wachtdienst.[y] **24** Naar de vier richtingen kwamen de poortwachters [te staan], naar het oosten,[z] naar het westen,[a] naar het noorden[b] en naar het zuiden.[c] **25** En hun broeders in hun nederzettingen moesten van tijd tot tijd voor zeven[d] dagen komen [om] met dezen [dienst te doen]. **26** Want in de vertrouwenspositie waren vier sterke mannen van de poortwachters. Zij waren levieten, en zij bleken het toezicht te hebben over de eetvertrekken[a] en over de schatten[b] van het huis van de [ware] God. **27** En rondom het huis van de [ware] God brachten zij altijd de nacht door; want zij waren belast met de wachtdienst,[c] en zij gingen over de sleutel, ja, [om] elke morgen [open te doen].[d]

28 En sommigen van hen gingen over het dienstgerei,[e] want het was naar het getal dat zij het plachten binnen te brengen en naar het getal brachten zij het ook weer naar buiten. **29** En sommigen van hen waren mannen die aangesteld waren over het gerei en over al het heilige[f] gerei en over de meelbloem[g] en de wijn[h] en de olie[i] en de geurige hars[j] en de balsemolie.[k] **30** En sommigen van de zonen der priesters waren bereiders van het zalfmengsel[l] van de balsemolie. **31** En Mattithja, uit de levieten, die de eerstgeborene was van de Korachiet Sallum,[m] was in de vertrouwenspositie waar hij het toezicht had op datgene wat in pannen gebakken werd.[n] **32** En sommigen van de zonen der Kehathieten, hun broeders, gingen over het stapelbrood,[o] om dit sabbat op sabbat klaar te maken.[p]

33 En dit waren de zangers,[q] de hoofden der vaderen van de levieten in de eetvertrekken,[r] die vrijgesteld waren van dienst;[s] want dag en nacht was het hun verantwoordelijkheid bezig te zijn met het werk.[t] **34** Dit waren de hoofden der vaderen van de levieten volgens hun afstammelingen, hoofdlieden. Dezen waren het die in Jeruzalem woonden.[u]

35 En in Gibeon[v] woonde de vader van Gibeon, Jeïël. En de naam van zijn vrouw was Maächa. **36** En zijn zoon, de eerst-

HFDST. 9

a Ne 11:22
b 1Kr 25:2
c Ne 11:17
Ne 12:35
d Ne 11:17
e 1Kr 25:3
f 1Kr 2:54
Ne 12:28
g Ne 11:19
h Ezr 2:42
i Ne 3:29
j 1Kr 26:12
k 1Kr 6:23
l Nu 26:11
Ps 42, Ops.
Ps 44, Ops.
Ps 49, Ops.
m Nu 26:9
n 1Kr 6:37
o Ps 84:10
p Nu 25:11
Joz 22:30
Re 20:28
Ps 106:30
q Ex 6:25
Le 10:6
Nu 3:32
Joz 14:1
r Nu 25:13
Han 7:9
s 1Kr 26:14
t Ne 12:28
Ne 12:29
u 1Kr 9:1
v 1Kr 25:1
w 1Sa 9:9
x Ex 18:21
y 1Kr 23:32
2Kr 23:19
Ne 12:45
z 1Kr 26:17
a 1Kr 26:16
b 1Kr 26:14
c 1Kr 26:15
d 2Kr 23:8

2e kolom

a 1Kr 23:28
1Kr 28:12
b 1Kr 26:20
2Kr 31:12
c 1Kr 23:32
d 1Sa 3:15
Mal 1:10
e Nu 1:50
Nu 3:36
f 1Kon 8:4
1Kr 22:19
g Le 2:1
1Kr 23:29
h Le 23:13
i Ex 27:20
Nu 18:12
j Le 2:2
Ne 13:5
k Ex 25:6
l Ex 30:25
m Jer 35:4
n Le 2:5
Le 2:7
Le 6:21
o Le 24:6
2Kr 2:4
2Kr 13:11
p Ex 25:30
Le 24:8
1Sa 21:6
q 1Kr 6:31
r 1Kr 9:26
s Ne 11:22

t Ps 84:4; u Ne 11:1; v Joz 21:17.

geborene, was Abdon, en Zur en
Kis en Baäl en Ner en Nadab,
37 en Gedor en Ahjo en Zacharja[a] en Mikloth. **38** Wat Mikloth betreft, hij werd de vader
van Simeam. En zij waren het in
werkelijkheid die tegenover hun
broeders in Jeruzalem woonden,
te zamen met broeders van hen.
39 Wat Ner[b] betreft, hij werd de
vader van Kis;[c] Kis op zijn beurt
werd de vader van Saul;[d] Saul op
zijn beurt werd de vader van Jonathan[e] en Malkisua[f] en Abinadab[g]
en Esbaäl.[h] **40** En de zoon van
Jonathan was Merib-Baäl.[i] Wat
Merib-Baäl betreft, hij werd de
vader van Micha.[j] **41** En de zonen van Micha waren Pithon en
Melech en Tahrea [en Achaz].[k]
42 Wat Achaz betreft, hij werd
de vader van Jaëra; Jaëra op zijn
beurt werd de vader van Alemeth en Azmaveth en Zimri. Zimri op zijn beurt werd de vader van
Moza. **43** Wat Moza betreft, hij
werd de vader van Bina, en diens
zoon [was] Refaja,[l] diens zoon Elasa, diens zoon Azel. **44** En Azel
had zes zonen, en dit waren hun
namen: Azrikam, Bochru en Ismael en Searja en Obadja en Hanan.
Dit waren de zonen van Azel.[m]

10 En de Filistijnen,[n] van hun
kant, streden tegen Israël;
en de mannen van Israël sloegen
voor de Filistijnen op de vlucht
en er bleven verslagenen vallen
op de berg Gilboa.[o] **2** En de Filistijnen bleven Saul en zijn zonen op de hielen zitten; en ten
slotte sloegen de Filistijnen Jonathan[p] en Abinadab[q] en Malkisua,[r] zonen van Saul, neer.[s] **3** En
de strijd werd hevig tegen Saul;
en de boogschutters vonden hem
ten slotte, en hij werd door de
schutters gewond.[t] **4** Toen zei
Saul tot zijn wapendrager:[u] „Trek
uw zwaard[v] en doorsteek mij ermee, opdat deze onbesnedenen[w]
niet komen en mij stellig smadelijk bejegenen.”[x] En zijn wapendrager wilde niet,[y] omdat hij zeer
bevreesd was. Daarom nam Saul
het zwaard en stortte zich erin.[a]
5 Toen zijn wapendrager zag dat
Saul gestorven was, stortte ook
hij zich in het zwaard en stierf.[b]
6 Zo stierven Saul en drie zonen
van hem,[c] en al degenen van zijn
huis stierven tegelijk. **7** Toen
alle mannen van Israël die in de
laagvlakte waren, zagen dat zij gevlucht waren en dat Saul en zijn
zonen gestorven waren, verlieten
zij terstond hun steden en namen de vlucht,[d] waarop de Filistijnen kwamen en daarin gingen wonen.

8 Nu geschiedde het de volgende dag, toen de Filistijnen kwamen om de verslagenen uit te
schudden,[e] dat zij ten slotte Saul
en zijn zonen vonden, gevallen op
de berg Gilboa.[f] **9** Zij dan schudden hem uit en namen zijn hoofd
en zijn wapenrusting weg[g] en zonden [boden] rond in het land der
Filistijnen om het aan hun afgoden[h] en het volk bekend te maken.[i] **10** Ten slotte legden zij zijn
wapenrusting in het huis van hun
god,[j] en zijn schedel hechtten zij
aan het huis van Dagon.[k]

11 En allen van Jabes[l] in Gilead
kregen te horen wat de Filistijnen allemaal met Saul hadden gedaan.[m] **12** Daarom stonden alle
dappere mannen op en haalden
het dode lichaam van Saul en
de dode lichamen van zijn zonen
weg en brachten ze naar Jabes
en begroeven hun gebeente onder
de grote boom[n] in Jabes;[o] daarna
vastten[p] zij zeven dagen.

13 Zo stierf Saul wegens zijn ontrouw, waarmee hij ontrouw had
gehandeld[q] jegens Jehovah inzake het woord van Jehovah dat
hij niet had onderhouden en ook
omdat hij een geestenmedium[r]
ter raadpleging ondervraagd had.
14 En hij raadpleegde Jehovah
niet.[s] Dientengevolge bracht hij
hem ter dood en droeg het koningschap over aan David, de zoon van
Isaï.[t]

HFDST. 9

a 1Kr 8:31
b 1Sa 14:50
c Han 13:21
d 1Sa 9:2
1Sa 10:11
1Sa 11:15
1Sa 14:47
1Sa 15:23
e 1Sa 14:45
1Sa 18:1
2Sa 1:23
f 1Sa 14:49
1Kr 8:33
g 1Sa 31:2
h 2Sa 2:8
2Sa 4:12
i 2Sa 4:4
2Sa 9:6
2Sa 19:24
j 2Sa 9:12
k 1Kr 8:35
l 1Kr 8:37
m 1Kr 8:37

HFDST. 10

n 1Sa 31:1
o Le 26:17
De 32:30
2Sa 1:21
p 2Sa 1:25
q 1Kr 8:33
r 1Kr 9:39
s 1Sa 31:2
t 1Sa 26:10
1Sa 31:3
u 1Sa 31:4
v Re 9:54
2Sa 1:9
w Re 15:18
2Sa 1:20
x Re 16:21
Re 16:23
y 1Sa 31:4

2e kolom

a Ex 20:13
1Kr 10:13
Mt 27:5
b 1Sa 31:5
c 1Sa 12:25
Ho 13:11
d De 28:25
1Sa 13:6
1Sa 31:7
e 1Sa 31:8
f 1Sa 28:4
g 1Sa 31:9
h Re 16:24
Da 5:23
i 2Sa 1:20
j 1Sa 31:10
k Re 16:23
1Sa 5:2
l Re 21:8
1Sa 11:1
1Sa 31:12
m 1Sa 31:9
n Ge 35:8
o 2Sa 2:5
2Sa 21:12
p Ge 50:10
2Sa 3:35
q 1Sa 13:13
1Sa 15:23
r Le 19:31
Le 20:6
1Sa 28:7
Jes 8:19
Han 16:16
s 1Sa 14:19

t Ru 4:17; 1Sa 13:14; 1Sa 15:28; 2Sa 3:10; 2Sa 5:3.

11 Mettertijd kwamen alle Israëlieten[a] bij Dạvid te Hẹbron[b] bijeen en zeiden: „Zie! Wij zijn uw been en uw vlees.[c] **2** Zowel gisteren als vóór die tijd, ook toen Saul nog koning was, waart gij het die Ịsraël deedt uittrekken en terugbracht;[d] en Jehovah, uw God, heeft voorts tot u gezegd: 'Gíj zult mijn volk Ịsraël weiden,[e] en gíj zult leider worden[f] over mijn volk Ịsraël.'" **3** Alle oudere mannen van Ịsraël kwamen dus bij de koning te Hẹbron, en Dạvid sloot een verbond met hen te Hẹbron, voor het aangezicht van Jehovah; daarop zalfden[g] zij Dạvid tot koning over Ịsraël, naar Jehovah's woord[h] door bemiddeling van Sạmuël.[i]

4 Later trokken Dạvid en heel Ịsraël naar Jeruzalem,[j] dat wil zeggen Jẹbus,[k] waar de Jebusieten[l] de bewoners van het land waren. **5** En de inwoners van Jẹbus zeiden toen tot Dạvid: „Gij zult hier niet binnenkomen."[m] Desondanks ging Dạvid ertoe over de vesting Sịon,[n] dat wil zeggen de Stad van Dạvid,[o] in te nemen. **6** Dạvid dan zei: „Al wie het eerst de Jebusieten slaat,[p] die zal hoofd en vorst worden." En Jọab,[q] de zoon van Zeruja, klom ten slotte het eerst naar boven, en hij werd tot een hoofd. **7** En Dạvid ging in de moeilijk toegankelijke plaats wonen.[r] Daarom noemde men die de Stad van Dạvid.[s] **8** En hij ging rondom aan de stad bouwen, vanaf de Wal zelfs tot aan de delen eromheen, maar Jọab was het die de rest van de stad tot leven bracht.[t] **9** En Dạvid werd gaandeweg groter,[u] want Jehovah der legerscharen was met hem.[v]

10 Dit nu zijn de hoofden van de sterke[w] mannen die bij Dạvid behoorden, die hem samen met geheel Ịsraël krachtig steunden in zijn koningschap, om hem, naar het woord van Jehovah[x] omtrent Ịsraël, koning te maken. **11** En dit is de lijst van de sterke mannen die bij Dạvid behoorden: Jasọbam,[a] de zoon van een Hachmoniet, het hoofd van de drie. Hij zwaaide zijn speer over driehonderd [man], die in één keer neergeveld waren.[b] **12** En na hem was er Eleạzar,[c] de zoon van de Ahohiet[d] Dọdo. Hij was onder de drie sterke mannen.[e] **13** Hij was het die zich bij Dạvid bevond te Pas-Dạmmim,[f] waar de Filistijnen zich verzameld hadden voor de strijd. Nu bevond zich daar een stuk veld vol met gerst, en het volk zelf was gevlucht wegens de Filistijnen.[g] **14** Maar hij ging midden op het stuk [veld] staan en bevrijdde het en bleef de Filistijnen neerslaan, zodat Jehovah redde[h] met een grote redding.[i]

15 Voorts daalden drie van de dertig[j] hoofden af naar de rots, naar Dạvid in de grot van Adụllam,[k] terwijl een kamp van de Filistijnen in de laagvlakte van Rẹfaïm[l] gelegerd was. **16** En Dạvid was toen in de moeilijk toegankelijke plaats;[m] en er was toen een garnizoen van de Filistijnen[n] in Bẹthlehem. **17** Kort daarop gaf Dạvid zijn hevige verlangen te kennen en zei: „O kon ik toch maar wat water drinken[o] uit de regenbak van Bẹthlehem,[p] die bij de poort is!" **18** Hierop drongen de drie de legerplaats van de Filistijnen binnen en putten water uit de regenbak van Bẹthlehem, die bij de poort is, en zij namen het vervolgens mee en brachten het bij Dạvid.[q] En Dạvid wilde het niet drinken, maar goot het uit voor Jehovah.[r] **19** Voorts zei hij: „Het is mijnerzijds niet denkbaar, ten opzichte van mijn God, dit te doen! Zou ik het bloed[s] van deze mannen drinken, [die] met gevaar voor hun ziel [er op uit zijn gegaan]? Want met gevaar voor hun ziel hebben zij het gebracht." En hij wilde het niet drinken.[t] Dit zijn de dingen die de drie sterke mannen deden.

20 Wat Abịsaï[u] betreft, de broer

HFDST. 11

a 2Sa 5:1; 1Kr 12:23
b Nu 13:22; 2Sa 2:1; 2Sa 5:5
c De 17:15
d Nu 27:17; 1Sa 18:6; 1Sa 18:13
e 2Sa 7:7; Ps 78:71; Jo 10:11
f 1Sa 25:30; 2Sa 6:21; 1Kr 17:7
g 1Sa 16:13; 2Sa 2:4; 2Sa 5:3
h Jes 55:11
i 1Sa 15:28
j 2Sa 5:6
k Joz 15:63; Re 1:21; Re 19:10
l Ge 10:16; Ge 15:21; Ex 3:17
m 2Sa 5:6
n 1Kon 8:1; 2Kr 5:2; Ps 2:6; Ps 48:2
o 2Sa 5:9; 2Sa 6:10; 1Kon 2:10
p Joz 15:16; 1Sa 17:25
q 2Sa 2:18
r Ps 2:6
s 2Sa 5:7
t Ne 4:2
u 2Sa 3:1; 2Sa 5:10
v 1Kr 9:20; Ps 46:7; Jes 8:10
w 2Sa 23:9
x 1Sa 16:12

2e kolom

a 2Sa 23:8; 1Kr 27:2
b Joz 23:10
c 2Sa 23:9
d 1Kr 8:4
e 2Sa 23:10; 2Sa 23:17
f 1Sa 17:1
g De 28:25
h 1Sa 19:5; 2Sa 23:10; Ps 18:50
i Ps 144:10; Sp 21:31; Lu 1:71
j 2Sa 23:13
k 1Sa 22:1
l Joz 15:8; Jes 17:5
m 1Sa 23:25
n 1Sa 10:5; 1Sa 13:4; 1Sa 13:23
o 2Sa 23:15
p 1Sa 20:6
q 2Sa 23:16
r 1Sa 7:6
s Ge 9:4; Le 17:10; De 12:27; Han 15:29
t 2Sa 23:17

u 1Sa 26:6; 2Sa 2:18; 2Sa 18:2; 2Sa 23:18.

van Joab,[a] hijzelf werd het hoofd
van de drie; en hij zwaaide zijn
speer over driehonderd verslagenen, en hij had een reputatie gelijk de drie. **21** Van de drie genoot hij meer onderscheiding dan de twee anderen, en hij werd hun overste; en toch reikte hij niet[b] tot de [eerste] drie.

22 Wat Benaja[c] betreft, de zoon van Jojada,[d] de zoon van een dapper man, die vele daden deed in Kabzeël,[e] hijzelf sloeg de twee [zonen] van Ariël uit Moab neer; en hijzelf daalde af en sloeg een leeuw[f] neer binnen in een waterput, op de dag van de sneeuwval. **23** En hij was het die de Egyptische man neersloeg, een man van ongewone afmetingen, van vijf el.[g] En in de hand van de Egyptenaar was een speer[h] als een weversboom; toch ging hij op hem af met een stok en rukte de speer uit de hand van de Egyptenaar en doodde hem met zijn eigen speer.[i] **24** Deze dingen deed Benaja, de zoon van Jojada, en hij had een naam onder de drie sterke mannen. **25** Hoewel hij meer onderscheiding genoot dan de dertig, reikte hij toch niet tot het peil van de [eerste] drie.[j] David stelde hem echter aan over zijn eigen lijfwacht.[k]

26 Wat de sterke mannen der strijdkrachten betreft, er waren: Asaël,[l] de broer van Joab; Elhanan,[m] de zoon van Dodo, uit Bethlehem; **27** de Haroriet Sammoth;[n] de Peloniet Helez;[o] **28** Ira,[p] de zoon van de Tekoïet Ikkes; de Anathothiet Abiëzer;[q] **29** de Husathiet Sibbechai;[r] de Ahohiet[s] Ilai; **30** de Netofathiet[t] Maharai;[u] Heled,[v] de zoon van de Netofathiet Baäna; **31** Ithai, de zoon van Ribai,[w] uit Gibea[x] van de zonen van Benjamin;[y] de Pirathoniet Benaja;[z] **32** Hurai uit de stroomdalen van Gaäs;[a] de Arbathiet Abiël; **33** de Baharumiet Azmaveth;[b] de Saälboniet Eljahba; **34** de zonen van de Gizoniet Hasem; Jonathan,[a] de zoon van de Harariet Sagé; **35** Ahiam, de zoon van de Harariet Sachar;[b] Elifal,[c] de zoon van Ur; **36** de Mecherathiet Hefer; de Peloniet Ahia; **37** de Karmeliet Hezro;[d] Naärai, de zoon van Ezbai; **38** Joël, de broer van Nathan;[e] Mibhar, de zoon van Hagri; **39** de Ammoniet Zelek; de Berothiet Naharai, de wapendrager van Joab, de zoon van Zeruja; **40** de Jethriet Ira; de Jethriet Gareb;[f] **41** de Hethiet[g] Uria;[h] Zabad, de zoon van Achlai; **42** Adina, de zoon van de Rubeniet Siza, een hoofd van de Rubenieten, bij wie dertig [man] waren; **43** Hanan, de zoon van Maächa, en de Mithniet Josafat; **44** de Asterathiet Uzzia; Sama en Jeïël, de zonen van de Aroëriet Hotham; **45** Jediaël, de zoon van Simri, en zijn broer Joha, de Tiziet; **46** de Mahaviet Eliël, en Jeribai en Josavja, de zonen van Elnaäm, en de Moabiet Jithma. **47** Eliël en Obed en Jaäsiël, de Mezobaïet.

12 En dit zijn degenen die tot David kwamen te Ziklag,[i] terwijl hij wegens Saul, de zoon van Kis, nog in zijn bewegingsvrijheid beperkt was;[j] en zij behoorden tot de sterke mannen,[k] de helpers in de oorlogvoering, **2** gewapend met de boog, die zowel rechts- als linkshandig[l] waren bij [het slingeren van] stenen[m] of bij [het afschieten van] pijlen[n] met de boog.[o] Zij waren van de broeders van Saul, uit Benjamin. **3** Er was het hoofd Ahiëzer en Joas, de zonen van de Gibeathiet[p] Semaä, en Jeziël en Pelet, de zonen van Azmaveth,[q] en Beraka en de Anathothiet[r] Jehu, **4** en de Gibeoniet[s] Jismaja, een sterke man behorend tot de dertig[t] en [gesteld] over de dertig; en Jeremia en Jahaziël en Johanan en de Gederathiet[u] Jozabad, **5** Eluzai en Jerimoth en Bealja en Semarja en de Harufiet Sefatja, **6** Elkana en Jissia en Azareël en Joëzer en Jasobam, de

HFDST. 11

a 2Sa 3:30
b 2Sa 23:19
c 2Sa 23:20
1Kr 27:5
d 1Kon 4:4
1Kr 27:5
e Joz 15:21
f Re 14:6
1Sa 17:36
2Sa 1:23
g 1Sa 17:4
h 1Sa 17:7
i 1Sa 17:51
j 1Kr 11:19
k 2Sa 20:23
l 2Sa 2:18
2Sa 2:23
2Sa 23:24
1Kr 27:7
m 2Sa 23:24
n 2Sa 23:25
1Kr 27:8
o 2Sa 23:26
p 1Kr 27:9
q 2Sa 23:27
1Kr 27:12
r 2Sa 21:18
1Kr 27:11
s 1Kr 11:12
t 1Kr 27:13
u 2Sa 23:28
v 1Kr 27:15
w 2Sa 23:29
x Re 19:13
y Ge 49:27
Re 19:14
Re 20:15
1Kr 12:2
z 2Sa 23:30
a Joz 24:30
Re 2:9
b 2Sa 23:31

2e kolom

a 2Sa 23:32
b 2Sa 23:33
c 2Sa 23:34
d 2Sa 23:35
e 2Sa 23:36
f 2Sa 23:38
g 1Sa 26:6
Ezr 9:1
Ne 9:8
h 2Sa 11:3
2Sa 11:17
2Sa 12:9
2Sa 23:39
1Kon 15:5

HFDST. 12

i 1Sa 27:6
2Sa 1:1
j 1Sa 27:1
k 2Sa 17:8
1Kr 11:10
l Re 3:15
Re 20:16
m 1Sa 17:49
n 1Sa 20:20
o Ge 49:27
1Sa 18:4
p 1Sa 11:4
q 1Kr 11:33
r 1Kr 11:28
s Joz 9:3
t 1Kr 11:15
u 1Kr 27:28

Korachieten,[a] **7** en Joëla en Zebadja, de zonen van Jeroham, uit Gedor.

8 En er waren sommigen van de Gadieten die zich afscheidden [en] zich aan Davids zijde [voegden] in de moeilijk toegankelijke plaats in de wildernis,[b] dappere, sterke mannen, mannen van het leger voor de strijd, die het grote schild en de lans gereedhielden,[c] wier gezichten [als] leeuwengezichten waren,[d] en zij waren zo snel als de gazellen op de bergen.[e] **9** Ezer was het hoofd, Obadja de tweede, Eliab de derde, **10** Mismanna de vierde, Jeremia de vijfde, **11** Attai de zesde, Eliël de zevende, **12** Johanan de achtste, Elzabad de negende, **13** Jeremia de tiende, Machbannai de elfde. **14** Dezen waren van de zonen van Gad,[f] hoofden van het leger. De kleinste telde voor honderd, en de grootste voor duizend.[g] **15** Dezen zijn het die de Jordaan overstaken[h] in de eerste maand, terwijl ze geheel buiten haar oevers getreden was,[i] en zij verjaagden toen alle [bewoners] van de laagvlakten, naar het oosten en naar het westen.

16 Voorts kwamen er sommigen van de zonen van Benjamin en Juda helemaal naar de moeilijk toegankelijke plaats,[j] naar David. **17** Toen ging David uit [en trad] vóór hen, en hij nam het woord en zei tot hen: „Indien GIJ met vreedzame bedoelingen[k] tot mij gekomen zijt om mij te helpen, zal míjn hart in eendracht met U blijken te zijn.[l] Maar is het om mij aan mijn tegenstanders te verraden, terwijl er geen onrecht in mijn handpalmen is,[m] dan moge de God[n] van onze voorvaders erop toezien en het in orde brengen."[o] **18** En géést[p] omhulde Amasai, het hoofd van de dertig:

„De uwe [zijn wij], o David, en met u [zijn wij],[q] o zoon van Isaï.
Vrede, vrede aan u, en vrede aan wie u helpt,
Want uw God heeft u geholpen."[a]

David nam hen derhalve aan en stelde hen aan onder de hoofden van de troepen.[b]

19 En er waren sommigen van Manasse die tot David overliepen, toen hij met de Filistijnen[c] tegen Saul ten strijde trok; maar hij hielp hen niet, want na rijp beraad zonden de asvorsten[d] van de Filistijnen hem weg, daar zij zeiden: „Met gevaar voor ons eigen hoofd zal hij tot zijn heer Saul overlopen."[e] **20** Toen hij te Ziklag[f] kwam, liepen uit Manasse tot hem over: Adnah en Jozabad en Jediaël en Michaël en Jozabad en Elihu en Zillethai, hoofden[g] van de duizenden die tot Manasse behoorden. **21** En zij, van hun kant, hielpen David tegen de roversbende,[h] want zij waren allen sterke, dappere mannen,[i] en zij werden oversten in het leger; **22** want van dag tot dag bleven er mensen tot David komen[j] om hem te helpen, tot het een groot[k] kamp was, als het kamp van God.[l]

23 En dit waren de aantallen van de hoofden dergenen die, toegerust voor het leger, tot David te Hebron kwamen[m] om volgens Jehovah's bevel[n] het koningschap van Saul op hem over te dragen.[o] **24** De zonen van Juda, die het grote schild en de lans droegen, waren zesduizend achthonderd [in getal], toegerust voor het leger. **25** Van de zonen van Simeon, de sterke, dappere mannen van het leger, waren er zevenduizend éénhonderd.

26 Van de zonen der levieten vierduizend zeshonderd. **27** En Jojada was de leider[p] [van de zonen] van Aäron,[q] en met hem waren er drieduizend zevenhonderd. **28** Ook Zadok,[r] een jonge man, sterk en dapper, en het huis van zijn voorvaders, tweeëntwintig oversten.

29 En van de zonen van Benjamin,[s] de broeders van Saul,[t]

HFDST. 12

a Nu 26:11; 1Kr 9:19
b 1Sa 23:14; 1Sa 23:29; 1Sa 24:22; 1Kr 11:16
c 2Kr 25:5
d 2Sa 1:23; 2Sa 17:10
e 2Sa 2:18
f Ge 49:19; De 33:20
g Le 26:8; Ps 18:39
h Joz 4:12
i Joz 3:15
j 1Sa 22:4; 1Sa 23:14; 1Sa 24:22
k 1Sa 16:4; 1Kon 2:13
l 2Kon 10:15; Han 4:32
m 1Sa 24:12
n Ge 31:42; 1Sa 26:23; Ps 7:6
o 1Sa 24:15
p Re 6:34; Re 13:25
q 2Sa 15:21

2e kolom

a Ps 54:4
b 1Sa 8:12; 1Sa 22:7
c 1Sa 29:2
d Re 3:3
e 1Sa 29:4
f 1Sa 30:1
g De 1:15; De 33:17
h 1Sa 30:1
i 1Kr 5:24; 1Kr 11:10
j 2Sa 2:3
k 2Sa 3:1; Job 17:9
l Ge 32:2; Joz 5:14
m 2Sa 2:1; 2Sa 5:1
n 1Sa 16:1; 1Sa 16:13; 1Kr 11:10
o 1Kr 10:14
p 1Kr 27:5
q 1Kr 6:49; 1Kr 27:17
r 2Sa 8:17; 1Kon 1:8; 1Kon 2:35; 1Kr 6:8
s 1Kr 8:1; 1Kr 12:2
t 1Kr 8:33

waren er drieduizend, en tot op die tijd hielden de meesten van hen streng de wacht bij het huis van Saul. **30** En van de zonen van Efraïm waren er twintigduizend achthonderd, sterke, dappere mannen,[a] mannen van vermaardheid, naar het huis van hun voorvaders.

31 En van de halve stam Manasse[b] waren er achttienduizend die met name waren aangewezen om David koning te gaan maken. **32** En van de zonen van Issaschar,[c] die de tijden wisten te onderscheiden,[d] om te weten wat Israël moest doen,[e] van hen waren er tweehonderd hoofden, en al hun broeders stonden onder hun bevelen. **33** Van Zebulon[f] waren degenen die in het leger uittrokken, die zich in slagorde schaarden met alle oorlogswapens, vijftigduizend, en wat het zich scharen [aan Davids zijde] betreft, zij waren niet dubbelhartig. **34** En van Naftali[g] waren er duizend oversten, en met hen waren er zevenendertigduizend met het grote schild en de speer. **35** En van de Danieten waren degenen die zich in slagorde schaarden, achtentwintigduizend zeshonderd. **36** En van Aser[h] waren degenen die in het leger uittrokken om zich in slagorde te scharen, veertigduizend.

37 En van de overkant van de Jordaan[i] waren er van de Rubenieten en de Gadieten en de halve stam Manasse honderdtwintigduizend [man] met alle wapens van de krijgsmacht. **38** Al dezen waren krijgslieden, die zich in gelid schaarden; met een onverdeeld hart[j] kwamen zij naar Hebron, om David koning over geheel Israël te maken; en ook de gehele rest van Israël was één van hart om David koning te maken.[k] **39** En zij bleven daar drie dagen bij David, terwijl zij aten en dronken,[l] want hun broeders hadden voorbereidingen voor hen getroffen. **40** En ook hun naburen, tot Issaschar[m] en Zebulon[n] en Naftali[a] toe, brachten voedsel op ezels[b] en op kamelen en op muildieren en op runderen, meelspijzen,[c] koeken van samengeperste vijgen[d] en rozijnenkoeken[e] en wijn[f] en olie[g] en runderen[h] en schapen[i] in grote hoeveelheid, want er was vreugdebetoon[j] in Israël.

13 Voorts beraadslaagde David met de oversten van duizend en van honderd en met elke leider;[k] **2** en David zei vervolgens tot de gehele gemeente van Israël: „Indien het U goeddunkt en het Jehovah, onze God, welgevallig is, laten wij dan een boodschap zenden aan onze broeders die in alle landen van Israël overgebleven zijn[l] en met hen [aan] de priesters[m] en de levieten[n] in hun steden[o] met weidegronden, opdat zij zich bij ons scharen. **3** En laten wij de ark[p] van onze God naar ons overbrengen.” Want zij hadden zich er in de dagen van Saul niet om bekommerd.[q] **4** De gehele gemeente zei derhalve dat men zo moest doen, want in de ogen van het gehele volk scheen de zaak juist.[r] **5** Bijgevolg riep David heel Israël bijeen,[s] vanaf de rivier van Egypte[t] tot aan de toegang van Hamath,[u] om de ark[v] van de [ware] God uit Kirjath-Jearim te halen.[w]

6 Toen gingen David en heel Israël op naar Baäla,[x] naar Kirjath-Jearim, dat tot Juda behoort, om de ark van de [ware] God, Jehovah, die op de cherubs zit,[y] waar [zijn] naam wordt aangeroepen, vandaar op te voeren. **7** Men liet de ark van de [ware] God echter op een nieuwe wagen[z] uit het huis van Abinadab rijden, en Uzza en Ahio[a] leidden de wagen. **8** En David en heel Israël bedreven uit alle macht vreugde[b] voor het aangezicht van de [ware] God, ook met liederen[c] en met harpen[d] en met snaarinstrumenten[e] en met tamboerijnen[f] en met cimbalen en met trompetten.[g] **9** En zij kwamen geleidelijk tot aan de dorsvloer van Kidon,[h] en Uzza stak nu zijn hand uit om de Ark

HFDST. 12

a 2Sa 17:10
b Joz 17:2
c De 33:18
d Es 1:13
Lu 12:56
e Sp 14:8
Pr 7:19
Pr 9:18
f Joz 19:10
g Joz 19:32
h Joz 19:24
i Nu 32:33
Joz 13:8
j 1Kr 11:10
k Ge 49:8
Ge 49:10
2Kr 30:12
Ps 110:3
l 1Kon 1:25
m Joz 19:17
n Joz 19:10

2e kolom

a Joz 19:32
b 2Sa 16:2
c 2Sa 17:28
d 1Sa 25:18
e 2Sa 6:19
f Ge 49:12
g De 33:24
h 2Sa 17:29
i 1Sa 25:18
j Sp 11:10
Sp 29:2
Pr 10:19

HFDST. 13

k 1Kr 15:25
Sp 15:22
l 1Kon 12:7
m Ex 29:9
n Nu 3:6
Nu 16:10
1Kr 15:2
o Nu 35:2
1Kr 6:54
p 1Sa 7:2
q 1Sa 14:18
r 2Sa 3:36
s 1Kr 15:3
t Nu 34:5
Joz 13:3
u Nu 34:8
Za 9:2
v 1Sa 6:21
w 1Sa 7:1
x Joz 15:9
Joz 15:60
y Ex 25:22
Nu 7:89
1Sa 4:4
2Sa 6:2
2Kon 19:15
z Ex 37:5
1Sa 6:7
a 2Sa 6:3
b 2Sa 6:5
c 2Kr 23:18
d 1Kr 25:1
e 1Sa 10:5
f Ex 15:20
g 2Kr 5:13
h 2Sa 6:6

vast te grijpen,[a] want de stieren
veroorzaakten bijna een kanteling. **10** Daarop ontbrandde Je-
hovah's toorn tegen Uzza, zodat
hij hem neersloeg omdat hij zijn
hand had uitgestoken naar de
Ark,[b] en hij stierf daar voor het
aangezicht van God.[c] **11** En Da-
vid werd toornig[d] omdat Jehovah
in Uzza een bres had geslagen;
en die plaats werd Perez-Uzza ge-
noemd, tot op deze dag.

12 En David werd op die dag
bevreesd voor de [ware] God[e]
en zei: „Hoe zal ik de ark van
de [ware] God bij mij brengen?"[f]
13 En David liet de Ark niet bij
zich brengen in de Stad van Da-
vid, maar hij deed haar afbuigen
naar het huis van Obed-Edom,[g]
de Gathiet.[h] **14** En de ark van
de [ware] God bleef drie maanden
bij het huisgezin van Obed-Edom,
in zijn huis;[i] en Jehovah bleef het
huisgezin van Obed-Edom en al-
les wat hem toebehoorde, zege-
nen.[j]

14 Nu zond Hiram,[k] de koning
van Tyrus,[l] boden naar Da-
vid en cederstammen[m] en muren-
bouwers en houtbewerkers, om
voor hem een huis te bouwen.[n]
2 En David kwam te weten dat Je-
hovah hem stevig bevestigd[o] had
als koning over Israël, want zijn
koningschap werd hoog verheven
wegens zijn volk Israël.[p]

3 En David nam vervolgens nog
meer vrouwen[q] in Jeruzalem, en
David werd de vader van nog
meer zonen en dochters.[r] **4** En
dit zijn de namen van de kinde-
ren die hij in Jeruzalem kreeg:
Sammua[s] en Sobab,[t] Nathan[u] en
Salomo,[v] **5** en Jibhar[w] en Elisua
en Elpelet,[x] **6** en Nogah en Ne-
feg[y] en Jafia, **7** en Elisama[z] en
Beëljada en Elifelet.[a]

8 En de Filistijnen kregen te
horen dat David tot koning over
heel Israël gezalfd was.[b] Dienten-
gevolge trokken alle Filistijnen
op om David te zoeken.[c] Toen Da-
vid dit hoorde, trok hij voorts te-
gen hen uit. **9** Wat de Filistij-
nen betreft, zij vielen binnen en
bleven invallen doen in de laag-
vlakte van Refaïm.[a] **10** David
raadpleegde nu God[b] en zei: „Zal
ik optrekken tegen de Filistijnen,
en zult gij hen stellig in mijn hand
geven?" Hierop zei Jehovah tot
hem: „Trek op, en ik zal hen stel-
lig in uw hand geven." **11** David
trok derhalve op naar Baäl-
Perazim[c] en daar versloeg hij hen
ten slotte. Daarop zei David: „De
[ware] God is door mijn hand door
mijn vijanden heen gebroken zoals
wateren een bres slaan." Daarom
gaven zij die plaats[d] de naam Baäl-
Perazim. **12** Dientengevolge lie-
ten zij daar hun goden achter.[e]
Toen gaf David bevel, waarop ze in
het vuur werden verbrand.[f]

13 Later deden de Filistijnen
opnieuw een inval in de laagvlak-
te.[g] **14** Daarop raadpleegde[h] Da-
vid God opnieuw, en de [ware] God
zei nu tot hem: „Gij moet niet op-
trekken achter hen aan. Maak een
omtrekkende beweging van recht
tegenover hen vandaan, en gij
moet op hen afgaan tegenover
de bakastruiken.[i] **15** En laat het
geschieden dat wanneer gij in de
toppen van de bakastruiken het
geluid van het marcheren hoort,[j]
gij dan ten strijde uittrekt,[k] want
de [ware] God zal voor u uit zijn
gegaan[l] om het kamp van de Fi-
listijnen te slaan." **16** David dan
deed juist zoals de [ware] God hem
geboden had,[m] en zij sloegen daar-
op het kamp van de Filistijnen van
Gibeon[n] af tot aan Gezer.[o] **17** En
Davids faam[p] ging nu uit naar
alle landen, en Jehovah zelf legde
de angst voor hem op alle na-
tiën.[q]

15 En hij ging voort huizen[r]
voor zichzelf te bouwen
in de Stad van David; en ver-
volgens bereidde hij een plaats[s]
voor de ark van de [ware] God
en sloeg een tent voor haar op.

HFDST. 13
a Sp 11:2; Sp 13:10
b Nu 4:15
c Le 10:2; 2Sa 6:7
d 2Sa 6:8
e Ps 119:20
f 2Sa 6:9
g 2Sa 6:10
h Joz 21:24
i 2Sa 6:11
j Ge 30:27; Ge 39:5; 1Kr 26:5; Sp 3:10; Sp 10:22; Mal 3:10

HFDST. 14
k 1Kon 5:1
l Ez 28:2
m 1Kon 5:6; 2Kr 2:3
n 1Kr 22:2
o 2Sa 5:12; Ps 89:21
p Nu 24:7; 2Sa 7:8; 1Kon 10:9
q De 17:17
r 2Sa 5:13; Ps 127:5
s 1Kr 3:5
t 2Sa 5:14
u Lu 3:31
v 1Kon 1:47; Mt 1:6
w 2Sa 5:15
x 1Kr 3:6
y 1Kr 3:7
z 2Sa 5:16
a 1Kr 3:8
b 2Sa 5:17; 1Kr 11:3
c Ps 2:2

2e kolom
a 2Sa 5:18; 2Sa 5:22; 2Sa 23:13
b 1Sa 23:2; 1Sa 30:8; 2Sa 5:19; Sp 3:6
c 2Sa 5:20; Jes 28:21
d 2Sa 5:20
e 2Sa 5:21
f Ex 32:20; De 7:25; 2Kon 19:18; 1Kor 10:14
g 2Sa 5:22
h 2Sa 5:23; Sp 3:6
i Joz 8:2; Ps 18:34
j 2Sa 5:24
k Re 7:9; 1Sa 14:10
l De 23:14; Re 4:14; Jes 45:2
m Ge 6:22; Ex 39:32; 1Jo 5:3
n 2Sa 5:25
o Joz 16:10
p Joz 6:27

q De 2:25; De 11:25; Joz 2:9; **HFDST. 15** r 2Sa 7:1; s 1Kr 16:1; Ps 132:5; Han 7:46.

2 Het was toen dat Davíd zei:
„Niemand dient de ark van de
[ware] God te dragen dan de le-
vieten, want zíj zijn door Jehovah
uitgekozen om de ark van Jeho-
vah te dragen[a] en hem tot onbe-
paalde tijd te dienen.”[b] **3** Toen
riep Davíd heel Israël te Jeruza-
lem bijeen[c] om de ark[d] van Jeho-
vah op te voeren naar de plaats
die hij voor haar had bereid.
4 En Davíd vergaderde voorts
de zonen van Aäron[e] en de levie-
ten; **5** van de zonen van Kehath:
Uriël,[f] de overste, en zijn broeders:
honderd twintig; **6** van de zo-
nen van Merari:[g] Asaja,[h] de over-
ste, en zijn broeders: tweehon-
derd twintig; **7** van de zonen
van Gersom:[i] Joël,[j] de overste,
en zijn broeders: honderd dertig;
8 van de zonen van Elizafan:[k] Se-
maja,[l] de overste, en zijn broeders:
tweehonderd; **9** van de zonen
van Hebron: Eliël, de overste, en
zijn broeders: tachtig; **10** van de
zonen van Uzziël:[m] Amminadab,
de overste, en zijn broeders: hon-
derd twaalf. **11** Bovendien riep
Davíd de priesters Zadok[n] en Ab-
jathar,[o] en de levieten Uriël,[p] Asa-
ja[q] en Joël,[r] Semaja[s] en Eliël[t] en
Amminadab, **12** en hij zei ver-
volgens tot hen: „GIJ zijt de hoof-
den[u] der vaderen van de levieten.
Heiligt[v] U, GIJ en UW broeders, en
GIJ moet de ark van Jehovah, de
God van Israël, opvoeren naar de
plaats die ik voor haar heb bereid.
13 Want de eerste keer, toen GIJ
het niet hebt gedaan,[w] heeft Jeho-
vah, onze God, een bres in ons ge-
slagen,[x] omdat wij hem niet had-
den gezocht naar het gebruik.”[y]
14 De priesters en de levieten hei-
ligden[z] zich dus om de ark van Je-
hovah, de God van Israël, op te
voeren.
15 Toen gingen de zonen van
de levieten de ark van de [ware]
God dragen,[a] juist zoals Mozes
naar het woord van Jehovah ge-
boden had, op hun schouders met
de stokken op zich.[b] **16** Nu beval
Davíd de oversten van de levieten
hun broeders, de zangers,[a] op te
stellen met de instrumenten voor
de zang,[b] snaarinstrumenten[c] en
harpen[d] en cimbalen,[e] luid spelend
om vreugdeklanken te laten op-
stijgen.
17 Bijgevolg stelden de levie-
ten Heman,[f] de zoon van Joël, op
en van zijn broeders Asaf,[g] de zoon
van Berechja; en van de zonen
van Merari, hun broeders, Ethan,[h]
de zoon van Kusaja; **18** en met
hen hun broeders van de twee-
de afdeling:[i] Zacharia,[j] Ben en Jaa-
ziël en Semiramoth en Jehiël en
Unni, Eliab en Benaja en Maäseja
en Mattithja en Elifele en Mikneja
en Obed-Edom[k] en Jeïël, de poort-
wachters, **19** en de zangers He-
man,[l] Asaf[m] en Ethan, met de ko-
peren cimbalen om luid te spelen;[n]
20 en Zacharia en Aziël[o] en Semi-
ramoth en Jehiël en Unni en Eliab
en Maäseja en Benaja met snaar-
instrumenten afgestemd op Ala-
moth,[p] **21** en Mattithja[q] en Elife-
le en Mikneja en Obed-Edom en
Jeïël en Azazja met harpen[r] afge-
stemd op Sjeminith,[s] om als lei-
ders op te treden; **22** en Kenan-
ja,[t] de overste van de levieten bij
het vervoer, die instructies gaf
voor het vervoer, want hij was
deskundig;[u] **23** en Berechja en
Elkana, de poortwachters[v] voor
de Ark; **24** en de priesters Se-
banja en Josafat en Nethaneël en
Amasai en Zacharia en Benaja en
Eliëzer, die luid op de trompetten[w]
bliezen vóór de ark van de [ware]
God, en Obed-Edom en Jehia, de
poortwachters voor de Ark.
25 En David[x] en de oudere
mannen van Israël[y] en de over-
sten[z] van duizend bleken dege-
nen te zijn die meeliepen om de
ark van het verbond van Jeho-
vah met vreugdebetoon[a] uit het
huis van Obed-Edom[b] op te voe-
ren. **26** Nu geschiedde het toen
de [ware] God de levieten hielp,[c]

HFDST. 15

a Nu 4:15; De 10:8; De 31:9; Jos 3:3; 1Kr 15:15
b Ex 40:15; Nu 8:15; Nu 18:2; De 21:5
c 1Kr 13:5
d 2Sa 6:12
e Nu 3:3; Nu 3:9; 1Kr 6:49
f 1Kr 15:11
g 1Kr 6:1
h 1Kr 6:30
i Nu 3:17
j 1Kr 23:8
k Ex 6:22
l 1Kr 15:11
m Ex 6:18; 1Kr 6:18
n 2Sa 8:17; 1Kr 12:28
o 1Sa 22:20; 1Kon 2:35
p 1Kr 15:5
q 1Kr 6:30
r 1Kr 15:7
s 1Kr 15:8
t 1Kr 15:9
u 1Kr 9:34; 1Kr 24:31
v 1Sa 7:1
w 2Sa 6:3; 1Kr 13:7
x 2Sa 6:8; 1Kr 13:11
y Nu 4:15; Nu 7:9; De 31:9
z 2Kr 29:15; 2Kr 29:34
a Ex 25:14
b Ex 37:5; Nu 4:6; 2Kr 5:9

2e kolom

a 1Kr 6:31; 1Kr 15:27
b 1Kon 10:12; 2Kr 5:13
c 1Kr 16:5; Ps 33:2
d Ps 149:3
e 2Kr 5:12
f 1Kr 6:33; 1Kr 25:5
g 1Kr 6:39; 1Kr 25:2; Ps 83, Ops.
h 1Kr 6:44
i 1Kr 25:9
j 1Kr 16:5
k 1Kr 15:21; 1Kr 16:5
l 1Kr 6:33; 1Kr 25:1; 2Kr 5:12
m 1Kr 15:17
n 1Kr 13:8
o 1Kr 15:18
p Ps 46, Ops.
q 1Kr 16:5
r 1Sa 10:5; 1Kr 25:6; Ps 92:3
s Ps 6, Ops.
t 1Kr 15:27

u 1Kr 25:7; Sp 22:29; v 1Kr 9:21; w 1Kr 16:6; 2Kr 15:14; 2Kr 23:13; x 2Sa 6:12; y 1Kon 8:1; z Nu 31:14; 1Sa 8:12; a 2Sa 6:5; b 1Kr 13:14; c Han 26:22.

terwijl dezen de ark van het verbond van Jehovah droegen, dat zij voorts zeven jonge stieren en zeven rammen ten slachtoffer brachten.[a] **27** En Davids was gekleed in een schoudermantel van een fijn weefsel, evenals alle levieten die de Ark droegen en de zangers en Kenanja,[b] de overste over het dragen door de zangers;[c] maar David had een linnen efod[d] aan. **28** En alle Israëlieten voerden de ark van het verbond van Jehovah op met gejuich[e] en met hoorngeschal[f] en met trompetten[g] en met cimbalen,[h] luid spelend op snaarinstrumenten en harpen.[i]

29 Nu geschiedde het dat toen de ark van het verbond[j] van Jehovah tot aan de Stad van David kwam, Michal,[k] Sauls dochter, zelf door het venster naar beneden keek en koning David daar zag rondhuppelen en vreugde bedrijven;[l] en zij ging hem in haar hart verachten.[m]

16 Zo brachten zij de ark van de [ware] God binnen[n] en zetten haar in de tent die David voor haar had opgeslagen;[o] en zij gingen brandoffers en gemeenschapsoffers voor het aangezicht van de [ware] God aanbieden.[p] **2** Toen David gereed was met het brengen van het brandoffer[q] en de gemeenschapsoffers,[r] zegende[s] hij vervolgens het volk in de naam van Jehovah.[t] **3** Voorts deelde hij aan alle Israëlieten, zowel man als vrouw, aan ieder een rond brood en een dadelkoek en een rozijnenkoek uit.[u] **4** Toen plaatste hij vóór de ark van Jehovah sommigen uit de levieten[v] als dienaren,[w] zowel om Jehovah, de God van Israël, in gedachtenis te brengen[x] als om [hem] te danken[y] en te loven:[z] **5** Asaf,[a] het hoofd, en als tweede na hem Zacharja, [en] Jeïël en Semiramoth en Jehiël en Mattithja en Eliab en Benaja en Obed-Edom en Jeïël,[b] met instrumenten van het soort dat snaren heeft en met harpen,[c] en Asaf[d] met de luid spelende cimbalen,[a] **6** en Benaja en Jahaziël, de priesters, voortdurend met de trompetten[b] vóór de ark van het verbond van de [ware] God.

7 Het was toen, op die dag, dat David voor de eerste maal een bijdrage[c] leverde om Jehovah dank te brengen[d] door bemiddeling van Asaf[e] en zijn broeders:

8 „Dankt Jehovah;[f] roept zijn naam aan,[g]
Maakt zijn daden bekend onder de volken![h]
9 Zingt[i] hem toe, speelt melodieën voor hem,[j]
Houdt U intens bezig met al zijn wonderdaden.[k]
10 Beroemt U in zijn heilige[l] naam,[m]
Het hart van hen die Jehovah zoeken, verheuge zich.[n]
11 Vorst naar Jehovah en zijn sterkte,[o]
Zoekt voortdurend zijn aangezicht.[p]
12 Gedenkt zijn wonderdaden die hij heeft verricht,[q]
Zijn wonderen en de rechterlijke beslissingen van zijn mond,[r]
13 O nageslacht van Israël, zijn knecht,[s]
GIJ zonen van Jakob, zijn uitverkorenen.[t]
14 Hij is Jehovah, onze God;[u] over heel de aarde [gaan] zijn rechterlijke beslissingen.[v]
15 Gedenkt zijn verbond, ja, tot onbepaalde tijd,[w]
Het woord dat hij gebood, tot in duizend geslachten,[x]
16 Welk [verbond] hij sloot met Abraham,[y]
En zijn beëdigde verklaring aan Isaäk.[z]
17 En welke [verklaring] hij voor Jakob als een voorschrift in stand hield,[a]
Voor Israël als een verbond voor onbepaalde tijd,[b]

HFDST. 15

a 2Sa 6:13
b 1Kr 15:22
c 1Kon 10:12; 1Kr 9:33; 2Kr 5:12
d 1Sa 2:18
e 2Sa 6:15; 1Kr 13:8
f 2Sa 6:15
g 1Kr 16:6
h 1Kr 15:16
i 2Sa 6:5
j Nu 10:33; 1Kr 17:1; Heb 9:4
k 1Sa 18:27; 2Sa 3:13
l Ex 15:20; Ps 30:11
m 2Sa 6:16; Sp 11:12

HFDST. 16

n 2Sa 6:17
o 1Kon 8:1; 1Kr 15:1; 2Kr 1:4
p 1Kon 8:5; 2Kr 5:6
q Le 1:3
r Le 3:1
s Nu 6:23; Joz 22:6; 2Sa 6:18; 1Kon 8:14
t 2Sa 6:18
u 2Sa 6:19
v 1Kr 15:16
w Nu 18:2
x Ps 38, Ops. Ps 103:2
y 1Kr 16:7
z 1Kr 23:5
a 1Kr 6:39
b 1Kr 15:18
c 1Kr 15:21
d 1Kr 15:17

2e kolom

a 1Kr 15:16
b 2Kr 15:14; 2Kr 23:13
c 2Kr 31:14
d 2Sa 22:1; 2Sa 23:1; 1Kr 16:4; 2Kor 9:12
e 1Kr 6:39
f Ps 105:1; Ps 106:1; Kol 4:2
g Jes 12:4; Ro 10:13
h Ps 67:2; Han 2:14
i Ef 5:19
j 2Sa 22:50; 2Sa 23:1
k Ps 71:17; Ps 107:43
l Le 22:32
m Ps 105:3; Jes 45:25; Jer 9:24; 2Kor 10:17
n 1Kr 28:9; Ps 104:34; Fil 4:4
o Am 5:6; Ze 2:3

p Ps 24:6; Ps 27:8; Ho 5:15; q Ps 106:2; Ps 111:4; r Ps 105:5; Ps 119:137; s Jes 41:8; t Ps 33:12; Ps 135:4; 1Pe 5:13; u Ex 15:2; Ps 95:7; v Ps 119:164; w Ps 105:8; x De 7:9; y Ge 15:18; Ge 17:2; z Ge 26:3; a Ge 28:14; b Ps 105:10.

18 Toen hij zei: 'Aan u zal ik het
land Kanaän geven,[a]
Als het U toegemeten erf-
deel.'[b]
19 [Dit was] toen GIJ nog weinig
in aantal waart,[c]
Ja, zeer weinig, en inwonen-
de vreemdelingen daarin.[d]
20 En zij bleven rondtrekken van
natie tot natie,[e]
En van het ene koninkrijk
naar een ander volk.[f]
21 Hij liet niet toe dat iemand
hun te kort deed,[g]
Maar om hunnentwil wees
hij koningen terecht,[h]
22 [Door te zeggen:] 'Raakt mijn
gezalfden niet aan,
En doet mijn profeten geen
kwaad.'[i]
23 Zingt Jehovah toe, [GIJ men-
sen van] heel de aarde![j]
Kondigt van dag tot dag
de redding aan die hij
schenkt![k]
24 Verhaalt onder de natiën zijn
heerlijkheid,
Onder alle volken zijn won-
derdaden.
25 Want Jehovah is groot en zeer
te loven,[l]
En hij is meer te vrezen dan
alle [andere] goden.[m]
26 Want alle goden van de vol-
ken zijn goden die niets
waard zijn.[n]
Wat Jehovah aangaat, hij
heeft de hemel gemaakt.[o]
27 Waardigheid en pracht zijn
voor zijn aangezicht,[p]
Sterkte en vreugde zijn in
zijn plaats.[q]
28 Schrijft aan Jehovah, o fami-
lies der volken,
Schrijft aan Jehovah heer-
lijkheid en sterkte toe.[r]
29 Schrijft aan Jehovah de heer-
lijkheid van zijn naam
toe,[s]
Draagt een geschenk aan
en komt voor zijn aange-
zicht.[t]
Buigt U neer voor Jehovah
in heilige feestdos.[u]
30 Krimpt wegens hem van pijn
ineen, [GIJ mensen van]
heel de aarde!

HFDST. 16

a Ge 12:7
Ge 17:8
Ge 35:12
b De 32:8
c Ge 34:30
De 26:5
d Heb 11:13
e Ge 20:1
Ge 46:6
f Ps 105:13
g Ge 31:42
h Ge 12:17
Ge 20:3
i Ge 20:7
Ps 105:15
j Ps 96:1
k Ps 40:10
l Ps 145:3
2Kor 11:31
m Ex 15:11
n Le 19:4
Jes 45:20
1Kor 8:4
o Ge 1:1
Ps 102:25
Jes 44:24
p De 33:26
Ps 8:1
q Ps 28:7
1Ti 1:11
r Ps 63:2
Ps 68:34
Ps 115:1
s De 28:58
Ne 9:5
Ps 66:2
Ps 148:13
t 1Kr 29:5
Jes 18:7
Mt 5:23
u De 26:10
Ps 95:6

2e kolom

a Ps 104:5
Pr 1:4
b Ps 97:1
Ps 98:4
c Ps 96:10
Opb 19:6
d Ps 93:4
e Ps 98:7
f Ps 96:12
Jes 55:12
g Ps 96:13
h 2Kr 5:13
Lu 18:19
i Ps 103:17
Jer 31:3
Klg 3:22
j Ps 68:20
k Han 26:17
l Ps 122:4
m Ps 149:1
Jes 43:21
Kol 3:16
n Ne 9:5
Ps 69:30
Ps 69:31
Ps 72:19
o Ne 8:6
p 1Kr 15:17
q 1Kr 16:4
r Ex 29:38
2Kr 13:11
Ezr 3:4
s 1Kr 12:28
t 1Kon 3:4
2Kr 1:3

Ook het productieve land is
stevig bevestigd:
Nimmer zal het aan het wan-
kelen worden gebracht.[a]
31 Laten de hemelen zich verheu-
gen, en laat de aarde blij
zijn,[b]
En laat men onder de na-
tiën zeggen: 'Jehovah zelf
is koning geworden!'[c]
32 Laat de zee bulderen en ook
dat wat haar vult,[d]
Laat het veld uitbundige
vreugde hebben en alles
wat daarop is.[e]
33 Laten terzelfder tijd de bomen
van het woud losbreken
in vreugdegeroep vanwe-
ge Jehovah,[f]
Want hij is gekomen om de
aarde te oordelen.[g]
34 Dankt Jehovah, want hij is
goed,[h]
Want tot onbepaalde tijd
duurt zijn liefderijke goed-
heid.[i]
35 En zegt: 'Red ons, o God van
onze redding,[j]
En breng ons bijeen en be-
vrijd ons van de natiën,[k]
Om dank te brengen aan uw
heilige naam,[l] om met uit-
bundige vreugde tot uw
lof te spreken.[m]
36 Gezegend zij Jehovah, de God
van Israël, van onbepaal-
de tijd tot onbepaalde
tijd.'"[n]

En heel het volk zei toen:
„Amen!" en een lofzang voor Je-
hovah.[o]

37 Toen liet hij daar vóór de
ark van het verbond van Jeho-
vah Asaf[p] en zijn broeders achter
om voortdurend dienst te doen[q]
vóór de Ark, naar de eis van elke
dag;[r] **38** en Obed-Edom en zijn
broeders, achtenzestig, en Obed-
Edom, de zoon van Jeduthun, en
Hosa als poortwachters; **39** en
de priester Zadok[s] en zijn broe-
ders, de priesters, vóór de taberna-
kel van Jehovah op de hoge plaats
die te Gibeon was,[t] **40** om Jeho-
vah voortdurend, 's morgens en
's avonds, op het brandofferaltaar

brandoffers te brengen en met het
oog op alles wat in de wet van Je-
hovah geschreven staat, die hij Israël
als een gebod had opgelegd;[a]
41 en met hen Heman[b] en Jedu-
thun en de rest van de uitgele-
zen mannen, die met name waren
aangewezen[c] om Jehovah dank te
brengen,[d] want „tot onbepaalde
tijd duurt zijn onverdiende goed-
heid”;[e] **42** en met hen Heman[f]
en Jedu̱thun,[g] om de trompetten[h]
en cimbalen en instrumenten voor
het lied van de [ware] God te laten
weerklinken; en de zonen[i] van Je-
du̱thun bij de poort. **43** Toen
ging heel het volk heen, ieder naar
zijn eigen huis.[j] Bijgevolg keerde
David zich om ten einde zijn eigen
huis te zegenen.

17 Nu geschiedde het dat zo-
dra Da̱vid in zijn eigen huis
was gaan wonen,[k] David voorts
tot de profeet Na̱than[l] zei: „Zie,
ik woon in een huis van ceders,[m]
maar de ark[n] van het verbond
van Jehovah staat onder tentkle-
den.”[o] **2** Daarop zei Na̱than tot
Da̱vid: „Doe al wat in uw hart is,[p]
want de [ware] God is met u.”[q]
3 Het gebeurde nu in die nacht
dat het woord[r] van God tot Na̱-
than kwam, dat luidde: **4** „Ga,
en gij moet tot Da̱vid, mijn knecht,
zeggen: ’Dit heeft Jehovah gezegd:
„Niet gij zult mij het huis bou-
wen om in te wonen.[s] **5** Want
ik heb in geen huis gewoond van
de dag af dat ik Israël opvoerde
tot op deze dag,[t] maar ik ben van
tent naar tent en van de ene ta-
bernakel[u] [naar de andere] voort-
durend [tegenwoordig] geweest.[v]
6 Heb ik ooit, in al de tijd dat
ik in heel Israël ben rondgetrok-
ken,[w] met een van de rechters
van Israël die ik gebood mijn volk
te weiden, ook maar een woord
gesproken en gezegd: ’Waarom
hebt gijlieden mij geen huis van
ceders gebouwd?’ ”’[x]
7 Nu dan, dit zult gij tot mijn
knecht Da̱vid zeggen: ’Dit heeft
Jehovah der legerscharen gezegd:
„Ikzelf heb u van de weidegrond
gehaald, achter het kleinvee van-
daan,[a] om leider[b] te worden over
mijn volk Israël. **8** En ik zal met
u blijken te zijn, ja, waar gij ook
heengaat,[c] en ik zal al uw vijan-
den van voor uw aangezicht afsnij-
den,[d] en ik zal u stellig een naam
maken[e] als de naam van de groten
die op de aarde zijn.[f] **9** En ik zal
stellig een plaats bestemmen voor
mijn volk Israël en hen planten,[g]
en zij zullen inderdaad verblijven
waar zij zijn en niet meer veron-
trust worden; en de zonen der
onrechtvaardigheid[h] zullen hen
niet meer uitputten, net zoals zij
eerst deden,[i] **10** ja, sinds de da-
gen dat ik rechters[j] over mijn
volk Israël heb aangesteld. En ik
zal al uw vijanden stellig verne-
deren.[k] En ik geef u te kennen:
’Jehovah zal u ook een huis bou-
wen.’[l]
11 En het moet geschieden dat
wanneer uw dagen ten volle ver-
streken zijn, zodat [gij] gaat [neer-
liggen] bij uw voorvaders,[m] ik stel-
lig uw zaad na u zal verwekken,
dat een van uw zonen zal blij-
ken te zijn,[n] en ik zal zijn ko-
ningschap waarlijk stevig bevesti-
gen.[o] **12** Hij is het die mij een
huis zal bouwen,[p] en ik zal zijn
troon stellig tot onbepaalde tijd
stevig bevestigen.[q] **13** Ík zal zijn
vader worden,[r] en híj zal mijn zoon
worden;[s] en mijn liefderijke goed-
heid zal ik niet van hem verwij-
deren,[t] zoals ik die verwijderd heb
van degene die er vóór u bleek
te zijn.[u] **14** En ik wil hem tot
onbepaalde tijd in mijn huis en in
mijn koningschap[v] doen blijven,[w]
en zijn troon[x] zelf zal er een wor-
den die tot onbepaalde tijd besten-
dig is.”’ ”
15 Overeenkomstig al deze
woorden en overeenkomstig heel
dit visioen, aldus sprak Na̱than
tot Da̱vid.[y]
16 Daarna ging koning Da̱vid

HFDST. 16

a Ex 29:39
Nu 28:3
2Kr 2:4
2Kr 31:3
b 1Kr 25:1
c Ezr 8:20
d 1Kr 16:4
2Kr 5:13
e Ezr 3:11
Ps 86:15
Ps 103:17
f 1Kr 6:33
g 1Kr 15:17
h 2Kr 29:26
i 1Kr 25:3
j 2Sa 6:19
1Kon 8:66

HFDST. 17

k 2Sa 7:1
l 1Kon 1:8
1Kr 29:29
m 1Kr 14:1
n Heb 9:4
o 2Sa 7:2
1Kr 15:1
2Kr 1:4
p 1Kr 22:7
q 2Sa 7:3
r Nu 12:6
s 2Sa 7:5
1Kon 8:19
1Kr 22:8
t 2Sa 7:6
u Nu 4:25
Ps 78:60
v Ex 40:2
2Sa 6:17
w Le 26:12
x 2Sa 7:7

2e kolom

a 1Sa 16:12
1Sa 17:15
Ps 78:70
b 1Sa 25:30
2Sa 6:21
c 1Sa 18:14
2Sa 8:6
d 1Sa 25:29
1Sa 26:10
e Ge 12:2
1Sa 18:30
Ps 75:7
Lu 1:52
f 2Sa 7:9
g Ps 44:2
Jes 61:3
h Ps 89:22
i Ex 2:23
2Sa 7:10
j Re 2:16
k Ps 18:40
l 2Sa 7:11
Ps 127:1
m 1Kon 2:10
Han 2:29
n 1Kon 8:20
Ps 132:11
o 1Kon 9:5
1Kr 28:5
Jer 23:5
p 1Kon 5:5
1Kr 22:10
q Ps 89:4
Jes 9:7
Da 2:44
r 2Sa 7:14
Ps 89:26
Heb 1:5

s Ps 2:7; Lu 9:35; t 2Sa 7:15; Jes 55:3; u 1Sa 15:28; 1Kr 10:14; v Ps 2:6; Da 2:44; Jo 1:49; 2Pe 1:11; w 2Sa 7:16; Lu 1:33; x Ps 89:36; Jer 33:21; Lu 1:32; Heb 1:8; Opb 3:21; y 2Sa 7:17.

naar binnen en zette zich voor het
aangezicht van Jehovah neer[a] en
zei: „Wie ben ik,[b] o Jehovah God,
en wat is mijn huis,[c] dat gij mij tot
hiertoe hebt gebracht?[d] **17** Als-
of dit iets gerings zou zijn in uw
ogen,[e] o God,[f] spreekt gij nog aan-
gaande het huis van uw knecht
tot op een verre toekomstige tijd,[g]
en gij hebt mij aangezien over-
eenkomstig de gunstige gelegen-
heid van de mens die in opkomst
is,[h] o Jehovah God. **18** Wat zou
Dạvid nog meer tot u kunnen zeg-
gen aangaande het eren van uw
knecht,[i] terwijl gijzelf uw knecht
zo goed kent?[j] **19** O Jehovah, ter
wille van uw knecht en in over-
eenstemming met uw eigen hart[k]
hebt gij al deze grote dingen ge-
daan door alle grote daden bekend
te maken.[l] **20** O Jehovah, er is
niemand als gij,[m] en er is geen
God behalve gij[n] in verband met
alles wat wij met onze oren heb-
ben gehoord. **21** En welke ande-
re natie op aarde is als uw volk Ịs-
raël,[o] dat de [ware] God zich tot
een volk ging loskopen,[p] om u een
naam toe te kennen van grote da-
den[q] en vrees inboezemende din-
gen door natiën te verdrijven[r] van
voor uw volk dat gij uit Egypte
hebt losgekocht? **22** Voorts
hebt gij uw volk Ịsraël tot onbe-
paalde tijd tot uw volk gemaakt,[s]
en gijzelf, o Jehovah, zijt hun God
geworden.[t] **23** En nu, o Jeho-
vah, laat het woord dat gij betref-
fende uw knecht en betreffende
zijn huis gesproken hebt, tot onbe-
paalde tijd betrouwbaar blijken te
zijn, en doe juist zoals gij gespro-
ken hebt. **24** En laat uw naam[u]
betrouwbaar blijken te zijn en
groot[v] worden tot onbepaalde tijd,
zodat men zegt: 'Jehovah der le-
gerscharen,[w] de God van Ịsraël,[x]
is God voor Ịsraël',[y] en laat het
huis van uw knecht Dạvid be-
stendig zijn voor uw aangezicht.[z]
25 Want gijzelf, mijn God, hebt
aan uw knecht het voornemen
onthuld hem een huis te bouwen.[a]
Daarom heeft uw knecht aanlei-
ding gevonden om voor uw aange-
zicht te bidden. **26** En nu, o Je-
hovah, gij zijt de [ware] God,[a] en
gij belooft dit goede betreffende
uw knecht.[b] **27** En nu moet gij
het op u nemen en het huis van
uw knecht zegenen, [opdat het]
tot onbepaalde tijd voor uw aan-
gezicht moge blijven;[c] want gij-
zelf, o Jehovah, hebt gezegend,
en het is gezegend tot onbepaal-
de tijd."[d]

18 Nu geschiedde het daarna
dat Dạvid ertoe overging
de Filistijnen te verslaan[e] en hen
vervolgens onderwierp en Gath[f]
en zijn onderhorige plaatsen uit
de hand van de Filistijnen nam.
2 Toen versloeg hij Mọab,[g] en de
Moabieten werden Dạvids knech-
ten, die schatting brachten.[h]
3 Vervolgens versloeg Dạvid
Hadadẹzer,[i] de koning van Zọba,[j]
bij Hạmath,[k] juist toen deze op
weg was om zijn macht te ves-
tigen aan de rivier de Ẹufraat.[l]
4 Voorts nam Dạvid van hem dui-
zend wagens en zevenduizend rui-
ters en twintigduizend man voet-
volk gevangen.[m] Daarop sneed
Dạvid van alle wagenpaarden[n]
de pezen door,[o] maar hij liet er
honderd wagenpaarden van over.
5 Toen Syrië van Damạskus Ha-
dadẹzer, de koning van Zọba,[p] te
hulp kwam, sloeg Dạvid vervol-
gens onder de Syriërs tweeëntwin-
tigduizend man neer. **6** Daar-
na plaatste Dạvid [garnizoenen]
in Syrië van Damạskus,[q] en de Sy-
riërs werden Dạvids knechten,
die schatting brachten.[r] En Jeho-
vah bleef Dạvid redding schen-
ken, overal waar hij heentrok.[s]
7 Bovendien nam Dạvid de ron-
de gouden schilden[t] die de knech-
ten van Hadadẹzer nog droegen
en bracht ze naar Jeruẓalem.[u]
8 En uit Tịbhath[v] en Kun, steden
van Hadadẹzer, nam Dạvid zeer
veel koper mee. Daarvan maak-
te Sạlomo de koperen zee[w] en de
zuilen[x] en het koperen gerei.[y]

HFDST. 17

a 2Sa 7:18
b Ge 32:10
c 1Sa 9:21
d 2Sa 7:8
e 2Sa 7:19
f Ef 3:20
g Mt 22:42
Han 13:34
Opb 22:16
h 1Sa 2:8
Ps 89:19
i 1Sa 2:30
2Sa 7:20
j Ps 139:1
Sp 15:11
Heb 4:13
k 2Sa 7:21
Ps 135:6
l Am 3:7
m Ex 15:11
De 3:24
Ps 86:8
n De 4:35
1Sa 2:2
Jes 43:10
o De 4:7
De 33:28
Ps 147:20
p Ex 19:5
Ps 77:15
Tit 2:14
q De 4:34
Ne 9:10
Jes 63:12
Ez 20:9
r De 7:1
Joz 10:42
Joz 21:44
Joz 24:12
Ps 44:2
s De 7:6
De 26:18
1Sa 12:22
t Ge 17:7
De 7:9
Jer 31:33
u 2Kr 6:33
Ps 72:19
Mt 6:9
v Ps 99:3
Jo 12:28
w 1Sa 1:11
x Ps 33:12
y Jer 31:1
Heb 11:16
z Ps 89:36
a 2Sa 7:27

2e kolom

a Ge 5:22
b 2Sa 7:28
c 2Sa 7:29
d Sp 10:6

HFDST. 18

e 2Sa 8:1
f 1Sa 5:8
1Sa 27:4
2Sa 1:20
g Nu 24:17
Ps 60:8
h 2Sa 8:2
2Kon 3:4
i 2Sa 8:3
1Kon 11:23
j 1Sa 14:47
2Sa 10:6
Ps 60, Ops.
k 2Kr 8:3

l Ge 15:18; Ex 23:31; m 2Sa 8:4; Ps 20:7; n Ps 33:17; o De 17:16; Joz 11:6; p 1Sa 14:47; q Jes 7:8; r 2Sa 8:6; Sp 13:22; s 1Kr 17:8; t 1Kon 10:16; u 2Sa 8:7; v 2Sa 8:8; w 1Kon 7:23; x 1Kon 7:15; Jer 52:20; y 1Kon 7:45.

9 Toen Toü, de koning van Hamath,[a] hoorde dat David de gehele krijgsmacht van Hadadezer, de koning van Zoba, had verslagen,[b] **10** zond hij onmiddellijk zijn zoon Hadoram[c] naar koning David om hem naar zijn welstand te vragen en hem geluk te wensen in verband met het feit dat hij tegen Hadadezer had gestreden zodat hij hem had verslagen (Hadadezer was namelijk getraind geworden in de oorlogvoering tegen Toü), en [hij had] allerlei gouden en zilveren en koperen voorwerpen[d] [bij zich]. **11** Ook deze heiligde[e] koning David aan Jehovah, te zamen met het zilver en het goud dat hij meegenomen had van alle natiën,[f] van Edom en van Moab[g] en van de zonen van Ammon[h] en van de Filistijnen[i] en van Amalek.[j]

12 Wat Abisaï[k] betreft, de zoon van Zeruja,[l] hij sloeg de Edomieten in het Zoutdal neer,[m] achttienduizend [man]. **13** Hij dan plaatste garnizoenen in Edom, en alle Edomieten werden Davids knechten.[n] En Jehovah bleef David redden, overal waar hij heentrok.[o] **14** En David bleef over geheel Israël regeren,[p] en hij oefende voortdurend recht en rechtvaardigheid voor heel zijn volk.[q] **15** En Joab, de zoon van Zeruja, ging over het leger,[r] en Josafat,[s] de zoon van Ahilud, was geschiedschrijver. **16** En Zadok,[t] de zoon van Ahitub, en Achimelech,[u] de zoon van Abjathar, waren priesters, en Sausa[v] was secretaris. **17** En Benaja,[w] de zoon van Jojada,[x] ging over de Krethi[y] en de Plethi;[z] en de zonen van David waren de eersten in positie aan de zijde van de koning.[a]

19 Nu geschiedde het daarna dat Nahas,[b] de koning van de zonen van Ammon, kwam te sterven, en zijn zoon begon in zijn plaats te regeren.[c] **2** Daarop zei David: „Ik zal liefderijke goedheid[d] betrachten jegens Hanun, de zoon van Nahas, omdat zijn vader liefderijke goedheid jegens mij heeft betracht.”[a] Bijgevolg zond David boden om hem te troosten over [het verlies van] zijn vader, en de dienaren van David kwamen toen in het land van de zonen van Ammon,[b] bij Hanun, om hem te troosten. **3** De vorsten van de zonen van Ammon zeiden echter tot Hanun: „Eert David uw vader in uw ogen doordat hij troosters tot u gezonden heeft? Is het niet om het land grondig te verkennen en ondersteboven te keren en te verspieden[c] dat zijn dienaren tot u zijn gekomen?”[d] **4** Daarom nam Hanun de dienaren van David[e] en schoor hen[f] en sneed hun kleren halverwege af, tot aan hun billen,[g] en stuurde hen weg.[h] **5** Later ging men heen en bracht David bericht over de mannen; en hij zond hun terstond [boden] tegemoet, omdat zij mannen waren geworden die zich zeer te schande gemaakt voelden; en de koning zei vervolgens: „Blijft te Jericho[i] totdat UW baard rijkelijk groeit. Dan moet GIJ terugkeren.”

6 Mettertijd zagen de zonen van Ammon dat zij bij David in een kwade reuk waren gekomen,[j] en Hanun[k] en de zonen van Ammon stuurden toen duizend talenten zilver[l] om zich wagens[m] en ruiters te huren uit Mesopotamië en uit Aram-Maächa[n] en uit Zoba.[o] **7** Aldus huurden zij zich tweeëndertigduizend wagens[p] en de koning van Maächa en zijn volk.[q] Toen kwamen zij en legerden zich voor Medeba;[r] en wat de zonen van Ammon betreft, zij vergaderden zich uit hun steden en kwamen nu ten strijde.

8 Toen David dit hoorde, zond hij onmiddellijk Joab[s] en heel het leger [en] de sterke mannen[t] er op uit. **9** De zonen van Ammon dan trokken uit en schaarden zich in slagorde bij de ingang van de stad, en de koningen[u] die waren gekomen, waren afzonderlijk in het open veld [opgesteld].

HFDST. 18

a 2Sa 8:9
b 2Sa 8:3
c 2Sa 8:10
d 2Kr 9:24
e Joz 6:19 1Kr 29:14 2Kr 5:1
f 2Sa 8:11
g 2Sa 8:12
h 1Kr 20:1
i 2Sa 5:25
j 1Sa 27:8 1Sa 30:20
k 1Sa 26:6 2Sa 3:30 2Sa 10:10 2Sa 20:6
l 2Sa 21:17 1Kr 2:16
m 2Sa 8:13
n Ge 25:23 Ge 27:40
o 2Sa 8:14 Ps 18:48 Ps 144:10
p 1Kon 2:11
q 2Sa 8:15 2Sa 23:3 Ps 78:72
r 2Sa 8:16 1Kr 11:6
s 1Kon 4:3
t 2Sa 20:25
u 2Sa 8:17
v 2Sa 20:25
w 2Sa 8:18
x 1Kon 1:38
y 1Sa 30:14 Ze 2:5
z 1Kon 1:44
a 2Sa 8:18

HFDST. 19

b 1Sa 11:1
c 2Sa 10:1
d 2Sa 9:7 Sp 19:22

2e kolom

a 2Sa 10:2
b Ge 19:38
c Joz 2:1
d Jes 32:7
e Ps 35:12
f Le 19:27
g Jes 20:4
h 2Sa 10:4
i 1Kon 16:34
j 1Sa 13:4
k 2Sa 10:1
l 2Kr 25:6
m Ps 20:7
n 2Sa 10:6
o 1Sa 14:47 2Sa 8:3
p Jes 31:1
q 2Sa 10:6
r Joz 13:9
s 2Sa 8:16
t 2Sa 23:8
u 2Sa 10:8

10 Toen Joab zag dat de gevechtsaanvallen nu van voren en van achteren tegen hem gericht waren, koos hij terstond enkelen van alle uitgelezen mannen in Israël uit en stelde hen in formatie op om de Syriërs tegemoet te trekken.[a] **11** En de rest van het volk gaf hij in de hand van zijn broer Abisaï,[b] opdat zij zich in formatie zouden opstellen om de zonen van Ammon[c] tegemoet te trekken. **12** Vervolgens zei hij: „Indien de Syriërs[d] mij te sterk worden, dan moet gij mij tot redding dienen;[e] maar worden de zonen van Ammon u te sterk, dan moet ik u redden.[f] **13** Wees sterk,[g] opdat wij ons moedig mogen betonen ten behoeve van ons volk en ten behoeve van de steden van onze God;[h] en wat Jehovah betreft, hij zal doen wat goed is in zijn eigen ogen."[i]

14 Toen rukten Joab en het volk dat bij hem was voor het aangezicht van de Syriërs op tot de strijd,[j] waarop dezen voor hem op de vlucht sloegen.[k] **15** Wat de zonen van Ammon betreft, zij zagen dat de Syriërs gevlucht waren, en ook zij sloegen toen op de vlucht[l] voor zijn broer Abisaï en kwamen vervolgens in de stad.[m] Later kwam Joab in Jeruzalem.

16 Toen de Syriërs zagen dat zij voor Israël de nederlaag hadden geleden,[n] zonden zij voorts boden en lieten de Syriërs die in de streek van de Rivier waren,[o] uitrukken, met Sofach, de legeroverste van Hadadezer, aan hun spits.

17 Toen het bericht aan David werd gebracht, verzamelde hij onmiddellijk heel Israël en trok de Jordaan over en kwam tot hen en stelde zich in formatie tegen hen op.[p] Toen David zich in slagorde schaarde om de Syriërs tegemoet te trekken, gingen zij tegen hem strijden. **18** Maar de Syriërs sloegen wegens Israël op de vlucht;[q] voorts doodde David van de Syriërs zevenduizend wagenmenners en veertigduizend man voetvolk, en Sofach, de legeroverste zelf, bracht hij ter dood.[a]

19 Toen de knechten van Hadadezer zagen dat zij voor Israël de nederlaag hadden geleden,[b] sloten zij prompt vrede met David en gingen hem dienen;[c] en Syrië wilde geen poging meer doen de zonen van Ammon te redden.[d]

20 Nu gebeurde het ten tijde van de terugkeer van het jaar,[e] op de tijd waarop de koningen te velde trekken,[f] dat Joab voorts de legermacht aanvoerde[g] en het land van de zonen van Ammon in het verderf stortte en kwam en Rabba[h] belegerde, terwijl David in Jeruzalem bleef; en Joab sloeg[i] Rabba vervolgens en maakte het met de grond gelijk. **2** Maar David nam Malkam de kroon van het hoofd[j] en bevond dat ze een gewicht had van een talent goud, en er zaten kostbare stenen in; en ze kwam op Davids hoofd. En de buit van de stad die hij eruit haalde, was zeer groot.[k] **3** En het volk dat erin was voerde hij naar buiten, en hij gebruikte[l] hen voortaan bij het zagen van stenen en bij [het werken met] scherpe ijzeren werktuigen en bij [het werken met] bijlen;[m] en zo deed David vervolgens met alle steden van de zonen van Ammon. Ten slotte keerden David en al het volk naar Jeruzalem terug.

4 Nu geschiedde het hierna dat er voorts te Gezer[n] oorlog uitbrak met de Filistijnen.[o] In die tijd sloeg Sibbechai,[p] de Husathiet, Sippai neer, [een] van degenen die aan de Refaïeten[q] geboren waren, zodat zij onderworpen werden.

5 En het kwam opnieuw tot een oorlog met de Filistijnen; en Elhanan,[r] de zoon van Jaïr, slaagde erin Lachmi, de broer van de Gathiet Goliath,[s] neer te slaan, wiens speerschacht gelijk een weversboom was.[t]

HFDST. 19

a 2Sa 10:9 Sp 20:18
b 1Kr 11:20
c 2Sa 8:12
d 2Sa 8:5
e Pr 4:9
f 2Sa 10:11
g De 31:6 Joz 1:7
h 2Sa 10:12
i Jes 46:10
j 2Sa 10:13
k Le 26:7 De 28:7
l Le 26:8
m 2Sa 10:14
n 2Sa 10:15
o 2Sa 8:3
p 2Sa 10:17
q 1Kr 19:14 Ps 33:16

2e kolom

a 2Sa 10:18
b De 28:7 Ps 18:39
c 1Kr 14:17 Ps 18:44
d 2Sa 10:19

HFDST. 20

e 1Kon 20:26
f 2Sa 11:1 Pr 3:8
g 1Kr 11:6
h De 3:11
i 2Sa 12:26
j 2Sa 12:30
k 2Sa 8:11 1Kr 18:11
l 1Kon 9:21
m 2Sa 12:31
n 2Sa 21:18
o 2Sa 21:15
p 1Kr 11:29
q De 3:13
r 2Sa 21:19
s 1Sa 17:4 1Sa 21:9 1Sa 22:10
t 1Sa 17:7 1Kr 11:23

6 En het kwam opnieuw tot een
oorlog te Gath,[a] toen er een man
van ongewone afmetingen[b] was,
wiens vingers en tenen zes in ge-
tal waren, [in het geheel] vieren-
twintig;[c] en ook hij was aan de Re-
faïeten[d] geboren. **7** En hij bleef
Israël honen.[e] Ten slotte sloeg Jo-
nathan, de zoon van Simea,[f] de
broer van David, hem neer.

8 Dezen waren het die aan de
Refaïeten[g] in Gath[h] geboren
waren; en zij kwamen te vallen[i] door
de hand van David en door de
hand van zijn dienaren.

21 Toen stond Satan op tegen
Israël en zette David er-
toe aan[j] Israël te tellen. **2** Der-
halve zei David tot Joab[k] en de
oversten van het volk: „Gaat, telt[l]
Israël van Berseba[m] tot Dan[n] en
brengt mij [de uitslag] opdat ik
hun getal moge weten."[o] **3** Maar
Joab zei: „Moge Jehovah nog hon-
derdmaal zoveel aan zijn volk toe-
voegen als het [nu] is.[p] Behoren
zij, o mijn heer de koning, niet al-
len als knechten aan mijn heer?
Waarom zoekt mijn heer dit [na te
gaan]?[q] Waarom zou hij een oor-
zaak van schuld voor Israël wor-
den?"

4 Het woord van de koning[r] ze-
gevierde echter over Joab, zodat
Joab er op uit trok[s] en heel Is-
raël doorging, waarna hij te Je-
ruzalem kwam.[t] **5** Joab gaf nu
het getal van de inschrijving van
het volk aan David; en [het ge-
tal van] heel Israël bedroeg één
miljoen honderdduizend man die
het zwaard konden trekken,[u] en
[van] Juda vierhonderd zeventig
duizend man die het zwaard kon-
den trekken. **6** En Levi[v] en Ben-
jamin schreef hij niet onder hen
in,[w] omdat Joab het woord van de
koning verfoeilijk had gevonden.

7 Deze zaak nu was kwaad in de
ogen van de [ware] God,[x] en daar-
om sloeg hij Israël. **8** Dientenge-
volge zei David tot de [ware] God:
„Ik heb zeer gezondigd[y] doordat
ik deze zaak heb gedaan. Nu dan,
laat de dwaling van uw knecht als-
tublieft voorbijgaan;[a] want ik heb
zeer dwaas gehandeld."[b] **9** Toen
sprak Jehovah tot Gad,[c] Davids
visionair,[d] en zei: **10** „Ga, en gij
moet tot David spreken en zeg-
gen: 'Dit heeft Jehovah gezegd:
„Drie dingen richt ik tegen u.[e]
Kies u er één van, opdat ik het
u moge aandoen."'"[f] **11** Bijge-
volg ging Gad naar David[g] en zei
tot hem: „Dit heeft Jehovah ge-
zegd: 'Doe uw keus, **12** of er drie
jaar hongersnood[h] zal zijn of drie
maanden van weggevaagd worden
voor uw tegenstanders[i] en dat het
zwaard van uw vijanden [u] ach-
terhaalt, of drie dagen het zwaard
van Jehovah,[j] ja pestilentie,[k] in
het land, waarbij Jehovah's engel
verderf brengt[l] in heel het gebied
van Israël.' Nu dan, zie wat ik dien
te antwoorden aan Degene die
mij zendt." **13** David dan zei tot
Gad: „Het benauwt mij zeer. Laat
mij alstublieft in de hand van Je-
hovah vallen,[m] want zijn barmhar-
tigheden zijn zeer vele;[n] maar laat
mij niet in de hand van de mens
vallen."[o]

14 Toen gaf Jehovah een pesti-
lentie[p] in Israël, zodat er uit Israël
zeventigduizend personen vielen.[q]
15 Bovendien zond de [ware] God
een engel naar Jeruzalem om het
in het verderf te storten;[r] en zo-
dra hij ertoe overging het ver-
derf te stichten, zag Jehovah het
en kreeg hij spijt over de ramp-
spoed;[s] en daarom zei hij tot de en-
gel die het verderf stichtte: „Het
is genoeg![t] Laat nu uw hand zak-
ken." En Jehovah's engel stond
toen dicht bij de dorsvloer van
Ornan,[u] de Jebusiet.[v]

16 Toen David zijn ogen op-
sloeg, zag hij voorts Jehovah's
engel[w] tussen de aarde en de he-
mel staan met zijn getrokken
zwaard[x] in de hand, uitgestrekt
naar Jeruzalem; en David en de
oudere mannen, gekleed in zak-
ken,[y] vielen terstond op hun aan-
gezicht.[z] **17** Nu zei David tot de
[ware] God: „Was ik het niet die
zei een volkstelling te houden,

HFDST. 20

a Joz 11:22
1Sa 7:14
b Nu 13:33
De 2:10
De 3:11
c 2Sa 21:20
d 2Sa 21:16
e De 32:27
1Sa 17:10
2Kon 19:22
f 1Kr 2:13
g De 2:11
h 1Sa 17:4
i 1Sa 20:15

HFDST. 21

j 2Sa 24:1
k 2Sa 8:16
l 1Kr 27:23
m 2Sa 17:11
n Re 18:29
2Sa 3:10
o 2Sa 24:2
p De 1:11
q 2Sa 24:3
r Pr 8:4
s 2Sa 24:4
t 2Sa 24:8
u 2Sa 24:9
v Nu 1:47
w 1Kr 27:24
x 2Sa 11:27
y 2Sa 12:13

2e kolom

a Ps 25:11
Ps 51:1
b 2Sa 24:10
c 2Sa 24:11
1Kr 29:29
d 1Sa 9:9
e 2Sa 24:12
f Sp 3:12
g 2Sa 24:13
h Le 26:26
i Le 26:17
De 28:25
j Le 26:25
k De 28:22
De 28:27
2Sa 24:13
l 2Kon 19:35
m 2Sa 24:14
n Ex 34:6
Ps 51:1
Jes 55:7
Klg 3:22
o 2Kr 28:9
p Nu 16:46
q 2Sa 24:15
r 2Sa 24:16
s Ex 32:14
De 32:36
t Ps 90:13
u 2Sa 24:18
2Kr 3:1
v 2Sa 5:6
w Nu 22:31
x Joz 5:13
y 1Kon 21:27
2Kon 19:1
Ps 35:13
z Nu 16:22

en ben ik het niet die heb gezondigd en ontegenzeglijk kwaad heb gedaan?[a] Wat deze schapen[b] betreft, wat hebben zij gedaan? O Jehovah, mijn God, laat uw hand alstublieft op mij en mijn vaders huis komen; maar niet op uw volk,[c] tot een gesel."

18 En Jehovah's engel, van zijn kant, zei Gad[d] aan Ḏavid te zeggen dat Ḏavid moest opgaan om een altaar voor Jehovah op te richten op de dorsvloer van Ǫrnan, de Jebusiet.[e] **19** Op het woord van Gad, dat hij in de naam van Jehovah gesproken had, ging Ḏavid dus op.[f] **20** Ondertussen keerde Ǫrnan[g] zich om en zag de engel; en zijn vier zonen die bij hem waren, verborgen zich. Ǫrnan nu was juist bezig geweest tarwe te dorsen. **21** Ḏavid dan kwam tot bij Ǫrnan. Toen Ǫrnan opkeek en Ḏavid zag,[h] verliet hij onmiddellijk de dorsvloer en boog zich met zijn aangezicht ter aarde voor Ḏavid neer. **22** Toen zei Ḏavid tot Ǫrnan: „Geef mij toch de plaats van de dorsvloer, opdat ik daarop een altaar voor Jehovah kan bouwen. Geef ze mij[i] voor het volle geldbedrag,[j] opdat de gesel[k] over het volk gestuit moge worden." **23** Maar Ǫrnan zei tot Ḏavid: „Neem die voor u,[l] en laat mijn heer de koning doen wat goed is in zijn eigen ogen. Zie, ik geef werkelijk de runderen[m] voor brandoffers en de dorsslede[n] voor het hout[o] en de tarwe als graanoffer. Werkelijk, dat alles geef ik."[p]

24 Doch koning Ḏavid zei tot Ǫrnan: „Neen, maar ik zal het zonder mankeren voor het volle geldbedrag kopen,[q] want ik zal niet wat van u is aan Jehovah opdragen om kosteloos brandoffers te brengen." **25** Zo gaf Ḏavid aan Ǫrnan voor de plaats gouden sikkelen tot een gewicht van zeshonderd.[r] **26** Toen bouwde Ḏavid daar een altaar[s] voor Jehovah en offerde brandoffers en gemeenschapsoffers, en hij riep vervolgens Jehovah aan,[t] die hem nu antwoordde met vuur[a] uit de hemel op het brandofferaltaar. **27** Bovendien gaf Jehovah de engel een bevel,[b] die daarop zijn zwaard in de schede terugstak. **28** In die tijd, toen Ḏavid zag dat Jehovah hem op de dorsvloer van Ǫrnan, de Jebusiet, had geantwoord, bleef hij daar slachtoffers brengen.[c] **29** Maar de tabernakel van Jehovah, die Mǫzes in de wildernis gemaakt had, en het brandofferaltaar waren toentertijd op de hoge plaats te Gi̱beon.[d] **30** En Ḏavid was niet in staat geweest zich vóór dat [altaar] te begeven om God te raadplegen, want hij was door schrik bevangen[e] wegens het zwaard van Jehovah's engel.

22 Toen zei Ḏavid: „Dit is het huis[f] van Jehovah, de [ware] God, en dit is een brandofferaltaar[g] voor I̱sraël."

2 Ḏavid zei nu, de inwonende vreemdelingen[h] die in het land I̱sraël waren bijeen te brengen, en hij stelde hen vervolgens aan als steenhouwers[i] om vierhoekige steenblokken te houwen[j] voor de bouw van het huis van de [ware] God. **3** En Ḏavid maakte een grote hoeveelheid ijzer gereed voor spijkers voor de poortdeuren en voor klampen, en ook een zo grote hoeveelheid koper dat het niet te wegen was,[k] **4** en ook cederstammen[l] zonder tal; want de Sidoniërs[m] en de Tyriërs[n] brachten Ḏavid een grote hoeveelheid cederstammen. **5** Bijgevolg zei Ḏavid: „Mijn zoon Sa̱lomo is jong en teer,[o] en het voor Jehovah te bouwen huis dient in grootsheid alles overtreffend te zijn,[p] tot een luisterrijke[q] onderscheiding voor alle landen. Laat ik derhalve voorbereidingen voor hem treffen." Zo trof Ḏavid vóór zijn dood in overvloedige mate voorbereidingen.[r]

6 Bovendien riep hij zijn zoon Sa̱lomo opdat hij hem zou kunnen gebieden een huis voor Jehovah, de God van I̱sraël, te bouwen. **7** Voorts zei Ḏavid tot

HFDST. 21

a 2Sa 24:17; Ps 51:4
b Ps 44:11
c Ex 32:12
d 2Sa 24:11
e 2Sa 24:18; 2Kr 3:1
f 2Sa 24:19
g 1Kr 21:15
h 2Sa 24:20
i 2Sa 24:21
j Ge 23:9
k Nu 25:8
l Ge 23:11
m 1Sa 6:14; 1Kon 19:21
n Jes 28:27
o 2Sa 24:22
p 2Sa 24:23
q Ge 23:13
r 2Sa 24:24
s Ex 20:25; 2Sa 24:25
t 1Sa 7:9; Ps 91:15

2e kolom

a Le 9:24; 1Kon 18:38; 2Kr 7:1
b 2Sa 24:16; Ps 103:20
c 2Sa 24:25
d 1Kon 3:4; 1Kr 16:39; 2Kr 1:3
e 2Sa 6:9; Ps 119:120

HFDST. 22

f De 12:5; 2Kr 3:1
g 2Sa 24:18
h 1Kon 9:21; 2Kr 2:17
i 1Kon 5:17
j 1Kon 6:7; 1Kon 7:9
k 1Kon 7:47
l 2Sa 5:11
m 1Kon 5:6
n 2Kr 2:3
o 1Kon 3:7; 1Kr 29:1
p 2Kr 2:5; Ps 68:29
q Jes 64:11; Hag 2:3
r Pr 9:10

zijn zoon Salomo: „Wat mij betreft, het kwam mij na aan het hart te liggen[a] een huis voor de naam[b] van Jehovah, mijn God, te bouwen. **8** Maar Jehovah's woord kwam tot mij en luidde: 'Bloed in grote hoeveelheid hebt gij vergoten,[c] en grote oorlogen hebt gij gevoerd.[d] Gij zult geen huis voor mijn naam bouwen,[e] want gij hebt veel bloed voor mijn aangezicht op de aarde vergoten. **9** Zie! Een zoon[f] wordt u geboren. Hijzelf zal een man van rust blijken te zijn, en ik zal hem stellig rust geven van al zijn vijanden rondom;[g] want Salomo[h] zal zijn naam worden, en vrede[i] en stille rust zal ik in zijn dagen aan Israël schenken. **10** Hij is het die een huis voor mijn naam zal bouwen,[j] en hijzelf zal mij tot een zoon worden,[k] en ik hem tot een vader.[l] En ik zal de troon van zijn koningschap[m] over Israël stellig tot onbepaalde tijd stevig bevestigen.'

11 Welnu, mijn zoon, moge Jehovah met u blijken te zijn, en gij moet succesvol bevonden worden en het huis van Jehovah, uw God, bouwen, juist zoals hij betreffende u gesproken heeft.[n] **12** Moge Jehovah u slechts doorzicht en verstand geven,[o] en moge hij u bevel geven betreffende Israël, ja, om de wet van Jehovah, uw God, te onderhouden.[p] **13** In dat geval zult gij succesvol bevonden worden,[q] indien gij ervoor zorgt de voorschriften[r] en de rechterlijke beslissingen[s] die Jehovah Mozes betreffende Israël geboden heeft,[t] te volbrengen. Wees moedig en sterk.[u] Wees niet bevreesd,[v] noch verschrikt.[w] **14** En zie, gedurende mijn ellende[x] heb ik voor Jehovah's huis honderdduizend talenten goud[y] en een miljoen talenten zilver gereedgemaakt, en het koper[z] en het ijzer[a] is niet te wegen omdat het zo'n grote hoeveelheid geworden is; en balken en stenen heb ik gereedgemaakt, maar daaraan zult gij er nog toevoegen. **15** En bij u is een groot aantal [mensen] die het werk kunnen verrichten, steenhouwers en steen-[a] en houtbewerkers en elkeen die kunstvaardig is in allerlei werk.[b] **16** Het goud, het zilver en het koper en het ijzer is niet te tellen.[c] Sta op en handel,[d] en moge Jehovah met u blijken te zijn."[e]

17 Voorts gebood David alle vorsten van Israël, zijn zoon Salomo te helpen: **18** „Is Jehovah, UW God, niet met U,[f] en heeft hij U niet rondom rust gegeven?[g] Want hij heeft de bewoners van het land in mijn hand gegeven, en het land is onderworpen voor het aangezicht van Jehovah[h] en van zijn volk. **19** Zet nu UW hart en UW ziel[i] erop, naar Jehovah, UW God, te vragen,[j] en staat op en bouwt het heiligdom[k] van Jehovah, de [ware] God,[l] om de ark[m] van het verbond van Jehovah en het heilige gerei van de [ware] God naar het huis te brengen dat voor de naam[n] van Jehovah wordt gebouwd."

23 En David zelf was oud en verzadigd van dagen geworden,[o] en dus maakte hij zijn zoon Salomo[p] koning over Israël. **2** Hij dan vergaderde alle vorsten[q] van Israël en de priesters[r] en de levieten.[s] **3** Bijgevolg werden de levieten van dertig jaar oud en daarboven geteld;[t] en hun aantal, hoofd voor hoofd van hen, fysiek sterke man voor fysiek sterke man, bedroeg achtendertigduizend. **4** Van dezen waren er vierentwintigduizend om dienst te doen als opzichters over het werk van het huis van Jehovah; en zesduizend als beambten[u] en rechters;[v] **5** en vierduizend poortwachters[w] en vierduizend die Jehovah moesten loven[x] op de instrumenten[y] die [zo zei David] „ik voor het brengen van lofzang heb gemaakt".

6 Toen verdeelde David hen in

HFDST. 22
a 2Sa 7:2 1Kon 8:17 Ps 132:5
b De 12:5
c 1Kr 28:3
d 1Kon 5:3
e 1Kr 17:4 2Kr 6:9
f 2Sa 7:12 1Kr 28:5
g 1Kon 4:25 1Kon 5:4
h 2Sa 12:24
i Ps 72:7 Jes 9:7
j 1Kon 5:5 1Kr 17:12
k 1Kr 17:13
l 2Sa 7:14 Heb 1:5
m 1Kr 17:14 Ps 89:36
n 1Kr 28:20
o 2Kr 1:10 Ps 72:1
p De 4:6 Ps 19:11
q Joz 1:8 1Kon 2:3
r De 12:1 De 17:19
s Le 19:37 1Kr 28:7
t Nu 36:13
u Joz 1:6 1Kr 28:20
v De 31:6
w Joz 1:9 2Ti 1:7
x Job 14:1 Ro 8:22
y 1Kr 29:4
z 1Kr 29:2
a 1Kr 29:7

2e kolom
a 1Kon 5:17 1Kon 6:7 1Kon 7:9
b 1Kon 7:14 Sp 22:29
c 1Kr 22:3
d Fil 2:13
e 2Kr 1:1 Ro 8:31
f Re 6:12
g 2Sa 7:1 Sp 16:7
h 2Sa 5:20 Ps 44:2
i De 4:29
j 2Kr 20:3 Da 9:3
k 2Kr 20:8
l 1Kon 6:1
m 1Kon 8:6 1Kon 8:21 2Kr 5:7
n De 12:21 1Kon 8:29 1Kon 9:3

HFDST. 23
o 1Kon 1:1
p 1Kon 1:33 1Kon 1:39 1Kr 28:5
q 1Kr 22:17 1Kr 28:1
r Ex 29:9
s Nu 3:6; 1Kr 13:2; t Nu 4:3; u 1Kr 26:29; v De 16:18; 2Kr 19:8; w 1Kr 26:12; x 1Kr 6:31; 1Kr 9:33; y 1Kon 10:12.

afdelingen[a] naar de zonen van Levi,[b] naar Gerson, Kehath en Merari. **7** Tot de Gersonieten behoorden: Ladan en Simeï. **8** De zonen van Ladan waren Jehiël,[c] het hoofd, en Zetham en Joël,[d] drie. **9** De zonen van Simeï waren Selomoth en Haziël en Haran, drie. Dit waren de hoofden van de vaderen voor Ladan. **10** En de zonen van Simeï waren Jahath, Zina en Jeüs en Beria. Deze vier waren de zonen van Simeï. **11** En Jahath werd het hoofd, en Ziza de tweede. Wat Jeüs en Beria betreft, zij hadden niet veel zonen; daarom werden zij een vaderlijk[e] huis voor één ambtsgroep.

12 De zonen van Kehath[f] waren Amram, Jizhar,[g] Hebron[h] en Uzziël,[i] vier. **13** De zonen van Amram waren Aäron[j] en Mozes.[k] Maar Aäron werd afgezonderd[l] om het Allerheiligste[m] te heiligen, hij en zijn zonen tot onbepaalde tijd, om offerrook te brengen[n] voor het aangezicht van Jehovah, om hem te dienen[o] en in zijn naam te zegenen[p] tot onbepaalde tijd. **14** Wat Mozes, de man van de [ware] God,[q] betreft, zijn zonen zelf bleven onder de stam van de levieten genoemd worden.[r] **15** De zonen van Mozes waren Gersom[s] en Eliëzer.[t] **16** De zonen van Gersom: Sebuël,[u] het hoofd. **17** En de zonen van Eliëzer werden: Rehabja,[v] het hoofd; en Eliëzer kreeg geen andere zonen, maar de zonen van Rehabja zelf werden buitengewoon talrijk. **18** De zonen van Jizhar:[w] Selomith,[x] het hoofd. **19** De zonen van Hebron waren Jerja, het hoofd, Amarja, de tweede, Jahaziël, de derde, en Jekameam,[y] de vierde. **20** De zonen van Uzziël[z] waren Micha, het hoofd, en Jissja, de tweede.

21 De zonen van Merari[a] waren Mahli en Musi.[b] De zonen van Mahli waren Eleazar[c] en Kis. **22** Maar Eleazar stierf; en hij had geen zonen, maar dochters gekregen. Daarom namen de zonen van Kis, hun broeders, hen [tot vrouw].[a] **23** De zonen van Musi waren Mahli en Eder en Jeremoth,[b] drie.

24 Dit waren de zonen van Levi naar het huis van hun vaderen,[c] de hoofden van de vaderen, naar hun gemachtigden, volgens het getal van de namen, hoofd voor hoofd van hen, die het werk verrichtten voor de dienst[d] van het huis van Jehovah, van twintig jaar oud en daarboven.[e] **25** Want David had gezegd: „Jehovah, de God van Israël, heeft zijn volk rust geschonken,[f] en hij zal tot onbepaalde tijd in Jeruzalem verblijven.[g] **26** En ook zullen de levieten de tabernakel niet hoeven te dragen, noch iets van zijn dienstgerei.”[h] **27** Want volgens de laatste woorden[i] van David vormden dezen het getal der zonen van Levi van twintig jaar oud en daarboven. **28** Want het was hun taak de zonen van Aäron ter beschikking te staan[j] bij de dienst van het huis van Jehovah, [door toezicht te houden] op de voorhoven[k] en op de eetvertrekken[l] en op de reiniging van al het heilige[m] en het dienstwerk met betrekking tot het huis van de [ware] God, **29** ja, [te zorgen] voor het stapelbrood[n] en voor de meelbloem[o] voor het graanoffer en voor de wafels[p] van ongezuurd brood[q] en voor de [koeken van de] bakplaat[r] en voor het gemengde[s] deeg en voor alle inhoudsmaten en lengtematen;[t] **30** en om morgen na morgen[u] te staan[v] ten einde Jehovah te danken[w] en te loven,[x] en eveneens ’s avonds; **31** en voor al het offeren van de brandoffers aan Jehovah op de sabbatten,[y] op de nieuwe manen[z] en op de feesttijden,[a] volgens het aantal overeenkomstig de regel daaromtrent, voortdurend voor het aangezicht van Jehovah. **32** En zij zorgden voor de bewaking[b] van de tent der samenkomst en de bewaking van de heilige plaats[c] en de bewaking van de zonen van Aäron, hun broeders, voor de dienst van het huis van Jehovah.[d]

HFDST. 23

a 2Kr 8:14; 2Kr 31:2
b Ex 6:16
c 1Kr 26:21
d 1Kr 26:22
e 1Kr 24:4
f Ex 6:18
g Ex 6:21
h Nu 3:27
i 1Kr 6:2
j Ex 4:14
k Ex 6:20; Ex 6:26
l Ex 28:1; Heb 5:4
m Heb 9:7
n 1Sa 2:28
o De 21:5
p Le 9:22; Nu 6:23
q Ps 90, Ops.
r 1Kr 26:24
s Ex 2:22
t Ex 18:4
u 1Kr 26:24
v 1Kr 26:25
w Nu 3:27
x 1Kr 24:22
y 1Kr 24:23
z Ex 6:22
a Ex 6:19
b Nu 26:58; 1Kr 24:30
c 1Kr 24:28

2e kolom

a Nu 36:11
b 1Kr 24:30
c Nu 26:58
d 1Kr 28:13
e Ezr 3:8
f 2Sa 7:1; 1Kr 22:18
g 1Kon 8:13; Ps 135:21
h Nu 4:15; Nu 4:49
i 2Sa 23:2
j Nu 3:9
k 1Kon 6:36
l 1Kr 9:26
m Ne 12:45
n Le 24:6; 1Kr 9:32
o 1Kr 9:29
p Ex 29:23; Le 2:4
q Ex 29:2
r Le 7:9
s Le 7:12
t Le 19:36
u Ex 29:39
v 1Kr 16:37
w Le 22:29; Ps 105:1; Fil 4:6
x 1Kr 16:4; Ps 69:30; 2Kor 11:31
y Ex 20:10
z Nu 10:10; Ps 81:3
a Le 23:4
b Nu 1:53
c 1Kr 9:27
d Nu 3:9

24 De zonen van Aäron nu
hadden hun afdelingen. De
zonen van Aäron waren Nadab[a]
en Abihu,[b] Eleazar[c] en Ithamar.[d]
2 Nadab en Abihu[e] stierven echter voor het aangezicht van hun
vader,[f] en zij hadden geen zonen
gekregen, maar Eleazar[g] en Ithamar bleven als priesters dienst
doen. **3** En David, en Zadok[h] uit
de zonen van Eleazar, en Achimelech[i] uit de zonen van Ithamar,
deelden hen voorts in afdelingen
in voor hun ambt in hun dienst.[j]
4 Maar de zonen van Eleazar bleken wat de hoofden der mannen
betreft talrijker te zijn dan de zonen van Ithamar. Daarom verdeelde men hen [aldus:] voor de zonen van Eleazar als hoofden voor
[hun] vaderlijke huizen, zestien,
en voor de zonen van Ithamar
[als hoofden] voor hun vaderlijke
huizen, acht.

5 Voorts verdeelde men hen
door het lot,[k] dezen alsmede genen, want er moesten zowel uit de
zonen van Eleazar als uit de zonen van Ithamar oversten van de
heilige plaats[l] en oversten van de
[ware] God zijn. **6** Toen schreef
Semaja, de zoon van Nethaneël, de
secretaris[m] van de levieten, hen
op in tegenwoordigheid van de koning en de vorsten en Zadok,[n] de
priester, en Achimelech,[o] de zoon
van Abjathar,[p] en de hoofden der
vaderen van de priesters en van de
levieten,[q] waarbij er één vaderlijk
huis werd uitgenomen voor Eleazar[r] en één werd uitgenomen voor
Ithamar.[s]

7 Het lot dan kwam te voorschijn: het eerste voor Jojarib;[t]
voor Jedaja het tweede, **8** voor
Harim het derde, voor Seorim
het vierde, **9** voor Malkia het
vijfde, voor Mijamin het zesde,
10 voor Hakkoz het zevende,
voor Abia[u] het achtste, **11** voor
Jesua het negende, voor Sechanja het tiende, **12** voor Eljasib het elfde, voor Jakim het
twaalfde, **13** voor Huppa het
dertiende, voor Jesebeab het veertiende, **14** voor Bilga het vijftiende, voor Immer het zestiende,
15 voor Hezir het zeventiende,
voor Happizzes het achttiende,
16 voor Pethahja het negentiende, voor Jehezkel het twintigste,
17 voor Jachin het eenentwintigste, voor Gamul het tweeëntwintigste, **18** voor Delaja het
drieëntwintigste, voor Maäzja het
vierentwintigste.

19 Dit waren hun ambten[a] voor
hun dienst,[b] om het huis van Jehovah binnen te gaan overeenkomstig het hun toekomende recht[c]
door de hand van Aäron, hun
voorvader, juist zoals Jehovah,
de God van Israël, hem geboden
had.

20 En van de zonen van Levi
die overgebleven waren, was er
van de zonen van Amram[d] Subaël;[e] van de zonen van Subaël:
Jehdeja; **21** van Rehabja:[f] van
de zonen van Rehabja: Jissia, het
hoofd; **22** van de Jizharieten:[g]
Selomoth;[h] van de zonen van Selomoth: Jahath; **23** en de zonen [van Hebron]:[i] Jerija,[j] het
hoofd, Amarja, de tweede, Jahaziël, de derde, Jekameam, de vierde. **24** De zonen van Uzziël: Micha; van de zonen van Micha:[k]
Samir. **25** De broeder van Micha was Jissia; van de zonen van
Jissia: Zacharia.

26 De zonen van Merari[l] waren Mahli[m] en Musi;[n] de zonen
van Jaäzja: Beno. **27** De zonen
van Merari: Van Jaäzja: Beno
en Soham en Zakkur en Hibri.
28 Van Mahli: Eleazar, die geen
zonen heeft gekregen.[o] **29** Van
Kis: de zonen van Kis: Jerahmeël.
30 En de zonen van Musi waren
Mahli[p] en Eder en Jerimoth.[q]

Dit waren de zonen van de levieten naar hun vaderlijke[r] huizen. **31** Voorts wierpen ook zij
het lot,[s] precies zoals hun broeders, de zonen van Aäron, in tegenwoordigheid van David, de koning, en Zadok en Achimelech en
de hoofden van de vaderlijke huizen der priesters en der levie-

HFDST. 24

a Ex 6:23
b Le 10:1
c Ex 28:1
d Nu 3:2
e Ex 6:23
f Nu 26:61
g Nu 16:39
h 1Kr 6:8
i 2Sa 8:17
j 1Kor 14:33
k Sp 16:33
Sp 18:18
Han 1:26
l Mt 26:3
m 1Kon 4:3
2Kr 34:13
n 1Kon 2:35
o 2Sa 8:17
p 2Sa 19:11
1Kon 1:7
q 1Kr 23:24
r Le 10:12
Nu 16:39
s 1Kr 6:3
t Ne 11:10
u Lu 1:5

2e kolom

a 1Kr 9:25
2Kr 23:18
b Lu 1:8
Lu 1:23
c 2Kon 11:9
1Kor 14:40
d Ex 6:18
e 1Kr 23:16
1Kr 26:24
f 1Kr 23:17
g Nu 3:27
h 1Kr 23:18
i Nu 26:58
1Kr 15:9
j 1Kr 23:19
1Kr 26:31
k 1Kr 23:20
l Ge 46:11
Ex 6:19
m 1Kr 6:19
n 1Kr 23:21
o 1Kr 23:22
p 1Kr 6:47
q 1Kr 23:23
r 1Kr 23:11
s Joz 18:10
1Kr 25:8
Sp 16:33
Han 1:26

ten gedaan hadden. Wat de vaderlijke huizen[a] betreft, het hoofd was precies zoals zijn jongere broeder.

25 Voorts zonderden Dạvid en de oversten[b] van de dienstgroepen[c] enkelen van de zonen van Ạsaf, Hẹman[d] en Jedụthun[e] voor de dienst af, degenen die profeteerden met de harpen,[f] met de snaarinstrumenten[g] en met de cimbalen.[h] En uit hun aantal kwamen de voor hun dienst aangewezen mannen. **2** Van de zonen van Ạsaf: Zạkkur en Jọzef[i] en Nethạnja en Ạsarẹla,[j] de zonen van Ạsaf onder leiding van Ạsaf,[k] degene die profeteerde onder leiding van de koning. **3** Van Jedụthun:[l] de zonen van Jedụthun: Gedạlja[m] en Zẹri[n] en Jesạja[o] [en Sịmeï], Hasạbja en Mattịthja,[p] zes, onder leiding van hun vader Jedụthun, die profeteerde met de harp om Jehovah te danken en te loven.[q] **4** Van Hẹman:[r] de zonen van Hẹman: Bukkịa,[s] Mattạnja,[t] Ụzziël,[u] Sẹbuël en Jẹrimoth, Hanạnja,[v] Hanạni, Eliạtha,[w] Gidạltị[x] en Romạmti-Ẹzer,[y] Josbekạsa,[z] Mallọthi,[a] Họthir,[b] Mahạzioth. **5** Al dezen waren zonen van Hẹman, een visionair[c] van de koning in de dingen van de [ware] God, om zijn hoorn te verheffen; vandaar dat de [ware] God ertoe overging Hẹman veertien zonen en drie dochters te geven.[d] **6** Al dezen stonden onder leiding van hun vader bij de zang in het huis van Jehovah, met cimbalen,[e] snaarinstrumenten[f] en harpen[g] voor de dienst van het huis van de [ware] God.

Onder leiding van de koning stonden Ạsaf en Jedụthun en Hẹman.[h]

7 En het aantal van hen samen met hun broeders die geoefend waren in de zang voor Jehovah,[i] allen deskundigen,[j] bedroeg tweehonderd achtentachtig. **8** Zij dan wierpen het lot[k] met betrekking tot de dingen waarvoor zorg gedragen moest worden, waarbij de kleine precies hetzelfde was als de grote,[a] de deskundige[b] samen met de leerling.

9 Het lot dan kwam te voorschijn: het eerste, behorend tot Ạsaf, voor Jọzef;[c] voor Gedạlja[d] het tweede (hij en zijn broeders en zijn zonen waren twaalf [in getal]); **10** het derde voor Zạkkur,[e] zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **11** het vierde voor Jịzri,[f] zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **12** het vijfde voor Nethạnja,[g] zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **13** het zesde voor Bukkịa, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **14** het zevende voor Jesarẹla,[h] zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **15** het achtste voor Jesạja, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **16** het negende voor Mattạnja, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **17** het tiende voor Sịmeï, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **18** het elfde voor Azạreël,[i] zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **19** het twaalfde voor Hasạbja, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **20** voor het dertiende, Sụbaël,[j] zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **21** voor het veertiende, Mattịthja, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **22** voor het vijftiende, voor Jẹremoth, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **23** voor het zestiende, voor Hanạnja, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **24** voor het zeventiende, voor Josbekạsa, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **25** voor het achttiende, voor Hanạni, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **26** voor het negentiende, voor Mallọthi, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **27** voor het twintigste, voor Eliạtha, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **28** voor het eenentwintigste, voor Họthir, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **29** voor het tweeëntwintigste, voor Giddạlti, zijn zonen en zijn broeders: twaalf; **30** voor het drieëntwintigste, voor Mahạzioth,[k] zijn zonen en zijn broeders: twaalf;

HFDST. 24

a 1Kr 26:13

HFDST. 25

b 1Kr 24:5
c 1Kr 27:3
d 1Kr 16:41 2Kr 5:12
e 2Kr 35:15
f 1Kon 10:12 Ps 81:2
g 1Sa 10:5 1Kr 15:16
h 2Kr 29:25 Ps 150:5
i 1Kr 25:9
j 1Kr 25:14
k Ne 12:46
l 1Kr 16:42
m 1Kr 25:9
n 1Kr 25:11
o 1Kr 25:15
p 1Kr 15:18
q Ps 92:1 Jer 33:11 Ef 5:19
r 1Kr 15:19
s 1Kr 25:13
t 1Kr 25:16
u 1Kr 24:24
v 1Kr 25:23
w 1Kr 25:27
x 1Kr 25:29
y 1Kr 25:31
z 1Kr 25:24
a 1Kr 25:26
b 1Kr 25:28
c 1Sa 9:9
d Ps 127:3 Jes 8:18
e 1Kr 13:8
f 1Kr 15:16
g 1Kr 16:5
h 1Kr 25:1
i Ps 150:1
j 1Kr 15:22
k Sp 16:33 Sp 18:18 Han 1:26

2e kolom

a 1Kr 24:31
b 1Kr 15:22
c 1Kr 25:2
d 1Kr 25:3
e 1Kr 25:2
f 1Kr 25:3
g 1Kr 25:2
h 1Kr 25:2
i 1Kr 25:4
j 1Kr 25:4
k 1Kr 25:4

31 voor het vierentwintigste,
voor Romamti-Ezer,[a] zijn zonen
en zijn broeders: twaalf.

26 Voor de afdelingen van
poortwachters:[b] Van de Ko-
rachieten:[c] Meselemja,[d] de zoon
van Kore, uit de zonen van Asaf.
2 En Meselemja had zonen: Za-
charia, de eerstgeborene, Jediaël,
de tweede, Zebadja, de derde,
Jathniël, de vierde, 3 Elam, de
vijfde, Johanan, de zesde, Elje-
hoënai, de zevende. 4 En Obed-
Edom[e] had zonen: Semaja, de
eerstgeborene, Jozabad, de twee-
de, Joah, de derde, en Sachar,
de vierde, en Nethaneël, de vijf-
de, 5 Ammiël, de zesde, Issa-
schar, de zevende, Peüllethai, de
achtste; want God had hem gege-
zend.[f]

6 En aan Semaja, zijn zoon,
werden zonen geboren die heer-
sers over het huis van hun vader
waren, want zij waren bekwame,
sterke mannen. 7 De zonen van
Semaja: Othni en Refaël en Obed,
Elzabad, wiens broeders bekwame
mannen waren, Elihu en Semach-
ja. 8 Al dezen waren uit de zo-
nen van Obed-Edom, zij en hun
zonen en hun broeders, bekwa-
me mannen met het vermogen de
dienst [te verrichten], tweeën-
zestig, die tot Obed-Edom be-
hoorden. 9 En Meselemja[g] had
zonen en broeders, bekwame man-
nen, achttien. 10 En Hosa uit de
zonen van Merari had zonen. Simri
was het hoofd, want hij was wel
niet de eerstgeborene,[h] maar zijn
vader stelde hem aan als hoofd;[i]
11 Hilkia, de tweede, Tebalja, de
derde, Zacharia, de vierde. Al de
zonen en broeders van Hosa wa-
ren er dertien.

12 Van deze afdelingen van de
poortwachters hadden de hoof-
den der mannen evenals hun broe-
ders plichten,[j] om te dienen in
het huis van Jehovah. 13 Zij dan
wierpen het lot[k] voor de kleine
zowel als voor de grote, volgens
hun vaderlijke huizen,[l] voor de
verschillende poorten. 14 Toen
viel het lot voor het oosten op Se-
lemja.[a] Voor zijn zoon Zacharia,[b]
een raadsman[c] vol doorzicht, wier-
pen zij het lot, en zijn lot kwam
ten slotte uit op het noorden.[d]
15 Obed-Edom had het zijne voor
het zuiden, en zijn zonen[e] had-
den de magazijnen.[f] 16 Suppim
en Hosa[g] hadden het hunne voor
het westen, dicht bij de Salle-
chetpoort aan de opgaande gro-
te weg, wachtgroep[h] correspon-
derend met wachtgroep;[i] 17 tegen
het oosten waren zes levieten; te-
gen het noorden voor een dag,
vier; tegen het zuiden voor een
dag,[j] vier; en voor de magazijnen,[k]
twee aan twee; 18 voor de over-
dekte zuilengang tegen het wes-
ten, vier bij de grote weg,[l] twee bij
de overdekte zuilengang. 19 Dit
waren de afdelingen van de poort-
wachters van de zonen van de Ko-
rachieten[m] en van de zonen van
Merari.[n]

20 Wat de levieten betreft, Ahia
ging over de schatten[o] van het
huis van de [ware] God en over de
schatten van de geheiligde din-
gen.[p] 21 De zonen van Ladan,[q]
de zonen van de Gersoniet behe-
rend tot Ladan; de hoofden van
de vaderlijke huizen behorend
tot Ladan, de Gersoniet: Jehieli.[r]
22 De zonen van Jehieli, Zetham
en zijn broer Joël,[s] gingen over de
schatten[t] van het huis van Jeho-
vah. 23 Wat de Amramieten, de
Jizharieten, de Hebronieten [en]
de Uzziëlieten betreft,[u] 24 ja,
Sebuël,[v] de zoon van Gersom, de
zoon van Mozes, was leider over
de voorraden. 25 Wat zijn broe-
ders betreft, van Eliëzer[w] was
er diens zoon Rehabja[x] en diens
zoon Jesaja en diens zoon Joram
en diens zoon Zichri en diens
zoon Selomoth. 26 Deze Selo-
moth en zijn broeders gingen over
alle schatten van de geheiligde
dingen,[y] die David,[z] de koning, en
de hoofden van de vaderlijke hui-
zen,[a] en de oversten van duizend
en van honderd, en de legerover-

HFDST. 25

a 1Kr 25:4

HFDST. 26

b 1Kr 9:22
2Kr 23:19
c Nu 26:11
Ps 44, Ops.
Ps 49, Ops.
d 1Kr 26:14
e 1Kr 16:38
f De 28:11
Ps 127:3
g 1Kr 26:14
h De 21:17
i 1Kr 5:1
j 1Kr 25:8
k Sp 16:33
Sp 18:18
Han 1:26
l 1Kr 23:11

2e kolom

a 1Kr 26:1
b 1Kr 26:2
c 1Kr 27:32
Sp 12:8
1Ti 3:13
d 1Kr 9:24
e 1Kr 26:4
f 2Kr 25:24
g 1Kr 26:10
h 1Kr 23:32
i Ne 12:24
j 2Kr 8:14
k 1Kr 26:15
l 1Kr 26:16
m Nu 26:11
Ps 44, Ops.
Ps 49, Ops.
n 1Kr 23:6
o 1Kon 14:26
1Kr 9:26
p 1Kon 7:51
1Kr 18:11
q 1Kr 23:7
r 1Kr 29:8
s 1Kr 23:8
t 1Kon 15:18
u Nu 3:27
v 1Kr 24:20
w Ex 18:4
x 1Kr 23:17
y Nu 31:50
1Kr 18:11
z 1Kr 29:3
a 1Kr 29:7

sten geheiligd hadden. **27** Van
de oorlogen[a] en van de buit[b] had-
den zij [dingen] geheiligd om het
huis van Jehovah te onderhou-
den. **28** En ook alles wat de zie-
ner[c] Samuël en Saul, de zoon van
Kis, en Abner,[d] de zoon van Ner,
en Joab,[e] de zoon van Zeruja,[f]
geheiligd hadden. Wat wie maar
ook geheiligd had, stond onder
toezicht van Selomith en zijn
broeders.

29 Van de Jizharieten[g] waren
Kenanja en zijn zonen voor de
aangelegenheden buiten,[h] als be-
ambten en als rechters[i] over Israël.

30 Van de Hebronieten[j] gingen
Hasabja en zijn broeders, bekwa-
me mannen,[k] zeventienhonderd,
over het bestuur van Israël in de
streek van de Jordaan tegen het
westen, voor al het werk van Je-
hovah en voor de dienst van de
koning. **31** Van de Hebronieten
was Jerija[l] het hoofd van de He-
bronieten naar de geslachten er-
van naar [de] voorvaders. In het
veertigste[m] jaar van Davids ko-
ningschap werden zij uitgezocht,
en er werden onder hen dappere,
sterke mannen gevonden te Jaëzer[n]
en Gilead.[o] **32** En zijn broe-
ders, bekwame mannen,[p] waren
tweeduizend zevenhonderd [in ge-
tal], hoofden van de vaderlijke hui-
zen.[q] David, de koning, stelde hen
derhalve aan over de Rubenieten
en de Gadieten en de halve stam
van de Manassieten,[r] voor elke
zaak van de [ware] God en die[s]
van de koning.

27 Wat de zonen van Israël
betreft naar hun aantal, de
hoofden van de vaderlijke[t] hui-
zen en de oversten[u] van duizend
en van honderd[v] en hun beamb-
ten die de koning dienden[w] in
elke zaak van de afdelingen der-
genen die van maand tot maand,
alle maanden van het jaar door,
binnenkwamen en uitgingen, elke
afdeling [telde] vierentwintigdui-
zend [man].

HFDST. 26

a Joz 6:19
b Nu 31:28
c 1Sa 9:9
d 1Sa 14:50
e 2Sa 20:23
f 2Sa 2:18
g 1Kr 23:12
h Ne 11:16
i De 17:9
2Kr 19:8
j 1Kr 23:12
1Kr 23:19
k 1Kr 26:6
l 1Kr 23:19
m 2Sa 5:4
1Kr 29:27
n Joz 13:25
Joz 21:39
o Ge 31:21
1Sa 13:7
p 1Kr 26:9
q 1Kr 24:31
r 1Kr 12:37
s 2Kr 19:11

HFDST. 27

t 1Kr 5:24
u Ex 18:25
1Sa 8:12
1Kr 13:1
2Kr 1:2
v De 1:15
w 1Kr 28:1

2e kolom

a 2Sa 23:8
1Kr 11:11
b Nu 26:21
c 2Sa 23:9
1Kr 11:12
d 1Kr 8:4
e 2Sa 23:20
f 1Kon 4:4
1Kr 12:27
g 2Sa 23:20
h 2Sa 23:23
i 2Sa 2:18
2Sa 23:24
j 1Kr 2:16
k 2Sa 23:25
1Kr 11:27
l 2Sa 23:26
m 2Kr 11:6
2Kr 20:20
Am 1:1
n 1Kr 11:28
o 2Sa 23:26
p 1Kr 11:27
q 2Sa 21:18
r Nu 26:20
s 1Kr 6:60
t 2Sa 23:27
u 2Sa 23:28
v Nu 26:20
w 2Sa 23:30
x Re 12:15

2 Over de eerste afdeling van
de eerste maand ging Jasobam,[a]
de zoon van Zabdiël, en in zijn af-
deling waren er vierentwintigdui-
zend. **3** Sommigen van de zo-
nen van Perez,[b] het hoofd van
alle oversten van de dienstgroe-
pen, waren voor de eerste maand.
4 En over de afdeling van de twee-
de maand ging Dodai,[c] de Aho-
hiet,[d] met zijn afdeling, en Mikloth
was de leider, en in zijn afde-
ling waren er vierentwintigdui-
zend. **5** De overste van de derde
dienstgroep voor de derde maand
was Benaja,[e] de zoon van Jojada,[f]
de overpriester, en in zijn afdeling
waren er vierentwintigduizend.
6 Deze Benaja[g] was een sterke
man van de dertig[h] en ging over
de dertig; en [over] zijn afdeling
ging zijn zoon Ammizabad. **7** De
vierde voor de vierde maand was
Asaël,[i] Joabs broer,[j] en na hem zijn
zoon Zebadja, en in zijn afdeling
waren er vierentwintigduizend.
8 De vijfde overste voor de vijf-
de maand was Samhuth,[k] de Jizra-
hiet, en in zijn afdeling waren er
vierentwintigduizend. **9** De zes-
de voor de zesde maand was Ira,[l]
de zoon van de Tekoïet[m] Ikkes,[n]
en in zijn afdeling waren er vier-
entwintigduizend. **10** De zeven-
de voor de zevende maand was de
Peloniet[o] Helez,[p] uit de zonen van
Efraïm, en in zijn afdeling waren
er vierentwintigduizend. **11** De
achtste voor de achtste maand
was de Husathiet Sibbechai,[q] van
de Zarhieten,[r] en in zijn afdeling
waren er vierentwintigduizend.
12 De negende voor de negende
maand was de Anathothiet[s] Abiëzer,[t]
van de Benjaminieten, en in
zijn afdeling waren er vierentwin-
tigduizend. **13** De tiende voor
de tiende maand was de Netofa-
thiet Maharai,[u] van de Zarhieten,[v]
en in zijn afdeling waren er vier-
entwintigduizend. **14** De elfde
voor de elfde maand was de Pira-
thoniet Benaja,[w] uit de zonen van
Efraïm,[x] en in zijn afdeling waren
er vierentwintigduizend. **15** De

twaalfde voor de twaalfde maand
was de Netofathiet Heldai,[a] van
Othniël, en in zijn afdeling waren
er vierentwintigduizend.
16 En over de stammen van Israël[b] was leider van de Rubenieten Eliëzer, de zoon van Zichri;
van de Simeonieten Sefatja, de
zoon van Maächa; **17** van Levi
Hasabja, de zoon van Kemuël;
van Aäron Zadok;[c] **18** van Juda
Elihu,[d] een van Davids broers;[e]
van Issaschar Omri, de zoon van
Michaël; **19** van Zebulon Jismaja, de zoon van Obadja; van Naftali Jerimoth, de zoon van Azriël;
20 van de zonen van Efraïm Hosea, de zoon van Azazja; van
de halve stam Manasse Joël, de
zoon van Pedaja; **21** van de halve stam Manasse in Gilead Iddo,
de zoon van Zacharia; van Benjamin Jaäsiël, de zoon van Abner;[f] **22** van Dan Azareël, de
zoon van Jeroham. Dit waren de
vorsten[g] van de stammen van Israël.
23 En David nam het aantal
van hen die twintig jaar oud waren en daaronder niet op, want
Jehovah had beloofd Israël zo talrijk te maken als de sterren aan
de hemel.[h] **24** Joab,[i] de zoon van
Zeruja, was zelf met de telling begonnen, maar hij voltooide [die]
niet;[j] en hierdoor ontstond er verontwaardiging[k] tegen Israël, en
het aantal werd niet opgenomen
in het verslag van de aangelegenheden van de dagen van koning
David.
25 En over de schatten van de
koning[l] ging Azmaveth, de zoon
van Adiël. En over de schatten op
het veld,[m] in de steden[n] en in de
dorpen en in de torens ging Jonathan, de zoon van Uzzia. **26** En
over hen die veldwerk[o] deden,
voor de bebouwing van de grond,
ging Ezri, de zoon van Kelub.
27 En over de wijngaarden[p] ging
de Ramathiet Simeï; en over dat
wat in de wijngaarden was voor
de wijnvoorraden ging de Sifmiet
Zabdi. **28** En over de olijfbosjes

HFDST. 27

a 2Sa 23:29
b Han 26:7
c 1Kr 24:31
d 1Sa 17:28
e 1Sa 16:6
f 1Sa 14:50
2Sa 3:27
g 1Kr 22:17
1Kr 28:1
h Ge 15:5
Heb 11:12
i 2Sa 24:2
j 1Kr 21:6
k 2Sa 24:15
1Kr 21:7
l 2Kon 18:15
m 1Sa 8:14
2Kr 26:10
n 1Kon 9:19
o Pr 5:9
p 1Sa 8:14
1Sa 22:7

2e kolom

a 2Kr 9:27
b 2Kr 26:10
c 1Kon 5:11
2Kr 32:28
d Jes 35:2
e 1Sa 27:9
f Ge 37:25
g 2Sa 13:3
2Sa 21:21
h Sp 1:5
Sp 10:13
Sp 16:21
i 1Kr 11:11
j 2Sa 3:2
1Kr 3:5
k 2Sa 15:12
2Sa 16:23
2Sa 17:23
l Ps 119:24
m 2Sa 16:16
n 2Sa 15:37
o 2Sa 16:17
p 2Sa 23:20
1Kon 2:35
q 1Kon 1:7
r 1Kr 11:6

HFDST. 28

s De 31:28
Joz 23:2
t 1Kr 27:16
u 1Kr 27:1
v Ex 18:25
1Sa 8:12
w De 1:15
x 1Kr 27:25
y 1Kr 27:29
z 2Sa 3:2
1Kr 3:5
a 1Sa 8:15
b 1Kr 11:10
c 1Kon 8:17
Ps 132:5
d Ps 132:7
e 1Kr 22:3
f 2Sa 7:13
1Kon 5:3
1Kr 17:4
g 1Kr 22:8

en de sycomoorbomen[a] die in de
Sjefela[b] waren, ging de Gederiet
Baäl-Hanan; en over de olievoorraden[c] ging Joas. **29** En over
de runderen die in Saron[d] weidden, ging de Saroniet Sitrai; en
over de runderen in de laagvlakten ging Safat, de zoon van Adlai.
30 En over de kamelen[e] ging de
Ismaëliet[f] Obil; en over de ezelinnen ging de Meronothiet Jehdeja.
31 En over de kleinveekudden
ging de Hagriet Jaziz. Al dezen
waren de oversten van de have
die koning David toebehoorde.
32 En Jonathan,[g] Davids neef,
was raadsman, een man van verstand,[h] terwijl hij tevens secretaris was; en Jehiël, de zoon van
Hachmoni,[i] was bij de zonen van
de koning.[j] **33** En Achitofel[k] was
raadsman[l] van de koning; en de
Arkiet[m] Husai[n] was [de] metgezel
van de koning.[o] **34** En na Achitofel waren er Jojada, de zoon van
Benaja,[p] en Abjathar;[q] en Joab[r]
was legeroverste van de koning.

28 Voorts riep David alle vorsten[s] van Israël, de vorsten[t]
van de stammen en de vorsten[u]
van de afdelingen van hen die de
koning dienden en de oversten
van duizend[v] en de oversten van
honderd[w] en de oversten van alle
have[x] en vee[y] van de koning en
van zijn zonen,[z] samen met de hofbeambten[a] en de sterke mannen,[b]
ja, iedere dappere, sterke man, te
Jeruzalem bijeen. **2** Toen ging
David, de koning, op zijn voeten
staan en zei:

„Hoort mij aan, mijn broeders
en mijn volk. Wat mij betreft,
het lag mij na aan het hart[c] een
huis van rust te bouwen voor de
ark van het verbond van Jehovah en als de voetbank[d] van onze
God, en ik had voorbereidingen
getroffen om te bouwen.[e] **3** En
de [ware] God zelf zei tot mij:
'Gij zult geen huis voor mijn naam
bouwen;[f] want een man van oorlogen zijt gij, en bloed hebt gij
vergoten.'[g] **4** Bijgevolg heeft Je-

hovah, de God van Israël, mij uit
heel het huis van mijn vader uit-
gekozen[a] om tot onbepaalde tijd
koning over Israël te worden;[b]
want Juda koos hij als leider,[c] en
in het huis van Juda mijn va-
ders huis,[d] en onder de zonen van
mijn vader[e] was ik degene die hij
goedkeurde,[f] om mij koning over
heel Israël te maken; **5** en uit
al mijn zonen (want veel zonen
heeft Jehovah mij gegeven)[g] koos
hij vervolgens mijn zoon Salomo[h]
om op de troon van het koning-
schap van Jehovah over Israël te
zitten.[i]
6 Voorts zei hij tot mij: 'Uw
zoon Salomo is het die mijn huis
en mijn voorhoven zal bouwen;[j]
want ik heb hem als mijn zoon
verkozen,[k] en ikzelf zal zijn va-
der worden.[l] **7** En ik zal zijn ko-
ningschap[m] stellig tot onbepaalde
tijd stevig bevestigen indien hij
vastbesloten zal zijn naar mijn ge-
boden[n] en mijn rechterlijke besli-
singen te handelen,[o] zoals op deze
dag.' **8** Nu dan, ten aanschou-
wen van heel Israël, Jehovah's
gemeente,[p] en ten aanhoren van
onze God:[q] Onderhoudt en door-
vorst alle geboden van Jehovah,
UW God, opdat GIJ het goede land
moogt bezitten[r] en het stellig tot
onbepaalde tijd als een erfenis
op UW zonen na U kunt overdra-
gen.
9 En gij, mijn zoon Salomo, ken[s]
de God van uw vader en dien[t]
hem met een onverdeeld hart[u] en
met een bereidwillige ziel;[v] want
Jehovah doorzoekt alle harten,[w]
en elke neiging van de gedachten
onderscheidt hij.[x] Indien gij hem
zoekt, zal hij zich door u laten
vinden;[y] maar indien gij hem ver-
laat,[z] zal hij u voor eeuwig ver-
stoten.[a] **10** Zie nu, want Jeho-
vah zelf heeft u uitgekozen om
een huis als heiligdom te bouwen.
Wees moedig en handel."[b]
11 Toen gaf David aan zijn zoon
Salomo het bouwplan[c] van de
voorhal[d] en van de bijbehoren-

HFDST. 28

a 1Sa 16:1
b 1Sa 16:13
2Sa 7:8
Ps 89:20
c Ge 49:10
1Kr 5:2
Ps 60:7
d Ru 4:22
e 1Sa 16:11
f 1Sa 13:14
1Sa 16:12
g 2Sa 3:2
1Kr 3:5
h 1Kr 22:9
i 1Kr 17:14
2Kr 1:8
j 2Sa 7:13
k 1Kr 17:13
l 2Sa 7:14
m 1Kr 17:14
Ps 72:8
n 1Kon 6:12
o De 12:1
p 1Ti 3:15
q 1Ti 5:21
r De 6:3
s Ps 9:10
Jer 9:24
Heb 8:11
t De 10:12
u 1Kon 8:61
2Kon 20:3
Ps 101:2
v Ps 37:4
Ps 73:25
w 1Sa 16:7
1Kr 29:17
Sp 17:3
Opb 2:23
x Ge 6:5
De 31:21
Ps 139:2
y 2Kr 15:2
Mt 7:7
Heb 11:6
Jak 4:8
z 2Kr 15:2
Ezr 8:22
a De 31:17
Ps 73:27
Jes 1:28
Heb 10:38
b 1Kr 22:16
c Heb 8:5
d 2Kr 3:4

2e kolom

a 1Kr 26:24
b 1Kon 6:5
c Le 16:2
1Kon 6:19
d 2Sa 23:2
Heb 8:5
e 1Kon 6:36
1Kon 7:12
f 1Kr 9:26
g 1Kr 26:20
h 1Kr 24:1
i 1Kr 9:29
j 2Kr 4:7
k 2Kr 4:8
2Kr 4:19
l 2Kon 25:15
m 1Kon 7:50
n 1Kon 7:48
o Ps 18:10
p Ex 25:20
1Sa 4:4
1Kon 6:23
Ps 80:1
q Ex 25:40
r 1Kr 28:11

de huizen en voorraadkamers[a] en
dakvertrekken[b] en donkere bin-
nenkamers en van het huis van
het verzoendeksel;[c] **12** ja, het
bouwplan van alles wat door in-
spiratie[d] tot hem was gekomen
voor de voorhoven[e] van Jehovah's
huis en voor alle eetvertrekken[f]
rondom, voor de schatten van het
huis van de [ware] God en voor
de schatten van de geheiligde din-
gen;[g] **13** en voor de afdelingen[h]
van de priesters en van de levie-
ten en voor al het werk van de
dienst van Jehovah's huis en voor
al het gerei van de dienst van Je-
hovah's huis; **14** voor het goud
volgens gewicht, het goud voor
al het gerei voor de verschillen-
de diensten, voor al het zilveren
gerei volgens gewicht, voor al het
gerei[i] voor de verschillende die-
sten; **15** en het gewicht voor de
gouden lampenstandaarden[j] en
hun gouden lampen, volgens het
gewicht van de verschillende lam-
penstandaarden en hun lampen,
en voor de zilveren lampenstan-
daarden volgens het gewicht voor
de lampenstandaard en zijn lam-
pen overeenkomstig de dienst van
de verschillende lampenstandaar-
den; **16** en het goud volgens ge-
wicht voor de tafels van het sta-
pelbrood,[k] voor de verschillende
tafels, en zilver voor de zilveren
tafels; **17** en de vorken en de
schalen[l] en de kannen van zuiver
goud, en voor de kleine gouden
schalen[m] volgens het gewicht voor
de verschillende kleine schalen,
en voor de kleine zilveren schalen
volgens het gewicht voor de ver-
schillende kleine schalen; **18** en
voor het reukaltaar[n] van gelou-
terd goud volgens gewicht en voor
de afbeelding van de wagen,[o] na-
melijk de gouden cherubs[p] die
[hun vleugels] moesten uitsprei-
den en de ark van het verbond
van Jehovah moesten beschutten.
19 „Hij gaf inzicht voor de gehe-
le zaak in geschrifte[q] uit de hand
van Jehovah op mij, ja, voor alle
werken van het bouwplan."[r]

20 Vervolgens zei Dावid tot zijn
zoon Sालomo: „Wees moedig[a] en
sterk en handel. Wees niet be-
vreesd,[b] noch verschrikt,[c] want
Jehovah God, mijn God, is met
u.[d] Hij zal u niet in de steek laten[e] en u niet verlaten totdat al
het werk van de dienst van Je-
hovah's huis voltooid is. **21** En
hier zijn de afdelingen van de
priesters[f] en van de levieten[g] voor
heel de dienst van het huis van de
[ware] God; en bij u is in heel het
werk iedere gewillige[h] [persoon]
met bedrevenheid voor heel de
dienst,[i] en ook de vorsten[j] en
heel het volk, voor al uw woor-
den."

29 Dावid, de koning, zei nu
tot de gehele gemeente:[k]
„Mijn zoon Sालomo, degene [die]
door God is uitgekozen,[l] is jong[m]
en teer, maar het werk is groot;
want de burcht is niet voor een
mens,[n] maar voor Jehovah God.
2 En naar heel mijn vermogen[o]
heb ik voor het huis van mijn
God gereedgemaakt:[p] het goud[q]
voor het goudwerk, en het zilver
voor het zilverwerk, en het ko-
per voor het koperwerk, het ijzer[r]
voor het ijzerwerk, en het hout[s]
voor het houtwerk; onyxstenen,[t]
en stenen die gezet moeten wor-
den met harde mortel, en mozaïek-
stenen, en allerlei kostbaar ge-
steente, en albaststenen in grote
hoeveelheid. **3** En aangezien ik
een welgevallen[u] heb in het huis
van mijn God, is er nog een spe-
ciaal bezit van mij,[v] goud en zil-
ver; waarlijk, ik geef het voor het
huis van mijn God, afgezien van
alles wat ik voor het heilige huis
heb gereedgemaakt:[w] **4** drieduizend talenten goud van het goud
van ओfir,[x] en zevenduizend talen-
ten gelouterd zilver, om de wan-
den van de huizen te bekleden;
5 van het goud voor het goud-
werk, en van het zilver voor het
zilverwerk en voor al het werk
door de hand van de handwerks-
lieden. En wie biedt zich vrijwil-
lig aan om vandaag zijn hand te
vullen [met een geschenk] voor
Jehovah?"[a]

6 Toen boden de vorsten[b] van
de vaderlijke[c] huizen en de vor-
sten[d] van de stammen van Iसraël
en de oversten van duizend[e] en
van honderd[f] en de oversten over
de zaken[g] van de koning zich vrij-
willig aan. **7** Bijgevolg gaven zij
voor de dienst van het huis van de
[ware] God goud ter waarde van
vijfduizend talenten en tiendui-
zend darieken en zilver ter waar-
de van tienduizend talenten en
koper ter waarde van achttiendui-
zend talenten en ijzer ter waar-
de van honderdduizend talenten.[h]
8 En de stenen die zich in wiens
bezit maar ook bevonden, die ga-
ven zij voor de schat van het huis
van Jehovah onder toezicht van
Jehiël,[i] de Gersoniet.[j] **9** En het
volk gaf uiting aan verheuging
over hun schenking van vrijwil-
lige gaven, want met een onver-
deeld hart schonken zij vrijwillige
gaven aan Jehovah;[k] en zelfs Dा-
vid, de koning zelf, verheugde zich
met grote vreugde.[l]

10 Dientengevolge zegende[m]
Dावid Jehovah ten aanschouwen
van heel de gemeente,[n] en Dावid
zei: „Gezegend moogt gij zijn,[o]
o Jehovah, de God van onze va-
der Iसraël,[p] van onbepaalde tijd,
ja, tot onbepaalde tijd. **11** Van
u, o Jehovah, is de grootheid[q]
en de macht[r] en de luister[s] en
de voortreffelijkheid[t] en de waar-
digheid;[u] want alles in de hemel
en op de aarde is [van u].[v] Van
u is het koninkrijk,[w] o Jehovah,
gij die u ook als hoofd over al-
les verheft.[x] **12** De rijkdom[y] en
de heerlijkheid[z] zijn vanwege u,
en gij heerst[a] over alles; en in
uw hand is kracht[b] en macht,[c]
en in uw hand is [het vermogen]
om groot te maken[d] en sterkte te
verlenen aan allen.[e] **13** En nu,

HFDST. 28

a Joz 1:6; 2Kor 5:6
b De 31:6; 1Kr 22:13
c Joz 1:9
d De 31:8; Ro 8:31
e Joz 1:5
f 1Kr 24:1
g 1Kr 24:20; 1Kr 25:1
h Ex 35:26; Ex 36:2; Ps 110:3
i Ex 36:1
j 1Kr 22:17; 1Kr 28:1

HFDST. 29

k 1Kr 28:8
l 1Kon 8:19; 1Kr 28:5
m 1Kon 3:7; Sp 4:3
n 2Kr 2:4
o Pr 9:10
p 1Kr 22:3
q 1Kr 22:16
r 1Kr 22:14
s 1Kr 22:4
t Ex 28:9
u Ps 26:8; Ps 27:4; Ps 122:1
v 1Kr 21:24; Sp 3:9
w 1Kr 22:5; 1Kr 22:16
x Job 28:16

2e kolom

a Ex 35:5
b 1Kr 27:1
c 1Kr 23:11
d 1Kr 28:1
e Ex 18:25; 1Kr 13:1
f De 1:15; 1Kr 27:1
g 1Kr 27:25; 1Kr 27:29; 1Kr 27:31
h 2Kor 9:11
i 1Kr 26:22
j 1Kr 6:1
k 2Kor 9:7
l Han 20:35
m 2Kr 31:8
n 1Kon 8:14; 2Kr 6:3
o 1Kon 8:15
p Ge 32:28; Ps 68:35
q Ps 145:3; 1Ti 1:17
r Ge 17:1; Opb 5:13
s 1Kr 29:13; Ps 71:8
t 1Sa 15:29
u 1Kr 16:27; Ps 8:1
v Ps 24:1; Ps 115:15; Jes 42:5; Jer 10:12
w Ps 103:19; Mt 6:10

x Ne 9:5; Ps 97:9; y De 8:18; Sp 10:22; Fil 4:19; z 1Kon 3:13; Jo 17:5; a 2Kr 20:6; b Sp 18:10; Jes 40:26; c De 3:24; Ef 1:19; Opb 15:3; d 2Kr 1:12; Ps 75:7; e 2Kr 16:9; Ps 18:32; Ps 28:8; Jes 40:29; 1Pe 4:11.

o onze God, danken wij u[a] en loven[b] uw luisterrijke[c] naam.

14 En wie toch ben ik[d] en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden behouden om aldus vrijwillige gaven te schenken?[e] Want alles komt van u,[f] en uit uw eigen hand hebben wij [het] u gegeven. **15** Want wij zijn inwonende vreemdelingen voor uw aangezicht en bijwoners,[g] gelijk al onze voorvaders. Als een schaduw zijn onze dagen op de aarde[h] en er is geen hoop. **16** O Jehovah, onze God, al deze overvloed die wij hebben gereedgemaakt om u een huis te bouwen voor uw heilige naam, uit uw hand komt het en het behoort alles aan u.[i] **17** En ik weet heel goed, o mijn God, dat gij een onderzoeker van het hart zijt[j] en dat gij een welgevallen hebt in oprechtheid.[k] Ik voor mij heb in de oprechtheid van mijn hart al deze dingen vrijwillig geschonken, en nu heb ik met vreugde gezien hoe uw volk dat hier aanwezig is, u vrijwillige gaven heeft gebracht. **18** O Jehovah, de God van onze voorvaders Abraham, Isaäk en Israël,[l] maak toch dat dit tot onbepaalde tijd de neiging moge blijven van de gedachten van het hart van uw volk,[m] en richt hun hart op u.[n] **19** En geef mijn zoon Salomo een onverdeeld hart[o] om uw geboden,[p] uw getuigenissen[q] en uw voorschriften te onderhouden[r] en alles ten uitvoer te brengen en de burcht[s] te bouwen waarvoor ik voorbereidingen heb getroffen."[t]

20 Voorts zei David tot de gehele gemeente:[u] „Zegent[v] nu Jehovah, UW God." Toen zegende de gehele gemeente Jehovah, de God van hun voorvaders, en zij bogen zich diep[w] en wierpen zich neer[x] voor Jehovah en voor de koning. **21** En daags na die dag bleven zij slachtoffers aan Jehovah offeren[y] en brandoffers[z] aan Jehovah brengen: duizend jonge stieren, duizend rammen, duizend mannetjeslammeren en de daarbij behorende drankoffers,[a] ja, slachtoffers in groten getale voor heel Israël.[a] **22** En zij bleven die dag met groot vreugdebetoon voor het aangezicht van Jehovah eten en drinken;[b] en zij gingen er voor de tweede maal toe over Salomo, de zoon van David, koning te maken[c] en hem voor Jehovah tot leider[d] te zalven en ook Zadok[e] tot priester. **23** En Salomo zette zich op Jehovah's troon[f] als koning in de plaats van zijn vader David en werd succesvol,[g] en alle Israëlieten waren hem gehoorzaam. **24** Wat alle vorsten[h] betreft en de sterke mannen[i] en ook alle zonen van koning David,[j] zij onderwierpen zich aan Salomo, de koning. **25** En Jehovah ging voort Salomo bovenmatig groot te maken[k] voor de ogen van heel Israël en hem zulk een koninklijke waardigheid te verlenen als nog geen enkele koning over Israël vóór hem te beurt was gevallen.[l]

26 Wat David, de zoon van Isaï, betreft, hij regeerde over heel Israël;[m] **27** en de dagen dat hij over Israël regeerde, waren veertig jaar.[n] In Hebron regeerde hij zeven jaar lang,[o] en in Jeruzalem regeerde hij drieëndertig [jaar] lang.[p] **28** En ten slotte stierf hij in gezegende ouderdom,[q] verzadigd van dagen, rijkdom[r] en heerlijkheid;[s] en zijn zoon Salomo begon in zijn plaats te regeren.[t] **29** Wat de aangelegenheden van David, de koning, betreft, de eerste en de laatste, zie, ze staan beschreven in de woorden van de ziener[u] Samuël en in de woorden van de profeet Nathan[v] en in de woorden van de visionair Gad,[w] **30** samen met [het bericht over] heel zijn koningschap en zijn machtsbetoon en de tijden[x] die over hem en over Israël en over alle koninkrijken van de landen waren heengegaan.[y]

HFDST. 29

a Ps 105:1
b Ps 106:1
c Jes 63:14
d 2Sa 7:18
e Ps 115:1
Fil 2:13
f Ps 50:12
g Le 25:23
Heb 11:13
h Job 14:2
Jak 4:14
i Ps 24:1
j 1Kr 28:9
k Sp 11:20
Sp 15:8
Han 24:16
Heb 1:9
l Ex 3:6
m 1Kr 28:9
n Ps 10:17
Ps 86:11
2Th 2:17
o 1Kon 8:61
2Kon 20:3
Mr 12:30
p 1Kon 6:12
1Kr 28:7
q De 4:45
De 6:17
1Kon 2:3
r De 7:11
De 12:1
s 1Kr 29:1
t 1Kr 22:14
u 1Kr 28:8
v 1Kr 16:36
Ps 134:2
Ps 145:1
Ef 1:3
w Ge 24:26
Ex 4:31
x 2Kr 7:3
Opb 7:11
y 2Kr 7:4
Ezr 6:17
z Le 1:3
1Kon 8:64
a Le 23:13
Nu 15:5

2e kolom

a 1Kon 8:63
b De 12:7
2Kr 7:10
Ne 8:12
c 1Kr 23:1
d 1Kon 1:35
e 1Kon 2:35
f 1Kr 28:5
g 1Kr 22:11
h 1Kr 22:17
1Kr 28:21
i 1Kr 28:1
j 2Sa 3:2
1Kr 3:5
k 1Kon 3:12
2Kr 1:1
l 2Kr 1:12
Pr 2:9
m 1Kr 18:14
Ps 78:71
n 2Sa 5:4
1Kon 2:11
o 2Sa 2:11
p 2Sa 5:5
q 1Kon 1:1
Sp 16:31
r 1Kr 29:12
s Sp 29:23

t 1Kon 2:1; 1Kon 2:10; 1Kon 2:12; u 1Sa 9:9; v 2Sa 7:2; 2Sa 12:1; w 1Kr 21:9; x Da 2:21; y 1Kon 2:11.

KRONIEKEN

1 En Salomo, de zoon van David, kreeg steeds meer sterkte in zijn koningschap,[a] en Jehovah, zijn God, was met hem[b] en bleef hem bovenmatig groot maken.[c]

2 En Salomo gaf voorts bevel aan heel Israël, aan de oversten van duizend[d] en van honderd[e] en aan de rechters[f] en aan alle oversten van heel Israël,[g] de hoofden van de vaderlijke huizen.[h] **3** Toen gingen Salomo en de gehele gemeente met hem naar de hoge plaats die te Gibeon was;[i] want daar bevond zich de tent der samenkomst[j] van de [ware] God, die Mozes, de knecht[k] van Jehovah, in de wildernis gemaakt had. **4** De ark[l] van de [ware] God had David echter uit Kirjath-Jearim[m] opgevoerd naar de plaats die David ervoor had bereid,[n] want hij had een tent voor haar opgeslagen in Jeruzalem.[o] **5** En het koperen altaar[p] dat Bezaleël,[q] de zoon van Uri, de zoon van Hur,[r] had gemaakt, was vóór de tabernakel van Jehovah geplaatst; en zoals gewoonlijk wendden Salomo en de gemeente zich daarheen. **6** Salomo bracht daar nu offers voor het aangezicht van Jehovah op het koperen altaar dat bij de tent der samenkomst behoorde, en hij offerde daarop voorts duizend brandoffers.[s]

7 In die nacht verscheen God aan Salomo en zei toen tot hem: „Vraag! Wat zal ik u geven?”[t] **8** Daarop zei Salomo tot God: „Gij zijt het die grote liefderijke goedheid jegens mijn vader David hebt betracht[u] en die mij koning hebt gemaakt in zijn plaats.[v] **9** Laat nu, o Jehovah God, uw belofte aan mijn vader David betrouwbaar blijken te zijn,[w] want gijzelf hebt mij koning gemaakt[x] over een volk dat zo talrijk is als de stofdeeltjes van de aarde.[y] **10** Geef mij nu wijsheid en kennis,[a] opdat ik vóór dit volk kan uitgaan en opdat ik kan ingaan,[b] want wie zou dit grote volk van u kunnen richten?”[c]

11 Toen zei God tot Salomo: „Omdat gebleken is dat dit u na aan het hart lag[d] en gij niet gevraagd hebt om rijkdom, stoffelijke bezittingen en eer of om de ziel van wie u haten, en gij zelfs niet om veel dagen gevraagd hebt,[e] maar gij om wijsheid en kennis voor u vraagt opdat gij mijn volk waarover ik u koning heb gemaakt, kunt richten,[f] **12** worden de wijsheid en de kennis u gegeven;[g] ook zal ik u rijkdom en stoffelijke bezittingen en eer geven zoals geen der koningen die er vóór u geweest zijn, ooit heeft gehad,[h] en zoals niemand na u zal krijgen.”[i]

13 Zo kwam Salomo [van] de hoge plaats die te Gibeon was,[j] van vóór de tent der samenkomst,[k] naar Jeruzalem en bleef over Israël regeren.[l] **14** En Salomo bleef wagens en rijpaarden bijeenbrengen, zodat hij in het bezit kwam van veertienhonderd wagens en twaalfduizend rijpaarden,[m] en hij hield ze gestationeerd in wagensteden[n] en dicht bij de koning in Jeruzalem. **15** Voorts maakte de koning het zilver en het goud in Jeruzalem als de stenen;[o] en cederhout maakte hij zo overvloedig als de sycomoorbomen[p] die in de Sjefela zijn.[q] **16** En er was de export van de paarden die Salomo uit Egypte had,[r] en het gezelschap van de kooplieden van de koning haalde in de regel zelf de koppels paarden tegen een prijs.[s] **17** En gewoonlijk haalden en exporteerden zij uit Egypte een wagen voor zeshonderd zilverstukken en een paard voor honderd vijftig; en zo

HFDST. 1

a 1Kon 2:12
b 2Sa 7:12
c 1Kon 3:13
1Kr 29:25
Pr 2:9
Mt 6:29
Mt 12:42
d Ex 18:25
e De 1:15
f 1Kr 23:4
1Kr 26:29
g 1Kr 28:1
h 1Kr 24:31
1Kr 27:1
i 1Kon 3:5
1Kr 16:39
1Kr 21:29
j Ex 40:2
Le 1:1
k De 34:5
Heb 3:5
l 2Sa 6:2
m 1Kr 13:5
n 1Kr 15:1
o 1Kr 16:1
Ps 132:5
p Ex 38:1
q Ex 31:2
r 1Kr 2:20
s 1Kon 3:4
t 1Kon 3:5
u 2Sa 7:8
Ps 89:28
v 1Kr 28:5
w 2Sa 7:12
1Kr 17:25
1Kr 28:6
Ps 132:11
x 1Sa 2:7
1Kon 3:7
y Ge 13:16

2e kolom

a 1Kon 3:9
Sp 2:6
Sp 3:13
Jak 1:5
b Nu 27:17
2Sa 5:2
c 1Kon 3:8
Ps 72:2
d 1Sa 16:7
1Kr 29:17
e 1Kon 3:11
f 1Kon 3:28
Sp 14:8
g 1Kon 3:12
Ps 34:10
Ef 3:20
1Jo 5:15
h 1Kr 29:25
2Kr 9:22
Pr 2:9
i 1Kon 3:13
j 1Kon 3:4
1Kr 16:39
1Kr 21:29
k Ex 40:2
l 1Kon 4:25
m De 17:16
1Kon 4:26
n 2Kr 8:6
2Kr 9:25
o 1Kon 10:21
p 1Kon 10:27
q 2Kr 9:27; 2Kr 26:10; r 2Kr 9:28; s 1Kon 10:28.

was het voor alle koningen van de
Hethieten en de koningen van Sy-
rië.[a] Door bemiddeling van hen ge-
schiedde de export.

2 Salomo gaf nu het bevel een
huis te bouwen[b] voor Jeho-
vah's naam[c] en een huis voor zijn
koningschap.[d] **2** Bijgevolg telde
Salomo zeventigduizend man af
als lastdragers en tachtigduizend
man als houwers in het geberg-
te,[e] en als opzichters over hen
drieduizend zeshonderd [man].[f]
3 Voorts zond Salomo een bood-
schap aan Hiram,[g] de koning van
Tyrus, en liet zeggen: „Net zoals
gij met mijn vader David gehan-
deld hebt[h] en gij hem steeds maar
weer cederhout zondt om zich
een huis te bouwen waarin hij
kon wonen — **4** zie, ik ben bezig
een huis te bouwen[i] voor de naam[j]
van Jehovah, mijn God, om het
aan hem te heiligen,[k] om welrie-
kend reukwerk[l] voor zijn aange-
zicht te branden, met het besten-
dig stapelbrood[m] en brandoffers
's morgens en 's avonds,[n] op de
sabbatten[o] en op de nieuwe ma-
nen[p] en op de feesttijden[q] van Je-
hovah, onze God. Tot onbepaalde
tijd[r] zal dit Israël [opgelegd] zijn.
5 En het huis dat ik bezig ben te
bouwen, zal groot zijn,[s] want onze
God is groter dan alle [andere]
goden.[t] **6** En wie zou de kracht
kunnen behouden om voor hem
een huis te bouwen?[u] Want de he-
mel en de hemel der hemelen kun-
nen hem niet bevatten,[v] en wie
ben ik[w] dat ik voor hem een huis
zou bouwen, tenzij om offerrook
voor zijn aangezicht te brengen?[x]
7 Nu dan, zend mij een kunst-
vaardig man om te werken in
goud en in zilver en in koper[y] en
in ijzer en in roodpurpergeverfde
wol en karmozijn en blauw draad,
en die de kunst verstaat figuren te
snijden, samen met de kunstvaar-
dige mannen die bij mij in Juda
en in Jeruzalem zijn, waarvoor
mijn vader David gezorgd heeft.[z]
8 En zend mij ceder-,[a] jenever-[b]
en algummimstammen[c] van de Li-

HFDST. 1

a 1Kon 10:29

HFDST. 2

b 1Kon 5:5
c De 12:11
1Kr 22:10
d 1Kon 7:1
e 1Kon 5:15
f 1Kon 5:16
1Kon 9:22
2Kr 2:18
g 1Kon 5:1
h 2Sa 5:11
1Kr 14:1
i 1Kon 8:19
j 2Kr 6:33
k 1Kon 8:64
l Ex 30:7
m Ex 25:30
Le 24:8
Mt 12:4
n Nu 28:4
o Ex 20:10
Nu 28:9
p Nu 10:10
Nu 28:11
q Le 23:4
1Kr 23:31
r Le 23:14
Le 23:41
s 1Kr 29:1
Ps 68:29
t Ex 15:11
Ps 86:8
Ps 95:3
Ps 135:5
u Jes 66:1
v 1Kon 8:27
Han 17:24
w 2Sa 7:18
1Kr 29:14
x De 12:6
y Ex 31:3
1Kon 7:14
z 1Kr 22:15
a 1Kon 5:6
b 1Kon 5:8
2Kr 3:5
c 1Kon 10:11

2e kolom

a 1Kon 5:14
b 1Kon 5:9
c 1Kon 5:11
d Ezr 7:22
e 1Kon 5:1
1Kon 9:11
1Kr 14:1
f De 7:8
De 33:3
g 1Kon 10:9
h 1Kon 5:7
Ps 72:18
i Ge 1:1
Ps 33:6
Han 17:24
Opb 4:11
Opb 10:6
j 2Kr 1:12
k 2Kr 2:1
l 1Kon 7:13
1Kon 7:40
2Kr 4:11
2Kr 4:16
Sp 22:29
m 1Kon 7:14
n Ex 31:5
o Ex 39:1
p Ex 39:2
q Ex 39:5
r 2Kr 3:14

banon,[a] want ik voor mij weet
heel goed dat uw knechten er-
varen zijn in het kappen van de
bomen van de Libanon[b] (en zie,
mijn knechten zijn samen met uw
knechten), **9** ja, om een grote
hoeveelheid stammen voor mij ge-
reed te maken, want het huis dat
ik bezig ben te bouwen, zal groot
zijn, ja, op een wonderbare wijze.
10 En zie! aan de houthakkers, die
de bomen kappen, geef ik inder-
daad tarwe als voedsel voor uw
knechten, twintigduizend kor,[c] en
twintigduizend kor gerst en twin-
tigduizend bath wijn[d] en twintig-
duizend bath olie."

11 Daarop zei Hiram, de koning
van Tyrus,[e] in een schrijven dat
hij aan Salomo zond: „Omdat Je-
hovah zijn volk heeft liefgehad,[f]
heeft hij u tot koning over hen
aangesteld."[g] **12** Vervolgens zei
Hiram: „Gezegend zij Jehovah,
de God van Israël,[h] die de hemel
en de aarde gemaakt heeft,[i] om-
dat hij aan David, de koning, een
wijze zoon gegeven heeft, erva-
ren in doorzicht en verstand,[j] die
een huis zal bouwen voor Jeho-
vah en een huis voor zijn koning-
schap.[k] **13** Nu dan, ik zend in-
derdaad een kunstvaardig man,
ervaren in verstand, behorend
tot Hiram-Abi,[l] **14** de zoon van
een vrouw uit de zonen van Dan,
maar wiens vader een man van
Tyrus was, ervaren, om te wer-
ken in goud en in zilver, in ko-
per,[m] in ijzer, in stenen[n] en in
houtsoorten, in roodpurperge-
verfde wol,[o] in blauw draad[p] en in
fijn[q] weefsel en in karmozijn[r] en
aan het snijden van allerlei figu-
ren[s] en aan het ontwerpen van al-
lerlei plannen[t] die hem gegeven
mochten worden, samen met uw
kunstvaardige mannen en de
kunstvaardige mannen van mijn
heer David, uw vader. **15** En
laat mijn heer nu de tarwe en de
gerst, de olie en de wijn die hij
beloofd heeft, aan zijn knechten

s Ex 39:6; t Ex 31:4; Ex 35:32.

zenden.[a] **16** Wij van onze kant
zullen bomen kappen[b] van de Libanon, naar heel uw behoefte,[c]
en wij zullen ze u in vlotten over
zee[d] naar Joppe[e] brengen, en gij,
van uw kant, zult ze opvoeren
naar Jeruzalem."

17 Toen hield Salomo een
telling van alle mannen die inwo-
nende vreemdelingen waren, die
in het land Israël waren,[f] na de
telling die zijn vader David van
hen had gehouden;[g] en er bleken
er honderd drieënvijftig duizend
zeshonderd te zijn. **18** Hij dan
maakte zeventigduizend van hen
tot lastdragers[h] en tachtigdui-
zend tot houwers[i] in het geberg-
te en drieduizend zeshonderd tot
opzichters om het volk aan het
werk te houden.[j]

3 Ten slotte begon Salomo met
de bouw van het huis van Je-
hovah[k] in Jeruzalem op de berg
Moria,[l] waar [Jehovah] aan zijn
vader David verschenen was,[m] op
de plaats die David had geredeg-
gemaakt op de dorsvloer van Ornan,[n] de Jebusiet. **2** Bijgevolg
begon hij met de bouw in de twee-
de maand op de tweede [dag], in
het vierde jaar van zijn regering.[o]
3 En deze dingen legde Salomo als
fundament voor de bouw van het
huis van de [ware] God; de lengte
in ellen volgens de vroegere
maat was zestig el en de breedte
twintig el.[p] **4** En de voorhal,[q] die
vóór de lengte was, was twintig el
vóór de breedte van het huis, en
haar hoogte was honderd twintig;
voorts bekleedde hij haar van bin-
nen met zuiver goud. **5** En het
grote huis[r] overtrok hij met jene-
verhout, waarna hij het met goed
goud overtrok,[s] en toen bracht
hij daarop palmfiguren[t] en ket-
tingen aan.[u] **6** Verder bekleed-
de hij het huis met kostbaar ge-
steente ter opluistering;[v] en het
goud[w] was goud uit het goud-
land. **7** Vervolgens overtrok hij
het huis, de balken, de drempels
en zijn wanden en zijn deuren
met goud;[a] en hij graveerde che-
rubs op de wanden.[b]

8 Voorts maakte hij het huis
van het Allerheiligste;[c] de lengte
ervan in verhouding tot de breed-
te van het huis was twintig el, en
de breedte zelf ervan was twintig
el;[d] en toen overtrok hij het met
goed goud tot een bedrag van zes-
honderd talenten. **9** En het ge-
wicht voor de spijkers[e] was vijftig
sikkelen goud; en de dakvertrek-
ken overtrok hij met goud.

10 Toen maakte hij in het huis
van het Allerheiligste twee che-
rubs,[f] beeldhouwwerk, en bekleed-
de ze met goud.[g] **11** Wat de vleu-
gels van de cherubs[h] betreft, hun
lengte was twintig el, terwijl de
ene vleugel van vijf el tot de muur
van het huis reikte, en de andere
vleugel van vijf el tot de vleu-
gel van de andere cherub reikte.[i]
12 En de vleugel van de ene che-
rub van vijf el reikte tot de muur
van het huis, en de andere vleu-
gel van vijf el was in aanraking
met de vleugel van de andere che-
rub.[j] **13** De vleugels van deze
cherubs waren uitgespreid twin-
tig el; en zij stonden op hun voe-
ten met hun gezicht naar binnen
gekeerd.

14 Verder maakte hij het gor-
dijn[k] van blauw draad[l] en rood-
purpergeverfde wol en karmozijn
en een fijn weefsel, en bracht daar-
op cherubs aan.[m]

15 Toen maakte hij vóór het
huis twee zuilen,[n] vijfendertig el
lang, en het kapiteel[o] dat op de
top van elke [zuil] was, was vijf el.
16 Verder maakte hij kettingen[p]
in de trant van een halssnoer en
bracht die aan op de top van de
zuilen, en maakte honderd gra-
naatappels[q] en hechtte die aan
de kettingen. **17** Voorts richtte
hij de zuilen op aan de voorkant
van de tempel, één aan de rech-
ter- en één aan de linkerkant,
waarna hij de rechtse de naam
Jachin gaf en de linkse de naam
Boaz.[r]

HFDST. 2

a 2Kr 2:10
b 1Kon 5:6
c 1Kon 5:8
d 1Kon 5:9
e Joz 19:46
Ezr 3:7
Han 9:36
f 1Kon 5:13
1Kon 5:14
2Kr 8:8
g 1Kr 22:2
h 1Kon 5:15
i 1Kon 5:17
1Kon 5:18
1Kr 22:15
j 1Kon 5:16

HFDST. 3

k 1Kon 6:14
1Kr 29:19
l Ge 22:2
Ge 22:14
m 2Sa 24:25
1Kr 21:18
n 2Sa 24:18
1Kr 21:22
o 1Kon 6:1
p 1Kon 6:2
q 1Kon 6:3
2Kr 29:7
r 1Kon 6:15
s 1Kon 6:22
1Kr 29:4
t 1Kon 6:29
u 1Kon 6:21
v 1Kr 29:2
1Kr 29:8
w 1Kr 29:4

2e kolom

a Ex 26:29
b Ex 26:1
1Kon 6:29
c Ex 26:33
1Kon 8:6
Heb 9:3
Heb 9:24
d 1Kon 6:20
e 1Kr 22:3
f 1Kon 6:23
g 1Kon 6:28
h 1Kon 8:6
1Kr 28:18
2Kr 5:7
i 1Kon 6:24
j 1Kon 6:25
1Kon 6:27
k Mt 27:51
Heb 10:20
l Ex 26:31
m Ex 36:35
n 1Kon 7:15
1Kon 7:21
2Kon 25:13
2Kr 4:12
Opb 3:12
o 1Kon 7:16
2Kon 25:17
Jer 52:22
p 1Kon 7:17
q 1Kon 7:20
2Kon 25:17
2Kr 4:13
Jer 52:23
r 1Kon 7:21

4 Toen maakte hij het koperen altaar;[a] de lengte ervan was twintig el en de breedte twintig el en de hoogte tien el.[b]

2 Voorts maakte hij de gegoten zee,[c] tien el van de ene rand tot de andere rand, helemaal rond, en ze was vijf el hoog, en met een snoer van dertig el kon men haar rondom omspannen.[d] **3** En eronder helemaal in het rond was wat geleek op pompoenvormige[e] ornamenten, die haar omgaven, tien in een el, die de zee geheel omringden.[f] De pompoenvormige ornamenten waren in twee rijen, in één gietsel met haar gegoten. **4** Ze stond op twaalf stieren,[g] drie die naar het noorden keken en drie die naar het westen keken en drie die naar het zuiden keken en drie die naar het oosten keken; en de zee was erbovenop, en al hun achterdelen waren naar de binnenkant [gekeerd].[h] **5** En de dikte ervan was een handbreedte; en de rand ervan was op dezelfde wijze gemaakt als de rand van een beker, als een lieliebloesem.[i] Als vat kon ze drieduizend bathmaten[j] bevatten.[k]

6 Verder maakte hij tien bekkens en zette er vijf aan de rechterkant en vijf aan de linkerkant,[l] om daarin te wassen.[m] Dingen die met het brandoffer[n] te maken hadden, spoelde men gewoonlijk daarin af. Maar de zee was voor de priesters, om zich daarin te wassen.[o]

7 Toen maakte hij gouden lampenstandaarden,[p] tien stuks volgens hetzelfde plan,[q] en zette ze in de tempel, vijf aan de rechterkant en vijf aan de linkerkant.[r]

8 Verder maakte hij tien tafels en zette ze neer in de tempel, vijf aan de rechterkant en vijf aan de linkerkant,[s] en maakte honderd gouden schalen.

9 Toen maakte hij het voorhof[t] van de priesters[u] en de grote omsloten ruimte[v] en de deuren die bij de omsloten ruimte behoorden, en de deuren ervan bekleedde hij met koper. **10** En de zee plaatste hij aan de rechterkant, oostwaarts tegen het zuiden.[a]

11 Ten slotte maakte Hiram de bakken[b] en de schoppen[c] en de schalen.[d]

Zo kwam Hiram gereed met het verrichten van het werk dat hij voor koning Salomo aan het huis van de [ware] God deed. **12** De twee zuilen[e] en de ronde kapitelen[f] op de top van de twee zuilen en de twee netwerken[g] ter bedekking van de twee ronde kapitelen die op de top van de zuilen waren **13** en de vierhonderd granaatappels[h] voor de twee netwerken, twee rijen granaatappels voor elk netwerk ter bedekking van de twee ronde kapitelen die op de zuilen waren,[i] **14** en de tien wagentjes[j] en de tien bekkens[k] op de wagentjes; **15** de ene zee[l] en de twaalf stieren eronder,[m] **16** en de bakken en de schoppen[n] en de vorken[o] en al hun gerei[p] maakte Hiram-Abiv[q] voor koning Salomo voor het huis van Jehovah, van gepolijst koper. **17** In het Jordaandistrict goot de koning ze in de dichte grond tussen Sukkoth[r] en Zereda.[s] **18** Zo maakte Salomo al dit gerei in zeer grote hoeveelheid, want het gewicht van het koper werd niet vastgesteld.[t]

19 Voorts maakte Salomo al het gerei[u] dat in het huis van de [ware] God was en het gouden altaar[v] en de tafels[w] met het toonbrood erop, **20** en de lampenstandaarden[x] en hun lampen[y] van zuiver goud, om ze overeenkomstig de regel vóór het binnenste vertrek[z] te ontsteken; **21** en de bloesems en de lampen en de snuiters,[a] van goud (het was het zuiverste goud), **22** en de lichtdovers en de schalen en de bekers en de vuurpotten, van zuiver goud,[b] en de ingang van het huis,[c] zijn binnenste deuren voor het Allerheiligste en de deuren[d] van het huis van de tempel, van goud.

HFDST. 4

a Ex 38:2
1Kon 8:22
2Kon 16:14
b Ex 20:26
c Ex 30:20
Ex 38:8
2Kr 4:6
d 1Kon 7:23
e 1Kon 6:18
f 1Kon 7:24
g Jer 52:20
h 1Kon 7:25
i 1Kon 6:35
j Ez 45:14
k 1Kon 7:26
l 1Kon 7:39
m Le 9:14
n Le 1:9
o Ex 29:4
p Ex 37:17
2Kr 4:20
Za 4:2
q 1Kr 28:12
r Ex 40:24
s 2Kr 4:19
t Ex 27:9
Le 6:16
u 1Kon 6:36
v 1Kon 7:12

2e kolom

a 1Kon 7:39
b Ex 27:3
1Kon 7:45
c Ex 38:3
2Kon 25:14
d 1Kon 7:40
e 2Kr 3:17
f 1Kon 7:41
g 1Kon 7:17
h 1Kon 7:20
i 1Kon 7:42
Jer 52:22
j 1Kon 7:27
2Kon 25:16
Jer 52:17
k 1Kon 7:38
l 1Kon 7:23
m 1Kon 7:25
n 1Kon 7:40
o Ex 38:3
p Jer 52:19
q 2Kr 2:13
r Joz 13:24
Joz 13:27
s 1Kon 7:46
t 1Kon 7:47
1Kr 22:3
1Kr 22:14
Jer 52:20
u 2Kon 24:13
Ezr 1:7
Jer 28:3
v Ex 37:26
1Kon 7:48
2Kr 26:16
Opb 8:3
w Ex 25:24
2Kr 4:8
x Ex 37:17
1Kon 7:49
y Ex 25:37
z 1Kon 6:16
a Ex 37:23
b 1Kon 7:50
c 1Kon 6:32
d 1Kon 6:34

5 Ten slotte kwam al het werk
dat Salomo voor het huis van
Jehovah moest doen, tot voltooi-
ing,[a] en Salomo bracht nu alles
wat zijn vader David geheiligd
had[b] erin; en het zilver en het
goud en al het gerei legde hij bij
de schatten van het huis van de
[ware] God.[c] **2** In die tijd riep
Salomo voorts de oudere mannen
van Israël[d] en alle stamhoofden,[e]
de oversten van de vaderlijke[f] hui-
zen van de zonen van Israël, te Je-
ruzalem bijeen, om de ark[g] van het
verbond van Jehovah op te voe-
ren[h] uit de Stad van David,[i] dat
wil zeggen Sion.[j] **3** Zo kwamen
alle mannen van Israël samen bij
de koning op het feest, dat van de
zevende maand.[k]

4 Alle oudere mannen van Is-
raël kwamen dus,[l] en de levieten
gingen de Ark dragen.[m] **5** Zij
dan voerden de Ark[n] en de tent
der samenkomst[o] en al het heilig-
gerei[p] dat in de tent was op.
De priesters, de levieten, voerden
ze op.[q] **6** En koning Salomo en
de gehele vergadering van Israë-
lieten die hun afspraak met hem
nakwamen vóór de Ark, brachten
schapen en runderen ten slacht-
offer[r] die vanwege de grote hoe-
veelheid niet berekend of geteld
konden worden. **7** Toen bracht-
ten de priesters de ark van het
verbond van Jehovah op haar
plaats, in het binnenste[s] vertrek
van het huis, in het Allerheiligste,[t]
onder de vleugels van de che-
rubs.[u] **8** Aldus hielden de che-
rubs hun vleugels voortdurend
uitgespreid over de plaats van de
Ark, zodat de cherubs de Ark
en haar draagbomen[v] van boven
af bedekten.[w] **9** Maar de draag-
bomen waren lang, zodat de uit-
einden van de draagbomen zicht-
baar waren in het Heilige vóór
het binnenste vertrek, maar bui-
ten waren ze niet zichtbaar, en ze
zijn daar nog steeds, tot op deze
dag.[x] **10** Er was niets in de Ark
dan de twee tafelen[y] die Mozes in
Horeb[z] had gegeven, toen Jeho-
vah [een verbond] sloot[a] met de
zonen van Israël bij hun uittocht
uit Egypte.[b]

11 Nu geschiedde het toen de
priesters uit de heilige plaats naar
buiten traden (want alle priesters
die men kon vinden, hadden zich
hunnerzijds geheiligd[c] — de afde-
lingen[d] hoefden niet in acht gene-
men te worden); **12** en de levie-
ten[e] die zangers waren, behorende
tot hen allen, namelijk tot Asaf,[f]
tot Heman,[g] tot Jeduthun[h] en tot
hun zonen en tot hun broeders,
in fijn weefsel gekleed, met cim-
balen[i] en met snaarinstrumenten[j]
en harpen,[k] ten oosten van het al-
taar stonden, en samen met hen
priesters [ten getale van] honderd
twintig die op de trompetten blie-
zen[l] — **13** het geschiedde nu dat
zodra de trompetters en de zan-
gers als één [man][m] één geluid lie-
ten horen om Jehovah te loven en
te danken, en zodra zij het geluid
aanhieven met de trompetten en
met de cimbalen en met de in-
strumenten voor de zang[n] en met
het loven[o] van Jehovah, „want hij
is goed,[p] want tot onbepaalde tijd
duurt zijn liefderijke goedheid”,[q]
het huis zelf vervuld werd met
een wolk,[r] ja, het huis van Je-
hovah,[s] **14** en de priesters kon-
den vanwege de wolk niet blijven
staan om dienst te verrichten;[t]
want de heerlijkheid[u] van Jeho-
vah vervulde het huis van de
[ware] God.

6 Toen was het dat Salomo zei:[v]
„Jehovah zelf heeft gezegd in
de dikke donkerheid te willen ver-
blijven;[w] **2** en ik voor mij heb u
een huis als verheven woning ge-
bouwd[x] en een vaste plaats waar
gij tot onbepaalde tijd kunt wo-
nen.”[y]

3 Toen keerde de koning zich
om en ging de gehele gemeen-
te van Israël zegenen,[z] terwijl de
gehele gemeente van Israël over-

HFDST. 5

a 1Kon 6:38; 1Kon 7:51
b 1Kr 22:14
c 1Kr 26:26; Mt 23:17
d 1Kon 8:1
e De 1:13
f 1Kr 24:6; 1Kr 24:31; 2Kr 1:2
g Ex 25:10; Nu 10:33
h 2Sa 6:12; 2Kr 1:4
i 2Sa 5:7; 2Sa 5:9
j Ps 2:6; Jes 35:10; Mt 21:5
k Le 23:34; 1Kon 8:2; 2Kr 7:8
l Joz 23:2
m Ex 25:14; Nu 4:15; 1Kr 15:15
n Ex 37:1
o Ex 40:35; Nu 4:31
p Nu 4:15; 1Kon 7:48
q 1Kon 8:4
r 2Sa 6:13; 1Kon 8:5
s 1Kon 6:23
t 1Kon 6:20
u 1Kon 8:6
v Ex 25:14
w 1Kon 8:7
x 1Kon 8:8
y Ex 34:1; Ex 40:20; De 10:2
z De 4:15

2e kolom

a Ex 19:5; Ex 24:7; De 29:1; 2Kr 6:11; Jer 31:32
b Ex 19:1
c Ex 19:10; Nu 8:21; 2Kr 29:34; 2Kr 30:24
d 1Kr 24:1; 2Kr 35:4
e 1Kr 15:16; 1Kr 16:4; 1Kr 23:3; 1Kr 25:1; 2Kr 29:25; Ezr 3:10
f 1Kr 6:39; 1Kr 15:19
g 1Kr 6:33; 1Kr 15:17; 1Kr 25:6
h 1Kr 16:41; 1Kr 25:3
i 1Kr 15:16
j 2Sa 6:5
k 2Kr 9:11
l 1Kr 15:24
m Jes 52:8; Fil 1:27
n Ps 69:30
o Ps 84:4
p 1Kr 16:34; 2Kr 7:10
q Ex 34:6
r 1Kon 8:10

s Ex 40:34; 1Kon 8:11; t Ex 40:35; 2Kr 7:2; u Ex 16:10; Ez 10:4; Opb 21:23; **HFDST. 6** v 1Kon 8:12; w Ex 20:21; De 4:11; Ps 97:2; Heb 12:18; x 1Kon 8:13; y 2Kr 2:4; Ps 132:14; z 1Kon 8:55.

eind stond.[a] **4** Vervolgens zei hij: „Gezegend zij Jehovah, de God van Israël,[b] die met zijn eigen mond met mijn vader Davids heeft gesproken[c] en met zijn eigen handen de vervulling tot stand heeft gebracht,[d] want hij zei: **5** 'Sinds de dag dat ik mijn volk uit het land Egypte uitleidde, heb ik geen stad uit alle stammen van Israël gekozen om er een huis te bouwen waar mijn naam[e] zou blijken te zijn, en ik heb geen man uitgekozen om leider te worden over mijn volk Israël.[f] **6** Maar ik zal Jeruzalem uitkiezen,[g] opdat mijn naam daar zal blijken te zijn, en ik zal Davids uitkiezen om voortaan aan het hoofd van mijn volk Israël te staan.'[h] **7** Voorts lag het mijn vader Davids na aan het hart een huis te bouwen voor de naam van Jehovah, de God van Israël.[i] **8** Maar Jehovah zei tot mijn vader Davids: 'Omdat gebleken is dat het u na aan het hart lag een huis te bouwen voor mijn naam, hebt gij goed gedaan, omdat gebleken is dat het u na aan het hart lag.[j] **9** Alleen zult niet gij het huis bouwen,[k] maar uw zoon, die uit uw lendenen voortkomt, dié zal het huis voor mijn naam bouwen.'[l] **10** En Jehovah heeft vervolgens zijn woord dat hij gesproken had gestand gedaan,[m] opdat ik zou opstaan in de plaats van mijn vader Davids[n] en op de troon[o] van Israël zou zitten, juist zoals Jehovah gesproken had,[p] en opdat ik het huis voor de naam van Jehovah, de God van Israël, zou bouwen,[q] **11** en opdat ik daar de Ark[r] zou plaatsen, waar het verbond van Jehovah is dat hij met de zonen van Israël gesloten heeft."[s]

12 Toen ging hij voor het altaar van Jehovah staan, ten aanschouwen van de gehele gemeente van Israël,[t] en hij breidde nu zijn handpalmen uit.[u] **13** (Want Salomo had een koperen podium[v] gemaakt en dat vervolgens midden in de omsloten ruimte[w] gezet. De lengte ervan was vijf el en de breedte vijf el en de hoogte drie el; en hij bleef daarop staan.) Voorts liet hij zich ten aanschouwen van de gehele gemeente van Israël op zijn knieën neer[a] en breidde zijn handpalmen uit naar de hemel.[b] **14** En hij zei vervolgens: „O Jehovah, de God van Israël,[c] er is in de hemel of op de aarde geen God als gij,[d] die zich houdt aan het verbond[e] en de liefderijke goedheid jegens uw knechten, die met geheel hun hart voor uw aangezicht wandelen;[f] **15** gij die u jegens uw knecht Davids, mijn vader, gehouden hebt aan wat gij hem beloofd hadt,[g] zodat gij met uw mond de belofte deedt, en met uw eigen hand hebt gij de vervulling tot stand gebracht, zoals [blijkt] op deze dag.[h] **16** En nu, o Jehovah, de God van Israël, houd u jegens uw knecht Davids, mijn vader, aan wat gij hem beloofd hebt door te zeggen: 'Er zal van u geen man van voor mijn aangezicht worden afgesneden die op de troon van Israël zit,[i] indien uw zonen[j] slechts acht zullen geven op hun weg door in mijn wet te wandelen,[k] net zoals gij voor mijn aangezicht hebt gewandeld.'[l] **17** En nu, o Jehovah, de God van Israël,[m] laat uw belofte[n] die gij aan uw knecht Davids hebt gedaan, betrouwbaar blijken te zijn.[o]

18 Maar zal God waarlijk bij de mensen op aarde wonen?[p] Zie! De hemel, ja, zelfs de hemel der hemelen, kan u niet bevatten;[q] hoeveel minder dan dit huis dat ik gebouwd heb![r] **19** En gij moet u wenden tot het gebed van uw knecht[s] en tot zijn verzoek om gunst,[t] o Jehovah, mijn God, door te luisteren naar het smekende geroep[u] en naar het gebed waarmee uw knecht voor uw aangezicht bidt,[v] **20** opdat uw ogen dag en nacht geopend mogen blijken te zijn[w] naar dit huis, naar de plaats waar gij volgens uw zeggen uw naam zoudt vestigen,[x] door te luisteren naar het

HFDST. 6

a Ne 8:5
b Ps 41:13
Ps 145:10
Jak 3:9
c 1Kr 17:12
d 1Kon 8:15
Jes 55:11
e De 12:5
f 1Kon 8:16
g 2Kr 12:13
Ps 48:1
h 2Sa 7:8
1Kr 28:4
i 2Sa 7:2
1Kon 5:3
j 1Kon 8:18
2Kor 8:12
k 1Kon 8:19
l 2Sa 7:12
1Kr 17:4
m Joz 21:45
Ne 9:8
n 1Kr 29:23
o 1Kr 28:5
Heb 1:8
p 1Kr 17:11
q 1Kon 8:20
r Ex 40:20
1Kon 8:9
2Kr 5:10
s 1Kon 8:21
t 1Kon 8:22
u Ex 9:33
Ps 28:2
1Ti 2:8
v Ne 8:4
w 1Kon 6:36

2e kolom

a 1Kon 8:54
Ps 95:6
Han 20:36
b Ezr 9:5
c 1Kr 29:10
d Ex 15:11
1Sa 2:2
Ps 86:8
Mi 7:18
e 1Kon 8:23
f De 7:9
2Kon 20:3
2Kr 16:9
Ne 1:5
g 1Kon 3:6
1Kon 6:12
h 2Sa 7:12
1Kr 22:10
i 1Kon 8:24
j 1Kon 6:12
k Ps 132:12
l Ps 26:3
m Ex 24:10
n 2Sa 7:25
Ps 119:49
o 1Kon 8:26
p 1Kon 8:27
Han 7:48
q 2Kr 2:6
Ne 9:6
Ps 148:13
Jes 40:12
Han 17:24
r 1Kon 8:27
Jes 66:1
s 2Kr 6:33
Ps 65:2
Da 9:18
t 2Kr 33:13
Ps 6:9
u Ps 5:2
v 1Kon 8:28
w 2Kon 19:16
Ps 33:18
Ps 34:15

x De 26:2; 2Kr 6:9; Ne 1:9.

gebed waarmee uw knecht in de
richting van deze plaats bidt.[a]
21 En gij moet luisteren naar de
smekingen van uw knecht[b] en
van uw volk Israël wanneer zij
in de richting van deze plaats
bidden,[c] opdat gijzelf vanuit de
plaats van uw woning, vanuit de
hemel, moogt horen;[d] en gij moet
horen en vergeven.[e]
22 Indien een man tegen zijn
naaste zondigt[f] en hij hem wer-
kelijk een vloek oplegt om hem
aan de vloek bloot te stellen,[g]
en hij werkelijk [met betrekking
tot] de vloek voor uw altaar komt
in dit huis,[h] **23** moogt gij, van
uw kant, dan vanuit de hemel
horen,[i] en gij moet handelend
optreden[j] en uw knechten rich-
ten door de goddeloze te verge-
lden door zijn gedrag op zijn eigen
hoofd te doen neerkomen[k] en door
de rechtvaardige rechtvaardig
te verklaren[l] door hem te geven
overeenkomstig zijn eigen recht-
vaardigheid.[m]
24 En indien uw volk Israël de
nederlaag lijdt voor een vijand[n]
omdat zij tegen u zijn blijven zon-
digen,[o] en zij inderdaad [tot u] te-
rugkeren[p] en uw naam prijzen[q]
en bidden[r] en om gunst verzoe-
ken voor uw aangezicht in dit
huis,[s] **25** moogt gíj dan vanuit
de hemel horen,[t] en gij moet de
zonde van uw volk Israël verge-
ven[u] en hen terugbrengen[v] naar
de grond die gij hun en hun voor-
vaders hebt gegeven.[w]
26 Wanneer de hemel toegeslo-
ten wordt zodat er geen regen
valt[x] omdat zij tegen u zijn blij-
ven zondigen,[y] en zij werkelijk in
de richting van deze plaats bid-
den[z] en uw naam prijzen [en] zij
zich van hun zonde afkeren om-
dat gij hen zijt blijven kwellen,[a]
27 moogt gíj dan vanuit de he-
mel horen, en gij moet de zonde
van uw knechten, ja, van uw volk
Israël, vergeven, want gij onder-
richt[b] hen aangaande de goede
weg[c] die zij dienen te bewande-
len; en gij moet regen geven[d] op

HFDST. 6

a 1Kon 8:29
b Ps 5:1
c 2Kr 7:12
Da 6:10
d 2Kon 19:20
2Kr 30:27
e 2Kr 7:14
Mi 7:18
f 1Sa 2:25
g Ne 10:29
h 1Kon 8:31
i 2Kr 30:27
Ps 123:1
j 1Kon 8:32
k Nu 5:27
2Kon 9:26
Job 34:11
Sp 1:31
Jes 3:11
Ga 6:7
l De 25:1
Ps 33:5
m Jes 3:10
Ez 18:20
n Le 26:17
De 28:25
Joz 7:8
o Joz 7:11
Re 2:14
p Le 26:40
Ne 9:2
q Da 9:19
r Ezr 9:5
s 1Kon 8:33
Da 9:3
t Jes 57:15
u 1Kon 8:34
v Ps 106:47
w Ge 13:15
Ex 6:8
x Jak 5:17
y Ez 14:13
z 1Kon 8:35
a Jes 9:13
Ez 18:30
b Ps 86:11
Ps 119:102
Jes 30:20
Jes 54:13
c Jes 30:21
Jer 6:16
Jer 42:3
d 1Kon 18:1
Za 10:1

2e kolom

a 1Kon 8:36
b Ru 1:1
2Kon 6:25
2Kr 20:9
c Le 26:16
De 28:21
d Am 4:9
Hag 2:17
e De 28:22
Am 4:9
f De 28:38
Joë 1:4
Joë 2:25
g Ps 78:46
h Le 26:25
2Kr 12:2
2Kr 32:1
i 1Kon 8:37
j Ez 14:21
k 2Kr 20:6
Ps 91:15
l 2Kr 33:13
m 1Kon 8:38
n Sp 14:10
o Da 6:10
p Ps 33:14
Jes 63:15
Mt 23:22

uw land dat gij uw volk als erfe-
lijke bezitting hebt gegeven.[a]
28 Ingeval er hongersnood[b]
komt in het land, ingeval er pes-
tilentie[c] komt, ingeval er [koren]
brand[d] en meeldauw,[e] sprink-
hanen[f] en kakkerlakken[g] komen;
ingeval hun vijanden[h] hen bele-
geren in het land van hun poor-
ten[i] — enigerlei plaag en enigerlei
kwaal[j] — **29** welk gebed,[k] welk
verzoek om gunst[l] er ook moge ko-
men van de zijde van enig mens of
van heel uw volk Israël,[m] omdat
ieder van hen zijn eigen plaag en
zijn eigen smart kent;[n] wanneer
hij werkelijk zijn handpalmen uit-
breidt in de richting van dit huis,[o]
30 moogt gíj dan vanuit de hemel,
de plaats van uw woning,[p] horen,
en gij moet vergeven[q] en een ieder
geven overeenkomstig al zijn we-
gen,[r] daar gij zijn hart kent[s] (want
gíj alleen kent het hart van de
mensenzonen heel goed);[t] **31** op-
dat zij u vrezen[u] door uw wegen
te bewandelen al de dagen dat
zij leven op de oppervlakte van de
aardbodem die gij aan onze voor-
vaders hebt gegeven.[v]
32 En ook naar de buitenlan-
der, die geen deel uitmaakt van
uw volk Israël[w] en die wegens uw
grote naam en uw sterke hand[x]
en uw uitgestrekte arm[y] werke-
lijk uit een ver land komt,[z] en zij
komen inderdaad en bidden in de
richting van dit huis,[a] **33** moogt
gíj dan vanuit de hemel, vanuit
uw vaste woonplaats,[b] luisteren,
en gij moet doen overeenkomstig
alles waarom de buitenlander tot
u roept;[c] opdat alle volken der
aarde uw naam kennen[d] en u vre-
zen,[e] evenals uw volk Israël, en
weten dat uw naam uitgeroepen
is over dit huis dat ik heb ge-
bouwd.[f]
34 Ingeval uw volk ten strijde

---

q Ps 130:4; **r** Job 34:11; Ps 18:20; Opb 2:23; **s** 1Kr 28:9; Jer 11:20; **t** 1Sa 16:7; 1Kon 8:39; Jer 17:10; **u** Ex 20:20; **v** Ge 12:7; Joz 1:2; 1Kon 8:40; **w** Ex 12:48; Ru 1:16; Jes 56:3; **x** De 3:24; Joz 2:11; **y** 1Kon 8:42; **z** Nu 9:14; Joz 9:27; Jes 56:6; Jo 12:20; Han 8:27; **a** Han 2:10; **b** 2Kr 30:27; Ps 11:4; Ps 123:1; Heb 9:24; **c** 1Kon 8:43; **d** Ps 22:27; Ps 46:10; **e** Jer 10:7; Opb 14:7; **f** 1Kon 8:43.

uittrekt[a] tegen zijn vijanden op
de weg waarlangs gij hen zendt,[b]
en zij inderdaad tot u bidden[c] in
de richting van deze stad die gij
hebt uitgekozen en het huis dat
ik voor uw naam heb gebouwd,[d]
35 moet gij ook vanuit de he-
mel hun gebed en hun verzoek
om gunst horen,[e] en gij moet hun
recht verschaffen.[f]
36 Ingeval zij tegen u zondi-
gen[g] (want er is geen mens die
niet zondigt),[h] en gij vertoornd
op hen moet zijn en hen aan een
vijand overlevert, en hun vervo-
eraars hen werkelijk gevankelijk
wegvoeren naar een land veraf
of dichtbij,[i] **37** en zij in het land
waarheen zij gevankelijk zijn weg-
gevoerd echt tot bezinning ko-
men, en zij werkelijk [tot u] terug-
keren en u in het land waar zij
gevangenen zijn om gunst verzoe-
ken[j] en zeggen: 'Wij hebben gezon-
digd,[k] wij hebben gedwaald[l] en wij
hebben goddeloos gehandeld',[m]
38 en zij inderdaad met geheel
hun hart en met geheel hun ziel
tot u terugkeren[n] in het land waar
zij gevangenen zijn[o] van hen die
hen gevankelijk hebben wegge-
voerd, en zij inderdaad bidden in
de richting van hun land dat gij
aan hun voorvaders hebt gegeven
en de stad die gij hebt uitgeko-
zen[p] en het huis dat ik voor uw
naam heb gebouwd,[q] **39** moet gij
ook vanuit de hemel, vanuit uw
vaste woonplaats,[r] hun gebed en
hun verzoeken om gunst horen,[s]
en gij moet hun recht verschaffen[t]
en uw volk dat tegen u gezondigd
heeft, vergeven.[u]
40 Welnu, o mijn God, laten uw
ogen[v] alstublieft geopend blijken
te zijn en uw oren[w] opmerkzaam
op het gebed betreffende deze
plaats. **41** En nu, sta toch op,[x]
o Jehovah God, [om binnen te
gaan] in uw rust,[y] gij en de Ark
van uw sterkte.[z] Laten uw prie-
sters zelf, o Jehovah God, bekleed
worden met redding, en laten uw
loyalen, ja zíj, zich in goedheid
verheugen.[a] **42** O Jehovah God,

HFDST. 6

a De 20:1
2Kr 14:11
b Nu 31:2
Joz 8:1
Re 1:2
1Sa 15:3
c 2Kr 14:11
2Kr 20:6
d 2Kr 3:2
e Ps 3:4
Da 9:17
f Jes 37:36
g 1Kon 8:46
h Ps 130:3
Pr 7:20
Ro 3:23
i Le 26:34
Da 9:7
j 1Kon 8:47
k Le 26:40
Ne 1:6
Ps 106:6
l Da 9:5
m Ezr 9:6
Sp 28:13
n De 30:2
1Sa 7:3
Jer 29:13
o Da 9:3
p 2Kr 33:7
Da 6:10
q 1Kon 8:48
r 2Kr 30:27
Ps 123:1
Heb 9:24
s 1Kon 8:49
t Ge 15:14
Jer 51:36
u Mi 7:18
v 2Kr 7:15
2Kr 16:9
Ps 11:4
Ps 34:15
Jes 37:17
w Ps 17:1
Ps 31:2
Ps 65:2
x Ps 132:8
y 1Kr 28:2
z Joz 3:13
1Sa 5:9
a Ne 9:25
Ps 65:4

2e kolom

a 1Kon 1:34
Ps 18:50
b Han 13:34

HFDST. 7

c 1Kon 8:54
d 1Kon 18:38
e Le 9:24
1Kr 21:26
f Ex 40:34
1Kon 8:11
g Ex 40:35
h Ex 4:31
i Ps 95:6
j Ps 31:19
Mt 19:17
k Ru 2:20
Jer 31:3
Klg 3:22
l 1Kon 8:62
m 1Kon 8:63
n Nu 7:10
2Kr 2:4
Ezr 6:16
o 2Kr 5:11
p 1Kr 23:5

wijs het aangezicht van uw ge-
zalfde niet af.[a] O gedenk toch de
liefderijke goedheden [toegezegd]
aan uw knecht David."[b]

7 Zodra Salomo nu geëindigd
had te bidden,[c] daalde er vúúr
uit de hemel neer[d] en verteer-
de vervolgens het brandoffer[e] en
de slachtoffers, en Jehovah's heer-
lijkheid[f] vervulde het huis. **2** En
de priesters konden het huis van
Jehovah niet binnengaan,[g] omdat
Jehovah's heerlijkheid het huis
van Jehovah had vervuld. **3** En
alle zonen van Israël waren toe-
schouwers toen het vuur neer-
daalde en de heerlijkheid van Je-
hovah op het huis was, en zij
bogen[h] zich onmiddellijk diep
met hun aangezicht ter aarde
op het plaveisel en wierpen zich
neer[i] en dankten Jehovah, „want
hij is goed,[j] want zijn liefderij-
ke goedheid duurt tot onbepaal-
de tijd".[k]
4 En de koning en heel het volk
brachten een slachtoffer voor het
aangezicht van Jehovah.[l] **5** En
koning Salomo offerde vervol-
gens het slachtoffer bestaande
uit tweeëntwintigduizend runde-
ren en honderd twintig duizend
schapen.[m] Zo werd het huis van
de [ware] God door de koning en
heel het volk ingewijd.[n] **6** En de
priesters[o] stonden op hun dienst-
posten, alsook de levieten[p] met
de instrumenten voor de zang[q]
ter ere van Jehovah, die koning
David[r] gemaakt had om Jehovah
te danken, „want zijn liefderij-
ke goedheid duurt tot onbepaal-
de tijd", zo dikwijls David door
hun hand lof bracht; en tegen-
over hen bliezen de priesters luid
op de trompetten,[s] terwijl alle Is-
raëlieten stonden.
7 Toen heiligde[t] Salomo het
middengedeelte van het voorhof
dat vóór het huis van Jehovah
was, omdat hij daar de brand-
offers[u] en de vette stukken van

q 1Kr 25:7; r 1Kon 10:12; Ps 138:8; s 2Kr 5:13; t 1Kon 8:64; u Le 1:3.

de gemeenschapsoffers opdroeg,
want het koperen altaar[a] dat Salomo gemaakt had, kon het brand-
offer en het graanoffer[b] en de
vette stukken[c] zelf niet bevat-
ten. **8** Salomo dan vierde in die
tijd het feest,[d] zeven dagen lang,
en heel Israël met hem,[e] een zeer
grote gemeente,[f] vanaf de toegang
van Hamath[g] tot aan het stroom-
dal van [de beek van] Egypte.[h]
9 Maar op de achtste dag hiel-
den zij een plechtige vergade-
ring,[i] want de inwijding van het
altaar hadden zij zeven dagen
lang gevierd en het feest zeven
dagen. **10** En op de drieëntwin-
tigste dag van de zevende maand
zond hij het volk heen naar hun
huizen, verheugd[j] en vrolijk van
hart om het goede[k] dat Jehovah
jegens David en jegens Salomo
en jegens zijn volk Israël had ver-
richt.[l]

11 Zo voltooide Salomo het huis
van Jehovah[m] en het huis van
de koning;[n] en in alles wat in Sa-
lomo's hart opgekomen was om
het met betrekking tot het huis
van Jehovah en zijn eigen huis
te doen, bleek hij succesvol te
zijn. **12** Jehovah verscheen[o] nu
's nachts aan Salomo en zei tot
hem: „Ik heb uw gebed gehoord,[p]
en ik heb mij deze plaats uitgeko-
zen[q] als een huis van slachtoffer.[r]
13 Wanneer ik de hemel toesluit
opdat er geen regen valt[s] en wan-
neer ik de sprinkhanen gebied
het land kaal te vreten[t] en indien
ik een pestilentie onder mijn volk
zend,[u] **14** en mijn volk[v] waar-
over mijn naam[w] is uitgeroepen,
verootmoedigt[x] zich en zij bid-
den[y] en zoeken mijn aangezicht[z]
en keren van hun slechte we-
gen terug,[a] dan zal ík vanuit de
hemel horen[b] en hun zonde ver-
geven,[c] en ik zal hun land gene-
zen.[d] **15** Nu zullen mijn eigen
ogen[e] geopend blijken te zijn en
mijn oren[f] opmerkzaam op het
gebed in deze plaats. **16** En nu
heb ik dit huis uitgekozen[g] en ge-
heiligd, opdat mijn naam[h] daar
tot onbepaalde tijd moge blijken
te zijn,[a] en mijn ogen en mijn
hart zullen daar stellig altijd blij-
ken te zijn.[b]

17 En wat u betreft, indien gij
voor mijn aangezicht zult wan-
delen, juist zoals uw vader Da-
vid[c] heeft gewandeld, ja, door te
doen naar alles wat ik u geboden
heb,[d] en gij mijn voorschriften[e]
en mijn rechterlijke beslissingen
in acht zult nemen,[f] **18** dan wil
ik de troon van uw koningschap
bevestigen,[g] juist zoals ik met
uw vader David [een verbond]
heb gesloten,[h] toen ik zei: 'Geen
man van u zal ervan worden af-
gesneden over Israël te regeren.'[i]
19 Maar indien gijlieden van UW
kant U afwendt[j] en mijn inzet-
tingen en mijn geboden die ik U
voorgehouden heb, werkelijk ver-
laat[k] en werkelijk andere goden
gaat dienen[l] en U voor die neer-
buigt,[m] **20** dan zal ik hen stel-
lig wegrukken uit mijn grond
die ik hun gegeven heb;[n] en dit
huis dat ik voor mijn naam ge-
heiligd heb,[o] zal ik van voor mijn
aangezicht wegwerpen[p] en ik
zal het tot een spreekwoord[q]
en een spotrede maken onder
alle volken.[r] **21** Wat dit huis
betreft dat tot puinhopen gewor-
den was,[s] iedereen die er voor-
bijgaat, zal star zijn van ont-
zetting[t] en zal stellig zeggen:
'Waarom heeft Jehovah zo met
dit land en met dit huis gedaan?'[u]
22 En men zal moeten zeggen:
'Het was omdat zij Jehovah, de
God van hun voorvaders, die hen
uit het land Egypte had geleid,[v]
hebben verlaten[w] en zich ver-
volgens aan andere goden heb-
ben gehouden[x] en zich voor die
hebben neergebogen en die heb-
ben gediend.[y] Daarom heeft hij
al deze rampspoed over hen ge-
bracht.'"[z]

HFDST. 7

a 2Kr 4:1
b Le 2:1
c Le 4:8
d Le 23:34
De 16:13
e 1Kon 8:65
f 2Kr 30:13
g Nu 34:8
2Kon 14:25
h Nu 34:5
2Kon 24:7
Jes 27:12
i Le 23:36
De 16:8
Ne 8:18
j De 12:7
De 16:15
Ne 8:10
k 2Kr 6:41
l 1Kon 8:66
m 1Kon 9:1
n Pr 2:4
o 1Kon 9:2
2Kr 1:7
p 2Kon 20:5
Ps 66:19
Lu 1:13
Han 10:31
1Pe 3:12
q De 12:5
Ps 78:68
r De 12:6
2Kr 2:6
s 2Kr 6:26
t De 28:38
u Le 26:16
Nu 16:46
Ez 14:19
v Ex 19:5
De 32:9
w Nu 6:27
Jes 43:10
Jes 63:19
x Le 26:41
2Kr 33:12
Jak 4:10
y 2Kr 6:37
z Ho 5:15
a De 30:2
Sp 28:13
Jes 55:7
b 2Kr 30:27
c 2Kr 6:39
Ps 103:3
d Ps 60:2
e 2Kr 16:9
f 2Kr 6:40
g De 12:21
h 1Kon 8:16

2e kolom

a 1Kon 9:3
b 2Kr 6:20
c 1Kon 9:4
Ps 26:3
d De 4:40
e De 12:1
f De 4:5
g 2Sa 7:13
h Ps 89:28
i 1Kon 9:5
j Heb 10:38
k Le 26:15
De 28:15
Ps 73:27
l Joz 23:16
m Ex 20:5
1Kon 9:6
n De 4:26
2Kon 17:20
o 1Kon 9:7

p 2Kon 25:9; q De 28:37; Jer 24:9; r Ps 44:14; s 1Kon 9:8; 2Kon 25:9; Jer 7:4; t 2Kr 29:8; Jer 19:8; Da 9:12; u De 29:24; Jer 22:8; v Ex 12:51; De 29:25; w 2Kr 15:2; Ps 73:27; x Ps 115:8; Jes 2:8; Jer 2:11; Jer 10:14; y 1Kon 9:9; z De 4:26; 2Kr 36:17; Jer 22:9.

8 Nu geschiedde het na verloop van twintig jaar,[a] waarin Salomo het huis van Jehovah[b] en zijn eigen huis had gebouwd,[c] **2** dat de steden die Hiram[d] aan Salomo had gegeven — Salomo herbouwde ze en liet toen de zonen van Israël daarin wonen. **3** Bovendien trok Salomo naar Hamath-Zoba en overweldigde het. **4** Toen herbouwde hij Tadmor in de wildernis en alle voorraadsteden[e] die hij in Hamath[f] had gebouwd. **5** Voorts bouwde hij Hoog-Beth-Horon[g] en Laag-Beth-Horon,[h] versterkte steden met muren,[i] deuren en grendels,[j] **6** en Baälath[k] en alle voorraadsteden die van Salomo waren geworden en alle wagensteden[l] en de steden voor de ruiters[m] en al het door Salomo begeerde[n] dat hij begeerd had te bouwen in Jeruzalem en op de Libanon[o] en in heel het land van zijn heerschappij.

7 Wat al het volk betreft dat overgebleven was van de Hethieten[p] en de Amorieten[q] en de Ferezieten[r] en de Hevieten[s] en de Jebusieten,[t] die geen deel uitmaakten van Israël,[u] **8** van hun zonen die na hen overgebleven waren in het land, die door de zonen van Israël niet waren uitgeroeid,[v] bleef Salomo mannen voor dwangarbeid oproepen,[w] tot op deze dag.[x] **9** Maar uit de zonen van Israël maakte Salomo niemand tot slaaf voor zijn werk;[y] want zij waren krijgslieden[z] en oversten van zijn adjudanten en oversten van zijn wagenmenners[a] en van zijn ruiters.[b] **10** Dit waren de oversten van de gevolmachtigden[c] die tot koning Salomo behoorden, tweehonderd vijftig, de voormannen over het volk.[d]

11 En Farao's dochter[e] werd door Salomo uit de Stad van David opgehaald[f] [en gebracht] naar het huis dat hij voor haar had gebouwd,[g] want hij zei: „Ofschoon zij een vrouw van mij is, dient zij niet in het huis van David, de koning van Israël, te wonen, want de plaatsen waar de ark van Jehovah gekomen is, zijn iets heiligs."[a]

12 Het was toen dat Salomo brandoffers[b] aan Jehovah offerde op het altaar[c] van Jehovah dat hij vóór de voorhal had gebouwd,[d] **13** ja, als een dagelijks terugkerende[e] zaak, om offers te brengen overeenkomstig het gebod van Mozes voor de sabbatten[f] en voor de nieuwe manen[g] en voor de vastgestelde feesten[h] driemaal in het jaar,[i] op het feest van de ongezuurde broden[j] en op het wekenfeest[k] en op het loofhuttenfeest.[l] **14** Verder stelde hij de afdelingen[m] van de priesters over hun diensten overeenkomstig de regel van zijn vader David,[n] en de levieten[o] op hun dienstposten, om te loven[p] en te dienen[q] onder het oog van de priesters, als een dagelijks terugkerende zaak,[r] en de poortwachters in hun afdelingen voor de verschillende poorten,[s] want zo luidde het gebod van David, de man van de [ware] God. **15** En zij weken niet af van het gebod van de koning aan de priesters en de levieten betreffende enige zaak en betreffende de voorraden.[t] **16** Zo was al het werk van Salomo in een gereedgemaakte[u] toestand vanaf de dag van de grondlegging van het huis van Jehovah totdat het voltooid was.[v] [Zo] was het huis van Jehovah af.[w]

17 Het was toen dat Salomo naar Ezeon-Geber[x] ging en naar Eloth[y] aan de oever van de zee in het land Edom.[z] **18** En Hiram[a] zond hem door toedoen van zijn knechten geregeld schepen en knechten die de zee kenden,[b] en zij gingen dan met Salomo's knechten naar Ofir[c] en haalden vandaar vierhonderd vijftig talenten[d] goud[e] en brachten dat bij koning Salomo.[f]

HFDST. 8

a 1Kon 9:10
b 1Kon 6:37
1Kon 6:38
c 1Kon 7:1
d 2Sa 5:11
1Kon 5:2
e 1Kon 9:19
f 2Sa 8:9
2Kon 14:28
g Joz 16:5
1Kr 7:24
h Joz 16:3
1Kon 9:17
i Nu 32:17
De 28:52
2Kon 10:2
2Kr 12:4
j De 3:5
k Joz 19:44
1Kon 9:18
l 1Kon 4:26
m 1Kon 9:19
n Pr 2:10
o Re 3:3
1Kon 9:19
p Ge 15:20
De 7:1
1Kon 11:1
2Kon 7:6
q Ge 15:21
r Ex 34:11
s Ex 23:23
t Nu 13:29
u 1Kon 9:20
v Joz 15:63
Joz 17:12
Ps 106:34
w 1Kon 9:21
x Joz 16:10
2Kr 2:17
y Ex 19:6
Le 25:39
z 1Sa 8:12
a 1Sa 8:11
b 1Kon 9:22
c 1Kon 5:16
d 1Kon 9:23
e 1Kon 3:1
f 1Kon 9:24
g 1Kon 7:8

2e kolom

a Ex 29:43
b Le 1:3
c 2Kr 4:1
d 1Kon 6:3
Ez 8:16
e Ex 29:38
Nu 28:3
f Nu 28:9
g Nu 10:10
Nu 28:11
h Ex 23:14
Le 23:4
i De 16:16
j Le 23:6
k Le 23:16
Han 2:1
l Le 23:34
m 1Kr 24:1
2Kr 5:11
Lu 1:5
n 1Kr 23:3
o 1Kr 15:16
1Kr 25:1
p 1Kr 6:31
1Kr 16:42
q 1Kr 16:4
1Kr 24:31
r 2Kr 35:10

s 1Kr 9:17; 1Kr 26:1; t 1Kr 9:29; 1Kr 26:20; u 1Kon 5:18; v 1Kon 6:1; 1Kon 6:7; w 1Kon 7:51; x Nu 33:35; 1Kon 22:48; 2Kr 20:36; y De 2:8; 2Kon 14:22; 2Kon 16:6; z Ge 36:1; 1Kon 9:26; a 2Sa 5:11; b 1Kon 9:27; c 1Kon 22:48; Ps 45:9; d Ex 38:24; e 1Kon 10:22; 2Kr 9:13; f Pr 2:8.

9 En de koningin van Scheba[a] zelf hoorde het bericht omtrent Salomo, en zij kwam toen te Jeruzalem om Salomo met ingewikkelde vragen op de proef te stellen,[b] samen met een zeer indrukwekkend gevolg en kamelen[c] die beladen waren met balsemolie,[d] en een grote hoeveelheid goud,[e] en edelstenen.[f] Ten slotte kwam zij bij Salomo en sprak met hem over alles wat haar na aan het hart lag.[g] **2** Salomo op zijn beurt verklaarde haar voorts al haar zaken,[h] en geen zaak was voor Salomo verborgen die hij haar niet verklaarde.[i]

3 Toen nu de koningin van Scheba Salomo's wijsheid[j] zag, alsmede het huis dat hij had gebouwd,[k] **4** en het voedsel van zijn tafel[l] en het aanzitten van zijn dienaren en de tafeldienst van zijn bedienden en hun kledij[m] en zijn schenkers[n] en hun kledij, en zijn brandoffers[o] die hij geregeld bracht in het huis van Jehovah,[p] bleek er voorts geen geest meer in haar te zijn. **5** Zij zei dan tot de koning: „Het woord was waar dat ik in mijn eigen land over uw zaken en over uw wijsheid heb gehoord.[q] **6** En ik stelde geen geloof[r] in hun woorden totdat ik gekomen was opdat ik het met eigen ogen kon zien;[s] en zie! men heeft mij nog niet de helft verteld van de overvloed van uw wijsheid.[t] Gij hebt het bericht dat ik heb gehoord, overtroffen.[u] **7** Gelukkig[v] zijn uw mannen, en gelukkig zijn deze dienaren van u, die voortdurend vóór u staan en naar uw wijsheid luisteren.[w] **8** Moge Jehovah, uw God, gezegend worden,[x] die behagen in u heeft gehad,[y] zodat hij u op zijn troon heeft geplaatst[z] als koning voor Jehovah, uw God;[a] want uw God heeft Israël liefgehad,[b] om het tot onbepaalde tijd staande te houden, zodat hij u tot koning[c] over hen heeft aangesteld om recht[d] en rechtvaardigheid[e] te oefenen."

HFDST. 9

a 1Kon 10:1; Jes 60:6; Lu 11:31
b Mt 12:42; Mt 22:46
c Ge 24:10; Jes 60:6
d 2Kon 20:13
e Ps 72:15
f 1Kon 10:2; Sp 17:8
g Mt 12:34
h 1Kon 10:3; Sp 1:5
i 1Kon 3:12
j 1Kon 3:28; 1Kon 10:4; Pr 12:9
k 1Kon 6:1; 2Kr 3:1; 2Kr 4:11
l 1Kon 4:22
m 1Kon 10:5
n Ne 1:11
o Le 1:3
p 2Kr 8:13
q 1Kon 10:6; Mt 11:19
r Sp 14:15; Lu 11:31
s 1Kon 10:7; Jo 20:25
t Pr 1:16
u 1Kon 4:31; 1Kon 4:34; 2Kr 1:12
v Sp 3:13; Sp 8:34
w 1Kon 10:8
x 1Kon 5:7; Ps 72:18
y 2Sa 15:25; Ps 18:19
z 1Kr 29:23
a 1Kon 10:9
b De 7:8; 2Kr 2:11
c Jo 1:49
d 2Sa 8:15; 1Kon 3:9; Jes 9:7
e 2Sa 23:3; Ps 72:2; Jes 11:4

2e kolom

a 1Kon 9:14; Ps 72:10
b Ge 43:11
c Sp 20:15
d 1Kon 10:10
e 1Kon 9:27
f 1Kon 10:22; 2Kr 8:18; Ps 72:10
g 1Kon 10:11
h 2Kr 3:6
i 1Kon 6:8
j 1Kon 7:1
k 1Kon 10:12; 1Kr 25:1; Ps 92:3; Ps 150:3
l 2Sa 6:5; 1Kr 23:5
m 1Kr 9:33; 2Kr 5:12
n 1Kon 10:1; Sp 11:25; Mt 12:42; Lu 6:38; Lu 11:31

9 Toen gaf zij de koning honderd twintig talenten goud[a] en balsemolie[b] in zeer grote hoeveelheid en edelstenen;[c] en die balsemolie welke de koningin van Scheba aan koning Salomo gaf, had haar weerga nog niet gevonden.[d]

10 En bovendien brachten de knechten van Hiram[e] en de knechten van Salomo die goud uit Ofir haalden,[f] stammen van algummimbomen[g] en edelstenen[h] mee. **11** Voorts maakte de koning van de stammen van de algummimbomen trappen[i] voor het huis van Jehovah en voor het huis van de koning[j] en ook harpen[k] en snaarinstrumenten[l] voor de zangers,[m] en nog nooit tevoren waren er zulke in het land van Juda gezien.

12 En van zijn kant gaf koning Salomo aan de koningin[n] van Scheba al haar welbehagen waarom zij gevraagd had, benevens [de waarde van] wat zij de koning gebracht had. Zij dan keerde zich om en ging naar haar eigen land, zij met haar dienaren.[o]

13 En het gewicht van het goud dat in één jaar bij Salomo inkwam, bedroeg zeshonderd zesenzestig talenten goud,[p] **14** afgezien van [wat] de reizende mannen en de kooplieden[q] inbrachten en van [wat] alle koningen van de Arabieren[r] en de stadhouders van het land aan goud en zilver bij Salomo brachten.

15 Vervolgens maakte koning Salomo tweehonderd grote schilden van gelegeerd goud[s] (zeshonderd [sikkelen] gelegeerd goud legde hij voorts op elk groot schild),[t] **16** en driehonderd beukelaars van gelegeerd goud (drie minen goud legde hij voorts op elke beukelaar).[u] Toen plaatste de koning ze in het Huis van het Libanonwoud.[v]

o 1Kon 10:13; p 1Kon 10:14; 2Kr 1:15; Ps 68:29; Ps 72:15; q Ge 37:28; 1Kon 10:15; Jes 23:2; Jes 45:14; r Ps 72:10; Jer 25:24; s 2Kr 12:9; t 1Kon 10:16; u 1Kon 10:17; v 1Kon 7:2.

17 Verder maakte de koning
een grote ivoren troon en be-
kleedde die met zuiver goud.[a]
18 En de troon had zes treden,
en de troon had een gouden voet-
bank (ze zaten aan elkaar vast),
en er waren armleuningen aan
weerskanten van de zitplaats,
en twee leeuwen[b] stonden naast
de armleuningen.[c] **19** En er wa-
ren twaalf leeuwen[d] die daar aan
weerskanten op de zes treden
stonden. Geen enkel ander ko-
ninkrijk had er een die precies
als deze was gemaakt.[e] **20** En
alle drinkvaten[f] van koning Sa-
lomo waren van goud,[g] en alle va-
ten van het Huis van het Liba-
nonwoud[h] waren van zuiver goud.
Er was niets van zilver; dat werd
in de dagen van Salomo als vol-
komen niets geacht.[i] **21** Want
schepen behorend aan de koning
voeren met de knechten van Hi-
ram[j] naar Tarsis.[k] Eens in de drie
jaar kwamen er doorgaans sche-
pen van Tarsis binnen, beladen
met goud en zilver,[l] ivoor,[m] en
apen en pauwen.[n]

22 Zo was koning Salomo in
rijkdom[o] en wijsheid[p] groter dan
alle andere koningen der aarde.
23 En alle koningen der aarde
zochten[q] het aangezicht van Sa-
lomo om zijn wijsheid te horen,[r]
die de [ware] God in zijn hart
had gelegd.[s] **24** En zij brachten
dan ieder hun geschenk:[t] zilver-
en voorwerpen en gouden voor-
werpen[u] en klederen,[v] wapentuig
en balsemolie, paarden en muildie-
ren als een jaarlijks terugkeren-
de zaak.[w] **25** En Salomo kwam
in het bezit van vierduizend stal-
boxen voor paarden[x] en wagens[y]
en twaalfduizend rijpaarden, en
hij hield ze gestationeerd in de wa-
gensteden[z] en dicht bij de koning
in Jeruzalem. **26** En hij werd
heerser over alle koningen van-
af de Rivier tot aan het land van
de Filistijnen en tot aan de grens
van Egypte.[a] **27** Voorts maak-
te de koning het zilver in Jeru-
zalem als de stenen; en cederhout

HFDST. 9

a 1Kon 10:18
b Ge 49:9
Sp 28:1
Openb 5:5
c 1Kon 10:19
d Nu 23:24
e 1Kon 10:20
f Es 1:7
g 1Kon 10:21
h 1Kon 7:2
i 1Kon 10:27
j 1Kon 9:27
k 2Kr 20:36
Ps 72:10
Jes 23:1
Jon 1:3
l 1Kon 7:51
m 1Kon 10:18
Am 3:15
n 1Kon 10:22
o 1Kon 3:13
1Kon 10:23
Ps 89:27
Ef 3:8
p 1Kon 3:12
1Kon 4:29
Kol 2:3
q 1Kon 4:34
r 1Kon 10:24
Jes 11:10
Lu 21:15
s 1Kon 3:28
2Kr 1:12
Sp 2:6
Da 1:17
t 2Kr 26:8
Job 42:11
u 2Sa 8:10
v Mt 6:29
w 1Kon 10:25
x De 17:16
y 1Kon 4:26
z 1Kon 10:26
a 1Kon 4:21

2e kolom

a 1Kon 10:27
b 2Kr 1:15
c 1Kr 27:28
d De 17:16
2Kr 1:16
e 1Kon 10:28
Jes 31:1
f 1Kon 11:41
g 2Sa 7:2
2Sa 12:1
1Kon 1:8
1Kon 1:11
1Kon 1:32
1Kr 29:29
h 1Kon 11:29
i 1Kon 11:36
1Kon 14:2
1Kon 14:10
j 2Kr 12:15
2Kr 13:22
k 2Kr 13:20
l 1Kon 11:26
m 2Sa 5:9
1Kon 2:10
2Kr 21:20
n 1Kr 3:10
2Kr 13:7
Pr 2:19
Mt 1:7
o 1Kon 14:21

HFDST. 10

p 1Kon 12:1
q Ge 12:6
Joz 20:7
Joz 24:1
Re 9:1

maakte hij zo overvloedig[a] als de
sycomoorbomen[b] die in de Sjefe-
la zijn.[c] **28** En er waren er die
voor Salomo paarden[d] haalden
uit Egypte[e] en uit alle andere lan-
den.

29 Wat de rest van de aangele-
genheden van Salomo betreft,[f] de
eerste en de laatste, zijn die niet
beschreven in de woorden van de
profeet Nathan[g] en in de profe-
tie van de Siloniet[h] Ahia[i] en in
het bericht van de visioenen van
de visionair Iddo[j] over Jerobeam,[k]
de zoon van Nebat?[l] **30** En Sa-
lomo bleef veertig jaar te Jeruzalem
over heel Israël regeren. **31** Ten
slotte legde Salomo zich neer bij
zijn voorvaders. Men begroef hem
derhalve in de Stad van David, zijn
vader;[m] en zijn zoon Rehabeam[n]
begon in zijn plaats te regeren.[o]

10 En Rehabeam[p] ging nu
naar Sichem,[q] want naar
Sichem waren alle Israëlieten ge-
komen om hem koning te maken.
2 Nu geschiedde het dat zodra Je-
robeam,[r] de zoon van Nebat, het
hoorde, terwijl hij nog in Egypte
was[s] (want hij had de wijk gene-
men wegens Salomo, de koning),
Jerobeam onmiddellijk uit Egypte
terugkeerde.[t] **3** Zij lieten hem
derhalve roepen, en Jerobeam en
heel Israël kwamen en spraken tot
Rehabeam en zeiden:[u] **4** „Uw va-
der heeft van zijn kant ons juk
hard gemaakt;[v] nu dan, maak de
harde dienst van uw vader en het
zware juk[w] dat hij ons heeft opge-
legd lichter, en wij zullen u die-
nen."[x]

5 Hierop zei hij tot hen: „Laat
er nog drie dagen zijn. Komt
dan bij mij terug." Het volk ging
dus heen. **6** Toen ging koning
Rehabeam te rade[y] bij de oude-
re mannen die zijn vader Sa-
lomo, toen deze nog in leven was,
voortdurend ten dienste hadden
gestaan en zei: „Wat raadt GIJ
aan, dit volk te antwoorden?"[z]

---

r 1Kon 11:28; s 1Kon 11:40; t 1Kon 12:2; u 1Kon 12:3; v Sp 29:2; Pr 4:1; w Pr 5:8; x 1Kon 12:4; y 2Sa 16:20; Job 12:12; z 1Kon 12:6.

7 Bijgevolg spraken zij tot hem
en zeiden: „Indien gij u goed be-
toont jegens dit volk en hun
werkelijk welgevallig zijn en in-
derdaad goede woorden tot hen
spreekt,[a] dan zullen zij stellig
voor altijd uw knechten wor-
den.”[b]
8 Hij sloeg echter de raad van
de oudere mannen waarmee zij
hem van advies hadden gediend,
in de wind[c] en ging te rade bij de
jonge mannen die met hem op-
gegroeid waren,[d] die hem nu ten
dienste stonden.[e] **9** En hij zei
vervolgens tot hen: „Wat raadt GIJ
aan[f] dat wij kunnen antwoorden
aan dit volk dat tot mij gespro-
ken heeft door te zeggen: ’Maak
het juk dat uw vader ons heeft op-
gelegd lichter’?”[g] **10** Waarop de
jonge mannen die met hem opge-
groeid waren, met hem spraken
en zeiden: „Dit dient gij te zeg-
gen tot het volk dat tot u gespro-
ken heeft door te zeggen: ’Uw va-
der heeft van zijn kant ons juk
zwaar gemaakt, maar wat u aan-
gaat, maak het lichter op ons’;
dit dient gij tot hen te zeggen:[h]
’Mijn pink alleen al zal stellig dik-
ker zijn dan mijn vaders heupen.[i]
11 Nu dan, mijn vader heeft van
zijn kant een zwaar juk op U gela-
den, maar ik voor mij zal UW juk
nog verzwaren.[j] Mijn vader heeft
U van zijn kant met zwepen ge-
tuchtigd, maar ik voor mij [zal
het] met gesels [doen].’ ”[k]
12 En Jerobeam en al het volk
kwamen nu op de derde dag bij
Rehabeam, juist zoals de koning
gesproken had door te zeggen:
„Komt op de derde dag bij mij
terug.”[l] **13** Toen gaf de koning
hun een hard antwoord.[m] Zo sloeg
koning Rehabeam de raad van
de oudere mannen[n] in de wind,[o]
14 en hij sprak hun vervolgens
toe overeenkomstig de raad van
de jonge mannen[p] en zei: „Ik zal
UW juk zwaarder maken, en ik
voor mij zal het nog verzwaren.
Mijn vader heeft U van zijn kant
met zwepen getuchtigd, maar
ik voor mij [zal het] met gesels
[doen].”[a] **15** En de koning luis-
terde niet naar het volk; want
het bleek een keer in de aange-
legenheden te zijn door toedoen
van de [ware] God,[b] opdat Je-
hovah zijn woord gestand kon
doen[c] dat hij door bemiddeling
van Ahija,[d] de Siloniet,[e] tot Jero-
beam, de zoon van Nebat, gespro-
ken had.[f]
16 Wat heel Israël betreft, om-
dat de koning niet naar hen luis-
terde, antwoordde het volk nu de
koning en zei: „Wat hebben wij
voor deel aan David?[g] En er is
geen erfdeel met de zoon van
Isaï.[h] Ieder naar uw goden,[i] o Is-
raël! Zorg nu voor uw eigen huis,
o David.”[j] Daarop begaf heel Is-
raël zich naar zijn tenten.
17 Wat de zonen van Israël be-
treft die in de steden van Juda
woonden, over hen bleef Reha-
beam regeren.[k]
18 Nadien zond koning Reha-
beam Hadoram,[l] die over dege-
nen ging die tot dwangarbeid wa-
ren verplicht, maar de zonen van
Israël wierpen hem met stenen,[m]
zodat hij stierf. En koning Reha-
beam zelf kon nog net zijn wa-
gen bestijgen om naar Jeruzalem
te vluchten.[n] **19** En de Israëlie-
ten hebben hun opstand[o] tegen
het huis van David volgehouden
tot op deze dag.

11 Toen Rehabeam te Jeru-
zalem aangekomen was,[p]
riep hij onmiddellijk het huis van
Juda en Benjamin[q] bijeen, hon-
derd tachtig duizend uitgelezen
strijdbare mannen,[r] om tegen Is-
raël te strijden, ten einde het
koninkrijk aan Rehabeam terug
te brengen. **2** Maar het woord
van Jehovah kwam tot Sema-
ja,[s] de man van de [ware] God,
en luidde: **3** „Zeg het volgende
tot Rehabeam, de zoon van Sa-
lomo, de koning van Juda,[t] en
tot heel Israël in Juda en Ben-
jamin: **4** ’Dit heeft Jehovah ge-
zegd: „GIJ moogt niet optrekken
en tegen UW broeders strijden.[u]

HFDST. 10

a Sp 12:8
Sp 15:1
Pr 10:4
Za 1:13
b 1Kon 12:7
c Sp 1:25
Sp 19:20
Pr 10:3
Jes 30:1
d Sp 13:20
Jes 3:4
2Ti 4:3
e 1Kon 12:8
f 1Kon 22:6
Sp 21:30
g 1Kon 12:9
h 1Kon 12:10
i Job 31:13
Ps 140:11
Sp 10:14
Sp 18:6
Sp 28:25
Sp 29:23
Mt 23:4
j 1Sa 8:18
Jes 58:6
k 1Kon 12:11
l 1Kon 12:12
m 1Sa 20:10
Sp 10:11
Sp 12:13
Sp 14:16
Sp 15:1
Ef 4:31
Ef 6:9
n 1Kon 12:13
Job 12:12
o Sp 19:27
p 2Kr 22:4
Sp 12:5

2e kolom

a Sp 11:17
Pr 7:7
b De 2:30
Ps 5:10
Sp 21:1
Am 3:6
c 1Sa 15:29
2Sa 17:14
2Kon 10:10
Jes 55:11
d 1Kon 11:30
e 1Kon 11:29
f 1Kon 12:15
g 1Kon 11:13
h 2Sa 20:1
i Ex 20:3
De 13:5
1Kon 12:16
Sp 11:9
j 1Kon 11:32
k 1Kon 11:36
2Kr 11:1
l 2Sa 20:24
1Kon 4:6
1Kon 12:18
m Nu 14:10
2Kr 24:21
n 1Kon 12:18
o 1Sa 10:19
2Kon 17:21

HFDST. 11

p 1Kon 12:21
q Ge 49:27
Re 20:14
2Kr 14:8
r Ps 33:16
s 2Kr 12:15
t 1Kon 12:23
u 2Sa 2:26
Han 7:26

Keert terug, ieder naar zijn huis,
want op aandrang van mij is deze
zaak geschied."'"[a] Zij dan gehoor-
zaamden het woord van Jehovah
en keerden terug zonder tegen Je-
robeam op te trekken.[b]

5 En Rehabeam bleef in Jeru-
zalem wonen en bouwde voorts
versterkte steden in Juda. **6** Zo
herbouwde hij Bethlehem[c] en
Etam[d] en Tekoa,[e] **7** en Beth-Zur[f]
en Socho[g] en Adullam,[h] **8** en
Gath[i] en Maresa[j] en Zif,[k] **9** en
Adoraïm en Lachis[l] en Azeka,[m]
10 en Zora[n] en Ajalon[o] en He-
bron,[p] versterkte steden, die in
Juda en Benjamin lagen. **11** Ver-
der versterkte hij de vestingen[q]
en plaatste er leiders[r] in en voor-
raden voedsel en olie en wijn,
12 en in al de verschillende ste-
den grote schilden[s] en lansen;[t] en
hij versterkte ze voorts in zeer
grote mate. En Juda en Benjamin
bleven van hem.

13 Wat de priesters en de levie-
ten betreft die in heel Israël wa-
ren, zij stelden zich uit al hun ge-
bieden aan zijn zijde. **14** Want
de levieten verlieten hun weide-
gronden[u] en hun bezitting[v] en
kwamen vervolgens naar Juda en
Jeruzalem,[w] omdat Jerobeam[x] en
zijn zonen hen uit de priester-
dienst voor Jehovah hadden ont-
slagen.[y] **15** En hij stelde voorts
priesters voor zich aan voor de
hoge plaatsen[z] en voor de demo-
nen in bokkengedaanten[a] en voor
de kalveren die hij gemaakt had.[b]
16 En na hen kwamen uit alle
stammen van Israël degenen die
hun hart gaven om Jehovah, de
God van Israël, te zoeken, naar
Jeruzalem[c] om Jehovah, de God
van hun voorvaders, slachtof-
fers te brengen.[d] **17** En drie jaar
lang bleven zij het koningschap
van Juda versterken[e] en Reha-
beam, de zoon van Salomo, bevesti-
gen, want drie jaar lang bewan-
delden zij de weg van David en
Salomo.[f]

18 Toen nam Rehabeam zich
tot vrouw Mahalath, de dochter
van Jerimoth, de zoon van Da-
vid, en van Abichaïl, de docht-
er van Eliab,[a] de zoon van Isaï.
19 Mettertijd baarde zij hem zo-
nen: Jeüs en Semarja en Zaham.
20 En na haar nam hij Maächa,[b]
de kleindochter van Absalom.[c]
Mettertijd baarde zij hem Abia[d]
en Attai en Ziza en Selomith.
21 En Rehabeam hield meer van
Maächa, de kleindochter van Ab-
salom, dan van al zijn andere vrou-
wen[e] en zijn bijvrouwen; want hij
had achttien vrouwen genomen,
alsook zestig bijvrouwen, zodat
hij de vader werd van achten-
twintig zonen en zestig dochters.
22 Dientengevolge stelde Reha-
beam Abia, de zoon van Maächa,
als hoofd aan, als leider onder zijn
broers, want [hij dacht] hem ko-
ning te maken. **23** Hij handel-
de echter verstandig[f] en verdeel-
de sommigen van al zijn zonen
over alle landstreken van Juda
en van Benjamin,[g] over alle ver-
sterkte steden,[h] en gaf hun voed-
sel in overvloed[i] en zocht een me-
nigte vrouwen [voor hen].[j]

12 Nu gebeurde het dat zodra
het koningschap van Re-
habeam stevig bevestigd was[k] en
zodra hij sterk was, hij de wet
van Jehovah verliet,[l] en ook heel
Israël[m] met hem. **2** Voorts ge-
beurde het in het vijfde jaar van
koning Rehabeam,[n] dat Sisak,[o] de
koning van Egypte, tegen Jeruza-
lem optrok (want zij hadden zich
ontrouw jegens Jehovah gedra-
gen)[p] **3** met twaalfhonderd wa-
gens[q] en met zestigduizend rui-
ters; en zonder tal[r] was het volk
dat met hem uit Egypte kwam —
Libiërs,[s] Sukkieten en Ethiopiërs.[t]
4 En hij wist de versterkte steden
die tot Juda behoorden[u] in te ne-
men en kwam ten slotte tot aan
Jeruzalem.[v]

5 Wat nu de profeet Semaja[w]
betreft, hij kwam tot Rehabeam
en de vorsten van Juda, die zich

HFDST. 11

a 1Kon 11:31; 2Kr 10:15
b 1Kon 12:24
c Ge 35:19; Mt 2:1
d 1Kr 4:3
e 2Sa 14:2; Am 1:1
f Joz 15:58
g 2Kr 28:18
h Joz 12:15; 1Sa 22:1
i 1Kr 18:1
j Joz 15:44
k 1Sa 23:14
l Joz 10:5; 2Kr 32:9
m Joz 10:10; Ne 11:30; Jer 34:7
n Joz 15:33
o Joz 19:42
p Ge 23:2; Joz 14:15; 2Sa 2:1
q Jes 22:10
r 2Kr 17:19
s 2Kr 32:5
t 2Kr 26:14
u Nu 35:3; Joz 21:21
v Nu 35:2
w Ex 32:26; De 33:8
x 1Kon 12:31
y De 12:19
z 1Kon 13:33
a Le 17:7; Jes 13:21
b 1Kon 12:28
c 2Kr 15:9; 2Kr 30:11
d De 12:11; 1Kr 22:1
e 2Kr 12:1
f 2Kr 1:1; 2Kr 7:17; 2Kr 8:13; Ho 6:4

2e kolom

a 1Sa 16:6; 1Sa 17:13
b 1Kon 15:2; 2Kr 11:21
c 2Sa 13:1; 2Sa 18:33
d 1Kon 15:1; 2Kr 12:16; Mt 1:7
e De 17:17; Re 8:30; 1Kon 11:3
f Sp 16:20
g Joz 18:11
h 2Kr 11:11
i 2Kr 21:3
j De 17:17

HFDST. 12

k 2Kr 11:17
l De 8:14; De 32:15; 2Kr 26:16; Sp 30:9
m Pr 9:18; Mi 6:16

n 1Kon 14:21; o 1Kon 11:40; 1Kon 14:25; p Re 2:14; 2Kr 7:19; q Ex 14:9; 1Kon 10:29; r Re 6:5; s Na 3:9; t 2Kr 14:9; 2Kr 16:8; u 2Kr 11:5; Jes 36:1; v 2Kon 18:17; w 1Kon 12:22; 2Kr 11:2.

wegens Sisak te Jeruzalem vergaderd hadden, en hij zei vervolgens tot hen: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'GIJ, van UW kant, hebt mij verlaten,[a] en ook ik voor mij heb U aan de hand van Sisak overgelaten.'"[b] **6** Hierop verootmoedigden[c] zich de vorsten van Israël en de koning en zeiden: „Jehovah is rechtvaardig."[d] **7** En toen Jehovah zag[e] dat zij zich verootmoedigd hadden, kwam het woord van Jehovah tot Semaja;[f] het luidde: „Zij hebben zich verootmoedigd.[g] Ik zal hen niet in het verderf storten, en binnenkort zal ik hun stellig ontkoming geven, en mijn woede zal zich niet over Jeruzalem uitstorten door de hand van Sisak.[h] **8** Maar zij zullen zijn knechten worden,[i] opdat zij het verschil weten tussen mijn dienst[j] en de dienst van de koninkrijken der landen."[k]

9 Sisak,[l] de koning van Egypte, trok dus op tegen Jeruzalem en nam de schatten van het huis van Jehovah[m] en de schatten van het huis van de koning mee.[n] Alles nam hij mee; en zo nam hij de gouden schilden mee die Salomo gemaakt had.[o] **10** Dientengevolge maakte koning Rehabeam in plaats daarvan koperen schilden, en hij vertrouwde ze toe aan de hoede van de oversten der hardlopers,[p] die de wacht hielden[q] aan de ingang van het huis van de koning.[r] **11** En het gebeurde dan dat zo dikwijls de koning naar het huis van Jehovah ging, de hardlopers binnenkwamen en ze meedroegen en ze weer terugbrachten naar het wachtlokaal van de hardlopers.[s] **12** En omdat hij zich verootmoedigde, wendde Jehovah's toorn zich van hem af,[t] en hij [dacht er] niet [over] hen volledig in het verderf te storten.[u] En bovendien bleken er nog goede dingen in Juda te zijn.[v]

13 En koning Rehabeam ging voort zijn positie te verstevigen in Jeruzalem en bleef regeren; want Rehabeam[a] was eenenveertig jaar oud toen hij begon te regeren, en hij heeft zeventien jaar lang te Jeruzalem geregeerd, de stad[b] die Jehovah uit alle stammen van Israël gekozen had om er zijn naam te vestigen.[c] En de naam van zijn moeder was Naäma,[d] de Ammonitische.[e] **14** Maar hij deed wat kwaad was,[f] want hij had zijn hart er niet standvastig op gericht Jehovah te zoeken.[g]

15 Wat de aangelegenheden van Rehabeam betreft, de eerste en de laatste,[h] zijn die niet beschreven in de woorden van de profeet Semaja[i] en van de visionair Iddo,[j] volgens de inschrijving in het geslachtsregister? En er waren voortdurend oorlogen tussen Rehabeam[k] en Jerobeam.[l] **16** Ten slotte legde Rehabeam zich neer bij zijn voorvaders[m] en werd begraven in de Stad van David;[n] en zijn zoon Abia[o] begon in zijn plaats te regeren.

13 Het was in het achttiende jaar van koning Jerobeam dat Abia over Juda begon te regeren.[p] **2** Drie jaar heeft hij te Jeruzalem geregeerd, en de naam van zijn moeder was Michaja,[q] de dochter van Uriël uit Gibea.[r] En er was óórlog tussen Abia en Jerobeam.[s]

3 Abia dan bond de strijd aan met een krijgsmacht van vierhonderdduizend sterke krijgslieden,[t] uitgelezen mannen. En Jerobeam, van zijn kant, schaarde zich tegen hem in slagorde met achthonderdduizend uitgelezen mannen, dappere, sterke mannen.[u] **4** Abia ging nu op de berg Zemaraïm staan, die in het bergland van Efraïm[v] ligt, en zei: „Hoort mij, o Jerobeam en heel Israël. **5** Dient GIJ niet te weten dat het Jehovah, de God van Israël, zelf was die aan David tot onbepaalde tijd[w] een koninkrijk over Israël heeft gegeven,[x] aan hem en aan zijn zonen,[y] door een

HFDST. 12

a De 28:15; 2Kr 15:2
b Job 34:11; Heb 10:38
c 1Kon 8:38; 2Kr 33:12; 2Kr 34:27; Jak 4:10
d Ex 9:27; Ps 89:14; Jer 50:7
e 1Kon 21:29; 1Pe 5:5
f 1Kon 12:22
g Le 26:41; Am 7:6
h 2Kr 12:2
i Jes 26:13
j De 28:47
k Ho 2:7; Ho 8:10
l 1Kon 14:25
m 1Kon 7:51
n 1Kon 14:26; 2Kon 14:14
o 1Kon 10:17
p 1Sa 22:17
q 2Sa 23:23
r 1Kon 14:27
s 1Kon 14:28
t 2Kr 33:12; Jes 57:15
u Klg 3:22
v Ge 18:24; 1Kon 14:13; 2Kr 19:3

2e kolom

a 1Kon 14:21
b De 12:5; 2Kr 6:6; Ps 48:2; Ps 78:68
c Ex 20:24; De 12:11
d 1Kon 14:21
e De 23:3; 1Kon 11:1; Ne 13:26
f 1Kon 15:34
g De 5:29; 1Sa 7:3; 1Kon 18:21; Mr 12:30; Ro 12:9; Jak 5:8
h 1Kr 29:29
i 1Kon 12:22; 2Kr 11:2
j 2Kr 9:29; 2Kr 13:22
k 1Kon 14:30
l 1Kon 12:20
m 1Kon 14:31
n 2Sa 5:9
o Mt 1:7

HFDST. 13

p 1Kon 15:1
q 1Kon 15:2; 2Kr 11:20
r Joz 18:28; 1Sa 10:26
s 1Kon 15:6
t 2Kr 11:1
u Ps 33:16
v Joz 17:15
w 2Sa 7:13; 1Kr 17:14
x Ge 49:10; 2Sa 7:8; Ps 78:71

y 1Kr 17:11; Ps 89:29; Lu 1:32.

zoutverbond?[a] **6** En toen is Jerobeam,[b] de zoon van Nebat, de knecht[c] van Salomo, de zoon van David, opgestaan en heeft gerebelleerd[d] tegen zijn heer.[e] **7** En er bleven zich leeglopers,[f] nietswaardige lieden,[g] bij hem verzamelen. Ten slotte bleken zij Rehabeam, de zoon van Salomo, de baas te zijn, toen Rehabeam[h] zelf nog jong en weekhartig was,[i] en hij was niet tegen hen opgewassen.

8 En nu denkt gijlieden opgewassen te zijn tegen het koninkrijk van Jehovah in de hand van de zonen van David,[j] omdat GIJ een grote menigte zijt[k] en de gouden kalveren bij U hebt die Jerobeam U tot goden gemaakt heeft.[l] **9** Hebt GIJ Jehovah's priesters, de zonen van Aäron, en de levieten niet verdreven,[m] en gaat GIJ er niet mee voort U priesters te maken zoals de volken der landen?[n] Iedereen die maar kwam en zijn hand met macht vulde door middel van een jonge stier en zeven rammen, die werd een priester voor wat geen goden zijn.[o] **10** Wat ons aangaat, Jehovah is onze God,[p] en wij hebben hem niet verlaten; maar priesters dienen Jehovah, de zonen van Aäron, en ook de levieten in het werk.[q] **11** En elke ochtend en elke avond laten zij voor Jehovah brandoffers in rook opgaan,[r] alsook welriekend reukwerk;[s] en de stapels brood zijn op de tafel van zuiver [goud],[t] en de gouden lampenstandaard[u] is er en zijn lampen, om [die] elke avond te ontsteken;[v] want wij nemen de plicht[w] jegens Jehovah, onze God, in acht, maar GIJ hebt hem verlaten.[x] **12** En zie! bij ons staat de [ware] God[y] aan de spits met zijn priesters[z] en de alarmtrompetten[a] om tegen U het strijdalarm te blazen. O zonen van Israël, strijdt niet tegen Jehovah, de God van UW voorvaders,[b] want GIJ zult niet succesvol blijken te zijn."[c]

13 En Jerobeam, van zijn kant, liet een hinderlaag een omtrekkende beweging maken om achter hen te komen, zodat zij vóór Juda bleken te zijn en de hinderlaag achter hen.[a] **14** Toen degenen van Juda zich omkeerden, zie, daar hadden zij de strijd van voren en van achteren.[b] En zij gingen luid tot Jehovah roepen,[c] terwijl de priesters luid op de trompetten bliezen. **15** En de mannen van Juda hieven een strijdkreet aan.[d] Nu geschiedde het dat toen de mannen van Juda een strijdkreet aanhieven, de [ware] God zelf Jerobeam en heel Israël voorts de nederlaag deed lijden[e] voor Abia[f] en Juda. **16** En de zonen van Israël sloegen voor Juda op de vlucht, en toen gaf God hen in hun hand.[g] **17** En Abia en zijn volk richtten vervolgens een grote slachting onder hen aan; en er bleven van Israël verslagenen vallen, vijfhonderdduizend uitgelezen mannen. **18** Zo werden de zonen van Israël in die tijd vernederd, maar de zonen van Juda bleken superieur te zijn omdat zij steunden[h] op Jehovah, de God van hun voorvaders. **19** En Abia bleef Jerobeam achternajagen en nam ten slotte steden van hem in: Bethel[i] en zijn onderhorige plaatsen, en Jesana en zijn onderhorige plaatsen, en Efraïn en zijn onderhorige plaatsen.[j] **20** En Jerobeam behield geen kracht meer[k] in de dagen van Abia; maar Jehovah bracht hem een slag toe,[l] zodat hij stierf.

21 En Abia bleef zich versterken.[m] Mettertijd nam hij zich veertien vrouwen[n] en werd de vader van tweeëntwintig zonen[o] en zestien dochters. **22** En de rest van de aangelegenheden van Abia, ja, zijn wegen en zijn woorden, staan beschreven in de uiteenzetting van de profeet Iddo.[p]

HFDST. 13

a Nu 18:19 Ps 89:28
b 2Kr 10:2
c 1Kon 11:26
d 1Kon 12:20 2Kr 10:18
e 1Kon 11:27
f Re 9:4 Han 17:5
g De 13:13 1Kon 21:10
h 2Kr 10:16
i De 20:8
j 2Kr 9:8
k Ps 33:16
l De 32:17 1Kon 12:28 2Kr 11:15 Ho 8:5
m 2Kr 11:14
n 1Kon 12:31 1Kon 12:33 1Kon 13:33
o De 32:17 2Kon 19:18 Han 19:26
p Ex 19:5 2Kr 11:16
q Nu 16:40
r Ex 29:39
s Ex 30:1 2Kr 2:4
t Ex 25:30 Le 24:6 1Kr 23:29 Mt 12:4
u Ex 25:31 Ex 27:20 2Kr 4:7
v Le 24:2
w Ge 26:5 Nu 9:19 De 11:1
x De 28:15 Ps 73:27
y Nu 23:21 De 20:4 Ps 20:7 Ro 8:31
z Joz 6:4
a Nu 10:9
b Jes 45:9 Han 5:39
c Job 40:9 Jes 40:15 Heb 10:31

2e kolom

a Joz 8:4
b Joz 8:20
c 2Kr 14:11 2Kr 18:31 Ps 46:1 Ps 50:15 Ps 118:12
d Joz 6:16 Re 7:18
e Nu 32:4 2Kr 14:12
f 2Kr 13:1
g Re 1:4
h 2Kon 18:5 1Kr 5:20 2Kr 16:8 Ps 22:5 Ps 37:5 Ps 146:5 Na 1:7 1Ti 4:10
i Joz 12:9; Re 21:19; 1Sa 13:2; 1Kon 12:29;
j Jo 11:54;
k Ps 18:38;
l 1Sa 25:38; 2Sa 12:15; 1Kon 14:20; Han 12:23;
m 2Sa 5:12;
n De 17:17; 2Sa 5:13; 1Kon 11:3;
o Ps 127:5;
p 2Kr 9:29; 2Kr 12:15.

14 Ten slotte legde Abja zich
neer bij zijn voorvaders,[a]
en men begroef hem in de Stad
van David;[b] en zijn zoon Asa[c] begon
in zijn plaats te regeren. In
zijn dagen genoot het land tien
jaar lang rust.[d]
2 En Asa deed voorts wat goed
en recht was in de ogen van Jeho-
vah, zijn God. **3** Derhalve ver-
wijderde hij de vreemde alta-
ren[e] en de hoge plaatsen[f] en brak
de heilige zuilen aan stukken[g]
en hakte de heilige palen om.[h]
4 Verder zei hij tot Juda dat zij
Jehovah, de God van hun voorva-
ders, moesten zoeken[i] en de wet[j]
en het gebod moesten volbren-
gen.[k] **5** Bijgevolg verwijderde
hij uit alle steden van Juda de
hoge plaatsen en de reukwerkta-
fels;[l] en het koninkrijk verkeer-
de in rust[m] voor zijn aangezicht.
6 En hij bouwde vervolgens ver-
sterkte steden in Juda,[n] want het
land had rust; en er was in die ja-
ren geen oorlog tegen hem, want
Jehovah gaf hem rust.[o] **7** Hij
dan zei tot Juda: „Laten wij deze
steden bouwen en muren maken[p]
rondom en torens,[q] dubbele deu-
ren en grendels.[r] Voor ons is het
land nog beschikbaar, omdat wij
Jehovah, onze God, hebben ge-
zocht.[s] Wij hebben gezocht, en hij
geeft ons rondom rust."[t] En zij
gingen bouwen en bleken succes-
vol te zijn.[u]
8 En Asa had ten slotte een
krijgsmacht die het grote schild[v]
en de lans[w] droeg: driehonderd-
duizend [man] uit Juda.[x] En uit
Benjamin waren degenen die de
beukelaar droegen en de boog
spanden,[y] tweehonderd tachtig
duizend [in getal].[z] Al dezen wa-
ren dappere, sterke mannen.
9 Later trok de Ethiopiër[a] Zera
tegen hen uit met een krijgsmacht
van een miljoen man[b] en drie-
honderd wagens, en hij kwam tot
aan Mareša.[c] **10** Toen trok Asa
tegen hem uit, en zij schaarden
zich in slagorde in het dal Zefa-
tha bij Mareša. **11** Nu riep Asa
tot Jehovah, zijn God,[a] en zei: „O
Jehovah, wanneer het op helpen
aankomt, maakt het voor u niets
uit of er nu velen zijn of [per-
sonen] zonder kracht.[b] Help ons,
o Jehovah, onze God, want wij
steunen werkelijk op u,[c] en in uw
naam[d] zijn wij tegen deze menigte
gekomen. O Jehovah, gij zijt onze
God.[e] Laat de sterfelijke mens
geen kracht tegen u behouden."[f]
12 Hierop bracht Jehovah de
Ethiopiërs voor Asa en voor Juda
de nederlaag toe,[g] en de Ethi-
opiërs sloegen op de vlucht.
13 En Asa en het volk dat bij
hem was, bleven hen achtervol-
gen tot aan Gerar,[h] en er vie-
len er aanhoudend van de Ethio-
piërs totdat er niemand van hen
meer in leven was; want zij wer-
den voor het aangezicht van Je-
hovah en van zijn legerkamp[i] ver-
broken.[j] Daarna droegen zij een
zeer grote hoeveelheid buit weg.[k]
14 Voorts sloegen zij alle steden
rondom Gerar, want de angst[l]
voor Jehovah was over hen geko-
men; en zij plunderden vervolgens
alle steden, want er viel daarin
veel te plunderen.[m] **15** En zelfs
de tenten[n] met vee sloegen zij, zo-
dat zij een groot aantal schapen
en kamelen[o] wegvoerden,[p] waarna
zij naar Jeruzalem terugkeerden.
15 Wat nu Azarja betreft, de
zoon van Oded,[q] de geest[r]
van God kwam over hem.
2 Dientengevolge ging hij uit [en
verscheen] voor Asa en zei tot
hem: „Hoort mij, o Asa en heel
Juda en Benjamin! Jehovah is met
U zolang GIJ met hem bewijst te
zijn;[s] en indien GIJ hem zoekt,[t] zal
hij zich door U laten vinden, maar
indien GIJ hem verlaat, zal hij U
verlaten.[u] **3** En vele dagen was
Israël[v] zonder ware God en zonder
priester die hen onderwees[w] en

HFDST. 14
a Ps 49:9
Ro 5:14
b 2Sa 5:9
1Kon 2:10
1Kon 14:31
c 1Kr 3:10
d 2Kr 20:30
Sp 29:2
e De 7:5
f Le 26:30
1Kon 11:7
1Kon 14:23
g Ex 23:24
Nu 33:52
2Kon 23:14
h Re 6:25
2Kon 18:4
2Kon 23:6
i 2Kr 30:19
Jes 55:6
Am 5:4
Ze 2:3
Mt 7:7
j Ne 10:29
k Ps 119:10
l 2Kr 34:4
m 2Kon 11:20
n 2Kr 8:2
2Kr 11:5
o Joz 23:1
2Kr 15:15
Ps 46:9
Sp 16:7
p 2Kr 11:5
q 2Kr 32:5
r De 3:5
Re 16:3
1Sa 23:7
s 1Kr 16:11
Ps 105:3
t 1Kon 5:4
u Ps 127:1
Mal 3:10
Han 9:31
v 1Sa 17:41
w 2Kr 11:12
x 2Kr 11:1
2Kr 13:3
y 2Kr 26:14
z Ps 68:27
Jes 60:22
a 2Kon 19:9
Han 8:27
b 2Kr 16:8
c Joz 15:44
Mi 1:15

2e kolom
a Ex 14:10
1Kr 5:20
2Kr 32:20
Ps 22:5
Fil 4:6
b Re 7:7
1Sa 14:6
Am 5:9
1Kor 1:27
2Kor 12:9
c 2Kr 32:8
Ps 37:5
Ps 55:22
d 1Sa 17:45
2Kr 13:12
Ps 20:5
Sp 18:10
e De 32:3
Mr 12:29
f Joz 7:9
1Sa 2:9
Ps 9:19
Mt 6:9
g De 28:7
h Ge 20:1

i 1Kr 12:22; j Ps 68:21; k 1Kr 20:2; Sp 13:22; l Ge 35:5; Ex 15:16; De 11:25; Joz 5:1; 2Kr 17:10; m 2Kr 20:25; Ps 68:12; n 1Kr 4:41; o 1Kr 5:21; p Nu 31:9; Nu 31:30; **HFDST. 15** q 2Kr 15:8; r Nu 24:2; 2Sa 23:2; s Mal 3:7; Jak 4:8; t Jes 55:6; Jer 29:13; u 1Kr 28:9; 2Kr 24:20; Heb 10:38; v 1Kon 12:28; w De 33:10; 2Kr 17:9; Ne 8:9; Mal 2:7.

zonder Wet. **4** Maar wanneer zij
in hun benauwdheid[a] tot Jehovah,
de God van Israël, terugkeerden[b]
en hem zochten, dan liet hij zich
door hen vinden.[c] **5** En in die tij-
den was er geen vrede voor wie
uitging of voor wie inging,[d] want
er waren veel ongeregeldheden
onder alle bewoners der landen.[e]
6 En zij werden verbrijzeld, natie
tegen natie[f] en stad tegen stad,
omdat God zelf hen in verwarring
hield met elke soort van benauwd-
heid.[g] **7** En GIJ, weest moedig[h]
en laat UW handen niet verslap-
pen,[i] want er bestaat een beloning
voor UW activiteit."[j]

8 En zodra Asa deze woorden
en de profetie van de profeet
Oded[k] hoorde, vatte hij moed en
liet hij vervolgens de walgelijkhe-
den[l] uit heel het land van Juda en
Benjamin en uit de steden die hij
van het bergland van Efraïm[m] in-
genomen had, verdwijnen en ging
hij ertoe over Jehovah's altaar
dat vóór de voorhal van Jehovah
stond,[n] te vernieuwen. **9** En hij
bracht voorts heel Juda en Ben-
jamin en de inwonende vreemde-
lingen[o] [die zich] bij hen [ophiel-
den] uit Efraïm en Manasse en
Simeon bijeen,[p] want zij waren
in groten getale van Israël naar
hem overgelopen toen zij zagen
dat Jehovah, zijn God, met hem
was.[q] **10** Zij dan werden in de
derde maand van het vijftiende
jaar van Asa's regering te Jeru-
zalem bijeengebracht. **11** Toen
brachten zij Jehovah op die dag
slachtoffers uit de buit die zij
hadden meegebracht, zevenhon-
derd runderen en zevenduizend
schapen. **12** Bovendien traden
zij in een verbond[r] dat zij Jehovah,
de God van hun voorvaders, zou-
den zoeken met geheel hun hart
en met geheel hun ziel;[s] **13** dat
ieder die Jehovah, de God van Is-
raël, niet zou zoeken, ter dood ge-
bracht moest worden,[t] hetzij klein
of groot,[u] hetzij man of vrouw.[v]
14 Zij dan zwoeren[w] Jehovah met
luider stem en met gejuich en
met de trompetten en met hoorns.

HFDST. 15

a De 4:30
Ps 106:44
Ro 2:9
b Re 10:10
Ho 6:1
c Jes 55:7
Mt 7:7
d Re 5:6
e 1Sa 13:6
f Re 9:23
2Kr 12:15
g De 28:48
Re 2:14
Ps 106:41
Ho 9:3
h Joz 1:9
1Kr 28:20
i Pr 10:18
Heb 12:12
j Ru 2:12
Kol 3:24
Heb 11:6
k 2Kr 15:1
l De 27:15
2Kon 23:24
m Joz 17:15
n 2Kr 8:12
o 2Kr 30:25
p 2Kr 11:16
q Ge 39:3
1Sa 18:28
Za 8:23
Han 7:9
r 2Kon 23:3
2Kr 34:31
Ne 10:29
s De 4:29
Jer 29:13
t Ex 22:20
De 17:3
u De 1:17
v Sp 24:23
w Pr 5:5
Mt 5:33

2e kolom

a Ps 5:11
Ps 40:16
b 2Kr 15:2
c Sp 16:7
d 1Kon 15:10
e De 13:6
De 33:9
Za 13:3
f 1Kon 15:13
2Kr 19:7
g Ex 34:17
h De 7:5
1Kon 15:13
i Ex 32:20
j 2Sa 15:23
k 1Kon 14:23
2Kon 14:4
2Kon 23:20
Ez 6:3
Ez 16:16
l 1Kon 15:14
1Kon 22:43
m 1Kon 8:61
n 1Kon 7:51
1Kr 26:26
o 1Kon 15:15
p 2Kr 14:1

HFDST. 16

q 1Kon 15:27
r Joz 18:25
Ezr 2:26
Jes 10:29
s 1Kon 15:17

15 En heel Juda gaf uiting aan
verheuging[a] over het gezworene;
want met geheel hun hart had-
den zij gezworen en met volledig
welgevallen van hun zijde had-
den zij hem gezocht, zodat hij
zich door hen had laten vinden;[b]
en Jehovah bleef hun rondom rust
schenken.[c]

16 Zelfs wat [zijn] grootmoeder
Maächa[d] betreft, Asa, de koning
zelf,[e] ontzette haar uit [de waar-
digheid van] Vrouwe,[f] omdat zij
een afschuwelijk afgodsbeeld voor
de heilige paal had gemaakt;[g] en
vervolgens hieuw Asa haar af-
schuwelijke afgodsbeeld om[h] en
verpulverde het en verbrandde[i]
het in het stroomdal van de Kid-
ron.[j] **17** En de hoge plaatsen[k]
zelf verdwenen niet uit Israël.[l]
Slechts Asa's eigen hart bleek on-
verdeeld te zijn al zijn dagen.[m]
18 En hij ging ertoe over de din-
gen die zijn vader had geheiligd
en de dingen[n] die hijzelf had ge-
heiligd, in het huis van de [ware]
God te brengen, zilver en goud en
[allerlei] gerei.[o] **19** Wat oorlog
betreft, die kwam niet voor tot
het vijfendertigste jaar van Asa's
regering.[p]

16 In het zesendertigste jaar
van de regering van Asa
trok Baësa,[q] de koning van Israël,
tegen Juda op en ging Rama[r] bou-
wen, om niemand te laten uitgaan
of ingaan tot Asa, de koning van
Juda.[s] **2** Asa haalde nu zilver en
goud te voorschijn uit de schat-
ten van Jehovah's huis[t] en het
huis van de koning[u] en zond [dit]
naar Ben-Hadad,[v] de koning van
Syrië,[w] die in Damaskus[x] woonde,
en liet [aan hem] zeggen: **3** „Er
is een verbond tussen mij en u
en tussen mijn vader en uw va-
der. Zie, ik zend u inderdaad zilver
en goud. Ga, verbreek uw verbond
met Baësa,[y] de koning van Israël,
opdat hij van mij wegtrekt."[z]

4 Ben-Hadad dan luisterde naar

t 1Kon 7:51; u 2Kon 16:8; v 1Kon 15:18; w 1Kon 20:1; 2Kon 8:7; 2Kon 12:18; x Jes 7:8; y 1Kon 15:27; z 1Kon 15:19.

koning Asa en zond de oversten van de strijdkrachten die hij had, tegen de steden van Israël, zodat zij Ijon[a] en Dan[b] en Abel-Maïm[c] en alle opslagplaatsen[d] van de steden van Naftali[e] sloegen. **5** Nu geschiedde het dat zodra Baësa het hoorde, hij de bouw aan Rama onmiddellijk staakte en ophield met zijn werk.[f] **6** Wat Asa, de koning, betreft, hij nam heel Juda,[g] en zij droegen voorts de stenen van Rama[h] weg en de balken ervan waarmee Baësa had gebouwd,[i] en hij bouwde daarmee toen Geba[j] en Mizpa.[k]

7 En in die tijd kwam de ziener Hanani[l] tot Asa, de koning van Juda, en zei toen tot hem: „Omdat gij gesteund hebt op de koning van Syrië[m] en niet gesteund hebt op Jehovah, uw God,[n] daarom is de krijgsmacht van de koning van Syrië aan uw hand ontkomen. **8** Vormden de Ethiopiërs[o] en de Libiërs[p] niet een zeer grote krijgsmacht wat talrijkheid, wat wagens en wat ruiters betreft;[q] en heeft Jehovah, omdat gij steun zocht bij hem, hen niet in uw hand gegeven?[r] **9** Want wat Jehovah aangaat, zijn ogen[s] gaan de gehele aarde rond[t] om zijn sterkte te tonen ten behoeve van hen wier hart[u] onverdeeld is jegens hem. Gij hebt ten aanzien hiervan dwaas gehandeld,[v] want van nu af aan zullen er oorlogen tegen u zijn."[w]

10 Maar Asa ergerde zich aan de ziener en zette hem in het huis van het blok,[x] omdat hij hierover woedend op hem was.[y] En Asa onderdrukte[z] in diezelfde tijd voorts nog enkele anderen van het volk. **11** En zie! de aangelegenheden van Asa, de eerste en de laatste, zie, ze staan beschreven in het Boek[a] van de koningen van Juda en van Israël.

12 En Asa kreeg in het negenendertigste jaar van zijn regering een ziekte aan zijn voeten, totdat hij zeer ziek was;[b] en zelfs in zijn ziekte zocht hij niet Jehovah,[a] maar de heelmeesters.[b] **13** Ten slotte legde Asa zich neer bij zijn voorvaders[c] en stierf in het eenenveertigste jaar van zijn regering. **14** Men begroef hem derhalve in zijn luisterrijke graftstede[d] die hij zich in de Stad van David[e] gedolven had; en men legde hem op het bed dat men gevuld had met balsemolie[f] en verschillende soorten van zalf[g] die door vermenging tot een speciale zalf waren bereid.[h] Voorts ontstak men een buitengewoon groot begrafenisvuur[i] voor hem.

17 En zijn zoon Josafat[j] begon in zijn plaats te regeren en zijn positie te verstevigen over Israël. **2** Voorts legde hij strijdkrachten in alle versterkte steden van Juda en plaatste garnizoenen in het land Juda en in de steden van Efraïm die zijn vader Asa ingenomen had.[k] **3** En Jehovah was voortdurend met Josafat,[l] omdat hij de vroegere wegen van zijn voorvader David bewandelde[m] en de Baëls niet zocht.[n] **4** Want hij zocht de God van zijn vader[o] en wandelde in diens gebod[p] en niet naar hetgeen Israël deed.[q] **5** En Jehovah hield het koninkrijk stevig bevestigd in zijn hand;[r] en heel Juda bleef Josafat geschenken geven,[s] en hij kreeg rijkdom en heerlijkheid in overvloed.[t] **6** En zijn hart werd stoutmoedig in de wegen[u] van Jehovah, en hij verwijderde zelfs de hoge plaatsen[v] en de heilige palen[w] uit Juda.

7 En in het derde jaar van zijn regering ontbood hij zijn vorsten, namelijk Ben-Haïl en Obadja en Zacharia en Nethaneël en Michaja, om te onderwijzen in de steden van Juda, **8** en met hen de levieten, Semaja en Nethanja en Zebadja en Asaël en Semiramoth en Jonathan en Adonia en Tobia

HFDST. 16

a 2Kon 15:29
b Ge 14:14
Re 18:29
Re 20:1
c 2Sa 20:14
d 1Kon 9:19
e Joz 19:32
f 1Kon 15:21
g 1Kon 15:22
h Joz 18:25
Ezr 2:26
i 1Kon 15:17
j Joz 18:24
1Kr 6:60
Jes 10:29
Za 14:10
k Joz 18:26
Re 20:1
1Sa 7:5
Jer 40:6
l 1Kon 16:1
2Kr 19:2
2Kr 20:34
m Ps 146:3
Jes 31:1
Jer 17:5
n 2Kon 18:5
Heb 12:1
o 2Kr 14:9
p 2Kr 12:3
q 2Kr 14:9
r 2Kr 14:11
Ps 9:10
Ps 37:40
s Job 34:21
Sp 5:21
Jer 16:17
Heb 4:13
1Pe 3:12
t Za 4:10
u 1Kon 8:61
v 1Sa 13:13
w 1Kon 15:32
x 2Kr 18:26
Pr 8:4
y Ps 37:8
Ps 141:5
Sp 29:22
Ga 5:20
z Pr 7:7
a 1Kon 15:23
b Jes 38:1

2e kolom

a De 32:39
2Kon 20:8
Ps 103:3
b Jer 17:5
c 1Kon 15:24
d 2Kr 32:33
e 2Sa 5:7
f 2Kon 20:13
g Lu 23:56
Jo 12:7
h Mr 16:1
Jo 19:40
i Jer 34:5

HFDST. 17

j 1Kon 15:24
1Kon 22:41
k 2Kr 15:8
l Joz 1:5
1Kr 22:18
Ps 46:7
Ro 8:31
m 2Sa 8:15
1Kon 11:6
1Kon 15:3
n 1Kor 10:14

o De 4:29; 2Kr 26:5; p Lu 1:6; q 1Kon 12:28; 1Kon 13:33; r 1Kon 9:5; Ps 132:12; s 1Sa 10:27; 1Kon 10:25; t 1Kon 10:27; 2Kr 18:1; u Ps 18:21; Ps 119:1; Ho 14:9; Jo 2:15; Han 4:31; v 1Kon 22:43; 2Kr 20:33; w De 7:5.

en Tob-Adonia, de levieten, en met
hen de priesters[a] Elisama en Joram. **9** En zij gingen onderwijzen[b] in Juda, en zij hadden het
boek van Jehovah's wet bij zich;[c]
en zij gingen steeds rond in alle
steden van Juda en onderwezen
onder het volk.

10 En de angst[d] voor Jehovah
kwam over alle koninkrijken van
de landen die rondom Juda lagen,
en ze streden niet tegen Josafat.[e]
11 En van de Filistijnen bracht
men Josafat geschenken[f] en geld
als schatting.[g] Ook de Arabieren[h]
brachten hem kleinveekudden:
zevendduizend zevenhonderd rammen en zevenduizend zevenhonderd bokken.[i]

12 En Josafat werd gaandeweg
bovenmatig groot;[j] en hij bouwde voorts versterkte plaatsen[k] en
voorraadsteden[l] in Juda. **13** En
er waren veel belangen die de
zijne werden in de steden van
Juda; en krijgslieden,[m] dappere,
sterke mannen,[n] waren er in Jeruzalem. **14** En dit waren hun
ambten naar het huis van hun
voorvaders: Van Juda de oversten van duizend: Adna, de overste, en met hem waren er driehonderdduizend dappere, sterke
mannen.[o] **15** En onder zijn leiding stond Johanan, de overste, en
met hem waren er tweehonderd tachtig duizend. **16** En onder zijn leiding stond Amasia, de
zoon van Zichri, die zich vrijwillig[p] aan Jehovah aangeboden had,
en met hem waren er tweehonderdduizend dappere, sterke mannen. **17** En uit Benjamin[q] was er
de dappere, sterke man Eljada, en
met hem waren er tweehonderdduizend man, uitgerust met boog
en schild.[r] **18** En onder zijn leiding stond Jozabad, en met hem
waren er honderd tachtig duizend
man, toegerust voor het leger.
19 Dit waren degenen die de koning dienden, afgezien van degenen die de koning in de versterkte
steden[s] in heel Juda had ondergebracht.

HFDST. 17

a De 33:10 Mal 2:7
b Le 10:11 Ne 8:7
c De 31:11 Jos 1:8 2Ti 3:16
d Ge 35:5 De 11:25
e Sp 16:7
f 2Kr 17:5
g 2Sa 8:2
h 2Kr 9:14
i 2Kon 3:4
j 2Kr 18:1
k 2Kr 14:6
l 1Kon 9:19 2Kr 8:4
m 1Kon 9:22
n 2Kr 26:12
o 2Kr 13:3 2Kr 14:8
p Re 5:2 Re 5:9 Ps 110:3
q Ge 49:27
r 2Sa 1:21 2Kr 14:8
s 2Kr 11:12 2Kr 11:23

2e kolom

HFDST. 18

a 1Sa 2:7 2Kr 17:5 Sp 10:22
b 2Kor 6:14
c 1Kon 16:28 1Kon 16:33 1Kon 21:25 2Kon 8:18
d 1Kon 22:2 2Kr 19:2
e Ps 141:4
f 1Kon 22:20 Sp 27:6
g De 4:43 1Kr 6:80
h 1Kon 22:4
i Ps 139:21 Ef 5:11
j 2Sa 2:1 1Kon 22:5 2Kr 34:26 Sp 3:5
k 1Kon 18:19
l 1Kon 22:6
m 2Kon 3:11
n 1Kon 22:7
o 1Kon 22:8
p 1Kon 18:4 1Kon 19:10
q 1Kon 18:17 1Kon 21:20 Ps 34:21
r Sp 15:10 Sp 27:5 Jes 30:10 Jer 38:4
s 1Kon 22:8
t Sp 25:12 Mi 2:7
u 1Sa 8:15
v 1Kon 22:9
w Han 12:21

18 En Josafat kreeg rijkdom
en heerlijkheid in overvloed;[a] hij verzwagerde zich[b] echter met Achab.[c] **2** Daarom daalde hij jaren later af naar Achab te
Samaria;[d] en Achab offerde voorts
schapen[e] en runderen in overvloed voor hem en voor het volk
dat bij hem was. Hij dan verlokte[f] hem ertoe, op te trekken tegen
Ramoth-Gilead.[g] **3** En Achab,
de koning van Israël, zei vervolgens tot Josafat, de koning van
Juda: „Wilt gij met mij meegaan
naar Ramoth-Gilead?"[h] Hierop zei
hij tot hem: „Ik ben net als gij, en
mijn volk is als uw volk en met u
in de strijd."[i]

4 Maar Josafat zei tot de koning
van Israël: „Raadpleeg[j] alstublieft
eerst het woord van Jehovah."
5 De koning van Israël bracht derhalve de profeten[k] bijeen, vierhonderd man, en zei tot hen: „Zullen wij tegen Ramoth-Gilead ten
strijde trekken, of zal ik het laten?"[l] Zij zeiden nu: „Trek op, en
de [ware] God zal [het] in de hand
van de koning geven."

6 Maar Josafat zei: „Is er hier
niet nog een profeet van Jehovah?[m] Laten wij dan door bemiddeling van hem navraag doen."[n]
7 Daarop zei de koning van Israël tot Josafat:[o] „Er is nog één
man[p] door bemiddeling van wie
wij Jehovah kunnen raadplegen,
maar ik voor mij haat hem stellig,[q] want hij profeteert over mij
niet ten goede maar, al zijn dagen, ten kwade.[r] Het is Michaja,
de zoon van Jimla."[s] Josafat zei
echter: „Laat de koning zo iets
niet zeggen."[t]

8 Bijgevolg riep de koning van
Israël een hofbeambte[u] en zei:
„Haal vlug Michaja, de zoon van
Jimla."[v] **9** Nu zaten de koning
van Israël en Josafat, de koning
van Juda, gekleed in [hun] gewaden,[w] ieder op zijn troon, en zij
zaten op de dorsvloer bij de ingang van de poort van Samaria;
en alle profeten gedroegen zich

vóór hen als profeten.[a] **10** Toen
maakte Zedekja, de zoon van Ke-
nąäna, zich ijzeren hoorns[b] en zei:
„Dit heeft Jehovah gezegd:[c] 'Hier-
mee zult gij de Syriërs stoten
totdat gij hen uitroeit.'"[d] **11** En
alle andere profeten profeteer-
den hetzelfde en zeiden: „Trek op
naar Rąmoth-Gjlead en word suc-
cesvol bevonden,[e] en Jehovah zal
[het] stellig in de hand van de ko-
ning geven."[f]

12 En de bode die Michąja ging
roepen, sprak tot hem en zei:
„Zie! De woorden van de profe-
ten zijn eenstemmig goed wat de
koning betreft; en laat uw woord
alstublieft als [dat van] een hun-
ner worden[g] en gij moet iets goeds
spreken."[h] **13** Maar Michąja zei:
„Zo waar Jehovah leeft,[i] wat mijn
God zal zeggen, dat zal ik spre-
ken."[j] **14** Toen kwam hij bij de
koning, en de koning zei nu tot
hem: „Michąja, zullen wij naar Rą-
moth-Gjlead ten strijde trekken,
of zal ik het laten?" Terstond zei
hij: „Trekt op en wordt succesvol
bevonden; en zij zullen in UW hand
worden gegeven."[k] **15** Daarop
zei de koning tot hem: „Hoeveel
malen stel ik u reeds onder een
eed[l] dat gij in de naam van Jeho-
vah niets dan de waarheid tot mij
dient te spreken?"[m] **16** Hij dan
zei: „Voorwaar, ik zie alle Israëlie-
ten verstrooid op de bergen, als
schapen die geen herder hebben.[n]
En Jehovah zei vervolgens: 'Dé-
zen hebben geen meesters.[o] Laat
hen in vrede terugkeren, ieder
naar zijn huis.'"[p]

17 Toen zei de koning van Ją-
raël tot Jǫsafat: „Heb ik u niet ge-
zegd: 'Hij zal over mij geen goede
dingen profeteren maar slech-
te'?"[q]

18 En hij zei verder: „Hoort
daarom het woord van Jehovah:[r]
Voorwaar, ik zie Jehovah op zijn
troon zitten[s] en heel het hemel-
leger[t] aan zijn rechter- en zijn
linkerhand staan.[u] **19** En Jeho-
vah zei voorts: 'Wie zal Ąchab, de
koning van Ją-raël, misleiden, dat
hij optrekt en valt bij Rąmoth-
Gjlead?' En er werd gesproken,
de een zei zo iets als dit en de an-
der zei zo iets als dat.[a] **20** Ten
slotte trad er een geest[b] naar vo-
ren en ging voor Jehovah staan
en zei: 'Ík zal hem misleiden.'
Daarop zei Jehovah tot hem: 'Op
welke wijze?'[c] **21** Hierop zei hij:
'Ik zal heengaan en stellig een
bedrieglijke geest worden in de
mond van al zijn profeten.'[d] Hij
dan zei: 'Gij zult hem misleiden,
en, wat meer is, gij zult als over-
winnaar te voorschijn komen.[e] Ga
heen en doe zo.'[f] **22** Nu dan, zie,
Jehovah heeft een bedrieglijke
geest in de mond van deze profe-
ten van u gelegd;[g] maar Jehovah
zelf heeft rampspoed betreffende
u gesproken."[h]

23 Zedekja,[i] de zoon van Kenąä-
na,[j] trad nu naderbij en sloeg Mi-
chąja[k] op de wang[l] en zei: „Langs
welke weg is de geest van Jehovah
dan wel van mij verder gegaan om
met u te spreken?"[m] **24** Daarop
zei Michąja: „Zie! Gij ziet [langs
welke weg] op die dag[n] dat gij het
binnenste vertrek zult ingaan om
u te verbergen."[o] **25** Toen zei de
koning van Ją-raël: „Neemt Micha-
ja en brengt hem terug bij Ąmon,
de overste van de stad, en bij Jǫas,
de zoon van de koning.[p] **26** En
gijlieden moet zeggen: 'Dit heeft
de koning gezegd: „ZET deze man
in het huis van bewaring[q] en voedt
hem met een verlaagd broodrant-
soen[r] en een verlaagd waterrant-
soen totdat ik in vrede terug-
kom."'"[s] **27** Daarop zei Michąja:
„Mocht gij soms in vrede terugko-
men, dan heeft Jehovah niet met
mij gesproken."[t] En hij voegde er-
aan toe: „Hoort, al GIJ volken."[u]

28 Toen trokken de koning van
Ją-raël en Jǫsafat, de koning van
Juda, op naar Rąmoth-Gjlead.[v]
29 De koning van Ją-raël zei nu
tot Jǫsafat: „[Voor mij zal het be-
tekenen] vermomd[w] in de strijd
te gaan, maar doet gíj uw kle-
deren aan."[x] Bijgevolg vermomde
de koning van Ją-raël zich, waarna

HFDST. 18

a 1Kon 22:10
b Jer 28:10
c Ez 13:6
d 1Kon 22:11
Jer 28:2
Jer 29:21
e Jer 23:25
Mi 3:5
2Pe 2:1
f 1Kon 22:12
g Ps 10:11
Jes 30:10
Ho 7:3
h 1Kon 22:13
i De 32:40
j 1Kon 22:14
Jer 23:28
Jer 42:4
Han 20:27
k 1Kon 22:15
l 1Sa 14:24
Mt 26:63
m 1Kon 22:16
n Le 26:17
Nu 27:17
De 28:25
Za 10:2
o Jes 63:11
p 1Kon 22:17
q 2Kr 18:7
r Jer 2:4
s Jes 6:1
Ez 1:26
Da 7:9
Opb 20:11
t Job 1:6
Da 7:10
u 1Kon 22:19

2e kolom

a 1Kon 22:20
b Ps 104:4
Heb 1:7
c 1Kon 22:21
d Job 12:16
e Ps 33:10
2Th 2:11
f 1Kon 22:22
g Jes 19:14
Ez 14:9
h Nu 23:19
1Kon 22:23
Ez 3:19
i 2Kr 18:10
j 1Kon 22:11
k 1Kon 22:8
2Kr 18:7
l Jer 20:2
Mr 14:65
Han 23:2
m 1Kon 22:24
n Jes 9:14
o 1Kon 22:25
p 1Kon 22:26
q 2Kr 16:10
Jer 20:2
Han 5:18
r Ps 80:5
s 1Kon 22:27
t Nu 16:29
De 18:22
u 1Kon 22:28
v Joz 20:8
2Kr 18:2
w 1Kon 14:5
1Kon 20:38
x 1Kon 22:10

zij de strijd ingingen.[a] **30** Wat de koning van Syrië betreft, hij had de oversten van de wagens die hij had, het volgende geboden: „GIJ moogt niet strijden met klein of groot, maar alleen met de koning van Israël."[b] **31** Nu geschiedde het dat zodra de wagenoversten Josafat zagen, zij, van hun kant, bij zichzelf zeiden: „Dat is de koning van Israël."[c] Daarom keerden zij zich tegen hem om te strijden; en Josafat ging luid om hulp roepen,[d] en Jehovah zelf hielp hem,[e] en God lokte hen terstond van hem weg.[f] **32** Nu geschiedde het dat zodra de wagenoversten zagen dat het de koning van Israël niet bleek te zijn, zij onmiddellijk terugkeerden van de achtervolging van hem.[g]

33 En er was een man die in zijn argeloosheid de boog spande, maar hij trof[h] toen de koning van Israël tussen de aanhangsels en de maliënkolder, zodat hij tot de wagenmenner zei:[i] „Wend uw hand, en gij moet mij uit het kamp brengen, want ik ben zwaar gewond."[j] **34** En de strijd bleef die dag in hevigheid toenemen, en de koning van Israël zelf moest tot de avond tegenover de Syriërs in een staande positie worden gehouden in de wagen; en ten slotte stierf hij tegen de tijd dat de zon onderging.[k]

19 Toen keerde Josafat, de koning van Juda, in vrede naar zijn eigen huis te Jeruzalem terug.[l] **2** Jehu,[m] de zoon van Hanani,[n] de visionair,[o] ging nu uit [en verscheen] voor hem en zei tot koning Josafat: „Dient er aan de goddeloze hulp te worden verleend,[p] en dient gij liefde te hebben voor hen die Jehovah haten?[q] En hiervoor is er verontwaardiging[r] tegen u van de persoon van Jehovah. **3** Niettemin zijn er goede[s] dingen bij u gevonden, omdat gij de heilige palen uit het land hebt weggedaan[t] en uw hart hebt bereid om de [ware] God te zoeken."[u]

HFDST. 18

a 1Kon 22:30
b 1Kon 22:31
Sp 24:6
c 1Kon 22:32
d Ex 14:10
2Kr 13:14
Ps 50:15
e Ps 34:7
Ps 46:1
Ps 94:17
f Ps 1:6
g 1Kon 22:33
h 2Kon 9:24
i 1Kon 22:34
j 2Kr 35:23
Ps 34:21
k 1Kon 22:35
2Kr 18:22

HFDST. 19

l 2Kr 18:31
2Kr 18:32
m 1Kon 16:1
n 2Kr 16:7
o 1Sa 9:9
p 1Kon 21:25
q 1Sa 2:30
Ps 21:8
Ps 68:1
Ps 139:21
Sp 1:10
Sp 9:8
r 2Kr 32:25
Ps 90:7
Ps 141:5
s 1Kon 14:13
2Kr 17:4
t 2Kr 17:6
u 2Kr 30:19
Ezr 7:10

2e kolom

a Ge 21:33
Re 20:1
b Joz 17:15
Re 19:1
c 1Sa 7:3
2Kr 15:8
d De 16:18
e Han 5:35
f De 1:17
Ps 82:1
g De 1:16
Jo 5:30
Jo 8:16
h Ne 5:15
Job 31:23
Sp 1:7
i Ex 18:21
j 1Ti 3:2
k Ge 18:25
De 32:4
Ro 9:14
l De 10:17
Han 10:34
Ro 2:11
Ef 6:9
1Pe 1:17
m De 16:19
Jes 1:23
Mi 7:3
Tit 1:7
n 2Kr 17:8
o De 17:9
De 21:5
p 1Kr 27:1
q De 16:18
De 25:1
r De 1:16
s 2Sa 23:3

4 En Josafat bleef in Jeruzalem wonen; en hij ging nu opnieuw uit onder het volk, van Bersseba[a] tot het bergland van Efraïm,[b] om hen terug te brengen tot Jehovah, de God van hun voorvaders.[c] **5** Voorts plaatste hij rechters in het land, in alle versterkte steden van Juda, stad voor stad.[d] **6** En hij zei vervolgens tot de rechters: „Ziet toe wat GIJ doet,[e] want niet voor de mens spreekt GIJ recht, maar voor Jehovah;[f] en hij is met U inzake de rechtspraak.[g] **7** Nu dan, laat de angst[h] voor Jehovah over U komen.[i] Weest voorzichtig en handelt,[j] want bij Jehovah, onze God, is geen onrechtvaardigheid,[k] noch partijdigheid,[l] noch aanneming van steekpenningen."[m]

8 En ook in Jeruzalem plaatste Josafat enkelen van de levieten[n] en de priesters[o] en enkelen van de hoofden van de vaderlijke[p] huizen van Israël voor de rechtspraak[q] van Jehovah en voor de rechtsgedingen[r] van de inwoners van Jeruzalem. **9** Voorts legde hij hun een gebod op en zei: „Aldus dient GIJ te doen, in de vrees[s] voor Jehovah, in getrouwheid en met een onverdeeld hart. **10** Wat elk rechtsgeding betreft dat tot U zal komen van UW broeders die in hun steden wonen, over het vergieten van bloed,[t] over wet[u] en gebod[v] en voorschriften[w] en rechterlijke beslissingen,[x] GIJ moet hen waarschuwen opdat zij niet iets verkeerds doen tegen Jehovah en er geen verontwaardiging[y] hoeft te komen over U en over UW broeders. Aldus dient GIJ te doen, opdat GIJ geen schuld op U laadt. **11** En ziet, de overpriester Amarja is over U [gesteld] voor elke zaak van Jehovah;[z] en Zebadja, de zoon van Ismaël, de leider van het huis van Juda, voor elke zaak van de koning; en als beambten staan de levieten U ter beschikking. Weest sterk[a] en handelt, en

t De 17:8; u De 4:44; v De 30:11; Ps 19:7; w De 12:1; x De 4:1; Ps 147:19; y Nu 16:46; z 1Kr 26:30; Mal 2:7; a Joz 1:6.

laat Jehovah[a] blijken te zijn met
wat goed is."[b]

20 Nu geschiedde het daarna
dat de zonen van Moab[c] en
de zonen van Ammon[d] en met hen
sommigen van Ammonim[e] tegen
Josafat ten strijde trokken.[f]
2 Men kwam [het] dus aan Josafat berichten en zei: „Er is een
grote menigte op u afgekomen
uit de zeestreek, uit Edom;[g] en
zie, zij zijn in Hazezon-Tamar, dat
wil zeggen En-Gedi."[h] **3** Daarop
werd Josafat bevreesd[i] en richtte zijn aangezicht erop Jehovah
te zoeken.[j] Hij kondigde daarom
voor heel Juda een vasten[k] af.
4 Ten slotte werden degenen van
Juda bijeengebracht om Jehovah
te raadplegen.[l] Zelfs uit alle steden van Juda kwamen zij om Jehovah te raadplegen.[m]

5 Toen ging Josafat in de gemeente van Juda en van Jeruzalem staan, in het huis van Jehovah[n] vóór het nieuwe voorhof,[o]
6 en hij zei vervolgens:[p]

„O Jehovah, de God van onze
voorvaders,[q] zijt gij niet God in
de hemel,[r] en heerst gij niet over
alle koninkrijken van de natiën,[s]
en is er in uw hand geen kracht
en macht, terwijl niemand zich
krachtig tegen u staande kan houden?[t] **7** Hebt gijzelf, o onze God,[u]
de bewoners van dit land niet van
voor het aangezicht van uw volk
Israël verdreven[v] en het vervolgens tot onbepaalde tijd aan het
zaad van Abraham, die u liefhad,[w]
gegeven?[x] **8** En zij gingen daarin wonen, en voorts bouwden zij
daarin voor u een heiligdom voor
uw naam[y] en zeiden: **9** 'Mocht
er rampspoed over ons komen:[z]
zwaard, strafgericht, of pestilentie[a] of hongersnood,[b] laten wij
dan voor dit huis en voor u gaan
staan[c] (want uw naam[d] is in dit
huis), opdat wij uit onze benauwdheid tot u om hulp kunnen roepen,
en moogt gij horen en redden.'[e]
10 En nu, zie, de zonen van Ammon,[f] en Moab[g] en het bergland
Seïr,[h] wier [land] Israël van u niet
mocht binnenvallen toen zij uit
het land Egypte kwamen, maar
zij weken van hen en verdelgden
hen niet,[a] **11** ja zie, zij vergelden[b] het ons doordat zij komen
om ons te verdrijven uit uw bezitting die gij ons in bezit gegeven
hebt.[c] **12** O onze God, zult gij
aan hen niet het oordeel voltrekken?[d] Want in ons is geen kracht
tegenover deze grote menigte die
op ons afkomt;[e] en wijzelf weten
niet wat wij dienen te doen,[f] maar
onze ogen zijn op u [gericht]."[g]

13 Al die tijd stonden al degenen van Juda voor het aangezicht
van Jehovah,[h] zelfs hun kleinen,[i]
hun vrouwen en hun zonen.

14 Wat nu Jahaziël betreft, de
zoon van Zacharia, de zoon van
Benaja, de zoon van Jeïël, de
zoon van Mattanja, de leviet uit
de zonen van Asaf,[j] de geest[k]
van Jehovah kwam over hem
in het midden van de gemeente.
15 Dientengevolge zei hij:
„Schenkt aandacht, heel Juda en
GIJ inwoners van Jeruzalem en
koning Josafat! Dit heeft Jehovah tot U gezegd: 'Weest niet bevreesd,[l] noch verschrikt wegens
deze grote menigte; want het
is geen strijd van U, maar van
God.[m] **16** Daalt morgen naar
hen af. Ziet, zij trekken op door
de pas van Ziz; en GIJ zult hen
stellig aantreffen aan het einde
van het stroomdal vóór de wildernis van Jeruël. **17** GIJ zult
in dit geval niet hoeven te strijden.[n] Stelt U op, blijft staan[o] en
ziet de redding[p] van Jehovah ten
behoeve van U. O Juda en Jeruzalem, weest niet bevreesd, noch
verschrikt.[q] Trekt morgen tegen
hen uit, en Jehovah zal met U
zijn.'"[r]

18 Terstond boog Josafat zich
diep met zijn aangezicht ter aar-

HFDST. 19

a 2Kr 15:2
Ps 18:24
b Ps 37:23
Pr 2:26

HFDST. 20

c Ge 19:37
Re 3:14
2Sa 8:2
Ps 83:6
d Ge 19:38
e 2Kr 20:10
f 2Kr 19:2
g Ge 36:8
Joz 15:1
h Joz 15:62
2Kr 20:16
2Kr 20:20
i Ge 32:7
j 2Kr 19:3
k Re 20:26
Joë 1:14
Joë 2:12
l De 4:29
Ps 34:4
m 2Sa 21:1
n 2Kr 6:12
2Kr 7:15
o 1Kon 6:36
2Kr 4:9
p Fil 4:6
q Ex 3:6
r De 4:39
Joz 2:11
1Kon 8:23
Mt 6:9
s 1Kr 29:11
Da 4:17
t 1Kr 29:12
Ps 62:11
Jes 14:27
Jes 40:15
Da 4:35
u Ge 17:7
Ex 6:7
v Ps 44:2
w Jes 41:8
Jak 2:23
x Ge 12:7
Ne 9:8
y 2Kr 2:4
2Kr 6:10
z 1Kon 8:33
a 1Kon 8:37
b 2Kr 6:28
c 2Kr 6:29
d 2Kr 6:20
e 1Kon 8:34
f 2Sa 8:12
g 2Kr 20:1
h Ge 36:8
Nu 20:18

2e kolom

a Nu 20:17
Nu 20:21
De 2:5
De 2:9
De 2:19
Re 11:15
b Ps 7:4
Ps 35:12
c Re 11:23
Ps 83:4
d Re 11:27
1Sa 3:13
Ps 7:6
e 2Kr 14:11
f 2Kon 6:15
Jer 10:23

g Ps 25:15; Ps 62:1; h Ezr 10:1; i De 29:11; j 1Kr 15:19; 1Kr 25:1; 2Kr 35:15; k Nu 11:25; 2Kr 15:1; 2Kr 24:20; 2Pe 1:21; l De 1:29; Joz 11:6; 2Kr 32:7; m 2Kr 32:8; n Ex 14:14; Ex 14:25; o Jes 30:15; Klg 3:26; p Ex 14:13; Ex 15:2; 1Sa 2:1; 1Sa 11:13; 1Kr 16:23; q De 31:8; Joz 10:25; r Nu 14:9; 2Kr 15:2; Ps 46:7.

de,[a] en heel Juda en de inwoners
van Jeruzalem zelf vielen voor
het aangezicht van Jehovah neer
om Jehovah hulde te brengen.[b]
19 Toen stonden de levieten[c] uit
de zonen van de Kehathieten[d] en
uit de zonen van de Korachieten[e]
op om Jehovah, de God van Israël,
met een buitengewoon luide
stem te loven.[f]
20 Zij stonden nu 's morgens
vroeg op en trokken uit naar de
wildernis[g] van Tekoa.[h] En terwijl
zij uittrokken, ging Josafat staan
en zei toen: „Hoort mij, o Juda
en GIJ inwoners van Jeruzalem![i]
Stelt geloof[j] in Jehovah, UW God,
opdat mag blijken dat GIJ lang
blijft bestaan. Stelt geloof in zijn
profeten[k] en wordt aldus succesvol bevonden."
21 Voorts beraadslaagde[l] hij
met het volk en stelde zangers[m]
voor Jehovah op en degenen die
lof brachten[n] in heilige feestdos,[o] terwijl zij voor de gewapende mannen uit gingen[p] en zeiden:
„Looft Jehovah,[q] want tot onbepaalde tijd duurt zijn liefderijke
goedheid."[r]
22 En op het ogenblik dat zij
met het vreugdegeroep en lofgezang aanvingen, stelde Jehovah
mannen in hinderlaag[s] tegen de
zonen van Ammon, Moab en het
bergland Seïr die Juda binnentrokken, en zij gingen toen elkaar te lijf.[t] **23** En de zonen van
Ammon en Moab stonden voorts
op tegen de bewoners van het
bergland Seïr[u] om hen aan de vernietiging prijs te geven en te verdelgen; en zodra zij klaar waren
met de bewoners van Seïr hielpen
zij elkaar in het verderf.[v]
24 Maar wat Juda betreft, het
kwam bij de wachttoren van de
wildernis.[w] Toen zij hun gezicht
naar de menigte keerden, zie, daar
lagen zij, hun lijken ter aarde gevallen,[x] zonder dat er iemand ontkomen was. **25** Josafat en zijn
volk kwamen derhalve om de buit[y]
bij hen te plunderen, en zij vonden
toen onder hen zowel have als kleding en begeerlijke voorwerpen in
overvloed; en zij gingen die voor
zichzelf wegroven totdat zij niet
meer konden dragen.[a] En drie dagen waren zij bezig met het plunderen van de buit, want die was
overvloedig. **26** En op de vierde dag verzamelden zij zich in de
laagvlakte van Beraka, want daar
zegenden zij Jehovah.[b] Daarom
gaf men die plaats de naam[c] Laagvlakte van Beraka — tot op heden.
27 Toen keerden alle mannen
van Juda en Jeruzalem terug,
met Josafat aan de spits, om met
vreugdebetoon naar Jeruzalem terug te keren, want Jehovah had
hun vreugde verschaft over hun
vijanden.[d] **28** Zij kwamen dus
naar Jeruzalem met snaarinstrumenten[e] en met harpen[f] en met
trompetten,[g] naar het huis van
Jehovah.[h] **29** En de angst[i] voor
God kwam over alle koninkrijken
der landen toen zij hoorden dat Jehovah tegen de vijanden van Israël had gestreden.[j] **30** Zo had
het koninklijke gebied van Josafat
rust, en zijn God bleef hem rondom rust schenken.[k]
31 En Josafat[l] bleef over Juda
regeren. Vijfendertig jaar oud
was hij toen hij begon te regeren, en hij heeft vijfentwintig jaar
lang te Jeruzalem geregeerd. En
de naam van zijn moeder was Azuba,[m] de dochter van Silhi. **32** En
hij bleef de weg van zijn vader
Asa bewandelen,[n] en hij week daar
niet van af, door te doen wat recht
was in Jehovah's ogen.[o] **33** Alleen verdwenen de hoge plaatsen[p]
niet; en het volk zelf had zijn hart
nog niet bereid voor de God van
hun voorvaders.[q]
34 Wat de rest van de aangelegenheden van Josafat betreft, de
eerste en de laatste, zie, dat staat
beschreven in de woorden van
Jehu,[r] de zoon van Hanani,[s] die
werden opgenomen in het Boek[t]

HFDST. 20

a Ge 24:26; Ex 4:31
b Job 1:20; Ps 95:6
c 1Kr 15:16
d 1Kr 23:12
e Ps 44, Ops. Ps 49, Ops.
f 2Kr 5:13; Ps 60:6; Ps 81:1
g 2Kr 20:16
h 2Sa 14:2; 1Kr 4:5; 2Kr 11:6; Jer 6:1
i 2Kr 20:15
j Ex 19:9; Jes 7:9; Heb 11:6
k Ex 14:31; 2Kr 36:16
l 1Kr 13:1; Sp 11:14
m 1Kr 15:16; 2Kr 5:12; 2Kr 9:11
n 2Kr 29:25; Ezr 3:10; Ne 12:27
o 1Kr 16:29; Ps 29:2; Ps 96:9
p Joz 6:9
q Ps 106:1
r Ex 34:6; Klg 3:22
s Re 7:22; 1Sa 14:20
t Jes 19:2
u Ge 14:6; De 2:5
v Ez 38:21
w 2Kr 20:16
x Ex 14:30; 1Kr 5:22; Ps 110:6; Jes 37:36
y Ps 68:12

2e kolom

a Ex 12:35; 2Kon 7:15; Sp 13:22
b Ex 15:2; 2Sa 22:2; Ps 103:1
c Ex 17:15; 1Sa 7:12
d 1Sa 2:1; Ne 12:43; Ps 20:5; Ps 30:1
e 2Sa 6:5; 1Kon 10:12
f 1Kr 13:8; 1Kr 16:5
g Nu 10:8; 1Kr 15:24; 2Kr 29:26
h Ps 116:19
i Ge 35:5; 2Kr 14:14; 2Kr 17:10
j Ex 15:14; De 33:26; Joz 9:9
k Joz 23:1; 2Sa 7:1; 2Kr 15:15; Sp 16:7
l 1Kon 22:41
m 1Kon 22:42
n 1Kon 15:11
o 2Kr 17:3; Ps 18:21;
p 1Kon 15:14; 1Kon 22:43; 2Kr 17:6;
q 1Kon 18:21; 2Kr 12:14; 2Kr 19:3;
r 1Kon 16:1; 2Kr 19:2;
s 2Kr 16:7;
t 2Kr 16:11.

van de koningen van Israël.
35 En hierna had Josafat, de koning van Juda, handelsbetrekkingen met Ahazia,[a] de koning van Israël, die goddeloos handelde.[b]
36 Hij dan maakte hem tot zijn handelsgenoot ten einde schepen te bouwen om naar Tarsis te varen,[c] en zij bouwden schepen te Ezeon-Geber.[d] **37** Maar Eliëzer, de zoon van Dodava, uit Maresa, sprak profetisch tegen Josafat en zei: „Aangezien gij handelsbetrekkingen met Ahazia hebt gehad,[e] zal Jehovah uw werken stellig verbreken."[f] Bijgevolg leden de schepen schipbreuk,[g] en ze behielden geen kracht om naar Tarsis[h] te varen.

21 Ten slotte legde Josafat zich neer bij zijn voorvaders[i] en werd bij zijn voorvaders begraven[j] in de Stad van David; en zijn zoon Joram[k] begon in zijn plaats te regeren. **2** En hij had broers, Josafats zonen, Azarja en Jehiël en Zacharja en Azarja en Michaël en Sefatja; al dezen waren de zonen van Josafat, de koning van Israël. **3** Dientengevolge gaf hun vader hun vele geschenken[l] in zilver en in goud en in uitgelezen dingen, benevens versterkte steden in Juda;[m] maar het koninkrijk gaf hij aan Joram,[n] want hij was de eerstgeborene.[o]

4 Toen Joram opstond over het koninkrijk van zijn vader, verstevigde hij voorts zijn positie, en daarom doodde hij al zijn broers[p] met het zwaard en ook enkelen van de vorsten van Israël.
5 Tweeëndertig jaar oud was Joram toen hij begon te regeren, en hij heeft acht jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[q] **6** En hij ging voort de weg van de koningen van Israël te bewandelen,[r] net zoals degenen van het huis van Achab hadden gedaan; want Achabs eigen dochter was zijn vrouw geworden,[s] en hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen.[t] **7** En Jehovah wilde het huis van David niet in het verderf storten,[a] ter wille van het verbond[b] dat hij gesloten had met David, en juist zoals hij had gezegd dat hij hem[c] en zijn zonen voor altijd een lamp zou geven.[d]

8 In zijn dagen kwam Edom[e] in opstand en onttrok zich aan de hand van Juda,[f] en zij lieten zich vervolgen door een koning regeren.[g] **9** Daarom trok Joram er samen met zijn oversten heen en ook alle wagens met hem. Nu gebeurde het dat hij 's nachts opstond en vervolgens de Edomieten die hem en ook de wagenoversten omsingelden, versloeg.
10 Maar Edom heeft zijn opstand volgehouden en heeft zich aan de hand van Juda onttrokken tot op deze dag. Het was toen dat Libna[h] voorts in opstand kwam, in diezelfde tijd, en zich onttrok aan zijn hand, omdat hij Jehovah, de God van zijn voorvaders, had verlaten.[i]
11 Hij liet zelf ook hoge plaatsen[j] maken op de bergen van Juda, om de inwoners van Jeruzalem ertoe te brengen immorele gemeenschap te hebben,[k] en om Juda te verdrijven.[l]

12 Ten slotte kwam er een schrijven[m] tot hem van de profeet Elia,[n] dat luidde: „Dit heeft Jehovah, de God van uw voorvader David, gezegd: 'Ten gevolge van het feit dat gij niet de wegen van uw vader Josafat[o] of de wegen van Asa,[p] de koning van Juda, hebt bewandeld, **13** maar gij de weg bewandelt van de koningen van Israël[q] en Juda en de inwoners van Jeruzalem tot immorele gemeenschap brengt,[r] evenals het huis van Achab heeft bewerkt dat er immorele gemeenschap wordt gepleegd,[s] en gij zelfs uw eigen broers, het huisgezin van uw vader, die beter waren dan gij, hebt gedood[t] — **14** zie! Jehovah brengt uw volk[u] en uw zonen[v] en uw vrouwen en al uw have een zware slag[w] toe. **15** En gij zult met vele ziekten te kampen hebben,[x] met een kwaal van uw ingewanden, totdat als gevolg van de

HFDST. 20

a 1Kon 22:49; 1Kor 15:33
b 2Kon 1:2; 2Kon 1:16; 2Kr 19:2
c 1Kon 10:22; 1Kon 22:48
d Nu 33:35; De 2:8; 1Kon 9:26
e Sp 13:20
f Ps 127:1
g 1Kon 22:48
h 2Kr 9:21

HFDST. 21

i 1Kon 22:50
j 2Kr 32:33
k 2Kon 8:16
l Ge 25:6
m 2Kr 11:23; Sp 13:22
n 2Kon 8:16
o Ge 43:33
p Ge 4:8; Re 9:5
q 2Kon 8:17
r 1Kon 14:9; Ho 4:1
s 2Kon 8:18; 2Kr 22:2; Ne 13:26
t 1Sa 2:30; 1Kon 16:25; 2Kr 29:6

2e kolom

a 2Sa 7:16
b 2Sa 23:5; Ps 89:28; Jer 33:21
c 2Sa 7:12
d 1Kon 11:36; 2Kon 8:19; Ps 132:11
e Ge 27:40
f 2Kon 8:20
g 1Kon 22:47
h Joz 21:13; 2Kon 19:8
i Ex 3:6; De 32:21; 1Kon 11:33; 2Kr 15:2; Jer 2:13
j De 12:2
k 2Kon 21:11; Opb 2:20
l De 4:27
m Jo 3:13
n 2Kon 2:1; 2Kon 2:11
o 2Kr 17:3
p 1Kon 15:11; 2Kr 14:5
q 1Kon 16:25; 1Kon 16:33
r Ex 34:15; Jer 3:8
s 2Kon 9:22; 2Kr 21:11
t Ex 20:13; 2Kr 21:4
u Le 26:21; Ho 5:11; Mi 6:16
v Ex 20:5
w De 28:22
x De 28:61; Han 12:23

ziekte uw ingewanden van dag tot
dag naar buiten zullen komen.’”[a]
16 Bijgevolg wekte Jehovah te-
gen Jo̱ram de geest op[b] van de
Filistijnen[c] en van de Arabieren[d]
die aan de zijde van de Ethio-
piërs[e] waren. **17** Zij dan trokken
op naar Ju̱da en drongen er binnen
en voerden al de have die
in het huis van de koning aange-
troffen werd weg[f] en ook zijn zo-
nen en zijn vrouwen,[g] en hij hield
geen zoon over dan Jo̱ahaz,[h] zijn
jongste zoon. **18** En na dit al-
les plaagde Jehovah hem met een
ongeneeslijke ziekte[i] in zijn inge-
wanden. **19** Nu gebeurde het dat
in toekomstige dagen, ja, toen de
termijn van twee volle jaren ver-
streken was, tijdens zijn ziekte
zijn ingewanden[j] naar buiten kwa-
men, en ten slotte stierf hij aan
zijn kwaadaardige kwalen; en zijn
volk ontstak voor hem geen vuur,
zoals het vuur[k] voor zijn voorva-
ders. **20** Tweeëndertig jaar oud
was hij geworden toen hij begon
te regeren, en hij heeft acht jaar
lang te Jeru̱zalem geregeerd. Ten
slotte ging hij heen zonder be-
geerd te zijn.[l] Men begroef hem
derhalve in de Stad van Da̱vid,[m]
maar niet in de grafsteden van de
koningen.[n]

22 Toen maakten de inwoners
van Jeru̱zalem Aha̱zia,[o] zijn
jongste zoon, koning in zijn plaats
(want de roversbende die met de
Arabieren[p] in de legerplaats was
gekomen, had al de ouderen ge-
dood[q]), en Aha̱zia, de zoon van Jo̱-
ram, begon als koning van Ju̱da te
regeren. **2** Tweeëntwintig jaar
oud was Aha̱zia toen hij begon te
regeren,[r] en hij heeft één jaar te
Jeru̱zalem geregeerd. En de naam
van zijn moeder was Atha̱lia,[s] de
kleindochter van O̱mri.[t]
3 Hijzelf bewandelde eveneens
de wegen van het huis van A̱chab,[u]
want zijn eigen moeder[v] werd zijn
raadgeefster in het doen van god-
deloosheid. **4** En hij ging voort
te doen wat kwaad was in Jeho-
vah’s ogen, net als het huis van
A̱chab, want zijzelf werden na
de dood van zijn vader raads-
lieden[a] voor hem, tot zijn verderf.
5 Ook wandelde hij in hun raad,[b]
zodat hij met Jo̱ram,[c] de zoon
van A̱chab, de koning van Israël,
ten strijde trok tegen Ha̱zaël,[d]
de koning van Syrië, bij Ra̱moth-
Gi̱lead,[e] waarop de schutters ten
slotte Jo̱ram troffen.[f] **6** Daar-
om keerde hij terug om in Jizre-
ël[g] genezing te zoeken van de
wonden die men hem bij Ra̱ma
had toegebracht[h] toen hij streed
tegen Ha̱zaël, de koning van Sy-
rië.
Wat Aza̱rja[i] betreft, de zoon van
Jo̱ram,[j] de koning van Ju̱da, hij
daalde af om Jo̱ram,[k] de zoon van
A̱chab, te Jizreël te bezoeken,
want hij was ziek.[l] **7** Maar het
was van Godswege[m] dat de on-
dergang[n] van Aha̱zia geschiedde
doordat [deze] naar Jo̱ram kwam;
en toen hij [daar] gekomen was,
trok hij met Jo̱ram uit[o] naar Je̱hu,[p]
de kleinzoon van Ni̱msi,[q] die door
Jehovah was gezalfd[r] om het huis
van A̱chab af te snijden.[s] **8** Nu
geschiedde het dat zodra Je̱hu met
het huis van A̱chab in het gericht
was getreden,[t] hij voorts de vor-
sten van Ju̱da en de zonen van de
broers van Aha̱zia aantrof,[u] die-
naren van Aha̱zia, en hij doodde
hen vervolgens.[v] **9** Toen ging hij
op zoek naar Aha̱zia, en ten slot-
te namen zij hem gevangen,[w] ter-
wijl hij zich schuilhield in Sama̱-
ria,[x] en brachten hem naar Je̱hu.
Toen brachten zij hem ter dood en
begroeven hem,[y] want zij zeiden:
„Hij is de kleinzoon van Jo̱safat,[z]
die Jehovah met geheel zijn hart
gezocht heeft.”[a] En er was nie-
mand van het huis van Aha̱zia die
kracht behield voor het koninkrijk.
10 Wat Atha̱lia[b] betreft, de moe-
der van Aha̱zia, zij zag dat haar
zoon gestorven was. Derhalve
stond zij op en verdelgde heel het

HFDST. 21

a De 28:21
b 1Kon 11:14
2Kr 33:11
Ezr 1:1
Jes 10:5
c Joz 13:2
2Sa 8:1
d 2Kr 9:14
2Kr 17:11
e 2Kon 19:9
2Kr 12:3
2Kr 14:12
f 1Kon 14:26
g 1Sa 30:3
h 2Kr 22:6
2Kr 25:23
i De 28:59
2Kr 21:15
Pr 3:17
Han 12:23
j 2Sa 20:10
k 2Kr 16:14
Jer 34:5
l Sp 10:7
Sp 11:10
Sp 29:2
Pr 8:10
Jer 22:18
m 1Kon 2:10
n 2Kr 24:25
2Kr 28:27

HFDST. 22

o 2Kon 8:24
1Kr 3:11
p 2Kr 21:16
q 2Kr 21:17
r 2Kon 8:26
s 2Kon 11:1
2Kon 11:13
t 1Kon 16:28
u 1Kon 16:33
2Kon 8:27
Mi 6:16
v 2Kr 22:12
2Kr 24:7

2e kolom

a 2Kr 24:18
Sp 1:10
Sp 12:5
Sp 13:20
b Ps 1:1
c 2Kon 8:25
d 2Kon 8:15
2Kon 10:32
e 1Kon 22:3
2Kr 18:14
f 2Kon 8:28
g Joz 19:18
2Sa 4:4
2Kon 9:15
h 2Kon 8:29
i 2Kon 9:16
2Kr 22:1
j 2Kon 8:16
k 2Kon 3:1
l 1Kon 22:34
m De 32:35
Re 14:4
2Kr 10:15
Ps 9:16
Am 3:6
n 1Sa 2:6
o 2Kon 9:21
p 1Kon 19:16
2Kon 9:20
q 2Kon 9:14
r 2Kon 9:6
s 2Kon 9:7

t 2Kon 10:10; 2Kon 10:11; u 2Kon 10:13; v 2Kon 10:14; w 2Kon 9:27; x 2Kon 10:17; y 2Kon 9:28; z 2Kr 17:3; Sp 10:7; a 2Kr 17:4; b 2Kr 22:2.

koninklijke nageslacht van het
huis van Juda.[a] **11** Maar Josa-
bath,[b] de dochter van de koning,
nam Joas,[c] de zoon van Ahazia, en
stal hem uit het midden van de ko-
ningszonen die ter dood gebracht
moesten worden en bracht hem
en zijn voedster in de binnenka-
mer voor de rustbedden. En Jo-
sabath, de dochter van koning
Joram,[d] de vrouw van de pries-
ter Jojada[e] (want het geval wilde,
dat zijzelf de zuster van Ahazia
was), hield hem verborgen wegens
Athalia, en zij bracht hem niet ter
dood.[f] **12** En hij bleef zes jaar
lang bij hen verborgen in het huis
van de [ware] God,[g] terwijl Atha-
lia als koningin[h] over het land re-
geerde.[i]

23 En in het zevende jaar
toonde Jojada[j] zich moedig
en nam vervolgens de oversten
van honderd,[k] namelijk Azarja,
de zoon van Jeroham, en Ismaël,
de zoon van Johanan, en Azar-
ja, de zoon van Obed, en Maäseja,
de zoon van Adaja, en Elisafat, de
zoon van Zichri, met zich in het
verbond. **2** Daarna gingen zij
rond in heel Juda en brachten
de levieten[l] uit al de steden van
Juda en de hoofden[m] van de va-
derlijke[n] huizen van Israël bijeen.
Zij dan kwamen naar Jeruzalem.
3 Toen sloot de gehele gemeen-
te een verbond[o] met de koning
in het huis[p] van de [ware] God,
waarna hij tot hen zei:

„Ziet! De zoon[q] van de koning
zelf zal regeren,[r] juist zoals Je-
hovah omtrent de zonen van Da-
vid heeft beloofd.[s] **4** Dit is het
wat GIJ zult doen: Een derde van
U die op de sabbat binnenkomt,[t]
van de priesters[u] en van de levie-
ten,[v] zal tot deurwachters[w] zijn;
5 en een derde zal bij het huis van
de koning[x] zijn; en een derde zal
bij de Fundamentpoort zijn;[y] en al
het volk zal in de voorhoven[z] van
het huis van Jehovah zijn. **6** En
laat niemand het huis van Jeho-
vah binnengaan[a] dan de priesters
en degenen van de levieten die
dienst doen.[b] Dezen zijn het die
zullen binnengaan, want zij zijn
een heilige groep,[a] en heel het
volk zelf zal de plicht jegens Je-
hovah in acht nemen. **7** En de
levieten moeten een kring vor-
men om de koning,[b] ieder met zijn
wapens in zijn hand; en wat een
ieder betreft die het huis binnen-
komt, hij dient ter dood gebracht
te worden. En blijft bij de koning,
wanneer hij binnenkomt en wan-
neer hij uitgaat."

8 De levieten en heel Juda de-
den voorts naar al wat de priester
Jojada[c] geboden had.[d] Zij namen
dus ieder hun mannen die op de
sabbat binnenkwamen, te zamen
met degenen die op de sabbat uit-
gingen,[e] want de priester Jojada
had de afdelingen[f] geen vrijstel-
ling van dienst gegeven. **9** Ver-
der gaf de priester Jojada aan de
oversten van honderd[g] de speren
en de schilden en de ronde schil-
den[h] die aan koning David be-
hoord hadden,[i] die in het huis van
de [ware] God waren.[j] **10** Ver-
volgens stelde hij het gehele volk
op,[k] ja, ieder met zijn werpspeer
in de hand, van de rechterzijde
van het huis helemaal tot de lin-
kerzijde van het huis, bij het al-
taar en bij het huis, rondom nabij
de koning. **11** Toen brachten zij
de zoon van de koning naar buit-
en[l] en zetten hem de diadeem[m]
en de Getuigenis[n] op en maakten
hem koning, en zo zalfden[o] Joja-
da en zijn zonen hem en zeiden:
„Leve de koning!"[p]

12 Toen Athalia het geluid hoor-
de van het volk dat toeliep en de
koning toejuichte,[q] kwam zij ter-
stond naar het volk in het huis
van Jehovah. **13** Toen zag zij, en
zie, daar stond de koning bij zijn
zuil[r] aan de ingang, en de vorsten[s]
en de trompetten[t] bij de koning,
en al het volk van het land ver-
heugde zich[u] en bliesv op de trom-
petten, en de zangers[w] met de
instrumenten voor de zang en de
genen die het teken gaven om lof
te brengen. Onmiddellijk scheur-
de Athalia haar klederen en zei:

HFDST. 22

a 2Kon 11:1
b 2Kon 11:2
c 2Kon 11:21
d 2Kon 8:16
e 2Kr 23:1
f 2Sa 7:13
1Kon 15:4
2Kr 21:7
Ps 33:10
g 2Kon 11:3
h De 17:15
i Ps 12:8
Sp 29:2
Jer 12:1

HFDST. 23

j 2Kon 11:4
k Ex 18:25
l De 33:8
2Kr 8:14
m 1Kr 15:12
n 1Kr 23:11
o 2Sa 5:3
2Kon 11:17
p 1Kon 7:51
q 2Kon 11:4
r 2Kon 11:12
s 2Sa 7:12
1Kon 2:4
1Kon 9:5
2Kr 6:16
2Kr 7:18
2Kr 21:7
Ps 89:29
t 1Kr 9:25
Lu 1:8
u 1Kr 24:3
v 1Kr 23:3
w 1Kr 26:1
x 1Kon 7:1
y 2Kon 11:6
z 1Kon 7:12
a 2Kon 11:7
b 1Kr 23:28

2e kolom

a 1Kr 23:32
b 2Kon 11:8
c 2Kon 11:4
2Kr 23:1
d Pr 9:17
e 2Kon 11:9
f 1Kr 24:1
1Kr 25:1
1Kr 26:1
g 2Kon 11:4
1Kr 26:26
h 2Kon 11:10
i 2Sa 8:7
j 1Kr 26:27
2Kr 5:1
k 2Kon 11:11
l 2Kon 11:2
m 2Sa 1:10
2Sa 12:30
n De 17:18
o 1Sa 10:1
p 1Sa 10:24
q 2Kon 11:13
r 1Kon 7:15
2Kon 23:3
s 2Kr 23:1
t Nu 10:10
1Kr 15:24
u 1Kon 1:40
Sp 11:10
v 1Kon 1:39
2Kon 9:13
w 1Kr 25:7

„Een samenzwering! Een samenzwering!”[a] **14** Maar de priester Jojada bracht de oversten van honderd, de aangestelden van de krijgsmacht, naar buiten en zei tot hen: „Haalt haar weg uit het midden der rijen;[b] en wat een ieder betreft die haar nagaat, hij dient met het zwaard ter dood gebracht te worden!” Want de priester had gezegd: „GIJ moogt haar niet in het huis van Jehovah ter dood brengen.” **15** Zij sloegen dus de hand aan haar. Toen zij bij de ingang van de paardenpoort van het huis van de koning kwam, brachten zij haar daar terstond ter dood.[c]

16 Toen sloot Jojada een verbond tussen hemzelf en al het volk en de koning, dat zij het volk[d] van Jehovah zouden blijven. **17** Daarna ging al het volk naar het huis van Baäl en brak het af;[e] en zijn altaren[f] en zijn beelden braken zij aan stukken,[g] en de Baälspriester Mattan[h] doodden zij[i] vóór de altaren. **18** Voorts stelde Jojada de ambten van het huis van Jehovah in de hand van de priesters [en] de levieten, die David[j] in afdelingen over het huis van Jehovah had aangesteld om de brandoffers van Jehovah te brengen naar hetgeen geschreven staat in de wet van Mozes,[k] met vreugdebetoon en met gezang door de handen van David. **19** Hij stelde de poortwachters[l] dus op bij de poorten[m] van het huis van Jehovah, opdat niemand zou binnenkomen die in enig opzicht onrein was. **20** Hij nam nu de oversten van honderd[n] en de voornamen en de heersers over het volk en al het volk van het land en bracht de koning afwaarts uit het huis van Jehovah.[o] Toen kwamen zij midden door de bovenpoort naar het huis van de koning en zetten de koning op de troon[p] van het koninkrijk. **21** En al het volk van het land bleef zich verheugen;[q] en de stad zelf had rust, en Athalia hadden zij met het zwaard ter dood gebracht.[r]

HFDST. 23

a 2Kon 11:14
b 2Kon 11:15
c 2Kon 11:16
d 2Kon 11:17
2Kr 34:31
e 2Kon 10:27
f De 12:3
2Kr 34:4
2Kr 34:7
g Ex 32:20
h 2Kon 11:18
i De 13:5
De 13:9
1Kon 18:40
j 1Kr 23:6
1Kr 23:30
k Ex 29:38
Nu 28:2
l 1Kr 26:1
1Kr 26:13
m 1Kr 9:26
n 2Kon 11:9
o 2Kon 11:19
p 1Kon 1:13
1Kon 7:7
q Sp 11:10
Sp 29:2
r 2Kon 11:20

2e kolom

HFDST. 24

a 2Kon 11:21
2Kr 3:5
b 2Kon 12:1
c Ge 21:14
2Sa 3:10
d 1Kr 3:11
e 2Kr 26:4
f 2Kon 12:2
g Ps 127:3
h 2Kon 22:5
2Kr 34:8
i 2Kon 12:4
j 2Kon 12:5
2Kr 29:3
2Kr 34:9
k 2Kon 12:6
Sp 10:4
Pr 10:18
l 2Kon 12:7
m Ex 30:12
Ex 30:13
Ex 30:14
Ex 30:16
n Nu 1:50
Han 7:44
o 2Kr 22:3
p 2Kr 28:24
q 2Kon 12:4
2Kon 14:14
r De 32:17
Ez 16:17
Ho 2:13
s 2Kon 12:9
Mr 12:41
t Ne 10:32
Mt 17:24
u Ex 30:12
Ex 30:13
Ex 30:14
Ex 30:16
v 1Kr 29:9
Jes 64:5
Han 2:46
w 1Kr 28:1
x 2Kon 22:9

24 Zeven jaar oud was Joas toen hij begon te regeren,[a] en hij heeft veertig jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[b] En de naam van zijn moeder was Zibja, uit Berseba.[c] **2** En Joas[d] bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen,[e] al de dagen van de priester Jojada.[f] **3** Voorts nam Jojada voor hem twee vrouwen, en hij werd de vader van zonen en dochters.[g]

4 Nu gebeurde het daarna dat het Joas na aan het hart kwam te liggen, het huis van Jehovah te renoveren.[h] **5** Bijgevolg bracht hij de priesters[i] en de levieten bijeen en zei tot hen: „Gaat uit naar de steden van Juda en brengt uit heel Israël geld bijeen om van jaar tot jaar het huis van UW God te herstellen;[j] en GIJ, van UW kant, dient snel te handelen in deze zaak.” En de levieten handelden niet snel.[k] **6** Daarom riep de koning Jojada, het hoofd, en zei tot hem:[l] „Waarom hebt gij geen rekenschap geëist van de levieten voor het inbrengen van de door Mozes, de knecht van Jehovah, voorgeschreven heilige belasting[m] uit Juda en Jeruzalem, ja, die van de gemeente van Israël, voor de tent der Getuigenis?[n] **7** Want wat Athalia betreft, die goddeloze vrouw, haar eigen zonen[o] hadden in het huis van de [ware] God ingebroken,[p] en zelfs al de heilige[q] dingen van het huis van Jehovah hadden zij aan de Baäls opgedragen.”[r] **8** Toen gaf de koning bevel, en zij maakten daarop een kist[s] en zetten die buiten aan de poort van het huis van Jehovah. **9** Daarna lieten zij in Juda en Jeruzalem omroepen dat men Jehovah de heilige belasting[t] moest brengen die Mozes, de knecht van de [ware] God, in de wildernis aan Israël had opgelegd.[u] **10** Toen verheugden zich[v] alle vorsten[w] en heel het volk, en zij bleven brengen en wierpen het in de kist[x] totdat zij allen hadden gegeven.

11 Nu gebeurde het dat hij op

de juiste tijd gewoon was de kist door de hand van de levieten[a] onder de hoede van de koning te stellen, en zodra zij zagen dat er veel geld was,[b] kwamen de secretaris[c] van de koning en de gemachtigde van de overpriester en ledigden dan de kist en namen haar op en zetten haar weer op haar plaats. Zo deden zij van dag tot dag, zodat zij geld in overvloed inzamelden. **12** Vervolgens gaven de koning en Jojada het dan aan degenen die het werk van de dienst van Jehovah's huis verrichtten,[d] en zij huurden dan de steenhouwers[e] en de handwerkslieden[f] voor het renoveren van Jehovah's huis,[g] en ook de werklieden in ijzer en koper voor het herstellen van Jehovah's huis.[h] **13** En degenen die het werk verrichtten, gingen aan de slag,[i] en het herstellingswerk bleef vorderen door hun hand, en ten slotte maakten zij dat het huis van de [ware] God stond zoals het structureel diende te zijn en maakten het sterk. **14** En zodra zij klaar waren, brachten zij de rest van het geld voor de koning en Jojada, en zij maakten vervolgens allerlei gerei voor het huis van Jehovah, gerei voor de dienst[j] en voor het brengen van offers en bekers[k] en gouden[l] en zilveren gerei; en zij werden offeraars die voortdurend brandoffers brachten[m] in het huis van Jehovah, al de dagen van Jojada.

15 En Jojada werd oud en verzadigd van jaren[n] en ten slotte stierf hij; hij was honderd dertig jaar oud bij zijn dood. **16** Men begroef hem derhalve in de Stad van David bij de koningen,[o] omdat hij goed had gedaan in Israël[p] en jegens de [ware] God en Zijn huis.

17 En na Jojada's dood kwamen de vorsten[q] van Juda en bogen zich vervolgens voor de koning neer. In die tijd luisterde de koning naar hen.[r] **18** En langzamerhand verlieten zij het huis van Jehovah, de God van hun voorvaders, en gingen de heilige palen[a] en de afgodsbeelden dienen,[b] zodat er verontwaardiging kwam tegen Juda en Jeruzalem wegens deze schuld van hen.[c] **19** En hij zond steeds maar weer profeten[d] onder hen om hen terug te brengen tot Jehovah; en zij bleven getuigenis tegen hen afleggen, maar zij leenden het oor niet.[e]

20 En Gods géést[f] omhulde[g] Zacharja,[h] de zoon van Jojada,[i] de priester, zodat hij opstond boven het volk uit en tot hen zei: „Dit heeft de [ware] God gezegd: 'Waarom overschrijdt GIJ de geboden van Jehovah, zodat GIJ niet succesvol bevonden kunt worden?[j] Omdat GIJ Jehovah hebt verlaten, zal hij, op zijn beurt, U verlaten.' "[k] **21** Ten slotte spanden zij tegen hem samen[l] en wierpen hem op bevel van de koning met stenen,[m] in het voorhof van Jehovah's huis. **22** En Joas, de koning, dacht niet aan de liefderijke goedheid die zijn vader Jojada jegens hem had betracht,[n] zodat hij zijn zoon doodde, die, toen hij op het punt stond te sterven, zei: „Jehovah moge het zien en het terugeisen."[o]

23 Nu geschiedde het bij de jaarwisseling,[p] dat er een krijgsmacht van Syrië[q] tegen hem optrok,[r] en zij drongen voorts Juda en Jeruzalem binnen. Toen stortten zij onder het volk alle vorsten[s] van het volk in het verderf, en al hun buit zonden zij naar de koning van Damaskus.[t] **24** Want met een klein aantal mannen deed de krijgsmacht van de Syriërs een inval,[u] en Jehovah zelf gaf een zeer talrijke krijgsmacht in hun hand,[v] omdat zij Jehovah, de God van hun voorvaders, hadden verlaten; en aan Joas voltrokken zij strafgerichten.[w] **25** En toen zij van hem wegtrokken (want zij lieten hem met vele kwalen[x] achter), spanden zijn eigen dienaren tegen

HFDST. 24

a 2Kr 34:9
b 2Kon 22:9
c 2Kon 12:10
d 2Kon 12:11
1Ti 5:18
e 1Kon 5:17
f 2Kr 34:11
g 2Kon 12:12
h 2Kr 34:8
i 2Kr 34:12
j 1Kon 7:50
k Ex 37:16
Nu 7:84
l 2Kr 4:21
2Kr 4:22
m Ex 29:28
Nu 28:3
n Ps 91:16
o 1Kon 2:10
2Kr 24:25
Han 2:29
p 2Kr 23:1
Sp 10:7
Heb 6:10
q 1Kr 28:1
r Sp 11:9
Sp 29:12

2e kolom

a 1Kon 14:23
b 1Kon 14:9
c Ne 9:26
Ps 102:10
d 2Kon 17:13
Jer 7:25
e 2Kr 36:16
f Nu 11:25
2Kr 15:1
2Kr 20:14
2Pe 1:21
g Re 6:34
1Kr 12:18
h Lu 11:51
i 2Kr 23:11
j Nu 14:41
1Sa 13:13
Za 7:11
k De 29:25
1Kr 28:9
2Kr 15:2
Jer 2:19
l Jer 11:19
Jer 18:18
m Mt 23:35
Lu 11:51
Han 7:58
n Job 6:14
Sp 17:13
o Ge 9:5
Ps 94:1
Jer 11:20
Heb 10:30
Ju 9
p 1Kon 20:22
q 2Kon 12:17
r De 32:35
s 2Kr 24:17
t Ge 14:15
1Kr 18:5
u Le 26:37
De 32:30
v Le 26:25
De 28:25
w 2Kr 22:8
Jes 10:5
Hab 1:12
x De 28:22
2Kr 21:18

hem samen[a] wegens het bloed[b] van de zonen van de priester Jojada;[c] en zij doodden hem ten slotte op zijn eigen rustbed, zodat hij stierf.[d] Toen begroeven zij hem in de Stad van David,[e] maar zij begroeven hem niet in de grafsteden van de koningen.[f]

26 En dit waren degenen die tegen hem hadden samengespannen: Zabad,[g] de zoon van Simeath, de Ammonitische, en Jozabad, de zoon van Simrith, de Moabitische. **27** Wat zijn zonen betreft en de volheid van de formele uitspraak tegen hem[h] en de fundering[i] van het huis van de [ware] God, zie, dat is beschreven in de uiteenzetting van het Boek[j] der koningen. En zijn zoon Amazia[k] begon in zijn plaats te regeren.

25 Op de leeftijd van vijftentwintig jaar werd Amazia[l] koning, en hij heeft negenentwintig jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Joaddan,[m] uit Jeruzalem. **2** En hij bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen,[n] alleen niet met een onverdeeld[o] hart. **3** Nu gebeurde het dat zodra het op hem [rustende] koningschap sterk geworden was, hij prompt zijn dienaren[p] doodde[q] die de koning, zijn vader, neergeslagen hadden.[r] **4** En hun zonen bracht hij niet ter dood, maar [deed] naar wat geschreven staat in de wet, in het boek van Mozes,[s] hetgeen Jehovah geboden had, toen hij zei: „Vaders dienen niet te sterven wegens zonen,[t] noch dienen zonen zelf te sterven wegens vaders;[u] maar zij dienen ieder om hun eigen zonde te sterven."[v]

5 En Amazia bracht voorts Juda bijeen en stelde hen op naar het huis van de voorvaders,[w] volgens de oversten van duizend[x] en volgens de oversten van honderd,[y] voor heel Juda en Benjamin; en vervolgens schreef hij hen in van twintig[z] jaar oud en daarboven, en ten slotte bevond hij dat er driehonderdduizend uitgelezen mannen [waren] die in het leger uittrokken, die de lans[a] en het grote schild[b] hanteerden. **6** Verder huurde hij van Israël voor honderd talenten zilver honderdduizend dappere, sterke mannen. **7** En een zeker man van de [ware] God[c] kwam tot hem en zei: „O koning, laat het leger van Israël niet met u meegaan, want Jehovah is niet met Israël,[d] [dat wil zeggen] alle zonen van Efraïm. **8** Maar kom zelf, handel, wees moedig tot de strijd.[e] De [ware] God zou u voor een vijand kunnen doen struikelen; want God is bij machte om te helpen[f] en om te doen struikelen."[g] **9** Hierop zei Amazia[h] tot de man van de [ware] God: „Maar wat dan te doen met het oog op de honderd talenten die ik aan de troepen van Israël heb gegeven?"[i] Hierop zei de man van de [ware] God: „Bij Jehovah bestaat het middel u veel meer te geven dan dit."[j] **10** Bijgevolg zonderde Amazia hen af, namelijk de troepen die uit Efraïm tot hem gekomen waren, om naar hun eigen plaats te gaan. Maar hun toorn ontbrandde zeer tegen Juda, zodat zij in laaiende toorn[k] naar hun eigen plaats terugkeerden.

11 Wat Amazia betreft, hij vatte moed en leidde nu zijn eigen volk en ging naar het Zoutdal;[l] en hij sloeg voorts de zonen van Seïr[m] neer, tienduizend [van hen].[n] **12** En tienduizend namen de zonen van Juda er levend gevangen. Zij dan brachten hen naar de top van de steile rots en wierpen hen vervolgens van de top van de steile rots; en zij barstten allen zonder uitzondering uiteen.[o] **13** Wat de leden betreft van de troepenmacht die Amazia had teruggestuurd, zonder hen met zich ten strijde te laten trekken,[p] zij gingen overvallen plegen op de steden van Juda, van Samaria[q] helemaal tot Beth-Horon,[r] en sloegen er toen

HFDST. 24

a 2Kon 14:19
b Ge 9:5 2Kr 24:21 Lu 11:51 Opb 16:6
c 2Kr 24:20
d 2Sa 4:7 2Kon 12:20
e 2Sa 5:9 1Kon 2:10
f 2Kr 21:20 2Kr 28:27 Ps 69:28
g 2Kon 12:21
h 2Kr 24:20
i 2Kr 24:13
j 2Kon 12:19 2Kr 20:34
k 2Kon 12:21 1Kr 3:12

HFDST. 25

l 2Kon 14:1
m 2Kon 14:2
n De 12:32
o 1Kon 8:61 1Kon 11:4 2Kon 14:3 Ps 78:37
p 2Kr 24:26
q Ge 9:6 Ex 21:14 Nu 35:31
r 2Kr 24:25
s De 24:16
t Ez 18:20
u Ez 18:4
v 2Kon 14:6
w 1Kr 27:1
x Ex 18:25 1Sa 8:12 1Kr 13:1
y De 1:15
z Nu 1:3

2e kolom

a 1Kr 12:24 2Kr 11:12
b 2Kr 32:5
c 1Kon 13:1
d 2Kr 13:16 2Kr 19:2
e Sp 24:10
f 2Kr 14:11 2Kr 20:6 Ps 33:20
g Jer 18:23
h 2Kon 14:1
i 2Kr 25:6
j 1Sa 2:7 Sp 10:22 Hag 2:8
k 2Sa 19:43 Sp 29:22
l 2Sa 8:13 Ps 60, Ops.
m 2Kr 20:10
n 2Kon 14:7
o Ob 3 Han 1:18
p 2Kr 25:9
q 1Kon 16:24 1Kon 16:29
r 1Kon 9:17 2Kr 8:5

drieduizend van hen neer en namen veel als roofgoed mee.

14 Maar het geschiedde nadat Amazia van het verslaan van de Edomieten [terug]kwam, dat hij nu de goden[a] van de zonen van Seïr meebracht en die voor zichzelf als goden opstelde,[b] en daarvoor ging hij zich neerbuigen[c] en daaraan ging hij offerrook brengen.[d] **15** Dientengevolge ontbrandde Jehovah's toorn tegen Amazia, en daarom zond hij hem een profeet en zei tot hem: „Waarom hebt gij de goden van het volk[e] gezocht,[f] die hun eigen volk niet uit uw hand hebben bevrijd?"[g] **16** Nu geschiedde het terwijl hij tot hem sprak, dat [de koning] onmiddellijk tot hem zei: „Hebben wij u soms tot raadsman van de koning aangesteld?[h] Houd ter wille van uzelf op.[i] Waarom zou men u neerslaan?" Bijgevolg hield de profeet op, maar hij zei: „Ik weet zeker dat God besloten heeft u in het verderf te storten,[j] omdat gij dit hebt gedaan[k] en niet hebt geluisterd naar mijn raad."[l]

17 Toen beraadslaagde Amazia, de koning van Juda, en zond [boden] naar Joas, de zoon van Joahaz, de zoon van Jehu, de koning van Israël,[m] en liet [aan hem] zeggen: „Kom! Laten wij elkaar in het aangezicht zien."[n] **18** Daarop liet Joas, de koning van Israël, aan Amazia, de koning van Juda, zeggen:[o] „Het doornige onkruid zelf dat op de Libanon was, liet aan de ceder die op de Libanon was[p] zeggen: 'Geef uw dochter toch als vrouw aan mijn zoon.'[q] Maar een wild dier[r] van het veld dat op de Libanon was, kwam voorbij en vertrapte het doornige onkruid. **19** Gij hebt bij uzelf gezegd: Zie, gij hebt Edom verslagen.[s] En uw hart[t] heeft u verheven om verheerlijkt te worden.[u] Blijf nu toch in uw eigen huis wonen.[v] Waarom zoudt gij de strijd aanbinden in een slechte positie[w] en ten val moeten komen, gij en Juda met u?"[x]

HFDST. 25

a 2Kr 28:23
b Ex 20:3
De 7:5
De 7:25
c Ex 20:5
d 2Kr 28:25
2Kr 34:25
e Ps 96:5
f 2Kr 24:20
Jer 2:5
g Ps 115:8
Jes 46:2
Jer 10:5
1Kor 8:4
1Kor 10:20
h 2Kr 16:10
2Kr 18:25
i Sp 9:7
Sp 15:10
Jes 30:10
2Ti 4:3
j Ez 18:26
k 1Sa 2:25
l Sp 29:1
m 2Kon 14:8
n Sp 20:3
o 2Kon 14:9
p 1Kon 4:33
q Re 9:8
r Ps 80:13
s 2Kr 25:11
t De 8:14
2Kr 26:16
2Kr 32:25
Sp 16:18
Sp 28:25
Da 5:20
Hab 2:4
u Sp 29:23
Jer 9:23
v Sp 12:15
w 2Kon 14:10
x 2Kr 35:21

2e kolom

a 1Kon 12:15
2Kr 22:7
b 2Kr 25:14
c 2Kon 14:11
d 2Sa 2:14
2Kr 25:17
e Joz 21:16
1Sa 6:9
1Sa 6:19
f 2Kon 14:12
g 1Kon 22:36
h Sp 25:8
i 2Kon 14:13
j Ne 8:16
Ne 12:39
k 2Kr 26:9
Jer 31:38
Za 14:10
l 1Kon 7:51
1Kon 15:18
2Kon 25:15
2Kr 12:9
m 1Kon 14:26
2Kon 24:13
n 2Kon 14:14
o 2Kon 14:1
p 2Kon 13:10
2Kon 14:15
q 2Kon 14:17
r 2Kr 12:15
s 1Kon 14:29
2Kon 12:19
t 2Kon 14:18
u 2Kon 12:20
2Kon 15:10
2Kon 21:23

20 Maar Amazia luisterde niet; want het was vanwege de [ware] God[a] met het doel hen in zijn hand te geven, omdat zij de goden van Edom hadden gezocht.[b] **21** Joas, de koning van Israël, trok dus op,[c] en zij zagen elkaar vervolgens in het aangezicht,[d] hij en Amazia, de koning van Juda, bij Beth-Semes,[e] dat tot Juda behoort. **22** En Juda leed ten slotte de nederlaag voor Israël,[f] zodat zij op de vlucht sloegen, ieder naar zijn tent.[g] **23** En het was Amazia, de koning van Juda, de zoon van Joas, de zoon van Joahaz, die door Joas, de koning van Israël, bij Beth-Semes werd gegrepen,[h] waarna hij hem naar Jeruzalem bracht[i] en een bres in de muur van Jeruzalem maakte, van de Efraïmpoort[j] helemaal tot aan de Hoekpoort,[k] vierhonderd el. **24** En [hij nam] al het goud en het zilver en alle voorwerpen die in het huis van de [ware] God bij Obed-Edom te vinden waren,[l] en de schatten van het huis van de koning[m] en de gijzelaars, en keerde toen naar Samaria terug.[n]

25 En Amazia,[o] de zoon van Joas, de koning van Juda, leefde na de dood van Joas,[p] de zoon van Joahaz, de koning van Israël, nog vijftien jaar.[q] **26** Wat de rest van de aangelegenheden van Amazia betreft, de eerste en de laatste,[r] zie! is dat niet beschreven in het Boek[s] van de koningen van Juda en Israël?[t] **27** En vanaf de tijd dat Amazia zich van het volgen van Jehovah afkeerde, ging men in Jeruzalem een samenzwering[u] tegen hem smeden. Ten slotte vluchtte hij naar Lachis;[v] maar zij lieten hem achternazetten naar Lachis en brachten hem daar ter dood.[w] **28** Zij vervoerden hem derhalve op paarden[x] en begroeven hem bij zijn voorvaders in de stad van Juda.[y]

v Joz 10:31; Mi 1:13; w 2Kon 14:19; x 2Kon 14:20; y 1Kon 2:10; 1Kon 11:43.

26 Toen nam het gehele volk[a] van Juda Uzzia,[b] die zestien jaar oud was, en zij maakten[c] hem koning in de plaats van zijn vader Amazia.[d] **2** Hij was het die Eloth[e] herbouwde en het toen aan Juda terugbracht, nadat de koning zich bij zijn voorvaders had neergelegd.[f] **3** Zestien jaar oud was Uzzia[g] toen hij begon te regeren, en hij heeft tweeënvijftig jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Jecholia,[h] uit Jeruzalem. **4** En hij bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen,[i] naar alles wat zijn vader Amazia gedaan had.[j] **5** En hij streefde er voortdurend naar God te zoeken[k] in de dagen van Zacharia, de onderwijzer in de vrees voor de [ware] God;[l] en in de dagen dat hij Jehovah zocht, maakte de [ware] God hem voorspoedig.[m]

6 En hij trok voorts uit en streed tegen de Filistijnen[n] en brak door de muur van Gath[o] en de muur van Jabné[p] en de muur van Asdod[q] heen, waarna hij steden bouwde in [het gebied van] Asdod[r] en onder de Filistijnen. **7** En de [ware] God kwam hem voortdurend te hulp[s] tegen de Filistijnen en tegen de Arabieren[t] die in Gur-Baäl woonden en de Meünim.[u] **8** En de Ammonieten[v] gaven voortaan schatting[w] aan Uzzia. Mettertijd drong zijn faam[x] zelfs tot in Egypte door, want hij spreidde in buitengewoon grote mate sterkte tentoon. **9** Bovendien bouwde Uzzia torens[y] in Jeruzalem, aan de Hoekpoort[z] en aan de Dalpoort[a] en aan de Steunbeer, en versterkte ze. **10** Verder bouwde hij torens[b] in de wildernis en hieuw veel regenbakken uit (want hij kwam in het bezit van een grote veestapel), en ook in de Sjefela[c] en op de hoogvlakte. Er waren landbouwers en wijngaardeniers op de bergen en op de Karmel, want hij bleek een liefhebber van de landbouw te zijn.

11 Bovendien kwam Uzzia in het bezit van een krijgsmacht die oorlog voerde, die troepsgewijs te velde trok,[a] naar het getal van hun inschrijving[b] door de hand van de secretaris[c] Jeïël en de beambte Maäseja, onder leiding[d] van Hananja, [een] van de vorsten[e] van de koning. **12** Het volledige aantal hoofden van de vaderlijke huizen,[f] van de dappere,[g] sterke mannen,[h] was tweeduizend zeshonderd. **13** En onder hun leiding stond een legermacht van driehonderd zeven duizend vijfhonderd man die oorlog voerden met de kracht van een krijgsmacht om de koning te helpen tegen de vijand.[i] **14** En Uzzia bleef voor hen, voor heel het leger, schilden[j] en lansen[k] en helmen[l] en maliënkolders[m] en bogen[n] en slingerstenen[o] gereedmaken. **15** Voorts vervaardigde hij in Jeruzalem oorlogswerktuigen, de uitvinding van werktuigkundigen, opdat die op de torens[p] en op de hoeken zouden komen om pijlen en grote stenen af te schieten. Dientengevolge ging zijn faam[q] uit tot op grote afstand, want hij werd op wonderbare wijze geholpen, totdat hij sterk was.

16 Maar zodra hij sterk was, werd zijn hart hoogmoedig,[r] zelfs zozeer dat hij verderf veroorzaakte,[s] zodat hij ontrouw handelde jegens Jehovah, zijn God, en de tempel van Jehovah binnenging om reukwerk te branden op het reukaltaar.[t] **17** Onmiddellijk ging de priester Azarja en met hem priesters van Jehovah, tachtig dappere mannen, hem achterna. **18** Toen stonden zij tegen Uzzia, de koning, op[u] en zeiden tot hem: „Het is niet uw zaak,[v] o Uzzia, om reukwerk te branden voor Jehovah, maar het is de zaak van de priesters, de zonen van Aäron,[w] de geheiligden, om reukwerk te branden. Ga uit het heiligdom vandaan; want gij hebt ontrouw gehandeld en het brengt u geen heerlijkheid[x] van de zijde van Jehovah God."

HFDST. 26

a 2Kr 33:25
b 2Kon 15:13
Mt 1:8
c 2Kon 21:24
d 2Kon 14:21
e 1Kon 9:26
2Kon 16:6
2Kr 8:17
f 2Kon 14:22
g Jes 1:1
Jes 6:1
h 2Kon 15:2
i 2Kon 12:2
j 2Kon 14:3
k De 4:29
2Kr 14:7
2Kr 17:4
l Ge 18:19
m 1Kon 3:13
Ps 1:3
Sp 10:22
n 2Sa 8:1
2Kr 21:16
Jes 14:29
o 1Kr 18:1
p Joz 15:11
q Joz 13:3
1Sa 5:1
r Joz 15:46
s 1Kr 5:20
2Kr 14:11
Ps 33:20
Han 26:22
t 2Kr 17:11
u 1Kr 4:41
v Ge 19:38
Re 11:15
w 2Sa 8:6
1Kr 18:6
x Ge 12:2
y 2Kr 14:7
z 2Kon 14:13
Jer 31:38
Za 14:10
a Ne 3:13
b 2Kon 9:17
c 1Kr 27:28

2e kolom

a 1Kr 12:18
b Nu 1:3
2Sa 24:9
c 1Kr 27:32
2Kr 24:11
d 1Kr 26:28
e 1Kr 28:1
f 1Kr 27:1
g 1Kr 5:24
1Kr 12:21
h 1Kr 26:6
i 2Kr 11:1
2Kr 13:3
2Kr 17:14
j 2Kr 17:17
k 2Kr 11:12
2Kr 14:8
2Kr 25:5
l 1Sa 17:5
Jer 46:4
m 1Sa 17:38
n 1Kr 12:2
o Re 20:16
1Sa 17:49
p 2Kr 14:7
q 1Kon 4:31
r De 32:15
s Sp 29:23
1Pe 5:5
t Nu 1:51
u Sp 28:1

v Nu 16:40; Nu 18:7; Sp 21:24; w Ex 30:7; 1Kr 23:13; Heb 5:4; x Nu 3:10; Nu 18:7; 1Sa 2:30.

19 Maar Uzzia werd woedend,[a] terwijl hij een reukvat[b] om reukwerk te branden in zijn hand had, en gedurende zijn woede tegen de priesters flitste er zowaar melaatsheid[c] op[d] aan zijn voorhoofd ten aanschouwen van de priesters in het huis van Jehovah naast het reukaltaar. **20** Toen Azarja, de overpriester, en alle priesters zich naar hem toe keerden, zie, daar was hij met melaatsheid geslagen aan zijn voorhoofd![e] Opgewonden verwijderden zij hem toen derhalve daar vandaan, en ook zelf haastte hij zich naar buiten, omdat Jehovah hem geslagen had.[f]

21 En Uzzia,[g] de koning, bleef een melaatse tot op de dag van zijn dood, en als melaatse bleef hij in een huis wonen, vrijgesteld van plichten;[h] want hij was afgesneden van het huis van Jehovah, terwijl zijn zoon Jotham over het huis van de koning ging [en] het volk van het land richtte.

22 En de rest van de aangelegenheden van Uzzia,[i] de eerste en de laatste, heeft de profeet Jesaja,[j] de zoon van Amoz,[k] beschreven. **23** Ten slotte legde Uzzia zich neer bij zijn voorvaders; en men begroef hem derhalve bij zijn voorvaders, [maar] op het veld van de begraafplaats die aan de koningen toebehoorde,[l] want men zei: „Hij is een melaatse.” En zijn zoon Jotham[m] begon in zijn plaats te regeren.

27 Vijfentwintig jaar oud was Jotham[n] toen hij begon te regeren, en hij heeft zestien jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Jerusa,[o] de dochter van Zadok. **2** En hij bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen,[p] naar alles wat zijn vader Uzzia gedaan had.[q] Alleen drong hij de tempel van Jehovah niet binnen.[r] Maar het volk handelde nog altijd verderfelijk.[s] **3** Hijzelf bouwde de bovenpoort[t] van Jehovah's huis, en aan de muur van de Ofel[u] verrichtte hij veel bouwwerkzaamheden. **4** En hij bouwde steden[a] in het bergland van Juda,[b] en in de bosrijke streken[c] bouwde hij versterkte plaatsen[d] en torens.[e] **5** En hijzelf streed tegen de koning van de zonen van Ammon[f] en bleek ten slotte sterker te zijn dan zij, zodat de zonen van Ammon hem dat jaar honderd talenten zilver en tienduizend kor-maten[g] tarwe[h] en tienduizend [kor-maten] gerst[i] gaven. Dit betaalden de zonen van Ammon hem, ook in het tweede en het derde jaar.[j] **6** Jotham bleef zich dus versterken, want hij bereidde zijn wegen voor het aangezicht van Jehovah, zijn God.[k]

7 Wat de rest van de aangelegenheden van Jotham[l] betreft en al zijn oorlogen en zijn wegen, zie, dat is beschreven in het Boek[m] van de koningen van Israël en van Juda. **8** Vijfentwintig jaar oud was hij geworden toen hij begon te regeren, en hij heeft zestien jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[n] **9** Ten slotte legde Jotham zich neer bij zijn voorvaders,[o] en men begroef hem in de Stad van David.[p] En zijn zoon Achaz[q] begon in zijn plaats te regeren.

28 Twintig jaar oud was Achaz[r] toen hij begon te regeren, en hij heeft zestien jaar lang te Jeruzalem geregeerd,[s] en hij deed niet wat recht was in Jehovah's ogen, zoals zijn voorvader David.[t] **2** Maar hij bewandelde de wegen van de koningen van Israël,[u] en hij maakte zelfs gegoten[v] beelden van de Baäls.[w] **3** En hijzelf bracht offerrook[x] in het dal van de zoon van Hinnom[y] en verbrandde voorts zijn zonen[z] in het vuur, overeenkomstig de verfoeilijkheden[a] van de natiën die Jehovah van voor het aangezicht van de zonen van Israël

HFDST. 26

a 2Kr 16:10; 2Kr 25:16
b Ex 30:7
c Nu 12:10; 2Kon 5:27
d Le 13:2
e Le 13:3; De 24:8; Sp 11:2
f Le 14:34; De 28:22; De 28:35
g 2Kon 15:5
h Le 13:46; Nu 5:2; Nu 12:14; Nu 12:15; 2Kon 7:3
i 2Kon 15:6
j Jes 6:1
k Jes 1:1
l 2Kon 15:7
m 2Kon 15:32

HFDST. 27

n 1Kr 3:12; Jes 1:1; Ho 1:1; Mi 1:1; Mt 1:9
o 2Kon 15:33
p 2Kon 12:2; 2Kr 17:3
q 2Kon 15:34; 2Kr 26:4
r 2Kr 26:16; Ps 119:120
s 2Kon 15:35
t Jer 20:2
u 2Kr 33:14; Ne 3:26

2e kolom

a 2Kr 11:5; 2Kr 14:7
b Joz 14:12
c 1Sa 23:15
d 2Kr 17:12
e 2Kon 9:17; 2Kr 26:10
f Re 11:4; 2Sa 10:1; 2Kr 20:1; Jer 49:1
g 2Kr 2:10
h 1Kon 5:11
i De 8:8; 2Kr 2:15
j 2Kr 26:8
k 2Kr 19:3; 2Kr 26:5
l 2Kon 15:36
m 2Kon 8:23; 2Kon 12:19
n 2Kon 15:33
o 2Sa 7:12
p 2Sa 5:9; 1Kon 14:31
q 2Kon 15:38

HFDST. 28

r 2Kon 16:2; 1Kr 3:13; Jes 7:1; Ho 1:1; Mi 1:1; Mt 1:9; s 2Kon 16:2; t 1Kon 3:14; u 1Kon 12:28; 1Kon 16:33; v Ex 34:17; Le 19:4; w Re 2:11; x Ho 2:13; y 2Kon 23:10; Jer 7:31; z 2Kr 33:6; a De 12:31; 2Kon 21:2; 2Kr 33:2.

verdreven had.[a] **4** En geregeld bracht hij slachtoffers[b] en offerrook op de hoge plaatsen[c] en op de heuvels[d] en onder elke soort van lommerrijke boom.[e]

5 Dientengevolge gaf Jehovah, zijn God, hem in de hand[f] van de koning van Syrië,[g] zodat zij hem versloegen en een groot aantal gevangenen van hem wegvoerden en naar Damaskus[h] brachten. En ook in de hand van de koning van Israël[i] werd hij gegeven, zodat hij hem sloeg met een grote slachting. **6** Bijgevolg doodde Pekah,[j] de zoon van Remalia,[k] in Juda op één dag honderd twintig duizend [man], allemaal dappere mannen, omdat zij Jehovah, de God van hun voorvaders, verlaten hadden.[l] **7** Verder doodde Zichri, een sterke man uit Efraïm,[m] Maäseja, de zoon van de koning, en Azrikam, de leider van de huishouding, en Elkana, de eerste na de koning. **8** Bovendien namen de zonen van Israël tweehonderdduizend van hun broeders gevangen, vrouwen, zonen en dochters; en ook namen zij van hen een grote buit als roofgoed, waarna zij de buit naar Samaria[n] brachten.

9 Nu was daar een profeet van Jehovah wiens naam Oded was. Hij dan ging uit [en verscheen] voor het leger dat naar Samaria kwam en zei tot hen: „Ziet! Wegens de woede[o] van Jehovah, de God van UW voorvaders, tegen Juda, heeft hij hen in UW hand gegeven, zodat GIJ onder hen hebt gedood met een woede[p] die helemaal tot de hemel heeft gereikt.[q] **10** En nu denkt GIJ U de zonen van Juda en van Jeruzalem tot dienstknechten en dienstmaagden te maken.[r] Zijn er niettemin bij UZELF geen gevallen van schuld tegenover Jehovah, UW God? **11** Nu dan, luistert naar mij en zendt de gevangenen die GIJ gevangengenomen hebt van UW broeders terug,[s] want Jehovah's brandende toorn is tegen U."[t]

HFDST. 28

a 2Kon 16:3
b 2Kon 16:4
c Le 26:30
d 1Kon 14:23
e Jes 57:5
f Re 2:14
2Kr 33:11
2Kr 36:17
Ps 76:12
g 2Kon 16:6
2Kr 24:24
h Ge 14:15
2Sa 8:6
1Kr 18:5
i 2Kon 16:5
j 2Kon 15:37
Jes 7:1
k Jes 7:9
l De 6:14
De 31:16
2Kr 15:2
Ps 73:27
Jes 1:28
Jer 2:19
m Jes 9:21
n 1Kon 16:24
1Kon 22:51
o Re 3:8
Ps 69:26
Jes 10:5
Za 1:15
p Ez 25:12
q Ge 4:10
Ezr 9:6
Opb 18:5
r Le 25:39
Le 25:46
2Kr 8:9
s Jes 58:6
Jer 34:15
t Mt 7:2
Jak 2:13

2e kolom

a 1Kr 28:1
b Jes 9:21
c Nu 32:14
d Ex 22:24
Joz 22:18
Ro 2:5
e 1Kr 12:23
f 2Kr 28:8
g 1Kr 28:1
Pr 12:11
h 2Kr 28:12
i Job 31:19
Ps 106:46
Jes 58:7
j 2Kon 6:22
Jak 2:15
k Lu 6:27
Ro 12:20
l Ro 15:1
m Nu 22:1
Joz 6:1
n De 34:3
Re 1:16
o 1Kon 16:24
p 2Kon 16:7
Jes 7:10
q Jes 7:17
r Le 26:18
Ob 10
s 1Sa 5:1
1Sa 31:11
2Kr 26:6
t De 1:7
Joz 9:1
2Kr 26:10
u Nu 21:1
De 34:3
2Sa 24:7

12 Daarop stonden [zekere] mannen van de hoofden[a] der zonen van Efraïm:[b] Azarja, de zoon van Johanan, Berechja, de zoon van Mesillemoth, en Jehizkia, de zoon van Sallum, en Amasa, de zoon van Hadlai, op tegen hen die van de militaire veldtocht [terug]kwamen, **13** en zij zeiden tot hen: „GIJ moogt de gevangenen niet hierheen brengen, want het zal van onze zijde schuld tegenover Jehovah tot gevolg hebben. GIJ denkt onze zonden en onze schuld nog te vermeerderen, want de schuld die wij hebben, is overvloedig,[c] en er is brandende toorn[d] tegen Israël." **14** Bijgevolg lieten de gewapende[e] mannen de gevangenen[f] en het geplunderde vóór de vorsten[g] en de gehele gemeente. **15** Toen stonden de mannen die met name waren aangewezen[h] op en grepen de gevangenen vast, en alle naakten onder hen kleedden zij van de buit. Zij kleedden hen dus[i] en verstrekten hun sandalen en gaven hun te eten[j] en te drinken[k] en wreven hen met olie in. In het geval van iedereen die voortstrompelde, gaven zij hun bovendien vervoer[l] op de ezels en brachten hen naar Jericho,[m] de Palmenstad,[n] naast hun broeders. Daarna keerden zij naar Samaria[o] terug.

16 In die tijd zond koning Achaz[p] een boodschap aan de koningen van Assyrië[q] dat zij hem zouden helpen. **17** En opnieuw kwamen de Edomieten[r] zelf en versloegen toen Juda en voerden gevangenen weg. **18** Wat de Filistijnen[s] betreft, zij pleegden een overval op de steden van de Sjefela[t] en de Negeb[u] van Juda en wisten Beth-Semes[v] en Ajalon[w] en Gederoth[x] en Socho[y] en zijn onderhorige plaatsen en Timna[z] en zijn onderhorige plaatsen en Gimzo en zijn onderhorige plaatsen in te nemen; en zij gingen daar

v Joz 15:10; 1Sa 6:9; w 2Kr 11:10; x Joz 15:41; y Joz 15:35; z Re 14:1.

wonen. **19** Want Jehovah vernederde[a] Juda wegens Achaz, de koning van Israël, omdat hij in Juda teugelloosheid liet woekeren,[b] en er werd zeer ontrouw jegens Jehovah gehandeld.

20 Ten slotte trok Tilgath-Pilneser,[c] de koning van Assyrië, tegen hem op en bracht hem in het nauw[d] en sterkte hem niet. **21** Want Achaz haalde het huis van Jehovah[e] en het huis van de koning[f] en van de vorsten[g] leeg en gaf de koning van Assyrië aldus een geschenk;[h] doch het hielp hem niets. **22** Maar in de tijd dat hij hem in het nauw bracht, handelde hij nog ontrouwer jegens Jehovah, dat wil zeggen koning Achaz [handelde zo].[i] **23** En hij ging slachtoffers brengen aan de goden[j] van Damaskus,[k] die hem sloegen, en hij zei voorts: „Omdat de goden van de koningen van Syrië hen helpen,[l] zal ik aan hen slachtoffers brengen, opdat zij [ook] mij helpen."[m] En juist zij werden voor hem een oorzaak waardoor hij en heel Israël tot struikelen werden gebracht.[n] **24** Bovendien bracht Achaz het gerei[o] van het huis van de [ware] God bijeen en sloeg het gerei van het huis van de [ware] God in stukken[p] en sloot de deuren[q] van het huis van Jehovah en maakte zich altaren op elke hoek in Jeruzalem.[r] **25** En in alle steden, ja, de steden van Juda, maakte hij hoge plaatsen[s] om offerrook te brengen aan andere goden,[t] zodat hij Jehovah, de God van zijn voorvaders, krenkte.[u]

26 Wat de rest van zijn aangelegenheden[v] betreft en al zijn wegen, de eerste en de laatste, zie, dat staat beschreven in het Boek[w] van de koningen van Juda en van Israël. **27** Ten slotte legde Achaz zich neer bij zijn voorvaders, en men begroef hem in de stad, in Jeruzalem, want men bracht hem niet in de grafsteden van de koningen van Israël.[x] En zijn zoon Hizkia begon in zijn plaats te regeren.

HFDST. 28

a Le 26:18; De 28:43; 1Sa 2:7; Job 40:12
b Ex 32:25
c 2Kon 15:29; 2Kon 16:7; 1Kr 5:26
d 2Kon 17:5; Jes 7:20
e 2Kr 12:9
f 2Kon 18:15
g 1Kr 28:1
h 2Kon 18:16
i Ps 52:7; Sp 19:3
j 2Kr 25:14; Jer 44:5
k 2Kon 16:12; 2Kon 16:13
l Hab 1:11
m Jer 10:5; Jer 44:18
n Ex 23:33; De 7:16; Jes 1:28
o 1Kon 7:45; 2Kr 4:18
p 2Kon 16:17
q 1Kon 6:34; 2Kr 29:7
r 2Kr 33:5; Jer 2:28
s 1Kon 14:23; 2Kon 15:35; 2Kr 21:11; 2Kr 33:3
t 2Kr 28:4
u 1Kor 10:22
v 2Kr 27:7
w 2Kon 16:19
x 2Kr 21:20; 2Kr 33:20; Sp 10:7

2e kolom

HFDST. 29

a 2Kon 18:1; Jes 1:1; Ho 1:1; Mt 1:10
b 2Kon 18:2
c 2Kr 31:20; Sp 10:9
d 1Kon 3:14; 1Kon 15:5; 2Kon 18:3
e 1Kon 6:34; 2Kr 28:24
f 2Kr 32:6
g Ex 19:15; 1Kr 15:12
h 2Kon 18:4; Ez 8:3
i 2Kr 28:23; 2Kr 34:21; Ezr 5:12; Ne 9:16
j Jer 44:21
k Jer 2:13
l Jer 2:27; Ez 8:16
m 1Kon 6:34
n Le 24:2
o Ex 30:8; 2Kr 13:11
p Ex 29:38; Mal 1:10
q De 28:15; 2Kr 24:18
r De 28:25

29 Hizkia[a] zelf werd koning op de leeftijd van vijftwintig jaar, en hij heeft negenentwintig jaar lang te Jeruzalem geregeerd. En de naam van zijn moeder was Abia, de dochter van Zacharia.[b] **2** En hij bleef doen wat recht was in Jehovah's ogen,[c] naar alles wat zijn voorvader David gedaan had.[d] **3** Hijzelf opende in het eerste jaar van zijn regering, in de eerste maand, de deuren van het huis van Jehovah en ging ze herstellen.[e] **4** Toen liet hij de priesters en de levieten komen en vergaderde hen op de open plaats[f] tegen het oosten. **5** En hij zei nu tot hen: „Luistert naar mij, levieten. Heiligt[g] nu UZELF en heiligt het huis van Jehovah, de God van UW voorvaders, en brengt het onreine uit de heilige plaats naar buiten.[h] **6** Want onze vaderen hebben ontrouw gehandeld[i] en hebben gedaan wat kwaad was in de ogen van Jehovah, onze God,[j] zodat zij hem hebben verlaten[k] en hun aangezicht van de tabernakel van Jehovah hebben afgewend[l] en [die] de nek hebben toegekeerd. **7** Ook hebben zij de deuren[m] van de voorhal gesloten en de lampen uitgeblust gelaten[n] en geen reukwerk gebrand[o] en geen brandoffer in de heilige plaats gebracht aan de God van Israël.[p] **8** En Jehovah's verontwaardiging[q] kwam over Juda en Jeruzalem, zodat hij hen tot een voorwerp van beving maakte,[r] een voorwerp van ontzetting[s] en tot een aanfluiting,[t] juist zoals GIJ met UW eigen ogen ziet. **9** En ziet, hierom zijn onze voorvaders gevallen door het zwaard,[u] en waren onze zonen en onze dochters en onze vrouwen in gevangenschap.[v] **10** Nu ligt het mij na aan het hart een verbond[w] te sluiten met Jehovah, de God van Israël, opdat zijn brandende toorn van ons moge wijken. **11** Mijn zonen, gunt U nu geen

s Le 26:32; t 1Kon 9:8; Jer 18:16; u Le 26:17; v 2Kr 28:5; w 2Kr 15:12.

rust,[a] want CIJ zijt door Jehovah uitgekozen om voor zijn aangezicht te staan om hem te dienen[b] en om voortaan zijn dienaren[c] en degenen die offerrook brengen, te zijn."[d]

12 Toen stonden de levieten[e] op: Mahath, de zoon van Amasai, en Joël, de zoon van Azarja, uit de zonen van de Kehathieten;[f] en uit de zonen van Merari:[g] Kis, de zoon van Abdi, en Azarja, de zoon van Jehallelel; en uit de Gersonieten:[h] Joah, de zoon van Zimma, en Eden, de zoon van Joah; **13** en uit de zonen van Elizafan:[i] Simri en Jeüël; en uit de zonen van Asaf:[j] Zacharja en Mattanja; **14** en uit de zonen van Heman:[k] Jehiël en Simeï; en uit de zonen van Jeduthun:[l] Semaja en Uzziël. **15** Toen vergaderden zij hun broeders en heiligden[m] zich en kwamen overeenkomstig het gebod van de koning volgens de woorden[n] van Jehovah om het huis van Jehovah te reinigen.[o] **16** De priesters gingen nu het huis van Jehovah binnen om de reiniging te verrichten en brachten alle onreinheid die zij in de tempel van Jehovah vonden naar buiten, in het voorhof[p] van het huis van Jehovah. De levieten op hun beurt namen het in ontvangst om het naar buiten, naar het stroomdal van de Kidron,[q] te brengen. **17** Zo begonnen zij op de eerste [dag] van de eerste maand met de heiliging, en op de achtste dag van de maand waren zij tot aan de voorhal[r] van Jehovah gekomen, zodat zij het huis van Jehovah in acht dagen heiligden; en op de zestiende dag van de eerste[s] maand waren zij gereed.

18 Daarna traden zij bij Hizkia, de koning, binnen en zeiden: „Wij hebben het gehele huis van Jehovah, het brandofferaltaar[t] en al het daarbij behorende gerei[u] en de tafel[v] van het stapelbrood en al het daarbij behorende gerei,[w] gereinigd. **19** En al het gerei[x] dat koning Achaz[y] tijdens zijn regering in zijn ontrouw[a] buiten gebruik heeft gesteld, hebben wij in gereedheid gebracht, en wij hebben het geheiligd;[b] en zie, het is vóór het altaar van Jehovah."

20 Toen stond Hizkia,[c] de koning, vroeg op[d] en vergaderde de vorsten[e] van de stad en ging op naar het huis van Jehovah. **21** En men kwam zeven stieren brengen[f] en zeven rammen en zeven mannetjeslammeren en zeven geitenbokken als zondeoffer[g] voor het koninkrijk en voor het heiligdom en voor Juda. Hij zei derhalve tot de zonen van Aäron, de priesters,[h] ze te offeren op het altaar van Jehovah. **22** Bijgevolg slachtten[i] zij de runderen en de priesters vingen het bloed op[j] en sprenkelden[k] het op het altaar, waarna zij de rammen[l] slachtten en het bloed op het altaar sprenkelden,[m] en zij slachtten de mannetjeslammeren en sprenkelden het bloed op het altaar. **23** Toen brachten zij de geitenbokken[n] van het zondeoffer naderbij, vóór de koning en de gemeente, en legden er de handen op.[o] **24** De priesters slachtten ze nu en droegen een zondeoffer op met het bloed ervan op het altaar, om verzoening te doen voor geheel Israël;[p] want de koning had gezegd dat het brandoffer en het zondeoffer voor geheel Israël[q] [zouden[r] zijn].

25 Intussen had hij de levieten[s] opgesteld bij het huis van Jehovah, met cimbalen,[t] met snaarinstrumenten[u] en met harpen,[v] volgens het gebod van David[w] en van Gad,[x] de visionair van de koning, en van de profeet Nathan,[y] want het gebod was door de hand van Jehovah door bemiddeling van zijn profeten.[z] **26** De levieten bleven dus staan met de instrumenten[a] van David, en ook de priesters met de trompetten.[b]

HFDST. 29

a Jo 5:17; 1Kor 15:58
b Nu 3:6; Nu 18:2; Nu 18:6; De 10:8; Lu 12:48
c 1Kr 15:2; 1Kr 23:13; 2Kr 13:10
d Nu 16:40; Nu 18:7
e 1Kr 23:3
f Nu 4:2; 1Kr 15:5; 1Kr 23:12
g 1Kr 15:6; 1Kr 23:21
h 1Kr 15:7; 1Kr 23:7
i 1Kr 15:8
j 1Kr 15:17; 1Kr 25:2
k 1Kr 25:5
l 1Kr 25:1; 1Kr 25:6
m 2Kr 29:5
n 2Kr 30:12
o 1Kr 23:28
p 1Kon 6:36
q 2Kon 23:4; 2Kon 23:6; 2Kr 15:16; Jo 18:1
r 1Kon 6:3; 1Kr 28:11; 2Kr 3:4
s Ex 12:2
t 2Kr 4:1
u 1Kon 7:40; 2Kr 4:11
v 1Kon 7:48; 2Kr 4:8; 2Kr 13:11
w 1Kon 7:50
x 2Kr 28:24
y 2Kr 28:1

2e kolom

a 2Kr 28:2; 2Kr 28:25
b 2Kr 29:5
c 2Kon 18:1; Mt 1:10
d Ex 24:4; Joz 6:12
e 1Kr 28:1
f 1Kr 15:26
g Le 4:3; Le 4:14; Nu 15:22; Nu 15:24
h Nu 18:1
i Le 3:2; Le 4:4; Le 8:15
j Le 4:7
k Le 1:5; Le 4:18; Heb 9:21
l Le 8:18
m Le 8:19
n Le 9:15
o Le 1:4; Le 4:15
p Le 6:30; Ro 5:10; Heb 2:17
q Le 4:13
r Da 9:24; Kol 1:20; 1Jo 2:2

s 1Kr 9:33; 1Kr 15:16; t 1Kr 16:5; 2Kr 5:12; u 1Kon 10:12; 1Kr 25:1; v 1Kr 25:6; 2Kr 9:11; Ps 149:3; w 1Kr 28:13; 2Kr 8:14; x 2Sa 24:11; 1Kr 29:29; y 2Sa 7:2; 2Sa 12:1; z 2Kr 30:12; a 1Kr 23:5; Ps 150:3; Jes 38:20; b Nu 10:8; 1Kr 15:24; 2Kr 5:12.

27 Toen zei Hizkia het brandoffer te offeren op het altaar; en op het ogenblik dat het brandoffer begon, zette het lied[a] voor Jehovah in, alsook de trompetten, en wel onder begeleiding van de instrumenten van David, de koning van Israël. **28** En de hele gemeente boog[b] zich neer terwijl het lied weerklonk[c] en de trompetten schalden — dit alles totdat het brandoffer voleindigd was. **29** En zodra zij gereed waren met het offeren ervan, bogen de koning en allen die zich bij hem bevonden zich diep en wierpen zich neer.[d] **30** Hizkia, de koning, en de vorsten[e] zeiden de levieten nu, Jehovah te loven met de woorden van David[f] en van de visionair Asaf.[g] Zij gingen dus lof brengen, ja, met vreugdebetoon,[h] en zij bleven zich buigen en neerwerpen.[i]

31 Ten slotte nam Hizkia het woord en zei: „Nu hebt GIJ UW hand gevuld[j] met macht voor Jehovah. Komt naderbij en brengt slachtoffers[k] en dankoffers[l] voor het huis van Jehovah.” Toen bracht de gemeente slachtoffers en dankoffers, en ook iedereen die gewillig van hart was, [bracht] brandoffers.[m] **32** En het aantal brandoffers dat de gemeente bracht, bedroeg zeventig runderen, honderd rammen, tweehonderd mannetjeslammeren — al deze als een brandoffer voor Jehovah;[n] **33** en ook de heilige offergaven, zeshonderd runderen en drieduizend stuks kleinvee. **34** Alleen bleken er priesters[o] te weinig te zijn, en zij waren niet in staat alle brandoffers te villen.[p] Daarom werden zij geholpen door hun broeders,[q] de levieten, totdat het werk gereed was[r] en totdat de priesters zich konden heiligen,[s] want de levieten waren oprechter[t] van hart om zich te heiligen dan de priesters. **35** En ook waren er brandoffers[u] in overvloed met de vette[v] stukken van de gemeenschapsoffers[w] en met de drankoffers[x] voor de brandoffers. Zo werd de dienst van het huis van Jehovah gereedgemaakt.[a] **36** Dientengevolge verheugden Hizkia en heel het volk zich over het feit dat de [ware] God voorbereidingen had getroffen voor het volk,[b] want de zaak was plotseling geschied.[c]

30 Hizkia zond nu een boodschap aan heel Israël[d] en Juda, en hij schreef zelfs brieven naar Efraïm[e] en Manasse,[f] om naar het huis van Jehovah[g] in Jeruzalem te komen ten einde het Pascha[h] voor Jehovah, de God van Israël, te vieren. **2** De koning en zijn vorsten[i] en de gehele gemeente[j] in Jeruzalem hadden echter besloten het Pascha te vieren in de tweede maand;[k] **3** want zij waren niet in staat geweest het in die tijd te vieren,[l] omdat zich enerzijds niet voldoende priesters[m] geheiligd hadden en anderzijds het volk zich niet te Jeruzalem vergaderd had. **4** En de zaak was juist in de ogen van de koning en in de ogen van de gehele gemeente.[n] **5** Zij besloten dus in heel Israël, van Berseba[o] tot Dan,[p] te doen omroepen[q] dat men zou komen om het Pascha voor Jehovah, de God van Israël, te Jeruzalem te vieren; want zij hadden het niet massaal gevierd,[r] naar hetgeen geschreven staat.[s]

6 Bijgevolg gingen de hardlopers[t] met de brieven van de hand van de koning en van zijn vorsten[u] door heel Israël en Juda, ja, volgens het gebod van de koning, en zeiden: „Zonen van Israël, keert terug[v] tot Jehovah, de God[w] van Abraham, Isaäk en Israël, opdat hij moge terugkeren tot de ontkomenen[x] die van U overgebleven zijn uit de handpalm van de koningen van Assyrië.[y] **7** En wordt niet als UW voorvaders[z] en als UW broeders die ontrouw gehandeld hebben jegens Jehovah, de God van hun

HFDST. 29

a 2Kr 20:21
2Kr 23:18
b 2Kr 7:3
c Ps 68:25
Ps 89:15
d 1Kr 29:20
2Kr 20:18
Ps 72:11
e 1Kr 28:1
f 2Sa 23:1
g 1Kr 16:7
h Ps 32:11
Ps 33:1
Ps 95:1
Fil 4:4
i Ps 95:6
j Ex 32:29
Le 8:33
Le 16:32
k Le 1:2
l Le 7:12
m Le 1:3
Le 23:38
n 1Kon 3:4
1Kon 8:63
1Kr 29:21
o Nu 18:7
2Kr 30:16
p 2Kr 30:17
q Nu 8:15
Nu 8:19
Nu 18:2
Nu 18:6
r 2Kr 35:11
s 2Kr 30:3
t 1Kr 29:17
Ps 7:10
Ps 94:15
u Le 1:3
2Kr 29:32
v Ex 29:13
Le 3:15
Le 3:16
w Le 3:1
x Le 23:13
Nu 15:5

2e kolom

a 1Kor 14:40
b 2Kr 30:12
Ps 10:17
Ps 136:4
c Ps 118:23

HFDST. 30

d 2Kr 11:16
e Joz 16:4
2Kr 17:2
2Kr 34:6
Ho 11:8
f Joz 17:5
Joz 17:7
2Kr 30:11
g De 16:2
De 16:6
h Ex 12:43
Le 23:5
2Kr 35:1
1Kor 5:7
i 1Kr 28:1
j 1Kr 28:8
k Nu 9:10
Nu 9:11
l Ex 12:18
m 2Kr 29:34
n 1Kr 13:4
o Re 20:1
p Re 18:29
1Sa 3:20

q 2Kr 24:9; 2Kr 36:22; **r** 2Kr 35:18; **s** De 12:32; **t** Es 8:14; **u** 1Kr 28:1; **v** De 30:10; 1Sa 7:3; Jer 4:1; Joë 2:13; Mal 3:7; **w** Ex 3:6; **x** 2Kon 15:29; **y** 1Kr 5:26; 2Kr 28:20; **z** Ez 20:18; Za 1:4.

voorvaders, zodat hij hen tot een
voorwerp van ontzetting heeft ge-
maakt,[a] juist zoals GIJ [zelf] ziet.
8 Verhardt UW nek nu niet,[b] zoals
UW voorvaders hebben gedaan.
Geeft plaats aan Jehovah[c] en komt
naar zijn heiligdom,[d] dat hij tot
onbepaalde tijd geheiligd heeft,[e]
en dient[f] Jehovah, UW God, opdat
zijn brandende toorn[g] zich van U
moge afwenden. **9** Want als GIJ
terugkeert[h] tot Jehovah, zullen
UW broeders en UW zonen voorwer-
pen van barmhartigheid zijn[i] voor
degenen die hen gevangen houden,
en naar dit land mogen te-
rugkeren;[j] want Jehovah, UW God,
is goedgunstig[k] en barmhartig,[l] en
hij zal het aangezicht niet van U
afwenden indien GIJ tot hem te-
rugkeert."[m]

10 De hardlopers[n] gingen dus
voort, terwijl zij van stad tot stad
trokken door het land van Efraïm[o]
en Manasse, zelfs tot Zebulon toe;
maar men maakte hen voortdu-
rend belachelijk en bespotte hen.[p]
11 Slechts enkelingen[q] uit Aser
en Manasse en uit Zebulon ver-
ootmoedigden[r] zich zodat zij naar
Jeruzalem kwamen. **12** De hand
van de [ware] God bleek ook in
Juda te zijn ten einde hun één hart
te geven[s] om het gebod[t] van de ko-
ning en de vorsten in de zaak van
Jehovah,[u] te volbrengen.

13 Zij dan verzamelden zich
te Jeruzalem,[v] een talrijk volk,
om het feest[w] der ongezuurde
broden te vieren in de tweede[x]
maand, een zeer talrijke gemeen-
te. **14** Toen stonden zij op en
verwijderden de altaren[y] die in
Jeruzalem waren, en alle reuk-
altaren[z] verwijderden zij en wier-
pen [ze] toen in het stroomdal van
de Kidron.[a] **15** Daarna slacht-
ten zij het paschaoffer[b] op de veer-
tiende [dag] van de tweede maand;
en de priesters en de levieten zelf
waren te schande gemaakt, zo-
dat zij zich heiligden[c] en brand-
offers naar het huis van Jeho-
vah brachten. **16** En zij bleven

HFDST. 30

a 2Kr 29:8
b Ex 32:9
De 10:16
2Kr 36:13
Ro 10:21
c Ezr 10:11
d De 12:5
e Ps 132:13
f De 6:13
Joz 24:15
Mt 4:10
g 2Kr 29:10
Ps 78:49
h De 30:2
i 1Kon 8:50
j Jer 29:14
k Ex 34:6
l Ne 9:17
Ps 86:5
Mi 7:18
2Kor 1:3
m 2Kr 15:2
Jes 55:7
Jak 4:8
n Es 3:13
o 2Kr 30:1
p 2Kr 36:16
Han 17:32
q 2Kr 11:16
r 2Kr 12:6
s Jer 32:39
1Kor 1:10
t De 4:5
Pr 8:2
1Th 4:2
u 2Kr 29:25
v Ps 84:7
w Le 23:6
x Nu 9:10
Nu 9:11
y 2Kon 18:22
2Kr 34:7
z 2Kr 28:24
a 2Sa 15:23
b Ex 12:3
1Kor 5:7
c 2Kr 5:11
2Kr 29:15

2e kolom

a 2Kr 35:10
b Le 1:5
c 2Kr 29:34
2Kr 35:3
d Ex 12:6
e 2Kr 30:10
f 2Kr 30:1
2Kr 34:6
g 2Kr 30:11
h Nu 9:10
i Le 23:5
j Jak 5:14
k Ps 25:8
Ps 86:5
Mr 10:18
l 2Kr 19:3
Ezr 7:10
Ps 10:17
m Nu 9:6
n Ps 103:3
Jes 57:18
Jak 5:16
o Le 23:6
Lu 22:1
1Kor 5:8
p De 12:7
2Kr 7:10
Ne 8:10
q 2Kr 29:25
r 2Kr 29:24
s Ps 150:3
t 2Kr 32:6

op hun plaats staan[a] overeenkom-
stig hun regel, overeenkomstig de
wet van Mozes, de man van de
[ware] God, terwijl de priesters[b]
het bloed sprenkelden dat zij uit
de hand van de levieten ontvin-
gen. **17** Want er waren er velen
in de gemeente die zich niet ge-
heiligd hadden; en de levieten[c] wa-
ren belast met het slachten van
de paschaoffers[d] voor allen die
niet rein waren, om hen aan Jeho-
vah te heiligen. **18** Want er was
een groot aantal van het volk, ve-
len uit Efraïm[e] en Manasse,[f] Issa-
schar en Zebulon,[g] die zich niet
hadden gereinigd,[h] want zij aten
het Pascha niet naar hetgeen ge-
schreven staat;[i] maar Hizkia bad
voor hen[j] en zei: „Moge de goe-
de[k] Jehovah zelf toegeeflijk zijn
jegens **19** ieder die zijn hart be-
reid heeft[l] om de [ware] God, Jeho-
vah, de God van zijn voorvaders,
te zoeken, zij het zonder de reini-
ging voor wat heilig is."[m] **20** Bij-
gevolg luisterde Jehovah naar Hiz-
kia en genas het volk.[n]

21 Zo vierden de zonen van Is-
raël die zich te Jeruzalem bevon-
den, zeven dagen lang het feest[o]
der ongezuurde broden met groot
vreugdebetoon;[p] en de levieten[q]
en de priesters[r] brachten dag aan
dag lof aan Jehovah met luid klin-
kende instrumenten, ja, aan Jeho-
vah.[s] **22** Bovendien sprak Hiz-
kia tot het hart[t] van al de levieten
die met voortreffelijk doorzicht
handelden jegens Jehovah.[u] Zij
dan aten het vastgestelde feest-
maal zeven dagen lang,[v] terwijl
zij gemeenschapsoffers offerden[w]
en belijdenis deden[x] aan Jehovah,
de God van hun voorvaders.

23 Toen besloot de gehele ge-
meente[y] om het nog zeven dagen
te vieren,[z] en dus vierden zij het
zeven dagen lang met vreugde-
betoon. **24** Want Hizkia, de ko-
ning van Juda, droeg zelf voor
de gemeente duizend stieren en

u Ps 47:7; Sp 12:8; v Le 23:6; w Le 3:1; x Le 26:40; Ezr 10:11; y 2Kr 30:2; z 1Kon 8:65.

zevenduizend schapen bij,[a] en de
vorsten[b] op hun beurt droegen
voor de gemeente duizend stie-
ren en tienduizend schapen bij;
en er bleven zich priesters[c] hei-
ligen in groten getale. **25** En de
gehele gemeente van Juda[d] en
de priesters en de levieten[e] en
de gehele gemeente die uit Israël
kwam[f] en de inwonende vreem-
delingen[g] die uit het land Israël
kwamen[h] en degenen die in Juda
woonden, bleven zich verheugen.[i]
26 En er ontstond groot vreugde-
betoon in Jeruzalem, want sinds
de dagen van Salomo,[j] de zoon
van David, de koning van Israël,
was er iets dergelijks in Jeruza-
lem niet geweest.[k] **27** Ten slotte
stonden de priesters, de levieten,
op en zegenden[l] het volk; en aan
hun stem werd gehoor geschon-
ken, zodat hun gebed kwam tot
in zijn heilige woning, de hemel.[m]

31 En zodra zij dit alles beëin-
digd hadden, gingen alle Is-
raëlieten[n] die zich [daar] bevon-
den, uit naar de steden van Juda,[o]
en vervolgens braken zij de heilig-
e zuilen aan stukken[p] en hakten
de heilige palen om[q] en slecht-
ten de hoge plaatsen[r] en de alta-
ren[s] uit heel Juda[t] en Benjamin
en in Efraïm[u] en Manasse,[v] totdat
zij [daarmee] klaar waren; waar-
na alle zonen van Israël naar hun
steden terugkeerden, ieder naar
zijn eigen bezitting.

2 Toen stelde Hizkia de afde-
lingen[w] van de priesters en van
de levieten[x] in hun afdelingen
vast, ieder overeenkomstig de
dienst ervan, voor de priesters[y]
en voor de levieten[z] met betrek-
king tot het brandoffer[a] en de ge-
meenschapsoffers[b] om te dienen[c]
en te danken[d] en te loven[e] in de
poorten van de legerplaatsen van
Jehovah. **3** En er was een deel
van de koning van zijn eigen
have[f] voor de brandoffers,[g] voor
de brandoffers van 's morgens[h]
en 's avonds, en ook de brand-
offers voor de sabbatten[i] en voor
de nieuwe manen[j] en voor de feest-

HFDST. 30

a 2Kr 35:7
b 2Kr 35:8
c 2Kr 29:34
d 1Kon 12:20
2Kr 11:1
e 2Kr 11:13
f 2Kr 30:11
2Kr 30:18
g Ex 12:49
h 2Kr 15:9
i 1Kr 16:10
Ps 92:4
j 1Kon 8:66
k 2Kr 7:10
l Nu 6:23
De 10:8
m 1Kon 8:43
Ps 68:5

HFDST. 31

n 2Kr 11:16
o 2Kr 24:5
p Ex 23:24
2Kon 10:16
2Kr 14:3
q De 7:5
2Kon 18:4
2Kr 34:3
1Kor 10:14
r De 12:2
s 2Kr 23:17
t 2Kr 14:5
u 2Kr 30:1
v 2Kr 30:18
w 1Kr 24:1
x 1Kr 23:6
y 2Kr 5:11
Lu 1:5
z 2Kr 8:14
2Kr 23:8
a 1Kr 16:40
b 1Kr 16:1
1Kr 21:26
c 1Kr 23:13
1Kr 26:12
2Kr 13:10
d 1Kr 16:4
1Kr 23:30
e 1Kr 23:5
Ps 22:22
f 1Kr 26:26
g 2Kr 30:24
h Ex 29:39
Nu 28:4
i Nu 28:9
j 1Kr 23:31

2e kolom

a Le 23:2
b Nu 28:2
c Ne 10:38
d Nu 18:21
e Ne 13:10
Mal 2:7
1Kor 9:9
f Ne 12:44
g Ex 23:19
h Ex 22:29
Ne 10:37
i Nu 18:12
j Ge 43:11
k Ne 10:35
l Sp 3:9
m 2Kr 11:16
n Le 27:30
De 14:28
o Le 23:16
p Le 23:24
q 1Kr 28:1

tijden,[a] naar hetgeen geschreven
staat in de wet van Jehovah.[b]
4 Verder zei hij het volk, de in-
woners van Jeruzalem, het deel
van de priesters[c] en van de levie-
ten te geven,[d] opdat zij zich strikt
aan de wet van Jehovah zouden
kunnen houden.[e] **5** En zodra
het woord doorkwam, vermeer-
derden de zonen van Israël[f] de
eerstelingen van het koren,[g] de
nieuwe wijn[h] en de olie[i] en de ho-
ning[j] en de gehele opbrengst van
het veld,[k] en de tienden van alles
brachten zij in overvloed.[l] **6** En
de zonen van Israël en van Juda
die in de steden van Juda woon-
den,[m] ook zij [brachten] de tienden
van runderen en schapen en de
tienden van de heilige dingen,[n] de
aan Jehovah, hun God, geheiligde
dingen. Zij brachten [dat] en ga-
ven zo stapels op stapels. **7** In
de derde[o] maand begonnen zij met
[het maken van] de stapels door
de onderste laag te leggen, en in
de zevende[p] maand waren zij [er-
mee] klaar. **8** Toen Hizkia en de
vorsten[q] kwamen en de stapels za-
gen, zegenden[r] zij voorts Jehovah
en zijn volk Israël.[s]
9 Na verloop van tijd informeer-
de Hizkia bij de priesters en de le-
vieten naar de stapels.[t] **10** Toen
zei Azarja,[u] de overpriester van
het huis van Zadok,[v] tot hem, ja,
hij zei: „Sinds men begonnen is
de bijdrage[w] in het huis van Jeho-
vah te brengen, is er tot verzadi-
ging toe gegeten[x] en nog rijkelijk
overgehouden;[y] want Jehovah zelf
heeft zijn volk gezegend,[z] en wat
overgebleven is, is deze grote over-
vloed."
11 Hierop zei Hizkia eetver-
trekken[a] gereed te maken in het
huis van Jehovah. Bijgevolg maak-
ten zij [ze] gereed. **12** En ge-
trouw[b] bleven zij de bijdrage[c] en
de tienden[d] en de heilige dingen
brengen; en de leviet Chonan-

r Ezr 7:27; s 2Sa 6:18; 2Kr 6:3; t 2Kr 31:6; u 2Kr 26:17; v 1Kr 6:8; w Nu 18:8; Nu 31:29; x Mal 3:10; y 2Kon 4:43; z Ge 26:12; Le 25:21; Sp 10:22; a 1Kr 28:12; Ne 10:38; b 2Kon 12:15; c Nu 31:29; d Le 27:30; De 14:28.

ja was als leider daarmee belast, en zijn broeder Simeï was tweede. **13** En Jehiël en Azazja en Nahath en Asaël en Jerimoth en Jozabad en Eliël en Jismachja en Mahath en Benaja waren gemachtigden aan de zijde van Chonanja en zijn broeder Simeï, volgens bevel van Hizkia, de koning, en Azarja[a] was de leider van het huis van de [ware] God. **14** En Kore, de zoon van Jimna, de leviet, was de poortwachter[b] tegen het oosten,[c] belast met de vrijwillige[d] gaven van de [ware] God, om de bijdrage[e] voor Jehovah en de allerheiligste dingen[f] te geven. **15** En onder zijn leiding stonden Eden en Minjamin en Jesua en Semaja, Amarja en Sechanja in de priesterstedenen[g] in een vertrouwenspositie,[h] om te geven aan hun broeders in de afdelingen,[i] in gelijke mate aan groot en klein;[j] **16** afgezien van hun in het geslachtsregister[k] ingeschreven mannelijke personen van drie jaar oud en daarboven,[l] van allen die als een dagelijks terugkerende zaak naar het huis van Jehovah kwamen, voor hun dienst volgens hun plichten naar hun afdelingen.

17 Dit is de inschrijving in het geslachtsregister van de priesters volgens het huis van hun vaderen[m] en ook van de levieten,[n] van twintig[o] jaar oud en daarboven, volgens hun plichten in hun afdelingen;[p] **18** zowel voor de in het geslachtsregister ingeschrevenen onder al hun kleinen, hun vrouwen en hun zonen en hun dochters, voor de gehele gemeente, want in hun vertrouwenspositie[q] heiligden[r] zij zich voorts voor wat heilig was; **19** alsook voor de zonen van Aäron,[s] de priesters, op de velden[t] van de weidegrond van hun steden. In al de verschillende steden waren mannen die met name waren aangewezen om aan iedere mannelijke persoon onder de priesters en aan alle in het geslachtsregister ingeschrevenen onder de levieten delen te geven.

HFDST. 31

a 2Kr 26:17
b 1Kr 26:12
c 1Kr 26:17
d Nu 29:39
De 12:6
De 16:10
e Nu 18:8
f Le 2:10
Le 7:1
g Joz 21:19
h 1Kr 9:22
i 1Kr 24:1
j 1Kr 25:8
k 1Kr 9:1
l Nu 3:15
m Nu 17:3
1Kr 24:4
n 1Kr 24:30
o Nu 4:3
Nu 8:24
1Kr 23:24
p 1Kr 23:6
q 1Kr 9:22
2Kr 31:15
r 2Kr 29:15
s 1Kr 24:1
t Le 25:34
Nu 35:2
Joz 21:13

2e kolom

a 2Kon 20:3
Sp 12:2
b De 12:28
1Th 2:10
c Sp 28:20
Han 24:16
d 2Kr 29:35
e De 32:46
Ps 1:2
f De 4:29
g De 6:5
De 10:12
1Kon 8:61
h De 29:9
Joz 1:8

HFDST. 32

i 2Kr 31:20
j 2Kon 18:7
2Kon 18:13
Jes 36:1
k Jes 8:4
l 2Kr 19:5
m Lu 9:51
n 1Kr 28:1
Sp 20:18
o 2Kon 20:20
Jes 22:9
p 2Kr 30:14
q 2Kr 25:23
r 2Kr 26:9
s Jer 39:4
t 2Sa 5:9
1Kon 9:24
1Kon 11:27
2Kon 12:20
u 2Kr 23:10
v 2Sa 1:21
w 2Kr 17:14
x Ne 8:1
y 2Kr 30:22
Jes 40:2
z De 31:6
Joz 1:6
1Kr 28:10

20 Hizkia dan deed aldus in heel Juda, en hij bleef doen wat goed[a] en recht[b] en getrouw[c] was voor het aangezicht van Jehovah, zijn God. **21** En in elk werk dat hij begon in de dienst[d] van het huis van de [ware] God en in de wet[e] en in het gebod om zijn God te zoeken,[f] was het met geheel zijn hart[g] dat hij handelde, en hij bleek succesvol te zijn.[h]

32 Na deze dingen en dit getrouwe gedrag[i] kwam Sanherib,[j] de koning van Assyrië,[k] en hij drong vervolgens Juda binnen en legerde zich tegen de versterkte steden[l] en bleef erover denken zich er door middel van een doorbraak meester van te maken.

2 Toen Hizkia zag dat Sanherib gekomen was en zijn aangezicht[m] op oorlog tegen Jeruzalem gericht had, **3** besloot hij voorts met zijn vorsten[n] en zijn sterke mannen, de wateren van de bronnen die buiten de stad waren dicht te stoppen;[o] en zij hielpen hem dus. **4** Bijgevolg werd er veel volk bijeengebracht, en zij stopten toen alle bronnen dicht, alsmede de stortbeek[p] die midden door het land vloeit, en zeiden: „Waarom zouden de koningen van Assyrië komen en werkelijk een overvloed van water vinden?”

5 Voorts vatte hij moed en bouwde de gehele neergehaalde muur[q] op en liet er torens[r] op verrijzen en [bouwde] daarbuiten nog een andere muur[s] en herstelde de Wal[t] van de Stad van David en maakte werpsperen[u] in overvloed en schilden.[v] **6** Toen stelde hij krijgsoversten[w] aan over het volk en liet hen bij zich bijeenkomen op het openbare plein[x] van de stadspoort en sprak tot hun hart[y] en zei: **7** „Weest moedig en sterk.[z] Weest niet bevreesd,[a] noch verschrikt[b] wegens de koning van Assyrië[c] en vanwege heel de menigte

a 2Kon 19:6; 2Kr 20:15; Mt 10:28; b De 31:8; c 2Kon 18:30.

die met hem is;[a] want met ons
zijn er meer dan met hem. **8** Met
hem is een arm van vlees,[b] maar
met ons is Jehovah, onze God, om
ons te helpen[c] en onze oorlogen te
voeren."[d] Het volk dan steunde op
de woorden van Hizkija, de koning
van Juda.[e]
9 Het was hierna dat Sanherib,[f]
de koning van Assyrië, zijn die-
naren naar Jeruzalem zond, ter-
wijl hij te Lachis was[g] en heel de
macht van zijn rijk met hem,[h] tot
Hizkija, de koning van Juda, en tot
alle Judeeërs die in Jeruzalem wa-
ren, en liet zeggen:
10 „Dit heeft Sanherib, de ko-
ning van Assyrië, gezegd:[i] 'Waar-
op vertrouwt GIJ wel terwijl GIJ
onder belegering zo rustig in Je-
ruzalem zit?[j] **11** Verlokt[k] Hiz-
kija[l] U niet om U aan de dood door
honger en dorst over te geven,
door te zeggen: „Jehovah, onze
God, zelf zal ons uit de handpalm
van de koning van Assyrië bevrij-
den"?[m] **12** Heeft Hizkija zelf niet
zijn hoge plaatsen[n] en zijn alta-
ren verwijderd[o] en toen tot Juda
en tot Jeruzalem gezegd: „Voor
één altaar[p] dient GIJ U neer te bui-
gen[q] en daarop dient GIJ offerrook
te brengen"?[r] **13** Weet GIJ niet
wat ikzelf en mijn voorvaders ge-
daan hebben met alle volken der
landen?[s] Zijn de goden[t] van de na-
tiën der landen soms in staat ge-
bleken hun land uit mijn hand
te bevrijden? **14** Wie onder alle
goden van deze natiën die door
mijn voorvaders aan de vernieti-
ging werden prijsgegeven, is in
staat gebleken zijn volk uit mijn
hand te bevrijden, zodat UW God U
uit mijn hand zou kunnen bevrij-
den?[u] **15** Nu dan, laat U niet op
deze wijze door Hizkija bedriegen[v]
of verlokken[w] en stelt geen ge-
loof in hem, want geen enkele god
van enige natie of enig koninkrijk
heeft zijn volk uit mijn hand en uit
de hand van mijn voorvaders kun-
nen bevrijden. Hoeveel minder zal
dan UW eigen God U uit mijn hand
bevrijden!' "[x]
16 En zijn dienaren spraken
nog meer tégen Jehovah, de [ware]
God,[a] en tégen Hizkija, zijn die-
naar. **17** Hij schreef zelfs brie-
ven[b] om Jehovah, de God van Israël, te smaden[c] en tégen hem te
spreken, door te zeggen: „Zoals de
goden[d] van de natiën der landen
die hun volk niet uit mijn hand
hebben bevrijd,[e] zo zal de God
van Hizkija zijn volk niet uit mijn
hand bevrijden." **18** En zij[f] blie-
ven met luider stem in de taal
van de joden[g] tot het volk van Je-
ruzalem roepen[h] dat op de muur
was, om hen bevreesd te maken[i]
en met ontsteltenis te slaan, op-
dat zij de stad zouden kunnen in-
nemen. **19** En zij gingen voort
op dezelfde wijze tégen de God
van Jeruzalem[j] te spreken[k] als té-
gen de goden van de volken der
aarde, het werk van mensenhan-
den.[l] **20** Maar Hizkija,[m] de ko-
ning, en de profeet[n] Jesaja,[o] de
zoon van Amoz,[p] bleven hierover
bidden[q] en tot de hemel roepen
om hulp.[r]
21 Toen zond Jehovah een en-
gel[s] en verdelgde iedere dappere,
sterke man[t] en leider en over-
ste in de legerplaats van de ko-
ning van Assyrië,[u] zodat hij met
beschaamd gelaat naar zijn eigen
land terugkeerde. Later ging hij
het huis van zijn god binnen en
daar velden zekere personen die
uit zijn eigen inwendige delen wa-
ren voortgekomen, hem met het
zwaard.[v] **22** Zo redde Jehovah
Hizkija en de inwoners van Je-
ruzalem uit de hand van Sanherib,
de koning van Assyrië,[w] en uit de
hand van alle anderen en schonk
hun rondom rust.[x] **23** En er wa-
ren velen die geschenken voor Je-
hovah te Jeruzalem brachten[y] en
uitgelezen dingen voor Hizkija,
de koning van Juda,[z] en hij werd
daarna verheven[a] in de ogen van
alle natiën.
24 In die dagen werd Hizkija

HFDST. 32

a 2Kon 6:16; Jes 51:12
b Jer 17:5; 1Jo 4:4
c Nu 14:9; De 20:1; 2Kr 13:12
d De 20:4; Joz 10:42; 2Kr 20:15; Ro 8:31
e 2Kr 20:20; Lu 22:32
f 2Kon 18:17
g Jes 37:8
h Jes 36:2
i 2Kon 18:19
j Ps 39:1; Jes 36:4
k 2Kon 18:29
l 2Kon 18:27; Jes 36:12
m 2Kon 18:30; 2Kon 19:10; Ps 50:15
n 2Kon 18:4
o 2Kon 18:22; 2Kr 31:1; Jes 36:7
p Ex 27:1; 1Kon 7:48; 2Kr 4:1
q De 12:13
r Le 1:13
s 2Kon 15:29; 2Kon 17:5; 2Kon 19:11; Jes 10:14; Jes 37:12
t 2Kon 18:33; 2Kon 19:18; Ps 115:8; Jes 44:8
u Ex 14:3; Ex 15:9; Ps 71:11; Jes 42:8
v 2Kon 18:29; 2Kon 19:10
w Jes 36:18
x Ex 5:2; De 32:27; Da 3:15

2e kolom

a Ps 73:9
b 2Kon 19:14; Ne 6:5
c Jes 37:29; Opb 13:6
d 2Kon 19:12
e 2Kon 17:6
f 2Kon 18:26
g Jes 36:11
h 2Kon 18:28; Jes 36:13
i Ne 6:9
j Ps 76:2; Ps 132:13
k Ps 10:13
l De 4:28; 2Kon 19:18; Ps 135:15; Jes 2:8; Ho 8:6
m 2Kon 19:14
n 2Kon 19:2
o Jes 37:2
p 2Kon 19:20
q 2Kon 19:15; Fil 4:6

r 2Kr 14:11; Ps 50:15; s 2Sa 24:16; t Ps 76:5; u 2Kon 19:35; v 2Kon 19:37; Jes 37:38; w Ps 18:48; x 1Kon 8:56; y 2Sa 8:11; Ezr 7:15; Ps 68:29; z 1Kon 4:21; 2Kr 17:5; a 1Sa 2:7; 1Kr 29:25.

ziek tot stervens toe,[a] en hij ging
tot Jehovah bidden.[b] Derhalve
sprak Hij tot hem,[c] en Hij gaf hem
een wonderteken.[d] **25** Maar Hizkia
deed geen vergelding naar
de hem bewezen weldaad,[e] want
zijn hart werd hoogmoedig[f] en er
kwam verontwaardiging[g] tegen
hem en tegen Juda en Jeruzalem.
26 Maar Hizkia verootmoedigde[h]
zich wegens de hoogmoed van zijn
hart, hij en de inwoners van Jeru-
zalem, en Jehovah's verontwaardi-
ging kwam niet over hen in de da-
gen van Hizkia.[i]

27 En Hizkia kreeg in zeer gro-
te mate rijkdom en heerlijkheid;[j]
en schatkamers maakte hij zich
voor zilver en voor goud[k] en voor
edelstenen[l] en voor balsemolie[m]
en voor schilden[n] en voor al de
begeerlijke voorwerpen;[o] **28** en
ook opslagplaatsen[p] voor de op-
brengst aan koren en nieuwe wijn[q]
en olie, en ook stallen[r] voor al
de verschillende soorten van die-
ren en stallen voor de kudden.
29 En steden verwierf hij zich,
en ook een overvloedige veesta-
pel van kleinvee[s] en rundvee;[t]
want God gaf hem zeer veel have.[u]
30 En Hizkia was het die de bo-
venste bron van de wateren[v] van
Gihon[w] dichtstopte[x] en ze vervol-
gens regelrecht in westelijke rich-
ting naar beneden leidde naar de
Stad van David,[y] en Hizkia bleek
voortdurend succesvol te zijn in
al zijn werk.[z] **31** En zo was het
dat door de woordvoerders van de
vorsten van Babylon[a] die tot hem
gezonden waren[b] om te informe-
ren naar het wonderteken[c] dat in
het land was geschied, de [ware]
God hem verliet[d] om hem op de
proef te stellen,[e] ten einde te we-
ten te komen wat er zoal in zijn
hart was.[f]

32 Wat de rest van de aangele-
genheden[g] van Hizkia betreft en
zijn daden van liefderijke goed-
heid,[h] zie, dat is beschreven in
het visioen van de profeet Jesaja,
de zoon van Amoz,[i] in het Boek[j]
van de koningen van Juda en Is-
raël. **33** Ten slotte legde Hiz-

HFDST. 32

a 2Kon 20:1 Jes 38:1
b Ps 5:2 Jes 38:2 Fil 4:6
c 2Kon 20:5 Jes 38:4
d 2Kon 20:9 2Kr 32:31 Jes 38:8 Jes 38:22
e Ps 116:12
f Sp 8:13 Sp 16:18 Sp 29:23 Ga 6:3 1Pe 5:5
g Sp 15:25
h 2Kr 33:12 2Kr 34:27 Jer 26:19
i 2Kon 20:19
j 2Kr 1:12 2Kr 9:27 2Kr 17:5
k 1Kon 10:14
l 1Kon 10:2
m 1Kon 10:10
n 1Kon 10:17
o 1Kon 9:19
p 2Kr 8:6
q 2Kr 26:10
r 1Kon 4:26
s Job 1:3
t 1Kr 27:29
u De 8:18 1Kr 29:12 2Kr 25:9 Sp 10:22
v Jes 22:9 Jes 22:11
w 1Kon 1:33 1Kon 1:45
x 2Kr 32:4
y 2Sa 5:9
z Joz 1:8 Ps 1:3
a Ge 10:10 Ge 11:9
b 2Kon 20:12 Jes 39:1
c 2Kon 20:8 Jes 38:8
d Re 16:20 1Kor 10:13
e Ge 22:1 De 8:16 Ps 7:9
f De 8:2 Ps 139:23
g 2Kon 20:20
h 2Kr 31:20 2Kr 31:21
i Jes 1:1
j 2Kr 16:11

2e kolom

a 1Kon 1:21
b 1Kon 11:43
c Ge 50:10 De 34:8
d 1Kr 3:13

HFDST. 33

e Mt 1:10
f 2Kon 21:1
g 2Kon 16:2
h De 18:9 2Kr 28:3
i 2Kon 21:2
j 2Kon 18:4

kia zich neer bij zijn voorvaders,[a]
en men begroef hem op de hel-
ling naar de grafsteden van de
zonen van David;[b] en heel Juda
en de inwoners van Jeruzalem be-
wezen hem eer bij zijn dood.[c] En
zijn zoon Manasse[d] begon in zijn
plaats te regeren.

33 Twaalf jaar oud was Manas-
se[e] toen hij begon te rege-
ren, en hij heeft vijfenvijftig jaar
lang te Jeruzalem geregeerd.[f]

2 En hij deed voorts wat kwaad
was in Jehovah's ogen,[g] overeen-
komstig de verfoeilijkheden[h] van
de natiën die Jehovah van voor
het aangezicht der zonen van Is-
raël verdreven had.[i] **3** Zo bouw-
de hij opnieuw de hoge plaatsen[j]
die zijn vader Hizkia had afgebro-
ken,[k] en richtte altaren op[l] voor
de Baals[m] en maakte heilige pa-
len,[n] en voorts boog hij zich neer[o]
voor heel het heerleger van de
hemel[p] en diende ze.[q] **4** En hij
bouwde altaren[r] in het huis van
Jehovah, ten aanzien waarvan Je-
hovah gezegd had: „Te Jeruza-
lem zal mijn naam tot onbepaal-
de tijd blijken te zijn."[s] **5** En hij
bouwde vervolgens altaren voor
heel het heerleger van de hemel[t]
in twee voorhoven[u] van het huis
van Jehovah.[v] **6** En hijzelf liet
zijn eigen zonen door het vuur
gaan[w] in het dal van de zoon van
Hinnom[x] en beoefende magie[y] en
bediende zich van waarzeggerij[z]
en beoefende toverij[a] en stelde spi-
ritistische mediums[b] en beroeps-
voorzeggers[c] van gebeurtenissen
aan. Hij deed op grote schaal wat
kwaad was in de ogen van Jeho-
vah, om hem te krenken.[d]

7 Verder plaatste hij het ge-
sneden beeld[e] dat hij gemaakt
had, in het huis van de [ware]

k 2Kon 18:22; 2Kr 32:12; l 1Kon 16:32; 1Kon 18:26; m Re 2:11; 2Kr 28:2; n De 16:21; 1Kon 14:23; Jer 17:2; o De 4:19; 2Kon 17:16; p 2Kon 23:5; Job 31:26; q 2Kon 21:3; r 2Kon 16:10; 2Kr 34:4; s De 12:11; 2Kon 21:4; 2Kr 6:6; t De 17:3; 2Kon 23:5; Jer 8:2; u 1Kon 6:36; 1Kon 7:12; v 2Kon 21:5; w 2Kon 16:3; 2Kr 28:3; x Joz 15:8; 2Kon 23:10; y Le 19:26; z De 18:10; a 2Kon 9:22; b Le 20:6; c De 18:11; d 2Kon 21:6; e 2Kon 21:7.

God,[a] ten aanzien waarvan God tot Dȧvid en tot zijn zoon Sȧlomo gezegd had: „In dit huis en te Jeru̱zalem, dat ik uit alle stammen van Ị̱sraël heb uitgekozen,[b] zal ik tot onbepaalde tijd mijn naam vestigen.[c] **8** En ik zal de voet van Ị̱sraël niet meer verwijderen van de grond die ik hun voorvaders[d] toegewezen heb,[e] mits zij er slechts zorg voor dragen alles te doen wat ik hun geboden heb[f] betreffende heel de wet[g] en de voorschriften[h] en de rechterlijke beslissingen[i] door de hand van Mọzes."[j] **9** En Manȧsse[k] bleef Jụda en de inwoners van Jeru̱zalem verleiden[l] om nog erger te doen[m] dan de natiën die Jehovah van voor het aangezicht van de zonen van Ị̱sraël verdelgd had.[n]

10 En Jehovah bleef tot Manȧsse en zijn volk spreken, maar zij schonken geen aandacht.[o] **11** Ten slotte bracht Jehovah de legeroversten die tot de koning van Assyrië[p] behoorden tegen hen,[q] en zo namen zij Manȧsse gevangen in de spelonken[r] en bonden[s] hem met twee koperen boeien en voerden hem naar Bȧbylon. **12** En zodra hij erdoor in benauwdheid geraakte,[t] vermurwde hij het aangezicht van Jehovah, zijn God,[u] en hij bleef zich zeer verootmoedigen[v] wegens de God van zijn voorvaders. **13** En hij bleef tot Hem bidden, zodat Hij zich door hem liet verbidden[w] en zijn verzoek om gunst hoorde en hem te Jeru̱zalem in zijn koningschap herstelde;[x] en Manȧsse kwam te weten dat Jehovah de [ware] God is.[y]

14 En hierna bouwde hij een buitenmuur[z] voor de Stad van Dȧvid,[a] ten westen van Gị̱hon[b] in het stroomdal en tot aan de Vispoort,[c] en hij trok [hem] rond naar de Ọfel[d] en maakte hem voorts zeer hoog. Verder stelde hij oversten van de krijgsmacht aan in alle versterkte steden van Jụda.[e] **15** En vervolgens verwijderde hij de buitenlandse goden[f] en het afgodsbeeld[a] uit het huis van Jehovah en alle altaren[b] die hij gebouwd had op de berg van het huis van Jehovah en in Jeru̱zalem en liet ze toen buiten de stad werpen. **16** Bovendien maakte hij het altaar van Jehovah gereed[c] en ging daarop gemeenschapsoffers[d] en dankoffers[e] offeren en zei vervolgens tot Jụda dat zij Jehovah, de God van Ị̱sraël, moesten dienen.[f] **17** Niettemin bleef het volk nog slachtoffers brengen op de hoge plaatsen;[g] alleen was het voor Jehovah, hun God.

18 Wat de rest van de aangelegenheden van Manȧsse betreft en zijn gebed[h] tot zijn God en de woorden van de visionairs[i] die in de naam van Jehovah, de God van Ị̱sraël, tot hem bleven spreken, zie, dat staat onder de aangelegenheden van de koningen van Ị̱sraël.[j] **19** Wat zijn gebed[k] betreft en hoe hem zijn smeking[l] werd vergund en heel zijn zonde[m] en zijn ontrouw[n] en de plekken waar hij hoge plaatsen bouwde[o] en de heilige palen[p] en de gehouwen beelden oprichtte[q] voordat hij zich verootmoedigde,[r] zie, dat is beschreven in de woorden van zijn visionairs. **20** Ten slotte legde Manȧsse zich neer bij zijn voorvaders,[s] en men begroef[t] hem in zijn huis; en zijn zoon Ạmon[u] begon in zijn plaats te regeren.

21 Tweeëntwintig jaar oud was Ạmon[v] toen hij begon te regeren, en hij heeft twee jaar lang te Jeru̱zalem geregeerd.[w] **22** En hij deed voorts wat kwaad was in Jehovah's ogen,[x] net zoals zijn vader Manȧsse gedaan had;[y] en aan alle gehouwen beelden[z] die zijn vader Manȧsse[a] gemaakt had, bracht Ạmon slachtoffers[b] en hij bleef ze dienen.[c] **23** En hij verootmoedigde zich niet[d] wegens Jehovah, zoals zijn vader Manȧsse zich verootmoedigd had,[e]

HFDST. 33

a 2Kon 23:6
b Ps 132:14
c 2Kon 23:27
2Kr 7:16
d 1Kr 17:9
e 2Sa 7:10
f De 4:40
g De 4:44
h De 6:1
i De 11:1
De 12:1
j Le 10:11
k 2Kon 21:16
l 1Kon 14:16
Pr 9:18
m 2Kon 21:11
n Le 18:24
De 2:21
Joz 24:8
o 2Kr 36:16
Sp 29:1
Za 1:4
Han 7:51
p Ne 9:32
q De 28:36
r 1Sa 13:6
s Job 36:8
Ps 107:10
t Le 26:40
De 4:30
u Ps 50:15
v 2Kr 32:26
Lu 18:14
1Pe 5:6
w 1Kr 5:20
Ezr 8:23
x Jes 1:18
y De 29:6
Ps 9:16
Da 4:25
z 2Kr 32:5
a 2Sa 5:9
b 2Kr 32:30
c Ne 3:3
d 2Kr 27:3
e 2Kr 11:11
2Kr 11:12
f Jes 2:18
Ez 18:21
Ho 14:3
Mt 3:8

2e kolom

a 2Kon 21:7
2Kr 33:7
Jes 30:22
b 2Kon 21:4
2Kon 21:5
c 2Kr 29:18
d Le 3:1
e Le 7:12
f 2Kr 14:4
g 2Kr 32:12
h 2Kr 33:12
i 1Sa 9:9
Jes 29:10
j 1Kon 15:31
k 2Kr 33:12
Sp 15:8
l 2Kr 33:13
1Jo 1:9
m 2Kon 21:2
n 2Kon 21:9
o 2Kon 21:3
p 2Kon 21:7
q 2Kr 33:7
r 2Kr 33:12
s 2Kon 21:18
t 2Kr 21:20
2Kr 28:27
u 1Kr 3:14
v Mt 1:10

w 2Kon 21:19; x 1Kon 16:19; 2Kr 22:4; y 2Kon 21:20; 2Kr 33:2; Ez 20:18; z Ex 20:4; De 7:5; a 2Kon 21:7; 2Kr 33:7; b Jes 44:15; c 2Kon 17:41; Jes 44:17; d 2Kr 36:12; Jer 8:12; e 2Kr 33:12.

want Amon was iemand die de
schuld nog deed toenemen.[a]
24 Ten slotte smeedden zijn die-
naren een samenzwering[b] tegen
hem en brachten hem ter dood
in zijn eigen huis.[c] **25** Maar het
volk van het land sloeg allen die
tegen koning Amon[d] hadden sa-
mengezworen[e] neer,[f] en het volk[g]
van het land maakte toen zijn
zoon Josia[h] koning in zijn plaats.

34 Acht[i] jaar oud was Josia[j]
toen hij begon te regeren,
en hij heeft eenendertig jaar lang
te Jeruzalem geregeerd.[k] **2** En
hij deed voorts wat recht was
in Jehovah's ogen[l] en bewandel-
de de wegen van zijn voorvader
David;[m] en hij week noch naar
rechts noch naar links af.[n]
3 En in het achtste jaar van
zijn regering, terwijl hij nog een
jongen was,[o] begon hij de God
van zijn voorvader David te zoe-
ken;[p] en in het twaalfde jaar be-
gon hij Juda en Jeruzalem te rei-
nigen[q] van de hoge plaatsen[r] en
de heilige palen[s] en de gehouwen[t]
en de gegoten beelden. **4** Ver-
der brak men in zijn tegenwoor-
digheid de altaren van de Baäls[u]
af;[v] en de reukwerktafels[w] die
erbovenop stonden, hieuw hij er
af; en de heilige palen[x] en de ge-
houwen[y] en de gegoten beelden
brak hij aan stukken en maakte
ze tot poeder[z] en strooide [het]
toen op de oppervlakte van de
grafsteden van hen die er slacht-
offers aan plachten te brengen.[a]
5 En de beenderen[b] van de varies-
ters verbrandde hij op hun alta-
ren.[c] Zo reinigde hij Juda en Jeru-
zalem.
6 Ook in de steden van Manas-
se[d] en Efraïm[e] en Simeon en hele-
maal tot Naftali toe, in hun ver-
woeste plaatsen rondom, **7** ging
hij er zelfs toe over de altaren[f]
en de heilige palen[g] af te breken,
en de gehouwen beelden[h] verbrij-
zelde hij en maakte ze tot poeder;[i]
en alle reukwerktafels[j] hieuw hij
om in heel het land van Israël,
waarna hij naar Jeruzalem terug-
keerde.

HFDST. 33

a 2Kr 28:22
Jer 7:26
2Ti 3:13
b 1Kon 15:27
2Kr 24:25
2Kr 25:27
c 2Kon 21:23
Ps 55:23
d 2Kon 21:24
e 2Kr 25:3
f Ge 9:6
Nu 35:31
g 2Kr 36:1
h 2Kon 21:26

HFDST. 34

i 2Kr 24:1
j 1Kon 13:2
Ze 1:1
Mt 1:10
k 2Kon 22:1
l 2Kon 18:3
m 1Kon 11:38
n 2Kon 22:2
o 1Kr 22:5
Ps 119:9
p 2Kr 15:2
q 2Kon 23:4
r 2Kr 33:17
s 2Kon 23:14
t 2Kr 33:22
u Re 2:11
2Kr 33:3
v Le 26:30
De 7:5
w 2Kr 14:5
x 2Kon 23:4
y Re 18:18
z Ex 32:20
De 9:21
a 2Kon 10:25
2Kon 23:6
b 1Kon 13:2
c 2Kon 23:16
d 2Kr 30:10
2Kr 31:1
e 2Kon 23:19
2Kr 30:1
f De 12:3
2Kon 23:12
g 2Kon 23:4
h 2Kon 17:41
2Kr 33:19
i De 9:21
j 2Kr 14:5

2e kolom

a 2Kon 22:3
b 2Kon 22:12
c 2Kon 22:5
d 2Kon 22:4
e 1Kr 26:12
f 2Kr 30:11
g 2Kr 31:1
h 2Kr 30:18
i 2Kon 22:5
j 2Kon 12:12
k 2Kon 22:6
l 2Kon 16:14
2Kr 28:24
2Kr 33:4
2Kr 33:7
2Kr 33:22
m 2Kon 12:15
Ne 7:2
Sp 28:20
1Kor 4:2
n 1Kr 23:6
1Kr 24:26
o 1Kr 9:32
2Kr 20:19

8 En in het achttiende[a] jaar van
zijn regering, toen hij het land
en het huis gereinigd had, zond
hij Safan,[b] de zoon van Azalja, en
Maäseja, de overste van de stad,
en Joah, de zoon van Joahaz, de
geschiedschrijver, om het huis
van Jehovah, zijn God, te herstel-
len.[c] **9** Zij dan kwamen bij de
hogepriester Hilkia[d] en gaven het
geld dat naar het huis van God
werd gebracht, dat de levieten,
de deurwachters,[e] hadden inge-
zameld uit de hand van Manasse[f]
en Efraïm[g] en van heel de rest
van Israël[h] en van heel Juda en
Benjamin en de inwoners van
Jeruzalem. **10** Toen stelden zij
[het] ter hand aan degenen die
het werk verrichtten, die waren
aangesteld over het huis van Je-
hovah.[i] Degenen die het werk
verrichtten, die in het huis van
Jehovah bezig waren, gebruikten
het op hun beurt voor het op-
knappen en herstellen van het
huis. **11** Zij gaven het dus aan
de handwerkslieden en de bouw-
lieden[j] om gehouwen stenen en
hout voor klampen te kopen[k] en
om de huizen die de koningen[l]
van Juda hadden laten vervallen,
van balken te voorzien.
12 En de mannen handelden
getrouw[m] in het werk; en over
hen waren aangesteld de levie-
ten Jahath en Obadja, uit de zo-
nen van Merari,[n] en Zacharja en
Mesullam, uit de zonen van de
Kehathieten,[o] om als opzichters
dienst te doen. En de levieten,
van wie elkeen deskundig was
in [het bespelen van] de instru-
menten voor de zang,[p] **13** gin-
gen over de lastdragers[q] en wa-
ren de opzichters[r] van allen die
het werk verrichtten, voor de
verschillende diensten; en van de
levieten[s] waren er secretarissen[t]
en beambten en poortwachters.[u]
14 Terwijl zij nu het geld[v] er-
uit haalden dat naar het huis van

p 1Kr 16:4; 1Kr 25:1; q 2Kr 2:10; r 2Kr 2:18; s 1Kr 23:3; t 1Kr 18:16; u 1Kr 9:17; 2Kr 8:14; v 2Kon 22:4.

Jehovah werd gebracht, vond de
priester Hilkja[a] het boek[b] van Je-
hovah's wet[c] van de hand van
Mozes.[d] **15** Hilkja dan nam het
woord en zei tot Safan,[e] de se-
cretaris: „Het wetboek heb ik in
het huis van Jehovah gevonden."
Daarop gaf Hilkja het boek aan
Safan. **16** Toen bracht Safan het
boek naar de koning en antwoord-
de de koning verder en zei: „Alles
wat aan uw dienaren ter hand is
gesteld, doen zij. **17** En zij stor-
ten het geld uit dat in het huis van
Jehovah wordt gevonden en stel-
len het ter hand aan de aangestel-
de mannen en ter hand aan de-
genen die het werk verrichten."[f]
18 Voorts berichtte Safan, de se-
cretaris, de koning en zei: „Er
is een boek[g] dat de priester Hil-
kja mij heeft gegeven."[h] En Sa-
fan ging er de koning uit voor-
lezen.[i]

19 Nu gebeurde het dat zodra
de koning de woorden van de wet
hoorde, hij onmiddellijk zijn kleder-
en scheurde.[j] **20** Toen gebood
de koning Hilkja[k] en Ahikam,[l] de
zoon van Safan, en Abdon, de zoon
van Micha, en Safan,[m] de secre-
taris,[n] en Asaja,[o] de dienaar van
de koning, en zei: **21** „Gaat ten
behoeve van mij[p] en ten behoeve
van wat overgebleven is in Israël
en in Juda, Jehovah raadplegen[q]
betreffende de woorden van het
boek[r] dat gevonden is, want groot
is Jehovah's woede[s] die over ons
uitgestort moet worden wegens
het feit dat onze voorvaders het
woord van Jehovah niet hebben
onderhouden door te doen naar
alles wat in dit boek geschreven
staat."[t]

22 Bijgevolg ging Hilkja met de-
genen die de koning [genoemd
had] naar de profetes[u] Hulda,[v] de
vrouw van Sallum, de zoon van
Tikva, de zoon van Harhas, de kle-
renbewaarder[w] — zij nu woonde
in Jeruzalem, in het tweede stads-
gedeelte — en zij spraken voorts
aldus tot haar. **23** Zij zei op haar
beurt tot hen:

HFDST. 34

a 2Kon 22:8
b De 31:24
De 31:26
c De 17:18
2Kr 35:26
d Le 10:11
Le 26:46
e 2Kon 22:10
f 2Kon 22:5
g De 31:24
Joz 1:8
h 2Kon 22:8
i De 17:19
Ps 119:46
j Ps 119:120
k 2Kon 22:14
l 2Kon 25:22
Jer 40:14
m 2Kon 22:9
n 2Kon 19:2
o 2Kon 22:12
p Jer 42:2
q Ex 18:15
1Sa 9:9
1Kon 22:7
r De 31:24
Joz 1:8
s Le 26:16
De 28:15
t De 30:18
De 31:16
De 32:15
Heb 10:31
u Ex 15:20
Re 4:4
Lu 2:36
Han 21:9
v 2Kon 22:14
w 2Kon 10:22
Ne 7:72

2e kolom

a Joz 23:16
2Kon 21:12
b Jer 35:17
c Le 26:16
De 28:15
De 30:18
Joz 23:13
Da 9:11
d 2Kon 22:16
e De 28:20
2Kr 24:20
f 2Kon 23:5
2Kr 28:3
g 1Kon 14:9
2Kon 21:3
h 2Kon 22:17
i De 29:23
2Kr 34:21
j Jer 4:4
Jer 7:20
Ez 20:48
k 2Kon 22:18
l De 28:15
2Kr 34:19
m Ps 34:18
n 2Kr 32:26
o 2Kon 22:19
p 2Kr 34:19
q 2Kr 33:13
Ps 10:17
Ps 86:5
r Ps 37:37
s 1Kon 21:29
Jes 39:8
1Pe 5:5
t 2Kon 22:20
u 2Kon 23:1
v 1Kon 6:1
1Kon 8:10

„Dit heeft Jehovah, de God van
Israël, gezegd: 'Zegt tot de man
die U tot mij gezonden heeft:
24 „Dit heeft Jehovah gezegd:
'Zie, ik breng rampspoed[a] over
deze plaats en haar inwoners,[b] al
de vervloekingen[c] die geschre-
ven staan in het boek dat men
de koning van Juda voorgelezen
heeft,[d] **25** ten gevolge van het
feit dat zij mij verlaten hebben[e]
en offerrook zijn gaan brengen
aan andere goden,[f] ten einde mij
te krenken[g] met al de werken
van hun handen[h] en opdat mijn
woede[i] over deze plaats wordt
uitgestort en niet uitgeblust.'"[j]
26 En tot de koning van Juda,
die U zendt om Jehovah te raad-
plegen, dit dient GIJ tot hem te
zeggen: „Dit heeft Jehovah, de
God van Israël, gezegd:[k] 'Wat de
woorden[l] betreft die gij gehoord
hebt, **27** omdat uw hart[m] week
was, zodat gij u wegens God ver-
ootmoedigd[n] hebt op het horen
van zijn woorden betreffende
deze plaats en haar inwoners, en
gij u voor mijn aangezicht ver-
ootmoedigd hebt[o] en uw kleder-
en gescheurd[p] en voor mijn aan-
gezicht geweend hebt, heb ik, ja
ik, gehoord,[q] is de uitspraak van
Jehovah. **28** Zie, ik vergader u
tot uw voorvaders, en gij zult stel-
lig in vrede[r] tot uw begraafplaats
vergaderd worden, en uw ogen
zullen al de rampspoed niet aan-
schouwen[s] die ik over deze plaats
en haar inwoners breng.'"'"[t]

Toen brachten zij de koning het
antwoord over. **29** De koning
liet nu alle oudere mannen van
Juda en van Jeruzalem bijeen-
komen.[u] **30** Vervolgens ging de
koning op naar het huis van Jeho-
vah[v] met alle mannen van Juda
en de inwoners van Jeruzalem en
de priesters[w] en de levieten en al
het volk, zowel groot als klein;
en hij las[x] toen ten aanhoren
van hen al de woorden van het
boek van het verbond, dat in
het huis van Jehovah gevonden

w 2Kon 23:2; x 2Kr 17:9; Ne 8:3.

was.[a] **31** En de koning bleef op
zijn plaats staan[b] en sloot toen
voor het aangezicht van Jehovah
het verbond[c] om voortaan Jeho-
vah te volgen en met geheel zijn
hart[d] en met geheel zijn ziel[e] zijn
geboden en zijn getuigenissen[f] en
zijn voorschriften[g] te onderhou-
den,[h] om de woorden van het ver-
bond die in dit boek[i] geschreven
stonden, te volbrengen.[j] **32** Bo-
vendien liet hij allen die zich in
Jeruzalem en Benjamin bevonden,
[tot het verbond] toetreden. En
de inwoners van Jeruzalem han-
delden voorts overeenkomstig het
verbond van God, de God van hun
voorvaders.[k] **33** Daarna verwij-
derde Josia alle verfoeilijkheden[l]
uit alle landstreken die aan de zo-
nen van Israël behoorden,[m] en hij
liet allen die zich in Israël bevon-
den dienst opnemen, om Jehovah,
hun God, te dienen. Gedurende al
zijn dagen weken zij er niet van af
Jehovah, de God van hun voorva-
ders,[n] te volgen.

35 Toen vierde Josia[o] in Jeru-
zalem een Pascha[p] voor Jeho-
vah, en men slachtte het pas-
choffer[q] op de veertiende[r] dag
van de eerste[s] maand. **2** Hij stel-
de de priesters derhalve over dat-
gene wat aan hun zorg was toe-
vertrouwd[t] en moedigde hen aan[u]
in de dienst van het huis van Je-
hovah.[v] **3** Vervolgens zei hij tot
de levieten, de onderwijzers[w] van
heel Israël, die Jehovah heilig
waren: „Zet de heilige[x] Ark in het
huis[y] dat Salomo, de zoon van Da-
vid, de koning van Israël, gebouwd
heeft; ze is U niet tot een last op
de schouder.[z] Dient[a] nu Jehovah,
UW God, en zijn volk Israël. **4** En
treft voorbereidingen volgens het
huis van UW voorvaders[b] overeen-
komstig UW afdelingen,[c] volgens
het geschrift[d] van David, de ko-
ning van Israël, en volgens het
geschrift[e] van zijn zoon Salomo.
5 En staat[f] in de heilige plaats
volgens de klassen van het huis
van de voorvaders voor UW broe-
ders, de zonen van het volk, en het

HFDST. 34

a 2Kon 22:10
b 2Kon 23:3
c Ezr 10:3
d De 6:5
De 10:12
e De 11:13
f De 4:45
1Kon 2:3
g De 12:1
h De 5:1
De 6:1
i De 31:24
2Kon 22:8
j Ps 119:106
k 2Kr 30:12
2Kr 33:16
l 1Kon 11:5
m 2Kon 23:5
n Ex 3:6

HFDST. 35

o 2Kon 23:21
p Ex 12:11
Le 23:5
Nu 9:2
q Ex 12:21
1Kor 5:7
r Nu 9:3
Joz 5:10
Ezr 6:19
s De 16:1
t 1Kr 23:32
2Kr 23:18
2Kr 31:2
u Han 20:2
Heb 10:25
1Pe 5:12
v Kol 4:17
w De 33:10
2Kr 17:9
2Kr 30:22
Ne 8:8
x 2Kr 8:11
y 1Kon 6:38
2Kr 5:7
z Nu 4:15
1Kr 23:26
a Nu 16:9
Ps 2:11
Ps 100:2
Tit 1:1
b 1Kr 9:10
1Kr 9:34
c 1Kr 24:1
d 1Kr 23:6
e 2Kr 8:14
f Ps 135:2

2e kolom

a 1Kr 23:11
1Kr 24:4
b 1Kr 24:30
c Ex 12:21
2Kr 30:15
d 2Kr 29:5
Ezr 6:20
e Ex 12:42
f 2Kr 30:24
g 1Kr 29:3
h 1Kr 28:1
i Sp 11:25
Han 20:35
j 2Kon 23:4
2Kr 34:14
k 2Kr 35:6
l 2Kr 30:16
m Ps 135:2
n 1Kr 23:6
o Ezr 6:18

deel van een vaderlijk[a] huis dat
tot de levieten behoort.[b] **6** En
slacht het paschaoffer[c] en hei-
ligt[d] U en treft voorbereidingen
voor UW broeders om te handelen
overeenkomstig het woord van Je-
hovah door bemiddeling van Mo-
zes."[e]
7 Josia schonk nu als bijdrage
aan de zonen van het volk klein-
vee, mannetjeslammeren en geis-
tenbokjes, alle voor de pascha-
offers voor allen die zich [daar]
bevonden, ten getale van dertig-
duizend, en runderen, drieduiz-
end.[f] Deze waren afkomstig uit
de have van de koning.[g] **8** En
zijn vorsten[h] zelf schonken een
bijdrage als een vrijwillige gave
voor het volk,[i] voor de priesters
en voor de levieten. Hilkia[j] en
Zacharia en Jehiël zelf als lei-
ders van het huis van de [ware]
God gaven aan de priesters voor
de paschaoffers tweeduizend zes-
honderd [stuks kleinvee], en drie-
honderd runderen. **9** En Cho-
nanja en zijn broeders Semaja en
Nethaneël, en Hasabja en Jeïël en
Jozabad, de oversten van de levie-
ten, schonken als bijdrage aan de
levieten voor paschaoffers vijfduiz-
end [stuks kleinvee], en vijfhon-
derd runderen.
10 En de dienst werd gereedge-
maakt[k] en de priesters bleven op
hun plaats[l] staan,[m] en de levieten
volgens hun afdelingen,[n] naar het
gebod van de koning.[o] **11** Toen
slachtten zij het paschaoffer[p] en
de priesters[q] sprenkelden[r] [het
bloed] uit hun hand, terwijl de
levieten de huiden afstroopten.[s]
12 Verder bereidden zij de brand-
offers om ze aan de klassen[t] te ge-
ven volgens het vaderlijk[u] huis,
aan de zonen van het volk, ten
einde Jehovah een aanbieding te
doen[v] volgens hetgeen geschre-
ven staat in het boek van Mo-
zes;[w] en zo ook met de runderen.
13 Vervolgens kookten[x] zij het

p Ex 12:6; q Nu 18:7; r Le 1:5; 2Kr 29:22; 2Kr 30:16; Heb 9:21; s Le 1:6; 2Kr 29:34; t 2Kr 35:5; 1Kor 14:40; u 1Kr 23:11; 1Kr 24:30; v Le 3:9; Le 3:14; w Le 3:5; Le 3:11; Le 3:16; x De 16:7.

paschaoffer[a] op het vuur overeenkomstig het gebruik; en de geheiligde dingen kookten[b] zij in kookpotten en in ronde potten en in feestschalen, waarna zij het vlug naar alle zonen van het volk brachten.[c] **14** En daarna bereidden zij [het] voor zichzelf en voor de priesters,[d] want de priesters, de zonen van Aäron, waren tot in de nacht bezig met het offeren van de brandoffers[e] en de vette[f] stukken, en de levieten, op hun beurt, bereidden[g] [het] voor zichzelf en voor de priesters, de zonen van Aäron.

15 En de zangers,[h] de zonen van Asaf,[i] waren op hun post overeenkomstig het gebod van Davi[j] en van Asaf[k] en van Heman[l] en van Jedu̇thun,[m] de visionair[n] van de koning; en de poortwachters[o] waren bij de verschillende poorten.[p] Zij hoefden niet te wijken van hun dienst, want hun broeders de levieten zelf bereidden[q] [het] voor hen. **16** En de gehele dienst van Jehovah werd die dag gereedgemaakt om het Pascha te vieren[r] en de brandoffers te brengen op het altaar van Jehovah, naar het gebod van koning Josia.[s]

17 En de zonen van Israël die zich [daar] bevonden, vierden voorts in die tijd het Pascha[t] en ook het feest der ongezuurde broden, zeven dagen lang.[u] **18** En er was in Israël nog nooit zo'n Pascha gevierd sinds de dagen van de profeet Samuël,[v] noch had ook maar een van de andere koningen[w] van Israël een Pascha gevierd zoals Josia en de priesters en de levieten en heel Juda en Israël dat zich [daar] bevond en de inwoners van Jeruzalem het vierden. **19** In het achttiende jaar van de regering van Josia werd dit Pascha gevierd.[x]

20 Na dit alles, toen Josia het huis had gereedgemaakt, trok Necho,[y] de koning van Egypte,[z] op om te strijden bij Karkemis[a] aan de Eufraat. Toen trok Josia[b] uit, hem tegemoet.[c] **21** Daarop zond hij boden naar hem toe en liet zeggen: „Wat heb ik met u te maken, o koning van Juda? Ik kom heden niet tegen u, maar mijn strijd is tegen een ander huis en God zelf heeft gezegd dat ik ontsteltenis moest veroorzaken. Laat om uwentwil af wegens God, die met mij is, en laat hij u niet in het verderf storten."[a] **22** En Josia wendde zijn aangezicht niet van hem af,[b] maar om tegen hem te strijden, vermomde[c] hij zich en luisterde niet naar de woorden van Necho[d] uit de mond van God. Hij kwam derhalve om te strijden in de valleivlakte van Megiddo.[e]

23 En de schutters[f] schoten toen op koning Josia, zodat de koning tot zijn dienaren zei: „Haal mij [van de wagen] af, want ik ben zeer zwaar gewond."[g] **24** Bijgevolg haalden zijn dienaren hem van de wagen af en lieten hem in de tweede strijdwagen rijden die hij had en brachten hem naar Jeruzalem.[h] Zo stierf hij[i] en hij werd begraven op de begraafplaats van zijn voorvaders;[j] en heel Juda en Jeruzalem bedreven rouw[k] over Josia. **25** En Jeremia[l] ging een klaagzang zingen[m] op Josia; en alle zangers en zangeressen[n] spreken nog steeds over Josia in hun klaagliederen, tot op deze dag; en men heeft ze gesteld tot een voorschrift in Israël, en zie, ze staan opgetekend onder de klaagliederen.[o]

26 Wat de rest van de aangelegenheden[p] van Josia betreft en zijn daden van liefderijke goedheid,[q] in overeenstemming met wat geschreven staat in de wet[r] van Jehovah, **27** en zijn aangelegenheden, de eerste en de laatste,[s] zie, dat is beschreven in het Boek[t] van de koningen van Israël en Juda.

36 Toen nam het volk van het land Joahaz,[u] de zoon van Josia, en maakte hem te Jeruzalem koning in de plaats van

HFDST. 35

a Ex 12:8
b Le 6:28; Nu 6:19
c Ro 12:11
d 2Kr 31:19
e Le 3:5
f Le 3:3; Le 3:14
g 2Kr 35:11
h 1Kr 15:27; 2Kr 5:12; Ezr 2:41
i 1Kr 16:37; 2Kr 29:13; Ps 50, Ops.
j 1Kr 23:5; 2Kr 29:26
k 1Kr 25:2
l 1Kr 16:41
m 1Kr 16:42; 1Kr 25:3
n 1Sa 9:9
o 1Kr 9:17; 1Kr 26:12
p 1Kr 26:13
q 2Kr 35:11
r Le 23:5; Nu 28:16
s 2Kon 23:21
t Ex 12:43; De 16:1
u Ex 12:15; Le 23:6; Nu 28:17; De 16:3; 2Kr 30:21; 1Kor 5:8
v 2Kon 23:22
w 2Kr 30:5; 2Kr 30:26
x 2Kon 23:23
y Jer 46:2
z 2Kon 23:29
a Jes 10:9
b 2Kon 22:1
c 2Kon 23:29; Sp 3:30; Sp 26:17

2e kolom

a 2Kr 25:19; Sp 27:12
b Sp 15:10
c 1Kon 14:2; 1Kon 22:30; 2Kr 18:29
d 2Kon 23:33; Jer 46:2
e Re 1:27; Re 5:19; 1Kon 4:12; 2Kon 9:27; 2Kon 23:30; Za 12:11; Opb 16:16
f 2Kon 9:24; 2Kr 18:33
g 1Kon 22:34
h 2Kon 23:30
i Ps 146:4; Pr 8:14; Pr 9:10
j 2Kr 34:28
k De 34:8; 1Kon 14:18
l Jer 1:1
m Klg 4:20
n Jer 9:17; Jer 9:20
o Jer 22:20
p 2Kon 23:28
q 2Kr 32:32; Sp 19:22; r De 31:24; s 2Kr 26:22; t 2Kr 25:26; **HFDST. 36** u 1Kr 3:15; Jer 22:11.

zijn vader.[a] **2** Drieëntwintig jaar oud was Jojahaz toen hij begon te regeren, en hij heeft drie maanden lang te Jeruzalem geregeerd.[b] **3** Maar de koning van Egypte zette hem af in Jeruzalem[c] en legde het land een boete op van honderd talenten zilver[d] en een talent goud. **4** Bovendien maakte de koning[e] van Egypte zijn broer Eljakim[f] koning over Juda en Jeruzalem en veranderde zijn naam in Jojakim; maar zijn broer Joahaz werd door Necho[g] meegenomen en naar Egypte gebracht.[h]

5 Vijfentwintig jaar oud was Jojakim[i] toen hij begon te regeren, en hij heeft elf jaar lang te Jeruzalem geregeerd;[j] en hij bleef doen wat kwaad was in de ogen van Jehovah, zijn God.[k] **6** Tegen hem trok Nebukadnezar,[l] de koning van Babylon, op[m] om hem met twee koperen boeien te binden ten einde hem naar Babylon weg te voeren.[n] **7** En een deel van het gerei[o] van het huis van Jehovah bracht Nebukadnezar[p] naar Babylon en plaatste het toen in zijn paleis te Babylon.[q] **8** Wat de rest van de aangelegenheden[r] van Jojakim betreft en zijn verfoeilijkheden[s] die hij bedreven heeft en wat er tegen hem te vinden was, zie, dat is beschreven in het Boek[t] van de koningen van Israël en Juda; en zijn zoon Jojachin[u] begon in zijn plaats te regeren.

9 Achttien jaar oud was Jojachin[v] toen hij begon te regeren, en hij heeft gedurende drie maanden[w] en tien dagen te Jeruzalem geregeerd; en hij bleef doen wat kwaad was in Jehovah's ogen.[x] **10** En bij de terugkeer[y] van het jaar zond koning Nebukadnezar [zijn dienaren][z] en bracht hem voorts met begeerlijke voorwerpen van het huis van Jehovah[a] naar Babylon.[b] Verder maakte hij Zedekia,[c] zijn [vaders] broer, koning over Juda en Jeruzalem.[d]

11 Eenentwintig jaar oud was Zedekia[e] toen hij begon te regeren, en hij heeft elf jaar lang te Jeruzalem geregeerd.[a] **12** En hij bleef doen wat kwaad was[b] in de ogen van Jehovah, zijn God. Hij verootmoedigde[c] zich niet wegens de profeet[d] Jeremia[e] op bevel van Jehovah. **13** En zelfs tegen koning Nebukadnezar rebelleerde hij,[f] die hem bij God een eed had doen afleggen;[g] en hij bleef zijn nek verharden[h] en zijn hart verstokken,[i] zodat hij niet tot Jehovah, de God van Israël, terugkeerde. **14** Zelfs alle oversten van de priesters[j] en het volk zelf pleegden op grote schaal ontrouw, overeenkomstig al de verfoeilijkheden[k] van de natiën, zodat zij het huis van Jehovah, dat hij in Jeruzalem geheiligd had, verontreinigden.[l]

15 En Jehovah, de God van hun voorvaders, bleef door bemiddeling van zijn boden herhaaldelijk [waarschuwingen] tot hen zenden,[m] omdat hij mededogen had met zijn volk[n] en zijn woning.[o] **16** Maar zij staken voortdurend de draak[p] met de boden van de [ware] God en verachtten zijn woorden[q] en dreven de spot[r] met zijn profeten, totdat de woede[s] van Jehovah zich tegen zijn volk verhief, totdat er geen genezing meer was.[t]

17 Hij liet daarom de koning van de Chaldeeën[u] tegen hen optrekken, die vervolgens hun jonge mannen met het zwaard doodde[v] in het huis van hun heiligdom,[w] ook had hij geen mededogen met jongeling of maagd, oude of afgeleefde.[x] Alles gaf Hij in zijn hand. **18** En al het gerei,[y] groot[z] en klein, van het huis van de [ware] God en de schatten[a] van het huis van Jehovah en de schatten van de koning[b] en van zijn vorsten, alles bracht hij naar Babylon. **19** Voorts verbrandde hij het huis van de [ware]

HFDST. 36

a 2Kon 23:30
b 2Kon 23:31
c 2Kon 23:33
d 2Kon 18:14 2Kr 27:5
e 2Kr 35:20
f 2Kon 23:34
g 2Kon 23:29 Jer 46:2
h Jer 22:12
i Jer 26:21 Jer 36:32
j 2Kon 23:36
k 2Kon 23:37
l 2Kon 25:1 Ezr 1:7 Jer 25:1 Da 1:1
m 2Kon 24:1
n 2Kon 24:16
o 2Kon 24:13 Ezr 1:7 Jer 27:16
p Da 1:2
q Da 5:2
r 2Kr 25:26
s 1Kon 11:5 2Kr 34:33
t 2Kon 24:5 2Kr 35:27
u 2Kon 24:6
v Jer 22:24 Mt 1:12
w 2Kon 24:8
x 1Kon 15:26 1Kon 22:52 2Kon 15:24
y 2Sa 11:1 1Kon 20:22 2Kon 13:20
z 2Kon 24:10
a 2Kon 24:13 Jer 27:18 Da 5:23
b Jer 29:2 Ez 1:2 Ez 19:9
c Jer 52:3
d 2Kon 24:17
e 1Kr 3:15 Jer 37:1

2e kolom

a 2Kon 24:18 Jer 52:1
b 2Kon 21:2 2Kon 23:32
c Ex 10:3 2Kr 32:26 Da 5:22 Jak 4:10 1Pe 5:6
d Jer 38:14
e Jer 21:1 Jer 34:2
f 2Kon 24:20 Jer 52:3 Ez 17:15
g Joz 9:15 2Sa 21:2
h 2Kon 17:14 Ne 9:16 Sp 29:1
i Ex 9:17 Sp 28:14
j 2Kon 16:11
k 2Kr 28:3
l 2Kr 33:4
m 2Kr 7:20

n Re 10:16; 2Kon 13:23; o 2Kr 6:2; p 2Kr 30:10; Ps 35:16; q Sp 1:24; Jer 5:12; r Jer 20:7; s De 29:28; 2Kr 34:21; Ps 74:1; t Sp 6:15; Sp 29:1; u Ge 11:28; 2Kon 24:2; v Le 26:31; De 28:25; Ps 79:2; w Ez 9:7; x De 28:50; Klg 2:21; y Jer 27:18; z Jer 52:17; a 2Kon 12:18; Jes 39:6; b 2Kon 20:13; 2Kr 25:24.

God[a] en brak de muur van Jeruzalem af;[b] en al zijn woontorens verbrandden zij met vuur en ook al zijn begeerlijke voorwerpen,[c] ten einde verderf te stichten.[d] **20** Bovendien voerde hij de overgeblevenen van het zwaard gevankelijk naar Babylon,[e] en zij werden hem en zijn zonen tot knechten,[f] totdat het koningshuis van Perzië[g] de heerschappij verkreeg — **21** om Jehovah's woord bij monde van Jeremia te vervullen,[h] totdat het land zijn sabbatten had afbetaald.[i] Al de dagen dat het woest lag, hield het sabbat, om zeventig jaar te vervullen.[j]

22 En in het eerste jaar van Cyrus,[k] de koning van Perzië[l] — opdat Jehovah's woord[a] bij monde van Jeremia[b] vervuld zou worden — wekte Jehovah de geest[c] van Cyrus, de koning van Perzië, op, zodat hij in heel zijn koninkrijk, en ook in geschrifte, een oproep liet rondgaan,[d] luidend: **23** „Dit heeft Cyrus, de koning van Perzië,[e] gezegd: 'Alle koninkrijken van de aarde heeft Jehovah, de God van de hemel, mij gegeven,[f] en hijzelf heeft mij opgedragen hem een huis te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda is.[g] Al wie er onder U is van heel zijn volk,[h] Jehovah, zijn God, zij met hem.[i] Laat hij dus optrekken.' "[j]

HFDST. 36

a 2Kon 25:9; Ps 74:7; Ps 79:1
b 2Kon 25:10; Jer 52:14
c Ps 74:6
d 1Kon 9:7; 2Kr 7:21
e 2Kon 25:21; Ps 137:1
f Jer 27:7
g Ezr 1:1
h Jer 25:9
i Le 26:34
j Jer 25:12; Za 1:12
k Jes 44:28; Jes 45:1; Da 10:1
l Ezr 1:2

2e kolom

a Jer 29:14
b Jer 32:42; Jer 33:10
c Hag 1:14

d Ezr 1:1; e Ezr 1:2; f Ps 75:7; Da 2:37; Da 4:35; Da 5:18; g Jes 44:28; h 1Kr 29:5; Ezr 7:13; i Ro 8:31; j 1Kr 22:16; Za 2:7.

EZRA

1 En in het eerste jaar van Cyrus,[a] de koning van Perzië — opdat Jehovah's woord uit de mond van Jeremia[b] vervuld zou worden — wekte Jehovah de geest van Cyrus, de koning van Perzië, op,[c] zodat hij in heel zijn rijk, en ook in geschrifte,[d] een oproep[e] liet rondgaan, luidend:

2 „Dit heeft Cyrus, de koning van Perzië, gezegd:[f] 'Alle koninkrijken van de aarde heeft Jehovah, de God van de hemel,[g] mij gegeven,[h] en hijzelf heeft mij opgedragen hem een huis te bouwen in Jeruzalem,[i] dat in Juda is. **3** Al wie er onder U is van heel zijn volk, moge zijn God met hem blijken te zijn.[j] Laat hij dus optrekken naar Jeruzalem, dat in Juda is, en het huis van Jehovah, de God van Israël — hij is de [ware] God[k] — hetwelk in Jeruzalem was, herbouwen.[l] **4** Wat een ieder betreft die overgebleven is uit al de plaatsen waar hij als vreemdeling vertoeft,[m] laten de mannen van zijn plaats hem hulp verlenen met zilver en met goud en met have en met huisdieren, samen met de vrijwillige gave[a] voor het huis van de [ware] God, dat in Jeruzalem was.' "

5 Toen stonden de hoofden[b] van de vaderen van Juda en van Benjamin en de priesters en de levieten op, ja, ieder wiens geest[c] de [ware] God had opgewekt, om op te trekken en het huis van Jehovah,[d] dat in Jeruzalem was, te herbouwen. **6** Wat allen betreft die rondom hen waren, zij sterkten[e] hun handen met zilveren gerei, met goud, met have en met huisdieren en met uitgelezen dingen, buiten alles wat vrijwillig werd gegeven.[f]

7 Ook haalde koning Cyrus zelf het gerei van het huis van Jehovah te voorschijn,[g] dat Nebukadnezar uit Jeruzalem had weggevoerd[h] en toen in het huis van zijn god had geplaatst.[i] **8** Cyrus, de koning van Perzië, dan haalde ze te voorschijn onder toezicht van

HFDST. 1

a 2Kr 36:22; Jes 45:1; Da 10:1
b Jer 25:12; Jer 29:14; Jer 33:11
c Sp 21:1
d Es 3:12; Es 8:10; Da 6:8
e 2Kr 24:9; 2Kr 30:5
f 2Kr 36:23
g 1Kon 8:27; 1Kon 8:43; Ps 96:5; Jes 37:16
h Ps 75:7; Jer 27:5; Da 2:21; Da 4:35; Da 5:21
i Jes 44:28
j 1Kr 28:20; Ps 145:18; Jes 45:13
k De 3:24; 2Sa 22:32; Ps 86:10; Jer 10:10; 1Kor 8:4
l 1Kon 6:1
m 2Kon 17:6; Jer 9:16

2e kolom

a Ex 35:21; 1Kr 29:9; Ezr 7:16
b 2Kr 19:8; Ez 20:1
c Ne 2:12; Fil 2:13

d 2Kr 36:19; e Ne 2:18; Jes 41:10; f Sp 3:9; 2Kor 9:7; g Ezr 5:14; Ezr 6:5; h 2Kon 24:13; 2Kr 36:7; 2Kr 36:18; Da 5:2; i Da 1:2.

Mithredath, de schatmeester, en
telde ze uit voor Sesbazzar,[a] de
overste van Juda.[b]
9 Dit nu zijn de aantallen er-
van: dertig mandvormige gou-
den vaten, duizend mandvormi-
ge zilveren vaten, negenentwintig
reservevaten, **10** dertig kleine
gouden schalen,[c] vierhonderd tien
kleine tweederangs zilveren scha-
len, duizend [stuks] ander ge-
rei. **11** Al het gerei van goud en
van zilver was vijfduizend vier-
honderd [in getal]. Alles voerde
Sesbazzar[d] op, samen met de bal-
lingen[e] die uit Babylon naar Jeru-
zalem werden opgevoerd.

2 En dit waren de zonen van
het rechtsgebied[f] die optrok-
ken uit de gevangenschap van de
ballingen[g] die Nebukadnezar, de
koning van Babylon, in balling-
schap[h] naar Babylon had gevoerd
en die later naar Jeruzalem en
Juda[i] terugkeerden,[j] ieder naar
zijn eigen stad; **2** zij die mee-
kwamen met Zerubbabel,[k] Jesua,[l]
Nehemia, Seraja,[m] Reëlaja, Mor-
dechai, Bilsan, Mispar, Bigvai, Re-
hum, Baäna.
Het aantal van de mannen
van het volk Israël: **3** De zo-
nen van Paros:[n] tweeduizend hon-
derd tweeënzeventig; **4** de zo-
nen van Sefatja:[o] driehonderd
tweeënzeventig; **5** de zonen van
Arah:[p] zevenhonderd vijfenze-
ventig; **6** de zonen van Pahath-
Moab,[q] van de zonen van Jesua
[en] Joab:[r] tweeduizend acht-
honderd twaalf; **7** de zonen van
Elam:[s] duizend tweehonderd vier-
envijftig; **8** de zonen van Zat-
tu:[t] negenhonderd vijfenveertig;
9 de zonen van Zakkai:[u] zeven-
honderd zestig; **10** de zonen van
Bani:[v] zeshonderd tweeënveertig;
11 de zonen van Bebai:[w] zeshon-
derd drieëntwintig; **12** de zo-
nen van Azgad:[x] duizend twee-
honderd tweeëntwintig; **13** de
zonen van Adonikam:[y] zeshon-
derd zesenzestig; **14** de zonen
van Bigvai:[z] tweeduizend zesen-
vijftig; **15** de zonen van Adin:[a]
vierhonderd vierenvijftig; **16** de
zonen van Ater,[a] van Hizkia: acht-
ennegentig; **17** de zonen van Be-
zai:[b] driehonderd drieëntwintig;
18 de zonen van Jora: honderd
twaalf; **19** de zonen van Ha-
sum:[c] tweehonderd drieëntwin-
tig; **20** de zonen van Gibbar:[d]
vijfennegentig; **21** de zonen van
Bethlehem:[e] honderd drieëntwin-
tig; **22** de mannen van Netofa:[f]
zesenvijftig; **23** de mannen van
Anathoth:[g] honderd achtentwin-
tig; **24** de zonen van Azmaveth:[h]
tweeëneveertig; **25** de zonen van
Kirjath-Jearim,[i] Kefira en Beë-
roth: zevenhonderd drieënveer-
tig; **26** de zonen van Rama[j] en
Geba:[k] zeshonderd eenentwintig;
27 de mannen van Michmas:[l] hon-
derd tweeëntwintig; **28** de man-
nen van Bethel[m] en Ai:[n] twee-
honderd drieëntwintig; **29** de
zonen van Nebo:[o] tweeënvijftig;
30 de zonen van Magbis: honderd
zesenvijftig; **31** de zonen van de
andere Elam:[p] duizend tweehon-
derd vierenvijftig; **32** de zonen
van Harim:[q] driehonderd twintig;
33 de zonen van Lod,[r] Hadid[s] en
Ono:[t] zevenhonderd vijfentwintig;
34 de zonen van Jericho:[u] drie-
honderd vijfenveertig; **35** de zo-
nen van Senaä:[v] drieduizend zes-
honderd dertig.
36 De priesters:[w] De zonen van
Jedaja,[x] van het huis van Jesua:[y]
negenhonderd drieënzeventig;
37 de zonen van Immer:[z] dui-
zend tweeënvijftig; **38** de zo-
nen van Pashur:[a] duizend twee-
honderd zevenenveertig; **39** de
zonen van Harim:[b] duizend ze-
ventien.
40 De levieten:[c] De zonen van
Jesua[d] en Kadmiël,[e] van de

HFDST. 1

a Ezr 5:14
Ezr 5:16
Hag 1:1
Hag 2:21
b Hag 1:14
Za 4:7
c 2Kr 4:8
d Hag 2:23
e 2Kon 24:15
2Kr 36:20

HFDST. 2

f Ne 7:6
g 2Kon 24:15
2Kon 25:11
h 2Kon 24:16
2Kr 36:20
Klg 1:3
i Ezr 1:3
j De 30:3
Ps 147:2
Jer 32:37
Ez 34:13
k Ezr 1:11
Ne 7:7
Hag 1:1
Hag 1:14
Hag 2:21
Mt 1:12
l Ezr 3:8
Ezr 5:2
Hag 1:12
Hag 2:4
Za 3:1
m Ne 7:7
n Ezr 8:3
Ne 7:8
Ne 10:14
o Ezr 8:8
Ne 7:9
p Ne 6:18
Ne 7:10
q Ezr 8:4
Ezr 10:30
Ne 3:11
Ne 7:11
Ne 10:14
r Ezr 8:9
Ne 7:11
s Ezr 8:7
Ezr 10:26
Ne 7:12
t Ezr 10:27
Ne 7:13
u Ne 7:14
v Ezr 10:34
w Ezr 8:11
Ne 7:16
x Ezr 8:12
Ne 7:17
y Ne 7:18
z Ezr 8:14
Ne 7:19
a Ezr 8:6
Ne 7:20

2e kolom

a Ne 7:21
b Ne 7:23
c Ezr 10:33
Ne 7:22
d Ne 7:25
e 1Sa 17:12
1Kr 4:4
Ne 7:26
f 1Kr 2:54
Ne 7:26
g Joz 21:18
Ne 7:27
Jer 1:1
Jer 32:8

h Ne 7:28; Ne 12:29; i Joz 9:17; Ne 7:29; j Joz 18:25; 1Kon 15:17; Ne 7:30; Ne 11:33; k Joz 18:24; Za 14:10; l 1Sa 13:5; Ne 7:31; m Ne 7:32; Ne 11:31; n Ge 12:8; Joz 7:2; Joz 8:17; o Ezr 10:43; Ne 7:33; p Ne 7:34; q Ezr 10:31; Ne 7:35; Ne 10:27; r 1Kr 8:12; Ne 11:35; s Ne 7:37; Ne 11:34; t Ne 6:2; u 1Kon 16:34; Ne 7:36; v Ne 7:38; w Nu 3:3; x 1Kr 9:10; 1Kr 24:7; Ne 11:10; y 1Kr 24:11; Ne 7:39; z 1Kr 24:14; Ezr 10:20; Ne 7:40; a 1Kr 9:12; Ezr 10:22; Ne 7:41; b 1Kr 24:8; Ezr 10:21; Ne 7:42; c Nu 3:6; d Ne 10:9; Ne 12:8; Ne 12:24; e Ezr 3:9.

zonen van Hodavja:[a] vierenzeventig. **41** De zangers, de zonen van Asaf:[b] honderd achtentwintig. **42** De zonen van de poortwachters, de zonen van Sallum,[c] de zonen van Ater,[d] de zonen van Talmon,[e] de zonen van Akkub,[f] de zonen van Hatita,[g] de zonen van Sobai: in het geheel honderd negenendertig.

43 De Nethinim:[h] De zonen van Ziha, de zonen van Hasufa, de zonen van Tabbaoth,[i] **44** de zonen van Keros, de zonen van Siaha, de zonen van Padon,[j] **45** de zonen van Lebana, de zonen van Hagaba, de zonen van Akkub, **46** de zonen van Hagab, de zonen van Salmai,[k] de zonen van Hanan, **47** de zonen van Giddel, de zonen van Gahar,[l] de zonen van Reaja, **48** de zonen van Rezin,[m] de zonen van Nekoda, de zonen van Gazzam, **49** de zonen van Uzza, de zonen van Paseah,[n] de zonen van Besai, **50** de zonen van Asna, de zonen van Meünim, de zonen van Nefusim;[o] **51** de zonen van Bakbuk, de zonen van Hakufa, de zonen van Harhur,[p] **52** de zonen van Bazluth, de zonen van Mehida, de zonen van Harsa,[q] **53** de zonen van Barkos, de zonen van Sisera, de zonen van Temah,[r] **54** de zonen van Neziah, de zonen van Hatifa.[s]

55 De zonen van de knechten van Salomo:[t] De zonen van Sotai, de zonen van Sofereth, de zonen van Peruda,[u] **56** de zonen van Jaäla, de zonen van Darkon, de zonen van Giddel,[v] **57** de zonen van Sefatja, de zonen van Hattil, de zonen van Pocheret-Hazzebaïm, de zonen van Ami.[w]

58 Al de Nethinim[x] en de zonen van de knechten van Salomo waren driehonderd tweeënnegentig [in getal].[y]

59 En dit waren degenen die optrokken uit Tel-Melah, Tel-Harsa, Kerub, Addon [en] Immer, en zij bleken niet in staat te zijn het huis van hun vaderen en hun afstamming, of zij uit Israël waren, aan te geven:[z] **60** de zonen van Delaja, de zonen van Tobia, de zonen van Nekoda,[a] zeshonderd tweeënvijftig [in getal]. **61** En van de priesterzonen:[b] de zonen van Habaja, de zonen van Hakkoz,[c] de zonen van Barzillai,[d] die een vrouw uit de dochters van de Gileadiet Barzillai[e] had genomen en voorts naar hun naam werd genoemd. **62** Dezen waren het die naar hun register zochten om hun afstamming in het openbaar te laten vaststellen, en zij vonden zichzelf niet, zodat zij als onrein van het priesterschap werden uitgesloten.[f] **63** Dientengevolge zei de Tirsjatha[g] hun dat zij niet van de allerheiligste dingen konden eten,[h] totdat er een priester zou optreden met Urim[i] en Tummim.

64 De gehele gemeente als één groep[j] was tweeënveertigduizend driehonderd zestig [in getal],[k] **65** afgezien van hun slaven en hun slavinnen, van wie er zevenduizend driehonderd zevenendertig waren; en zij hadden tweehonderd zangers[l] en zangeressen. **66** Hun paarden waren zevenhonderd zesendertig, hun muildieren tweehonderd vijfenveertig,[m] **67** hun kamelen vierhonderd vijfendertig, [hun] ezels zesduizend zevenhonderd twintig [in getal].[n]

68 En er waren er van de hoofden[o] van de vaderlijke[p] huizen die, toen zij bij het huis van Jehovah,[q] dat in Jeruzalem was,[r] aankwamen, vrijwilligers[s] gaven schonken voor het huis van de [ware] God, om het op zijn eigen plaats[t] te doen staan. **69** Naar hun vermogen gaven zij goud[u] voor de werkbenodigdheden, eenenzestigduizend drachmen, en zilver,[v] vijfduizend minen, en honderd lange priestergewaden.[w] **70** En de priesters en de levieten en sommigen van het volk,[x] en de zangers en de poortwachters en de Nethinim gingen in hun steden wonen, en heel Israël in zijn steden.[y]

HFDST. 2

a Ne 7:43
b 1Kr 6:39
1Kr 15:17
1Kr 25:1
Ne 7:44
Ne 11:17
c Jer 35:4
d Ne 7:45
e 1Kr 9:17
Ne 11:19
f Ne 12:25
g Ne 7:45
h Joz 9:21
Joz 9:27
1Kr 9:2
Ezr 2:58
Ne 3:26
i Ne 7:46
j Ne 7:47
k Ne 7:48
l Ne 7:49
m Ne 7:50
n Ne 7:51
o Ne 7:52
p Ne 7:53
q Ne 7:54
r Ne 7:55
s Ne 7:56
t 1Kon 9:21
u Ne 7:57
v Ne 7:58
w Ne 7:59
x Ezr 2:43
y Ne 7:60
z Ne 7:61

2e kolom

a Ne 7:62
b 1Kr 24:1
c 1Kr 24:10
Ne 3:21
d Ne 7:63
e 2Sa 17:27
2Sa 19:31
1Kon 2:7
f Nu 3:10
Nu 16:40
Nu 18:7
Ne 7:64
g Ne 7:65
h Le 2:3
Le 6:26
Nu 18:11
i Ex 28:30
Le 8:8
Nu 27:21
De 33:8
1Sa 28:6
j Ezr 9:8
Ne 1:2
Jes 10:21
k Ne 7:66
Jer 23:3
l 2Kr 35:25
Ne 7:67
Ps 68:25
m Ne 7:68
n Ne 7:69
o Ezr 1:5
p 1Kr 23:11
q Ezr 1:3
r Ezr 1:4
s Ex 35:5
1Kr 29:5
Ne 7:70
2Kor 9:7
t 1Kr 21:18
2Kr 3:1
u Ne 7:71
v Ezr 8:25
w Ne 7:72

x Ezr 6:16; Ezr 6:17; y Ne 7:73; Ne 11:3.

3 Toen de zevende[a] maand aanbrak, waren de zonen van Israël in [hun] steden. En het volk verzamelde zich voorts als één[b] man te Jeruzalem.[c] **2** Toen stonden Jesua,[d] de zoon van Jozadak, en zijn broeders, de priesters, en Zerubbabel,[e] de zoon van Sealthiël,[f] en zijn broeders op en bouwden het altaar van de God van Israël, om er brandoffers op te brengen, naar hetgeen geschreven staat[g] in de wet van Mozes, de man van de [ware] God.

3 Zij richtten het altaar dus stevig op zijn eigen plaats op,[h] want er [kwam] schrik over hen wegens de volken der landen,[i] en zij gingen er brandoffers voor Jehovah op brengen, de morgen- en avondbrandoffers.[j] **4** Toen vierden zij het loofhuttenfeest[k] naar hetgeen geschreven staat,[l] met dag aan dag de brandoffers naar het getal, overeenkomstig de regel van wat er voor elke dag vereist was.[m] **5** En daarna was er het bestendig brandoffer[n] en dat voor de nieuwe manen[o] en voor al de geheiligde feesttijden[p] van Jehovah en voor iedereen die uit vrije wil een vrijwillige[q] gave aan Jehovah bracht. **6** Vanaf de eerste dag van de zevende maand[r] begonnen zij brandoffers aan Jehovah te brengen, toen zelfs het fundament van Jehovah's tempel nog niet was gelegd.

7 Voorts gaven zij geld[s] aan de steenhouwers[t] en aan de handwerkslieden,[u] en eetwaren[v] en drank en olie[w] aan de Sidoniërs[x] en de Tyriërs,[y] om cederstammen uit de Libanon[z] naar de zee bij Joppe[a] te brengen, overeenkomstig de toestemming die hun door Cyrus, de koning van Perzië, was verleend.[b]

8 En in het tweede jaar na hun aankomst bij het huis van de [ware] God te Jeruzalem, in de tweede maand,[c] maakten Zerubbabel,[d] de zoon van Sealthiël,[e] en Jesua,[f] de zoon van Jozadak, en de overigen van hun broeders, de priesters en de levieten, en allen die uit de gevangenschap[a] naar Jeruzalem waren gekomen, een begin [met het werk]; en zij stelden nu de levieten[b] van twintig jaar oud en daarboven aan om het opzicht te hebben over het werk aan het huis van Jehovah.[c] **9** Bijgevolg traden Jesua,[d] zijn zonen en zijn broeders, [en] Kadmiël en zijn zonen, de zonen van Juda, als één groep op om het opzicht te hebben over degenen die het werk aan het huis van de [ware] God verrichtten, [ook] de zonen van Henadad,[e] hun zonen en hun broeders, de levieten.

10 Toen nu de bouwlieden het fundament[f] van de tempel van Jehovah legden, stonden voorts de priesters in ambtskleding,[g] met de trompetten,[h] en de levieten, de zonen van Asaf,[i] met de cimbalen,[j] op om Jehovah te loven naar de aanwijzing[k] van David, de koning van Israël. **11** En in tegenzangen gingen zij Jehovah loven[l] en danken, „want hij is goed,[m] want zijn liefderijke goedheid jegens Israël duurt tot onbepaalde tijd".[n] Wat het gehele volk betreft, zij juichten met een luid gejuich,[o] terwijl zij Jehovah loofden omdat het fundament van het huis van Jehovah was gelegd. **12** En velen van de priesters[p] en de levieten en de hoofden van de vaderlijke[q] huizen, de ouden, die het vroegere huis hadden gezien,[r] weenden[s] met luider stem toen voor hun ogen het fundament[t] van dit huis werd gelegd, terwijl vele anderen de stem verhieven in vreugdevol gejuich.[u] **13** Vandaar dat het volk het geluid van het vreugdegejuich[v] niet onderscheidde van het geluid van het geween van het volk, want het volk juichte met een luid gejuich, en het geluid als zodanig werd zelfs tot op grote afstand gehoord.

HFDST. 3

a Le 16:29
1Kon 8:2
Ne 8:14
b Han 4:32
c Jes 33:20
d Hag 1:1
e Ezr 1:8
Hag 2:21
Lu 3:27
f 1Kr 3:17
Mt 1:12
g Ex 20:24
Ex 40:29
h 1Kr 21:18
i Ezr 4:4
Ps 56:3
Sp 29:25
j Nu 28:4
Nu 28:23
k Ne 8:14
Jo 7:2
l Ex 23:16
Le 23:24
Le 23:34
Nu 29:1
Nu 29:12
m Ex 29:38
Le 23:37
Nu 29:13
n Ex 29:42
Nu 28:3
o Nu 10:10
2Kr 2:4
Ps 81:3
Kol 2:16
p Le 23:4
2Kr 8:13
q Le 1:3
Nu 29:39
De 12:6
2Kr 29:31
r Nu 29:1
s 2Kon 12:11
2Kon 22:4
t 1Kon 5:17
2Kr 24:12
u 2Kr 34:11
Ezr 5:8
v 1Kon 5:11
w 2Kr 2:10
x Ge 10:15
Re 1:31
1Kon 5:6
y 1Kr 22:4
z 1Kon 5:9
a Joz 19:46
2Kr 2:16
b Ezr 1:3
Ezr 6:3
c 1Kon 6:1
d 1Kr 3:19
Ezr 2:2
e 1Kr 3:17
Mt 1:12
f Hag 1:1

2e kolom

a De 30:3
Ne 7:6
Ze 2:7
b 1Kr 23:27
c 1Kr 23:24
d Ne 7:43
e Ne 3:18
Ne 10:9
f Za 4:9
g Ex 28:40
1Sa 22:18
h Nu 10:8
1Kr 16:6
2Kr 29:26

i 1Kr 6:39; 1Kr 25:1; 2Kr 35:15; j 1Kr 13:8; 2Kr 5:12; k 1Kr 6:31; 1Kr 23:5; 2Kr 29:25; l Ex 15:21; Ne 12:24; m 1Kr 16:34; 2Kr 7:3; Ps 73:1; Ps 135:3; n Ps 103:17; Lu 1:50; o Ps 47:1; Jes 12:6; p Ezr 1:5; Ezr 2:36; q 1Kr 23:11; 1Kr 24:4; r 1Kon 6:22; Hag 2:3; s Ps 126:6; t Za 4:9; u Ne 12:43; Ps 32:11; Ps 126:1; Jes 35:10; v Ps 5:11; Za 4:7.

4 Toen de tegenstanders[a] van Juda en Benjamin hoorden dat
de zonen der Ballingschap[b] een
tempel voor Jehovah, de God van
Israël, bouwden, **2** traden zij on-
middellijk op Zerubbabel[c] en de
hoofden[d] van de vaderlijke huizen
toe en zeiden tot hen: „Laat ons
met U meebouwen;[e] want evenals
GIJ zoeken wij UW God[f] en aan hem
brengen wij al slachtoffers sinds
de dagen van Esar-Haddon,[g] de
koning van Assyrië, die ons hier-
heen heeft opgevoerd.”[h] **3** Maar
Zerubbabel en Jesua[i] en de over-
ige hoofden[j] van de vaderlijke hui-
zen van Israël zeiden tot hen:
„GIJ hebt niets met ons te ma-
ken wat het bouwen van een huis
voor onze God betreft,[k] want wij-
zelf zullen gezamenlijk voor Jeho-
vah, de God van Israël, bouwen,
juist zoals koning Cyrus,[l] de ko-
ning van Perzië, ons heeft ge-
boden.”

4 Daarop verzwakte[m] het volk
van het land voortdurend de han-
den van het volk van Juda en
schrikte hen van het bouwen af[n]
5 en huurde[o] raadslieden tegen
hen om hun raad te verijdelen,
al de dagen van Cyrus, de ko-
ning van Perzië, tot aan de rege-
ring van Darius,[p] de koning van
Perzië. **6** En onder de regering
van Ahasveros, in het begin van
zijn regering, schreven zij een
aanklacht[q] tegen de bewoners van
Juda en Jeruzalem. **7** Ook in de
dagen van Artaxerxes schreven
Bislam, Mithredath, Tabeël en de
overigen van zijn ambtgenoten
naar Artaxerxes, de koning van
Perzië, en het schrift van de brief
was in Aramese lettertekens ge-
schreven en vertaald in de Ara-
mese[r] taal.

8 Rehum, de hoogste regerings-
functionaris, en Simsai, de schrij-
ver, schreven aan Artaxerxes,
de koning, een brief tegen Jeru-
zalem van de volgende inhoud:
9 Toen Rehum,[s] de hoogste re-
geringsfunctionaris, en Simsai,
de schrijver, en de overigen van
hun ambtgenoten, de rechters en
de onderstadhouders aan de over-
kant van de Rivier,[a] de secreta-
rissen,[b] het volk van Erech,[c] de
Babyloniërs,[d] de inwoners van
Susa,[e] dat wil zeggen de Elamie-
ten,[f] **10** en de overige natiën[g] die
de grote en eerwaardige Asnap-
par[h] in ballingschap heeft wegge-
voerd en in de steden van Samaria
heeft gevestigd,[i] en de overigen
aan de overkant van de Rivier
——; en nu, **11** dit is een af-
schrift van de brief die zij daar-
omtrent zonden:

„Aan Artaxerxes,[j] de koning,
uw dienaren, de mannen aan de
overkant van de Rivier: En nu,
12 het worde de koning bekend
dat de joden die hierheen opge-
trokken zijn van u naar ons, te
Jeruzalem gekomen zijn. Zij zijn
bezig de oproerige en slechte stad
te bouwen, en zij gaan ertoe over
de muren te voltooien[k] en de fun-
damenten te herstellen. **13** Het
worde de koning nu bekend dat,
indien deze stad herbouwd en
haar muren voltooid worden, zij
geen belasting[l] noch schatting[m]
noch tol zullen geven, en het zal
de schatkamers[n] van de konin-
gen schade toebrengen. **14** Wel-
nu, aangezien wij in feite het zout
van het paleis eten, en het ons
niet past de ontbloting van de
koning aan te zien, daarom heb-
ben wij [dit bericht] gezonden en
[het] de koning bekendgemaakt,
15 opdat er een onderzoek inge-
steld kan worden in het boek der
annalen[o] van uw voorvaders. Dan
zult gij in het boek der annalen
vinden en ontdekken, dat die stad
een oproerige stad is en schade
toebrengt aan koningen en rechts-
gebieden, en dat daarin al oproer-
stokers waren sinds onheuglijke
dagen. Daarom juist is die stad
verwoest.[p] **16** Wij doen de ko-
ning weten dat, indien die stad
herbouwd en haar muren voltooid
worden, gij ook stellig geen deel
zult hebben aan de overkant van
de Rivier.”[q]

HFDST. 4

a Ezr 4:7
Ezr 4:23
Ne 4:7
Ne 4:11
b De 30:3
2Kon 24:15
Ezr 2:64
c Ezr 1:11
Ezr 2:2
d Ezr 2:68
e Ps 55:21
Sp 26:23
Sp 26:25
f 2Kon 17:33
2Kon 17:34
g 2Kon 19:37
h 2Kon 17:24
i Za 3:1
j Ezr 1:5
k Ne 2:20
Jo 4:9
Jo 4:22
l 2Kr 36:23
Ezr 1:1
Ezr 6:3
Jes 44:28
m Ezr 3:3
Ne 6:9
n Hag 1:2
o Ne 6:12
p Ezr 4:24
Ezr 5:5
Ezr 6:1
Da 11:2
q Ps 52:2
Ps 119:69
Opb 12:10
r 2Kon 18:26
Da 2:4
s Ezr 4:17
Ezr 4:23

2e kolom

a Ge 15:18
De 11:24
b 2Sa 8:17
2Kr 24:11
c Ge 10:10
d Ez 23:15
e Ne 1:1
Es 1:2
Da 8:2
f Ge 10:22
Jes 11:11
Jer 49:36
g 2Kon 17:24
h 2Kon 17:27
i 2Kon 17:26
j Ezr 4:8
k Ne 1:3
l 2Kon 23:35
m Ne 5:4
Ro 13:7
n Ezr 5:17
Ezr 7:21
o Es 2:23
Es 6:1
p Jer 52:3
q De 11:24
2Sa 8:3

17 De koning zond bericht aan Rehum,[a] de hoogste regeringsfunctionaris, en Simsai, de schrijver, en de overigen van hun ambtgenoten[b] die in Samaria woonden en de overigen aan de overkant van de Rivier:

„Gegroet![c] En nu, **18** het officiële document dat GIJ ons gezonden hebt, is mij duidelijk voorgelezen. **19** Daarom is door mij een bevel uitgevaardigd, en men heeft een onderzoek ingesteld[d] en bevonden dat die stad sinds onheuglijke dagen opstandig is geweest tegen koningen en dat er rebellie en opstand in haar zijn gevoerd.[e] **20** En er bleken sterke koningen[f] over Jeruzalem te zijn, die heerschappij uitoefenden over alles wat aan de overkant van de Rivier is,[g] en hun werd belasting, schatting en tol gegeven.[h] **21** Vaardigt nu een bevel uit dat die fysiek sterke mannen [het werk] staken, opdat die stad niet wordt herbouwd totdat door mij het bevel [daartoe] wordt uitgevaardigd. **22** Zorgt dus dat er in dit opzicht zonder nalatigheid wordt gehandeld, opdat de schade niet nog groter wordt, tot nadeel van koningen."[i]

23 Nadat nu het afschrift van het officiële document van Artaxerxes, de koning, aan Rehum[j] en Simsai,[k] de schrijver, en hun ambtgenoten[l] was voorgelezen, begaven zij zich in allerijl naar Jeruzalem tot de joden en deden hen met geweld van wapenen [het werk] staken.[m] **24** Het was toen dat het werk aan het huis van God, dat in Jeruzalem was, werd gestaakt; en het bleef stilliggen tot het tweede jaar van de regering van Darius,[n] de koning van Perzië.

5 En de profeet Haggai[o] en de profeet Zacharia,[p] de kleinzoon van Iddo,[q] profeteerden tot de joden die in Juda en in Jeruzalem waren, in de naam[r] van de God van Israël, [die] over hen [was].[s] **2** Het was toen dat Zerubbabel,[t] de zoon van Sealthiël,[u] en Jesua,[a] de zoon van Jozadak, opstonden en het huis van God, dat in Jeruzalem was, begonnen te herbouwen; en met hen waren Gods profeten,[b] die hen bijstonden. **3** In die tijd kwamen Thathnai,[c] de stadhouder aan de overkant van de Rivier,[d] en Sethar-Boznai, en hun ambtgenoten naar hen toe, en dit is het wat zij tot hen zeiden: „Wie heeft U bevel gegeven om dit huis te bouwen en deze balkenconstructie te voltooien?"[e] **4** Toen zeiden zij het volgende tot hen: „Wat zijn de namen van de fysiek sterke mannen die dit gebouw bouwen?" **5** En het oog[f] van hun God bleek op[g] de oudere mannen van de joden te zijn, en men deed hen [het werk] niet staken totdat het bericht naar Darius kon gaan en er vervolgens een officieel document hieromtrent teruggezonden kon worden.

6 [Dit] is een afschrift[h] van de brief die Thathnai,[i] de stadhouder aan de overkant van de Rivier,[j] en Sethar-Boznai[k] en zijn ambtgenoten,[l] de onderstadhouders die aan de overkant van de Rivier waren, aan Darius, de koning, zonden; **7** zij zonden hem het bericht, en daarin was aldus geschreven:

„Aan Darius, de koning:

Alle vrede![m] **8** Het worde de koning bekend dat wij naar het rechtsgebied[n] Juda zijn gegaan, naar het huis van de grote God,[o] en het wordt gebouwd met stenen die [op hun plaats] worden gerold, en er worden balken in de muren gelegd; en dat werk wordt ijverig gedaan en vordert onder hun handen. **9** Toen hebben wij bij die oudere mannen navraag gedaan. Dit hebben wij tot hen gezegd: 'Wie heeft U bevel gegeven om dit huis te bouwen en deze balkenconstructie te voltooien?'[p] **10** En wij hebben hun ook naar hun namen gevraagd, om ze u te laten weten, opdat wij de namen

HFDST. 4

a Ezr 4:8
b Ezr 4:7
Ezr 5:3
Ezr 6:6
c Ezr 5:7
Han 23:26
d Ezr 4:15
Ezr 5:17
Ezr 6:1
Sp 25:2
e 2Kon 18:7
2Kon 24:20
Ez 17:15
f 2Sa 8:6
1Kon 4:21
1Kr 18:3
2Kr 26:15
g Ge 15:18
h 2Sa 8:2
1Kr 18:6
2Kr 9:14
2Kr 17:11
2Kr 26:8
i Ezr 4:13
j Ezr 4:8
Ezr 4:17
k Ezr 4:9
l Ezr 4:7
m Mi 2:1
n Ezr 5:5
Ezr 6:1
Hag 1:15

HFDST. 5

o Hag 1:1
p Za 1:1
q Ne 12:4
Ne 12:16
r Jer 15:16
Mi 5:4
Hag 1:2
Hag 1:13
Za 1:3
Za 8:1
s Hag 2:4
Za 4:6
t Ezr 1:11
Ezr 3:2
u Mt 1:12

2e kolom

a Ezr 3:8
Za 6:11
b Ezr 6:14
Hag 2:4
Hag 2:21
Za 4:7
c Ezr 6:6
Ezr 6:13
d De 11:24
e Ezr 1:3
Ezr 5:9
f 2Kr 16:9
Ps 32:8
Ps 33:18
Ps 34:15
1Pe 3:12
g Ezr 7:6
Ezr 7:28
Ezr 8:22
h Ezr 4:11
i Ezr 5:3
Ezr 6:6
j Joz 1:4
k Ezr 6:13
l Ezr 4:7
m Ezr 4:17
Da 4:1
n Ne 11:3
Es 1:1

o Ge 1:1; De 10:17; De 32:31; Ezr 1:3; Ps 145:3; Da 2:47; Da 4:34; Da 6:26; p Ezr 5:3.

zouden kunnen schrijven van de fysiek sterke mannen die aan het hoofd van hen staan.[a]

11 En dit is het wat zij ons ten antwoord gaven, in deze bewoordingen: 'Wij zijn de dienstknechten van de God des hemels en der aarde,[b] en wij herbouwen het huis dat vele jaren hiervóór gebouwd was, hetwelk een groot koning van Israël heeft gebouwd en voltooid.[c] **12** Maar omdat onze vaderen de God des hemels geïrriteerd hadden,[d] gaf hij hen over[e] in de hand van Nebukadnezar,[f] de koning van Babylon, de Chaldeeër,[g] en hij heeft dit huis verwoest[h] en het volk in ballingschap naar Babylon gevoerd.[i] **13** In het eerste jaar nochtans van Cyrus,[j] de koning van Babylon, vaardigde Cyrus, de koning, een bevel uit om dit huis van God te herbouwen.[k] **14** En ook de gouden en zilveren vaten[l] van het huis van God die Nebukadnezar uit de tempel, die in Jeruzalem was, weggehaald en naar de tempel van Babylon gebracht had:[m] deze heeft Cyrus, de koning,[n] uit de tempel van Babylon gehaald, en ze werden gegeven aan Sesbazzar,[o] de naam van degene die hij tot stadhouder[p] aanstelde. **15** En hij zei tot hem: „Neem deze vaten.[q] Ga heen, zet ze neer in de tempel die in Jeruzalem is, en laat het huis van God op zijn plaats herbouwd worden."[r] **16** Toen die Sesbazzar kwam, legde hij de fundamenten van het huis van God,[s] dat in Jeruzalem is; en van toen af tot nu wordt het herbouwd, maar het is nog niet voltooid.'[t]

17 Nu dan, indien het de koning goeddunkt, laat er dan een onderzoek worden ingesteld[u] in het schathuis van de koning dat daar in Babylon is, of het zo is dat er vanwege Cyrus, de koning, een bevel[v] werd uitgevaardigd om dat huis van God in Jeruzalem te herbouwen; en de beslissing van de koning hieromtrent doe hij ons toekomen."

HFDST. 5

a Ezr 5:4
b Ps 124:8
Jes 45:18
Jon 1:9
Opb 4:11
c 1Kon 7:51
2Kr 5:1
d 2Kon 21:15
2Kr 34:25
Ne 9:26
Jes 59:2
Jer 5:31
Da 9:5
e De 28:49
De 29:24
De 31:17
De 32:30
1Kon 9:7
f 2Kon 24:1
2Kon 25:1
2Kon 25:8
Jer 39:1
g 2Kr 36:17
h 2Kon 25:9
i 2Kon 25:11
j Ezr 1:1
k Ezr 1:3
l 2Kon 25:14
2Kon 25:15
2Kr 36:18
Jer 52:19
m 2Kr 36:7
n Sp 21:1
o Ezr 1:11
Hag 1:1
p Hag 1:14
Hag 2:2
q Ezr 1:7
Ezr 6:5
r Ezr 1:2
Ezr 6:3
s Ezr 3:10
Hag 2:18
Za 4:9
t Ezr 4:24
u Ezr 4:15
Sp 25:2
v 2Kr 36:22
Ezr 1:3
Ezr 6:3

2e kolom

HFDST. 6

a Es 10:2
b Es 1:1
Da 5:28
c 2Kr 36:22
Ezr 1:1
Ezr 5:13
d De 12:5
De 12:6
De 12:11
2Kr 2:6
e 1Kon 6:2
f Ezr 5:8
g Ezr 3:7
h Ezr 7:20
Ps 68:29
Jes 49:23
i Ezr 1:11
Ezr 5:14
Da 1:2
Da 5:2
j 2Kon 25:15
2Kr 36:7
2Kr 36:18
Jer 52:19
k Ezr 5:15
l Ezr 5:3

6 Het was toen dat Darius, de koning, een bevel uitvaardigde, en men stelde in het huis van de archieven[a] van de schatten die daar in Babylon werden neergelegd, een onderzoek in. **2** En te Ekbatana, in de versterkte plaats die in het rechtsgebied Medië[b] lag, werd een boekrol gevonden, en daarin stond het volgende memorandum geschreven:

3 „In het eerste jaar van Cyrus, de koning,[c] vaardigde Cyrus, de koning, een bevel uit betreffende het huis van God in Jeruzalem: Laat het huis herbouwd worden als de plaats waar men slachtoffers dient te brengen,[d] en de fundamenten ervan dienen stevig te worden gelegd; de hoogte ervan zal zestig el zijn [en] de breedte ervan zestig el,[e] **4** met drie lagen stenen die [op hun plaats] worden gerold[f] en één laag balken;[g] en laten de kosten gegeven worden uit het huis van de koning.[h] **5** En laten ook de gouden en zilveren vaten[i] van het huis van God die Nebukadnezar[j] uit de tempel die in Jeruzalem was, weggehaald en naar Babylon gebracht heeft, worden teruggegeven, opdat ze in de tempel mogen komen die in Jeruzalem is, op zijn plaats, en in het huis van God worden neergezet.[k]

6 Nu dan, Thathnai,[l] de stadhouder aan de overkant van de Rivier,[m] Sethar-Boznai[n] en hun ambtgenoten, de onderstadhouders[o] die aan de overkant van de Rivier zijn, houdt U verre daar vandaan.[p] **7** Laat het werk aan dat huis van God ongemoeid.[q] De stadhouder van de joden en de oudere mannen van de joden zullen dat huis van God op zijn plaats herbouwen. **8** En door mij is een bevel[r] uitgevaardigd met betrekking tot hetgeen GIJ doen zult ten aanzien van deze oudere mannen van de joden, tot de herbouw van dat huis van God; en uit de koninklijke belastingschat-

m 2Sa 8:3; n Ezr 5:6; Ezr 6:13; o Ezr 4:9; p Han 5:39; Ro 8:31; q Han 5:38; r Ezr 4:21.

kist[a] aan de overkant van de Rivier zullen prompt de kosten aan die fysiek sterke mannen worden gegeven,[b] zonder onderbreking.[c]
9 En wat er nodig is, zowel jonge stieren[d] als rammen[e] en lammeren[f] voor de brandoffers aan de God des hemels, tarwe,[g] zout,[h] wijn[i] en olie,[j] naar hetgeen de priesters die in Jeruzalem zijn zeggen, worde hun voortdurend dag aan dag zonder mankeren gegeven; **10** opdat zij de God des hemels voortdurend[k] kalmerende offergaven[l] kunnen aanbieden en kunnen bidden voor het leven van de koning en zijn zonen.[m]
11 En door mij is een bevel uitgevaardigd dat er bij iedereen die deze verordening overtreedt,[n] een balk[o] uit zijn huis zal worden gerukt en hij daaraan gehangen zal worden als aan een paal,[p] en zijn huis zal om die reden in een openbaar privaat worden veranderd.[q]
12 En moge de God die zijn naam[r] daar heeft doen verblijven, iedere koning die en elk volk dat zijn hand uitsteekt om een overtreding te begaan en dat huis van God, hetwelk in Jeruzalem is, te verwoesten,[s] ten val brengen. Ik, Darius, heb een bevel uitgevaardigd. Het worde prompt uitgevoerd."

13 Prompt deden toen aldus Thathnai, de stadhouder aan de overkant van de Rivier,[t] Setharboznai[u] en hun ambtgenoten, overeenkomstig [het bericht dat] Darius, de koning, gezonden had.
14 En de oudere mannen[v] van de joden bouwden[w] en maakten vorderingen onder het profeteren van de profeet Haggaï[x] en Zacharia,[y] de kleinzoon van Iddo,[z] en zij bouwden en voltooiden [het] uit hoofde van het bevel van de God van Israël[a] en uit hoofde van het bevel van Cyrus[b] en Darius[c] en Artaxerxes,[d] de koning van Perzië. **15** En zij waren met dit huis gereed tegen de derde dag van de maanmaand Adar,[e] dat wil zeggen in het zesde jaar van de regering van Darius, de koning.

HFDST. 6

a Ezr 7:20
b Ps 68:29
Hag 2:7
c Ezr 5:5
d Le 1:5
e Le 1:10
Le 9:2
f Nu 28:3
Nu 29:2
g Ex 29:2
Le 2:1
h Le 2:13
i Nu 15:5
Nu 15:7
j Ex 27:20
Le 2:4
1Kr 9:29
k Ex 29:38
Nu 28:3
l Le 1:9
m Ezr 7:23
Jer 29:7
1Ti 2:2
n Ezr 7:26
o Es 7:10
p Ge 40:19
De 21:22
q Da 2:5
r Ex 20:24
De 12:5
2Kr 7:16
Ps 132:14
s Ps 5:10
t 2Kon 23:29
u Ezr 5:6
v Ezr 3:8
Ezr 4:3
w Ezr 5:2
x Ezr 5:1
Hag 1:12
y Za 1:1
Za 6:15
z Za 1:7
a Jes 44:28
Hag 1:8
b 2Kr 36:23
Ezr 1:3
Ezr 5:13
c Ezr 6:12
d Ezr 7:13
e Es 9:1

2e kolom

a 1Kr 9:2
Ne 7:73
b 2Kon 24:15
Ezr 4:1
Ne 1:2
c 1Kon 8:63
d 2Kr 7:5
e 1Kr 23:6
f Nu 3:6
g Ex 12:2
Le 23:5
De 16:1
Es 3:7
h Ex 12:14
i Ex 30:20
Le 21:8
Le 22:3
j Ex 12:5
k Ex 12:48
l Nu 9:14
2Kor 6:17
2Kor 7:1
m 2Kr 15:12
n Ex 12:17
Le 23:6
o Ezr 7:27
Sp 16:7
Sp 21:1

16 En de zonen van Israël, de priesters en de levieten[a] en de rest van de vroegere ballingen[b] vierden de inwijding[c] van dit huis van God met vreugde. **17** En zij boden voor de inwijding van dit huis van God honderd stieren aan, tweehonderd rammen, vierhonderd lammeren, en als zondeoffer voor heel Israël twaalf geitenbokken, naar het getal van de stammen van Israël.[d] **18** En zij stelden de priesters aan in hun klassen en de levieten in hun afdelingen,[e] met het oog op de dienst van God die in Jeruzalem is, naar het voorschrift van het boek van Mozes.[f]

19 En de vroegere ballingen gingen ertoe over op de veertiende [dag] van de eerste maand[g] het Pascha te vieren.[h] **20** Daar de priesters en de levieten zich als één groep hadden gereinigd,[i] waren zij allen rein, en daarom slachtten zij het paschaoffer[j] voor alle vroegere ballingen en voor hun broeders, de priesters, en voor zichzelf. **21** Toen aten de zonen van Israël die uit de Ballingschap waren teruggekeerd [het],[k] alsook een ieder die zich van de onreinheid van de natiën van het land afgezonderd en zich bij hen gevoegd had,[l] om Jehovah, de God van Israël, te zoeken.[m] **22** Vervolgens vierden zij met vreugdebetoon zeven dagen het feest der ongezuurde broden;[n] want Jehovah bereidde hun vreugde, en hij had het hart van de koning van Assyrië naar hen toegewend[o] om hun handen te sterken bij het werk aan het huis van de [ware] God, de God van Israël.

7 En na deze dingen, onder de regering van Artaxerxes,[p] de koning van Perzië, [trok] Ezra,[q] de zoon van Seraja,[r] de zoon van Azarja, de zoon van Hilkia,[s] **2** de zoon van Sallum,[t] de zoon van Zadok, de zoon van Ahitub,[u] **3** de zoon van Amarja,[v] de zoon van

HFDST. 7 **p** Ezr 6:14; Ne 2:1; **q** Ezr 7:6; Ne 8:2; Ne 12:26; **r** 1Kr 6:14; **s** 2Kon 22:8; **t** 1Kr 6:12; **u** Ne 11:11; **v** 1Kr 6:11.

Azarja,[a] de zoon van Merajoth,[b]
4 de zoon van Zerahja,[c] de zoon
van Uzzi,[d] de zoon van Bukki,[e]
5 de zoon van Abisua,[f] de zoon
van Pinehas,[g] de zoon van Eleazar,[h] de zoon van de overpriester[i]
Aäron[j] — **6** de genoemde Ezra
zelf trok op uit Babylon; en hij was
een vaardig afschrijver[k] inzake de
wet van Mozes,[l] die Jehovah, de
God van Israël, gegeven had, zodat de koning hem, naar de hand
van Jehovah, zijn God, over hem,
heel zijn verzoek toestond.[m]

7 Dientengevolge trokken sommigen van de zonen van Israël en
van de priesters[n] en de levieten[o]
en de zangers[p] en de poortwachters[q] en de Nethinim[r] in het zevende jaar van Artaxerxes,[s] de koning, naar Jeruzalem op. **8** Ten
slotte kwam hij in de vijfde
maand, dat wil zeggen in het zevende jaar van de koning, te Jeruzalem aan. **9** Want op de eerste
[dag] van de eerste maand stelde hij zelf het optrekken uit Babylon vast, en op de eerste [dag] van
de vijfde maand kwam hij te Jeruzalem aan, naar de goede hand
van zijn God over hem.[t] **10** Want
Ezra zelf had zijn hart bereid[u] om
de wet van Jehovah[v] te raadplegen en [haar] te volbrengen[w] en
om in Israël voorschrift[x] en gerechtigheid[y] te onderwijzen.[z]

11 En dit is een afschrift van
de brief die koning Artaxerxes
meegaf aan de priester-afschrijver Ezra,[a] een afschrijver van de
woorden der geboden van Jehovah
en van zijn voorschriften met betrekking tot Israël:

12 „Artaxerxes,[b] de koning der
koningen,[c] aan de priester Ezra,
de afschrijver van de wet van de
God des hemels:[d] [Vrede] worde
vervolmaakt.[e] En nu, **13** door
mij is een bevel[f] uitgevaardigd
dat iedereen in mijn rijk[g] van
het volk Israël en van hun priesters en levieten die bereid is om
met u naar Jeruzalem te gaan,
dient te gaan.[h] **14** Aangezien er
van voor de koning en zijn zeven raadslieden[i] [een bevel] werd
uitgezonden om betreffende Juda
en Jeruzalem een onderzoek in te
stellen[a] in de wet[b] van uw God[c] die
in uw hand is, **15** en het zilver
en het goud over te brengen dat
de koning en zijn raadslieden vrijwillig aan de God van Israël hebben gegeven,[d] wiens woning in Jeruzalem is,[e] **16** met al het zilver
en het goud dat gij in het gehele rechtsgebied Babylon vindt, samen met de gave van het volk[f] en
de priesters, die vrijwillig geven
voor het huis van hun God,[g] dat in
Jeruzalem is — **17** bijgevolg zult
gij prompt met dit geld stieren,[h]
rammen,[i] lammeren[j] en de daarbij behorende graan-[k] en drankoffers[l] kopen en gij zult ze aanbieden op het altaar van het huis van
UW God,[m] dat in Jeruzalem[n] is.

18 En al wat u en uw broeders
goeddunkt met de rest van het
zilver en goud te doen,[o] naar de
wil[p] van UW God, zult gijlieden
doen.[q] **19** En de vaten[r] die men
u geeft voor de dienst van het
huis van uw God, lever die voltallig af voor het aangezicht van
God in Jeruzalem.[s] **20** En de
rest van de benodigdheden voor
het huis van uw God, waarvan
het op u neerkomt die te geven,
zult gij geven uit het schathuis
van de koning.[t]

21 En door mijzelf, Artaxerxes
de koning, is een bevel[u] uitgevaardigd aan alle schatbewaarders[v] die aan de overkant van de
Rivier[w] zijn, dat alles wat de priester Ezra,[x] de afschrijver van de
wet van de God des hemels, van
ulieden vraagt, prompt gedaan zal
worden, **22** zelfs tot honderd talenten[y] zilver en honderd kor-maten[z] tarwe en honderd bath-maten[a] wijn[b] en honderd bath-maten
olie,[c] en zout[d] zonder beperking.
23 Laat alles wat naar het bevel[e]
van de God des hemels is, met

HFDST. 7

a 1Kr 6:10; 2Kr 31:10
b 1Kr 6:7
c 1Kr 6:6
d 1Kr 6:51
e 1Kr 6:5
f 1Kr 6:4
g Ex 6:25; Nu 25:11; Re 20:28
h Ex 6:23; Nu 3:32; De 10:6; Joz 14:1; 1Kr 24:1
i Heb 5:4
j Ex 7:1; Ex 28:1
k Ne 8:1; Ne 8:4
l De 4:5; De 5:1; De 28:1
m Ne 1:11; Ne 2:8
n Ezr 8:15
o Ezr 8:18
p 1Kr 6:32
q 1Kr 9:22; 1Kr 9:26
r 1Kr 9:2; Ezr 7:24; Ezr 8:20
s Ezr 6:14
t Ezr 8:22
u De 30:6; 2Kr 19:3; Ps 78:8
v Ps 1:2; Ps 19:7
w De 5:1; De 17:10
x De 12:1
y Sp 29:4; Jes 1:17; Za 7:9
z De 33:10; Mal 2:7
a Ezr 7:6
b Ezr 6:14; Ne 2:1
c Da 2:37
d Ezr 5:11
e Ezr 5:7
f Ezr 5:17
g Es 9:30
h De 30:3; Ezr 1:3
i Es 1:14

2e kolom

a Ezr 6:1
b De 17:18; 2Kon 22:8
c Ezr 5:8; Da 2:47
d Ezr 6:4; Ps 68:29
e Ps 9:11; Ps 76:2; Ps 135:21
f Ezr 8:25
g Ezr 1:6
h Le 1:5
i Le 1:10
j Nu 28:3
k Nu 15:4
l Le 23:13
m De 12:6
n 1Kon 11:36; 2Kon 22:7
o Ef 5:17

q Ezr 7:26; r Ezr 1:7; Ezr 8:30; s Jer 3:17; t Ezr 6:4; Ezr 6:8; u Ezr 6:12; Pr 8:4; v Ezr 6:8; w Joz 1:4; 1Kon 4:24; Ezr 4:20; x Ezr 7:6; Ne 8:2; y 1Kon 16:24; z 1Kon 4:22; Ez 45:14; a Ez 45:11; b Nu 15:5; c Ex 27:20; Le 2:1; d Le 2:13; e Ps 119:4.

ijver[a] worden gedaan voor het
huis van de God des hemels,[b] op-
dat er geen gramschap komt over
het rijk van de koning en zijn zo-
nen.[c] **24** En ulieden wordt be-
kendgemaakt dat het met betrek-
king tot wie maar ook van de
priesters[d] en de levieten,[e] de mu-
sici,[f] de deurwachters,[g] de Nethi-
nim[h] en de werkers aan dit huis
van God, niet geoorloofd is belas-
ting, schatting[i] of tol[j] aan hen op
te leggen.

25 En gij, Ezra, stel naar de
wijsheid[k] van uw God die in uw
hand is, magistraten en rechters
aan, opdat zij voortdurend kun-
nen rechtspreken[l] over heel het
volk dat aan de overkant van de
Rivier is, ja, over allen die de wet-
ten van uw God kennen; en al wie
[ze] niet heeft gekend, zult gij-
lieden onderrichten.[m] **26** En wat
een ieder aangaat die geen dader
wordt van de wet van uw God[n] en
de wet van de koning, aan hem
worde prompt het oordeel voltrok-
ken, hetzij ter dood,[o] of tot ver-
banning,[p] of tot geldboete,[q] of tot
gevangenzetting."

27 Gezegend zij Jehovah, de
God van onze voorvaders,[r] die zo
iets in het hart van de koning
heeft gelegd,[s] om luister bij te zet-
ten[t] aan het huis van Jehovah, dat
in Jeruzalem is! **28** En jegens
mij heeft hij liefderijke goedheid
bewezen[u] voor het aangezicht van
de koning en zijn raadslieden[v] en
met betrekking tot alle machtig-
e vorsten van de koning. En ik,
van mijn kant, sterkte mij, naar
de hand[w] van Jehovah, mijn God,
over mij, en ik bracht voorts uit Is-
raël de hoofden bijeen om met mij
op te trekken.

8 Dit nu waren de hoofden van
hun vaderlijke[x] huizen en de
inschrijving in het geslachtsre-
gister[y] van degenen die onder de
regering van Artaxerxes,[z] de ko-
ning, met mij uit Babylon optrok-
ken: **2** Van de zonen van Pinehas:[a]
Gersom; van de zonen van
Ithamar:[b] Daniël;[c] van de zonen
van David:[a] Hattus; **3** van de zo-
nen van Sechanja, van de zonen
van Paros:[b] Zacharja, en met hem
was een ingeschreven aantal van
honderd vijftig personen van het
mannelijk geslacht; **4** van de zo-
nen van Pahath-Moab:[c] Eljehoë-
nai, de zoon van Zerahja, en met
hem tweehonderd personen van
het mannelijk geslacht; **5** van
de zonen van [Zattu]:[d] Sechanja,
de zoon van Jahaziël, en met hem
driehonderd personen van het
mannelijk geslacht; **6** en van de
zonen van Adin:[e] Ebed, de zoon
van Jonathan, en met hem vijf-
tig personen van het mannelijk
geslacht; **7** en van de zonen van
Elam:[f] Jesaja, de zoon van Atha-
lia, en met hem zeventig perso-
nen van het mannelijk geslacht;
8 en van de zonen van Sefatja:[g]
Zebadja, de zoon van Michaël, en
met hem tachtig personen van het
mannelijk geslacht; **9** van de zo-
nen van Joab: Obadja, de zoon van
Jehiël, en met hem tweehonderd
achttien personen van het man-
nelijk geslacht; **10** en van de zo-
nen van [Bani]:[h] Selomith, de zoon
van Josifja, en met hem honderd
zestig personen van het manne-
lijk geslacht; **11** en van de zo-
nen van Bebai: Zacharja, de zoon
van Bebai,[i] en met hem achten-
twintig personen van het manne-
lijk geslacht; **12** en van de zonen
van Azgad:[j] Johanan, de zoon van
Hakkatan, en met hem honderd
tien personen van het manne-
lijk geslacht; **13** en van de zonen
van Adonikam:[k] degenen die de
laatsten waren, en dit waren hun
namen: Elifelet, Jeïël en Semaja,
en met hen zestig personen van
het mannelijk geslacht; **14** en
van de zonen van Bigvai:[l] Uthai en
Zabbud, en met hen zeventig per-
sonen van het mannelijk geslacht.

15 Voorts bracht ik hen bijeen
bij de rivier[m] die naar Ahava[n]
stroomt; en wij bleven daar drie
dagen gelegerd, opdat ik het volk
en de priesters[o] nauwkeurig zou
kunnen onderzoeken,[p] maar ik

HFDST. 7

a Ef 6:6; Kol 3:23
b Ezr 1:2; Jes 40:22
c Ge 12:3; Ezr 6:10; Jes 60:12
d Ezr 2:36
e Ezr 2:40
f 1Kr 15:16
g Ezr 2:42
h 1Kr 9:2; Ezr 2:58
i Ne 5:4
j Ezr 4:20
k Sp 2:6; Jak 1:5
l Ex 18:22; De 16:18; 2Kr 19:8
m 2Kr 17:9; Ne 8:3; Mal 2:7; Mt 13:52
n De 4:8
o Ezr 6:11
p Ge 4:11
q Ex 22:6
r De 1:11
s Ezr 6:22; Sp 21:1
t Jes 60:13
u Ezr 9:9; Ne 1:11
v Ezr 7:14; Es 1:14
w Ezr 8:18; Ne 2:8

HFDST. 8

x 1Kr 24:31
y 1Kr 4:33; 1Kr 9:1
z Ezr 7:7
a 1Kr 6:4
b Ex 6:23
c Ne 10:6

2e kolom

a 1Kr 3:1
b Ne 10:14
c Ezr 2:6; Ne 10:14
d Ezr 2:8; Ezr 10:27
e Ezr 2:15; Ne 10:16
f Ezr 2:7
g Ezr 2:4; Ne 7:9
h Ne 7:15
i Ezr 2:11; Ezr 10:28
j Ezr 2:12; Ne 10:15
k Ne 7:18
l Ezr 2:14
m Ps 137:1
n Ezr 8:21; Ezr 8:31
o Ezr 7:7
p Sp 27:23

vond er niemand van de zonen
van Levi.[a] **16** Bijgevolg ontbood
ik Eliëzer, Ariël, Semaja en El-
nathan en Jarib en Elnathan en
Nathan en Zacharia en Mesullam,
hoofden, en Jojarib en Elnathan,
onderwijzers.[b] **17** Toen gaf ik
hun een bevel aangaande Iddo, het
hoofd in de plaats Kasifja, en ik
legde hun woorden in de mond[c] die
zij moesten spreken tot Iddo [en]
zijn broeders, de Nethinim[d] in de
plaats Kasifja, om ons dienaren[e]
te brengen voor het huis van onze
God. **18** Zij brachten ons dus,
naar de goede hand[f] van onze God
over ons, een man van doorzicht[g]
uit de zonen van Mahli,[h] de klein-
zoon van Levi,[i] de zoon van Israël,
namelijk Serebja[j] en zijn zonen
en zijn broeders, achttien [man];
19 en Hasabja en met hem Jesa-
ja uit de zonen van Merari,[k] zijn
broeders, en hun zonen, twintig
[man]. **20** En uit de Nethinim,
die David en de vorsten gegeven
hadden voor de dienst van de le-
vieten, tweehonderd twintig Ne-
thinim, die allen met name waren
aangewezen.

21 Toen kondigde ik daar bij de
rivier de Ahava een vasten af, om
ons voor onze God te vernede-
ren,[l] om van hem de juiste weg[m]
te zoeken voor ons en voor onze
kleinen[n] en voor al onze have.
22 Want ik schaamde mij, de ko-
ning om een krijgsmacht[o] en ruit-
ers[p] te vragen, om ons onder-
weg tegen de vijand te helpen,
omdat wij tot de koning hadden
gezegd: „De hand[q] van onze God
is ten goede[r] over allen die hem
zoeken, maar zijn sterkte en zijn
toorn[s] zijn tegen allen die hem
verlaten.”[t] **23** Daarom vastten[u]
wij en deden wij onze God hierom-
trent een verzoek,[v] zodat hij zich
door ons liet verbidden.[w]

24 Nu zonderde ik er van de
oversten der priesters twaalf af,
namelijk Serebja,[x] Hasabja,[y] en
met hen tien van hun broeders.
25 En ik woog hun vervolgens
het zilver en het goud en het ge-
rei[z] af, de bijdrage voor het huis
van onze God die de koning[a]

HFDST. 8

a Nu 3:6
b 2Kr 17:9
c 2Sa 14:19
Jer 1:9
d Ezr 2:43
e Nu 8:26
Nu 18:6
1Kr 23:32
f Ezr 7:28
Sp 3:6
g Sp 12:8
Jer 3:15
h Nu 3:20
i 1Kr 6:16
j Ezr 8:24
k 1Kr 6:16
l Da 10:12
Jak 4:10
m Ps 27:11
Jes 30:21
n Nu 14:3
o Ps 33:16
p Ps 33:17
Ho 1:7
q 2Kr 16:9
Ezr 7:6
Ezr 7:28
Za 4:6
r Ro 8:28
s Joz 23:16
Ps 21:9
Ps 90:11
t 2Kr 15:2
Ps 73:27
u Ne 9:1
Es 4:16
Lu 2:37
v Jer 29:12
Jer 50:4
w De 4:29
1Kr 5:20
2Kr 7:14
Mt 7:7
x Ezr 8:18
y Ezr 8:19
Ne 12:21
z Ezr 7:19
a Ezr 7:15

2e kolom

a Ezr 7:14
b Ezr 7:16
c 1Kon 16:24
d Le 21:6
Le 21:8
Jes 52:11
e Nu 4:16
2Kr 24:14
f Ezr 7:19
Ezr 8:33
g 1Kr 23:28
1Kr 28:12
h Ps 122:9
i Ex 12:2
Es 3:7
j Ezr 8:15
Ezr 8:21
k Ps 34:19
l Ezr 7:8
m 2Kr 36:18
Ezr 7:19
n Ezr 8:29
o Ne 3:4
Ne 3:21
p Ne 8:7
q Ne 12:8

en zijn raadslieden[a] en zijn vor-
sten en alle Israëlieten[b] die zich
[daar] bevonden, hadden bijgedra-
gen. **26** Zo woog ik in hun hand
af: zeshonderd vijftig talenten zil-
ver[c] en honderd zilveren [stuks]
gerei ter waarde van [twee] talen-
ten, [en] honderd talenten goud,
27 en twintig kleine gouden scha-
len ter waarde van duizend darie-
ken en twee [stuks] gerei van goed
koper, glanzend rood, zo begeer-
lijk als goud.

28 Toen zei ik tot hen: „GIJ zijt
iets heiligs[d] voor Jehovah, en het
gerei[e] is iets heiligs, en het zil-
ver en het goud zijn een vrijwil-
lige gave voor Jehovah, de God
van UW voorvaders. **29** Waakt
en weest op UW hoede, totdat GIJ
[ze] afweegt[f] voor de oversten
van de priesters en de levieten
en de vorsten van de vaderen van
Israël in Jeruzalem, in de eetza-
len[g] van het huis van Jehovah.”
30 En de priesters en de levieten
namen het gewicht van het zilver
en het goud en het gerei in ont-
vangst, om [ze] naar Jeruzalem,
naar het huis van onze God,[h] te
brengen.

31 Ten slotte braken wij op
de twaalfde [dag] van de eerste
maand[i] van de rivier de Ahava[j]
op om naar Jeruzalem te gaan, en
het was de hand van onze God
die over ons bleek te zijn, zodat
hij ons bevrijdde[k] uit de hand-
palm van de vijand en de bela-
ger op de weg. **32** Zo kwamen
wij te Jeruzalem[l] aan en bleven
daar drie dagen. **33** En op de
vierde dag gingen wij ertoe over
het zilver en het goud en het ge-
rei[m] in het huis van onze God af
te wegen[n] in de hand van Mere-
moth,[o] de zoon van Uria, de prie-
ster, en met hem Eleazar, de zoon
van Pinehas, en met hen Jozabad,[p]
de zoon van Jesua, en Noadja,
de zoon van Binnuï,[q] de le-
vieten, **34** naar getal [en] naar
gewicht met betrekking tot al-
les, waarna het gehele gewicht
op dat tijdstip werd opgetekend.
35 Degenen die uit de gevangen-

schap kwamen, de vroegere ballingen,[a] boden zelf brandoffers[b] aan de God van Israël aan: twaalf stieren[c] voor heel Israël, zesennegentig rammen,[d] zevenenzeventig mannetjeslammeren, twaalf geitenbokken[e] als zondeoffer, alles als brandoffer voor Jehovah.

36 Toen gaven wij de wetten[f] van de koning aan de satrapen[g] van de koning en de stadhouders[h] aan de overkant van de Rivier,[i] en zij verleenden hulp aan het volk[j] en aan het huis van de [ware] God.

9 En zodra deze dingen afgedaan waren, traden de vorsten[k] op mij toe en zeiden: „Het volk Israël en de priesters en de levieten hebben zich niet afgezonderd[l] van de volken der landen wat hun verfoeilijkheden betreft,[m] namelijk de Kanaänieten,[n] de Hethieten,[o] de Ferezieten,[p] de Jebusieten,[q] de Ammonieten,[r] de Moabieten,[s] de Egyptenaren[t] en de Amorieten.[u] **2** Want zij hebben sommigen van hun dochters voor zichzelf en voor hun zonen aanvaard;[v] en zij, het heilige zaad,[w] hebben zich met de volken der landen vermengd,[x] en de hand van de vorsten en de regenten is in deze ontrouw de voornaamste[y] gebleken."

3 Zodra ik nu van deze zaak hoorde, scheurde ik mijn kleed[z] en mijn schoudermantel en trok vervolgens haren uit mijn hoofd[a] en uit mijn baard en bleef ontzet zitten.[b] **4** Ook kwamen zij zich tot mij verzamelen, ieder die beefde[c] wegens de woorden van de God van Israël tegen de ontrouw van de ballingen, terwijl ik tot het avondgraanoffer[d] ontzet bleef zitten.

5 En bij het avondgraanoffer[e] stond ik op uit mijn verootmoediging, met mijn kleed en mijn schoudermantel gescheurd, en ik liet mij toen op mijn knieën neer[f] en breidde mijn handpalmen uit tot Jehovah, mijn God.[g] **6** En ik zei vervolgens:[h] „O mijn God, ik voel mij werkelijk beschaamd[a] en verlegen[b] om mijn aangezicht tot u op te heffen, o mijn God, want onze dwalingen[c] zelf zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd en onze schuld is groot geworden zelfs tot aan de hemel toe.[d] **7** Sinds de dagen van onze voorvaders[e] tot op deze dag zijn wij in grote schuld;[f] en wegens onze dwalingen zijn wij overgegeven, wijzelf, onze koningen,[g] onze priesters,[h] in de hand van de koningen der landen, door het zwaard,[i] door de gevangenschap[j] en door de plundering[k] en door beschaming des aangezichts,[l] zoals op deze dag. **8** En nu is er voor een kort ogenblik gunst[m] gekomen van de zijde van Jehovah, onze God, door voor ons ontkomenen over te laten[n] en door ons een pin te geven in zijn heilige plaats, om onze ogen te doen stralen,[o] o onze God, en om ons een kleine opleving te geven in onze dienstbaarheid.[p] **9** Want wij zijn knechten;[q] en in onze dienstbaarheid heeft onze God ons niet verlaten,[r] maar hij bewijst jegens ons liefderijke goedheid voor het aangezicht van de koningen van Perzië,[s] om ons een opleving te geven ten einde het huis van onze God op te richten[t] en de ruïnes ervan te herstellen[u] en ons in Juda en in Jeruzalem een stenen muur[v] te geven.

10 En nu, wat zullen wij hierna zeggen, o onze God? Want wij hebben uw geboden[w] verlaten, **11** die gij door bemiddeling van uw knechten, de profeten, geboden hebt, door te zeggen: 'Het land dat gijlieden binnentrekt om het in bezit te nemen, is een bezoedeld land wegens de bezoedeling van de volken der landen,[x] vanwege hun verfoeilijkheden[y] waarmee zij het door hun onreinheid[z] van het ene einde tot het

HFDST. 8

a De 30:3; 2Kr 36:20
b Le 1:3; 2Kr 29:31
c Le 1:5; Ezr 7:17
d Le 1:10
e Le 22:19; Ezr 6:17
f Ezr 7:21
g Da 6:1
h Ne 2:7; Ne 3:7
i Ge 15:18
j Ezr 6:13

HFDST. 9

k Ezr 10:8; Ezr 10:14
l Ex 33:16; Ezr 6:21; Ne 9:2
m Le 20:23; De 12:30; De 18:9
n Ge 10:19; Nu 13:29
o Ge 10:15; Joz 1:4
p Joz 11:3; Joz 17:15
q Joz 18:16
r Ge 19:38; De 23:3
s Ge 19:37
t Le 18:3
u Ge 15:16; Re 11:22
v Ex 34:16; Ezr 10:44
w Ex 19:6; Ex 22:31; De 7:6
x Ne 13:3; 2Kor 6:14
y 1Pe 5:3
z Joz 7:6; 2Kon 22:19
a Ne 13:25
b Ps 143:4
c Ezr 10:3
d Ex 29:41; Da 9:21
e Nu 28:5
f Ps 95:6; Lu 22:41; Han 21:5; Ef 3:14
g Ex 9:29; Ps 143:6
h Jak 5:16

2e kolom

a Job 40:4
b Da 9:7
c Ezr 9:2; Ps 38:4; Ps 106:6; Jes 1:18; Jes 59:12
d Lu 15:21; Opb 18:5
e Nu 32:14; 2Kr 29:6; Han 7:51
f Klg 5:7
g Da 9:8
h Ne 9:32

i 2Kon 10:32; 1Kr 5:22; 2Kr 36:17; j 2Kon 17:23; 2Kon 25:6; k 2Kon 17:20; l Da 9:7; m Ne 9:31; n Jes 1:9; o Ps 13:3; p Ps 138:7; q Ne 9:36; r De 30:1; s Ezr 1:1; t Ezr 6:14; Za 4:9; u 2Kr 36:19; v Jes 5:2; Jes 5:5; w Le 27:34; Nu 36:13; x Le 18:24; De 12:31; y Le 18:3; De 18:9; z Ez 36:25; 2Kor 7:1.

andere[a] hebben gevuld. **12** Nu dan, geeft UW dochters niet aan hun zonen[b] en aanvaardt hun dochters niet voor UW zonen; en tot onbepaalde tijd moogt GIJ niet hun vrede en hun voorspoed bevorderen,[c] opdat GIJ sterk moogt worden[d] en stellig het goede van het land moogt eten en [het] inderdaad tot onbepaalde tijd voor UW zonen in bezit moogt nemen.'[e] **13** En na alles wat ons overkomen is wegens onze slechte daden[f] en onze grote schuld — want gijzelf, o onze God, hebt onze dwaling geringer geacht,[g] en gij hebt ons ontkomenen geschonken, zoals deze[h] — **14** zullen wij opnieuw uw geboden gaan verbreken en echtverbintenissen aangaan[i] met de volken van deze verfoeilijkheden?[j] Zult gij niet tot het uiterste vertoornd op ons worden,[k] zodat er geen overgebleven[l] en geen ontkomene zal zijn? **15** O Jehovah, de God van Israël, gij zijt rechtvaardig,[m] want wij zijn als een ontkomen volk overgebleven, zoals op deze dag. Hier zijn wij voor uw aangezicht in onze schuld,[n] want het is om die reden onmogelijk voor uw aangezicht stand te houden."[o]

10 Zodra Ezra nu gebeden[p] had en hij wenend en neergeworpen[q] voor het huis[r] van de [ware] God belijdenis[s] had gedaan, verzamelden degenen van Israël zich tot hem, een zeer grote gemeente, mannen en vrouwen en kinderen, want het volk had hevig geweend. **2** Toen nam Sechanja, de zoon van Jehiël,[t] uit de zonen van Elam,[u] het woord en zei tot Ezra: „Wij — wij hebben ontrouw gehandeld jegens onze God, zodat wij een woning hebben gegeven aan buitenlandse vrouwen uit de volken van het land.[v] Toch bestaat er nu hoop[w] voor Israël met betrekking hiertoe. **3** En laten wij nu een verbond sluiten[x] met onze God, om alle vrouwen en degenen die uit hen geboren zijn weg te doen,[y] volgens de raad van Jehovah en van degenen die beven[a] voor het gebod[b] van onze God, opdat het gedaan moge worden volgens de wet.[c] **4** Sta op, want de zaak komt op u neer, en wij zijn met u. Wees sterk en handel."

5 Toen stond Ezra op en liet de oversten van de priesters, de levieten en heel Israël een eed afleggen,[d] dat zij naar dit woord zouden handelen. Bijgevolg legden zij een eed af. **6** Ezra stond nu op van voor het huis van de [ware] God en ging naar de eetzaal[e] van Johanan, de zoon van Eljasib. Ofschoon hij daarheen ging, at hij geen brood[f] en dronk hij geen water, want hij bedreef rouw[g] over de ontrouw van de ballingen.

7 Daarop liet men in Juda en Jeruzalem een oproep rondgaan, dat alle vroegere ballingen[h] te Jeruzalem moesten bijeenkomen; **8** en al wie niet binnen drie dagen kwam,[i] volgens de raad van de vorsten[j] en de oudere mannen — al zijn have zou met een ban worden geslagen[k] en hijzelf zou van de gemeente van de ballingen worden afgescheiden.[l] **9** Alle mannen van Juda en Benjamin kwamen dus binnen drie dagen te Jeruzalem bijeen, dat wil zeggen in de negende[m] maand, op de twintigste [dag] van de maand, en al het volk bleef zitten op de open plaats van het huis van de [ware] God, huiverend vanwege de zaak en wegens de regenbuien.[n]

10 Ten slotte stond de priester Ezra op en zei tot hen: „GIJZELF hebt ontrouw gehandeld doordat GIJ een woning hebt gegeven aan buitenlandse vrouwen,[o] om de schuld van Israël nog te vermeerderen.[p] **11** Nu dan, doet belijdenis[q] voor Jehovah, de God van UW voorvaders, en doet zijn welgevallen[r] en zondert U van de volken van het land en van de buitenlandse vrouwen af."[s] **12** Hierop antwoordde de gehele gemeente en

HFDST. 9

a 2Kon 21:16
b Ex 23:32; Ex 34:16; De 7:3; Joz 23:12
c De 23:6; 2Kr 19:2
d De 6:2
e Ge 18:19; Ps 112:2; Sp 13:22; Sp 20:7
f Ne 9:32
g Ps 103:10; Klg 3:22; Klg 3:39
h Ps 106:46
i Ne 13:23
j Ezr 9:1
k De 9:8; Ro 2:5
l De 32:26; Jes 1:9; Ez 6:8
m Ne 9:33; Ps 96:13; Da 9:7
n Ro 3:19
o Ps 130:3; Ps 143:2

HFDST. 10

p Ezr 9:6
q De 9:18
r 1Kon 8:30; 2Kr 20:9
s Le 26:40; Ps 32:5; Sp 28:13
t Ezr 10:26
u Ezr 2:7; Ne 10:14
v Ezr 9:2
w Jer 3:12
x 2Kon 11:17; 2Kr 29:10; 2Kr 34:31
y Jes 55:7

2e kolom

a Ezr 9:4; Ps 119:59; Jes 66:2
b Joz 23:12; Joz 23:13; 2Kr 34:21
c Ne 8:14; Han 7:53
d Ne 10:29
e Ezr 8:29
f De 9:18
g Ezr 9:4; Da 9:3
h De 30:3; 2Kr 36:20
i 1Sa 11:7
j Ezr 9:1
k Le 27:28; Joz 6:18
l Ezr 7:26
m Jer 36:22
n Pr 1:7
o Ne 13:23
p Nu 32:14
q Le 26:40; Joz 7:19; Ps 32:5; Sp 28:13
r Jes 56:1; Kol 1:10; Heb 13:21

s De 7:3; Ne 13:3; 2Kor 6:17.

zei met luider stem: „Op ons komt
het neer precies naar uw woord
te handelen.[a] **13** Maar het volk
is talrijk, en het is de tijd van
de regenbuien, en het is niet mo-
gelijk buiten te staan; en het is
geen kwestie van één of twee da-
gen, want wij zijn in deze zaak
ten zeerste weerspannig geweest.
14 Laat daarom alstublieft onze
vorsten[b] als vertegenwoordigers
voor de gehele gemeente optre-
den; en wat al degenen in onze
steden betreft die een woning aan
buitenlandse vrouwen hebben ge-
geven, laten zij op de [daarvoor]
vastgestelde tijden komen en met
hen de oudere mannen van elke
respectieve stad en haar rechters,
totdat wij de brandende toorn van
onze God wegens deze zaak, van
ons hebben afgewend."

15 (Maar het waren Jonathan,
de zoon van Asaël, en Jachzeja, de
zoon van Tikva, die zich hiertegen
verzetten,[c] en de levieten Mesul-
lam en Sabbethai[d] waren degenen
die hen steunden.) **16** De vroe-
gere ballingen[e] dan deden aldus;
en de priester Ezra [en] de man-
nen die de hoofden waren van de
vaderen voor hun vaderlijk huis,[f]
ja, zij allen volgens [hun] namen,
zonderden zich nu af en begon-
nen op de eerste dag van de tien-
de maand[g] zitting te houden om
de zaak te onderzoeken;[h] **17** en
geleidelijk kwamen zij gereed met
al de mannen die een woning aan
buitenlandse[i] vrouwen hadden ge-
geven, tegen de eerste dag van
de eerste maand. **18** En onder
de zonen van de priesters[j] wer-
den er enkelen gevonden die een
woning aan buitenlandse vrou-
wen hadden gegeven; van de zo-
nen van Jesua,[k] de zoon van Jo-
zadak,[l] en zijn broeders: Maäseja
en Eliëzer en Jarib en Gedalja.
19 Maar zij gaven er hun hand
op dat zij hun vrouwen zouden
wegdoen en dat er, aangezien zij
schuldig waren,[m] een ram[n] uit de
kudde zou zijn voor hun schuld.

HFDST. 10

a Pr 5:4
b 2Sa 3:38; Ezr 9:1; Ezr 10:8
c Han 5:39; Han 7:51
d Ne 8:7; Ne 11:16
e Ezr 10:7
f Ezr 8:1
g Es 2:16
h Jo 7:51
i Ezr 10:11
j Ezr 9:2; Ne 13:28; Ez 44:22; Mal 2:8
k Ezr 2:2; Ezr 3:2; Ne 7:7; Za 6:11
l 1Kr 6:14
m Le 5:17; Le 6:4
n Le 5:18; Le 6:6

2e kolom

a 1Kr 24:14; Ezr 2:37
b 1Kr 24:8; Ezr 2:39
c Ezr 2:38
d Ezr 2:3; Ne 3:25; Ne 10:14
e Ezr 2:7; Ezr 8:7; Ne 10:14
f Ezr 10:2
g Ezr 2:8; Ne 10:14
h Ezr 2:11; Ezr 8:11
i Ezr 2:6; Ne 3:11; Ne 10:14
j Ezr 2:32
k Ne 3:11
l Ezr 2:19; Ne 8:4; Ne 10:18
m De 7:3; Ezr 10:17; 2Kor 6:14

20 En van de zonen van Immer[a]
waren er Hanani en Zebadja;
21 en van de zonen van Harim:[b]
Maäseja en Elija en Semaja
en Jehiël en Uzzija; **22** en van
de zonen van Pashur:[c] Eljoënai,
Maäseja, Ismaël, Nethaneël, Jo-
zabad en Elasa. **23** En van de
levieten: Jozabad en Simeï en Ke-
laja (dat is Kelita), Pethahja, Juda
en Eliëzer; **24** en van de zan-
gers: Eljasib; en van de poort-
wachters: Sallum en Telem en
Uri.

25 En van Israël, van de zo-
nen van Paros,[d] waren er Ramja
en Jezja en Malkija en Mijamin
en Eleazar en Malkija en Benaja;
26 en van de zonen van Elam:[e]
Mattanja, Zacharja en Jehiël[f] en
Abdi en Jeremoth en Elija; **27** en
van de zonen van Zattu:[g] Eljoënai,
Eljasib, Mattanja en Jeremoth en
Zabad en Aziza; **28** en van de zo-
nen van Bebai:[h] Johanan, Hanan-
ja, Zabbai, Athlai; **29** en van de
zonen van Bani: Mesullam, Mal-
luch en Adaja, Jasub en Seal [en]
Jeremoth; **30** en van de zonen
van Pahath-Moab:[i] Adna en Che-
lal, Benaja, Maäseja, Mattanja,
Bezaleël en Binnuï en Manasse;
31 en [van] de zonen van Harim:[j]
Eliëzer, Jissija, Malkija,[k] Semaja,
Simeon, **32** Benjamin, Malluch
[en] Semarja; **33** van de zonen
van Hasum:[l] Mattenai, Mattat-
ta, Zabad, Elifelet, Jeremai, Ma-
nasse [en] Simeï; **34** van de zo-
nen van Bani: Maädai, Amram en
Uël, **35** Benaja, Bedeja, Chelu-
hu, **36** Vanja, Meremoth, Elja-
sib, **37** Mattanja, Mattenai en
Jaäsai; **38** en van de zonen van
Binnuï: Simeï **39** en Selemja en
Nathan en Adaja, **40** Machnad-
bai, Sasai, Sarai, **41** Azareël en
Selemja, Semarja, **42** Sallum,
Amarja, Jozef; **43** van de zonen
van Nebo: Jeïël, Mattithja, Zabad,
Zebina, Jaddai en Joël [en] Benaja.
44 Deze allen hadden buitenland-
se vrouwen aanvaard,[m] en zij zon-
den vervolgens vrouwen met zo-
nen heen.

NEHEMIA

1 De woorden van Nehemia,[a] de zoon van Hachalja: Nu gebeurde het in de maand Kislev,[b] in het twintigste[c] jaar, dat ikzelf mij in de burcht Susan[d] bevond. **2** Toen kwam Hanani[e] binnen, een van mijn broeders, hij en andere mannen uit Juda, en ik vroeg[f] hun voorts naar de joden,[g] zij die ontkomen waren,[h] die uit de gevangenschap overgebleven waren,[i] en ook naar Jeruzalem. **3** Bijgevolg zeiden zij tot mij: „De overgeblevenen, die uit de gevangenschap overgebleven zijn, daar in het rechtsgebied,[j] verkeren in een zeer slechte situatie[k] en in smaad;[l] en de muur[m] van Jeruzalem is neergehaald en zelfs zijn poorten[n] zijn met vuur verbrand."

4 Nu gebeurde het dat zodra ik deze woorden hoorde, ik mij neerzette en in tranen uitbarstte en dagenlang rouw bleef bedrijven, en ik vastte[o] en bad voortdurend voor het aangezicht van de God des hemels.[p] **5** En ik zei vervolgens: „Ach Jehovah, de God van de hemel, de grote en vrees inboezemende God,[q] die het verbond en [de] liefderijke goedheid in acht neemt[r] jegens degenen die hem liefhebben[s] en zijn geboden onderhouden,[t] **6** laat uw oor alstublieft opmerkzaam worden en mogen uw ogen geopend worden,[u] om te luisteren naar het gebed van uw knecht,[v] dat ik heden, dag en nacht,[w] voor uw aangezicht bid betreffende de zonen van Israël, uw knechten, terwijl ik aldoor belijdenis doe[x] betreffende de zonden[y] van de zonen van Israël waarmee wij tegen u hebben gezondigd. Wij hebben gezondigd, zowel ik als het huis van mijn vader.[z] **7** Wij hebben ontegenzeglijk verderfelijk tegen u gehandeld[a] en hebben de geboden[b] en de voorschriften[c] en de rechterlijke beslissingen[d] die gij aan uw knecht Mozes geboden hebt,[e] niet onderhouden.

HFDST. 1

a Ne 1:11
Ne 5:14
Ne 10:1
b Ezr 10:9
Jer 36:22
c Ne 2:1
d Ezr 4:9
Es 1:2
Es 3:15
Da 8:2
e Ne 7:2
f Ps 137:5
g Ezr 4:12
Ezr 6:7
h Ezr 9:8
Ez 6:9
i Ezr 8:35
Jer 52:30
j Ezr 5:8
k Ne 9:37
l 1Kon 9:7
Ps 79:4
m 2Kon 25:10
Ne 2:17
Jes 5:5
n Jer 14:2
Klg 1:4
o 2Kr 20:3
Ezr 8:21
Ps 69:10
p Ezr 5:11
Ne 2:4
Ps 115:16
q De 10:17
Ps 47:2
Da 9:4
r De 7:9
s Ex 20:6
t 1Jo 5:3
u 2Kr 6:40
2Kr 7:15
v Ps 86:6
Ps 130:2
w Ps 88:1
Lu 18:7
x Ps 32:5
Sp 28:13
y Ezr 9:6
Klg 3:39
z 2Kr 29:6
Ef 2:3
a Ne 9:34
Ps 106:6
Ze 3:7
b Le 27:34
Nu 36:13
Ps 119:4
c De 12:1
d De 4:1
e De 4:5

2e kolom

a Ps 119:49
Lu 1:72
b Le 26:33
De 4:27
De 28:64
c De 4:29
d De 30:2
e Jer 29:13
f De 30:4
Ps 106:47
Jes 11:12
Jer 12:15
g Jer 3:14
h De 12:5
Ps 132:13

8 Gedenk[a] alstublieft het woord dat gij uw knecht Mozes geboden hebt, door te zeggen: 'Mocht GIJ, van UW zijde, ontrouw handelen, dan zal ik, van mijn zijde, U onder de volken verstrooien.[b] **9** Wanneer GIJ tot mij teruggekeerd zult zijn[c] en mijn geboden onderhouden[d] en ze volbracht zult hebben[e] — al bevonden UW verdrevenen zich aan het einde van de hemel, ik zal hen vandaar bijeenbrengen[f] en hen stellig brengen[g] naar de plaats die ik heb uitgekozen om mijn naam daar te doen verblijven."[h] **10** En zij zijn uw knechten[i] en uw volk,[j] dat gij door uw grote kracht en door uw sterke hand[k] hebt losgekocht.[l] **11** Ach Jehovah, laat uw oor alstublieft opmerkzaam worden op het gebed van uw knecht en op het gebed[m] van uw knechten die er behagen in scheppen uw naam te vrezen;[n] en laat uw knecht heden toch alstublieft succes hebben[o] en maak hem tot een voorwerp van medelijden voor het aangezicht van deze man."[p]

Ikzelf nu was toen schenker[q] van de koning.

2 Voorts gebeurde het in de maand Nisan,[r] in het twintigste[s] jaar van Artaxerxes,[t] de koning, dat er wijn voor hem stond, en zoals gewoonlijk nam ik de wijn op en gaf die aan de koning.[u] Maar het geval wilde, dat ik nooit droefgeestig was geweest in zijn tegenwoordigheid.[v] **2** Daarom zei de koning tot mij: „Waarom staat uw gezicht somber,[w] terwijl gij zelf niet ziek zijt? Dit is niets anders dan een droefgeestigheid van het hart."[x] Hierop werd ik zeer bevreesd.

3 Toen zei ik tot de koning:

i Le 25:42; **j** De 9:29; **k** De 5:15; De 9:26; **l** De 7:8; De 15:15; **m** Sp 15:8; Sp 15:29; Jak 5:16; **n** Jes 26:8; **o** Ezr 7:6; Ps 118:25; **p** 1Kon 8:50; Ps 106:46; Sp 21:1; **q** Ne 2:1; **HFDST. 2** **r** Ex 12:2; Es 3:7; **s** Ne 1:1; **t** Ezr 7:1; Ne 13:6; **u** Ne 1:11; **v** Es 4:2; **w** Ge 40:7; **x** Sp 15:13.

„Dat de koning zelf tot onbepaalde tijd leve![a] Waarom zou mijn gezicht niet somber worden wanneer de stad,[b] het huis van de grafsteden van mijn voorvaders,[c] verwoest is en zelfs haar poorten door vuur verteerd zijn?”[d] **4** Op zijn beurt zei de koning tot mij: „Wat is het dat gij tracht gedaan te krijgen?”[e] Terstond bad[f] ik tot de God des hemels.[g] **5** Daarna zei ik tot de koning: „Indien het de koning werkelijk goeddunkt,[h] en indien uw knecht goed schijnt in uw ogen,[i] dat gij mij zendt naar Juda, naar de stad van de grafsteden van mijn voorvaders, opdat ik haar kan herbouwen.”[j] **6** Hierop zei de koning tot mij, terwijl zijn gemalin naast hem zat: „Hoe lang zal uw reis duren en wanneer zult gij terugkeren?” Het scheen de koning dan goed toe[k] mij te zenden, toen ik hem de vastgestelde tijd opgaf.[l]

7 Vervolgens zei ik tot de koning: „Indien het de koning werkelijk goeddunkt, laat men mij dan brieven[m] meegeven voor de stadhouders[n] aan de overkant van de Rivier,[o] opdat zij mij doorgang verlenen, totdat ik in Juda aankom; **8** ook een brief voor Asaf, de bewaker van het park dat de koning toebehoort, dat hij mij bomen geeft, om de poorten van de Burcht[p] die bij het huis behoort,[q] met balken te bouwen, en voor de muur[r] van de stad en voor het huis waar ik mijn intrek zal nemen.” De koning dan gaf [ze] mij, naar de goede hand van mijn God over mij.[s]

9 Mettertijd kwam ik bij de stadhouders[t] aan de overkant van de Rivier en gaf hun de brieven van de koning. Bovendien zond de koning oversten van de krijgsmacht en ruiters met mij mee. **10** Toen nu de Horoniet[u] Sanballat[v] en de Ammonitische[w] knecht Tobia[x] [het] te horen kregen, scheen het hun iets heel ergs toe[y] dat er iemand was gekomen om iets goeds voor de zonen van Israël te zoeken.

HFDST. 2

a 1Kon 1:31; Da 2:4
b Ne 1:3; Ps 137:5
c Ne 3:16
d Ne 1:3
e Es 5:3; Es 7:2
f 1Sa 1:13; Sp 3:6; Fil 4:6
g Ezr 5:11
h Ezr 5:17; Es 1:19
i Es 7:3; Sp 3:4
j Da 9:25
k Ne 1:11; Jes 65:24
l Ne 5:14; Ne 13:6
m Ezr 7:21; Ne 2:9
n Ezr 5:3; Ne 3:7
o Joz 1:4
p Ne 7:2
q 1Kr 29:1; Ezr 1:3
r Ne 1:3; Ne 2:17
s Ezr 7:6; Sp 21:1
t Ezr 5:3
u Joz 16:3; Joz 16:5
v Ne 2:19; Ne 4:1; Ne 6:2
w Ne 13:1
x Ne 4:3; Ne 6:14; Ne 13:7
y Ps 112:10

2e kolom

a Pr 3:7; Am 5:13; Mt 10:16
b Ps 51:18; Ps 122:6
c 2Kr 26:9; Ne 3:13
d Ne 3:13
e Ne 1:3
f Klg 1:4; Klg 2:9
g Ne 3:15; Ne 12:37
h 2Sa 15:23; Jo 18:1
i Ne 2:13
j Ne 4:14; Ne 7:5
k Ne 1:3; Jer 24:9; Ez 5:14
l Ezr 7:6; Ezr 7:28
m Ne 2:8
n Da 9:25
o Ezr 6:22; Hag 1:14
p Ne 2:10
q Ne 13:1
r Sp 30:22
s Ne 6:14
t Ne 4:7
u Ne 6:1

11 Ten slotte kwam ik te Jeruzalem aan en ik bleef daar drie dagen. **12** Toen stond ik in de nacht op, ik en nog enkele mannen met mij, en ik vertelde aan geen mens[a] wat mijn God mij in het hart gaf om voor Jeruzalem te doen,[b] en er was geen huisdier bij mij, behalve het huisdier waarop ik reed. **13** Voorts ging ik ’s nachts door de Dalpoort[c] naar buiten en vóór de Bron van de Grote Slang langs en naar de Aspoort,[d] en ik stelde voortdurend een onderzoek in naar de muren[e] van Jeruzalem, hoe ze neergehaald waren en zijn poorten[f] door vuur verteerd waren. **14** En ik ging door naar de Bronpoort[g] en naar de Koningsvijver, en er was geen plaats waarlangs het huisdier onder mij kon voortgaan. **15** Maar ik bleef in de nacht door het stroomdal[h] naar boven klimmen en een onderzoek instellen naar de muur; waarna ik terugkeerde en door de Dalpoort[i] naar binnen ging en zo terugkwam.

16 En de regenten[j] zelf wisten niet waarheen ik was gegaan en wat ik deed; en aan de joden en de priesters en de edelen en de regenten en de rest van degenen die het werk verrichtten, had ik nog niets verteld. **17** Ten slotte zei ik tot hen: „Gij ziet de slechte situatie waarin wij verkeren, hoe Jeruzalem verwoest is en zijn poorten met vuur verbrand zijn. Komt en laten wij de muur van Jeruzalem herbouwen, opdat wij niet langer een smaad blijven.”[k] **18** Voorts vertelde ik hun over de hand[l] van mijn God, hoe die goed over mij was,[m] en ook over de woorden van de koning[n] die hij tot mij gezegd had. Hierop zeiden zij: „Laten wij opstaan, en wij moeten bouwen.” Zij sterkten hun handen dus voor het goede werk.[o]

19 Toen nu de Horoniet Sanballat[p] en de Ammonitische[q] knecht[r] Tobia[s] en de Arabier[t] Gesem[u] het hoorden, gingen zij ons

bespotten[a] en verachtelijk op ons
neerzien en zeiden: „Wat is dit
voor een zaak die GIJ doet? Re-
belleert GIJ soms tegen de ko-
ning?”[b] **20** Maar ik diende hun
van repliek en zei tot hen: „De
God des hemels[c] is het die ons
succes zal geven,[d] en wijzelf, zijn
knechten, zullen opstaan, en wij
moeten bouwen; maar GIJ, GIJ
hebt geen deel,[e] noch rechtmatige
aanspraak, noch gedachtenis[f]
in Jeruzalem.”

3 Toen stonden de hogepries-
ter Eljasib[g] en zijn broeders,
de priesters, op en bouwden de
Schaapspoort.[h] Zijzelf heiligden
haar[i] en zetten vervolgens haar
deuren in; en tot aan de Mea-
toren[j] heiligden zij haar, tot aan
de Hananeëltoren.[k] **2** En aan
hun zijde bouwden de mannen van
Jericho.[l] En aan hun zijde bouwde
Zakkur, de zoon van Imri.
3 En de Vispoort[m] bouwden de
zonen van Hassenaä; zijzelf bouw-
den haar met balken[n] en zetten
toen haar deuren,[o] haar sluitbal-
ken en haar grendels in.[p] **4** En
aan hun zijde was Meremoth,[q] de
zoon van Uria,[r] de zoon van Hak-
koz, bezig met herstellingswerk,
en aan hun zijde was Mesullam,[s]
de zoon van Berechja, de zoon
van Mesezabeël, bezig met her-
stellingswerk; en aan hun zijde
was Zadok, de zoon van Baäna,
bezig met herstellingswerk.
5 En aan hun zijde waren de Te-
koïeten[t] bezig met herstellings-
werk; maar hun majestueuzen[u]
zelf stelden hun nek niet ten dien-
ste van hun meesters.
6 En de Poort van de Oude
[Stad][v] herstelden Jojada, de zoon
van Paseah, en Mesullam, de zoon
van Besodja; zijzelf bouwden haar
met balken en zetten toen haar
deuren en haar sluitbalken en
haar grendels in.[w] **7** En aan hun
zijde waren de Gibeoniet[x] Melatja
en de Meronothiet[y] Jadon bezig
met herstellingswerk, mannen
van Gibeon[z] en Mizpa,[a] die be-
hoorden tot de troon van de stad-
houder[a] aan de overkant van de
Rivier.[b] **8** Aan zijn zijde was Uz-
ziël, de zoon van Harhaja, [een
der] goudsmeden,[c] bezig met her-
stellingswerk; en aan zijn zijde
was Hananja, een lid van de zalf-
mengers,[d] bezig met herstellings-
werk; en zij plaveiden Jeruzalem
voorts tot aan de Brede Muur.[e]
9 En aan hun zijde was Refaja,
de zoon van Hur, een vorst van
het halve district Jeruzalem, be-
zig met herstellingswerk. **10** En
aan hun zijde was Jedaja, de zoon
van Harumaf, bezig met herstel-
lingswerk tegenover zijn eigen
huis;[f] en aan zijn zijde was Hattus,
de zoon van Hasabneja, bezig met
herstellingswerk.
11 Een ander afgemeten stuk
herstelden Malkija, de zoon van
Harim,[g] en Hassub, de zoon van
Pahath-Moab,[h] en ook de Bak-
ovenstoren.[i] **12** En aan zijn zijde
was Sallum, de zoon van Hallohes,
een vorst[j] van het halve district
Jeruzalem, bezig met herstellings-
werk, hij en zijn dochters.
13 De Dalpoort[k] herstelden Ha-
nun en de inwoners van Zanoah;[l]
zijzelf bouwden haar en zetten
toen haar deuren,[m] haar sluitbal-
ken[n] en haar grendels[o] in; ook
[bouwden zij] duizend el aan de
muur tot aan de Aspoort.[p] **14**
De Aspoort herstelde Malkija, de
zoon van Rechab, een vorst van
het district Beth-Hakkerem;[q] hij-
zelf nu bouwde haar en zette haar
deuren, haar sluitbalken en haar
grendels in.
15 En de Bronpoort[r] herstelde
Sallun, de zoon van Kolhozé, een
vorst van het district Mizpa;[s] hij-
zelf nu bouwde haar en overkap-
te haar en zette haar deuren,
haar sluitbalken en haar gren-
dels in,[t] en ook [bouwde hij] de
muur van de Kanaalvijver[u] naar
de Koningstuin[v] en tot aan de
Trappen[w] die van de Stad van
David[x] afdalen.
16 Na hem was Nehemia, de
zoon van Azbuk, een vorst van

HFDST. 2

a Job 30:1
Ps 79:4
Ps 80:6
b Ne 6:6
c Ezr 1:2
Ezr 5:11
Ezr 7:23
d Ps 122:6
Ps 127:1
e Ezr 4:3
2Kor 6:14
f Ex 28:29

HFDST. 3

g Ne 12:10
Ne 13:4
Ne 13:28
h Jo 5:2
i Ne 12:30
j Ne 12:39
k Jer 31:38
Za 14:10
l Ezr 2:34
m 2Kr 33:14
Ze 1:10
n Ne 2:8
o Ne 7:1
p 2Kr 14:7
q Ne 3:21
r Ezr 8:33
s Ne 3:30
Ne 6:18
t Ne 3:27
Am 1:1
u Re 5:23
Lu 11:23
1Ti 6:17
v Ne 12:39
w Ne 3:3
x Joz 9:27
2Sa 21:2
y 1Kr 27:30
z Joz 10:2
a Joz 18:26
2Kr 16:6
Jer 40:6

2e kolom

a Ne 2:9
b Ge 15:18
c Ne 3:31
d Ex 30:25
1Kr 9:30
e 2Kon 14:13
Ne 12:38
f Ne 3:23
Ne 3:28
g Ezr 2:32
h Ezr 2:6
Ne 10:14
i Ne 12:38
j 2Kon 24:12
1Kr 28:1
k 2Kr 26:9
Ne 2:13
l Joz 15:34
Ne 11:30
m Re 16:3
1Kr 22:3
n Ne 3:3
o 2Kr 8:5
p Ne 2:13
q Jer 6:1
r Ne 2:14
Ne 12:37
s Joz 18:26
1Kon 15:22
Jer 40:6
t Ne 3:3

u Jes 22:9; v Jer 39:4; w Ne 12:37; x 2Sa 5:7.

het halve district Beth-Zur,[a] bezig met herstellingswerk tot tegenover de Grafsteden[b] van Dąvid en tot aan de vijver[c] die aangelegd was en tot aan het Huis van de Sterken.[d]

17 Na hem waren de levieten[e] bezig met herstellingswerk: Rę-hum, de zoon van Bąni;[f] aan zijn zijde was Hasąbja, een vorst van het halve district Kehila,[g] bezig met herstellingswerk voor zijn district. **18** Na hem waren hun broeders bezig met herstellingswerk: Bąvvai, de zoon van Hę-nadad, een vorst van het halve district Kehila.

19 En Ęzer, de zoon van Ję-sua,[h] een vorst van Mizpa,[i] herstelde voorts aan zijn zijde nog een afgemeten stuk tegenover de opgang naar het Tuighuis bij de Steunbeer.[j]

20 Na hem werkte Bąruch, de zoon van Ząbbai,[k] vol vuur[l] [en] herstelde nog een afgemeten stuk, van de Steunbeer tot aan de ingang van het huis van de hogepriester Ęljasib.[m]

21 Na hem herstelde Mę-remoth, de zoon van Urja,[n] de zoon van Hąkkoz, nog een afgemeten stuk, van de ingang van het huis van Ęljasib tot aan het einde van Ęljasibs huis.

22 En na hem waren de priesters, mannen uit het [Jordąan]district,[o] bezig met herstellingswerk. **23** Na hen waren Bęnjamin en Hąssub bezig met herstellingswerk tegenover hun eigen huis. Na hen was Azarja, de zoon van Maäsęja, de zoon van Anąnja, bezig met herstellingswerk vlak bij zijn eigen huis. **24** Na hem herstelde Binnuï, de zoon van Hę-nadad, nog een afgemeten stuk, van het huis van Azarja tot aan de Steunbeer[p] en tot aan de hoek.

25 [Na hem] was Pąlal, de zoon van Ūzai, [bezig met herstellingswerk] tegenover de Steunbeer en de toren die van het Huis van de Koning[q] uitsteekt, de hoge die bij het Voorhof van de Wacht[r] behoort. Na hem was er Pedąja, de zoon van Pąros.[a]

26 En de Nę-thinim[b] zelf bleken op de Ofel[c] te wonen; [zij waren bezig met herstellingswerk] tot tegenover de Waterpoort[d] in het oosten en de uitstekende toren.

27 Na hen herstelden de Tekoieten[e] nog een afgemeten stuk, van tegenover de grote uitstekende toren tot aan de Ofelmuur.

28 Boven de Paardenpoort[f] waren de priesters bezig met herstellingswerk, ieder tegenover zijn eigen huis.

29 Na hen was Ządok,[g] de zoon van Immer, bezig met herstellingswerk tegenover zijn eigen huis.

En na hem was Semąja, de zoon van Sechąnja, de bewaker van de Oostpoort,[h] bezig met herstellingswerk.

30 Na hem herstelden Hanąnja, de zoon van Selemja, en Hąnun, de zesde zoon van Ząlaf, nog een afgemeten stuk.

Na hem was Mesullam,[i] de zoon van Berechja, bezig met herstellingswerk tegenover zijn eigen zaal.[j]

31 Na hem was Malkija, een lid van het gilde der goudsmeden,[k] bezig met herstellingswerk tot aan het huis van de Nę-thinim[l] en de handelaars,[m] tegenover de Inspectiepoort en tot aan het dakvertrek van de hoek.

32 En tussen het dakvertrek van de hoek en de Schaapspoort[n] waren de goudsmeden en de handelaars bezig met herstellingswerk.

4 Nu gebeurde het dat zodra Sanbąllat[o] hoorde dat wij de muur aan het herbouwen waren, hij toornig en zeer geërgerd werd,[p] en hij bleef de joden bespotten.[q] **2** En hij zei toen in tegenwoordigheid van zijn broeders[r] en de krijgsmacht van Samaria, ja, hij zei toen: „Wat doen die machteloze joden? Zullen zij

HFDST. 3

a Joz 15:58; 2Kr 11:7
b 1Kon 2:10; 2Kr 16:14
c Ne 2:14
d Hgl 3:7
e 1Kr 23:28
f Ne 8:7; Ne 9:5
g Joz 15:44; 1Sa 23:1; 1Kr 4:19
h Ezr 2:40; Ne 10:9
i Ne 3:15
j 2Kr 26:9; Ne 3:24
k Ezr 10:28
l Pr 9:10; Ro 12:11; Kol 3:23
m Ne 3:1; Ne 13:4
n Ezr 8:33
o Ge 13:10; De 34:3; 1Kon 7:46
p Ne 3:19
q 2Sa 5:11; 2Sa 7:1; Ne 12:37
r Jer 37:21

2e kolom

a Ezr 2:3
b Joz 9:23; 1Kr 9:2; Ezr 2:43; Ezr 8:17; Ezr 8:20
c 2Kr 27:3; 2Kr 33:14; Ne 11:21
d Ne 8:1; Ne 12:37
e Ne 3:5
f Jer 31:40
g Ne 13:13
h 1Kr 9:18; 1Kr 26:14; 2Kr 31:14
i Ne 6:18
j Ne 12:44
k Ne 3:8
l Ne 3:26
m 1Kon 10:15; 1Kon 10:28
n Ne 3:1; Ne 12:39; Jo 5:2

HFDST. 4

o Ne 2:10; Ne 6:1; Ne 13:28
p Ps 2:1
q Heb 11:36
r Ezr 4:9

zich op zichzelf verlaten? Zullen zij slachtoffers brengen?[a] Zullen zij [alles] op één dag voltooien? Zullen zij de stenen uit de stoffige puinhopen tot leven wekken,[b] daar ze immers verbrand zijn?"

3 Nu stond de Ammoniet[c] Tobja[d] naast hem, en hij zei vervolgens: „Wat zij ook bouwen, indien een vos[e] [ertegen] opsprong, zou hij hun stenen muur stellig neerhalen."

4 Hoor,[f] o onze God, want wij zijn een voorwerp van verachting geworden;[g] en doe hun smaad[h] op hun eigen hoofd terugvallen, en geef hen ter plundering over in het land van gevangenschap. **5** En bedek hun dwaling en hun zonde niet[i] van voor uw aangezicht. Laat die niet uitgewist worden, want zij zijn krenkend tegen de bouwers opgetreden.

6 Wij bouwden dus voort aan de muur, en de gehele muur werd tot op zijn halve [hoogte] samengevoegd, en het volk bleef een hart hebben om te werken.[j]

7 Nu gebeurde het dat zodra Sanballat[k] en Tobja[l] en de Arabieren[m] en de Ammonieten[n] en de Asdodieten[o] hoorden dat de herstelling van de muren van Jeruzalem was gevorderd, want men was begonnen de bressen te dichten, zij zeer toornig werden. **8** En zij allen zetten met elkaar een samenzwering op touw[p] om tegen Jeruzalem te gaan strijden en mij in verwarring te brengen. **9** Maar wij baden[q] tot onze God en hielden vanwege hen dag en nacht een wacht tegen hen geposteerd.

10 En Juda ging zeggen: „De kracht van de lastdrager[r] is gestruikeld, en er is heel veel puin;[s] en wijzelf zijn niet in staat aan de muur te bouwen."

11 Bovendien bleven onze tegenstanders zeggen: „Zij zullen het niet weten[t] en zij zullen het niet zien, totdat wij midden onder hen komen, en wij zullen hen stellig doden en het werk stopzetten."

12 Nu gebeurde het dat telkens wanneer de joden die dicht bij hen woonden kwamen, zij voorts wel tienmaal tot ons zeiden: „[Zij zullen opkomen] uit alle plaatsen waar gijlieden tot ons zult terugkeren."

13 Daarom hield ik [mannen] geposteerd op de diepst gelegen gedeelten van de plaats achter de muur, op de open plaatsen, en het volk hield ik geposteerd volgens families, met hun zwaarden,[a] hun lansen[b] en hun bogen. **14** Toen ik [hun vrees] zag, stond ik onmiddellijk op en zei tot de edelen[c] en de regenten[d] en de rest van het volk: „Weest niet bevreesd[e] wegens hen. Denkt aan Jehovah, de grote[f] en vrees inboezemende;[g] en strijdt voor UW broeders,[h] UW zonen en UW dochters, UW vrouwen en UW huizen."

15 Nu gebeurde het dat zodra onze vijanden hoorden dat het ons bekend geworden was, zodat de [ware] God hun raad had verijdeld[i] en wij allen naar de muur waren teruggekeerd, ieder naar zijn werk, **16** ja, het gebeurde dat van die dag af de helft van mijn jonge mannen[j] met het werk bezig was, en de helft van hen hield de lansen, de schilden en de bogen en de maliënkolders;[k] en de vorsten[l] stonden achter het gehele huis van Juda. **17** Wat de bouwers aan de muur betreft en degenen die de vracht van lastdragers droegen, [ieder] deed met de ene hand het werk, terwijl de andere [hand][m] de werpspeer[n] vasthield. **18** En de bouwers hadden ieder hun zwaard aan de heup gegord,[o] terwijl zij aan het bouwen waren;[p] en de hoornblazer[q] stond naast mij.

19 Voorts zei ik tot de edelen en de regenten[r] en de rest van het volk: „Het werk is groot en uitgestrekt, en wij zijn ver van elkaar over de muur verspreid. **20** Op de plaats waar GIJ het hoorn-

HFDST. 4

a Ne 12:43
b Ne 4:10
c Ne 13:1
d Ne 2:19
Ne 6:1
e Klg 5:18
f Ps 86:6
g Ps 123:3
h Ps 79:12
Sp 3:34
i Ps 59:5
Ps 69:27
Jer 18:23
2Ti 4:14
j Ezr 5:8
Pr 3:3
Kol 3:23
k Ne 2:10
l Ne 4:3
m Ne 2:19
n Am 1:13
o Joz 13:3
Ne 13:23
p Ps 2:2
q Ps 50:15
Ps 55:16
r 2Kr 2:18
s Ne 4:2
t Ps 56:6

2e kolom

a Hgl 3:8
b 2Kr 26:14
c Ne 2:16
Ne 13:17
d Ne 7:5
e Nu 14:9
De 20:3
Joz 1:9
Ps 27:1
Ro 8:31
Heb 13:5
f De 10:17
1Sa 4:8
g De 7:21
Ne 1:5
Ps 47:2
Ps 65:5
h 2Sa 10:12
i 2Sa 17:14
Ps 33:10
j Ne 5:16
k 2Kr 26:14
l Ezr 10:14
Ne 11:1
m Mt 10:16
Fil 1:28
n 2Kr 23:10
2Kr 32:5
o 2Sa 20:8
p Da 9:25
q Nu 10:9
2Kr 13:12
Sp 20:18
r Ne 2:16
Ne 7:5

geschal hoort, daar zult GIJ U bij ons verzamelen. Onze God zelf zal voor ons strijden."[a]

21 Terwijl wij bezig waren met het werk, hield dan de andere helft van hen de lansen, van het opklimmen van de dageraad totdat de sterren te voorschijn kwamen. **22** Bovendien zei ik in die tijd tot het volk: „Laten de mannen, ieder met zijn bediende, de nacht binnen Jeruzalem doorbrengen,[b] en zij moeten ons 's nachts tot een wacht en overdag tot werkers worden." **23** Ikzelf[c] en mijn broeders[d] en mijn bedienden[e] en de mannen van de wacht[f] die achter mij waren, wij trokken onze kleren niet uit; ieder [hield] zijn werpspeer[g] in zijn rechterhand.

5 Er ontstond echter een groot [en] luid geroep[h] van het volk en hun vrouwen tegen hun joodse broeders.[i] **2** En er waren er die zeiden: „Onze zonen en onze dochters verpanden wij om koren te kunnen krijgen en te eten en in leven te blijven."[j] **3** En er waren er die zeiden: „Onze velden en onze wijngaarden en onze huizen verpanden wij[k] om koren te kunnen krijgen tijdens het voedseltekort." **4** En er waren er die zeiden: „Wij hebben voor de schatting van de koning geld geleend[l] op onze velden en onze wijngaarden.[m] **5** Nu dan, ons vlees is hetzelfde als het vlees van onze broeders;[n] onze zonen zijn hetzelfde als hun zonen, maar zie, wij maken onze zonen en onze dochters tot slaven,[o] en sommigen van onze dochters zijn reeds [tot slavinnen] gemaakt; en er is geen kracht in onze handen, terwijl onze velden en onze wijngaarden aan anderen toebehoren."

6 Nu werd ik zeer toornig, zodra ik hun luide geroep en deze woorden hoorde. **7** Daarom ging mijn hart in mij overleggen, en ik begon aanmerkingen te maken[p] op de edelen en de regenten en zei vervolgens tot hen: „Woeker[a] eist GIJ, ieder van zijn eigen broeder."

Voorts belegde ik vanwege hen een grote vergadering.[b] **8** Ik zei nu tot hen: „Wijzelf hebben onze eigen joodse broeders die aan de natiën verkocht waren, voor zover het in ons vermogen lag, teruggekocht;[c] en zult GIJ terzelfder tijd UW eigen broeders verkopen,[d] en moeten zij aan ons worden verkocht?" Hierop verstomden zij, en zij vonden geen woord.[e] **9** Vervolgens zei ik: „De zaak die GIJ doet, is niet goed.[f] Dient GIJ niet in de vrees[g] voor onze God[h] te wandelen, wegens de smaad[i] van de natiën, onze vijanden?[j] **10** En ook ik, mijn broeders en mijn bedienden geven geld en koren onder hen te leen. Laten wij dit lenen tegen rente alstublieft laten varen.[k] **11** Geeft hun alstublieft vandaag nog hun velden, hun wijngaarden, hun olijfbosjes en hun huizen terug,[l] en het honderdste deel van het geld en het koren, de nieuwe wijn en de olie, dat GIJ als rente van hen eist."

12 Hierop zeiden zij: „Wij zullen [het] teruggeven[m] en van hen niets terugvorderen.[n] Wij zullen precies zo doen als gij zegt."[o] Ik riep dus de priesters en liet hen zweren, naar dit woord te doen.[p] **13** Ook schudde ik mijn boezem uit en zei toen: „Zo moge de [ware] God iedere man die dit woord niet gestand doet, uit zijn huis en uit zijn verworven bezit schudden; en zo moge hij uitgeschud en leeg worden." Hierop zei de gehele gemeente: „Amen!"[q] Toen loofden zij Jehovah.[r] En het volk deed voorts naar dit woord.[s]

14 Nog iets: Vanaf de dag dat hij mij opdroeg hun stadhouder[t] te worden in het land Juda, van het twintigste[u] tot het tweeëndertigste[v] jaar van Artaxerxes,[w] de koning, twaalf jaar, hebben noch ikzelf noch mijn broeders het brood gegeten dat de stadhouder toekomt.[x] **15** Wat de vroegere stadhouders betreft, die

HFDST. 4

a De 1:30; Joz 23:10
b Ne 4:6
c Ne 10:1
d Ne 4:14
e Ne 5:10; Ne 13:19
f 1Kr 11:25
g 2Kr 23:9; 2Kr 23:10

HFDST. 5

h De 15:9; Sp 21:13; Lu 18:7
i Mi 2:2
j Ge 47:19
k Ge 47:20
l De 28:48
m Ne 9:37
n 2Sa 5:1
o Ex 21:7; De 15:12; 2Kon 4:1; Sp 22:7; Mt 18:25
p Le 19:15; Le 19:17; 2Kr 19:6; 1Ti 5:20; Tit 2:15

2e kolom

a Ex 22:25; Le 25:36; De 23:19; Ps 15:5; Ez 22:12
b Sp 27:5
c Le 25:48
d Le 25:35; De 15:7; Jer 34:9
e Job 29:10; Job 32:15
f 1Sa 2:24; Jes 58:7
g Le 25:36; Ne 5:15; Job 28:28; Sp 8:13; Pr 8:12; Mal 1:6
h De 8:18
i 1Pe 2:12
j Ez 36:20; Ro 2:24
k Ne 5:7; Ez 18:8; Ez 18:13
l Ne 5:3
m Lu 19:8
n Ps 37:26; Ps 112:5; Sp 19:17; Sp 28:8; Lu 6:35
o Ezr 10:12
p De 17:9; Ezr 10:5
q De 27:26
r Ps 148:1
s Ps 76:11; Ps 119:106; Pr 5:5
t Ne 10:1
u Ne 2:1
v Ne 13:6
w Ezr 8:1
x 1Kor 9:4; 1Kor 9:15; 2Th 3:8

er vóór mij waren, zij hadden het
het volk zwaar gemaakt, en voor
brood en wijn bleven zij dage-
lijks veertig zilveren sikkelen van
hen nemen. Ook hun bedienden
zelf gedroegen zich heerszucht-
tig ten aanzien van het volk.[a]
Wat mij betreft, ik heb zo niet
gedaan,[b] vanwege de vrees voor
God.[c]
16 En, wat meer is, het werk
aan deze muur heb ik mede ter
hand genomen,[d] en geen veld heb-
ben wij verworven;[e] en al mijn
bedienden waren daar bijeenge-
bracht voor het werk. **17** En de
joden en de regenten, honderd
vijftig man, en degenen die van-
uit de natiën die rondom ons wa-
ren tot ons kwamen, waren aan
mijn tafel.[f] **18** Wat datgene be-
treft wat zo dagelijks werd bereid:
één stier, zes uitgelezen schapen
en gevogelte werden voor mij be-
reid, en eens in de tien dagen al-
lerlei wijn[g] in overvloed. En met
dat al heb ik het brood dat de
stadhouder toekomt niet gevor-
derd, omdat de dienst zwaar op
dit volk drukte. **19** Gedenk toch
ten gunste van mij,[h] o mijn God,
ten goede,[i] al wat ik ten behoeve
van dit volk heb gedaan.[j]

6 Nu gebeurde het dat zodra er
aan Sanballat[k] en Tobia[l] en
aan de Arabier[m] Gesem[n] en aan de
rest van onze vijanden was mee-
gedeeld dat ik de muur had her-
bouwd[o] en dat er geen bres meer
in was overgebleven (hoewel ik
tot op die tijd de deuren[p] zelf
nog niet in de poorten had aan-
gebracht),[q] **2** Sanballat en Ge-
sem mij onmiddellijk de volgende
boodschap zonden: „Kom toch,
en laten wij volgens afspraak sa-
menkomen[r] in de dorpen van de
valleivlakte van Ono."[s] Maar hun
opzet was, mij kwaad te doen.[t]
3 Ik zond dus boden tot hen[u] en
liet zeggen: „Het is een groot
werk waarmee ik bezig ben,[v] en ik
kan niet afwaarts komen. Waar-
om zou het werk blijven rusten
terwijl ik het in de steek laat
en tot U moet afkomen?"[w] **4** Zij

HFDST. 5

a Sp 29:2
b 2Kor 11:9
2Kor 12:14
c Ne 5:9
Ps 112:1
Ps 147:11
Sp 16:6
Pr 12:13
d 1Pe 5:3
e Han 20:33
2Kor 12:17
f 2Sa 9:7
Ps 37:21
Jes 32:8
Fil 2:4
1Pe 4:9
g Pr 9:7
Pr 10:19
h Ne 13:14
Ne 13:31
Ps 18:24
Ps 106:4
Mal 3:16
i Jes 38:3
j Heb 6:10

HFDST. 6

k Ne 2:10
l Ne 4:3
m Ne 4:7
n Ne 2:19
o Ne 4:6
Da 9:25
p Ne 3:1
q Ne 3:3
r Ge 4:8
2Sa 3:27
2Sa 20:9
Sp 26:24
s 1Kr 8:12
Ne 11:35
t Ps 12:2
Ps 37:12
Ps 37:32
u Sp 14:15
Mt 10:16
v Pr 9:10
w Ro 12:11

2e kolom

a Ne 2:10
b Ne 2:19
c Ezr 4:15
d Lu 23:2
e Sp 26:24
Han 23:15
f Han 24:13
Han 25:7
g Job 13:4
Ps 36:3
Ps 38:12
Ps 52:2
Mt 12:34
Jo 8:44
h 2Kr 15:7
Ezr 4:4
Jes 35:3
Jer 38:4
i 1Sa 30:6
Ps 56:3
Ps 68:35
Ps 138:3
Jes 41:10
j Ez 3:24
k Am 3:3
l 1Kon 6:5
2Kon 11:3
m Jo 3:20
n Sp 28:1
o Nu 1:51
Nu 18:7
2Kr 26:19

zonden mij echter viermaal het-
zelfde woord, en ik bleef hun met
hetzelfde woord antwoorden.
5 Ten slotte zond Sanballat[a]
met hetzelfde woord een vijf-
de maal zijn bediende tot mij,
met een open brief in zijn hand.
6 Daarin stond geschreven: „On-
der de natiën is gehoord, en Ge-
sem[b] zegt [het], dat gij met de
joden plannen beraamt om te
rebelleren.[c] Daarom bouwt gij
de muur; en gij wordt hun tot
koning,[d] volgens deze woorden.
7 En gij hebt zelfs profeten aan-
gesteld om over u in heel Jeruza-
lem uit te roepen en te zeggen:
'Er is een koning in Juda!' Nu
dan, dergelijke dingen zullen aan
de koning worden verteld. Kom
nu dan toch, en laten wij samen
beraadslagen."[e]
8 Maar ik liet hem zeggen:
„Zulke dingen als gij zegt, zijn
niet geschied,[f] maar gij verzint
ze uit uw eigen hart."[g] **9** Want
zij probeerden allemaal ons be-
vreesd te maken, doordat zij zei-
den: „Hun handen[h] zullen van
het werk aflaten, zodat het niet
gedaan zal worden." Maar nu,
sterk mijn handen.[i]
10 En ikzelf trad het huis bin-
nen van Semaja, de zoon van
Delaja, de zoon van Mehetabeël,
terwijl hij opgesloten was.[j] Hij
dan zei: „Laten wij volgens af-
spraak samenkomen[k] in het huis
van de [ware] God, binnen in
de tempel,[l] en laten wij de deu-
ren van de tempel sluiten; want
zij komen om u te doden, zelfs
's nachts[m] komen zij om u te do-
den." **11** Maar ik zei: „Zou een
man als ik weglopen?[n] En wie
is er als ik die de tempel zou
kunnen binnengaan en in leven
blijven?[o] Ik zal niet naar bin-
nen gaan!" **12** Ik onderzocht [de
zaak] derhalve, en zie, niet God[p]
had hem gezonden, maar hij had
deze profetie tegen mij uitge-
sproken[q] omdat Tobia en Sanbal-
lat[r] zelf hem hadden gehuurd.[s]

p De 18:20; Jer 14:14; q Ps 12:2; Ps 120:2; r Ne 2:10; s Sp 11:9; Ez 13:19.

13 Hierom was hij gehuurd,[a] opdat ik bevreesd zou worden[b] en aldus zou doen, en ik zou stellig zondigen[c] en het zou hun stellig ten dienste staan als een slechte reputatie,[d] om mij te kunnen smaden.[e]

14 Gedenk[f] toch, o mijn God, Tobja[g] en Sanballat naar deze daden van een [ieder], en ook de profetes[h] Noadja en de overige profeten die voortdurend hebben getracht mij bevreesd te maken.

15 Ten slotte kwam de muur[i] op de vijfentwintigste [dag] van Elul, in tweeënvijftig dagen, tot voltooiing.

16 Nu geschiedde het dat zodra al onze vijanden[j] [ervan] hoorden en alle natiën die rondom ons waren het te zien kregen, zij terstond zeer daalden in hun eigen ogen, en zij kwamen te weten dat dit werk vanwege onze God[k] was gedaan. **17** Ook vermeerderden in die dagen de edelen[l] van Juda hun brieven die naar Tobja[m] gingen en die van Tobja welke tot hen kwamen. **18** Want velen in Juda waren door een eed met hem verbonden, want hij was een schoonzoon van Sechanja, de zoon van Arah;[n] en zijn zoon Johanan had zelf de dochter van Mesullam,[o] de zoon van Berechja, [tot vrouw] genomen. **19** Ook zeiden zij in mijn tegenwoordigheid voortdurend goede dingen van hem.[p] En mijn eigen woorden brachten zij steeds aan hem over. Er waren brieven die Tobja zond om mij bevreesd te maken.[q]

7 Nu gebeurde het dat zodra de muur was herbouwd,[r] ik terstond de deuren inzette.[s] Toen werden de poortwachters[t] en de zangers[u] en de levieten[v] aangesteld. **2** Vervolgens droeg ik het bevel over Jeruzalem op aan mijn broeder Hanani[w] en aan Hananja, de vorst van de Burcht,[x] want hij was zo'n betrouwbaar[y] man en vreesde[z] de [ware] God meer dan vele anderen. **3** Ik zei dan tot hen: „De poorten[a] van Jeruzalem dienen niet geopend te worden voordat de zon heet wordt; en terwijl zij erbij staan, dient men de deuren te sluiten en [ze] te grendelen.[a] En stel wachten op uit de inwoners van Jeruzalem, ieder op zijn eigen wachtpost en ieder tegenover zijn eigen huis."[b] **4** De stad nu was uitgestrekt en groot, en er was weinig volk in,[c] en er waren geen huizen gebouwd.

5 Maar mijn God gaf [het] mij in het hart[d] dat ik de edelen en de regenten en het volk zou bijeenbrengen om zich in de geslachtsregisters te laten inschrijven.[e] Toen vond ik het boek van het geslachtsregister[f] van degenen die het eerst waren opgetrokken, en vond daarin geschreven:

6 Dit zijn de zonen van het rechtsgebied[g] die optrokken uit de gevangenschap[h] van de ballingen die Nebukadnezar,[i] de koning van Babylon, in ballingschap had weggevoerd[j] en die later naar Jeruzalem en naar Juda terugkeerden, ieder naar zijn eigen stad;[k] **7** zij die meekwamen met Zerubbabel,[l] Jesua,[m] Nehemia, Azarja, Raämja, Nahamani, Mordechai,[n] Bilsan, Mispereth, Bigvai, Nehum, Baäna.

Het aantal van de mannen van het volk Israël: **8** De zonen van Paros:[o] tweeduizend honderd tweeënzeventig; **9** de zonen van Sefatja:[p] driehonderd tweeënzeventig; **10** de zonen van Arah:[q] zeshonderd tweeënvijftig; **11** de zonen van Pahath-Moab,[r] van de zonen van Jesua en Joab:[s] tweeduizend achthonderd achttien; **12** de zonen van Elam:[t] duizend tweehonderd vierenvijftig; **13** de zonen van Zattu:[u] achthonderd vijfenveertig; **14** de zonen van Zakkai:[v] zevenhonderd zestig; **15** de zonen van Binnuï:[w] zeshonderd achtenveertig; **16** de

HFDST. 6

a Mi 3:11
b Jes 51:12 Ez 2:6
c Jak 4:17
d Sp 22:1 Pr 7:1
e Ps 36:11 Mt 22:15
f Ne 4:4
g Ne 4:3
h Ez 13:17
i Ne 4:1
j Ne 2:10 Ne 4:7
k Ps 129:5
l Ne 5:7
m Ne 2:10
n Ezr 2:5 Ne 7:10
o Ne 3:4
p Sp 28:4 Jo 15:19 1Jo 4:5
q Ne 6:9 Ne 6:13

HFDST. 7

r Ne 2:17 Ne 6:15 Da 9:25
s Ne 3:1 Ne 3:6 Ne 3:13
t 1Kr 26:1 1Kr 26:12 Ezr 2:42
u 1Kr 9:33 Ezr 2:41
v 1Kr 23:28 Ezr 3:8
w Ne 1:2
x 2Kr 17:12 2Kr 26:9 Ne 2:8 Han 23:10
y Ps 101:6 Sp 28:20 Han 6:3 1Kor 4:2
z Ex 18:21 2Sa 23:3 Ne 5:15 Sp 8:13 Jes 33:6
a Ne 2:13 Ne 12:39

2e kolom

a Ne 13:19
b Ps 127:1
c Ne 11:1
d Ezr 7:27
e 1Kr 9:1 Ezr 2:62
f 1Kr 4:33 1Kr 5:1
g Ezr 5:8 Es 9:30
h Ne 1:3
i 2Kon 25:1 Da 3:1
j 2Kon 24:14 2Kr 36:20 Jer 39:9 Jer 52:15 Jer 52:28
k Ezr 2:1

l Ezr 1:11; Ezr 2:2; Za 4:7; Mt 1:12; m Ezr 3:8; Ezr 5:2; Hag 1:14; Za 3:1; n Ezr 2:2; o Ezr 2:3; Ne 10:14; p Ezr 2:4; q Ezr 2:5; Ne 6:18; r Ezr 2:6; Ezr 10:30; s Ezr 8:9; t Ezr 2:7; Ezr 10:26; u Ezr 2:8; v Ezr 2:9; w Ezr 2:10; Ezr 10:34.

zonen van Bębai:[a] zeshonderd
achtentwintig; **17** de zonen van
Azgad:[b] tweeduizend driehonderd
tweeëntwintig; **18** de zonen van
Adonikam:[c] zeshonderd zevenen-
zestig; **19** de zonen van Bigvai:[d]
tweeduizend zevenenzestig;
20 de zonen van Adin:[e] zeshon-
derd vijfenvijftig; **21** de zonen
van Ater,[f] van Hizkia: achten-
negentig; **22** de zonen van Hą-
sum:[g] driehonderd achtentwintig;
23 de zonen van Bęzai:[h] driehon-
derd vierentwintig; **24** de zo-
nen van Harif:[i] honderd twaalf;
25 de zonen van Gibeon:[j] vijfen-
negentig; **26** de mannen van
Bethlehem[k] en Netofa:[l] honderd
achtentachtig; **27** de mannen
van Anathoth:[m] honderd acht-
entwintig; **28** de mannen van
Beth-Azmąveth:[n] tweeënveertig;
29 de mannen van Kirjath-Jea-
rim,[o] Kefira[p] en Beëroth:[q] zeven-
honderd drieënveertig; **30** de
mannen van Rąma[r] en Gęba:[s]
zeshonderd eenentwintig; **31** de
mannen van Michmas:[t] honderd
tweeëntwintig; **32** de mannen
van Bethel[u] en Ai:[v] honderd drie-
entwintig; **33** de mannen van
het andere Nębo:[w] tweeënvijftig;
34 de zonen van de andere Elam:[x]
duizend tweehonderd vierenvijf-
tig; **35** de zonen van Harim:[y]
driehonderd twintig; **36** de zo-
nen van Jericho:[z] driehonderd
vijfenveertig; **37** de zonen van
Lod,[a] Hądid[b] en Ono:[c] zeven-
honderd eenentwintig; **38** de zo-
nen van Senąä:[d] drieduizend ne-
genhonderd dertig.

39 De priesters: De zonen van
Jedąja,[e] van het huis van Jęsua:
negenhonderd drieënzeventig;
40 de zonen van Immer:[f] dui-
zend tweeënvijftig; **41** de zo-
nen van Pąshur:[g] duizend twee-
honderd zevenenveertig; **42** de
zonen van Harim:[h] duizend ze-
ventien.

43 De levieten: De zonen van
Jęsua, van Kądmiël,[i] van de zo-
nen van Hodęva:[j] vierenzeven-

HFDST. 7

a Ezr 2:11
b Ezr 2:12
c Ezr 2:13
d Ezr 2:14
e Ezr 2:15
f Ezr 2:16
g Ezr 2:19
Ne 10:18
h Ezr 2:17
i Ezr 2:18
j Joz 11:19
2Sa 21:2
Ezr 2:20
Ne 3:7
k Ge 35:19
1Kr 2:51
Mt 2:6
l 1Kr 2:54
Ezr 2:22
Jer 40:8
m Joz 21:18
Ezr 2:23
Jer 1:1
n Ezr 2:24
o Joz 9:17
1Sa 7:2
p Joz 18:26
Ezr 2:25
q Joz 18:25
r Ezr 2:26
s Joz 18:24
Za 14:10
t 1Sa 13:5
Ezr 2:27
u 1Kon 12:32
Ezr 2:28
v Joz 7:2
w Ezr 2:29
x Ezr 2:31
y Ezr 2:32
z Ezr 2:34
a Ne 11:35
b Ezr 2:33
c Ne 6:2
d Ezr 2:35
e Ezr 2:36
f Ezr 2:37
g Ezr 10:22
h 1Kr 24:8
Ezr 2:39
i Ezr 3:9
j Ezr 2:40

2e kolom

a 1Kr 25:7
Ezr 2:41
b 1Kr 6:39
c Ne 7:1
d Jer 35:4
e 1Kr 9:17
Ne 11:19
f Ne 12:25
g Ezr 2:42
h Joz 9:27
1Kr 9:2
Ezr 2:58
i Ezr 2:43
j Ezr 2:44
k Ezr 2:45
l Ezr 2:46
m Ezr 2:47
n Ezr 2:48
o Ezr 2:49
p Ezr 2:50
q Ezr 2:51
r Ezr 2:52
s Ezr 2:53
t Ezr 2:54
u 1Kon 9:21
Ne 11:3

tig. **44** De zangers,[a] de zonen
van Asaf:[b] honderd achtenveer-
tig. **45** De poortwachters,[c] de
zonen van Sallum,[d] de zonen van
Ater, de zonen van Talmon,[e] de
zonen van Akkub,[f] de zonen van
Hatita, de zonen van Sobai:[g] hon-
derd achtendertig.

46 De Nethinim:[h] De zonen
van Ziha, de zonen van Hasufa,
de zonen van Tabbaoth,[i] **47** de
zonen van Keros, de zonen van
Sia, de zonen van Padon,[j] **48** de
zonen van Lebana, de zonen van
Hagaba,[k] de zonen van Salmai,
49 de zonen van Hanan,[l] de zo-
nen van Giddel, de zonen van Ga-
har, **50** de zonen van Reaja,[m] de
zonen van Rezin,[n] de zonen van
Nekoda, **51** de zonen van Gaz-
zam, de zonen van Uzza, de zo-
nen van Paseah, **52** de zonen
van Besai,[o] de zonen van Meünim,
de zonen van Nefusesim,[p] **53** de
zonen van Bakbuk, de zonen van
Hakufa, de zonen van Harhur,[q]
54 de zonen van Bazlith, de zo-
nen van Mehida, de zonen van
Harsa,[r] **55** de zonen van Barkos,
de zonen van Sisera, de zo-
nen van Temah,[s] **56** de zonen
van Neziah, de zonen van Hatifa.[t]

57 De zonen van de knechten
van Salomo:[u] De zonen van So-
tai, de zonen van Sofereth, de zo-
nen van Perida,[v] **58** de zonen
van Jaäla, de zonen van Darkon,
de zonen van Giddel,[w] **59** de zo-
nen van Sefatja, de zonen van
Hattil, de zonen van Pocheret-
Hazzębaïm, de zonen van Amon.[x]
60 Al de Nethinim[y] en de zonen
van de knechten van Salomo wa-
ren driehonderd tweeënnegentig
[in getal].

61 En dit waren degenen die
optrokken uit Tel-Melah, Tel-
Harsa, Kerub, Addon en Immer,[z]
en zij waren niet in staat het
huis van hun vaderen en hun af-
stamming, of zij uit Israël waren,
aan te geven: **62** de zonen van
Delaja, de zonen van Tobia, de

v Ezr 2:55; w Ezr 2:56; x Ezr 2:57; y Joz 9:23; Ezr 2:58; Ne 3:26; Ne 7:46; z Ezr 2:59.

zonen van Nekoda,[a] zeshonderd tweeënveertig [in getal]. **63** En van de priesters:[b] de zonen van Habaja, de zonen van Hakkoz,[c] de zonen van Barzillai,[d] die een vrouw uit de dochters van de Gileadiet Barzillai[e] had genomen en voorts naar hun naam werd genoemd. **64** Dezen waren het die naar hun register zochten, om hun afstamming in het openbaar te laten vaststellen, en het werd niet gevonden,[f] zodat zij als onrein van het priesterschap werden uitgesloten.[g] **65** Dientengevolge zei de Tirsjatha[h] hun dat zij niet van de allerheiligste dingen mochten eten,[i] totdat de priester met Urim[j] en Tummim[k] zou optreden.

66 De gehele gemeente als één groep was tweeënveertigduizend driehonderd zestig [in getal],[l] **67** afgezien van hun slaven[m] en hun slavinnen, van wie er zevenduizend driehonderd zevenendertig waren;[n] en zij hadden tweehonderd vijfenveertig zangers[o] en zangeressen.[p] [**68** Hun paarden: zevenhonderd zesendertig; hun muildieren: tweehonderd vijfenveertig.[q]] **69** De kamelen: vierhonderd vijfendertig. De ezels:[r] zesduizend zevenhonderd twintig.[s]

70 En er was een deel van de hoofden[t] van de vaderlijke[u] huizen dat gaf voor het werk.[v] De Tirsjatha[w] zelf gaf voor de schat duizend gouden drachmen, vijftig schalen, vijfhonderd dertig lange priestergewaden.[x] **71** En er waren sommigen van de hoofden van de vaderlijke huizen die voor de schat [bestemd] voor het werk, twintigduizend gouden drachmen en tweeduizend tweehonderd zilveren minen gaven.[y] **72** En wat de rest van het volk gaf, was twintigduizend gouden drachmen en tweeduizend zilveren minen en zevenenzestig lange priestergewaden.

73 En de priesters[z] en de levieten en de poortwachters en de zangers[a] en sommigen van het volk en de Nethinim[b] en heel Israël gingen in hun steden wonen.[c] Toen nu de zevende maand aanbrak,[d] waren de zonen van Israël in hun steden.[e]

8 En het gehele volk verzamelde zich voorts als één man[f] op het openbare plein[g] dat vóór de Waterpoort[h] was. Toen zeiden zij tot Ezra,[i] de afschrijver, het boek[j] van de Mozaïsche wet,[k] die Jehovah Israël geboden had,[l] te halen. **2** Bijgevolg bracht de priester[m] Ezra op de eerste dag van de zevende maand[n] de wet vóór de gemeente[o] van zowel mannen als vrouwen en allen die genoeg begrip hadden om te luisteren.[p] **3** En hij bleef daaruit voorlezen[q] vóór het openbare plein dat vóór de Waterpoort is, van het aanbreken van de dag[r] tot de middag, in tegenwoordigheid van de mannen en de vrouwen en de anderen die begrip hadden; en het gehele volk leende het oor[s] aan het boek van de wet. **4** En Ezra, de afschrijver, bleef op een houten podium staan,[t] dat men voor die gelegenheid gemaakt had; en naast hem stonden Mattithja en Sema en Anaja en Uria en Hilkia en Maäseja aan zijn rechterzijde, en aan zijn linkerzijde Pedaja en Misaël en Malkia[u] en Hasum[v] en Hasbaddana, Zacharia [en] Mesullam.

5 Toen opende[w] Ezra het boek voor de ogen van het gehele volk, want hij stond hoger dan het gehele volk; en toen hij het opende, stond het gehele volk op.[x] **6** Daarna zegende Ezra Jehovah,[y] de [ware] God, de grote [God], waarop het gehele volk antwoordde: „Amen! Amen!”,[z] terwijl zij de handen ophieven.[a] Toen bogen zij diep[b] en wierpen zich voor Jehovah neer met het

HFDST. 7

a Ezr 2:60
b 1Kr 24:1
c 1Kr 24:10
Ne 3:21
d Ezr 2:61
e 2Sa 17:27
2Sa 19:31
2Sa 19:39
1Kon 2:7
f Ezr 2:62
g Nu 18:7
h Ezr 2:63
Ne 8:9
Ne 10:1
i Le 2:3
Nu 18:9
j Ex 28:30
1Sa 28:6
k Le 8:8
De 33:8
l Ezr 2:64
m Ex 21:2
Le 25:44
n Ezr 2:65
o Ne 7:1
p Ex 15:21
1Sa 18:6
2Sa 19:35
q Ezr 2:66
r 1Sa 8:16
2Sa 16:2
s Ezr 2:67
t Nu 7:2
Ezr 1:5
u Nu 17:2
1Kr 23:11
v Ezr 2:68
w Ezr 2:63
Ne 7:65
x Le 6:10
Jes 22:21
y Ezr 2:69
z 2Kr 35:14

2e kolom

a Ne 7:1
b Ne 7:46
c Ne 11:20
d Le 23:24
1Kon 8:2
Ezr 3:1
e Ezr 2:70

HFDST. 8

f Han 2:46
g Jer 5:1
h Ne 3:26
Ne 12:37
i Ezr 7:6
j 2Kr 34:15
k De 31:9
Jos 1:8
1Kon 2:3
l Le 27:34
Nu 36:13
De 28:1
m De 17:18
Mal 2:7
n Le 23:24
Nu 29:1
1Kon 8:2
o De 31:12
2Kr 17:9
p Ne 10:28
Jes 28:9
q Lu 4:16
Han 13:15
Han 15:21
r Han 28:23

s De 5:1; Lu 8:18; Han 16:14; Han 17:11; Heb 2:1; t 2Kr 6:13; u Ne 12:42; v Ne 10:18; w Lu 4:17; x 1Kon 8:14; y Ps 72:18; Ef 1:3; Opb 4:11; z De 27:26; 1Kor 14:16; a 1Kon 8:22; b 1Kr 29:20; 2Kr 20:18; Ps 95:6.

aangezicht ter aarde.[a] **7** En Jesua en Bani en Serebja,[b] Jamin, Akkub, Sabbethai, Hodja, Maäseja, Kelita, Azarja, Jozabad,[c] Hanan, Pelaja,[d] ja, de levieten, verklaarden de wet aan het volk,[e] terwijl het volk overeind stond.[f] **8** En zij bleven voorlezen[g] uit het boek, uit de wet van de [ware] God; het werd toegelicht en er werd betekenis [in] gelegd; en zij bleven het voorgelezene begrijpelijk maken.[h]

9 Toen zeiden Nehemia,[i] dat is de Tirsjatha,[j] en de priester Ezra,[k] de afschrijver, en de levieten die het volk onderricht gaven, tot heel het volk: „Deze, ja, deze dag is voor Jehovah, UW God, heilig.[l] Weest niet treurig en weent niet."[m] Want het gehele volk weende toen zij de woorden van de wet hoorden.[n] **10** Vervolgens zei hij tot hen: „Gaat heen, eet het vette en drinkt het zoete, en zendt delen[o] aan degene voor wie niets is bereid; want deze dag is heilig voor onze Heer, en gevoelt geen smart, want de vreugde van Jehovah is UW vesting." **11** En de levieten legden het gehele volk het zwijgen op, door te zeggen: „Weest stil!, want deze dag is heilig; en gevoelt geen smart." **12** Het gehele volk ging dus heen om te eten en te drinken en om delen te zenden[p] en grote vreugde te bedrijven,[q] want zij hadden de woorden die men hun had bekendgemaakt, begrepen.[r]

13 En op de tweede dag verzamelden zich de hoofden van de vaderen van het gehele volk, de priesters en de levieten bij Ezra, de afschrijver, ja, om inzicht te verwerven in de woorden van de wet.[s] **14** Toen vonden zij in de wet die Jehovah door bemiddeling van Mozes had geboden, geschreven[t] dat de zonen van Israël tijdens het feest in de zevende maand[u] in loofhutten moesten wonen,[v] **15** en dat zij een proclamatie[w] moesten uitvaardigen en in al hun steden en in Jeruzalem[a] een oproep moesten laten rondgaan, die luidde: „Trekt uit naar het bergland[b] en haalt olijfbladeren[c] en de bladeren van oliehoudende bomen en mirtebladeren en palmbladeren en de bladeren van wijdvertakte bomen, om loofhutten te maken, naar hetgeen geschreven staat."

16 Toen trok het volk uit en haalde [ze] en maakte zich loofhutten, ieder op zijn eigen dak[d] en op hun binnenplaatsen en in de voorhoven[e] van het huis van de [ware] God en op het openbare plein[f] van de Waterpoort[g] en op het openbare plein van de Efraïmpoort.[h] **17** Zo maakte de gehele gemeente van hen die uit de gevangenschap waren teruggekomen loofhutten, en zij gingen in de loofhutten wonen; want de zonen van Israël hadden zo niet gedaan sinds de dagen van Jozua, de zoon van Nun,[i] tot op die dag, zodat er een zeer uitbundig vreugdebetoon ontstond.[j] **18** En dag aan dag werd er voorgelezen uit het boek van de wet van de [ware] God,[k] van de eerste dag tot de laatste dag; en zij bleven het feest zeven dagen vieren, en op de achtste dag was er een plechtige vergadering, overeenkomstig de regel.[l]

9 En op de vierentwintigste dag van deze maand[m] verzamelden de zonen van Israël zich onder vasten[n] en in zakken[o] [gekleed] en met aarde[p] op zich. **2** En het zaad van Israël zonderde zich voorts van alle buitenlanders[q] af,[r] en zij traden toe en deden belijdenis[s] van hun eigen zonden[t] en de dwalingen van hun vaderen.[u] **3** Toen gingen zij op hun plaats staan[v] en zij lazen voor uit het boek van de wet[w] van Jehovah, hun God, een vierde deel van de dag;[x] en een vierde deel deden zij belijdenis[y] en bogen zich neer voor Jehovah, hun God.[z]

HFDST. 8

a Le 9:24; Mt 26:39; Opb 7:11
b Ne 9:4
c Ezr 8:33; Ne 11:16
d Ne 10:10
e Le 10:11; De 33:10
f 1Kon 8:14
g 1Ti 4:13
h Hab 2:2; Lu 24:27; Han 8:31
i Ne 1:1
j Ne 7:65
k Ezr 7:11
l Le 23:24; Nu 29:1
m De 16:14; De 16:15
n 2Kon 22:11
o Es 9:19
p 1Sa 1:4; Lu 11:41; Han 2:42
q Ps 126:2; Ps 126:3
r Ne 8:8; Ps 119:130; Sp 2:10; Lu 24:32
s Ps 119:99; Kol 1:9; Kol 1:10
t Han 15:21; Han 28:23
u Le 23:34; De 16:16
v Le 23:42; De 16:13; Za 14:16; Jo 7:2
w Le 23:4

2e kolom

a Jes 33:20
b 2Kr 27:4
c De 8:8
d De 22:8; Han 10:9
e 1Kon 6:36; 1Kon 7:12; 2Kr 4:9; 2Kr 20:5
f Ne 8:1
g Ne 3:26; Ne 8:3
h 2Kon 14:13; Ne 12:39
i Joz 1:1; Heb 4:8
j De 16:14
k De 31:12
l Le 23:36; Nu 29:35; Jo 7:37

HFDST. 9

m 1Kon 8:2
n Ezr 8:21
o Es 4:3; Jon 3:5
p Joz 7:6; 2Sa 1:2; Job 2:12
q Jes 2:6
r Ezr 9:2; Ne 13:3
s Le 26:40; Ezr 9:6

t Ps 106:6; Sp 28:13; u Jer 3:13; Da 9:8; v Ne 8:4; w Ne 8:8; x Ne 8:3; y Da 9:20; z Ne 8:6.

4 Toen gingen Jęsua en Bąni,
Kądmiël, Sebąnja, Bunni, Serębja,[a] Bąni [en] Kenąni staan op de
verhoging[b] der levieten en riepen
met luider stem[c] tot Jehovah, hun
God. **5** En de levieten Jęsua en
Kądmiël, Bąni, Hasąbneja, Serębja, Hodja, Sebąnja [en] Pethąhja
zeiden vervolgens: „Staat op, zegent[d] Jehovah, UW God, van onbepaalde tijd tot onbepaalde tijd.[e]
En men zegene uw glorierijke
naam,[f] die boven alle zegen en lof
verheven is.

6 Gij alleen zijt Jehovah;[g] gijzelf hebt de hemel gemaakt,[h] [ja]
de hemel der hemelen, en heel
zijn heerleger,[i] de aarde[j] en al wat
daarop is,[k] de zeeën[l] en al wat
daarin is;[m] en gij houdt dat alles in
het leven; en het heerleger[n] van
de hemel buigt zich voor u neer.
7 Gij zijt Jehovah, de [ware] God,
die Ąbram hebt uitgekozen[o] en
hem uit Ur der Chaldeeën hebt geleid[p] en hem de naam Ąbraham
hebt gegeven.[q] **8** En gij hebt zijn
hart getrouw bevonden voor uw
aangezicht;[r] daarom werd het verbond[s] met hem gesloten om [hem]
het land van de Kanaänieten, de
Hethieten, de Amorieten en de
Ferezieten en de Jebusieten en
de Girgasieten te geven, om [het]
aan zijn zaad te geven;[t] en gij
hebt uw woorden voorts gestand
gedaan, omdat gij rechtvaardig
zijt.[u]

9 Gij hebt de ellende van onze
voorvaders in Egypte dan ook gezien,[v] en hun luide geroep bij
de Rode Zee gehoord.[w] **10** Toen
hebt gij tekenen en wonderen gegeven tegen Farao en al zijn dienaren en heel het volk van zijn
land,[x] want gij wist dat zij overmoedig tegen hen gehandeld hadden;[y] en gij hebt u voorts een
naam gemaakt[z] zoals op deze dag.
11 En de zee hebt gij voor hen
gespleten,[a] zodat zij midden door
de zee over het droge land zijn
overgetrokken;[b] en hun achtervolgers hebt gij in de diepte geslingerd,[c] als een steen[d] in geweldige wateren.[e] **12** En door een
wolkkolom hebt gij hen geleid
overdag,[a] en door een vuurzuil
's nachts,[b] om voor hen de weg
te verlichten[c] waarlangs zij moesten gaan. **13** En op de berg Sinaï
zijt gij neergedaald[d] en hebt vanuit de hemel met hen gesproken[e]
en hun vervolgens rechtvaardige
rechterlijke beslissingen[f] en wetten van waarheid,[g] goede voorschriften[h] en geboden gegeven.[i]
14 En uw heilige sabbat[j] hebt gij
hun bekendgemaakt, en geboden
en voorschriften en een wet hebt
gij hun geboden door bemiddeling
van uw knecht Mozes.[k] **15** En
brood uit de hemel hebt gij hun
gegeven voor hun honger,[l] en water uit de steile rots hebt gij voor
hen te voorschijn gebracht voor
hun dorst,[m] en gij hebt hun vervolgens gezegd, het land binnen
te gaan[n] en in bezit te nemen
waaromtrent gij uw hand [in een
eed] had opgeheven om [het] hun
te geven.[o]

16 En zijzelf, ja onze voorvaders, hebben overmoedig gehandeld[p] en hun nek voorts verhard,[q]
en zij hebben naar uw geboden
niet geluisterd. **17** Zij weigerden dus te luisteren,[r] en zij dachten niet[s] aan uw wonderdaden die
gij ten aanzien van hen hadt verricht, maar zij verhardden hun
nek[t] en stelden een hoofd aan,[u] om
naar hun dienstbaarheid in Egypte terug te keren. Maar gij zijt
een God van daden van vergeving,[v] goedgunstig[w] en barmhartig,[x] langzaam tot toorn[y] en overvloedig[z] in liefderijke goedheid,
en gij hebt hen niet verlaten.[a]
18 Ja, toen zij zich een gegoten
beeld van een kalf gemaakt hadden[b] en gingen zeggen: 'Dit is uw
God die u uit Egypte heeft opgevoerd',[c] en zij vervolgens grote
daden van minachting bedreven, **19** hebt gij, ja gij, in uw
overvloedige barmhartigheid hen

HFDST. 9

a Ne 8:7
b Ne 8:4
c 2Kr 20:19
Ps 77:1
d 1Kr 29:20
Ps 103:1
e Jer 33:11
Ef 3:21
f Ps 72:19
Ps 145:1
g De 6:4
2Kon 19:19
Jes 37:16
h Ge 1:1
Ps 146:6
Openb 14:7
i Ge 2:1
Ps 148:2
Mt 26:53
j Ge 2:4
k Jes 45:18
l Ge 1:10
m Ge 1:20
n 1Kon 22:19
Ps 103:21
o Ge 12:1
p Ge 11:31
q Ge 17:5
r Ge 22:12
s Ge 22:18
t Ge 15:18
u De 32:4
v Ex 2:25
Ex 3:7
Han 7:34
w Ps 65:2
x Ex 7:3
De 6:22
Ps 105:27
Han 7:36
y Ex 5:2
Ex 10:3
Ex 18:11
z Ex 9:16
Ro 9:17
a Ex 14:21
b Ex 14:22
Ps 66:6
c Ex 15:1
Ps 106:11
Heb 11:29
d Ex 15:5
e Ex 15:10

2e kolom

a Ex 13:21
Nu 14:14
b Ps 78:14
Ps 105:39
c Ex 14:20
d Ex 19:11
De 33:2
e De 4:10
De 4:36
f De 4:1
g Ex 34:6
Ps 19:9
h De 4:8
De 12:1
i De 6:1
j Ex 16:29
Ex 20:10
De 5:12
k Le 27:34
l Ex 16:4
m Ex 17:6
Ps 78:20
n Joz 4:10
o Ge 22:16
Heb 6:18
p Nu 14:44

q De 9:6; Han 7:39; Han 7:51; r Nu 14:11; Nu 14:41; s Ps 78:11; t De 31:27; u Nu 14:4; v Nu 14:18; Ps 86:5; Da 9:9; w Ex 22:27; Ps 103:8; x De 4:31; Ps 78:38; y Ps 145:8; Joë 2:13; z Ex 34:6; a 1Kon 6:13; Ps 106:45; b Ex 32:1; De 9:12; c Ex 32:4; Ps 106:19.

in de wildernis niet verlaten.[a] De
wolkkolom zelf week niet van bo-
ven hen overdag, om hen op de
weg te leiden,[b] noch de vuurzuil
's nachts, om voor hen de weg te
verlichten waarlangs zij moesten
gaan.[c] **20** En uw goede geest[d]
hebt gij gegeven om hen behoed-
zaam te maken, en uw manna
hebt gij aan hun mond niet ont-
houden,[e] en water hebt gij hun
gegeven voor hun dorst.[f] **21** En
veertig[g] jaar lang hebt gij hen in
de wildernis van voedsel voorzien.
Het heeft hun aan niets ontbro-
ken.[h] Zelfs hun kleren versleten
niet[i] en zelfs hun voeten zwollen
niet op.[j]

22 En gij hebt hun voorts ko-
ninkrijken en volken gegeven,[k]
en die stuk voor stuk [aan hen]
toebedeeld,[l] zodat zij het land van
Sihon in bezit namen,[m] ja, het
land van de koning van Hesbon,[n]
en het land van Og,[o] de koning van
Basan.[p] **23** En hun zonen hebt
gij zo talrijk gemaakt als de ster-
ren aan de hemel.[q] Toen hebt gij
hen in het land gebracht[r] waar-
omtrent gij hun voorvaders be-
loofd hadt[s] dat [zij] het zouden
binnengaan om het in bezit te ne-
men. **24** Hun zonen[t] kwamen er
dus binnen en namen het land in
bezit,[u] en gij hebt vervolgens de
bewoners van het land, de Kanaä-
nieten,[v] voor hun aangezicht on-
derworpen[w] en hen in hun hand
gegeven, ja, hun koningen[x] en de
volken van het land,[y] om met hen
te doen naar hun welgevallen.[z]
25 En zij namen voorts versterk-
te steden[a] in en een vette bo-
dem[b] en namen huizen in bezit, vol
met allerlei goede dingen,[c] uitge-
houwen regenbakken,[d] wijngaar-
den en olijfbosjes[e] en bomen voor
voedsel in overvloed, en zij ging-
gen eten en werden verzadigd[f] en
werden vet[g] en gingen een weelde-
rig leven leiden, in uw grote goed-
heid.[h]

26 Maar zij werden ongehoor-
zaam[i] en weerspannig tegen u[j]
en bleven uw wet achter hun
rug werpen,[k] en uw eigen pro-
feten, die tegen hen getuigden
om hen tot u terug te brengen,[a]
doodden zij;[b] en zij bleven daden
van grote minachting bedrijven.[c]
27 Hiervoor hebt gij hen in de
hand van hun tegenstanders ge-
geven,[d] die hen bleven benau-
wen;[e] maar ten tijde van hun be-
nauwdheid riepen zij telkens luid
tot u,[f] en gij, van uw kant, hoor-
de dan vanuit de hemel zelf;[g] en
naar uw overvloedige barmhar-
tigheid[h] hebt gij hun dan redders
gegeven,[i] die hen telkens uit de
hand van hun tegenstanders red-
den.[j]

28 Maar zodra zij rust had-
den, gingen zij opnieuw doen wat
kwaad is voor uw aangezicht,[k] en
dan liet gij hen weer aan de hand
van hun vijanden over, die hen
weer vertrapten.[l] Dan keerden zij
weer terug en riepen tot u om
hulp,[m] en gij, van uw kant, hoor-
de dan vanuit de hemel[n] zelf en
bevrijdde hen naar uw overvloedi-
ge barmhartigheid, telkens weer.[o]
29 Hoewel gij tegen hen bleeft ge-
tuigen,[p] om hen terug te bren-
gen tot uw wet,[q] hebben zij, van
hun kant, zelfs overmoedig gehan-
deld[r] en naar uw geboden niet ge-
luisterd; en tegen uw eigen rech-
terlijke beslissingen[s] zondigden
zij,[t] door welke een mens, zo hij
ze zal doen, ook moet leven.[u] En
zij bleven een weerbarstige schou-
der bieden,[v] en hun nek verhard-
den zij,[w] en zij luisterden niet.[x]
30 Maar gij waart vele jaren toe-
gevend jegens hen[y] en bleeft tegen
hen getuigen[z] door uw geest, door
bemiddeling van uw profeten, en
zij gaven geen gehoor.[a] Ten slot-
te hebt gij hen in de hand van
de volken der landen gegeven.[b]
31 En in uw overvloedige barm-
hartigheid hebt gij hen niet uit-

HFDST. 9

a Nu 14:20
1Sa 12:22
b Ex 40:38
c Nu 9:15
Nu 14:14
d Nu 11:17
Nu 11:25
e Ex 16:15
Nu 11:7
Joz 5:12
f Nu 20:8
De 8:15
Ps 105:41
g Ex 16:35
Nu 14:33
De 2:7
h Ps 34:10
i De 29:5
j De 8:4
k Joz 12:1
Ps 105:44
l Joz 11:23
m Nu 21:24
De 2:31
n Nu 21:26
o Nu 21:33
p De 3:13
Ps 136:20
q Ge 15:5
Ge 22:17
1Kr 27:23
r Joz 3:17
s Ge 12:7
Ge 15:18
Ge 17:8
Ge 26:3
De 9:5
t Nu 14:31
u Joz 21:43
v Ge 10:19
w Joz 18:1
1Kr 22:18
x Joz 12:7
y Ps 44:2
z Joz 11:17
Joz 11:20
2Sa 8:2
a De 3:5
De 6:10
De 9:1
b De 8:7
Ez 20:6
c De 19:1
d De 6:11
e Joz 24:13
f Le 25:19
De 8:10
Ho 13:6
g De 31:20
De 32:15
Ps 36:8
h Jes 63:7
i Re 2:12
j Ps 78:56
k 1Kon 14:9
Ps 50:17

2e kolom

a 2Kr 36:15
b 1Kon 18:4
Mt 23:37
c 2Kon 21:11
Ps 106:38
d Re 2:14
2Kr 36:17
Ps 106:41
e De 31:17
f De 4:29
Ps 78:34
g 2Kr 6:25
h Ex 34:6

i Re 2:18; Re 3:9; Re 3:15; 2Kon 13:5; j 1Sa 12:11; 2Kon 14:27; k Re 2:19; l Re 4:2; Re 6:1; m Re 6:7; Ps 106:44; n 1Kon 8:34; 1Kon 8:39; o Ps 106:43; p De 4:26; De 31:21; 2Kon 17:13; 2Kr 24:19; q De 28:1; De 31:26; r Nu 14:44; s De 12:1; t Re 10:15; u Le 18:5; Ro 10:5; v Za 7:11; w Jer 7:26; x Jer 17:23; y Ro 10:21; z 2Kon 17:13; a 2Kr 36:16; Jer 25:4; b Ps 106:41; Jes 42:24; Jer 40:3.

geroeid[a] en hen niet verlaten;[b]
want gij zijt een goedgunstige[c]
en barmhartige[d] God.
32 En nu, o onze God, de grote,[e]
sterke[f] en vrees inboezemende[g]
God, die het verbond[h] en de lief-
derijke goedheid[i] in acht neemt,
laat al de moeilijkheden die ons,[j]
onze koningen,[k] onze vorsten[l] en
onze priesters[m] en onze profeten[n]
en onze voorvaders[o] en uw ge-
hele volk getroffen hebben sinds
de dagen van de koningen van
Assyrië tot op deze dag,[p] niet ge-
ring schijnen voor uw aangezicht.[q]
33 En gij zijt rechtvaardig[r] met
betrekking tot alles wat ons over-
komen is, want op een getrouw-
e wijze[s] hebt gij gehandeld, en
wij zijn het die goddeloos hebben
gehandeld.[t] **34** Wat onze konin-
gen, onze vorsten, onze priesters
en onze voorvaders aangaat,[u] zij
hebben niet naar uw wet gehan-
deld,[v] noch aandacht geschon-
ken aan uw geboden[w] of aan uw
getuigenissen waarmee gij tegen
hen hebt getuigd.[x] **35** En zijzelf
— zij hebben gedurende hun ko-
ninkrijk[y] en te midden van uw
overvloedige goede dingen[z] die
gij hun geschonken hadt en in
het ruime en vette land[a] dat gij
hun ter beschikking hadt gesteld,
u niet gediend[b] en zich niet van
hun slechte praktijken afgekeerd.[c]
36 Zie! Wij zijn heden slaven;[d] en
wat het land betreft dat gij aan
onze voorvaders hebt gegeven
om de vrucht en het goede daar-
van te eten, zie! wij zijn daarin sla-
ven,[e] **37** en de opbrengst ervan
is overvloedig[f] voor de koningen[g]
die gij wegens onze zonden over
ons hebt gesteld,[h] en over ons li-
chaam heersen zij en over onze
huisdieren, naar hun welgeval-
len, en wij zijn in grote benauwd-
heid.[i]
38 Met het oog op dit alles
gaan wij daarom een betrouwba-
re overeenkomst aan,[j] zowel in
geschrifte als bekrachtigd met
het zegel[k] van onze vorsten, onze
levieten [en] onze priesters."[l]

HFDST. 9

a Jer 5:18; Ez 14:22
b De 4:31; 1Kon 6:13
c Ex 34:6; 2Kon 13:23; Ps 86:15
d 2Kr 30:9; Ps 103:8
e De 7:21; Ps 47:2
f Ge 35:11; Opb 18:8
g De 10:17
h De 7:9; 1Kon 8:23; Heb 6:18
i Da 9:4; Mi 7:18
j Jer 2:26
k Jer 32:32
l 2Kon 24:14
m 2Kr 36:14; Jer 34:19
n Klg 4:13
o 2Kon 22:13; Klg 5:7
p 2Kon 17:6
q Ps 22:24
r Ps 119:137; Jer 35:17
s De 7:9; 2Sa 22:26
t Da 9:5
u Ps 106:6
v 2Kr 34:21
w Jer 29:19
x 2Kon 17:13
y 2Sa 7:13
z De 28:47
a De 8:10
b De 32:15
c Jer 8:5
d De 28:48
e 2Kr 12:8; Ezr 9:9; Jer 5:19
f De 28:33
g Ezr 4:13; Ne 5:4
h Ne 1:6
i 2Kr 15:4
j 2Kon 23:3; 2Kr 15:12; 2Kr 34:31; Ezr 10:3
k Ne 10:1
l Ne 10:29

2e kolom

HFDST. 10

a Ne 9:38; Jer 32:44
b Ne 8:9
c Ezr 2:63; Ne 7:70
d Ne 1:1
e Ne 11:11
f Ezr 2:39; Ezr 10:21; Ne 12:15
g Ezr 8:2
h Ne 12:8
i Ezr 3:9; Ne 3:18
j Ne 9:5
k Ne 12:24
l Ne 7:11
m Ezr 2:36

10 Die het nu met hun zegel
bekrachtigden,[a] waren:
Nehemja,[b] de Tirsjatha,[c] de zoon
van Hachalja,[d]
En Zedekja, **2** Seraja,[e] Azar-
ja, Jeremja, **3** Pashur, Amar-
ja, Malkja, **4** Hattus, Sebanja,
Malluch, **5** Harim,[f] Meremoth,
Obadja, **6** Daniël,[g] Ginnethon,
Baruch, **7** Mesullam, Abja, Mi-
jamin, **8** Maäzja, Bilgai [en] Se-
maja; dit waren de priesters.
9 Ook de levieten: Jesua,[h] de
zoon van Azanja, Binnuï van
de zonen van Henadad,[i] Kad-
miël **10** en hun broeders Se-
banja,[j] Hodja, Kelita, Pelaja, Ha-
nan, **11** Micha, Rehob, Hasabja,
12 Zakkur, Serebja,[k] Sebanja,
13 Hodja, Bani [en] Beninu.
14 De hoofden van het volk:
Paros, Pahath-Moab,[l] Elam, Zat-
tu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Be-
bai, **16** Adonia, Bigvai, Adin,
17 Ater, Hizkja, Azzur, **18** Ho-
dja, Hasum, Bezai, **19** Harif,
Anathoth, Nebai, **20** Magpias,
Mesullam, Hezir, **21** Mesezá-
beël, Zadok, Jaddua, **22** Pelat-
ja, Hanan, Anaja, **23** Hosea,
Hananja, Hassub, **24** Hallohes,
Pilha, Sobek, **25** Rehum, Ha-
sabna, Maäseja, **26** en Ahja, Ha-
nan, Anan, **27** Malluch, Harim,
Baäna.
28 Wat de rest van het volk
betreft, de priesters,[m] de levie-
ten,[n] de poortwachters,[o] de zan-
gers,[p] de Nethinim[q] en iedereen
die zich afzonderde van de vol-
ken der landen[r] tot de wet[s] van
de [ware] God, hun vrouwen, hun
zonen en hun dochters, ieder-
een die kennis [en] begrip had,[t]
29 zij sloten zich aan bij hun
broeders,[u] hun majestueuzen,[v] en
kwamen onder [de verplichting
van] een vloek[w] en een eed,[x] om te
wandelen in de wet van de [ware]
God, die door de hand van Mozes,
de knecht van de [ware] God, ge-
geven was,[y] en om alle geboden

n Ezr 2:40; o Ne 7:73; p Ezr 2:70; q Ezr 2:43; r Le 20:24; Ezr 9:1; s Ne 8:1; t De 31:12; Ne 8:2; u 1Kor 1:10; v Ne 3:5; w De 27:26; x Ps 119:106; Pr 5:4; y De 33:4.

van Jehovah, onze Heer,[a] en zijn
rechterlijke beslissingen en zijn
voorschriften[b] te onderhouden[c] en
te volbrengen; **30** en [beloofden]
dat wij onze dochters niet aan de
volken van het land zouden ge-
ven, en hun dochters niet voor
onze zonen zouden nemen.[d]
31 Wat de volken van het land[e]
betreft die op de sabbatdag koop-
waren en allerlei granen ten ver-
koop brachten, wij zouden op de
sabbat[f] of op een heilige dag[g]
niets van hen nemen, en wij zou-
den afstand doen van het zeven-
de jaar[h] en van de schuld van
iedere hand.[i]
32 Ook legden wij onszelf gebo-
den op om, ieder van ons, jaarlijks
een derde deel van een sikkel voor
de dienst van het huis van onze
God te geven,[j] **33** voor het sta-
pelbrood[k] en het bestendig graan-
offer[l] en het bestendig brandoffer
van de sabbatten,[m] de nieuwe ma-
nen,[n] voor de vastgestelde fees-
ten[o] en voor de heilige[p] dingen en
voor de zondeoffers[q] om verzoe-
ning voor Israël te bewerken, en
voor heel het werk van het huis
van onze God.[r]
34 Ook wierpen wij het lot[s]
betreffende de levering van het
hout[t] dat de priesters, de levieten
en het volk naar het huis van onze
God zouden brengen, volgens het
huis van onze voorvaders, op de
vastgestelde tijden, jaar op jaar,
om [het] te verbranden op het al-
taar van Jehovah, onze God,[u] naar
hetgeen geschreven staat in de
wet;[v] **35** en om de eerste rijpe
vruchten van onze grond[w] en de
eerste rijpe vruchten van alle
vrucht van elke boomsoort,[x] jaar
op jaar, naar het huis van Jeho-
vah te brengen; **36** en de eerst-
geborenen[y] van onze zonen en van
onze huisdieren,[z] naar hetgeen ge-
schreven staat in de wet,[a] en de
eerstgeborenen van onze rund-
vee- en onze kleinveekudden,[b] om
[ze] naar het huis van onze God
te brengen, naar de priesters die
dienst deden in het huis van onze
God.[c] **37** Ook de eerstelingen
van ons grofgemalen meel[d] en
onze bijdragen[a] en de vrucht van
elke boomsoort,[b] nieuwe wijn[c] en
olie[d] zouden wij naar de priesters
brengen, naar de eetzalen[e] van
het huis van onze God; ook het
tiende deel van [dat wat afkom-
stig is van] onze bodem naar de
levieten,[f] daar zij, de levieten, de-
genen zijn die een tiende ontvan-
gen in al onze landbouwsteden.
38 En de priester, de zoon van
Aäron, moet zich bij de levie-
ten bevinden wanneer de levie-
ten een tiende ontvangen; en
de levieten zelf dienen een tiende
van de tiende naar het huis van
onze God te brengen,[g] naar de
eetzalen[h] van het voorraadhuis.
39 Want naar de eetzalen dienen
de zonen van Israël en de zonen
van de levieten de bijdrage[i] van
het koren, de nieuwe wijn[j] en de
olie te brengen, en daar is het
gerei van het heiligdom en zijn
de dienstdoende[k] priesters en de
poortwachters[l] en de zangers;[m]
en wij dienen het huis van onze
God niet te veronachtzamen.[n]

11 De vorsten[o] van het volk
nu woonden in Jeruzalem;[p]
maar wat de rest van het volk be-
treft, zij wierpen het lot[q] om er
één op elke tien naar toe te bren-
gen ten einde in Jeruzalem, de
heilige stad,[r] te wonen, en de ne-
gen andere delen in de andere ste-
den. **2** Bovendien zegende[s] het
volk al de mannen die zich vrijwil-
lig aanboden[t] om in Jeruzalem te
wonen.
3 En dit zijn de hoofden van
het rechtsgebied[u] die in Jeruza-
lem woonden;[v] maar in de ste-
den van Juda woonden, ieder op
zijn eigen bezit, in hun steden:[w]
Israël,[x] de priesters[y] en de levie-
ten,[z] en de Nethinim[a] en de zonen
van de knechten van Salomo.[b]
4 Ook woonden in Jeruzalem
sommigen van de zonen van Juda
en sommigen van de zonen van
Benjamin.[c] Van de zonen van

HFDST. 10

a De 6:1
b De 4:1
c De 5:1
d Ex 34:16
De 7:3
e Ezr 9:1
f Ex 20:10
Jes 58:13
g Ex 12:16
Nu 29:1
Nu 29:12
h Ex 23:11
Le 25:4
i De 15:1
De 15:2
j Ex 30:13
Sp 3:9
k Le 24:6
2Kr 2:4
Mt 12:4
l Le 2:1
Le 23:37
m Nu 28:9
Heb 10:11
n Nu 28:11
Nu 29:6
1Kr 23:31
2Kr 8:13
o Le 23:2
p Le 2:10
Le 22:14
q Le 16:15
r 2Kr 24:5
s Sp 16:33
t Le 1:7
Le 3:5
u Le 6:12
v Le 6:13
w Ex 23:19
De 26:2
x Le 19:23
Nu 18:13
y Nu 8:17
z Ex 34:19
a Ex 13:2
Le 27:26
b Nu 18:15
De 12:6
c Nu 18:11
1Kor 9:13
d Nu 15:20

2e kolom

a Nu 18:29
b Le 27:30
c Nu 18:12
d De 18:4
e 1Kr 9:26
2Kr 31:11
f Le 27:30
Nu 18:21
Nu 18:30
g Nu 18:26
h 1Kr 23:28
1Kr 28:12
i De 12:6
j De 14:23
k Ex 39:26
Nu 8:26
De 18:5
l 1Kr 26:1
m 1Kr 25:6
n Ne 13:10
Ne 13:11

HFDST. 11

o 1Kr 29:6
2Kr 32:3
Ezr 10:14
p Ne 7:4
q Ne 10:34
Sp 16:33

r Ne 11:18; Jes 48:2; Mt 4:5; **s** Ex 39:43; **t** Re 5:9; **u** Ne 7:6; **v** Ezr 5:8; **w** 1Kr 9:2; **x** 1Kr 9:1; **y** Ezr 2:70; **z** Ne 7:73; **a** Joz 9:27; Ezr 2:58; Ezr 8:17; **b** 1Kon 9:21; Ne 7:57; **c** 1Kr 9:3.

Juda waren er: Athaja, de zoon van Uzzia, de zoon van Zacharia, de zoon van Amarja, de zoon van Sefatja, de zoon van Mahalalel, van de zonen van Perez;[a] **5** en Maäseja, de zoon van Baruch, de zoon van Kolhozé, de zoon van Hazaja, de zoon van Adaja, de zoon van Jojarib, de zoon van Zacharia, de zoon van de Selaniet. **6** Al de zonen van Perez die in Jeruzalem woonden, waren vierhonderd achtenzestig bekwame mannen.

7 En dit waren de zonen van Benjamin:[b] Sallu, de zoon van Mesullam,[c] de zoon van Joëd, de zoon van Pedaja, de zoon van Kolaja, de zoon van Maäseja, de zoon van Ithiël, de zoon van Jesaja; **8** en na hem Gabbai [en] Sallai, negenhonderd achtentwintig; **9** en Joël, de zoon van Zichri, een opziener over hen, en Juda, de zoon van Hassenua, als tweede over de stad.

10 Van de priesters: Jedaja, de zoon van Jojarib,[d] Jachin,[e] **11** Seraja, de zoon van Hilkia, de zoon van Mesullam,[f] de zoon van Zadok,[g] de zoon van Merajoth, de zoon van Ahitub,[h] een leider van het huis van de [ware] God; **12** en hun broeders, die het werk in het huis verrichtten,[i] achthonderd tweeëntwintig; en Adaja, de zoon van Jeroham,[j] de zoon van Pelalja, de zoon van Amzi, de zoon van Zacharja, de zoon van Pashur,[k] de zoon van Malkia,[l] **13** en zijn broeders, hoofden van vaderlijke huizen,[m] tweehonderd tweeënveertig, en Amassai, de zoon van Azareël, de zoon van Ahzai, de zoon van Mesillemoth, de zoon van Immer, **14** en hun broeders, dappere, sterke mannen,[n] honderd achtentwintig, en er was een opziener[o] over hen, Zabdiël, de zoon van de groten.

15 En van de levieten:[p] Semaja, de zoon van Hassub, de zoon van Azrikam, de zoon van Hasabja,[q] de zoon van Bunni, **16** en Sabbethai[r] en Jozabad,[s] van de hoofden van de levieten, [gesteld] over de aangelegenheden buiten het huis van de [ware] God; **17** en Mattanja[a] zelf, de zoon van Micha, de zoon van Zabdi, de zoon van Asaf,[b] de leider van het lof[gezang],[c] hief de lofprijzing aan bij het gebed,[d] en Bakbukja was de tweede onder zijn broeders, en Abda, de zoon van Sammua, de zoon van Galal,[e] de zoon van Jeduthun.[f] **18** Al de levieten in de heilige stad[g] waren tweehonderd vierentachtig [in getal].

19 En de poortwachters[h] waren Akkub, Talmon[i] en hun broeders, die de wacht hielden in de poorten:[j] honderd tweeënzeventig.

20 En de overigen van Israël, van de priesters [en] van de levieten, waren in alle andere steden van Juda, ieder in zijn eigen erfelijk bezit.[k] **21** En de Nethinim[l] woonden op de Ofel;[m] en Ziha en Gispa waren over de Nethinim [gesteld].

22 En de opziener[n] van de levieten in Jeruzalem was Uzzi, de zoon van Bani, de zoon van Hasabja, de zoon van Mattanja,[o] de zoon van Micha,[p] van de zonen van Asaf,[q] de zangers,[r] met betrekking tot het werk in het huis van de [ware] God. **23** Want er was een gebod van de koning ten behoeve van hen,[s] en er was een vaste voorziening voor de zangers naar de eis van elke dag.[t] **24** En Pethahja, de zoon van Meseza-beël, van de zonen van Zera, de zoon van Juda, stond de koning terzijde voor elke zaak van het volk.

25 En wat de nederzettingen[u] op hun velden betreft, er woonden sommigen van de zonen van Juda in Kirjath-Arba[v] en zijn onderhorige plaatsen en in Dibon en zijn onderhorige plaatsen en in Jekabzeël[w] en zijn nederzettingen, **26** en in Jesua en in Molada[x] en in Beth-Pelet[y] **27** en in Hazar-Sual[z] en in Berseba[a] en zijn onderhorige plaatsen **28** en in Ziklag[b] en in Mechona en zijn onderhorige plaatsen **29** en in En-Rimmon[c] en in Zora[d] en in Jarmuth,[e]

HFDST. 11

a Ge 38:29 Nu 26:20 Ru 4:18 1Kr 27:3 Mt 1:3
b Ge 35:18 Joz 18:11 Es 2:5
c 1Kr 9:7
d 1Kr 9:10
e 1Kr 24:17
f 1Kr 9:11
g Ezr 7:2
h 1Kr 6:12
i 1Kr 9:13
j 1Kr 9:12
k Jer 21:1 Jer 21:2
l Jer 38:1
m Nu 17:2 1Kr 15:12
n Joz 1:14 1Kr 5:24
o Ne 12:42
p Ezr 2:40
q 1Kr 9:14
r Ezr 10:15
s Ezr 8:33 Ne 8:7

2e kolom

a Ne 11:22 Ne 12:25
b Ne 7:44
c 1Kr 16:4
d 2Kr 5:13
e 1Kr 9:16
f 1Kr 16:41 2Kr 35:15
g 1Kon 11:13 Da 9:24 Joë 3:17
h 1Kr 26:1
i 1Kr 9:17 Ezr 2:42 Ne 12:25
j 1Kr 26:12
k 1Kr 9:2
l Joz 9:21 Ezr 2:58
m 2Kr 27:3 Ne 3:26 Ne 3:31
n Ez 44:11
o 1Kr 9:15
p Ne 12:35
q 1Kr 25:1
r 1Kr 25:6 Ne 12:46
s Ezr 6:9 Ezr 7:24
t 1Kr 9:33
u Joz 13:23
v Ge 23:2 Joz 14:15
w Joz 15:21 2Sa 23:20
x Joz 15:26 Joz 19:2
y Joz 15:27
z Joz 19:3 1Kr 4:28
a Ge 21:31
b Joz 15:31 Joz 19:5 1Sa 27:6
c Joz 15:32
d Joz 15:33 Joz 19:41 2Kr 11:10
e Joz 12:11

30 Zanoah,[a] Adullam[b] en hun nederzettingen, Lachis[c] en zijn velden, Azeka[d] en zijn onderhorige plaatsen. Zij dan legerden zich van Berseba helemaal tot aan het dal van Hinnom.[e]

31 En de zonen van Benjamin waren van Geba[f] af [in] Michmas[g] en Aja[h] en Bethel[i] en zijn onderhorige plaatsen, **32** Anathoth,[j] Nob,[k] Ananja, **33** Hazor, Rama,[l] Gittaïm,[m] **34** Hadid, Zeboïm, Neballat, **35** Lod[n] en Ono,[o] het dal van de handwerkslieden. **36** En van de levieten waren er afdelingen van Juda voor Benjamin.

12 En dit waren de priesters en de levieten die met Zerubbabel,[p] de zoon van Sealthiël,[q] en Jesua[r] opgetrokken waren: Seraja, Jeremia, Ezra, **2** Amarja,[s] Malluch, Hattus, **3** Sechanja, Rehum, Meremoth, **4** Iddo, Ginnethoi, Abia, **5** Mijamin, Maäddja, Bilga, **6** Semaja,[t] en Jojarib, Jedaja,[u] **7** Sallu, Amok,[v] Hilkia, Jedaja.[w] Dit waren de hoofden van de priesters en hun broeders in de dagen van Jesua.[x]

8 En de levieten waren: Jesua,[y] Binnuï,[z] Kadmiël,[a] Serebja, Juda, Mattanja,[b] [gesteld] over de dankzegging, hij en zijn broeders. **9** En Bakbukja en Unni, hun broeders, waren tegenover hen voor wachtdiensten. **10** Jesua zelf werd de vader van Jojakim,[c] en Jojakim zelf werd de vader van Eljasib,[d] en Eljasib van Jojada.[e] **11** En Jojada zelf werd de vader van Jonathan, en Jonathan zelf werd de vader van Jaddua.[f]

12 En in de dagen van Jojakim waren er priesters, de hoofden van de vaderlijke huizen:[g] voor Seraja:[h] Meraja; voor Jeremia: Hananja; **13** voor Ezra:[i] Mesullam; voor Amarja: Johanan; **14** voor Malluchi: Jonathan; voor Sebanja:[j] Jozef; **15** voor Harim:[k] Adna; voor Merajoth: Helkai; **16** voor Iddo: Zacharja; voor Ginnethon: Mesullam; **17** voor Abia:[l] Zichri; voor Minjamin: ——; voor Moadja: Piltai; **18** voor Bilga:[a] Sammua; voor Semaja: Jonathan; **19** en voor Jojarib: Mattenai; voor Jedaja:[b] Uzzi; **20** voor Sallai: Kallai; voor Amok: Heber; **21** voor Hilkia: Hasabja; voor Jedaja:[c] Nethaneël.

22 De levieten in de dagen van Eljasib,[d] Jojada[e] en Johanan en Jadduа[f] werden opgeschreven als hoofden van vaderlijke huizen, ook de priesters, tot aan het koningschap van Darius de Pers.

23 De zonen van Levi als hoofden van de vaderlijke huizen[g] werden opgeschreven in het boek van de aangelegenheden der tijden, zelfs tot op de dagen van Johanan, de zoon van Eljasib. **24** En de hoofden van de levieten waren: Hasabja, Serebja[h] en Jesua, de zoon van Kadmiël,[i] en hun broeders tegenover hen om lof te brengen [en] dank te zeggen naar het gebod[j] van David, de man van de [ware] God, wachtgroep corresponderend met wachtgroep. **25** Mattanja[k] en Bakbukja, Obadja, Mesullam, Talmon, Akkub[l] hielden de wacht als poortwachters,[m] een wachtgroep bij de magazijnen van de poorten. **26** Dezen waren er in de dagen van Jojakim,[n] de zoon van Jesua,[o] de zoon van Jozadak,[p] en in de dagen van de stadhouder Nehemia[q] en de priester Ezra,[r] de afschrijver.[s]

27 En bij de inwijding[t] van de muur van Jeruzalem zocht men de levieten, om hen uit al hun plaatsen naar Jeruzalem te brengen ten einde een inwijding te verrichten en vreugde te bedrijven, ja, met dankzeggingen[u] en met gezang,[v] cimbalen [en] snaarinstrumenten[w] en met harpen.[x] **28** En de zonen van de zangers verzamelden zich voorts zelfs vanuit het District,[y] vanuit de omstreken van Jeruzalem en vanuit de nederzettingen van

HFDST. 11

a Joz 15:34 Ne 3:13
b Joz 12:15 Mi 1:15
c Joz 10:3 Joz 15:39 Jes 37:8
d Joz 15:35
e Joz 15:8 2Kon 23:10
f Joz 18:24
g 1Sa 13:11
h Ge 12:8
i Ge 28:19 Joz 18:13
j Joz 21:18
k 1Sa 21:1
l Joz 18:25
m 2Sa 4:3
n 1Kr 8:12
o Ezr 2:33

HFDST. 12

p Ezr 1:11
q Mt 1:12
r Za 3:1
s Ne 12:13
t Ne 12:18
u Ne 12:19
v Ne 12:20
w Ne 12:21
x Ne 7:7
y Ezr 2:40
z Ezr 8:33
a Ezr 2:40 Ezr 3:9
b 1Kr 9:15 Ne 11:17
c Ne 12:26
d Ne 3:1
e Ne 13:28
f Ne 12:22
g 1Kr 24:31 Ezr 10:16
h Ne 11:11
i Ne 12:1
j Ne 10:4
k Ezr 2:39 Ne 10:5
l Ne 12:4

2e kolom

a Ne 12:5
b Ne 12:6
c Ne 12:7
d Ne 3:1 Ne 13:28
e Ne 12:10
f Ne 12:11
g 1Kr 15:12 1Kr 23:24
h Ne 8:7
i Ezr 2:40 Ne 12:8
j 1Kr 16:4 1Kr 23:30
k 1Kr 9:15 Ne 12:8 Ne 13:13
l 1Kr 9:17 Ezr 2:42 Ne 7:45 Ne 11:19
m 1Kr 9:22 1Kr 9:27
n Ne 12:10
o Ezr 3:2
p Ezr 3:8

q Ne 8:9; r Ezr 7:6; s Ezr 7:11; t De 20:5; 1Kon 8:63; Ps 30, Ops.; u 2Kr 7:6; v 2Kr 5:13; w 1Kr 23:5; x 2Kr 9:11; y Ge 13:10; 1Kon 7:46.

de Netofathieten,[a] **29** en vanuit Beth-Gilgal[b] en vanuit de velden van Geba[c] en Azmaveth,[d] want er waren nederzettingen[e] die de zangers zich rondom Jeruzalem hadden gebouwd. **30** En de priesters en de levieten reinigden[f] zich voorts en reinigden het volk[g] en de poorten[h] en de muur.[i]

31 Toen liet ik de vorsten[j] van Juda op de muur komen. Verder stelde ik twee grote dankkoren[k] en optochten op, [en het ene liep] naar rechts op de muur naar de Aspoort.[l] **32** En Hosaja en de helft van de vorsten van Juda gingen achter hen lopen, **33** ook Azarja, Ezra en Mesullam, **34** Juda en Benjamin en Semaja en Jeremia; **35** ook van de priesterzonen met de trompetten:[m] Zacharja, de zoon van Jonathan, de zoon van Semaja, de zoon van Mattanja, de zoon van Michaja, de zoon van Zakkur,[n] de zoon van Asaf,[o] **36** en zijn broeders Semaja en Azareël, Milalai, Gilalai, Maäi, Nethaneël en Juda, Hanani, met de voor de zang dienende instrumenten[p] van David, de man van de [ware] God; en Ezra,[q] de afschrijver, voor hen uit. **37** En bij de Bronpoort[r] en recht voor zich uit beklommen zij de Trappen[s] van de Stad van David[t] daar waar de muur omhooggaat boven het Huis van David en helemaal tot aan de Waterpoort[u] in het oosten.

38 En het andere dankkoor[v] liep voorop, en ik daarachter, alsook de helft van het volk, op de muur over de Bakovenstoren[w] en verder tot aan de Brede Muur,[x] **39** en over de Efraïmpoort[y] en verder tot aan de Poort van de Oude [Stad][z] en helemaal tot aan de Vispoort[a] en de Hananeëltoren[b] en de Mea-toren[c] en verder tot aan de Schaapspoort;[d] en zij kwamen tot staan bij de Poort van de Wacht.

40 Ten slotte kwamen de twee dankkoren[e] tot staan bij het huis[f] van de [ware] God, ook ik en de helft van de regenten met mij,[g] **41** en de priesters Eljakim, Maäseja, Minjamin, Michaja, Eljoënai, Zacharja, Hananja met de trompetten,[a] **42** en Maäseja en Semaja, en Eleazar en Uzzi en Johanan en Malkija en Elam en Ezer. En de zangers met de opziener Jizrahja lieten zich voortdurend horen.[b]

43 Voorts offerden zij op die dag grote slachtoffers[c] en verheugden zich,[d] want de [ware] God zelf had gemaakt dat zij zich konden verheugen met grote vreugde.[e] En ook de vrouwen[f] en de kinderen[g] zelf verheugden zich, zodat het vreugdebetoon van Jeruzalem in de verte gehoord kon worden.[h]

44 Verder werden er op die dag mannen aangesteld over de zalen[i] voor de voorraden,[j] voor de bijdragen,[k] voor de eerstelingen[l] en voor de tienden,[m] om daarin uit de velden van de steden het [door] de wet [vereiste] deel voor de priesters en de levieten[n] bijeen te zamelen;[o] want het vreugdebetoon van Juda was wegens de dienstdoende priesters en levieten.[p] **45** En zij gingen de plicht jegens hun God en de plicht[q] met betrekking tot de reiniging waarnemen,[r] ook de zangers[s] en de poortwachters,[t] naar het gebod van David [en] zijn zoon Salomo. **46** Want in de dagen van David en Asaf, in de tijd van weleer, waren er hoofden van de zangers[u] en het loflied en de dankzeggingen aan God.[v] **47** En geheel Israël gaf in de dagen van Zerubbabel[w] en in de dagen van Nehemia[x] het deel van de zangers[y] en van de poortwachters,[z] naar de behoeften van elke dag, en heiligde [dat] voor de levieten;[a] en de levieten heiligden [het] voor de zonen van Aäron.

13 Op die dag werd er uit het boek[b] van Mozes gelezen[c] ten aanhoren van het volk; en men vond daarin geschreven dat

HFDST. 12
a 1Kr 2:54
1Kr 9:16
Ne 7:26
b Joz 5:9
Joz 15:7
c Joz 21:17
1Kr 8:6
Ne 11:31
d Ezr 2:24
e Le 25:31
f Ex 19:10
2Kr 29:5
g Ezr 6:21
h Ne 7:1
i Ne 6:15
j 1Kr 28:1
Ne 9:32
k Ne 12:38
Ne 12:40
l Ne 2:13
Ne 3:13
m Nu 10:2
2Kr 5:12
n 1Kr 25:2
o 1Kr 6:39
1Kr 25:1
p 1Kr 23:5
Am 6:5
q Ne 8:4
r Ne 2:14
s Ne 3:15
t 2Sa 5:7
2Sa 5:9
u Ne 3:26
Ne 8:1
v Ne 12:31
w Ne 3:11
x Ne 3:8
y 2Kon 14:13
Ne 8:16
z Ne 3:6
a 2Kr 33:14
Ne 3:3
Ze 1:10
b Jer 31:38
Za 14:10
c Ne 3:1
d Jo 5:2
e Ne 12:31
f Ezr 1:2
Ezr 6:15
g Ne 12:32
Ps 47:9

2e kolom
a Nu 10:2
b Ps 81:1
Ps 100:1
Jes 12:6
c Ezr 6:17
d De 12:12
e Ps 9:2
Ps 92:4
f Jer 31:13
g Ps 148:12
h Ezr 3:13
i 1Kr 9:26
2Kr 31:11
j Ne 13:13
k Ne 10:39
l Ne 10:35
Ne 10:37
m Ne 10:38
Ne 13:12
n Nu 18:21
o Ex 34:26
Nu 15:19
De 26:2
p Nu 3:6
1Kr 23:28
q Nu 3:7
r Ex 30:21
Le 21:6
Le 22:2

s Ne 12:31; t 1Kr 9:22; u 1Kr 25:1; 1Kr 25:6; v 2Kr 29:31; w Ezr 3:2; Hag 1:12; Lu 3:27; x Ne 1:1; y Ne 11:23; z Ne 10:39; a Nu 18:21;
HFDST. 13 b Ne 8:3; Lu 10:26; Han 13:15; Han 15:21; c De 31:11; Ne 8:2; Lu 4:16.

de Ammoniet[a] en de Moabiet[b] tot onbepaalde tijd niet in de gemeente van de [ware] God mochten komen,[c] **2** want zij waren de zonen van Israël niet met brood en met water[d] tegemoet gekomen,[e] maar hadden vervolgens Bileam tegen hen gehuurd[f] om kwaad over hen af te smeken.[g] Maar onze God veranderde de vervloeking in een zegen.[h] **3** Het geschiedde dan dat zodra zij de wet[i] hoorden, zij ertoe overgingen het gehele gemengde gezelschap van Israël af te zonderen.[j]

4 Voordien nu was Eljasib,[k] de priester belast met de zorg voor een eetzaal[l] van het huis van onze God, een verwant van Tobja;[m] **5** en hij richtte toen een grote eetzaal voor hem in,[n] waarin men vroeger het graanoffer[o] placht te leggen, de geurige hars en het gerei en de tienden van het koren, de nieuwe wijn[p] en de olie,[q] waar de levieten[r] en de zangers en de poortwachters recht op hebben, en de bijdrage voor de priesters.

6 En al die [tijd] bevond ik mij niet in Jeruzalem, want in het tweeëndertigste[s] jaar van Artaxerxes,[t] de koning van Babylon, kwam ik bij de koning, en enige tijd later vroeg ik de koning verlof.[u] **7** Toen kwam ik naar Jeruzalem en bemerkte het kwaad dat Eljasib[v] ten gunste van Tobja[w] bedreven had, door voor hem een zaal in te richten in het voorhof van het huis[x] van de [ware] God. **8** En het scheen mij zeer kwaad toe.[y] Daarom wierp[z] ik al het huisraad van Tobja uit de eetzaal. **9** Daarna gaf ik bevel en reinigde[a] men de eetzalen;[b] en ik plaatste daar toen het gerei[c] van het huis van de [ware] God terug, met het graanoffer en de geurige hars.[d]

10 En ik kwam erachter dat zelfs het deel[e] der levieten [hun] niet was gegeven, zodat de levieten en de zangers, die het werk verrichtten, wegliepen, ieder naar zijn eigen veld.[f] **11** Toen maakte ik aanmerkingen[g] op de regenten[h] en zei: „Waarom is het huis van de [ware] God veronachtzaamd?"[a] Dientengevolge bracht ik hen bijeen en stelde hen op hun post. **12** En heel Juda bracht van zijn kant de tienden[b] van het koren[c] en van de nieuwe wijn[d] en van de olie[e] naar de voorraadkamers.[f] **13** Toen belastte ik Selemja, de priester, en Zadok, de afschrijver, en Pedaja, van de levieten, met de zorg voor de voorraadkamers; en onder hun leiding stond Hanan, de zoon van Zakkur, de zoon van Mattanja,[g] want zij werden getrouw geacht;[h] en op hen rustte de taak, de uitdeling[i] aan hun broeders te verzorgen.

14 Gedenk mij[j] toch hierom, o mijn God, en wis[k] mijn daden van liefderijke goedheid die ik in verband met het huis[l] van mijn God en de bewaking ervan heb verricht, niet uit.

15 In die dagen zag ik in Juda mensen die op de sabbat wijnpersen traden[m] en korenhopen binnenhaalden en op ezels[n] laadden,[o] en ook wijn, druiven en vijgen[p] en allerlei lasten, en [deze] op de sabbatdag naar Jeruzalem brachten;[q] en ik getuigde voorts [tegen hen] op de dag dat zij levensmiddelen verkochten. **16** En de Tyriërs[r] zelf woonden in [de stad], die vis en allerlei koopwaar aanvoerden[s] en op de sabbat aan de zonen van Juda en in Jeruzalem verkochten. **17** Daarom maakte ik toen aanmerkingen op de edelen[t] van Juda en zei tot hen: „Wat is dat voor een slechte zaak die GIJ doet, door zelfs de sabbatdag te ontheiligen? **18** Hebben UW voorvaders niet zo gehandeld,[u] zodat onze God al deze rampspoed over ons heeft gebracht,[v] en ook over deze stad? Toch vermeerdert GIJ de brandende toorn over Israël nog, door de sabbat te ontheiligen."[w]

19 Nu gebeurde het dat zodra de poorten van Jeruzalem in schaduwen gehuld waren, vóór de sabbat, ik onmiddellijk bevel gaf en de deuren gesloten werden.[x] Voorts zei ik dat men ze niet zou openen

HFDST. 13

a De 23:3
b Ge 19:37
c De 23:6
d De 23:4
e Re 11:17
f Nu 22:5
Joz 24:9
g Nu 22:6
h Nu 23:8
Nu 24:10
De 23:5
Ps 109:28
Mi 6:5
i Ps 19:7
Ps 119:15
Sp 6:23
j Ezr 10:11
Ne 9:2
Ne 10:28
k Ne 3:1
l Ne 10:37
Ne 10:38
m Ne 2:10
n Ne 12:44
o Ne 10:33
p Nu 18:27
Nu 18:30
q De 18:4
r Nu 18:24
s Ne 5:14
t Ezr 7:1
Ne 2:1
u Ne 2:5
Ne 2:6
v Ne 12:10
w Ne 2:10
Ne 4:7
x Mt 21:13
y Sp 8:13
Am 5:15
z Mt 21:12
a 2Kr 29:5
b Ne 10:39
c Ezr 1:9
d Le 2:15
Ne 13:5
e Ne 10:37
Ne 12:47
Mal 3:8
f Nu 35:2
g Sp 28:4
h Ezr 9:2
Ne 2:16

2e kolom

a Ne 10:39
b Le 27:30
Nu 18:21
c Nu 18:27
d Nu 18:12
e De 18:4
f Ne 10:38
Mt 3:10
g Ne 11:17
Ne 12:8
h Ps 15:1
Lu 12:42
1Kor 4:2
i Han 4:35
Han 6:1
j Ne 5:19
k Mt 6:20
Heb 6:10
l 2Kr 24:16
Ps 122:9
m Ex 20:10
Ex 34:21
Ex 35:2
Jes 58:13
n 2Sa 16:1
o Jer 17:21

p De 8:8; q Jer 17:27; r Joz 19:29; s Ne 10:31; t Ne 4:14; u Ne 9:16; v Ezr 9:13; w Ex 20:8; Ex 31:14; x Ne 7:3.

tot na de sabbat; en enigen van mijn eigen bedienden stelde ik bij de poorten op, zodat er geen last op de sabbatdag zou binnenkomen.[a] **20** Dientengevolge overnachtten de handelaars en de verkopers van allerlei koopwaar eenmaal en een tweede maal buiten Jeruzalem. **21** Toen getuigde[b] ik tegen hen en zei tot hen: „Waarom brengt GIJ de nacht vóór de muur door? Indien GIJ het nog eens doet, zal ik de hand aan U slaan."[c] Van die tijd af kwamen zij niet meer op de sabbat.

22 Voorts zei ik de levieten[d] dat zij zich geregeld zouden reinigen[e] en zouden komen om de poorten te bewaken[f] ten einde de sabbatdag te heiligen.[g] Gedenk[h] toch ook dit ten gunste van mij, o mijn God, en heb toch deernis met mij naar de overvloed van uw liefderijke goedheid.[i]

23 Ook zag ik in die dagen de joden die Asdoditische,[j] Ammonitische [en] Moabitische[k] vrouwen bij zich hadden laten wonen.[l] **24** En wat hun zonen betreft, de helft sprak Asdoditisch, en geen van hen kon joods spreken,[m] maar [zij spraken] in de taal van de verschillende volken. **25** Toen maakte ik aanmerkingen op hen en smeekte kwaad over hen af[n] en sloeg enige mannen van hen[o] en trok hun de haren uit en deed hen zweren bij God:[p] „GIJ dient UW dochters niet aan hun zonen te geven, en geen van hun dochters voor UW zonen of voor UZELF te aanvaarden.[a] **26** Was het niet wegens dezen dat Salomo, de koning van Israël, gezondigd heeft?[b] En onder de vele natiën bleek er geen koning te zijn als hij;[c] en geliefd door zijn God bleek hij te zijn,[d] zodat God hem tot koning over heel Israël aanstelde. Zelfs hem deden de buitenlandse vrouwen zondigen.[e] **27** En is het niet iets ongehoords dat GIJ al dit grote kwaad bedrijft door ontrouw te handelen tegenover onze God door buitenlandse vrouwen bij U te laten wonen?"[f]

28 En een van de zonen van Jojada,[g] de zoon van de hogepriester Eljasib,[h] was een schoonzoon van de Horoniet[i] Sanballat.[j] Ik joeg hem derhalve van mij weg.[k]

29 Gedenk hen toch, o mijn God, vanwege de verontreiniging[l] van het priesterschap en het verbond[m] van de priesterschap en van de levieten.[n]

30 En ik reinigde[o] hen van al wat buitenlands was en legde de priesters en de levieten vervolgens plichten op, ieder in zijn eigen werk,[p] **31** ook voor de levering van het hout[q] op vastgestelde tijden en voor de eerste rijpe vruchten.

Gedenk mij toch,[r] o mijn God, ten goede.[s]

HFDST. 13

a Jer 17:21
b Ne 9:29
c Ezr 7:26
Ro 13:3
1Pe 2:14
d 1Kr 23:28
e Ne 12:30
f 1Kr 9:23
1Kr 26:13
g De 5:12
h Ne 5:19
Ne 13:14
Ne 13:31
i Ps 25:6
Ps 51:1
Ps 130:7
j Joz 13:3
1Sa 5:7
k Ex 34:16
De 23:3
l Ezr 9:2
Ezr 10:10
2Kor 6:14
m 2Kon 18:26
n De 27:26
o De 25:2
Ezr 7:26
p De 6:13
Ne 10:29

2e kolom

a De 7:3
b 1Kon 11:1
c 1Kon 3:13
2Kr 1:12
2Kr 9:22
d 2Sa 12:24
e 1Kon 11:4
1Kon 11:5
f Ezr 10:2
g Ne 12:10
h Ne 3:1
Ne 13:4
i Joz 16:3
Joz 16:5
j Ne 2:10
Ne 4:1
Ne 6:14
k Sp 20:8
Sp 20:26
l Le 21:15
m Ex 40:15
Nu 25:13
n Mal 2:4
o Ne 10:30
p 1Kr 23:6
1Kr 25:1
q Ne 10:34; r Ne 5:19; s Ps 25:7.

ESTHER

1 Nu geschiedde het in de dagen van Ahasveros,[a] dat wil zeggen de Ahasveros die van India tot Ethiopië als koning [over] honderd zevenentwintig rechtsgebieden regeerde,[b] **2** in die dagen, toen koning Ahasveros op zijn koninklijke troon zat,[c] die in de burcht[d] Susan[e] was, **3** [dat] hij in het derde jaar van zijn regering een feestmaal[f] aanrechtte voor al zijn vorsten en zijn dienaren, de krijgsmacht van Perzië[a] en Medië,[b] de edelen[c] en de vorsten van de rechtsgebieden die bij hem waren,[d] **4** waarbij hij gedurende vele dagen, honderd tachtig dagen, de rijkdom[e] van zijn glorierijke koninkrijk en de eer[f] [en] de

HFDST. 1

a Da 11:2
b Es 8:9
Da 6:1
c Es 5:1
d Ne 2:8
e Ezr 4:9
Ne 1:1
Da 8:2
f 1Sa 25:36
Es 2:18

2e kolom

a Ezr 1:2
Da 5:28
b Jes 21:2; Jer 51:11; c Da 3:2; Da 6:7; d Sp 11:14; Sp 15:22; Sp 20:18; Sp 24:6; e Jes 39:2; Ez 28:5; f Ro 13:7; 1Pe 2:17.

luister van zijn grootheid tentoonspreidde. **5** En toen deze dagen ten volle verstreken waren, rechtte de koning voor al het volk dat zich in de burcht Sụsan bevond, voor zowel de groten als de kleinen, een feestmaal van zeven dagen aan in het voorhof van de tuin van het paleis van de koning. **6** Men had er linnen, fijne katoen en blauwe stof,[a] vastgehouden in koorden van een fijn weefsel, en roodpurpergeverfde wol[b] in zilveren ringen, en marmeren zuilen, gouden en zilveren rustbedden[c] op een plaveisel van porfier en marmer en parelmoer en zwart marmer.

7 En er werd [wijn] te drinken aangereikt in gouden vaten;[d] en de vaten waren verschillend van elkaar, en er was koninklijke wijn[e] in grote hoeveelheid, naar de middelen van de koning. **8** Wat de tijd van het drinken betreft naar de wet, er was niemand die dwong, want zo had de koning het geregeld voor ieder groot man van zijn huis, om te doen naar het welgevallen van iedereen, zonder uitzondering.

9 Ook Vạsthi,[f] de koningin zelf, rechtte een feestmaal aan voor de vrouwen in het koninklijke huis dat koning Ahasvẹros toebehoorde.

10 Op de zevende dag, toen het hart van de koning in een vrolijke stemming was van de wijn,[g] zei hij tot Mehụman, Bịzta, Harbọna,[h] Bịgta en Abạgtha, Zẹthar en Kạrkas, de zeven hofbeambten die dienst verrichtten[i] voor koning Ahasvẹros in eigen persoon, **11** dat zij Vạsthi, de koningin, met de koninklijke hoofdtooi vóór de koning moesten brengen, om de volken en de vorsten haar lieftalligheid te tonen; want zij was schoon van uiterlijk.[j] **12** Maar koningin Vạsthi bleef weigeren[k] te komen op het woord van de koning dat via de hofbeambten werd [overgebracht]. Hierop werd de koning zeer verontwaardigd en zijn woede laaide in hem op.[l]

HFDST. 1

a Es 8:15

b Ex 26:31

c Es 7:8

d 1Kon 10:21

e Ne 2:1

f Es 1:12
Es 2:1
Es 2:17

g Ps 104:15
Pr 10:19
Ef 5:18

h Es 7:9

i 2Kon 4:43
Es 2:2

j Sp 31:30

k 1Kor 11:9
Ef 5:24

l Sp 19:12
Sp 20:2

2e kolom

a Da 2:27

b 1Kr 12:32
Mt 16:3

c Ezr 7:14

d Sp 22:29

e Es 1:21

f Es 1:12

g Ge 3:16
De 22:22
Jer 31:32
Joë 1:8
Mt 24:38

h 2Sa 6:16

i Sp 27:15

j Es 3:9
Es 8:5

k Da 6:8
Da 6:15

l Es 8:8
Da 6:12

13 Toen zei de koning tot de wijzen[a] die kennis hadden van de tijden[b] (want zo [kwam] de zaak van de koning voor allen die goed onderlegd waren in de wet en in rechtsgedingen, **14** en die hem het naast stonden, waren Karsẹna, Sẹthar, Admạtha, Tạrsis, Mẹres, Marsẹna [en] Memụkan, zeven[c] vorsten van Pẹrzië en Mẹdië, die toegang hadden tot de koning,[d] [en] die de eerste plaats bekleedden in het koninkrijk): **15** „Wat dient er volgens de wet met koningin Vạsthi te worden gedaan, omdat zij het via de hofbeambten [overgebrachte] woord van koning Ahasvẹros niet heeft opgevolgd?”

16 Hierop zei Memụkan[e] in tegenwoordigheid van de koning en de vorsten: „Niet alleen tegen de koning heeft Vạsthi, de koningin, zich niet goed gedragen,[f] maar tegen al de vorsten en tegen al de volken die in alle rechtsgebieden van koning Ahasvẹros zijn. **17** Want de aangelegenheid van de koningin zal tot alle vrouwen uitgaan, zodat zij hun eigenaar[g] in hun eigen ogen zullen verachten,[h] wanneer men zegt: ’Koning Ahasvẹros zelf zei dat men Vạsthi, de koningin, vóór hem moest brengen, en zij kwam niet.’ **18** En vandaag zullen de vorstinnen van Pẹrzië en Mẹdië, die de aangelegenheid van de koningin hebben gehoord, tot al de vorsten van de koning spreken, en er zal volop verachting en verontwaardiging zijn.[i] **19** Indien het de koning werkelijk goeddunkt,[j] laat er een koninklijk woord van zijn persoon uitgaan, en laat het opgeschreven worden in de wetten[k] van Pẹrzië en Mẹdië, opdat het niet verdwijnt,[l] dat Vạsthi niet voor koning Ahasvẹros mag verschijnen; en laat de koning haar koninklijke waardigheid aan een metgezellin van haar geven, aan een vrouw die beter is dan zij. **20** En de verordening van de koning die hij zal uitvaardigen, moet

in heel zijn rijk worden gehoord
(want het is uitgestrekt), en alle
vrouwen zelf zullen hun eigenaar[a]
eer geven,[b] zowel de groten als de
kleinen."
21 En de zaak was aangenaam
in de ogen van de koning[c] en de
vorsten, en de koning deed voorts
naar het woord van Memukan.
22 Hij zond dus geschreven docu-
menten[d] naar alle rechtsgebieden
van de koning, naar elk rechtsge-
bied[e] in zijn eigen schrijfstijl en
naar ieder volk in zijn eigen taal,
dat iedere echtgenoot voortdu-
rend als vorst zou optreden in zijn
eigen huis[f] en in de taal van zijn
eigen volk zou spreken.

2 Na deze dingen, toen de woe-
de van koning Ahasveros[g] was
bedaard, dacht hij aan Vasthi[h] en
aan wat zij had gedaan[i] en aan
wat er tegen haar besloten was.[j]
2 Toen zeiden de bedienden van
de koning, zijn dienaren:[k] „Laat
men voor de koning jonge vrou-
wen, maagden,[l] schoon van uiter-
lijk, zoeken,[m] **3** en laat de ko-
ning gemachtigden aanstellen
in alle rechtsgebieden[n] van zijn
rijk, en laten zij alle jonge vrou-
wen, maagden, schoon van uiter-
lijk, bijeenbrengen in de burcht[o]
Susan, in het vrouwenhuis onder
toezicht van Hegai,[p] de eunuch[q]
van de koning, de bewaker der
vrouwen; en laat men [hun] hun
massages geven. **4** En de jonge
vrouw die in de ogen van de ko-
ning welgevallig schijnt, zal ko-
ningin zijn in de plaats van Vas-
thi."[r] En de zaak was welgevallig
in de ogen van de koning, en hij
ging ertoe over zo te doen.
5 Nu bevond er zich in de
burcht Susan[s] een zekere man,
een jood, en zijn naam was Mor-
dechai,[t] de zoon van Jaïr, de zoon
van Simeï, de zoon van Kis, een
Benjaminiet,[u] **6** die in balling-
schap uit Jeruzalem weggevoerd
was[v] met het gedeporteerde volk
dat in ballingschap was wegge-
voerd met Jechonja,[w] de koning
van Juda, die door Nebukadnez-
zar,[x] de koning van Babylon, in

HFDST. 1

a Es 1:17
b Ef 5:33
1Pe 3:5
c Ge 41:37
Es 2:4
d Es 3:14
e Es 3:12
Es 8:9
f Ro 7:2
Ef 5:23

HFDST. 2

g Es 1:1
h Es 1:9
i Es 1:12
j Es 1:19
k Es 1:10
Es 1:14
Es 6:14
l Re 21:12
m 1Kon 1:3
n Es 8:9
o Ne 2:8
p Es 2:15
q Es 2:14
Es 4:4
r Es 1:11
Es 1:19
Es 2:17
s Es 1:2
t Es 3:2
Es 5:14
Es 10:3
u Ge 49:27
1Sa 9:21
v 2Kon 24:14
w 2Kon 24:15
1Kr 3:16
2Kr 36:10
Jer 22:28
Jer 37:1
Jer 52:31
Mt 1:11
x Jer 24:1

2e kolom

a 1Ti 5:8
Jak 1:27
b Es 2:15
c Sp 31:30
d Es 1:2
e Es 2:3
f Sp 11:17
Sp 14:22
Sp 16:7
Sp 19:22
Da 1:9
g Es 2:3
Es 2:12
h Es 3:8
Es 4:13
Es 7:4
Mt 10:16
i Es 2:7
Es 2:20
Ef 6:1
j Sp 7:17
Hgl 3:6
Lu 7:37
k Ge 43:11
1Kon 10:2
2Kon 20:13

ballingschap was weggevoerd.
7 En hij werd de verzorger[a] van
Hadassa, dat is Ester, de docht-
er van zijn vaders broer,[b] want
zij had vader noch moeder; en de
jonge vrouw was fraai van ge-
stalte en schoon van uiterlijk,[c]
en bij de dood van haar vader
en haar moeder had Mordechai
haar als zijn dochter aangenomen.
8 Nu gebeurde het dat toen het
woord van de koning en zijn wet
werden gehoord, en toen er veel
jonge vrouwen werden bijeenge-
bracht in de burcht Susan,[d] on-
der toezicht van Hegai,[e] Ester
voorts naar het huis van de ko-
ning werd gebracht, onder toe-
zicht van Hegai, de bewaker der
vrouwen.
9 De jonge vrouw nu was welge-
vallig in zijn ogen, zodat zij lief-
derijke goedheid[f] verwierf voor zijn
aangezicht, en hij haastte zich,
haar haar massages[g] en haar juis-
te voedsel te geven, en haar ze-
ven uitgelezen jonge vrouwen uit
het huis van de koning te geven,
en hij bracht haar en haar jon-
ge vrouwen vervolgens over naar
de beste plaats van het vrouwen-
huis. **10** Ester had niets over
haar volk[h] of over haar bloedver-
wanten verteld, want Mordechai
zelf had haar het gebod opgelegd
[dit] niet te vertellen.[i] **11** En
dag aan dag wandelde Mordechai
vóór het voorhof van het vrou-
wenhuis, om te weten hoe Ester
het maakte en wat er met haar
werd gedaan.
12 En wanneer de beurt van
iedere jonge vrouw kwam om bij
koning Ahasveros te komen, na-
dat het haar gedurende twaalf
maanden naar de verordening
voor de vrouwen was geschied
— want zo werden de dagen van
hun massageprocedure geleide-
lijk vervuld, zes maanden met
mirreolie[j] en zes maanden met
balsemolie[k] en met de massages
der vrouwen — **13** dan kwam
op deze voorwaarden de jonge
vrouw zelf tot de koning. Alles
wat zij dan opnoemde, werd haar

gegeven, om het uit het vrouwenhuis naar het huis van de koning[a] mee te nemen. **14** 's Avonds kwam zijzelf binnen en 's morgens keerde zijzelf terug naar het tweede vrouwenhuis, onder toezicht van Sa̱ăsgaz, de eunuch[b] van de koning, de bewaker van de bijvrouwen. Dan kwam zij niet meer bij de koning, tenzij de koning behagen in haar had gevonden en zij bij name geroepen was.[c]

15 En toen E̱sther, de dochter van Abichaïl, de oom van Mo̱rdechai, die haar als zijn dochter had aangenomen,[d] aan de beurt kwam om bij de koning te komen, vroeg zij niets[e] dan wat He̱gai,[f] de eunuch van de koning, de bewaker der vrouwen, voorts opnoemde. (Al die tijd verwierf E̱sther voortdurend gunst in de ogen van iedereen die haar zag.[g]) **16** Toen werd E̱sther naar koning Ahasve̱ros gebracht in zijn koninklijke huis, in de tiende maand, dat is de maand Te̱beth, in het zevende jaar[h] van zijn regering. **17** En de koning kreeg E̱sther meer lief dan alle andere vrouwen, zodat zij meer gunst en liefderijke goedheid voor zijn aangezicht verwierf dan alle andere maagden.[i] En hij zette haar voorts de koninklijke hoofdtooi op het hoofd en maakte haar koningin[j] in de plaats van Va̱sthi. **18** Vervolgens rechtte de koning een groot feestmaal aan voor al zijn vorsten en zijn dienaren, het feestmaal van E̱sther; en hij verleende amnestie[k] voor de rechtsgebieden, en hij bleef geschenken geven naar de middelen van de koning.

19 Toen er nu voor de tweede maal maagden[l] bijeengebracht werden, zat Mo̱rdechai in de poort van de koning.[m] **20** E̱sther vertelde niets over haar bloedverwanten en haar volk,[n] juist zoals Mo̱rdechai[o] haar het gebod had opgelegd;[p] en E̱sther deed wat Mo̱rdechai zei, net als toen zij nog onder zijn hoede stond.[q]

HFDST. 2

a Es 1:9
b Es 2:3
c Es 4:11
d Es 2:7
e 1Pe 3:3
f Es 2:8
g Hgl 6:9
h Es 1:3
i Es 4:14
Ps 75:7
j Es 1:19
k Mt 27:15
l Es 2:3
m Es 2:21
Es 3:2
n Es 2:6
Es 3:8
Es 7:4
o Es 2:5
Es 8:1
Es 10:3
p Es 2:10
Mt 10:16
q Es 2:7

2e kolom

a Es 6:2
b Pr 10:20
c Le 5:1
Es 6:2
Sp 29:24
Ez 33:7
d De 21:22
e De 21:21
Es 9:13
f Ezr 4:15
Es 6:1

HFDST. 3

g Es 3:10
Es 8:7
Es 9:24
h Nu 24:7
1Sa 15:8
1Sa 15:32
i Ps 12:8
j Es 1:14
k Es 2:19
l Ex 17:14
Ex 17:16
De 25:19
1Sa 15:3
Ps 139:21
m Han 5:29
n Da 6:13
o Ne 1:2
Es 2:5
p Es 3:2
q Es 5:9
Sp 12:16
Sp 27:3

21 In die dagen, terwijl Mo̱rdechai in de poort van de koning zat, werden Bi̱gtan en Te̱res, twee hofbeambten van de koning, deurwachters, verontwaardigd en bleven naar een manier zoeken om de hand aan koning Ahasve̱ros te slaan.[a] **22** En de zaak werd Mo̱rdechai bekend, en hij vertelde[b] het onmiddellijk aan E̱sther, de koningin. Op haar beurt vertelde E̱sther het in naam van Mo̱rdechai aan de koning.[c] **23** De zaak werd derhalve onderzocht en mettertijd [waar] bevonden, en beiden werden ten slotte aan een paal[d] opgehangen,[e] waarna het in tegenwoordigheid van de koning in het boek van de aangelegenheden[f] der dagen werd opgeschreven.

3 Na deze dingen maakte koning Ahasve̱ros Ha̱man,[g] de zoon van Hammeda̱tha, de Agagiet,[h] groot en verhoogde hem voorts[i] en stelde zijn troon boven alle andere vorsten die bij hem waren.[j] **2** En alle dienaren van de koning die in de poort van de koning waren,[k] bogen diep voor Ha̱man en wierpen zich voor hem neer, want aldus had de koning aangaande hem geboden. Maar wat Mo̱rdechai betreft, hij placht niet diep te buigen, noch zich neer te werpen.[l] **3** Toen zeiden de dienaren van de koning die in de poort van de koning waren tot Mo̱rdechai: „Waarom overschrijdt gij het gebod van de koning?"[m] **4** Nu gebeurde het dat, toen zij dag aan dag tot hem spraken en hij niet naar hen luisterde, zij het voorts aan Ha̱man vertelden om te zien of Mo̱rdechai's aangelegenheden stand zouden houden;[n] want hij had hun verteld dat hij een jood[o] was.

5 Ha̱man nu bleef zien dat Mo̱rdechai niet diep boog en zich niet voor hem neerwierp,[p] en Ha̱man werd vervuld met woede.[q] **6** Maar het was in zijn ogen verachtelijk de hand alleen aan Mo̱rdechai te slaan, want men had

hem over Mordechai's volk verteld; en Haman ging naar een manier zoeken om al de joden die in het gehele rijk van Ahasveros waren, Mordechai's volk,[a] te verdelgen.[b]

7 In de eerste maand,[c] dat is de maand Nisan, in het twaalfde jaar[d] van koning Ahasveros, wierp iemand in tegenwoordigheid van Haman het Poer,[e] dat wil zeggen het Lot,[f] van dag tot dag en van maand tot maand, [tot] de twaalfde, dat is de maand Adar.[g] **8** Toen zei Haman tot koning Ahasveros: „Er is één bepaald volk, verstrooid[h] en afgezonderd onder de volken in al de rechtsgebieden van uw rijk;[i] en hun wetten verschillen van die van elk ander volk, en de wetten van de koning zelf volbrengen zij niet,[j] en het betaamt de koning niet, hen met rust te laten. **9** Indien het de koning werkelijk goeddunkt, laat er een schrijven zijn dat zij worden omgebracht; en tienduizend[k] talenten zilver zal ik betalen in de handen van degenen die het werk doen,[l] door [het] in de schatkamer van de koning te brengen."

10 Daarop deed de koning zijn zegelring[m] van zijn eigen hand en gaf die aan Haman,[n] de zoon van Hammedatha, de Agagiet,[o] degene die blijk gaf van vijandschap tegenover de joden.[p] **11** Vervolgens zei de koning tot Haman: „Het zilver[q] wordt u gegeven, alsook het volk, om met hen te doen naar wat goed is in uw eigen ogen."[r] **12** Toen werden de secretarissen[s] van de koning geroepen, in de eerste maand, op de dertiende dag daarvan, en het schrijven[t] geschiedde voorts naar al wat Haman gebood aan de satrapen van de koning en aan de stadhouders die over de verschillende rechtsgebieden [gesteld] waren,[u] en aan de vorsten van de verschillende volken, van elk rechtsgebied, in zijn eigen schrijfstijl,[v] en aan elk volk in zijn eigen taal; in naam[w] van koning Ahasveros werd het geschreven en het werd verzegeld met de zegelring[a] van de koning.

13 En de brieven werden door bemiddeling van koeriers[b] naar alle rechtsgebieden van de koning verzonden, om alle joden te verdelgen, te doden en om te brengen, zowel jonge man als grijsaard, kleinen en vrouwen, op één dag,[c] op de dertiende [dag] van de twaalfde maand, dat is de maand Adar,[d] en hun buit te plunderen.[e] **14** Een afschrift van het schrijven, dat als wet[f] zou worden uitgevaardigd in alle verschillende rechtsgebieden,[g] werd aan alle volken afgekondigd, [opdat ze] zich tegen die dag gereed zouden houden. **15** De koeriers zelf gingen uit, tot spoed aangezet[h] wegens het woord van de koning, en de wet zelf werd in de burcht Susan[i] uitgevaardigd. Wat de koning en Haman betreft, zij zetten zich neer om te drinken;[j] maar wat de stad Susan[k] betreft, die was in verwarring.[l]

4 En Mordechai[m] zelf kwam te weten wat er allemaal was gedaan;[n] en Mordechai scheurde toen zijn kleren en hulde zich in zak[o] en as[p] en ging uit naar het midden van de stad en hief een luid en bitter geschrei aan.[q] **2** Ten slotte kwam hij tot vóór de poort van de koning,[r] want niemand mocht in zakken gehuld de poort van de koning binnengaan. **3** En in al de verschillende rechtsgebieden,[s] overal waar het woord van de koning en zijn wet aankwamen, was er grote rouw[t] onder de joden, en vasten[u] en geween en geweeklaag. Ja, zak[v] en as[w] werd voor velen als rustbed uitgespreid. **4** En Esthers jonge vrouwen en haar eunuchen[x] kwamen voorts en vertelden het haar. En het deed de koningin zeer veel leed. Toen zond zij kleren om Mordechai daarmee te kleden en zijn zak van hem weg te nemen. En

HFDST. 3

a Es 9:20
b Ps 73:6; Ps 83:4
c Ex 12:2; Ex 34:18
d Es 1:3; Es 2:16
e Es 9:24
f Joë 3:3; Ob 11; Mt 27:35
g Es 9:1
h De 4:27; De 30:3; Ne 1:8; Jer 50:17; Za 7:14; Jak 1:1
i Es 1:1
j Ps 94:21
k Mt 18:24
l Es 9:3
m Ge 41:42; Es 8:2; Da 6:17
n Es 3:1
o Nu 24:7; 1Sa 15:8
p Es 7:6; Es 9:24
q Es 4:7
r Sp 29:12; Jer 40:4
s Es 8:9
t Ps 94:20; Da 6:8
u Es 1:1; Da 6:1
v Es 1:22
w Da 6:15

2e kolom

a Ge 41:42; Es 8:8; Da 6:17
b 2Kr 30:6; Es 8:14; Jer 51:31
c Es 8:12
d Es 9:1
e Es 8:11; Es 9:10
f Da 6:15
g Es 1:1
h Es 8:14
i Da 8:2
j Sp 31:4
k Es 4:16
l Sp 29:2

HFDST. 4

m Es 2:5
n Es 3:8; Es 3:9
o 1Kon 21:27; Ps 69:11; Opb 6:12
p Ez 27:30; Mt 11:21
q Ez 21:6; Mi 1:8
r Es 6:10
s Es 1:1
t Jer 6:26; Am 5:16
u 2Kr 20:3; Ezr 8:21; Mt 4:2
v 2Sa 21:10; Jes 58:5
w Ez 27:30; Da 9:3

x Es 2:3; Es 2:14.

hij nam [ze] niet aan.[a] **5** Hierop riep Ḕsther Hạthach,[b] een van de eunuchen van de koning, die hij haar ten dienste had gesteld, en zij gaf hem vervolgens een bevel aangaande Mọrdechai, om te weten wat dit betekende en waartoe dit alles diende.

6 Hạthach ging dus naar buiten naar Mọrdechai op het openbare stadsplein dat vóór de poort van de koning lag. **7** Toen vertelde Mọrdechai hem wat hem allemaal overkomen was[c] en de nauwkeurige opgave van het geld dat Hạman gezegd had aan de schatkamer van de koning te zullen betalen[d] ten nadele van de joden, ten einde hen om te brengen.[e] **8** En hij gaf hem een afschrift[f] van de geschreven wet die in Sụsan was uitgevaardigd[g] om hen te laten verdelgen, ten einde dat aan Ḕsther te laten zien en haar [alles] te vertellen en haar het gebod op te leggen[h] naar de koning te gaan en hem gunst af te smeken[i] en rechtstreeks voor zijn aangezicht een verzoek te doen voor haar eigen volk.[j]

9 Hạthach[k] ging nu naar binnen en deelde Ḕsther Mọrdechai's woorden mee. **10** Toen zei Ḕsther tot Hạthach en gebood hem aangaande Mọrdechai:[l] **11** „Alle dienaren van de koning en het volk van de rechtsgebieden van de koning weten, dat met betrekking tot enige man of vrouw die tot de koning in het binnenste voorhof[m] komt zonder dat hij geroepen is, zijn ene wet[n] geldt: [hem] ter dood te laten brengen; alleen ingeval de koning hem de gouden scepter toereikt, dan zal hij stellig in leven blijven.[o] Wat mij betreft, ik ben nu al in geen dertig dagen geroepen om bij de koning binnen te komen."

12 En men deelde Mọrdechai voorts de woorden van Ḕsther mee. **13** Toen zei Mọrdechai dat men Ḕsther moest antwoorden: „Beeld u in uw eigen ziel niet in dat het huisgezin van de koning meer kans zal hebben te ontkomen dan alle andere joden.[a] **14** Want indien gij er in deze tijd volkomen het zwijgen toe doet, zal er voor de joden wel vanuit een andere plaats verademing en bevrijding opdagen;[b] maar wat u en het huis van uw vader betreft, gijlieden zult omkomen. En wie weet, of gij niet juist voor een tijd als deze tot de koninklijke waardigheid gekomen zijt?"[c]

15 Bijgevolg zei Ḕsther dat men Mọrdechai moest antwoorden: **16** „Ga heen, vergader al de joden die zich in Sụsan[d] bevinden, en vast[e] ten behoeve van mij en eet noch drinkt gedurende drie dagen,[f] nacht en dag. Ook ik met mijn jonge vrouwen,[g] ik zal eveneens vasten, en daarop zal ik tot de koning gaan, hetgeen niet volgens de wet is; en ingeval ik moet omkomen,[h] moet ik omkomen." **17** Hierop ging Mọrdechai verder en deed vervolgens naar alles wat Ḕsther hem als gebod had opgelegd.

5 Nu gebeurde het op de derde dag,[i] dat Ḕsther zich voorts koninklijk kleedde,[j] waarna zij ging staan in het binnenste voorhof[k] van het huis van de koning tegenover het huis van de koning, terwijl de koning gezeten was op zijn koninklijke troon in het koninklijke huis tegenover de ingang van het huis. **2** Het geschiedde dan dat zodra de koning Ḕsther, de koningin, in het voorhof zag staan, zij gunst verwierf[l] in zijn ogen, zodat de koning Ḕsther de gouden scepter toereikte[m] die hij in de hand had. Ḕsther kwam nu naderbij en raakte de punt van de scepter aan.

3 Toen zei de koning tot haar: „Wat hebt gij, o koningin Ḕsther, en wat is uw verzoek?[n] Tot de helft van het koningschap[o] — ja, het worde u gegeven!" **4** Op haar beurt zei Ḕsther: „Indien het de koning werkelijk goeddunkt, laat de koning dan van-

HFDST. 4

a Ps 77:2
b Es 4:10
c Es 3:8
d Es 3:9
e Es 3:13
f Es 3:14
g Es 3:15
h Es 2:20
i Sp 16:15; Pr 10:4
j Es 7:3
k Es 4:5
l Es 2:5; Es 2:7
m Es 5:1
n Da 6:15
o Es 5:2; Es 8:4

2e kolom

a Sp 24:10; Sp 29:25; Jo 12:25
b 1Sa 12:22; Jes 54:17; Jer 30:11; Am 9:8
c Ps 75:7; Jes 14:27; Jes 49:23
d Es 3:15
e 2Kr 20:3; Ezr 8:21; Mt 4:2
f Es 5:1
g Es 2:9
h Ps 34:15; Ps 55:22; Ps 62:8; Ps 115:9; Sp 29:25; Ro 16:4

HFDST. 5

i Es 4:16
j Es 2:17; Es 8:15; Mt 11:8
k Es 4:11; Es 6:4
l Ps 116:7
m Es 4:11; Es 8:4
n Es 7:2; Es 9:12
o Mr 6:23

daag met Haman[a] op het feestmaal komen[b] dat ik voor hem heb bereid." **5** Bijgevolg zei de koning: „LAAT Haman vlug[c] aan het woord van Esther voldoen." Later kwamen de koning en Haman naar het feestmaal dat Esther had bereid.

6 Na verloop van tijd zei de koning tijdens het wijnfeestmaal tot Esther: „Wat is uw bede?[d] Ja, ze worde u toegestaan! En wat is uw verzoek? Tot de helft van het koningschap — ja, het worde ingewilligd!" **7** Hierop antwoordde Esther en zei: „Mijn bede en mijn verzoek is: **8** Indien ik gunst gevonden heb in de ogen van de koning[e] en indien het de koning werkelijk goeddunkt mijn bede toe te staan en mijn verzoek in te willigen, laten de koning en Haman dan op het feestmaal komen dat ik [morgen] voor hen zal aanrechten, en morgen zal ik doen naar het woord van de koning."[f]

9 Dientengevolge ging Haman die dag verheugd[g] en vrolijk van hart naar buiten; maar zodra Haman Mordechai in de poort van de koning[h] zag en [bemerkte] dat hij niet opstond[i] en niet beefde wegens hem,[j] werd Haman onmiddellijk met woede tegen Mordechai vervuld.[k] **10** Haman bedwong zich echter en ging zijn huis binnen. Toen liet hij zijn vrienden en zijn vrouw Zeres[l] halen; **11** en Haman maakte hun voorts de heerlijkheid van zijn rijkdom bekend[m] en het grote aantal van zijn zonen[n] en alles waarmee de koning hem groot had gemaakt, en hoe hij hem boven de vorsten en de dienaren van de koning had verheven.[o]

12 Vervolgens zei Haman: „Wat meer is, Esther, de koningin, heeft niemand anders dan mij met de koning op het feestmaal laten komen dat zij had bereid,[p] en ook morgen[q] ben ik met de koning bij haar uitgenodigd. **13** Maar dit alles — niets ervan geeft mij voldoening zolang ik die jood Mordechai in de poort van de koning zie zitten." **14** Daarop zeiden zijn vrouw Zeres en al zijn vrienden tot hem: „Laat men een paal[a] maken, vijftig el hoog. Zeg dan morgenochtend[b] tot de koning, dat men Mordechai daaraan dient op te hangen.[c] Ga daarna verheugd met de koning naar het feestmaal." De zaak dan scheen Haman goed toe,[d] en hij liet vervolgens de paal maken.[e]

6 In die nacht week de slaap van de koning.[f] Daarom zei hij dat men het boek der annalen[g] van de aangelegenheden der tijden moest brengen. Ze werden de koning derhalve voorgelezen. **2** Ten slotte vond men geschreven wat Mordechai had bericht[h] betreffende Bigtana en Teres, twee hofbeambten[i] van de koning, deurwachters, die hadden getracht de hand aan koning Ahasveros te slaan. **3** Toen zei de koning: „Welke eer en grootheid is Mordechai hiervoor bewezen?" Hierop zeiden de bedienden van de koning, zijn dienaren: „Hem is niets bewezen."[j]

4 Later zei de koning: „Wie is er in het voorhof?" Haman zelf nu was in het buitenste voorhof[k] van het huis van de koning gekomen om de koning te zeggen Mordechai op te hangen aan de paal[l] die hij voor hem had gereedgemaakt. **5** Bijgevolg zeiden de bedienden van de koning tot hem: „Zie, Haman[m] staat in het voorhof." De koning dan zei: „Laat hem binnenkomen."

6 Toen Haman binnenkwam, zei de koning voorts tot hem: „Wat dient er te worden gedaan met de man in wiens eer de koning zelf een welbehagen heeft gevonden?"[n] Hierop zei Haman in zijn hart: „Wie zou het de koning meer behagen eer te bewijzen dan mij?"[o] **7** Haman zei dus tot de koning: „Wat de man betreft in wiens eer de koning zelf een welbehagen heeft gevonden, **8** men brenge een koninklijk gewaad[p] waarmee de koning zich

HFDST. 5

a Es 3:1
Es 3:8
b Ge 32:20
Sp 17:8
c Es 6:14
d Es 7:2
e Es 5:3
f Sp 29:11
g Job 20:5
Lu 6:25
Jak 4:9
h Es 2:21
Es 3:3
Es 6:10
i Es 3:2
j Ps 27:3
Ps 139:21
Ps 139:22
Mt 10:28
k Es 3:5
Pr 7:9
l Es 5:14
Es 6:13
m Job 31:24
Ps 49:6
Ps 49:17
Jer 9:23
Mt 23:12
1Ti 6:17
n Es 9:10
Job 27:14
o Es 3:1
Ps 37:35
p Es 5:5
q Es 5:8

2e kolom

a De 21:22
Es 2:23
Es 7:9
b Sp 27:1
c Es 3:2
Es 6:4
d Sp 29:12
e Ps 37:14
Sp 1:18
Sp 21:24
Sp 27:4

HFDST. 6

f Sp 21:1
Da 2:1
Da 6:18
g Es 10:2
h Es 2:23
Es 7:9
i Es 2:21
j Sp 3:27
Pr 9:15
k Es 4:11
Es 5:1
l Es 5:14
Es 7:9
m Es 3:1
n Sp 14:35
Sp 16:15
Sp 19:12
o Es 3:2
Es 5:11
Sp 16:18
Sp 18:12
Sp 30:13
p Es 8:15

werkelijk bekleedt en een paard
waarop de koning werkelijk rijdt[a]
en op welks kop de koninklijke
hoofdtooi is gezet. **9** En laat
het gewaad en het paard wor-
den toevertrouwd aan een van de
edele vorsten van de koning;[b] en
men moet de man in wiens eer
de koning zelf een welbehagen
heeft gevonden, ermee bekleden,
en men moet hem op het paard
laten rijden over het openbare
stadsplein,[c] en men moet vóór
hem uit roepen: 'Zo wordt gedaan
met de man in wiens eer de ko-
ning zelf een welbehagen heeft
gevonden.'"[d] **10** Terstond zei
de koning tot Ḥaman: „Vlug, haal
het gewaad en het paard, juist
zoals gij hebt gezegd, en doe zo
met de jood Mordechai die in
de poort van de koning zit. Laat
niets onvervuld blijven van alles
wat gij hebt gesproken."[e]

11 Toen nam Ḥaman het ge-
waad[f] en het paard en kleedde
Mordechai[g] en liet hem over het
openbare stadsplein[h] rijden en
riep vóór hem uit:[i] „Zo wordt ge-
daan met de man in wiens eer
de koning zelf een welbehagen
heeft gevonden."[j] **12** Daarna
keerde Mordechai naar de poort
van de koning terug.[k] Wat Ḥa-
man betreft, hij haastte zich naar
zijn huis, treurend en met het
hoofd bedekt.[l] **13** Voorts ver-
haalde Ḥaman aan zijn vrouw Zeres[m]
en aan al zijn vrienden wat
hem allemaal overkomen was.
Daarop zeiden zijn wijzen[n] en
zijn vrouw Zeres tot hem: „In-
dien Mordechai, voor wie gij be-
gonnen zijt te vallen, uit het zaad
der joden is, zult gij niet tegen
hem opgewassen zijn, maar zult
gij zonder mankeren voor hem
vallen."[o]

14 Terwijl zij nog met hem spra-
ken, kwamen de hofbeambten van
de koning er al aan en brachten
Ḥaman daarop met spoed[p] naar
het feestmaal[q] dat Esther had
bereid.

HFDST. 6

a 1Kon 1:38
b Es 1:3; Es 1:14; Es 3:1
c Es 3:15; Es 4:6
d Ge 41:43; 2Sa 15:1
e Da 4:37; Lu 14:11
f Es 8:15
g Es 2:5
h Es 4:6
i Lu 1:52
j Es 6:6
k Es 2:21; Ps 131:1
l Ps 44:7
m Es 5:10
n Ge 41:8
o De 32:35; Sp 28:18; Ho 14:9
p Es 5:5
q Es 5:8

2e kolom

HFDST. 7

a Es 3:1; Es 5:12
b Es 5:6
c Es 5:3
d Es 9:12
e Mr 6:23
f Ge 2:7; 1Kor 15:45
g Es 2:7; Es 4:8
h Es 3:9; Es 4:7; Es 4:8
i Es 3:13; Es 8:11
j Ge 37:27; Ne 5:5; Joë 3:6
k Sp 25:5; Jes 13:11
l Han 5:3
m Er 6:12
n 1Sa 24:13; Ps 27:2; Pr 5:8
o Da 5:6
p Sp 14:35; Sp 16:14
q Sp 14:19
r 1Sa 20:9; 1Sa 25:17; Ps 112:10
s Sp 19:12
t Es 7:1
u Es 1:6; Mt 26:20

7 Toen kwamen de koning en
Ḥaman[a] binnen om het feest-
maal te houden met Esther, de
koningin. **2** De koning zei nu
ook op de tweede dag tijdens het
wijnfeestmaal tot Esther:[b] „Wat
is uw bede,[c] o koningin Esther?
Ja, ze worde u gegeven.[d] En wat is
uw verzoek? Tot de helft van het
koningschap[e] — ja, het worde in-
gewilligd!" **3** Hierop antwoord-
de Esther, de koningin, en zei:
„Indien ik gunst gevonden heb in
uw ogen, o koning, en indien het
de koning werkelijk goeddunkt,
dan worde mij mijn eigen ziel[f]
gegeven op mijn bede en mijn
volk[g] op mijn verzoek. **4** Want
wij zijn verkocht,[h] ik en mijn volk,
om verdelgd, gedood en omge-
bracht te worden.[i] Indien wij nu
louter als slaven[j] en louter als
dienstmaagden verkocht waren,
zou ik het stilzwijgen hebben be-
waard. Maar de nood is niet pas-
send wanneer die gepaard gaat
met schade voor de koning."

5 Koning Ahasveros zei nu, ja,
hij zei vervolgens tot Esther, de
koningin: „Wie is dit,[k] en waar
is degene wel die zich verstout[l]
heeft zo te doen?" **6** Toen zei
Esther: „De man, de tegenstan-
der[m] en vijand,[n] is deze slechte
Ḥaman."

Wat Ḥaman betreft, hij kromp
ineen van schrik[o] vanwege de ko-
ning en de koningin. **7** Wat de
koning betreft, hij stond in zijn
woede[p] op van het wijnfeestmaal
[en begaf zich] in de tuin van het
paleis; en Ḥaman zelf stond op om
Esther, de koningin, een verzoek
te doen voor zijn ziel,[q] want hij
zag dat er kwaad tegen hem bes-
loten was[r] door de koning.[s] **8** En
de koning zelf keerde terug uit
de tuin van het paleis naar het
huis van het wijnfeestmaal;[t] en
Ḥaman was neergevallen op het
rustbed[u] waarop Esther lag. Dien-
tengevolge zei de koning: „Dient
ook nog de koningin verkracht
te worden, bij mij in huis?" Het
woord zelf ging uit de mond van

de koning,[a] en men bedekte Hamans gezicht. **9** Harbona,[b] een van de hofbeambten[c] voor het aangezicht van de koning, zei nu: „Ook staat er de paal[d] die Haman gemaakt heeft voor Mordechai, die goed over de koning gesproken had,[e] in Hamans huis — vijftig el hoog.” Daarop zei de koning: „Hangt hem daaraan op.”[f] **10** Toen hingen zij Haman op aan de paal[g] die hij voor Mordechai had gereedgemaakt;[h] en de woede van de koning bedaarde.

8 Op die dag gaf koning Ahasveros aan Esther, de koningin, het huis van Haman,[i] degene die blijk gaf van vijandschap tegenover de joden;[j] en Mordechai zelf kwam voor het aangezicht van de koning, want Esther had verteld wat hij van haar was.[k] **2** Toen deed de koning zijn zegelring[l] die hij van Haman had weggenomen af en gaf die aan Mordechai; en Esther stelde Mordechai vervolgens aan over het huis van Haman.[m]

3 Bovendien sprak Esther opnieuw voor het aangezicht van de koning en viel voor zijn voeten neer en weende en smeekte hem gunst af,[n] om de slechtheid[o] van Haman, de Agagiet, en zijn snode plan[p] dat hij tegen de joden beraamd had,[q] af te wenden. **4** Toen reikte de koning Esther de gouden scepter[r] toe, waarop Esther opstond en voor de koning ging staan. **5** Zij zei nu: „Indien het de koning werkelijk goeddunkt, en indien ik gunst[s] gevonden heb voor zijn aangezicht en de zaak juist is voor de koning en ik goed ben in zijn ogen, laat er dan geschreven worden om de geschreven documenten,[t] het snode plan van Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet,[u] die hij geschreven heeft om de joden die in alle rechtsgebieden[v] van de koning zijn, om te brengen,[w] ongedaan te maken. **6** Want hoe kan ik [het verdragen] wanneer ik de rampspoed moet aanzien die mijn volk zal treffen, en hoe kan ik [het verdragen] wanneer ik de vernietiging van mijn bloedverwanten moet aanzien?”

7 Koning Ahasveros dan zei tot Esther, de koningin, en tot Mordechai, de jood: „Ziet! Het huis van Haman heb ik aan Esther gegeven,[a] en hem heeft men aan de paal opgehangen,[b] omdat hij zijn hand tegen de joden heeft uitgestoken. **8** Schrijft gijlieden zelf nu in naam van de koning[c] ten behoeve van de joden naar wat goed is in UW eigen ogen en verzegelt [het] met de zegelring van de koning; want een schrijven dat in naam van de koning geschreven is en met de zegelring van de koning verzegeld is, kan niet ongedaan worden gemaakt.”[d]

9 Bijgevolg werden in die tijd in de derde maand, dat is de maand Sivan, op de drieëntwintigste [dag] daarvan, de secretarissen[e] van de koning geroepen; en het schrijven geschiedde voorts naar al wat Mordechai gebood aan de joden en aan de satrapen[f] en de stadhouders en de vorsten van de rechtsgebieden die er van India tot Ethiopië waren, honderd zevenentwintig rechtsgebieden,[g] [aan] elk rechtsgebied in zijn eigen schrijfstijl[h] en [aan] elk volk in zijn eigen taal,[i] en aan de joden in hun eigen schrijfstijl en in hun eigen taal.[j]

10 Hij dan schreef in naam van koning[k] Ahasveros en deed de verzegeling[l] met de zegelring van de koning[m] en zond geschreven documenten door de hand van de koeriers te paard,[n] die op postpaarden reden welke in de koninklijke dienst werden gebruikt, zonen van snelle merries, **11** dat de koning de joden die in al de verschillende steden waren toestond, zich te verzamelen[o] en te staan voor hun ziel, [en] te verdelgen en te doden en om te brengen alle gewapende macht

HFDST. 7

a Sp 16:14
b Es 1:10
c Ge 37:36; Es 2:21
d Es 5:14
e Es 6:2
f Ps 7:6; Ps 9:15; Ps 35:8; Ps 73:19; Sp 11:6
g Es 5:14
h Ps 37:34; Sp 21:18; 2Pe 2:9

HFDST. 8

i Es 5:11
j Es 3:8; Es 9:24
k Es 2:5; Es 2:7
l Ge 41:42; Es 3:10; Da 6:17
m Pr 2:18; Da 2:48
n Ho 12:4; Lu 11:9
o Es 3:9
p Es 9:25
q Es 7:4; Es 9:24
r Es 4:11
s Es 2:17
t Es 3:12; Es 3:14
u Nu 24:7; De 25:19; 1Sa 15:8; Es 9:24
v Es 1:1
w Es 3:9

2e kolom

a Es 8:1; Sp 13:22
b Es 7:10; Ga 3:13
c 1Kon 21:8; Es 3:12
d Da 6:8; Da 6:15
e Es 3:12
f Ezr 8:36; Es 9:3; Da 6:1
g Es 1:1
h Es 1:22; Es 3:12
i Da 4:1
j 1Kor 14:9
k Pr 8:4
l Es 3:12
m Es 8:2
n Es 3:13
o Es 9:2

van volk[a] en rechtsgebied die blijk gaf van vijandschap tegenover hen, kleinen en vrouwen, en hun buit te plunderen,[b] **12** op één en dezelfde dag[c] in alle rechtsgebieden van koning Ahasvẹros, op de dertiende [dag][d] van de twaalfde maand, dat is de maand Ạdar.[e] **13** Een afschrift[f] van het schrijven moest als wet worden uitgevaardigd in alle verschillende rechtsgebieden, afgekondigd aan alle volken, opdat de joden zich tegen die dag gereed zouden houden om zich op hun vijanden te wreken.[g] **14** De koeriers[h] zelf, die op postpaarden reden welke in de koninklijke dienst werden gebruikt, gingen uit, voortgedreven en tot spoed aangezet[i] door het woord van de koning; en de wet zelf werd in de burcht Sụsan[j] uitgevaardigd.

15 Wat Mọrdechai betreft, hij ging uit van voor het aangezicht van de koning in een koninklijk gewaad[k] van blauwe stof en linnen, met een grote gouden kroon en een mantel van fijn weefsel,[l] ja, van roodpurpergeverfde wol.[m] En de stad Sụsan zelf jubelde en was verheugd.[n] **16** Voor de joden kwam er licht en vreugdebetoon[o] en uitbundige blijdschap en eer. **17** En in al de verschillende rechtsgebieden en in al de verschillende steden, overal waar het woord van de koning en zijn wet aankwamen, was er vreugdebetoon en uitbundige blijdschap voor de joden, een feestmaal[p] en een goede dag; en velen uit de volken[q] van het land verklaarden dat zij joden waren,[r] want de angst[s] voor de joden was op hen gevallen.

9 En in de twaalfde maand, dat is de maand Ạdar,[t] op de dertiende dag daarvan, toen het woord van de koning en zijn wet ten uitvoer gebracht moesten worden,[u] op de dag waarop de vijanden van de joden hadden gewacht om over hen te heersen, gebeurde juist het tegenovergestelde, doordat de joden zelf heersten over degenen die hen haatten.[a] **2** De joden verzamelden zich[b] in hun steden in alle rechtsgebieden van koning Ahasvẹros[c] om de hand te slaan aan degenen die eropuit waren hun schade te berokkenen,[d] en niemand hield stand voor hen, want de angst[e] voor hen was op alle volken gevallen. **3** En alle vorsten[f] van de rechtsgebieden en de satrapen[g] en de stadhouders en degenen die de aangelegenheden behartigden[h] welke de koning toebehoorden, ondersteunden de joden, want de angst[i] voor Mọrdechai was op hen gevallen. **4** Want Mọrdechai was groot[j] in het huis van de koning en zijn faam[k] verbreidde zich in alle rechtsgebieden, want de man Mọrdechai werd gestadig groter.[l]

5 De joden dan sloegen al hun vijanden met een slachting door het zwaard[m] en met doodslag en vernietiging, en met degenen die hen haatten, deden zij voorts naar hun welgevallen.[n] **6** En in de burcht Sụsan[o] doodden de joden, en er werden vijfhonderd man omgebracht. **7** Ook Parsandạtha en Dạlfon en Aspạtha **8** en Porạtha en Adạlja en Aridạtha **9** en Parmạsta en Arịsai en Arịdai en Waizạtha, **10** de tien zonen[p] van Hạman,[q] de zoon van Hammedạtha, degene die blijk gaf van vijandschap tegenover de joden,[r] doodden zij; maar aan het roofgoed[s] sloegen zij de hand niet.

11 Op die dag kwam het getal van degenen die in de burcht Sụsan gedood waren, voor de koning.

12 Toen zei de koning tot Ẹsther, de koningin:[t] „In de burcht[u] Sụsan hebben de joden gedood, en vijfhonderd man zijn omgebracht en de tien zonen van Hạman. Wat hebben zij in de overige rechtsgebieden[v] van de koning gedaan?[w] En wat is uw bede? Ja, ze worde u

HFDST. 8

a Ps 37:14 Ps 68:2
b Es 3:13 Es 9:10 Es 9:15 Es 9:16
c Ex 15:9
d Es 3:13 Es 9:1
e Es 9:17 Es 9:21
f Es 3:14
g Ps 92:11 Ps 149:7 Lu 18:7
h Es 3:13
i Es 3:15
j Es 1:2 Da 8:2
k Ge 41:42 Es 6:8 Lu 16:19
l Mt 11:8
m Ex 25:4 Ex 28:5
n Sp 29:2
o Es 9:17 Ps 18:28 Ps 30:5 Ps 97:11 Sp 11:10 Jes 30:26 Mi 7:8
p Ne 8:10 Es 9:19 Es 9:22
q Ps 18:43
r Za 8:23
s Es 9:2

HFDST. 9

t Es 3:7 Es 8:12
u Es 3:13

2e kolom

a De 32:36 2Sa 22:41 Ps 30:11
b Es 8:11
c Es 1:1
d Ps 71:13 Ps 71:24
e De 11:25 Es 8:17
f Es 3:12 Es 8:9
g Da 6:1
h Es 3:9
i Es 9:1 Ps 31:11
j Es 8:15
k 1Sa 2:30 Ze 3:19
l 2Kr 1:1 Ps 1:3
m Ps 18:34 Ps 18:47 Mi 5:8 2Th 1:6
n 1Sa 12:22 Ps 34:19 Ps 94:14 Mi 5:9
o Es 1:2 Da 8:2
p Ex 17:14 Ex 17:16 Nu 24:7 Ps 21:10 Ps 109:13

q Es 3:1; Es 3:12; Es 8:5; r Es 3:8; Es 7:4; s Es 8:11; Es 9:16; t Es 2:17; u Es 3:15; v Es 1:1; Da 6:1; w Es 9:16.

gegeven.[a] En wat is uw verdere
verzoek?[b] Ja, het worde ingewil-
ligd." **13** Bijgevolg zei Esther:
„Indien het de koning werkelijk
goeddunkt,[c] laat het de joden die
in Susan zijn dan ook morgen nog
worden toegestaan te doen naar
de wet van vandaag;[d] en laat de
tien zonen van Haman aan de paal
opgehangen worden."[e] **14** De ko-
ning dan zei, dat er aldus gedaan
moest worden.[f] Toen werd in Su-
san een wet uitgevaardigd, en de
tien zonen van Haman werden op-
gehangen.

15 En de joden die in Susan
waren, verzamelden zich voorts
ook op de veertiende[g] dag van de
maand Adar, en zij doodden ten
slotte in Susan driehonderd man;
maar aan het roofgoed sloegen
zij de hand niet.[h]

16 Wat de rest van de joden
betreft die in de rechtsgebieden
van de koning waren,[i] zij verza-
melden zich, en men kwam op
voor zijn ziel[j] en wreekte[k] zich op
zijn vijanden, en onder degenen
die hen haatten, werden er vijf-
enzeventigduizend gedood; maar
aan het roofgoed sloegen zij de
hand niet, **17** op de dertiende
dag van de maand Adar; en er
was rust op de veertiende [dag]
daarvan, en die werd gemaakt
tot een dag van feestmaal[l] en van
vreugdebetoon.[m]

18 Wat de joden betreft die in
Susan waren, zij verzamelden
zich op de dertiende[n] [dag] daar-
van en op de veertiende [dag]
daarvan, en er was rust op de vijf-
tiende [dag] daarvan, en die werd
gemaakt tot een dag van feest-
maal en van vreugdebetoon.[o]
19 Daarom maakten de joden op
het land, die de steden van de
afgelegen districten bewoonden,
de veertiende dag van de maand
Adar[p] tot een verheuging[q] en het
houden van feestmaaltijden en
een goede dag[r] en het zenden van
delen[s] aan elkaar.

20 Voorts schreef Mordechai[t]
deze dingen op en zond geschre-
ven documenten naar alle joden
die in al de rechtsgebieden van
koning Ahasveros waren,[a] zowel
die dichtbij als die veraf [woon-
den], **21** om hun de verplichting
op te leggen,[b] ieder jaar weer de
veertiende dag van de maand
Adar en de vijftiende dag daarvan
geregeld te vieren, **22** naar de
dagen waarop de joden hadden
gerust van hun vijanden[c] en de
maand die voor hen van droefheid
in vreugdebetoon en van rouw[d] in
een goede dag veranderd was, om
ze te vieren als dagen van feest-
maaltijden en vreugdebetoon en
het zenden van delen aan elkaar[e]
en van geschenken aan de armen.[f]

23 En de joden namen datgene
op zich wat zij begonnen waren te
doen en wat Mordechai hun had
geschreven. **24** Want Haman,[g]
de zoon van Hammedatha,[h] de
Agagiet,[i] degene die blijk gaf van
vijandschap[j] tegenover alle joden,
had zelf een snood plan beraamd
tegen de joden om hen om te bren-
gen,[k] en hij had het Poer,[l] dat wil
zeggen het Lot,[m] laten werpen om
hen op te jagen en hen om te bren-
gen. **25** Maar toen Esther vóór
de koning kwam, zei hij met het
geschreven document:[n] „Laat zijn
boze plan[o] dat hij tegen de jo-
den beraamd heeft, op zijn eigen
hoofd terugvallen";[p] en men hing
hem en zijn zonen op aan de paal.[q]
26 Daarom noemde men deze da-
gen Poerim, naar de naam van
het Poer.[r] Daarom — naar al de
woorden van deze brief[s] en dat wat
zij in dit opzicht gezien hadden
en wat hun overkomen was —
27 namen de joden de verplich-
ting op zich en aanvaardden [die]
voor zichzelf en voor hun nage-
slacht en voor allen die zich bij
hen zouden aansluiten,[t] opdat ze
niet zou verdwijnen, om geregeld
deze twee dagen te vieren naar
hetgeen erover geschreven was
en naar de daarvoor vastgestelde
tijd, ieder jaar weer. **28** En deze
dagen moesten herdacht en ge-
vierd worden in elk afzonderlijk
geslacht, elke familie, elk rechts-
gebied en elke stad, en deze poe-
rimdagen zelf dienden niet uit het

HFDST. 9

a Es 5:6
b Es 8:5
c Es 5:8
Es 7:3
d Es 8:11
e De 21:22
Es 2:23
Es 7:10
Ga 3:13
f Es 9:25
g Es 9:21
Es 9:31
h Es 9:10
i Es 1:1
Da 6:1
j Ge 2:7
Le 17:11
Es 7:3
k De 32:35
Es 8:13
Ps 149:7
Na 1:2
Lu 18:7
l Es 8:17
m Es 8:16
Ps 58:10
n Es 9:1
Es 9:13
Es 9:15
o Sp 11:10
p Ezr 6:15
Es 3:7
q Ps 118:15
Ps 145:7
Jes 65:14
r Ps 124:2
Ps 124:6
s Ne 8:10
t Es 2:5
Es 8:8

2e kolom

a Es 1:1
Da 6:1
b Ps 145:4
c Ps 103:2
Jes 12:1
d Es 4:3
e Es 9:19
Lu 11:41
f Ga 2:10
g Es 3:1
h Es 8:5
i Ex 17:16
Nu 24:7
1Sa 15:8
j Es 3:10
Es 9:10
k Es 3:9
l Es 3:7
m Joë 3:3
Ob 11
Mt 27:35
n Es 8:5
Es 8:10
Es 9:13
o Es 8:3
p De 19:19
Ps 7:16
Ps 37:15
Ps 141:10
Da 6:24
q Es 5:14
Es 7:10
Es 9:14
r Es 3:7
s Es 9:20
t Le 19:34
Le 24:22
Ru 1:16
1Kon 8:43
Es 8:17
Ga 5:3

midden van de joden te verdwijnen en de herdenking[a] ervan zelf diende geen eind te nemen onder hun nageslacht.

29 En Ęsther, de koningin, de dochter van Abiḥaïl,[b] en Mǫrdechai, de jood, schreven voorts met alle nadruk om deze tweede brief betreffende Pǫerim te bevestigen. **30** Daarna zond hij geschreven documenten naar alle joden in de honderd zevenentwintig rechtsgebieden,[c] het rijk van Ahasvęros,[d] [met] woorden van vrede en waarheid,[e] **31** om deze poerimdagen op de daarvoor vastgestelde tijden te bevestigen, juist zoals Mǫrdechai, de jood, en Ęsther, de koningin, hun hadden opgelegd,[f] en juist zoals zij hun eigen ziel en hun nageslacht hadden opgelegd,[g] [namelijk] de aangelegenheden van de vasten[h] en hun hulpgeschreeuw.[i] **32** En ook hetgeen Ęsther zei, bevestigde deze poerimzaken,[a] en het werd opgeschreven in een boek.

HFDST. 9
- **a** Ps 103:2
- **b** Es 2:15
- **c** Es 8:9; Es 9:20
- **d** Es 1:1
- **e** Jes 39:8
- **f** Es 9:21
- **g** Es 9:27
- **h** 2Kr 20:3; Joë 2:12
- **i** Es 4:1; Ps 65:2; Ps 142:1

2e kolom
- **a** Es 9:26

HFDST. 10
- **b** Ge 10:5
- **c** Joz 16:10; Klg 1:1
- **d** Es 2:5
- **e** Es 8:15; Ps 18:35; Da 2:48
- **f** Ezr 4:15; Es 6:1
- **g** Es 1:3; Da 6:15
- **h** Ge 41:40; Da 5:16

10 En koning Ahasvęros legde het land en de eilanden[b] van de zee voorts dwangarbeid[c] op.

2 Wat al zijn energieke werk betreft en zijn machtsbetoon en de nauwkeurige opgave van Mǫrdechai's[d] grootheid waarmee de koning hem groot had gemaakt,[e] is dat niet beschreven in het Boek van de aangelegenheden[f] der tijden van de koningen van Mędië en Pęrzië?[g] **3** Want de jood Mǫrdechai was de tweede in rang,[h] volgend op koning Ahasvęros, en was groot onder de joden en goedgekeurd door het grote aantal van zijn broeders, terwijl hij voor het welzijn van zijn volk werkte en vrede[i] sprak tot heel hun nageslacht.

i Ps 125:5; Sp 12:20; Jes 26:12.

JOB

1 Eens was er een man in het land Uz[a] wiens naam Job[b] was; en die man bleek onberispelijk[c] en oprecht te zijn,[d] en godvrezend[e] en wijkend van het kwaad.[f] **2** En hem werden zeven zonen en drie dochters geboren.[g] **3** En zijn veestapel[h] bestond uit zevenduizend schapen en drieduizend kamelen en vijfhonderd span runderen en vijfhonderd ezelinnen, samen met een zeer grote stoet van knechten; en die man werd de grootste van alle oosterlingen.[i]

4 En zijn zonen gingen heen en rechtten een feestmaal aan[j] in het huis van een ieder [van hen] op zijn dag; en zij zonden hun drie zusters een uitnodiging om met hen te eten en te drinken. **5** Nu gebeurde het steeds dat wanneer zij met de dagen van het feestmaal de kring rond waren geweest, Job [hen] gewoonlijk ontbood en hen heiligde;[a] en hij stond 's morgens vroeg op en bracht brandoffers[b] overeenkomstig het getal van hen allen; want, zei Job, „misschien hebben mijn zonen gezondigd en God in hun hart[c] vervloekt".[d] Zo placht Job altijd te doen.[e]

6 Nu brak de dag aan waarop de zonen van de [ware] God[f] kwamen om zich vóór Jehovah te stellen,[g] en voorts kwam ook Sątan[h] aldaar in hun midden.[i]

7 Toen zei Jehovah tot Sątan: „Waar komt gij vandaan?" Daarop antwoordde Sątan Jehovah en zei: „Van het omtrekken op de aarde[j] en van het rondwandelen daarop."[k] **8** Vervolgens zei Jehovah tot Sątan: „Hebt gij uw hart gericht op mijn knecht Job,

HFDST. 1
- **a** Jer 25:20; Klg 4:21
- **b** Ez 14:14; Ez 14:20; Jak 5:11
- **c** Job 2:3
- **d** Ge 6:9; 2Kon 20:3
- **e** Ne 5:15; Sp 8:13; Sp 16:6
- **f** 1Th 5:22; 1Pe 3:11
- **g** Ps 127:3; Ps 128:3
- **h** 2Kr 32:29
- **i** Ge 29:1; 1Kon 4:30
- **j** Ps 133:1

2e kolom
- **a** Ex 19:10; 1Sa 16:5
- **b** Ge 8:20; Ge 12:8
- **c** Mt 15:19
- **d** Sp 30:9
- **e** Ge 18:19
- **f** Ge 6:2; De 33:2; Job 38:7; Da 3:25

g Ps 103:20; Da 7:13; Mt 18:10; **h** Za 3:1; Mt 4:3; Lu 22:31; Jo 13:2; Opb 12:9; **i** 1Kon 22:19; **j** Job 2:2; **k** Mt 12:43; 1Pe 5:8.

dat er niemand op aarde is als hij,[a] een onberispelijk[b] en oprecht man,[c] godvrezend[d] en wijkend van het kwaad?"[e] **9** Daarop antwoordde Sątan Jehovah en zei: „Is het om niet, dat Job God heeft gevreesd?[f] **10** Hebt gij niet zelf om hem en om zijn huis en om al wat hij heeft, rondom een omheining geplaatst?[g] Het werk van zijn handen hebt gij gezegend,[h] en zijn veestapel zelf heeft zich uitgebreid op de aarde. **11** Maar steek voor de verandering alstublieft uw hand eens uit en tast alles aan wat hij heeft [en zie eens] of hij u niet recht in uw gezicht zal vervloeken."[i] **12** Bijgevolg zei Jehovah tot Sątan: „Zie! Al wat hij heeft, is in uw hand. Steek uw hand alleen niet tegen hemzelf uit!" Sątan dan ging van de persoon van Jehovah heen.[j]

13 Nu brak de dag aan waarop zijn zonen en zijn dochters aan het eten waren en wijn dronken in het huis van hun broer, de eerstgeborene.[k] **14** En er kwam een bode[l] bij Job, en hij zei vervolgens: „De runderen waren net aan het ploegen[m] en de ezelinnen graasden aan hun zijde, **15** toen de Sabeeërs[n] plotseling een inval deden en ze meenamen, en de bedienden hebben zij neergeslagen met de scherpte van het zwaard; en ik kon ontkomen, slechts ik alleen, om het u te vertellen."[o]

16 Terwijl deze nog sprak, kwam er een ander en zei vervolgens: „Vuur van God viel uit de hemel[p] en laaide toen op onder de schapen en de bedienden en verteerde hen; en ik kon ontkomen, slechts ik alleen, om het u te vertellen."

17 Terwijl die nog sprak, kwam er een ander en zei vervolgens: „De Chaldeeën[q] hebben drie benden gevormd en toen de kamelen overvallen en ze meegenomen, en de bedienden hebben zij neergeslagen met de scherpte van het zwaard; en ik kon ontkomen, slechts ik alleen, om het u te vertellen."

18 Terwijl deze andere nog sprak, kwam er weer een ander en zei vervolgens: „Uw zonen en uw dochters waren aan het eten en dronken wijn[a] in het huis van hun broer, de eerstgeborene. **19** En zie! er kwam een hevige wind[b] uit de streek van de wildernis, en die sloeg vervolgens de vier hoeken van het huis, zodat het op de jonge mensen viel en zij stierven. En ik kon ontkomen, slechts ik alleen, om het u te vertellen."

20 Toen stond Job op en scheurde[c] zijn schoudermantel en sneed het haar[d] van zijn hoofd af en viel ter aarde[e] en boog zich neer[f] **21** en zei:

„Naakt ben ik uit mijn moeders buik gekomen,[g]
En naakt zal ik daarheen terugkeren.[h]
Jehovah zelf heeft gegeven,[i]
en Jehovah zelf heeft weggenomen.[j]
De naam van Jehovah blijve gezegend worden."[k]

22 In dit alles zondigde Job niet en schreef hij God niets onbetamelijks toe.[l]

2 Later brak de dag aan waarop de zonen van de [ware] God kwamen om zich vóór Jehovah te stellen, en voorts kwam ook Sątan aldaar in hun midden om zich vóór Jehovah te stellen.[m]

2 Toen zei Jehovah tot Sątan: „Waar komt gij eigenlijk vandaan?" Daarop antwoordde Sątan Jehovah en zei: „Van het omtrekken op de aarde en van het rondwandelen daarop."[n] **3** En Jehovah zei vervolgens tot Sątan: „Hebt gij uw hart gericht op mijn knecht Job,[o] dat er niemand op aarde is als hij, een onberispelijk en oprecht man,[p] godvrezend[q] en wijkend van het kwaad?[r] Zelfs nu nog houdt hij vast aan zijn rechtschapenheid,[s] hoewel gij mij tegen hem opzet[t]

HFDST. 1

a Nu 12:3; Sp 14:35
b Ge 6:9; Ps 37:37; Jo 1:47
c Ps 84:11; Heb 4:13
d Ne 5:15; Ps 19:9; Pr 12:13
e Ps 34:14; Sp 3:7; Sp 16:17
f Opb 12:10
g Ge 15:1; Ge 31:7; De 33:27; Ps 34:7; Ps 105:14; 1Pe 1:5
h Ge 26:12; De 28:2; Ps 5:12; Ps 84:11; Ps 128:2; Sp 10:22
i Jes 8:21
j Job 2:7
k Job 1:4
l 1Sa 4:17
m 1Kon 19:19
n Job 6:19
o 1Sa 22:20
p Ef 2:2
q Ge 11:28; 2Kon 24:2

2e kolom

a Ps 104:15; Pr 9:7; Pr 10:19
b Ef 2:2
c Ge 37:34; 1Sa 4:12
d Ezr 9:3; Mi 1:16
e 2Sa 12:16; Jes 3:26; Mt 26:39
f Ge 24:26; Ex 34:8; Ne 9:3
g Job 31:15; Ps 127:3; Pr 5:15; 1Ti 6:7
h Ge 3:19; Ps 49:17; Pr 12:7
i Pr 5:19; Jak 1:17
j 1Sa 2:6; Sp 23:5
k Ps 34:1; Da 2:20
l De 32:4; Ro 9:20

HFDST. 2

m Job 1:6
n Job 1:7
o Job 1:8
p Ge 6:9
q Ne 5:15; Sp 8:13; Sp 16:6
r Ps 34:14; 1Th 5:22
s Job 27:5
t Job 1:11

om hem zonder reden te verzwelgen."[a] **4** Maar Satan[b] antwoordde Jehovah en zei: „Huid voor huid, en al wat een mens heeft, zal hij geven voor zijn ziel.[c] **5** Steek voor de verandering alstublieft uw hand eens uit en tast [hem] tot in zijn gebeente en zijn vlees aan [en zie eens] of hij u niet recht in uw gezicht zal vervloeken."[d]

6 Bijgevolg zei Jehovah tot Satan: „Zie, hij is in uw hand! Alleen, wacht u voor zijn ziel zelf!" **7** Satan dan ging van de persoon van Jehovah heen[e] en sloeg Job met kwaadaardige zweren[f] van zijn voetzool af tot zijn schedel toe. **8** En hij nam zich vervolgens een scherf van aardewerk om zich ermee te krabben; en hij zat midden in de as.[g]

9 Ten slotte zei zijn vrouw tot hem: „Houdt gij nog vast aan uw rechtschapenheid?[h] Vervloek God en sterf!" **10** Maar hij zei tot haar: „Zoals een der zinnelozе[i] vrouwen spreekt, spreekt ook gij. Zullen wij enkel het goede van de [ware] God aannemen en niet ook het slechte aannemen?"[j] In dit alles zondigde Job niet met zijn lippen.[k]

11 En drie metgezellen van Job hoorden ten slotte van al deze rampspoed die hem overkomen was, en zij kwamen voorts, ieder uit zijn eigen plaats: de Temaniet[l] Elifaz en de Suhiet[m] Bildad en de Naämathiet Zofar.[n] Zij dan kwamen volgens afspraak samen[o] om hem hun deelneming te gaan betuigen en hem te troosten.[p] **12** Toen zij van verre hun ogen opsloegen, herkenden zij hem aanvankelijk niet. Nu verhieven zij hun stem en weenden en scheurden[q] ieder hun schoudermantel en wierpen stof hemelwaarts op hun hoofd.[r] **13** En zij bleven zeven dagen en zeven nachten bij hem op de grond zitten,[s] en niemand sprak een woord tot hem, want zij zagen dat de smart[t] zeer groot was.

HFDST. 2

a Job 9:17
b Job 1:6
c Jer 41:8
d Le 24:15; Job 1:11; Opb 12:10
e Job 1:12
f Ex 9:9; Le 13:18; Job 30:30
g Jer 6:26; Ez 27:30; Jon 3:6; Jon 3:8
h Mal 3:14
i Job 1:11
j Job 1:21; Jak 5:10
k Ps 39:1; Sp 12:13; Jak 5:11
l Ge 36:34; Jer 49:7
m Ge 25:2; 1Kr 1:32
n Job 42:9
o Am 3:3
p Ge 37:35
q Job 1:20
r Ne 9:1; Klg 2:10; Ez 27:30
s Ezr 9:3; Jes 3:26
t Job 16:6

2e kolom

HFDST. 3

a Jer 20:14
b Job 10:18; Jer 15:10; Jer 20:15
c Am 8:10
d Job 10:19
e Jes 24:8
f Job 41:1; Job 41:10; Ps 74:14; Ps 104:26
g Ge 29:31; 1Sa 1:5; Job 10:18
h Jer 15:10; Jer 20:17

3 Het was hierna dat Job zijn mond opende en kwaad ging afsmeken over zijn dag.[a] **2** Job nam nu het woord en zei:

3 „De dag moge vergaan waarop ik geboren werd,[b]
Ook de nacht dat iemand zei: 'Er is een fysiek sterke man ontvangen!'
4 Wat die dag betreft, hij worde duisternis.
God zoeke er niet naar van boven,
En geen daglicht bestrale hem.
5 Laten duisternis en diepe schaduw hem opeisen.
Laat er een regenwolk over vertoeven.
Laat al wat een dag verduistert, hem schrik aanjagen.[c]
6 Die nacht — het donker neme hem weg;[d]
Hij zij niet verheugd onder de dagen van een jaar;
In het getal der maanmanden trede hij niet op.
7 Zie! Die nacht — hij worde onvruchtbaar;
Geen vreugdekreet kome er binnen.[e]
8 Dat vervloekers van de dag hem verwensen,
Zij die gereed zijn om [de] Leviathan te wekken.[f]
9 Dat de sterren van zijn schemering verduisterd worden;
Dat hij wachte op het licht en er geen zij;
En dat hij de stralen van de dageraad niet zie.
10 Want hij heeft de deuren van mijn [moeders] buik niet gesloten,[g]
En aldus de moeite voor mijn ogen niet verborgen.
11 Waarom ben ik niet vanaf de moederschoot terstond gestorven?[h]
[Waarom] ben ik [niet] uit de buik zelf te voorschijn gekomen om vervolgens de laatste adem uit te blazen?

12 Waarom kwamen knieën mij tegen,
En waarom borsten,[a] opdat ik zou zuigen?
13 Want ik zou nu neergelegen hebben om ongestoord te zijn;[b]
Ik zou dan geslapen hebben; ik zou rust hebben[c]
14 Met koningen en raadsheren der aarde,[d]
Zij die eenzame plaatsen voor zich bouwen,[e]
15 Of met vorsten die goud bezitten,
Zij die hun huizen met zilver vullen;
16 Of als een verborgen misgeboorte[f] zou ik niet tot bestaan zijn gekomen,
Als kinderen die het licht niet hebben gezien.[g]
17 Daar hebben zelfs de goddelozen [hun] beroering gestaakt,[h]
En daar hebben zij wier kracht uitgeput is, rust.[i]
18 Zelfs gevangenen zijn er samen onbezorgd;
Zij horen in feite de stem niet van iemand die hen tot werken aandrijft.[j]
19 Klein en groot zijn daar gelijk,[k]
En de slaaf is vrijgemaakt van zijn meester.
20 Waarom geeft hij licht aan iemand die gebukt gaat onder moeite,
En leven aan hen die bitter van ziel zijn?[l]
21 Waarom zijn er die wachten op de dood, en hij [komt] niet,[m]
Hoewel zij ernaar blijven graven, meer dan naar verborgen schatten?
22 Zij die zich verheugen tot jubelens toe,
Zij hebben uitbundige vreugde omdat zij een grafstede vinden.
23 [Waarom geeft hij licht] aan een fysiek sterke man, wiens weg verborgen is[n]
En die door God wordt ingesloten?[o]

HFDST. 3

a Ps 22:9 Lu 23:29
b Pr 9:5 Pr 9:10
c Job 30:23 Jo 11:11
d 1Kon 2:10 2Kr 16:14
e Ge 50:26 Jes 22:16 Ez 26:20
f Ps 58:8 Pr 6:3 Ho 9:14
g Ps 49:19
h Ps 9:17
i Ps 146:4 Pr 9:10 Jes 57:2
j Ex 5:6
k Job 30:23 Ps 49:10 Pr 3:20 Pr 8:8 Pr 9:2
l 1Sa 1:10 2Kon 4:27 Sp 31:6
m Nu 11:15 1Kon 19:4 Job 7:15 Jon 4:3 Opb 9:6
n Job 19:8
o Job 12:14 Job 19:8 Klg 3:9 Ho 2:6

2e kolom

a Ps 80:5 Ps 102:9
b Ps 22:1 Ps 38:8 Jes 59:11
c Job 31:23

HFDST. 4

d Job 2:11 Job 42:9
e Lu 17:3
f Lu 22:32
g Sp 12:18 Sp 16:23 1Th 5:14
h Jes 35:3 Heb 12:12
i Job 1:1
j Job 2:3 Job 42:7
k Ga 6:7

24 Want vóór mijn voedsel komt mijn zuchten,[a]
En als wateren stort mijn gebrul zich uit;[b]
25 Want iets angstwekkends heb ik geducht, en het overkomt mij;
En waarvoor ik bang ben geweest, dat treft mij.[c]
26 Ik ben niet zonder zorgen geweest, noch ben ik ongestoord geweest,
Noch heb ik rust gehad, en toch komt er beroering."

4 Toen antwoordde de Temaniet Elifaz[d] en zei:
2 „Zult gij het moede worden, indien men werkelijk tracht een woord tot u [te richten]?
Maar woorden inhouden, wie kan dat?
3 Zie! Gij hebt velen gecorrigeerd,[e]
En de slappe handen placht gij te sterken.[f]
4 Al wie struikelde, werd door uw woorden altijd opgericht;[g]
En bezwijkende knieën werden door u weer stevig gemaakt.[h]
5 Maar ditmaal komt het tot u, en gij wordt het moede;
Het treft uzelf, en gij raakt ontsteld.
6 Is niet uw eerbied [de basis van] uw vertrouwen?
Is niet uw hoop zelfs de rechtschapenheid[i] van uw wegen?
7 Bedenk toch: Wie is er ooit onschuldig omgekomen?
En waar zijn de rechtschapenen[j] ooit verdelgd?
8 Naar wat ik heb gezien, zullen zij die bedenken wat schadelijk is
En zij die moeite zaaien, het ook oogsten.[k]
9 Door de adem van God komen zij om,
En door de geest van zijn toorn komen zij aan hun eind.

10 Er is het gebrul van een leeuw,
en de stem van een jonge leeuw,
Maar de tanden van jonge leeuwen met manen worden werkelijk uitgebroken.
11 Een leeuw komt om bij gebrek aan prooi,
En de leeuwenwelpen worden van elkaar gescheiden.
12 Mij nu werd heimelijk een woord gebracht,
En mijn oor ving voorts een gefluister daarvan op,[a]
13 In verontrustende gedachten van nachtvisioenen,
Wanneer een diepe slaap op de mensen valt.
14 Angst kwam over mij, en beving,
En de veelheid van mijn beenderen werd erdoor met angst vervuld.
15 En een geest ging voorts aan mijn gezicht voorbij,
Waarop het haar van mijn vlees te berge rees.
16 Hij dan bleef staan,
Maar ik herkende zijn gestalte niet;
Een gedaante was voor mijn ogen;
Er was een kalmte, en ik hoorde nu een stem:
17 'Een sterfelijk mens — kan hij rechtvaardiger zijn dan God zelf?
Of kan een fysiek sterke man reiner zijn dan zijn eigen Maker?'
18 Zie! In zijn dienstknechten heeft hij geen geloof,
En zijn boden legt hij gebreken ten laste.
19 Hoeveel te meer dan hun die in lemen huizen wonen,
Wier fundament in het stof is![b]
Men drukt hen vlugger plat dan een mot.
20 Van de morgen tot de avond worden zij te pletter gedrukt;
Zonder dat iemand [het ter harte] neemt, vergaan zij voor eeuwig.

HFDST. 4
a 1Jo 4:1 Opb 16:14
b Ge 3:19

2e kolom

HFDST. 5
a Ps 37:35
b Ps 109:13 Ps 119:155
c Lu 18:11
d Ps 40:5 Ps 72:18 Ro 11:33
e Ps 65:9
f Job 26:8 Ps 147:8 Han 14:17
g Lu 1:52

21 Is niet hun tentkoord in hen uitgerukt?
Zij sterven wegens gebrek aan wijsheid.

5 Roep alstublieft! Is er iemand die u antwoordt?
En tot wie van de heiligen wilt gij u wenden?
2 Want de dwaas zal door ergernis de dood vinden,
En wat degene betreft die zich gemakkelijk laat verlokken, afgunst zal hem ter dood brengen.
3 Ikzelf heb de dwaas wortel zien schieten,[a]
Maar plotseling ging ik zijn verblijfplaats verwensen.
4 Zijn zonen blijven verre van redding,[b]
En zij worden in de poort verbrijzeld, zonder een bevrijder.
5 Wat hij oogst, eet de hongerige op;
En zelfs van slagershaken neemt men het weg,
En een strik grijpt werkelijk plotseling naar hun middelen voor levensonderhoud.
6 Want uit louter stof komt het schadelijke niet voort,
En uit louter grond ontspruit geen moeite.
7 Want de mens zelf wordt tot moeite geboren,
Zoals ook de vonken omhoogvliegen.
8 Ik echter, ik zou mij tot God wenden,
En aan God zou ik mijn zaak voorleggen,[c]
9 [Aan Hem] die grote, ondoorgrondelijke dingen doet,
Wonderbare dingen zonder tal;[d]
10 Die regen geeft op de oppervlakte van de aarde[e]
En water zendt over de open velden;[f]
11 Die de geringen op een hoge plaats zet,[g]
Zodat de bedroefden hoog bovenaan staan wat redding betreft;

12 Die de snode plannen der
schranderen verijdelt,[a]
Zodat hun handen niets tot
een gelukkig einde brengen;
13 Die de wijzen vangt in hun
eigen listigheid,[b]
Zodat de raad der geslepenen ijlings in duigen valt;[c]
14 Zij stuiten zelfs overdag op
duisternis,
En op de middag tasten zij
rond als bij nacht;[d]
15 En die redt van het zwaard
uit hun mond,
En uit de hand van de sterke een arme,[e]
16 Zodat er voor de geringe hoop
komt,[f]
Maar onrechtvaardigheid
werkelijk haar mond sluit.[g]
17 Zie! Gelukkig is de man die
door God wordt terechtgewezen;[h]
En verwerp het strenge onderricht van de Almachtige niet!
18 Want hijzelf veroorzaakt pijn,
maar verbindt [de wond];
Hij verplettert, maar zijn
eigen handen bewerken
de genezing.
19 In zes benauwdheden zal hij u
bevrijden,[i]
En in zeven zal niets schadelijks u treffen.[j]
20 Tijdens de hongersnood zal
hij u stellig verlossen van
de dood,[k]
En tijdens de oorlog van de
macht van een zwaard.
21 Voor de gesel van een tong
zult gij verborgen worden,[l]
En gij zult niet bevreesd zijn
voor gewelddadige plundering, als ze komt.
22 Om gewelddadige plundering
en honger zult gij lachen,
En voor het wild gedierte
der aarde behoeft gij niet
bevreesd te zijn.
23 Want met de stenen van het
veld zal uw verbond zijn,
En zelfs het wild gedierte
van het veld zal ertoe worden gebracht in vrede met
u te leven.[m]

HFDST. 5

a Ne 4:15
b 1Kor 3:19
c Ps 9:15
d Job 12:25; Sp 4:19
e Ps 35:10
f 1Sa 2:8
g Ps 107:42
h Ps 94:12
i Ps 34:19
j Sp 24:16
k Ge 45:7
l Sp 12:18; Jak 3:8
m Le 26:6

2e kolom

a Ps 112:2
b Ps 72:16
c De 34:7

HFDST. 6

d Ps 31:9
e Jak 3:2
f Ps 38:2
g Sp 18:14
h Ps 88:16
i Job 24:5; Jer 14:6
j Nu 11:15; 1Kon 19:4; Job 3:21; Jon 4:3

24 En gij zult stellig weten dat
de vrede zelf uw tent is,
En gij zult ongetwijfeld uw
weidegrond gaan overzien, en gij zult niets missen.
25 En gij zult stellig weten dat
uw nageslacht talrijk is[a]
En uw nakomelingen als de
plantengroei van de aarde.[b]
26 Gij zult in krasheid in de graf-
stede komen,[c]
Zoals wanneer schoven zich
ophopen op hun tijd.
27 Zie! Dit hebben wij nagevorst.
Zo is het.
Hoor het, en gij — weet het
voor uzelf."

6 Vervolgens antwoordde Job
en zei:
2 „O dat mijn wrevel[d] geheel en
al gewogen werd,
En dat men tegelijk mijn
onheil op de weegschaal
zelf legde!
3 Want die is nu zwaarder nog
dan het zand der zeeën.
Daarom zijn mijn eigen
woorden in het wilde weg
gesproken.[e]
4 Want de pijlen van de Al-
machtige zijn bij mij,[f]
Mijn geest drinkt hun gif;[g]
De verschrikkingen Gods
stellen zich tegen mij op.[h]
5 Zal een zebra[i] schreeuwen bo-
ven het gras,
Of een stier loeien boven
zijn voer?
6 Zullen smakeloze dingen zon-
der zout worden gegeten,
Of is er smaak aan het slij-
merige sap van heemst?
7 Mijn ziel heeft geweigerd
[iets] aan te raken.
Ze zijn als een ziekte in mijn
voedsel.
8 O dat mijn verzoek werd [in-
gewilligd]
En dat God mijn hoop ook
verwezenlijkte!
9 En dat God ertoe overging mij
te verbrijzelen,
Dat hij zijn hand losmaakte
en mij afsneed![j]

10 Zelfs dat zou nog mijn troost zijn;
En ik zou opspringen [van vreugde][a] bij [mijn] weeën,
[Ofschoon] hij geen mededogen zou hebben, want ik heb de woorden van de Heilige[b] niet verborgen gehouden.[c]
11 Wat is mijn kracht, dat ik zou blijven wachten?[d]
En wat is mijn einde, dat ik mijn ziel zou blijven rekken?
12 Is mijn kracht de kracht van stenen?
Of is mijn vlees van koper?
13 Is het dat het vermogen om mijzelf te helpen niet in mij is,
En doeltreffend werken zelfs van mij verjaagd is?
14 Wat degene betreft die zijn naaste liefderijke goedheid onthoudt,[e]
Die zal ook zelfs de vrees voor de Almachtige laten varen.[f]
15 Mijn eigen broeders hebben verraderlijk gehandeld,[g] als een winterstroom,
Als de bedding van winterstromen die blijven wegvloeien.
16 Ze zijn donker van het ijs,
Sneeuw verbergt zich daarop.
17 Te zijner tijd worden ze waterloos,[h] ze zijn tot zwijgen gebracht;
Wanneer het heet wordt, zijn ze opgedroogd, uit hun plaats [verdwenen].[i]
18 De paden van hun weg worden afgebogen;
Ze gaan op in de ijle ruimte en vergaan.
19 De karavanen van Tema[j] hebben [ernaar] uitgezien,
Het reisgezelschap van Sabeeërs[k] heeft erop gewacht.
20 Zij worden stellig beschaamd omdat zij [erop] hadden vertrouwd;
Zij zijn tot aan de plaats gekomen en zij worden teleurgesteld.[l]

HFDST. 6

a Job 3:22
b Le 19:2 Ho 11:9 1Pe 1:15
c Ps 40:9 Han 20:27
d Job 7:7 Ps 103:15
e Sp 3:3 Sp 19:22 Ho 6:6 Za 7:9 Mt 25:44
f Job 23:16 1Jo 3:17
g Job 19:19 Ps 38:11
h Ju 12
i Job 24:19
j Jes 21:14 Jer 25:23
k Job 1:15
l Jer 14:3

2e kolom

a Job 13:4
b Ps 38:11
c Ge 14:16
d 2Sa 4:9 Ps 55:18
e Job 32:11
f Ps 19:12 Ps 19:13 Sp 19:25
g Sp 12:18 Sp 25:11
h Job 16:3 Job 21:34
i Job 10:1
j Job 8:2
k Job 31:21 Mal 3:5
l Ge 37:28
m Job 27:4
n Job 17:10

HFDST. 7

o Job 14:14
p Job 14:6 Ps 39:4
q Jes 25:5

21 Want nu zijt gijlieden tot niets geworden;[a]
GIJ ziet verschrikking, en GIJ wordt bevreesd.[b]
22 Komt het doordat ik heb gezegd: ’Geeft mij [iets],
Of geeft van UW vermogen een geschenk ten behoeve van mij;
23 En verlost mij uit de hand van een tegenstander,[c]
En uit de hand van tirannen dient GIJ mij los te kopen’?[d]
24 Onderricht mij, en ik van mijn kant zal zwijgen;[e]
En laat mij inzien wat voor fout ik heb begaan.[f]
25 De woorden van oprechtheid zijn geweest — o, niet smartelijk![g]
Maar wat wordt door het terechtwijzen van UW zijde terechtgewezen?[h]
26 Zint GIJ erop woorden terecht te wijzen,
Terwijl de woorden van een wanhopige[i] toch louter voor de wind zijn?[j]
27 Hoeveel te meer zult GIJ zelfs over iemand die vaderloos is, het lot werpen,[k]
En sjacheren over UW metgezel![l]
28 En nu, komt, schenkt mij aandacht,
En [ziet] of ik U recht in het gezicht zal beliegen.[m]
29 Keert alstublieft terug — laat er zich geen onrechtvaardigheid voordoen —
Ja, keert terug — mijn rechtvaardigheid is er nog in.[n]
30 Is er onrechtvaardigheid op mijn tong,
Of onderscheidt mijn eigen gehemelte geen onheil?

7 Is het voor de sterfelijke mens niet een dwangarbeid[o] op aarde,
En zijn zijn dagen niet als de dagen van een loonarbeider?[p]
2 Als een slaaf snakt hij naar de schaduw,[q]

En als een loonarbeider
wacht hij op zijn loon.[a]
3 Zo ben ik tot bezitter gemaakt
van waardeloze maan-
maanden,[b]
En nachten van moeite[c] heeft
men mij toegemeten.
4 Wanneer ik mij heb neerge-
legd, heb ik ook gezegd:
'Wanneer zal ik opstaan?'[d]
En [wanneer] de avond wer-
kelijk in volledige mate
daalt, ben ik ook verzadigd
van rusteloosheid tot aan
de morgenschemering.
5 Mijn vlees is bekleed gewor-
den met maden[e] en klui-
ten stof;[f]
Mijn huid zelf heeft kor-
sten gevormd en ontbindt
zich.[g]
6 Mijn dagen zelf zijn sneller ge-
worden[h] dan een wevers-
spoel,
En ze nemen een eind in ho-
peloosheid.[i]
7 Bedenk dat mijn leven wind
is;[j]
Dat mijn oog het goede niet
weer zal zien.
8 Het oog van hem die mij ziet,
zal mij niet aanschouwen;
Uw ogen zullen op mij zijn,
maar ik zal niet zijn.[k]
9 De wolk neemt stellig een
eind en gaat heen;
Zo zal hij die in Sjeool neer-
daalt, [daaruit] niet op-
komen.[l]
10 Hij zal niet meer naar zijn
huis terugkeren,
En zijn plaats zal hem niet
meer erkennen.[m]
11 Ook ík zal mijn mond niet
weerhouden.
Ik wil spreken in de be-
nauwdheid van mijn geest;
Ik wil mij bezighouden met
de bitterheid van mijn
ziel![n]
12 Ben ik een zee of een zeemon-
ster,
Dat gij een wacht[o] over mij
dient te zetten?

HFDST. 7

a Le 19:13 De 24:15
b Job 29:2
c Ps 6:6
d Job 2:8 Job 30:17
e Jes 14:11
f Job 30:19
g Job 30:30
h Ps 102:11 Ps 103:15 Ps 144:4 Jak 4:14
i Job 17:15 Ro 8:20
j Ps 89:47 Pr 2:11
k Job 7:21 Jak 4:14
l Job 10:21 Job 14:12 Ps 78:39 Pr 9:10
m Ps 103:16 Ps 146:4 Pr 9:5
n 1Sa 1:10 Job 10:1 Sp 14:10
o Job 38:8

2e kolom

a Job 3:21 Opb 9:6
b Ge 27:46 1Kon 19:4 Job 10:1 Jon 4:3
c Ps 62:9 Ps 144:4 Pr 6:11
d Ps 8:4 Ps 103:15 Ps 144:3 Heb 2:6
e De 13:3 Job 23:10 Ps 7:9
f Job 14:6
g Job 34:21 Sp 5:21 Jer 16:17 Heb 4:13 1Pe 3:12
h Jes 33:24
i Ge 3:19 Ps 104:29 Pr 12:7 Da 12:2

HFDST. 8

j Ge 25:2 1Kr 1:32 Job 42:9
k Job 11:3
l Job 6:26
m Ge 18:25 Job 34:12

13 Wanneer ik zei: 'Mijn divan
zal mij troost brengen,
Mijn bed zal mijn bezorgd-
heid helpen dragen',
14 Hebt gij mij zelfs verschrikt
met dromen,
En door visioenen schrikt
gij mij op,
15 Zodat mijn ziel verstikking
verkiest,
De dood[a] liever dan mijn
beenderen.
16 Ik heb [het] verworpen;[b] tot
onbepaalde tijd zou ik niet
willen leven.
Laat van mij af, want mijn
dagen zijn een ademtocht.[c]
17 Wat is de sterfelijke mens,[d]
dat gij hem zoudt groot-
brengen,
En dat gij uw hart op hem
zoudt richten,
18 En dat gij elke morgen aan-
dacht aan hem zoudt
schenken,
Dat gij hem elk ogenblik
zoudt toetsen?[e]
19 Waarom wilt gij uw blik niet
van mij afwenden,[f]
Noch mij met rust laten tot-
dat ik mijn speeksel inslik?
20 Indien ik heb gezondigd, wat
kan ik tegen u uitrich-
ten, gij Waarnemer van
de mensen?[g]
Waarom hebt gij mij tot uw
doelwit gesteld, zodat ik u
tot last zou worden?
21 En waarom vergeeft gij mijn
overtreding niet[h]
En ziet gij mijn dwaling niet
door de vingers?
Want nu zal ik in het stof[i]
neerliggen;
En gij zult mij stellig zoe-
ken, en ik zal niet zijn."

8 Toen antwoordde de Suhiet[j]
Bildad en zei:
2 „Hoe lang zult gij deze dingen
blijven uiten,[k]
Terwijl de woorden van uw
mond slechts een krach-
tige wind zijn?[l]
3 Zal God zelf het recht bui-
gen,[m]

Of zal de Almachtige zelf de
rechtvaardigheid buigen?[a]
4 Indien uw eigen zonen tegen
hem hebben gezondigd,
Zodat hij hen in de hand van
hun opstandigheid laat geraken,
5 Indien gijzelf God zult zoeken,[b]
En [indien] gij de Almachtige gunst zult afsmeken,
6 Indien gij zuiver en oprecht
zijt,[c]
Zou hij nu voor u ontwaken,
En hij zou stellig uw rechtvaardige verblijfplaats herstellen.
7 Ook mag uw begin dan iets
kleins zijn gebleken,
Maar uw eigen einde later
zou zeer groot worden.[d]
8 Waarlijk, doe alstublieft navraag bij het vorige geslacht,[e]
En vestig [uw aandacht] op
hetgeen door hun vaderen
is uitgevorst.[f]
9 Want wij waren slechts gisteren,[g] en wij weten niets,
Omdat onze dagen op aarde
een schaduw zijn.[h]
10 Zullen zíj u niet onderrichten,
het u vertellen,
En zullen zij uit hun hart
geen woorden voortbrengen?
11 Zal de papyrusplant[i] hoog opschieten zonder een moerassige plaats?
Zal het riet groot worden
zonder water?
12 Terwijl het nog in de knop is,
niet afgeplukt,
Zelfs vóór al het andere gras
zal het verdorren.[j]
13 Zo zijn de paden van allen die
God vergeten,[k]
En zelfs de hoop van een afvallige zal te gronde gaan,[l]
14 Wiens vertrouwen wordt afgesneden,
En wiens toeverlaat het huis
van een spin is.[m]
15 Hij zal op zijn huis steunen,
maar het zal niet blijven
staan;
Hij zal het vastgrijpen, maar
het zal geen stand houden.

HFDST. 8

a De 32:4
2Kr 19:7

b Job 5:8
Job 11:13
Job 22:23

c Job 1:8
Job 6:24

d Job 42:12

e Job 11:17
Ps 39:5

f Job 15:18

g Ge 47:9

h 1Kr 29:15
Job 14:1
Ps 144:4

i Ex 2:3
Jes 18:2
Jes 35:7

j Ps 129:6

k Job 42:7
Ps 9:17

l Job 27:8

m Jes 59:5

2e kolom

a Job 5:3
Ps 37:35

b Job 7:10

c Job 20:9

d Job 20:5

e Ps 35:26

HFDST. 9

f De 32:4
Ps 143:2
Ro 3:23

g Job 40:2
Ro 9:20

h Job 36:5
Ps 104:24
Jes 40:26
Da 2:20

i Sp 14:16
Sp 28:14
Jes 30:1
Da 5:20
Za 7:12
Ro 2:5
1Kor 10:22

j Job 28:9

k Jer 10:10
Hab 3:6

l Ps 75:3

16 Hij staat saprijk in de volle
zon,
En in zijn tuin komt zijn
eigen loot te voorschijn.[a]
17 In een steenhoop worden zijn
wortels vervlochten,
Een huis van stenen aanschouwt hij.
18 Indien men hem uit zijn plaats
verzwelgt,[b]
Dan zal deze hem stellig verloochenen, [door te zeggen:] 'Ik heb u niet gezien.'[c]
19 Zie! Dat is de ontbinding van
zijn weg;[d]
En uit het stof spruiten anderen voort.
20 Zie! God zelf zal niemand verwerpen die onberispelijk is,
Noch zal hij boosdoeners bij
de hand vatten,
21 Totdat hij uw mond met gelach vervult,
En uw lippen met gejuich.
22 Juist degenen die u haten,
zullen met schaamte worden bekleed,[e]
En de tent der goddelozen
zal niet zijn."

9 Vervolgens antwoordde Job
en zei:
2 „Waarlijk, ik weet heel goed
dat het zo is.
Maar hoe kan een sterfelijk
mens gelijk hebben in een
geding met God?[f]
3 Indien hij al lust had met hem
te twisten,[g]
Kan hij hem niet één keer
op de duizend antwoorden.
4 Hij is wijs van hart en sterk in
kracht.[h]
Wie kan zich halsstarrig tegenover hem betonen en
ongedeerd blijven?[i]
5 Hij verplaatst bergen,[j] zodat
men niet eens [van hun
bestaan] weet,
Hij, die ze in zijn toorn ondersteboven heeft gekeerd.[k]
6 Hij doet de aarde schudden
van haar plaats,
Zodat zelfs haar zuilen[l] sidderen.

7 Hij zegt tot de zon dat ze niet
dient te schijnen,
En de sterren verzegelt hij
rondom,[a]
8 [Hij] die de hemel uitspant,
hij alleen,[b]
En treedt over de hoge gol-
ven van de zee;[c]
9 Die het sterrenbeeld Asj maakt,
het sterrenbeeld Kęsil,
En het sterrenbeeld Kimah[d]
en de binnenkamers van
het zuiden;
10 Die grote, ondoorgrondelijke
dingen doet,[e]
En wonderbare dingen zon-
der tal.[f]
11 Zie! Hij gaat langs mij heen
en ik zie [hem] niet,
En hij trekt verder en ik be-
speur hem niet.[g]
12 Zie! Hij rukt weg. Wie kan
hem weerstaan?
Wie zal tot hem zeggen:
'Wat doet gij?'[h]
13 God zelf zal zijn toorn niet af-
wenden;[i]
Onder hem moeten de hel-
pers van een bestormer[j]
zich buigen.
14 Hoeveel te meer ingeval ik-
zelf hem antwoord!
Ik wil mijn woorden tegen-
over hem kiezen,[k]
15 [Hem] die ik, ook al had ik
werkelijk gelijk, niet zou
antwoorden.[l]
Mijn tegenpartij in het
rechtsgeding zou ik om
gunst smeken.[m]
16 Indien ik hem riep, zou hij mij
antwoorden?[n]
Ik geloof niet dat hij het oor
zou lenen aan mijn stem;
17 [Hij] die mij door een onweer
vermorzelt
En mijn wonden zonder re-
den stellig vele maakt.[o]
18 Hij zal mij niet vergunnen
weer op adem te komen,[p]
Want hij blijft mij met het
bittere verzadigen.
19 Indien er iemand sterk is in
kracht, daar [is hij];[q]
En indien [er iemand sterk
is] in gerechtigheid, o dat
ik gedagvaard moge wor-
den!

HFDST. 9

a Ge 1:16
Ez 32:7

b Ge 1:1
Ps 33:6
Jes 44:24

c Job 38:11

d Job 38:31
Am 5:8

e Job 5:9
Jes 40:28
Ro 11:33

f Ps 40:5

g Job 23:8
Jo 1:18

h Da 4:35
Ro 9:20

i De 32:22
Jer 17:4

j Job 26:12
Jes 51:9

k Ps 19:14

l Job 10:15

m Mt 5:25
Lu 12:58

n Ps 102:17
Sp 15:29

o Job 2:3
Job 34:6

p Job 27:3

q Jes 40:28

2e kolom

a Pr 9:2

b 1Jo 5:19

c Job 7:6
Ps 90:10
Jak 4:14

d Hab 1:8

e Job 7:13

f Sp 15:13

g Job 21:6

h Ps 73:13
Jer 2:35

i Jer 2:22
Mal 3:2

20 Indien ik gelijk had, zou mijn
eigen mond mij schuldig
verklaren;
Was ik onberispelijk, dan
zou hij mij onoprecht ver-
klaren.
21 Was ik onberispelijk, ik zou
mijn ziel niet kennen;
Ik zou mijn leven weigeren.
22 Eén ding is er. Ja, daarom
zeg ik:
'De onberispelijke, alsook
de goddeloze, doet hij aan
hun eind komen.'[a]
23 Indien een stortvloed plotse-
ling de dood zou brengen,
Zou hij nog spotten met de
vertwijfeling van de on-
schuldigen.
24 De aarde zelf is in de hand van
de goddeloze gegeven;[b]
Het aangezicht van haar
rechters bedekt hij.
Wanneer [hij] niet, wie dan
wel?
25 Ook zijn mijn eigen dagen
sneller geworden dan een
hardloper;[c]
Ze zijn weggevloden, ze zul-
len stellig het goede niet
zien.
26 Ze zijn voortgeijld als rieten
boten,
Als een arend die heen en
weer schiet [op zoek] naar
iets om te eten.[d]
27 Indien ik heb gezegd: 'Laat
ik mijn bezorgdheid ver-
geten,[e]
Laat ik mijn gelaat verande-
ren[f] en opfleuren',
28 Ben ik bang geworden voor al
mijn smarten;[g]
Ja, ik weet dat gij mij niet
voor onschuldig zult hou-
den.
29 Ikzelf moet nu eenmaal schul-
dig staan.
Waarom dan toch tob ik mij
slechts tevergeefs af?[h]
30 Indien ik mij werkelijk in
sneeuwwater waste,
En ik mijn handen werke-
lijk in potas reinigde,[i]
31 Dan zoudt gij mij in een kuil
dompelen,

En mijn kleren zouden mij
stellig verfoeien.
32 Want hij is niet een man[a]
zoals ik, [dat] ik hem zou
antwoorden,
Dat wij samen ten gerichte
zouden gaan.
33 Er is geen persoon om tussen
ons te beslissen,[b]
Dat hij zijn hand op ons bei-
den zou leggen.
34 Laat hij zijn roede van mij
wegnemen,[c]
En zijn verschrikking, laat
die mij niet verschrikken.
35 Laat mij spreken en niet be-
vreesd voor hem zijn,
Want zo ben ik in mijzelf
niet geneigd.

10 Mijn ziel walgt stellig van
mijn leven.[d]
Ik wil de vrije loop laten
aan mijn bezorgdheid
over mijzelf.
Ik wil spreken in de bit-
terheid van mijn ziel!
2 Ik zal tot God zeggen: 'Ver-
klaar mij niet schuldig.
Laat mij weten waarom gij
met mij twist.
3 Is het goed voor u dat gij on-
recht zoudt doen,[e]
Dat gij [het product van]
het harde werk uwer han-
den zoudt verwerpen,[f]
En dat gij in feite over de
raad der goddelozen [uw
licht] zoudt laten stralen?
4 Hebt gij ogen[g] van vlees,
Of ziet gij zoals een sterfe-
lijk mens ziet?[h]
5 Zijn uw dagen als de dagen
van een sterfelijk mens,[i]
Of uw jaren net als de da-
gen van een fysiek sterke
man,
6 Dat gij mijn dwaling zoudt
trachten te vinden
En naar mijn zonde zoudt
blijven zoeken?[j]
7 Dit in weerwil van het feit dat
gijzelf weet dat ik geen
ongelijk heb,[k]
En er niemand is die uit úw
hand bevrijdt?[l]
8 Uw eigen handen hebben mij
gevormd, zodat ze mij
In volledigheid rondom heb-
ben gemaakt,[a] en toch
zoudt gij mij verzwelgen.
9 Bedenk alstublieft dat gij mij
uit leem[b] hebt gemaakt
En mij tot stof zult doen te-
rugkeren.[c]
10 Hebt gij mij voorts niet als
louter melk uitgegoten
En als kaas om mij te laten
stremmen?[d]
11 Met huid en vlees hebt gij mij
voorts bekleed
En met beenderen en pezen
om mij samen te weven.[e]
12 Leven en liefderijke goedheid
hebt gij ten aanzien van
mij gewrocht;[f]
En uw eigen zorg[g] heeft mijn
geest bewaakt.
13 En deze dingen hebt gij ver-
borgen in uw hart.
Ik weet heel goed dat deze
dingen bij u zijn.
14 Indien ik heb gezondigd en
gij mij voortdurend in het
oog hebt gehouden[h]
En gij mij ten aanzien van
mijn dwaling niet onschul-
dig houdt;[i]
15 Indien ik werkelijk ongelijk
heb, wee mij![j]
En [indien] ik werkelijk ge-
lijk heb, mag ik mijn hoofd
niet opheffen,[k]
Verzadigd van oneer en door-
drenkt van ellende.[l]
16 En [indien] het hoogmoedig
handelt,[m] zult gij als een
jonge leeuw jacht op mij
maken,[n]
En gij zult u in mijn geval
opnieuw wonderbaar be-
tonen.
17 Gij zult nieuwe getuigen van
u tegenover mij laten ver-
schijnen,
En gij zult uw wrevel jegens
mij groter maken;
Moeite op moeite is bij mij.
18 Waarom hebt gij mij dan uit
een moederschoot laten
komen?[o]
Had ik maar de laatste adem
kunnen uitblazen, dat zelfs
geen oog mij kon zien,

HFDST. 9

a Nu 23:19 Jes 45:9 Jer 49:19 Ro 9:20
b 1Sa 2:25 1Ti 2:5
c Job 13:21 Ps 39:10

HFDST. 10

d Nu 11:15 1Kon 19:4 Job 7:16 Jon 4:3 Ro 8:20
e Ge 18:25 De 32:4 Ro 3:8
f Job 14:15 Ps 138:8 Jes 64:8
g Ps 11:4
h 1Sa 16:7
i Ps 90:2 Jer 10:10 Heb 1:12
j Job 10:14 Ro 3:12
k Job 1:8 Ps 139:1
l De 32:39

2e kolom

a Ps 119:73 Ps 139:13 Ps 139:15
b Ge 2:7 Jes 45:9 Ro 9:21
c Ge 3:19 Ps 104:29 Pr 12:7
d Jes 64:8
e Ps 139:15
f Ps 139:16
g Ps 8:4
h Ps 139:1
i Nu 14:18
j Jes 3:11
k Job 9:15 Lu 17:10
l Ps 25:18 Ps 119:153
m 2Sa 22:28 Job 40:11 Jes 2:11 Lu 1:51 Jak 4:6
n Jes 38:13
o Job 3:11 Jer 20:18

19 Daar zou ik zijn geworden alsof ik niet tot bestaan was gekomen;
Van de buik naar de grafstede zou ik zijn gebracht.'
20 Zijn mijn dagen niet weinige?[a] Laat hij [dus] ophouden,
Laat hij zijn blik van mij afwenden, opdat ik een weinig moge opfleuren[b]
21 Voordat ik heenga — en ik zal niet terugkeren[c] —
Naar het land van duisternis en diepe schaduw,[d]
22 Naar het land waar het duister is als het donker, [het land] van diepe schaduw
En wanorde, waar het niet méér straalt dan het donker."

11 Toen antwoordde de Naämathiet Zofar[e] en zei:
2 „Zal een veelheid van woorden onbeantwoord blijven,
Of zal louter een pocher gelijk hebben?
3 Zal dat ijdele gezwets van u mannen tot zwijgen brengen,
En zult gij blijven bespotten zonder dat er iemand is die [u] bestraft?[f]
4 Ook zegt gij: 'Mijn onderricht[g] is zuiver,
En ik ben werkelijk rein gebleken[h] in uw ogen.'
5 Maar o, indien God zelf slechts zou spreken
En zijn lippen tegenover u opende![i]
6 Dan zou hij u de geheimen der wijsheid meedelen,
Want de dingen der praktische wijsheid zijn menigvuldig.
Ook zoudt gij weten dat God toelaat dat ten gunste van u iets van uw dwaling wordt vergeten.[j]
7 Kunt gij de diepe dingen Gods doorgronden,[k]
Of kunt gij de Almachtige zelfs tot het uiterste doorgronden?

HFDST. 10
a Job 7:6 Job 14:1 Ps 39:5 Ps 103:15
b Job 9:27 Ps 39:13
c Job 7:9 Ps 115:17 Jes 38:11
d Job 3:5 Job 38:17 Ps 23:4 Ps 88:12 Pr 9:10

HFDST. 11
e Job 42:9
f Job 12:4
g Job 6:10
h Job 6:29 Job 10:7
i Job 38:1
j Ezr 9:13
k Pr 3:11 Ro 11:33

2e kolom
a Ps 139:8
b Ps 94:11 Ze 3:5
c Ps 143:6
d Ge 4:5
e Ps 39:5 Ps 89:47
f Ps 112:4 Jes 58:8
g Le 26:6 Ps 3:5 Sp 3:24

8 Ze is hoger dan de hemel. Wat kunt gij uitrichten?
Ze is dieper dan Sjeool.[a] Wat kunt gij weten?
9 Ze is langer van afmeting dan de aarde,
En breder dan de zee.
10 Indien hij voorbijgaat en [iemand] overlevert
En een rechtszitting belegt, wie kan hem dan weerstaan?
11 Want hijzelf kent heel goed de mannen die onwaarachtig zijn.[b]
Wanneer hij ziet wat schadelijk is, zal hij zich dan niet opmerkzaam betonen?
12 Zelfs een leeghoofdig man zal nog een goede beweegreden krijgen
Zodra een ezelachtige zebra als mens wordt geboren.
13 Indien gijzelf werkelijk uw hart zult bereiden
En inderdaad uw handpalmen tot hem uitbreidt,[c]
14 Indien wat schadelijk is in uw hand is, doe het ver weg,
En laat geen onrechtvaardigheid in uw tenten wonen.
15 Want dan zult gij uw aangezicht zonder smet opheffen[d]
En gij zult stellig bevestigd worden, en gij zult niet vrezen.
16 Want gij — moeite zult gij vergeten;
Als [aan] wateren die zijn voorbijgevloeid, zult gij [eraan] denken.
17 En helderder dan de middag zal [uw] levensduur[e] rijzen;
De duisternis zal worden als de morgen zelf.[f]
18 En gij zult wel moeten vertrouwen omdat er hoop bestaat;
En gij zult stellig zorgvuldig rondzien — in zekerheid zult gij u neerleggen.[g]

19 En gij zult u inderdaad uitstrekken, zonder dat iemand [u] doet beven.
En velen zullen u stellig mild stemmen;[a]
20 En het zijn de ogen van de goddelozen die zullen verkwijnen;[b]
En een toevluchtsoord zal hun stellig ontvallen,[c]
En hun hoop zal zijn een uitblazen van de ziel.”[d]

12 Vervolgens antwoordde Job en zei:
2 „Waarlijk, gijlieden zijt het volk,
En met U zal de wijsheid uitsterven![e]
3 Ook ik heb een hart,[f] evengoed als GIJ.
Ik doe voor U niet onder,[g]
En bij wie zijn dergelijke dingen niet?
4 [Iemand die] een voorwerp van spot [is] voor zijn naaste, ben ik geworden,[h]
Iemand die tot God roept, opdat hij hem zou antwoorden.[i]
Een voorwerp van spot is de rechtvaardige, de onberispelijke.
5 In gedachten heeft degene die vrij van zorgen is, verachting voor de ondergang zelf;[j]
Die is bereid voor hen wier voeten wankelen.[k]
6 De tenten van de gewelddadige plunderaars zijn onbezorgd,[l]
En degenen die God tot woede prikkelen, hebben de veiligheid
Die degene toebehoort die in zijn hand een god heeft gebracht.[m]
7 Maar vraag alstublieft de huisdieren, en ze zullen u onderrichten;[n]
Ook de gevleugelde schepselen des hemels, en ze zullen het u vertellen.[o]
8 Of houd u intens bezig met de aarde, en ze zal u onderrichten;[p]
En de vissen der zee[a] zullen het u bekendmaken.
9 Wie onder al deze weet niet heel goed
Dat Jehovah’s hand zelf dit heeft gedaan,[b]
10 In wiens hand de ziel is[c] van al wat leeft
En de geest van alle menselijk vlees?[d]
11 Toetst niet het oor zelf woorden,[e]
Zoals het gehemelte[f] voedsel proeft?
12 Is er geen wijsheid onder de bejaarden[g]
En verstand [in] lengte van dagen?
13 Bij hem zijn wijsheid en macht;[h]
Hij heeft raad en verstand.[i]
14 Ziet! Hij haalt omver, opdat er niet wordt opgebouwd;[j]
Hij sluit het toe voor de mens, opdat het niet wordt geopend.[k]
15 Ziet! Hij houdt de wateren tegen en ze drogen op;[l]
En hij zendt ze, en ze veranderen de aarde.[m]
16 Bij hem zijn sterkte en praktische wijsheid;[n]
Hem behoort degene die een fout begaat en degene die op een dwaalspoor brengt;[o]
17 Hij laat raadsheren barrevoets gaan,[p]
En hij laat zelfs rechters waanzinnig worden.
18 De boeien van koningen maakt hij werkelijk los,[q]
En hij bindt een gordel om hun heupen.
19 Hij laat priesters barrevoets gaan,[r]
En hen die permanent gezeteld zijn, werpt hij omver;[s]
20 Hij ontneemt de getrouwen de spraak,
En de verstandigheid der ouden neemt hij weg;
21 Hij stort verachting uit over edelen,[t]

HFDST. 11

a Ps 45:12
b Le 26:16
c Job 8:14
Job 18:14
d Opb 9:6

HFDST. 12

e Jes 5:21
f Job 13:2
Sp 2:10
g 2Kor 11:5
h Job 16:10
Job 17:2
Job 30:1
Ps 22:7
Heb 11:36
i Ps 91:15
Mi 7:7
j Sp 13:9
k De 32:35
l Job 21:7
Ps 37:35
Ps 73:12
Jer 12:1
m Re 17:5
n Sp 6:6
Jes 1:3
Ro 1:20
o Jer 8:7
p Ps 19:4
Ps 148:9

2e kolom

a Ge 1:20
b Jer 27:5
Ro 11:36
c Ez 18:4
d Nu 16:22
Ps 104:30
Pr 12:7
Da 5:23
e 1Kor 10:15
f Job 34:3
g Le 19:32
Job 32:7
Sp 16:31
Sp 20:29
h Job 9:4
Job 36:5
Jes 44:25
Da 2:20
i Ps 147:5
Jes 40:14
Jer 10:12
Ro 11:34
j Jes 31:2
Jer 51:64
Mal 1:4
Ju 7
k Jes 22:22
l Ge 8:1
Ex 14:21
Na 1:4
m Ge 6:17
1Kon 8:36
Ps 104:8
n Job 12:13
Ro 1:20
o 1Kon 22:22
p Jes 29:14
Jes 44:25
q Da 2:21
r Jer 14:18
Jer 52:24
s Lu 1:52
t Ps 107:40

En de gordel van krachtigen
maakt hij werkelijk slap;
22 Hij legt diepe dingen uit de
duisternis bloot,[a]
En hij brengt diepe schaduw
aan het licht;
23 Hij laat de natiën groot wor-
den, opdat hij ze kan ver-
nietigen;[b]
Breidt de natiën uit, opdat
hij ze kan wegvoeren;
24 Neemt het hart weg van de
hoofden van het volk des
lands,
Opdat hij hen in een lege
ruimte kan laten ronddo-
len,[c] waar geen weg is.
25 Zij tasten rond in de duister-
nis,[d] waar geen licht is,
Opdat hij hen kan laten
ronddolen als een dronken
man.[e]

13 Ziet! Dit alles heeft mijn
oog gezien,
Mijn oor heeft [het] ge-
hoord en geeft er acht
op.
2 Wat GIJ weet, weet ik zelf ook
heel goed;
Ik doe voor U niet onder.[f]
3 Maar ik voor mij zou tot de
Almachtige zelf willen
spreken,[g]
En ik zou lust hebben, met
God te argumenteren.
4 GIJ daarentegen zijt leugen-
smeerders;[h]
GIJ allen zijt geneesheren
van niets.[i]
5 Indien GIJ nu maar absoluut
zoudt blijven zwijgen,
Opdat het wijsheid van UW
zijde zou blijken te zijn![j]
6 Hoort alstublieft mijn tegen-
argumenten,[k]
En schenkt aandacht aan
de pleidooien van mijn lip-
pen.
7 Zult gijlieden voor God zelf
onrechtvaardigheid spre-
ken,
En zult GIJ voor hem bedrog
spreken?[l]
8 Zult GIJ hem partijdig bejege-
nen,[m]

HFDST. 12

a Da 2:22
Mt 10:26
1Kor 4:5

b Opb 16:14

c Ps 107:4
Ps 107:40

d De 28:29
1Jo 2:11

e Ps 107:27

HFDST. 13

f Job 12:3
2Kor 11:5

g Job 23:3
Job 29:4
Job 31:35

h Ps 119:69

i Job 6:21
Job 16:2
Jer 6:14
Ez 34:4

j Sp 17:28
Jak 1:19

k Sp 18:13

l Jer 14:14

m Sp 24:23

2e kolom

a Ps 139:23
Jer 17:10

b Ps 50:21

c Ps 82:2
Jak 2:9

d Ne 5:9

e Job 4:19

f Re 12:3
1Sa 19:5
Ps 119:109

g Job 19:25
Ps 23:4

h Ex 15:2
Ps 27:1
Jes 12:2

i Job 8:13
Job 27:8
Job 36:13
Ps 24:3
Jes 33:14

j Sp 18:13

k 1Kor 10:12

l Job 33:6
Jes 50:8

m Job 33:7

Of zult GIJ voor de [ware]
God een rechtsstrijd voe-
ren?
9 Zou het goed zijn als hij U on-
dervraagt?[a]
Of wilt GIJ een spel met hem
drijven, zoals men een spel
drijft met een sterfelijk
mens?
10 Hij zal U beslist terechtwijzen[b]
Indien GIJ heimelijk tracht
partijdigheid te betonen;[c]
11 Zal zijn waardigheid alleen al
U niet doen opschrikken,
En de angst zelf voor hem U
overvallen?[d]
12 Uw gedenkwaardige gezegden
zijn spreuken van as;
Uw schildknoppen zijn als
schildknoppen van leem.[e]
13 Bewaart het stilzwijgen voor
mij, opdat ik zelf moge
spreken.
Laat dan maar over mij ko-
men wat wil!
14 Waarom draag ik mijn vlees
in mijn tanden
En stel ik mijn eigen ziel in
mijn handpalm?[f]
15 Zelfs al zou hij mij doden, zou
ik niet wachten?[g]
Ik zou voor zijn aangezicht
slechts argumenteren ten
gunste van mijn eigen we-
gen.
16 Hij zou ook mijn redding zijn,[h]
Want voor zijn aangezicht
zal geen afvallige komen.[i]
17 Hoort mijn woorden tot het
einde toe,[j]
En laat mijn verklaring in
UW oren zijn.
18 Ziet toch, ik heb een rechts-
zaak aanhangig gemaakt;[k]
Ik weet stellig dat ik in mijn
recht ben.
19 Wie is degene die met mij zal
twisten?[l]
Want zou ik nu zwijgen, ik
zou eenvoudig de laatste
adem uitblazen!
20 Doe mij slechts twee dingen
niet;
In dat geval zal ik mij
niet verbergen louter we-
gens u;[m]

21 Doe uw eigen hand ver van mij,
En de schrik voor u — moge die mij niet verschrikken.[a]
22 Óf roep, opdat ikzelf kan antwoorden;
Óf moge ik spreken, en geeft gij mij antwoord.
23 In welk opzicht heb ik dwalingen en zonden?
Laat mij mijn eigen opstandigheid en mijn eigen zonde weten.
24 Waarom verbergt gij zelfs uw aangezicht[b]
En beschouwt gij mij als een vijand van u?[c]
25 Wilt gij een wegwaaiend blad nog doen sidderen,
Of een droge stoppel nog achterna blijven zetten?
26 Want gij blijft bittere dingen tegen mij schrijven[d]
En gij doet mij [de gevolgen van] de dwalingen van mijn jeugd dragen.[e]
27 Ook houdt gij mijn voeten voortdurend in het blok,[f]
En gij gaat al mijn paden na;
Voor mijn voetzolen tekent gij uw eigen lijn af.
28 En hij is als iets verrots dat wegteert;[g]
Als een kleed dat werkelijk door de mot wordt opgegeten.[h]

14 De mens, uit een vrouw geboren,[i]
Leeft korte tijd[j] en is verzadigd van beroering.[k]
2 Als een bloesem is hij te voorschijn gekomen en wordt hij afgesneden,[l]
En hij vliedt heen als de schaduw[m] en blijft niet bestaan.
3 Ja, over deze hebt gij uw oog geopend,
En mij brengt gij met u in het gericht.[n]
4 Wie kan een reine uit een onreine voortbrengen?[o]
Er is er niet één.
5 Indien zijn dagen zijn bepaald,[p]
Is het getal van zijn maanden bij u;
Gij hebt hem een verordening gesteld die hij niet kan overschrijden.
6 Wend uw blik van hem af, opdat hij rust mag hebben,[a]
Totdat hij net als een loonarbeider een welgevallen heeft in zijn dag.
7 Want zelfs voor een boom bestaat er nog hoop.
Indien hij wordt omgehakt, zal hij zelfs weer uitlopen,[b]
En zijn eigen loot zal niet ophouden te bestaan.
8 Indien zijn wortel oud wordt in de aarde
En in het stof zijn tronk afsterft,
9 Zal hij bij de reuk van water uitspruiten[c]
En hij zal stellig een grote tak voortbrengen als een nieuwe plant.[d]
10 Maar een fysiek sterke man sterft en ligt overwonnen neer;
En een aardse mens blaast de laatste adem uit, en waar is hij?[e]
11 Wateren verdwijnen inderdaad uit een zee,
En een rivier zelf loopt leeg en droogt uit.[f]
12 Ook de mens moet zich neerleggen en staat niet op.[g]
Totdat de hemel er niet meer is, zullen zij niet wakker worden,[h]
Noch zullen zij uit hun slaap worden gewekt.[i]
13 O, dat gij mij in Sjeoول zoudt verbergen,[j]
Dat gij mij verborgen zoudt houden totdat uw toorn zich afwendt,
Dat gij mij een tijdslimiet[k] zoudt stellen en aan mij zoudt denken![l]
14 Kan een fysiek sterke man als hij sterft opnieuw leven?[m]
Al de dagen van mijn dwangarbeid zal ik wachten,[n]

HFDST. 13

a Job 9:34 Ps 119:120 Heb 10:31
b Ps 10:1 Ps 13:1 Ps 44:24
c Klg 2:5
d De 32:32 Ru 1:20 Job 16:9 Job 19:11 Job 33:10
e Ps 25:7 Jer 31:19
f Job 33:11
g Ho 5:12
h Ps 39:11 Jes 50:9 Jak 5:2

HFDST. 14

i Ps 51:5 1Kor 11:12
j Ps 39:5 Ps 90:10 Jak 4:14
k Ge 3:19 Ge 47:9 Pr 2:23
l Ps 103:15 Jes 40:6 Jak 1:10 1Pe 1:24
m 1Kr 29:15 Ps 102:11 Ps 144:4 Pr 8:13
n Ps 143:2
o Ge 5:3 Ps 51:5 Jo 3:6 Ro 5:12
p Ps 39:4 Lu 12:20

2e kolom

a Ps 39:13
b Jes 11:1 Da 4:26 Da 11:7
c Ps 1:3
d 1Kor 15:36
e Ge 49:33 Pr 3:19 Pr 9:10
f Job 6:17 Jer 15:18
g Pr 9:5 Pr 12:5
h Jes 51:6 Heb 1:11
i Ps 13:3 Jer 51:39 Jo 11:11 Han 7:60
j Ge 44:29 1Sa 2:6 Jes 57:2
k Jo 5:28
l Lu 23:42 Heb 11:35
m Jo 11:25 Han 26:8 1Kor 15:12 Opb 20:13
n Ro 8:20 Heb 11:13 Jak 5:8

Totdat mijn aflossing komt.[a]
15 Gij zult roepen, en ikzelf zal u antwoorden.[b]
Naar het werk van uw handen zult gij een vurig verlangen hebben.
16 Want nu telt gij voortdurend zelfs mijn schreden;[c]
Gij let op niets anders dan mijn zonde.[d]
17 Verzegeld in een buidel is mijn opstandigheid,[e]
En gij plakt mijn dwaling toe.
18 Maar een berg zelf die valt, zal verbrokkelen,
En zelfs een rots zal van haar plaats worden gerukt.
19 Water doet stellig zelfs stenen uitslijten;
De uitstorting ervan spoelt het stof der aarde weg.
Zo hebt gij zelfs de hoop van de sterfelijke mens doen vergaan.
20 Gij overweldigt hem voor eeuwig, zodat hij heengaat;[f]
Gij misvormt zijn aangezicht, zodat gij hem wegzendt.
21 Zijn zonen worden geëerd, maar hij weet [het] niet;[g]
En zij worden onbeduidend, maar hij slaat geen acht op hen.
22 Slechts zijn eigen vlees zal terwijl het op hem is, pijn blijven doen,
En zijn eigen ziel zal terwijl ze in hem is, blijven treuren."

15 Toen antwoordde de Temaniet Elifaz en zei:
2 „Zal een wijs persoon soms met winderige kennis antwoorden,[h]
Of zal hij zijn buik vullen met de oostenwind?[i]
3 Louter terechtwijzen met een woord zal geen nut hebben,
En louter uitspraken zullen op zichzelf niet baten.
4 Maar gijzelf maakt de vrees [voor het aangezicht van God] van nul en gener waarde,
En gij maakt dat men zich steeds minder aan iets gelegen laat liggen voor het aangezicht van God.
5 Want uw dwaling oefent uw mond,
En gij kiest de tong der schranderen.
6 Uw mond verklaart u schuldig, en niet ik;
En uw eigen lippen antwoorden ten nadele van u.[a]
7 Werdt gij als de allereerste mens geboren,[b]
Of werdt gij vóór de heuvels[c] met weeën voortgebracht?
8 Luistert gij naar het vertrouwelijke spreken van God,[d]
En beperkt gij de wijsheid tot uzelf?
9 Wat weet gij in feite dat wij niet weten?[e]
Wat begrijpt gij dat niet ook bij ons is?
10 Zowel de grijze als de bejaarde zijn bij ons,[f]
Degene die rijker aan dagen is dan uw vader.
11 Zijn de vertroostingen Gods niet genoeg voor u,
Of een woord, op zachte wijze met u [gesproken]?
12 Waarom voert uw hart u mee,
En waarom flikkeren uw ogen?
13 Want gij keert uw geest tegen God zelf,
En gij hebt woorden uit uw eigen mond laten voortkomen.
14 Wat is een sterfelijk mens, dat hij rein zou zijn,[g]
Of dat iemand die uit een vrouw is geboren, in zijn recht zou zijn?
15 Zie! In zijn heiligen heeft hij geen geloof,[h]
En zelfs de hemelen zijn in werkelijkheid niet rein in zijn ogen.[i]
16 Hoeveel te minder dan wanneer iemand verfoeilijk en verdorven is,[j]
Een man die onrechtvaardigheid indrinkt als water!

HFDST. 14
a Job 19:25
b Da 12:13 Jo 5:28 Jo 11:43
c Ps 139:3 Jer 32:19
d Ps 130:3
e De 32:35 Ho 13:12
f Job 4:20 Pr 8:8 Jes 57:16
g 1Sa 4:20 Ps 39:6 Pr 9:6 Jes 63:16

HFDST. 15
h Job 42:7
i Ho 12:1

2e kolom
a Job 42:8
b Ge 4:1
c Ps 90:2 Sp 8:25
d Ro 11:34 1Kor 2:11
e Job 13:2 Job 16:2
f Job 32:6
g 2Kr 6:36 Ps 51:5
h 1Kon 22:20 Sp 8:30 Am 3:7
i Job 25:5 Job 42:7
j Job 4:19

17 Ik zal het u meedelen. Luister
naar mij![a]
Ook dit heb ik aanschouwd,
dus laat mij [het] verhalen,
18 Dat wat wijzen[b] zelf vertellen
En wat zij niet verborgen
hebben, [daar het afkomstig is] van hun vaderen.
19 Aan hen alleen werd het land
gegeven,
En geen vreemde trok door
hun midden.
20 Al zijn dagen ondergaat de
goddeloze kwelling,
Ja, het aantal jaren zelfs die
voor de tiran zijn weggelegd.
21 Het geluid van angstwekkende dingen is in zijn oren;
Als er vrede is, overvalt
hem nog een gewelddadige plunderaar.[c]
22 Hij gelooft niet dat hij uit de
duisternis zal terugkeren,[d]
En hij is bestemd voor een
zwaard.
23 Hij dwaalt rond op zoek naar
brood — waar is het?[e]
Hij weet heel goed dat de
dag der duisternis[f] gereed
is bij zijn hand.
24 Benauwdheid en radeloze angst
blijven hem verschrikken;[g]
Ze overweldigen hem als
een koning die gereed is
voor de aanval.
25 Omdat hij zijn hand tegen
God zelf uitstrekt,
En ten aanzien van de Almachtige zich superieur
tracht te tonen;[h]
26 [Omdat] hij hardnekkig op
hem afstormt,
Met de dikke knoppen van
zijn schilden;
27 Omdat hij zijn gezicht werkelijk bedekt met zijn vetheid
En hij vet legt op zijn lendenen,[i]
28 Verblijft hij slechts in steden die weggevaagd zullen worden,
In huizen waarin men niet
zal blijven wonen,

HFDST. 15

a Job 5:27
b Job 8:8
c 1Th 5:3
d Job 18:12
Jes 8:22
Ju 13
e Ps 59:15
Ps 109:10
f Job 18:12
g Ro 2:9
h Job 16:2
Job 42:7
i Ps 17:10

2e kolom

a Job 20:28
b Job 4:9
c Job 22:16
d Job 8:13
Job 16:2
Job 42:7
e Job 16:3
Job 42:8
f Ps 7:14
Jes 59:4
Jak 1:15

HFDST. 16

g Job 13:4
Job 19:2
Fil 1:17
h Pr 10:14
i Mt 7:12
Ro 12:15
1Pe 3:8

Die stellig tot steenhopen
bestemd blijken te zijn.
29 Hij zal niet rijk worden en zijn
vermogen zal niet vermeerderen,
Noch zal hij de verwerving
ervan over de aarde uitbreiden.[a]
30 Hij zal de duisternis niet ontwijken;
Een vlam zal zelfs zijn loot
verdorren,
En hij zal wijken door het
geblaas van Zijn mond.[b]
31 Laat hem geen geloof stellen
in waardeloosheid, daar hij
op een dwaalspoor wordt
gebracht,
Want wat hij ervoor in ruil
krijgt, zal louter waardeloosheid blijken te zijn;
32 Vóór zijn dag zal het vervuld
worden.
En zijn scheut zelf zal stellig niet welig tieren.[c]
33 Hij zal zijn onrijpe druiven afstoten net als een wijnstok,
En zijn bloesems afwerpen
net als een olijfboom.
34 Want de vergadering der afvalligen is onvruchtbaar,[d]
En louter vuur moet de tenten der omkoperij verteren.[e]
35 Er is een zwanger gaan van
moeite en een baren van
wat schadelijk is,[f]
En hun buik zelf bereidt bedrog."

16 Vervolgens antwoordde
Job en zei:
2 „Ik heb veel van zulke dingen
gehoord.
GIJ zijt allen last veroorzakende vertroosters![g]
3 Komt er een eind aan winderige woorden?[h]
Of wat ergert u, dat gij antwoordt?
4 Ikzelf zou ook heel goed zo
kunnen spreken als GIJ.
Indien slechts UW ziel daar
zou zijn waar mijn ziel is,
Zou ik dan met woorden pralen tegen U,[i]

En zou ik het hoofd schudden over U?[a]
5 Ik zou U sterken met de woorden van mijn mond,[b]
En de troost van mijn eigen lippen zou zich weerhouden —.
6 Spreek ik wel, mijn eigen smart wordt niet teruggehouden,[c]
En houd ik er werkelijk mee op, wat gaat er van mij weg?
7 Alleen heeft hij mij nu moede gemaakt;[d]
Hij heeft allen die met mij vergaderden, vereenzaamd.
8 Ook grijpt gij mij aan. Het is een getuige geworden,[e]
Zodat mijn magerheid tegen mij opstaat. In mijn gezicht getuigt ze.
9 Ja, zijn toorn heeft [mij] verscheurd, en hij koestert een vijandige gezindheid[f] jegens mij.
Hij knarst in werkelijkheid met de tanden tegen mij.[g]
Mijn tegenstander zelf scherpt zijn ogen tegen mij.[h]
10 Zij hebben hun mond tegen mij opengesperd,[i]
Met smaad hebben zij mij op de wangen geslagen,
In groten getale drommen zij tegen mij samen.[j]
11 God levert mij over aan jonge knapen,
En in de handen der goddelozen stort hij mij.[k]
12 Ik was onbekommerd geworden, maar hij schudde mij toen door elkaar;[l]
En hij greep mij bij de nek en verpletterde mij toen,
En hij stelt mij op als een doelwit voor hem.
13 Zijn boogschutters[m] omringen mij;
Hij splijt mijn nieren[n] open en voelt geen mededogen;
Hij stort mijn galblaas regelrecht op de aarde uit.
14 Hij blijft door mij heen breken met bres op bres;

HFDST. 16

a Ps 109:25 Mt 27:39
b Job 4:3 Sp 27:9 Ga 6:1
c Job 2:13
d Job 7:3
e Job 16:19
f Job 10:16
g Han 7:54
h Job 33:10
i Ps 22:13
j Ps 35:15
k Ps 27:12
l Job 1:12 Job 1:17
m Job 7:20
n Ps 73:21 Klg 3:13

2e kolom

a Klg 3:3
b 1Kon 21:27 2Kon 6:30
c Job 30:19 Ps 7:5
d Ps 6:6 Ps 31:9 Klg 1:16
e Klg 5:17
f Sp 15:8
g Ge 4:10 Ps 72:14
h 1Sa 12:5 Ro 1:9 2Kor 11:31 1Th 2:10
i Job 12:4
j Ps 40:1 Ps 142:2 Lu 18:1
k Job 31:35 Pr 6:10 Jes 45:9 Ro 9:20
l Job 7:9 Job 14:10 Pr 12:5

HFDST. 17

m Jes 57:15
n Ps 88:4 Jes 38:10
o Ps 35:16 Heb 11:36
p 1Sa 25:29 Ps 119:122
q 2Kon 10:15 Sp 11:21 Sp 17:18
r 2Sa 17:14 Jes 6:10 Mt 11:25 Ro 11:8

Hij stormt op mij los als een geweldige.[a]
15 Zakkengoed[b] heb ik over mijn huid genaaid,
En ik heb mijn hoorn in het stof gestoken.[c]
16 Mijn gezicht zelf is rood geworden van het wenen,[d]
En over mijn oogleden ligt een diepe schaduw,[e]
17 Ofschoon er geen geweld in mijn handpalmen is,
En mijn gebed zuiver is.[f]
18 O aarde, bedek mijn bloed niet![g]
En laat er geen plaats blijken te zijn voor mijn geschreeuw!
19 Ook nu, ziet! in de hemel is iemand die omtrent mij getuigt,
En mijn getuige is in den hoge.[h]
20 Mijn metgezellen zijn woordvoerders tegen mij;[i]
Tot God heeft mijn oog slapeloos opgezien.[j]
21 En er dient beslist te worden tussen een fysiek sterke man en God,
Net als tussen een mensenzoon en zijn naaste.[k]
22 Want slechts enkele jaren nog zullen er komen,
En langs het pad waarover ik niet zal terugkeren, zal ik heengaan.[l]

17 Mijn geest zelf is gebroken,[m] mijn eigen dagen zijn uitgeblust;
De grafstede is voor mij.[n]
2 Stellig is er spotternij ten aanzien van mij,[o]
En te midden van hun weerspannige gedrag verwijlt mijn oog.
3 Stel mijn onderpand toch alstublieft bij uzelf.[p]
Wie anders zal mij handslag geven[q] tot borgstelling?
4 Want hun hart hebt gij gesloten voor doorzicht.[r]
Daarom verhoogt gij hen niet.
5 Hij mag metgezellen dan zeggen hun aandeel te nemen,

Maar zelfs de ogen van zijn
zonen zullen verkwijnen.[a]
6 En hij heeft mij tot een spreek-
woord[b] der volken gesteld,
Zodat ik iemand word die
men in het gezicht spuwt.[c]
7 En van kommer wordt mijn
oog steeds doffer[d]
En al mijn leden zijn als de
schaduw.
8 Oprechte mensen zijn star
van ontzetting hierover,
En zelfs de onschuldige
windt zich op over de af-
vallige.
9 De rechtvaardige blijft vast-
houden aan zijn weg,[e]
En de reine van handen[f]
blijft toenemen in sterkte.[g]
10 Maar gijlieden moogt allen
opnieuw beginnen. Dus
komt, alstublieft,
Daar ik geen wijze onder U
vind.[h]
11 Mijn eigen dagen zijn voorbij-
gegaan,[i] mijn eigen plan-
nen zijn verscheurd,[j]
De wensen van mijn hart.
12 De nacht blijven zij tot dag
maken:[k]
'Het licht is nabij wegens de
duisternis.'
13 Indien ik blijf wachten, is
Sjeo̯ol mijn huis;[l]
In de duisternis[m] zal ik mijn
legerstede moeten sprei-
den.
14 Tot de kuil[n] zal ik moeten uit-
roepen: 'Gij zijt mijn va-
der!'
Tot de made:[o] 'Mijn moeder
en mijn zuster!'
15 Dus waar is mijn hoop dan?[p]
En mijn hoop — wie aan-
schouwt ze?
16 Tot de grendels van Sjeo̯ol
zullen ze afdalen,
Wanneer wij, allen te za-
men, tot het stof zelf moe-
ten neerdalen."[q]

18 Toen antwoordde de Su-
hiet Bildad en zei:
2 „Hoe lang zal het nog duren
voordat gijlieden een eind
maakt aan woorden?

HFDST. 17

a Job 11:20
b Job 30:9
Ps 69:11
c Job 30:10
d Job 16:16
Ps 6:7
Ps 31:9
e Ps 119:165
Sp 4:11
f Ge 20:5
Ps 24:4
Ps 26:6
g Ps 84:7
h Job 6:29
Ro 1:22
i Job 7:6
Job 9:25
Jes 38:10
j Jak 4:13
k Jes 5:20
Jo 3:19
l Pr 12:5
Pr 12:7
m Job 10:21
Jes 47:5
n Ps 30:3
Ps 49:9
Ps 143:7
Sp 1:12
Jes 14:15
Jon 2:6
o Job 24:20
Jes 14:11
Mr 9:48
p Job 7:6
Job 14:19
Job 19:10
q Ge 3:19
Job 3:19
Pr 3:20

2e kolom

HFDST. 18

a Ps 73:22
2Pe 2:12
b Sp 13:9
Sp 24:20
c Job 21:17
d Job 5:13
e Job 22:10
f Jer 18:22
g Job 5:5
Ps 140:5
h Job 15:21
Job 20:25
i Job 15:23
j Job 8:14
Job 11:20

GIJ dient begrip te hebben,
opdat wij daarna kunnen
spreken.
3 Waarom dienen wij als dieren
te worden beschouwd[a]
[En] als onrein in UW ogen te
worden geacht?
4 Hij verscheurt zijn ziel in zijn
toorn.
Zal ter wille van u de aarde
verlaten worden,
Of een rots van haar plaats
worden gerukt?
5 Ook het licht der goddelozen
zal worden uitgeblust[b]
En de vonk van zijn vuur
zal niet schijnen.
6 Zelfs een licht zal stellig don-
ker worden in zijn tent,[c]
En zijn eigen lamp daarin
zal worden uitgeblust.
7 Zijn krachtige schreden zul-
len belemmerd worden.
Zijn eigen raad zal hem neer-
werpen.[d]
8 Want hij zal inderdaad door
zijn voeten in een net ge-
voerd worden,
En op een netwerk zal hij
wandelen.[e]
9 Een klem zal [hem] bij de hiel
grijpen;[f]
Een strik[g] houdt hem vast.
10 Een koord is voor hem verbor-
gen op de aarde,
En een vangtoestel voor hem
op [zijn] pad.
11 Rondom doen plotselinge ver-
schrikkingen hem stellig
opschrikken,[h]
En jagen hem inderdaad
voort op zijn voeten.
12 Zijn kracht wordt door de
honger verteerd,
En het ongeluk[i] staat gereed
om hem kreupel te doen
gaan.
13 Het zal de stukken van zijn
huid vreten;
De eerstgeborene van de
dood zal zijn ledematen
vreten.
14 Zijn vertrouwen zal worden
weggerukt uit zijn eigen
tent[j]
En het zal hem doen schrij-
den naar de koning der
verschrikkingen.

15 Er zal iets in zijn tent verblijven dat niet van hem is;
Zwavel[a] zal over zijn eigen verblijfplaats worden gestrooid.
16 Van onderen zullen zelfs zijn wortels verdorren,[b]
En van boven zal zijn grote tak verwelken.
17 Zelfs de vermelding van hem zal stellig van de aarde vergaan,[c]
En hij zal geen naam hebben buiten op straat.
18 Men zal hem uit het licht in de duisternis stoten,
En uit het productieve land zal men hem wegjagen.
19 Hij zal geen nakomelingschap en geen nakroost hebben onder zijn volk,[d]
En er zal geen overlevende zijn in de plaats van zijn inwonende vreemdelingschap.
20 Over zijn dag zullen de mensen in het Westen werkelijk star zijn van ontzetting,
En een huivering zal stellig zelfs de mensen in het Oosten aangrijpen.
21 Ja, dit zijn de verblijven van een kwaaddoener,
En dit is de plaats van iemand die God niet heeft gekend.”

19 Vervolgens antwoordde Job en zei:
2 „Hoe lang nog zult gijlieden mijn ziel blijven irriteren[e]
En mij met woorden blijven verbrijzelen?[f]
3 Reeds tienmaal zijt GIJ ertoe overgegaan mij te bestraffen;
GIJ schaamt U niet [dat] GIJ mij zo hard aanpakt.[g]
4 En aangenomen dat ik een fout heb begaan,[h]
Bij mij zal mijn fout verwijlen.
5 Indien GIJ in werkelijkheid toch een groot air tegen mij aanneemt,[i]
En GIJ mij de juistheid van mijn smaad voorhoudt,[a]
6 WEET dan dat God zelf mij heeft misleid,
En met zijn vangnet heeft hij mij omsloten.[b]
7 Ziet! Ik blijf luid roepen: ’Geweldpleging!’, maar ik krijg geen antwoord;[c]
Ik blijf om hulp schreeuwen, maar er is geen recht.[d]
8 Zelfs mijn pad heeft hij versperd met een stenen muur,[e] en ik kan er niet voorbij;
En op mijn wegen legt hij louter duisternis.[f]
9 Mijn eigen heerlijkheid heeft hij mij uitgetrokken,[g]
En hij neemt mij de kroon van het hoofd.
10 Hij breekt mij aan alle kanten af, en ik ga heen;
En hij trekt mijn hoop uit net als een boom.
11 Ook ontbrandt zijn toorn tegen mij,[h]
En hij blijft mij als een tegenstander van hem beschouwen.
12 Eendrachtig komen zijn troepen en hogen hun weg tegen mij op,[i]
En zij legeren zich rond mijn tent.
13 Mijn eigen broeders heeft hij ver van mij verwijderd,[j]
En zelfs zij die mij kennen, hebben zich nog van mij afgewend.
14 Mijn intieme kennissen zijn uitgebleven,[k]
En die ik ken, zelfs zij zijn mij vergeten,
15 Zij die als vreemdelingen in mijn huis vertoeven;[l] en zelfs mijn slavinnen beschouwen mij als een vreemde;
Een echte buitenlander ben ik in hun ogen geworden.
16 Tot mijn knecht heb ik geroepen, maar hij antwoordt niet.
Met mijn eigen mond blijf ik hem om mededogen smeken.

HFDST. 18
a De 29:23
b Job 29:19
c Sp 10:7
d Job 42:8

HFDST. 19
e Ps 42:10
f Ps 55:21; Sp 12:18; Jak 3:8
g Job 6:14; Sp 18:24; Mt 7:12
h Ro 3:23
i Ps 38:16

2e kolom
a Ps 69:26
b Ps 66:11; Klg 1:13
c Ps 22:2; Hab 1:2
d Lu 18:7
e Job 3:23; Ps 88:8; Klg 3:7
f Jes 50:10; Jer 13:16
g Ps 89:44
h Job 13:24
i Job 30:12
j Ps 31:11; Ps 38:11; Ps 69:8
k Ps 38:11
l Job 31:32

17 Mijn adem zelf is walgelijk ge-
worden voor mijn vrouw,[a]
En ik ben stinkend gewor-
den voor de zonen van
mijn [moeders] buik.
18 Ook jonge knapen zelfs heb-
ben mij verworpen;[b]
Ik hoef maar op te staan, of
zij spreken mij al tegen.
19 Al de mannen van mijn intie-
me groep verfoeien mij,[c]
En die ik liefhad, hebben
zich tegen mij gekeerd.[d]
20 Aan mijn huid en aan mijn
vlees kleeft mijn gebeente
werkelijk,[e]
En ik ontkom met de huid
van mijn tanden.
21 Betoont mij enige gunst, be-
toont mij enige gunst, o GIJ
mijn metgezellen,[f]
Want Gods eigen hand heeft
mij aangeraakt.[g]
22 Waarom blijft GIJ mij vervol-
gen zoals God dat doet,[h]
En wordt [GIJ] aan mijn
vlees niet verzadigd?
23 O, dat nu mijn woorden wer-
den opgeschreven!
O, dat ze toch maar in een
boek werden opgetekend!
24 Met een ijzeren stift[i] en [met]
lood,
O, dat ze voor eeuwig in de
rots werden gehouwen!
25 En ik voor mij weet heel goed
dat mijn verlosser[j] leeft,
En dat hij, na [mij] komend,
zal opstaan[k] over [het]
stof.
26 En na mijn huid, [die] zij heb-
ben gevild — dit!
Toch zal ik afgenomen in
mijn vlees God aanschou-
wen,
27 Die zelfs ik voor mij zal aan-
schouwen,[l]
En [die] mijn eigen ogen
stellig zullen zien, maar
geen vreemde.
Mijn nieren zijn diep in mij
versmacht.
28 Want gijlieden zegt: 'Waarom
blijven wij hem vervol-
gen?'[m]
Terwijl de eigenlijke wortel
der zaak zich in mij be-
vindt.

HFDST. 19

a Job 2:9
b 2Kon 2:23
c Job 17:6; Ps 88:8
d Ps 109:5
e Job 30:30; Job 33:21; Ps 102:5; Klg 4:8
f Mt 5:7; 1Pe 3:8
g Job 1:11; Ps 38:2
h Job 2:10; Ps 69:26
i Jer 17:1
j Job 14:14; Ps 19:14; Ps 69:18; Ps 103:4; Sp 23:11; Mt 20:28
k Mr 10:45; Ro 3:24; 1Kor 1:30
l Ps 17:15
m Ps 69:26

2e kolom

a De 32:41
b Ps 58:11; Mt 7:1; Ro 14:4; Jak 4:12

HFDST. 20

c Ge 1:27; Job 8:8
d Ps 37:36
e Jes 14:13; Am 9:2; Ob 4
f Ps 83:10; Jer 8:2
g Job 14:10
h Ps 73:20; Ps 90:5
i Ps 37:36
j Job 8:18; Ps 103:16
k Job 20:18

29 Weest bevreesd voor UZELF
wegens een zwaard,[a]
Want het zwaard betekent
een woeden tegen dwalin-
gen,
Opdat GIJ moogt weten dat
er een rechter is."[b]

20 Toen antwoordde de Naä-
mathiet Zofar en zei:
2 „Daarom geven mijn eigen
verontrustende gedach-
ten zelf mij antwoord,
Ja, wegens mijn innerlijke
opgewondenheid.
3 Een beledigende vermaning
aan mijn adres hoor ik;
En een geest zonder het
verstand dat ik heb, ant-
woordt mij.
4 Hebt gij te allen tijde dit wel
geweten,
Sinds de mens op de aarde
werd geplaatst,[c]
5 Dat het vreugdegeroep der
goddelozen van korte duur
is[d]
En het vreugdebetoon van
een afvallige voor een
ogenblik?
6 Al stijgt zijn hoogheid tot de
hemel zelf[e]
En reikt zijn hoofd zelfs tot
de wolken,
7 Als zijn drekkoeken vergaat
hij voor eeuwig;[f]
Zelfs degenen die hem za-
gen, zullen zeggen: 'Waar
is hij?'[g]
8 Als een droom zal hij wegvlie-
gen, en men zal hem niet
vinden;
En hij zal worden verjaagd
als een nachtvisioen.[h]
9 Het oog dat hem bespeurd
heeft, zal dit niet weer
doen,[i]
En zijn plaats zal hem niet
meer aanschouwen.[j]
10 Zijn eigen zonen zullen de
gunst van geringen zoe-
ken,
En zijn eigen handen zul-
len zijn waardevolle din-
gen teruggeven.[k]
11 Zijn eigen beenderen zijn vol
geweest van zijn jeugdige
kracht,

Maar met hem zal ze zich
neerleggen in louter stof.[a]
12 Indien het slechte zoet smaakt
in zijn mond,
Indien hij het onder zijn
tong laat wegsmelten,
13 Indien hij er mededogen mee
heeft en het niet laat va-
ren,
En indien hij het blijft te-
rughouden in het midden
van zijn gehemelte,
14 Zal zijn voedsel zelf in zijn
eigen ingewanden stellig
veranderen;
Het zal de gal van cobra's
binnen in hem zijn.
15 Een vermogen heeft hij ver-
zwolgen, maar hij zal het
uitbraken;
God zal het uit zijn buik zelf
uitdrijven.
16 Het gif van cobra's zal hij in-
zuigen;
De tong van een adder zal
hem doden.[b]
17 Hij zal nooit de waterlopen
zien,[c]
Vlietende stromen van ho-
ning en boter.
18 Hij zal [zijn] verworven be-
zit teruggeven en zal [het]
niet verzwelgen;
Gelijk het vermogen van zijn
handel, maar waarvan hij
niet zal genieten.[d]
19 Want hij heeft verbrijzeld, hij
heeft geringen verlaten;
Een huis heeft hij geroofd
dat hij voorts niet bouw-
de.[e]
20 Want hij zal stellig geen on-
bezorgdheid in zijn buik
kennen;
Door middel van zijn be-
geerlijke dingen zal hij
niet ontkomen.[f]
21 Er is niets overgebleven dat
hij kan verslinden;
Daarom zal zijn welzijn geen
stand houden.
22 Terwijl zijn overvloed een
hoogtepunt heeft bereikt,
zal hij het benauwd krij-
gen;[g]
De volle kracht van de te-
genspoed zelf zal op hem
afkomen.

HFDST. 20

a Job 21:26

b De 32:33

c Ps 36:9
Jer 17:6

d Job 20:10

e Job 35:9

f Sp 11:4
Pr 5:13

g Pr 5:12

2e kolom

a Nu 11:33
Ps 78:31

b Jes 24:18
Am 9:2

c Job 16:13

d Job 18:11

e Ps 21:9

f Ps 44:21
Mal 3:5

g Ps 11:6

h Job 27:13
Job 31:3
Sp 10:7

HFDST. 21

i Job 16:10
Job 16:20
Job 17:2
Heb 11:36

23 Laat het geschieden dat, ten
einde zijn buik te vullen,
Hij zijn brandende toorn
over hem zal zenden[a]
En [die] op hem zal doen
regenen, in zijn ingewan-
den.
24 Hij zal weglopen[b] voor ijzeren
wapentuig;
Een koperen boog zal hem
doorsplijten.
25 Ja, een werpspies zal zelfs
door zijn rug naar buiten
komen,
En een glinsterend wapen
door zijn gal;[c]
Schrikwekkende voorwer-
pen zullen op hem afko-
men.[d]
26 Volslagen duisternis zal zijn
bewaard voor wat hij heeft
opgespaard;
Een vuur dat niemand aan-
geblazen heeft, zal hem
verteren;[e]
Het zal een overlevende in
zijn tent slecht vergaan.
27 De hemel zal zijn dwaling ont-
hullen,[f]
En de aarde zal tegen hem
in opstand zijn.
28 Een stortregen zal zijn huis
wegrollen;
Er zullen dingen worden
uitgestort op de dag van
zijn toorn.[g]
29 Dit is van Godswege het deel
van de goddeloze mens,[h]
Ja, het erfdeel dat hem van
Godswege is toegezegd."

21 Vervolgens antwoordde Job
en zei:
2 „Luistert aandachtig naar mijn
woord,
En laat dit UW vertroosting
worden.
3 Verdraagt mij, en ikzelf zal
spreken;
En na mijn spreken mag
[ieder van U] spotten.[i]
4 Wat mij aangaat, is mijn be-
zorgdheid [geuit] tegen-
over een mens?
Of waarom wordt mijn geest
niet ongeduldig?

5 Wendt UW gezicht tot mij en
zijt star van ontzetting,
En legt [de] hand op [UW]
mond.[a]
6 En indien ik [eraan] heb ge-
dacht, ben ik ook ontsteld
geworden,
En siddering heeft mijn
vlees aangegrepen.
7 Waarom blijven juist de god-
delozen in leven,[b]
Zijn zij oud geworden, ja, su-
perieur geworden in ver-
mogen?[c]
8 Hun nageslacht is stevig bij
hen bevestigd voor hun
aangezicht,
En hun nakomelingen voor
hun ogen.
9 Hun huizen zijn louter vrede,
vrij van angst,[d]
En de roede Gods is niet op
hen.
10 Zijn eigen stier bevrucht wer-
kelijk en verspilt geen
zaad;
Zijn koe kalft[e] en heeft geen
misdracht.
11 Zij blijven hun jonge kna-
pen uitzenden net als een
kudde,
En hun eigen mannelijke
kinderen huppelen rond.
12 Zij verheffen voortdurend
[hun stem] met de tam-
boerijn en harp,[f]
En verheugen zich con-
stant bij het geluid van de
schalmei.
13 Zij brengen hun dagen door in
vrolijkheid,[g]
En in een ogenblik dalen zij
in Sjeool af.
14 En zij zeggen tot de [ware]
God: 'Wend u van ons af![h]
En in de kennis van uw we-
gen hebben wij geen be-
hagen gevonden.[i]
15 Wat heeft de Almachtige te
betekenen, dat wij hem
zouden dienen,[j]
En wat baat het ons dat wij
met hem in contact zijn
gekomen?'[k]
16 Ziet! Hun welzijn [ligt] niet in
hun eigen macht.[l]
Ja, de raad der goddelozen
is ver van mij verwijderd
gebleven.[a]
17 Hoe dikwijls wordt de lamp der
goddelozen uitgeblust,[b]
En [hoe dikwijls] komt hun
ongeluk over hen?
[Hoe dikwijls] bedeelt hij
in zijn toorn vernietiging
toe?[c]
18 Worden zij als stro voor de
wind,[d]
En als kaf dat door een
stormwind is weggesto-
len?
19 God zelf zal iemands scha-
delijkheid opsparen voor
diens eigen zonen;[e]
Hij zal het hem vergelden,
opdat hij [het] moge we-
ten.[f]
20 Zijn ogen zullen zijn verval
zien,
En van de woede van de Al-
machtige zal hij drinken.[g]
21 Want wat zal zijn welbehagen
zijn in zijn huis na hem,
Wanneer het getal van zijn
maanden werkelijk in twee-
en gesneden zal zijn?[h]
22 Zal hij kennis bijbrengen aan
God zelf,[i]
Terwijl Hij het juist is die de
hogen richt?[j]
23 Ja, deze zal volop in het bezit
van al het nodige sterven,[k]
Wanneer hij volkomen vrij
van zorgen en onbekom-
merd is;
24 [Wanneer] zijn eigen dijen vol
vet geworden zijn
En zelfs het merg van zijn
beenderen vochtig wordt
gehouden.
25 En deze andere zal sterven
met een bittere ziel,
Zonder van het goede ge-
geten te hebben.[l]
26 Te zamen in het stof zullen zij
neerliggen,[m]
En louter maden zullen een
bedekking over hen vor-
men.[n]
27 Ziet! Ik ken UW gedachten wel
En de snode plannen waar-
mee GIJ mij geweld zoudt
willen aandoen.[o]

HFDST. 21

a Re 18:19
Job 40:4
Sp 30:32
b Jes 55:7
Ez 33:11
Hab 1:3
Hab 1:13
Ro 9:17
Ro 9:22
c Job 12:6
Ps 37:7
Ps 73:3
Ps 73:12
Jer 12:1
d Ps 73:5
e Ps 144:14
f Jes 5:12
Jes 22:13
Am 6:5
g Mt 24:38
Lu 12:20
Lu 17:28
1Kor 15:32
h Job 22:17
Ps 10:11
Ps 73:11
i Jo 3:19
Ro 1:28
j Ex 5:2
Ps 10:4
Ho 13:6
k Job 34:9
Job 35:3
Mal 3:14
l Ps 49:7
Pr 8:8

2e kolom

a Job 22:18
Ps 1:1
b Sp 20:20
Sp 24:20
c Ps 73:19
Lu 12:46
d Ex 15:7
Ps 1:4
Ps 35:5
Jes 17:13
Ho 13:3
Mt 3:12
e Ex 20:5
f Ps 11:6
Jes 26:11
g Ps 75:8
Jes 51:17
Jer 25:15
Opb 14:10
h Ps 55:23
i Jes 40:14
Ro 11:34
1Kor 2:16
j Jes 40:23
2Pe 2:4
Ju 9
k Ps 49:17
Lu 12:20
l 1Kon 17:12
Sp 13:21
m Job 3:19
Pr 3:20
Pr 9:2
n Job 24:20
Jes 14:11
o Ps 59:3

28 Want GIJ zegt: 'Waar is het
huis van de edele,
En waar is de tent, de verblijven van de goddelozen?'[a]
29 Hebt GIJ geen navraag gedaan
bij hen die op de wegen
reizen?
En onderwerpt GIJ ook hun
tekens niet aan een zorgvuldig onderzoek,
30 Dat op de dag van het ongeluk een boosdoener wordt
gespaard,[b]
Hij op de dag van verbolgenheid wordt bevrijd?
31 Wie zal hem recht in zijn gezicht zijn weg voorhouden?[c]
En wie zal hem vergelden
wat hijzelf heeft gedaan?[d]
32 Wat hem betreft, naar de
grafstede zal hij worden
gebracht,[e]
En over een grafheuvel zal
de wacht worden gehouden.
33 Voor hem zullen de aardkluiten van een stroomdal stellig zoet worden,[f]
En achter zich zal hij alle
mensen trekken,[g]
En die vóór hem, waren zonder tal.
34 Hoe vergeefs tracht GIJ mij
dus te troosten,[h]
En wat UW antwoorden betreft, ze zijn werkelijk
niets dan ontrouw!"

22 Toen antwoordde de Temaniet Elifaz en zei:
2 „Kan een fysiek sterke man
God zelf soms tot nut zijn,[i]
Zodat iemand die inzicht
heeft, hem tot nut zou
zijn?
3 Schept de Almachtige er enig
behagen in dat gij rechtvaardig zijt,[j]
Of geeft het hem enig gewin
dat gij uw weg onberispelijk maakt?[k]
4 Zal hij u om uw eerbied terechtwijzen,
Zal hij met u in het gericht
treden?[l]

HFDST. 21

a Job 20:7

b Sp 16:4
2Pe 2:9

c Ga 2:11

d Jes 59:18
Ro 12:19

e Job 17:16

f Job 3:17

g Ro 5:12

h Job 16:2

HFDST. 22

i Ex 3:10
Job 42:8
2Kor 5:20

j Sp 15:8
Jer 9:24

k Job 2:3
Sp 11:20
Sp 27:11

l Ps 7:9

2e kolom

a Job 1:8
Job 4:7

b Job 31:19
Job 42:7

c Job 31:17
Job 42:8

d Job 31:25

e Job 42:7
Sp 29:12
Sp 31:21

f Job 18:9

g Ps 115:3

h Ps 147:4

i Ps 55:23

j Job 4:19

k Jes 30:11

5 Is niet uw eigen slechtheid
reeds te groot,[a]
En zal er geen eind zijn aan
uw dwalingen?
6 Want gij neemt een pand van
uw broeders zonder reden,[b]
En de kleren van naakte
mensen trekt gij nog uit.
7 De vermoeide geeft gij geen
dronk water,
En de hongerige onthoudt
gij brood.[c]
8 Wat een man van kracht betreft, hem behoort het
land toe,[d]
En iemand die partijdig
wordt bejegend, die woont
erin.
9 Weduwen hebt gij met lege
handen weggezonden,
En de armen van vaderloze
jongens worden verbrijzeld.[e]
10 Daarom zijn er vogelstrikken
rondom u,[f]
En plotselinge angst ontstelt u;
11 Of duisternis, [zodat] gij niet
kunt zien,
En een golvende watermassa bedekt u.
12 Is God niet hemelhoog?[g]
Zie ook het totaal der sterren,[h] dat ze hoog zijn.
13 En toch hebt gij gezegd: 'Wat
weet God feitelijk?
Kan hij richten door dikke
donkerheid heen?
14 Wolken zijn voor hem een
schuilplaats, zodat hij niet
ziet,
En op het hemelgewelf wandelt hij rond.'
15 Is het de weg van lang geleden waaraan gij u wilt
houden,
Die schadelijke mensen betreden hebben,
16 [Mensen] die weggerukt zijn
vóór hun tijd,[i]
Wier fundament[j] wordt uitgestort net als een rivier,
17 Die tot de [ware] God zeggen:
'Wend u van ons af![k]
En wat kan de Almachtige
tegen ons uitrichten?'

18 Toch heeft hijzelf hun huizen met goede dingen gevuld;[a]
En de raad der goddelozen, die is ver van mij verwijderd gebleven.[b]
19 De rechtvaardigen zullen het zien en zich verheugen,[c]
En de onschuldige zelf zal hen bespotten:
20 'Waarlijk, onze tegenstanders zijn verdelgd;
En wat er nog van hen over is, zal stellig door een vuur worden verteerd.'
21 Maak u alstublieft met hem vertrouwd en houd vrede;
Daardoor zult gij goede dingen bekomen.
22 Neem alstublieft uit zijn mond de wet aan,
En leg zijn woorden in uw hart.[d]
23 Indien gij tot de Almachtige terugkeert,[e] zult gij worden opgebouwd;
[Indien] gij de onrechtvaardigheid ver uit uw tent verwijderd zult houden,
24 En [indien] edel metaal in het stof wordt gelegd
En goud van Ofir[f] in het rotsgesteente der stroomdalen,
25 Dan zal de Almachtige inderdaad uw edele metalen worden,
En zilver, het meest uitgelezene, voor u.[g]
26 Want dan zult gij in de Almachtige uw heerlijke verrukking vinden,[h]
En gij zult uw aangezicht tot God zelf opheffen.[i]
27 Gij zult een smeking tot hem richten, en hij zal u verhoren;[j]
En uw geloften zult gij betalen.[k]
28 En gij zult tot iets besluiten, en het zal voor u tot stand komen;
En op uw wegen zal stellig licht schijnen.[l]
29 Want er moet vernedering zijn wanneer gij aanmatigend spreekt;[m]
Maar iemand met neergeslagen ogen zal hij redden.[a]
30 Hij zal een onschuldig man verlossen,[b]
En gij zult stellig verlost worden wegens de reinheid van uw handen."[c]

23 Vervolgens antwoordde Job en zei:
2 „Zelfs heden is mijn toestand van bezorgdheid[d] weerspannigheid;
Mijn eigen hand is zwaar wegens mijn zuchten.
3 O wist ik toch maar waar ik hem zou kunnen vinden![e]
Ik zou helemaal tot aan zijn vaste plaats komen.[f]
4 Ik zou hem een rechtszaak voorleggen,
En mijn mond zou ik vullen met tegenargumenten;
5 Ik zou de woorden weten waarmee hij mij antwoordt,
En ik zou acht geven op wat hij mij zegt.[g]
6 Zou hij in de volheid van [zijn] kracht met mij twisten?
O neen! Waarlijk, hij zou zelf acht op mij slaan.[h]
7 Daar zal de oprechte zelf stellig de zaken rechtzetten met hem,
En ik zou voorgoed vrijuit gaan voor mijn rechter.
8 Ziet! Naar het oosten ga ik, en hij is er niet;
En weer terug, en ik kan hem niet bespeuren;[i]
9 Naar links, waar hij werkt, maar ik kan [hem] niet aanschouwen;
Hij wendt zich naar rechts, maar ik zie [hem] niet.
10 Want hij weet maar al te goed welke weg ik ga.[j]
[Nadat] hij mij heeft getoetst, zal ik als louter goud te voorschijn komen.[k]
11 Aan zijn schreden heeft mijn voet vastgehouden;
Zijn weg heb ik gehouden, en ik wijk niet af.[l]
12 [Van] het gebod van zijn lippen verwijder ik mij niet.[m]

HFDST. 22
a Ps 17:14 Mt 5:45 Han 14:17
b Job 21:16
c Ps 107:42
d Job 11:13
e Job 8:5
f 1Kon 9:28 Job 28:16 Ps 45:9 Jes 13:12
g Jes 33:6
h Ps 37:4
i Job 27:10
j Ps 65:2
k Ps 116:14 Pr 5:4
l Sp 4:18
m Sp 16:18 Sp 29:23 Jak 4:6 1Pe 5:5

2e kolom
a Ps 138:6 Jes 66:2 Lu 18:13
b Ge 19:16 2Pe 2:9
c Ps 24:4

HFDST. 23
d Job 10:1
e Job 13:3 Job 16:21
f Job 31:37
g Ps 49:3
h Ps 22:24 Jes 57:16
i Job 9:11
j Job 1:8 Ps 1:6 Ps 139:1
k Job 31:6 Ps 17:3 1Pe 1:7
l Ps 18:21 Ps 44:18
m 1Jo 5:3

Ik heb de woorden van zijn
mond als een schat weg-
gelegd,[a] meer dan het-
geen mij voorgeschre-
ven is.
13 En hij is van één [gedach-
te], en wie kan hem weer-
staan?[b]
En zijn eigen ziel heeft een
begeerte, en hij zal [ze]
volvoeren.[c]
14 Want hij zal volledig ten uit-
voer brengen wat mij
voorgeschreven is,[d]
En dergelijke dingen zijn
vele bij hem.
15 Daarom voel ik mij ontsteld
wegens hem;
Ik betoon mij opmerkzaam
en heb angst voor hem.[e]
16 Ja, God zelf heeft mijn hart
versaagd gemaakt,[f]
En de Almachtige zelf heeft
mij ontsteld.[g]
17 Want ik ben niet tot zwijgen
gebracht wegens de duis-
ternis,
Noch omdat donkerheid mijn
eigen gezicht heeft bedekt.

24 Waarom zijn er door de Al-
machtige zelf geen tij-
den opgespaard,[h]
En hebben ook zij die hem
kennen, zijn dagen niet
aanschouwd?[i]
2 Er zijn er die grenstekens ver-
zetten;[j]
Een kudde hebben zij ge-
roofd, opdat zij [die] kun-
nen weiden.
3 Zij voeren zelfs de ezelhengst
van vaderloze jongens
weg;
Zij nemen de stier van de
weduwe tot pand.[k]
4 Zij dringen de armen van de
weg af;[l]
Terzelfder tijd hebben de el-
lendigen der aarde zich
verborgen gehouden.
5 Ziet! [Als] zebra's[m] in de wil-
dernis
Zijn zij er op uit getrokken
in hun activiteit, zoekend
naar voedsel.
De woestijnvlakte [verschaft]
ieder brood voor de jon-
gens.

HFDST. 23

a Ps 119:11
Ps 119:127
Jer 15:16

b Nu 23:19
Nu 23:20
Ro 9:19

c Ps 135:6
Jes 14:24
Jes 46:10

d 1Th 3:3

e Ps 111:10
Ps 119:120
Sp 16:6

f Ps 22:14

g Ru 1:20

HFDST. 24

h Han 1:7

i Jes 26:10

j De 19:14
De 27:17
Sp 23:10
Ho 5:10

k De 24:17

l Ps 109:16
Sp 22:16
Jes 10:2
Am 8:4
Jak 5:4

m Ps 104:11
Jer 14:6
Jes 32:14

2e kolom

a Ex 22:27
De 24:13

b 2Kor 11:27

c Klg 4:5

d 2Kon 4:1

e Ex 22:26
De 24:13
Ez 18:12

f 1Ti 5:18

g Jer 22:13
Jak 5:4

h Pr 4:1

i Pr 8:13
2Pe 3:15

j Jo 3:19

k Ps 10:8

l Mt 24:43
1Th 5:2

m 2Pe 2:14

n Sp 7:9

o 2Sa 12:12
Ps 94:7
Sp 30:20

6 Op het veld oogsten zij het
voer ervan,
En de wijngaard van de god-
deloze plunderen zij snel
leeg.
7 Naakt brengen zij de nacht
door, zonder kleed,[a]
En zonder enige bedekking
in de koude.[b]
8 Van de slagregen der bergen
worden zij doornat,
En omdat er geen beschut-
ting is,[c] moeten zij zich te-
gen een rots drukken.
9 Men rukt een vaderloze jon-
gen zelfs van de borst af,[d]
En wat de ellendige aan
heeft, neemt men tot
pand.[e]
10 Naakt moeten zij rondlopen,
zonder kleed,
En hongerig moeten zij de
geoogste aren dragen.[f]
11 Tussen de terrasmuren bren-
gen zij het middaguur
door;
Wijnpersen moeten zij tre-
den, en toch lijden zij
dorst.[g]
12 Vanuit de stad blijven de ster-
venden kermen,
En de ziel van dodelijk ge-
wonden schreeuwt om
hulp;[h]
En God zelf beschouwt
[het] niet als iets onge-
pasts.[i]
13 Wat hen betreft, zij bevonden
zich onder de weerspanni-
gen tegen het licht;[j]
Zij erkenden de wegen er-
van niet,
En zij bleven niet op de pa-
den ervan.
14 Bij daglicht staat de moorde-
naar op,
Hij doodt voorts de ellendi-
ge en de arme;[k]
En 's nachts wordt hij een
regelrechte dief.[l]
15 Wat het oog van de overspeler
betreft,[m] het heeft naar
de avondschemering uit-
gezien,[n]
Want hij zegt: 'Geen oog zal
mij aanschouwen!'[o]
En op zijn gezicht legt hij
een bedekking.

16 In het duister is hij in huizen
binnengedrongen;
Overdag moeten zij zich opgesloten houden.
Zij hebben het daglicht niet gekend.[a]
17 Want de morgen is voor hen hetzelfde als diepe schaduw,[b]
Want zij erkennen wat de plotselinge verschrikkingen van diepe schaduw zijn.
18 Hij is snel op het watervlak.
Hun stuk land zal vervloekt worden op de aarde.[c]
Hij zal niet de weg naar de wijngaarden inslaan.
19 De droogte, alsook de hitte, rukken het sneeuwwater weg;
Zo ook Sjeool hen die gezondigd hebben![d]
20 De moederschoot zal hem vergeten, de made zal hem smakelijk uitzuigen,[e]
Er zal niet meer aan hem worden gedacht.[f]
En de onrechtvaardigheid zal worden gebroken net als een boom.[g]
21 Hij laat zich in met een onvruchtbare vrouw die niet baart,
En met een weduwe,[h] die hij geen goed doet.
22 En hij zal stellig sterken wegtrekken door zijn kracht;
Hij zal opstaan en zijn leven niet zeker zijn.
23 Hij zal hem vergunnen vol vertrouwen te worden,[i]
opdat hij zichzelf kan ondersteunen;
En zijn ogen zullen op hun wegen zijn.[j]
24 Een korte tijd zijn zij hoog geworden, dan zijn zij niet meer,[k]
En zij zijn omlaaggebracht;[l]
als ieder ander worden zij geplukt,
En als de top van een korenaar worden zij afgesneden.
25 Dus werkelijk nu, wie zal mij tot leugenaar maken
Of mijn woord tenietdoen?”

HFDST. 24

a Jo 3:20
b Job 10:21; Job 38:17
c De 28:16; Job 21:17; Sp 3:33
d Ps 49:14; Ps 55:15; Lu 12:20
e Job 17:14; Jes 14:11
f Sp 10:7; Pr 8:10; Pr 9:5
g Mt 3:10
h Ex 22:22; Za 7:10
i Pr 8:11; Jes 56:12; Lu 12:19
j Ps 11:4; Sp 5:21; Sp 15:3
k Ps 37:10; Ps 92:7; Pr 8:12; Jak 1:11
l Pr 8:13

2e kolom

HFDST. 25

a Job 8:1; Job 18:1
b Da 4:3
c Job 4:17
d Job 15:14
e Ps 22:6

HFDST. 26

f Job 16:2
g Job 12:2; Job 15:8; Job 17:10
h Ps 104:25
i Ps 139:8; Heb 4:13
j Job 9:8; Ps 104:2; Jes 42:5
k Sp 30:4; Pr 11:3

25 Toen antwoordde de Suhiet Bildad[a] en zei:
2 „Heerschappij en angstaanjaging zijn bij hem;[b]
Hij maakt vrede op zijn hoogten.
3 Kan men zijn troepen soms tellen?
En over wie gaat zijn licht niet op?
4 Hoe kan dan een sterfelijk mens in zijn recht zijn voor het aangezicht van God,[c]
Of hoe kan iemand die uit een vrouw geboren is, rein zijn?[d]
5 Zie! Daar is zelfs de maan, en ze is niet helder;
En ook de sterren zijn niet rein gebleken in zijn ogen.
6 Hoeveel te minder dan een sterfelijk mens, die een made is,
En een mensenzoon, die een worm is!”[e]

26 Vervolgens antwoordde Job en zei:
2 „O, hoezeer hebt gij de krachteloze geholpen!
O, [hoe] hebt gij een arm die zonder sterkte is, gered![f]
3 Hoezeer hebt gij raad gegeven aan hem die zonder wijsheid is,[g]
En gij hebt zelfs praktische wijsheid bekendgemaakt aan de grote menigte!
4 Aan wie hebt gij woorden meegedeeld,
En wiens adem is van u uitgegaan?
5 Zij die machteloos zijn in de dood, blijven beven
Onder de wateren en al wat daarin verblijft.[h]
6 Sjeool ligt naakt vóór hem,[i]
En [de plaats van de] vernietiging heeft geen bedekking.
7 Hij spant het noorden uit over de lege ruimte,[j]
Hangt de aarde op aan niets;
8 Wikkelt de wateren in zijn wolken,[k]
Zodat het wolkgevaarte daaronder niet splijt;

9 Omhult de aanblik van de troon,
Spreidt zijn wolk erover uit.[a]
10 Hij heeft een kring getrokken over het watervlak,[b]
Tot waar het licht in duisternis eindigt.
11 Zelfs de zuilen van de hemel schokken,
En ze staan verbaasd wegens zijn bestraffing.
12 Door zijn kracht heeft hij de zee opgezweept,[c]
En door zijn verstand heeft hij de bestormer[d] verpletterd.[e]
13 Door zijn wind heeft hij zelfs de hemel blank geveegd,[f]
Zijn hand heeft de glijdende slang doorboord.[g]
14 Ziet! Dit zijn de zomen van zijn wegen,[h]
En wat een gefluister van een zaak is er omtrent hem gehoord!
Maar wie kan er blijk van geven zijn machtige donder te begrijpen?"[i]

27 Toen hief Job opnieuw zijn spreukachtige rede aan[j] en zei vervolgens:
2 „Zo waar God leeft,[k] die mijn recht heeft weggenomen,[l]
En zo waar de Almachtige [leeft], die mijn ziel bitter heeft gemaakt,[m]
3 Zolang mijn adem nog ten volle in mij is,
En de geest van God in mijn neusgaten is,[n]
4 Zullen mijn lippen geen onrechtvaardigheid spreken
En zal mijn eigen tong geen bedrog mompelen!
5 Het is van mijn zijde ondenkbaar dat ik ulieden rechtvaardig zou verklaren![o]
Totdat ik de laatste adem uitblaas, zal ik mijn rechtschapenheid niet van mij laten wijken![p]
6 Aan mijn gerechtigheid heb ik vastgehouden, en ik zal ze niet laten varen;[q]
Mijn hart zal [mij] niet honen om een van mijn dagen.[r]
7 Mijn vijand worde in elk opzicht een goddeloze,[a]
En degene die tegen mij in opstand komt, werkelijk een kwaaddoener.
8 Want wat is de hoop van een afvallige ingeval hij [hem] afsnijdt,[b]
Ingeval God zijn ziel van hem wegvoert?[c]
9 Zal God zijn luide geroep horen
Ingeval er benauwdheid over hem komt?[d]
10 Of zal hij in de Almachtige heerlijke verrukking vinden?
Zal hij te allen tijde tot God roepen?
11 Ik zal ulieden onderrichten door de hand Gods;
Wat bij de Almachtige is, zal ik niet verhelen.[e]
12 Ziet! GIJZELF hebt allen visioenen gezien;
Waarom betoont GIJ U dan zo uitermate ijdel?[f]
13 Dit is van Godswege het deel van de goddeloze mens;[g]
En het erfdeel van de tirannen zullen zij van de Almachtige zelf ontvangen.
14 Indien zijn zonen talrijk worden, is het voor een zwaard;[h]
En zijn nakomelingen zelf zullen niet voldoende voedsel hebben.
15 Zijn eigen overlevenden zullen tijdens een dodelijke plaag begraven worden,
En hun eigen weduwen zullen niet wenen.[i]
16 Al zou hij zilver ophopen als louter stof,
En zou hij kledij bereiden als was ze leem,
17 Hij zou [die] bereiden, maar de rechtvaardige zou degene zijn die zich [ermee] bekleedt,[j]
En de onschuldige zou degene zijn die een aandeel heeft in het zilver.
18 Hij heeft zijn huis gebouwd als louter een mot,
En als een hut[k] die door een wachter is gemaakt.

HFDST. 26

a Ex 34:5 Ps 97:2
b Sp 8:27 Jes 40:22 Jer 5:22
c Ps 74:13 Jes 51:15
d Job 9:13
e Ps 72:4 Jes 2:12 Da 2:35
f Ps 33:6 Ps 104:30
g Ps 74:13 Jes 27:1 Jes 51:9
h Ps 65:4 Ps 92:5 Pr 3:11 Jes 55:9
i Job 37:5

HFDST. 27

j Ps 49:4 Ps 78:2
k De 6:13 De 10:20 Jer 12:16 Heb 6:16
l Job 34:5
m Ru 1:20 2Kon 4:27
n Ge 2:7 Jes 42:5 Han 17:25
o De 25:1 Job 40:8 Sp 17:15
p Job 22:1 Job 22:5 Sp 27:11 Mt 24:9 Opb 2:10 Opb 6:11
q Job 2:3
r Han 24:16

2e kolom

a 1Sa 25:26
b Job 13:16 Job 36:13 Heb 6:6
c Lu 12:20
d Job 35:12 Ps 18:41 Sp 28:9 Jer 11:11 Jak 4:3
e Han 20:20
f Jer 23:16
g Ps 11:6 Pr 8:13 Mal 3:5
h Es 9:10 Ho 9:13
i Ps 78:64
j Sp 13:22 Sp 28:8 Pr 2:26
k Jes 1:8 Klg 2:6

19 Rijk zal hij zich neerleggen,
maar er zal niets vergaderd worden;
Zijn ogen heeft hij geopend,
maar er zal niets zijn.[a]
20 Als wateren zullen plotselinge verschrikkingen hem
overvallen;[b]
's Nachts zal een stormwind
hem stellig wegstelen.
21 Een oostenwind zal hem wegvoeren[c] en hij zal heengaan,
En die zal hem wegstormen
van zijn plaats.[d]
22 En die zal zich op hem werpen en geen mededogen
hebben;[e]
De kracht ervan zal hij zonder mankeren trachten te
ontlopen.[f]
23 Men zal over hem in de handen klappen[g]
En hem nafluiten[h] vanuit
zijn plaats.

28 Waarlijk, voor zilver bestaat een plaats waar
het wordt gevonden
En een plaats voor goud
dat men loutert;[i]
2 IJzer — uit stof wordt het gehaald,[j]
En [uit] steen wordt koper
gegoten.
3 Een eind aan de duisternis
heeft hij gesteld;
En tot elk uiterste doorvorst hij[k]
Het gesteente in het donker
en in de diepe schaduw.
4 Hij heeft een schacht geboord
ver van waar [mensen] als
vreemdelingen vertoeven,[l]
Vergeten plaatsen ver van de
voet;
Sommigen der sterfelijke
mensen hebben naar beneden gehangen, zij hebben gebengeld.
5 Wat de aarde betreft, daaruit
komt voedsel voort;[m]
Maar daaronder is ze omgewoeld als door vuur.
6 Haar gesteente is de plaats
van het saffier,[n]
En ze bevat stofgoud.
7 Een pad — geen roofvogel[a]
heeft het gekend,
Noch heeft het oog van
een zwarte wouw[b] het bespeurd.
8 De majestueuze wilde dieren
hebben het niet vastgetreden;
De jonge leeuw is er niet
over geschreden.
9 Over het vuursteen heeft hij
zijn hand uitgestoken;
Hij heeft bergen omgekeerd
van [hun] wortel af;
10 In de rotsen heeft hij met water gevulde galerijen uitgehold,[c]
En alle kostbaarheden heeft
zijn oog gezien.
11 De plaatsen vanwaar rivieren
druppelden, heeft hij toegedamd,[d]
En het verborgene brengt
hij aan het licht.
12 Maar wijsheid — waar is die
te vinden,[e]
En waar toch is de plaats
van het verstand?
13 De sterfelijke mens is de waarde ervan niet te weten gekomen,[f]
En ze wordt niet gevonden
in het land der levenden.
14 De waterdiepte zelf heeft gezegd:
'Ze is niet in mij!'
Ook de zee heeft gezegd: 'Ze
is niet bij mij!'[g]
15 Zuiver goud kan niet in ruil
voor haar worden gegeven,[h]
En zilver kan niet als haar
prijs worden afgewogen.
16 Ze kan niet worden betaald
met goud uit Ofir,[i]
Met de zeldzame onyxsteen
en de saffier.
17 Goud en glas kunnen met
haar niet vergeleken worden,
Noch is enig vat van gelouterd goud een ruil voor
haar.
18 Van koraal[j] en bergkristal
zal niet eens worden gewaagd,

HFDST. 27

a Job 14:10
b Ps 73:19
c Jer 18:17
d Mt 7:27
e Ps 83:15; Jer 13:14
f Jes 10:3; Am 2:14
g Nu 24:10; Klg 2:15; Na 3:19
h 1Kon 9:8; Ze 2:15

HFDST. 28

i Sp 17:3; Mal 3:3
j De 8:9
k Ge 11:6; Lu 1:51
l Am 9:2
m Ge 1:11; Ps 104:14
n Job 28:16

2e kolom

a Ez 39:4
b Le 11:14; De 14:13
c 2Kon 20:20; 2Kr 32:30
d Jes 44:27; Jes 45:1; Jer 50:38; Jer 51:32
e Job 28:28; Sp 2:6; Jak 1:5
f Ps 49:7; Sp 3:15
g Ro 11:34
h Sp 3:14
i Jes 13:12
j Sp 8:11; Sp 20:15

Maar een buidel met wijsheid is meer waard dan
[een buidel vol] parels.[a]
19 Het topaas[b] uit Kusch kan met haar niet vergeleken worden;
Ze kan zelfs niet worden betaald met het zuiverste goud.
20 Maar de wijsheid zelf — waar komt ze vandaan,[c]
En waar toch is de plaats van het verstand?
21 Ze is zelfs onttrokken aan het oog van al wie leeft,[d]
En voor de vliegende schepselen van de hemel is ze verborgen.
22 Ja, de vernietiging en de dood hebben gezegd:
'Met onze oren hebben wij een bericht omtrent haar gehoord.'
23 Het is God die haar weg heeft verstaan,[e]
En hijzelf heeft haar plaats gekend,
24 Want hijzelf kijkt helemaal tot de einden der aarde;[f]
Onder de ganse hemel ziet hij,
25 Om een gewicht te maken voor de wind,[g]
Terwijl hij de wateren heeft afgemeten volgens een maat;[h]
26 Toen hij voor de regen een voorschrift maakte,[i]
En een weg voor de donderende onweerswolk,
27 Toen was het dat hij [de wijsheid] zag en voorts over haar vertelde;
Hij bereidde haar en doorvorste haar ook.
28 En hij zei vervolgens tot de mens:
'Zie! De vrees voor Jehovah — dat is wijsheid,[j]
En van het kwade te wijken, is verstand.'"[k]

29 Toen hief Job opnieuw zijn spreukachtige rede aan en zei vervolgens:
2 „O dat ik was als in de maanmaanden van weleer,[l]
Als in de dagen toen God mij behoedde;[a]
3 Toen hij zijn lamp op mijn hoofd liet schijnen,
[Toen] ik [door de] duisternis placht te wandelen bij zijn licht;[b]
4 Net zoals ik nog was in de dagen van mijn bloeitijd,[c]
Toen de vertrouwelijke omgang met God in mijn tent was;[d]
5 Toen de Almachtige nog met mij was,
[Toen] mijn bedienden rondom mij waren!
6 Toen ik mijn schreden waste in boter,
En de rots stromen olie voor mij bleef uitgieten;[e]
7 Toen ik uitging naar de poort bij de stad,[f]
Op het openbare plein zette ik dan mijn zetel klaar![g]
8 De jongens zagen mij en verborgen zich,
En zelfs de bejaarden rezen op, zij stonden.[h]
9 Vorsten zelfs hielden woorden in,
En de handpalm plachten zij op hun mond te leggen.[i]
10 Ja, de stem van de leiders verborg zich,
En hun tong, die kleefde aan hun gehemelte.[j]
11 Want het oor zelf luisterde en prees mij voorts gelukkig,
En het oog zelf zag en legde voorts getuigenis voor mij af.
12 Want ik verloste altijd de ellendige die om hulp schreeuwde,[k]
En de vaderloze jongen en ieder die geen helper had.[l]
13 De zegen[m] van wie op het punt stond om te komen — die kwam gewoonlijk op mij,
En het hart van de weduwe maakte ik altijd vrolijk.[n]
14 Met rechtvaardigheid bekleedde ik mij, en zij bekleedde mij.[o]

HFDST. 28

a Sp 16:16
b Ex 28:17
c Job 28:12 Jak 1:5
d Pr 8:17 1Kor 2:8
e Sp 30:4 Ro 1:20
f Sp 15:3 Za 4:10 1Pe 3:12
g Ps 135:7 Ps 148:8 Pr 1:6
h Job 5:10 Job 26:8 Job 37:10 Sp 30:4 Jes 40:12
i Job 38:25 Za 10:1
j De 4:6 Ps 111:10 Sp 9:10 Pr 12:13 Ro 1:20
k Sp 3:7 1Pe 3:11

HFDST. 29

l Job 3:6

2e kolom

a Job 1:10
b Ps 18:28 Ps 119:105
c Pr 11:10
d Ps 25:14 Sp 3:32
e De 32:4 De 32:13 De 33:24
f De 16:18 Ru 4:1
g Ne 8:1
h Le 19:32
i Job 21:5
j Ps 137:6
k Ps 72:12 Sp 21:13 Sp 24:11
l De 10:18 Jak 1:27
m De 24:13
n De 10:18
o De 24:13 Ps 132:9 Jes 61:10 Ef 6:14

Mijn gerechtigheid was als
een schoudermantel — en
een tulband.
15 Ogen werd ik voor de blinde;[a]
En voeten was ik voor de
kreupele.
16 Ik was een echte vader voor
de armen;[b]
En het rechtsgeding van
wie ik niet kende — ik on-
derzocht het altijd.[c]
17 En steeds brak ik de kaken
van de kwaaddoener,[d]
En uit zijn tanden rukte ik
dan de prooi.
18 En ik placht te zeggen: 'In
mijn nest zal ik de laatste
adem uitblazen,[e]
En als de zandkorrels zal
ik [mijn] dagen vermenig-
vuldigen.[f]
19 Mijn wortel staat open voor
het water,[g]
En de dauw zelf zal op mijn
grote tak overnachten.
20 Mijn heerlijkheid is fris bij
mij,
En mijn boog in mijn hand
zal herhaaldelijk schie-
ten.'
21 Naar mij luisterde men; en
men wachtte,
En men bleef dan zwijgen
in afwachting van mijn
raad.[h]
22 Na mijn woord spraken zij
voorts niet weer,
En op hen druppelde dan
mijn woord.[i]
23 En zij wachtten op mij als op
de regen,[j]
En hun mond openden zij
wijd voor de lenteregen.[k]
24 Ik lachte hun altijd toe — zij
geloofden [het] gewoon-
lijk niet —
En het licht van mijn aan-
gezicht[l] wierpen zij voorts
niet terneer.
25 Ik koos voor hen altijd de
weg uit, en ik zat dan als
hoofd;
En ik vertoefde als een ko-
ning onder [zijn] troe-
pen,[m]
Als iemand die de treuren-
den troost.[n]

HFDST. 29

a Nu 10:31
b Lu 14:13
Jak 1:27
c Sp 29:7
d Ps 58:6
Sp 30:14
e Ge 25:8
2Kon 22:20
Job 42:17
f Ps 30:6
g Ps 1:3
Jer 17:8
h Job 29:9
i Ez 21:2
j Ps 72:6
k Sp 16:15
l Job 30:26
m Job 1:3
n Pr 7:2
1Th 5:11

2e kolom

HFDST. 30

a Job 12:4
b 1Pe 5:5
c Jes 1:31
d Jer 17:6
e Ge 4:12
Ps 109:10
Da 4:25
f 1Sa 25:25
Jes 32:6
g Ps 69:12
Klg 3:14
h Job 17:6
i Job 19:13
j Nu 12:14
De 25:9
Jes 50:6
Mt 27:30

30 En nu hebben mij uitge-
lachen[a]
Zij die jonger in dagen
zijn dan ik,[b]
Wier vaders ik geweigerd
zou hebben
Bij de honden van mijn
kudde te zetten.
2 Zelfs de kracht van hun han-
den — wat heeft die mij
gebaat?
In hen is de levenskracht
vergaan.[c]
3 Wegens gebrek en honger zijn
zij onvruchtbaar,
Knagend aan een waterloze
streek,[d]
[Waar] gisteren onweer en
verwoesting waren.
4 Zij plukten het zoute kruid bij
de struiken,
En de wortel van bremstrui-
ken was hun voedsel.
5 Uit de gemeenschap werden
zij doorgaans verdreven;[e]
Men schreeuwde gewoon-
lijk naar hen als naar een
dief.
6 Op de helling van stroom-
dalen [moeten zij] verblijf
houden,
In stofholen en in rotsen.
7 Tussen de struiken waren zij
gewoon te schreeuwen;
Onder de netels plachten zij
zich opeen te dringen.
8 Zonen van de zinneloze,[f] ook
zonen van de naamloze,
Zij zijn weggezweept uit het
land.
9 En nu ben ik zelfs het thema
van hun lied geworden,[g]
En ik dien hun tot stof voor
gepraat.[h]
10 Zij hebben mij verfoeid, zij
hebben zich ver van mij
gehouden;[i]
En van mijn aangezicht heb-
ben zij [hun] speeksel niet
weerhouden.[j]
11 Want hij heeft [mijn] eigen
boogpees losgemaakt en
mij voorts vernederd,
En de teugel hebben zij we-
gens mij afgeworpen.
12 Aan [mijn] rechterhand staan
zij op als gebroed;

Mijn voeten hebben zij laten
gaan,
Maar zij wierpen voorts hun
ongeluksbarrières tegen
mij op.[a]
13 Zij hebben mijn paden opge-
broken;
Zij bevorderden slechts mijn
onheil,[b]
Zonder zelf ook maar een
helper te hebben.
14 Als door een wijde bres ko-
men zij nu aan;
Onder een onweer zijn zij
komen aanrollen.
15 Plotselinge verschrikkingen
hebben zich tegen mij ge-
keerd;
Mijn statige houding wordt
verjaagd als de wind,
En als een wolk is mijn red-
ding voorbijgetrokken.
16 En nu stort mijn ziel zich in
mij uit;[c]
Dagen van ellende[d] grijpen
mij aan.
17 's Nachts zijn zelfs mijn been-
deren[e] doorboord [en] van
mij af[gevallen],
En de aan mij knagende [pij-
nen] nemen geen rust.[f]
18 Door de overvloed van kracht
ondergaat mijn kleed een
verandering;
Als de kraag van mijn lange
kleed omgordt het mij.
19 Hij heeft mij neergeworpen in
het leem,
Zodat ik eruitzie als stof
en as.
20 Ik schreeuw tot u om hulp,
maar gij antwoordt mij
niet;[g]
Ik ben gaan staan, opdat gij
u opmerkzaam ten opzich-
te van mij zoudt betonen.
21 Gij verandert u om wreed te-
gen mij te worden;[h]
Met de volle macht van
uw hand koestert gij een
vijandige gezindheid je-
gens mij.
22 Gij heft mij op de wind, gij
doet mij [daarop] rijden;
Dan laat gij mij met een
knetterende slag oplossen.

HFDST. 30

a Job 19:12

b Job 16:2
Ps 69:26

c Ps 22:14

d Job 10:15

e Ps 6:2

f Job 2:8
Job 2:13
Job 7:4

g Job 19:7
Ps 22:2
Klg 3:8

h Job 7:20
Job 19:6

2e kolom

a Ge 3:19

b Job 13:25

c Ps 35:13
Ro 12:15

d Sp 14:21
Sp 14:31
Sp 19:17

e Jer 8:15
Jer 14:19

f Ps 38:6
Ps 42:9
Ps 43:2

g Mi 1:8

h Job 7:5
Ps 119:83
Klg 4:8

HFDST. 31

i Sp 6:25
Mt 5:28

j Job 31:9
1Kor 7:1

k Job 20:29

23 Want ik weet heel goed dat gij
mij naar de dood zult doen
terugkeren,[a]
En naar het huis van sa-
menkomst voor al wie
leeft.
24 Alleen steekt niemand zijn
hand tegen louter een
puinhoop uit,[b]
Noch is er gedurende ie-
mands verval een hulpge-
schreeuw betreffende die
dingen.
25 Stellig heb ik geweend over
degene die een zware dag
had;[c]
Mijn ziel is bedroefd ge-
weest over de arme.[d]
26 Hoewel ik op het goede wacht-
te, kwam toch het slech-
te;[e]
En ik bleef het licht ver-
wachten, maar het donker
kwam.
27 Mijn eigen ingewanden wer-
den aan de kook gebracht
en hielden zich niet stil;
Dagen van ellende lagen
vóór mij.
28 Bedroefd geworden,[f] liep ik
rond wanneer er geen zon-
licht was;
Ik stond op in de gemeente,
ik bleef om hulp schreeu-
wen.
29 Een broeder van de jakhalzen
werd ik,
En een metgezel van de
dochters van de struisvo-
gel.[g]
30 Ja, mijn huid werd zwart[h] [en
viel] van mij af,
En zelfs mijn beenderen
werden heet van droogte.
31 En mijn harp werd louter tot
rouwklacht,
En mijn schalmei tot de
stem der wenenden.

31 Een verbond heb ik gesloten met mijn ogen.[i]
Hoe zou ik mij dan opmerkzaam kunnen betonen ten opzichte van een maagd?[j]
2 En welk deel is er, afkomstig van God daarboven,[k]

Of erfdeel van de Almachtige uit den hoge?
3 Is niet het ongeluk voor een kwaaddoener,[a]
En tegenspoed voor hen die het schadelijke beoefenen?
4 Ziet hijzelf mijn wegen niet[b]
En telt hij zelfs niet al mijn schreden?
5 Indien ik met [mannen van] onwaarheid heb gewandeld,[c]
En mijn voet zich haast tot bedrog,[d]
6 Zal hij mij op een nauwkeurige weegschaal wegen[e]
En God zal mijn rechtschapenheid te weten komen.[f]
7 Indien mijn tred van de weg afwijkt,[g]
Of mijn hart louter mijn ogen achterna is gelopen,[h]
Of er enige smet aan mijn eigen handpalmen heeft gekleefd,[i]
8 Dan moge ik zaaien en iemand anders [het] eten,[j]
En mogen mijn eigen nakomelingen ontworteld worden.
9 Indien mijn hart zich heeft laten verlokken tot een vrouw,[k]
En ik zelfs aan de ingang van [het huis] van mijn metgezel op de loer bleef liggen,[l]
10 Dan moge mijn vrouw voor een andere man malen,
En mogen andere mannen over haar neerknielen.[m]
11 Want dat zou losbandig gedrag zijn,
En dat zou een dwaling zijn ter [attentie van] de rechters.[n]
12 Want dat is een vuur dat helemaal tot de vernietiging zou doorvreten,[o]
En onder heel mijn opbrengst zou het wortel schieten.
13 Indien ik het recht van mijn slaaf placht te weigeren
Of van mijn slavin wanneer zij een rechtsgeding met mij hadden,

HFDST. 31

a Ps 73:18 Sp 10:29
b Ge 16:13 2Kr 16:9 Ps 139:3 Sp 5:21 Jer 32:19
c Ps 26:5
d Sp 6:18
e 1Sa 2:3 Da 5:27
f Job 2:3 Job 27:5 Ps 7:8
g De 11:16 Jer 10:23
h Nu 15:39 Pr 11:9 Ez 6:9 Mt 5:29 1Jo 2:16
i Jes 33:15
j Le 26:16
k Job 31:1 Mt 5:28
l Job 24:15
m 2Sa 12:11 Jer 8:10
n Ge 38:24 Le 20:10 De 22:22
o Sp 6:27 Sp 7:27

2e kolom

a Ps 82:3 Sp 22:23 Jes 10:3
b Job 34:19 Ps 139:16 Sp 14:31 Sp 22:2 Mal 2:10
c De 15:7
d De 10:18 Sp 28:27
e Ez 18:7 Jak 1:27 1Jo 3:17
f Jes 58:7 Mt 25:36 Lu 3:11 Jak 2:15
g De 24:13
h De 18:4
i Sp 14:21
j De 16:18
k Job 13:11
l Ps 49:6 Sp 11:28 1Ti 6:17

14 Wat kan ik dan doen wanneer God opstaat?
En wanneer hij rekenschap vraagt, wat kan ik hem antwoorden?[a]
15 Heeft Degene die mij in de buik maakte, [ook] hem niet gemaakt,[b]
En heeft voorts niet slechts Eén ons in de moederschoot bereid?
16 Indien ik de geringen [hun] welbehagen placht te onthouden,[c]
En de ogen van de weduwe liet verkwijnen,[d]
17 En ik mijn bete alleen placht te eten,
Terwijl de vaderloze jongen er niet van at[e]
18 (Want van mijn jeugd af groeide hij bij mij op als bij een vader,
En van de buik van mijn moeder af bleef ik haar leiden);
19 Indien ik iemand placht te zien die dreigde om te komen doordat hij geen kleed had,[f]
Of [zag] dat de arme geen bedekking had;
20 Indien zijn lendenen mij niet zegenden,[g]
En hij zich niet met de geschoren wol[h] van mijn jonge rammen zou warmen;
21 Indien ik mijn hand heen en weer bewoog tegen de vaderloze jongen,[i]
Wanneer ik zou zien [dat] mijn hulp [nodig was] in de poort,[j]
22 Dan valle mijn eigen schouderblad uit zijn schouder,
En mijn eigen arm worde van haar bovenarmbeen afgebroken.
23 Want van God afkomstig ongeluk was iets wat ik duchtte,
En tegenover zijn waardigheid[k] kon ik het niet uithouden.
24 Indien ik het goud tot mijn vertrouwen heb gesteld,
Of tot het goud heb gezegd: 'Gij zijt mijn vertrouwen!'[l]

25 Indien ik mij placht te verheugen omdat mijn bezit veel was,[a]
En omdat mijn hand heel veel dingen gevonden had;[b]
26 Indien ik het licht placht te zien wanneer het begon te stralen,
Of de kostbare maan, die voortschreed,[c]
27 En mijn hart dan in het geheim werd verlokt[d]
En mijn hand voorts mijn mond kuste,
28 Zou ook dat een dwaling zijn ter [attentie van] de rechters,
Want ik zou de [ware] God daarboven hebben verloochend.
29 Indien ik mij placht te verheugen over de ondergang van iemand die mij intens haatte,[e]
Of ik mij opgewonden voelde omdat kwaad hem had getroffen —
30 En ik stond mijn gehemelte niet toe te zondigen
Door om een vloek tegen zijn ziel te vragen.[f]
31 Indien de mannen van mijn tent niet zeiden:
'Wie kan iemand aanwijzen die niet van zijn voedsel verzadigd is?'[g] —
32 Buiten behoefde geen inwonende vreemdeling te overnachten;[h]
Mijn deuren hield ik open naar het pad.
33 Indien ik gelijk een aardse mens mijn overtredingen bedekte[i]
Door mijn dwaling in mijn borstzak te verbergen —
34 Omdat ik van angst zou ineenkrimpen voor een grote menigte,
Of de verachting zelf van families mij schrik zou aanjagen
En ik zou blijven zwijgen, zou ik de ingang niet uitgaan.
35 O had ik toch maar iemand die naar mij luisterde,[j]
Dat naar mijn handtekening de Almachtige zelf mij zou antwoorden![a]
Of dat de persoon in het rechtsgeding met mij, maar een document had geschreven!
36 Waarlijk, op mijn schouder zou ik het dragen;
Ik zou het mij ombinden als een luisterrijke kroon.
37 Het getal van mijn schreden zou ik hem vertellen;[b]
Als een leider zou ik tot hem naderen.
38 Indien tegen mij mijn eigen grond om hulp zou roepen,
En zijn voren zelf gezamenlijk zouden wenen;
39 Indien ik zijn vruchtopbrengst heb gegeten zonder geld,[c]
En ik de ziel van zijn eigenaars heb doen hijgen,[d]
40 Dan moge in plaats van tarwe het doornige onkruid opschieten,[e]
En in plaats van gerst stinkend onkruid."

De woorden van Job zijn ten einde.

32 Deze drie mannen dan hielden op Job te antwoorden, omdat hij in zijn eigen ogen rechtvaardig was.[f] **2** Maar de toorn van Elihu, de zoon van Barącheël, de Buziet,[g] uit de familie van Ram, ontbrandde. Tegen Job ontbrandde zijn toorn, omdat hij veeleer zijn eigen ziel rechtvaardig verklaarde dan God.[h] **3** Ook tegen zijn drie metgezellen ontbrandde zijn toorn, wegens het feit dat zij geen antwoord hadden gevonden maar God voorts schuldig verklaarden.[i] **4** En Elihu zelf had met woorden op Job gewacht, omdat zij ouder in dagen waren dan hij.[j] **5** En langzamerhand zag Elihu dat er geen antwoord in de mond[k] van de drie mannen was, en zijn toorn ontbrandde steeds meer. **6** Toen antwoordde Elihu, de zoon van Barącheël, de Buziet, en zei:

„Ik ben jong van dagen
En GIJ zijt bejaard.[l]

HFDST. 31

a Es 5:11 Ps 62:10 Sp 11:28
b De 8:17
c De 4:19
d De 11:16
e Sp 17:5 Sp 24:17
f Mt 5:44 Ro 12:14
g Ge 18:5 Ro 12:13
h Ge 19:3 Re 19:21 Mt 25:35 Heb 13:2 1Pe 4:9
i Ge 3:8 Sp 28:13 Han 5:8
j Job 19:7

2e kolom

a Job 13:22
b Job 29:6
c Jak 5:4
d 1Kon 21:15
e Ge 3:18

HFDST. 32

f Job 6:29 Job 27:6 Sp 3:7
g Ge 22:21
h Job 10:3
i Ex 20:7 Job 4:18 Job 22:3 Job 25:5 Job 42:8
j Le 19:32
k Ps 78:36 2Kor 13:1 Tit 1:11
l Job 15:10 1Ti 5:1 1Pe 5:5

Daarom hield ik mij op de achtergrond en was bevreesd,
Ulieden mijn kennis mee te delen.
7 Ik zei: 'De dagen dienen maar te spreken,
En een veelheid van jaren dient maar wijsheid bekend te maken.'[a]
8 Voorwaar, het is de geest in de sterfelijke mensen
En de adem van de Almachtige [die] hun verstand geeft.[b]
9 Niet slechts de hoogbedaagden blijken wijs te zijn,[c]
Noch verstaan enkel de ouden het recht.[d]
10 Daarom zei ik: 'Luister toch naar mij.
Ik zal mijn kennis meedelen, ja, ik.'
11 Ziet! Ik heb gewacht op UW woorden,
Ik bleef het oor lenen aan UW betoog,[e]
Tot GIJ naar woorden zoudt kunnen zoeken [om te spreken].
12 En op U hield ik mijn aandacht gericht,
En ziet, er is niemand die Job terechtwijst,
Niemand van U die zijn woorden beantwoordt,
13 Opdat GIJ niet zegt: 'Wij hebben wijsheid gevonden;[f]
Het is God die hem verdrijft, geen mens.'
14 Daar hij geen woorden tegen mij heeft aangevoerd,
Zal ik hem derhalve niet met UW woorden antwoorden.
15 Zij zijn verschrikt, zij hebben niet meer geantwoord;
Woorden zijn van hen geweken.
16 En ik heb gewacht, want zij spreken niet verder;
Want zij stonden daar [maar], zij antwoordden niet meer.
17 Ik zal mijn deel ten antwoord geven, ja, ik;
Ik zal mijn kennis meedelen, ja, ik;
18 Want ik ben vol woorden geworden;
Geest heeft druk op mij uitgeoefend[a] in mijn buik.
19 Ziet! Mijn buik is als wijn die geen uitweg heeft;
Als nieuwe leren zakken wil hij openbarsten.[b]
20 Laat mij spreken, opdat het mij verlichting geeft.
Ik zal mijn lippen openen opdat ik kan antwoorden.[c]
21 Laat mij alstublieft geen mens partijdigheid betonen;[d]
En aan een aardse mens zal ik geen titel verlenen;[e]
22 Want ik weet stellig niet hoe ik een titel kan verlenen;
Licht zou mijn Maker[f] mij wegnemen.

33 Nu echter, o Job, hoor alstublieft mijn woorden,
En leen toch het oor aan alles wat ik spreek.
2 Zie toch! Ik moet mijn mond openen;
Mijn tong met mijn gehemelte[g] moet spreken.
3 Mijn woorden zijn de oprechtheid van mijn hart,[h]
En kennis is het wat mijn lippen werkelijk in oprechtheid uiten.[i]
4 Gods eigen geest heeft mij gemaakt,[j]
En de adem van de Almachtige zelf heeft mij voorts tot leven gebracht.[k]
5 Indien gij kunt, antwoord mij,
Voer [woorden] aan voor mijn aangezicht; stel u toch op.
6 Zie! Ik ben voor de [ware] God precies als gij;[l]
Ook ik werd uit leem gevormd.[m]
7 Zie! Geen verschrikking in mij zal u verschrikken,
En geen druk[n] van mijn zijde zal zwaar op u zijn.
8 Alleen hebt gij ten aanhoren van mij gezegd,
En het geluid van [uw] woorden bleef ik horen:
9 'Ik ben zuiver, zonder overtreding;[o]

HFDST. 32

a 1Kon 12:6 Job 12:12
b 1Kon 3:12 1Kon 4:29 Job 35:11 Sp 2:6 Pr 2:26 Da 1:17 Mt 11:25 Jak 1:5
c Ps 119:100 1Kor 1:26
d Pr 4:13
e Jak 1:19
f Jer 9:23 1Kor 1:29

2e kolom

a Ps 39:3 Jer 20:9 Han 18:25
b Mt 9:17
c Sp 15:28 1Pe 3:15
d Le 19:15 Sp 24:23 Jak 3:17
e Mt 23:8 Lu 18:19
f Job 27:8 Job 35:10 Ps 95:6

HFDST. 33

g Job 6:30 Ps 137:6
h Mt 12:34 Lu 6:45
i Sp 15:2 Sp 20:15
j Ps 119:73
k Ge 2:7 Job 32:8 Pr 12:7 Han 17:25
l Han 14:15
m Ge 2:7 Job 10:9 1Kor 15:47 2Kor 4:7
n Re 16:16 Lu 24:29
o Job 10:7 Job 16:17 Job 23:11

Rein ben ik, en ik heb geen
dwaling.[a]
10 Zie! Aanleidingen tot tegen-
stand tegen mij vindt hij,
Hij houdt mij voor een vijand
van hem.[b]
11 Hij steekt mijn voeten in het
blok,[c]
Hij gaat al mijn paden na.'[d]
12 Zie! Hierin hebt gij geen gelijk
gehad,[e] antwoord ik u;
Want God is veel meer dan
een sterfelijk mens.[f]
13 Waarom hebt gij tegen hem
getwist,[g]
Omdat hij al uw woorden
niet beantwoordt?[h]
14 Want God spreekt eenmaal,
En tweemaal[i] — hoewel men
er geen acht op slaat —
15 In een droom,[j] een nachtvi-
sioen,[k]
Wanneer een diepe slaap op
de mensen valt,
In sluimeringen op het bed.[l]
16 Ja, dan ontbloot hij het oor
der mensen,[m]
En op de vermaning aan hen
drukt hij zijn zegel,
17 Om een mens af te wenden
van zijn daad,[n]
En om trots[o] voor een fysiek
sterke man te verbergen.
18 Hij houdt zijn ziel terug van
de kuil[p]
En zijn leven van het heen-
gaan door een werpspeer.[q]
19 En hij wordt werkelijk te-
rechtgewezen met smart
op zijn bed,
En er is aanhoudend geru-
zie van zijn beenderen.
20 En zijn leven doet hem stellig
walgen van brood,[r]
En zijn eigen ziel van be-
geerlijk voedsel.
21 Zijn vlees teert weg [en ver-
dwijnt] uit het gezicht,
En zijn beenderen, die men
niet zag, worden stellig
ontbloot.
22 En zijn ziel komt de kuil
nabij,[s]
En zijn leven degenen die
de dood toebrengen.
23 Indien er voor hem een bode
bestaat,

HFDST. 33

a Job 29:14
Sp 21:2

b Job 13:24
Job 16:9
Job 19:11

c Job 13:27
Jer 20:2
Han 16:24

d Job 14:16
Job 31:4

e Sp 9:8
Ga 2:11

f Job 12:13
Ps 8:4
Jes 40:25
Jes 55:9

g Jes 45:9
Ro 9:20
1Kor 10:22

h Job 13:24

i Job 40:5
Ps 62:11

j Da 4:5

k Nu 12:6

l Da 4:5

m Job 36:10

n Ge 20:6
Mt 2:12
Mt 27:19

o Da 4:25

p Ge 31:24

q 2Kr 32:5
Ef 6:16

r Ps 107:18

s Ps 89:48

2e kolom

a Job 14:13

b Job 19:25
Ps 49:7
Mt 20:28

c 2Kon 5:14

d De 34:7
Job 42:16
Ps 103:5

e Ps 30:8

f 2Sa 12:13
Ps 32:5
Sp 28:13
Lu 15:21
1Jo 1:9

g Ps 19:14
Jes 38:17

h Job 33:24

i Ps 56:13

j Ps 34:11

Een woordvoerder, één uit
duizend,
Om de mens zijn oprecht-
heid te vertellen,
24 Dan bewijst hij hem gunst en
zegt:
'Laat hem niet in de kuil af-
dalen![a]
Ik heb een losprijs gevon-
den![b]
25 Zijn vlees worde frisser dan in
de jeugd;[c]
Hij kere terug tot de dagen
van zijn jeugdige kracht.'[d]
26 Hij zal tot God smeken, op-
dat hij een welgevallen in
hem moge hebben,[e]
En hij zal zijn aangezicht
met gejuich zien,
En Hij zal de sterfelijke mens
Zijn rechtvaardigheid te-
ruggeven.
27 Hij zal voor de mensen zingen
en zeggen:
'Ik heb gezondigd;[f] en wat
recht is, heb ik verdraaid,
En het was stellig niet het
juiste voor mij.
28 Hij heeft mijn ziel verlost, op-
dat ze niet in de kuil zou
gaan,[g]
En mijn leven zelf zal het
licht zien.'
29 Zie! Dit alles doet God,
Tweemaal, driemaal, in het
geval van een fysiek ster-
ke man,
30 Om zijn ziel terug te brengen
van de kuil,[h]
Opdat hij verlicht moge
worden met het licht der
levenden.[i]
31 Schenk aandacht, o Job! Luis-
ter naar mij!
Zwijg, en ik voor mij zal ver-
der spreken.
32 Indien er enige woorden [te
zeggen] zijn, antwoord mij;
Spreek, want ik heb beha-
gen geschept in uw recht-
vaardigheid.
33 Zo niet, luistert gíj dan naar
mij;[j]
Zwijg, en ik zal u wijsheid
leren."

34 Voorts antwoordde Elihu
en zei:
2 „Luistert, GIJ wijzen, naar
mijn woorden;
En GIJ die weet, leent mij
het oor.
3 Want het oor zelf toetst woor-
den,[a]
Net als het gehemelte proeft
tijdens het eten.[b]
4 Laten wij het recht voor ons-
zelf kiezen;
Laten wij onder elkaar we-
ten wat goed is.
5 Want Job heeft gezegd: 'Ik
ben stellig in mijn recht,[c]
Maar God zelf heeft het recht
van mij doen wijken.[d]
6 Vertel ik soms leugens tegen
mijn eigen recht in?
Mijn zware wonde is onge-
neeslijk, ofschoon er geen
overtreding is.'[e]
7 Welke fysiek sterke man is
als Job,[f]
[Die] bespotting opdrinkt als
water?[g]
8 En hij is stellig op weg om het
gezelschap [te zoeken] van
hen die het schadelijke
beoefenen
En om te wandelen met man-
nen van goddeloosheid.[h]
9 Want hij heeft gezegd: 'Het
baat een fysiek sterke
man niet[i]
Zijn welgevallen te hebben
in God.'
10 Daarom, GIJ mensen met hart,[j]
luistert naar mij.
Verre zij het van de [ware]
God wetteloos te hande-
len,[k]
En [van] de Almachtige on-
rechtvaardig te handelen![l]
11 Want [naar] de wijze waarop
de aardse mens handelt,
zal hij hem vergelden,[m]
En naar het pad van de man
zal hij het over hem doen
komen.
12 Ja waarlijk, God zelf handelt
niet wetteloos,[n]
En de Almachtige zelf buigt
het recht niet.[o]
13 Wie heeft hem de aarde toe-
gewezen,
En wie heeft [hem] aange-
steld over het productieve
land, ja, in zijn geheel?
14 Indien hij zijn hart op iemand
richt,
[Indien] hij diens geest en
adem tot zich vergadert,[a]
15 Zal alle vlees te zamen de
laatste adem uitblazen,
En de aardse mens, die zal
regelrecht tot het stof te-
rugkeren.[b]
16 Indien [gij] dus verstand
[hebt], luister dan toch
hiernaar;
Leen dan toch het oor aan
het geluid van mijn woor-
den.
17 Werkelijk, zal iemand die ge-
rechtigheid haat, bestu-
ren,[c]
En indien een machtige
rechtvaardig is, zult gij
[hem] dan goddeloos ver-
klaren?[d]
18 Zal men tot een koning zeg-
gen: 'Gij zijt een niets-
nut'?
Tot edelen: 'Gij zijt godde-
loos'?[e]
19 [Er is er Een] die vorsten
geen partijdigheid heeft
betoond
En de edele niet met meer
consideratie heeft beje-
gend dan de geringe,[f]
Want zij zijn allen het werk
van zijn handen.[g]
20 In een ogenblik sterven zij,[h]
ja, midden in de nacht;[i]
Het volk schudt heen en
weer en verdwijnt,
En machtigen wijken zon-
der [mensen]hand.[j]
21 Want zijn ogen zijn op 's men-
sen wegen [gericht],[k]
En hij ziet al zijn schreden.
22 Er is geen duisternis, noch
enige diepe schaduw
Waarin zij die het schade-
lijke beoefenen, zich kun-
nen verbergen.[l]
23 Want hij stelt voor geen enkel
mens een vaste tijd

HFDST. 34

a Job 12:11
Han 17:11
Opb 2:7
b Job 6:30
c Job 29:14
Job 33:9
d Job 27:2
e Job 9:17
f Job 2:3
Ez 14:20
Jak 5:11
g Job 15:16
Mt 5:39
h Sp 1:15
Sp 4:14
i Job 9:22
Job 35:3
Mal 3:14
j Job 34:34
k Ge 18:25
2Kr 19:7
Ps 92:15
l De 32:4
Ro 9:14
Heb 6:10
m 1Kr 28:9
Ps 62:12
Sp 24:12
Jer 32:19
Ez 33:20
Mt 16:27
Ro 2:6
2Kor 5:10
Ga 6:7
1Pe 1:17
Opb 22:12
n Job 8:3
Jak 1:13
o Ps 89:14
Ps 97:2
Ps 99:4
Ro 2:11

2e kolom

a Job 27:3
Ps 104:29
Pr 12:7
Jes 42:5
Han 17:25
b Ge 3:19
Ps 146:4
Pr 3:20
c 2Sa 23:3
d Ge 18:25
e Ex 22:28
Sp 17:26
Pr 8:4
Pr 10:20
f De 10:17
2Kr 19:7
Han 10:34
Ro 2:11
Ga 2:6
Ef 6:9
g Job 31:15
Sp 22:2
h Ps 73:19
Han 12:23
i Ex 12:29
Da 5:30
Lu 12:20
j 1Sa 25:38
Da 2:34
k Ge 6:5
2Kr 16:9
Job 31:4
Sp 5:21
Sp 15:3
Jer 16:17
Jer 32:19
1Pe 3:12

l Ps 139:12; Jes 29:15; Jer 23:24; Am 9:3; Heb 4:13.

Om tot God in het gericht te gaan.
24 Hij breekt machtigen[a] zonder enig onderzoek,
En hij doet anderen opstaan in de plaats van hen.[b]
25 Daarom weet hij wat hun werken zijn,[c]
En hij keert [hen] in de nacht werkelijk onderste-boven, en zij worden verbrijzeld.[d]
26 Als goddelozen slaat hij hen werkelijk
Ter plaatse waar toeschouwers [het zien];[e]
27 Omdat zij van het volgen van hem zijn afgeweken,[f]
En op geen van zijn wegen acht hebben geslagen,[g]
28 Zodat zij het luide geroep van de geringe tot hem doen komen;
En zo hoort hij het luide geroep van de ellendigen.[h]
29 Wanneer hijzelf rust verschaft, wie kan dan veroordelen?
En wanneer hij [zijn] aangezicht verbergt,[i] wie kan hem dan aanschouwen,
Waarbij het gelijk blijft of het een natie[j] of een mens betreft?
30 Opdat geen afvallig mens regeert,[k]
En er geen strikken[l] van het volk zijn.
31 Want zal iemand werkelijk tot God zelf zeggen:
'Ik heb [het] gedragen, ofschoon ik niet verderfelijk handel;[m]
32 Ofschoon ik niets aanschouw, onderricht gíj mij;
Indien ik enig onrecht heb gepleegd,
Zal ik [het] niet weer doen'?[n]
33 Zal hij het dan goedmaken van uw standpunt uit bezien, omdat gij in werkelijkheid [het recht] weigert,
Omdat gijzelf kiest, en niet ik?
Zelfs wat gij terdege weet, spreek op.

HFDST. 34

a Da 2:21
b Ez 21:27 Da 4:25
c Ho 7:2 2Kor 11:15 Tit 1:16
d 1Sa 4:17 Da 5:30
e Nu 12:10
f Ex 32:8 1Sa 15:11
g Ps 28:5 Jes 5:12
h Ex 22:23 Job 35:9 Jak 5:4
i Ps 27:9 Ps 30:7
j Ho 4:6
k Job 13:16 Job 27:8
l 1Kon 12:28 2Kon 21:9
m Da 9:7 Ro 3:23
n Sp 28:13

2e kolom

a Job 34:10
b Job 35:16 Job 38:2 Job 42:3
c Jak 5:11 1Pe 1:7
d Job 10:1 Job 19:6
e Job 35:2

HFDST. 35

f Job 10:7 Job 16:17 Job 34:5
g Job 21:15 Job 34:9
h Job 9:22 Ps 73:13 Mal 3:14
i Job 2:11
j Job 22:12
k Ps 68:34
l Sp 8:36 Sp 9:12 Jer 7:19
m Ps 16:2 Ro 11:35
n Sp 19:3 Ga 6:7
o Ez 33:16
p Ex 2:23 Job 34:28 Sp 29:2

34 Ja, mensen met hart[a] zullen tot mij zeggen —
Zelfs een wijze fysiek sterke man die naar mij luistert:
35 'Job zelf spreekt zonder kennis,[b]
En zijn woorden getuigen niet van inzicht.'
36 Mijn vader, laat Job tot het uiterste worden getoetst
Wegens zijn antwoorden onder mensen [die] het schadelijke [beoefenen].[c]
37 Want bij zijn zonde voegt hij nog opstandigheid;[d]
Onder ons klapt hij [in de handen] en vermenigvuldigt hij zijn woorden tegen de [ware] God!"[e]

35 Voorts antwoordde Elihu en zei:
2 „Hebt gij dit voor gerechtigheid gehouden?
Gij hebt gezegd: 'Mijn rechtvaardigheid is groter dan die van God.'[f]
3 Want gij zegt: 'Welk nut geeft het u?[g]
Wat baat het mij meer dan wanneer ik zondig?'[h]
4 Ikzelf zal u antwoord geven
En uw metgezellen[i] met u.
5 Kijk omhoog naar de hemel[j] en zie,
En aanschouw de wolken,[k] [dat] ze inderdaad hoger zijn dan gij.
6 Indien gij inderdaad zondigt, wat richt gij dan tegen hem uit?[l]
En [indien] uw daden van opstandigheid inderdaad toenemen, wat doet gij hem daarmee aan?
7 Indien gij werkelijk in uw recht zijt, wat geeft gij hem daarmee,
Of wat ontvangt hij uit uw eigen hand?[m]
8 Uw goddeloosheid kan zijn tegen een man als gij,[n]
En uw rechtvaardigheid jegens een zoon van de aardse mens.[o]
9 Wegens de veelheid der verdrukkingen blijft men om hulp roepen;[p]

Men blijft om hulp schreeuwen wegens de arm van
de groten.[a]
10 En toch heeft niemand gezegd: 'Waar is God, mijn
Grote Maker,[b]
Die melodieën geeft in de
nacht?'[c]
11 Hij is het die ons meer leert[d]
dan de dieren der aarde,[e]
En hij maakt ons zelfs wijzer
dan de vliegende schepselen van de hemel.
12 Daar blijft men luid roepen,
maar hij antwoordt niet,[f]
Wegens de trots[g] van de
slechten.
13 Slechts de onwaarheid hoort
God niet,[h]
En de Almachtige zelf aanschouwt die niet.[i]
14 Hoeveel te minder dan wanneer gij zegt dat gij hem
niet aanschouwt![j]
Het rechtsgeding ligt vóór
hem, en gij dient dus verlangend op hem te wachten.[k]
15 En nu, omdat zijn toorn geen
rekenschap heeft gevraagd,[l]
Heeft hij ook geen nota genomen van de buitengewone onbezonnenheid.[m]
16 En Job zelf opent eenvoudig
voor niets zijn mond wijd;
Zonder kennis vermenigvuldigt hij louter woorden."[n]

36 En Elihu vervolgde met de
woorden:
2 „Heb nog even geduld met
mij, en ik zal u meedelen
Dat er nog woorden [te zeggen] zijn ten gunste van
God.
3 Ik zal mijn kennis van verre
aandragen,
En aan mijn Formeerder zal
ik rechtvaardigheid toeschrijven.[o]
4 Want waarlijk, mijn woorden
zijn geen leugen;
Degene die volmaakt is in
kennis,[p] is met u.
5 Zie! God is machtig[q] en zal
niet verwerpen;
[Hij is] machtig in kracht
van het hart;
6 Hij zal geen goddeloze in leven laten,[a]
Maar het recht van de ellendigen zal hij verschaffen.[b]
7 Hij zal zijn ogen niet van
de rechtvaardige afwenden;[c]
Zelfs koningen op de
troon[d] —
Hij zal hen ook voor eeuwig
doen zetelen, en zij zullen
worden verhoogd.
8 En indien zij met boeien worden gebonden,[e]
Worden zij gevangengenomen met koorden van ellende.
9 Dan zal hij hun vertellen omtrent de wijze waarop zij
handelen
En [omtrent] hun overtredingen, omdat zij een superieure houding aannemen.
10 En hij zal hun oor ontbloten
voor vermaning,[f]
En hij zal zeggen dat zij zich
dienen af te keren van
wat schadelijk is.[g]
11 Indien zij gehoorzamen en
dienen,
Zullen zij hun dagen eindigen in het goede
En hun jaren in aangenaamheid.[h]
12 Maar indien zij niet gehoorzamen, zullen zij zelfs door
een werpspeer[i] al heengaan [in de dood],[j]
En zij zullen de laatste adem
uitblazen zonder kennis.
13 En de afvalligen van hart zullen zelf toorn ophopen.[k]
Zij dienen niet om hulp te
schreeuwen omdat hij hen
gebonden heeft.
14 Hun ziel zal al in de jeugd
sterven,[l]
En hun leven onder mannelijke tempelprostitués.[m]
15 Hij zal de ellendige verlossen
in zijn ellende,
En hij zal hun oor ontbloten
in de verdrukking.
16 En hij zal u ook stellig weglokken uit de mond der
benauwdheid![n]

HFDST. 35

a Ps 10:15
b Jes 51:13 1Pe 4:19 Opb 4:11
c Ps 42:8 Ps 77:6 Ps 149:5 Han 16:25
d Ps 94:12 Jes 48:17
e Ge 1:26 Sp 30:24
f Ps 18:41 Sp 1:28
g 1Pe 5:5
h Sp 15:29 Jes 1:15 Jer 11:11
i Hab 1:13
j Job 9:11
k Ps 37:5
l Ps 89:32
m Ps 103:12
n Job 34:35 Job 38:2

HFDST. 36

o De 32:4 Ps 11:7 Ps 139:14 Ps 139:16 Da 9:14 Opb 15:3
p 1Sa 2:3 Job 37:16
q Ps 24:8 Ps 99:4 Jer 32:18

2e kolom

a Ps 9:17 Ps 68:2 2Pe 2:9
b Ps 10:14 Ps 140:12 Sp 22:23
c Ps 33:18 Ps 34:15
d Ps 78:70 Ps 113:8 Jes 9:7
e Ps 107:10
f Ps 33:16
g Ez 18:30
h Jes 1:19 Jer 26:13
i Job 33:18
j Jes 1:20 Ro 2:8
k Job 13:16 Ro 2:5
l Ps 55:23
m 1Kon 14:24
n Jes 30:21

Wijdere ruimte,[a] geen benauwing, zal er in haar
plaats zijn,
En de vertroosting van uw
tafel zal vol vetheid zijn.[b]
17 Met het rechterlijk vonnis
over de goddeloze[c] zult gij
stellig worden vervuld;
Rechterlijk vonnis en gerechtigheid zullen zelf houvast
krijgen.
18 Want [pas op] dat woede[d] u
niet tot [honend] handgeklap verlokt,
En laat u zelfs niet door
een grote losprijs[e] op een
dwaalspoor brengen.
19 Zal uw hulpgeschreeuw uitwerking hebben?[f] Neen,
noch in benauwdheid
Zelfs al [uw] krachtsinspanningen.[g]
20 Snak niet naar de nacht,
Waarin volken zich terugtrekken [van de plaats]
waar ze zijn.
21 Wees op uw hoede dat gij u
niet wendt tot wat schadelijk is,[h]
Want dit hebt gij verkozen
boven ellende.[i]
22 Zie! God zelf handelt verheven met zijn kracht;
Wie is een onderwijzer als
hij?
23 Wie heeft hem rekenschap
gevraagd van zijn weg,[j]
En wie heeft gezegd: 'Gij
hebt onrecht gepleegd'?[k]
24 Denk eraan dat gij zijn activiteit groot dient te maken,[l]
Die door mensen is bezongen.[m]
25 Ja, alle mensen hebben hun
blik erop gevestigd;
De sterfelijke mens zelf blijft
van verre kijken.[n]
26 Zie! God is verhevener dan wij
kunnen weten;[o]
In aantal zijn zijn jaren onnaspeurlijk.[p]
27 Want hij trekt de waterdruppels omhoog;[q]
Ze sijpelen door als regen
voor zijn nevel,
28 Zodat de wolken druppelen,[r]
Ze druipen overvloedig op
de mensen.

HFDST. 36

a Ps 18:19
Ps 31:8
Ps 118:5
b Jes 25:6
Jes 55:2
c Sp 2:22
Jer 25:31
d Sp 19:19
Sp 29:22
e Ps 49:7
f Ez 8:18
g Job 34:20
Ps 33:16
Sp 11:4
h Ps 66:18
i Heb 11:25
j Jes 40:14
k Job 34:10
Ro 9:14
l Ps 92:5
Ps 104:24
m Ex 15:1
Opb 15:3
n Ex 20:18
o Ps 145:3
Ps 148:13
Opb 10:6
Opb 15:3
p Ps 90:2
Ps 102:27
1Ti 1:17
Heb 1:12
q Ge 2:6
Am 5:8
r De 32:2
Sp 3:20
Jes 55:10
Jer 14:22

2e kolom

a 2Sa 22:12
b Job 37:3
Mt 24:27
c Ex 9:23
Joz 10:11
Job 37:13
Job 38:23
d Han 14:17
e 2Sa 22:15
Ps 18:14
Ps 144:6
f 1Kon 18:41

HFDST. 37

g 1Sa 28:5
h Job 38:1
i Job 37:11
Ps 97:4
Lu 17:24
j Job 40:9
Ps 29:3
k Ps 148:13
l Ps 68:33
m 2Sa 22:14
n Pr 3:11
Opb 15:3
o Ps 147:16
Jes 55:10
p Am 9:6
q Ps 104:22

29 Waarlijk, wie kan de wolkenlagen begrijpen,
De knetterende slagen vanuit zijn hut?[a]
30 Zie! Hij heeft zijn licht erover
uitgespreid,[b]
En de wortels van de zee
heeft hij bedekt.
31 Want door die [dingen] bepleit
hij de zaak der volken;[c]
Hij geeft voedsel in overvloed.[d]
32 In zijn handen heeft hij de
bliksem verborgen,
En hij legt hem een bevel op
tegen een aanvaller.[e]
33 Zijn gebulder[f] vertelt over
hem,
Het vee eveneens betreffende degene die opkomt.

37 Waarlijk, hierover begint
mijn hart te beven,[g]
En het springt op van zijn
plaats.
2 Luistert aandachtig naar het
dreunen van zijn stem,[h]
En het gegrom dat uit zijn
mond komt.
3 Onder de ganse hemel laat hij
het los,
En zijn bliksem[i] reikt tot de
uiteinden der aarde.
4 Daarachter brult een geluid;
Hij dondert[j] met het geluid
van zijn superioriteit,[k]
En hij houdt ze niet terug,
wanneer zijn stem wordt
gehoord.[l]
5 God dondert met zijn stem[m]
op een wonderbare wijze,
Terwijl hij grote dingen
doet die wij niet kunnen
weten.[n]
6 Want tot de sneeuw zegt hij:
'Val ter aarde',[o]
Alsook [tot] de stortbui van
de regen, ja, [tot] de stortbui van zijn hevige regens.[p]
7 Op de hand van iedere aardse
mens legt hij een zegel,
Opdat ieder sterfelijk mens
zijn werk kent.
8 En het wild gedierte gaat in
de hinderlaag,
En in zijn schuilplaatsen
blijft het.[q]

9 Uit de binnenkamer[a] komt de stormwind
En uit de noordenwinden de koude.[b]
10 Door de adem van God wordt het ijs verschaft[c]
En de breedte der wateren is onder bedwang.[d]
11 Ja, met vochtigheid belaadt hij de wolk,
Zijn licht[e] verstrooit het wolkgevaarte,
12 En dat wordt rondgedraaid, waarbij hij [ze] bestuurt opdat ze [hun werk] verrichten,
Waar hij ze ook gebiedt[f] op de oppervlakte van het productieve land van de aarde.
13 Hetzij tot een roede[g] of voor zijn land[h]
Of tot liefderijke goedheid,[i] hij laat het resultaten opleveren.
14 Leen toch het oor hieraan, o Job;
Sta stil en betoon u opmerkzaam ten opzichte van de wonderwerken van God.[j]
15 Weet gij wanneer God ze een bestemming oplegde,[k]
En wanneer hij het licht van zijn wolk liet stralen?
16 Weet gij iets omtrent het zweven van de wolk,[l]
De wonderwerken van Degene die volmaakt in kennis is?[m]
17 Hoe het komt dat uw kleren heet zijn
Wanneer de aarde zich stil betoont vanuit het zuiden?[n]
18 Kunt gij met hem soms de wolkenhemel uitsmeden,[o]
Hard als een gegoten spiegel?
19 Laat ons weten wat wij tot hem dienen te zeggen;
Wij kunnen geen [woorden] voortbrengen wegens de duisternis.
20 Dient het aan hem te worden verhaald dat ik zou willen spreken?
Of heeft iemand gezegd dat het meegedeeld zal worden?[a]
21 En nu ziet men werkelijk het licht niet;
Het is glanzend aan de wolkenhemel,
Wanneer een wind maar voorbijgetrokken is en hem vervolgens schoongeveegd heeft.
22 Uit het noorden komt gouden pracht.
De waardigheid[b] welke God omgeeft is vrees inboezemend.
23 Wat de Almachtige aangaat, wij hebben hem niet doorgrond;[c]
Hij is verheven in kracht,[d]
En gerechtigheid[e] en overvloed van rechtvaardigheid[f] zal hij niet geringachten.[g]
24 Laten de mensen hem daarom vrezen.[h]
Hij slaat geen acht op al degenen die wijs zijn in [hun eigen] hart."[i]

38 Toen antwoordde Jehovah Job uit de storm[j] en zei:
2 „Wie is daar bezig raad te verduisteren
Door woorden zonder kennis?[k]
3 Omgord uw lendenen alstublieft, als een fysiek sterke man,
En laat mij u ondervragen, en licht gij mij in.[l]
4 Waar bevondt gij u, toen ik de aarde grondvestte?[m]
Vertel het [mij], indien gij werkelijk over verstand beschikt.
5 Wie heeft haar afmetingen bepaald, ingeval gij het weet,
Of wie heeft het meetsnoer over haar gespannen?
6 Waarin zijn haar voetstukken met inzinking[n] neergelaten,
Of wie heeft haar hoeksteen gelegd,
7 Toen de morgensterren[o] te zamen een vreugdegeroep aanhieven,

HFDST. 37

a Ps 104:3
b Sp 25:23
c Job 38:29 Ps 147:16
d Job 26:8 Job 28:25 Job 38:30
e Job 37:3
f Ps 148:8
g Ex 9:23 1Sa 12:18 Job 36:31
h Job 38:27
i 1Kon 18:45 Jak 5:18
j Ps 111:2 Ps 145:5
k Job 38:4
l Job 36:29
m Job 36:4 Ps 18:30 Ps 104:24
n Lu 12:55
o Jes 44:24

2e kolom

a Ro 11:34
b 1Kr 16:27 1Kr 29:11 Ps 8:1
c Ps 145:3 Pr 3:11 Ro 11:33
d 1Kr 29:11 Job 36:22 Jes 40:26
e De 32:4 Ps 33:5 Ps 37:28
f Ps 11:7 Ps 71:19
g Han 10:35
h Ps 33:8 Sp 1:7 Mt 10:28
i Sp 3:7 Mt 11:25 Ro 11:20 Ro 12:16 1Kor 1:26

HFDST. 38

j Ex 19:16 1Kon 19:11
k Job 42:3 1Ti 1:7
l Job 40:7
m Ge 1:1 Ne 9:6 Ps 104:5 Ps 136:6 Sp 8:29 Heb 1:10
n Ps 104:5
o Opb 22:16

En alle zonen Gods[a] voorts
juichend hun instemming
betuigden?
8 En [wie] heeft de zee met deuren gebarricadeerd,[b]
Die te voorschijn kwam als
brak ze los uit de moederschoot;
9 Toen ik de wolk tot haar kleed
maakte
En dikke donkerheid tot
haar windsel,
10 En ik voorts mijn voorschrift
over haar uitbrak
En [haar] grendel en deuren stelde,[c]
11 En ik vervolgens zei: 'Tot zover moogt gij komen, en
niet verder;[d]
En hier worden uw trotse
golven begrensd'?[e]
12 Hebt gij sedert uw dagen de
morgen bevelen gegeven?[f]
Hebt gij de dageraad haar
plaats doen weten,
13 Om de uiteinden der aarde te
grijpen,
Opdat de goddelozen ervan
afgeschud zouden worden?[g]
14 Ze verandert zich als leem[h]
onder een zegel,
En de dingen nemen hun
plaats in als in kleding.
15 En de goddelozen wordt hun
licht onthouden,[i]
En de hoge arm zelf wordt
verbroken.[j]
16 Zijt gij doorgedrongen tot de
bronnen der zee,
Of hebt gij ter navorsing van
de waterdiepte[k] rondgewandeld?[l]
17 Zijn de poorten van de dood[m]
voor u onthuld,
Of kunt gij de poorten der
diepe schaduw[n] zien?
18 Hebt gij met verstand de wijde
ruimten van de aarde beschouwd?[o]
Vertel het, indien gij dit alles te weten zijt gekomen.
19 Waar toch is de weg daarheen, waar het licht verblijf houdt?[p]
Wat de duisternis betreft,
waar toch is haar plaats,

HFDST. 38

a Ge 6:2
1Kon 22:19
Job 1:6
Job 2:1
Ps 89:6
Ps 104:4

b Ps 33:7
Sp 8:29
Han 4:24

c Ge 1:9
Jer 5:22

d Sp 8:29

e Ps 89:9

f Ge 1:5
Ps 74:16
Ps 148:5

g Job 24:15
1Th 5:7

h Jer 18:6

i Ex 10:21
Job 33:30

j Ps 10:15
Jer 48:25
Ez 30:22

k Ge 1:2

l Ps 77:19

m Ps 9:13
Ps 107:18
Mt 16:18
Opb 1:18

n Job 10:21

o Ps 74:17
Ps 89:11

p Jes 45:7

2e kolom

a Job 38:12

b Job 6:16
Job 37:6

c Joz 10:11
Jes 30:30

d Ex 9:24
Ez 13:13

e Ps 78:26
Ps 135:7

f Job 28:26

g Ps 104:13
Ps 107:35

h 2Sa 23:4
Ps 147:8
Heb 6:7

i 1Sa 12:18
Jes 30:23
Jer 5:24

j Ge 27:28

k Ps 147:16

l Job 37:10

m Am 5:8

20 Dat gij haar naar haar grens
zoudt brengen
En dat gij de paden naar
haar huis zoudt begrijpen?
21 Zijt gij het te weten gekomen
omdat gij in die tijd geboren werdt,[a]
En [omdat] uw dagen vele
in getal zijn?
22 Zijt gij doorgedrongen tot de
voorraadschuren van de
sneeuw,[b]
Of ziet gij zelfs de voorraadschuren van de hagel,[c]
23 Die ik teruggehouden heb
voor de tijd van benauwdheid,
Voor de dag van strijd en
oorlog?[d]
24 Waar toch is de weg waarlangs het licht zich verdeelt,
[En] de oostenwind[e] zich
over de aarde verspreidt?
25 Wie heeft een kanaal gespleten voor de vloed
En een weg voor de donderende onweerswolk,[f]
26 Om het te doen regenen op
het land waar geen mens
is,[g]
[Op] de wildernis waarin
geen aardse mens is,
27 Om door onweer getroffen en
woeste plaatsen te verzadigen
En de grasgroei te doen uitspruiten?[h]
28 Bestaat er een vader voor de
regen,[i]
Of wie heeft de dauwdruppels gebaard?[j]
29 Uit wiens buik komt het ijs
feitelijk te voorschijn,
En wat de rijp[k] van de hemel betreft, wie baart die
dan?
30 De wateren zelf houden zich
verborgen als door steen,
En de oppervlakte van de
waterdiepte pakt zich samen.[l]
31 Kunt gij de banden van het
sterrenbeeld Kimah vastbinden,
Of kunt gij de koorden zelf
van het sterrenbeeld Ḳesil
losmaken?[m]

32 Kunt gij het sterrenbeeld Mazzaroth op zijn bestemde
tijd te voorschijn brengen?
En wat het sterrenbeeld Asj
te zamen met zijn zonen
betreft, kunt gij ze leiden?
33 Zijt gij de inzettingen van de
hemel te weten gekomen,[a]
Of zoudt gij het gezag ervan
op de aarde kunnen doen
gelden?
34 Kunt gij uw stem ook tot de
wolk verheffen,
Zodat dan een golvende water-
massa u bedekt?[b]
35 Kunt gij bliksemstralen uitzen-
den, opdat ze heengaan
En tot u zeggen: 'Hier zijn
wij!'?
36 Wie heeft wijsheid[c] gelegd in
de wolkenlagen,
Of wie heeft verstand[d] ge-
schonken aan het lucht-
verschijnsel?
37 Wie kan in wijsheid de wol-
ken nauwkeurig tellen,
Of de waterkruiken van de
hemel — wie kan [ze]
doen kantelen,[e]
38 Wanneer het stof zich uitstort
als in een gegoten massa,
En de aardkluiten zelf aan
elkaar blijven kleven?
39 Kunt gij voor een leeuw een
prooi jagen
En kunt gij de grage eetlust
van jonge leeuwen bevre-
digen,[f]
40 Wanneer ze ineenduiken in
de schuilplaatsen,[g]
[Of] blijven liggen in de
schuilhoek van kreupel-
hout voor een hinderlaag?
41 Wie bereidt voor de raaf zijn
voedsel,[h]
Wanneer zijn eigen jongen
tot God om hulp krijsen,
[Wanneer] ze blijven rond-
dolen omdat er niets te
eten is?

39 Zijt gij de bestemde tijd te
weten gekomen waarop
de steenbokken van de
steile rots baren?[i]
Neemt gij waar wanneer
precies de hinden met
barensweeën voortbren-
gen?[j]

HFDST. 38

a Sp 3:19
Jer 31:35
Jer 33:25

b Za 10:1

c Jer 10:12

d Ps 136:5
Sp 3:20

e Jer 10:13

f Ps 104:21
Ps 145:15
Na 2:12

g Klg 3:10

h Ps 104:27
Ps 147:9
Mt 6:26
Lu 12:24

HFDST. 39

i Ps 104:18

j Ps 29:9

2e kolom

a Job 24:5
Ps 104:11

b De 29:23
Jer 17:6

c Job 3:18

d Job 40:20

e Ge 1:30
Job 40:15

f Nu 23:22
De 33:17
Ps 29:6

g Jes 28:24

h Ps 104:17
Za 5:9

2 Telt gij de maanmaanden die
ze vervullen,
Of zijt gij de bestemde tijd
waarop ze baren te weten
gekomen?
3 Ze krommen zich wanneer ze
hun jongen werpen,
[Wanneer] ze hun weeën
kwijtraken.
4 Hun zonen worden robuust,
ze worden groot in het
open veld;
Ze trekken er werkelijk op
uit en keren niet tot ze te-
rug.
5 Wie heeft de zebra[a] in vrijheid
heengezonden,
En wie heeft zelfs de ban-
den van de wilde ezel los-
gemaakt,
6 Tot wiens huis ik de woestijn-
vlakte bestemd heb
En tot zijn woonplaatsen
het zilte land?[b]
7 Hij lacht om het gewoel van
een stad;
De geluiden van een drijver[c]
hoort hij niet.
8 Hij zoekt de bergen af voor
zijn weide[d]
En speurt naar elke soort
van groene plant.[e]
9 Wil een wilde stier u dienen,[f]
Of zal hij bij uw kribbe over-
nachten?
10 Zult gij een wilde stier met
touwen aan de voor vast-
binden,
Of zal hij achter u de laag-
vlakten eggen?[g]
11 Zult gij op hem vertrouwen
omdat zijn kracht zo over-
vloedig is,
En zult gij aan hem uw moei-
zame arbeid overlaten?
12 Zult gij u op hem verlaten,
dat hij uw zaad zal terug-
brengen
En dat hij zal inzamelen tot
uw dorsvloer?
13 Heeft de vleugel van de wijf-
jesstruisvogel vrolijk ge-
klapwiekt,
Of [heeft ze] de wieken van
een ooievaar[h] en het ge-
vederte?
14 Want ze laat haar eieren zo
maar aan de aarde over

En in het stof houdt ze ze warm,
15 En ze vergeet dat een voet ze verbrijzelen kan
Of zelfs een wild dier van het veld ze kan vertreden.
16 Ze behandelt haar zonen werkelijk hard, alsof ze niet van haar waren[a] —
Tevergeefs is haar moeizame arbeid, [omdat ze] geen angst [heeft].
17 Want God heeft haar de wijsheid doen vergeten,
En hij heeft haar geen deel gegeven aan het verstand.[b]
18 Ten tijde dat ze [haar vleugels] in de hoogte slaat,
Lacht ze om het paard en zijn berijder.
19 Kunt gij het paard sterkte geven?[c]
Kunt gij zijn nek met ruisende manen bekleden?
20 Kunt gij het laten springen als een sprinkhaan?
De waardigheid van zijn gesnuif is schrikwekkend.[d]
21 Het woelt de grond om[e] in de laagvlakte en verheugt zich uitbundig in kracht;
Het trekt uit, het wapentuig tegemoet.[f]
22 Het lacht om angst en verschrikt niet;[g]
Noch wijkt het terug wegens een zwaard.
23 Tegen hem aan rammelt een pijlkoker,
De kling van een speer en een werpspies.
24 Met gestamp en opwinding slokt het de aarde op,
En het gelooft niet dat het het geluid van een hoorn is.
25 Zodra de hoorn wordt geblazen, zegt het: Ha!
En van verre ruikt het de strijd,
Het gebulder van oversten en de strijdkreet.[h]
26 Is het aan uw verstand te danken dat de valk opstijgt,
Dat hij zijn vleugels uitspreidt naar de zuidenwind?
27 Of is het op uw bevel dat een arend[i] omhoogvliegt
En dat hij zijn nest in de hoogte bouwt,[a]
28 Dat hij op een steile rots verblijft en vernacht,
Op de punt van een steile rots en een ontoegankelijke plaats?
29 Vandaar moet hij naar voedsel speuren;[b]
Heel in de verte blijven zijn ogen kijken.
30 En zijn jongen — ze blijven bloed slurpen;
En waar de verslagenen zijn, daar is hij."[c]

40 En Jehovah antwoordde Job verder en zei:
2 „Dient een vitter op enigerlei wijze te twisten met de Almachtige?[d]
Laat de terechtwijzer van God zelf daarop antwoorden."[e]
3 Vervolgens antwoordde Job Jehovah en zei:
4 „Zie! Ik ben van weinig betekenis geworden.[f]
Wat zal ik u antwoorden?
Mijn hand heb ik op mijn mond gelegd.[g]
5 Eenmaal heb ik gesproken, en ik wil niet antwoorden;
En tweemaal, en ik wil er niets aan toevoegen."
6 En Jehovah antwoordde Job vervolgens uit de storm[h] en zei:
7 „Omgord uw lendenen alstublieft, als een fysiek sterke man;[i]
Ik zal u ondervragen, en licht gij mij in.[j]
8 Wilt gij werkelijk mijn gerechtigheid krachteloos maken?
Wilt gij mij schuldig verklaren opdat gij gelijk moogt hebben?[k]
9 Of hebt gij een arm als die van de [ware] God,[l]
En kunt gij het met een stem als de zijne laten donderen?[m]
10 Tooi u alstublieft met superioriteit[n] en hoogheid;[o]
En moogt gij u met waardigheid[p] en pracht[q] bekleden.

HFDST. 39
a Klg 4:3
b Job 35:11
c Ps 147:10; Jes 31:1
d Jer 8:16
e Re 5:22; Ps 32:9; Jer 47:3; Hab 1:8
f Sp 21:31; Jer 46:9
g Jes 5:28; Jer 8:6
h Jer 46:4; Am 1:14
i Sp 23:5; Jes 40:31

2e kolom
a Jer 49:16; Ob 4
b Job 9:26; Jer 49:22
c Mt 24:28

HFDST. 40
d Job 21:15; Job 33:13; Jes 45:9; Opb 4:8
e Job 13:3; Job 23:4; Job 31:35; Ro 9:19
f Ezr 9:6; Job 42:6; Ps 51:4
g Re 18:19; Job 29:9; Ps 39:9; Sp 30:32
h Job 38:1
i Job 38:3
j Job 42:4
k Ps 51:4; Ro 3:4
l Ex 15:6; Ps 89:13; 1Kor 10:22
m Job 37:4; Ps 29:3
n Jes 2:10; Jes 24:14
o Ps 83:18
p 1Kr 16:27; Ps 8:1
q Ps 104:1

11 Laten de verbolgen uitbarstingen van uw toorn zich uitstorten,[a]
En zie iedere hoogmoedige en haal hem omlaag.
12 Zie iedere hoogmoedige, verneder hem,[b]
En vertrap de goddelozen ter plaatse.
13 Stop hen te zamen weg in het stof,[c]
Bind zelfs hun aangezichten in de verborgen plaats,
14 En ik, ja ik, zal u prijzen,
Omdat uw rechterhand u kan redden.
15 Zie toch [de] Behemoth, die ik heb gemaakt, evenals u.
Groen gras eet hij[d] net als een stier.
16 Zie toch, zijn kracht schuilt in zijn heupen,
En zijn dynamische energie[e] in zijn buikspieren.
17 Hij buigt zijn staart als een ceder;
De pezen van zijn dijen zijn ineengevlochten.
18 Zijn beenderen zijn koperen buizen;
Zijn sterke beenderen zijn als stangen van gesmeed ijzer.
19 Hij is het begin van Gods wegen;
Zijn Maker[f] kan zijn zwaard naderbij brengen.
20 Want de bergen zelf leveren hem hun opbrengst,[g]
En ook al het wild gedierte van het veld speelt daar.
21 Onder de doornachtige lotusbomen legt hij zich neer,
In de schuilplaats van riet[h] en de moerassige plaats.[i]
22 De doornachtige lotusbomen houden hem afgeschut met hun schaduw;
De populieren van het stroomdal omringen hem.
23 Indien de rivier geweldig tekeergaat, maakt hij zich niet in paniek uit de voeten.
Hij is vol vertrouwen, ook al zou de Jordaan[j] losbreken tegen zijn muil.

HFDST. 40

a Ps 78:49; Ps 90:11; Jer 30:23
b 2Sa 22:28; Ps 18:27; Sp 15:25; Jes 2:11; Da 4:37
c Ps 49:14; Ps 55:15
d Ge 1:30; Ps 104:14
e Jes 40:26
f Ps 104:24
g Ps 104:14
h Ps 68:30; Jes 19:6
i Job 8:11
j Joz 3:15

2e kolom

HFDST. 41

a Job 3:8; Ps 104:26
b Jes 37:29
c Job 41:26
d 2Kr 20:6; Da 4:35; Han 11:17; Ro 9:19
e Ro 11:35
f Ex 19:5; De 10:14; Ps 24:1; Ps 50:12; 1Kor 10:26

24 Kan iemand hem voor zijn ogen vangen?
Kan iemand met strikken [zijn] neus doorboren?

41 Kunt gij [de] Leviathan[a] met een vishaak optrekken,
Of kunt gij met een touw zijn tong neerhouden?
2 Kunt gij een bies in zijn neusgaten steken,[b]
Of kunt gij met een doorn zijn kaken doorboren?
3 Zal hij veel smekingen tot u richten,
Of zal hij zachte woorden tot u spreken?
4 Zal hij een verbond met u sluiten,
Dat gij hem tot onbepaalde tijd tot slaaf moogt nemen?
5 Zult gij met hem spelen als met een vogel,
Of zult gij hem vastbinden voor uw jonge meisjes?
6 Zullen compagnons over hem sjacheren?
Zullen zij hem verdelen onder handelaars?
7 Zult gij zijn huid vol zetten met harpoenen,[c]
Of zijn kop met visserssperen?
8 Leg uw hand op hem.
Denk aan de strijd. Doe het niet weer.
9 Zie! Iemands verwachting omtrent hem zal stellig bedrogen uitkomen.
Ook zal men alleen al bij de aanblik van hem neergeslingerd worden.
10 Niemand is zo vermetel dat hij hem zou prikkelen.
En wie is het die zich voor mij krachtig staande kan houden?[d]
11 Wie heeft mij eerst iets gegeven, dat ik het hem zou moeten vergelden?[e]
Wat onder de ganse hemel is, behoort mij toe.[f]
12 Ik zal niet het stilzwijgen bewaren over zijn [verschillende] delen,

Noch over de aangelegenheid van [zijn] machtsbetoon en de bevalligheid van zijn afmetingen.
13 Wie heeft de oppervlakte van zijn kleding opgelicht?
Wie zal in zijn dubbele kaak binnendringen?
14 Wie heeft de deuren van zijn aangezicht geopend?
Zijn tanden rondom zijn schrikwekkend.
15 Groeven van schubben zijn zijn hoogmoed,
Gesloten als met een nauwsluitend zegel.
16 Ze sluiten dicht op elkaar,
En zelfs geen lucht kan ertussen komen.
17 Elk is nauw samengevoegd met de ander;
Ze grijpen in elkaar en kunnen niet worden gescheiden.
18 Zijn niezen zelfs straalt licht uit,
En zijn ogen zijn als de stralen van de dageraad.
19 Uit zijn muil gaan bliksemflitsen,
Zelfs vuurvonken weten te ontsnappen.
20 Uit zijn neusgaten komt rook te voorschijn,
Als [uit] een smeltoven die zelfs met biezen in brand is gestoken.
21 Zijn ziel zelf zet kolen in vlam,
En zelfs een vlam komt uit zijn muil te voorschijn.
22 In zijn nek zetelt sterkte,
En voor hem uit huppelt de wanhoop.
23 De plooien van zijn vlees sluiten werkelijk vast aaneen;
Ze zijn als een gietsel op hem, onbeweeglijk.
24 Zijn hart is gegoten als steen,
Ja, gegoten als een onderste molensteen.
25 Door zijn oprijzen worden de sterken verschrikt;[a]
Door de consternatie worden zij verbijsterd.
26 Wordt hij overvallen, dan blijkt zelfs geen zwaard bestand,

HFDST. 41
a Job 41:9

2e kolom
a Job 41:7
b Joz 17:16
c Re 20:16; 2Kr 26:14
d Sp 25:18; Ez 9:2
e Jes 41:15

HFDST. 42
f Ge 18:14; Jes 43:13; Jer 32:17; Mr 10:27; Lu 18:27
g Ps 135:6; Jes 55:11
h Job 38:2
i Ps 40:5; Ps 131:1; Ps 139:6
j Job 38:3; Job 40:7
k Ezr 9:6; Job 40:4; Ps 51:17

Noch speer, schicht of pijlpunt.[a]
27 Hij acht ijzer[b] als louter stro,
Koper als louter verrot hout.
28 Een pijl jaagt hem niet weg;
De slingerstenen[c] zijn voor hem in louter stoppels veranderd.
29 Een knots is [door hem] als louter stoppels geacht,[d]
En hij lacht om het geratel van een werpspies.
30 Als puntige scherven van aardewerk zijn zijn onderste delen;
Hij breidt een dorswerktuig[e] uit op het slijk.
31 Hij doet de diepten koken net als een pot;
De zee zelfs maakt hij als een zalfpot.
32 Achter zich laat hij een pad schitteren;
Men zou de waterdiepte voor grijsheid houden.
33 Op het stof is zijns gelijke niet,
Hij die gemaakt is om onverschrokken te zijn.
34 Al wat hoog is, ziet hij.
Hij is koning over alle majestueuze wilde dieren.”

42 Toen antwoordde Job Jehovah en zei:
2 „Ik ben te weten gekomen dat gij alles vermoogt,[f]
En er is geen denkbeeld dat voor u onbereikbaar is.[g]
3 ’Wie is daar bezig raad te verduisteren zonder kennis?’[h]
Daarom heb ik gesproken, maar zonder begrip te hebben
Van dingen die te wonderbaar voor mij waren, die ik niet weet.[i]
4 ’Hoor alstublieft, en ik voor mij zal spreken.
Ik zal u ondervragen, en licht gij mij in.’[j]
5 Van horen zeggen heb ik omtrent u vernomen,
Maar nu heeft mijn eigen oog u gezien.
6 Daarom herroep ik,
En ik heb werkelijk berouw[k] in stof en as.”

7 Nu gebeurde het nadat Jehovah deze woorden tot Job gesproken had, dat Jehovah voorts tot de Temaniet Eli̱faz zei:

„Mijn toorn is ontbrand tegen u en uw twee metgezellen,[a] want GIJ hebt niet naar waarheid over mij gesproken,[b] zoals mijn knecht Job. **8** Nu dan, neemt U zeven stieren en zeven rammen[c] en gaat naar mijn knecht Job,[d] en GIJ moet een brandoffer ten behoeve van U offeren; en mijn knecht Job zal zelf voor U bidden.[e] Slechts zíjn aangezicht zal ik aannemen, zodat ik geen schandelijke dwaasheid met U bega, want GIJ hebt niet naar waarheid over mij gesproken, zoals mijn knecht Job.”[f]

9 Bijgevolg gingen de Temaniet Eli̱faz en de Suhiet Bi̱ldad [en] de Naämathiet Zo̱far heen en deden juist zoals Jehovah tot hen gesproken had, waarop Jehovah Jobs aangezicht aannam.

10 En Jehovah zelf bracht een keer in de toestand van gevangenschap van Job[g] toen deze ten behoeve van zijn metgezellen bad,[h] en Jehovah gaf voorts bovendien nog alles wat Job bezeten had, in dubbele mate.[i] **11** Ook bleven tot hem komen al zijn broeders en al zijn zusters en allen die hem reeds van vroeger kenden,[a] en zij aten voorts brood met hem[b] in zijn huis en betuigden hem hun deelneming en troostten hem over al de rampspoed die Jehovah over hem had laten komen; en zij gaven hem vervolgens ieder een geldstuk en ieder een gouden ring.

12 Wat Jehovah betreft, hij zegende[c] het einde van Job daarna meer dan zijn begin,[d] zodat hij in het bezit kwam van veertienduizend schapen en zesduizend kamelen en duizend span runderen en duizend ezelinnen. **13** Hij kreeg ook zeven zonen en drie dochters.[e] **14** En hij gaf voorts de eerste de naam Jemi̱ma en de tweede de naam Kezi̱a en de derde de naam Ke̱ren-Ha̱ppuch. **15** En in heel het land werden geen vrouwen gevonden zo schoon als Jobs dochters, en hun vader gaf hun vervolgens een erfdeel onder hun broers.[f]

16 En Job leefde daarna nog honderd veertig jaar[g] en kreeg zijn zonen en zijn kleinzonen te zien[h] — vier geslachten. **17** En ten slotte stierf Job, oud en verzadigd van dagen.[i]

HFDST. 42

a Job 2:11
b Job 11:6; Job 15:15; Job 22:2
c Nu 23:1
d Mt 5:24
e Ge 20:17; Jak 5:15
f Job 42:7; Sp 6:17
g Job 2:6; Jak 5:11
h Mt 6:14
i Ge 32:10; 1Sa 2:7; 2Kr 25:9; Sp 22:4; Jes 61:7

2e kolom

a Job 19:13
b Sp 24:29; Ro 12:15
c Sp 3:33; Sp 10:22; Heb 11:6; Jak 5:11
d Job 1:3; Pr 7:8
e Job 1:2
f Joz 15:19
g Sp 3:16
h Ps 128:6
i Ge 25:8

PSALMEN

EERSTE BOEK
(Psalm 1 – 41)

1 Gelukkig[a] is de man die niet
in de raad der goddelozen
heeft gewandeld,[b]
En op de weg der zondaars
niet heeft gestaan,[c]
En op de zetel der spotters
niet heeft gezeten.[d]
2 Maar zijn lust is in de wet van
Jehovah,[e]
En in diens wet leest hij dag
en nacht met gedempte
stem.[f]
3 En hij zal stellig worden als
een boom, geplant aan waterstromen,[g]
Die zijn eigen vrucht geeft
als het de juiste tijd ervoor is[a]
En waarvan het gebladerte
niet verwelkt,[b]
En al wat hij doet, zal gelukken.[c]
4 De goddelozen zijn niet zo,
Maar zijn als het kaf dat
door de wind wordt weggeblazen.[d]

PSALM 1

a Ps 112:1; Mt 5:3
b 2Kr 22:3; Job 21:16; Ps 64:2; Mt 26:4; Han 9:23
c Sp 4:14
d Ps 26:4; Ps 69:12; Sp 22:10; 2Pe 3:3
e Ps 19:7; Ps 40:8; Ro 7:22; Jak 1:25
f Joz 1:8; Ps 35:28; Ps 119:97; 1Ti 4:15

g Jes 44:4; Jes 61:3; Jer 17:8; **2e kolom** **a** Mt 21:43; Fil 4:17; Opb 22:2; **b** Jes 27:11; **c** Ge 39:3; 1Kr 22:13; **d** Job 21:18; Ps 35:5; Jes 17:13; Mt 3:12.

5 Daarom zullen de goddelozen
geen stand houden in het
oordeel,[a]
Noch zondaars in de ver-
gadering der rechtvaardi-
gen.[b]
6 Want Jehovah neemt kennis
van de weg der rechtvaar-
digen,[c]
Maar het is de weg der god-
delozen die zal vergaan.[d]

2 Waarom zijn de natiën in tu-
mult geweest[e]
En zijn ook de nationale
groepen over iets ijdels
blijven mompelen?[f]
2 De koningen der aarde stellen
zich op[g]
En de hoogwaardigheidsbe-
kleders zelf hebben zich
als één [blok] aaneenge-
sloten[h]
Tegen Jehovah[i] en tegen zijn
gezalfde,[j]
3 [Zeggend:] „Laten wij hun
banden verscheuren[k]
En hun koorden van ons af-
werpen!"[l]
4 Ja, Hij die in de hemel zetelt,[m]
zal lachen;
Jehovah zelf zal hen bespot-
ten.[n]
5 In die tijd zal hij tot hen spre-
ken in zijn toorn,[o]
En in zijn brandend misnoe-
gen zal hij hen met ont-
steltenis slaan,[p]
6 [Zeggend:] „Ik, ja ik, heb mijn
koning geïnstalleerd[q]
Op Sion,[r] mijn heilige berg."[s]
7 Laat mij melding maken van
de verordening van Jeho-
vah;
Hij heeft tot mij gezegd:
„Gij zijt mijn zoon;[t]
Heden ben ik uw vader ge-
worden.[u]
8 Vraag van mij,[v] opdat ik na-
tiën tot uw erfdeel moge
geven[w]
En de einden der aarde tot
uw eigen bezitting.[x]
9 Gij zult ze breken met een
ijzeren scepter,[y]
Alsof ze een pottenbakkers-
vat waren, zult gij ze stuk-
slaan."[z]

PSALM 1

a Ps 5:5
Ju 15
b Mal 3:18
Mt 13:49
Mt 25:41
c Job 23:10
Ps 37:18
Jer 12:3
2Ti 2:19
1Pe 3:12
d Sp 14:12

PSALM 2

e Ps 46:6
Mt 24:7
Han 4:25
f Ps 33:10
Jes 40:15
Jes 60:2
g Ps 48:4
Lu 13:31
Lu 23:11
Opb 19:19
h Mt 27:1
Mr 3:6
i Ps 83:5
Jo 5:23
Jo 15:24
j Ps 45:7
Ps 89:20
Jes 61:1
Han 4:27
k Lu 19:14
l Jer 5:5
m Ps 11:4
Ps 68:33
n Ps 37:13
Ps 59:8
o Ps 90:11
Jer 25:31
Na 1:6
p Heb 3:16
q Ps 45:6
Ez 17:22
Ez 21:27
Da 7:14
Jo 1:49
Opb 19:16
r 2Sa 5:7
Heb 12:22
Opb 14:1
s Jes 27:13
t 2Sa 7:14
Mt 3:17
Ro 1:4
Heb 1:5
Heb 5:5
u Ps 89:27
Mr 1:11
Jo 1:14
Han 13:33
v Mt 28:18
w Ps 22:27
Ps 110:2
Mt 25:32
x Ps 72:8
Heb 1:2
Opb 11:15
y Opb 2:27
Opb 12:5
Opb 19:15
z Da 2:44

2e kolom

a Ps 72:1
Ps 82:2
b Ps 19:9
Sp 28:14
Fil 2:12
Heb 12:28
c Ps 95:1
Ps 99:1
Ps 119:120

10 Nu dan, o koningen, handelt
volgens inzicht;
Laat U corrigeren, o rech-
ters der aarde.[a]
11 Dient Jehovah met vrees[b]
En weest blij met beving.[c]
12 Kust de zoon,[d] opdat Hij niet
vertoornd wordt
En GIJ niet [van] de weg ver-
gaat,[e]
Want zijn toorn ontvlamt
licht.[f]
Gelukkig zijn allen die hun
toevlucht tot hem nemen.[g]

Een melodie van David toen hij de
wijk nam wegens zijn zoon Absalom.[h]

3 O Jehovah, waarom zijn mijn
tegenstanders vele gewor-
den?[i]
Waarom staan velen tegen
mij op?[j]
2 Velen zeggen van mijn ziel:
„Er is geen redding voor
hem bij God."[k] *Sela*.
3 En toch zijt gij, o Jehovah,
een schild rondom mij,[l]
Mijn heerlijkheid[m] en Dege-
ne die mijn hoofd opheft.[n]
4 Met mijn stem zal ik tot Jeho-
vah zelf roepen,
En hij zal mij antwoorden
vanaf zijn heilige berg.[o]
Sela.
5 Wat mij betreft, ik wil mij
neerleggen opdat ik moge
slapen;
Ik zal stellig wakker wor-
den, want Jehovah zelf
blijft mij steunen.[p]
6 Ik zal niet bevreesd zijn voor
tienduizenden mensen
Die zich rondom tegen mij
hebben opgesteld.[q]
7 Sta toch op,[r] o Jehovah! Red
mij,[s] o mijn God![t]
Want gij zult al mijn vijan-
den op de kaak moeten
slaan.[u]

d Ge 49:10; Lu 7:45; Fil 2:10; e Ps 1:6; Jo 3:36; Jo 14:6; f 2Th 1:9; Opb 6:16; g Jes 11:10; Jes 32:2; Ro 9:33; **PSALM 3** h 2Sa 15:14; i 2Sa 15:12; 2Sa 16:15; j 2Sa 12:11; k 2Sa 16:8; Ps 22:7; Mt 27:43; l Ge 15:1; De 33:29; m Jes 45:25; Jo 1:14; n Ge 40:13; Ps 27:6; o 2Sa 15:25; 1Kon 8:30; 1Kon 8:45; Ps 2:6; Jes 2:3; p Ps 4:8; Ps 127:2; Sp 3:24; q 2Kon 6:15; Ps 27:3; Ps 121:7; Ro 8:31; r Ps 10:12; Jes 51:9; s Ps 109:26; Mt 27:43; 1Ti 4:10; t Ps 35:23; Jo 20:17; u Job 16:10; Job 29:17.

De tanden der goddelozen
zult gij moeten breken.[a]
8 Redding behoort Jehovah toe.[b]
Uw zegen rust op uw volk.[c]
Sela.

Aan de leider, op snaarinstrumenten.[d]
Een melodie van David.

4 Als ik roep, antwoord mij,
o mijn rechtvaardige God.[e]
In de benauwdheid moet gij
mij wijde ruimte maken.
Betoon mij gunst[f] en hoor
mijn gebed.
2 GIJ mannenzonen, hoe lang
nog moet mijn heerlijkheid[g] een voorwerp van
belediging zijn,
[Terwijl] GIJ ijdelheden blijft
liefhebben,
[Terwijl] GIJ een leugen
blijft zoeken? *Sela*.
3 Weet dan dat Jehovah degene
die jegens hem loyaal is,
stellig zal onderscheiden;[h]
Jehovah zelf zal horen als ik
tot hem roep.[i]
4 Raakt in beroering, maar zondigt niet.[j]
Zegt wat GIJ te zeggen hebt,
in UW hart, op UW bed,[k] en
zwijgt. *Sela*.
5 Offert de slachtoffers van
rechtvaardigheid,[l]
En vertrouwt op Jehovah.[m]
6 Velen zeggen: „Wie zal ons
het goede doen zien?”
Hef het licht van uw aangezicht over ons op,[n] o Jehovah.
7 Gij zult stellig verheuging in
mijn hart geven,[o]
Groter dan in de tijd dat hun
koren en hun nieuwe wijn
overvloedig zijn geweest.[p]
8 In vrede wil ik mij neerleggen
en ook slapen,[q]
Want gij, ja, gij alleen, o Jehovah, doet mij in zekerheid wonen.[r]

Aan de leider, voor Nechiloth.
Een melodie van David.

5 Leen toch aan mijn woorden
het oor,[s] o Jehovah;
Versta toch mijn zuchten.
2 Schenk toch aandacht aan
het geluid van mijn hulpgeschreeuw,[a]
O mijn Koning[b] en mijn
God, want tot u bid ik.[c]
3 O Jehovah, in de morgen zult
gij mijn stem horen;[d]
In de morgen zal ik mij tot
u richten en [naar u] uitzien.[e]
4 Want gij zijt geen God die
behagen schept in goddeloosheid;[f]
Niemand die slecht is, mag
ook maar voor enige tijd
bij u vertoeven.[g]
5 Geen pochers mogen zich
voor uw ogen stellen.[h]
Gij haat werkelijk allen die
het schadelijke beoefenen;[i]
6 Gij zult de leugensprekers verdelgen.[j]
Een man van bloedvergieten[k] en bedrog[l] wordt door
Jehovah verfoeid.
7 Wat mij aangaat, in de overvloed van uw liefderijke
goedheid[m]
Zal ik uw huis binnengaan,[n]
Ik zal mij neerbuigen in de
richting van uw heilige
tempel in de vrees voor u.[o]
8 O Jehovah, leid mij in uw
rechtvaardigheid[p] wegens
mijn vijanden;[q]
Effen uw weg voor mijn
aangezicht.[r]
9 Want in hun mond is niets betrouwbaars;[s]
Hun binnenste is waarlijk
onheil.[t]
Hun keel is een geopende
grafstede;[u]
Een gladde tong gebruiken
zij.[v]
10 God zal hen stellig voor schuldig houden;[w]
Zij zullen vallen door hun
eigen raadslagen.[x]

PSALM 3

a Ps 58:6; 2Th 1:6
b Ps 37:39; Sp 21:31; Jes 43:11; Ho 13:4; Jon 2:9; Opb 19:1
c Ps 29:11; Ef 1:3; Heb 6:14

PSALM 4

d 1Kr 25:1
e Ps 11:7; Jes 45:24; Jer 23:6
f Ps 9:13
g Ps 3:3
h 1Sa 2:9; Sp 2:8
i Ps 34:15; Ps 55:16
j Ef 4:26
k Ps 63:6
l De 33:19; Ps 51:19
m Ps 37:3; Ps 62:8; Sp 3:5; 1Pe 4:19
n Nu 6:26; Ps 80:7; Ps 89:15; Ps 119:135; Sp 16:15; 1Pe 3:12
o Ne 12:43; Jes 9:3
p Jer 48:33
q Ps 3:5; Sp 3:24
r Le 25:18; De 12:10; Ez 34:25

PSALM 5

s Ps 55:1; Ps 65:2; 1Pe 3:12

2e kolom

a Ps 3:4
b Ps 44:4; Ps 74:12; Ps 145:1; Jes 33:22
c Ps 65:2; Mt 6:9
d Ps 55:17; Ps 88:13
e Mr 1:35
f Ps 89:14; Sp 6:16; Hab 1:13; Jak 1:13
g Ps 15:1; Ps 140:13; Sp 12:19; Opb 21:3
h Ps 1:5; 1Kor 1:29
i Sp 16:6; Ho 9:15; Mal 2:16; Ro 12:9; Heb 1:9
j Sp 6:19; Sp 20:19; Jo 8:44; Kol 3:9; 1Ti 3:11; Opb 21:8; Opb 22:15; k Ge 4:10; Ge 9:6; Ps 55:23; Jes 26:21; l Ps 119:163; Sp 6:17; Sp 12:19; Ho 4:2; 1Pe 3:10; m Ps 51:1; Ps 69:13; Jon 4:2; n 1Sa 3:3; 1Kr 16:1; Ps 84:10; o 1Kon 8:29; Ps 28:2; Ps 138:2; p Ps 23:3; Ps 25:5; q 1Sa 18:14; Ps 27:11; Ps 59:10; r Ps 25:4; s Ps 12:2; Ps 52:2; t Ps 58:2; Mi 6:12; u Ps 140:3; Ro 3:13; v Sp 29:5; 1Th 2:5; Jak 3:5; w Ro 3:19; x 2Sa 17:23; Ps 7:15.

Laten zij in de veelheid van
hun overtredingen uiteen-
gedreven worden,[a]
Want zij zijn weerspannig
tegen u geweest.[b]
11 Maar allen die hun toevlucht
tot u nemen, zullen zich
verheugen;[c]
Tot onbepaalde tijd zullen
zij een vreugdegeroep aan-
heffen.[d]
En gij zult de toegang tot hen
versperren,
En zij die uw naam lief-
hebben, zullen uitbundige
vreugde in u hebben.[e]
12 Want gijzelf zult al wie recht-
vaardig is zegenen,[f] o Je-
hovah;
Als met een groot schild[g]
zult gij hen met goedkeu-
ring omringen.[h]

Aan de leider, op snaarinstrumenten
op het lagere octaaf.[i]
Een melodie van Dạvid.

6 O Jehovah, wijs mij niet te-
recht in uw toorn,[j]
En corrigeer mij niet in uw
woede.[k]
2 Betoon mij gunst, o Jehovah,
want ik kwijn weg.[l]
Genees mij,[m] o Jehovah, want
mijn beenderen zijn ont-
steld.
3 Ja, mijn eigen ziel is ten zeer-
ste ontsteld;[n]
En gij, o Jehovah — hoe
lang?[o]
4 Keer toch terug,[p] o Jehovah,
verlos toch mijn ziel;[q]
Red mij ter wille van uw
liefderijke goedheid.[r]
5 Want in de dood wordt van u
geen gewag gemaakt;[s]
Wie zal u prijzen in Sjeọọl?[t]
6 Ik ben afgemat van mijn
zuchten;[u]
De gehele nacht doe ik mijn
rustbed zwemmen;[v]
Met mijn tranen doe ik mijn
eigen divan overvloeien.[w]
7 Van kommer is mijn oog zwak
geworden,[x]
Het is oud geworden wegens
allen die blijk geven van
vijandschap jegens mij.[y]
8 Gaat weg van mij, al GIJ be-
oefenaars van wat scha-
delijk is,[a]
Want Jehovah zal stellig het
geluid van mijn geween
horen.[b]
9 Jehovah zal inderdaad mijn
verzoek om gunst horen;[c]
Jehovah zelf zal mijn eigen
gebed aannemen.[d]
10 Al mijn vijanden zullen ten
zeerste beschaamd[e] en
ontsteld zijn;
Zij zullen zich omkeren, zij
zullen in een ogenblik be-
schaamd staan.[f]

Een klaaglied van Dạvid dat hij ter
ere van Jehovah gezongen heeft be-
treffende de woorden van de Benja-
miniet Kusch.

7 O Jehovah, mijn God,[g] tot u
heb ik mijn toevlucht ge-
nomen.[h]
Red mij van allen die mij
vervolgen en bevrijd mij,[i]
2 Opdat niemand mijn ziel ver-
scheurt zoals een leeuw
dat doet,[j]
[Mij] wegrukkend terwijl er
geen bevrijder is.[k]
3 O Jehovah, mijn God, indien
ik dit gedaan heb:[l]
Indien er enig onrecht aan
mijn handen kleeft,[m]
4 Indien ik degene die mij be-
loonde, met kwaad ver-
golden heb,[n]
Of [indien] ik iemand die zon-
der succes blijk gaf van
vijandschap jegens mij, ge-
welddadig geplunderd heb,[o]
5 Laat dan een vijand mijn ziel
achtervolgen[p]
En laat hem mij achterha-
len en mijn leven vertre-
den zelfs tot de aarde toe
En mijn eigen heerlijkheid
in het stof doen verblij-
ven. *Sela*.
6 Sta toch op, o Jehovah, in uw
toorn;[q]

PSALM 5
a 2Sa 15:31; 2Th 1:6
b 1Sa 12:15; 1Sa 15:23; Jes 1:20; Jes 63:10; Ez 20:21
c Ps 40:16
d Ps 35:27
e Ps 34:3; Ps 69:36
f Ps 115:13; Sp 10:6
g Ge 15:1; Ps 3:3; Ps 84:11
h Ps 32:10

PSALM 6
i 1Kr 15:21; Ps 12, Ops.
j Ps 38:1
k Jer 10:24; Jer 46:28
l Ps 38:7; Ps 41:4; 1Pe 1:24
m Ps 103:3; Jer 17:14; Ho 6:1
n Ps 31:9; Mt 26:38
o Ps 13:1
p Ps 90:13
q Ps 17:13; Ps 50:15
r Ps 119:88; Klg 3:22
s Ge 3:19; Ps 30:9; Ps 88:10; Ps 115:17; Pr 9:5
t Pr 9:10; Jes 38:18; Jo 11:13
u Ps 69:3
v 2Sa 13:36; Klg 1:16; Han 21:13; 2Kor 2:7
w Ps 39:12
x Job 17:7; Ps 31:9
y Ps 88:9

2e kolom
a Ps 119:115; Mt 7:23
b Ps 3:4; Ps 145:18; Jes 30:19; Heb 5:7
c Ps 31:22; Ps 40:1; Jon 2:2
d Ps 116:1
e Ps 40:14; Ps 109:29; Jer 20:11
f Sp 29:1

PSALM 7
g Ps 3:7; Ps 35:23
h Ps 18:2; Sp 18:10
i Ps 31:15; Jer 15:15; Ro 8:37; 2Kor 4:9; 2Pe 2:9;
j Ps 10:9; Ps 17:12; 1Pe 5:8; **k** Re 18:28; Ps 50:22;
l Joz 22:22; 2Sa 16:8; **m** 1Sa 24:11; **n** 1Sa 24:17; Sp 17:13; **o** 1Sa 19:4; 1Sa 24:7; 1Sa 26:9; **p** Han 25:11; **q** Ps 3:7; Ps 68:1; Ps 90:11.

Verhef u bij de uitbarstingen van verbolgenheid van
hen die blijk geven van vijandschap jegens mij,[a]
En ontwaak toch voor mij,[b] [aangezien] gij tot het oordeel bevel gegeven hebt.[c]
7 Ja, laat de vergadering van nationale groepen u omringen,
En keer toch tegen haar terug naar omhoog.
8 Jehovah zelf zal het vonnis over de volken vellen.[d]
Richt mij, o Jehovah, naar mijn rechtvaardigheid[e]
En naar mijn rechtschapenheid[f] in mij.
9 Moge er toch alstublieft een eind komen aan de slechtheid der goddelozen,[g]
En moogt gij de rechtvaardige bevestigen;[h]
En God, als rechtvaardige,[i] toetst hart[j] en nieren.[k]
10 Het schild voor mij is bij God,[l] een Redder van de oprechten van hart.[m]
11 God is een rechtvaardig Rechter,[n]
En God stort elke dag openlijke veroordelingen uit.
12 Indien iemand niet zal terugkeren,[o] zal hij Zijn zwaard scherpen,[p]
Zijn boog zal hij stellig spannen, en hij zal hem gereedmaken [om te schieten].[q]
13 En voor zichzelf moet hij de werktuigen des doods gereedmaken;[r]
Zijn pijlen zal hij tot brandende [schichten] maken.[s]
14 Zie! Er is iemand die zwanger gaat van wat schadelijk is,[t]
En hij is zwanger geworden van moeite en zal stellig leugen baren.[u]
15 Een kuil heeft hij gedolven, en hij ging ertoe over die te graven;[v]
Maar hij zal vallen in het gat [dat] hij is gaan maken.[w]
16 Zijn moeite zal op zijn eigen hoofd terugkeren,[a]
En op zijn schedel zal zijn eigen geweld neerdalen.[b]
17 Ik zal Jehovah prijzen naar zijn rechtvaardigheid,[c]
En ik wil de naam[d] van Jehovah, de Allerhoogste,[e] bezingen met melodieën.

Aan de leider, op de Gittith.[f]
Een melodie van Davi̇d.

8 O Jehovah, onze Heer, hoe majestueus is uw naam op de ganse aarde,[g]
Gij, wiens waardigheid wordt verhaald boven de hemelen![h]
2 Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt gij sterkte gegrondvest,[i]
Wegens degenen die blijk geven van vijandschap jegens u,[j]
Om de vijand en degene die zijn wraak neemt, te doen ophouden.[k]
3 Wanneer ik uw hemel zie, het werk van uw vingers,[l]
De maan en de sterren die gij hebt bereid,[m]
4 Wat is dan de sterfelijke mens[n] dat gij aan hem denkt,[o]
En de zoon van de aardse mens dat gij voor hem zorgt?[p]
5 Voorts hebt gij hem ook een weinig minder dan goddelijken gemaakt,[q]
En met heerlijkheid[r] en pracht hebt gij hem toen gekroond.[s]
6 Gij doet hem heersen over de werken van uw handen;[t]
Alles hebt gij onder zijn voeten gelegd:[u]
7 Kleinvee en runderen, die allemaal,[v]

PSALM 7
a Ps 35:1 Ps 94:2 Jes 33:10
b Ps 44:23 Ps 73:20 Jes 51:9
c Ps 76:9 Ps 103:6
d Ge 18:25 Ps 9:8
e Ps 18:20 Ps 35:24
f Job 27:5 Ps 26:11 Ps 41:12 Ps 78:72 Sp 19:1
g Ps 9:5 Sp 11:19 Jer 11:20
h Ps 37:25 Sp 2:21
i De 32:4 1Kr 28:9 Jo 17:25 Opb 15:3
j 1Sa 16:7
k Jer 11:20 Jer 17:10 Jer 20:12 Opb 2:23
l Ge 15:1 Sp 30:5
m Ps 125:4 Sp 2:21
n Ge 18:25 Ps 9:4 Ps 33:5 Ps 98:9
o Ps 85:4 Jes 55:7 Mal 4:6 Lu 1:16
p De 32:41 Ez 21:9
q De 32:23
r Hab 3:5
s De 32:42 Ps 45:5 Ps 64:7
t Jes 33:11
u Jes 59:4 Jak 1:15
v Ps 35:7 Ps 40:2 Ps 57:6 Jer 18:20
w Es 7:10 Ps 10:2 Sp 26:27

2e kolom
a 1Kon 2:32 Es 9:25 Ga 6:7
b Mt 26:52
c Ps 35:28 Ps 51:14 Ps 71:15 Ps 98:2 Ps 145:7
d Ps 9:2 Jes 25:1 Heb 13:15
e Ge 14:22 Ps 83:18 Ps 92:8 Da 4:17 Opb 15:4

PSALM 8 **f** Ps 84, Ops.; **g** De 28:58; Ps 148:13; Mt 6:9; Jo 17:26; **h** 1Kon 8:27; 1Kr 16:27; Job 37:22; Ps 104:1; Ps 148:13; Jes 33:21; Heb 1:3; **i** Mt 21:16; Lu 10:21; Han 4:13; 1Kor 1:27; **j** Han 4:14; Han 6:10; **k** Ps 44:16; **l** Ge 1:1; Ps 19:1; Ps 102:25; Ro 1:20; **m** Ps 104:19; Jes 40:26; Mt 5:45; **n** Jes 51:12; 1Kor 15:47; **o** Job 7:17; Ps 144:3; Heb 2:6; **p** Ge 1:29; Ge 9:3; Mt 6:25; Mt 6:30; Lu 12:28; Jo 3:16; Han 14:17; **q** Heb 2:7; **r** Jes 40:5; 1Kor 11:7; **s** Ps 21:5; Sp 5:9; **t** Ge 1:26; Ge 9:2; **u** Heb 2:8; **v** Ge 1:28; Ge 9:3.

En ook de dieren van het
open veld,[a]
8 De vogels van de hemel en de
vissen der zee,[b]
Al wat langs de paden der
zeeën trekt.[c]
9 O Jehovah, onze Heer, hoe
majestueus is uw naam op
de ganse aarde![d]

Aan de leider, op Moeth-Labben.
Een melodie van David.

א [*'A'lef*]

9 Ik wil [u] prijzen, o Jehovah,
met heel mijn hart;[e]
Ik wil al uw wonderwerken
bekendmaken.[f]
2 Ik wil mij verheugen en uit-
bundige vreugde hebben
in u,[g]
Ik wil uw naam, o Allerhoog-
ste, bezingen met melo-
dieën.[h]

ב [*Bēth*]

3 Wanneer mijn vijanden terug-
wijken,[i]
Zullen zij struikelen en van
voor uw aangezicht ver-
gaan.[j]
4 Want gij hebt mijn rechtszaak
en mijn pleit behartigd;[k]
Gij hebt op de troon gezeten,
rechtsprekend met recht-
vaardigheid.[l]

ג [*Gi'mel*]

5 Gij hebt natiën bestraft,[m] gij
hebt de goddeloze ver-
delgd.[n]
Hun naam hebt gij tot onbe-
paalde tijd uitgewist, ja,
voor eeuwig.[o]
6 O gij vijand, [uw] verwoestin-
gen zijn voor altijd tot een
einde gekomen,[p]
En de steden die gij hebt uit-
gerukt.[q]
Zelfs de vermelding van hen
zal stellig vergaan.[r]

ה [*He'*]

7 Wat Jehovah betreft, hij zal ze-
telen tot onbepaalde tijd,[s]
Zijn troon stevig bevesti-
gend voor het oordeel zelf.[t]

PSALM 8

a Ge 2:20
b Ge 1:20
Jo 21:6
c Ge 1:21
Job 41:1
d Ps 8:1
Heb 8:1

PSALM 9

e Ps 86:12
Ps 111:1
f 1Kr 16:12
1Kr 29:11
Opb 4:11
g Ps 5:11
Ps 28:7
h Ps 83:18
Ps 97:9
Opb 15:3
i Ps 56:9
j Ps 80:16
k Ps 140:12
l Ps 89:14
Ps 98:9
1Pe 2:23
m De 9:4
n Ps 106:11
o De 9:14
Mt 25:46
p Ex 14:13
Ps 34:16
q 1Sa 31:7
r De 25:19
Jes 14:22
s Ps 90:2
Ps 102:12
1Ti 1:17
t Ps 89:14
Ro 14:10
Opb 20:11

2e kolom

a Ge 18:25
Ps 85:11
Ps 96:13
Jes 26:9
b Ps 98:9
Han 17:31
c Ps 32:7
Ps 46:1
Ps 91:2
Opb 7:10
d Ps 54:7
e Ps 91:14
Sp 18:10
Jer 16:21
f 2Kr 20:12
Ps 25:15
2Kor 1:10
g Ps 74:2
Ps 132:13
Ps 135:21
h Ps 66:5
Ps 96:10
Ps 105:1
Ps 107:22
Jes 12:4
i Ge 4:10
2Kon 9:26
j Ge 9:5
De 32:43
2Kon 24:4
Jes 26:21
Lu 11:50
k Ex 3:7
Ps 72:14
Lu 18:7
l Ps 25:19

8 En hijzelf zal het productieve
land richten in rechtvaar-
digheid;[a]
Hij zal vonnis vellen over
nationale groepen naar
recht.[b]

ו [*Waw*]

9 En Jehovah zal een veilige
hoogte worden voor iede-
re verbrijzelde,[c]
Een veilige hoogte in tijden
van nood.[d]
10 En zij die uw naam kennen,
zullen op u vertrouwen,[e]
Want gij zult hen die u zoe-
ken, stellig niet verlaten,
o Jehovah.[f]

ז [*Za'jin*]

11 Bezingt Jehovah, die te Sion
woont,[g] met melodieën;
Vertelt onder de volken zijn
daden.[h]
12 Want wanneer hij naar bloed-
vergieting zoekt,[i] zal hij
juist diegenen stellig ge-
denken;[j]
Hij zal het luide geroep van
de ellendigen zeker niet
vergeten.[k]

ח [*Chēth*]

13 Betoon mij gunst, o Jehovah;
zie mijn ellende, [berok-
kend] door degenen die
mij haten,[l]
O gij die mij opheft uit de
poorten des doods,[m]
14 Opdat ik al uw roemrijke da-
den kan bekendmaken[n]
In de poorten[o] van de doch-
ter van Sion,[p]
Opdat ik blij kan zijn in uw
redding.[q]

ט [*Tēth*]

15 De natiën zijn weggezonken
in de kuil die ze hebben
gemaakt;[r]
In het net[s] dat ze verborgen
hadden, is hun eigen voet
gevangen.[t]

m 2Sa 22:5; Job 38:17; Ps 30:3; Ps 107:18; Ps 116:3; Jes 38:10; Opb 1:18; **n** Ps 66:16; **o** Jer 17:19; **p** Jes 37:22; **q** Ps 13:5; Ps 20:5; Hab 3:18; **r** Ps 7:15; **s** Ps 35:7; Ps 57:6; Ps 141:10; **t** De 32:35; Ps 35:8; Sp 5:22.

16 Jehovah wordt gekend aan
het oordeel dat hij heeft
voltrokken.[a]
Door de activiteit van zijn
eigen handen is de godde-
loze verstrikt.[b]
Higgajon. *Sela*.

[*Jōdh*]

17 De goddelozen[c] zullen omke-
ren naar Sjeool,[d]
Ja, alle natiën die God ver-
geten.[e]
18 Want niet voor altijd zal de
arme vergeten worden,[f]
Noch zal de hoop van de
zachtmoedigen voor eeu-
wig vergaan.[g]

[*Kaf*]

19 Sta toch op, o Jehovah! Laat
de sterfelijke mens niet
superieur blijken te zijn
in sterkte.[h]
Laten de natiën voor uw aan-
gezicht geoordeeld wor-
den.[i]
20 Boezem hun toch vrees in,
o Jehovah,[j]
Opdat de natiën mogen we-
ten dat zij slechts sterfe-
lijke mensen zijn.[k] *Sela*.

[*La'medh*]

10 Waarom, o Jehovah, blijft
gij veraf staan?[l]
[Waarom] houdt gij u ver-
borgen in tijden van
nood?[m]
2 In zijn hoogmoed vervolgt de
goddeloze de ellendige hef-
tig;[n]
Zij worden gevangen door
de denkbeelden die zij
hebben bedacht.[o]
3 Want de goddeloze heeft zich
beroemd op het zelfzucht-
tige verlangen van zijn
ziel,[p]
En degene die onrechtma-
tige winst maakt,[q] heeft
zichzelf gezegend;

[*Noen*]

Hij heeft Jehovah gemin-
acht.[r]
4 De goddeloze stelt in zijn ver-
waandheid geen onder-
zoek in;[s]
Al zijn denkbeelden zijn:
„Er is geen God.”[a]
5 Zijn wegen blijven te allen
tijde voorspoedig.[b]
Uw rechterlijke beslissingen
zijn in de hoogte, buiten
zijn bereik;[c]
Wat allen betreft die blijk
geven van vijandschap je-
gens hem, hij blaast tegen
hen.[d]
6 Hij heeft in zijn hart gezegd:
„Ik zal niet aan het wan-
kelen worden gebracht;[e]
Van geslacht tot geslacht
[zal ik] iemand [zijn] die
niet in rampspoed ver-
keert.”[f]

[*Pe'*]

7 Zijn mond is vol van vervloe-
kingen en van bedrog en
van onderdrukking.[g]
Onder zijn tong zijn moeite
en wat schadelijk is.[h]
8 Hij zit in een hinderlaag van
nederzettingen;
Uit verborgen plaatsen zal hij
een onschuldige doden.[i]

[*A'jin*]

Zijn ogen zien uit naar een
ongelukkige.[j]
9 Hij blijft op de loer liggen in
de verborgen plaats als
een leeuw in zijn schuil-
hoek van kreupelhout.[k]
Hij blijft op de loer liggen[l]
om de een of andere ellen-
dige met geweld weg te
voeren.
Hij voert de ellendige met
geweld weg wanneer hij
zijn net dichttrekt.[m]
10 Hij wordt verbrijzeld, hij buigt
zich,
En het leger van neerslacht-
tigen moet in zijn sterke
[klauwen] vallen.[n]
11 Hij heeft in zijn hart gezegd:[o]
„God is [het] vergeten.[p]
Hij heeft zijn aangezicht
verborgen.[q]

PSALM 9

a Ex 14:4
Joz 2:10
1Sa 6:20
2Ko n 19:19
b Sp 6:2
Sp 26:27
Jes 3:11
c Ps 49:14
d Nu 16:30
Jes 5:14
e Ps 50:22
Jes 34:2
Jer 10:25
f Ps 12:5
Ps 72:4
g Ps 10:17
Ps 37:34
Sp 24:14
Mt 5:5
h 1Sa 2:9
Da 5:21
i Ge 18:25
Ps 82:8
Han 17:31
j Ex 15:16
Ex 23:27
De 2:25
k Job 40:12
Jes 31:3
Ez 28:2
Han 12:23

PSALM 10

l Ps 22:1
Jer 14:8
m Ps 13:1
Ps 44:24
n Ex 14:17
Ps 37:14
o Ge 11:4
Ps 7:16
Ps 21:11
Ps 37:7
Sp 5:22
Sp 26:27
Opb 17:13
p Ex 15:9
Ps 94:4
Ps 106:14
Ho 12:8
q Sp 11:18
Jak 5:4
r Jes 57:17
Mr 12:9
Lu 20:15
s Job 35:10
Ps 14:2
Jer 2:6

2e kolom

a Ps 14:1
Ps 53:1
Ze 1:12
b Ps 37:35
c Sp 24:1
Jes 26:11
Ho 14:9
d Ps 12:5
e Sp 14:16
f Pr 8:11
Jes 56:12
Opb 18:7
g Ps 5:6
Ps 59:12
Ro 3:14
1Pe 3:10
h Ps 7:14
Ps 12:2
Ps 55:21
Sp 10:31
Sp 17:4

i Sp 1:11; Hab 3:14; j Ps 17:11; Jer 22:17; k Ps 17:12; Ps 59:3; Mi 7:2; Han 23:21; l Job 38:40; Klg 3:10; m Job 18:8; Ps 140:5; Jer 5:26; Hab 1:15; Jo 10:12; n 2Sa 15:5; o Ps 10:6; Mr 2:6; p Ps 64:5; Pr 8:11; q Ps 51:9; Ps 73:11.

Hij zal [het] stellig nooit
zien.”[a]

ק [*Qōf*]

12 Sta toch op,[b] o Jehovah. O God,
hef uw hand op.[c]
Vergeet de ellendigen niet.[d]
13 Waarom heeft de goddeloze
God geminacht?[e]
Hij heeft in zijn hart gezegd:
„Gij zult geen rekenschap
vragen.”[f]

ר [*Rēsj*]

14 Want gijzelf hebt moeite en
kommer gezien.
Gij blijft toezien, om [ze] in
uw hand te krijgen.[g]
Aan u vertrouwt de ongeluk-
kige,[h] de vaderloze jon-
gen, [zich] toe.
Gijzelf zijt [zijn] helper ge-
worden.[i]

ש [*Sjin*]

15 Verbreek de arm van de god-
deloze en slechte.[j]
Moogt gij naar zijn godde-
loosheid zoeken [totdat]
gij [ze] niet meer vindt.[k]
16 Jehovah is Koning tot onbe-
paalde tijd, ja, voor eeu-
wig.[l]
De natiën zijn van zijn aarde
vergaan.[m]

ת [*Taw*]

17 De begeerte van de zachtmoe-
digen zult gij stellig ho-
ren,[n] o Jehovah.
Gij zult hun hart bereiden.[o]
Gij zult aandacht schenken
met uw oor,[p]
18 Om de vaderloze jongen en de
verbrijzelde te richten,[q]
Opdat de sterfelijke mens,
die van de aarde is, geen
beving meer moge ver-
wekken.[r]

Aan de leider. Van Dạvid.

11 Tot Jehovah heb ik mijn
toevlucht genomen.[s]
Hoe durft gijlieden tot
mijn ziel te zeggen:
„Vlucht als een vogel naar
UW berg![t]
2 Want ziet! de goddelozen zelf
spannen de boog,[u]

PSALM 10

a Ps 94:7
Ez 8:12
Ez 9:9
b Ps 3:7
c Ps 9:4:2
Mi 5:9
d Ps 9:12
Ps 35:10
e De 31:20
Ps 74:10
f Heb 4:13
g 2Kon 9:26
2Kr 6:23
h 2Ti 1:12
1Pe 4:19
i De 10:18
Ps 146:9
Jer 49:11
Ho 14:3
Heb 13:6
j Job 34:30
Job 38:15
Ps 37:17
Ez 30:21
Za 11:17
k 2Kon 21:13
Ps 4:5
1Th 5:22
l Ps 29:10
Ps 145:13
Jer 10:10
Da 4:34
1Ti 1:17
m Ps 9:5
Ps 44:2
n Ps 9:18
Ps 147:6
o 1Kr 29:18
2Kr 30:12
p 1Sa 8:21
Ps 6:9
Ps 9:18
Ps 102:17
Sp 15:8
1Pe 3:12
1Jo 3:22
q Ps 72:4
Ps 82:3
r Jes 51:12

PSALM 11

s 2Kr 14:11
Ps 7:1
Ps 56:11
t Sp 27:8
u Ps 37:14

2e kolom

a Han 23:15
b Ps 82:5
c Jes 6:1
Mi 1:2
Hab 2:20
Opb 7:15
d 2Kr 20:6
Ps 103:19
Mt 23:22
Han 7:49
Opb 4:2
e 2Kr 16:9
Ps 33:13
Ps 66:7
Sp 15:3
Za 4:10
Heb 4:13
f Ge 6:5
Ge 7:1
Ge 22:1
g Sp 3:31
Sp 6:17

Zij hebben hun pijl in ge-
reedheid gebracht op de
pees,
Om in het donker te schie-
ten op de oprechten van
hart.[a]
3 Wanneer zelfs de fundamenten
worden omvergehaald,[b]
Wat moet de rechtvaardige
dan wel doen?”
4 Jehovah is in zijn heilige tem-
pel.[c]
Jehovah — in de hemel is
zijn troon.[d]
Zijn eigen ogen aanschou-
wen, zijn eigen stralen-
de ogen onderzoeken[e] de
mensenzonen.
5 Jehovah zelf onderzoekt zo-
wel de rechtvaardige als
de goddeloze,[f]
En al wie geweld liefheeft,
haat Zijn ziel stellig.[g]
6 Hij zal op de goddelozen doen
regenen valstrikken, vuur
en zwavel[h]
En een verzengende wind,
als het deel van hun be-
ker.[i]
7 Want Jehovah is rechtvaar-
dig;[j] hij heeft rechtvaardi-
ge daden werkelijk lief.[k]
De oprechten zijn het die
zijn aangezicht zullen aan-
schouwen.[l]

Aan de leider, op het lagere octaaf.[m]
Een melodie van Dạvid.

12 Red [mij] toch,[n] o Jehovah,
want de loyale persoon
heeft een eind geno-
men;[o]
Want de getrouwen zijn
verdwenen uit de men-
senzonen.
2 Onwaarheid blijven zij tot el-
kaar spreken;[p]
Met gladde lip[q] blijven zij
zelfs dubbelhartig[r] spre-
ken.

h Ge 19:24; Ez 38:22; i Ps 75:8; Jes 51:17; Jer 25:15; Hab 2:16; Opb 16:19; Opb 18:6; j De 32:4; k Ps 45:7; Ps 146:8; l Job 36:7; Ps 34:15; 1Pe 3:12; **PSALM 12** m Ps 6, Ops.; n Ps 3:7; o Mi 7:2; p Ps 10:7; Ps 41:6; q Ps 5:9; Ps 28:3; Ps 62:4; Jer 9:8; Ro 16:18; r 1Kr 12:33.

3 Jehovah zal alle gladde lippen afsnijden,
De tong die grote dingen spreekt,[a]
4 Hen die hebben gezegd: „Met onze tong zullen wij de overhand hebben.[b]
Onze lippen zijn met ons. Wie zal meester over ons zijn?”
5 „Vanwege de gewelddadige plundering der ellendigen, vanwege het zuchten der armen,[c]
Zal ik nu opstaan”, zegt Jehovah.[d]
„Ik zal [hem] in veiligheid stellen voor al wie tegen hem blaast.”[e]
6 De woorden van Jehovah zijn zuivere woorden,[f]
Als zilver, gelouterd in een aarden smeltoven, zevenmaal gezuiverd.
7 Gijzelf, o Jehovah, zult hen behoeden;[g]
Gij zult een ieder beschermen tegen dit geslacht, tot onbepaalde tijd.
8 De goddelozen wandelen rondom,
Omdat de gemeenheid verhoogd wordt onder de mensenzonen.[h]

Aan de leider.
Een melodie van Dạvid.

13 Hoe lang, o Jehovah, zult gij mij vergeten?[i] Voor eeuwig?[j]
Hoe lang zult gij uw aangezicht voor mij verbergen?[k]
2 Hoe lang zal ik weerstand leggen in mijn ziel,
Droefheid in mijn hart bij dag?
Hoe lang zal mijn vijand zich boven mij verheffen?[l]
3 Zie toch [op mij neer]; antwoord mij, o Jehovah, mijn God.
Doe mijn ogen toch stralen,[m] opdat ik niet in de dood ontslaap,[n]
4 Opdat mijn vijand niet zegt: „Ik heb hem overwonnen!”
[Opdat] mijn tegenstanders zelf [niet] blij zijn omdat ik aan het wankelen ben gebracht.[a]
5 Wat mij aangaat, ik heb op uw liefderijke goedheid vertrouwd;[b]
Laat mijn hart blij zijn in uw redding.[c]
6 Ik wil zingen ter ere van Jehovah, want hij heeft mij op een belonende wijze bejegend.[d]

Aan de leider. Van Dạvid.

14 De persoon zonder verstand heeft in zijn hart gezegd:
„Er is geen Jehovah.”[e]
Zij hebben verderfelijk gehandeld,[f] zij hebben verfoeilijk gehandeld in [hun] gedragingen.
Er is niemand die het goede doet.[g]
2 Wat Jehovah betreft, vanuit de hemel heeft hij neergezien op de mensenzonen,[h]
Om te zien of er iemand bestaat die inzicht heeft, iemand die Jehovah zoekt.[i]
3 Zij zijn allen afgeweken,[j] zij zijn [allen] te zamen verdorven;[k]
Er is niemand die het goede doet,[l]
Zelfs niet één.[m]
4 Heeft dan geen van de beoefenaars van wat schadelijk is, kennis verkregen,[n]
Die mijn volk opeten zoals zij brood hebben gegeten?[o]
Zij hebben zelfs Jehovah niet aangeroepen.[p]
5 Daar werden zij met grote angst vervuld,[q]
Want Jehovah is onder het geslacht van de rechtvaardige.[r]
6 De raad van de ellendige zoudt gijlieden willen beschamen,

PSALM 12
a Ex 15:9 1Sa 2:3 Ps 17:10 Ez 28:2 2Pe 2:18
b Jer 18:18
c Ex 3:7 Ps 10:12
d Jes 33:10
e Ps 10:5
f 2Sa 22:31 Ps 18:30 Ps 19:8 Ps 119:140 Sp 30:5
g 1Sa 2:9 Ps 145:20
h Pr 8:11

PSALM 13
i Ps 6:3 Ps 88:14 Jes 59:2
j Klg 5:20
k De 31:17 Job 13:24 Ps 22:2 Jes 59:2
l Ps 22:7
m Ezr 9:8
n Jer 51:39 Jo 11:11

2e kolom
a Ps 25:2 Ps 35:19 Ps 38:16 Klg 1:16
b Ps 52:8 Ps 147:11 1Pe 5:7
c 1Sa 2:1 Lu 1:47
d Ps 116:7 Ps 119:17

PSALM 14
e Ps 10:4 Ps 53:1 Jes 29:16
f Ge 6:12
g Ro 3:10
h Ge 11:5 Ps 33:13 Ps 102:19
i 2Kr 16:9 Heb 11:6
j Pr 7:29
k Jes 64:6
l Ro 3:11
m Ro 3:10
n Ps 94:8
o Jer 10:25 Am 8:4 Mi 3:3
p Ps 79:6 Jes 64:7
q Ex 15:16 Ps 53:5
r Ps 24:6

Omdat Jehovah zijn toevlucht is.[a]
7 O dat uit Sion de redding van Israël mocht dagen![b]
Wanneer Jehovah de gevangenen van zijn volk laat terugkeren,[c]
Moge Jakob dan blij zijn, moge Israël zich verheugen.[d]

Een melodie van David.

15 O Jehovah, wie zal een gast zijn in uw tent?[e]
Wie zal op uw heilige berg verblijven?[f]
2 Hij die onberispelijk wandelt[g] en rechtvaardigheid oefent[h]
En de waarheid spreekt in zijn hart.[i]
3 Hij heeft met zijn tong niet gelasterd.[j]
Zijn metgezel heeft hij niets kwaads aangedaan,[k]
En geen smaad heeft hij opgenomen tegen zijn intieme kennis.[l]
4 In zijn ogen wordt de verachtelijke stellig verworpen,[m]
Maar aan hen die Jehovah vrezen, bewijst hij eer.[n]
Hij heeft gezworen met betrekking tot wat slecht is [voor hemzelf], en toch verandert hij [het] niet.[o]
5 Zijn geld heeft hij niet tegen rente gegeven,[p]
En steekpenningen tegen de onschuldige heeft hij niet aangenomen.[q]
Wie deze dingen doet, zal nimmer aan het wankelen worden gebracht.[r]

Een miktam van David.

16 Behoed mij, o God, want tot u heb ik mijn toevlucht genomen.[s]
2 Ik heb tot Jehovah gezegd: „Gij zijt Jehovah; mijn goedheid is niet ter wille van u,[t]
3 [Maar] voor de heiligen die op de aarde zijn.
Zij, ja, de majestueuzen, zijn het in wie al mijn welbehagen is.”[a]
4 De smarten worden vele voor hen [die], wanneer er iemand anders is, zich werkelijk [achter hem aan] haasten.[b]
Ik zal hun drankoffers van bloed niet plengen,[c]
En ik zal hun namen niet op mijn lippen nemen.[d]
5 Jehovah is het deel van wat mij toebedeeld is[e] en van mijn beker.[f]
Gij houdt mijn lot vast.
6 Ja, de meetsnoeren zijn voor mij in aangename plaatsen gevallen.[g]
Werkelijk, [mijn eigen] bezitting is mij goed bevallen.
7 Ik zal Jehovah zegenen, die mij raad gegeven heeft.[h]
Waarlijk, in de nachten hebben mijn nieren mij gecorrigeerd.[i]
8 Ik heb mij Jehovah voortdurend voor ogen gesteld.[j]
Omdat [hij] aan mijn rechterhand is, zal ik niet aan het wankelen worden gebracht.[k]
9 Daarom verheugt mijn hart zich werkelijk en is mijn heerlijkheid geneigd blij te zijn.[l]
Ook zal mijn eigen vlees in zekerheid verblijven.[m]
10 Want gij zult mijn ziel in Sjeool niet verlaten.[n]
Gij zult niet toelaten dat hij die jegens u loyaal is, de kuil ziet.[o]
11 Gij zult mij het pad des levens doen kennen.[p]
Verheuging tot verzadiging is bij uw aangezicht;[q]
Er is aangenaamheid aan uw rechterhand, voor eeuwig.[r]

PSALM 14
a Ps 9:9; Ps 142:5; Heb 6:18
b Ro 11:26
c Ps 53:6; Ps 85:1; Ps 126:4
d Ne 12:43; Ps 126:1

PSALM 15
e Opb 21:3
f Ps 2:6; Ps 3:4; Ps 24:3; Jes 2:3
g Ps 1:1
h Ps 50:23; Jes 33:15; Han 10:35
i Sp 3:32; Sp 12:19; Za 8:16; Ef 4:25; Kol 3:9
j Le 19:16; Ps 34:13; Ps 101:5; Sp 11:13; Sp 20:19; Sp 30:10
k 1Sa 24:11; Sp 14:21; Ro 12:17
l Ex 23:1
m Es 3:2
n Ps 101:6
o Joz 9:18; Re 11:35; Ps 50:14; Mt 5:33
p Ex 22:25; Le 25:36; De 23:19; Ez 18:17
q Ex 23:8; De 16:19
r Ps 16:8; Ps 55:22; Sp 12:3; 2Pe 1:10

PSALM 16
s Ps 25:20; Ps 91:2
t Job 35:7; Ro 11:35

2e kolom
a Ps 119:63
b De 8:19; Ps 97:7; Jon 2:8
c Jer 7:18
d Ex 23:13; Joz 23:7; Ho 2:17
e Nu 18:20; Ps 73:26; Klg 3:24
f Ps 23:5
g Ps 78:55
h Jes 48:17
i Ps 17:3; Ps 26:2
j Ps 139:18; Han 2:25
k Ps 73:23; Ps 121:5

l Ps 30:12; Ps 57:8; **m** Job 14:14; Jes 26:19; **n** Ps 49:15; Sp 15:11; Han 2:31; Han 3:15; Opb 1:18; **o** Job 14:13; Job 17:14; Jes 38:17; Han 13:35; **p** Ps 21:4; Sp 12:28; **q** Ps 21:6; Mt 5:8; Han 2:28; 1Ti 1:11; **r** Ps 36:10.

Een gebed van David.

17 Hoor toch, o Jehovah, naar
wat rechtvaardig is;
schenk toch aandacht
aan mijn smekende geroep;[a]
Leen toch het oor aan
mijn gebed, [geuit door]
lippen zonder bedrog.[b]
2 Moge mijn recht van voor uw
aangezicht uitgaan;[c]
Mogen uw eigen ogen oprechtheid aanschouwen.[d]
3 Gij hebt mijn hart onderzocht,
gij hebt 's nachts inspectie
gehouden,[e]
Gij hebt mij gelouterd; gij
zult ontdekken [dat] ik
geen snode plannen heb
gesmeed.[f]
Mijn mond zal geen overtreding begaan.[g]
4 Wat de activiteiten der mensen betreft,
Door het woord van uw lippen heb ikzelf mij gewacht voor de paden van
de rover.[h]
5 Mogen mijn schreden vasthouden aan uw sporen,[i]
[Waarin] mijn voetstappen
stellig niet aan het wankelen gebracht zullen worden.[j]
6 Ikzelf roep u werkelijk aan,
want gij zult mij antwoorden, o God.[k]
Neig uw oor tot mij. Hoor
naar wat ik zeg.[l]
7 Maak uw daden van liefderijke goedheid wonderbaar,[m]
o Redder van hen die een
toevlucht zoeken
Tegen degenen die in opstand komen tegen uw
rechterhand.[n]
8 Behoed mij als de pupil van
de oogappel,[o]
Moogt gij mij in de schaduw
van uw vleugels verbergen,[p]
9 Wegens de goddelozen die mij
gewelddadig hebben geplunderd.
Ja, de vijanden tegen mijn
ziel blijven mij omsingelen.[q]
10 Zij hebben [zich] omsloten
met hun eigen vet;[a]
Met hun mond hebben zij in
hoogmoed gesproken;[b]
11 Wat onze schreden betreft, nu
hebben zij ons omringd;[c]
Zij richten hun ogen [erop]
naar de aarde te neigen.[d]
12 Zijn gelijkenis is die van een
leeuw die hunkert om te
verscheuren[e]
En die van een jonge leeuw
die in verborgen plaatsen
zit.
13 Sta toch op, o Jehovah; treed
hem toch onder de ogen;[f]
Doe hem bukken; verschaf
met uw zwaard mijn ziel
toch ontkoming van de
goddeloze,[g]
14 Van mensen, [door] uw hand,
o Jehovah,[h]
Van mensen van [dit] samenstel[i] van dingen, wier
deel is in [dit] leven,[j]
En wier buik gij vult met
uw verborgen schat,[k]
Die verzadigd worden met zonen[l]
En die werkelijk voor hun
kinderen opsparen wat zij
overlaten.[m]
15 Wat mij betreft, in rechtvaardigheid zal ik uw aangezicht aanschouwen;[n]
Ik zal stellig verzadigd worden wanneer ik bij het
ontwaken uw gedaante
[zie].[o]

Aan de leider. Van Jehovah's knecht, van Davi d, die de woorden van dit lied tot Jehovah gesproken heeft op de dag dat Jehovah hem uit de handpalm van al zijn vijanden en uit de hand van Saul had bevrijd.[p] Hij dan zei:

18 Ik zal genegenheid voor u
hebben, o Jehovah, mijn
sterkte.[q]
2 Jehovah is mijn steile rots
en mijn vesting en Degene die mij ontkoming verschaft.[r]
Mijn God is mijn rots. Tot
hem zal ik mijn toevlucht
nemen,[s]
Mijn schild en mijn hoorn
van redding, mijn veilige
hoogte.[t]

PSALM 17

a Ps 5:2
b Ps 145:18
c Ps 37:6
d Job 1:8
e Ps 11:5
Ps 16:7
1Kor 4:4
f Job 23:10
Ps 26:2
Ps 66:10
Jer 9:7
Za 13:9
Mal 3:3
1Pe 1:7
g Ps 39:1
h Ps 119:9
i 1Sa 2:9
Ps 119:133
j Ps 18:36
Ps 94:18
Ps 121:3
k Ps 55:16
Ps 66:19
l Ps 116:2
Jes 37:17
m Ps 31:21
Klg 3:22
n Ex 15:6
o De 32:10
Za 2:8
p Ru 2:12
Ps 36:7
Ps 57:1
Ps 63:7
q 1Sa 24:11
Ps 35:4

2e kolom

a De 32:15
Ps 119:70
Ez 16:49
b 1Sa 2:3
Ps 31:18
Ps 73:9
c 1Sa 23:26
d Ps 10:8
e Ps 7:2
f Ps 7:6
g Ps 7:12
h Ps 108:6
i Ps 49:1
1Ti 6:17
j Ps 73:12
Jak 5:5
k Job 22:18
Ps 144:13
Mt 5:45
l Ps 144:12
m Ps 39:6
n Job 19:26
o Ps 65:4

PSALM 18

p 2Sa 22:1
q Ps 18:32
Ps 118:14
Jes 12:2
r Ps 3:3
Ps 37:40
Ps 40:17
Ps 70:5
Ps 144:2
s 2Sa 23:3
Ps 46:1
t Ge 15:1
De 32:4
2Sa 22:3
Sp 2:7
Lu 1:69

3 Degene die lof moet worden
toegebracht, Jehovah, zal
ik aanroepen,[a]
En van mijn vijanden zal ik
worden gered.[b]
4 De koorden des doods omga-
ven mij;[c]
Ook bleven stortvloeden van
nietswaardige [mannen]
mij verschrikken.[d]
5 Ja, de koorden van Sjeool om-
ringden mij;[e]
De strikken van de dood la-
gen vóór mij.[f]
6 In mijn benauwdheid bleef ik
Jehovah aanroepen,
En tot mijn God bleef ik om
hulp schreeuwen.[g]
Uit zijn tempel hoorde hij toen
mijn stem,[h]
En mijn eigen hulpge-
schreeuw voor zijn aan-
gezicht kwam nu in zijn
oren.[i]
7 Daar schokte en schudde de
aarde,[j]
Ja, de grondvesten van de
bergen geraakten in be-
roering,[k]
En ze bleven heen en weer
schokken omdat zijn toorn
was opgewekt.[l]
8 Rook steeg op bij zijn neusga-
ten, en louter vuur uit zijn
mond bleef verslinden;[m]
Louter gloeiende kolen laai-
den uit hem op.
9 Hij boog nu de hemel neer en
daalde af.[n]
En dikke donkerheid was
onder zijn voeten.
10 En hij kwam op een cherub
gereden en kwam gevlo-
gen,[o]
En hij kwam toegeschoten
op de vleugels van een
geest.[p]
11 Hij maakte toen duisternis tot
zijn schuilplaats,[q]
Rondom zich als zijn hut,
Donkere wateren, dichte
wolken.[r]
12 Uit de glans vóór hem trok-
ken zijn wolken voorbij,[s]
Hagel en brandende kolen
vuur.[t]

PSALM 18

a 2Sa 22:4
Ps 69:34
2Kor 11:31
b Ps 50:15
Lu 1:71
c 1Sa 20:3
Ps 116:3
Mt 26:66
d 2Sa 20:1
2Sa 22:5
Ps 22:16
e 2Sa 22:6
Ps 88:3
f Pr 9:12
g Ps 50:15
Ps 130:1
h 1Sa 3:3
2Sa 22:7
1Kr 16:1
Ps 11:4
Jon 2:7
i Ex 3:7
Ps 10:17
Ps 34:15
1Pe 3:12
j Re 5:4
Ez 38:19
Hag 2:6
k 2Sa 22:8
l Ps 77:18
Ps 97:4
Opb 16:18
m 2Sa 22:9
Jes 30:27
n 2Sa 22:10
Ps 144:5
Jes 64:1
o Ps 99:1
p Ps 104:3
Heb 1:7
q Ps 97:2
r Job 36:29
s 2Sa 22:13
t Ps 97:3

2e kolom

a 1Sa 2:10
1Sa 7:10
b 2Sa 22:14
Ps 29:3
c Joz 10:10
Jes 30:30
d 2Sa 22:15
Job 36:32
Ps 144:6
e Ps 74:15
Ps 106:9
Ps 114:3
f 2Sa 22:16
Ps 9:8
g Ex 15:8
h 2Sa 22:17
Ps 57:3
i Ps 32:6
Ps 124:4
j 2Sa 22:18
Ps 3:7
k Ps 35:10
l 1Sa 19:11
1Sa 23:26
m Jes 50:10
n Ps 31:8
Ps 118:5
o Ps 149:4
p 1Sa 26:23
1Kon 8:32
Sp 11:18
q 1Sa 24:11
Ps 24:4
r 2Sa 22:22
s Ps 119:102
t 2Sa 22:23
u De 8:11

13 En in de hemel ging Jehovah
donderen,[a]
En de Allerhoogste zelf liet
voorts zijn stem weerklin-
ken,[b]
Hagel en brandende kolen
vuur.
14 En hij bleef zijn pijlen uit-
zenden, om hen te ver-
strooien;[c]
En bliksemstralen schoot
hij af, om hen in verwar-
ring te brengen.[d]
15 En de stroombeddingen der wa-
teren werden zichtbaar,[e]
En de grondvesten van het
productieve land werden
ontbloot[f]
Vanwege uw bestraffing,
o Jehovah, vanwege het
geblaas van de adem van
uw neusgaten.[g]
16 Hij zond van omhoog, hij
nam mij,[h]
Hij trok mij uit grote wate-
ren.[i]
17 Hij bevrijdde mij van mijn
sterke vijand,[j]
En van hen die mij haat-
ten; omdat zij sterker wa-
ren dan ik.[k]
18 Zij bleven zich tegenover mij
stellen op de dag van mijn
ongeluk,[l]
Maar Jehovah werd mij tot
steun.[m]
19 En hij bracht mij vervolgens
uit in een ruime plaats;[n]
Hij verloste mij, omdat hij
behagen in mij had gevon-
den.[o]
20 Jehovah beloont mij overeen-
komstig mijn rechtvaar-
digheid;[p]
Overeenkomstig de rein-
heid van mijn handen ver-
geldt hij mij.[q]
21 Want ik heb de wegen van Je-
hovah gehouden,[r]
En ik ben niet goddeloos af-
geweken van mijn God.[s]
22 Want al zijn rechterlijke be-
slissingen staan mij voor
ogen,[t]
En zijn inzettingen zal ik
niet van mij verwijderen.[u]

23 En ik wil mij onberispelijk jegens hem betonen,[a]
En ik zal mij weerhouden van dwaling mijnerzijds.[b]
24 En laat Jehovah mij vergelden overeenkomstig mijn rechtvaardigheid,[c]
Overeenkomstig de reinheid van mijn handen voor zijn ogen.[d]
25 Jegens iemand die loyaal is, zult gij loyaal handelen;[e]
Jegens de onberispelijke, fysiek sterke man zult gij onberispelijk handelen;[f]
26 Jegens degene die zich rein bewaart, zult gij u rein betonen;[g]
En jegens de verkeerde zult gij u kronkelig betonen;[h]
27 Want het ellendige volk zult gijzelf redden;[i]
Maar de hoogmoedige ogen zult gij vernederen.[j]
28 Want gijzelf zult mijn lamp ontsteken, o Jehovah;[k]
Mijn God zelf zal mijn duisternis verlichten.[l]
29 Want door u kan ik op een roversbende inrennen;[m]
En door mijn God kan ik een muur beklimmen.[n]
30 Wat de [ware] God betreft, volmaakt is zijn weg;[o]
Jehovah's woord is gelouterd.[p]
Een schild is hij voor allen die hun toevlucht tot hem nemen.[q]
31 Want wie is een God behalve Jehovah?[r]
En wie is een rots dan alleen onze God?[s]
32 De [ware] God is het die mij vast omgordt met vitale kracht,[t]
En hij zal geven dat mijn weg volmaakt is,[u]
33 Door mijn voeten als die van de hinden te maken,[v]
En op plaatsen die hoog voor mij zijn, houdt hij mij staande.[w]
34 Hij onderwijst mijn handen tot de oorlogvoering,[x]
En mijn armen hebben een koperen boog neergedrukt.[y]

PSALM 18

a Ge 6:9; 2Sa 22:24; Ps 84:11
b Sp 14:16
c Jes 3:10; Heb 11:6
d 2Sa 22:25; Sp 5:21
e Ps 97:10; Jer 3:12
f Job 34:11; Jer 32:19
g Da 12:10; Mt 5:8
h 2Sa 22:27; Ps 125:5
i Job 34:28
j Job 10:16; Job 40:11; Sp 6:17; Jes 2:11; Lu 18:14
k 2Sa 22:29; Ps 132:17
l Ps 97:11; Jes 42:16
m 2Sa 5:19; Fil 4:13; Heb 11:34
n 2Sa 22:30
o De 32:4; 2Sa 22:31; Da 4:37; Opb 15:3
p Ps 12:6; Ps 19:8; Ps 119:140
q Ps 18:2; Ps 84:11; Sp 30:5
r 1Sa 2:2; 2Sa 22:32; Ps 86:8; Jes 45:5
s De 32:31
t Ps 28:7; Ps 84:7
u 2Sa 22:33; Jes 26:7
v Hab 3:19
w De 32:13; 2Sa 22:34
x Ps 144:1
y 2Sa 22:35

2e kolom

a Ge 15:1; De 33:29; Ps 28:7
b Ps 17:7
c 2Sa 22:36; Ps 113:6
d Ps 4:1
e 2Sa 22:37; Ps 17:5
f 2Sa 22:38
g Ps 2:9; Ps 110:5
h 2Sa 22:39; Ps 110:6
i 2Sa 22:40; Ps 44:5; Ps 144:2
j Ge 49:8; Ex 23:27; Joz 10:24
k 2Sa 22:41; Ps 21:8; Ps 34:21
l 2Sa 22:42

35 En gij zult mij uw schild van redding geven,[a]
En uw eigen rechterhand zal mij schragen,[b]
En uw eigen deemoed zal mij groot maken.[c]
36 Gij zult voldoende ruimte maken voor mijn schreden onder mij,[d]
En mijn enkels zullen stellig niet wankelen.[e]
37 Ik zal mijn vijanden achtervolgen en hen inhalen;
En ik zal niet terugkeren totdat zij zijn uitgeroeid.[f]
38 Ik zal hen verpletteren zodat zij niet zullen kunnen opstaan;[g]
Zij zullen vallen onder mijn voeten.[h]
39 En gij zult mij met vitale kracht omgorden voor de oorlogvoering;
Gij zult hen die tegen mij opstaan, onder mij doen ineenstorten.[i]
40 En wat mijn vijanden betreft, gij zult mij stellig [hun] nek geven;[j]
En wat degenen betreft die mij intens haten, ik zal hen tot zwijgen brengen.[k]
41 Zij schreeuwen om hulp, maar er is geen redder,[l]
Tot Jehovah, maar in werkelijkheid antwoordt hij hun niet.[m]
42 En ik zal hen fijnstampen als stof voor de wind;[n]
Als het slijk van de straten zal ik hen uitstorten.[o]
43 Gij zult mij ontkoming verschaffen van het gevit van het volk.[p]
Gij zult mij tot hoofd van de natiën aanstellen.[q]
Een volk dat ik niet heb gekend — zij zullen mij dienen.[r]
44 Op het horen zeggen alleen al zullen zij mij gehoorzamen;[s]

m Job 35:12; Sp 1:28; Jes 1:15; Jer 11:11; Jer 14:12; Mi 3:4; Za 7:13; **n** 2Sa 22:43; **o** Jes 10:6; Za 10:5; Mal 4:3; **p** 1Sa 30:6; 2Sa 22:44; **q** 2Sa 8:3; Ps 2:8; 1Ti 6:15; Opb 19:16; **r** Jes 55:5; Jes 65:1; Han 15:14; **s** 2Sa 22:45.

Ja, buitenlanders zullen kruipend tot mij komen.[a]
45 Ja, buitenlanders zullen verkwijnen,
En zij zullen sidderend uit hun bolwerken komen.[b]
46 Jehovah leeft,[c] en gezegend zij mijn Rots,[d]
En de God van mijn redding worde verhoogd.[e]
47 De [ware] God is het die mij wraakoefeningen verschaft;[f]
En hij onderwerpt de volken onder mij.[g]
48 Hij verschaft mij ontkoming van mijn toornige vijanden;[h]
Boven hen die tegen mij opstaan, zult gij mij verheffen,[i]
Van de man des gewelds zult gij mij bevrijden.[j]
49 Daarom zal ik u prijzen onder de natiën, o Jehovah,[k]
En voor uw naam wil ik melodieën spelen.[l]
50 Hij bewerkt grote reddingen voor zijn koning[m]
En betracht liefderijke goedheid jegens zijn gezalfde,[n]
Jegens Dạvid en zijn zaad tot onbepaalde tijd.[o]

Aan de leider.
Een melodie van Dạvid.

19 De hemelen maken de heerlijkheid van God bekend;[p]
En het uitspansel vertelt van het werk van zijn handen.[q]
2 De ene dag na de andere dag doet spraak opwellen,[r]
En de ene nacht na de andere nacht spreidt kennis tentoon.[s]
3 Er is geen spraak, en er zijn geen woorden;
Geen stem van hun zijde wordt gehoord.[t]
4 Over heel de aarde is hun meetsnoer uitgegaan,[u]
En tot het uiteinde van het productieve land hun uitspraken.[v]
Daarin heeft hij een tent geplaatst voor de zon,[w]
5 En deze is als een bruidegom die uit zijn bruidsvertrek treedt;[a]
Ze verheugt zich uitbundig als een sterke man om in een baan te lopen.[b]
6 Van het ene uiteinde van de hemel gaat ze uit,
En haar [voltooide] omloop reikt tot het [andere] uiteinde ervan;[c]
En niets is verborgen voor haar hitte.[d]
7 De wet[e] van Jehovah is volmaakt,[f] de ziel wederbrengend.[g]
De vermaning[h] van Jehovah is betrouwbaar,[i] de onervarene wijs makend.[j]
8 De bevelen[k] van Jehovah zijn recht,[l] het hart verheugend;[m]
Het gebod[n] van Jehovah is rein,[o] de ogen stralend makend.[p]
9 De vrees[q] voor Jehovah is zuiver, standhoudend voor eeuwig.
De rechterlijke beslissingen[r] van Jehovah zijn waarachtig;[s] ze zijn alle te zamen rechtvaardig gebleken.[t]
10 Ze zijn begeerlijker dan goud, ja, dan veel gelouterd goud,[u]
En zoeter dan honing[v] en de vloeiende honing der raten.[w]
11 Ook is uw eigen knecht erdoor gewaarschuwd;[x]
In het houden ervan ligt een rijke beloning.[y]
12 Fouten — wie kan [ze] onderscheiden?[z]
Verklaar mij onschuldig aan verborgen zonden.[a]
13 Houd uw knecht ook terug van aanmatigende daden;[b]

PSALM 18

a De 33:29
b 2Sa 22:46 Mi 7:17
c 2Sa 22:47 Jer 10:10 1Ti 4:10
d De 32:4
e Ex 15:2
f De 32:35 2Sa 22:48 Ps 94:1 Na 1:2 Ro 12:19
g Ps 47:3 1Kor 15:25
h Ps 59:1
i 2Sa 7:9
j 2Sa 22:49 Ps 140:1
k De 32:43 Ps 117:1 Jes 11:10 Ro 15:9
l 1Kr 16:9 Ps 108:3
m 1Sa 2:10 Ps 2:6 Ps 144:10
n 2Sa 7:15 1Kon 3:6 Ps 89:20
o Ps 89:36 Jes 9:7 Lu 1:33 Opb 5:5

PSALM 19

p Ps 8:3 Ps 69:34 Ps 115:15 Ps 148:3 Jes 40:22 Ro 1:20 1Kor 15:40
q Ge 1:6 Ps 150:1 Opb 4:11
r Ps 65:8 Ps 74:16
s Ge 1:5 Ge 1:14 Ge 8:22 Ps 136:9
t Job 31:26
u Job 38:5
v Jes 49:6 Ro 10:18
w Job 22:14 Pr 1:5

2e kolom

a Jes 61:10
b Jer 33:20
c Ps 104:19
d Ge 31:40 Jes 49:10 Mt 20:12
e De 33:4 Ps 1:2 Ps 78:1
f Ps 119:72 Mt 5:17 Lu 2:22 Ro 2:13 Ro 7:14 Ro 7:22 Ro 9:31
g 2Sa 16:12 1Kon 8:47 Ps 23:3 Ez 18:27 Ez 33:15 Ro 10:5

h Ps 119:111; Ps 119:129; Ps 132:12; 2Pe 3:1; i 2Kon 17:15; Ps 93:5; j Sp 1:5; 2Ti 3:15; k De 1:26; 1Sa 12:14; Ps 111:7; l Ps 33:4; m 2Kr 24:10; Ps 40:8; Ps 119:7; n De 6:1; Sp 4:4; Mt 15:3; o Ne 9:13; p Ps 13:3; Sp 6:23; Mt 6:22; q De 10:12; Sp 1:7; Mal 3:16; r Ex 21:1; Nu 15:35; Ne 9:13; Ps 119:137; s Ps 119:160; Opb 16:7; t De 4:8; u Ps 119:127; Sp 8:10; v Ps 119:103; Sp 16:24; w 1Sa 14:27; x 2Kr 19:10; Ps 119:11; y Ps 119:165; Sp 11:18; z Ps 40:12; 1Kor 4:4; a Le 4:2; Ps 90:8; b Ge 20:6; De 17:12; 1Sa 15:23; 2Sa 6:7; 2Kr 26:16.

Laten ze niet over mij heersen.[a]
In dat geval zal ik volkomen zijn,[b]
En ik zal onschuldig zijn gebleven aan veel overtreding.
14 Laten de woorden van mijn mond en de meditatie van mijn hart[c]
Welgevallig worden voor uw aangezicht, o Jehovah, mijn Rots[d] en mijn Verlosser.[e]

Aan de leider.
Een melodie van Dạvid.

20 Moge Jehovah u antwoorden op de dag der benauwdheid.[f]
Moge de naam van de God van Jạkob u beschermen.[g]
2 Moge hij uw hulp zenden uit de heilige plaats,[h]
En u schragen uit Sịon zelf.[i]
3 Moge hij al uw offergaven gedenken,[j]
En moge hij uw brandoffer als vet aanvaarden.[k] *Sela.*
4 Moge hij u geven naar uw hart,[l]
En moge hij al uw raadslagen vervullen.[m]
5 Wij willen een vreugdegeroep aanheffen wegens uw redding,[n]
En in de naam van onze God zullen wij onze banieren opheffen.[o]
Moge Jehovah al uw beden vervullen.[p]
6 Nu weet ik werkelijk dat Jehovah zijn gezalfde stellig redt.[q]
Hij antwoordt hem vanuit zijn heilige hemel[r]
Met de reddende machtige daden van zijn rechterhand.[s]
7 Sommigen [gewagen] van wagens en anderen van paarden,[t]
Maar wat ons aangaat, wij zullen gewagen van de naam van Jehovah, onze God.[u]
8 Zíj zijn neergestort en gevallen;[a]
Maar wat ons betreft, wij zijn opgestaan, om hersteld te worden.[b]
9 O Jehovah, red toch de koning![c]
Hij zal ons antwoorden op de dag dat wij roepen.[d]

Aan de leider.
Een melodie van Dạvid.

21 O Jehovah, in uw sterkte verheugt zich de koning;[e]
En hoezeer wenst hij verblijd te zijn in uw redding![f]
2 De begeerte van zijn hart hebt gij hem gegeven,[g]
En de wens van zijn lippen hebt gij [hem] niet onthouden.[h] *Sela.*
3 Want gij zijt ertoe overgegaan hem met zegeningen van het goede tegemoet te treden,[i]
[En] hebt voorts een kroon van gelouterd goud op zijn hoofd gezet.[j]
4 Leven vroeg hij van u. Gij hebt [het] hem gegeven,[k]
Lengte van dagen tot onbepaalde tijd, ja, voor eeuwig.[l]
5 Zijn heerlijkheid is groot in uw redding.[m]
Waardigheid en pracht legt gij op hem.[n]
6 Want gij maakt hem rijk gezegend voor eeuwig;[o]
Gij verblijdt hem met de verheuging voor uw aangezicht.[p]
7 Want de koning vertrouwt op Jehovah,[q]
Ja, op de liefderijke goedheid van de Allerhoogste.
Hij zal niet aan het wankelen worden gebracht.[r]
8 Uw hand zal al uw vijanden vinden;[s]
Uw eigen rechterhand zal hen vinden die u haten.
9 Gij zult hen als een vuuroven maken op de bestemde tijd voor uw aandacht.[t]

PSALM 19

a Ps 119:133
b Jes 38:3
c Ps 49:3
Ps 51:15
Ps 77:12
Ps 143:5
Fil 4:8
d Ps 18:2
e Job 19:25
Sp 23:11
Jes 43:14
Jes 44:6

PSALM 20

f Ge 35:3
2Sa 4:9
g Ps 9:10
Sp 18:10
h 2Kr 20:8
i 2Sa 5:7
Ps 50:2
Ps 134:3
Jes 12:6
j Han 10:4
k Le 9:24
1Kr 21:26
2Kr 7:1
l Ps 21:2
m Sp 20:5
n Ps 35:9
Ps 51:14
Ps 59:16
Lu 1:47
o 1Sa 17:45
p Mt 7:7
q Ps 2:2
Ps 105:15
Lu 18:7
r 1Kon 8:30
Ps 18:9
s Ps 17:7
t Ps 33:17
Sp 21:31
Jes 31:1
Ho 1:7
u 2Kr 14:11
2Kr 20:12
2Kr 32:8

2e kolom

a Re 5:31
b Ps 125:1
c Ps 18:50
d Ps 44:4

PSALM 21

e Ps 63:11
f Ps 28:7
g Ps 2:8
h Ps 20:4
i 2Kr 6:41
Ps 31:19
j 2Sa 12:30
k Ps 13:3
Ps 61:6
l Ps 89:29
Ps 91:16
m 2Sa 7:9
Heb 8:1
n Da 7:14
o Ps 72:17
p Ps 16:11
Ps 45:7
Han 2:28
q 1Sa 30:6
Mt 27:43
Heb 2:13
r Ps 16:8
s Ps 2:9

t Pr 3:8; Mal 4:1; 2Th 1:8.

Jehovah zal hen in zijn toorn
verzwelgen, en het vuur
zal hen verslinden.[a]
10 Hun vrucht zult gij van de
aarde zelf verdelgen,[b]
En hun nageslacht uit de
mensenzonen.[c]
11 Want zij hebben dat wat slecht
is, tegen u gericht;[d]
Zij hebben denkbeelden be-
dacht die zij niet kunnen
uitvoeren.[e]
12 Want gij zult hen de rug doen
keren in de vlucht[f]
Door uw boogpezen die gij
gereedmaakt tegen hun
aangezicht.[g]
13 O wees verheven in uw sterk-
te, o Jehovah.[h]
Wij willen zingen en melo-
dieën spelen ter ere van
uw macht.[i]

Aan de leider, op „De hinde van de dageraad". Een melodie van David.

22 Mijn God, mijn God, waar-
om hebt gij mij verla-
ten?[j]
[Waarom zijt gij] verre van
mij te redden,[k]
[Verre van] de woorden
van mijn gebrul?[l]
2 O mijn God, ik blijf roepen
overdag, en gij antwoordt
niet;[m]
En 's nachts, en er is geen
zwijgen van mijn zijde.[n]
3 Maar gij zijt heilig,[o]
Wonend onder de lofzangen
van Israël.[p]
4 Op u hebben onze vaderen
vertrouwd;[q]
Zij hebben vertrouwd, en gij
hebt hun steeds ontko-
ming verschaft.[r]
5 Tot u riepen zij luid,[s] en zij
ontkwamen veilig;[t]
Op u vertrouwden zij, en zij
zijn niet beschaamd ge-
worden.[u]
6 Maar ik ben een worm,[v] en
geen man,
Een smaad voor de mensen
en verachtelijk voor het
volk.[w]
7 Wat allen betreft die mij zien,
zij bespotten mij;[x]
Zij blijven hun mond open-
sperren, zij blijven [hun]
hoofd schudden:[a]
8 „Hij heeft zich aan Jehovah
toevertrouwd.[b] Laat die
hem ontkoming verschaf-
fen![c]
Laat die hem bevrijden, aan-
gezien hij behagen in hem
heeft gevonden!"[d]
9 Want gij waart het die mij uit
de buik getrokken hebt,[e]
Die mij vertrouwen liet ter-
wijl ik aan de borsten van
mijn moeder lag.[f]
10 Op u ben ik geworpen vanaf
de moederschoot;[g]
Vanaf de buik van mijn moe-
der zijt gij mijn God ge-
weest.[h]
11 Blijf niet ver van mij, want de
nood is dichtbij,[i]
Want er is geen andere hel-
per.[j]
12 Vele jonge stieren hebben mij
omringd;[k]
Ja, de sterken van Basan
hebben mij omsingeld.[l]
13 Ze hebben hun muil tegen mij
opengesperd,[m]
Als een verscheurende en
brullende leeuw.[n]
14 Als water ben ik uitgestort,[o]
En al mijn beenderen zijn
van elkaar gescheiden.[p]
Mijn hart is als was gewor-
den;[q]
Het is gesmolten, diep in
mijn inwendige delen.[r]
15 Mijn kracht is verdroogd als
een scherf van aardewerk,[s]
En mijn tong blijft aan mijn
tandvlees kleven;[t]
En in het stof des doods zet
gij mij.[u]
16 Want honden hebben mij om-
ringd;[v]
Ja, de vergadering van boos-
doeners heeft mij ingeslo-
ten.[w]

PSALM 21

a De 32:22 Ps 110:5
b 1Kon 13:34 Ps 9:5 Ps 37:28 Mt 25:46
c Ps 109:13 Jes 14:20
d Ps 5:10 Ps 34:16
e Ps 2:1 Ps 83:4
f Ps 9:3 Ps 56:9
g Ps 7:13 Ps 64:7
h Ps 46:10
i Opb 11:17 Opb 15:3 Opb 18:20

PSALM 22

j Ps 22:16 Ps 31:14 Mt 27:46 Mr 15:34
k Ps 26:9 Heb 5:7
l Job 3:24 Ps 38:8
m Ps 42:3 Ps 88:1
n Lu 18:7
o Jes 6:3 Jo 17:11 1Pe 1:15
p De 10:21 Ps 65:1
q Ge 15:6 Heb 11:33
r Ex 14:13
s Ps 99:6 Ps 106:44
t 1Kor 10:13
u Ps 25:2 Jes 49:23 Ro 10:11
v Job 25:6 Jes 41:14
w Ps 31:11 Jes 53:3 Jo 7:15
x Ps 35:16 Mt 5:11 Mt 9:24 Lu 16:14

2e kolom

a Job 16:4 Ps 44:14 Ps 109:25 Mt 27:39
b Ps 37:5
c Mt 27:43 Lu 23:35
d Ps 18:19 Ps 91:14
e Ps 71:6 Ps 139:16
f Lu 11:27
g Jes 46:3
h Jes 49:1 Lu 1:42 Ga 1:15
i Ps 10:1 Heb 5:7
j Ps 72:12 Lu 23:46
k Ps 68:30

l Jes 53:7; Ez 39:18; Am 4:1; Mt 27:1; m Job 16:10; Ps 35:21; Klg 2:16; Mt 26:4; n Ps 57:4; 1Pe 5:8; o Joz 7:5; p Da 5:6; Lu 22:44; q Job 23:16; Jo 12:27; r De 20:8; Mt 26:38; Mr 14:33; s Sp 17:22; t Klg 4:4; Jo 19:28; u Ge 3:19; Ps 30:9; Jes 53:12; 1Kor 15:4; v Ps 59:6; Lu 22:63; Fil 3:2; Opb 22:15; w Ps 86:14; Lu 11:53.

Als een leeuw [hebben zij
het gemunt op] mijn han-
den en mijn voeten.[a]
17 Ik kan al mijn beenderen tel-
len.[b]
Zijzelf kijken toe, zij staren
mij aan.[c]
18 Zij verdelen mijn klederen on-
der elkaar,[d]
En over mijn kleding wer-
pen zij het lot.[e]
19 Maar gij, o Jehovah, o blijf
niet ver.[f]
O gij mijn sterkte,[g] snel mij
toch te hulp.[h]
20 Bevrijd toch mijn ziel van het
zwaard,[i]
Mijn enige uit de klauw van
de hond;[j]
21 Red mij uit de muil van de
leeuw,[k]
En van de hoorns der wilde
stieren moet gij mij ant-
woorden [en mij redden].[l]
22 Ik wil uw naam aan mijn broe-
ders[m] bekendmaken;[n]
In het midden van de ge-
meente zal ik u loven.[o]
23 GIJ die Jehovah vreest, looft
hem![p]
Al GIJ zaad van Jakob, ver-
heerlijkt hem![q]
En weest bevreesd voor hem,
al GIJ zaad van Israël.[r]
24 Want hij heeft niet veracht[s]
Noch verafschuwd de ellen-
de van de ellendige;[t]
En hij heeft zijn aangezicht
niet voor hem verborgen,[u]
En wanneer hij tot hem om
hulp schreeuwde, hoorde
hij.[v]
25 Vanwege u zal mijn lof zijn in
de grote gemeente;[w]
Mijn geloften zal ik betalen
in het bijzijn van hen die
hem vrezen.[x]
26 De zachtmoedigen zullen eten
en verzadigd worden;[y]
Die hem zoeken, zullen Je-
hovah loven.[z]
Uw hart leve voor eeuwig.[a]
27 Alle einden der aarde zullen
het gedenken en terugke-
ren tot Jehovah.[b]
En alle families der natiën
zullen zich voor uw aan-
gezicht neerbuigen.[c]
28 Want het koningschap be-
hoort Jehovah toe,[a]
En hij heerst over de na-
tiën.[b]
29 Al de vetten der aarde zullen
stellig eten en zullen zich
neerbuigen;[c]
Voor zijn aangezicht zullen
zich bukken allen die in
het stof neerdalen,[d]
En niemand zal ooit zijn
eigen ziel in het leven
houden.[e]
30 Ja, een zaad zal hem dienen;[f]
Er zal betreffende Jehovah
worden verhaald aan het
geslacht.[g]
31 Men zal komen en vertellen
van zijn rechtvaardigheid[h]
Aan het volk dat geboren
zal worden, dat hij [dit]
heeft gedaan.[i]

Een melodie van David.

23 Jehovah is mijn Herder.[j]
Mij zal niets ontbreken.[k]
2 In grazige weiden doet hij mij
neerliggen;[l]
Aan waterrijke rustplaatsen
voert hij mij.[m]
3 Mijn ziel verkwikt hij.[n]
Hij leidt mij in de sporen
van rechtvaardigheid om
zijns naams wil.[o]
4 Al wandel ik ook in het dal
van diepe schaduw,[p]
Ik vrees niets kwaads,[q]
Want gij zijt met mij;[r]
Uw stok en uw staf, die ver-
troosten mij.[s]
5 Gij maakt voor mijn aange-
zicht een tafel in orde ten
aanschouwen van hen die
blijk geven van vijand-
schap jegens mij.[t]
Met olie hebt gij mijn hoofd
ingewreven;[u]
Mijn beker is welgevuld.[v]
6 Waarlijk, louter goedheid en
liefderijke goedgunstig-

PSALM 22

a Jes 53:7 Mt 27:35 Jo 20:25
b Ps 34:20 Jo 19:36
c Mt 27:36 Lu 23:35
d Jo 19:24
e Mr 15:24
f Ps 10:1
g Ps 18:1
h Ps 40:13
i Ps 17:13 Ps 37:17
j Ps 22:16
k Ps 35:17 2Ti 4:17
l De 33:17 Jo 8:59 Han 4:27
m Mt 12:49 Jo 20:17 Ro 8:29 Heb 2:11 Heb 2:17
n Jo 17:6 Heb 2:12
o Ps 40:9 Heb 2:12
p Ps 135:20 Lu 1:50 Han 4:24
q Ps 50:15 Ps 50:23 Lu 2:20 1Kor 6:20 Opb 15:4
r De 6:13
s Ps 69:33
t Ps 34:6
u Nu 6:25
v Heb 5:7
w Ps 35:18 Ps 40:10 Ps 107:32 Ps 111:1
x Ps 5:4
y Ps 37:11 Jes 65:13
z Ze 2:3
a Jo 4:14
b Jes 66:20
c Ge 22:18 Opb 7:9 Opb 15:4

2e kolom

a 1Kr 29:11 Ob 21 Opb 11:17
b Ps 47:7 Za 14:9
c Ps 45:12
d Jes 26:19 Fil 2:10
e Ps 49:7
f Jes 53:10
g 1Pe 2:9
h Ro 1:17 Ro 3:22
i Ps 78:6 Ps 102:18

PSALM 23

j Ps 80:1 Jer 23:3 Ez 34:12 1Pe 2:25
k Ps 34:9; Ps 84:11; Mt 6:33; Fil 4:19; Heb 13:5;
l Ez 34:14; Mt 4:4; m Job 34:29; Ez 34:13; n Ps 19:7; Ps 51:12; o Ps 5:8; Ps 31:3; Sp 8:20; p Job 10:21; Job 38:17; Ps 44:19; Mt 4:16; Lu 1:79;
q Ps 3:6; Ps 27:1; Jes 41:10; r Jes 43:2; Ro 8:31;
s Mi 7:14; t Ps 22:26; Ps 31:19; u Ps 92:10; Lu 7:46; Jak 5:14; v Ps 16:5.

heid zullen mij volgen al
de dagen van mijn leven;[a]
En ik zal stellig in het huis
van Jehovah wonen tot in
lengte van dagen.[b]

Van Dạvid. Een melodie.

24 Aan Jehovah behoort de
aarde en dat wat haar
vult,[c]
Het productieve land en
zij die daarop wonen.[d]
2 Want op de zeeën heeft hijzelf
haar gegrond,[e]
En op de rivieren houdt hij
haar stevig bevestigd.[f]
3 Wie mag de berg van Jehovah
bestijgen,[g]
En wie mag er opstaan in
zijn heilige plaats?[h]
4 Al wie onschuldig van handen
en rein van hart is,[i]
Die Mijn ziel niet naar louter
waardeloosheid heeft
gevoerd,[j]
Noch bedrieglijk een eed
heeft afgelegd.[k]
5 Hij zal zegen wegdragen van
Jehovah[l]
En rechtvaardigheid van
zijn God van redding.[m]
6 Dit is het geslacht van hen
die hem zoeken,
Van hen die uw aangezicht
zoeken, o [God van] Jạkob.[n] *Sela*.
7 „Verheft UW hoofden, o GIJ
poorten,[o]
En verheft U, o GIJ aloude ingangen,[p]
Opdat de glorierijke Koning
kan binnengaan!”[q]
8 „Wie is dan die glorierijke Koning?”[r]
„Jehovah, sterk en machtig,[s]
Jehovah, machtig in de
strijd.”[t]
9 „Verheft UW hoofden, o GIJ
poorten;[u]
Ja, verheft [ze], o GIJ aloude
ingangen,
Opdat de glorierijke Koning
kan binnengaan!”[v]
10 „Wie is hij dan, die glorierijke
Koning?”
„Jehovah der legerscharen
— hij is de glorierijke Koning.”[a] *Sela*.

Van Dạvid.

[*A'lef*]

25 Tot u, o Jehovah, hef ik
mijn eigen ziel op.[b]

[*Bēth*]

2 O mijn God, op u heb ik mijn
vertrouwen gesteld;[c]
O moge ik niet beschaamd
worden.
Mogen mijn vijanden geen
uitbundige vreugde over
mij hebben.[d]

[*Gi'mel*]

3 Ook zal geen van hen die op
u hopen, beschaamd worden.[e]
Beschaamd zullen worden
wie trouweloos handelen
zonder succes.[f]

[*Da'leth*]

4 Maak mij úw wegen bekend,
o Jehovah;[g]
Leer mij úw paden.[h]

[*He'*]

5 Doe mij in uw waarheid wandelen en leer mij,[i]
Want gij zijt mijn God van
redding.[j]

[*Waw*]

Op u heb ik de gehele dag
gehoopt.[k]

[*Za'jin*]

6 Gedenk uw barmhartigheden,[l]
o Jehovah, en uw liefderijke goedheden,[m]
Want ze zijn sedert onbepaalde tijd.[n]

[*Chēth*]

7 De zonden van mijn jeugd en
mijn daden van opstandigheid, o gedenk [ze] niet.[o]
Weest gijzelf mij naar uw
liefderijke goedheid toch
indachtig,[p]
Vanwege uw goedheid, o Jehovah.[q]

PSALM 23
a Ps 103:17; Ef 5:9
b Ps 15:1; Ps 27:4; Ps 65:4; Ps 84:4; Ps 122:1; Lu 2:37; Opb 21:3

PSALM 24
c Ex 9:29; Ex 19:5; De 10:14; 1Kr 29:11; Job 41:11; 1Kor 10:26
d Ps 89:11; Ps 98:7
e Ge 1:9; Ps 136:6
f Job 38:11; Ps 96:10; Ps 104:5; Jer 5:22
g Ps 15:1; Jes 2:2
h Ro 11:35
i 2Sa 22:21; Ps 37:3; Jes 33:15; Mt 5:8
j Ge 50:20; Ro 8:29
k Ps 34:13; Mal 3:5
l Ps 128:5; Mal 3:10
m Ps 68:19; Jes 12:2; Tit 2:10
n Ps 27:8; Ps 105:4
o Ps 118:19
p Jes 26:2
q 2Sa 6:15; Ps 48:2; Ps 97:6
r Ps 99:1
s Ps 93:1; Jes 42:13; 1Ti 1:17
t Ex 15:3; 1Sa 17:47; 2Kr 20:15; Jes 59:17
u Ps 118:19; Ps 122:2
v Ps 68:16

2e kolom
a 1Kr 29:11; Ps 145:1; Jes 6:5; Opb 1:8

PSALM 25
b Ps 86:4; Ps 143:8
c Jes 26:3; Ro 10:11
d Ps 13:4; Ps 35:19; Ps 41:11
e Ps 69:6
f Ps 31:17; Ps 71:13
g Ex 33:13; Ps 5:8; Ps 86:11; Ps 143:8;
h Ps 27:11;
i Ps 43:3;
j Ps 24:5; Ps 88:1;
k Ps 22:2;
l 2Kr 6:42; Ps 98:3; Ps 103:17; Jes 63:15;
m Ex 34:6; Ps 69:16; Jes 55:3; Jer 33:11;
n Ps 136:1; Lu 1:50;
o Job 13:26; Jer 3:25;
p Ps 6:4; Ps 51:1;
q Ex 33:19; Ps 27:13.

ט [*Tēth*]

8 Goed en oprecht is Jehovah.[a]
Daarom onderricht hij zondaars in de weg.[b]

י [*Jōdh*]

9 Hij zal de zachtmoedigen in [zijn] rechterlijke beslissing doen wandelen,[c]
En hij zal de zachtmoedigen zijn weg leren.[d]

כ [*Kaf*]

10 Alle paden van Jehovah zijn liefderijke goedheid en waarachtigheid
Voor hen die zijn verbond[e] en zijn vermaningen nakomen.[f]

ל [*La′medh*]

11 Om uws naams wil, o Jehovah,[g]
Moet gij mijn dwaling zelfs vergeven, want die is aanzienlijk.[h]

מ [*Mem*]

12 Wie nu is de man die Jehovah vreest?[i]
Hij zal hem onderrichten in de weg [die] hij zal kiezen.[j]

נ [*Noen*]

13 Zijn eigen ziel zal in louter goedheid vernachten,[k]
En zijn eigen nageslacht zal de aarde in bezit nemen.[l]

ס [*Sa′mekh*]

14 De vertrouwelijke omgang met Jehovah behoort hun toe die hem vrezen,[m]
Ook zijn verbond, om hun dat te laten weten.[n]

ע [*′A′jin*]

15 Mijn ogen zijn voortdurend naar Jehovah [gewend],[o]
Want hij is het die mijn voeten uit het net haalt.[p]

פ [*Pe′*]

16 Wend uw aangezicht tot mij en betoon mij gunst;[q]
Want ik ben eenzaam en ellendig.[r]

צ [*Tsa·dhē′*]

17 De noden van mijn hart hebben zich vermenigvuldigd;[s]
O voer mij uit mijn benauwenissen.[a]

ר [*Rēsj*]

18 Zie mijn ellende en mijn moeite,[b]
En vergeef al mijn zonden.[c]

19 Zie hoe talrijk mijn vijanden zijn geworden,[d]
En met een gewelddadige haat hebben zij mij gehaat.[e]

ש [*Sjin*]

20 Behoed toch mijn ziel en bevrijd mij.[f]
Moge ik niet beschaamd worden, want tot u heb ik mijn toevlucht genomen.[g]

ת [*Taw*]

21 Ja, laten rechtschapenheid en oprechtheid mij beveiligen,[h]
Want op u heb ik gehoopt.[i]

22 O God, verlos Israël uit al zijn noden.[j]

Van David.

26 Richt mij,[k] o Jehovah, want ik voor mij heb in mijn eigen rechtschapenheid gewandeld,[l]
En op Jehovah heb ik vertrouwd, opdat ik niet wankel.[m]

2 Onderzoek mij, o Jehovah, en stel mij op de proef;[n]
Louter mijn nieren en mijn hart.[o]

3 Want uw liefderijke goedheid staat mij voor ogen,
En ik heb in uw waarheid gewandeld.[p]

4 Ik heb niet neergezeten met mensen van onwaarheid;[q]
En bij hen die verbergen wat zij zijn, treed ik niet binnen.[r]

5 Ik heb de gemeente der boosdoeners gehaat,[s]
En met de goddelozen zit ik niet neer.[t]

6 Ik zal mijn handen in louter onschuld wassen,[u]
En ik wil rondom uw altaar gaan, o Jehovah,[v]

PSALM 25

a Ps 92:15; Ps 119:68; Ps 145:9; Na 1:7; Za 9:17; Han 14:17
b Ps 119:33; Jes 30:20; Mi 4:2
c Ze 2:3
d Ps 32:8
e De 29:1
f Ps 19:7
g Ps 31:3; Ps 79:9; Ps 109:21; Ps 143:11; Ez 36:22; Da 9:19; Mt 6:9
h Ps 103:3
i Ps 111:10; Han 10:2
j Ps 37:23
k Ps 31:19; Za 9:17
l Ps 37:11
m Ge 18:17; Sp 3:32; Am 3:7; Jo 15:15
n Ge 22:17
o Ps 121:1; Ps 123:1; Ps 141:8
p Ps 31:4; Ps 91:3; Ps 124:7; 2Ti 2:26
q Ps 69:16; Ps 86:16
r Ps 143:4
s Ps 73:21

2e kolom

a Ps 107:28
b 2Sa 16:12; Ps 119:153
c Ps 32:5; Ps 51:9
d Ps 38:19
e Ps 37:12
f Ps 17:8; Ps 121:7
g Ps 71:1
h Ps 41:12
i Ps 37:34; Ro 15:13
j Ps 130:8

PSALM 26

k Ps 7:8
l 2Kon 20:3; Sp 20:7
m Ps 21:7; Ps 37:31; Sp 3:6; Sp 29:25
n Ge 22:1; Ps 7:9
o Ps 17:3; Ps 66:10; Za 13:9
p 2Kon 20:3; Ps 43:3; Ps 86:11
q Sp 13:20; Jer 15:17
r Sp 12:11; 1Kor 15:33

s Ps 31:6; Ps 139:21; t Ps 1:1; u Ps 51:2; Ps 73:13; Jes 1:16; Mt 27:24; v Ps 43:4.

7 Om luid dankzegging te doen horen,[a]
En al uw wonderwerken bekend te maken.[b]
8 Jehovah, ik heb de woning van uw huis liefgehad[c]
En de plaats waar uw heerlijkheid verblijf houdt.[d]
9 Neem mijn ziel niet weg te zamen met zondaars,[e]
Noch mijn leven te zamen met mannen aan wie bloedschuld kleeft,[f]
10 In wier handen losbandig gedrag is,[g]
En wier rechterhand vol steekpenningen is.[h]
11 Wat mij betreft, ik zal in mijn rechtschapenheid wandelen.[i]
O verlos mij[j] en betoon mij gunst.[k]
12 Mijn eigen voet zal stellig op een effen plaats staan;[l]
Onder de bijeengekomen menigten zal ik Jehovah zegenen.[m]

Van Davids.

27 Jehovah is mijn licht[n] en mijn redding.[o]
Voor wie zal ik vrezen?[p]
Jehovah is de veste van mijn leven.[q]
Voor wie zal ik beducht zijn?[r]
2 Toen de boosdoeners tegen mij naderden om mijn vlees te eten[s] —
Zij die persoonlijk mijn tegenstanders en mijn vijanden waren[t] —
Zijn zijzelf gestruikeld en gevallen.[u]
3 Al zou een legerkamp tegen mij zijn tenten opslaan,[v]
Mijn hart zal niet vrezen.[w]
Al zou er een oorlog tegen mij ontbranden,[x]
Zelfs dan zal ik vol vertrouwen zijn.[y]
4 Eén ding heb ik van Jehovah gevraagd[z] —
Dat zal ik zoeken:[a]
Dat ik al de dagen van mijn leven in het huis van Jehovah mag wonen,[b]
Om de aangenaamheid van Jehovah te aanschouwen[a]
En met waardering zijn tempel te bezien.[b]
5 Want hij zal mij verbergen in zijn plaats van beschutting op de dag van rampspoed;[c]
Hij zal mij schuilhouden in de schuilplaats van zijn tent;[d]
Hoog op een rots zal hij mij plaatsen.[e]
6 En nu zal mijn hoofd hoog boven mijn vijanden rondom mij zijn;[f]
En ik wil in zijn tent slachtoffers van gejuich offeren;[g]
Ik wil zingen en melodieën spelen voor Jehovah.[h]
7 Hoor, o Jehovah, wanneer ik roep met mijn stem,[i]
En betoon mij gunst en antwoord mij.[j]
8 Betreffende u heeft mijn hart gezegd: „Zoekt mijn aangezicht.”[k]
Uw aangezicht, o Jehovah, zal ik zoeken.[l]
9 Verberg uw aangezicht niet voor mij.[m]
Wijs uw knecht niet af in toorn.[n]
Mijn hulp moet gij worden.[o]
Verstoot mij niet en verlaat mij niet, o mijn God van redding.[p]
10 Ingeval mijn eigen vader en mijn eigen moeder mij werkelijk verlieten,[q]
Zou toch Jehovah zelf mij opnemen.[r]
11 Onderricht mij, o Jehovah, in uw weg,[s]
En leid mij op het pad van oprechtheid, vanwege mijn vijanden.
12 Geef mij niet over aan de ziel van mijn tegenstanders,[t]

PSALM 26

a Ps 50:23; Ps 95:2
b Ps 107:22
c 1Sa 3:3; 1Kr 16:1; Ps 27:4; Ps 84:10
d 2Kr 5:14; Ps 63:2
e 1Sa 25:29
f Ps 51:14
g Ga 5:19; 2Pe 2:7
h De 16:19; 1Sa 8:3; Jes 1:23; Ez 22:12; Am 5:12
i Lu 1:6
j Ps 69:18
k Ne 13:14; Ps 40:2
l 1Sa 2:9; Sp 10:9
m Ps 68:26; Ps 107:32; Ps 111:1

PSALM 27

n Job 29:3; Ps 36:9; Ps 43:3; Ps 119:105
o Ex 15:2; Ps 68:19
p Ps 23:4
q Ps 62:6; Jes 12:2; Fil 4:13
r Ps 36:1; Ro 8:31; Heb 13:6
s Ps 14:4; Ps 22:16
t Ps 18:40
u Ps 18:38
v Ps 3:6
w 2Kr 20:15
x 2Kr 32:7
y Ps 84:12
z Lu 10:42
a Jer 29:13; Da 9:3; Mt 7:7
b Ps 15:1; Ps 23:6; Ps 65:4; Lu 2:37

2e kolom

a Ps 16:11; Ps 50:2; Ps 63:2; Ps 90:17
b 1Sa 3:3; 1Kr 16:1; Ps 26:8; Heb 12:16
c Ps 31:20; Ps 32:7; Ps 57:1; Ze 2:3
d Ps 61:4; Ps 119:114
e Ps 40:2
f 2Sa 7:9; Ps 3:3
g Ps 107:22; Heb 13:15
h Ef 5:19

i Ps 4:1; Ps 130:2; **j** Ps 5:2; Ps 119:58; **k** Ps 24:6; Ps 105:4; Ze 2:3; **l** Ps 63:1; **m** Ps 69:17; Ps 143:7; Jes 59:2; **n** Jes 50:1; **o** 1Sa 7:12; Ps 46:1; **p** Ps 38:21; Ps 88:1; **q** Ps 69:8; Mt 10:21; **r** Jes 40:11; Jes 49:15; **s** 1Kon 8:36; Ps 25:4; Ps 86:11; Jes 30:20; Jes 54:13; **t** Ps 31:8; Ps 35:25; Ps 41:2; Ps 41:11.

Want valse getuigen zijn tegen mij opgestaan[a]
En hij die geweld ontketent.[b]
13 Indien ik niet het geloof had gehad de goedheid van Jehovah te zien in het land der levenden[c] —!
14 Hoop op Jehovah;[d] wees moedig en laat uw hart sterk zijn.[e]
Ja, hoop op Jehovah.[f]

Van David.

28 Tot u, o Jehovah, blijf ik roepen.[g]
O mijn Rots, wees niet doof voor mij,[h]
Opdat gij u niet stilhoudt tegenover mij[i]
En ik niet hoef te worden als zij die in de kuil neerdalen.[j]
2 Hoor de stem van mijn smekingen, wanneer ik tot u schreeuw om hulp,
Wanneer ik mijn handen ophef[k] naar het binnenste vertrek van uw heilige plaats.[l]
3 Ruk mij niet weg met de goddelozen en met de beoefenaars van wat schadelijk is,[m]
Degenen die vrede spreken met hun metgezellen,[n] terwijl er kwaad in hun hart is.[o]
4 Geef hun naar de wijze waarop zij te werk gaan[p]
En naar de slechtheid van hun praktijken.[q]
Ja, geef hun naar het werk van hun handen.[r]
Vergeld hun naar hun eigen doen.[s]
5 Want zij slaan geen acht op de activiteiten van Jehovah,[t]
Noch op het werk van zijn handen.[u]
Hij zal hen omverhalen en niet opbouwen.
6 Gezegend zij Jehovah, want hij heeft de stem van mijn smekingen gehoord.[v]
7 Jehovah is mijn sterkte[w] en mijn schild.[x]
Op hem heeft mijn hart vertrouwd,[a]
En ik ben geholpen, zodat mijn hart uitbundige vreugde heeft,[b]
En met mijn lied zal ik hem prijzen.[c]
8 Jehovah is een sterkte voor zijn volk,[d]
En hij is een veste van de grootse redding van zijn gezalfde.[e]
9 Red toch uw volk, en zegen uw erfdeel;[f]
En weid hen en draag hen tot onbepaalde tijd.[g]

Een melodie van David.

29 Schrijft aan Jehovah, o GIJ zonen der sterken,
Schrijft aan Jehovah heerlijkheid en sterkte toe.[h]
2 Schrijft aan Jehovah de heerlijkheid van zijn naam toe.[i]
Buigt U neer voor Jehovah in heilige feestdos.[j]
3 De stem van Jehovah is over de wateren;[k]
De glorierijke God[l] zelf heeft gedonderd.[m]
Jehovah is over vele wateren.[n]
4 De stem van Jehovah is krachtig;[o]
De stem van Jehovah is prachtig.[p]
5 De stem van Jehovah breekt de ceders;
Ja, Jehovah breekt de ceders van de Libanon aan stukken,[q]
6 En hij laat ze rondhuppelen als een kalf,[r]
De Libanon en de Sirjon[s] als de zonen van wilde stieren.
7 De stem van Jehovah houwt met de vuurvlammen;[t]
8 Ja, de stem van Jehovah doet de wildernis ineenkrimpen,[u]
Jehovah doet de wildernis van Kades[v] ineenkrimpen.

PSALM 27

a Ps 35:11; Mt 26:59; Han 6:11
b Han 9:1
c Job 33:30; Jer 11:19; Ez 26:20
d Ps 25:3
e Ps 31:24; Jes 40:31
f Ps 62:5; Ps 130:5; Ro 15:13

PSALM 28

g Ps 18:3
h De 32:4; Ps 42:9; Jes 26:4
i Ps 35:22; Ps 83:1
j Job 33:28; Ps 30:9; Ps 69:15; Jes 38:18
k 2Kr 6:13
l Ps 5:7
m Nu 16:26; Ps 26:9
n Ps 62:4; Jer 9:8
o Ps 7:14; Ps 36:4; Sp 26:25
p Ps 59:12; Jer 18:22; 2Ti 4:14
q Ps 21:10
r Ps 62:12; Mt 25:45; Opb 22:12
s 2Th 1:6
t Job 34:27; Jes 5:12
u Ps 8:3; Ps 19:1; Jes 40:26
v Ps 66:20
w Jes 12:2; Ef 6:10
x Ge 15:1; 2Sa 22:3; Ps 3:3; Ps 84:11

2e kolom

a Ps 13:5; Ps 56:4
b Jes 61:10
c Ex 15:1
d 1Sa 16:13; 2Sa 22:3
e Ps 20:6; Heb 5:7
f Nu 23:20; De 9:29
g De 32:11; Ps 78:71; Jes 40:11

PSALM 29

h 1Kr 16:28; Ps 96:7; Hab 3:3
i Ps 96:8
j 2Kr 20:21
k Ps 18:13
l Han 7:2
m 1Sa 7:10; Job 37:5
n Ps 93:4; Ps 104:3; o Job 26:11; Ez 10:5; p Job 40:9; q Jes 2:13; r Ps 114:4; Jer 4:24; s De 3:9; t Ex 19:18; Ps 77:18; Ps 144:5; Heb 12:18; u Jes 13:13; Heb 12:26; v Nu 13:26.

9 Ja, de stem van Jehovah doet
de hinden ineenkrimpen
van weeën[a]
En ontbloot de wouden.[b]
En in zijn tempel zegt een
ieder: „Glorie!”[c]
10 Op de geweldige vloed heeft
Jehovah plaats genomen;[d]
En Jehovah zetelt als ko-
ning tot onbepaalde tijd.[e]
11 Jehovah zelf zal inderdaad
sterkte aan zijn volk schen-
ken.[f]
Jehovah zelf zal zijn volk
zegenen met vrede.[g]

Een melodie. Een lied bij de inwijding
van het huis.[h] Van Dạvid.

30 Ik zal u verhogen, o Jeho-
vah, want gij hebt mij
omhooggetrokken[i]
En gij hebt niet toegelaten
dat mijn vijanden zich
over mij verheugen.[j]
2 O Jehovah, mijn God, ik
schreeuwde tot u om hulp,
en gij hebt mij toen gene-
zen.[k]
3 O Jehovah, gij hebt mijn ziel
uit Sjeọọl zelf doen opko-
men;[l]
Gij hebt mij in het leven ge-
houden, opdat ik niet in
de kuil zou afdalen.[m]
4 Bezingt Jehovah met melo-
dieën, o GIJ zijn loyalen,[n]
Brengt dank aan zijn heilige
gedachtenis;[o]
5 Want onder zijn toorn te zijn,
is voor een ogenblik,[p]
Onder zijn goede wil te zijn,
is voor het hele leven.[q]
In de avond kan geween zijn
intrek nemen,[r] maar in de
morgen is er vreugdege-
roep.[s]
6 Wat mij betreft, ik heb in mijn
onbezorgdheid gezegd:[t]
„Nimmer zal ik aan het wan-
kelen worden gebracht.”[u]
7 O Jehovah, in uw goede wil
hebt gij mijn berg in sterk-
te doen staan.[v]
Gij hebt uw aangezicht ver-
borgen; ik geraakte ont-
steld.[w]

PSALM 29

a Job 39:1
b Jes 10:18
Ez 20:47
c Ps 48:9
Ps 63:2
Ps 134:1
Ps 135:2
d Ge 6:17
Job 38:25
e Ps 10:16
1Ti 1:17
f Ps 28:9
Jes 40:29
g Nu 6:26
Ps 72:7
Ps 147:14
Ro 15:33
1Kor 1:3

PSALM 30

h 2Sa 5:11
i Ps 28:9
j Ps 25:2
Ps 41:11
k Ge 20:17
Ex 15:26
2Kon 20:5
Ps 6:2
Ps 103:3
l Ps 16:10
Ps 86:13
Han 2:31
m Ps 28:1
Jes 38:17
Jon 2:6
n 1Kr 16:4
Ps 32:11
Ps 145:10
o Ex 3:15
Ps 97:12
p Jes 12:1
Jes 54:8
2Kor 4:17
q Ps 63:3
r Ps 6:6
s Ps 126:5
t Job 29:18
u Ps 15:5
Ps 16:8
v 2Sa 5:12
Ps 89:17
w Job 34:29
Ps 10:1
Ps 143:7

2e kolom

a Ps 34:6
Ps 77:1
b Fil 4:6
c Ps 28:1
d Ps 6:5
Ps 88:11
Ps 115:17
Pr 9:10
e Jes 38:18
f Ps 143:1
g Ps 28:7
Ps 54:4
h 2Sa 6:14
Pr 3:4
Jer 31:4
i Jes 61:3
j Ps 16:9
Ps 57:8
k Ps 9:1

PSALM 31

l Ps 18:2

8 Tot u, o Jehovah, bleef ik roe-
pen;[a]
En tot Jehovah bleef ik om
gunst smeken.[b]
9 Wat voor gewin is er in mijn
bloed, wanneer ik in de
kuil neerdaal?[c]
Zal het stof u prijzen?[d] Zal
het van uw waarachtig-
heid vertellen?[e]
10 Hoor, o Jehovah, en betoon
mij gunst.[f]
O Jehovah, toon u mijn hel-
per.[g]
11 Gij hebt mijn rouw voor mij in
gedans veranderd;[h]
Gij hebt mijn boetezak los-
gemaakt en houdt mij met
verheuging omgord,[i]
12 Opdat [mijn] heerlijkheid u
met melodieën moge be-
zingen en niet het stilzwij-
gen bewaart.[j]
O Jehovah, mijn God, tot on-
bepaalde tijd wil ik u prij-
zen.[k]

Aan de leider.
Een melodie van Dạvid.

31 Tot u, o Jehovah, heb ik mijn
toevlucht genomen.[l]
O moge ik nimmer be-
schaamd worden.[m]
Verschaf mij in uw recht-
vaardigheid ontkoming.[n]
2 Neig tot mij uw oor.[o]
Bevrijd mij snel.[p]
Word mij tot een rotsvesting,[q]
Tot een huis van vestingen
om mij te redden.[r]
3 Want gij zijt mijn steile rots
en mijn vesting;[s]
En ter wille van uw naam[t]
zult gij mij leiden en gelei-
den.[u]
4 Gij zult mij uit het net halen
dat men voor mij verbor-
gen heeft,[v]
Want gij zijt mijn vesting.[w]
5 Aan uw hand vertrouw ik
mijn geest toe.[x]

m Ps 22:5; Jes 49:23; Ro 5:5; Ro 10:11; n Ps 143:1; o Ps 71:2; Ps 130:2; p Ps 40:17; Ps 70:1; Lu 18:8; q 2Sa 22:3; Ps 18:2; Ps 94:22; r Ps 71:3; s 2Sa 22:2; t Ps 25:11; Jer 14:7; u Ps 23:3; v Ps 25:15; Ps 91:3; Mt 6:13; w Sp 18:10; x Lu 23:46; Han 7:59.

Gij hebt mij verlost,[a] o Jehovah, de God der waarheid.[b]
6 Ik haat werkelijk hen die achting betuigen aan waardeloze, ijdele afgoden;[c]
Wat mij evenwel betreft, ik vertrouw werkelijk op Jehovah.[d]
7 Ik wil blij zijn en mij verheugen in uw liefderijke goedheid,[e]
Daar gij mijn ellende hebt gezien;[f]
Gij hebt omtrent de noden van mijn ziel geweten,[g]
8 En gij hebt mij niet in de hand van de vijand overgeleverd.[h]
Gij hebt mijn voeten in een ruime plaats doen staan.[i]
9 Betoon mij gunst, o Jehovah, want ik verkeer erg in benauwdheid.[j]
Van kommer is mijn oog zwak geworden,[k] mijn ziel en mijn buik.[l]
10 Want met droefheid is mijn leven ten einde gelopen,[m]
En mijn jaren in zuchten.[n]
Wegens mijn dwaling is mijn kracht gestruikeld,[o]
En zelfs mijn beenderen zijn zwak geworden.[p]
11 Bezien vanuit het standpunt van allen die blijk geven van vijandschap jegens mij,[q] ben ik tot een smaad geworden,[r]
En voor mijn buren in hoge mate,[s]
En een schrik voor mijn bekenden.[t]
Wanneer zij mij buiten zagen, zijn zij van mij weggevlucht.[u]
12 Als iemand die dood is [en] niet in het hart, ben ik vergeten;[v]
Ik ben geworden als een beschadigd vat;[w]
13 Want ik heb het slechte bericht [uitgebracht] door velen gehoord,[x]
Verschrikking aan alle kanten.[y]
Wanneer zij zich als één [blok] aaneensluiten tegen mij,[a]
Is het om mijn ziel weg te nemen dat zij in werkelijkheid plannen smeden.[b]
14 Maar ik — op u heb ik mijn vertrouwen gesteld, o Jehovah.[c]
Ik heb gezegd: „Gij zijt mijn God.”[d]
15 Mijn tijden zijn in uw hand.[e]
Bevrijd mij uit de hand van mijn vijanden en van hen die mij achtervolgen.[f]
16 Doe toch uw aangezicht over uw knecht lichten.[g]
Red mij in uw liefderijke goedheid.[h]
17 O Jehovah, moge ik niet beschaamd worden, want ik heb u aangeroepen.[i]
Mogen de goddelozen beschaamd worden;[j]
Mogen zij het stilzwijgen bewaren in Sjeoǫl.[k]
18 Mogen de leugenlippen verstommen,[l]
Die onbeteugeld, in hoogmoed en verachting tegen de rechtvaardige[m] spreken.[n]
19 Hoe overvloedig is uw goedheid,[o] die gij als een schat hebt weggelegd voor hen die u vrezen![p]
[Die] gij hebt betoond aan hen die tot u hun toevlucht nemen,
Ten aanschouwen van de mensenzonen.[q]
20 Gij zult hen schuilhouden in de schuilplaats van uw persoon[r]
Voor de samenrottingen van mannen.[s]
Gij zult hen verbergen in uw hut voor het geruzie van tongen.[t]
21 Gezegend zij Jehovah,[u]
Want hij heeft mij wonderbare liefderijke goedheid betoond[v] in een stad in benarde omstandigheden.[w]

PSALM 31
a Ps 71:23
b De 32:4 Heb 6:18
c Jer 10:8 Jon 2:8 1Kor 8:4
d Ps 25:2
e Ps 13:5
f Ps 9:13
g Ps 142:3 1Kor 8:3 Ga 4:9
h De 32:30 1Sa 17:46
i Ps 4:1 Ps 18:19
j Sp 14:10
k Job 17:7 Ps 6:7 Ps 88:9
l Ps 6:2 Ps 22:14
m Ps 88:15 Sp 15:13
n Ps 71:9
o Ps 106:43
p Ps 32:3 Ps 102:3
q Ps 6:7 Mt 10:22 Mt 24:9 Lu 21:17
r Ps 22:6 Ps 42:10 Ps 102:8 Jes 53:4 Ro 15:3 1Pe 4:14
s Job 19:13 Ps 38:11
t Ps 88:8
u Mt 26:56 2Ti 4:16
v Ps 88:5
w Ro 9:22
x Jer 20:10 Lu 23:2
y Ps 57:4 Jer 6:25

2e kolom
a Lu 22:2 Lu 23:1
b Mt 27:1
c Ps 56:4
d Ps 16:2 Ps 43:5 Jo 20:17
e 2Sa 7:12
f Ps 142:6
g Nu 6:25 Ps 67:1 Ps 80:3 Ro 9:15
h Ps 6:4
i Ps 25:2 Ps 69:6 Jes 50:7 Mt 27:46
j Ne 4:4 Ne 6:16 Ps 6:10 Jes 41:11 Jer 20:11
k 1Sa 2:9 Ps 115:17 Pr 9:5
l Ps 12:3 Ps 63:11
m 2Kr 32:16 Mt 10:25 Han 25:7
n Ps 94:4
o Ps 73:1 Jes 63:7
p Jes 64:4; 1Kor 2:9; **q** Ps 126:2; Jes 26:12; **r** Ps 27:5; Ps 32:7; Han 3:19; **s** Ps 86:14; **t** Ps 64:3; **u** Ru 4:14; 1Sa 25:39; Ps 68:19; Lu 1:68; **v** Ps 17:7; **w** 1Sa 23:7.

22 Wat mij betreft, ik zei toen ik
in paniek geraakte:[a]
„Ik zal stellig worden uitgeroeid van voor uw ogen.”[b]
Voorwaar, gij hebt de stem van mijn smekingen gehoord, toen ik tot u schreeuwde om hulp.[c]
23 O hebt Jehovah lief, al GIJ zijn loyalen.[d]
De getrouwen beveiligt Jehovah,[e]
Maar hij vergeldt bovenmate al wie blijk geeft van hoogmoed.[f]
24 Weest moedig, en moge UW hart sterk zijn,[g]
GIJ allen die op Jehovah wacht.[h]

Van David. Maskil.

32 Gelukkig is hij wiens opstandigheid wordt vergeven, wiens zonde wordt bedekt.[i]
2 Gelukkig is de mens wie Jehovah de dwaling niet toerekent,[j]
En in wiens geest geen bedrog is.[k]
3 Toen ik bleef zwijgen, teerden mijn beenderen weg door mijn gekerm de gehele dag.[l]
4 Want dag en nacht was uw hand zwaar op mij.[m]
Mijn levenssap is veranderd als in de droge zomerhitte.[n] *Sela*.
5 Ten slotte beleed ik u mijn zonde, en mijn dwaling bedekte ik niet.[o]
Ik zei: „Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen aan Jehovah.”[p]
En gijzelf hebt de dwaling van mijn zonden vergeven.[q] *Sela*.
6 Daarom zal iedere loyale persoon tot u bidden[r]
Op slechts zulk een tijd dat gij te vinden zijt.[s]
Wat de vloed van vele wateren betreft, ze zullen hemzelf niet bereiken.[t]
7 Gij zijt een schuilplaats voor mij; gij zult mij beveiligen voor de benauwdheid zelf.[a]
Met vreugdekreten bij het verschaffen van ontkoming zult gij mij omringen.[b] *Sela*.
8 „Ik zal u inzicht schenken en u onderrichten in de weg die gij dient te gaan.[c]
Ik wil raad geven met mijn oog op u.[d]
9 Maakt U niet als een paard of muildier zonder verstand,[e]
Wier vurigheid zelfs door toom of halster bedwongen dient te worden[f]
Voordat [ze] tot u zullen naderen.”[g]
10 Talrijk zijn de smarten die de goddeloze heeft;[h]
Maar wat degene betreft die op Jehovah vertrouwt, louter liefderijke goedheid omringt hem.[i]
11 Verheugt U in Jehovah en weest blij, GIJ rechtvaardigen;[j]
En heft een vreugdegeroep aan, GIJ allen die oprecht van hart zijt.[k]

33 Heft een vreugdegeroep aan, O GIJ rechtvaardigen, vanwege Jehovah.[l]
Van de zijde der oprechten is lofzang passend.[m]
2 Brengt Jehovah dank op de harp;[n]
Speelt op een tiensnarig instrument[o] melodieën voor hem.
3 Zingt hem een nieuw lied;[p]
Doet UW best bij het spelen op de snaren onder gejuich.[q]
4 Want het woord van Jehovah is oprecht,[r]
En al zijn werk [geschiedt] in getrouwheid.[s]

PSALM 31

a 1Sa 23:26
b Ps 88:16; Klg 3:54; Jon 2:4
c 2Kr 33:13; Ps 6:9; Sp 15:29; Heb 5:7
d De 10:12; De 30:20; Ps 34:9
e 1Sa 2:9; Ps 145:20
f 2Sa 22:28; Job 40:11; Ps 94:2; Jes 2:11; Jak 4:6; 1Pe 5:5
g Ps 27:14; Jes 35:4
h Ge 49:18; Ps 62:1; Ps 71:14; Klg 3:21; Mi 7:7; Tit 2:13

PSALM 32

i Ps 85:2; Jes 1:18; Han 3:19; Ro 4:7
j Le 17:4; Ro 5:13; 2Kor 5:19
k Jo 1:47
l Sp 28:13
m Ps 38:2
n Job 30:30; Ps 63:1; Ps 102:3
o Ps 38:18; Ps 51:4; 1Jo 1:9
p Le 5:5; 2Sa 12:13; 2Kr 30:22; Ps 38:18; Ps 41:4; Mt 3:6
q Ps 86:5; Ps 103:3; Jes 44:22; Ho 14:2; Lu 7:47
r Ps 65:2; 2Kor 1:3
s Ps 69:13; Jes 55:6
t Ps 124:4; Opb 12:16

2e kolom

a Ps 9:9; Ps 27:5; Ps 119:114
b Ex 15:1; Re 5:1; 2Sa 22:1
c Ps 27:11; Ps 86:11; Jer 7:23
d Sp 3:6
e Job 35:11; Sp 26:3; Jer 8:6
f Jer 31:18; Jak 3:3
g Job 35:11
h Sp 13:21; Ro 2:9

i Ps 34:8; Sp 16:20; Jer 17:7; **j** Ps 68:3; Fil 4:4; **k** Ps 64:10; **PSALM 33** **l** Ps 32:11; Ps 97:12; Fil 4:4; **m** Ps 147:1; **n** Ps 81:2; **o** Ps 92:3; Ps 144:9; **p** Ps 40:3; Ps 98:1; Ps 149:1; Jes 42:10; Opb 5:9; **q** 1Kr 13:8; Ef 5:19; **r** Ps 12:6; Sp 30:5; **s** Ps 111:7.

5 Hij heeft rechtvaardigheid en
gerechtigheid lief.[a]
Van de liefderijke goedheid
van Jehovah is de aarde
vol.[b]
6 Door het woord van Jehovah
werden de hemelen zelf
gemaakt,[c]
En door de geest van zijn
mond heel hun heerle-
ger.[d]
7 Hij vergadert als door een
dam de wateren der zee,[e]
Plaatst de woelige wateren
in voorraadschuren.
8 Laten allen [op] de aarde Je-
hovah vrezen.[f]
Laten voor hem alle bewo-
ners van het productieve
land bevreesd zijn.[g]
9 Want hijzelf zei [het], en het
werd;[h]
Hijzelf gebood, en toen stond
het er.[i]
10 Jehovah zelf heeft de raad der
natiën verbroken;[j]
Hij heeft de gedachten der
volken verijdeld.[k]
11 Het is de raad van Jehovah
die tot onbepaalde tijd zal
standhouden;[l]
De gedachten van zijn hart
zijn voor het ene geslacht
na het andere geslacht.[m]
12 Gelukkig is de natie wier God
Jehovah is,[n]
Het volk dat hij als zijn erf-
deel heeft gekozen.[o]
13 Vanuit de hemel heeft Jeho-
vah gekeken,[p]
Hij heeft alle mensenzonen
gezien.[q]
14 Vanuit de vaste plaats waar
hij woont,[r]
Heeft hij met gespannen
aandacht gekeken naar
allen die op de aarde wo-
nen.
15 Hij vormt hun harten alle te
zamen;[s]
Hij beschouwt al hun wer-
ken.[t]
16 Geen koning wordt gered
door de overvloed van
strijdkrachten;[u]
Een sterke man zelf wordt
niet bevrijd door de over-
vloed van kracht.[v]

PSALM 33

a Job 37:23 Ps 11:7 Ps 45:7
b Ps 145:16 Han 14:17
c Heb 11:3 2Pe 3:5
d Ge 2:1 Ps 104:30
e Ge 1:9 Job 26:10 Job 38:8 Sp 8:29 Jer 5:22
f Opb 14:7
g Ps 76:7
h Ge 1:3 Ps 148:5
i Ps 119:90
j Jes 8:10 Jes 19:3
k Ps 21:11 Ps 140:8
l Job 23:13 Sp 19:21 Jes 46:10
m Ps 92:5 Jes 55:8 Jer 29:11
n De 33:29 Ps 144:15
o Ps 65:4 Ps 135:4 1Pe 2:9
p Ps 11:4 Ps 14:2 Sp 15:3
q Heb 4:13
r 1Kon 8:30 Ps 115:3
s 1Kr 28:9 Ps 105:25
t Job 34:21 Sp 24:12
u Joz 11:6 2Kr 32:21
v Ps 44:5 Jer 9:23

2e kolom

a De 17:16 2Kon 7:7 Ps 20:7 Sp 21:31 Jes 31:1 Ho 14:3
b Ps 147:10
c Job 36:7 Ps 34:15 1Pe 3:12
d Ps 147:11
e Ps 56:13
f Ps 37:19 Jes 33:16
g Ps 62:1 Ps 130:6
h Ge 15:1 De 33:29 Ps 18:2 Ps 115:9
i Ps 13:5 Za 10:7
j 1Kr 16:10 Ps 28:7 Sp 18:10
k Ps 32:10 Ps 119:76
l Ps 31:24 Mi 7:7

17 Voor redding is het paard
niets dan bedrog,[a]
En door de overvloed van
zijn vitale kracht ver-
schaft het geen ontko-
ming.[b]
18 Zie! Het oog van Jehovah is
[gekeerd] naar hen die
hem vrezen,[c]
Naar hen die op zijn liefde-
rijke goedheid wachten,[d]
19 Om hun ziel van de dood zelf
te bevrijden,[e]
En hen tijdens hongersnood
in het leven te houden.[f]
20 Ja, onze ziel heeft verwacht-
tend naar Jehovah uitge-
zien.[g]
Onze hulp en ons schild is
hij.[h]
21 Want in hem verheugt zich
ons hart;[i]
Want in zijn heilige naam
hebben wij ons vertrou-
wen gesteld.[j]
22 Laat uw liefderijke goedheid,
o Jehovah, op ons blijken
te zijn,[k]
Net zoals wij op u zijn blij-
ven wachten.[l]

Van Davi d, toen hij zijn gezonde verstand vermomde[m] voor het aangezicht van Abimelech, zodat deze hem wegjoeg en hij heenging.

אָלֶף [*A´lef*]

34 Ik wil Jehovah te allen
tijde zegenen;[n]
Voortdurend zal zijn lof in
mijn mond zijn.[o]

בֵּית [*Bēth*]

2 Op Jehovah zal mijn ziel zich
beroemen;[p]
De zachtmoedigen zullen
het horen en zich verheu-
gen.[q]

גִּימֶל [*Gi´mel*]

3 O maakt met mij Jehovah
groot,[r]
En laten wij te zamen zijn
naam verhogen.[s]

PSALM 34 **m** 1Sa 21:13; **n** Han 16:25; Ef 5:20; **o** Ps 44:8; Ps 71:8; **p** Jes 45:25; Jer 9:24; 1Kor 1:31; **q** Ps 119:74; **r** Ps 35:27; Ps 69:30; Lu 1:46; **s** Ps 148:13.

ד [*Da´leth*]

4 Ik heb Jehovah geraadpleegd
en hij heeft mij geantwoord,[a]
En uit al mijn verschrikkingen heeft hij mij bevrijd.[b]

ה [*He´*]

5 Zij zagen naar hem op en gingen stralen,[c]
En hun aangezicht zelf kon onmogelijk schaamrood worden.[d]

ז [*Za´jin*]

6 Deze ellendige riep, en Jehovah zelf hoorde.[e]
En uit al zijn noden redde Hij hem.[f]

ח [*Chēth*]

7 De engel van Jehovah legert zich rondom degenen die hem vrezen,[g]
En hij verlost hen.[h]

ט [*Tēth*]

8 Proeft en ziet dat Jehovah goed is;[i]
Gelukkig is de fysiek sterke man die tot hem zijn toevlucht neemt.[j]

י [*Jōdh*]

9 Vreest Jehovah, GIJ zijn heiligen,[k]
Want er is geen gebrek voor degenen die hem vrezen.[l]

כ [*Kaf*]

10 Ja, de jonge leeuwen met manen hebben weinig voorhanden gehad en honger geleden;[m]
Maar wie Jehovah zoeken, hun zal niets goeds ontbreken.[n]

ל [*La´medh*]

11 Komt, GIJ zonen, luistert naar mij;[o]
De vrees voor Jehovah, die zal ik U leren.[p]

מ [*Mem*]

12 Wie is de man die lust heeft in het leven,[q]
Die genoeg dagen liefheeft om het goede te zien?[r]

נ [*Noen*]

13 Beveilig uw tong voor wat slecht is,[s]
En uw lippen voor het spreken van bedrog.[a]

ס [*Sa´mekh*]

14 Keer u af van wat slecht is en doe wat goed is;[b]
Zoek vrede en streef die na.[c]

ע [*'A´jin*]

15 De ogen van Jehovah zijn [gewend] naar de rechtvaardigen,[d]
En zijn oren naar hun hulpgeschreeuw.[e]

פ [*Pe'*]

16 Het aangezicht van Jehovah is tegen hen die doen wat slecht is,[f]
Om hun vermelding van de aarde zelf af te snijden.[g]

צ [*Tsa·dhē´*]

17 Zij riepen luid, en Jehovah zelf hoorde,[h]
En uit al hun noden heeft hij hen bevrijd.[i]

ק [*Qōf*]

18 Jehovah is nabij de gebrokenen van hart;[j]
En de verbrijzelden van geest redt hij.[k]

ר [*Rēsj*]

19 Talrijk zijn de rampspoeden van de rechtvaardige,[l]
Maar uit die alle bevrijdt Jehovah hem.[m]

ש [*Sjin*]

20 Hij behoedt al zijn beenderen;
Niet één ervan is gebroken.[n]

ת [*Taw*]

21 Rampspoed zal de góddeloze ter dood brengen;[o]
En juist zij die de rechtvaardige haten, zullen voor schuldig gehouden worden.[p]

22 Jehovah verlost de ziel van zijn knechten;[q]
En geen van hen die tot hem hun toevlucht nemen, zal voor schuldig gehouden worden.[r]

PSALM 34

a Lu 11:9; Heb 5:7
b Ps 18:48; Ps 144:10
c 2Kor 3:18
d Ps 37:19
e Ps 3:4; Ps 10:17
f 2Sa 22:1
g 2Kon 6:17; Ps 91:11; Mt 18:10; Han 5:19; Han 12:11; Heb 1:14
h 2Kon 19:35; Da 6:22
i Jer 31:14; 1Pe 2:3
j Ps 84:12; Ps 94:22
k Ge 22:12; Ps 19:9; Ho 3:5
l Ps 23:1; Fil 4:19
m Job 4:11
n Ps 23:6; Ps 84:11; Lu 1:53
o Sp 4:1
p Job 28:28; Ps 111:10; Sp 1:7; Sp 8:13
q De 6:2; De 30:20; Ps 21:4; Ps 91:16; Mt 7:14; 1Pe 3:10
r Ps 4:6; Pr 2:3
s Ps 39:1; Sp 15:4; Jak 1:26; Jak 3:8

2e kolom

a Sp 12:19; Sp 12:22; Kol 3:9; 1Pe 2:1
b Ps 37:27; Ps 97:10; Sp 3:7; Jes 1:16; Am 5:15; Ro 12:9
c Mt 5:9; Ro 12:18; Heb 12:14; 1Pe 3:11
d Job 36:7; Ps 33:18; 1Pe 3:12
e Ps 10:17; Ps 18:6; Ps 94:9; Jes 59:1
f Le 17:10; Jer 44:11; Ez 14:8; Am 9:4
g Ps 10:16; Ps 37:10; Sp 10:7; Jes 26:14
h Ps 30:2; Ps 91:15; Ps 145:18

i 2Kr 32:22; Ps 91:15; Han 12:11; **j** Ps 147:3; Jes 61:1; **k** Ps 51:17; Jes 57:15; Jes 66:2; Lu 4:18; **l** Sp 24:16; Han 14:22; 2Ti 3:12; **m** Da 6:22; 1Kor 10:13; **n** Jo 19:36; **o** Ps 94:23; Jes 3:11; **p** Ps 89:23; Jo 7:7; **q** 1Kon 1:29; Ps 71:23; Ps 103:4; Klg 3:58; **r** Ps 9:10; Ps 84:11.

Van David.

35 Verdedig toch mijn zaak,
o Jehovah, tegenover
mijn tegenpartijen;[a]
Strijd tegen hen die mij
bestrijden.[b]
2 Grijp de beukelaar en het grote schild,[c]
En sta toch op, mij te hulp,[d]
3 En trek de speer en de dubbele
bijl om hen die mij achtervolgen tegemoet te gaan.[e]
Zeg tot mijn ziel: „Ik ben uw
redding.”[f]
4 Mogen beschaamd en te schande
worden wie mijn ziel
zoeken.[g]
Mogen achterwaarts wijken
en schaamrood worden
wie rampspoed tegen mij
beramen.[h]
5 Mogen zij als kaf voor de wind
worden,[i]
En laat Jehovah’s engel [hen]
voortdrijven.[j]
6 Laat hun weg tot duisternis
en glibberige plaatsen worden,[k]
En laat Jehovah’s engel hen
achtervolgen.
7 Want zonder reden hebben zij
hun vangnetkuil voor mij
verborgen;[l]
Zonder reden hebben zij die
voor mijn ziel gegraven.[m]
8 Laat het verderf over hem komen
zonder dat hij het
weet,[n]
En laat zijn eigen net dat
hij verborgen heeft, hem
vangen;[o]
Laat hem er ten verderve in
vallen.[p]
9 Maar laat mijn eigen ziel blij
zijn in Jehovah;[q]
Laat haar uitbundige vreugde hebben in zijn redding.[r]
10 Ja, laten al mijn beenderen
zeggen:[s]
„O Jehovah, wie is als gij,[t]
Die de ellendige bevrijdt van
wie sterker is dan hij,[u]
En de ellendige en arme
van degene die hem berooft?”[v]
11 Gewelddadige getuigen staan
op;[a]
Wat ik niet geweten heb,
vragen zij mij.[b]
12 Zij vergelden mij kwaad voor
goed,[c]
Smartelijke beroving voor
mijn ziel.[d]
13 Wat mij betreft, wanneer zij
ziek werden, was mijn
kleding een zak,[e]
Met vasten kwelde ik mijn
ziel,[f]
En op mijn boezem placht
mijn eigen gebed terug te
keren.[g]
14 Als om een metgezel, als om
een broer van mij,[h]
Zo liep ik rond als iemand
die rouwt om een moeder.[i]
Bedroefd boog ik mij neer.
15 Maar bij mijn kreupel gaan
verheugden zij zich en vergaderden zich;[j]
Zij verzamelden zich tegen
mij,[k]
Terwijl zij [mij] neersloegen
zonder dat ik het wist;[l]
Zij verscheurden [mij] en
zwegen niet stil.[m]
16 Onder de afvalligen, die spotten om een koek,[n]
Was er een geknars van hun
tanden, ja, tegen mij.[o]
17 O Jehovah, hoe lang zult gij
[het] blijven aanzien?[p]
Breng mijn ziel toch weder
van hun verwoestingen,[q]
Ja, mijn enige[r] van de jonge
leeuwen met manen.
18 Ik wil u prijzen in de grote
gemeente;[s]
Onder een talrijk volk zal ik
u loven.[t]
19 O mogen zij die zonder grond
mijn vijanden zijn, zich
niet over mij verheugen;[u]
Wat hen betreft die mij zonder reden haten, laten zij
niet met het oog knippen.[v]
20 Want niet van vrede spreken
zij;[w]

PSALM 35

a 1Sa 24:15
Ps 43:1
Ps 119:154
b Ex 14:25
Joz 10:42
Ps 3:7
c Ex 15:3
d Ps 33:20
Jes 42:13
e 1Sa 23:26
f Ps 62:7
Jes 12:2
g Ps 40:14
Ps 70:2
Jer 17:18
h Ps 35:26
i Ps 1:4
Jes 17:13
Ho 13:3
Mt 3:12
j Ex 14:19
Jes 37:36
Han 12:23
k Ps 73:18
Sp 4:19
Jer 23:12
l Ps 140:5
m Ps 119:85
n Sp 29:1
o Ps 7:15
Ps 9:15
Ps 57:6
Ps 141:10
p Es 7:10
Ps 69:22
Ro 11:9
q 1Sa 2:1
Hab 3:18
r Ps 13:5
Ps 21:1
s Ps 22:14
t Ex 15:11
Ps 71:19
u Ps 18:17
Ps 37:40
v Ps 40:17
Sp 22:23

2e kolom

a Ps 27:12
Mt 26:59
b Han 6:13
c 1Sa 19:5
Ps 38:20
Ps 109:5
Jer 18:20
Jo 10:32
Jo 18:23
d 1Sa 20:33
e Job 30:25
Ps 69:11
f Le 16:31
1Kon 21:27
Jes 58:3
g Lu 10:6
h 2Sa 1:17
i Ge 24:67
j Sp 17:5
k Ps 71:10
l Mt 27:30
m Mt 27:29
n Jo 18:28
o Job 16:9
Ps 37:12
Han 7:54
p Hab 1:13
q Ps 69:14
Ps 142:6
r Ps 22:20
Ps 57:4

s Ps 22:22; Ps 40:9; Ps 111:1; Heb 2:12; t Ro 15:9; u Ps 25:2; v Ps 69:4; Sp 6:13; Jo 15:25; w Mt 26:4.

Maar tegen de stillen der aarde
Blijven zij bedrieglijke dingen beramen.[a]
21 En zij sperren tegen mij hun mond wijd open.[b]
Zij hebben gezegd: „Ha! Ha! ons oog heeft [het] gezien."[c]
22 Gij hebt [het] gezien, o Jehovah.[d] Blijf niet zwijgen.[e]
O Jehovah, houd u niet ver van mij.[f]
23 Ontwaak toch en word toch wakker voor mijn recht,[g]
O mijn God, ja Jehovah, voor mijn rechtsgeding.[h]
24 Richt mij naar uw rechtvaardigheid, o Jehovah, mijn God,[i]
En mogen zij zich niet over mij verheugen.[j]
25 O mogen zij niet in hun hart zeggen: „Ha, onze ziel!"[k]
Mogen zij niet zeggen: „Wij hebben hem verzwolgen."[l]
26 Laten te zamen beschaamd en schaamrood worden[m]
Wie verheugd zijn over mijn rampspoed.[n]
Laten met schaamte en schande bekleed worden[o] wie een groot air tegen mij aannemen.[p]
27 Laten een vreugdegeroep aanheffen en zich verheugen wie behagen scheppen in mijn rechtvaardigheid,[q]
En laten zij voortdurend zeggen:[r]
„Jehovah worde grootgemaakt, die behagen heeft in de vrede van zijn knecht."[s]
28 En laat mijn eigen tong met gedempte stem van uw rechtvaardigheid gewagen,[t]
Van uw lof de gehele dag.[u]

Aan de leider.
Van Jehovah's knecht, David.

36 De uitspraak van overtreding is voor de goddeloze in het binnenste van zijn hart;[v]
Geen angst voor God staat hem voor ogen.[w]

PSALM 35

a Ps 31:13 Jer 11:19 Mt 12:24 1Pe 2:22
b Ps 22:13
c Ps 70:3
d Ex 3:7 Han 7:34
e Ps 28:1 Ps 50:21 Ps 83:1
f Ps 10:1 Ps 71:12
g Ps 44:23
h Ps 119:154
i Ps 7:8 Ps 26:1 Ps 96:13 Jes 11:4
j Ps 13:4
k Ps 70:3
l Ps 27:12 Ps 41:2 Ps 56:1
m Ps 40:14
n Jo 16:20
o Ps 132:18
p Ps 38:16
q Ro 12:15 1Kor 12:26
r Ps 70:4
s Ps 84:11 Ps 149:4
t Ps 51:14
u Ps 71:24 Ps 145:2

PSALM 36

v Sp 6:18
w Ge 20:11 Ro 3:18

2e kolom

a De 29:19 Ps 10:3
b Ps 97:10 Am 5:15
c Ps 5:9 Ps 12:2
d Jer 4:22
e Sp 4:16 Mi 2:1
f Jes 65:2
g Ro 1:32
h Ps 57:10 Ps 103:11
i Ps 89:2 Ps 108:4
j Ps 71:19
k Ro 11:33
l Ps 145:9 Ps 147:9 1Ti 4:10
m Ps 31:19 Mi 7:18
n Ru 2:12 Ps 17:8 Ps 91:4
o Ps 65:4 Jer 31:14 Za 9:17
p Ps 16:11
q Job 33:4 Jer 2:13 Han 17:28 Opb 4:11

2 Want hij heeft te glad jegens zichzelf gehandeld in zijn eigen ogen[a]
Om zijn dwaling te ontdekken ten einde [die] te haten.[b]
3 De woorden van zijn mond zijn schadelijkheid en bedrog;[c]
Hij heeft opgehouden inzicht te hebben om het goede te doen.[d]
4 Dat wat schadelijk is, blijft hij op zijn bed beramen.[e]
Hij stelt zich op een weg die niet goed is.[f]
Wat slecht is, verwerpt hij niet.[g]
5 O Jehovah, uw liefderijke goedheid is in de hemel;[h]
Uw getrouwheid reikt tot de wolken.[i]
6 Uw rechtvaardigheid is als de bergen Gods;[j]
Uw rechterlijke beslissing is een grote waterdiepte.[k]
Mens en dier redt gij, o Jehovah.[l]
7 Hoe kostbaar is uw liefderijke goedheid, o God![m]
En het zijn de mensenzonen die een toevlucht zoeken in de schaduw van uw vleugels.[n]
8 Zij drinken tot verzadiging toe van het vette van uw huis;[o]
En van de stroom van uw geneugten laat gij hen drinken.[p]
9 Want bij u is de bron van het leven;[q]
Door licht van u kunnen wij licht zien.[r]
10 Bestendig uw liefderijke goedheid jegens hen die u kennen,[s]
En uw rechtvaardigheid jegens hen die oprecht van hart zijn.[t]
11 O moge de voet van de hoogmoed niet [tegen] mij komen;[u]

r Job 29:3; Ps 27:1; Ps 43:3; Jes 2:5; 2Kor 4:6; Jak 1:17; 1Pe 2:9; s Ps 103:17; Jer 22:16; t Ps 7:10; Ps 94:15; Ps 97:11; u Ps 10:2.

Wat de hand der goddelozen
betreft, laat die mij niet
tot een zwerveling ma-
ken.[a]
12 Daar zijn de beoefenaars van
wat schadelijk is, geval-
len;[b]
Zij zijn neergestoten en niet
in staat geweest op te
staan.[c]

Van Dạvid.

אָ [*A'lef*]

37 Betoon u niet verhit over
de boosdoeners.[d]
Wees niet afgunstig op
hen die onrechtvaar-
digheid bedrijven.[e]
2 Want als gras zullen zij snel
verdorren,[f]
En als groen nieuw gras zul-
len zij verwelken.[g]

בּ [*Bēth*]

3 Vertrouw op Jehovah en doe
het goede;[h]
Verblijf op de aarde en han-
del met getrouwheid.[i]
4 Schep ook heerlijke verruk-
king in Jehovah,[j]
En hij zal u de beden van uw
hart geven.[k]

גּ [*Gi'mel*]

5 Wentel uw weg op Jehovah,[l]
En verlaat u op hem,[m] en
hijzelf zal handelen.[n]
6 En hij zal stellig uw recht-
vaardigheid te voorschijn
doen komen als het licht
zelf,[o]
En uw gerechtigheid als de
middag.[p]

דּ [*Da'leth*]

7 Bewaar het stilzwijgen voor
Jehovah[q]
En wacht vol verlangen op
hem.[r]
Betoon u niet verhit over
iemand die zijn weg suc-
cesvol maakt,[s]
Over de man die [zijn] denk-
beelden volvoert.[t]

הּ [*He'*]

8 Laat af van toorn en laat de
woede varen;[u]
Betoon u niet verhit enkel
om kwaad te doen.[v]

PSALM 36

a Ps 16:8
b Ps 58:10
2Th 1:8
c Ps 1:5
Jer 51:64

PSALM 37

d Ps 37:7
Sp 24:19
e Ps 73:3
Sp 3:31
Sp 23:17
f Ps 73:19
Ps 90:6
Ps 129:6
g Jak 1:10
1Pe 1:24
h Ps 4:5
Jes 1:17
Jes 50:10
Heb 13:16
i Sp 28:20
j Jes 58:14
k Ps 21:2
l Ps 55:22
Sp 16:3
m Mt 6:33
Fil 4:6
1Pe 5:7
n Pr 9:1
Klg 3:37
Jak 4:15
o Mi 7:9
p Mal 3:18
Mt 7:2
q Ps 62:1
Klg 3:26
r Ps 27:14
s Job 21:7
Ps 73:3
Jer 12:1
t Sp 19:21
Jes 10:13
u Sp 14:29
Sp 16:32
Ef 4:26
v Lu 9:54

2e kolom

a Job 27:14
Ps 55:23
2Pe 2:9
b Ps 25:13
Ps 37:29
Jes 57:13
Jes 58:14
Mt 5:5
c Job 24:24
Heb 10:37
1Pe 4:7
d 1Sa 25:39
Job 7:10
Ps 52:5
e Jes 45:18
Mt 5:5
Opb 21:3
f Ps 72:7
Ps 119:165
Jes 26:3
Jes 48:18
Fil 4:7
g 1Sa 18:21
Mt 26:4
h Ps 35:16
i Ps 2:4
j 1Sa 26:10
Jer 50:27
Ez 21:25
k Ps 64:3
l Hab 1:13

9 Want de boosdoeners zelf zul-
len afgesneden worden,[a]
Maar wie op Jehovah hopen,
díé zullen de aarde bezit-
ten.[b]

וּ [*Waw*]

10 En nog maar een korte tijd en
de goddeloze zal er niet
meer zijn;[c]
En gij zult stellig acht ge-
ven op zijn plaats, en hij
zal er niet zijn.[d]
11 De zachtmoedigen daarente-
gen zullen de aarde bezit-
ten,[e]
En zij zullen inderdaad hun
heerlijke verrukking vin-
den in de overvloed van
vrede.[f]

זּ [*Za'jin*]

12 De goddeloze smeedt snode
plannen tegen de recht-
vaardige,[g]
En knarst tegen hem de
tanden.[h]
13 Jehovah zelf zal hem uitla-
chen,[i]
Want hij ziet stellig dat zijn
dag zal komen.[j]

חּ [*Chēth*]

14 Een zwaard hebben de god-
delozen getrokken en zij
hebben hun boog gespan-
nen,[k]
Om de ellendige en arme te
doen vallen,[l]
Om af te slachten wie op-
recht zijn in [hun] weg.[m]
15 Hun eigen zwaard zal in hun
hart dringen,[n]
En hun eigen bogen zullen
gebroken worden.[o]

טּ [*Tēth*]

16 Beter is het weinige van de
rechtvaardige[p]
Dan de overvloed van de
vele goddelozen.[q]
17 Want het zijn de armen van
de goddelozen die gebro-
ken zullen worden,[r]

m Han 7:52; Han 12:2; 1Jo 3:12; n 2Sa 17:23; Es 7:10; Ps 7:15; Ps 35:8; o Ps 46:9; Ps 76:3; p Sp 16:8; Sp 30:9; 1Ti 6:6; q Sp 15:16; Pr 2:26; r Job 38:15; Ps 10:15.

Maar Jehovah zal de rechtvaardigen steunen.[a]

י [*Jōdh*]

18 Jehovah is zich bewust van de dagen der onberispelijken,[b]
En hun erfdeel — het zal zelfs tot onbepaalde tijd blijven.[c]
19 Zij zullen niet beschaamd worden in tijd van rampspoed,[d]
En in dagen van hongersnood zullen zij verzadigd worden.[e]

כ [*Kaf*]

20 Want de goddelozen, díé zullen vergaan,[f]
En de vijanden van Jehovah zullen zijn als de kostbaarheid der weidevelden;
Zij moeten aan hun eind komen.[g] In rook moeten zij aan hun eind komen.[h]

ל [*La′medh*]

21 De goddeloze leent en betaalt niet terug,[i]
Maar de rechtvaardige betoont gunst en geeft geschenken.[j]
22 Want de door hem gezegenden, díé zullen de aarde bezitten,[k]
Maar degenen over wie door hem kwaad wordt afgeroepen, zullen worden afgesneden.[l]

מ [*Mem*]

23 Door Jehovah zijn zelfs de schreden van een fysiek sterke man bereid,[m]
En in zijn weg heeft Hij behagen.[n]
24 Al valt hij, hij zal niet worden neergeslingerd,[o]
Want Jehovah steunt zijn hand.[p]

נ [*Noen*]

25 Eens was ik een jonge man, ook ben ik oud geworden,[q]
En toch heb ik geen rechtvaardige volkomen verlaten gezien,[r]
Noch zijn nageslacht zoekende brood.[s]

PSALM 37

a Ps 41:12
Ju 24
b Ps 1:6
2Ti 2:19
c Ps 16:11
1Jo 2:25
d Pr 9:12
Am 5:13
e Ps 33:19
f Ps 92:9
Sp 10:7
2Pe 2:12
g Ge 19:29
h Ps 102:3
i De 28:12
Sp 22:7
j De 15:11
Job 31:16
Ps 112:9
Sp 14:21
Sp 19:17
Pr 11:2
2Ti 1:16
k Ps 37:9
l Ps 119:21
Za 5:4
m 1Sa 2:9
Sp 16:9
n Sp 11:20
Jer 9:24
o Ps 34:19
Ps 145:14
Sp 24:16
p Ps 91:12
q Job 32:6
Ps 71:18
r Joz 1:5
Ps 94:14
Mt 6:33
Heb 13:5
s De 24:19
Ps 25:13
Ps 112:2
Ps 145:15
Sp 10:3
Sp 13:22

2e kolom

a De 15:8
Ps 112:5
b Sp 20:7
c Ps 34:14
Jes 1:17
1Pe 3:11
d Sp 16:17
e Job 37:23
Ps 11:7
Ps 33:5
Jer 9:24
f 1Sa 2:9
2Sa 22:26
Sp 2:8
g Ps 97:10
h Job 27:14
Ps 21:10
Sp 2:22
i De 30:20
Ps 37:9
Sp 2:21
Mt 5:5
j Jes 66:22
Mt 25:46
Opb 21:3
k Joz 1:8
Ps 1:2
l Mt 12:35
Ef 4:29
Kol 4:6
m De 6:6
Ps 40:8
Heb 8:10
n Ps 121:3

26 De gehele dag betoont hij gunst en leent uit,[a]
En zo komt zijn nageslacht in aanmerking voor een zegen.[b]

ס [*Sa′mekh*]

27 Keer u af van wat slecht is en doe wat goed is,[c]
En verblijf zo tot onbepaalde tijd.[d]
28 Want Jehovah heeft gerechtigheid lief,[e]
En hij zal zijn loyalen niet verlaten.[f]

ע [*′A′jin*]

Tot onbepaalde tijd zullen zij stellig worden behoed;[g]
Maar wat het nageslacht van de goddelozen betreft, zij zullen inderdaad worden afgesneden.[h]
29 De rechtvaardigen, díé zullen de aarde bezitten,[i]
En zij zullen er eeuwig op verblijven.[j]

פ [*Pe′*]

30 Het is de mond van de rechtvaardige die met gedempte stem wijsheid uit,[k]
En zijn tong is het die spreekt wat recht is.[l]
31 De wet van zijn God is in zijn hart;[m]
Zijn schreden zullen niet wankelen.[n]

צ [*Tsa·dhē′*]

32 De goddeloze loert op de rechtvaardige[o]
En zoekt hem ter dood te brengen.[p]
33 Wat Jehovah betreft, hij zal hem niet in diens hand laten,[q]
En hij zal hem niet schuldig verklaren wanneer hij wordt geoordeeld.[r]

ק [*Qōf*]

34 Hoop op Jehovah en houd zijn weg,[s]
En hij zal u verhogen om de aarde in bezit te nemen.[t]

o Jer 20:10; Lu 6:7; **p** Ps 10:8; Lu 19:47; Han 9:24; **q** Ps 31:8; 2Ti 4:17; 2Pe 2:9; **r** Ps 109:31; **s** Ps 27:14; Sp 4:26; Sp 20:22; **t** Ps 37:22.

Wanneer de goddelozen worden afgesneden, zult gij [het] zien.[a]

ר [*Rēsj*]

35 Ik heb de goddeloze gezien als een tiran[b]
En zich uitbreidend als een lommerrijke [boom] op eigen grond.[c]
36 En toch verdween hij voorts, en zie, hij was er niet;[d]
En ik bleef hem zoeken, en hij werd niet gevonden.[e]

שׁ [*Sjin*]

37 Let op de onberispelijke en houd de oprechte in het oog,[f]
Want de toekomst van [die] man zal vredig zijn.[g]
38 Maar de overtreders, dié zullen stellig te zamen worden verdelgd;[h]
De toekomst der goddelozen zal inderdaad worden afgesneden.[i]

ת [*Taw*]

39 En de redding der rechtvaardigen is van Jehovah afkomstig;[j]
Hij is hun vesting in tijd van nood.[k]
40 En Jehovah zal hen helpen en hun ontkoming verschaffen.[l]
Hij zal hun ontkoming verschaffen van de goddelozen en hen redden,[m]
Omdat zij tot hem hun toevlucht hebben genomen.[n]

Een melodie van David,
om in herinnering te brengen.

38 O Jehovah, wijs mij niet terecht in uw verontwaardiging,[o]
En corrigeer mij niet in uw woede.[p]
2 Want uw eigen pijlen zijn diep in mij gedrongen,[q]
En op mij is uw hand neergedaald.[r]
3 Er is geen gave plek aan mijn vlees vanwege uw openlijke veroordeling.[s]
Er is geen vrede in mijn beenderen vanwege mijn zonde.[a]
4 Want mijn eigen dwalingen zijn mij boven het hoofd gestegen;[b]
Als een zware vracht zijn ze te zwaar voor mij.[c]
5 Mijn wonden zijn stinkend geworden, ze hebben geetterd,
Vanwege mijn dwaasheid.[d]
6 Ik ben ontdaan geworden, ik heb mij uitermate diep neergebogen;[e]
De gehele dag heb ik bedroefd rondgelopen.[f]
7 Want zelfs mijn lendenen zijn vol brand geworden,
En er is geen gave plek aan mijn vlees.[g]
8 Ik ben lamgeslagen en ben bovenmate verbrijzeld;
Ik heb gebruld wegens het gekerm van mijn hart.[h]
9 O Jehovah, al mijn begeren is voor uw aangezicht,
En mijn zuchten is voor u niet verborgen.[i]
10 Mijn eigen hart heeft hevig geklopt, mijn kracht heeft mij verlaten,
En ook is het licht van mijn eigen ogen niet bij mij.[j]
11 Wat degenen die mij liefhebben en mijn metgezellen betreft, zij blijven zich verre houden van mijn plaag,[k]
En zelfs mijn naaste kennissen hebben zich op een afstand gehouden.[l]
12 Maar zij die mijn ziel zoeken, spannen strikken,[m]
En zij die op mijn rampspoed uit zijn, hebben over onheilen gesproken,[n]
En bedrog blijven zij de hele dag mompelen.[o]
13 Wat mij betreft, als een dove placht ik niet te luisteren;[p]
En als een stomme placht ik mijn mond niet open te doen.[q]
14 En ik werd als een man die niet hoorde,

PSALM 37

a Ps 52:6; Ps 91:8
b Es 5:11
c Job 21:7
d Ex 15:10; Han 12:23
e Ps 37:10
f Job 1:1
g Job 42:12; Job 42:16; Sp 28:10; Jes 32:18
h Ps 1:4; Ps 9:17; Ps 52:5; Sp 10:7
i 2Pe 2:9
j Ps 3:8; Jes 12:2; Jon 2:9
k Ps 9:9; Ps 46:1; Ps 91:15; Jes 33:2
l Jes 31:5; Jes 46:4; 1Kor 10:13
m Ps 17:13; Ps 40:17
n 1Kr 5:20; Ps 22:4; Da 3:17; Da 6:23

PSALM 38

o Ps 6:1; Heb 12:6
p De 9:19; Jer 10:24
q Job 6:4; Klg 3:12
r Ru 1:13; Ps 32:4
s Ps 102:10; Jes 1:6

2e kolom

a Ps 6:2; Ps 31:10; Ps 41:4; Ps 51:8
b Ezr 9:6; Ps 40:12
c Mt 11:28
d Sp 20:30
e Ps 35:14
f Job 30:28; Ps 42:9
g Ps 38:3
h Job 3:24; Ps 22:1; Jes 59:11
i Ro 8:23
j Ps 6:7; Ps 88:9
k Job 19:13; Ps 31:11
l Lu 23:49
m Ps 64:5; Ps 119:110; Lu 20:20
n 2Sa 16:7; Ps 62:4
o Ps 35:20; Sp 24:2
p 2Sa 16:11
q Ps 39:2; Ps 39:9; Am 5:13; 1Pe 2:23

En in mijn mond waren geen tegenargumenten.
15 Want op u, o Jehovah, wachtte ik;[a]
Gijzelf hebt voorts geantwoord, o Jehovah, mijn God.[b]
16 Want ik zei: „Anders zouden zij zich over mij verheugen;[c]
Wanneer mijn voet wankelde,[d] zouden zij stellig een groot air tegen mij aannemen."[e]
17 Want ik stond op het punt om kreupel te gaan,[f]
En mijn smart was voortdurend vóór mij.[g]
18 Want ik ging over mijn eigen dwaling vertellen;[h]
Ik werd bezorgd vanwege mijn zonde.[i]
19 En mijn vijanden die in leven zijn, werden machtig,[j]
En zij die mij zonder grond haatten, werden talrijk.[k]
20 En zij vergolden mij kwaad voor goed;[l]
Zij bleven mij weerstaan in ruil voor mijn najagen van wat goed is.[m]
21 Verlaat mij niet, o Jehovah.
O mijn God, blijf niet ver van mij.[n]
22 Snel mij toch te hulp,[o]
O Jehovah, mijn redding.[p]

Aan de leider van Jedythun.[q]
Een melodie van David.

39 Ik zei: „Ik wil mijn wegen behoeden[r]
Om niet te zondigen met mijn tong.[s]
Ik wil een muilband als wacht voor mijn eigen mond leggen,[t]
Zolang er een goddeloze tegenover mij is."[u]
2 Ik verstomde met stilzwijgen;[v]
Ik hield mij stil van wat goed is,[w]
En de smart waarin ik verkeerde, werd tot taboe gemaakt.
3 Mijn hart werd heet in mijn binnenste;[x]
Tijdens mijn zuchten bleef het vuur branden.
Ik sprak met mijn tong:
4 „Laat mij, o Jehovah, mijn einde weten,[a]
En de maat van mijn dagen — wat die is,[b]
Opdat ik moge weten hoe vergankelijk ik ben.[c]
5 Zie! Gij hebt mijn dagen slechts weinige gemaakt;[d]
En mijn levensduur is als niets voor uw ogen.[e]
Waarlijk, iedere aardse mens, ook al staat hij vast, is niets dan een ademtocht.[f] *Sela.*
6 Waarlijk, als een schaduwbeeld wandelt een man rond.[g]
Waarlijk, tevergeefs zijn zij onstuimig.[h]
Men stapelt dingen op en weet niet wie ze zal vergaren.[i]
7 En nu, waarop heb ik gehoopt, o Jehovah?
Mijn verwachting gaat naar u uit.[j]
8 Bevrijd mij van al mijn overtredingen.[k]
Stel mij niet tot een smaad voor de persoon zonder verstand.[l]
9 Ik bleef stom;[m] ik kon mijn mond niet opendoen,[n]
Want gijzelf hebt gehandeld.[o]
10 Neem uw plaag van mij weg.[p]
Als gevolg van de vijandigheid van uw hand ben ikzelf aan mijn eind gekomen.[q]
11 Met terechtwijzingen tegen dwaling hebt gij de mens gecorrigeerd,[r]
En gij verteert zijn begeerlijke dingen net zoals een mot[s] dat doet.
Waarlijk, iedere aardse mens is een ademtocht.[t] *Sela.*
12 Hoor toch mijn gebed, o Jehovah,

PSALM 38

a 2Sa 16:12; Ps 39:7; Ps 123:2
b Ps 138:3
c Ps 13:4; Ps 35:24
d Ps 94:18
e Ps 35:26
f Ps 35:15; Jer 20:10
g Ps 77:2
h Ps 32:5
i Ps 51:3
j Ps 25:19
k Ps 35:19; Ps 69:4
l 1Sa 25:21; Ps 35:12; Jer 18:20
m 1Pe 3:13; 1Jo 3:12
n Ps 22:11; Ps 35:22
o Ps 40:13
p Ps 27:1; Ps 62:2; Jes 12:2

PSALM 39

q 1Kr 16:41; 1Kr 25:1
r 1Kon 2:4; Ps 34:13; Ps 119:9; Heb 2:1; 1Pe 2:23
s Job 2:10; Ps 12:4; Sp 18:21; Jak 3:5
t Ps 141:3; Jak 1:26; Jak 3:2
u Kol 4:5
v Ps 38:13; Mt 27:12
w Mt 7:6
x Jer 20:9

2e kolom

a Job 14:13
b Ps 89:47; Ps 90:12; Ps 119:84
c Job 14:1
d Ps 90:9; Jak 4:14
e Ps 90:4; 2Pe 3:8
f Ps 62:9; Ps 144:4
g Ro 8:20
h Lu 12:19
i Job 27:17; Ps 49:10; Sp 13:22; Pr 2:19; Pr 4:8; Lu 12:20
j Ps 38:15
k Ps 25:11; Mi 7:19
l Ps 44:13; Joë 2:17
m Le 10:3; Job 40:4
n Ps 38:13
o 2Sa 16:10; Da 4:35

p Job 9:34; Job 13:21; **q** Ps 90:7; **r** Ps 90:8; **s** Job 13:28; Jes 50:9; Jes 51:8; Ho 5:12; **t** Ps 39:5; Ps 102:11.

En leen aan mijn hulpgeschreeuw toch het oor.[a]
Bewaar bij mijn tranen niet het stilzwijgen.[b]
Want ik ben slechts een inwonende vreemdeling bij u,[c]
Een bijwoner, gelijk al mijn voorvaders.[d]
13 Wend uw blik van mij af, opdat ik moge opfleuren[e]
Voordat ik heenga en niet meer ben."[f]

Aan de leider.
Van David, een melodie.

40 Ik heb vurig op Jehovah gehoopt,[g]
En daarom heeft hij [zijn oor] tot mij geneigd en mijn hulpgeschreeuw gehoord.[h]
2 Voorts bracht hij mij ook omhoog uit een bruisende kuil,[i]
Uit het slijk van [het] bezinksel.[j]
Daarna stelde hij mijn voeten op een steile rots;[k]
Hij bevestigde mijn schreden stevig.[l]
3 Verder legde hij in mijn mond een nieuw lied,
Een lofzang aan onze God.[m]
Velen zullen [het] zien en zullen vrezen,[n]
En zij zullen op Jehovah vertrouwen.[o]
4 Gelukkig is de fysiek sterke man die Jehovah tot zijn vertrouwen heeft gesteld[p]
En die zijn aangezicht niet heeft gewend tot uitdagende mensen,
Noch tot hen die tot leugens vervallen.[q]
5 Vele dingen hebt gijzelf gedaan,[r]
O Jehovah, mijn God, ja, uw wonderwerken en uw gedachten jegens ons;[s]
Niemand is met u te vergelijken.[t]
Zou ik geneigd zijn [erover] te vertellen en te spreken,
Ze zijn te talrijk geworden om ze te kunnen verhalen.[u]

PSALM 39

a Ps 28:1
b Job 16:20
c Le 25:23
1Kr 29:15
Ps 119:19
1Pe 1:17
1Pe 2:11
d Ge 47:9
Heb 11:13
e Job 10:20
Job 14:6
f Job 14:10

PSALM 40

g Ps 27:14
Ps 37:7
h Ps 34:15
Ps 116:2
i Ps 18:16
j Ps 69:2
k Ps 27:5
l Ps 37:23
m Ps 33:3
Ps 98:1
Ps 113:1
n Ps 52:6
Ps 64:9
o Han 4:4
p Ps 34:8
Jer 17:7
q Ps 101:3
Jes 28:15
r Ex 15:11
Ps 136:4
s Ps 92:5
Opb 15:3
t Ps 89:6
Jes 55:8
u Ps 71:15
Ps 139:18

2e kolom

a 1Sa 15:22
Ps 51:16
Jes 1:11
Ho 6:6
Mt 12:7
Heb 10:5
b Jes 50:5
c Heb 10:6
d Heb 10:7
e Ge 3:15
De 18:15
Lu 24:44
Han 10:43
1Kor 15:3
f Ps 112:1
Jo 4:34
Ro 7:22
Heb 10:9
g Ps 37:31
Sp 3:1
Jer 31:33
2Kor 3:3
h Ps 22:22
Ps 35:18
i Ps 119:13
Heb 13:15
j Ps 139:2
k Han 20:27
l Heb 2:13
m Heb 2:12
n Ps 69:16
o Ps 43:3
Ps 57:3
Ps 61:7
p Ps 71:20
q Ps 38:4
r Ps 69:4
s Ps 73:26

6 In slachtoffer en offergave hebt gij geen behagen gehad;[a]
Deze oren van mij hebt gij geopend.[b]
Brandoffer en zondeoffer hebt gij niet gevraagd.[c]
7 Met het oog daarop zei ik: „Zie, ik ben gekomen,[d]
In de boekrol staat over mij geschreven.[e]
8 In het doen van uw wil, o mijn God, heb ik behagen geschept,[f]
En uw wet is in mijn inwendige delen.[g]
9 Ik heb het goede nieuws van rechtvaardigheid verteld in de grote gemeente.[h]
Zie! Mijn lippen weerhoud ik niet.[i]
O Jehovah, gijzelf weet dat heel goed.[j]
10 Uw rechtvaardigheid heb ik niet in mijn hart bedekt.[k]
Uw getrouwheid en uw redding heb ik bekendgemaakt.[l]
Ik heb uw liefderijke goedheid en uw waarachtigheid niet verheeld in de grote gemeente."[m]
11 Gijzelf, o Jehovah, onthoud mij uw medelijden niet.[n]
Ja, laten uw liefderijke goedheid en uw waarachtigheid mij voortdurend beveiligen.[o]
12 Want rampspoeden hebben mij omgeven totdat ze niet meer te tellen waren.[p]
Meer dwalingen van mij hebben mij achterhaald dan ik kon overzien;[q]
Ze werden talrijker dan de haren van mijn hoofd,[r]
En mijn eigen hart heeft mij verlaten.[s]
13 Moge het u welgevallig zijn, o Jehovah, mij te bevrijden.[t]
O Jehovah, snel mij toch te hulp.[u]

t Ps 25:17; **u** Ps 38:22; Ps 50:15; Ps 70:1.

14 Mogen te zamen beschaamd
en schaamrood worden[a]
Wie mijn ziel zoeken om
haar weg te vagen.[b]
Mogen achterwaarts wijken
en te schande worden wie
behagen hebben in mijn
rampspoed.[c]
15 Laten star van ontzetting wor-
den als gevolg van hun
schaamte[d]
Wie tot mij zeggen: „Ha!
Ha!”[e]
16 Laten in u uitbundige vreug-
de hebben en zich verheu-
gen,[f]
Allen die u zoeken.[g]
Mogen voortdurend zeggen:
„Jehovah worde grootge-
maakt”,[h]
Zij die de redding door u
liefhebben.[i]
17 Maar ik ben ellendig en arm.[j]
Jehovah zelf neemt mij in
aanmerking.[k]
Gij zijt mijn hulp en Degene
die mij ontkoming ver-
schaft.[l]
O mijn God, wees niet te
laat.[m]

Aan de leider.
Een melodie van David.

41 Gelukkig is een ieder die de
geringe consideratie be-
toont;[n]
Op de dag van rampspoed
zal Jehovah hem ontko-
ming verschaffen.[o]
2 Jehovah zelf zal hem behoe-
den en hem in het leven
houden.[p]
Hij zal gelukkig geprezen
worden op de aarde;[q]
En gij kunt hem onmogelijk
aan de ziel van zijn vijan-
den overleveren.[r]
3 Jehovah zelf zal hem schragen
op een divan van ziekte;[s]
Heel zijn bed zult gij stellig
veranderen tijdens zijn
ziekte.[t]
4 Wat mij betreft, ik zei: „O Je-
hovah, betoon mij gunst.[u]
Genees toch mijn ziel, want
ik heb tegen u gezondigd.”[v]

PSALM 40

a Ps 31:17; Ps 35:4; Ps 70:2; Ps 71:13
b Mt 21:38
c Ps 9:3
d Ps 70:3; Ps 73:19
e Ps 35:25
f Ps 13:5; Ps 68:3
g De 4:29; Ps 70:4
h Ps 35:27; Lu 1:46
i Ps 3:8; Ps 85:9
j Ps 70:5
k 1Pe 5:7
l Ps 54:4; Jes 50:7; Heb 13:6
m Ps 143:7

PSALM 41

n De 15:7; Ps 112:9; Sp 14:21; Sp 22:9
o Ps 37:39
p Ps 145:20; Jer 45:5
q Ps 128:1; Mt 5:7; Lu 1:48
r Ps 27:12; 2Pe 2:9
s 2Kon 20:5; Ps 103:3
t Fil 2:27
u Ps 32:5; Ps 51:1
v Ps 6:2; Ps 38:3; Ps 147:3; Sp 28:13

2e kolom

a Ps 102:8
b Ps 12:2; Sp 26:24
c Mt 26:61
d Sp 16:28; Ro 1:29; 2Kor 12:20
e Ps 31:13; Ps 56:5
f Ps 101:3
g Ps 3:2; Ps 71:11
h 2Sa 15:12; Job 19:19; Ps 55:13
i Ob 7
j Mr 14:18; Jo 13:18; Jo 13:26
k Ps 57:1
l Ps 18:37
m Ps 31:8; Ps 124:6; Jer 20:13
n Job 1:1; Ps 25:21; Sp 2:7; Sp 10:29
o Ps 34:15; Ps 140:13
p 1Kr 29:10; Lu 1:68

5 Wat mijn vijanden betreft, zij
zeggen wat slecht is over
mij:[a]
„Wanneer zal hij sterven en
zijn naam werkelijk ver-
gaan?”
6 En zo er al iemand komt om
[mij] te zien, is het on-
waarheid wat zijn hart zal
spreken;[b]
Hij zal zich iets schadelijks
vergaren;
Hij zal naar buiten gaan; bui-
ten zal hij [erover] spre-
ken.[c]
7 Allen die mij haten, fluiste-
ren onder elkaar eensge-
zind tegen mij;[d]
Zij blijven tegen mij bera-
men wat slecht voor mij
is:[e]
8 „Iets nietswaardigs is over
hem uitgestort;[f]
Nu hij zich heeft neerge-
legd, zal hij niet weer op-
staan.”[g]
9 Ook de man die in vrede met
mij leefde, op wie ik ver-
trouwde,[h]
Die mijn brood at,[i] heeft
[zijn] hiel grootgemaakt
tegen mij.[j]
10 Wat u betreft, o Jehovah, be-
toon mij gunst en richt mij
op,[k]
Opdat ik het hun kan ver-
gelden.[l]
11 Hieraan weet ik werkelijk dat
gij behagen in mij hebt
gevonden,
Dat mijn vijand niet in
triomf over mij juicht.[m]
12 Wat mij betreft, wegens mijn
rechtschapenheid hebt gij
mij ondersteund,[n]
En gij zult mij tot onbepaal-
de tijd voor uw aangezicht
stellen.[o]
13 Gezegend zij Jehovah, de God
van Israël,[p]
Van onbepaalde tijd, ja, tot
onbepaalde tijd.[q]
Amen en Amen.[r]

q 1Kr 16:36; Opb 7:12; r Ps 72:19; 1Kor 14:16.

TWEEDE BOEK
(Psalm 42 – 72)

Aan de leider.
Maskil voor de zonen van Korach.[a]

42 Zoals de hinde die verlangt
naar de waterstromen,
Zo verlangt mijn eigen ziel
naar u, o God.[b]
2 Mijn ziel dorst inderdaad naar
God,[c] naar de levende God.[d]
Wanneer zal ik komen en
voor God verschijnen?[e]
3 Mijn tranen zijn mij tot voedsel
geworden, dag en nacht,[f]
Terwijl [men] de gehele dag
tot mij zegt: „Waar is uw
God?”[g]
4 Aan deze dingen wil ik den-
ken, en ik wil mijn ziel in
mij uitstorten.[h]
Want ik placht mij voort
te bewegen in de dichte
drom,
Ik placht langzaam voor
hen uit te lopen naar het
huis van God,[i]
Met de stem van vreugdege-
roep en dankzegging,[j]
Van een feestvierende me-
nigte.[k]
5 Waarom zijt gij wanhopig,
o mijn ziel,[l]
En waarom zijt gij onstui-
mig in mij?[m]
Wacht op God,[n]
Want ik zal hem alsnog prij-
zen als de grootse redding
van mijn persoon.[o]
6 O mijn God, mijn eigen ziel is
wanhopig in mij.[p]
Daarom denk ik aan u,[q]
Vanuit het Jordaanland en
[vanaf] de toppen van de
Hermon,[r]
Vanaf de kleine berg.[s]
7 Waterdiepte roept tot water-
diepte
Bij het geluid van uw [wa-
ter]stromen.
Al uw brandingen en uw gol-
ven[t] —
Over mij zijn ze heen gesla-
gen.[u]
8 Overdag zal Jehovah zijn lief-
derijke goedheid gebie-
den,[v]
En 's nachts zal zijn lied bij
mij zijn;[a]
Er zal een gebed zijn tot de
God van mijn leven.[b]
9 Ik wil tot God, mijn steile rots,[c]
zeggen:
„Waarom zijt gij mij verge-
ten?[d]
Waarom loop ik bedroefd
rond wegens de onder-
drukking van de vijand?”[e]
10 Met moord tegen mijn been-
deren hebben zij die van
vijandschap jegens mij
blijk geven, mij gesmaad,[f]
Terwijl zij de gehele dag tot
mij zeggen: „Waar is uw
God?”[g]
11 Waarom zijt gij wanhopig,
o mijn ziel,[h]
En waarom zijt gij onstui-
mig in mij?[i]
Wacht op God,[j]
Want ik zal hem alsnog prij-
zen als de grootse redding
van mijn persoon en als
mijn God.[k]

43 Richt mij,[l] o God,
En voer toch mijn rechts-
geding[m] tegen een natie
die niet loyaal is.
Moogt gij mij van de man
van bedrog en onrecht-
vaardigheid ontkoming
verschaffen.[n]
2 Want gij zijt de God van mijn
vesting.[o]
Waarom hebt gij mij verste-
ten?
Waarom loop ik bedroefd
rond wegens de onder-
drukking door de vijand?[p]
3 Zend uw licht en uw waarheid
uit.[q]
Mogen díé mij geleiden.[r]
Mogen ze mij brengen naar
uw heilige berg en naar
uw grootse tabernakel.[s]
4 En ik wil komen tot het altaar
van God,[t]

PSALM 42

a 1Kr 6:37
b Jes 26:8
c Ps 63:1
d De 32:40
Joz 3:10
Jer 10:10
Mt 16:16
1Th 1:9
e Ps 27:4
Ps 84:2
f Ps 80:5
Ps 102:9
g Ps 3:2
Ps 79:10
h Job 30:16
Ps 62:8
i 1Kr 16:1
j De 16:14
Ef 5:19
Kol 3:16
k De 16:16
2Kr 30:23
l Ps 55:4
Mr 14:34
m Ps 43:5
n Ps 37:7
Ps 71:14
Klg 3:24
Mi 7:7
o Ps 43:5
p Ps 22:1
Ps 43:5
Sp 12:25
Jo 12:27
q Jon 2:7
r De 3:8
s Ps 48:2
Ps 68:16
Ps 132:13
t Ps 88:7
u Jon 2:3
v De 28:8

2e kolom

a Job 35:10
Ps 32:7
Ps 63:6
b Ps 27:1
c 2Sa 22:2
d Ps 13:1
e Ps 38:6
Ps 43:2
Pr 4:1
f Ps 31:11
Ps 102:8
g Ps 3:2
Ps 79:10
Joë 2:17
Mi 7:10
h Ps 42:5
i Ps 43:5
j Ps 37:7
Ps 71:14
k Ps 42:5

PSALM 43

l Ps 7:8
Ps 26:1
Ps 35:24
m 1Sa 24:15
Ps 35:1
Sp 22:23
n Ps 71:4
o Ps 28:7
Ps 140:7
p Ps 42:9
q Job 29:3; Ps 40:11; Sp 6:23; **r** Ps 5:8; Ps 27:11; Ps 143:10; **s** 1Kr 16:1; Ps 3:4; Ps 78:68; **t** Ps 84:3; Heb 13:10.

Tot God, mijn uitbundige
verheuging.[a]
En ik wil u prijzen op de
harp, o God, mijn God.[b]
5 Waarom zijt gij wanhopig,
o mijn ziel,[c]
En waarom zijt gij onstuimig in mij?
Wacht op God,[d]
Want ik zal hem alsnog prijzen als de grootse redding
van mijn persoon en als
mijn God.[e]

Aan de leider.
Van de zonen van Korach.[f] Maskil.

44 O God, met onze oren hebben wij het gehoord,
Onze voorvaders zelf hebben het ons verhaald,[g]
De activiteit die gij in hun
dagen hebt verricht,[h]
In de dagen van weleer.[i]
2 Gijzelf hebt door uw hand
zelfs natiën verdreven,[j]
En gij hebt toen hen [ervoor
in de plaats] geplant.[k]
Gij hebt voorts nationale
groepen verbroken en ze
weggezonden.[l]
3 Want niet door hun eigen
zwaard hebben zij het land
in bezit genomen,[m]
En niet hun eigen arm heeft
hun redding gebracht.[n]
Want het was uw rechterhand
en uw arm[o] en het licht
van uw aangezicht,
Omdat gij een welgevallen
in hen hadt.[p]
4 Gijzelf zijt mijn Koning, o God.[q]
Gebied grootse redding voor
Jakob.[r]
5 Door u zullen wij zelfs onze tegenstanders neerstoten;[s]
In uw naam zullen wij vertreden wie tegen ons opstaan.[t]
6 Want niet op mijn boog bleef
ik vertrouwen[u]
En niet mijn zwaard bracht
mij redding.[v]
7 Want gij hebt ons van onze
tegenstanders gered,[w]
En zij die ons intens haatten, hebt gij beschaamd
gemaakt.[x]

PSALM 43

a Jes 61:10
b 2Sa 6:5
Ps 81:2
c Ps 42:5
d Ps 37:7
Ps 71:14
e Ps 42:11

PSALM 44

f 1Kr 6:37
g Ex 13:14
Re 6:13
Ps 78:3
h Jes 38:19
i Nu 21:14
j De 7:1
Ps 78:55
Ps 105:44
k Ex 15:17
Ps 80:8
l Joz 10:11
Joz 24:12
Ps 135:10
Ps 136:17
m De 4:38
De 8:17
n 1Sa 12:22
o Jes 63:12
p De 7:8
q Ps 24:10
Ps 74:12
Jes 33:22
r Ps 53:6
s Ps 18:39
Fil 4:13
t Ps 60:12
u Ps 20:7
Ps 33:16
v 1Sa 17:45
Ho 1:7
w Joz 24:8
x Ps 40:14
Ps 132:18

2e kolom

a Ps 34:2
b Ps 115:1
c Ps 43:2
Ps 74:1
d Ps 60:10
e De 28:25
Joz 7:8
1Sa 31:1
f Ps 89:41
Jer 15:13
g Ps 119:176
Ro 8:36
h De 28:64
i De 32:30
Jes 52:3
j Ps 79:4
Ps 80:6
k Ps 123:4
l De 28:37
2Kr 7:20
Jer 24:9
m Klg 2:15
n Jer 51:51
o Ps 8:2
p De 6:12
q Ex 34:10
r Heb 3:12
s Job 23:11
Ps 119:157

8 In God willen wij de gehele
dag roemen,[a]
En tot onbepaalde tijd zullen wij uw naam prijzen.[b]
Sela.
9 Maar nu hebt gij ons verstoten en blijft gij ons te
schande maken,[c]
En gij trekt niet uit met
onze legers.[d]
10 Gij laat ons voortdurend achterwaarts wijken voor de
tegenstander,[e]
En juist degenen die ons intens haten, hebben zich
door plundering verrijkt.[f]
11 Gij geeft ons over als schapen,
als iets eetbaars,[g]
En onder de natiën hebt gij
ons verstrooid.[h]
12 Gij verkoopt uw volk voor iets
dat geen enkele waarde
heeft,[i]
En gij hebt geen vermogen
verworven door de prijs
voor hen.
13 Gij stelt ons tot een smaad
voor onze buren,[j]
Tot bespotting en beschimping voor wie rondom ons
zijn.[k]
14 Gij stelt ons tot een spreekwoord onder de natiën,[l]
Tot een hoofdschudden onder de nationale groepen.[m]
15 De gehele dag staat mijn
schande mij voor ogen,
En de schaamte van mijn
eigen gezicht heeft mij
bedekt,[n]
16 Wegens de stem van degene
die smaadt en schimpend
spreekt,
Wegens de vijand en degene
die zijn wraak neemt.[o]
17 Dit alles is over ons gekomen,
en wij zijn u niet vergeten,[p]
En wij hebben niet bedrieglijk gehandeld in uw verbond.[q]
18 Ons hart is niet trouweloos
achterwaarts geweken,[r]
Noch wijken onze schreden
af van uw pad.[s]

19 Want gij hebt ons verbrijzeld
op de plaats der jakhalzen,[a]
En gij overdekt ons met diepe schaduw.[b]
20 Indien wij de naam van onze God hebben vergeten,
Of onze handpalmen uitbreiden naar een vreemde god,[c]
21 Zal God zelf dat niet uitvorsen?[d]
Want hij is op de hoogte van de geheimen van het hart.[e]
22 Maar om uwentwil zijn wij de gehele dag gedood;
Wij zijn gerekend als slachtschapen.[f]
23 Ontwaak toch. Waarom blijft gij slapen, o Jehovah?[g]
Word toch wakker. Blijf niet voor eeuwig verstoten.[h]
24 Waarom houdt gij zelfs uw aangezicht verborgen?
Waarom vergeet gij onze ellende en onze verdrukking?[i]
25 Want onze ziel heeft zich in het stof neergebogen;[j]
Onze buik heeft aan de aarde gekleefd.
26 Sta toch op, ons te hulp,[k]
En verlos ons ter wille van uw liefderijke goedheid.[l]

Aan de leider, op „De lelies”.
Van de zonen van Korach. Maskil.
Een lied van de geliefde vrouwen.

45 Mijn hart is geroerd door
een aangename zaak.[m]
Ik zeg: „Mijn werken betreffen een koning.”[n]
Moge mijn tong de stift zijn[o] van een vaardig afschrijver.[p]
2 Gij zijt inderdaad schoner dan de mensenzonen.[q]
Aanminnigheid is op uw lippen uitgestort.[r]
Daarom heeft God u tot onbepaalde tijd gezegend.[s]
3 Gord uw zwaard[t] aan [uw] dij, o machtige,[u]
[Met] uw waardigheid en uw pracht.[v]
4 En ga in uw pracht voort tot succes;[w]
Rijd voor de zaak van waarheid en ootmoed [en] rechtvaardigheid,[a]
En uw rechterhand zal u onderrichten in vrees inboezemende dingen.[b]
5 Uw pijlen zijn scherp — volken blijven onder u vallen[c] —
In het hart van de vijanden van de koning.[d]
6 God is uw troon tot onbepaalde tijd, ja, voor eeuwig;[e]
De scepter van uw koningschap is een scepter van recht.[f]
7 Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad[g] en gij haat goddeloosheid.[h]
Daarom heeft God, uw God,[i] u gezalfd[j] met de olie van uitbundige vreugde,[k] meer dan uw deelgenoten.[l]
8 Al uw klederen zijn mirre en aloëhout [en] kassie;[m]
Vanuit het grootse ivoren[n] paleis hebben snaarinstrumenten u verheugd.
9 Koningsdochters[o] zijn onder uw dierbare vrouwen.
De gemalin[p] heeft zich aan uw rechterhand gesteld in goud van Ofir.[q]
10 Luister, o dochter, en zie, en neig uw oor;
En vergeet uw volk en het huis van uw vader.[r]
11 En de koning zal naar uw schoonheid verlangen,[s]
Want hij is uw heer;[t]
Buig u dus voor hem neer.[u]
12 De dochter van Tyrus eveneens, met een geschenk[v] —
De rijken van het volk zullen uw eigen aangezicht vermurwen.[w]
13 De koningsdochter is een en al heerlijkheid daarbinnen [in het huis];[x]
Haar kleding heeft gouden zettingen.
14 In geweven kledij zal zij tot de koning worden geleid.[y]
De maagden in haar gevolg als haar metgezellinnen worden tot u gebracht.[z]

PSALM 44

a Jes 34:13; Jes 35:7
b Ps 23:4
c Ex 20:3
d Ps 139:1; Jer 17:10
e Pr 12:14
f Ps 79:2; Ro 8:36
g Ps 7:6; Ps 78:65
h Job 13:24; Ps 13:1; Ps 88:14
i Jes 40:27
j Ps 119:25; Jes 51:23
k Ps 33:20
l Ps 26:11; Ps 130:7

PSALM 45

m Ps 49:3
n Ps 2:6; 1Pe 1:11
o 2Sa 23:2; Jes 8:1; Jer 8:8
p Ezr 7:6
q Hgl 5:10
r Jo 7:46
s Ps 72:17
t Opb 1:16; Opb 19:15
u Jes 9:6
v Heb 1:3
w Opb 6:2

2e kolom

a Opb 19:11
b Opb 6:15
c Ps 2:9; 2Th 1:8
d Opb 17:14; Opb 19:19
e Ps 89:29; Ps 89:36
f Jes 11:4; Jer 33:15; Heb 1:8
g Mt 3:15; Heb 7:26
h Mt 7:23; Heb 1:9
i Jo 20:17
j Jes 61:1; Han 4:27; Han 10:38
k Ps 21:6
l 1Kr 29:23; 2Kr 13:5; 2Kr 13:8; Mt 1:6
m Hgl 1:3; Hgl 4:14
n 1Kon 22:39
o Jes 60:4
p Opb 19:7
q Jes 13:12
r Hgl 2:10; Opb 14:4
s Hgl 1:8; Hgl 2:2
t Ef 5:23; Ju 4
u 1Kon 1:16; Fil 2:10
v 2Sa 5:11
w Ps 72:10; Jes 49:23
x Opb 19:7
y Opb 19:8; Opb 21:2; z Hgl 2:7; Hgl 5:9; Hgl 6:1.

15 Zij zullen worden gebracht
met vreugdebetoon en
blijdschap;
Zij zullen het paleis van de
koning binnentreden.
16 In de plaats van uw voor-
vaders[a] zullen uw zonen
blijken te zijn,[b]
Die gij tot vorsten zult aan-
stellen op de gehele aarde.[c]
17 Ik wil uw naam vermelden in
alle toekomstige geslach-
ten.[d]
Daarom zullen volken u prij-
zen tot onbepaalde tijd, ja,
voor eeuwig.

Aan de leider.
Van de zonen van Korach,[e]
op „De meisjes". Een lied.

46 God is voor ons een toe-
vlucht en sterkte,[f]
Een hulp die gemakkelijk
te vinden is in benauwd-
heden.[g]
2 Daarom zullen wij niet vre-
zen, al ondergaat de aarde
een verandering[h]
En al wankelen de bergen
[en vallen ze] in het hart
van de uitgestrekte zee;[i]
3 Al zijn haar wateren onstui-
mig, schuimen [ze] over,[j]
Al schudden de bergen bij
haar geweld.[k] *Sela*.
4 Er is een rivier waarvan de
stromen de stad van God
verheugen,[l]
De hoogheilige, grootse ta-
bernakel van de Allerhoog-
ste.[m]
5 God is in het midden van [de
stad];[n] ze zal niet aan
het wankelen worden ge-
bracht.[o]
God zal haar helpen bij het
aanbreken van de mor-
gen.[p]
6 De natiën werden onstuimig,[q]
de koninkrijken wankel-
den;
Hij liet zijn stem weerklin-
ken, waarop de aarde ver-
smolt.[r]
7 Jehovah der legerscharen is
met ons;[s]
De God van Jakob is ons een
veilige hoogte.[t] *Sela*.

PSALM 45

a Mt 1:1
b Jes 9:6
c Jes 32:1
d Ps 72:17

PSALM 46

e 1Kr 6:37
f Ps 62:7
Sp 14:26
Jes 25:4
g De 4:7
Ps 145:18
Na 1:7
h 2Pe 3:10
i Jes 54:10
j Ps 93:4
Jer 5:22
k Re 5:5
Mi 1:4
Na 1:5
l 2Kr 6:6
Ps 48:1
Jes 60:14
m Ps 43:3
n De 23:14
Ps 132:13
Jes 12:6
Ho 11:9
o Heb 12:28
p Ex 14:24
Ps 30:5
Ps 143:8
q Ps 2:1
r Joz 2:24
Am 9:5
s Joz 1:9
Jer 1:19
Ro 8:31
t Ps 9:9

2e kolom

a Ps 66:5
b Jes 34:2
c Jes 11:9
Mi 4:3
d Ez 39:9
e Mi 5:10
f Hab 2:20
g Jes 2:11
h 1Kr 29:11
Ps 57:5
Jer 16:19
i 2Kr 20:17
j Ps 48:3
Ps 125:2

PSALM 47

k 2Kon 11:12
Ps 98:4
Jes 55:12
l Ezr 3:11
Ps 33:3
m De 7:21
Ne 1:5
Ps 76:12
n Ps 22:28
Mal 1:14
o Ps 18:47
p De 33:29
q De 9:5
r De 7:6
Mal 1:2
s Ps 68:24
t 1Kr 15:24
u 1Kr 16:9
Ps 68:32
v Jer 10:7
Za 14:9
w 1Kor 14:15

8 Komt, aanschouwt de activi-
teiten van Jehovah,[a]
Hoe hij verbazingwekkende
gebeurtenissen op de aar-
de heeft gesteld.[b]
9 Hij doet oorlogen ophouden
tot het uiteinde der aar-
de.[c]
De boog verbreekt hij en hij
slaat de speer werkelijk
aan stukken;[d]
De wagens verbrandt hij in
het vuur.[e]
10 „Geeft U gewonnen en weet
dat ik God ben.[f]
Ik zal stellig verhoogd wor-
den onder de natiën,[g]
Ik zal stellig verhoogd wor-
den op de aarde."[h]
11 Jehovah der legerscharen is
met ons;[i]
De God van Jakob is ons een
veilige hoogte.[j] *Sela*.

Aan de leider.
Van de zonen van Korach.
Een melodie.

47 Al GIJ volken, klapt in de
handen.[k]
Juicht God in triomf toe
met het geschal van
vreugdegeroep.[l]
2 Want Jehovah, de Allerhoog-
ste, is vrees inboezemend,[m]
Een groot Koning over de
gehele aarde.[n]
3 Hij zal volken onder ons on-
derwerpen[o]
En nationale groepen onder
onze voeten.[p]
4 Hij zal ons erfdeel voor ons
uitkiezen,[q]
De trots van Jakob, die hij
heeft liefgehad.[r] *Sela*.
5 God is opgestegen met ge-
juich,[s]
Jehovah met hoorngeschal.[t]
6 Bezingt God met melodieën,
speelt melodieën.[u]
Bezingt onze Koning met
melodieën, speelt melo-
dieën.
7 Want God is Koning over de
gehele aarde;[v]
Speelt melodieën, daarbij
met doorzicht handelend.[w]

8 God is koning geworden over
de natiën.[a]
God zelf heeft plaats genomen op zijn heilige troon.[b]
9 Ja, de edelen der volken hebben zich vergaderd,[c]
[Met] het volk van de God van Abraham.[d]
Want aan God behoren de schilden der aarde toe.[e]
Hij is zeer hoog verheven.[f]

Een lied.
Een melodie van de zonen van Korach.[g]

48 Jehovah is groot en zeer te loven[h]
In de stad van onze God,[i]
[op] zijn heilige berg.[j]
2 Schoon door [zijn] verheven-
heid, de uitbundige vreugde van heel de aarde,[k]
Is de berg Sion aan de afgelegen zijden van het noorden,[l]
De stad van de grote Koning.[m]
3 In haar woontorens is God
zelf bekend geworden als
een veilige hoogte.[n]
4 Want zie! de koningen zelf
zijn volgens afspraak samengekomen,[o]
Zij zijn gezamenlijk voorbijgetrokken.[p]
5 Zijzelf zagen; [en] daarom
stonden zij verbaasd.
Zij raakten ontsteld, zij werden in paniek op de vlucht gejaagd.[q]
6 Louter beving greep hen daar
aan,[r]
Weeën als van een barende vrouw.[s]
7 Met een oostenwind doet gij de
schepen van Tarsis schipbreuk lijden.[t]
8 Juist zoals wij gehoord hebben,
zo hebben wij gezien[u]
In de stad van Jehovah der legerscharen, in de stad van onze God.[v]
God zelf zal haar tot onbepaalde tijd stevig bevestigen.[w] *Sela*.
9 Wij hebben uw liefderijke goed-
heid overpeinsd, o God,[x]
In het midden van uw tempel.[y]

PSALM 47

a 1Kr 16:31 Ps 96:10 Ps 97:1 Opb 19:6
b Opb 4:2
c Ps 110:3
d Ro 4:12 Ga 3:29
e Ps 89:18
f Ps 97:9

PSALM 48

g Ps 42, Ops.
h Ne 9:5 Ps 89:1 Ps 145:3 Ps 147:5
i Ps 46:4 Ps 87:3
j Za 8:3
k Ps 50:2 Klg 2:15
l Jes 14:13
m Ps 47:8 Ps 135:21 Mt 5:35
n Ps 125:1 Za 2:5
o 2Sa 10:6 2Sa 10:19
p Opb 19:19
q Ex 14:25
r Ex 15:15 Jes 13:8 Da 5:6
s Jer 30:6 Ho 13:13
t 1Kon 22:48 Jes 2:16 Jer 18:17 Ez 27:26
u Ps 44:1
v Ps 48:1 Heb 12:22
w Ps 87:5 Jes 2:2 Mi 4:1
x Ps 26:3 Ps 40:10 Ps 63:3
y 1Sa 3:3 2Sa 7:2 1Kr 16:1 Ps 63:2

2e kolom

a De 28:58 Ps 113:3
b Re 5:11 Ps 17:7 Ps 60:5 Ps 98:2
c Ps 78:68 Joë 2:32
d Ps 97:8
e 2Kr 20:27 Ps 137:8 Opb 15:4
f Ne 12:31
g Ne 12:39 Jes 33:18
h Jes 26:1
i De 11:19
j Ps 31:14
k Jes 58:11

PSALM 49

l 1Kr 6:37
m Ps 17:14 Heb 1:2

10 Zoals uw naam,[a] o God, zo is
uw lof
Tot aan de grenzen der aarde.
Uw rechterhand is vol van louter rechtvaardigheid.[b]
11 Moge de berg Sion[c] zich ver-
heugen,
Mogen de onderhorige plaatsen van Juda blij zijn,[d] vanwege uw rechterlijke beslissingen.[e]
12 Gaat rond Sion en trekt erom-
heen,[f]
Telt zijn torens.[g]
13 Richt UW hart op zijn wal.[h]
Inspecteert zijn woontorens,
Opdat GIJ het aan het toekomstige geslacht kunt verhalen.[i]
14 Want deze God is onze God tot
onbepaalde tijd, ja, voor eeuwig.[j]
Hijzelf zal ons leiden totdat [wij] sterven.[k]

Aan de leider.
Van de zonen van Korach.[l]
Een melodie.

49 Hoort dit, al GIJ volken.
Leent het oor, al GIJ bewoners van het samenstel van dingen,[m]
2 Zowel GIJ mensenzonen als
GIJ mannenzonen,
Gij rijke en gij arme te zamen.[n]
3 Mijn eigen mond zal dingen
van wijsheid spreken,[o]
En de meditatie van mijn hart zal zijn over dingen van verstand.[p]
4 Tot een spreukachtige rede
zal ik mijn oor neigen;[q]
Op een harp zal ik mijn raadsel ontvouwen.[r]
5 Waarom zou ik bevreesd zijn
in dagen van kwaad,[s]
[Wanneer] zelfs de dwaling van mijn verdringers mij omringt?[t]
6 Zij die op hun middelen voor
levensonderhoud vertrouwen,[u]

n Ps 62:9; o Sp 16:23; Pr 10:12; p Ps 143:5; Sp 14:33; Mt 12:35; Fil 4:8; q Ps 78:2; Mt 13:35; r Sp 1:6; s Ps 27:1; Ef 5:16; t 2Sa 15:12; u De 8:17; Ps 52:7; Sp 10:15; Sp 18:11; 1Ti 6:17; 1Jo 2:16.

En die zich op de overvloed
van hun rijkdom blijven
beroemen,[a]
7 Niet één van hen kan zelfs
ook maar een broeder op
enigerlei wijze loskopen,[b]
Noch God een losprijs voor
hem geven
8 (En de loskoopprijs voor hun
ziel is zo kostbaar[c]
Dat die tot onbepaalde tijd
heeft opgehouden),
9 Zodat hij nog voor eeuwig zou
leven [en] de kuil niet zou
zien.[d]
10 Want hij ziet dat zelfs de wij-
zen sterven,[e]
De verstandeloze en de re-
deloze vergaan te zamen,[f]
En zij moeten hun middelen
voor levensonderhoud aan
anderen nalaten.[g]
11 Hun innerlijke wens is dat
hun huizen tot onbepaal-
de tijd mogen blijven,[h]
Hun verblijven van geslacht
tot geslacht.[i]
Zij hebben hun landerijen
naar hun namen genoemd.[j]
12 En toch kan de aardse mens,
ook al is hij in aanzien,
niet blijvend verwijlen;[k]
Hij is inderdaad te verge-
lijken met de beesten die
zijn vernietigd.[l]
13 Dit is de weg van hen die met
verstandeloosheid behept
zijn,[m]
En van degenen die na hen
komen, die een welgeval-
len hebben in hun eigen
woorden. *Sela*.
14 Als schapen zijn zij voor
Sjeool zelf bestemd;[n]
Ja, de dood zal hen weiden;[o]
En de oprechten zullen hen
in de morgen in onderwor-
penheid hebben,[p]
En hun gedaante moet weg-
teren;[q]
Sjeool in plaats van een ver-
heven woning is voor ieder
[van hen].[r]
15 Maar God zelf zal mijn ziel uit
de hand van Sjeool verlos-
sen,[s]
Want hij zal mij ontvangen.
Sela.
16 Wees niet bevreesd omdat een
man rijkdom verwerft,[a]
Omdat de heerlijkheid van
zijn huis toeneemt,[b]
17 Want bij zijn dood kan hij vol-
strekt niets meenemen;[c]
Zijn heerlijkheid zal niet te
zamen met hemzelf afda-
len.[d]
18 Want tijdens zijn leven bleef
hij zijn eigen ziel zege-
nen[e]
(En men zal u prijzen omdat
gij uzelf goed doet);[f]
19 [Zijn ziel] komt ten slotte
slechts tot het geslacht
van zijn voorvaders.[g]
Nooit meer zullen zij het
licht zien.[h]
20 De aardse mens, ook al is hij
in aanzien, die geen ver-
stand heeft,[i]
Is inderdaad te vergelijken
met de beesten die zijn
vernietigd.[j]

Een melodie van Asaf.[k]

50 De Goddelijke,[l] God, Jeho-
vah,[m] heeft zelf gespro-
ken,[n]
En hij roept voorts de aar-
de,[o]
Van de opgang der zon tot
haar ondergang.[p]
2 Uit Sion, volmaakt in schoon-
heid,[q] is God zelf in licht-
glans verschenen.[r]
3 Onze God zal komen en kan
onmogelijk het stilzwijgen
bewaren.[s]
Vóór hem uit verslindt een
vuur,[t]
En rondom hem is het bui-
tengewoon stormachtig
weer geworden.[u]
4 Hij roept tot de hemel daar-
boven en tot de aarde,[v]
Om gericht te houden over
zijn volk:[w]
5 „Vergadert mij mijn loyalen,[x]
Die mijn verbond sluiten
over slachtoffer.”[y]

PSALM 49

a Es 5:11; Jer 9:23; Lu 12:19
b Sp 11:4; Mt 16:26
c Job 36:18
d Ps 89:48
e Pr 2:16; Ro 5:12
f Pr 3:19
g Ps 39:6; Sp 11:4; Sp 23:4; Pr 2:18; Jer 17:11; Lu 12:20
h Job 21:9; Ps 17:14
i Pr 1:4
j Ge 4:17; 1Sa 15:12; 2Sa 18:18
k Ps 39:5; Jak 1:11
l Pr 3:20
m Lu 12:20
n Job 21:13
o Job 24:19; Ro 5:14; Opb 6:8
p Ps 30:5; Mal 4:3
q Ps 39:11
r 1Sa 2:6; Job 7:9
s Job 33:28; Ps 16:10; Ps 30:3; Ps 56:13; Ps 86:13

2e kolom

a Es 3:1
b Es 5:11
c Job 1:21; Pr 5:15; Lu 12:20; 1Ti 6:17
d Jes 10:3
e De 29:19; Lu 12:19
f Sp 14:20
g Ge 15:15
h Job 33:30; Ps 56:13
i Job 4:21; Ps 49:12; Sp 16:16
j Pr 3:19; 2Pe 2:12

PSALM 50

k 1Kr 15:17
l Joz 22:22; Jes 46:9; Jer 32:18
m Ps 95:3
n Am 3:8
o Jes 1:2
p Jes 45:6
q Ps 48:2; Klg 2:15
r De 33:2; Ps 80:1
s Ps 83:1; Jes 42:13; Jes 65:6
t Ex 19:18; Ps 97:3; Da 7:10; Heb 12:29

u Ps 97:4; v De 4:36; De 30:19; De 32:1; Jes 1:2; w Mi 6:2; Heb 10:30; x De 33:3; 2Kr 29:20; Ps 14:7; Sp 2:8; Jes 13:3; y Ex 24:8; Lu 22:20; Jo 11:52.

6 En de hemel vertelt van zijn
rechtvaardigheid,[a]
Want God zelf is Rechter.[b]
Sela.
7 „Luister toch, o mijn volk, en
ik wil spreken,[c]
O Israël, en ik wil tegen u
getuigen.[d]
Ik ben God, uw God.[e]
8 Niet aangaande uw slacht-
offers wijs ik u terecht,[f]
Noch [aangaande] uw volle-
dige brandoffers, [die] be-
stendig vóór mij [zijn].[g]
9 Ik wil geen stier uit uw huis
nemen,[h]
[Noch] bokken uit uw kooien.
10 Want aan mij behoort al het
wild gedierte van het woud
toe,[i]
De beesten op duizend ber-
gen.[j]
11 Ik ken elk gevleugeld schep-
sel van de bergen heel
goed,[k]
En het gewemel van dieren
op het open veld is bij mij.[l]
12 Indien ik honger had, zou ik
het u niet zeggen;
Want aan mij behoren het
productieve land[m] en zijn
volheid toe.[n]
13 Zal ik het vlees van sterke
[stieren] eten,[o]
En soms het bloed van bok-
ken drinken?[p]
14 Breng God dankzegging als
uw slachtoffer,[q]
En betaal de Allerhoogste
uw geloften;[r]
15 En roep mij aan op de dag der
benauwdheid.[s]
Ik zal u verlossen, en gij zult
mij verheerlijken."[t]
16 Maar tot de goddeloze zal God
moeten zeggen:[u]
„Wat voor recht hebt gij om
mijn voorschriften op te
sommen,[v]
En mijn verbond in uw mond
te nemen?[w]
17 Zie, gij — gij hebt streng on-
derricht gehaat,[x]
En gij blijft mijn woorden
achter u werpen.[y]
18 Wanneer gij ook maar een
dief zaagt, waart gij zelfs
ingenomen met hem;[z]
En uw deel was met over-
spelers.[a]
19 Uw mond hebt gij laten gaan
in slechtheid,[b]
En uw tong laat gij aan be-
drog verbonden blijven.[c]
20 Gij zit neer [en] spreekt tegen
uw eigen broeder,[d]
Ten nadele van de zoon van
uw moeder stelt gij een
gebrek aan de kaak.[e]
21 Deze dingen hebt gij gedaan,
en ik bewaarde het stil-
zwijgen.[f]
Gij hebt u ingebeeld dat ik
beslist wel zo zou worden
als gij.[g]
Ik zal u terechtwijzen,[h] en
ik wil orde op zaken stel-
len voor uw ogen.[i]
22 Begrijpt dit, alstublieft, GIJ
Godvergeters,[j]
Opdat ik [U] niet verscheur
zonder dat er ook maar
een bevrijder is.[k]
23 Wie dankzegging als zijn
slachtoffer brengt, díé
verheerlijkt mij;[l]
En wat degene betreft die
een vastgestelde weg aan-
houdt,
Ik zal hem stellig de redding
door God doen zien."[m]

Aan de leider. Een melodie van David.
Toen de profeet Nathan bij hem kwam
nadat hij betrekkingen met Bathseba[n]
had gehad.

51 Betoon mij gunst, o God,
naar uw liefderijke
goedheid.[o]
Wis naar de overvloed
van uw barmhartighe-
den mijn overtredingen
uit.[p]
2 Was mij grondig van mijn
dwaling,[q]
En reinig mij zelfs van mijn
zonde.[r]
3 Want mijn overtredingen ken
ikzelf,[s]

PSALM 50

a Ps 97:6
b Ps 7:11
Ps 75:7
Heb 12:23
Opb 20:12
c Ps 81:8
d Ne 9:30
e Ex 20:2
f Ps 40:6
Jes 1:11
Jer 7:22
g 1Sa 15:22
Ho 6:6
h Mi 6:7
i Ge 1:24
1Kr 29:14
Job 40:15
j Han 17:24
k Ge 1:20
Job 38:41
Ps 104:12
Mt 10:29
l Ps 80:13
m 1Sa 2:8
Ps 24:1
Ps 89:11
n Ex 19:5
De 10:14
Job 41:11
Ps 104:24
1Kor 10:26
o Ho 14:2
p Mi 6:6
q Ps 69:30
Ps 107:22
Sp 21:3
Ho 6:6
Heb 13:15
r De 23:21
Ps 15:4
Ps 76:11
Pr 5:4
Jon 2:9
Mt 5:33
s 2Kr 33:12
Ps 77:2
Ps 91:15
Lu 22:44
t Ps 22:23
Ps 50:23
u Jes 48:1
Ez 18:27
v Jer 7:4
Mt 7:23
Ro 2:21
w De 29:21
De 31:20
Heb 8:9
x Sp 1:7
Sp 5:12
Heb 12:6
y Ne 9:26
Jes 5:24
Jer 8:9
z Jes 5:23
Ro 1:32
Ro 2:21

2e kolom

a Jak 4:4
2Jo 11
b Ps 52:3
Jer 9:5
c Ps 52:2
Jak 3:5
d Le 19:16
Ps 31:18
Lu 22:65
e Mt 10:21
f Pr 8:11
Ro 2:4
2Pe 3:9

g Nu 23:19; Ps 73:11; Ps 94:7; Pr 8:12; h Sp 29:1; i Ps 50:4; Pr 12:14; j Ps 9:17; Jes 51:13; Jer 2:32; Ho 4:6; k Ps 7:2; l Ps 22:23; Ps 27:6; Ro 12:1; Ef 5:20; 1Th 5:18; Heb 13:15; m Ps 91:16; Mi 6:8; Lu 2:30; **PSALM 51** n 2Sa 11:3; o Nu 14:18; Ps 25:7; Ps 32:10; Ps 41:4; Ps 90:14; Ps 103:11; p Ps 39:8; Ps 103:13; Sp 28:13; Jes 43:25; Jes 44:22; q Jes 1:18; 1Kor 6:11; r Heb 9:14; 1Jo 1:7; s Ps 32:5.

En mijn zonde is voortdurend vóór mij.[a]
4 Tegen u, u alleen, heb ik gezondigd,[b]
En wat kwaad is in uw ogen heb ik gedaan,[c]
Opdat gij rechtvaardig moogt blijken te zijn wanneer gij spreekt,[d]
Opdat gij zuiver moogt zijn wanneer gij oordeelt.[e]
5 Zie! Met dwaling werd ik met barensweeën voortgebracht,[f]
En in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen.[g]
6 Zie! In waarachtigheid in de inwendige delen hebt gij behagen geschept;[h]
En moogt gij [mijn] verborgen binnenste louter wijsheid doen kennen.[i]
7 Moogt gij mij met hysop zuiveren van zonde, opdat ik rein moge zijn;[j]
Moogt gij mij wassen, opdat ik zelfs witter dan sneeuw moge worden.[k]
8 Moogt gij mij uitbundige vreugde en verheuging doen horen,[l]
Opdat de beenderen die gij verbrijzeld hebt, blij mogen zijn.[m]
9 Verberg uw aangezicht voor mijn zonden,[n]
En wis zelfs al mijn dwalingen uit.[o]
10 Schep in mij zelfs een zuiver hart, o God,[p]
En leg in mij een nieuwe, standvastige geest.[q]
11 Werp mij niet weg van voor uw aangezicht;[r]
En uw heilige geest, o neem die niet van mij weg.[s]
12 Schenk mij toch weer de uitbundige vreugde van de redding door u,[t]
En moogt gij mij ook met een gewillige geest steunen.[u]
13 Ik wil overtreders uw wegen leren,[v]
Opdat zelfs zondaars rechtsomkeert mogen maken tot u.[w]

PSALM 51

a Ps 40:12
b Ge 20:6 Ge 39:9 Le 5:19 2Sa 12:13 Lu 15:21
c 2Sa 12:9 Ps 38:18
d Ps 50:6 Ro 3:4
e Lu 7:29 Opb 19:2
f Ge 3:16 Job 14:4 Ro 5:12
g Ro 3:23 Ef 2:3
h 2Kon 20:3 1Kr 29:17
i 1Sa 16:7 1Pe 3:4
j Le 14:4 Nu 19:18 Heb 9:14
k Jes 1:18
l Ps 30:11
m Ps 6:2 Ps 38:3 Jes 57:15
n Ps 103:12 Jes 38:17 Jer 16:17
o Mi 7:19
p Jer 32:39 Han 15:9 Ef 2:10
q Ez 11:19 Ef 4:23
r Ge 4:14 2Kon 13:23 Ps 102:10
s Lu 11:13 Ro 8:9 Ef 4:30
t Ps 21:1 Lu 1:47
u Ps 110:3 Mt 26:41
v Han 2:38
w Han 3:19

2e kolom

a Ge 9:6 1Sa 25:34 Ps 26:9 Ez 33:8 Han 18:6 Han 20:26
b Ps 38:22 Ps 88:1 Jes 12:2 Opb 7:10
c Ne 9:33 Ps 20:5 Ps 35:28 Ps 59:16 Da 9:7 Ro 10:3
d Ez 3:27
e Ps 34:1 Ps 71:8 Ps 109:30 Ps 145:21 Heb 13:15
f 1Sa 15:22 Sp 21:3 Ho 6:6
g Ps 40:6 Ps 50:8 Jes 1:11 Jer 7:22 Am 5:22

14 Bevrijd mij van bloedschuld,[a]
o God, de God van mijn redding,[b]
Opdat mijn tong vreugdevol over uw rechtvaardigheid moge vertellen.[c]
15 O Jehovah, moogt gij deze lippen van mij openen,[d]
Opdat mijn eigen mond uw lof moge vertellen.[e]
16 Want gij schept geen behagen in slachtoffer — anders zou ik [het] geven;[f]
In een volledig brandoffer hebt gij geen welgevallen.[g]
17 De slachtoffers aan God zijn een gebroken geest;[h]
Een gebroken en verbrijzeld hart, o God, zult gij niet verachten.[i]
18 Doe in uw goede wil toch wél aan Sion;[j]
Moogt gij de muren van Jeruzalem bouwen.[k]
19 In dat geval zult gij behagen hebben in slachtoffers van rechtvaardigheid,[l]
In brandoffer en volledig offer;[m]
In dat geval zullen er stieren worden geofferd op uw eigen altaar.[n]

Aan de leider. Maskil. Van Davíd, toen de Edomiet Doëg kwam en voorts aan Saul bericht bracht en tot hem zei dat Davíd in het huis van Achimelech gekomen was.[o]

52 Waarom beroemt gij u op slechtheid, o gij machtige?[p]
De liefderijke goedheid van God duurt de gehele dag.[q]
2 Onheilen beraamt uw tong, scherpgeslepen als een scheermes,[r]
Bedrieglijk werkend.[s]
3 Gij hebt het slechte meer liefgehad dan het goede,[t]

h 2Kon 22:19; Ps 34:18; Jes 57:15; Lu 18:13; **i** 2Kr 33:13; Ps 22:24; Ps 119:58; Sp 28:13; Lu 15:22; **j** Ps 102:16; Jes 62:1; **k** Da 9:25; Mi 7:11; **l** Mal 3:3; **m** Ps 4:5; Ro 12:1; **n** Ho 14:2; **PSALM 52** **o** 1Sa 22:9; **p** Ge 10:8; 1Sa 21:7; Ps 94:4; **q** Ps 103:17; **r** Ps 50:19; Ps 57:4; Ps 59:7; Ps 64:3; **s** Ps 109:2; 2Kor 11:13; **t** Jer 4:22; Mi 3:2.

Leugen meer dan het spreken van rechtvaardigheid.[a] *Sela*.
4 Gij hebt alle verslindende woorden liefgehad,[b]
O gij bedrieglijke tong.[c]
5 God zelf zal u dan ook voor eeuwig afbreken;[d]
Hij zal u neerslaan en u wegrukken uit [uw] tent,[e]
En hij zal u stellig ontwortelen uit het land der levenden.[f] *Sela*.
6 En de rechtvaardigen zullen [het] zien en bevreesd zijn,[g]
En zij zullen over hem lachen.[h]
7 Ziedaar de fysiek sterke man die God niet tot zijn vesting stelt,[i]
Maar die vertrouwt op de overvloed van zijn rijkdom,[j]
Die beschutting zoekt in door hem [aangerichte] onheilen.[k]
8 Maar ik zal zijn als een lommerrijke olijfboom[l] in Gods huis;
Ik vertrouw werkelijk op de liefderijke goedheid van God, tot onbepaalde tijd, ja, voor eeuwig.[m]
9 Ik wil u tot onbepaalde tijd prijzen, want gij zijt handelend opgetreden;[n]
En ik zal op uw naam hopen, want die is goed, in tegenwoordigheid van uw loyalen.[o]

Aan de leider over Mahalath.[p] Maskil. Van Davi d.

53 De persoon zonder verstand heeft in zijn hart gezegd:
„Er is geen Jehovah.”[q]
Zij hebben verderfelijk gehandeld en hebben verfoeilijk gehandeld in onrechtvaardigheid;[r]
Er is niemand die het goede doet.[s]
2 Wat God betreft, vanuit de hemel heeft hij neergezien op de mensenzonen,[t]
Om te zien of er iemand bestaat die inzicht heeft, iemand die Jehovah zoekt.[a]
3 Allen zijn zij achterwaarts geweken, zij zijn [allen] te zamen verdorven;[b]
Er is niemand die het goede doet,[c]
Zelfs niet één.
4 Heeft dan geen van de beoefenaars van wat schadelijk is, kennis verkregen,[d]
Die mijn volk opeten zoals zij brood hebben gegeten?[e]
Zij hebben zelfs Jehovah niet aangeroepen.[f]
5 Daar werden zij met grote angst vervuld,[g]
Waar klaarblijkelijk geen angst was geweest;[h]
Want God zelf zal stellig de beenderen verstrooien van al wie zich tegen u legert.[i]
Gij zult [hen] stellig beschaamd doen staan, want Jehovah zelf heeft hen verworpen.[j]
6 O dat uit Sion de grootse redding van Israël mocht dagen![k]
Wanneer Jehovah de gevangenen van zijn volk laat terugkeren,[l]
Moge Jakob dan blij zijn, moge Israël zich verheugen.[m]

Aan de leider, op snaarinstrumenten. Maskil. Van David. Toen de Zifieten binnenkwamen en voorts tot Saul zeiden: „Houdt David zich niet bij ons verborgen?”[n]

54 O God, red mij door uw naam,[o]
En moogt gij met uw macht mijn zaak bepleiten.[p]
2 O God, hoor mijn gebed;[q]
Leen toch het oor aan de woorden van mijn mond.[r]

PSALM 52
a Ps 62:4 Jer 9:3 Jo 8:44
b 1Sa 22:18
c Sp 14:25 Jak 3:6 1Pe 3:10
d Ps 55:23 Sp 12:19 Sp 15:25 Sp 19:9
e Ps 28:5 Ps 37:9
f Sp 2:22
g Ps 37:34 Ps 40:3 Ps 119:120 Mal 1:5 Opb 19:2
h Ps 58:10 Jes 37:22 Opb 18:20
i Ps 146:3 Jer 17:5
j Ps 49:6 Sp 11:28 Sp 23:5 1Ti 6:17
k Pr 8:8
l Jer 11:16 Ho 14:6
m Ps 13:5 Ps 147:11
n Ps 50:15
o Ps 27:14 Ps 54:6 Ps 123:2 Sp 18:10

PSALM 53
p Ps 88, Ops.
q Ps 10:4 Ps 14:1 Ps 92:6 Ro 1:21
r Ge 6:11 Le 18:30 De 32:5
s Ps 14:3 Ro 3:10
t Ps 8:4 Ps 11:4 Ps 33:14 Ps 102:19 Jer 16:17 Jer 23:24

2e kolom
a 1Kr 28:9 2Kr 15:2 2Kr 19:3 Job 28:28 Jes 55:6 1Pe 3:12
b Ge 6:5 Jes 53:6 Jer 8:6 Ze 1:6
c Ge 6:12 Ps 12:1 Ps 14:3 Pr 7:20 Ro 3:12
d Sp 1:29 Jer 4:22 Ho 4:1
e Ps 27:2 Jer 10:25
f Job 21:14 Ps 14:4
g 1Sa 14:15 2Kon 7:6 Ps 14:5
h Le 26:17; Le 26:36; Sp 28:1; i Ez 6:5; j 2Kon 17:20; Ps 35:4; Jer 6:30; k Ps 20:2; Jes 12:6; l Ps 85:1; Ps 126:1; Jer 30:18; Joë 3:1; Am 9:14; m Ezr 3:11; Ne 12:43; **PSALM 54** n 1Sa 23:19; 1Sa 26:1; o Ps 20:1; Ps 79:9; Sp 18:10; p Ps 43:1; Ps 99:4; Sp 23:11; Jer 50:34; q Ps 13:3; Ps 65:2; Ps 84:8; Sp 15:29; r Ps 130:2.

3 Want vreemden zijn tegen
mij opgestaan,
En tirannen die werkelijk
mijn ziel zoeken.[a]
Zij hebben zich God niet
voor ogen gesteld.[b] *Sela*.
4 Zie! God is mijn helper;[c]
Jehovah is onder hen die
mijn ziel steunen.
5 Hij zal het kwaad aan mijn
vijanden vergelden;[d]
Breng hen in uw waarach-
tigheid tot zwijgen.[e]
6 In gewilligheid wil ik u slacht-
offers brengen.[f]
Ik zal uw naam prijzen, o Je-
hovah, want die is goed.[g]
7 Want uit alle nood heeft hij
mij bevrijd,[h]
En mijn oog heeft op mijn
vijanden gezien.[i]

Aan de leider, op snaarinstrumenten.
Maskil. Van Dạvid.

55 Leen toch het oor, o God,
aan mijn gebed;[j]
En verberg u niet voor
mijn verzoek om gunst.[k]
2 Schenk toch aandacht aan mij
en antwoord mij.[l]
Ik word rusteloos heen en
weer gedreven door mijn
bezorgdheid,[m]
En ik kan niet anders dan
van ongerustheid blijk ge-
ven,
3 Vanwege de stem van de
vijand, wegens de druk
van de goddeloze.[n]
Want zij blijven op mij neer-
werpen wat schadelijk is,[o]
En in toorn koesteren zij
een vijandige gezindheid
jegens mij.[p]
4 Mijn eigen hart krimpt in mij
van pijn ineen,[q]
En de verschrikkingen van
de dood zelf zijn op mij ge-
vallen.[r]
5 Vrees, ja, louter beving be-
kruipt mij,[s]
En siddering overdekt mij.
6 En ik blijf zeggen: „O had
ik maar vleugels als een
duif![t]
Ik zou wegvliegen en [el-
ders] verblijven.[u]

PSALM 54

a Ps 22:16
Ps 59:3
Ps 86:14
b Ps 36:1
Ps 53:4
Jo 16:3
c 1Kr 12:18
Ps 118:6
Ro 8:31
Heb 13:6
d Ro 12:19
2Ti 4:14
e Ps 143:12
f Ps 50:14
Ps 107:22
Ps 116:17
Heb 13:15
g Ps 7:17
Ps 52:9
h 2Sa 4:9
Ps 34:19
Ps 37:39
2Ti 4:18
i Ps 37:34
Ps 59:10
Ps 91:8
Ps 92:11

PSALM 55

j Ps 5:1
Ps 80:1
Ps 84:8
1Pe 3:12
k Ps 28:2
Ps 143:7
l Ps 17:1
m Jes 38:14
n Ps 54:3
o 2Sa 15:3
p 2Sa 16:7
Ho 9:7
q Ps 69:29
r Ps 18:4
Ps 116:3
Jes 38:10
s Ps 119:120
t Ps 11:1
u Ps 139:9
Opb 12:14

2e kolom

a 2Sa 15:14
b 1Sa 23:14
Jer 9:2
c Jes 17:13
d Ge 11:9
2Sa 15:31
2Sa 17:7
e Jes 1:21
Jer 5:1
Jer 6:7
f 1Sa 19:11
2Sa 17:1
Jo 18:3
Jo 18:28
Han 9:24
g Ez 9:4
Ze 3:3
h Ps 109:2
Jer 9:5
Am 5:10
i Ps 41:9
j Ps 35:26
Ps 38:16
Mt 26:21
k Jo 13:18
l 2Sa 15:12
2Sa 16:23
Jer 9:4
m Lu 22:21
Lu 22:48

7 Zie! Ik zou ver weg vluchten;[a]
Ik zou in de wildernis over-
nachten.[b] — *Sela* —
8 Ik zou mij haasten naar een
plaats van ontkoming voor
mij
Tegen de voortgestuwde
wind, tegen de orkaan."[c]
9 Verwar, o Jehovah, verdeel hun
tong,[d]
Want ik heb geweld en gere-
detwist gezien in de stad.[e]
10 Dag en nacht gaan zij erom-
heen op haar muren;[f]
En schadelijkheid en moeite
zijn daarbinnen.[g]
11 Onheilen zijn daarbinnen;
En van haar openbare plein
zijn verdrukking en be-
drog niet geweken.[h]
12 Want het was niet een vijand
die mij ging smaden;[i]
Anders zou ik het kunnen
verdragen.
Het was geen intense hater
van mij die een groot air
tegen mij aannam;[j]
Anders kon ik mij voor hem
verbergen.[k]
13 Maar gij waart het, een sterfe-
lijk mens die als mijn ge-
lijke was,[l]
Iemand die vertrouwd met
mij was en mijn kennis,[m]
14 Want wij genoten altijd zoe-
te vertrouwelijke omgang
met elkaar;[n]
Naar het huis van God wan-
delden wij altijd in de
dichte drom.[o]
15 [Dat] er verwoestingen over
hen [komen]![p]
Laat hen levend in Sjeọọl
neerdalen;[q]
Want tijdens hun inwonen-
de vreemdelingschap zijn
er slechte dingen in hun
binnenste geweest.[r]
16 Wat mij betreft, ik zal tot God
roepen;[s]
En Jehovah zelf zal mij red-
den.[t]

n Sp 3:32; o Ps 42:4; p Ps 9:6; Ps 59:13; Ps 69:25; Ps 109:15; q Nu 16:30; 2Sa 17:23; 2Sa 18:14; Mt 27:5; Han 1:18; r Ps 9:17; Jo 12:6; s Ps 73:28; t Ps 50:15; Ps 91:15.

17 's Avonds en 's morgens en
's middags kan ik niet anders dan van bezorgdheid
blijk geven en ik kreun,[a]
En hij hoort mijn stem.[b]
18 Hij zal mijn ziel stellig verlossen [en] in vrede [stellen]
van de strijd die er tegen
mij is,[c]
Want met velen zijn zij tegen mij gekomen.[d]
19 God zal horen en hen antwoorden,[e]
Ja, Hij die [op de troon] gezeten is zoals in het verleden[f] — *Sela* —
Hen bij wie geen veranderingen zijn[g]
En die God niet hebben gevreesd.[h]
20 Hij heeft zijn handen uitgestoken tegen hen die met
hem in vrede zijn;[i]
Hij heeft zijn verbond ontwijd.[j]
21 Gladder dan boter zijn [de
woorden van] zijn mond,[k]
Maar zijn hart is geneigd tot
strijd.[l]
Zijn woorden zijn zachter dan
olie,[m]
Maar het zijn getrokken
zwaarden.[n]
22 Werp uw last op Jehóvah,[o]
En hijzelf zal u schragen.[p]
Nooit zal hij toelaten dat de
rechtvaardige wankelt.[q]
23 Maar gijzelf, o God, zult hen
doen neerdalen in de diepste kuil.[r]
Wat de mannen van bloedschuld en bedrog betreft,
zij zullen het niet tot de
helft van hun dagen brengen.[s]
Maar wat mij aangaat, ik zal
op u vertrouwen.[t]

Aan de leider, op „De stomme duif" onder hen die ver verwijderd zijn. Van Dावid. Miktam. Toen de Filistijnen hem in Gath[u] grepen.

56 Betoon mij gunst, o God,
want de sterfelijke mens
heeft begerig naar mij
gegrepen.[v]
De gehele dag strijdend,
blijft hij mij verdrukken.[a]
2 Mijn vijanden hebben de gehele dag voortdurend begerig [naar mij] gegrepen,[b]
Want het zijn er velen die hooghartig tegen mij strijden.[c]
3 Op welke dag ik ook bevreesd
word, ik voor mij zal op ú
vertrouwen.[d]
4 In eendracht met God zal ik
zijn woord loven.[e]
Op God heb ik mijn vertrouwen gesteld; ik zal niet
bevreesd zijn.[f]
Wat kan vlees mij doen?[g]
5 De gehele dag blijven zij mijn
persoonlijke aangelegenheden schaden;
Al hun gedachten zijn tegen
mij ten kwade.[h]
6 Zij vallen aan, zij verbergen
zich,[i]
Zij blijven van hun kant
zelfs mijn schreden gadeslaan,[j]
Terwijl zij op mijn ziel hebben gewacht.[k]
7 Werp hen wegens [hun] schadelijkheid weg.[l]
Stort in toorn zelfs de volken neer, o God.[m]
8 Dat ik een vluchteling ben,
hebt gijzelf bericht.[n]
Doe mijn tranen toch in uw
leren zak.[o]
Zijn ze niet in uw boek?[p]
9 In die tijd zullen mijn vijanden achterwaarts wijken,
op de dag dat ik roep;[q]
Dit weet ik heel goed, dat
God vóór mij is.[r]
10 In eendracht met God[s] zal ik
[zijn] woord loven;
In eendracht met Jehovah
zal ik [zijn] woord loven.[t]
11 Op God heb ik mijn vertrouwen gesteld. Ik zal niet
bevreesd zijn.[u]

PSALM 55
a Ps 88:1; Ps 119:147; Da 6:10; Mr 1:35; 1Th 5:17
b Ps 5:3
c 2Sa 4:9
d 2Kr 32:7; Ps 3:6; Ps 118:12; Mt 26:47
e Ps 69:33; Ps 143:12
f De 33:27; Ps 90:2; Jer 10:10
g Pr 8:11; Jer 48:11
h Ps 36:1; Ze 1:12
i 2Sa 15:14; Ps 7:4; Han 12:1
j 2Sa 5:3; Pr 8:2
k 2Sa 16:23; Ps 28:3; Ps 57:4; Ps 59:7; Ps 62:4; Mt 26:25
l Jo 13:2
m Sp 5:3
n Ps 59:7; Sp 12:18
o Ps 37:5; Ps 43:5; Jes 50:10; Fil 4:6; 1Pe 5:7
p 1Sa 2:9; Ps 68:19; 1Pe 1:5
q Ps 16:8; Ps 37:24; Ps 62:2; Ps 121:3
r Ps 55:15
s Ps 5:6; Sp 10:27; Pr 7:17; Mt 27:5
t Ps 56:11; Ps 115:11

PSALM 56
u 1Sa 21:10
v Ps 57:3; Ps 124:2

2e kolom
a Ps 27:2; Ps 124:3
b Ez 36:3
c Ps 3:1; Ps 54:5; Han 4:27
d 1Sa 21:12; Ps 18:2
e Ps 56:10; Ps 119:160
f Ps 27:1; Ps 56:11; Ro 8:31; Heb 13:6
g 2Kr 32:8; Ps 118:6
h Jer 18:18
i Ps 10:8; Ps 140:2
j Ps 37:32; Lu 20:20; k Ps 59:3; Ps 71:10; l Ps 92:7; m Ps 55:15; Jer 18:23; n 1Sa 27:1; o Ps 39:12; Ps 126:5; p Ps 139:16; Mal 3:16; q Ps 18:40; Ps 27:2; r Jes 8:10; Ro 8:31; s Jes 45:14; Jer 12:3; Jo 10:38; Jo 17:21; t Ps 56:4; u Ps 27:1; Jes 51:7.

Wat kan de aardse mens mij
doen?[a]
12 Op mij, o God, rusten geloften
aan u.[b]
Ik zal u uitingen van dank-
zegging brengen.[c]
13 Want gij hebt mijn ziel van de
dood bevrijd[d] —
[Hebt gij] mijn voeten
niet voor struikelen [be-
hoed]?[e] —
Opdat [ik] voor het aange-
zicht van God kan wande-
len in het licht der leven-
den.[f]

Aan de leider. „Verderf niet." Van Davíd. Miktam. Toen hij wegens Saul de wijk nam in de grot.[g]

57 Betoon mij gunst, o God,
betoon mij gunst,[h]
Want tot u heeft mijn ziel
haar toevlucht genom-
en;[i]
En in de schaduw van uw
vleugels zoek ik een
toevlucht totdat de on-
heilen voorbijtrekken.[j]
2 Ik roep tot God, de Allerhoog-
ste, tot de [ware] God die
wegens mij een eind [aan
hen] maakt.[k]
3 Hij zal vanuit de hemel zen-
den en mij redden.[l]
Hij zal degene die begerig
naar mij grijpt,[m] stellig
verwarren. *Sela*.
God zal zijn liefderijke goed-
heid en zijn waarachtig-
heid zenden.[n]
4 Mijn ziel is te midden van
leeuwen;[o]
Ik kan niet anders dan neer-
liggen onder verslinders,
[ja,] de mensenzonen,
Wier tanden speren en pijlen
zijn,[p]
En wier tong een scherp
zwaard is.[q]
5 O wees verheven boven de he-
melen, o God;[r]
Uw heerlijkheid zij over
heel de aarde.[s]
6 Een net hebben zij voor mijn
schreden bereid;[t]
Mijn ziel is neergebogen.[u]
Zij hebben voor mijn aange-
zicht een valkuil gedol-
ven;
Zij zijn er midden in geval-
len.[a] *Sela*.
7 Mijn hart is standvastig,
o God,[b]
Mijn hart is standvastig.
Ik wil zingen en melodieën
spelen.[c]
8 Ontwaak toch, o mijn heer-
lijkheid;[d]
Ontwaak toch, o snaarin-
strument; ook gij, o harp.[e]
Ik wil de dageraad wekken.
9 Ik zal u prijzen onder de vol-
ken, o Jehovah;[f]
Ik zal u met melodieën be-
zingen onder de nationale
groepen.[g]
10 Want uw liefderijke goedheid
is groot tot aan de hemel,[h]
En uw waarachtigheid tot
aan de wolkenhemel.[i]
11 Verhef u toch boven de heme-
len, o God;[j]
Uw heerlijkheid zij over
heel de aarde.

Aan de leider. „Verderf niet." Van Davíd. Miktam.

58 Kunt GIJ [in UW] verstom-
ming werkelijk nog
over rechtvaardigheid
spreken?[k]
Kunt GIJ nog naar recht
oordelen, o GIJ mensen-
zonen?[l]
2 Hoezeer beoefent GIJ met het
hart veeleer volslagen on-
rechtvaardigheid op de
aarde,[m]
[En] baant GIJ de weg voor
niets dan het geweld van
UW handen![n]
3 De goddelozen zijn al ontaard
vanaf de moederschoot;[o]
Zij hebben gedoold vanaf de
buik;
Zij spreken leugens.[p]
4 Hun gif is als het gif van de
slang,[q]
Doof als de cobra die haar
oor toesluit,[r]

PSALM 56

a Jes 51:12
b Nu 30:2
Pr 5:4
c Ps 50:23
d Ps 116:8
2Kor 1:10
e Ps 17:5
Ps 94:18
f Job 3:20
Job 33:30
Ps 116:9

PSALM 57

g 1Sa 22:1
1Sa 24:3
Ps 142, Ops.
h Ps 119:77
i Ps 18:2
j Ru 2:12
Ps 17:8
Ps 63:7
k Joz 23:5
Ps 138:8
l Ps 144:7
Han 12:11
m Ps 56:2
Ez 36:3
n Ps 40:11
Ps 61:7
Jo 1:17
o Ps 22:13
Ps 35:17
p Ps 58:6
Sp 30:14
q Ps 52:2
Ps 55:21
Ps 64:3
Sp 25:18
r Ps 108:5
Ps 113:4
s Nu 14:21
Ps 72:19
t Ps 7:15
Ps 35:7
Ps 140:5
Sp 29:5
u Ps 42:6

2e kolom

a 1Sa 24:4
Ps 9:15
Ps 141:10
Sp 26:27
Sp 28:10
b Ps 112:7
c 1Kr 16:23
Ps 33:3
d Ps 16:9
Ps 30:12
e Ps 108:2
f Ps 9:11
Ps 138:1
Ps 145:12
g Ps 96:3
Ro 15:9
h Ps 36:5
Ps 89:1
Ps 103:11
i Ps 108:4
j Ps 8:1
Ps 57:5

PSALM 58

k 2Sa 23:3
2Kr 19:6
l Ps 82:2
Pr 5:8

m Pr 3:16; Jer 22:17; Mi 3:9; n Ps 94:20; Jes 10:1; o Ps 51:5; Jes 48:8; p Ps 5:6; Jo 8:44; q Ps 140:3; Ro 3:13; Jak 3:8; r Jes 43:8.

5 Die niet zal luisteren naar de
stem der bezweerders,[a]
Ook al is een wijs persoon
bezig door banspreuken te
binden.[b]
6 O God, sla hun tanden uit hun
mond.[c]
Verbreek zelfs de kaken van
jonge leeuwen met
manen, o Jehovah.
7 Mogen zij oplossen als in wa-
teren die weglopen;[d]
Moge hij [de boog voor] zijn
pijlen spannen terwijl zij
ineenstorten.[e]
8 Als een wegsmeltende slak
loopt hij;
Als een misgeboorte van
een vrouw zullen zij stel-
lig de zon niet aanschou-
wen.[f]
9 Voordat UW potten de [aan-
gestoken] doornstruik be-
merken,[g]
Zowel het levende groen als
dat wat brandt, zal hij hen
als een stormachtige wind
wegvoeren.[h]
10 De rechtvaardige zal zich ver-
heugen omdat hij de wraak
heeft aanschouwd.[i]
Zijn schreden zal hij baden
in het bloed van de godde-
loze.[j]
11 En de mensen zullen zeggen:[k]
„Waarlijk, er is vrucht voor
de rechtvaardige.[l]
Waarlijk, er bestaat een God
die als rechter optreedt op
de aarde.”[m]

Aan de leider. „Verderf niet.” Van David. Miktam. Toen Saul [boden] zond en zij het huis bleven bewaken om hem ter dood te brengen.[n]

59 Bevrijd mij van mijn vijan-
den, o mijn God;[o]
Moogt gij mij beschermen
tegen hen die tegen mij
opstaan.[p]
2 Bevrijd mij van de beoefenaars
van wat schadelijk is,[q]
En red mij van mannen aan
wie bloedschuld kleeft.
3 Want zie! zij hebben geloerd
op mijn ziel;[r]
Sterken doen een aanval op
mij,[a]
Niet om enige opstandig-
heid van mijn zijde of enige
zonde van mijn zijde,
o Jehovah.[b]
4 Hoewel er geen dwaling is,
schieten zij toe en maken
zich gereed.[c]
Ontwaak toch wanneer ik
roep en zie.[d]
5 En gij, o Jehovah God der le-
gerscharen, zijt de God
van Israël.[e]
Word toch wakker om uw
aandacht op alle natiën te
richten.[f]
Betoon geen der schadelijke
verraders gunst.[g] *Sela.*
6 ’s Avonds komen zij steeds te-
rug;[h]
Zij blijven blaffen als een
hond[i] en gaan de stad
rond.[j]
7 Zie! Zij doen [woorden] op-
borrelen met hun mond;[k]
Zwaarden zijn op hun lippen,[l]
Want wie luistert er?[m]
8 Maar gijzelf, o Jehovah, zult
hen uitlachen;[n]
Gij zult alle natiën bespot-
ten.[o]
9 O mijn Sterkte, op u wil ik
voortdurend acht slaan;[p]
Want God is mijn veilige
hoogte.[q]
10 De God van liefderijke goed-
heid ten opzichte van mij
zal mij zelf tegemoet ko-
men;[r]
God zelf zal mij op mijn
vijanden doen zien.[s]
11 Dood hen niet, opdat mijn
volk [het] niet vergeet.[t]
Doe hen door uw vitale
kracht omdolen,[u]
En stort hen neer, o ons
schild, Jehovah,[v]
12 [Om] de zonde van hun mond,
het woord van hun lip-
pen;[w]
En mogen zij gevangen wor-
den in hun trots,[x]

PSALM 58

a Jes 19:3
b De 18:11
c Ps 3:7
d 2Sa 14:14
Ps 112:10
e Ps 64:7
f Job 3:16
g Ps 118:12
h Sp 10:25
Jer 23:19
i Ps 52:6
Ps 64:10
Ps 107:42
Ez 25:17
Opb 18:20
j Ps 68:23
Sp 21:18
Opb 14:20
k Ps 92:15
l Jes 3:10
m Ps 9:16
Ps 98:9
Heb 10:30

PSALM 59

n 1Sa 19:11
o 1Sa 19:12
Ps 7:1
Ps 18:48
Ps 71:4
p Ps 12:5
Ps 91:14
q Ps 28:3
2Th 3:2
r 1Sa 19:1
Ps 10:9
Ps 37:32
Ps 38:12
Ps 56:6
Ps 71:10
Jo 7:1
Han 23:21

2e kolom

a Ps 2:2
Han 4:26
b 1Sa 24:11
1Sa 26:18
Ps 35:19
Ps 69:4
c Sp 1:16
Han 23:15
d Ps 35:23
e De 33:29
f Ps 9:15
g Sp 2:22
Sp 13:2
h 1Sa 19:11
i Ps 22:16
j Ps 59:14
k Mt 12:34
l Ps 57:4
Ps 64:3
Sp 12:18
m Ps 10:11
Ps 73:11
Ez 9:9
n Ps 2:4
Ps 37:13
Sp 1:26
o Ps 33:10
p Ps 18:1
Ps 27:1
Ps 46:1
q Ps 9:9
Ps 62:2
r Ps 6:4
Ps 119:88
s Ps 54:7
Ps 92:11

t Re 1:6; Pr 9:5; u Ge 4:12; Ez 12:15; v Ge 15:1; De 33:29; Job 40:12; Ps 3:3; w Ps 64:8; Sp 12:13; Sp 18:7; x Sp 8:13; Sp 16:18.

Ja, om de vervloeking en het
bedrog waaraan zij zich
constant schuldig maken.
13 Maak in woede een eind [aan
hen];[a]
Maak een eind [aan hen],
opdat zij er niet meer zijn;
En mogen zij weten dat God
heerst in Jakob tot aan de
einden der aarde.[b] *Sela*.
14 En laat hen 's avonds terug-
komen;
Laat hen blaffen als een hond
en de stad rondgaan.[c]
15 Laat diezelfden ronddolen om
iets te eten te zoeken;[d]
Laat hen niet verzadigd wor-
den of overnachten.[e]
16 Maar wat mij aangaat, ik zal
zingen van uw sterkte,[f]
En 's morgens zal ik vreug-
devol over uw liefderijke
goedheid vertellen.[g]
Want gij zijt voor mij een vei-
lige hoogte gebleken[h]
En een toevluchtsoord op
de dag van mijn benauwd-
heid.[i]
17 O mijn Sterkte, u wil ik bezin-
gen met melodieën,[j]
Want God is mijn veilige
hoogte, de God van liefde-
rijke goedheid ten opzich-
te van mij.[k]

Aan de leider, op „De lelie der verma-
ning". Miktam. Van David. Ter onder-
wijzing.[l] Toen hij strijd voerde tegen
Aram-Naharaïm en Aram-Zoba, en
Joab voorts terugkeerde en Edom
in het Zoutdal versloeg, ja, twaalfdui-
zend [man].[m]

60 O God, gij hebt ons verstoten, gij hebt een bres in ons geslagen,[n]
Gij zijt vertoornd geworden. Moogt gij ons toch herstellen.[o]
2 Gij hebt de aarde doen schudden, gij hebt haar opengespleten.[p]
Heel toch haar bressen, want ze heeft gewankeld.[q]
3 Gij hebt uw volk moeilijkheden doen zien.[r]
Gij hebt ons wijn doen drinken die ons doet waggelen.[s]
4 Gij hebt aan hen die u vrezen, een signaal gegeven[a]
Om zigzagsgewijs te vluchten vanwege de boog. *Sela*.
5 Opdat uw geliefden verlost mogen worden,[b]
O red toch met uw rechterhand en antwoord ons.[c]
6 God zelf heeft in zijn heiligheid gesproken:[d]
„Ik wil uitbundige vreugde hebben, ik wil Sichem toedelen;[e]
En de laagvlakte van Sukkoth zal ik uitmeten.[f]
7 Gilead behoort mij toe en Manasse behoort mij toe,[g]
En Efraïm is de vesting van degene die mij tot hoofd is;
Juda is mijn gebiedersstaf.[h]
8 Moab is mijn waspot.[i]
Over Edom zal ik mijn sandaal werpen.[j]
Over Filistea zal ik in triomf juichen."[k]
9 Wie zal mij naar de belegerde stad brengen?[l]
Wie zal mij stellig tot aan Edom leiden?[m]
10 Zijt gij het niet, o God, die ons verstoten hebt[n]
En die niet met onze legers uittrekt als God?[o]
11 Verschaf ons toch hulp uit benauwdheid,[p]
Want redding door de aardse mens is waardeloos.[q]
12 Door God zullen wij vitale kracht verwerven,[r]
En hijzelf zal onze tegenstanders vertreden.[s]

Aan de leider, op snaarinstrumenten.
Van David.

61 Hoor toch, o God, mijn smekende geroep.[t]
Schenk toch aandacht aan mijn gebed.[u]
2 Van het uiteinde der aarde zal ik luid roepen, ja, tot u, wanneer mijn hart zwak wordt.[v]

PSALM 59
a Ps 7:9 Jes 63:3
b 1Sa 17:46 Ps 9:16 Ps 83:18
c Ps 59:6
d Ps 109:10
e Jes 56:11
f Job 37:23 Ps 21:13 Ps 106:8 Ps 145:11
g Ps 89:1 Ps 101:1 Ef 1:6
h 1Sa 17:37 Ps 61:3
i Sp 18:10
j Ps 18:1 Jes 12:2
k Ps 59:10

PSALM 60
l De 31:19 2Sa 1:18
m 2Sa 8:13 1Kr 18:3
n Ps 44:9 Ps 89:38
o Ps 85:4 Ps 90:13
p Hag 2:7
q Jer 30:17 Ho 6:1
r Ne 9:32 Ps 71:20 Da 9:12
s Jes 51:17 Jer 25:15 Hab 2:16

2e kolom
a Ps 20:5
b Ps 108:6
c Ps 18:35 Ps 21:8 Ps 118:15 Jes 41:10
d Ps 89:35 Ps 108:7
e Ge 12:6 Joz 1:6
f Joz 13:27
g De 33:17 Ps 108:8
h Ge 49:10
i Nu 24:17 2Sa 8:2 Ps 108:9
j Nu 24:18 2Sa 8:14
k 2Sa 8:1
l 2Sa 11:1 2Sa 12:29 1Kr 11:16
m 2Sa 8:14
n Ps 44:9 Ps 108:11 Jes 8:17 Jes 12:1
o De 1:42 De 20:4 Joz 7:12
p Ps 25:22 Ps 108:12
q Ps 62:9; Ps 118:8; Ps 146:3; r 2Sa 10:12; Ps 18:32; Ps 108:13; s Ps 44:5; Jes 63:3; **PSALM 61** t Ps 5:2; Ps 28:2; Ps 102:1; Ps 130:2; u Ps 17:1; Ps 55:1; Fil 4:6; v 1Kon 8:48; Jon 2:2.

Moogt gij mij op een rots leiden die hoger is dan ik.[a]
3 Want gij zijt voor mij een toevlucht gebleken,[b]
Een sterke toren tegenover de vijand.[c]
4 Ik wil voor onbepaalde tijden een gast in uw tent zijn;[d]
Ik wil mijn toevlucht nemen in de schuilplaats van uw vleugels.[e] *Sela*.
5 Want gijzelf, o God, hebt naar mijn geloften geluisterd.[f]
Gij hebt [mij] de bezitting gegeven van hen die uw naam vrezen.[g]
6 Dagen zult gij toevoegen aan de dagen van de koning;[h]
Zijn jaren zullen zijn als geslacht na geslacht.[i]
7 Hij zal tot onbepaalde tijd voor het aangezicht van God wonen;[j]
O beschik liefderijke goedheid en waarachtigheid, dat die hem mogen beveiligen.[k]
8 Zo wil ik voor eeuwig uw naam bezingen met melodieën,[l]
Om dag aan dag mijn geloften te betalen.[m]

Aan de leider van Jedụthun.
Een melodie van Dạvid.

62 Waarlijk, op God [wacht] mijn ziel [in] stilheid.[n]
Van hem [komt] mijn redding.[o]
2 Waarlijk, hij is mijn rots en mijn redding, mijn veilige hoogte;[p]
Ik zal niet te zeer aan het wankelen worden gebracht.[q]
3 Hoe lang zult GIJ als een razende tekeergaan tegen de man die GIJ zoudt willen vermoorden?[r]
GIJ zijt allen als een overhellende muur, een stenen muur die wordt ingeduwd.[s]
4 Waarlijk, zij geven raad om [iemand] van zijn eigen waardigheid weg te lokken;[t]
Zij hebben welgevallen in een leugen.[a]
Met hun mond zegenen zij, maar in hun binnenste smeken zij kwaad af.[b] *Sela*.
5 Waarlijk, wacht stil op God, o mijn ziel,[c]
Want van hem [komt] mijn hoop.[d]
6 Waarlijk, hij is mijn rots en mijn redding, mijn veilige hoogte;[e]
Ik zal niet aan het wankelen worden gebracht.[f]
7 Op God rust mijn redding en mijn heerlijkheid.[g]
Mijn sterke rots, mijn toevlucht is in God.[h]
8 Vertrouwt te allen tijde op hem, o volk.[i]
Stort UW hart voor hem uit.[j]
God is voor ons een toevlucht.[k] *Sela*.
9 Waarlijk, de zonen van de aardse mens zijn een ademtocht,[l]
De mensenzonen zijn een leugen.[m]
Wanneer zij op de weegschaal worden gelegd, zijn zij allen te zamen lichter dan een ademtocht.[n]
10 Stelt UW vertrouwen niet in afzetterij,[o]
En wordt niet ijdel door louter roof.[p]
Ingeval de middelen voor levensonderhoud zouden gedijen, zet [er] UW hart niet [op].[q]
11 Eenmaal heeft God gesproken, tweemaal heb ik dít gehoord,[r]
Dat sterkte aan God toebehoort.[s]
12 Ook liefderijke goedheid behoort u toe, o Jehovah,[t]
Want gijzelf vergeldt een ieder naar zijn werk.[u]

PSALM 61

a Ps 27:5; Ps 40:2
b Ps 25:20
c 1Sa 17:45; Ps 18:2; Sp 18:10
d Ps 23:6; Ps 27:4
e Ps 17:8; Ps 57:1; Ps 63:7; Ps 91:4
f Ps 65:1
g Ps 115:13; Mal 3:16
h Ps 18:50; Ps 21:4; Ps 72:17
i Ps 89:4
j 2Sa 7:16; Ps 41:12
k Ps 40:11; Ps 57:3; Ps 143:12; Sp 20:28; Mi 7:20
l Ps 30:12; Ps 145:1; Ps 146:2
m Ps 65:1; Ps 66:13; Pr 5:4

PSALM 62

n Ps 33:20
o Ps 3:8; Ps 37:39; Ps 68:19; Jes 12:2
p Ps 18:2; Ps 46:7; Ps 62:6
q Ps 37:24; Mi 7:8; 2Kor 4:9
r 1Sa 24:11; Ps 38:12
s Jes 30:13
t Mt 2:8

2e kolom

a Ps 52:3; Sp 6:17; Jo 8:44
b Ps 5:9; Ps 28:3; Ps 55:21
c Ps 43:5; Ps 62:1; Mi 7:7
d Ps 71:5; Ro 15:13; Tit 1:2
e Ps 18:31
f Ps 16:8; Ps 112:6; Sp 10:30
g Ps 3:3; Jer 3:23
h Ps 95:1; Jes 26:4
i Jes 50:10
j 1Sa 1:15
k Ps 46:11; Sp 14:26
l Ps 39:5; Ps 144:4
m 2Sa 15:31; Ps 60:11; Ro 3:4
n Jes 40:15

o Sp 14:31; Jes 30:12; **p** Jes 61:8; **q** De 6:12; Job 31:24; Ps 52:7; Sp 11:4; Sp 11:28; Sp 23:5; Mt 6:19; Mt 6:24; Mr 8:36; Lu 12:15; 1Ti 6:17; 1Jo 2:16; **r** Job 33:14; **s** Job 9:4; Ps 63:2; Ps 77:14; Na 1:3; Opb 19:1; **t** Ps 36:7; Ps 86:15; Mi 7:18; **u** 1Sa 16:7; Job 34:11; Sp 24:12; Jer 32:19; Ez 7:27; Ro 2:6; 2Kor 5:10; Ga 6:7; Kol 3:25; 2Ti 4:14; 1Pe 1:17; Opb 20:12; Opb 22:12.

Een melodie van Dạvid, toen hij zich in de wildernis van Jụda bevond.[a]

63 O God, gij zijt mijn God, ik blijf u zoeken.[b]
Mijn ziel dorst werkelijk naar u.[c]
Naar u heeft mijn vlees een smachtend [verlangen] gekregen
In een dor en uitgeput land, waar geen water is.[d]
2 Zo heb ik u aanschouwd in de heilige plaats,[e]
Bij het zien van uw sterkte en uw heerlijkheid.[f]
3 Want uw liefderijke goedheid is beter dan het leven,[g]
Mijn eigen lippen zullen zich prijzend over u uitlaten.[h]
4 Zo zal ik u zegenen gedurende mijn leven;[i]
In uw naam zal ik mijn handpalmen opheffen.[j]
5 Als met het beste deel, ja, het vet, wordt mijn ziel verzadigd,[k]
En met lippen [vervuld] van vreugdekreten brengt mijn mond lof.[l]
6 Wanneer ik op mijn legerstede aan u heb gedacht,[m]
Mediteer ik over u in de nachtwaken.[n]
7 Want gij zijt mij tot hulp gebleken,[o]
En in de schaduw van uw vleugels hef ik een vreugdegeroep aan.[p]
8 Mijn ziel heeft u met verknochtheid gevolgd;[q]
Uw rechterhand houdt mij stevig vast.[r]
9 Wat hen betreft die mijn ziel blijven zoeken ten verderve,[s]
Zij zullen in de onderste delen van de aarde komen.[t]
10 Zij zullen worden overgeleverd aan de macht van het zwaard;[u]
Aan de vossen zullen zij ten deel vallen.[v]
11 En de koning zelf zal zich in God verheugen.[w]
Ieder die bij hem zweert, zal zich beroemen,[x]
Want de mond der leugensprekers zal worden gestopt.[a]

Aan de leider.
Een melodie van Dạvid.

64 Hoor, o God, mijn stem in mijn bezorgdheid.[b]
Moogt gij tegen de angstaanjaging van de vijand mijn leven beveiligen.[c]
2 Moogt gij mij verbergen voor het vertrouwelijke gesprek der boosdoeners,[d]
Voor het tumult van de beoefenaars van wat schadelijk is,[e]
3 Die hun tong hebben gescherpt net als een zwaard,[f]
Die hun pijl, bittere taal, hebben aangelegd[g]
4 Om uit verborgen plaatsen op de onberispelijke te schieten.[h]
Plotseling schieten zij op hem en vrezen niet.[i]
5 Zij houden het bij slechte taal;[j]
Zij hebben het erover, valstrikken te verbergen.[k]
Zij hebben gezegd: „Wie ziet ze?”[l]
6 Zij blijven onrechtvaardige dingen uitvorsen;[m]
Zij hebben een goed uitgevorst listig plan verborgen,[n]
En het binnenste van een ieder, ja, [zijn] hart, is diep.[o]
7 Maar God zal plotseling een pijl op hen afschieten.[p]
Wonden bleken er voor hen te zijn,[q]
8 En zij doen iemand struikelen.[r]
[Maar] hun tong is tegen henzelf.[s]
Allen die naar hen kijken, zullen hun hoofd schudden,[t]
9 En alle aardse mensen zullen bevreesd worden;[u]
En zij zullen vertellen over de activiteit van God,[v]

PSALM 63

a 1Sa 22:5; 1Sa 23:14
b Ex 15:2; Jes 26:9
c Ps 42:2; Ps 143:6
d Ps 63, Ops.
e Ps 77:13
f 1Kr 16:28; Ps 29:1; Ps 96:6
g Ps 30:5; Ps 100:5
h Ps 66:17; Ho 14:2; Heb 13:15
i Ps 145:2
j 1Kon 8:22; Ps 134:2
k Le 7:25; Ps 36:8; Jer 31:14
l Ps 43:4; Ps 71:23; Ps 135:3
m Ps 149:5
n Ps 119:55; Ps 119:148
o 1Sa 17:37; Ps 46:1; Ps 54:4
p Ps 5:11; Ps 32:11; Ps 36:7; Ps 57:1; Ps 61:4
q Ps 73:25; Ps 143:6
r Jes 41:10
s Ps 35:4; Ps 40:14
t Nu 16:30; 1Sa 25:29
u 1Sa 26:10; Jer 18:21; Jer 25:31
v Ez 39:4
w Ps 21:1
x De 6:13; Jes 45:23

2e kolom

a Ps 31:18

PSALM 64

b Ps 55:1
c Ps 31:15
d Ps 56:6; Ps 109:2
e Lu 23:18
f Sp 12:18; Sp 30:14
g Ps 11:2; Ps 58:7; Jer 9:8
h Ps 10:8
i 1Sa 18:11; 2Sa 15:14
j Nu 22:6
k Sp 1:11; Mt 26:4
l Ps 10:11; Ps 59:7; Ps 94:7; Ez 8:12
m Ps 35:11; Da 6:4
n Ps 140:5; Mt 26:59
o Ps 5:9; Jer 17:9

p De 32:23; Ps 7:12; q 1Kon 22:34; 1Kr 10:3; r Sp 12:13; Mal 2:8; Ro 14:21; s Sp 18:7; Lu 19:22; t Jer 18:16; Opb 18:10; u Nu 16:34; v Ps 145:6; Jer 50:28; Jer 51:10.

En zij zullen stellig inzicht
hebben in zijn werk.[a]
10 En de rechtvaardige zal zich
verheugen in Jehovah en
zal inderdaad zijn toe-
vlucht tot hem nemen;[b]
En alle oprechten van hart
zullen zich beroemen.[c]

Aan de leider.
Een melodie van David.
Een lied.

65 Voor u is er lof — stilte —,
o God, in Sion;[d]
En aan u zal de gelofte
worden betaald.[e]
2 O Hoorder van het gebed, ja,
tot u zullen mensen van
alle vlees komen.[f]
3 Gevallen van dwaling zijn
machtiger gebleken dan
ik.[g]
Wat onze overtredingen be-
treft, gijzelf zult ze bedek-
ken.[h]
4 Gelukkig is degene die gij uit-
kiest en doet naderen,[i]
Opdat hij in uw voorhoven
mag verblijven.[j]
Wij zullen stellig verzadigd
worden met het goede
van uw huis,[k]
De heilige plaats van uw
tempel.[l]
5 Met vrees inboezemende din-
gen zult gij ons in recht-
vaardigheid antwoorden,[m]
O God van onze redding,[n]
Het Vertrouwen van alle
grenzen der aarde en van
hen die ver weg zijn op
zee.[o]
6 Hij grondvest de bergen ste-
vig met zijn kracht;[p]
Hij is inderdaad omgord met
macht.[q]
7 Hij stilt het gebruis der zeeën,[r]
Het gebruis van hun golven
en het gewoel van de na-
tionale groepen.[s]
8 En de bewoners van de verste
streken zullen bevreesd
zijn voor uw tekenen;[t]
De uitgangen van de morgen
en de avond doet gij een
vreugdegeroep aanheffen.[u]
9 Gij hebt uw aandacht op de
aarde gericht, om haar
overvloed te geven;[v]
Gij verrijkt haar ten zeerste.
De stroom Gods is vol wa-
ter.[a]
Gij bereidt hun koren,[b]
Want zó bereidt gij de aar-
de.[c]
10 Haar voren worden gedrenkt,
haar kluiten geëffend;[d]
Met overvloedige regenbuien
maakt gij haar zacht; gij
zegent zelfs haar uitspruit-
sel.[e]
11 Gij hebt het jaar gekroond
met uw goedheid,[f]
En zelfs uw sporen druipen
van vet.[g]
12 De weidegronden van de wil-
dernis druipen gestadig,[h]
En de heuvels zelf omgor-
den zich met blijdschap.[i]
13 De weiden hebben zich met
kudden bekleed,[j]
En de laagvlakten zelf zijn
gehuld in koren.[k]
Ze juichen in triomf, ja, ze
zingen.[l]

Aan de leider. Een lied, een melodie.

66 Juicht God in triomf toe,
[GIJ mensen van] heel
de aarde.[m]
2 Bezingt met melodieën de heer-
lijkheid van zijn naam.[n]
Maakt zijn lof heerlijk.[o]
3 Zegt tot God: „Hoe vrees in-
boezemend zijn uw wer-
ken![p]
Wegens de overvloed van uw
sterkte zullen uw vijanden
kruipend tot u komen.[q]
4 [De mensen van] heel de aar-
de zullen zich voor u neer-
buigen,[r]
En zij zullen u bezingen
met melodieën, zij zullen
uw naam bezingen met
melodieën."[s] *Sela*.
5 Komt en ziet de activiteiten
van God.[t]
De wijze waarop hij met de
mensenzonen handelt, is
vrees inboezemend.[u]

PSALM 64

a 1Sa 5:12; Ps 107:43; Ho 14:9
b Ps 32:11; Ps 58:10; Ps 68:3; Fil 4:4
c 1Kor 1:31

PSALM 65

d Ps 76:2
e Ps 56:12; Ps 76:11; Ps 116:18; Pr 5:4
f Ps 145:18; Jes 66:23; Han 10:31; Han 15:17; 1Jo 5:14
g Ps 40:12; Ro 7:23; Ga 5:17
h Ps 51:2; Ps 78:38; Ps 79:9; Jes 1:18; Jo 1:29; Heb 9:14; 1Jo 1:7
i Ps 15:1; Ps 135:4
j Ps 27:4; Ps 84:4; Ps 84:10
k Ps 36:8; Ps 63:5
l 1Sa 3:3; 1Kr 16:1
m De 10:21; Ps 47:2; Opb 15:3
n Ps 3:8; Ps 68:19
o Ps 22:27; Jes 45:22
p Ps 119:90
q Ps 93:1
r Ps 89:9; Ps 107:29
s Ps 2:1; Jes 17:12; Jes 57:20
t Ps 48:5; Ps 66:3
u Ps 19:5; Ps 148:3
v De 11:12; Ps 104:14; Ps 147:8; Han 14:17

2e kolom

a Ps 46:4
b Ps 104:15; Ps 107:37
c Ge 26:12
d Job 21:33; Job 38:38
e Ps 147:8
f Ge 27:28; De 33:16
g Mal 3:10
h Jes 30:23
i Jes 55:12
j Jer 6:3
k Za 9:17
l Ps 96:11; Jes 35:1; Han 14:17

PSALM 66 **m** Ps 33:1; Ps 98:4; **n** Jes 12:5; Opb 4:11; **o** Ne 9:5; Ps 72:19; Ps 96:8; **p** Ex 15:16; Ps 76:12; Jes 2:19; Jer 10:10; **q** Ps 81:15; **r** Ps 22:27; Mal 1:11; **s** Jes 42:10; Opb 15:4; **t** Ps 46:8; **u** Ps 66:3; Ze 2:11.

6 Hij heeft de zee veranderd in droog land;[a]
Door de rivier trokken zij vervolgens te voet naar de overkant.[b]
Daar verheugden wij ons toen in hem.[c]
7 Hij heerst door zijn macht tot onbepaalde tijd.[d]
De natiën slaat hij met zijn eigen ogen gade.[e]
Wat hen betreft die halsstarrig zijn, laten zij zich niet verheffen in zichzelf.[f] *Sela*.
8 Zegent onze God, o GIJ volken,[g]
En laat de stem van lof voor hem horen.[h]
9 Hij plaatst onze ziel in het leven,[i]
En hij heeft niet toegelaten dat onze voet wankelde.[j]
10 Want gij hebt ons onderzocht, o God;[k]
Gij hebt ons gelouterd zoals men zilver loutert.[l]
11 Gij hebt ons in een vangnet gebracht;[m]
Gij hebt een drukkende last op onze heupen gelegd.
12 Gij hebt de sterfelijke mens over ons hoofd doen rijden;[n]
Wij zijn door vuur en door water gegaan,[o]
En gij hebt ons voorts uitgeleid tot verademing.[p]
13 Ik zal in uw huis komen met volledige brandoffers;[q]
Ik zal u mijn geloften betalen,[r]
14 Waartoe mijn lippen zich hebben geopend[s]
En die mijn mond gesproken heeft toen ik erg in benauwdheid verkeerde.[t]
15 Volledige brandoffers van gemeste [dieren] zal ik u brengen,[u]
Met de offerrook van rammen.
Ik zal een stier opdragen met bokken.[v] *Sela*.
16 Komt, luistert, GIJ allen die God vreest, en ik wil verhalen[w]
Wat hij voor mijn ziel heeft gedaan.[a]
17 Tot hem riep ik met mijn mond,[b]
En er was een lofprijzing met mijn tong.[c]
18 Indien ik iets schadelijks heb beoogd in mijn hart,
Zal Jehovah [mij] niet horen.[d]
19 Waarlijk, God heeft gehoord;[e]
Hij heeft aandacht geschonken aan de stem van mijn gebed.[f]
20 Gezegend zij God, die mijn gebed niet heeft afgewezen,
Noch zijn liefderijke goedheid van mij [heeft afgewend].[g]

Aan de leider, op snaarinstrumenten.
Een melodie, een lied.

67 God zelf zal ons gunst betonen en ons zegenen;[h]
Hij zal zijn aangezicht over ons doen lichten[i]
— *Sela* —
2 Opdat uw weg bekend mag zijn op de aarde,[j]
Uw redding zelfs onder alle natiën.[k]
3 Laten volken u prijzen, o God;[l]
Laten de volken, allemaal, u prijzen.[m]
4 Laten nationale groepen zich verheugen en een vreugdegeroep aanheffen,[n]
Want gij zult de volken richten naar recht;[o]
En wat de nationale groepen betreft, op de aarde zult gij ze leiden. *Sela*.
5 Laten volken u prijzen, o God;[p]
Laten volken, allemaal, u prijzen.[q]
6 De aarde zelf zal stellig haar opbrengst geven;[r]
God, onze God, zal ons zegenen.[s]
7 God zal ons zegenen,[t]
En alle einden der aarde zullen hem vrezen.[u]

PSALM 66

a Ex 14:22; Ps 78:13; Ps 106:9
b Jos 3:16
c Ex 15:1
d Da 4:34; 1Ti 1:17
e 2Kr 16:9; Ps 11:4; Ps 33:13; Sp 15:3; Heb 4:13
f De 17:20; Ps 75:4; Jes 37:29
g De 32:43; Ro 15:10
h Jer 33:11
i 1Sa 25:29; Han 17:28
j 1Sa 2:9; Ps 62:6; Ps 94:18; Ps 121:3
k De 8:2; Ps 17:3
l Jes 48:10; Za 13:9; Mal 3:3; 1Pe 1:7
m Job 19:6; Ho 7:12
n Ps 129:3; Jes 51:23
o 1Th 3:3
p Jes 43:2; Han 14:22
q Nu 15:3; Ps 100:4
r Ps 22:25; Ps 56:12; Ps 116:14; Pr 5:4
s Nu 30:2; Re 11:35
t 2Sa 22:7
u 1Kr 16:1
v 2Sa 6:13
w Ps 34:11; Mal 3:16

2e kolom

a Ps 22:24
b Ps 30:8; Ps 34:3
c Ps 51:14; Ps 126:2
d Job 27:9; Sp 15:29; Sp 28:9; Jes 1:15; Jo 9:31; Jak 4:3
e Ps 6:9; Ps 34:6; Ps 65:2; Ps 116:1; Klg 3:56; 1Jo 3:22
f Heb 5:7
g 2Sa 7:15; Ps 86:13

PSALM 67

h Ps 28:9; 2Kor 13:14; Ef 1:3
i Nu 6:25; Ps 4:6; Ps 31:16; Ps 119:135; Sp 16:15
j Es 8:17; Ps 98:2; Ro 10:18; Kol 1:23;
k Ps 66:1; Ps 98:2; Jes 49:6; Lu 2:30; Han 28:28; Tit 2:11;
l Ps 138:4; Ps 142:7;
m Ps 44:8;
n De 32:43; Jes 42:10; Ro 15:10;
o Ps 9:8; Ps 96:10; Ps 98:9; Ro 2:5;
p Ps 45:17;
q Ps 108:3; Jes 38:19;
r Le 26:4; Ps 85:12; Jes 30:23; Ez 34:27;
s Ge 17:7; Ps 48:14; Jer 31:1;
t Sp 10:22;
u Ps 22:27; Opb 15:4.

Aan de leider. Van Dạvid.
Een melodie, een lied.

68 Laat God opstaan,[a] laten
zijn vijanden verstrooid
worden,[b]
En laten zij die hem intens
haten, vluchten wegens
hem.[c]
2 Moogt gij [hen] verdrijven zoals
rook wordt verdreven;[d]
Zoals was smelt wegens het
vuur,[e]
Laten [zó] de goddelozen
van voor het aangezicht
van God vergaan.[f]
3 Maar wat de rechtvaardigen
betreft, laten zij zich ver-
heugen,[g]
Laten zij uitbundige vreug-
de hebben voor het aange-
zicht van God,[h]
En laten zij uitgelaten zijn
van vreugdebetoon.[i]
4 Zingt God toe, bezingt zijn
naam met melodieën;[j]
Heft [een lied] aan voor De-
gene die door de woestijn-
vlakten rijdt[k]
Als Jah, wat zijn naam is;[l]
en jubelt voor zijn aange-
zicht;
5 Een vader van vaderloze jon-
gens en een rechter van
weduwen[m]
Is God in zijn heilige wo-
ning.[n]
6 God doet de eenzamen in een
huis wonen;[o]
Hij leidt gevangenen uit in
volledige voorspoed.[p]
Maar wat de halsstarrigen
betreft, zij moeten in een
verzengd land verblijven.[q]
7 O God, toen gij vóór uw volk
uittrokt,[r]
Toen gij door de woestijn
schreedt[s] — *Sela* —
8 Was het de aarde die schudde,[t]
Ook droop de hemel zelf we-
gens God;[u]
Deze Sinaï [schudde] we-
gens God,[v] de God van Israël.[w]
9 Een overvloedige stortregen
liet gij toen vallen, o God;[x]
Uw erfdeel, ja, toen het ver-
moeid was — gijzelf hebt
het opnieuw versterkt.[a]
10 Uw tentgemeenschap[b] — zij
hebben erin gewoond;[c]
Met uw goedheid hebt gij
het voorts bereid voor de
ellendige, o God.[d]
11 Jehovah zelf geeft het woord;[e]
De vrouwen die het goede
nieuws vertellen, zijn een
groot leger.[f]
12 Zelfs de koningen van legers
vluchten, zij vluchten.[g]
Wat haar betreft die thuis-
blijft, zij deelt in de buit.[h]
13 Hoewel gijlieden tussen de
ashopen [van het kamp]
bleeft liggen,
Zullen er de vleugels van
een duif zijn overtrokken
met zilver
En haar wieken met geel-
groen goud.[i]
14 Toen de Almachtige de konin-
gen daarin verstrooide,[j]
Ging het sneeuwen op de
Zạlmon.[k]
15 Het bergland van Bạsan[l] is
een berg van God;[m]
Het bergland van Bạsan is
een veeltoppige berg.[n]
16 Waarom blijft GIJ, o GIJ veel-
toppige bergen, met af-
gunst kijken naar
De berg die God voor zich
begeerd heeft om daarop
te wonen?[o]
Ja, Jehovah zelf zal [daar]
voor eeuwig verblijven.[p]
17 De strijdwagens van God zijn
tienduizenden, duizenden
en nog eens duizenden.[q]
Jehovah zelf is van de Si-
naï gekomen in de heilige
plaats.[r]
18 Gij zijt naar boven opgeste-
gen;[s]
Gij hebt gevangenen mee-
gevoerd;[t]
Gij hebt gaven in de vorm van
mensen genomen,[u]

PSALM 68

a Nu 10:35; Ps 44:26
b Ps 59:11; Jes 33:3
c De 7:10; Ps 21:8
d Jes 9:18; Ho 13:3
e Ps 97:5; Mi 1:4
f Na 1:6; 2Th 1:9
g De 12:12; Ps 32:11; Ps 33:1; Fil 4:4
h Sp 11:10
i Ps 43:4
j Ps 67:4; Jes 12:4
k De 33:26; Ps 18:10; Ps 104:3; Jes 19:1
l Ex 6:3
m Ex 22:22; De 10:18; Ps 10:14; Ps 146:9
n Jes 57:15; Han 7:48
o 1Sa 2:5; Ps 113:9
p Jes 61:1
q De 28:23; Ps 107:34
r Ex 13:21
s Re 5:5
t Ps 114:4; Ps 114:7; Heb 12:26
u Re 5:4
v Ex 19:18; De 5:24
w Jes 45:3
x Ps 65:9; Ez 34:26

2e kolom

a De 11:12
b Nu 10:34
c Ps 15:1
d De 26:5; Lu 1:53
e Ps 40:3
f Ex 15:20; Re 5:1; Re 11:34; 1Sa 18:6; Jes 40:9; Han 8:12
g Nu 31:8; Joz 10:16; Joz 12:7; Re 5:19
h Nu 31:27; 1Sa 30:24
i Ps 105:37
j Nu 21:3; Joz 10:10; Jer 2:3; Joë 1:15
k Re 9:48
l Nu 21:33; Mi 7:14
m Mt 17:1; Mr 9:2; 2Pe 1:18
n De 3:8; De 3:10; Ps 42:6
o 1Kr 11:5; Ps 48:2; Ps 132:13

p De 12:5; 1Kon 9:3; Heb 12:22; **q** De 33:2; 2Kon 6:17; Da 7:10; Mt 26:53; Opb 5:11; **r** Ex 19:23; **s** Ps 47:5; **t** 2Sa 5:7; Ef 4:8; **u** 2Sa 24:16; 1Kr 21:15; Ef 4:11.

Ja, zelfs de halsstarrigen,[a]
om [onder hen] te verblijven,[b] o Jah God.
19 Gezegend zij Jehovah, die dagelijks de vracht voor ons draagt,[c]
De [ware] God van onze redding.[d] *Sela*.
20 De [ware] God is voor ons een God van reddingsdaden;[e]
En aan Jehovah, de Soevereine[f] Heer, behoren de wegen toe die uit de dood leiden.[g]
21 Waarlijk, God zelf zal het hoofd van zijn vijanden verpletteren,[h]
De harige schedel van al wie in zijn schuld voortwandelt.[i]
22 Jehovah heeft gezegd: „Uit Basan zal ik terugbrengen,[j]
Ik zal [hen] terugbrengen uit de diepten der zee,[k]
23 Opdat gij uw voet moogt wassen in bloed,[l]
Opdat de tong van uw honden haar deel krijgt van de vijanden."[m]
24 Men heeft uw optochten gezien, o God,[n]
De optochten van mijn God, mijn Koning, naar de heilige plaats.[o]
25 De zangers gingen voorop, de spelers op snaarinstrumenten daarachter;[p]
In het midden waren de meisjes die de tamboerijn sloegen.[q]
26 Zegent in bijeengekomen menigten God,[r]
Jehovah, [o GIJ die] uit de Bron van Israël [zijt].[s]
27 Daar is de kleine Benjamin, die hen onderwerpt,[t]
De vorsten van Juda met hun juichende menigte,
De vorsten van Zebulon, de vorsten van Naftali.[u]
28 Uw God heeft uw sterkte geboden.[v]
Toon toch sterkte, o God, gij die voor ons hebt gehandeld.[w]

PSALM 68
a De 2:36; De 7:22; Mt 9:13; 1Ti 1:13
b Ps 15:1; 2Kor 6:16
c Ps 55:22; 1Pe 5:7
d Ps 95:1
e Jes 12:2; Jes 45:17; Ho 1:7
f Da 4:35; Han 4:24
g De 32:39
h Hab 3:13
i Ps 55:23; Ez 18:26; Lu 13:5
j Nu 21:33
k Ex 14:22; Jes 51:10
l Ps 58:10; Jes 63:3
m 1Kon 21:19; 1Kon 22:38; 2Kon 9:33
n Ps 24:7
o 1Kr 13:8
p 1Kr 15:16; Ps 87:7; Ps 150:3
q Ex 15:20; Re 11:34; 1Sa 18:6; Ps 148:12
r Ps 26:12; Ps 107:32
s Ps 95:6; Jes 44:2; Jer 2:13
t Ge 49:27; 1Sa 9:21
u 1Kr 12:34
v Ps 42:8; Ps 71:3; Jes 40:31
w Ps 138:8; Ef 3:20

2e kolom
a 1Sa 3:3; 1Kon 6:1; 1Kr 16:1; Ezr 5:14
b 1Kon 10:10; 2Kr 32:23; Ps 72:10
c Job 40:21
d 2Sa 8:5; Ps 22:12; Ez 39:18
e 2Sa 8:2
f Ps 120:7
g Ps 72:9; Jes 45:14; Jes 60:5
h Ze 3:10; Han 8:27
i De 32:43
j Ps 18:10; Ps 104:3
k Ez 10:5
l Ps 29:1; Ps 96:7
m Ps 93:1
n Ps 43:3; Ps 47:2; Ps 66:5; Ps 73:17
o Ps 29:11; Jes 40:31; Za 10:12
p Ps 72:18

29 Vanwege uw tempel te Jeruzalem[a]
Zullen koningen geschenken brengen aan uzelf.[b]
30 Bestraf het wild gedierte van het riet,[c] de vergadering der stieren,[d]
Met de kalveren der volken, die ieder stukken zilver vertrappen.[e]
Hij heeft de volken die behagen scheppen in strijd,[f] verstrooid.
31 Bronzen voorwerpen zullen uit Egypte komen;[g]
Kusch zelf zal haastig zijn handen [met geschenken] naar God uitstrekken.[h]
32 O GIJ koninkrijken der aarde, zingt God toe,[i]
Speelt melodieën voor Jehovah — *Sela* —
33 Voor Degene die op de aloude hemel der hemelen rijdt.[j]
Ziet! Hij laat zijn stem weerklinken, een krachtige stem.[k]
34 Schrijft God sterkte toe.[l]
Over Israël is zijn uitnemendheid en zijn sterkte is in de wolken.[m]
35 God is vrees inboezemend uit uw grootse heiligdom.[n]
De God van Israël is hij, die sterkte geeft, ja, macht aan het volk.[o]
Gezegend zij God.[p]

Aan de leider, op „De lelies".[q]
Van David.

69 Red mij, o God, want de wateren zijn helemaal tot aan de ziel gekomen.[r]
2 Ik ben weggezakt in diepe modder, waar geen grond is om te staan.[s]
Ik ben in diepe wateren gekomen,
En een snelvlietende stroom zelf heeft mij meegesleurd.[t]
3 Ik ben moe geworden wegens mijn roepen;[u]
Mijn keel is hees geworden.

PSALM 69 **q** Ps 45, Ops.; **r** Ps 144:7; Klg 3:54; Jon 2:5; Opb 12:15; **s** Ps 40:2; Ps 88:6; Jer 38:6; **t** Ps 32:6; Jon 2:3; **u** Ps 6:6; Ps 22:2.

Mijn ogen hebben het begeven tijdens het wachten
op mijn God.[a]
4 Zij die mij zonder reden haten, zijn zelfs meer geworden dan de haren van
mijn hoofd.[b]
Zij die mij tot zwijgen brengen, die zonder grond mijn
vijanden zijn, zijn talrijk geworden.[c]
Wat ik niet door roof had weggenomen, ging ik toen
teruggeven.
5 O God, gijzelf zijt mijn dwaasheid te weten gekomen,
En voor u is mijn eigen schuld niet verborgen.[d]
6 O mogen zij die op u hopen, niet beschaamd worden
wegens mij,[e]
O Soevereine Heer, Jehovah der legerscharen.[f]
O mogen zij die u zoeken, niet te schande worden wegens mij,[g]
O God van Israël.[h]
7 Want wegens u heb ik smaad gedragen,[i]
Schande heeft mijn aangezicht bedekt.[j]
8 Voor mijn broeders ben ik iemand geworden die vervreemd is,[k]
En een buitenlander voor de zonen van mijn moeder.[l]
9 Want louter ijver voor uw huis heeft mij verteerd,[m]
En zelfs de smaadheden van hen die u smaden, zijn op
mij gevallen.[n]
10 En ik ging bij het vasten van mijn ziel wenen,[o]
Maar het werd mij tot smaadheden.[p]
11 Wanneer ik een zak tot mijn kleding maakte,
Dan werd ik hun tot een spreekwoord.[q]
12 Zij die in de poort zitten, gingen zich met mij bezighouden,[r]
En [ik was] het onderwerp van de liedjes der drinkers
van bedwelmende drank.[s]

PSALM 69

a Ps 25:21
Ps 119:82
Ps 119:123
Jes 38:14
b Ps 35:19
Lu 23:22
Jo 15:25
c Ps 35:12
Ps 109:3
d Jer 16:17
e Ps 25:3
Ps 35:26
f Ps 24:10
g Jes 49:23
h Ps 72:18
Han 13:17
i Ps 22:6
Ps 44:22
Jer 15:15
Mt 5:11
j Jes 50:6
Jes 53:3
Mt 26:67
Mt 27:29
k Job 19:13
Ps 31:11
Mt 26:56
Jo 1:11
Jo 7:5
l 1Sa 17:28
Mi 7:6
m 1Kon 19:10
Ps 119:139
Mt 21:12
Mr 11:15
Jo 2:17
n Sp 27:11
Ro 15:3
o Ps 35:13
Ps 109:24
p Ps 102:8
q 1Kon 9:7
Ps 44:14
Jer 24:9
r Lu 23:2
s Job 30:9
Mr 15:19

2e kolom

a Heb 5:7
b Jes 49:8
Jes 55:6
2Kor 6:2
c Ps 68:20
d Ps 69:2
Klg 3:55
e Ps 25:19
Ps 35:19
f Ps 144:7
g Jes 43:2
h Nu 16:33
Ps 16:10
i Ps 36:7
Ps 63:3
Ps 109:21
j Ps 25:16
Ps 86:16
k Ps 27:9
Ps 102:2
l Ps 31:9
Ps 40:13
Ps 70:1
m Job 6:23
n Joz 7:9
o Ps 22:6
Jes 53:3
Heb 12:2
p Jo 8:49
q Ps 42:10

13 Maar wat mij aangaat, mijn gebed was tot u, o Jehovah,[a]
In een tijd van aanvaarding, o God.[b]
Antwoord mij, in de overvloed van uw liefderijke goedheid, met de waarheid
van de redding door u.[c]
14 Bevrijd mij uit het slijk, opdat ik niet wegzak.[d]
O moge ik bevrijd worden van hen die mij haten[e] en
uit de diepe wateren.[f]
15 O moge de snelvlietende stroom van wateren mij niet meesleuren,[g]
Noch de diepte mij verzwelgen,
Noch de put zijn mond over mij sluiten.[h]
16 Antwoord mij, o Jehovah, want uw liefderijke goedheid is goed.[i]
Wend u tot mij naar de veelheid van uw barmhartigheden,[j]
17 En verberg uw aangezicht niet voor uw knecht.[k]
Antwoord mij snel, want ik verkeer erg in benauwdheid.[l]
18 Nader toch tot mijn ziel, eis haar op;[m]
Verlos mij wegens mijn vijanden.[n]
19 Gijzelf zijt mijn smaad en mijn schaamte en mijn schande te weten gekomen.[o]
Allen die blijk geven van vijandschap jegens mij,
staan u voor ogen.[p]
20 Ja, smaad heeft mijn hart gebroken, en [de wond] is ongeneeslijk.[q]
En ik hoopte steeds dat iemand medegevoel zou tonen, maar er was er
geen;[r]
En op troosters, maar ik vond er geen.[s]
21 Maar tot voedsel gaven zij [mij] een giftige plant,[t]

r Ps 142:4; 2Ti 4:16; **s** Job 19:14; **t** Mt 27:34; Mr 15:23.

En voor mijn dorst trachtten zij mij azijn te doen drinken.[a]
22 Laat hun tafel [die] vóór hen [staat,] tot een val worden,[b]
En wat voor hun welzijn is, een strik.[c]
23 Laat hun ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien;[d]
En doe zelfs hun heupen voortdurend wankelen.[e]
24 Stort uw openlijke veroordeling over hen uit,[f]
En moge uw eigen brandende toorn hen achterhalen.[g]
25 Laat hun ommuurde kamp woest en verlaten worden;[h]
Moge er in hun tenten geen bewoner komen.[i]
26 Want degene die gijzelf geslagen hebt, hebben zij vervolgd,[j]
En de smarten van hen die door u zijn doorboord, blijven zij verhalen.
27 Voeg toch dwaling bij hun dwaling,[k]
En mogen zij niet tot uw rechtvaardigheid komen.[l]
28 Laten zij uit het boek der levenden worden gewist,[m]
En mogen zij niet worden ingeschreven met de rechtvaardigen.[n]
29 Maar ik ben ellendig en lijd smart.[o]
Moge uw eigen redding, o God, mij beschermen.[p]
30 Ik wil de naam van God loven met een lied,[q]
En ik wil hem grootmaken met dankzegging.[r]
31 Dit zal Jehovah ook welgevalliger zijn dan een stier,[s]
Dan een jonge stier die hoorns draagt, die gespleten hoeven heeft.[t]
32 De zachtmoedigen zullen [het] stellig zien; zij zullen zich verheugen.[u]
GIJ die God zoekt, laat UW hart ook in leven blijven.[v]
33 Want Jehovah luistert naar de armen,[w]
En hij zal zijn eigen gevangenen inderdaad niet verachten.[a]
34 Dat hemel en aarde hem loven,[b]
De zeeën en al wat zich daarin beweegt.[c]
35 Want God zelf zal Sion redden[d]
En de steden van Juda bouwen;[e]
En zij zullen daar stellig wonen en het in bezit nemen.[f]
36 En het nageslacht van zijn knechten zelf zal het beerven,[g]
En degenen die zijn naam liefhebben, dié zullen daarin verblijven.[h]

Aan de leider. Van David, om in herinnering te brengen.[i]

70 [Haast u toch,] o God, om mij te bevrijden,[j]
O Jehovah, snel mij toch te hulp.[k]
2 Mogen beschaamd en schaamrood worden wie mijn ziel zoeken.[l]
Mogen achterwaarts wijken en te schande worden wie behagen hebben in mijn rampspoed.[m]
3 Mogen terugkeren vanwege hun schaamte wie zeggen: „Ha, ha!”[n]
4 Mogen in u uitbundige vreugde hebben en zich verheugen, allen die u zoeken,[o]
En mogen zij voortdurend zeggen: „God zij grootgemaakt!” — zij die uw redding liefhebben.[p]
5 Maar ik ben ellendig en arm.[q]
O God, handel toch snel voor mij.[r]
Gij zijt mijn hulp en Degene die mij ontkoming verschaft.[s]
O Jehovah, wees niet te laat.[t]

PSALM 69

a Mt 27:48; Mr 15:36; Lu 23:36; Jo 19:29
b Ro 11:9
c 1Pe 2:8
d Jes 6:9; Jo 12:40; Han 28:26; 2Kor 3:14
e De 28:65; Ez 29:7; Ro 11:10
f Mt 23:35; 1Th 2:16; Opb 16:1
g Ps 21:9
h 1Kon 9:8; Jer 7:12; Mt 23:38; Mt 24:2
i Han 1:20
j 2Kr 28:9; Ps 109:16; Jes 53:4; Za 1:15
k Ps 109:17; Jes 13:11; 2Ti 4:14
l Jes 26:10
m Ex 32:33; Opb 22:19
n Ez 13:9; Fil 4:3; Opb 3:5; Opb 13:8
o Ps 109:22
p Ps 18:3
q Ps 28:7
r Ps 34:3; Ps 50:23
s Ps 50:13
t Ho 14:2
u Ps 34:2
v Ps 22:26
w Ps 10:17; Ps 102:17; Jes 66:2; Lu 4:18

2e kolom

a Ps 107:10; Ps 146:7; Jes 61:1; Za 9:11; Han 5:19; Han 12:7
b Ps 19:1; Ps 96:11; Ps 148:1; Jes 44:23; Jes 49:13
c Ps 148:7
d Ps 51:18; Jes 14:32; Jes 44:26
e Jer 33:10; Ez 36:35
f Jer 33:11
g Ps 102:28; Jes 61:9; Jes 66:22
h Ps 91:14; Jak 1:12

PSALM 70

i Ps 38, Ops.
j Ps 40:13
k Ps 71:12
l 2Sa 17:2; Ps 6:10; Ps 35:26; Ps 71:13; m Ps 35:4; n Ps 35:21; Ps 40:15; o Ps 5:11; Klg 3:25; p Ps 35:27; Lu 1:46; q Ps 40:17; Ps 69:29; Ps 109:22; r Ps 141:1; s Ps 18:2; Ps 40:17; t Ps 13:3.

71 Tot u, o Jehovah, heb ik mijn
toevlucht genomen.[a]
O moge ik nimmer be-
schaamd worden.[b]
2 Moogt gij in uw rechtvaardig-
heid mij bevrijden en mij
ontkoming verschaffen.[c]
Neig uw oor tot mij en red
mij.[d]
3 Word mij tot een rotsvesting
waar ik voortdurend kan
binnengaan.[e]
Gij moet gebieden mij te
redden,[f]
Want gij zijt mijn steile rots
en mijn vesting.[g]
4 O mijn God, verschaf mij ont-
koming uit de hand van
de goddeloze,[h]
Uit de handpalm van de on-
rechtpleger en verdruk-
ker.[i]
5 Want gij zijt mijn hoop,[j] o Soe-
vereine Heer Jehovah, mijn
vertrouwen vanaf mijn
jeugd.[k]
6 Op u heb ik gesteund vanaf de
buik;[l]
Gij zijt het die mij zelfs van
de inwendige delen van
mijn moeder hebt geschei-
den.[m]
In u is voortdurend mijn lof.[n]
7 Voor velen ben ik net als een
wonder geworden;[o]
Maar gij zijt mijn sterke toe-
vlucht.[p]
8 Mijn mond is vervuld van uw
lof,[q]
De gehele dag van uw luis-
ter.[r]
9 Werp mij niet weg ten tijde
van de ouderdom;[s]
Verlaat mij niet juist wan-
neer mijn kracht het be-
geeft.[t]
10 Want mijn vijanden hebben
met betrekking tot mij ge-
zegd,[u]
En juist zij die op mijn ziel
loeren, hebben te zamen
raad uitgewisseld,[v]
11 Zeggend: „God zelf heeft hem
verlaten.[w]
Achtervolgt en grijpt hem,
want er is geen bevrijder.”[x]

PSALM 71

a Ps 25:2
Ps 31:1
b Jes 45:17
Jer 17:18
c Ps 144:2
1Kor 10:13
d Ps 17:6
Ps 34:15
e Sp 18:10
f Ps 44:4
g 2Sa 22:2
Ps 18:2
Ps 144:2
h 2Sa 17:12
Ps 3:7
Ps 17:9
Ps 59:1
Ps 140:4
Mt 6:13
i 2Sa 19:9
j Ps 39:7
k 1Sa 17:45
Jer 17:7
Lu 2:40
2Ti 3:15
l Ps 22:9
Jes 46:3
m Ps 139:16
n Ps 34:1
o Jes 8:18
Za 3:8
Lu 2:34
Han 4:13
1Kor 4:9
p Ps 62:7
Ps 142:5
Jer 16:19
q Ps 51:15
Ps 145:21
Heb 13:15
r Ps 35:28
Ps 145:2
s Ps 92:14
t Ps 73:26
Pr 12:3
u 2Sa 17:1
v Ps 83:3
Mt 26:4
Mt 27:1
w Ps 3:2
Ps 42:10
Mt 27:43
x 2Kr 32:13
Ps 7:2
Mt 27:42

2e kolom

a Ps 35:22
Ps 38:21
b Ps 22:11
Ps 70:1
c 2Sa 17:23
Mt 27:5
d 2Sa 18:9
Ps 109:29
e Ps 43:5
f Ps 35:28
Ps 40:9
g Ps 95:1
Opb 7:10
h Ps 40:5
Ps 139:17
Ro 11:33
i Jes 40:31
j Ps 68:20
k Opb 15:3
l Ps 71:5
m 2Sa 22:1
1Kr 16:4
Ps 9:1
Ps 66:16

12 O God, blijf niet ver van mij.[a]
O mijn God, snel mij toch te
hulp.[b]
13 Mogen beschaamd worden,
mogen aan hun eind ko-
men, wie mijn ziel weer-
staan.[c]
Mogen met smaad en schan-
de zich overdekken wie
rampspoed voor mij zoe-
ken.[d]
14 Maar wat mij betreft, ik zal
voortdurend wachten,[e]
En ik wil al uw lof vermeer-
deren.
15 Mijn eigen mond zal uw recht-
vaardigheid verhalen,[f]
De gehele dag uw redding,[g]
Want ik ben de getallen
[daarvan] niet te weten
gekomen.[h]
16 Ik zal komen in grootse
macht,[i] o Soevereine[j] Heer
Jehovah;
Ik zal uw rechtvaardigheid
vermelden, de uwe alleen.[k]
17 O God, gij hebt mij onderwe-
zen vanaf mijn jeugd,[l]
En tot nu toe blijf ik over
uw wonderwerken verte-
len.[m]
18 En zelfs tot in de ouderdom
en grijsheid, o God, ver-
laat mij niet,[n]
Totdat ik over uw arm kan
vertellen aan het geslacht,[o]
Aan allen die nog komen zul-
len, over uw macht.[p]
19 Uw rechtvaardigheid, o God,
[reikt] tot den hoge;[q]
Wat de grote dingen betreft
die gij hebt gedaan,[r]
O God, wie is er als gij?[s]
20 Want gij hebt mij vele be-
nauwdheden en rampspo-
eden doen zien,[t]
Moogt gij mij weer levend
maken;[u]
En moogt gij mij weer uit de
waterdiepten van de aar-
de doen opkomen.[v]

n 1Sa 4:15; Ps 37:25; Ps 71:9; **o** Ps 78:4; **p** Ex 13:8; 1Kr 29:11; **q** Ps 36:6; Ps 57:10; Ps 89:14; **r** Ps 86:8; Ps 89:7; **s** Ex 15:11; Ps 72:18; Ps 86:8; Ps 89:6; Jes 40:18; Jer 10:7; **t** 2Sa 12:11; Ps 60:3; Ps 66:12; Ps 88:6; **u** Ps 80:18; **v** Ps 40:2; Ps 86:13.

21 Moogt gij mijn grootheid vermeerderen,[a]
En moogt gij mij omringen
[en] troosten.[b]
22 Ook ik, ik zal u prijzen op
een instrument dat snaren heeft,[c]
Betreffende uw waarachtigheid, o mijn God.[d]
Ik wil u bezingen met melodieën op de harp, o Heilige Israëls.[e]
23 Mijn lippen zullen een vreugdegeroep aanheffen wanneer ik geneigd ben u te
bezingen met melodieën,[f]
Zelfs mijn ziel, die gij hebt
verlost.[g]
24 Ook zal mijn eigen tong de
gehele dag met gedempte
stem van uw rechtvaardigheid gewagen,[h]
Want zij zijn beschaamd
geworden, want zij zijn
schaamrood geworden,
die rampspoed voor mij
zoeken.[i]

Betreffende Salomo.

72 O God, verleen de koning
uw eigen rechterlijke
beslissingen,[j]
En uw rechtvaardigheid
aan de zoon van de koning.[k]
2 Moge hij de zaak van uw volk
bepleiten met rechtvaardigheid[l]
En van uw ellendigen met
rechterlijke beslissingen.[m]
3 Laten de bergen vrede dragen
voor het volk,[n]
Ook de heuvels, door rechtvaardigheid.
4 Hij richte de ellendigen van
het volk,[o]
Hij redde de zonen van de
arme,
En hij verbrijzele de bedrieger.
5 Men zal u vrezen zolang er
een zon is,[p]
En voor het aangezicht van
de maan van geslacht tot
geslacht.[q]
6 Hij zal neerdalen als de regen
op het gemaaide gras,[r]
Als overvloedige regenbuien
die de aarde bevochtigen.[a]
7 In zijn dagen zal de rechtvaardige uitspruiten,[b]
En overvloed van vrede, totdat de maan niet meer is.[c]
8 En hij zal onderdanen hebben
van zee tot zee[d]
En van de Rivier[e] tot de einden der aarde.[f]
9 Voor hem zullen de bewoners
van waterloze streken zich
neerbuigen,[g]
En zijn vijanden, die zullen
het stof zelf likken.[h]
10 De koningen van Tarsis en
van de eilanden[i] —
Schatting zullen zij betalen.[j]
De koningen van Scheba en
van Seba —
Een geschenk zullen zij
aanbieden.[k]
11 En voor hem zullen alle koningen zich neerwerpen;[l]
Alle natiën van hun zijde
zullen hem dienen.[m]
12 Want hij zal de arme die om
hulp schreeuwt, bevrijden,[n]
Ook de ellendige en al wie
geen helper heeft.[o]
13 Hij zal deernis hebben met de
geringe en de arme,[p]
En de zielen van de armen
zal hij redden.[q]
14 Van onderdrukking en van
geweld zal hij hun ziel
verlossen,
En hun bloed zal kostbaar
zijn in zijn ogen.[r]
15 En moge hij leven,[s] en moge
hem wat van het goud van
Scheba worden gegeven.[t]
En mogen er ten behoeve
van hem voortdurend gebeden worden opgezonden;
De gehele dag worde hij gezegend.[u]
16 Er zal volop koren op aarde
blijken te zijn;[v]
Op de top der bergen zal
overvloed zijn.[w]

PSALM 71

a 2Sa 3:1; Ps 72:11; Jes 9:7
b 2Kor 1:4
c Ps 92:3; Ps 150:3
d Ps 25:10; Ps 108:4; Ps 138:2; Ps 146:6; Opb 15:3
e 2Kon 19:22; Jes 60:9
f Ps 63:5; Ps 104:33
g Ge 48:16; 2Sa 4:9; Ps 103:4
h De 11:19; Ps 71:8; Sp 10:20
i Ps 35:26; Ps 40:14; Ps 71:13

PSALM 72

j 1Kr 22:12; 1Kr 29:19
k Jer 23:5
l 1Kon 3:9; Jes 11:4; Jes 32:1
m 1Kon 3:28
n Ps 85:10; Jes 32:17; Jes 52:7
o Jes 11:4
p Ps 89:36
q Ps 89:37; Lu 1:33; Opb 11:15
r Sp 19:12

2e kolom

a 2Sa 23:4; Sp 16:15; Jes 58:11; Ez 34:26; Ho 6:3
b Jes 61:11
c 1Kon 4:25; 1Kr 22:9; Jes 2:4; Jes 9:6
d Ex 23:31; 1Kon 4:21; Ps 2:8; Ps 89:25; Za 9:10
e De 11:24
f Ps 22:27; Da 2:35
g 1Kon 9:18; Ps 74:14
h Ps 2:9; Ps 110:1; Jes 49:23; Mi 7:17
i Ps 45:12; Jes 49:7; Jes 60:9
j 1Kon 4:21
k 1Kon 10:10
l Jes 49:23
m Jes 11:9
n Ps 10:17
o Job 29:12
p Ps 109:31
q Jak 2:5
r Ps 116:15

s Ps 21:4; Jo 14:19; 1Jo 1:2; Opb 1:18; t 1Kon 10:10; Jes 60:6; u 2Pe 3:18; v Jes 30:23; w Jes 29:17; Jes 35:2.

Zijn vrucht zal zijn als op de Libanon,[a]
En zij die uit de stad afkomstig zijn, zullen bloeien als de plantengroei van de aarde.[b]
17 Moge zijn naam tot onbepaalde tijd blijken te zijn;[c]
Moge voor het aangezicht van de zon zijn naam toenemen,
En mogen zij zich door bemiddeling van hem zegenen;[d]
Mogen alle natiën hem gelukkig prijzen.[e]
18 Gezegend zij Jehovah God, Israëls God,[a]
Die alleen wonderwerken doet.[b]
19 En gezegend zij zijn glorierijke naam tot onbepaalde tijd,[c]
En zijn heerlijkheid vervulle de gehele aarde.[d]
Amen en Amen.
20 De gebeden van David, de zoon van Isaï,[e] zijn ten einde.

PSALM 72
a Jes 29:17
b 1Kon 4:20; Opb 7:16
c Ps 45:17; Ps 89:36
d Ge 22:18; Ga 3:14
e 1Ti 1:11

2e kolom
a 1Kr 29:10; Ps 41:13; Lu 1:68
b Ex 15:11; Ps 77:14; Ps 136:4
c Opb 5:13

d Nu 14:21; Hab 2:14; e 1Sa 17:58; Han 13:22.

DERDE BOEK
(Psalm 73 – 89)

Een melodie van Asaf.[a]

73 God is inderdaad goed voor Israël, voor hen die rein van hart zijn.[b]
2 Wat mij betreft, haast waren mijn voeten afgeweken,[c]
Bijna waren mijn schreden uitgegleden.[d]
3 Want ik werd afgunstig op de pochers,[e]
[Toen] ik maar steeds de vréde der goddelozen zag.[f]
4 Want zij hebben geen doodsangsten;[g]
En hun lijf is vet.[h]
5 Zij verkeren zelfs niet in de moeite van de sterfelijke mens,[i]
En zij worden niet zo geplaagd als andere mensen.[j]
6 Daarom heeft de hoogmoed hun tot halsketting gediend;[k]
Het geweld omhult hen als een gewaad.[l]
7 Hun oog is uitgepuild van het vet;[m]
Zij zijn de inbeeldingen van het hart te boven gegaan.[n]
8 Zij spotten en spreken over dat wat slecht is;[o]
Over afzetten spreken zij in verheven trant.[p]
9 Zij hebben hun mond in de hemel zelf gezet,[q]
En hun tong, die gaat rond op de aarde.[r]
10 Daarom brengt hij zijn volk hierheen terug,
En de wateren van wat vol is, worden voor hen afgetapt.
11 En zij hebben gezegd: „Hoe is God het te weten gekomen?[a]
En bestaat er wel kennis bij de Allerhoogste?”[b]
12 Zie! Dit zijn de goddelozen, die voor onbepaalde tijd onbezorgd zijn.[c]
Zij hebben [hun] middelen voor levensonderhoud vermeerderd.[d]
13 Waarlijk, het is tevergeefs dat ik mijn hart heb gereinigd[e]
En dat ik mijn handen in louter onschuld was.[f]
14 En ik werd de gehele dag geplaagd,[g]
En mijn correctie is er elke morgen.[h]
15 Indien ik had gezegd: „Ik wil iets dergelijks vertellen”,
Zie! jegens het geslacht van uw zonen
Zou ik verraderlijk hebben gehandeld.[i]
16 En ik bleef nadenken om dit te verstaan;[j]
Het was iets moeilijks in mijn ogen,
17 Totdat ik vervolgens in het grootse heiligdom van God kwam.[k]

PSALM 73
a 2Kr 35:15
b Ps 84:11; Mt 5:8; Jak 4:8
c Lu 24:38; Ju 22
d Ps 38:16; Ps 94:18
e Sp 23:17; Sp 24:1; Sp 24:19
f Job 21:7; Ps 37:1; Ps 37:7; Jer 12:1
g Pr 7:15
h Ps 17:10
i Job 12:6; Job 21:9
j Jer 12:1; Heb 12:8
k Job 21:14
l Ps 109:18; Sp 3:31; Jak 5:6
m Jer 5:28
n Lu 16:8
o Ps 53:1; 2Pe 2:18
p 1Kon 21:7; Ju 16
q Ex 5:2; Opb 13:6
r Ps 52:4; Jak 3:6

2e kolom
a Job 22:13; Ps 10:11; Ps 94:7; Ez 8:12; Ze 1:12
b Ps 44:21
c Ps 37:35
d Ps 17:14; Ps 144:13
e Job 34:9; Job 35:3; Mal 3:14
f Ps 26:6
g Ps 34:19
h Job 7:18; Ps 94:12; Heb 12:5

i Mt 18:6; j Pr 8:17; k Ps 77:13.

Ik wilde hun toekomst onderscheiden.[a]
18 Waarlijk, op een glibberige bodem plaatst gij hen.[b]
Gij hebt hen tot puinhopen doen vervallen.[c]
19 O hoe zijn zij als in een ogenblik tot een voorwerp van ontzetting geworden![d]
[Hoe] hebben zij hun einde bereikt, zijn zij door plotselinge verschrikkingen aan hun eind gekomen!
20 Als een droom na het wakker worden, o Jehovah,[e]
[Zo] zult gij wanneer [gij] ontwaakt zelfs hun beeld verachten.[f]
21 Want mijn hart was verbitterd[g]
En in mijn nieren voelde ik scherpe pijnen,[h]
22 En ik was redeloos en ik kon niets weten;[i]
Ik werd als louter dieren van uw standpunt uit bezien.[j]
23 Maar ik ben voortdurend bij u;[k]
Gij hebt mijn rechterhand gevat.[l]
24 Met uw raad zult gij mij leiden,[m]
En daarna zult gij mij zelfs tot heerlijkheid voeren.[n]
25 Wie heb ik in de hemel?[o]
En buiten u heb ik werkelijk geen ander behagen op aarde.[p]
26 Mijn organisme en mijn hart zijn bezweken.[q]
God is de rots van mijn hart en mijn deel tot onbepaalde tijd.[r]
27 Want zie! juist zij die zich ver van u houden, zullen vergaan.[s]
Gij zult stellig tot zwijgen brengen al wie u immoreel verlaat.[t]
28 Maar wat mij betreft, het naderen tot God is goed voor mij.[u]
In de Soevereine Heer Jehovah heb ik mijn toevlucht gesteld,[v]
Om al uw werken bekend te maken.[w]

PSALM 73

a Ps 37:38 Pr 8:13
b Ps 35:6 Ps 37:20 Jer 23:12
c Ps 37:10 Ps 55:23 Sp 3:33
d Job 21:23 Ps 37:2 Jes 30:13
e Job 20:8 Ps 90:5 Jes 29:8
f 1Sa 2:30
g Ps 37:1 Ps 73:3
h Klg 3:13
i Ps 92:6 Sp 30:2
j Ps 32:9
k Ps 16:8 Heb 13:5
l Ps 37:17 Ps 63:8 Jes 41:10
m Ps 25:9 Ps 32:8 Ps 37:23 Ps 143:10 Sp 3:6 Jes 58:8
n Ps 37:34
o Ps 16:5 Fil 3:8
p Ps 42:2 Ps 84:2 Jes 26:9
q Ps 63:1 Ps 119:81
r Ps 16:5 Ps 119:57 Ps 142:5 Klg 3:24
s Ps 119:155 Heb 10:39
t Ex 34:15 Nu 15:39 Jak 4:4
u Ps 65:4 Heb 10:22 Jak 4:8
v Ps 46:1 Ps 71:5
w Ps 107:22 Ps 118:17

2e kolom

PSALM 74

a 1Kr 25:1 2Kr 35:15
b Ps 10:1 Ps 44:23 Klg 5:20
c De 29:20 Ps 95:7 Ps 100:3
d De 9:29
e De 4:20 De 32:9 Ps 33:12 Jer 10:16 Mi 7:14
f Ps 48:2 Ps 78:68 Ps 132:13
g Da 9:17 Mi 1:3
h Ps 79:1

Een maskil. Van Asaf.[a]

74 Waarom, o God, hebt gij voor eeuwig verstoten?[b]
Waarom blijft uw toorn roken tegen de schapen van uw weide?[c]
2 Gedenk uw vergadering die gij lang geleden hebt verworven,[d]
De stam die gij als uw erfdeel hebt losgekocht,[e]
Deze berg Sion waarop gij verblijf hebt gehouden.[f]
3 Hef toch uw schreden op naar de aloude puinen.[g]
Alles heeft de vijand in de heilige plaats slecht behandeld.[h]
4 Zij die blijk geven van vijandschap jegens u, hebben midden in uw plaats van samenkomst gebruld.[i]
Zij hebben hun eigen tekens opgesteld als [de] tekens.[j]
5 Men is befaamd wanneer men is als iemand die bijlen omhoogheft tegen een dicht bos van bomen.
6 En nu slaan zij, ja, met handbijl en staken waarvan de punten met ijzer beslagen zijn, zelfs de graveersels ervan allemaal stuk.[k]
7 Zij hebben uw heiligdom zelfs in het vuur geworpen.[l]
Zij hebben de tabernakel van uw naam zelfs tot de aarde toe ontwijd.[m]
8 Zij, ja hun nageslacht, hebben te zamen in hun eigen hart gezegd:
„Alle samenkomstplaatsen van God moeten in het land worden verbrand.”[n]
9 Onze tekens hebben wij niet gezien; er is geen profeet meer,[o]
En er is niemand bij ons die weet hoe lang.
10 Hoe lang, o God, zal de tegenstander blijven smaden?[p]

i Klg 2:7; j Mt 24:24; Mr 13:22; k 1Kon 6:18; 1Kon 6:35; l 2Kon 25:9; Jes 64:11; m Ps 89:39; n Ps 83:4; o 1Sa 3:1; Am 8:11; p Ps 13:2; Ps 79:4.

Zal de vijand uw naam voor
eeuwig met minachting
blijven bejegenen?[a]
11 Waarom houdt gij uw hand, ja
uw rechterhand, teruggetrokken[b]
Uit het midden van uw boezem om een eind [aan ons]
te maken?
12 En toch is God mijn Koning
van oudsher,[c]
Die een grootse redding bewerkt in het midden der
aarde.[d]
13 Gijzelf hebt met uw eigen sterkte de zee opgezweept;[e]
Gij hebt de koppen der zeemonsters in de wateren
gebroken.[f]
14 Gijzelf hebt de koppen van [de]
Levjathan[g] verbrijzeld.
Gij hebt hem voorts tot
voedsel gegeven aan het
volk, aan hen die de waterloze streken bewonen.[h]
15 Gij waart het die de bron en
de stroom hebt gekliefd;[i]
Gijzelf hebt altijdstromende
rivieren doen verdrogen.[j]
16 Aan u behoort de dag; aan u
behoort ook de nacht.[k]
Gijzelf hebt het [hemel]licht, ja de zon, bereid.[l]
17 Gij waart het die alle grenzen der aarde hebt vastgesteld;[m]
Zomer en winter — gijzelf
hebt ze geformeerd.[n]
18 Denk hieraan: Het is de vijand
die heeft gesmaad, o Jehovah,[o]
En een volk zonder verstand heeft uw naam met
minachting bejegend.[p]
19 Geef niet aan het wild gedierte de ziel van uw tortelduif.[q]
Vergeet niet voor eeuwig
het leven van uw ellendigen.[r]
20 Werp een blik op het verbond,[s]
Want de duistere plaatsen
der aarde zijn vol woningen van geweld geworden.[t]

PSALM 74

a Ez 36:23
b Ps 44:23
Jes 64:12
Klg 2:3
c Jes 33:22
d Ex 15:2
Hab 3:13
e Ex 14:21
Ne 9:11
Ps 78:13
Ps 106:9
f Ex 14:28
Ps 136:15
Jes 51:9
Ez 29:3
Ez 32:2
g Job 3:8
Job 41:1
Ps 104:26
h Ex 14:30
Nu 14:9
i Joz 3:13
Jes 48:21
j Opb 16:12
k Ge 1:3
Ge 1:5
Ps 136:7
l Ge 1:14
Ps 136:8
Mt 5:45
m Han 17:26
n Ge 8:22
o Ps 74:10
Jes 52:5
p Ex 5:2
2Kr 32:14
Jes 37:23
q Hgl 2:14
r Ps 68:10
s Ge 17:7
Le 26:45
Ps 105:9
Ps 106:45
Jer 33:21
t Ro 1:27

2e kolom

a Ps 12:5
b Ezr 3:11
c Ps 9:19
d Ps 89:51
Jes 52:5
e Ps 2:2
Ps 8:2
Ps 10:5
f Jes 37:29

PSALM 75

g 2Kr 35:15
h Ps 50:14
Ps 116:17
i Ps 138:2
Jes 30:27
j Ps 145:12
Opb 15:3
k Pr 3:17
Han 17:31
l Jes 11:4
m Ps 60:2
2Pe 3:10
n Job 9:6
o Ps 94:8
Sp 29:9
p Am 6:13
Za 1:21
q Ex 32:9
2Kr 30:8
Sp 29:1
Han 7:51
Ju 16

21 O moge de verbrijzelde niet te
schande gemaakt terugkeren.[a]
Mogen de ellendige en de
arme uw naam loven.[b]
22 Sta toch op, o God, voer toch
uw eigen rechtsgeding.[c]
Denk aan de smaad die gij de
gehele dag van de persoon
zonder verstand te verduren hebt.[d]
23 Vergeet de stem van hen die
blijk geven van vijandschap jegens u niet.[e]
Het geraas van hen die tegen u opstaan, stijgt voortdurend op.[f]

Aan de leider. „Verderf niet.”
Een melodie. Van Asaf.[g] Een lied.

75 Wij brengen u dank, o God;
wij brengen u dank,[h]
En uw naam is nabij.[i]
Men moet uw wonderwerken bekendmaken.[j]
2 „Want ik ging ertoe over een
vastgestelde tijd te nemen;[k]
Ikzelf ging richten naar
recht.[l]
3 Als de aarde en al haar bewoners op het punt stonden
opgelost te worden,[m]
Was ik het die haar zuilen
vastzette.”[n] *Sela*.
4 Ik zei tot de dwazen: „Weest
niet dwaas”,[o]
En tot de goddelozen: „Heft
de hoorn niet op.[p]
5 Heft UW hoorn niet op naar
den hoge.
Spreekt niet met trotse hals.[q]
6 Want noch uit het oosten
noch uit het westen,
Noch uit het zuiden [komt]
verhoging.
7 Want God is de rechter.[r]
Hij vernedert deze en verhoogt gene.[s]
8 Want er is een beker in de
hand van Jehovah,[t]
En de wijn schuimt, hij is
vol van mengsel.
En hij zal stellig zijn droesem
daaruit gieten;

r Ps 50:6; Ps 58:11; s 1Sa 2:7; 2Sa 6:21; Da 2:21; Da 4:17; Lu 1:52; t Ps 60:3; Jes 51:17; Jer 49:12; Opb 14:10; Opb 16:19; Opb 18:6.

Alle goddelozen der aarde
zullen [die] slurpen, drinken."[a]
9 Maar wat mij betreft, ik zal
[er] tot onbepaalde tijd
[over] vertellen;
Ik wil de God van Jakob bezingen met melodieën.[b]
10 En alle hoornen van de goddelozen zal ik afhouwen.[c]
De hoornen van de rechtvaardige zullen verhoogd
worden.[d]

Aan de leider, op snaarinstrumenten.
Een melodie. Van Asaf.[e] Een lied.

76 God is bekend in Juda;[f]
In Israël is zijn naam
groot.[g]
2 En zijn plaats van beschutting blijkt in Salem zelf te
zijn,[h]
En zijn woonplaats in Sion.[i]
3 Daar verbrak hij de vlammende schichten van de boog,[j]
Het schild en het zwaard en
de strijd.[k] *Sela*.
4 Gij zijt omhuld met licht, majestueuzer dan de bergen
met prooi.[l]
5 De sterken van hart zijn met
geweld geplunderd,[m]
Zij zijn dommelend in slaap
gevallen,[n]
En geen van al de dappere
mannen heeft zijn handen
gevonden.[o]
6 Vanwege uw bestraffing, o God
van Jakob, zijn zowel de
wagenmenner als het paard
vast in slaap gevallen.[p]
7 Gij — vrees inboezemend zijt
gij,[q]
En wie kan voor u standhouden wegens de sterkte
van uw toorn?[r]
8 Vanuit de hemel deedt gij de
wettelijke strijd horen;[s]
De aarde zelf vreesde en
hield zich stil[t]
9 Toen God opstond ten oordeel,[u]
Om alle zachtmoedigen der
aarde te redden.[v] *Sela*.
10 Want zelfs de woede van de
mens zal u prijzen;[w]
Met het overige woeden zult
gij u omgorden.
11 Doet geloften en betaalt [ze]
aan Jehovah, UW God, GIJ
allen die rondom hem zijt.[a]
Dat zij in vrees een geschenk
brengen.[b]
12 Hij zal de geest der leiders
vernederen;[c]
Vrees inboezemend is hij
voor de koningen der aarde.[d]

Aan de leider, op Jedythun.
Van Asaf.[e] Een melodie.

77 Met mijn stem wil ik het
zelfs uitschreeuwen tot
God zelf,[f]
Met mijn stem tot God, en
hij zal mij stellig het oor
lenen.[g]
2 Op de dag van mijn benauwdheid heb ik Jehovah zelf
gezocht.[h]
's Nachts is mijn hand zelfs
uitgestrekt en wordt niet
slap;
Mijn ziel heeft geweigerd
zich te laten troosten.[i]
3 Ik wil aan God denken en onstuimig zijn;[j]
Ik wil bezorgdheid tonen, opdat mijn geest bezwijkt.[k]
Sela.
4 Gij hebt mijn oogleden vastgehouden;[l]
Ik ben in beroering gebracht en kan niet spreken.[m]
5 Ik heb de dagen van weleer
overdacht,[n]
De jaren in het onbepaalde
verleden.
6 Ik wil in de nacht aan mijn
snarenspel denken;[o]
Met mijn hart wil ik bezorgdheid tonen,[p]
En mijn geest zal grondig
onderzoeken.
7 Zal Jehovah tot onbepaalde
tijden blijven verstoten,[q]
En zal hij voortaan geen welgevallen meer hebben?[r]

PSALM 75
a Job 21:20 Ps 11:6 Jer 25:15 Jer 25:28
b Ps 104:33
c Ps 101:8 Sp 2:22 Jer 48:25 Za 1:21
d Ps 89:17 Ps 92:10 Ps 148:14

PSALM 76
e 2Kr 35:15
f Ps 48:3
g De 4:7 2Kr 2:5
h Ge 14:18 Heb 7:1
i Ps 74:2 Ps 78:68 Ps 132:13 Ps 135:21 Jes 12:6
j 2Kr 32:21
k Ps 46:9
l Ps 104:2
m Jes 46:12 Lu 1:51
n Ps 13:3 Jes 37:36 Jer 51:39
o Jes 31:8
p Ex 14:28 Ex 15:21 Jes 43:17 Na 2:13 Za 12:4
q Ex 14:31 Ps 89:7
r Ps 90:11 Jer 10:10 Na 1:6 1Kor 10:22
s 1Kon 8:49 Ps 2:4
t 2Kr 20:29 Za 2:13
u Ps 82:8
v Ps 147:6 Sp 3:34 Ze 2:3
w Sp 16:4 Da 3:19 Da 3:28 Ro 3:5

2e kolom
a Nu 30:2 Ps 50:14 Pr 5:4
b 2Kr 32:23 Ps 68:29 Ps 89:7
c Jes 5:15 Jer 13:18
d Jes 24:21 Opb 6:15

PSALM 77
e 2Kr 35:15
f Ps 3:4
g Ps 34:6 Ps 116:2 Sp 15:29
h Ps 18:6 Ps 50:15 Jes 26:16

i Jer 31:15; j Ps 42:5; k Ps 142:3; Ps 143:4; l Es 6:1; m Ps 4:4; n De 32:7; Ps 143:5; Jes 51:9; Jes 63:9; o Ps 42:8; p Ps 77:12; q Ps 74:1; r Ps 79:5; Ps 85:1; Ro 11:1.

8 Is zijn liefderijke goedheid
voor altijd ten einde?[a]
Is [zijn] woord op niets uitgelopen[b] van geslacht tot
geslacht?
9 Is God vergeten gunstig gezind te zijn,[c]
Of heeft hij zijn barmhartigheden in toorn toegesloten?[d] *Sela*.
10 En zal ik blijven zeggen: „Dit
is het wat mij doorboort,[e]
Dat de rechterhand van de
Allerhoogste verandert”?[f]
11 Ik zal de daden van Jah gedenken;[g]
Want ik wil uw wonderdaden
van weleer gedenken.[h]
12 En ik zal stellig over al uw activiteit mediteren,[i]
En met uw handelingen wil
ik mij intens bezighouden.[j]
13 O God, uw weg is in de heilige
plaats.[k]
Wie is een groot God gelijk
God?[l]
14 Gij zijt de [ware] God, die
wonderen doet.[m]
Gij hebt onder de volken uw
sterkte bekendgemaakt.[n]
15 Met [uw] arm hebt gij uw volk
teruggehaald,[o]
De zonen van Jąkob en van
Jǫzef. *Sela*.
16 De wateren hebben u gezien,
o God,
De wateren hebben u gezien; ze krompen voorts
van pijn ineen.[p]
Ook kwamen de waterdiepten in beroering.[q]
17 De wolken hebben donderend
water neergestort;[r]
Een geluid heeft de wolkenhemel doen horen.
Ook vlogen uw eigen pijlen
voorts naar alle kanten.[s]
18 Het geluid van uw donder was
als wagenwielen;[t]
Bliksemstralen hebben het
productieve land verlicht;[u]
De aarde geraakte in beroering en ging schudden.[v]
19 Door de zee liep uw weg,[w]
En uw pad door vele wateren;
En zelfs uw voetsporen zijn
niet bekend geworden.
20 Gij hebt uw volk geleid net als
een kudde,[a]
Door de hand van Mǫzes en
Aäron.[b]

Maskil. Van Asaf.[c]

78 Leen toch het oor, o mijn
volk, aan mijn wet;[d]
Neigt UW oor naar de woorden van mijn mond.[e]
2 In een spreukachtige rede wil
ik mijn mond opendoen;[f]
Ik wil raadsels van weleer
doen opborrelen,[g]
3 Die wij gehoord hebben en
weten,[h]
En die onze eigen vaderen
ons hebben verhaald;[i]
4 Die wij niet verbergen voor
hun zonen,[j]
Terwijl wij [ze] zelfs aan het
komende geslacht verhalen,[k]
De loftuitingen van Jehovah
en zijn sterkte[l]
En zijn wonderbare dingen
die hij heeft gedaan.[m]
5 Hij dan richtte een vermaning
op in Jąkob,[n]
En een wet stelde hij in Israël,[o]
Dingen die hij onze voorvaders gebood,[p]
Om ze aan hun zonen bekend te maken;[q]
6 Opdat het komende geslacht,
de zonen die geboren zouden worden, [ze] zouden
weten,[r]
Opdat zij zouden opstaan en
[ze] aan hun zonen zouden verhalen,[s]
7 En opdat zij op God hun vertrouwen zouden stellen[t]
En de daden van God niet
zouden vergeten[u] maar
zijn eigen geboden zouden
nakomen.[v]

PSALM 77

a Ps 136:1
Klg 3:22
b Nu 23:19
Ro 9:6
c Jes 49:14
Jes 63:15
Jer 50:5
d Ro 11:32
e Ps 31:22
f Ro 3:5
g Ps 111:4
h 1Kr 16:12
i Ps 19:14
Ps 143:5
Fil 4:8
j 1Kr 16:9
Ps 105:2
k Ps 73:17
l Ex 15:11
Ps 89:8
m Ps 72:18
Opb 15:3
n Ex 9:16
Jes 52:10
Da 3:29
Da 6:27
o Ex 6:6
De 9:29
p Ex 14:21
Joz 3:16
Ps 114:3
Hab 3:8
q Ps 104:7
r Ps 68:8
s 2Sa 22:15
Job 36:32
Ps 18:14
Ps 144:6
Hab 3:11
Za 9:14
t Ex 9:16
Ps 29:3
u Ps 97:4
Hab 3:4
v Ex 19:18
2Sa 22:8
w Ne 9:11
Hab 3:15

2e kolom

a Ex 13:21
Ps 78:52
Ho 12:13
b Jes 63:11
Han 7:36

PSALM 78

c Ps 74, Ops.
d Jes 51:4
e Ps 49:3
f Ps 49:4
Mt 13:35
g Ps 119:171
Sp 1:6
Sp 18:4
Ez 17:2
h Ps 44:1
i Ex 13:8
j De 4:9
De 6:7
De 6:21
Ps 145:4
Joë 1:3
k De 11:19
Joz 4:6
Ps 71:18
l Jes 63:7
m Ps 98:1
n De 4:45

o De 4:8; De 27:3; Ps 147:19; p Ro 3:2; q Ge 18:19; De 6:7; Ef 6:4; r Ps 71:18; Ps 102:18; s De 4:10; t Ps 40:4; Jer 17:7; u De 4:9; Ps 103:2; v De 5:29.

8 En zij dienden niet als hun
voorvaders te worden,[a]
Een onhandelbaar en weer-
spannig geslacht,[b]
Een geslacht dat zijn hart niet
had bereid[c]
En welks geest niet betrouw-
baar was jegens God.[d]
9 De zonen van Efraïm, of-
schoon gewapende boog-
schutters,[e]
Maakten rechtsomkeert op
de dag van de strijd.[f]
10 Zij hielden zich niet aan het
verbond van God,[g]
En in zijn wet weigerden zij
te wandelen.[h]
11 Zij vergaten voorts ook zijn
handelingen[i]
En zijn wonderwerken die
hij hun had doen zien.[j]
12 Ten aanschouwen van hun
voorvaders had hij op
wonderbare wijze gehan-
deld[k]
In het land Egypte,[l] het
veld van Zoan.[m]
13 Hij spleet de zee, opdat hij
hen kon laten overtrek-
ken,[n]
En hij deed de wateren
staan als een dam.[o]
14 En hij bleef hen leiden met
een wolk overdag[p]
En de gehele nacht met een
licht van vuur.[q]
15 Voorts spleet hij rotsen in de
wildernis,[r]
Opdat hij [hen] in overvloed
kon laten drinken net als
[uit] waterdiepten.[s]
16 En hij bracht vervolgens stro-
men te voorschijn uit een
steile rots[t]
En deed wateren neerstro-
men net als rivieren.[u]
17 En zij bleven nog meer tegen
hem zondigen[v]
Door weerspannig tegen de
Allerhoogste te zijn in de
waterloze streek;[w]
18 En zij gingen in hun hart God
op de proef stellen[x]
Door iets te eten te vragen
voor hun ziel.[y]

PSALM 78

a 2Kon 17:14 Ez 20:18 Han 7:51
b Ex 32:9 De 1:43 De 9:6 De 31:27 Jes 65:2
c 2Kr 12:14 Ps 81:12 Jer 5:23 Jer 7:24
d Ge 6:5
e Ge 49:24
f Re 12:4
g De 31:16 2Kr 13:4 2Kr 13:11 Jer 31:32
h 2Kon 17:14 2Kr 13:9 Ne 9:26
i De 32:18 2Kr 13:8 2Kr 13:12 Jer 2:32
j Ps 106:13 Ps 106:22
k De 4:34 Ne 9:10 Ps 105:29
l Ps 105:27 Ps 135:9
m Nu 13:22 Jes 19:11
n Ex 14:21 Ps 66:6 Ps 136:13 Jes 63:13 1Kor 10:1
o Ex 15:8 Ps 33:7
p Ex 13:21 Ne 9:12
q Ex 14:20 Ex 14:24 Ps 105:39
r Ex 17:6 Nu 20:11
s Ps 105:41 Jes 48:21 1Kor 10:4
t De 8:15 Ne 9:15
u Jes 41:18
v De 9:21
w De 9:22 Ps 95:8 Heb 3:16
x Ps 106:14
y Ex 16:8

2e kolom

a Nu 21:5
b Nu 11:4
c Ex 17:6
d Nu 20:11
e Ex 16:3
f Nu 11:21
g Nu 11:10 1Kor 10:5
h De 32:22 Heb 12:29
i Nu 11:1
j Ps 106:24 Heb 3:10 Ju 5
k De 32:15
l Ge 7:11 Mal 3:10

19 Zij gingen dus tégen God
spreken.[a]
Zij zeiden: „Kan God soms
een tafel in orde maken in
de wildernis?”[b]
20 Zie! Hij sloeg op een rots[c]
Opdat er wateren zouden
vloeien en zelfs stromen
als een vloed zouden uit-
breken.[d]
„Is hij ook in staat zelfs brood
te geven,[e]
Of kan hij voedsel voor zijn
volk bereiden?”[f]
21 Daarom hoorde Jehovah en
werd verbolgen;[g]
Ja, vuur ontbrandde tegen
Jakob,[h]
En toorn steeg ook op tegen
Israël.[i]
22 Want zij stelden geen geloof
in God,[j]
En zij vertrouwden niet op
redding door hem.[k]
23 Toen gebood hij de wolkenhe-
mel daarboven,
En hij opende zelfs de deu-
ren van de hemel.[l]
24 En hij liet aanhoudend man-
na om te eten op hen re-
genen,[m]
En het hemelkoren gaf hij
hun.[n]
25 Mensen aten zelfs het brood
der sterken;[o]
Mondvoorraad zond hij hun
tot verzadiging toe.[p]
26 Hij liet voorts een oostenwind
opsteken in de hemel[q]
En liet een zuidenwind
waaien door zijn eigen
sterkte.[r]
27 En hij liet toen voedsel op hen
regenen net als stof,[s]
Ja, gevleugelde vliegende
schepselen net als de zand-
korrels der zeeën.[t]
28 En hij liet [ze] voortdurend
vallen midden in zijn
kamp,[u]
Rondom zijn woningen.[v]

m Ex 16:14; Ex 16:35; Nu 11:7; De 8:3; Ne 9:15; Jo 6:31; 1Kor 10:3; **n** Ex 16:31; **o** Ps 103:20; **p** Ex 16:12; **q** Nu 11:31; **r** Ps 135:7; **s** Nu 11:19; **t** Ex 16:13; Nu 11:32; **u** Nu 11:31; **v** Ex 40:29; Ex 40:34.

29 En zij gingen eten en werden
ten zeerste verzadigd,[a]
En wat zij begeerden, bracht
hij hun voorts.[b]
30 Zij hadden zich [nog] niet van
hun begeerte afgewend,
Hun voedsel was nog in hun
mond,[c]
31 Of Gods gramschap rees te-
gen hen op.[d]
En hij doodde voorts onder
hun welgedanen;[e]
En de jonge mannen van Israël deed hij ineenstorten.
32 Ondanks dit alles zondigden
zij nog meer[f]
En stelden geen geloof in
zijn wonderwerken.[g]
33 Daarom bracht hij hun dagen
tot een eind als waren ze
slechts een ademtocht,[h]
En hun jaren door de ontsteltenis.
34 Zo vaak hij hen doodde, vroe-
gen zij ook naar hem,[i]
En zij keerden terug en
zochten God.[j]
35 En zij gingen zich te binnen
brengen dat God hun Rots
was,[k]
En dat God, de Allerhoogste, hun Wreker was.[l]
36 En zij trachtten hem te mis-
leiden met hun mond;[m]
En met hun tong trachtten
zij tegen hem te liegen.[n]
37 En hun hart was niet stand-
vastig jegens hem;[o]
En zij bleken niet getrouw
te zijn in zijn verbond.[p]
38 Maar hij was barmhartig;[q] hij
bedekte steeds weer de
dwaling[r] en verdierf niet.[s]
En menigmaal wendde hij
zijn toorn af,[t]
En hij wekte dan niet heel
zijn woede op.
39 En hij bleef gedenken dat zij
vlees waren,[u]
Dat de geest heengaat en
niet wederkeert.[v]
40 Hoe dikwijls plachten zij weer-
spannig tegen hem te zijn
in de wildernis,[w]
Steeds weer maakten zij dat
hij zich gegriefd voelde in
de woestijn![x]

PSALM 78

a Ps 106:15
b Nu 11:20
c Nu 11:33
d Nu 11:10
e Nu 11:34
f Nu 14:4
Nu 25:3
1Kor 10:8
1Kor 10:9
1Kor 10:10
g Ex 16:15
De 8:15
h Nu 14:29
Nu 14:35
De 2:14
i Nu 21:7
Re 4:3
j De 30:2
k De 32:4
l Ex 6:6
Ex 13:15
m Ez 33:31
n Ho 7:13
o Ne 9:26
Ps 95:10
Heb 3:12
p De 31:20
Jer 31:32
q Ex 34:6
Nu 14:18
Ne 9:31
r Ps 65:3
Ps 79:9
s Nu 14:20
Jer 30:11
Klg 3:22
t Ne 9:27
Jes 48:9
Ez 20:9
u Ps 103:14
v Pr 12:7
w Nu 14:11
Ps 78:17
x Jes 63:10
Ef 4:30
Heb 3:16

2e kolom

a Nu 14:22
De 6:16
Ps 95:9
b 2Kon 19:22
c De 9:26
Ps 78:11
d Ex 14:30
e De 4:34
Ne 9:10
Ps 105:27
f Ps 78:12
g Ex 7:19
h Ps 105:29
i Ex 8:24
Ps 105:31
j Ex 8:6
Ps 105:30
k Ex 10:15
Ps 105:34
Am 7:1
l Ex 9:23
Ps 105:32
m Ps 105:33
n Ex 9:25
o Klg 4:11
p Ps 11:6
Jes 42:25
q 2Kon 6:17
Mt 26:53
r Nu 25:4
s Ex 9:6

41 En herhaaldelijk plachten zij
God op de proef te stel-
len,[a]
En zij bedroefden zelfs de
Heilige Israëls.[b]
42 Zij dachten niet aan zijn
hand,[c]
Aan de dag dat hij hen van
de tegenstander verloste,[d]
43 Hoe hij in Egypte zijn teke-
nen stelde[e]
En zijn wonderen in het
veld van Zoan;[f]
44 En hoe hij hun Nijlkanalen in
bloed ging veranderen,[g]
Zodat zij uit hun eigen stro-
men niet konden drin-
ken.[h]
45 Voorts zond hij steekvliegen
over hen, opdat die hen
zouden verteren;[i]
En kikvorsen, opdat die hen
in het verderf zouden stor-
ten.[j]
46 En hij gaf nu aan de kakker-
lakken hun opbrengst,
En hun moeizame arbeid
aan de sprinkhanen.[k]
47 Hij doodde vervolgens hun
wijnstok zelfs door de ha-
gel[l]
En hun sycomoorbomen door
hagelstenen.[m]
48 En hij gaf voorts hun last-
dieren zelfs aan de hagel
prijs[n]
En hun vee aan de vlam-
mende koorts.
49 Hij zond vervolgens zijn bran-
dende toorn over hen,[o]
Verbolgenheid en openlijke
veroordeling en benauwd-
heid,[p]
Delegaties van engelen die
rampspoed brachten.[q]
50 Voorts baande hij een pad
voor zijn toorn.[r]
Hij weerhield hun ziel niet
van de dood zelf;
En hun leven gaf hij zelfs
aan de pestilentie prijs.[s]
51 Ten slotte sloeg hij alle eerst-
geborenen in Egypte,[t]

t Ex 12:29; Ex 13:15; Ps 105:36; Ps 135:8; Ps 136:10.

Het begin van hun voortplantingsvermogen in de
tenten van Cham.[a]
52 Daarna liet hij zijn volk vertrekken net als schapen,[b]
En leidde hen als een kudde
in de wildernis.[c]
53 En hij bleef hen veilig leiden, en zij gevoelden geen
angst;[d]
En hun vijanden — de zee
bedekte hen.[e]
54 Voorts bracht hij hen naar zijn
heilig gebied,[f]
Dit bergland dat zijn rechterhand had verworven.[g]
55 En wegens hen verdreef hij
geleidelijk de natiën,[h]
En door het meetsnoer mat
hij hun vervolgens een
erfdeel toe,[i]
Zodat hij de stammen van
Israël in hun eigen huizen
liet verblijven.[j]
56 En zij gingen God, de Allerhoogste, op de proef stellen en werden weerspannig tegen hem,[k]
En zijn vermaningen onderhielden zij niet.[l]
57 Ook bleven zij achterwaarts
wijken en trouweloos handelen gelijk hun voorvaders;[m]
Zij wendden zich om als een
slappe boog.[n]
58 En zij bleven hem krenken
met hun hoge plaatsen,[o]
En met hun gehouwen beelden bleven zij hem tot jaloezie prikkelen.[p]
59 God hoorde[q] het en werd verbolgen,[r]
En daarom versmaadde hij
Israël zeer.[s]
60 En ten slotte gaf hij de tabernakel van Silo prijs,[t]
De tent waarin hij onder
aardse mensen verblijf had
gehouden.[u]
61 En voorts gaf hij zijn sterkte
zelfs aan gevangenschap
over[v]
En zijn luister in de hand
van de tegenstander.[w]

PSALM 78

a Ps 106:22
b Ps 77:20
Ps 105:37
Ps 136:11
c Ps 136:16
d Ex 14:20
Heb 11:29
e Ex 14:27
Ex 15:10
Ps 136:15
f Ex 15:17
Da 9:16
g Ps 44:3
h Joz 24:12
Ne 9:24
Ps 44:2
Ps 105:44
Ps 136:18
i De 32:8
Joz 13:7
Ps 136:21
j Ne 9:25
k De 31:16
De 32:15
Re 2:11
2Sa 20:1
Ne 9:26
l 2Kon 17:15
Jer 44:23
m De 9:7
Re 3:6
Ez 20:27
n Ho 7:16
o De 12:2
Re 2:2
1Kon 14:23
Ez 20:28
p De 32:16
Re 2:12
1Sa 7:3
1Kon 11:7
1Kon 12:28
2Kon 21:7
q Ps 94:9
r Re 2:20
s Ps 106:40
t Joz 18:1
1Sa 4:11
Jer 26:6
u 1Sa 14:3
Jer 7:12
v 1Sa 5:1
w 1Sa 4:21

2e kolom

a 1Sa 4:2
1Sa 4:10
Jer 7:34
b Ps 89:38
c 2Kr 36:17
d 1Sa 2:33
1Sa 4:11
1Sa 22:18
e 1Sa 4:19
Job 27:15
f Ps 44:23
g Jes 42:13
h 1Sa 5:6
i Jer 23:40
j Am 5:6
k Ps 78:9
l Ge 49:10
m Ps 87:2
Ps 132:13
Ps 135:21
n 2Kr 2:9
Ps 76:2
Heb 12:22
o Ps 104:5
Ps 119:90
Pr 1:4
p 1Sa 16:12

62 En hij bleef zijn volk louter
aan het zwaard overleveren,[a]
En op zijn erfdeel werd hij
verbolgen.[b]
63 Zijn jonge mannen werden
verteerd door een vuur,
En zijn maagden werden
niet geroemd.[c]
64 Wat zijn priesters betreft, zij
vielen door het zwaard
zelf,[d]
En hun eigen weduwen gaven zich niet over aan geween.[e]
65 Toen ontwaakte Jehovah als
uit de slaap,[f]
Als een machtige die nuchter wordt van de wijn.[g]
66 En hij sloeg vervolgens zijn
tegenstanders van achteren;[h]
Een smaad van onbepaalde
duur gaf hij hun.[i]
67 En hij verwierp voorts de tent
van Jozef;[j]
En de stam Efraïm verkoos
hij niet.[k]
68 Maar hij verkoos de stam
Juda,[l]
De berg Sion, die hij liefhad.[m]
69 En hij ging zijn heiligdom
bouwen net als de hoogten,[n]
Als de aarde, die hij tot onbepaalde tijd heeft gegrondvest.[o]
70 En zo koos hij zijn knecht David uit[p]
En nam hem weg van de
schaapskooien.[q]
71 Van achter de zogende moederdieren[r]
Haalde hij hem om herder
te zijn over Jakob, zijn
volk,[s]
En over Israël, zijn erfdeel.[t]
72 En hij ging hen weiden naar
de rechtschapenheid van
zijn hart,[u]
En met de vaardigheid van
zijn handen ging hij hen
leiden.[v]

q 1Sa 17:15; r Ge 33:13; s Nu 27:17; 2Sa 7:8; t 2Sa 6:21; u 2Sa 8:15; 1Kon 3:6; 1Kon 9:4; 1Kon 15:5; v 1Sa 18:14.

Een melodie van Asaf.

79 O God, de natiën zijn in uw
erfdeel gekomen;[a]
Ze hebben uw heilige tem-
pel verontreinigd;[b]
Ze hebben Jeruzalem tot
puinhopen gemaakt.[c]
2 Ze hebben het dode lichaam
van uw knechten tot voed-
sel gegeven aan het gevo-
gelte van de hemel,[d]
Het vlees van uw loyalen
aan het wild gedierte der
aarde.[e]
3 Ze hebben hun bloed vergo-
ten als water
Rondom Jeruzalem, en er is
niemand die begraaft.[f]
4 Wij zijn een smaad voor onze
buren geworden,[g]
Een spot en beschimping
voor hen die rondom ons
zijn.[h]
5 Hoe lang, o Jehovah, zult gij
vertoornd zijn? Voor eeu-
wig?[i]
Hoe lang zal uw ijver bran-
den net als vuur?[j]
6 Stort uw woede uit over de
natiën die u niet hebben
gekend,[k]
En over de koninkrijken die
uw eigen naam niet heb-
ben aangeroepen.[l]
7 Want ze hebben Jakob ver-
teerd,[m]
En ze hebben gemaakt dat
zijn eigen verblijfplaats
woest werd gelegd.[n]
8 Gedenk niet ten nadele van
ons de dwalingen der voor-
ouders.[o]
Haast u! Laat uw barmhar-
tigheden ons tegemoet
komen,[p]
Want wij zijn zeer verarmd.[q]
9 Help ons, o God van onze red-
ding,[r]
Ter wille van de heerlijk-
heid van uw naam;[s]
En bevrijd ons en bedek onze
zonden om uws naams wil.[t]
10 Waarom zouden de natiën zeg-
gen: „Waar is hun God?”[u]
Laat onder de natiën voor
onze ogen bekend worden[v]
De wraak voor het vergoten
bloed van uw knechten.[a]
11 Moge het zuchten van de ge-
vangene zelfs voor uw aan-
gezicht komen.[b]
Bewaar naar de grootheid
van uw arm de ten dode
gedoemden.[c]
12 En vergeld onze buren zeven-
maal in hun boezem[d]
Hun smaad waarmee zij u
hebben gesmaad, o Jeho-
vah.[e]
13 Wat ons betreft, uw volk en de
schapen van uw weide,[f]
Wij zullen u tot onbepaalde
tijd dank brengen;
Van geslacht tot geslacht
zullen wij uw lof bekend-
maken.[g]

Aan de leider, op „De lelies”.[h]
Een vermaning. Van Asaf.[i] Een melodie.

80 O Herder van Israël, leen
toch het oor,[j]
Gij die Jozef leidt net als
een kudde.[k]
O gij die op de cherubs zit,[l]
verschijn toch in licht-
glans.[m]
2 Wek voor het aangezicht van
Efraïm en Benjamin en
Manasse toch uw macht
op,[n]
En kom toch tot onze red-
ding.[o]
3 O God, breng ons terug;[p]
En doe uw aangezicht lich-
ten, opdat wij gered mo-
gen worden.[q]
4 O Jehovah, God der leger-
scharen, hoe lang moet
gij zieden tegen het gebed
van uw volk?[r]
5 Gij hebt hen tranenbrood doen
eten,[s]
En gij laat hen voortdurend
tranen en nog eens tranen
drinken in [grote] mate.[t]
6 Gij stelt ons tot een twist voor
onze buren,[u]

PSALM 79

a Ex 15:17
Ps 74:3
b 2Kon 24:13
2Kr 36:18
Ps 74:7
Klg 1:10
c 2Kon 25:9
2Kr 36:19
Jer 52:13
Mi 3:12
d Jer 7:33
Jer 15:3
e Jer 34:20
f Ps 141:7
Jer 14:16
Jer 16:4
g De 28:37
Ez 36:4
h Ps 44:13
Ps 80:6
i Ps 74:1
Ps 85:5
Jes 64:9
j Ps 89:46
Jes 30:27
Ze 1:18
2Th 1:8
k Jer 10:25
l Ps 14:4
m Ps 53:4
n 2Kr 36:21
o Ex 32:34
Ne 9:34
p Ex 34:6
Ps 69:17
Klg 3:22
q De 28:43
Ps 142:6
r 1Kr 16:35
s 2Kr 14:11
Ps 115:1
t Joz 7:9
1Sa 12:22
Ps 65:3
Ps 78:38
Jes 48:9
Jer 14:7
u Ps 42:3
Ps 115:2
Joe 2:17
v Ez 36:23

2e kolom

a Jer 51:35
Ro 12:19
Opb 18:20
b Ex 2:23
Ps 69:33
Jes 42:7
c Ps 102:20
Jes 33:2
d Ge 4:15
Jes 65:6
Jer 12:14
Jer 32:18
Lu 6:38
e Ps 94:18
Ro 15:3
f Ps 74:1
Ps 95:7
Ps 100:3
Ez 34:31
g Ps 45:17
Ps 145:4
Jes 43:21

PSALM 80

h Ps 45, Ops.
Ps 60, Ops.
i Ps 74, Ops.
j Ps 55:1
k Ps 77:20; Jes 40:11; Jer 31:10; Ez 34:12; 1Pe 2:25; l Ex 25:20; 1Sa 4:4; 2Sa 6:2; 2Kon 19:15; Ps 99:1; m De 33:2; Ps 50:2; Ps 94:1; n Nu 2:18; Ps 35:23; Jes 42:13; o Jes 25:9; Jes 33:22; p Ps 85:4; Klg 5:21; q Nu 6:25; Ps 4:6; Ps 67:1; r Ps 74:1; Ps 85:5; Klg 3:44; s Ps 42:3; t Ps 102:9; Jes 30:20; u Ps 44:13.

En het zijn onze vijanden
die ons blijven bespotten
naar hun welgevallen.[a]
7 O God der legerscharen, breng
ons terug;[b]
En doe uw aangezicht lich-
ten, opdat wij gered mo-
gen worden.[c]
8 Gij zijt ertoe overgegaan een
wijnstok uit Egypte te
doen vertrekken.[d]
Gij bleeft de natiën verdrij-
ven, opdat gij hem zoudt
kunnen planten.[e]
9 Gij hebt een open plek voor
hem gemaakt,[f] opdat hij
wortel kon schieten en
het land kon vullen.[g]
10 De bergen werden bedekt met
zijn schaduw,
En de ceders van God met
zijn grote takken.[h]
11 Geleidelijk zond hij zijn grote
takken uit tot aan de zee,[i]
En tot de Rivier zijn loten.[j]
12 Waarom hebt gij zijn stenen
muren neergehaald,[k]
En [waarom] hebben allen
die er op de weg voorbij-
gaan, eraan geplukt?[l]
13 Een everzwijn uit het bos
blijft hem afvreten,[m]
En het gewemel van dieren
op het open veld blijft hem
afweiden.[n]
14 O God der legerscharen, keer
alstublieft terug;[o]
Blik neer uit de hemel en
zie en draag zorg voor
deze wijnstok,[p]
15 En de stok die uw rechter-
hand heeft geplant,[q]
En [zie] op de zoon die gij u
sterk hebt gemaakt.[r]
16 Hij is met vuur verbrand, af-
gesneden.[s]
Vanwege de bestraffing van
uw aangezicht vergaan
zij.[t]
17 Laat uw hand over de man
van uw rechterhand blij-
ken te zijn,[u]
Over de mensenzoon die gij
u sterk hebt gemaakt,[v]
18 En wij zullen ons niet van u
afkeren.[w]

PSALM 80

a Re 16:25
Ps 79:4
b Ps 80:3
c Ps 4:6
d Jes 5:7
Jer 2:21
Ez 19:10
e Ps 44:2
Ps 78:55
f Ex 23:28
Joz 24:12
Ne 9:22
Ps 105:44
g 1Kon 4:25
h Ps 104:16
i Ex 23:31
Ps 72:8
j Ge 15:18
1Kon 4:21
k Ps 89:40
Jes 5:5
l Ps 89:41
Na 2:2
m 2Kon 18:9
2Kr 32:1
n 2Kon 24:1
2Kon 25:1
Jer 39:1
o Jes 63:17
Mal 3:7
p Jes 63:15
q Jes 5:2
Jer 2:21
Mr 12:1
r Ex 4:22
Jes 49:5
s Ps 79:5
Jer 52:13
t Ps 39:11
u Ps 89:21
Ps 110:1
v Da 7:13
w Heb 10:39

2e kolom

a Han 15:17
b Ps 80:7
c Ps 89:15

PSALM 81

d Ps 8, Ops.
e Ps 28:8
Fil 4:13
f Ps 33:3
Mt 22:32
g Ps 33:2
h Ps 149:3
i Ps 92:3
Ef 5:19
j Nu 10:10
Nu 29:1
k Ex 23:16
l Le 23:24
m Ex 12:14
n Ex 12:12
o Ps 114:1
p Ex 6:6
Jes 9:4
Jes 10:27
q Ex 1:14
Ex 5:4
r Ex 2:23
Ex 14:10
Ps 50:15
Ps 91:15
s Ex 19:16
Ex 19:19
Heb 12:19

Moogt gij ons in het leven
houden, opdat wij uw eigen
naam kunnen aanroepen.[a]
19 O Jehovah, God der legerscha-
ren, breng ons terug;[b]
Doe uw aangezicht lichten,
opdat wij gered mogen
worden.[c]

Aan de leider, op de Gittith.[d]
Van Asaf.

81 O heft een vreugdegeroep
aan voor God, onze
sterkte;[e]
Juicht in triomf de God
van Jakob toe.[f]
2 Heft een melodie aan[g] en
neemt een tamboerijn,[h]
De lieflijke harp te zamen
met het snaarinstrument.[i]
3 Blaast op de nieuwe maan de
hoorn;[j]
Op de volle maan, voor de
dag van ons feest.[k]
4 Want het is een voorschrift
voor Israël,[l]
Een rechterlijke beslissing
van de God van Jakob.
5 Als een vermaning legde hij
het aan Jozef zelf op,[m]
Toen hij uittrok over het land
Egypte.[n]
Een taal die ik niet kende,
bleef ik horen.[o]
6 „Ik ontdeed zijn schouder
zelfs van [de] last;[p]
Zijn eigen handen werden
zelfs vrij van de mand.[q]
7 In nood riept gij, en ik verlos-
te u voorts;[r]
Ik ging u antwoorden in de
schuilplaats van de don-
der.[s]
Vervolgens onderzocht ik u
bij de wateren van Meri-
ba.[t] *Sela*.
8 Hoor, o mijn volk, en ik wil
tegen u getuigen,[u]
O Israël, indien gij naar mij
wilt luisteren.[v]
9 Onder u zal geen vreemde
god blijken te zijn;[w]

t Ex 17:6; De 33:8; u De 32:36; Ps 50:7; v Ex 15:26; w Ex 20:3; De 6:14.

En gij zult u niet buigen voor
een buitenlandse god.[a]
10 Ik, Jehovah, ben uw God,[b]
Die u uit het land Egypte
heeft opgevoerd.[c]
Doe uw mond wijd open, en
ik zal hem vullen.[d]
11 Maar mijn volk heeft niet naar
mijn stem geluisterd;[e]
En Israël zelf heeft zich niet
gewillig jegens mij be-
toond.[f]
12 En zo liet ik hen gaan in
de verstoktheid van hun
hart;[g]
Zij gingen in hun eigen raad-
slagen wandelen.[h]
13 O dat mijn volk naar mij luis-
terde,[i]
O dat Israël zelf ook maar
mijn wegen bewandelde![j]
14 Hun vijanden zou ik gemak-
kelijk onderwerpen,[k]
En tegen hun tegenstan-
ders zou ik mijn hand ke-
ren.[l]
15 Wat hen betreft die Jehovah
intens haten, zij zullen
kruipend tot hem komen,[m]
En hun tijd zal tot onbepaal-
de tijd blijken te zijn.
16 En hij zal hem te eten blijven
geven van het vette der
tarwe,[n]
En uit de rots zal ik u met lou-
ter honing verzadigen."[o]

Een melodie van Asaf.

82 God stelt zich in de verga-
dering[p] van de Godde-
lijke;[q]
Te midden van de goden
spreekt hij recht:[r]
2 „Hoe lang zult GIJ onrecht-
vaardig blijven rechtspre-
ken[s]
En de goddelozen partij-
digheid blijven betonen?[t]
Sela.
3 Weest rechters voor de ge-
ringe en de vaderloze jon-
gen.[u]
Laat de ellendige en de on-
bemiddelde recht weder-
varen.[v]
4 Verschaft ontkoming voor de
geringe en de arme;[w]

PSALM 81

a Ex 20:5
b De 5:6
c Ex 20:2
Jer 11:4
d De 32:13
Ps 37:25
Opb 21:6
e Za 7:11
f Ex 32:1
De 32:15
g Jer 11:8
Jer 18:12
Han 7:51
Ro 1:24
h Jer 7:24
Mi 6:16
i De 32:29
Jes 48:18
j De 5:29
k Nu 14:9
l Am 1:8
m Ps 18:45
Ps 66:3
n De 32:14
Ps 147:14
Joë 2:24
o De 32:13

PSALM 82

p Ex 18:21
2Kr 19:6
q Ps 118:27
r Ex 18:22
Ps 82:6
Jo 10:35
s Le 19:15
Pr 5:8
Mi 3:2
t De 1:17
2Kr 19:7
Sp 18:5
u De 24:17
Za 7:10
v Jer 5:28
Jer 7:6
Jer 22:3
w Job 29:12
Sp 24:11

2e kolom

a Ne 5:8
b Ps 53:4
Mi 3:1
c Sp 4:19
1Jo 2:11
d Ps 11:3
Ps 75:3
Sp 29:4
e Jo 10:34
1Kor 8:5
f Jo 10:35
g Job 21:32
Ps 49:12
Ez 31:14
h Ps 146:3
i Ps 76:9
Ps 96:13
j Ps 2:8
Opb 11:15

PSALM 83

k 2Kr 20:14
Ps 74, Ops.
l Ps 28:1
Ps 35:22
Ps 109:1
m Ps 50:1
n 2Kon 19:28
Ps 2:1
Ps 74:4
Han 4:25

Bevrijdt [hen] uit de hand
van de goddelozen."[a]
5 Zij hebben niets geweten, en
zij begrijpen niets;[b]
In duisternis blijven zij rond-
wandelen;[c]
Alle grondvesten der aarde
worden aan het wankelen
gebracht.[d]
6 „Ikzelf heb gezegd: 'GIJ zijt
goden,[e]
En GIJ allen zijt zonen van
de Allerhoogste.[f]
7 Voorwaar, GIJ zult sterven net
als mensen;[g]
En als wie dan ook van de
vorsten zult GIJ vallen!' "[h]
8 Sta toch op, o God, richt toch
de aarde;[i]
Want gijzelf dient alle na-
tiën in bezit te nemen.[j]

Een lied. Een melodie van Asaf.[k]

83 O God, laat er geen stilzwij-
gen van uw zijde zijn;[l]
Verstom niet, en blijf niet
stil, o Goddelijke.[m]
2 Want zie! juist uw vijanden
maken getier;[n]
En juist zij die u intens ha-
ten, hebben [hun] hoofd
opgestoken.[o]
3 Tegen uw volk voeren zij lis-
tig hun vertrouwelijke be-
spreking;[p]
En zij spannen samen tegen
uw verborgenen.[q]
4 Zij hebben gezegd: „Komt en
laten wij hen als natie ver-
delgen,[r]
Opdat aan de naam van Israël
niet meer wordt ge-
dacht."[s]
5 Want met het hart hebben zij
eensgezind raad uitgewis-
seld;[t]
Tegen u hebben zij voorts
zelfs een verbond geslo-
ten,[u]
6 De tenten van Edom[v] en de
Ismaëlieten, Moab[w] en de
Hagrieten,[x]

o Re 8:28; Jes 37:23; p Ps 64:2; q Ps 27:5; r Ex 1:10; 2Kr 20:1; Es 3:6; s Jer 11:19; Jer 31:36; t Ps 2:2; Jes 7:5; u 2Sa 10:6; Jes 7:2; v 2Kr 20:10; w 2Kr 20:1; x 1Kr 5:10.

7 Gebal en Ammon[a] en Amalek,
Filistea[b] te zamen met de inwoners van Tyrus.[c]
8 Ook Assyrië zelf heeft zich bij hen gevoegd;[d]
Zij zijn een arm geworden voor de zonen van Lot.[e] *Sela*.
9 Doe hun als Midian,[f] als Sisera,[g]
Als Jabin[h] in het stroomdal van de Kison.[i]
10 Zij werden verdelgd bij En-Dor;[j]
Zij werden tot mest voor de aardbodem.[k]
11 Wat hun edelen betreft, maak hen als Oreb en als Zeëb,[l]
En als Zebah en als Zalmuna al hun hertogen,[m]
12 Die hebben gezegd: „Laten wij de verblijfplaatsen van God voor ons in bezit nemen.”[n]
13 O mijn God, maak hen als een wervelwind van distels,[o]
Als kaf voor de wind.[p]
14 Als een vuur dat het woud verbrandt[q]
En als een vlam die de bergen verzengt,[r]
15 Moogt gij hen zó achtervolgen met uw orkaan[s]
En moogt gij hen met uw stormwind met ontstelteniss slaan.[t]
16 Vervul hun aangezicht met oneer,[u]
Opdat men uw naam zoekt, o Jehovah.[v]
17 O mogen zij voor altijd beschaamd en ontsteld zijn,[w]
En mogen zij schaamrood worden en vergaan;[x]
18 Opdat men weet[y] dat gij, wiens naam Jehovah is,[z]
Gij alleen de Allerhoogste zijt[a] over heel de aarde.[b]

Voor de leider, op de Gittith.[c]
Van de zonen van Korach.
Een melodie.

84 Hoe lieflijk is uw grootse tabernakel,[d]
O Jehovah der legerscharen![e]

PSALM 83
a Ge 19:38; Jer 49:2
b Ex 15:14; Ps 60:8
c Am 1:9
d 2Kon 17:5
e Ge 19:37; De 2:9
f Nu 31:7; Re 8:10; Jes 9:4; Jes 10:26
g Re 4:15
h Re 4:2
i Re 4:7
j Joz 17:11
k 2Kon 9:37; Ze 1:17
l Re 7:25
m Re 8:21
n 2Kr 20:11
o Jes 17:13
p Ps 35:5; Jes 40:24; Mt 3:12
q Jer 46:23; Mal 4:1
r De 32:22; Ps 104:32; Ps 144:5; Na 1:6
s Ps 50:3; Jes 30:30
t Ps 11:6
u Ps 6:10; Ps 35:26
v Ze 2:3
w Ps 109:29
x Ps 35:26
y Ps 59:13; Ez 5:13
z Ex 6:3; Ps 68:4; Jes 42:8; Jes 54:5
a Ps 92:8; Da 4:17
b Da 4:25; Za 4:14

PSALM 84
c Ps 81, Ops.
d Ps 43:3; Ps 46:4
e Ps 27:4

2e kolom
a Ps 42:1; Ps 63:1
b Ps 9:1; 1Ti 4:10
c Ps 23:6; Ps 65:4
d 1Kr 25:7; Ps 150:1
e Ps 28:7
f Ps 40:8; Jer 31:33
g 2Sa 5:24
h Jes 30:20
i 1Sa 2:4; 2Sa 22:40; Ps 18:32; Jes 40:29; Hab 3:19
j De 16:16; Jer 31:6; Za 14:16
k Ps 4:1
l Ps 17:1
m Ge 15:1

2 Mijn ziel heeft vurig verlangd en ook gesmacht naar de voorhoven van Jehovah.[a]
Mijn eigen hart en zelfs mijn vlees heffen een vreugdegeroep aan voor de levende God.[b]
3 Ja, zelfs de vogel heeft een huis gevonden,
En de zwaluw een nest voor zichzelf,
Waar ze haar jongen heeft neergelegd —
Uw grootse altaar, o Jehovah der legerscharen, mijn Koning en mijn God!
4 Gelukkig zijn zij die in uw huis wonen![c]
Zij blijven u nog steeds loven.[d] *Sela*.
5 Gelukkig zijn de mensen wier sterkte in u is,[e]
In wier hart de gebaande wegen zijn.[f]
6 Trekkend door de laagvlakte van de bakastruiken,[g]
Veranderen zij die zelfs in een bron;
Ja, in zegeningen hult zich de onderwijzer.[h]
7 Zij zullen voortgaan van vitale kracht tot vitale kracht;[i]
Ieder verschijnt voor God in Sion.[j]
8 O Jehovah, God der legerscharen, hoor toch mijn gebed;[k]
Leen toch het oor, o God van Jakob.[l] *Sela*.
9 O schild van ons, zie, o God,[m]
En aanschouw het aangezicht van uw gezalfde.[n]
10 Want één dag in uw voorhoven is beter dan duizend [elders].[o]
Ik heb verkozen aan de drempel in het huis van mijn God te staan[p]
Boven het rondgaan in de tenten der goddeloosheid.[q]
11 Want Jehovah God is een zon[r] en een schild;[s]
Gunst en heerlijkheid geeft hij.[t]

n 1Sa 2:10; o Ps 27:4; Ps 43:4; Lu 2:46; p Ps 26:8; q Ps 141:4; r Ps 27:1; Jes 60:19; s Ge 15:1; De 33:29; 2Sa 22:3; Ps 3:3; Ps 84:9; Ps 115:9; Ps 119:114; Ps 144:2; Sp 2:7; t 2Kor 3:18.

Jehovah zelf zal niets goeds
onthouden aan hen die in
onberispelijkheid wandelen.[a]
12 O Jehovah der legerscharen,
gelukkig is de mens die op
u vertrouwt.[b]

Voor de leider.
Van de zonen van Korach.
Een melodie.

85 Gij hebt een welgevallen gevonden, o Jehovah, in
uw land;[c]
Gij hebt degenen van Jakob die gevangengenomen waren, teruggebracht.[d]
2 Gij hebt de dwaling van uw
volk vergeven;[e]
Gij hebt al hun zonde bedekt.[f] *Sela*.
3 Gij hebt al uw verbolgenheid
bedwongen;[g]
Gij hebt u afgewend van uw
brandende toorn.[h]
4 Doe ons terugkeren, o God
van onze redding,[i]
En laat af van uw wrevel tegen ons.[j]
5 Zult gij tot onbepaalde tijd
vertoornd op ons zijn?[k]
Zult gij uw toorn verlengen van geslacht tot geslacht?[l]
6 Zult gijzelf ons niet weer levend maken,[m]
Opdat uw volk zelf zich in u
kan verheugen?[n]
7 Betoon ons, o Jehovah, uw
liefderijke goedheid,[o]
En moogt gij ons uw redding schenken.[p]
8 Ik wil horen wat de [ware]
God Jehovah zal spreken,[q]
Want hij zal van vrede spreken tot zijn volk[r] en tot
zijn loyalen,
Maar laten zij niet tot zelfvertrouwen terugkeren.[s]
9 Waarlijk, zijn redding is nabij
degenen die hem vrezen,[t]
Opdat er heerlijkheid in ons
land verblijft.[u]
10 Wat liefderijke goedheid en
waarachtigheid betreft, ze
hebben elkaar ontmoet;[v]
Rechtvaardigheid en vrede
— ze hebben elkaar gekust.[a]
11 Louter waarachtigheid zal uit
de aarde zelf spruiten,[b]
En louter rechtvaardigheid
zal uit de hemel zelf neerzien.[c]
12 Ook zal Jehovah van zijn kant
geven wat goed is,[d]
En ons eigen land zal zijn
opbrengst geven.[e]
13 Rechtvaardigheid zal voor
hem uit gaan,[f]
En ze zal zijn schreden tot
een weg maken.[g]

Een gebed van David.

86 Neig, o Jehovah, uw oor.
Antwoord mij,[h]
Want ik ben ellendig en
arm.[i]
2 O behoed toch mijn ziel, want
ik ben loyaal.[j]
Red uw knecht — gij zijt
mijn God — die op u vertrouwt.[k]
3 Betoon mij gunst, o Jehovah,[l]
Want tot u blijf ik de gehele
dag roepen.[m]
4 Verheug de ziel van uw
knecht,[n]
Want tot u, o Jehovah, hef
ik mijn eigen ziel op.[o]
5 Want gij, o Jehovah, zijt goed[p]
en vergevensgezind;[q]
En de liefderijke goedheid
jegens allen die u aanroepen, is overvloedig.[r]
6 Leen toch het oor, o Jehovah,
aan mijn gebed;[s]
En schenk toch aandacht
aan de stem van mijn smekingen.[t]
7 Op de dag van mijn benauwdheid wil ik u aanroepen,[u]
Want gij zult mij antwoorden.[v]
8 Er is niemand als gij onder de
goden, o Jehovah,[w]

PSALM 84

a Job 1:1; Ps 34:9; Ps 37:18; Jak 1:5
b Ps 146:5; Jer 17:7

PSALM 85

c Le 26:42; Ps 77:7; Joë 2:18
d Ezr 2:1; Ps 14:7; Ps 53:6; Jer 30:18; Jer 31:23; Ez 39:25; Joë 3:1
e Ps 32:1; Jer 50:20; Mi 7:18
f Han 13:39; Ro 4:7; Kol 2:13
g Ex 32:14
h De 13:17; Jes 12:1
i Ps 27:1; Ps 80:3
j Ps 78:38
k Ps 74:1; Ps 79:5; Ps 80:4
l Ps 103:9
m Jes 57:15; Hab 3:2
n Ezr 3:11; Jer 33:11
o Ps 109:26; Klg 3:22
p Ps 50:23; Ps 119:41
q Hab 2:1; Za 9:10; Heb 12:25
r Ps 29:11; Jes 57:19; Han 10:36
s De 8:17; Ps 78:7; Sp 30:9
t Ps 119:155; Jes 46:13; Han 10:2
u Za 2:5
v Ps 100:5; Mi 7:20

2e kolom

a Ps 72:3; Jes 32:17
b Ps 57:10
c Jes 26:9; Jes 45:8
d Ps 84:11; Jak 1:17
e Le 26:4; De 28:8; Ps 67:6; Jes 25:6; Jes 30:23
f Ps 89:14; Jes 58:8
g Ps 119:35

PSALM 86

h Sp 15:29
i Ps 34:6; Jes 66:2
j 1Sa 2:9; Ps 4:3; Ps 37:28; k 2Kr 16:9; Jes 26:3; l Ps 56:1; Ps 57:1; m Ps 25:5; Ps 88:9; n Ps 51:12; o Ps 62:8; Ps 143:8; p Ps 25:8; Ps 145:9; Lu 18:19; q Ne 9:17; Jes 55:7; Da 9:9; Joë 2:13; Mi 7:18; r Ps 130:7; Ro 10:13; s Ps 17:1; t Ps 130:2; u Ps 18:6; Ps 50:15; v Ps 66:19; Ps 116:1; w Ex 15:11; Ps 89:6; Ps 96:5; Jes 40:25; Jer 10:6; Da 3:29; 1Kor 8:5.

Ook zijn er geen werken als
de uwe.[a]
9 Alle natiën die gij hebt ge-
maakt, zullen zelf komen,[b]
En ze zullen zich voor u
neerbuigen, o Jehovah,[c]
En zullen heerlijkheid ge-
ven aan uw naam.[d]
10 Want gij zijt groot en doet
wonderbare dingen;[e]
Gij zijt God, gij alleen.[f]
11 Onderricht mij, o Jehovah,
omtrent uw weg.[g]
Ik zal in uw waarheid wan-
delen.[h]
Verenig mijn hart om uw
naam te vrezen.[i]
12 Ik prijs u, o Jehovah, mijn
God, met heel mijn hart,[j]
En ik wil uw naam tot onbe-
paalde tijd verheerlijken,
13 Want uw liefderijke goedheid
is groot jegens mij,[k]
En gij hebt mijn ziel uit
Sjeọọl, [uit] zijn onderste
plaats, bevrijd.[l]
14 O God, het zijn de overmoedi-
gen die tegen mij zijn op-
gestaan;[m]
En het is de vergadering der
tirannieken die mijn ziel
heeft gezocht,[n]
En zij hebben u niet voor
ogen gesteld.[o]
15 Maar gij, o Jehovah, zijt een
God barmhartig en goed-
gunstig,[p]
Langzaam tot toorn[q] en over-
vloedig in liefderijke goed-
heid en waarachtigheid.[r]
16 Wend u tot mij en betoon mij
gunst.[s]
Geef toch uw sterke aan
uw knecht,[t]
En red toch de zoon van uw
slavin.[u]
17 Bewerk ten aanzien van mij
een teken dat goedheid
beduidt,
Opdat degenen die mij haten,
[het] zien en beschaamd
staan.[v]
Want gijzelf, o Jehovah,
hebt mij geholpen en ge-
troost.[w]

PSALM 86

a De 3:24
Ps 33:4
Ps 104:24
Ps 111:7
b Ps 22:31
Jes 2:2
Jes 43:7
Opb 15:4
c Za 14:9
Opb 7:10
d Ro 15:9
e Ex 15:11
Ps 72:18
Ps 77:14
Da 6:27
f De 6:4
De 32:39
Ps 83:18
Jes 37:16
Jes 44:6
Mr 12:29
1Kor 8:4
Ef 4:6
g 1Kon 8:36
Ps 27:11
Ps 119:33
Ps 143:8
Jes 54:13
h Joz 24:14
1Sa 12:24
Ps 43:3
Jes 38:3
Mal 2:6
Jo 8:32
2Jo 4
i Pr 12:13
Jer 32:39
j Mt 22:37
k Lu 1:58
l Job 33:28
Ps 56:13
Ps 116:8
m 2Sa 15:12
Ps 54:3
n 2Sa 16:20
Mt 26:4
o Ps 10:4
Ez 8:12
p Ex 34:6
Nu 14:18
Joë 2:13
Jon 4:2
q Ne 9:17
Ps 103:8
Na 1:3
r Ps 31:5
Ps 130:7
Ps 145:8
Joë 2:13
s Ps 25:16
Ps 69:16
t Ps 28:7
u Ps 116:16
v Ps 71:13
Jes 41:11
w Ps 40:1
Ps 71:21

2e kolom

PSALM 87

a Ps 48:1
b Ps 78:68
Ps 132:13
c Nu 24:5
d Ps 48:2
Jes 60:14
e Ps 89:10
Jes 30:7
Jes 51:9
f Jes 13:1
g Ps 83:7

Van de zonen van Kọrach.
Een melodie, een lied.

87 Zijn fundament is op de
heilige bergen.[a]
2 Jehovah heeft de poorten van
Sịon meer lief[b]
Dan alle woningen van Jạ-
kob.[c]
3 Heerlijke dingen worden over
u gesproken, o stad van de
[ware] God.[d] *Sela*.
4 Ik zal Rạhab[e] en Bạbylon[f] ver-
melden onder degenen die
mij kennen;
Ziedaar Filistẹa[g] en Tyrus,
te zamen met Kusch:
„Dit is er een die daar werd
geboren.”[h]
5 En betreffende Sịon zal wor-
den gezegd:
„Elkeen werd in haar gebo-
ren.”[i]
En de Allerhoogste[j] zelf zal
haar stevig bevestigen.[k]
6 Jehovah zelf zal bij het op-
schrijven van de volken
bekendmaken:[l]
„Dit is er een die daar werd
geboren.”[m] *Sela*.
7 Er zullen ook zangers zijn, zo-
wel als dansers van rei-
dansen:[n]
„Al mijn bronnen zijn in u.”[o]

Een lied, een melodie
van de zonen van Kọrach.
Aan de leider over Mạhalath,
voor tegenzang.
Maskil van Hẹman[p] de Ezrahiet.

88 O Jehovah, de God van
mijn redding,[q]
Overdag heb ik het uitge-
schreeuwd,[r]
[Ook] 's nachts vóór u.[s]
2 Voor uw aangezicht zal mijn
gebed komen.[t]
Neig uw oor tot mijn sme-
kende geroep.[u]
3 Want mijn ziel heeft genoeg
gehad van rampspoeden,[v]
Ja, mijn leven is zelfs met

h 2Sa 12:24; Ga 4:31; i Jes 54:1; Jes 54:13; j Ps 83:18; k Ro 8:31; l Ps 22:30; Lu 10:20; m Ps 87:4; Ga 4:29; n 1Kr 15:16; Ps 68:25; Ps 150:4; o Ps 46:4; **PSALM 88** p 1Kon 4:31; 1Kr 2:6; q Ge 49:18; Ps 27:9; Ps 51:14; Ps 68:19; Jes 12:2; Lu 1:47; r Ps 86:3; s Ps 22:2; t 1Kon 8:30; Ps 79:11; u Ps 141:1; v Ps 71:20.

Sjeool in aanraking gekomen.[a]
4 Ik ben gerekend onder hen die in de kuil afdalen;[b]
Ik ben geworden als een fysiek sterke man zonder kracht,[c]
5 Vrijgelaten onder de doden zelf,[d]
Als verslagenen die in de grafstede liggen,[e]
Aan wie gij niet meer hebt gedacht
En die van uw eigen [helpende] hand zijn afgesneden.[f]
6 Gij hebt mij in een kuil van de onderste diepten gelegd,
In duistere plaatsen, in een grote afgrond.[g]
7 Op mij heeft uw woede zich geworpen,[h]
En met al uw brandingsgolven hebt gij [mij] gekweld.[i] *Sela*.
8 Gij hebt mijn kennissen ver van mij verwijderd;[j]
Gij hebt mij als iets zeer verfoeilijks voor hen gemaakt.[k]
Ik ben opgesloten en kan er niet uit.[l]
9 Mijn eigen oog is weggekwijnd wegens mijn ellende.[m]
Ik heb u, o Jehovah, de gehele dag aangeroepen;[n]
Tot u heb ik mijn handpalmen uitgebreid.[o]
10 Zult gij ten aanzien van hen die dood zijn een wonder doen?[p]
Of zullen zelfs zij die machteloos zijn in de dood, opstaan,[q]
Zullen zij u prijzen?[r] *Sela*.
11 Zal in de grafstede uw liefderijke goedheid worden bekendgemaakt,
Uw getrouwheid in [de plaats van de] vernietiging?[s]
12 Zal in de duisternis een door u [bewerkt] wonder bekend worden,[t]
Of uw rechtvaardigheid in het land van vergetelheid?[u]
13 En toch heb ikzelf tot u, o Jehovah, om hulp geschreeuwd,[v]
En in de morgen wordt mijn eigen gebed steeds aan u voorgelegd.[a]
14 Waarom, o Jehovah, verstoot gij mijn ziel?[b]
Waarom houdt gij uw aangezicht voor mij verborgen?[c]
15 Ik ben ellendig en sta op het punt de laatste adem uit te blazen van [mijn] jongensjaren af;[d]
Ik heb van u afkomstige schrikwekkende dingen in hoge mate gedragen.[e]
16 Over mij zijn de uitstortingen van uw brandende toorn heen gegaan;[f]
Verschrikkingen afkomstig van uzelf hebben mij tot zwijgen gebracht.[g]
17 Ze hebben mij de gehele dag als wateren omringd;[h]
Ze hebben mij alle tegelijk ingesloten.
18 Gij hebt vriend en metgezel ver van mij verwijderd;[i]
Mijn kennissen zijn een duistere plaats.[j]

Maskil. Van Ethan de Ezrahiet.[k]

89 Jehovah's uitingen van liefderijke goedheid wil ik zelfs tot onbepaalde tijd bezingen.[l]
Van geslacht tot geslacht zal ik uw getrouwheid bekendmaken met mijn mond.[m]
2 Want ik heb gezegd: „Liefderijke goedheid zal zelfs tot onbepaalde tijd gebouwd blijven;[n]
Wat de hemelen betreft, gij houdt uw getrouwheid daarin stevig bevestigd."[o]
3 „Ik heb een verbond gesloten jegens mijn uitverkorene;[p]
Ik heb aan mijn knecht David gezworen:[q]
4 'Ja, tot onbepaalde tijd zal ik uw zaad stevig bevestigen,[r]

PSALM 88

a Ps 107:18; Jes 38:10
b Job 33:22; Ps 143:7
c Ps 31:12
d Jes 14:9
e Ez 32:18
f Ps 10:11
g Ps 143:3
h Ps 90:7; Ps 102:10
i Ps 42:7
j Job 19:13; Job 19:19; Ps 31:11; Ps 142:4; Lu 23:49
k Mt 27:22; Jo 15:23
l Klg 3:7
m Job 17:7; Ps 38:10; Ps 42:3; Klg 3:49
n Ps 55:17; Ps 86:3
o 1Kon 8:54; 2Kr 6:13; Ps 143:6
p Ps 6:5
q Job 14:14
r Ps 30:9; Ps 115:17; Jes 38:18
s Job 26:6; Pr 3:20
t Job 10:21; Ps 143:3
u Ps 31:12; Pr 2:16; Pr 8:10; Pr 9:5
v Ps 5:3; Ps 46:1

2e kolom

a Ps 55:17; Ps 119:147
b Ps 43:2
c Job 13:24; Ps 13:1
d Job 17:1
e Job 6:4
f Ps 102:10
g Jes 53:8
h Ps 22:16; Ps 69:2
i Job 19:13; Ps 31:11; Ps 38:11; Ps 88:8
j Ps 142:4

PSALM 89

k 1Kon 4:31; 1Kr 2:6
l Ps 86:12; Ps 106:1
m Ps 119:90
n 1Kr 16:41; Ne 1:5; Jes 54:10
o Ps 119:89; Heb 6:18
p 2Sa 7:8; 1Kon 8:16; Jes 42:1; Lu 1:32
q Ps 132:11; Jer 30:9; Ez 34:23; Ho 3:5; Jo 7:42; Han 2:30; **r** 2Sa 7:12; 1Kr 17:11; Opb 22:16.

En ik wil uw troon bouwen[a]
van geslacht tot geslacht.'"
Sela.
5 En de hemelen zullen uw
wonderdaad prijzen, o Je-
hovah,[b]
Ja, uw getrouwheid in de
gemeente der heiligen.
6 Want wie in de wolkenhemel
kan met Jehovah worden
vergeleken?[c]
Wie kan aan Jehovah gelijk
zijn onder de zonen van
God?[d]
7 God dient in ontzag gehouden
te worden in de intieme
groep van heiligen;[e]
Hij is groots en vrees inboe-
zemend boven allen die
rondom hem zijn.[f]
8 O Jehovah, God der leger-
scharen,[g]
Wie is vol kracht als gij,
o Jah?[h]
En uw getrouwheid is rond-
om u.[i]
9 Gij heerst over het zwellen van
de zee;[j]
Wanneer haar golven zich
verheffen, stilt gíj ze.[k]
10 Gijzelf hebt Rahab verbrij-
zeld,[l] net als een versla-
gene.[m]
Door de arm van uw sterkte
hebt gij uw vijanden ver-
strooid.[n]
11 De hemel is van u,[o] ook de aar-
de is van u;[p]
Het productieve land en dat
wat het vult[q] — gijzelf
hebt ze gegrondvest.[r]
12 Het noorden en het zuiden
— gijzelf hebt ze geschape-
n;[s]
Tabor[t] en Hermon[u] — in
uw naam heffen ze een
vreugdegeroep aan.[v]
13 Een arm met macht is de
uwe,[w]
Uw hand is sterk,[x]
Uw rechterhand is verhe-
ven.[y]
14 Rechtvaardigheid en recht
zijn de vaste plaats van
uw troon;[z]
Ja, liefderijke goedheid en
waarachtigheid stellen
zich voor uw aangezicht.[a]

PSALM 89

a 2Sa 7:13
Lu 1:33
Heb 1:8
b Ps 19:1
Ps 50:6
Ps 97:6
c Ex 15:11
Ps 40:5
Ps 71:19
Ps 86:8
Ps 113:5
d Job 38:7
Ps 29:1
e Ps 76:7
Jes 6:2
f Ez 1:23
Da 7:10
g 1Sa 2:2
Ps 84:12
h Ps 24:8
Jes 40:26
Jer 32:17
i De 32:4
j Job 38:8
Ps 107:29
Jer 31:35
Na 1:4
k Ps 65:7
Ps 107:29
l Ex 14:26
Ps 87:4
Jes 30:7
Jes 51:9
m Ex 15:4
n Ex 3:20
De 4:34
Lu 1:51
o 1Kr 29:11
p 1Kor 10:26
q Ps 24:1
Ps 50:12
r Ge 1:1
s Job 26:7
t Joz 19:22
Re 4:6
u De 3:8
Joz 12:1
v Ps 65:12
w Ex 6:6
De 4:34
x Ex 13:3
De 6:21
1Pe 5:6
y Ps 44:3
z De 32:4
Ps 5:4
Ps 71:19
Ps 97:2
Ps 145:17
Sp 16:12
Opb 15:3
a Ex 34:6
Ne 9:17
Jer 9:24

2e kolom

a Nu 10:10
Nu 23:21
Ps 98:6
b Jes 2:5
c Ps 33:21
Ps 44:8
d Ps 71:15
e Ps 28:7
f 1Sa 2:10
Ps 75:10
Ps 92:10
Ps 132:17
g Ps 47:9
h 2Kon 19:22
Ps 2:6

15 Gelukkig is het volk dat het
gejuich kent.[a]
O Jehovah, in het licht van
uw aangezicht blijven zij
wandelen.[b]
16 In uw naam zijn zij de gehele
dag blij[c]
En in uw rechtvaardigheid
worden zij verhoogd.[d]
17 Want gij zijt de luister van
hun sterkte;[e]
En door uw goede wil wordt
onze hoorn verhoogd.[f]
18 Want ons schild behoort Je-
hovah toe,[g]
En onze koning behoort de
Heilige Israëls toe.[h]
19 In die tijd hebt gij in een vi-
sioen tot uw loyalen ge-
sproken,[i]
En gij hebt toen gezegd:
„Ik heb hulp gelegd op een
machtige;[j]
Ik heb een uitverkorene uit
het volk verheven.[k]
20 Ik heb mijn knecht David ge-
vonden;[l]
Met mijn heilige olie heb ik
hem gezalfd,[m]
21 Met wie mijn eigen hand vast
zal zijn,[n]
Die mijn eigen arm ook zal
sterken.[o]
22 Geen vijand zal hem buiten-
sporige eisen opleggen,[p]
Noch zal enige zoon van
onrechtvaardigheid hem
kwellen.[q]
23 En van voor zijn aangezicht
heb ik zijn tegenstanders
verbrijzeld,[r]
En aan hen die hem intens
haatten, bleef ik slagen
toedienen.[s]
24 En mijn getrouwheid en mijn
liefderijke goedheid zijn
met hem,[t]
En in mijn naam wordt zijn
hoorn verhoogd.[u]

i Nu 12:6; 2Sa 7:4; j 1Sa 18:14; Jes 9:6; k 2Sa 7:8; 1Kon 11:34; Heb 2:17; l 1Kr 17:7; Han 13:22; m 1Sa 16:13; Jes 61:1; Han 10:38; n 2Sa 7:9; Ps 80:17; Jes 42:1; o Ps 18:32; p 2Sa 7:13; 1Kr 17:9; Mt 4:11; q 2Sa 17:10; r 2Sa 3:1; 2Sa 7:9; 2Sa 22:41; s Ps 21:8; Ps 110:1; Lu 19:27; Jo 15:24; t 2Sa 7:15; 1Kr 17:13; Ps 61:7; Han 13:34; u 1Sa 2:1; Jo 17:6.

25 En op de zee heb ik zijn hand
gelegd[a]
En op de rivieren zijn rechterhand.[b]
26 Hijzelf roept uit tot mij: ’Gij
zijt mijn Vader,[c]
Mijn God[d] en de Rots van
mijn redding.’[e]
27 Ook zal ikzelf hem tot eerstgeborene stellen,[f]
Tot de hoogste van de koningen der aarde.[g]
28 Tot onbepaalde tijd zal ik mijn
liefderijke goedheid jegens
hem bewaren,[h]
En mijn verbond zal getrouw
zijn jegens hem.[i]
29 En ik zal zijn zaad stellig bevestigen tot in eeuwigheid[j]
En zijn troon als de dagen
des hemels.[k]
30 Indien zijn zonen mijn wet
verlaten[l]
En in mijn rechterlijke beslissingen niet wandelen,[m]
31 Indien zij mijn eigen inzettingen ontwijden
En mijn eigen geboden niet
onderhouden,
32 Dan moet ik mijn aandacht
op hun overtreding richten met een roede[n]
En op hun dwaling met slagen.[o]
33 Maar mijn liefderijke goedheid zal ik hem niet onttrekken,[p]
Noch zal ik ontrouw blijken
te zijn met betrekking tot
mijn getrouwheid.[q]
34 Ik zal mijn verbond niet ontwijden,[r]
En wat van mijn lippen is
uitgegaan, zal ik niet veranderen.[s]
35 Eenmaal heb ik in mijn heiligheid gezworen,[t]
Aan David wil ik geen leugens vertellen.[u]
36 Ja, zijn zaad zal zelfs tot onbepaalde tijd blijken te zijn,[v]
En zijn troon als de zon
vóór mij.[w]
37 Als de maan zal die voor onbepaalde tijd stevig bevestigd worden,
En [als] een getrouwe getuige in de wolkenhemel.”
Sela.
38 Maar gij — gij hebt verstoten
en gij blijft versmaden;[a]
Gij zijt verbolgen geworden
op uw gezalfde.[b]
39 Gij hebt het verbond van uw
knecht vol verachting verworpen;
Gij hebt zijn diadeem zelfs
tot de aarde toe ontwijd.[c]
40 Gij hebt al zijn stenen kooien
neergehaald;[d]
Gij hebt zijn vestingwerken
in puin gelegd.[e]
41 Allen die op de weg voorbijgaan, hebben hem geplunderd;[f]
Hij is een smaad geworden
voor zijn buren.[g]
42 Gij hebt de rechterhand van
zijn tegenstanders verhoogd;[h]
Gij hebt al zijn vijanden
vreugde verschaft.[i]
43 Wat meer is, gij behandelt
zijn zwaard weer als een
vijand,[j]
En gij hebt hem geen veld
doen winnen in de strijd.[k]
44 Gij hebt zijn glans doen ophouden,[l]
En zijn troon hebt gij zelfs
ter aarde neergeworpen.[m]
45 Gij hebt de dagen van zijn
jeugd verkort;
Gij hebt hem in schaamte
gehuld.[n] *Sela*.
46 Hoe lang, o Jehovah, zult gij u
verborgen houden? Voor
altijd?[o]
Zal uw woede blijven branden net als een vuur?[p]
47 Bedenk wat mijn levensduur
is.[q]
Is het volkomen tevergeefs
dat gij alle mensenzonen
hebt geschapen?[r]
48 Welke fysiek sterke man leeft
er die de dood niet zal
zien?[s]

PSALM 89

a Ps 72:8
b 1Kon 4:21
Ps 80:11
c 1Kr 22:10
Mt 26:39
d Jo 20:17
e 2Sa 22:47
Ps 18:2
Lu 23:46
f 1Sa 10:1
Ps 2:7
Kol 1:18
Heb 1:5
g Nu 24:7
1Ti 6:15
Opb 1:5
Opb 19:16
h Han 13:34
i 2Sa 23:5
Ps 89:34
Lu 22:29
j Jes 9:7
Jer 33:17
k Heb 1:8
l 2Sa 7:14
Ps 119:53
Jer 9:13
m Jes 33:22
n 2Sa 7:14
1Kon 11:31
Sp 13:24
o Ex 32:34
1Kon 11:14
Heb 12:6
p 2Sa 7:15
1Kon 11:32
1Kon 11:36
q 1Sa 15:29
Heb 6:18
r Le 26:44
Jer 14:21
Jer 33:21
s Mal 3:6
Jak 1:17
t Ps 110:4
Am 4:2
Heb 6:17
u Nu 23:19
1Sa 15:29
Ps 132:11
Tit 1:2
v 2Sa 7:16
Ps 72:17
Jes 11:1
Jer 23:5
Za 6:13
Jo 12:34
Opb 22:16
w Jer 33:21
Da 7:14
Lu 1:33

2e kolom

a 1Kr 28:9
Ps 44:9
Ps 60:1
b 2Sa 24:12
Za 13:7
c Ps 74:7
Klg 5:16
Ez 21:26
d Ps 80:12
e 2Kr 12:4
Jer 52:14
Klg 2:2
f Ps 44:10
Jer 50:17
g De 28:37
Ne 5:9
h De 28:25
i Klg 1:7
Klg 2:17
Jo 16:20

j 2Kr 25:8; **k** Joz 7:4; **l** 1Kon 12:16; Klg 4:2; **m** Ez 21:26; **n** Ps 44:15; Jes 53:3; Ez 21:25; **o** Ps 13:1; **p** Ps 78:63; Ps 79:5; Jes 30:27; Jer 23:29; **q** Job 7:7; Ps 39:5; Ps 119:84; **r** Job 14:1; Ps 144:4; Pr 11:8; **s** Job 30:23; Ps 49:9; Pr 3:19; Pr 9:5; Heb 11:5.

Kan hij zijn ziel ontkoming
verschaffen uit de hand
van Sjeoo̧l?[a] *Sela*.
49 Waar zijn uw vroegere daden
van liefderijke goedheid,
o Jehovah,
Die gij Da̧vid, in uw ge-
trouwheid, onder ede
hebt beloofd?[b]
50 Gedenk, o Jehovah, de smaad
[die] op uw knechten
[rust],[c]
Hoe ik in mijn boezem [de
smaad van] al de vele vol-
ken draag,[a]
51 Hoe uw vijanden hebben ge-
smaad, o Jehovah,[b]
Hoe zij de voetsporen van uw
gezalfde hebben gesmaad.[c]
52 Gezegend zij Jehovah tot on-
bepaalde tijd. Amen en
Amen.[d]

PSALM 89
a Ps 49:15 Han 2:27
b 2Sa 7:15 Ps 132:11 Jes 55:3 Han 2:30
c Ps 44:13 Ps 74:22 Heb 11:26

2e kolom
a Ro 15:3
b Ps 79:10
c 2Sa 16:7 Mt 12:24 Mt 26:65 Jo 8:48

d Ne 9:5; Ps 41:13; Ps 72:18.

VIERDE BOEK
(Psalm 90 – 106)

Een gebed van Mo̧zes,
de man van de [ware] God.[a]

90 O Jehovah, gijzelf zijt een
echte woning voor ons
gebleken[b]
Gedurende geslacht na
geslacht.[c]
2 Voordat de bergen zelfs maar
geboren werden,[d]
Of gij voorts de aarde[e] en het
productieve land als met
barensweeën hadt voort-
gebracht,[f]
Ja, van onbepaalde tijd tot
onbepaalde tijd zijt gij
God.[g]
3 Gij doet de sterfelijke mens
tot gruis terugkeren,[h]
En gij zegt: „Keert terug,
GIJ mensenzonen.”[i]
4 Want duizend jaren zijn in uw
ogen slechts als de dag
van gisteren wanneer die
voorbijgegaan is,[j]
En als een wake in de
nacht.[k]
5 Gij hebt hen weggevaagd;[l] zij
worden tot niets dan een
slaap;[m]
In de morgen [zijn zij] net
als groen gras dat veran-
dert.[n]
6 In de morgen brengt het bloe-
sems voort en moet ver-
anderen;[o]
’s Avonds verwelkt het en
verdort stellig.[p]
7 Want wij zijn aan ons eind ge-
komen in uw toorn,[q]
En door uw woede zijn wij
ontsteld.[a]
8 Gij hebt onze dwalingen pal
vóór u gesteld,[b]
Onze verborgen dingen vóór
uw lichtende aangezicht.[c]
9 Want al onze dagen hebben
zich [ten einde] geneigd in
uw verbolgenheid;[d]
Wij hebben onze jaren vol-
eindigd net als een gefluis-
ter.[e]
10 De dagen van onze jaren zijn
op zichzelf genomen ze-
ventig jaren,[f]
En indien wegens bijzonde-
re kracht, tachtig jaren;[g]
Toch is dat waarop ze aandrin-
gen moeite en schadelijke
dingen;[h]
Want het zal stellig snel
voorbijgaan, en wij vlie-
gen heen.[i]
11 Wie kent de sterkte van uw
toorn[j]
En uw verbolgenheid over-
eenkomstig de vrees voor
u?[k]
12 Toon [ons] hoe onze dagen
eigenlijk zó te tellen[l]
Dat wij een hart van wijs-
heid[m] bekomen.
13 Keer toch terug, o Jehovah![n]
Hoe lang zal het zijn?[o]

PSALM 90
a De 33:1
b De 33:27 Ps 91:1 Opb 21:3
c Ps 89:1
d Sp 8:26
e Ge 1:1 Ps 146:6
f 1Sa 2:8 1Kr 16:30 Ps 89:11 Jer 10:12
g Ps 93:2 Jes 40:28 Jes 45:22 Jer 10:10 Hab 1:12 1Ti 1:17 Opb 1:8 Opb 15:3
h Pr 3:20
i Ge 3:19 Ps 104:29 Ps 146:4 Pr 12:7
j 2Pe 3:8
k Lu 12:38
l Job 9:25 Job 27:21
m Jo 11:11 Han 7:60 1Kor 15:20 2Pe 3:4
n Ps 103:15 Jes 40:6 Jes 51:12 1Pe 1:24
o Job 14:2
p Ps 92:7 Jak 1:11
q Nu 17:12 De 32:22

2e kolom
a Ro 2:8
b Le 26:39 Ps 50:21 Jer 16:17
c Ps 19:12 Sp 24:12 Heb 4:13
d Ps 78:33
e Ps 39:5
f 2Sa 5:4

g 2Sa 19:35; Lu 2:37; h Pr 12:3; i Job 14:10; Ps 78:39; Lu 12:20; Jak 4:14; j De 29:23; Hab 3:12; k Jes 33:14; Lu 12:5; l De 32:29; Ps 39:4; m Ps 51:6; n Ps 6:4; o Ps 89:46.

En gevoel spijt met betrekking tot uw knechten.[a]
14 Verzadig ons in de morgen met uw liefderijke goedheid,[b]
Opdat wij een vreugdegeroep kunnen aanheffen en ons gedurende al onze dagen kunnen verheugen.[c]
15 Verschaf ons vreugde overeenkomstig de dagen dat gij ons hebt gekweld,[d]
De jaren waarin wij rampspoed hebben gezien.[e]
16 Moge uw activiteit zich aan uw eigen knechten vertonen[f]
En uw pracht over hun zonen.[g]
17 En laat de aangenaamheid van Jehovah, onze God, over ons blijken te zijn,[h]
En het werk van onze handen: bevestig [dat] toch stevig over ons.[i]
Ja, het werk van onze handen, bevestig dat toch stevig.[j]

91 Al wie in de schuilplaats[k] van de Allerhoogste[l] woont,
Zal zich overnachting verschaffen onder de schaduw zelf van de Almachtige.[m]
2 Ik wil tot Jehovah zeggen: „[Gij zijt] mijn toevlucht en mijn vesting,[n]
Mijn God, op wie ik wil vertrouwen.”[o]
3 Want hijzelf zal u bevrijden uit het klapnet van de vogelvanger,[p]
Van de pestilentie die onheilen veroorzaakt.[q]
4 Met zijn wieken zal hij de toegang tot u versperren,[r]
En onder zijn vleugels zult gij een toevlucht zoeken.[s]
Zijn waarachtigheid[t] zal een groot schild[u] en bolwerk zijn.
5 Gij zult niet bevreesd zijn voor iets angstwekkends in de nacht,[v]
Noch voor de pijl[a] die vliegt overdag,
6 Noch voor de pestilentie die rondwaart in het donker,[b]
Noch voor de vernietiging die een gewelddadige plundering aanricht op de middag.[c]
7 Duizend zullen er zelfs aan uw zijde vallen
En tienduizend aan uw rechterhand;
Tot u zal het niet genaken.[d]
8 Slechts met uw ogen zult gij toekijken[e]
En de vergelding zelf aan de goddelozen zien.[f]
9 Omdat gij [hebt gezegd]: „Jehovah is mijn toevlucht”,[g]
Hebt gij de Allerhoogste zelf tot uw woning gemaakt;[h]
10 Geen rampspoed zal u treffen,[i]
En nog geen plaag zal uw tent naderen.[j]
11 Want hij zal zijn eigen engelen aangaande u een bevel geven,[k]
Om u te behoeden op al uw wegen.[l]
12 Op hun handen zullen zij u dragen,[m]
Opdat gij uw voet aan geen steen stoot.[n]
13 Op de jonge leeuw en de cobra zult gij treden;[o]
Gij zult de jonge leeuw met manen en de grote slang vertrappen.[p]
14 Omdat hij op mij zijn genegenheid heeft gezet,[q]
Zal ik hem ook ontkoming verschaffen.[r]
Ik zal hem beschermen omdat hij mijn naam heeft leren kennen.[s]
15 Hij zal mij aanroepen, en ik zal hem antwoorden.[t]
Ik zal met hem zijn in nood.[u]
Ik zal hem verlossen en hem verheerlijken.[v]

PSALM 90

a Ex 32:14 De 13:17 De 32:36 Ps 135:14 Am 7:3
b Ps 36:7 Ps 51:1 Ps 63:3 Ps 85:7
c Ps 86:4 Ps 149:2 Fil 4:4
d Ps 30:5 Ps 126:5 Mt 5:4 Jo 16:20
e De 2:14
f Ps 44:1
g Nu 14:31 Joz 23:14
h Ps 27:4
i Ps 68:28 Ps 118:25 Jes 26:12
j Ps 127:1 Sp 16:3 1Kor 3:7

PSALM 91

k Ps 18:11 Ps 27:5 Ps 31:20
l Ps 32:7 Ps 83:18
m Ps 36:7 Ps 57:1
n De 32:30 Ps 18:2 Sp 18:10
o Ps 62:8 Sp 3:5
p Job 22:10 Ps 124:7
q 2Sa 24:15
r Ps 5:11
s Ex 19:4 De 32:11 Ru 2:12 Ps 17:8 Ps 57:1 Ps 61:4
t Ps 40:11 Ps 57:3 Ps 61:7 Ps 86:15 Sp 20:28
u Ge 15:1 Ps 84:11
v Ps 121:4 Ps 121:6 Sp 3:23 Jes 43:2 Jes 60:2

2e kolom

a Ps 64:3 Jes 54:17
b Mal 4:2
c Job 11:17 Jer 6:4 Jer 15:8 Jer 20:16
d Ex 12:13 Ps 103:3
e Ps 37:34 Mal 1:5
f Jes 3:11 Mal 3:18
g Ps 142:5
h Ps 71:3 Ps 90:1
i Ps 121:7 Sp 12:21
j De 7:15 Heb 11:9

k 2Kon 6:17; Ps 34:7; Mt 18:10; Lu 4:10; **l** Ex 23:20; Ex 32:34; Heb 1:14; **m** Jes 63:9; **n** Ps 37:24; Mt 4:6; 1Pe 2:8; **o** Ge 49:17; Lu 10:19; **p** Jer 51:34; Opb 12:9; **q** De 6:5; Mr 12:30; 1Jo 4:19; **r** Ps 18:2; **s** Ps 9:10; Sp 18:10; Jer 16:21; Jo 17:3; **t** Ps 10:17; Ps 50:15; Ro 10:13; Heb 5:7; **u** Ps 138:7; Jes 43:2; **v** 1Sa 2:30; 1Pe 1:21.

16 Met lengte van dagen zal ik
hem verzadigen,[a]
En ik zal hem de redding
door mij doen zien.[b]

Een melodie, een lied,
voor de sabbatdag.

92 Het is goed, Jehovah dank
te brengen[c]
En uw naam te bezingen
met melodieën, o Allerhoogste;[d]
2 In de morgen over uw liefderijke goedheid te vertellen[e]
En over uw getrouwheid in
de nachten,[f]
3 Op een tiensnarig instrument
en op de luit,[g]
Door weergalmende muziek
op de harp.[h]
4 Want gij hebt mij vreugde
verschaft, o Jehovah, vanwege uw activiteit;
Vanwege de werken van uw
handen hef ik een vreugdegeroep aan.[i]
5 Hoe groot zijn uw werken,
o Jehovah![j]
Zeer diep zijn uw gedachten.[k]
6 Ja, geen redeloos man kan
[ze] weten,[l]
En niemand die verstandeloos is, kan dit begrijpen.[m]
7 Wanneer de goddelozen uitspruiten als de plantengroei[n]
En alle beoefenaars van wat
schadelijk is bloeien,
Is het opdat zij voor eeuwig
verdelgd worden.[o]
8 Maar gij zijt tot onbepaalde
tijd in den hoge, o Jehovah.[p]
9 Want zie! uw vijanden, o Jehovah,[q]
Want zie! uw eigen vijanden
zullen vergaan;[r]
Alle beoefenaars van wat
schadelijk is, zullen van elkaar worden gescheiden.[s]
10 Maar gij zult mijn hoorn verhogen als die van een wilde stier;[t]
Ik zal [mij] bevochtigen met
verse olie.[u]
11 En mijn oog zal op mijn vijanden neerzien;[a]
Mijn oren zullen juist over
degenen horen die tegen
mij opstaan, de boosdoeners.
12 De rechtváárdige zal bloeien
als een palmboom;[b]
Als een ceder op de Libanon
zal hij groot worden.[c]
13 Zij die geplant zijn in het huis
van Jehovah,[d]
In de voorhoven van onze
God,[e] zij zullen bloeien.
14 Zij zullen nog blijven gedijen
in de grijsheid,[f]
Vet en fris zullen zij blijven,[g]
15 Om te vertellen dat Jehovah
oprecht is.[h]
[Hij is] mijn Rots,[i] in wie
geen onrechtvaardigheid
is.[j]

93 Jehovah zelf is koning geworden![k]
Met verhevenheid is hij
bekleed;[l]
Jehovah is bekleed — met
sterkte heeft hij zich omgord.[m]
Ook wordt het productieve land stevig bevestigd, zodat het niet aan
het wankelen kan worden gebracht.[n]
2 Uw troon is stevig bevestigd
van oudsher;[o]
Gij zijt sedert onbepaalde
tijd.[p]
3 De rivieren hebben verheven,
o Jehovah,
De rivieren hebben hun gebruis verheven;[q]
De rivieren blijven hun gebeuk verheffen.[r]
4 Boven het bruisen van uitgestrekte wateren, de majestueuze brandingen van
de zee,[s]
Is Jehovah majestueus[t] in
den hoge.

PSALM 91

a Ps 21:4
Ps 36:9
Sp 3:2
b Sp 21:31
Jes 45:17
Lu 2:30

PSALM 92

c Ps 33:2
Ps 50:23
Ef 5:20
d Ps 9:2
e Ps 89:1
Jes 63:7
f Han 16:25
g 1Kr 25:6
Ps 33:2
h 1Kr 15:16
2Kr 29:25
Ps 81:2
i Ps 126:3
j Ps 40:5
Ps 66:3
Ps 104:24
Ps 145:4
Ps 150:2
Pr 3:11
Opb 15:3
k Job 26:14
Ps 139:17
Jes 28:29
Ro 11:33
l Ps 73:22
Ps 94:8
Da 12:10
m Ps 14:1
1Kor 2:14
n Job 12:6
Ps 37:35
Jer 12:1
Mal 3:15
o 1Sa 25:37
Ps 37:38
p Ps 83:18
q Re 5:31
r Ps 68:1
Ps 89:10
s De 28:7
t De 33:17
1Sa 2:1
Ps 89:24
Ps 112:9
u Ps 23:5

2e kolom

a Ps 37:34
Ps 91:8
Ps 112:8
b Ps 52:8
Jes 65:22
Ho 14:6
c Jes 61:3
d Jes 60:21
e Ps 100:4
Ps 135:2
f Ps 71:18
Sp 16:31
Jes 40:31
Jes 46:4
g Jer 17:8
h Ps 138:5
Opb 15:3
i De 32:4
Ps 18:2
j Ro 9:14

PSALM 93 k Ps 96:10; Ps 97:1; Jes 52:7; Opb 11:17; Opb 19:6; l Ps 68:34; Ps 104:1; Jes 26:10; m Ps 65:6; n Ps 18:15; Ps 96:10; o Ps 97:2; Ps 145:13; p Ps 90:2; q Ps 98:8; r Ps 148:7; s Ps 65:7; Ps 89:9; t Ps 8:1; Ps 76:4; Jes 33:21; Heb 1:3; Heb 8:1.

5 Uw eigen vermaningen zijn
zeer betrouwbaar gebleken.[a]
Heiligheid is passend voor
uw eigen huis,[b] o Jehovah,
tot in lengte van dagen.[c]

94 O God van wraakoefeningen, Jehovah,[d]
O God van wraakoefeningen, verschijn in lichtglans![e]
2 Verhef u, o Rechter der aarde.[f]
Doe vergelding wederkeren
over de hoogmoedigen.[g]
3 Hoe lang zullen de goddelozen, o Jehovah,[h]
Hoe lang zullen de goddelozen, ja zij, uitbundige
vreugde hebben?[i]
4 Zij laten maar [woorden] opborrelen, zij blijven maar
onbeteugeld spreken;[j]
Alle beoefenaars van wat
schadelijk is, blijven maar
pochen over zichzelf.[k]
5 Uw volk, o Jehovah, blijven zij
verbrijzelen,[l]
En uw erfdeel blijven zij
kwellen.[m]
6 De weduwe en de inwonende
vreemdeling doden zij,[n]
En de vaderloze jongens vermoorden zij.[o]
7 En zij blijven zeggen: „Jah
ziet [het] niet;[p]
En de God van Jakob begrijpt [het] niet.”[q]
8 Begrijpt [toch], GIJ redelozen
onder het volk;[r]
En GIJ verstandelozen, wanneer zult GIJ enig inzicht
hebben?[s]
9 Kan Hij die het oor plant, niet
horen?[t]
Of kan Hij die het oog vormt,
niet kijken?[u]
10 Kan Hij die de natiën corrigeert, niet terechtwijzen,[v]
Ja, Hij die de mensen kennis
leert?[w]
11 Jehovah weet de gedachten
der mensen, dat ze als een
ademtocht zijn.[x]
12 Gelukkig is de fysiek sterke
man die gij corrigeert,[y]
o Jah,
En die gij uit uw eigen wet
onderwijst,[a]
13 Om hem rust te geven van dagen van rampspoed,[b]
Totdat voor de goddeloze
een kuil wordt gedolven.[c]
14 Want Jehovah zal zijn volk
niet verstoten,[d]
Noch zal hij zijn eigen erfdeel verlaten.[e]
15 Want de rechterlijke beslissing zal zelfs tot rechtvaardigheid wederkeren,[f]
En alle oprechten van hart
zullen er gevolg aan geven.
16 Wie zal voor mij opstaan tegen de boosdoeners?[g]
Wie zal het voor mij opnemen tegen de beoefenaars
van wat schadelijk is?[h]
17 Indien Jehovah mij niet tot
hulp was geweest,[i]
Zou mijn ziel weldra in stilte verblijf hebben gehouden.[j]
18 Wanneer ik zei: „Mijn voet zal
zich stellig onvast bewegen”,[k]
Was het uw liefderijke goedheid, o Jehovah, die mij
bleef schragen.[l]
19 Wanneer mijn verontrustende gedachten vele werden
binnen in mij,[m]
Waren het uw vertroostingen die mijn ziel gingen
strelen.[n]
20 Zal de troon die onheilen veroorzaakt, een bondgenoot
zijn van u,[o]
Terwijl die moeite beraamt
op gezag der verordening?[p]
21 Zij doen scherpe aanvallen op
de ziel van de rechtvaardige[q]
En verklaren zelfs het bloed
van de onschuldige nog
schuldig.[r]
22 Maar Jehovah zal mij tot een
veilige hoogte worden,[s]

PSALM 93

a Ps 19:7
Ps 119:111
b Ps 11:4
Ez 43:12
Mr 11:15
1Pe 1:16
c Ps 52:8

PSALM 94

d De 32:35
Jes 35:4
Jer 50:28
Na 1:2
Ro 12:19
1Th 4:6
2Th 1:6
Heb 10:30
e Ps 80:1
f Ge 18:25
Ps 7:6
Ps 50:6
Han 17:31
Ro 14:4
g Job 40:11
Ps 31:23
1Pe 5:5
h Ps 74:10
i Ps 73:3
j Ps 59:7
k Ps 31:18
Ps 73:9
Ps 144:15
l Ps 14:4
m Jer 10:21
Jer 50:11
n Jes 1:23
Jes 10:2
o Jer 7:6
p Ps 10:11
Ps 59:7
Ez 8:12
q Ps 73:11
Jes 29:15
r Ps 49:10
Ps 73:22
Ps 92:6
Sp 12:1
s Sp 1:22
t Ge 21:17
Ex 4:11
Ps 55:19
Ps 69:33
u Ps 34:15
Sp 20:12
v Ps 9:5
Jes 10:12
w Job 35:11
Ps 25:8
Jes 28:26
Jo 6:45
x 1Kor 1:19
1Kor 3:20
y Ps 119:71
Sp 3:11
1Kor 11:32
Heb 12:6

2e kolom

a Ps 19:8
Sp 2:6
Jes 54:13
b Jes 26:20
Hab 3:16
c Ps 55:23
2Pe 2:9
d 1Sa 12:22
Ps 37:28
Ro 11:1
Heb 13:5
e De 32:9
f Ps 19:9

g 2Kon 10:15; h Ne 5:7; Jo 7:51; i Ps 118:13; Ps 124:2; 2Kor 1:10; j Ps 13:3; Pr 9:5; k Ps 38:16; Ps 121:3; l 1Sa 2:9; Ps 37:24; Ps 117:2; Klg 3:22; m Jer 20:12; Fil 4:6; n Ps 71:21; Ps 86:17; o Pr 5:8; p 1Kon 21:10; Ps 58:2; Jes 10:1; Da 3:5; Da 6:7; Han 5:28; q Ps 59:3; r Ex 23:7; 1Kon 21:19; Sp 17:15; Han 7:58; s Ps 59:9.

En mijn God de rots van
mijn toevlucht.[a]
23 En hij zal hun schadelijkheid
op hen doen wederkeren[b]
En zal hen tot zwijgen brengen met hun eigen rampspoed.[c]
Jehovah, onze God, zal hen
tot zwijgen brengen.[d]

95 O komt, laten wij een
vreugdegeroep aanheffen voor Jehovah![e]
Laten wij in triomf onze
Rots van redding toejuichen.[f]
2 Laten wij voor zijn persoon
komen met dankzegging;[g]
Laten wij hem met melodieën
in triomf toejuichen.[h]
3 Want Jehovah is een groot
God[i]
En een groot Koning boven
alle [andere] goden,[j]
4 Hij in wiens hand de binnenste diepten der aarde zijn[k]
En aan wie de toppen der
bergen behoren;[l]
5 Aan wie de zee, die hijzelf gemaakt heeft, behoort[m]
En wiens eigen handen zelfs
het droge land hebben gevormd.[n]
6 O komt, laten wij aanbidden
en ons neerbuigen;[o]
Laten wij knielen[p] voor Jehovah, onze Maker.[q]
7 Want hij is onze God, en wij
zijn het volk van zijn weide en de schapen van zijn hand.[r]
Heden, indien GIJ naar zíjn
stem luistert,[s]
8 Verhardt UW hart niet als bij
Me̱riba,[t]
Als op de dag van Ma̱ssa in
de wildernis,[u]
9 Toen UW voorvaders mij op de
proef stelden;[v]
Zij onderzochten mij, ook zagen zij mijn activiteit.[w]
10 Veertig jaar lang bleef ik een
walging gevoelen ten aanzien van [dat] geslacht,[x]
En ik zei voorts:
„Zij zijn een volk, eigenzinnig
van hart,[a]
En zijzelf hebben mijn wegen niet leren kennen”;[b]
11 Aangaande wie ik in mijn toorn
gezworen heb:[c]
„Zij zullen mijn rustplaats
niet ingaan.”[d]

96 Zingt Jehovah een nieuw
lied.[e]
Zingt Jehovah toe, [GIJ
mensen van] heel de aarde.[f]
2 Zingt Jehovah toe, zegent zijn
naam.[g]
Vertelt van dag tot dag het
goede nieuws van de redding door hem.[h]
3 Maakt onder de natiën zijn
heerlijkheid bekend,[i]
Onder alle volken zijn wonderwerken.[j]
4 Want Jehovah is groot[k] en
zeer te loven.
Hij is vrees inboezemend boven alle [andere] goden.[l]
5 Want alle goden van de volken zijn goden die niets
waard zijn;[m]
Maar wat Jehovah betreft,
hij heeft zelfs de hemel gemaakt.[n]
6 Waardigheid en pracht zijn
voor zijn aangezicht;[o]
Sterkte en luister zijn in zijn
heiligdom.[p]
7 Schrijft aan Jehovah, o GIJ families der volken,[q]
Schrijft aan Jehovah heerlijkheid en sterkte toe.[r]
8 Schrijft aan Jehovah de heerlijkheid toe die zijn naam
toekomt;[s]
Draagt een geschenk aan en
komt in zijn voorhoven.[t]

PSALM 94

a Ps 18:2
Ps 62:7
b Es 7:10
Ps 7:16
Sp 2:22
Sp 5:22
2Th 1:6
c 1Sa 26:10
Ps 7:15
Sp 26:27
d Ps 12:3

PSALM 95

e Ex 15:1
Ps 66:2
f De 32:15
2Sa 22:47
Ps 98:4
g Ps 50:23
Ps 100:4
h Ps 105:2
i Ps 47:2
Ps 96:4
Jer 10:10
Tit 2:13
j Ex 18:11
Ps 97:9
Ps 135:5
Jes 44:8
Mal 1:14
1Kor 8:6
k Am 9:3
l Ps 65:6
Am 4:13
m Ge 1:10
Job 38:11
Sp 8:29
Jer 5:22
n Ge 1:9
Sp 8:26
o Jes 45:23
Mt 4:10
Ro 14:11
Opb 14:7
Opb 22:9
p 1Kon 8:54
Ezr 9:5
Ef 3:14
q Ge 2:7
Job 35:10
Ps 100:3
Mt 19:4
r Ps 23:1
Ps 48:14
Ps 79:13
Ps 80:1
Jes 40:11
Ez 34:31
s Heb 3:7
Heb 4:7
t De 32:51
Ps 105:41
1Kor 10:4
Heb 3:15
u Ex 17:7
De 6:16
De 9:22
De 33:8
Heb 3:8
v Ps 78:18
1Kor 10:9
Heb 3:9
w Nu 14:22
x Heb 3:9

2e kolom

a Heb 3:10
b Sp 1:7
Ro 1:28
c Nu 14:23
Heb 4:3

d Ge 2:3; Heb 3:11; **PSALM 96** e 1Kr 16:23; Ps 33:3; Ps 40:3; Ps 98:1; Ps 149:1; Jes 42:10; f Ps 66:4; g 1Kr 29:20; Ne 9:5; Ps 72:19; Ef 1:3; h Ps 40:10; Ps 71:15; Jes 52:7; Han 13:26; i Jes 60:1; Jes 66:19; Mt 28:19; 1Pe 2:9; Opb 14:6; j Ps 72:18; k Ps 145:3; Jer 32:18; Tit 2:13; l De 10:17; Ne 1:5; Ps 76:7; Ps 95:3; m 1Kr 16:26; Ps 97:7; Jes 37:19; Jes 44:10; Jer 10:11; 1Kor 8:4; n Ge 1:1; Ps 115:15; Jes 42:5; o Ex 24:10; Ps 104:1; Jes 6:1; Ez 1:27; p 1Kr 16:27; Opb 4:3; q Ps 29:1; r 1Kr 29:11; s De 28:58; Ne 9:5; Ps 72:19; t Jes 60:6.

9 Buigt U neer voor Jehovah in
heilige feestdos;[a]
Krimpt wegens hem van pijn
ineen, [GIJ mensen van]
heel de aarde.[b]
10 Zegt onder de natiën: „Jeho-
vah zelf is koning gewor-
den.[c]
Ook wordt het productieve
land stevig bevestigd, zo-
dat het niet aan het wanke-
len kan worden gebracht.[d]
Hij zal de zaak van de vol-
ken bepleiten naar recht."[e]
11 Laten de hemelen zich ver-
heugen, en laat de aarde
blij zijn.[f]
Laat de zee bulderen en dat
wat haar vult.[g]
12 Laat het open veld uitbundi-
ge vreugde hebben en al-
les wat daarop is.[h]
Laten terzelfder tijd alle bo-
men van het woud losbre-
ken in vreugdegeroep[i]
13 Voor het aangezicht van Je-
hovah. Want hij is geko-
men;[j]
Want hij is gekomen om de
aarde te oordelen.[k]
Hij zal het productieve land
oordelen met rechtvaar-
digheid[l]
En de volken met zijn ge-
trouwheid.[m]

97 Jehovah zelf is koning ge-
worden![n] Laat de aarde
blij zijn.[o]
Laten de vele eilanden zich
verheugen.[p]
2 Wolken en dikke donkerheid
zijn rondom hem;[q]
Rechtvaardigheid en recht
zijn de vaste plaats van
zijn troon.[r]
3 Een vuur gaat voor hem uit,[s]
En het verteert zijn tegen-
standers rondom.[t]
4 Zijn bliksemstralen verlicht-
ten het productieve land;[u]
De aarde zag het en kromp
toen van pijn ineen.[v]
5 Zelfs de bergen smolten nu
net als was vanwege Je-
hovah,[w]
Vanwege de Heer van heel
de aarde.[a]
6 De hemelen hebben zijn
rechtvaardigheid verkon-
digd,[b]
En alle volken hebben zijn
heerlijkheid gezien.[c]
7 Laten allen die enig gesneden
beeld dienen, beschaamd
worden,[d]
Zij die zich op goden beroe-
men die niets waard zijn.[e]
Buigt U voor hem neer, al
GIJ goden.[f]
8 Sion hoorde het en ging zich
verheugen,[g]
En de onderhorige plaatsen
van Juda werden blij[h]
Vanwege uw rechterlijke be-
slissingen, o Jehovah.[i]
9 Want gij, o Jehovah, zijt de
Allerhoogste over heel de
aarde;[j]
Gij zijt zeer hoog verheven
boven alle [andere] go-
den.[k]
10 O GIJ die Jehovah liefhebt,[l]
haat het kwade.[m]
Hij behoedt de ziel van zijn
loyalen;[n]
Uit de hand van de goddelo-
zen bevrijdt hij hen.[o]
11 Licht is er opgegaan voor de
rechtvaardige,[p]
En verheuging zelfs voor de
oprechten van hart.[q]
12 Verheugt U in Jehovah, o GIJ
rechtvaardigen,[r]
En brengt dank aan zijn hei-
lige gedachtenis.[s]

Een melodie.

98 Zingt Jehovah een nieuw
lied,[t]
Want wonderbaar zijn de
dingen die hij heeft ge-
daan.[u]

PSALM 96

a Ps 29:2
b 1Kr 16:30; Ps 114:7
c Ps 93:1; Ps 97:1; Opb 11:15; Opb 19:6
d Ps 93:1
e Ps 67:4; Ps 98:9; 1Pe 2:23
f Ps 69:34
g Ps 98:7
h Ps 65:13
i 1Kr 16:33; Ps 148:9; Jes 55:12; Ez 34:27; Ez 36:30
j Mal 3:1; Ju 14
k Ge 18:25; Ps 98:9; Han 17:31; 2Pe 3:7
l Ps 9:8
m De 32:4; Ro 3:3

PSALM 97

n Ps 96:10; Opb 11:17; Opb 19:6
o Ps 69:34; Jes 49:13
p Ge 10:5; Jes 60:9
q Ex 20:21; 1Kon 8:12; Ps 18:11
r Ps 89:14; Ps 99:4; Sp 16:12
s Ps 18:8; Ps 50:3; Da 7:10; Na 1:6; Hab 3:5; Heb 12:29
t Na 1:2; Mal 4:1
u Ex 19:18; Job 36:32; Ps 77:18; Ps 144:6
v Ps 77:16; Ps 104:32; Ps 114:7; Jer 51:29; Hab 3:10
w Re 5:5; Mi 1:4; Na 1:5; Hab 3:6

2e kolom

a Ps 47:2; Ps 83:18
b Ps 19:1
c Hab 2:14
d Ex 20:4; Le 26:1; Jer 10:14
e 1Sa 12:21; 1Kr 16:26; Ps 96:5; Jes 37:19; Jes 41:29
f Ex 12:12; Ex 18:11; Ps 86:8; Heb 1:6;
g Jes 51:3;
h Ps 48:11;
i Ps 19:9;
j Ps 83:18;
k Ex 18:11; Ps 95:3; Ps 135:5; Jes 44:8;
l Mr 12:30; 1Kor 8:3;
m Ps 34:14; Ps 37:27; Ps 101:3; Ps 119:104; Am 5:15; Ro 7:15; Ro 12:9; Heb 1:9; Ju 23;
n Ps 31:23; Ps 37:28; Ps 145:20; Sp 2:8;
o Ps 37:39; Ps 125:3; Jer 15:21; Da 3:28; Mt 6:13;
p Es 8:16; Job 22:28; Ps 112:4; Sp 4:18; Jes 30:26; Mi 7:9;
q Ps 32:11; Sp 15:15;
r Ps 33:1; Hab 3:18; Fil 4:4;
s Ex 3:15; Ps 30:4; Ps 50:23; Ps 135:13;
PSALM 98
t Ps 33:3; Ps 96:1; Ps 149:1; Jes 42:10;
u Ex 15:11; Ps 77:14; Ps 86:10; Ps 105:5; Ps 111:2; Ps 136:4; Lu 1:49.

Zijn rechterhand, ja, zijn
heilige arm, heeft red-
ding voor hem verwor-
ven.[a]
2 Jehovah heeft zijn redding be-
kendgemaakt;[b]
Voor de ogen van de natiën
heeft hij zijn rechtvaar-
digheid geopenbaard.[c]
3 Hij heeft gedacht aan zijn lief-
derijke goedheid en aan
zijn getrouwheid jegens
het huis van Israël.[d]
Alle einden der aarde heb-
ben de redding door onze
God gezien.[e]
4 Juicht in triomf Jehovah toe,
[GIJ mensen van] heel de
aarde.[f]
Weest vrolijk en heft een
vreugdegeroep aan en
speelt melodieën.[g]
5 Speelt melodieën voor Jeho-
vah met de harp,[h]
Met de harp en de stem der
melodie.[i]
6 Met de trompetten en het
hoorngeschal,[j]
Juicht in triomf voor het
aangezicht van de Koning,
Jehovah.
7 Laat de zee bulderen en dat
wat haar vult,[k]
Het productieve land en zij
die daarop wonen.[l]
8 Laten de rivieren zelfs in de
handen klappen;
Laten de bergen zelfs te za-
men een vreugdegeroep
aanheffen[m]
9 Voor het aangezicht van Je-
hovah, want hij is geko-
men om de aarde te oor-
delen.[n]
Hij zal het productieve land
oordelen met rechtvaar-
digheid[o]
En de volken naar recht.[p]

99 Jehovah zelf is koning ge-
worden.[q] Laten de vol-
ken in beroering zijn.[r]
Hij zit op de cherubs.[s]
Laat de aarde sidderen.[t]
2 Jehovah is groot in Sion,[u]
En hij is hoog boven alle
volken.[v]

PSALM 98

a Ex 15:6
Ps 2:6
Ps 110:2
Jes 52:10
Jes 59:16
Jes 63:5
b Lu 2:30
c Jes 5:16
Jes 60:3
Jes 62:2
Ro 3:25
d Le 26:42
De 4:31
Lu 1:54
e Jes 49:6
Han 13:47
Han 28:28
Ro 10:18
Kol 1:23
f Ps 95:1
g Ps 67:4
h Ps 33:2
i Ps 47:1
Ps 92:3
Ef 5:19
Kol 3:16
j Nu 10:10
1Kr 15:28
2Kr 29:27
k Ps 96:11
l Ps 24:1
Ps 33:8
Ps 96:13
m Jes 44:23
Jes 49:13
Jes 55:12
n Ps 9:8
Ps 96:10
Han 17:31
o Opb 19:2
p Ps 67:4
Ro 2:6

PSALM 99

q Ps 93:1
Opb 11:17
r Jes 64:2
s Ex 25:22
Ps 18:10
Ps 80:1
t 1Sa 14:15
Job 9:6
Ps 82:5
Ez 38:19
u Ps 50:2
v Ps 66:7
Ps 83:18
Ps 97:9

2e kolom

a Ps 111:1
b De 7:21
De 28:58
Ne 9:32
Ps 8:1
Ps 66:3
Ps 148:13
Jes 29:23
Opb 15:4
c Job 36:6
d Ps 98:9
Jer 9:24
e De 10:18
Ju 15
f Ex 15:2
Ps 21:13
g 1Kr 28:2
Ps 132:7
Jes 66:1
Han 7:49

3 Mogen zij uw naam prijzen.[a]
Groot en vrees inboeze-
mend, heilig is die.[b]
4 En met de sterkte van een ko-
ning heeft hij het recht
liefgehad.[c]
Gijzelf hebt oprechtheid
stevig bevestigd.[d]
Recht en rechtvaardigheid
in Jakob hebt gijzelf vol-
trokken.[e]
5 Verhoogt Jehovah, onze God,[f]
en buigt U neer voor de
voetbank van zijn voe-
ten;[g]
Hij is heilig.[h]
6 Mozes en Aäron waren onder
zijn priesters,[i]
En Samuël onder hen die
zijn naam aanriepen.[j]
Zij riepen tot Jehovah, en
hijzelf bleef hun antwoor-
den.[k]
7 In de wolkkolom bleef hij tot
hen spreken.[l]
Zij onderhielden zijn verma-
ningen en het voorschrift
dat hij hun gaf.[m]
8 O Jehovah, onze God, gijzelf
hebt hun geantwoord.[n]
Een God die vergiffenis
schenkt, zijt gij voor hen
gebleken,[o]
En een die wraak oefent
met betrekking tot hun
beruchte daden.[p]
9 Verhoogt Jehovah, onze God,[q]
En buigt U neer voor zijn
heilige berg.[r]
Want Jehovah, onze God, is
heilig.[s]

Een melodie van dankzegging.[t]

100 Juicht in triomf Jehovah
toe, [GIJ mensen van]
heel de aarde.[u]
2 Dient Jehovah met verheu-
ging.[v]

h Le 19:2; 1Pe 1:16; i Ex 24:6; Nu 14:19; j 1Sa 7:9; 1Sa 12:18; Jer 15:1; Heb 11:32; k Ex 15:25; 1Sa 15:10; l Ex 19:9; Ex 33:9; Nu 12:5; Nu 14:14; m Ex 40:16; De 4:5; 1Sa 12:3; n De 9:19; o Nu 14:20; Ps 78:38; Jer 46:28; Mi 7:18; p Ex 34:7; Ro 3:5; q Ex 15:2; Ps 34:3; Ps 108:5; Ps 118:28; r Ps 2:6; s 1Sa 2:2; Jes 6:3; Jo 17:11; **PSALM 100** t Ps 95:2; u Ps 47:1; Ps 95:1; Ps 98:4; v De 12:12; Ne 8:10; Fil 4:4.

Komt voor zijn aangezicht
met vreugdegeroep.[a]
3 Weet dat Jehovah God is.[b]
Hij is het die ons heeft gemaakt, en niet wijzelf.[c]
[Wij zijn] zijn volk en de schapen van zijn weide.[d]
4 Gaat zijn poorten binnen met dankzegging,[e]
Zijn voorhoven met lofgezang.[f]
Brengt hem dank, zegent zijn naam.[g]
5 Want Jehovah is goed;[h]
Zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd,[i]
En zijn getrouwheid van geslacht tot geslacht.[j]

Van Dạvid. Een melodie.

101 Over liefderijke goedheid en recht wil ik zingen.[k]
Voor u, o Jehovah, wil ik melodieën spelen.[l]
2 Ik wil met doorzicht handelen op een onberispelijke wijze.[m]
Wanneer zult gij tot mij komen?[n]
Ik zal in de rechtschapenheid van mijn hart wandelen binnen mijn huis.[o]
3 Ik zal mij niets voor ogen stellen wat niet deugt.[p]
Het doen der afvalligen heb ik gehaat;[q]
Het kleeft mij niet aan.[r]
4 Een verkeerd hart wijkt van mij;[s]
Niets slechts weet ik.[t]
5 Wie in het geheim zijn metgezel lastert,[u]
Hem leg ik het zwijgen op.[v]
Wie hoogmoedig van ogen en arrogant van hart is,[w]
Hem kan ik niet verdragen.[x]
6 Mijn ogen zijn op de getrouwen der aarde [gericht],[y]
Opdat zij bij mij wonen.[z]
Wie op een onberispelijke wijze wandelt,[a]
Díé zal mij dienen.[b]
7 In mijn huis zal niemand wonen die bedrog pleegt.[c]

PSALM 100

a Ps 95:2
b De 6:4
1Kon 18:39
2Kon 19:19
Jer 10:10
c Job 10:8
Ps 95:6
Ps 119:73
Ps 139:13
Ps 149:2
Mal 2:10
Han 17:24
d Ps 95:7
Ez 34:31
Jo 10:16
1Pe 2:25
e Ps 50:23
Ps 66:13
Ps 116:17
Ps 122:2
f Ps 65:4
Ps 96:8
g Ps 96:2
Ps 145:1
Heb 13:15
h Ps 86:5
Jer 33:11
Lu 18:19
i Ps 136:1
Lu 1:50
j Ex 34:6
De 7:9
Ps 89:1
Ps 98:3

PSALM 101

k Ps 89:1
Opb 19:2
l Ps 71:22
m 1Sa 18:14
2Kr 31:20
n Ps 143:7
o 1Kon 9:4
1Kon 11:4
Ps 78:72
Jes 38:3
p De 15:9
Joz 23:6
Ps 40:4
q Ex 32:8
1Sa 12:20
Ps 97:10
Ps 119:128
Sp 8:13
Sp 13:5
Ze 1:6
Ro 12:9
Heb 1:9
Heb 10:38
2Pe 2:21
Ju 23
r De 13:17
s Sp 11:20
Sp 17:20
t Mt 7:23
Fil 4:8
2Ti 2:19
u Le 19:16
Ps 50:20
Sp 20:19
Tit 2:3
v 1Kor 5:11
2Kor 6:14
2Jo 10
w Job 40:11
Ps 18:27
Sp 6:17
Jes 2:11
Lu 18:14
1Pe 5:5
x 2Th 3:14
y Ps 34:15
Lu 12:42
z 2Kor 13:11

Wat een ieder betreft die leugens spreekt, hij zal niet stevig bevestigd worden[a]
Voor mijn ogen.[b]
8 Elke morgen zal ik alle goddelozen der aarde tot zwijgen brengen,[c]
Om alle beoefenaars van wat schadelijk is, van Jehovah's stad[d] af te snijden.[e]

Een gebed van de ellendige ingeval hij zwak wordt en voor Jehovah zijn bezorgdheid uitstort.[f]

102 O Jehovah, hoor toch mijn gebed;[g]
En moge tot u mijn eigen hulpgeschreeuw komen.[h]
2 Verberg uw aangezicht niet voor mij op de dag dat ik erg in benauwdheid verkeer.[i]
Neig uw oor tot mij;[j]
Op de dag dat ik roep, haast u, antwoord mij.[k]
3 Want mijn dagen zijn ten einde gelopen net als rook,[l]
En mijn beenderen zelf zijn roodgloeiend gemaakt als een vuurhaard.[m]
4 Mijn hart is geslagen net als plantengroei en is verdord,[n]
Want ik heb vergeten mijn voedsel te eten.[o]
5 Vanwege het geluid van mijn zuchten[p]
Hebben mijn beenderen aan mijn vlees gekleefd.[q]
6 Waarlijk, ik lijk wel de pelikaan van de wildernis.[r]
Ik ben geworden als een steenuil der ruïnes.
7 Ik ben uitgeteerd,

a Ps 119:1; b Jo 12:26; c Ps 32:2; Ps 52:2; **2e kolom** a 2Kon 5:26; Han 1:16; Han 5:3; b 1Kor 5:11; c Ps 75:10; Sp 20:8; Jer 21:12; d Ps 48:2; e 1Kor 6:9; 2Kor 6:17; Opb 21:27; Opb 22:14; **PSALM 102** f Ps 61:2; Ps 142:2; g Ps 5:2; Ps 55:1; Da 9:17; h Ex 2:23; 1Sa 9:16; Ps 18:6; Ps 145:19; i Job 34:29; Ps 13:1; Ps 27:9; Ps 69:17; Ps 88:14; Klg 1:20; j Ps 71:2; Ps 88:2; k Ps 143:7; Jes 65:24; l Ps 119:83; Jak 4:14; m Job 30:30; Ps 31:10; Klg 1:13; n Ps 102:11; Ps 143:4; Jes 40:7; o Ezr 10:6; p Ps 6:6; Ps 38:8; q Job 19:20; Sp 17:22; Klg 4:8; r Jes 34:11; Ze 2:14.

En ik ben geworden als een
vogel die eenzaam op een
dak zit.[a]
8 De gehele dag hebben mijn
vijanden mij gesmaad.[b]
Zij die mij voor de gek hou-
den, hebben zelfs bij mij
gezworen.[c]
9 Want as heb ik gegeten net
als brood;[d]
En al wat ik drink, heb ik
zelfs met geween ver-
mengd,[e]
10 Vanwege uw openlijke veroor-
deling en uw verontwaar-
diging;[f]
Want gij hebt mij opgeno-
men, opdat gij mij zoudt
kunnen wegwerpen.[g]
11 Mijn dagen zijn als een nei-
gende schaduw,[h]
En ikzelf ben verdord als
louter plantengroei.[i]
12 Wat u betreft, o Jehovah, tot
onbepaalde tijd zult gij
blijven,[j]
En uw gedachtenis zal zijn
van geslacht tot geslacht.[k]
13 Gijzelf zult opstaan, gij zult
Sion barmhartig zijn,[l]
Want het is het tijdperk om
haar gunstig gezind te
zijn,
Want de bestemde tijd is ge-
komen.[m]
14 Want uw knechten hebben
een welgevallen gevonden
in haar stenen,[n]
En op haar stof richten zij
hun gunst.[o]
15 En de natiën zullen de naam
van Jehovah vrezen,[p]
En alle koningen der aarde
uw heerlijkheid.[q]
16 Want Jehovah zal Sion stellig
opbouwen;[r]
Hij moet verschijnen in zijn
heerlijkheid.[s]
17 Hij zal zich stellig wenden tot
het gebed van hen die be-
rooid zijn,[t]
En hun gebed niet verach-
ten.[u]
18 Dit wordt opgeschreven voor
het toekomstige geslacht;[v]
En het volk dat geschapen
zal worden, zal Jah loven.[a]
19 Want hij heeft neergezien uit
zijn heilige hoogte,[b]
Ja, uit de hemel heeft Jeho-
vah zelf naar de aarde ge-
zien,[c]
20 Om het gezucht van de ge-
vangene te horen,[d]
Om de ten dode gedoemden
los te maken;[e]
21 Opdat de naam van Jehovah
wordt bekendgemaakt in
Sion[f]
En zijn lof in Jeruzalem,[g]
22 Wanneer de volken allemaal
worden bijeengebracht,[h]
En de koninkrijken, om Je-
hovah te dienen.[i]
23 Onderweg heeft hij mijn
kracht aangetast,[j]
Hij heeft mijn dagen ver-
kort.[k]
24 Ik zei toen: „O mijn God,
Neem mij niet weg op de
helft van mijn dagen;[l]
Uw jaren duren alle geslach-
ten door.[m]
25 Lang geleden hebt gij de grond-
vesten gelegd van de aar-
de,[n]
En de hemelen zijn het werk
van uw handen.[o]
26 Díé zullen vergaan, maar gíj
zult standhouden;[p]
En net als een kleed zullen
ze alle verslijten.[q]
Net als kleding zult gij ze
verwisselen, en ze zullen
op hun beurt eindigen.[r]
27 Maar gij zijt dezelfde, en úw
jaren zullen niet voltooid
worden.[s]
28 De zonen van uw knechten
zullen gedurig verblijf
houden;[t]
En voor uw aangezicht zal
hun eigen nageslacht ste-
vig bevestigd worden.”[u]

PSALM 102

a Ps 38:11
b Ps 31:11
Ps 42:10
Ps 74:10
Ps 79:4
Ps 89:51
Ro 15:3
c Han 23:12
d Klg 3:15
e Ps 42:3
Ps 80:5
f Ps 30:7
Ps 38:3
Ps 90:7
g 2Kr 25:8
h Job 14:2
Ps 39:5
Ps 109:23
Ps 144:4
Jak 4:14
i Ps 102:4
Jes 40:7
Jak 1:10
1Pe 1:24
j Ps 9:7
Ps 90:2
Klg 5:19
k Ex 3:15
Ps 97:12
Ps 135:13
l Ps 51:18
Ps 69:35
Jes 49:15
Jes 60:10
Jer 31:12
Za 2:10
m Ezr 1:1
Jes 40:2
Da 9:2
n Ne 2:3
Ne 4:6
Ps 137:5
Da 9:16
o Ps 79:1
p 1Kon 8:43
Ps 86:9
Opb 15:4
q Ps 138:4
Jes 60:3
Za 8:22
r Ps 51:18
Ps 147:2
Jer 33:7
s Jes 6:1
Jes 60:1
t Ps 72:12
Da 9:21
u Ps 22:24
v Ps 71:18
Ps 78:4
Ro 15:4
1Kor 10:11

2e kolom

a Ps 22:31
Ps 45:17
Jes 43:21
b De 26:15
2Kr 16:9
Ps 14:2
c Ps 33:13
Ps 113:6
d Ex 3:7
Ps 79:11
Jes 61:1
e 2Kr 33:13
f Ps 9:14
Ps 22:22
g Jes 51:11
h Ge 49:10
Jes 11:10
Jes 49:22

i Ps 72:11; Jes 60:3; **j** Ps 89:40; **k** Job 21:21; Ps 89:45; **l** Jes 38:10; **m** Ps 90:2; Ps 102:12; Hab 1:12; Opb 1:8; **n** Ge 1:1; Ge 2:1; Job 38:4; Jes 48:13; Za 12:1; **o** Ps 8:3; Ps 8:6; Heb 1:10; **p** Jes 34:4; **q** Jes 51:6; Heb 1:11; **r** Heb 1:12; **s** Job 36:26; Ps 90:4; Mal 3:6; Jak 1:17; **t** Ps 69:36; **u** 2Sa 7:12; Ps 90:16; Jes 66:22.

Van Dȧvid.

103 Zegen Jehovah, o mijn ziel,[a]
Ja, al wat in mij is, zijn heilige naam.[b]
2 Zegen Jehovah, o mijn ziel,
En vergeet niet al zijn daden,[c]
3 Hij die al uw dwaling vergeeft,[d]
Die al uw kwalen geneest,[e]
4 Die uw leven opeist uit de kuil,[f]
Die u kroont met liefderijke goedheid en barmhartigheden,[g]
5 Die uw gehele leven verzadigt met het goede;[h]
Uw jeugd blijft zich vernieuwen net als die van een arend.[i]
6 Jehovah volvoert daden van rechtvaardigheid[j]
En rechterlijke beslissingen voor allen die te kort worden gedaan.[k]
7 Hij maakte aan Mȯzes zijn wegen bekend,[l]
Zijn handelingen zelfs aan de zonen van Īsraël.[m]
8 Jehovah is barmhartig en goedgunstig,[n]
Langzaam tot toorn en overvloedig in liefderijke goedheid.[o]
9 Hij zal niet voor altijd aanmerkingen blijven maken,[p]
Noch zal hij tot onbepaalde tijd gebelgd blijven.[q]
10 Hij heeft ons zelfs niet naar onze zonden gedaan,[r]
Noch naar onze dwalingen over ons gebracht wat wij verdienen.[s]
11 Want zoals de hemel hoger is dan de aarde,[t]
Is zijn liefderijke goedheid superieur jegens hen die hem vrezen.[u]
12 Zover als de zonsopgang verwijderd is van de zonsondergang,[v]
Zover heeft hij onze overtredingen van ons verwijderd.[w]
13 Zoals een vader barmhartigheid toont jegens zijn zonen,[a]
Heeft Jehovah barmhartigheid getoond jegens hen die hem vrezen.[b]
14 Want hijzelf weet zeer goed hoe wij zijn gevormd,[c]
Gedachtig dat wij stof zijn.[d]
15 Wat de sterfelijke mens betreft, zijn dagen zijn als die van het groene gras;[e]
Als een bloesem van het veld, zo bloeit hij.[f]
16 Want er hoeft maar een wind over te gaan en hij is niet meer;[g]
En zijn plaats zal hem niet langer erkennen.[h]
17 Maar de liefderijke goedheid van Jehovah is van onbepaalde tijd, ja, tot onbepaalde tijd[i]
Jegens hen die hem vrezen,[j]
En zijn rechtvaardigheid voor de zonen der zonen,[k]
18 Jegens hen die zijn verbond houden[l]
En jegens hen die aan zijn bevelen denken, om die te volbrengen.[m]
19 Jehovah zelf heeft in de hemel zijn troon stevig bevestigd;[n]
En over alles heeft zijn eigen koningschap heerschappij geoefend.[o]
20 Zegent Jehovah, o GIJ zijn engelen,[p] geweldig in kracht, die zijn woord volbrengt,[q]
Door te luisteren naar de stem van zijn woord.[r]
21 Zegent Jehovah, al GIJ legerscharen van hem,[s]
GIJ zijn dienaren, die zijn wil doet.[t]

PSALM 103

a Ps 104:1
b Ps 86:12 Ps 145:2 Mr 12:30
c De 8:2 Ps 105:5 Jes 63:7
d 2Sa 12:13 Ps 130:8 Jes 43:25
e Ex 15:26 De 7:15 Ps 41:3 Ps 147:3 Jes 33:24 Jer 17:14 Jak 5:15 Opb 21:4
f Ps 34:22 Ps 56:13 Ps 69:18
g Sp 3:3 Mi 7:18
h Ps 23:5 Ps 65:4 1Ti 6:17
i Ps 51:12 Jes 40:31
j Ps 5:8 Ps 9:8 Ps 71:2 Ps 146:7
k De 24:14 Ps 12:5 Sp 22:23 Jak 5:4
l Ex 24:4 Nu 12:8 De 34:10 Ne 9:14 Han 7:35
m Ps 147:19
n Ex 34:6 Ne 9:17 Jes 55:7 Jak 5:11
o Nu 14:18 De 5:10 Ne 9:17 Ps 86:15 Jer 32:18 Joë 2:13 Jon 4:2 Na 1:3
p Ps 30:5 Jer 33:8 Jer 50:20
q Jes 57:16
r Ne 9:31 Ps 130:3
s Ezr 9:13 Ps 130:3 Jes 55:7
t Ps 36:5 Ps 57:10 Ps 108:4 Jes 55:9
u Ps 103:17
v Ps 113:3
w Le 16:22 Jes 43:25 Jer 31:34

2e kolom

a Jes 49:15 Mal 3:17
b Ps 78:38 Jak 5:15
c Ps 78:39 Ps 89:47
d Ge 2:7; Ge 3:19; Ge 8:21; Job 10:9; Pr 12:7; Jes 64:8; **e** Ps 90:5; Jes 51:12; 1Pe 1:24; **f** Job 14:2; Jes 40:6; Jak 1:11; 1Pe 1:24; **g** Job 27:21; Jes 40:7; **h** Job 7:10; Job 20:9; **i** Ps 100:5; Ps 118:1; Ps 136:1; **j** Ps 112:1; Ps 128:1; Lu 1:50; **k** Ex 20:6; Ps 22:31; **l** Ex 19:5; De 7:9; Ps 25:10; **m** Ps 119:11; Sp 3:1; **n** 2Kr 20:6; Ps 11:4; Ps 115:3; Jes 66:1; Mt 23:22; Han 7:49; **o** Ps 47:2; Ps 145:13; Jes 14:26; Da 4:25; **p** 2Kr 18:18; Da 7:10; **q** Joz 5:14; 2Kon 19:35; Ps 148:2; Lu 1:19; Heb 1:14; Opb 7:12; **r** Mt 4:4; **s** 1Kon 22:19; Ps 148:2; Jes 1:24; Lu 2:13; **t** Mt 13:41; Heb 1:7.

22 Zegent Jehovah, al GIJ werken van hem,[a]
Op alle plaatsen van zijn heerschappij.[b]
Zegen Jehovah, o mijn ziel.[c]

104 Zegen Jehovah, o mijn ziel.[d]
O Jehovah, mijn God, gij hebt u zeer groot betoond.[e]
Met waardigheid en pracht hebt gij u bekleed,[f]
2 U hullend in het licht als in een gewaad,[g]
De hemel uitspannend als een tentkleed,[h]
3 Die in de wateren zijn opperzalen bouwt met balken,[i]
Die de wolken tot zijn wagen maakt,[j]
Die op de vleugels van de wind wandelt,[k]
4 Die zijn engelen geesten maakt,[l]
Zijn dienaren een verslindend vuur.[m]
5 Hij heeft de aarde op haar vaste plaatsen gegrondvest;[n]
Ze zal tot onbepaalde tijd, of voor eeuwig, niet aan het wankelen worden gebracht.[o]
6 Met een waterdiepte net als een kleed hebt gij haar bedekt.[p]
De wateren stonden zelfs boven de bergen.[q]
7 Op uw bestraffing sloegen ze voorts op de vlucht;[r]
Op het geluid van uw donder werden ze in paniek op de vlucht gejaagd —
8 Bergen rezen nu op,[s]
Valleivlakten daalden —
Naar de plaats die gij ervoor hadt gegrondvest.
9 Een grens hebt gij gesteld, die ze niet mochten overschrijden,[t]
Opdat ze niet weer de aarde zouden bedekken.[u]
10 Hij zendt bronnen in de stroomdalen;[v]
Tussen de bergen stromen ze voort.
11 Ze drenken voortdurend al het wild gedierte van het open veld;[a]
De zebra's[b] lessen geregeld hun dorst.
12 Daarboven strijken de vliegende schepselen van de hemel neer;[c]
Van tussen het dichte gebladerte laten ze gedurig hun stem weerklinken.[d]
13 Hij drenkt de bergen vanuit zijn opperzalen.[e]
Met de vrucht van uw werken wordt de aarde verzadigd.[f]
14 Hij laat het groene gras ontspruiten voor de dieren,[g]
En de plantengroei ten dienste van de mensheid,[h]
Om voedsel uit de aarde te doen voortkomen,[i]
15 En wijn, die het hart van de sterfelijke mens verheugt,[j]
Om het gezicht van olie te doen glanzen,[k]
En brood, dat zelfs het hart van de sterfelijke mens verkwikt.[l]
16 De bomen van Jehovah worden verzadigd,
De ceders van de Libanon die hij heeft geplant,[m]
17 Waar de vógels nestelen.[n]
Wat de ooievaar betreft, die heeft de jeneverbomen tot zijn huis.[o]
18 De hoge bergen[p] zijn voor de steenbokken;[q]
De steile rotsen zijn een toevlucht voor de klipdassen.[r]
19 Hij heeft de maan gemaakt voor bestemde tijden;[s]
De zon zelf weet heel goed waar ze ondergaat.[t]
20 Gij veroorzaakt duisternis, opdat het nacht wordt;[u]
Dan komt al het wild gedierte van het woud in beweging.

PSALM 103

a Ps 150:6
b Ps 89:11 Ps 145:13
c Ps 145:10

PSALM 104

d Ps 103:1
e Ps 48:1 Ps 77:13 Ps 86:10 Da 9:4
f 1Kr 16:27 Job 37:22 Ps 8:1 Ps 96:6 Ez 1:28 Da 7:9
g Jak 1:17 1Jo 1:5
h Jes 40:22 Jes 45:12
i Ps 18:11 Am 9:6
j De 33:26 Jes 19:1
k 2Sa 22:11 Job 38:1 Job 40:6 Ps 18:10
l 1Kon 22:21 Heb 1:7
m Ez 1:13 Heb 1:14
n Job 26:7 Job 38:6 Ps 24:2 Sp 3:19
o Ps 93:1 Ps 96:10 Pr 1:4
p Ge 1:2 Sp 3:20
q Job 38:9 Sp 8:28 2Pe 3:5
r Ge 1:9 Ge 8:1
s Ge 8:5 Sp 8:25
t Job 26:10 Job 38:10 Ps 33:7 Sp 8:29 Jer 5:22
u Ge 9:11
v De 8:7 Jes 41:18

2e kolom

a Ps 145:16
b Job 39:5
c Ps 84:3 Lu 9:58
d Ps 147:9
e De 11:11 Job 38:37 Ps 147:8 Jer 10:13 Am 9:6 Za 10:1 Mt 5:45 Han 14:17
f Ps 65:9
g Ge 1:30 1Kon 18:5 Jer 14:6 Joë 2:22

h Ge 1:29; Ge 3:18; Ge 9:3; Job 38:27; Heb 6:7; i Job 28:5; 1Kor 3:7; j Re 9:13; 2Sa 13:28; Es 1:10; Sp 31:6; Pr 2:3; Pr 9:7; Pr 10:19; k Ps 92:10; l Jer 37:21; m Ps 92:12; Ez 17:23; n Da 4:21; o Jer 8:7; p Jes 18:6; q Job 39:1; Ps 50:10; r Sp 30:26; s Ge 1:16; Ps 136:9; Jer 31:35; 1Kor 15:41; t Ps 19:6; u Ge 1:5; Ps 74:16; Jes 45:7.

21 De jonge leeuwen met manen
brullen om de prooi[a]
En om van God hun voedsel
te zoeken.[b]
22 De zon gaat schijnen[c] — ze
trekken zich terug
En leggen zich neer in hun
eigen schuilplaatsen.
23 De mens gaat uit naar zijn activiteit[d]
En naar zijn dienst tot de
avond.[e]
24 Hoe talrijk zijn uw werken,
o Jehovah![f]
Gij hebt ze alle in wijsheid
gemaakt.[g]
De aarde is vol van uw
voortbrengselen.[h]
25 Wat deze zee betreft, zo groot
en wijd,[i]
Daarin is dat wat zich roert
zonder tal,[j]
Levende schepselen, zowel
klein als groot.[k]
26 Daar gaan de schepen;[l]
Wat [de] Leviathan[m] betreft, hem hebt gij geformeerd om daarin te spelen.[n]
27 Zij allen — op u blijven zij
wachten,[o]
Opdat gij [hun] hun voedsel
geeft te rechter tijd.[p]
28 Wat gij hun geeft, rapen zij
bijeen.[q]
Gij opent uw hand — zij worden verzadigd met goede
dingen.[r]
29 Verbergt gij uw aangezicht,
zij raken ontsteld.[s]
Neemt gij hun geest weg,
zij blazen de laatste adem
uit,[t]
En tot hun stof keren zij terug.[u]
30 Zendt gij uw geest uit, zij worden geschapen;[v]
En gij vernieuwt het aanschijn van de aardbodem.
31 De heerlijkheid van Jehovah
zal tot onbepaalde tijd blijken te zijn.[w]
Jehovah zal zich over zijn
werken verheugen.[x]
32 Hij kijkt naar de aarde, en ze
beeft;[y]
Hij raakt de bergen aan, en
ze roken.[z]
33 Ik wil mijn leven lang voor Jehovah zingen;[a]
Ik wil melodieën voor mijn
God spelen zolang ik er
ben.[b]
34 Laat mijn gemijmer over hem
aangenaam zijn.[c]
Ik voor mij zal mij verheugen in Jehovah.[d]
35 De zondaars zullen een eind
nemen op de aarde;[e]
En wat de goddelozen betreft, zij zullen er niet meer
zijn.[f]
Zegen Jehovah, o mijn ziel.
Looft Jah![g]

105 Dankt Jehovah, roept
zijn naam aan,[h]
Maakt onder de volken
zijn handelingen bekend.[i]
2 Zingt hem toe, speelt melodieën voor hem,[j]
Houdt U intens bezig met al
zijn wonderwerken.[k]
3 Beroemt U in zijn heilige naam.[l]
Het hart van hen die Jehovah
zoeken, verheuge zich.[m]
4 Vorst naar Jehovah en zijn
sterkte.[n]
Zoekt voortdurend zijn aangezicht.[o]
5 Gedenkt zijn wonderwerken
die hij heeft verricht,[p]
Zijn wonderen en de rechterlijke beslissingen van
zijn mond,[q]
6 O GIJ zaad van Abraham, zijn
knecht,[r]
GIJ zonen van Jakob, zijn
uitverkorenen.[s]
7 Hij is Jehovah, onze God.[t]
Zijn rechterlijke beslissingen [gaan] over heel de
aarde.[u]
8 Hij heeft zelfs tot onbepaalde
tijd aan zijn verbond gedacht,[v]

PSALM 104

a Job 38:39; Jes 31:4; Am 3:4
b Ps 147:9; Joë 1:20
c 2Sa 23:4; Na 3:17
d Ge 3:19; Ef 4:28
e Re 19:16; 2Th 3:8
f Ne 9:6
g Ps 136:5; Sp 3:19; Jer 10:12
h Ps 24:1; Ps 50:12
i Ps 95:5
j Ge 1:21
k Job 12:8
l Ps 107:23
m Job 41:1
n Job 40:20; Job 41:5
o Ps 36:6
p Ps 136:25; Ps 145:15; Ps 147:9; Mt 6:26; Mt 24:45
q Lu 12:24
r Ps 107:9; Ps 145:16
s Ps 30:7
t Job 12:10; Job 34:14; Ps 146:4; Pr 8:8; Pr 12:7; Jes 42:5; Han 17:25
u Ge 3:19; Pr 3:20
v Nu 27:16; Job 33:4; Ps 33:6; Jes 32:15; Ez 37:9; Han 17:28
w Ps 102:16; Ro 11:36; Ga 1:5
x Ge 1:31; Ex 31:17; Jes 65:19; Jer 32:41
y Hab 3:10
z Ex 19:18; Ps 144:5

2e kolom

a Ps 13:6; Ps 21:13; Ps 68:4
b Ps 63:4; Ps 146:2
c Ps 63:6
d Ps 32:11; Ps 64:10
e Ps 37:38; Ps 101:8; Sp 2:22
f Ps 37:10
g Ps 103:2; Ps 104:1; Ps 150:6

PSALM 105

h 1Kr 16:8; Ps 136:1; Jes 12:4; Joë 2:32; Ro 10:13
i Ps 89:1; Ps 96:3; Ps 145:12;
j Re 5:3; 1Kr 16:9; Ps 47:6; Ef 5:19;
k Ps 77:12; Ps 78:4; Ps 119:27;
l 1Kr 16:10; Jer 9:24; 1Kor 1:31;
m Ps 119:2; Fil 4:4;
n Am 5:4; Ze 2:3;
o 1Kr 16:11; Ps 27:8;
p De 7:18; Ps 77:11;
q De 7:19; Ps 119:13;
r Ex 3:6; Jes 41:8; Mt 3:9; 2Kor 11:22;
s Ex 19:5;
t Ex 20:2; De 29:13; Joz 24:24; Ps 100:3;
u Jes 26:9; Opb 15:4;
v 1Kr 16:15; Ne 1:5; Da 9:4; Lu 1:72.

Het woord dat hij gebood, tot
in duizend geslachten,[a]
9 Welk [verbond] hij sloot met
Abraham,[b]
En zijn beëdigde verklaring
aan Isaäk,[c]
10 En welke [verklaring] hij voor
Jakob als een voorschrift
in stand hield,
Voor Israël als een verbond
voor onbepaalde tijd,[d]
11 Toen hij zei: „Aan u zal ik het
land Kanaän geven[e]
Als het U toegemeten erf-
deel.”[f]
12 [Dit was] toen zij nog weinig
in aantal waren,[g]
Ja, zeer weinig, en inwonen-
de vreemdelingen daarin.[h]
13 En zij bleven rondtrekken van
natie tot natie,[i]
Van het ene koninkrijk naar
een ander volk.[j]
14 Hij liet niet toe dat enig mens
hun te kort deed,[k]
Maar om hunnentwil wees
hij koningen terecht,[l]
15 [Door te zeggen:] „Raakt mijn
gezalfden niet aan,[m]
En doet mijn profeten geen
kwaad.”[n]
16 En hij riep voorts een hongers-
nood op over het land;[o]
Hij verbrak elke staf waar-
omheen ringvormige bro-
den gestoken waren.[p]
17 Hij zond een man voor hen uit
Die werd verkocht tot slaaf,
Jozef.[q]
18 In boeien knelde men zijn
voeten,[r]
In ijzers kwam zijn ziel;[s]
19 Tot de tijd dat zijn woord
kwam,[t]
Jehovah’s rede zelf louterde
hem.[u]
20 De koning zond [zijn diena-
ren] om hem in vrijheid te
stellen,[v]
De heerser der volken, om
hem los te laten.
21 Hij stelde hem aan tot mees-
ter van zijn huisgezin[w]
En tot heerser over heel zijn
bezit,[x]
22 Om zijn vorsten te binden
naar het welgevallen van
zijn ziel[y]
En opdat hij zelfs zijn oude-
re mannen wijsheid zou
leren.[a]
23 Toen kwam Israël in Egypte,[b]
En Jakob zelf vertoefde als
vreemdeling in het land
van Cham.[c]
24 En hij bleef zijn volk zeer
vruchtbaar maken,[d]
En maakte hen geleidelijk
machtiger dan hun tegen-
standers.[e]
25 Hij liet hun hart zich veranderen, zodat zij zijn volk gingen haten,[f]
Zodat zij zich arglistig gedroegen tegen zijn knechten.[g]
26 Hij zond Mozes, zijn knecht,[h]
Aäron, die hij had gekozen.[i]
27 Zij stelden onder hen de aangelegenheden van zijn tekenen,[j]
En de wonderen in het land van Cham.[k]
28 Hij zond duisternis en maakte het aldus duister;[l]
En zij waren niet weerspannig tegen zijn woorden.[m]
29 Hij veranderde hun wateren in bloed[n]
En bracht voorts hun vissen ter dood.[o]
30 Hun land wemelde van kikvorsen,[p]
In de binnenkamers van hun koningen.
31 Hij zei dat de steekvliegen moesten komen,[q]
Muggen in al hun gebieden.[r]
32 Hij maakte hun stortregens tot hagel,[s]
Een vlammend vuur over hun land.[t]
33 En hij sloeg voorts hun wijnstokken en hun vijgenbomen
En brak de bomen van hun gebied.[u]
34 Hij zei dat de sprinkhanen moesten komen,[v]

PSALM 105

a De 7:9
b Ge 17:2
Ge 22:17
Ge 26:3
Ne 9:8
Lu 1:73
c Heb 6:17
d Ge 17:7
1Kr 16:17
e Ge 12:7
Ge 13:15
Ge 15:18
Ge 26:3
Ge 28:13
f Ps 78:55
g Ge 34:30
Jes 51:2
h Ge 17:8
Ge 23:4
Han 7:5
Heb 11:9
i Ge 20:1
Ge 46:6
j 1Kr 16:20
k Ge 31:42
Job 1:10
l Ge 12:17
Ge 20:3
m Za 2:8
n Ge 26:11
1Kr 16:22
o Ge 41:30
Ge 41:54
Ge 42:5
p Le 26:26
Jes 3:1
Ez 4:16
Han 7:11
q Ge 37:28
Ge 37:36
Ge 45:5
Ge 50:20
Han 7:9
r Ge 39:20
s Ps 107:10
t Han 7:10
u Ps 17:3
Ps 26:2
Ps 66:10
v Ge 41:14
w Ge 41:40
1Sa 2:8
Job 36:7
Da 2:48
x Ge 41:48
Ge 45:8
y Ps 113:8

2e kolom

a Ge 41:33
Ge 41:38
Jes 19:11
b Ge 46:4
Ge 46:6
Joz 24:4
Han 7:15
c Ps 78:51
Ps 106:22
d Ge 46:3
Ex 1:7
De 26:5
Han 7:17
e Ex 1:9
f Ex 10:1
Ro 9:18
g Ex 1:10
Han 7:19
h Ex 3:10
Ex 4:12
Ex 6:11
Ps 77:20
Han 7:34

i Ex 4:14; Ex 7:1; Ex 28:1; Nu 17:5; 1Sa 12:6; **j** De 4:34; Ne 9:10; Ps 78:43; Jer 32:21; **k** Ps 106:22; **l** Ex 10:22; **m** Ps 99:7; **n** Ex 7:20; Ps 78:44; **o** Ex 7:21; **p** Ex 8:6; Ps 78:45; **q** Ex 8:24; **r** Ex 8:17; **s** Ex 9:23; Job 38:23; Ps 78:47; **t** Ps 78:48; **u** Ex 9:25; **v** Ex 10:13; De 28:38; Ps 78:46.

En een sprinkhanensoort,
ja, zonder tal.[a]
35 En die vraten vervolgens alle
plantengroei in hun land;[b]
Ze vraten vervolgens ook de
vrucht van hun bodem.
36 En hij sloeg nu iedere eerstgeborene in hun land,[c]
Het begin van heel hun
voortplantingsvermogen.[d]
37 En hij ging hen uitleiden met
zilver en goud;[e]
En onder zijn stammen was
er niemand die onder het
voortgaan struikelde.
38 Egypte verheugde zich toen
zij uittrokken,
Want de angst voor hen was
op hen gevallen.[f]
39 Hij spreidde een wolk uit tot
dekkleed,[g]
En vuur om licht te geven
bij nacht.[h]
40 Zij vroegen, en hij bracht vervolgens kwartels,[i]
En met brood uit de hemel
bleef hij hen verzadigen.[j]
41 Hij opende een rots, en wateren vloeiden er toen uit;[k]
Deze stroomden door de waterloze streken als een rivier.[l]
42 Want hij gedacht zijn heilig
woord aan Abraham, zijn
knecht.[m]
43 Zo leidde hij zijn volk uit met
uitbundige vreugde,[n]
Zijn uitverkorenen zelfs met
vreugdegeroep.[o]
44 En geleidelijk gaf hij hun de
landen van de natiën,[p]
En zij namen gestadig de
vrucht van het harde werk
van nationale groepen in
bezit,[q]
45 Opdat zij zijn voorschriften
zouden onderhouden[r]
En zijn wetten zouden nakomen.[s]
Looft Jah![t]

106 Looft Jah![u]
Dankt Jehovah, want
hij is goed;[v]
Want zijn liefderijke
goedheid duurt tot
onbepaalde tijd.[w]
2 Wie kan de machtige daden
van Jehovah onder woorden brengen,[a]
[Of] kan al zijn lof doen horen?[b]
3 Gelukkig zijn zij die gerechtigheid in acht nemen,[c]
Die te allen tijde rechtvaardigheid betrachten.[d]
4 Gedenk mij, o Jehovah, met
de goede wil jegens uw
volk.[e]
Zie naar mij om met uw redding,[f]
5 Opdat ik de goedheid jegens
uw uitverkorenen moge
zien,[g]
Opdat ik mij moge verheugen met de verheuging
van uw natie,[h]
Opdat ik mij moge beroemen met uw erfdeel.[i]
6 Wij hebben gezondigd, evenzeer als onze voorvaders;[j]
Wij hebben verkeerd gedaan; wij hebben goddeloos gehandeld.[k]
7 Wat onze voorvaders in Egypte betreft,
Zij gaven geen blijk van
enig inzicht in uw wonderwerken.[l]
Zij dachten niet aan de overvloed van uw grootse liefderijke goedheid,[m]
Maar zij gedroegen zich
weerspannig bij de zee,
aan de Rode Zee.[n]
8 En hij redde hen voorts ter
wille van zijn naam,[o]
Om zijn macht bekend te
maken.[p]
9 Bijgevolg bestrafte hij de Rode
Zee, en geleidelijk werd ze
droog;[q]
En hij deed hen vervolgens
door de waterdiepte gaan
als door de wildernis;[r]
10 En zo redde hij hen uit de
hand van de haters[s]
En eiste hen op uit de hand
van de vijand.[t]

PSALM 105

a Ex 10:14
b Ex 10:15
c Ex 12:29
Ps 78:51
Ps 135:8
d Ge 49:3
e Ge 15:14
Ex 3:22
Ex 12:35
f Ex 11:7
Ex 12:33
g Ex 14:20
h Ex 13:21
Nu 9:15
Ne 9:12
Ps 78:14
i Ex 16:13
Nu 11:32
Ps 78:27
j Ex 16:15
Ps 78:24
k Ex 17:6
1Kor 10:4
l Ps 78:16
Jes 48:21
m Ge 12:7
Ge 15:14
Ex 2:24
De 9:5
Lu 1:72
n Nu 33:3
Han 13:17
o Ps 106:12
Jes 51:10
p De 6:10
Joz 11:23
Joz 21:43
Ne 9:22
Ps 78:55
Ps 135:12
Han 7:45
Han 13:19
q De 6:10
Joz 5:11
Ps 44:2
r De 4:40
De 6:1
s Ps 19:7
t Ps 150:1
Opb 19:6

PSALM 106

u Ps 117:1
v 1Kr 16:34
Ezr 3:11
Ps 107:1
Lu 18:19
1Th 5:18
w Ps 103:17

2e kolom

a Ps 40:5
b Ne 9:5
c Ps 119:2
Jes 56:1
d Ps 15:2
Jes 64:5
Han 24:16
Ga 6:9
e Ne 5:19
Ps 51:18
Ps 119:132
Lu 2:14
f Ps 3:8
g Ex 19:5
1Pe 2:9
h Ps 14:7
i Jer 9:24
1Kor 1:31
j Le 26:40
Ne 9:16
Ps 78:8

k 1Kon 8:47; Ezr 9:6; Da 9:5; l Jes 44:18; m Ps 78:42; Jes 63:7; n Ex 14:11; o Joz 7:9; Ps 143:11; Ez 20:14; p Ex 9:16; Ro 9:17; q Ex 14:21; Joz 2:10; Ne 9:11; Ps 66:6; Ps 78:13; Ps 136:13; r Ne 9:11; Ps 77:19; Ps 136:14; Jes 63:13; s Ex 14:30; Lu 1:71; t Jes 41:11; Jes 49:26; Mi 6:4.

11 En de wateren bedekten voorts
hun tegenstanders;[a]
Niet één van hen bleef er
over.[b]
12 Toen hadden zij geloof in zijn
woord;[c]
Zij gingen zijn lof zingen.[d]
13 Al snel vergaten zij zijn wer-
ken;[e]
Zij wachtten niet op zijn
raad.[f]
14 Maar zij gaven blijk van hun
zelfzuchtige begeerte in
de wildernis[g]
En gingen God op de proef
stellen in de woestijn.[h]
15 Voorts gaf hij hun wat zij ver-
zochten[i]
En zond een wegterende
ziekte in hun ziel.[j]
16 En zij werden afgunstig op
Mozes in het kamp,[k]
Zelfs op Aäron, de heilige
van Jehovah.[l]
17 De aarde opende zich toen en
verzwolg Dathan[m]
En bedekte de vergadering
van Abiram.[n]
18 En een vuur ontbrandde on-
der hun vergadering;[o]
Ja, een vlam verslond voorts
de goddelozen.[p]
19 Bovendien maakten zij een
kalf in Horeb[q]
En bogen zich neer voor een
gegoten beeld,[r]
20 Zodat zij mijn heerlijkheid
verruilden[s]
Voor een afbeelding van een
stier, die plantengroei eet.[t]
21 Zij vergaten God, hun Red-
der,[u]
Degene die grote dingen in
Egypte had gedaan,[v]
22 Wonderwerken in het land
van Cham,[w]
Vrees inboezemende dingen
bij de Rode Zee.[x]
23 En hij stond op het punt te
zeggen dat hij hen zou ver-
delgen,[y]
Als Mozes, zijn uitverkore-
ne, er niet was geweest,
Die zich voor zijn aangezicht
op de bres stelde,[z]
Om zijn woede af te wen-
den, zodat hij [hen] niet
in het verderf stortte.[a]
24 En zij gingen het begeerlijke
land versmaden;[b]
Zij hadden geen geloof in
zijn woord.[c]
25 En zij bleven morren in hun
tenten;[d]
Zij luisterden niet naar de
stem van Jehovah.[e]
26 Daarom hief hij voorts zijn
hand op [in een eed] be-
treffende hen,[f]
Dat hij hen zou doen vallen
in de wildernis,[g]
27 En dat hij hun nageslacht zou
doen vallen onder de na-
tiën,[h]
En dat hij hen zou ver-
strooien over de landen.[i]
28 En zij gingen zich verbinden
aan Baäl van Peor[j]
En de slachtoffers van de
doden eten.[k]
29 Daar zij [hem] krenkten door
hun handelingen,[l]
Brak er nu een gesel uit on-
der hen.[m]
30 Toen Pinehas opstond en tus-
senbeide kwam,[n]
Werd de gesel voorts ge-
stuit.
31 En het werd hem tot recht-
vaardigheid gerekend
Van geslacht op geslacht,
tot onbepaalde tijd.[o]
32 Voorts verwekten zij toorn bij
de wateren van Meriba,[p]
Zodat het Mozes slecht ver-
ging vanwege hen.[q]
33 Want zij verbitterden zijn geest
En hij ging onbezonnen spre-
ken met zijn lippen.[r]
34 Zij verdelgden de volken niet,[s]
Zoals Jehovah hun had ge-
zegd.[t]
35 En zij gingen zich vermengen
met de natiën[u]
En leerden vervolgens hun
werken.[v]

PSALM 106

a Ex 14:28
Ex 15:5
De 11:4
Joz 24:7
Ps 78:53
b Ex 14:13
c Ex 14:31
d Ex 15:1
e Ex 15:24
Ex 16:2
Ex 17:7
Ps 78:11
f Jes 48:18
g Nu 11:4
De 9:22
1Kor 10:6
h Ex 17:2
Nu 14:22
Ps 78:18
1Kor 10:9
Heb 3:9
i Nu 11:31
Ps 78:29
j Nu 11:33
k Nu 16:3
l Le 21:8
Nu 16:7
m Nu 16:32
n Nu 16:27
Nu 26:10
De 11:6
o Nu 16:35
p Heb 12:29
q Ex 32:4
Ne 9:18
r De 9:12
s Jes 42:8
Jer 2:11
t Ex 20:4
Ro 1:23
u De 32:18
Ps 78:42
v De 4:34
Ps 135:9
w Ps 78:51
Ps 105:27
x Ex 14:25
y Ex 32:10
De 9:14
Ez 20:13
z Ex 32:11
De 9:19
Jak 5:16

2e kolom

a Ez 22:30
b Nu 13:32
De 8:7
Jer 3:19
Ez 20:6
c Nu 14:11
Heb 3:19
d Nu 14:2
Nu 14:27
De 1:27
e Nu 14:22
f Ex 6:8
Heb 3:11
g Nu 14:29
h De 4:27
i Le 26:33
Ps 44:11
Ez 20:23
j Nu 25:3
Nu 31:16
De 4:3
De 32:17
Ho 9:10
k Ps 115:7
Opb 2:14
l Nu 25:6
De 32:16

m Nu 25:9; 1Kor 10:8; n Nu 25:8; Joz 7:12; o Nu 25:13; p Nu 20:2; Nu 27:14; De 32:51; q Nu 20:12; De 1:37; r Nu 20:10; Job 2:10; Ps 141:3; Sp 16:32; Jak 3:2; s Joz 16:10; Joz 17:12; Re 1:21; t Nu 33:52; De 7:2; Re 2:2; u Joz 15:63; Re 1:33; Ho 7:8; v Jes 2:6; 1Kor 5:6; 1Kor 15:33.

36 En zij bleven hun afgoden dienen,[a]
En deze werden hun tot een strik.[b]
37 En zij plachten hun zonen
En hun dochters aan demonen te offeren.[c]
38 Zo bleven zij onschuldig bloed vergieten,[d]
Het bloed van hun zonen en hun dochters,
Die zij offerden aan de afgoden van Kanaän;[e]
En het land werd met bloedvergieting bezoedeld.[f]
39 En zij werden onrein door hun werken[g]
En bleven immorele gemeenschap hebben door hun handelingen.[h]
40 Toen ontbrandde de toorn van Jehovah tegen zijn volk,[i]
En hij ging zijn erfdeel verfoeien.[j]
41 En hij gaf hen herhaaldelijk in de hand van de natiën,[k]
Opdat degenen die hen haatten, over hen zouden heersen,[l]
42 En opdat hun vijanden hen zouden verdrukken,
En opdat zij onderworpen zouden worden onder hun hand.[m]
43 Vele malen placht hij hen te bevrijden,[n]
Maar zij van hun kant bleven zich weerspannig gedragen in hun ongehoorzame gedrag,[o]
En zij werden dan vernederd wegens hun dwaling.[a]
44 En hij zag dan de nood waarin zij verkeerden,[b]
Wanneer hij hun smekende geroep hoorde.[c]
45 En hij dacht dan met betrekking tot hen weer aan zijn verbond,[d]
En hij gevoelde weer spijt naar de overvloed van zijn grootse liefderijke goedheid.[e]
46 En hij vergunde hun dan, voorwerpen van medelijden te zijn
Voor het aangezicht van allen die hen gevangen hielden.[f]
47 Red ons, o Jehovah, onze God,[g]
En breng ons bijeen uit de natiën[h]
Om dank te brengen aan uw heilige naam,[i]
Om met uitbundige vreugde tot uw lof te spreken.[j]
48 Gezegend zij Jehovah, de God van Israël,[k]
Van onbepaalde tijd, ja, tot onbepaalde tijd;
En heel het volk moet zeggen: Amen.[l]
Looft Jah![m]

PSALM 106

a Re 2:12; 2Kon 17:12; Ho 4:17
b Ex 23:33; Re 2:3
c De 12:31; De 32:17; 2Kon 16:3; 2Kon 17:17; Jes 57:5; Jer 7:31; Ez 16:20; 1Kor 10:20
d De 21:9; 2Kon 21:16; Jer 2:34; Ho 12:14
e Ez 16:20
f Nu 35:33; Jes 26:21
g Jes 24:5; Ez 20:18
h Ex 34:16; Le 17:7; Nu 15:39; Jer 3:9; Ez 20:30
i Re 2:14; Ps 78:59
j De 9:29; De 32:19
k De 32:30; Re 3:8
l Re 10:8
m De 28:25
n Re 2:16; Re 10:12; 1Sa 12:11; Ne 9:27
o Re 4:1; Re 5:8; Ez 2:3

2e kolom

a Re 6:5
b Re 2:18
c Re 3:9; Re 4:3; Re 10:15; 1Sa 7:8; Ne 9:28
d Le 26:42; 2Kon 13:23; Ps 105:8; Lu 1:72
e Ex 34:6; Nu 14:18; De 32:36; Re 2:18; 2Sa 24:16; Ps 51:1; Ps 69:16; Ps 86:15; Ps 90:13; Jes 63:7; Klg 3:32; Joë 2:13; **f** 1Kon 8:50; Ezr 9:9; Jer 42:12; **g** 1Kr 16:35; Ps 79:9; **h** Jer 32:37; Ez 36:24; **i** Ps 103:1; Ps 105:3; **j** Jes 43:21; **k** 1Kr 29:10; Ps 41:13; Lu 1:68; **l** 1Kor 14:16; **m** Ps 106:1.

VIJFDE BOEK
(Psalm 107 – 150)

107 O dankt Jehovah, want hij is goed;[a]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd.[b]
2 Laten zij dit zeggen die door Jehovah zijn opgeëist,[c]
Die hij uit de hand van de tegenstander heeft opgeëist,[d]
3 En die hij zelfs uit de landen heeft bijeengebracht,[e]
Van de opgang [der zon] en van haar ondergang,[a]
Uit het noorden en uit het zuiden.[b]
4 Zij doolden rond in de wildernis,[c] in de woestijn;[d]
Zij vonden geen enkele weg naar een bewoonde stad.[e]

PSALM 150

a 1Kr 16:34; Ps 118:1; Lu 18:19
b Ps 103:17
c De 15:15; Ps 31:5; Lu 1:68; 1Pe 1:19
d De 7:8; Ps 106:10; Jes 35:10; Jer 15:21; Mi 4:10; Lu 1:74
e Ps 106:47

2e kolom **a** Jes 43:5; Jes 49:12; Jer 29:14; Mt 24:31; **b** Jes 43:6; Jer 31:8; Ez 39:27; Lu 13:29; **c** Nu 14:33; De 8:15; **d** De 32:10; Heb 11:38; **e** Heb 11:10.

5 Zij leden honger, ook dorst;[a]
Ja, hun ziel in hen bezweek
reeds.[b]
6 En zij bleven luid tot Jehovah
roepen in hun nood;[c]
Uit hun benauwenissen be-
vrijdde hij hen voorts,[d]
7 En deed hen op de rechte weg
wandelen,[e]
Zodat zij naar een bewoonde
stad konden gaan.[f]
8 O laat men Jehovah danken
voor zijn liefderijke goed-
heid[g]
En voor zijn wonderwerken
aan de mensenzonen.[h]
9 Want hij heeft de uitgedroog-
de ziel verzadigd;[i]
En de hongerige ziel heeft
hij met goede dingen ver-
vuld.[j]
10 Er waren er die in duisternis
en diepe schaduw woon-
den,[k]
Gevangenen in ellende en
ijzers.[l]
11 Want zij hadden zich weer-
spannig gedragen[m] tegen
de woorden van God;[n]
En de raad van de Aller-
hoogste hadden zij gemin-
acht.[o]
12 Daarom ging hij ertoe over
hun hart door moeite te
onderwerpen;[p]
Zij struikelden, en er was
niemand die hielp.[q]
13 Toen riepen zij tot Jehovah
om hulp in hun nood;[r]
Uit hun benauwenissen red-
de hij hen als gewoonlijk.[s]
14 Hij bracht hen vervolgens uit
duisternis en diepe scha-
duw naar buiten[t]
En scheurde zelfs hun ban-
den vaneen.[u]
15 O laat men Jehovah danken
voor zijn liefderijke goed-
heid[v]
En voor zijn wonderwerken
aan de mensenzonen.[w]
16 Want hij heeft de koperen
deuren verbroken,[x]
En hij heeft zelfs de ijzeren
grendels stukgeslagen.[y]

PSALM 107

a Ex 15:24
b Ex 16:3
Klg 2:19
c Ps 50:15
Ps 91:15
Ho 5:15
d Jes 41:17
2Ti 3:11
e Ezr 8:21
Ps 78:52
Jes 30:21
2Pe 2:21
f Ne 11:3
g 1Kr 16:8
Ps 136:1
h Ps 40:5
Opb 15:3
i Jes 55:2
j Ps 34:10
Ps 146:7
Jer 31:14
Lu 1:53
k Lu 1:79
l 2Kr 33:11
Job 36:8
Ps 105:18
Ps 149:8
m Klg 3:42
n Ps 106:43
o 2Kr 33:10
Ps 73:24
Sp 1:25
Lu 7:30
p Le 26:21
Re 10:15
Lu 15:17
q 2Kon 6:27
Ps 22:11
r Re 4:3
Re 6:6
Re 10:10
2Kr 33:12
s Re 10:12
t Ps 68:6
Jes 49:9
Ef 5:8
1Pe 2:9
u Ps 146:7
Jes 61:1
Han 12:7
Han 16:26
v Klg 3:22
w Ps 92:5
x Jes 45:1
y Jes 45:2

2e kolom

a Sp 1:7
Klg 3:39
b Nu 11:33
Ps 38:5
Jer 2:19
Ga 6:7
2Pe 2:13
c Job 33:20
d Job 33:22
Job 38:17
Ps 9:13
Ps 88:3
Ps 116:3
Opb 1:18
e Jer 33:3
f Ps 34:6
g Nu 21:8
2Kon 20:5
Ps 30:2
Ps 103:3
Ps 147:3
h Job 33:28
Ps 30:3
Ps 49:15
Ps 56:13
Ps 103:4

17 Zij die dwaas waren, wegens
de weg van hun overtre-
ding[a]
En wegens hun dwalingen,
hebben ten slotte zichzelf
ellende berokkend.[b]
18 Hun ziel ging zelfs elk soort
van voedsel verfoeien,[c]
En zij kwamen al tot aan de
poorten van de dood.[d]
19 Toen riepen zij tot Jehovah
om hulp in hun nood;[e]
Uit hun benauwenissen red-
de hij hen als gewoonlijk.[f]
20 Voorts zond hij zijn woord en
genas hen[g]
En verschafte [hun] ontko-
ming uit hun kuilen.[h]
21 O laat men Jehovah danken
voor zijn liefderijke goed-
heid[i]
En voor zijn wonderwerken
aan de mensenzonen.[j]
22 En laten zij dankoffers bren-
gen[k]
En zijn werken bekendma-
ken met vreugdegeroep.[l]
23 Zij die met schepen de zee op-
gaan,[m]
Die handel drijven op uitge-
strekte wateren,[n]
24 Zíj hebben de werken van Je-
hovah gezien[o]
En zijn wonderwerken in de
diepten;[p]
25 Hoe hij [het bevelende woord]
zegt en een stormachtige
wind doet opsteken,[q]
Zodat ze haar golven ver-
heft.[r]
26 Ze rijzen op tot de hemel,
Ze dalen neer in de afgron-
den.
Wegens de rampspoed komt
hun eigen ziel te versmel-
ten.[s]
27 Zij waggelen en bewegen zich
onvast als een beschonke-
ne,[t]
En zelfs al hun wijsheid
blijkt verward te zijn.[u]

i Ps 138:2; j Ps 66:5; k Le 7:12; Ps 50:14; Ps 116:17; Heb 13:15; 1Pe 2:5; l Ps 9:11; Ps 73:28; Ps 118:17; m 1Kon 9:27; Ez 27:26; n 2Kr 9:21; Ez 27:9; Opb 18:17; o Ps 95:5; p Ge 1:21; Ps 104:25; q Ps 135:7; Ps 148:8; Jer 10:13; Jon 1:4; r Ps 93:4; s 2Sa 17:10; Ps 22:14; Jes 13:7; Na 2:10; t Job 12:25; Jes 19:14; u Jes 19:3; Jon 1:5.

28 En zij gaan luid tot Jehovah
roepen in hun nood,[a]
En uit hun benauwenissen
voert hij hen dan.[b]
29 Hij brengt de storm tot bedaren,[c]
Zodat de golven van de zee
zich stilhouden.[d]
30 En zij verheugen zich omdat
deze tot rust komen,
En hij leidt hen naar de haven van hun welbehagen.[e]
31 O laat men Jehovah danken
voor zijn liefderijke goedheid[f]
En voor zijn wonderwerken
aan de mensenzonen.[g]
32 En laat men hem verheffen
in de gemeente van het volk,[h]
En hem in de zetel der oudere mannen loven.[i]
33 Hij maakt rivieren tot een wildernis,[j]
En de plaatsen waar water
opwelt, tot een dorstige bodem,[k]
34 Vruchtbaar land tot zilte grond,[l]
Wegens de slechtheid van
hen die daar wonen.
35 Hij maakt een wildernis tot
een rietpoel van water,[m]
En het land van een waterloze streek tot plaatsen
waar water opwelt.[n]
36 En daar laat hij de hongerigen wonen,[o]
Zodat zij er een bewoonde
stad stichten.[p]
37 En zij bezaaien velden en
planten wijngaarden,[q]
Opdat die een vruchtbare
oogst mogen opleveren.[r]
38 En hij zegent hen zodat zij tot
zeer velen worden;[s]
En hij laat hun vee niet weinig worden.[t]
39 Opnieuw worden zij weinig en
gaan gebukt[u]
Vanwege druk, rampspoed
en droefheid.[v]
40 Hij stort verachting uit over
edelen,[w]
Zodat hij hen laat ronddolen
in een doods oord, waar
geen weg is.[x]
41 Maar hij beschermt de arme
tegen ellende[a]
En maakt hem tot families
net als een kudde.[b]
42 De oprechten zien het en verheugen zich;[c]
Maar wat alle onrechtvaardigheid betreft, ze moet
haar mond sluiten.[d]
43 Wie is wijs? Hij zal zowel deze
dingen waarnemen[e]
Als zich opmerkzaam betonen ten opzichte van
Jehovah's daden van liefderijke goedheid.[f]

Een lied. Een melodie van David.

108 Mijn hart is standvastig,
o God.[g]
Ik wil zingen en melodieën spelen,[h]
Ja, mijn heerlijkheid.[i]
2 Ontwaak toch, o snaarinstrument; ook gij, o harp.[j]
Ik wil de dageraad wekken.[k]
3 Ik zal u prijzen onder de volken, o Jehovah;[l]
En ik zal u met melodieën
bezingen onder de nationale groepen.[m]
4 Want uw liefderijke goedheid
is groot tot aan de hemel,[n]
En uw waarachtigheid tot
aan de wolkenhemel.[o]
5 O verhef u boven de hemelen,
o God;[p]
En uw heerlijkheid zij over
heel de aarde.[q]
6 Opdat uw geliefden verlost
mogen worden,[r]
O red toch met uw rechterhand en antwoord mij.[s]
7 God zelf heeft in zijn heiligheid gesproken:[t]
„Ik wil uitbundige vreugde
hebben, ik wil Sichem[u]
toedelen;[v]
En de laagvlakte van Sukkoth[w] zal ik uitmeten.
8 Gilead[x] behoort mij toe; Manasse[y] behoort mij toe;

PSALM 107

a Jon 1:14
b Jon 2:10
c Ps 89:9
Jon 1:15
d Ge 8:1
Ps 65:7
e Jo 6:21
f Ps 50:23
Ps 86:13
g Ps 72:18
Ps 105:5
Opb 15:3
h Ps 22:22
Ps 40:9
Ps 111:1
i Job 29:7
Han 4:8
j 1Kon 17:7
Jes 19:5
Jes 42:15
k 1Kon 18:5
Jer 14:3
Am 4:7
l Ge 13:10
Ge 19:25
De 29:23
m Ps 114:8
Jes 35:7
Jes 41:18
n 2Kon 3:17
o Ps 146:7
Lu 1:53
p Ps 107:7
q Jes 65:21
Jer 29:5
r Ge 26:12
Han 14:17
s Ex 1:7
De 7:13
t Ge 30:43
De 7:14
u 1Sa 2:7
v Re 6:3
2Kon 10:32
2Kon 13:7
2Kr 15:5
Jer 51:34
w 1Kon 21:19
2Kon 24:15
2Kon 25:7
x Job 12:24

2e kolom

a 1Sa 2:8
b Ps 78:52
c Job 22:19
Ps 52:6
Ps 58:10
d Ex 11:7
Ps 63:11
Ro 3:19
e De 4:6
Ps 64:9
Sp 1:5
Jer 9:12
Ho 14:9
f Ps 77:12
Ps 143:5
Jer 9:24

PSALM 108

g Ps 57:7
h Ps 104:33
Han 16:25
Ef 5:19
i Ps 16:9
j Ps 33:2
Ps 81:2
Ps 149:3
k Ps 57:8

l Ps 138:1; Ps 145:12; m Ps 57:9; n Ps 36:5; Ps 57:10; Ps 103:11; o Ps 71:22; p Ps 8:1; Ps 57:5; q Ps 57:11; r Ps 60:5; 2Kor 1:10; s Ex 6:6; Ps 20:6; t Ps 89:35; u Joz 17:7; v Ps 60:6; w Ge 33:17; Re 8:5; x Joz 13:11; 2Sa 2:9; y Ps 80:2.

En Efraïm is de vesting
van degene die mij tot
hoofd is;[a]
Juda is mijn gebiedersstaf.[b]
9 Moab[c] is mijn waspot.[d]
Over Edom[e] zal ik mijn sandaal werpen.[f]
Over Filistea[g] zal ik in
triomf juichen."[h]
10 Wie zal mij naar de versterkte stad brengen?[i]
Wie zal mij werkelijk tot
aan Edom leiden?[j]
11 Zijt [gij] het niet, o God, die
ons verstoten hebt[k]
En die niet met onze legers
uittrekt als God?[l]
12 Verschaf ons toch hulp uit benauwdheid,[m]
Want redding door de aardse mens is waardeloos.[n]
13 Door God zullen wij vitale
kracht verwerven,[o]
En hijzelf zal onze tegenstanders vertreden.[p]

Aan de leider. Van David.
Een melodie.

109 O God van mijn lof,[q]
bewaar niet het stilzwijgen.[r]
2 Want de mond van de goddeloze en de mond van bedrog zijn tegen mij opengegaan.[s]
Zij hebben over mij gesproken met een leugentong;[t]
3 En met woorden van haat
hebben zij mij omringd,[u]
En zij blijven mij bestrijden
zonder reden.[v]
4 [Tot loon] voor mijn liefde blijven zij mij weerstaan;[w]
Maar van mijn zijde is er gebed.[x]
5 En zij vergelden mij kwaad
voor goed[y]
En haat voor mijn liefde.[z]
6 Stel een goddeloze over hem
aan,
En moge aan zijn rechterhand een tegenstrever[a]
blijven staan.
7 Wanneer hij geoordeeld wordt,
ga hij als schuldige uit;
En zelfs zijn gebed worde
tot zonde.[b]
8 Laten zijn dagen weinige blijken te zijn;[a]
Iemand anders neme zijn
ambt van opzicht.[b]
9 Dat zijn zonen vaderloze jongens worden[c]
En zijn vrouw weduwe.[d]
10 En laten zijn zonen zonder
mankeren gaan ronddolen;[e]
En zij moeten bedelen,
En zij moeten vanuit hun
eenzame plaatsen naar
[voedsel] zoeken.[f]
11 Laat de woekeraar strikken
spannen voor al wat hij
heeft,[g]
En laten vreemden[h] de
vrucht van zijn moeizame
arbeid plunderen.[i]
12 Moge hij werkelijk niemand
hebben die liefderijke
goedheid bewijst,[j]
En moge er niemand blijken te zijn die gunst betoont aan zijn vaderloze
jongens.
13 Laat zijn nakomelingschap
ter afsnijding zijn.[k]
Laat in het volgende geslacht hun naam worden
uitgewist.[l]
14 Laat de dwaling van zijn voorvaders bij Jehovah in herinnering blijven,[m]
En de zonde van zijn moeder[n] — moge die niet worden uitgewist.[o]
15 Dat ze voortdurend vóór Jehovah blijken te zijn;[p]
En moge hij de gedachtenis
aan hen van de aarde zelf
afsnijden;[q]
16 Omdat hij er niet aan dacht
liefderijke goedheid te betrachten,[r]
Maar de ellendige en arme
bleef vervolgen,[s]
En de moedeloze van hart,
om [hem] ter dood te brengen.[t]

PSALM 108

a De 33:17 Ps 60:7
b Ge 49:10
c 2Sa 8:2
d Ps 60:8
e Nu 24:18
f 2Sa 8:14
g Ex 15:14 2Sa 21:15
h 2Sa 21:18
i Ps 60:9
j 2Kon 14:7 Ob 3
k Ps 44:9
l De 23:14 Ps 60:10
m Ps 18:6 Ps 20:1
n Ps 60:11 Ps 118:8 Ps 146:3
o 1Sa 2:4 2Sa 22:40 Ps 18:32 Ps 84:7 Jes 40:29 2Kor 4:7 Fil 4:13
p Jes 25:10 Ro 16:20

PSALM 109

q Ex 15:2 Ps 33:1 Ps 118:28
r De 10:21 Ps 83:1
s 2Sa 15:3 Ps 31:18 Sp 15:28 Mt 26:59
t Sp 6:17 Sp 26:28 Jer 9:3
u 2Sa 16:7 Ho 11:12
v 2Sa 15:12 Ps 35:7 Ps 69:4 Jo 15:25
w 2Sa 13:39 Ps 35:12
x Ps 55:16
y Ps 35:7 Ps 38:20 Sp 17:13
z Ps 55:12
a 1Sa 29:4 2Sa 19:22 1Kon 11:14 Za 3:1
b Sp 15:29 Sp 28:9 Jes 1:15 Mi 3:4

2e kolom

a Ps 55:23 Ps 69:25 Mt 27:5 Han 1:18
b Han 1:20
c Ex 22:24
d Jer 18:21
e 2Kon 5:27
f 2Sa 3:29
g Ne 5:7
h Jes 1:7; i De 28:33; De 28:51; Re 6:5; j Jak 2:13; k 1Sa 2:31; 2Kon 10:11; Ps 37:28; Jer 22:30; l Ex 32:33; Nu 5:23; De 25:19; De 29:20; Sp 10:7; m Ex 20:5; Le 26:39; 2Sa 3:29; 2Sa 21:1; Mt 23:32; n 2Kr 22:3; o Ne 4:5; Jer 18:23; p De 32:34; Jer 2:22; q Ps 34:16; Jes 65:15; r 2Sa 17:2; Mt 18:33; Jak 2:13; s Ge 42:21; Ps 10:2; t 2Sa 16:11; Ps 34:18; Ps 37:32.

17 En hij bleef de vervloeking
liefhebben,[a] zodat die over
hem kwam;[b]
En hij schepte geen behagen in de zegen,[c]
Zodat die ver van hem verwijderd werd;[d]
18 En hij werd met vervloeking
als zijn gewaad bekleed.[e]
Die kwam derhalve als water in zijn binnenste[f]
En als olie in zijn beenderen.
19 Moge ze voor hem als een
kleed blijken te zijn waarin hij zich hult[g]
En als een gordel waarmee
hij zich voortdurend omgord houdt.[h]
20 Dit is het van Jehovah afkomstige loon voor degene die
mij weerstaat[i]
En voor hen die kwaad spreken tegen mijn ziel.[j]
21 Maar gij zijt Jehovah, de Soevereine[k] Heer.
Handel met mij ter wille van
uw naam.[l]
Omdat uw liefderijke goedheid goed is — bevrijd[m]
mij.
22 Want ik ben ellendig en arm,[n]
En mijn hart is zelfs doorboord in mij.[o]
23 Gelijk een schaduw wanneer
ze zich neigt, moet ik heengaan;[p]
Ik ben afgeschud als een
sprinkhaan.
24 Ja, mijn knieën hebben gezwaaid van het vasten,[q]
En mijn vlees is vermagerd,
zonder enige olie.[r]
25 En ikzelf ben voor hen tot iets
smadelijks geworden.[s]
Zij zien mij — zij schudden
reeds hun hoofd.[t]
26 Help mij, o Jehovah, mijn God;[u]
Red mij naar uw liefderijke
goedheid.[v]
27 En mogen zij weten dat dit
uw hand is;[w]
Dat gijzelf, o Jehovah, het
gedaan hebt.[x]

PSALM 109

a Sp 26:2
b De 28:45
Sp 14:14
Ez 35:6
c De 28:2
2Th 2:10
d Ps 119:150
e Ps 73:6
f Nu 5:22
Han 1:18
g 2Kon 3:3
Ps 109:29
h Job 12:21
Jer 13:11
i 2Sa 17:23
Ro 6:23
1Pe 1:17
j Mt 26:66
k Opb 6:10
l Ps 25:11
Ps 31:3
Jo 17:11
m Ps 36:7
Ps 69:16
Ps 86:5
n Ps 40:17
Ps 86:1
2Kor 8:9
o 2Kon 4:27
Ps 102:4
p 1Kr 29:15
Job 14:2
Ps 102:11
Ps 144:4
Jak 4:14
q Ps 69:10
r Job 19:20
s Ps 31:11
Ro 15:3
Heb 13:13
t Ps 22:7
Mt 27:39
u Ps 40:13
Ps 119:86
v Ps 69:16
Ps 85:7
Ps 119:41
w Ex 13:3
Ne 2:8
x Nu 16:30
1Kon 18:36

2e kolom

a Nu 22:6
2Sa 16:10
b Nu 23:20
c Jes 65:15
d Jes 65:13
Heb 12:2
e Ps 109:20
f Ps 6:10
Ps 35:26
Ps 132:18
g Ps 7:17
Ps 9:1
Ps 51:15
Heb 13:15
h Ps 22:22
i Ps 16:8
Ps 72:4
Ps 110:5
Ps 121:5

PSALM 110

j Mt 22:43
Lu 20:42

28 Laten zij van hun kant een
vervloeking uitspreken,[a]
Maar moogt gij van uw kant
een zegen uitspreken.[b]
Zij zijn opgestaan, maar laat
hen beschaamd worden,[c]
En laat uw eigen knecht
zich verheugen.[d]
29 Laten zij die mij weerstaan, bekleed worden met schande,[e]
En laten zij zich in hun
schaamte hullen net als in
een schoudermantel.[f]
30 Ik zal Jehovah ten zeerste
prijzen met mijn mond,[g]
En te midden van velen zal
ik hem loven.[h]
31 Want hij zal aan de rechterhand van de arme staan,[i]
Om [hem] te redden van
degenen die zijn ziel oordelen.

Van David. Een melodie.

110 De uitspraak van Jehovah tot mijn Heer
luidt:[j]
„Zit aan mijn rechterhand,[k]
Totdat ik uw vijanden
tot een voetbank voor
uw voeten stel.”[l]
2 De staf[m] van uw sterke zal
Jehovah uit Sion zenden,[n]
[zeggend:]
„Ga onderwerpen te midden
van uw vijanden.”[o]
3 Uw volk[p] zal zich gewillig
aanbieden[q] op de dag van
uw strijdkracht.[r]
In de pracht der heiligheid,[s]
uit de schoot van de dageraad,
Hebt gij uw gezelschap van
jonge mannen net als
dauwdruppels.[t]

k Mr 12:36; Han 2:34; Han 7:56; Ro 8:34; Ef 1:20; Kol 3:1; Heb 1:3; Heb 8:1; Heb 10:12; Heb 12:2; 1Pe 3:22; **l** Mt 22:44; Han 2:35; 1Kor 15:25; Heb 1:13; Heb 10:13; **m** Mt 28:18; Opb 2:27; Opb 12:5; Opb 19:15; **n** Opb 11:15; Opb 14:1; **o** Ps 2:9; Ps 45:4; Ps 45:5; Mt 24:30; Lu 19:27; Opb 1:7; Opb 6:2; Opb 11:18; **p** Opb 14:4; **q** Re 5:2; Ps 119:108; Jes 6:8; Mt 4:20; Lu 5:28; 1Kor 9:17; **r** Mt 24:37; Mt 25:31; Opb 6:2; Opb 19:11; **s** Da 12:10; 2Kor 7:1; 1Pe 1:16; **t** Ge 27:28; Han 4:4; Opb 7:9.

4 Jehovah heeft gezworen[a] (en hij zal geen spijt gevoelen):[b]
„Gij zijt priester tot onbepaalde tijd[c]
Naar de wijze van Melchizedek!”[d]
5 Jehovah zelf aan uw rechterhand[e]
Zal stellig koningen verpletteren op de dag van zijn toorn.[f]
6 Hij zal gericht oefenen onder de natiën;[g]
Hij zal een volheid van dode lichamen veroorzaken.[h]
Hij zal stellig degene verpletteren die het hoofd is over een volkrijk land.[i]
7 Uit het stroomdal zal hij onderweg drinken.[j]
Daarom zal hij [zijn] hoofd opheffen.[k]

111

Looft Jah![l]

א [*'A´lef*]

Ik zal Jehovah prijzen met heel [mijn] hart[m]

ב [*Bēth*]

In de intieme groep[n] der oprechten en de vergadering.[o]

ג [*Gi´mel*]

2 De werken van Jehovah zijn groot,[p]

ד [*Da´leth*]

Gezocht door allen die er behagen in scheppen.[q]

ה [*He'*]

3 Zijn activiteit[r] is louter waardigheid en pracht,[s]

ו [*Waw*]

En zijn rechtvaardigheid houdt eeuwig stand.[t]

ז [*Za´jin*]

4 Een gedachtenis heeft hij ingesteld voor zijn wonderwerken.[u]

ח [*Chēth*]

Jehovah is goedgunstig en barmhartig.[v]

ט [*Tēth*]

5 Voedsel heeft hij gegeven aan hen die hem vrezen.[a]

י [*Jōdh*]

Tot onbepaalde tijd zal hij zijn verbond gedenken.[b]

כ [*Kaf*]

6 De kracht van zijn werken heeft hij zijn volk bekendgemaakt,[c]

ל [*La´medh*]

Door hun het erfdeel der natiën te geven.[d]

מ [*Mem*]

7 De werken van zijn handen zijn waarheid en recht;[e]

נ [*Noen*]

Betrouwbaar zijn al de bevelen die hij geeft,[f]

ס [*Sa´mekh*]

8 Goed ondersteund voor eeuwig, tot onbepaalde tijd,[g]

ע [*'A´jin*]

Uitgevoerd in waarheid en oprechtheid.[h]

פ [*Pe'*]

9 Verlossing heeft hij zijn volk gezonden.[i]

צ [*Tsa·dhē´*]

Tot onbepaalde tijd heeft hij zijn verbond verordend.[j]

ק [*Qōf*]

Zijn naam is heilig en vrees inboezemend.[k]

ר [*Rēsj*]

10 De vrees voor Jehovah is het begin van wijsheid.[l]

ש [*Sin*]

Allen die ze betrachten, hebben een goed inzicht.[m]

ת [*Taw*]

Zijn lof houdt eeuwig stand.[n]

PSALM 110

a Heb 6:13
b Nu 23:19 Ro 11:29 Heb 7:20
c Heb 7:21 Heb 7:28
d Ge 14:18 Za 6:13 Heb 5:6 Heb 6:20 Heb 7:3 Heb 7:11 Heb 7:17
e Ps 16:8 Ps 121:5
f Ps 2:2 Ez 38:18 Ro 2:5 Opb 11:18 Opb 19:19
g Ps 79:6 Ps 149:7
h Jer 25:33 2Pe 3:10
i Ge 3:15 Ps 68:21 Hab 3:13
j Re 7:5 1Kon 17:4
k Ps 3:3 Jes 53:12

PSALM 111

l Ex 15:2 Ps 35:18 Ps 68:4 Ps 113:1 Opb 19:1
m Ps 9:1 Ps 107:8 Ps 138:1
n Job 19:19 Ps 89:7
o 1Kon 8:5 Ps 1:5
p Job 9:10 Job 42:2 Ps 92:5 Ps 98:1 Ps 104:24 Ps 139:14 Jes 40:12 Opb 15:3
q Ps 77:12 Ps 92:4 Ps 143:5
r De 32:4 Ps 64:9
s Ex 15:6 1Kr 16:27 Job 40:10 Ps 145:12
t Ps 98:2 Ps 103:17 Jes 5:16
u De 31:19 Joz 4:7 Ps 102:12
v Ex 34:6 Ps 78:38 Ps 86:5 Ps 103:8 Jak 5:11

2e kolom

a Ps 34:9 Ps 37:25 Mt 6:33
b Ne 1:5 Ps 89:34 Ps 105:8
c De 4:32; Joz 6:20; Joz 10:13; Ps 78:12;
d Ps 44:2; Ps 78:55; Ps 80:8; Ps 105:44;
e De 32:4; Ps 85:10; Ps 86:8; Ps 98:3; Opb 15:4;
f Ps 19:8; Ps 33:4; Ps 119:4; Jes 55:11;
g Ps 119:100; Jes 40:8;
h Ps 19:9; Opb 15:3;
i Ex 15:13; De 15:15; Ps 130:7; Mt 1:21; Lu 1:68; Opb 7:10;
j 2Sa 23:5; 1Kr 16:15; Jer 33:20;
k De 28:58; 1Kr 16:10; Ps 89:7; Ps 99:3; Jes 6:3; Mal 1:14; Lu 1:49; Opb 4:8;
l De 4:6; Job 28:28; Sp 1:7; Sp 9:10; Pr 12:13; Heb 11:7;
m De 4:6; Joz 1:8; 1Kon 2:3; Sp 3:4; 2Ti 3:15;
n Ps 145:2; 1Pe 1:7.

112

Looft Jah![a]

א [*A´lef*]

Gelukkig is de man die
Jehovah vreest,[b]

ב [*Bēth*]

In wiens geboden[c] hij
zeer veel behagen
heeft gevonden.[d]

ג [*Gi´mel*]

2 Machtig zal zijn nageslacht
worden op de aarde.[e]

ד [*Da´leth*]

Wat het geslacht der oprechten betreft, het zal gezegend worden.[f]

ה [*He´*]

3 Waardevolle dingen en rijkdom zijn in zijn huis;[g]

ו [*Waw*]

En zijn rechtvaardigheid
houdt eeuwig stand.[h]

ז [*Za´jin*]

4 Hij is stralend opgegaan in
de duisternis als een licht
voor de oprechten.[i]

ח [*Chēth*]

Hij is goedgunstig en barmhartig en rechtvaardig.[j]

ט [*Tēth*]

5 Goed is de man die goedgunstig is[k] en uitleent.[l]

י [*Jōdh*]

Hij schraagt zijn aangelegenheden met gerechtigheid.[m]

כ [*Kaf*]

6 Want nimmer zal hij aan
het wankelen worden gebracht.[n]

ל [*La´medh*]

De rechtvaardige zal tot onbepaalde tijd in de herinnering blijven.[o]

מ [*Mem*]

7 Zelfs voor slecht nieuws zal
hij niet bevreesd zijn.[p]

נ [*Noen*]

Zijn hart is standvastig,[q] ertoe gebracht zich op Jehovah te verlaten.[r]

PSALM 112

a Ex 15:2
Ps 117:2
Ps 150:6
Opb 19:1
b Ps 111:10
Ps 115:11
c Ps 119:6
d Ps 1:2
Ps 40:8
Ps 119:16
Sp 2:4
Ro 7:22
e Ps 25:13
Ps 37:26
Ps 102:28
Han 2:39
f Ge 17:7
Ge 22:17
Ps 14:5
Ps 24:6
g Ps 24:1
Jes 33:6
Mt 6:33
h Ps 111:3
Jes 32:17
Jes 51:8
i Ps 97:11
Jes 58:10
1Pe 2:9
1Jo 1:5
Opb 22:5
j Ne 9:17
Mi 7:19
Lu 6:36
Ef 4:32
Kol 3:13
k Han 6:8
l De 15:8
Job 31:16
Ps 37:26
Ps 41:1
Sp 14:21
Sp 17:5
Sp 19:17
Sp 21:13
Lu 6:35
Lu 23:50
Han 20:35
Heb 13:16
m 1Sa 12:3
Job 1:1
Mi 6:8
Mt 1:19
Ef 5:15
Kol 4:5
1Th 2:10
n Ps 15:5
Ps 125:1
Sp 2:21
2Pe 1:10
o Ne 5:19
Sp 10:7
p Ps 27:1
Sp 1:33
Sp 3:25
Lu 21:9
q Ps 57:7
Ps 118:6
Han 21:13
r Ps 62:8
Ps 64:10
Ps 118:8
Jes 26:3
Jo 14:1
Han 27:25

2e kolom

a Ps 27:14
Ps 31:24
b Ps 56:11
Sp 28:1

ס [*Sa´mekh*]

8 Zijn hart is onwrikbaar;[a] hij
zal niet bevreesd zijn,[b]

ע [*A´jin*]

Totdat hij op zijn tegenstanders neerziet.[c]

פ [*Pe´*]

9 Hij heeft wijd en zijd uitgedeeld; hij heeft aan de armen gegeven.[d]

צ [*Tsa·dhē´*]

Zijn rechtvaardigheid houdt
eeuwig stand.[e]

ק [*Qōf*]

Zijn eigen hoorn zal met
heerlijkheid worden verhoogd.[f]

ר [*Rēsj*]

10 De goddeloze zelf zal het zien
en zich stellig ergeren.[g]

ש [*Sjin*]

Met zijn tanden zal hij knarsen en werkelijk wegsmelten.[h]

ת [*Taw*]

De begeerte der goddelozen
zal vergaan.[i]

113

Looft Jah![j]
Brengt lof, o GIJ knechten van Jehovah,[k]
Looft de naam van Jehovah.[l]

2 Moge Jehovah's naam gezegend worden[m]
Van nu aan en tot onbepaalde tijd.[n]

3 Van de opgang der zon tot aan
haar ondergang[o]
Dient Jehovah's naam geloofd te worden.[p]

4 Jehovah is hoog boven alle natiën verheven;[q]
Zijn heerlijkheid is boven de
hemelen.[r]

---

c Ps 59:10; Ps 91:8; Ps 92:11; Ps 118:7; d De 15:11; Sp 11:24; Sp 19:17; Pr 11:2; 2Kor 9:9; e De 24:13; Mt 25:46; Heb 6:10; f 1Sa 2:1; Ps 75:10; Ps 92:10; g Es 6:11; Lu 13:28; h Ps 37:12; Ps 58:7; i Sp 10:28; Sp 11:7; **PSALM 113** j Ex 15:2; Ps 68:4; Ps 150:6; Jes 38:19; Opb 19:1; k Ps 33:1; Ps 103:21; Ef 5:19; Opb 19:5; l Ps 135:1; m 1Kr 29:10; Da 2:20; n 1Kr 16:36; Ps 106:48; o Jes 45:6; Jes 59:19; p Ex 9:16; Ps 72:19; Ps 86:9; Mal 1:11; q Ps 97:9; Ps 99:2; Jes 40:17; r 1Kon 8:27; Ps 8:1.

5 Wie is als Jehovah, onze God,[a]
Hij die zijn woning in den
hoge maakt?[b]
6 Hij verwaardigt zich om naar
de hemel en de aarde te
zien,[c]
7 Richt de geringe zelfs op uit
het stof;[d]
Uit de askuil verheft hij de
arme,[e]
8 Om [hem] bij edelen te doen
zitten,[f]
Bij de edelen van zijn volk.[g]
9 De onvruchtbare vrouw doet
hij in een huis wonen[h]
Als een blijde moeder van
zonen.[i]
Looft Jah![j]

114 Toen Israël uit Egypte
trok,[k]
Het huis van Jakob uit
een volk dat onverstaanbaar sprak,[l]
2 Werd Juda zijn heilige plaats,[m]
Israël zijn grootse grondgebied.[n]
3 De zee zelf zag het en sloeg op
de vlucht;[o]
Wat de Jordaan betreft, ze
week voorts terug.[p]
4 Ja, de bergen huppelden rond
als rammen,[q]
De heuvels als lammeren.
5 Wat hadt gij, o zee, dat gij op
de vlucht sloegt,[r]
O Jordaan, dat gij voorts terugweekt?[s]
6 O bergen, dat GIJ gingt rondhuppelen als rammen,[t]
O heuvels, als lammeren?[u]
7 Krimp wegens de Heer van
pijn ineen, o aarde,[v]
Wegens de God van Jakob,
8 Die de rots verandert in een
rietpoel van water,[w]
Een rots van vuursteen in
een waterbron.[x]

115 Aan ons behoort niets,
o Jehovah, aan ons
behoort niets,[y]
Maar aan uw naam
geef heerlijkheid,[z]
Naar uw liefderijke
goedheid, naar uw
waarachtigheid.[a]

PSALM 113
a Ex 15:11 Ps 89:6 Jes 36:7
b 1Kon 8:43 Ps 11:4 Jes 57:15 Heb 9:24
c Ps 14:2 Ps 18:35 Ps 102:19 Ps 138:6 Jes 66:2
d Ps 22:15
e 1Sa 2:7 2Sa 7:8 Job 2:8 Fil 2:9
f Ge 41:41 Job 36:7
g Opb 5:10
h 1Sa 2:5 Ps 68:6
i Jes 54:1 Ga 4:27
j Ps 112:1 Ps 117:1

PSALM 114
k Ex 12:41 Ex 13:3
l Ge 42:23 Ps 81:5
m Ge 49:10 Ps 76:1 Ps 78:68
n Ex 6:7 Ex 19:6 Ex 25:8 Ex 29:45 De 27:9 De 32:9
o Ex 14:21 Ps 77:16 Ps 106:9 1Kor 10:1
p Joz 3:16 Ps 74:15
q Ex 19:18 Ex 20:18 Re 5:4 Ps 29:6 Ps 68:8 Jer 4:24 Hab 3:6
r Ex 15:8 Joz 2:10 Hab 3:8
s Joz 4:23
t Jes 64:3
u Mi 6:1 Na 1:5
v 1Kr 16:30 Job 9:6 Ps 77:18 Ps 97:4
w Ex 17:6 Nu 20:11 Ps 107:35
x De 8:15 Ne 9:15 1Kor 10:4

PSALM 115
y Job 1:21 1Ti 6:7
z De 28:58 Jes 48:11 Ez 39:13 Jo 12:28

2 Waarom zouden de natiën
zeggen:[a]
„Waar is nu hun God?”[b]
3 Maar onze God is in de hemel;[c]
Al wat hem heeft behaagd [te
doen], heeft hij gedaan.[d]
4 Hun afgoden zijn zilver en
goud,[e]
Het werk van de handen van
de aardse mens.[f]
5 Een mond hebben ze, maar ze
kunnen niet spreken;[g]
Ogen hebben ze, maar ze
kunnen niet zien;[h]
6 Oren hebben ze, maar ze kunnen niet horen.[i]
Een neus hebben ze, maar
ze kunnen niet ruiken.[j]
7 Handen bezitten ze, maar ze
kunnen niet tasten.[k]
Voeten bezitten ze, maar ze
kunnen niet lopen;[l]
Ze geven geen geluid met
hun keel.[m]
8 Degenen die ze maken, zullen
net zo worden als zij,[n]
Allen die erop vertrouwen.[o]
9 O Israël, vertrouw op Jehovah;[p]
Hij is hun hulp en hun
schild.[q]
10 O huis van Aäron, stelt UW
vertrouwen op Jehovah;[r]
Hij is hun hulp en hun
schild.[s]
11 GIJ die Jehovah vreest, vertrouwt op Jehovah;[t]
Hij is hun hulp en hun
schild.[u]
12 Jehovah zelf is ons indachtig
geweest; hij zal zegenen,[v]
Hij zal het huis van Israël
zegenen,[w]

---

a Ps 61:7; Ps 66:20; Ps 89:1; Ps 138:2; Mi 7:20; Ro 3:4; **2e kolom** a Ex 32:12; Nu 14:15; De 32:27; b Ps 42:3; Ps 79:10; Joë 2:17; c Ps 2:4; Ps 33:14; Ps 123:1; Jes 63:15; Mt 6:9; d Ps 135:6; Jes 46:10; Da 4:35; Ro 9:19; e Ps 97:7; Ps 135:15; Jes 46:6; Jer 10:9; f De 4:28; Jes 40:19; Jes 44:17; Jer 10:3; Han 19:26; g Hab 2:19; h Ps 135:16; i Ps 135:17; j 1Kor 10:19; k 1Sa 5:4; l 1Sa 5:3; Jes 46:7; Han 17:29; m Hab 2:18; n Ps 135:18; Jes 44:9; Opb 9:20; o 2Kon 21:21; Ps 97:7; Jon 2:8; p 1Kr 5:20; Ps 32:10; Ps 62:8; Sp 3:5; q De 33:29; Ps 33:20; Ps 119:114; Ps 144:2; Sp 30:5; r Ex 28:1; De 33:8; s Ps 118:3; t Sp 16:20; Jer 17:7; u Ps 84:11; v Ps 136:23; Sp 10:22; Han 10:4; w Ge 12:2; Ps 67:7; Han 3:26.

Hij zal het huis van Aäron zegenen.[a]
13 Hij zal hen die Jehovah vrezen zegenen,[b]
Zowel de kleinen als de groten.[c]
14 Jehovah zal U toename geven,[d]
Aan U en aan UW zonen.[e]
15 GIJ zijt degenen die gezegend zijt door Jehovah,[f]
De Maker van hemel en aarde.[g]
16 Wat de hemel betreft, aan Jehovah behoort de hemel toe,[h]
Maar de aarde heeft hij aan de mensenzonen gegeven.[i]
17 Het zijn niet de doden die Jah loven,[j]
Noch ook maar iemand van hen die in de stilte afdalen.[k]
18 Wij echter zullen Jah zegenen,[l]
Van nu aan en tot onbepaalde tijd.[m]
Looft Jah![n]

116 Ik heb waarlijk lief, want Jehovah hoort[o]
Mijn stem, mijn smekingen.[p]
2 Want hij heeft zijn oor tot mij geneigd,[q]
En al mijn dagen zal ik roepen.[r]
3 De koorden van de dood omgaven mij,[s]
Ja, de benauwende omstandigheden van Sjeool troffen mij.[t]
Benauwdheid en droefheid bleef ik vinden.[u]
4 Maar ik riep toen de naam van Jehovah aan:[v]
„Ach Jehovah, verschaf mijn ziel toch ontkoming!”[w]
5 Jehovah is goedgunstig en rechtvaardig;[x]
En onze God is het die barmhartigheid betoont.[y]
6 Jehovah behoedt de onervarenen.[z]
Ik was verarmd, en voorts heeft hij zelfs mij gered.[a]
7 Keer terug tot uw rustplaats, o mijn ziel,[a]
Want Jehovah zelf heeft passend tegenover u gehandeld.[b]
8 Want gij hebt mijn ziel verlost van de dood,[c]
Mijn oog van tranen, mijn voet van struikelen.[d]
9 Ik wil voor het aangezicht van Jehovah wandelen[e] in de landen der levenden.[f]
10 Ik had geloof,[g] want ik ging spreken.[h]
Ikzelf was zeer gekweld.
11 Ik voor mij zei, toen ik in paniek geraakte:[i]
„Ieder mens is een leugenaar.”[j]
12 Wat zal ik Jehovah vergelden[k]
Voor al zijn weldaden jegens mij?[l]
13 De beker van grootse redding[m] zal ik opnemen,
En de naam van Jehovah zal ik aanroepen.[n]
14 Mijn geloften zal ik aan Jehovah betalen,[o]
Ja, in het bijzijn van heel zijn volk.
15 Kostbaar in de ogen van Jehovah
Is de dood van zijn loyalen.[p]
16 Ach, o Jehovah,[q]
Want ik ben uw knecht.[r]
Ik ben uw knecht, de zoon van uw slavin.[s]
Gij hebt mijn banden losgemaakt.[t]
17 Aan u zal ik het dankoffer brengen,[u]
En de naam van Jehovah zal ik aanroepen.[v]
18 Mijn geloften zal ik aan Jehovah betalen,[w]
Ja, in het bijzijn van heel zijn volk,[x]

PSALM 115

a Ps 115:10
b Ps 29:11
Lu 1:50
Han 13:26
c Han 26:22
Opb 11:18
Opb 19:5
d Ge 13:16
Ge 49:25
e Ge 22:17
f Ps 3:8
Ef 1:3
g Ge 1:1
Ge 14:19
Ps 96:5
Ps 146:6
h Ps 89:11
Jes 66:1
i Ge 1:28
De 32:8
Ps 37:29
Jes 45:18
Jer 27:5
Han 17:26
j Ps 6:5
Ps 30:9
Ps 118:17
Pr 9:5
Jes 38:18
k 1Sa 2:9
Ps 31:17
l 1Kr 29:20
Ps 68:4
m Ps 113:2
Da 2:20
n Ps 112:1
Opb 19:3

PSALM 116

o Ps 18:6
Ps 66:19
p Da 9:3
q Ps 34:15
r Ne 2:4
Job 27:10
s Ps 18:4
t Jes 38:10
u Ps 38:6
Jes 53:3
v 2Kr 33:13
Ps 34:6
Ro 10:13
w Ps 41:1
Ps 89:48
Ps 118:25
x Ex 34:6
De 32:4
Ne 9:8
Ps 103:8
Ps 119:137
Ps 145:17
Ro 3:25
y Ex 20:6
Ne 9:17
Da 9:9
z Ps 19:7
a Ps 79:8
Ps 106:43
Ps 142:6

2e kolom

a Jer 6:16
b Ps 13:6
Ps 119:17
Ps 145:20
Heb 11:6
c Ps 56:13
Ps 86:13
d 1Sa 25:34
Ps 94:18
e Ge 17:1
Lu 1:6

f Ps 27:13; Ps 142:5; Pr 9:5; Jes 38:11; Jes 53:8; **g** Ge 15:6; 2Kor 4:13; Heb 11:1; **h** Ro 10:10; 2Pe 1:21; **i** Ps 31:22; **j** Ps 146:3; Ro 3:4; **k** Ps 50:10; 1Kor 6:20; **l** Ps 103:2; **m** Ps 119:155; **n** Ps 150:1; Joë 2:32; Mt 26:42; **o** Job 22:27; Ps 22:25; Jon 2:9; Na 1:15; Mt 5:33; Jo 17:4; **p** 1Sa 25:29; Job 1:12; Ps 50:5; Ps 72:14; Ps 91:14; Za 2:8; 2Pe 2:9; **q** Ps 116:4; **r** Ps 119:125; Ps 143:12; **s** Ps 86:16; Lu 1:38; **t** 2Kr 33:13; Ps 107:14; **u** Le 7:12; Ps 50:23; Ps 107:22; Heb 13:15; **v** Ro 10:13; **w** Ps 22:25; Ps 76:11; Pr 5:5; **x** Ps 116:14.

19 In de voorhoven van het huis
van Jehovah,[a]
In uw midden, o Jeruzalem.[b]
Looft Jah![c]

117 Looft Jehovah, al GIJ natiën;[d]
Prijst hem, al GIJ clans.[e]
2 Want tegenover ons is zijn liefderijke goedheid machtig gebleken;[f]
En de waarachtigheid[g] van Jehovah duurt tot onbepaalde tijd.
Looft Jah![h]

118 Dankt Jehovah, want hij is goed;[i]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd.[j]
2 Laat Israël nu zeggen:
„Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd."[k]
3 Laten zij van het huis van Aäron nu zeggen:[l]
„Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd."[m]
4 Laten zij die Jehovah vrezen, nu zeggen:[n]
„Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd."[o]
5 Vanuit de benauwende omstandigheden riep ik Jah aan;[p]
Jah antwoordde [en stelde] mij in een ruime plaats.[q]
6 Jehovah staat aan mijn zijde; ik zal niet vrezen.[r]
Wat kan de aardse mens mij doen?[s]
7 Jehovah staat aan mijn zijde onder degenen die mij helpen,[t]
Zodat ikzelf zal neerzien op degenen die mij haten.[u]
8 Het is beter zijn toevlucht te nemen tot Jehovah[v]
Dan te vertrouwen op de aardse mens.[w]
9 Het is beter zijn toevlucht te nemen tot Jehovah[x]
Dan te vertrouwen op edelen.[y]

PSALM 116

a Ps 96:8
Ps 100:4
Ps 135:2
b Ps 122:3
c Ps 112:1
Opb 19:1

PSALM 117

d Ps 18:49
Ps 113:1
Ro 15:11
Opb 7:10
Opb 19:6
e Ge 25:16
Nu 25:15
f Ps 94:18
Ps 100:5
Klg 3:22
g Ps 25:10
Ps 71:22
Ps 91:4
Jes 10:20
Lu 1:55
h Ps 111:1

PSALM 118

i 1Kr 16:8
Ps 107:1
Mt 19:17
j Ps 136:1
k Ps 136:2
l Ps 135:19
1Pe 2:5
m Ps 136:3
n Ps 22:23
Opb 19:5
o Ps 136:4
p Ps 50:15
Ps 107:19
Ps 120:1
q Ex 15:2
Ps 18:19
r Ps 27:1
Ps 146:5
Jes 51:12
Ro 8:31
s Ps 56:4
Heb 13:6
t 1Kr 12:18
Ps 54:4
Mt 26:53
u Ps 54:7
v Ps 40:4
Ps 62:8
Jer 17:5
w Ps 146:3
x Sp 18:10
y Jes 30:2
Ez 29:7

2e kolom

a Ps 2:2
Za 12:3
b 2Kr 20:17
c Ps 22:12
d De 1:44
e Ps 83:14
Pr 7:6
Jes 27:4
Na 1:10
f 2Kr 14:11
g 1Sa 20:3
Ps 18:18
Mi 7:8
Lu 4:29
h Han 2:32
i Ex 15:2
Ps 18:2
Jes 12:2

10 Ja, alle natiën omringden mij.[a]
Het was in de naam van Jehovah dat ik ze bleef afweren.[b]
11 Ze omringden mij, ja, ze hadden mij omringd.[c]
In de naam van Jehovah bleef ik ze afweren.
12 Ze omringden mij als bijen;[d]
Ze werden uitgeblust als een vuur van doornbossen.[e]
In de naam van Jehovah bleef ik ze afweren.[f]
13 Gij hebt mij duchtig gestoten, opdat ik zou vallen,[g]
Maar Jehovah zelf heeft mij geholpen.[h]
14 Jah is mijn beschutting en [mijn] macht,[i]
En hij wordt mij tot redding.[j]
15 De stem van vreugdegeroep en redding[k]
Is in de tenten[l] der rechtvaardigen.[m]
De rechterhand van Jehovah spreidt vitale kracht tentoon.[n]
16 De rechterhand van Jehovah verheft [zich];[o]
De rechterhand van Jehovah spreidt vitale kracht tentoon.[p]
17 Ik zal niet sterven, maar ik zal blijven leven,[q]
Om de werken van Jah bekend te maken.[r]
18 Jah heeft mij streng gecorrigeerd,[s]
Maar aan de dood heeft hij mij niet overgegeven.[t]
19 Opent voor mij de poorten der rechtvaardigheid.[u]
Ik zal erdoor binnengaan; ik zal Jah prijzen.[v]
20 Dit is de poort van Jehovah.[w]
De rechtváárdigen zullen erdoor binnengaan.[x]
21 Ik zal u prijzen, want gij hebt mij geantwoord[y]

---

j Ps 3:8; Han 3:15; **k** Ps 30:11; Lu 24:52; **l** Jes 16:5; **m** Jes 65:13; Han 2:46; Han 16:34; **n** Ps 89:13; Jes 63:12; **o** Ex 15:6; **p** Jes 40:26; **q** Ps 6:5; **r** Ps 71:17; Ps 73:28; **s** Ps 66:10; Ps 94:12; Jes 53:10; 2Kor 6:9; Heb 12:6; **t** Ps 16:10; Han 2:31; **u** Jes 26:2; Mt 7:14; Opb 22:14; **v** Ex 15:2; **w** Ps 24:7; **x** Ps 24:4; Jes 35:8; **y** Jo 11:41.

En gij zijt mijn redding geworden.[a]
22 De steen die de bouwlieden hebben verworpen,[b]
Is het hoofd van de hoek geworden.[c]
23 Vanwege Jehovah is dit geschied;[d]
Het is wonderbaar in onze ogen.[e]
24 Dit is de dag die Jehovah heeft gemaakt;[f]
Wij willen daarop blij zijn en ons verheugen.[g]
25 Ach Jehovah, red toch alstublieft![h]
Ach Jehovah, schenk toch alstublieft succes![i]
26 Gezegend is Hij die komt in de naam van Jehovah;[j]
Wij hebben ulieden gezegend vanuit het huis van Jehovah.[k]
27 Jehovah is de Goddelijke,[l]
En hij geeft ons licht.[m]
Bindt de feestoptocht[n] met grote takken,[o]
Tot aan de hoornen van het altaar.[p]
28 Gij zijt mijn Goddelijke, en ik zal u prijzen;[q]
Mijn God — ik zal u verhogen.[r]
29 Dankt Jehovah, want hij is goed;[s]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd.[t]

א [*'A'lef*]

119 Gelukkig zijn degenen die onberispelijk zijn in [hun] weg,[u]
Degenen die in de wet van Jehovah wandelen.[v]
2 Gelukkig zijn degenen die zijn vermaningen in acht nemen;[w]
Met geheel het hart blijven zij hem zoeken.[x]
3 Waarlijk, zij hebben geen onrechtvaardigheid beoefend.[y]
Zijn wegen hebben zij bewandeld.[z]
4 Gijzelf hebt op gebiedende wijze uw bevelen gegeven,[a]
Opdat ze zorgvuldig onderhouden worden.[b]
5 O dat mijn wegen toch stevig bevestigd waren[c]
Om uw voorschriften te onderhouden![d]
6 In dat geval zou ik niet beschaamd worden,[e]
Wanneer ik al uw geboden bezie.[f]
7 Ik zal u prijzen in oprechtheid van hart,[g]
Wanneer ik uw rechtvaardige rechterlijke beslissingen leer.[h]
8 Uw voorschriften blijf ik onderhouden.[i]
O verlaat mij niet geheel en al.[j]

ב [*Bēth*]

9 Hoe zal een jonge man[k] zijn pad reinigen?
Door op zijn hoede te blijven overeenkomstig uw woord.[l]
10 Met heel mijn hart heb ik u gezocht.[m]
Laat mij niet afdwalen van uw geboden.[n]
11 In mijn hart heb ik uw woord als een schat weggelegd,[o]
Opdat ik niet tegen u zondig.[p]
12 Gezegend zijt gij, o Jehovah.
Leer mij uw voorschriften.[q]
13 Met mijn lippen heb ik bekendgemaakt[r]
Al de rechterlijke beslissingen van uw mond.[s]
14 In de weg van uw vermaningen heb ik mij uitbundig verheugd,[t]
Net als over alle andere waardevolle dingen.[u]

PSALM 118
a Ps 116:1; Jes 12:2
b Jes 53:3; Mr 12:10; Lu 20:17; 1Pe 2:4
c Jes 28:16; Za 4:7; Lu 20:17; Han 4:11; 1Kor 3:11; Ef 2:20; 1Pe 2:6
d Han 3:15; Han 5:31
e Mr 12:11
f Ps 69:13; Za 3:9; 2Kor 6:2
g 1Kon 8:66; Es 8:16; Jo 16:22; Han 5:41
h Ps 20:9; 1Ti 2:3
i Ps 90:17
j Mt 21:9; Mt 23:39; Mr 11:9; Lu 19:38
k Ps 134:3
l Joz 22:22; Ps 50:1; Jes 46:9
m Ps 18:28; 1Pe 2:9
n Ps 42:4
o Le 23:34; Mt 21:8; Jo 12:13; Opb 7:9
p Ex 27:2
q Ex 15:2; Jes 25:1
r Ps 145:1; Jes 12:2
s Ps 50:23
t Ezr 3:11; Ps 118:1

PSALM 119
u 2Kon 20:3; Job 1:1; Ps 32:2; Jak 5:11
v Ps 119:97; Ps 128:1; Ro 7:22; Jak 1:25
w Ps 19:7; Ps 119:157
x De 4:29; 1Kon 8:48; 1Kr 22:19; 2Kr 31:21; Jer 29:13
y 2Sa 22:21; Jo 7:18; Ro 10:5; 1Jo 3:9
z Ge 5:22; 1Kon 2:3; 2Kr 31:21; Jes 38:3

2e kolom
a De 5:33; Jer 7:23; Jo 14:21
b Jak 2:10; 1Jo 5:3
c Ps 51:10

d De 4:1; Ps 119:135; Jer 32:11; e Ps 119:80; f Le 27:34; Pr 12:13; g 1Kr 29:17; h De 1:35; De 4:3; De 5:1; De 6:1; Ps 19:9; Ps 119:160; i De 4:1; Joz 24:15; Ps 119:145; j Ps 37:25; Jes 43:2; Heb 13:5; k Ps 25:7; l Ps 15:2; Sp 6:22; m 1Sa 7:3; 2Kr 15:15; n Ps 25:5; Ps 119:118; o Ps 112:1; Ps 119:67; Lu 2:19; Lu 2:51; Ro 6:17; p Ps 19:13; Ps 37:31; q Ne 10:29; Ps 119:26; Ps 119:64; r Ps 40:9; s Nu 16:5; De 5:31; 1Kr 16:12; Ps 19:9; t Ps 119:111; Jer 15:16; u Job 23:12; Ps 19:10; Ps 119:72.

15 Met uw bevelen wil ik mij intens bezighouden,[a]
En ik wil op uw paden letten.[b]
16 In uw inzettingen zal ik mij verlustigen.[c]
Ik zal uw woord niet vergeten.[d]

ג [*Gi'mel*]

17 Handel passend tegenover uw knecht, opdat ik moge leven[e]
En opdat ik uw woord moge onderhouden.[f]
18 Ontsluier mijn ogen,[g] opdat ik
De wonderbare dingen uit uw wet moge zien.[h]
19 Ik ben slechts een inwonende vreemdeling in het land.[i]
Verberg uw geboden niet voor mij.[j]
20 Mijn ziel is verbrijzeld van verlangen[k]
Naar uw rechterlijke beslissingen, altijd door.[l]
21 Gij hebt de vervloekte overmoedigen bestraft,[m]
Die afdwalen van uw geboden.[n]
22 Wentel smaad en verachting van mij af,[o]
Want ik heb úw vermaningen opgevolgd.[p]
23 Zelfs vorsten hebben neergezeten; tégen mij hebben zij onderling gesproken.[q]
Wat uw knecht betreft, hij houdt zich intens bezig met uw voorschriften.[r]
24 Ook zijn uw vermaningen mijn lust,[s]
Als mijn raadslieden.[t]

ד [*Da'leth*]

25 Aan het stof heeft mijn ziel gekleefd.[u]
Houd mij in het leven naar uw woord.[v]
26 Ik heb mijn eigen wegen bekendgemaakt, opdat gij mij moogt antwoorden.[w]
Leer mij uw voorschriften.[x]
27 Doe mij de weg van úw bevelen verstaan,[y]
Opdat ik mij intens moge bezighouden met uw wonderwerken.[z]

PSALM 119

a Ps 19:8; Ps 111:7; Ps 119:93; Ps 119:100; Ps 119:173
b Ps 25:10
c Ge 26:5; De 30:10
d De 4:13; Jo 17:6; Jak 1:23
e Le 18:5; Ps 116:7; Jes 38:20; Ro 10:5
f Ps 119:110; 1Th 2:13
g 2Kor 3:18
h Ro 15:4; Heb 8:5; Heb 10:1
i Ge 47:9; 1Kr 29:15; 1Pe 2:11
j Le 27:34; Nu 36:13; Ps 19:8; Ps 119:151; Pr 12:13
k Ps 42:1; Ps 63:1
l De 1:35; De 6:20; Ps 105:5
m Mal 4:1; 1Pe 5:5
n De 28:15; Jer 11:3
o Joz 5:9; 1Sa 25:39; Ps 123:3
p Ps 19:7; Ps 93:5; Ps 119:167
q 1Sa 20:31; Ps 2:2; Lu 22:66
r De 4:5; Ps 119:171
s Ps 19:7; Ps 119:14; Ps 119:168
t De 17:18; Ps 119:105; Sp 1:25; 2Ti 3:16
u Ps 22:15; Ps 44:25
v 2Sa 7:28; Ps 71:20; Ps 119:154; Ps 143:11
w 2Kr 32:20; Ps 38:18; Sp 28:13; Jes 38:3
x De 4:5; 1Kon 8:36; Ps 86:11; Jes 30:20
y Ps 103:18; Ps 119:94
z 1Kr 16:9; 2Kr 32:22; Ps 105:2; Ps 145:5

2e kolom

a Ps 107:6; Jes 38:10
b Jes 38:20; Ho 6:2

28 Mijn ziel is slapeloos geweest van droefheid.[a]
Richt mij op, naar uw woord.[b]
29 Doe zelfs de weg der leugen van mij wijken,[c]
En begunstig mij met uw eigen wet.[d]
30 De weg der getrouwheid heb ik gekozen.[e]
Uw rechterlijke beslissingen heb ik juist geacht.[f]
31 Ik ben aan uw vermaningen gehecht.[g]
O Jehovah, maak mij niet beschaamd.[h]
32 Over de weg van uw geboden zal ik voortsnellen,[i]
Want gij verruimt mijn hart.[j]

ה [*He'*]

33 Onderricht mij, o Jehovah, in de weg van uw voorschriften,[k]
Opdat ik die in acht moge nemen tot het einde toe.[l]
34 Geef mij verstand, opdat ik uw wet moge nakomen[m]
En opdat ik haar met heel mijn hart moge onderhouden.[n]
35 Doe mij het pad van uw geboden betreden,[o]
Want daarin heb ik behagen gevonden.[p]
36 Neig mijn hart tot uw vermaningen,[q]
En niet tot gewin.[r]
37 Wend mijn ogen af, opdat ze dat wat waardeloos is niet zien;[s]
Houd mij op úw weg in het leven.[t]
38 Doe aan uw knecht uw toezegging gestand,[u]
Die [gericht is] op de vrees voor u.[v]

---

c Ps 119:104; Ps 141:4; Sp 30:8; Ef 4:25; **d** Heb 8:10; **e** Joz 24:15; Sp 12:22; Sp 28:20; 1Kor 4:2; **f** Le 18:5; De 4:3; **g** Ps 19:7; 2Pe 3:1; **h** Ps 25:20; Ps 119:80; **i** De 30:16; **j** 1Kon 4:29; 2Kr 30:19; 2Kor 6:11; **k** Ps 119:64; Jes 48:17; Jo 6:45; Jak 1:5; **l** Ps 119:112; Opb 2:26; **m** Ps 19:7; Ps 105:45; Ps 119:1; **n** Ps 119:69; Kol 3:23; **o** Ps 19:8; Ps 23:3; Fil 2:13; **p** Ps 40:8; **q** Ps 119:119; Jer 44:23; **r** Ex 18:21; Lu 12:15; 1Ti 6:10; Heb 13:5; Jak 4:13; **s** Nu 15:39; Sp 4:25; Sp 23:5; Mt 7:17; **t** Ps 119:25; Jes 38:21; **u** 2Sa 7:25; **v** Ps 145:19.

39 Doe mijn smaad voorbijgaan, waarvoor ik bang
ben geworden,[a]
Want uw rechterlijke beslissingen zijn goed.[b]
40 Zie! Ik heb verlangd naar uw
bevelen.[c]
Houd mij in uw rechtvaardigheid in het leven.[d]

ו [*Waw*]

41 En mogen uw liefderijke
goedheden tot mij komen,
o Jehovah,[e]
Uw redding overeenkomstig uw toezegging,[f]
42 Opdat ik degene die mij
smaadt, kan antwoorden
met een woord,[g]
Want ik heb vertrouwd op
uw woord.[h]
43 En neem het woord der
waarheid niet geheel en
al weg uit mijn mond,[i]
Want ik heb op uw eigen
rechterlijke beslissing gewacht.[j]
44 En ik wil uw wet voortdurend onderhouden,[k]
Tot onbepaalde tijd, ja,
voor eeuwig.[l]
45 En ik wil op een ruime plaats
wandelen,[m]
Want ik heb úw bevelen gezocht.[n]
46 Ik wil ook voor koningen over
uw vermaningen spreken,[o]
En ik zal niet beschaamd
worden.[p]
47 En ik zal mij verlustigen in
uw geboden,[q]
Die ik heb liefgehad.[r]
48 En ik zal mijn handpalmen
opheffen naar uw geboden, die ik heb liefgehad,[s]
En ik wil mij intens bezighouden met uw voorschriften.[t]

ז [*Za´jin*]

49 Gedenk het woord tot uw
knecht,[u]
Waarop gij mij hebt doen
wachten.[v]
50 Dit is mijn troost in mijn ellende,[w]
Want het is uw toezegging
die mij in het leven heeft
gehouden.[a]
51 Ja, de overmoedigen hebben
mij tot het uiterste
bespot.[b]
Van uw wet ben ik niet afgeweken.[c]
52 Ik heb gedacht aan uw rechterlijke beslissingen [die]
sedert onbepaalde tijd
[zijn], o Jehovah,[d]
En ik voel mij getroost.[e]
53 Ja, toorngloed heeft mij aangegrepen vanwege de goddelozen,[f]
Die uw wet verlaten.[g]
54 Uw voorschriften zijn mij tot
melodieën geworden[h]
In het huis van mijn inwonende vreemdelingschap.[i]
55 In de nacht heb ik aan uw
naam gedacht, o Jehovah,[j]
Opdat ik uw wet moge onderhouden.[k]
56 Zelfs dit is mij ten deel gevallen,
Omdat ik uw bevelen heb
opgevolgd.[l]

ח [*Chëth*]

57 Jehovah is mijn deel;[m]
Ik heb beloofd uw woorden
te onderhouden.[n]
58 Ik heb uw aangezicht vermurwd met heel [mijn]
hart.[o]
Betoon mij gunst naar uw
toezegging.[p]
59 Ik heb mijn wegen overdacht,[q]
Om mijn voeten te doen terugkeren tot uw vermaningen.[r]
60 Ik heb mij gehaast en heb
niet getalmd[s]
Om uw geboden te onderhouden.[t]
61 Ja, de koorden van de goddelozen hebben mij omgeven.[u]

PSALM 119

a Ps 39:8
b De 4:8
Ps 19:9
Ps 119:75
c Ps 19:8
Ps 119:15
d Ps 143:11
e Ps 51:1
Ps 85:7
Ps 90:14
Ps 106:4
Ps 119:76
f Ge 49:18
Ps 14:7
Lu 2:30
g Mt 4:4
Mt 10:19
h Ps 119:49
Ps 119:81
Ps 119:105
i Ps 50:16
Ps 71:18
Jes 59:21
j Nu 16:5
Ps 19:9
k Ps 19:7
Ps 119:1
Ps 119:142
l Ps 119:33
m Ps 31:8
Ps 118:5
n Ps 119:94
Ps 119:141
o 2Sa 12:7
Ps 93:5
Ps 119:168
Da 5:22
Mt 10:18
Han 26:2
p Mr 8:38
Ro 1:16
q Ps 112:1
r Job 23:12
Ps 119:174
Ro 7:22
s Ps 119:127
Pr 12:13
t Ps 119:23
Ps 119:71
u 2Sa 7:25
Ps 105:42
Ps 106:45
v Ps 71:14
w Ps 94:19
Ro 15:4

2e kolom

a Ps 119:25
b Ps 123:4
Sp 9:12
c Job 23:11
Ps 44:18
Ps 119:157
d Nu 16:5
De 1:35
De 4:3
Ps 36:6
Ps 105:5
e Ro 15:4
f Ezr 9:13
Ps 119:158
Ps 139:21
g Sp 28:4
h Ps 119:112
i Ge 47:9
Heb 11:13
j Ps 42:8
Ps 63:6
Jes 26:9
k Ps 119:34
l Ps 119:100

m Ps 16:5; Ps 73:26; Jer 10:16; **n** Ex 19:8; 2Kon 23:3; Ps 106:12; **o** Ex 32:11; 2Kr 34:27; Ps 51:17; **p** Ps 26:11; Ps 57:1; **q** Ps 119:101; Lu 15:18; 2Kor 13:5; Ef 5:15; **r** De 4:30; Ps 119:146; Jer 31:18; **s** Ex 7:20; 2Kr 29:3; Han 16:33; **t** Sp 7:2; **u** Ps 140:5; Jer 38:6.

Uw wet ben ik niet vergeten.[a]
62 Te middernacht sta ik op om
u te danken[b]
Voor uw rechtvaardige
rechterlijke beslissingen.[c]
63 Een medestander ben ik van
allen die u werkelijk vrezen,[d]
En van hen die uw bevelen
onderhouden.[e]
64 Uw liefderijke goedheid,
o Jehovah, heeft de aarde
vervuld.[f]
Leer mij úw voorschriften.[g]

ט [*Tēth*]

65 Gij hebt uw knecht inderdaad welgedaan,[h]
O Jehovah, naar uw woord.[i]
66 Leer mij de goedheid,[j] de verstandigheid[k] en de kennis
zelf,[l]
Want in uw geboden heb ik
geloof geoefend.[m]
67 Voordat ik in ellende verkeerde, zondigde ik per
abuis,[n]
Maar nu heb ik uw wóórd
onderhouden.[o]
68 Gij zijt goed en doet goed.[p]
Leer mij uw voorschriften.[q]
69 De overmoedigen hebben mij
met leugen besmeurd.[r]
Wat mij betreft, met heel
[mijn] hart zal ik uw bevelen opvolgen.[s]
70 Hun hart is ongevoelig geworden, net als vet.[t]
Ik voor mij heb mij verlustigd in úw wet.[u]
71 Het is goed voor mij dat ik in
ellende heb verkeerd,[v]
Opdat ik uw voorschriften
leer.[w]
72 De wet[x] van uw mond is goed
voor mij,[y]
Méér zelfs dan duizenden
stukken goud en zilver.[z]

י [*Jōdh*]

73 Uw eigen handen hebben mij
gemaakt, en ze hebben
mij voorts vastigheid verleend.[a]
Geef mij verstand, opdat ik
uw geboden moge leren.[b]

PSALM 119

a 1Sa 26:9
2Kr 29:2
b Ps 42:8
Han 16:25
c Ne 9:13
d Ps 16:3
Ps 142:7
Sp 13:20
Mal 3:16
e Ps 119:56
f Ps 33:5
Ps 104:13
g 1Kon 8:58
Ps 119:33
Ps 119:124
h Ge 39:3
1Sa 18:14
Ps 30:11
i Ps 119:25
j Tit 1:8
k 1Sa 25:33
Da 2:14
l 1Kon 3:9
2Kr 1:10
Ps 94:10
Da 2:21
Fil 1:9
m Ps 106:12
n Le 5:17
Ga 6:1
1Ti 1:13
o Ps 119:11
Heb 12:11
p Ps 86:5
Ps 106:1
Ps 107:1
Mr 10:18
q Ps 119:12
Jes 48:17
r Job 13:4
Ps 86:14
Ps 109:2
Ps 119:51
s Ps 19:8
Ps 119:40
t Ps 17:10
Jes 6:10
Han 28:27
u Ps 40:8
Ro 7:22
v 1Kor 11:32
Heb 5:8
Heb 12:10
w De 4:14
Ps 119:171
x De 17:19
y Ps 19:7
z Ps 19:10
Ps 119:127
Sp 3:15
Sp 8:10
a Job 10:8
Ps 100:3
Ps 138:8
Ps 139:14
b 1Kr 22:12
Job 32:8
Ps 119:35
Pr 12:13

2e kolom

a Ps 34:2
b Ps 119:42
Ps 119:147
c Ne 9:13
Ps 119:52
Ps 119:160
d De 32:4
Ps 89:33
Heb 12:11
e Ex 34:6
Ps 86:5
2Kor 1:3

74 Zij die u vrezen, zíj zien mij
en verheugen zich,[a]
Want ik heb op úw woord
gewacht.[b]
75 Ik weet heel goed, o Jehovah, dat uw rechterlijke
beslissingen rechtvaardigheid zijn[c]
En dat gij mij in getrouwheid hebt gekweld.[d]
76 Moge uw liefderijke goedheid
er alstublieft toe dienen
mij te vertroosten,[e]
Overeenkomstig uw toezegging aan uw knecht.[f]
77 Laten uw barmhartigheden
tot mij komen, opdat ik
mag blijven leven;[g]
Want uw wet is mijn lust.[h]
78 Dat de overmoedigen beschaamd worden, want
zonder reden hebben zij
mij misleid.[i]
Wat mij aangaat, ik houd
mij intens bezig met uw
bevelen.[j]
79 Dat zij die u vrezen, tot mij
terugkeren,[k]
Ook zij die uw vermaningen kennen.[l]
80 Laat mijn hart onberispelijk
blijken te zijn in uw voorschriften,[m]
Opdat ik niet beschaamd
word.[n]

כ [*Kaf*]

81 Naar uw redding heeft mijn
ziel gesmacht;[o]
Op uw woord heb ik gewacht.[p]
82 Mijn ogen hebben gesmacht
naar uw toezegging,[q]
Terwijl ik zeg: „Wanneer
zult gij mij troosten?”[r]
83 Want ik ben geworden als
een leren zak[s] in de rook.
Uw voorschriften ben ik
niet vergeten.[t]

f Ps 119:41; **g** Ps 51:1; Ps 103:13; Ps 119:116; Da 9:18; Lu 1:50; **h** Ps 1:2; Ro 7:22; **i** Ps 25:3; Ps 35:19; **j** Ps 19:8; Ps 119:45; **k** Ps 142:7; **l** Ps 99:7; Ps 119:2; **m** De 26:16; 1Kon 8:58; Ps 119:112; **n** Ge 3:7; Ps 25:2; Ps 119:6; 1Jo 2:28; **o** Ps 73:26; Ps 84:2; Mi 7:7; **p** Ps 119:74; Ps 119:114; **q** Ps 69:3; Ps 119:123; **r** Ps 86:17; Ps 102:2; Jes 51:3; Jes 66:13; 2Kor 1:3; **s** Ge 21:15; Ps 56:8; **t** De 4:40; Ezr 7:10; Ps 119:61; Ps 119:176.

84 Hoeveel zijn de dagen van
uw knecht?[a]
Wanneer zult gij het oor-
deel voltrekken aan hen
die mij vervolgen?[b]
85 De overmoedigen hebben
valkuilen gedolven om
mij te vangen,[c]
Zij die niet in overeenstem-
ming zijn met uw wet.[d]
86 Al uw geboden zijn louter
getrouwheid.[e]
Zonder reden hebben zij
mij vervolgd. O help mij.[f]
87 Weldra zouden zij mij op aar-
de hebben uitgeroeid;[g]
Maar ikzelf heb uw bevelen
niet verlaten.[h]
88 Houd mij naar uw liefderijke
goedheid in het leven,[i]
Opdat ik de vermaning van
uw mond moge onder-
houden.[j]

ל [*La'medh*]

89 Tot onbepaalde tijd, o Jeho-
vah,[k]
Staat uw woord vast in de
hemel.[l]
90 Uw getrouwheid is van ge-
slacht tot geslacht.[m]
Gij hebt de aarde gegrond,
opdat ze kan blijven
staan.[n]
91 Naar uw rechterlijke besli-
ssingen zijn ze [tot op] he-
den blijven staan,[o]
Want ze zijn alle uw knech-
ten.[p]
92 Indien uw wet mijn lust niet
was geweest,[q]
Dan zou ik in mijn ellende
zijn vergaan.[r]
93 Tot onbepaalde tijd zal ik uw
bevelen niet vergeten,[s]
Want daardoor hebt gij mij
in het leven gehouden.[t]
94 Ik ben de uwe. O red mij,[u]
Want ik heb úw bevelen ge-
zocht.[v]
95 Op mij hebben de goddelo-
zen gewacht, om mij te
verdelgen.[w]
Ten opzichte van uw ver-
maningen blijf ik mij op-
merkzaam betonen.[x]
96 Aan alle volmaaktheid heb
ik een einde gezien.[y]
Uw gebod is zeer veelom-
vattend.

מ [*Mem*]

97 Waarlijk, hoe lief heb ik uw
wet![a]
De gehele dag heeft ze mijn
intense belangstelling.[b]
98 Wijzer dan mijn vijanden
maakt uw gebod mij,[c]
Want tot onbepaalde tijd is
het van mij.[d]
99 Meer inzicht dan al mijn le-
raren heb ik gekregen,[e]
Omdat uw vermaningen
mijn intense belangstel-
ling hebben.[f]
100 Met meer verstand dan oudere
mannen gedraag ik mij,[g]
Omdat ik úw bevelen heb
opgevolgd.[h]
101 Van elk slecht pad heb ik
mijn voeten weerhouden,[i]
Om uw woord te kunnen
onderhouden.[j]
102 Van uw rechterlijke besli-
ssingen ben ik niet afge-
weken,[k]
Want gijzelf hebt mij on-
derricht.[l]
103 Hoe zacht voor mijn gehe-
melte zijn uw woorden
geweest,
Meer dan honing voor mijn
mond![m]
104 Dank zij uw bevelen gedraag
ik mij verstandig.[n]
Daarom heb ik elk leugen-
pad gehaat.[o]

נ [*Noen*]

105 Uw woord is een lamp voor
mijn voet,[p]
En een licht op mijn pad.[q]
106 Ik heb een beëdigde verkla-
ring afgelegd, en ik wil
die gestand doen,[r]
Om uw rechtvaardige rech-
terlijke beslissingen te
onderhouden.[s]

PSALM 119

a Job 7:7
Ps 39:4
Ps 89:47
b Ps 7:6
Lu 18:7
Opb 6:10
c Ps 7:15
Ps 35:7
Ps 119:78
Sp 16:27
Jer 18:20
d Ps 119:53
e De 11:27
f Ps 35:19
Ps 142:6
g 1Kon 3:14
h 1Sa 24:6
Ps 119:56
Ps 119:110
i Ps 6:4
Ps 119:159
j Ps 19:7
k Ps 119:152
l Ps 89:2
Jes 55:9
1Pe 1:25
m De 7:9
Ps 100:5
1Kor 1:9
1Pe 4:19
n Ps 93:1
Ps 104:5
Pr 1:4
o Ps 148:6
p Joz 10:13
Re 5:20
Ps 148:3
q Ps 119:70
Ps 119:77
Ps 119:143
r Sp 6:23
Mt 4:4
s Ps 19:8
Ps 119:56
t Le 18:5
De 30:16
Jo 6:63
Ro 10:5
u Joz 10:6
Ps 86:2
Jes 41:10
v Ps 119:15
Ps 119:168
w 1Sa 24:2
Ps 10:8
Ps 37:32
Mt 26:4
Han 23:21
x Ps 19:7
Ps 107:43
y 2Sa 14:25
2Sa 18:14

2e kolom

a Ps 40:8
b Ps 1:2
c De 4:6
Ps 19:7
Sp 2:6
Sp 10:8
d De 5:29
e Sp 21:16
Mt 11:25
Mt 13:11
Lu 2:46
2Ti 3:15
f Ps 19:7
Ps 119:79
g 1Sa 3:19
Job 32:4
Pr 4:13
Lu 2:47

h Ps 103:18; Ps 119:4; Ps 119:56; **i** Ps 18:23; Ps 119:59; Sp 1:15; Sp 10:23; Sp 16:17; 1Kor 9:25; Ga 5:23; 2Pe 1:6; **j** Sp 7:2; **k** 2Kr 7:17; Ps 18:22; **l** 1Kon 8:36; Ps 27:11; Ps 86:11; Jes 30:20; Jes 54:13; 1Jo 2:27; **m** Ps 19:10; Sp 8:11; Sp 24:13; **n** Ps 119:100; **o** Ps 97:10; Ps 101:3; Sp 8:13; Sp 13:5; Ro 12:9; **p** 1Sa 2:9; Ps 43:3; Sp 6:23; Jes 51:4; Ro 15:4; 2Ti 3:16; 2Pe 1:19; **q** Job 29:3; Ps 18:28; Ef 5:13; **r** 2Kr 15:14; Ne 10:29; Ps 66:13; Mt 5:33; **s** Le 18:5; Nu 16:5; De 1:35; De 7:12.

107 Ik ben ten zeerste gekweld.[a]
O Jehovah, houd mij in het
leven naar uw woord.[b]
108 Heb alstublieft een welgevallen in de vrijwillige gaven van mijn mond, o Jehovah,[c]
En leer mij úw rechterlijke beslissingen.[d]
109 Mijn ziel is voortdurend in mijn handpalm;[e]
Maar uw wet ben ik niet vergeten.[f]
110 De goddelozen hebben mij een valstrik gelegd,[g]
Maar van uw bevelen ben ik niet afgedwaald.[h]
111 Ik heb mij uw vermaningen tot onbepaalde tijd eigen gemaakt,[i]
Want ze zijn de uitbundige vreugde van mijn hart.[j]
112 Ik heb mijn hart geneigd om uw voorschriften te betrachten,[k]
Tot onbepaalde tijd, tot het einde toe.[l]

ס [*Sa´mekh*]

113 De halfslachtigen heb ik gehaat,[m]
Maar uw wet heb ik liefgehad.[n]
114 Gij zijt mijn schuilplaats en mijn schild.[o]
Op uw woord heb ik gewacht.[p]
115 Gaat weg van mij, GIJ boosdoeners,[q]
Opdat ik de geboden van mijn God moge nakomen.[r]
116 Steun mij naar uw toezegging, opdat ik blijf leven,[s]
En maak mij niet beschaamd wegens mijn hoop.[t]
117 Schraag mij, opdat ik gered word,[u]
En ik zal mijn blik voortdurend op uw voorschriften gericht houden.[v]
118 Gij hebt allen terzijde geworpen die van uw voorschriften afdwalen;[w]
Want hun bedriegerij is leugen.[x]

PSALM 119

a Ps 34:19
b Ps 119:88
Ps 143:11
c Nu 29:39
Ps 50:23
Ho 14:2
Heb 13:15
d De 4:5
De 33:10
Jes 48:17
e Re 12:3
1Sa 19:5
Job 13:14
f Ps 119:61
Ps 119:153
g Ps 140:5
Ps 141:9
Ps 142:3
h Ps 119:87
i Ps 119:129
2Pe 3:1
j Ps 19:8
Jer 15:16
k 1Kon 8:58
2Kr 19:3
Ps 105:45
l Ps 119:33
m 1Kon 18:21
2Kon 17:41
Opb 3:16
n Ps 40:8
Ps 119:97
o Ps 3:3
Ps 32:7
Ps 91:2
p Ps 119:81
Ps 130:5
q Ps 6:8
Ps 26:5
Ps 139:19
Mt 7:23
1Kor 15:33
r Ex 20:6
Le 26:3
Joz 24:15
s Ps 37:17
Ps 41:12
Jes 41:10
t Ps 25:2
Jes 45:17
Ro 5:5
Ro 10:11
1Pe 2:6
u Ps 17:5
Jes 41:13
v De 6:24
Joz 1:8
Ps 119:48
w 2Kon 17:15
1Kr 28:9
Ps 95:10
Klg 1:15
x Ps 78:36
Jer 8:5
Jer 14:14
Jer 23:26
Ef 4:14

2e kolom

a 1Sa 15:23
Sp 2:22
Sp 25:4
Jer 6:30
Ez 22:18
b Ps 93:5
Ps 119:2
c 2Sa 6:9
Ps 2:11
Hab 3:16
d Le 20:22
Ne 10:29

119 Als schuimslakken hebt gij alle goddelozen der aarde doen ophouden [te bestaan].[a]
Daarom heb ik uw vermaningen liefgehad.[b]
120 Uit angst voor u heeft mijn vlees een huiverig gevoel gehad;[c]
En wegens uw rechterlijke beslissingen ben ik bevreesd geweest.[d]

ע [*A´jin*]

121 Ik heb recht en rechtvaardigheid geoefend.[e]
O lever mij niet over aan hen die mij te kort doen![f]
122 Treed op als borg voor uw knecht ten goede.[g]
Mogen de overmoedigen mij niet te kort doen.[h]
123 Ja, mijn ogen hebben gesmacht naar uw redding[i]
En naar uw rechtvaardige woord.[j]
124 Doe met uw knecht overeenkomstig uw liefderijke goedheid,[k]
En leer mij úw voorschriften.[l]
125 Ik ben uw knecht.[m] Geef mij verstand,[n]
Opdat ik uw vermaningen moge kennen.[o]
126 Het is de tijd voor Jehovah om te handelen.[p]
Zij hebben uw wet verbroken.[q]
127 Daarom heb ik uw geboden liefgehad,[r]
Meer dan goud, ja, dan gelouterd goud.[s]
128 Daarom heb ik alle bevelen betreffende alle dingen als juist beschouwd;[t]
Elk leugenpad heb ik gehaat.[u]

e 1Sa 24:11; 2Sa 8:15; Mi 6:8; 2Kor 1:12; **f** Ps 37:33; 2Pe 2:9; **g** Ge 44:32; Job 17:3; Jes 38:14; Flm 19; **h** Ps 36:11; Ps 119:78; Ho 12:7; **i** Ps 69:3; Ps 143:7; **j** Ps 119:81; **k** Ps 69:16; Ps 103:11; Lu 18:13; **l** Ps 119:135; Ps 143:10; **m** Ps 116:16; Ro 6:22; **n** 2Kr 1:10; Ps 119:34; 2Ti 2:7; Jak 1:5; **o** Ps 19:7; **p** Ps 9:19; Ps 102:13; Jes 28:21; Jer 18:23; **q** Nu 15:31; Jes 24:5; Jes 33:8; Mt 24:12; 1Ti 1:9; **r** Ps 119:47; **s** Ps 19:10; Ps 119:72; Sp 3:14; Sp 8:11; Sp 16:16; **t** Ps 19:8; Ps 119:40; Sp 30:5; **u** Ps 119:104.

פ [*Pe'*]

129 Uw vermaningen zijn wonderbaar.[a]
Daarom heeft mijn ziel ze
in acht genomen.[b]
130 Ja, het ontvouwen van uw
woorden geeft licht,[c]
De onervarenen verstandig makend.[d]
131 Mijn mond heb ik wijd geopend om te kunnen hijgen,[e]
Want naar uw geboden heb
ik verlangd.[f]
132 Wend u tot mij en betoon mij
gunst,[g]
Overeenkomstig [uw] rechterlijke beslissing ten aanzien van hen die uw naam
liefhebben.[h]
133 Bevestig mijn eigen schreden in uw woord,[i]
En moge niets schadelijks
mij beheersen.[j]
134 Verlos mij van elke bedrieger der mensheid,[k]
En ik wil uw bevelen onderhouden.[l]
135 Doe uw eigen aangezicht
lichten over uw knecht,[m]
En leer mij uw voorschriften.[n]
136 Stromen water zijn uit mijn
ogen gevloeid[o]
Omdat men uw wet niet
heeft onderhouden.[p]

צ [*Tsa·dhē'*]

137 Gij zijt rechtvaardig, o Jehovah,[q]
En uw rechterlijke beslissingen zijn juist.[r]
138 Gij hebt uw vermaningen[s]
geboden in rechtvaardigheid
En in buitengewone getrouwheid.[t]
139 Mijn vurige ijver heeft een
eind aan mij gemaakt,[u]
Omdat mijn tegenstanders
uw woorden zijn vergeten.[v]
140 Uw woord is zeer gelouterd,[w]
En uw eigen knecht heeft
het lief.[x]
141 Ik ben onbetekenend en verachtelijk.[y]
Uw bevelen ben ik niet vergeten.[a]
142 Uw rechtvaardigheid is een
rechtvaardigheid tot onbepaalde tijd,[b]
En uw wet is waarheid.[c]
143 Niets dan benauwdheid en
moeilijkheden hebben
mij getroffen.[d]
Uw geboden waren mijn
lust.[e]
144 De rechtvaardigheid van uw
vermaningen duurt tot
onbepaalde tijd.[f]
Geef mij verstand, opdat ik
blijf leven.[g]

ק [*Qōf*]

145 Ik heb geroepen met [mijn]
gehele hart.[h] Antwoord
mij, o Jehovah.[i]
Uw voorschriften wil ik nakomen.[j]
146 Ik heb u aangeroepen. O red
mij![k]
En ik wil uw vermaningen
onderhouden.[l]
147 Ik ben vroeg in de morgenschemering opgestaan,[m]
opdat ik om hulp kan
schreeuwen.[n]
Op uw woorden heb ik gewacht.[o]
148 Mijn ogen zijn de nachtwaken vóór geweest,[p]
Om mij intens bezig te houden met uw woord.[q]
149 O hoor toch mijn stém, naar
uw liefderijke goedheid.[r]
O Jehovah, houd mij naar
uw rechterlijke beslissing in het leven.[s]
150 Degenen die een losbandig
gedrag[t] najagen, zijn naderbij gekomen;
Van uw wet zijn zij ver verwijderd geraakt.[u]
151 Gij zijt nabij, o Jehovah,[v]

PSALM 119

a Ps 93:5
b Ps 25:10
Ps 119:2
c Ps 119:105
Sp 6:23
2Kor 4:6
2Pe 1:19
d Ps 19:7
Sp 1:4
2Ti 3:15
e 1Pe 2:2
f Ps 42:1
Ps 119:48
g Ex 4:31
1Sa 1:11
2Sa 16:12
Jes 38:20
Jes 63:9
h Ps 72:19
Ps 106:4
Han 15:14
Heb 6:10
i Ps 18:30
Ps 119:67
j Ps 19:13
Ro 6:12
k Ez 22:7
l Ps 119:4
m Nu 6:25
Ps 4:6
n De 4:1
o 1Sa 15:11
Jer 9:18
Klg 3:48
2Pe 2:8
p Ps 119:53
Ez 9:4
Ez 22:26
Ho 4:6
Am 2:4
q De 32:4
Ezr 9:15
Ne 9:33
Jer 12:1
Da 9:7
r De 4:8
Ne 9:13
Ps 119:7
Opb 16:5
Opb 16:7
Opb 19:2
s Ps 119:144
t Ps 119:90
u 2Kon 10:16
Ps 69:9
Jo 2:17
v Jes 17:10
Jer 3:21
w 2Sa 22:31
Ps 12:6
Ps 18:30
Ps 119:160
Sp 30:5
Jo 17:17
x Ps 119:97
Ps 119:163
y Ps 22:6
Lu 17:10
Lu 18:13
1Pe 5:6

2e kolom

a Ps 119:93
b Ps 36:6
Jes 51:6
Da 9:24
c Ex 34:6
Ne 9:13
Ps 19:9
Ps 119:151
Ps 119:160
Jo 17:17

d Ps 18:4; Ps 88:3; Mr 14:34; **e** Ps 112:1; Ps 119:47; **f** Ps 93:5; Jer 44:23; **g** Ps 119:34; Ps 119:116; Sp 10:21; Da 12:10; **h** Klg 3:41; Mt 22:37; **i** Ps 61:1; **j** Ex 15:26; Le 26:46; Ps 119:8; **k** Ps 3:7; Mr 11:9; Opb 7:10; **l** Ps 93:5; Ps 119:22; **m** Job 3:9; **n** Ps 5:3; Ps 88:13; Mr 1:35; **o** Ps 130:5; **p** Ps 63:6; Lu 6:12; **q** Ps 119:11; **r** Ps 51:1; Ps 65:2; Jes 63:7; **s** Ps 25:9; Ps 119:156; **t** Le 18:17; Re 20:6; Ps 26:10; Sp 10:23; Sp 21:27; Ga 5:19; 2Pe 2:2; Ju 4; **u** Le 20:14; Sp 24:9; Jer 9:13; Ro 1:32; **v** De 4:7; Ps 46:1; Ps 145:18.

En al uw geboden zijn waar-
heid.[a]
152 Lang geleden heb ik enkele
van uw vermaningen ge-
kend,[b]
Want tot onbepaalde tijd
hebt gij ze gegrond.[c]

ר [*Rēsj*]

153 O zie mijn ellende, en verlos
mij;[d]
Want uw wet ben ik niet
vergeten.[e]
154 O voer toch mijn rechtsge-
ding en doe mij vrijuit
gaan;[f]
Houd mij in het leven in
overeenstemming met
uw toezegging.[g]
155 Redding is ver van de godde-
lozen,[h]
Want uw voorschriften heb-
ben zij niet gezocht.[i]
156 Vele zijn uw barmhartighe-
den, o Jehovah.[j]
Naar uw rechterlijke be-
slissingen, o houd mij in
het leven.[k]
157 Mijn vervolgers en mijn te-
genstanders zijn vele.[l]
Van uw vermaningen ben
ik niet afgeweken.[m]
158 Ik heb hen gezien die verra-
derlijk handelen,[n]
En ik voel werkelijk een
walging, want zij hebben
úw woord niet onderhou-
den.[o]
159 O zie dat ik úw bevelen heb
liefgehad.[p]
O Jehovah, houd mij naar
uw liefderijke goedheid
in het leven.[q]
160 De gehele inhoud van uw
woord is waarheid,[r]
En elke rechtvaardige rech-
terlijke beslissing van u
duurt tot onbepaalde tijd.[s]

ש [*Sin* of *Sjin*]

161 Vorsten zelf hebben mij zon-
der reden vervolgd,[t]
Maar mijn hart is voor
úw woorden beducht ge-
weest.[u]
162 Ik heb uitbundige vreugde
over uw woord,[v]

PSALM 119

a Ne 9:13
Ps 19:9
Ps 119:142
Jo 17:17
1Pe 1:22
b Ps 93:5
c Ps 119:144
Pr 3:14
d Ps 6:4
Ps 9:13
Ps 140:1
e Ps 119:109
Ho 4:6
f Re 6:31
1Sa 24:15
Ps 35:1
Ps 43:1
Sp 22:23
Sp 23:11
Jer 50:34
Klg 3:59
Mi 7:9
g Heb 10:39
h Ps 73:27
Sp 15:29
i 1Kon 8:58
2Kon 17:15
j 1Kr 21:13
Ps 86:15
Jes 55:7
2Kor 1:3
Jak 5:11
k Ps 119:149
l Ps 3:1
Ps 25:19
Ps 56:2
Mt 24:9
m Ps 19:7
Ps 44:18
Ps 119:51
1Kor 15:58
n Ex 21:8
Sp 2:22
Sp 11:6
Ze 3:4
o Ps 139:21
Ez 9:4
p Ps 119:40
Ps 119:69
q Ps 6:4
Ps 119:88
Klg 3:22
r 2Sa 7:28
1Kon 17:24
Ps 12:6
Ps 119:140
Sp 30:5
Jo 17:17
s Ps 119:75
t 1Sa 24:11
1Sa 26:18
Ps 119:23
Jo 15:25
u Ex 9:20
2Kon 22:19
Jes 66:2
v Ps 40:16
Jes 61:10
Jer 15:16

2e kolom

a 1Sa 30:16
Jes 9:3
b Ps 119:104
Sp 6:19
Am 5:15
Ro 12:9
c Ps 101:7
Ps 119:29
Ef 4:25
d Ps 1:2
e Ps 55:17
Ps 119:62

Net zoals iemand die veel
buit vindt.[a]
163 Leugen heb ik gehaat,[b] en
ik blijf ze werkelijk ver-
foeien.[c]
Uw wet heb ik liefgehad.[d]
164 Zevenmaal per dag heb ik
uw lof gezongen[e]
Om uw rechtvaardige rech-
terlijke beslissingen.[f]
165 Overvloedige vrede behoort
hun toe die uw wet lief-
hebben,[g]
En voor hen is er geen struik-
elblok.[h]
166 Ik heb op uw redding ge-
hoopt, o Jehovah,[i]
En naar úw geboden heb ik
gedaan.[j]
167 Mijn ziel heeft uw vermanin-
gen onderhouden,[k]
En ik heb ze buitengewoon
lief.[l]
168 Ik heb uw bevelen en uw
vermaningen onderhou-
den,[m]
Want al mijn wegen zijn
vóór u.[n]

ת [*Taw*]

169 Moge mijn smekende geroep
dicht voor uw aangezicht
komen, o Jehovah.[o]
Naar uw woord, o geef mij
verstand.[p]
170 Moge mijn verzoek om gunst
voor uw aangezicht ko-
men.[q]
Naar uw toezegging, o be-
vrijd mij.[r]
171 Mogen mijn lippen lof doen
opwellen,[s]
Want gij leert mij uw voor-
schriften.[t]
172 Moge mijn tong uw woord
bezingen,[u]
Want al uw geboden zijn
rechtvaardigheid.[v]
173 Moge uw hand dienen om
mij te helpen,[w]

---

f Ps 97:8; Opb 19:2; **g** Ps 1:3; Sp 3:1; Jes 32:17; Jes 48:18; 1Kor 14:33; **h** Jes 57:14; Mt 13:21; Ro 14:13; 1Pe 2:6; **i** Ge 49:18; Ps 130:7; **j** De 4:2; Ps 19:8; **k** Ps 19:7; Ps 25:10; Ps 99:7; **l** Ps 1:2; Ps 40:8; Ro 7:22; **m** Ps 119:8; Ps 119:93; **n** Ps 11:5; Ps 139:3; Sp 5:21; Sp 15:11; Heb 4:13; **o** Ps 18:6; **p** 1Kr 22:12; 2Kr 1:10; Sp 2:3; Jak 1:5; **q** Ps 55:1; **r** 2Sa 7:28; Ps 119:41; **s** Ps 63:5; Ps 71:17; Ps 145:7; Jo 4:14; **t** De 6:1; **u** Ps 40:9; Ps 119:11; **v** Ps 119:86; **w** Ps 60:5.

Want uw bevelen heb ik verkozen.[a]
174 Ik heb verlangd naar uw redding, o Jehovah,[b]
En uw wet is mijn lust.[c]
175 Moge mijn ziel in leven blijven en u blijven loven,[d]
En mogen úw rechterlijke beslissingen mij helpen.[e]
176 Ik heb rondgedoold als een verloren schaap.[f] O zoek uw knecht,[g]
Want uw geboden ben ik niet vergeten.[h]

Een lied der opgangen.

120 Tot Jehovah riep ik in mijn benauwdheid,[i]
En hij antwoordde mij toen.[j]
2 O Jehovah, bevrijd mijn ziel toch van leugenlippen,[k]
Van de bedrieglijke tong.[l]
3 Wat zal men u geven, en wat zal men u toevoegen,
O gij bedrieglijke tong?[m]
4 Gescherpte pijlen van een sterke man,[n]
Met brandende kolen van de bremstruiken.[o]
5 Wee mij, want ik heb als vreemdeling vertoefd in Mẹsech![p]
Ik heb verwijld bij de tenten van Kẹdar.[q]
6 Te lang heeft mijn ziel verwijld[r]
Bij hen die vrede haten.[s]
7 Ik ben voor vrede;[t] maar als ik spreek,
Zijn zíj voor oorlog.[u]

Een lied voor de opgangen.

121 Ik zal mijn ogen opheffen naar de bergen.[v]
Vanwaar zal mijn hulp komen?[w]
2 Mijn hulp [komt] van Jehovah,[x]
De Maker van hemel en aarde.[y]
3 Hij kan onmogelijk toelaten dat uw voet wankelt.[z]
Degene die u behoedt, kan onmogelijk slaperig zijn.[a]
4 Zie! Hij zal niet slaperig zijn, noch in slaap vallen,[b]
Hij die Ịsraël behoedt.[c]
5 Jehovah behoedt u.[a]
Jehovah is uw schaduw[b] aan uw rechterhand.[c]
6 Overdag zal de zón u niet steken,[d]
Noch de maan bij nacht.[e]
7 Jehovah zelf zal u behoeden voor alle rampspoed.[f]
Hij zal uw ziel behoeden.[g]
8 Jehovah zelf zal uw uitgaan en uw ingaan behoeden,[h]
Van nu aan en tot onbepaalde tijd.[i]

Een lied der opgangen. Van Dạvid.

122 Ik verheugde mij toen men tot mij zei:[j]
„Laten wij naar het huis van Jehovah[k] gaan.”[l]
2 Onze voeten bleken te staan[m]
Binnen uw poorten, o Jerụzalem.[n]
3 Jerụzalem is gebouwd als een stad[o]
Die in eenheid is samengevoegd,[p]
4 Waarheen de stammen zijn opgegaan,[q]
De stammen van Jah,[r]
Als een vermaning voor Ịsraël,[s]
Om de naam van Jehovah dank te brengen.[t]
5 Want daar hebben de tronen voor het gericht gestaan,[u]
Tronen voor het huis van Dạvid.[v]
6 Vraagt om de vrede voor Jerụzalem.[w]
Zij die u liefhebben, [o stad,] zullen vrij van zorgen zijn.[x]
7 Moge er bestendig vrede binnen uw voormuur zijn,[y]

PSALM 119
a De 30:19 Joz 24:15 Joz 24:22 Ps 119:15 Sp 1:29 Lu 10:42
b Ge 49:18 2Sa 23:5 Ps 119:81 Opb 7:10
c Ps 1:2 Ps 119:16
d Ps 9:14 Jes 38:19
e De 4:1 Ps 119:75
f Ps 95:7 Jes 53:6 Ez 34:6 Mt 10:6 Lu 15:4 1Pe 2:25
g 2Kr 32:16
h Le 27:34 Ps 119:60 Pr 12:13 Ho 4:6

PSALM 120
i Ps 18:6 Ps 116:4
j Ps 50:15 Ps 107:13 Jon 2:2
k Ps 35:11 Ps 109:2 Mt 26:59 Ef 4:29
l Ps 52:2 Ps 119:118 Ef 4:14
m Ps 52:4 Sp 12:22 Jak 3:6
n Ps 7:13 Ps 59:7 Ps 64:3 Sp 12:18
o Ps 140:10 Sp 16:27
p Ge 10:2 Ez 27:13
q Hgl 1:5 Jer 49:28
r Heb 11:9
s Ps 57:4 Ez 2:6 Mt 10:16
t Ps 34:14 Mt 5:9 Heb 12:14 1Pe 3:11
u 1Sa 24:11 1Sa 26:2 Ps 35:20

PSALM 121
v Ps 125:2
w Ps 124:8 Ps 146:5 Ho 13:9
x 1Kon 8:45 Ps 3:4 Ps 46:1 Jes 41:13 Jer 20:11 Da 6:10 Heb 13:6

---

y Ge 1:1; Ps 8:3; Ps 115:15; Ps 124:8; Jes 40:26; Han 17:24; Opb 4:11; **z** 1Sa 2:9; Ps 91:12; Sp 3:26; Lu 1:79; **a** Sp 2:8; 1Pe 1:5; **b** Jes 27:3; Jes 40:28; **c** Ps 127:1; **2e kolom a** Ex 15:2; Nu 23:21; **b** Ps 91:1; Jes 4:5; Jes 25:4; **c** Ps 16:8; Ps 73:23; Ps 109:31; **d** Ps 91:6; Jes 49:10; Opb 7:16; **e** Job 31:26; Ps 91:5; **f** Ps 91:10; Sp 12:21; **g** Ps 34:22; Ps 41:2; Ps 97:10; Ps 145:20; **h** De 28:6; 2Sa 5:2; **i** Ps 113:2; Ps 115:18; **PSALM 122 j** Ps 42:4; Ps 55:14; Ps 106:5; **k** Ps 27:4; **l** 2Sa 6:15; Ps 84:10; Mi 4:2; **m** Ps 84:7; **n** 2Kr 6:6; Ps 87:2; Ps 100:4; **o** 2Sa 5:9; Ps 132:13; **p** Ps 48:2; **q** Ex 23:17; Ps 78:68; Jes 2:3; **r** De 12:5; **s** Ex 16:34; Ps 19:7; **t** Ps 107:1; **u** De 17:8; 2Kr 19:8; **v** 2Sa 7:16; 2Sa 8:18; 1Kon 10:18; 1Kr 29:23; Mt 19:28; **w** 2Sa 19:30; Ps 51:18; **x** Ge 12:3; Nu 24:9; **y** Ps 48:13.

Onbezorgdheid binnen uw
woontorens.[a]
8 Ter wille van mijn broeders en
mijn metgezellen wil ik nu
spreken:[b]
„Moge er vrede in u zijn.”[c]
9 Ter wille van het huis van Je-
hovah, onze God,[d]
Wil ik het goede voor u blij-
ven zoeken.[e]

Een lied der opgangen.

123 Tot u heb ik mijn ogen
opgeheven,[f]
O Gij die in de hemel
woont.[g]
2 Zie! Zoals de ogen van knech-
ten zijn op de hand van
hun meester,[h]
Zoals de ogen van een
dienstmaagd zijn op de
hand van haar meesteres,[i]
Zo zijn onze ogen [gericht] op
Jehovah, onze God,[j]
Totdat hij ons gunst be-
toont.[k]
3 Betoon ons gunst, o Jehovah,
betoon ons gunst;[l]
Want wij zijn tot over-
vloeiens toe verzadigd van
verachting.[m]
4 Overvloedig is onze ziel verza-
digd van de spot van hen
die onbezorgd zijn,[n]
Van de verachting van de
zijde der arroganten.[o]

Een lied der opgangen. Van David.

124 „Had Jehovah niet bewe-
zen vóór ons te zijn”,[p]
Zegge nu Israël,[q]
2 „Had Jehovah niet bewezen
vóór ons te zijn,[r]
Toen mensen tegen ons op-
stonden,[s]
3 Dan zouden zij ons zelfs le-
vend hebben verzwolgen,[t]
Toen hun toorn tegen ons
ontbrandde.[u]
4 Dan zouden de wateren zelf
ons hebben weggespoeld,[v]
De stroom zelf zou over onze
ziel zijn heen gegaan.[w]
5 Dan zouden over onze ziel zijn
heen gegaan
De wateren van overmoed.[x]
6 Gezegend zij Jehovah, die ons
niet
Ten prooi gaf aan hun tan-
den.[a]
7 Onze ziel is als een vogel die
ontsnapt is[b]
Uit het klapnet van voge-
laars.[c]
Het klapnet is gebroken,[d]
En wíj zijn ontsnapt.[e]
8 Onze hulp is in de naam van
Jehovah,[f]
De Maker van hemel en aar-
de.”[g]

Een lied der opgangen.

125 Zij die op Jehovah ver-
trouwen,[h]
Zijn als de berg Sion,[i]
die niet aan het wan-
kelen kan worden ge-
bracht, maar zelfs tot
onbepaalde tijd blijft.[j]
2 Jeruzalem — zoals er bergen
rondom haar zijn,[k]
Zo is Jehovah rondom zijn
volk,[l]
Van nu aan en tot onbepaal-
de tijd.[m]
3 Want de scepter der goddeloos-
heid zal niet blijven rus-
ten[n] op het lot der recht-
vaardigen,
Opdat de rechtvaardigen hun
hand niet uitsteken naar
enig onrecht.[o]
4 O doe toch goed, o Jehovah,
aan de goeden,[p]
Ja, aan degenen die oprecht
zijn in hun hart.[q]
5 Wat hen betreft die afwijken
op hun kromme wegen,[r]
Jehovah zal hen doen weg-
gaan met de beoefenaars
van wat schadelijk is.[s]
Er zal vrede zijn over Israël.[t]

PSALM 122

a Ps 48:12
b Ps 16:3
c 1Kr 12:18 Ps 122:6
d 1Kon 8:6 1Kr 29:3 Ps 26:8 Ps 69:9
e Ps 102:14 Ps 137:5

PSALM 123

f Ps 25:15 Ps 121:1 Ps 141:8 Lu 18:13
g Ps 2:4 Ps 11:4 Ps 115:3 Mt 6:9
h Ne 2:3
i Ge 16:3
j Ge 49:18 Ps 119:82 Ps 119:123 Ps 130:6
k Klg 3:25 Mi 7:7
l Ps 56:1 Ps 57:1 Ps 69:16
m Ne 4:4 Ps 44:13 Ps 89:51
n Ps 73:12 Ps 119:51 Jer 48:11
o Ps 73:6 Jer 48:29 1Kor 4:13

PSALM 124

p Ps 46:7 Ro 8:31 Heb 13:6
q Ps 129:1
r Ps 54:4 Ps 118:6
s Ps 3:1 Ps 22:16 Ps 37:32
t 2Kr 20:2 Es 3:6 Ps 27:2 Jer 51:34
u Ps 56:1 Ps 76:10 Sp 1:12
v Ps 18:4 Opb 17:15
w Ps 42:7
x Sp 21:24

2e kolom

a Ex 15:9 Re 5:30 1Sa 26:20 Ps 118:13
b 1Sa 23:26 2Sa 17:22
c Sp 6:5 Jer 5:26
d Ps 25:15; e Ps 91:3; f Sp 18:10; g Ge 1:1; Ps 121:2; Ps 134:3; Han 4:24; **PSALM 125** h 1Kr 5:20; Ps 33:21; Ps 118:8; Sp 3:5; Jer 17:7; i Ps 48:2; Ps 132:14; Mi 4:2; Opb 14:1; j 1Kon 8:13; k 1Kon 11:7; Han 1:12; l De 33:27; Ps 34:7; Ps 46:11; Jes 4:5; Jes 31:5; Za 2:5; m Ezr 3:11; n Sp 22:8; Jes 10:5; Jes 14:5; o Pr 7:7; p Job 34:11; Ps 51:18; Ps 73:1; Heb 6:10; q Ps 32:11; Ps 36:10; Ps 97:11; Jo 1:47; r 1Kr 10:13; Ps 40:4; Ps 101:3; Sp 2:15; Jes 59:8; s Ps 53:5; t Ps 128:6; Ez 37:26; Ga 6:16.

Een lied der opgangen.

126 Toen Jehovah de gevangenen van Sion liet terugkeren,[a]
Werden wij als degenen die droomden.[b]
2 In die tijd werd onze mond vervuld met lachen,[c]
En onze tong met vreugdegeroep.[d]
In die tijd ging men onder de natiën zeggen:[e]
„Jehovah heeft iets groots gedaan door wat hij met hen heeft gedaan.”[f]
3 Jehovah heeft iets groots gedaan door wat hij met ons heeft gedaan.[g]
Wij zijn verheugd geworden.[h]
4 Doe toch terugkeren, o Jehovah, ons gezelschap van gevangenen,[i]
Als stroombeddingen in de Negeb.[j]
5 Wie met tranen zaaien,[k]
Zullen zelfs met vreugdegeroep oogsten.[l]
6 Wie zonder mankeren heengaat, al is het wenend,[m]
Terwijl hij een zak vol zaad bij zich draagt,[n]
Zal zonder mankeren met vreugdegeroep terugkomen,[o]
Terwijl hij zijn schoven draagt.[p]

Een lied der opgangen.
Van Salomo.

127 Als Jehovah zelf het huis niet bouwt,[q]
Is het tevergeefs dat de bouwers ervan er hard aan hebben gewerkt.[r]
Als Jehovah zelf de stad niet bewaakt,[s]
Is het tevergeefs dat de wachter heeft gewaakt.[t]
2 Het is tevergeefs dat gijlieden vroeg opstaat,[u]
Dat GIJ laat neerzit,[v]
Dat GIJ met smarten voedsel eet.[w]
Evenzo geeft hij zelfs zijn geliefde slaap.[x]
3 Ziet! Zonen zijn een erfdeel van Jehovah;[y]
De vrucht van de buik is een beloning.[a]
4 Als pijlen in de hand van een sterke man,[b]
Zo zijn de zonen der jeugd.[c]
5 Gelukkig is de fysiek sterke man die zijn pijlkoker ermee heeft gevuld.[d]
Zij zullen niet beschaamd worden,[e]
Want zij zullen met vijanden spreken in de poort.

Een lied der opgangen.

128 Gelukkig is ieder die Jehovah vreest,[f]
Die zijn wegen bewandelt.[g]
2 Want gij zult de moeizame arbeid van uw eigen handen eten.[h]
Gelukkig zult gij zijn en het zal u welgaan.[i]
3 Uw vrouw zal zijn als een vruchtdragende wijnstok[j]
In de binnenste vertrekken van uw huis.
Uw zonen zullen zijn als olijfboomstekken[k] rondom uw tafel.
4 Zie! Zo zal de fysiek sterke man gezegend worden[l]
Die Jehovah vreest.[m]
5 Jehovah zal u zegenen vanuit Sion.[n]
Zie ook het goede van Jeruzalem al de dagen van uw leven,[o]
6 En zie de zonen van uw zonen.[p]
Moge er vrede zijn over Israël.[q]

Een lied der opgangen.

129 „Lang genoeg hebben zij blijk gegeven van vijandschap jegens mij vanaf mijn jeugd”,[r]
Zegge nu Israël,[s]

PSALM 126
a Ezr 1:3; Ps 53:6; Ps 85:1; Ho 6:11
b Job 9:16; Han 12:9
c Ps 14:7; Jes 49:13; Jer 31:12
d Ezr 3:11; Ps 106:47; Jer 33:11
e Ro 15:10; Opb 15:4
f Nu 23:23; Joz 2:9; Ne 6:16
g Ezr 7:28; Ps 18:50; Ps 68:7; Jes 11:11; Jes 61:6; Za 8:23; Mt 24:31; Opb 11:11
h Ps 14:7
i Ps 85:4
j Jes 41:18
k Ps 137:1; Jer 31:9
l Mt 5:4; Jo 16:20
m Jer 50:4
n Ga 6:7
o Ps 30:5; Jes 61:3
p Jes 9:3

PSALM 127
q 2Sa 7:11; Sp 3:6; Mt 6:10; Heb 3:2; Jak 4:15
r Sp 10:22; 1Kor 3:9
s Re 5:8; Ps 121:5; Jes 27:3; Za 2:5
t Sp 16:3; Jes 62:6; Jer 51:12; Ez 33:2
u Ps 39:6
v Ru 2:7
w Ge 3:17
x Ps 3:5; Ps 4:8; Pr 5:12; Jer 31:26
y Ge 33:5; Ge 48:4; 1Sa 2:21; 1Kr 28:5

2e kolom
a Ge 30:2; Ge 41:52; Le 26:9; De 28:4; Joz 24:3; Joz 24:4; Ps 128:3; Jes 8:18
b Jer 50:9
c Sp 17:6; Sp 31:28
d Ge 50:23; Job 1:2; Job 42:13
e Sp 27:11

PSALM 128 f Ps 103:17; Ps 112:1; Ps 115:13; Ps 147:11; Lu 1:48; Heb 5:7; g Ge 6:9; Ps 81:13; Ps 119:1; Mi 6:8; Lu 1:6; Han 9:31; 1Th 4:1; h Ge 3:19; De 28:4; Jes 3:10; i Pr 5:18; Jes 65:22; j Ex 23:26; Ps 127:3; k Ps 52:8; Ps 144:12; Ho 14:6; Ro 11:24; l Ps 40:4; Ps 127:5; m Ps 15:4; Ps 115:13; Pr 8:12; n Ps 20:2; Ps 134:3; Mi 4:2; o Ps 122:6; Jes 33:20; p Ge 50:23; Job 42:16; q Ps 125:5; Jes 66:12; Ga 6:16; **PSALM 129** r Ex 5:9; 1Sa 13:19; s Ps 124:1.

2 „Lang genoeg hebben zij blijk
gegeven van vijandschap
jegens mij vanaf mijn
jeugd;[a]
Toch hebben zij mij niet
overmeesterd.[b]
3 Ploegers hebben zelfs op mijn
rug geploegd;[c]
Zij hebben hun voren lang
getrokken.”
4 Jehovah is rechtvaardig.[d]
Hij heeft de touwen der god-
delozen stukgesneden.[e]
5 Zij zullen beschaamd worden
en zich terugtrekken,[f]
Allen die Sion haten.[g]
6 Zij zullen worden als groen
gras op de daken,[h]
Dat voordat men het heeft
uitgetrokken, verdord is,[i]
7 Waarmee de oogster zijn eigen
hand nog niet eens heeft
gevuld,[j]
Noch de schovenbinder zijn
eigen boezem.
8 Noch hebben de voorbijgan-
gers gezegd:
„De zegen van Jehovah zij
op U.[k]
Wij hebben U gezegend in de
naam van Jehovah.”[l]

Een lied der opgangen.

130 Uit de diepten heb ik u
aangeroepen, o Jeho-
vah.[m]
2 O Jehovah, hoor toch mijn
stem.[n]
Mogen uw oren opmerkzaam
blijken te zijn ten opzichte
van de stem van mijn sme-
kingen.[o]
3 Indien gij op dwalingen zoudt
letten,[p] o Jah,
O Jehovah, wie zou stand
kunnen houden?[q]
4 Want bij u is de [ware] vergif-
fenis,[r]
Opdat gij wordt gevreesd.[s]
5 Ik heb gehoopt, o Jehovah,
mijn ziel heeft gehoopt,[t]
En op zijn woord heb ik ge-
wacht.[u]
6 Mijn ziel [heeft gewacht] op
Jehovah,[v]
Meer dan wachters op de
morgen,[w]
Die uitzien naar de morgen.[a]
7 Dat Israël blijve wachten op
Jehovah.[b]
Want er is liefderijke goed-
heid bij Jehovah,[c]
En in overvloedige mate is
er verlossing bij hem.[d]
8 En hijzelf zal Israël verlossen
van al zijn dwalingen.[e]

Een lied der opgangen. Van David.

131 O Jehovah, mijn hart is
niet hoogmoedig ge-
weest,[f]
En mijn ogen zijn niet
hovaardig geweest;[g]
Ook heb ik niet gewan-
deld in dingen die te
groot,[h]
Noch in dingen die te
wonderbaar voor mij
zijn.[i]
2 Waarlijk, ik heb mijn ziel tot
kalmte en rust gebracht,[j]
Zoals een gespeend kind bij
zijn moeder.[k]
Mijn ziel is als een gespeend
kind bij mij.[l]
3 Dat Israël op Jehovah wachte,[m]
Van nu aan en tot onbepaal-
de tijd.[n]

Een lied der opgangen.

132 Gedenk, o Jehovah, be-
treffende David[o]
Al zijn vernederingen;[p]
2 Hoe hij Jehovah heeft gezwo-
ren,[q]
Hoe hij de Machtige[r] van
Jakob een gelofte heeft
gedaan:[s]
3 „Ik wil de tent van mijn huis
niet binnengaan.[t]
Ik wil de divan van mijn
prachtige legerstede niet
beklimmen,[u]

PSALM 129
a Klg 1:3; Ez 23:3; Ho 11:1
b Ps 118:13; Ps 125:3; Jo 16:33
c Ps 66:12; Ps 141:7; Jes 51:23
d Ezr 9:15; Ne 9:33; Klg 1:18; Da 9:7
e Ps 124:7; Ps 140:5
f Ne 6:16; Es 6:13; Es 9:5; Jes 37:29; Za 12:3
g Ps 83:4; Ps 137:7
h 2Kon 19:26; Ne 4:4; Ps 37:2; Ps 92:7; Jes 37:27; Jer 17:6
i Mt 13:6
j Jes 17:11; Ho 8:7; Ga 6:8
k Ru 2:4
l Ps 118:26

PSALM 130
m Ps 18:5; Ps 25:17; Ps 40:2; Ps 71:20; Klg 3:55; Jon 2:2; Heb 5:7
n Ps 4:1; Ps 65:2
o 2Kr 6:40; Ps 17:1; Ps 18:6; Ps 34:15
p Ezr 9:6; Ne 9:2; Ps 38:4; Ps 41:4; Ps 51:4; Ro 3:23
q Job 9:2; Job 10:14; Ps 103:14; Ps 143:2; Jes 55:7; Da 9:18; Ro 3:20; Tit 3:5; Jak 3:2
r Ex 34:7; Ps 25:11; Ro 4:7
s 1Kon 8:40; Ps 2:11; Jer 33:9; Han 9:31
t Ro 8:24; Heb 6:18
u Ge 49:18; Ps 27:14; Ps 33:20; Ps 40:1; Jes 8:17; Jes 26:8; Lu 2:25
v Ps 63:6; Mi 7:7
w Ps 119:147; Jes 21:8

2e kolom **a** Ps 134:1; **b** Ps 115:9; Ps 131:3; **c** Ps 86:5; Ro 5:20; **d** Ef 1:7; 1Ti 4:10; **e** Ps 103:4; Tit 2:14; **PSALM 131** **f** De 17:20; Jes 9:9; Da 5:20; 1Pe 5:5; **g** 1Sa 18:23; Ps 138:6; Sp 6:17; **h** Ps 78:70; Jer 45:5; Am 7:14; Ro 12:16; **i** Job 42:3; Ps 139:6; **j** 1Sa 30:6; Ps 42:5; Ps 62:1; Jes 30:15; Klg 3:26; **k** Mt 23:37; **l** Mt 18:3; 1Kor 14:20; **m** Ps 115:9; Ps 130:7; Jer 17:7; Mi 7:7; **n** Ps 115:18; Jes 26:4; **PSALM 132** **o** Ps 78:70; Ps 89:3; **p** 1Sa 20:1; Ps 66:12; Jes 57:15; **q** Ps 56:12; Ps 65:1; **r** Ge 49:24; **s** 2Sa 7:3; Ps 22:25; Ps 46:11; Ps 61:8; Ps 146:5; **t** 2Sa 5:11; 2Sa 20:3; **u** Ps 6:6.

4 Ik wil mijn ogen geen slaap
gunnen,[a]
Mijn stralende ogen geen
sluimer,[b]
5 Totdat ik een plaats vind voor
Jehovah,[c]
Een grootse tabernakel voor
de Machtige van Jakob."[d]
6 Zie! Wij hebben ervan ge-
hoord in Efratha,[e]
Wij hebben het gevonden in
de velden van het woud.[f]
7 Laten wij zijn grootse taber-
nakel binnengaan;[g]
Laten wij ons neerbuigen
voor zijn voetbank.[h]
8 Sta toch op, o Jehovah, naar
uw rustplaats,[i]
Gij en de Ark[j] van uw sterk-
te.[k]
9 Laten uw priesters zelf be-
kleed worden met recht-
vaardigheid,[l]
En laten uw eigen loyalen
een vreugdegeroep aan-
heffen.[m]
10 Wijs wegens David, uw
knecht,[n]
Het aangezicht van uw ge-
zalfde niet af.[o]
11 Jehovah heeft aan David ge-
zworen,[p]
Waarlijk, hij zal er niet op
terugkomen:[q]
„Van de vrucht van uw buik[r]
Zal ik op uw troon zetten.[s]
12 Indien uw zonen mijn verbond
zullen onderhouden,[t]
En mijn vermaningen, die ik
hun zal leren,[u]
Zullen ook hun zonen voor
altijd[v]
Op uw troon zitten."[w]
13 Want Jehovah heeft Sion uit-
gekozen;[x]
Hij heeft ernaar verlangd als
een woning voor zichzelf:[y]
14 „Dit is mijn rustplaats voor al-
tijd;[z]
Hier zal ik wonen, want ik
heb ernaar verlangd.[a]
15 Zijn mondvoorraad zal ik zon-
der mankeren zegenen.[b]
Zijn armen zal ik met brood
verzadigen.[c]
16 En zijn priesters zal ik bekle-
den met redding;[d]
En zijn loyalen zullen zonder
mankeren een vreugdege-
roep aanheffen.
17 Daar zal ik de hoorn van Da-
vid doen groeien.[a]
Ik heb een lamp in orde ge-
bracht voor mijn gezalfde.[b]
18 Zijn vijanden zal ik met
schaamte bekleden;[c]
Maar op hem zal zijn dia-
deem[d] bloeien."[e]

Een lied der opgangen. Van David.

133 Zie! Hoe goed en hoe
aangenaam is het
Als broeders in eenheid
te zamen wonen![f]
2 Het is als de goede olie op het
hoofd,[g]
Die afvloeit op de baard,
Aärons baard,[h]
Die afvloeit op de boord van
zijn klederen.[i]
3 Het is als de dauw[j] van de
Hermon,[k]
Die neerdaalt op de bergen
van Sion.[l]
Want daar gebood Jehovah de
zegen [te zijn],[m]
[Ja,] leven tot onbepaalde
tijd.[n]

Een lied der opgangen.

134 O zegent Jehovah,[o]
Al GIJ knechten van Je-
hovah,[p]
GIJ die gedurende de
nachten in het huis
van Jehovah staat.[q]
2 Heft UW handen in heiligheid
omhoog[r]
En zegent Jehovah.[s]
3 Moge Jehovah u zegenen van-
uit Sion,[t]
Hij, die hemel en aarde ge-
maakt heeft.[u]

PSALM 132

a Ru 3:18
b Sp 6:4
c 2Sa 7:2
1Kr 15:3
1Kr 15:12
Han 7:46
d 1Kon 8:17
e 1Sa 17:12
f 1Sa 7:1
1Kr 13:6
g Ps 43:3
Ps 84:1
h 1Kr 28:2
Ps 5:7
Ps 95:6
Ps 99:5
Klg 2:1
i Nu 10:35
2Sa 6:17
j Jer 3:16
k 2Kr 6:41
l Job 29:14
Jes 61:10
Za 3:5
m Ps 32:11
Ps 149:5
n 1Kon 11:12
1Kon 15:4
2Kon 19:34
o 2Kr 6:42
Ps 89:38
Heb 1:9
p 2Sa 3:9
Ps 89:3
Heb 7:21
q 1Sa 15:29
Ps 110:4
Jes 45:23
Jes 55:11
Jer 33:21
r 2Sa 7:12
1Kr 17:11
Lu 1:69
Han 13:23
s 1Kon 8:25
1Kr 17:14
2Kr 6:16
Ps 89:36
Jes 9:7
Mt 9:27
Han 2:30
Ro 1:3
Ro 15:12
t Ps 89:30
u 1Kr 29:19
Ps 25:10
v Ps 102:28
w 2Sa 7:16
1Kr 17:12
Ps 89:29
x Ps 9:11
Ps 48:3
Ps 74:2
Ps 76:2
Ps 78:68
Ps 135:21
Heb 12:22
y Ps 87:2
z Ps 46:5
Ps 68:16
Jes 24:23
Joë 3:21
Za 2:10
a 1Kon 8:27
Ps 135:21
b De 28:2
Ps 147:14
c Ps 22:26
Ps 37:19
d 2Kr 6:41
Ps 132:9
Ps 149:4
Jes 61:10

2e kolom **a** Ps 148:14; Ez 29:21; Lu 1:69; **b** 1Sa 16:1; 1Kon 11:36; 1Kon 15:4; 2Kr 21:7; **c** Ps 35:26; Ps 109:29; **d** 2Sa 1:10; 2Kon 11:12; 2Kr 23:11; **e** Ps 2:6; Ps 72:8; Jes 9:6; Opb 11:15; **PSALM 133** **f** Ge 13:8; Ge 45:24; Jo 13:35; Jo 17:21; Kol 3:14; Heb 13:1; **g** Ex 29:7; Ex 30:25; Le 21:10; Ps 141:5; Sp 27:9; **h** Ex 30:30; **i** Le 8:12; **j** De 32:2; Sp 19:12; **k** De 3:9; De 4:48; 1Kr 5:23; **l** Ps 125:2; **m** Le 25:21; De 28:8; **n** Ps 21:4; **PSALM 134** **o** 1Kr 23:30; Ps 103:21; Ps 135:19; Lu 1:68; Jak 3:9; **p** Opb 19:5; **q** Le 8:35; 1Kr 9:33; Ps 130:6; Lu 2:37; Opb 7:15; **r** Ps 28:2; Ps 141:2; Klg 3:41; 2Kor 1:12; 1Ti 2:8; **s** Ps 103:2; 2Kor 1:3; 1Pe 1:3; **t** Ps 14:7; Ps 20:2; Ps 50:2; Ps 128:5; Ro 11:26; **u** Ge 1:1; Ps 124:8; Jes 45:18; Opb 10:6.

135 Looft Jah![a]
Looft de naam van Jehovah,[b]
Brengt lof, o knechten van Jehovah,[c]
2 GIJ die in het huis van Jehovah staat,[d]
In de voorhoven van het huis van onze God.[e]
3 Looft Jah, want Jehovah is goed.[f]
Bezingt zijn naam met melodieën, want het is aangenaam.[g]
4 Want Jah heeft zich Jąkob uitgekozen,[h]
Israël tot zijn speciale bezit.[i]
5 Want ik voor mij weet heel goed dat Jehovah groot is,[j]
En onze Heer is meer dan alle [andere] goden.[k]
6 Al wat Jehovah behaagde [te doen], heeft hij gedaan[l]
In de hemel en op de aarde, in de zeeën en alle waterdiepten.[m]
7 Hij laat dampen opstijgen van het uiteinde der aarde;[n]
Hij heeft zelfs sluizen gemaakt voor de regen;[o]
Hij brengt de wind te voorschijn uit zijn voorraadschuren,[p]
8 Hij die de eerstgeborenen van Egypte sloeg,[q]
Van zowel mens als dier.[r]
9 Hij zond tekenen en wonderen in uw midden, o Egypte,[s]
Over Farao en over al zijn knechten;[t]
10 Hij die vele natiën versloeg[u]
En machtige koningen doodde,[v]
11 Ja, Sihon, de koning der Amorieten,[w]
En Og, de koning van Bąsan,[x]
En alle koninkrijken van Kąnaän,[y]
12 En die hun land ten erfdeel gaf,[z]
Ten erfdeel aan zijn volk Israël.[a]
13 O Jehovah, uw naam is tot onbepaalde tijd.[b]
O Jehovah, uw gedachtenis is van geslacht tot geslacht.[a]
14 Want Jehovah zal de zaak van zijn volk bepleiten,[b]
En aangaande zijn knechten zal hij spijt gevoelen.[c]
15 De afgoden der natiën zijn zilver en goud,[d]
Het werk van de handen van de aardse mens.[e]
16 Een mond hebben ze, maar ze kunnen nog geen [woord] spreken;[f]
Ogen hebben ze, maar ze kunnen niets zien;[g]
17 Oren hebben ze, maar ze kunnen aan niets het oor lenen.[h]
Ook is er geen geest in hun mond.[i]
18 Degenen die ze maken, zullen net zo worden als zij,[j]
Ieder die erop vertrouwt.[k]
19 O huis van Israël, zegent Jehovah.[l]
O huis van Aäron, zegent Jehovah.[m]
20 O huis van Levi, zegent Jehovah.[n]
GIJ die Jehovah vreest, zegent Jehovah.[o]
21 Gezegend zij Jehovah vanuit Sion,[p]
Die verblijf houdt in Jeruzalem.[q]
Looft Jah![r]

136 Dankt Jehovah, want hij is goed:[s]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[t]
2 Dankt de God der goden:[u]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[v]
3 Dankt de Heer der heren:[w]

PSALM 135

a Ps 113:1
Opb 19:5
b Ps 29:2
Ps 148:13
c Ps 134:1
d 1Kr 23:30
Lu 2:37
e 1Kon 6:36
Ps 84:10
Ps 92:13
Ps 96:8
Ps 116:19
f Ps 106:1
Ps 119:68
Mt 19:17
g Ps 92:1
Ps 147:1
h De 32:9
Ps 33:12
i Ex 19:5
De 7:6
1Kon 8:53
1Pe 2:9
j Ps 48:1
Ps 95:3
Ps 97:9
k De 10:17
l Ps 115:3
Jes 46:10
Heb 3:4
m Ps 33:6
n Ge 2:6
Jer 10:13
Jer 51:16
o Job 38:25
Ps 147:8
Za 10:1
p Ex 14:21
Nu 11:31
Ps 78:26
Ps 107:25
Ps 147:18
Jon 1:4
q Ex 12:12
Ps 78:51
Ps 136:10
r Ex 12:29
Ex 13:15
s Ex 7:20
Ex 8:6
Ex 8:17
Ex 9:6
Ex 9:10
Ex 9:23
Ex 10:12
Ex 10:21
De 4:34
Ne 9:10
Ps 105:27
Han 7:36
t Ps 136:15
u Ps 44:2
v Ps 136:17
w Nu 21:24
De 2:30
De 31:4
Re 11:21
Ps 136:19
x Ne 9:22
y Joz 12:7
z Nu 33:53
Ps 44:3
Ps 78:55
Ps 136:21
a Joz 11:23
b Ps 8:9
Ps 72:17

2e kolom

a Ex 3:15
Ps 102:12
Ho 12:5
b Ex 14:31; Ps 7:8; **c** De 32:36; 1Kr 21:15; **d** De 4:28; Ps 115:4; **e** Jes 46:6; Han 17:29; **f** Hab 2:19; **g** Ps 115:5; **h** 1Kor 10:19; **i** Ps 115:7; Jer 10:14; Jer 51:17; **j** Ps 115:8; Jes 44:9; **k** 2Kon 21:21; Ps 97:7; **l** 2Kon 18:22; 1Kr 5:20; Ro 9:5; 1Pe 1:3; **m** Ps 115:10; **n** De 10:8; **o** Ps 115:11; **p** Ps 76:2; Ps 78:68; Ps 132:13; Ps 134:3; **q** Ps 48:1; Jer 3:17; **r** Ps 112:1; Opb 19:6; **PSALM 136** **s** Ps 106:1; Ps 107:1; Lu 18:19; **t** 2Kr 7:3; **u** Ex 18:11; 2Kr 2:5; Ps 97:9; Da 2:47; **v** 1Kr 16:34; **w** De 10:17; Jes 3:1.

Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[a]
4 Hem die geheel alleen wonderbare, grote dingen doet:[b]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[c]
5 Die de hemel maakte met verstand:[d]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[e]
6 Die de aarde uitspreidde boven de wateren:[f]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[g]
7 Die de grote lichten maakte:[h]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[i]
8 Ja, de zon tot heerschappij overdag:[j]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[k]
9 De maan en de sterren tot gezamenlijke heerschappij bij nacht:[l]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[m]
10 Die Egypte sloeg in zijn eerstgeborenen:[n]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[o]
11 En die Israël uit hun midden bracht:[p]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[q]
12 Door een sterke hand en door een uitgestrekte arm:[r]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;
13 Die de Rode Zee in delen scheidde:[s]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[t]
14 En die Israël ermiddendoor liet gaan:[u]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[v]

PSALM 136

a 1Kr 16:41
b Ex 15:11 1Sa 2:7 Ps 72:18 Ps 86:10 Da 4:35 Opb 15:3
c Ps 103:17
d Ge 1:1 Job 38:36 Sp 3:19 Jer 10:12 Jer 51:15
e 2Kr 20:21
f Ge 1:9 Ps 24:2
g Lu 1:50
h Ge 1:14 Ps 74:16
i 2Kr 5:13
j Ge 1:16 Ps 148:3 Jer 31:35
k 2Kr 7:6
l Ge 1:18 Job 31:26 Ps 8:3
m Ezr 3:11
n Ex 11:5 Ex 12:29 Ps 78:51 Ps 105:36 Ps 135:8 Heb 11:28
o Ps 25:6
p Ex 12:51 1Sa 12:6 Ps 78:52
q Ps 89:2
r Ex 13:14 Jer 32:21
s Ex 14:21 Joz 2:10 Ne 9:11 Ps 78:13 Ps 106:9
t Ex 20:6
u Ex 14:29
v Ps 107:1

2e kolom

a Ex 14:27 De 11:4 Ne 9:11 Ps 78:53
b Ps 118:1
c Ex 13:18 Ex 15:22 De 8:2 De 8:15 Ne 9:12
d Ps 118:2
e Joz 12:7 Ps 135:10
f Ps 118:3
g Joz 12:24 Re 1:7
h Ps 118:4
i Nu 21:21 De 1:4 De 29:7 Joz 2:10 Re 11:21 Ps 135:11
j Ps 118:29
k Nu 21:33 De 31:4 Ps 135:11
l Ps 40:11

15 En die Farao en zijn krijgsmacht afschudde in de Rode Zee:[a]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[b]
16 Die zijn volk door de wildernis liet gaan:[c]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[d]
17 Die grote koningen versloeg:[e]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[f]
18 En die ertoe overging majestueuze koningen te doden:[g]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[h]
19 Ja, Sihon, de koning der Amorieten:[i]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[j]
20 En Og, de koning van Basan:[k]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[l]
21 En die hun land ten erfdeel gaf:[m]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[n]
22 Ten erfdeel aan Israël, zijn knecht:[o]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[p]
23 Die in onze lage staat aan ons dacht:[q]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[r]
24 En die ons herhaaldelijk aan onze tegenstanders ontrukte:[s]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[t]
25 Die voedsel geeft aan alle vlees:[u]

m Nu 32:33; De 3:12; Joz 12:1; Ne 9:22; Ps 44:2; Ps 78:55; Ps 105:44; **n** Jer 33:11; **o** Ps 47:4; Ps 135:12; **p** Ne 1:5; **q** Ge 8:1; De 32:36; Ps 113:7; Lu 1:48; **r** Ne 9:32; **s** Re 3:9; Re 6:9; Lu 1:71; **t** Ps 21:7; **u** Ps 104:27; Ps 145:15; Ps 147:9; Mt 5:45.

Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd;[a]
26 Dankt de God des hemels:[b]
Want zijn liefderijke goedheid duurt tot onbepaalde tijd.[c]

137 Aan de rivieren van Babylon[d] — daar zaten wij.[e]
Ook weenden wij als wij aan Sion dachten.[f]
2 Aan de populierbomen[g] in haar midden
Hingen wij onze harpen op.[h]
3 Want daar vroegen zij die ons gevangen hielden, ons om de woorden van een lied,[i]
En zij die de spot met ons dreven — om vreugdebetoon:[j]
„Zingt voor ons een van de liederen van Sion."[k]
4 Hoe kunnen wij het lied van Jehovah zingen[l]
Op vreemde grond?[m]
5 Indien ik u zou vergeten, o Jeruzalem,[n]
Zij mijn rechterhand vergeetachtig.
6 Mijn tong kleve aan mijn gehemelte vast,[o]
Indien ik aan u niet zou denken,[p]
Indien ik Jeruzalem niet zou doen uitstijgen
Boven mijn voornaamste reden tot vreugdebetoon.[q]
7 Gedenk,[r] o Jehovah, met betrekking tot de zonen van Edom[s] de dag van Jeruzalem,[t]
Die zeiden: „Legt [het] bloot! Legt [het] bloot tot op het fundament daarin!"[u]
8 O dochter van Babylon, die gewelddadig geplunderd zult worden,[v]
Gelukkig zal hij zijn die u vergeldt[w]
Naar uw eigen behandeling waarmee gij ons hebt behandeld.[x]
9 Gelukkig zal hij zijn die grijpt en werkelijk te pletter slaat[y]
Uw kinderen tegen de steile rots.

Van David.

138 Ik zal u prijzen met heel mijn hart.[a]
In tegenwoordigheid van andere goden zal ik u bezingen met melodieën.[b]
2 Ik zal mij neerbuigen in de richting van uw heilige tempel,[c]
En ik zal uw naam prijzen,[d]
Wegens uw liefderijke goedheid[e] en wegens uw waarachtigheid.[f]
Want gij hebt uw woord[g] grootgemaakt zelfs boven heel uw naam.[h]
3 Op de dag dat ik riep, hebt gij mij voorts ook geantwoord;[i]
Gij hebt mij toen stoutmoedig gemaakt in mijn ziel met sterkte.[j]
4 Alle koningen der aarde zullen u prijzen, o Jehovah,[k]
Want zij zullen de woorden van uw mond gehoord hebben.
5 En zij zullen zingen over de wegen van Jehovah,[l]
Want de heerlijkheid van Jehovah is groot.[m]
6 Want Jehovah is hoog, en toch ziet hij de nederige;[n]
Maar de hovaardige kent hij slechts van een afstand.[o]
7 Indien ik te midden van benauwdheid zou wandelen, zult gij mij in het leven houden.[p]
Wegens de toorn van mijn vijanden zult gij uw hand uitsteken,[q]
En uw rechterhand zal mij redden.[r]
8 Jehovah zelf zal voltooien wat in mijn belang is.[s]

PSALM 136
a Ps 118:29
b Ps 115:3
Ps 123:1
c Ps 57:10

PSALM 137
d Jes 44:27
Jer 50:38
Jer 51:13
Jer 51:32
Ez 1:1
Da 10:4
e Ez 3:15
f Jer 13:17
Klg 1:16
Da 9:3
g Le 23:40
h Ps 33:2
Jes 24:8
i Ps 123:4
Klg 2:16
j Ne 4:2
Klg 2:15
k 1Kr 16:7
Ps 28:7
Ps 69:30
Jes 35:10
l Ex 15:1
Re 5:3
m Jes 49:21
n Ne 2:3
Ps 84:2
Ps 102:14
Jes 62:1
Jer 51:50
o Ps 22:15
Ez 3:26
p Ps 103:2
q Ps 122:1
r Ps 74:18
s Jer 49:7
Klg 4:22
Ez 25:12
t Ob 13
u Ob 10
Ob 12
Mi 4:11
v Jes 13:1
Jes 47:1
Jer 25:12
Jer 50:2
Opb 18:2
w Jes 13:5
x Jer 50:29
Opb 18:6
y Jes 13:16

2e kolom

PSALM 138
a Ps 9:1
Ps 86:12
b Ps 82:1
Ps 119:46
Jo 10:34
1Kor 8:5
c 1Sa 3:3
1Kr 16:1
Ps 5:7
Ps 28:2
Da 6:10
d Ps 44:8
Ps 54:6
Ps 115:1
Jo 17:6
e Ps 66:20
Ps 115:1
Ps 136:1
f Ps 71:22

g Jes 40:8; 1Pe 1:25; h Ps 56:10; Jes 42:21; Heb 6:17; i Ps 18:6; Ps 77:1; j Ps 29:11; Jes 12:2; Jes 41:10; Za 10:12; 1Pe 5:10; k Ps 102:15; Jes 49:23; l Jes 60:3; m 1Kon 8:11; Ps 57:5; Ps 104:31; n 1Sa 2:8; Ps 113:6; Sp 3:34; Lu 1:52; 1Pe 5:5; o Job 40:11; Jes 2:11; Jes 57:15; Jak 4:6; p Ps 71:20; q Ps 64:7; r Ps 60:5; s Ps 57:2; Fil 1:6.

O Jehovah, tot onbepaalde
tijd duurt uw liefderijke
goedheid.[a]
Laat niet af van de werken
van uw eigen handen.[b]

Voor de leider. Van Dạvid.
Een melodie.

139 O Jehovah, gij hebt mij
doorvorst, en gij kent
[mij].[c]
2 Gijzelf zijt mijn neerzitten en
mijn opstaan te weten ge-
komen.[d]
Gij hebt mijn gedachte van
verre beschouwd.[e]
3 Mijn op weg zijn en mijn uitge-
strekt liggen hebt gij afge-
meten,[f]
En met al mijn wegen zijt
gij vertrouwd geraakt.[g]
4 Want er is geen woord op mijn
tong,[h]
Of zie! o Jehovah, gij weet
het reeds allemaal.[i]
5 Van achteren en van voren
hebt gij mij belegerd;
En gij legt uw hand op mij.
6 [Die] kennis is te wonderbaar
voor mij.[j]
Ze is zo verheven dat ik ze
niet kan bevatten.[k]
7 Waarheen kan ik uw geest
ontgaan,[l]
En waarheen kan ik uw aan-
gezicht ontlopen?[m]
8 Zou ik naar de hemel opstij-
gen, daar zoudt gij zijn;[n]
En zou ik mijn rustbed in
Sjeọọl spreiden, zie! gij
[zoudt daar zijn].[o]
9 Zou ik de vleugels[p] van de da-
geraad nemen,
Opdat ik verblijf zou kunnen
houden in de verst verwij-
derde zee,[q]
10 Ook daar zou úw hand mij ge-
leiden[r]
En uw rechterhand zou mij
vastgrijpen.[s]
11 En zou ik zeggen: „Waarlijk,
de duisternis zelf zal mij
haastig grijpen!”[t]
Dan zou de nacht licht om
mij heen zijn.[u]
12 Ook de duisternis zelf zou
voor u niet te donker blij-
ken,[v]
Maar de nacht zelf zou schij-
nen net als de dag;[a]
De duisternis zou evengoed
het licht kunnen zijn.[b]
13 Want gij zijt het die mijn nie-
ren hebt voortgebracht;[c]
Gij hebt mij afgeschermd
gehouden in de buik van
mijn moeder.[d]
14 Ik zal u prijzen omdat ik op
een vrees inboezemende
wijze wonderbaar ben ge-
maakt.[e]
Uw werken zijn wonder-
baar,[f]
Zoals mijn ziel zeer wel
weet.[g]
15 Mijn beenderen waren voor u
niet verborgen[h]
Toen ik in het verborgene
werd gemaakt,[i]
Toen ik in de onderste de-
len[j] der aarde werd gewe-
ven.
16 Uw ogen zagen zelfs het em-
bryo van mij,[k]
En in uw boek waren alle
delen ervan beschreven,
Met betrekking tot de dagen
dat ze werden gevormd[l]
En nog niet één onder ze er
was.
17 Dus hoe kostbaar zijn mij uw
gedachten![m]
O God, hoeveel bedraagt de
grootse som ervan wel
niet![n]
18 Zou ik trachten ze te tellen,
het zijn er zelfs meer dan
de korrels van het zand.[o]
Ik ben wakker geworden, en
toch ben ik nog bij u.[p]
19 O dat gij, o God, toch de god-
deloze zoudt doden![q]
Dan zullen zelfs de man-
nen aan wie bloedschuld
kleeft[r] stellig van mij wij-
ken,
20 Die dingen over u zeggen vol-
gens [hun] denkbeeld;[s]

PSALM 138

a Ps 100:5
Ps 103:17
b Job 10:8
Job 14:15
Ps 71:18
1Pe 4:19

PSALM 139

c 1Sa 16:7
1Kon 8:39
1Kr 28:9
Ps 17:3
Ps 44:21
Ps 139:23
Jer 12:3
Jer 20:12
Heb 4:13
d Ge 16:13
2Kon 19:27
Jes 37:28
e Ps 33:13
Ps 94:11
Ez 38:10
Mt 9:4
f Ge 28:15
2Sa 8:14
Job 31:4
Ps 121:8
g Ps 33:15
Sp 5:21
Jes 29:15
Han 5:3
h Ps 19:14
i Ps 50:21
Heb 4:12
j Job 42:3
Ps 40:5
Ps 131:1
Ro 11:33
k Job 26:14
Sp 30:3
l Han 5:9
m Jer 23:24
Jon 1:3
n Am 9:2
Ob 4
o Job 26:6
Sp 15:11
p Ps 18:10
q Ps 65:5
Jes 11:11
Jes 24:14
r Ps 63:8
s Ps 73:23
Jes 41:13
t Ps 94:7
Jes 29:15
Jer 23:24
u Job 12:22
v Ex 20:21

2e kolom

a Job 34:22
Da 2:22
b Heb 4:13
c Job 10:9
d Job 10:8
Job 31:15
Ps 22:10
Jes 46:3
Jo 3:4
e Ge 1:26
Ps 22:9
Ps 71:6
Ps 100:3
Jes 44:2
Jer 1:5
f Ps 19:1
Ps 92:5
Ps 104:24
Ps 111:2

g Opb 15:3; **h** Job 10:11; Pr 11:5; **i** Job 10:9; **j** Ef 4:9; **k** Job 1:21; Job 10:18; Ps 127:3; **l** Job 31:15; **m** Jes 55:9; **n** Ro 11:33; **o** Ps 40:5; **p** Ps 3:5; Ps 17:15; Ps 63:6; **q** Ps 5:6; Ps 9:17; Ps 94:23; **r** 1Kon 2:5; **s** Job 21:14; Ps 21:11; Ps 73:8; Sp 24:8.

Zij hebben [uw naam] op
een onwaardige wijze op-
genomen[a] — uw tegen-
standers.[b]
21 Haat ik niet hen die u intens
haten, o Jehovah,[c]
En walg ik niet van hen die
tegen u opstaan?[d]
22 Waarlijk, met een volkomen
haat haat ik hen.[e]
Zij zijn mij tot ware vijanden
geworden.[f]
23 Doorvors mij, o God, en ken
mijn hart.[g]
Onderzoek mij, en ken mijn
verontrustende gedach-
ten,[h]
24 En zie of er in mij soms een
smartelijke weg is,[i]
En leid mij op de weg[j] der
onbepaalde tijd.

Voor de leider.
Een melodie van Dạvid.

140 Verlos mij, o Jehovah,
van slechte mensen;[k]
Moogt gij mij zelfs tegen
de man van geweld-
daden beveiligen,[l]
2 Degenen die slechte dingen
in [hun] hart hebben be-
raamd,[m]
Die de gehele dag blijven
aanvallen zoals in oorlo-
gen.[n]
3 Zij hebben hun tong ge-
scherpt als die van een
slang;[o]
Het gif van de hoornadder is
onder hun lippen.[p] *Sela.*
4 Behoed mij, o Jehovah, voor
de handen van de godde-
loze;[q]
Moogt gij mij zelfs tegen de
man van gewelddaden be-
veiligen,[r]
Zij die plannen hebben ge-
smeed om mijn schreden
weg te stoten.[s]
5 Degenen die zich verheffen,
hebben een val voor mij
verborgen;[t]
En touwen hebben zij als
een net uitgespreid aan
de kant van het spoor.[u]
Strikken hebben zij voor
mij gezet.[v] *Sela.*

PSALM 139
a Ex 20:7
Ju 15
b Jes 64:2
c 2Kr 19:2
Ps 21:8
Ps 81:15
2Kor 6:14
d Ps 119:158
e Ps 101:3
f Ps 37:12
Ps 37:32
g Jer 20:12
h Ps 94:19
i Ps 7:3
Ps 17:3
j Ps 5:8
Ps 143:8
Ps 143:10

PSALM 140
k Ps 59:1
l Ps 18:48
Ps 71:4
m Ps 36:4
Ps 64:6
Sp 6:18
Za 7:10
Mt 5:28
n Ps 56:6
Ps 120:7
o Ps 52:2
Ps 58:4
p Mt 12:34
Ro 3:13
Jak 3:8
q Ps 17:8
Ps 36:11
Ps 37:33
r Ps 31:4
Ps 71:4
s Ps 25:15
t Ps 119:110
Ps 141:9
u Ps 10:9
Ps 35:7
Ps 57:6
v Jer 18:22
Lu 11:54
Lu 20:20

2e kolom
a Ps 31:14
Ps 91:2
Jo 20:17
b Ps 27:7
Ps 28:2
Ps 55:1
c Han 4:24
d De 33:27
Ps 27:1
Ps 28:8
e 1Sa 17:37
Ps 144:10
f 2Sa 15:31
Ps 27:12
g De 32:27
h Ps 7:16
i Es 7:10
Ps 94:23
Sp 12:13
Sp 18:7
j Ge 19:24
Ps 11:6
Ps 21:9
k Mt 13:42
l Ps 55:23
Sp 28:10
m Ps 12:3
n Ps 34:21
Jes 3:11
Ga 6:7

6 Ik heb tot Jehovah gezegd:
„Gij zijt mijn God.[a]
Leen toch het oor, o Jeho-
vah, aan de stem van mijn
smekingen.”[b]
7 O Jehovah, de Soevereine
Heer,[c] de sterkte van mijn
redding,[d]
Gij hebt mijn hoofd omschut
op de dag van de gewa-
pende macht.[e]
8 O Jehovah, willig de sterke be-
geerten van de goddeloze
niet in.[f]
Bevorder zijn snode plan
niet, opdat zij zich niet ver-
heffen.[g] *Sela.*
9 Wat de hoofden betreft van
hen die mij omringen,[h]
Moge de moeite van hun
eigen lippen hen bedek-
ken.[i]
10 Mogen er brandende kolen op
hen neerkomen.[j]
Laat hen in het vuur gestort
worden,[k] in waterkuilen,
opdat zij niet kunnen op-
staan.[l]
11 De grote zwetser — hij worde
niet stevig bevestigd op de
aarde.[m]
De man van geweld — laat
louter kwaad hem najagen
met herhaalde stoten.[n]
12 Ik weet heel goed dat Jeho-
vah zal volvoeren[o]
De wettelijke aanspraak van
de ellendige, de rechtszaak
van de armen.[p]
13 Waarlijk, de rechtvااردigen
zullen uw naam dankzeg-
gen;[q]
De oprechten zullen voor
uw aangezicht wonen.[r]

Een melodie van Dạvid.

141 O Jehovah, ik heb u aan-
geroepen.[s]
Haast u toch tot mij.[t]
Leen toch het oor aan
mijn stem wanneer ik
tot u roep.[u]

o 1Kon 8:45; p Ps 9:4; Ps 10:18; Ps 22:24; Ps 72:4; q Ps 32:11; Ps 33:1; r Ps 23:6; Opb 7:15; **PSALM 141** s Ps 31:17; Ps 88:9; t Ps 40:13; Ps 70:5; Ps 71:12; u Ps 39:12; 1Pe 3:12.

2 Moge mijn gebed als reukwerk[a] voor uw aangezicht
worden bereid,[b]
Het opheffen van mijn handpalmen als het avondgraanoffer.[c]
3 Stel toch een wacht, o Jehovah, voor mijn mond;[d]
Stel toch een post bij de deur van mijn lippen.[e]
4 Neig mijn hart niet naar iets slechts,[f]
Om in goddeloosheid beruchte daden te bedrijven[g]
Met mannen die het schadelijke beoefenen,[h]
Opdat ik mij niet met hun lekkernijen voed.[i]
5 Zou de rechtvaardige mij slaan, het zou een liefderijke goedheid zijn;[j]
En zou hij mij terechtwijzen, het zou olie op het hoofd zijn,[k]
Die mijn hoofd niet zou willen weigeren.[l]
Want tijdens hun rampspoeden zou toch mijn gebed er nog zijn.[m]
6 Hun rechters zijn neergeworpen langs de kanten van de steile rots,[n]
Maar zij hebben mijn woorden gehoord, dat ze aangenaam zijn.[o]
7 Als wanneer iemand op de aarde [iets] klooft en splijt,
Zijn onze beenderen aan de mond van Sjeool verstrooid.[p]
8 Maar mijn ogen zijn op u, o Jehovah, de Soevereine Heer,[q] [gericht].[r]
Tot u heb ik mijn toevlucht genomen.[s]
Giet mijn ziel niet uit.[t]
9 Behoed mij voor de klauwen van de val die zij voor mij hebben gelegd[u]
En voor de strikken van hen die het schadelijke beoefenen.[v]
10 De goddelozen zullen allen te zamen in hun eigen netten vallen,[w]
Terwijl ík voorbijga.

PSALM 141

a Ex 30:35
b Lu 1:9 Opb 5:8 Opb 8:3
c Ex 29:39 Ps 28:2 Ps 63:4 Ps 134:2 1Ti 2:8
d Sp 13:3 Sp 21:23
e Jak 1:26 Jak 3:2
f 1Kon 8:58 Ps 119:36 Sp 21:1
g Da 11:27
h 1Kor 15:33
i Sp 23:6
j 2Sa 12:7 2Kr 16:7 Sp 17:10 Ga 2:11 Ga 6:1
k Ps 23:5 Sp 6:23 Sp 19:25 Jak 5:14
l Sp 9:8 Sp 19:25 Sp 25:12
m 1Sa 12:23 Mt 5:44
n 1Sa 31:1 2Sa 1:19 1Kr 10:1
o 2Sa 2:5 2Sa 23:1 Lu 4:22
p Ro 8:36 2Kor 1:9 Heb 11:37
q Han 4:24
r 2Kr 20:12 Ps 25:15 Ps 123:1
s Ps 5:11 Ps 11:1 Ps 71:1
t Jes 53:12
u Ps 119:110 Ps 124:7
v Ps 140:5 Ps 142:3 Jer 18:22 Lu 11:54 Lu 20:20
w Es 7:10 Ps 7:15 Ps 9:15 Ps 35:8 Ps 37:15 Ps 57:6

2e kolom

PSALM 142

a 1Sa 22:1 1Sa 24:3 Heb 11:38
b Ps 28:2 Ps 50:15 Ps 107:13
c Ps 30:8 Ps 77:1 Ps 141:1
d 1Sa 1:16 Jes 26:16 Mt 26:39

Maskil. Van David, toen hij zich in de grot bevond.[a] Een gebed.

142 Met mijn stem ging ik tot Jehovah roepen om hulp;[b]
Met mijn stem ging ik luid tot Jehovah roepen om gunst.[c]
2 Voor hem bleef ik mijn bezorgdheid uitstorten;[d]
Voor hem bleef ik over mijn eigen benauwdheid vertellen,[e]
3 Toen mijn geest[f] in mij bezweek.
Toen kende gíj mijn weg.[g]
Op het pad waarlangs ik ga,[h]
Heeft men een val voor mij verborgen.[i]
4 Kijk naar rechts en zie
Dat er niemand is die mij enige erkenning geeft.[j]
Mijn toevluchtsoord is mij ontvallen;[k]
Er is niemand die naar mijn ziel informeert.[l]
5 Ik riep tot u, o Jehovah, om hulp.[m]
Ik zei: „Gij zijt mijn toevlucht,[n]
Mijn deel[o] in het land der levenden.”[p]
6 Schenk toch aandacht aan mijn smekende geroep,[q]
Want ik ben zeer verarmd.[r]
Bevrijd mij van mijn vervolgers,[s]
Want zij zijn sterker dan ik.[t]
7 Breng mijn ziel toch de kerker uit,[u]
Om uw naam te prijzen.[v]
Laten de rechtvaardigen zich om mij heen vergaderen,[w]
Omdat gij passend met mij handelt.[x]

e Ps 18:6; Jon 2:7; Mr 15:34; Heb 5:7; f Joz 5:1; Ps 143:4; g Job 23:10; Ps 1:6; Ps 119:105; h Ps 139:3; i Ps 140:5; Jer 18:22; Mt 22:15; j Ps 31:11; Ps 69:20; Ps 88:8; k 1Sa 23:11; l Jo 16:32; m Ps 107:19; n Ps 34:8; Ps 46:1; Ps 91:2; Sp 18:10; o Ps 16:5; Ps 73:26; Ps 119:57; Klg 3:24; p Ps 27:13; Jer 11:19; q Ps 143:11; r Ps 116:6; s 1Sa 20:33; 1Sa 23:26; 1Sa 25:29; Ps 3:1; t Ps 38:19; u Jes 24:22; Jes 42:7; Jer 38:13; v Ps 54:6; w Ps 34:2; x Ps 13:6; Ps 116:7; Ps 119:17; Jak 5:11.

Een melodie van Davids.

143 O Jehovah, hoor mijn gebed;[a]
Leen toch het oor aan mijn smeking.[b]
Antwoord mij in uw getrouwheid, in uw rechtvaardigheid.[c]
2 En treed niet in het gericht met uw knecht;[d]
Want voor u kan geen enkele levende rechtvaardig zijn.[e]
3 Want de vijand heeft mijn ziel vervolgd;[f]
Hij heeft mijn leven zelfs ter aarde verbrijzeld.[g]
Hij heeft mij in duistere plaatsen doen wonen, zoals zij die voor onbepaalde tijd dood zijn.[h]
4 En mijn geest[i] bezwijkt in mij;
In mijn binnenste betoont mijn hart zich gevoelloos.[j]
5 Ik heb gedacht aan dagen van weleer;[k]
Ik heb gemediteerd over al uw activiteit;[l]
Gaarne heb ik mij steeds intens beziggehouden met het werk van úw handen.[m]
6 Ik heb mijn handen naar u uitgebreid,[n]
Mijn ziel [smacht] als een uitgeput land naar u.[o] *Sela*.
7 O haast u, antwoord mij, o Jehovah.[p]
Mijn geest is ten einde geraakt.[q]
Verberg uw aangezicht niet voor mij,[r]
Anders moet ik vergelijkbaar worden met hen die in de kuil neerdalen.[s]
8 Doe mij in de morgen uw liefderijke goedheid horen,[t]
Want op u heb ik mijn vertrouwen gesteld.[u]
Maak mij de weg bekend die ik dien te gaan,[v]
Want tot u heb ik mijn ziel opgeheven.[w]
9 Bevrijd mij van mijn vijanden, o Jehovah.[x]
Bij u heb ik dekking gezocht.[y]
10 Leer mij uw wil te doen,[a]
Want gij zijt mijn God.[b]
Uw geest is goed;[c]
Moge die mij geleiden in het land der oprechtheid.[d]
11 Moogt gij ter wille van uw naam,[e] o Jehovah, mij in het leven houden.[f]
Moogt gij in uw rechtvaardigheid[g] mijn ziel uit benauwdheid te voorschijn brengen.[h]
12 En moogt gij in uw liefderijke goedheid mijn vijanden tot zwijgen brengen;[i]
En gij moet allen die blijk geven van vijandschap jegens mijn ziel, verdelgen,[j]
Want ik ben uw knecht.[k]

Van Davids.

144 Gezegend zij Jehovah, mijn Rots,[l]
Die mijn handen onderwijst tot de strijd,[m]
Mijn vingers tot de oorlogvoering;
2 Mijn liefderijke goedheid en mijn vesting,[n]
Mijn veilige hoogte en Degene die mij ontkoming verschaft,[o]
Mijn schild[p] en Degene tot wie ik mijn toevlucht heb genomen,[q]
Degene die volken aan mij onderwerpt.[r]
3 O Jehovah, wat is de mens dat gij notitie van hem zoudt nemen,[s]
De zoon van de sterfelijke mens[t] dat gij rekening met hem zoudt houden?
4 De mens zelf vertoont gelijkenis met niets dan een ademtocht;[u]
Zijn dagen zijn als een voorbijglijdende schaduw.[v]
5 O Jehovah, buig uw hemel neer opdat gij moogt afdalen;[w]

PSALM 143
a Ps 65:2
b Ps 28:2
c 2Sa 7:25; Ps 31:1; Ps 71:2
d Job 14:3; Ro 3:20; Ga 2:16
e 2Kr 6:36; Job 9:2; Ps 51:5; Ps 130:3; Pr 7:20; Ro 3:10; 1Jo 1:10
f Ps 7:1; Ps 35:4
g Ps 7:5
h Ps 88:5
i Ps 77:3; Ps 142:3
j Ps 102:4
k Ps 77:5
l De 32:4; Ps 19:14; Ps 64:9; Ps 77:12; Ps 90:16; Ps 111:3; Fil 4:8
m Ps 92:4
n Ps 88:9
o Ps 63:1
p Ps 13:3; Ps 40:13; Ps 70:5
q Ps 142:3
r Ps 27:9; Ps 104:29
s Ps 28:1; Ps 88:4; Jes 38:18
t Ps 42:8; Ps 46:5; Ps 59:16
u Sp 3:5; Sp 16:20; Jes 26:3; Jer 17:7
v Ps 5:8; Sp 3:6
w Ps 25:1; Ps 86:4
x Ps 59:1
y Ps 61:4; Ps 91:1

2e kolom
a Ps 25:4; Mi 4:2
b Ps 31:14; Jo 20:17
c Ne 9:20; Jo 14:26
d Ps 27:11; Jes 26:10
e Ps 25:11
f Ps 119:25
g Ps 9:8; Ps 31:1
h Ps 34:19
i 1Sa 25:29; 1Sa 26:10; Ps 54:5
j 1Sa 24:12
k Ps 89:20; Ps 116:16; Han 3:13; Han 4:25

PSALM 144
l De 32:4; 2Sa 23:3; Ps 18:2; Ps 95:1;
m 2Sa 22:35; Ps 18:34;
n 2Sa 22:2; Jer 16:19;
o 2Sa 22:3; Ps 18:2; Ps 40:17;
p Ge 15:1; Sp 30:5;
q Ps 141:8;
r Ps 18:47;
s Job 7:17; Ps 8:4; Heb 2:6;
t Ps 10:18; Ps 104:15;
u Ps 39:5; Ps 62:9;
v 1Kr 29:15; Job 8:9; Job 14:2; Ps 102:11; Pr 8:13;
w Ps 18:9; Jes 64:1.

Raak de bergen aan, opdat
ze roken.[a]
6 Doe het bliksemen met blik-
sem, opdat gij hen ver-
strooit;[b]
Zend uw pijlen uit, opdat gij
hen in verwarring brengt.[c]
7 Steek uw handen uit van den
hoge;[d]
Red mij en bevrijd mij uit de
vele wateren,[e]
Uit de hand van de buiten-
landers,[f]
8 Wier mond onwaarheid heeft
gesproken[g]
En wier rechterhand een
rechterhand van leugen is.[h]
9 O God, een nieuw lied wil ik
voor u zingen.[i]
Op een tiensnarig instru-
ment wil ik melodieën voor
u spelen,[j]
10 Degene die redding schenkt
aan koningen,[k]
Degene die zijn knecht Da-
vid redt van het schade-
lijke zwaard.[l]
11 Red mij en bevrijd mij uit de
hand van de buitenlan-
ders,[m]
Wier mond onwaarheid heeft
gesproken[n]
En wier rechterhand een
rechterhand van leugen is,[o]
12 Die [zeggen]: „Onze zonen
zijn als kleine planten, op-
gegroeid in hun jeugd,[p]
Onze dochters als hoek[zui-
len], gebeeldhouwd in pa-
leisstijl,
13 Onze voorraadschuren vol,
producten van het ene
soort na het andere leve-
rend,[q]
Onze kleinveekudden zich
bij duizenden vermenig-
vuldigend, tienduizend-
voudig op onze straten,
14 Onze runderen beladen, zon-
der ook maar een breuk
en zonder misdracht,[r]
En zonder geschreeuw op
onze openbare pleinen.[s]
15 Gelukkig het volk dat het
evenzo vergaat!”
Gelukkig het volk dat Jeho-
vah tot God heeft![t]

PSALM 144

a Ex 19:18
Ps 104:32
b 2Sa 22:15
Job 36:32
Ps 18:14
Ps 77:18
Ps 97:4
Za 9:14
c De 32:42
Ps 21:12
Ps 45:5
d 2Sa 22:17
Ps 18:16
e Ps 69:1
Opb 12:15
f Ne 9:2
Ps 54:3
g Ps 10:7
Ps 12:2
Ps 109:2
h Jes 44:20
i Ps 33:3
Ps 40:3
Ps 96:1
Jes 42:10
Opb 5:9
Opb 14:3
j 1Kr 25:1
Ps 33:2
Ps 92:3
k 2Sa 5:19
Ps 18:50
l 1Sa 17:46
2Sa 21:17
m 2Sa 10:6
n 2Sa 10:3
Ps 73:9
o Ps 7:14
Ps 73:8
Ps 119:118
p Ps 37:35
q Ps 73:12
r Ps 73:5
s Ps 73:3
t Ps 33:12
Ps 37:9
Ps 37:37
Ps 89:15
Ps 146:5
Lu 11:28
Jak 1:25

2e kolom

PSALM 145

a Ps 44:4
Jes 33:22
Da 2:47
Opb 11:17
b 1Kr 29:10
c Ps 119:164
d Ps 113:2
Ps 146:2
e Ps 48:1
Ps 96:4
Ps 147:5
Ps 150:2
Ro 1:20
Opb 15:3
f Job 9:10
Job 26:14
Job 36:26
Ps 92:5
Ps 139:6
Ro 11:33
g Joz 4:21
Ps 71:18
Jes 38:19
h Ex 12:27
i Ps 8:1
Ps 104:1
Ps 111:3
Ps 148:13
j Ps 72:18

Een lofzang, van Davi̇d.

145

א [*A′lef*]

Ik wil u verhogen, o mijn
God de Koning,[a]
En ik wil uw naam ze-
genen tot onbepaal-
de tijd, ja, voor eeu-
wig.[b]

ב [*Bēth*]

2 De gehele dag wil ik u zege-
nen,[c]
En ik wil uw naam loven tot
onbepaalde tijd, ja, voor
eeuwig.[d]

ג [*Gi′mel*]

3 Jehovah is groot en zeer te lo-
ven,[e]
En zijn grootheid is ondoor-
grondelijk.[f]

ד [*Da′leth*]

4 Geslacht na geslacht zal zich
prijzend uitlaten over uw
werken,[g]
En over uw machtige daden
zullen zij vertellen.[h]

ה [*He′*]

5 De glorierijke pracht van uw
waardigheid[i]
En de aangelegenheden van
uw wonderwerken, daar-
mee wil ik mij bezighou-
den.[j]

ו [*Waw*]

6 En zij zullen praten over de
sterkte van úw vrees in-
boezemende dingen;[k]
En wat uw grootheid be-
treft, die wil ik bekend-
maken.[l]

ז [*Za′jin*]

7 De vermelding van de volheid
van uw goedheid zullen
zij overvloediglijk uitstor-
ten,[m]
En [wegens] uw rechtvaar-
digheid zullen zij een
vreugdegeroep aanheffen.[n]

ח [*Chēth*]

8 Jehovah is goedgunstig en
barmhartig,[o]

k Joz 2:9; Ne 1:5; **l** Ps 107:21; Han 4:24; **m** 1Kon 8:66; Ps 13:6; Ps 31:19; Jes 63:7; Jer 31:12; **n** Ps 51:14; Jes 45:24; Opb 15:3; **o** 2Kr 30:9; Ps 86:15; Ps 111:4; Ef 2:4.

Langzaam tot toorn en groot
in liefderijke goedheid.[a]

ט [*Tëth*]

9 Jehovah is goed jegens allen,[b]
En zijn barmhartigheden
zijn over al zijn werken.[c]

י [*Jōdh*]

10 Al uw werken zullen u prijzen, o Jehovah,[d]
En uw loyalen zullen u zegenen.[e]

כ [*Kaf*]

11 Over de heerlijkheid van uw koningschap zullen zij praten,[f]
En over uw macht zullen zij spreken,[g]

ל [*La´medh*]

12 Om de mensenzonen zijn machtige daden bekend te maken[h]
En de heerlijkheid van de pracht van zijn koningschap.[i]

מ [*Mem*]

13 Uw koningschap is een koningschap voor alle onbepaalde tijden,[j]
En uw heerschappij is gedurende alle opeenvolgende geslachten.[k]

ס [*Sa´mekh*]

14 Jehovah ondersteunt allen die vallen,[l]
En richt alle neergebogenen op.[m]

ע [*'A´jin*]

15 Naar u zien de ogen van allen hoopvol uit,[n]
En gij geeft hun hun voedsel te rechter tijd.[o]

פ [*Pe'*]

16 Gij opent uw hand[p]
En verzadigt de begeerte van al wat leeft.[q]

צ [*Tsa·dhē´*]

17 Jehovah is rechtvaardig in al zijn wegen[r]
En loyaal in al zijn werken.[s]

ק [*Qōf*]

18 Jehovah is nabij allen die hem aanroepen,[t]
Allen die hem aanroepen in waarachtigheid.[a]

ר [*Rēsj*]

19 Aan de begeerte van hen die hem vrezen, zal hij voldoen,[b]
En hun hulpgeschreeuw zal hij horen, en hij zal hen redden.[c]

ש [*Sjin*]

20 Jehovah behoedt allen die hem liefhebben,[d]
Maar alle goddelozen zal hij verdelgen.[e]

ת [*Taw*]

21 De lof van Jehovah zal mijn mond spreken;[f]
En alle vlees zegene zijn heilige naam tot onbepaalde tijd, ja, voor eeuwig.[g]

146 Looft Jah![h]
Loof Jehovah, o mijn ziel.[i]

2 Ik wil Jehovah loven mijn leven lang.[j]
Ik wil melodieën spelen voor mijn God zolang ik er ben.[k]

3 Stelt UW vertrouwen niet op edelen,[l]
Noch op de zoon van de aardse mens, aan wie geen redding toebehoort.[m]

4 Zijn geest gaat uit,[n] hij keert terug naar zijn grond;[o]
Waarlijk, op die dag vergaan zijn gedachten.[p]

5 Gelukkig is hij die de God van Jąkob tot zijn hulp heeft,[q]
Wiens hoop is op Jehovah, zijn God,[r]

6 De Maker van hemel en aarde,[s]
Van de zee, en van al wat daarin is,[t]
Die waarachtig blijft tot onbepaalde tijd,[u]

7 Die recht verschaft aan hen die te kort zijn gedaan,[v]

PSALM 145

a Ex 34:6; Nu 14:18; Ne 9:17; Ps 103:8
b Ps 25:8; Ps 100:5; Ps 104:28; Na 1:7; Mt 5:45; Han 14:17; Jak 1:17
c Ef 2:4
d Ps 19:1; Ps 103:22; Ps 104:24
e 1Sa 2:9; Ps 30:4; Ps 132:9; Ps 149:5; Heb 13:15; 1Pe 2:5
f 1Kr 29:11; Mt 4:23; Lu 10:9
g De 3:24; Opb 15:3
h Ps 98:1; Ps 136:4
i Ps 103:19; Ps 111:3
j Ps 146:10; Jer 10:7; 1Ti 1:17
k Da 6:26
l Ps 37:24; Ps 94:18
m Ps 38:6; Ps 146:8
n Ps 104:21
o Ge 1:30; Ps 104:27; Ps 136:25; Mt 24:45
p Ps 104:28
q Ps 107:9; Ps 132:15
r Ge 18:25; De 32:4; Ro 3:5; Opb 15:3; Opb 16:5
s Ps 18:25; Opb 15:4
t De 4:7; 1Kon 18:36; Ps 34:18; Jak 4:8; Ju 24

2e kolom

a Ps 17:1
b Ps 34:9; Lu 1:53
c Ps 37:40; Ps 50:15; Ps 91:15
d Ps 31:23; Ps 37:28; Ps 97:10
e Ps 1:6; Sp 2:22
f Ps 34:1; Ps 51:15; Ps 71:8; Ps 89:1
g Ps 117:1; Ps 150:6

PSALM 146

h Ex 15:2; Ps 149:9; Opb 19:6
i Ps 103:1; Ps 104:35
j Ps 63:4; k Ps 145:2; l Ps 62:9; Ps 118:9; m Ps 118:8; Jes 2:22; Jer 17:5; n Job 12:10; Ps 104:29; Pr 8:8; Mt 27:50; Han 7:59; o Ge 3:19; Ps 90:3; Pr 3:20; Pr 12:7; p Job 14:10; Job 17:11; Pr 9:5; Pr 9:10; Jes 38:18; q Ps 33:12; Ps 46:7; Ps 144:15; Jer 17:7; r Ps 71:5; s Ge 1:1; Ne 9:6; Jer 10:12; Han 4:24; Opb 4:11; Opb 14:7; t Ex 20:11; u De 7:9; Ps 71:22; v Ps 103:6.

Die brood geeft aan de hongerigen.[a]
Jehovah maakt de gebondenen los.[b]
8 Jehovah opent de [ogen der] blinden;[c]
Jehovah richt de neergebogenen op;[d]
Jehovah heeft de rechtvaardigen lief.[e]
9 Jehovah behoedt de inwonende vreemdelingen;[f]
De vaderloze jongen en de weduwe houdt hij staande,[g]
Maar de weg[h] der goddelozen maakt hij krom.[i]
10 Jehovah zal tot onbepaalde tijd koning zijn,[j]
Uw God, o Sion, van geslacht tot geslacht.[k]
Looft Jah![l]

147 Looft Jah,[m]
Want het is goed onze God te bezingen met melodieën;[n]
Want het is aangenaam — lofzang is passend.[o]
2 Jehovah bouwt Jeruzalem;[p]
De verdrevenen van Israël brengt hij bijeen.[q]
3 Hij geneest[r] de gebrokenen van hart,[s]
En verbindt hun pijnlijke plekken.[t]
4 Hij telt het getal der sterren;[u]
Hij noemt ze alle bij [hun] naam.[v]
5 Onze Heer is groot en overvloedig in kracht;[w]
Zijn verstand is onmetelijk.[x]
6 Jehovah houdt de zachtmoedigen staande;[y]
Hij vernedert de goddelozen tot de aarde toe.[z]
7 Zingt Jehovah ten antwoord met dankzegging;[a]
Bezingt onze God met melodieën op de harp,[b]
8 Hem die de hemel bedekt met wolken,[c]
Die regen bereidt voor de aarde,[d]
Die op de bergen groen gras doet ontspruiten.[e]

PSALM 146

a Ps 107:9
Ps 145:16
b Ps 107:14
Ps 142:7
c Jes 29:18
Jes 35:5
d Ps 145:14
Ps 147:6
Lu 13:13
2Kor 7:6
e Ps 11:7
f De 10:18
g Ps 68:5
h Sp 1:15
i Ps 145:20
j Ex 15:18
Ps 10:16
Ps 145:13
Da 6:26
Opb 11:15
k Ps 147:12
Joë 3:17
l Ps 117:2
Opb 19:3

PSALM 147

m Ps 135:1
Opb 19:1
n Ps 92:1
Ps 135:3
o Ps 33:1
Opb 19:5
p Ps 102:16
q De 30:3
Ez 36:24
Ez 37:21
r Jes 6:10
s Ps 51:17
t Lu 4:18
u Ge 15:5
v Jes 40:26
w 1Kr 16:25
Ps 48:1
Ps 96:4
Ps 145:3
Na 1:3
x Jes 40:28
Ro 11:33
y Nu 12:3
Ps 37:11
Ps 146:8
z Ps 55:23
a Ps 95:2
b Ps 33:2
Ps 92:1
c 1Kon 18:45
d Job 38:26
Jer 14:22
Mt 5:45
e Job 38:27
Ps 104:14
Jes 30:23
Za 10:1

2e kolom

a Ps 104:27
Ps 136:25
Ps 145:15
b Job 38:41
Lu 12:24
c Job 39:19
Ps 33:16
Jes 31:1
Ho 1:7
d 1Sa 16:7
e Mal 3:16
f Ps 33:18
g Ps 63:3
Ps 117:1

9 Aan de dieren geeft hij hun voedsel,[a]
Aan de jonge raven, die blijven roepen.[b]
10 Niet in de kracht van het paard schept hij behagen,[c]
Noch zijn de benen van de man hem welgevallig.[d]
11 Jehovah heeft een welgevallen in hen die hem vrezen,[e]
In hen die op zijn liefderijke goedheid wachten.[f]
12 Prijs Jehovah,[g] o Jeruzalem.
Loof uw God, o Sion.[h]
13 Want hij heeft de grendels van uw poorten sterk gemaakt;
Hij heeft uw zonen in uw midden gezegend.[i]
14 Hij stelt vrede in uw gebied;[j]
Met het vette der tarwe blijft hij u verzadigen.[k]
15 Hij zendt zijn rede naar de aarde;[l]
Met spoed snelt zijn woord voort.
16 Hij geeft sneeuw als wol;[m]
Rijp strooit hij net als as.[n]
17 Hij werpt zijn ijs als brokken.[o]
Wie kan voor zijn koude standhouden?[p]
18 Hij zendt zijn woord uit[q] en doet ze smelten.
Hij doet zijn wind waaien;[r]
De wateren druppelen.
19 Hij vertelt zijn woord aan Jakob,[s]
Zijn voorschriften[t] en zijn rechterlijke beslissingen aan Israël.[u]
20 Zo heeft hij voor geen enkele andere natie gedaan;[v]
En wat [zijn] rechterlijke beslissingen betreft, zij hebben ze niet gekend.[w]
Looft Jah![x]

h Ps 135:21; Jes 12:6; i Ps 128:3; j Le 26:6; Ps 29:11; Ps 122:6; Jes 45:7; Jes 60:17; Ro 15:33; k De 8:8; De 32:14; Ps 81:16; Ps 132:15; l Ps 33:9; Ps 68:11; Ps 107:20; m Job 37:6; Ps 148:8; n Job 38:29; o Joz 10:11; p Job 37:10; q Han 10:36; r Ps 148:8; s Ex 20:1; De 33:3; Ps 78:5; Ps 103:7; Ro 9:4; t De 4:8; De 5:31; Mal 4:4; u De 4:5; De 6:1; v Ex 19:5; Ex 31:17; De 4:32; De 7:6; Ro 3:2; w 1Kr 17:21; x Ps 116:19; Opb 19:6.

148 Looft Jah![a]
Looft Jehovah vanuit de hemel,[b]
Looft hem in den hoge.[c]
2 Looft hem, al GIJ zijn engelen.[d]
Looft hem, heel GIJ zijn legerschare.[e]
3 Looft hem, zon en maan.[f]
Looft hem, al GIJ sterren des lichts.[g]
4 Looft hem, hemel der hemelen,[h]
En GIJ wateren die boven de hemel zijt.[i]
5 Dat ze de naam van Jehovah loven;[j]
Want híj gebood, en ze werden geschapen.[k]
6 En hij houdt ze voor eeuwig in stand, tot onbepaalde tijd.[l]
Een voorschrift heeft hij gegeven, en het zal niet verdwijnen.[m]
7 Looft Jehovah vanaf de aarde,[n]
GIJ zeemonsters en al GIJ waterdiepten,[o]
8 GIJ vuur en hagel, sneeuw en dikke rook,[p]
Gij stormachtige wind, die zijn woord volbrengt,[q]
9 GIJ bergen en al GIJ heuvels,[r]
GIJ vruchtbomen en al GIJ ceders,[s]
10 GIJ wild gedierte en al GIJ huisdieren,[t]
GIJ kruipend gedierte en gevleugelde vogels,[u]
11 GIJ koningen der aarde[v] en al GIJ nationale groepen,
GIJ vorsten[w] en al GIJ rechters der aarde,[x]
12 GIJ jongelingen[y] en ook GIJ maagden,[z]
GIJ oude mannen[a] te zamen met knapen.[b]
13 Dat zij de naam van Jehovah loven,[c]
Want zijn naam alleen is onbereikbaar hoog.[d]
Zijn waardigheid gaat aarde en hemel te boven.[e]
14 En hij zal de hoorn van zijn volk verhogen,[f]
De lof van al zijn loyalen,[g]
Van de zonen van Israël, het volk dat hem nabij is.[a]
Looft Jah![b]

149 Looft Jah![c]
Zingt Jehovah een nieuw lied,[d]
Zijn lof in de gemeente van loyalen.[e]
2 Israël verheuge zich in zijn grote Maker,[f]
De zonen van Sion — laten zij blij zijn in hun Koning.[g]
3 Laten zij zijn naam loven met gedans.[h]
Dat zij hem met de tamboerijn en de harp bezingen met melodieën.[i]
4 Want Jehovah heeft een welgevallen in zijn volk.[j]
Hij luistert de zachtmoedigen op met redding.[k]
5 Dat de loyalen zich uitbundig verheugen in heerlijkheid;
Dat zij een vreugdegeroep aanheffen op hun bed.[l]
6 Dat de liederen waarin God wordt verheven, in hun keel zijn,[m]
En een tweesnijdend zwaard in hun hand,[n]
7 Om wraak te oefenen aan de natiën,[o]
Bestraffingen aan de nationale groepen,[p]
8 Om hun koningen te binden met kluisters[q]
En hun geëerden met ijzeren boeien,
9 Om aan hen de geschreven rechterlijke beslissing te voltrekken.[r]
Zulk een pracht behoort aan al zijn loyalen.[s]
Looft Jah![t]

150 Looft Jah![u]
Looft God in zijn heilige plaats.[v]

PSALM 148
a Ps 113:1
b Ps 89:5; Jes 49:13
c Lu 2:14
d Ps 103:20; Lu 2:13; Opb 5:13
e Ge 2:1; Jer 32:18; Ju 14
f Ge 1:16; Ps 19:1; Ps 136:8
g Ps 136:9
h De 10:14; Ne 9:6; 2Kor 12:2
i Ge 1:7; 2Pe 3:5
j Opb 19:6
k Ge 1:1; Ge 1:6; Ps 33:6
l Ps 89:37; Sp 8:27
m Ps 119:91; Jer 31:36; Jer 33:25
n Ps 69:34
o Ge 1:21; Ps 74:13; Ps 104:25; Jon 1:17
p Ex 9:23; Nu 16:35; Ps 147:17; Jes 30:30
q Ps 107:25
r Ps 65:12; Ps 98:8; Jes 44:23; Jes 49:13
s 1Kr 16:33; Ps 96:12; Jes 44:23; Jes 55:12
t Ps 50:10; Jes 43:20
u Ge 7:14
v Ps 2:10; Jes 49:23
w Ps 45:16
x Ps 2:10; Ps 82:1
y Ps 110:3
z Ps 45:14; Han 21:9
a Jer 31:13
b Mt 21:15
c Ps 99:3
d Ps 8:1; Jes 12:4
e 1Kon 8:27; 1Kr 29:11; Ps 113:4
f Ex 15:16; Ps 75:10; Ps 89:17; Ps 135:4
g Ps 145:10; Ps 149:9

2e kolom
a Ex 19:5; Er 2:17
b Ps 113:9; Ps 117:2

PSALM 149
c Ps 113:1
d Ps 33:3; Ps 96:1; Jes 42:10; Opb 5:9; e Ps 22:22; Heb 2:12; f De 12:7; 1Sa 12:22; Ps 100:3; Jes 54:5; g Ps 47:7; h Ex 15:20; Re 11:34; Ps 150:4; Jer 31:13; i Ps 81:2; Ps 144:9; Ps 150:4; j Ps 35:27; Ps 84:11; k Ps 132:16; Jes 61:10; l Ps 63:6; m Ne 9:5; n Heb 4:12; Opb 1:16; o Nu 31:2; Ps 79:6; Ps 110:6; p Ps 44:2; q Joz 10:24; Joz 12:7; r De 7:1; s Ps 148:14; 1Kor 6:2; Opb 20:4; t Ps 111:1; **PSALM 150** u Opb 19:6; v 2Kr 20:8; Ps 29:9; Ps 116:19; Ps 134:2.

Looft hem in het uitspansel zijner sterkte.[a]
2 Looft hem om zijn machtige werken.[b]
Looft hem overeenkomstig de volheid van zijn grootheid.[c]
3 Looft hem met hoorngeschal.[d]
Looft hem met het snaarinstrument en de harp.[e]
4 Looft hem met de tamboerijn[f] en de reidans.[g]
Looft hem met snaren[a] en de schalmei.[b]
5 Looft hem met de welluidende cimbalen.[c]
Looft hem met de schallende cimbalen.[d]
6 Ja, al wat adem heeft, love Jah.[e]
Looft Jah![f]

PSALM 150
a Ge 1:6; Ps 19:1; Da 12:3
b Ps 92:5; Ps 107:15; Ps 145:6; Opb 15:3
c De 3:24; Ps 96:4; Ps 145:3; Jer 32:18
d 1Kr 15:28; Ps 81:3; Ps 98:6
e Ps 33:2; Ps 108:2
f Ex 15:20; 1Sa 10:5; Jes 5:12

g Ps 149:3; **2e kolom** a Ps 92:3; Ps 144:9; Jes 38:20; b Job 21:12; Job 30:31; c 1Kr 15:19; 1Kr 16:5; d 2Sa 6:5; 1Kr 25:1; e Opb 5:13; f Ps 112:1; Ps 148:14; Opb 19:3.

SPREUKEN

1 De spreuken[a] van Salomo,[b] de zoon van David,[c] de koning van Israël,[d] **2** opdat men wijsheid[e] en streng onderricht kent,[f] de woorden des verstands onderscheidt,[g] **3** het strenge onderricht ontvangt[h] dat inzicht,[i] rechtvaardigheid[j] en recht[k] en oprechtheid verleent,[l] **4** om aan de onervarenen schranderheid te geven,[m] aan een jonge man kennis[n] en denkvermogen.[o]

5 Een wijze zal luisteren en meer onderricht in zich opnemen,[p] en een man van verstand is degene die bekwaam beleid verwerft,[q] **6** om een spreuk en een moeilijk te vatten gezegde,[r] de woorden van wijzen[s] en hun raadsels te begrijpen.[t]

7 De vrees voor Jehovah is het begin van kennis.[u] Wijsheid en streng onderricht — slechts dwazen hebben ze veracht.[v]

8 Luister, mijn zoon, naar het strenge onderricht van uw vader[w] en verlaat de wet van uw moeder niet.[x] **9** Want ze zijn een aantrekkelijke krans voor uw hoofd[y] en een mooie halsketting voor uw hals.[z]

10 Mijn zoon, indien zondaars u trachten te verleiden, stem niet toe.[a] **11** Indien zij blijven zeggen: „Ga toch met ons mee. Laten wij toch loeren op bloed.[b] Laten wij ons toch, zonder enige reden, verdekt opstellen tegen de onschuldigen.[a] **12** Laten wij hen levend verzwelgen[b] net als Sjeool,[c] ja, geheel en al, als zij die in een kuil neerdalen.[d] **13** Laten wij allerlei kostbare, waardevolle dingen vinden.[e] Laten wij onze huizen vullen met buit.[f] **14** Uw lot behoort gij in ons midden te werpen. Laat er slechts één buidel blijken te zijn, die ons allen toebehoort"[g] — **15** mijn zoon, ga niet met hen op weg.[h] Weerhoud uw voet van hun pad.[i] **16** Want het zijn hún voeten die naar louter slechtheid snellen,[j] en zij blijven zich haasten om bloed te vergieten.[k] **17** Want het is voor niets dat het net wordt uitgespreid voor de ogen van al wat vleugels bezit.[l] **18** Dientengevolge loeren zijzelf, ja, op het bloed van dezen;[m] zij stellen zich verdekt op tegen hun ziel.[n] **19** Zo zijn de paden van een ieder die onrechtvaardige winst maakt.[o] Ze ontneemt zelfs de ziel aan haar bezitters.[p]

HFDST. 1
a 1Kon 4:32; Pr 12:9
b Sp 10:1; Sp 25:1; Mt 12:42
c 2Sa 12:24
d 1Kon 2:12
e Sp 8:11; Lu 2:52
f Sp 2:20; 2Ti 3:16; Heb 12:7
g De 4:6
h Sp 3:11; Heb 12:5; 1Pe 5:10
i Sp 10:5
j Heb 12:11
k 1Kon 3:28
l Ps 37:37; Sp 2:9
m Joz 9:4; 1Sa 23:22; Sp 15:5; Mt 10:16
n Jo 17:3
o Sp 2:11; Sp 3:21; Sp 8:12; Sp 14:17
p Sp 9:9; Sp 15:31; 1Kor 10:15
q 1Sa 25:33; Sp 24:6
r Ps 49:4
s Pr 12:11
t Re 14:14; Da 5:12
u Job 28:28; Ps 111:10; Sp 9:10
v Sp 5:12; Sp 12:15; Sp 18:2; Ro 1:28
w De 6:7; Sp 4:1; Sp 6:20; Ef 6:4; Heb 12:9
x Le 19:3; Sp 31:26; 2Ti 1:5; 2Ti 3:15

y Sp 4:9; z Sp 3:22; Jo 7:46; Kol 4:6; a Ge 39:7; Ex 23:2; De 13:6; Ro 16:18; b Jer 5:26; **2e kolom** a Ps 10:8; Ps 17:12; Ps 56:6; Mt 26:4; Han 23:15; b Ps 35:25; c Nu 16:30; Nu 26:10; d Job 33:22; Ps 30:3; Ez 31:16; e Re 18:18; f Re 5:30; g 1Sa 30:16; h Sp 4:14; Sp 13:20; 2Kor 6:17; i Ps 119:101; Sp 4:27; 1Kor 15:33; j Sp 4:16; Sp 6:18; Sp 19:2; k Sp 6:17; Jes 59:7; Ro 3:15; l Ps 91:3; m Ps 55:23; n Sp 28:17; o 2Kon 5:20; Sp 15:27; Mi 3:11; p De 24:6; Job 31:39.

20 De ware wijsheid[a] zelf blijft
op de stráát luidkeels roepen.[b] Op
de openbare pleinen laat ze voort-
durend haar stem weerklinken.[c]
21 Aan het boveneinde van de ru-
moerige straten roept ze.[d] Aan de
ingangen der poorten naar de stad
spreekt ze haar eigen woorden:[e]
22 „Hoe lang zult GIJ, onerva-
renen, onervarenheid blijven
liefhebben,[f] en [hoe lang] moet
GIJ, spotters, volslagen spot voor
U begeren,[g] en [hoe lang] zult
GIJ, verstandelozen, kennis blij-
ven haten?[h] **23** Keert U om op
mijn terechtwijzing.[i] Dan wil ik
voor U mijn geest doen opwel-
len;[j] ik wil mijn woorden aan
U bekendmaken.[k] **24** Omdat ik
geroepen heb, doch GIJ blijft
weigeren,[l] ik mijn hand uitge-
strekt heb, doch er niemand is
die aandacht schenkt,[m] **25** en
GIJ al mijn raad blijft negeren[n]
en mijn terechtwijzing niet hebt
aanvaard,[o] **26** zal ik, van mijn
kant, ook lachen om ÚW onge-
luk;[p] ik zal spotten wanneer dat
wat GIJ ducht komt,[q] **27** wan-
neer dat wat GIJ ducht, komt net
als een onweer en UW eigen onge-
luk aankomt net als een storm-
wind,[r] wanneer benauwdheid en
moeilijke tijden over U komen.[s]
28 In die tijd zullen zij mij blijven
roepen, maar ik zal niet antwoor-
den;[t] zij zullen mij blijven zoeken,
maar zij zullen mij niet vinden,[u]
29 en wel omdat zij kennis heb-
ben gehaat[v] en de vrees voor
Jehovah niet hebben verkozen.[w]
30 Zij stemden niet in met mijn
raad;[x] zij minachtten al mijn te-
rechtwijzing.[y] **31** Daarom zul-
len zij eten van de vrucht van
hun weg,[z] en zij zullen zich zat
eten aan hun eigen raadslagen.[a]
32 Want het afvallig worden[b] der
onervarenen, dat zal hen doden,[c]
en de gemakzucht van de ver-
standelozen, die zal hen te gron-
de richten.[d] **33** Wat hem betreft
die naar mij luistert, hij zal in ze-
kerheid verblijven[e] en niet wor-
den verstoord door angst voor
rampspoed."[f]

HFDST. 1

a Ro 11:33
Ro 16:27
1Kor 1:20
1Kor 2:5
Ef 3:10
Jak 3:17
b Mt 10:27
Mt 11:19
Han 5:42
c Sp 8:2
Sp 9:3
d Mt 10:27
Han 20:20
e Sp 8:3
Jo 18:20
f Ps 94:8
Lu 19:42
g Sp 14:6
h 2Kr 24:19
Sp 5:12
Jo 3:20
i Ps 141:5
Opb 3:19
j Sp 18:4
Han 2:18
k Jes 54:13
Mt 10:20
Jo 6:45
l Jes 65:12
Mt 22:5
m Jes 65:2
Jer 7:13
n 2Kr 36:16
Ps 107:11
o Ps 81:11
p Ps 37:13
Ro 2:5
q Re 10:14
2Kr 7:20
r Na 1:3
s Mt 24:21
Lu 21:23
Ro 2:9
t Ps 18:41
Lu 13:25
Jak 4:3
u Klg 3:44
v Ps 50:17
Ho 4:6
Han 7:51
w Re 5:8
Mi 3:2
2Pe 2:15
x Ps 81:11
Jer 8:9
y Ex 33:5
2Kr 29:6
Jer 5:12
z Jes 3:11
Jer 6:19
Ez 24:14
Ga 6:7
a Jes 8:10
b Jer 3:14
c Ro 6:23
d Jer 48:11
Opb 2:5
e Ps 25:13
Jes 48:18
Opb 3:10
f 2Kon 6:16
Jes 26:3
Lu 21:28
2Pe 2:9

2e kolom

HFDST. 2

a Sp 4:1
1Pe 1:25
b De 6:6
Job 23:12

2 Mijn zoon, indien gij mijn
woorden aanneemt[a] en míjn
geboden als een schat bij u weg-
legt,[b] **2** om met uw oor aan-
dacht te schenken aan wijsheid,[c]
opdat gij uw hart neigt tot onder-
scheidingsvermogen;[d] **3** indien
gij bovendien om het verstand
zelf roept[e] en om het onderschei-
dingsvermogen zelf uw stem ver-
heft,[f] **4** indien gij ernaar blijft
zoeken als naar zilver,[g] en gij
er als naar verborgen schatten
naar blijft speuren,[h] **5** in dat
geval zult gij de vrees voor Jeho-
vah begrijpen,[i] en de kennis van
God zult gij vinden.[j] **6** Want Je-
hovah zelf geeft wijsheid;[k] uit
zijn mond zijn kennis en onder-
scheidingsvermogen afkomstig.[l]
7 En voor de oprechten zal hij
praktische wijsheid[m] als een schat
wegleggen; voor hen die in recht-
schapenheid wandelen, is hij een
schild,[n] **8** door aan de paden
van het recht vast te houden,[o]
en hij zal zelfs de weg van zijn
loyalen behoeden.[p] **9** In dat ge-
val zult gij rechtvaardigheid en
recht en oprechtheid begrijpen,
de gehele baan van wat goed is.[q]
10 Wanneer wijsheid haar in-
trede doet in uw hart[r] en de ken-
nis zelf aangenaam wordt voor uw
ziél,[s] **11** zal het denkvermogen
zelf de wacht over u houden,[t] het
onderscheidingsvermogen zelf zal
u beveiligen,[u] **12** om u te be-
vrijden van de slechte weg,[v] van
de man die verkeerde dingen
spreekt,[w] **13** van hen die de pa-
den der oprechtheid verlaten om
de wegen der duisternis te be-
wandelen,[x] **14** van hen die zich
verheugen in kwaaddoen,[y] die
blij zijn over de verkeerdheden

c Sp 1:5; d Sp 17:27; Ef 5:17; Heb 5:14; e 1Kon 3:11; Sp 9:10; Sp 18:15; f Fil 1:9; 2Ti 2:7; g Ps 19:10; h Job 28:18; i Job 28:28; Sp 8:13; Jer 32:40; Opb 14:7; j Jer 9:24; 2Ti 3:15; 1Jo 5:20; k Ex 31:3; 1Kon 4:29; Jak 3:17; l 2Ti 3:16; m Sp 3:21; Sp 8:14; Lu 1:17; Lu 16:8; n Job 1:10; Ps 41:12; Sp 28:18; o Sp 8:20; p Ps 37:28; Ps 97:10; q Pr 12:13; Mi 6:8; Lu 10:27; r Ps 119:111; s Han 17:11; Kol 3:16; t Pr 7:12; Pr 9:15; Ef 5:15; u Pr 10:10; Mt 10:16; v Ps 141:4; w Sp 8:13; Han 20:30; x Jo 3:19; Jo 12:35; 1Jo 2:19; y 1Kor 13:6.

van slechtheid,[a] **15** wier paden
krom zijn en die slinks zijn in
hun gangen;[b] **16** om u te be-
vrijden van de vreemde vrouw,
van de buitenlandse vrouw[c] die
haar eigen woorden glad heeft ge-
maakt,[d] **17** die de vertrouwde
vriend van haar jeugd[e] verlaat en
die zelfs het verbond van haar
God heeft vergeten.[f] **18** Want
waarlijk, naar de dood zinkt haar
huis weg en naar hen die machte-
loos zijn in de dood, haar sporen.[g]
19 Geen van hen die betrekkin-
gen met haar hebben, zullen te-
rugkeren, noch zullen zij de pa-
den der levenden weer bereiken.[h]
20 Het doel is, dat gij de weg der
goeden moogt bewandelen[i] en dat
gij de paden van de rechtvaardi-
gen moogt houden.[j] **21** Want de
oprechten zijn het die op de aarde
zullen verblijven,[k] en de onberis-
pelijken zijn het die erop zullen
overblijven.[l] **22** Wat de goddelo-
zen betreft, zij zullen van de aarde
zelf worden afgesneden;[m] en wat
de verraderlijken betreft, zij zul-
len ervan worden weggerukt.[n]

3 Mijn zoon, vergeet niet mijn
wet,[o] en moge uw hart mijn
geboden in acht nemen,[p] **2** want
lengte van dagen en jaren van
leven[q] en vrede zullen u wor-
den toegevoegd.[r] **3** Liefderijke
goedheid en waarachtigheid, mo-
gen die u niet verlaten.[s] Bind ze
om uw hals.[t] Schrijf ze op de ta-
fel van uw hart,[u] **4** en vind zo
gunst en goed inzicht in de ogen
van God en van de aardse mens.[v]
5 Vertrouw op Jehovah met heel
uw hart[w] en steun niet op uw
eigen verstand.[x] **6** Sla in al uw
wegen acht op hem,[y] en hij zal
uw paden recht maken.[z]
7 Word niet wijs in uw eigen
ogen.[a] Vrees Jehovah en keer u
af van het kwaad.[b] **8** Moge het
tot genezing[c] voor uw navel wor-
den en tot verkwikking voor uw
beenderen.[d]
9 Eer Jehovah met uw waarde-
volle dingen[e] en met de eerste-
lingen van heel uw opbrengst.[f]
10 Dan zullen uw voorraadruim-
ten met overvloed gevuld wor-
den;[a] en van nieuwe wijn zullen
uw eigen perskuipen overlopen.[b]
11 Verwerp niet, o mijn zoon,
het strenge onderricht van Jeho-
vah;[c] en verafschuw zijn terecht-
wijzing niet,[d] **12** want die Je-
hovah liefheeft, wordt door hem
terechtgewezen,[e] evenals een va-
der dit doet met een zoon aan
wie hij een welgevallen heeft.[f]
13 Gelukkig is de mens die wijs-
heid[g] heeft gevonden, en de mens
die onderscheidingsvermogen[h]
verkrijgt, **14** want haar als ge-
win te hebben, is beter dan zilver
als gewin te hebben, en haar als
opbrengst te hebben, beter dan
het goud[i] zelf. **15** Ze is kost-
baarder dan koralen,[j] en al uw an-
dere verrukkingen kunnen haar
niet evenaren. **16** Lengte van
dagen is in haar rechterhand;[k]
in haar linkerhand zijn rijkdom
en heerlijkheid.[l] **17** Haar we-
gen zijn aangename wegen, en al
haar paden zijn vrede.[m] **18** Ze
is een boom des levens[n] voor wie
haar aangrijpen, en zij die haar
stevig vasthouden,[o] zijn gelukkig
te noemen.[p]
19 Jehovah zelf heeft in wijs-
heid de aarde gegrondvest.[q] Hij
heeft de hemel stevig bevestigd
met onderscheidingsvermogen.[r]
20 Door zijn kennis werden zelfs
de waterdiepten vaneengespele-
ten,[s] en [uit] de wolkenhemel
blijft lichte regen neerdruppelen.[t]
21 Mijn zoon, mogen ze niet wij-
ken uit uw ogen.[u] Beveilig prakti-
sche wijsheid en denkvermogen,[v]
22 en ze zullen leven voor uw ziel
blijken te zijn[w] en een bekoring
voor uw hals.[x] **23** In dat geval
zult gij in zekerheid uw weg be-

HFDST. 2

a Ps 50:18
Ho 7:3
Lu 22:5
Ro 1:32
b De 32:5
Fil 2:15
c Ge 39:12
Sp 7:5
Sp 22:14
Sp 23:27
1Kor 6:9
1Kor 6:18
d Sp 6:24
Sp 7:21
e Ge 2:24
Sp 5:18
Jer 3:4
f Mal 2:14
g Sp 5:5
Sp 5:23
Sp 9:18
Ef 5:5
h Pr 7:26
Opb 22:15
i Ps 119:63
1Kor 11:1
Jak 1:27
j Sp 13:20
k Ps 7:9
Ps 37:11
l Ps 37:29
m Ps 37:20
Ps 104:35
Sp 10:7
Mt 25:46
n De 28:63
Ps 7:8

HFDST. 3

o De 4:23
Ho 4:6
p De 4:6
Ps 119:34
q Ps 21:4
Sp 10:27
r Jes 54:13
s 2Sa 15:20
Ho 12:6
t De 6:8
u 2Kor 3:3
Heb 10:16
v Lu 2:52
2Kor 8:21
w Ps 62:8
Jes 26:4
Jer 17:7
x Sp 28:26
Jer 9:23
Jer 10:23
1Kor 3:18
y 1Sa 23:2
1Sa 23:4
1Kr 28:9
Ne 1:11
Fil 4:6
Kol 3:17
z Jos 1:7
Ps 25:9
Jak 1:5
a Sp 26:12
Jes 5:21
Ro 12:16
b Ne 5:15
Sp 14:27
Sp 16:6
c Ps 103:3
d Mt 11:29
e Nu 31:50
De 16:16
Lu 16:9
1Ti 6:18
f Ex 23:19
De 26:2

2e kolom **a** De 28:8; 2Kr 31:10; Mal 3:10; **b** Joë 2:24; **c** Sp 15:32; Heb 12:5; **d** Ps 94:12; **e** 1Kor 11:32; Heb 12:6; Opb 3:19; **f** De 8:5; Sp 23:15; Heb 12:7; Heb 12:9; **g** Pr 7:12; **h** Sp 2:3; Sp 10:23; **i** Job 28:15; Sp 8:10; Sp 16:16; **j** Job 28:18; Sp 8:11; **k** 1Ti 4:8; **l** 2Kor 6:10; **m** Lu 1:79; Fil 4:9; **n** Sp 11:30; **o** Fil 2:16; **p** Ps 1:1; Sp 2:10; **q** Ps 104:24; Jer 10:12; 1Kor 8:6; **r** Sp 8:27; Jer 51:15; **s** Ge 1:9; Ps 104:9; Ps 136:6; 2Pe 3:5; **t** Le 26:4; Job 36:27; Job 38:37; Jer 10:13; **u** De 6:8; Ef 1:18; **v** Sp 1:4; Sp 5:2; **w** Sp 4:22; **x** Sp 1:9.

wandelen,[a] en zelfs uw voet zal
nergens tegen stoten.[b] **24** Wan-
neer maar ook gij u neerlegt, zult
gij geen angst gevoelen;[c] en gij
zult stellig neerliggen, en uw slaap
moet aangenaam zijn.[d] **25** Gij
zult niet bevreesd behoeven te
zijn voor enige plotselinge angst-
aanjaging,[e] noch voor het onweer
over de goddelozen, omdat het
komt.[f] **26** Want Jehovah zelf zal
inderdaad uw vertrouwen blijken
te zijn,[g] en hij zal uw voet stellig
behoeden, zodat hij niet gegrepen
wordt.[h]

27 Onthoud het goede niet aan
degenen die het toekomt,[i] wan-
neer het in de macht van uw hand
ligt [het] te doen.[j] **28** Zeg niet
tot uw naaste: „Ga, en kom terug
en morgen zal ik geven”, wanneer
er iets bij u is.[k] **29** Smeed niets
kwaads tegen uw naaste,[l] wan-
neer hij met een gevoel van ze-
kerheid bij u woont.[m] **30** Zoek
geen ruzie met een mens zonder
reden,[n] indien hij u geen kwaad
heeft gedaan.[o]

31 Word niet afgunstig op de
man van geweld,[p] en kies geen en-
kele van zijn wegen.[q] **32** Want
de slinkse[r] persoon is iets ver-
foeilijks voor Jehovah,[s] maar Zijn
vertrouwelijke omgang is met de
oprechten.[t] **33** De vloek van Je-
hovah is op het huis van de godde-
loze,[u] maar de verblijfplaats van
de rechtvaardigen zegent hij.[v]
34 Indien het om spotters gaat,[w]
zal hijzelf bespotten;[x] maar de
zachtmoedigen zal hij gunst beto-
nen.[y] **35** Eer zal de wijzen ten
deel vallen,[z] maar de verstande-
lozen verheffen oneer.[a]

4 Luistert, o zonen, naar het
strenge onderricht van een
vader[b] en schenkt aandacht, ten
einde verstand te leren kennen.[c]
2 Want goed onderricht zal ik U
stellig geven.[d] Mijn wet, VERLAAT
haar niet.[e] **3** Want ik bleek een
ware zoon voor mijn vader te zijn,[f]
teder en de enige voor het aange-
zicht van mijn moeder.[g] **4** En hij
placht mij te onderrichten[h] en tot
mij te zeggen: „Moge uw hart[a]
mijn woorden stevig vasthou-
den.[b] Onderhoud mijn geboden
en blijf leven.[c] **5** Verwerf wijs-
heid,[d] verwerf verstand.[e] Vergeet
niet, en wijk niet af van de woor-
den van mijn mond.[f] **6** Verlaat
haar niet, en ze zal u behoeden.
Heb haar lief, en ze zal u bevei-
ligen. **7** Wijsheid is het voor-
naamste.[g] Verwerf wijsheid; en bij
alles wat gij verwerft, verwerf ver-
stand.[h] **8** Schat haar hoog, en ze
zal u verhogen.[i] Ze zal u verheer-
lijken omdat gij haar omhelst.[j]
9 Aan uw hoofd zal ze een bekoor-
lijke krans geven;[k] een luister-
rijke kroon zal ze u schenken.”[l]

10 Hoor, mijn zoon, en neem
mijn woorden aan.[m] Dan zullen
voor u de levensjaren vele wor-
den.[n] **11** Ik wil u zelfs in de weg
der wijsheid onderrichten;[o] ik
wil u doen treden in de sporen
der oprechtheid.[p] **12** Wanneer
gij wandelt, zal uw tred niet be-
lemmerd worden;[q] en indien gij
voortsnelt, zult gij niet struike-
len.[r] **13** Grijp streng onder-
richt aan;[s] laat niet los.[t] Bewaar
het veilig, want het is uw leven.[u]

14 Betreed het pad van de godde-
lozen niet,[v] en wandel niet re-
gelrecht de weg van de slecht-
aards op.[w] **15** Mijd die,[x] ga er
niet over;[y] wijk ervan af en ga
door.[z] **16** Want zij slapen niet
als zij geen kwaad doen,[a] en de
slaap is hun ontroofd als zij
niet iemand doen struikelen.[b]
17 Want zij hebben zich gevoed

HFDST. 3

a Sp 10:9
b Ps 91:12
Ps 121:3
Sp 4:12
Jes 26:7
c Ps 3:5
Ps 4:8
Sp 6:22
d Ps 127:2
Pr 5:12
Jer 31:26
e Ps 27:1
Da 3:17
Lu 1:74
Jo 14:1
Fil 1:14
f Ps 73:19
Mt 24:21
1Th 5:2
g Ps 91:9
Sp 10:29
Sp 14:26
Sp 28:1
h 1Sa 2:9
Ps 91:14
i Ro 13:7
Ga 6:6
Tit 3:1
Jak 2:16
Jak 5:4
j Ne 5:8
Sp 28:27
k Le 19:13
De 24:13
l Sp 6:18
m Ps 35:20
Ps 55:20
n Sp 18:6
Sp 20:3
Sp 25:8
o Ro 12:18
1Pe 3:11
p Ps 37:1
Sp 23:17
Sp 24:1
Sp 24:19
q Sp 1:15
r Sp 6:12
Sp 14:2
Mi 3:11
s Sp 6:16
Sp 6:17
Sp 11:20
Lu 16:15
t Ps 15:2
Ps 24:4
Ps 25:14
u De 28:15
Joz 7:24
Es 9:25
Za 5:4
Ro 2:5
Kol 3:6
v De 28:2
Job 42:12
Ps 37:25
w 2Kon 2:23
Sp 1:22
x Ps 138:6
Sp 19:29
y Ps 37:11
Ps 149:4
Jes 57:15
Jak 4:6
z Sp 12:8
a Es 6:12
Ps 132:18
Sp 26:3

HFDST. **4** **b** De 6:7; Ps 34:11; Sp 1:8; Sp 19:20; Ef 6:1; **c** Sp 23:23; **d** De 31:13; De 32:2; 1Ti 4:6; Tit 1:9; **e** De 13:4; 1Kr 28:9; **f** 1Kon 2:2; 1Kon 2:12; **g** 2Sa 12:24; 1Kon 1:21; **h** Sp 22:6; **2e kolom** **a** Sp 4:23; **b** De 4:9; **c** Le 18:5; Jo 12:50; **d** Jak 3:17; **e** Ne 8:8; Ps 49:3; Sp 9:10; **f** 2Kr 34:2; Ps 44:17; Sp 3:1; **g** Sp 9:10; Pr 7:12; Pr 8:1; Kol 2:3; **h** Sp 8:14; Sp 15:14; Mt 13:23; Heb 5:14; **i** Sp 9:9; Sp 22:29; Da 1:20; **j** Ex 35:31; 1Kon 4:29; 1Kon 7:14; **k** Sp 1:9; **l** Sp 16:31; Lu 10:42; **m** 1Th 2:13; **n** De 5:16; Sp 3:2; **o** 1Sa 12:24; 1Kon 4:29; **p** Job 1:1; Ps 23:3; Jes 26:7; Mal 2:6; **q** 2Sa 22:37; **r** Sp 3:23; Jes 40:31; Jo 11:9; **s** Sp 8:10; Sp 8:33; Sp 23:23; Heb 12:6; **t** Han 14:22; Heb 2:1; Heb 12:5; Heb 12:11; **u** De 32:47; Sp 3:22; **v** Ps 1:1; 1Kor 15:33; **w** Sp 1:15; Sp 3:32; **x** Jes 33:15; **y** Am 5:15; Ef 5:11; **z** Sp 5:8; 2Kor 6:14; 1Th 5:22; **a** Ps 36:4; Jes 57:20; **b** 2Pe 2:14; Ju 12; Opb 2:14.

met het brood der goddeloos-
heid,[a] en de wijn van gewelddaden drinken zij.[b] **18** Maar het
pad van de rechtvaardigen is als
het glanzende licht, dat steeds
helderder wordt tot de dag stevig
bevestigd is.[c] **19** De weg van de
goddelozen is als het donker;[d] zij
hebben niet geweten waarover zij
blijven struikelen.[e]

20 Mijn zoon, schenk toch aan-
dacht aan mijn woorden.[f] Neig tot
mijn gezegden uw oor.[g] **21** Mo-
gen ze niet wijken uit uw ogen.[h]
Bewaar ze midden in uw hart.[i]
22 Want ze zijn leven voor wie
ze vinden[j] en gezondheid voor
heel hun vlees.[k] **23** Beveilig uw
hart,[l] ja, meer dan al het andere
dat te behoeden is, want daaruit
zijn de oorsprongen van het le-
ven.[m] **24** Verwijder van u de ver-
keerdheid van spraak;[n] en de
slinksheid der lippen, doe die ver
van u.[o] **25** Wat uw ogen betreft,
recht vooruit dienen ze te kijken,[p]
ja, uw eigen stralende ogen dienen
met gespannen aandacht recht
voor u uit te zien.[q] **26** Effen de
baan voor uw voet,[r] en mogen al
uw eigen wegen stevig bevestigd
zijn.[s] **27** Wijk noch naar rechts
noch naar links af.[t] Verwijder uw
voet van wat slecht is.[u]

5 Mijn zoon, o schenk toch aan-
dacht aan mijn wijsheid.[v] Neig
tot mijn onderscheidingsvermo-
gen uw oor,[w] **2** om [het] denk-
vermogen te behoeden;[x] en mo-
gen uw eigen lippen de kennis
zelf veilig bewaren.[y]

3 Want als een honingraat blij-
ven de lippen van een vreemde
vrouw druipen,[z] en haar gehemel-
te is gladder dan olie.[a] **4** Maar
de nawerking van haar is even
bitter als alsem;[b] ze is even scherp
als een tweesnijdend zwaard.[c]
5 Haar voeten dalen af naar de
dood.[d] Aan Sjeool kleven haar
schreden vast.[e] **6** Het pad des
levens beschouwt zij niet.[f] Haar
sporen hebben gedoold, zij weet
niet [waarheen].[g] **7** Nu dan,
o zonen, luistert naar mij[h] en
keert U niet af van de woorden
van mijn mond.[a] **8** Houd uw weg
ver van haar vandaan, en kom niet
in de nabijheid van de ingang van
haar huis,[b] **9** opdat gij niet aan
anderen uw waardigheid schenkt,[c]
noch uw jaren aan wat wreed is;[d]
10 opdat vreemden zich niet ver-
zadigen met uw kracht,[e] en de
dingen die gij moeizaam verwor-
ven hebt, niet in het huis van een
buitenlander zijn,[f] **11** en gij niet
in uw toekomst behoeft te ker-
men,[g] wanneer uw vlees en uw or-
ganisme een eind nemen.[h] **12** En
gij zult moeten zeggen: „Hoe heb
ik streng onderricht gehaat[i] en
heeft mijn hart zelfs terecht-
wijzing veracht![j] **13** En ik heb
niet geluisterd naar de stem van
mijn onderwijzers,[k] en naar mijn
leraren heb ik mijn oor niet ge-
neigd.[l] **14** Gemakkelijk ben ik
in elke soort van slechtheid ge-
raakt[m] in het midden van de ge-
meente en van de vergadering."[n]

15 Drink water uit uw eigen
regenbak, en stroompjes uit het
midden van uw eigen bornput.[o]
16 Dienen uw bronnen zich soms
buitenshuis te verspreiden,[p] [uw]
waterstromen op de openbare
pleinen zelf? **17** Laten ze voor u
alleen blijken te zijn, en niet voor
vreemden met u.[q] **18** Laat uw
waterbron gezegend blijken te
zijn,[r] en verheug u met de vrouw
van uw jeugd,[s] **19** een lieflijke
hinde en een bekoorlijke steen-
geit.[t] Laten háár borsten u te
allen tijde vreugdedronken ma-
ken.[u] Moogt gij over haar lief-
de voortdurend in extase zijn.[v]
20 Waarom zoudt gij dus, mijn
zoon, in extase zijn over een
vreemde vrouw of de boezem van
een buitenlandse vrouw omhel-
zen?[w] **21** Want de wegen van
een man liggen vóór de ogen van

HFDST. 4

a Mi 2:1
Mt 23:28
b Mi 6:12
Opb 17:6
c 2Sa 23:4
Ps 97:11
Ps 119:105
Da 12:4
Mt 5:14
1Kor 13:12
2Kor 4:6
2Pe 1:19
d Jes 59:9
Jo 12:35
e Job 12:25
Jes 8:14
Mt 15:14
f Sp 5:1
Heb 2:1
g Ps 78:1
Jes 55:3
h Sp 3:21
i Ps 40:8
Sp 2:1
j Sp 4:4
1Ti 4:8
k De 7:15
Ps 103:3
Sp 14:30
Han 15:29
l De 4:9
Jer 17:9
Mr 7:21
Ro 8:6
Ef 6:14
Fil 4:8
Kol 3:8
m Mt 12:35
n Sp 8:8
1Pe 2:1
o Ez 18:31
Ef 4:22
Jak 1:21
p Job 31:1
Sp 23:5
q Mt 6:22
r Ef 5:15
Heb 12:1
s Ps 40:2
2Th 3:3
1Pe 5:10
t De 12:32
Joz 1:7
u Jes 1:16
Ro 12:9

HFDST. 5

v Sp 2:2
Jak 1:19
w 1Kon 4:29
Opb 2:11
x Sp 1:4
Sp 8:12
y Sp 15:7
Mal 2:7
z Sp 2:16
Sp 7:21
a Sp 9:17
b Pr 7:26
c Nu 25:8
Sp 6:32
d Sp 2:19
Sp 9:18
e Sp 7:27
f Sp 11:19
Sp 11:27
g Sp 7:11
h Sp 22:17
Heb 12:25

2e kolom

a Sp 2:1

b Sp 4:15; Sp 6:27; Sp 9:14; c 1Kor 5:1; Sp 6:33; Sp 29:3; d Sp 6:34; Sp 7:23; e Sp 31:3; Lu 15:30; f Ge 34:27; g De 32:29; 2Sa 12:10; Ro 6:21; Heb 13:4; h 1Kor 5:5; Opb 21:8; i Ps 50:17; Za 7:11; Jo 3:20; j Ge 19:9; Ez 33:8; k Lu 15:18; l 1Th 4:8; m Nu 25:2; 1Kor 10:6; Ju 8; n 1Kor 10:11; Ju 4; o Hgl 4:15; 1Kor 7:3; Heb 13:4; p Sp 5:20; q Ge 2:24; Ge 20:3; Mt 14:4; r 1Kor 7:2; 1Kor 7:5; s De 24:5; Pr 9:9; Mal 2:15; t Hgl 2:9; u Hgl 4:5; v Ge 26:8; Ge 29:20; Hgl 8:6; Ef 5:25; w Sp 2:16; Sp 7:22; Sp 22:14; Sp 23:27.

Jehovah,[a] en hij beschouwt al zijn
gangen.[b] **22** Zijn eigen dwalin-
gen zullen de goddeloze vangen,[c]
en met de touwen van zijn eigen
zonde zal hij gegrepen worden.[d]
23 Hij zal het zijn die sterven
zal omdat er geen streng onder-
richt is,[e] en [omdat] hij in de
overvloed van zijn dwaasheid af-
doolt.[f]

6 Mijn zoon, indien gij u borg
hebt gesteld voor uw naaste,[g]
[indien] gij aan de vreemde uw
handslag hebt gegeven,[h] **2** [in-
dien] gij verstrikt zijt door de
woorden van uw mond,[i] [indien]
gij gevangen zijt door de woorden
van uw mond, **3** treed dan aldus
handelend op, mijn zoon, en be-
vrijd u, want gij zijt in de hand-
palm van uw naaste gekomen:[j] Ga,
verneder u, en bestorm uw naas-
te met voortdurende aandrang.[k]
4 Gun uw ogen in het geheel geen
slaap, noch uw stralende ogen
enige sluimering.[l] **5** Bevrijd u
gelijk een gazelle uit de hand en
gelijk een vogel uit de hand van
de vogelvanger.[m]
6 Ga naar de mier,[n] gij luiaard;[o]
zie haar wegen en word wijs.
7 Ofschoon ze geen aanvoerder,
beambte of heerser heeft, **8** be-
reidt ze in de zomer haar voedsel;[p]
ze heeft in de oogst haar voed-
selvoorraden verzameld. **9** Hoe
lang, gij luiaard, zult gij blijven
neerliggen?[q] Wanneer zult gij
opstaan uit uw slaap?[r] **10** Nog
even slapen, nog even sluimeren,
nog even de handen vouwen tij-
dens het neerliggen,[s] **11** en uw
armoede zal stellig komen net als
een bandiet,[t] en uw gebrek als een
gewapend man.[u]
12 Een nietswaardig mens,[v] een
man [die] het schadelijke [be-
oefent], gaat rond met verkeerde
spraak,[w] **13** terwijl hij met zijn
oog knipt,[x] met zijn voet tekens
geeft, met zijn vingers aanwijzin-
gen geeft.[y] **14** Verkeerdheid is
in zijn hart.[z] Hij smeedt aldoor
iets kwaads.[a] Hij blijft louter
twisten ontketenen.[b] **15** Daar-
om zal plotseling zijn ongeluk
komen;[a] in een ogenblik zal hij
gebroken worden, en er zal geen
genezing zijn.[b]
16 Er zijn zes dingen die Jeho-
vah werkelijk haat;[c] ja, zeven zijn
verfoeilijk voor zijn ziel:[d] **17** ho-
vaardige ogen,[e] een leugentong,[f]
en handen die onschuldig bloed
vergieten,[g] **18** een hart dat scha-
delijke plannen smeedt,[h] voeten
die zich haasten om naar het
slechte te snellen,[i] **19** een valse
getuige die leugens opdist[j] en een
ieder die twisten ontketent onder
broeders.[k]
20 Neem, o mijn zoon, het ge-
bod van uw vader in acht,[l] en
verlaat de wet van uw moeder
niet.[m] **21** Bind ze voortdurend
op uw hart;[n] wind ze om uw hals.[o]
22 Wanneer gij rondtrekt, zal het
u leiden;[p] wanneer gij neerligt,
zal het de wacht over u houden;[q]
en wanneer gij wakker zijt ge-
worden, zal het zich intens met u
bezighouden. **23** Want het ge-
bod is een lamp,[r] en een licht is de
wet,[s] en de terechtwijzingen van
streng onderricht zijn de weg des
levens,[t] **24** om u te behoeden
voor de slechte vrouw,[u] voor de
gladheid van de tong der buiten-
landse vrouw.[v] **25** Begeer haar
schoonheid niet in uw hart,[w] en
moge zij u niet vangen met haar
glanzende ogen,[x] **26** want ter
wille van een vrouw die een pros-
tituee is, [vervalt men] tot een
rond brood;[y] wat echter de vrouw
van een [andere] man betreft, zij
maakt zelfs jacht op een kost-
bare ziel.[z] **27** Kan een man vuur
in zijn boezem bijeenhalen zon-
der dat zijn kleren verbranden?[a]
28 Of kan een man op gloeiende
kolen lopen zonder dat zijn voeten
verschroeid worden? **29** Evenzo
met een ieder die betrekkingen

HFDST. 5

a 2Kr 16:9; Job 34:21; Ps 11:4; Jer 17:10; Jer 23:24; Jer 32:19
b Ps 17:3; Jer 16:17; Heb 4:13
c Ps 7:16; Ga 6:7
d Sp 11:21; Ef 5:6; Heb 13:4
e Sp 10:17
f Ps 81:12; Sp 19:3; 2Pe 2:15

HFDST. 6

g Ge 43:9; Sp 17:18; Sp 22:26
h Sp 11:15; Sp 20:16
i Sp 18:7
j 2Sa 24:14
k Mt 5:25
l Ps 132:4
m Ps 124:7
n Job 12:7
o Sp 10:26; Sp 26:13
p Sp 30:25
q Sp 10:5; Sp 24:33
r Sp 19:15
s Sp 20:13; Sp 24:33; Sp 26:15; Pr 4:5
t Sp 24:34
u Sp 10:4; Sp 13:4; Sp 18:9; Sp 20:4
v 1Sa 25:25; Sp 16:27
w Ps 10:7; Mt 12:34; Han 20:30; Jak 3:6
x Ps 35:19; Sp 10:10; Sp 16:30
y Jes 58:9
z Ge 8:21; Sp 10:32
a Ps 35:20; Ps 36:4; Sp 6:18; Jes 32:7; Mi 2:1
b Sp 16:28; Ro 16:17; Ga 5:20

2e kolom

a Ps 73:18; Sp 1:27; Jes 30:13; 1Th 5:3
b 2Kr 36:16; Ps 50:22
c Ps 11:5; Sp 8:13; Jes 61:8
d De 12:31; Ps 11:5; Sp 11:20

e 2Sa 15:1; 1Kon 1:5; Ps 101:5; Sp 16:5; Ga 6:3; f Sp 12:22; 1Ti 1:10; Opb 21:8; g Ge 4:10; Ge 9:6; Nu 35:31; De 27:25; h Ge 6:5; Za 8:17; Mal 2:16; i Jes 59:7; Ro 3:15; j Ex 23:1; 1Kon 21:13; Mt 26:59; k Le 19:16; Ga 5:20; Jak 3:14; 3Jo 10; l Sp 1:8; m De 21:18; Ef 6:1; n De 6:6; o Sp 3:3; p Ps 43:3; q Ps 119:9; r Ps 119:105; 2Pe 1:19; s Jes 30:21; Jes 51:4; t Sp 4:13; Heb 12:11; u Sp 5:3; Pr 7:26; v Sp 2:16; Sp 7:5; w Sp 11:22; Mt 5:28; Jak 1:15; x Jes 3:16; y Sp 29:3; Lu 15:16; Lu 15:30; z Ez 13:18; a Ga 6:7.

heeft met de vrouw van zijn naaste:[a] niemand die haar aanraakt,
zal ongestraft blijven.[b] **30** Men
veracht een dief niet louter om-
dat hij diefstal pleegt om zijn ziel
te vullen als hij honger heeft.
31 Maar indien betrapt, zal hij
het zevenvoudig vergoeden; alle
waardevolle dingen van zijn huis
zal hij geven.[c] **32** Al wie over-
spel pleegt met een vrouw, ont-
breekt het aan hart;[d] hij die het
doet, stort zijn eigen ziel in het
verderf.[e] **33** Een plaag en on-
eer zal hij vinden,[f] en zijn smaad
zelf zal niet uitgewist worden.[g]
34 Want de woede van een fysiek
sterke man is jaloezie,[h] en hij zal
geen mededogen tonen op de dag
der wraak.[i] **35** Hij zal generlei
losprijs in aanmerking nemen,
noch zal hij inschikkelijkheid be-
tonen, hoe groot gij het geschenk
ook maakt.

7 Mijn zoon, neem mijn woorden
in acht,[j] en moogt gij míjn ge-
boden als een schat bij u weg-
leggen.[k] **2** Onderhoud mijn ge-
boden en blijf leven,[l] en mijn
wet als de pupil[m] van uw ogen.
3 Bind ze aan uw vingers,[n] en
schrijf ze op de tafel van uw hart.[o]
4 Zeg tot de wijsheid:[p] „Gij zijt
mijn zuster"; en moogt gij het
verstand zelf „Verwante" noe-
men, **5** om u te behoeden voor
de vreemde vrouw,[q] voor de bui-
tenlandse die haar eigen woorden
glad heeft gemaakt.[r] **6** Want
aan het venster van mijn huis,
door mijn tralievenster,[s] keek ik
naar beneden, **7** om de onerva-
renen[t] te kunnen bespieden. Met
belangstelling bespeurde ik onder
de zonen een jonge man die het
aan hart ontbrak,[u] **8** die door de
straat ging dicht bij haar hoek; en
in de richting van haar huis stapt
hij,[v] **9** in de schemering, op de
avond van de dag,[w] bij de nade-
ring van de nacht en het don-
ker. **10** En zie! een vrouw kwam
hem tegemoet, in het gewaad van
een prostituee[x] en listig van hart.
11 Zij is onstuimig en weerbar-
stig.[y] In haar huis blijven haar
voeten niet vertoeven.[a] **12** Nu
eens is zij buitenshuis, dan weer
is zij op de openbare pleinen,[b] en
bij elke hoek loert zij.[c] **13** En zij
heeft hem vastgegrepen en hem
een kus gegeven.[d] Zij heeft een
brutaal gezicht gezet en zegt nu
tot hem:

14 „Gemeenschapsoffers lagen
als een verplichting op mij.[e] Van-
daag heb ik mijn geloften be-
taald.[f] **15** Daarom ben ik naar
buiten gegaan, u tegemoet, om uw
aangezicht te zoeken, ten einde
u te vinden. **16** Met spreien heb
ik mijn divan bedekt, met veel-
kleurige dingen, linnen uit Egyp-
te.[g] **17** Ik heb mijn bed besprin-
keld met mirre, aloë en kaneel.[h]
18 Kom toch, laten wij naar har-
tenlust liefde indrinken tot de
morgen; laten wij toch van el-
kaar genieten met liefkozingen.[i]
19 Want de echtgenoot is niet
in zijn huis; hij is op reis ge-
gaan, ver weg.[j] **20** Een buidel
met geld heeft hij meegenomen
in zijn hand. Op de dag van de
volle maan zal hij naar zijn huis
komen."

21 Zij heeft hem overgehaald
door de overvloed van haar over-
redingskracht.[k] Door de glad-
heid van haar lippen verleidt
zij hem.[l] **22** Plotseling gaat hij
haar achterna,[m] als een stier die
zowaar naar de slachting gaat,
en net alsof hij geboeid is voor
het strenge onderricht van een
dwaas, **23** totdat een pijl zijn
lever openklieft,[n] net als een vo-
gel zich haast naar het klapnet,[o]
en hij heeft niet geweten dat zijn
eigen ziel ermee gemoeid is.[p]

24 En nu, o zonen, luistert
naar mij en schenkt aandacht
aan de woorden van mijn mond.[q]
25 Moge uw hart niet afwijken
naar haar wegen. Dool niet rond
op haar paden.[r] **26** Want velen
zijn de verslagenen die zij heeft
doen vallen,[s] en al degenen die
door haar zijn gedood, zijn tal-

HFDST. 6

a Ge 20:3; 2Sa 11:4; Jer 5:8; Ez 22:11
b 2Sa 12:10; Sp 6:35; Heb 13:4
c Ex 22:1; Ex 22:4; Lu 19:8
d Sp 7:7
e Sp 2:18; Sp 5:23; Mal 3:5; 1Kor 6:9; Heb 13:4
f Sp 5:9
g 1Kon 15:5; 1Kr 5:1; Mt 1:6
h Nu 5:14; Sp 27:4
i Ge 39:19; Re 20:5; Re 20:13; Hgl 8:6

HFDST. 7

j Sp 2:1; Sp 4:1; Sp 5:1; Lu 8:15
k De 11:18; Sp 10:14
l Le 18:5; Jes 55:3; Jo 12:50
m Ps 17:8
n De 6:8
o Sp 2:10; 2Kor 3:3
p Sp 2:2
q Sp 2:16; Sp 23:27
r Sp 5:3; Sp 6:24
s Hgl 2:9
t Sp 9:6
u Sp 6:32; Sp 9:16
v Sp 5:8
w Job 24:15; Ro 13:12; Ef 5:11
x Ge 38:14; Jer 4:30
y Sp 9:13

2e kolom

a 1Ti 5:13; Tit 2:5
b Sp 9:14
c Sp 23:28; Jer 3:2
d Ge 39:12; Opb 2:20
e Le 19:5; Sp 15:8; Sp 21:27; Jes 1:11
f 2Sa 15:8
g Ez 27:7
h Hgl 3:6; Hgl 4:14
i Hgl 1:4
j Mr 13:34
k Sp 5:3; Sp 7:5
l Opb 2:20
m 1Kor 6:18

n Sp 5:9; Sp 5:11; o Pr 9:12; p Sp 9:18; q Sp 1:1; r Sp 5:8; 1Pe 2:11; s Pr 7:26.

rijk.[a] **27** De wegen naar Sjeool
zijn haar huis;[b] ze dalen af naar
de binnenkamers van de dood.[c]

8 Blijft de wijsheid niet roepen,[d]
en blijft het onderscheidings-
vermogen zijn stem niet verheffen?[e] **2** Boven op de hoogten,[f]
langs de weg, bij het kruispunt
der paden heeft ze post gevat.
3 Opzij van de poorten, bij de
toegang tot de stad,[g] waar men
de ingangen binnengaat, blijft ze
luidkeels roepen:[h]

4 „Tot U, o mannen, roep ik, en
mijn stem gaat uit tot de zonen
der mensen.[i] **5** O onervarenen,
begrijpt schranderheid;[j] en GIJ
verstandelozen, begrijpt [het]
hart.[k] **6** Luistert, want over din-
gen die van het hoogste belang
zijn spreek ik,[l] en het openen
van mijn lippen betreft oprecht-
heid.[m] **7** Want mijn gehemelte
uit op gedempte toon niets dan
waarheid;[n] en goddeloosheid is
iets verfoeilijks voor mijn lip-
pen.[o] **8** Al de woorden van mijn
mond zijn in rechtvaardigheid
[gesproken].[p] Daaronder is niets
verdraaids of kroms.[q] **9** Ze zijn
alle op de man af voor degene
met onderscheidingsvermogen,
en recht voor degenen die kennis
vinden.[r] **10** Neemt mijn streng
onderricht aan en niet zilver,
en kennis liever dan uitgelezen
goud.[s] **11** Want wijsheid is be-
ter dan koralen,[t] en alle andere
verrukkingen zelf kunnen haar
niet evenaren.[u]

12 Ik, wijsheid, heb verblijf ge-
houden bij de schranderheid[v] en
ik vind zelfs de kennis van het
denkvermogen.[w] **13** De vrees
voor Jehovah betekent het kwade
te haten.[x] Zelfverheffing en trots[y]
en de slechte weg en de verkeer-
de mond[z] heb ik gehaat. **14** Ik
heb raad[a] en praktische wijsheid.[b]
Ik — verstand;[c] ik heb macht.[d]
15 Door mij blijven kóningen
regeren, en blijven hoogwáárdig-
heidsbeklede rs rechtvaardigheid
verordenen.[e] **16** Door mij blij-
ven vórsten als vorsten heersen,[f]
en spreken edelen allen recht
in rechtvaardigheid.[a] **17** Wie
mij liefhebben, heb ikzelf lief,[b]
en wie mij zoeken, die vinden
mij.[c] **18** Rijkdom en heerlijk-
heid zijn bij mij,[d] erfelijke waarden
en rechtvaardigheid.[e] **19** Mijn
vrucht is beter dan goud, ja, dan
gelouterd goud, en mijn opbrengst
dan uitgelezen zilver.[f] **20** Op het
pad der rechtvaardigheid wandel
ik,[g] midden op de wegen van het
recht,[h] **21** om hen die mij lief-
hebben, duurzaam goed in bezit te
laten nemen;[i] en hun schatkamers
houd ik gevuld.[j]

22 Jehovah zelf heeft mij voort-
gebracht als het begin van zijn
weg,[k] als het vroegste van zijn
werken van oudsher.[l] **23** Van-
af onbepaalde tijd was ik aange-
steld,[m] van de aanvang af, van-
af tijden vroeger dan de aarde.[n]
24 Toen er geen waterdiepten wa-
ren, werd ik als met barensweeën
voortgebracht,[o] toen er geen bron-
nen waren, zwaar beladen met wa-
ter. **25** Voordat de bérgen wa-
ren neergelaten,[p] vóór de heuvels,
werd ik als met barensweeën
voortgebracht, **26** toen hij de
aarde nog niet had gemaakt,[q]
noch de open ruimten, noch
het eerste gedeelte van de stof-
massa's van het productieve land.[r]
27 Toen hij de hemelen bereidde,
was ik daar;[s] toen hij een kring
over de oppervlakte van de wa-
terdiepte verordende,[t] **28** toen
hij de wolkgevaarten daarboven
verstevigde,[u] toen hij de bron-
nen van de waterdiepte krachtig
maakte,[v] **29** toen hij de zee zijn
verordening stelde, dat de wate-
ren zelf zijn bevel niet zouden
overschrijden,[w] toen hij de grond-
vesten der aarde verordende,[x]
30 toen werd ik als een meester-
werker naast hem,[y] en ik werd
degene op wie hij dag aan dag
bijzonder gesteld was,[z] terwijl

HFDST. 7

a 1Kor 10:8
b Sp 5:5
Sp 9:18
c Sp 2:18
Pr 7:17

HFDST. 8

d Sp 1:20
e Sp 2:3
Sp 2:11
f Mt 10:27
g Sp 1:21
h Han 20:20
i Mt 11:15
j Ps 19:7
Sp 1:4
k Jer 17:9
l 1Kor 2:6
m Sp 2:9
n Jo 4:24
Jo 17:17
o Sp 12:22
Sp 29:27
p Ps 12:6
Jes 45:23
q 2Ti 3:16
r Ps 25:12
Sp 21:11
s Ps 19:10
Ps 119:72
Ps 119:127
Sp 3:14
Sp 16:16
Sp 20:15
t Sp 3:15
u Ps 19:10
Ps 119:127
v Sp 1:4
w Sp 2:11
Sp 5:2
x Ps 97:10
Ps 101:3
Sp 13:5
Sp 16:6
Ro 12:9
y 1Sa 2:3
Ps 101:5
Sp 11:2
1Pe 5:5
z Sp 4:24
a Jes 9:6
Jo 7:16
b Sp 2:7
Lu 1:17
c Sp 4:7
d Sp 24:5
e Ps 72:1
f Jes 32:1

2e kolom

a Sp 29:2
b Ps 91:14
Jo 14:21
c Sp 2:5
d Mr 10:30
e 1Kon 3:6
f Sp 3:14
g Ps 85:13
Sp 11:5
h Ps 72:2
Jes 11:4
Jes 42:1
i Ps 37:11
Mt 25:34
j Mal 3:10
k Jo 1:1
Jo 1:14

l Kol 1:15; **m** Mi 5:2; **n** Jo 1:3; Jo 8:58; Jo 17:5; Kol 1:16; **o** Ge 1:2; **p** Ge 1:10; Ps 90:2; **q** Ge 1:1; **r** Ps 89:11; Ps 90:2; **s** Ps 33:6; Jer 10:12; Kol 1:17; **t** Ge 1:6; Job 26:10; **u** Ge 1:7; Job 38:9; **v** Ge 2:6; Ge 7:11; Ge 8:2; Ps 104:6; **w** Ge 1:9; Job 38:11; Ps 33:7; Ps 104:9; Jer 5:22; **x** Ge 1:9; **y** Ge 1:26; Jo 1:3; Jo 17:5; Kol 1:16; **z** Jes 42:1; Mt 3:17.

ik te allen tijde vrolijk was voor
zijn aangezicht,[a] **31** vrolijk over
het productieve land van zijn aar-
de;[b] en de dingen waarop ik ten
zeerste gesteld was, waren bij de
zonen der mensen.[c]

32 En nu, o zonen, luistert
naar mij; ja, gelukkig zijn zij die
míjn wegen houden.[d] **33** Luis-
tert naar streng onderricht en
wordt wijs,[e] en toont in het geheel
geen onachtzaamheid.[f] **34** Ge-
lukkig is de mens die naar mij
luistert door dag aan dag aan mijn
deuren te waken, door bij de pos-
ten van mijn ingangen de wacht
te houden.[g] **35** Want wie mij
vindt, zal stellig het leven vinden[h]
en verkrijgt goede wil van Jeho-
vah.[i] **36** Maar wie mij mist, doet
zijn ziel geweld aan;[j] al degenen
die mij intens haten, zij zijn het
die werkelijk de dood liefheb-
ben."[k]

9 De ware wijsheid[l] heeft haar
huis gebouwd;[m] ze heeft haar
zeven zuilen uitgehouwen. **2** Ze
heeft haar vleesslachting georga-
niseerd; ze heeft haar wijn ge-
mengd; meer dan dat, ze heeft
haar tafel in orde gebracht.[n]
3 Ze heeft haar dienaressen uit-
gezonden, opdat ze boven op de
hoogten der stad kan roepen:
4 „Al wie onervaren is, hij wende
zich hierheen."[o] Al wie het aan
hart ontbreekt[p] — ze heeft tot
hem gezegd: **5** „Komt, voedt U
met mijn brood en deelt in het
drinken van de wijn die ik ge-
mengd heb.[q] **6** Verlaat de oner-
varenen en blijft leven,[r] en wan-
delt rechtuit op de weg van het
verstand."[s]

7 Hij die de spotter corrigeert,
haalt oneer over zich,[t] en hij die
een goddeloze een terechtwijzing
geeft — een gebrek aan hem.[u]
8 Wijs een spotter niet terecht,
opdat hij u niet haat.[v] Geef een
wijze een terechtwijzing en hij
zal u liefhebben.[w] **9** Geef aan
een wijze en hij zal nog wijzer
worden.[x] Verleen kennis aan een
rechtvaardige en hij zal in weten-
schap toenemen.

HFDST. 8

a Job 38:7
b Ps 9:8
Ps 98:7
c Jo 3:16
Jo 13:1
d 1Jo 2:17
e Sp 3:11
Sp 4:13
Heb 12:7
f Sp 28:14
Heb 12:25
g Mt 5:3
1Th 5:6
h Sp 13:14
Jo 3:36
Jo 14:6
Jo 17:3
i Sp 12:2
Ef 1:6
j Jo 3:19
Han 13:46
k Sp 5:23
Mt 25:46

HFDST. 9

l Sp 1:20
1Kor 2:7
m Ps 127:1
n Lu 14:17
o Ps 119:130
Sp 1:22
p Sp 7:7
q Ps 22:26
Jer 31:12
Jo 6:27
Opb 22:17
r Ps 26:4
Han 2:40
2Kor 6:17
Opb 18:4
s Sp 4:5
Sp 13:20
Sp 22:17
Pr 7:5
Mt 7:13
Lu 13:24
t 1Kon 18:17
Sp 15:12
u 1Kon 21:20
2Kr 25:16
v 1Kon 22:8
Sp 15:12
Sp 23:9
Mt 7:6
w Ps 141:5
Sp 27:6
Sp 28:23
x Sp 1:5
Sp 15:31
Sp 17:10
Sp 25:12
Mt 13:12

2e kolom

a Ps 34:11
Ps 111:10
Sp 1:7
b 1Kr 28:9
Mt 11:27
Jo 17:3
c De 6:2
Sp 8:35
Sp 10:27
d Sp 3:2
e Sp 16:26
f Jes 28:22
g Sp 7:11
Sp 21:9
h Job 2:10
i Sp 7:12
Sp 23:28
j Sp 7:8
Sp 7:26
Sp 23:27

10 De vrees voor Jehovah is
het begin van wijsheid,[a] en de
kennis van de Allerheiligste, dat
is verstand.[b] **11** Want door mij
zullen uw dagen vele worden,[c] en
u zullen jaren van leven worden
toegevoegd.[d] **12** Indien gij wijs
geworden zijt, zijt gij wijs gewor-
den in uw eigen belang;[e] en in-
dien gij hebt gespot, zult gij [dit]
dragen, ja, gij alleen.[f]

13 Een verstandeloze vrouw is
onstuimig.[g] Zij is de onnozelheid
zelve en is in het geheel niets
te weten gekomen.[h] **14** En zij is
gaan zitten bij de ingang van haar
huis, op een zetel, [op] de hoge
plaatsen der stad,[i] **15** om hen
die op de weg voorbijgaan, hen
die recht vooruit gaan op hun pa-
den, toe te roepen:[j] **16** „Al wie
onervaren is, hij wende zich hier-
heen."[k] En al wie het aan hart
ontbreekt[l] — zij heeft ook tot
hem gezegd: **17** „Gestólen wa-
teren zijn zoet,[m] en heimelijk [ge-
geten] brood — aangenaam is
het."[n] **18** Maar hij is niet te we-
ten gekomen dat daar degenen
zijn die machteloos zijn in de
dood, dat degenen die door haar
zijn binnengeroepen, in de lage
plaatsen van Sjeo̱o̱l zijn.[o]

10 Spreuken van Sa̱lomo.[p]
Een wijze zoon is hij die een
vader verheugt,[q] en een verstan-
deloze zoon is de droefheid van
zijn moeder.[r] **2** De schatten van
de goddeloze zullen niet baten,[s]
maar rechtvaárdigheid zal van de
dood bevrijden.[t] **3** Jehovah zal
de ziel van de rechtvaardige niet
laten hongeren,[u] maar de sterke
begeerte van de goddelozen zal hij
wegstoten.[v]

4 Wie met lakse hand werkt,
zal over weinig middelen be-
schikken,[w] maar het is de hand
van de vlijtige die iemand rijk zal
maken.[x]

k Sp 9:4; **l** Sp 6:32; **m** Sp 20:17; **n** Sp 7:18; Ef 5:12; **o** Sp 2:18; Sp 7:23; **HFDST. 10** **p** Sp 1:1; **q** Sp 13:1; Sp 23:24; Sp 27:11; Sp 29:3; **r** Sp 15:20; Sp 17:21; Sp 17:25; **s** Sp 11:4; Ze 1:18; **t** Sp 11:4; Sp 12:28; Da 4:27; **u** Ps 33:19; Ps 37:25; Mt 6:33; Heb 13:5; **v** Sp 14:32; **w** Sp 20:4; Pr 10:18; **x** Sp 12:24; Sp 13:4; Sp 21:5.

5 De zoon die met inzicht handelt, zamelt in gedurende de zomertijd; de zoon die schandelijk handelt, slaapt diep gedurende de oogst.[a]

6 Zegeningen zijn voor het hoofd van de rechtvaardige,[b] maar wat de mond van de goddelozen aangaat, die bedekt gewelddaad.[c]
7 De gedachtenis van de rechtvaardige is tot zegen,[d] maar de naam van de goddelozen — die zal verrotten.[e]

8 Wie wijs van hart is, zal geboden aannemen,[f] maar wie dwaas van lippen is, zal vertreden worden.[g]

9 Hij die in rechtschapenheid wandelt, zal in zekerheid wandelen,[h] maar hij die zijn wegen krom maakt, zal zichzelf doen kennen.[i]

10 Wie met zijn oog knipt, zal smart veroorzaken,[j] en wie dwaas van lippen is, zal vertreden worden.[k] **11** De mond van de rechtvaardige is een bron van leven;[l] maar wat de mond van de goddelozen aangaat, die bedekt gewelddaad.[m]

12 Háát verwekt twisten,[n] maar liefde bedekt zelfs alle overtredingen.[o]

13 Op de lippen van de verstandige wordt wijsheid gevonden,[p] maar de roede is voor de rug van wie het aan hart ontbreekt.[q]

14 De wijzen zijn het die kennis als een schat wegleggen,[r] maar de mond van de dwaas is de ondergang zelf nabij.[s]

15 De waardevolle dingen van een rijke zijn zijn sterke stad.[t] De ondergang van de geringen is hun armoede.[u]

16 De activiteit van de rechtvaardige leidt tot leven;[v] de opbrengst van de goddeloze leidt tot zonde.[w]

17 Hij die zich aan streng onderricht houdt, is een pad ten leven,[x] maar hij die terechtwijzing verlaat, doet dolen.[y]

18 Waar iemand is die haat bedekt, daar zijn leugenlippen,[a] en wie een slecht bericht uitbrengt, is verstandeloos.[b]

19 In de overvloed van woorden ontbreekt overtreding niet,[c] maar wie zijn lippen in bedwang houdt, handelt beleidvol.[d]

20 De tong van de rechtvaardige is uitgelezen zilver;[e] het hart van de goddeloze is weinig waard.[f]

21 Het zijn de lippen van de rechtvaardige die velen blijven weiden,[g] maar door gebrek aan hart blijven de dwázen sterven.[h]

22 De zegen van Jehovah — die maakt rijk,[i] en hij voegt er geen smart bij.[j]

23 Voor de verstandeloze is het aan de dag leggen van een losbandig gedrag als een spel,[k] maar wijsheid is voor de man van onderscheidingsvermogen.[l]

24 Wat schrikaanjagend is voor de goddeloze — dat zal hem overkomen;[m] maar de begeerte van de rechtvaardigen zal ingewilligd worden.[n] **25** Zoals wanneer de stormwind voorbijgaat, zo is de goddeloze niet meer;[o] maar de rechtvaardige is een fundament tot onbepaalde tijd.[p]

26 Als azijn voor de tanden en als rook voor de ogen, zo is de luiaard voor hen die hem uitzenden.[q]

27 Het is de vrees voor Jehovah die dagen zal toevoegen,[r] maar het zijn de jaren van de goddelozen die verkort zullen worden.[s]

28 De verwachting van de rechtvaardigen is een verheuging,[t] maar de hoop van de goddelozen — die zal vergaan.[u]

29 De weg van Jehovah is een vesting voor de onberispelijke,[v]

HFDST. 10

a Sp 6:6 Sp 6:9 Sp 17:2
b Ex 23:25 De 28:2 Sp 11:26 Sp 28:20 Mal 3:10
c De 28:15
d 2Kon 19:34 Ps 112:6 Sp 22:1 Pr 7:1
e Ps 9:5 Ps 109:15
f De 4:6 Job 23:12 Ps 19:7 Ps 107:43 Ps 119:34 Ps 119:100 2Ti 3:15
g Sp 17:20 Sp 18:6 Pr 10:12
h Ps 25:21 Sp 28:18
i Mt 10:26 Lu 12:2 1Kor 4:5 1Ti 5:24
j Ps 35:19 Sp 6:13
k Sp 18:21 3Jo 10
l Ps 37:30 Sp 11:30 Mt 12:35 Jak 5:20
m Pr 10:13 Mt 12:34 Jak 3:5
n Sp 15:18 Jak 4:1
o Sp 17:9 1Kor 13:4 1Pe 4:8
p Sp 15:7 Jes 50:4 Lu 4:22
q Ps 32:9 Sp 19:29 Sp 26:3 1Kor 4:21
r Sp 9:9 Sp 18:15 Mt 12:35
s Sp 13:3 Sp 18:7 Sp 21:23
t Job 31:24 Pr 7:12 Lu 12:19
u Sp 19:7
v Sp 11:30 Hab 2:4 Ga 6:8
w Mt 7:17
x Sp 12:1 Heb 2:1 Heb 13:7
y Sp 5:12 Sp 15:10 2Ti 4:4 Heb 12:25

2e kolom

a 1Sa 18:21 2Sa 3:27 Lu 20:20 1Jo 3:15
b Ps 50:20 Ps 101:5
c Pr 5:2; Pr 10:14; Jak 3:2; d Ps 39:1; Sp 17:27; Sp 21:23; Jak 1:19; e Sp 12:18; Sp 16:13; Mt 12:35; f Ge 6:5; Jer 17:9; Mt 12:34; g Jer 3:15; 1Pe 5:2; h Sp 5:12; Ho 4:6; Ro 1:28; i De 8:18; 1Sa 2:7; Ps 37:22; Ps 107:38; j 1Ti 6:6; k Sp 14:9; Sp 26:19; l Sp 1:2; Sp 2:10; Sp 15:21; m Heb 10:27; n Ps 21:2; Ps 37:4; Jo 16:24; 1Jo 5:14; o Ps 37:10; Ps 58:9; Jes 40:24; p Ps 15:5; Mt 7:24; 1Ti 6:19; q Mt 25:26; r Ps 21:4; Ps 91:16; s Ps 55:23; Pr 7:17; t Ps 16:9; Ro 5:2; Ro 12:12; u Ps 112:10; Sp 11:7; Mt 25:46; 2Th 1:9; v Ps 41:11; Ps 84:7; Sp 18:10; Jes 40:31; Fil 4:13.

maar de ondergang is voor de beoefenaars van wat schadelijk is.[a]

30 Wat de rechtvaardige aangaat, hij zal tot onbepaalde tijd niet aan het wankelen worden gebracht;[b] maar wat de goddelozen aangaat, zij zullen niet op de aarde blijven vertoeven.[c]

31 De mond van de rechtvaardige — die draagt de vrucht van wijsheid,[d] maar de tong van verkeerdheid zal worden afgesneden.[e]

32 De lippen van de rechtvaardige — ze leren goede wil kennen,[f] maar de mond van de goddelozen is verkeerdheid.[g]

11 Een bedrieglijke weegschaal is iets verfoeilijks voor Jehovah,[h] maar een volkomen weegsteen is hem welgevallig.

2 Is overmoed gekomen? Dan zal oneer komen;[i] maar wijsheid is bij de bescheidenen.[j]

3 Het is de rechtschapenheid van de oprechten die hen leidt,[k] maar de verdraaiing door degenen die verraderlijk handelen, zal hen gewelddadig plunderen.[l]

4 Waardevolle dingen zullen niet baten op de dag der verbolgenheid,[m] maar rechtvaardigheid zal van de dood bevrijden.[n]

5 Het is de rechtvaardigheid van de onberispelijke die zijn weg recht zal maken,[o] maar in zijn eigen goddeloosheid zal de goddeloze vallen.[p] **6** Het is de rechtvaardigheid van de oprechten die hen zal bevrijden,[q] maar zij die verraderlijk handelen, zullen zelf door hun eigen sterke begeerte gevangen worden.[r]

7 Wanneer een goddeloos mens sterft, vergaat [zijn] hoop;[s] en zelfs verwachting [gebaseerd] op kracht is vergaan.[t]

8 De rechtvaardige is het die zelfs uit benauwdheid wordt verlost,[u] en de goddeloze komt in zijn plaats.[v]

9 Door [zijn] mond stort hij die een afvallige is, zijn naaste in het verderf,[a] maar door kennis worden de rechtvaardigen verlost.[b]

10 Wegens de goedheid van de rechtvaardigen heeft een stad uitbundige vreugde,[c] maar wanneer de goddelozen vergaan, is er vreugdegeroep.[d]

11 Wegens de zegen van de oprechten wordt een stad verheven,[e] maar wegens de mond van de goddelozen wordt ze omvergehaald.[f]

12 Wie het aan hart ontbreekt, heeft zijn eigen naaste veracht,[g] maar de man van groot onderscheidingsvermogen is iemand die het stilzwijgen bewaart.[h]

13 Wie als een lasteraar rondgaat,[i] legt vertrouwelijke gesprekken bloot,[j] maar wie getrouw van geest is, bedekt een zaak.[k]

14 Wanneer er geen bekwaam beleid is, komt het volk ten val;[l] maar er is redding in de veelheid van raadgevers.[m]

15 Het zal iemand beslist slecht vergaan wanneer hij zich borg gesteld heeft voor een vreemde,[n] maar wie handslag haat, blijft vrij van zorgen.

16 Een vrouw met bekoorlijkheid, die grijpt heerlijkheid aan;[o] maar de tirannen, van hun kant, grijpen rijkdom aan.

17 Een man van liefderijke goedheid bejegent zijn eigen ziel op een belonende wijze,[p] maar de wreedaard brengt de banvloek over zijn eigen organisme.[q]

18 De goddeloze verwerft bedrieglijk loon,[r] maar wie rechtvaardigheid zaait, ware verdiensten.[s]

19 Wie pal staat voor rechtvaardigheid, komt in aanmer-

HFDST. 10

a Job 31:3 Ps 1:6 Lu 13:27 Ro 2:8
b Ps 16:8 Ps 125:1
c Ps 37:9 Mt 21:41
d Ps 37:30 Sp 10:11
e Ps 63:11
f Ps 30:5 Sp 11:27
g Sp 15:2

HFDST. 11

h Le 19:36 De 25:15 Sp 20:10 Ez 45:10 Am 8:5 Mi 6:10
i Sp 16:18 Sp 18:12 Lu 14:8
j Sp 15:33 Mi 6:8 1Pe 5:5
k Ps 25:21 Ps 26:1 Sp 13:6
l Sp 21:7 Sp 28:18 Jes 1:28
m Sp 10:2 Sp 18:11 Ez 7:19 Ze 1:18 Mt 16:26
n Ge 7:1 Sp 12:28 Sp 14:32
o Ps 26:3 Sp 10:2 Sp 13:6
p 2Sa 17:23 Es 7:10 Ps 9:15 Sp 5:22
q Ge 31:7 Jer 39:18 Jer 40:4
r Ps 7:16 Sp 1:32 Pr 9:3 Pr 10:8
s Sp 10:28 Sp 14:32 2Th 1:9
t Ex 15:9 Ps 146:4 Pr 9:5 Lu 12:20
u Es 8:11 Sp 10:28 Da 3:27 Da 6:23
v Es 7:9 Sp 21:18 Da 6:24

2e kolom

a Han 20:30 2Kor 11:13 2Ti 2:18 2Pe 2:1
b Sp 2:10 Sp 9:10
c Es 8:16 Sp 28:12

d Ex 15:21; Re 5:31; Es 9:22; e Sp 14:34; Sp 29:8; f Es 9:1; Jak 3:6; g 2Sa 19:27; Ps 123:4; Sp 18:8; 2Kor 12:20; h Sp 17:27; 1Pe 2:23; i Le 19:16; Ps 101:5; j Sp 20:19; Sp 25:9; Sp 26:22; k Joz 2:14; Joz 2:20; Jer 38:27; Mt 1:19; l 1Kon 12:14; Jes 19:13; m Sp 15:22; Sp 20:18; Sp 24:6; n Sp 6:1; Sp 17:18; Sp 20:16; Sp 22:26; o 1Sa 25:39; Sp 31:30; 1Ti 2:9; 1Pe 3:4; p Sp 19:22; Da 4:27; Lu 6:38; 2Kor 9:6; q Jak 5:3; r Job 27:13; Ga 6:7; s Ps 126:5; Ga 6:8; Jak 3:18.

king voor leven,[a] maar wie het
slechte najaagt, komt in aanmer-
king voor zijn eigen dood.[b]
20 De verkeerden van hart zijn
iets verfoeilijks voor Jehovah,[c]
maar wie onberispelijk zijn in
[hun] weg zijn hem welgevallig.[d]
21 Al is het hand aan hand, een
slecht persoon zal niet ongestraft
blijven;[e] maar het nageslacht van
de rechtvaardigen zal stellig ont-
komen.[f]
22 Als een gouden neusring
in een varkenssnuit, zo is een
vrouw die mooi is maar zich af-
keert van verstandigheid.[g]
23 De begeerte van de recht-
vaardigen is waarlijk goed;[h] de
hoop van de goddelozen is ver-
bolgenheid.[i]
24 Er bestaat er een die uit-
strooit en toch nog meer krijgt;[j]
ook een die achterhoudt van wat
juist is, maar het leidt slechts tot
gebrek.[k]
25 De edelmoedige ziel zal zelf
vet gemaakt worden,[l] en wie [an-
deren] rijkelijk laaft, zal ook zelf
rijkelijk gelaafd worden.[m]
26 Wie koren inhoudt — de be-
volking zal hem verwensen, maar
er is een zegen voor het hoofd
van wie het laat kopen.[n]
27 Hij die het goede zoekt, zal
goede wil blijven zoeken;[o] maar
wat degene betreft die op het
kwade uit is, over hem zal het
komen.[p]
28 Wie op zijn rijkdom ver-
trouwt — hijzelf zal vallen;[q]
maar net als loof zullen de recht-
vaardigen gedijen.[r]
29 Wat een ieder betreft die
de banvloek over zijn eigen huis
brengt,[s] hij zal wind in bezit
nemen;[t] en een dwaas zal een knecht
zijn van wie wijs van hart is.
30 De vrucht van de rechtvaar-
dige is een boom des levens,[u] en
hij die zielen wint, is wijs.[v]
31 Zie! De rechtvaardige — op
aarde zal hij vergelding ontvan-
gen.[w] Hoeveel te meer dan de
goddeloze en de zondaar![x]

HFDST. 11

a Sp 10:16
Sp 12:28
Hab 2:4
Han 10:35
Opb 2:10
b Sp 7:23
Sp 8:36
Ro 6:23
c Ps 18:26
Sp 3:32
Sp 6:15
d Ps 11:7
Ps 51:6
Sp 15:8
e Pr 8:13
Ez 18:4
f Ge 22:12
1Sa 30:19
g Sp 9:13
h Ps 10:17
Ps 37:4
Jes 26:9
Mt 5:6
i Sp 10:28
2Th 1:9
Heb 10:27
j De 15:10
Ps 112:9
Sp 19:17
Pr 11:1
k Hag 1:6
l Job 29:13
Jes 32:8
Han 20:35
2Kor 9:6
m Sp 28:27
Lu 6:38
n Ge 41:56
Job 29:13
o Sp 8:35
Sp 12:2
Lu 2:14
p Es 7:10
Ps 7:15
Ps 10:2
Sp 17:11
q Job 31:24
Ps 52:7
Ps 62:10
r Ps 1:3
Ps 52:8
Jes 60:21
Jer 17:8
s Ge 34:30
1Sa 25:3
t Ho 8:7
u Sp 15:4
2Kor 3:3
v Sp 14:25
Da 12:3
Mt 4:19
Ro 10:14
1Kor 9:20
Jak 5:20
w Sp 4:13
Jer 39:18
x Ez 18:24
Ez 33:9
2Th 1:6
1Pe 4:18

2e kolom

HFDST. 12

a Sp 3:11
Sp 4:13
Sp 23:12
b Ps 32:9
Jes 1:3
c Ps 112:6
Sp 15:9
d De 25:1
1Kon 8:32
Jes 32:5
e Ps 37:10
Ps 37:38

12 Wie streng onderricht lief-
heeft, heeft kennis lief,[a]
maar wie terechtwijzing haat, is
redeloos.[b]
2 Wie goed is, verkrijgt goed-
keuring van Jehovah,[c] maar de
man van [goddeloze] denkbeel-
den verklaart hij goddeloos.[d]
3 Geen mens zal stevig bevesti-
gd worden door goddeloosheid;[e]
maar wat de wortelgrondslag van
de rechtvaardigen betreft, die zal
niet aan het wankelen worden ge-
bracht.[f]
4 Een bekwame vrouw is een
kroon voor haar eigenaar,[g] maar
als verrotting in zijn beenderen
is zij die schandelijk handelt.[h]
5 De gedachten van de recht-
vaardigen zijn gerechtigheid;[i]
het beleid van de goddelozen is
bedrog.[j]
6 De woorden van de goddelo-
zen zijn als een loeren op bloed,[k]
maar het is de mond van de op-
rechten die hen zal bevrijden.[l]
7 De goddelozen worden on-
dersteboven gekeerd en zij zijn
niet meer,[m] maar het huis van
de rechtvaardigen, dat zal blij-
ven staan.[n]
8 Om zijn mond van doorzicht
zal een man geroemd worden,[o]
maar wie verdraaid van hart is,
zal tot verachting komen.[p]
9 Beter is wie geringgeacht
wordt doch een knecht heeft, dan
wie zichzelf verheerlijkt doch ge-
brek heeft aan brood.[q]
10 De rechtvaardige zorgt voor
de ziel van zijn huisdier,[r] maar de
barmhartigheden van de godde-
lozen zijn wreed.[s]
11 Wie zijn land bebouwt, zal
zelf met brood verzadigd wor-
den,[t] maar wie dingen najaagt

f Ef 3:17; Kol 2:7; g Sp 18:22; Sp 19:14; 1Kor 11:7; h Ge 39:10; 1Kon 21:25; i Fil 4:8; j Ps 140:2; Sp 6:18; Sp 11:23; Jer 4:14; Mt 26:4; k 2Sa 17:1; Ps 10:9; Mi 7:2; Han 23:12; l Es 4:16; Es 7:4; Sp 14:3; Sp 15:2; m Es 9:10; Ps 37:10; Sp 14:11; n Nu 25:13; 2Sa 7:16; Sp 24:3; Mt 7:24; o Ge 41:39; 1Sa 16:18; Lu 16:8; Jo 7:46; p 1Sa 25:17; Mt 27:4; Han 12:23; q Sp 13:7; Lu 14:11; r Ge 33:13; Ex 23:12; De 22:4; De 22:10; De 25:4; Jon 4:11; s Ge 49:6; Re 1:7; 1Sa 11:2; t Ps 128:2; Sp 28:19; Ef 4:28.

die niets waard zijn, ontbreekt
het aan hart.[a]
12 De goddeloze heeft de in een
net gevangen prooi van slechte
mensen begeerd;[b] maar wat de
wortel van de rechtvaardigen be-
treft, die brengt [vrucht] voort.[c]
13 Door de overtreding van de
lippen wordt de slechte persoon
verstrikt,[d] maar de rechtvaardi-
ge raakt uit de benauwdheid.[e]
14 Van de vrucht van zijn mond
wordt een man met het goede ver-
zadigd,[f] en wat de handen van een
mens doen, dat zal tot hem terug-
keren.[g]
15 De weg van de dwaas is recht
in zijn eigen ogen,[h] maar wie naar
raad luistert, is wijs.[i]
16 Het is een dwaze persoon
die zijn ergernis op de[zelfde] dag
bekendmaakt,[j] maar de schran-
dere bedekt oneer.[k]
17 Hij die getrouwheid tot uit-
drukking brengt, zal vertellen
wat rechtvaardig is,[l] maar een
valse getuige bedrog.[m]
18 Er bestaat er een die onbe-
zonnen spreekt als met de steken
van een zwaard,[n] maar de tong
van de wijzen is genezing.[o]
19 Het is de lip van waarheid[p]
die voor altijd stevig bevestigd
zal worden,[q] maar de leugentong
zal slechts een ogenblik duren.[r]
20 Bedrog is in het hart van
hen die kwaad smeden,[s] maar zij
die tot vrede raden, hebben ver-
heuging.[t]
21 Niets schadelijks zal de
rechtvaardige treffen,[u] maar het
zijn de goddelozen die stellig door
rampspoed overstelpt zullen wor-
den.[v]
22 Leugenlippen zijn iets ver-
foeilijks voor Jehovah,[w] maar zij
die in getrouwheid handelen, zijn
hem welgevallig.[x]
23 Een schrander mens bedekt
kennis,[y] maar het hart van de ver-
standelozen is er een dat dwaas-
heid uitroept.[z]
24 De hand van de vlijtigen is
het die zal heersen,[a] maar de lak-
se hand zal tot dwangarbeid ko-
men.[a]
25 Angstige bezorgdheid in het
hart van een man zal het neer-
buigen,[b] maar het goede woord
verheugt het.[c]
26 De rechtvaardige bespiedt
zijn eigen weide, maar het is de
weg der goddelozen die hen doet
ronddolen.[d]
27 Laksheid zal iemands jacht-
dieren niet opjagen,[e] maar de vlij-
tige is 's mensen kostbare vermo-
gen.
28 Op het pad der rechtvaar-
digheid is leven,[f] en de reis op
haar gebaande pad betekent: geen
dood.[g]

13 Een zoon is wijs waar
streng onderricht van een
vader is,[h] maar de spotter is
iemand die geen bestraffing heeft
gehoord.[i]
2 Van de vrucht van zijn mond
zal een man het goede eten,[j] maar
de ziel van hen die verraderlijk
handelen — ze is geweld.[k]
3 Wie zijn mond behoedt, be-
houdt zijn ziel.[l] Wie zijn lippen
wijd opent — voor hem zal er
ondergang zijn.[m]
4 De luiaard betoont zich be-
gerig, maar zijn ziel [heeft] niets.[n]
De ziel der vlijtigen evenwel zal
vet gemaakt worden.[o]
5 Een leugenwoord is iets dat
de rechtvaardige haat,[p] maar de
goddelozen handelen schandelijk
en brengen smaad over zichzelf.[q]
6 Rechtvaardigheid zelf bevei-
ligt hem die argeloos is op zijn
weg,[r] maar goddeloosheid werpt
de zondaar omver.[s]
7 Er bestaat er een die voor-
wendt rijk te zijn en toch heeft
hij helemaal niets;[t] er is er een die
voorwendt over weinig middelen

HFDST. 12

a Sp 6:32
Mt 16:26
b Jer 5:26
Mi 7:2
c Mt 5:39
Mt 5:41
d 1Kon 2:23
Ps 5:6
Pr 5:6
Da 6:24
e 2Sa 4:9
Mt 12:37
2Pe 2:9
f Sp 18:20
g Jes 3:11
Mt 16:27
h Sp 3:7
Sp 26:12
Ga 6:3
i Sp 1:5
Pr 4:13
j Sp 29:11
k Sp 11:13
l 1Sa 22:14
m Sp 6:19
Sp 14:5
Mt 26:59
n Ef 6:4
o Sp 10:21
Sp 16:24
p Ef 4:25
q 1Pe 3:10
r Sp 19:9
Han 5:3
s Sp 26:24
Da 6:5
Mr 7:23
t Mt 5:9
Mt 18:15
u Ps 91:10
Sp 1:33
Sp 13:6
v Sp 1:31
Jes 48:22
Hab 2:16
w Ps 5:6
Sp 6:16
Sp 6:17
Opb 21:8
x Sp 15:8
y Sp 10:19
z Sp 13:16
Sp 15:2
a Ge 39:4
1Kon 11:28
Sp 17:2
Heb 6:11

2e kolom

a Sp 19:15
b Ne 2:2
Ps 38:6
Sp 15:13
Mt 6:25
c Sp 13:12
Sp 16:24
Jes 50:4
Za 1:13
d Sp 11:18
e Sp 13:4
Sp 26:15
f Ps 37:27
Sp 10:2
Sp 10:7
Hab 2:4
Ro 5:21
1Pe 3:10
g Sp 10:16
Sp 11:19

HFDST. 13 **h** Sp 15:5; Heb 12:7; **i** 1Sa 2:25; Sp 9:7; **j** Sp 12:14; Sp 18:20; **k** Ps 140:11; Sp 4:17; Hab 2:8; Opb 16:6; **l** Ps 39:1; Ps 141:3; Sp 21:23; **m** Sp 10:19; Sp 12:13; Sp 18:7; Mt 12:36; Jak 1:26; Jak 3:9; Ju 16; **n** Sp 12:24; Sp 26:13; **o** Sp 10:4; Sp 11:25; **p** Ps 119:163; Sp 8:13; Sp 30:8; Ef 4:25; **q** 2Pe 3:3; **r** Ps 25:21; Sp 12:21; Sp 12:28; **s** 2Kr 28:23; Ps 140:11; **t** Sp 12:9; Opb 3:17.

te beschikken en toch [heeft hij] veel waardevolle dingen.

8 De losprijs voor de ziel van een man is zijn rijkdom,[a] maar wie over weinig middelen beschikt, heeft geen bestraffing gehoord.[b]

9 Het is het licht van de rechtvaardigen dat zich zal verheugen;[c] maar de lamp van de goddelozen — die zal worden uitgeblust.[d]

10 Door overmoed veroorzaakt men slechts strijd,[e] maar bij hen die te zamen beraadslagen, is wijsheid.[f]

11 Waardevolle dingen die voortspruiten uit ijdelheid, worden minder,[g] maar wie met de hand bijeenbrengt, die bewerkt vermeerdering.[h]

12 Verwachting die wordt uitgesteld, maakt het hart ziek,[i] maar het begeerde is een boom des levens wanneer het inderdaad komt.[j]

13 Hij die het woord heeft veracht,[k] van hem zal een [schuldenaars]pand worden genomen; maar wie het gebod vreest, die zal beloond worden.[l]

14 De wet van de wijze is een bron van leven,[m] om iemand van de strikken van de dood af te keren.[n]

15 Goed inzicht zelf verschaft gunst,[o] maar de weg van hen die verraderlijk handelen, is oneffen.[p]

16 Iedere schrandere zal met kennis handelen,[q] maar wie verstandeloos is, zal dwaasheid verspreiden.[r]

17 Een boodschapper die goddeloos is, zal tot kwaad vervallen,[s] maar een getrouwe afgezant is genezing.[t]

18 Wie streng onderricht negeert, [komt tot] armoede en oneer,[u] maar wie een terechtwijzing in acht neemt, die wordt verheerlijkt.[v]

19 Een verwezenlijkte begeerte is aangenaam voor de ziel;[w] maar het is iets verfoeilijks voor de verstandelozen, zich van het kwaad af te keren.[a]

20 Hij die met wijzen wandelt, zal wijs worden,[b] maar wie zich met de verstandelozen inlaat, zal het slecht vergaan.[c]

21 Zóndaars worden door rampspoed achtervolgd,[d] maar de rechtvaardigen worden met het goede beloond.[e]

22 De goede zal een erfenis aan zoonszonen nalaten, en het vermogen van de zondaar is iets wat als een schat is weggelegd voor de rechtvaardige.[f]

23 Het beploegde land van personen met weinig middelen [verschaft] veel voedsel,[g] maar er bestaat er een die wordt weggevaagd wegens gebrek aan oordeel.[h]

24 Wie zijn roede inhoudt, haat zijn zoon,[i] maar wie hem liefheeft, die zoekt hem werkelijk met streng onderricht.[j]

25 De rechtvaardige eet tot verzadiging van zijn ziel,[k] maar de buik van de goddelozen zal leeg zijn.[l]

14 De waarlijk wijze vrouw heeft haar huis opgebouwd,[m] maar de dwaze haalt het met haar eigen handen omver.[n]

2 Wie in zijn oprechtheid wandelt, vreest Jehovah,[o] maar wie verkeerd is in zijn wegen, veracht Hem.[p]

3 De roede van hoogmoed is in de mond van de dwaas,[q] maar het zijn de lippen van de wijzen die hen zullen behoeden.[r]

4 Waar geen runderen zijn, is de kribbe schoon, maar de oogst is overvloedig wegens de kracht van een stier.

5 Een getrouwe getuige is iemand die niet zal liegen,[s] maar een valse getuige dist louter leugens op.[t]

HFDST. 13

a Ex 21:30; Jer 41:8
b 2Kon 24:14; Jer 39:10
c Ps 97:11
d Job 21:17; Sp 20:20; Sp 24:20
e Re 8:1; Re 12:1; Sp 11:2; Sp 21:24
f Sp 24:6; Han 15:6
g Sp 28:8; Pr 5:14; Jer 17:11
h Ps 128:2
i Ps 69:3; Ps 143:7
j Ge 21:7; Lu 2:30; Fil 1:23
k 2Kr 36:16; Sp 13:18
l Ps 19:11; 2Jo 8
m Sp 8:35; Sp 16:22; Sp 24:14
n Sp 14:27
o 1Sa 18:14; Lu 2:52
p Sp 4:19; Ro 6:21
q Sp 14:8; Sp 14:15; Sp 14:18; Mt 10:16
r 1Sa 25:25
s 2Sa 4:10
t Sp 25:25; 2Kor 5:20; 2Ti 2:2
u Sp 15:32; Heb 12:25
v Ps 141:5; Heb 12:11
w 1Kon 1:48

2e kolom

a Sp 29:27; Am 5:10
b Sp 22:17; Han 4:13; Heb 10:24
c Ge 34:2
d Ge 4:7; De 28:20
e Jes 3:10; Ro 2:10
f De 6:11; Job 27:17; Jes 61:6
g Sp 12:11; Sp 27:18; 2Kor 9:6
h Sp 28:19
i 1Sa 3:13; 1Kon 1:6; Sp 29:15
j De 6:7; Sp 3:12; Sp 19:18; Sp 22:15; Sp 23:14; Ef 6:4; Heb 12:6
k Ps 34:10; Ps 37:25; Heb 13:5
l De 28:48; Jes 65:13

HFDST. 14

m Ru 4:11; Sp 24:3; Sp 31:10; Sp 31:26; n Sp 9:13; o Job 1:1; Han 10:35; p De 32:15; Lu 10:16; q 1Sa 2:3; 2Pe 2:18; r Sp 12:6; Ro 10:10; s Sp 12:17; 2Kor 6:7; t Ex 20:16; Sp 6:19; Sp 19:5.

6 De spotter heeft getracht
wijsheid te vinden, en ze is er niet;
maar voor de verstandige is ken-
nis iets gemakkelijks.[a]
7 Ga van voor de verstandeloze
man weg,[b] want gij zult stellig
geen nota nemen van de lippen
van kennis.[c]
8 De wijsheid van de schrande-
re is, zijn weg te begrijpen,[d] maar
de dwaasheid der verstandelozen
is bedrog.[e]
9 Dwaas zijn zij die van schuld
een bespotting maken,[f] maar on-
der de oprechten is overeenstem-
ming.[g]
10 Het hart is zich bewust van
de bitterheid van iemands ziel,[h]
en in de verheuging ervan zal
geen vreemde zich mengen.
11 Het huis der goddelozen zal
verwoest worden,[i] maar de tent
van de oprechten zal bloeien.[j]
12 Er bestaat een weg die
recht is voor het aangezicht van
een man,[k] maar de wegen van de
dood zijn er naderhand het einde
van.[l]
13 Zelfs onder het lachen kan
het hart smart hebben;[m] en in
droefheid eindigt verheuging.[n]
14 De trouweloze van hart zal
verzadigd worden met de resulta-
ten van zijn eigen wegen,[o] maar
de goede man met de resultaten
van zijn handelingen.[p]
15 Iedereen die onervaren is,
hecht geloof aan elk woord,[q]
maar de schrandere geeft acht op
zijn schreden.[r]
16 De wijze vreest en keert
zich af van slechtheid,[s] maar de
verstandeloze wordt verbolgen
en is vol zelfvertrouwen.[t]
17 Hij die haastig tot toorn is,
zal dwaasheid begaan,[u] maar de
man van denkvermogen wordt
gehaat.[v]
18 De onervarenen zullen stel-
lig dwaasheid in bezit nemen,[w]
maar de schranderen zullen ken-
nis als hoofdtooi dragen.[x]
19 De slechten zullen zich
moeten neerbuigen voor de goe-
den,[a] en de goddelozen bij de
poorten van de rechtvaardige.
20 Zelfs voor zijn naaste is
iemand die over weinig midde-
len beschikt, een voorwerp van
haat,[b] maar vele zijn de vrienden
van de rijke.[c]
21 Wie zijn eigen naaste ver-
acht, zondigt,[d] maar gelukkig is
hij die gunst betoont aan de el-
lendigen.[e]
22 Zullen zij die kwaad beden-
ken, niet op een doolweg raken?[f]
Maar er zijn liefderijke goedheid
en waarachtigheid met betrek-
king tot hen die het goede bede-
nken.[g]
23 Van elk soort van moeizame
arbeid komt voordeel,[h] maar lou-
ter het woord der lippen [leidt] tot
gebrek.
24 De kroon van de wijzen is
hun rijkdom; de dwaasheid van
de verstandelozen is dwaasheid.[i]
25 Een waarachtige getuige be-
vrijdt zielen,[j] maar een die be-
drieglijk is, dist louter leugens
op.[k]
26 In de vrees voor Jehovah ligt
een sterk vertrouwen,[l] en voor
zijn zonen zal er een toevlucht
blijken te zijn.[m]
27 De vrees voor Jehovah is een
bron van leven,[n] om zich af te ke-
ren van de strikken van de dood.[o]
28 In de veelheid van volk ligt
het sieraad van een koning,[p] maar
in gebrek aan bevolking ligt de
ondergang van een hoogwaardig-
heidsbekleder.[q]
29 Hij die langzaam is tot toorn,
is overvloedig in onderscheidings-
vermogen,[r] maar wie ongeduldig
is, verheft dwaasheid.[s]
30 Een kalm hart is het leven
van het vleselijke organisme,[t]
maar jaloezie is verrotting voor
de beenderen.[u]
31 Hij die de geringe te kort
doet, heeft zijn Maker gesmaad,[v]

HFDST. 14

a Sp 18:15
b Sp 13:20
c Sp 1:29
d Ps 111:10
Ef 5:17
e Sp 11:18
Sp 14:12
Lu 12:19
1Kor 1:20
f Sp 10:23
Sp 30:20
Jer 6:15
Ju 18
g 1Kor 1:10
h 1Sa 1:10
2Kon 4:27
Sp 15:13
i Sp 3:33
Sp 12:7
Sp 21:12
j Ps 112:3
Sp 13:22
k Sp 30:12
l Sp 16:25
Ro 6:21
m Pr 2:2
n Pr 7:2
Pr 7:4
o Sp 1:31
Sp 1:32
Mt 6:16
2Pe 2:13
p 2Kor 1:12
Ga 6:4
Ga 6:8
q Sp 27:12
Ro 16:18
r Ne 6:2
Am 5:13
s Ge 39:12
1Th 5:22
t 1Sa 25:11
1Kon 19:2
u Sp 12:16
Sp 16:32
v Jo 15:19
w Sp 3:35
Jer 16:19
Jer 44:17
x Ps 141:5
Sp 3:22
Sp 4:9

2e kolom

a Ge 42:6
Jes 60:14
b Job 30:10
Sp 19:7
c Es 5:10
Sp 19:4
d Sp 11:12
e Ps 41:1
Sp 19:17
Sp 28:27
Jes 58:7
Ez 18:7
f Ge 4:12
Jer 43:7
g Ge 24:27
Job 42:10
Ps 25:10
h Sp 12:24
Sp 28:19
i 1Sa 25:25
Sp 27:22
j Sp 11:30
Han 20:21
Han 26:20
Jak 5:20
k Sp 14:5
1Ti 4:2
2Ti 2:18
l Ps 34:9
Mal 3:16
Han 9:31

m Sp 18:10; Jes 26:20; Jer 15:11; Ro 8:31;
n Sp 19:23; Jes 33:6; o Sp 22:5; Pr 7:26; p 1Kon 4:21; Fil 2:10; q 2Kon 13:7; r Sp 17:27; Sp 29:11; Jak 1:19; s Sp 25:28; Pr 7:9; t Sp 4:23; u Ge 37:4; 1Sa 18:8; v De 24:15; Ps 12:5; Sp 17:5; Pr 5:8; Ro 15:3.

maar wie de arme gunst betoont,
verheerlijkt Hem.[a]
32 Wegens zijn slechtheid zal
de goddeloze neergestoten worden,[b] maar de rechtvaardige zal
een toevlucht vinden in zijn rechtschapenheid.[c]
33 In het hart van de verstandige rust wijsheid,[d] en te midden
der verstandelozen wordt ze bekend.
34 Rechtvaardigheid verheft
een natie,[e] maar zonde is iets
schandelijks voor nationale groepen.[f]
35 Het welgevallen van een
koning is in de knecht die met
inzicht handelt,[g] maar zijn verbolgenheid blijkt te zijn tegen
wie schandelijk handelt.[h]

15 Een zacht antwoord keert
woede af,[i] maar een woord
dat smart veroorzaakt, doet toorn
opkomen.[j]
2 De tong der wijzen doet goed
met kennis,[k] maar de mond van
de verstandelozen doet dwaasheid opborrelen.[l]
3 De ogen van Jehovah zijn op
elke plaats,[m] terwijl ze de slechten en de goeden gadeslaan.[n]
4 De kalmte van de tong is
een boom des levens,[o] maar verdraaiing daarin betekent verbreking des geestes.[p]
5 Al wie dwaas is, minacht het
strenge onderricht van zijn vader,[q] maar al wie terechtwijzing
in acht neemt, is schrander.[r]
6 In het huis van de rechtvaardige is een overvloedige voorraad,[s] maar de opbrengst van de
goddeloze brengt de banvloek.[t]
7 De lippen van de wijzen blijven kennis uitstrooien,[u] maar
het hart van de verstandelozen is
niet zo.[v]
8 Het slachtoffer van de goddelozen is iets verfoeilijks voor
Jehovah,[w] maar het gebed van de
oprechten is hem welgevallig.[x]
9 De weg van de goddeloze is
iets verfoeilijks voor Jehovah,[y]
maar wie rechtvaardigheid najaagt, heeft hij lief.[z]

HFDST. 14

a Mt 19:21; Lu 18:43
b Job 27:13; Job 27:20; Ps 37:20; 1Th 5:3
c Sp 2:7; Sp 10:9
d Ps 49:3; Sp 15:28
e De 4:6
f De 9:5; Jes 1:21
g 2Sa 15:34; Sp 22:29; Mt 24:45
h 1Kon 2:44; Es 7:7

HFDST. 15

i Re 8:2; 1Sa 25:33; Sp 25:15
j 1Kon 12:14; 1Kon 12:16; Sp 29:22
k Ps 45:1; Sp 16:23; Pr 10:12; Jes 50:4; Jo 7:46
l Ps 59:7; Jak 3:10
m Job 34:21; Ps 11:4; Ps 66:7; Sp 5:21; Jer 16:17; Jer 23:24; Heb 4:13
n 2Kr 16:9
o Sp 12:18; Sp 16:24; Sp 17:27
p Ps 52:2; Sp 18:7
q 1Sa 2:25; Sp 13:1
r Ps 141:5; Sp 6:23; Heb 12:11
s Ps 112:3
t Sp 16:8; Jak 5:3
u Ps 37:30; Mt 10:27; Ro 10:10; 2Ti 2:2
v Mt 12:34
w Sp 21:27; Jes 1:11; Jes 66:3; Jer 6:20; Mt 23:23
x Ps 10:17; Heb 5:7; Jak 5:16; 1Pe 3:12; 1Jo 3:22
y Ps 1:6; Ps 146:9; Mt 7:13
z Sp 21:21; Jes 26:7; Jo 3:35

2e kolom

a 1Kon 18:17
b Le 26:21; Sp 1:32; Sp 5:12; Sp 10:17

10 Streng onderricht is slecht
voor wie het pad verlaat;[a] iedereen die terechtwijzing haat, zal
sterven.[b]
11 Sjeool en [de plaats van de]
vernietiging[c] zijn voor het aangezicht van Jehovah.[d] Hoeveel te
meer de harten van de mensenzonen![e]
12 De spotter houdt niet van
wie hem terechtwijst.[f] Tot de wijzen zal hij niet gaan.[g]
13 Een blij hart heeft een goede
uitwerking op het gelaat,[h] maar
wegens de smart van het hart is
er een terneergeslagen geest.[i]
14 Het is het verstandige hart
dat naar kennis vorst,[j] maar de
mond der verstandelozen is op
dwaasheid uit.[k]
15 Al de dagen van de ellendige zijn slecht;[l] maar wie vrolijk
van hart is, [heeft] voortdurend
een feestmaal.[m]
16 Beter is een weinig in de
vrees voor Jehovah,[n] dan een
overvloedige voorraad en verwarring daarbij.[o]
17 Beter is een schotel groente
waar liefde is,[p] dan een aan de
kribbe gemeste stier en haat daarbij.[q]
18 Een woedend man verwekt
twist,[r] maar wie langzaam tot
toorn is, brengt ruzie tot bedaren.[s]
19 De weg van de luiaard is
als een stekelhaag,[t] maar het pad
van de oprechten is een opgehoogde weg.[u]
20 Een wijze zoon is hij die een
vader verheugt,[v] maar een verstandeloos mens veracht zijn moeder.[w]
21 Dwaasheid is een verheuging voor wie het aan hart

c Ps 88:11; Sp 27:20; d Job 26:6; Ps 139:8; e 2Kr 6:30; Ps 7:9; Ps 44:21; Jer 17:10; Han 1:24; Heb 4:13; f Sp 9:7; Am 5:10; Jo 3:20; Jo 7:7; g 2Kr 18:7; Job 21:14; h Sp 4:23; Sp 17:22; i Ne 2:2; Ps 143:4; Sp 12:25; j 1Kon 3:12; Ps 119:97; Han 17:11; k Sp 12:23; Jes 30:10; Ho 12:1; l De 28:67; Job 3:11; m Han 16:25; 1Pe 4:13; n Ps 37:16; o Sp 15:17; p Ps 133:1; Sp 17:1; 1Kor 13:4; q Sp 26:26; Lu 7:36; r Sp 10:12; Sp 29:22; s Ge 13:8; 1Sa 25:24; Sp 25:15; Kol 3:8; Jak 1:19; t Sp 10:26; Sp 26:13; u Jes 30:21; Jes 57:14; Mal 3:18; v 1Kon 1:48; Sp 23:15; Sp 27:11; w Sp 10:1; Sp 23:22; Sp 30:17.

ontbreekt,[a] maar de man van onderscheidingsvermogen is iemand die recht vooruit gaat.[b]

22 Plannen zijn tot mislukking gedoemd waar geen vertrouwelijk gesprek is,[c] maar in de veelheid van raadgevers komt iets tot stand.[d]

23 Een man heeft verheuging in het antwoord van zijn mond,[e] en een woord te rechter tijd — o hoe goed is het![f]

24 Het levenspad gaat opwaarts voor wie met inzicht handelt,[g] ten einde zich af te keren van Sjeo̯o̯l beneden.[h]

25 Het huis van wie zich verheffen zal Jehovah neerhalen,[i] maar hij zal de grens van de weduwe vaststellen.[j]

26 De snode plannen van de slechtaard zijn iets verfoeilijks voor Jehovah,[k] maar aangename woorden zijn rein.[l]

27 Wie onrechtvaardige winst maakt, brengt de banvloek over zijn eigen huis,[m] maar wie geschenken haat, die zal blijven leven.[n]

28 Het hart van de rechtvaardige mediteert om te antwoorden,[o] maar de mond van de goddelozen doet slechte dingen opborrelen.[p]

29 Jehovah is ver van de goddelozen,[q] maar het gebed van de rechtvaardigen hoort hij.[r]

30 De glans der ogen[s] verheugt het hart;[t] een bericht[u] dat goed is, maakt de beenderen vet.[v]

31 Het oor dat luistert naar de terechtwijzing[w] des levens, verwijlt midden onder wijzen.[x]

32 Al wie streng onderricht schuwt,[y] verwerpt zijn eigen ziel, maar wie naar terechtwijzing luistert, verwerft hart.[z]

33 De vrees voor Jehovah is streng onderricht tot wijsheid,[a] en aan heerlijkheid gaat ootmoed vooraf.[b]

16 De aardse mens behoren de schikkingen van het hart toe,[c] maar van Jehovah [komt] het antwoord van de tong.[d]

HFDST. 15

a Sp 10:23
Sp 26:19
Pr 7:4
b Sp 4:26
Sp 11:5
Ef 5:15
Jak 3:13
c Pr 4:13
d Sp 11:14
Sp 20:18
e Sp 12:14
Sp 16:13
Ef 4:29
f 1Sa 25:33
Sp 25:11
g Mt 7:14
h Sp 8:36
Sp 23:14
i Ps 52:5
Lu 18:14
j De 10:18
Ps 146:9
k Sp 6:18
Mt 15:19
l Ps 19:14
m De 16:19
1Sa 8:3
Sp 1:19
Pr 7:7
Jes 1:23
n Ex 23:8
Jes 33:15
o Sp 16:23
p Sp 24:2
Tit 1:10
2Pe 2:18
q Ps 34:16
Ps 138:6
1Pe 3:12
r Ps 34:15
Ps 145:19
Jes 58:9
Jo 9:31
s Ps 25:15
t Ps 16:9
Ps 19:8
u Sp 25:25
v Sp 16:24
Jes 58:11
w Ps 39:11
Sp 6:23
Sp 13:18
x Sp 9:8
Sp 19:20
y Ps 50:17
Sp 5:12
Sp 13:18
Heb 12:25
z Sp 19:8
Mt 7:24
Heb 12:10
a Job 28:28
Ps 111:10
Sp 1:7
b Sp 18:12
Sp 29:23
Lu 14:11
Jak 4:10

HFDST. 16

c Ps 21:11
Sp 16:9
Sp 19:21
Sp 20:24
1Kor 7:37
d Ex 4:11
Jer 1:9
Mt 10:20
Lu 12:12
Lu 21:15

2 Al de wegen van een man zijn zuiver in zijn eigen ogen,[a] maar Jehovah toetst de geesten.[b]

3 Wentel uw werken op Jehóvah[c] en uw plannen zullen stevig bevestigd worden.[d]

4 Alles heeft Jehovah gemaakt voor zijn voornemen,[e] ja, zelfs de goddeloze voor de kwade dag.[f]

5 Iedereen die trots van hart is, is iets verfoeilijks voor Jehovah.[g] [Al verbindt zich ook] hand met hand, [toch] zal men niet ongestraft blijven.[h]

6 Door liefderijke goedheid en waarachtigheid wordt dwaling verzoend,[i] en in de vrees voor Jehovah keert men zich af van het kwaad.[j]

7 Wanneer Jehovah een welgevallen heeft aan de wegen van een man,[k] maakt hij zelfs dat diens víjanden vrede met hem hebben.[l]

8 Beter is een weinig met rechtvaardigheid,[m] dan een overvloed van producten zonder gerechtigheid.[n]

9 Het hart van de aardse mens mag dan zijn weg uitdenken,[o] maar Jehovah zelf leidt zijn schreden.[p]

10 Geïnspireerde beslissing dient op de lippen van een koning te zijn;[q] in het gericht mag zijn mond niet ontrouw blijken te zijn.[r]

11 De juiste wijzer en weegschaal behoren Jehovah toe;[s] alle weegstenen van de buidel zijn zijn werk.[t]

12 Het bedrijven van goddeloosheid is iets verfoeilijks voor koningen,[u] want door rechtvaar-

---

2e kolom **a** 1Sa 15:13; Ps 36:2; Sp 21:2; Sp 30:12; Jer 17:9; Lu 18:11; **b** 1Sa 2:3; 1Sa 16:7; Sp 24:12; Lu 16:15; **c** Ps 37:5; Ps 55:22; Mt 6:33; Fil 4:6; 1Pe 5:7; **d** 2Sa 7:5; 2Sa 7:13; **e** Jes 43:21; Opb 4:11; **f** Ex 14:4; Ro 9:21; 2Pe 2:9; **g** Job 40:12; Sp 6:17; Sp 8:13; Sp 21:4; **h** Sp 15:25; Jes 3:11; Ro 2:8; **i** 2Kr 19:3; Han 3:19; **j** Ge 20:11; Ne 5:9; Sp 8:13; Sp 14:26; 2Kor 7:1; **k** Kol 1:10; 1Pe 3:9; 1Jo 3:22; **l** Ge 31:24; Ex 34:24; Jer 15:11; Ro 8:31; **m** Ps 37:16; Sp 15:16; 1Ti 6:6; **n** Sp 21:6; Jer 17:11; Mi 6:10; **o** Sp 16:1; Sp 19:21; **p** Ps 51:10; Sp 16:3; Sp 20:24; Jer 10:23; **q** De 17:18; 2Sa 23:2; 1Kon 3:28; Ps 72:1; **r** Ps 72:14; Sp 29:4; **s** Le 19:36; Sp 11:1; Ez 45:10; **t** De 25:13; Sp 20:10; Mi 6:11; **u** Sp 14:35; Sp 20:26; Lu 12:48.

digheid wordt de troon stevig bevestigd.[a]

13 De lippen van rechtvaardigheid zijn een groot koning welgevallig;[b] en wie oprechte dingen spreekt, heeft hij lief.[c]

14 De woede van een koning betekent boodschappers van de dood;[d] maar de wijze man, die wendt haar af.[e]

15 In het licht van het aangezicht van de koning is leven,[f] en zijn goede wil is als de wolk van lenteregen.[g]

16 Het verkrijgen van wijsheid — o hoeveel beter is het dan goud![h] En het verkrijgen van verstand is verkieslijker dan zilver.[i]

17 De gebaande weg van de oprechten is, zich af te keren van het kwaad.[j] Wie zijn weg beveiligt, behoudt zijn ziel.[k]

18 Trots [komt] vóór een ineenstorting,[l] en een hoogmoedige geest vóór struikeling.[m]

19 Beter is het ootmoedig van geest te zijn met de zachtmoedigen,[n] dan buit te delen met wie zich verheffen.[o]

20 Hij die blijk geeft van inzicht in een zaak, zal het goede vinden,[p] en gelukkig is hij die op Jehovah vertrouwt.[q]

21 Wie wijs van hart is, zal verstandig worden genoemd,[r] en hij die zoet van lippen is, vermeerdert overredingskracht.[s]

22 Inzicht is voor wie het bezitten een bron van leven;[t] en het strenge onderricht van de dwazen is dwaasheid.[u]

23 Het hart van de wijze maakt dat zijn mond blijk geeft van inzicht,[v] en aan zijn lippen voegt het overredingskracht toe.[w]

24 Aangename woorden zijn een honingraat,[x] zoet voor de ziel en genezing voor de beenderen.[y]

25 Er bestaat een weg die recht is voor het aangezicht van een man,[z] maar de wegen van de dood zijn er naderhand het einde van.[a]

26 De ziel van de harde werker heeft hard voor hem gewerkt,[b] want zijn mond heeft hem [ertoe] geprest.[a]

27 Een nietswaardig man graaft op wat kwaad is,[b] en op zijn lippen is als het ware een verzengend vuur.[c]

28 Een man van slinkse streken blijft twist ontketenen,[d] en een lasteraar scheidt hen die vertrouwelijk met elkaar omgaan.[e]

29 Een man van geweld zal zijn naaste verleiden[f] en doet hem stellig gaan op een weg die niet goed is.[g] **30** Hij knijpt zijn ogen toe om op slinkse streken te zinnen.[h] Terwijl hij zijn lippen samenperst, brengt hij stellig kwaad tot voltooiing.

31 Grijsheid is een luisterrijke kroon[i] wanneer ze op de weg der rechtvaardigheid wordt gevonden.[j]

32 Hij die langzaam tot toorn is, is beter dan een sterke man,[k] en hij die zijn geest beheerst dan wie een stad inneemt.[l]

33 In de schoot wordt het lot neergeworpen,[m] maar elke beslissing daardoor is van Jehovah afkomstig.[n]

17 Beter is een stuk droog brood en rust daarbij,[o] dan een huis vol slachtoffers met ruzie.[p]

2 Een knecht die inzicht toont, zal heersen over de zoon die schandelijk handelt,[q] en te midden van de broers zal hij in de erfenis delen.[r]

3 De smeltkroes is voor het zilver en de smeltoven voor het goud,[s] maar Jehovah is de onderzoeker van harten.[t]

4 De boosdoener schenkt aandacht aan de lip van schadelijk-

HFDST. 16

a Sp 25:5; Sp 29:14; Opb 19:11
b Ps 101:6
c Sp 22:11
d 1Sa 22:18; 1Kon 2:29; Sp 19:12; Sp 20:2; Da 3:13
e Pr 9:15; Pr 10:4
f Job 29:24; Han 2:28
g Job 29:23; Ps 72:6; Sp 19:12; Ho 6:3
h Ps 119:127; Sp 8:10; Pr 7:12
i Sp 3:14; Sp 4:7
j Sp 4:27
k Sp 10:9; Han 10:35; Heb 10:39
l Sp 11:2; Sp 17:19; Sp 18:12; Da 4:30; Da 5:22
m Es 3:5; Es 5:11; Da 4:31
n Pr 7:8; Jes 57:15; Jer 9:24
o 1Sa 30:16
p Ge 41:39; Sp 13:15
q 1Kr 5:20; Ps 34:8; Ps 146:5; 1Ti 4:10
r 1Kon 3:12; Sp 4:7; Ro 16:19
s Pr 12:10; Lu 4:22; 2Kor 5:11; Kol 4:6
t Sp 14:27; Sp 15:24; Jo 4:14
u Sp 1:7; Sp 15:28
v Ps 37:30; Sp 22:17; Sp 22:18; Mt 12:35
w Jo 6:68; Han 19:26; Kol 3:16
x Ps 19:10; Ps 119:103
y Sp 3:8; Sp 4:22; Sp 12:18; Sp 17:22
z Mt 7:22; Jo 9:41; Jo 16:2; Han 26:9
a Sp 5:4; Sp 14:12
b Pr 6:7; Ef 4:28; 1Th 4:11

2e kolom

a Sp 18:20; Pr 6:7

b Sp 6:14; Da 6:4; c Ps 52:4; Jak 3:6; d Sp 6:14; Ga 5:20; Jak 3:16; e Ge 3:1; 1Sa 24:9; Sp 18:8; Ro 16:17; 2Kor 12:20; f Sp 1:10; 2Pe 3:17; g 1Sa 19:17; Ne 6:13; h Ps 35:19; Sp 6:13; i Le 19:32; Job 32:7; Sp 20:29; j 1Sa 12:2; Ps 71:18; Ps 92:14; Jes 46:4; k Sp 14:29; Ga 5:22; Jak 1:19; l Sp 25:28; Ro 12:21; m Nu 26:55; Joz 18:10; Sp 18:18; Han 1:26; n 1Sa 14:41; Han 1:24; **HFDST. 17** o Ps 37:16; Sp 15:16; Sp 15:17; p Sp 21:9; Sp 21:19; q Sp 10:5; Sp 14:35; r Ge 15:2; s Sp 27:21; Mal 3:3; t Ps 26:2; Ps 66:10; Sp 21:2; Sp 24:12; Jes 48:10.

heid.[a] Een leugenaar leent het oor
aan de tong die onheilen veroor-
zaakt.[b]
5 Hij die de onbemiddelde be-
spot, heeft zijn Maker gesmaad.[c]
Hij die verheugd is over [een an-
dermans] ongeluk, zal niet onge-
straft blijven.[d]
6 De kroon der ouden zijn de
kleinzonen,[e] en de luister der zo-
nen zijn hun vaders.[f]
7 Voor al wie zinneloos is, is
de lip van oprechtheid niet pas-
send.[g] Hoeveel te minder voor
een edele de leugenlip![h]
8 Het geschenk is een steen
die gunst verwerft in de ogen van
de grootse bezitter ervan.[i] Overal
waarheen hij zich wendt, heeft
hij succes.[j]
9 Wie de overtreding bedekt,
zoekt liefde,[k] en hij die over een
zaak blijft praten, scheidt hen
die vertrouwelijk met elkaar om-
gaan.[l]
10 Een bestraffing maakt een
diepere indruk op wie verstand
heeft,[m] dan een verstandeloze
honderdmaal te slaan.[n]
11 Het is enkel weerspannig-
heid wat de slechtaard blijft zoe-
ken,[o] en wreed is de boodschap-
per die tegen hem gezonden
wordt.[p]
12 Laat er voor een man liever
een ontmoeting zijn met een beer
die van zijn jongen beroofd is,[q]
dan met een verstandeloze in zijn
dwaasheid.[r]
13 Wat een ieder betreft die
kwaad voor goed vergeldt,[s] het
kwaad zal van zijn huis niet wij-
ken.[t]
14 Het begin van een twist is
als iemand die aan wateren de
vrije loop laat;[u] verwijder u dus
vóórdat de ruzie is uitgebroken.[v]
15 Al wie de goddeloze recht-
vaardig verklaart[w] en al wie
de rechtvaardige goddeloos ver-
klaart[x] — ja, deze beiden zijn iets
verfoeilijks voor Jehovah.[y]
16 Waarom toch is er in de
hand van een verstandeloze de
prijs om wijsheid te verwerven,[z]
terwijl hij geen hart heeft?[a]

HFDST. 17

a Sp 1:11
2Ti 4:4
b Jes 30:10
Jer 5:31
2Ti 4:3
1Jo 4:5
c Sp 14:31
d Job 31:29
Sp 24:17
Ob 12
Ro 12:15
e Ge 50:23
Job 42:16
f 1Kon 15:4
Sp 13:22
Jo 8:39
g Sp 26:7
h Sp 16:10
Sp 29:12
i Ge 32:20
2Sa 16:1
Sp 18:16
Sp 19:6
j 1Sa 25:35
k Sp 10:12
1Pe 4:8
l Sp 16:28
m Ps 141:5
Sp 9:8
n Sp 27:22
o Nu 16:3
2Sa 20:1
p 2Sa 18:15
2Sa 20:22
1Kon 2:24
Es 7:9
Mt 21:41
q 2Sa 17:8
2Kon 2:24
Ho 13:8
r Sp 27:3
s 1Sa 24:17
Ps 38:20
Jer 18:20
t 2Sa 12:10
2Sa 21:1
Mt 27:5
u Sp 26:21
v Ge 13:9
Sp 25:8
Mt 5:39
Ro 12:18
w Ex 23:7
De 25:1
1Kon 8:32
Jes 5:23
x 1Kon 21:13
Lu 23:18
Jak 5:6
y Sp 12:22
z Sp 1:22
Ro 1:20
Ro 1:21
a Sp 9:4
Pr 10:3

2e kolom

a 1Sa 18:3
2Sa 1:26
Sp 18:24
Jo 15:13
b Ru 1:17
1Sa 19:2
2Sa 17:28
c Job 17:3
Sp 6:1
Sp 11:15
Sp 22:26
d Sp 20:16
Sp 22:27
e Jak 3:16
Jak 3:17
f 2Sa 15:1

17 Een ware metgezel heeft te
allen tijde lief,[a] en is een broeder
die geboren wordt voor [de tijd]
dat er benauwdheid is.[b]
18 Een mens die het aan hart
ontbreekt, geeft handslag,[c] ter-
wijl hij zich volkomen borg stelt
voor het aangezicht van zijn met-
gezel.[d]
19 Al wie overtreding liefheeft,
heeft strijd lief.[e] Al wie zijn in-
gang hoog maakt, zoekt ineen-
storting.[f]
20 Hij die verkeerd van hart is,
zal het goede niet vinden,[g] en hij
die draaierig van tong is, zal in
rampspoed vallen.[h]
21 Al wie vader wordt van een
verstandeloos kind — het is hem
tot droefheid;[i] en de vader van
een kind zonder verstand ver-
heugt zich niet.[j]
22 Een hart dat blij is, doet
goed als geneesmiddel,[k] maar
een geest die terneergeslagen is,
droogt de beenderen uit.[l]
23 Iemand die goddeloos is, zal
zelfs steekpenningen uit de boe-
zem nemen[m] om de paden van het
recht te buigen.[n]
24 Wijsheid staat de verstandi-
ge voor ogen,[o] maar de ogen van
de verstandeloze zijn aan het uit-
einde der aarde.[p]
25 Een verstandeloze zoon is
een ergernis voor zijn vader[q] en
een bitterheid voor haar die hem
gebaard heeft.[r]
26 Bovendien is het niet goed
de rechtvaardige een boete op te
leggen.[s] Edelen te slaan, is tegen
dat wat recht is.[t]
27 Al wie zijn woorden in-
houdt, is in het bezit van kennis,[u]
en een man van onderscheidings-
vermogen is kalm van geest.[v]
28 Zelfs de dwaas zal, wanneer
hij het stilzwijgen bewaart, als

g Ps 18:26; Sp 3:32; Sp 6:15; **h** Sp 10:31; Sp 18:6; Pr 10:12; Jak 3:8; **i** 1Sa 2:25; 1Sa 8:3; 2Sa 15:14; Sp 10:1; **j** Sp 19:13; **k** Sp 12:25; Sp 15:13; **l** Ps 22:15; Sp 18:14; 2Kor 7:10; **m** 1Sa 8:3; **n** Ex 23:8; De 16:19; Sp 29:4; Jes 1:23; **o** Pr 2:14; Pr 8:1; **p** Pr 2:14; **q** Sp 19:13; **r** Sp 10:1; Sp 15:20; **s** Sp 18:5; **t** 2Sa 16:7; Job 34:18; **u** Sp 10:19; Pr 10:14; Jak 1:19; **v** Sp 15:4; Pr 9:17; Jak 3:13.

wijs beschouwd worden;[a] al wie zijn eigen lippen toesluit, als verstandig.

18 Wie zich afzondert, zal [zijn eigen] zelfzuchtige verlangen zoeken;[b] tegen alle praktische wijsheid zal hij losbarsten.[c]

2 Al wie verstandeloos is, schept geen behagen in onderscheidingsvermogen,[d] behalve [hierin] dat zijn hart zich blootgeeft.[e]

3 Wanneer een goddeloze binnenkomt, moet ook verachting binnenkomen;[f] en te zamen met oneer[g] is er smaad.

4 De woorden uit de mond van een man zijn diepe wateren.[h] De bron van wijsheid is een opborrelende stroom.[i]

5 De goddeloze partijdigheid te betonen is niet goed,[j] noch ook de rechtvaardige opzij te dringen in het gericht.[k]

6 De lippen van wie verstandeloos is, begeven zich in ruzie,[l] en zijn eigen mond roept zelfs om slagen.[m]

7 De mond van de verstandeloze is de ondergang voor hem,[n] en zijn lippen zijn een strik voor zijn ziel.[o]

8 De woorden van de lasteraar zijn als dingen die men gulzig inslikt,[p] welke werkelijk afdalen naar de binnenste delen van de buik.[q]

9 Ook wie zich laks toont in zijn werk[r] — hij is een broeder van degene die verderf veroorzaakt.[s]

10 De naam van Jehovah is een sterke toren.[t] Hier snelt de rechtvaardige binnen en ontvangt bescherming.[u]

11 De waardevolle dingen van de rijke zijn zijn sterke stad,[v] en in zijn verbeelding zijn ze als een beschermende muur.[w]

12 Vóór een ineenstorting is het hart van een man hovaardig,[x] en aan heerlijkheid gaat ootmoed vooraf.[y]

13 Wanneer iemand antwoord geeft op een zaak voordat hij [ze] hoort,[a] is dat dwaasheid van zijn kant en schande.[b]

14 De geest van een man kan zijn kwaal verdragen;[c] maar wat een terneergeslagen geest betreft, wie kan die dragen?[d]

15 Het hart van de verstandige verwerft kennis,[e] en het oor der wijzen tracht kennis te vinden.[f]

16 Het geschenk van een mens zal hem een grote opening verschaffen,[g] en het zal hem zelfs voor het aangezicht van groten leiden.[h]

17 De eerste in zijn rechtsgeding is rechtvaardig;[i] zijn naaste komt binnen en doorvorst hem stellig.[j]

18 Het lot brengt zelfs twisten tot rust,[k] en het scheidt zelfs de machtigen van elkaar.[l]

19 Een broeder tegen wie een overtreding is begaan, is meer dan een sterke stad;[m] en er zijn twisten die als de grendel van een woontoren zijn.[n]

20 Van de vrucht van de mond van een man zal zijn buik verzadigd worden;[o] hij zal zelfs met de opbrengst van zijn lippen verzadigd worden.[p]

21 Dood en leven zijn in de macht van de tong,[q] en hij die haar liefheeft, zal haar vrucht eten.[r]

22 Heeft men een [goede] vrouw gevonden?[s] Men heeft iets goeds gevonden,[t] en men verkrijgt goede wil van Jehovah.[u]

23 Smekingen spreekt de onbemiddelde uit,[v] maar wie rijk is, antwoordt op een krachtige wijze.[w]

24 Er bestaan metgezellen die geneigd zijn elkaar aan stukken te breken,[x] maar er bestaat een vriend die aanhankelijker is dan een broeder.[y]

HFDST. 17

a Job 13:5

HFDST. 18

b Ex 33:16
Ro 14:7
Heb 10:25
c Sp 15:22
d Sp 1:7
Sp 1:29
Sp 28:16
e Sp 10:19
f 1Sa 20:30
Ps 123:4
g Sp 11:2
h Sp 10:11
Sp 20:5
i Ps 78:2
j Le 19:15
De 1:17
Sp 24:23
k 1Kon 21:9
Jes 5:23
l Sp 13:10
m Sp 19:19
n Sp 10:8
Sp 10:14
Sp 13:3
Pr 10:12
o Sp 6:2
p Le 19:16
q Sp 26:22
r Sp 10:4
Ro 12:11
s Sp 28:24
t 1Sa 17:46
Ps 20:1
Ps 33:21
u Ps 18:2
Ps 71:3
Ps 91:14
v Ps 49:6
Sp 10:15
Sp 11:4
Jer 9:23
w Lu 12:21
x Sp 11:2
Da 5:23
Han 12:23
y Sp 15:33
Sp 22:4
Sp 29:23
Lu 14:11
1Pe 5:5

2e kolom

a De 17:4
b Sp 25:8
c Job 1:21
2Kor 4:16
2Kor 12:10
d Sp 17:22
e 1Kon 3:9
Sp 9:9
Sp 15:14
f Sp 2:10
Sp 8:10
g Ge 32:20
Ge 43:11
Sp 17:8
h Sp 19:6
i 2Sa 16:3
j De 13:14
2Sa 19:26
Sp 25:8
k Joz 14:2
1Sa 10:21
Ne 11:1
Sp 16:33
l 1Sa 14:42
m Ge 27:41
2Sa 13:22
1Kon 2:23

n 2Sa 14:28; Han 15:39; o Sp 12:14; Sp 16:20; Sp 16:26; p Sp 22:18; q Sp 10:31; Sp 11:30; Mt 15:18; Ef 4:29; Jak 3:6; r Sp 16:1; Pr 10:12; Jes 57:19; Heb 13:15; s Ge 24:67; Sp 12:4; Sp 31:10; Pr 9:9; 1Kor 7:2; t Ge 29:20; Sp 19:14; u Ru 4:11; v Ru 2:7; 2Kon 4:1; Jak 5:4; w Ge 42:7; 1Sa 25:10; Am 8:4; x 2Sa 15:31; Mt 26:49; y 1Sa 19:4; 2Sa 1:26; 2Sa 9:1; Sp 17:17; Sp 27:9.

19 Een onbemiddelde die in
zijn rechtschapenheid wan-
delt, is beter[a] dan degene die ver-
keerd van lippen is, en degene die
verstandeloos is.[b]
2 Ook dat de ziel zonder ken-
nis zou zijn, is niet goed,[c] en hij
die zich met zijn voeten haast,
zondigt.[d]
3 De dwaasheid van de aardse
mens is het die zijn weg ver-
draait,[e] en zo wordt zijn hart
woedend op Jehovah zelf.[f]
4 Vermogen voegt vele metge-
zellen toe,[g] maar wie gering is,
wordt zelfs van zijn metgezel ge-
scheiden.[h]
5 Een valse getuige zal niet on-
gestraft blijven,[i] en hij die leugens
opdist, zal niet ontkomen.[j]
6 Velen zijn het die het aange-
zicht van een edele vermurwen,[k]
en iedereen is een metgezel van
de man die geschenken geeft.[l]
7 De broeders van een onbemid-
delde hebben hem allen gehaat.[m]
Hoeveel te meer hebben zijn per-
soonlijke vrienden zich verre van
hem vandaan gehouden![n] Hij ach-
tervolgt [hen] met dingen die hij
zeggen wil; zij zijn er niet.[o]
8 Hij die hart verwerft,[p] heeft
zijn eigen ziel lief. Hij die onder-
scheidingsvermogen behoedt, zal
het goede vinden.[q]
9 De valse getuige zal niet on-
gestraft blijven,[r] en hij die leu-
gens opdist, zal vergaan.[s]
10 Weelde is voor geen enkele
verstandeloze passend.[t] Hoeveel
te minder [past het] een knecht,
te heersen over vorsten![u]
11 Het inzicht van een mens
vertraagt stellig zijn toorn,[v] en
het is luister van zijn kant, de
overtreding voorbij te gaan.[w]
12 De woede van een koning
is een gegrom als van een jon-
ge leeuw met manen,[x] maar zijn
goede wil is als de dauw op de
plantengroei.[y]
13 Een verstandeloze zoon be-
tekent onheilen voor zijn vader,[z]
en de twisten van een vrouw zijn
als een lekkend dak waardoor
men wordt verdreven.[a]
14 Het erfdeel der vaderen is
een huis en vermogen,[b] maar een
beleidvolle vrouw is van Jeho-
vah.[c]
15 Luiheid doet in diepe slaap
vallen,[d] en een lakse ziel lijdt
honger.[e]
16 Hij die het gebod onder-
houdt, behoudt zijn ziel;[f] hij die
zijn wegen veracht, zal ter dood
gebracht worden.[g]
17 Hij die gunst betoont aan de
geringe, leent aan Jehovah,[h] en
zijn bejegening zal Hij hem ver-
gelden.[i]
18 Tuchtig uw zoon terwijl er
nog hoop bestaat;[j] en hef uw
ziel[sbegeerte] er niet naar op
hem ter dood te brengen.[k]
19 Hij die iemand van grote
woede is, zal de boete moeten
dragen;[l] want indien gij [hem]
zoudt bevrijden, zult gij dit ook
keer op keer blijven doen.[m]
20 Luister naar raad en aan-
vaard streng onderricht,[n] opdat
gij in uw toekomst wijs moogt
worden.[o]
21 Vele zijn de plannen in het
hart van een man,[p] maar het is
de raad van Jehovah die zal be-
staan.[q]
22 Het begeerlijke in de aardse
mens is zijn liefderijke goedheid;[r]
en een onbemiddelde is beter dan
een leugenachtig man.[s]
23 De vrees voor Jehovah leidt
ten leven,[t] en verzadigd zal men
de nacht doorbrengen;[u] men zal
niet met kwaad bezocht worden.[v]

HFDST. 19

a Sp 15:16
Sp 16:8
Jak 2:5
b 1Sa 25:17
Sp 28:6
Mt 12:37
c Ho 4:6
Jo 16:3
Ro 10:2
d Sp 1:16
Sp 6:18
e 1Sa 13:13
1Kon 20:42
Sp 5:23
Han 13:45
f Nu 16:30
Opb 16:9
g Sp 14:20
h Job 19:13
i Ex 23:1
De 19:19
Sp 25:18
j 1Kon 2:9
Sp 21:28
k Ge 43:11
Sp 16:15
l Sp 17:8
Sp 18:16
m Job 30:10
Sp 14:20
Jak 2:6
n Ps 38:11
Ps 88:8
Pr 9:15
Jak 2:3
o Sp 18:23
Jak 2:16
1Jo 3:17
p Sp 15:32
q Sp 2:2
Sp 3:21
Sp 11:12
Da 1:4
Mt 24:15
r Sp 19:5
s Ez 13:22
2Pe 2:3
Opb 21:8
t 1Sa 25:36
Sp 30:22
u 2Sa 3:24
2Sa 3:39
Pr 10:7
Jes 3:5
v Sp 14:29
Sp 15:18
Sp 16:32
Jak 1:19
w Ge 50:21
Mt 18:22
Ef 4:32
x Es 7:8
Sp 16:14
Sp 20:2
Da 2:12
Mt 25:41
y Ps 72:6
Ho 14:5
z 2Sa 16:22
Sp 10:1
Sp 17:21

2e kolom

a Sp 21:9
Sp 25:24
Sp 27:15
b De 21:16
2Kor 12:14
c Ge 24:14
Ge 28:2
Sp 18:22
Sp 31:10

d Sp 6:9; Sp 20:13; Sp 24:33; **e** Sp 10:4; Sp 23:21; Sp 27:7; 2Th 3:10; **f** Sp 16:17; Lu 10:28; **g** Sp 13:13; Sp 15:32; **h** Le 25:35; De 15:7; Ps 37:26; Ps 112:5; 2Ti 1:16; Heb 13:16; **i** Sp 11:24; Sp 21:13; Sp 28:27; Mt 5:7; Mt 10:41; Heb 6:10; Jak 2:13; **j** 1Sa 3:13; Sp 13:24; Sp 22:6; Sp 22:15; Sp 23:13; Sp 29:15; Heb 12:7; **k** De 21:20; **l** 2Sa 16:5; Es 5:9; **m** 1Sa 24:17; 1Sa 26:21; **n** Sp 1:8; Sp 4:13; Sp 8:10; Ze 3:7; Heb 12:7; **o** De 8:16; De 32:29; Ps 90:12; Heb 12:11; **p** Ge 11:6; Es 9:25; Ps 21:11; Sp 16:9; Pr 7:29; Opb 17:13; **q** Ge 11:7; Ge 50:20; Joz 23:14; Sp 21:30; Da 4:35; Han 5:39; Heb 6:17; **r** 1Kr 29:17; Sp 11:17; Mi 6:8; **s** Mr 12:41; 2Kor 8:2; **t** Ps 85:9; Sp 1:7; Sp 14:27; Mal 3:16; Han 9:31; **u** Sp 3:24; Pr 5:12; Mt 5:6; **v** Sp 12:21; 2Ti 4:18.

24 De luiaard heeft zijn hand
in de feestschaal verborgen;[a] hij
kan haar zelfs niet naar zijn eigen
mond terugbrengen.[b]
25 De spotter dient gij te slaan,[c]
opdat de onervarene schrander
moge worden;[d] en de verstandige
dient terechtgewezen te worden,
opdat hij kennis moge onderscheiden.[e]
26 Hij die een vader slecht be-
handelt [en] die een moeder weg-
jaagt,[f] is een zoon die schandelijk
en smadelijk handelt.[g]
27 Houd op, mijn zoon, naar
streng onderricht te luisteren
[en het zal betekenen] van de
woorden van kennis af te dwa-
len.[h]
28 Een nietswaardige getuige
bespot gerechtigheid,[i] en het is
de mond der goddelozen die ver-
zwelgt wat schadelijk is.[j]
29 Strafgerichten zijn stevig
bevestigd voor spotters,[k] en sla-
gen voor de rug der verstande-
lozen.[l]

20 Wijn is een spotter,[m] be-
dwelmende drank is on-
stuimig,[n] en iedereen die daar-
door afdwaalt, is niet wijs.[o]
2 De verschrikking van een
koning is een gegrom als van
een jonge leeuw met manen.[p] Al
wie zijn verbolgenheid tegen zich
richt, zondigt tegen zijn eigen
ziel.[q]
3 Het strekt een man tot heer-
lijkheid van geredetwist af te la-
ten,[r] maar iedere dwaas zal [erin]
losbarsten.[s]
4 Wegens de winter zal de
luiaard niet ploegen;[t] hij zal be-
delen in de oogsttijd, maar er zal
niets zijn.[u]
5 Raad in het hart van een
man is als diepe wateren,[v] maar
de man van onderscheidingsver-
mogen, die zal hem naar boven
halen.[w]
6 Van een groot aantal mensen
zal elk zijn eigen liefderijke goed-
heid verkondigen,[x] maar een ge-
trouw man, wie kan hem vin-
den?[y]
7 De rechtvaardige wandelt in
zijn rechtschapenheid.[a] Geluk-
kig zijn zijn zonen na hem.[b]
8 De koning is op de troon van
het gericht gezeten,[c] alle kwaad
met zijn eigen ogen verstrooiend.[d]
9 Wie kan zeggen: „Ik heb mijn
hart gereinigd;[e] ik ben zuiver ge-
worden van mijn zonde”?[f]
10 Tweeërlei gewichten en
tweeërlei efa-maten[g] — ze zijn
allebei iets verfoeilijks voor Jeho-
vah.[h]
11 Zelfs door zijn handelingen
laat een knaap zich kennen, of
zijn activiteit zuiver en oprecht
is.[i]
12 Het horende oor en het
ziende oog — het is Jehovah die
ze béíde heeft gemaakt.[j]
13 Heb de slaap niet lief, op-
dat gij niet tot armoede vervalt.[k]
Open uw ogen; word verzadigd
met brood.[l]
14 „Het is slecht, slecht!”, zegt
de koper, en hij gaat zijns weegs.[m]
Het is dan pas dat hij pocht met
betrekking tot zichzelf.[n]
15 Er bestaat goud, ook een
overvloed van koralen; maar de
lippen der kennis zijn kostbare
vaten.[o]
16 Neem iemands kleed, inge-
val hij borg geworden is voor een
vreemde;[p] en in het geval van
een buitenlandse vrouw: neem
van hem een pand.[q]
17 Brood [verworven door] leu-
gen is aangenaam voor een man,[r]
maar later zal zijn mond met kie-
zel worden gevuld.[s]
18 Door raad worden de plan-
nen zelf stevig bevestigd,[t] en voer
met bekwaam beleid uw oorlog.[u]
19 Hij die als een lasteraar
rondgaat, legt vertrouwelijke

HFDST. 19

a Sp 6:9; Sp 15:19
b Sp 24:30; Sp 26:14
c De 25:2; Sp 21:11; Sp 22:10
d Sp 10:13; Sp 15:5
e Job 6:24; Sp 9:9; Opb 3:19
f Le 20:9; De 27:16; Sp 17:25; Sp 20:20; Sp 23:22; Sp 30:11; Sp 30:17; Mi 7:6; 2Ti 3:2
g Ex 20:12; Sp 10:5; Sp 17:2
h Sp 4:5; Sp 18:1; Lu 8:18
i 1Kon 21:10; Sp 14:5; Mi 7:3; Han 6:11
j Sp 4:16; Sp 4:17; Ho 4:8
k Sp 3:34; Sp 9:12; Han 13:41; 2Pe 3:3
l Sp 10:13; Sp 26:3

HFDST. 20

m Ge 9:21; Ps 107:27; Sp 23:31; Jes 19:14
n Jes 28:7
o 1Sa 25:36; Sp 23:32; 1Kor 6:10; Ga 5:21; Ef 5:18
p Sp 19:12; Pr 10:4
q 1Kon 2:23; Es 7:7
r Sp 14:29; Ef 4:32; 2Ti 2:23
s Sp 14:17; Sp 18:6; Pr 7:9; Jak 4:1
t Sp 19:15
u Sp 6:11; Sp 24:34; 2Th 3:10
v Sp 18:4
w Sp 2:3
x Sp 27:2; Mt 6:2; Lu 18:11
y Ps 12:1; Ps 7:28; Jer 5:1; Mi 7:2; Lu 18:8

2e kolom

a Job 1:1; Ps 26:1; Sp 14:2; Mt 11:11; Lu 1:6

b Ge 12:3; Ps 37:26; Han 2:39; c 2Sa 23:3; 1Kon 2:12; 1Kon 7:7; Mt 19:28; d 1Kon 3:28; Ps 72:4; Sp 16:12; e Job 14:4; Ro 3:10; f 1Kon 8:46; Ps 51:5; Pr 7:20; Jak 3:2; g Sp 16:11; Am 8:5; Mi 6:11; h Sp 11:1; i Ps 58:3; Sp 22:15; Mt 7:17; Lu 1:15; j Ex 4:11; Ps 94:9; Han 26:18; Ef 1:18; k Sp 10:4; l Sp 12:11; m Sp 14:31; Sp 21:6; Ho 12:7; n Le 19:13; o Sp 3:15; Sp 8:10; Pr 12:9; Ef 4:29; p Ex 22:26; Sp 11:15; q Ge 38:18; Sp 2:16; Sp 5:3; r Sp 4:17; Sp 9:17; s Sp 6:31; Pr 11:9; Klg 3:16; t Sp 15:22; u Re 1:1; 1Sa 18:14; Sp 24:6; Lu 14:31.

gesprekken bloot;[a] en met iemand die zich door zijn lippen laat verlokken, moogt gij geen omgang hebben.[b]

20 Al wie kwaad over zijn vader en zijn moeder afsmeekt,[c] diens lamp zal uitgeblust worden bij het aanbreken van de duisternis.[d]

21 Een erfenis wordt aanvankelijk door hebzucht verkregen,[e] maar de toekomst daarvan, die zal niet gezegend worden.[f]

22 Zeg niet: „Ik wil kwaad vergelden!"[g] Hoop op Jehovah,[h] en hij zal u redden.[i]

23 Tweeërlei gewichten zijn iets verfoeilijks voor Jehovah,[j] en een bedrieglijke weegschaal is niet goed.[k]

24 Van Jehovah zijn de schreden van een fysiek sterke man.[l] Wat de aardse mens betreft, hoe kan hij zijn weg onderscheiden?[m]

25 Het is een strik wanneer de aardse mens overijld „Heilig!" heeft geroepen[n] en na gelofte[o] [geneigd is] onderzoek te doen.[p]

26 Een wijze koning verstrooit goddelozen,[q] en hij wentelt een rad over hen heen.[r]

27 De adem[s] van de aardse mens is de lamp van Jehovah, die zorgvuldig alle binnenste delen van de buik doorzoekt.[t]

28 Liefderijke goedheid en waarachtigheid — ze beveiligen de koning;[u] en door liefderijke goedheid heeft hij zijn troon geschraagd.[v]

29 De luister der jongelingen is hun kracht,[w] en de pracht der ouden is hun grijsheid.[x]

30 Kneuswonden zijn het die het kwaad wegschuren;[y] en slagen de binnenste delen van de buik.[z]

21 Het hart van een koning is als waterstromen in de hand van Jehovah.[a] Overal waarheen het hem behaagt, wendt hij het.[b]

2 Elke weg van een man is recht in zijn eigen ogen,[c] maar Jehovah toetst harten.[d]

3 Rechtvaardigheid en recht betrachten, is Jehovah verkieslijker dan slachtoffer.[a]

4 Hoogmoedige ogen en een arrogant hart,[b] de lamp der goddelozen, zijn zonde.[c]

5 De plannen van de vlijtige leiden waarlijk tot voordeel,[d] maar ieder die haastig is, stuurt waarlijk aan op gebrek.[e]

6 Het verkrijgen van schatten door een leugentong is een weggedreven ademtocht,[f] in het geval van wie de dood zoeken.[g]

7 De door de goddelozen bewerkte gewelddadige plundering zelf zal hen meeslepen,[h] want zij hebben geweigerd gerechtigheid te oefenen.[i]

8 Een man, ja een vreemde, is kronkelig in [zijn] weg;[j] maar de zuivere is oprecht in zijn activiteit.[k]

9 Beter is het te wonen op een hoek van een dak[l] dan met een twistzieke vrouw, ofschoon in een gemeenschappelijk huis.[m]

10 Het is de ziel van de goddeloze die hevig heeft verlangd naar wat slecht is;[n] zijn naaste zal in zijn ogen geen gunst vinden.[o]

11 Door de spotter een boete op te leggen, wordt de onervarene wijs;[p] en doordat men een wijze inzicht geeft, verkrijgt hij kennis.[q]

12 De Rechtvaardige geeft acht op het huis van de goddeloze,[r] de goddelozen omverwerpend tot [hun] rampspoed.[s]

13 Wat een ieder betreft die zijn oor toesluit voor het klaaggeschrei van de geringe,[t] ook hij

HFDST. 20

a Le 19:16 Sp 11:13 Sp 25:9 Sp 25:23
b Sp 16:29 Ro 16:18
c Ex 20:12 Ex 21:17 Le 20:9 De 27:16 Sp 19:26 2Ti 3:2
d Job 18:5 Sp 13:9
e 1Kon 21:15 Sp 23:10 Sp 28:20
f Sp 28:8 Hab 2:6 1Ti 6:9
g De 32:35 Sp 24:29 Mt 5:38 Ro 12:17 1Th 5:15 1Pe 3:9
h Ps 27:14 Ps 37:34 Ro 15:13
i 2Sa 16:12 Ps 34:7 1Pe 4:19
j Ez 45:10
k Sp 20:10
l Ps 37:23 Jer 10:23
m Ps 25:12 Sp 14:8 Sp 16:9
n Le 27:9
o Pr 5:4 Mal 3:8 Mr 7:11
p Nu 30:2 Pr 5:6 Mt 5:33
q 2Sa 4:10 Ps 101:8 Sp 20:8
r Ps 94:23 Jes 28:27
s Ge 2:7 Ge 7:22 Jes 42:5 Han 17:25
t Ps 7:9 Sp 16:2 Heb 4:12
u Ps 61:7 Sp 16:6
v Ps 21:7 Jes 16:5
w 1Ti 4:8
x Le 19:32 Sp 16:31
y Ps 119:71 Sp 22:15
z Heb 12:10

HFDST. 21

a Ex 14:4 Ezr 7:27 Ps 106:46
b Ne 2:8 Jes 44:28 Opb 17:17
c Ps 36:2 Sp 16:2 Sp 30:12
d 1Sa 16:7 Sp 24:12 Jer 17:10

2e kolom **a** 1Sa 15:22; Ps 50:14; Ho 6:6; Mi 6:7; Mt 12:7; Mr 12:33; **b** 2Sa 22:28; Ps 10:4; Ps 18:27; Ps 101:5; Sp 6:17; Sp 14:3; Jes 2:11; Lu 18:14; 1Pe 5:5; **c** Ge 6:5; Ro 6:12; **d** Sp 13:4; 1Th 4:11; **e** Sp 14:29; **f** Sp 10:2; Sp 20:21; **g** Sp 1:19; Ro 6:23; **h** Ps 7:16; Ez 18:24; **i** Jes 1:23; Ez 18:18; Mi 3:11; **j** Pr 8:13; Pr 9:3; Ef 2:2; **k** Ps 37:37; Sp 16:17; Da 12:10; 1Pe 1:22; **l** Sp 25:24; **m** Sp 17:1; Sp 19:13; Sp 27:15; **n** Ge 6:5; Ps 36:4; 1Kor 10:6; Ga 6:7; Jak 4:5; 1Jo 2:16; **o** 1Sa 25:8; Jak 2:13; **p** Sp 19:25; **q** Sp 9:9; Pr 7:25; **r** De 16:20; Job 21:28; Ps 37:10; Ps 91:8; Ps 101:8; **s** Ge 19:29; Ps 37:20; Sp 13:6; Sp 14:32; 2Pe 2:4; 2Pe 3:6; **t** De 15:9; Sp 19:17; Sp 28:27; Jak 5:4.

zal roepen en geen antwoord krijgen.[a]

14 Een heimelijk gegeven geschenk brengt toorn tot bedaren;[b] en steekpenningen in de boezem,[c] hevige woede.

15 Het is voor de rechtvaardige een verheuging gerechtigheid te oefenen,[d] maar er is iets verschrikkelijks voor hen die beoefenen wat schadelijk is.[e]

16 Wat een mens betreft die van de weg van het inzicht afdwaalt,[f] in de gemeente van wie machteloos zijn in de dood zal hij rusten.[g]

17 Hij die vrolijkheid liefheeft, zal iemand zijn die gebrek lijdt;[h] hij die wijn en olie liefheeft, zal geen rijkdom verwerven.[i]

18 De goddeloze is een losprijs voor de rechtvaardige;[j] en wie verraderlijk handelt, neemt de plaats in van de oprechten.[k]

19 Beter is het te wonen in een woest land dan met een twistzieke vrouw en ergernis daarbij.[l]

20 Een begeerlijke schat en olie zijn in de woning van de wijze,[m] maar de mens die verstandeloos is, zal het verzwelgen.[n]

21 Hij die rechtvaardigheid en liefderijke goedheid najaagt,[o] zal leven, rechtvaardigheid en heerlijkheid vinden.[p]

22 Een wijze heeft zelfs de stad van sterke mannen beklommen, opdat hij de sterkte van haar vertrouwen zou kunnen neerwerpen.[q]

23 Hij die zijn mond en zijn tong behoedt, behoedt zijn ziel voor benauwdheden.[r]

24 Overmoedige, aanmatigende snoever is de naam van degene die in een verbolgen opwelling van overmoed handelt.[s]

25 Het is de sterke begeerte van de luiaard die hem ter dood zal brengen, want zijn handen hebben geweigerd te werken.[t]
26 De gehele dag heeft hij zich zeer heftig begerig betoond, maar de rechtvaardige geeft en houdt niets terug.[u]

HFDST. 21

a Ps 18:41; Sp 1:28; Klg 3:44
b Sp 18:16
c Sp 17:23
d Job 29:13; Ps 106:3
e Sp 10:29; Lu 13:27; Opb 22:15
f Ps 125:5; Heb 6:4; 2Pe 2:21
g Sp 2:19; Sp 9:18; Jak 1:15
h Pr 7:4; Lu 15:13; 2Ti 3:4
i Sp 23:21
j Sp 11:8; Jes 43:4
k Es 7:10; Sp 13:22
l Sp 17:1; Sp 27:15
m Ps 112:3; Sp 15:6; Pr 5:19
n Lu 15:14
o Sp 15:9; Mt 5:6; Heb 12:14
p Sp 22:4; Ro 2:7
q Pr 7:19; Pr 9:16; 2Kor 10:4
r Ps 141:3; Sp 10:19; Sp 12:13; Sp 13:3; Pr 10:20
s Nu 14:44; Es 6:4; Sp 16:18; Jak 4:16
t Sp 6:6; Sp 13:4; Sp 19:24
u Ps 37:26; Ps 112:9; Lu 6:30; 2Kor 8:9

2e kolom

a 1Sa 15:22; Sp 15:8; Jes 1:11; Jer 6:20
b Le 18:17; De 23:18; Re 20:6; 1Sa 13:12
c Ex 23:1; De 19:18; Sp 6:19; Sp 19:5
d Sp 12:19; Mt 7:24
e Sp 28:14; Sp 29:1; Jer 3:3
f Sp 11:5; 1Th 3:11
g Nu 23:8; Sp 19:21; Han 5:39; Ro 8:31
h Ps 20:7; Jes 31:1; Jer 46:4; Opb 19:11

27 Het slachtoffer der goddelozen is iets verfoeilijks.[a] Hoeveel te meer wanneer men het met losbandig gedrag brengt.[b]

28 Een leugenachtige getuige zal vergaan,[c] maar de man die luistert, zal zelfs voor altijd spreken.[d]

29 Een goddeloze man heeft een brutaal gezicht gezet,[e] maar de oprechte, die zal zijn wegen stevig bevestigen.[f]

30 Er is geen wijsheid, noch enig onderscheidingsvermogen, noch enige raad tégen Jehovah.[g]

31 Het paard is iets dat wordt gereedgemaakt voor de dag van strijd,[h] maar redding behoort Jehovah toe.[i]

22 Een naam is te verkiezen boven overvloedige rijkdom;[j] gunst is beter dan zelfs zilver en goud.[k]

2 De rijke en de onbemiddelde hebben elkaar ontmoet.[l] De Maker van hen allen is Jehovah.[m]

3 Schrander is degene die de rampspoed heeft gezien en zich vervolgens verbergt,[n] maar de onervarenen zijn doorgelopen en moeten de straf ondergaan.[o]

4 Het gevolg van ootmoed [en] de vrees voor Jehovah is rijkdom en heerlijkheid en leven.[p]

5 Doorns [en] valstrikken zijn op de weg van de verkeerde;[q] hij die zijn ziel behoedt, houdt zich er ver vandaan.[r]

6 Leid een knaap op overeenkomstig de weg voor hem;[s] ook als hij oud wordt, zal hij er niet van afwijken.[t]

7 De rijke is het die heerst over de onbemiddelden,[u] en wie leent, is een knecht van de man die uitleent.[v]

8 Hij die onrechtvaardigheid zaait, zal oogsten wat schadelijk

---

i 2Kr 20:17; Ps 3:8; Ps 33:17; Ps 68:20; Opb 7:10; **HFDST. 22** j Pr 7:1; k Heb 11:26; l Ps 49:2; Sp 29:13; m Job 31:15; Job 34:19; Han 17:26; n Ex 9:20; Sp 27:12; o Sp 29:1; p Ps 34:9; Sp 18:12; Jak 4:10; q Joz 23:12; Joz 23:13; Ps 11:6; r Sp 1:15; Sp 4:15; 1Jo 5:18; s Ge 18:19; De 6:7; Ef 6:4; t 2Ti 3:15; u Jak 2:6; v 2Kon 4:1; Ne 5:4; Mt 18:25.

is,[a] maar de roede van zijn verbolgenheid, die zal een eind nemen.[b]
9 Hij die vriendelijk van oog is, zal gezegend worden, want hij heeft van zijn voedsel aan de geringe gegeven.[c]
10 Verdrijf de spotter, opdat twist mag heengaan en rechtsstrijd en oneer mogen ophouden.[d]
11 Wie zuiverheid van hart liefheeft[e] — wegens de bekoring van zijn lippen zal de koning zijn metgezel zijn.[f]
12 De ogen van Jehovah zelf hebben kennis beveiligd,[g] maar hij werpt de woorden van de verraderlijke omver.[h]
13 De luiaard heeft gezegd:[i] „Er is een leeuw buiten![j] Midden op de openbare pleinen zal ik vermoord worden!”
14 De mond der vreemde vrouwen is een diepe kuil.[k] Wie door Jehovah openlijk wordt veroordeeld, zal daarin vallen.[l]
15 Dwaasheid is aan het hart van een knaap gebonden;[m] de roede van streng onderricht is wat ze ver van hem zal verwijderen.[n]
16 Hij die de geringe te kort doet om zichzelf vele dingen te verschaffen,[o] ook hij die geeft aan de rijke, is waarlijk bestemd voor gebrek.[p]
17 Neig uw oor en hoor de woorden van de wijzen,[q] opdat gij uw hárt op mijn kennis moogt toeleggen.[r] **18** Want het is aangenaam dat gij ze in uw buik zoudt bewaren,[s] opdat ze te zamen stevig op uw lippen bevestigd mogen zijn.[t]
19 Opdat gij vertrouwen in Jehovah zelf zult krijgen,[u] heb ik u heden kennis gegeven, ja u.
20 Heb ik u niet tevoren geschreven met raadgevingen en kennis,[v] **21** om u de waarachtigheid van ware woorden te tonen, opdat gij woorden die de waarheid zijn, kunt terugbrengen — aan wie u uitzendt?[w]
22 Beroof de geringe niet omdat hij gering is,[x] en verbrijzel de ellendige niet in de poort.[y]
23 Want Jehovah zelf zal hun zaak bepleiten,[a] en stellig zal hij van ziel beroven wie hén beroven.[b]
24 Heb geen omgang met iemand die snel toornig is;[c] en bij een man die woede-uitbarstingen heeft, moogt gij niet binnengaan, **25** opdat gij niet vertrouwd raakt met zijn paden en stellig een strik in ontvangst neemt voor uw ziel.[d]
26 Kom niet terecht onder hen die handslag geven,[e] onder hen die borg worden voor leningen.[f] **27** Indien gij niets hebt om te betalen, waarom zou hij uw bed onder u wegnemen?
28 Verleg niet een grens van lang geleden, die uw voorvaders hebben gemaakt.[g]
29 Hebt gij een man aanschouwd, vaardig in zijn werk? Voor het aangezicht van koningen zal hij zich stellen;[h] hij zal zich niet stellen voor het aangezicht van gewone mensen.

23 Ingeval gij zoudt neerzitten om voedsel te nuttigen bij een koning, dient gij nauwgezet te letten op wat vóór u is,[i] **2** en gij moet een mes op uw keel zetten indien gij een ziel[sbegeerte] bezit.[j] **3** Betoon u niet hevig begerig naar zijn smakelijke gerechten, want het is leugenvoedsel.[k]
4 Tob u niet af om rijkdom te verwerven.[l] Ga niet af op uw eigen verstand.[m] **5** Hebt gij uw ogen erover laten gaan, terwijl het niets is?[n] Want zonder mankeren maakt hij zich vleugels als van een arend en vliegt weg naar de hemel.[o]
6 Voed u niet met het voedsel van wie onvrijgevig van oog is,[p] en betoon u niet hevig begerig naar zijn smakelijke gerechten.[q]
7 Want als iemand die binnen in zijn ziel berekeningen gemaakt heeft, zo is hij.[r] „Eet en drink”, zegt hij tot u, maar zijn hárt is

HFDST. 22
a Ho 8:7; Ga 6:7
b Ps 125:3; Jes 9:4
c De 15:7; Ps 41:1; Sp 11:25; Lu 6:35; Heb 6:10
d Ge 21:10
e Mt 5:8
f Ps 45:2; Sp 16:13
g Jes 11:9
h Han 13:10; 2Th 2:8
i Sp 15:19
j Sp 26:13
k Sp 5:3; Sp 23:27; Pr 7:26
l Opb 2:20
m Ge 8:21
n Sp 13:24; Sp 19:18; Sp 23:14; Sp 29:15; Heb 12:10
o Ps 12:5; Sp 14:31; Mi 2:2
p Lu 14:12
q Sp 5:1; Sp 13:20; Jes 55:3; Mt 17:5
r Sp 15:14; Sp 23:12
s Ps 119:103; Sp 2:10; Sp 24:14
t Sp 15:7
u Ps 62:8; Sp 3:5; Jes 12:2; 1Pe 1:21
v Sp 8:6; 2Ti 3:15
w 2Ti 2:2
x Sp 23:10; Ez 22:29
y Ex 23:6; Job 29:12; Am 5:12; Za 7:10

2e kolom
a 1Sa 24:12; Ps 12:5; Sp 23:11; Jer 50:34; Mi 7:9
b Jes 33:1
c 2Kor 6:14
d Sp 13:20; 1Kor 5:6
e Sp 6:1; Sp 17:18; 1Kor 15:33
f Sp 11:15; Sp 17:18
g De 19:14; De 27:17; Job 24:2; Ho 5:10
h 1Sa 16:18; 2Sa 16:23; 1Kon 7:14; Da 1:19

HFDST. 23
i Ge 43:32; j Ga 5:23; k Ps 141:4; l Sp 28:20; Jo 6:27; 1Ti 6:10; m Sp 3:5; Sp 26:12; Jes 5:21; n Fil 3:8; 1Jo 2:17; o Sp 27:24; Pr 12:8; p De 15:9; q Ps 141:4; r Lu 6:45.

niet met u.[a] **8** Wat uw bete betreft die gij gegeten hebt, gij zult ze uitbraken, en gij zult uw aangename woorden verspild hebben.[b]

9 Spreek ten aanhoren van een verstandeloze niet,[c] want hij zal uw verstandige woorden verachten.[d]

10 Verleg niet de grens van lang geleden,[e] en betreed het veld van vaderloze jongens niet.[f] **11** Want hun Verlosser is sterk; hijzelf zal hun zaak tegen u bepleiten.[g]

12 Breng uw hart toch tot streng onderricht en uw oor tot de woorden van kennis.[h]

13 Onthoud geen streng onderricht aan wie nog maar een knaap is.[i] Ingeval gij hem met de roede slaat, zal hij niet sterven. **14** Met de roede dient gijzelf hem te slaan, opdat gij zijn ziél van Sjeool zelf moogt bevrijden.[j]

15 Mijn zoon, indien uw hart wijs geworden is,[k] zal mijn hart zich verheugen, ja het mijne.[l] **16** En mijn nieren zullen uitgelaten van vreugde zijn wanneer uw lippen oprechtheid spreken.[m]

17 Laat uw hart niet afgunstig zijn op zondaars,[n] maar wees in de vrees voor Jehovah, de gehele dag.[o] **18** Want in dat geval zal er een toekomst bestaan,[p] en uw eigen hoop zal niet afgesneden worden.[q]

19 Gij, o mijn zoon, hoor en word wijs, en leid uw hart voort op de weg.[r]

20 Kom niet terecht onder hen die zich bedrinken aan wijn,[s] onder hen die vraatzuchtige vleeseters zijn.[t] **21** Want een dronkaard en een veelvraat zullen tot armoede vervallen,[u] en slaperigheid zal iemand met louter lompen bekleden.[v]

22 Luister naar uw vader, die uw geboorte veroorzaakt heeft,[w] en veracht uw moeder niet enkel omdat zij oud geworden is.[x] **23** Koop wáárheid[y] en verkoop ze niet — wijsheid en streng onderricht en verstand.[a] **24** De vader van een rechtvaardige zal zonder mankeren blij zijn;[b] wie vader wordt van een wijze, zal zich ook over hem verheugen.[c] **25** Uw vader en uw moeder zullen zich verheugen, en zij die u gebaard heeft, zal blij zijn.[d]

26 Mijn zoon, geef mij toch uw hart, en mogen die ogen van u een welgevallen hebben aan míjn wegen.[e] **27** Want een prostituee is een diepe kuil[f] en een buitenlandse vrouw is een nauwe put. **28** Waarlijk, zij ligt, net als een rover, op de loer;[g] en onder de mensen vermeerdert zij de trouwelozen.[h]

29 Wie heeft wee? Wie heeft ongemak? Wie heeft twisten?[i] Wie heeft bezorgdheid? Wie heeft wonden zonder reden? Wie heeft dofheid van ogen? **30** Zij die lange tijd bij de wijn verblijven,[j] zij die binnenkomen om gemengde wijn uit te zoeken.[k] **31** Kijk niet naar wijn wanneer hij een rode kleur vertoont, wanneer hij in de beker fonkelt, [wanneer] hij vlot [naar binnen] glijdt. **32** Op het laatst bijt hij net als een slang,[l] en hij scheidt gif af net als een adder.[m] **33** Uw eigen ogen zullen vreemde dingen zien, en uw eigen hart zal verkeerde dingen spreken.[n] **34** En gij zult stellig worden als iemand die in het hart van de zee neerligt, ja, als iemand die in de top van een mast neerligt.[o] **35** „Zij hebben mij geslagen, maar ik werd niet ziek; zij hebben mij gebeukt, maar ik wist het niet. Wanneer zal ik wakker worden?[p] Ik zal nog meer daarvan zoeken."[q]

24 Wees niet afgunstig op slechte mensen,[r] en betoon u niet hevig begerig om u met hen in te laten.[s] **2** Want over gewelddadige plundering blijft hun hart mediteren, en louter moeite blijven hun eigen lippen spreken.[t]

HFDST. 23

a 2Sa 13:26; Ps 12:2; Ps 28:3
b 2Sa 13:28
c Sp 9:7; Sp 26:4; Jes 36:21; Han 13:46
d Mt 7:6
e De 19:14
f Job 6:27; Ps 94:6; Jer 7:6
g Ex 22:23; De 27:19; Ps 10:14; Ps 68:5
h Sp 2:2; Sp 5:1; Sp 22:17
i Sp 13:24; Sp 19:18; Sp 29:15; Sp 29:17; Ef 6:4
j Sp 19:18
k Sp 4:1
l Sp 10:1; Sp 27:11; 3Jo 4
m Kol 4:4
n Ps 37:1; Sp 3:31; Sp 24:1
o Ps 111:10; Sp 15:16; Han 9:31; 2Kor 7:1; 1Pe 1:17
p Ps 37:37; Jer 29:11; Ro 6:22
q Fil 1:20
r Sp 4:21
s Sp 20:1; Jes 5:11; Ro 13:13; 1Kor 10:31; 1Pe 4:3
t Sp 28:7; Tit 1:12
u De 21:20; Sp 21:17; Pr 10:17; Ga 5:21
v Sp 19:15; Sp 24:34
w Ex 20:12; Le 19:3; Sp 1:8; Ef 6:1
x Ex 21:17; De 27:16; Sp 30:11; Mt 15:5
y Jo 8:32; Fil 3:7

2e kolom

a Sp 4:5; Sp 16:16; Opb 3:18
b 1Kon 1:48; Sp 10:1
c Sp 15:20
d Lu 11:27
e Ps 107:43
f Sp 22:14
g Sp 7:12; Pr 7:26
h Nu 25:1; 1Kor 10:8
i Sp 20:1; Ef 5:18

j Jes 5:11; k Jes 65:11; l Nu 21:9; Jer 8:17; m Ps 140:3; Han 28:6; n Ho 4:11; Ho 7:5; o 1Kon 16:9; p Ge 19:33; q Sp 26:11; 1Kor 15:32; **HFDST. 24** r Sp 23:17; s Ps 26:5; Ps 28:3; Sp 1:10; t 1Sa 23:9; Ps 38:12; Sp 1:11; Sp 15:28; Mt 26:4.

3 Door wijsheid zal een huisgezin worden opgebouwd,[a] en door
onderscheidingsvermogen zal het
stevig bevestigd blijken te zijn.[b]
4 En door kennis zullen de binnenkamers gevuld worden met
allerlei kostbare en aangename
dingen van waarde.[c]

5 Wie wijs is in sterkte, is een
fysiek sterke man,[d] en een man
van kennis versterkt kracht.[e]
6 Want door bekwaam beleid zult
gij uw oorlog voeren,[f] en in de
veelheid van raadgevers is er redding.[g]

7 Voor een dwaas is ware wijsheid te hoog;[h] in de poort zal hij
zijn mond niet opendoen.

8 Wat een ieder betreft die
erop zint kwaad te doen, hij zal
niets anders dan een meester
in boze denkbeelden worden genoemd.[i]

9 Het losbandige gedrag der
dwaasheid is zonde,[j] en een spotter is iets verfoeilijks voor de
mensheid.[k]

10 Hebt gij u ontmoedigd betoond op de dag van benauwdheid?[l] Uw kracht zal gering zijn.

11 Bevrijd hen die worden
weggevoerd naar de dood; en zij
die wankelen naar de slachting
— o moogt gij [hen] tegenhouden.[m] **12** Ingeval gij zoudt zeggen: „Zie! Wij wisten dit niet"[n]
— zal juist hij die de harten
toetst, het niet onderscheiden,[o]
en juist hij die uw ziel gadeslaat,
het niet weten[p] en de aardse
mens niet stellig naar zijn activiteit vergelden?[q]

13 Mijn zoon, eet honing, want
hij is goed; en laat zoete raathoning op uw gehemelte zijn.[r]
14 Ken toch evenzo wijsheid voor
uw ziel.[s] Indien gij [haar] gevonden hebt, dan bestaat er een toekomst, en uw eigen hoop zal niet
afgesneden worden.[t]

15 Loer niet, als een goddeloze,
op de verblijfplaats van de rechtvaardige;[u] plunder zijn rustplaats
niet met geweld.[v] **16** Want de
rechtvaardige kan wel zevenmaal
vallen, en hij zal stellig opstaan;[w]
maar de goddelozen zullen door
rampspoed tot struikelen worden
gebracht.[a]

17 Wanneer uw vijand valt, verheug u dan niet; en wanneer hij
tot struikelen wordt gebracht,
moge uw hart dan niet blij zijn,[b]
18 opdat Jehovah het niet ziet
en het kwaad is in zijn ogen en
hij stellig zijn toorn van hem afwendt.[c]

19 Betoon u niet verhit over
boosdoeners. Word niet afgunstig op goddelozen.[d] **20** Want
er zal geen toekomst blijken te
zijn voor al wie slecht is;[e] de lamp
der goddelozen, die zal uitgeblust
worden.[f]

21 Mijn zoon, vrees Jehovah en
de koning.[g] Laat u met hen die
voor een verandering zijn, niet
in.[h] **22** Want hun ongeluk zal
zich zo plotseling verheffen,[i] dat
wie is zich bewust van de ondergang van hen die voor een verandering zijn?[j]

23 Ook deze [woorden] zijn voor
de wijzen:[k] Het betonen van partijdigheid in het gericht is niet
goed.[l]

24 Wie tot de goddeloze zegt:
„Gij zijt rechtvaardig"[m] — de volken zullen hem verwensen, nationale groepen zullen hem openlijk veroordelen. **25** Maar voor
wie [hem] terechtwijzen, zal het
aangenaam zijn,[n] en over hen
zal de zegen van het goede komen.[o] **26** Lippen zal hij kussen
die op een rechtstreekse wijze
antwoordt.[p]

27 Maak uw werk buitenshuis
gereed, en maak het voor u klaar
op het veld.[q] Daarna moet gij ook
uw huisgezin opbouwen.

28 Word geen getuige tegen uw
naaste zonder enige grond.[r] Gij
zoudt dan wel dwaas moeten zijn
met uw lippen.[s] **29** Zeg niet:
„Net als hij mij gedaan heeft, zo

HFDST. 24

a Ps 104:24
Sp 9:1
Sp 14:1
b Sp 3:19
c 1Kon 10:23
Job 42:12
Sp 15:6
d Sp 8:14
Sp 21:22
Pr 7:19
e Jes 40:31
Ef 6:10
Kol 1:11
f Sp 20:18
Lu 14:31
g Sp 11:14
Sp 13:10
Sp 15:22
Han 15:6
h Sp 14:6
1Kor 2:14
i Ps 21:11
Sp 6:14
Sp 12:2
Ro 1:30
j Sp 10:23
Ga 5:19
k Sp 22:10
2Pe 3:3
l Heb 12:3
m Ps 82:4
n Mt 25:44
o 1Sa 16:7
Sp 5:21
Sp 17:3
Sp 21:2
p Da 5:23
q Ps 62:12
Mt 16:27
Ro 2:6
2Kor 5:10
r Sp 25:16
Hgl 5:1
Mt 3:4
s Ps 19:10
Ps 119:103
Sp 22:18
t Sp 13:14
Sp 23:18
Jo 17:3
u 1Sa 19:11
Ps 10:8
Ps 37:32
Ps 56:6
Sp 1:11
Mt 26:4
v Jes 32:18
w Ps 34:19
2Kor 1:10

2e kolom

a 1Sa 26:10
1Sa 31:4
Es 7:10
b Re 16:25
2Sa 16:5
Job 31:29
Sp 17:5
Sp 25:21
c Ez 26:2
Za 1:15
d Sp 23:17
e Ps 9:17
Ps 73:18
Sp 10:7
Jes 3:11
f Job 21:17
Ps 73:27
Sp 13:9
Sp 20:20
Mt 8:12
Ju 13
g 1Sa 24:6
Sp 8:13
1Pe 2:17

h Nu 16:2; 2Sa 15:12; **i** Nu 16:31; Han 5:36; **j** Ps 90:11; Sp 20:2; 1Th 5:2; **k** 1Kon 3:28; Ezr 7:25; Ps 107:43; **l** Le 19:15; De 1:17; De 16:19; 2Kr 19:7; 1Ti 5:21; Jak 2:4; 1Pe 1:17; **m** Ex 23:6; Sp 17:15; **n** Le 19:17; 1Ti 5:20; **o** Sp 28:23; **p** Sp 27:5; Sp 27:6; **q** 1Kon 6:7; Lu 14:28; **r** Ex 20:16; Mt 26:59; **s** Ef 4:25; Kol 3:9.

zal ik hem doen.[a] Ik zal ieder vergelden naar de wijze waarop hij te werk gaat."[b]

30 Ik kwam voorbij het veld van de luie persoon[c] en voorbij de wijngaard van de mens die het aan hart ontbrak.[d] **31** En zie! hij bracht een en al onkruid voort.[e] Netels bedekten zijn gehele oppervlakte, en zelfs zijn stenen muur was omvergehaald.[f]

32 Ik nu aanschouwde [het], ja ik; ik nam [het] voorts ter harte;[g] ik zag toe, ik nam het strenge onderricht aan:[h] **33** Een weinig slapen, een weinig sluimeren, een weinig vouwen van de handen om neer te liggen,[i] **34** en als een struikrover zal uw armoede stellig komen en uw gebrek als een gewapend man.[j]

25 Ook dit zijn de spreuken van Salomo,[k] die de mannen van Hizkia, de koning van Juda,[l] hebben overgeschreven:

2 De glorie van God is het, een zaak geheim te houden,[m] en de glorie der koningen is het, een zaak uit te vorsen.[n]

3 De hemel in hoogte[o] en de aarde in diepte,[p] en het hart van koningen, dat is ondoorgrondelijk.[q]

4 Laten de schuimslakken van het zilver verwijderd worden, en het zal er in zijn geheel gelouterd uit te voorschijn komen.[r]

5 Laat de goddeloze voor het aangezicht van de koning verwijderd worden,[s] en zijn troon zal stevig bevestigd worden door louter rechtvaardigheid.[t]

6 Bewijs uzelf geen eer voor het aangezicht van de koning,[u] en ga op de plaats der groten niet staan.[v] **7** Want het is beter dat [hij] tot u zegt: „Kom hierheen, hogerop",[w] dan dat [hij] u vernedert voor het aangezicht van een edele die uw ogen gezien hebben.[x]

8 Trek niet uit om haastig een rechtsgeding te voeren, opdat het geen kwestie zal zijn van wat gij op het hoogtepunt ervan zult doen, wanneer uw naaste u dan te schande maakt.[a] **9** Bepleit uw eigen zaak met uw naaste,[b] en openbaar het vertrouwelijke gesprek van een ander niet;[c] **10** opdat wie luistert u niet beschaamd doet staan en het door u [gegeven] slechte bericht niet herroepen kan worden.

11 Als gouden appels in zilver beeldsnijwerk is een woord, gesproken op de juiste tijd ervoor.[d]

12 Een oorring van goud, en een sieraad van speciaal goud, is een wijze terechtwijzer bij het horende oor.[e]

13 Net als de koelte der sneeuw[f] ten dage van de oogst, is de getrouwe afgezant voor wie hem zenden, want hij herstelt zelfs de ziel van zijn meesters.[g]

14 Als dampwolken en een wind zonder enige stortregen is een man die zich beroemt op een leugenachtig geschenk.[h]

15 Door geduld laat een aanvoerder zich overreden, en een zachte tong — die kan het gebeente breken.[i]

16 Is het honing wat gij gevonden hebt?[j] Eet wat voor u genoeg is, opdat gij er niet te veel van neemt en het moet uitbraken.[k]

17 Maak uw voet zeldzaam in het huis van uw naaste, opdat hij niet genoeg van u krijgt en u stellig haat.

18 Als een strijdknots en een zwaard en een gescherpte pijl is een man die als een valse getuige tegen zijn naaste getuigt.[l]

19 Als een gebroken tand en een wankelende voet is het vertrouwen op wie verraderlijk blijkt te zijn op de dag van benauwdheid.[m]

20 Hij die een kleed uittrekt op een koude dag, is als azijn op alkali en als een zanger met liederen bij een somber hart.[n]

21 Indien wie u haat, honger heeft, geef hem brood te eten; en indien hij dorst heeft, geef hem

HFDST. 24

a Sp 20:22; Ro 12:17; 1Th 5:15
b Ro 12:19
c Sp 6:6; Sp 22:13
d Sp 12:11
e Heb 6:8
f Sp 20:4; Pr 10:18
g Sp 19:8
h Sp 1:3; Sp 4:13; Sp 12:1
i Sp 6:10
j Sp 10:4; Sp 13:4; Sp 23:21

HFDST. 25

k 1Kon 4:32; Sp 1:1; Sp 10:1; Pr 12:9
l 2Kr 29:1; Mt 1:10
m De 29:29; Ro 11:33
n Ezr 5:17; Ezr 6:1; Job 29:16
o Ps 103:11; Jes 55:9
p Ps 107:24
q Ro 11:33
r Sp 17:3; Mal 3:3
s 1Kon 2:46; Es 7:10; Sp 20:8
t Sp 16:12; Sp 20:28; Sp 29:14; Jes 16:5
u Sp 27:2
v Ps 131:1
w Lu 14:10
x Lu 14:9; Lu 18:14; 1Pe 5:5

2e kolom

a Sp 18:17; Mt 5:25
b Mt 18:15
c Sp 11:13; Sp 20:19
d Sp 15:23; Sp 24:26; Pr 12:10; Jes 50:4
e Ps 141:5; Sp 1:9; Sp 9:8
f Sp 26:1
g Sp 13:17; Fil 2:25
h Mt 5:37; Jak 5:12
i Ge 32:4; Sp 15:1
j Re 14:8; Sp 24:13
k Sp 25:27
l Ex 20:16; Ps 52:2; Ps 57:4; Ps 120:3; Ps 140:3; Jer 9:3; Jak 3:6

m 2Sa 15:31; n Ps 137:3; Pr 3:4.

water te drinken.[a] **22** Want
gloeiende kolen stapelt gij op zijn
hoofd,[b] en Jehovah zelf zal u be-
lonen.[c]
23 De wind uit het noorden
brengt als met barensweeën een
stortregen voort;[d] en een tong
[die] een geheim [prijsgeeft], een
als door een openlijke veroorde-
ling getroffen gezicht.[e]
24 Beter is het te wonen op een
hoek van een dak dan met een
twistzieke vrouw, ofschoon in
een gemeenschappelijk huis.[f]
25 Als koud water voor een ver-
moeide ziel,[g] zo is een goed bericht
uit een ver land.[h]
26 Een vuilgemaakte bron en
een bedorven put is de rechtvaar-
dige wanneer hij wankelt voor
het aangezicht van de goddeloze.[i]
27 Het eten van te veel honing
is niet goed;[j] en wanneer mensen
hun eigen heerlijkheid uitvorsen,
is dat heerlijkheid?[k]
28 Als een opengebroken stad,
zonder muur, is de man die zijn
geest niet in bedwang heeft.[l]

26 Gelijk sneeuw in de zomer
en gelijk regen in de oogst-
tijd,[m] zo is heerlijkheid niet pas-
send voor een verstandeloze.[n]
2 Net als een vogel reden heeft
om te vluchten [en] een zwaluw
om te vliegen, zo komt ook een
vervloeking niet zonder werke-
lijke reden.[o]
3 Een zweep is voor het paard,[p]
een toom[q] is voor de ezel, en de
roede is voor de rug van verstan-
delozen.[r]
4 Antwoord een verstandeloze
niet naar zijn dwaasheid, opdat
gij ook zelf hem niet gelijk wordt.[s]
5 Antwoord een verstandeloze
naar zijn dwaasheid, opdat hij
niet als een wijze wordt in zijn
eigen ogen.[t]
6 Als een die [zijn] voeten ver-
minkt, als een die louter geweld
drinkt, is hij die zaken in de hand
van een verstandeloze legt.[u]
7 Hebben de benen van de kreu-
pele water naar boven gehaald?

HFDST. 25
a Ex 23:5
2Kon 6:22
Sp 24:17
Mt 5:44
b 1Sa 24:11
1Sa 25:34
Ro 12:20
c 1Sa 24:12
d Job 37:9
e Ps 101:5
f Sp 19:13
Sp 21:19
Sp 27:15
g Ru 2:9
2Sa 23:15
Mt 10:42
h Sp 15:30
Jes 52:7
Lu 2:10
i 1Sa 22:17
2Kr 24:22
Han 7:52
j Sp 25:16
k Sp 27:2
Jo 5:44
Fil 2:3
l 1Sa 20:33
Sp 16:32
Sp 22:24
Sp 29:11

HFDST. 26
m 1Sa 12:17
n Es 3:1
Sp 30:22
Pr 10:7
o Ga 6:7
p Ps 32:9
Na 3:2
q Jak 3:3
r Sp 10:13
Sp 17:10
Sp 27:22
1Kor 4:21
2Kor 10:6
s 1Pe 3:9
t Mt 21:24
Jo 9:27
u Nu 13:31

2e kolom
a Sp 17:7
b Sp 19:10
Sp 26:1
c Sp 23:35
d Sp 1:32
e Ex 8:15
Mt 12:45
2Pe 2:22
f Sp 12:15
Ro 12:16
1Kor 3:18
1Kor 8:2
g Sp 29:20
h Sp 22:13
i Sp 6:9
Sp 19:15
Sp 24:33
j Sp 19:24
k Sp 12:15
l Lu 12:14
1Th 4:11
1Pe 4:15
m Ef 6:16
n Sp 10:23
Sp 15:21
o Sp 16:28
Sp 22:10
Jak 3:6
p Sp 3:30
Sp 17:14

Dan is er een spreuk in de mond
der verstandelozen.[a]
8 Als wie een steen in een steen-
hoop wegstopt, zo is wie heerlijk-
heid geeft aan louter een verstan-
deloze.[b]
9 Zoals een doornig onkruid in
de hand van een dronkaard is op-
gekomen, zo ook een spreuk in de
mond van verstandelozen.[c]
10 Als een boogschutter die al-
les doorboort, is wie een verstan-
deloze huurt[d] of wie voorbijgan-
gers huurt.
11 Net als een hond die tot zijn
uitbraaksel terugkeert, herhaalt
de verstandeloze zijn dwaasheid.[e]
12 Hebt gij een man gezien, wijs
in zijn eigen ogen?[f] Er is meer
hoop voor de verstandeloze[g] dan
voor hem.
13 De luiaard heeft gezegd:
„Er is een jonge leeuw op de weg,
een leeuw midden op de open-
bare pleinen.”[h]
14 Een deur draait al maar op
haar pengat, en de luiaard op zijn
rustbed.[i]
15 De luiaard heeft zijn hand
in de feestschaal verborgen; hij is
te moe geworden om ze naar zijn
mond terug te brengen.[j]
16 De luiaard is wijzer in zijn
eigen ogen[k] dan zeven die een
verstandig antwoord geven.
17 Als wie een hond bij de oren
grijpt, is elke voorbijganger die
verbolgen wordt bij de ruzie die
niet de zijne is.[l]
18 Net als een waanzinnige die
vurige projectielen,[m] pijlen en
dood afschiet, **19** zo is de man
die zijn naaste heeft bedrogen en
heeft gezegd: „Had ik geen ple-
zier?”[n]
20 Waar geen hout is, gaat het
vuur uit, en waar geen lasteraar
is, komt twist tot bedaren.[o]
21 Als houtskool voor de
gloeiende kolen en hout voor het
vuur, zo is een twistzieke man om
een ruzie[p] te doen opvlammen.
22 De woorden van een laste-
raar zijn als dingen die men gul-

zig inslikt, welke werkelijk afdalen naar de binnenste delen van de buik.[a]

23 Als zilverglazuur waarmee
een scherf van aardewerk overtrokken is, zijn vurige lippen te
zamen met een slecht hart.[b]

24 Met zijn lippen maakt de hater zich onherkenbaar, maar in
zijn binnenste bergt hij bedrog.[c]
25 Al maakt hij zijn stem minzaam,[d] geloof niet in hem,[e] want
er zijn zeven verfoeilijkheden[f] in
zijn hart. **26** Haat wordt bedekt
door bedrog. Zijn slechtheid zal
onthuld worden in de gemeente.[g]

27 Hij die een kuil delft, zal
juist daarin vallen,[h] en hij die een
steen wegrolt — tot hem zal hij
terugkeren.[i]

28 Een leugenachtige tong haat
wie erdoor wordt verbrijzeld,[j] en
een vleiende mond bewerkt een
omverstoting.[k]

27 Beroem u niet op de volgende dag,[l] want gij weet
niet wat een dag zal baren.[m]

2 Moge een vreemde, en niet
uw eigen mond, u roemen; moge
een vreemdeling, en niet uw eigen
lippen, dat doen.[n]

3 De zwaarte van een steen
en een vracht zand[o] — maar de
ergernis veroorzaakt door een
dwaas, is zwaarder dan die beide.[p]

4 De wreedheid van woede is
er, ook de vloed van toorn,[q] maar
wie kan standhouden voor jaloezie?[r]

5 Beter is een onthulde terechtwijzing[s] dan een verborgen
liefde.

6 De wonden toegebracht door
iemand die liefheeft, zijn getrouw,[t]
maar de kussen van een hater
moeten worden afgesmeekt.[u]

7 Een ziel die verzadigd is, zal
raathoning vertreden, maar voor
een hongerige ziel is al het bittere zoet.[v]

8 Net als een vogel die van zijn
nest wegvlucht,[w] zo is een man
die wegvlucht van zijn plaats.[x]

HFDST. 26

a Sp 18:8
b 2Sa 20:9
Mt 12:34
Lu 22:47
c 2Sa 13:22
Sp 10:18
d 2Sa 13:26
Ps 12:2
Ps 28:3
e Jer 12:6
f Sp 6:16
g 1Kor 4:5
1Ti 5:24
h Ps 7:15
Ps 57:6
Sp 28:10
i Es 7:10
Ps 9:15
Pr 10:8
j Ge 37:32
k Sp 7:21
Sp 29:5

HFDST. 27

l Jes 56:12
Lu 12:19
Jak 4:13
m Jak 4:14
n Sp 25:27
Jer 9:23
2Kor 10:12
2Kor 10:18
2Kor 12:11
o Job 6:3
p 1Sa 25:25
q Jak 1:20
r Ge 37:11
Sp 14:30
Han 17:5
Jak 3:14
s Le 19:17
Mt 18:15
t 2Sa 12:7
Ps 141:5
Opb 3:19
u Ge 33:4
v Lu 15:16
w Jes 16:2
x Ge 4:16
Ex 2:15
1Sa 27:1
1Kon 19:8

2e kolom

a Ps 45:8
Hgl 3:6
Hgl 4:10
Jo 12:3
b 1Sa 23:16
Sp 15:23
Sp 16:24
Han 28:15
c Sp 17:17
Sp 18:24
Mt 12:49
d Sp 10:1
Sp 15:20
Sp 23:15
Ze 3:17
2Jo 4
e Job 1:8
Job 1:9
Ps 127:5
f Ex 9:20
Ps 57:1
Sp 18:10
Jes 26:20
Heb 6:18
Heb 11:7
g Sp 22:3
2Pe 3:7

9 Olie en reukwerk[a] zijn [dingen] die het hart verheugen, ook
de zoetheid van iemands metgezel wegens de raad van de ziel.[b]

10 Verlaat niet uw eigen metgezel noch de metgezel van uw vader, en betreed niet het huis van
uw eigen broeder op de dag van
uw ongeluk. Beter is een buurman die nabij is, dan een broeder
die ver weg is.[c]

11 Wees wijs, mijn zoon, en
verheug mijn hart,[d] opdat ik een
antwoord kan geven aan hem die
mij hoont.[e]

12 De schrandere die de rampspoed heeft gezien, heeft zich
verborgen;[f] de onervarenen die
zijn doorgelopen, hebben de straf
ondergaan.[g]

13 Neem iemands kleed, ingeval hij borg geworden is voor een
vreemde;[h] en in het geval van
een buitenlandse vrouw: neem
van hem een pand.[i]

14 Hij die zijn naaste 's morgens vroeg met luider stem zegent — als een vervloeking zal
het van zijn zijde worden gerekend.[j]

15 Een lekkend dak waardoor
men op de dag van een gestadige
regen wordt verdreven en een
twistzieke vrouw zijn [met elkaar] te vergelijken.[k] **16** Al wie
haar bergt, heeft de wind geborgen, en olie is hetgeen zijn rechterhand ontmoet.

17 Door ijzer wordt ijzer zelf gescherpt. Zo scherpt de ene man
het aangezicht van de ander.[l]

18 Hij die de vijgenboom beveiligt, zal zelf de vrucht ervan eten,[m]
en hij die zijn meester behoedt, zal
geëerd worden.[n]

19 Zoals in water aangezicht
met aangezicht overeenkomt, zo
het hart van een mens met [dat
van] een mens.

20 Ja, Sjeool en [de plaats
van de] vernietiging[o] raken niet

h Sp 20:16; **i** Ge 38:18; Pr 7:26; **j** 1Th 2:5; **k** Sp 19:13; Sp 21:9; **l** 1Sa 23:16; Sp 5:1; Heb 10:24; Heb 12:12; **m** Sp 13:4; 1Kor 9:7; **n** Ge 39:2; 2Sa 23:23; Sp 17:2; **o** Ps 88:11.

verzadigd;[a] evenmin raken de
ogen van een mens verzadigd.[b]
21 De smeltkroes is voor het
zilver,[c] en de smeltoven is voor
het goud;[d] en een persoon is over-
eenkomstig zijn lof.[e]
22 Zelfs al zoudt gij de dwaas
met een stamper in een vijzel
fijnstampen, tussen gestoten
koren, zijn dwaasheid zal niet van
hem wijken.[f]
23 Gij behoort beslist te weten
hoe uw kleinvee eruitziet. Zet uw
hart op uw kudden;[g] **24** want
een schat zal niet tot onbepaalde
tijd zijn,[h] noch een diadeem voor
alle geslachten.
25 Het groene gras is geweken,
en het nieuwe gras is verschenen,
en de plantengroei van de
bergen is vergaard.[i] **26** De jonge
rammen zijn voor uw kleding,[j]
en de bokken zijn de prijs van het
veld. **27** En er is volop geitenmelk
voor uw voedsel, voor het
voedsel van uw huisgezin, en de
levensmiddelen[k] voor uw meisjes.

28 De goddelozen vluchten
werkelijk al wanneer er
geen vervolger is,[l] maar de recht-
vaardigen zijn als een jonge leeuw
die vol vertrouwen is.[m]
2 Wegens de overtreding van
een land zijn zijn [opeenvolgende]
vorsten vele,[n] maar door een
mens met onderscheidingsvermogen,
die kennis heeft van het
recht, zal [de vorst] lang blijven.[o]
3 Een fysiek sterke man die
over weinig middelen beschikt
en die de geringen te kort doet,[p]
is als een wegspoelende regen,
zodat er geen voedsel is.
4 Zij die de wet verlaten, roe-
men de goddeloze,[q] maar zij die de
wet onderhouden, winden zich te-
gen hen op.[r]
5 Mannen die zich aan slecht-
heid overgeven, kunnen het recht
niet begrijpen, maar zij die Jeho-
vah zoeken, kunnen alles begrij-
pen.[s]
6 Beter is de onbemiddelde die
in zijn rechtschapenheid wan-

HFDST. 27

a Sp 30:16
Hab 2:5
b Pr 1:8
c Ps 12:6
Ps 66:10
d Sp 17:3
e 1Sa 16:18
1Sa 18:7
f Sp 23:35
g Ge 39:3
Sp 10:4
Sp 12:27
Kol 3:23
h Sp 23:5
1Ti 6:17
Jak 1:10
i Ps 72:16
Ps 104:14
j Job 31:20
k Ps 62:10

HFDST. 28

l Le 26:17
2Kon 7:6
Ps 53:5
m Ex 11:8
1Kr 12:8
Da 3:16
Han 4:13
Han 14:3
1Th 2:2
n 1Kon 15:25
1Kon 16:8
1Kon 16:15
1Kon 16:22
2Kr 36:2
Ho 13:11
o Da 4:27
p Sp 14:31
q Mal 3:15
r Le 5:1
Nu 25:8
1Sa 15:23
Ef 5:11
s Ps 25:14
Mr 4:11
Jak 1:5

2e kolom

a Sp 16:8
Sp 19:1
b Sp 2:1
Sp 3:1
c Sp 23:20
1Kor 15:33
d Le 25:36
De 23:19
Ez 18:13
e Job 27:17
Sp 13:22
Sp 19:17
f Za 7:11
2Ti 4:4
g Ps 66:18
Ps 109:7
Sp 15:29
Jes 1:15
h Nu 31:16
1Sa 26:19
Ro 16:17
i Ps 7:15
Sp 26:27
Pr 10:8
Ga 6:7
j De 7:12
Ps 37:11
Ps 37:18
Ps 37:37
Ps 84:11
Sp 15:6
k Sp 18:11
Jes 5:21
Ro 12:16

delt, dan al wie krom is in [zijn]
wegen, ook al is hij rijk.[a]
7 Een verstandige zoon neemt
de wet in acht,[b] maar wie omgang
heeft met veelvraten, maakt zijn
vader te schande.[c]
8 Hij die zijn waardevolle din-
gen vermeerdert door rente[d] en
woeker, brengt ze louter bijeen
voor wie gunst betoont aan de ge-
ringen.[e]
9 Hij die zijn oor afwendt van
het horen der wet[f] — zelfs zijn
gebed is iets verfoeilijks.[g]
10 Hij die de oprechten doet
afdwalen[h] naar de slechte weg,
zal zelf in zijn eigen kuil vallen,[i]
maar de onberispelijken, die zul-
len in het bezit van het goede ko-
men.[j]
11 Een rijk man is wijs in zijn
eigen ogen,[k] maar de geringe die
onderscheidingsvermogen heeft,
doorzoekt hem.[l]
12 Wanneer de rechtvaardigen
uitbundige vreugde hebben,[m] is
er overvloedige schoonheid; maar
wanneer de goddelozen opkomen,
vermomt een mens zich.[n]
13 Wie zijn overtredingen be-
dekt, zal geen succes hebben,[o]
maar wie [ze] belijdt en laat, zal
barmhartigheid worden betoond.[p]
14 Gelukkig is de mens die
voortdurend angst gevoelt,[q] maar
hij die zijn hart verhardt, zal in
rampspoed vallen.[r]
15 Als een grommende leeuw
en een aanstormende beer is een
goddeloze heerser over een ge-
ring volk.[s]
16 Een leider die het aan waar-
achtig onderscheidingsvermogen
ontbreekt, is ook overvloedig in
bedrieglijke praktijken,[t] maar hij
die onrechtvaardige winst haat,[u]
zal [zijn] dagen verlengen.
17 Een mens beladen met de
bloedschuld wegens een ziel, zal

l Mr 10:21; **m** 1Kr 15:25; Sp 11:10; **n** 1Kon 17:3; Sp 29:2; **o** Ge 3:8; 1Sa 15:15; Ps 32:3; **p** 2Sa 12:13; 2Kr 33:12; Ps 32:5; Ps 51:1; **q** Ps 2:11; Sp 8:13; Sp 23:17; Jer 32:40; Fil 2:12; **r** Ex 7:22; Ne 9:29; Job 9:4; Sp 29:1; Jes 30:1; Jer 16:12; **s** 1Sa 22:17; Sp 29:2; Ze 3:3; Mt 2:16; **t** Ne 5:15; Pr 4:1; Am 4:1; **u** Ex 18:21; Jes 33:15.

zelf vluchten, ja, naar de kuil.[a]
Laten zij hem niet vastgrijpen.

18 Hij die onberispelijk wandelt, zal gered worden,[b] maar hij
die krom is gemaakt in [zijn] wegen, zal opeens vallen.[c]

19 Hij die zijn eigen land bebouwt, zal zijn genoegen aan
brood hebben,[d] en hij die dingen
najaagt welke niets waard zijn,
zal zijn genoegen aan armoede
hebben.[e]

20 Een man van getrouwe daden zal vele zegeningen verkrijgen,[f] maar hij die zich haast om
rijkdom te verwerven, zal niet
onschuldig blijven.[g]

21 Het betonen van partijdigheid is niet goed;[h] evenmin dat
een fysiek sterke man louter om
een stuk brood een overtreding
zou begaan.

22 Een man met een afgunstig
oog jaagt naar waardevolle dingen,[i] maar hij weet niet dat het
gebrek zelf hem overkomen zal.

23 Hij die een mens terechtwijst,[j] zal later meer gunst vinden
dan hij die met zijn tong vleit.

24 Hij die zijn vader en zijn
moeder berooft[k] en zegt: „Het
is geen overtreding",[l] is een metgezel van een man die verderf
sticht.

25 Hij die arrogant van ziel is,
verwekt twist,[m] maar hij die zich
op Jehovah verlaat, zal vet gemaakt worden.[n]

26 Hij die op zijn eigen hart vertrouwt, is verstandeloos,[o] maar hij
die in wijsheid wandelt, die zal
ontkomen.[p]

27 Hij die aan de onbemiddelde
geeft, zal geen gebrek hebben,[q]
maar hij die zijn ogen verbergt, zal
vele vervloekingen krijgen.[r]

28 Wanneer de goddelozen opkomen, verbergt een mens zich;[s]
maar wanneer zij omkomen, worden de rechtvaardigen vele.[t]

29 Een man die herhaaldelijk
is terechtgewezen[u] maar
zijn nek verhardt,[v] zal plotseling
gebroken worden, en dat zonder
genezing.[w]

HFDST. 28

a Ge 9:6; 1Kon 21:19; Mt 27:5
b Ps 25:21; Ps 26:1; Mt 24:13
c Ps 73:18; 1Th 5:3; Opb 3:3
d Sp 12:11
e Sp 23:21; Lu 15:14
f 1Sa 18:5; Ne 7:2; Ps 101:6
g 2Kon 5:22; Sp 20:21; Jer 17:11; 1Ti 6:9
h Le 19:15; De 16:19; Sp 18:5; Jak 2:1
i De 15:9; Mt 6:23; Mt 20:12; Mr 7:22; 2Pe 2:14
j 2Sa 12:7; Ps 141:5; Sp 27:6; Ga 2:11
k Sp 19:26; Mr 7:11
l Mal 1:8
m Sp 10:12; 1Ti 6:4
n 1Kon 3:13; Ps 84:12
o Sp 3:5; Jer 17:9
p Job 28:28; Jak 3:13
q De 15:7; Ps 41:1; Sp 14:21; Sp 19:17; Sp 22:9; Jes 58:7; 2Kor 9:6; Heb 13:16
r Sp 11:26
s Job 24:4; Sp 28:12
t Es 8:17

HFDST. 29

u 1Sa 2:25; 2Kr 36:16; Jer 25:3
v Ex 11:10; 2Kr 36:13; Ps 75:5; Jer 17:23
w Sp 6:15

2e kolom

a 1Kon 4:20
b Es 3:15; Sp 28:15
c Sp 10:1; Sp 15:20; Sp 27:11; Lu 1:14
d Sp 5:9; Sp 6:26; Lu 15:13
e 2Sa 8:15; Ps 89:14; Jes 9:7
f Sp 17:23
g Ef 4:25; 1Th 2:5

2 Wanneer de rechtvaardigen
vele worden, verheugt zich het
volk;[a] maar wanneer een goddeloze heerst, zucht het volk.[b]

3 Een man die wijsheid liefheeft, verheugt zijn vader,[c] maar
hij die omgang heeft met prostituees, vernietigt waardevolle dingen.[d]

4 Door gerechtigheid doet een
koning een land standhouden,[e]
maar een man die op steekpenningen uit is, haalt het omver.[f]

5 Een fysiek sterke man die
zijn metgezel vleit,[g] spreidt niets
dan een net uit voor zijn schreden.[h]

6 In de overtreding van een
slechte man ligt een strik,[i] maar
hij die rechtvaardig is, heft een
vreugdegeroep aan en is vrolijk.[j]

7 De rechtvaardige kent de wettelijke aanspraak van de geringen.[k] Hij die goddeloos is, geeft
geen acht op zulke kennis.[l]

8 Mannen van pochend gepraat
doen een stad ontvlammen,[m] maar
zij die wijs zijn, wenden toorn af.[n]

9 Een wijs man die in het gericht is getreden met een dwaas
man — hij heeft zich opgewonden en heeft ook gelachen, en er
is geen rust.[o]

10 Bloeddorstige mannen haten al wie onberispelijk is;[p] en
wat de oprechten betreft, zij blijven de ziel van iedereen zoeken.[q]

11 Heel zijn geest laat een verstandeloze de vrije loop, maar wie
wijs is, houdt die tot het laatst toe
kalm.[r]

12 Waar een heerser aandacht
schenkt aan leugentaal, zullen
allen die hem bedienen, goddeloos zijn.[s]

13 De onbemiddelde en de man
van onderdrukkingen hebben elkaar ontmoet;[t] [maar] Jehovah
verlicht hun beider ogen.[u]

h Sp 26:28; Ro 16:18; i Sp 5:22; 2Ti 2:26; j Ps 97:11; 1Pe 1:8; k Ps 41:1; l Jer 5:28; m Sp 11:11; Han 19:29; Jak 3:6; n Ex 32:11; Han 19:35; o Sp 26:4; p Ge 27:41; 1Sa 20:31; 1Jo 3:12; q Jer 38:12; Mr 10:45; r Sp 14:29; Sp 25:28; Am 5:13; s 1Kon 21:11; Jer 38:5; t Sp 22:2; u Mt 5:45.

14 Waar een koning in waarachtigheid rechtspreekt over de geringen,[a] zal zijn troon voor altijd stevig bevestigd worden.[b]

15 De roede en terechtwijzing, die geven wijsheid;[c] maar een aan zichzelf overgelaten knaap zal zijn moeder beschaamd maken.[d]

16 Wanneer de goddelozen vele worden, is de overtreding overvloedig; maar zij die rechtvaardig zijn, zullen hun val zien.[e]

17 Tuchtig uw zoon en hij zal u rust verschaffen en uw ziel veel genot schenken.[f]

18 Waar geen visioen is, wordt het volk bandeloos,[g] maar gelukkig zijn zij die de wet onderhouden.[h]

19 Een knecht zal zich niet door louter woorden laten corrigeren,[i] want hij begrijpt [ze] maar hij stoort zich er niet aan.[j]

20 Hebt gij een man aanschouwd die haastig is met zijn woorden?[k] Er is meer hoop voor een verstandeloze dan voor hem.[l]

21 Indien men zijn knecht van jongs af verwent, zal hij in zijn latere leven zelfs een ondankbare worden.

22 Een man die snel toornig is, verwekt twist,[m] en al wie tot woede geneigd is, [begaat] menige overtreding.[n]

23 Juist de hoogmoed van de aardse mens zal hem vernederen,[o] maar hij die nederig van geest is, zal heerlijkheid vastgrijpen.[p]

24 Hij die deelgenoot is met een dief, haat zijn eigen ziel.[q] Een eed waarbij een vervloeking betrokken is, hoort hij wellicht, maar hij geeft niets aan.[r]

25 Het beven voor mensen, dat spant een strik,[s] maar hij die op Jehovah vertrouwt, zal beschermd worden.[t]

26 Velen zijn het die het aangezicht van een heerser zoeken,[u] maar het recht van een man [komt] van Jehovah.[v]

HFDST. 29

a Ps 72:2
Sp 20:28
Da 4:27
b Sp 16:12
Sp 25:5
Jes 9:7
Heb 1:8
c Sp 22:6
Sp 22:15
Sp 23:13
Ef 6:4
d Ge 27:46
Sp 10:1
Sp 17:25
e Ps 37:34
Ps 58:10
Ps 91:8
Opb 18:20
f Sp 13:24
Sp 19:18
Heb 12:11
g Ho 4:6
h Sp 19:16
Jo 13:17
Jak 1:25
i Sp 26:3
j Job 19:16
k Pr 5:2
Jak 1:19
l Sp 14:29
Sp 21:5
m Sp 10:12
Sp 15:18
n 1Sa 22:18
Sp 22:24
Jak 3:16
o Es 6:6
Sp 18:12
Lu 18:14
Jak 4:6
p Sp 15:33
Sp 18:12
Jes 57:15
Mt 18:4
Fil 2:9
q Sp 1:11
r Le 5:1
Sp 28:4
s Jer 38:19
Mt 10:28
Mt 26:75
t 1Kr 5:20
2Kr 14:11
Ps 69:29
Sp 18:10
u 1Sa 8:5
1Kon 4:34
v 2Kon 6:27
Ne 1:11
Ps 62:12

2e kolom

a Ps 119:115
Ps 139:21
b Jo 7:7
1Jo 3:13

HFDST. 30

c 2Ti 3:16
2Pe 1:21
d Job 42:3
Ps 73:22
1Kor 3:18
e Ps 92:6
f Jak 1:5
g Sp 2:6
Sp 8:1
h Ps 115:16
Jo 3:13
Ef 4:9
i Pr 1:6
j Jes 40:12
k Job 38:4

27 Een man van onrecht is iets verfoeilijks voor de rechtvaardigen,[a] en wie oprecht is in zijn weg, is iets verfoeilijks voor een goddeloze.[b]

30 De woorden van Ągur, de zoon van Jąke, de gewichtige boodschap.[c] De uitspraak van de fysiek sterke man tot Įthiël, tot Įthiël en Ųchal.

2 Want ik ben redelozer dan ieder ander,[d] en ik heb niet het verstand van de mensheid;[e] **3** en ik heb geen wijsheid geleerd;[f] en de kennis van de Allerheiligste ken ik niet.[g]

4 Wie is ten hemel opgestegen opdat hij kan neerdalen?[h] Wie heeft de wind[i] in de holte van beide handen vergaderd? Wie heeft de wateren in een mantel gewikkeld?[j] Wie heeft al de einden der aarde opgericht?[k] Hoe is zijn naam[l] en hoe de naam van zijn zoon, ingeval gij het weet?[m]

5 Elk woord van God is gelouterd.[n] Hij is een schild voor wie hun toevlucht tot hem nemen.[o] **6** Voeg niets aan zijn woorden toe,[p] opdat hij u niet terechtwijst en opdat gij geen leugenaar behoeft te blijken.[q]

7 Twee dingen heb ik van u gevraagd.[r] Onthoud ze mij niet voordat ik sterf.[s] **8** Onwaarheid en het leugenachtige woord, doe ze ver van mij.[t] Geef mij noch armoede noch rijkdom.[u] Laat mij het mij toebedeelde voedsel verorberen,[v] **9** opdat ik niet verzadigd word en ik [u] werkelijk verloochen[w] en zeg: „Wie is Jehovah?”,[x] en opdat ik niet tot armoede geraak en ik werkelijk steel en mij vergrijp aan de naam van mijn God.[y]

10 Belaster een knecht niet bij zijn meester,[z] opdat hij geen kwaad over u afsmeekt en opdat

l Ex 3:15; Ex 6:3; Ps 83:18; m Ps 2:7; Mt 1:21; Jo 5:22; Han 4:12; Fil 2:6; 1Ti 2:5; Heb 6:20; Opb 19:16; n 2Sa 22:31; Ps 12:6; Ps 18:30; Ps 119:140; o Ge 15:1; Ps 84:11; p De 4:2; Opb 22:18; q Ro 3:4; r Ps 27:4; Lu 10:42; 1Jo 3:22; 1Jo 5:14; s Ps 21:2; t Sp 12:22; Sp 21:6; u Sp 23:5; v Mt 6:11; 1Ti 6:8; w De 6:12; De 8:11; x Ex 5:2; y Ex 20:7; De 5:11; Sp 6:30; z De 23:15.

gij niet schuldig geacht behoeft
te worden.[a]
11 Er is een geslacht dat zelfs
over zijn vader kwaad afsmeekt
en dat zelfs zijn moeder niet ze-
gent.[b]
12 Er is een geslacht dat zui-
ver is in zijn eigen ogen[c] maar dat
van zijn eigen uitwerpselen niet
gewassen is.[d]
13 Er is een geslacht welks
ogen — o hoe hovaardig zijn ge-
worden, en welks stralende ogen
verheven zijn.[e]
14 Er is een geslacht welks tan-
den zwaarden en welks kaken
slachtmessen zijn,[f] om de ellen-
digen weg te eten van de aarde
en de armen van onder de mens-
heid.[g]
15 De bloedzuigers hebben twee
dochters [die roepen]: „Geef!
Geef!" Er zijn drie dingen die
niet verzadigd raken, vier die
niet hebben gezegd: „Genoeg!"
16 Sjeool[h] en een toegesloten
moederschoot,[i] een land dat niet
verzadigd is van water,[j] en vuur[k]
dat niet heeft gezegd: „Genoeg!"[l]
17 Het oog dat een vader be-
spot en dat gehoorzaamheid aan
een moeder veracht[m] — de raven
van het stroomdal zullen het uit-
pikken en de zonen van de arend
zullen het opeten.
18 Er zijn drie dingen die voor
mij te wonderlijk zijn gebleken,
en vier die ik niet te weten ben
gekomen: **19** de weg van een
arend in de hemel, de weg van
een slang op een rots, de weg
van een schip in het hart der zee[n]
en de weg van een fysiek sterke
man bij een meisje.[o]
20 Ziehier de weg van een
overspelige vrouw: zij heeft ge-
geten en heeft haar mond afge-
veegd en zij heeft gezegd: „Ik heb
niets verkeerds gedaan."[p]
21 Onder drie dingen is de aar-
de in beroering geraakt, en onder
vier kan ze het niet uithouden:
22 onder een slaf wanneer hij
als koning regeert,[q] en een per-
soon zonder verstand wanneer hij
zijn genoegen aan voedsel heeft;[r]
23 onder een gehate vrouw wan-
neer zij als echtgenote in bezit
wordt genomen,[a] en een dienst-
maagd wanneer zij haar meeste-
res uit haar bezit verdringt.[b]
24 Er zijn vier dingen die de
kleinste der aarde zijn, maar ze
zijn instinctief wijs:[c] **25** de mie-
ren zijn een volk dat niet sterk
is,[d] en toch bereiden ze in de zo-
mer hun voedsel;[e] **26** de klip-
dassen[f] zijn een volk dat niet
machtig is, en toch zetten ze hun
huis zowaar op een steile rots;[g]
27 de sprinkhanen[h] hebben geen
koning, en toch trekken ze er
alle in groepen verdeeld op uit;[i]
28 de [muur]gekko[j] houdt zich
met zijn eigen handen vast en hij
is in het prachtige paleis van een
koning.
29 Drie zijn er die [hun] schre-
den goed zetten, en vier die
[zich] goed voortbewegen: **30** de
leeuw, die de sterkste is onder
de dieren en die voor niemand
rechtsomkeert maakt;[k] **31** de
hazewind of de geitenbok, en een
koning van een troep soldaten
van zijn eigen volk.[l]
32 Indien gij onverstandig hebt
gehandeld door u te verheffen,[m]
en indien gij uw gedachte [daar-
op] hebt gevestigd, [leg] de hand
op de mond.[n] **33** Want het kar-
nen van melk, dat brengt boter
voort, en het drukken van de
neus, dat brengt bloed voort, en
het pressen tot toorn, dat brengt
ruzie voort.[o]

31 De woorden van Lemuël,
de koning, de gewichtige
boodschap[p] die zijn moeder hem
bij wijze van correctie gaf:[q]
2 Wat, o mijn zoon [zal ik zeg-
gen], en wat, o zoon van mijn
buik,[r] en wat, o zoon van mijn ge-
loften?[s]
3 Geef uw vitale kracht niet
aan vrouwen,[t] noch uw wegen
aan [wat leidt tot] het wegvagen
van koningen.[u]

HFDST. 30
a Da 6:24; Mr 7:5
b Le 20:9; De 27:16; Sp 19:26; Sp 20:20; Mr 7:11; 2Ti 3:2
c Ps 36:2; Jes 65:5; Lu 16:15; 2Ti 3:4; 1Jo 1:8
d Mt 23:27; Lu 11:39
e Ps 101:5; Sp 6:17; Sp 21:4; Jes 2:11; 2Th 2:4
f Ps 3:7; Ps 57:4
g Ps 14:4; Sp 22:16; Jes 32:7; Mi 3:3; Hab 3:14; Mr 12:40; Jak 5:4
h Sp 27:20; Hab 2:5
i Ge 20:18; Ge 30:22; 1Sa 1:5
j De 8:15; Ps 107:33
k Jak 3:5
l Sp 27:20
m Le 20:9; De 21:21; 2Sa 17:1; Sp 20:20; Sp 23:22; Ro 1:30; 2Ti 3:2
n Ps 77:19
o Nu 5:13
p Sp 7:11; Jer 6:15
q Sp 19:10; Pr 10:7; Jes 3:4
r De 8:12; 1Sa 25:36

2e kolom
a Sp 21:19; Sp 27:15
b Ge 16:5
c Job 12:7; Job 35:11
d Sp 6:6
e Sp 6:8
f Le 11:5
g Ps 104:18
h Ex 10:14; Ps 105:34; Joë 1:4
i Joë 2:7
j Le 11:30
k Nu 23:24; Re 14:5; Re 14:18; Jes 31:4
l 2Sa 10:18
m 2Sa 15:4; Es 5:11; Sp 26:12; Ro 12:16
n Job 21:5; Sp 27:2
o Sp 26:21; Sp 28:25

HFDST. 31
p Sp 30:1; 2Ti 3:16; q Sp 1:8; Sp 6:20; 2Ti 1:5; 2Ti 3:15; r Ps 71:6; Jes 49:15; s 1Sa 1:11; 1Sa 1:28; t Ho 4:11; u De 17:17; 1Kon 11:3; Ne 13:26.

4 Het komt niet toe aan koningen, o Lemuël, het komt niet toe
aan koningen om wijn te drinken, noch aan hoogwaardigheids-
bekleders [om te zeggen:] „Waar is
bedwelmende drank?”,[a] **5** opdat
men niet drinkt en het verordende vergeet en de rechtszaak van
wie ook van de zonen der ellende
verdraait.[b] **6** Geeft bedwelmende drank aan degene die dreigt om
te komen[c] en wijn aan wie bitter
van ziel zijn.[d] **7** Laat men drinken en zijn armoede vergeten, en
laat men aan zijn moeite niet meer
denken.

8 Open uw mond voor de stomme,[e] in de rechtszaak van al-
len die bezig zijn te verdwijnen.[f]
9 Open uw mond, oordeel recht-
vaardig en bepleit de zaak van de
ellendige en de arme.[g]

א [*'A'lef*]

10 Een bekwame vrouw, wie
kan [haar] vinden?[h] Haar waarde
gaat die van koralen ver te boven.

ב [*Bēth*]

11 In haar heeft het hart van
haar eigenaar vertrouwen ge-
steld, en winst ontbreekt er niet.[i]

ג [*Gi'mel*]

12 Zij heeft hem beloond met
het goede, en niet met het kwade,
al de dagen van haar leven.[j]

ד [*Da'leth*]

13 Zij heeft wol en linnen ge-
zocht, en zij werkt aan al wat de
lust van haar handen is.[k]

ה [*He'*]

14 Zij is als de schepen van
een koopman gebleken.[l] Van ver-
re brengt zij haar voedsel aan.

ו [*Waw*]

15 Ook staat zij op terwijl het
nog nacht is,[m] en geeft haar huis-
gezin voedsel en haar jonge vrou-
wen het [hun] voorgeschreven
deel.[n]

ז [*Za'jin*]

16 Zij heeft haar zinnen gezet
op een veld en het vervolgens
verworven;[a] van de vrucht van
haar handen heeft zij een wijn-
gaard geplant.[b]

ח [*Chēth*]

17 Zij heeft haar heupen met
sterkte omgord, en zij geeft haar
armen kracht.[c]

ט [*Tēth*]

18 Zij heeft bemerkt dat haar
koophandel goed is; haar lamp
gaat 's nachts niet uit.[d]

י [*Jōdh*]

19 Haar handen heeft zij uitge-
stoken naar het spinrokken, en
haar eigen handen grijpen de spil
vast.[e]

כ [*Kaf*]

20 Haar handpalm heeft zij
naar de ellendige uitgestrekt, en
haar handen heeft zij naar de
arme uitgestoken.[f]

ל [*La'medh*]

21 Zij vreest niet voor haar
huisgezin vanwege de sneeuw,
want heel haar huisgezin is met
dubbele kleren gekleed.[g]

מ [*Mem*]

22 Spreien[h] heeft zij zich ge-
maakt. Haar kleding is van lin-
nen en roodpurpergeverfde wol.[i]

נ [*Noen*]

23 Haar eigenaar[j] is iemand die
bekend is in de poorten,[k] wanneer
hij neerzit met de oudere mannen
van het land.

ס [*Sa'mekh*]

24 Zij heeft zelfs onderkleden
gemaakt[l] en [ze] vervolgens
verkocht, en gordels heeft zij ge-
leverd aan de handelaars.

ע [*'A'jin*]

25 Sterkte en pracht zijn haar
kleding,[m] en zij lacht een toekom-
stige dag toe.[n]

פ [*Pe'*]

26 Haar mond heeft zij ge-
opend in wijsheid,[o] en de wet der
liefderijke goedheid is op haar
tong.[p]

HFDST. 31

a Le 10:9
Es 3:15
Pr 10:17
Jes 28:7
Da 5:4
Ho 4:11
b Hab 2:5
c Ps 104:15
Mt 27:34
d Jer 16:7
e 1Sa 19:4
1Sa 22:14
Es 4:14
Es 7:3
Ps 82:4
f Ps 79:11
g De 1:17
2Sa 8:15
Ps 58:11
Ps 72:2
Jes 11:4
Jer 22:3
Jo 7:24
Heb 1:9
Opb 19:11
h Ru 3:11
Sp 12:4
Sp 19:14
i 1Pe 3:7
j 1Pe 3:6
k 1Sa 2:19
Han 9:39
Tit 2:5
l 2Kr 9:21
Ps 107:23
m Jo 20:1
n 1Ti 5:10

2e kolom

a Joz 15:19
b Sp 10:4
Sp 13:4
Sp 21:5
c Ge 18:6
Ge 24:20
d Mt 25:4
e Ex 35:25
f 1Sa 25:18
Sp 19:17
Sp 22:9
Han 9:36
Ef 4:28
1Ti 2:10
Heb 13:16
g 1Ti 5:8
h Sp 7:16
i Ex 39:29
Es 8:15
Han 16:14
j Ge 20:3
De 22:22
2Sa 11:26
1Kor 11:9
k De 16:18
Ru 4:1
Job 29:7
l Han 9:39
m Ge 24:20
Re 5:24
Job 40:10
n Mt 6:34
o Re 13:23
1Sa 25:31
2Sa 20:16
Es 5:8
Ps 68:11
Sp 31:1
Han 18:26
Tit 2:3
p Ge 24:18
Joz 2:6
2Kon 4:10
Han 16:15

צ [*Tsa·dhē´*]

27 Zij waakt over de gang van zaken in haar huisgezin, en het brood der luiheid eet zij niet.[a]

ק [*Qōf*]

28 Haar zonen zijn opgestaan en hebben haar vervolgens gelukkig geprezen;[b] haar eigenaar [staat op], en hij roemt haar.[c]

ר [*Rēsj*]

29 Er zijn vele dochters[d] die zich bekwaam hebben betoond, maar gij — gij zijt boven hen allen uitgestegen.[e]

HFDST. 31

a Sp 14:1 1Ti 5:10 Tit 2:5
b Ru 4:11 1Kon 2:19 2Ti 1:5
c Jes 62:4
d Ge 30:13
e Hgl 6:9 Lu 1:42

2e kolom

a Sp 11:16

ש [*Sjin*]

30 Charme kan bedrieglijk zijn[a] en schoonheid ijdel;[b] [maar] de vrouw die Jehovah vreest, die verwerft zich lof.[c]

ת [*Taw*]

31 Geeft haar van de vrucht van haar handen,[d] en laten haar werken haar zelfs in de poorten roemen.[e]

b 2Kon 9:30; Es 1:11; Sp 6:25; 1Pe 1:24; **c** Ge 24:60; Re 5:7; Ro 2:29; 1Pe 3:4; **d** Ru 3:11; Ps 128:2; **e** Mr 14:9; Han 9:39; Ro 16:2.

PREDIKER

1 De woorden van de bijeenbrenger,[a] de zoon van David, de koning te Jeruzalem.[b] **2** „De grootste ijdelheid!”,[c] heeft de bijeenbrenger gezegd, „de grootste ijdelheid! Alles is ijdelheid!”[d] **3** Welk voordeel is er voor een mens gelegen in al zijn harde werk waaraan hij hard werkt[e] onder de zon?[f] **4** Een geslacht gaat,[g] en een geslacht komt;[h] maar de aarde staat zelfs tot onbepaalde tijd.[i] **5** En ook de zon is stralend opgegaan, en de zon is ondergegaan,[j] en hijgend gaat ze naar haar plaats waar ze stralend zal opgaan.[k]

6 De wind gaat naar het zuiden, en hij draait rond naar het noorden.[l] Al maar door draait hij onophoudelijk rond,[m] en op zijn ronddraaiingen[n] keert de wind ook weer terug.

7 Alle winterstromen[o] gaan uit naar de zee;[p] toch is de zee zelf niet vol.[q] Naar de plaats waar de winterstromen uitgaan, daarheen keren ze terug om uit te gaan.[r] **8** Alle dingen zijn afmattend;[s] niemand kan erover spreken. Het oog wordt niet verzadigd van het zien,[t] noch raakt het oor vervuld van het horen.[u] **9** Dat wat geschied is, dat is wat geschieden zal;[v] en dat wat gedaan is, dat is wat gedaan zal worden; er is dus niets nieuws onder de zon.[a] **10** Bestaat er ook maar iets waarvan men kan zeggen: „Zie dit eens; het is nieuw”? Het heeft reeds onbepaalde tijd bestaan;[b] wat tot bestaan is gekomen, is uit de tijd die vóór ons geweest is.[c] **11** Er is geen gedachtenis aan mensen uit vroeger tijden, noch zal [die] er ook zijn aan hen die later zullen komen.[d] Er zal zelfs geen gedachtenis aan hen blijken te zijn onder degenen die nog weer later zullen komen.[e]

12 Ik, de bijeenbrenger, was koning geworden over Israël te Jeruzalem.[f] **13** En ik zette mijn hart erop wijsheid te zoeken en na te vorsen[g] in verband met alles wat er onder de hemel is gedaan — de rampspoedige bezigheid die God aan de mensenzonen gegeven heeft om zich daarmee bezig te houden.[h] **14** Ik zag alle werken die onder de zon werden gedaan,[i] en zie! alles was ijdelheid en een najagen van wind.[j]

15 Dat wat krom is gemaakt, kan niet recht worden gemaakt,[k]

HFDST. 12

a 1Kon 8:1 1Kon 8:22 2Kr 5:2 Pr 12:10
b 1Kon 2:12 2Kr 9:30
c Pr 12:8
d Ps 39:5 Ps 144:4 Ro 8:20
e Pr 2:11 Jes 55:2 Mt 16:26 Jo 6:27
f Pr 6:12
g Ex 1:6 Ps 89:47 Ps 90:10 Pr 12:7 Za 1:5
h Ef 3:21
i Ps 78:69 Ps 104:5 Ps 119:90
j Ps 104:19
k Ge 8:22 Ps 19:6
l Ps 78:26 Ps 107:25 Lu 12:55
m Jo 3:8
n Jes 40:22
o Job 6:15
p Ps 104:25 Han 27:4
q Job 38:10
r Job 36:27 Jes 55:10 Am 5:8
s Pr 12:12
t Sp 27:20 Pr 4:8
u Han 17:21
v Pr 3:15

2e kolom

a Ge 8:22 Pr 1:4
b Ps 77:5
c Ge 2:7

d Pr 2:16; Jes 40:6; **e** Pr 9:5; **f** 1Kon 11:31; 1Kon 11:42; Pr 1:1; **g** 1Kon 4:30; Sp 2:2; Pr 7:25; Pr 8:16; **h** Pr 3:10; Pr 4:4; **i** Ps 39:6; Pr 2:18; Pr 8:9; Pr 9:3; **j** Ps 39:5; Pr 2:11; Pr 2:26; Pr 6:9; Lu 12:15; **k** Ge 8:21; 1Kon 22:43; Pr 4:1; Da 2:44; Ro 8:20.

en dat wat ontbreekt, kan onmogelijk worden geteld. **16** Ik, ja ik, sprak met mijn hart[a] en zei: „Zie! Ikzelf ben zeer toegenomen in wijsheid, meer dan al wie zich vóór mij in Jeruzalem bevond,[b] en mijn eigen hart heeft heel veel wijsheid en kennis gezien."[c] **17** Ik gaf voorts mijn hart om wijsheid te kennen en om waanzin te kennen,[d] en ik heb dwaasheid leren kennen,[e] dat ook dit een najagen van wind is.[f] **18** Want in de overvloed van wijsheid is een overvloed van ergernis,[g] zodat hij die kennis vermeerdert, smart vermeerdert.[h]

2 Ik, ja ik, zei in mijn hart:[i] „Kom nu toch, laat ik u op de proef stellen met verheuging.[j] Zie ook het goede."[k] En zie! ook dat was ijdelheid. **2** Ik zei tot het lachen: „Waanzin!",[l] en tot de verheuging:[m] „Wat doet deze?"

3 Ik vorste na met mijn hart door mijn vlees zelfs met wijn op te vrolijken,[n] terwijl ik mijn hart met wijsheid leidde,[o] ja, om dwaasheid te grijpen, totdat ik kon zien wat voor goeds er voor de mensenzonen was in hetgeen zij onder de hemel deden gedurende het getal van hun levensdagen.[p] **4** Ik hield mij bezig met grotere werken.[q] Ik bouwde mij huizen;[r] ik plantte mij wijngaarden.[s] **5** Ik legde mij tuinen en parken aan,[t] en ik plantte daarin allerlei vruchtbomen. **6** Ik legde mij watervijvers aan,[u] om daarmee het woud, waarin bomen opschoten, te bevloeien.[v] **7** Ik verwierf dienstknechten en dienstmaagden,[w] en ik kreeg zonen van het huisgezin.[x] Ook kwam ik in het bezit van vee, runderen en kleinveekudden in grote hoeveelheid, meer dan allen die zich vóór mij in Jeruzalem bevonden.[y] **8** Ik stapelde ook zilver en goud voor mij op,[z] en het bezit dat eigen is aan koningen en de rechtsgebieden.[a] Ik verschafte mij zangers en zangeressen[b] en de heerlijke verrukkingen[c] der mensenzonen, een dame, ja, dames.[a] **9** En ik werd groter en nam meer toe dan al wie zich vóór mij in Jeruzalem bevond.[b] Bovendien bleef mijn eigen wijsheid bij mij.[c]

10 En alles waar mijn ogen om vroegen, onthield ik ze niet.[d] Ik hield mijn hart van geen enkele soort van verheuging terug, want mijn hart was verheugd wegens al mijn harde werk,[e] en dit werd mijn deel van al mijn harde werk.[f] **11** En ik, ja ik, wendde mij tot al mijn werken die mijn handen hadden verricht en tot het harde werk waaraan ik hard had gewerkt om [het] tot stand te brengen,[g] en zie! alles was ijdelheid en een najagen van wind,[h] en er was niets dat voordeel afwierp onder de zon.[i]

12 En ik, ja ik, wendde mij om wijsheid[j] en waanzin en dwaasheid te zien;[k] want wat kan de aardse mens doen die na de koning komt? Dat wat men reeds gedaan heeft. **13** En ik zag, ja ik, dat er meer voordeel bestaat voor de wijsheid dan voor de dwaasheid,[l] net zoals er meer voordeel is voor het licht dan voor de duisternis.[m]

14 Wat de wijze betreft, zijn ogen zijn in zijn hoofd;[n] maar de verstandeloze loopt voort in volslagen duisternis.[o] En ik ben te weten gekomen, ook ik, dat er één afloop is die hen allen treft.[p] **15** En ikzelf zei in mijn hart:[q] „Een afloop zoals die van de verstandeloze[r] zal ook mij treffen."[s] Waarom was ik dan, ja ik, destijds zo uitermate wijs geworden?[t] En ik sprak in mijn hart: „Ook dit is ijdelheid." **16** Want er is tot onbepaalde tijd niet méér gedachtenis aan de wijze dan aan de verstandeloze.[u] In de dagen die reeds

HFDST. 1

a Ps 15:2; Ps 77:6; Sp 2:10; Sp 15:28; Mt 12:35
b Ge 14:18; 2Kr 1:12; Pr 2:9
c 1Kon 3:28; 1Kon 4:29; 2Kr 1:10; Sp 2:6; Sp 8:10
d Pr 2:12; Pr 9:3
e Pr 2:3; Pr 7:25; Pr 10:1
f Pr 2:11; Pr 2:26
g Pr 2:15; Pr 7:16; 1Kor 3:20
h Pr 12:12

HFDST. 2

i Pr 3:17; Lu 12:19
j Pr 7:4
k Ex 32:6; 1Kor 10:7
l Sp 14:13; Pr 7:6
m Jes 22:13
n Ps 104:15; Pr 10:19
o Sp 31:4; Pr 1:17; Ef 5:18
p Ge 47:9; Job 14:1; Ps 90:10
q 1Kon 7:8; 1Kon 9:17; 2Kr 9:15
r De 8:12; 1Kon 7:1; Ps 49:11
s 1Kon 4:25; Hgl 8:11
t Hgl 4:6; Jer 39:4
u Ne 2:14; Hgl 7:4
v Ps 1:3; Jer 17:8
w 1Sa 8:13; 1Kon 9:22
x Ge 14:14; Ge 15:3; Ge 17:12; Ezr 2:58
y 1Kon 4:23
z 1Kon 9:14; 1Kon 9:28; 1Kon 10:10; 2Kr 1:15; 2Kr 9:13
a 1Kon 9:19; 1Kon 10:15
b 2Sa 19:35
c Hgl 7:6

2e kolom

a 1Kon 11:3; Hgl 6:8
b 1Kon 3:13; 1Kon 10:23
c Pr 2:3
d Sp 23:5; Sp 27:20; Pr 11:9; 1Jo 2:16
e Ps 128:2; Pr 5:18;
f Pr 3:22; Pr 9:9;
g 1Kon 7:1; Pr 1:14;
h Ps 49:10; Pr 2:16;
i Pr 1:3; Pr 2:17; Mt 16:26; 1Ti 6:7;
j 1Kor 3:19;
k Pr 1:17; Pr 7:25;
l Sp 4:7; Pr 7:12;
m Jes 5:20;
n Sp 4:25; Sp 14:8; Sp 23:26;
o Sp 17:24; Jo 3:19; 1Jo 2:11;
p Pr 3:19; Pr 9:2; Pr 9:11;
q Ps 15:2; Pr 1:16; Pr 3:17;
r Sp 10:23; Sp 23:9;
s 1Kon 11:43; Ps 49:10;
t 1Kon 3:12; Pr 1:18; Lu 11:31;
u Ex 1:8; Ps 103:16; Pr 1:11.

aanbreken, wordt iedereen stellig
vergeten; en hoe zal de wijze ster-
ven? Mét de verstandeloze.[a]
17 En ik haatte het leven,[b] om-
dat het werk dat onder de zon
is gedaan, rampspoedig was van
mijn standpunt uit beschouwd,[c]
want alles was ijdelheid en een
najagen van wind.[d] **18** En ik,
ja ik, haatte al mijn harde werk
waaraan ik hard werkte onder de
zon,[e] dat ik zou achterlaten voor
de mens die na mij zou komen.[f]
19 En wie weet of hij wijs zal blij-
ken te zijn of dwaas?[g] Toch zal hij
gaan heersen over al mijn harde
werk waaraan ik hard heb ge-
werkt en waarin ik wijsheid heb
getoond onder de zon.[h] Ook dit
is ijdelheid. **20** En ik voor mij
wendde mij om mijn hart te doen
wanhopen[i] over al het harde werk
waaraan ik hard had gewerkt on-
der de zon. **21** Want er bestaat
een mens wiens harde werk met
wijsheid en met kennis en met be-
drevenheid is geweest,[j] maar aan
een mens die niet hard heeft ge-
werkt aan zo iets, zal diens deel
worden gegeven.[k] Ook dit is ijdel-
heid en een grote rampspoed.[l]
22 Want wat krijgt een mens
voor al zijn harde werk en voor
het streven van zijn hart waar-
mee hij hard werkt onder de zon?[m]
23 Want al zijn dagen betekent
zijn bezigheid smarten en erger-
nis;[n] ook 's nachts legt zijn hart
zich nog niet neer.[o] Ook dit is lou-
ter ijdelheid.
24 In het geval van een mens
is er niets beters [dan] dat hij eet
en inderdaad drinkt en zijn ziel
het goede doet zien wegens zijn
harde werk.[p] Ook dit heb ik ge-
zien, ja ik, dat dit uit de hand
van de [ware] God is.[q] **25** Want
wie eet[r] en wie drinkt er beter
dan ik?[s]
26 Want aan de mens die goed
is voor zijn aangezicht[t] heeft hij
wijsheid en kennis en verheuging
gegeven,[u] maar aan de zondaar
heeft hij de bezigheid gegeven
om slechts te vergaren en bijeen
te brengen ten einde het aan de-

HFDST. 2

a Pr 6:8
Ro 5:12
Heb 9:27
b Nu 11:15
1Kon 19:4
Job 7:6
Jer 20:18
Jon 4:3
Ro 8:20
c Pr 1:14
Pr 2:21
d Pr 5:16
e Pr 2:4
Pr 5:18
Pr 9:9
f 1Kon 11:43
Ps 17:14
Ps 39:6
Lu 12:20
g 1Kon 12:8
2Kr 10:13
2Kr 12:9
h 1Kon 7:2
i 1Sa 27:1
j 1Kon 4:30
2Kr 1:12
k 2Kr 9:31
Pr 2:18
Pr 5:15
l Pr 5:16
m Ps 127:2
Pr 1:3
Pr 3:9
Pr 4:8
n Ge 47:9
Job 14:1
o Ge 31:40
Da 6:18
Lu 12:29
p De 12:18
De 20:6
Pr 3:22
Pr 5:18
Pr 8:15
Han 14:17
q Ps 145:16
Pr 3:13
Pr 5:19
r 1Kon 4:7
1Kon 4:22
s 1Kon 10:5
1Kon 10:21
t Ge 7:1
1Sa 18:14
2Kr 31:20
Sp 3:32
Jes 3:10
Lu 1:6
u Sp 2:6

2e kolom

a De 6:11
Job 27:17
Sp 13:22
Sp 28:8
b Pr 2:11

HFDST. 3

c 2Kon 5:26
Sp 15:23
Pr 3:17
d Ge 1:28
e De 34:5
Job 14:5
Jo 7:8
f Jer 1:10
g Nu 31:2
Jer 48:10
Ez 9:6
h Jer 33:6
Ho 6:1
Op b 22:2

gene te geven die goed is voor het
aangezicht van de [ware] God.[a]
Ook dit is ijdelheid en een na-
jagen van wind.[b]
3 Voor alles is er een vastgestel-
de tijd,[c] ja, een tijd voor elke
aangelegenheid onder de hemel:
2 een tijd voor geboorte[d] en een
tijd om te sterven,[e] een tijd om
te planten en een tijd om het
geplante te ontwortelen,[f] **3** een
tijd om te doden[g] en een tijd om
te genezen,[h] een tijd om neer te
halen en een tijd om te bouwen,[i]
4 een tijd om te wenen[j] en een
tijd om te lachen,[k] een tijd om te
weeklagen[l] en een tijd om rond
te huppelen,[m] **5** een tijd om sten-
en weg te werpen[n] en een tijd
om stenen bijeen te brengen,[o] een
tijd om te omhelzen[p] en een tijd
om zich verre te houden van om-
helzen,[q] **6** een tijd om te zoe-
ken[r] en een tijd om [iets] als ver-
loren op te geven, een tijd om
te bewaren en een tijd om weg
te werpen,[s] **7** een tijd om van-
een te scheuren[t] en een tijd om
aan elkaar te naaien,[u] een tijd
om zich stil te houden[v] en een
tijd om te spreken,[w] **8** een tijd
om te beminnen en een tijd om
te haten,[x] een tijd voor oorlog[y]
en een tijd voor vrede.[z] **9** Welk
voordeel is er voor de werker ge-
legen in datgene waaraan hij hard
werkt?[a]
10 Ik heb de bezigheid gezien
die God aan de mensenzonen
heeft gegeven om daarmee bezig
te zijn.[b] **11** Alles heeft hij fraai
gemaakt op zijn tijd.[c] Zelfs onbe-
paalde tijd heeft hij in hun hart
gelegd,[d] opdat de mensheid het
werk dat de [ware] God heeft

i Jes 44:28; Jes 65:21; Jer 31:28; Da 9:25; j Jo 16:20; Ro 12:15; 2Kor 7:11; Jak 4:9; k Ps 126:2; l Ge 23:2; Jer 25:34; m Ex 15:20; 2Sa 6:16; n 2Kon 3:25; Mt 24:2; o Joz 10:27; 1Kon 6:7; p Ge 29:13; Ge 33:4; Ge 48:10; 2Kon 4:16; q Ex 19:15; Sp 5:20; Lu 10:4; r Ex 12:35; Lu 15:8; s Jes 2:20; Jon 1:5; t 2Sa 3:31; 2Sa 13:19; u Ex 26:1; Ex 35:35; v Ps 39:1; Sp 9:8; Jes 53:7; w 1Sa 19:4; 1Sa 25:24; Es 4:14; Ps 145:11; x Ps 139:21; Ro 12:9; y Joë 3:9; z 1Kon 4:24; Ps 37:11; Jes 2:4; a Pr 1:3; Pr 5:16; b Pr 2:26; c Ge 1:31; Pr 7:29; Mr 7:37; Ro 1:20; d 2Pe 3:18; Ju 25.

gemaakt, nooit van het begin
tot het eind kan doorgronden.[a]
12 Ik ben te weten gekomen dat
er voor hen niets beters is dan
zich te verheugen en goed te
doen tijdens zijn leven;[b] **13** en
ook dat ieder mens eet en in-
derdaad drinkt en het goede ziet
voor al zijn harde werk.[c] Het is de
gave Gods.[d]
14 Ik ben te weten gekomen dat
alles wat de [ware] God maakt, tot
onbepaalde tijd zal blijken te zijn.[e]
Daar is niets aan toe te voegen en
daar is niets van af te doen;[f] maar
de [ware] God zelf heeft het ge-
maakt,[g] opdat men bevreesd moge
zijn wegens hem.[h]
15 Wat geworden is, dat was er
al geweest, en wat zal worden,
heeft zich al voorgedaan;[i] en de
[ware] God[j] zelf blijft zoeken wat
wordt nagejaagd.[k]
16 En dan heb ik nog onder
de zon de plaats van gerechtig-
heid gezien waar goddeloosheid
was en de plaats van rechtvaar-
digheid waar goddeloosheid was.[l]
17 Ikzelf heb in mijn hart ge-
zegd:[m] „De [ware] God zal zowel
de rechtvaardige als de godde-
loze oordelen,[n] want er is een tijd
voor elke aangelegenheid en be-
treffende elk werk daar."[o]
18 Ik, ja ik, heb in mijn hart
gezegd met betrekking tot de
mensenzonen, dat de [ware] God
hen zal selecteren, opdat zij mo-
gen zien dat zij op zichzelf ge-
nomen dieren zijn.[p] **19** Want er
is een afloop met betrekking tot
de mensenzonen en een afloop
met betrekking tot de dieren, en
zij hebben dezelfde afloop.[q] Zoals
de één sterft, zo sterft de ander,[r]
en zij allen hebben slechts één
geest,[s] zodat er geen superiori-
teit is van de mens over het dier,
want alles is ijdelheid. **20** Allen
gaan naar één plaats.[t] Zij zijn al-
len uit het stof ontstaan,[u] en zij
keren allen tot het stof terug.[v]
21 Wie weet of de geest van de
mensenzonen opstijgt naar bo-
ven en of de geest van de dieren
neerwaarts daalt naar de aarde?[w]

HFDST. 3

a Ge 1:1
Job 11:7
b Ps 37:3
Jes 64:5
1Th 5:15
1Ti 6:18
c De 20:6
Ps 128:2
Pr 5:18
Jes 65:22
d Pr 5:19
e Ps 119:90
Ef 3:11
f Sp 30:6
Opb 22:18
g De 32:4
h Ps 64:9
Jes 59:19
Jer 10:7
Opb 15:4
i Pr 1:9
j Ps 83:18
k Ps 141:9
Ps 142:6
Ro 8:28
l 1Kon 21:10
Ps 82:2
Ps 94:21
Jes 59:14
Mi 7:3
Mt 26:59
m Pr 1:16
n Pr 12:14
Mt 25:32
Jo 5:29
Han 17:31
Ro 2:6
2Kor 5:10
o Opb 11:18
Opb 20:3
p Ge 3:19
Job 14:1
Ps 49:20
Ps 73:22
2Pe 2:12
q Job 14:10
Ps 39:5
Ps 49:12
r Ps 89:48
s Ge 7:22
Nu 27:16
Ps 104:29
Pr 12:7
t Pr 9:10
u Ge 2:7
v Ge 3:19
Job 10:9
Job 34:15
Ps 104:29
Pr 12:7
Da 12:2
w Ps 146:4
Pr 3:19
Pr 9:10

2e kolom

a De 12:7
Pr 5:18
b Job 14:21
Pr 6:12
Pr 10:14

HFDST. 4

c Job 35:9
Am 4:1
Mi 2:2
d Ps 42:9
Ps 102:9
Jak 5:4
e Ps 69:20
Ps 142:4
2Ti 4:16

22 En ik heb gezien dat er niets
beters is dan dat de mens zich
verheugt in zijn werken,[a] want
dat is zijn deel; want wie zal hem
erbij halen om datgene te zien
wat na hem zal zijn?[b]

4 En ik voor mij wendde mij
om alle daden van onderdruk-
king[c] te kunnen zien die onder de
zon worden bedreven, en zie! de
tranen der onderdrukten,[d] maar
zij hadden geen troost;[e] en aan
de zijde van hun onderdrukkers
was macht, zodat zij geen troos-
ter hadden. **2** En ik prees de
doden, die reeds gestorven wa-
ren, gelukkig boven de levenden,
die nog in leven waren.[f] **3** Dus
beter af dan die beiden [is] de-
gene die nog niet tot bestaan is
gekomen,[g] die het rampspoedige
werk dat onder de zon wordt ge-
daan, niet heeft gezien.[h]
4 En ikzelf heb al het harde
werk en al de bedrevenheid in
het werk gezien,[i] dat het de wed-
ijver betekent van de een tegen-
over de ander;[j] ook dit is ijdel-
heid en een najagen van de wind.
5 De verstandeloze vouwt zijn
handen[k] en eet zijn eigen vlees.[l]
6 Beter is een handvol rust dan
twee handen vol hard werk en na-
jagen van de wind.[m]
7 Ik voor mij wendde mij om de
ijdelheid onder de zon te kunnen
zien: **8** Er bestaat er één, maar
geen tweede;[n] ook heeft hij geen
zoon of broeder,[o] maar er is geen
eind aan al zijn harde werk. Ook
worden zijn ogen zelf niet verza-
digd van rijkdom:[p] „En voor wie
werk ik hard en laat ik het mijn
ziel ontbreken aan goede din-
gen?"[q] Ook dit is ijdelheid, en het
is een rampspoedige bezigheid.[r]
9 Twee zijn beter dan één,[s] om-
dat zij een goede beloning hebben
voor hun harde werk.[t] **10** Want

f Job 3:17; Pr 2:17; g Jer 20:18; Lu 23:29; h Ps 55:9; Pr 1:14; Jer 9:3; Ho 4:2; i Pr 2:21; j Ge 4:5; Mt 27:18; Ga 5:26; Jak 4:5; 1Jo 3:12; k Sp 6:10; Sp 20:4; Sp 24:33; Ef 4:28; l Sp 6:11; m Ps 37:16; Sp 15:16; Sp 16:8; Sp 17:1; n Ge 2:18; o Ge 15:2; Nu 27:10; p Sp 27:20; Pr 5:10; q Ps 39:6; Lu 12:19; r Pr 2:23; s Ge 2:18; 1Sa 23:16; Sp 27:17; Han 13:2; t Jo 4:36.

indien een van hen zou vallen,
kan de ander zijn metgezel oprichten.[a] Maar hoe zal het zijn
met slechts de ene die valt, wanneer er geen ander is om hem op
te richten?[b]
11 Indien er bovendien twee te
zamen neerliggen, dan zullen zij
stellig warm worden; maar hoe
kan slechts één warm blijven?[c]
12 En indien iemand één die al-
leen is zou kunnen overweldi-
gen, zouden twee te zamen te-
gen hem kunnen standhouden.[d]
En een drievoudig snoer kan niet
zo snel in tweeën getrokken wor-
den.
13 Beter is een behoeftig maar
wijs kind[e] dan een oude maar ver-
standeloze koning,[f] die niet ge-
noeg te weten is gekomen om zich
nog langer te laten waarschu-
wen.[g] **14** Want hij is zowaar uit
het gevangenhuis gekomen om
koning te worden,[h] alhoewel hij
onder diens koningschap als een
onbemiddeld persoon was gebo-
ren.[i] **15** Ik heb alle levenden
gezien die er onder de zon rond-
lopen, [hoe het gaat] met het kind,
dat tweede is, dat opstaat in de
plaats van de ander.[j] **16** Er is
geen eind aan al het volk, aan al-
len voor wier aangezicht hij zich
bevond;[k] ook zullen de mensen
later zich niet over hem verheu-
gen,[l] want ook dit is ijdelheid en
een najagen van de wind.[m]

5 Behoed uw voeten[n] telkens
als gij naar het huis van de
[ware] God gaat; en laat er veel-
eer worden genaderd om te hor-
en[o] dan om een slachtoffer te
geven, zoals de verstandelozen
doen,[p] want zij zijn zich er niet
van bewust dat zij kwaad doen.[q]
2 Haast u niet met betrekking
tot uw mond; en wat uw hart[r] be-
treft, laat het niet haastig zijn om
een woord uit te brengen voor het
aangezicht van de [ware] God.[s]
Want de [ware] God is in de he-
mel,[t] maar gij zijt op de aarde.
Daarom dienen uw woorden wer-
kelijk weinig te zijn.[u] **3** Want
een droom komt stellig vanwege
een overvloed aan bezigheid,[a] en
de stem van een verstandeloze
vanwege de overvloed van woor-
den.[b] **4** Telkens wanneer gij een
gelofte aan God doet, aarzel niet
die te betalen,[c] want er is geen be-
hagen in de verstandelozen.[d] Wat
gij plechtig belooft, betaal dat.[e]
5 Het is beter dat gij niet plech-
tig belooft,[f] dan dat gij plechtig
belooft en niet betaalt.[g] **6** Laat
niet toe dat uw mond uw vlees
doet zondigen,[h] en zeg niet voor
het aangezicht van de engel[i] dat
het een vergissing was.[j] Waarom
zou de [ware] God verontwaar-
digd worden wegens uw stem en
het werk van uw handen teniet
moeten doen?[k] **7** Want wegens
een overvloed [aan bezigheid] zijn
er dromen,[l] en er zijn ijdelheden
en woorden in overvloed. Maar
vrees de [ware] God zelf.[m]
8 Indien gij enige onderdruk-
king van de onbemiddelde en
het gewelddadig wegnemen van
recht[n] en van rechtvaardigheid
ziet in een rechtsgebied, verbaas
u niet over de aangelegenheid,[o]
want iemand die hoger is dan de
hoge[p] waakt,[q] en er zijn er die
hoog boven hen zijn.
9 Ook is het voordeel van de
aarde onder hen allen;[r] de koning
zelf is gediend voor een veld.[s]
10 Iemand die enkel het zilver
liefheeft, zal van zilver niet verza-
digd worden, noch wie maar ook
die rijkdom liefheeft, van inkom-
sten.[t] Ook dit is ijdelheid.[u]
11 Wanneer goede dingen vele
worden, worden degenen die er-
van eten stellig vele.[v] En welk
voordeel is er voor de voortreffe-
lijke bezitter ervan, dan [er] met
zijn ogen [naar] te kijken?[w]
12 Zoet is de slaap[x] van degene
die dient, of hij nu weinig of veel
eet; maar de overvloed die de
rijke toebehoort, staat hem niet
toe te slapen.

HFDST. 4

a Job 4:4; Ga 6:1
b 1Sa 23:16
c 1Kon 1:2
d 1Sa 14:7
e Sp 19:1; Sp 28:6; Pr 9:15
f Sp 28:16
g 1Kon 22:8; 2Kr 25:16
h Ge 41:14; Ge 41:40
i 2Sa 7:8; Job 5:11; Ps 113:8
j 1Kon 3:7; 2Kon 21:24
k 1Kon 1:40
l 2Sa 20:1; 1Kon 12:4
m Pr 2:11

HFDST. 5

n Ps 15:2
o De 31:12; Han 17:11; Jak 1:19
p 1Sa 13:12; 1Sa 15:22; Sp 21:27; Jes 1:13; Ho 6:6
q Sp 30:20; Jer 6:15
r Sp 10:13
s Nu 30:2; Nu 30:5; 1Sa 14:24
t 2Kr 16:9; Ps 11:4; Mt 6:9
u Sp 10:19; Pr 3:7; Mt 6:7

2e kolom

a Mt 6:25; Mt 6:34; Lu 12:18
b Sp 10:19; Sp 15:2; Pr 10:14
c De 23:21; Ps 50:14; Ps 76:11; Jes 19:21; Mt 5:33
d Pr 10:12
e Nu 30:2; Ps 66:13; Ps 116:18; Jon 2:9
f De 23:22
g Sp 20:25
h Re 11:35; Jak 1:26
i Mt 18:10; Lu 1:18
j Le 5:4
k Ps 127:1; Hag 1:11; 2Jo 8
l Pr 5:3
m Ps 33:8; Sp 23:17; Pr 7:18; Pr 12:13; Jes 50:10
n Sp 17:23; Sp 31:5; Pr 3:16; Jak 5:4

---

o 1Kon 21:19; Mal 3:5; **p** Ex 18:25; 1Sa 22:7; Da 3:2; **q** Ge 41:40; Es 5:11; Da 5:16; **r** Ge 1:29; Ps 104:14; Sp 28:19; **s** 1Sa 8:12; 1Kon 4:7; 1Kon 21:2; 2Kr 26:10; Hgl 8:12; **t** Pr 4:8; Mt 6:24; Lu 12:15; 1Ti 6:10; **u** Pr 2:11; **v** 1Kon 4:22; Ne 5:17; Ne 5:18; Es 1:5; **w** Joz 7:21; Es 5:11; Sp 23:5; 1Jo 2:16; **x** Ps 4:8; Sp 3:24; Jer 31:26; Mt 6:25.

13 Er bestaat een ernstige
rampspoed die ik onder de zon
heb gezien: rijkdom die wordt be-
waard voor de voortreffelijke be-
zitter ervan tot zijn rampspoed.[a]
14 En die rijkdom is vergaan[b] we-
gens een rampspoedige bezigheid,
en hij is vader geworden van een
zoon terwijl er volstrekt niets in
zijn hand is.[c]
15 Juist zoals men uit zijn moe-
ders buik is voortgekomen, zal
men naakt weer heengaan,[d] juist
zoals men gekomen is; en men
kan volstrekt niets wegdragen[e]
voor zijn harde werk, dat hij met
zijn hand kan meenemen.
16 En ook dit is een ernstige
rampspoed: precies zoals men ge-
komen is, zo zal men heengaan;
en welk voordeel is er voor dege-
ne die hard blijft werken voor de
wind?[f] **17** Ook eet hij al zijn da-
gen in de duisternis zelf, met heel
veel ergernis,[g] met ziekte zijner-
zijds en [reden tot] verontwaardi-
ging.
18 Zie! Het beste dat ik voor
mij heb gezien, dat uitstekend
is, is dat men eet en drinkt en
het goede ziet voor al zijn harde
werk[h] waarmee hij hard werkt
onder de zon gedurende het ge-
tal van zijn levensdagen die de
[ware] God hem gegeven heeft,
want dat is zijn deel. **19** Ja, ie-
der mens aan wie de [ware] God
rijkdom en stoffelijke bezittingen
heeft gegeven,[i] die heeft hij zelfs
gemachtigd ervan te eten[j] en zijn
deel weg te dragen en zich in
zijn harde werk te verheugen.[k]
Dit is de gave Gods.[l] **20** Want
niet vaak zal hij aan zijn leven-
sdagen denken, omdat de [ware]
God [hem] bezighoudt met dat
wat zijn hart verheugt.[m]

6 Er bestaat een rampspoed die
ik heb gezien onder de zon, en
die komt veelvuldig voor onder
de mensheid: **2** een man aan wie
de [ware] God rijkdom en stoffe-
lijke bezittingen en heerlijkheid
geeft[n] en die, voor zijn ziel, geen
gebrek heeft aan ook maar iets
waarnaar zijn verlangen uitgaat,[o]
en toch stelt de [ware] God hem
niet in staat ervan te eten,[a] hoe-
wel het kan zijn dat louter een
buitenlander[b] ervan eet. Dit is
ijdelheid en het is een kwade ziek-
te. **3** Indien een man honderd-
maal vader zou worden,[c] en hij
vele jaren zou leven, zodat de da-
gen van zijn jaren talrijk zouden
worden,[d] maar zijn eigen ziel niet
wordt verzadigd van goede din-
gen[e] en zelfs het graf hem niet ten
deel is gevallen,[f] moet ik zeggen
dat een te vroeg geborene beter af
is dan hij.[g] **4** Want tevergeefs is
die gekomen en in duisternis gaat
hij heen, en met duisternis zal
zijn eigen naam worden bedekt.[h]
5 Ook de zon heeft hij niet gezien,
noch gekend.[i] Deze heeft meer
rust dan de eerste.[j] **6** Veronder-
stel zelfs eens dat hij al tweemaal
duizend jaar heeft geleefd en hij
toch het goede niet heeft gezien[k]
— gaat niet iedereen naar slechts
één plaats?[l]
7 Al het harde werk van de
mensheid is voor hun mond,[m]
maar zelfs hun eigen ziel wordt
niet gevuld. **8** Want wat heeft
de wijze voor op de verstande-
loze?[n] Wat heeft de ellendige er-
aan, dat hij weet hoe hij in te-
genwoordigheid van de levenden
moet wandelen? **9** Beter is het
zien van de ogen dan het rond-
wandelen van de ziel.[o] Ook dit is
ijdelheid en een najagen van de
wind.[p]
10 Wat er ook geworden is,
daarvan is de naam reeds uitge-
sproken, en het is bekend gewor-
den wat de mens is;[q] en hij kan
zijn zaak niet bepleiten tegen-
over iemand die sterker is dan
hij.[r]
11 Omdat er veel dingen be-
staan die veel ijdelheid veroorza-
ken,[s] wat voor voordeel heeft een
mens? **12** Want wie weet wat
voor goeds een mens in het leven
heeft[t] gedurende het getal der da-
gen van zijn ijdele leven, wanneer
hij ze doorbrengt als een scha-
duw?[u] Want wie kan de mens ver-

HFDST. 5

a Sp 1:19; Sp 11:24; Sp 11:28; Lu 12:21; Jak 5:3
b 1Kon 14:26; Job 27:17; Ps 39:6; Sp 23:5; Mt 6:19
c Ps 109:10
d Job 1:21
e Ps 49:17; Lu 12:20; 1Ti 6:7
f Ho 8:7; Mt 16:26; Mr 8:36; Jo 6:27
g Ef 5:5; 1Ti 6:10
h 1Kon 4:20; Pr 2:24; Pr 3:13; Pr 3:22; Jes 65:22
i Ge 31:9; De 6:11; 1Kon 3:13; Job 42:12; 1Ti 6:17
j De 8:10; Pr 2:24
k Jo 4:36
l Pr 3:13; Jak 1:17
m De 28:8; Ps 4:7; Jes 65:22

HFDST. 6

n 2Kr 2:11
o Ps 17:14; Lu 12:19

2e kolom

a 2Sa 19:35
b Ho 7:9
c 2Kon 10:1; 2Kr 11:21
d Ps 73:4
e Lu 12:21
f 2Kon 9:35
g Job 3:16; Pr 4:3
h Ps 109:13
i Job 3:11; Ps 58:8
j Job 3:13; Job 14:1
k Jer 17:6
l Job 30:23; Pr 3:20; Ez 18:4; Ro 5:12
m Ge 3:19; Sp 16:26
n Ps 49:10; Pr 2:15
o Nu 11:4; Jak 4:2
p Pr 4:4
q Ge 2:7; Ps 49:10
r Job 9:2; Job 9:32; Jes 45:9; Ro 9:20

s Pr 2:11; Pr 4:4; t Ps 4:6; u 1Kr 29:15; Job 8:9; Job 14:2; Ps 102:11; Ps 144:4.

tellen wat er na hem zal gebeuren
onder de zon?[a]

7 Een naam is beter dan goe-
de olie,[b] en de dag des doods
dan de dag dat iemand geboren
wordt.[c] **2** Het is beter te gaan
naar het huis van rouw dan te
gaan naar het huis van feestge-
lag,[d] want dat is het einde van
de gehele mensheid; en de leven-
de dient [het] ter harte te nemen.
3 Wrevel is beter dan lachen,[e]
want door de verstoordheid van
het aangezicht wordt het hart be-
ter.[f] **4** Het hart van de wijzen is
in het huis van rouw,[g] maar het
hart van de verstandelozen is in
het huis van verheuging.[h]

5 Het is beter de bestraffing
van een wijze te horen[i] dan de
man te zijn die het lied van de ver-
standelozen hoort.[j] **6** Want als
het geluid van doorns onder de
pot, zo is het gelach van de ver-
standeloze;[k] en ook dit is ijdel-
heid. **7** Want louter onderdruk-
king kan een wijze waanzinnig
doen handelen,[l] en een geschenk[m]
kan het hart te gronde richten.[n]

8 Beter is het einde naderhand
van een zaak dan het begin er-
van.[o] Beter iemand die geduldig
is dan iemand die hoogmoedig
van geest is.[p] **9** Haast u niet in
uw geest om geërgerd te raken,[q]
want ergernis rust in de boezem
der verstandelozen.[r]

10 Zeg niet: „Waarom is het
geschied dat de vroegere dagen
beter zijn gebleken dan deze?",[s]
want het is niet uit wijsheid[t] dat
gij hiernaar hebt gevraagd.

11 Wijsheid samen met een
erfdeel is goed en werpt voor-
deel af voor hen die de zon zien.[u]
12 Want wijsheid is tot bescher-
ming[v] [evenals] geld tot bescher-
ming is;[w] maar het voordeel van
kennis is, dat de wijsheid haar be-
zitters in het leven houdt.[x]

13 Zie het werk[y] van de [ware]
God, want wie kan recht maken
wat hij krom heeft gemaakt?[z]
14 Betoon u op een goede dag
welgemoed,[a] en zie op een ramp-
spoedige dag dat de [ware] God
ook deze evenzeer heeft gemaakt
als die,[a] met de bedoeling dat de
mensheid volstrekt niets na zich
kan ontdekken.[b]

15 Alles heb ik gezien gedure-
nde mijn ijdele dagen.[c] Er bestaat
de rechtvaardige die omkomt in
zijn rechtvaardigheid,[d] en er be-
staat de goddeloze die lang blijft
in zijn slechtheid.[e]

16 Word niet al te rechtvaar-
dig,[f] en betoon u niet boven-
mate wijs.[g] Waarom zoudt gij
verwoesting over uzelf brengen?[h]
17 Wees niet al te goddeloos,[i] en
word niet dwaas.[j] Waarom zoudt
gij sterven als het uw tijd niet
is?[k] **18** Het is beter dat gij het
ene zoudt vastgrijpen, maar trek
ook van het andere uw hand niet
af;[l] want hij die God vreest, zal
met dat alles vrijuit gaan.[m]

19 De wijsheid zelf is voor de
wijze sterker dan tien machthe-
bbers die zich in een stad hebben
bevonden.[n] **20** Want er is geen
mens rechtvaardig op de aarde,
die voortdurend doet wat goed is
en niet zondigt.[o]

21 Geef ook uw hart niet aan
alle woorden die de mensen zoal
spreken,[p] opdat gij uw knecht
geen kwaad over u hoort afsme-
ken.[q] **22** Want uw eigen hart
weet maar al te goed de vele ma-
len zelfs dat gij, ja gij, kwaad over
anderen hebt afgesmeekt.[r]

23 Dit alles heb ik met wijs-
heid beproefd. Ik zei: „Ik wil wijs
worden." Maar ze was verre van
mij.[s] **24** Wat geworden is, is ver
weg en buitengewoon diep. Wie

HFDST. 6

a Job 14:21
Sp 27:1
Pr 8:7
Jak 4:14

HFDST. 7

b Sp 10:7
Sp 22:1
Jes 56:5
Ez 36:23
Mt 6:9
Lu 10:20
c Pr 7:8
2Kor 5:1
Opb 2:10
d Sp 14:13
Jes 5:12
Mt 5:4
Jak 4:9
1Pe 4:3
e Ps 119:71
Lu 6:21
f Ro 5:3
2Kor 4:17
2Kor 7:10
Heb 12:11
g Ne 9:1
Da 9:3
h 1Sa 25:36
Sp 21:17
Da 5:1
Ho 7:5
Mr 6:21
i Ps 141:5
Sp 15:31
Opb 3:19
j Ps 69:12
k Pr 2:2
l De 28:34
m De 16:19
Sp 15:27
n Ex 23:8
1Sa 8:3
Sp 17:23
o Ge 50:20
Ps 126:6
Pr 7:1
Jo 12:24
Jak 5:11
p Ps 138:6
Sp 13:10
Ga 6:3
Jak 5:10
1Pe 5:5
q Sp 14:17
Sp 16:32
Sp 29:11
Jak 1:19
r Ge 4:5
Es 5:9
Sp 14:29
s Re 6:13
t Lu 9:62
Fil 3:13
u 1Kon 3:7
v Sp 2:11
Sp 4:6
w Sp 10:15
Lu 16:9
x Sp 3:18
Sp 8:35
Sp 9:11
y Ps 107:43
z Job 9:12
Jes 14:27
Jes 46:10
a Ps 30:11
Ga 5:22
Jak 5:13

2e kolom

a De 8:3
Job 2:10
Jes 45:7
Ro 11:22

b Sp 27:1; Pr 9:11; Jak 4:14; c Ps 39:5; Pr 4:4; d Ge 4:8; 1Sa 22:18; Mt 23:34; Jo 16:2; 1Pe 4:12; 1Pe 5:10; e Job 21:7; Ps 73:12; Jer 12:1; f Jes 65:5; Mt 6:1; Mt 12:2; Mt 23:23; Lu 18:9; Ro 10:3; Ro 14:10; Kol 2:23; g Sp 3:7; Jo 12:5; Ro 12:3; 1Kor 3:18; h 2Sa 6:7; Sp 16:18; i Joz 7:21; Ez 8:17; Ez 16:20; 2Ti 4:14; Jak 1:21; 2Pe 2:14; j Ps 14:1; Ps 75:4; Sp 14:9; k 1Sa 25:38; Ps 55:23; Sp 10:27; l Mt 11:19; Mt 12:1; Fil 4:5; m Lu 16:9; n 2Sa 20:16; Sp 21:22; Sp 24:5; Pr 9:16; o 2Kr 6:36; Ps 51:5; Ps 130:3; Ps 143:2; Sp 20:9; Ro 3:23; Jak 3:2; 1Jo 1:8; p 1Sa 24:9; q 2Sa 16:10; r Lu 9:54; Jak 3:2; Jak 3:9; s De 29:29; Job 28:12; Ps 119:114.

kan het doorgronden?[a] **25** Ik
voor mij wendde mij, ja, mijn
hart deed dit,[b] om wijsheid en de
grond der dingen te weten te ko-
men en na te vorsen en te zoe-
ken,[c] en om de goddeloosheid
van onverstand en de dwaasheid
van waanzin te leren kennen;[d]
26 en ik ontdekte: Bitterder dan
de dood[e] [vond ik] de vrouw die
zelf vangnetten is en wier hart
sleepnetten is [en] wier handen
boeien zijn.[f] Men is goed voor
het aangezicht van de [ware] God
indien men aan haar ontkomt,
maar men zondigt indien men
door haar wordt gevangen.[g]
27 „Zie! Dit heb ik gevonden,"
zei de bijeenbrenger,[h] „het een bij
het ander [genomen], om de slot-
som te vinden,[i] **28** die mijn ziel
voortdurend heeft gezocht, maar
ik niet heb gevonden. Eén man
uit duizend heb ik gevonden,[j]
maar een vrouw onder al dezen
heb ik niet gevonden.[k] **29** Zie!
Slechts dit heb ik gevonden, dat
de [ware] God de mensheid op-
recht heeft gemaakt,[l] maar zijzelf
hebben veel plannen bedacht."[m]

8 Wie is als de wijze?[n] En wie
kent de uitlegging van een
zaak?[o] Het is 's mensen wijsheid
die zijn aangezicht doet stralen,
en zelfs de strengheid van zijn
aangezicht wordt veranderd [ten
goede].[p]
2 Ik [zeg]: „Houd u aan het be-
vél van de koning,[q] en dat uit
eerbied voor de eed van God.[r]
3 Haast u niet, opdat gij van voor
zijn aangezicht kunt weggaan.[s]
Neem geen stelling in een slech-
te zaak.[t] Want al wat hem be-
haagt [te doen], zal hij doen,[u]
4 want het woord van de koning
is de heersende macht;[v] en wie
kan tot hem zeggen: 'Wat doet
gij?'"
5 Hij die het gebod onderhoudt,
zal geen rampspoed ervaren,[w] en
het wijze hart zal zowel tijd als
oordeel kennen.[x] **6** Want voor
elke aangelegenheid bestaat er
een tijd en oordeel,[y] omdat de
rampspoed van de mensheid over-
vloedig is over hen.[a] **7** Want
niemand weet wat er komen zal,[b]
want wie kan hem vertellen hoe
het precies komen zal?
8 Geen mens heeft macht over
de geest, om de geest tegen te
houden;[c] noch is er enige heer-
sende macht op de dag van de
dood;[d] noch is er enig verlof tij-
dens de oorlog.[e] En goddeloosheid
zal geen ontkoming verschaffen
aan hen die zich eraan overge-
ven.[f]
9 Dit alles heb ik gezien, en
mijn hart legde zich toe op ieder
werk dat onder de zon is ge-
daan, [gedurende] de tijd dat de
ene mens over de andere mens
heeft geheerst tot diens nadeel.[g]
10 Doch hoewel dit zo is, heb
ik de goddelozen begraven zien
worden,[h] hoe zij binnenkwamen
en hoe zij uit de heilige plaats[i]
zelf plachten weg te gaan en dan
vergeten werden in de stad waar
zij zo gehandeld hadden.[j] Ook dit
is ijdelheid.
11 Omdat het vonnis over een
slecht werk niet spoedig is vol-
trokken,[k] daarom is het hart der
mensenzonen in hen er volko-
men op gericht kwaad te doen.[l]
12 Hoewel een zondaar misschien
honderdmaal kwaad doet[m] en lan-
ge tijd blijft zoals hij verkiest,
ben ik mij er toch ook van be-
wust dat het goed zal aflopen met
hen die de [ware] God vrezen,[n]
omdat zij hem hebben gevreesd.[o]
13 Maar het zal volstrekt niet
goed aflopen met de goddeloze,[p]
noch zal hij zijn dagen verlengen,
die als een schaduw zijn,[q] omdat
hij God niet vreest.[r]
14 Er bestaat een ijdelheid die

HFDST. 7

a Job 11:7
Ps 36:6
Ps 139:6
Jes 55:9
Ro 11:33
b Pr 1:13
Pr 2:3
c Job 38:3
Job 42:2
Ps 51:6
Sp 2:4
Pr 1:17
d De 32:6
Sp 11:29
Pr 2:12
Pr 9:3
e 1Sa 15:32
Ps 55:4
f Re 16:21
Sp 7:22
g Sp 5:14
Sp 7:23
Sp 7:26
Sp 22:14
h Pr 1:1
Pr 1:12
i Pr 7:25
j Ne 7:2
Job 33:23
Ps 12:1
Fil 2:20
2Pe 2:8
k Sp 18:22
Sp 31:10
l Ge 1:26
Ge 1:31
De 32:4
m Ge 3:6
Ge 6:12
Ge 11:4
De 32:5
Jer 2:13
Mr 7:9
Jak 1:14

HFDST. 8

n Sp 1:5
Sp 3:35
Sp 15:7
Sp 15:31
o Ge 40:8
2Pe 1:20
p Sp 4:8
q Sp 24:21
Ro 13:1
Tit 3:1
1Pe 2:13
r 2Sa 5:3
s Pr 10:4
t 1Kon 1:49
Sp 20:2
u Da 5:19
v Ge 41:44
1Kon 2:25
Ezr 7:26
Da 3:15
Ro 13:1
w Ps 119:6
Ro 13:3
Ro 13:5
1Pe 3:13
x 1Sa 24:13
1Sa 26:10
1Kr 12:32
Ps 37:7
Sp 17:24
y Pr 3:17

2e kolom

a Lu 17:27
Lu 17:29
b Mt 24:44
c Job 34:14
Pr 12:7

d Ps 89:48; Ps 104:29; Ps 146:4; **e** Ro 5:12; Ro 5:14; **f** Ps 9:17; Ps 52:5; Sp 14:32; Jes 28:18; **g** Ge 3:16; Ex 1:14; 2Kon 25:7; Mi 7:3; **h** 2Kon 9:34; 2Kr 28:27; **i** Mt 24:15; **j** Sp 10:7; Pr 9:5; Heb 10:38; **k** Ex 8:15; 1Sa 2:23; Ps 10:6; Jes 26:10; Mt 24:48; **l** Ex 9:16; Jer 44:17; 2Pe 3:9; **m** 1Kon 21:25; Sp 13:21; Ro 9:22; **n** Ps 37:11; Ps 37:18; Ps 112:1; Ps 115:13; Jes 3:10; Jes 65:13; Mt 25:34; 2Pe 2:9; **o** Ps 25:14; Ps 34:9; Ps 103:13; Sp 23:17; **p** Nu 32:23; Job 18:5; Ps 11:5; Ps 37:10; Jes 57:21; Mt 25:46; 2Pe 2:12; **q** Job 24:24; Pr 6:12; Lu 12:20; Jak 1:11; 2Pe 2:3; **r** Ps 14:1; Ps 36:1.

zich op de aarde voltrekt, dat er
rechtvaardigen bestaan die het
gaat als betrof het het werk van
de goddelozen,[a] en er bestaan
goddelozen die het gaat als betrof
het het werk van de rechtvaardi-
gen.[b] Ik zei dat ook dit ijdelheid is.
15 En ik voor mij liet mij prij-
zend uit over de verheuging,[c] om-
dat de mens niets beters onder
de zon heeft dan te eten en te
drinken en zich te verheugen,
en dat dit hem dient te vergezel-
len bij zijn harde werk gedurende
de dagen van zijn leven[d] die
de [ware] God hem onder de zon
heeft gegeven.[e] **16** In overeen-
stemming hiermee legde ik mijn
hart erop toe[f] wijsheid te kennen
en de bezigheid te zien die op
de aarde wordt verricht,[g] omdat
er iemand is die geen slaap ziet
met zijn ogen, noch overdag noch
's nachts.[h]
17 En ik zag al het werk van de
[ware] God,[i] hoe de mensen niet
in staat zijn het werk dat onder de
zon is gedaan, te doorgronden;[j]
hoezeer de mensen ook hard blij-
ven werken om te zoeken, toch
doorgronden zij het niet.[k] En ook
al zouden zij zeggen dat zij wijs
genoeg zijn om het te weten,[l] zij
zouden niet in staat zijn het te
doorgronden.[m]

9 Want ik nam dit alles ter har-
te, ja, om dit alles uit te vor-
sen,[n] dat de rechtvaardigen en de
wijzen en hun werken in de hand
van de [ware] God zijn.[o] De men-
sen zijn zich niet bewust van het-
zij al de liefde of de haat die er
vóór hen was.[p] **2** Allen zijn het-
zelfde in wat allen hebben.[q] Eén
afloop[r] is er voor de rechtvaardi-
ge[s] en de goddeloze,[t] de goede en
de reine en de onreine, en degene
die slachtoffers brengt en dege-
ne die geen slachtoffers brengt.
De goede is hetzelfde als de zon-
daar;[u] degene die zweert is het-
zelfde als al wie bevreesd is ge-
weest voor een gezworen eed.[v]
3 Dit is hetgeen rampspoedig is
in alles wat er onder de zon is
gedaan, dat, omdat er één af-
loop voor allen is,[a] het hart van
de mensenzonen ook vol slecht-
heid is;[b] en er is waanzin[c] in hun
hart tijdens hun leven, en daarna
— naar de doden![d]
4 Want met betrekking tot een
ieder die met alle levenden ver-
enigd is, bestaat er vertrouwen,
omdat een levende hond[e] beter af
is dan een dode leeuw.[f] **5** Want
de levenden zijn zich ervan be-
wust dat zij zullen sterven;[g] maar
wat de doden betreft, zij zijn zich
van helemaal niets bewust,[h] ook
hebben zij geen loon meer, want
de gedachtenis aan hen is verge-
ten.[i] **6** Ook hun liefde en hun
haat en hun jaloezie zijn reeds
vergaan,[j] en zij hebben tot onbe-
paalde tijd geen deel meer aan iets
wat onder de zon moet worden ge-
daan.[k]
7 Ga, eet uw voedsel met ver-
heuging en drink uw wijn met
een vrolijk hart,[l] want de [ware]
God heeft reeds een welgeval-
len gevonden aan uw werken.[m]
8 Laten uw kleren bij iedere ge-
legenheid wit blijken te zijn,[n] en
laat olie niet ontbreken op uw
hoofd.[o] **9** Zie het leven met de
vrouw die gij liefhebt,[p] al de da-
gen van uw ijdele leven die Hij u
gegeven heeft onder de zon, alle
dagen van uw ijdelheid, want dat
is uw deel in het leven[q] en in
uw harde werk waarmee gij hard
werkt onder de zon. **10** Alles
wat uw hand te doen vindt, doe
dat met uw krácht,[r] want er is
geen werk noch overleg noch
kennis[s] noch wijsheid[t] in Sjeool,[u]
de plaats waarheen gij gaat.[v]
11 Ik wendde mij om te zien
onder de zon dat niet de snel-
len de wedloop hebben,[w] noch de
sterken de strijd,[x] noch ook de
wijzen het voedsel hebben,[y] noch
ook de verstandigen de rijkdom
hebben,[z] noch zelfs zij die kennis

HFDST. 8

a Pr 7:15
Mt 27:22
b Ps 37:7
Ps 73:12
Mal 3:15
c Ps 100:2
Pr 3:12
Mt 5:12
Fil 4:4
d Pr 2:24
1Ti 6:17
e Pr 1:3
f Sp 14:33
Sp 22:17
Pr 7:25
g Pr 1:13
h Pr 2:23
i Ge 1:1
Ps 40:5
Ps 104:24
Ps 146:6
Jes 40:28
j Job 11:7
Pr 3:11
Pr 11:5
Ro 11:33
k Job 28:12
l Sp 3:7
Sp 26:5
m Pr 7:24
Pr 11:5
Da 12:9

HFDST. 9

n Pr 1:17
Pr 7:25
Pr 8:16
o De 33:3
1Sa 2:9
Ps 37:5
p Pr 9:6
q Mt 5:45
Han 14:17
r Pr 5:15
s Ge 25:8
t Job 21:7
Job 21:23
Pr 8:10
u Ro 5:12
v 1Sa 14:26

2e kolom

a Job 3:19
Job 14:10
Pr 2:15
b Ge 8:21
c Pr 7:25
d 1Kor 15:32
e Jes 38:19
Mt 15:27
f 2Kr 35:24
Sp 30:30
g Ge 3:19
Ge 47:30
Ro 5:12
h Ps 88:10
Ps 115:17
Ps 146:4
Jes 38:18
Jo 11:11
i Job 7:10
Ps 109:15
Pr 2:16
Jes 26:14
j Ps 1:6
Pr 9:1
k Pr 9:10
l De 12:7
1Kon 8:66
Ps 104:15
Pr 2:24
m De 16:15
Han 10:31
Han 10:35
Han 14:17

n Opb 3:5; Opb 7:14; Opb 19:8; o Da 10:3; Mt 6:17; Lu 7:46; p Sp 5:18; q Pr 5:18; r 2Kr 31:21; s Jes 38:18; t Ps 146:4; u Ge 37:35; 1Kon 2:6; Jes 5:14; v Ps 115:17; w Jer 46:6; Am 2:14; x 1Sa 17:50; Ps 33:16; y Pr 9:15; z Pr 2:15.

bezitten de gunst hebben;[a] want
tijd en onvoorziene gebeurtenis-
sen treffen hen allen.[b] **12** Want
de mens[c] weet ook zijn tijd niet.[d]
Net als vissen die worden gevan-
gen in een boos net,[e] en als vo-
gels die worden gevangen in een
klapnet,[f] zo worden ook de men-
senzonen verstrikt op een ramp-
spoedige tijd,[g] wanneer die hen
plotseling overvalt.[h]
13 Ook dit zag ik met betrek-
king tot wijsheid onder de zon
— en het was groots voor mij:
14 Er was een kleine stad, en
de mannen daarin waren weini-
ge; en er kwam een groot ko-
ning naar toe, en hij omsingelde
haar en bouwde grote vestin-
gen tegen haar.[i] **15** En daarin
werd een man gevonden, behoef-
tig [maar] wijs, en die verschafte
de stad ontkoming door zijn wijs-
heid.[j] Maar geen mens dacht nog
aan die behoeftige man.[k] **16** En
ik voor mij zei: „Wijsheid is beter
dan kracht;[l] toch wordt de wijs-
heid van de behoeftige veracht,
en naar zijn woorden wordt niet
geluisterd."[m]
17 De woorden van de wijzen
in rust [gesproken], vinden meer
gehoor[n] dan het geschreeuw van
iemand die heerst onder verstan-
delozen.[o]
18 Wijsheid is beter dan strijd-
werktuigen, en slechts één zon-
daar kan veel goeds tenietdoen.[p]

10 Dode vliegen doen de olie
van de zalfbereider[q] stin-
ken, opborrelen. [Zo] werkt een
weinig dwaasheid bij iemand die
kostbaar is wegens wijsheid en
heerlijkheid.[r]
2 Het hart van de wijze is aan
zijn rechterzijde,[s] maar het hart
van de verstandeloze aan zijn
linkerzijde.[t] **3** En welke weg de
dwaas ook bewandelt,[u] zijn eigen
hart ontbreekt, en hij zegt stellig
tot iedereen dat hij dwaas is.[v]
4 Indien de geest van een heer-
ser tegen u zou oprijzen, verlaat
uw eigen plaats niet,[w] want de
kalmte zelf verzacht grote zon-
den.[x]

HFDST. 9

a 2Sa 17:23
b Ge 42:4
1Sa 6:9
1Kon 22:34
c Job 14:1
Ps 8:4
d Pr 8:8
Jak 4:14
e Hab 1:15
f Sp 7:23
g Lu 21:34
h Lu 21:35
i 2Sa 20:15
j 2Sa 20:22
Pr 7:12
k Ge 40:23
Ps 31:12
Pr 9:11
l Sp 21:22
Sp 24:5
Pr 7:19
Pr 9:18
m Sp 10:15
Mr 6:3
Jo 7:48
1Kor 1:27
1Kor 2:8
n Ge 41:39
Sp 22:17
Da 12:3
o 1Sa 7:3
p Joz 22:20
1Kor 5:6
Ga 5:9
Tit 1:11
Heb 12:15
3Jo 10

HFDST. 10

q Ex 30:35
r Nu 20:12
2Sa 12:12
s Sp 14:8
Mt 25:33
Lu 14:28
t Sp 17:16
Pr 10:14
Mt 25:41
u Sp 10:23
Sp 18:6
1Pe 4:4
v Sp 13:16
Sp 18:7
Sp 29:11
Pr 5:3
w 1Kon 2:36
Pr 8:3
Tit 3:2
x 1Sa 25:24
Sp 25:15

2e kolom

a 1Kon 12:10
b 1Sa 26:21
Jes 3:12
c 1Kon 12:14
Es 3:1
Sp 28:12
Pr 4:13
d 2Sa 3:39
Sp 19:10
Sp 30:22
Jes 3:5
e 2Sa 17:23
Es 7:10
Ps 7:15
Ps 9:15
Sp 26:27
f Am 5:19
Am 9:3
g De 19:5

5 Er bestaat iets rampspoedigs
dat ik onder de zon heb gezien,
zoals wanneer er een fout[a] uit-
gaat vanwege de machthebber:[b]
6 Dwaasheid is in veel hoge pos-
ities gezet,[c] maar de rijken zelf
blijven slechts in een lage staat
verkeren.
7 Ik heb knechten te paard
gezien maar vorsten die net als
knechten op de aarde liepen.[d]
8 Hij die een kuil graaft, zal er
zelf regelrecht in vallen;[e] en hij
die door een stenen muur heen
breekt, een slang zal hem bijten.[f]
9 Hij die stenen uit de groeve
haalt, zal zich eraan bezeren. Hij
die houtblokken klooft, zal daar-
bij voorzichtigheid moeten be-
trachten.[g]
10 Indien een ijzeren werktuig
stomp is geworden en iemand de
snede ervan niet heeft gewet,[h]
dan zal hij zijn eigen vitale kra-
chten aanwenden. Zo betekent het
aanwenden van wijsheid met het
oog op succes, voordeel.[i]
11 Indien de slang bijt zonder
dat er een bezwering volgt,[j] dan
is er geen voordeel voor degene
die de tong laat gaan.
12 De woorden uit de mond van
de wijze betekenen gunst,[k] maar
de lippen van de verstandeloze
verzwelgen hem.[l] **13** Het begin
van de woorden uit zijn mond is
dwaasheid,[m] en het einde nader-
hand uit zijn mond is rampspoe-
dige waanzin. **14** En de dwaas
spreekt veel woorden.[n]
De mens weet niet wat er zal
komen; en dat wat na hem zal
komen, wie kan het hem verte-
llen?[o]
15 Het harde werk van de ver-
standelozen mat hen af,[p] want
niet één is te weten gekomen hoe
naar de stad te gaan.[q]
16 Hoe zal het met u zijn,
o land, wanneer uw koning een

h 1Sa 13:20; **i** Ex 31:3; 2Kr 2:14; Pr 9:10; **j** Ps 58:5; Jer 8:17; **k** 1Kon 10:8; Job 4:4; Ps 37:30; Sp 10:21; Lu 4:22; Ef 4:29; **l** Ps 64:8; Sp 10:14; Sp 14:3; **m** 1Sa 20:31; 1Sa 25:10; 2Kon 6:31; Lu 6:11; **n** Sp 10:19; Sp 15:2; **o** Sp 27:1; Pr 6:12; Pr 8:7; Jak 4:14; **p** Hab 2:13; **q** Ps 107:4.

knaap is[a] en uw eigen vorsten
zelfs 's morgens blijven eten?
17 Gelukkig zijt gij, o land, wan-
neer uw koning de zoon van edel-
en is en uw eigen vorsten te rech-
ter tijd eten om zich te sterken,
niet louter om te drinken.[b]

18 Door grote luiheid zakt het
balkwerk door, en door het laten
hangen van de handen lekt het
huis.[c]

19 Brood is voor het lachen van
de werkers, en de wijn zelf ver-
blijdt het leven;[d] maar geld is dat-
gene wat weerklank vindt in al-
les.[e]

20 Smeek zelfs in uw slaapka-
mer geen kwaad af over de koning
zelf,[f] en smeek in de binnenka-
mers waar gij neerligt geen kwaad
af over een rijke;[g] want een vlie-
gend schepsel van de hemel zal
het geluid overbrengen, en iets
dat vleugels bezit, zal de zaak
vertellen.[h]

11 Zend uw brood uit[i] op de
oppervlakte van de wate-
ren,[j] want na verloop van vele
dagen zult gij het terugvinden.[k]
2 Geef een deel aan zeven, of zelfs
aan acht,[l] want gij weet niet welke
rampspoed op de aarde zal ge-
schieden.[m]

3 Indien de wolken gevuld zijn
[met water], gieten ze louter stort-
regen uit op de aarde;[n] en in-
dien een boom naar het zuiden
valt of indien [hij] naar het noor-
den [valt], op de plaats waar de
boom[o] valt, daar zal hij blijken te
zijn.

4 Hij die op de wind let, zal niet
zaaien; en hij die naar de wolken
ziet, zal niet oogsten.[p]

5 Evenmin als gij u ervan be-
wust zijt wat de weg van de geest
is in de beenderen in de buik van
haar die zwanger is,[q] zo ook kent
gij het werk van de [ware] God
niet, die alle dingen doet.[r]

6 Zaai in de morgen uw zaad
en laat tot de avond uw hand niet
rusten;[s] want gij weet niet waar
dit succes zal hebben,[t] hetzij hier
of daar, of dat beide even goed
zullen zijn.

7 Het licht is ook zoet, en het
is goed voor de ogen de zon te
zien;[a] **8** want al leeft een mens
zelfs vele jaren, laat hij zich in
die alle verheugen.[b] En laat hij
denken aan de dagen van duis-
ternis,[c] hoewel die vele zouden
kunnen zijn; elke [dag] die is ge-
komen, is ijdelheid.[d]

9 Verheug u,[e] jonge man, in uw
jeugd, en laat uw hart u goed
doen in uw jongelingsdagen, en
wandel in de wegen van uw hart
en naar de dingen die uw ogen
zien.[f] Maar weet dat de [ware]
God u wegens dit alles in het ge-
richt zal brengen.[g] **10** Verwijder
daarom kommer uit uw hart, en
weer rampspoed van uw vlees;[h]
want jeugd en de bloei des levens
zijn ijdelheid.[i]

12 Gedenk nu uw Grootse
Schepper[j] in uw jongelings-
dagen,[k] voordat de rampspoedi-
ge dagen gaan komen,[l] of de ja-
ren zijn aangebroken waarin gij
zult zeggen: „Ik heb er geen behag-
en in";[m] **2** voordat de zon en
het licht en de maan en de ster-
ren duister worden,[n] en de wol-
ken zijn teruggekeerd, daarna de
stortregen; **3** op de dag dat de
bewakers van het huis[o] beven, en
de mannen van vitale kracht zich
hebben gekromd,[p] en de maal-
sters[q] zijn opgehouden met wer-
ken omdat zij weinige zijn gewor-
den, en de vrouwen die door de
vensters zien[r] het duister hebben
gevonden; **4** en de deuren naar
de straat zijn gesloten,[s] wanneer
het geluid van de molen zwak
wordt,[t] en men opstaat op het ge-
luid van een vogel, en alle doch-
ters van het lied gedempt klin-
ken.[u] **5** Ook zijn zij alleen al
voor wat hoog is bevreesd gewor-
den, en er zijn verschrikkingen

HFDST. 10
a 2Kr 13:7; 2Kr 36:9; Jes 3:4
b Sp 31:4; Jes 28:7; Ho 7:5
c Sp 21:25; Sp 24:33; Heb 6:12
d Ps 104:15; Pr 9:7
e Pr 7:12; Lu 16:9
f Ex 22:28; Jes 8:21; 1Pe 2:13
g Pr 7:12
h Lu 12:2

HFDST. 11
i Ne 8:10; Es 9:19
j De 15:11; Sp 22:9; Jes 32:20
k De 15:10; Ps 41:1; Sp 19:17; Lu 14:14; Heb 6:10
l Ps 37:21; Lu 6:38; Han 4:32; 2Kor 9:7; 1Ti 6:18
m Da 4:27
n 1Kon 18:45; Jes 55:10
o Job 14:7
p Sp 20:4; Sp 24:34
q Job 10:11; Ps 139:13; Ps 139:15; Jer 1:5
r Job 11:7; Job 26:14; Ps 40:5; Pr 8:17; Ro 11:33
s Pr 9:10; Ho 10:12; Jo 9:4; 2Kor 9:6; Kol 3:23
t Sp 27:1; Jak 4:14

2e kolom
a Job 33:28; Sp 29:13; Pr 7:11
b Pr 5:18; Pr 8:15
c Ge 48:10; Pr 12:2; Jo 21:18
d Pr 2:11; Pr 4:8
e De 16:11; Ps 5:11
f Job 31:7
g Pr 3:17; Pr 12:14; Ro 2:6; Ro 14:12; 2Kor 5:10
h Job 13:26; Ps 25:7
i Pr 12:8; 2Ti 2:22

HFDST. 12 **j** Ge 1:1; Ge 1:27; **k** Ps 71:17; Ps 110:3; Ps 148:12; Lu 2:49; 2Ti 3:15; **l** Ps 90:10; **m** 2Sa 19:35; **n** Ge 27:1; 1Sa 4:15; **o** Job 4:19; Mt 12:44; 2Kor 5:1; 2Pe 1:13; **p** 2Sa 21:15; Ps 22:15; Ps 90:9; Ps 102:23; **q** Job 31:10; Jes 47:2; Mt 24:41; **r** Ge 48:10; Jes 59:10; Mt 9:29; **s** Job 41:14; **t** Ps 58:6; **u** 2Sa 19:35.

op de weg. En de amandelboom
draagt bloesems,[a] en de sprink-
haan sleept zich voort, en de kap-
perbes springt open, omdat de
mens op weg is naar zijn huis
dat van lange duur zal zijn[b] en
de weeklagers zijn rondgegaan op
de straat;[c] **6** voordat het zilve-
ren koord wordt verwijderd, en de
gouden schaal wordt verbrijzeld,[d]
en de kruik bij de bron wordt ge-
broken, en het scheprad voor de
regenput verbrijzeld is. **7** Dan
keert het stof terug tot de aar-
de,[e] net zoals het geweest is, en
de geest[f] zelf keert terug tot de
[ware] God,[g] die hem gegeven
heeft.[h]
8 „De grootste ijdelheid!", zei
de bijeenbrenger,[i] „Alles is ijdel-
heid."[j]
9 En behalve dat de bijeenbren-
ger wijs was geworden,[k] onder-
wees hij ook het volk voortdurend
in kennis,[l] en hij dacht diep na
en stelde een grondig onderzoek
in,[m] om veel spreuken welgeor-
dend samen te stellen.[n] **10** De
bijeenbrenger zocht de verrukke-
lijke woorden te vinden[o] en het
schrijven van juiste woorden van
waarheid.[a]
11 De woorden van de wijzen
zijn als ossenprikkels,[b] en net als
ingeslagen spijkers[c] zijn zij die
zich wijden aan verzamelingen
[van zinspreuken]; ze zijn gege-
ven door één herder.[d] **12** Aan-
gaande al wat hierbuiten ligt,
mijn zoon, laat u waarschuwen:
Aan het maken van veel boeken
komt geen eind, en veel toewij-
ding [eraan] is afmattend voor
het vlees.[e]
13 Het slot van de zaak, nu al-
les is gehoord, is: Vrees de [ware]
God[f] en onderhoud zijn geboden.[g]
Want dit is de gehele [verplich-
ting] van de mens. **14** Want de
[ware] God zelf zal elk soort van
werk in het gericht brengen met
betrekking tot alles wat verbor-
gen is, [om te zien] of het goed is
of slecht.[h]

HFDST. 12
a Job 15:10 Sp 16:31
b Job 17:13 Job 30:23 Ps 49:14 Pr 9:10
c Ge 50:10 Mr 5:38
d Re 9:53
e Ge 3:19 Job 34:15 Ps 146:4 Pr 3:20
f Job 34:14 Ps 104:29 Pr 3:21
g 1Kor 8:4
h Ge 2:7 Job 27:3 Jes 42:5 Za 12:1
i 1Kon 8:1
j Pr 1:2 Pr 1:14
k 1Kon 3:12 1Kon 10:23
l 1Kon 10:3 1Kon 10:8
m Sp 25:2 Lu 1:3
n 1Kon 4:32 Sp 1:1
o Sp 15:23 Sp 16:21 Sp 16:24 Sp 25:11

2e kolom
a Lu 1:4 Jo 17:17

b Han 2:37; 2Kor 10:4; Tit 2:4; Heb 4:12; **c** Ps 112:8; 1Kor 15:58; Ef 6:14; **d** Ps 23:1; Ps 80:1; 1Pe 5:4; **e** Pr 1:18; Han 19:19; Kol 2:8; **f** De 10:12; Job 28:28; Ps 111:10; Sp 1:7; Sp 8:13; Sp 9:10; **g** De 6:2; Ps 119:35; 1Pe 2:17; 1Jo 5:3; **h** Ps 62:12; Pr 11:9; Mt 12:36; Lu 12:2; Han 17:31; 1Kor 4:5; 2Kor 5:10; 1Ti 5:24.

HET HOOGLIED

1 Het subliemste lied,[a] dat van
Salomo is:[b] **2** „Hij kusse mij
met de kussen van zijn mond,[c]
want uw liefkozingen zijn beter
dan wijn.[d] **3** Goed van geur zijn
uw oliën.[e] Als een olie die wordt
uitgegoten is uw naam.[f] Daar-
om hebben meisjes, ja zij, u lief-
gehad. **4** Trek mij met u mee;[g]
laten wij hard lopen. De koning
heeft mij in zijn binnenkamers
gebracht![h] Laten wij toch blij zijn
en ons in u verheugen. Laten wij
toch meer van uw liefkozingen
gewagen dan van wijn.[i] Terecht
hebben zij u liefgehad.[j]
5 Een zwart meisje ben ik, maar
lieflijk, o GIJ dochters van Jeruza-
lem,[k] als de tenten van Kedar,[l] [en
toch] als de tentkleden[a] van Sa-
lomo. **6** Kijkt niet naar mij omdat
ik zwartachtig ben, want de zon
heeft mij in het oog gekregen. De
zonen van mijn eigen moeder wer-
den toornig op mij; zij stelden mij
aan tot bewaakster van de wijn-
gaarden, [hoewel] ik mijn wijn-
gaard,[b] een die van mij was, niet
heb bewaakt.
7 Zeg mij toch, o gij die mijn ziel
heeft liefgehad,[c] waar gij weidt,[d]
waar gij op de middag de kudde
doet neerliggen. Waarom toch zou
ik als een in rouwgewaad gehulde
vrouw worden bij de kudden van
uw metgezellen?"

HFDST. 1
a Ex 15:1 De 31:19 Re 5:1 2Sa 22:1 Ps 18, Ops. Jes 5:1 Opb 15:3
b 1Kon 4:32
c Hgl 8:1
d Hgl 4:10
e Sp 27:9 Pr 9:8 Hgl 5:5 Lu 23:56
f Pr 7:1
g Jo 6:44
h 1Kon 7:1
i Jo 15:13
j Mt 10:37
k Ps 45:9
l Ps 120:5 Ez 27:21

2e kolom
a Ex 36:14
b Hgl 8:12

c 1Sa 18:20; Jes 5:1; **d** Hgl 6:3; Jo 10:11; Opb 7:17.

8 „Indien gij het zelf niet weet,
o gij schoonste onder de vrouwen,[a] ga er dan zelf op uit in de
sporen van de kudde en weid uw
geitjes naast de verblijven van de
herders."
9 „Met een merrie van mij voor
de wagens van Farao heb ik u
vergeleken,[b] o mijn metgezellin.[c]
10 Uw wangen zijn lieflijk tussen
de haarvlechten, uw hals in een
kralensnoer.[d] **11** Gouden ringetjes zullen wij voor u maken,[e] met
zilveren knopjes."
12 „Zolang de koning aan zijn
ronde tafel is, heeft mijn eigen
nardus[f] zijn geur afgegeven.[g]
13 Als een zakje mirre[h] is mij mijn
beminde; tussen mijn borsten[i] zal
hij overnachten. **14** Als een tros
henna[j] is mij mijn beminde, tussen
de wijngaarden van En-Gedi."[k]
15 „Zie! Gij zijt schoon, o mijn
metgezellin.[l] Zie! Gij zijt schoon.
Uw ogen zijn [als die der] duiven."[m]
16 „Zie! Gij zijt schoon,[n] mijn
beminde, ook aangenaam. Ook
is onze divan[o] er een van lover.
17 De balken van ons prachtige
huis zijn ceders,[p] onze dakspar-
ren jeneverbomen.

2 Niets dan een saffraan[q] van
de kustvlakte[r] ben ik, een le-
lie van de laagvlakten."[s]
2 „Als een lelie tussen doornig
onkruid, zo is mijn metgezellin
onder de dochters."[t]
3 „Als een appelboom[u] onder
de bomen van het woud, zo is
mijn beminde onder de zonen.[v]
Zijn schaduw heb ik hartstochte-
lijk begeerd, en daar heb ik mij
neergezet, en zijn vrucht is zoet
geweest voor mijn gehemelte.
4 Hij heeft mij in het wijnhuis
gebracht,[w] en zijn banier[x] over
mij was liefde.[y] **5** Verkwikt mij
met rozijnenkoeken,[z] sterkt mij
met appels; want ik ben ziek van
liefde.[a] **6** Zijn linkerhand is on-
der mijn hoofd; en zijn rechter-
hand — die omhelst mij.[b] **7** Ik
heb U onder een eed gesteld,[c]
o dochters van Jeruzalem, bij de
vrouwtjesgazellen[a] of bij de hin-
den[b] van het veld, dat GIJ niet
tracht liefde [in mij] op te wek-
ken of wakker te roepen totdat
ze zich [daartoe] geneigd voelt.[c]
8 Het geluid van mijn bemin-
de![d] Zie! Deze komt,[e] klimmend
over de bergen, springend over de
heuvels. **9** Mijn beminde gelijkt
een gazelle[f] of het hertenjong.
Zie! Deze staat achter onze muur,
kijkt met gespannen aandacht
door de vensters, blikt door de
tralies.[g] **10** Mijn beminde heeft
het woord genomen en tot mij
gezegd: 'Sta op, gij metgezellin
van mij, mijn schone,[h] en kom
mee.[i] **11** Want zie! de regentijd[j]
is al verstreken, de stortregen
is al voorbij, die is heengegaan.
12 De bloesems zijn al in het land
verschenen,[k] ja, de tijd voor het
snoeien van de wijnstokken[l] is
aangebroken, en de stem van de
tortelduif[m] is al in ons land ge-
hoord. **13** Wat de vijgenboom[n]
betreft, die heeft een rijpe kleur
voor zijn vroege vijgen[o] gekre-
gen; en de wijnstokken staan in
bloei, ze hebben [hun] geur ge-
geven. Sta op, kom, o mijn metge-
zellin,[p] mijn schone, en kom mee.
14 O mijn duif[q] in de schuilhoe-
ken van de steile rots, in de schuil-
plaats van de steile weg, toon mij
uw gedaante,[r] laat mij uw stem
horen, want uw stem is aange-
naam en uw gedaante is lieflijk.'"[s]
15 „Grijpt voor ons de vossen,[t]
de kleine vossen die schade aan
de wijngaarden toebrengen, daar
onze wijngaarden immers in bloei
staan."[u]
16 „Mijn beminde is van mij en
ik ben van hem.[v] Hij weidt[w] tus-
sen de lelies.[x] **17** Totdat de dag
ademt en de schaduwen zijn ge-
vloden, keer om, o mijn beminde;
wees als de gazelle[y] of als het her-
tenjong op de bergen der schei-
ding.

HFDST. 1

a Ps 45:9
Ef 5:27
b 1Kon 10:28
c Hgl 6:4
d Ez 16:11
e 2Sa 1:24
Jer 4:30
f Hgl 4:13
g Jo 12:3
h Ex 30:23
Es 2:12
Ps 45:8
Hgl 4:6
Hgl 5:13
Jo 19:39
i Hgl 4:5
j Hgl 4:13
k Joz 15:62
l Ps 45:11
Hgl 4:7
m Ge 29:17
Hgl 4:1
Hgl 5:2
n Ps 45:2
Hgl 5:10
Jo 1:14
Heb 11:23
o Joh 7:13
Ps 132:3
p Ps 92:12
Jes 9:10

HFDST. 2

q Jes 35:1
r 1Kr 27:29
s Hgl 2:16
t Hgl 1:15
Fil 2:15
1Pe 2:12
u Hgl 8:5
v Ps 45:2
Hgl 5:9
w Jes 25:6
x Hgl 6:4
y Ge 29:18
Ge 29:20
z 1Sa 30:12
2Sa 6:19
a 1Sa 18:20
Hgl 5:8
b Hgl 8:3
c De 6:13

2e kolom

a 2Sa 2:18
1Kr 12:8
Hgl 3:5
b Sp 5:19
c Hgl 8:4
d Hgl 5:2
Jo 10:27
Opb 3:20
e Opb 22:20
f Hgl 2:17
Hgl 8:14
g Re 5:28
h Hgl 4:7
i Ps 45:10
Jo 14:3
j Za 10:1
k Hgl 6:11
Jes 55:10
l Jes 18:5
Jo 15:2
m Jer 8:7
n Mi 4:4
o Jes 28:4
Na 3:12
p Hgl 1:15

---

q Hgl 5:2; Jer 48:28; Mt 10:16; r Ps 45:11; s Hgl 1:5; Hgl 6:10; t Re 15:4; Klg 5:18; u Hgl 7:12; v Hgl 6:3; Hgl 7:10; w Hgl 1:7; x Hgl 2:1; y 2Sa 2:18; Hgl 2:9; Hgl 8:14.

3 Op mijn bed in de nachten heb
ik degene gezocht die mijn ziel
heeft liefgehad.[a] Ik zocht hem,
maar ik vond hem niet. **2** Laat
ik toch opstaan en rondgaan in de
stad;[b] laat ik op de straten en op
de openbare pleinen[c] degene zoe-
ken die mijn ziel heeft liefgehad.
Ik zocht hem, maar ik vond hem
niet. **3** De wachters[d] die in de
stad de ronde deden, troffen mij
aan: 'Hebt gijlieden soms degene
gezien die mijn ziel heeft liefge-
had?' **4** Nauwelijks was ik van
hen verder gegaan of ik vond de-
gene die mijn ziel heeft liefgehad.
Ik greep hem vast, en ik wilde
hem niet laten gaan, totdat ik
hem in het huis van mijn moeder
had gebracht en in de binnenka-
mer van haar die zwanger van mij
was geweest. **5** Ik heb U onder
een eed gesteld,[e] o dochters van
Jeru̱zalem, bij de vrouwtjesgazel-
len of bij de hinden van het veld,[f]
dat GIJ niet tracht liefde [in mij]
op te wekken of wakker te roepen
totdat ze zich [daartoe] geneigd
voelt."[g]

6 „Wat komt daar op uit de wil-
dernis als rookzuilen, doorgeurd
van mirre en geurige hars,[h] ja,
van allerlei reukpoeder van een
handelaar?"[i]

7 „Zie! Het is zijn rustbed, dat
wat Sa̱lomo toebehoort. Zestig
sterke mannen zijn eromheen,
uit de sterke mannen van I̱sraël,[j]
8 allen in het bezit van
een zwaard, onderwezen in oor-
logvoering, ieder met zijn zwaard
aan zijn dij vanwege de angst in
de nachten."[k]

9 „Het is de draagstoel die ko-
ning Sa̱lomo zich heeft gemaakt
van de bomen van de Li̱banon.[l]
10 De zuilen ervan heeft hij ge-
maakt van zilver, zijn steunsels
van goud. De zitting ervan is van
roodpurpergeverfde wol, het in-
terieur ervan liefdevol ingelegd
door de dochters van Jeru̱zalem."

11 „Gaat uit en kijkt, o GIJ doch-
ters van Si̱on, naar koning Sa̱lomo
met de krans[m] die zijn moeder[n]
voor hem gevlochten heeft op de
dag van zijn huwelijk en op de dag
van de verheuging van zijn hart."[a]

4 „Zie! Gij zijt schoon,[b] o mijn
metgezellin. Zie! Gij zijt
schoon. Uw ogen zijn [als die der]
duiven,[c] achter uw sluier.[d] Uw
haar is als een kudde geiten[e] die
uit het bergland van Gi̱lead[f] naar
beneden zijn komen springen.
2 Uw tanden zijn als een kudde
pasgeschoren [ooien][g] die van de
wassing zijn opgekomen, die alle
tweelingen voortbrengen, terwijl
geen ervan haar jongen heeft ver-
loren. **3** Uw lippen zijn net als
een scharlaken draad, en uw spre-
ken is innemend.[h] Als een gra-
naatappelschijfje zijn uw slapen
achter uw sluier.[i] **4** Uw hals[j] is
als de toren[k] van Da̱vid, gebouwd
in lagen van steen, waaraan duiz-
end schilden zijn gehangen, al
de ronde schilden[l] van de sterke
mannen. **5** Uw twee borsten[m]
zijn als twee jongen, de tweeling
van een vrouwtjesgazelle, die wei-
den tussen de lelies."[n]

6 „Totdat de dag ademt[o] en de
schaduwen zijn gevloden, zal ik
naar de berg van mirre en naar de
heuvel van geurige hars gaan."[p]

7 „Gij zijt in alle opzichten
schoon,[q] o mijn metgezellin, en
er is geen enkel gebrek aan u.[r]
8 Dat gij met mij van de Li̱ba-
non, o bruid,[s] dat gij met mij van
de Li̱banon[t] moogt komen. Dat gij
moogt afdalen van de top van de
Anti Li̱banon, van de top van de
Se̱nir,[u] ja, de He̱rmon,[v] van de ho-
len der leeuwen, van de bergen
der luipaarden. **9** Gij hebt mijn
hart doen kloppen, o mijn zuster,[w]
[mijn] bruid,[x] gij hebt mijn hart
doen kloppen door een van uw
ogen,[y] door één hanger van uw
halsketting. **10** Hoe schoon zijn
uw liefkozingen,[z] o mijn zuster,
[mijn] bruid! Hoeveel beter zijn
uw liefkozingen dan wijn, en de
geur van uw oliën dan allerlei par-
fums![a] **11** Van raathoning blij-
ven uw lippen druipen,[b] o [mijn]
bruid. Honing[c] en melk zijn onder
uw tong, en de geur van uw kleren
is als de geur[d] van de Li̱banon.

HFDST. 3

a 1Sa 18:20 Hgl 1:7
b 2Kr 9:30
c Ne 8:16 Klg 4:18
d Ps 130:6 Hgl 5:7
e 1Kon 22:16
f Hgl 2:7
g Hgl 8:4
h Jer 2:2
i Ex 30:23 Ex 30:34
j 1Kon 9:22
k Ne 4:22 Pr 5:12
l 1Kon 5:9
m Sp 4:9
n 2Sa 12:24 Sp 4:3

2e kolom

a Jes 62:5

HFDST. 4

b Ps 45:11
c Hgl 1:15
d Ge 24:65
e Hgl 6:5
f Nu 32:1 De 3:12
g Hgl 6:6
h Ps 37:30 Ps 45:2
i Hgl 6:7
j Hgl 1:10
k Ne 3:25 Hgl 7:4
l 2Sa 8:7 2Kon 11:10 Ez 27:11
m Hgl 7:3
n Hgl 2:16
o Hgl 2:17
p Pr 2:5
q Hgl 4:1
r 2Kor 11:2 Ef 1:4 2Pe 3:14
s Jo 3:29 Opb 21:9
t De 3:25
u De 3:9
v Ps 133:3
w Hgl 5:1
x Ps 45:14 Opb 19:7
y Sp 5:19
z Hgl 1:2 Hgl 7:12
a Es 2:12 Hgl 1:3 Hgl 1:12
b Sp 16:24
c Sp 24:13 Hgl 5:1
d Ps 45:8

12 Een gegrendelde tuin is mijn
zuster,[a] [mijn] bruid, een gegren-
delde tuin, een verzegelde bron.
13 Uw huid is een paradijs van
granaatappels, met de meest uit-
gelezen vruchten,[b] hennaplanten
met nardusplanten;[c] **14** nardus[d]
en saffraan,[e] [specerij]riet[f] en ka-
neel,[g] met allerlei bomen van geu-
rige hars, mirre en aloë,[h] met al
de fijnste parfums;[i] **15** [en] een
bron der tuinen, een put met
fris water,[j] en druppelende stro-
men van de Libanon.[k] **16** Ont-
waak, o noordenwind, en kom bin-
nen, o zuidenwind.[l] Adem op mijn
tuin.[m] Laat zijn parfums drupple-
len."

„Laat mijn beminde in zijn tuin
komen en de meest uitgelezen
vruchten ervan eten."

5 „Ik ben in mijn tuin geko-
men,[n] o mijn zuster,[o] [mijn]
bruid.[p] Ik heb mijn mirre[q] met
mijn specerij geplukt. Ik heb mijn
honingraat met mijn honing
gegeten;[r] ik heb mijn wijn met mijn
melk gedronken."

„Eet, o metgezellen! Drinkt
en wordt dronken van liefkozin-
gen!"[s]

2 „Ik slaap, maar mijn hart is
wakker.[t] Daar is het geluid van
mijn beminde die klopt!"[u]

„Doe mij open,[v] o mijn zuster,
mijn metgezellin, mijn duif, mijn
onberispelijke![w] Want mijn hoofd
is vol van dauw, mijn haarlokken
van de druppels van de nacht."[x]

3 „'Ik heb mijn lange gewaad
uitgetrokken. Hoe kan ik het weer
aandoen? Ik heb mijn voeten ge-
wassen. Hoe kan ik ze vuilma-
ken?' **4** Mijn beminde zelf trok
zijn hand terug uit het gat [van
de deur], en mijn inwendige de-
len[y] zelf werden onstuimig in mij.
5 Ik stond op, ja ik, om mijn be-
minde open te doen, en mijn eigen
handen dropen van mirre en mijn
vingers van vloeibare mirre, op de
holten van het slot. **6** Ik deed
open, ja ik, voor mijn beminde,
maar mijn beminde zelf had zich
afgewend, hij was verder gegaan.
Mijn ziel zelf was uit [mij] gegaan
toen hij sprak. Ik zocht hem, maar
ik vond hem niet.[a] Ik riep hem,
maar hij antwoordde mij niet.
7 De wachters[b] die in de stad de
ronde deden, troffen mij aan. Zij
sloegen mij, zij verwondden mij.
De wachters van de muren[c] licht-
ten mijn wijde omslagdoek van
mij af.

8 Ik heb U onder een eed ge-
steld,[d] o dochters van Jeruzalem,[e]
dat GIJ, indien GIJ mijn beminde[f]
vindt, hem dient te vertellen dat
ik ziek ben van liefde."[g]

9 „In welk opzicht is uw be-
minde meer dan enige andere be-
minde,[h] o gij schoonste onder de
vrouwen?[i] In welk opzicht is uw
beminde meer dan enige andere
beminde, dat gij ons onder zo'n
eed hebt gesteld?"[j]

10 „Mijn beminde is verblin-
dend en blozend, de meest in het
oog vallende onder tienduizend.[k]
11 Zijn hoofd is goud, gelouterd
goud. Zijn haarlokken zijn dadel-
trossen. Zijn zwarte [haar] is als
de raaf. **12** Zijn ogen zijn als dui-
ven bij de waterkanalen, die zich
baden in melk, zittend binnen de
randen. **13** Zijn wangen zijn als
een tuinbed met specerijen,[l] to-
rens van geurige kruiden. Zijn
lippen zijn lelies, druipend van
vloeibare mirre.[m] **14** Zijn han-
den zijn gouden cilinders, gevuld
met chrysoliet. Zijn onderlijf is
een ivoren plaat bedekt met saffie-
ren. **15** Zijn benen zijn marme-
ren zuilen, rustend op voetstuk-
ken met inzinking van gelouterd
goud. Zijn uiterlijke verschijning
is als de Libanon, uitgelezen als
de ceders.[n] **16** Zijn gehemelte is
louter zoetheid, en alles aan hem
is in alle opzichten begeerlijk.[o] Dit
is mijn beminde, en dit is mijn
metgezel, o dochters van Jeruzalem."

6 „Waarheen is uw beminde ge-
gaan, o schoonste onder de
vrouwen?[p] Waarheen heeft uw
beminde zich gewend, dat wij hem
met u kunnen zoeken?"

HFDST. 4

a Hgl 6:2
b Hgl 7:13
c Hgl 1:12
d Jo 12:3
e Hgl 2:1
f Ex 30:23
Jes 43:24
g Sp 7:17
Opb 18:13
h Nu 24:6
Ps 45:8
i Ex 30:34
Ez 27:22
2Kor 2:14
j Ge 26:19
k Jer 18:14
l Pr 1:6
m Hgl 5:1

HFDST. 5

n Hgl 4:16
Hgl 6:2
o Hgl 4:9
1Ti 5:2
p Hgl 4:8
Jo 3:29
Opb 21:9
q Hgl 4:14
r De 26:9
Hgl 4:11
Jes 7:15
s Hgl 1:2
Hgl 1:4
t Hgl 3:1
u Opb 3:20
v Lu 12:36
w 2Kor 7:1
2Kor 11:2
Ef 5:27
2Pe 3:14
Opb 14:4
x Lu 2:8
y Ge 43:30
1Kon 3:26

2e kolom

a Hgl 3:1
b Hgl 3:3
c Jes 62:6
d De 6:13
De 10:20
e Hgl 3:10
f Ps 45:2
g Hgl 2:5
h Ps 45:7
i Hgl 6:1
j Hgl 5:8
k Lu 2:52
l Hgl 6:2
m Hgl 1:13
n Ps 92:12
o Ps 45:2
Hgl 2:3

HFDST. 6

p Ps 45:11
Hgl 1:8
Hgl 5:9
Opb 19:8

2 „Mijn eigen beminde is afgedaald naar zijn tuin,[a] naar de tuinbedden met specerijplanten,[b] om te weiden[c] tussen de tuinen, en om lelies te plukken. **3** Ik ben van mijn beminde, en mijn beminde is van mij.[d] Hij weidt[e] tussen de lelies."

4 „Gij zijt schoon, o mijn metgezellin,[f] als de Aangename Stad,[g] lieflijk als Jeruzalem,[h] geducht als troepen[i] geschaard rondom banieren.[j] **5** Wend uw ogen[k] van mij af, want juist die hebben mij in verwarring gebracht. Uw haar is als een kudde geiten die uit Gilead naar beneden zijn komen springen.[l] **6** Uw tanden zijn als een kudde ooien die van de wassing zijn opgekomen, die alle tweelingen voortbrengen, terwijl geen ervan haar jongen heeft verloren.[m] **7** Als een granaatappelschijfje zijn uw slapen achter uw sluier.[n] **8** Er mogen zestig koninginnen zijn en tachtig bijvrouwen en meisjes zonder tal.[o] **9** Eén is er die mijn duif is,[p] mijn onberispelijke.[q] Eén is er die haar moeder toebehoort. Zij is de zuivere van degene die haar baarde. De dochters hebben haar gezien, en zij prezen haar vervolgens gelukkig; koninginnen en bijvrouwen, en zij roemden haar voorts:[r] **10** 'Wie is deze vrouw[s] die neerblikt als de dageraad,[t] schoon als de volle maan,[u] zuiver als de gloeiende zon,[v] geducht als troepen geschaard rondom banieren?' "[w]

11 „Naar de tuin[x] van de notenbomen was ik afgedaald, om de knoppen in het stroomdal[y] te zien, om te zien of de wijnstok was uitgesproten, of de granaatappelbomen tot bloei waren gekomen.[z] **12** Voordat ik het wist, had mijn eigen ziel mij op de wagens van mijn gewillige volk geplaatst."

13 „Kom terug, kom terug, o Sulammitische! Kom terug, kom terug, opdat wij u mogen aanschouwen!"[a]

„Wat aanschouwt gijlieden in de Sulammitische?"[b]

HFDST. 6

a Hgl 5:1
b Hgl 5:13
c Hgl 1:7
Hgl 2:16
d Hgl 7:10
2Kor 11:2
e Jes 40:11
Jo 10:14
Heb 13:20
f Hgl 1:9
g 1Kon 14:17
h Ps 48:2
Opb 21:10
i Hgl 6:10
j Ps 20:5
k Hgl 1:15
Hgl 4:9
Hgl 7:4
l Hgl 4:1
m Hgl 4:2
n Hgl 4:3
o 1Kon 11:1
p Hgl 2:14
q Hgl 5:2
r Ps 45:9
Jes 49:23
s Hgl 8:5
Opb 21:10
t 2Sa 23:4
Jes 58:8
u Jes 24:23
v Mt 13:43
w Hgl 6:4
x Pr 2:5
Hgl 6:2
y De 8:7
z Hgl 7:12
a Hgl 1:10
b Hgl 1:6
Opb 19:7

2e kolom

HFDST. 7

a Jes 52:7
Ro 10:15
b Ps 110:3
c Ps 45:13
d Sp 9:2
Hgl 8:2
e Hgl 2:2
f Hgl 4:5
g Hgl 1:10
Hgl 4:4
h Hgl 4:1
i Nu 21:25
Joz 21:39
j Jes 35:2
k Hgl 6:5
l Es 8:15
Hgl 3:10
m Hgl 1:4
n Hgl 4:7
o Ps 92:12
p Hgl 7:3
Hgl 8:10
q Mt 5:28
1Ti 5:2
r Ps 104:15
s Sp 23:31
t Hgl 2:16
Hgl 6:3
u Hgl 2:14
v Hgl 8:1
w Hgl 1:14
Hgl 4:13
x Hgl 6:11
y Hgl 2:13

„Iets als de dans van twee kampen!"

7 „Hoe schoon zijn uw schreden in [uw] sandalen geworden,[a] o gewillige[b] dochter! De welvingen van uw heupen zijn als sieraden,[c] het werk van kunstenaarshanden. **2** Uw navelrol is een ronde schaal. Laat de gemengde wijn[d] [daarin] niet ontbreken. Uw buik is een tarwehoop, omgeven met lelies.[e] **3** Uw twee borsten zijn als twee jongen, de tweeling van een vrouwtjesgazelle.[f] **4** Uw hals[g] is als een ivoren toren. Uw ogen[h] zijn als de vijvers in Hesbon,[i] bij de poort van Bath-Rabbim. Uw neus is als de Libanontoren, die uitziet op Damaskus. **5** Uw hoofd op u is als de Karmel,[j] en het los naar beneden vallende haar[k] van uw hoofd is als roodpurpergeverfde wol.[l] De koning is geboeid door de golven.[m] **6** Hoe schoon zijt gij, en hoe aangenaam zijt gij, o geliefd meisje, onder heerlijke verrukkingen![n] **7** Die gestalte van u gelijkt waarlijk een palmboom,[o] en uw borsten[p] dadeltrossen. **8** Ik heb gezegd: 'Ik zal in de palmboom klimmen, opdat ik zijn dadelristen kan grijpen.'[q] En mogen uw borsten toch worden als trossen van de wijnstok, en de geur van uw neus als appels, **9** en uw gehemelte als de beste wijn[r] die vlot naar binnen glijdt[s] voor mijn beminde, zachtjes vloeiend over de lippen van slapenden."

10 „Ik ben van mijn beminde,[t] en naar mij gaat zijn sterke begeerte uit.[u] **11** Kom toch, o mijn beminde, laten wij uitgaan naar het veld;[v] laten wij toch overnachten tussen de hennaplanten.[w] **12** Laten wij toch vroeg opstaan en naar de wijngaarden gaan, opdat wij kunnen zien of de wijnstok is uitgesproten,[x] de bloesem is opengesprongen,[y] de granaatappelbomen in bloei zijn geraakt.[z] Daar zal ik u mijn liefkozingen geven.[a] **13** Ja, de al-

z De 8:8; Hgl 6:11; a Hgl 1:4; Hgl 4:10.

ruinen[a] hebben [hun] geur gegeven, en bij onze ingangen zijn alle soorten van de meest uitgelezen vruchten.[b] Zowel de nieuwe als de oude, o mijn beminde, heb ik voor u opgespaard.

8 O dat gij als een broer van mij waart,[c] zuigende de borsten van mijn moeder![d] Trof ik u buiten aan, ik zou u kussen.[e] Men zou mij zelfs niet eens verachten. **2** Ik zou u leiden, ik zou u brengen in het huis van mijn moeder,[f] die mij placht te onderwijzen. Ik zou u gekruide wijn te drinken geven,[g] het verse sap van granaatappels. **3** Zijn linkerhand zou onder mijn hoofd zijn; en zijn rechterhand — die zou mij omhelzen.[h]

4 Ik heb U onder een eed gesteld, o dochters van Jeruzalem, dat GIJ niet tracht liefde [in mij] op te wekken of wakker te roepen totdat ze zich [daartoe] geneigd voelt."[i]

5 „Wie is de vrouw[j] die daar opkomt uit de wildernis,[k] leunend op haar beminde?"[l]

„Onder de appelboom heb ik u gewekt. Daar was uw moeder in barensweeën van u. Daar onderging zij die u baarde, weeën.[m]

6 Plaats mij als een zegel op uw hart,[n] als een zegel op uw arm; want liefde is even sterk als de dood,[o] het staan op exclusieve toewijding[p] is even onverzettelijk als Sjeool. Haar gloed is de gloed van een vuur, de vlam van Jah.[q]

HFDST. 7

a Ge 30:14
b Hgl 4:16

HFDST. 8

c Hgl 1:6
d Ga 4:26
e Ps 2:12
Hgl 1:2
f Hgl 3:4
g Sp 9:2
Hgl 5:1
h Hgl 2:6
i Hgl 2:7
Hgl 3:5
j Hgl 6:13
Hgl 7:10
k Ps 45:10
l Hgl 7:11
m Ge 3:16
n Hag 2:23
o Jo 15:13
Ro 16:4
Ef 5:25
Opb 12:11
p Ex 20:5
Joz 24:19
q Ps 89:8
Ps 118:17
Jes 12:2
1Jo 4:8

2e kolom

a 1Kor 13:8
1Kor 13:13
b Ro 8:39
c Hgl 1:6
d 2Kor 7:1
Ga 5:23
1Pe 3:2
e Sp 7:11
Ho 2:7
1Kor 7:9
f 1Kor 7:34
Kol 3:5
1Pe 2:12
g Pr 2:4
Hgl 7:12
h Lu 20:9
i Hgl 1:6
Hgl 6:11
j Hgl 2:14
k Hgl 2:17

7 Zelfs vele wateren kunnen de liefde niet uitblussen,[a] ook rivieren kunnen haar niet wegspoelen.[b] Indien een man alle waardevolle dingen van zijn huis voor liefde zou geven, zouden personen ze beslist verachten."

8 „Wij hebben een kleine zuster[c] die geen borsten heeft. Wat zullen wij voor onze zuster doen op de dag dat zij zal worden gevraagd?"

9 „Indien zij een muur is,[d] zullen wij zilveren kantelen op haar bouwen; maar indien zij een deur is,[e] zullen wij haar afsluiten met een cederen plank."

10 „Ik ben een muur, en mijn borsten zijn als torens.[f] In dit geval ben ik in zijn ogen geworden als zij die vrede vindt.

11 Er was een wijngaard[g] die Salomo eens in Baäl-Hamon had. Hij gaf de wijngaard aan de bewakers over.[h] Ieder placht voor de vrucht ervan duizend zilverstukken op te brengen.

12 Mijn wijngaard, die aan mij behoort, staat tot mijn beschikking. De duizend behoren aan u, o Salomo, en tweehonderd aan hen die zijn vrucht bewaken."

13 „O gij die in de tuinen woont,[i] de metgezellen schenken aandacht aan uw stem. Laat mij die horen."[j]

14 „Snel weg, mijn beminde, en maak u als een gazelle of als een hertenjong op de bergen met specerijen."[k]

JESAJA

1 Het visioen[a] van Jesaja,[b] de zoon van Amoz, dat hij geschouwd heeft betreffende Juda en Jeruzalem in de dagen van Uzzia,[c] Jotham,[d] Achaz[e] [en] Hizkia,[f] koningen van Juda:[g]

2 Hoort,[h] o hemelen, en leen het oor, o aarde, want Jehovah zelf heeft gesproken: „Zonen heb ik grootgebracht en opgevoed,[i] maar zij, zij zijn tegen mij in opstand gekomen.[a] **3** Een stier kent heel goed zijn koper, en de ezel de krib van zijn eigenaar; Israël van zijn kant heeft niet gekend,[b] mijn eigen volk heeft zich niet verstandig gedragen."[c]

HFDST. 1

a Nu 12:6
Job 33:15
Am 3:7
b 2Kr 32:32
c 2Kr 26:22
Jes 6:1
d 2Kr 27:1
e 2Kr 28:1
f 2Kon 19:2
2Kr 29:1
2Kr 32:20
g Mt 1:9
h Ps 50:4

i De 1:31; Ez 16:13; **2e kolom** a De 4:25; Jes 30:9; Ez 20:8; b Ho 4:6; c De 32:28; Ps 32:9; Ro 1:28.

4 Wee de zondige natie,[a] het
volk zwaarbeladen met dwaling,
een zaad van boosdoeners,[b] ver-
derfelijke zonen![c] Zij hebben Je-
hovah verlaten,[d] zij hebben de
Heilige Israëls met minachting be-
jegend,[e] zij hebben zich achter-
waarts gekeerd.[f] **5** Waar elders
wilt GIJ nog meer geslagen wor-
den,[g] daar GIJ er verdere opstan-
digheid aan toevoegt?[h] Het gehe-
le hoofd is in een zieke toestand,
en het gehele hart is krachte-
loos.[i] **6** Van de voetzool zelfs
tot het hoofd is er geen gave
plek aan.[j] Wonden en builen en
verse striemen — ze zijn niet
uitgedrukt of verbonden, noch is
er een verzachten met olie ge-
weest.[k] **7** Uw land is een woes-
tenij,[l] UW steden zijn met vuur
verbrand;[m] UW grond — vlak voor
UW ogen wordt die door vreem-
den[n] verteerd,[o] en de woestenij
is als een omkering door vreem-
den.[p] **8** En de dochter van Sion[q]
is overgebleven als een hut in
een wijngaard, als een uitkijkhut
in een komkommerveld, als een
ingesloten stad.[r] **9** Indien niet
Jehovah der legerscharen zelf ons
slechts weinige overlevenden had
overgelaten,[s] zouden wij net als
Sodom zijn geworden, wij zouden
aan Gomorra zelf gelijk zijn ge-
weest.[t]

10 Hoort het woord van Jeho-
vah,[u] GIJ dictators[v] van Sodom.[w]
Leent het oor aan de wet van
onze God, GIJ volk van Gomorra.
11 „Wat baat mij de veelheid van
UW slachtoffers?", zegt Jehovah.
„Ik heb genoeg gehad van vol-
ledige brandoffers[x] van rammen[y]
en het vet van weldoorvoede die-
ren;[z] en in het bloed[a] van jonge
stieren en mannetjeslammeren en
bokken[b] heb ik geen behagen ge-
schept.[c] **12** Wanneer GIJ steeds
maar weer komt om mijn aange-
zicht te zien,[d] wie heeft dit van UW
hand geëist, om mijn voorhoven te
vertreden?[e] **13** Houdt ermee op
nog langer graanoffers te brengen
die geen enkele waarde hebben.[f]
Reukwerk — het is mij iets ver-
foeilijks.[a] Nieuwe maan[b] en sab-
bat,[c] het bijeenroepen van een
samenkomst[d] — ik kan [het ge-
bruik van] magische kracht[e] te
zamen met de plechtige verga-
dering niet verdragen. **14** Uw
nieuwe manen en UW feesttijden
heeft mijn ziel gehaat.[f] Ze zijn
mij tot een last geworden;[g] ik
ben het moe geworden [ze] te
dragen.[h] **15** En wanneer GIJ UW
handpalmen uitbreidt,[i] verberg ik
mijn ogen voor U.[j] Ook al zendt
GIJ veel gebeden op,[k] ik luister
niet;[l] met bloedvergieten zijn UW
eigen handen vervuld geworden.[m]
16 Wast U,[n] reinigt U,[o] doet de
slechtheid van UW handelingen
van voor mijn ogen weg,[p] houdt op
kwaad te doen.[q] **17** Leert goed
te doen,[r] zoekt gerechtigheid,[s]
wijst de verdrukker terecht,[t] ver-
schaft de vaderloze jongen recht,[u]
bepleit de zaak van de weduwe."[v]

18 „Komt nu, en laten wij de za-
ken rechtzetten tussen ons", zegt
Jehovah.[w] „Al zouden UW zon-
den als scharlaken blijken te zijn,
ze zullen zo wit worden gemaakt
als sneeuw;[x] al zouden ze rood
zijn als karmozijnen stof, ze zul-
len zelfs als wol worden. **19** In-
dien GIJ U gewillig betoont en wer-
kelijk luistert, zult GIJ het goede
van het land eten.[y] **20** Maar in-
dien GIJ weigert[z] en inderdaad
weerspannig zijt, zult GIJ door het
zwaard verteerd worden; want Je-
hovah's eigen mond heeft [het]
gesproken."[a]

21 O hoe is de getrouwe stad[b]
tot een prostituee geworden![c]
Ze was vol gerechtigheid;[d] lou-
ter rechtvaardigheid overnacht-

HFDST. 1

a Da 9:11
Han 7:51
b Nu 32:14
Re 2:19
c Mi 7:2
d De 31:16
Heb 3:10
e De 32:19
Jer 7:19
Jer 50:29
1Kor 10:22
f Ps 58:3
Jer 2:5
Jer 15:6
Ro 8:7
g Jer 2:30
Jer 5:3
h Jer 9:3
i Ne 9:34
Da 9:8
j Ps 38:3
k Lu 10:34
l De 28:63
Jer 44:2
m Jes 34:9
Jer 2:15
n 2Kon 10:32
o De 28:33
p 2Kon 18:11
Klg 5:2
q Jes 8:18
Za 9:9
r 2Kon 18:14
Jes 5:2
Jes 8:8
Jer 4:17
Lu 19:43
s 2Kon 25:11
Klg 3:22
Ro 9:27
t Ge 19:24
De 29:23
Am 4:11
Ro 9:29
u Am 3:1
v Jes 3:6
w Ge 13:13
De 32:32
Jes 3:9
Klg 4:6
Ju 7
x Ho 6:6
y Ex 29:38
Nu 29:39
Mi 6:7
z Le 3:16
a Le 4:18
Le 17:11
b Le 16:5
c 1Sa 15:22
Ps 40:6
Ps 51:16
Sp 15:8
Mt 9:13
d Ex 23:17
De 16:16
e Pr 5:1
Mal 1:8
f Mal 2:12
Lu 11:42

2e kolom

a Sp 15:9
Sp 21:27
Ez 8:11
b Nu 28:11
c Ex 31:13
d Le 23:2
Ps 81:3
e Le 19:26
1Sa 15:23
f Am 5:21
Am 8:5
g Jes 43:24
h Mal 2:17; i 1Kon 8:22; Ezr 9:5; j Sp 15:29; k Mt 6:7; l Sp 28:9; Jes 59:2; Klg 3:44; Mi 3:4; m Jes 59:3; Jer 7:9; Mi 3:2; n Ps 26:6; Jer 4:14; Han 22:16; Opb 7:14; o 1Kor 5:8; 2Kor 7:1; p Jes 55:7; Ez 18:30; 1Pe 2:1; q Ps 34:14; 1Pe 3:11; r Am 5:15; Mi 6:8; s Ps 82:3; Ps 112:5; t Sp 31:9; u Jer 22:3; v De 10:18; w Jer 2:5; Ho 14:1; Mi 6:2; Jak 4:8; x Ps 51:7; Jes 44:22; Klg 4:7; Mi 7:19; y De 28:2; Joë 2:26; z 1Sa 12:25; Sp 29:1; Da 9:5; Ho 13:16; a Le 26:33; De 28:15; De 30:19; 1Sa 15:29; 2Pe 3:9; b Ps 48:2; Za 8:3; c Jer 2:20; Jer 3:6; Ez 16:22; d 2Sa 8:15; 1Kon 3:28.

te altijd in haar,[a] maar nu moordenaars.[b] **22** Ja, uw zilver is tot schuimslakken geworden.[c] Uw tarwebier is versneden met water.[d] **23** Uw vorsten zijn onhandelbaar en deelgenoten met dieven.[e] Ieder van hen heeft steekpenningen lief[f] en jaagt geschenken na.[g] Een vaderloze jongen verschaffen zij geen recht, en zelfs het rechtsgeding van een weduwe vindt geen toegang bij hen.[h]

24 Daarom is de uitspraak van de [ware] Heer, Jehovah der legerscharen, de Machtige van Israël:[i] „Aha! Ik zal mij ontlasten van mijn tegenstanders, en ik wil mij wreken[j] op mijn vijanden.[k] **25** En ik wil mijn hand doen terugkeren op u, en ik zal uw schuimslakken door smelting uitzuiveren als met loog, en ik wil al uw afvalproducten verwijderen.[l] **26** En ik wil weer rechters voor u terugbrengen zoals eerst, en raadslieden voor u zoals in het begin.[m] Hierna zult gij worden genoemd: Stad der Rechtvaardigheid, Getrouwe Stad.[n] **27** Sion zal door gerechtigheid verlost worden,[o] en wie van haar terugkeren, door rechtvaardigheid.[p] **28** En de ineenstorting van opstandigen en die van zondaars zal tegelijkertijd zijn,[q] en zij die Jehovah verlaten, zullen aan hun eind komen.[r] **29** Want zij zullen beschaamd worden over de machtige bomen die GIJ hebt begeerd,[s] en GIJ zult schaamrood worden wegens de tuinen die GIJ hebt verkozen.[t] **30** Want GIJ zult worden als een grote boom waarvan het loof verwelkt,[u] en als een tuin die geen water heeft. **31** En de krachtige man zal stellig tot vlasafval worden,[v] en het product van zijn activiteit tot een vonk; en beide zullen stellig tegelijkertijd in vlammen opgaan, zonder dat er iemand blust."[w]

2 Datgene wat Jesaja, de zoon van Amoz, geschouwd heeft betreffende Juda en Jeruzalem:[x] **2** En het moet geschieden in het laatst der dagen[a] [dat] de berg van het huis[b] van Jehovah stevig bevestigd zal worden boven de top der bergen,[c] en hij zal stellig verheven worden boven de heuvels;[d] en daarheen moeten alle natiën stromen.[e] **3** En vele volken zullen stellig heengaan en zeggen: „Komt,[f] en laten wij opgaan naar de berg van Jehovah, naar het huis van de God van Jakob; en hij zal ons onderrichten omtrent zijn wegen, en wij willen zijn paden bewandelen."[g] Want uit Sion zal [de] wet uitgaan, en het woord van Jehovah uit Jeruzalem.[h] **4** En hij zal stellig rechtspreken onder de natiën[i] en de zaken rechtzetten[j] met betrekking tot vele volken.[k] En zij zullen hun zwaarden tot ploegscharen moeten smeden en hun speren tot snoeimessen.[l] Natie zal tegen natie geen zwaard opheffen, ook zullen zij de oorlog niet meer leren.[m]

5 O huis van Jakob, komt en laten wij in het licht van Jehovah wandelen.[n]

6 Want gij hebt uw volk, het huis van Jakob, verstoten.[o] Want zij zijn vol geworden van wat uit het Oosten is,[p] en zij zijn magiebeoefenaars[q] gelijk de Filistijnen, en het wemelt bij hen van de kinderen van buitenlanders.[r] **7** En hun land is gevuld met zilver en goud, en er is geen einde aan hun schatten.[s] En hun land is gevuld met paarden, en er is geen einde aan hun wagens.[t] **8** En hun land is gevuld met goden die niets waard zijn.[u] Voor het werk van hun handen buigen zij zich neer, voor datgene wat

HFDST. 1

a 2Kr 19:9; 2Kr 19:10
b Mi 3:3; Lu 13:34; Han 7:52
c Klg 4:1; Ez 22:18
d Ho 4:18
e Jes 3:14; Mi 3:9
f Ex 23:8; Sp 17:23
g Sp 21:14; Pr 7:7
h Ex 22:22; Jer 5:28; Mal 3:5; Lu 18:3
i Jes 60:16
j Ez 25:14; Ho 8:3; Ro 12:19
k De 32:43; Jes 59:18; Ez 5:13
l Jer 6:29; Jer 9:7; Mal 3:3
m Nu 12:3; 1Sa 12:3; Jes 32:1; Ez 34:23
n Jes 62:1; Za 8:8
o De 24:18; Jer 31:11
p 1Kor 1:30; 2Kor 5:21
q Ps 1:6; Ps 37:38; Ps 104:35; Sp 29:1; Ez 20:38; 2Pe 3:7
r 1Sa 12:25; 1Kon 9:6; 2Th 1:9
s Jer 2:20; Jer 3:6; Ez 6:13; Ho 4:13; Ro 6:21
t Jes 65:3; Jes 66:17
u Jer 17:6; Ez 17:9; Mt 21:19
v Ez 32:21
w Ps 73:27; Jes 34:10; Ez 20:47; Mal 4:1

HFDST. 2

x Jes 1:1; Mi 1:1; Hab 1:1

2e kolom

a Jer 23:20; Jer 30:24; Ez 38:16; Da 12:9; Han 2:17; 2Ti 3:1; Opb 12:12
b Han 10:35; 1Pe 2:5
c Da 2:35; Za 8:3; Heb 12:22; Opb 21:10
d Mi 4:1
e Ps 2:8; Ps 72:8; Ps 86:9; Hag 2:7; Mal 3:12; Opb 11:15; f Jer 31:6; Za 8:23; Opb 22:17; g Ps 25:8; Jes 54:13; Mi 4:2; Jo 7:16; Han 10:33; 1Th 4:9; h Ps 110:2; Jes 51:4; Ro 10:18; Opb 21:24; i 1Sa 2:10; Ps 82:8; Ps 96:13; Ps 110:6; Han 17:31; j Sp 11:5; Mt 3:3; Lu 3:5; Jo 1:23; 2Ti 3:16; Heb 9:10; k Jes 1:18; Ef 2:1; Kol 2:13; l Ps 46:9; Ho 2:18; Za 9:10; m Ps 72:7; Jes 60:18; Mi 4:3; Mt 5:44; Mt 26:52; n Ps 89:15; Jes 60:19; 1Jo 1:7; Opb 21:23; o De 31:17; 2Kr 24:20; p Opb 17:5; q Le 19:31; De 18:10; Ps 106:35; r Ezr 9:2; Ne 13:24; s 1Kon 10:21; t De 17:16; 1Kon 4:26; u 2Kr 28:2; 2Kr 33:7; Jer 2:28.

hun vingers hebben gemaakt.[a]
9 En de aardse mens buigt zich
neer, en de man verlaagt zich, en
gij kunt hun onmogelijk vergiffe-
nis schenken.[b]
10 Ga de rots binnen en ver-
berg u in het stof wegens de
angstwekkendheid van Jehovah,
en voor zijn luisterrijke superio-
riteit.[c] **11** De hoogmoedige ogen
van de aardse mens moeten neer-
geslagen worden, en de hovaardig-
heid der mannen moet neergebo-
gen worden;[d] en Jehovah alleen
moet hoog verheven worden op
die dag.[e] **12** Want het is de dag
die Jehovah der legerscharen toe-
behoort.[f] Die [dag] is over al wie
zichzelf verhoogt en hovaardig is
en over al wie verheven of laag is;[g]
13 en over alle ceders van Lj-
banon[h] die hoog oprijzen en ver-
heven zijn en over alle statige bo-
men van Bąsan;[i] **14** en over alle
hoog oprijzende bergen en over
alle verheven heuvels;[j] **15** en
over elke hoge toren en over elke
versterkte muur;[k] **16** en over
alle schepen van Tąrsis[l] en over
alle begeerlijke boten. **17** En de
hoogmoed van de aardse mens
moet neergebogen worden, en de
hovaardigheid der mannen moet
omlaaggehaald worden;[m] en Jeho-
vah alleen moet hoog verheven
worden op die dag.[n]
18 En de goden zelf die niets
waard zijn, zullen volkomen ver-
dwijnen.[o] **19** En men zal in de
grotten der rotsen en in de ho-
len van het stof gaan wegens de
angstwekkendheid van Jehovah
en voor zijn luisterrijke superio-
riteit,[p] wanneer hij opstaat om de
aarde te doen beven.[q] **20** Op die
dag zal de aardse mens zijn goden
van zilver, die waardeloos zijn,
en zijn goden van goud, die niets
waard zijn, die men voor hem had
gemaakt om zich daarvoor neer
te buigen, voor de spitsmuizen
en voor de vleermuizen werpen,[r]
21 om in de holen in de rotsen en
in de kloven van de steile rotsen te
gaan, wegens de angstwekkend-

HFDST. 2

a De 4:28 Ps 115:4 Ho 13:2 Opb 9:20
b Ex 20:7 Joz 24:19 Jer 18:23 Mr 3:29
c Ex 20:18 1Kr 29:11 Ps 119:120
d Jer 50:32 Mal 4:1 Lu 18:14 Jak 4:6 1Pe 5:5
e Jes 24:23 Mi 4:7 Ze 2:11
f Jes 13:6 Jer 46:10 Ez 13:5 Am 5:18 1Th 5:2
g Jes 66:16 Jer 25:31
h Jes 10:33 Ez 31:3 Za 11:2
i Am 4:1
j Ps 110:5
k Ze 1:16
l 1Kon 10:22 Ez 27:25
m Jes 13:11 Jer 48:29 Ez 28:5
n Jes 2:11
o Jes 27:9 Ez 36:25 Ez 37:23 Ho 14:8 Za 13:2
p Ps 76:7 Jes 2:10 Lu 23:30 2Th 1:9 Opb 6:15
q Ps 7:6 Mi 1:3 Heb 12:26 2Pe 3:10 Opb 16:18
r Jes 2:8 Jes 30:22 Jes 31:7

2e kolom

a 1Kr 29:11 Ps 96:6 Ps 119:120
b Ge 2:7 Job 27:3
c Job 7:17 Ps 8:4

HFDST. 3

d Jes 37:20 Jes 44:6 Jer 10:10
e 2Kon 23:27 2Kr 36:19
f Le 26:26 De 28:51 Jer 37:21 Ez 4:16
g Ez 13:9
h 2Kon 24:14 Ps 74:9 Klg 5:12
i Ex 18:21 De 1:15 1Sa 8:12
j De 18:10 Ps 58:5 Jes 8:19
k Re 21:25 Pr 10:16

heid van Jehovah en voor zijn lui-
sterrijke superioriteit,[a] wanneer
hij opstaat om de aarde te doen
beven. **22** LAAT om uwentwil af
van de aardse mens, wiens adem
in zijn neusgaten is,[b] want op ba-
sis waarvan dient hijzelf in aan-
merking genomen te worden?[c]
3 Want zie! de [ware] Heer,[d]
Jehovah der legerscharen,
neemt uit Jeruzalem[e] en uit Juda
steun en stut weg, de gehele steun
van brood en de gehele steun van
water,[f] **2** sterke man en krijgs-
man, rechter en profeet,[g] en be-
oefenaar van waarzeggerij en
oudere man,[h] **3** overste van vijf-
tig[i] en hij die hoog in aanzien staat
en raadsman en expert in ma-
gische kunsten, en de kundige
bezweerder.[j] **4** En ik zal stellig
knapen tot hun vorsten maken,
en louter willekeur zal over hen
heersen.[k] **5** En het volk zal wer-
kelijk de een de ander, ja, elk zijn
naaste, tiranniseren.[l] Zij zullen
losstormen, de knaap op de grijs-
aard,[m] en de geringgeachte op de-
gene die geëerd dient te worden.[n]
6 Want ieder zal zijn broeder aan-
grijpen in het huis van zijn vader
[en zeggen:] „Gij hebt een mantel.
Een dictator[o] dient gij voor ons
te worden, en deze omvergewor-
pen massa dient onder uw hand
te zijn." **7** Hij zal op die dag [zijn
stem] verheffen en zeggen: „Ik
zal geen wondenverbinder wor-
den; en in mijn huis is brood noch
mantel. Gijlieden moet mij niet tot
dictator over het volk aanstellen."
8 Want Jeruzalem is gestrui-
keld, en Juda zelf is gevallen,[p]
omdat hun tong en hun handelin-
gen tegen Jehovah zijn,[q] doordat
zij zich in de ogen van zijn heer-
lijkheid weerspannig gedragen.[r]
9 De uitdrukking van hun ge-
zicht alleen al getuigt in feite te-

l Jes 9:19; Jer 9:5; Mi 3:3; Mal 3:5; m Job 30:1; n Le 19:32; 2Sa 16:5; Sp 16:31; Pr 10:7; Mr 14:65; o Jes 1:10; Jes 22:3; Jo 6:15; p 2Kr 28:5; 2Kr 28:18; 2Kr 33:11; Jer 26:18; Mi 3:12; q Ps 73:8; Ez 9:9; Mal 3:13; Mt 12:36; Ju 15; r 2Kr 33:6; Hab 1:13; Mal 2:2; 1Kor 10:22.

gen hen,[a] en over hun zonde als die van Sodom vertellen zij zowaar.[b] Zij hebben [ze] niet verheeld. Wee hun ziel! Want zij hebben zichzelf rampspoed aangedaan.[c]

10 Zegt dat het goed [zal zijn] met de rechtvaardige,[d] want de vrucht van hun handelingen zullen zij eten.[e] **11** Wee de goddeloze! — Rampspoed; want de door zijn eigen handen [gegeven] behandeling zal hem worden gegeven![f] **12** Wat mijn volk betreft, zijn taaktoewijzers handelen met gestrengheid, en louter vrouwen heersen er in werkelijkheid over.[g] O mijn volk, degenen die u voortleiden, doen [u] dolen,[h] en de weg van uw paden hebben zij verward.[i]

13 Jehovah stelt zich op om een rechtsstrijd te voeren en staat op om vonnis te vellen over volken.[j] **14** Jehovah zelf zal in het gericht treden met de ouderen van zijn volk en diens vorsten.[k]

„En GIJ zijt het die de wijngaard hebt platgebrand. Wat door roof aan de ellendige werd ontnomen, is in UW huizen.[l] **15** Wat hebt GIJ ermee voor dat GIJ mijn volk verbrijzelt, en dat GIJ zelfs het aangezicht van de ellendigen vermaalt?",[m] is de uitspraak van de Soevereine Heer, Jehovah der legerscharen.

16 En Jehovah zegt: „Omdat de dochters van Sion hoogmoedig zijn geworden en zij rondlopen met gerekte hals en met hun ogen lonken, zij rondlopen met trippelende pasjes en met hun voeten een rinkelend geluid maken,[n] **17** zal Jehovah de schedel van de dochters van Sion ook werkelijk schurftig maken,[o] en hun voorhoofd zal Jehovah zelf ontbloten.[p] **18** Op die dag zal Jehovah wegnemen de luister van de voetringen en de hoofdbanden en de maanvormige sieraden,[q] **19** de oorbellen en de armbanden en de sluiers,[r] **20** de hoofdtooisels en de voetkettinkjes en de borstbanden[s] en de 'huizen van de ziel' en de tot sieraad dienende zoemende schelpen,[a] **21** de vingerringen en de neusringen,[b] **22** de lange staatsiegewaden en de opperklederen en de omslagdoeken en de geldbeurzen, **23** en de handspiegels[c] en de onderklederen en de tulbanden[d] en de grote sluiers.[e]

24 En het moet geschieden dat er voor balsemolie[f] louter een duffe lucht in de plaats zal komen; en voor een gordel een touw; en voor een artistieke haaropmaak kaalheid;[g] en voor een rijk kleed omgording met een zak;[h] een brandmerk[i] in plaats van schoonheid. **25** Door het zwaard zullen uw eigen mannen vallen, en uw sterke door oorlog.[j] **26** En haar ingangen zullen moeten treuren[k] en droefheid tot uitdrukking moeten brengen, en ze zal stellig worden uitgeschud. Ter aarde zal ze neerzitten."[l]

4 En zeven vrouwen zullen op die dag werkelijk één man aangrijpen[m] en zeggen: „Wij zullen ons eigen brood eten en onze eigen mantels dragen; mogen wij slechts naar uw naam genoemd worden, om onze smaad weg te nemen."[n]

2 Op die dag zal wat Jehovah doet uitspruiten,[o] tot sieraad en tot heerlijkheid worden,[p] en de vrucht van het land zal iets zijn om trots op te zijn[q] en iets luisterrijks voor degenen van Israël die zijn ontkomen.[r] **3** En het moet geschieden dat er van degenen die overblijven in Sion en van degenen die worden overgelaten in Jeruzalem, gezegd zal worden dat zij heilig voor hem zijn,[s] een ieder die ten leven is opgeschreven in Jeruzalem.[t]

4 Wanneer Jehovah de uitwerpselen van de dochters van Sion zal hebben weggewassen[u] en hij zelfs het bloedvergieten[v] van

HFDST. 3
a Ps 73:6; Sp 30:13; 1Ti 5:24
b Ge 18:20; Jes 1:10; Ju 7
c Klg 3:64; Ho 13:9
d Ps 18:24; Ps 128:1; Pr 8:12; Ze 2:3; Ro 2:10
e Ps 128:2; Ga 6:7; Heb 6:10
f Ps 28:4; Ps 62:12; 2Kor 5:10; 2Ti 4:14; Jak 2:13
g 2Kon 11:1; Na 3:13; 1Ti 2:12
h Jes 9:16
i Jer 5:31; Hab 1:4; Mt 15:14; Mt 23:15
j Ps 12:5; Sp 22:23; Ho 4:1; Mi 6:2
k Jer 12:10; Lu 12:48; Jak 3:1
l Jes 1:23; Jer 5:27; Am 4:1; Mi 2:2; Mi 6:10
m Jes 58:4; Am 2:6; Am 8:4; Mi 3:2
n De 8:14; Jes 32:9; Ez 16:49
o De 28:27
p Jes 3:24; 1Kor 11:6
q Re 8:26
r Ge 24:22; Ex 32:2; Ez 16:11; Ho 2:13
s Jer 2:32

2e kolom
a Ex 35:22; Nu 31:50
b Ge 24:22
c Ex 38:8
d Le 16:4
e Ge 38:14; Jes 47:2
f Es 2:12
g Jes 22:12; Ez 7:18; Mi 1:16
h Jer 4:8; Klg 2:10; Joë 1:8; Am 8:10
i Ga 6:17
j 2Kr 29:9; Jer 11:22; Klg 2:21; Am 9:10
k Jer 14:2; Klg 1:4

l Job 2:13; Jes 47:1; Klg 2:10; **HFDST. 4** **m** Jes 3:25; **n** Ge 30:23; Jes 54:4; Lu 1:25; **o** Jes 27:6; Jes 60:21; Joë 2:18; **p** Za 9:17; **q** Jes 30:23; Joë 3:18; **r** Jes 10:20; Jes 66:19; Jer 44:14; Ez 7:16; **s** Jes 60:21; Za 14:5; Mt 23:35; **t** Ex 32:32; Opb 3:5; Opb 20:15; **u** Ez 22:15; Ez 36:25; **v** Ez 24:7.

Jeruzalem uit haar midden zal wegspoelen[a] door de geest van gericht en door de geest van verbranding,[b] **5** dan zal Jehovah stellig over elke vaste plaats van de berg Sion[c] en over haar plaats van samenkomst een wolk bij dag en een rook scheppen, en het schijnsel van een vlammend vuur[d] bij nacht;[e] want over alle heerlijkheid zal een beschutting zijn.[f] **6** En er zal een hut komen tot schaduw des daags tegen de droge hitte,[g] en tot een toevlucht en tot een schuilplaats tegen de slagregen en tegen de neerslag.[h]

5 Laat mij alstublieft voor mijn geliefde zingen een lied van mijn beminde over zijn wijngaard.[i] Er was een wijngaard die mijn geliefde in bezit kreeg op een vruchtbare heuvelhelling. **2** Hij dan spitte hem om en maakte hem vrij van stenen en beplantte hem met een uitgelezen rode wijnstok en bouwde er een toren middenin.[j] En er was ook een wijnpers die hij erin uithieuw.[k] En hij bleef hopen dat hij druiven[l] zou voortbrengen, maar geleidelijk bracht hij wilde druiven voort.[m]

3 „En nu, o GIJ inwoners van Jeruzalem en GIJ mannen van Juda, oordeelt alstublieft tussen mij en mijn wijngaard.[n] **4** Wat valt er nog meer te doen voor mijn wijngaard dat ik er niet reeds aan heb gedaan?[o] Waarom hoopte ik dat hij druiven zou voortbrengen, maar bracht hij geleidelijk wilde druiven voort? **5** Nu dan, mag ik ulieden alstublieft bekendmaken wat ik met mijn wijngaard doe: Zijn heg[p] zal worden weggenomen, en hij moet bestemd zijn voor verbranding.[q] Zijn stenen muur moet worden neergehaald, en hij moet bestemd zijn tot een plaats van vertreding.[r] **6** En ik zal hem stellen tot iets wat verwoest is.[s] Hij zal niet gesnoeid noch met de hak bewerkt worden.[t] En hij moet opkomen met het doornbos en het onkruid;[u] en de wolken zal ik gebieden geen regen op hem te laten vallen.[v]

HFDST. 4

a Ez 16:9
b Ez 22:20
Mal 3:2
Mt 3:12
c Ps 87:2
Jes 32:18
Jes 33:20
Jes 37:35
d Ex 13:21
Nu 9:15
Za 2:5
e Ex 40:38
f Ps 85:9
g Ps 91:1
Ps 121:5
h Jes 25:4
Jes 32:2

HFDST. 5

i Ps 80:8
Jes 5:7
Jer 2:21
Lu 20:9
j Mr 12:1
k Mt 21:33
l Ho 9:10
1Kor 9:7
m Jes 5:7
Jer 2:21
Ho 10:1
n Jer 2:5
Mi 6:2
o 2Kr 36:15
Ez 24:13
Han 7:51
p Job 1:10
q Le 26:31
De 28:63
Ne 2:3
Ps 79:1
Klg 2:7
r Jes 26:6
Klg 1:15
s Le 26:33
Jer 25:11
t De 29:23
Jer 45:4
u Jes 7:23
Jes 32:13
Heb 6:8
v De 11:17
De 28:23
Am 4:7

2e kolom

a Ps 80:8
Jer 12:10
Lu 20:9
b Ex 15:17
Ps 147:11
Ps 149:4
c Jer 22:15
Mi 6:8
Za 7:9
d Ge 19:13
De 15:9
Job 34:28
Lu 18:7
e Jer 22:17
Mi 2:2
Hab 2:9
f 1Kon 21:16
g 2Kr 36:21
Jes 27:10
Am 5:11
h 1Sa 14:14
i Ez 45:11
j De 28:17
Joë 1:17
Hag 1:11

7 Want de wijngaard[a] van Jehovah der legerscharen is het huis van Israël, en de mannen van Juda zijn de planting waar zijn lust naar uitging.[b] En hij bleef hopen op recht,[c] maar ziet! wetsverkrachting; op rechtvaardigheid, maar ziet! geschreeuw."[d]

8 Wee hun die huis aan huis voegen,[e] [en] hun die veld aan veld trekken, tot er geen plaats meer overblijft[f] en GIJ de enige bewoners in het midden van het land zijt geworden! **9** In mijn oren [heeft] Jehovah der legerscharen [gezworen dat] vele huizen, hoewel groot en goed, een volslagen voorwerp van ontzetting zullen worden, zonder bewoner.[g] **10** Want zelfs tien jukmaten[h] wijngaard zullen slechts één bath-maat[i] opleveren, en zelfs een homer-maat zaad zal slechts een efa-maat opleveren.[j]

11 Wee hun die vroeg in de morgen opstaan alleen maar om bedwelmende drank te zoeken,[k] die tot laat in de avondschemering blijven hangen zodat de wijn zelf hen verhit![l] **12** En harp en snaarinstrument, tamboerijn en fluit, en wijn moeten er op hun feesten[m] blijken te zijn; maar naar datgene wat Jehovah doet, kijken zij niet, en het werk van zijn handen hebben zij niet gezien.[n]

13 Daarom zal mijn volk in ballingschap moeten gaan wegens gebrek aan kennis;[o] en hun heerlijkheid zal verhongerde mannen zijn,[p] en hun menigte zal versmacht van dorst zijn.[q] **14** Daarom heeft Sjeool haar ziel ruim gemaakt en haar mond grenzeloos wijd geopend;[r] en wat prachtig is in haar, ook haar menigte en haar gedruis en degene die uitbundige vreugde heeft, zal er stellig in afdalen.[s] **15** En de aardse mens zal neergebogen worden, en de man zal verlaagd worden, en

k Lu 21:34; Ro 13:13; Ga 5:21; l Sp 20:1; Sp 23:30; Ho 4:11; m 1Sa 25:36; n Job 34:27; Ps 19:1; Ps 28:5; Ps 92:6; o Jes 27:11; Jer 8:7; Ho 4:6; Lu 19:44; p Jer 14:18; Klg 4:9; q Jer 14:3; r De 28:63; Sp 27:20; Hab 2:5; s Ez 32:18.

zelfs de ogen van de hogen zullen neergeslagen worden.[a] **16** En Jehovah der legerscharen zal verhoogd worden door het gericht,[b] en de [ware] God, de Heilige,[c] zal zich stellig heiligen door rechtvaardigheid.[d] **17** En de mannetjeslammeren zullen [er] werkelijk grazen als op hun weide; en de ruïnes der weldoorvoede dieren zullen door inwonende vreemdelingen worden afgeweid.[e]

18 Wee hun die de dwaling tot zich trekken met koorden van onwaarheid, en de zonde als met wagentouwen;[f] **19** die zeggen: „Zijn werk haaste zich; laat het toch vlug komen, zodat wij [het] zien; en laat het raadsbesluit van de Heilige Israëls naderen en komen, opdat wij [het] weten!”[g]

20 Wee hun die zeggen dat goed slecht is en slecht goed,[h] die duisternis tot licht stellen en het licht tot duisternis, die het bittere tot zoet stellen en het zoete tot bitter![i]

21 Wee hun die wijs zijn in eigen ogen en beleidvol zelfs voor hun eigen aangezicht![j]

22 Wee hun die sterk zijn in het drinken van wijn, en de mannen met vitale kracht om bedwelmende drank te mengen,[k] **23** die de goddeloze rechtvaardig verklaren voor een steekpenning,[l] en die de rechtvaardige zelfs zijn rechtvaardigheid nog ontnemen![m]

24 Daarom, net zoals een tong van vuur stoppels verteert[n] en louter verdord gras in de vlammen verzinkt, zal hun eigen wortelstok net als een duffe lucht worden,[o] en hun bloesem zelf zal opstuiven net als fijn stof, omdat zij de wet van Jehovah der legerscharen verworpen hebben[p] en het woord van de Heilige Israëls hebben geminacht.[q] **25** Daarom is de toorn van Jehovah ontbrand tegen zijn volk, en hij zal zijn hand ertegen uitstrekken en het slaan.[r] En de bergen zullen in beroering worden gebracht,[s] en hun dode lichamen zullen worden als afval midden op de straten.[a]

Met het oog op dit alles heeft zijn toorn zich niet afgewend, maar zijn hand is nog steeds uitgestrekt. **26** En hij heeft een signaal opgeheven voor een grote natie, ver weg,[b] en hij heeft ernaar gefloten aan het uiteinde der aarde;[c] en zie! in haast zal ze snel aankomen.[d] **27** Er is geen vermoeide en geen die struikelt onder hen. Niemand is doezelig en niemand slaapt. En de gordel om hun lendenen zal stellig niet worden losgemaakt, noch de riem van hun sandalen in tweeën worden gescheurd; **28** want hun pijlen zijn gescherpt en al hun bogen zijn gespannen.[e] Ja, de hoeven van hun paarden zullen als vuursteen moeten worden beschouwd,[f] en hun wielen als een stormwind.[g] **29** Hun gebrul is als dat van een leeuw, en zij brullen als jonge leeuwen met manen.[h] En zij zullen grommen en de prooi grijpen en [ze] in veiligheid brengen, en er zal geen bevrijder zijn.[i] **30** En zij zullen er op die dag over grommen als met het gegrom van de zee.[j] En men zal in feite naar het land staren, en zie! er is benauwende duisternis;[k] en zelfs het licht is verduisterd wegens de druppels die erop vallen.

6 In het jaar dat koning Uzzia stierf,[l] kreeg ik echter Jehovah te zien,[m] zittend op een hoge en verheven troon,[n] en zijn zomen vulden de tempel.[o] **2** Serafs stonden boven hem.[p] Elk had zes vleugels. Met twee hield hij zijn aangezicht bedekt,[q] en met twee hield hij zijn voeten bedekt, en met twee placht hij rond te vliegen. **3** En de een riep de ander toe en zei: „Heilig, heilig, heilig is Jehovah der legerscharen.[r] De volheid van heel de aarde is zijn heerlijkheid.”

HFDST. 5

a Jes 2:11; Jes 13:11; Da 4:37; 1Pe 5:5
b Ps 9:16; Ro 2:5; Opb 19:2
c Jes 6:3; Jes 8:13; Jes 57:15; Opb 4:8
d De 32:4; 2Kr 19:7; Ps 98:2
e De 28:33; Ne 9:37; Jes 1:7; Klg 5:2; Ho 8:7
f Ps 10:3; Ps 14:1; Ps 36:3; Sp 6:18
g Sp 24:9; Jer 5:12; Jer 17:15; Ez 12:22; Am 5:18
h Sp 17:15; Mal 2:17
i Mt 15:6; 2Pe 2:3
j Sp 3:7; Sp 15:12; Jo 9:41; Ro 1:22; Ro 12:16
k Sp 23:20; Sp 31:5; Jes 5:11
l De 16:19; Sp 17:23; Jes 1:23; Mi 3:11; Jak 2:9
m 1Kon 21:13; Ps 94:21; Sp 17:15; Mt 23:35; Jak 5:6
n Ex 15:7; Joë 2:5; Na 1:10; Mal 4:1
o Job 18:16; Ho 9:16; Am 2:9
p 1Sa 15:23; 2Kon 17:14; Ne 9:26; Ps 50:17; Heb 10:28
q De 31:20; Jes 1:4
r De 31:17; 2Kr 36:16; Klg 2:2
s Na 1:5

2e kolom

a 2Kon 9:37; Ps 83:10; Jer 8:2
b Jer 52:4
c De 28:49; Jer 5:15
d Jer 4:13; Klg 4:19
e Ps 120:4
f Sp 21:31; Ez 3:9
g Hab 1:8
h Jer 50:17

i Ps 50:22; Jes 42:22; j Jer 6:23; k Jes 8:22; Jer 4:23; Joë 2:10; Am 8:9; **HFDST. 6** l 2Kr 26:23; m Ex 33:20; De 4:12; De 4:15; Jo 1:18; Jo 4:24; n 1Kon 22:19; o Da 7:9; p Jes 6:6; q Ex 3:6; r Ex 15:11; Hab 1:13; Opb 4:8.

4 De tappen[a] in de dorpels dan trilden van de stem van degene die riep, en het huis zelf werd geleidelijk met rook gevuld.[b]

5 Toen zei ik: „Wee mij! Want ik ben zo goed als tot zwijgen gebracht, want een man onrein van lippen ben ik,[c] en te midden van een volk dat onrein van lippen is, woon ik;[d] want mijn ogen hebben de Koning zelf, Jehovah der legerscharen, gezien!"[e]

6 Daarop vloog een der serafs naar mij toe, en in zijn hand was een gloeiende kool[f] die hij met een tang van het altaar genomen had.[g] **7** En hij raakte vervolgens mijn mond aan[h] en zei: „Zie! Deze heeft uw lippen aangeraakt, en uw dwaling is geweken en uw zonde zelf wordt verzoend."[i]

8 Nu hoorde ik de stem van Jehovah zeggen: „Wie zal ik zenden, en wie zal voor ons gaan?"[j] Waarop ik zei: „Hier ben ik! Zend mij."[k] **9** En hij zei vervolgens: „Ga, en gij moet tot dit volk zeggen: 'Hoort steeds weer, maar begrijpt niet; en ziet steeds weer, maar krijgt geen kennis.'[l] **10** Maak het hart van dit volk onontvankelijk,[m] en maak zelfs hun oren ongevoelig,[n] en strijk zelfs hun ogen dicht, opdat zij niet zien met hun ogen en met hun oren niet horen, en opdat hun eigen hart niet begrijpt en opdat zij niet werkelijk terugkeren en genezing voor zichzelf verkrijgen."[o]

11 Hierop zei ik: „Hoe lang, o Jehovah?"[p] Toen zei hij: „Totdat de steden werkelijk tot puinhopen instorten, om zonder inwoner te zijn, en de huizen zonder aardse mens zijn, en de grond zelf geruïneerd is tot een woestenij;[q] **12** en Jehovah de aardse mensen werkelijk ver verwijdert, en de verlaten toestand inderdaad zeer uitgestrekt wordt in het midden van het land.[r] **13** En er zal nog een tiende in zijn,[s] en het moet wederom iets ter verbranding worden, gelijk een grote boom en gelijk een statige boom waarin, wanneer [ze] worden omgehakt,[a] een tronk is;[b] een heilig zaad zal de tronk ervan zijn."[c]

7 Nu geschiedde het in de dagen van Achaz,[d] de zoon van Jotham, de zoon van Uzzia, de koning van Juda, dat Rezin,[e] de koning van Syrië — en Pekah,[f] de zoon van Remalia, de koning van Israël — tegen Jeruzalem ten strijde trok, en hij bleek niet bij machte te zijn ertegen te strijden.[g] **2** En aan het huis van David werd gemeld en gezegd: „Syrië heeft op Efraïm[h] gesteund."

Toen trilde zijn hart en het hart van zijn volk, gelijk het trillen van de bomen van het woud wegens de wind.[i]

3 En Jehovah zei nu tot Jesaja: „Ga alstublieft uit, Achaz tegemoet, gij en uw zoon Schear-Jaschub,[j] naar het eind van de waterleiding[k] van de bovenvijver aan de grote weg van het veld van de wasman.[l] **4** En gij moet tot hem zeggen: 'Neem u in acht en blijf rustig.[m] Wees niet bevreesd, en laat uw hart zelf niet versaagd zijn[n] wegens de twee stompen van deze rokende houtblokken, wegens de laaiende toorn van Rezin en Syrië en de zoon van Remalia,[o] **5** omdat Syrië [met] Efraïm en de zoon van Remalia kwaad tegen u beraadslaagd heeft, door te zeggen: **6** „Laten wij optrekken tegen Juda en het vaneenscheuren en het door het slaan van bressen voor ons veroveren; en laten wij een andere koning daarin doen regeren, de zoon van Tabeël."[p]

7 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Het zal niet bestaan, noch zal het geschieden.[q] **8** Want het hoofd van Syrië is Damaskus, en het hoofd van Damaskus is Rezin; en binnen slechts vijfenzestig jaar zal Efraïm verbrijzeld worden zodat het geen volk meer is.[r] **9** En het hoofd

HFDST. 6

a Sp 26:14
b Opb 15:8
c Job 14:4
d Jes 29:13 Jak 3:2
e Ge 32:30 Ex 33:20 Re 6:22 Re 13:22
Jo 1:18
Jo 4:24
f Ez 10:2
g Opb 8:5
h Jer 1:9 Da 10:16
i Ps 51:2 Mi 7:18 Za 3:4
j Ge 1:26 Ge 3:22 Jo 1:2
k 1Sa 3:8 Ps 110:3 Mt 4:20
l Jes 44:18 Jer 5:21 Mt 13:14 Lu 8:10 Han 28:26
m Ex 7:3 1Sa 6:6 Ez 3:7 2Kor 2:16
n Jer 6:10 Za 7:11 Jo 3:20 Han 28:27
o 1Sa 2:25 Mt 13:15
p Ps 74:10 Ps 94:3
q 2Kr 36:21 Jes 1:7 Jes 3:26 Jes 24:1
r 2Kon 25:11 Jer 52:28
s Jes 10:20 Ro 9:27

2e kolom

a Mt 3:10
b Ro 11:7
c Ge 22:18 Ro 11:5 Ga 3:16 Ga 3:29

HFDST. 7

d 2Kon 16:1 2Kr 28:1
e 2Kon 16:5
f 2Kon 15:37 2Kr 28:6
g 2Kon 16:5
h 2Kr 25:7 Jes 11:13 Ez 37:16
i Le 26:36 Sp 28:1
j Jes 8:18
k 2Kon 18:17 2Kon 20:20
l Jes 36:2
m Klg 3:26 Mt 10:28
n De 20:3
o 2Kon 15:30; Jes 8:6; p 2Kon 16:5; q Ps 2:4; Ps 33:11; Sp 21:30; r 2Kon 17:6; Ho 1:6.

van Efraïm is Samaria,[a] en het hoofd van Samaria is de zoon van Remalia.[b] Indien gijlieden geen geloof hebt, zult GIJ in dat geval niet lang bestaan.” ’ ”[c]

10 En Jehovah ging voort nog meer tot Achaz te spreken, door te zeggen: **11** „Vraag u een teken van Jehovah, uw God,[d] het zo diep makend als Sjeool of het zo hoog makend als de bovenste gewesten.” **12** Maar Achaz zei: „Ik zal niet vragen, noch zal ik Jehovah op de proef stellen.”

13 Toen zei hij: „Luistert alstublieft, o huis van David. Is het U zo iets gerings, mensen moede te maken, dat GIJ ook mijn God moede dient te maken?[e] **14** Daarom zal Jehovah zelf U een teken geven: Ziet! Het meisje[f] zelf zal werkelijk zwanger worden,[g] en zij baart een zoon,[h] en zij zal hem stellig de naam Immanuël geven. **15** Boter en honing zal hij eten tegen de tijd dat hij het slechte weet te verwerpen en het goede te kiezen.[i] **16** Want voordat de jongen het slechte zal weten te verwerpen en het goede te kiezen,[j] zal de grond van de twee koningen voor wie gij een ziekmakende angst gevoelt, volkomen verlaten zijn.[k] **17** Jehovah zal tegen u[l] en tegen uw volk en tegen het huis van uw vader dagen brengen zoals er niet gekomen zijn sinds de dag dat Efraïm van Juda’s zijde week,[m] namelijk de koning van Assyrië.[n]

18 En het moet geschieden op die dag dat Jehovah de vliegen zal fluiten die aan het uiteinde van de Nijlkanalen van Egypte zijn, en de bijen[o] die in het land Assyrië zijn,[p] **19** en ze zullen stellig komen en neerstrijken, allemaal, in de steile stroomdalen en in de kloven der rotsen en in alle doornstruiken en op alle drinkplaatsen.[q]

20 Op die dag zal Jehovah door middel van een gehuurd scheermes in de streek van de Rivier,[r] ja, door bemiddeling van de koning van Assyrië,[a] het hoofd[haar] en het haar van de voeten afscheren, en het zal ook de baard zelf wegvagen.[b]

21 En het moet geschieden op die dag dat iemand een jonge koe uit het rundvee en twee schapen in het leven zal houden.[c] **22** En het moet geschieden dat hij als gevolg van de overvloed van melk die er wordt geleverd, boter zal eten; want boter en honing[d] zal ieder eten die overblijft in het midden van het land.

23 En het moet geschieden op die dag dat elke plek waar doorgaans duizend wijnstokken waren, ter waarde van duizend zilverstukken,[e] zal worden — voor de doornbossen en voor het onkruid zal ze worden.[f] **24** Met pijlen en de boog zal hij erheen komen,[g] omdat het gehele land enkel doornbossen en onkruid zal worden. **25** En alle bergen die men met een hak van hinderlijke planten placht te ontdoen — gij zult daar niet komen uit vrees voor doornbossen en onkruid; en het zal stellig een plaats worden om er stieren los te laten en om door schapen vertreden te worden.”[h]

8 Jehovah zei nu tot mij: „Neem u een grote schrijftafel[i] en schrijf daarop met de griffel van een sterfelijk mens: ’Maher-Schalal-Chaz-Baz.’ **2** En laat mij voor mijzelf een formeel getuigenis[j] hebben door getrouwe getuigen,[k] de priester Uria[l] en Zacharia, de zoon van Jeberechja.”

3 Toen naderde ik tot de profetes, en zij werd zwanger en baarde mettertijd een zoon.[m] Jehovah zei nu tot mij: „Geef hem de naam Maher-Schalal-Chaz-Baz, **4** want voordat de jongen zal weten te roepen:[n] ’Mijn vader!’ en ’Mijn moeder!’, zal men het vermogen van Damaskus en de buit van Samaria wegdragen voor het aangezicht van de koning van Assyrië.”[o]

5 En Jehovah ging voort nog verder tot mij te spreken, door

HFDST. 7

a 1Kon 16:24
b 2Kon 15:27
c 2Kr 20:20 Ne 9:35 Heb 11:6
d Re 6:36 Jes 37:30 Jes 38:7 Mt 12:38
e 2Kr 36:16 Mal 2:17 Han 7:51
f Lu 1:34
g Mt 1:23 Lu 1:35
h Jes 9:6 Jo 1:14 1Ti 3:16
i Sp 8:13 Lu 2:40 Ro 12:9
j De 1:39
k 2Kon 15:29 2Kon 16:9 Jes 8:4 Jes 17:1
l 2Kr 28:19 Ne 9:32
m 1Kon 12:20
n 2Kon 18:14
o De 1:44 Ps 118:12
p 2Kon 18:13 2Kon 19:4
q 2Kon 18:17 2Kr 33:11
r Ge 15:18 2Kon 23:29

2e kolom

a 2Kon 16:7 2Kr 28:20
b Jes 9:14 Jes 15:2 Jes 24:3
c Jer 39:10
d 2Sa 17:29
e Hgl 8:11
f Jes 5:6 Jes 32:13 Jer 4:26 Heb 6:8
g Ez 39:9
h Jes 34:13

HFDST. 8

i Jes 30:8 Hab 2:2
j Ru 4:7 Jes 8:16
k 2Kor 13:1
l 2Kon 16:10
m Jes 8:18
n Jes 7:16
o 2Kon 15:29 2Kon 16:9 2Kon 17:6 Jes 17:1

te zeggen: **6** „Omdat dit volk
de wateren van de Siloah[a] heeft
verworpen,[b] die zacht vloeien, en
er uitbundige vreugde is[c] over
Rezin en de zoon van Remalia,[d]
7 ja daarom, zie! doet Jehovah
tegen hen opkomen[e] de machtige en de vele wateren van de Rivier,[f] de koning van Assyrië[g] en
al zijn heerlijkheid.[h] En hij zal
stellig boven al zijn stroombeddingen uit stijgen en buiten al
zijn oevers treden **8** en doortrekken dwars door Juda. Hij zal
werkelijk overstromen en overlopen.[i] Tot aan de hals zal hij reiken.[j] En de uitspreiding van zijn
vleugels[k] moet geschieden om de
breedte van uw land te vullen,
o Immanuël!”[l]
9 Richt schade aan, o GIJ volken, en wordt verbrijzeld; en leent
het oor, GIJ allen die in afgelegen
streken van de aarde zijt![m] Omgordt U[n] en wordt verbrijzeld![o]
Omgordt U en wordt verbrijzeld!
10 Beraamt een plan en het zal
verbroken worden![p] Spreekt welk
woord maar ook en het zal niet
tot stand komen, want God is met
ons![q] **11** Want dit heeft Jehovah
met de sterkte van [zijn] hand
tot mij gezegd, om mij af te brengen van het wandelen op de weg
van dit volk, namelijk: **12** „Gijlieden moogt niet zeggen: ’Een samenzwering!’ met betrekking tot
alles waarvan dit volk blijft zeggen: ’Een samenzwering!’,[r] en het
voorwerp van hun vrees moogt
gijlieden niet vrezen, noch ervoor beven.[s] **13** Jehovah der legerscharen — Hém dient GIJ als
heilig te beschouwen,[t] en hij dient
het voorwerp van UW vrees te
zijn,[u] en hij dient het te zijn die
U doet beven.”[v]
14 En hij moet tot een heilige plaats worden;[w] maar tot een
steen waaraan men zich stoot en
tot een rots waarover men struikelt[x] voor de beide huizen van
Israël, tot een val en tot een
strik voor de inwoners van Jeruzalem.[y] **15** En velen onder hen
zullen stellig struikelen en vallen en verbroken worden, en verstrikt en gevangen worden.[a]
16 Wikkel het formele getuigenis in,[b] doe een zegel om de wet
onder mijn discipelen![c] **17** En
ik wil Jehovah blijven verwachten,[d] die zijn aangezicht verbergt
voor het huis van Jakob,[e] en ik
wil op hem hopen.[f]
18 Zie! Ik en de kinderen die
Jehovah mij gegeven heeft,[g] zijn
tot tekenen[h] en tot wonderen in
Israël vanwege Jehovah der legerscharen, die verblijf houdt op
de berg Sion.[i]
19 En ingeval men tot ulieden
zou zeggen: „Wendt U tot de spiritistische mediums[j] of tot hen die
een voorspellende geest hebben,
die daar piepen[k] en op gedempte
toon iets uitbrengen” — dient
welk volk maar ook zich niet tot
zijn God te wenden?[l] [Dient men
zich te wenden] tot dode personen ten behoeve van levende
personen?[m] **20** Tot de wet en tot
het formele getuigenis![n]
Voorwaar, zij zullen blijven zeggen wat overeenkomstig deze
verklaring is,[o] die geen licht van
de dageraad zal hebben.[p] **21** En
ieder zal stellig zwaar gedrukt
en hongerig door het land trekken;[q] en het moet geschieden dat
hij, omdat hij honger lijdt en verontwaardiging bij zich heeft laten opkomen, zijn koning en zijn
God[r] werkelijk kwaad zal toewensen en stellig zijn blik naar
boven zal wenden. **22** En naar
de aarde zal hij kijken, en zie!
benauwdheid en duisternis,[s] donkerte, moeilijke tijden en donkerheid zonder enige helderheid.[t]
9 Maar de donkerte zal niet zo
zijn als toen het land in benardheid was, zoals in de vroegere
tijd toen men het land van

HFDST. 8

a Ps 36:9; Jer 17:13; Jo 9:7
b 2Kon 17:16
c Sp 17:5; Sp 24:17
d Jes 7:1
e De 28:49
f 1Kr 18:3; Jes 7:20
g 2Kon 17:5; 2Kon 18:9; Jes 7:17
h Ez 31:3
i 2Kr 28:20; Jes 10:28
j Jes 30:28
k Ez 17:3
l Jes 7:14; Mt 1:23
m Mi 4:11; Za 14:2
n 1Kon 20:11
o 2Kr 32:21; Jes 37:36
p Ps 2:9; Ps 33:10; Sp 21:30
q De 20:1; Ps 44:3; Ro 8:31; 1Jo 4:4
r 2Kon 16:5; Jes 7:2
s De 32:21; Ps 96:5; Jes 44:8; Jer 16:20; 1Kor 8:4; 1Pe 3:14
t Le 10:3; Le 22:32; Jes 29:23
u Sp 8:13; Pr 12:13; Mt 10:28; Lu 12:5; Opb 15:4
v Ps 2:11; Ps 76:7; Jes 66:2; Mal 2:5; Fil 2:12
w Jo 14:6; Fil 2:9; Kol 3:17
x Sp 4:19; Jes 28:16; Mt 13:57; Lu 20:18; Ro 9:32; Ro 9:33; 1Pe 2:8
y Mt 13:57

2e kolom

a Mt 11:6; Mt 21:44; 1Kor 1:23
b Ru 4:7; Jes 8:2; Da 12:4; Opb 5:1
c Jes 29:11; Da 12:9
d Ps 33:20; Ps 39:7; Heb 6:12; 2Pe 3:9
e De 31:17; De 32:20; Ez 39:23; Mi 3:4; f Ps 37:34; Ps 40:1; Ps 146:5; g Jes 7:16; Jes 8:3; Heb 2:13; h Jes 7:14; 1Kor 4:9; i Ps 9:11; Jes 12:6; Jes 24:23; j Le 20:6; De 18:11; k Jes 29:4; l Ex 19:5; 2Kon 1:3; Ps 135:4; m Ps 146:4; Pr 9:5; n Jes 8:2; o Jes 8:19; p Sp 4:19; q De 28:48; 2Kon 25:3; Jer 52:6; Klg 4:4; r Ex 22:28; Sp 19:3; s Sp 4:19; Ze 1:15; Mt 8:12; t 2Kr 15:5; Jer 23:12; Joë 2:31.

Zębulon en het land van Naftali[a]
met verachting bejegende en toen
men [het] in de latere tijd tot eer
bracht[b] — de weg aan de zee, in
de Jordaanstreek, Galilęa der na-
tiën.[c] **2** Het volk dat in de duis-
ternis wandelde, heeft een groot
licht gezien.[d] Wat hen betreft die
in het land van diepe schaduw[e]
woonden — licht heeft op hen
geschenen.[f] **3** Gij hebt de natie
volkrijk gemaakt;[g] voor haar hebt
gij de verheuging groot gemaakt.[h]
Zij hebben zich voor uw aange-
zicht verheugd als met de verheu-
ging in de oogsttijd,[i] zoals zij die
blij zijn wanneer zij de buit ver-
delen.[j]
4 Want het juk van hun vracht[k]
en de stok op hun schouders, de
staf van degene die hen tot wer-
ken aandreef,[l] hebt gij verbrij-
zeld als op de dag van Midian.[m]
5 Want elke laars van degene die
dreunend stampt[n] en de mantel
in bloed gewenteld, zijn zelfs ter
verbranding geworden als voed-
sel voor het vuur.[o] **6** Want een
kind is ons geboren,[p] een zoon
is ons gegeven;[q] en de vorstelijke
heerschappij zal op zijn schouder
komen.[r] En zijn naam zal wor-
den genoemd: Wonderbaar Raad-
gever,[s] Sterke God,[t] Eeuwige
Vader,[u] Vredevorst.[v] **7** Aan de
overvloed van de vorstelijke heer-
schappij[w] en aan vrede zal geen
einde zijn,[x] op de troon van Davi[y]
en over zijn koninkrijk, om het
stevig te bevestigen[z] en om het te
schragen door middel van gerech-
tigheid[a] en door middel van recht-
vaardigheid,[b] van nu aan en tot
onbepaalde tijd. Ja, de ijver van
Jehovah der legerscharen zal dit
doen.[c]
8 Er was een woord dat Je-
hovah zond tegen Jakob, en het
viel op Israël.[d] **9** En het volk
zal [het] stellig weten,[e] ja, zij
allen, Efraïm en de inwoner van
Samaria,[f] wegens [hun] hoog-
moed en wegens de onbeschaamd-
heid van [hun] hart, doordat zij
zeggen:[g] **10** „Bakstenen zijn er
gevallen, maar met gehouwen
stenen[a] zullen wij bouwen. Sy-
comoorbomen[b] zijn er omgehakt,
maar ceders zullen wij ervoor
in de plaats stellen." **11** En Je-
hovah zal de tegenstanders van
Rezin tegen hem verheffen, en
diens vijanden zal hij ophitsen,[c]
12 Syrië uit het oosten[d] en de Fi-
listijnen van achteren,[e] en zij zul-
len Israël met open mond opeten.[f]
Met het oog op dit alles heeft zijn
toorn zich niet afgewend, maar
zijn hand is nog steeds uitge-
strekt.[g]
13 En het volk van zijn kant is
niet teruggekeerd tot Degene die
hen sloeg,[h] en Jehovah der leger-
scharen hebben zij niet gezocht.[i]
14 En Jehovah zal van Israël af-
snijden kop[j] en staart,[k] scheut en
bies, op één dag.[l] **15** De bejaar-
de en aanzienlijke is de kop,[m]
en de profeet die vals onderricht
geeft, is de staart.[n] **16** En de-
genen die dit volk voortleiden,
blijken degenen te zijn die [hen]
doen dolen;[o] en degenen van hen
die worden voortgeleid, degenen
die verward raken.[p] **17** Daarom
zal Jehovah zich zelfs over hun
jonge mannen niet verheugen,[q]
en ten aanzien van hun vaderloze
jongens en hun weduwen zal hij
geen barmhartigheid tonen; want
allen zijn zij afvalligen[r] en boos-
doeners en elke mond spreekt
zinneloosheid. Met het oog op dit
alles heeft zijn toorn zich niet
afgewend, maar zijn hand is nog
steeds uitgestrekt.[s]
18 Want de goddeloosheid is
ontbrand net als een vuur;[t]
doornbossen en onkruid zal het
verteren.[u] En het zal vlam vat-
ten in de struikgewassen van het
woud,[v] en ze zullen omhooge-
voerd worden als het opstijgen
van rook.[w] **19** In de verbolgen-
heid van Jehovah der legerscha-
ren is het land in brand gezet, en

HFDST. 9

a 2Kon 15:29
b Ge 49:21
Mt 4:13
c Mt 4:15
d Mt 4:16
Lu 1:79
Lu 2:32
Jo 1:9
Jo 8:12
e Am 5:8
f Mt 4:16
g Za 2:11
Za 8:23
h Han 8:8
Fil 4:4
1Pe 1:8
i Ps 4:7
Ps 126:6
j 1Sa 30:16
2Kr 20:27
k De 28:48
Jes 10:27
Jer 30:8
Ez 34:27
Na 1:13
l Jes 14:5
m Re 8:12
Re 8:28
Jes 10:26
n Jes 14:4
o Jes 9:19
p Jes 7:14
Lu 1:35
Lu 2:11
q Jo 1:14
Jo 3:16
Heb 1:2
r Ge 49:10
Ps 2:6
Lu 22:29
Opb 19:16
s Jes 11:2
Za 6:13
Mt 7:28
Mt 12:42
t Ps 45:3
Jo 1:18
u 1Kor 15:22
Heb 9:12
Opb 1:18
v Jes 32:18
Jo 14:27
w Da 2:35
x Ps 72:7
Da 2:44
y Lu 1:32
Opb 3:7
z 2Sa 7:16
Opb 11:15
a Jes 42:1
Jer 23:5
Mt 12:18
b Ps 45:6
Jes 16:5
Jes 32:1
Jo 5:30
Heb 1:8
c 2Kon 19:31
Jes 37:32
Ez 36:22
d Jes 7:8
e Job 21:19
Ez 33:33
f 2Kon 17:6
Jes 7:9
g Sp 16:18
Mal 3:15

2e kolom

a 1Kon 7:9
Am 5:11
b 1Kon 10:27
c 2Kon 16:9
d 2Kon 16:6; e 2Kr 28:18; f De 31:17; Ps 79:7; Jer 10:25; g Jes 5:25; Jes 10:4; h Ho 7:2; Ho 7:10; i 2Kon 17:14; Am 4:6; Am 5:6; j Jes 5:13; k De 13:5; 2Kon 17:6; l Jes 10:17; Ho 10:15; m Jak 3:1; n De 13:1; Jer 5:31; Mt 7:15; o Jes 3:12; p Mt 15:14; q Ps 5:4; Ps 147:10; r De 4:25; s Jes 5:25; Ez 20:33; t Job 31:12; Na 1:6; u Mal 4:1; Heb 6:8; v Ez 20:47; w Ps 37:20; Ho 13:3.

het volk zal tot voedsel voor het vuur worden.[a] Niemand zal mededogen tonen, zelfs niet met zijn broeder.[b] **20** En men zal rechts afsnijden en zal stellig honger lijden; en men zal links eten, en zij zullen stellig niet verzadigd worden.[c] Zij zullen ieder het vlees van hun eigen arm eten,[d] **21** Manasse Efraïm, en Efraïm Manasse. Te zamen zullen ze tegen Juda zijn.[e] Met het oog op dit alles heeft zijn toorn zich niet afgewend, maar zijn hand is nog steeds uitgestrekt.[f]

10 Wee hun die schadelijke voorschriften verordenen[g] en hun die, voortdurend schrijvend, louter moeite hebben uitgeschreven, **2** ten einde de geringen weg te dringen uit een rechtsgeding en om de ellendigen van mijn volk van gerechtigheid te beroven,[h] opdat de weduwen hun buit worden en opdat zij zelfs de vaderloze jongens kunnen uitplunderen![i] **3** En wat zult gijlieden doen op de dag dat er aandacht [aan U] wordt geschonken[j] en bij het verderf, wanneer het van verre komt?[k] Tot wie zult GIJ vlieden om hulp,[l] en waar zult GIJ UW heerlijkheid laten,[m] **4** tenzij het is dat men zich moet krommen onder de gevangenen en dat er personen blijven vallen onder hen die zijn gedood?[n] Met het oog op dit alles heeft zijn toorn zich niet afgewend, maar zijn hand is nog steeds uitgestrekt.[o]

5 „Ha, de Assyriër,[p] de roede voor mijn toorn,[q] en de stok die in hun hand is voor mijn openlijke veroordeling! **6** Tegen een afvallige[r] natie zal ik hem zenden, en tegen het volk van mijn verbolgenheid zal ik hem bevel geven,[s] om veel buit te nemen en om veel roofgoed te nemen en om het tot een plaats van vertrapping te maken gelijk het leem der straten.[t] **7** Hoewel hij misschien niet zo is, zal hij zich geneigd voelen; hoewel zijn hart misschien niet zo is, zal hij snode plannen beramen, want te verdelgen is in zijn hart[u] en om natiën af te snijden, niet weinig.[a] **8** Want hij zal zeggen: 'Zijn niet mijn vorsten tevens koningen?[b] **9** Is Kalno[c] niet net als Karkemis?[d] Is Hamath[e] niet net als Arpad?[f] Is Samaria[g] niet net als Damaskus?[h] **10** Telkens wanneer mijn hand gereikt heeft aan de koninkrijken van de god die niets waard is, wiens gehouwen beelden meer zijn dan die te Jeruzalem en te Samaria[i] — **11** zal het niet zijn dat ik, net zoals ik gedaan zal hebben aan Samaria en aan haar goden die niets waard zijn,[j] evenzo aan Jeruzalem en aan haar afgoden zal doen?'[k]

12 En het moet geschieden dat wanneer Jehovah al zijn werk op de berg Sion en in Jeruzalem voleindigt, ik afrekening zal houden voor de vrucht van de onbeschaamdheid van het hart van de koning van Assyrië en voor de eigendunk van de hovaardigheid van zijn ogen.[l] **13** Want hij heeft gezegd: 'Met de kracht van mijn hand zal ik stellig handelen,[m] en met mijn wijsheid, want ik heb werkelijk verstand; en ik zal de grenzen der volken verwijderen,[n] en de door hen opgehoopte goederen zal ik stellig plunderen,[o] en ik zal, net als een machtige, de inwoners neerwerpen.[p] **14** En net alsof het een nest is, zal mijn hand[q] aan het vermogen[r] der volken reiken; en net als wanneer men verlaten eieren bijeenraapt, wil ik voor mij zelfs heel de aarde bijeenrapen, en er zal stellig niemand zijn die met [zijn] vleugels slaat of [zijn] snavel opendoet of piept.'"

15 Zal de bijl zich verheffen boven degene die ermee hakt, of de zaag zich grootmaken boven degene die haar heen en weer beweegt, alsof de staf degenen die hem opheffen heen en weer bewoog, alsof de stok hem ophief die geen hout is?[s] **16** Daarom zal de [ware] Heer, Jehovah der legerscharen, over zijn vetgemesten een wegterende ziekte

HFDST. 9

a Jes 10:17; Jer 9:12; Ze 1:18
b Mi 7:6
c Le 26:26; De 28:51
d Le 26:29; De 28:55
e 2Kr 28:6
f Jes 5:25

HFDST. 10

g Le 19:15; De 1:17
h Jes 29:21; Klg 3:36; Am 2:7
i De 27:19; Jes 1:23; Jak 1:27
j Ho 9:7
k De 28:49; Jes 5:26
l Ho 5:13
m Ps 49:17
n De 32:30
o Jes 5:25
p Ge 10:11
q 2Kon 17:3; Jes 8:4; Jes 10:24
r Ps 73:27; Jes 24:5; Jes 33:14; Jer 3:8
s 2Kon 17:6
t De 28:63; 2Kon 17:23
u Klg 2:16; Mi 4:11

2e kolom

a 2Kon 18:34; Jes 37:12
b 2Kon 18:24
c Am 6:2
d 2Kr 35:20; Jer 46:2
e 2Sa 8:9; 2Kon 17:24
f 2Kon 19:13; Jer 49:23
g 2Kon 17:5; 2Kon 18:10
h 2Kon 16:9
i 2Kon 18:34; 2Kon 19:18; 2Kr 32:19
j Jes 36:19; Jes 37:12; Jer 16:20; 1Kor 8:4
k 2Kon 21:11
l 2Kon 18:19; 2Kon 18:35; Ps 18:27
m De 8:17; Ez 25:3; Ez 29:3
n 2Kon 15:29; 2Kon 17:6; 2Kon 18:11; 1Kr 5:26
o 2Kon 16:8; 2Kon 18:16
p 2Kon 18:25
q Job 31:25; Hab 2:5
r Ge 34:29; Jes 8:4
s Jes 10:5

blijven zenden,[a] en onder zijn
heerlijkheid zal een brand blij-
ven wegbranden als de brand van
een vuur.[b] **17** En Israëls Licht[c]
moet een vuur worden,[d] en zijn
Heilige een vlam;[e] en het moet
oplaaien en op één dag zijn on-
kruid en zijn doornbossen verte-
ren.[f] **18** En de heerlijkheid van
zijn woud en van zijn boomgaard
zal Hij tot een eind brengen,[g] ja,
van de ziel af tot zelfs het vlees
toe, en het moet worden als het
wegteren van iemand die ziekelijk
is.[h] **19** En de rest van de bomen
van zijn woud — die zullen
dusdanig in aantal worden dat
zelfs een knaap ze zal kunnen op-
schrijven.[i]

20 En het zal stellig geschie-
den op die dag dat zij die van
Israël overblijven[j] en zij die ont-
komen zijn van het huis van Ja-
kob, nooit meer zullen steunen op
degene die hen sloeg,[k] en zij zul-
len stellig steunen op Jehovah,
de Heilige Israëls,[l] in waarachtig-
heid.[m] **21** Slechts een overblijf-
sel zal terugkeren, het overblijf-
sel van Jakob, tot de Sterke God.[n]
22 Want al zou uw volk, o Israël,
als de zandkorrels der zee blijken
te zijn,[o] slechts een overblijfsel
onder hen zal terugkeren.[p] Een
verdelging[q] waartoe besloten is,
zal als een vloed doorstromen in
rechtvaardigheid,[r] **23** want een
verdelging[s] en een strenge besli-
ssing zal de Soevereine Heer, Je-
hovah der legerscharen, voltrek-
ken in het midden van het gehele
land.[t]

24 Daarom heeft de Soevereine[u]
Heer, Jehovah der legerscha-
ren, dit gezegd: „Wees niet be-
vreesd, o mijn volk dat in Sion
woont,[v] wegens de Assyriër, die
[u] met de stok placht te slaan[w]
en die zijn eigen staf tegen u
placht op te heffen naar de wijze
van Egypte.[x] **25** Want nog een
zeer korte tijd — en de openlijk-
e veroordeling[y] zal tot een eind-
e zijn gekomen, en mijn toorn,
wanneer zij wegteren.[z] **26** En
Jehovah der legerscharen zal stel-
lig een zweep tegen hem zwaaien[a]
zoals bij het verslaan van Midian
bij de rots Oreb;[b] en zijn staf zal
zijn over de zee,[c] en hij zal hem
stellig opheffen zoals hij in het
geval van Egypte heeft gedaan.[d]

27 En het moet geschieden op
die dag dat zijn vracht van uw
schouder zal wijken,[e] en zijn juk
van uw hals,[f] en het juk zal stel-
lig te gronde worden gericht[g] we-
gens de olie."

28 Hij heeft Ajath[h] overval-
len; hij is door Migron getrok-
ken; te Michmas[i] deponeert hij
zijn voorwerpen. **29** Zij zijn de
doorwaadbare plaats overgesto-
ken, Geba[j] is een plaats waar zij de
nacht doorbrengen, Rama[k] heeft
gebeefd, ja, Gibea[l] van Saul is
gevlucht. **30** Laat uw stem het
uitgillen, o dochter van Gallim.[m]
Schenk aandacht, o Laïsja. O gij
gekwelde, Anathoth![n] **31** Mad-
mena heeft de wijk genomen.
Ja, de inwoners van Gebim heb-
ben zich in veiligheid gesteld.
32 Het is nog dag in Nob[o] om
halt te houden. Hij zwaait [drei-
gend] met zijn hand naar de berg
van de dochter van Sion, de heu-
vel van Jeruzalem.[p]

33 Zie! De [ware] Heer, Jeho-
vah der legerscharen, kapt met
een verschrikkelijke slag grote
takken af;[q] en de hoog opgescho-
tenen worden omgehouwen, en de
hogen zelf worden neergehaald.[r]
34 En hij heeft de struikgewassen
van het woud met een ijzeren ge-
reedschap neergeslagen, en door
een machtige zal de Libanon zelf
vallen.[s]

11 En er moet een rijsje[t] voort-
komen uit de tronk van
Isaï;[u] en uit zijn wortels zal een
spruit[v] vruchtbaar zijn.[w] **2** En

HFDST. 10

a 2Kr 32:21
b Jes 30:30
Jes 30:31
c Ps 27:1
Ps 84:11
Jes 31:9
Jes 60:19
Opb 22:5
d De 4:24
Jes 30:27
Heb 12:29
e Ps 18:8
Hgl 8:6
f 2Kon 14:9
Ps 97:3
Jes 9:5
Na 1:6
g 2Kr 32:21
h Jer 21:14
i Jes 37:36
j Ezr 6:16
Jes 1:9
Ez 37:21
Ro 9:27
k 2Kr 28:20
Ho 5:13
Ho 14:3
l Le 19:2
1Sa 2:2
m Ezr 1:3
Ne 1:9
Jes 17:7
Jes 54:13
n Jes 65:9
Ho 1:10
Ho 6:1
Ro 9:29
o 1Kon 4:20
p Ro 9:27
Ro 11:5
q Jes 28:22
r De 32:4
Ps 145:17
s Jes 1:9
t De 28:63
Am 4:13
Ro 9:28
u Han 4:24
Heb 12:23
v Jes 4:3
Jes 12:6
w 2Kon 18:13
Jes 10:5
Jes 37:37
x Ex 14:3
Ex 14:9
y 2Kon 19:35
z Mi 7:9

2e kolom

a 2Kr 32:21
Jes 30:32
Jes 37:36
Mi 7:10
Na 3:7
b Re 7:25
Re 8:21
Ps 83:11
c Ex 14:21
Hab 3:15
d Ex 14:27
Ne 9:11
Ps 106:11
e Jes 9:4
Na 1:13
f Jes 14:25
g 2Kon 19:35
Jes 37:35
Jes 37:36
h Joz 7:2
i 1Sa 13:2
1Sa 14:31
j Joz 18:24
Joz 21:17
2Kr 16:6

k Ho 5:8; l Re 20:13; Ho 9:9; Ho 10:9; m 1Sa 25:44; n Joz 21:18; 1Kon 2:26; Jer 1:1; o 1Sa 22:19; Ne 11:32; p 2Kon 19:21; Ps 132:13; Jes 10:24; q 2Kr 32:21; Jes 37:36; r Job 40:11; Jes 2:11; Da 4:37; Lu 14:11; s Na 1:4; **HFDST. 11** t Jes 53:2; Za 6:12; Opb 5:5; Opb 22:16; u Ru 4:17; 1Sa 17:58; Mt 1:6; Lu 3:32; Han 13:22; Ro 15:12; v Jer 23:5; Jer 33:15; Za 3:8; Za 6:12; Han 13:23; w 2Sa 7:16.

op hem moet de geest van Jehovah komen te rusten,[a] de geest
van wijsheid[b] en van verstand,[c]
de geest van raad en van kracht,[d]
de geest van kennis[e] en van de
vrees voor Jehovah;[f] **3** en hij zal
vreugde scheppen in de vrees voor
Jehovah.[g]

En hij zal niet richten naar wat
zijn ogen alleen maar zien, noch
terechtwijzen naar wat zijn oren
slechts horen.[h] **4** En met recht-
vaardigheid moet hij de geringen
richten,[i] en met oprechtheid moet
hij terechtwijzing geven ten be-
hoeve van de zachtmoedigen der
aarde. En hij moet de aarde slaan
met de roede van zijn mond;[j] en
met de geest van zijn lippen zal hij
de goddeloze ter dood brengen.[k]
5 En rechtvaardigheid moet de
gordel van zijn heupen blijken te
zijn,[l] en getrouwheid de gordel
van zijn lendenen.[m]

6 En de wolf zal werkelijk een
poosje bij het mannetjeslam ver-
toeven,[n] en bij het bokje zal de
luipaard zelf zich neerleggen, en
het kalf en de jonge leeuw met
manen[o] en het weldoorvoede dier
alle bij elkaar;[p] en een kleine jon-
gen nog maar zal leider over ze
zijn. **7** Ja, de koe en de beer zul-
len weiden; samen zullen hun jon-
gen neerliggen. En zelfs de leeuw
zal stro eten net als de stier.[q]
8 En de zuigeling zal stellig spe-
len bij het hol van de cobra;[r] en
op de lichtopening van een gif-
tige slang zal een gespeend kind
werkelijk zijn eigen hand leggen.
9 Men zal generlei kwaad doen[s]
noch enig verderf stichten op heel
mijn heilige berg;[t] want de aarde
zal stellig vervuld zijn van de ken-
nis van Jehovah, zoals de wateren
ook de zee bedekken.[u]

10 En het moet geschieden op
die dag[v] dat de wortel van Isaï er
zal zijn,[w] die daar zal staan tot
een signaal voor de volken.[x] Tot
hem zullen zelfs de natiën zich
vragend wenden,[y] en zijn rust-
plaats moet heerlijk worden.[z]

11 En het moet geschieden op
die dag dat Jehovah wederom
zijn hand zal bieden, een tweede
maal,[a] om het overblijfsel van zijn
volk te verwerven, dat zal over-
blijven uit Assyrië[b] en uit Egyp-
te[c] en uit Pathros[d] en uit Kusch[e]
en uit Elam[f] en uit Sinear[g] en uit
Hamath en van de eilanden der
zee.[h] **12** En hij zal stellig een
signaal opheffen voor de natiën
en de verdrevenen van Israël ver-
gaderen;[i] en de verstrooiden van
Juda zal hij bijeenbrengen van de
vier uiteinden der aarde.[j]

13 En de jaloezie van Efraïm
moet wijken,[k] en zelfs zij die
blijk geven van vijandschap je-
gens Juda, zullen worden afge-
sneden. Ja, Efraïm zal niet jaloers
zijn op Juda, noch Juda blijk ge-
ven van vijandschap ten opzichte
van Efraïm.[l] **14** En westwaarts
moeten zij de Filistijnen op de
schouder vliegen;[m] samen zullen
zij de zonen van het Oosten plun-
deren.[n] Naar Edom en Moab zul-
len zij hun hand uitsteken,[o] en
de zonen van Ammon zullen hun
onderdanen zijn.[p] **15** En Jeho-
vah zal stellig de tong van de
Egyptische zee[q] afsnijden en in
de gloed van zijn geest zijn hand
over de Rivier[r] zwaaien. En hij
moet haar slaan in [haar] zeven
stromen, en hij zal de mensen
werkelijk in [hun] sandalen doen
lopen.[s] **16** En er moet een hoofd-
weg komen[t] uit Assyrië voor het
overblijfsel[u] van zijn volk, dat zal
overblijven,[v] net zoals er [een] ge-
komen is voor Israël ten dage dat
het optrok uit het land Egypte.

12 En op die dag[w] zult gij stel-
lig zeggen: „Ik zal u dan-
ken, o Jehovah, want [hoewel] gij
vertoornd op mij werdt, heeft uw
toorn zich geleidelijk afgewend,[x]
en gij zijt mij gaan vertroosten.[y]

HFDST. 11

a Jes 42:1 Jo 1:32 Han 10:38
b Lu 2:52 1Kor 1:30
c Jo 14:17 Jo 16:13
d Jes 9:6
e 1Kor 12:8 Ef 1:17
f Ju 9
g Sp 2:5 Sp 8:13 Heb 5:7
h 1Kon 3:28 Jo 7:24 Jo 8:16
i Ps 45:7 Sp 31:9
j Ps 2:9 Ps 110:2 Opb 19:15
k 2Th 2:8 Opb 2:16
l Ef 6:14 Opb 1:13
m Heb 2:17 Heb 3:6 Opb 3:14
n Jes 65:25
o Ps 148:10
p Ez 34:25
q Ho 2:18
r De 32:33 Ps 58:4
s Jes 2:4 Jes 35:9 Jes 60:18 Mi 4:4 Ef 4:23
t Jes 51:3 Jes 56:7 Jes 57:13 Jes 65:25 Ez 20:40
u Ps 22:27 Hab 2:14
v Jes 2:2
w Ps 132:11 Ro 15:12 Opb 22:16
x Ge 49:10 Mt 25:31 Opb 14:1
y Lu 2:32 Han 11:18 Han 28:28 Ro 15:9
z Jes 56:7 Hag 2:7 Fil 2:10 Opb 7:15

2e kolom

a Le 26:42 De 4:31 Jes 11:16 Jer 23:8 Ez 11:17
b Jes 27:13 Mi 7:12
c Jes 19:23 Jer 44:28
d Jer 44:15
e Ze 3:10
f Da 8:2
g Za 5:11
h Jes 66:19
i Ezr 1:3 Jes 49:22 Jes 62:10
j Ps 147:2 Jes 66:20 Ob 20 Za 2:7 Mt 24:31

k 2Kor 30:10; Jer 31:6; l Jer 3:18; Ez 37:16; Ez 37:19; Ho 1:11; m Za 9:5; n Jes 9:12; o Jes 25:10; Am 9:12; Ob 18; p Jes 60:14; Jer 49:2; q Ex 10:19; Ex 14:22; Jes 50:2; r Ge 15:18; s Opb 16:12; t Jes 19:23; Jes 40:3; Jes 57:14; Jes 62:10; u Ezr 1:3; Jes 48:20; v Jes 27:13; Jes 35:8; Jes 49:12; Jer 31:21; **HFDST. 12** w Jes 10:20; Jes 44:28; Jes 52:6; x Ps 126:1; Jes 40:2; y De 30:3; Ps 30:5; Ps 85:1; Jes 66:13; Ho 6:1.

2 Zie! God is mijn redding.[a] Ik zal vertrouwen en niet in angst verkeren;[b] want Jah Jehovah is mijn sterkte[c] en [mijn] macht,[d] en hij werd mij tot redding."[e]

3 Met uitbundige vreugde zult gijlieden stellig water putten uit de bronnen der redding.[f] **4** En op die dag zult GIJ stellig zeggen: „Dankt Jehovah![g] Roept zijn naam aan.[h] Maakt onder de volken zijn handelingen bekend.[i] Vermeldt dat zijn naam hoog verheven is.[j] **5** Bezingt Jehovah met melodieën,[k] want allesovertreffend is hetgeen hij heeft gedaan.[l] Dit wordt op de gehele aarde bekendgemaakt.

6 Jubel en juich, o gij inwoonster van Sion, want groot is in uw midden de Heilige Israëls."[m]

13 De formele uitspraak tegen Babylon,[n] die Jesaja, de zoon van Amoz,[o] in een visioen heeft gezien: **2** „Heft op een berg van kale rotsen een signaal op.[p] Verheft de stem tot hen, wenkt met de hand,[q] opdat zij de ingangen der edelen binnentrekken.[r] **3** Ikzelf heb mijn geheiligden[s] het bevel gegeven. Ook heb ik mijn sterke mannen geroepen tot [het voltrekken van] mijn toorn,[t] mijn in hoge mate uitgelatenen. **4** Luister! Een menigte op de bergen, iets als een talrijk volk![u] Luister! Het gedruis van koninkrijken, van vergaderde natiën![v] Jehovah der legerscharen monstert het oorlogsleger.[w] **5** Zij komen uit een ver land,[x] van het uiteinde des hemels, Jehovah en de wapens van zijn openlijke veroordeling, om de gehele aarde te gronde te richten.[y]

6 Jammert,[z] want de dag van Jehovah is nabij![a] Als een gewelddadige plundering van de Almachtige zal hij komen.[b] **7** Daarom zullen zelfs alle handen verslappen, en zelfs het ganse hart van de sterfelijke mens zal versmelten.[c] **8** En de mensen zijn ontsteld geraakt.[d] Ja, krampen en barensweeën grijpen [hen] aan; als een barende vrouw hebben zij weeën.[e] Zij kijken elkaar verbaasd aan. Hun gezichten zijn vlammende gezichten.[a]

9 Zie! De dag van Jehovah komt, wreed, zowel met verbolgenheid als met brandende toorn, om het land tot een voorwerp van ontzetting te maken,[b] en om [de] zondaars [van het land] eruit te verdelgen.[c] **10** Want zelfs de sterren des hemels en zijn sterrenbeelden van Kesil[d] zullen hun licht niet laten stralen; de zon zal werkelijk duister worden wanneer ze te voorschijn komt, en de maan zelf zal haar licht niet laten schijnen. **11** En stellig zal ik [zijn eigen] slechtheid verhalen op het productieve land,[e] en hun eigen dwaling op de goddelozen zelf. En ik zal werkelijk de trots der overmoedigen doen ophouden, en de hoogmoed der tirannen zal ik vernederen.[f] **12** Ik zal de sterfelijke mens zeldzamer maken dan gelouterd goud,[g] en de aardse mens [zeldzamer] dan het goud van Ofir.[h] **13** Daarom zal ik zelfs de hemel in beroering brengen,[i] en de aarde zal schudden en wijken van haar plaats bij de verbolgenheid van Jehovah der legerscharen[j] en op de dag van zijn brandende toorn.[k] **14** En het moet geschieden dat zij zich als een opgejaagde gazelle en als een kudde zonder iemand die ze bijeenbrengt,[l] zullen wenden, ieder naar zijn eigen volk; en zij zullen vluchten, ieder naar zijn eigen land.[m] **15** Al wie gevonden wordt, zal doorstoken worden, en al wie bij het wegvagen wordt gegrepen, zal vallen door het zwaard;[n] **16** en zelfs hun kinderen zullen verpletterd worden voor hun ogen.[o] Hun huizen zullen geplunderd worden, en hun eigen vrouwen zullen verkracht worden.[p]

17 Zie, ik wek tegen hen de Meden op,[q] die het zilver zelf als niets

HFDST. 12

a Ps 126:4; Jes 45:17; Joe 2:9; Opb 7:10
b Jes 26:4
c Fil 4:13; 1Pe 4:11
d Ps 91:1; Ps 118:14
e Ho 1:7
f Ps 36:8; Jes 49:10; Jer 2:13; Za 13:1; Opb 7:17; Opb 22:17
g Ps 30:4; Ps 118:1; Ps 138:2
h 1Kr 16:8; Ps 105:1; Ro 10:13
i Ps 9:11; Ps 40:5; Ps 105:2; Ps 145:4
j Ex 15:2
k Ps 47:6; Ps 149:3
l Ps 72:18; Ps 98:1
m Jes 10:20

HFDST. 13

n Jes 14:4; Jer 25:12; Jer 50:1; Opb 18:2
o Jes 1:1
p Jer 50:2; Jer 51:12; Jer 51:27
q Jes 10:32
r Jes 45:1
s Jer 51:28
t Ps 149:7; Joe 3:11
u Jer 51:11; Jer 51:27
v Jer 50:3; Jer 51:11; Da 5:28
w Jer 50:15; Jer 51:3
x Jer 50:9; Jer 51:28
y Jer 51:11; Jer 51:20
z Joe 3:14
a Ze 1:14
b Jes 13:18; Jer 50:13
c Jer 50:43
d Da 5:6
e Jer 50:43

2e kolom

a Joë 2:6; Na 2:10
b Jer 50:42
c Sp 13:21
d Job 9:9; Job 38:31; Am 5:8
e Ps 137:8; Jes 24:6; Jer 51:37; Opb 18:2
f Jer 50:29; Da 5:23
g Jer 50:30; Jer 51:3

h 1Kon 10:11; 1Kr 29:4; Ps 45:9; i Hag 2:6; Hag 2:21; j Jer 51:29; 2Pe 3:10; k Ps 110:5; Jes 13:6; l Jes 47:15; m Jer 50:16; n Jes 14:19; Jer 50:27; Jer 51:3; o Ps 137:9; p Ps 137:8; q Jes 21:2; Jer 50:9; Jer 51:11; Da 5:31.

achten en die, wanneer het op goud aankomt, er geen behagen in scheppen. **18** En [hun] bogen zullen zelfs jonge mannen verpletteren.[a] En met de vrucht van de buik zullen zij geen medelijden hebben;[b] jegens zonen zal hun oog geen deernis gevoelen. **19** En Bąbylon, het sieraad der koninkrijken,[c] de luister van de trots der Chaldeeën,[d] moet worden als toen God Sodom en Gomorra omkeerde.[e] **20** Ze zal nimmer bewoond worden,[f] noch zal ze van geslacht tot geslacht blijven.[g] En daar zal de Arabier zijn tent niet opslaan, en geen herders zullen [hun kudden] daar laten legeren. **21** En daar zullen de vaste bezoekers van waterloze streken zich stellig legeren, en hun huizen moeten gevuld zijn met oehoes.[h] En daar moeten de struisvogels zich ophouden, en demonen in bokkengedaanten, die zullen daar rondhuppelen.[i] **22** En jakhalzen moeten in haar woontorens huilen,[j] en de grote slang zal in de paleizen van heerlijke verrukking zijn. En haar tijd is nabij om te komen, en haar dagen zelf zullen niet worden uitgesteld."[k]

14 Want Jehovah zal Jąkob barmhartigheid betonen,[l] en hij zal Israël stellig nog verkiezen;[m] en hij zal hun werkelijk rust geven op hun grond,[n] en de inwonende vreemdeling moet bij hen gevoegd worden, en zij moeten zich aansluiten bij het huis van Jąkob.[o] **2** En volken zullen hen werkelijk nemen en hen naar hun eigen plaats brengen, en het huis van Israël moet hen tot zich nemen als een bezit op de grond van Jehovah, als dienstknechten en als dienstmaagden;[p] en zij moeten gevangennemen[q] wie hen gevangen hielden, en zij moeten in onderworpenheid hebben wie hen tot werken aandreven.[r]

3 En het moet geschieden op de dag dat Jehovah u rust geeft van uw smart en van uw beroering en van de harde slavernij waarin gij tot een slaaf werdt gemaakt,[a] **4** dat gij deze spreuk moet aanheffen tegen de koning van Bąbylon en moet zeggen:

„Hoe heeft degene die [anderen] tot werken aandreef opgehouden, [hoe] is de onderdrukking opgehouden![b] **5** Jehovah heeft de stok der goddelozen verbroken, de staf van hen die heersen,[c] **6** degene die volken sloeg in verbolgenheid met een slaan zonder ophouden,[d] degene die in louter toorn natiën onderwierp met een vervolging zonder beteugeling.[e] **7** De hele aarde is tot rust gekomen,[f] is vrij van rustverstoring geworden. De mensen zijn vrolijk geworden met vreugdekreten.[g] **8** Zelfs de jeneverbomen[h] hebben zich ook over u verheugd, de ceders van de Lębanon, [en ze zeggen:] 'Sinds gij neerligt, klimt geen [hout]hakker[i] tegen ons op.'

9 Zelfs Sjeǫǫl[j] beneden is om u in beroering gekomen ten einde u bij uw aankomst tegemoet te gaan. Om u heeft ze degenen die machteloos zijn in de dood,[k] gewekt, alle bokkige leiders[l] der aarde. Ze heeft alle koningen der natiën van hun tronen doen opstaan.[m] **10** Zij allen heffen aan en zeggen tot u: 'Zijt ook gíj zwak gemaakt als wij?[n] Zijt gij met óns vergelijkbaar gemaakt?[o] **11** In Sjeǫǫl is uw trots neergeworpen, de klank van uw snaarinstrumenten.[p] Onder u zijn maden als een rustbed gespreid; en wormen zijn uw dek.'[q]

12 O hoe zijt gij uit de hemel gevallen,[r] gij schijnende, zoon des dageraads! Hoe zijt gij ter aarde neergehouwen,[s] gij die de natiën machteloos placht te maken![t] **13** Wat u betreft, gij hebt in uw hart gezegd: 'Ten hemel zal ik opstijgen.[u] Boven de ster-

HFDST. 13

a Jes 21:15; Jer 50:14; Jer 50:42
b 2Kon 8:12; Jes 13:16
c Jes 47:5; Jer 51:13; Da 4:30
d Jes 47:1
e Ge 19:24; De 29:23; Jer 49:18; Jer 50:40; Ze 2:9
f Jer 51:37
g Jes 14:22; Jer 50:3; Jer 50:13; Jer 51:29; Opb 18:21
h Jes 34:11
i Le 17:7; 2Kr 11:15; Jes 34:14; Opb 18:2
j Jes 34:13; Mi 1:8
k De 32:35; Pr 3:1; Jer 51:33; 2Pe 2:3

HFDST. 14

l Le 26:42; De 4:31; Ps 98:3
m Za 1:17; Ro 11:7
n De 30:3; Jes 66:20; Jer 24:6; Ez 36:24
o Ezr 2:58; Ne 11:21; Es 8:17; Jes 56:6; Jes 60:3; Za 8:22; Za 8:23
p Ezr 2:65; Jes 60:7; Jes 61:5; Za 2:9
q Es 10:3; Da 5:29; Da 6:3
r Es 8:1; Es 9:3; Jes 60:14

2e kolom

a Ezr 3:1; Ezr 9:8; Jes 12:1; Jes 32:18; Jer 30:10; Ez 28:24
b Jer 50:23; Jer 51:36
c Ps 125:3
d 2Kr 36:17; Jes 33:1; Jer 25:12; Jer 50:17; Jak 2:13
e Hab 1:6; Za 1:15
f Jes 49:13; Jer 27:11
g Ps 98:4; Ps 126:2; Sp 11:10; Jes 49:13; Jer 51:48; Opb 18:20

h Jes 55:13; Jes 60:13; i Jer 46:23; j Pr 9:10; k Sp 2:18; Pr 3:20; Jes 26:14; Ez 32:21; l Mt 25:33; Opb 20:12; m Ez 28:17; n Ps 137:8; o Ps 82:7; p Opb 18:22; q Job 17:14; Job 24:20; r Jes 34:4; s Ez 28:17; t 2Kr 36:17; Jer 51:7; Ez 29:19; Da 5:19; u Jes 47:7; Da 4:30.

ren[a] Gods zal ik mijn troon verheffen,[b] en ik zal mij neerzetten op de berg der samenkomst,[c] in de meest afgelegen streken van het noorden.[d] **14** Ik zal opstijgen boven de hoge plaatsen der wolken;[e] ik zal mij op de Allerhoogste doen gelijken.'[f]

15 Maar in Sjeool zult gij worden neergeworpen,[g] in de meest afgelegen delen van de kuil.[h] **16** Die u zien, zullen u zelfs aanstaren; zij zullen u zelfs goed bekijken [en zeggen:] 'Is dit de man die de aarde in beroering bracht, die koninkrijken deed schudden,[i] **17** die het productieve land als de wildernis maakte en die zelfs de steden ervan omverwierp,[j] die zelfs voor zijn gevangenen de weg naar huis niet opende?'[k] **18** Alle andere koningen der natiën, ja, zij allen, hebben zich in heerlijkheid neergelegd, ieder in zijn eigen huis.[l] **19** Maar wat u betreft, gij zijt weggeworpen zonder een graftstede voor u,[m] als een verfoeide spruit, bekleed met gedoden die met het zwaard zijn doorboord, die neerdalen tot de stenen van een kuil,[n] als een vertreden kadaver.[o] **20** Gij zult niet met hen verenigd worden in een graf, omdat gij uw eigen land in het verderf hebt gestort, uw eigen volk hebt gedood. Tot onbepaalde tijd zal het nageslacht der boosdoeners niet worden genoemd.[p]

21 Maakt een slachtblok gereed voor zijn eigen zonen wegens de dwaling van hun voorvaders,[q] opdat zij niet opstaan en werkelijk de aarde in bezit nemen en de oppervlakte van het productieve land met steden vullen."[r]

22 „En ik wil tegen hen opstaan",[s] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen.

„En ik wil van Babylon afsnijden naam[t] en overblijfsel en kroost en nakomelingschap",[u] is de uitspraak van Jehovah.

23 „En ik wil haar maken tot een bezitting van stekelvarkens en tot rietpoelen van water, en ik wil haar wegvegen met de bezem der verdelging",[a] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen.

24 Jehovah der legerscharen heeft gezworen[b] en gezegd: „Voorwaar, juist zoals ik gedacht heb, zo moet het geschieden; en juist zoals ik [met mijzelf] beraadslaagd heb, zo zal het tot stand komen,[c] **25** ten einde de Assyriër in mijn land te verbreken[d] en opdat ik hem op mijn eigen bergen kan vertreden;[e] en opdat zijn juk werkelijk van hen wijkt en opdat zelfs zijn vracht van hun schouder wijkt."[f]

26 Dit is het raadsbesluit dat tegen de gehele aarde besloten is, en dit is de hand die uitgestrekt is tegen alle natiën. **27** Want Jehovah der legerscharen zelf heeft [het] beraadslaagd,[g] en wie kan [het] verbreken?[h] En het is zijn hand die is uitgestrekt, en wie kan ze afwenden?[i]

28 In het jaar dat koning Achaz stierf,[j] kwam deze formele uitspraak: **29** „Verheug u niet,[k] o Filistea,[l] wie maar ook van u, enkel omdat de staf van degene die u sloeg, is verbroken.[m] Want uit de wortel der slang[n] zal een giftige slang voortkomen,[o] en haar vrucht zal een vliegende vurige slang[p] zijn. **30** En de eerstgeborenen der geringen zullen stellig weiden, en in zekerheid zullen zelfs de armen neerliggen.[q] En met hongersnood wil ik uw wortel ter dood brengen, en wat van u overblijft, zal worden gedood.[r] **31** Jammer, o poort! Schreeuw het uit, o stad! Allen van u moeten versaagd worden, o Filistea! Want uit het noorden komt een rook, en er is niemand die zich afzondert uit zijn gelederen."[s]

32 En wat zal iedereen de boden[t] der natie ten antwoord geven? Dat Jehovah zelf Sion gegrondvest heeft,[u] en dat in haar de ellendigen van zijn volk een toevlucht zullen zoeken.

HFDST. 14

a Nu 24:17
b Da 2:38; Da 5:23
c Jes 2:2; Jes 24:23; Joë 3:17
d Ps 48:2
e 2Th 2:4
f Ez 28:2
g Lu 10:15; Lu 14:11
h Ez 28:8; Ez 32:23
i Jer 50:23; Jer 51:25
j 2Kon 25:21; Jes 64:10
k 2Kon 24:14; 2Kon 25:11; Jes 43:14
l Ez 32:18
m 2Kon 9:35; Jer 22:19
n Ez 32:23
o 2Kon 9:33
p Job 18:16; Ps 21:10; Ps 37:28; Ps 109:13; Ps 137:8
q Ex 20:5; Le 26:39
r Na 1:9
s Jes 43:14; Jer 50:25; Jer 51:56
t Ps 9:5; Ps 109:13; Sp 10:7
u Jer 51:62

2e kolom

a Jes 13:21; Jer 50:39; Jer 51:25; Jer 51:62; Opb 18:2
b Jes 55:11; Heb 6:13
c Ps 33:9; Sp 19:21; Jes 46:10
d Jes 30:31; Jes 31:8; Jes 37:37; Ez 31:3; Ez 32:22
e 2Kon 19:35; 2Kr 32:21; Jes 37:36
f Jes 10:24; Na 1:13
g Sp 21:30; Jes 23:9; Jes 25:1
h Job 40:8; Ps 33:11; Sp 19:21; Jes 46:11
i 2Kr 20:6; Job 9:12; Jes 43:13
j 2Kon 16:20; 2Kr 28:27
k Ob 12
l Joz 13:3
m 2Kr 28:18
n 2Kr 26:6
o 2Kon 18:8
p Jes 30:6
q Jes 30:23; Jes 65:13

r Jer 47:1; Ez 25:16; Joë 3:4; Am 1:6; Ze 2:4; Za 9:5; s Jer 1:14; Jer 25:9; t 2Kon 20:12; u Ps 48:1; Ps 87:1; Ps 102:16; Ps 132:13; Jes 28:16.

15 De formele uitspraak tegen Mo̱ab:[a] Omdat het in
de nacht gewelddadig geplunderd is, is Ar[b] van Mo̱ab zelf tot
zwijgen gebracht. Omdat het in
de nacht gewelddadig geplunderd is, is Kir[c] van Mo̱ab zelf tot
zwijgen gebracht. **2** Hij is op-
gegaan naar Het Huis en naar
Di̱bon,[d] naar de hoge plaatsen,
om te wenen. Over Ne̱bo[e] en over
Me̱deba[f] jammert Mo̱ab zelf. Op
alle hoofden daarin is kaalheid;[g]
elke baard is afgeknipt. **3** Op
zijn straten heeft men de zak
omgegord.[h] Op zijn daken[i] en op
zijn openbare pleinen jammert
iedereen, afdalend met geween.[j]
4 En He̱sbon en Ele̱ale[k] schreeu-
wen. Tot Ja̱haz[l] toe is hun stem
gehoord. Daarom blijven zelfs de
gewapende mannen van Mo̱ab het
luid uitroepen. Zijn ziel zelf heeft
gesidderd in hem.

5 Mijn eigen hart schreeuwt
over Mo̱ab zelf.[m] De voortvluchti-
gen ervan zijn al zo ver als Zo̱ar[n]
[en] E̱glath-Seli̱sia.[o] Want de op-
gang van Lu̱hith[p] — met geween
bestijgt [elkeen] die; want op de
weg naar Horona̱ïm[q] heffen zij
het geschreeuw aan over de ca-
tastrofe. **6** Want zelfs de wate-
ren van Ni̱mrim[r] worden louter
woestenijen. Want het groene
gras is verdord, het gras is tot
een eind gekomen; niets is groen
geworden.[s] **7** Daarom blijven zij
het overgeschotene en hun op-
geslagen goederen die zij weg-
gelegd hebben, helemaal over het
stroomdal van de populieren weg-
dragen. **8** Want het geschreeuw
is in Mo̱abs gebied rondgegaan.[t]
Het gejammer ervan is helemaal
tot Ele̱la̱ïm toe; het gejammer er-
van is helemaal tot Be̱ër-E̱lim
toe, **9** want zelfs de wateren
van Di̱mon zijn vol bloed gewor-
den. Want over Di̱mon zal ik nog
meer dingen brengen, zoals een
leeuw voor de ontkomenen van
Mo̱ab die ontkomen en voor de
overgeblevenen van het grondge-
bied.[u]

HFDST. 15

a Jer 9:25
Ez 25:11
b Nu 21:28
De 2:9
c 2Kon 3:25
Jer 48:31
d Joz 13:17
Jer 48:18
e Jer 48:1
f Nu 21:30
Joz 13:16
g De 14:1
Jes 3:24
Jer 48:37
h 2Sa 3:31
2Kon 6:30
Jes 24:11
Mt 11:21
i Jer 19:13
j Jer 48:38
k Nu 32:37
Jes 16:9
l Re 11:20
m Jer 48:31
n Ge 13:10
Ge 19:22
o Jer 48:34
p Jer 48:5
q Jer 48:3
r Jer 48:34
s Jes 16:9
Hab 3:17
t Jer 48:20
u Le 26:22
2Kon 17:25
Jer 15:3
Am 5:19

2e kolom

HFDST. 16

a Ezr 7:17
b Jes 10:32
Mi 4:8
c Sp 27:8
Jes 13:14
Jer 48:19
d Nu 21:13
e Ps 82:3
Jes 1:17
Jer 21:12
Da 4:27
Za 7:9
f De 28:29
g Jes 32:2
h Ob 14
i 1Sa 22:3
j Jer 48:8
Jer 48:42
k Jes 33:1
l Ps 45:6
Ps 89:14
Sp 20:28
m 2Sa 7:16
Jes 9:7
Jer 23:5
Da 7:14
n Ps 72:2
Jes 32:1
o Jer 48:26
Jer 48:29
Ze 2:10
p Am 2:1
q Jer 48:7
r Jes 15:2
Jer 48:20
s 2Kon 3:25
t Joz 13:17
u Nu 32:38
Joz 13:19

16 Zendt een ram aan de heer-
ser van het land,[a] van Se̱la
in de richting van de wildernis,
naar de berg van de dochter van
Si̱on.[b]
2 En het moet geschieden [dat]
als een vluchtend vliegend schep-
sel, weggejaagd uit [zijn] nest,[c]
[zo] zullen de dochters van Mo̱ab
worden bij de doorwaadbare plaat-
sen van de A̱rnon.[d]
3 „Schaft raad, voltrekt de be-
slissing.[e]
Maak op de volle middag uw
schaduw net als de nacht.[f] Ver-
berg de verdrevenen;[g] verraad
niemand die vlucht.[h] **4** Mogen mijn
verdrevenen zelfs in u, o Mo̱ab, als
vreemdelingen vertoeven.[i] Word
een schuilplaats voor hen wegens
degene die met geweld plundert.[j]
Want de verdrukker is aan zijn
eind gekomen, de gewelddadige
plundering is geëindigd, degenen
die [anderen] vertrapten, zijn van
de aarde verdwenen.[k]
5 En in liefderijke goedheid zal
er stellig een troon stevig bevesti-
gd worden;[l] en iemand moet in
waarachtigheid daarop zitten in
de tent van Da̱vid,[m] terwijl hij
richt en gerechtigheid zoekt en
prompt is in rechtvaardigheid.”[n]
6 Wij hebben van Mo̱abs trots
gehoord, dat hij zeer trots is;[o] zijn
hoogmoed en zijn trots en zijn
verbolgenheid[p] — zijn ijdel ge-
zwets zal niet zo zijn.[q] **7** Daar-
om zal Mo̱ab om Mo̱ab jammeren;
ja, allen ervan zullen jammeren.[r]
Om de rozijnenkoeken van Kir-
Hare̱seth[s] zullen de geslagenen
inderdaad zuchten, **8** want de
terrassen zelf van He̱sbon[t] zijn
verwelkt. De wijnstok van Si̱bma[u]
— de eigenaars van de natiën
hebben zelf zijn helderrode [tak-
ken] neergeslagen. Tot aan Ja̱ëzer[v]
hadden ze gereikt, ze hadden ge-
doold in de wildernis. Het was
aan zijn eigen uitlopers overge-
laten om weelderig voort te woe-
keren, ze waren heengetrokken
naar de zee.

v Nu 32:3; Joz 13:25; Jer 48:32.

9 Daarom zal ik wenen met Jaëzers wenen over de wijnstok van Sibma.[a] Met mijn tranen zal ik u drenken, o Hesbon[b] en Eleale,[c] want zelfs over uw zomer en over uw oogst is het gejuich gevallen.[d] **10** En verheuging en blijdschap zijn uit de boomgaard weggenomen; en in de wijngaarden is geen vreugdegeroep, er wordt niet gejuicht.[e] De treder treedt geen wijn in de perskuipen.[f] Het gejuich heb ik doen ophouden.[g]

11 Daarom zijn zelfs mijn ingewanden onstuimig net als een harp, ja, om Moab,[h] en mijn binnenste om Kir-Hareseth.[i]

12 En het geschiedde dat men zag dat Moab moede werd gemaakt op de hoge plaats;[j] en hij kwam naar zijn heiligdom om te bidden[k] en hij kon niets uitrichten.[l]

13 Dit is het woord dat Jehovah eertijds over Moab gesproken heeft. **14** En nu heeft Jehovah gesproken en gezegd: „Binnen drie jaar, naar de jaren van een loonarbeider,[m] moet de heerlijkheid[n] van Moab ook te schande worden gemaakt met veel tumult van elke soort, en zij die overblijven, zullen onbeduidend weinigen zijn, niet machtig."[o]

17 De formele uitspraak tegen Damaskus:[p] „Zie! Damaskus weggedaan zodat ze geen stad meer is, en ze is een puinhoop geworden, een afbrokkelende bouwval.[q] **2** De steden van Aroër[r] die zijn achtergelaten, worden louter plaatsen voor kudden, waar ze werkelijk neerliggen, zonder dat iemand [ze] doet beven.[s] **3** En de versterkte stad is verdwenen uit Efraïm,[t] en het koninkrijk uit Damaskus;[u] en die van Syrië overblijven, zullen net als de heerlijkheid van de zonen van Israël worden", is de uitspraak van Jehovah der legerscharen.[v]

4 „En het moet geschieden op die dag dat de heerlijkheid van Jakob gering zal worden,[w] en zelfs de vetheid van zijn vlees zal mager worden.[x] **5** En het moet geschieden dat wanneer de oogster het staande koren inzamelt en zijn eigen arm de aren oogst,[a] dan moet hij worden als iemand die aren leest in de laagvlakte van Refaïm.[b] **6** En er moet een nalezing in overblijven zoals bij het afslaan van de olijfboom: twee [of] drie rijpe olijven in de top van de tak; vier [of] vijf aan de vruchtdragende grote takken ervan", is de uitspraak van Jehovah, de God van Israël.[c]

7 Op die dag zal de aardse mens naar zijn Maker opzien, en zijn eigen ogen zullen met gespannen aandacht naar de Heilige Israëls zelf kijken.[d] **8** En hij zal niet zien naar de altaren,[e] het werk van zijn handen;[f] en naar wat zijn vingers hebben gemaakt, zal hij niet met gespannen aandacht kijken, noch naar de heilige palen of naar de reukwerktafels.[g] **9** Op die dag zullen zijn vestingsteden worden als een geheel verlaten plaats in het bosland, ja, de tak die zij geheel verlaten hebben vanwege de zonen van Israël; en het moet een verlaten woestenij worden.[h] **10** Want gij hebt de God van uw redding[i] vergeten;[j] en aan de Rots[k] van uw vesting hebt gij niet gedacht. Daarom plant gij aangename plantingen, en met de rank van een vreemde bezet gij ze. **11** Op de dag moogt gij uw planting zorgvuldig omheinen, en in de morgen moogt gij uw zaad doen uitspruiten, [maar] de oogst zal stellig vlieden op de dag der krankheid en ongeneeslijke smart.[l]

12 Ha, het tumult van vele volken, die onstuimig zijn als met de onstuimigheid der zeeën! En het gebruis van nationale groepen, die een lawaai maken net als het gebruis van geweldige wateren![m] **13** De nationale groepen[n]

HFDST. 16

a Jer 48:32
b Jes 15:4
c Jer 48:34
d Re 9:27
e Jes 24:8
Jer 25:30
Jer 48:33
f Hab 3:17
g Ze 2:9
h Jes 15:5
Jer 48:36
i Jes 15:1
j Nu 22:41
Nu 23:1
Jer 48:35
k 1Kon 11:7
2Kon 3:27
Jer 48:7
l 2Kon 19:18
Ps 115:4
Jer 10:5
Jer 16:20
1Kor 8:4
m Jes 21:16
n Jes 23:9
Jer 9:23
Jer 48:46
o Jes 25:10
Jer 48:47
Ze 2:9

HFDST. 17

p 1Kr 18:5
Jer 49:23
Am 1:5
q 2Kon 16:9
Jes 8:4
Za 9:1
r Nu 32:34
Joz 13:16
2Kon 10:33
Jer 48:19
s Ze 2:7
t 2Kon 17:6
Jes 7:8
Ho 5:14
Ho 9:13
u 2Kon 16:9
v Jes 28:2
Ho 9:11
w Jes 9:9
Jes 10:4
x De 32:15
Jes 10:16

2e kolom

a De 23:25
Jer 9:22
Ho 6:11
Joë 3:13
b Joz 15:8
Joz 18:16
2Sa 5:18
c De 4:27
De 24:20
Re 8:2
Jes 24:13
Ro 9:27
d Jes 10:20
Jes 29:19
Mi 7:7
e 2Kr 31:1
2Kr 34:7
Jer 17:2
Ez 36:25
Ho 8:11
Ho 14:8
Za 13:2
f Jes 2:8
Ho 8:6
Mi 5:13
g 2Kr 34:4

h Jes 6:11; Ho 10:14; Am 3:11; Mi 5:11; Mi 7:13;
i 1Kr 16:35; Ps 65:5; Ps 79:9; Hab 3:18; Opb 7:10;
j De 6:12; Ps 50:22; Jes 1:3; Jer 2:32; Ho 8:14;
k De 32:4; 2Sa 22:32; Ps 18:2; Jes 26:4;
l De 28:30; Jer 12:13; Ho 8:7; Ze 1:13;
m Ps 29:3; Ps 65:7; Opb 16:3; Opb 17:1;
n Ps 2:1; Ps 67:4; Jes 13:4.

zelf zullen een lawaai maken net
als het gebruis van vele wateren.
En Hij zal het stellig bestraffen,[a]
en het moet ver weg vlieden en
worden opgejaagd als het kaf der
bergen voor een wind uit en als
een wervelwind van distels voor
een stormwind uit.[b] **14** Ten tijde
van de avond, ziedaar! plotselinge
verschrikking. Vóór de morgen
— het is er niet meer.[c] Dit is het
deel van hen die ons plunderen, en
het lot dat degenen toebehoort die
ons uitplunderen.[d]

18 Ha, het land van de gonzen-
de insecten met vleugels,
dat in de streek van de rivieren
van Ethiopië[e] ligt! **2** Dat afge-
zanten[f] uitzendt over zee, en in
vaartuigen van papyrus over de
oppervlakte van de wateren, [en
zegt:] „Gaat, GIJ snelle boden, naar
een natie hoog van gestalte en
glanzend, naar een volk dat over-
al vrees inboezemt, een natie van
veerkracht en van vertreding,
welker land de rivieren hebben
weggespoeld.”[g]
3 Al GIJ bewoners van het pro-
ductieve land[h] en GIJ ingezetenen
der aarde, GIJ zult een schouw-
spel zien net als wanneer er een
signaal wordt opgeheven op de
bergen,[i] en GIJ zult een geluid ho-
ren net als wanneer er op een
hoorn wordt geblazen.[j] **4** Want
dit heeft Jehovah tot mij gezegd:
„Ik wil rustig blijven en zien op
mijn vaste plaats,[k] als de ver-
blindende hitte gepaard met het
licht,[l] als de dauwwolk in de hitte
van de oogst.[m] **5** Want vóór de
oogst, wanneer de bloesem tot
volle ontwikkeling komt en de
bloem een rijpende druif wordt,
dan moet men de takjes met snoei-
messen afsnijden en de hechtran-
ken wegnemen, [ze] afkappen.[n]
6 Ze zullen alle te zamen worden
overgelaten aan de roofvogels der
bergen en aan het gedierte der
aarde.[o] En daarop zullen de roof-
vogels stellig de zomer doorbren-
gen, en zelfs al het gedierte der
aarde zal daarop de oogsttijd door-
brengen.[p]

HFDST. 17

a Ps 9:5
Jes 33:3
b Ps 35:5
Ps 83:13
Jes 29:5
Da 2:35
Ho 13:3
c 2Kon 19:35
Ps 37:36
d Sp 22:23
Jes 33:1
Ez 39:10
Ze 2:9

HFDST. 18

e Jes 20:3
Ez 30:4
Ze 3:10
f Jes 30:4
Ez 30:9
g 2Kr 12:3
2Kr 14:9
2Kr 16:8
h Ps 33:8
Ps 96:13
Sp 8:31
Jes 26:18
Klg 4:12
i Jes 5:26
Jes 13:2
j Joë 2:1
Am 3:6
Za 9:14
k Ps 132:13
Ho 5:15
l 2Sa 23:4
m Sp 25:13
n Jes 5:7
Jes 17:11
Lu 8:14
o Jes 14:19
Ez 29:5
p Jes 34:3
Jer 15:3
Ez 32:4
Opb 19:17

2e kolom

a 2Kr 32:23
Jes 2:2
Mal 1:11
b Jes 60:4
Za 14:16
c Jes 8:18
Jes 24:23
Joë 3:17
Mi 4:13

HFDST. 19

d Jer 25:19
Ez 29:2
Joë 3:19
e De 33:26
Ps 68:33
f Ex 12:12
Jer 43:12
Jer 46:25
Ez 30:13
g Ps 76:12
h Mt 12:25
i De 7:20
Joz 2:11
j Sp 19:21
Sp 21:30
Jes 19:11
1Kor 3:20
k Jer 16:20
1Kor 8:4

7 In die tijd zal Jehovah der le-
gerscharen een geschenk worden
gebracht[a] [van] een volk hoog van
gestalte en glanzend,[b] ja, van een
volk dat overal vrees inboezemt,
een natie van veerkracht en van
vertreding, welker land de rivie-
ren hebben weggespoeld, naar de
plaats van de naam van Jehovah
der legerscharen, de berg Sion.”[c]

19 De formele uitspraak tegen
Egypte:[d] Zie! Jehovah rijdt
op een snelle wolk[e] en komt naar
Egypte. En de goden van Egypte,
die niets waard zijn, zullen stel-
lig sidderen wegens hem,[f] en zelfs
het hart van Egypte zal in zijn
binnenste smelten.[g]
2 „En ik wil Egyptenaren tegen
Egyptenaren ophitsen, en zij zul-
len stellig strijden ieder tegen zijn
broeder, en ieder tegen zijn met-
gezel, stad tegen stad, koninkrijk
tegen koninkrijk.[h] **3** En de
geest van Egypte moet verbijs-
terd worden in zijn midden,[i] en
ik zal zijn eigen raad verwarren.[j]
En zij zullen zich stellig wenden
tot de goden die niets waard zijn[k]
en tot de bezweerders en tot de
geestenmediums en tot de be-
roepsvoorzeggers van gebeurte-
nissen.[l] **4** En ik wil Egypte over-
geven in de hand van een harde
meester, en sterk zal de koning
zijn die over hen zal heersen”,[m] is
de uitspraak van de [ware] Heer,
Jehovah der legerscharen.
5 En het water zal stellig ver-
drogen uit de zee, en de rivier
zelf zal drooglopen en werke-
lijk opdrogen.[n] **6** En de rivie-
ren moeten stinken; en de Nijlka-
nalen van Egypte moeten ondiep
worden en drooglopen.[o] Ja, riet[p]
en bies moeten beschimmelen.
7 De kale plekken aan de rivier
de Nijl, aan de monding van de
rivier de Nijl, en elk zaailand van
de rivier de Nijl zal verdrogen.[q]
Het zal stellig verwaaien en het

l Jes 8:19; Jes 44:25; Han 16:16; Opb 18:23; m Jer 46:2; Jer 46:26; Ez 29:19; n Ez 30:12; Za 10:11; o 2Kon 19:24; Jes 37:25; p Ex 2:3; Job 40:21; q De 11:10; Ez 29:10.

zal niet meer zijn. **8** En de vissers zullen moeten treuren, en allen die vishaken in de rivier de Nijl werpen, moeten droefheid tot uitdrukking brengen, en zelfs zij die visnetten uitspreiden over de oppervlakte van het water zullen werkelijk verkwijnen.[a] **9** En de bewerkers van gehekeld vlas[b] moeten beschaamd staan, alsook de wevers van witte stoffen. **10** En haar vervaardigers van veelkleurig weefwerk[c] moeten verbrijzeld worden, allen die om loon arbeiden, bedroefd van ziel.

11 De vorsten van Zoan[d] zijn inderdaad dwaas. Wat de wijzen van Farao's raadslieden betreft, [hun] raad is iets onredelijks.[e] Hoe zult GIJ tot Farao zeggen: „Ik ben de zoon van wijzen, de zoon van koningen uit de oudheid"? **12** Waar zijn zij dan — uw wijzen[f] — opdat zij u nu mogen vertellen en opdat zij mogen weten wat Jehovah der legerscharen over Egypte beraadslaagd heeft?[g] **13** De vorsten van Zoan hebben dwaas gehandeld,[h] de vorsten van Nof[i] zijn bedrogen, de voornaamste mannen[j] van haar stammen hebben Egypte op een doolweg geleid. **14** Jehovah zelf heeft in haar midden de geest van ontsteltenis gemengd;[k] en zij hebben Egypte op een doolweg geleid in al zijn werk, net zoals een beschonkene ertoe wordt gebracht in zijn uitbraaksel om te dolen.[l] **15** En Egypte zal generlei werk blijken te hebben dat door de kop of de staart, de scheut of de bies, gedaan kan worden.[m]

16 Op die dag zal Egypte worden als vrouwen, en het zal stellig beven[n] en in angst verkeren wegens het zwaaien van de hand van Jehovah der legerscharen, die hij ertegen zwaait.[o] **17** En Juda's bodem moet voor Egypte een reden tot waggelen worden.[p] Iedereen tegenover wie men er melding van maakt, verkeert in angst wegens het raadsbesluit van Jehovah der legerscharen, dat hij tegen hem neemt.[a]

18 Op die dag zullen er vijf steden in het land Egypte blijken te zijn[b] die de taal van Kanaän[c] spreken en bij Jehovah der legerscharen zweren.[d] De Stad der Omverhaling zal één [ervan] worden genoemd.

19 Op die dag zal er midden in het land Egypte[e] een altaar voor Jehovah blijken te zijn, en een zuil voor Jehovah bij zijn grens. **20** En het moet tot een teken en tot een getuige voor Jehovah der legerscharen blijken te zijn in het land Egypte;[f] want zij zullen luid tot Jehovah roepen wegens de verdrukkers,[g] en hij zal hun een redder zenden, ja, een groot [redder], die hen werkelijk zal bevrijden.[h] **21** En Jehovah zal de Egyptenaren stellig bekend worden;[i] en de Egyptenaren moeten Jehovah op die dag kennen, en zij moeten slachtoffer en gave brengen[j] en moeten Jehovah een gelofte doen en die betalen.[k] **22** En Jehovah zal Egypte stellig een slag toebrengen.[l] Er zal een slag worden toegebracht en een genezing zijn;[m] en zij moeten terugkeren tot Jehovah,[n] en hij moet zich door hen laten verbidden en hen genezen.[o]

23 Op die dag zal er een hoofdweg[p] komen van Egypte naar Assyrië, en Assyrië zal werkelijk in Egypte komen en Egypte in Assyrië; en zij zullen stellig dienst verrichten, Egypte met Assyrië. **24** Op die dag zal Israël de derde worden met Egypte en met Assyrië,[q] namelijk een zegen in het midden der aarde,[r] **25** want Jehovah der legerscharen zal het gezegend hebben,[s] doordat hij zal zeggen: „Gezegend zij mijn volk, Egypte, en het werk mijner handen, Assyrië,[t] en mijn erfdeel, Israël."[u]

HFDST. 19

a Nu 11:5
b Ex 9:31 Sp 7:16
c Ex 35:35
d Nu 13:22 Ps 78:12 Jes 30:4 Ez 30:14
e Jes 44:25 1Kor 3:19
f Ge 41:8 1Kon 4:30 Pr 7:23 Han 7:22
g Job 11:7 Ro 11:33
h Ro 1:22
i Jer 46:14 Ez 30:13 Ho 9:6
j Re 20:2 1Sa 14:38
k Job 12:20 Job 12:24 Jes 19:3 2Th 2:11
l Ps 107:27 Sp 20:1 Jes 28:7 Jer 48:26
m Jes 9:15
n Ps 48:6 Jer 30:6
o Jes 10:32 Jes 11:15 Za 2:9
p Jer 25:26 Jer 43:11 Ez 29:6

2e kolom

a Jes 14:24 Jes 20:3 Da 4:35
b Jer 43:7 Jer 44:1 Ez 30:14
c 2Kon 18:28
d De 10:20 Jer 4:2 Jer 12:16
e Jer 43:7 Jo 17:15 Opb 11:8
f Jer 32:20
g Ps 50:15
h Lu 2:11
i Ps 83:18 Ps 98:2 Hab 2:14
j Ze 3:10 Mal 1:11
k Pr 5:4
l Jes 19:1 Jer 46:13
m De 32:39 Jes 57:18 Jer 33:6 Ho 6:1
n Jes 19:18 Jer 44:1
o 1Kon 8:43 Jer 50:19 Za 8:22
p Jes 11:16 Jes 35:8 Jes 40:3
q De 32:43 Ps 117:1 Za 2:11

r Ge 12:3; Ez 34:26; Za 8:13; Ga 3:14; s Ps 67:6; Ps 115:12; Jes 61:9; Jes 65:8; t Ho 2:23; Ro 3:29; u De 32:9; Am 3:2; Mal 3:17; 1Pe 2:9.

20 In het jaar dat Tartan[a] naar Asdod[b] kwam, toen Sargon, de koning van Assyrië, hem zond[c] en hij vervolgens tegen Asdod streed en het innam[d] — **2** in die tijd sprak Jehovah door de hand van Jesaja, de zoon van Amoz,[e] en zei: „Ga,[f] en gij moet de zak van uw heupen losmaken;[g] en uw sandalen dient gij van uw voeten te trekken."[h] Hij dan deed aldus, naakt en barrevoets rondlopend.[i]

3 Voorts zei Jehovah: „Net zoals mijn knecht Jesaja drie jaar lang naakt en barrevoets heeft rondgelopen als een teken[j] en een voorteken tegen Egypte[k] en tegen Ethiopië,[l] **4** zo zal de koning van Assyrië de gevangenenschaar van Egypte[m] en de ballingen van Ethiopië wegvoeren, knapen en grijsaards, naakt en barrevoets, en met ontblote billen, de naaktheid van Egypte.[n] **5** En zij zullen stellig verschrikt en beschaamd zijn over Ethiopië, de hoop waarnaar zij uitzagen,[o] en over Egypte, hun luister.[p] **6** En de bewoner van dit kustland zal op die dag stellig zeggen: 'Zie, zo is het gesteld met de hoop waarnaar wij uitzagen, waarheen wij vloden om hulp, om bevrijd te worden wegens de koning van Assyrië![q] En hoe zullen wijzelf ontkomen?' "

21 De formele uitspraak tegen de wildernis van de zee:[r] Zoals stormwinden[s] in het zuiden komen aangieren, komt het uit de wildernis, uit een vrees inboezemend land.[t] **2** Een hard visioen[u] is mij meegedeeld: De verrader handelt verraderlijk, en degene die met geweld plundert, plundert met geweld.[v] Trek op, o Elam! Sla het beleg, o Medië![w] Al het zuchten ten gevolge van haar heb ik doen ophouden.[x] **3** Daarom zijn mijn heupen vol van hevige smarten geworden.[y] Ja, krampen hebben mij aangegrepen, als de krampen van een barende vrouw.[z] Ik ben ontdaan geworden, zodat ik niet hoor; ik ben ontsteld geraakt, zodat ik niet zie. **4** Mijn hart heeft gedoold; ja, siddering heeft mij verschrikt. De schemering, waaraan ik gehecht was, is mij tot beving gemaakt.[a]

5 Laat de tafel in orde worden gebracht, de plaatsing van de zetels worden geregeld, laat er worden gegeten, gedronken![b] Staat op, GIJ vorsten,[c] zalft het schild.[d] **6** Want dit heeft Jehovah tot mij gezegd:

„Ga, stel een uitkijkpost op, opdat hij moge melden wat hij precies ziet."[e]

7 En hij zag een strijdwagen [met] een span rijpaarden, een strijdwagen [met] ezels, een strijdwagen [met] kamelen. En hij schonk nauwlettend aandacht, met grote opmerkzaamheid. **8** Voorts riep hij uit als een leeuw:[f] „Op de wachttoren, o Jehovah, sta ik onafgebroken bij dag, en op mijn wachtpost heb ik mij gesteld alle nachten.[g] **9** En zie nu, daar komt een strijdwagen [met] mannen, [met] een span rijpaarden!"[h]

Toen hief hij aan en zei: „Ze is gevallen! Babylon is gevallen,[i] en alle gehouwen beelden van haar goden heeft hij ter aarde verbrijzeld!"[j]

10 O mijn gedorsten en de zoon van mijn dorsvloer,[k] wat ik van Jehovah der legerscharen, de God van Israël, heb gehoord, heb ik uitgedeeld.

11 De formele uitspraak tegen Duma: Tot mij roept iemand uit Seïr:[l] „Wachter, hoe staat het met de nacht? Wachter, hoe staat het met de nacht?"[m] **12** De wachter zei: „De morgen moet komen, en ook de nacht. Wilt gijlieden informeren, informeert. Komt terug!"

13 De formele uitspraak tegen de woestijnvlakte: In het woud in de woestijnvlakte zult GIJ de nacht doorbrengen, o karavanen der Dedanieten.[n] **14** Brengt de dorstige water tegemoet. O GIJ bewoners van het land Tema,[o]

HFDST. 20

a 2Kon 18:17
b Joz 11:22; Joz 13:3
c 2Kr 32:9
d Am 1:8
e Jes 1:1
f Jer 13:1; Jer 19:1
g Jon 3:8; Opb 11:3
h 2Sa 15:30
i 1Sa 19:24; Mi 1:8; Heb 11:37
j Jes 8:18
k Jes 19:1
l Jes 18:1
m Jes 19:4; Jer 46:26; Ez 30:19
n Jer 13:22; Mi 1:11
o Ps 146:3
p 2Kon 18:21; Jes 30:3; Jes 36:6; Jer 17:5; Ez 29:6
q Jes 30:2; Jes 31:1

HFDST. 21

r Jes 13:1; Jes 13:20; Jer 51:42
s Za 9:14
t Jes 13:4; Jes 13:18
u Jes 13:9; Opb 18:2
v Jes 33:1; Jer 51:48; Jer 51:53
w Jer 51:11; Jer 51:28; Da 5:28; Da 8:20
x Ps 137:1; Jes 14:7; Jes 35:10; Jer 31:12
y Hab 3:16
z Jer 50:43; 1Th 5:3

2e kolom

a De 28:67
b Jes 22:13; Da 5:1
c Jer 50:35; Jer 51:57
d 2Sa 1:21
e 2Kon 9:17; Jes 62:6; Jer 51:12; Ez 3:17; Ez 33:3; Hab 2:1; Mt 24:45
f Jes 5:29
g Hab 2:1
h Jer 50:3; Jer 50:9; Jer 51:27
i Jes 13:19; Jes 14:4; Jes 45:1; Jer 50:3; Jer 51:8; Da 5:28; Opb 14:8; Opb 18:2

j Jer 50:2; Jer 51:44; Jer 51:52; k 1Kon 8:46; 2Kon 13:7; Jes 1:25; Mt 3:12; Heb 12:6; l Ge 32:3; De 2:8; Ps 137:7; m Opb 16:15; n Ez 27:15; o Job 6:19; Jer 25:23.

treedt de vluchtende met brood
voor hem tegemoet. **15** Want
wegens de zwaarden zijn zij weg-
gevlucht, wegens het getrokken
zwaard, en wegens de gespannen
boog en wegens de zware druk
van de oorlog.

16 Want dit heeft Jehovah tot
mij gezegd: „Binnen nog een jaar,
naar de jaren van een loonarbei-
der,[a] moet aan al de heerlijkheid
van Ḳedar[b] zelfs een eind komen.
17 En degenen die overblijven
van het aantal boog[schutters], de
sterke mannen van de zonen van
Ḳedar, zullen weinigen worden,[c]
want Jehovah zelf, de God van Iṣ-
raël, heeft [het] gesproken.”[d]

22 De formele uitspraak over
het dal van het visioen:[e]
Wat hebt gij dan, dat gij te zamen
op de daken geklommen zijt?[f]
2 Van tumult waart gij vol, een
onstuimige stad, een uitgelaten
stad.[g] Uw verslagenen zijn niet
degenen die met het zwaard zijn
verslagen, noch degenen die ge-
storven zijn in de strijd.[h] **3** Ja,
al uw dictators[i] zijn tegelijk ge-
vlucht.[j] Zonder [de noodzaak
van] een boog zijn zij gevangen-
genomen. Al degenen van u die
zijn gevonden, zijn te zamen ge-
vangengenomen.[k] Ver weg waren
zij weggelopen.

4 Daarom heb ik gezegd:
„Wendt UW blik van mij af. Ik wil
blijk geven van bitterheid in ge-
ween.[l] Staat er niet op mij te
troosten over de gewelddadige
plundering van de dochter van
mijn volk.[m] **5** Want het is de dag
van verwarring[n] en van vertre-
ding[o] en van ontsteltenis[p] die de
Soevereine Heer, Jehovah der le-
gerscharen, heeft in het dal van
het visioen. Daar is de vernieler
van de muur,[q] en het geschreeuw
naar het gebergte.[r] **6** En Ḏlam[s]
zelf heeft de pijlkoker opgeno-
men, in de strijdwagen van de
aardse mens, [met] rijpaarden;
en Kir[t] zelf heeft het schild ont-
bloot. **7** En het zal geschieden
dat de keur van uw laagvlakten
vol strijdwagens moet worden, en

HFDST. 21

a Job 7:1
Jes 16:14
b Ge 25:13
Ps 120:5
Hgl 1:5
Jes 42:11
Ez 27:21
c Jer 49:28
d Nu 23:19
Jes 46:10
Jes 55:11

HFDST. 22

e Jes 1:1
Jes 13:1
Jes 22:5
Jer 6:6
f Jes 15:3
Jer 48:38
g Jes 32:13
Am 6:6
h Jes 3:1
Jer 14:18
Jer 38:2
Klg 4:9
i Jes 1:10
j 2Kon 25:4
Jer 39:4
Jer 52:7
k Jer 52:24
l Jes 33:7
Jer 4:19
Jer 6:26
Jer 9:1
Mi 1:8
m Jer 8:18
Jer 31:15
n Jer 30:5
Am 5:18
o Jes 5:5
Jes 10:6
p Mi 7:4
q 2Kon 25:10
Ne 1:3
Klg 2:2
r Ho 10:8
Lu 23:30
Opb 6:16
s Ge 10:22
Jes 21:2
t 2Kon 16:9
Am 1:5

2e kolom

a Ne 3:19
b 1Kon 7:2
c 2Kon 25:10
Jer 52:7
d 2Kon 20:20
2Kr 32:30
Ne 3:15
Jo 9:7
e Ne 1:3
f 2Kon 18:17
Jes 7:3
Jes 36:2
g Han 4:24
h Ne 8:9
Jes 15:3
Joë 2:17
i Job 1:20
Am 8:10
Mi 1:16
j Jes 5:12
Jes 56:12
Am 6:4
Lu 17:27
k Jes 21:5
1Kor 15:32
Jak 5:5
l Jes 5:9
Am 3:7

wat de rijpaarden betreft, die moe-
ten zich zonder mankeren opstel-
len bij de poort, **8** en men zal de
dekking van Juda wegnemen. En
gij zult op die dag kijken naar het
arsenaal[a] van het huis van het
woud,[b] **9** en wat gijlieden stel-
lig zult zien, dat zijn de bressen
van de Stad van Ḏavid, want die
zullen werkelijk vele zijn.[c] En GIJ
zult de wateren van de beneden-
vijver[d] vergaren. **10** En de hui-
zen van Jeruzalem zult GIJ werke-
lijk tellen. Ook zult GIJ de huizen
afbreken om de muur[e] ontoegan-
kelijk te maken. **11** En er zal
een vergaarbekken zijn dat GIJ
moet maken tussen de twee mu-
ren voor de wateren van de oude
vijver.[f] En GIJ zult stellig niet kij-
ken naar de grote maker ervan, en
degene die het lang geleden for-
meerde, zult GIJ stellig niet zien.

12 En de Soevereine[g] Heer, Je-
hovah der legerscharen, zal op die
dag oproepen tot geween[h] en tot
rouwklacht en tot kaalheid en tot
omgording met de zak.[i] **13** Maar
zie! uitbundige vreugde en ver-
heuging, het doden van runderen
en het slachten van schapen, het
eten van vlees en het drinken van
wijn:[j] ’Laat er gegeten en gedron-
ken worden, want morgen zullen
wij sterven.’”[k]

14 En in mijn oren heeft Jeho-
vah der legerscharen zich geopen-
baard:[l] „’Deze dwaling zal niet
worden verzoend[m] ten behoeve
van U, totdat gijlieden sterft’,[n]
heeft de Soevereine Heer, Jeho-
vah der legerscharen, gezegd.”

15 Dit heeft de Soevereine
Heer, Jehovah der legerscharen,
gezegd: „Ga, treed binnen bij deze
beheerder, bij Sebna,[o] die over het
huis gaat:[p] **16** ’Wat is hier van
belang voor u, en wie is hier van
belang voor u, dat gij u hier een
grafstede hebt uitgehouwen?’[q] Op
een hoogte houwt hij zijn graf-
stede uit; in een steile rots hakt
hij zich een woning uit. **17** ’Zie!

m Jes 1:11; Jer 15:1; Ez 24:13; Heb 10:26; n Le 26:31; o 2Kon 18:37; 2Kon 19:2; Jes 36:3; Jes 37:2; p 2Kon 10:5; q Jes 14:18; Mt 27:60.

Jehovah slingert u neer met een
krachtige slingering, o fysiek ster-
ke man, en grijpt u met geweld.
18 Hij zal u zonder mankeren
stevig inwikkelen, als een bal
voor een uitgestrekt land. Daar
zult gij sterven, en daar zullen
de wagens van uw heerlijkheid
de schandvlek van het huis van
uw meester zijn. **19** En ik wil u
uit uw positie wegstoten; en van
uw officiële post zal men u neer-
halen.[a]
20 En het moet geschieden op
die dag, dat ik stellig mijn knecht[b]
zal roepen, namelijk Eljakim,[c] de
zoon van Hilkja.[d] **21** En ik wil
hem met uw lange gewaad bekle-
den, en uw sjerp zal ik hem ste-
vig ombinden,[e] en uw heerschap-
pij zal ik in zijn hand geven; en
hij moet een vader worden voor
de inwoner van Jeruzalem en
voor het huis van Juda.[f] **22** En
ik wil de sleutel[g] van het huis van
David op zijn schouder leggen,
en hij moet openen zonder dat
er iemand sluit, en hij moet slui-
ten zonder dat er iemand opent.[h]
23 En ik wil hem inslaan als een
pin[i] in een hechte plaats, en hij
moet tot een troon van heerlijk-
heid worden voor het huis van
zijn vader.[j] **24** En men moet
aan hem heel de heerlijkheid van
het huis van zijn vader hangen,
de nakomelingen en de zijtakken,
alle vaten van het kleine soort, de
vaten in de vorm van schalen, als-
ook alle vaten [in de vorm] van
grote kruiken.
25 Op die dag', is de uitspraak
van Jehovah der legerscharen,
'zal de pin[k] die in een hechte
plaats is ingeslagen, worden weg-
genomen,[l] en ze moet worden af-
gehouwen en vallen, en de vracht
die daaraan is, moet worden afge-
sneden, want Jehovah zelf heeft
[het] gesproken.' "[m]

23 De formele uitspraak over
Tyrus:[n] Jammert, GIJ schep-
en van Tarsis!,[o] want het is ge-
welddadig geplunderd, zodat het
geen haven meer is, zodat het
geen [plaats] meer is om binnen
te komen.[p] Uit het land Kittim[q] is
het hun geopenbaard. **2** Zwijgt,
GIJ bewoners van het kustland.
De kooplieden uit Sidon,[a] dege-
nen die de zee oversteken — zij
hebben u gevuld. **3** En op vele
wateren is het zaad van Sihor[b] ge-
weest, de oogst van de Nijl, haar
inkomsten; en het werd het gewin
van de natiën.[c]
4 Wees beschaamd, o Sidon;[d]
want de zee, o gij vesting der zee,
heeft gezegd: „Ik heb geen wee-
en gehad en ik heb niet gebaard,
noch heb ik jonge mannen groot-
gebracht, maagden opgevoed."[e]
5 Net als bij het bericht aangaan-
de Egypte,[f] zal men insgelijks in-
eenkrimpen bij het bericht over
Tyrus.[g] **6** Steekt over naar Tar-
sis; jammert, GIJ bewoners van het
kustland. **7** Is dit UW [stad] die
uitgelaten was sinds de dagen van
weleer, [sinds] haar vroege tijden?
Haar voeten plachten haar ver
weg te brengen om er als vreem-
delinge te vertoeven.
8 Wie is het die deze raad tegen
Tyrus gegeven heeft,[h] de kronen-
uitdeelster, wier kooplieden vor-
sten, wier handelaars de geëer-
den der aarde waren?[i]
9 Jehovah der legerscharen zelf
heeft deze raad gegeven,[j] om de
trots van alle schoonheid te ont-
wijden,[k] om alle geëerden der aar-
de met verachting te bejegenen.[l]
10 Steek uw land over als de ri-
vier de Nijl, o dochter van Tar-
sis.[m] Er is geen scheepstimmer-
werf meer.[n] **11** Zijn hand heeft
hij uitgestrekt over de zee; hij
heeft koninkrijken in beroering
gebracht.[o] Jehovah zelf heeft be-
vel gegeven tegen Fenicië, om
haar vestingen te verdelgen.[p]
12 En hij zegt: „Gij moogt nooit
meer uitgelaten zijn,[q] o verdruk-
te, de maagdelijke dochter van
Sidon.[r] Sta op, steek over naar
Kittim[s] zelf. Ook daar zal u geen
rust beschoren zijn."
13 Zie! Het land der Chal-
deeën.[t] Dit is het volk — Assy-
rië[u] bleek [het] niet te zijn — zij

HFDST. 22

a Job 40:11
Ps 75:7
Lu 1:52
b Mt 24:45
1Kor 4:2
c 2Kon 18:18
2Kon 18:37
Jes 36:3
d 2Kon 18:26
e Ge 41:42
1Sa 18:4
Es 8:15
f Ge 45:8
g 1Kr 9:27
Opb 3:7
h Mt 18:18
i Ezr 9:8
j Ge 45:9
1Sa 2:8
Lu 22:30
Opb 3:21
k Jes 22:15
l Jes 22:17
m Jes 46:11
Jer 4:28

HFDST. 23

n Jer 25:22
Jer 47:4
Ez 26:3
Ez 27:2
Joë 3:4
Am 1:9
Za 9:4
o 2Kr 9:21
Ps 48:7
Jes 2:16
Ez 27:25
p Ez 27:3
q Ge 10:4
Jer 2:10
Ez 27:6
Da 11:30

2e kolom

a Ez 27:8
b Jer 2:18
c Ez 27:33
Ez 28:4
Joë 3:5
d Ge 10:15
Ez 27:8
e Jer 47:4
f Jes 19:1
Jes 19:16
g Ez 26:15
Ez 27:35
Ez 28:19
h De 29:24
Ps 94:2
i Ez 28:2
j Jes 14:24
Jes 46:10
k Da 4:37
Jak 4:6
l Job 12:21
Ps 107:40
m Jes 23:1
n Ez 26:14
Ez 26:17
o Ps 46:6
Ez 27:34
p Ez 26:5
Ez 26:15
q Ez 26:13
r Ge 10:15
s Ez 27:6
Da 11:30
t Ge 11:31
Jes 13:19
Jes 47:1
Hab 1:6

u 2Kon 17:24; Jes 10:12; Jes 30:31; Na 3:18; Ze 2:13.

hebben het gesticht voor de vaste woestijnbezoekers.[a] Zij hebben hun belegeringstorens opgericht,[b] zij hebben haar woontorens blootgelegd,[c] men heeft haar tot een afbrokkelende bouwval gemaakt.[d]

14 Jammert, GIJ schepen van Tarsis, want UW vesting is gewelddadig geplunderd.[e]

15 En het moet geschieden op die dag, dat Tyrus zeventig jaar vergeten moet worden,[f] net als de dagen van één koning. Na verloop van zeventig jaar zal het Tyrus vergaan als in het lied van een prostituee: **16** „Neem een harp, ga de stad rond, o vergeten prostituee.[g] Doe uw best met het spelen op de snaren; maak uw liederen vele, opdat er aan u gedacht moge worden."

17 En het moet geschieden na verloop van zeventig jaar, dat Jehovah zijn aandacht op Tyrus zal richten, en zij moet terugkeren tot haar hoerenloon[h] en prostitutie bedrijven met alle koninkrijken der aarde op de oppervlakte van de aardbodem.[i] **18** En haar winst en haar hoerenloon[j] moeten iets heiligs voor Jehovah worden. Het zal niet opgehoopt noch opgespaard worden, want haar hoerenloon zal ten deel vallen aan hen die voor het aangezicht van Jehovah wonen,[k] om tot verzadiging te eten en voor sierlijke bedekking.[l]

24 Zie! Jehovah maakt het land leeg en verwoest het,[m] en hij heeft de oppervlakte ervan omgekeerd[n] en zijn bewoners verstrooid.[o] **2** En het moet hetzelfde worden voor het volk als voor de priester, hetzelfde voor de knecht als voor zijn meester, hetzelfde voor de dienstmaagd als voor haar meesteres, hetzelfde voor de koper als voor de verkoper, hetzelfde voor de uitlener als voor de lener, hetzelfde voor de rentenemer als voor degene die de rente betaalt.[p] **3** Zonder mankeren zal het land leeggemaakt worden, en zonder mankeren zal het uitgeplunderd worden,[a] want Jehovah zelf heeft dit woord gesproken.[b] **4** Het land is gaan treuren,[c] is vervallen. Het productieve land is verwelkt, is vervallen. De hogen van het volk des lands zijn verwelkt.[d] **5** En het land zelf is bezoedeld onder zijn bewoners,[e] want zij hebben de wetten overtreden,[f] het voorschrift veranderd,[g] het voor onbepaalde tijd durende verbond verbroken.[h] **6** Daarom heeft de vloek zelf het land verteerd,[i] en de bewoners ervan worden voor schuldig gehouden. Daarom zijn de bewoners van het land in aantal verminderd, en zeer weinig sterfelijke mensen zijn er overgebleven.[j]

7 De nieuwe wijn is gaan treuren, de wijnstok is verwelkt,[k] allen die vrolijk van hart waren, zijn gaan zuchten.[l] **8** De uitbundige vreugde der tamboerijnen heeft opgehouden, het rumoer der uitgelatenen is gestaakt, de uitbundige vreugde der harp heeft opgehouden.[m] **9** Het is zonder lied dat zij wijn drinken; de bedwelmende drank wordt bitter voor degenen die hem drinken. **10** De verlaten stad is verbroken;[n] elk huis is toegesloten, zodat men er niet kan binnengaan. **11** Er is geschreeuw in de straten wegens [het gemis van] wijn. Alle verheuging is verdwenen; de uitbundige vreugde van het land is geweken.[o] **12** In de stad is een ontzettende toestand achtergelaten; de poort is verbrijzeld tot louter een hoop puin.[p]

13 Want zo zal het worden in het midden van het land, onder de volken, gelijk het afslaan van de olijfboom,[q] gelijk de nalezing, wanneer de druivenoogst tot een eind is gekomen.[r] **14** Zijzelf zullen hun stem verheffen, zij zullen een vreugdegeroep aanheffen. In de superioriteit van Jehovah zullen zij stellig jubelen vanaf de zee.[s] **15** Daarom moeten zij in

HFDST. 23

a Jes 13:21
b Ez 26:8
c Ez 26:9
d Ez 26:12
e Jes 23:1
f Jer 25:11
Jer 27:3
Jer 27:6
g Sp 7:10
Jer 30:14
h Mi 1:7
i Na 3:4
j De 23:18
k Job 27:17
Pr 2:26
l Jes 60:5
Jes 61:6

HFDST. 24

m De 28:63
Jes 1:7
Jes 5:5
Jer 4:6
Ez 6:6
n 2Kon 21:13
o De 28:64
Ne 1:8
Jer 9:16
p Jes 3:2
Jes 9:14
Ez 7:12
Ho 4:9

2e kolom

a Le 26:31
De 29:28
b Jes 46:10
c Jes 3:26
Jes 33:9
Jer 4:28
Klg 1:4
Ho 4:3
d Jes 2:11
e Le 18:24
Nu 35:33
2Kr 33:9
Jer 3:1
Jer 23:11
Klg 4:13
f 2Kon 17:7
2Kon 22:13
Ez 20:13
Da 9:5
g Mi 3:11
h Ex 19:5
Ex 24:7
Jer 31:32
Jer 34:18
i Le 26:16
De 28:15
Joz 23:15
j Le 26:22
De 4:27
De 28:62
Jes 10:22
k Jer 8:13
Joë 1:10
l Jes 16:10
Jes 32:12
Am 5:17
m Ps 81:2
Jer 7:34
Jer 16:9
Ho 2:11
n 2Kon 25:10
o Jes 8:22
Klg 5:15
p Jes 32:14
Jer 9:11
Klg 1:4
Klg 2:9
Mi 1:9
q De 24:20
Jes 17:6

r Jes 1:9; Jes 17:5; Jer 6:9; Ez 6:8; Mi 7:1; s Jes 12:1; Jes 40:9; Jer 31:12; Jer 33:11; Za 2:10.

de streek van het licht[a] Jehovah
verheerlijken,[b] op de eilanden der
zee de naam van Jehovah,[c] de God
van Israël. **16** Van het uiteinde
van het land zijn er melodieën
die wij hebben gehoord:[d] „Sieraad
voor de Rechtvaardige!”[e]
Maar ik zeg: „Voor mij is er
magerheid,[f] voor mij is er ma-
gerheid! Wee mij! De verraders
hebben verraderlijk gehandeld.[g]
Zelfs met verraad hebben de ver-
raders verraderlijk gehandeld.”[h]
17 Angst en de groeve en de val-
strik zijn over u, gij bewoner van
het land.[i] **18** En het moet ge-
schieden dat al wie vlucht voor
het geluid van dat wat angst ver-
wekt, in de groeve zal vallen, en
al wie uit het binnenste van de
groeve opklimt, in de valstrik ge-
vangen zal worden.[j] Want zelfs
de sluizen daarboven zullen wer-
kelijk geopend worden[k] en de
grondvesten van het land zullen
schudden.[l] **19** Het land is abso-
luut opengebarsten, het land is
absoluut heen en weer geschud,
het land is absoluut aan het wan-
kelen gebracht.[m] **20** Het land
beweegt zich absoluut onvast als
een dronken man, en het heeft
heen en weer gewiegeld als een
uitkijkhut.[n] En zijn overtreding
heeft er zwaar op gedrukt,[o] en het
moet vallen, zodat het niet weer
zal opstaan.[p]
21 En het moet geschieden op
die dag, dat Jehovah zijn aan-
dacht zal richten op het leger
der hoogte in de hoogte, en op
de koningen des aardbodems op
de aardbodem.[q] **22** En zij zul-
len stellig bijeengedreven worden
zoals men gevangenen in de kuil
bijeendrijft,[r] en opgesloten wor-
den in de kerker;[s] en na een over-
vloed van dagen zal er aandacht
aan hen worden geschonken.[t]
23 En de volle maan is schaam-
rood geworden en de gloeiende
[zon] is beschaamd geworden,[u]
want Jehovah der legerscharen
is koning geworden[v] op de berg
Sion[w] en in Jeruzalem en ten aan-
schouwen van zijn oudere man-
nen met heerlijkheid.[x]

HFDST. 24

a Ex 27:13
Ps 97:11
Jes 30:26
Jes 43:5
Jes 49:6
Mi 7:9
b Za 13:9
Mal 1:11
c Jes 11:11
Jes 60:9
Ze 2:11
d Ps 22:27
Ps 98:3
Mr 13:27
e Ex 15:11
Ezr 9:15
Ps 145:7
Opb 15:3
Opb 19:2
f Jes 10:16
Jes 17:4
g Jes 21:2
Jes 33:1
Klg 1:2
h Jer 9:2
Ho 10:13
i Le 26:22
Jer 8:3
Ez 14:21
Am 5:19
j De 32:23
1Kon 20:30
k Ge 7:11
Sp 27:4
l De 32:22
Ps 18:7
Ps 18:15
m Jer 4:24
Na 1:5
Hab 3:6
n Ps 107:27
Jes 19:14
Jes 29:9
o 2Kon 21:16
2Kr 36:16
Jer 14:20
Ho 4:2
p Am 8:14
q Ps 76:12
Hag 2:22
r Ge 41:14
s Jes 42:7
t Za 9:11
u Opb 21:23
v Ps 97:1
Opb 11:17
w Ps 132:13
Jes 8:18
Jes 18:7
Joë 3:17
Heb 12:22
x 1Kon 8:11
Ps 46:5
Jes 12:6
Mi 4:7
Za 2:10

2e kolom

HFDST. 25

a De 32:3
1Kr 29:10
Ps 25:12
Jes 61:10
b Ps 7:17
Ps 99:5
Ps 145:1
Heb 13:15
c Ps 30:4
Ps 150:6
Opb 15:4
d Ps 40:5
Ps 98:1
Ps 107:8
Ps 145:4

25 O Jehovah, gij zijt mijn
God.[a] Ik verhoog u,[b] ik prijs
uw naam,[c] want gij hebt won-
derbare dingen gedaan,[d] raads-
besluiten[e] uit vroeger tijden, in
getrouwheid,[f] in betrouwbaar-
heid.[g] **2** Want gij hebt een stad
tot een steenhoop gemaakt, een
versterkte stad tot een afbrok-
kelende bouwval, een woontoren
van vreemden tot wat geen stad
meer is, die zelfs tot onbepaalde
tijd niet herbouwd zal worden.[h]
3 Daarom zullen zij die een sterk
volk zijn, u verheerlijken; de stad
der tirannieke natiën, zij zullen
u vrezen.[i] **4** Want gij zijt een
vesting geworden voor de gerin-
ge, een vesting voor de arme in
de nood die hij heeft,[j] een toe-
vlucht voor de slagregen, een
schaduw[k] tegen de hitte, wanneer
het geblaas der tirannieken is als
een slagregen tegen een muur.
5 Als de hitte in een waterloos
land dempt gij het rumoer van
vreemden, de hitte met de scha-
duw van een wolk.[l] Zelfs de melo-
die van de tirannieken wordt on-
derdrukt.[m]
6 En Jehovah der legerscharen
zal op deze berg[n] stellig voor alle
volken[o] een feestmaal aanrech-
ten van schotels rijk aan olie,[p] een
feestmaal van [wijn bewaard op]
de droesem, van schotels rijk aan
olie en vol merg,[q] van [wijn[r] be-
waard op] de droesem, geklaard.[s]
7 En op deze berg zal hij stel-
lig het gelaat verzwelgen van het
omwindsel dat alle volken om-
windt,[t] en het vlechtwerk dat
over alle natiën gevlochten is.
8 Hij zal werkelijk de dood voor
eeuwig verzwelgen,[u] en de Soeve-
reine Heer Jehovah zal stellig de

e Ps 33:11; Jes 28:29; Heb 6:17; f De 32:4; Ne 9:33; Ps 89:5; g Ge 24:27; Nu 23:19; h De 13:16; Jes 6:11; i Ps 46:10; Ps 66:3; Ps 83:16; Ez 38:23; j Ps 46:1; Ps 121:7; Na 1:7; Ze 3:12; k Ps 91:1; Ps 121:5; Ps 121:6; Opb 7:16; l Job 7:2; Jes 49:10; m Ps 58:10; Jes 24:8; Opb 18:22; n Ps 72:3; Jes 11:9; Jes 65:25; Da 2:35; o Jes 49:10; Da 7:14; Mt 8:11; p Ps 72:16; Ps 85:11; Ps 85:12; Ps 104:15; Jer 31:12; q Job 21:24; r Pr 10:19; Jes 55:1; s Jer 48:11; Lu 5:39; t Jes 60:2; Lu 2:32; Han 17:30; 2Kor 3:13; 2Kor 4:4; Ef 5:8; u Ho 13:14; 1Kor 15:54; 2Ti 1:10; Heb 2:15; Opb 20:14.

tranen van alle aangezichten wissen.[a] En de smaad van zijn volk zal hij van de gehele aarde wegnemen,[b] want Jehovah zelf heeft [het] gesproken.

9 En op die dag zal men stellig zeggen: „Zie! Dit is onze God.[c] Wij hebben op hem gehoopt[d] en hij zal ons redden.[e] Dit is Jehovah.[f] Wij hebben op hem gehoopt. Laten wij blij zijn en ons verheugen in de redding door hem."[g]

10 Want de hand van Jehovah zal op deze berg komen te rusten,[h] en Moab moet vertreden worden[i] op zijn plaats, zoals wanneer een hoop stro wordt vertreden op een mestvaalt.[j] **11** En hij moet zijn handen in het midden ervan uitslaan, zoals wanneer een zwemmer [ze] uitslaat om te zwemmen, en hij moet zijn hoogmoed vernederen[k] te zamen met de listige bewegingen van zijn handen. **12** En de versterkte stad, met uw hoge, veilige muren, moet hij neerwerpen; hij moet [haar] vernederen, [haar] in aanraking brengen met de aarde, tot in het stof.[l]

26 Op die dag[m] zal dit lied gezongen worden[n] in het land Juda:[o] „Wij hebben een sterke stad.[p] Redding stelt hij tot muren en wal.[q] **2** Opent de poorten,[r] opdat de rechtvaardige natie, die een getrouw gedrag bewaart, er moge binnengaan.[s] **3** De neiging die goed ondersteund is, zult gij beveiligen in voortdurende vrede,[t] omdat men ertoe wordt bewogen op ú te vertrouwen.[u] **4** Vertrouwt op Jehovah[v] voor altijd, want in Jah Jehovah is de Rots[w] van onbepaalde tijden.

5 Want hij heeft de bewoners van de hoogte, de verheven stad,[x] neergeworpen.[y] Hij vernedert haar, hij vernedert haar tot de aarde; hij brengt haar in aanraking met het stof.[z] **6** De voet zal haar vertreden, de voeten van de ellendige, de treden van de geringen."[a]

HFDST. 25

a Jes 35:10; Opb 7:17; Opb 21:4
b Ps 69:9; Ps 89:51
c De 32:3; Jes 25:1; Opb 19:1
d Ps 27:14; Ps 37:34; Ps 146:5
e Ge 49:18; Sp 20:22; Lu 2:30
f Ex 6:2; Ps 97:5; Ze 3:12
g Ps 20:5; Ps 21:1; Ps 62:1; Ps 95:1; Mi 7:7; Ze 3:14
h Ps 132:13; Jes 12:6
i Ps 110:6; Jes 15:1; Ze 2:9
j Ps 83:10; Lu 13:8
k Jer 48:29; Da 4:37; Jak 4:6
l Jes 26:5

HFDST. 26

m Jes 4:2; Jes 26:19; Jo 11:24
n Ex 15:1; 2Sa 22:1; Ps 146:2; Ps 150:5; Jes 12:5
o Jer 33:10; Jer 33:11
p Ps 48:2; Ps 48:12; Ps 127:1
q Jes 60:18; Za 2:5
r Ps 118:19; Ps 118:20; Jes 60:11; Jes 62:10; Mt 7:14; Opb 22:14
s Ex 19:6; De 4:8; Mal 3:17; Han 2:47; 1Pe 2:9
t Ps 119:165; Jes 54:13; Jo 14:27; Ro 15:33; Fil 4:7; 2Pe 1:2
u Ps 9:10; Jer 17:7
v 2Kr 20:20; Ps 62:8; Sp 3:5
w De 32:4; De 32:31; 1Sa 2:2
x Jes 15:1; Jes 25:10
y Job 40:11; Jes 2:11
z Jes 25:12; Jer 48:9
a Ze 3:12; Mal 4:3

7 Het pad van de rechtvaardige is oprechtheid.[a] Daar gij oprecht zijt, zult gij zelfs het spoor van een rechtvaardige effen maken.[b] **8** Ja, voor het pad van uw oordelen, o Jehovah, hebben wij op u gehoopt.[c] Naar uw naam en naar uw gedachtenis[d] is het verlangen van de ziel uitgegaan.[e] **9** Met mijn ziel heb ik naar u verlangd in de nacht;[f] ja, met mijn geest in mijn binnenste blijf ik u zoeken;[g] want wanneer er van u afkomstige oordelen voor de aarde zijn,[h] is het rechtvaardigheid[i] wat de bewoners van het productieve land stellig zullen leren.[j] **10** Al zou de goddeloze gunst worden betoond, hij zal eenvoudig geen rechtvaardigheid leren.[k] In het land van oprechtheid zal hij onrecht plegen[l] en hij zal de eminentie van Jehovah niet zien.[m]

11 O Jehovah, uw hand is hoog geworden,[n] [maar] zij aanschouwen [het] niet.[o] Zij zullen [het] aanschouwen en beschaamd staan[p] over de ijver voor [uw] volk. Ja, het vuur[q] zelf voor uw eigen tegenstanders zal hen verteren. **12** O Jehovah, gij zult ons vrede beschikken,[r] want ook al onze werken hebt gij voor ons verricht.[s] **13** O Jehovah, onze God, andere meesters buiten u hebben als eigenaars van ons gehandeld.[t] Door u alleen zullen wij van uw naam gewagen.[u] **14** Zij zijn dood; zij zullen niet leven.[v] Machteloos in de dood,[w] zullen zij niet opstaan.[x] Daarom hebt gij uw aandacht [op hen] gericht, om hen te verdelgen en elke vermelding van hen teniet te doen.[y]

2e kolom **a** 1Kr 29:17; Job 1:1; Ps 18:24; Sp 20:7; **b** Ps 5:8; **c** Ps 119:7; Ef 5:17; **d** Ex 3:15; Ps 135:13; Ho 12:5; **e** Mi 7:7; **f** Ps 63:6; Ps 119:62; Lu 6:12; **g** Ps 63:1; Ps 77:6; **h** Ps 9:8; Ps 58:11; **i** Ps 96:13; Ps 97:2; **j** Ps 85:11; Jes 61:11; **k** Ex 8:15; Ps 106:43; Sp 1:32; **l** Ps 78:57; Jer 2:7; **m** Ps 28:5; Jes 5:12; Ho 11:7; **n** Ps 10:12; Mi 5:9; **o** Jes 6:9; **p** Ps 86:17; 1Pe 3:16; Opb 3:9; **q** Heb 10:27; **r** Ps 29:11; Jes 57:19; Jer 33:6; Jo 14:27; **s** Han 5:38; Han 5:39; **t** 2Kr 12:8; **u** Joz 23:7; 2Ti 2:19; **v** Ps 22:15; **w** Sp 2:18; Pr 9:5; Pr 9:10; Jes 38:18; **x** Job 14:14; Pr 9:6; Jer 51:39; Mt 25:46; **y** Ps 9:5; Ps 109:13; Sp 10:7.

15 Gij hebt aan de natie toegevoegd; o Jehovah, gij hebt aan de
natie toegevoegd;[a] gij hebt uzelf
verheerlijkt.[b] Gij hebt alle grenzen van het land ver uitgebreid.[c]
16 O Jehovah, in benauwdheid
hebben zij hun aandacht op u
gericht;[d] zij hebben een fluister-
[gebed] uitgestort toen uw strenge onderricht hen trof.[e] **17** Net
zoals een zwangere vrouw het moment nadert om te baren, weeën
heeft, het uitschreeuwt in haar
barensweeën, zo zijn wij geworden wegens u, o Jehovah.[f] **18** Wij
zijn zwanger geworden, wij hebben weeën gehad;[g] wij hebben
als het ware wind gebaard. Geen
werkelijke redding bewerken wij
met betrekking tot het land,[h]
en er worden voorts geen bewoners voor het productieve land
[als bij een geboorte] uitgeworpen.[i]
19 „Uw doden zullen leven.[j]
Een lijk van mij — zij zullen opstaan.[k] Wordt wakker en heft
een vreugdegeroep aan, GIJ die
in het stof verblijft![l] Want uw
dauw[m] is als de dauw van maluwen,[n] en de aarde zelf zal ook degenen die machteloos zijn in de
dood, [als bij een geboorte] uitwerpen.[o]
20 Ga, mijn volk, begeef u in
uw binnenkamers, en sluit uw
deuren achter u.[p] Verberg u voor
slechts een ogenblik, totdat de
openlijke veroordeling voorbijgaat.[q] **21** Want zie! Jehovah
komt uit zijn plaats te voorschijn
om de bewoner van het land rekenschap te vragen van diens
dwaling,[r] en het land zal stellig
zijn bloedvergieten aan het licht
brengen[s] en zal zijn gedoden niet
langer bedekken.”[t]

27 Op die dag zal Jehovah[u]
met zijn hard en groot en
sterk zwaard[v] zijn aandacht richten op Levjathan,[w] de glijdende
slang,[x] ja, op Levjathan, de kronkelende slang, en hij zal het zeemonster[y] dat in de zee is, stellig
doden.

HFDST. 26

a Ge 12:2
De 10:22
Jes 9:3
Jes 51:2
b Ps 72:18
Jes 60:21
c 1Kon 4:21
d Re 10:10
Ps 77:2
Ps 78:34
Ho 5:15
e Re 3:8
Heb 12:5
Heb 12:6
f Jes 13:8
Jer 4:31
Jer 6:24
g 2Kon 19:3
h Joz 7:9
i Jes 37:3
j Ho 13:14
Jo 5:29
Han 24:15
1Kor 15:22
Opb 20:12
k Jes 25:8
Mr 12:26
Jo 11:24
Jo 11:25
1Kor 15:21
1Th 4:14
l Ge 3:19
Da 12:2
m Ez 37:2
n 2Kon 4:39
o Opb 20:13
p Ge 7:16
Ex 12:22
Ps 32:7
Ps 91:4
Sp 18:10
q Ps 27:5
Ps 57:1
Ps 91:4
r Ps 37:20
Ho 5:14
Mi 1:3
Mt 24:21
2Th 1:8
2Pe 3:7
s Ge 4:10
Ps 9:12
Ez 24:7
Lu 11:50
Opb 16:6
Opb 18:24
t Mal 4:1

HFDST. 27

u Ex 15:3
v De 32:41
Jer 47:6
w Job 41:1
x Job 26:13
y Ge 1:21
Ps 74:13
Jes 51:9
Ez 29:3
Ez 32:2

2e kolom

a Jes 5:1
b Ps 80:8
Jer 2:21
Mt 21:33
c De 33:29
1Sa 2:9
d Jes 35:6
Jes 41:18
Jes 58:11

2 Zingt haar op die dag toe:[a]
„Een wijngaard[b] van mousserende wijn! **3** Ik, Jehovah, beveilig
haar.[c] Elk ogenblik zal ik haar
drenken.[d] Opdat niemand zijn
aandacht tegen haar richt, zal ik
haar zelfs nacht en dag beveiligen.[e] **4** Geen woede heb ik.[f] Wie
zal mij doornbossen[g] [en] onkruid
geven in de strijd? Ik wil daarop
stappen. Ik wil die tegelijkertijd
in brand steken.[h] **5** Laat hij anders mijn vesting aangrijpen, laat
hij vrede met mij sluiten; vrede
sluite hij met mij.”[i]
6 In de komende [dagen] zal Jakob wortel schieten, Israël[j] bloesems dragen en werkelijk uitspruiten; en zij zullen de oppervlakte
van het productieve land eenvoudig met opbrengst vullen.[k]
7 Moet men hem slaan als met
de slag van iemand die hem
sloeg? Of moet hij worden gedood
als met de slachting van zijn gedoden?[l] **8** Met een schrikaanjagende kreet zult gij met haar
twisten wanneer gij haar wegzendt. Hij moet [haar] verdrijven
door zijn harde wind op de dag
van de oostenwind.[m] **9** Daarom
zal hierdoor de dwaling van Jakob worden verzoend,[n] en dit is
de ganse vrucht [wanneer] hij
zijn zonde wegneemt,[o] wanneer
hij alle altaarstenen maakt gelijk verpulverde kalkstenen, zodat de heilige palen[p] en de reukwerktafels niet zullen verrijzen.[q]
10 Want de versterkte stad zal
eenzaam zijn, de weidegrond aan
zichzelf overgelaten en verlaten als een wildernis.[r] Daar zal
het kalf weiden, en daar zal het
zich neerleggen; en hij zal werkelijk haar grote takken verteren.[s]
11 Wanneer haar takjes zijn verdord, zullen vrouwen die er komen, [ze] afbreken [en] ze aanste-

e Ps 121:4; Jes 46:4; f Ps 85:3; Ps 103:9; Jes 12:1; g Lu 6:44; h 2Sa 23:6; Jes 10:17; Heb 6:8; i Jes 57:19; Ez 34:25; Ho 2:18; Ro 5:1; 2Kor 5:19; j Ez 39:25; k Ps 92:13; Jes 37:31; Jes 60:22; Jer 30:19; Ho 14:5; l Jes 10:20; Jer 50:33; m Jer 4:11; Ez 13:13; n Jes 4:4; Jes 48:10; Ez 24:13; o Ro 11:26; p Jes 17:8; Mi 5:13; q 2Kr 34:4; r Jes 6:11; Jes 17:9; Jer 26:18; Klg 2:5; Ez 36:4; s Jes 7:25; Jes 17:2; Jes 32:14.

ken.[a] Want het is geen volk met
een scherp verstand.[b] Daarom zal
zijn Maker het geen barmhartig-
heid betonen, en zijn eigen For-
meerder zal het geen gunst be-
tonen.[c]
12 En het moet geschieden op
die dag, dat Jehovah [de vrucht]
zal afslaan,[d] vanaf de snelvlieten-
de stroom van de Rivier[e] tot het
stroomdal van [de beek van] Egy-
te,[f] en zo zult GIJZELF de een na
de ander worden bijeengeraapt,[g]
o zonen van Israël. **13** En het
moet geschieden op die dag, dat
er op een grote hoorn geblazen
zal worden,[h] en degenen die in
het land Assyrië dreigen om te
komen[i] en de verdrevenen in het
land Egypte[j] zullen stellig komen
en zich neerbuigen[k] voor Jeho-
vah op de heilige berg te Jeruzalem.[l]

28 Wee de eminente kroon
van de dronkaards van
Efraïm,[m] en de verwelkende bloe-
sem van zijn luisterrijke sieraad,
dat rust op het hoofd van het
vruchtbare dal van hen die door
de wijn zijn overmand! **2** Zie!
Jehovah heeft iemand die sterk
en krachtig is.[n] Als een onweers-
bui van hagel,[o] een vernielende
storm, als een onweersbui van ge-
weldige, overstromende wateren[p]
zal hij stellig met kracht ter aar-
de werpen. **3** Met voeten zul-
len de eminente kronen van de
dronkaards van Efraïm worden
vertreden.[q] **4** En de verwelken-
de bloem[r] van zijn luisterrijke
sieraad dat op het hoofd van het
vruchtbare dal rust, moet wor-
den als de vroege vijg[s] vóór de zo-
mer, die wanneer iemand ze ziet,
terwijl ze nog in zijn handpalm
is, door hem wordt opgeslokt.
5 Op die dag zal Jehovah der le-
gerscharen worden als een sier-
kroon[t] en als een luisterrijke
krans[u] voor degenen die overblij-
ven[v] van zijn volk, **6** en als een
geest der gerechtigheid voor de-
gene die ten gericht gezeten is,[w]
en als kracht [voor] hen die de
strijd afwenden van de poort.[x]

HFDST. 27

a Ps 80:16; Jes 6:13; Ez 15:6; Mt 3:10; Jo 15:6
b De 32:28; Jes 1:3; Jer 4:22; Ho 4:6
c 2Kr 36:16; Ez 9:10; 2Th 1:8
d Jes 11:11; Jes 24:13
e Joz 24:2
f Nu 34:5; 1Kon 8:65
g De 30:3; Ne 1:9; Jer 3:14; Am 9:14; Lu 15:4
h Jes 11:12; Jes 49:22; Jes 62:10
i 2Kon 17:6; Jes 11:16; Ho 9:3
j Jer 43:7; Ho 8:13; Za 10:10
k Ps 95:6; Za 14:16
l Ps 122:4; Jes 2:3; Jes 25:6; Jes 52:1; Jer 3:17

HFDST. 28

m Jes 7:2; Ho 7:11
n Jes 7:17; Jes 7:20
o Job 38:22; Jes 28:17; Ez 13:11
p Jes 29:6; Na 1:8
q Jes 25:10; Klg 1:15
r Jak 1:10
s Jer 24:2; Na 3:12; Opb 6:13
t Jes 24:15; Jes 24:23; Jes 62:3
u Jes 35:2
v Jes 11:16; Ro 11:5
w Nu 11:17; 1Kon 3:28; Ps 72:1; Jes 11:2
x Ps 18:34; Ps 68:35; Fil 4:13

2e kolom

a Jer 5:31; Jer 23:13
b 2Kon 16:10
c Jer 48:26
d Heb 5:14
e Jes 6:10
f Ho 4:6; Mt 15:8; Mt 15:9
g 2Kon 21:13; Jes 28:17; Klg 2:8
h De 28:49; Jer 5:15

7 En ook dezen — vanwege
wijn hebben zij gedwaald en van-
wege bedwelmende drank hebben
zij gedoold. Priester en profeet[a]
— zij hebben gedwaald vanwege
bedwelmende drank, zij zijn ver-
ward geworden ten gevolge van de
wijn, zij hebben gedoold[b] ten ge-
volge van de bedwelmende drank;
zij hebben gedwaald in hun zien,
zij hebben gewaggeld met betrek-
king tot de beslissing. **8** Want
de tafels zelf zijn allemaal vol vies
uitbraaksel geworden[c] — er is
geen plaats [die schoon is].
9 Wie zal men in kennis onder-
richten,[d] en wie zal men het ge-
hoorde te verstaan geven?[e] De-
genen die van de melk gespeend
zijn, die van de borst weggenomen
zijn?[f] **10** Want het is „gebod op
gebod, gebod op gebod, meetsnoer
op meetsnoer, meetsnoer op meet-
snoer, hier een weinig, daar een
weinig”.[g] **11** Want door hen die
stamelen met hun lippen[h] en door
een andere taal[i] zal hij tot dit volk
spreken,[j] **12** tot degenen tot wie
hij heeft gezegd: „Dit is de rust-
plaats. Geeft de vermoeide rust.
En dit is de plaats van verade-
ming”, maar die niet wilden
horen.[k] **13** En voor hen zal het
woord van Jehovah stellig worden
„gebod op gebod, gebod op gebod,
meetsnoer op meetsnoer, meet-
snoer op meetsnoer,[l] hier een wei-
nig, daar een weinig”, opdat zij
gaan en stellig achterwaarts struik-
elen en werkelijk verbroken en
verstrikt en gevangen worden.[m]
14 Daarom, hoort het woord
van Jehovah, GIJ snoevers, GIJ
heersers[n] van dit volk dat in Je-
ruzalem is: **15** Omdat gijlieden
hebt gezegd: „Wij hebben een
verbond gesloten met de Dood,[o]
en met Sjeool hebben wij een
visioen[p] tot stand gebracht; de
overstromende stortvloed, inge-
val die doortrekt, zal ons niet be-
reiken, want wij hebben leugen

i Da 1:4; j 1Kor 14:21; k Ps 81:11; Jer 44:16; l 2Kon 21:13; Jes 28:17; Klg 2:8; m 2Kr 36:16; Jes 8:15; n Hab 1:10; o Jes 28:18; p Ez 13:16.

tot onze toevlucht gemaakt[a] en
in bedrog hebben wij ons ver-
borgen"[b] — **16** daarom heeft de
Soevereine Heer Jehovah dit ge-
zegd: „Ziet, ik leg als fundament
in Sion[c] een steen,[d] een beproefde
steen,[e] de kostbare hoek[f] van een
vast fundament.[g] Niemand die
geloof oefent, zal in paniek ge-
raken.[h] **17** En ik wil gerechtig-
heid tot het meetsnoer[i] maken
en rechtvaardigheid[j] tot het wa-
terpasinstrument; en de hagel[k]
moet de leugentoevlucht weg-
vagen,[l] en de wateren, die zul-
len zelfs de schuilplaats wegspoe-
len.[m] **18** En UW verbond met de
Dood zal stellig ontbonden wor-
den,[n] en dat visioen van U met
Sjeool zal geen stand houden.[o] De
overstromende stortvloed, wan-
neer die doortrekt[p] — dan moet
GIJ er een plaats van vertreding
voor worden.[q] **19** Zo dikwijls hij
doortrekt, zal hij ulieden weg-
nemen,[r] want morgen aan mor-
gen zal hij doortrekken, overdag
en 's nachts; en het moet niets
dan een reden tot beven worden[s]
ten einde [anderen] het gehoorde
te verstaan te geven."

20 Want het rustbed is te kort
gebleken om er zich op uit te
strekken, en zelfs het geweven la-
ken is [te] smal wanneer men zich
erin wikkelt. **21** Want Jehovah
zal opstaan net zoals bij de berg
Perazim,[t] en hij zal in beroering
komen net zoals in de laagvlakte
bij Gibeon,[u] om zijn daad te ver-
richten — zijn daad is vreemd —
en om zijn werk te doen — zijn
werk is ongewoon.[v] **22** En nu,
betoont U geen spotters,[w] opdat
UW banden niet sterk worden,
want van een verdelging, ja, iets
waartoe besloten is, heb ik ge-
hoord van de Soevereine[x] Heer,
Jehovah der legerscharen, voor
het gehele land.[y]

23 Leent het oor en luistert
naar mijn stem; schenkt aan-
dacht en luistert naar mijn woord.
24 Is het de gehele dag[z] dat de
ploeger ploegt om te zaaien, dat
hij zijn grond losmaakt en egt?[a]

HFDST. 28

a Jes 31:1
Jes 31:3
b Jes 30:10
c Heb 12:22
Opb 14:1
d Ps 118:22
Ro 9:33
1Pe 2:6
e Heb 2:10
Heb 5:9
f Mt 21:42
Mr 12:10
Lu 20:17
Han 4:11
g Jes 51:16
Mt 16:18
1Kor 3:11
Ef 2:20
h Ro 9:33
Ro 10:11
1Pe 2:6
i 2Kon 21:13
j Ps 9:8
Ps 35:24
Jer 11:20
k Jes 28:2
l 2Kon 18:21
Jes 31:1
Jes 31:3
Jer 43:11
m Jer 42:14
Jer 43:7
Ez 17:15
n Ro 5:14
o Jes 28:15
p Jes 8:8
Jer 47:2
q 2Kon 18:13
r Jes 24:1
s 2Kon 21:12
Jer 19:3
Hab 3:16
t 2Sa 5:20
1Kr 14:11
u Joz 10:10
1Kr 14:16
v Klg 2:15
Hab 1:5
w 2Kr 30:10
2Kr 36:16
Jer 20:7
x Jes 10:23
y Jes 24:1
z Ps 30:5
Ps 103:9
Mi 7:18
a Jer 4:3

2e kolom

a Mt 23:23
b Ez 4:9
c Le 19:19
d Ex 9:32
Ez 4:9
e Le 19:9
Le 19:10
Le 23:22
f Jer 10:24
Heb 12:6
Heb 12:11
g Ps 119:71
h Jes 41:15
Am 1:3
i Jes 10:5
j Ps 103:9
Mi 7:18
k Jes 21:10
1Kor 9:9
l Le 26:44
Jes 10:20
m Heb 12:9

25 Is het niet zo dat wanneer hij
de oppervlakte ervan effen ge-
maakt heeft, hij dan zwarte ko-
mijn strooit en de komijn[a] uit-
werpt, en moet hij er geen tarwe,
gierst[b] en gerst in doen op de
vastgestelde plaats,[c] en spelt[d] als
zijn grens?[e] **26** En men corri-
geert[f] hem overeenkomstig dat
wat juist is. Zijn eigen God onder-
richt hem.[g] **27** Want niet met
een dorswerktuig[h] wordt zwarte
komijn getreden; en over komijn
wordt geen wagenwiel gewenteld.
Want met een stok[i] wordt zwar-
te komijn gewoonlijk uitgeklopt,
en komijn met een staf. **28** Ja,
wordt broodkoren gewoonlijk ver-
brijzeld? Want nooit blijft men het
zonder ophouden[j] treden.[k] En hij
moet de rol van zijn wagen in be-
weging zetten, en zijn eigen rij-
paarden, [maar] hij zal het niet
verbrijzelen.[l] **29** Ook dit is uit-
gegaan van Jehovah der leger-
scharen zelf,[m] die wonderbaar is
geweest in raad, die grootse din-
gen heeft gedaan op het gebied
van doeltreffend werken.[n]

29 „Wee Ariël,[o] Ariël, de stad
waar David zich legerde![p]
Voegt jaar bij jaar, laat de fees-
ten[q] hun kringloop volbrengen.
2 En ik moet Ariël benauwen,[r] en
er moet getreur en jammerklacht
blijken te zijn,[s] en ze moet mij
worden als de altaarhaard van
God.[t] **3** En ik moet mij aan alle
kanten tegen u legeren, en ik
moet het beleg voor u slaan met
een palissade, en belegeringswer-
ken tegen u oprichten.[u] **4** En gij
moet neergehaald worden, zodat
gij als het ware vanuit de aarde
zult spreken, en als uit het stof
zal uw woord gedempt klinken.[v]
En als een geestenmedium moet
uw stem worden, ja, uit de aarde,
en uit het stof zal uw eigen woord
piepen.[w] **5** En de menigte van
hen die u vreemd zijn, moet net

n Ps 40:5; Jer 32:19; Ro 11:33; **HFDST. 29** **o** Jes 29:7; **p** 2Sa 5:9; **q** Le 23:2; 2Kr 8:13; **r** De 28:53; De 28:55; **s** Jes 51:19; Klg 1:4; **t** Jes 9:19; Jer 15:14; Jer 17:4; Ze 1:7; **u** 2Kon 24:11; 2Kon 25:1; Jer 39:1; Ez 4:2; Ez 21:22; **v** Ps 44:25; Jes 51:23; **w** Jes 8:19.

als fijn stof worden,[a] en de menigte der tirannen[b] net als het kaf dat wegstuift.[c] En het moet in een ogenblik, plotseling,[d] geschieden. **6** Van de zijde van Jehovah der legerscharen zal er aandacht aan u worden geschonken met donder en met aardbeving en met een groot geluid, stormwind en orkaan, en de vlam van een verslindend vuur."[e]

7 En het moet geschieden net als in een droom, in een nachtvisioen, met betrekking tot de menigte van alle natiën die oorlog voeren tegen Ariël,[f] ja, allen die oorlog voeren tegen haar, en de tegen haar gerichte belegeringstorens en degenen die haar benauwen.[g] **8** Ja, het moet geschieden net als wanneer een hongerige droomt en zie, hij eet, en hij wordt werkelijk wakker en zijn ziel is leeg;[h] en net als wanneer een dorstige droomt en zie, hij drinkt, en hij wordt werkelijk wakker en zie, hij is vermoeid en zijn ziel is uitgedroogd; zo zal het geschieden met de menigte van alle natiën die oorlog voeren tegen de berg Sion.[i]

9 Talmt en weest verbaasd;[j] verblindt U en weest verblind.[k] Zij zijn bedwelmd geraakt,[l] maar niet van wijn; zij hebben zich onvast voortbewogen, maar niet vanwege bedwelmende drank.[m]

10 Want over ulieden heeft Jehovah een geest van diepe slaap uitgestort,[n] en hij sluit UW ogen, de profeten,[o] en hij heeft zelfs UW hoofden,[p] de visionairs,[q] omhuld. **11** En voor ulieden wordt het visioen van alles gelijk de woorden van het boek dat is verzegeld,[r] dat men geeft aan iemand die het schrift kent en zegt: „Lees dit alstublieft voor", en hij moet zeggen: „Dat kan ik niet, want het is verzegeld";[s] **12** en het boek moet gegeven worden aan iemand die geen schrift kent, terwijl [iemand] zegt: „Lees dit alstublieft voor", en hij moet zeggen: „Ik ken in het geheel geen schrift."

13 En Jehovah zegt: „Omdat dit volk genaderd is met zijn mond en zij mij slechts met hun lippen verheerlijkt hebben[a] en hun hart zelf ver van mij verwijderd hebben[b] en hun vrees ten opzichte van mij een gebod van mensen wordt dat wordt onderwezen,[c] **14** daarom, hier ben ik, Degene die wederom wonderlijk met dit volk zal handelen,[d] op een wonderlijke wijze en met iets wonderlijks; en de wijsheid van hun wijze mannen moet vergaan, en zelfs het verstand van hun beleidvolle mannen zal schuilgaan."[e]

15 Wee hun die zeer diep gaan in het verbergen van raad voor Jehovah zelf,[f] en wier daden in een duistere plaats zijn geschied,[g] terwijl zij zeggen: „Wie ziet ons, en wie weet van ons?"[h] **16** O die verkeerdheid van U! Dient de pottenbakker zelf soms net als het leem geacht te worden?[i] Want dient het maaksel soms betreffende zijn maker te zeggen: „Hij heeft mij niet gemaakt"?[j] En zegt in feite soms het geformeerde zelf betreffende zijn formeerder: „Hij heeft geen verstand getoond"?[k]

17 Is het niet nog slechts een zeer korte tijd en de Libanon moet in een boomgaard veranderd worden[l] en de boomgaard zelf zal net als een woud worden geacht?[m] **18** En op die dag zullen de doven stellig de woorden van het boek horen,[n] en uit het donker en uit de duisternis zullen zelfs de ogen der blinden zien.[o] **19** En de zachtmoedigen[p] zullen hun verheuging in Jehovah zelf stellig vermeerderen, en zelfs de armen van de mensheid zullen blij zijn in de Heilige Israëls zelf,[q] **20** want de tiran moet aan zijn eind komen[r] en met de snoever moet het gedaan zijn,[s] en allen die er voortdurend op uit zijn kwaad te doen,[t] moeten worden afgesneden, **21** zij die een mens doen zondigen door [zijn] woord,[u] en zij die zelfs strikken spannen voor degene die terechtwijst in de poort,[v] en zij die

HFDST. 29

a Jes 13:19; Jes 14:22; Jes 21:9
b Jes 13:11
c Job 21:18; Ps 1:4; Ps 35:5; Jes 17:13
d Jes 47:9; Jes 48:3
e 1Sa 2:10; Jer 50:25; Na 1:3
f Jer 25:14; Za 14:2
g Jes 29:2
h Ps 73:20
i Jes 10:12; Jer 51:24
j Hab 1:5
k Jes 6:9
l Jer 51:7
m Jer 25:27
n Ps 69:23; Jes 6:10; Han 28:27; Ro 11:8
o 1Sa 9:9; Jer 14:14; Jer 27:15
p Jes 9:16
q Mi 3:7
r Jes 8:16; Da 12:4; Opb 5:1
s Da 12:9; Mt 11:25; Mt 13:11

2e kolom

a Jes 48:1; Jer 3:10; Jer 5:2; Mr 7:6
b Mt 15:8
c Mt 15:9; Mr 7:8; Kol 2:22
d Jes 28:21; Hab 1:5
e Jer 8:9; Jo 9:39; Han 28:26; Ro 1:28; 1Kor 1:19
f Jes 30:1
g Job 24:15; Ez 8:12; Jo 3:20; 1Kor 4:5
h Ps 73:11; Ps 94:7
i Jes 45:9; Jes 64:8; Ro 9:21
j Jer 18:6
k Ps 94:9; Jes 45:9; Ro 9:20
l Jes 35:1; Jes 41:19
m Jes 32:15
n Jes 35:5
o Jes 42:16; Lu 4:18; Han 26:18; Opb 3:18
p Ps 37:11; Ze 2:3; Mt 5:5
q Jes 41:16
r Jes 29:5

s Jes 28:14; Jer 9:23; t Jer 18:18; Mi 2:1; Lu 6:7; Lu 20:20; u Mt 22:15; Lu 11:54; v Am 5:10.

de rechtvaardige terzijde dringen
met nietszeggende argumenten.[a]
22 Daarom heeft Jehovah dit
tot het huis van Jąkob gezegd, hij
die Ąbraham verloste:[b] „Jąkob zal
nu niet beschaamd staan, noch zal
zijn eigen gezicht nu bleek wor-
den;[c] **23** want wanneer hij zijn
kinderen ziet, het werk van mijn
handen, in zijn midden,[d] zullen zij
mijn naam heiligen,[e] en zij zul-
len stellig de Heilige Jąkobs hei-
ligen,[f] en voor de God van Įsraël
zullen zij ontzag hebben.[g] **24** En
zij die dwalen in [hun] geest, zul-
len werkelijk verstand krijgen, en
zelfs zij die morren, zullen onder-
richt leren.”[h]

30 „Wee de onhandelbare zo-
nen”,[i] is de uitspraak van
Jehovah, „[die geneigd zijn] raad
ten uitvoer te brengen, maar niet
die van mij;[j] en een plengoffer
uit te gieten, maar niet met mijn
geest, om zonde op zonde te stape-
len;[k] **2** die op weg gaan om naar
Egypte af te dalen[l] en míjn mond
niet hebben geraadpleegd,[m] om
beschutting te zoeken in de ves-
ting van Farao en toevlucht te
zoeken in de schaduw van Egyp-
te![n] **3** En de vesting van Farao
moet zelfs voor ulieden een reden
tot schaamte worden,[o] en de toe-
vlucht in de schaduw van Egyp-
te een oorzaak van schande.[p]
4 Want zijn vorsten zijn in Zo̱an[q]
zelf gekomen en zijn eigen af-
gezanten bereiken zelfs Hąnes.
5 Iedereen zal stellig beschaamd
worden om een volk dat iemand
geen baat verschaft, dat geen
hulp is en geen baat verschaft,
maar een reden tot schaamte en
ook een oorzaak van smaad is.”[r]
6 De formele uitspraak tegen
de dieren van het zuiden:[s] Door
het land van benauwdheid[t] en
moeilijke omstandigheden, van
de leeuw en de grommende lui-
paard, van de adder en de vliegen-
de vurige slang,[u] dragen zij op de
ruggen van volwassen ezels hun
vermogen, en op de bulten van
kamelen[v] hun voorraden. Ten be-
hoeve van het volk zullen ze van
geen nut blijken te zijn. **7** En de
Egyptenaren zijn louter ijdelheid,
en hun hulp zal eenvoudig voor
niets zijn.[a] Daarom heb ik deze
genoemd: „Rąhab[b] — zij zijn voor
stilzitten.”
8 „Kom nu, schrijf het in hun
bijzijn op een tafel en teken het
zelfs op in een boek,[c] opdat het
mag dienen voor een toekomstige
dag, als een getuigenis tot onbe-
paalde tijd.[d] **9** Want het is een
weerspannig volk,[e] leugenachtige
zonen,[f] zonen die de wet van Je-
hovah niet hebben willen horen;[g]
10 die tot de zieners hebben ge-
zegd: ’GIJ moet niet zien’, en tot
degenen die visioenen hebben:
’GIJ moet voor ons niet schou-
wen wat recht is.[h] Spreekt tot
ons vleiende dingen; schouwt be-
drieglijke dingen.[i] **11** Wijkt af
van de weg; buigt af van het pad.[j]
Doet de Heilige Įsraëls louter ter
wille van ons ophouden.’ ”[k]
12 Daarom heeft de Heilige Įs-
raëls dit gezegd: „Met het oog op
UW verwerping van dit woord,[l] en
[aangezien] gijlieden vertrouwt op
afzetterij en op slinksheid en daar-
op steunt,[m] **13** daarom zal U deze
dwaling worden als een gebroken
stuk dat op vallen staat, een uit-
puiling in een hoog opgetrokken
muur,[n] waarvan de instorting plot-
seling, in een ogenblik, kan ko-
men.[o] **14** En men zal hem stel-
lig breken zoals men een grote
pottenbakkerskruik breekt,[p] [die
wordt] stukgeslagen zonder dat
men [haar] verschoont, zodat er
onder haar stukgeslagen brok-
ken geen scherf van aardewerk
gevonden kan worden om daar-
mee het vuur uit de haardstede
te halen of water uit een drassige
plaats te scheppen.”[q]
15 Want dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah, de Heilige Įsraëls,[r]
gezegd: „Door ommekeer en rust
zult gijlieden worden gered. Uw

HFDST. 29

a Ez 13:19; Mal 3:5
b Ne 9:7; Mi 7:20
c Joë 2:27
d Jes 43:21; Jes 45:11
e Le 10:3; Le 22:32; Mt 6:9
f Jes 5:16
g Jes 8:13; Ho 3:5; Opb 15:4; Opb 19:5
h Ps 94:10; Sp 4:2

HFDST. 30

i Jes 1:2; Jes 63:10; Jes 65:2; Han 7:51
j Jes 29:15; Ho 4:10; 1Th 4:8
k Nu 32:14; Ho 13:2
l 2Kon 17:4; Jes 31:1; Ez 29:6; Ho 7:11
m Nu 27:21; 1Kon 22:7
n Jes 36:6
o Jes 20:5; Jer 37:7
p Jer 17:5
q Nu 13:22; Jes 19:11; Ez 30:14
r Jes 31:3; Jer 2:36; Ho 5:13
s 2Kr 12:3; Jes 20:3
t Ex 1:14; De 4:20; Jer 11:4
u Nu 21:6; De 8:15; Jer 2:6
v 2Kr 9:1

2e kolom

a Ps 118:8; Jes 31:1; Jer 37:7
b Ps 87:4; Ps 89:10
c Job 19:23; Jes 8:1; Jer 36:2
d Ro 15:4
e De 31:27; Jes 1:4; Jer 44:3; Han 7:51
f Jes 59:3; Jer 9:3; Ho 4:2
g 2Kr 33:10; 2Kr 36:15; Ne 9:29; Sp 28:9; Jer 7:13; Am 5:10

h 2Kr 16:10; 2Kr 18:7; 2Kr 24:19; Jer 11:21; Jer 26:11; Han 4:17; i Jer 23:17; Ez 13:7; Mi 2:11; 2Ti 4:3; j Am 7:16; k Am 7:13; l Jes 5:24; Am 2:4; m Jer 13:25; Mi 3:11; n Ps 62:3; Lu 6:49; o Ps 73:19; p Jer 19:11; q Jer 13:14; r Jes 30:11.

kracht zal eenvoudig gelegen blijken te zijn in rustig blijven en in vertrouwen."[a] Maar GIJ hebt niet gewild.[b] **16** En GIJ hebt voorts gezegd: „Neen, maar op paarden zullen wij vluchten!"[c] Daarom zult GIJ vluchten. „En op snelle [paarden] zullen wij rijden!"[d] Daarom zullen UW achtervolgers zich als snel doen kennen.[e] **17** Duizend zullen er beven wegens de bestraffing van één;[f] wegens de bestraffing van vijf zult GIJ vluchten, totdat GIJ zult zijn overgebleven als een mast op een bergtop en als een signaal op een heuvel.[g]

18 En daarom zal Jehovah er vol verwachting naar blijven uitzien U gunst te betonen,[h] en daarom zal hij opstaan om U barmhartigheid te betonen.[i] Want Jehovah is een God des gerichts.[j] Gelukkig[k] zijn allen die hem blijven verwachten.[l] **19** Wanneer zelfs het volk in Sion[m] in Jeruzalem zal wonen,[n] zult gij geenszins wenen.[o] Hij zal u zonder mankeren gunst betonen op het geluid van uw geroep; zodra hij het hoort, zal hij u werkelijk antwoorden.[p] **20** En Jehovah zal ulieden stellig brood in de vorm van benauwdheid geven en water in de vorm van onderdrukking;[q] toch zal uw Grootse Onderwijzer zich niet langer verbergen, en uw ogen moeten [ogen] worden die uw Grootse Onderwijzer[r] zien. **21** En uw eigen oren zullen een woord achter u horen, dat luidt: „Dit is de weg.[s] Wandelt daarop", ingeval gijlieden rechts of ingeval GIJ links zoudt gaan.[t]

22 En gijlieden moet het overtreksel van uw zilveren gehouwen beelden en de nauwsluitende bekleding van uw gouden[u] gegoten[v] beeld verontreinigen.[w] Gij zult ze wegstrooien.[x] Als een menstruerende vrouw zult gij ertegen zeggen: „Louter vuil!"[y] **23** En hij zal stellig de regen geven voor uw zaad waarmee gij de grond bezaait,[z] en als de opbrengst van de grond, brood, dat vet en olie-

HFDST. 30

a 1Kr 5:20; 2Kr 16:8; Jes 26:3
b Jer 44:16; Mt 23:37; Han 7:51
c Jes 31:1; Jes 31:3
d Ps 33:17; Am 2:14
e De 28:49; Jer 4:13; Klg 4:19; Hab 1:8
f Le 26:36; De 32:30
g Jes 66:19; Ez 12:16
h Ex 34:6; Ez 36:9
i Ps 102:13; Ro 9:15
j Ps 96:4; Jer 10:24; Ro 2:2
k Ps 112:1; Sp 16:20
l Jer 17:7
m Ps 87:5; Jes 62:1; Jer 31:6; Za 1:17
n Ne 11:1; Jes 44:28
o Ne 12:27; Jes 61:3
p Ps 50:15; Jer 29:12
q Le 26:26; Ps 80:5
r Job 36:22; Ps 32:8; Ps 71:17; Ps 119:102
s Ps 25:8
t De 5:32; Joz 1:7; Sp 4:27
u De 7:25
v Ex 32:4; Re 17:3
w 2Kon 23:4; 2Kr 34:4; Za 13:2
x De 7:5
y Ho 14:8
z De 11:11; Ps 65:9; Ps 104:13; Za 10:1

2e kolom

a Ho 2:22
b Jes 65:10
c Mt 3:12
d Jes 41:18; Jes 44:3
e Jes 2:15; Jes 32:14
f Jes 60:20; Hab 3:4; Hab 3:11; Opb 21:23; Opb 22:5
g Klg 2:13
h De 32:39; Jer 33:6; Ho 6:1; Am 9:11

achtig[a] moet worden. Uw vee zal op die dag op een uitgestrekte weide grazen.[b] **24** En de runderen en de volwassen ezels die de grond bewerken, zullen met zuring gekruid voer eten, dat met de wanschop[c] en met de vork werd gewand. **25** En op elke hoge berg en op elke verheven heuvel moeten stromen, watergreppels, blijken te zijn[d] op de dag van de grote slachting, wanneer de torens vallen.[e] **26** En het licht van de volle maan moet worden als het licht van de gloeiende [zon]; en ook het licht van de gloeiende [zon] zal zevenmaal sterker worden,[f] als het licht van zeven dagen, op de dag dat Jehovah de breuk[g] van zijn volk verbindt en zelfs de zware wonde die het gevolg is van de door hem toegebrachte slag geneest.[h]

27 Zie! De naam van Jehovah komt van verre, brandend van zijn toorn[i] en met zware wolken. Wat zijn lippen betreft, die zijn vol openlijke veroordeling geworden, en zijn tong is als een verslindend vuur.[j] **28** En zijn geest is als een overstromende stortbeek die helemaal tot aan de hals reikt,[k] om de natiën heen en weer te zwaaien met een zeef[l] van waardeloosheid; en een toom[m] die iemand doet ronddolen, zal in de kaken van de volken zijn.[n] **29** Bij ulieden zal een lied blijken te zijn[o] zoals dat in de nacht waarin men zich heiligt voor een feest,[p] en verheuging des harten zoals die van iemand die onder fluitspel[q] optrekt naar de berg van Jehovah,[r] naar de Rots van Israël.[s]

30 En Jehovah zal stellig de waardigheid van zijn stem[t] doen horen en zal het neerkomen van zijn arm doen zien,[u] in de woede

i De 32:22; Ps 79:5; Jes 10:17; Na 1:6; Ze 3:8; j Ps 18:8; Jer 23:29; Heb 12:29; k Jes 8:8; l Am 9:9; m 2Kon 19:28; Ps 32:9; n Jes 19:3; o Ex 15:1; 2Kr 20:28; Jer 33:11; p De 16:14; Ps 42:4; Ps 81:2; Mt 26:30; q 1Kr 13:8; Ps 150:4; r Jes 2:3; s De 32:4; Ps 18:31; Ps 95:1; Jes 26:4; t Ps 29:3; Ez 10:5; Opb 1:15; u Ex 15:16; Ps 98:1; Jes 53:1; Lu 1:51.

van toorn[a] en de vlam van een
verslindend vuur[b] [en] wolkbreuk
en slagregen[c] en hagelstenen.[d]
31 Want wegens de stem van Je-
hovah zal Assyrië met verschrik-
king worden geslagen;[e] hij zal
[het] zelfs met een staf slaan.[f]
32 En elke slag van zijn roede
der tuchtiging die Jehovah op
[Assyrië] zal doen neerkomen,
zal stellig met tamboerijnen en
met harpen blijken te zijn;[g] en
met veldslagen gekenmerkt door
het zwaaien [van wapens] zal hij
werkelijk tegen hen strijden.[h]
33 Want zijn Tofeth[i] is onlangs in
orde gebracht; die is ook bereid
voor de koning zelf.[j] Hij heeft de
houtstapel ervan diep gemaakt.
Vuur en hout zijn er in overvloed.
De adem van Jehovah, als een
stroom van zwavel, brandt erte-
gen.[k]

31 Wee hun die afdalen naar
Egypte om hulp,[l] die zich
op louter paarden verlaten[m] en die
hun vertrouwen stellen in strijd-
wagens,[n] omdat ze talrijk zijn, en
in rijpaarden, omdat ze zeer sterk
zijn, maar die hun blik niet heb-
ben gericht op de Heilige Israëls
en Jehovah zelf niet hebben ge-
zocht.[o] **2** En ook hij is wijs[p] en
zal doen komen wat rampspoe-
dig is,[q] en hij heeft zijn eigen
woorden niet ingetrokken;[r] en
hij zal stellig opstaan tegen het
huis van boosdoeners[s] en tegen
de hulp van hen die beoefenen
wat schadelijk is.[t]
3 De Egyptenaren evenwel zijn
aardse mensen[u] en geen God; en
hun paarden zijn vlees[v] en geen
geest. En Jehovah zelf zal zijn
hand uitstrekken, en de helper zal
moeten struikelen en de geholpe-
ne zal moeten vallen,[w] en tegelij-
kertijd zullen zij allen aan hun
eind komen.
4 Want dit heeft Jehovah tot
mij gezegd: „Net zoals de leeuw,
ja, de jonge leeuw met manen,[x]
over zijn prooi gromt, wanneer
een volledig aantal herders te-
gen hem wordt samengeroepen,
[en] hij zich ondanks hun stem
niet zal laten verschrikken en on-
danks hun tumult niet zal ineen-
duiken, zo zal Jehovah der leger-
scharen neerdalen om oorlog te
voeren over de berg Sion en over
haar heuvel.[a] **5** Als vliegende
vogels, zo zal Jehovah der leger-
scharen Jeruzalem verdedigen.[b]
[Haar] verdedigend, zal hij [haar]
ook stellig bevrijden.[c] [Haar] ver-
schonend, moet hij [haar] ook
doen ontkomen."
6 „Keert terug[d] tot Degene te-
genover wie de zonen van Israël
diep verzonken zijn in hun op-
stand.[e] **7** Want op die dag zul-
len zij verwerpen een ieder zijn go-
den van zilver, die waardeloos zijn,
en zijn goden van goud, die niets
waard zijn,[f] die UW handen heb-
ben gemaakt, U tot zonde.[g] **8** En
de Assyriër moet vallen door het
zwaard, niet [dat van] een man;
en een zwaard, niet [dat van de]
aardse mens, zal hem verslinden.[h]
En hij moet vluchten wegens het
zwaard, en zijn eigen jonge man-
nen zullen zelfs tot dwangarbeid
vervallen. **9** En zijn eigen steile
rots zal uit louter schrik vergaan,
en wegens het signaal[i] moeten
zijn vorsten verschrikt worden", is
de uitspraak van Jehovah, wiens
licht in Sion en wiens oven[j] in Je-
ruzalem is.

32 Zie! Een koning[k] zal rege-
ren voor louter rechtvaar-
digheid;[l] en wat vorsten[m] betreft,
zij zullen als vorsten heersen voor
louter gerechtigheid. **2** En een
ieder moet als een wijkplaats voor
de wind blijken te zijn en een
schuilplaats voor de slagregen,[n]
als waterstromen in een water-
loos land,[o] als de schaduw van een
zware, steile rots in een uitgeput
land.[p]
3 En de ogen der zienden zul-
len niet dichtgestreken zijn, en
zelfs de oren der horenden zullen
aandacht schenken.[q] **4** En zelfs

HFDST. 30
a Nu 11:1; Jes 5:25; Na 1:2
b Ps 18:13; Ps 50:3
c Re 5:4
d Joz 10:11
e Jes 9:4; Jes 37:36
f Jes 10:12
g Ex 15:20; Re 11:34
h Jes 10:26
i 2Kon 23:10; Jer 7:32; Jer 19:6
j Jes 37:38; Ez 32:22
k Ge 19:24; Jes 34:9

HFDST. 31
l Jes 30:2; Ez 17:15
m De 17:16; Ps 33:17; Sp 21:31
n Jes 36:9
o Jes 9:13; Jes 64:7; Da 9:13; Ho 7:7; Am 5:4
p Ro 16:27
q Joz 23:15; Jes 45:7
r Nu 23:19; Jes 55:11; Jer 44:29
s Ps 68:1; Ze 3:8
t Jes 30:3; Jer 44:30; Ez 29:6
u Ps 9:20; Ps 146:3
v Ps 33:17
w Jes 9:17; Jer 15:6
x Ho 11:10; Am 3:8

2e kolom
a Ps 125:1; Jes 42:13; Za 12:8
b Ex 19:4; De 32:11; Ps 91:4
c Ps 37:40
d Jes 55:7; Ho 14:1; Joë 2:12; Han 3:19
e 2Kr 33:9; 2Kr 36:14; Jer 5:23; Ho 9:9
f Ez 36:25; Ho 14:8
g 1Kon 12:28; Ho 8:11
h 2Kon 19:35; 2Kr 32:21; Jes 37:36
i Jes 18:3
j Ez 22:20; Za 2:5; Mal 4:1

HFDST. 32 k Ge 49:10; Ps 2:6; Ps 45:6; Lu 1:32; Jo 1:49; l Ps 72:1; Jes 9:7; Jes 11:5; Jer 23:5; Za 9:9; Heb 1:9; Opb 19:11; m Ps 45:16; n Jes 4:6; o Jes 35:6; Opb 22:1; p Ps 31:2; Ps 63:1; q Mt 13:11.

het hart der voorbarigen zal acht
geven op kennis,[a] en zelfs de tong
der stamelenden zal vaardig zijn
in het spreken van duidelijke din-
gen.[b] **5** De onzinnige zal niet
langer edelmoedig worden ge-
noemd; en wat de beginselloze
man betreft, van hem zal niet
worden gezegd dat hij edel is;[c]
6 want de onzinnige zal van zijn
kant louter onzinnigheid spre-
ken,[d] en zijn hart zelf zal werken
aan wat schadelijk is,[e] om te wer-
ken aan afval[f] en tegen Jehovah
te spreken wat eigenzinnig is, om
de ziel van de hongerige ledig
te doen gaan,[g] en hij doet zelfs
de dorstige zonder drinken gaan.
7 Wat de beginselloze man be-
treft, zijn werktuigen zijn slecht;[h]
hijzelf heeft raad gegeven met
betrekking tot losbandige gedra-
gingen,[i] om de ellendigen met leu-
genwoorden te gronde te richten,[j]
zelfs wanneer een arme spreekt
wat recht is.

8 Wat de edelmoedige betreft,
met betrekking tot edelmoedige
dingen heeft hij raad gegeven, en
ten gunste van edelmoedige din-
gen zal hijzelf opstaan.[k]

9 „GIJ onbezorgde vrouwen,
staat op, luistert naar mijn stem![l]
GIJ zorgeloze dochters, leent het
oor aan mijn woord! **10** Binnen
een jaar en enkele dagen zult GIJ
zorgelozen in beroering worden
gebracht,[m] want de druivenoogst
zal tot een einde zijn gekomen
[maar] er zal geen [ooft]inzame-
ling komen.[n] **11** Beeft, GIJ onbe-
zorgde vrouwen! Raakt in bero-
ering, GIJ zorgelozen! Ontkleedt en
ontbloot U en omgordt de lende-
nen [met een zak].[o] **12** Slaat U
jammerend op de borst[p] om de be-
geerlijke velden,[q] om de vrucht-
dragende wijnstok. **13** Op de
grond van mijn volk schieten
slechts doorns, stekelige struik-
en op,[r] want ze zijn op alle hui-
zen van uitbundige vreugde, ja,
op de uitgelaten stad.[s] **14** Want
zelfs de woontoren is verlaten,[t]
zelfs het tumult van de stad is uit-
gestorven; ja, Ofel[u] en de wacht-

HFDST. 32

a Jes 29:24
b Jes 35:6
Lu 21:15
Han 4:13
c Jes 5:20
Mal 3:18
d 1Sa 25:25
Mt 12:34
e 1Sa 24:13
Ps 58:2
Mi 2:1
f Ps 35:16
Jes 10:6
g Jak 2:16
1Jo 3:17
h Jer 5:26
Mi 7:3
i Ps 10:7
2Pe 2:2
j 1Kon 21:10
Han 6:11
k Ps 112:9
Sp 11:24
Han 9:39
l De 28:56
Jes 3:16
m Jes 3:17
Jer 25:10
n Jes 7:23
Jer 8:13
Klg 2:12
Ho 2:12
Ze 1:13
o Jes 3:24
p Jer 4:8
q De 8:7
Ez 20:6
r Ps 107:34
Jes 5:6
s Jes 22:2
Klg 2:15
t 2Kon 25:9
Jes 27:10
u 2Kr 27:3
Ne 3:26

2e kolom

a Ps 104:30
Sp 1:23
Jes 44:3
b Jes 29:17
Jes 35:2
c Ps 94:15
Jes 42:4
Jes 60:21
Tit 2:12
2Pe 3:13
d Ps 72:3
Ps 119:165
Jes 55:12
Ro 14:17
e Ez 37:26
Mi 4:3
f Jes 60:18
Jes 65:22
Jer 23:6
Ez 34:25
Ho 2:18
g Ez 13:11
h Jes 26:5
i Pr 11:1
Jes 30:23
j Jes 30:24

HFDST. 33

k 2Kon 18:13
2Kr 28:21
Jes 10:5
l Na 3:7
m Jes 10:12
Mt 7:2
n Ps 123:2

toren zijn kale velden geworden,
voor onbepaalde tijd de uitbundi-
ge vreugde van zebra's, de weide
van kudden; **15** totdat over ons
de geest wordt uitgestort van om-
hoog,[a] en de wildernis een boom-
gaard geworden zal zijn en de
boomgaard zelf een waar woud
wordt geacht.[b]

16 En in de wildernis zal stellig
gerechtigheid verblijf houden, en
in de boomgaard zal louter recht-
vaardigheid wonen.[c] **17** En het
werk van de [ware] rechtvaardig-
heid moet vrede worden,[d] en de
dienst van de [ware] rechtvaar-
digheid, gerustheid en zekerheid
tot onbepaalde tijd.[e] **18** En mijn
volk moet in een vredige verblijf-
plaats wonen en in woonsteden
van volledig vertrouwen en in on-
gestoorde rustplaatsen.[f] **19** En
het zal stellig hagelen wanneer
het woud tegen de grond gaat[g] en
de stad wordt omlaaggebracht tot
een lage toestand.[h]

20 Gelukkig zijt gijlieden die
zaait aan alle wateren,[i] die de
voet van de stier en van de ezel
heenzendt."[j]

33 Wee u, gij die gewelddadig
plundert zonder zelf ge-
welddadig geplunderd te worden,
en gij die verraderlijk handelt
zonder dat [anderen] verraderlijk
jegens u hebben gehandeld![k] Zo-
dra gij klaar zijt als een gewelddadige plunderaar, zult gij gewelddadig geplunderd worden.[l] Zodra gij gereed zijt met verraderlijk handelen, zal men verraderlijk jegens u handelen.[m]

2 O Jehovah, betoon ons gunst.[n]
Op u hebben wij gehoopt.[o] Word
onze arm[p] elke morgen,[q] ja, onze
redding in tijd van benauwdheid.[r] **3** Op het geluid van tumult zijn volken gevlucht.[s] Bij uw opstaan zijn natiën uiteengejaagd.[t] **4** En de buit[u] van U zal werkelijk bijeengeraapt worden

o Ps 25:3; Ps 27:14; Jes 25:9; p Ps 44:3; Ps 89:10; Jes 52:10; q Ps 143:8; Klg 3:23; r Ps 37:39; Ps 46:1; Na 1:7; s Ps 46:6; Ps 68:1; Jes 17:13; t Ps 110:6; u 2Kon 7:16; 2Kr 14:13; 2Kr 20:25.

[zoals] wanneer de kakkerlakken
bijeenrapen, zoals de stormloop
van sprinkhanenzwermen die op
iemand losstormt.[a] **5** Jehovah
zal stellig hoog verheven worden,[b]
want hij houdt verblijf in
den hoge.[c] Hij moet Sion vervullen
met gerechtigheid en recht-
vaardigheid.[d] **6** En de betrouw-
baarheid van uw tijden moet een
rijkdom van reddingen[e] blijken
te zijn — wijsheid en kennis,[f] de
vrees voor Jehovah,[g] hetgeen zijn
schat is.

7 Zie! Zelfs hun helden hebben
het uitgeschreeuwd op de straat,
zelfs de vredeboden[h] zullen bit-
ter wenen. **8** De hoofdwegen lig-
gen woest en verlaten,[i] degene die
langs het pad trekt, is verdwe-
nen.[j] Hij heeft het verbond verbro-
ken,[k] hij heeft de steden veracht,[l]
hij heeft de sterfelijke mens niet
in aanmerking genomen.[m] **9** Het
land is gaan treuren, is verwelkt.[n]
De Libanon is schaamrood gewor-
den,[o] hij is beschimmeld. Saron[p]
is als de woestijnvlakte gewor-
den, en Basan en Karmel schud-
den [hun bladeren] af.[q]

10 „Nu wil ik opstaan,"[r] zegt Je-
hovah, „nu wil ik mij verhogen,[s]
nu wil ik mij verheffen.[t] **11** Gij-
lieden gaat zwanger van gedroogd
gras,[u] GIJ zult stoppels baren. UW
eigen geest, als een vuur,[v] zal U
verteren.[w] **12** En volken moe-
ten worden als het branden van
kalk. Als afgehouwen doorns zul-
len ze zelfs met vuur in vlam
worden gezet.[x] **13** Hoort, GIJ die
ver weg zijt, wat ik moet doen![y]
En kent, GIJ die dichtbij zijt, mijn
macht.[z] **14** In Sion zijn de zon-
daars in angst komen te verke-
ren,[a] huivering heeft de afvallig-
en[b] aangegrepen: 'Wie van ons
kan voor enige tijd bij een vers-
lindend vuur vertoeven?[c] Wie van
ons kan voor enige tijd bij lang-
durige branden vertoeven?'[d]

15 Er is er een die in voortdu-
rende rechtvaardigheid wandelt[e]
en oprechtheid spreekt,[f] die de
onrechtvaardige winst [verkre-
gen] door afpersingen verwerpt,[g]
die zijn handen losschudt van het
aanpakken van steekpenningen,[a]
die zijn oor toestopt om niet naar
bloedvergieten te luisteren en die
zijn ogen toesluit om het slech-
te niet te zien.[b] **16** Hij is dege-
ne die op de hoogten zelf zal ver-
blijven;[c] zijn veilige hoogte zal
zijn: steile, rotsachtige plaatsen
die moeilijk toegankelijk zijn.[d]
Zijn eigen brood zal [hem] stellig
gegeven worden,[e] zijn watervoor-
raad zal onuitputtelijk zijn."[f]

17 Een koning in zijn schoon-
heid zullen uw ogen aanschouw-
en;[g] ze zullen een ver land zien.[h]
18 Uw eigen hart zal op gedemp-
te toon[i] commentaar leveren op
iets schrikwekkends: „Waar is
de secretaris? Waar is degene die
uitbetaalt?[j] Waar is degene die
de torens[k] telt?" **19** Geen onbe-
schaamd volk zult gij zien, een
volk met een te diepe taal om
naar te luisteren, met een stame-
lende tong, die [gij] niet kunt ver-
staan.[l] **20** Aanschouw Sion,[m] de
stad van onze feestgelegenhe-
den![n] Uw eigen ogen zullen Jeru-
zalem zien als een ongestoorde
verblijfplaats, als een tent die nie-
mand zal samenpakken.[o] Nooit
zullen haar tentpinnen worden
uitgerukt, en geen van haar tou-
wen zal in tweeën worden getrok-
ken.[p] **21** Maar daar zal de Maje-
stueuze,[q] Jehovah, voor ons een
plaats van rivieren,[r] van brede
kanalen, zijn. Daarop zal geen
galeivloot varen, en geen majes-
tueus schip zal er oversteken.
22 Want Jehovah is onze Rech-
ter,[s] Jehovah is onze Wetgever,[t]
Jehovah is onze Koning;[u] hijzelf
zal ons redden.[v]

23 Uw touwen moeten slap
hangen; hun mast zullen zij niet
stevig rechtop houden; zij heb-
ben geen zeil uitgespannen.

In die tijd zal er zelfs buit in
overvloed verdeeld moeten wor-
den; zelfs de kreupelen zullen
werkelijk een grote roof verga-

HFDST. 33

a Joë 2:9
Joë 2:25
b Ps 97:9
Da 4:37
c Ps 113:5
Ps 123:1
Jes 66:1
d Jes 62:1
e Ps 27:1
Ps 28:8
Ps 140:7
f Pr 7:12
g Job 28:28
Sp 19:23
h Joz 9:6
Lu 14:32
i Re 5:6
j Klg 1:4
k 2Kon 18:14
l 2Kon 18:13
Jes 36:1
m 2Kon 18:20
Ps 10:5
n Jes 24:1
Jes 24:4
o Jes 37:24
p Jes 35:2
q Na 1:4
r Ps 12:5
s Ps 46:10
t Ps 7:6
u Ps 7:14
Jes 17:13
Mal 4:1
v Jes 5:24
w Na 1:10
x 2Sa 23:7
Jes 9:18
y Ps 46:6
Ps 98:2
z Ps 99:2
a De 28:66
De 28:67
Ps 53:5
b Jes 9:17
Jes 10:6
Jes 32:6
c De 32:22
Ps 21:9
Na 1:6
Heb 12:29
d Jes 66:24
e Ps 106:3
Ez 18:17
Mal 2:6
f 1Kr 29:17
g Ex 23:8

2e kolom

a De 16:19
1Sa 12:3
b Ps 119:37
c Ps 15:1
Sp 1:33
d Ps 18:33
e Ps 34:10
Ps 37:25
Ps 111:5
Lu 12:31
f Jes 65:13
g Ps 45:2
h Heb 11:13
i Ps 71:24
j 2Kon 15:19
k 2Kr 26:9
l De 28:49
2Kon 18:26
Jes 28:11
Jer 5:15
m Ps 132:13
n De 12:5
Ps 78:68

o Ps 46:5; Ps 125:1; p Jes 54:2; Jer 10:20; q Ps 8:9; Ps 93:4; Lu 9:43; Heb 8:1; r Ps 46:4; s Ge 18:25; Ps 50:6; Ps 75:7; Ps 98:9; t Le 26:3; De 28:15; Ps 119:16; Jak 4:12; u Ps 44:4; Ps 74:12; Ps 97:1; Opb 11:17; Opb 19:6; v Jes 12:2; Ze 3:17.

ren.[a] **24** En geen inwoner zal zeggen: „Ik ben ziek.”[b] Het volk dat in [het land] woont, zal vergiffenis van zijn dwaling hebben ontvangen.[c]

34 Treedt nader, GIJ natiën, om te horen;[d] en GIJ nationale groepen,[e] schenkt aandacht. Laat de aarde en dat wat haar vult, luisteren,[f] het productieve land[g] en heel zijn opbrengst.[h] **2** Want Jehovah koestert verontwaardiging tegen alle natiën[i] en woede tegen heel hun heerleger.[j] Hij moet hen aan de vernietiging prijsgeven; hij moet hen ter slachting overgeven.[k] **3** En hun verslagenen zullen weggeworpen worden; en wat hun lijken betreft, de stank ervan zal opstijgen;[l] en de bergen moeten smelten van hun bloed.[m] **4** En heel het heerleger van de hemel moet wegrotten.[n] En de hemel moet worden opgerold,[o] net als een boekrol; en heel zijn heerleger zal verschrompelen, net als het loof verschrompelt [en afvalt] van de wijnstok en zoals een verschrompelde [vijg] van de vijgenboom [afvalt].[p]

5 „Want in de hemel zal mijn zwaard[q] stellig worden gedrenkt. Zie! Op Ḕdom zal het neerdalen[r] en op het volk dat door mij rechtens aan de vernietiging is prijsgegeven.[s] **6** Jehovah heeft een zwaard; het moet vol bloed[t] worden; het moet worden besmeerd met het vet, met het bloed van jonge rammen en bokken, met het vet[u] van de nieren van rammen. Want Jehovah heeft een slachtoffer in Bọzra en een grote slachting in het land Ḕdom.[v] **7** En de wilde stieren[w] moeten met hen neerstorten, en jonge stieren met de sterken,[x] en hun land moet worden gedrenkt met bloed en zelfs hun stof zal worden besmeerd met het vet.”[y]

8 Want Jehovah heeft een dag van wraak,[z] een jaar van vergeldingen voor het rechtsgeding over Sịon.[a]

9 En haar stromen moeten veranderd worden in pek, en haar stof in zwavel, en haar land moet worden als brandend pek.[a] **10** Bij nacht noch bij dag zal het worden geblust; tot onbepaalde tijd zal zijn rook blijven opstijgen.[b] Van geslacht tot geslacht zal ze verschroeid zijn,[c] voor altijd en eeuwig zal niemand er doortrekken.[d] **11** En de pelikaan en het stekelvarken moeten haar in bezit nemen, en zelfs ransuilen en raven zullen erin verblijven;[e] en hij moet over haar het meetsnoer[f] der ledigheid spannen en de stenen der woestheid. **12** Haar edelen — er zijn er daar geen die men ook maar tot het koningschap zal roepen, en zelfs haar vorsten zullen allen tot niets worden.[g] **13** Op haar woontorens moeten doorns opschieten, netels en doornachtig onkruid in haar versterkte plaatsen;[h] en ze moet een verblijfplaats van jakhalzen worden,[i] de hof voor de struisvogels.[j] **14** En vaste bezoekers van waterloze streken moeten er huilende dieren ontmoeten, en zelfs de demon in bokkengedaante[k] zal er zijn metgezel toeroepen. Ja, daar zal de nachtzwaluw stellig haar gemak nemen en zich een rustplaats vinden.[l] **15** Daar heeft de pijlslang haar nest gemaakt en legt [eieren], en ze moet [ze] uitbroeden en [ze] onder haar schaduw vergaderen. Ja, daar moeten de wouwen[m] bijeenkomen, elk met haar partner.

16 Zoekt zelf in het boek[n] van Jehovah en leest hardop: niet één ervan heeft ontbroken;[o] in feite mist geen haar partner, want het is de mond van Jehovah die het bevel heeft gegeven[p] en het is zijn geest die ze heeft samengebracht.[q] **17** En Hij is het die voor hen het lot heeft geworpen en zijn eigen hand heeft hun de plaats toebedeeld met het meetsnoer.[r] Tot onbepaalde tijd zullen ze het in bezit nemen, van geslacht tot geslacht zullen ze erin verblijven.

HFDST. 33

a 2Kon 7:8; Jes 33:4
b De 7:15; Opb 21:4; Opb 22:2
c Jer 50:20; Mi 7:18; Ro 4:8

HFDST. 34

d Ps 49:1; Ps 50:1
e Jes 49:1
f De 32:1; Jer 22:29
g Ps 24:1
h 1Kor 10:26
i Jer 25:15; Joë 3:12; Ze 3:8; Za 14:3; Ro 1:18
j Jes 30:27; Na 1:2
k Opb 14:15; Opb 19:15
l Jer 16:4; Jer 25:33; Ez 32:5; Joë 2:20
m Ez 39:4; Opb 14:20
n Jes 13:10; Ob 4; Ob 8
o Jes 51:6
p Jer 8:13
q De 32:41; Ps 17:13; Jer 46:10; Ez 21:3; Ze 2:12
r Ps 137:7; Jer 49:7; Jer 49:22
s De 7:10
t Jes 63:3
u Le 3:16
v Jes 63:1; Ob 8
w Nu 23:22; De 33:17; Job 39:9; Ps 92:10
x Ps 68:30
y Jer 46:21
z De 32:35; De 32:41; Ps 94:1; Ro 12:19
a Jes 35:4; 2Th 1:6

2e kolom

a Ps 11:6; Lu 17:29
b Jer 7:20; Ez 20:47; Opb 19:3
c Jes 13:20
d Ez 29:11; Mal 1:4
e Jes 13:21; Jes 14:23; Ze 2:14
f 2Sa 8:2; 2Kon 21:13; Jes 28:13; Klg 2:8
g Jes 40:23
h Jes 32:13; Ho 9:6; Ze 2:9

i Mal 1:3; j Jes 13:21; k Le 17:7; 2Kr 11:15; l Opb 18:2; m De 14:13; n Jes 55:11; Am 3:7; o Jes 34:11; p Ps 33:9; q Ge 6:19; r Ps 78:55; Han 17:26.

35 De wildernis en de waterloze streek zullen zich uitbundig verheugen,[a] en de woestijnvlakte zal blij zijn en bloeien als de saffraan.[b] **2** Ze zal zonder mankeren bloeien,[c] en ze zal werkelijk blij zijn met blijdschap en met vreugdegeroep.[d] De heerlijkheid van de Libanon zelf moet haar gegeven worden,[e] de pracht van de Karmel[f] en van Saron.[g] Er zullen er zijn die de heerlijkheid van Jehovah, de pracht van onze God,[h] zullen zien.[i]

3 Sterkt de slappe handen en maakt de wankelende knieën vast.[j] **4** Zegt tot degenen die angstig van hart zijn:[k] „Weest sterk.[l] Weest niet bevreesd.[m] Ziet! Uw eigen God zal komen met wráák,[n] ja, God met vergelding.[o] Hijzelf zal komen en ulieden redden.”[p]

5 In die tijd zullen de ogen der blinden geopend worden,[q] en zelfs de oren der doven zullen ontsloten worden.[r] **6** In die tijd zal de kreupele klimmen net als een hert,[s] en de tong van de stomme zal een vreugdegeroep aanheffen.[t] Want in de wildernis zullen bruisende wateren zijn opgeweld, en stromen in de woestijnvlakte. **7** En de door de hitte verschroeide bodem zal als een rietpoel zijn geworden, en de dorstige bodem als waterbronnen.[u] In de verblijfplaats van jakhalzen,[v] een rustplaats voor [ze], zal groen gras zijn met riet en papyrusplanten.[w]

8 En daar zal stellig een hoofdweg[x] komen, ja, een weg, en de Weg der Heiligheid zal die worden genoemd.[y] De onreine zal er niet langs trekken.[z] En hij zal zijn voor degene die op de weg wandelt, en geen dwazen zullen [erop] ronddolen. **9** Geen leeuw zal daar blijken te zijn, en het roofdierachtige wild gedierte zal er niet op komen.[a] Niet één zal er aangetroffen worden;[b] en de teruggekochten moeten [daarop] wandelen.[c] **10** En het zijn de door Jehovah losgekochten die zullen terugkeren[a] en stellig naar Sion zullen komen met vreugdegeroep,[b] en verheuging tot onbepaalde tijd zal op hun hoofd zijn.[c] Tot uitbundige vreugde en verheuging zullen zij geraken, en droefheid en zuchten moeten wegvlieden.[d]

36 Nu geschiedde het in het veertiende jaar van koning Hizkia, dat Sanherib,[e] de koning van Assyrië,[f] optrok tegen alle versterkte steden van Juda en ze vervolgens veroverde.[g] **2** En de koning van Assyrië zond ten slotte Rabsakéh vanuit Lachis[i] naar Jeruzalem,[j] naar koning Hizkia, met een zware krijgsmacht, en hij bleef vervolgens staan bij de waterleiding[k] van de bovenvijver[l] aan de grote weg van het veld van de wasman.[m] **3** Toen kwamen uit tot hem Eljakim,[n] de zoon van Hilkia, die over de huishouding ging, en Sebna,[o] de secretaris, en Joah,[p] de zoon van Asaf,[q] de geschiedschrijver.[r]

4 Bijgevolg zei Rabsaké tot hen: „Zegt alstublieft tegen Hizkia: ’Dit heeft de grote koning,[s] de koning van Assyrië,[t] gezegd: „Wat is dit voor een vertrouwen dat gij hebt gekoesterd?[u] **5** Gij hebt gezegd (doch het is [louter] het woord van de lippen): ’Er is raad en macht tot de oorlog.’[v] Op wie hebt gij nu uw vertrouwen gesteld, dat gij tegen mij hebt gerebelleerd?[w] **6** Zie! Gij hebt vertrouwd op de steun van die geknakte rietstengel,[x] op Egypte,[y] die, indien een man daarop zou steunen, stellig in zijn handpalm zou dringen en die zou doorboren. Zo is Farao,[z] de koning van Egypte, voor allen die hun vertrouwen op hem stellen.[a] **7** En ingeval gij tot mij zegt: ’Op Jehovah, onze

HFDST. 35

a Jes 29:17; Jes 32:15; Jes 35:6; Jes 51:3; Ez 36:35
b Jes 4:2; Jes 27:6; Jes 55:12
c Ho 14:5
d Za 10:7
e Ps 72:16; Jes 60:13; Jes 61:3; Ho 14:6
f Jer 50:19
g Jes 65:10
h 1Kr 16:27; Ps 29:4; Ps 104:1; Ps 145:5
i Ex 33:18; Ps 97:6; Jes 12:4
j Job 4:4; Lu 22:32; Heb 12:12
k Sp 12:25
l Da 10:19; Hag 2:4; Ef 6:10
m Ps 56:3; Ze 3:16; Mt 10:28; Heb 10:38
n De 32:35; Ro 12:19
o Jer 51:56; 2Th 1:6; Opb 6:10
p Jes 25:9; Ho 1:7; Mt 1:21
q Ps 146:8; Jes 42:16; Mt 9:30
r Jes 29:18; Jer 6:10; Mr 7:35; Lu 7:22
s Mt 11:5; Mt 21:14; Han 8:7; Han 14:10
t Mt 15:30
u Jes 44:3; Jo 4:14
v Jes 34:13; Jer 9:11
w Jes 18:2
x Jes 11:16; Jes 49:11; Jes 62:10; Jer 31:21
y Ezr 1:3
z Jes 52:1
a Le 26:6
b Jes 11:6; Jes 65:25; Ez 34:25; Ho 2:18
c Ps 107:2; Jes 62:12; Ga 3:13; Tit 2:14; 1Pe 1:18

2e kolom

a De 30:4; Jes 51:11; Mt 20:28; 1Ti 2:6
b Jer 31:12
c Jer 33:11
d Jes 30:19; Jes 65:19

HFDST. 36
e 2Kr 32:1; f Jes 8:7; Jes 10:5; g 2Kon 18:13; Jes 10:28; Jes 33:8; h 2Kon 18:17; i 2Kon 19:8; j 2Kr 32:9; k 2Kon 20:20; l Jes 22:9; m Jes 7:3; n Jes 22:20; o 2Kon 19:2; p 2Kon 18:26; q 2Kon 18:18; r 2Kon 18:37; s Jes 10:8; t 2Kon 18:19; u 2Kon 19:10; Ps 4:2; Jes 37:10; v 2Kon 18:20; w 2Kon 18:7; x Ez 29:6; y 2Kon 17:4; Jes 30:2; Jes 31:1; z Ez 29:7; a 2Kon 18:21; Jes 30:7; Jer 37:7.

God, hebben wij vertrouwd', is hij
het niet wiens hoge plaatsen[a] en
wiens altaren Hizkja heeft verwij-
derd,[b] terwijl hij tot Juda en Jeru-
zalem zegt: 'Voor dit altaar dient
GIJ U neer te buigen'?"'[c] **8** Nu
dan, ga alstublieft een wedden-
schap aan[d] met mijn heer, de ko-
ning van Assyrië,[e] en laat ik u
tweeduizend paarden geven [om
te zien] of gij, van uw kant, in
staat zijt daar berijders voor te le-
veren.[f] **9** Hoe zoudt gij dan het
aangezicht van één stadhouder
uit de geringste knechten van
mijn heer kunnen afkeren,[g] ter-
wijl gij, van uw kant, uw ver-
trouwen stelt in Egypte voor wa-
gens en voor ruiters?[h] **10** En
nu, ben ik soms zonder machti-
ging van Jehovah tegen dit land
opgetrokken om het in het ver-
derf te storten? Jehovah zelf heeft
tot mij gezegd:[i] 'Trek op tegen dit
land, en gij moet het in het verderf
storten.'"[j]

11 Hierop zeiden Eljakim[k] en
Sebna[l] en Joah[m] tot Rabsaké:[n]
„Spreek alstublieft tot uw knech-
ten in de Syrische taal,[o] want
wij luisteren; en spreek tot ons
niet in de taal van de joden[p] ten
aanhoren van het volk dat op
de muur is."[q] **12** Maar Rabsaké
zei: „Heeft mijn heer mij soms tot
uw heer en tot u gezonden om
deze woorden te spreken? Is het
niet tot de mannen die op de muur
zitten, opdat zij met U hun eigen
uitwerpselen eten en hun eigen
urine drinken?"[r]

13 En Rabsaké bleef staan[s] en
met luider stem in de taal van de
joden roepen,[t] en hij zei vervol-
gens: „Hoort de woorden van de
grote koning, de koning van Assy-
rië.[u] **14** Dit heeft de koning ge-
zegd: 'Laat Hizkja U niet bedrie-
gen,[v] want hij is niet bij machte U
te bevrijden.[w] **15** En laat Hizkja
U niet op Jehovah doen vertrou-
wen,[x] door te zeggen: „Jehovah
zal ons zonder mankeren bevrij-
den.[y] Deze stad zal niet in de hand
van de koning van Assyrië worden
gegeven."[a] **16** Luistert niet naar
Hizkja, want dit heeft de koning
van Assyrië gezegd: „Geeft U aan
mij over[b] en komt uit tot mij,
en ieder ete van zijn eigen wijn-
stok en ieder van zijn eigen vijgen-
boom,[c] en ieder drinke het water
uit zijn eigen regenput,[d] **17** tot-
dat ik kom en U werkelijk breng
naar een land gelijk UW eigen
land,[e] een land van koren en nieu-
we wijn, een land van brood en
wijngaarden; **18** opdat Hizkja U
niet verlokt,[f] door te zeggen: 'Je-
hovah zelf zal ons bevrijden.' Heb-
ben de goden van de natiën ieder
hun eigen land uit de hand van
de koning van Assyrië bevrijd?[g]
19 Waar zijn de goden van Ha-
math[h] en Arpad?[i] Waar zijn de go-
den van Sefarvaïm?[j] En hebben ze
soms Samaria uit mijn hand be-
vrijd?[k] **20** Wie zijn er onder al
de goden van deze landen die hun
land uit mijn hand hebben be-
vrijd,[l] zodat Jehovah Jeruzalem
uit mijn hand zou bevrijden?"'"[m]
21 En zij bleven zwijgen en ant-
woordden hem met geen woord,[n]
want het gebod van de koning luid-
de aldus: „GIJ moogt hem niet ant-
woorden."[o] **22** Maar Eljakim,[p]
de zoon van Hilkja, die over de
huishouding ging,[q] en Sebna,[r] de
secretaris, en Joah,[s] de zoon van
Asaf, de geschiedschrijver, kwa-
men met gescheurde kleren[t] bij
Hizkja en meldden hem de woor-
den van Rabsaké.[u]

37 Nu geschiedde het dat zo-
dra koning Hizkja [het]
hoorde, hij onmiddellijk zijn kle-
deren scheurde en zich met een
zak bedekte[v] en het huis van
Jehovah[w] binnenging. **2** Voorts
zond hij Eljakim,[x] die over de
huishouding ging, en Sebna, de
secretaris,[y] en de oudere man-
nen van de priesters,[z] bedekt
met zakken, naar Jesaja,[a] de zoon
van Amoz, de profeet.[b] **3** Zij

HFDST. 36
a 2Kon 18:4; 2Kr 31:1
b 2Kon 18:22; 2Kr 32:12
c De 12:11; 2Kr 7:12; 2Kr 32:12
d 2Kon 18:23
e 2Kon 18:13
f Ps 123:4; Jes 10:13
g 2Kon 18:24; Jes 10:8
h De 17:16; Sp 21:31; Jes 31:1
i 2Kon 19:6; 2Kon 19:22
j 2Kon 18:25
k 2Kon 18:18
l Jes 22:15
m 2Kon 18:26
n 2Kon 18:17
o Ezr 4:7; Da 2:4
p Ne 13:24
q 2Kon 18:26
r 2Kon 18:27
s 1Sa 17:8
t 2Kr 32:18
u 2Kon 18:28
v 2Kr 32:11; Jes 37:10
w 2Kon 18:29; 2Kr 32:15; Da 3:15; Da 6:20
x 2Kon 19:10; 2Kon 19:22; Ps 11:1; Ps 22:8
y Ps 71:12; Ps 125:1

2e kolom
a 2Kon 18:30
b 2Kon 18:31
c 1Kon 4:20; Mi 4:4; Za 3:10
d 2Kon 18:31
e 2Kon 17:6; 2Kon 17:23
f 2Kon 18:32
g 2Kon 19:12; 2Kr 32:14; Jes 10:11; Jes 37:12
h 2Sa 8:9; 2Kon 19:13
i Jer 49:23
j 2Kon 17:24
k 2Kon 17:6; 2Kon 17:23; 2Kon 18:34; Jes 10:11
l 2Kon 18:35; 2Kon 19:17
m 2Kr 32:15; Ps 2:2; Jes 37:23; Da 3:15
n Ps 38:13; Ps 38:14; Ps 39:1; Sp 9:7; Sp 26:4; Mt 7:6
o 2Kon 18:36
p 2Kon 18:18
q 2Kon 18:37
r Jes 22:15; s Jes 36:3; t Ge 37:29; 2Kon 22:11; u 2Kon 18:17; **HFDST. 37** v 2Kon 19:1; Mt 11:21; w 2Kr 7:16; x Jes 36:3; y 2Kon 18:18; z 2Kon 19:2; a Jes 1:1; b 2Kr 26:22; Lu 3:4.

dan zeiden tot hem: „Dit heeft
Hizkia gezegd: 'Deze dag is een
dag van benauwdheid[a] en van be-
straffing en van smadelijke on-
beschaamdheid,[b] want de zonen
zijn tot aan de baarmoedermond
gekomen, en er is geen kracht om
te baren.[c] **4** Misschien zal Je-
hovah, uw God, de woorden van
Rabsaké,[d] die door de koning van
Assyrië, zijn heer, gezonden is
om de levende God te honen,[e]
horen en zal hij hem werkelijk ter
verantwoording roepen voor de
woorden die Jehovah, uw God,
gehoord heeft.[f] En gij moet een
gebed opheffen[g] ten behoeve van
het overblijfsel dat er nog te vin-
den is.'"[h]
5 Zo kwamen dan de diena-
ren van koning Hizkia bij Jesaja.[i]
6 Toen zei Jesaja tot hen: „Dit
dient GIJ tot UW heer te zeggen:
'Dit heeft Jehovah gezegd:[j] „Wees
niet bevreesd[k] wegens de woor-
den die gij hebt gehoord, waar-
mee de bedienden[l] van de koning
van Assyrië schimpend over mij
gesproken hebben. **7** Zie, ik leg
een geest[m] in hem, en hij moet een
bericht horen[n] en naar zijn eigen
land terugkeren; en ik zal hem
stellig in zijn eigen land door het
zwaard doen vallen."'"[o]
8 Daarna keerde Rabsaké[p] te-
rug en vond de koning van Assy-
rië strijdend tegen Libna,[q] want
hij had gehoord dat hij van Lachis[r]
opgebroken was. **9** Nu hoorde
hij aangaande Tirhaka,[s] de ko-
ning van Ethiopië, zeggen: „Hij is
uitgetrokken om tegen u te strij-
den." Toen hij [het] hoorde, zond
hij terstond boden[t] naar Hizkia en
liet zeggen: **10** „Dit dient GIJ tot
Hizkia, de koning van Juda, te
zeggen: 'Laat uw God, op wie gij
vertrouwt, u niet bedriegen,[u] door
te zeggen: „Jeruzalem zal niet in
de hand van de koning van Assy-
rië worden gegeven."[v] **11** Zie!
Gij hebt zelf gehoord wat de ko-
ningen van Assyrië met alle lan-
den gedaan hebben door ze aan
de vernietiging prijs te geven,[w]
en zult gij dan worden bevrijd?[x]

HFDST. 37

a Ps 50:15; Ps 91:15
b 2Kon 18:32; 2Kr 32:17; Jes 10:12; Jes 36:18
c 2Kon 19:3; Jes 26:17
d 2Kon 18:28
e 1Sa 17:45; 2Kon 18:35; Jes 36:20
f 2Kon 19:4
g 2Kr 32:20; Ps 50:15; Joë 2:17
h 2Kon 17:18; Ro 9:27
i 2Kon 19:5
j 2Kon 19:6
k De 20:1; Ro 8:31
l 2Kon 18:17
m 2Kon 19:7
n Sp 21:1; Ob 1
o 2Kr 32:21; Jes 37:38
p 2Kon 18:17; 2Kon 19:8
q Joz 10:29; 2Kon 8:22
r 2Kon 18:14; Mi 1:13
s 2Kon 19:9
t 2Kon 18:17
u 2Kon 18:5; 2Kr 32:15; Ps 22:8; Jes 36:4
v 2Kon 19:10
w 2Kon 17:5; 2Kr 32:13; Jes 10:11; Jes 36:18
x 2Kon 19:11

2e kolom

a 2Sa 5:21; 1Kor 8:4
b Jes 36:19
c 2Kon 19:12
d Ge 11:31; Ge 29:4
e Ez 27:23
f 2Sa 8:9; Jes 36:19
g 2Kon 18:34
h 2Kon 17:24
i 2Kon 19:13
j 2Kon 19:14
k 1Kon 8:30; 2Kr 6:20; 2Kr 20:9
l Ezr 9:5; Ps 123:1; Da 9:3
m 2Sa 7:26; 1Kon 8:23; Ps 46:7; Jes 8:13
n Ps 86:10; Jes 6:3
o Ge 1:1; 2Kon 19:15; Ps 146:6; Jer 10:12

12 Hebben de goden[a] van de na-
tiën die door mijn voorvaders in
het verderf zijn gestort, ze be-
vrijd,[b] ja, Gozan[c] en Haran[d] en Re-
zef en de zonen van Eden[e] die in
Tel-Assar waren? **13** Waar is de
koning van Hamath[f] en de koning
van Arpad[g] en de koning van de
stad Sefarvaïm[h] — van Hena en
van Ivva?'"[i]
14 Toen nam Hizkia de brieven
uit de hand van de boden en las
ze,[j] waarna Hizkia opging naar
het huis van Jehovah en die
voor het aangezicht van Jeho-
vah uitspreidde.[k] **15** En Hizkia
ging tot Jehovah bidden[l] en zei:
16 „O Jehovah der legerscharen,
de God van Israël,[m] die op de che-
rubs zit, gij alleen zijt de [ware]
God van alle koninkrijken der aar-
de.[n] Gij hebt de hemel en de aarde
gemaakt.[o] **17** Neig uw oor, o Je-
hovah, en hoor.[p] Open uw ogen,[q]
o Jehovah, en zie, en hoor al de
woorden van Sanherib,[r] die hij ge-
zonden heeft om de levende God
te honen.[s] **18** Het is een feit,
o Jehovah, dat de koningen van
Assyrië alle landen, en hun eigen
land, hebben verwoest.[t] **19** En
hun goden werden aan het vuur
prijsgegeven,[u] omdat het geen go-
den waren,[v] maar het werk van
mensenhanden,[w] hout en steen,
zodat zij ze vernietigd hebben.[x]
20 En nu, o Jehovah, onze God,[y]
red ons uit zijn hand,[z] opdat alle
koninkrijken van de aarde mogen
weten dat gij, o Jehovah, alléén
[God] zijt."[a]
21 Toen liet Jesaja, de zoon van
Amoz, aan Hizkia zeggen: „Dit
heeft Jehovah, de God van Israël,
gezegd: 'Omdat gij tot mij hebt
gebeden betreffende Sanherib, de
koning van Assyrië,[b] **22** is dit
het woord dat Jehovah tegen hem
gesproken heeft:

p 2Kr 6:40; Ps 17:6; Ps 65:2; Ps 71:2; Ps 130:2; q 2Kr 16:9; Job 36:7; 1Pe 3:12; r 2Kon 19:16; s Ps 74:10; Ps 79:12; Jes 37:4; t 2Kon 15:29; 2Kon 16:9; 1Kr 5:26; u Jes 10:11; v Ps 115:4; Jer 10:2; 1Kor 8:4; w Jes 40:19; Jes 41:7; Ho 8:6; Han 17:29; x 2Kon 19:18; y De 32:31; Ps 91:2; z 1Sa 14:6; 2Kon 19:19; a De 32:39; Ps 83:18; Ps 96:5; b 2Kon 19:20.

„De maagdelijke dochter van Sion heeft u veracht, zij
heeft u bespot.[a]
De dochter van Jeruzalem
heeft achter u het hoofd
geschud.[b]
23 Wie hebt gij gehoond[c] en be-
schimpt?[d]
En tegen wie hebt gij [uw]
stem verheven[e]
En slaat gij uw ogen omhoog?[f]
Tegen de Heilige Israëls![g]
24 Door bemiddeling van uw
knechten hebt gij Jeho-
vah gehoond en gij zegt:[h]
'Met het grote aantal van
mijn strijdwagens [zal] ik-
zelf[i] —
Ik zal stellig de hoogte van
berglandschappen bestij-
gen,[j]
De meest afgelegen streken
van de Libanon;[k]
En ik zal zijn hoog oprijzende
ceders, de keur van zijn je-
neverbomen,[l] omhakken.
En ik zal zijn laatste hoogte
betreden, het woud van
zijn boomgaard.[m]
25 Ikzelf zal stellig graven en wa-
teren drinken,
En ik zal met mijn voetzo-
len alle Nijlkanalen[n] van
Egypte droogleggen.'[o]
26 Hebt gij [het] niet gehoord?[p]
Sinds lang vervlogen tij-
den wil ik dit doen.[q]
Sinds voorbijgegane dagen
heb ik het zelfs vorm ge-
geven.[r] Nu wil ik het doen
komen.[s]
En gij zult ertoe dienen ver-
sterkte steden woest en
verlaten te maken als ho-
pen puin.[t]
27 En hun inwoners zullen slap-
pe handen hebben;[u]
Zij zullen eenvoudig door
schrik bevangen zijn en
beschaamd staan.[v]
Zij moeten worden als plan-
tengroei op het veld en
als groen, mals gras,[w]
Als gras op de daken[x] en op
het terras vóór de oosten-
wind.[y]

HFDST. 37

a 2Kon 19:21
b Job 16:4
Ps 22:7
Ps 109:25
c 2Kon 19:4
2Kon 19:16
d 2Kon 18:30
e 2Kon 18:35
Jes 10:13
f Sp 6:17
Sp 30:13
g Ex 15:11
Ps 71:22
Jes 5:24
Jes 10:20
Jer 51:5
Ez 39:7
h 2Kon 19:4
2Kon 19:22
2Kr 32:17
i Ps 20:7
j Jes 10:12
Jes 14:13
k Jes 10:34
Ez 31:3
l Ez 31:8
m 2Kon 19:23
n Ex 7:19
o 2Kon 19:24
Jes 19:6
p Ex 9:14
Joz 9:9
q Ge 12:3
r 2Kon 19:25
Ps 33:11
Jes 46:11
s Ps 17:13
Jes 55:11
t Le 26:33
2Kon 19:25
Jes 17:9
u Ps 48:6
Ps 127:1
v De 28:66
2Kon 19:26
Ps 48:5
w Ps 37:2
Ps 92:7
Ps 103:15
Jes 40:7
Jak 1:10
x Ps 129:6
y 2Kon 19:26

2e kolom

a De 28:6
b Sp 5:21
Sp 15:3
Jer 23:24
Heb 4:13
c 2Kon 19:27
d Ps 2:2
Ps 10:13
Ps 46:6
Jes 10:15
Jes 37:23
e 2Kon 18:35
Jes 36:4
Jes 36:20
Na 1:9
f Ps 32:9
Jes 30:28
Ez 38:4
Am 4:2
g 2Kon 19:28
2Kon 19:33
h Le 25:5
i 2Kon 19:29
j Jes 1:9
Jes 10:21
Ro 9:27
Ro 11:5

28 En uw rustige zitten en uw
uitgaan[a] en uw ingaan ken
ik heel goed,[b]
Alsmede uw opgewonden
zijn tegen mij,[c]
29 Want uw opgewonden zijn te-
gen mij[d] en uw tieren, zijn
in mijn oren opgestegen.[e]
En ik zal stellig mijn haak
in uw neus slaan en mijn
toom tussen uw lippen
[leggen],[f]
En ik zal u werkelijk terug-
voeren langs de weg die
gij gekomen zijt."[g]
30 En dit zal voor u het teken
zijn: Dit jaar zal men eten wat
uit gevallen korrels opschiet,[h] en
in het tweede jaar koren dat van-
zelf opkomt; maar zaait en oogst
in het derde jaar, en plant wijn-
gaarden en eet de vrucht ervan.[i]
31 En wie er van het huis van
Juda ontkomen, wie er overblij-
ven,[j] zullen stellig wortel schieten
naar beneden en vrucht voort-
brengen naar boven.[k] 32 Want
van Jeruzalem zal een overblijfsel
uitgaan,[l] en wie ontkomen, van
de berg Sion.[m] Ja, de ijver van
Jehovah der legerscharen zal dit
doen.[n]
33 Daarom heeft Jehovah aan-
gaande de koning van Assyrië
het volgende gezegd:[o] „Hij zal
deze stad niet binnenkomen[p] en
er geen pijl in schieten en er met
geen schild vóór komen en er
geen belegeringsdam tegen op-
werpen."'[q]
34 'Langs de weg die hij ge-
komen is, zal hij terugkeren, en
deze stad zal hij niet binnenko-
men', is de uitspraak van Jeho-
vah.[r] 35 'En ik zal deze stad
stellig verdedigen[s] om haar te
redden, ter wille van mij[t] en ter
wille van mijn knecht David.'"[u]
36 Toen ging de engel[v] van Jeho-
vah uit en sloeg in de legerplaats

k 2Kon 19:30; l 2Kon 19:4; m 2Kon 19:31; n Jes 9:7; Jes 59:17; Ez 5:13; Joë 2:18; Za 1:14; o Jes 10:24; p 2Kr 32:22; Jes 10:32; Jes 33:20; q 2Kon 19:32; r 2Kon 19:33; Sp 21:30; s 2Kon 20:6; Jes 31:5; Jes 38:6; t De 32:27; 1Sa 12:22; Ez 36:22; u 1Kon 15:4; 2Kon 19:34; Jer 30:9; Ez 37:24; v 2Sa 24:16; Ps 35:5.

van de Assyriërs honderd vijfentachtig duizend [man] neer.[a]
Toen men 's morgens vroeg opstond, wel, zie, zij allen waren
dood, lijken.[b] **37** Daarom brak
Sanherib,[c] de koning van Assyrië, op en aanvaardde de terugtocht[d] en ging in Ninevé[e] wonen.
38 Nu gebeurde het dat toen hij
zich neerboog in het huis van
Nisroch,[f] zijn god,[g] Adrammelech
en Sarezer, zijn eigen zonen, hem
neersloegen met het zwaard,[h] en
zijzelf ontkwamen naar het land
Ararat.[i] En zijn zoon Esar-Haddon[j] begon in zijn plaats te regeren.

38 In die dagen werd Hizkia
ziek tot stervens toe.[k] Bijgevolg kwam Jesaja,[l] de zoon van
Amoz, de profeet, bij hem en zei
tot hem: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Geef bevelen aan uw huisgezin,[m] want gijzelf zult inderdaad sterven en zult niet leven.' "[n]
2 Daarop keerde Hizkia zijn gezicht naar de muur[o] en ging tot
Jehovah bidden[p] **3** en zei toen:
„Ik smeek u, o Jehovah, gedenk[q]
alstublieft hoe ik in waarachtigheid[r] en met een onverdeeld
hart[s] voor uw aangezicht heb gewandeld[t] en dat wat goed was in
uw ogen heb gedaan." En Hizkia barstte uit in een stroom van
tranen.[u]

4 En het woord[v] van Jehovah
kwam nu tot Jesaja en luidde:
5 „Ga, en gij moet tot Hizkia zeggen: 'Dit heeft Jehovah, de God
van uw voorvader David,[w] gezegd:
„Ik heb uw gebed gehoord.[x] Ik heb
uw tranen gezien.[y] Zie, ik voeg
aan uw dagen vijftien jaar toe;[z]
6 en uit de handpalm van de koning van Assyrië zal ik u en deze
stad bevrijden, en ik wil deze stad
verdedigen.[a] **7** En dit is voor u
het teken vanwege Jehovah, dat
Jehovah dit woord dat hij gesproken heeft, ten uitvoer zal brengen:[b] **8** Zie, ik doe de schaduw
op de treden waarlangs ze door
de zon[c] op de treden [van de trap]
van Achaz gedaald was, terug-

HFDST. 37

a 2Kon 19:35; 2Kr 32:21
b Ps 76:6
c 2Kon 19:7; 2Kon 19:28
d 2Kon 19:36
e Ge 10:11; Jon 1:2; Na 1:1; Ze 2:13
f 2Kon 19:37
g 1Kor 8:4
h 2Kr 32:21
i Ge 8:4; Jer 51:27
j Ezr 4:2

HFDST. 38

k 2Kr 32:24
l 2Kon 19:20; Jes 1:1
m 2Sa 17:23
n 2Kon 20:1
o 1Kon 8:30; 2Kon 20:2; Mt 6:6
p Ps 50:15; Ps 91:15
q Ne 13:22; Ps 20:3; 1Kor 15:58; Heb 6:10
r Ps 51:6; Ps 145:18
s 2Kr 31:21
t Ge 5:22; 1Kon 2:4; 2Kr 31:20
u 2Kon 20:3
v 2Kon 20:4
w 2Kr 34:2
x 2Kon 19:20; Sp 15:29; 1Jo 5:14
y 2Kon 20:5; Ps 39:12; Ps 56:8
z 2Kon 20:6; Ps 91:16
a 2Kon 19:34; 2Kr 32:22
b 2Kon 20:8
c Joz 10:12

2e kolom

a 2Kon 20:9; 2Kr 32:24
b 2Kon 20:11
c 2Kon 20:1
d De 32:39; 1Sa 2:6
e Job 38:17; Ps 9:13; Ps 107:18
f Ps 90:10; Pr 3:2; Pr 7:17
g Ps 6:5; Pr 9:5
h Ps 146:4; Pr 8:8
i Job 14:2
j Job 17:1
k Ps 130:6; Ps 131:2
l Da 6:24; Ho 5:14
m Ps 39:10
n Ps 102:7; Jer 8:7

gaan, tien treden achteruit." '"[a]
En de zon ging geleidelijk tien
treden terug op de treden [van de
trap] die ze gedaald was.[b]

9 Een geschrift van Hizkia, de
koning van Juda, toen hij ziek
werd[c] en van zijn ziekte hersteld.[d]

10 Ikzelf zei: „In het midden van
mijn dagen moet ik de
poorten[e] van Sjeool binnengaan.
Beroofd moet ik worden van
de rest[f] van mijn jaren."
11 Ik heb gezegd: „Ik zal Jah,
zelfs Jah, niet zien in het
land der levenden.[g]
Ik zal de mensheid niet meer
aanschouwen — bij de bewoners van [het land van]
het ophouden.
12 Mijn eigen woning is opgebroken[h] en van mij weggehaald als de tent van herders.
Ik heb mijn leven opgerold
net als een wever;
Men gaat ertoe over mij zelfs
van de scheringdraden af
te snijden.[i]
Van daglicht tot nacht blijft
gij mij overleveren.[j]
13 Ik heb mijzelf gesust tot aan
de morgen.[k]
Als een leeuw, zo blijft hij al
mijn beenderen breken;[l]
Van daglicht tot nacht blijft
gij mij overleveren.[m]
14 Als de gierzwaluw, de zanglijster, zo blijf ik piepen;[n]
Ik blijf kirren als de duif.[o]
Mijn ogen hebben smachtend
naar den hoge gekeken:[p]
'O Jehovah, ik ben in verdrukking. Sta voor mij in.'[q]
15 Wat zal ik spreken, en [wat]
zal hij werkelijk tot mij
zeggen?[r]
Hijzelf heeft ook gehandeld.[s]
Ik blijf al mijn jaren plechtig wandelen in de bitterheid van mijn ziel.[t]

o Jes 59:11; Ez 7:16; Na 2:7; p Ps 39:7; Ps 119:82; q Ps 119:123; r Ps 39:12; s 1Pe 5:7; t 2Kon 4:27; Job 7:11; Job 21:25; Lu 22:62.

16 'O Jehovah, daarom blijft men
leven; en als met iedereen, is daardoor het leven
van mijn geest.[a]
En gij zult mij weer gezond
maken en mij stellig in
het leven houden.[b]
17 Zie! Tot vrede had ik wat bitter
was, ja, bitter;[c]
En gij, gij zijt gehecht geraakt aan mijn ziel [en
hebt die behoed] voor de
kuil der ontbinding.[d]
Want gij hebt al mijn zonden achter uw rug geworpen.[e]
18 Sjeool immers kan u niet prijzen;[f] ja, de dood kan u niet
loven.[g]
Zij die in de kuil afdalen,
kunnen niet hoopvol naar
uw waarachtigheid uitzien.[h]
19 De levende, de levende, híj
kan u prijzen,[i]
Net als ik het heden kan.[j]
De vader zelf kan zijn eigen
zonen kennis bijbrengen[k]
aangaande uw waarachtigheid.
20 O Jehovah, [neem het op u]
mij te redden,[l] en wij zullen mijn snarenselecties
spelen[m]
Al de dagen van ons leven in
het huis van Jehovah.' "[n]
21 Toen zei Jesaja: „Laat men
een koek van samengeperste gedroogde vijgen nemen en [die] inwrijven op de zweer,[o] opdat hij
weer opleeft."[p] **22** Intussen zei
Hizkia: „Wat is het teken dat ik
zal opgaan naar het huis van Jehovah?"[q]

39 In die tijd zond Merodach-Baladan,[r] de zoon van Baladan, de koning van Babylon,[s]
brieven en een geschenk[t] aan
Hizkia, nadat hij gehoord had dat
hij ziek was geweest maar weer
aangesterkt was.[u] **2** Hizkia dan
verheugde zich over hen[v] en liet
hun vervolgens zijn schathuis
zien,[w] het zilver en het goud en
de balsemolie[x] en de goede olie en
heel zijn tuighuis[a] en al wat er onder zijn schatten te vinden was.
Er bleek niets te zijn wat Hizkia
hun niet liet zien in zijn eigen
huis[b] en in heel zijn rijk.[c]
3 Daarna kwam de profeet Jesaja bij koning Hizkia en zei tot
hem:[d] „Wat hebben deze mannen gezegd en vanwaar zijn zij
voorts naar u toe gekomen?" Hizkia dan zei: „Uit een ver land zijn
zij tot mij gekomen, uit Babylon."[e]
4 Vervolgens zei hij: „Wat hebben
zij in uw huis gezien?"[f] Hierop zei
Hizkia: „Alles wat in mijn huis is,
hebben zij gezien. Er bleek onder
mijn schatten niets te zijn wat ik
hun niet heb laten zien." **5** Nu
zei Jesaja tot Hizkia:[g] „Hoor het
woord van Jehovah der legerscharen: **6** 'Zie! Er komen dagen, en
alles wat er in uw eigen huis is
en wat uw voorvaders tot op deze
dag hebben opgehoopt, zal werkelijk naar Babylon worden gevoerd.'[h] 'Niets zal er worden overgelaten',[i] heeft Jehovah gezegd.
7 'En sommigen van uw eigen zonen, die uit u zullen voortkomen,
van wie gij vader zult worden, zijzelf zullen genomen worden[j] en
inderdaad hofbeambten worden[k]
in het paleis van de koning van
Babylon.' "[l]
8 Daarop zei Hizkia tot Jesaja:
„Het woord van Jehovah dat gij
gesproken hebt, is goed."[m] Vervolgens zei hij: „Want vrede en
waarheid[n] zullen in mijn eigen
dagen voortduren."[o]

40 „Troost, troost mijn
volk", zegt ulieder God.[p]
2 „Spreekt tot het hart van Jeruzalem[q] en roept haar toe dat haar
krijgsdienst is vervuld,[r] dat haar
dwaling is afbetaald.[s] Want uit
de hand van Jehovah heeft zij
een vol bedrag ontvangen voor al
haar zonden."[t]
3 Luistert! In de wildernis roept
iemand:[u] „Baant de weg van

HFDST. 38
a Job 33:28; Ps 71:20
b 1Sa 2:6; Ps 86:13
c Ps 30:5
d Ps 28:1; Ps 30:3; Ps 86:13; Ps 88:5; Jon 2:6
e Jes 43:25; Mi 7:18; Ro 4:8
f Ps 30:9; Ps 88:10; Ps 146:4
g Ps 6:5; Ps 115:17; Pr 9:10
h Pr 9:5; Jes 38:11
i Ps 63:4; Ps 146:2
j Jo 9:4
k Ge 18:19; De 4:9; Joz 4:21; Ps 78:3
l Ps 27:5
m Ps 30:12; Ps 150:4
n 2Kon 20:5; Ps 84:2
o Job 2:7
p 2Kon 20:7
q 2Kon 20:8

HFDST. 39
r 2Kon 20:12
s Ge 10:10; Jes 13:19
t 2Kr 32:23
u 2Kon 20:5
v Job 31:25; Sp 23:5
w 2Kon 20:13; 2Kr 32:27
x 1Kon 10:25

2e kolom
a Ne 3:19; Jes 22:8
b Jer 9:23
c 2Kon 20:13
d Jes 38:1
e De 28:49; 2Kon 20:14
f 2Kon 20:15
g 2Kon 20:16
h 2Kon 24:13; 2Kon 25:13; 2Kr 36:18; Jer 52:17
i 2Kon 20:17; Da 1:2
j 2Kon 24:12; 2Kon 25:6; 2Kr 33:11; Ez 17:12
k Da 2:49; Da 5:29
l 2Kon 20:18
m Le 10:3; Ps 39:9; 1Pe 5:6
n Jer 33:6
o 2Kon 20:19

HFDST. 40 p Jes 35:3; Jes 49:13; Jes 51:3; Za 1:13; 2Kor 1:3; q 2Kr 30:22; Ho 2:14; r Ps 79:8; Ps 103:13; s Ps 32:1; Jer 31:34; Jer 33:8; t Jer 16:18; Da 9:12; u Mt 3:3; Mr 1:3; Lu 3:4; Jo 1:23.

Jehovah![a] Maakt de hoofdweg
voor onze God door de woestijn-
vlakte recht.[b] **4** Laat elk dal
worden verhoogd[c] en elke berg
en heuvel worden geslecht.[d] En
het bultige landschap moet tot
vlak land worden en het onef-
fen landschap tot een valleivlak-
te.[e] **5** En de heerlijkheid van
Jehovah zal stellig geopenbaard
worden,[f] en alle vlees moet [het]
te zamen zien,[g] want het is de
mond van Jehovah die [het] heeft
gesproken."[h]
6 Luister! Iemand zegt: „Roep!"[i]
En men zei: „Wat zal ik roepen?"
„Alle vlees is groen gras, en
al zijn liefderijke goedheid is als
de bloesem van het veld.[j] **7** Het
groene gras is verdord, de bloe-
sem is verwelkt,[k] omdat Jehovah's
géést erop heeft geblazen.[l] Voor-
waar, het volk is groen gras.[m]
8 Het groene gras is verdord, de
bloesem is verwelkt;[n] maar wat
het woord van onze God betreft,
het zal tot onbepaalde tijd blij-
ven."[o]
9 Klim een hoge berg[p] op, gij
vrouw die goed nieuws brengt
voor Sion.[q] Verhef uw stem zelfs
met kracht, gij vrouw die goed
nieuws brengt voor Jeruzalem.[r]
Verhef [ze]. Wees niet bevreesd.[s]
Zeg tot de steden van Juda: „Hier
is UW God."[t] **10** Zie! De Soeve-
reine Heer Jehovah zelf zal ko-
men net als een sterke, en zijn
arm zal voor hem heersen.[u] Zie!
Zijn beloning is bij hem,[v] en het
loon dat hij betaalt, [gaat] voor
hem uit.[w] **11** Als een herder
zal hij zijn eigen kudde weiden.[x]
Met zijn arm zal hij de lammeren
bijeenbrengen,[y] en aan zijn boe-
zem zal hij [ze] dragen.[z] De zo-
genden zal hij [met zorg] leiden.[a]
12 Wie heeft de wateren louter
in de holte van zijn hand gemeten[b]
en de afmetingen van de
hemel zelf opgenomen met lou-
ter een span[c] en het stof der aar-
de in een maat gevat,[d] of met
een [balans]wijzer de bergen ge-
wogen, en de heuvels in de weeg-
schaal? **13** Wie heeft de afme-
tingen van de geest van Jehovah
opgenomen, en wie kan hem als
zijn raadsman iets doen weten?[a]
14 Bij wie is hij te rade gegaan
opdat men hem zou doen ver-
staan, of wie onderwijst hem in
het pad der gerechtigheid, of on-
derwijst hem kennis,[b] of doet hem
zelfs de weg van het werkelijke
verstand kennen?[c]
15 Zie! De natiën zijn als een
druppel uit een emmer; en als
het stoflaagje op de weegschaal
zijn ze geacht.[d] Zie! De eilanden[e]
heft hij op als louter fijn [stof].
16 Zelfs de Libanon is niet toerei-
kend om een vuur brandende te
houden, en zijn wilde dieren[f] zijn
niet toereikend voor een brand-
offer.[g] **17** Alle natiën zijn als iets
wat niet bestaat voor hem;[h] als
niets en een onwerkelijkheid zijn
ze bij hem geacht.[i]
18 En met wie kunt gijlieden
God vergelijken,[j] en welke gelijke-
nis kunt GIJ naast hem plaatsen?[k]
19 De kunsthandwerker heeft
niets dan een gegoten beeld ge-
maakt,[l] en met goud overtrekt de
metaalbewerker het,[m] en zilveren
kettingen smeedt hij.[n] **20** Een
zekere boom als bijdrage, een
boom die niet verrot is, kiest hij.[o]
Een bedreven kunsthandwerker
zoekt hij zich, om een gesneden
beeld te bereiden[p] dat niet aan
het wankelen gebracht kan wor-
den.[q]
21 Weet gijlieden niet? Hoort
GIJ niet? Is het U niet van de aan-
vang af verteld? Hebt GIJ geen
verstand gebruikt sinds de grond-
vesting van de aarde?[r] **22** Er is
er Een die woont boven het rond
der aarde[s] — waarvan de bewo-
ners als sprinkhanen zijn — De-
gene die de hemelen uitspant net
als een fijn gaas, die ze uitspreidt
als een tent om in te wonen,[t]

HFDST. 40

a Jes 35:8
Jes 57:14
Mal 3:1
b Jes 11:16
c Jes 42:16
Lu 3:5
d Jes 2:12
e Ps 26:12
f Ps 50:15
Ps 72:19
Jes 24:15
g Jes 49:6
Jes 52:10
h Jes 55:11
Tit 1:2
i Jer 2:2
j Job 14:2
Ps 90:6
k Jak 1:11
1Pe 1:24
l Ps 90:5
Ps 103:16
Ps 104:29
m Ps 103:15
n Ps 37:2
o Ps 119:89
Jes 46:10
Mt 5:18
1Pe 1:25
p 1Sa 26:13
Mt 5:14
q Jes 52:7
Ro 10:18
r Lu 24:47
Ro 10:15
s Jes 51:7
Jo 12:15
Fil 1:28
1Pe 3:14
t Jes 12:2
Jes 25:9
Ro 8:31
u Ps 2:6
Ps 110:2
Jes 9:6
Jo 12:38
v Jes 62:11
Opb 22:12
w Jes 49:4
x Ge 49:24
Jes 49:10
Heb 13:20
1Pe 2:25
y Ez 34:16
z Jo 21:15
a Ge 33:13
Jo 10:14
Jo 10:16
1Pe 5:2
b Sp 30:4
c Ps 104:2
Heb 1:10
d Job 38:5
Sp 8:26

2e kolom

a Job 21:22
Job 36:23
Ro 11:34
b 1Kor 2:16
c Job 32:8
Ps 147:5
d Ps 62:9
e Jes 41:5
f Ps 50:10
g Mi 6:7
h Ps 39:5
Ps 62:9
Da 4:35
i Ps 39:11
Ps 144:4
Jes 41:11

j Ex 8:10; 1Sa 2:2; Ps 86:8; Ps 89:6; Ps 113:5; Jer 10:6; Mi 7:18; k Ex 20:4; De 4:15; De 4:16; Han 17:29; l Jes 44:10; Jer 16:20; Hab 2:18; m Ps 115:4; Ps 135:15; Jes 37:19; Jes 41:7; Ho 8:6; n Re 17:4; Jer 10:4; o Jes 44:14; Jer 10:3; p Ps 115:8; Jes 2:8; Jes 46:7; Hab 2:18; q Jes 41:7; r Ps 19:1; Han 14:17; Ro 1:20; s Ps 2:4; Ps 29:10; Ps 68:33; Jes 66:1; t Job 9:8; Job 38:9; Jes 42:5; Jes 44:24; Jer 10:12; Za 12:1.

23 Degene die hoogwaardigheidsbeklederS terugbrengt tot niets,
die zelfs de rechters der aarde tot
louter onwerkelijkheid heeft ge-
maakt.[a]
24 Nog nooit zijn zij geplant;
nog nooit zijn zij gezaaid; nog
nooit heeft hun tronk wortel ge-
schoten in de aarde.[b] En men
hoeft maar op hen te blazen en
zij verdorren;[c] en als stoppels zal
de storm zelf hen wegvoeren.[d]
25 „Met wie kunt GIJ mij ech-
ter vergelijken, zodat ik zijns ge-
lijke zou worden gemaakt?", zegt
de Heilige.[e] **26** „Heft UW ogen
naar omhoog en ziet. Wie heeft
deze dingen geschapen?[f] Het is
Degene die het heerleger daar-
van zelfs naar het getal uitleidt,
ze alle zelfs bij name roept.[g] Van-
wege de overvloed van dynami-
sche energie,[h] en omdat hij sterk
is in kracht, ontbreekt er niet één
[aan].
27 Om welke reden zegt gij,
o Jąkob, en spreekt gij hardop,
o Israël: 'Mijn weg is voor Jeho-
vah verborgen,[i] en gerechtigheid
ten opzichte van mij gaat aan
mijn God zelf voorbij'?[j] **28** Zijt
gij [het] niet te weten gekomen of
hebt gij [het] niet gehoord?[k] Je-
hovah, de Schepper van de uitein-
den der aarde, is een God tot on-
bepaalde tijd.[l] Hij wordt noch moe
noch mat.[m] Er is geen doorgron-
ding van zijn verstand.[n] **29** Hij
geeft de vermoeide kracht,[o] en de-
gene zonder dynamische energie[p]
schenkt hij volledige sterkte in
overvloed. **30** Jongens zullen zo-
wel moe als mat worden, en jonge
mannen zelfs zullen zonder man-
keren struikelen, **31** maar wie
op Jehovah hopen,[q] zullen nieuwe
kracht verkrijgen.[r] Zij zullen op-
varen met vleugels als arenden.[s]
Zij zullen rennen en niet mat wor-
den; zij zullen wandelen en niet
moe worden."[t]

41 „Hoort mij zwijgend aan,
GIJ eilanden;[u] en laten natio-
nale groepen[v] zelf nieuwe kracht
verkrijgen. Laten ze toetreden.[w]
Laten ze in die tijd spreken. La-
ten wij samen ten gerichte[a] na-
deren.
2 Wie heeft [iemand] verwekt
van de opgang [der zon]?[b] [Wie]
ging er in rechtvaardigheid toe
over hem tot Zijn voeten te roe-
pen, de natiën voor zijn aan-
gezicht te geven en [hem] ver-
volgens zelfs koningen te laten
onderwerpen?[c] [Wie] bleef [hen]
als stof aan zijn zwaard geven,
zodat zij met zijn zijn boog als lou-
ter stoppels zijn voortgedreven?[d]
3 [Wie] bleef hen achtervolgen,
bleef vredig voortschrijden op
zijn voeten over het pad [waar-
langs] hij aanvankelijk niet was
gekomen? **4** Wie heeft er ge-
handeld[e] en heeft [dit] gedaan, de
geslachten roepend van de aan-
vang af?[f]
Ik, Jehovah, de Eerste;[g] en bij
de laatsten ben ik dezelfde."[h]
5 De eilanden[i] zagen [het] en
werden met vrees vervuld. Ja, de
uiteinden der aarde werden be-
vangen door beving.[j] Zij nader-
den en bleven komen. **6** Zij gin-
gen ieder hun metgezel helpen,
en de een zei dan tot zijn broe-
der: „Wees sterk."[k] **7** Zo sterk-
te dan de kunsthandwerker de
metaalbewerker,[l] degene die met
de smidshamer gladmaakt hem
die op het aambeeld slaat, van
het soldeersel zeggend: „Het is
goed." Ten slotte bevestigde men
het met spijkers, opdat het niet
aan het wankelen gebracht zou
kunnen worden.[m]
8 „Maar gij, o Israël, zijt mijn
knecht,[n] gij, o Jąkob, die ik ver-
kozen heb,[o] het zaad van mijn
vriend[p] Abraham;[q] **9** gij, die ik
gegrepen heb van de uiteinden
der aarde,[r] en gij, die ik geroepen
heb zelfs uit haar afgelegen stre-
ken.[s] En daarom heb ik tot u ge-
zegd: 'Gij zijt mijn knecht;[t] ik heb
u verkozen,[u] en ik heb u niet
verworpen.[v] **10** Wees niet be-
vreesd, want ik ben met u.[w] Blik

HFDST. 40
a Ps 76:12; Lu 1:52
b 1Kon 21:21; 2Kon 10:11; Jer 22:30
c Jes 11:4
d Ps 58:9; Sp 1:27; Jes 17:13
e Jes 40:18
f Ps 8:3; Ps 102:25
g Ps 147:4
h Ps 89:13; Jer 32:17
i Ps 77:7; Jes 49:14; Jes 60:15; Ez 37:11; Ro 11:1
j Job 27:2; Job 34:5; Lu 18:7
k Jes 40:21
l Ge 21:33; De 33:27; Ps 90:2; Jes 57:15; Jer 10:10; Ro 16:26; 1Ti 1:17
m Ps 121:4; Jes 27:3
n Ps 139:6; Ps 147:5; Jes 55:9; Ro 11:33; 1Kor 2:16
o Ps 29:11; Fil 4:13; Heb 11:34
p Jes 40:26; Ho 12:3
q Ps 25:3
r Ps 103:5; Ps 138:3
s Ex 19:4
t 1Kon 18:46; Ps 84:7

HFDST. 41
u Jes 49:1
v Ps 108:3
w Jes 41:21

2e kolom
a Mi 6:1
b Jes 44:28; Jes 46:11; Opb 16:12
c Ps 110:6; Jes 45:1
d Jes 40:24
e Ps 90:16; Ps 111:3; Jo 5:17
f De 32:8; Han 17:26
g Jes 43:10; Jes 44:6; Jes 48:12; Opb 1:8
h Jes 46:4; Mal 3:6; Jak 1:17
i Ge 10:5
j Ps 65:8; Ps 66:3; Ps 67:7
k 1Sa 4:9; Joë 3:10

l Jes 44:12; Jes 46:6; m Jes 40:20; n Ex 19:5; Le 25:42; o De 7:6; Ps 33:12; p 2Kr 20:7; Jak 2:23; q Mt 3:9; Heb 2:16; r Ps 107:3; s Mt 24:31; t Jes 43:10; u 1Sa 12:22; v Ps 94:14; Jer 33:26; Ro 11:2; Ro 11:26; w De 20:1; Joz 1:9; Ps 46:1; Ro 8:31.

niet rond, want ik ben uw God.[a]
Ik wil u sterken.[b] Ik wil u werkelijk helpen.[c] Ik wil u werkelijk stevig vasthouden met mijn rechterhand[d] van rechtvaardigheid.'[e]
11 Zie! Allen die verhit worden tegen u, zullen beschaamd
en te schande worden.[f] De mannen die ruzie met u maken, zullen als niets worden en vergaan.[g]
12 Gij zult hen zoeken, maar gij zult hen niet vinden, de mannen
die met u strijden.[h] Zij zullen worden als iets wat niet bestaat en als niets,[i] de mannen die tegen u
oorlog voeren. **13** Want ik, Jehovah uw God, grijp uw rechterhand vast,[j] die tot u zegt: 'Wees niet bevreesd.[k] Ikzelf wil u helpen.'[l]
14 Wees niet bevreesd, gij wormm[m] Jąkob, GIJ mannen van Israël.[n] Ikzelf wil u helpen", is
de uitspraak van Jehovah, ja, uw Terugkoper,[o] de Heilige Israëls.
15 „Zie! Ik heb u tot een dorsslede gemaakt,[p] een nieuw dorswerktuig met tweesnijdende [tanden].
Gij zult de bergen vertreden en [ze] verbrijzelen; en de heuvels zult gij maken net als het kaf.[q]
16 Gij zult ze wannen,[r] en een wind zelf zal ze wegvoeren,[s] en
een storm zelf zal ze in verschillende richtingen drijven.[t] En gíj zult blij zijn in Jehovah.[u] In de Heilige Israëls zult gij u beroemen."[v]
17 „De ellendigen en de armen zoeken naar water,[w] maar het is
er niet. Van dorst[x] is zelfs hun tong verdroogd.[y] Ikzelf, Jehovah, zal hun antwoorden.[z] Ik, de God van Israël, zal hen niet verlaten.[a]
18 Op kale heuvels zal ik rivieren openen, en in het midden der
valleivlakten bronnen.[b] Ik zal de wildernis tot een rietpoel van water maken, en het waterloze land tot waterbronnen.[c] **19** In de wildernis zal ik de cederboom, de
acacia en de mirt en de oliehoudende boom zetten.[d] In de woestijnvlakte zal ik tegelijkertijd de jeneverboom, de es en de cipres
plaatsen;[e] **20** opdat men ziet en

HFDST. 41

a Ps 147:12
Jes 60:19
Heb 8:10
b De 33:27
Ps 29:11
Za 10:12
c Ps 37:40
Ps 115:9
Ps 121:2
d Ps 63:8
e Ps 65:5
Ps 89:14
f Ex 11:8
Ps 86:17
Jes 45:24
Opb 3:9
g Jes 40:17
Jes 60:12
h Jes 54:17
i Ps 37:10
Ps 37:36
j Ps 73:23
Ps 109:31
Jes 42:6
Jes 45:1
k Jes 41:10
l De 33:29
m Job 25:6
Ps 22:6
n De 7:7
o Ps 19:14
Jes 43:14
Jes 47:4
p Mi 4:13
Hab 3:12
q Ps 18:42
r Mt 3:12
s Ps 1:4
t Jes 17:13
u Es 9:22
Jes 25:9
v Jes 12:6
Jer 9:24
w Ps 63:1
Jes 55:1
Am 8:11
Opb 22:17
x De 28:48
Ps 22:15
Klg 4:4
y Lu 16:24
z Ps 34:6
Jes 30:19
a Ge 28:15
Ps 94:14
Jes 42:16
Heb 13:5
b Ps 46:4
Jes 30:25
Joë 3:18
c Ps 107:35
d Jes 32:15
Jes 55:13
Jes 60:21
e Jes 51:3

2e kolom

a Ps 109:27
Ez 39:28
b Job 23:4
Jes 43:9
c Job 38:3
Jes 50:8
Mi 6:2
d De 33:5
Jes 49:26
Jes 60:16
e Jes 42:9
Jes 46:10
Jes 48:5

weet en acht slaat en tevens inzicht heeft, dat het de hand van Jehovah is die dit heeft gedaan en de Heilige Israëls zelf het heeft geschapen."[a]
21 „Brengt UW geschil[b] voor", zegt Jehovah. „Voert UW argumenten aan",[c] zegt de Koning van Jąkob.[d] **22** „Voert aan en vertelt ons de dingen die geschieden zullen. De eerste dingen — wat ze waren — vertelt toch, opdat wij ons hart erop kunnen toeleggen en de toekomst ervan weten. Of doet ons zelfs de toekomstige dingen horen.[e] **23** Vertelt de dingen die later zullen komen, opdat wij weten dat GIJ goden zijt.[f] Ja, GIJ behoort goed of kwaad te doen, opdat wij kunnen rondblikken en [het] tevens zien.[g] **24** Ziet! Gijlieden zijt iets wat niet bestaat, en UW prestatie is niets.[h] Iets verfoeilijks is een ieder die U verkiest.[i]
25 Ik heb [iemand] verwekt uit het noorden, en hij zal komen.[j]
Van de opgang der zon[k] zal hij mijn naam aanroepen. En hij zal komen over regenten als [waren zij] leem[l] en net als een pottenbakker die de vochtige substantie treedt.
26 Wie heeft iets verteld van de aanvang af, opdat wij het weten, of sinds vervlogen tijden, opdat wij kunnen zeggen: 'Hij heeft gelijk'?[m] Werkelijk, er is niemand die [iets] vertelt. Werkelijk, er is niemand die doet horen. Werkelijk, er is niemand die woorden van U hoort."[n]
27 Er is een eerste, [die] tot Sion [zegt]: „Zie! Daar zijn ze!",[o]
en aan Jeruzalem zal ik een brenger van goed nieuws geven.[p]
28 En ik bleef toezien, en er was niemand; en onder dezen was
er ook niemand die raad gaf.[q]

f Jes 44:6; Jes 46:9; Jer 16:20; g Jes 46:7; Jer 10:5; h Ps 115:8; Jes 44:10; Jer 10:14; Jer 51:18; 1Kor 8:4; i De 7:26; De 27:15; j Jes 44:28; Jes 45:1; Jer 51:28; k Jes 46:11; Opb 16:12; l 2Sa 22:43; Jes 10:6; Mi 7:10; Za 10:5; m Jes 43:9; Jes 44:7; Jes 45:21; n Ps 115:6; Hab 2:18; o Jes 43:10; Jes 44:7; p Ezr 1:1; Jes 40:9; Na 1:15; Ro 10:15; q Jes 63:5; Jer 5:13; Da 2:10.

En ik bleef hun vragen, opdat zij
antwoord zouden kunnen geven.
29 Zie! Zij zijn allemaal iets wat
niet bestaat. Hun werken zijn
niets. Hun gegoten beelden zijn
wind en onwerkelijkheid.[a]

42 Zie! Mijn knecht,[b] die ik
stevig vasthoud![c] Mijn uit-
verkorene,[d] [die] mijn ziel heeft
goedgekeurd![e] Ik heb mijn geest
in hem gelegd.[f] Gerechtigheid
voor de natiën zal hij voortbren-
gen.[g] **2** Hij zal niet schreeuwen
noch [zijn stem] verheffen, en op
de straat zal hij zijn stem niet la-
ten horen.[h] **3** Een geknakt riet
zal hij niet breken;[i] en wat een
kwijnende vlaspit betreft, hij zal
ze niet uitblussen. In waarachtig-
heid zal hij gerechtigheid voort-
brengen.[j] **4** Hij zal niet kwij-
nen of geknakt worden, totdat
hij op de aarde zelf gerechtigheid
vestigt;[k] en op zijn wet zullen
zelfs de eilanden blijven wach-
ten.[l]

5 Dit heeft de [ware] God, Je-
hovah, gezegd, de Schepper van
de hemelen[m] en de Grootse Uit-
spanner ervan;[n] die de aarde uit-
spreidde[o] met al wat ze voort-
brengt,[p] die adem[q] geeft aan het
volk daarop,[r] en geest aan hen die
erop wandelen:[s] **6** „Ikzelf, Jeho-
vah, heb u in rechtvaardigheid[t]
geroepen en ik vatte u vervolgens
bij de hand.[u] En ik zal u beveiligen
en u geven tot een verbond voor
het volk,[v] tot een licht der natiën,[w]
7 om de blinde ogen te openen,[x]
om de gevangene uit de kerker te
leiden,[y] uit het huis van bewaring
hen die in duisternis zitten.[z]

8 Ik ben Jehovah. Dat is mijn
naam;[a] en aan niemand anders
zal ik mijn eigen heerlijkheid ge-
ven,[b] noch mijn lof[c] aan gehou-
wen beelden.[d]

9 De eerste dingen — zie, ze
zijn gekomen,[e] maar nieuwe din-
gen kondig ik aan. Nog voordat
ze uitspruiten, doe ik [ze] ulieden
horen."[f]

10 Zingt Jehovah een nieuw
lied,[g] zijn lof van het uiteinde
der aarde,[a] GIJ die afdaalt naar
de zee[b] en naar dat wat haar
vult, GIJ eilanden en GIJ die ze be-
woont.[c] **11** Laten de wildernis[d]
en haar steden [hun stem] ver-
heffen, de nederzettingen die Ke-
dar bewoont.[e] Laten de bewoners
van de steile rots[f] een vreugde-
geroep aanheffen. Laat men van
de top der bergen luidkeels roe-
pen. **12** Laten zij Jehovah heer-
lijkheid toeschrijven,[g] en laten zij
op de eilanden zijn lof vertellen.[h]

13 Als een sterke man zal Je-
hovah zelf uittrekken.[i] Als een
krijgsman zal hij ijver opwekken.[j]
Hij zal juichen, ja, hij zal een
strijdkreet aanheffen;[k] tegenover
zijn vijanden zal hij zich sterker
betonen.[l]

14 „Ik heb mij lange tijd stil-
gehouden.[m] Ik bleef zwijgen.[n] Ik
bleef zelfbeheersing oefenen.[o] Als
een barende vrouw zal ik ker-
men, snuiven en hijgen tegelijk.[p]
15 Ik zal bergen en heuvels ver-
woesten,[q] en al hun plantengroei
zal ik doen verdorren. En ik wil
rivieren in eilanden veranderen,
en rietpoelen zal ik doen opdro-
gen.[r] **16** En ik wil de blinden
doen wandelen op een weg die zij
niet hebben gekend;[s] op een pad
dat zij niet hebben gekend, zal
ik hen doen treden.[t] Ik zal een
duistere plaats vóór hen in licht
veranderen,[u] en een hobbelig ter-
rein in vlak land.[v] Dit zijn de din-
gen die ik voor hen wil doen, en
ik wil hen niet verlaten."[w]

17 Zij moeten achterwaarts wij-
ken, zij zullen ten zeerste be-
schaamd worden, die hun ver-
trouwen in het gesneden beeld
stellen,[x] die tot een gegoten beeld
zeggen: „GIJ zijt onze goden."[y]

HFDST. 41

a Ps 115:4; Jes 44:9; Jer 10:5; Hab 2:18; 1Kor 8:4

HFDST. 42

b Jes 52:13; Mt 12:18; Jo 4:34; Jo 6:38
c Jes 49:7; Jo 16:32
d Ps 89:19; Lu 9:35; 1Pe 2:4
e Mt 3:17; Jo 6:27; 2Pe 1:17
f Jes 61:1; Mt 3:16; Han 10:38
g Mt 12:18; Ro 15:9
h Za 9:9; Mt 12:16; Mt 12:19
i Jes 40:11; Mt 11:28; Heb 2:17
j Ps 72:2; Jes 11:3; Mt 12:20; Jo 5:30; Opb 19:11
k Jes 9:7; Jes 49:8
l Ge 12:3; Ge 49:10; Ps 22:27; Mt 12:21
m Ps 102:25; Jes 40:26
n Ps 104:2; Jes 40:22
o Ge 1:1; Ps 136:6
p Jer 10:12
q Ge 7:22
r Ge 2:7; Han 17:25
s Job 12:10; Pr 12:7
t Ps 45:6; Jes 32:1
u Jes 41:13
v Jes 49:8; Mt 26:28; Heb 8:6
w Jes 49:6; Lu 2:32; Jo 8:12
x Jes 35:5
y Jes 61:1
z Heb 2:15; 1Pe 2:9
a Ps 83:18
b Jes 48:11
c Ex 15:11; Jes 12:4
d Ex 32:8; Ex 34:14
e Ge 12:2; Ge 15:14; Joz 21:45; 1Kon 8:15
f Jes 41:23; Jes 43:19; Am 3:7; 2Pe 1:21
g Ps 96:1; Ps 98:1; Opb 14:3

2e kolom **a** Jes 44:23; Hab 3:3; **b** Ps 107:23; **c** Ps 97:1; Jes 51:5; **d** Jes 32:16; Jes 35:1; **e** Ge 25:13; Ps 120:5; Jes 60:7; **f** Jer 48:28; Jer 49:16; **g** Ps 22:27; Jes 24:15; Ro 15:9; **h** Jes 66:19; **i** Ps 78:66; Jes 59:17; Jer 25:30; **j** Ex 15:3; Na 1:2; **k** Ho 11:10; Joë 3:16; **l** De 32:39; 1Sa 2:10; **m** Jer 44:22; **n** Ps 50:3; Ps 83:1; **o** 2Pe 3:9; **p** Ge 3:16; **q** Ps 18:7; Jer 4:24; Ze 1:15; **r** Ps 107:33; Jes 37:25; Jes 44:27; Jes 50:2; **s** Jes 29:18; Jes 35:5; Jer 31:8; **t** Jes 30:21; **u** Jes 60:1; Jes 60:20; **v** Jes 40:4; Lu 3:5; **w** Ps 94:14; Heb 13:5; **x** Ps 97:7; Jes 1:29; Jes 44:11; Jes 45:16; Jer 2:26; **y** Ex 32:4; Jes 44:17.

18 Hoort, GIJ doven; en kijkt toe
om te zien, GIJ blinden.[a] **19** Wie
is blind, zo niet mijn knecht, en
wie is doof als mijn bode die ik
zend? Wie is blind als de beloonde,
of blind als de knecht van Jeho-
vah?[b] **20** Er waren vele dingen
te zien, maar gij hebt er voortdu-
rend geen acht op geslagen.[c] Er
was aanleiding de oren te openen,
maar gij hebt aanhoudend niet ge-
luisterd.[d] **21** Jehovah zelf heeft
er ter wille van zijn rechtvaardig-
heid[e] behagen in geschept de wet[f]
groot en majestueus te maken.
22 Maar het is een volk, beroofd
en geplunderd,[g] waarvan allen zijn
gevangen in de holen, en in de
huizen van bewaring zijn zij ver-
borgen gehouden.[h] Zij zijn tot roof
geworden zonder een bevrijder,[i]
tot plundering zonder iemand die
zegt: „Breng terug!"
23 Wie onder U zal hieraan
het oor lenen? Wie zal aandacht
schenken en luisteren voor late-
re tijden?[j] **24** Wie heeft Jąkob
tot louter plundering overgegee-
ven, en Įsraël aan de berovers?
Is het niet Jehovah, Degene te-
gen wie wij gezondigd hebben,
en wiens wegen zij niet wilden
bewandelen en naar wiens wet
zij niet luisterden?[k] **25** Daarom
bleef Hij woede, zijn toorn, over
hem uitstorten en de sterkte van
oorlog.[l] En het bleef hem rond-
om verteren,[m] maar hij nam er
geen nota van;[n] en het bleef te-
gen hem oplaaien, maar hij wilde
niets ter harte nemen.[o]

43 En nu, dit heeft Jehovah,
uw Schepper,[p] o Jąkob, en
uw Formeerder,[q] o Įsraël, gezegd:
„Wees niet bevreesd, want ik heb
u teruggekocht.[r] Ik heb [u] bij uw
naam geroepen.[s] Gij zijt van mij.[t]
2 Ingeval gij door de wateren
zoudt trekken,[u] zal ik stellig met
u zijn,[v] en door de rivieren, ze zul-
len u niet overstromen.[w] Ingeval
gij door het vuur zoudt gaan, zult
gij niet verzengd worden, noch
zal de vlam zelf u verschroeien.[x]
3 Want ik ben Jehovah, uw God,
de Heilige Įsraëls, uw Redder.[y] Ik
heb Egypte als losprijs voor u ge-
geven,[a] Ethiopië[b] en Sęba voor u
in de plaats. **4** Op grond van het
feit dat gij kostbaar zijt geweest in
mijn ogen,[c] zijt gij eervol geacht,
en ikzelf heb u liefgehad.[d] En ik
zal mensen voor u in de plaats ge-
ven, en nationale groepen in de
plaats van uw ziel.[e]
5 Wees niet bevreesd, want ik
ben met u.[f] Van de opgang [der
zon] zal ik uw zaad brengen, en
van de ondergang [der zon] zal
ik u bijeenbrengen.[g] **6** Ik zal tot
het noorden[h] zeggen: 'Geef hier!',
en tot het zuiden: 'Houd niet te-
rug. Breng mijn zonen van verre
en mijn dochters van het uiteinde
der aarde,[i] **7** ieder die naar mijn
naam genoemd is[j] en die ik tot
mijn eigen heerlijkheid geschap-
en heb,[k] die ik geformeerd heb,
ja, die ik gemaakt heb.'[l]
8 Doe uitgaan een volk dat blind
is, ofschoon er toch ogen zijn, en
degenen die doof zijn, ofschoon
zij oren hebben.[m] **9** Laten de na-
tiën allemaal op één plaats bijeen-
gebracht worden en laten natio-
nale groepen vergaderd worden.[n]
Wie onder hen kan dit vertellen?[o]
Of kunnen zij ons zelfs de eer-
ste dingen doen horen?[p] Laten
zij hun getuigen verschaffen,[q] op-
dat zij rechtvaardig verklaard
mogen worden, of laten zij ho-
ren en zeggen: 'Het is de waar-
heid!' "[r]
10 „GIJ zijt mijn getuigen,"[s] is
de uitspraak van Jehovah, „ja,
mijn knecht die ik verkozen heb,[t]
opdat GIJ [het] weet[u] en geloof in
mij hebt,[v] en opdat GIJ begrijpt dat
ik Dezelfde ben.[w] Vóór mij werd
er geen God geformeerd,[x] en na
mij bleef het zo dat er geen was.[y]
11 Ik — ik ben Jehovah,[z] en bui-
ten mij is er geen redder."[a]

HFDST. 42

a Jes 6:10
Jes 29:18
Jes 43:8
b Jes 6:9
Jes 56:10
Jes 61:1
Jer 4:22
Ez 12:2
Lu 4:18
2Kor 4:4
c De 4:9
De 29:4
Ps 106:7
d Ez 33:31
e Ps 71:16
Ro 3:25
f Ps 19:7
Heb 8:10
g De 28:33
Jes 1:7
Jer 50:17
h Ps 102:20
i De 28:29
De 28:52
Jes 51:23
j Le 26:16
De 4:30
De 32:29
k Re 2:14
2Kr 15:6
Ps 106:41
l De 32:22
Na 1:6
m 2Kon 10:32
2Kon 25:9
n Jes 9:13
Jer 5:3
Ho 7:9
o Jes 57:11
Mal 2:2

HFDST. 43

p Ps 100:3
Jes 43:15
Ef 2:10
q Jes 44:2
Jes 44:21
r Jes 35:9
Jes 44:23
Jer 50:34
s Jes 45:4
t De 32:9
Ps 135:4
u Ex 14:29
Joz 3:15
Ps 66:12
Heb 11:29
v Ps 23:4
w 2Kon 2:8
x Da 3:25
Za 13:9
y Jes 60:16
Tit 2:10
Tit 3:4

2e kolom

a 2Kon 24:7
Ez 29:19
b Jes 45:14
c Ex 19:5
d De 7:8
Jer 31:3
e Sp 21:18
f Jes 41:10
Jes 44:2
Jer 30:10
g De 30:3
Ps 106:47
Jes 66:20
Ez 36:24
Mi 2:12
Za 8:7
Ro 11:26

h Jer 3:18; i Jer 31:8; j Jer 33:16; k Ex 19:6; Ps 50:23; 1Pe 2:9; l Ps 95:6; Ps 100:3; Jes 29:23; m Jes 6:9; Jes 42:18; n Jes 41:1; o Jes 44:7; Jes 46:10; p Jes 48:5; q Jes 41:21; r 1Kon 18:24; s Jes 43:12; Jes 44:8; Jo 15:27; Han 1:8; 1Kor 15:15; Opb 1:5; t De 4:37; De 10:15; Ps 78:68; Mt 24:45; Ef 1:4; 2Th 2:13; u Jes 41:20; Jer 31:34; v Jo 20:31; Ro 11:20; w Jes 41:4; x Jes 44:6; Jes 45:6; 1Kor 8:4; y Jes 44:8; z De 6:4; a Jes 12:2; Ho 13:4; 1Ti 2:3; Ju 25.

12 „Ikzelf heb [het] aangekondigd en heb gered en heb [het] doen horen,[a] toen er geen vreemde [god] onder U was.[b] Daarom zijt GIJ mijn getuigen,"[c] is de uitspraak van Jehovah, „en ik ben God.[d] **13** Ook ben ik altijd Dezelfde;[e] en er is niemand die bevrijding uit míjn hand bewerkt.[f] Ik zal handelen,[g] en wie kan ze afwenden?"[h]

14 Dit heeft Jehovah gezegd, UW Terugkoper,[i] de Heilige Israëls:[j] „Ter wille van U wil ik [iemand] naar Babylon zenden en de grendels van de gevangenissen naar beneden doen komen,[k] en de Chaldeeën [doen afdalen] in de schepen, met jammerkreten van hun zijde.[l] **15** Ik ben Jehovah, UW Heilige,[m] de Schepper van Israël,[n] UW Koning."[o]

16 Dit heeft Jehovah gezegd, die door de zee een weg maakt en door sterke wateren een pad,[p] **17** die de strijdwagen en het paard, de krijgsmacht en de sterken tegelijk laat uittrekken:[q] „Zij zullen neerliggen.[r] Zij zullen niet opstaan.[s] Zij zullen stellig worden uitgeblust.[t] Als een vlaspit moeten zij worden uitgedoofd."[u]

18 „Gedenkt niet de eerste dingen, en richt op de vroegere dingen niet UW aandacht. **19** Ziet! Ik doe iets nieuws.[v] Nu zal het uitspruiten. Zult gijlieden het niet weten?[w] Werkelijk, door de wildernis zal ik een weg leggen,[x] door de woestijn rivieren.[y] **20** Het wild gedierte van het veld zal mij verheerlijken,[z] de jakhalzen en de struisvogels;[a] want ik zal zelfs in de wildernis water gegeven hebben, rivieren in de woestijn,[b] om mijn volk, mijn uitverkorene,[c] te laten drinken, **21** het volk dat ik mij heb geformeerd, opdat zij mijn lof zouden verhalen.[d]

22 Maar gij hebt míj niet geroepen, o Jakob,[e] want gij zijt moe van mij geworden, o Israël.[f] **23** Gij hebt mij niet de schapen van uw volledige brandoffers gebracht, en met uw slachtoffers hebt gij mij niet verheerlijkt.[a] Ik heb u niet gedwongen mij met een gave te dienen, noch heb ik u vermoeid met geurige hars.[b] **24** Voor mij hebt gij geen [specerij]riet[c] voor enig geld gekocht; en met het vet van uw slachtoffers hebt gij mij niet verzadigd.[d] In werkelijkheid hebt gij mij wegens uw zonden tot dienen verplicht; gij hebt mij vermoeid met uw dwalingen.[e]

25 Ik — ik ben het die uw overtredingen[f] uitwist[g] om mijnentwil,[h] en uw zonden zal ik niet gedenken.[i] **26** Maak mij indachtig; laten wij samen in het gericht gaan;[j] laat uw eigen relaas horen, opdat gij gelijk moogt hebben.[k] **27** Uw eigen vader, de eerste, heeft gezondigd,[l] en uw eigen woordvoerders hebben overtredingen tegen mij begaan.[m] **28** Daarom zal ik de vorsten van de heilige plaats ontwijden, en ik wil Jakob overgeven als een man die aan de verwietiging prijsgegeven is en Israël aan woorden van beschimping.[n]

44 En nu, luister, o Jakob, mijn knecht,[o] en gij, o Israël, die ik verkozen heb.[p] **2** Dit heeft Jehovah gezegd, uw Maker[q] en uw Formeerder,[r] die u zelfs van de buik af bleef helpen:[s] 'Wees niet bevreesd,[t] o mijn knecht Jakob, en gij, Jeschurun,[u] die ik verkozen heb. **3** Want ik zal water uitgieten op de dorstige[v] en druppelende stromen op de droge plaats.[w] Ik zal mijn geest uitgieten op uw zaad,[x] en mijn zegen op uw nakomelingen. **4** En zij zullen stellig uitspruiten als tussen het groene gras,[y] als populieren[z] aan de watergreppels. **5** Deze zal zeggen: „Ik behoor Jehovah

HFDST. 43

a Jes 46:10
b De 32:12
Ps 81:9
c Jes 43:10
d Jes 37:20
Jes 46:9
e Jes 41:4
Opb 1:8
f De 32:39
Ps 50:22
Ho 2:10
g De 32:4
Ps 64:9
Jes 41:4
Da 4:35
h Job 9:12
Jes 14:27
i Ps 19:14
Jes 44:6
Jes 63:16
j Jes 54:5
k Jes 14:17
Jes 45:2
l Jer 50:10
Opb 18:11
m Ps 89:18
Jer 51:5
n Jes 43:1
o De 33:5
Ps 74:12
Jes 33:22
Opb 11:17
p Ex 14:16
Joz 3:13
q Ex 15:4
r Ps 76:6
s Jes 14:20
Jer 51:39
t Opb 19:20
u Jes 1:31
Jes 42:3
v Jes 42:9
w Jes 40:5
Lu 3:6
x Jes 11:16
Jes 40:3
y De 8:15
Ps 78:16
Jes 41:18
z Ps 148:10
a Jes 34:13
b Jes 41:17
Jer 31:9
Opb 22:17
c Ps 33:12
Jes 41:8
Jes 44:1
1Pe 2:9
d Ps 102:18
Jes 42:12
Jes 60:21
Heb 13:15
e Jes 64:7
f Jer 2:5
Ho 7:10
Mi 6:3

2e kolom

a Jes 1:13
Am 5:25
Mal 1:13
Mal 3:8
b Jes 66:3
Am 5:22
c Jer 6:20
d Le 3:16
e Ps 95:10
Jes 1:14
Mal 2:13
f Jes 1:18
Jer 50:20
g Ps 51:9

h Ps 25:7; Ps 79:9; Ez 20:9; i Ps 79:8; Jer 31:34; Heb 10:17; j Job 23:4; Jer 2:29; k Job 40:7; Lu 10:29; l Ge 3:17; Ps 78:8; Ro 5:12; m Jes 28:7; Jer 5:31; n De 28:15; Ps 79:4; Ps 137:3; Lu 21:24; **HFDST. 44** o Jes 41:8; Jer 30:10; p Ge 17:7; Ge 35:11; Ps 105:6; Ro 11:7; q Jes 43:7; r Jes 43:1; Jes 43:21; Jes 44:21; Jes 64:8; s Ps 71:6; Jes 49:1; Jer 1:5; t Jes 41:10; u De 32:15; De 33:5; De 33:26; v Jes 41:17; w Jes 32:2; x Jes 32:15; Han 2:17; y Ps 92:13; Jes 61:11; Han 2:41; z Ps 137:2.

toe."[a] En die zal [zich] noemen
naar de naam Jakob,[b] en een an-
der zal op zijn hand schrijven: „Je-
hovah toebehorend." En met de
naam Israël zal men [zich] betite-
len.'[c]
6 Dit heeft Jehovah gezegd, de
Koning van Israël[d] en zijn Terug-
koper,[e] Jehovah der legerscharen:
'Ik ben de eerste en ik ben de laat-
ste,[f] en buiten mij is er geen God.[g]
7 En wie is er als ik?[h] Laat hij
het uitroepen, opdat hij het moge
vertellen en het mij moge voorleg-
gen.[i] Laten zij van hun kant vanaf
de tijd dat ik het volk van wel-
eer gesteld heb,[j] zowel de toekom-
stige dingen als de dingen die op
het punt staan te komen, verte-
llen. **8** Hebt geen angst en staat
niet verstomd.[k] Heb ik [het] u niet
van die tijd af ieder afzonderlijk
doen horen en aangekondigd?[l] En
GIJ zijt mijn getuigen.[m] Bestaat
er een God buiten mij?[n] Neen, er
is geen Rots.[o] Ik heb er geen er-
kend.' "
9 De formeerders van het ge-
sneden beeld zijn allen een onwer-
kelijkheid,[p] en hun lievelingen zelf
zullen geen baat verschaffen;[q] en
als hun getuigen zien zij niets en
weten niets,[r] opdat zij beschaamd
worden.[s] **10** Wie heeft een god
geformeerd of louter een gegoten
beeld gemaakt?[t] Het heeft totaal
niet gebaat.[u] **11** Zie! Al zijn deel-
genoten zelf zullen beschaamd
worden,[v] en de kunsthandwerkers
zijn uit de aardse mensen. Zij zul-
len allen bijeenkomen.[w] Zij zullen
blijven staan. Zij zullen in angst
verkeren. Zij zullen tevens be-
schaamd worden.[x]
12 Wat de kunsthandwerker
in ijzer met het snijwerktuig be-
treft, hij is [eraan] bezig geweest
bij kolengloed; en met de hamers
gaat hij er vorm aan geven, en hij
blijft eraan bezig met zijn krach-
tige arm.[y] Ook is hij hongerig ge-
worden en dus zonder kracht. Hij
heeft geen water gedronken, dus
wordt hij vermoeid.
13 Wat de kunsthandwerker in
hout betreft, hij heeft het meet-
snoer gespannen, hij tekent het
af met roodkrijt, hij bewerkt het
met een houtschaaf, en met een
passer blijft hij het aftekenen, en
geleidelijk maakt hij het als de
afbeelding van een man,[a] als een
prachtexemplaar van een mens,
om in een huis te wonen.[b]
14 Er is er een wiens werk het
is ceders om te hakken; en hij
neemt een zekere boomsoort, ja,
een statige boom, en hij laat die
sterk voor zich worden onder de
bomen van het woud.[c] Hij heeft
de laurierboom geplant, en het is
de stromende regen die ervoor
blijft zorgen dat hij groot wordt.
15 En hij is voor de mens [iets]
geworden om daarmee een vuur
brandende te houden. Hij neemt
er dus een deel van om zich te
warmen. Ja, hij legt een vuur aan
en bakt zowaar brood. Ook werkt
hij aan een god waarvoor hij zich
kan neerbuigen.[d] Hij heeft er
een gesneden beeld van gemaakt[e]
en hij werpt zich ervoor neer.
16 De helft ervan verbrandt hij
werkelijk in een vuur. Op de helft
ervan roostert hij het vlees dat
hij eet goed gaar en hij wordt
verzadigd. Ook warmt hij zich en
zegt: „Ha! Ik heb mij gewarmd.
Ik heb het vuurschijnsel gezien."
17 Maar het overige ervan maakt
hij warempel tot een gód, tot zijn
gesneden beeld. Hij werpt zich
ervoor neer en buigt zich en bidt
tot het [beeld] en zegt: „Bevrijd
mij, want gij zijt mijn god."[f]
18 Zij zijn niets te weten geko-
men[g] en zij verstaan niets,[h] want
hun ogen zijn bestreken, zodat
zij niet zien,[i] hun hart, zodat zij
geen inzicht hebben.[j] **19** En nie-
mand maakt zijn hart indachtig[k]
of heeft kennis of verstand[l] om
te zeggen: „De helft ervan heb ik
verbrand in een vuur, en op de
kolen ervan heb ik ook brood ge-
bakken; ik rooster vlees en eet.
Maar zal ik van de rest ervan

HFDST. 44

a Za 13:9
b Es 8:17
c Ga 6:16
d De 33:5
Jes 33:22
e Ex 6:6
Jes 48:17
Jer 50:34
f Jes 41:4
Jes 48:12
Opb 22:13
g De 4:35
Jes 43:10
Jes 44:24
Jer 16:20
h Jes 40:18
Jes 46:9
i Jes 43:9
Jes 45:21
j Ge 17:8
De 32:8
Jes 41:4
Han 17:26
k Sp 3:25
Jes 41:10
l Ge 15:13
De 28:15
Jes 48:5
m Jes 43:10
n De 4:39
1Sa 2:2
o De 32:4
2Sa 22:32
p 1Sa 12:21
Ps 97:7
Jes 41:29
q Re 10:14
1Kon 18:26
1Kor 8:4
r Ps 115:5
Ps 135:17
s Ps 97:7
Jer 51:17
t Ex 32:4
1Kon 12:28
u Jer 10:5
Han 19:26
v 1Sa 5:3
1Sa 5:7
Jes 1:29
w Jes 41:6
x Da 3:29
y Jes 40:19
Jes 41:7
Jes 46:6

2e kolom

a Ex 20:4
De 4:16
De 4:28
Han 17:29
Ro 1:23
b Ge 31:19
Ge 35:2
De 27:15
Re 17:4
c Jes 40:20
Jer 10:3
d Ex 20:5
De 5:9
Re 2:19
2Kr 25:14
Hab 2:19
Opb 9:20
e Le 26:1
Re 17:3
Re 18:30
2Kon 21:7
Na 1:14
Hab 2:18
f Jes 36:19
Jes 37:38
Jes 45:20
Jes 46:7
g Jer 10:14

h Jer 10:8; Ro 1:21; i Jer 5:21; j Ps 81:12; Jes 6:10; Mt 13:15; Ro 1:28; k De 32:46; Ez 40:4; Ho 7:11; l Sp 1:4; Sp 2:9.

louter iets verfoeilijks[a] maken?
Zal ik mij voor het uitgedroogde
hout van een boom neerwerpen?"
20 Hij voedt zich met as.[b] Zijn
eigen hart, dat iets voorgespiegeld
heeft gekregen, heeft hem op een
dwaalspoor gebracht.[c] En hij be-
vrijdt zijn ziel niet, noch zegt hij:
„Heb ik geen leugen in mijn rech-
terhand?"[d]
21 „Denk aan deze dingen, o Jakob,[e]
en gij, o Israël, want gij
zijt mijn knecht.[f] Ik heb u ge-
formeerd.[g] Gij zijt een knecht die
mij toebehoort. O Israël, gij zult
van mijn kant niet vergeten wor-
den.[h] **22** Ik wil als met een wolk
uw overtredingen uitwissen,[i] en
als met een wolkgevaarte uw zon-
den. Keer toch terug tot mij,[j] want
ik wil u terugkopen.[k]
23 Heft een vreugdegeroep aan,
GIJ hemelen,[l] want Jehovah is
handelend opgetreden![m] Juicht in
triomf,[n] GIJ onderste delen der
aarde![o] Wordt vrolijk, GIJ bergen,[p]
met vreugdegeroep, gij woud en
al GIJ bomen daarin! Want Jehovah
heeft Jakob teruggekocht, en in
Israël spreidt hij zijn luister ten-
toon."[q]
24 Dit heeft Jehovah gezegd,
uw Terugkoper[r] en uw Formeer-
der van de buik af: „Ik, Jeho-
vah, ben het die alles doet, die
de hemelen uitspande,[s] geheel al-
leen, de aarde uitspreidde.[t] Wie
was bij mij? **25** [Ik ben het] die
de tekenen van de ijdele zwet-
sers verijdelt, die zelfs waarzeg-
gers waanzinnig doet handelen;[u]
die wijzen achterwaarts doet wij-
ken, en die zelfs hun kennis in
dwaasheid verandert;[v] **26** die
het woord van zijn knecht doet
uitkomen, en die de raad van zijn
eigen boden volledig ten uitvoer
brengt;[w] die van Jeruzalem zegt:
'Ze zal bewoond worden',[x] en van
de steden van Juda: 'Ze zullen
herbouwd worden,[y] en haar ruï-
nes zal ik oprichten';[z] **27** die tot
de waterdiepte zegt: 'Verdamp; en
al uw rivieren zal ik drooglegge-
n';[a] **28** die van Cyrus[b] zegt:
'Hij is mijn herder, en al mijn wel-
behagen zal hij volledig ten uit-
voer brengen';[a] zelfs door [mijner-
zijds] van Jeruzalem te zeggen:
'Ze zal herbouwd worden', en van
de tempel: 'Gij zult gegrondvest
worden.'"[b]

45 Dit heeft Jehovah tot zijn
gezalfde,[c] tot Cyrus, ge-
zegd, wiens rechterhand ik heb
gevat[d] om voor hem uit natiën te
onderwerpen,[e] zodat ik zelfs de
heupen van koningen kan ontgor-
den; om voor hem uit de deuren
met dubbele vleugels te openen,
zodat zelfs de poorten niet ge-
sloten zullen zijn: **2** „Ikzelf zal
voor u uit gaan,[f] en de bodem-
verheffingen zal ik effenen.[g] De
koperen deuren zal ik verbreken
en de ijzeren grendels stukslaan.[h]
3 En ik wil u de schatten[i] in de
duisternis geven en de verborgen
schatten in de schuilplaatsen, op-
dat gij moogt weten dat ik Je-
hovah ben, die [u] bij uw naam
roept,[j] de God van Israël. **4** Ter
wille van mijn knecht Jakob en
van Israël mijn uitverkorene[k] ben
ik er zelfs toe overgegaan u bij uw
naam te roepen; ik gaf u voorts
een erenaam, ofschoon gij mij niet
kende.[l] **5** Ik ben Jehovah, en er
is geen ander.[m] Behalve mij is er
geen God.[n] Ik zal u vast omgorden,
ofschoon gij mij niet hebt gekend,
6 opdat men weet van de opgang
der zon en van haar ondergang,
dat er niemand is buiten mij.[o] Ik
ben Jehovah, en er is geen ander.[p]
7 [Degene] die het licht formeert[q]
en de duisternis schept,[r] die vre-
de maakt[s] en rampspoed schept,[t]
ik, Jehovah, doe al deze dingen.[u]
8 O GIJ hemelen, laat het drui-
pen van boven,[v] en de wolkenhe-
mel zelf druppele van rechtvaar-
digheid.[w] De aarde opene zich en

HFDST. 44

a De 7:26; De 27:15; 1Kon 11:5
b Ps 102:9
c Jer 17:9; Ro 1:28; Jak 1:14
d Jer 16:19; Hab 2:18
e De 4:9
f Jes 44:1
g Jes 43:1
h Jes 49:15
i Ps 51:1; Ps 103:12; Jes 1:18; Jes 43:25; Jer 33:8; Han 3:19
j Jer 3:12; Ho 14:1; Han 2:38; Jak 4:8
k Jes 1:27; Jes 48:20; Jes 59:20; 1Kor 6:20
l Ps 69:34; Ps 96:11
m Jes 43:13
n Ps 100:1; Jes 49:13
o Ps 98:4; Jes 41:9; Jes 42:10
p Jes 55:12
q Jes 60:21
r Jes 44:6
s Job 26:7; Ps 104:2; Jes 40:22; Jes 45:12; Jes 51:13
t Ge 1:1; Jes 42:5; Jes 48:13; Opb 10:6
u Job 12:17; Ho 9:7
v 2Sa 15:31; Jes 29:14; 1Kor 1:19
w Joz 21:45; Joz 23:14; Jes 55:11; Za 1:6
x Ps 147:2
y Jes 60:10
z Jes 61:4
a Ps 74:15; Jes 42:15; Jer 50:38; Opb 16:12
b Ezr 1:1; Jes 41:25; Jes 45:1; Jes 46:11; Da 10:1

2e kolom

a 2Kr 36:22; Jes 48:14
b 2Kr 36:23; Ezr 1:2; Ezr 6:3; Jes 45:13

HFDST. 45

c 1Kon 19:16; Jes 44:28
d Ezr 1:1; Ps 73:23; Jes 45:4
e Jes 13:17; Jes 41:25; Jer 51:20;
f Jes 13:4;
g Jes 40:4;
h Ps 107:16;
i Jer 50:37;
j Ezr 1:2; Jes 44:28;
k Ex 19:5; Jes 41:8;
l Ga 4:8;
m De 4:35; 1Kon 8:60; Jes 44:8; Joë 2:27;
n De 4:39; De 32:39; 1Kor 8:4;
o 1Sa 17:46; Ps 102:15; Jes 37:20; Mal 1:11;
p Ps 83:18;
q Ge 1:3; Ps 8:3; Jer 31:35; Jak 1:17;
r Ex 10:21; Ps 104:20; Am 4:13;
s Ps 29:11; Jes 26:12; 2Kor 1:2;
t Pr 7:14; Jes 10:6; Jer 18:7; Am 3:6;
u 1Sa 2:7;
v Ps 72:6; Ez 34:26;
w Ho 10:12; 2Pe 3:13.

zij vruchtbaar met redding, en dat
ze tevens rechtvaárdigheid doe
ontspruiten.[a] Ikzelf, Jehovah, heb
het geschapen."[b]
9 Wee degene die heeft getwist
met zijn Formeerder,[c] als een
scherf van aardewerk met de an-
dere scherven van aardewerk van
de grond! Dient het leem[d] soms
tot zijn formeerder te zeggen:
„Wat maakt gij?" En uw werk: „Hij
heeft geen handen"? **10** Wee de-
gene die tot een vader zegt: „Waar-
van wordt gij vader?", en tot de
vrouw: „Waarvan hebt gij barens-
weeën?"[e]
11 Dit heeft Jehovah gezegd,
de Heilige Israëls[f] en zijn For-
meerder:[g] „Vraagt mij zelfs over
de toekomstige dingen[h] betref-
fende mijn zonen;[i] en betreffen-
de de werkzaamheid[j] van mijn
handen dient gijlieden mij bevel
te geven. **12** Ikzelf heb de aar-
de gemaakt[k] en heb zelfs de mens
daarop geschapen.[l] Ik — mijn
eigen handen hebben de hemelen
uitgespannen,[m] en aan heel het
heerleger ervan heb ik bevel ge-
geven."[n]
13 „Ikzelf heb iemand verwekt
in rechtvaardigheid,[o] en al zijn
wegen zal ik recht maken.[p] Hij is
het die mijn stad zal bouwen,[q] en
de mij toebehorenden die in bal-
lingschap zijn, zal hij laten gaan,[r]
niet voor een prijs,[s] noch voor
steekpenningen", heeft Jehovah
der legerscharen gezegd.
14 Dit heeft Jehovah gezegd:
„De onbetaalde arbeiders van
Egypte[t] en de kooplieden van
Ethiopië en de Sabeeërs,[u] rijzige
mannen,[v] ja, zij zullen zelfs tot u
overkomen, en de uwe zullen zij
worden.[w] Achter u zullen zij lo-
pen; in boeien[x] zullen zij over-
komen, en voor u zullen zij zich
neerbuigen.[y] Tot u zullen zij bid-
den [en zeggen:] 'Waarlijk, God is
in eendracht met u,[z] en er is geen
ander; er is geen [andere] God.' "[a]
15 Waarlijk, gij zijt een God die
zich verborgen houdt,[b] de God
van Israël, een Redder.[c] **16** Zij

HFDST. 45

a Jes 61:11
1Kor 3:6
b Jes 65:17
Opb 21:1
c Ps 2:9
1Kor 10:22
d Jes 29:16
Jer 18:6
Ro 9:20
e Mal 1:6
f Jes 43:3
g Jes 43:7
Jes 43:21
h Jes 46:10
Jer 33:3
i Jes 29:23
Jes 60:21
Jer 3:19
Ho 1:10
Ga 3:29
j Ps 111:3
k Ge 1:1
Ge 14:19
Ps 102:25
Jes 40:28
Opb 10:6
l Ge 1:27
Ge 2:7
Ge 5:2
De 4:32
Ps 139:14
Jer 27:5
m Jes 44:24
Jer 32:17
Za 12:1
n Ge 2:1
Ne 9:6
o Jes 42:6
p Heb 1:8
q 2Kr 36:23
Ezr 1:2
Jes 44:28
r Ezr 1:3
Jes 14:17
Jes 43:14
Jes 49:25
s Jes 13:17
t Jes 19:23
u Ps 72:10
v Jes 18:7
w Jes 49:23
Jes 61:5
x Ps 149:8
y Es 8:17
Jes 14:2
Jes 60:14
z Za 8:23
a Jes 44:8
b Ps 44:24
c Jes 43:11
Jes 60:16
Tit 1:3

2e kolom

a Ps 97:7
Jes 44:9
b Ho 1:7
c Jes 26:4
Jes 51:6
d Ps 25:3
Jes 29:22
Joë 2:26
e Jes 54:4
Ze 3:11
f Jes 42:5
Jer 10:12
g 2Sa 22:31
1Kor 8:5
h Ge 14:19
Ps 102:25
Opb 10:6

zullen stellig beschaamd en ook
te schande worden, zij allen. Te
zamen zullen in schande[a] moe-
ten wandelen de vervaardigers
van [afgods]gestalten. **17** Wat
Israël betreft, het zal stellig in een-
dracht met Jehovah worden ge-
red,[b] met een redding voor onbe-
paalde tijden.[c] Gijlieden zult niet
beschaamd worden,[d] noch zult GIJ
te schande worden[e] voor de on-
bepaalde tijden der eeuwigheid.
18 Want dit heeft Jehovah ge-
zegd, de Schepper van de hemele-
len,[f] Hij, de [ware] God,[g] de For-
meerder van de aarde en de
Maker ervan,[h] Hij, die haar ste-
vig heeft bevestigd,[i] die haar niet
louter voor niets heeft geschap-
en, die haar geformeerd heeft
om ook bewoond te worden:[j] „Ik
ben Jehovah, en er is geen ander.[k]
19 Niet in een schuilplaats heb ik
gesproken,[l] op een duistere plaats
van de aarde; noch heb ik tot het
zaad van Jakob gezegd: 'Zoekt
mij louter voor niets.'[m] Ik ben Je-
hovah, die spreekt wat rechtvaar-
dig is, die vertelt wat oprecht is.[n]
20 Schaart U bijeen en komt.[o]
Treedt gezamenlijk nader, GIJ
ontkomenen uit de natiën.[p] Zij die
het hout van hun gesneden beeld
dragen, zijn niet tot enige kennis
gekomen, evenmin zij die tot een
god bidden die niet redden kan.[q]
21 Brengt verslag uit en voert
gronden aan.[r] Ja, laten zij in een-
heid te zamen beraadslagen. Wie
heeft dit van oudsher doen ho-
ren?[s] [Wie] heeft het van diezelf-
de tijd af meegedeeld?[t] Ben ik het
niet, Jehovah, buiten wie er geen
andere God is;[u] een rechtvaardi-
ge God en een Redder,[v] terwijl er
geen is behalve ik?[w]
22 Wendt U tot mij en wordt
gered,[x] GIJ allen [aan de] einden

i Job 38:4; Ps 78:69; Ps 104:5; Ps 119:90; Sp 3:19; j Ge 1:28; Ge 9:1; Ps 37:29; Ps 115:16; k 1Kon 8:60; Jes 46:9; l De 30:11; Sp 8:1; Jes 48:16; m Nu 23:20; 1Kr 28:8; 1Ti 4:8; n Ps 111:8; Ps 119:137; Sp 8:6; o Jes 41:5; Opb 22:17; p Jes 4:3; Jes 66:20; Jer 50:28; q 1Kon 18:26; Jes 42:17; Jer 50:2; r Jes 41:21; s Jes 41:22; t Jes 43:9; u Jes 44:8; Mr 12:32; v Jes 43:3; w De 4:39; Joë 2:27; x Ps 65:5; Mi 7:7; Jo 3:16.

der aarde; want ik ben God en
er is geen ander.[a] **23** Bij mijzelf
heb ik gezworen[b] — uit mijn eigen
mond is in rechtvaardigheid het
woord uitgegaan,[c] zodat het niet
zal terugkeren[d] — dat voor mij
elke knie zich zal buigen,[e] [bij mij]
iedere tong zal zweren,[f] **24** door
te zeggen: 'Waarlijk, in Jehovah
is volledige rechtvaardigheid en
sterkte.[g] Allen die verhit worden
tegen hem, zullen rechtstreeks
tot hem komen en beschaamd
worden.[h] **25** In Jehovah zal het
gehele zaad[i] van Israël juist blij-
ken te zijn[j] en zal het zich be-
roemen.'"[k]

46 Bel[l] heeft zich neergebo-
gen,[m] Nebo helt voorover;
hun afgoden[n] zijn voor de wilde
dieren en voor de huisdieren ge-
worden, hun vrachten, stukken
bagage, een last voor de vermoei-
de dieren. **2** Zij moeten overhel-
len; zij moeten zich allen evenzeer
neerbuigen; zij zijn eenvoudig niet
in staat de last ontkoming te ver-
schaffen,[o] maar hun eigen ziel
moet in gevangenschap gaan.[p]
3 „Luistert naar mij, o huis van
Jakob, en al GIJ overgeblevenen
van het huis van Israël,[q] GIJ die
[door mij] getorst zijt van de buik
af, gedragen van de moederschoot
af.[r] **4** Zelfs tot [iemands] ouder-
dom toe ben ik Dezelfde;[s] en tot
[iemands] grijsheid toe zal ikzelf
blijven torsen.[t] Ikzelf zal stellig
handelen,[u] opdat ikzelf kan dra-
gen en opdat ikzelf kan torsen en
ontkoming kan verschaffen.[v]
5 Met wie wilt gijlieden mij ver-
gelijken[w] of gelijkstellen of mij
doen overeenkomen, dat wij op el-
kaar zouden lijken?[x] **6** Er zijn er
die het goud uit de buidel schud-
den, en met de waagbalk wegen
zij het zilver uit. Zij huren een
metaalbewerker en hij maakt er
een god van.[y] Zij werpen zich
neer, ja, zij buigen zich neer.[z]
7 Zij dragen hem op de schou-
der,[a] zij torsen hem en zetten
hem op zijn plaats opdat hij blijft

HFDST. 45

a De 4:35; 1Kon 8:60; Jes 45:5
b Ge 22:16; Am 6:8; Heb 6:13
c Nu 23:19; Tit 1:2
d Jes 55:11
e Ro 14:11
f De 6:13; Jer 4:2; Jer 12:16
g Ps 29:1
h Opb 11:18
i Ga 3:29
j Jes 61:9
k Ps 64:10; 2Kor 10:17

HFDST. 46

l Jer 50:2; Jer 51:44
m 1Sa 5:3
n Jes 2:20; Jes 45:20; Jer 10:5
o Jes 37:12
p Jer 43:12
q Jes 1:9
r Ex 19:4; De 1:31; Jes 44:2
s Jes 41:4; Jes 43:10
t Ps 71:18; Ps 92:14
u Jes 43:13
v Ps 41:1; Ps 116:4
w Ex 8:10; Ex 15:11; Ps 113:5; Jes 40:25; Jer 10:6
x Ps 89:6; Mi 7:18; Han 17:29
y Ex 32:4; Jes 40:19; Jer 10:9; Hab 2:18
z Jes 2:8; Jes 44:17; Da 3:5
a Jer 10:5

2e kolom

a 1Sa 5:3; Da 3:1
b 1Kon 18:26; Jes 37:38; Jer 2:28; Jon 1:5
c De 32:29; Sp 2:1; Jes 44:18; Hag 1:5
d Ez 18:28
e De 32:7; Jes 42:9
f Ps 50:1; Ps 118:27; Ro 1:20
g Jes 45:14
h De 33:26; Jes 40:18
i Jes 42:9
j Jes 41:22; Jes 45:21
k Ps 33:11

staan. Van zijn standplaats wijkt
hij niet.[a] Men schreeuwt zelfs tot
hem, maar hij antwoordt niet; uit
iemands benauwdheid redt hij
hem niet.[b]
8 Gedenkt dit, opdat GIJ moed
moogt verzamelen. Neemt het ter
harte,[c] GIJ overtreders.[d] **9** Ge-
denkt de eerste dingen van lange
tijd geleden,[e] dat ik de Goddelijke[f]
ben, en er is geen andere God,[g]
noch iemand gelijk mij;[h] **10** die
van het begin af de afloop vertelt,[i]
en van oudsher de dingen die
niet gedaan zijn;[j] die zegt: 'Míjn
raad zal tot stand komen[k] en al
mijn welbehagen zal ik doen';[l]
11 die van de opgang [der zon]
een roofvogel roept,[m] uit een ver
land de man die mijn raad vol-
voert.[n] Ja, ik heb [het] gesproken,
ik zal het ook doen komen.[o] Ik
heb [het] geformeerd, ik zal het
ook doen.[p]
12 Luistert naar mij, GIJ die
sterk van hart zijt,[q] GIJ die ver
zijt van rechtvaardigheid.[r] **13** Ik
heb mijn rechtvaardigheid nabij
gebracht.[s] Ze is niet ver weg,[t] en
míjn redding zal niet te laat zijn.[u]
En ik wil in Sion redding geven,
aan Israël mijn luister."[v]

47 Daal af en ga in het stof
zitten,[w] o maagdelijke doch-
ter van Babylon.[x] Ga op de aarde
zitten, waar geen troon is,[y] o doch-
ter der Chaldeeën.[z] Want gij zult
niet weer ondervinden dat men u
verwekelijkt en verwend noemt.[a]
2 Neem een handmolen[b] en maal
meel. Licht uw sluier[c] op. Trek de
sleeprok uit.[d] Ontbloot het been.[e]
Doorwaad de rivieren. **3** Gij be-
hoort uw naaktheid te ontbloten.[f]
Ook uw smaad behoort gezien te
worden.[g] Wraak zal ik nemen,[h] en

l Ps 135:6; Jes 55:11; Heb 6:17; **m** Jes 41:2; Jes 45:1; **n** Ezr 1:2; Jes 44:28; Jes 48:14; **o** Nu 23:19; **p** Job 23:13; **q** Ps 76:5; Jes 48:4; Han 7:51; **r** Ps 119:150; Jer 2:5; **s** Ps 97:2; Ps 145:17; Jes 51:5; **t** Ps 46:1; Jes 12:2; **u** Jes 62:11; **v** Jes 44:23; Jes 60:21; **HFDST. 47** **w** 1Sa 2:7; Jes 26:5; **x** Ps 137:8; Jer 50:42; Za 2:7; **y** Ps 89:44; Jer 51:33; Da 5:30; **z** Jes 47:5; **a** Opb 18:7; **b** Ex 11:5; Mt 24:41; **c** Jes 3:19; **d** Jer 13:22; Na 3:5; **e** Jes 20:4; **f** Ez 16:37; **g** Jer 13:26; **h** De 32:35; Ps 94:1; Ro 12:19.

ik zal geen mens [goedgunstig] tegemoet treden.

4 „Er is Iemand die ons terugkoopt.[a] Jehovah der legerscharen is zijn naam,[b] de Heilige Israëls."[c]

5 Ga zwijgend[d] zitten en begeef u in de duisternis,[e] o dochter der Chaldeeën,[f] want gij zult niet weer ondervinden dat men u Gebiedster[g] der Koninkrijken noemt.[h] **6** Ik werd verontwaardigd op mijn volk.[i] Ik ontwijdde mijn erfdeel[j] en ik gaf hen vervolgens in uw hand.[k] Gij hebt hun geen barmhartigheden bewezen.[l] Op de grijsaard hebt gij uw juk zeer zwaar doen drukken.[m] **7** En gij bleeft zeggen: „Tot onbepaalde tijd zal ik Gebiedster blijken te zijn,[n] voor altoos." Gij hebt deze dingen niet ter harte genomen; gij hebt niet aan de afloop van de zaak gedacht.[o]

8 En nu, hoor dit, gij genotzieke [vrouw], die in zekerheid gezeten is,[p] die in haar hart zegt: „Ik ben het, en er is niemand anders.[q] Ik zal niet als weduwe zitten, en ik zal het verlies van kinderen niet kennen."[r] **9** Maar over u zullen deze beide dingen plotseling komen, op één dag:[s] verlies van kinderen en weduwschap. In hun volledige mate moeten ze over u komen,[t] wegens de veelheid van uw toverijen, wegens de volle macht van uw bezweringen — in de hoogste mate.[u] **10** En gij bleeft op uw slechtheid vertrouwen.[v] Gij hebt gezegd: „Er is niemand die mij ziet."[w] Uw wijsheid en uw kennis[x] — dit is het wat u heeft verleid; en gij blijft in uw hart zeggen: „Ik ben het, en er is niemand anders." **11** En over u moet rampspoed komen; gij zult er geen bezwering tegen weten. En u zal onheil overvallen;[y] gij zult niet in staat zijn het af te weren. En over u zal plotseling[z] een verderf komen dat gij niet pleegt te kennen.

HFDST. 47

a Jes 41:14
b Jes 44:6
c Jes 43:3
d Ps 94:23
e 1Sa 2:9
f Jes 47:1
g Opb 18:7
h Jes 13:19
Jes 14:4
Opb 17:5
i 2Kr 28:9
2Kr 36:16
Jes 42:25
Za 1:15
j De 28:63
Jes 10:6
Ez 24:21
k 2Kon 25:21
Jer 52:14
l Ps 137:8
Mt 7:12
Opb 18:5
m De 28:50
n Da 4:30
Opb 18:7
o De 32:29
p Da 5:1
Da 5:23
Opb 18:3
q Jer 51:53
r Ps 10:6
Opb 18:7
s Ps 73:19
Opb 18:10
t Jer 51:29
u Ez 21:21
Da 2:2
Da 5:7
Opb 18:23
v Ps 52:7
w Jer 23:24
Heb 4:13
x Jes 5:21
Ro 1:22
y Jer 51:39
z Opb 18:10

2e kolom

a Da 2:2
b Da 5:7
Mt 2:1
c Ex 15:7
Jes 40:24
d De 4:24
Mal 4:1
e Ge 2:7
f Mt 16:26
g Da 2:2
Opb 21:8
h Jer 51:6

HFDST. 48

i Ge 32:28
Ge 35:10
2Kon 17:34
Ro 9:6
j Ge 49:8
1Kr 5:2
1Kr 28:4
k De 6:13
Jer 4:2
Ze 1:5
l Ex 23:13
Jes 26:13
m Le 19:12
Jer 4:2
Mal 3:7
n Ne 11:1
Ps 48:1
Jes 52:1

12 Houd maar aan met uw bezweringen en met de veelheid van uw toverijen,[a] waarmee gij u hebt afgesloofd van uw jeugd af; opdat gij misschien in staat zijt er baat bij te vinden, opdat gij de mensen misschien ontzag kunt inboezemen. **13** Gij zijt moe geworden door de veelheid van uw raadgevers. Laten zij nu opstaan en u redden, de aanbidders van de hemel, de sterrenkijkers,[b] zij die bij de nieuwe manen kennis meedelen betreffende de dingen die over u zullen komen. **14** Zie! Zij zijn als stoppels geworden.[c] Ja, een vuur zal hen stellig verbranden.[d] Zij zullen hun ziel[e] niet uit de macht van de vlam bevrijden.[f] Er zal geen houtskoolgloed zijn om zich te warmen, geen vuurschijnsel om vóór te zitten. **15** Zo zullen zij stellig voor u worden, met wie gij u hebt afgesloofd als uw bezweerders[g] van uw jeugd af. Zij zullen in werkelijkheid dolen, ieder naar zijn eigen streek. Er zal niemand zijn die u redt.[h]

48 Hoort dit, o huis van Jakob, GIJ die U noemt naar de naam Israël[i] en die zelfs uit de wateren van Juda[j] zijt voortgekomen, GIJ die zweert bij de naam van Jehovah[k] en die zelfs gewag maakt van de God van Israël,[l] niet in waarheid en niet in rechtvaardigheid.[m] **2** Want zij hebben zich genoemd als afkomstig zijnde uit de heilige stad,[n] en op de God van Israël hebben zij gesteund,[o] Jehovah der legerscharen is zijn naam.[p]

3 „De eerste dingen heb ik zelfs van die tijd af verteld, en uit mijn eigen mond zijn ze uitgegaan, en ik liet ze voortdurend horen.[q] Plotseling handelde ik, en toen kwamen de dingen [tot stand].[r] **4** Omdat ik wist dat gij hard zijt[s] en dat uw nek een ijzeren pees is[t]

---

o Re 17:13; Jer 21:2; Ro 2:17; p Jer 10:16; q De 28:15; Jes 41:22; Jes 42:9; r Joz 21:45; Joz 23:14; Jes 55:11; s 2Kr 36:16; Ps 78:8; Jes 46:12; Za 7:11; t Ex 32:9; De 10:16; 2Kon 17:14.

en uw voorhoofd koper,[a] **5** bleef
ik [het] u ook van die tijd af vertel-
len. Voordat het kon komen, deed
ik [het] u horen,[b] opdat gij niet
zoudt zeggen: 'Mijn eigen afgod
heeft ze gedaan, en mijn eigen ge-
sneden beeld en mijn eigen ge-
goten beeld hebben ze bevolen.'[c]
6 Gij hebt gehoord.[d] Aanschouw
het alles.[e] Wat ulieden betreft,
zult GIJ [het] niet vertellen?[f] Ik
heb u nieuwe dingen doen horen
vanaf de tegenwoordige tijd, ja,
opgespaarde dingen, die gij niet
hebt geweten.[g] **7** In de tegen-
woordige tijd moeten ze gescha-
pen worden, en niet van die tijd
af, ja, dingen die gij vóór vandaag
niet hebt gehoord, opdat gij niet
zegt: 'Zie! Ik heb ze al geweten.'[h]
8 Bovendien hebt gij niet ge-
hoord,[i] noch hebt gij geweten,
noch is van die tijd af uw oor
geopend geweest. Want ik weet
maar al te goed dat gij zonder
mankeren trouweloos bleeft han-
delen,[j] en een 'overtreder van de
buik af' zijt gij genoemd.[k] **9** Ter
wille van mijn naam zal ik mijn
toorn inhouden,[l] en om mijn lof
zal ik mij jegens u bedwingen, op-
dat men u niet afsnijdt.[m] **10** Zie!
Ik heb u gelouterd, maar niet in
[de vorm van] zilver.[n] Ik heb u
gekozen in de smeltoven der el-
lende.[o] **11** Om mijnentwil, om
mijnentwil zal ik handelen,[p] want
hoe zou men zich kunnen laten
ontwijden?[q] En aan geen ander
zal ik mijn eigen heerlijkheid
geven.[r]
12 Luister naar mij, o Jąkob,
en gij Įsraël, mijn geroepene. Ik
ben Dezelfde.[s] Ik ben de eerste.[t]
Bovendien ben ik de laatste.[u]
13 Bovendien is het mijn hand
die de aarde heeft gegrondvest,[v]
en mijn rechterhand die de he-
melen heeft uitgespannen.[w] Ik
roep ze toe, opdat ze te zamen in
stand blijven.[x]
14 Schaart U bijeen, GIJ allen,
en hoort.[y] Wie onder hen heeft
deze dingen verteld? Jehovah zelf
heeft hem liefgehad.[z] Hij zal zijn

HFDST. 48

a Jer 44:16
Ez 3:7
b Lu 1:70
Heb 1:1
c Jer 44:17
d Jes 21:10
Jes 43:12
Mi 6:9
e Ps 107:43
Jes 41:20
f Ps 40:9
Jes 43:10
g Jes 42:9
2Pe 1:21
h Jes 46:10
Jes 65:17
i Jes 29:10
j Jer 5:11
Jer 9:2
Mal 2:11
k De 9:7
Ps 58:3
Ps 95:10
l 1Sa 12:22
Ps 25:11
Ps 79:9
Jer 14:7
m Ne 9:31
Ps 78:38
n Job 23:10
Sp 17:3
Mal 3:3
Heb 12:11
o Jes 1:25
Jer 9:7
p Jes 48:9
q Ez 20:9
Ro 2:24
r Jes 42:8
s Jes 43:13
Jes 46:4
t Jes 44:6
Opb 1:8
u Opb 22:13
v Job 38:4
Ps 102:25
Jes 42:5
w Jes 40:22
x Ps 147:4
y Jes 48:20
z Jes 45:1

welbehagen doen ten aanzien van
Bąbylon,[a] en zijn eigen arm zal
over de Chaldeeën zijn.[b] **15** Ik
— ikzelf heb gesproken. Boven-
dien heb ik hem geroepen.[c] Ik heb
hem doen komen, en zijn weg zal
succesvol worden gemaakt.[d]
16 Nadert tot mij. Hoort dit.
Van de aanvang af heb ik geens-
zins in een schuilplaats gespro-
ken.[e] Van de tijd af dat het ge-
beurde, ben ik daar geweest."
En nu, de Soevereine Heer Je-
hovah zelf heeft mij gezonden,
ja, zijn geest.[f] **17** Dit heeft Je-
hovah gezegd, uw Terugkoper,[g]
de Heilige Įsraëls:[h] „Ik, Jehovah,
ben uw God, die u leert [uzelf]
baat te verschaffen,[i] die u doet
treden op de weg die gij dient
te bewandelen.[j] **18** O indien gij
slechts werkelijk aandacht aan
mijn geboden zoudt schenken![k]
Dan zou uw vrede worden net
als een rivier,[l] en uw rechtvaar-
digheid als de golven der zee.[m]
19 En uw nageslacht zou wor-
den net als het zand, en de nako-
melingen uit uw inwendige delen
als de korrels ervan.[n] Iemands
naam zou niet afgesneden noch
verdelgd worden van voor mijn
aangezicht."[o]
20 Gaat uit van Bąbylon![p] Snelt
weg van de Chaldeeën.[q] Zegt het
zelfs voort met het geluid van
vreugdegeroep, laat dit horen.[r]
Doet het uitgaan tot aan het uit-
einde der aarde.[s] Zegt: „Jehovah
heeft zijn knecht Jąkob terug-
gekocht.[t] **21** En zij werden niet
dorstig[u] toen hij hen zelfs door
verwoeste plaatsen deed gaan.[v]
Water uit de rots deed hij voor
hen te voorschijn stromen, en hij
ging ertoe over een rots te splij-
ten, opdat er water uit zou strom-
men."[w]
22 „Er is geen vrede", heeft Je-
hovah gezegd, „voor de goddelo-
zen."[x]

2e kolom

a Jes 44:28
b Jes 13:19
Jer 50:13
c Jes 41:2
Jer 51:20
d Jes 45:5
e Jes 45:19
f Jes 61:1
g Jes 43:14
Jes 44:6
h Jes 54:5
i 1Kon 8:36
Ps 25:8
Jes 30:20
Jes 54:13
Mi 4:2
j Ps 32:8
Jes 30:21
Jes 49:10
k De 5:29
Ps 81:13
l Ps 119:165
Jes 32:18
Jes 66:12
m Am 5:24
n Ge 22:17
Jer 33:22
Ho 1:10

o Ru 4:10; Sp 10:7; p Jer 50:8; Opb 18:4; q Jer 51:54; r Sp 10:28; Jes 49:13; Opb 18:20; s Jer 50:2; t Jer 31:10; u Ex 15:25; Ex 17:6; De 8:15; v Jes 43:19; w Nu 20:11; Ne 9:15; Ps 78:15; x Jes 57:20; Jes 57:21; Ro 3:17.

49 Luistert naar mij, o GIJ
eilanden,[a] en schenkt aandacht, GIJ nationale groepen ver
weg.[b] Jehovah zelf heeft mij[c] zelfs
van de buik af geroepen.[d] Van de
inwendige delen van mijn moe-
der af heeft hij mijn naam ver-
meld.[e] **2** En hij ging ertoe over
mijn mond als een scherp zwaard
te maken.[f] In de schaduw[g] van
zijn hand heeft hij mij verborgen.[h]
En geleidelijk maakte hij mij tot
een gepolijste pijl. Hij stak mij
weg in zijn eigen koker. **3** En
hij zei vervolgens tot mij: „Gij zijt
mijn knecht, o Iṣraël,[i] gij, in wie
ik mijn luister tentoon zal sprei-
den.”[j]
4 Maar wat mij betreft, ik zei:
„Het is voor niets dat ik mij heb
afgemat.[k] Voor onwerkelijkheid
en ijdelheid heb ik mijn eigen
kracht verbruikt.[l] Waarlijk, mijn
recht is bij Jehovah,[m] en mijn loon
bij mijn God.”[n] **5** En nu heeft
Jehovah, die mij van de buik af
formeerde als een knecht die hem
toebehoort,[o] gezegd [dat ik] Jạkob
tot hem dien terug te brengen,[p]
opdat Iṣraël zelf tot hém verga-
derd wordt.[q] En ik zal verheer-
lijkt worden in de ogen van Jeho-
vah, en mijn eigen God zal mijn
sterkte zijn geworden. **6** En hij
zei vervolgens: „Het is meer dan
een onbeduidende zaak geweest
dat gij mijn knecht zijt gewor-
den om de stammen van Jạkob
op te richten en zelfs de beveili-
den van Iṣraël terug te brengen;[r]
ik heb u ook tot een licht der
natiën gegeven,[s] opdat mijn red-
ding moge reiken tot het uiteinde
der aarde.”[t]
7 Dit heeft Jehovah, de Terug-
koper van Iṣraël,[u] zijn Heilige, ge-
zegd tot hem die in de ziel ver-
acht wordt,[v] tot hem die door
de natie verfoeid wordt,[w] tot de
knecht der heersers:[x] „Ja, konin-
gen zullen het zien en stellig op-
staan,[y] [en] vorsten, en zij zullen
zich neerbuigen, wegens Jeho-
vah, die getrouw is,[z] de Heilige
Iṣraëls, die u verkiest.”[a]

HFDST. 49

a Jes 41:1
Jes 42:4
Jes 51:5
Jes 60:9
b Jes 43:9
Jes 55:4
c Jes 1:1
d Ps 71:6
Jes 44:2
Jes 46:3
e Ps 139:16
f 2Kr 36:15
Ro 9:27
Ro 10:20
g Ps 17:8
Ps 36:7
Ps 57:1
h Ps 63:8
Ps 91:1
Jes 51:16
i Jes 43:10
Mt 24:45
j Jes 44:23
k 2Kr 36:16
Jes 65:12
l Sp 9:7
m Ps 35:23
Ps 140:12
n Jes 40:10
o Jes 49:1
p Mt 15:24
Han 10:36
q Jes 56:8
Mt 23:37
r Ro 11:26
Ro 15:8
s Jes 42:6
Mt 12:18
Lu 2:32
Han 13:47
t Ps 98:2
Jes 2:2
Jes 11:10
Jes 52:10
u Jes 43:14
v Ps 69:7
Jes 53:3
Lu 23:18
w Mt 26:67
x Mr 10:45
Lu 22:27
y Ps 2:12
Jes 52:15
Jes 60:3
z De 7:9
1Kor 1:9
1Th 5:24
1Pe 4:19
a Jes 42:1
1Pe 2:4

2e kolom

a Ps 69:13
2Kor 6:2
b Lu 1:69
Lu 22:43
Heb 5:7
c Jes 42:6
d Jes 51:16
e Ps 2:8
Jes 54:3
f Ps 102:20
Jes 42:7
g 2Kor 6:17
Opb 18:4
h Ps 112:4
Jes 9:2
Lu 1:79
i Ps 110:3
j Opb 7:17

8 Dit heeft Jehovah gezegd:
„In een tijd van goede wil heb
ik u geantwoord,[a] en op een dag
van redding heb ik u geholpen;[b]
en ik bleef u beveiligen, opdat ik
u tot een verbond voor het volk
zou kunnen geven,[c] om het land
weer te herstellen,[d] om de woest
en verlaten liggende erfelijke be-
zittingen weer in bezit te doen
nemen,[e] **9** om tot de gevangen-
en[f] te zeggen: ’Komt naar bui-
ten!’,[g] tot hen die in de duisternis
zijn:[h] ’Laat U zien!’[i] Aan de we-
gen zullen zij weiden, en op alle
veel betreden paden zal hun wei-
de zijn.[j] **10** Zij zullen niet hon-
geren,[k] noch zullen zij dorsten,[l]
noch zal verschroeiende hitte of
zon hen treffen.[m] Want Degene
die medelijden met hen heeft,
zal hen leiden,[n] en aan de wa-
terbronnen zal hij hen voeren.[o]
11 En ik wil al mijn bergen tot
een weg maken, en mijn hoofd-
wegen zelf zullen op een verho-
ging zijn.[p] **12** Zie! Dezen zullen
zelfs van verre komen,[q] en zie!
dezen uit het noorden[r] en uit het
westen,[s] en dezen uit het land
van Siṇim.”
13 Heft een vreugdekreet aan,
GIJ hemelen,[t] en wees blij, gij aar-
de.[u] Dat de bergen vrolijk worden
met vreugdegeroep.[v] Want Jeho-
vah heeft zijn volk getroost,[w] en
zijn ellendigen betoont hij mede-
lijden.[x]
14 Maar Siọn bleef zeggen: „Je-
hovah heeft mij verlaten,[y] en Je-
hovah zelf heeft mij vergeten.”[z]
15 Kan een vrouw haar zuigeling
vergeten, zodat zij geen medelij-
den zou gevoelen voor de zoon
van haar buik?[a] Zelfs deze vrou-
wen kunnen vergeten,[b] maar ík
zal u niet vergeten.[c] **16** Zie! In
[mijn] handpalmen heb ik u ge-

k Jes 65:13; Opb 7:16; l Jes 55:1; m Jes 32:2; n Ez 34:23; o Ps 23:2; Jer 31:9; p Ps 107:7; Jes 11:16; Jes 40:3; q De 30:4; Ps 22:27; r Jes 43:6; s Mt 8:11; t Ps 96:11; Jes 44:23; u Ps 98:4; Jes 42:10; v Jes 55:12; w Jes 12:1; Jes 40:1; Jes 66:13; x Jes 61:3; Jer 31:13; 2Th 2:16; y Jes 54:7; z Ps 13:1; Klg 5:20; a 1Kon 3:26; Ps 103:13; b Le 26:29; De 28:56; 2Kon 6:28; c Jes 44:21; Jer 31:20; Ro 11:1.

grift.[a] Uw muren zijn steeds vóór mij.[b] **17** Uw zonen hebben zich gehaast. Ja, degenen die u omverwerpen en verwoesten, zullen zelfs uit u wegtrekken. **18** Hef uw ogen op naar rondom en zie. Zij zijn allen bijeengebracht.[c] Zij zijn tot u gekomen. „Zo waar ik leef," is de uitspraak van Jehovah,[d] „met hen allen zult gij u bekleden net als met sieraden, en gij zult hen u ombinden als een bruid.[e] **19** Hoewel uw verwoeste plaatsen er zijn en uw ruïnes en het land van uw puinhopen,[f] hoewel het u nu te eng is om er te wonen, en zij die u opslokten, ver weg zijn geweest,[g] **20** zullen toch ten aanhoren van uzelf de zonen van uw beroofde staat[h] zeggen: 'De plaats is te eng voor mij geworden.[i] Maak toch ruimte voor mij, opdat ik kan wonen.'[j] **21** En gij zult stellig in uw hart zeggen: 'Wie is vader van dezen voor mij geworden, daar ik een vrouw ben beroofd van kinderen en onvruchtbaar, verbannen en gevangengenomen?[k] Wat dezen aangaat, wie heeft [hen] grootgebracht?[l] Zie! Ikzelf was alleen achtergelaten.[m] Dezen — waar zijn zij geweest?'"[n]

22 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zie! Ik zal mijn hand zelfs tot de natiën opheffen,[o] en voor de volken zal ik mijn signaal omhoogheffen.[p] En zij zullen uw zonen aan de boezem [naar u] brengen, en op de schouder zullen zij uw eigen dochters dragen.[q] **23** En koningen moeten verzorgers voor u worden,[r] en hun vorstinnen voedsters voor u. Met het aangezicht ter aarde zullen zij zich voor u neerbuigen,[s] en het stof van uw voeten zullen zij oplikken;[t] en gij zult moeten weten dat ik Jehovah ben, dat wie op mij hopen, niet beschaamd zullen worden."[u]

24 Kunnen degenen die reeds genomen zijn, wel aan een sterke man zelf ontnomen worden,[v] of kan de gevangenenschaar van de tiran wel ontkomen?[a] **25** Doch dit heeft Jehovah gezegd: „Zelfs de gevangenenschaar van de sterke man zal weggenomen worden,[b] en zij die reeds door de tiran zelf genomen zijn, zullen ontkomen.[c] En met een ieder die met u twist, zal ikzelf twisten,[d] en uw eigen zonen zal ikzelf redden.[e] **26** En ik wil hen die u slecht behandelen, hun eigen vlees doen eten; en als van de zoete wijn zullen zij dronken worden van hun eigen bloed. En alle vlees zal moeten weten dat ik, Jehovah,[f] uw Redder[g] en uw Terugkoper[h] ben, de Machtige van Jakob."[i]

50 Dit heeft Jehovah gezegd: „Waar toch is het echtscheidingscertificaat[j] van ulieder moeder, die ik weggezonden heb?[k] Of aan wie van mijn schuldeisers heb ik ulieden verkocht?[l] Ziet! Wegens UW eigen dwalingen[m] zijt GIJ verkocht, en wegens UW eigen overtredingen is UW moeder weggezonden.[n] **2** Wat is de reden dat, toen ik kwam, er geen mens was?[o] Toen ik riep, er niemand antwoordde?[p] Is mijn hand dan in feite zo kort geworden dat ze niet verlossen kan,[q] of is er in mij geen kracht om te bevrijden? Ziet! Met mijn bestraffing[r] leg ik de zee droog;[s] ik maak rivieren tot een wildernis.[t] Hun vissen stinken, omdat er geen water is, en ze sterven van dorst.[u] **3** Ik bekleed de hemelen met donkerte,[v] en een zak maak ik tot hun bedekking."[w]

4 De Soevereine Heer Jehovah zelf heeft mij de tong der onderwezenen gegeven,[x] opdat ik de vermoeide met een woord weet te antwoorden.[y] Hij wekt morgen aan morgen; hij wekt mij het oor om te horen gelijk de onderwezenen.[z] **5** De Soevereine Heer

HFDST. 49

a Hgl 8:6
b Jes 26:1; Jes 60:18
c Jes 43:5; Jes 60:4; Mt 24:31
d Ge 22:16; Heb 6:13
e Jer 2:32
f Jes 51:3; Jer 30:18
g Jer 30:16; Jer 51:34
h Ez 6:9
i Joz 17:15; 2Kon 6:1; Jes 54:1
j Jes 54:2
k Klg 1:13
l Jes 43:5; Jer 31:17; Mt 24:31
m Klg 1:1
n Jes 62:4
o Jes 11:12
p Ezr 1:3; Jes 11:10; Jes 62:10
q Jes 60:4; Jes 66:20
r Nu 11:12; Jes 52:15; Jes 60:10; Jes 60:16
s Ps 72:9; Jes 60:14
t Mi 7:17
u Ps 25:3; Jes 25:9; Jes 64:4
v Mt 12:29; Lu 11:21

2e kolom

a Ezr 9:9; Ne 9:37
b Jer 29:14; Jer 46:27; Ho 6:11; Joë 3:1
c Jes 10:27; Jes 52:2; Jer 29:10; Jer 50:34; Za 9:11
d Jes 54:17; Ro 8:31
e Jes 33:22
f Ps 9:16; Ps 58:11; Ez 39:28
g Ps 17:7; 1Ti 1:1
h Jes 41:14; Jes 48:20
i Ps 132:5; Jes 1:24; Jes 60:16

HFDST. 50

j De 24:1
k Jer 3:1; Ho 2:2
l 2Kon 4:1
m 1Kon 21:25; 2Kon 17:17; Jes 59:2
n Jer 3:8
o Jer 8:6; Jer 35:15

p Sp 1:24; Jer 7:13; q Nu 11:23; Jes 40:28; Jes 59:1; r Ps 106:9; Na 1:4; s Ex 14:29; Ps 114:3; Jes 51:10; t Ps 107:33; Jes 42:15; u Ex 7:18; v Ex 10:21; Ps 18:11; Mt 27:45; w Opb 6:12; x Ex 4:11; Jer 1:9; Jo 7:46; y Sp 15:23; Mt 13:54; z Jo 7:15.

Jehovah zelf heeft mij het oor
geopend, en ik, van mijn kant,
was niet weerspannig.[a] Ik keer-
de mij niet in de tegenovergestelde richting.[b] **6** Mijn rug gaf
ik aan hen die sloegen, en mijn
wangen[c] aan hen die [het haar]
uittrokken. Mijn aangezicht ver-
borg ik niet voor smadelijke be-
jegeningen en speeksel.[d]

7 Maar de Soevereine Heer Je-
hovah zelf zal mij helpen.[e] Daar-
om zal ik mij niet te schande
gemaakt hoeven voelen. Daarom
heb ik mijn aangezicht gemaakt
als vuursteen, en ik weet dat
ik niet beschaamd zal worden.[f]
8 Degene die mij rechtvaardig
verklaart, is nabij.[g] Wie kan met
mij twisten? Laten wij te zamen
opstaan.[h] Wie is mijn tegenpartij
in het gericht?[i] Laat hij op mij
toetreden.[j] **9** Ziet! De Soevereine
Heer Jehovah zelf zal mij hel-
pen. Wie is er die mij schuldig
kan verklaren?[k] Ziet! Zij allen
zullen als een kleed verslijten.[l]
Louter een mot zal hen opeten.[m]

10 Wie onder ulieden vreest[n]
Jehovah, doordat hij naar de stem
van zijn knecht[o] luistert, die in
voortdurende duisternis heeft
gewandeld[p] en voor wie er geen
lichtglans is geweest? Laat hij op
de naam van Jehovah vertrou-
wen[q] en op zijn God steunen.[r]

11 „Ziet! GIJ allen die een vuur
ontsteekt, die vonken doet op-
lichten, wandelt in het licht van
UW vuur, en te midden van de
vonken die GIJ hebt doen gloeien.
Uit mijn hand zal U stellig dit ge-
schieden: In louter smart zult GIJ
neerliggen.[s]

51 Luistert naar mij, GIJ die
rechtvaardigheid najaagt,[t]
GIJ die Jehovah zoekt.[u] Ziet naar
de rots[v] waaruit GIJ gehouwen zijt,
en naar de uitholling van de put
waaruit GIJ gegraven zijt. **2** Ziet
naar Abraham,[w] UW vader,[x] en
naar Sara,[y] die U geleidelijk met
barensweeën voortbracht. Want
hij was één [enkele persoon] toen
ik hem riep,[a] en ik ging ertoe over
hem te zegenen en hem tot velen
te maken.[b] **3** Want Jehovah zal
Sion stellig troosten.[c] Hij zal wis
en zeker al haar verwoeste plaats-
en troosten,[d] en hij zal haar wil-
dernis als Eden[e] maken en haar
woestijnvlakte als de tuin van Je-
hovah.[f] Ja, uitbundige vreugde en
verheuging zullen in haar gevon-
den worden, dankzegging en de
stem van melodie.[g]

4 Schenkt aandacht aan mij,
o mijn volk; en gij nationale groep
van mij,[h] geeft míj gehoor. Want
een wet zal van mij uitgaan,[i] en
mijn rechterlijke beslissing zal ik
zelfs doen rusten als een licht
voor de volken.[j] **5** Mijn recht-
vaardigheid is nabij.[k] Mijn red-
ding[l] zal stellig te voorschijn tre-
den, en mijn eigen armen zullen
zelfs de volken richten.[m] Op mij
zullen zelfs de eilanden hopen,[n]
en op mijn arm zullen ze wach-
ten.[o]

6 Heft UW ogen naar de hemel
zelf,[p] en ziet naar de aarde be-
neden. Want zelfs de hemel moet
in flarden uiteenvallen net als
rook,[q] en als een kleed zal de aar-
de zelf verslijten,[r] en haar bewo-
ners zelf zullen sterven als louter
een mug. Maar wat mijn redding
betreft, die zal zelfs tot onbepaal-
de tijd blijken te zijn,[s] en míjn
rechtvaardigheid zal niet verbro-
ken worden.[t]

7 Luistert naar mij, GIJ die
rechtvaardigheid kent, het volk
in welks hart mijn wet is.[u] Weest
niet bevreesd voor de smaad van
sterfelijke mensen, en wordt niet
met verschrikking geslagen en-
kel wegens hun beschimpende
woorden.[v] **8** Want de mot zal
hen opeten als waren zij een
kleed, en de kleermot zal hen op-

HFDST. 50

a Ps 40:6
Ps 40:8
b Jon 1:3
Mt 26:39
Fil 2:8
c Klg 3:30
Mi 5:1
Lu 22:63
Jo 18:22
d Mt 26:67
Mr 14:65
e Jes 49:8
Heb 13:6
f Jer 1:18
Ez 3:9
g Ro 8:33
h Jes 41:1
i Opb 12:10
j Jes 43:9
k Ps 51:4
Ro 3:4
l Ps 102:26
m Job 13:28
Ps 39:11
n Ps 25:12
Ps 112:1
Pr 12:13
Mal 3:16
o Jes 42:1
Jes 53:11
p Job 29:3
Ps 23:4
Jes 9:2
Jes 59:9
q 2Kr 20:20
Jes 26:4
r 1Sa 30:6
Ps 28:7
s Ps 16:4
Ps 32:10

HFDST. 51

t Ps 94:15
Sp 21:21
Ze 2:3
Mt 6:33
1Ti 6:11
u Ps 105:3
Ro 10:13
v De 32:4
De 32:18
1Sa 2:2
w Joz 24:3
Mt 8:11
Ro 4:19
x Lu 16:24
y Ge 21:2

2e kolom

a Ge 12:1
Ge 15:2
Ne 9:7
Ez 33:24
b Joz 11:4
1Kon 4:20
c Ps 102:13
Jes 66:13
Jer 31:12
d Jes 44:26
Jes 61:4
e Ge 2:8
Ez 28:13
Joë 2:3
f Ge 13:10
Jes 35:1
Jes 41:18
Ez 31:8
g Jer 33:11
h Ex 19:6
De 7:6
Ps 33:12
Am 3:2
1Pe 2:9

i Jes 2:3; Mi 4:2; j Ps 119:105; Sp 6:23; Mt 12:18; k De 30:14; Jes 46:13; l Jes 12:2; Jes 56:1; m 1Sa 2:10; Ps 67:4; Ps 96:13; Jes 2:4; Han 17:31; n Jes 60:9; o Jes 42:4; p Ps 8:3; Jes 40:26; q Ps 102:26; Jes 34:4; Heb 1:11; r Mt 24:35; s Jes 45:17; Heb 5:9; Heb 9:12; t Ps 103:17; Da 9:24; u Ps 37:31; Ps 119:11; Jer 31:33; 2Kor 3:3; v Jer 1:17; Ez 2:6.

eten als waren zij wol.[a] Maar wat mijn rechtvaardigheid betreft, die zal zelfs tot onbepaalde tijd blijken te zijn, en mijn redding tot ontelbare geslachten."[b]

9 Ontwaak, ontwaak, bekleed u met sterkte,[c] o arm van Jehovah![d] Ontwaak als in de dagen van weleer, als in de geslachten van lang vervlogen tijden.[e] Zijt gij het niet die Ṛahab hebt verpletterd,[f] die het zeemonster hebt doorboord?[g] **10** Zijt gij het niet die de zee hebt drooggelegd, de wateren van de grote diepte?[h] Die de diepten van de zee tot een weg hebt gemaakt, waarlangs de teruggekochten konden overtrekken?[i] **11** Ja, dan zullen de losgekochten van Jehovah terugkeren, en zij moeten naar Ṣion komen met vreugdegeroep,[j] en verheuging tot onbepaalde tijd zal op hun hoofd zijn.[k] Tot uitbundige vreugde en verheuging zullen zij geraken.[l] Droefheid en zuchten zullen stellig wegvlieden.[m]

12 „Ik — ikzelf ben het die ulieden troost.[n]

Wie zijt gij dat gij bevreesd zoudt zijn voor een sterfelijk mens die zal sterven,[o] en voor een mensenzoon die tot louter groen gras gemaakt zal worden?[p] **13** En dat gij Jehovah, uw Maker,[q] zoudt vergeten, die de hemelen uitspande[r] en de aarde grondvestte,[s] zodat gij voortdurend, de gehele dag, in angst verkeerde wegens de woede van degene die [u] insloot,[t] alsof hij het er volkomen op toelegde [u] in het verderf te storten?[u] En waar is de woede van degene die [u] insloot?[v]

14 De kromgeslotene zal stellig spoedig losgelaten worden,[w] opdat hij niet de dood ingaat in de kuil[x] en opdat zijn brood [hem] niet ontbreekt.[y]

15 Maar ik, Jehovah, ben uw God, die de zee opzweept, opdat haar golven onstuimig worden.[z] Jehovah der legerscharen is zijn naam.[a] **16** En ik zal mijn woorden in uw mond leggen,[b] en met de schaduw van mijn hand zal ik u stellig bedekken,[c] om de hemel te planten[d] en de aarde te grondvesten[e] en tot Ṣion te zeggen: 'Gij zijt mijn volk.'[f]

17 Ontwaak, ontwaak, sta op, o Jeruẓalem,[g] gij die uit de hand van Jehovah zijn beker van woede gedronken hebt.[h] De kelk, de beker die doet waggelen, hebt gij gedronken, leeggeslurpt.[i] **18** Er was geen van al de zonen[j] die zij had gebaard, die haar geleidde, en er was geen van al de zonen die zij had grootgebracht, die haar bij de hand vatte.[k] **19** Die twee dingen overkwamen u.[l] Wie zal medegevoel met u hebben?[m] Gewelddadige plundering en verbreking, en honger en zwaard![n] Wie zal u troosten?[o] **20** Uw eigen zonen zijn bezwijmd.[p] Zij hebben neergelegen aan het boveneinde van alle straten, als het wilde schaap in het net,[q] als degenen die vol zijn van de woede van Jehovah,[r] de bestraffing van uw God."[s]

21 Daarom, luister alstublieft hiernaar, o vrouw,[t] ellendig en dronken, maar niet van wijn.[u] **22** Dit heeft uw Heer, Jehovah, ja, uw God, die voor zijn volk de rechtsstrijd voert,[v] gezegd: „Zie! Ik wil de beker die doet waggelen, uit uw hand nemen.[w] De kelk, mijn beker van woede — gij zult die in het vervolg niet meer drinken.[x] **23** En ik wil hem geven in de hand van hen die u irriteren,[y] die tot uw ziel hebben gezegd: 'Buig u neer, opdat wij over [u] heen kunnen gaan', zodat gij uw rug als de aarde placht te maken en als de straat voor hen die erover gingen."[z]

HFDST. 51

a Job 13:28; Jes 50:9
b Jes 45:17; Lu 1:50
c Ps 7:6; Ps 44:23
d Ps 89:10; Jes 53:1; Lu 1:51
e Re 6:13; Ne 9:10; Ps 44:1; Ps 106:22
f Ex 15:4; Job 26:12; Ps 87:4; Ps 89:10
g Ps 74:13; Jes 27:1; Ez 29:3
h Ex 14:21; Ne 9:11; Ps 78:13
i Ps 106:9; Jes 43:16
j Jes 35:10; Jer 31:11; Za 10:10; Mt 24:31
k Jes 61:7
l Jes 65:18
m Jes 25:8; Jes 65:19
n Jes 49:13; Jes 66:13
o Ps 118:6; Sp 29:25; Da 3:16; Mt 10:28
p Ps 90:5; Ps 103:15; Jes 40:6; 1Pe 1:24
q Sp 22:2; Jes 44:2
r Jes 40:22
s Ps 102:25; Jes 44:24
t De 28:65; Jes 29:7
u De 28:66; Jer 38:17
v De 28:55; 2Kr 36:17; Es 7:10; Ps 9:6; Jes 10:24
w Ezr 1:3; Jes 48:20; Jes 52:2
x Ps 30:3; Ps 49:15
y Jer 37:21
z Jer 31:35; Jon 1:4

2e kolom

a Jes 47:4; Jer 10:16
b Jes 50:4
c De 33:27; Ps 91:1; Jes 49:2
d Jes 65:17; 2Pe 3:13
e Jes 66:8; Jes 66:22; Opb 21:1
f Jes 60:14; Jer 31:33; Jer 32:38; Za 8:8; Heb 8:10

g Jes 52:1; Jes 60:1; **h** De 28:28; Ps 60:3; **i** Ps 75:8; Jer 25:15; Opb 14:10; **j** Jes 43:6; **k** Heb 8:9; **l** Jes 47:9; **m** Ps 69:20; **n** Ez 14:21; **o** Pr 4:1; Klg 1:17; **p** Jes 40:30; Klg 2:11; **q** Ez 12:13; Ez 17:20; **r** Ps 88:16; Jes 9:19; Opb 14:10; **s** Jes 29:9; Jes 49:26; **t** Jes 54:1; Jes 60:1; **u** Opb 17:6; **v** Jes 3:13; **w** Jes 51:17; **x** Jes 54:9; Jes 62:8; **y** Ne 6:14; Jes 49:25; **z** Joz 10:24.

52 Ontwaak, ontwaak, doe uw
sterkte aan,[a] o Sion! Doe
uw mooie gewaden aan,[b] o Jeruzalem, de heilige stad![c] Want in
het vervolg zal er geen onbesnedene en onreine meer in u komen.[d] **2** Schud het stof van u
af,[e] sta op, zet u neer, o Jeruzalem. Maak voor uzelf de banden
om uw hals los, o gevangen dochter van Sion.[f]

3 Want dit heeft Jehovah gezegd: „Om niet werdt gijlieden
verkocht,[g] en zonder geld zult
GIJ teruggekocht worden.”[h]

4 Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Naar
Egypte daalde mijn volk aanvankelijk af, om daar als vreemdeling te vertoeven;[i] en zonder reden heeft Assyrië van zijn kant
het onderdrukt.”

5 „En nu, wat voor belang heb
ik hier?”, is de uitspraak van Jehovah. „Want mijn volk werd om
niet weggenomen.[j] Ja, zij die over
hen heersten, bleven jammeren”,[k]
is de uitspraak van Jehovah, „en
voortdurend, de gehele dag, werd
mijn naam met minachting bejegend.[l] **6** Om die reden zal mijn
volk mijn naam kennen,[m] ja, om
die reden op die dag, omdat ik
het ben die spreekt.[n] Zie! Ik ben
het.”

7 Hoe lieflijk zijn op de bergen
de voeten[o] van degene die goed
nieuws brengt,[p] die vrede verkondigt,[q] die goed nieuws brengt
van iets beters,[r] die redding verkondigt,[s] die tot Sion zegt: „Uw
God is koning geworden!”[t]

8 Luister! Uw eigen wachters[u]
hebben [hun] stem verheven.[v]
Eenstemmig blijven zij het vreugdevol uitroepen; want oog in oog[w]
zullen zij zien wanneer Jehovah
Sion terugbrengt.[x]

9 Wordt vrolijk, heft eenstemmig een vreugdegeroep aan, GIJ
verwoeste plaatsen van Jeruzalem,[y] want Jehovah heeft zijn
volk getroost;[z] hij heeft Jeruzalem teruggekocht.[a] **10** Jehovah
heeft zijn heilige arm ontbloot
voor de ogen van alle natiën;[a] en
alle einden der aarde moeten de
redding van onze God zien.[b]

11 Vertrekt, vertrekt, gaat uit
vandaar,[c] raakt niets onreins aan;[d]
gaat uit haar midden vandaan,[e]
houdt U rein, GIJ die het gerei van
Jehovah draagt.[f] **12** Want niet in
paniek zult gijlieden uittrekken,
en niet in vlucht zult GIJ heengaan.[g] Want Jehovah zal zelfs voor
U uit gaan,[h] en de God van Israël
zal UW achterhoede zijn.[i]

13 Ziet! Mijn knecht[j] zal met inzicht[k] handelen. Hij zal een hoge
positie bekleden en zal stellig
verheven en zeer verhoogd worden.[l] **14** In de mate dat velen
star zijn geweest van ontzetting
over hem[m] — zozeer was de misvorming met betrekking tot zijn
uiterlijk,[n] meer dan die van enige
andere man, en met betrekking
tot zijn statige gestalte,[o] meer
dan die van de mensenzonen —
15 zal hij insgelijks vele natiën
ontstellen.[p] Om hem zullen koningen hun mond sluiten,[q] want
wat hun niet was verhaald, zullen zij werkelijk zien, en op wat
zij niet hadden gehoord, moeten
zij hun aandacht richten.[r]

53 Wie heeft geloof gesteld
in hetgeen door ons is gehoord?[s] En wat de arm van Jehovah[t] betreft, aan wie is die geopenbaard?[u] **2** En hij zal opschieten
als een loot[v] voor iemands aangezicht, en als een wortel uit een waterloos land. Geen statige gestalte heeft hij, noch enige pracht;[w]
en wanneer wij hem zullen zien,
is het uiterlijk niet zodanig dat wij
hem zouden begeren.[x]

3 Hij was veracht en werd door
de mensen gemeden,[y] een man

HFDST. 52

a Jes 51:17; Hag 2:4
b Ps 30:11; Jes 61:3
c Ne 11:1; Ps 48:1; Mt 4:5
d Jes 35:8; Jes 60:21; Na 1:15; Opb 21:27
e Jes 26:5; Jer 51:6; Za 2:6; Opb 18:4
f Jes 51:14; Lu 4:18
g Ps 44:12; Jes 50:1
h Jes 45:13; 1Pe 1:18
i Ge 46:6; Han 7:15
j Ps 44:12
k Ex 5:14; Ps 137:3; Jer 50:17
l Ps 74:10; Jes 37:6; Ro 2:24; Jak 2:7
m Ps 48:10; Ez 20:44
n Nu 23:19
o Ef 6:15
p Ps 68:11; Jes 40:9; Na 1:15; Ro 10:15
q Lu 2:14; Han 8:4; Han 10:36; Ga 3:8; Ef 2:17
r Mt 24:14; Opb 14:6
s 2Kor 6:2; Opb 7:10
t De 33:5; Ps 93:1; Jes 33:22; Mi 4:7; Opb 11:17
u Jes 21:6; Jes 21:8
v Jes 24:14; Jes 62:6
w 1Kor 13:12
x Za 12:8
y Jes 61:4
z Jes 66:13
a Jes 44:23

2e kolom

a Ps 89:10; Jes 51:9
b Ps 22:27; Jes 49:6; Lu 3:6
c Jes 48:20; Jer 50:8; Za 2:6; Opb 18:4
d Le 5:2; Ez 44:23; Hag 2:13; Ef 5:11
e 2Kor 6:17; Opb 18:4
f Le 10:3; Nu 3:8; Ezr 1:7; Ezr 8:30
g Jes 28:16

---

h Ex 13:21; De 20:4; 1Kr 14:15; **i** Jes 58:8; **j** Jes 42:1; Jes 61:1; Fil 2:7; **k** Ps 53:2; **l** Ps 2:6; Ps 110:1; Jes 9:6; Mt 28:18; **m** Ps 71:7; Mt 15:31; **n** Jo 15:20; Jo 15:25; 1Pe 2:21; 1Pe 2:23; **o** Heb 2:9; Heb 7:26; Heb 10:5; **p** Ps 2:2; Opb 1:7; **q** Ps 2:10; Ps 72:11; **r** Han 9:15; Han 10:22; Ro 10:20; Ro 15:21; **HFDST. 53** **s** Jo 12:38; Ro 10:16; **t** Jes 51:9; **u** Jes 40:5; Mt 11:25; Jo 14:10; **v** Job 14:7; Jes 11:1; Za 6:12; Fil 2:7; **w** Jes 52:14; **x** Mr 9:12; Jo 1:10; Jo 18:40; Jo 19:5; 1Pe 2:4; **y** Ps 22:7; Mi 5:1; Mt 26:67; Jo 6:66.

bestemd voor smarten en om vertrouwd te zijn met ziekte.[a] En het was alsof men het aangezicht voor ons verborg.[b] Hij was veracht, en wij achtten hem als van geen belang.[c] **4** Waarlijk, ónze ziekten heeft híj gedragen;[d] en wat onze smarten betreft, hij heeft ze getorst.[e] Maar wíj beschouwden hem als geplaagd,[f] door God geslagen[g] en gekweld.[h] **5** Maar hij werd doorstoken[i] om onze overtreding;[j] hij werd verbrijzeld om onze dwalingen.[k] De tuchtiging bedoeld voor onze vrede was op hem,[l] en wegens zijn wonden[m] is er voor ons genezing gekomen.[n] **6** Als schapen hebben wij allen rondgedoold;[o] wij hebben ons ieder naar onze eigen weg gekeerd; en Jehovah zelf heeft hem de dwaling van ons allen doen ontmoeten.[p] **7** Hij kreeg het zwaar te verduren,[q] en hij liet zich kwellen;[r] toch placht hij zijn mond niet open te doen. Hij werd net als een schaap ter slachting geleid;[s] en als een ooi die voor haar scheerders stom is geworden, placht ook hij zijn mond niet open te doen.[t]

8 Vanwege beperking en gericht werd hij weggenomen;[u] en wie zal zich ook maar met [de bijzonderheden van] zijn geslacht bezighouden?[v] Want hij werd afgesneden[w] uit het land der levenden.[x] Wegens de overtreding[y] van mijn volk kreeg hij de slag [te verduren].[z] **9** En hij zal zijn grafstede zelfs bij de goddelozen stellen,[a] en bij de rijke klasse in zijn dood,[b] ondanks het feit dat hij geen geweld had gepleegd[c] en er geen bedrog in zijn mond was.[d]

10 Maar het was Jehovah die er behagen in schepte hem te verbrijzelen;[e] hij maakte hem ziek.[f] Indien gij zijn ziel tot een schuldoffer zult stellen,[g] zal hij zijn nageslacht zien,[h] zal hij [zijn] dagen verlengen,[i] en in zijn hand zal hetgeen het welbehagen van Jehovah is,[j] gelukken.[k] **11** Wegens de moeite van zijn ziel zal hij zien,[a] hij zal verzadigd worden.[b] Door middel van zijn kennis zal de rechtvaardige, mijn knecht,[c] velen in een rechtvaardige positie brengen;[d] en hun dwalingen zal hijzelf torsen.[e] **12** Om die reden zal ik hem een deel geven onder de velen,[f] en met de machtigen zal hij de buit verdelen,[g] ten gevolge van het feit dat hij zijn ziel zelfs in de dood heeft uitgestort[h] en onder de overtreders werd geteld;[i] en hijzelf droeg van velen de zonde,[j] en voor de overtreders ging hij bemiddelen.[k]

HFDST. 53

a Le 16:21; Mt 26:37; Lu 19:41; Jo 11:35
b Heb 13:13
c Ps 22:13; Za 11:13; Han 3:13
d Mt 8:17; Mt 9:2; Mt 9:20; Mt 9:32; Lu 5:31
e Le 16:22; 1Pe 2:24; 1Jo 2:2
f Ps 22:16
g Ps 22:1; Jes 53:10
h Mt 26:38
i Za 12:10; Mt 27:49; Jo 19:34
j Da 9:24; Ro 4:25
k Mt 20:28; Ro 5:6; Ro 5:19
l 2Kor 5:19; Kol 1:20
m Ge 3:15; Da 9:26
n 1Pe 2:24
o Ps 119:176; Ez 34:6; 1Pe 2:25
p Le 16:21; 1Pe 3:18
q Ps 22:12; Ps 69:4; Lu 22:44
r Mt 27:39; Mt 27:41; Jo 19:1; 1Pe 2:23
s Jo 1:29; 1Kor 5:7
t Mt 27:14; Han 8:32
u Ps 22:16; Mt 26:65; Jo 19:7
v Mt 1:1; Lu 3:23; Han 8:33
w Da 9:26; Mt 27:50; Jo 11:50
x Job 28:13; Ps 116:9; Pr 9:5; Jes 38:11
y Han 3:15; Han 7:52
z Za 13:7; Lu 2:35; Ro 5:6; Heb 9:26
a Mt 27:38
b Mt 27:57; Mr 15:46; Jo 19:41
c 2Kor 5:21; Heb 4:15; 1Pe 2:24
d 1Pe 2:22
e Ge 3:15; Lu 2:34
f Lu 22:44
g Le 16:11; 2Kor 5:21; Heb 7:27

54 „Hef een vreugdegeroep aan, gij onvruchtbare vrouw die niet gebaard hebt![l] Word vrolijk met vreugdegeroep en jubel,[m] gij die geen barensweeën hebt gehad,[n] want de zonen van de eenzame zijn talrijker dan de zonen van de vrouw met een echtgenoot-eigenaar”,[o] heeft Jehovah gezegd. **2** „Maak de plaats van uw tent wijder.[p] En laat men de tentkleden van uw grootse tabernakel uitspannen. Houd niet terug. Verleng uw tentkoorden en maak die tentpinnen van u sterk.[q] **3** Want naar rechts en naar links zult gij uitbreken,[r] en uw eigen nageslacht zal zelfs natiën in bezit nemen,[s] en zij zullen zelfs de woest en verlaten liggende steden bewonen.[t] **4** Wees niet bevreesd,[u] want gij zult niet beschaamd worden;[v] en voel u niet te schande gemaakt, want gij zult niet teleurgesteld worden.[w] Want gij zult zelfs de schaamte van uw jeugdtijd vergeten,[x] en de smaad van uw

h Ps 22:30; Ps 110:3; Jes 9:6; 1Kor 15:45; Heb 2:13; i Ps 21:4; Jes 9:7; 1Ti 6:16; j Ps 72:7; Ef 1:9; Kol 1:20; k Jo 4:34; Ro 8:31; **2e kolom** a Jo 12:27; b Jo 5:23; Han 2:33; Han 5:31; Fil 2:9; c Jes 42:1; d Ro 5:18; e 1Pe 2:24; f Ps 2:8; Jes 52:15; g Jes 49:25; Da 2:44; Han 26:18; h Ps 22:14; Mt 26:28; Heb 2:14; 1Pe 1:19; i Mt 11:19; Mr 15:27; Lu 22:37; Lu 23:32; j Mt 20:28; 1Ti 2:6; Tit 2:14; Heb 9:28; k Ro 8:34; Heb 7:25; Heb 9:26; 1Jo 2:1; **HFDST. 54** l Ge 3:15; Jes 62:4; Ga 4:27; Opb 12:1; m Ps 98:4; Jes 44:23; Jes 49:13; n Jes 66:7; o Ps 113:9; Ro 11:26; Ga 3:29; Ga 4:26; Opb 7:4; p Jes 49:20; q Jes 33:20; r Jes 49:12; Jes 60:4; s Mt 5:5; t Jes 49:8; Ez 36:35; u Jes 41:10; v Jes 61:7; w 1Pe 2:6; x Jer 31:19; Ez 16:22; Ez 16:60.

voortdurende weduwschap zult
gij niet meer gedenken."
5 „Want uw Grote Maker[a] is
uw echtgenoot-eigenaar,[b] Jehovah
der legerscharen is zijn naam;[c]
en de Heilige Israëls is uw Te-
rugkoper.[d] De God van de gehele
aarde zal hij worden genoemd.[e]
6 Want Jehovah heeft u geroe-
pen alsof gij een vrouw waart die
geheel verlaten en bedroefd van
geest was,[f] en als een vrouw uit
de jeugdtijd[g] die toen verworpen
werd",[h] heeft uw God gezegd.
7 „Voor een klein ogenblik heb
ik u geheel verlaten,[i] maar met
grote barmhartigheden zal ik u
bijeenbrengen.[j] **8** In een vloed
van verontwaardiging heb ik mijn
aangezicht slechts een ogenblik
voor u verborgen,[k] maar met lief-
derijke goedheid tot onbepaalde
tijd wil ik u barmhartig zijn",[l]
heeft uw Terugkoper,[m] Jehovah,
gezegd.
9 „Dit is mij net als de dagen
van Noach.[n] Juist zoals ik gezwo-
ren heb dat de wateren van Noach
stellig niet meer over de aarde
zullen gaan,[o] zo heb ik gezworen
dat ik niet verontwaardigd op u
wil worden en u niet wil bestraf-
fen.[p] **10** Want de bergen mogen
dan wijken en de heuvels wanke-
len,[q] maar mijn liefderijke goed-
heid zal van u niet wijken,[r] noch
ook mijn vredesverbond wanke-
len",[s] heeft Jehovah, die u barm-
hartig is,[t] gezegd.
11 „O gekwelde vrouw,[u] door
stormen heen en weer geslin-
gerd,[v] ongetroost,[w] zie, ik leg met
harde mortel uw stenen,[x] en ik
wil uw fundament leggen[y] met
saffieren.[z] **12** En ik wil uw kan-
telen van robijnen maken en uw
poorten van vurige, fonkelende
stenen,[a] en al uw grenzen van
verrukkelijke stenen. **13** En al
uw zonen[b] zullen door Jehovah
onderwezen personen zijn,[c] en
de vrede van uw zonen zal over-
vloedig zijn.[d] **14** Gij zult stevig
bevestigd blijken te zijn in lou-
ter rechtvaardigheid.[e] Gij zult
verre zijn van onderdrukking[f]

HFDST. 54

a Jes 44:2
Jes 51:13
b Jer 3:14
Ez 16:8
Ho 2:16
c Jes 48:2
Jer 10:16
d Jes 44:6
e Za 14:9
Ro 3:29
f Jes 49:14
Jes 62:4
g Sp 5:18
Pr 9:9
h Mal 2:14
i Ps 30:5
Jer 29:10
Opb 11:2
j De 30:3
Ps 106:47
Jes 27:12
Mt 24:31
k Ps 13:1
Jes 47:6
Ez 39:23
l Ps 103:17
Jes 55:3
2Th 2:16
m Jes 48:17
Jes 49:26
n Ge 7:23
o Ge 8:21
Ps 104:9
p Jer 31:36
Ez 39:29
q Ps 46:2
r Jes 51:6
s 2Sa 23:5
Jes 55:3
Mal 2:5
Heb 13:20
t Jes 14:1
Ef 2:4
u Jes 52:2
Opb 11:3
v Jes 51:17
w Klg 1:2
Klg 1:17
x 1Kon 5:17
1Kr 29:2
Ef 2:20
1Pe 2:5
y Jes 58:12
z Opb 21:19
a Opb 21:12
b Ga 4:26
c Ps 25:9
Jer 31:34
Jo 6:45
Heb 8:10
d Ps 119:165
Jes 66:12
Jer 33:6
Ro 5:1
e Jes 1:26
Jes 60:21
2Pe 3:13
f Jes 51:13
Jes 52:1

2e kolom

a Ps 91:4
Jer 23:4
Ze 3:13
b Ez 38:16
c De 32:10
Ez 38:22
Za 2:8
Za 12:3
d Jes 44:12
e Ez 22:21
f Sp 16:4
Jes 10:5

— want gij zult niemand vre-
zen — en van iets schrikaanja-
gends, want het zal niet tot u ge-
naken.[a] **15** Mocht iemand soms
aanvallen, het zal niet op bevel
van mij zijn.[b] Al wie u aanvalt, zal
zelfs om uwentwil vallen."[c]
16 „Zie! Ikzelf heb de hand-
werksman geschapen, die het
houtskoolvuur[d] aanblaast[e] en een
wapen als zijn werk te voorschijn
brengt. Ikzelf heb ook de ver-
derver geschapen[f] voor te gron-
de richtend werk. **17** Geen en-
kel wapen dat tegen u gesmeed
zal worden, zal succes hebben,[g] en
elke tong die tegen u zal opstaan
in het gericht, zult gij veroorde-
len.[h] Dit is de erfelijke bezitting
van de knechten van Jehovah,[i] en
hun rechtvaardigheid is van mij-
nentwege", is de uitspraak van
Jehovah.[j]

55 Hé daar, al GIJ dorstigen![k]
Komt tot het water.[l] En zij
die geen geld hebben! Komt, koopt
en eet.[m] Ja, komt, koopt wijn[n] en
melk[o] zelfs zonder geld en zon-
der prijs.[p] **2** Waarom blijft GIJ
geld betalen voor wat geen brood
is, en waarom besteedt GIJ UW
moeizame arbeid aan wat niet tot
verzadiging leidt?[q] Luistert aan-
dachtig naar mij en eet wat goed
is[r] en laat UW ziel haar heerlijke
verrukking vinden in vettigheid
zelf.[s] **3** Neigt UW oor[t] en komt
tot mij.[u] Luistert en UW ziel zal
in leven blijven,[v] en ik zal prompt
met U een voor onbepaalde tijd
durend verbond sluiten[w] betref-
fende de liefderijke goedheden
jegens David, die betrouwbaar
zijn.[x] **4** Ziet! Als een getuige[y]
voor de nationale groepen[z] heb ik

g Ps 2:4; Jes 41:12; h Opb 12:10; i Ps 61:5; Jes 58:14; j Jes 45:24; Jer 23:6; Ro 3:26; 2Kor 5:21; Ef 4:24; Fil 3:9; **HFDST. 55** k Ps 42:2; Ps 63:1; Am 8:11; Mt 5:6; Opb 21:6; l Jes 41:17; Opb 22:17; m Ps 22:26; n Sp 9:5; o Joë 3:18; 1Kor 3:2; 1Pe 2:2; p Ro 3:24; 1Kor 9:18; Opb 22:17; q Jes 46:7; 2Ti 4:4; Heb 13:9; r Jes 25:6; Jak 1:17; s Ps 36:8; Ps 63:5; Mt 22:4; t Ps 78:1; u Jo 6:37; Jak 4:8; Opb 3:18; v Sp 1:5; Sp 4:20; w 2Sa 23:5; Jes 61:8; Heb 13:20; x 2Sa 7:16; Ps 89:28; Jer 33:25; Han 13:34; y Opb 1:5; Opb 3:14; z Jes 49:1; Jes 51:4; Da 7:14; Mi 4:2.

hem gegeven,[a] als een leider[b] en gebieder[c] voor de nationale groepen.

5 Zie! Een natie die gij niet kent, zult gij roepen,[d] en degenen van een natie die u niet hebben gekend, zullen zelfs naar u toesnellen,[e] ter wille van Jehovah, uw God,[f] en wegens de Heilige Israëls,[g] want hij zal u luister verleend hebben.[h]

6 Zoekt Jehovah terwijl hij te vinden is.[i] Roept tot hem terwijl hij nabij blijkt te zijn.[j] **7** Laat de goddeloze zijn weg verlaten[k] en de man van schadelijkheid zijn gedachten;[l] en laat hij terugkeren tot Jehovah, die hem barmhartig zal zijn,[m] en tot onze God, want hij zal rijkelijk vergeven.[n]

8 „Want ulieder gedachten zijn niet mijn gedachten,[o] noch zijn mijn wegen UW wegen”,[p] is de uitspraak van Jehovah. **9** „Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde,[q] zo zijn mijn wegen hoger dan UW wegen,[r] en mijn gedachten dan UW gedachten.[s] **10** Want net zoals de stromende regen, alsook de sneeuw, van de hemel neerdaalt en naar die plaats niet terugkeert, tenzij hij de aarde werkelijk drenkt en haar doet voortbrengen en uitspruiten,[t] en er werkelijk zaad aan de zaaier en brood aan de eter wordt gegeven,[u] **11** zo zal mijn woord dat uit mijn mond uitgaat, blijken te zijn.[v] Het zal niet zonder resultaten tot mij terugkeren,[w] maar het zal stellig datgene doen waarin ik behagen heb geschept,[x] en het zal stellig succes hebben in dat waarvoor ik het heb gezonden.[y]

12 Want met verheuging zult gijlieden uittrekken,[z] en met vrede zult GIJ worden binnengebracht.[a] Ja, de bergen en de heuvels zullen vrolijk worden voor UW aangezicht met vreugdegeroep,[b] en zelfs de bomen van het veld zullen alle in de handen klappen.[c] **13** In plaats van de doornstruik zal de jeneverboom opschieten.[d] In plaats van de brandnetel zal de mirteboom opschieten.[a] En het moet voor Jehovah iets vermaards worden,[b] een teken tot onbepaalde tijd[c] dat niet afgesneden zal worden.”

56 Dit heeft Jehovah gezegd: „Betracht gerechtigheid[d] en doet wat rechtvaardig is.[e] Want mijn redding is nabij om te komen[f] en mijn rechtvaardigheid om geopenbaard te worden.[g] **2** Gelukkig is de sterfelijke mens die dit doet,[h] en de mensenzoon die daaraan vasthoudt,[i] die de sabbat houdt om hem niet te ontheiligen[j] en die zijn hand ervoor behoedt enigerlei kwaad te doen.[k] **3** En laat de buitenlander die zich bij Jehovah heeft aangesloten, niet zeggen:[l] 'Jehovah zal mij ongetwijfeld van zijn volk afscheiden.'[m] En laat de eunuch[n] niet zeggen: 'Zie! Ik ben een dorre boom.' ”

4 Want dit heeft Jehovah gezegd tot de eunuchen die mijn sabbatten houden en die datgene hebben verkozen waarin ik een welbehagen heb gevonden[o] en die aan mijn verbond vasthouden:[p] **5** „Ik wil hun in mijn huis[q] en binnen mijn muren zelfs een monument[r] en een naam geven,[s] iets wat beter is dan zonen en dochters.[t] Een naam tot onbepaalde tijd zal ik hun geven,[u] een die niet afgesneden zal worden.[v]

6 En de buitenlanders die zich bij Jehovah hebben aangesloten om hem te dienen[w] en om de naam van Jehovah lief te hebben,[x] ten einde hem tot knechten te worden, allen die de sabbat houden om hem niet te ontheiligen en die vasthouden aan mijn

HFDST. 55

a Jo 3:16; Jo 18:37
b Ps 2:6; Jer 30:9; Da 9:25; Mt 23:10
c Ge 49:10; Ps 110:2; Da 12:1; Mt 28:18
d Ps 18:43; Jes 56:8; Han 15:14; Ro 11:17; Ef 2:11; Opb 7:10
e Jes 60:5
f Za 8:23
g Jes 54:5; Jes 60:9
h Jes 49:3; Han 15:17
i 1Kr 28:9; Ps 14:2; Mt 7:8; Lu 13:24; Heb 4:7
j De 4:7; Ps 145:18; Jak 4:8
k 2Kr 7:14; Ez 18:21; Han 3:19
l Sp 6:14; Jer 4:14; Jak 1:15
m Ex 34:6; 2Kr 33:13; Ps 103:13
n Nu 14:18; Ps 103:12; Jes 43:25
o Ps 40:5; Pr 7:24; Ro 11:34
p Sp 16:25; Sp 21:2; Da 4:37; Ho 14:9
q Ps 103:11
r Ps 77:19; Ro 11:33
s Mt 11:25; 1Pe 1:12
t Ps 65:9; Jes 30:23
u 2Kor 9:10
v Nu 23:19; Jes 46:11; Heb 6:13
w Joz 23:14; Jes 45:23
x Ps 135:6; Jer 39:16; Heb 6:17; Jak 1:18
y Jes 46:10
z Jes 35:10
a Jes 54:13; Jes 66:12; Ro 15:13
b Ps 98:8; Jes 42:11
c 1Kr 16:33; Ps 47:1; Jes 44:23
d Jes 41:19; Jes 60:13

2e kolom

a Jes 61:3

b Jes 43:21; Jer 33:9; 1Pe 2:9; c Jes 54:10; Jes 66:19; Jer 50:5; **HFDST. 56** d Ps 112:5; Sp 29:4; Jes 32:1; Mi 6:8; e 2Sa 8:15; 2Kr 9:8; f Ps 85:9; Jes 51:5; 2Kor 6:2; g Jes 46:13; Ro 1:17; h Ps 106:3; Lu 11:28; i Le 26:3; Sp 4:13; j Ne 13:15; Jes 58:13; Heb 4:9; k Sp 4:27; Sp 8:13; Ro 12:9; l Jes 60:10; Za 8:23; Opb 7:9; m Ge 12:3; Ge 22:18; n Mt 19:12; 1Kor 7:38; 2Kor 5:16; o Ps 119:111; Pr 12:13; Han 10:35; p Jes 55:3; Da 9:27; q Ef 2:22; r Jes 44:5; Jo 1:12; s Jes 65:15; t 1Sa 1:8; u Opb 3:12; v Opb 3:5; w Jer 50:5; Han 10:45; x Sp 18:10; Mal 1:11; Mr 12:30; Jak 1:12.

verbond,[a] **7** hen wil ik ook brengen tot mijn heilige berg[b] en hun vreugde bereiden in mijn huis van gebed.[c] Hun volledige brandoffers[d] en hun slachtoffers[e] zullen aanvaardbaar zijn op mijn altaar.[f] Want míjn huis zal zelfs een huis van gebed worden genoemd voor alle volken."[g]

8 De uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, die de verdrevenen van Israël bijeenbrengt,[h] is: „Ik zal nog anderen tot hem bijeenbrengen, buiten degenen van hem die reeds bijeengebracht zijn."[i]

9 Al GIJ wild gedierte van het open veld, komt om te eten, al GIJ wild gedierte in het woud.[j] **10** Zijn wachters zijn blind.[k] Geen van hen heeft nota genomen.[l] Zij allen zijn stomme honden; zij kunnen niet blaffen,[m] [zij] hijgen, liggen neer, hebben het sluimeren lief.[n] **11** Zij zijn zelfs honden die een sterke ziel[sbegeerte] hebben;[o] zij hebben geen verzadiging gekend.[p] Zij zijn ook herders die niet hebben geweten hoe zij [iets] moeten verstaan.[q] Zij hebben zich allen naar hun eigen weg gewend, ieder voor zijn onrechtvaardige winst van zijn eigen grens:[r] **12** „Komt! Laat ik wat wijn halen; en laten wij bedwelmende drank drinken totdat wij niet meer kunnen.[s] En de dag van morgen zal stellig weer net als die van vandaag blijken te zijn, groots op een nog veel grootsere wijze."[t]

57 De rechtváárdige is omgekomen,[u] maar er is niemand die [het] ter harte neemt.[v] En mensen van liefderijke goedheid worden weggerukt [in de dood],[w] terwijl niemand onderscheidt dat het vanwege de rampspoed is dat de rechtvaardige is weggerukt.[x] **2** Hij gaat de vrede binnen;[y] zij genieten rust[z] op hun bedden,[a] [ieder] die recht vooruit wandelt.[b]

3 „Wat ulieden betreft, komt naderbij, hierheen,[c] GIJ zonen van een waarzegster,[d] het zaad van een overspelige persoon en van een vrouw die prostitutie bedrijft:[a] **4** Over wie hebt GIJ zoveel plezier?[b] Tegen wie blijft GIJ de mond wijd opensperren, blijft GIJ de tong uitsteken?[c] Zijt GIJ niet de kinderen der overtreding, het zaad der valsheid,[d] **5** degenen die de hartstocht prikkelen onder grote bomen,[e] onder elke lommerrijke boom,[f] die de kinderen slachten in de stroomdalen onder de kloven der steile rotsen?[g]

6 Bij de gladde stenen van het stroomdal was uw deel.[h] Die — die waren uw lot.[i] Bovendien hebt gij daarvoor een drankoffer uitgestort,[j] gij hebt een gave gebracht. Zal ik mij wegens deze dingen troosten?[k] **7** Op een hoge en verheven berg hebt gij uw bed gezet.[l] Daarheen zijt gij ook opgeklommen om slachtoffer te offeren.[m] **8** En achter de deur en de deurpost hebt gij uw gedenk[teken] gezet.[n] Want buiten mij om hebt gij [u] ontbloot en zijt toen opgeklommen; gij hebt uw bed ruim gemaakt.[o] En voor uzelf zijt gij [een verbond] met hen gaan sluiten. Gij hadt een bed met hen lief.[p] Het mannelijk lid hebt gij aanschouwd. **9** En gij zijt voorts tot Mẹlech afgedaald met olie en zijt een overvloedige hoeveelheid van uw zalven blijven maken.[q] En gij zijt ermee voortgegaan uw afgezanten ver weg te zenden, zodat gij zaken tot Sjeọọl hebt verlaagd.[r] **10** In de veelheid van uw wegen hebt gij u afgemat.[s] Gij hebt niet gezegd: 'Het is hopeloos!' Gij hebt een herleving van uw eigen kracht gevonden.[t] Daarom zijt gij niet ziek geworden.[u]

11 Voor wie werdt gij beducht en bevreesd,[v] zodat gij uw toevlucht tot liegen hebt genomen?[w] Maar aan mij hebt gij niet ge-

HFDST. 56

a Jes 56:2
b Ps 2:6; Jes 2:3; Mi 4:2; Za 8:3
c 1Kon 8:29
d Ro 12:1
e Heb 13:15; 1Pe 2:5
f Heb 13:10
g 1Kon 8:43; Mt 21:13
h De 30:3; Jes 27:12; Ho 1:11; Mt 24:31
i Jes 49:22; Jes 60:4; Mt 15:24
j Jer 12:9; Ez 39:17; Opb 19:17
k Jes 6:10; Jes 29:10; Mt 15:14
l Jer 6:14; Ez 13:16
m Ez 33:6
n Sp 6:10; Mr 13:36
o Sp 23:2; Hab 2:5
p Han 20:29; 2Pe 2:3; 2Pe 2:10
q Mi 3:6; Za 11:16
r Jer 22:27; 2Pe 2:15
s Sp 31:4; Jes 5:22; Jes 28:7; Ho 4:11; Mt 24:49
t Ps 10:6

HFDST. 57

u 1Kon 19:10; Ps 12:1
v 2Kr 36:16; Jes 42:25; Mal 2:2
w Mi 7:2
x 1Kon 14:13; 2Kon 22:20
y Lu 2:29
z Job 3:13
a 2Kr 16:14; Jes 14:18; Ez 32:25
b 2Kon 22:19; 2Kon 23:25
c Jes 45:20
d 1Sa 28:7

2e kolom

a Ho 1:2; Opb 2:20
b Jer 13:27; Ho 4:14
c Ps 22:7
d Jes 1:4; Jes 30:9
e Jes 1:29
f De 12:2; 1Kon 14:23; 2Kon 16:4
g 2Kon 16:3; Jer 7:31
h Jer 3:9
i Hab 2:19
j Jer 7:18; Jer 19:13; Jer 44:17

k Jes 66:4; Ez 20:39; l Jer 2:20; Ez 16:16; Ez 23:17; m Ez 20:28; n Ez 8:10; Ez 23:14; o Ez 16:25; Ez 23:18; p Ez 16:33; q Sp 7:17; r Ps 55:15; Sp 7:27; s Jer 9:5; Hab 2:13; t Jer 5:3; u Jer 44:17; v Re 6:10; w Jes 30:9; Jes 59:3; Ho 11:12.

dacht.[a] Gij hebt niets ter harte genomen.[b] Bewaarde ik niet het stilzwijgen en hield ik geen zaken verborgen?[c] Voor mij hadt gij dus geen vrees.[d] **12** Ikzelf zal uw rechtvaardigheid[e] en uw werken bekendmaken,[f] dat ze u niet zullen baten.[g] **13** Wanneer gij om hulp schreeuwt, zal uw verzameling van dingen u niet bevrijden,[h] maar een wind zal ze zelfs alle wegvoeren.[i] Een ademtocht zal ze wegnemen, maar wie tot mij zijn toevlucht neemt,[j] zal het land beërven en zal mijn heilige berg in bezit nemen.[k] **14** En men zal stellig zeggen: 'Hoogt op, hoogt op! Baant de weg.[l] Verwijdert elk obstakel van de weg van mijn volk.' "[m]

15 Want dit heeft de Hoge en Verhevene,[n] die voor eeuwig verblijf houdt[o] en wiens naam heilig is,[p] gezegd: „In den hoge en in de heilige plaats houd ik verblijf,[q] alsook bij de verbrijzelde en ootmoedige van geest,[r] om de geest der ootmoedigen te doen opleven en om het hart der verbrijzelden te doen opleven.[s] **16** Want niet tot onbepaalde tijd zal ik twisten, noch voor altoos verontwaardigd zijn;[t] want wegens mij zou de geest zelf zwak worden,[u] zelfs de ademende schepselen die ikzelf heb gemaakt.[v]

17 Over de verkeerdheid van zijn onrechtvaardige winst[w] werd ik verontwaardigd, en ik ging ertoe over hem te slaan, [mijn aangezicht] verbergend,[x] terwijl ik verontwaardigd was. Maar hij bleef als een afvallige[y] de weg van zijn hart bewandelen. **18** Zijn wegen heb ik gezien; en ik ging hem genezen[z] en hem leiden[a] en het vergoeden met vertroosting[b] voor hem en voor zijn rouwdragenden."[c]

19 „Ik schep de vrucht der lippen.[d] Bestendige vrede zal er zijn voor degene die ver weg is en voor degene die nabij is",[e] heeft Jehovah gezegd, „en ik wil hem genezen."[f]

20 „Maar de goddelozen zijn als de opgezweepte zee, wanneer die niet tot rust kan komen, waarvan de wateren zeewier en slijk blijven opwerpen. **21** Er is geen vrede", heeft mijn God gezegd, „voor de goddelozen."[a]

58 „Roep luidkeels; houd niet in.[b] Verhef uw stem net als een hoorn en zeg mijn volk hun opstandigheid aan[c] en het huis van Jakob hun zonden. **2** Toch was ik het die zij dag aan dag bleven zoeken en in de kennis van mijn wegen plachten zij behagen tot uitdrukking te brengen,[d] als een natie die louter rechtvaardigheid oefende en die zelfs de gerechtigheid van hun God niet had verzaakt,[e] aangezien zij mij om rechtvaardige oordelen bleven vragen, terwijl zij tot God naderden, in wie zij behagen schepten:[f]

3 'Waarom hebben wij gevast en hebt gij het niet gezien,[g] en hebben wij onze ziel in droefheid gebogen[h] en placht gij er geen nota van te nemen?'[i]

Ja, in de dag van UW vasten hadt gijlieden behagen, wanneer al UW zwoegers er waren die GIJ tot werken bleeft aanzetten.[j] **4** Ja, tot ruzie en strijd placht GIJ te vasten,[k] en om te slaan met de vuist der goddeloosheid.[l] Zijt GIJ niet blijven vasten zoals op de dag waarop GIJ UW stem in den hoge liet horen? **5** Dient het vasten dat ik verkies als dit te worden, als een dag waarop de aardse mens zijn ziel in droefheid buigt?[m] Om zijn hoofd te buigen net als een bies, en opdat hij louter zak en as als zijn rustbed zou spreiden?[n] Noemt gij dit een vasten en een dag die voor Jehovah aanvaardbaar is?[o]

6 Is dit niet het vasten dat ik verkies? De boeien der goddeloosheid los te maken,[p] de banden van

HFDST. 57

a Jer 9:3
b Jes 42:25; Jes 57:1
c Ps 50:21
d Jes 1:3; Jer 2:32
e Jes 58:2
f Jes 66:3
g Sp 15:29; Jer 7:4; Mi 3:4
h Re 10:14; Jes 42:17
i Job 21:18; Ps 1:4
j Ps 37:9; Jes 58:9
k Jes 56:7; Jes 66:20; Ez 20:40; Joë 3:17
l Jes 35:8; Jes 40:3; Jes 62:10
m Jes 26:7; 1Kor 10:32
n Ps 83:18; Ps 97:9; Ps 138:6; Jes 6:1
o Ge 21:33; Ps 90:2; Jes 40:28; 1Ti 1:17
p Ex 15:11; Ps 99:3; Lu 1:49
q 1Kon 8:27; Ps 115:3
r Ps 34:18; Jes 66:2
s Ps 147:3; Jes 61:1
t Ps 103:9; Mi 7:18
u Nu 16:22; Job 34:14; Pr 12:7
v Jes 42:5
w Jer 6:13; Jer 8:10
x Jes 8:17
y Jer 3:14
z Jer 3:22; Jer 33:6; Ho 14:4
a Ps 23:2; Jes 49:10
b Jes 12:1; Jes 61:2
c Jer 13:17; Klg 1:4
d Ex 4:11; Ho 14:2; Lu 21:15; Ro 10:10; Heb 13:15
e Jes 48:18; Lu 2:14; Han 10:36; 2Kor 5:20; Ef 2:17
f Mal 4:2

2e kolom

a Sp 13:9; Jes 3:11

HFDST. 58

b Ps 40:9; c Jes 1:2; Jes 31:6; Jes 59:13; d Ps 78:34; e Sp 15:8; Jes 29:13; Ez 33:32; Mt 15:8; f Jes 1:15; Jer 42:2; Jer 42:20; g Za 7:5; Mal 3:14; h Le 16:29; Ps 35:13; i Sp 15:29; Mi 3:4; j Ne 5:7; Jer 34:9; k Jer 18:12; l 1Kon 21:9; m 2Kr 20:3; Ne 9:1; Es 4:3; n 2Sa 21:10; Joë 1:13; o Sp 15:8; p Ne 5:10.

het jukhout te ontbinden,[a] en de
verbrijzelden vrij heen te zenden,[b]
en dat GIJ elk jukhout in tweeën
zoudt breken?[c] **7** Is het niet, uw
brood aan de hongerige uitdelen,[d]
en dat gij de gekwelde, dakloze
mensen in [uw] huis zoudt brengen?[e] Dat gij, ingeval gij een naakte ziet, hem moet bedekken,[f] en
dat gij u voor uw eigen vlees niet
zoudt verbergen?[g]

8 In dat geval zou uw licht doorbreken net als de dageraad;[h] en
spoedig zou er herstel voor u ontspruiten.[i] En voor u uit zou stellig
uw rechtvaardigheid gaan;[j] ja, de
heerlijkheid van Jehovah zou uw
achterhoede zijn.[k] **9** In dat geval zoudt gij roepen en Jehovah
zelf zou antwoorden; gij zoudt om
hulp schreeuwen[l] en hij zou zeggen: 'Hier ben ik!'

Indien gij uit uw midden zult
wegdoen het jukhout,[m] het uitsteken van de vinger[n] en het spreken van wat schadelijk is;[o] **10** en
gij aan de hongerige uw eigen
ziel[sbegeerte] zult schenken,[p]
en gij de in droefheid nedergebogen ziel zult verzadigen, dan zal
uw licht stellig zelfs in de duisternis gaan stralen, en uw donkerheid zal zijn als de middag.[q]
11 En Jehovah zal u voortdurend[r]
moeten leiden[s] en uw ziel moeten verzadigen zelfs in een verzengd land,[t] en hij zal zelfs aan
uw beenderen kracht geven;[u] en
gij moet worden als een welbesproeide tuin,[v] en als de waterbron, waarvan de wateren niet liegen. **12** En op uw aandrang zal
men stellig de plaatsen die lange
tijd verwoest waren, opbouwen;[w]
gij zult zelfs de grondvesten van
opeenvolgende geslachten oprichten.[x] En gij zult werkelijk de bressendichter worden genoemd,[y] de
hersteller van wegen om aan te
wonen.

13 Indien gij met het oog op
de sabbat uw voet zult terughouden met betrekking tot het
doen van al wat uzelf behaagt op
mijn heilige dag,[z] en de sabbat
werkelijk een heerlijke verrukking zult noemen, een heilige
[dag] van Jehovah, een die verheerlijkt wordt,[a] en hem werkelijk zult verheerlijken in plaats
van uw eigen wegen te volgen, in
plaats van datgene te vinden wat
u behaagt en een woord te spreken — **14** in dat geval zult gij
uw heerlijke verrukking in Jehovah vinden,[b] en ik wil u over de
hoge plaatsen der aarde doen rijden;[c] en ik wil u doen eten van de
erfelijke bezitting van uw voorvader Jakob,[d] want het is de mond
van Jehovah die [het] heeft gesproken."[e]

59 Ziet! De hand van Jehovah
is niet te kort geworden
zodat ze niet redden kan,[f] noch
is zijn oor te zwaar geworden zodat het niet horen kan.[g] **2** Neen,
maar het zijn UW dwalingen die
er de oorzaak van zijn geworden
dat er een scheiding bestaat tussen U en UW God,[h] en UW eigen
zonden hebben [zijn] aangezicht
voor U verborgen doen zijn, zodat hij niet hoort.[i] **3** Want UW
eigen handpalmen zijn met bloed
bezoedeld geworden,[j] en UW vingers met dwaling. Uw eigen lippen
hebben leugen gesproken.[k]
Uw eigen tong bleef niets dan
onrechtvaardigheid mompelen.[l]
4 Er is niemand die in rechtvaardigheid roept,[m] en volstrekt niemand is naar het gerecht gegaan
in getrouwheid. Men heeft vertrouwd op onwerkelijkheid[n] en
heeft waardeloosheid gesproken.[o]
Men is zwanger geworden van
moeite en heeft wat schadelijk is
gebaard.[p]

5 De eieren van een giftige
slang hebben zij uitgebroed, en
louter een spinnenweb bleven zij
weven.[q] Al wie van hun eieren at,
zou sterven, en het [ei] dat werd
stukgedrukt, daaruit zou een ad-

HFDST. 58

a Jer 34:8; Ez 18:8
b Ne 5:8; Sp 28:27
c Sp 14:21
d Ps 41:1; Ps 112:9; Sp 22:9; Pr 11:1; Ez 18:7; Mt 25:35
e Sp 19:17; Ro 12:13; Heb 13:2
f 2Kr 28:15; Ez 18:7; Mt 25:36; Jak 2:15; 1Jo 3:17
g 2Sa 5:1; Ne 5:5
h Ps 37:6; Ps 112:4; Sp 4:18
i Jes 57:18
j Ps 85:13; Han 10:35
k Ex 14:19; Jes 52:12
l Ps 34:15; Ps 116:1; Jer 29:12
m Jes 58:6
n Sp 6:13; Jes 57:4
o Ps 12:2; Jes 32:6; Jes 59:3
p De 15:7; Ps 41:1; Sp 28:27
q Ps 37:6; Jes 58:8
r Ps 48:14; Jes 49:10
s Ps 25:9; Ps 73:24
t Ps 33:19; Ps 37:19; Jes 33:16; Ho 13:5
u Sp 3:8
v Jes 61:11; Jer 31:12
w Ne 2:5; Jer 31:38; Am 9:14
x Jes 61:4
y Ne 6:1; Am 9:11
z Ne 13:15; Jes 56:2; Jer 17:21

2e kolom

a De 5:12
b Ps 36:7; Ps 37:4; Hab 3:18
c De 32:13; Jes 33:16; Hab 3:19
d Ps 105:11; Ps 135:12; Jer 3:18
e Jes 40:5

HFDST. 59

f Ge 18:14; Nu 11:23; Jes 50:2
g Ps 55:1; Ps 71:2; Ps 116:1;
h Sp 15:29; Jes 50:1; Jer 5:25;
i De 31:17; De 32:20; Jes 57:17; Ez 39:23; Mi 3:4;
j Jes 1:15; Jer 2:34; Ez 7:23; Han 7:52;
k Jer 7:9; Ez 13:8;
l Ho 7:2; Mi 6:12;
m Jer 5:1; Ez 22:30; Mi 7:2;
n Ps 62:10; Jes 30:12;
o Ps 62:4;
p Sp 4:16; Mi 2:1; Jak 1:15;
q Job 8:14.

der komen.[a] **6** Ja, hun spinnenweb zal niet als een kleed dienen,
noch zullen zij zich met hun werken bedekken.[b] Hun werken zijn
schadelijke werken, en gewelddadigheid is in hun handpalmen.[c]
7 Hun eigen voeten blijven naar
louter slechtheid snellen,[d] en zij
haasten zich om onschuldig bloed
te vergieten.[e] Hun gedachten zijn
schadelijke gedachten;[f] gewelddadige plundering en verbreking
zijn op hun hoofdwegen.[g] **8** De
weg des vredes[h] hebben zij genegeerd, en er is geen gerechtigheid
in hun sporen.[i] Hun paden hebben zij zich krom gemaakt.[j] Volstrekt niemand die ze betreedt,
zal werkelijk vrede kennen.[k]

9 Daarom is de gerechtigheid
ver van ons verwijderd geraakt,
en de rechtvaardigheid achterhaalt ons niet. Wij blijven hopen
op licht, maar zie! duisternis; op
lichtglans, [maar] in voortdurende donkerheid bleven wij wandelen.[l] **10** Wij blijven naar de
wand tasten net als blinden, en als
zij die geen ogen hebben, blijven
wij tasten.[m] Wij zijn gestruikeld
op de volle middag net als in de
avondschemering; onder de kloeke lieden [zijn wij] net als doden.[n]
11 Wij blijven allen brommen net
als beren; en als duiven blijven wij
treurig kirren.[o] Wij bleven hopen
op gerechtigheid,[p] maar die was er
niet; op redding, [maar] ze is verre van ons gebleven.[q] **12** Want
onze daden van opstandigheid
zijn vele geworden voor u;[r] en wat
onze zonden betreft, elk [daarvan] heeft tegen ons getuigd.[s]
Want onze daden van opstandigheid zijn bij ons; en wat onze
dwalingen betreft, wij kennen ze
maar al te goed.[t] **13** Er is overtreding geweest en een verloochenen van Jehovah;[u] en er was een
terugwijken van onze God, een
spreken van onderdrukking en opstandigheid,[v] een zwanger gaan
en een mompelen van leugenwoorden recht uit het hart.[w] **14** En
de gerechtigheid werd teruggedrongen,[x] en de rechtvaardigheid
zelf bleef eenvoudig op verre afstand staan.[a] Want de waarheid
is zelfs op het openbare plein gestruikeld, en wat rechtdoorzee is,
kan niet binnekomen.[b] **15** En
de waarheid blijkt te ontbreken,[c]
en al wie van het kwade wijkt,
wordt gewelddadig geplunderd.[d]

En Jehovah kreeg [het] te zien,
en het was kwaad in zijn ogen
dat er geen gerechtigheid was.[e]
16 En toen hij zag dat er geen
man was, betoonde hij zich voorts
ontzet dat er niemand was die tussenbeide trad.[f] En zijn arm redde toen voor hem, en zijn rechtvaardigheid, die steunde hem.[g]
17 Toen deed hij rechtvaardigheid aan als een maliënkolder,[h]
en de helm der redding op zijn
hoofd.[i] Bovendien deed hij de klederen der wraak aan als gewaad[j]
en hulde zich in ijver als was die
een schoudermantel.[k] **18** Naar
de daden, daarnaar zal hij vergelden,[l] woede aan zijn tegenstanders, verdiende behandeling aan
zijn vijanden.[m] De eilanden zal hij
met een verdiende behandeling
vergelden.[n] **19** En van de ondergang der zon zal men de naam
van Jehovah gaan vrezen,[o] en van
haar opgang zijn heerlijkheid,[p]
want hij zal komen als een benauwende rivier, die door Jehovah's
géést is voortgedreven.[q]

20 „En tot Sion[r] zal de Terugkoper[s] stellig komen, en tot hen
die zich in Jakob van overtreding
afkeren",[t] is de uitspraak van Jehovah.

21 „En wat mij aangaat, dit is
mijn verbond met hen",[u] heeft Jehovah gezegd.

„Mijn geest die op u is[v] en mijn
woorden die ik in uw mond heb
gelegd[w] — ze zullen niet weggenomen worden uit uw mond
noch uit de mond van uw nageslacht noch uit de mond van het

HFDST. 59

a Mt 3:7 Mt 12:34 Mt 23:33
b Jes 57:12 Jes 64:6 Opb 3:17
c Jer 6:7 Am 3:10 Mi 6:12
d Sp 1:16 Ro 3:15
e Jer 22:17 Ez 9:9 Mt 23:35
f Sp 15:26
g Ps 58:2 Ro 3:16
h Sp 3:17 Lu 1:79
i Jes 5:7 Jer 5:1
j Jes 59:15 Am 6:12 Hab 1:4
k Jes 48:22 Jer 8:15
l Jes 5:30 Jes 8:22
m De 28:29 Sp 4:19 1Jo 2:11
n Klg 3:6
o Jes 38:14
p Jes 59:8
q Ps 85:9 Ps 119:155
r Jes 1:5 Ez 5:6 1Th 2:15
s Jer 14:7 Ho 5:5
t Ezr 9:13 Ne 9:33 Da 9:5
u Ps 78:36 Jes 32:6
v Jes 31:6 Jer 17:13 Heb 3:12
w Jer 5:23 Mt 12:34
x Ps 82:2 Hab 1:4

2e kolom

a Pr 3:16 Jes 5:23
b Ps 12:2
c Jes 48:1 Ho 4:1
d Ps 17:9 Am 4:1
e Mi 3:2
f Ps 106:23 Ez 22:30
g Ps 98:1 Jer 32:17
h Job 29:14 Jes 11:5
i Ef 6:17 1Th 5:8
j De 32:35 Ps 94:1 Heb 10:30
k Job 29:14
l Job 34:11 Ps 18:24 Ps 62:12 Jer 17:10 Mt 16:27 Ro 2:6

m Ps 21:9; Jes 1:24; Klg 4:11; Ez 5:13; Lu 19:27; n Jes 41:1; Jes 41:5; o Ps 22:27; Ps 102:15; p Jes 49:12; Mal 1:11; q Jes 30:28; Za 4:6; r Jes 62:11; s Jes 48:17; t De 30:3; Ro 11:26; u Jes 49:8; Jer 31:33; Ro 11:27; Heb 8:6; v Jes 11:2; Jo 1:33; w Jes 51:16; Jer 31:34; Jo 7:16.

nageslacht van uw nageslacht",
heeft Jehovah gezegd, „van nu
aan zelfs tot onbepaalde tijd."[a]

60 „Sta op,[b] o vrouw, verspreid
licht,[c] want uw licht is ge-
komen[d] en de heerlijkheid van
Jehovah zelf is over u gaan schij-
nen.[e] **2** Want zie! niets dan duis-
ternis[f] zal de aarde bedekken, en
dikke donkerheid de nationale
groepen; maar over u zal Jeho-
vah gaan schijnen, en over u zal
zijn heerlijkheid worden gezien.[g]
3 En natiën zullen stellig tot uw
licht gaan,[h] en koningen[i] tot de
glans van uw schijnen.[j]
4 Sla uw ogen rondom op en
zie! Zij zijn allen bijeengebracht;[k]
zij zijn tot u gekomen.[l] Van verre
blijven uw eigen zonen komen, en
uw dochters, die aan de zijde ver-
zorgd zullen worden.[m] **5** In die
tijd zult gij zien en stellig stralen,[n]
en uw hart zal werkelijk sidderen
en zich verruimen, want tot u zal
de rijkdom der zee zich wenden;
zelfs het vermogen der natiën zal
tot u komen.[o] **6** Ja, de deinende
massa van kamelen zal u overdek-
ken, de jonge mannetjeskamelen
van Midian en van Efa.[p] Allen uit
Scheba[q] — zij zullen komen. Goud
en geurige hars zullen zij aan-
dragen. En de lofprijzingen van
Jehovah zullen zij verkondigen.[r]
7 Al de kudden van Kedar[s] — ze
zullen tot u bijeengebracht wor-
den. De rammen van Nebajoth[t]
— ze zullen u dienen.[u] Met goed-
keuring zullen ze op mijn altaar
komen,[v] en aan mijn eigen luister-
rijk huis zal ik luister bijzetten.[w]
8 Wie zijn dezen die komen aan-
vliegen net als een wolk,[x] en als
duiven naar de gaten van hun
til? **9** Want op mij zullen zelfs
de eilanden blijven hopen,[y] als-
ook de schepen van Tarsis[z] zoals
eerst, om uw zonen van verre te
brengen,[a] hun zilver en hun goud
met hen,[b] tot de naam[c] van Je-
hovah, uw God, en tot de Heilige
Israëls,[d] want hij zal u luister
hebben verleend.[e] **10** En bui-
tenlanders zullen werkelijk uw
muren bouwen,[a] en hun eigen ko-
ningen zullen u dienen;[b] want in
mijn verontwaardiging zal ik u
hebben geslagen,[c] maar in mijn
goede wil zal ik u stellig barm-
hartig zijn.[d]
11 En uw poorten zullen wer-
kelijk steeds opengehouden wor-
den;[e] ze zullen zelfs noch bij dag
noch bij nacht gesloten worden,
om tot u het vermogen der natiën
te brengen,[f] en hun koningen zul-
len de leiding nemen.[g] **12** Want
elke natie en elk koninkrijk die
u niet zullen dienen, zullen ver-
gaan; en de natiën zelf zullen zon-
der mankeren tot verwoesting
komen.[h]
13 Tot u zal zelfs de heerlijk-
heid van de Libanon komen, de
jeneverboom, de es en de cipres
tegelijk,[i] om de plaats van mijn
heiligdom luister bij te zetten;[j] en
de plaats van mijn voeten zal ik
heerlijk maken.[k]
14 En neergebogen moeten tot
u gaan de zonen van hen die u
kwelden;[l] en allen die u met min-
achting bejegenden, moeten zich
zelfs aan uw voetzolen neerbuigen,
[m] en zij zullen u moeten noe-
men: de stad van Jehovah, [het]
Sion[n] van de Heilige Israëls.
15 In plaats dat gij geheel ver-
laten en gehaat bleekt te zijn,
zonder dat iemand erdoorheen
trok,[o] wil ik u zelfs stellen tot
een trots voor onbepaalde tijd,
een uitbundige vreugde voor ge-
slacht op geslacht.[p] **16** En gij
zult werkelijk de melk van natiën
zuigen,[q] en aan de borst van ko-
ningen zult gij zuigen;[r] en gij zult
stellig weten dat ik, Jehovah,[s]
uw Redder[t] ben en dat de Mach-
tige[u] van Jakob uw Terugkoper[v]
is. **17** In plaats van het koper
zal ik goud[w] brengen, en in plaats

HFDST. 59

a Jes 66:22

HFDST. 60

b Jes 51:17
Jes 52:1
Jes 58:1
c Jes 42:6
Mt 5:16
Ef 5:8
Fil 2:15
d Jes 9:2
Lu 1:79
Jo 1:9
e Jes 60:19
Mal 4:2
Lu 2:32
1Pe 4:14
Opb 22:5
f Han 26:18
Ro 1:21
1Pe 2:9
g 2Kor 3:18
h Ge 49:10
Jes 11:10
i Ps 2:10
Jes 49:23
j Opb 21:24
k Jes 49:18
l Jes 49:21
Hag 2:7
Jo 10:16
Opb 7:13
m Jes 49:22
n Jer 33:9
o Jes 54:2
Jes 61:6
Hag 2:7
Hag 2:8
p 1Kr 1:33
q 2Kr 9:1
r Mal 1:11
Ro 15:9
Opb 19:6
s Jes 42:11
t Ge 25:13
u Ex 29:39
Le 5:15
Le 9:2
Nu 6:14
v Jes 56:7
Heb 13:10
w Hag 2:9
x Opb 7:9
y Jes 51:5
Ro 15:12
z 1Kon 10:22
a Jes 60:4
Jes 66:20
b Za 14:14
c 1Kon 8:41
Ps 72:19
d Jes 48:17
e Ps 149:4
Jes 52:1
Jes 55:5
Lu 2:32

2e kolom

a Ne 3:26
b Ezr 7:27
Ne 2:7
Jes 49:23
Opb 21:24
c Jes 57:17
d De 30:3
1Kon 11:39
Ps 30:5
Jes 12:1
Jes 54:7
e Opb 21:25
f Jes 60:5

g Jes 60:3; h Ps 2:12; Jes 41:11; Da 2:44; Lu 19:27; Opb 2:27; i Jes 35:2; Jes 41:19; Jes 55:13; j Ps 96:6; k Ps 99:5; Ps 132:7; l Jes 14:2; Jes 45:14; Jer 16:19; m Opb 3:9; n Ps 48:2; Ps 87:3; Jes 62:12; Heb 12:22; o 2Kr 36:17; Jes 49:14; Jer 30:17; Jer 33:10; Klg 1:4; Ga 4:27; p Jes 35:10; Jes 61:7; Jer 33:11; q Jes 61:6; Jes 66:11; r Jes 49:23; s Ez 34:30; t Jes 43:3; u Ps 46:11; Ps 132:2; Jes 30:29; Jes 49:26; v Jes 41:14; w 1Kon 10:21; Opb 21:18.

van het ijzer zal ik zilver brengen, en in plaats van het hout, koper, en in plaats van de stenen, ijzer; en ik wil vrede tot uw opzieners aanstellen[a] en rechtvaardigheid tot uw taaktoewijzers.[b]

18 Van geweld zal niet meer worden gehoord in uw land, noch van gewelddadige plundering of verbreking binnen uw grenzen.[c] En gij zult uw eigen muren stellig Redding[d] noemen en uw poorten Lof. **19** Voor u zal de zon niet meer een licht blijken te zijn bij dag, en wat glans betreft, de maan zelf zal u geen licht meer geven. En Jehovah moet voor u een voor onbepaalde tijd durend licht worden,[e] en uw God uw luister.[f] **20** Uw zon zal niet meer ondergaan, noch zal uw maan afnemen; want Jehovah zelf zal voor u tot een voor onbepaalde tijd durend licht worden,[g] en de dagen van uw rouw zullen voltooid zijn.[h] **21** En wat uw volk betreft, zij zullen allen rechtvaardig zijn;[i] tot onbepaalde tijd zullen zij het land in bezit houden,[j] de spruit van mijn planting,[k] het werk van mijn handen,[l] opdat [mij] luister wordt verleend.[m] **22** De kleine zelf zal tot duizend worden, en de geringe tot een machtige natie.[n] Ikzelf, Jehovah, zal het te zijner tijd bespoedigen."[o]

61 De geest van de Soevereine Heer Jehovah is op mij,[p] omdat Jehovah mij heeft gezalfd[q] om de zachtmoedigen goed nieuws te vertellen.[r] Hij heeft mij gezonden om de gebrokenen van hart te verbinden,[s] om vrijheid uit te roepen tot de gevangengenomenen[t] en het wijde openen [van de ogen] zelfs tot de gevangenen;[u] **2** om uit te roepen het jaar van goede wil van de zijde van Jehovah[v] en de dag der wraak van de zijde van onze God;[w] om alle treurenden te troosten;[x] **3** om toe te delen aan hen die treuren over Sion, om hun te geven een hoofdtooisel in plaats van as,[y] de olie van uitbundige vreugde[a] in plaats van rouw, de mantel van lof in plaats van de neerslachtige geest;[b] en zij moeten genoemd worden grote bomen der rechtvaardigheid,[c] de planting van Jehovah,[d] opdat [hem] luister wordt verleend.[e] **4** En zij moeten de sinds lang verwoeste plaatsen herbouwen;[f] zij zullen zelfs de ruïnes uit vroeger tijden oprichten,[g] en zij zullen stellig de verwoeste steden vernieuwen,[h] die ruïnes waren van geslacht op geslacht.

5 „En vreemden zullen werkelijk staan en UW kudden weiden,[i] en de buitenlanders[j] zullen UW landbouwers en UW wijngaardeniers zijn.[k] **6** En wat U aangaat, de priesters van Jehovah zult GIJ worden genoemd;[l] de dienaren[m] van onze God zal men U heten.[n] Het vermogen der natiën zult GIJ eten,[o] en in hun heerlijkheid zult GIJ uitgelaten over UZELF spreken.[p] **7** In plaats van UW schaamte zal er een dubbel deel[q] zijn, en in plaats van schande zullen zij een vreugdegeroep aanheffen over hun deel.[r] Daarom zullen zij in hun land zelfs een dubbel deel in bezit nemen.[s] Verheuging tot onbepaalde tijd zal hun geworden.[t] **8** Want ik, Jehovah, heb gerechtigheid lief;[u] ik haat roof met onrechtvaardigheid.[v] En ik wil in waarachtigheid hun loon geven,[w] en een voor onbepaalde tijd durend verbond zal ik jegens hen sluiten.[x] **9** En hun nageslacht zal werkelijk zelfs onder de natiën bekend zijn,[y] en hun nakomelingen onder de volken. Allen die hen zien, zullen hen herkennen,[z] dat zij het nageslacht zijn dat door Jehovah gezegend is."[a]

HFDST. 60

a Jes 32:1 1Pe 5:2
b Jes 1:26
c Jes 2:4 Jes 11:9 Jes 54:14 Za 9:8
d Jes 26:1 1Kor 3:17 Opb 19:1
e Ps 36:9 Jes 60:1 Opb 21:23 Opb 22:5
f Ps 62:7 Ps 71:8 Za 2:5 Lu 2:32
g Ps 27:1 Ps 84:11 Jak 1:17
h Jes 25:8 Jes 30:19 Jes 35:10 Opb 21:4
i Jes 32:16 2Pe 3:13
j Ps 37:11 Ps 37:29 Mt 5:5 Opb 21:7
k Ps 92:13 Mt 15:13
l Jes 29:23 Jes 43:7 Ef 2:10
m Jes 43:21 Jes 44:23
n Da 2:35 Opb 7:9
o Jes 5:19 Hab 2:3

HFDST. 61

p Jes 42:1 Mt 3:16 Lu 4:18
q Ps 2:2 Han 10:38
r Ps 22:26 Ps 34:2 Mt 11:5
s Ps 147:3 2Kor 7:6
t Ps 102:20 Jer 34:8 Ro 8:21 Ga 4:25 Heb 2:15
u Lu 4:18 Lu 7:22 Han 26:18
v Le 25:10 Lu 4:19 2Kor 6:2
w Jes 34:8 Han 17:31
x Jes 25:8 Mt 5:4 Lu 6:21
y Es 9:22 Ps 30:11

2e kolom

a Ps 45:7
b Za 3:4
c Ps 92:12 Mt 7:17
d Jes 60:21
e Jo 15:8 1Kor 6:20
f Jes 49:8; Jes 51:3; Opb 11:2; g Jes 44:26; Jes 58:12; h Ez 36:33; i Jes 14:1; j Jes 60:10; k Mt 25:34; Opb 7:15; l Ex 19:6; 1Pe 2:9; Opb 20:6; m Mt 24:45; Han 13:2; Heb 10:11; n 2Kor 6:4; o Jes 23:18; Jes 60:5; Jes 60:7; p Hag 2:7; q De 21:17; 2Kon 2:9; r Job 42:10; s Za 9:12; t Ps 16:11; Jes 35:10; u De 32:4; Ps 33:5; Ps 37:28; v Sp 6:16; Jer 7:9; Za 8:17; Mal 3:8; w Ru 2:12; Ps 117:2; Za 8:8; x 2Sa 23:5; Jes 55:3; Jer 32:40; Heb 13:20; y Ge 22:18; Za 8:13; z Jes 60:4; a Ps 115:15; Jes 65:23.

10 Zonder mankeren zal ik mij uitbundig verheugen in Jehovah.[a] Mijn ziel zal blij zijn in mijn God.[b] Want hij heeft mij bekleed met de klederen der redding;[c] in de schoudermantel der rechtvaardigheid heeft hij mij gehuld,[d] gelijk de bruidegom die, naar priesterlijke wijze, een hoofdtooisel ombindt,[e] en gelijk de bruid die zich met haar sieraden tooit.[f] **11** Want zoals de áárde haar uitspruitsel voortbrengt, en zoals de túín al het daarin gezaaide doet uitspruiten,[g] zo zal de Soevereine Heer Jehovah rechtvaardigheid[h] en lof doen uitspruiten ten aanschouwen van alle natiën.[i]

62 Ter wille van Sion zal ik mij niet stilhouden,[j] en ter wille van Jeruzalem[k] zal ik mij niet rustig houden, totdat haar rechtvaardigheid te voorschijn komt net als de lichtglans,[l] en haar redding als een brandende fakkel.[m]

2 „En de natiën zullen stellig uw rechtvaardigheid zien,[n] [o vrouw,][o] en alle koningen uw heerlijkheid.[p] En gij zult werkelijk met een nieuwe naam worden genoemd,[q] die Jehovah's eigen mond zal aanduiden. **3** En gij moet een luisterrijke kroon worden in de hand van Jehovah,[r] en een koninklijke tulband in de handpalm van uw God. **4** Men zal u niet meer een geheel verlaten vrouw heten;[s] en uw eigen land zal niet meer een woestenij heten;[t] maar gijzelf zult genoemd worden: Mijn welbehagen is in haar,[u] en uw land: Als een echtgenote in eigendom. Want Jehovah zal behagen in u hebben geschept, en uw eigen land zal als een echtgenote in eigendom worden gehouden.[v] **5** Want net zoals een jonge man een maagd als zijn echtgenote in bezit neemt, zullen uw zonen u als echtgenote in bezit nemen.[w] En met de uitbundige vreugde van een bruidegom over een bruid,[x] zal uw God zich over ú uitbundig verheugen.[y] **6** Op uw muren, o Jeruzalem, heb ik wachters aangesteld.[a] Laten zij zich de gehele dag en de gehele nacht, constant, niet stilhouden.[b]

GIJ die van Jehovah gewaagt,[c] laat er van UW zijde geen stilzwijgen zijn,[d] **7** en zwijgt niet stil voor hem totdat hij stevig bevestigt, ja, totdat hij Jeruzalem stelt tot een lof op aarde."[e]

8 Jehovah heeft gezworen met zijn rechterhand[f] en met zijn sterke arm:[g] „Ik wil uw koren niet meer als voedsel aan uw vijanden geven,[h] noch zullen buitenlanders uw nieuwe wijn drinken,[i] waarvoor gij hebt gezwoegd. **9** Maar zij die het inzamelen, díé zullen het eten, en zij zullen stellig Jehovah loven; en zij die hem binnenhalen, díé zullen hem drinken in mijn heilige voorhoven."[j]

10 Trekt uit, trekt uit door de poorten. Baant de weg van het volk.[k] Hoogt op, hoogt de hoofdweg op. Ruimt de stenen weg.[l] Heft een signaal op voor de volken.[m]

11 Ziet! Jehovah zelf heeft [het] doen horen tot de verste streek van de aarde:[n] „Zegt tot de dochter van Sion:[o] 'Zie! Uw redding komt.[p] Zie! De beloning die hij geeft, is bij hem,[q] en het loon dat hij betaalt, [gaat] voor hem uit.' "[r]

12 En men zal hen stellig het heilige volk noemen,[s] de door Jehovah teruggekochten;[t] en gijzelf zult genoemd worden „Gezochte", een „Stad die niet geheel verlaten is".[u]

63 Wie is dat die daar uit Edom[v] komt, met klederen in vlammende kleuren uit Bozra,[w] deze die eervol is in zijn kleding, voortschrijdend in de volheid van zijn kracht?

HFDST. 61

a 1Sa 2:1 Ro 5:11
b Jes 25:9 Jes 65:13 Lu 1:46
c Ps 132:16 Jes 52:1 Opb 21:2
d Job 29:14 Ps 132:9
e Ex 28:39 Jes 61:3
f Ps 45:13 Jes 49:18 Opb 19:7
g Jes 55:10 Jes 58:11
h Ps 85:11 Jes 45:8 Jes 62:1
i Jes 60:18 Jes 62:7 1Pe 2:9

HFDST. 62

j Ps 102:13 Jes 43:13
k Ps 137:6 Za 2:12
l Sp 4:18 Jes 1:26
m Ps 98:2 Jes 51:5
n Jes 48:14 Jes 54:14 Jo 16:8
o Jes 54:1 Jes 60:1
p Ps 72:10 Jes 49:23 Jes 60:11
q Jes 65:15 Jer 33:16
r Ps 48:2 Ps 50:2 Za 9:16 1Th 2:19
s Jes 54:6
t Jes 32:14 Jes 49:14
u Ps 149:4 Jer 32:41 Ze 3:17
v Jer 3:14 Ho 2:19
w Jer 3:14
x Hgl 3:11
y Jes 65:19 Jer 32:41

2e kolom

a 2Kr 8:14 Jes 52:8 1Kor 12:28 Ef 4:11
b Ps 134:1
c Ps 134:2 Han 10:4
d 1Th 5:17
e Jes 61:11 Jer 33:9 Ze 3:19
f De 32:40 Ez 20:5
g Jes 40:10
h De 28:33
i De 28:51 Jer 5:17
j De 14:23 Jes 65:21

k Jes 40:3; Jes 48:20; **l** Jes 57:14; **m** Ezr 1:3; Jes 11:12; Jes 18:3; Jes 49:22; **n** Ps 98:2; **o** Jes 40:9; **p** Za 9:9; Mt 21:5; Jo 12:15; **q** Jes 40:10; Jes 49:4; **r** 1Kor 15:58; Opb 22:12; **s** De 26:19; 1Pe 1:15; **t** Ps 107:2; Jes 35:9; **u** 1Kon 11:39; Jes 54:7; **HFDST. 63** **v** Ps 137:7; Jes 34:5; **w** Am 1:12.

„Ik, Degene die in rechtvaardigheid spreekt,[a] Degene die overvloedig is [in kracht] om te redden."[b]

2 Hoe komt het dat uw kleding rood is, en dat uw klederen zijn als die van iemand die de wijnpers treedt?[c]

3 „De wijntrog heb ik alleen getreden,[d] terwijl er uit de volken niemand met mij was. En ik bleef hen treden in mijn toorn,[e] en ik bleef hen vertrappen in mijn woede.[f] En hun spuitende bloed bleef op mijn klederen spatten,[g] en heel mijn kleding heb ik bezoedeld. **4** Want de dag der wraak is in mijn hart,[h] en niets minder dan het jaar van mijn teruggekochten is gekomen. **5** En ik bleef kijken, maar er was geen helper; en ik betoonde mij toen ontzet, maar er was niemand die steun bood.[i] Daarom verschafte mijn arm mij redding,[j] en mijn woede,[k] die ondersteunde mij. **6** En ik bleef volken vertreden in mijn toorn, en ik ging ertoe over hen dronken te maken van mijn woede[l] en hun spuitende bloed op de aarde te doen neerdalen."[m]

7 De liefderijke goedheden van Jehovah zal ik vermelden,[n] de lofprijzingen van Jehovah, naar alles wat Jehovah ons heeft bewezen,[o] ja, de overvloedige goedheid jegens het huis van Israël,[p] die hij hun heeft bewezen naar zijn barmhartigheden[q] en naar de overvloed van zijn liefderijke goedheden. **8** En hij zei vervolgens: „Waarlijk, zij zijn mijn volk,[r] zonen die zich niet ontrouw zullen betonen."[s] Daarom werd hij hun tot Redder.[t] **9** In al hun benauwdheid was het benauwend voor hem.[u] En zijn eigen persoonlijke boodschapper redde hen.[v] In zijn liefde en in zijn mededogen heeft hijzelf hen teruggekocht,[w] en hij ging ertoe over hen op te heffen en hen te dragen al de dagen van weleer.[x]

10 Maar zij werden weerspannig[y] en maakten dat zijn heilige geest zich gegriefd voelde.[z] Nu veranderde hij in een vijand[a] van hen; hijzelf streed tegen hen.[b] **11** Toen dacht men aan de dagen van weleer, aan zijn knecht Mozes: „Waar is Degene die hen uit de zee opvoerde[c] met de herders van zijn kudde?[d] Waar is Degene die Zijn eigen heilige geest[e] in hem legde? **12** Die Zijn luisterrijke arm[f] aan de rechterhand van Mozes deed gaan; die voor hun aangezicht de wateren kliefde[g] om zichzelf een voor onbepaalde tijd durende naam te maken;[h] **13** die hen door de woelige wateren deed gaan zodat zij, gelijk een paard in de wildernis, niet struikelden?[i] **14** Net als wanneer een dier afdaalt in de valleivlakte, was het de geest van Jehovah die hun voorts rust verschafte."[j]

Zo hebt gij uw volk geleid om uzelf een luisterrijke naam te maken.[k]

15 Kijk vanuit de hemel[l] en zie uit uw verheven woning van heiligheid en luister.[m] Waar zijn uw ijver[n] en de volheid van uw macht, de beroering van uw inwendige delen,[o] en uw barmhartigheden?[p] Jegens mij hebben ze zich teruggehouden.[q] **16** Want gij zijt onze Vader;[r] hoewel Abraham zelf ons wellicht niet heeft gekend en Israël van zijn kant ons misschien niet erkent, zijt gij, o Jehovah, onze Vader. Onze Terugkoper van weleer is uw naam.[s] **17** Waarom, o Jehovah, laat gij ons voortdurend van uw wegen afdwalen? Waarom verhardt gij ons hart tegen de vrees voor u?[t] Keer terug ter wille van uw knechten, de stammen van uw erfelijke bezitting.[u] **18** Voor een korte tijd heeft uw heilig volk[v] bezit gehad. Onze eigen tegenstanders hebben uw heiligdom vertreden.[w] **19** Wij zijn lange tijd geworden als degenen over wie gij niet hebt geheerst,

HFDST. 63

a Jes 45:19; Jes 45:24
b Jes 25:9; Jes 49:26
c Joë 3:13; Opb 14:20; Opb 19:15
d Klg 1:15
e Opb 14:19
f 1Sa 2:10; Jes 34:2; Mi 7:10
g 2Kon 9:33
h Jes 34:8; Jes 35:4; Jes 61:2
i Jes 59:16
j Ps 44:3; Ps 98:1; Jes 51:9; Jes 52:10
k Ps 59:13; Jes 59:18
l Ps 75:8; Jer 25:16; Opb 14:10
m Jes 26:5
n Ex 20:6; Ps 63:3; Ps 107:8; Ps 136:1
o Ps 78:12; Ps 105:5
p 1Kon 8:66; Ps 31:19
q Ps 51:1; Jes 55:7
r Ge 17:7
s Ex 24:7
t Ex 14:30; Ps 106:21
u Ex 3:7; Re 10:16
v Ex 14:19; Ex 23:20
w De 7:8; Ps 106:10
x Ex 19:4; De 1:31
y De 9:7
z Ps 78:40; Han 7:51; Ef 4:30

2e kolom

a Le 26:17; De 28:63; Jer 30:14
b Jer 21:5
c Ex 14:30; Jes 51:10
d Ps 77:20
e Nu 11:17; Hag 2:5; Za 4:6
f Ex 6:6; Ex 15:16
g Ex 14:21; Ps 78:13
h Ex 9:16; Ex 14:17; Ro 9:17
i Ps 106:9
j Joz 22:4
k 2Sa 7:23; Ne 9:10
l De 26:15; Ps 80:14
m 2Kr 30:27; Jes 57:15
n 2Kon 19:31; Za 8:2
o Jer 31:20

p De 4:31; Ne 9:17; q De 31:17; r Ex 4:22; De 32:6; Jer 3:19; s Jes 41:14; Jes 44:6; Jes 54:5; t De 2:30; Joz 11:20; Jes 6:10; Ro 9:18; u Ps 74:2; Ps 80:14; Ps 135:4; v Ex 19:6; De 7:6; w 2Kr 36:19; Jes 64:11; Klg 1:10.

als degenen over wie uw naam
niet was uitgeroepen.[a]

64 O dat gij slechts de hemel
hadt vaneengescheurd, dat
gij waart neergedaald,[b] dat we-
gens u de bergen zelfs hadden
geschud,[c] **2** zoals wanneer een
vuur het rijshout in brand steekt,
[en] het vuur zelfs het water doet
koken, om uw naam aan uw te-
genstanders bekend te maken,[d]
dat wegens u de natiën in be-
roering gebracht zouden worden![e]
3 Toen gij vrees inboezemende
dingen deedt[f] waarop wij niet kon-
den hopen, zijt gij neergedaald.
Wegens u hebben zelfs de ber-
gen geschud.[g] **4** En van ouds-
her heeft niemand gehoord,[h] noch
heeft iemand het oor geleend,
noch heeft ook maar een oog een
God gezien buiten u,[i] die handelt
ten behoeve van degene die hem
blijft verwachten.[j] **5** Gij zijt de-
gene tegemoet gekomen die zich
uitbundig verheugt en rechtvaar-
digheid oefent,[k] degenen die op
úw wegen aan u blijven denken.[l]
Zie! Gijzelf werdt verontwaar-
digd,[m] terwijl wij bleven zondi-
gen[n] — daarin een lange tijd,
en zouden wij gered worden?[o]
6 En wij worden als iemand die
onrein is, wij allemaal, en al onze
daden van rechtvaardigheid zijn
als een kleed voor menstruatie-
periodes;[p] en wij zullen verwel-
ken als gebladerte,[q] wij allemaal,
en onze dwalingen, die zullen
ons wegvoeren net als een wind.[r]
7 En er is niemand die uw naam
aanroept,[s] niemand die zich ver-
mant om zich aan u vast te grij-
pen; want gij hebt uw aangezicht
voor ons verborgen,[t] en gij doet
ons wegsmelten[u] door de macht
van onze dwaling.
8 En nu, o Jehovah, gij zijt onze
Vader.[v] Wij zijn het leem,[w] en gij
zijt onze Pottenbakker;[x] en wij al-
len zijn het werk van uw hand.[y]
9 Wees niet verontwaardigd, o Je-
hovah, tot het uiterste,[z] en ge-
denk [onze] dwaling niet voor
eeuwig.[a] Zie toch alstublieft: wij
zijn allen uw volk.[a] **10** Uw eigen
heilige steden[b] zijn een wildernis
geworden. Sion[c] zelf is louter een
wildernis geworden, Jeruzalem
een verlaten woestenij.[d] **11** Ons
huis van heiligheid en luister,[e]
waarin onze voorvaders u loof-
den,[f] dat is iets geworden ter ver-
branding in het vuur;[g] ja, al onze
begeerlijke dingen[h] zijn een ver-
woesting geworden. **12** Zult gij,
met het oog op deze dingen, u
blijven inhouden,[i] o Jehovah? Zult
gij stil blijven en toelaten dat wij
tot het uiterste worden gekweld?[j]

65 „Ik heb mij laten zoeken[k]
door hen die niet [naar mij]
hadden gevraagd.[l] Ik heb mij la-
ten vinden door hen die mij niet
hadden gezocht.[m] Ik heb gezegd:
'Hier ben ik, hier ben ik!'[n] tot een
natie die mijn naam niet aanriep.[o]
2 De gehele dag heb ik mijn
handen uitgebreid naar een on-
handelbaar[p] volk, zij die de weg
bewandelen die niet goed is,[q] naar
hun [eigen] gedachten;[r] **3** het
volk [dat bestaat uit] hen die mij
voortdurend recht in mijn gezicht
krenken,[s] die slachtoffers bren-
gen in de tuinen[t] en offerrook[u] op
de bakstenen, **4** die zich neer-
zetten tussen de grafsteden,[v] die
ook zelfs in de wachthutten over-
nachten, die zwijnenvlees eten,[w]
terwijl zelfs het vleesnat van be-
dorven dingen[x] in hun vaten is;
5 die zeggen: 'Blijf waar gij zijt.
Nader mij niet, want ik zal stellig
heiligheid op u overdragen.'[y] De-
zen zijn een rook in mijn neusga-
ten,[z] een vuur dat de gehele dag
brandt.[a]
6 Ziet! Het staat voor mijn aan-
gezicht geschreven.[b] Ik zal mij
niet stilhouden,[c] maar ik wil een

HFDST. 63

a De 28:10
2Kr 7:14

HFDST. 64

b Ex 19:11
Mi 1:3
c Ps 18:7
Ps 68:8
d Ps 46:10
Ez 36:23
Mt 6:9
e Ps 99:1
f Ex 34:10
Ps 66:3
g Hab 3:6
h 1Kor 2:9
i Jer 16:20
1Kor 8:4
j Ps 130:7
Jes 25:9
Mi 7:7
k Ez 33:16
Ze 2:3
Han 10:35
l Ps 25:4
Ps 25:9
Ho 14:9
m Ps 90:7
Jes 63:10
n Jes 1:21
o Jes 1:15
Mal 3:7
p Le 12:2
Le 15:20
q Ps 90:6
Jak 1:10
r Ps 1:4
Jes 57:13
s Ps 14:4
Ho 7:7
t De 31:17
Jes 57:17
u Ez 22:20
v Jes 63:16
w Job 10:9
Jes 29:16
Jer 18:6
x Jes 45:9
Ro 9:20
y Job 10:8
Ps 100:3
z Ps 74:1
Ps 79:5
a Jer 3:12

2e kolom

a De 7:6
Ps 79:13
b Jes 1:7
c Klg 5:18
Mi 3:12
d Ps 79:1
Klg 1:4
e 2Kon 25:9
f 2Kr 29:25
g 2Kr 36:19
Jer 52:13
h Klg 1:10
i Ps 74:10
Ps 83:1
Jes 14:1
j Ps 10:1
Ps 74:11
Za 1:12

HFDST. 65

k Ps 105:4
Jes 55:6
l Ho 2:23

m Ro 9:30; Ro 10:20; Ef 2:12; n Jes 45:22; o Ho 1:10; Za 2:11; 1Pe 2:10; p De 31:27; Ne 9:29; Jes 1:2; Jer 5:23; Jer 6:28; Za 7:11; Han 7:51; q Ps 36:4; Jer 5:31; Jer 35:15; r Jes 55:7; Jes 59:7; Jer 18:12; Mt 15:19; Jak 1:14; s De 32:16; 2Kon 17:17; 2Kon 22:17; Jer 32:29; Jer 32:30; t Le 17:5; Jes 1:29; Jes 66:17; u 2Kr 34:25; Jer 44:3; v Nu 19:16; De 18:11; w Le 11:7; De 14:8; Jes 66:17; x Le 11:4; De 14:3; y Lu 18:9; Lu 18:11; z Ps 101:5; Sp 16:5; Lu 18:14; a De 29:20; b Ps 56:8; Mal 3:16; c Ps 50:3; Jes 43:13; Jer 5:9.

vergelding geven;[a] ja, ik wil de
vergelding in hun eigen boezem
geven,[b] **7** voor hun eigen dwa-
lingen en tegelijk voor de dwalin-
gen van hun voorvaders",[c] heeft
Jehovah gezegd. „Omdat zij offer-
rook hebben gebracht op de ber-
gen, en op de heuvels[d] mij hebben
gesmaad,[e] wil ik [hun] ook hun
loon allereerst in hun eigen boe-
zem toemeten."[f]
8 Dit heeft Jehovah gezegd:
„Net als de nieuwe wijn[g] in de
druiventros wordt gevonden en
iemand moet zeggen: 'Verderf
hem niet,[h] want er is een zegen
in',[i] zo zal ik doen ter wille van
mijn knechten, om niet iedereen
te verderven.[j] **9** En ik wil uit Ja-
kob een nageslacht voortbrengen[k]
en uit Juda de erfelijke bezitter
van mijn bergen;[l] en mijn uitver-
korenen moeten het in bezit ne-
men,[m] en míjn knechten zullen
daar verblijf houden.[n] **10** En Sa-
ron[o] moet een weidegrond voor
schapen worden[p] en de laagvlak-
te van Achor[q] een rustplaats voor
runderen, voor mijn volk, dat mij
zal hebben gezocht.[r]
11 Maar GIJ zijt het die Jehovah
verlaat,[s] die mijn heilige berg ver-
geet,[t] die een tafel in orde brengt
voor de god van het Geluk[u] en die
gemengde wijn schenkt voor de
god van het Lot.[v] **12** En ik wil
U voor het zwaard bestemmen,[w]
en GIJ zult U allen neerbuigen om
geslacht te worden;[x] omdat ik ge-
roepen heb,[y] maar GIJ niet hebt
geantwoord, ik gesproken heb,
maar GIJ niet hebt geluisterd,[z] en
GIJ bleeft doen wat kwaad was
in mijn ogen[a] en datgene verko-
zen hebt waarin ik geen behagen
schepte."[b]
13 Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Ziet!
Míjn knechten zullen eten,[c] maar
GÍJ zult honger lijden.[d] Ziet! Míjn
knechten zullen drinken,[e] maar
GÍJ zult dorst lijden.[f] Ziet! Míjn
knechten zullen zich verheugen,[g]
maar GÍJ zult beschaamd staan.[h]

HFDST. 65

a Ps 50:21
Jer 16:18
Ez 11:21
Joë 3:4
b Ps 79:12
c Ex 20:5
Le 26:39
Mt 23:35
d 1Kon 22:43
2Kon 12:3
e Ez 20:28
f Ps 79:12
1Th 2:16
g Re 9:13
h Jer 30:11
Mt 24:22
i Ge 18:18
Joë 2:14
j Am 9:8
Ro 9:27
k Ez 37:21
Ro 11:5
l Ge 35:12
Jes 60:21
Ez 36:8
Ob 17
m Jes 61:7
n Ze 3:20
o Jes 33:9
p De 28:2
Jes 35:2
q Jos 7:24
Ho 2:15
r Ps 24:6
Jes 55:6
s De 29:25
1Kr 28:9
Jes 1:4
t 2Kr 28:24
2Kr 34:25
u De 32:17
1Kor 10:20
v Ex 20:3
w Le 26:25
De 28:22
Ez 6:13
x De 28:63
Ez 9:6
y 2Kr 36:15
Sp 1:24
Jes 50:2
Jes 66:4
z 2Kr 36:16
Jer 7:13
Za 7:11
Mt 22:3
a 2Kr 36:12
Jes 1:16
Jer 16:17
b Sp 1:29
Jes 66:3
c Ps 34:10
Ps 37:25
Mal 3:18
Lu 16:25
d Ps 37:19
Am 8:11
e Jes 49:10
f Lu 16:24
g Jes 61:7
Jes 66:14
h Jes 66:5

2e kolom

a Jes 24:14
Jer 31:12
b Mt 8:12
Mt 24:51
Lu 13:28
c Jes 66:16
Mt 25:41

14 Ziet! Míjn knechten zullen een
vreugdegeroep aanheffen wegens
de goede hartentoestand,[a] maar
GÍJ zult het uitschreeuwen we-
gens de hartenpijn en GIJ zult jam-
meren wegens louter verbreking
des geestes.[b] **15** En GIJ zult UW
naam stellig bij mijn uitverkore-
nen tot een eed achterlaten, en
de Soevereine Heer Jehovah zal
[U] werkelijk individueel ter dood
brengen,[c] maar zijn eigen knech-
ten zal hij met een andere naam
noemen,[d] **16** zodat wie zich ze-
gent op de aarde, zich zal zege-
nen bij de God der trouw,[e] en wie
een beëdigde verklaring aflegt op
de aarde, zal zweren bij de God
der trouw;[f] omdat de vroegere be-
nauwdheden werkelijk vergeten
zullen zijn en omdat ze werkelijk
voor mijn ogen verborgen zullen
zijn.[g]
17 Want ziet, ik schep nieuwe
hemelen[h] en een nieuwe aarde;[i] en
de vroegere dingen zullen niet in
de geest worden teruggeroepen,[j]
noch zullen ze in het hart opko-
men.[k] **18** Maar verheugt U uit-
bundig[l] en weest blij voor eeu-
wig over wat ik schep.[m] Want ziet,
ik schep Jeruzalem tot een reden
voor blijdschap en haar volk tot
een reden voor uitbundige vreug-
de.[n] **19** En ik wil blij zijn over
Jeruzalem en mij uitbundig ver-
heugen over mijn volk;[o] en in haar
zal niet meer worden gehoord het
geluid van geween of het geluid
van een klaaggeschrei."[p]
20 „Er zal van die plaats geen
zuigeling meer komen van enkele
dagen oud,[q] noch een grijsaard die
zijn dagen niet vervult;[r] want als
een jongen nog maar zal men ster-
ven, ook al is men honderd jaar
oud; en wat de zondaar betreft,
ook al is hij honderd jaar oud, hij

---

d Jes 62:2; Jer 33:16; Ro 9:26; **e** Ge 22:18; Ps 72:17; Jer 4:2; **f** De 6:13; Jer 4:2; Jer 12:16; **g** Jes 12:1; Jer 31:12; Ze 3:15; **h** Ezr 4:3; Ezr 5:2; Jes 32:1; Jes 51:16; Lu 12:32; Ro 8:20; Opb 14:1; **i** Ge 12:3; Ps 37:29; Jes 49:8; Mt 25:34; Jo 10:16; 2Pe 3:13; Opb 7:9; **j** Ps 37:10; **k** Opb 21:4; **l** Ps 67:3; **m** Ps 96:10; Ps 98:1; **n** Jes 51:11; **o** Jes 62:4; Jer 32:41; **p** Jes 25:8; Jer 31:12; **q** 2Kon 8:12; Klg 2:21; Ho 13:16; **r** Jer 6:11; Klg 5:14.

zal kwaad over zich hebben afgesmeekt.[a] **21** En zij zullen stellig huizen bouwen en bewonen,[b] en zij zullen stellig wijngaarden planten en [hun] vrucht eten.[c] **22** Zij zullen niet bouwen en iemand anders [het] bewonen; zij zullen niet planten en iemand anders [ervan] eten. Want als de dagen van een boom zullen de dagen van mijn volk zijn,[d] en het werk van hun eigen handen zullen mijn uitverkorenen geheel verbruiken.[e] **23** Zij zullen niet voor niets zwoegen,[f] noch zullen zij baren tot ontsteltenis,[g] want zij zijn het nageslacht bestaande uit de gezegenden van Jehovah,[h] en hun nakomelingen met hen.[i] **24** En het zal werkelijk geschieden dat voordat zij roepen, ikzelf zal antwoorden,[j] terwijl zij nog spreken, ikzelf zal horen.[k]

25 Ja, de wolf[l] en het lam zullen eendrachtig weiden,[m] en de leeuw zal stro eten net als de stier;[n] en wat de slang betreft, haar voedsel zal stof zijn.[o] Zij zullen geen kwaad doen[p] noch enig verderf stichten op heel mijn heilige berg",[q] heeft Jehovah gezegd.

66 Dit heeft Jehovah gezegd: „De hemel is mijn troon[r] en de aarde mijn voetbank.[s] Waar is dan het huis dat gijlieden mij kunt bouwen,[t] en waar is dan de plaats, mij tot rustplaats?"[u]

2 „Al deze dingen nu heeft mijn eigen hand gemaakt, zodat al deze zijn ontstaan",[v] is de uitspraak van Jehovah. „Op deze dan zal ik zien, op de ellendige en de verslagene van geest[w] en die voor mijn woord beeft.[x]

3 Wie de stier slacht, is als iemand die een man neerslaat.[y] Wie het schaap ten slachtoffer brengt, is als iemand die een hond de nek breekt.[z] Wie een gave offert — zwijnenbloed![a] Wie een gedachtenis[offer] van geurige hars aanbiedt,[b] is als iemand die een zegen uitspreekt met magische woorden.[c] Zij zijn ook degenen die hun eigen wegen hebben verkozen, en in hun walgelijkheden heeft hun ziel zelf behagen geschept.[a] **4** Ikzelf zal op mijn beurt manieren kiezen om hen slecht te behandelen,[b] en de dingen die hun schrik aanjagen, zal ik over hen brengen;[c] omdat ik geroepen heb, maar niemand antwoordde, ik gesproken heb, maar er geen waren die luisterden;[d] en zij bleven doen wat kwaad was in mijn ogen en verkozen datgene waarin ik geen behagen schepte."[e]

5 Hoort het woord van Jehovah, GIJ die voor zijn woord beeft:[f] „UW broeders die U haten,[g] die U uitsluiten wegens mijn naam,[h] hebben gezegd: 'Moge Jehovah verheerlijkt worden!'[i] Hij moet ook met verheuging van UW zijde verschijnen,[j] en zij zijn degenen die beschaamd gemaakt zullen worden."[k]

6 Er is een geluid van gedruis uit de stad, een geluid uit de tempel![l] Het is het geluid van Jehovah, die zijn vijanden het verdiende loon betaalt.[m]

7 Voordat zij weeën kreeg, heeft zij gebaard.[n] Voordat er barensweeën over haar konden komen, werd zij zelfs van een mannelijk kind[o] verlost. **8** Wie heeft zo iets gehoord?[p] Wie heeft dergelijke dingen gezien?[q] Zal een land[r] op één dag met weeën worden voortgebracht?[s] Of zal een natie[t] in één keer geboren worden?[u] Want Sion heeft zowel weeën gekregen als haar zonen gebaard.

9 „Wat mij aangaat, zal ik het doorbreken veroorzaken en niet doen baren?",[v] zegt Jehovah. „Of doe ik baren en veroorzaak in werkelijkheid een toesluiting?", heeft uw God gezegd.

HFDST. 65

a Pr 8:12; Jes 3:11
b Jer 31:4; Am 9:14
c Jes 62:8
d Ps 92:12; Ps 92:14; Opb 21:4
e 1Kor 15:58
f Le 26:4; De 28:4; Jes 55:1; Jes 55:2
g Ex 23:26; Jes 33:24; Jes 54:13
h Jes 61:9; Za 10:9
i Jes 59:21; Jes 66:22; Jer 32:39
j Ps 91:15
k Jes 58:9; Lu 12:30; Ro 8:26
l Ho 2:18
m Jes 11:6
n Jes 35:9
o Ge 3:14; Ro 16:20
p Jes 2:4; Jes 11:9
q Mi 4:2; Za 8:3

HFDST. 66

r Ps 11:4; Ps 113:6; Ps 148:13
s Mt 5:35; Han 7:49
t 2Kr 6:18; Han 17:24
u 1Kr 28:2; Han 7:48
v Ge 1:1; Jes 40:26; Han 7:50
w 2Kon 22:19; Ps 34:18; Mt 5:11; Lu 18:14
x Ezr 9:4; Ps 119:161; Han 16:29
y Sp 15:8; Jes 1:11
z Le 11:27
a De 14:8; Jes 65:4; Jes 66:17
b Le 2:2
c 1Sa 15:23; Jes 1:13

2e kolom

a Re 5:8; Ps 81:12; Jer 14:10
b De 28:15; Sp 1:31; 2Th 2:11
c Sp 10:24
d Sp 1:24; Jes 50:2; Jer 7:13
e 2Kon 21:9; Jes 65:3; Ro 1:28; Heb 4:11

---

f Ezr 10:3; Jes 66:2; Jer 36:16; Hab 3:16; g Jo 16:2; Ga 2:4; 2Th 2:3; h Jo 17:11; Jak 2:7; i Jes 5:19; Jes 29:13; j Jes 60:14; Jes 65:14; k Jes 65:13; Jer 17:13; Jer 17:18; l Mal 3:1; 1Pe 4:17; m De 32:35; Jes 59:18; n Jes 54:1; Ga 4:26; o Ps 33:12; p Jes 64:4; q 1Kor 2:9; r Jes 27:6; Jes 65:9; s Jes 54:7; Jer 30:20; t Jes 10:20; Jer 23:8; Za 8:12; Ro 11:26; 1Pe 2:9; u Mt 24:31; v Ge 18:14; Jes 37:3.

10 Verheugt U met Jeruzalem
en weest blij met haar,[a] GIJ allen
die haar liefhebt.[b] Weest in hoge
mate uitbundig verheugd met
haar, GIJ allen die over haar blijft
treuren;[c] **11** omdat GIJ zult zui-
gen en stellig verzadigd zult wor-
den van de borst der volledige
vertroosting door haar; omdat GIJ
met kleine teugjes zult drinken
en heerlijke verrukking zult on-
dervinden van de tepel van haar
heerlijkheid.[d] **12** Want dit heeft
Jehovah gezegd: „Ziet, ik doe haar
vrede toestromen net als een ri-
vier[e] en de heerlijkheid der na-
tiën net als een overstromende
stortbeek,[f] en GIJ zult stellig zui-
gen.[g] Op de zijde zult GIJ gedra-
gen worden en op de knieën zult
GIJ getroeteld worden.[h] **13** Zoals
een man die door zijn eigen moe-
der voortdurend getroost wordt,
zo zal ikzelf ulieden voortdurend
troosten;[i] en in het geval van Je-
ruzalem zult GIJ getroost worden.[j]
14 En GIJ zult [het] stellig zien en
UW hart zal zich ongetwijfeld uit-
bundig verheugen,[k] en UW been-
deren,[l] die zullen uitspruiten net
als het malse gras.[m] En de hand
van Jehovah zal stellig aan zijn
knechten bekendgemaakt wor-
den,[n] maar hij zal zijn vijanden
werkelijk openlijk veroordelen.”[o]
15 „Want ziet, Jehovah zelf
komt als een vúúr,[p] en zijn wa-
gens zijn als een stormwind,[q]
om zijn toorn te vergelden met
louter woede en zijn bestraffing
met vuurvlammen.[r] **16** Want als
vuur zal Jehovah zelf werkelijk
het geschil opnemen, ja, met zijn
zwaard,[s] tegen alle vlees; en de
door Jehovah verslagenen zullen
stellig vele worden.[t] **17** Zij die
zich heiligen en reinigen voor de
tuinen[u] achter één in het midden,
die zwijnenvlees eten[v] en dat wat
een gruwel is, zelfs het springen-
de knaagdier,[w] zij zullen allen te
zamen aan hun eind komen”, is de
uitspraak van Jehovah. **18** „En
wat hun werken[x] en hun gedach-
ten[y] betreft, ik kom om alle na-
tiën en talen bijeen te brengen;[z]

HFDST. 66

a De 32:43
Jes 44:23
Ro 15:10
b Ps 26:8
Ps 84:2
Ps 122:6
Ps 137:6
c Ez 9:4
d Ps 36:8
Jer 3:15
Joë 3:18
e Ps 72:3
Jes 9:7
Jes 48:18
f Jes 54:3
Jes 60:3
Hag 2:7
g Jes 60:16
h Jes 60:4
i Jes 51:3
j Jes 44:28
Jes 65:18
k Za 10:7
l Sp 3:8
Sp 17:22
m Jes 26:19
Ho 14:5
n Jes 65:13
Mal 3:18
o Jes 59:18
Jes 65:12
p De 4:24
Ps 11:6
Ps 21:9
Ps 97:3
q Ps 50:3
Jer 25:32
r Nu 16:35
2Th 1:8
s Jer 15:2
t Jes 34:5
Jer 25:33
Ez 38:21
Joë 3:14
Opb 19:18
u Jes 1:29
Jes 65:3
v Le 11:7
De 14:8
Jes 65:4
w Le 11:29
x Jes 37:28
Jes 59:6
Am 5:12
y De 31:21
Jes 55:7
Mi 2:1
z Ps 86:9
Jes 2:2
Mt 25:32
Opb 7:9

2e kolom

a Ez 39:21
b Ezr 1:3
c Jes 4:2
Mt 24:31
d Ge 10:4
Ps 72:10
e Ge 10:13
f Ge 10:2
Ez 27:13
g Jes 49:1
h Mal 1:11
i Jes 60:3
Ro 15:12
Opb 7:9
j De 30:3
Jes 11:16
Jes 43:6
Jes 54:3
Jes 60:4
Mt 24:31

en zij zullen moeten komen en
mijn heerlijkheid moeten zien.”[a]
19 „En ik wil een teken onder
hen stellen[b] en ik wil enkelen van
de ontkomenen zenden naar de na-
tiën,[c] [naar] Tarsis,[d] Pul en Lud,[e]
die de boog spannen, Tubal en Ja-
van,[f] de verafgelegen eilanden,[g]
die geen bericht over mij heb-
ben gehoord noch mijn heerlijk-
heid hebben gezien;[h] en zij zullen
stellig over mijn heerlijkheid ver-
tellen onder de natiën.[i] **20** En
zij zullen werkelijk al UW broe-
ders uit alle natiën[j] als een gave
aan Jehovah brengen,[k] op paar-
den en op wagens en op over-
dekte wagens en op muildieren
en op snelle wijfjeskamelen,[l] naar
mijn heilige berg,[m] Jeruzalem,”
heeft Jehovah gezegd, „net zoals
wanneer de zonen van Israël de
gave in een rein vat in het huis
van Jehovah brengen.”[n]
21 „En ook uit hen zal ik enke-
len nemen voor de priesters, voor
de levieten”, heeft Jehovah ge-
zegd.
22 „Want net zoals de nieuwe
hemelen[o] en de nieuwe aarde[p] die
ik maak, voor mijn aangezicht be-
staan,”[q] is de uitspraak van Jeho-
vah, „zo zal UW nageslacht[r] en UW
naam blijven bestaan.”[s]
23 „En het zal stellig geschie-
den dat van nieuwe maan tot
nieuwe maan en van sabbat tot
sabbat alle vlees zal komen om
zich voor mijn aangezicht neer te
buigen”,[t] heeft Jehovah gezegd.
24 „En zij zullen werkelijk naar
buiten gaan en de lijken aan-
schouwen van de mannen die te-
genover mij overtredingen begin-
gen;[u] want de wormen zelf [die]
op hen [zijn] zullen niet sterven
en hun vuur zelf zal niet uitge-
blust worden,[v] en zij moeten iets
weerzinwekkends voor alle vlees
worden.”[w]

---

k Jes 60:9; Ro 12:1; 1Pe 2:5; **l** Jes 60:6; **m** Jes 11:9; Za 1:17; Opb 14:1; **n** Nu 7:13; **o** Ezr 3:2; Ezr 5:2; Jes 65:17; 2Pe 3:13; **p** Ezr 1:3; Ezr 2:64; Opb 21:1; **q** Jes 65:18; **r** Jes 65:23; **s** Ps 94:14; Jer 31:36; **t** Ps 86:9; Za 14:16; Mal 1:11; **u** Ps 58:10; Ez 39:12; **v** Jes 14:11; Jes 34:10; Mt 3:12; Mt 25:41; Mr 9:48; 2Th 1:9; **w** Ps 139:21.

JEREMIA

1 De woorden van Jeremia,[a] de zoon van Hilkia, een van de priesters die te Anathoth[b] in het land van Benjamin[c] waren; **2** tot wie het woord van Jehovah kwam in de dagen van Josia,[d] de zoon van Amon,[e] de koning van Juda, in het dertiende jaar van zijn regering.[f] **3** En het bleef komen in de dagen van Jojakim,[g] de zoon van Josia, de koning van Juda, tot de voltooiing van het elfde jaar van Zedekia,[h] de zoon van Josia, de koning van Juda, totdat Jeruzalem in ballingschap ging in de vijfde maand.[i]

4 Het woord van Jehovah dan kwam tot mij en luidde: **5** „Voordat ik u in de buik vormde,[j] kende ik u,[k] en voordat gij vervolgens uit de moederschoot te voorschijn zijt gekomen, heiligde ik u.[l] Tot profeet voor de natiën heb ik u gemaakt."

6 Maar ik zei: „Ach, o Soevereine Heer Jehovah! Zie, ik weet werkelijk niet hoe ik moet spreken,[m] want ik ben nog maar een jongen."[n]

7 Vervolgens zei Jehovah tot mij: „Zeg niet: 'Ik ben maar een jongen.' Maar naar allen tot wie ik u zal zenden, dient gij te gaan en alles wat ik u zal gebieden, dient gij te spreken.[o] **8** Wees niet bevreesd vanwege hun gezichten,[p] want 'ik ben met u om u te bevrijden',[q] is de uitspraak van Jehovah."

9 Daarop stak Jehovah zijn hand uit en liet die mijn mond aanraken.[r] Toen zei Jehovah tot mij: „Zie, ik heb mijn woorden in uw mond gelegd.[s] **10** Zie, ik heb u op deze dag aangesteld over de natiën en over de koninkrijken,[t] om uit te rukken en af te breken en om te vernielen en omver te halen,[u] om te bouwen en te planten."[v]

11 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij en luidde: „Wat ziet gij, Jeremia?"

HFDST. 1

a Ezr 1:1
Da 9:2
Mt 2:17
b Joz 21:18
1Kon 2:26
1Kr 6:60
Jer 29:27
c Joz 18:11
d 2Kon 22:1
e 2Kon 21:19
f 2Kr 34:1
Jer 25:3
g 2Kon 24:1
2Kr 36:4
Jer 25:1
h 2Kon 24:18
2Kr 36:11
Jer 21:1
Jer 39:2
i 2Kon 25:8
Jer 52:12
j Ps 139:16
k Re 13:5
Jes 45:1
Ro 9:11
l Lu 1:15
m Ex 4:10
n 1Kon 3:7
1Ti 4:12
o Ex 7:2
Nu 22:20
2Kr 18:13
Jer 11:2
Ez 3:4
p Ez 2:6
Ez 3:8
q Ex 3:12
De 31:6
Joz 1:5
Jer 15:20
Han 18:10
Han 26:17
2Kor 1:10
Heb 13:6
r Jes 6:7
s Ex 4:15
Jes 51:16
Ez 33:7
t Opb 10:11
u Jer 18:7
Ez 32:18
v Jes 44:26
Jer 18:9
Jer 24:6

2e kolom

a De 32:35
b Jer 6:1
Jer 10:22
Jer 47:2
Jer 50:9
c Jer 5:15
Jer 6:22
Jer 25:9
d Jer 39:3
e De 28:52
Jer 4:16
Jer 9:11
Jer 33:10
Jer 34:22
Jer 44:6
f De 28:20
Jer 4:12
g Joz 24:20
2Kon 22:17
2Kr 7:19
Jer 17:13

Ik zei derhalve: „Een spruit van een amandelboom zie ik."

12 Vervolgens zei Jehovah tot mij: „Gij hebt goed gezien, want ik blijf wakker over mijn woord om het ten uitvoer te brengen."[a]

13 Het woord van Jehovah kwam nu voor de tweede maal tot mij en luidde: „Wat ziet gij?"

Ik zei derhalve: „Wat ik zie, is een kookpot met wijde opening, die wordt aangeblazen, en zijn opening is van het noorden af-[gekeerd]."

14 Hierop zei Jehovah tot mij: „Vanuit het noorden zal de rampspoed losbreken tegen alle bewoners van het land.[b] **15** Want 'zie, ik roep alle families der koninkrijken van het noorden', is de uitspraak van Jehovah;[c] 'en zij zullen stellig komen en ieder hun troon plaatsen bij de ingang van de poorten van Jeruzalem,[d] en tegen al haar muren rondom en tegen alle steden van Juda.[e] **16** En ik wil mijn oordelen over hen uitspreken wegens al hun slechtheid,[f] doordat zij mij verlaten hebben[g] en zij offerrook blijven brengen aan andere goden[h] en zich blijven neerbuigen voor de werken van hun eigen handen.'[i]

17 En wat u betreft, gij dient uw heupen te omgorden[j] en gij moet opstaan en tot hen spreken al wat ikzelf u gebied. Word niet met enige verschrikking geslagen vanwege hen,[k] opdat ik u niet met verschrikking sla voor hun aangezicht. **18** Maar wat mij aangaat, zie, ik heb u heden gemaakt tot een versterkte stad en tot een ijzeren zuil en tot koperen muren[l] tegen heel het land,[m] tegenover de koningen van Juda, tegenover haar vorsten, tegenover haar priesters en tegenover het

h Ez 8:11; Ho 11:2; i Jes 2:8; Han 7:41; j 1Kon 18:46; 2Kon 4:29; 2Kon 9:1; Job 38:3; Lu 12:37; 1Pe 1:13; k Joz 1:9; Ez 2:6; l Jer 15:20; m Jer 20:11; Ez 3:8; Mi 3:8.

volk van het land.[a] **19** En zij zullen stellig tegen u strijden, maar zij zullen u niet overmeesteren,[b] want 'ik ben met u',[c] is de uitspraak van Jehovah, 'om u te bevrijden'."[d]

2 Het woord van Jehovah kwam nu tot mij[e] en luidde: **2** „Ga, en gij moet ten aanhoren van Jeruzalem uitroepen en zeggen: 'Dit heeft Jehovah gezegd:[f] „Ik herinner mij in uw geval nog heel goed de liefderijke goedheid van uw jeugd,[g] de liefde toen gij verloofd waart,[h] hoe gij mij achterna zijt gelopen in de wildernis, in een land waar niet wordt gezaaid.[i] **3** Israël was iets heiligs voor Jehovah,[j] de eerste opbrengst voor Hem."'[k] 'Al wie het verslonden, zouden schuld op zich laden.[l] Niets dan rampspoed zou over hen komen', was de uitspraak van Jehovah."[m]

4 Hoort het woord van Jehovah, o huis van Jakob[n] en al GIJ families van het huis van Israël.[o] **5** Dit heeft Jehovah gezegd: „Wat voor onrecht hebben UW vaderen in mij gevonden,[p] zodat zij zich ver van mij verwijderd hebben[q] en zij de ijdele afgod achterna bleven lopen[r] en zelf tot ijdelheid werden?[s] **6** En zij hebben niet gezegd: 'Waar is Jehovah, die ons opvoerde uit het land Egypte,[t] die ons door de wildernis deed gaan, door een land van woestijnvlakten[u] en kuilen, door een land zonder water[v] en met diepe schaduw,[w] door een land waar geen man doorheen trok en waarin geen aardse mens woonde?'

7 En geleidelijk bracht ik U naar een land van de boomgaard, om de vrucht en de goede dingen ervan te eten.[x] Maar GIJ zijt er gekomen en hebt mijn land verontreinigd, en mijn eigen erfdeel hebt GIJ tot iets verfoeilijks gemaakt.[y] **8** Zelfs de priesters zeiden niet: 'Waar is Jehovah?'[z] En zelfs zij die zich met de wet bezighouden, kenden mij niet;[a] en de herders zelf begingen overtredingen tegen mij,[b] en zelfs de profeten profeteerden bij Baäl,[a] en degenen die geen baat konden verschaffen, liepen zij achterna.[b]

9 'Daarom zal ik verder met ulieden twisten',[c] is de uitspraak van Jehovah, 'en met de zonen van UW zonen zal ik twisten.'[d]

10 'Maar steekt over naar de kustlanden der Kittieten[e] en ziet. Ja, zendt zelfs [boden] naar Kedar[f] en schenkt speciale aandacht en ziet of er iets dergelijks is geschied.[g] **11** Heeft een natie goden[h] verruild, zelfs voor die welke geen goden zijn?[i] Maar mijn eigen volk heeft mijn heerlijkheid verruild voor wat geen baat kan verschaffen.[j] **12** Verstart van ontzetting hierover, o GIJ hemelen, en siddert van zeer grote huivering,' is de uitspraak van Jehovah,[k] **13** 'want er zijn twee slechte dingen die mijn volk heeft gedaan: Mij, de bron van levend water,[l] hebben zij verlaten,[m] om zichzelf regenbakken uit te houwen, gebroken regenbakken, die het water niet kunnen houden.'

14 'Is Israël een knecht,[n] of een in het huisgezin geboren slaaf? Waarom is hij tot plundering geworden? **15** Tegen hem brullen jonge leeuwen met manen;[o] ze hebben hun stem laten weerklinken.[p] En ze maakten zijn land voorts tot een voorwerp van ontzetting. Zijn eigen steden zijn in brand gestoken, zodat er geen inwoner is.[q] **16** Ja, zelfs de zonen van Nof[r] en Tachpanes[s] bleven u de schedel afweiden.[t] **17** Is dit niet hetgeen gij uzelf voorts hebt aangedaan door Jehovah, uw God, te verlaten[u] ten tijde dat [hij] u op de weg deed gaan?[v] **18** En nu, wat voor belang zoudt gij hebben bij de weg van Egypte,[w] om de wateren van Sihor[x] te drinken?

HFDST. 1

a Jer 26:12
Da 9:6
b Ps 129:2
c Ge 28:15
Ex 3:12
Joz 1:5
d Jer 15:20
Ro 8:31

HFDST. 2

e Heb 1:1
f Jes 37:33
g Ez 16:8
Ho 2:15
h Ex 24:3
i De 2:7
Ne 9:12
j Ex 19:6
De 7:6
k Jak 1:18
Opb 14:4
l Jes 41:11
Za 1:15
m Ex 17:13
n Jer 5:20
o Ho 4:1
p Jes 5:4
Mi 6:3
q Jer 12:2
r De 32:21
1Kon 16:26
2Kon 17:15
Han 14:15
s Ps 115:8
t Ex 14:30
Re 6:13
Jes 63:11
Ho 13:4
u De 1:1
De 32:10
v De 8:15
Ne 9:20
w Ps 23:4
x Nu 13:27
De 6:11
De 8:7
Ne 9:25
y Le 18:24
Nu 35:33
De 21:23
Ps 78:58
Ps 106:38
Jer 16:18
Ez 36:17
z 1Sa 2:12
Klg 4:13
a Lu 11:52
Jo 8:55
b Ez 34:8

2e kolom

a 1Kon 18:19
Jer 23:13
b 1Sa 12:21
Hab 2:18
c Ez 20:35
Mi 6:2
d Ex 20:5
e Ge 10:4
Nu 24:24
f Ge 25:13
Ps 120:5
Jer 49:28
g Jer 18:13
h Mi 4:5
i Ps 115:4
Jes 37:19
Jer 16:20
1Kor 8:4
j Ps 106:20
Ho 4:7
Ro 1:23

k Jes 1:2; Jer 6:19; l Ps 36:9; Jer 17:13; Jo 17:3; Opb 22:1; m Re 10:13; 1Sa 12:10; n Ex 4:22; Jes 41:8; o Jes 5:29; p Ez 5:14; q Jer 4:7; Jer 9:11; Ze 3:6; r Jes 19:13; Jer 44:1; Jer 46:19; Ez 30:13; s Jer 43:7; Jer 46:14; Ez 30:18; t Jes 1:7; u 1Kr 28:9; 2Kr 7:19; v De 32:10; Ps 77:20; Ps 78:54; Ps 136:16; Jes 63:13; w Jes 30:2; Jes 31:1; Klg 5:6; Ez 16:26; Ez 17:15; Ez 23:3; 2Kor 6:14; x Joz 13:3; Jes 23:3.

En wat voor belang zoudt gij hebben bij de weg van Assyrië,[a] om de wateren van de Rivier te drinken? **19** Uw slechtheid dient u te corrigeren[b] en uw eigen daden van ontrouw dienen u terecht te wijzen.[c] Weet dan en zie dat het iets slechts en bitters is[d] dat gij Jehovah, uw God, hebt verlaten en geen angst voor mij u [bekropen heeft]',[e] is de uitspraak van de Soevereine[f] Heer, Jehovah der legerscharen.

20 'Want lang geleden heb ik uw juk aan stukken gebroken;[g] ik heb uw banden vaneengescheurd. Maar gij hebt gezegd: „Ik zal niet dienen", want op elke hoge heuvel en onder elke lommerrijke boom[h] hebt gij u met uitgespreide benen neergelegd,[i] uzelf aan prostitutie overgevend.[j] **21** En wat mij aangaat, ik had u geplant als een uitgelezen rode wijnstok,[k] in zijn geheel een waar zaad. Hoe zijt gij dan jegens mij veranderd in de ontaarde [scheuten] van een uitheemse wijnstok?'[l]

22 'Maar ook al zoudt gij u wassen met alkali en u grote hoeveelheden loog nemen,[m] uw dwaling zou stellig een smet zijn voor mijn aangezicht',[n] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. **23** Hoe kunt gij zeggen: 'Ik heb mij niet verontreinigd.[o] De Bąals heb ik niet achternagelopen'?[p] Zie uw weg in het dal.[q] Neem nota van wat gij hebt gedaan. Een snelle, jonge wijfjeskameel die doelloos heen en weer draaft op haar wegen; **24** een zebra,[r] gewend aan de wildernis, die in de sterke begeerte van haar ziel de wind opsnuift;[s] wie kan haar in haar paartijd keren? Allen die haar zoeken, zullen zich niet behoeven af te matten. In haar maand zullen ze haar vinden. **25** Weerhoud uw voet ervan barrevoets [te worden], en uw keel van dorst.[t] Maar gij hebt voorts gezegd: 'Het is hopeloos![u] Neen, maar ik ben verliefd geworden op vreemden,[v] en hen zal ik achternalopen.'[w]

26 Als met de schaamte van een dief wanneer hij betrapt wordt, zo hebben die van het huis van Ịsraël zich beschaamd gevoeld,[a] zij, hun koningen, hun vorsten en hun priesters en hun profeten.[b] **27** Zij zeggen tot een boom: 'Gij zijt mijn vader',[c] en tot een steen: 'Gijzelf hebt mij gebaard.' Maar mij hebben zij de nek toegekeerd en niet het aangezicht.[d] En ten tijde van hun rampspoed zullen zij zeggen: 'Sta toch op en red ons!'[e]

28 Maar waar zijn uw goden die gij u gemaakt hebt?[f] Laten ze opstaan indien ze u kunnen redden ten tijde van uw rampspoed.[g] Want als het getal van uw steden zijn uw goden geworden, o Jụda.[h]

29 'Waarom blijft gijlieden met mij twisten?[i] Waarom hebt GIJ allen overtredingen tegen mij begaan?',[j] is de uitspraak van Jehovah. **30** Tevergeefs heb ik UW zonen geslagen.[k] Zij hebben geen streng onderricht aanvaard.[l] Uw zwaard heeft UW profeten verslonden, gelijk een leeuw die verderf sticht.[m] **31** O geslacht, ziet zelf het woord van Jehovah.[n]

Ben ik niets dan een wildernis geworden voor Ịsraël[o] of een land van intense duisternis? Waarom hebben dezen, mijn volk, gezegd: 'Wij hebben rondgedoold. Wij zullen niet meer tot u komen'?[p] **32** Kan een maagd haar sieraden vergeten, een bruid haar borstbanden? Maar mijn eigen volk — zij hebben mij talloze dagen vergeten.[q]

33 Waarom, o vrouw, verbetert gij uw weg ten einde liefde te zoeken? Daarom hebt gij ook in slechte dingen uw wegen onderwezen.[r] **34** Ook zijn in uw zomen de bloedsporen gevonden van de zielen[s] der onschuldige armen.[t] Niet bij het inbreken heb ik ze gevonden, maar [ze zijn] op al deze.[u]

HFDST. 2

a 2Kon 16:7 Ho 5:13
b Jes 3:9 Ho 5:5
c Ho 11:7
d Jer 4:18 Am 8:10
e Jer 5:22
f Han 4:24
g Le 26:13 De 4:20 Jes 9:4 Na 1:13
h 1Kon 14:23 Ez 6:13 Ho 4:13
i Jes 57:5 Jer 3:6 Jer 17:2
j Ex 34:15 Ez 16:15 Ho 6:10
k Ex 15:17 Ps 44:2 Ps 80:8 Jes 5:1
l Jes 1:21 Jes 5:4
m Job 9:30
n De 32:34 Job 14:17 Ps 90:8 Jer 16:17 Ho 13:12 Am 8:7
o Sp 28:13 Sp 30:12
p Sp 30:20
q Jer 7:31
r Ho 8:9
s Jer 14:6
t Ho 2:3
u Jer 18:12
v Jes 2:6 Jer 3:13
w Jer 44:17

2e kolom

a Ex 22:7
b Ezr 9:7 Da 9:6
c Jes 44:13 Hab 2:18
d 2Kr 29:6 Jer 32:33
e Re 10:15 2Kr 20:9 Ps 78:34 Ps 106:47 Jes 26:16 Ho 5:15
f De 32:37 Re 10:13 Jes 45:20
g Re 10:14 Jes 46:7
h Jer 11:13
i 1Sa 2:10
j Jer 5:1 Jer 9:2 Da 9:11 Ho 7:13
k 2Kr 28:22 Jes 9:13
l Jes 1:5 Jer 5:3 Ze 3:2

m 2Kr 36:16; Ne 9:26; Mt 21:35; Mt 23:34; Han 7:52; 1Th 2:15; **n** Mi 6:9; **o** 2Kr 31:10; Ne 9:25; **p** De 32:15; **q** Ps 106:21; Jes 17:10; Jer 13:25; Jer 18:15; Ho 8:14; **r** 2Kr 33:9; **s** Ge 9:5; **t** 2Kon 21:16; 2Kon 24:4; Ps 106:38; Jes 10:2; Jes 59:7; Jer 19:4; Mt 23:35; **u** Ex 22:2.

35 Maar gij zegt: 'Ik ben onschuldig gebleven. Waarlijk, zijn toorn heeft zich van mij afgewend.'[a]

Zie, ik ga met u in het gericht omdat gij zegt: 'Ik heb niet gezondigd.'[b] **36** Waarom neemt gij het als iets zeer onbetekenends op dat gij uw weg verandert?[c] Ook over Egypte zult gij beschaamd worden,[d] net als gij beschaamd werdt over Assyrië.[e] **37** Om deze reden ook zult gij uitgaan met uw handen op uw hoofd,[f] omdat Jehovah de voorwerpen van uw vertrouwen heeft verworpen, en gij zult er geen succes mee hebben."

3 Men zegt: „Indien een man zijn vrouw wegzendt en zij werkelijk van hem weggaat en [de vrouw] wordt van een andere man, dient hij dan nog tot haar terug te keren?"[g]

Is niet dat land beslist bezoedeld?[h]

„En gijzelf hebt met veel metgezellen prostitutie bedreven,[i] en zou er dan sprake zijn van een terugkeer tot mij?",[j] is de uitspraak van Jehovah. **2** „Sla uw ogen op naar de veel betreden paden en zie.[k] Waar zijt gij al niet verkracht?[l] Langs de wegen hebt gij voor hen gezeten, als een Arabier in de wildernis;[m] en gij blijft het land bezoedelen met uw daden van prostitutie en met uw slechtheid.[n] **3** Daarom worden overvloedige regenbuien ingehouden,[o] en er is zelfs geen lenteregen gekomen.[p] En het voorhoofd van een vrouw die prostitutie bedrijft, hebt gij gekregen. Gij hebt geweigerd u te schande gemaakt te voelen.[q] **4** Hebt gij van nu af tot mij geroepen: 'Mijn Vader,[r] gij zijt de vertrouwde vriend van mijn jeugd![s] **5** Dient men tot onbepaalde tijd gebelgd te blijven, of voor altoos acht [op iets] te blijven geven?'[t] Zie! Gij hebt gesproken, en gij zijt ermee voortgegaan slechte dingen te doen en de overhand te krijgen."[u]

6 Voorts zei Jehovah tot mij in de dagen van koning Josia:[a] „'Hebt gij gezien wat het ontrouwe Israël heeft gedaan?[b] Zij gaat op elke hoge berg[c] en onder elke lommerrijke boom[d] om daar prostitutie te bedrijven.[e] **7** En nadat zij al deze dingen had gedaan, bleef ik zeggen dat zij toch tot mij moest terugkeren, maar zij keerde niet terug;[f] en Juda bleef naar haar eigen trouweloze zuster kijken.[g] **8** Toen ik dat nu zag, ja, omdat het ontrouwe Israël overspel had bedreven, zond ik haar weg[h] en gaf haar toen het certificaat van haar volledige echtscheiding,[i] doch het trouweloos handelende Juda, haar zuster, werd niet bevreesd, maar zij ging zelf eveneens prostitutie bedrijven.[j] **9** En haar prostitutie geschiedde wegens [haar] wufte zienswijze, en zij bleef het land bezoedelen[k] en overspel bedrijven met stenen en met bomen;[l] **10** en zelfs in weerwil van dit alles keerde haar trouweloze zuster Juda niet tot mij terug met haar gehele hart,[m] maar slechts bedrieglijk',[n] is de uitspraak van Jehovah."

11 En Jehovah zei verder tot mij: „Het ontrouwe Israël heeft getoond dat haar eigen ziel rechtvaardiger is dan het trouweloos handelende Juda.[o] **12** Ga, en gij moet deze woorden uitroepen naar het noorden[p] en zeggen:

'„Keer toch terug, o afvallig Israël", is de uitspraak van Jehovah.'[q] '„Ik zal mijn aangezicht niet [toornig] op ulieden laten neerzien,[r] want ik ben loyaal",[s] is de uitspraak van Jehovah.' '„Ik zal niet tot onbepaalde tijd gebelgd blijven.[t] **13** Alleen, neem nota van uw dwaling, want tegenover Jehovah, uw God, hebt gij overtredingen begaan.[u] En gij hebt uw wegen aanhoudend verstrooid tot de vreemden[v] onder elke lommerrijke boom,[w] maar naar mijn stem

HFDST. 2

a Sp 28:13
b 1Jo 1:8
c Ho 12:2
d Jes 30:3 Jer 37:7
e 2Kr 28:20
f 2Sa 13:19

HFDST. 3

g De 24:4
h Jes 24:5 Jer 2:7
i Jer 2:20 Ez 16:28
j Jer 4:1 Za 1:3
k Jer 2:23
l Ez 16:16 Ez 20:28
m Ge 38:16 Sp 23:28
n Jer 2:7
o Le 26:19 De 28:23 Jes 5:6 Jer 9:12 Jer 14:4 Am 4:7 Hag 1:11
p Jer 5:24
q Jer 6:15 Ze 3:5
r Jer 3:19 Jer 31:9
s Ps 71:5 Sp 2:17 Jer 2:2 Ho 2:15
t Ps 77:7 Ps 103:9 Jes 57:16 Jes 64:9
u Mi 2:1 Mi 7:3 Ze 3:3

2e kolom

a 2Kon 22:1
b Jer 7:24
c Jes 57:7 Jer 2:20 Ez 6:3
d 1Kon 14:23 Jer 17:2
e Ez 20:28 Ho 4:13
f 2Kon 17:13 2Kr 30:6 Ho 14:1
g Ez 16:46 Ez 23:2
h Jes 1:21 Ez 23:9 Ho 2:2 Ho 9:15
i De 24:1 Jes 50:1
j 2Kon 17:19 Ez 23:11
k Jer 2:7
l Jes 57:6 Jer 2:27
m Ps 78:37 Ho 7:14
n Sp 11:20
o Ez 16:51 Ez 23:11
p 2Kon 17:6 Jer 23:8 Jer 31:8

q Jer 4:1; Ez 33:11; Ho 6:1; Ho 14:1; r Ho 11:8; s 2Sa 22:26; Ps 18:25; Ps 86:5; Opb 15:4; t Ps 79:5; u Le 26:40; Sp 28:13; Ho 7:13; v Jer 2:25; Ez 16:15; w De 12:2.

hebt gijlieden niet geluisterd", is de uitspraak van Jehovah.'"

14 „Keert terug, o GIJ afvallige zonen",[a] is de uitspraak van Jehovah. „Want ikzelf ben de echtgenoot-eigenaar van ulieden geworden;[b] en ik wil U nemen, één uit een stad en twee uit een familie, en ik wil U naar Sion brengen.[c] **15** En ik wil U herders geven naar mijn hart,[d] en zij zullen U stellig weiden met kennis en inzicht.[e] **16** En het moet geschieden dat GIJ tot velen zult worden en stellig vrucht zult dragen in het land in die dagen", is de uitspraak van Jehovah.[f] „Men zal niet meer zeggen: 'De ark des verbonds van Jehovah!',[g] noch zal ze in het hart opkomen, noch zal men zich haar herinneren[h] of haar missen, en ze zal niet meer worden gemaakt. **17** In die tijd zal men Jeruzalem de troon van Jehovah noemen;[i] en tot haar moeten alle natiën bijeengebracht worden[j] tot de naam van Jehovah te Jeruzalem,[k] en zij zullen niet meer wandelen naar de verstoktheid van hun slechte hart."[l]

18 „In die dagen zullen zij wandelen, het huis van Juda zijde aan zijde met het huis van Israël,[m] en te zamen[n] zullen zij komen uit het land van het noorden naar het land dat ik UW voorvaders als een erfelijke bezitting heb gegeven.[o] **19** En ikzelf heb gezegd: 'O hoe ik ertoe overging u onder de zonen te stellen en u het begeerlijke land te geven,[p] de erfelijke bezitting van het sieraad van de legerscharen der natiën!' En ik zei verder: '„Mijn Vader!"[q] zult GIJ tot mij roepen, en GIJ zult U er niet van afkeren mij te volgen.' **20** 'Waarlijk, [zoals] een vrouw haar metgezel trouweloos heeft verlaten,[r] zo hebt GIJ, o huis van Israël, trouweloos gehandeld jegens mij',[s] is de uitspraak van Jehovah."

21 Op de veel betreden paden is een geluid gehoord, het geween, de smekingen van de zonen van Israël. Want zij hebben hun weg verdraaid;[a] zij hebben Jehovah, hun God, vergeten.[b]

22 „Keert terug, GIJ afvallige zonen.[c] Ik zal UW afvallige toestand genezen."[d]

„Hier zijn wij! Wij zijn tot u gekomen, want gij, o Jehovah, zijt onze God.[e] **23** Waarlijk, zowel de heuvels als het tumult op de bergen[f] behoren tot bedrog.[g] Waarlijk, in Jehovah, onze God, is de redding van Israël.[h] **24** Maar het schandelijke ding[i] zelf heeft de moeizame arbeid van onze voorvaders verteerd van onze jeugd af, hun schapen en hun runderen, hun zonen en hun dochters. **25** Wij leggen ons neer in onze schaamte[j] en onze schande blijft ons bedekken,[k] want tegen Jehovah, onze God, hebben wij gezondigd,[l] wij en onze vaderen, van onze jeugd af en tot op deze dag,[m] en wij hebben de stem van Jehovah, onze God, niet gehoorzaamd."[n]

4 „Indien gij zoudt willen terugkeren, o Israël," is de uitspraak van Jehovah, „moogt gij zelfs tot mij terugkeren.[o] En indien gij uw walgelijkheden vanwege mij zult wegdoen,[p] dan zult gij niet als vluchteling gaan. **2** En [indien] gij stellig zult zweren:[q] 'Zo waar Jehovah leeft in waarheid,[r] in gerechtigheid en in rechtvaardigheid!',[s] dan zullen de natiën zich in hem werkelijk zegenen en in hem zich beroemen."[t]

3 Want dit heeft Jehovah gezegd tot de mannen van Juda en tot Jeruzalem: „Ploegt U bebouwbaar land en blijft niet tussen doorns zaaien.[u] **4** Laat U voor Jehovah besnijden en doet weg de voorhuid van UW hart,[v] GIJ mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem, opdat mijn

HFDST. 3

a Jes 57:17; Jer 4:22
b Jes 54:5; Jer 2:2; Jer 31:32; Ho 2:19
c Jer 23:3; Ro 11:5
d Jer 23:4; Ez 34:23; Ef 4:11
e Jo 21:15; Han 20:28
f Jes 61:4; Ho 1:10; 1Sa 4:5
g Jes 65:17
h Ps 87:3; Jer 14:21; Ez 43:7
i Jes 2:2; Jes 60:3; Mi 4:2; Za 2:11; Za 8:23; Openb 7:9
k Jes 26:8; Jes 56:6; Za 8:22
l Ps 78:8
m Jer 50:4; Ho 1:11
n 2Kr 36:23; Ezr 1:3; Ez 37:19
o Jer 23:8; Am 9:15
p Ps 106:24; Ez 20:6
q Jes 63:16; Jes 64:8; Mt 6:8; 1Pe 1:17
r Ho 3:1
s Jes 48:8; Jer 5:11; Ho 5:7; Ho 6:7; Mal 2:11

2e kolom

a Sp 10:9; Mi 3:9
b Jes 17:10; Ez 23:35; Ho 8:14; Ho 13:6
c Ho 6:1; Ho 14:1
d Jer 33:6; Ho 14:4
e Jer 31:18; Ho 3:5; Za 13:9
f Jes 65:7
g Jer 10:14; Jon 2:8
h Ps 3:8; Ps 37:39; Jes 12:2; Jo 4:22
i Jer 11:13; Ho 9:10
j Ezr 9:6; Jer 2:26; Da 9:7
k Ez 7:18
l Ps 51:4; Jer 2:19; Ez 36:31
m Ezr 9:7; Ps 106:7

n Re 2:2; Jes 48:8; Jer 22:21; Da 9:10; 1Kor 10:8; **HFDST. 4** **o** De 30:2; Jes 31:6; Jer 3:22; Ho 14:1; Joë 2:12; **p** 2Kr 15:8; **q** De 10:20; Jes 65:16; **r** Jes 48:1; **s** Ps 99:4; **t** Jes 45:25; Jer 9:24; 1Kor 1:31; **u** Ho 10:12; **v** De 10:16; De 30:6; Jer 9:26; Han 7:51; Ro 2:29; Kol 2:11.

woede niet losbarst net als een
vuur en het stellig brandt zon-
der dat iemand blust, vanwege
de slechtheid van U handelin-
gen."[a]
5 Vertelt [het] in Juda en ver-
kondigt [het] zelfs in Jeruzalem[b]
en zegt [het] voort en blaast een
hoorn door heel het land.[c] Roept
luidkeels en zegt: „Verzamelt U
en laten wij in de versterkte ste-
den gaan.[d] **6** Heft een signaal
op in de richting van Sion. Treft
voorzieningen om U in veiligheid
te stellen. Blijft niet staan." Want
een rampspoed breng ik aan uit
het noorden,[e] ja, een grote ineen-
storting. **7** Hij is opgerezen als
een leeuw uit zijn struikgewas,[f]
en degene die de natiën in het
verderf stort, is uitgetrokken;[g] hij
is uitgegaan uit zijn plaats om uw
land tot een voorwerp van ont-
zetting te maken. Uw eigen ste-
den zullen in puin vallen, zodat
er geen inwoner zal zijn.[h] **8** Om-
gordt U hierom met zakken.[i] Slaat
U op de borst en jammert,[j] want
de brandende toorn van Jeho-
vah heeft zich niet van ons afge-
wend.[k]
9 „En het moet geschieden op
die dag", is de uitspraak van Je-
hovah, „dat het hart van de ko-
ning zal vergaan,[l] alsook het hart
van de vorsten; en de priesters
zullen stellig met ontzetting ge-
slagen worden, en de profeten zelf
zullen verbaasd zijn."[m]
10 Toen zei ik: „Ach, o Soeve-
reine Heer Jehovah! Waarlijk, gij
hebt dit volk en Jeruzalem abso-
luut bedrogen,[n] door te zeggen:
'Vréde zal U ten deel vallen',[o] en
het zwaard heeft helemaal tot aan
de ziel gereikt."
11 In die tijd zal tot dit volk
en tot Jeruzalem gezegd worden:
„Er is een verschroeiende wind
van de veel betreden paden door
de wildernis[p] [op] de weg naar
de dochter van mijn volk;[q] niet
om te wannen, noch om te zuive-
ren. **12** Ja, de volle wind komt
zelfs van deze tot mij. Nu zal
ik zelf ook tegen hen de oorde-
len uitspreken.[a] **13** Zie! Als re-
genwolken zal hij komen opzet-
ten en zijn wagens zijn als een
stormwind.[b] Zijn paarden zijn
sneller dan arenden.[c] Wee ons,
want wij zijn met geweld geplun-
derd! **14** Was uw hart rein van
louter slechtheid, o Jeruzalem,
opdat gij gered moogt worden.[d]
Hoe lang zullen uw verkeerde
gedachten in uw binnenste ver-
wijlen?[e] **15** Want een stem ver-
telt uit Dan[f] en verkondigt iets
schadelijks uit het bergland van
Efraïm.[g] **16** Vermeldt [het], ja,
aan de natiën. Verkondigt [het]
tegen Jeruzalem."
„Wachters komen uit een ver
land,[h] en tegen de steden van Juda
zullen zij hun stem laten weerklin-
ken. **17** Als bewakers van het
open veld hebben zij zich aan alle
zijden tegen haar opgesteld,[i] om-
dat ze zelfs tegen mij weerspan-
nig is geweest",[j] is de uitspraak
van Jehovah. **18** „Uw gedrag en
uw handelingen — deze zullen u
vergolden worden.[k] Dit is de ramp-
spoed over u, want die is bitter;
want hij heeft helemaal tot aan
uw hart gereikt."
19 O mijn ingewanden, mijn in-
gewanden! Ik lijd hevige smarten
aan de wanden van mijn hart.[l]
Mijn hart is onstuimig binnen in
mij.[m] Ik kan niet blijven zwijgen,
want hoorngeschal heeft mijn ziel
gehoord, het alarmsignaal van
oorlog.[n] **20** Ineenstorting op in-
eenstorting is uitgeroepen, want
het gehele land is met geweld ge-
plunderd.[o] Plotseling zijn mijn
tenten met geweld geplunderd,[p]
in een ogenblik mijn tentkleden.
21 Hoe lang zal ik het signaal blij-
ven zien, het hoorngeschal blij-
ven horen?[q] **22** Want mijn volk
is dwaas.[r] Van mij hebben zij geen
notitie genomen.[s] Zij zijn onwij-
ze zonen; en zij zijn niet degenen
die verstand hebben.[t] Wijs zijn zij
om kwaad te doen, maar om goed

HFDST. 4

a Le 26:28
Klg 4:11
b Jer 5:20
Jer 11:2
c Jer 6:1
Ez 33:3
Ho 8:1
Am 3:6
d Jer 8:14
Jer 35:11
e Jer 1:14
Jer 6:1
Jer 21:7
Jer 25:9
f 2Kon 24:1
2Kon 25:1
Jer 5:6
Jer 50:17
g Ez 26:7
h Jes 1:7
Jes 5:9
Jes 6:11
Jer 2:15
Jer 9:11
i Jer 6:26
Joë 2:12
Am 8:10
j Ez 21:12
k Jes 9:17
Jes 10:4
l 2Kon 25:5
m Jes 29:9
Han 13:41
n Ez 14:9
2Th 2:11
o Jer 5:12
Jer 6:14
Jer 14:13
Jer 23:17
1Th 5:3
p Ez 17:10
Ho 13:15
q Jes 22:4

2e kolom

a Jer 1:16
b Jes 5:28
c De 28:49
Klg 4:19
Ho 8:1
Hab 1:8
d Jes 1:16
Ez 18:31
e Sp 1:22
f Re 18:29
Re 20:1
Jer 8:16
g Joz 17:15
Joz 20:7
h De 28:49
Jes 39:3
i 2Kon 25:2
Jes 1:8
j Ne 9:26
Jes 1:20
Jes 30:9
Jes 63:10
Ez 2:3
Ez 20:21
k Ps 107:17
Sp 1:31
Sp 5:22
Jes 50:1
Jer 2:17
l Jes 15:5
Jes 21:3
m Ps 42:5
Jes 16:11
n Ze 1:16
o Ps 42:7
Ps 137:8
p Jer 6:26
Jer 10:20

q Jer 6:1; r De 32:6; Jes 6:9; Jer 5:21; s Ho 5:4; t Ho 4:14.

te doen hebben zij feitelijk geen kennis.[a]

23 Ik zag het land, en zie! [het was] leeg en woest;[b] en naar de hemel, en zijn licht was niet meer.[c] **24** Ik zag de bergen, en zie! ze schudden, en de heuvels zelf werden alle geschokt.[d] **25** Ik zag, en zie! er was geen aardse mens, en de vliegende schepselen van de hemel waren alle gevlucht.[e] **26** Ik zag, en zie! de boomgaard zelf was een wildernis, en de steden ervan, die waren alle omvergehaald.[f] Het was vanwege Jehovah, vanwege zijn brandende toorn.

27 Want dit heeft Jehovah gezegd: „Een verlaten woestenij zal het gehele land worden,[g] en zal ik niet een volslagen verdelging bewerkstelligen?[h] **28** Hierom zal het land treuren,[i] en de hemel boven zal stellig verduisterd worden.[j] Het is omdat ik gesproken heb, ik heb overwogen, en ik heb geen spijt gevoeld, noch zal ik erop terugkomen.[k] **29** Wegens het geluid van de ruiters en boogschutters is de gehele stad op de loop.[l] Zij zijn het struikgewas ingegaan, en in de rotsen hebben zij zich begeven.[m] Elke stad is verlaten, en er is geen mens die erin woont."

30 Nu gij gewelddadig geplunderd zijt, wat zult gij doen, daar gij u in scharlaken placht te kleden, daar gij u met gouden sieraden placht te tooien, daar gij uw ogen met zwarte verf placht te vergroten?[n] Het is tevergeefs dat gij u mooi placht te maken.[o] Zij die een zinnelijk verlangen naar [u] hebben, hebben u verworpen; zij blijven zelfs uw ziel zoeken.[p] **31** Want een stem als van een zieke vrouw heb ik gehoord, de benauwdheid als van een vrouw die haar eerste kind baart,[q] de stem van de dochter van Sion, die naar adem blijft snakken. Zij blijft haar handpalmen uitbreiden:[r] „Wee mij toch, want mijn ziel is de doders moe!"[s]

HFDST. 4

a Mi 2:1
b Jes 24:19; Jer 9:10
c Jes 5:30; Jes 13:10; Ez 32:8; Joë 2:31; Mt 24:29
d Jes 5:25; Ez 38:20; Na 1:5; Hab 3:6
e Jer 9:10; Ho 4:3; Ze 1:3
f De 29:23
g 2Kr 36:21; Jes 6:11; Jer 12:11; Ez 33:28
h Le 26:32; Jer 10:22; Jer 12:11; Ez 11:13
i Jes 24:4; Ho 4:3; Joë 1:10
j Jes 5:30; Jes 50:3; Joë 2:2; Joë 2:30
k Nu 23:19; 2Kon 23:26; Jes 43:13; Jes 46:10; Ez 24:14
l 2Kon 25:4
m Jes 2:19; Opb 6:15
n 2Kon 9:30; Ez 23:40; Opb 17:4
o Ez 23:26
p Jer 22:20; Klg 1:2; Opb 17:16
q Jer 6:24; 1Th 5:3
r Jes 1:15; Klg 1:17
s Jer 45:3; Ez 23:47

2e kolom

HFDST. 5

a Ez 22:30
b Ge 18:32; Ps 12:1; Ps 14:3; Ez 22:29; Am 5:7; Mi 7:2
c Jes 59:4
d Jes 48:1; Jer 7:9
e 2Kr 16:9; Ps 101:6
f 2Kr 28:22
g Jes 1:5; Jes 9:13; Jer 2:30
h De 28:21
i Ps 50:17; Jes 1:5; Jes 42:25; Jer 7:28; Ze 3:2
j Sp 21:29; Za 7:11
k Ez 3:7

5 Trekt rond in de straten van Jeruzalem en ziet toch en weet, en zoekt zelf op haar openbare pleinen, of GIJ iemand kunt vinden,[a] of er één is die gerechtigheid oefent,[b] die getrouwheid zoekt,[c] en ik zal haar vergeven. **2** Zelfs al zouden zij zeggen: „Zo waar Jehovah leeft!", zij zouden daarmee bij niets anders dan leugen zweren.[d]

3 O Jehovah, zijn die ogen van u niet op getrouwheid [gericht]?[e] Gij hebt hen geslagen,[f] maar zij werden niet ziek.[g] Gij hebt hen uitgeroeid.[h] Zij hebben geweigerd streng onderricht aan te nemen.[i] Zij hebben hun aangezicht harder gemaakt dan een steile rots.[j] Zij hebben geweigerd terug te keren.[k] **4** Zelfs ík had gezegd: „Waarlijk, zij zijn van lage stand. Zij hebben dwaas gehandeld, want zij hebben de weg van Jehovah, het recht van hun God, genegeerd.[l] **5** Ik wil heengaan tot de groten en met hen spreken,[m] want zíj moeten nota hebben genomen van de weg van Jehovah, het recht van hun God.[n] Waarlijk, zijzelf moeten allen te zamen het juk hebben verbroken; zij moeten de banden hebben vaneengescheurd."[o]

6 Daarom heeft een leeuw uit het woud hen geslagen, ja, een wolf van de woestijnvlakten blijft hen met geweld plunderen,[p] een luipaard ligt op de loer bij hun steden.[q] Ieder die daaruit gaat, wordt aan stukken gescheurd. Want hun overtredingen zijn vele geworden; hun daden van ontrouw zijn talrijk geworden.[r]

7 Hoe kan ik u hierom nog vergeven? Uw eigen zonen hebben mij verlaten en zij blijven zweren[s] bij wat geen God is.[t] En ik bleef hen verzadigen,[u] maar zij gingen ermee voort overspel te bedrijven,[v] en naar het huis van

l Jes 27:11; Jer 7:8; Ho 4:6; m Mal 2:7; n Mi 3:1; o Ps 2:3; p Ps 104:20; Ze 3:3; q Ho 13:7; r Ezr 9:6; Jes 59:12; Ez 23:19; s Joz 23:7; Jer 12:16; Am 8:14; Ze 1:5; t De 32:21; Jer 2:11; 1Kor 8:4; Ga 4:8; u Ez 16:49; Ho 13:6; v Ez 22:11.

een prostituee gaan zij in drommen. **8** Bronstige paarden, die [sterke] teelballen hebben, zijn zij geworden. Zij hinniken ieder naar de vrouw van hun metgezel.[a]

9 „Zou ik wegens deze dingen geen rekenschap vragen?", is de uitspraak van Jehovah.[b] „Of zou aan een natie als deze mijn ziel zich niet wreken?"[c]

10 „Komt tegen haar rijen [wijnstokken] op en veroorzaakt een vernieling,[d] maar richt geen werkelijke verdelging aan.[e] Verwijdert haar welig tierende ranken, want ze behoren niet aan Jehovah.[f] **11** Want het huis van Israël en het huis van Juda hebben beslist trouweloos jegens mij gehandeld", is de uitspraak van Jehovah.[g] **12** „Zij hebben Jehovah verloochend en zij blijven zeggen: 'Hij is er niet.[h] En over ons zal geen rampspoed komen, en noch zwaard noch hongersnood zullen wij zien.'[i] **13** En de profeten zelf worden tot wind, en het woord is niet in hen.[j] Zó zal hun worden gedaan."

14 Daarom, dit heeft Jehovah, de God der legerscharen, gezegd: „Omdat gijlieden dit woord spreekt, ziet, ik maak mijn woorden in uw mond tot vuur,[k] en dit volk zal [als] stukken hout zijn, en het zal hen stellig verslinden."[l]

15 „Ziet, ik breng over ulieden een natie uit een ver [land],[m] o huis van Israël", is de uitspraak van Jehovah. „Het is een bestendige natie.[n] Het is een natie van weleer, een natie waarvan gij de taal niet kent, en gij kunt niet [met begrip] horen wat zij spreken. **16** Hun pijlkoker is als een open grafstede; allen zijn zij sterke mannen.[o] **17** Zij zullen ook stellig uw oogst en uw brood opeten.[p] De mannen zullen uw zonen en uw dochters opeten. Zij zullen uw schapen en uw runderen opeten. Zij zullen uw wijnstok en uw vijgenboom opeten.[q] Zij zullen uw versterkte steden waarop gij vertrouwt, met het zwaard vergruizelen."

18 „En zelfs in die dagen", is de uitspraak van Jehovah, „zal ik geen verdelging van ulieden bewerkstelligen.[a] **19** En het moet geschieden dat GIJ zult zeggen: 'Ten gevolge waarvan heeft Jehovah, onze God, ons dit alles aangedaan?'[b] En gij moet tot hen zeggen: 'Net als GIJ mij hebt verlaten en een buitenlandse god in UW land zijt gaan dienen, zo zult GIJ vreemden dienen in een land dat niet het UWE is.'"[c]

20 Vertelt dit in het huis van Jakob en verkondigt het in Juda, en zegt: **21** „Hoort dit toch, o onwijs volk dat zonder hart is:[d] Zij hebben ogen, maar zij kunnen niet zien;[e] zij hebben oren, maar zij kunnen niet horen.[f] **22** 'Vreest GIJ zelfs mij niet',[g] is de uitspraak van Jehovah, 'of krimpt GIJ zelfs wegens mij niet van pijn ineen,[h] die het zand tot grens voor de zee heb gesteld, een voor onbepaalde tijd durend voorschrift dat ze niet kan overschrijden? Ofschoon haar golven deinen, vermogen ze toch niets, en [ofschoon] ze wel onstuimig worden, kunnen ze het toch niet overschrijden.[i] **23** Maar dít volk heeft een weerbarstig en weerspannig hart gekregen; zij zijn afgeweken en blijven hun weg gaan.[j] **24** Maar zij hebben niet in hun hart gezegd: „Laten wij toch Jehovah, onze God, vrezen,[k] die de stortregen en de herfstregen en de lenteregen geeft op hun tijd,[l] die voor ons zelfs de voorgeschreven weken van de oogst behoedt."[m] **25** Uweigen dwalingen hebben deze dingen afgewend en UWeigen zonden hebben U het goede onthouden.[n]

26 Want onder mijn volk zijn goddelozen gevonden.[o] Zij blijven loeren, zoals wanneer vogelvangers ineenduiken.[p] Zij hebben een

HFDST. 5

a Jer 13:27
b Jer 9:9
c Le 26:25; Jer 44:22; Na 1:2
d 2Kr 36:17; Jer 39:8
e Le 26:44; Jer 46:28; Am 9:8
f Ps 78:61
g Jes 48:8; Jer 3:20; Ho 5:7; Ho 6:7
h 2Kr 36:16; Jes 28:15
i Ps 10:6; Jer 4:10; Jer 23:17
j Jes 41:29; Ho 9:7
k Jer 1:9
l Jer 23:29; Ho 6:5; Opb 11:5
m De 28:49; Jer 1:15; Jer 4:16; Jer 25:9; Ez 7:24
n Hab 1:6
o De 28:50
p Le 26:16; De 28:51
q Jer 8:13

2e kolom

a Jer 4:27
b De 29:25; 1Kon 9:9; Jer 2:35; Jer 13:22; Jer 16:10
c De 4:27; De 28:48; 2Kr 7:22
d De 29:4; Jer 4:22
e Jes 59:10
f Jes 6:9; Ez 12:2; Ho 7:11; Mt 13:13; Mr 8:18; Han 28:26
g De 28:58; Ps 119:120; Opb 15:4
h Ps 99:1
i Job 26:10; Job 38:11; Ps 33:7; Ps 104:9; Sp 8:29
j Ps 78:8; Ps 81:12; Ps 95:10; Jes 1:23; Jes 65:2; Jer 3:17; Jer 11:8; Jer 18:12; Ho 11:7; Han 7:51
k Ps 33:18
l De 11:14; Ps 147:8; Joë 2:23; Jak 5:7
m Ge 8:22

n De 28:23; Ps 107:17; Jer 3:3; o Ez 22:6; p Ps 10:9; Sp 1:17; Hab 1:15.

verderfelijke [val] gezet. Mensen
vangen zij. **27** Zoals een kooi vol
vliegende schepselen is, zo zijn
hun huizen vol bedrog.[a] Daarom
zijn zij groot geworden en ver-
werven zij rijkdom.[b] **28** Zij zijn
vet geworden;[c] zij zijn glanzend
geworden. Zij hebben ook in slech-
te dingen de maat overschreden.
Geen enkel rechtsgeding hebben
zij bepleit,[d] zelfs niet het rechts-
geding van de vaderloze jongen,[e]
zodat zij succes konden behe-
len;[f] en voor het recht van de ar-
men hebben zij het niet opgeno-
men.'"

29 „Zou ik wegens deze din-
gen geen rekenschap vragen," is
de uitspraak van Jehovah, „of
zou aan een natie als deze mijn
ziel zich niet wreken?[g] **30** Een
ontzettende toestand, ja, iets af-
schuwelijks, heeft zich voorge-
daan in het land:[h] **31** De profe-
ten zelf profeteren werkelijk op
grond van de leugen;[i] en wat de
priesters betreft, zij gaan met
al hun macht onderwerpen.[j] En
mijn eigen volk heeft [het] graag
zo gehad;[k] en wat zult gijlieden
bij de afloop ervan doen?"[l]

6 Stelt U in veiligheid, o GIJ zo-
nen van Benjamin, uit het
midden van Jeruzalem; en blaast
in Tekoa[m] op de hoorn.[n] En doet
boven Beth-Hakkerem[o] een vuur-
signaal opstijgen; want rámp-
spoed heeft neergezien uit het
noorden, ja, een grote ineenstor-
ting.[p] **2** De dochter van Sion
heeft inderdaad op een lieflijke en
verwende vrouw geleken.[q] **3** Tot
haar nu kwamen de herders en
hun kudden. Tegen haar sloegen
zij rondom [hun] tenten op.[r] Zij
hebben ieder hun eigen gedeelte
afgegraasd.[s] **4** Tegen haar heb-
ben zij de oorlog geheiligd:[t] „Staat
op en laten wij oprukken op de
middag!"[u]

„Wee ons, want de dag heeft
zich geneigd, want de avondscha-
duwen blijven langer worden!"

5 „Staat op en laten wij opruk-
ken in de nacht en haar woonto-
rens verderven."[a]

6 Want dit heeft Jehovah der
legerscharen gezegd: „Kapt hout[b]
en werpt tegen Jeruzalem een be-
legeringsdam op.[c] Ze is de stad
waaraan rekenschap gevraagd
moet worden.[d] Ze is niets dan
verdrukking in haar midden.[e]
7 Zoals een regenbak zijn wa-
ter koel houdt, zo heeft zij haar
slechtheid koel gehouden. Ge-
weld en plundering worden in
haar gehoord;[f] ziekte en plaag
zijn voortdurend voor mijn aan-
gezicht. **8** Laat u corrigeren,[g]
o Jeruzalem, opdat mijn ziel zich
niet vol afkeer van u afwendt;[h]
opdat ik u niet maak tot een ver-
laten woestenij, een onbewoond
land."[i]

9 Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: „Zij zullen zon-
der mankeren het overblijfsel van
Israël nalezen net als een wijn-
stok.[j] Ga er met uw hand weer
over als een druivenlezer over de
wijnranken."

10 „Tot wie zal ik spreken en
[wie] waarschuwen, opdat zij ho-
ren? Zie! Hun oor is onbesneden,
zodat zij geen aandacht kunnen
schenken.[k] Zie! Zelfs het woord
van Jehovah is hun tot een smaad
geworden,[l] zij kunnen daarin geen
behagen scheppen.[m] **11** En van
de woede van Jehovah ben ik vol
geworden. Ik heb mij afgemat door
mij in te houden."[n]

„Giet [ze] tegelijkertijd uit over
het kind op de straat[o] en over
de intieme groep van jonge man-
nen; want zij zullen ook gevan-
gen worden, een man met zijn
vrouw, een grijsaard met iemand
wiens dagen hun volle duur heb-
ben bereikt.[p] **12** En hun hui-
zen zullen stellig aan anderen
tot bezit worden gegeven, de vel-
den en de vrouwen tegelijker-
tijd.[q] Want ik zal mijn hand uit-
strekken tegen de bewoners van
het land", is de uitspraak van Je-
hovah.[r]

13 „Want van de geringste on-

HFDST. 5

a Ho 12:7
Am 8:5
Mi 6:11
b Jer 17:11
c De 32:15
Jak 5:5
d Ps 82:2
e Jes 1:23
Za 7:10
f Job 12:6
Ps 73:12
Jer 12:1
g Jer 9:9
h Jer 2:12
Jer 23:14
Ho 6:10
i Jer 14:14
Klg 2:14
Ez 13:6
j Jer 32:32
Mt 27:20
k Jes 30:10
Jo 3:19
2Th 2:12
2Ti 4:3
l De 28:29
Jes 10:3

HFDST. 6

m 2Sa 14:2
2Kr 11:6
Am 1:1
n Jer 4:5
o Ne 3:14
p Jer 1:14
Jer 4:6
Jer 10:22
q Jes 3:16
r 2Kon 25:1
s Jer 4:17
t Joë 3:9
u Jer 15:8

2e kolom

a 2Kr 36:19
Am 2:5
b De 20:20
c Ez 21:22
Lu 19:43
d Jer 5:9
e 2Kon 21:16
Ez 7:23
f Ps 55:9
Jer 20:8
Ez 7:11
Mi 2:2
g Sp 4:13
Ze 3:7
h Ez 23:18
Ho 9:12
i Le 26:34
Jer 2:15
Jer 9:11
j Jes 24:13
Jer 49:9
k Jes 6:10
Jer 7:26
Han 7:51
l 2Kr 36:16
Jer 20:8
m 2Ti 4:3
n Jer 20:9
o Jer 9:21
Jer 18:21
p Ez 9:6
q De 28:30
Jer 8:10
Klg 5:11
Ze 1:13
r Jes 5:25

der hen tot zelfs de grootste onder hen maakt iedereen zich onrechtvaardige winst;[a] en van de profeet tot zelfs de priester handelt ieder bedrieglijk.[b] **14** En zij trachten de breuk van mijn volk oppervlakkig te genezen[c] door te zeggen: 'Er is vrede! Er is vrede!', terwijl er geen vrede is.[d] **15** Voelden zij zich beschaamd omdat het iets verfoeilijks was wat zij hadden gedaan?[e] In de eerste plaats voelen zij zich volstrekt niet beschaamd; in de tweede plaats zijn zij niet eens te weten gekomen wat het betekent zich te schande gemaakt te voelen.[f] Daarom zullen zij vallen onder de vallenden;[g] ten tijde dat ik hun rekenschap moet vragen, zullen zij struikelen", heeft Jehovah gezegd.

16 Dit heeft Jehovah gezegd: „Staat stil op de wegen en ziet en vraagt naar de paden van weleer, waar toch de goede weg is,[h] en wandelt daarop[i] en vindt rust voor UW ziel."[j] Maar zij bleven zeggen: „Wij zullen niet wandelen."[k] **17** „En ik verwekte over U wachters:[l] 'Schenkt aandacht aan het geschal van de hoorn!' "[m] Maar zij bleven zeggen: „Wij zullen geen aandacht schenken."[n] **18** „Daarom, hoort, o GIJ natiën! En weet, o gij vergadering, wat er onder hen zal zijn. **19** Luister, o aarde! Zie, ik breng rampspoed over dit volk[o] als de vrucht van hun gedachten,[p] want aan mijn eigen woorden hebben zij geen aandacht geschonken; en mijn wet — ook die bleven zij verwerpen."[q]

20 „Wat kan het mij schelen dat gij zelfs geurige hars uit Scheba[r] brengt en het goede riet uit het verre land? UW volledige brandoffers strekken niet tot welgevallen,[s] en zelfs UW slachtoffers zijn mij niet aangenaam geweest."[t] **21** Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: „Zie, ik leg voor dit volk struikelblokken,[u] en zij zullen er stellig over struikelen, vaders en zonen te zamen; de buur en zijn metgezel — zij zullen omkomen."[a]

22 Dit heeft Jehovah gezegd: „Zie! Een volk komt uit het land van het noorden, en een grote natie zal worden gewekt van de meest afgelegen streken der aarde.[b] **23** Naar de boog en de werpspies zullen zij grijpen.[c] Het is een wreed [volk], en zij zullen geen medelijden hebben. Hun stem alleen al zal weerklinken net als de zee,[d] en op paarden zullen zij rijden.[e] Het is in slagorde geschaard als een krijgsman tegen u, o dochter van Sion."[f]

24 Wij hebben het bericht erover gehoord. Onze handen zijn slap geworden.[g] Niets dan benauwdheid heeft ons aangegrepen, weeën als van een barende vrouw.[h] **25** Ga niet uit in het veld en loop zelfs niet op de weg; want daar is het zwaard dat aan de vijand behoort, er is schrik rondom.[i] **26** O dochter van mijn volk, omgord u met de zak[j] en wentel u in de as.[k] Maak uw rouw als die over een enige [zoon], de weeklacht van bitterheid;[l] want plotseling zal de gewelddadige plunderaar over ons komen.[m]

27 „Ik heb u tot een metaaltoetser gesteld onder mijn volk, iemand die een grondig onderzoek instelt; en gij zult nota nemen en gij moet hun weg onderzoeken.[n] **28** Zij allen zijn de meest onhandelbare mensen,[o] die als lasteraars rondgaan[p] — koper en ijzer. Zij zijn allen verderfelijk.[q] **29** De blaasbalg[r] is verzengd. Uit het vuur ervan [komt] lood.[s] Men is eenvoudig voor niets door en door blijven louteren, en de slechten zijn niet afgescheiden.[t] **30** Verworpen zilver zal men hen stellig noemen,[u] want Jehovah heeft hen verworpen."[v]

HFDST. 6

a Jer 8:10; Ez 22:12; Ez 33:31; Lu 16:14
b Jer 2:8; Jer 14:18; Jer 23:11; Mi 3:5; Mi 3:11; Ze 3:4
c Jer 8:11
d Jer 14:13; Jer 23:17; Ez 13:10; 1Th 5:3
e Jer 8:12; Ze 3:5
f Jer 3:3
g Jer 23:12
h Jer 18:15; Mal 4:4
i Jes 2:3; Jes 2:5; Jes 30:21
j Ps 23:3
k Ps 78:10; Jes 42:24; Jer 44:16
l Jes 21:11; Jer 25:4; Ez 3:17; Hab 2:1
m Jes 58:1
n Za 7:11
o De 4:26; Jes 1:2; Da 9:12
p Sp 1:31; Jes 59:7
q Sp 28:9
r 1Kon 10:1; Jes 60:6
s Jer 7:21
t Jes 1:11; Jes 66:3; Am 5:21
u Jes 8:14

2e kolom

a 2Kr 36:17; Jes 9:14; Klg 2:21
b Jer 1:14; Jer 25:9
c Jer 5:16; Jer 50:42
d Jer 10:22
e Hab 1:8
f Jer 4:11; Lu 21:20
g Ez 21:7
h Jer 4:31; Jer 30:6; Jer 49:24
i Jer 4:10; Jer 20:3
j Jer 4:8
k Es 4:3; Jer 25:34; Ez 27:30; Mi 1:10
l Klg 1:2; Klg 1:16; Am 5:16; Lu 7:12
m Jer 15:8; Jer 48:8
n Ez 22:2; Mal 3:2

o Jes 30:1; Jes 48:4; Jer 5:23; Jer 13:10; p 2Sa 19:27; Sp 20:19; Jer 9:4; q Jes 1:4; r Ez 22:20; s Jer 9:7; t Ez 24:13; u Jes 1:22; v Jer 14:19; Klg 5:22; Ho 9:17.

7 Het woord dat van Jehovah
tot Jeremia kwam, luidde:
2 „Ga in de poort van het huis
van Jehovah staan, en gij moet
daar dit woord uitroepen,[a] en gij
moet zeggen: ’Hoort het woord
van Jehovah, GIJ allen van Juda,
die door deze poorten binnen-
treedt om U neer te buigen voor
Jehovah. **3** Dit heeft Jehovah
der legerscharen, de God van Israël,
gezegd: „Maakt UW wegen
en UW handelingen goed en ik wil
ulieden op deze plaats verblijf la-
ten houden.[b] **4** Stelt UW vertrou-
wen niet in bedrieglijke woor-
den,[c] doordat GIJ zegt: ’De tempel
van Jehovah, de tempel van Jeho-
vah, de tempel van Jehovah zijn
zij!’ **5** Want indien GIJ UW wegen
en UW handelingen beslist goed
zult maken, indien GIJ beslist ge-
rechtigheid zult betrachten tus-
sen een man en zijn metgezel,[d]
6 indien GIJ inwonende vreemde-
ling, vaderloze jongen en weduwe
niet zult verdrukken[e] en geen on-
schuldig bloed zult vergieten op
deze plaats[f] en geen andere goden
achterna zult lopen, U tot ramp-
spoed,[g] **7** zal ik, op mijn beurt,
U stellig op deze plaats verblijf la-
ten houden, in het land dat ik UW
voorvaders gegeven heb, van on-
bepaalde tijd, ja, tot onbepaalde
tijd.” ” ”[h]
8 „Ziet, GIJ stelt UW vertrouwen
in bedrieglijke woorden — het zal
stellig niets baten.[i] **9** Wat? Ste-
len,[j] moorden[k] en overspel ple-
gen[l] en vals zweren[m] en offerrook
aan Baäl brengen[n] en andere go-
den achternalopen die GIJ niet ge-
kend hadt[o] — **10** en moet GIJ
voor mijn aangezicht komen staan
in dit huis waarover mijn naam is
uitgeroepen[p] en moet GIJ zeggen:
’Wij zullen stellig bevrijd worden’,
terwijl GIJ al deze verfoeilijkheden
doet? **11** Is dit huis waarover
mijn naam is uitgeroepen,[q] in UW
ogen niet meer dan een rovershol
geworden?[r] Ziet, ook ikzelf heb
[het] gezien”, is de uitspraak van
Jehovah.[s]

HFDST. 7

a Jer 26:2
b Jer 18:11
Jer 26:13
c Mi 3:11
d Jer 21:12
Jer 22:3
e De 24:17
Ps 82:3
Za 7:10
Mal 3:5
Jak 1:27
f Ps 106:38
g De 6:14
De 8:19
De 11:28
Jer 13:10
h De 4:40
Jer 3:18
i Jes 30:10
Jer 5:31
Jer 14:14
j Jes 3:14
Ez 22:29
Ho 4:2
Mi 2:2
k Ez 33:25
l Jer 9:2
Mal 3:5
m Jer 5:2
n 1Kon 18:21
2Kon 23:5
Jer 11:13
o Ex 20:3
De 32:17
Re 5:8
p 2Kon 21:4
2Kr 33:7
Jer 34:15
Ez 20:39
q Jes 56:7
r Mt 21:13
Mr 11:17
Lu 19:46
s Jer 23:24
Heb 4:13

2e kolom

a Joz 18:1
Re 18:31
1Sa 1:3
b De 12:5
De 12:11
c 1Sa 4:11
Ps 78:60
Jer 26:6
Jer 26:9
d Jer 25:4
e 2Kr 36:16
Ne 9:29
Jer 11:8
Jer 25:3
Za 1:4
f Jes 65:12
Jes 66:4
Za 7:13
g 2Kon 25:9
h Jer 7:4
i 1Sa 4:10
Ps 78:60
Jer 26:6
Klg 2:7
j 2Kon 17:23
k 2Kr 25:7
Ps 78:67
l Ex 32:10
Jer 11:14
Jer 14:11
m Jes 1:15
Jer 15:1
Mi 3:4
n Ez 8:6

12 „’Maar gaat nu naar mijn
plaats die in Silo was,[a] waar ik
mijn naam eerst verblijf heb doen
houden,[b] en ziet wat ik daarmee
heb gedaan wegens de slechtheid
van mijn volk Israël.[c] **13** En nu,
omdat GIJ al deze werken bleeft
doen’, is de uitspraak van Jeho-
vah, ’en ik tot U bleef spreken,
vroeg op zijnde en sprekende,[d]
maar GIJ niet hebt geluisterd,[e] en
ik U bleef roepen, maar GIJ niet
hebt geantwoord,[f] **14** wil ik ook
met het huis waarover mijn naam
is uitgeroepen,[g] waarop GIJ ver-
trouwt,[h] en met de plaats die ik
aan U en aan UW voorvaders heb
gegeven, net zo doen als ik met
Silo heb gedaan.[i] **15** En ik wil U
van voor mijn aangezicht wegwer-
pen,[j] net zoals ik al UW broeders,
het gehele nageslacht van Efraïm,
weggeworpen heb.’[k]
16 En wat u betreft, bid niet
ten behoeve van dit volk, en hef
ten behoeve van hen geen smek-
kend geroep of gebed op en smeek
mij niet dringend,[l] want ik zal
niet naar u luisteren.[m] **17** Ziet
gij niet wat zij doen in de ste-
den van Juda en op de straten
van Jeruzalem?[n] **18** De zonen
rapen sprokkelhout bijeen en de
vaders steken het vuur aan en
de vrouwen kneden meeldeeg om
offerkoeken te maken voor de ’ko-
ningin des hemels’;[o] en er wor-
den drankoffers uitgegoten[p] voor
andere goden, ten einde mij te
krenken.[q] **19** ’Ben ik het die zij
krenken?’, is de uitspraak van Je-
hovah.[r] ’Doen zij het zichzelf niet
aan, tot beschaming van hun aan-
gezicht?’[s] **20** Daarom, dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd: ’Zie! Mijn toorn en mijn
woede worden over deze plaats
uitgegoten,[t] over mens en over
huisdier, en over het geboomte
van het veld[u] en over de vrucht
van de bodem; en ze moet branden
en zal niet worden uitgeblust.’[v]

o De 4:19; De 17:3; Jer 44:17; Han 7:42; p Jes 57:6; Jer 19:13; Ez 20:28; q Jes 3:8; Jes 65:3; Jer 25:7; r De 32:16; Ez 8:17; 1Kor 10:22; s Jes 45:16; Jer 20:11; Da 9:7; t Klg 2:3; u Ez 20:47; v 2Kon 22:17; Jer 17:27.

21 Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: 'Voegt die volledige brandoffers van U bij UW slachtoffers en eet vlees.[a] **22** Want ik heb niet met UW voorvaders gesproken, noch heb ik hun een gebod gegeven, ten dage dat ik hen uit het land Egypte voerde, inzake volledig brandoffer en slachtoffer.[b] **23** Maar dit woord heb ik hun geboden, door te zeggen: „Gehoorzaamt mijn stem[c] en ik wil UW God worden[d] en GÍJ zult mijn volk worden; en GIJ moet heel de weg bewandelen[e] die ik U gebieden zal, opdat het U goed moge gaan." '[f] **24** Doch zij luisterden niet, noch neigden zij hun oor,[g] maar zij gingen wandelen in de raadslagen [en] in de verstoktheid van hun slechte hart,[h] zodat zij zich achterwaarts begaven en niet voorwaarts,[i] **25** van de dag af dat UW voorvaders uit het land Egypte zijn getrokken tot op deze dag;[j] en ik bleef tot U zenden al mijn knechten, de profeten, dagelijks vroeg op zijnde en [hen] zendende.[k] **26** Doch zij luisterden niet naar mij en zij neigden hun oor niet,[l] maar zij bleven hun nek verharden.[m] Zij handelden nog erger dan hun voorvaders![n]

27 En gij moet al deze woorden tot hen spreken,[o] maar zij zullen niet naar u luisteren; en gij moet tot hen roepen, maar zij zullen u niet antwoorden.[p] **28** En gij moet tot hen zeggen: 'Dit is de natie waarvan de mensen de stem van Jehovah, haar God, niet hebben gehoorzaamd[q] en geen streng onderricht hebben aanvaard.[r] De getrouwheid is vergaan, en ze is afgesneden uit hun mond.'[s]

29 Scheer uw onafgesneden haar af en werp [het] weg,[t] en hef op de kale heuvels een klaaglied aan,[u] want Jehovah heeft het geslacht waarop hij verbolgen is,[v] verworpen[w] en zal [het] in de steek laten. **30** 'Want de zonen van Juda hebben gedaan wat kwaad is in mijn ogen', is de uitspraak van Jehovah. 'Zij hebben hun walgelijkheden geplaatst in het huis waarover mijn naam is uitgeroepen, om het te verontreinigen.[a] **31** En zij hebben de hoge plaatsen van Tofeth[b] gebouwd, dat in het dal van de zoon van Hinnom[c] ligt, om hun zonen en hun dochters in het vuur te verbranden,[d] iets wat ik niet geboden had en wat in mijn hart niet was opgekomen.'[e]

32 'Daarom, zie! er komen dagen', is de uitspraak van Jehovah, 'dat men het niet meer Tofeth en het dal van de zoon van Hinnom zal heten, maar het dal van het doden;[f] en men zal in Tofeth moeten begraven zonder dat er genoeg plaats is.[g] **33** En de dode lichamen van dit volk moeten tot voedsel worden voor de vliegende schepselen van de hemel en voor de dieren der aarde, zonder dat iemand [ze] doet beven.[h] **34** En ik wil uit de steden van Juda en uit de straten van Jeruzalem doen ophouden de stem van uitbundige vreugde en de stem van verheuging, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid;[i] want het land zal tot niets dan een verwoeste plaats worden.' "[j]

8 „In die tijd", is de uitspraak van Jehovah, „zal men ook de beenderen van de koningen van Juda en de beenderen van zijn vorsten en de beenderen van de priesters en de beenderen van de profeten en de beenderen van de inwoners van Jeruzalem uit hun graven halen.[k] **2** En men zal ze werkelijk uitspreiden voor de zon en voor de maan en voor het gehele heerleger des hemels, die zij hebben liefgehad en die zij hebben gediend en die zij achterna hebben gelopen[l] en die zij hebben gezocht en waarvoor zij zich

HFDST. 7

a Jes 1:11 Jer 6:20 Ho 8:13 Am 5:21
b 1Sa 15:22 Ps 51:16 Ho 6:6
c Ex 15:26 Le 26:3 De 6:3 Jer 11:4
d Ex 19:5 Le 26:12
e Re 2:22
f De 5:29
g Ex 32:8 Ne 9:16 Ps 81:11 Jer 11:8 Ez 20:8
h De 29:19 Jer 5:23 Jer 23:17 Ez 3:7 Ho 4:16 Za 7:12
i Ne 9:26 Jes 1:4 Jer 32:33
j De 9:7 1Sa 8:8 Ezr 9:7
k 2Kon 17:13 2Kr 36:15 Ne 9:30 Jer 25:4
l 2Kr 33:10 Jer 11:8 Jer 17:23 Jer 25:3
m 2Kon 17:14 Ne 9:17 Sp 29:1 Jer 19:15 Ro 2:5 Ro 10:21
n Jer 16:12
o Jer 26:2 Ez 2:7 Han 20:27
p Za 7:13
q Jes 1:4 Jer 5:4 Ze 3:2
r Ps 50:17 Sp 1:7 Ze 3:7
s Jer 5:1 Ho 4:1 Mi 7:2
t Job 1:20 Jer 16:6 Mi 1:16
u Ez 19:1
v De 28:15 De 32:20
w 2Kon 17:20

2e kolom

a 2Kon 21:4 2Kr 33:4 Jer 23:11 Jer 32:34
b 2Kon 23:10 2Kr 33:6 Jer 19:6
c Joz 15:8 2Kr 28:3 Jer 19:2
d De 12:31; 2Kon 17:17; Ps 106:37; Ps 106:38; Jes 57:5; Ez 16:20; Ez 20:31; e Le 18:21; Le 20:3; De 17:3; Jer 19:5; Jer 32:35; f Jer 19:6; g 2Kon 23:10; Jer 19:11; Ez 6:5; h De 28:26; Ps 79:2; Jer 12:9; Jer 16:4; Jer 34:20; i Jes 24:8; Jer 16:9; Jer 25:10; Ez 26:13; Ho 2:11; j Le 26:33; Jes 1:7; Jes 3:26; Jes 6:11; **HFDST. 8** k 2Kon 23:16; 2Kr 34:5; Ez 6:5; l De 4:19; De 17:3; 2Kon 17:16; 2Kon 21:3; Jer 7:9; Jer 19:13; Ze 1:5.

hebben neergebogen.[a] Ze zullen niet bijeengezameld noch begraven worden. Tot mest op de oppervlakte van de aardbodem zullen ze worden."[b]

3 „En de dood zal stellig boven het leven verkozen worden[c] door het gehele overblijfsel van hen die overblijven van deze slechte familie in alle plaatsen van de overgeblevenen, waarheen ik hen stellig verdreven zal hebben",[d] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen.

4 „En gij moet tot hen zeggen: 'Dit heeft Jehovah gezegd: „Zal men vallen en niet weer opstaan?[e] Indien de een zou terugkeren, zal dan ook de ander niet terugkeren?[f] **5** Waarom is dit volk, Jeruzalem, ontrouw met een bestendige ontrouw? Zij hebben zich vastgeklampt aan bedriegerij;[g] zij hebben geweigerd terug te keren.[h] **6** Ik heb aandacht geschonken[i] en ik bleef luisteren.[j] Het was niet juist, zoals zij bleven spreken. Er was geen mens die berouw had over zijn slechtheid,[k] zodat hij zei: 'Wat heb ik gedaan?' Ieder keert terug tot de populaire weg,[l] gelijk een paard dat zich stort in de strijd. **7** Zelfs de ooievaar aan de hemel — die kent heel goed zijn bestemde tijden;[m] en de tortelduif[n] en de gierzwaluw en de zanglijster — die nemen heel goed de tijd van hun aankomst in acht. Maar wat mijn volk betreft, zij hebben het recht van Jehovah niet leren kennen." '[o]

8 'Hoe kunt gijlieden zeggen: „Wij zijn wijs, en de wet van Jehovah is bij ons"?[p] Waarlijk, ziet, de leugenstift[q] van de secretarissen heeft niets dan leugen voortgebracht. **9** De wijzen zijn beschaamd geworden.[r] Zij zijn verschrikt geworden en zullen gevangen worden. Ziet! Zij hebben Jehovah's wóórd verworpen, en wat voor wijsheid hebben zij dan?[s] **10** Daarom zal ik hun vrouwen aan andere mannen geven, hun velden aan hen die in bezit nemen;[a] want van de geringste tot zelfs de grootste maakt iedereen onrechtvaardige winst;[b] van de profeet tot zelfs de priester handelt ieder bedrieglijk.[c] **11** En zij trachten de breuk van de dochter van mijn volk oppervlakkig te genezen[d] door te zeggen: „Er is vrede! Er is vrede!", terwijl er geen vrede is.[e] **12** Voelden zij zich beschaamd omdat zij zelfs wat verfoeilijk was hadden gedaan?[f] In de eerste plaats konden zij zich volstrekt niet beschaamd voelen; in de tweede plaats wisten zij niet eens wat het betekent zich te schande gemaakt te voelen.[g]

Daarom zullen zij vallen onder de vallenden. Ten tijde dat er aandacht aan hen wordt geschonken,[h] zullen zij struikelen', heeft Jehovah gezegd.[i]

13 'Bij het inzamelen zal ik hen aan hun eind doen komen', is de uitspraak van Jehovah.[j] 'Er zullen geen druiven aan de wijnstok zijn[k] en er zullen geen vijgen aan de vijgenboom zijn en het loof zelf zal stellig verwelken. En datgene wat ik hun geef, zal aan hen voorbijgaan.' "

14 „Waarom zitten wij stil? Verzamelt U, en laten wij de versterkte steden binnengaan[l] en daar zwijgen. Want Jehovah, onze God, heeft ons zelf tot zwijgen gebracht[m] en hij geeft ons gifwater te drinken,[n] omdat wij tegen Jehovah hebben gezondigd. **15** Er werd gehoopt op vrede, maar niets goeds [is er gekomen];[o] op een tijd van genezing, maar ziet! verschrikking![p] **16** Vanuit Dan[q] is het snuiven van zijn paarden gehoord. Op het geluid van het hinniken van zijn hengsten is het gehele land gaan schudden.[r] En ze komen en verteren het land en dat wat het vult, de stad en haar inwoners."

17 „Want ziet, ik zend onder U slangen, giftige slangen,[s] die niet te bezweren zijn,[t] en ze zullen U stellig bijten", is de uitspraak van Jehovah.

HFDST. 8

a 2Kon 23:5; 2Kr 33:3; Ez 8:16; Han 7:42
b 2Kon 9:37; Ps 83:10; Jer 9:22; Jer 16:4; Jer 25:33
c Job 3:21; Opb 9:6
d De 30:1; Jer 29:14; Da 9:7
e Sp 24:16; Mi 7:8
f Ho 6:1
g Ps 119:118; Jer 9:6
h Jes 1:20; Jer 5:3
i Ne 9:28
j Ps 14:2; Mal 3:16
k Jer 5:1; 2Pe 3:9
l 2Kon 17:15
m Jes 1:3
n Hgl 2:12
o Jer 5:4
p Ho 8:12; Ro 2:17
q Jes 8:1
r Jes 29:14
s De 4:6; Ps 19:7; 2Ti 3:15

2e kolom

a De 28:30; Jer 6:12; Am 5:11; Ze 1:13
b Jes 56:11; Jer 6:13; Ez 33:31; Mi 3:11; Tit 1:11
c Jer 5:31; Jer 27:9; Klg 2:14; Klg 4:13; Ez 22:28
d Job 13:4; Jer 6:14
e Jer 23:17; Ez 13:10
f Jer 6:15
g Jer 3:3; Fil 3:19
h Jes 10:3; Jer 23:12
i De 32:35
j Ez 22:20
k Jes 24:7; Joë 1:7
l Jer 4:5
m Klg 3:28
n Jer 9:15; Jer 23:15; Klg 3:19
o Jer 4:10; Jer 14:19; Mi 1:12
p Jer 4:15
q Re 18:29; 1Kon 15:20
r Re 5:22; Jer 47:3
s De 32:24
t Ps 58:5; Pr 10:11

18 Een ongeneeslijke droefheid
is in mij opgekomen.[a] Mijn hart is
ziek. **19** Zie, daar is het geluid
van het hulpgeschreeuw van de
dochter van mijn volk uit een ver
land:[b] „Is Jehovah niet in Sion?[c]
Of is haar koning niet in haar?”[d]
„Waarom hebben zij mij ge-
krenkt met hun gehouwen beel-
den, met hun ijdele buitenlandse
goden?”[e]
20 „De oogst is voorbij, de zo-
mer ten einde; maar wat ons be-
treft, wij zijn niet gered!”[f]
21 Om de breuk[g] van de doch-
ter van mijn volk ben ik verbrij-
zeld geworden.[h] Ik ben bedroefd
geworden. Volslagen ontzetting
heeft mij aangegrepen.[i] **22** Is er
geen balsem in Gilead?[j] Of is er
geen heelmeester daar?[k] Waarom
is dan het herstel[l] van de dochter
van mijn volk niet tot stand ge-
komen?[m]

9 O dat mijn hoofd water ware,
en dat mijn ogen een bron
van tranen waren![n] Dan kon ik
dag en nacht wenen om de versla-
genen van de dochter van mijn
volk.[o]
2 O dat ik in de wildernis een
nachtverblijf voor reizigers had![p]
Dan zou ik mijn volk verlaten
en van hen weggaan, want allen
zijn zij overspelers,[q] een plechtige
vergadering van mensen die
trouweloos handelen;[r] **3** en zij
spannen hun tong als hun boog in
leugen,[s] maar niet tot getrouw-
heid zijn zij machtig gebleken in
het land.
„Want van kwaad tot kwaad
zijn zij voortgegaan, en zelfs mij
hebben zij genegeerd”,[t] is de uit-
spraak van Jehovah.
4 „Neemt U in acht, ieder voor
zijn eigen metgezel,[u] en stelt UW
vertrouwen op geen enkele broe-
der.[v] Want zelfs iedere broeder
zou beslist verdringen,[w] en iede-
re metgezel zelf zou slechts als
een lasteraar rondgaan,[x] **5** en
zij blijven lichtvaardig handelen,
een ieder met zijn metgezel;[y] en
zij spreken in het geheel geen
waarheid. Zij hebben hun tong ge-
leerd leugen te spreken.[a] Zij heb-
ben zich afgemat enkel met ver-
keerd doen.[b]
6 Uw zitten is te midden van
bedrog.[c] Door bedrog hebben zij
geweigerd mij te kennen”,[d] is de
uitspraak van Jehovah.
7 Daarom, dit heeft Jehovah
der legerscharen gezegd: „Zie, ik
smelt hen, en ik moet hen onder-
zoeken,[e] want hoe zal ik anders
handelen wegens de dochter van
mijn volk?[f] **8** Hun tong is een
moordende pijl.[g] Bedrog heeft ze
gesproken. Met zijn mond blijft
[iemand] van vrede spreken met
zijn eigen metgezel, maar in zijn
binnenste legt hij zijn hinder-
laag.”[h]
9 „Zou ik hun wegens deze din-
gen geen rekenschap vragen?”,
is de uitspraak van Jehovah. „Of
zou aan een natie als deze mijn
ziel zich niet wreken?[i] **10** Over
de bergen zal ik een geween en
een jammerklacht aanheffen,[j] en
over de weidegronden van de wil-
dernis een klaaglied; want ze zul-
len verbrand zijn,[k] zodat er geen
mens doortrekt en men werkelijk
het geluid van vee niet zal horen.[l]
Zowel het vliegende schepsel des
hemels als het gedierte zullen
weggevlucht zijn; ze zullen ver-
dwenen zijn.[m] **11** En ik wil Je-
ruzalem maken tot steenhopen,[n]
het hol van jakhalzen;[o] en de ste-
den van Juda zal ik maken tot
een verlaten woestenij, zonder in-
woner.[p]
12 Wie is de man die wijs is,
dat hij dit kan verstaan, ja, de-
gene tot wie de mond van Jeho-
vah gesproken heeft, dat hij het
kan vertellen?[q] Op grond waar-
van zou het land werkelijk ver-
gaan, werkelijk verbrand worden
als de wildernis zonder dat er
iemand doortrekt?”[r]

HFDST. 8

a Jer 10:19
b Jes 39:3
c Ps 135:21
Jes 12:6
d Ps 146:10
Ps 149:2
Jes 33:22
e De 32:21
f Jes 30:15
Jer 4:14
g Jes 1:5
Jer 6:14
Jer 30:15
Klg 3:47
h Jer 4:19
Jer 14:17
i Joë 2:6
Na 2:10
j Ge 37:25
Ge 43:11
Jer 46:11
k Jer 30:13
l Jes 58:8
Jer 30:17
Jer 33:6
m Jer 30:12

HFDST. 9

n Jes 22:4
Jer 13:17
Klg 2:11
o Jer 6:26
p Ps 55:7
q Jer 5:7
Jer 23:10
Ho 7:4
r Jer 12:1
Ho 5:7
Ho 6:7
Mal 2:11
s Ps 64:3
Jes 59:3
Ro 3:13
t Jer 4:22
Ro 1:28
u Jer 12:6
Mi 7:2
v Mi 7:5
w Ge 27:36
x Le 19:16
2Sa 19:27
Ps 15:3
Sp 20:19
Jer 6:28
Ez 22:9
y Ge 31:7
Job 11:3

2e kolom

a Ps 50:19
Mi 6:12
b Ez 24:12
c Jer 18:18
d Sp 1:24
Ho 4:6
Ro 1:28
1Kor 15:34
e Ps 66:10
Jes 1:25
Jes 48:10
Mal 3:3
f 2Kr 36:15
g Ps 12:2
Ps 120:3
h 2Sa 3:27
2Sa 20:10
Ps 28:3
i Jer 5:9
j Jer 7:29
k Jer 12:4
Jer 23:10

l Ez 14:15; m Jer 4:25; Ho 4:3; Ze 1:3; n Ps 79:1; Jes 25:2; Jer 26:18; o Jes 13:22; Jer 10:22; p Jer 4:27; Jer 25:11; Jer 32:43; q Jes 42:23; Ho 14:9; r De 29:24.

13 En Jehovah zei toen: „Omdat zij mijn wet die ik hun had
voorgelegd verlaten hebben, en
[omdat] zij mijn stem niet hebben gehoorzaamd en er niet naar
hebben gewandeld,[a] **14** maar zij
bleven wandelen naar de verstoktheid van hun hart[b] en achter de
Baälsbeelden aan,[c] waarover hun
vaderen hen hadden onderwezen;[d]
15 daarom, dit heeft Jehovah der
legerscharen, de God van Israël,
gezegd: 'Zie, ik doe hen, dat wil
zeggen dit volk, alsem eten,[e] en
ik wil hen gifwater doen drinken;[f]
16 en ik wil hen verstrooien onder de natiën die noch zij noch
hun vaderen hebben gekend,[g] en
ik wil hun het zwaard achternazenden, totdat ik hen uitgeroeid
zal hebben.'[h]

17 Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: 'Gedraagt U
verstandig en roept de klaagvrouwen,[i] opdat zij komen; en
zendt zelfs om de kundige vrouwen, opdat zij komen,[j] **18** en
opdat zij zich spoeden en een
jammerklacht over ons aanheffen. En mogen onze ogen stromen van tranen en onze eigen
stralende ogen druppelen van
water.[k] **19** Want de stem van
een jammerklacht is gehoord uit
Sion:[l] „Hoe zijn wij met geweld
geplunderd![m] Hoezeer hebben wij
schaamte gevoeld! Want wij hebben het land verlaten; want zij
hebben onze woonsteden weggeworpen."[n] **20** Maar hoort, o GIJ
vrouwen, het woord van Jehovah, en moge UW oor het woord
van zijn mond in zich opnemen.
Leert vervolgens UW dochters een
jammerklacht,[o] en iedere vrouw
haar metgezellin een klaaglied.[p]
21 Want de dood is door onze
vensters geklommen; hij is in
onze woontorens gekomen, om
het kind af te snijden van de
straat, de jonge mannen van de
openbare pleinen.'[q]

22 Spreek: 'Dit is de uitspraak
van Jehovah: „De dode lichamen
der mensen moeten ook vallen
als mest op de oppervlakte van
het veld en als een rij pasgemaaid
koren achter de oogster, zonder
dat iemand opzamelt."'"[a]

23 Dit heeft Jehovah gezegd:
„De wijze beroeme zich niet op
zijn wijsheid,[b] en de sterke beroeme zich niet op zijn sterkte.[c]
De rijke beroeme zich niet op zijn
rijkdom."[d]

24 „Maar wie zich beroemt, die
beroeme zich wel hierop, dat hij
inzicht heeft[e] en kennis van mij,
dat ik Jehovah ben,[f] die liefderijke goedheid, gerechtigheid en
rechtvaardigheid oefent op aarde;[g] want in deze dingen schep
ik werkelijk behagen",[h] is de uitspraak van Jehovah.

25 „Zie! Er komen dagen", is
de uitspraak van Jehovah, „en ik
zal stellig rekenschap vragen aan
iedere besnedene [maar nog] in
onbesnedenheid,[i] **26** aan Egypte[j] en aan Juda[k] en aan Edom[l]
en aan de zonen van Ammon[m] en
aan Moab[n] en aan allen met aan
de slapen weggesneden haar die
in de wildernis wonen;[o] want alle
natiën zijn onbesneden, en het
gehele huis van Israël is onbesneden van het hart."[p]

10 Hoort het woord dat Jehovah tegen ulieden heeft gesproken, o huis van Israël. **2** Dit
heeft Jehovah gezegd: „Leert volstrekt niet de weg der natiën[q] en
wordt zelfs niet met verschrikking geslagen voor de tekenen
des hemels, omdat de natiën
daarvoor met verschrikking geslagen worden.[r] **3** Want de gebruiken der volken[s] zijn slechts
een ademtocht, want het is niets
dan een boom[t] uit het woud die
men heeft omgehakt, het werk
van de handen van de kunsthandwerker met het snijwerktuig.[u] **4** Met zilver en met goud
smukt men het op.[v] Met spijkers en met hamers zet men ze
vast, opdat er geen waggelt.[w]

HFDST. 9

a Ps 89:30
b Jer 3:17
Jer 7:24
c Re 3:7
1Sa 12:10
Ho 11:2
d Jer 44:17
e Jer 23:15
Klg 3:15
f Jer 8:14
Klg 3:19
g Le 26:33
De 28:64
Ne 1:8
Ps 106:27
Za 7:14
h Jer 29:17
Ez 5:2
i 2Kr 35:25
j Pr 12:5
Am 5:16
k Jer 6:26
Jer 14:17
l Jer 4:31
Ez 7:16
Mi 1:8
m De 28:29
Jer 4:13
n Le 18:28
Le 20:22
Klg 4:15
Mi 2:10
o 1Sa 7:2
Jes 29:2
Mi 2:4
p 2Sa 1:17
Jer 7:29
q 2Kr 36:17
Jer 6:11

2e kolom

a Ps 83:10
Jes 5:25
Jer 8:2
Jer 16:4
b Ps 49:10
Sp 3:5
Pr 9:11
Jes 5:21
c De 8:17
Ps 33:16
Da 4:30
1Kor 3:21
d De 8:14
Ps 49:6
Sp 11:4
Sp 18:11
Lu 12:15
1Ti 6:17
e 2Kor 10:17
f Ps 91:14
Jo 17:3
1Kor 1:31
g Ex 34:6
Ne 1:5
Ne 9:17
Ps 51:1
Ps 89:14
h Ps 99:4
Ho 6:6
Mi 6:8
Mi 7:18
i Am 3:2
Han 7:51
Ro 2:25
j Jes 19:1
Ez 29:2
k Jes 1:1
l Jer 27:3
Ez 32:29
Ob 1
m Jer 49:1
Ez 25:2
n Jes 15:1
Jer 48:1

o Jer 25:23; Jer 49:32; p Le 26:41; De 30:6; Jer 4:4; Ro 2:29; **HFDST. 10** q Le 18:3; Le 20:23; De 12:30; r Jes 47:13; s Le 18:30; t Jes 40:20; u Jes 44:14; Jes 45:20; Hab 2:18; v Ps 115:4; Ps 135:15; Jes 40:19; Ho 13:2; w Jes 41:7; Jes 46:7.

5 Ze zijn als een vogelverschrikker in een komkommerveld, en kunnen niet spreken.[a] Zonder mankeren worden ze gedragen, want ze kunnen geen stap doen.[b] Weest niet bevreesd wegens ze, want ze kunnen niets rampspoedigs doen en, wat meer is, ze zijn niet bij machte iets goeds te doen."[c]

6 In geen enkel opzicht is er iemand als gij, o Jehovah.[d] Gij zijt groot, en uw naam is groot in macht.[e] **7** Wie zou u niet vrezen,[f] o Koning der natiën,[g] want u komt het toe; want onder alle wijzen der natiën en in al hun koningsdynastieën is er in geen enkel opzicht iemand als gij.[h] **8** Ja, terzelfder tijd blijken ze zowel redeloos als verstandeloos te zijn.[i] Een boom is niets dan een vermaning der ijdelheden.[j] **9** Tot platen geslagen zilver wordt zelfs uit Tarsis gebracht,[k] en goud uit Ufaz,[l] het werk van een kunsthandwerker en van de handen van een metaalbewerker; hun kleding is blauw draad en roodpurpergeverfde wol. Ze zijn geheel en al het werk van vakmensen.[m]

10 Maar Jehovah is in waarheid God.[n] Hij is de levende God[o] en de Koning tot onbepaalde tijd.[p] Wegens zijn verontwaardiging zal de aarde schudden,[q] en er zijn geen natiën die zich onder zijn openlijke veroordeling staande zullen houden.[r] **11** Dit zult gijlieden tot hen zeggen: „De goden[s] die de hemel en de aarde niet hebben gemaakt, díé zullen van de aarde en van onder deze hemel vergaan."[t] **12** Hij is de Maker van de aarde door zijn kracht,[u] Degene die het productieve land door zijn wijsheid stevig bevestigt,[v] en Degene die door zijn verstand de hemelen heeft uitgespannen.[w] **13** Op [zijn] stem is er door zijn toedoen een gedruis van wateren in de hemel,[x] en hij doet dampen opstijgen van het uiteinde der aarde.[y] Hij heeft zelfs sluizen voor de regen gemaakt,[a] en hij brengt de wind te voorschijn uit zijn voorraadschuren.[b]

14 Ieder mens heeft zich zo redeloos gedragen dat hij niets weet.[c] Iedere metaalbewerker zal zich stellig schamen over het gesneden beeld,[d] want zijn gegoten beeld is een leugen,[e] en er is geen geest in ze.[f] **15** Ze zijn ijdelheid, een bespottelijk maaksel.[g] Ten tijde dat er aandacht aan ze wordt geschonken, zullen ze vergaan.[h]

16 Het Deel van Jakob[i] is niet als deze dingen, want hij is de Formeerder van alles,[j] en Israël is de staf van zijn erfdeel.[k] Jehovah der legerscharen is zijn naam.[l]

17 Raap van de aarde uw paklading op,[m] o vrouw die in benarde omstandigheden verkeert.[n] **18** Want dit heeft Jehovah gezegd: „Zie, ik slinger bij deze gelegenheid de bewoners der aarde weg,[o] en ik wil hen in het nauw drijven, opdat zij erachter mogen komen."[p]

19 Wee mij, wegens mijn breuk![q] Mijn slag is chronisch geworden. En ikzelf heb gezegd: „Waarlijk, dit is mijn ziekte, en ik zal ze dragen.[r] **20** Mijn eigen tent is met geweld geplunderd, en mijn eigen tentkoorden zijn alle in tweeën getrokken.[s] Mijn eigen zonen zijn van mij uitgegaan, en zij zijn niet meer.[t] Er is niemand meer die mijn tent spant of mijn tentkleden opricht. **21** Want de herders hebben zich redeloos gedragen,[u] en zij hebben zelfs Jehovah niet gezocht.[v] Daarom hebben zij niet met inzicht gehandeld, en al hun weidende dieren zijn verstrooid."[w]

HFDST. 10

a Ps 115:5 Ps 135:16 Jes 46:7 Hab 2:19 1Kor 12:2
b Ps 115:7 Jes 46:1 Jes 46:7
c Jes 41:23 Jes 44:9 Jes 45:20 1Kor 8:4
d Ex 15:11 2Sa 7:22 Ps 86:8
e Ne 4:14 Ne 9:32 Ps 48:1 Ps 145:3 Jer 32:18
f Job 37:24 Lu 12:5 Opb 15:4
g Ps 22:28 Ps 93:1 Opb 11:17
h Ps 89:6 Da 4:35
i Ps 115:8 Jes 41:29 Jer 51:17 Hab 2:18 Za 10:2 Ro 1:22
j Jes 44:19
k 1Kon 10:22 2Kr 9:21
l Da 10:5
m Ps 115:4
n Ps 31:5
o Joz 3:10 Da 6:26 Jo 6:57 2Kor 6:16 1Th 1:9
p Ps 10:16 Da 4:3 Hab 1:12 Opb 15:3
q Na 1:5
r Ps 76:7 Ps 90:11 Joë 2:11
s Ps 96:5
t Jes 2:18 Jer 51:18 Ze 2:11 Za 13:2
u Ge 1:1 Job 38:4 Ps 89:11 Jes 40:28 Jer 51:15 Han 14:15 Opb 4:11
v Ps 24:2 Ps 93:1 Sp 3:19 Jes 45:18
w Job 9:8 Ps 104:2 Ps 136:5 Jes 40:22 Jes 42:5 Jes 45:12 Za 12:1
x Job 37:2 Job 38:34 Job 38:36 Ps 18:13 Ps 68:33
y Job 36:27 Ps 135:7

2e kolom **a** Job 38:25; Jes 45:8; Jer 51:16; Za 10:1; **b** Ge 8:1; Ex 14:21; Nu 11:31; Ps 107:25; Ps 147:18; Jon 1:4; **c** Ps 92:6; **d** Ps 97:7; Jes 42:17; Jes 44:11; **e** Hab 2:18; 1Kor 8:4; **f** Ps 135:17; Jer 51:17; **g** Jes 41:29; **h** Jer 51:18; **i** Ps 16:5; Ps 73:26; Ps 119:57; Ps 142:5; **j** Jes 45:7; **k** De 32:9; Ps 74:2; Ps 135:4; **l** Jes 47:4; Jer 51:19; **m** Ez 12:3; **n** Mi 2:10; **o** De 28:63; 1Sa 25:29; Jer 16:13; **p** Jer 23:20; Ez 6:10; **q** Jer 4:19; Jer 8:21; Klg 2:11; **r** Mi 7:9; **s** Jer 4:20; Klg 2:4; **t** Jer 31:15; **u** Ps 94:8; Jer 5:31; Jer 12:10; **v** Jer 2:8; Jer 8:9; **w** Jer 23:1; Ez 34:5.

22 Luister! Een bericht! Zie, het is gekomen, alsmede een groot gedreun uit het land van het noorden,[a] om de steden van Juda te maken tot een verlaten woestenij, het hol van jakhalzen.[b]

23 Ik weet heel goed, o Jehovah, dat het niet aan de aardse mens is zijn weg [te bepalen]. Het staat niet aan een man die wandelt, zelfs maar zijn schrede te richten.[c] **24** Corrigeer mij, o Jehovah, doch naar recht;[d] niet in uw toorn,[e] opdat gij mij niet tot niets maakt.[f] **25** Stort uw woede uit over de natiën[g] die u hebben genegeerd,[h] en over de families die niet eens uw naam hebben aangeroepen.[i] Want zij hebben Jakob verteerd.[j] Ja, zij hebben hem verteerd, en zij blijven eropuit hem uit te roeien;[k] en zijn verblijfplaats hebben zij woest gelegd.[l]

11 Het woord dat van Jehovah tot Jeremja kwam, luidde: **2** „Hoort de woorden van dit verbond!

En gij moet ze spreken[m] tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem, **3** en gij moet tot hen zeggen: 'Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: „Vervloekt is de man die niet luistert naar de woorden van dit verbond,[n] **4** dat ik UW voorvaders heb geboden op de dag dat ik hen uit het land Egypte leidde,[o] uit de ijzersmeltoven,[p] toen ik zei: 'Gehoorzaamt mijn stem, en GIJ moet de dingen doen naar alles wat ik U gebied;[q] en GIJ zult stellig mijn volk worden en ikzelf zal UW God worden,[r] **5** ten einde de eed gestand te doen die ik aan UW voorvaders gezworen heb,[s] om hun het land te geven vloeiende van melk en honing,[t] zoals op deze dag.'"'"

Toen antwoordde ik en zei: „Amen, o Jehovah."

6 Vervolgens zei Jehovah tot mij: „Roep al deze woorden uit in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem,[u] en zeg: 'Hoort de woorden van dit verbond en GIJ moet ze doen.[a] **7** Want ik heb UW voorvaders plechtig vermaand op de dag dat ik hen uit het land Egypte leidde[b] en tot op deze dag, vroeg op zijnde en vermanende, door te zeggen: „Gehoorzaamt mijn stem."[c] **8** Doch zij luisterden niet, noch neigden zij hun oor,[d] maar zij bleven ieder wandelen in de verstoktheid van hun slechte hart;[e] derhalve bracht ik over hen al de woorden van dit verbond dat ik [hun] geboden had te houden, maar dat zij niet hebben gehouden.'"

9 Verder zei Jehovah tot mij: „Er is een samenzwering gevonden onder de mannen van Juda en onder de inwoners van Jeruzalem.[f] **10** Zij zijn teruggekeerd tot de dwalingen van hun voorvaders,[g] de eersten, die weigerden mijn woorden te gehoorzamen, maar die zelf andere goden achterna zijn gelopen om die te dienen.[h] Het huis van Israël en het huis van Juda hebben mijn verbond dat ik met hun voorvaders gesloten heb, verbroken.[i] **11** Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: 'Zie, ik breng over hen een rampspoed[j] waaraan zij niet zullen kunnen ontkomen;[k] en zij zullen stellig tot mij roepen om hulp, maar ik zal niet naar hen luisteren.[l] **12** En de steden van Juda en de inwoners van Jeruzalem zullen om hulp moeten gaan roepen tot de goden waaraan zij offerrook brengen[m] maar die hun volstrekt geen redding zullen brengen ten tijde van hun rampspoed.[n] **13** Want uw goden zijn even talrijk geworden als uw steden, o Juda;[o] en evenveel altaren als de straten van Jeruzalem hebt GIJ geplaatst voor het schandelijke ding,[p] al-

HFDST. 10

a Jer 1:15
Jer 4:6
Jer 6:22
Hab 1:6
b Jer 9:11
c Ps 17:5
Ps 37:23
Sp 16:3
Sp 20:24
Jer 17:9
d Ps 6:1
Jer 30:11
e Ps 38:1
f Jes 40:23
g Ps 9:17
Ps 79:6
Jes 34:2
h Job 18:21
1Th 4:5
2Th 1:8
Opb 16:1
i Ze 1:6
j Ps 79:7
Jer 51:34
k Jes 10:22
l Jer 8:16
Klg 2:22

HFDST. 11

m Jer 1:7
n De 27:26
De 28:15
Ga 3:10
Heb 8:9
o Ex 24:3
Ez 20:6
p Ex 13:3
De 4:20
1Kon 8:51
q Le 26:3
1Sa 15:22
Jer 7:23
r Ge 17:8
Le 26:12
Ez 11:20
2Kor 6:16
s Ge 15:18
De 7:12
Ps 105:9
t Ex 3:8
Le 20:24
De 6:3
Joz 5:6
Ez 20:6
u Jes 58:1

2e kolom

a De 6:3
Jo 13:17
Ro 2:13
Jak 1:22
b Ex 15:26
c Jer 7:13
Jer 25:4
Jer 35:15
d Ne 9:16
Jer 6:16
Jer 7:26
Ez 20:8
Za 7:11
e Ps 78:8
Ps 81:12
Jes 65:2
Jer 3:17
Jer 7:24
Jer 9:14
Za 7:12
Ro 10:21
f Jer 5:31
Ez 22:25

g Re 2:11; Ps 78:8; Ez 20:18; Han 7:51; h Re 2:17; 1Sa 8:8; 2Kon 22:17; 2Kr 28:23; i De 31:16; 2Kon 17:7; Ez 16:59; Ho 6:7; Heb 8:9; j 2Kon 22:16; 2Kr 34:24; Jer 6:19; Ez 7:5; k Sp 29:1; Am 2:14; l Ps 18:41; Sp 1:28; Jes 1:15; Jer 14:12; Ez 8:18; Mi 3:4; Za 7:13; m De 32:37; Jes 45:20; n Jer 2:28; o De 32:17; p Ho 9:10.

taren om offerrook aan Baäl te brengen.'[a]

14 En wat u betreft, bid niet ten behoeve van dit volk, en hef ten behoeve van hen geen smekend geroep of gebed op,[b] want ik zal niet luisteren ten tijde dat zij tot mij roepen met betrekking tot hun rampspoed.[c]

15 Wat heeft mijn geliefde in mijn huis te maken,[d] dat velen van hen deze zaak, het [boze] plan,[e] zouden volvoeren?[f] En zullen zij [het] met heilig vlees aan u doen voorbijgaan,[g] wanneer uw rampspoed [komt]? Zult gij u in die tijd uitbundig verheugen?[h] **16** 'Een lommerrijke olijfboom, schoon van vrucht [en] van gestalte', zo heeft Jehovah uw naam genoemd.[i] Onder geluid van het grote geraas heeft hij een vuur tegen haar ontstoken, en zij hebben zijn takken gebroken.[j]

17 En Jehovah der legerscharen zelf, die u heeft geplant,[k] heeft rampspoed tegen u gesproken wegens de slechtheid van het huis van Israël[l] en het huis van Juda, die zij van hun zijde bedreven hebben om mij te krenken door offerrook aan Baäl te brengen."[m]

18 En Jehovah zelf heeft mij ingelicht, opdat ik [het] weet. Toentertijd hebt gij mij hun handelingen doen zien.[n] **19** En ik was als een mannetjeslam, een vertrouweling, dat ter slachting wordt geleid,[o] en ik wist niet dat zij tegen míj snode plannen uitdachten:[p] „Laten wij de boom met zijn voedsel verderven, en laten wij hem afsnijden uit het land der levenden,[q] opdat zelfs zijn naam niet meer wordt gedacht." **20** Maar Jehovah der legerscharen oordeelt met rechtvaardigheid;[r] hij onderzoekt de nieren en het hart.[s] O moge ik uw wraak op hen zien, want aan u heb ik mijn rechtsgeding onthuld.[t]

21 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd tegen de mannen van Anathoth[u] die uw ziel zoeken,

HFDST. 11

a Jer 7:9
b Jer 7:16
Jer 14:11
1Jo 5:16
c Ps 66:18
Ho 5:6
d Jer 2:3
e Ez 16:25
f Jer 3:8
g Hag 2:12
h Jak 4:16
i Ps 52:8
Ro 11:17
j Mt 3:10
k Ps 44:2
Jes 5:2
Jer 2:21
l Jer 19:15
m 2Kon 23:5
Jer 7:9
Jer 19:5
n Ez 8:6
o Jes 53:7
p Ps 37:32
Jer 18:18
q Ps 116:9
Ps 142:5
r Ge 18:25
Ps 98:9
Han 17:31
s 1Sa 16:7
1Kr 28:9
Ps 7:9
Sp 11:20
Jer 17:10
Jer 20:12
Opb 2:23
t 1Sa 24:15
u Jer 1:1

2e kolom

a Jes 30:10
Am 2:12
Am 7:16
b 2Kr 36:17
Klg 2:21
c Jer 18:21
d Joz 21:18
1Kr 6:60
e Jer 23:12
Jer 46:21
Mi 7:4
Lu 19:44

HFDST. 12

f Ge 18:25
Ps 51:4
Ps 145:17
Ze 3:5
g Job 12:6
Job 21:7
Ps 37:1
Ps 73:3
Jer 5:28
Mal 3:15
h Jes 29:13
Mt 15:8
Mr 7:6
i Ps 139:2
j 2Kon 20:3
1Kr 29:17
Ps 17:3
Ps 44:21
Jer 11:20
k Ps 44:22
l Jer 23:10
m Ps 107:34
Jer 14:6
n Jer 4:25
Ho 4:3
Ze 1:3
o Jer 4:13
p Jer 14:13

doordat zij zeggen: „Gij moogt niet profeteren in de naam van Jehovah,[a] opdat gij niet sterft door onze hand" — **22** daarom, dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Zie, ik richt mijn aandacht op hen. De jonge mannen zelf zullen sterven door het zwaard.[b] Hun zonen en hun dochters zelf zullen sterven door de hongersnood.[c] **23** En zelfs geen overblijfsel zal er voor hen blijken te zijn, want ik zal rampspoed brengen over de mannen van Anathoth,[d] het jaar dat er aandacht aan hen wordt geschonken."[e]

12 Gij zijt rechtvaardig,[f] o Jehovah, wanneer ik mijn aanklacht bij u indien, ja, wanneer ik zelfs over rechtszaken met u spreek. Waarom is de weg der goddelozen op succes uitgelopen,[g] zijn allen die verraad plegen, de onbezorgden? **2** Gij hebt hen geplant; zij hebben ook wortel geschoten. Zij blijven vooruitgaan; zij hebben ook vrucht voortgebracht. Gij zijt nabij in hun mond, maar ver van hun nieren.[h] **3** En gijzelf, o Jehovah, kent mij heel goed;[i] gij ziet mij, en gij hebt mijn hart in eendracht met u onderzocht.[j] Zonder hen af als schapen ter slachting,[k] en zet hen apart voor de dag der doding. **4** Hoe lang dient het land te blijven verwelken[l] en zelfs de plantengroei van heel het veld te verdorren?[m] Wegens de slechtheid van hen die erin wonen, zijn de dieren en de vliegende schepselen weggevaagd.[n] Want zij hebben gezegd: „Hij ziet onze toekomst niet."

5 Omdat gij met voetgangers hebt gelopen en zij u al plachten af te matten, hoe kunt gij dan een wedloop aangaan met paarden?[o] En in het land van vrede zijt gij vol vertrouwen?[p] Hoe zult gij dan handelen te midden van het trotse [struikgewas] langs de Jordaan?[q] **6** Want zelfs uw

q Jer 49:19; Jer 50:44; Za 11:3.

eigen broeders en het huisgezin
van uw eigen vader, zelfs zij heb-
ben verraderlijk jegens u gehan-
deld.[a] Zelfs zij hebben u luidkeels
nageroepen. Stel geenszins geloof
in hen, enkel omdat zij goede din-
gen tot u spreken.[b]
7 „Ik heb mijn huis verlaten;[c]
ik heb mijn erfdeel in de steek
gelaten;[d] ik heb de geliefde van
mijn ziel in de handpalm van haar
vijanden gegeven.[e] **8** Mijn erf-
deel is mij geworden als een leeuw
in het woud. Zij heeft haar stem
zelfs tegen mij verheven. Daar-
om heb ik haar gehaat.[f] **9** Mijn
erfdeel[g] is mij als een bontgevede-
rde roofvogel; de roofvogels komen
er van alle kanten op af.[h] Komt,
vergadert U, al GIJ wilde dieren
van het veld; brengt [ze] hier
om te eten.[i] **10** Ja, vele herders[j]
hebben mijn wijngaard vernield;[k]
zij hebben mijn deel vertrapt.[l]
Zij hebben mijn begeerlijke[m] deel
veranderd in een wildernis van
een verlaten woestenij. **11** Men
heeft het tot een verlaten woes-
tenij gemaakt;[n] het is verwelkt;
het is voor mij vereenzaamd.[o]
Het gehele land is woest gelegd,
omdat er geen mens is die [het] ter
harte heeft genomen.[p] **12** Over
alle veel betreden paden door de
wildernis zijn de gewelddadige
plunderaars gekomen. Want het
zwaard dat aan Jehovah behoort,
verslindt van het ene einde van
het land zelfs tot het andere ein-
de van het land.[q] Er is geen vrede
voor enig vlees. **13** Zij hebben
tarwe gezaaid, maar doorns heb-
ben zij geoogst.[r] Zij hebben zich
ziek gewerkt; zij zullen geen baat
brengen.[s] En zij zullen zich stel-
lig schamen over UW opbrengsten
wegens de brandende toorn van
Jehovah."
14 Dit heeft Jehovah gezegd te-
gen al mijn slechte buren,[t] die het
erfelijke bezit aantasten dat ik
mijn volk, ja Israël, in bezit heb ge-
geven:[u] „Zie, ik ruk hen weg uit
hun bodem;[v] en het huis van Juda
zal ik uit hun midden wegruk-
ken.[w] **15** En het moet geschie-

HFDST. 12

a Jer 9:4
b Sp 26:25
Jer 23:17
c Ps 78:60
Ho 9:15
Lu 13:35
d Ex 19:5
Jes 47:6
e Klg 2:1
f Ho 9:15
Am 6:8
g Ps 78:71
h 2Kon 24:2
Ez 16:37
i Jes 56:9
Jer 7:33
Ez 39:17
Opb 19:18
j Jer 6:3
k Ps 80:8
Jes 5:1
l Jes 63:18
m Jer 3:19
n Jer 9:11
o Jer 10:22
Jer 14:2
p Jes 42:25
Mal 2:2
q Le 26:33
Jer 15:2
Ez 14:17
r Le 26:16
Mi 6:15
Hag 1:6
s Ps 127:1
t Ps 79:4
Jer 48:26
Ez 25:3
Ze 2:8
u Jer 2:3
Za 1:15
Za 2:8
v Jer 48:2
Jer 49:2
w 2Kr 7:20

2e kolom

a De 30:3
Ez 28:25
b De 3:20
Jer 32:37
Ho 1:11
Am 9:14
Ze 3:20
c Ge 14:22
De 6:13
De 10:20
Re 21:7
Jes 65:16
Jer 4:2
d Joz 23:7
Ze 1:5
e 1Pe 2:5
f Jes 60:12

HFDST. 13

g Ge 2:14
h Le 26:19
Sp 16:18
Ze 3:11
Lu 18:14
Jak 4:6
1Pe 5:5
i 2Kr 36:16

den dat nadat ik hen weggerukt
heb, ik hun stellig weer barmhar-
tig zal zijn[a] en hen zal terugbren-
gen, ieder naar zijn erfelijke be-
zitting en ieder naar zijn land."[b]
16 „En het moet geschieden dat
indien zij zonder mankeren de we-
gen van mijn volk zullen leren
door te zweren bij mijn naam:[c]
'Zo waar Jehovah leeft!', net als
zij mijn volk hebben leren zweren
bij Baäl,[d] zij ook te midden van
mijn volk opgebouwd zullen wor-
den.[e] **17** Maar indien zij niet zul-
len gehoorzamen, dan zal ik die
natie stellig uitrukken, [haar] uit-
rukken en vernietigen",[f] is de uit-
spraak van Jehovah.

13 Dit heeft Jehovah tot mij
gezegd: „Ga, en gij moet u
een linnen gordel halen en die om
uw heupen doen, maar gij moogt
hem niet in enig water laten ko-
men." **2** Ik haalde dus de gordel
overeenkomstig het woord van Je-
hovah en deed hem om mijn heu-
pen. **3** En het woord van Jeho-
vah kwam nu voor de tweede maal
tot mij en luidde: **4** „Neem de
gordel die gij gehaald hebt, die om
uw heupen is, en sta op, ga naar
de Eufraat[g] en verberg hem daar
in een kloof van de steile rots."
5 Ik ging dus heen en verborg
hem bij de Eufraat, juist zoals Je-
hovah mij geboden had.
6 Maar het gebeurde na ver-
loop van vele dagen, dat Jehovah
voorts tot mij zei: „Sta op, ga naar
de Eufraat en neem vandaar de
gordel die ik u geboden heb daar te
verbergen." **7** Bijgevolg ging ik
naar de Eufraat en groef en nam
de gordel van de plaats waar ik
hem verborgen had, en zie! de gor-
del was bedorven; hij deugde ner-
gens voor.
8 En het woord van Jehovah
kwam daarna tot mij en luidde:
9 „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Op
dezelfde wijze zal ik de trots
van Juda[h] en de overvloedige
trots van Jeruzalem verderven.
10 Dit slechte volk, dat weigert
mijn woorden te gehoorzamen,[i]

dat wandelt in de verstoktheid
van zijn hart[a] en dat andere go-
den achterna blijft lopen om die
te dienen en zich daarvoor neer
te buigen,[b] zal ook net als deze
gordel worden die nergens voor
deugt.' **11** 'Want net zoals een
gordel kleeft aan de heupen van
een man, zo heb ik het gehele
huis van Israël en het gehele huis
van Juda aan mij doen kleven',[c]
is de uitspraak van Jehovah, 'om
mij te worden tot een volk[d] en
een naam[e] en een lof en iets luis-
terrijks; maar zij hebben niet ge-
hoorzaamd.'[f]

12 En gij moet dit woord tot
hen zeggen: 'Dit heeft Jehovah, de
God van Israël, gezegd: „Elke gro-
te kruik is iets dat met wijn wordt
gevuld." '[g] En zij zullen stellig tot
u zeggen: 'Weten wij niet met
zekerheid dat elke grote kruik
iets is dat met wijn wordt ge-
vuld?' **13** En gij moet tot hen
zeggen: 'Dit heeft Jehovah ge-
zegd: „Ziet, ik vul al de bewoners
van dit land en de koningen die
voor David[h] op diens troon zit-
ten en de priesters en de profe-
ten en alle inwoners van Jeruza-
lem met dronkenschap.[i] **14** En
ik wil hen te pletter slaan, de
een tegen de ander, zowel de va-
ders als de zonen, terzelfder tijd",[j]
is de uitspraak van Jehovah. „Ik
zal geen mededogen betonen noch
enig leed gevoelen, en ik zal niet
zo barmhartig zijn dat ik hen niet
zou verderven." '[k]

15 Hoort en leent het oor.
Weest niet hoogmoedig,[l] want
Jehovah zelf heeft gesproken.[m]
16 Geeft aan Jehovah, UW God,
heerlijkheid,[n] voordat hij het don-
ker doet worden[o] en voordat UW
voeten op de bergen in de sche-
mering tegen elkaar stoten.[p] En
GIJ zult stellig hopen op het licht[q]
en hij zal het werkelijk tot die-
pe schaduw maken;[r] hij zal [het]
in dikke donkerheid veranderen.[s]
17 En indien GIJ er niet naar zult
horen,[t] zal mijn ziel in verborgen
plaatsen wenen vanwege de trots

HFDST. 13

a Jer 6:28
Jer 9:14
Jer 11:8
Jer 16:12
Han 7:51
b Re 2:12
1Sa 8:8
2Kr 7:19
c De 26:18
d Ex 19:5
Ps 135:4
e Jer 33:9
f Ps 81:11
Jer 6:17
g 1Sa 10:3
1Sa 25:18
2Sa 16:1
h Jer 29:16
i Ps 75:8
Jes 29:9
Jes 51:17
Jes 63:6
Jer 25:27
j Jer 6:21
Ez 5:10
Mt 10:21
k Jes 13:9
Jes 27:11
Ez 7:4
Ez 24:14
Ro 2:5
l Sp 18:12
Jak 4:10
m Jer 26:15
n Joz 7:19
Ps 96:7
o Jes 5:30
Jes 8:22
Am 8:9
p Sp 4:19
q Jes 59:9
r Ps 44:19
s Jes 60:2
t Jer 22:5
Mal 2:2

2e kolom

a Jer 9:1
Klg 1:2
Klg 2:18
b Ps 80:1
Ps 100:3
c 2Kon 10:13
2Kon 24:12
Jer 22:26
d Sp 25:7
Lu 14:8
e Ez 21:26
f De 28:64
2Kon 25:21
Jer 39:9
g Jer 6:22
h Ez 34:8
Han 20:29
i Jes 10:3
j Jes 39:2
k Jes 13:8
Jer 6:24
Mi 4:9
1Th 5:3
l Ze 1:12
m Jer 5:19
Jer 16:10
n Jes 20:4
Ez 16:37
Ho 2:3
o 1Kr 1:10
p Sp 27:22
Mt 19:24
q Jer 9:5

en beslist tranen storten; en mijn
oog zal stromen van tranen,[a] om-
dat de kudde[b] van Jehovah gevan-
kelijk weggevoerd zal zijn.

18 Zeg tot de koning en tot de
Vrouwe:[c] 'Zet U neer op een lage-
re plaats,[d] want van UW hoofd zal
UW luisterrijke kroon stellig val-
len.'[e] **19** Ja, de steden van het
zuiden zijn toegesloten, zodat er
niemand is die [ze] opent. Juda in
zijn geheel is in ballingschap ge-
voerd. Het is volledig in balling-
schap gevoerd.[f]

20 Sla uw ogen op en zie wie
daar uit het noorden komen.[g]
Waar is de kudde die men u ge-
geven heeft, uw mooie kleinvee?[h]
21 Wat zult gij zeggen wanneer
men zijn aandacht op u richt,[i] ter-
wijl gijzelf hen in het begin als ver-
trouwde vrienden aan uw eigen
zijde hebt onderwezen?[j] Zullen
niet louter weeën u aangrijpen,
als die van een barende vrouw?[k]
22 En wanneer gij in uw hart zult
zeggen:[l] 'Waarom zijn deze dingen
mij overkomen?'[m] — vanwege de
overvloed van uw dwaling zijn uw
slippen als bedekking weggenom-
en;[n] uw hielen zijn met geweld
bejegend.

23 Kan een Kuschiet[o] zijn huid
veranderen? of een luipaard zijn
vlekken?[p] GIJZELF zoudt ook in
staat zijn goed te doen, GIJ die
personen zijt die geleerd hebt
kwaad te doen.[q] **24** Daarom zal
ik hen verstrooien[r] als stoppels
die voortvliegen in de wind uit
de wildernis.[s] **25** Dit is uw lot,
het u toegemeten deel van mij-
nentwege,"[t] is de uitspraak van
Jehovah, „omdat gij mij verge-
ten hebt[u] en uw vertrouwen in
de leugen blijft stellen.[v] **26** En
ook ikzelf zal uw slippen optillen
over uw gezicht, en uw oneer zal
stellig worden gezien,[w] **27** uw
daden van overspel[x] en uw ge-
hinnik,[y] uw losbandige gedrag op

r Le 26:33; De 28:64; Lu 21:24; s Ps 1:4; Jer 4:11; Ho 13:3; t Ps 11:6; Mt 24:51; u De 32:18; Ps 106:21; Jer 2:32; v De 32:38; Jes 28:15; Jer 10:14; Hab 2:18; w Klg 1:8; Ez 16:37; Ez 23:29; Ho 2:10; x Jer 2:20; Jer 3:2; Ez 16:15; y Jer 5:8.

het gebied van prostitutie. Op de
heuvels, in het veld, heb ik uw
walgelijkheden gezien.[a] Wee u,
o Jeruzalem! Gij kunt niet rein
zijn[b] — na hoeveel langer nog?"[c]

14 [Dit is] hetgeen als het
woord van Jehovah tot Jeremia kwam inzake de droogten:[d]
2 Juda is gaan treuren[e] en zelfs
zijn poorten zijn vervallen.[f] Ze
zijn ter aarde neergedrukt geworden,[g] en zelfs het geschrei
van Jeruzalem is opgestegen.[h]
3 En hun majestueuzen zelf hebben hun onbeduidende personen
om water gezonden.[i] Zij zijn bij
de greppels gekomen. Zij hebben geen water gevonden.[j] Zij
zijn teruggekeerd met hun vaten
leeg. Zij zijn beschaamd gemaakt[k]
en teleurgesteld, en zij hebben
hun hoofd bedekt.[l] **4** Vanwege
de bodem die verbrokkeld is omdat er geen stortregen op het
land is gevallen,[m] zijn de landbouwers beschaamd geworden;
zij hebben hun hoofd bedekt.[n]
5 Want zelfs de hinde op het veld
heeft [een jong] geworpen maar
verlaat [het], omdat er geen mals
gras bleek te zijn. **6** En de zebra's[o] zelf zijn blijven staan op
de kale heuvels; ze hebben de
wind opgesnoven gelijk de jakhalzen; hun ogen hebben het begeven
omdat er geen plantengroei is.[p]
7 Ook al getuigen onze eigen dwalingen werkelijk tegen ons, o Jehovah, handel ter wille van uw
naam;[q] want onze daden van ontrouw zijn vele geworden;[r] tegen u
hebben wij gezondigd.[s]

8 O gij, de hoop van Israël,[t] zijn
Redder[u] in tijd van nood,[v] waarom wordt gij als een inwonende
vreemdeling in het land, en als
een reiziger die zijn intrek genomen heeft om te overnachten?[w]
9 Waarom wordt gij als een verrast man, als een sterke man die
niet in staat is te redden?[x] Toch
zijt gijzelf in ons midden,[y] o Jehovah, en over ons is uw eigen naam
uitgeroepen.[z] Laat ons niet aan
ons lot over.

HFDST. 13

a Jes 65:7
Ez 6:13
b Ez 24:13
c Ho 8:5

HFDST. 14

d De 28:24
e Jer 4:28
Klg 1:4
Ho 4:3
Joë 1:10
f Jes 3:26
Jes 24:4
g Klg 2:9
h 1Sa 5:12
i 1Kon 18:5
j 1Kon 17:7
k Ps 40:14
Ps 109:29
Jes 45:16
l 2Sa 15:30
Es 6:12
m Le 26:20
De 28:23
n 2Sa 19:4
o Job 6:5
p De 29:23
Jes 42:15
Jer 12:4
Joë 1:18
q Joz 7:9
Ps 25:11
Ps 115:1
r Ezr 9:6
Ne 9:33
Jer 5:6
Da 9:5
s Da 9:8
t Jer 17:13
Jer 50:7
u Ps 106:8
Ps 106:21
Jes 45:15
Tit 1:3
v Ps 46:1
w Re 19:7
x Ps 44:23
Jes 59:1
y Ex 29:45
Le 26:11
De 23:14
Ps 46:5
Jes 12:6
2Kor 6:16
z Jer 15:16
Da 9:19

2e kolom

a Jer 2:23
b Ps 119:101
Jer 2:25
c Jer 6:20
Am 5:22
d Ps 109:14
Ho 8:13
Ho 9:9
e Jer 7:16
Jer 11:14
f Sp 1:28
Jes 1:15
Jes 58:3
Jer 11:11
Ez 8:18
Za 7:13
g Sp 15:8
Jes 1:11
Jer 7:22
h Jer 9:16
Ez 5:12
Ez 14:21

10 Dit heeft Jehovah gezegd betreffende dit volk: „Aldus hebben
zij ervan gehouden rond te dolen;[a] hun voeten hebben zij niet
bedwongen.[b] Daarom heeft Jehovah zelf geen welgevallen in hen
gevonden.[c] Nu zal hij hun dwaling
gedenken en aandacht schenken
aan hun zonden."[d]

11 Toen zei Jehovah tot mij:
„Bid niet ten behoeve van dit
volk ten goede.[e] **12** Wanneer zij
vasten, luister ik niet naar hun
smekende geroep;[f] en wanneer zij
het volledige brandoffer en het
graanoffer brengen, heb ik geen
welgevallen in hen;[g] want door het
zwaard en door hongersnood en
door pestilentie maak ik een eind
aan hen."[h]

13 Hierop zei ik: „Ach, o Soevereine Heer Jehovah! Zie, de profeten zeggen tot hen: 'Gij zult geen
zwaard zien en hongersnood zal u
niet overkomen, maar ware vrede
zal ik u geven op deze plaats.' "[i]

14 En Jehovah zei vervolgens
tot mij: „Leugen profeteren de
profeten in mijn naam.[j] Ik heb
hen niet gezonden, noch heb ik
hun bevel gegeven of tot hen gesproken.[k] Een leugenvisioen en
waarzeggerij en iets van nul en
gener waarde[l] en de bedriegerij
van hun hart spreken zij profetisch tot ulieden.[m] **15** Daarom,
dit heeft Jehovah gezegd betreffende de profeten die in mijn naam
profeteren en die ikzelf niet heb
gezonden en die zeggen dat er
geen zwaard noch hongersnood
zal komen in dit land: 'Door het
zwaard en door de hongersnood
zullen die profeten aan hun eind
komen.[n] **16** En hetzelfde volk
tot wie zij profeteren, zal tot weggeworpenen worden op de straten
van Jeruzalem vanwege de hongersnood en het zwaard, zonder
dat iemand hen begraaft — zij,
hun vrouwen en hun zonen en hun

i Jer 4:10; Jer 5:31; Jer 6:14; Jer 23:17; Jer 27:9; Ez 13:10; Mi 3:11; j Jes 9:15; Jer 23:25; Jer 27:10; Jer 29:8; Jer 29:21; k Jer 23:21; Jer 27:15; l Klg 2:14; Ez 12:24; Za 10:2; m Jer 23:26; n Jer 5:13; Jer 23:15; Ez 13:9.

dochters.[a] En ik wil over hen hun rampspoed uitgieten.'[b]

17 En gij moet dit woord tot hen zeggen: 'Laten mijn ogen stromen van tranen, nacht en dag, en laten ze niet stilhouden,[c] want met een grote ineenstorting is de maagdelijke dochter van mijn volk gebroken,[d] met een volkomen ongeneeslijke slag.[e] **18** Indien ik werkelijk uitga in het veld, ziedaar, de verslagenen door het zwaard![f] En indien ik werkelijk in de stad kom, ziedaar, de kwalen ten gevolge van de hongersnood![g] Want zowel de profeet als de priester zijn zelf rondgetrokken naar een land dat zij niet hebben gekend.' "[h]

19 Hebt gij Juda absoluut verworpen,[i] of heeft uw ziel zelfs van Sion een afschuw gekregen?[j] Waarom hebt gij ons geslagen, zodat er geen genezing voor ons is?[k] Er werd gehoopt op vrede, maar niets goeds [is er gekomen]; en op een tijd van genezing, en zie! verschrikking![l] **20** Wij erkennen werkelijk, o Jehovah, onze goddeloosheid, de dwaling van onze voorvaders,[m] want wij hebben gezondigd tegen u.[n] **21** Minacht [ons] niet ter wille van uw naam;[o] veracht uw glorierijke troon niet.[p] Gedenk; verbreek uw verbond met ons niet.[q] **22** Bestaan er onder de ijdele afgoden[r] der natiën ook die het kunnen laten regenen, of kan ook de hemel zelf overvloedige regenbuien geven?[s] Zijt gij het niet, o Jehovah, onze God?[t] En wij hopen op u, want gijzelf hebt al deze dingen gedaan.[u]

15 Toen zei Jehovah tot mij: „Al stonden Mozes[v] en Samuël[w] voor mij, mijn ziel zou zich niet tot dit volk neigen.[x] Zij zouden van voor mijn aangezicht worden weggezonden, opdat zij zouden heengaan.[y] **2** En het moet geschieden dat als zij soms tot u zeggen: 'Waar zullen wij heen gaan?', gij dan tot hen moet zeggen: 'Dit heeft Jehovah gezegd: „Wie [bestemd] is voor de dodelijke plaag, naar de dodelijke plaag! En wie is voor het zwaard, naar het zwaard! En wie is voor de hongersnood, naar de hongersnood![a] En wie is voor de gevangenschap, naar de gevangenschap!" '[b]

3 'En ik wil vier families over hen aanstellen',[c] is de uitspraak van Jehovah, 'het zwaard om te doden, en de honden om weg te slepen, en de vliegende schepselen van de hemel[d] en de dieren van de aarde om te eten en te verderven. **4** En ik wil hen tot beving maken voor alle koninkrijken der aarde[e] vanwege Manasse, de zoon van Hizkija, de koning van Juda, om wat hij in Jeruzalem heeft gedaan.[f] **5** Want wie zal mededogen met u tonen, o Jeruzalem, en wie zal medegevoel met u hebben,[g] en wie zal van de weg afwijken om naar uw welzijn te vragen?'

6 'Gijzelf hebt mij in de steek gelaten',[h] is de uitspraak van Jehovah. 'Gij blijft slechts achterwaarts gaan.[i] En ik zal mijn hand tegen u uitstrekken en u ten verderve brengen.[j] Ik ben het moe geworden, spijt te gevoelen.[k] **7** En ik zal hen wannen met een vork[l] in de poorten van het land. Ik zal [hen] stellig van kinderen beroven.[m] Ik wil mijn volk verdelgen, [omdat] zij zich niet van hun eigen wegen hebben afgekeerd.[n] **8** Talrijker zijn mij hun weduwen geworden dan de zandkorrels der zeeën. Ik wil voor hen, over moeder, jonge man, de gewelddadige plunderaar brengen op de middag.[o] Ik wil plotseling opwinding en ontsteltenis op hen doen vallen.[p] **9** De vrouw die er zeven baarde, is verkwijnd; haar ziel heeft naar adem gesnakt.[q] Haar zon is ondergegaan terwijl het nog dag is;[r] ze is beschaamd en schaamrood geworden.' 'Ja, hun overblijfsel zal ik aan het zwaard overgeven, voor het aangezicht

HFDST. 14

a Ps 79:3; Jer 9:22
b Sp 1:31; Jer 4:18
c Jer 8:18; Jer 9:1; Klg 1:16; Klg 2:18
d Jer 8:21; Klg 1:15
e Jer 30:12
f Ez 7:15
g Klg 5:10
h De 28:36
i Ps 89:38; Klg 5:22
j Jer 12:8
k 2Kr 36:16; Jer 8:22; Jer 15:18; Klg 2:13
l Jer 8:15
m Le 26:40; Ezr 9:7; Ne 9:2; Ps 106:6
n 2Sa 12:13; Ps 51:4; Da 9:5; Da 9:8; 1Jo 1:9
o Ez 36:22; Da 9:15
p Jer 17:12
q Ex 32:13; Le 26:42; Ps 106:45; Lu 1:72
r De 32:21
s Za 10:1
t De 28:12; Ps 135:7; Ps 147:8; Jes 30:23; Joë 2:23
u Ps 25:3; Ps 130:5

HFDST. 15

v Ex 32:11
w 1Sa 7:9; Ps 99:6
x Ps 106:23
y 2Kon 17:20; Jer 7:15

2e kolom

a Jer 14:12; Ez 5:2; Za 11:9
b Jer 43:11; Ez 12:11
c Le 26:16; Ez 14:21
d De 28:26; Jer 7:33
e De 28:25; Jer 24:9; Ez 23:46
f 2Kon 21:11; 2Kon 23:26; 2Kon 24:3
g Ps 69:20; Jes 51:19; Klg 1:12
h Jer 1:16; Jer 2:13
i Jes 1:4; Jer 7:24
j Ez 25:7; Ze 1:4
k Jer 23:20; Ez 24:14; Ho 13:14;
l Ps 1:4; Jes 30:24;
m De 28:18; Jer 9:21; Ez 24:21; Ho 9:12;
n Jes 9:13; Jer 5:3; Am 4:10; Za 1:4;
o Jer 6:4; Lu 21:35;
q 1Sa 2:5;
r Am 8:9; Mi 3:6.

van hun vijanden',[a] is de uitspraak van Jehovah."

10 Wee mij,[b] o mijn moeder, omdat gij mij gebaard hebt, een man die is blootgesteld aan ruzie en een man die is blootgesteld aan twist met de gehele aarde.[c] Ik heb niet te leen gegeven, en men heeft mij niet te leen gegeven. Zij allen smeken kwaad over mij af.[d]

11 Jehovah heeft gezegd: „Waarlijk, ik wil u dienen ten goede.[e] Waarlijk, ik wil ten tijde van rampspoed en ten tijde van benauwdheid voor u tussenbeide komen,[f] tegen de vijand.[g] **12** Kan men ijzer aan stukken breken, ijzer uit het noorden, en koper? **13** Uw vermogen en uw schatten zal ik louter tot plundering geven,[h] niet voor een prijs, maar om al uw zonden, ja, in al uw gebieden.[i] **14** En ik wil [die] met uw vijanden overbrengen naar een land dat gij niet hebt gekend.[j] Want een vuur is ontstoken in mijn toorn.[k] Tegen ulieden brandt het."

15 Gijzelf hebt [het] geweten.[l] O Jehovah, gedenk mij[m] en richt uw aandacht op mij en wreek mij op mijn vervolgers.[n] Neem mij in uw traagheid tot toorn niet weg.[o] Neem er nota van dat ik om uwentwil smaad draag.[p] **16** Uw woorden werden gevonden en ik at ze vervolgens op;[q] en uw woord wordt mij tot uitbundige vreugde[r] en verheuging van mijn hart;[s] want uw naam is over mij uitgeroepen,[t] o Jehovah, God der legerscharen.[u] **17** Ik heb niet gezeten in de intieme groep van hen die schertsen[v] en mij niet aan uitgelatenheid overgegeven.[w] Vanwege uw hand heb ik helemaal alleen gezeten,[x] want met openlijke veroordeling hebt gij mij vervuld.[y] **18** Waarom is mijn smart chronisch geworden[z] en mijn slag ongeneeslijk?[a] Hij heeft zich niet willen laten genezen. Gij wordt voor mij beslist als iets bedrieglijks,[b] als wateren die onbetrouwbaar zijn gebleken.[c]

HFDST. 15

a Jer 44:27; Ez 5:12
b Job 3:1; Jer 20:14
c Lu 21:17
d Ps 109:28; Sp 26:2
e Ro 8:28
f Jer 39:12
g 2Kr 20:17
h Jer 20:5
i Ps 44:12; Jes 52:3
j Le 26:38; Jer 16:13; Jer 17:4; Am 5:27
k De 32:22; Jes 42:25; Heb 12:29
l Job 10:7; Ps 17:3; Jer 12:3
m Ne 5:19
n Jer 11:20; Jer 17:18; Jer 20:11; Jer 37:15
o Ps 102:24
p Ps 69:7; Mt 10:22; Ro 15:3
q Ez 3:1; Opb 10:10
r Job 23:12
s Ps 119:111
t Jer 14:9
u 1Sa 17:45
v Sp 26:19
w Ps 1:1
x Jer 13:17; Klg 3:28
y Jer 20:8
z Jer 14:19
a Jer 30:15
b Jer 20:7
c Job 6:15

2e kolom

a Jak 4:8
b 1Kon 17:1; Za 3:7
c Jer 1:18; Ez 3:9
d Jer 20:11; Ro 8:31
e Jes 41:10; Han 18:10
f Jes 25:4; 2Kor 1:10

HFDST. 16

g Mt 24:19
h Lu 21:23; Lu 23:29
i Jer 15:2
j Jer 22:18; Jer 25:33
k Ps 79:3; Jer 7:33; Jer 36:30
l Ps 83:10; Jes 5:25; Jer 8:2; Jer 9:22
m Jer 14:15; Jer 34:17; Ez 5:12
n Jer 34:20; Ez 39:17; Opb 19:17
o Ez 24:16

19 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: „Indien gij zult terugkeren, dan zal ik u terugbrengen.[a] Voor mij zult gij staan.[b] En indien gij wat kostbaar is zult voortbrengen uit dingen die niets waard zijn, zult gij als mijn eigen mond worden. Ziij zullen tot u terugkeren, maar gíj zult niet tot hen terugkeren."

20 „En ik heb u voor dit volk gemaakt tot een versterkte koperen muur,[c] en zij zullen stellig tegen u strijden, maar zij zullen u niet overmeesteren.[d] Want ik ben met u om u te redden en u te bevrijden",[e] is de uitspraak van Jehovah. **21** „En ik wil u bevrijden uit de hand der bozen,[f] en ik wil u verlossen uit de handpalm der tirannieken."

16 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **2** „Gij moogt u geen vrouw nemen en gij moogt geen zonen en dochters krijgen in deze plaats.[g] **3** Want dit heeft Jehovah gezegd aangaande de zonen en aangaande de dochters die in deze plaats geboren worden, en aangaande hun moeders die hen baren en aangaande hun vaders die in dit land hun geboorte veroorzaken:[h] **4** 'De dood ten gevolge van kwalen zullen zij sterven.[i] Er zal niet over hen geweeklaagd worden,[j] noch zullen zij begraven worden.[k] Tot mest op de oppervlakte van de aardbodem zullen zij worden;[l] en door het zwaard en door de hongersnood zullen zij aan hun eind komen,[m] en hun dode lichamen zullen werkelijk tot voedsel dienen voor de vliegende schepselen van de hemel en voor de dieren der aarde.'[n]

5 Want dit heeft Jehovah gezegd: 'Kom niet in het huis waar een rouwmaal wordt gehouden, en ga niet om te weeklagen en betuig hun geen deelneming.'[o]

'Want ik heb mijn vrede van dit volk weggenomen,' is de uitspraak van Jehovah, 'ja, liefderijke goedheid en barmhartig-

heden.[a] **6** En zij zullen stellig
sterven, de groten en de kleinen,
in dit land. Zij zullen niet begra-
ven worden,[b] noch zal men zich
om hen slaan, noch zal iemand
zich insnijdingen maken[c] of kaal
scheren om hen.[d] **7** En men zal
hun geen brood uitdelen wegens
de rouw, om iemand te troosten
over de dode,[e] noch zal men hun
de troostbeker te drinken geven
om iemands vader of om iemands
moeder.[f] **8** En gij moogt geens-
zins in een huis van feestgelag
komen om met hen neer te zitten
om te eten en te drinken.'[g]

9 Want dit heeft Jehovah der le-
gerscharen, de God van Israël, ge-
zegd: 'Ziet, ik doe uit deze plaats
voor UW ogen en in UW dagen op-
houden de stem van uitbundige
vreugde en de stem van verheu-
ging, de stem van de bruidegom en
de stem van de bruid.'[h]

10 En het moet geschieden dat
wanneer gij dit volk al deze woor-
den vertelt en zij werkelijk tot u
zeggen: 'Op grond waarvan heeft
Jehovah al deze grote rampspoed
tegen ons gesproken, en wat is
onze dwaling en wat is onze zon-
de waarmee wij tegen Jehovah,
onze God, gezondigd hebben?',[i]
11 gij dan tot hen moet zeggen:
'„Op grond van het feit dat UW
vaderen mij verlaten hebben",[j] is
de uitspraak van Jehovah, „en zij
andere goden achterna bleven lo-
pen en die dienden en zich daar-
voor neerbogen.[k] Maar mij hebben
zij verlaten, en mijn wet hebben zij
niet onderhouden.[l] **12** En GIJ, GIJ
hebt erger gehandeld in UW doen
dan UW vaderen,[m] en ziet, ieder
van U wandelt naar de verstokt-
heid[n] van zijn slechte hart door
mij niet te gehoorzamen.[o] **13** En
ik wil U wegslingeren uit dit land[p]
naar het land dat gijlieden zelf
niet hebt gekend,[q] noch UW vade-
ren, en daar zult GIJ andere goden
moeten dienen,[r] dag en nacht, om-
dat ik U geen gunst zal verlenen."'

14 'Daarom, zie! er komen da-
gen',[s] is de uitspraak van Jeho-
vah, 'dat er niet meer gezegd zal
worden: „Zo waar Jehovah leeft,
die de zonen van Israël uit het
land Egypte heeft opgevoerd!",[a]
15 maar: „Zo waar Jehovah leeft,
die de zonen van Israël heeft opge-
voerd uit het land van het noor-
den en uit al de landen waarheen
hij hen had verdreven!", en ik zal
hen stellig terugbrengen naar hun
bodem, die ik aan hun voorvaders
gegeven heb.'[b]

16 'Zie, ik ontbied vele vissers',
is de uitspraak van Jehovah, 'en
zij zullen hen stellig vissen; en
daarna zal ik vele jagers ontbie-
den,[c] en zij zullen hen stellig opja-
gen van elke berg en van elke heu-
vel en uit de kloven van de steile
rotsen.[d] **17** Want mijn ogen zijn
op al hun wegen. Ze zijn niet ver-
borgen geweest voor mijn aange-
zicht, noch is hun dwaling ont-
trokken geweest aan mijn ogen.[e]
18 En allereerst wil ik het volle
bedrag van hun dwaling en van
hun zonde vergelden,[f] wegens hun
ontwijding van mijn land.[g] Met
de lijken van hun walgelijkheden
en hun verfoeilijkheden hadden zij
mijn erfdeel vervuld.'"[h]

19 O Jehovah, mijn sterkte en
mijn veste, en mijn toevluchts-
oord ten dage van benauwdheid,[i]
tot u zullen zelfs de natiën komen
van de einden der aarde,[j] en ze zul-
len zeggen: „Inderdaad, onze voor-
vaders kwamen in het bezit van
niets dan leugen,[k] ijdelheid en din-
gen waarin niets was dat baat kon
verschaffen."[l] **20** Kan de aardse
mens zich goden maken wanneer
het geen goden zijn?[m]

21 „Daarom, zie, ik laat hun we-
ten; ditmaal zal ik hun mijn hand
en mijn macht doen kennen,[n] en
zij zullen moeten weten dat mijn
naam Jehovah is."[o]

17 „De zonde van Juda staat
geschreven met een ijzeren
stift.[p] Met een diamanten punt
staat ze gegrift op de tafel van

HFDST. 16

a De 31:17
2Kr 15:6
Jes 27:11
Jes 63:10
Za 8:10
b Jer 16:4
c Le 19:28
De 14:1
Jer 41:5
d Jes 22:12
e Ez 24:17
Ho 9:4
f Sp 31:6
g Pr 7:2
h Jes 24:7
Jer 7:34
Jer 25:10
Ez 26:13
Ho 2:11
Opb 18:23
i De 29:24
Jer 5:19
Jer 13:22
Jer 22:8
j De 29:25
Re 2:12
Ne 9:26
Jer 2:8
Jer 5:7
Jer 22:9
k Jer 8:2
Jer 13:10
l Da 9:11
Am 2:4
m Ne 9:16
Jer 7:26
n De 29:19
Re 2:19
Ne 9:29
Jer 6:28
Jer 7:24
Jer 9:14
o 1Sa 15:23
p De 28:36
2Kr 7:20
q Jer 15:14
Jer 17:4
r De 4:28
s Jer 23:7

2e kolom

a Ex 20:2
De 15:15
Mi 6:4
b De 30:3
Jer 3:18
Jer 24:6
Jer 30:3
Jer 32:37
Am 9:14
c Klg 4:18
d Am 9:1
e Job 34:21
Ps 90:8
Sp 5:21
Sp 15:3
Jer 32:19
Heb 4:13
f Jes 40:2
Jer 17:18
g Nu 35:33
Ps 106:38
h Le 26:30
i Ps 18:2
Sp 18:10
Jes 25:4
Jer 17:17
Na 1:7
j Jes 2:2
Za 2:11
k Jer 10:14
l Jes 44:10
Jer 10:5

m Ps 115:4; Jes 37:19; Jer 2:11; Han 19:26; 1Kor 8:4; Ga 4:8; n Ex 9:16; Ro 9:17; o Ex 15:3; Ps 83:18; Jer 33:2; **HFDST. 17** p Job 19:24.

hun hart[a] en op de hoornen van
hun altaren,[b] **2** wanneer hun zo-
nen hun altaren en hun heilig-
e palen naast een lommerrijke
boom gedenken, op de hoge heu-
vels,[c] **3** [op] de bergen in het
veld. Uw vermogen, al uw schat-
ten, zal ik louter tot plundering
geven[d] — uw hoge plaatsen van-
wege zonde in al uw gebieden.[e]
4 En gij hebt zelfs uit eigen be-
weging uw erfelijke bezitting los-
gelaten, die ik u had gegeven.[f]
Ik wil u ook uw vijanden laten
dienen in het land dat gij niet
hebt gekend,[g] want als een vuur
zijt gijlieden ontstoken in mijn
toorn.[h] Tot onbepaalde tijd zal het
blijven branden."

5 Dit heeft Jehovah gezegd:
„Vervloekt is de fysiek sterke
man die op de aardse mens ver-
trouwt[i] en die werkelijk vlees tot
zijn arm stelt[j] en wiens hart zich
van Jehovah zelf afkeert.[k] **6** En
hij zal stellig worden als een een-
zame boom in de woestijnvlakte
en zal niet zien wanneer het goe-
de komt,[l] maar hij moet in ver-
schroeide plaatsen in de wildernis
verblijven, in een ziltachtig land
dat niet bewoond is.[m] **7** Gezeg-
end is de fysiek sterke man die
op Jehovah vertrouwt, en wiens
vertrouwen Jehovah is geworden.[n]
8 En hij zal stellig worden als een
boom geplant bij de wateren, die
zijn wortels uitslaat vlak bij de wa-
terloop; en hij zal [het] niet zien
wanneer er hitte komt, maar zijn
loof zal werkelijk welig blijken te
zijn.[o] En in een jaar van droog-
te[p] zal hij niet bezorgd worden,
noch zal hij nalaten vrucht voort
te brengen.

9 Het hart is verraderlijker dan
iets anders en niets ontziend.[q]
Wie kan het kennen? **10** Ik, Je-
hovah, doorvors het hart,[r] onder-
zoek de nieren,[s] ja, om aan een
ieder te geven naar zijn wegen,[t]
naar de vrucht van zijn han-
delingen.[u] **11** [Als] de patrijs
die heeft vergaderd wat ze niet
heeft gelegd, is degene die rijk-
dom verwerft, maar niet met ge-
rechtigheid.[a] Op de helft van zijn
dagen zal hij die verlaten,[b] en bij
de afloop van zijn [leven] zal hij
onzinnig blijken te zijn."[c]

12 Er is de glorierijke troon in
den hoge van de aanvang af;[d] het
is de plaats van ons heiligdom.[e]
13 O Jehovah, de hoop van Israël,[f]
allen die u verlaten, zullen be-
schaamd worden.[g] Zij die afvallig
worden van mij[h] zullen zelfs in de
aarde geschreven worden, omdat
zij de bron van levend water, Je-
hovah, hebben verlaten.[i] **14** Ge-
nees mij, o Jehovah, en ik zal gene-
zen zijn.[j] Red mij, en ik zal stellig
gered zijn,[k] want gij zijt mijn lof.[l]

15 Zie! Er zijn er die tot mij
zeggen: „Waar is het woord van
Jehovah?[m] Laat het alstublieft ko-
men." **16** Maar wat mij aangaat,
ik heb mij er niet haastig aan ont-
trokken om een herder te zijn ach-
ter u, en naar de dag der wan-
hoop heb ik niet hevig verlangd.
Gijzelf hebt de uiting van mijn lip-
pen geweten; voor uw aangezicht
is het geschied. **17** Word mij
niet tot iets schrikaanjagends.[n]
Gij zijt mijn toevlucht ten dage
van rampspoed.[o] **18** Laten mijn
vervolgers beschaamd worden,[p]
maar laat mij persoonlijk niet be-
schaamd worden.[q] Laten zij het
zijn die met verschrikking gesla-
gen worden, maar laat mij per-
soonlijk niet met verschrikking
geslagen worden. Breng over hen
de dag van rampspoed,[r] en ver-
breek hen zelfs met een dubbele
verbreking.[s]

19 Dit heeft Jehovah tot mij
gezegd: „Ga, en gij moet in de
poort van de zonen van het volk
gaan staan, waardoor de konin-
gen van Juda binnenkomen en
waardoor zij naar buiten gaan, en
in al de poorten van Jeruzalem.[t]
20 En gij moet tot hen zeggen:
'Hoort het woord van Jehovah,
GIJ koningen van Juda en heel

HFDST. 17

a Sp 3:3
2Kor 3:3
b Am 3:14
c Re 3:7
1Kon 14:23
2Kon 16:4
2Kr 24:18
2Kr 33:3
Ps 78:58
Jes 1:29
Jer 2:20
Ez 6:13
Ez 20:28
d 2Kon 24:13
Jer 15:13
e Le 26:30
Ez 6:3
f Jes 49:8
Klg 5:2
g De 28:48
Ne 9:28
Jer 16:13
h De 29:27
Jes 5:25
Jer 15:14
Na 1:6
i Jes 30:2
Jes 31:1
j 2Kr 32:8
Jes 31:3
k 2Kon 16:7
Ez 6:9
l 2Kon 7:2
m De 29:23
Job 39:6
Ze 2:9
n Ps 34:8
Ps 125:1
Ps 146:5
Sp 16:20
Jes 26:3
Jes 30:18
o Ps 1:3
Ps 92:12
p Jer 14:1
q Ge 6:5
Ge 8:21
Sp 28:26
Jes 44:20
Jes 59:13
Jak 1:14
Jak 1:26
r 1Sa 16:7
1Kr 28:9
Ps 139:23
Sp 17:3
Sp 21:2
Ro 8:27
s Ps 7:9
t Ps 62:12
Jer 32:19
Ro 2:6
u Jes 3:10
Mi 7:13
Ro 6:21
Ga 6:7
Opb 2:23
Opb 22:12

2e kolom

a Sp 28:20
Jes 1:23
Jer 5:27
Jak 5:4
b Ps 55:23
c Lu 12:20
d Jer 14:21
e 2Kr 2:5
Jes 6:1
f Ps 22:4
Jer 14:8
Jer 50:7
g Ps 97:7
h Ps 73:27
Jes 1:28

i Ps 36:9; Jer 2:13; Opb 22:1; j De 32:39; Ps 6:2; k Ps 60:5; Jer 15:20; l De 10:21; Ps 109:1; m Jes 5:19; 2Pe 3:4; n Ps 88:15; o Ps 59:16; p Ps 35:4; Jer 15:15; Jer 20:11; q Ps 25:2; r Jer 18:23; s Jer 16:18; t Ne 8:3; Jer 7:2.

Juda en al GIJ inwoners van Jeruzalem, die door deze poorten
binnenkomt.[a] **21** Dit heeft Jehovah gezegd: „Hoedt U voor UW
ziel,[b] en draagt op de sabbatdag geen enkele vracht die GIJ door de
poorten van Jeruzalem moet binnenbrengen.[c] **22** En GIJ moogt
geen vracht uit UW huizen brengen op de sabbatdag, en generlei
werk moogt GIJ doen.[d] En GIJ moet de sabbatdag heiligen, juist zoals
ik UW voorvaders geboden heb;[e] **23** maar zij hebben niet geluisterd,
noch hun oor geneigd,[f] en zij gingen ertoe over hun nek te
verharden[g] om niet te horen en om geen streng onderricht aan te
nemen.” ”[h]

24 ’„En het moet geschieden dat indien GIJ mij strikt gehoorzaamt”,[i] is de uitspraak van Jehovah, „om op de sabbatdag geen
vracht door de poorten van deze stad binnen te brengen[j] en om de
sabbatdag te heiligen door daarop generlei werk te doen,[k] **25** er
ook stellig door de poorten van deze stad koningen met vorsten
zullen binnenkomen,[l] die zitten op de troon van David,[m] die rijden
op de wagen en op paarden, zij en hun vorsten, de mannen van Juda
en de inwoners van Jeruzalem; en deze stad zal stellig tot onbepaalde tijd bewoond worden. **26** En men zal werkelijk komen uit de
steden van Juda en uit de omgeving van Jeruzalem en uit het land
van Benjamin[n] en uit het bergland[p] en uit de Negeb[q] [en] volledig brandoffer[r]
en slachtoffer[s] en graanoffer[t] en geurige hars[u] brengen en dankoffer brengen naar het huis van
Jehovah.[v]

27 Maar indien GIJ mij niet zult gehoorzamen door de sabbatdag
te heiligen en geen vracht te dragen,[w] maar men op de sabbatdag
[daarmee] door de poorten van Jeruzalem binnenkomt, dan wil ik
een vuur ontsteken in haar poorten,[x] en het zal de woontorens van
Jeruzalem stellig verslinden[y] en zal niet worden uitgeblust.” ”[z]

HFDST. 17

a Ps 49:1
Sp 1:21
Jer 19:3
Jer 22:2
b De 4:9
c Nu 15:32
Ne 13:19
d Ex 20:10
Ex 23:12
Le 23:3
e Ex 31:13
Ez 20:12
f Jer 7:24
Jer 11:10
Ez 20:13
g Sp 29:1
Jes 48:4
h Sp 1:3
Sp 5:12
Ze 3:7
i De 11:13
j Jer 17:21
k Ex 34:21
De 5:12
l Jer 22:4
m Ps 132:11
n Jer 32:44
o Jer 33:13
p De 1:7
q Za 7:7
r Le 1:3
s Ezr 3:3
t Le 2:1
u Le 2:2
v Ps 50:23
Ps 107:22
Ps 116:17
Jer 33:11
Heb 13:15
w Ne 13:16
x Jer 21:14
Klg 4:11
Am 1:4
y 2Kon 25:9
2Kr 36:19
Jer 39:8
Jer 52:13
z 2Kon 22:17
Ez 20:47

2e kolom

HFDST. 18

a Jer 19:1
b Jes 45:9
Ro 9:20
c Ro 9:21
d Jer 1:10
Jer 12:14
Jer 25:9
Jer 45:4
Am 9:8
Jon 3:4
e 1Kon 8:33
Jer 7:3
Ez 18:21
Ez 33:11
Jon 3:5
f Ps 106:45
Jer 26:3
Joë 2:13
Jon 3:10
Jon 4:2
g Jer 30:18
Jer 32:41
Am 9:11
h Ps 125:5
i Jer 26:3
Mi 2:3

18 Het woord dat van Jehovah
tot Jeremia kwam, luidde:
2 „Sta op, en gij moet naar het
huis van de pottenbakker afdalen,[a] en daar zal ik u mijn woorden
doen horen.”

3 Toen daalde ik af naar het
huis van de pottenbakker, en zie,
hij was bezig een werkstuk te maken op de pottenbakkersschijven.
4 En het vat dat hij bezig was
uit het leem te maken, werd door
de hand van de pottenbakker bedorven, en hij begon opnieuw en
maakte er vervolgens een ander
vat van, juist zoals het in de ogen
van de pottenbakker goed scheen
[het] te maken.[b]

5 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen en luidde:
6 „’Kan ik met ulieden niet net
zo doen als deze pottenbakker,
o huis van Israël?’, is de uitspraak
van Jehovah. ’Ziet! Zoals het leem
in de hand van de pottenbakker,
zo zijt GIJ in mijn hand, o huis
van Israël.[c] **7** Op welk moment
maar ook ik een uitspraak mocht
doen over een natie en over een
koninkrijk om [ze] uit te rukken
en af te breken en te verdelgen,[d]
8 en die natie keert zich werkelijk af van haar slechtheid waartegen ik gesproken heb,[e] dan zal
ik stellig spijt gevoelen over de
rampspoed die ik gedacht had aan
haar te voltrekken.[f] **9** Maar op
welk moment maar ook ik een uitspraak mocht doen over een natie en over een koninkrijk om
[ze] op te bouwen en te planten,[g] **10** en ze doet werkelijk
wat kwaad is in mijn ogen door
mijn stem niet te gehoorzamen,[h]
dan zal ik stellig spijt gevoelen
over het goede dat ik [bij mijzelf]
gezegd had ten goede ervan te
doen.’

11 En nu, zeg alstublieft tot de
mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem: ’Dit heeft Jehovah gezegd: „Ziet, ik formeer
tegen U een rampspoed en denk
tegen U een gedachte.[i] Keert alstublieft terug, een ieder van zijn

slechte weg, en maakt UW wegen
en UW handelingen goed.” ’ ”[a]
12 En zij zeiden: „Er is geen
hoop op![b] Want naar onze eigen
gedachten zullen wij wandelen, en
ieder van ons zal handelen naar
de verstoktheid van zijn slechte
hart.”[c]
13 Daarom, dit heeft Jehovah
gezegd: „Vraagt alstublieft zelf
onder de natiën. Wie heeft derge-
lijke dingen gehoord? Er is iets
afschuwelijks dat de maagd van Israël
op een buitensporige wijze be-
dreven heeft.[d] **14** Zal de sneeuw
van de Libanon [ooit] verdwij-
nen van de rots van het open
veld? Of zullen vreemde, koele,
druppelende wateren [ooit] opdro-
gen? **15** Want mijn volk heeft
mij vergeten[e] aangezien zij offer-
rook brengen aan iets waarde-
loos,[f] en aangezien zij de mensen
doen struikelen op hun wegen,[g]
de paden van weleer,[h] om te gaan
op wegen, een weg die niet op-
gehoogd is, **16** om hun land te
maken tot een voorwerp van ont-
zetting,[i] tot een aanfluiting tot
onbepaalde tijd.[j] Iedereen die er
voorbijtrekt, zal star zijn van ont-
zetting en het hoofd schudden.[k]
17 Als met een oostenwind zal ik
hen verstrooien voor de vijand.[l]
De rug, en niet het aangezicht,[m]
zal ik hun tonen op de dag van hun
ongeluk.”
18 Toen zeiden zij: „Komt, en
laten wij enige gedachten tegen
Jeremia bedenken,[n] want de wet
zal niet teloorgaan bij de priester,[o]
noch raad bij de wijze, noch
het woord bij de profeet.[p] Komt,
en laten wij hem slaan met de
tong,[q] en laten wij geen aandacht
schenken aan ook maar één van
zijn woorden.”
19 Schenk toch aandacht aan
mij, o Jehovah, en luister naar
de stem van mijn tegenpartijen.[r]
20 Dient goed met kwaad vergol-
den te worden?[s] Want zij hebben
een kuil gedolven voor mijn ziel.[t]
Gedenk hoe ik voor u gestaan heb
om zelfs betreffende hen goed te
spreken, om uw woede van hen af
te keren.[a] **21** Geef daarom hun
zonen over aan de hongersnood,[b]
en lever hen over aan de macht
van het zwaard;[c] en mogen hun
vrouwen van kinderen beroofd
en weduwen worden.[d] En mogen
hun eigen mannen gedood wor-
den door een dodelijke plaag, hun
jonge mannen neergeveld wor-
den door het zwaard in de strijd.[e]
22 Laat een geschrei uit hun hui-
zen worden gehoord wanneer gij
plotseling een roversbende over
hen brengt.[f] Want zij hebben een
kuil gedolven om mij te vangen,
en valstrikken hebben zij verbor-
gen voor mijn voeten.[g]
23 Maar gijzelf, o Jehovah, kent
heel goed al hun raadslagen tegen
mij met het oog op [mijn] dood.[h]
Bedek hun dwaling niet, en wis
die zonde van hen niet uit van
voor uw aangezicht, maar laat hen
voor uw aangezicht tot struike-
len worden gebracht.[i] Treed ten
tijde van uw toorn handelend te-
gen hen op.[j]

19 Dit heeft Jehovah gezegd:
„Ga, en gij moet een aarde-
werken pottenbakkerspul nemen[k]
en enigen van de oudere man-
nen van het volk en enigen van
de oudere mannen der priesters.
2 En gij moet uitgaan naar het
dal van de zoon van Hinnom,[l] dat
aan de ingang van de Scherven-
poort ligt. En daar moet gij de
woorden uitroepen die ik tot u zal
spreken.[m] **3** En gij moet zeggen:
’Hoort het woord van Jehovah,
o GIJ koningen van Juda en GIJ in-
woners van Jeruzalem.[n] Dit heeft
Jehovah der legerscharen,[o] de God
van Israël, gezegd:
„Zie, ik breng een rampspoed
over deze plaats, waarvan een
ieder die het hoort, de oren zul-
len tuiten,[p] **4** omdat zij mij ver-
laten hebben[q] en ertoe zijn over-
gegaan deze plaats onherkenbaar
te maken[r] en er offerrook te bren-
gen aan andere goden, die zij niet

HFDST. 18

a 2Kon 17:13; Jes 1:16; Jer 7:3; Jer 26:13; Ez 18:23; Han 26:20
b Jer 2:25; Ro 2:5; Heb 3:13
c De 29:19; Jer 7:24
d Jer 2:13; Jer 5:30
e Jer 2:19; Jer 3:21; Jer 13:25; Jer 16:19; Jer 17:13
f De 32:21; Jes 41:29; Jer 10:15
g Mal 2:8
h Jer 6:16
i Le 26:33; Jer 19:8; Jer 49:13; Ez 6:14
j De 29:24; 1Kon 9:8; Klg 2:15; Mi 6:16
k De 28:37; Ps 44:14
l Ps 48:7; Jer 13:24
m De 31:17; Jer 2:27
n Ps 21:11; Jer 11:19
o Le 10:11; Mal 2:7
p 1Kon 22:24; Sp 18:21
q Ps 52:2; Sp 18:21
r 2Kon 19:16; Ne 4:4
s Ps 109:5
t Ps 35:7; Ps 57:6; Pr 10:8

2e kolom

a Ps 106:23; Ez 22:30
b Ps 109:10; Jer 11:22
c Jer 12:3
d De 32:25; Klg 5:3
e 2Kr 36:17; Jer 9:21
f Jer 6:26
g Ps 38:12; Ps 64:5; Ps 140:5
h Ps 37:32; Jer 11:19
i Ps 35:4; Ps 59:5; Ps 109:14
j Jer 11:20; Jer 15:15; Ro 2:5

HFDST. 19

k Jer 18:2; Ro 9:21
l Joz 15:8; 2Kon 23:10; 2Kr 28:3; Jer 7:31

m Sp 1:20; Jer 7:2; n Jer 17:20; o Ps 24:10; p 1Sa 3:11; 2Kon 21:12; q De 28:20; 2Kon 22:17; Jes 65:11; Jer 2:13; Jer 15:6; Jer 17:13; Da 9:5; r 2Kr 33:4.

hadden gekend,[a] noch zij, noch hun voorvaders, noch de koningen van Juda, en zij deze plaats gevuld hebben met het bloed der onschuldigen.[b] **5** En zij bouwden de hoge plaatsen van de Baäl om hun zonen in het vuur te verbranden als volledige brandoffers voor de Baäl,[c] iets wat ik niet geboden had en waarvan ik niet gesproken had[d] en wat in mijn hart niet was opgekomen.'"[e]

6 '„Daarom, zie! er komen dagen", is de uitspraak van Jehovah, „dat deze plaats niet meer Tofeth[f] en het dal van de zoon van Hinnom[g] genoemd zal worden, maar het dal van het doden. **7** En ik wil de raad van Juda en van Jeruzalem in deze plaats tenietdoen,[h] en ik wil hen doen vallen door het zwaard voor hun vijanden en door de hand van hen die hun ziel zoeken.[i] En ik wil hun dode lichamen als voedsel geven aan de vliegende schepselen van de hemel en aan de dieren der aarde.[j] **8** En ik wil deze stad tot een voorwerp van ontzetting en tot een aanfluiting maken.[k] Iedereen die er voorbijtrekt, zal star zijn van ontzetting en fluiten om al haar plagen.[l] **9** En ik wil hen het vlees van hun zonen en het vlees van hun dochters doen eten, en een ieder van hen zal het vlees van zijn naaste eten, vanwege de beklemming en vanwege de benardheid waarmee hun vijanden en zij die hun ziel zoeken, hen zullen insluiten.'"[m]

10 En gij moet de pul voor de ogen van de mannen die met u meegaan, breken. **11** En gij moet tot hen zeggen: 'Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Evenzo zal ik dit volk en deze stad breken, zoals iemand het pottenbakkersvat breekt zodat het niet meer hersteld kan worden;[n] en in Tofeth[o] zal men begraven totdat er geen plaats meer is om te begraven."'[p]

12 'Zo zal ik met deze plaats doen', is de uitspraak van Jehovah, 'en met de inwoners ervan, ja, om deze stad als Tofeth te maken.[a] **13** En de huizen van Jeruzalem en de huizen van de koningen van Juda moeten worden als de plaats van Tofeth,[b] onrein, dat wil zeggen al de huizen op de daken waarvan men offerrook heeft gebracht aan heel het heerleger van de hemel[c] en drankoffers heeft uitgegoten voor andere goden.'"[d]

14 En Jeremia kwam nu van Tofeth,[e] waarheen Jehovah hem had gezonden om te profeteren, en ging staan in het voorhof van het huis van Jehovah en zei tot heel het volk:[f] **15** „Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: 'Zie, ik breng over deze stad en over al haar steden heel de rampspoed die ik tegen haar gesproken heb, omdat zij hun nek hebben verhard om mijn woorden niet te gehoorzamen.'"[g]

20 Pashur nu, de zoon van Immer,[h] de priester, die tevens de voornaamste gemachtigde in het huis van Jehovah was,[i] bleef naar Jeremia luisteren terwijl hij deze woorden sprak. **2** Toen sloeg Pashur de profeet Jeremia[j] en sloot hem in het blok,[k] dat zich bevond in de Boven-Benjaminpoort, die in het huis van Jehovah was. **3** Maar het geschiedde de volgende dag, dat Pashur Jeremia voorts uit het blok liet,[l] en Jeremia zei nu tot hem:

„Jehovah heeft uw naam niet Pashur genoemd,[m] maar Schrik rondom.[n] **4** Want dit heeft Jehovah gezegd: 'Zie, ik maak u tot een schrik voor uzelf en voor al degenen die u liefhebben, en zij zullen stellig vallen door het zwaard van hun vijanden,[o] terwijl uw ogen het zullen zien;[p] en heel Juda zal ik in de hand van de koning van Babylon geven, en hij zal hen werkelijk in ballingschap naar Babylon voeren en

HFDST. 19

a De 13:6; De 32:17; Jer 7:9
b 2Kon 21:16; 2Kon 24:4; Jes 59:7; Jer 2:34; Klg 4:13; Mt 23:35; Opb 16:6
c 2Kon 17:17; 2Kr 28:3; 2Kr 33:6; Ps 106:38; Jes 57:5
d Le 18:21; Jer 32:35
e Jer 7:31
f 2Kon 23:10; Jes 30:33; Jer 7:32
g Joz 15:8
h Sp 21:30
i Le 26:17; De 28:25
j De 28:26; Ps 79:2; Jer 7:33; Jer 16:4; Jer 34:20; Opb 19:18
k 1Kon 9:8; Jer 18:16; Klg 2:15
l 2Kr 7:21; Jer 25:18
m Le 26:29; De 28:53; Jes 9:20; Klg 2:20; Klg 4:10; Ez 5:10
n 2Kr 36:16; Ps 2:9; Jes 30:14; Klg 4:2; Opb 2:27
o Jes 30:33; Jer 19:6
p Jer 7:32

2e kolom

a 2Kon 23:10
b 2Kon 23:12; 2Kon 23:14; Ps 79:1; Ez 7:21
c Jer 8:2; Jer 32:29; Jer 44:17; Ze 1:5
d Jer 7:18
e Jer 19:6
f 2Kr 20:5; 2Kr 24:20; Jer 26:2
g Ne 9:17; Ne 9:29; Jer 7:26; Jer 17:23; Za 7:12; Han 7:51

HFDST. 20

h 1Kr 24:14
i Han 5:24
j Han 23:2
k 2Kr 16:10; Jer 29:26; Han 16:24

l Han 4:3; m Ho 1:4; n Ps 31:13; Jer 6:25; Jer 46:5; Jer 49:29; Klg 2:22; o De 28:65; Ps 73:19; p De 28:32; 2Kon 25:7; Jer 29:21; Jer 39:6.

hen met het zwaard neerslaan.[a]
5 En ik wil alle opgeslagen goederen van deze stad en heel haar opbrengst en al haar kostbaarheden [prijs]geven; en al de schatten van de koningen van Juda zal ik in de hand van hun vijanden geven.[b] En zij zullen ze stellig plunderen en meenemen en naar Babylon brengen.[c] **6** En wat u betreft, o Pashur, en alle bewoners van uw huis, GIJ zult in ballingschap gaan;[d] en te Babylon zult gij komen en daar zult gij sterven en daar zult gijzelf begraven worden met al degenen die u liefhebben,[e] omdat gij op grond van de leugen tot hen hebt geprofeteerd.' "[f]

7 Gij hebt mij misleid, o Jehovah, zodat ik mij heb laten misleiden. Gij hebt uw sterkte tegen mij aangewend, zodat gij hebt gezegevierd.[g] Ik ben een voorwerp van gelach geworden, de gehele dag; iedereen bespot mij.[h] **8** Want zo vaak ik spreek, schreeuw ik het uit. Geweld en plundering roep ik uit.[i] Want het woord van Jehovah werd mij tot een oorzaak van smaad en tot beschimping de gehele dag.[j] **9** En ik zei: „Ik zal niet van hem gewagen, en ik zal niet meer in zijn naam spreken."[k] En in mijn hart bleek het te zijn als een brandend vuur, opgesloten in mijn beenderen; en ik werd moe van het inhouden en was niet bij machte [het te verdragen].[l] **10** Want ik hoorde het slechte bericht van velen.[m] Er was schrik rondom. „Brengt iets aan, opdat wij hem kunnen aanbrengen."[n] Elk sterfelijk mens die mij „Vrede!" wenst — zij loeren op mijn kreupel gaan:[o] „Misschien zal hij zich laten misleiden,[p] zodat wij hem kunnen overmeesteren en onze wraak op hem kunnen nemen." **11** Maar Jehovah was met mij[q] als een verschrikkelijke machtige.[r] Daarom zullen juist zij die mij vervolgen, struikelen en niet zegevieren.[s] Zij zullen stellig zeer beschaamd worden, omdat zij niet voorspoedig geweest zullen zijn. [Hun] voor onbepaalde tijd durende schande zal er een zijn die niet vergeten zal worden.[a]

12 Maar gij, o Jehovah der legerscharen, onderzoekt de rechtvaardige;[b] gij ziet de nieren en het hart.[c] Moge ik uw wraak op hen zien,[d] want aan u heb ik mijn rechtsgeding onthuld.[e]

13 Zingt Jehovah toe! Looft Jehovah! Want hij heeft de ziel van de arme uit de hand der boosdoeners bevrijd.[f]

14 Vervloekt zij de dag waarop ik werd geboren! Moge de dag waarop mijn moeder mij baarde, niet gezegend worden![g] **15** Vervloekt zij de man die mijn vader goed nieuws bracht, door te zeggen: „Er is u een zoon, een mannelijk kind, geboren!" Hij maakte hem beslist verheugd.[h] **16** Ja, die man moet worden als steden die Jehovah ondersteboven heeft gekeerd zonder dat Hij spijt heeft gevoeld.[i] En hij moet een geschreeuw horen in de morgen en een alarmsignaal ten tijde van de middag.[j]

17 Waarom heeft hij mij niet definitief ter dood gebracht van de moederschoot af, zodat mijn moeder mij tot mijn grafstede zou worden en haar schoot tot onbepaalde tijd zwanger zou zijn?[k] **18** Waarom toch ben ik uit de moederschoot zelf voortgekomen,[l] om hard werk en droefheid te zien[m] en [te zien] dat mijn dagen een eind zouden nemen in louter schaamte?[n]

21 Het woord[o] dat van Jehovah tot Jeremja kwam, toen koning Zedekja[p] Pashur,[q] de zoon van Malkja, en Zefanja,[r] de zoon van Maäseja, de priester, tot hem zond en liet zeggen: **2** „Raadpleeg alstublieft ten behoeve van ons Jehovah,[s] want Nebukadrezar, de koning van Babylon, voert oorlog tegen ons.[t] Misschien zal

HFDST. 20

a Jer 25:9; Jer 39:9
b 2Kon 20:17; 2Kon 24:13; 2Kon 25:13; Klg 1:10; Ez 22:25
c 2Kr 36:10; Jer 15:13
d Jer 15:2; Jer 29:21; Ez 12:11
e Jer 5:31
f Jer 14:14; Jer 28:15; Jer 29:21
g Ez 3:14; Mi 3:8
h Job 12:4; Ps 22:7; Jer 15:10; Klg 3:14; Han 17:32
i Jer 6:7
j 2Kr 36:16; Jer 6:10; Jer 15:15
k 1Kon 19:4; Jon 1:3
l Job 32:18; Ps 39:3; Jer 6:11; Am 3:8; Han 4:20; Han 18:5
m Ps 31:13
n Ne 6:6; Sp 10:18; Lu 20:20
o Job 19:19; Ps 38:16; Ps 41:9
p Lu 11:54
q Jes 41:10; Jer 1:8; Ro 8:31
r Ps 47:2; Ps 66:5
s De 32:35; Ps 27:2; Jer 15:15; Jer 15:20; Jer 17:18

2e kolom

a Ps 6:10; Ps 35:26; Ps 40:14; Jer 23:40
b Ps 11:5; Ps 17:3; Jer 17:10
c Ps 7:9; Jer 11:20
d Ps 54:7; Ps 59:10; Jer 17:18
e Ps 62:8; 1Pe 2:23
f Ps 35:9; Ps 109:31
g Job 3:3; Jer 15:10
h Ps 127:3; Lu 1:58
i Ge 19:25; De 29:23; Am 4:11; 2Pe 2:6
j Jer 4:19; Jer 18:22; Ze 1:16

k Job 3:10; Job 10:18; l Job 3:20; Job 14:1; m Ps 90:10; Klg 3:1; n Jak 5:10; **HFDST. 21** o Ez 33:30; p 2Kon 24:18; 1Kr 3:15; 2Kr 36:10; q 1Kr 9:12; Jer 38:1; r 2Kon 25:18; Jer 29:25; Jer 37:3; Jer 52:24; s Re 20:27; 2Kon 22:13; t 2Kon 25:1; Jer 32:28; Jer 39:1.

Jehovah met ons doen naar al zijn wonderwerken, zodat hij van ons zal wegtrekken.”[a]

3 Toen zei Jeremja tot hen: „Dit zult GIJ tot Zedekja zeggen: **4** ’Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: „Ziet, ik keer de oorlogswapens die in UW hand zijn om, waarmee GIJ strijdt tegen de koning van Babylon[b] en tegen de Chaldeeën[c] die U buiten de muur belegeren, en ik wil hen in het midden van deze stad bijeenbrengen.[d] **5** En ikzelf wil tegen U strijden[e] met een uitgestrekte hand en met een sterke arm en met toorn en met woede en met grote verontwaardiging.[f] **6** En ik wil de inwoners van deze stad slaan, zowel mens als dier. Door een grote pestilentie zullen zij sterven.”’[g]

7 ’„En daarna”, is de uitspraak van Jehovah, „zal ik Zedekja, de koning van Juda, en zijn dienaren en het volk en degenen die in deze stad overblijven van de pestilentie, van het zwaard en van de hongersnood, overleveren in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babylon, ja, in de hand van hun vijanden en in de hand van degenen die hun ziel zoeken, en hij zal hen stellig slaan met de scherpte van het zwaard.[h] Hij zal geen deernis met hen hebben, noch zal hij mededogen tonen of enig erbarmen hebben.”’[i]

8 En tot dit volk zult gij zeggen: ’Dit heeft Jehovah gezegd: „Ziet, ik leg U de weg des levens en de weg des doods voor.[j] **9** Wie in deze stad blijft, zal sterven door het zwaard en door de hongersnood en door de pestilentie;[k] maar wie er uitgaat en werkelijk overloopt naar de Chaldeeën die U belegeren, zal in leven blijven en zijn ziel zal hem stellig ten buit worden.”’[l]

10 ’„Want ik heb mijn aangezicht tegen deze stad gericht tot rampspoed en niet ten goede”,[m] is de uitspraak van Jehovah. „In de hand van de koning van Babylon zal ze gegeven worden,[a] en hij zal ze stellig met vuur verbranden.”[b]

11 En wat het huisgezin van de koning van Juda betreft, hoort het woord van Jehovah.[c] **12** O huis van David,[d] dit heeft Jehovah gezegd: „Velt iedere morgen[e] vonnis in gerechtigheid,[f] en bevrijdt de beroofde uit de hand van de afzetter,[g] opdat mijn woede niet losbarst net als een vuur[h] en werkelijk brandt en er niemand is om het te blussen, wegens de slechtheid van UW handelingen.”’[i]

13 ’Zie, ik ben tegen u, o bewoonster van de laagvlakte,[j] o rots van het vlakke land’, is de uitspraak van Jehovah. ’Wat U aangaat die zegt: „Wie zal tot ons afdalen? En wie zal in onze woningen komen?”,[k] **14** ik wil U ook rekenschap vragen[l] naar de vrucht van UW handelingen’,[m] is de uitspraak van Jehovah. ’En ik wil een vuur ontsteken in haar woud,[n] en het zal stellig alles rondom haar verslinden.’”[o]

22 Dit heeft Jehovah gezegd: „Daal af naar het huis van de koning van Juda, en gij moet daar dit woord spreken. **2** En gij moet zeggen: ’Hoor het woord van Jehovah, o koning van Juda, die zit op de troon van David,[p] gij met uw dienaren en uw volk, zij die door deze poorten binnenkomen.[q] **3** Dit heeft Jehovah gezegd: „Oefent gerechtigheid en rechtvaardigheid, en bevrijdt de beroofde uit de hand van de afzetter, en behandelt geen enkele inwonende vreemdeling, vaderloze jongen of weduwe slecht.[r] Doet [hun] geen geweld aan.[s] En vergiet geen onschuldig bloed in deze plaats.[t] **4** Want indien GIJ dit woord wis en zeker zult volbrengen, dan zullen door de poorten van dit huis stellig de koningen binnenkomen die voor

HFDST. 21

a 1Sa 7:10; 2Kr 14:11; Ps 44:1; Ps 105:5; Jes 37:37
b Jer 32:5; Jer 33:5
c Ezr 5:12
d Jes 13:4; Ez 16:37
e Jes 63:10; Klg 2:5
f Jes 5:25; Jer 32:17
g De 28:22; Jer 32:24; Ez 7:15
h 2Kon 25:6; 2Kr 36:17; Jer 37:17; Jer 39:5; Jer 52:9; Ez 17:20
i De 28:50; 2Kr 36:17; Jes 47:6
j De 30:19; Jes 1:19
k Jer 27:13; Jer 38:2; Ez 7:15
l Jer 38:17; Jer 39:18; Jer 45:5
m Le 26:17; Ps 34:16; Jer 44:11; Ez 15:7; Am 9:4; 1Pe 3:12

2e kolom

a Jer 38:3
b 2Kr 36:19; Jer 17:27; Jer 34:2; Jer 37:10; Jer 39:8; Jer 52:13
c Jer 17:20
d Jes 7:2; Lu 1:69
e Ps 101:8
f 2Sa 8:15; Jes 1:17; Jer 7:5; Jer 22:3; Za 7:9
g Ps 72:4; Sp 14:31; Ez 22:29; Mi 2:2
h De 32:22; Jer 4:4; Na 1:6; Ze 1:18
i Jes 1:31; Jer 7:20
j Jer 51:25; Ez 13:8
k 2Sa 5:6; Jer 49:4; Klg 4:12; Ob 3
l Jer 5:9; Jer 9:9
m Sp 1:31; Jes 3:11; Ga 6:7
n Jes 10:18
o 2Kr 36:19; Jer 52:13

HFDST. 22

p Jer 13:13; Jer 17:25; Lu 1:32; **q** Jer 7:2; Jer 17:20; **r** Le 19:15; De 16:18; Jes 1:17; Jer 21:12; Ez 22:7; Ez 22:29; Mi 2:2; Za 7:9; **s** Ps 94:6; **t** De 19:10; 2Kon 24:4; Jer 7:6.

Da̱vid op diens troon zitten,[a] rijdend op wagens en op paarden, hij met zijn dienaren en zijn volk.” ’[b]

5 ’Maar indien GIJ deze woorden niet zult gehoorzamen, dan zweer ik waarlijk bij mijzelf’,[c] is de uitspraak van Jehovah, ’dat dit huis tot niets dan een verwoeste plaats zal worden.’[d]

6 Want dit heeft Jehovah gezegd betreffende het huis van de koning van Juda: ’Gij zijt mij als Gilead, het hoofd van de Libanon.[e] Voorzeker, ik zal u maken tot een wildernis;[f] wat de steden betreft, niet één zal er bewoond worden.[g] **7** En ik wil verdervers tegen u heiligen,[h] ieder met zijn wapens;[i] en zij moeten de keur van uw ceders omhakken[j] en ze in het vuur doen vallen.[k] **8** En vele natiën zullen werkelijk deze stad voorbijtrekken en tot elkaar zeggen: „Op grond waarvan heeft Jehovah aldus met deze grote stad gedaan?”[l] **9** En zij zullen moeten zeggen: „Op grond van het feit dat zij het verbond van Jehovah, hun God, verlaten hebben[m] en ertoe zijn overgegaan zich voor andere goden neer te buigen en die te dienen.” ’[n]

10 Weent niet om de dode,[o] en beklaagt hem niet. Weent hevig om wie weggaat, want hij zal niet meer terugkeren en hij zal het land van zijn bloedverwanten werkelijk niet zien. **11** Want dit heeft Jehovah gezegd betreffende Sallum,[p] de zoon van Josia, de koning van Juda, die regeert in de plaats van zijn vader Josia,[q] die uit deze plaats vertrokken is: ’Hij zal daar niet meer terugkeren. **12** Want in de plaats waarheen men hem in ballingschap heeft gevoerd, zal hij sterven, en dit land zal hij niet meer zien.’[r]

13 Wee degene die zijn huis bouwt,[s] maar niet met rechtvaardigheid, en zijn opperzalen, maar niet met gerechtigheid, door uitbuiting van zijn naaste die om niet dient en wiens loon hij hem niet geeft;[t] **14** die zegt: ’Ik zal mij een ruim huis bouwen en gerieflijke bovenzalen,[a] en mijn vensters ervoor moeten verbreed worden en de betimmering zal met ceder zijn[b] en bestreken met vermiljoen.’[c] **15** Zult gij blijven regeren omdat gij door het gebruik van ceder[hout] wedijvert? Wat uw vader betreft, heeft hij niet gegeten en gedronken en gerechtigheid en rechtvaardigheid geoefend?[d] In dat geval ging het hem goed.[e] **16** Hij kwam op voor de wettelijke aanspraak van de ellendige en de arme.[f] In dat geval ging het hem goed. ’Was dat niet een geval van mij kennen?’, is de uitspraak van Jehovah. **17** ’Voorzeker, uw ogen en uw hart zijn op niets anders dan op uw onrechtvaardige winst [gericht],[g] en op het bloed van de onschuldige, om [het] te vergieten,[h] en op afzetten en op afpersen, om [dat] te beoefenen.’

18 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd betreffende Jojakim,[i] de zoon van Josia, de koning van Juda: ’Men zal niet over hem weeklagen: „Ach, mijn broeder! En ach, [mijn] zuster!” Men zal niet over hem weeklagen: „Ach, o meester! En ach, zijn waardigheid!”[j] **19** Met een ezelsbegrafenis zal hij begraven worden,[k] voortgesleept en weggeworpen worden, ver buiten de poorten van Jeruzalem.’[l]

20 Beklim de Libanon[m] en hef geschreeuw aan, en laat in Basan[n] uw stem horen. En hef geschreeuw aan vanaf de Abarim,[o] want allen die u intens liefhebben, zijn gebroken.[p] **21** Ik sprak tot u tijdens uw onbezorgdheid.[q] Gij hebt gezegd: ’Ik zal niet gehoorzamen.’[r] Dit was uw weg van uw jeugd af, want gij hebt mijn stem niet gehoorzaamd.[s] **22** Een wind zal al uw eigen herders weiden;[t] en wat degenen betreft die u intens liefhebben, in gevangenschap zullen zij gaan.[u] Want in die tijd zult gij beschaamd staan en u stellig te schande ge-

HFDST. 22

a 1Kon 2:12
b Jer 17:25
c Nu 23:19 De 32:40 Am 6:8 Heb 6:17
d Jer 39:8 Mi 3:12 Mal 3:5
e De 3:25
f Ps 107:34 Jes 27:10
g Jes 6:11 Jes 24:1 Jer 7:34
h Jes 13:3
i Ez 9:1
j Jes 37:24
k Jer 21:14 Za 11:1
l 1Kon 9:8 Klg 2:15
m De 29:25 Jer 31:32
n De 29:26 De 31:20 2Kon 22:17 2Kr 34:25
o 2Kon 22:20
p 1Kr 3:15
q 2Kon 23:30 2Kr 36:1
r 2Kon 23:34 2Kr 36:4
s 2Kon 23:35
t Le 19:13 De 24:14 Mi 3:10 Hab 2:9 Hab 2:12 Mal 3:5 Jak 5:4

2e kolom

a Jes 5:8
b Hag 1:4
c Ez 23:14
d 2Kon 22:2 2Kon 23:25 2Kr 34:2 Sp 21:3 Sp 31:9
e De 4:40 Ps 128:2 Jes 3:10 Jer 42:6
f Job 29:12 Ps 72:2 Jes 1:17
g Joz 7:21 Ps 10:3 Ps 119:37
h 2Kon 24:4
i 2Kon 23:34 2Kr 36:4
j 2Sa 1:23 1Kon 13:30
k 1Kon 21:23 Jer 36:30
l 2Kr 36:6
m Jes 35:2
n Ps 68:15
o De 32:49
p 2Kon 24:7
q 2Kr 36:15
r Jer 2:31 Jer 6:16
s De 9:7 Re 2:11 Ne 9:16 Jes 3:25 Jer 7:24
t Jer 23:1; Ez 34:2; Za 11:8; u 2Kon 24:7.

maakt voelen wegens al uw rampspoed.[a] **23** O gij die woont op de Libanon,[b] genesteld in de ceders,[c] hoe zult gij stellig zuchten wanneer u weeën overkomen,[d] de smarten als van een barende vrouw!"[e]

24 „'Zo waar ik leef,' is de uitspraak van Jehovah, 'ook al was Chonja,[f] de zoon van Jojakim,[g] de koning van Juda, de zegelring[h] aan mijn rechterhand, ik zou u vandaar wegrukken![i] **25** En ik wil u geven in de hand van hen die uw ziel zoeken[j] en in de hand van hen voor wie gij bang zijt en in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babylon, en in de hand van de Chaldeeën.[k] **26** En ik wil u en uw moeder,[l] die u gebaard heeft, wegslingeren naar een ander land, waar gijlieden niet geboren zijt, en daar zult GIJ sterven.[m] **27** En in het land waarnaar zij hun ziel zullen opheffen om er terug te keren, daarheen zullen zij niet terugkeren.[n] **28** Is deze man Chonja[o] niets dan een verachte, stukgeslagen vorm,[p] of een vat waarin men geen behagen heeft?[q] Waarom moeten hijzelf en zijn nageslacht worden weggeslingerd en weggeworpen naar het land dat zij niet hebben gekend?'[r]

29 O aarde, aarde, aarde, hoor het woord van Jehovah.[s] **30** Dit heeft Jehovah gezegd: 'Schrijft deze man op als kinderloos,[t] als een fysiek sterke man die geen succes zal hebben in zijn dagen, want van zijn nageslacht zal er niet één succes hebben,[u] zodat hij zit op de troon van David[v] en nog in Juda heerst.'"

23 „Wee de herders die de schapen van mijn weide ombrengen en verstrooien!",[w] is de uitspraak van Jehovah.

2 Daarom, dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd tegen de herders die mijn volk weiden: „GIJ zijt het die mijn schapen hebt verstrooid, en GIJ bleeft ze uiteendrijven en GIJ hebt UW aandacht niet op hen gericht."[x]

HFDST. 22

a Jer 2:26
b Jer 22:6
c Jes 2:13; Ez 17:3
d Jer 6:24; Ho 7:14
e Jer 4:31
f 2Kon 24:6; 1Kr 3:16; Jer 22:28; Jer 37:1; Mt 1:11
g 2Kon 23:34
h Hag 2:23
i Jer 22:6
j 2Kon 24:15; Jer 21:7; Jer 34:20
k 2Kon 24:11; 2Kon 24:16; Ezr 5:12; Sp 10:24; Jer 24:1; Jer 27:20; Jer 29:2
l 2Kon 24:12
m 2Kon 24:15; 2Kr 36:10; Jer 15:2
n Jer 44:14; Jer 52:34
o Jer 22:24; Jer 37:1
p 1Sa 5:4
q Ps 31:12; Jer 48:38; Ho 8:8
r 2Kon 24:15; 1Kr 3:17
s De 4:26; De 32:1; Jes 1:2; Jes 34:1; Jer 6:19; Mi 1:2
t Mt 1:12
u 2Kr 36:10; Jer 36:30
v Lu 1:32

HFDST. 23

w Jer 10:21; Jer 50:6; Ez 34:2; Za 11:5; Mt 9:36
x Ez 34:5

2e kolom

a Ho 2:13; Mi 7:4
b Ps 106:47; Jes 11:11; Jes 35:10; Jer 29:14; Jer 31:8; Za 10:8
c De 30:3; Jes 65:10; Jer 50:19; Ez 34:13; Ez 34:14; Mi 2:12
d De 30:5; Am 9:14
e Jer 3:15; Jo 21:15; Han 20:28; 1Pe 5:2
f Mi 5:8

„Ziet, ik richt mijn aandacht op U, wegens de slechtheid van UW handelingen",[a] is de uitspraak van Jehovah.

3 „En ikzelf zal het overblijfsel van mijn schapen bijeenbrengen uit al de landen waarheen ik ze verdreven had,[b] en ik wil ze terugbrengen naar hun weidegrond,[c] en ze zullen stellig vruchtbaar zijn en tot velen worden.[d] **4** En ik wil over hen herders verwekken die hen werkelijk zullen weiden,[e] en zij zullen niet meer bevreesd zijn, noch zullen zij met enige verschrikking geslagen worden,[f] en er zullen er geen gemist worden", is de uitspraak van Jehovah.

5 „Zie! Er komen dagen", is de uitspraak van Jehovah, „en ik zal David stellig een rechtvaardige spruit verwekken.[g] En een koning zal stellig regeren[h] en met doorzicht handelen en gerechtigheid en rechtvaardigheid in het land oefenen.[i] **6** In zijn dagen zal Juda gered worden,[j] en Israël zelf zal in zekerheid verblijf houden.[k] En dit is zijn naam waarmee hij genoemd zal worden: Jehovah is onze rechtvaardigheid."[l]

7 „Daarom, zie! er komen dagen", is de uitspraak van Jehovah, „en men zal niet meer zeggen: 'Jehovah leeft, die de zonen van Israël uit het land Egypte heeft opgevoerd',[m] **8** maar: 'Jehovah leeft, die het nageslacht van het huis van Israël heeft opgevoerd en die [hen] heeft binnengeleid uit het land van het noorden en uit al de landen waarheen ik hen verdreven heb', en zij zullen stellig op hun eigen bodem wonen."[n]

9 Wat de profeten betreft, mijn hart is in mijn binnenste gebroken. Al mijn beenderen zijn gaan sidderen. Ik ben geworden als

g Jes 4:2; Jes 11:1; Jes 53:2; Jer 33:15; Za 3:8; Mt 2:23; Jo 1:45; h Lu 1:32; i Ps 72:2; Jes 9:7; Jes 11:4; Jes 32:1; j 1Kon 4:25; Ho 1:7; Za 10:6; k De 33:28; Ps 130:7; Jes 62:4; Jer 32:37; Za 14:11; l Jes 54:17; Jer 33:16; m Jer 16:14; n Jes 27:12; Jes 43:5; Ez 34:13; Ez 36:24; Ze 3:20.

een dronken man[a] en als een fysiek sterke man die door de wijn overmeesterd is, wegens Jehovah en wegens zijn heilige woorden. **10** Want van overspelers[b] is het land vol geworden.[c] Want wegens de vloek is het land gaan treuren,[d] de weidegronden van de wildernis zijn verdroogd;[e] en hun handelwijze blijkt slecht te zijn, en hun machtsbetoon is niet juist.

11 „Want het zijn zowel de profeet als de priester die bezoedeld zijn geworden.[f] Ook in mijn eigen huis heb ik hun slechtheid gevonden",[g] is de uitspraak van Jehovah. **12** „Daarom zal hun weg voor hen worden gelijk glibberige plaatsen[h] in het donker; zij zullen daarop geduwd worden en stellig vallen."[i]

„Want ik zal een rampspoed over hen brengen, het jaar dat er aandacht aan hen wordt geschonken",[j] is de uitspraak van Jehovah. **13** „En bij de profeten van Samaria[k] heb ik gezien wat onbetamelijk is. Zij zijn opgetreden als profeten [die worden aangezet] door Baäl,[l] en zij laten mijn volk, ja Israël, voortdurend ronddolen.[m] **14** En bij de profeten van Jeruzalem heb ik afschuwelijke dingen gezien:[n] overspel plegen[o] en in de leugen wandelen;[p] en zij hebben de handen der boosdoeners gesterkt, opdat zij niet zouden terugkeren,[q] een ieder van zijn eigen slechtheid. Zij zijn mij allen geworden als Sodom,[r] en haar inwoners als Gomorra."[s]

15 Daarom, dit heeft Jehovah der legerscharen tegen de profeten gezegd: „Zie, ik doe hen alsem eten en ik wil hun gifwater te drinken geven.[t] Want van de profeten van Jeruzalem is afvalligheid[u] uitgegaan over het gehele land."

16 Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Luistert niet naar de woorden van de profeten die tot U profeteren.[v] Zij maken dat GIJ tot ijdelheid wordt.[w] Het visioen van hun eigen hart spreken zij[a] — niet uit de mond van Jehovah.[b] **17** Zij zeggen steeds tot degenen die mij met minachting bejegenen: 'Jehovah heeft gesproken: „Vrede zult GIJ krijgen."'[c] En [tot] een ieder die wandelt in de verstoktheid van zijn hart[d] hebben zij gezegd: 'Geen rampspoed zal ulieden overkomen.'[e] **18** Want wie heeft in de intieme[f] groep van Jehovah gestaan, opdat hij zijn woord zou zien en horen?[g] Wie heeft er aandacht geschonken aan zijn woord, opdat hij het zou horen?[h] **19** Ziet! De storm van Jehovah, louter woede, zal stellig losbarsten, ja, een wervelstorm.[i] Op het hoofd van de goddelozen zal hij neerwervelen.[j] **20** De toorn van Jehovah zal zich niet afwenden, totdat hij volvoerd[k] en totdat hij verwezenlijkt zal hebben de denkbeelden van zijn hart.[l] In het laatst der dagen zult GIJ met verstand daarop letten.[m]

21 Ik heb de profeten niet gezonden, toch hebben zijzelf gelopen. Ik heb niet tot hen gesproken, toch hebben zijzelf geprofeteerd.[n] **22** Maar indien zij in mijn intieme[o] groep hadden gestaan, dan zouden zij mijn volk míjn woorden hebben doen horen, en zij zouden hen van hun slechte weg en van de slechtheid van hun handelingen hebben doen terugkeren."[p]

23 „Ben ik een God van nabij", is de uitspraak van Jehovah, „en niet een God van verre?"[q]

24 „Of kan enig mens in schuilplaatsen verborgen zijn zodat ikzelf hem niet zie?",[r] is de uitspraak van Jehovah.

„Ben ik het niet die de hemel en de aarde werkelijk vul?",[s] is de uitspraak van Jehovah. **25** „Ik heb gehoord wat de profeten hebben gezegd die in míjn naam leugen profeteren,[t] door te zeg-

HFDST. 23

a Ps 60:3
b Jer 3:9
Jer 9:2
Jer 13:27
Ez 16:32
Ho 7:4
c Jer 5:7
Ez 22:11
Ho 4:2
d Jes 24:4
Jer 12:4
Ho 4:3
Joë 1:10
e Ps 107:34
Jer 9:10
Jer 12:4
f Jes 28:7
Jer 5:31
Jer 6:13
Jer 8:10
Ez 22:25
Ze 3:4
g 2Kr 33:5
2Kr 36:14
Jer 7:11
Ez 8:11
Ez 23:39
h Ps 35:6
Ps 73:18
Sp 4:19
Jer 13:16
i De 28:15
j Jer 8:12
Jer 11:23
k Ez 16:46
l Jer 2:8
m 2Kr 33:9
Jes 9:16
n Jer 18:13
o Jer 29:23
p Jer 14:14
Jer 23:26
q De 30:10
Mal 3:7
r Jes 3:9
s Ge 18:20
De 32:32
Jes 1:10
Ju 7
t Jer 8:14
Jer 9:15
u Sp 11:9
Jes 9:17
Jes 24:5
v Jer 27:9
Jer 29:8
w 2Kon 17:15
Jer 2:5

2e kolom

a Klg 2:14
b Jer 14:14
Jer 28:15
Ez 13:3
Ez 22:28
c Jer 4:10
Jer 6:14
Jer 8:11
Ez 13:10
d De 29:19
Jer 3:17
e Am 9:10
Mi 3:11
f Ps 25:14
Ps 89:7
Jer 23:22
g Am 3:7
h 2Kr 33:10
i Jes 5:25
Jer 25:32

j Re 9:57; 1Sa 25:39; Ne 4:4; Jer 30:23; Joë 3:7; Ob 15; k Le 26:28; Za 8:14; l Jer 30:24; m 1Kon 8:47; n Jer 14:14; Jer 27:15; Jer 29:9; o Job 29:4; Ps 15:1; Ps 25:14; Jer 23:18; p Jer 25:5; Jer 29:23; q Ps 113:6; Han 17:27; r Ge 16:13; Ps 90:8; Ps 139:7; Sp 15:3; Am 9:2; Heb 4:13; s Ps 139:7; Jes 66:1; t Jer 29:23.

gen: 'Ik heb een droom gehad! Ik
heb een droom gehad!'[a] **26** Hoe
lang zal dit bestaan in het hart
van de profeten die de leugen pro-
feteren en die profeten zijn van de
bedriegerij van hun eigen hart?[b]
27 Zij zinnen erop mijn volk mijn
naam te doen vergeten door mid-
del van hun dromen, die zij el-
kaar blijven vertellen,[c] net zoals
hun vaderen mijn naam hebben
vergeten door middel van Baäl.[d]
28 Laat de profeet bij wie een
droom is, de droom verhalen;
maar laat degene bij wie mijn
wóórd is, mijn woord naar waar-
heid spreken."[e]

„Wat heeft het stro met het ko-
ren te maken?",[f] is de uitspraak
van Jehovah.

29 „Is niet mijn woord zó als
een vuur",[g] is de uitspraak van
Jehovah, „en als een smidshamer
die de steile rots verplettert?"[h]

30 „Daarom, zie, ik ben tegen
de profeten",[i] is de uitspraak van
Jehovah, „die mijn woorden weg-
stelen, een ieder van zijn metge-
zel."[j]

31 „Zie, ik ben tegen de profe-
ten", is de uitspraak van Jehovah,
„die hun tong gebruiken om te
zeggen: 'Een uitspraak!' "[k]

32 „Zie, ik ben tegen de profe-
ten van leugenachtige dromen",
is de uitspraak van Jehovah, „die
ze verhalen en mijn volk doen
ronddolen wegens hun leugens[l]
en wegens hun snoeverij."[m]

„Maar ikzelf heb hen niet ge-
zonden, noch hun een bevel ge-
geven. Zij zullen dit volk dus
in geen enkel opzicht baat bren-
gen",[n] is de uitspraak van Jeho-
vah.

33 „En wanneer dit volk of de
profeet of priester u vraagt en
zegt: 'Wat is de last van Jeho-
vah?',[o] dan moet gij tot hen zeg-
gen: '„Gijlieden zijt — o wat een
last![p] En ik zal U stellig verla-
ten",[q] is de uitspraak van Jeho-
vah.' **34** Wat de profeet of de
priester of het volk betreft dat
zegt: 'De last van Jehovah!', op
die man en op zijn huisgezin wil
ik ook mijn aandacht richten.[a]
35 Dit is hetgeen GIJ blijft zeg-
gen, een ieder tot zijn naaste en
een ieder tot zijn broeder: 'Wat
heeft Jehovah geantwoord? En
wat heeft Jehovah gesproken?'[b]
36 Maar van de last[c] van Jeho-
vah dient GIJ niet meer te gewa-
gen,[d] want de last zelf wordt voor
een ieder zijn eigen woord,[e] en GIJ
hebt de woorden van de levende
God, Jehovah der legerscharen,
onze God, veranderd.[f]

37 Dit zult gij tot de profeet
zeggen: 'Wat voor antwoord heeft
Jehovah u gegeven? En wat heeft
Jehovah gesproken?[g] **38** En in-
dien GIJ „De last van Jehovah!"
blijft zeggen, daarom, dit heeft Je-
hovah gezegd: „Omdat GIJ zegt:
'Dit woord is niets dan de last van
Jehovah', toen ik tot U de boods-
chap bleef zenden en zei: 'GIJ
moogt niet zeggen: „De last van
Jehovah!"',[h] **39** daarom, hier ben
ik! En ik wil U definitief aan ver-
onachtzaming overgeven,[h] en ik
wil U en de stad die ik U en UW
voorvaders gegeven heb, in de
steek laten — weg van mijn aan-
gezicht.[i] **40** En ik wil smaad op
U leggen tot onbepaalde tijd en
schande tot onbepaalde tijd, die
niet vergeten zal worden."'"[j]

24 En Jehovah toonde mij, en
zie! twee manden met vij-
gen, geplaatst vóór de tempel van
Jehovah, nadat Nebukadrezar, de
koning van Babylon, Jechonja,[k] de
zoon van Jojakim,[l] de koning van
Juda, en de vorsten van Juda en
de handwerksliedenm en de bou-
wers van bolwerken uit Jeruzalem
in ballingschap had gevoerd,
om hen naar Babylon te brengen.[n]
2 Wat de ene mand betreft, de
vijgen waren zeer goed, gelijk
vroege vijgen;[o] en wat de andere
mand betreft, de vijgen waren
zeer slecht, zodat ze niet te eten
waren van slechtheid.

3 Jehovah zei nu tot mij: „Wat
ziet gij, Jeremia?" Ik zei dus: „Vij-
gen; de goede vijgen zijn zeer
goed, en de slechte zijn zeer slecht,
zodat ze niet te eten zijn van
slechtheid."[p]

HFDST. 23

a De 13:1 De 18:20 Jer 27:9 Za 10:2
b Jer 14:14 Jer 17:9
c De 13:2 Han 13:8
d Re 3:7 2Kon 21:3
e Sp 14:5 Lu 12:42 2Kor 2:17
f Jes 41:16 Lu 3:17 1Kor 3:13
g Jes 30:27 Jer 5:14 Jer 20:9
h Heb 4:12
i De 18:20 Jer 14:15 Ez 13:2 Mt 24:24
j 2Sa 15:6 Ps 50:17
k Ez 13:7
l De 13:1 De 18:20 Za 10:2
m Ze 3:4
n Jer 7:8 Klg 2:14 Mt 15:14
o Jer 17:15 Hab 1:1 Mal 1:1
p Nu 11:14
q De 31:17 Jer 12:7 Ho 9:12

2e kolom

a Mi 7:4
b Jer 31:34 Heb 8:11
c Ex 19:8 1Kr 9:33
d Ne 13:18
e Re 17:6
f Jer 2:21 Jer 2:36
g Ez 18:25
h De 31:17 Ho 4:6
i Jer 23:33 Klg 5:20
j Jer 20:11 Jer 24:9 Jer 42:18 Da 9:16

HFDST. 24

k 2Kon 24:12 Es 2:6 Ez 19:9
l 2Kon 24:6 1Kr 3:16 Jer 22:24
m 2Kon 24:16
n Jer 29:2
o Jes 28:4 Ho 9:10
p Jer 24:8

4 Toen kwam het woord van Jehovah tot mij, dat luidde: **5** „Dit
heeft Jehovah, de God van Israël,
gezegd: 'Gelijk deze goede vijgen,
zo zal ik de ballingen van Juda, die
ik uit deze plaats wil wegzenden
naar het land der Chaldeeën,[a] op
een goede wijze aanzien.[b] **6** En
ik wil mijn oog op een goede wijze
op hen richten,[c] en ik zal hen stel-
lig naar dit land doen terugkeren.[d]
En ik wil hen opbouwen, en ik
zal niet omverhalen; en ik wil hen
planten, en ik zal niet uitrukken.[e]
7 En ik wil hun een hart geven
om mij te kennen,[f] dat ik Jehovah
ben, en zij moeten mijn volk wor-
den,[g] en ikzelf zal hun God wor-
den, want zij zullen tot mij terug-
keren met geheel hun hart.[h]
8 En gelijk de slechte vijgen,
die niet te eten zijn van slecht-
heid,[i] ja, dit heeft Jehovah ge-
zegd: „Zo zal ik Zedekia,[j] de ko-
ning van Juda, maken en zijn
vorsten en het overblijfsel van
Jeruzalem dat overblijft in dit
land[k] en zij die in het land Egypte
wonen[l] — **9** ik wil hen ook ma-
ken tot beving, tot rampspoed, in
al de koninkrijken der aarde,[m] tot
smaad en tot een spreekwoord,
tot hoon[n] en tot vervloeking,[o] in
al de plaatsen waarheen ik hen
zal verdrijven.[p] **10** En ik wil te-
gen hen zenden het zwaard,[q] de
hongersnood[r] en de pestilentie,[s]
totdat zij een eind nemen op de
grond die ik hun en hun voor-
vaders gegeven heb.'"'[t]

25 Het woord dat tot Jeremia
kwam betreffende het ge-
hele volk van Juda, in het vier-
de jaar van Jojakim,[u] de zoon van
Josia, de koning van Juda, dat is
het eerste jaar van Nebukadrezar,
de koning van Babylon; **2** het-
welk de profeet Jeremia sprak
betreffende het gehele volk van
Juda en betreffende al de inwo-
ners van Jeruzalem, door te zeg-
gen:
3 „Vanaf het dertiende jaar van
Josia,[v] de zoon van Amon, de ko-
ning van Juda, en tot op deze dag,
deze drieëntwintig jaar is het
woord van Jehovah tot mij geko-
men, en ik bleef tot ulieden spre-
ken, vroeg op zijnde en spreken-
de, maar GIJ hebt niet geluisterd.[a]
4 En Jehovah heeft tot U gezon-
den al zijn knechten, de profeten,
vroeg op zijnde en [hen] zenden-
de, maar GIJ hebt niet geluisterd,[b]
noch UW oor geneigd om te luiste-
ren,[c] **5** terwijl zij zeiden: 'Keert
alstublieft terug, een ieder van
zijn slechte weg en van de slecht-
heid van UW handelingen,[d] en blijft
wonen op de bodem die Jehovah U
en UW voorvaders sinds het verre
verleden en tot ver in de toekomst
gegeven heeft.[e] **6** En loopt geen
andere goden achterna om die te
dienen en U ervoor neer te buigen,
opdat GIJ mij niet krenkt door het
werk van UW handen en ik geen
rampspoed over U breng.'[f]
7 'Maar GIJ hebt niet naar mij
geluisterd', is de uitspraak van
Jehovah, 'met de bedoeling mij
door het werk van UW handen
te krenken, tot rampspoed voor
UZELF.'[g]
8 Daarom, dit heeft Jehovah
der legerscharen gezegd: '„Om-
dat GIJ mijn woorden niet hebt ge-
hoorzaamd, **9** ziet, ik zend en
wil nemen alle families van het
noorden,"[h] is de uitspraak van Je-
hovah, „zelfs [zendend] tot Ne-
bukadrezar, de koning van Baby-
lon, mijn knecht,[i] en ik wil hen
brengen tegen dit land[j] en tegen
zijn bewoners en tegen al deze
natiën rondom,[k] en ik wil ze aan
de vernietiging prijsgeven en ze
maken tot een voorwerp van ont-
zetting en tot een aanfluiting[l]
en tot verwoeste plaatsen voor
onbepaalde tijd.[m] **10** En ik wil
daaruit doen vergaan het geluid
van uitbundige vreugde en het
geluid van verheuging,[n] de stem
van de bruidegom en de stem van
de bruid,[o] het geluid van de hand-

HFDST. 24

a Jer 25:11
b Jer 29:10
c 2Kr 16:9
1Pe 3:12
d Ezr 1:3
Jer 12:15
Jer 23:3
Jer 29:10
Ez 36:24
e Jer 1:10
Jer 30:18
Jer 32:41
Jer 33:7
f De 30:6
Jer 31:33
Ez 11:19
g Jer 30:22
Jer 32:38
Ez 14:11
Za 8:8
Heb 8:10
h 1Kon 8:48
Jer 29:13
i Jer 29:17
j 2Kon 25:7
Ez 12:13
k Le 26:39
l Jer 43:7
Jer 44:1
Jer 46:13
m Jer 15:4
Jer 34:17
n De 28:37
1Kon 9:7
2Kr 7:20
Ps 44:13
o De 28:15
De 29:27
Jer 26:6
Jer 29:22
p De 28:64
Jer 29:18
q Le 26:33
Jer 9:16
r Jer 14:15
Jer 15:2
s De 28:59
Ez 7:15
t De 28:63

HFDST. 25

u 2Kon 24:1
Jer 36:1
Jer 46:2
Da 1:1
v Jer 1:2

2e kolom

a 2Kr 36:15
Ps 81:13
Jer 7:13
Jer 11:7
Jer 13:10
Jer 16:12
b Jer 7:13
Jer 29:19
Jer 44:4
c Za 7:11
Han 7:51
d 2Kon 17:13
Jes 55:7
Jer 18:11
Jer 35:15
Ez 18:30
Ez 33:11
Jon 3:8
Za 1:4
Mal 3:7
2Pe 3:9
e Ps 105:11
f Ex 20:5
De 6:15
Joz 24:20

g De 32:21; 2Kon 17:17; Ne 9:26; Jer 7:19; Jer 32:30; Jer 44:5; h Le 26:25; Jes 5:26; Jer 1:15; Jer 5:15; i Jer 27:6; Jer 43:10; Ez 29:18; j De 28:49; Jer 5:15; Ez 7:24; Am 6:14; k Ez 26:7; Ez 29:19; Hab 1:6; l Jer 19:8; m 1Kon 9:7; Jer 18:16; n Jes 24:7; Ez 26:13; o Jer 7:34; Jer 16:9.

molen[a] en het licht van de lamp.[b]
11 En geheel dit land moet tot
een verwoeste plaats worden, tot
een voorwerp van ontzetting, en
deze natiën zullen de koning van
Babylon zeventig jaar moeten die-
nen.”’[c]
12 ’En het moet geschieden dat
wanneer er zeventig jaar zijn
vervuld,[d] ik aan de koning van
Babylon en aan die natie reken-
schap zal vragen’,[e] is de uitspraak
van Jehovah, ’van hun dwaling,
ja, aan het land der Chaldeeën,[f]
en ik wil het tot onbepaalde tijd
tot verlaten woestenijen maken.[g]
13 En ik wil over dat land al
mijn woorden brengen die ik erte-
gen gesproken heb, ja, al wat in
dit boek geschreven staat, wat
Jeremia tegen al de natiën ge-
profeteerd heeft.[h] **14** Want ook
zijzelf, vele natiën en grote konin-
gen,[i] hebben hen als knechten uit-
gebuit,[j] en ik wil hun vergelden
naar hun activiteit en naar het
werk van hun handen.’”[k]
15 Want dit heeft Jehovah, de
God van Israël, tot mij gezegd:
„Neem deze beker met de wijn
der woede uit mijn hand, en gij
moet die al de natiën waarheen ik
u zend, laten drinken.[l] **16** En ze
moeten drinken en heen en weer
slingeren en zich als waanzinnig-
en gedragen wegens het zwaard
dat ik onder hen zend.”[m]
17 Toen nam ik de beker uit
de hand van Jehovah en liet al
de natiën waarheen Jehovah mij
had gezonden, drinken:[n] **18** na-
melijk Jeruzalem en de steden van
Juda en haar koningen, haar vor-
sten, om ze te maken tot een ver-
woeste plaats, tot een voorwerp
van ontzetting,[o] tot een aanflui-
ting en een vervloeking, zoals op
deze dag;[p] **19** Farao, de koning
van Egypte, en zijn dienaren en
zijn vorsten en geheel zijn volk;[q]
20 en geheel het gemengde gezel-
schap, en alle koningen van het
land Uz,[r] en alle koningen van het
land der Filistijnen[s] en Askelon[t]
en Gaza[u] en Ekron[v] en het over-
blijfsel van Asdod;[w] **21** Edom[x]
en Moab[a] en de zonen van Ammon;[b]
22 en alle koningen van
Tyrus[c] en alle koningen van Si-
don[d] en de koningen van het
eiland dat in de zeestreek ligt;
23 en Dedan[e] en Tema[f] en Buz
en allen met aan de slapen weg-
gesneden haar;[g] **24** en alle ko-
ningen van de Arabieren[h] en alle
koningen van het gemengde gezel-
schap dat in de wildernis verblijft;
25 en alle koningen van Zimri en
alle koningen van Elam[i] en alle
koningen van de Meden;[j] **26** en
alle koningen van het noorden die
nabij en veraf zijn, de een na de an-
der, en alle [andere] koninkrijken
der aarde die op de oppervlakte
van de aardbodem zijn; en de ko-
ning van Sesach[k] zelf zal na hen
drinken.
27 „En gij moet tot hen zeg-
gen: ’Dit heeft Jehovah der le-
gerscharen, de God van Israël,
gezegd: „Drinkt en wordt dron-
ken en braakt en valt zodat GIJ
niet kunt opstaan,[l] vanwege het
zwaard dat ik onder U zend.”’[m]
28 En het moet geschieden dat
ingeval zij weigeren de beker uit
uw hand te nemen om te drin-
ken, dan moet gij tot hen zeggen:
’Dit heeft Jehovah der legerscha-
ren gezegd: „GIJ zult zonder man-
keren drinken.[n] **29** Want ziet!
over de stad waarover mijn naam
is uitgeroepen, begin ik ramp-
spoed te brengen,[o] en zoudt GIJ
ook maar in enig opzicht onge-
straft blijven?”’[p]
’GIJ zult niet ongestraft blijven,
want een zwaard roep ik op te-
gen al de bewoners der aarde’, is
de uitspraak van Jehovah der le-
gerscharen.
30 En wat u betreft, gij zult
al deze woorden tot hen profete-
ren, en gij moet tot hen zeg-
gen: ’Van omhoog zal Jehovah
zelf brullen,[q] en vanuit zijn heili-
ge woning zal hij zijn stem laten

HFDST. 25

a Opb 18:22
b Opb 18:23
c 2Kr 36:21
Da 9:2
Za 1:12
Za 7:5
d De 30:3
Ezr 1:1
Jer 29:10
e Jes 13:1
Jes 14:4
Jes 47:1
Jer 51:1
Da 5:26
Da 5:30
f 2Kon 24:1
g Jes 13:19
Jes 14:23
h Jer 1:5
Jer 1:10
i Jer 50:9
Jer 51:27
j Jes 14:2
Jer 50:41
Jer 51:7
Hab 2:8
k Ps 137:8
Jer 50:29
Jer 51:6
Jer 51:24
Opb 18:6
l Job 21:20
Ps 75:8
Jes 51:17
Jer 25:26
Opb 14:10
Opb 16:19
m Jer 51:7
Klg 4:21
Ez 23:34
Na 3:11
n Jer 1:10
Jer 27:3
Jer 51:7
o 2Kon 22:19
Jer 24:9
p Ezr 9:7
Jer 44:22
q Jer 46:2
Ez 29:2
Ez 32:31
r Job 1:1
s Jes 14:31
Jer 47:1
Ez 25:15
Am 1:8
Ze 2:5
Za 9:6
t Jer 47:5
Ze 2:4
u Joz 13:3
v Za 9:5
w Jes 20:1
x Jes 34:5
Jer 49:17
Ez 35:15

2e kolom

a Jer 48:1
Ez 25:8
b Jer 49:1
Ez 25:2
Am 1:13
c Jes 23:15
Ez 28:2
d Jer 27:3
Jer 47:4
Ez 32:30
e Jes 21:13
Jer 49:8
Ez 25:13
f Jes 21:14

g Jer 9:26; Jer 49:32; h 2Kr 9:14; Jer 49:31; i Jer 49:34; Ez 32:24; j Jer 51:11; k Jer 51:41; l Jes 63:6; Klg 4:21; Hab 2:16; m Ez 21:4; n Ps 75:8; o 1Kon 9:7; Jer 7:14; Da 9:18; 1Pe 4:17; p Sp 11:31; Jer 49:12; Ob 16; q Jes 42:13; Joë 3:16; Am 1:2.

weerklinken.[a] Zonder mankeren
zal hij brullen over zijn verblijf-
plaats. Een juichkreet als van hen
die [de wijnpers] treden, zal hij
zingend uiten tegen al de bewo-
ners der aarde.'[b]
31 'Een rumoer zal stellig door-
dringen zelfs tot de verste streek
van de aarde, want een geschil
heeft Jehovah met de natiën.[c] Hij
moet persoonlijk in het gericht
treden met alle vlees.[d] Wat de
goddelozen betreft, hij moet hen
aan het zwaard overgeven',[e] is de
uitspraak van Jehovah.
32 Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: 'Ziet! Een ramp-
spoed gaat uit van natie tot natie,[f]
en een zware storm zelf zal ver-
wekt worden van de meest afge-
legen streken der aarde.[g] **33** En
zij die door Jehovah zijn neerge-
veld, zullen op die dag stellig van
het ene einde der aarde helemaal
tot het andere einde der aarde ko-
men te liggen.[h] Er zal niet over
hen geweeklaagd worden, noch
zullen zij bijeengezameld of begra-
ven worden.[i] Tot mest op de op-
pervlakte van de aardbodem zul-
len zij worden.'[j]
34 Jammert, GIJ herders, en
schreeuwt het uit![k] En wentelt
U in het rond,[l] GIJ majestueu-
zen van de kudde,[m] want UW da-
gen voor de slachting en voor UW
verstrooiingen zijn vervuld,[n] en
GIJ moet vallen als een begeer-
lijk vat![o] **35** En een toevluchts-
oord is de herders ontvallen, en
een mogelijkheid tot ontkomen,
de majestueuzen van de kudde.[p]
36 Luistert! Het geschreeuw van
de herders, en het gejammer van
de majestueuzen van de kudde,
want Jehovah plundert hun wei-
de met geweld. **37** En in de vre-
dige verblijfplaatsen is geen leven
meer wegens de brandende toorn
van Jehovah.[q] **38** Hij heeft net
als een jonge leeuw met manen
zijn plaats van beschutting verla-
ten,[r] want hun land is tot een voor-
werp van ontzetting geworden we-
gens het gewelddadige zwaard en
wegens zijn brandende toorn."[s]

HFDST. 25

a Ps 11:4
Ps 132:14
b Jes 16:9
Jer 48:33
c Jes 34:8
Ho 4:1
Ho 12:2
Mi 6:2
d Ez 18:30
Ez 20:35
Joë 3:2
e Sp 2:22
Jes 66:16
Am 9:10
f Jes 34:2
Jer 25:17
g Jes 30:30
Jes 66:15
Jer 23:19
Jer 30:23
Ze 3:8
h Jes 34:3
Jes 66:16
Jer 12:12
i Ps 79:3
Jes 14:19
j Ps 83:10
Jes 5:25
Jer 8:2
Jer 9:22
k Jer 4:8
l Jer 6:26
m Ez 34:17
n Jes 33:1
o Jer 22:28
p Jer 32:4
Jer 52:8
Am 2:14
q Jes 27:10
r Ho 5:14
s Jer 25:12

2e kolom

HFDST. 26

a 2Kon 23:34
2Kr 36:4
Jer 1:3
Jer 25:1
Jer 35:1
Jer 36:1
b Jer 19:14
Jo 18:20
Han 5:20
c Jes 58:1
Jer 1:7
d De 4:2
Han 20:27
Opb 22:19
e Jes 1:16
Jes 55:7
Jer 36:3
Ez 18:27
f 1Kon 21:29
Jer 18:8
g Le 26:14
De 28:15
h Jer 44:10
i 2Kon 17:13
Jer 7:13
Jer 11:7
Jer 25:3
j Ps 78:60
Jer 7:12
k Jer 24:9
l Jer 26:2
m Ps 37:32
Am 5:10
n Ps 78:60

26 In het begin van de koninklijke heerschappij van Jojakim,[a] de zoon van Josja, de koning van Juda, kwam dit woord van de zijde van Jehovah en luidde:
2 „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Ga in het voorhof van het huis van Jehovah staan,[b] en gij moet betreffende al de steden van Juda, die komen om zich neer te buigen in het huis van Jehovah, al de woorden spreken die ik u gebieden zal tot hen te spreken.[c] Doe er geen woord af.[d] **3** Misschien zullen zij luisteren en terugkeren, een ieder van zijn slechte weg,[e] en zal ik spijt moeten gevoelen over de rampspoed die ik hun denk aan te doen wegens de slechtheid van hun handelingen.[f] **4** En gij moet tot hen zeggen: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Indien GIJ niet naar mij zult luisteren door in mijn wet te wandelen[g] die ik U heb voorgelegd,[h] **5** door naar de woorden van mijn knechten, de profeten, te luisteren, die ik tot U zend, zelfs vroeg op zijnde en [hen] zendende, naar wie GIJ niet hebt geluisterd,[i] **6** wil ik, op mijn beurt, dit huis maken gelijk dat in Silo,[j] en deze stad zal ik maken tot een vervloeking voor alle natiën der aarde.' " ' "[k]
7 De priesters dan en de profeten en het gehele volk hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis van Jehovah.[l] **8** Zo geschiedde het, toen Jeremia geëindigd had alles te spreken wat Jehovah [hem] geboden had tot het gehele volk te spreken, dat de priesters en de profeten en het gehele volk hem vastgrepen en zeiden: „Gij zult beslist sterven.[m]
9 Waarom hebt gij in de naam van Jehovah geprofeteerd en gezegd: 'Gelijk dat in Silo[n] zal dit huis worden, en deze stad zelf zal verwoest worden om zonder inwoner te zijn'?" En heel het volk bleef zich om Jeremia verzamelen in het huis van Jehovah.
10 Na verloop van tijd kregen de vorsten van Juda deze woorden te horen, en zij gingen toen

van het huis van de koning op
naar het huis van Jehovah[a] en
zetten zich neer in de ingang van
de nieuwe poort van Jehovah.[b]
11 Toen zeiden de priesters en de
profeten tot de vorsten en tot heel
het volk: „Aan deze man komt het
doodvonnis toe,[c] want hij heeft be-
treffende deze stad geprofeteerd
juist zoals GIJ met UW eigen oren
hebt gehoord."[d]
12 Daarop zei Jeremia tot alle
vorsten en tot heel het volk: „Het
was Jehovah die mij gezonden
heeft om betreffende dit huis en
betreffende deze stad al de woor-
den te profeteren die GIJ hebt
gehoord.[e] **13** En nu, maakt UW
wegen en UW handelingen goed,[f]
en gehoorzaamt de stem van Je-
hovah, UW God, en Jehovah zal
spijt gevoelen over de rampspoed
die hij tegen U gesproken heeft.[g]
14 En wat mij betreft, ziet, ik ben
in UW hand.[h] Doet met mij naar
wat goed en naar wat recht is
in UW ogen.[i] **15** Alleen dient GIJ
zonder mankeren te weten dat, in-
dien GIJ mij ter dood brengt, GIJ on-
schuldig bloed brengt over UZELF
en over deze stad en over haar in-
woners,[j] want werkelijk waar: Je-
hovah heeft mij inderdaad tot U
gezonden om al deze woorden ten
aanhoren van U te spreken."[k]
16 Toen zeiden de vorsten[l] en
heel het volk tot de priesters en
tot de profeten: „Deze man komt
geen doodvonnis toe,[m] want in
de naam van Jehovah, onze God,
heeft hij tot ons gesproken."[n]
17 Bovendien stonden zekere
personen van de oudere mannen
van het land op en zeiden toen
tot de gehele gemeente van het
volk:[o] **18** „Het was Micha[p] van
Moreseth[q] die bleek te profeteren
in de dagen van Hizkia, de koning
van Juda,[r] en hij zei voorts tot
het gehele volk van Juda: 'Dit
heeft Jehovah der legerscharen
gezegd: „Sion zelf zal worden om-
geploegd als was het een veld,[s]
en Jeruzalem zelf zal tot niets
dan puinhopen worden,[t] en de
berg van het Huis zal zijn tot
hoge plaatsen van een woud."'[a]
19 Hebben Hizkia, de koning van
Juda, en al degenen van Juda hem
soms ter dood gebracht? Vrees-
de hij niet Jehovah en ging hij er
niet toe over het aangezicht van
Jehovah te vermurwen,[b] zodat Je-
hovah spijt kreeg over de ramp-
spoed die hij tegen hen gesproken
had?[c] Wij zijn dus bezig een grote
rampspoed tegen onze ziel te be-
werken.[d]
20 En er bleek ook een man te
zijn die profeteerde in de naam
van Jehovah, Uria, de zoon van Se-
maja, uit Kirjath-Jearim.[e] En hij
bleef profeteren tegen deze stad
en tegen dit land overeenkom-
stig al de woorden van Jeremia.
21 En koning Jojakim[f] en al zijn
sterke mannen en al de vorsten
kregen zijn woorden te horen, en
toen zocht de koning hem ter dood
te brengen.[g] Toen Uria [het] te ho-
ren kreeg, werd hij terstond be-
vreesd[h] en nam de wijk en kwam
in Egypte. **22** Maar koning Jo-
jakim zond mannen naar Egyp-
te, Elnathan, de zoon van Achbor,[i]
en andere mannen met hem naar
Egypte. **23** En zij haalden Uria
vervolgens uit Egypte en bracht-
en hem bij koning Jojakim, die
hem toen met het zwaard neer-
sloeg[j] en zijn dode lichaam op de
begraafplaats van de zonen van
het volk wierp."
24 Bovendien was het de hand
van Ahikam,[k] de zoon van Safan,[l]
die met Jeremia bleek te zijn, op-
dat hij niet werd overgegeven in
de hand van het volk om hem
ter dood te brengen.[m]

27 In het begin van het ko-
ninkrijk van Jojakim, de
zoon van Josia,[n] de koning van
Juda, kwam dit woord van Je-
hovah tot Jeremia, dat luidde:
2 „Dit heeft Jehovah tot mij ge-
zegd: 'Maak u banden en jukhou-
ten,[o] en gij moet die op uw hals
leggen.[p] **3** En gij moet ze zen-
den naar de koning van Edom[q]

HFDST. 26

a Jer 38:4
b 2Kon 15:35 2Kr 27:3 Jer 36:10
c Jer 18:20 Mt 26:66
d Jer 26:2 Jer 38:4
e Jer 1:17
f Jer 7:3 Jer 35:15
g Ps 103:10 Jer 18:8 Jer 36:3 Ez 18:32 Jon 3:9
h Joz 9:25 Jer 38:5
i 2Sa 15:26
j Nu 35:33 De 19:10 Sp 6:17
k Jer 1:17 Jer 26:2
l Jer 36:19
m Sp 16:7 Jer 38:9
n Jak 5:10
o Han 5:34
p Mi 1:1
q Mi 1:14
r 2Kr 29:1
s Ps 79:1
t Jer 9:11

2e kolom

a Mi 3:12
b 2Kr 32:26
c Ex 32:14 2Sa 24:16
d Nu 35:33 Han 5:39
e Joz 15:60 Joz 18:14 1Sa 7:2
f 2Kon 23:34 2Kr 36:5
g 2Kr 16:10
h 1Kon 19:3 Sp 29:25 Mt 10:28
i 2Kon 22:12 Jer 36:12
j Jer 2:30 Mt 23:31 1Th 2:15
k 2Kon 22:12 2Kr 34:20 Jer 39:14 Jer 40:5
l 2Kon 22:10
m 1Kon 18:4 Han 23:10

HFDST. 27

n 2Kon 23:24
o Jer 28:10
p Ez 4:1 Ez 24:3
q Ez 25:12 Am 1:9 Ob 1

en naar de koning van Moab[a] en naar de koning van de zonen van Ammon[b] en naar de koning van Tyrus[c] en naar de koning van Sidon,[d] door de hand van de boden die naar Jeruzalem, tot Zedekia, de koning van Juda, komen. **4** En gij moet hun een bevel geven voor hun meesters, door te zeggen:

„Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël,[e] gezegd; dit dient GIJ tot UW meesters te zeggen: **5** 'Ikzelf heb de aarde gemaakt,[f] de mensen[g] en de dieren[h] die op de oppervlakte van de aarde zijn, door mijn grote kracht[i] en door mijn uitgestrekte arm;[j] en ik heb haar gegeven aan wie het in mijn ogen goed is gebleken.[k] **6** En nu heb ikzelf al deze landen gegeven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babylon,[l] mijn knecht;[m] en zelfs de wilde dieren van het veld heb ik hem gegeven, opdat ze hem dienen.[n] **7** En alle natiën moeten, ja, hem en zijn zoon en zijn kleinzoon dienen,[o] totdat de tijd ook voor zijn eigen land komt,[p] en vele natiën en grote koningen moeten hem als knecht uitbuiten.'[q]

8 'En het moet geschieden dat de natie en het koninkrijk dat hem niet zal dienen, ja, Nebukadnezar, de koning van Babylon, en dat zijn hals niet onder het juk van de koning van Babylon zal plaatsen — met het zwaard[r] en met de hongersnood[s] en met de pestilentie[t] zal ik mijn aandacht op die natie richten', is de uitspraak van Jehovah, 'totdat ik door zijn hand een eind aan hen gemaakt zal hebben.'[u]

9 'En wat ulieden betreft, luistert niet naar UW profeten[v] en naar UW beoefenaars van waarzeggerij en naar UW dromers[w] en naar UW beoefenaars van magie en naar UW tovenaars,[x] die tot U zeggen: „Gijlieden zult de koning van Babylon niet dienen."[y] **10** Want leugen profeteren zij U, om U ver van UW grond te laten wegvoeren; en ik zal U moeten uiteendrijven, en GIJ zult moeten omkomen.[a]

11 En wat de natie betreft die haar hals onder het juk van de koning van Babylon zal brengen en hem werkelijk zal dienen, die wil ik ook rustig op haar grond laten blijven', is de uitspraak van Jehovah, 'en ze zal die stellig bebouwen en daarop wonen.'"'"[b]

12 Zelfs tot Zedekia,[c] de koning van Juda, sprak ik overeenkomstig al deze woorden,[d] door te zeggen: „Brengt UW hals onder het juk van de koning van Babylon en dient hem en zijn volk en blijft in leven.[e] **13** Waarom zoudt gijzelf, en uw volk, sterven door het zwaard,[f] door de hongersnood[g] en door de pestilentie,[h] naar hetgeen Jehovah gesproken heeft tot de natie die de koning van Babylon niet dient? **14** En luistert niet naar de woorden van de profeten die tot ulieden zeggen: 'GIJ zult de koning van Babylon niet dienen',[i] want leugen profeteren zij U.[j]

15 'Want ik heb hen niet gezonden', is de uitspraak van Jehovah, 'maar zij profeteren bedrieglijk in mijn naam, opdat ik U zal verdrijven[k] en GIJ zult moeten omkomen,[l] gijlieden en de profeten die tot U profeteren.'"[m]

16 En tot de priesters en tot heel dit volk sprak ik en zei: „Dit heeft Jehovah gezegd: 'Luistert niet naar de woorden van UW profeten die tot U profeteren en zeggen: „Ziet! Het gerei van het huis van Jehovah wordt nu spoedig uit Babylon teruggebracht!"[n] Want leugen profeteren zij U.[o] **17** Luistert niet naar hen. Dient de koning van Babylon en blijft in leven.[p] Waarom zou deze stad tot een verwoeste plaats worden?[q] **18** Maar indien zij profeten zijn en indien het woord van

HFDST. 27

a 2Kon 3:4 Jer 48:1 Ez 25:8 Am 2:1
b Jer 25:21 Jer 49:1 Ez 25:2 Am 1:13
c Jes 23:1 Jer 47:4 Ez 26:3 Am 1:10 Za 9:3
d Jes 23:4 Jer 25:22 Ez 28:21 Joë 3:4
e Ex 5:1 Jer 10:10
f Ps 102:25 Ps 115:15 Ps 146:6 Jes 44:24 Jes 45:12 Jer 51:19
g Ge 1:26 Ge 2:7 Jes 42:5 Han 17:26
h Ge 1:24
i Ge 1:2
j Ps 136:12 Jer 32:17
k Ge 1:29 Ps 115:16 Da 4:17
l Jer 28:14 Da 2:37
m Jer 25:9 Jer 43:10 Ez 29:18
n Ps 50:10 Jer 28:14 Da 2:38
o 2Kr 36:20 Jer 25:11
p Ps 137:8 Jer 25:12 Jer 50:14 Jer 50:27 Da 5:26
q Jer 25:14 Jer 51:11
r 2Kon 25:7 Jer 21:9 Jer 42:16 Ez 26:8
s 2Kon 25:3 Klg 4:9
t Jer 32:24
u Jer 24:10
v De 18:20 Jes 8:19
w Jer 29:8
x Jes 47:12
y Jer 28:2 Jer 28:11

2e kolom

a Jer 28:16
b Jer 38:2 Jer 40:9 Jer 42:10
c 2Kon 24:17 1Kr 3:15 2Kr 36:10 Jer 37:1
d 2Kr 36:12
e Sp 1:33 Jer 38:20

f De 28:63; Ez 18:31; Ez 33:11; g De 28:53; Ez 14:21; h De 28:61; Jer 38:2; i Jer 37:19; j Jer 14:14; Jer 23:21; Jer 28:15; Jer 29:8; Ez 13:6; k De 28:64; l Le 26:38; De 30:18; m 1Kon 22:23; Jer 20:6; Jer 29:21; Ez 13:3; n 2Kon 24:13; 2Kr 36:7; Jer 28:3; Da 1:2; o Jer 14:13; p Jer 27:11; q Le 26:33; Jer 38:17; Jer 38:23.

Jehovah werkelijk bij hen bestaat,
laten zij dan alstublieft Jehovah
der legerscharen dringend smeken[a] dat het gerei dat nog over
is in het huis van Jehovah en
het huis van de koning van Juda
en in Jeruzalem, niet in Babylon
komt.'

19 Want dit heeft Jehovah der
legerscharen gezegd betreffende de zuilen[b] en betreffende de
zee[c] en betreffende de wagentjes[d] en betreffende de rest van
het gerei dat nog over is in deze
stad,[e] **20** dat Nebukadnezar, de
koning van Babylon, niet had
meegenomen toen hij Jechonja,[f]
de zoon van Jojakim, de koning
van Juda, uit Jeruzalem in ballingschap voerde naar Babylon,
samen met al de edelen van Juda
en Jeruzalem[g] — **21** want dit
heeft Jehovah der legerscharen,
de God van Israël, gezegd betreffende het gerei dat nog over is
in het huis van Jehovah en het
huis van de koning van Juda en
Jeruzalem:[h] **22** '„Naar Babylon
zal het gebracht worden[i] en daar
zal het blijven tot de dag dat ik
er mijn aandacht op richt",[j] is de
uitspraak van Jehovah. „En ik
wil het opvoeren en terugbrengen naar deze plaats."'"[k]

28 Toen gebeurde het in dat
jaar, in het begin van het
koninkrijk van Zedekia,[l] de koning van Juda, in het vierde jaar,
in de vijfde maand, dat Hananja,[m] de zoon van Azzur, de profeet
die uit Gibeon[n] was, in het huis
van Jehovah voor de ogen van
de priesters en heel het volk tot
mij zei: **2** „Dit heeft Jehovah
der legerscharen, de God van Israël, gezegd: 'Ik wil het juk van
de koning van Babylon verbreken.[o] **3** Binnen nog twee volle
jaren breng ik naar deze plaats
al het gerei van het huis van
Jehovah terug dat Nebukadnezar, de koning van Babylon,[p] uit
deze plaats heeft weggenomen
om het naar Babylon te brengen.'"
4 „'En Jechonja,[q] de zoon van Jojakim,[r] de koning van Juda, en al
de ballingen van Juda die te Babylon gekomen zijn,[a] breng ik naar
deze plaats terug', is de uitspraak
van Jehovah, 'want ik zal het juk
van de koning van Babylon verbreken.'"[b]

5 Toen zei de profeet Jeremia
tot de profeet Hananja, voor de
ogen van de priesters en voor
de ogen van heel het volk dat
in het huis van Jehovah stond,[c]
6 ja, de profeet Jeremia zei toen:
„Amen![d] Moge Jehovah aldus
doen! Moge Jehovah uw woorden die gij geprofeteerd hebt bevestigen, door het gerei van het
huis van Jehovah en al de ballingen uit Babylon naar deze plaats
terug te brengen![e] **7** Maar hoor
alstublieft dit woord dat ik ten
aanhoren van u en ten aanhoren van het gehele volk spreek.[f]
8 Wat de profeten betreft die er
van oudsher vóór mij en vóór u
bleken te zijn,[g] zij plachten eveneens te profeteren betreffende
vele landen en betreffende grote koninkrijken, van oorlog en
van rampspoed en van pestilentie.[h] **9** Wat de profeet betreft die
van vrede profeteert,[i] wanneer
het woord van de profeet uitkomt,
zal de profeet die in waarheid
door Jehovah is gezonden, bekend
worden."[j]

10 Daarop nam de profeet Hananja het jukhout van de hals
van de profeet Jeremia en verbrak het.[k] **11** En Hananja[l] zei
vervolgens voor de ogen van heel
het volk: „Dit heeft Jehovah gezegd:[m] 'Evenzo zal ik binnen nog
twee volle jaren het juk van Nebukadnezar, de koning van Babylon, van de hals van alle natiën
verbreken.'"[n] Daarop ging de profeet Jeremia zijns weegs.[o]

12 En het woord van Jehovah
kwam nu tot Jeremia,[p] nadat de
profeet Hananja het jukhout van
de hals van de profeet Jeremia
[afgenomen en] verbroken had,
en luidde: **13** „Ga, en gij moet
tot Hananja zeggen: 'Dit heeft

HFDST. 27

a 1Kon 18:24 Jer 7:16
b 1Kon 7:15 2Kon 25:17 2Kr 4:12 Jer 52:21
c 1Kon 7:23 2Kon 25:13
d 1Kon 7:27 2Kon 25:16 2Kr 4:14 Jer 52:17
e 2Kon 25:14 2Kr 36:18
f 2Kon 24:15 2Kr 36:10 Jer 22:28
g 2Kon 24:14 Jer 24:1 Jer 29:1 Da 1:3
h 2Kr 36:10
i 2Kon 25:13 2Kr 36:18 Jer 52:18 Da 5:3
j 2Kr 36:21 Ezr 1:7 Jer 29:10
k De 30:3 Ezr 5:14 Ezr 7:19

HFDST. 28

l 2Kon 24:17 2Kr 36:10
m Jer 28:11
n Joz 11:19 2Sa 21:2
o Jer 27:8 Mi 3:11
p 2Kon 24:13 Jer 27:16 Da 1:2
q 2Kon 24:8 2Kon 25:27 Es 2:6 Jer 22:24 Jer 37:1
r 2Kon 23:36 2Kon 24:6

2e kolom

a 2Kon 24:14 Jer 24:1
b Jer 30:8
c Jer 7:2 Jer 19:14 Jer 26:2
d 1Kon 1:36 Ps 41:13 Jer 11:5 2Kor 1:20
e Jer 28:3
f 1Kon 22:28
g De 4:26 De 28:15
h 1Kon 22:8 Jon 3:6
i Jer 6:14 Jer 14:13 Ez 13:10
j De 18:22
k Ps 10:13 Jer 27:2
l Jer 28:1
m 1Kon 13:18 2Kr 18:10 Jer 23:17 Jer 29:9
n Jer 28:4

o Sp 14:7; Sp 26:4; p Jer 29:30.

Jehovah gezegd: „Houten jukstaven[a] hebt gij verbroken, en in plaats daarvan zult gij ijzeren jukstaven[b] moeten maken.”
14 Want dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: „Een ijzeren juk wil ik op de hals van al deze natiën leggen, opdat ze Nebukadnezar, de koning van Babylon, dienen;[c] en ze moeten hem dienen.[d] En zelfs de wilde dieren van het veld wil ik hem geven.”’”[e]

15 En de profeet Jeremia zei vervolgens tot de profeet Hananja:[f] „Luister alstublieft, o Hananja! Jehovah heeft u niet gezonden, maar gijzelf hebt dit volk op een leugen doen vertrouwen.[g]
16 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: ’Zie! Ik zend u weg van de oppervlakte van de aardbodem. Dit jaar moet gijzelf sterven,[h] want gij hebt van openlijke opstand tegen Jehovah gesproken.’”[i]

17 Zo stierf de profeet Hananja in dat jaar, in de zevende maand.[j]

29 En dit zijn de woorden van de brief die de profeet Jeremia vanuit Jeruzalem zond aan het overschot van de oudere mannen der ballingen en aan de priesters en aan de profeten en aan heel het volk, dat Nebukadnezar uit Jeruzalem in ballingschap naar Babylon had gevoerd,[k]
2 nadat koning Jechonja[l] en de Vrouwe[m] en de hofbeambten, de vorsten van Juda en Jeruzalem,[n] en de handwerkslieden en de bouwers van bolwerken[o] uit Jeruzalem waren weggetrokken. **3** Het was door de hand van Elasa, de zoon van Safan,[p] en Gemarja, de zoon van Hilkia, die Zedekia,[q] de koning van Juda, naar Babylon, tot Nebukadnezar, de koning van Babylon, zond. [De brief] luidde:

4 „Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd tot alle ballingen, die ik uit Jeruzalem in ballingschap naar Babylon heb doen gaan:[r] **5** ’Bouwt huizen en bewoont [ze], en legt tuinen aan en eet de vrucht ervan.[a]
6 Neemt vrouwen en wordt de vader van zonen en dochters;[b] en neemt vrouwen voor UW eigen zonen en geeft UW eigen dochters aan mannen, opdat zij zonen en dochters baren; en wordt daar tot velen en niet tot weinigen. **7** Zoekt ook de vrede van de stad waarheen ik U in ballingschap heb doen gaan, en bidt ten behoeve ervan tot Jehovah, want in haar vrede zal er vrede voor Ú blijken te zijn.[c] **8** Want dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: „Laat U door UW profeten die onder U zijn en UW beoefenaars van waarzeggerij niet bedriegen,[d] en luistert niet naar hun dromen die zij dromen.[e] **9** Want ’op grond van de leugen profeteren zij tot U in mijn naam. Ik heb hen niet gezonden’,[f] is de uitspraak van Jehovah.”’”

10 „Want dit heeft Jehovah gezegd: ’In overeenstemming met de vervulling van zeventig jaar te Babylon zal ik mijn aandacht op ulieden richten,[g] en ik wil jegens U mijn goede woord bevestigen, door U naar deze plaats terug te brengen.’[h]

11 ’Want ikzelf weet heel goed welke gedachten ik jegens ulieden koester’,[i] is de uitspraak van Jehovah, ’gedachten van vrede, en niet van rampspoed,[j] om U een toekomst en een hoop[k] te geven.
12 En GIJ zult mij stellig roepen en komen en tot mij bidden, en ik wil naar U luisteren.’[l]

13 ’En GIJ zult mij werkelijk zoeken en [mij] vinden,[m] want GIJ zult mij zoeken met geheel UW hart.[n] **14** En ik wil mij door U laten vinden’,[o] is de uitspraak van Jehovah. ’En ik wil UW gevangenenschaar vergaderen en U bijeenbrengen uit al de natiën en uit al de plaatsen waarheen ik U verdreven heb’,[p] is de uitspraak

HFDST. 28

a Jer 27:2
Jer 28:10
b De 28:48
c De 28:49
d De 28:48
Jer 5:19
Jer 27:7
e Jer 27:6
Da 2:38
f Jer 28:1
g De 13:1
Jer 14:14
Jer 23:21
Jer 27:15
Jer 29:31
Ez 13:3
Za 13:3
Lu 6:26
h De 18:20
1Sa 2:34
i De 13:5
Jer 29:32
j 2Kon 7:17

HFDST. 29

k 2Kon 24:15
Jer 24:1
l 2Kon 24:8
2Kr 36:9
Jer 22:24
Jer 27:20
Jer 28:4
m 2Kon 24:12
Jer 22:26
n 2Kon 24:14
o 2Kon 24:16
p 2Kon 22:8
Jer 26:24
Jer 39:14
Ez 8:11
q 2Kon 24:18
2Kr 36:11
r De 28:41
Jer 24:5

2e kolom

a Jer 29:28
b Ge 1:28
Ge 9:7
c Ezr 6:10
Ezr 7:23
1Ti 2:2
d Jer 14:14
Jer 23:21
Jer 27:14
Ef 5:6
e De 13:3
f Jer 23:21
Jer 28:15
g 2Kr 36:21
Ezr 1:1
Jer 27:22
Da 9:2
Za 1:12
Za 7:5
h De 30:3
Ezr 2:1
Jer 24:6
i Job 23:13
Ps 33:11
Ps 40:5
j Ze 3:15
k Jer 31:17
l Ps 10:17
Jes 30:19
Da 9:3
Jo 9:31
m Le 26:40
1Kon 8:47
Mt 7:7
n De 4:29
De 30:2
1Kon 8:48
Jer 24:7

o De 4:7; Jes 55:6; p De 30:4; Jes 49:25; Jer 23:3; Jer 30:3; Ez 39:28; Joë 3:1.

van Jehovah. 'En ik wil U terugbrengen naar de plaats vanwaar ik U in ballingschap heb doen gaan.'[a]

15 Maar GIJ hebt gezegd: 'Jehovah heeft voor ons profeten verwekt in Bąbylon.'

16 Want dit heeft Jehovah gezegd tot de koning die op de troon van Dąvid zit[b] en tot al het volk dat in deze stad woont, UW broeders die niet met U zijn weggetrokken in ballingschap:[c] **17** 'Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Zie, ik zend tegen hen het zwaard,[d] de hongersnood[e] en de pestilentie,[f] en ik wil hen maken als de opengebarsten vijgen die niet te eten zijn van slechtheid." '[g]

18 'En ik wil hen achtervolgen met het zwaard, met de hongersnood en met de pestilentie, en ik wil hen maken tot beving voor al de koninkrijken der aarde,[h] tot een vloek en tot een voorwerp van ontzetting en tot een aanfluiting en tot een smaad onder al de natiën waarheen ik hen stellig zal verdrijven,[i] **19** ten gevolge van het feit dat zij niet naar mijn woorden hebben geluisterd', is de uitspraak van Jehovah, 'waarmee ik mijn knechten de profeten tot hen heb gezonden, vroeg op zijnde en [hen] zendende.'[j]

'Maar GIJ hebt niet geluisterd',[k] is de uitspraak van Jehovah.

20 En wat ulieden betreft, hoort het woord van Jehovah, al GIJ ballingen[l] die ik uit Jeruzalem naar Bąbylon weggezonden heb.[m] **21** Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd betreffende Achab, de zoon van Kolaja, en tot Zedekija, de zoon van Maäseja, die U in míjn naam leugen profeteren:[n] 'Zie, ik geef hen in de hand van Nebukadrezar, de koning van Bąbylon, en hij moet hen voor UW ogen neerslaan.[o] **22** En aan hen zal stellig een vervloeking ontleend worden van de zijde van de gehele ballingenschaar van Juda die in Bąbylon is, zodat men zal zeggen: „Moge Jehovah u maken gelijk Zedekja en gelijk Achab,[a] die door de koning van Bąbylon in het vuur geroosterd zijn!",[b] **23** omdat zij zinneloosheid in Israël bedreven hebben[c] en overspel blijven plegen met de vrouwen van hun metgezellen[d] en ermee voortgaan in míjn naam bedrieglijk het woord te spreken dat ik hun niet geboden heb.[e]

„En ik ben Degene die het weet en ben getuige",[f] is de uitspraak van Jehovah.' "

24 „En tot Semaja[g] van Nechelam zult gij zeggen: **25** 'Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: „Omdat gijzelf in uw naam brieven gezonden hebt[h] aan heel het volk dat in Jeruzalem is en aan Zefanja,[i] de zoon van Maäseja, de priester, en aan al de priesters, waarin gij hebt gezegd: **26** 'Jehovah zelf heeft u tot priester aangesteld in de plaats van de priester Jojada, om de grote opziener van het huis van Jehovah te worden[j] ten opzichte van iedere man die waanzinnig geworden is[k] en zich als een profeet gedraagt, en gij moet hem in het blok en in de halsboei slaan;[l] **27** nu dan, waarom hebt gij Jeremja van Anathoth[m] niet bestraft, die zich bij ulieden als een profeet gedraagt?[n] **28** Want daarom heeft hij ons in Bąbylon [een boodschap] gezonden, waarin hij zegt: „Het duurt nog lang! Bouwt huizen en bewoont [ze], en legt tuinen aan en eet de vrucht ervan[o] —" " " "

29 De priester Zefanja[p] dan las deze brief ten aanhoren van de profeet Jeremja.

30 Toen kwam het woord van Jehovah tot Jeremja, dat luidde: **31** „Zend [een boodschap] aan alle ballingen[q] en zeg: 'Dit heeft Jehovah gezegd betreffende Semaja van Nechelam: „Omdat Semaja tot ulieden geprofeteerd heeft maar ikzelf hem niet gezonden heb, en hij getracht heeft

HFDST. 29

a Ps 126:1
Ho 6:11
Am 9:14
Ze 3:20
b Jer 22:2
Jer 28:1
c 2Kon 24:14
d Le 26:33
Jer 24:10
e De 28:53
Jer 15:2
f De 28:61
Jer 34:17
g Jer 24:2
Jer 24:8
h Le 26:33
De 28:25
2Kr 29:8
Jer 15:4
Jer 24:10
Jer 34:17
i De 29:24
1Kon 9:8
2Kr 7:21
Ps 44:11
Jer 24:9
Jer 25:9
Klg 2:15
j Jer 7:13
Jer 25:4
Jer 32:33
k Jer 6:19
Jer 26:5
Han 28:27
l 2Kon 24:14
m Jer 24:5
Mi 4:10
n Jer 14:14
Jer 29:8
Klg 2:14
2Pe 2:1
o Jer 52:27

2e kolom

a De 29:20
Jes 65:15
b Da 3:6
c Jer 23:14
d Jer 7:9
Ho 4:2
e Jer 27:15
f Sp 5:21
Jer 16:17
Jer 23:24
Mal 3:5
Heb 4:13
g Jer 29:31
h 1Kon 21:8
2Kr 32:17
Ne 6:5
i 2Kon 25:18
Jer 21:1
Jer 29:29
Jer 37:3
Jer 52:24
j Nu 3:32
Nu 4:16
Jer 20:1
k 2Kon 9:11
Ho 9:7
l 2Kr 16:10
Jer 20:2
Han 16:24
m Jer 1:1
n 1Sa 10:6
1Sa 19:20
Jer 43:2
o Jer 29:5
p 2Kon 25:18
Jer 21:1
Jer 52:24
q 2Kon 24:14
Jer 29:20

U op een leugen te doen vertrouwen,[a] **32** daarom, dit heeft Jehovah gezegd: 'Zie, ik richt mijn aandacht op Semaja[b] van Nechelam en op zijn nageslacht.'[c]

'Hij zal niemand blijken te hebben die te midden van dit volk woont,[d] en hij zal het goede dat ik voor mijn volk doe, niet zien',[e] is de uitspraak van Jehovah, 'want hij heeft van openlijke opstand tegen Jehovah gesproken.'"'"[f]

30 Het woord dat van Jehovah tot Jeremja kwam, luidde: **2** „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: 'Schrijf al de woorden die ik tot u wil spreken, voor u op in een boek.[g] **3** Want, „zie! er komen dagen", is de uitspraak van Jehovah, „en ik zal stellig de gevangenen van mijn volk, Israël en Juda, vergaderen",[h] heeft Jehovah gezegd, „en ik wil hen terugbrengen naar het land dat ik hun voorvaders gegeven heb, en zij zullen het stellig weer in bezit nemen."'"[i]

4 En dit zijn de woorden die Jehovah tot Israël en tot Juda gesproken heeft. **5** Want dit heeft Jehovah gezegd: „Het geluid van beving hebben wij gehoord, angst,[j] en er is geen vrede. **6** Vraagt alstublieft en ziet of een man baart. Waarom dan heb ik iedere fysiek sterke man gezien met zijn handen op zijn lendenen als een barende vrouw,[k] en zijn alle aangezichten bleek geworden?[l] **7** Wee! Want groot is die dag,[m] zodat geen andere eraan gelijk is,[n] en het is de tijd van benauwdheid voor Jakob.[o] Maar hij zal zelfs daaruit worden gered."

8 „En het moet geschieden op die dag", is de uitspraak van Jehovah der legerscharen, „dat ik iemands juk van uw hals zal [afnemen en] verbreken, en uw banden zal ik in tweeën scheuren,[p] en vreemden zullen hem niet meer als knecht uitbuiten. **9** En zij zullen stellig Jehovah, hun God, dienen en David, hun koning,[a] die ik voor hen zal verwekken."[b]

10 „En wat u betreft, wees niet bevreesd, o mijn knecht Jakob", is de uitspraak van Jehovah, „en word niet met verschrikking geslagen, o Israël.[c] Want zie, ik red u uit verre [streken] en uw nageslacht uit het land van hun gevangenschap.[d] En Jakob zal stellig terugkeren en rust genieten en onbezorgd zijn, en er zal niemand zijn die beving verwekt."[e]

11 „Want ik ben met u", is de uitspraak van Jehovah, „om u te redden;[f] maar ik zal een verdelging aanrichten onder al de natiën waarheen ik u verstrooid heb.[g] In uw geval zal ik echter geen verdelging aanrichten.[h] En ik zal u in de juiste mate moeten corrigeren, daar ik u geenszins ongestraft zal laten."[i]

12 Want dit heeft Jehovah gezegd: „Er is geen genezing voor uw breuk.[j] Uw slag is chronisch.[k] **13** Er is niemand die uw zaak bepleit, voor [uw] zweer.[l] Er zijn geen geneesmiddelen, [er is] geen heling voor u.[m] **14** Ja, allen die u intens liefhebben, zijn u vergeten.[n] Gij zijt het niet die zij blijven zoeken. Want met de slag van een vijand heb ik u geslagen,[o] met de tuchtiging van iemand die wreed is,[p] wegens de overvloed van uw dwaling;[q] uw zonden zijn talrijk geworden.[r] **15** Waarom schreeuwt gij wegens uw breuk?[s] Uw smart is ongeneeslijk wegens de overvloed van uw dwaling; uw zonden zijn talrijk geworden.[t] Ik heb u deze dingen aangedaan. **16** Daarom zullen allen die u verslinden, zelf verslonden worden,[u] en wat al uw tegenstanders betreft, in gevangenschap zullen zij allen gaan.[v] En zij die u plunderen, zullen stellig tot plundering

HFDST. 29

a Jer 14:14; Jer 23:21; Jer 28:15; Ez 13:8; 2Pe 2:1
b Jer 29:24
c Ex 20:5; Ex 34:7; Jer 20:6
d 1Sa 2:30
e Sp 12:19
f Jer 28:16

HFDST. 30

g Jer 36:2; Jer 51:60; Da 7:1; Hab 2:2; Ro 15:4
h De 30:3; Ps 53:6; Jer 27:22; Jer 29:14; Ez 39:25; Joë 3:1; Am 9:14
i Joz 14:1; Ezr 2:1; Jer 16:15; Jer 32:44; Ez 20:42
j Jer 6:23
k Jes 13:8; Jer 4:31; Jer 6:24; Mi 4:9
l Jes 29:22
m Joë 2:11; Am 5:18; Ze 1:14
n Klg 1:12; Da 12:1; Mt 24:21
o Ho 12:2
p Jes 9:4; Jes 10:27

2e kolom

a Jes 55:3; Ez 34:23; Ho 3:5
b Ez 37:24; Lu 1:69; Han 2:30; Han 13:23
c Jes 41:13; Jes 43:5; Jes 44:2
d Jes 49:25; Jer 3:18
e Jer 33:16; Jer 46:27; Ez 34:25; Ho 2:18; Mi 4:4
f Jer 46:27; Ez 11:17
g Jes 47:11; Jer 50:29; Jer 51:24
h Le 26:44; Ne 9:31; Ps 78:38; Klg 3:22; Ez 20:17; Am 9:8
i Ex 34:7; Ps 6:1; Jer 10:24; Jer 46:28

j 2Kr 36:16; Jes 6:10; Jer 8:21; k Jer 15:18; l Ps 106:23; m Jer 8:22; n Klg 1:2; Klg 1:19; o Klg 2:5; p De 28:50; q Ps 90:8; r Jer 5:6; s Jer 15:18; t 2Kr 36:14; Ne 9:26; u Ex 23:22; Jes 33:1; Jes 41:11; Jer 10:25; Jer 25:12; Jer 50:29; v Jer 51:56; Mi 5:9.

worden, en allen die u uitplunderen, zal ik aan uitplundering overgeven."[a]

17 „Want ik zal voor u herstel teweegbrengen, en van uw slagen zal ik u genezen",[b] is de uitspraak van Jehovah. „Want een weggejaagde vrouw heeft men u genoemd:[c] 'Dat is Sion, naar wie niemand zoekt.' "[d]

18 Dit heeft Jehovah gezegd: „Zie, ik vergader de gevangenen van de tenten van Jakob,[e] en over zijn woningen zal ik mij erbarmen. En de stad zal werkelijk herbouwd worden op haar puinheuvel;[f] en op zijn juiste plaats zal ook de woontoren gelegen zijn.[g] **19** En van hen zal stellig dankzegging uitgaan, en het geluid van hen die lachen.[h] En ik wil hen vermenigvuldigen, en zij zullen niet tot weinigen worden;[i] en ik wil hen geweldig in aantal maken, en zij zullen niet onbeduidend worden.[j] **20** En zijn zonen moeten worden als in vroeger tijden, en voor mijn aangezicht zal zijn eigen vergadering stevig bevestigd worden.[k] En ik wil mijn aandacht richten op al zijn verdrukkers.[l] **21** En zijn majestueuze zal stellig uit hem komen,[m] en uit zijn midden zal zijn eigen heerser voortkomen;[n] en ik wil hem naderbij doen komen, en hij moet tot mij naderen."[o]

„Want wie is het toch wel, die zijn hart verpand heeft om tot mij te naderen?",[p] is de uitspraak van Jehovah. **22** „En gijlieden zult stellig mijn volk worden,[q] en ikzelf zal UW God worden."[r]

23 Ziet! Een storm van Jehovah, louter woede, is losgebarsten, een meesleurende storm.[s] Op het hoofd van de goddelozen zal hij neerwervelen.[t] **24** De brandende toorn van Jehovah zal zich niet afwenden, totdat hij volvoerd en totdat hij verwezenlijkt zal hebben de denkbeelden van zijn hart.[u] In het laatst der dagen zult GIJ daarop letten.[v]

HFDST. 30

a Za 2:9
b Ps 102:13
Ps 103:3
Jer 33:6
Ho 6:1
c Ps 44:13
d Ne 4:3
Klg 2:15
e Ps 85:1
Jer 24:6
Jer 29:10
f Mi 4:8
g Ps 48:3
h Ezr 3:12
Ne 8:17
Jes 35:10
Jes 51:11
Jer 31:4
i De 30:5
Jes 27:6
Jer 33:22
Za 10:8
j Jes 60:22
Mi 4:7
Ze 3:19
k Ps 102:28
Jes 1:26
l Jes 49:26
Jer 50:18
m Ge 49:10
n Jes 9:6
o Nu 16:5
Ps 110:1
Da 7:13
Mt 3:17
Heb 9:24
p De 30:6
Jer 24:7
Mr 12:30
Ro 2:29
2Ti 2:22
q Ez 11:20
Ho 2:23
Opb 21:3
r Jer 31:1
Ez 36:28
Heb 8:10
s Sp 1:27
Jer 25:32
t Re 9:57
Sp 16:4
u Job 23:13
Jes 14:24
Jer 4:28
v Ge 49:1
Jer 23:20
Ez 38:8

2e kolom

HFDST. 31

a Le 26:12
Jer 30:22
Jer 31:33
Heb 8:10
b De 1:31
c Nu 10:33
Ps 95:11
Jes 63:14
Heb 4:8
d De 7:8
Mal 1:2
e Ho 11:4
f Jer 1:10
Jer 30:18
Jer 33:7
Am 9:11
g Ex 15:20
Re 11:34
Ps 149:3
Jer 30:19

31 „In die tijd", is de uitspraak van Jehovah, „zal ik God worden voor al de families van Israël; en wat hen betreft, zij zullen mijn volk worden."[a]

2 Dit heeft Jehovah gezegd: „Het volk bestaande uit overlevenden van het zwaard heeft gunst gevonden in de wildernis,[b] toen Israël voorttrok om zijn rust te krijgen."[c] **3** Van verre is Jehovah zelf mij verschenen [waarop hij zei:] „En met een liefde tot onbepaalde tijd heb ik u liefgehad.[d] Daarom heb ik u getrokken met liefderijke goedheid.[e] **4** Alsnog zal ik u herbouwen en gij zult werkelijk herbouwd worden,[f] o maagd van Israël. Gij zult u nog tooien met uw tamboerijnen en werkelijk uitgaan in de dans der lachenden.[g] **5** Gij zult nog wijngaarden planten op de bergen van Samaria.[h] De planters zullen stellig planten en [ze] in gebruik nemen.[i] **6** Want er bestaat een dag waarop de uitkijkposten in het bergland van Efraïm werkelijk zullen uitroepen: 'Staat op, en laten wij opgaan naar Sion, naar Jehovah, onze God.' "[j]

7 Want dit heeft Jehovah gezegd: „Roept Jakob luidkeels toe met verheuging, en jubelt aan het hoofd der natiën.[k] Verkondigt [het].[l] Zingt lof en zegt: 'Red, o Jehovah, uw volk, het overblijfsel van Israël.'[m] **8** Ziet, ik breng hen uit het land van het noorden,[n] en ik wil hen bijeenbrengen van de meest afgelegen streken der aarde.[o] Onder hen zullen de blinde en de kreupele zijn, de zwangere vrouw en de barende, allen te zamen.[p] Als een grote gemeente zullen zij hierheen terugkeren.[q] **9** Met geween zullen zij komen,[r] en met [hun] smekingen om gunst zal ik hen brengen. Ik zal hen

h Am 9:14; Mi 4:4; i De 30:9; Jes 65:21; j Ezr 1:5; Ps 126:1; Jes 2:3; Jer 50:5; Mi 4:2; k De 32:43; Ps 96:3; Jes 44:23; Ro 15:10; l Jes 12:5; Am 3:9; Han 26:23; m Jes 1:9; Jer 23:3; Joë 2:32; Ro 9:27; Ro 11:5; n Jes 43:6; Jer 3:12; Jer 23:8; o De 30:4; Ez 20:34; Ez 34:12; Jak 1:1; p Jes 35:6; Jes 42:16; q Ezr 2:64; r Jer 50:4.

doen gaan naar stroomdalen met water,[a] op een rechte weg waarop zij niet tot struikelen gebracht zullen worden. Want ik ben Israël tot een Vader geworden;[b] en wat Efraïm betreft, hij is mijn eerstgeborene."[c]

10 Hoort het woord van Jehovah, o GIJ natiën, en vertelt [het] op de eilanden ver weg,[d] en zegt: „Degene die Israël verstrooide, zal het zelf bijeenbrengen,[e] en hij zal het stellig behoeden zoals een herder zijn kudde.[f] **11** Want Jehovah zal Jakob werkelijk loskopen[g] en hem opeisen uit de hand van degene die sterker is dan hij.[h] **12** En zij zullen stellig komen en een vreugdegeroep aanheffen op de hoogte van Sion[i] en zullen stralen over de goedheid van Jehovah,[j] over het koren en over de nieuwe wijn[k] en over de olie en over de jongen van het kleinvee en van de runderen.[l] En hun ziel zal eenvoudig als een welbesproeide tuin worden[m] en zij zullen voortaan niet meer wegkwijnen."[n]

13 „In die tijd zal de maagd zich verheugen in de dans, ook de jongelingen en de grijsaards, allen te zamen.[o] En ik wil hun rouw veranderen in uitbundige vreugde, en ik wil hen troosten en hen verheugen door hun droefheid weg te nemen.[p] **14** En ik wil de ziel van de priesters met vettigheid laven,[q] en met mijn goedheid zal mijn eigen volk verzadigd worden",[r] is de uitspraak van Jehovah.

15 „Dit heeft Jehovah gezegd: 'In Rama[s] wordt een stem gehoord, een jammerklacht en bitter geween;[t] Rachel[u] weent om haar zonen.[v] Zij heeft geweigerd zich te laten troosten over haar zonen,[w] omdat zij er niet meer zijn.'"[x]

16 Dit heeft Jehovah gezegd: „'Weerhoud uw stem van wenen en uw ogen van tranen,[y] want er bestaat een beloning voor uw activiteit', is de uitspraak van Jehovah, 'en zij zullen stellig uit het land van de vijand terugkeren.'[a]

17 'En er bestaat een hoop[b] voor uw toekomst', is de uitspraak van Jehovah, 'en de zonen zullen stellig naar hun eigen gebied terugkeren.'"[c]

18 „Ik heb beslist gehoord hoe Efraïm zich beklaagde:[d] 'Gij hebt mij gecorrigeerd, opdat ik mij zou laten corrigeren,[e] gelijk een kalf dat niet afgericht is.[f] Doe mij terugkeren en ik zal prompt terugkeren,[g] want gij zijt Jehovah, mijn God.[h] **19** Want na mijn terugkeer gevoelde ik spijt,[i] en nadat ik tot erkentenis was gebracht, gaf ik een klap op de dij.[j] Ik werd beschaamd en ik voelde mij ook te schande gemaakt,[k] want ik had de smaad van mijn jeugd gedragen.'"[l]

20 „Is Efraïm mij een dierbare zoon, of een troetelkind?[m] Want in de mate dat ik tegen hem spreek, zal ik hem zonder mankeren verder gedenken.[n] Daarom zijn mijn ingewanden onstuimig geworden om hem.[o] Ik zal mij beslist over hem erbarmen",[p] is de uitspraak van Jehovah.

21 „Richt u wegtekens op. Plaats u wegwijzers.[q] Zet uw hart op de hoofdweg, de weg die gij zult moeten gaan.[r] Keer terug, o maagd van Israël. Keer terug tot deze steden van u.[s] **22** Hoe lang zult gij u her- en derwaarts wenden,[t] o ontrouwe dochter?[u] Want Jehovah heeft iets nieuws op aarde geschapen: Ja, een vrouw zal zich rond een fysiek sterke man dringen."

23 Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: „Zij zullen nog dit woord zeggen in het land Juda en in zijn steden, wanneer ik hun gevangenen zal vergaderen: 'Moge Jehovah u zegenen,[v] o rechtvaardige woonplaats,[w] o heilige berg.'[x] **24** En daarin zullen Juda en al zijn steden stellig te zamen wonen, landbouwers en zij die met

HFDST. 31

a Jes 35:7; Jes 49:10
b De 32:6
c Ge 48:14; Ex 4:22
d Ps 97:1; Jes 11:11; Jes 42:10
e De 30:4; Ez 20:34; Mi 2:12
f Jes 40:11; Ez 34:12; 1Pe 2:25
g Jes 44:23; Jes 48:20
h Jes 49:25
i Ezr 3:13; Ps 126:1; Jes 51:11; Ez 20:40
j Ps 34:5; Jes 60:5
k Joë 3:18; Za 9:15
l Jes 65:10
m Jes 58:11
n Jes 35:10; Opb 21:4
o Ezr 3:12; Za 8:4
p Jes 51:3; Jes 65:19
q Ps 36:8
r De 30:9; Ps 31:19; Jes 63:7
s Joz 18:25; Jer 40:1; Mt 2:18
t Klg 1:16; Mt 2:16
u Ge 35:19
v Ge 35:24
w Ge 37:35
x Mt 2:18
y Opb 7:17

2e kolom

a Ezr 1:5; Jer 23:3; Ez 11:17; Ho 1:11
b Jer 29:11
c Jer 46:27
d Jer 31:9
e Ps 94:12
f Sp 26:3
g Jer 17:14; Klg 5:21
h Jes 43:3
i De 30:2
j Ez 21:12
k Le 26:41; Ezr 9:6
l Jer 3:25
m Jer 31:9; Ho 14:4
n De 32:36
o Jes 63:15; Ho 11:8
p Jes 55:7; Mi 7:18; 2Kor 1:3
q Jes 62:10
r Jes 35:8
s Jer 3:14
t 1Kon 18:21; Jer 2:18
u Jer 2:13; Jer 3:6; v Ps 122:8; w Jes 1:26; x Za 8:3.

de kudde zijn uitgetrokken.[a]
25 Want ik wil de vermoeide ziel
laven, en elke kwijnende ziel wil
ik verzadigen."[b]
26 Hierop werd ik wakker en
zag op; en wat mijn slaap betreft,
die was mij aangenaam geweest.
27 „Zie! Er komen dagen", is de
uitspraak van Jehovah, „en ik zal
stellig het huis van Israël en het
huis van Juda bezaaien met het
zaad van mensen en met het zaad
van huisdieren."[c]
28 „En het moet geschieden dat
net zoals ik wakker ten aanzien
van hen was gebleven[d] om uit te
rukken en af te breken en omver
te halen en te verdelgen en schade
aan te richten,[e] zo zal ik wakker
ten aanzien van hen blijven om op
te bouwen en te planten",[f] is de
uitspraak van Jehovah. **29** „In
die dagen zullen zij niet meer
zeggen: 'De váders hebben onrijpe
druiven gegeten, maar de tanden
van de zónen zijn slee geworden.'[g]
30 Doch ieder zal om zijn
eigen dwaling sterven.[h] Elk mens
die onrijpe druiven eet, diens tanden
zullen slee worden."
31 „Zie! Er komen dagen", is de
uitspraak van Jehovah, „en ik zal
stellig met het huis van Israël[i] en
met het huis van Juda[j] een nieuw
verbond sluiten;[k] **32** niet een
gelijk het verbond dat ik met hun
voorvaders heb gesloten op de dag
dat ik hen bij de hand vatte om
hen uit het land Egypte te leiden,[l] 'welk verbond van mij zijzelf
verbroken hebben,[m] alhoewel ikzelf
hen als echtgenoot in eigendom[n] had', is de uitspraak van Jehovah."
33 „Want dit is het verbond[o]
dat ik na die dagen met het huis
van Israël zal sluiten",[p] is de uitspraak van Jehovah. „Ik wil mijn
wet in hun binnenste leggen,[q] en
in hun hart zal ik ze schrijven.[r]
En ik wil hun God worden en zíj
zullen mijn volk worden."[s]
34 „En zij zullen niet meer een
ieder zijn metgezel en een ieder
zijn broeder leren,[t] door te zeggen: 'Kent Jehovah!',[u] want zij
allen zullen mij kennen, van de
geringste onder hen tot zelfs de
grootste onder hen",[a] is de uitspraak van Jehovah. „Want ik
zal hun dwaling vergeven, en
hun zonde zal ik niet meer gedenken."[b]
35 Dit heeft Jehovah gezegd,
die de zon geeft tot een licht overdag,[c] de inzettingen[d] van de maan[e]
en de sterren tot een licht in de
nacht,[f] die de zee opzweept, opdat haar golven onstuimig worden,[g] wiens naam Jehovah der legerscharen is:[h] **36** „'Indien deze
voorschriften van voor mijn aangezicht verwijderd konden worden',[i] is de uitspraak van Jehovah, 'zou het ook mogelijk zijn
dat zij die het zaad van Israël
zijn, niet langer voor altijd een natie voor mijn aangezicht blijken te
zijn.'"[j]
37 Dit heeft Jehovah gezegd:
„'Indien de hemel boven gemeten
kon worden en de grondvesten
van de aarde beneden doorvorst
konden worden,[k] zou het ook mogelijk zijn dat ikzelf het gehele
zaad van Israël verwerp wegens
alles wat zij hebben gedaan',[l] is de
uitspraak van Jehovah."
38 „Zie! Er komen dagen", is de
uitspraak van Jehovah, „en de
stad zal stellig voor Jehovah gebouwd worden[m] vanaf de Hananeëltoren[n] tot aan de Hoekpoort.[o]
39 En het meetsnoer[p] zal werkelijk nog verder doorgaan, rechtuit tot aan de heuvel van Gareb,
en het zal zich stellig wenden naar
Goa. **40** En de gehele laagvlakte van de lijken[q] en van de vettige
as,[r] en al de terrassen tot aan het
stroomdal van de Kidron,[s] helemaal tot aan de hoek van de Paardenpoort[t] tegen de opgang [der
zon], zal iets heiligs voor Jehovah
zijn.[u] Het zal niet worden uitgerukt, en ook zal het tot onbepaalde tijd niet meer worden omvergehaald."[v]

HFDST. 31

a Jer 33:12; Ez 36:10
b Ps 107:9; Jes 40:29
c De 30:9; Ez 36:9; Ho 2:23; Za 10:9
d Jer 44:27; Da 9:14
e Jer 18:7; Jer 45:4
f Ps 102:16; Ps 147:2; Jer 24:6; Jer 32:41
g Ez 18:2
h De 24:16; Jes 3:11; Ez 18:4; Ga 6:7
i Ga 6:16
j Jer 50:4
k Mt 26:28; Mr 14:24; Lu 22:20; 1Kor 11:25; Heb 8:8; Heb 10:16
l Ex 19:5; De 1:31
m Ez 16:59; Heb 8:9
n Jer 3:14
o Heb 8:6
p Heb 8:10
q Ez 11:19; Ez 36:26
r Ps 37:31; Heb 10:16
s Jer 30:22; Heb 8:10
t Jes 54:13; Jo 6:45; 1Th 4:9; 1Jo 2:27
u 1Kor 28:9; Jo 17:3

2e kolom

a Jes 11:9; Jer 24:7; Hab 2:14; Heb 8:11
b Jer 33:8; Jer 50:20; Mi 7:18; Mt 26:28; Ro 11:27; Heb 8:12; Heb 9:15; Heb 10:17
c Ge 1:16; Ps 136:8; Mt 5:45
d 1Kor 14:33
e Job 38:33; Ps 89:37; Ps 104:19
f Ps 136:9
g Jes 51:15
h Jer 10:16
i Ps 148:6; Jes 54:10; Jer 33:20
j Ps 72:5
k Job 38:5; Sp 30:4; Jes 40:12
l Jer 30:11
m Ne 12:27; Jes 44:28; Jer 30:18

n Ne 3:1; Ne 12:39; Za 14:10; o 2Kr 26:9; p Za 1:16; q Jer 19:11; r Jer 7:32; s 2Sa 15:23; 2Kon 23:6; Jo 18:1; t 2Kon 11:16; 2Kr 23:15; Ne 3:28; u Ez 45:1; Joë 3:17; v Jes 51:22.

32 Het woord dat van Jehovah
tot Jeremja kwam in het
tiende jaar van Zedekja, de ko-
ning van Juda,[a] dat is het acht-
tiende jaar van Nebukadrezar.[b]
2 En in die tijd belegerden de
strijdkrachten van de koning van
Babylon Jeruzalem;[c] en wat de
profeet Jeremja betreft, hij be-
vond zich in hechtenis in het
Voorhof van de Wacht[d] dat in het
huis van de koning van Juda is,
3 want Zedekja, de koning van
Juda, had hem in hechtenis geno-
men[e] en gezegd:
„Waarom profeteert gij,[f] door
te zeggen: 'Dit heeft Jehovah ge-
zegd: „Zie, ik geef deze stad in
de hand van de koning van Baby-
lon, en hij zal ze stellig innemen,[g]
4 en Zedekja zelf, de koning van
Juda, zal niet ontkomen aan de
hand van de Chaldeeën, want hij
zal zonder mankeren in de hand
van de koning van Babylon ge-
geven worden, en zijn mond zal
werkelijk met diens mond spre-
ken, en zijn eigen ogen zullen
zelfs diens ogen zien"',[h] **5** 'en
naar Babylon zal hij Zedekja voe-
ren, en daar zal hij blijven totdat
ik mijn aandacht op hem richt',[i] is
de uitspraak van Jehovah; 'hoewel
gijlieden tegen de Chaldeeën blijft
strijden, zult GIJ geen succes heb-
ben'?"[j]
6 Jeremja dan zei: „Het woord
van Jehovah is tot mij gekomen
en luidt: **7** 'Zie, Hanameël, de
zoon van Sallum, uw oom van va-
derszijde, komt bij u om te zeg-
gen: „Koop u mijn veld dat in
Anathoth[k] is, want het recht van
terugkoop behoort aan u om [het]
te kopen."'"[l]
8 Na verloop van tijd kwam Ha-
nameël, de zoon van mijn oom van
vaderszijde, in overeenstemming
met het woord van Jehovah bij
mij in het Voorhof van de Wacht[m]
en zei toen tot mij: „Koop alstu-
blieft mijn veld dat in Anathoth[n]
is, dat in het land van Benjamin[o]
ligt, want u behoort het recht van
erfelijk bezit toe en gij hebt de be-
voegdheid tot terugkopen. Koop
[het] voor u." Daarop wist ik dat
het het woord van Jehovah was ge-
weest.[a]
9 Ik ging er dus toe over van
Hanameël,[b] de zoon van mijn oom
van vaderszijde, het veld te ko-
pen dat in Anathoth[c] was. En
ik woog hem voorts het geld
af,[d] zeven sikkelen en tien zilver-
stukken. **10** Toen schreef ik een
akte[e] en drukte het zegel[f] [erop]
en nam getuigen[g] toen ik het geld
op de weegschaal ging wegen.[h]
11 Daarna nam ik de koopakte,
die welke verzegeld was naar het
gebod en de voorschriften,[i] en die
welke opengelaten was, **12** en
gaf de koopakte toen aan Baruch,[j]
de zoon van Nerja,[k] de zoon van
Machseja, voor de ogen van Ha-
nameël, [de zoon van] mijn oom
van vaderszijde, en voor de ogen
van de getuigen, die in de koop-
akte schreven,[l] voor de ogen van
al de joden die in het Voorhof van
de Wacht[m] zaten.
13 Nu gebood ik Baruch voor
hun ogen en zei: **14** „Dit heeft
Jehovah der legerscharen, de God
van Israël, gezegd: 'Deze akten ne-
mend, deze koopakte, ja, de verze-
gelde, en de andere akte die open-
gelaten is,[n] moet gij ze ook in
een aardewerken vat doen, opdat
ze vele dagen bewaard blijven.'
15 Want dit heeft Jehovah der
legerscharen, de God van Israël,
gezegd: 'Er zullen nog huizen en
velden en wijngaarden gekocht
worden in dit land.'"[o]
16 Toen bad[p] ik tot Jehovah,
nadat ik de koopakte aan Ba-
ruch,[q] de zoon van Nerja,[r] had
gegeven, en zei: **17** „Ach, o Soe-
vereine Heer Jehovah![s] Zie, gij-
zelf hebt de hemel en de aarde
gemaakt, door uw grote kracht[t]
en door uw uitgestrekte arm.[u]
De gehele zaak is voor ú niet te
wonderlijk,[v] **18** Degene die je-
gens duizenden liefderijke goed-
heid betracht[w] en de dwaling van
de vaderen vergeldt in de boezem
van hun zonen na hen,[x] de [ware]
God, de grote,[y] de sterke [God],[z]

HFDST. 32

a 2Kon 25:1
Jer 39:1
b Jer 25:1
c Jer 52:4
d Ne 3:25
Jer 33:1
Jer 37:21
Jer 38:28
e Jer 37:18
Heb 11:36
f Lu 20:2
g Jer 34:2
Jer 37:8
h 2Kon 25:6
Jer 34:3
Jer 37:17
Jer 38:18
Jer 39:5
Jer 52:9
Ez 12:13
i Jer 27:22
j Sp 21:30
Jer 21:4
Jer 33:5
Ez 17:15
k Joz 21:18
Jer 1:1
l Le 25:24
Ru 4:4
m Ne 3:25
Jer 37:21
n 1Kon 2:26
1Kr 6:60
o Joz 18:28

2e kolom

a Jer 32:25
b Jer 32:7
c Jer 1:1
d Ge 23:16
e Jer 32:44
f Ne 10:1
g Ru 4:9
Jes 8:2
h Ge 23:16
i Le 25:15
j Jer 36:4
Jer 36:26
k Jer 51:59
l Jer 32:44
m Ne 3:25
Jer 33:1
n Jer 32:11
Jer 32:44
o Am 9:14
Za 3:10
p Fil 4:6
q Jer 32:12
r Jer 51:59
s Jer 1:6
t Ge 1:1
2Kon 19:15
Ps 102:25
Jes 40:26
Jer 10:12
Opb 4:11
u 1Kon 8:42
Jer 27:5
v Ge 18:14
Job 42:2
Lu 1:37
Ro 4:21
w Ex 20:6
Ex 34:7
x Nu 14:18
De 5:9
1Kon 14:10
Jes 65:6
y Ne 1:5
z De 10:17
Jes 10:21

wiens naam Jehovah der legerscharen[a] is,[b] **19** groot in raad[c] en overvloedig in daden,[d] gij, wiens ogen geopend zijn over al de wegen van de mensenzonen,[e] om aan elkeen te geven naar zijn wegen en naar de vrucht van zijn handelingen;[f] **20** gij, die tekenen en wonderen hebt gesteld in het land Egypte tot op deze dag en in Israël en onder de mensen,[g] opdat gij uzelf een naam zoudt kunnen maken, zoals op deze dag.[h] **21** En gij zijt ertoe overgegaan uw volk Israël uit het land Egypte te voeren,[i] met tekenen en met wonderen[j] en met een sterke hand en met een uitgestrekte arm en met grote vreeswekkendheid.[k]

22 Mettertijd hebt gij hun dit land gegeven, dat gij hun voorvaders onder ede beloofd hadt hun te geven,[l] een land vloeiende van melk en honing.[m] **23** En zij zijn toen daarin gekomen en hebben het in bezit genomen,[n] maar zij hebben uw stem niet gehoorzaamd, en in uw wet hebben zij niet gewandeld.[o] Alles wat gij hun geboodt te doen, hebben zij niet gedaan,[p] zodat gij al deze rampspoed over hen hebt doen komen.[q] **24** Zie! Met belegeringsdammen[r] is men tot aan de stad gekomen om haar in te nemen,[s] en de stad zelf zal stellig in de hand van de Chaldeeën gegeven worden die ertegen strijden,[t] vanwege het zwaard[u] en de hongersnood[v] en de pestilentie;[w] en wat gij hebt gezegd, is gebeurd, en zie, gij ziet [het].[x] **25** Toch hebt gijzelf tot mij gezegd, o Soevereine Heer Jehovah: 'Koop u het veld voor geld[y] en neem getuigen',[z] hoewel de stad zelf in de hand van de Chaldeeën gegeven moet worden."[a]

26 Daarop kwam het woord van Jehovah tot Jeremia, dat luidde: **27** „Hier ben ik, Jehovah, de God van alle vlees.[b] Is voor mij soms enige zaak te wonderlijk?[c] **28** Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: 'Zie, ik geef deze stad in de hand van de Chaldeeën en in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babylon, en hij moet haar innemen.[a] **29** En de Chaldeeën die tegen deze stad strijden, moeten erin komen en deze stad met vuur in vlam zetten en moeten haar verbranden,[b] alsook de huizen op de daken waarvan men offerrook heeft gebracht aan Baäl en drankoffers heeft uitgegoten voor andere goden, om mij te krenken.'[c]

30 'Want het is gebleken dat de zonen van Israël en de zonen van Juda enkel gedaan hebben wat kwaad was in mijn ogen, van hun jeugd af,[d] want de zonen van Israël krenken mij zelfs door het werk van hun handen',[e] is de uitspraak van Jehovah. **31** 'Want deze stad is vanaf de dag dat men haar heeft gebouwd, ja, tot op deze dag, niets dan een oorzaak van toorn in mij[f] en een oorzaak van woede in mij gebleken, zodat ik haar van voor mijn aangezicht moet verwijderen[g] **32** wegens al de slechtheid van de zonen van Israël[h] en van de zonen van Juda[i] die zij bedreven hebben om mij te krenken,[j] zij, hun koningen,[k] hun vorsten,[l] hun priesters[m] en hun profeten,[n] en de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem. **33** En zij bleven mij de rug toekeren en niet het aangezicht,[o] hoewel er onderwijs aan hen werd gegeven, er vroeg werd opgestaan en werd onderwezen, maar geen van hen luisterde om streng onderricht te ontvangen.[p] **34** En zij gingen hun walgelijkheden in het huis plaatsen waarover mijn naam is

HFDST. 32

a Ps 148:2
b Jer 10:16
c Jes 28:29
d Ex 15:11
e 2Kr 16:9 Job 34:21 Ps 33:13 Ps 66:7 Sp 5:21 Sp 15:3 Heb 4:13
f Ex 34:7 Ps 62:12 Pr 12:14 Jer 17:10 Mt 12:36 Ro 2:6
g Ex 7:3 De 4:34 Ne 9:10 Ps 78:43
h Ex 9:16 2Sa 7:23 Jes 63:12 Da 9:15 Ro 9:17
i Ex 6:6 Ex 13:14
j Ps 105:27 Ps 106:9
k Ex 6:1 Ex 15:16 De 26:8 1Kr 17:21 Ps 136:12
l Ge 13:15 Ge 17:8 Ge 26:3 De 1:8
m Ex 3:8 Jer 11:5
n Ne 9:23 Ps 105:44
o Ne 9:26 Da 9:10
p Nu 33:52
q De 28:15 Joz 23:16 Ezr 9:7
r De 28:52 Jer 33:4 Ez 4:2
s Le 26:31 2Kon 25:1 Jer 52:4
t Jer 21:4
u Le 26:33 Jer 14:12
v De 28:57 Jer 15:2
w De 28:59 Jer 24:10
x Jes 55:11
y Le 27:18
z De 19:15 Mt 18:16
a Jer 37:10
b Nu 16:22 Nu 27:16 Lu 3:6 Ro 3:29
c Ge 18:14 Job 42:2 Lu 1:37 Ro 4:21

2e kolom

a 2Kon 25:4 Jer 20:5 Jer 21:4

b 2Kon 25:9; 2Kr 36:19; Jer 37:8; Jer 52:13; Klg 4:11; c 2Kon 17:16; 2Kr 28:2; Jer 7:18; Jer 19:13; Jer 44:25; d De 9:7; 2Kon 17:9; Ne 9:16; Ps 106:6; Jer 2:7; Jer 3:25; Ez 16:8; Ez 20:28; Han 7:51; e Jer 22:21; Ez 23:3; f 1Kon 11:7; 2Kon 21:4; Ze 3:1; g 2Kon 23:27; 2Kon 24:3; Klg 1:8; h 2Kon 15:18; 2Kon 17:11; 2Kon 17:18; Jer 7:12; Jer 11:17; i Jer 5:11; Jer 11:10; Ez 8:17; j Jes 1:4; k 1Kon 11:9; 2Kon 23:26; 1Kr 10:13; Ezr 9:7; Jer 15:4; l Ez 22:6; Da 9:8; m Ne 9:34; n Mi 3:5; Mi 3:11; o 2Kr 29:6; Jer 2:27; Jer 7:24; Za 7:11; p 2Kr 36:16; Jer 7:13; Jer 25:3; Jer 26:5; Jer 35:15; Jer 44:5.

uitgeroepen, om het te verontreinigen.[a] **35** Voorts bouwden zij de hoge plaatsen van Bäälb die in het dal van de zoon van Hinnom zijn,[c] om hun zonen en hun dochters voor Molechd door [het vuur] te laten gaan,[e] iets wat ik hun niet heb geboden,[f] noch is het in mijn hart opgekomen dit verfoeilijke te doen,[g] ten einde Juda te doen zondigen.'[h]

36 En nu, daarom, dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd betreffende deze stad die volgens UW zeggen stellig in de hand van de koning van Babylon gegeven zal worden, door het zwaard en door de hongersnood en door de pestilentie:[i] **37** 'Ziet, ik breng hen bijeen uit al de landen waarheen ik hen in mijn toorn en in mijn woede en in grote verontwaardiging verdreven zal hebben,[j] en ik wil hen terugbrengen naar deze plaats en hen in zekerheid doen wonen.[k] **38** En zij zullen stellig mijn volk worden,[l] en ikzelf zal hun God worden.[m] **39** En ik wil hun één hart geven[n] en één weg, om mij altijd te vrezen, ten goede van hen en van hun zonen na hen.[o] **40** En ik wil een voor onbepaalde tijd durend verbond met hen sluiten,[p] dat ik mij niet van achter hen zal afwenden, om hun goed te doen;[q] en de vrees voor mij zal ik in hun hart leggen, opdat zij niet van mij afwijken.[r] **41** En ik wil uitbundige vreugde over hen hebben om hun goed te doen,[s] en ik wil hen in waarachtigheid in dit land planten,[t] met geheel mijn hart en met geheel mijn ziel.'"

42 „Want dit heeft Jehovah gezegd: 'Net zoals ik over dit volk al deze grote rampspoed heb gebracht, zo breng ik over hen al het goede dat ik betreffende hen spreek.[u] **43** En velden zullen er stellig gekocht worden in dit land[v] waarvan gijlieden zult zeggen: „Het is een verlaten woestenij,[w] zonder mens en huisdier. Het is in de hand van de Chaldeeën gegeven."'[x]

HFDST. 32

a 2Kon 21:4 2Kr 33:4 Jer 7:30 Jer 23:11 Ez 5:11 Ez 8:5 Ez 23:38 Ho 9:10
b 1Kon 11:5 2Kon 23:10
c Joz 15:8 2Kr 28:3 Jer 19:5
d Le 18:21 Le 20:4
e 2Kr 33:6 Jes 57:5 Jer 7:31
f De 18:10 1Kon 11:10
g 1Kon 11:33
h 2Kon 16:3 2Kr 33:9
i Jer 24:10
j De 29:24 De 30:3 Jer 23:3 Jer 29:14 Ez 37:21
k Jer 23:6 Jer 33:16 Ez 34:25
l Jer 24:7 Jer 31:33 Mi 4:5
m Ge 17:7 Jer 30:22
n 2Kr 30:12 Ez 11:19
o De 5:29 Ps 115:13
p Jes 55:3 Jes 61:8
q Ps 73:1 Ps 125:4 Ez 39:29
r Ez 36:26 Opb 15:4
s De 30:9 Jes 62:5 Jes 65:19 Ze 3:17
t Jes 58:11 Jes 61:3 Jer 24:6 Jer 31:12 Am 9:15
u Jer 31:28 Jer 33:11 Za 8:15
v Ez 37:14
w Jer 9:11 Ez 23:33
x Jer 21:4

2e kolom

a Jer 32:10
b Jer 32:25
c Joz 18:28
d Jer 33:16
e Jer 31:23
f Joz 15:33 Jer 17:26 Jer 33:13
g Joz 15:21
h Ps 126:1 Jer 33:7

44 'Ja, velden zal men voor geld kopen, en het zal vastgelegd worden in de akte[a] en verzegeld worden, en er zullen getuigen genomen worden[b] in het land van Benjamin[c] en in de omstreken van Jeruzalem[d] en in de steden van Juda[e] en in de steden van het bergland en in de steden van het laagland[f] en in de steden van het zuiden,[g] want ik zal hun gevangenen terugbrengen',[h] is de uitspraak van Jehovah."

33 Het woord van Jehovah nu kwam voor de tweede maal tot Jeremia, terwijl hij nog opgesloten was in het Voorhof van de Wacht,[i] en luidde: **2** „Dit heeft Jehovah, de Maker[j] der [aarde], gezegd, Jehovah, de Formeerder[k] ervan om haar stevig te bevestigen,[l] Jehovah is zijn naam:[m] **3** 'Roep tot mij en ik zal u antwoorden[n] en u prompt grote en onbegrijpelijke dingen vertellen die gij niet hebt geweten.'"[o]

4 „Want dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd betreffende de huizen van deze stad en betreffende de huizen van de koningen van Juda, die afgebroken zijn wegens de belegeringsdammen en wegens het zwaard;[p] **5** [betreffende] hen die komen om tegen de Chaldeeën te strijden en om plaatsen te vullen met de lijken van de mensen die ik in mijn toorn en in mijn woede neergeveld heb,[q] en om wie ik wegens al hun slechtheid mijn aangezicht voor deze stad verborgen heb:[r] **6** 'Zie, ik breng voor haar een herstel en gezondheid teweeg,[s] en ik wil hen genezen en hun een overvloed van vrede en waarheid openbaren.[t] **7** En ik wil de gevangenen van Juda en de gevangenen van Is-

HFDST. 33

i Ne 3:25; Jer 32:2; Jer 37:21; Jer 38:28; j Ge 1:1; Ps 146:6; Opb 4:11; k Ge 14:19; Ps 102:25; Jes 45:18; Opb 10:6; l Ps 96:10; Ps 104:5; Ps 119:90; Pr 1:4; m Ex 6:3; Ex 15:3; Jer 32:18; Am 5:8; Am 9:6; n De 4:7; Ps 50:15; Ps 91:15; Jes 55:6; Jer 29:12; o Ps 25:14; Jes 48:6; Am 3:7; p De 28:52; Jer 32:24; q Jer 32:5; r De 31:17; Jer 21:10; Mi 3:4; s De 32:39; Jes 30:26; Jer 30:17; t Jes 54:13.

raël terugbrengen,[a] en ik wil hen
bouwen net als in het begin.[b]
8 En ik wil hen reinigen van al
hun dwaling waarmee zij tegen
mij gezondigd hebben,[c] en ik wil
al hun dwalingen waarmee zij
tegen mij gezondigd hebben en
waarmee zij tegen mij overtre-
den hebben, vergeven.[d] **9** En ze
zal mij stellig worden tot een
naam van uitbundige vreugde,[e]
tot lof en tot luister bij alle na-
tiën der aarde die zullen horen
van al het goede dat ik hun be-
wijs.[f] En zij zullen stellig in angst
verkeren[g] en in beroering ge-
raken[h] wegens al het goede en
wegens al de vrede die ik haar
schenk.'"[i]

10 „Dit heeft Jehovah gezegd:
'In deze plaats, waarvan gijlieden
zult zeggen dat ze woest is, zon-
der mens en zonder huisdier, in de
steden van Juda en in de straten
van Jeruzalem die woest en verla-
ten liggen,[j] zonder mens en zonder
inwoner en zonder huisdier, daar
zal nog gehoord worden[k] **11** het
geluid van uitbundige vreugde
en het geluid van verheuging,[l]
de stem van de bruidegom en de
stem van de bruid, de stem van
hen die zeggen: „Prijst Jehovah
der legerscharen, want Jehovah
is goed;[m] want tot onbepaalde
tijd duurt zijn liefderijke goed-
heid!"'[n]

'Zij zullen een dankoffer naar
het huis van Jehovah brengen,[o]
want ik zal de gevangenen van
het land terugbrengen net als
in het begin',[p] heeft Jehovah ge-
zegd."

12 „Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: 'In deze woeste
plaats, zonder mens en zelfs [zon-
der] huisdier,[q] en in al haar ste-
den zal nog de weidegrond blij-
ken te zijn van de herders die de
kudde doen neerliggen.'[r]

13 'In de steden van het berg-
land, in de steden van het laag-
land[s] en in de steden van het
zuiden[t] en in het land van Ben-

HFDST. 33

a De 30:3
Ps 14:7
Jer 30:3
Jer 32:44
b Jes 1:26
Jer 24:6
Za 10:6
c Ps 85:2
Jes 40:2
Jer 31:34
Za 13:1
d Ps 65:3
Jes 43:25
Jes 44:22
Mi 7:18
e De 30:9
Ps 126:3
Jes 62:3
f Jes 62:7
g 2Kr 20:29
h Mi 7:17
i Ne 6:16
j Jes 24:11
k Jer 32:43
l Jer 31:12
m Ps 25:8
Za 9:17
Mr 10:18
n 1Kr 16:8
2Kr 5:13
Ezr 3:11
Ps 89:2
Jes 12:4
Mi 7:18
o Le 7:12
2Kr 29:31
Ps 107:22
p De 30:5
Jer 32:44
q Jer 32:43
Jer 51:62
r Jes 65:10
Jer 31:24
Jer 50:19
Mi 2:12
s Joz 15:33
Jer 32:44
t Joz 15:21

2e kolom

a Joz 18:21
b Jer 17:26
c Jer 32:44
d Le 27:32
e Jer 23:5
f Jer 31:27
g Ge 22:17
De 30:3
Jer 29:10
h 1Kr 17:11
Jes 4:2
Jes 11:1
Jes 53:2
Jer 23:5
Za 3:8
Za 6:12
Opb 22:16
i Jes 9:7
Jes 11:4
Heb 1:9
j Jes 45:17
k De 33:28
Ez 28:26
l Jer 23:6
m 2Sa 7:16
1Kon 2:4
Ps 89:29
Jes 9:7
Lu 1:33
n 1Pe 2:5
Opb 1:6

jamin[a] en in de omstreken van
Jeruzalem[b] en in de steden van
Juda[c] zullen nog kudden onder de
handen van de teller doorgaan',[d]
heeft Jehovah gezegd."

14 „'Zie! Er komen dagen',[e] is
de uitspraak van Jehovah, 'en
ik zal stellig het goede woord
dat ik betreffende het huis van
Israël[f] en betreffende het huis
van Juda gesproken heb, ten uit-
voer brengen.[g] **15** In die dagen
en in die tijd zal ik voor David
een rechtvaardige spruit doen
ontspruiten,[h] en hij zal stellig ge-
rechtigheid en rechtvaardigheid
oefenen in het land.[i] **16** In die
dagen zal Juda worden gered[j] en
Jeruzalem zelf zal in zekerheid
verblijf houden.[k] En zo zal ze wor-
den genoemd: Jehovah is onze
rechtvaardigheid.'"[l]

17 „Want dit heeft Jehovah ge-
zegd: 'In Davids geval zal er geen
man worden afgesneden die op
de troon van het huis van Israël
zit.[m] **18** En in het geval
van de priesters, de levieten, zal
er geen man van voor mijn aan-
gezicht worden afgesneden die
een volledig brandoffer brengt en
een graanoffer in rook laat op-
gaan en een slachtoffer opdraagt,
voor altijd.'"[n]

19 En het woord van Jehovah
kwam verder tot Jeremia en luid-
de: **20** „Dit heeft Jehovah ge-
zegd: 'Indien gijlieden mijn ver-
bond van de dag en mijn verbond
van de nacht zoudt kunnen ver-
breken, ja, zodat dag en nacht
zich niet op hun tijd zouden voor-
doen,[o] **21** zou ook mijn eigen
verbond met mijn knecht David
verbroken kunnen worden,[p] zo-
dat hij geen zoon zou krijgen die
als koning op zijn troon regeert;[q]
zo ook met de levieten, de prie-
sters, mijn dienaren.[r] **22** Net
zoals het heerleger van de hemel
niet geteld kan worden, noch het
zand van de zee gemeten kan

o Ge 1:16; Ps 89:37; Jes 54:10; Jer 31:35; p 2Sa 7:16; 2Sa 23:5; Ps 89:34; Ps 132:11; Jes 55:3; Jer 31:37; q Jes 9:6; Da 7:14; Lu 1:32; r De 21:5.

worden,[a] zo zal ik het zaad van
mijn knecht Dạvid en de levie-
ten die mij dienen,[b] vermenigvul-
digen.'"
23 En het woord van Jehovah
bleef tot Jeremịa komen, en luid-
de: **24** „Hebt gij niet gezien
wat degenen van dit volk gespro-
ken hebben, door te zeggen: 'De
twee families die Jehovah ver-
kozen heeft[c] — hij zal hen ook
verwerpen'? En mijn eigen volk
blijven zij met minachting beje-
genen,[d] zodat het geen natie
meer voor hun aangezicht zou
blijven.
25 Dit heeft Jehovah gezegd:
'Indien het niet een feit was dat
ik mijn eigen verbond van de dag
en de nacht,[e] de inzettingen van
hemel en aarde,[f] vastgesteld had,
26 zo zou ik ook zelfs het zaad
van Jạkob en van mijn knecht
Dạvid verwerpen,[g] zodat ik uit
zijn zaad geen heersers over het
zaad van Ạbraham, Ịsaäk en Jạ-
kob zou nemen. Want ik zal hun
gevangenen vergaderen[h] en zal
mij stellig over hen erbarmen.'"[i]

34 Het woord dat van Jehovah
tot Jeremịa kwam, toen
Nebukadrẹzar, de koning van Bạ-
bylon,[j] en heel zijn krijgsmacht[k]
en al de koninkrijken der aar-
de, het machtsgebied onder zijn
hand,[l] en al de volken streden te-
gen Jerụzalem en tegen al haar
steden;[m] het luidde:
2 „Dit heeft Jehovah, de God
van Ịsraël, gezegd: 'Ga, en gij
moet tot Zedekịa, de koning van
Jụda,[n] zeggen, ja, gij moet tot
hem zeggen: „Dit heeft Jehovah
gezegd: 'Zie, ik geef deze stad in
de hand van de koning van Bạby-
lon,[o] en hij moet haar met vuur
verbranden.[p] **3** En gijzelf zult
niet ontkomen aan zijn hand,
want gij zult zonder mankeren
gegrepen worden en in zijn hand
zult gij gegeven worden.[q] En uw
eigen ogen zullen zelfs de ogen
van de koning van Bạbylon zien,[r]
en zijn eigen mond zal zelfs met
uw mond spreken, en naar Bạby-
lon zult gij gaan.' **4** Maar hoor
het woord van Jehovah, o Ze-
dekịa, koning van Jụda:[a] 'Dit
heeft Jehovah betreffende u ge-
zegd: „Gij zult niet sterven door
het zwaard. **5** In vrede zult gij
sterven;[b] en zoals er vuren wa-
ren voor uw vaderen, de vroege-
re koningen die er vóór u bleken
te zijn,[c] zo zal men voor u
een vuur ontsteken,[d] en 'Ach,
o meester!'[e] zal men in wee-
klacht over u zeggen,[f] want 'ik
ben het die het woord zelf heb ge-
sproken', is de uitspraak van Je-
hovah."'"'"

6 Toen sprak de profeet Jere-
mịa tot Zedekịa, de koning van
Jụda, al deze woorden[g] te Jerụ-
zalem, **7** terwijl de strijdkrach-
ten van de koning van Bạbylon
streden tegen Jerụzalem en te-
gen al de steden van Jụda die
overgebleven waren,[h] tegen Lạ-
chis[i] en tegen Azẹka;[j] want die,
de versterkte steden,[k] waren het
die overgebleven waren onder de
steden van Jụda.[l]
8 Het woord dat van Jehovah
tot Jeremịa kwam nadat koning
Zedekịa een verbond had gesloten
met heel het volk dat in Jerụ-
zalem was, om voor hen vrijlating
uit te roepen,[m] **9** opdat
ieder zijn dienstknecht en ieder
zijn dienstmaagd, Hebreeër[n] en
Hebreeuwse, vrij zou laten gaan,
zodat niemand hen als knechten
zou gebruiken, dat wil zeggen
een jood, die zijn broeder is.[o]
10 Al de vorsten[p] dan gehoor-
zaamden, alsook heel het volk
dat in het verbond getreden was
om ieder zijn dienstknecht en ie-
der zijn dienstmaagd vrij te laten
gaan, zodat men hen niet meer
als knechten zou gebruiken, en
zij gehoorzaamden vervolgens
en lieten [hen] gaan.[q] **11** Maar
daarna keerden zij zich om[r] en
gingen de dienstknechten en de
dienstmaagden die zij vrij had-
den laten gaan terughalen, en
zij onderwierpen hen vervolgens
als dienstknechten en als dienst-

HFDST. 33

a Ge 13:16; Ge 15:5; Ge 22:17; Jer 31:37; Heb 11:12
b 1Kr 25:1; 2Kr 35:2
c Ez 37:19
d Ps 83:4; Ez 25:3
e Ge 1:16; Jer 33:20
f Job 38:33; Ps 74:16; Ps 104:19; Jer 31:35
g Ps 94:14; Jer 31:37
h Ezr 2:1; Ezr 2:70; Jer 33:7
i Jes 14:1; Jer 31:20; Ho 1:7; Mi 7:19; Za 10:6

HFDST. 34

j 2Kon 25:1; Jer 32:2
k Jer 39:1; Jer 52:4
l Jer 27:6
m De 28:52; Jer 1:15
n 2Kr 36:11; Jer 37:1
o Jer 21:10; Jer 32:28
p Jer 32:29; Jer 37:8; Jer 38:23; Jer 39:8
q Jer 37:17; Jer 39:5; Jer 52:8
r 2Kon 25:6; Jer 32:4; Ez 12:13

2e kolom

a 2Kr 36:10
b Ez 17:16
c 2Kr 21:19
d 2Kr 16:14
e Jer 22:18
f Klg 4:20; Mi 2:4
g 1Sa 3:18; 1Kon 21:19; Han 20:27
h De 28:52; Jer 4:5
i 2Kon 19:8; Mi 1:13
j Joz 15:35
k 2Kon 18:13; 2Kr 11:5
l 2Kr 27:4
m Ex 21:2; Le 25:10; De 15:12
n Ge 14:13; 2Kor 11:22
o Le 25:39; Ne 5:8
p Jer 26:10; Jer 36:12
q Le 25:39
r Ho 6:4

maagden.[a] **12** Dientengevolge kwam het woord van Jehovah van de zijde van Jehovah tot Jeremja en het luidde:

13 „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd: 'Ikzelf heb een verbond gesloten met UW voorvaders,[b] op de dag dat ik hen uit het land Egypte, uit het huis der knechten,[c] leidde,[d] door te zeggen: **14** „Na verloop van zeven jaar dient een ieder van U zijn broeder, een Hebreeër,[e] die aan u verkocht werd[f] en die u zes jaar heeft gediend, te laten gaan;[g] en gij moet hem vrij van u laten weggaan." Maar UW voorvaders hebben niet naar mij geluisterd, noch neigden zij hun oor.[h] **15** En GIJ, GIJ keert U heden om en doet wat recht is in mijn ogen, door vrijlating uit te roepen, een ieder voor zijn metgezel, en GIJ sluit een verbond voor mijn aangezicht[i] in het huis waarover mijn naam is uitgeroepen.[j] **16** Dan keert GIJ U om[k] en ontheiligt mijn naam[l] en haalt ieder van U zijn dienstknecht en ieder zijn dienstmaagd terug, die GIJ naar het believen van hun ziel vrij hebt laten gaan, en GIJ onderwerpt hen om UW dienstknechten en dienstmaagden te worden.'[m]

17 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: 'GIJZELF hebt mij niet gehoorzaamd door vrijlating te blijven uitroepen,[n] een ieder voor zijn broeder en een ieder voor zijn metgezel. Ziet, ik roep voor U een vrijlating uit',[o] is de uitspraak van Jehovah, 'aan het zwaard,[p] aan de pestilentie[q] en aan de hongersnood,[r] en ik zal U stellig tot beving maken voor alle koninkrijken der aarde.[s] **18** En ik wil de mannen [prijs]geven die mijn verbond hebben overtreden,[t] doordat zij de woorden van het verbond niet ten uitvoer hebben gebracht, dat zij voor mijn aangezicht hebben gesloten [met gebruikmaking van] het kalf dat zij in tweeën hebben gesneden[u] om tussen de stukken ervan door te gaan,[v] **19** [namelijk] de vorsten van Juda en de vorsten van Jeruzalem,[a] de hofbeambten en de priesters en heel het volk van het land, die tussen de stukken van het kalf zijn doorgegaan — **20** ja, ik wil hen geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hun ziel zoeken,[b] en hun dode lichamen moeten tot voedsel worden voor de vliegende schepselen van de hemel en voor de dieren der aarde.[c] **21** En Zedekja, de koning van Juda,[d] en zijn vorsten zal ik geven in de hand van hun vijanden en in de hand van hen die hun ziel zoeken en in de hand van de strijdkrachten van de koning van Babylon,[e] die van U wegtrekken.'[f]

22 'Ziet, ik geef bevel', is de uitspraak van Jehovah, 'en ik zal hen stellig terugbrengen naar deze stad,[g] en zij moeten tegen haar strijden en haar innemen en haar met vuur verbranden;[h] en de steden van Juda zal ik maken tot een verlaten woestenij, zonder inwoner.' "[i]

35 Het woord dat van Jehovah tot Jeremja kwam in de dagen van Jojakim,[j] de zoon van Josja, de koning van Juda, luidde: **2** „Ga naar het huis van de Rechabieten,[k] en gij moet met hen spreken en hen in het huis van Jehovah brengen, naar een van de eetvertrekken, en gij moet hun wijn te drinken geven."

3 Ik nam dus Jaäzanja, de zoon van Jeremja, de zoon van Habazzinja, en zijn broeders en al zijn zonen en heel het huisgezin van de Rechabieten, **4** en ik bracht hen vervolgens in het huis van Jehovah, naar het eetvertrek[l] van de zonen van Hanan, de zoon van Jigdalja, een man van de [ware] God, dat gelegen was naast het eetvertrek van de vorsten dat zich bevond boven het eetvertrek van Maäseja, de zoon van Sallum,[m] de deurwachter. **5** Toen zette ik de zonen

HFDST. 34

a Le 25:42; Ps 36:3
b Ex 24:7; De 5:2
c Ex 13:3
d De 7:8; De 24:18
e De 15:12
f Le 25:39
g Ex 21:2; Le 25:41
h 1Sa 8:8; 2Kon 17:14; Ne 9:29; Jer 7:26; Za 7:12
i Ps 119:106
j 2Kon 21:4
k Pr 5:5; Ez 17:16; Mt 5:37
l Le 19:12; Ez 20:39
m Jer 34:11
n Ex 21:2; Le 25:10; De 15:12
o Le 26:34; Ga 6:7; Jak 2:13
p Jer 15:2
q Le 26:25; Jer 21:7; Ez 14:19
r De 28:53; 2Kon 25:3; Jer 24:10; Jer 32:24
s De 28:65; Jer 15:4; Jer 29:18
t De 17:2; Joz 7:11; Ez 17:16; Ho 6:7
u Ge 15:10
v Ge 15:17

2e kolom

a Jer 25:18; Da 9:6
b De 7:10; Jer 4:30
c De 28:26; 1Kon 14:11; Ps 79:2; Jer 7:33; Jer 16:4; Jer 19:7
d 2Kon 24:18
e 2Kon 25:6; Jer 39:6; Jer 52:10; Klg 4:20
f Jer 37:5
g 2Kr 36:17; Jer 39:1
h 2Kon 25:9; Jer 32:29; Jer 38:23; Jer 39:8; Jer 52:13
i Le 26:33; De 29:28; Jer 9:11; Jer 44:2; Mi 7:13

HFDST. 35

j 2Kon 23:34; 2Kr 36:5; Da 1:1; k 2Kon 10:15; 1Kr 2:55; l 2Kr 31:11; m 1Kr 9:17; Ezr 2:42; Ne 7:45.

van het huis der Rechabieten bekers vol wijn en kelken voor en zei tot hen: „Drinkt wijn."

6 Maar zij zeiden: „Wij zullen geen wijn drinken, want Jǫnadab, de zoon van Ręchab,[a] onze voorvader, díé heeft ons het gebod opgelegd en gezegd: 'GIJ moogt tot onbepaalde tijd geen wijn drinken, noch GIJ noch UW zonen.[b] **7** En geen huis moogt GIJ bouwen, en geen zaad moogt GIJ zaaien, en geen wijngaard moogt GIJ planten, noch mag die van U worden. Maar in tenten dient GIJ al UW dagen te wonen, opdat GIJ vele dagen moogt blijven wonen op de oppervlakte van de aardbodem waar GIJ als vreemdeling vertoeft.'[c] **8** Wij blijven daarom gehoorzaam aan de stem van Jǫnadab, de zoon van Ręchab, onze voorvader, in alles wat hij ons geboden[d] heeft, door al onze dagen geen wijn te drinken, wij, noch onze vrouwen, noch onze zonen en onze dochters,[e] **9** en door geen huizen te bouwen waarin wij kunnen wonen, zodat geen wijngaard of veld of zaad van ons zou worden. **10** En wij blijven in tenten wonen en gehoorzamen en doen naar alles wat onze voorvader Jǫnadab[f] ons geboden heeft.[g] **11** Maar het geschiedde toen Nebukadręzar, de koning van Bąbylon, tegen het land optrok,[h] dat wij voorts zeiden: 'Komt, en laten wij Jeruzalem binnengaan wegens de krijgsmacht van de Chaldeeën en wegens de krijgsmacht van de Syriërs, en laten wij in Jeruzalem wonen.'"[i]

12 En het woord van Jehovah kwam nu tot Jeremia en luidde: **13** „Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Įsraël, gezegd: 'Ga, en gij moet tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem zeggen: „Hebt GIJ niet voortdurend vermaning ontvangen om mijn woorden te gehoorzamen?"',[j] is de uitspraak van Jehovah. **14** „Men heeft de woorden van Jǫnadab, de zoon van Ręchab,[a] die zijn zonen gebood geen wijn te drinken, ten uitvoer gebracht, en zij hebben geen [wijn] gedronken tot op deze dag, want zij hebben het gebod van hun voorvader gehoorzaamd.[b] En wat mij betreft, ik heb tot ulieden gesproken, vroeg op zijnde en sprekende,[c] maar GIJ hebt mij niet gehoorzaamd.[d] **15** En ik bleef tot U zenden al mijn knechten, de profeten,[e] vroeg op zijnde en [hen] zendende, en zei: 'Keert alstublieft terug, een ieder van zijn slechte weg,[f] en maakt UW handelingen goed[g] en loopt geen andere goden achterna om die te dienen.[h] En blijft wonen op de grond die ik U en UW voorvaders gegeven heb.'[i] Maar GIJ hebt UW oor niet geneigd, noch hebt GIJ naar mij geluisterd.[j] **16** Maar de zonen van Jǫnadab, de zoon van Ręchab,[k] hebben het gebod van hun voorvader dat hij hun geboden had, ten uitvoer gebracht;[l] doch wat dit volk betreft, zij hebben niet naar mij geluisterd.'"[m]

17 „Daarom, dit heeft Jehovah, de God der legerscharen, de God van Įsraël, gezegd: 'Zie, ik breng over Juda en over alle inwoners van Jeruzalem al de rampspoed die ik tegen hen gesproken heb,[n] omdat ik tot hen gesproken heb maar zij niet hebben geluisterd, en ik tot hen bleef roepen maar zij niet hebben geantwoord.'"[o]

18 En tot het huisgezin van de Rechabieten zei Jeremia: „Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Įsraël, gezegd: 'Omdat GIJ het gebod van UW voorvader Jǫnadab[p] hebt gehoorzaamd en al zijn geboden blijft onderhouden en blijft doen naar alles wat hij U geboden heeft,[q] **19** daarom heeft Jehovah der legerscharen, de God van Įsraël, dit gezegd: „Van Jǫnadab, de zoon van Ręchab, zal niet worden afgesneden een man die voor altijd[r] voor mijn aangezicht staat."'"[s]

HFDST. 35

a 2Kon 10:15 1Kr 2:55
b Pr 5:4
c Ex 20:12 Ef 6:3
d Ge 18:19
e Sp 6:20
f 2Kon 10:15 1Kr 2:55
g Jer 35:8
h 2Kr 36:6 Da 1:1
i Jer 4:5
j De 5:29 Jer 6:8 Jer 7:3 Jer 9:12 Jer 32:33

2e kolom

a 2Kon 10:15 1Kr 2:55
b Jer 35:8
c 2Kr 36:15 Jer 7:13 Jer 25:3
d Ne 9:26 Ne 9:30 Jes 30:9 Jer 7:24
e Jer 7:25 Jer 25:4
f Jes 1:16 Jer 4:14 Jer 25:5 Ez 18:30 Ho 14:1 Za 1:3
g Jer 7:3 Jer 18:11
h De 31:18 Jer 44:5
i De 30:20 Joz 14:1 Jer 7:7
j 2Kr 36:16
k 1Kr 2:55
l Jer 35:8
m Jes 1:3 Jer 11:8
n De 28:15 De 29:27 Joz 23:15 2Kon 23:27 Jer 15:3 Mi 3:12
o Sp 1:24 Jes 65:12 Jes 66:4 Jer 7:13 Jer 26:5 Jer 32:33
p 2Kon 10:15
q Ex 20:12 De 5:16
r Ef 6:3 Kol 3:20
s Ps 5:5 Jer 15:19 Lu 21:36

36 Nu geschiedde het in het vierde jaar van Jojakim,[a] de zoon van Josja, de koning van Juda, dat dit woord van Jehovah tot Jeremja kwam: **2** „Neem u een boekrol,[b] en gij moet daarin al de woorden schrijven[c] die ik tot u heb gesproken, tegen Israël en tegen Juda[d] en tegen alle natiën,[e] vanaf de dag dat ik tot u gesproken heb, sedert de dagen van Josja, ja, tot op deze dag.[f] **3** Misschien zullen zij van het huis van Juda luisteren naar al de rampspoed die ik hun denk aan te doen,[g] opdat zij terugkeren, een ieder van zijn slechte weg,[h] en ik hun dwaling en hun zonde werkelijk vergeef."[i]

4 Toen riep Jeremja Baruch,[j] de zoon van Nerja, opdat Baruch uit Jeremja's mond al de woorden van Jehovah die Hij tot hem gesproken had, op de boekrol zou kunnen schrijven.[k] **5** Daarop gebood Jeremja Baruch en zei: „Ik ben opgesloten. Ik ben niet in staat het huis van Jehovah binnen te gaan.[l] **6** En gijzelf moet er binnengaan en uit de rol die gij uit mijn mond geschreven hebt, de woorden van Jehovah[m] voorlezen ten aanhoren van het volk in het huis van Jehovah op de vastendag;[n] en ook ten aanhoren van [degenen van] geheel Juda die uit hun steden komen, dient gij ze voor te lezen.[o] **7** Misschien zal hun verzoek om gunst voor het aangezicht van Jehovah neervallen[p] en zullen zij terugkeren, een ieder van zijn slechte weg,[q] want groot is de toorn en de woede waarvan Jehovah tegen dit volk gesproken heeft."[r]

8 En Baruch,[s] de zoon van Nerja, deed vervolgens naar alles wat de profeet Jeremja hem geboden had, door uit het boek[t] de woorden van Jehovah in het huis van Jehovah[u] voor te lezen.

9 Nu geschiedde het in het vijfde jaar van Jojakim,[v] de zoon van Josja, de koning van Juda, in de negende maand,[w] dat al het volk in Jeruzalem en al het volk dat uit de steden van Juda Jeruzalem binnenkwam, een vasten voor Jehovah afkondigde.[a] **10** Toen las Baruch uit het boek de woorden van Jeremja voor in het huis van Jehovah, in het eetvertrek[b] van Gemarja,[c] de zoon van de afschrijver[d] Safan,[e] in het bovenste voorhof, bij de ingang van de nieuwe poort van het huis van Jehovah,[f] ten aanhoren van het gehele volk.

11 En Michaja, de zoon van Gemarja, de zoon van Safan,[g] kreeg alle woorden van Jehovah uit het boek te horen. **12** Daarop daalde hij af naar het huis van de koning, naar het eetvertrek van de secretaris, en zie! daar zaten al de vorsten: de secretaris Elisama,[h] en Delaja,[i] de zoon van Semaja, en Elnathan,[j] de zoon van Achbor,[k] en Gemarja,[l] de zoon van Safan,[m] en Zedekja, de zoon van Hananja, en al de andere vorsten. **13** En Michaja[n] vertelde hun vervolgens al de woorden die hij had gehoord toen Baruch ten aanhoren van het volk uit het boek voorlas.[o]

14 Toen zonden al de vorsten Jehudi,[p] de zoon van Nethanja, de zoon van Selemja, de zoon van Kuschi, naar Baruch,[q] om te zeggen: „De rol waaruit gij ten aanhoren van het volk hebt voorgelezen — neem die in uw hand en kom." Bijgevolg nam Baruch, de zoon van Nerja, de rol in zijn hand en kwam bij hen.[r] **15** Toen zeiden zij tot hem: „Neem alstublieft plaats en lees ze ons voor." Baruch[s] las hun dus voor.

16 Nu gebeurde het dat zodra zij al de woorden hoorden, zij elkaar vol angst aankeken, waarop zij tot Baruch zeiden: „Wij zullen zonder mankeren al deze woorden aan de koning vertellen."[t] **17** En Baruch vroegen zij en zeiden: „Vertel ons alstublieft: Hoe hebt gij al deze woorden uit zijn mond opgeschreven?"[u] **18** Toen zei Baruch tot hen: „Uit zijn mond bleef hij mij al deze woorden bekendmaken,

HFDST. 36

a 2Kon 23:36 Jer 25:1
b De 31:24 Jer 45:1 Ez 2:9
c Jer 30:2
d Jer 4:16 Jer 32:30
e Jer 1:5 Jer 25:9
f Jer 1:2 Jer 25:3
g Jer 26:3
h Jes 55:7 Jer 18:8 Ez 33:11 Jon 3:8
i Ps 130:4 Mi 7:18
j Jer 32:12
k Jer 45:1
l Jer 32:2
m Jer 7:2 Jer 22:2
n Han 27:9
o Jer 36:13
p 2Kr 33:12
q Jer 25:5 Jon 3:8 Za 1:4
r 2Kr 34:21
s Jer 32:12 Jer 36:4 Jer 45:2
t Ne 8:3
u Jer 7:2
v 2Kon 23:36 Jer 35:1
w Ne 1:1

2e kolom

a 2Kr 20:3 Ne 9:1 Es 4:16
b 1Kr 28:12
c Jer 36:25
d Ezr 7:6 Ps 45:1
e 2Kon 22:8 Jer 39:14 Ez 8:11
f Jer 26:10
g 2Kr 34:20
h Jer 36:20
i Jer 36:25
j Jer 26:22 Jer 36:25
k 2Kon 22:14 Jer 26:22
l Jer 36:10
m 2Kon 22:8 Jer 26:24 Jer 39:14
n Jer 36:11
o Jer 36:21
p Jer 36:21
q Jer 36:26
r Jer 36:2
s Jer 45:1
t Am 7:10
u Jer 36:4

en ik schreef met inkt[a] in het
boek.” **19** Ten slotte zeiden de
vorsten tot Baruch: „Ga, verberg
u, gij en Jeremia, zodat absoluut
niemand zal weten waar gijlieden
zijt.”[b]
20 Toen begaven zij zich naar
de koning, naar het voorhof,[c] en
de rol gaven zij in bewaring in
het eetvertrek[d] van de secretaris
Elisama;[e] en zij vertelden vervol-
gens al de woorden ten aanhoren
van de koning.
21 De koning dan zond Jehu-
di[f] om de rol te halen. Bijgevolg
haalde hij haar uit het eetvertrek
van de secretaris[g] Elisama.[h] Toen
las Jehudi haar voor, ten aanho-
ren van de koning en ten aan-
horen van al de vorsten die bij
de koning stonden. **22** En de ko-
ning was gezeten in het winter-
huis,[i] in de negende maand,[j] met
een brandend kolenbekken[k] voor
zich. **23** Toen gebeurde het dat
zodra Jehudi drie of vier bladzij-
den-kolommen had gelezen, hij ze
terstond met het mes van de se-
cretaris afscheurde en [ze] ver-
volgens in het vuur wierp dat in
het kolenbekken was, totdat ten
slotte de gehele rol was terecht-
gekomen in het vuur dat in het
kolenbekken was.[l] **24** En zij ge-
voelden geen angst,[m] noch scheur-
den de koning en al zijn dienaren,
die naar al deze woorden luister-
den, hun klederen.[n] **25** En zelfs
Elnathan[o] en Delaja[p] en Gemar-
ja[q] zelf smeekten de koning drin-
gend de rol niet te verbranden,
maar hij luisterde niet naar hen.[r]
26 Voorts gebood de koning Je-
rahmeël, de zoon van de koning,
en Seraja, de zoon van Azriël, en
Selemja, de zoon van Abdeël, om
de secretaris Baruch en de profeet
Jeremia[s] te halen. Maar Jehovah
hield hen verborgen.[t]
27 En het woord van Jehovah
kwam verder tot Jeremia, nadat
de koning de rol met de woor-
den die Baruch[u] uit de mond van
Jeremia had opgeschreven,[v] ver-
brand had, en luidde: **28** „Neem
u weer een rol, een andere, en
schrijf daarop al de eerste woor-
den die op de eerste rol stonden,
die Jojakim, de koning van Juda,
verbrand heeft.[a] **29** En tegen Jo-
jakim, de koning van Juda, dient
gij te zeggen: ’Dit heeft Jehovah
gezegd: „Gijzelf hebt deze rol ver-
brand[b] en gezegd: ’Waarom hebt
gij daarop als volgt geschreven:[c]
„De koning van Babylon zal zon-
der mankeren komen en zal stel-
lig dit land verderven en mens
en dier eruit doen verdwijnen”?’[d]
30 Daarom, dit heeft Jehovah te-
gen Jojakim, de koning van Juda,
gezegd: ’Hij zal niemand blijken te
hebben die op de troon van Da-
vid zit,[e] en zijn eigen dode lichaam
zal iets worden dat neergewor-
pen ligt[f] in de hitte overdag en in
de vrieskou ’s nachts. **31** En ik
wil hem en zijn nageslacht en zijn
dienaren rekenschap vragen[g] van
hun dwaling,[h] en ik wil over hen
en over de inwoners van Jeruzalem
en over de mannen van Juda al
de rampspoed brengen die ik te-
gen hen gesproken heb,[i] en zij luis-
terden niet.’ ” ” ”[j]
32 En Jeremia zelf nam een an-
dere rol en gaf die toen aan Ba-
ruch, de zoon van Neria, de secre-
taris,[k] die vervolgens daarop uit
de mond[l] van Jeremia al de woor-
den schreef van het boek dat Jo-
jakim, de koning van Juda, in het
vuur had verbrand;[m] en er wer-
den nog vele dergelijke woorden
aan toegevoegd.

37 En koning Zedekia,[n] de
zoon van Josia,[o] begon te
regeren in de plaats van Chonja,[p]
de zoon van Jojakim,[q] die door
Nebukadrezar, de koning van Ba-
bylon, koning was gemaakt in
het land Juda.[r] **2** En hijzelf en
zijn dienaren en het volk van
het land luisterden niet naar de
woorden van Jehovah[s] die hij door
bemiddeling van de profeet Jere-
mia sprak.[t]
3 Koning Zedekia dan zond Ju-
chal,[u] de zoon van Selemja, en Ze-
fanja,[v] de zoon van Maäseja,[w] de
priester, tot de profeet Jeremia,
om te zeggen: „Bid alstublieft ten

HFDST. 36

a 3Jo 13
b Jer 36:26
c Jer 36:10
d 1Kr 28:12
e Jer 36:12
f Jer 36:14
g 2Kr 34:18
h Jer 36:12
i Am 3:15
j Ezr 10:9
k Jes 47:14
l Ps 50:17
Jes 28:14
m Ps 36:1
n 2Kon 19:1
Jes 36:22
Mt 26:65
o 2Kon 24:8
Jer 26:22
p Jer 36:12
q Jer 36:10
r Sp 21:29
s Jer 1:5
Mt 27:9
t 1Kon 17:3
Jer 1:19
2Pe 2:9
u Jer 32:12
Jer 45:1
v Jer 36:2

2e kolom

a Jer 36:23
b Jer 36:23
c Jes 30:10
Am 5:10
d Jer 21:4
Jer 32:28
Jer 34:21
e 2Kon 24:8
2Kon 24:15
2Kr 36:10
Jer 22:30
f Jer 22:19
g Jer 21:14
h Jes 3:11
i De 28:15
Sp 29:1
Jer 19:15
Jer 35:17
j 2Kr 36:16
k Jer 36:2
l Jer 36:4
Ro 16:22
m Jer 36:23

HFDST. 37

n 2Kon 24:18
1Kr 3:15
o 2Kon 23:28
p 2Kon 24:12
1Kr 3:16
2Kr 36:9
Jer 22:24
q 2Kon 24:6
Da 1:1
r 2Kon 24:17
2Kr 36:10
s 2Kon 24:19
t Ho 12:10
u Jer 38:1
v 2Kon 25:18
Jer 21:1
Jer 52:24
w Jer 29:25

behoeve van ons tot Jehovah, onze
God."[a] **4** En Jeremia ging in en
uit te midden van het volk,[b] want
men had hem niet in het huis
van bewaring gezet. **5** En er was
een krijgsmacht van Farao die uit
Egypte kwam;[c] en de Chaldeeën
die Jeruzalem belegerden, kregen
het bericht omtrent hen te ho-
ren. Daarom trokken zij van Jeru-
zalem weg.[d] **6** En het woord van
Jehovah kwam nu tot de profeet
Jeremia en luidde: **7** „Dit heeft
Jehovah, de God van Israël, ge-
zegd: 'Dit dient gijlieden tot de ko-
ning van Juda te zeggen, die U tot
mij zendt om mij te raadplegen:[e]
„Ziet! De krijgsmacht van Farao,
die uitrukt om U te helpen, zal
naar haar land, Egypte, moeten
terugkeren.[f] **8** En de Chaldeeën
zullen stellig terugkomen en te-
gen deze stad strijden en haar
innemen en haar met vuur ver-
branden."[g] **9** Dit heeft Jehovah
gezegd: „Bedriegt UW ziel niet[h]
door te zeggen: 'De Chaldeeën
zullen zonder mankeren van ons
wegtrekken', want zij zullen niet
wegtrekken. **10** Want indien gij-
lieden de gehele krijgsmacht der
Chaldeeën die tegen U strijden,[i]
hadt verslagen en er onder hen
doorboorde mannen overbleven,[j]
zou ieder van hen in zijn tent op-
staan en deze stad werkelijk met
vuur verbranden."'"

11 En het geschiedde toen de
krijgsmacht der Chaldeeën van Je-
ruzalem was weggetrokken[k] we-
gens de krijgsmacht van Farao,[l]
12 dat Jeremia aanstalten maakte
om uit Jeruzalem te gaan ten ein-
de zich naar het land van Benja-
min[m] te begeven en vandaar [zijn]
aandeel in ontvangst te nemen te
midden van het volk. **13** Het ge-
beurde dan toen hij in de Benja-
minpoort[n] was, dat de beambte die
het toezicht hield, wiens naam Ji-
ria was, de zoon van Selemja, de
zoon van Hananja, daar was. Ter-
stond greep hij de profeet Jere-
mia en zei: „Naar de Chaldeeën
loopt gij over!" **14** Maar Jeremia
zei: „Dat is niet waar![o] Ik loop niet

HFDST. 37

a Jer 21:2
Jer 42:2
b Jer 32:2
Jer 37:15
c Ez 17:15
d Jer 34:21
e Jer 21:2
f Jes 30:3
Jes 31:3
Jer 17:5
Klg 4:17
Ez 17:17
g Jer 32:29
Jer 34:22
Jer 38:23
Jer 39:8
h Ob 3
i Jer 21:4
j Jer 51:4
k Jer 34:21
Jer 37:5
l Ez 17:15
m Joz 18:28
Jer 1:1
n Jer 38:7
o Ps 27:12
Ps 35:11

2e kolom

a Jer 38:4
b Jer 26:11
c Lu 20:10
2Kor 11:23
Heb 11:36
d 2Kr 16:10
Jer 20:2
Han 5:18
Han 12:6
e Jer 38:26
f Jer 37:4
g Jer 38:6
h Jer 38:14
i Jer 21:7
Jer 24:8
Jer 34:21
Ez 12:13
j 1Sa 26:18
k Jer 14:13
Jer 23:17
Jer 27:14
Jer 28:2
Klg 2:14
l Jer 36:7
m Jer 37:15
n Jer 26:15
Jer 38:9
o Ne 3:25
Jer 32:2
Jer 33:1
Jer 38:13
Jer 38:28
p 1Kon 17:6
Ps 37:19
q De 28:53
2Kon 25:3
Jer 38:9
r Jer 38:13

HFDST. 38

s Jer 37:3
t Jer 21:1

naar de Chaldeeën over." Hij luis-
terde echter niet naar hem. Jiria
hield Jeremia dus vast en bracht
hem naar de vorsten. **15** Toen
werden de vorsten[a] verontwaar-
digd op Jeremia,[b] en zij sloegen
hem[c] en zetten hem in het huis
van boeien,[d] in het huis van de se-
cretaris Jonathan,[e] want dat had-
den zij tot het huis van bewaring[f]
gemaakt. **16** Toen Jeremia in
het huis van de regenput[g] en in
de gewelfde vertrekken kwam,
bleef Jeremia daar voorts vele
dagen.

17 Toen liet koning Zedekia
hem halen, en de koning ging
hem in zijn huis in een schuil-
plaats vragen stellen.[h] En hij zei
vervolgens: „Is er een woord van
Jehovah?" Hierop zei Jeremia:
„Dat is er inderdaad!" En hij zei
verder: „In de hand van de ko-
ning van Babylon zult gij gegeven
worden!"[i]

18 Voorts zei Jeremia tot ko-
ning Zedekia: „In welk opzicht
heb ik tegen u en tegen uw diena-
ren en tegen dit volk gezondigd,[j]
zodat gijlieden mij in het huis van
bewaring hebt gezet? **19** Waar
zijn nu UW profeten die tot U heb-
ben geprofeteerd, door te zeggen:
'De koning van Babylon zal niet
tegen ulieden en tegen dit land ko-
men'?[k] **20** En nu, luister alstu-
blieft, o mijn heer de koning. Moge
mijn verzoek om gunst[l] alstublieft
voor u neervallen en stuur mij
niet terug naar het huis van de se-
cretaris Jonathan,[m] opdat ik daar
niet sterf."[n] **21** Bijgevolg gaf ko-
ning Zedekia bevel en men stel-
de Jeremia toen in verzekerde
bewaring in het Voorhof van de
Wacht;[o] en er werd hem dage-
lijks een rond brood uit de straat
van de bakkers gegeven,[p] totdat
al het brood in de stad op was.[q]
En Jeremia bleef in het Voorhof
van de Wacht.[r]

38 En Sefatja, de zoon van
Mattan, en Gedalja, de zoon
van Pashur, en Juchal,[s] de zoon
van Selemja, en Pashur, de zoon
van Malkia,[t] kregen de woorden

te horen die Jeremia tot heel het
volk sprak,[a] namelijk: **2** „Dit
heeft Jehovah gezegd: 'Wie in
deze stad blijft, die zal sterven
door het zwaard,[b] door de hon-
gersnood[c] en door de pestilentie.[d]
Maar wie uitgaat tot de Chal-
deeën, die zal blijven leven en zal
zijn ziel stellig als buit krijgen
en in het leven houden.'[e] **3** Dit
heeft Jehovah gezegd: 'Zonder
mankeren zal deze stad in de hand
van de krijgsmacht van de koning
van Babylon gegeven worden, en
hij zal haar stellig innemen.' "[f]
4 Toen zeiden de vorsten tot
de koning: „Laat deze man alstu-
blieft ter dood gebracht worden,[g]
want zo verslapt hij de handen
van de krijgslieden die in deze
stad zijn overgebleven en de han-
den van heel het volk, door over-
eenkomstig deze woorden tot
hen te spreken.[h] Want deze man
zoekt niet de vrede van dit volk,
maar rampspoed." **5** Derhalve
zei koning Zedekia: „Ziet! Hij is
in UW handen. Want er is hele-
maal niets dat de koning zelf te-
gen U vermag."[i]
6 Toen namen zij Jeremia en
wierpen hem in de regenput van
Malkia,[j] de zoon van de koning,
die in het Voorhof van de Wacht[k]
was. Zij dan lieten Jeremia met
touwen zakken. Nu was er in de
regenput geen water, maar slijk;
en Jeremia zonk weg in het slijk.[l]
7 En Ebed-Melech, de Ethio-
piër,[m] een man die een eunuch
was en die in het huis van de ko-
ning was, kreeg te horen dat zij
Jeremia in de regenput hadden
gestopt; en de koning zat in de
Benjaminpoort.[n] **8** Ebed-Me-
lech dan ging het huis van de ko-
ning uit en sprak tot de koning
en zei: **9** „O mijn heer de ko-
ning, deze mannen hebben slecht
gehandeld in alles wat zij de pro-
feet Jeremia hebben aangedaan,
die zij in de regenput hebben ge-
worpen, zodat hij op de plaats
zelf zal sterven[o] wegens de hon-
gersnood.[p] Want er is geen brood
meer in de stad."

HFDST. 38

a Jer 21:8
b Jer 21:9
c Jer 27:13
d Jer 29:18
Ez 6:11
Ez 7:15
e Jer 21:9
Jer 45:5
f 2Kon 25:1
2Kr 36:17
Jer 21:10
Jer 32:3
Jer 52:4
g Jer 26:11
h Am 7:10
i Jo 19:16
j Jer 38:13
k Jer 33:1
Jer 37:21
Jer 38:28
l Ge 37:24
Ps 109:5
Klg 3:53
m Jer 39:16
Han 8:27
n Jer 37:13
o Sp 24:11
p Jer 52:6

2e kolom

a Ps 75:10
Ps 82:4
Sp 21:1
b 2Kon 20:13
c Sp 3:27
Jer 38:6
d Mt 10:41
e Jer 37:21
f Jer 21:1
g 2Kon 16:18
h Jer 20:2
i 1Sa 3:17
1Kon 22:16
j Lu 22:67
k Ge 2:7
De 4:32
Jes 57:16
Jer 27:5
l Jer 15:21
Jer 26:24
m Ps 80:7
n 1Kr 17:24
Jer 31:23
o 2Kon 25:27
p Jer 21:9
Jer 27:12

10 Toen gebood de koning
Ebed-Melech, de Ethiopiër, en
zei: „Neem van deze plaats onder
uw bevel dertig mannen, en gij
moet de profeet Jeremia uit de re-
genput omhooghalen voordat hij
sterft."[a] **11** Bijgevolg nam Ebed-
Melech de mannen onder zijn be-
vel en ging het huis van de koning
binnen, naar de ruimte beneden
de schatkamer,[b] en nam vandaar
versleten lompen en versleten
lappen en liet die met touwen
naar Jeremia in de regenput zak-
ken.[c] **12** Toen zei Ebed-Melech,
de Ethiopiër, tot Jeremia: „Leg
de versleten lompen en de lappen
alstublieft onder uw oksels, onder
de touwen." Jeremia dan deed dit.[d]
13 Ten slotte trokken zij Jeremia
met de touwen eruit en haalden
hem omhoog uit de regenput. En
Jeremia bleef in het Voorhof van
de Wacht.[e]
14 Toen liet koning Zedekia
de profeet Jeremia bij zich bren-
gen[f] bij de derde ingang,[g] die in
het huis van Jehovah is,[h] en de
koning zei vervolgens tot Jere-
mia: „Ik vraag u iets. Verberg mij
niets."[i] **15** Hierop zei Jeremia
tot Zedekia: „Ingeval ik [het] u
zou vertellen, zult gij mij dan niet
zonder mankeren ter dood bren-
gen? En ingeval ik u raad geef,
zult gij niet naar mij luisteren."[j]
16 Daarop zwoer koning Zede-
kia Jeremia in de schuilplaats en
zei: „Zo waar Jehovah leeft, die
ons deze ziel heeft gemaakt,[k] ik
zal u stellig niet ter dood bren-
gen, en ik zal u stellig niet in de
hand van deze mannen geven die
uw ziel zoeken."[l]
17 Jeremia zei nu tot Zedekia:
„Dit heeft Jehovah, de God der le-
gerscharen,[m] de God van Israël,[n]
gezegd: 'Indien gij zonder man-
keren zult uitgaan tot de vor-
sten van de koning van Baby-
lon,[o] dan zal uw ziel stellig in
leven blijven, en deze stad zelf
zal niet met vuur verbrand wor-
den, en gijzelf en uw huisgezin
zullen stellig in leven blijven.[p]

18 Maar indien gij niet zult uitgaan tot de vorsten van de koning van Bąbylon, dan moet deze stad in de hand der Chaldeeën gegeven worden, en zij zullen haar werkelijk met vuur verbranden,[a] en gijzelf zult niet aan hun hand ontkomen.'"[b]

19 Toen zei koning Zedekia tot Jeremia: „Ik ben bang voor de joden die naar de Chaldeeën zijn overgelopen,[c] dat men mij wel eens in hun hand zou kunnen geven en zij mij werkelijk smadelijk zouden bejegenen."[d] **20** Maar Jeremia zei: „Dat zal men niet doen. Gehoorzaam alstublieft de stem van Jehovah in hetgeen ik tot u spreek en het zal u goed gaan[e] en uw ziel zal blijven leven. **21** Maar indien gij weigert uit te gaan,[f] dit is hetgeen Jehovah mij heeft doen zien: **22** En zie! al de vrouwen die in het huis van de koning van Juda zijn overgebleven,[g] worden uitgeleid tot de vorsten van de koning van Bąbylon,[h] en zij zeggen:

'De mannen die in vrede met u waren, hebben u verlokt[i] en overweldigd.[j]
In de modder hebben zij uw voet doen zinken; zij hebben zich teruggetrokken in tegenovergestelde richting.'[k]

23 En al uw vrouwen en uw zonen leiden zij uit tot de Chaldeeën, en gijzelf zult niet aan hun hand ontkomen,[l] maar door de hand van de koning van Bąbylon zult gij gegrepen worden, en wegens u zal deze stad met vuur verbrand worden."[m]

24 Toen zei Zedekia tot Jeremia: „Moge geen mens iets van deze dingen te weten komen, opdat gij niet sterft. **25** En ingeval de vorsten[n] horen dat ik met u heb gesproken en zij werkelijk bij u komen en tot u zeggen: 'Vertel ons toch alstublieft: Waarover hebt gij tot de koning gesproken? Verberg ons niets, en wij zullen u niet ter dood brengen. En waarover heeft de koning tot u gesproken?', **26** dan moet gij tot hen zeggen: 'Ik liet mijn verzoek om gunst voor de koning neervallen, dat hij mij niet zou terugsturen naar het huis van Jonathan[a] om daar te sterven.'"

27 Na verloop van tijd kwamen al de vorsten bij Jeremia en gingen hem ondervragen. Hij op zijn beurt vertelde hun naar al deze woorden die de koning had geboden.[b] Zij dan zwegen voor hem, want de zaak was niet gehoord. **28** En Jeremia bleef in het Voorhof van de Wacht[c] tot op de dag dat Jeruzalem werd ingenomen.[d] En het geschiedde juist toen Jeruzalem werd ingenomen.[e]

39 In het negende jaar van Zedekia, de koning van Juda, in de tiende maand,[f] kwamen Nebukadrezar, de koning van Bąbylon, en heel zijn krijgsmacht naar Jeruzalem en gingen het belegeren.[g]

2 In het elfde jaar van Zedekia, in de vierde maand, op de negende dag van de maand, werd er een bres in de stad geslagen.[h] **3** Toen trokken al de vorsten van de koning van Bąbylon binnen en namen plaats in de Middenpoort,[i] [namelijk] Nergal-Sarezer, Samgar-Nebo, Sarsechim, Rabsaris, Nergal-Sarezer de Rąbmag, en al de overige vorsten van de koning van Bąbylon.

4 Nu geschiedde het dat zodra Zedekia, de koning van Juda, en al de krijgslieden hen zagen, zij voorts de wijk namen[j] en 's nachts de stad uit trokken langs de weg van de tuin van de koning,[k] door de poort tussen de dubbele muur; en zij bleven wegtrekken langs de weg van de Arába.[l] **5** En een krijgsmacht van de Chaldeeën zette hen toen achterna,[m] en zij achterhaalden Zedekia ten slotte in de woestijnvlakten van Jericho.[n] Vervolgens namen zij hem en voerden hem op naar Nebukadrezar, de koning van Bąbylon, te Ribla[o] in het land van Hąmath,[p]

HFDST. 38

a 2Kon 25:9 Jer 34:2
b 2Kon 25:6 Jer 39:5 Jer 52:8
c Sp 29:25
d 1Sa 31:4
e 2Kr 20:20 Jer 7:23 Jer 26:13
f Sp 1:24
g Jer 43:6
h Jer 39:3
i Ps 41:9 Sp 16:29
j Klg 1:2
k Jer 46:5 Jer 46:21
l 2Kon 25:7 2Kr 36:20 Jer 39:6 Jer 52:8
m Jer 52:13
n Jer 36:12 Jer 38:4

2e kolom

a Jer 37:15 Jer 37:20
b Joz 2:5 Ps 39:1
c Jer 32:2 Jer 33:1
d Ps 23:4 Jer 15:20 Jer 37:21 Jer 39:14
e 2Kon 25:8 2Kr 36:17

HFDST. 39

f Ez 24:1
g 2Kon 25:2 Jer 52:4
h 2Kon 25:4 Jer 52:7 Ez 33:21
i Jer 1:15
j De 28:25
k 2Kon 25:4
l De 1:7
m Jer 32:4 Jer 38:18
n Joz 5:10 Jer 52:8
o 2Kon 23:33 2Kon 25:6 2Kon 25:21 Jer 52:26
p Joz 13:5 Re 3:3 2Kon 17:24

opdat deze rechterlijke beslissingen over hem zou uitspreken.[a]
6 En de koning van Babylon ging ertoe over de zonen van Zedekia in Ribla voor diens ogen[b] af te slachten,[c] en al de edelen van Juda slachtte de koning van Babylon af.[d] **7** En de ogen van Zedekia maakte hij blind,[e] waarna hij hem met koperen boeien bond om hem naar Babylon te voeren.

8 En het huis van de koning en de huizen van het volk verbrandden de Chaldeeën met vuur,[f] en de muren van Jeruzalem braken zij af.[g] **9** En de rest van het volk dat in de stad was overgebleven, en de overlopers die naar hem waren overgelopen, en de rest van het volk dat was overgebleven, voerde Nebuzaradan,[h] de overste van de lijfwacht,[i] in ballingschap naar Babylon.[j]

10 En enkelen van het volk, de geringen die helemaal niets hadden, liet Nebuzaradan, de overste van de lijfwacht, in het land Juda achter,[k] en hij gaf hun op die dag vervolgens wijngaarden en [legde hun] gedwongen diensten op.[l]

11 Voorts gaf Nebukadrezar, de koning van Babylon, door bemiddeling van Nebuzaradan, de overste van de lijfwacht, bevel aangaande Jeremia, door te zeggen: **12** „Neem hem en houd uw eigen ogen op hem gericht, en doe hem niets kwaads.[m] Maar juist zoals hij tot u spreken zal, doe aldus met hem.”[n]

13 Bijgevolg zonden Nebuzaradan,[o] de overste van de lijfwacht, en Nebusazban de Rabsaris, en Nergal-Sarezer de Rabmag, en al de voornaamste mannen van de koning van Babylon [een bode]; **14** ja, zij lieten Jeremia uit het Voorhof van de Wacht halen[p] en gaven hem over aan Gedalja,[q] de zoon van Ahikam,[r] de zoon van Safan,[s] om hem uit te leiden naar [zijn] huis, opdat hij te midden van het volk zou wonen.

HFDST. 39

a Jer 52:9
b De 28:34 Jes 13:16
c 2Kon 25:7 Jer 52:10
d Jer 21:7 Jer 34:19
e 2Kon 25:7 Jer 52:11 Ez 12:13
f 2Kon 25:9 2Kr 36:19 Jes 5:9 Jer 38:18
g 2Kon 25:10 Ne 1:3 Jer 52:14
h Jer 52:12
i 2Kon 25:20 Jer 40:1
j 2Kon 25:11
k Jer 52:16
l 2Kon 25:12
m Jer 40:4
n Sp 16:7 Sp 21:1
o 2Kon 25:20 Jer 40:1 Jer 52:12
p Jer 38:28
q 2Kon 25:22 Jer 40:5 Jer 41:2
r 2Kr 34:20 Jer 26:24
s 2Kon 22:8

2e kolom

a Jer 32:2 Jer 36:5 Jer 37:21
b Jer 38:7
c 2Kr 36:21 Da 9:12
d Ps 91:8
e Ps 41:1 Ps 50:15 Ps 91:14
f 2Sa 24:14
g Jer 21:9 Jer 45:5
h 1Kr 5:20 Ps 37:3 Ps 37:40 Ps 84:12 Jer 17:7

HFDST. 40

i 2Kon 25:20 Jer 39:9 Jer 52:12
j Joz 18:25 Re 4:5
k Jer 39:14
l De 29:25 1Kon 9:9
m Jer 50:7 Da 9:11 Ro 2:5
n Jer 39:12

15 En tot Jeremia kwam het woord van Jehovah, terwijl hij nog opgesloten was in het Voorhof van de Wacht,[a] en het luidde: **16** „Ga, en gij moet tot Ebed-Melech,[b] de Ethiopiër, zeggen: ’Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: „Zie, ik doe mijn woorden over deze stad in vervulling gaan tot rampspoed en niet ten goede,[c] en ze zullen stellig op die dag voor uw aangezicht geschieden.”’[d]

17 ’En ik wil u op die dag bevrijden’,[e] is de uitspraak van Jehovah, ’en gij zult niet gegeven worden in de hand van de mannen voor wie gijzelf bang zijt.’[f]

18 ’Want ik zal u zonder mankeren ontkoming verschaffen, en door het zwaard zult gij niet vallen, en uw ziel zal u stellig ten buit worden,[g] omdat gij op mij hebt vertrouwd’,[h] is de uitspraak van Jehovah.”

40 Het woord dat van Jehovah tot Jeremia kwam nadat Nebuzaradan,[i] de overste van de lijfwacht, hem uit Rama[j] had weggezonden, toen hij hem haalde terwijl hij met handboeien geketend was te midden van al de ballingen van Jeruzalem en van Juda, die in ballingschap naar Babylon werden gevoerd.[k] **2** Toen nam de overste van de lijfwacht Jeremia en zei tot hem: „Jehovah, uw God, zelf heeft deze rampspoed tegen deze plaats gesproken,[l] **3** opdat Jehovah [die] zou doen komen en zou doen juist zoals hij gesproken heeft, omdat gijlieden tegen Jehovah hebt gezondigd en zijn stem niet hebt gehoorzaamd. En deze zaak is U geschied.[m] **4** En nu, zie! ik heb u heden losgemaakt van de handboeien die om uw handen waren. Indien het goed is in uw ogen om met mij naar Babylon te komen, kom, en ik zal mijn oog op u gericht houden.[n] Maar indien het kwaad is in uw ogen om met mij naar Babylon te komen, laat het. Zie! Het gehele land ligt vóór u.

Waarheen het ook goed en juist
in uw ogen is te gaan, ga daar-
heen."[a]
5 En toch was hij niet iemand
die wilde terugkeren, toen [Ne-
buzaradan zei]: „Keer toch terug
naar Gedalja,[b] de zoon van Ahi-
kam,[c] de zoon van Safan,[d] die door
de koning van Babylon is aange-
steld over de steden van Juda, en
woon bij hem te midden van het
volk; of waarheen het ook juist in
uw ogen is te gaan, ga."[e]
En de overste van de lijfwacht
gaf hem toen een hoeveelheid
voedsel en een geschenk en liet
hem gaan.[f] **6** Bijgevolg kwam
Jeremia bij Gedalja,[g] de zoon van
Ahikam, te Mizpa[h] en ging bij hem
wonen te midden van het volk dat
in het land was overgebleven.
7 Na verloop van tijd kregen al
de oversten van de strijdkrach-
ten die in het veld waren,[i] zij en
hun mannen, te horen dat de ko-
ning van Babylon Gedalja, de zoon
van Ahikam, over het land had
aangesteld en dat hij hem had aan-
gesteld [over] de mannen en vrou-
wen en kleine kinderen en enke-
len van het geringe volk van het
land, die niet in ballingschap naar
Babylon waren gevoerd.[j] **8** Zij
dan kwamen naar Gedalja te Mi-
zpa, namelijk Ismaël,[k] de zoon van
Nethanja, en Johanan[l] en Jona-
than, de zonen van Kareah, en
Seraja, de zoon van Tanchumeth,
en de zonen van Efai, de Neto-
fathiet,[m] en Jezanja,[n] de zoon van
de Maächathiet,[o] zij en hun man-
nen.[p] **9** Toen zwoer[q] Gedalja,[r] de
zoon van Ahikam,[s] de zoon van Sa-
fan,[t] hun en hun mannen, en zei:
„Weest niet bevreesd de Chal-
deeën te dienen. Blijft in het land
wonen en dient de koning van Ba-
bylon, en het zal U goed gaan.[u]
10 En wat mij betreft, ziet, ik
woon in Mizpa,[v] om voor de Chal-
deeën te staan die tot ons zul-
len komen. En wat U betreft, za-
melt wijn[w] en zomervruchten en
olie in en doet [ze] in UW vaten en
woont in UW steden die GIJ hebt
veroverd."

HFDST. 40

a Ge 20:15
b 2Kon 25:22
Jer 39:14
Jer 41:2
c 2Kon 22:12
2Kr 34:20
Jer 26:24
d 2Kon 22:8
e Ezr 7:6
Sp 16:7
Sp 21:1
Jer 15:11
f Han 27:3
g Jer 39:14
h Re 20:1
1Kon 15:22
i 2Kon 25:23
j 2Kon 25:22
Jer 39:10
Jer 52:16
k 2Kon 25:25
Jer 41:1
l Jer 41:11
Jer 41:16
Jer 42:1
m 2Sa 23:28
1Kr 2:54
1Kr 11:30
n 2Kon 25:23
Jer 42:1
o De 3:14
Joz 12:5
p Jer 41:3
q 1Sa 20:17
2Kon 25:24
r 2Kon 25:22
Jer 39:14
Jer 41:2
s 2Kon 22:12
2Kr 34:20
Jer 26:24
t 2Kon 22:8
u Ps 37:3
Jer 27:11
v Jer 40:6
w De 16:13
Jer 39:10

2e kolom

a Jer 24:9
b Jer 39:14
c Re 20:1
1Sa 7:5
1Kon 15:22
d Jer 41:11
Jer 42:1
Jer 43:2
e Jer 40:8
f Jer 40:7
g Jer 41:10
h Jer 40:8
Jer 41:2
i 2Kon 25:23
j Sp 22:3
k Jer 41:11
Jer 43:2
l 1Sa 26:8
m 2Sa 21:17
n 2Kon 25:22
Jer 39:14
o 2Kon 22:12
2Kr 34:20
Jer 26:24
p Jer 41:2

HFDST. 41

q 2Kon 25:23
Jer 40:14

11 En al de joden die in Moab
en onder de zonen van Ammon
en in Edom waren en degenen die
in al de [andere] landen waren,[a]
ook zij hoorden dat de koning van
Babylon aan Juda een overblijfsel
gelaten had en dat hij Gedalja,[b]
de zoon van Ahikam, de zoon van
Safan, over hen had aangesteld.
12 Toen keerden al de joden te-
rug uit al de plaatsen waarheen
zij verdreven waren, en zij bleven
in het land Juda komen, naar Ge-
dalja te Mizpa.[c] En zij gingen wijn
en zomervruchten inzamelen in
zeer grote hoeveelheid.
13 Wat Johanan[d] betreft, de
zoon van Kareah,[e] en al de over-
sten van de strijdkrachten die in
het veld waren,[f] zij kwamen naar
Gedalja te Mizpa. **14** En zij zei-
den vervolgens tot hem: „Weet
gij in het geheel niet dat Baälis,
de koning van de zonen van Am-
mon,[g] zelf Ismaël,[h] de zoon van
Nethanja,[i] heeft gezonden om [de
hand] aan uw ziel te slaan?" Maar
Gedalja, de zoon van Ahikam, ge-
loofde hen niet.[j]
15 En Johanan,[k] de zoon van
Kareah, zei zelf tot Gedalja, in een
schuilplaats in Mizpa: „Ik wil nu
gaan en Ismaël, de zoon van Ne-
thanja, neerslaan, daar volstrekt
niemand [het] zal weten.[l] Waar-
om zou hij [de hand] aan uw ziel
slaan, en waarom moeten al de-
genen van Juda die tot u worden
bijeengebracht, verstrooid wor-
den en moet het overblijfsel van
Juda te gronde gaan?"[m] **16** Maar
Gedalja,[n] de zoon van Ahikam,[o] zei
tot Johanan, de zoon van Kareah:
„Doe deze zaak niet, want het is
een leugen die gij betreffende Is-
maël spreekt."[p]

41 Het geschiedde dan in de
zevende maand dat Ismaël,[q]
de zoon van Nethanja, de zoon van
Elisama,[r] van het koninklijke na-
geslacht[s] en [van de] voornaam-
ste mannen van de koning, en tien
andere mannen met hem,[t] naar
Gedalja, de zoon van Ahikam,

r 2Kon 25:25; s Ez 17:13; t 2Kon 25:25.

te Mizpa[a] kwamen. En daar in
Mizpa gingen zij te zamen brood
eten.[b] **2** Toen stonden Ismaël,
de zoon van Nethanja, en de tien
mannen die zich bij hem bevon-
den op en zij sloegen Gedalja, de
zoon van Ahikam, de zoon van
Safan, met het zwaard neer.[c] Hij
bracht dus degene ter dood die
door de koning van Babylon over
het land was aangesteld.[d] **3** En
al de joden die zich bij hem be-
vonden, dat wil zeggen bij Ge-
dalja, in Mizpa, en de Chaldeeën
die daar werden gevonden, dat
wil zeggen de krijgslieden, sloeg
Ismaël neer.

4 Nu gebeurde het op de twee-
de dag nadat Gedalja ter dood was
gebracht, terwijl nog absoluut nie-
mand [het] wist,[e] **5** dat er man-
nen uit Sichem,[f] uit Silo[g] en uit
Samaria[h] kwamen, tachtig man-
nen met afgeschoren baard[i] en ge-
scheurde kleren en die zichzelf
insnijdingen hadden gemaakt,[j] en
met een graanoffer en geurige
hars[k] in hun hand om [die] naar
het huis van Jehovah te bren-
gen. **6** Ismaël dan, de zoon van
Nethanja, ging hun uit Mizpa te-
gemoet, terwijl hij wenend voort-
liep.[l] Voorts geschiedde het dat
zodra hij hen tegenkwam, hij ver-
volgens tot hen zei: „Komt naar
Gedalja, de zoon van Ahikam."
7 Maar het geschiedde dat zij nog
maar nauwelijks midden in de
stad waren gekomen, of Ismaël, de
zoon van Nethanja, slachtte hen
af [en wierp hen] in het midden
van de regenput, hij en de mannen
die bij hem waren.[m]

8 Maar tien mannen werden er
onder hen gevonden die onmid-
dellijk tot Ismaël zeiden: „Breng
ons niet ter dood, want wij heb-
ben in ons bezit verborgen schat-
ten in het veld: tarwe en gerst
en olie en honing."[n] Daarom liet
hij af, en hij bracht hen niet ter
dood te midden van hun broe-
ders. **9** De regenput nu waar-
in Ismaël[o] al de lijken wierp van
de mannen die hij neergeslagen
had, was een grote regenput, die

HFDST. 41

a Jer 40:6
b Ps 41:9
c 2Kon 25:25
d Jer 40:7
e Jer 40:15
f Joz 24:32 1Kon 12:1
g Joz 18:1 Jer 7:12
h 1Kon 16:24
i Le 19:27
j De 14:1
k Le 2:1
l 2Sa 3:16
m Sp 1:16 Jes 59:7
n Job 2:4 Sp 13:8 Pr 7:12
o 2Kon 25:23 Jer 40:8

2e kolom

a 1Kon 15:22 2Kr 16:6
b Jer 40:12
c Jer 43:6
d Jer 43:5
e Jer 40:7
f Jer 40:14
g Jer 42:1 Jer 43:2
h Jer 40:13
i 2Sa 2:13
j Jer 40:6
k 1Kon 20:20 Job 21:30
l 2Kon 25:23 Jer 42:1
m Jer 41:2

welke koning Asa had gemaakt
wegens Baesa, de koning van Is-
raël.[a] Dié vulde Ismaël, de zoon
van Nethanja, met de verslagen-
nen.

10 Toen voerde Ismaël het ge-
hele overblijfsel van het volk dat
in Mizpa[b] was, de dochters van
de koning[c] en al het volk dat in
Mizpa was overgebleven,[d] dat Ne-
buzaradan, de overste van de lijf-
wacht, aan Gedalja, de zoon van
Ahikam, had toevertrouwd,[e] ge-
vankelijk weg. Derhalve voerde
Ismaël, de zoon van Nethanja, hen
gevankelijk weg en trok heen om
naar de zonen van Ammon over te
steken.[f]

11 Na verloop van tijd kregen
Johanan,[g] de zoon van Kareah,
en al de oversten van de strijd-
krachten[h] die bij hem waren, al
het kwaad te horen dat Ismaël, de
zoon van Nethanja, had gedaan.
12 Dientengevolge namen zij al de
mannen en gingen heen om te-
gen Ismaël, de zoon van Nethanja,
te strijden en troffen hem aan bij
de overvloedige wateren die in Gi-
beon waren.[i]

13 Voorts geschiedde het dat
zodra al het volk dat bij Ismaël
was, Johanan, de zoon van Ka-
reah, en al de oversten van de
strijdkrachten die bij hem wa-
ren zag, zij verheugd werden.
14 Toen wendde al het volk dat
Ismaël gevankelijk uit Mizpa[j] had
weggevoerd, zich om en keerde te-
rug en ging naar Johanan, de zoon
van Kareah. **15** En wat Ismaël,
de zoon van Nethanja, betreft, hij
ontkwam[k] met acht mannen aan
Johanan, om naar de zonen van
Ammon te gaan.

16 Johanan,[l] de zoon van Ka-
reah, en al de oversten van de
strijdkrachten die bij hem wa-
ren, namen nu het gehele over-
blijfsel van het volk dat zij van Is-
maël, de zoon van Nethanja, uit
Mizpa hadden teruggebracht, na-
dat hij Gedalja, de zoon van Ahi-
kam, had neergeslagen:[m] fysiek
sterke mannen, krijgslieden, en
de vrouwen en de kleine kinde-

ren en de hofbeambten, die hij
uit Gibeon had teruggebracht.
17 Zij dan trokken heen en gin-
gen wonen in het nachtverblijf
van Kimham, dat naast Bethle-
hem[a] lag, ten einde verder te
gaan en Egypte binnen te trek-
ken[b] **18** wegens de Chaldeeën,[c]
want zij waren bevreesd gewor-
den wegens hen,[d] daar Ismaël, de
zoon van Nethanja, Gedalja, de
zoon van Ahikam, had neergeslag-
en,[e] die door de koning van Ba-
bylon over het land was aange-
steld.[f]

42 Toen traden al de oversten
van de strijdkrachten en
Johanan,[g] de zoon van Kareah,
en Jezanja,[h] de zoon van Hosa-
ja,[i] en al het volk, van de klein-
ste tot zelfs de grootste, naderbij
2 en zeiden tot de profeet Jere-
mia: „Moge ons verzoek om gunst
alstublieft voor u neervallen en
bid ten behoeve van ons tot Je-
hovah, uw God,[j] ten behoeve van
heel dit overblijfsel, want wij zijn
als weinigen uit velen overgeble-
ven,[k] juist zoals uw ogen ons zien.
3 En moge Jehovah, uw God, ons
vertellen welke weg wij dienen te
bewandelen en wat wij dienen te
doen."[l]

4 Daarop zei de profeet Jeremia
tot hen: „Ik heb [het] gehoord.
Ziet, ik bid tot Jehovah, UW God,
naar UW woorden;[m] en het zal stel-
lig geschieden dat ik elk woord
dat Jehovah U ten antwoord geeft,
aan U zal vertellen.[n] Ik zal U geen
woord onthouden."[o]

5 En zij, van hun kant, zeiden
tot Jeremia: „Moge Jehovah een
waarachtige en getrouwe getuige
tegen ons blijken te zijn[p] indien
wij niet precies overeenkomstig
elk woord waarmee Jehovah, uw
God, u tot ons zendt, zullen han-
delen.[q] **6** Hetzij goed of kwaad,
het is de stem van Jehovah, onze
God, tot wie wij u zenden, die
wij zullen gehoorzamen, opdat het
ons goed moge gaan omdat wij de
stem van Jehovah, onze God, ge-
hoorzamen."[r]

7 Nu gebeurde het na verloop

HFDST. 41

a Ge 35:19
Re 17:7
1Kr 2:51
b 2Kon 25:26
Jes 30:2
Jer 42:14
Jer 43:7
c Jer 21:4
Jer 37:5
d Jer 42:11
e Jer 41:2
f Jer 40:5

HFDST. 42

g Jer 40:8
Jer 40:13
Jer 41:11
h 2Kon 25:23
i Jer 43:2
j 1Sa 7:8
1Sa 12:19
Jes 37:4
Jak 5:16
k Le 26:22
De 28:62
Jes 1:9
l Ezr 8:21
Sp 3:6
m 1Sa 12:23
n 1Kon 22:14
o 1Sa 3:18
Han 20:20
p Re 11:10
1Sa 12:5
Mi 1:2
Mal 3:5
q Ex 19:8
De 5:27
r De 5:33
De 6:3
Jer 7:23

2e kolom

a 2Pe 1:21
b Jer 41:16
Jer 42:1
c Jer 42:2
d Ps 37:3
e Jer 24:6
Jer 31:28
Jer 33:7
f De 32:36
Jer 18:8
Jer 26:19
Mi 7:18
g Jer 41:18
h 2Kr 32:7
i Ps 46:7
Ps 68:20
Jes 43:5
Ro 8:31
j Ex 34:6
Ne 9:31
Ps 106:45
Sp 16:7
Da 9:9
k Jer 44:16
l Jer 43:7
m Nu 11:5
n De 17:16
Jer 44:12
o De 28:45
Sp 13:21
Ez 11:8

van tien dagen dat het woord
van Jehovah voorts tot Jeremia
kwam.[a] **8** Derhalve riep hij Jo-
hanan, de zoon van Kareah, en
al de oversten van de strijdkrach-
ten die bij hem waren en al het
volk, van de kleinste tot zelfs
de grootste,[b] **9** en hij zei ver-
volgens tot hen: „Dit heeft Jeho-
vah, de God van Israël, tot wie
GIJ mij hebt gezonden om UW ver-
zoek om gunst voor hem te doen
neervallen,[c] gezegd: **10** 'Indien
GIJ zonder mankeren in dit land
zult blijven wonen,[d] wil ik U ook
opbouwen en ik zal [U] niet om-
verhalen, en ik wil U planten en
ik zal [U] niet uitrukken,[e] want
ik zal stellig spijt gevoelen over
de rampspoed die ik U heb berok-
kend.[f] **11** Weest niet bevreesd
wegens de koning van Babylon,
voor wie GIJ vrees koestert.'[g]
'Weest niet bevreesd wegens
hem,[h] is de uitspraak van Jeho-
vah, 'want ik ben met U, om U te
redden en om U uit zijn hand te
bevrijden.[i] **12** En ik zal U barm-
hartigheid bewijzen, en hij zal
stellig erbarmen met U hebben
en U naar UW eigen bodem terug-
voeren.[j]

13 Maar indien GIJ zegt: „Neen,
wij zullen niet in dit land wonen!",
zodat GIJ ongehoorzaam zijt aan
de stem van Jehovah, UW God,[k]
14 en zegt: „Neen, maar het land
Egypte zullen wij binnentrek-
ken,[l] waar wij geen oorlog zullen
zien en het geluid van de hoorn
niet zullen horen en niet naar
brood zullen hongeren, en daar
zullen wij wonen"[m] — **15** ja,
hoort nu daarom het woord van
Jehovah, o overblijfsel van Juda.
Dit heeft Jehovah der legerscha-
ren, de God van Israël, gezegd:
„Indien GÍÍ beslist UW aangezicht
erop richt Egypte binnen te trek-
ken en GIJ werkelijk binnentrekt
om daar als vreemdelingen te
vertoeven,[n] **16** moet het ook
geschieden dat juist het zwaard
waarvoor GIJ bevreesd zijt, U daar
in het land Egypte zal achter-
halen,[o] en juist de hongersnood

waarvoor GIJ bang zijt, U daar naar Egypte op de hielen zal zitten,[a] en daar zult GIJ sterven.[b] **17** En het zal geschieden dat al de mannen die hun aangezicht erop hebben gericht Egypte binnen te trekken ten einde daar als vreemdelingen te vertoeven, die zullen sterven door het zwaard, door de hongersnood en door de pestilentie,[c] en zij zullen geen overlevende noch ontsnapte blijken te hebben, wegens de rampspoed die ik over hen breng.”’[d]

18 Want dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: ’Net zoals mijn toorn en mijn woede zijn uitgestort over de inwoners van Jeruzalem,[e] zo zal mijn woede over U worden uitgestort omdat GIJ Egypte binnentrekt, en GIJ zult stellig tot een vloek en tot een voorwerp van ontzetting en tot een vervloeking en tot een smaad worden,[f] en GIJ zult deze plaats niet meer zien.’[g]

19 Jehovah heeft tegen U gesproken, o overblijfsel van Juda. Trekt Egypte niet binnen.[h] GIJ dient beslist te weten dat ik heden tegen U heb getuigd,[i] **20** dat GIJ een dwaling begaan hebt tegen UW ziel,[j] want GIJ hebt mij tot Jehovah, UW God, gezonden, door te zeggen: ’Bid ten behoeve van ons tot Jehovah, onze God, en vertel ons precies overeenkomstig alles wat Jehovah, onze God, zegt, en wij zullen [het] stellig doen.’[k] **21** En ik vertel [het] U heden, maar GIJ zult de stem van Jehovah, UW God, of wat maar ook waarmee hij mij tot U heeft gezonden, stellig niet gehoorzamen.[l] **22** En nu dient GIJ beslist te weten dat GIJ door het zwaard,[m] door de hongersnood en door de pestilentie zult sterven op de plaats waarheen het U werkelijk behaagt te gaan om er als vreemdelingen te vertoeven.”[n]

43 Nu gebeurde het dat zodra Jeremia geëindigd had tot heel het volk al de woorden van Jehovah, hun God, te spreken waarmee Jehovah, hun God, hem tot hen had gezonden, ja, al die woorden,[a] **2** Azarja, de zoon van Hosaja,[b] en Johanan,[c] de zoon van Kareah, en al de overmoedige mannen[d] vervolgens tot Jeremia zeiden: „Het is een leugen die gij spreekt.[e] Jehovah, onze God, heeft u niet gezonden om te zeggen: ’Trekt Egypte niet binnen om er als vreemdelingen te vertoeven.’[f] **3** Maar Baruch,[g] de zoon van Neria, stookt u tegen ons op met de bedoeling ons in de hand der Chaldeeën te geven, opdat zij ons ter dood brengen of ons in ballingschap naar Babylon voeren.”[h]

4 En Johanan, de zoon van Kareah, en al de oversten van de strijdkrachten en heel het volk gehoorzaamden niet de stem van Jehovah[i] om in het land Juda te blijven wonen.[j] **5** Johanan, de zoon van Kareah, en al de oversten van de strijdkrachten namen derhalve het gehele overblijfsel van Juda dat uit al de natiën waarheen zij verdreven waren, was teruggekeerd om een poosje in het land Juda te vertoeven,[k] **6** ja, de fysiek sterke mannen en de vrouwen en de kleine kinderen en de dochters van de koning[l] en elke ziel die Nebuzaradan,[m] de overste van de lijfwacht, bij Gedalja,[n] de zoon van Ahikam,[o] de zoon van Safan,[p] had achtergelaten, alsmede de profeet Jeremia en Baruch,[q] de zoon van Neria. **7** En zij kwamen ten slotte in het land Egypte,[r] want zij gehoorzaamden niet de stem van Jehovah; en zij kwamen geleidelijk tot aan Tachpanches.[s]

8 En het woord van Jehovah kwam nu tot Jeremia in Tachpanches en luidde: **9** „Neem in uw hand grote stenen, en gij moet ze voor de ogen van de joodse mannen verbergen in de mortel in het tichelterras dat bij de ingang van het huis van Farao in Tachpanches is.[t] **10** En gij moet tot hen zeggen: ’Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: „Ziet, ik zend heen en ik

HFDST. 42

a Jer 44:13
Jer 44:27
b Jer 44:12
c Jer 24:10
Jer 42:22
d Jer 44:14
Jer 44:28
e 2Kon 25:9
2Kr 34:25
2Kr 36:16
Jer 7:20
Jer 39:8
Jer 52:4
Klg 2:4
Na 1:6
f Jer 18:16
Jer 24:9
Jer 29:18
g Jer 22:10
Jer 22:27
h De 17:16
Jes 30:3
Jes 31:1
i 2Kr 24:19
Ne 9:26
Mal 3:5
j Sp 8:36
k Jer 42:2
l Jer 7:24
Za 7:11
m Jer 43:11
Ez 6:11
n Ho 9:6

2e kolom

HFDST. 43

a Jer 1:17
Jer 26:8
Jer 42:5
b Jer 42:1
c Jer 40:13
Jer 41:16
d Ps 123:4
Sp 11:2
e Sp 21:24
Sp 29:20
f Jer 5:12
g Jer 36:4
Jer 45:1
h Jer 38:4
i Ne 9:16
j Ps 37:3
k Jer 40:10
l Jer 41:10
m Jer 39:10
Jer 40:7
n 2Kon 25:22
o 2Kr 34:20
Jer 26:24
p 2Kon 22:8
q Jer 36:26
Jer 45:1
r Jes 19:18
s Jes 30:4
Jer 2:16
Jer 44:1
Ez 30:18
t Jer 13:1
Jer 19:1

wil Nebukadrezar, de koning van Babylon,[a] mijn knecht,[b] halen en zijn troon plaatsen boven op deze stenen die ik verborgen heb, en hij zal stellig zijn staatsietent erover uitspreiden. **11** En hij moet binnentrekken en het land Egypte slaan.[c] Wie [bestemd] is voor de dodelijke plaag, zal voor de dodelijke plaag zijn, en wie [bestemd] is voor gevangenschap, zal voor gevangenschap zijn, en wie [bestemd] is voor het zwaard, zal voor het zwaard zijn.[d] **12** En ik wil een vuur ontsteken in de huizen van de goden van Egypte;[e] en hij zal ze stellig verbranden en ze gevankelijk wegvoeren en zich in het land Egypte wikkelen net zoals een herder zich in zijn kleed wikkelt,[f] en hij zal vandaar werkelijk in vrede wegtrekken. **13** En hij zal de zuilen van Beth-Semes, dat in het land Egypte ligt, stellig aan stukken breken, en de huizen van de goden van Egypte zal hij met vuur verbranden.'"

44 Het woord dat tot Jeremia kwam voor al de joden die in het land Egypte wonden,[g] degenen die in Migdol[h] en in Tachpanches[i] en in Nof[j] en in het land Pathros[k] woonden, luidde: **2** „Dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: 'GIJ hebt zelf al de rampspoed gezien die ik over Jeruzalem[l] en over al de steden van Juda heb gebracht, en ziet, ze zijn een verwoeste plaats heden ten dage, en er is geen inwoner in.[m] **3** Dit komt door hun slechtheid die zij bedreven hebben om mij te krenken, door heen te gaan en offerrook te brengen[n] en dienst te verrichten voor andere goden die zijzelf niet hadden gekend, en GIJ en UW voorvaders evenmin.[o] **4** En ik bleef tot U zenden al mijn knechten, de profeten, vroeg op zijnde en [hen] zendende,[p] om te zeggen: „Doet alstublieft niet zo iets verfoeilijks, dat ik heb gehaat."[q] **5** Maar zij luisterden niet,[r] noch neigden zij hun oor om terug te keren van hun slechtheid, door geen offerrook aan andere goden te brengen.[a] **6** Daarom werd mijn woede, en mijn toorn, uitgestort en die brandde in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem,[b] en ze werden tot een verwoeste plaats, tot een verlaten woestenij, zoals op deze dag.'[c]

7 En nu, dit heeft Jehovah, de God der legerscharen, de God van Israël, gezegd: 'Waarom berokkent GIJ UW ziel grote rampspoed,[d] om man en vrouw, kind en zuigeling, uit het midden van Juda van U af te snijden,[e] zodat GIJ U geen overblijfsel laat; **8** door mij te krenken met de werken van UW handen door offerrook te brengen aan andere goden[f] in het land Egypte, waar GIJ binnentrekt om er als vreemdelingen te vertoeven; ten einde UW eigen afsnijding te veroorzaken en ten einde tot een vervloeking en tot een smaad onder alle natiën der aarde te worden?[g] **9** Zijt GIJ de slechte daden van UW voorvaders[h] en de slechte daden van de koningen van Juda[i] en de slechte daden van hun vrouwen[j] en UW eigen slechte daden en de slechte daden van UW vrouwen vergeten,[k] die zij bedreven hebben in het land Juda en op de straten van Jeruzalem? **10** En tot op deze dag hebben zij zich niet verbrijzeld gevoeld,[l] en zij zijn niet bevreesd geworden,[m] noch hebben zij in mijn wet[n] en in mijn inzettingen gewandeld die ik U en UW voorvaders heb voorgelegd.'[o]

11 Daarom, dit heeft Jehovah der legerscharen, de God van Israël, gezegd: 'Ziet, ik richt mijn aangezicht tegen U tot rampspoed en tot afsnijding van heel Juda.[p] **12** En ik wil het overblijfsel van Juda, zij die hun aangezicht erop hebben gericht het land Egypte binnen te trekken ten einde daar als vreemdelingen te vertoeven,[q]

HFDST. 43

a Da 2:21; Da 5:18
b Jer 25:9; Jer 27:6; Ez 29:20
c Jer 25:19; Jer 46:2; Jer 46:13; Ez 29:19; Ez 30:4; Ez 30:18
d Jer 15:2; Jer 44:13; Ez 5:12; Za 11:9
e Ex 12:12; Jes 19:1; Jer 46:25
f Jes 49:18

HFDST. 44

g Jer 43:7
h Ez 29:10; Ez 30:6
i Jer 2:16; Ez 30:18
j Jes 19:13; Jer 46:14; Ez 30:16; Ho 9:6
k Jer 44:15; Ez 29:14; Ez 30:14
l 2Kon 25:10; 2Kr 36:17; Jer 39:8; Jer 52:14
m Jer 9:11; Klg 1:1
n Jer 11:17
o De 13:6; De 29:26; De 32:17; Jer 19:4; Jer 22:9
p 2Kr 36:15; Jes 65:2; Jer 7:25; Jer 25:4; Jer 26:5; Jer 29:19; Jer 35:15
q Jer 16:18
r 2Kr 36:16; Ps 81:11

2e kolom

a Jer 19:13
b Le 26:28; Jer 42:18
c Jes 6:11; Jer 35:17; Jer 39:8; Jer 52:14
d Nu 16:38; Jer 7:19
e Ex 34:7
f Ex 20:5; De 32:16; Jer 25:6; 1Kor 10:20
g 1Kon 9:7; Jer 24:9; Jer 42:18
h Ezr 9:13; Ne 9:18; Da 9:6
i 2Kon 21:20; 2Kon 24:9
j 1Kon 11:3; 1Kon 21:25
k Jer 44:15

l Ps 51:17; m Sp 28:14; Jer 36:24; n Ne 9:26; o De 6:2; Ez 20:13; p Le 17:10; Le 20:5; Jer 21:10; Am 9:4; q Jer 42:15.

wegnemen en zij zullen allen stellig aan hun eind komen in het land
Egypte.[a] Zij zullen vallen door het
zwaard, [en] door de hongersnood[b]
zullen zij aan hun eind komen, van
de kleinste tot zelfs de grootste;
door het zwaard en door de hon-
gersnood zullen zij sterven. En
zij moeten worden tot een vloek,
tot een voorwerp van ontzetting
en tot een vervloeking en tot een
smaad.[c] **13** En ik wil afrekening
houden met degenen die in het
land Egypte wonen, net zoals ik
afrekening heb gehouden met Je-
ruzalem, door het zwaard, door
de hongersnood en door de pesti-
lentie.[d] **14** En er zal geen ontko-
mene, noch overlevende blijken te
zijn voor het overblijfsel van Juda,
zij die binnentrekken om daar, in
het land Egypte, als vreemdelin-
gen te vertoeven,[e] ja, om terug te
keren naar het land Juda, waar-
naar zij hun ziel[sbegeerte] ophef-
fen om er terug te keren ten einde
daar te wonen;[f] want zij zullen
niet terugkeren, behalve enkele
ontkomenen.’”

15 Toen gaven al de mannen die
wisten dat hun vrouwen offer-
rook aan andere goden hadden
gebracht,[g] en al de vrouwen die
daar als een grote gemeente ston-
den, en al het volk dat in het land
Egypte,[h] in Pathros,[i] woonde, Je-
remia ten antwoord: **16** „Wat
het woord betreft dat gij in de
naam van Jehovah tot ons hebt
gesproken, wij luisteren niet naar
u,[j] **17** maar wij zullen beslist elk
woord doen dat uit onze mond is
uitgegaan,[k] om offerrook te bren-
gen aan de ’koningin des hemels’[l]
en voor haar drankoffers uit te
gieten,[m] net zoals wijzelf[n] en onze
voorvaders,[o] onze koningen[p] en
onze vorsten, dit hebben gedaan
in de steden van Juda en op de
straten van Jeruzalem, toen wij
verzadigd plachten te worden met
brood en het goed hadden, en wij
in het geheel geen rampspoed za-
gen.[q] **18** En sinds wij ermee zijn
opgehouden offerrook aan de ’ko-
ningin des hemels’[r] te brengen en
drankoffers voor haar uit te gie-
ten, hebben wij aan alles gebrek
gehad, en door het zwaard en door
de hongersnood zijn wij aan ons
eind gekomen.[a]

19 Hebben wij bovendien, toen
wij offerrook aan de ’koningin des
hemels’[b] brachten en [geneigd wa-
ren] drankoffers voor haar uit te
gieten,[c] soms zonder onze echtge-
noten te vragen offerkoeken voor
haar gemaakt, om een beeld van
haar te maken en drankoffers
voor haar uit te gieten?”[d]

20 Daarop zei Jeremia tot heel
het volk, tot de fysiek sterke man-
nen en tot de vrouwen en tot heel
het volk, die hem dat antwoord
gaven, het volgende: **21** „Wat de
offerrook betreft die GIJ hebt ge-
bracht in de steden van Juda en
op de straten van Jeruzalem,[e] GIJ[f]
en UW voorvaders,[g] UW koningen[h]
en UW vorsten[i] en het volk van het
land, was dat het juist niet wat
Jehovah zich herinnerde en wat
vervolgens in zijn hart opkwam?[j]
22 Ten slotte kon Jehovah het
niet langer verdragen wegens de
slechtheid van UW handelingen,
wegens de verfoeilijkheden die GIJ
hadt gedaan,[k] en daarom werd UW
land tot een verwoeste plaats en
een voorwerp van ontzetting en
een vervloeking, zonder inwoner,
zoals op deze dag.[l] **23** Op grond
van het feit dat GIJ offerrook hebt
gebracht[m] en dat GIJ tegen Jeho-
vah hebt gezondigd[n] en de stem
van Jehovah niet hebt gehoor-
zaamd[o] en niet in zijn wet[p] en in
zijn inzettingen en in zijn verma-
ningen hebt gewandeld, daarom
heeft deze rampspoed U getroffen,
zoals op deze dag.”[q]

24 En Jeremia zei verder tot
heel het volk en tot al de vrouwen:
„Hoort het woord van Jehovah, ge-
heel Juda dat in het land Egypte
is.[r] **25** Dit heeft Jehovah der le-
gerscharen, de God van Israël,
gezegd: ’Wat U en UW vrouwen be-
treft,[s] GIJ vrouwen spreekt ook
met UW mond (en met UW han-
den hebt gijlieden [het] in ver-
vulling doen gaan), en zegt: „Wij

HFDST. 44

a Ez 30:13
b Jer 42:22
c Jer 42:18
d Jer 21:9
Jer 24:10
Jer 43:11
e Jes 30:2
f Jer 22:27
g De 13:6
De 13:8
Jer 44:9
h Jer 43:7
i Jer 44:1
j Sp 21:29
Jes 3:9
Jer 6:16
Jer 44:5
k Nu 30:12
Ps 17:10
Sp 1:31
l De 4:19
De 17:3
Jer 44:19
m De 32:38
Jer 7:18
n Jer 32:29
o 2Kon 17:16
Ne 9:34
Ps 106:6
p 2Kon 23:26
2Kr 36:12
Da 9:8
q Ex 16:3
r De 4:19
Jer 7:18

2e kolom

a Job 21:14
Ps 73:12
b De 4:19
Jer 44:17
c Jes 57:6
Jer 7:18
d Nu 30:11
Nu 30:14
2Kr 21:6
e Jer 11:13
Ez 16:24
f 1Kon 14:22
g 1Kon 11:33
Ps 79:8
h 1Kon 15:3
2Kr 21:11
2Kr 25:14
2Kr 33:3
Jer 44:17
i Jer 32:32
Ez 8:12
j Ho 7:2
Am 8:7
k Ez 7:3
l 1Kon 9:8
Ps 107:34
Jer 25:11
Klg 2:15
Ez 11:21
Ez 33:29
m Jer 44:8
n Klg 1:8
o 2Kr 36:16
Jer 44:5
p Ps 119:150
q 1Kon 9:9
Ne 13:18
Da 9:11
r Jer 43:7
Jer 46:14
s Jer 44:15

zullen zonder mankeren onze geloften volbrengen die wij hebben gedaan,[a] om offerrook te brengen aan de 'koningin des hemels'[b] en drankoffers voor haar uit te gieten."[c] GIJ vrouwen zult zonder mankeren UW geloften gestand doen, en GIJ zult zonder mankeren UW geloften volbrengen.'

26 Daarom, hoort het woord van Jehovah, geheel Juda dat in het land Egypte woont:[d] '„Ziet, ikzelf heb bij mijn grote naam gezworen",[e] heeft Jehovah gezegd, „dat mijn naam niet meer iets zal blijken te zijn wat door de mond van enige man van Juda uitgeroepen zal worden,[f] die zegt: 'Zo waar de Soevereine Heer Jehovah leeft!'[g] in heel het land Egypte. **27** Ziet, ik blijf wakker ten aanzien van hen tot rampspoed en niet ten goede,[h] en alle mannen van Juda die in het land Egypte zijn, zullen stellig aan hun eind komen door het zwaard en door de hongersnood, totdat zij ophouden te bestaan.[i] **28** En wat degenen betreft die aan het zwaard ontkomen, zij zullen uit het land Egypte naar het land Juda terugkeren, weinigen in getal;[j] en allen van het overblijfsel van Juda, die het land Egypte binnentrekken om daar als vreemdelingen te vertoeven, zullen stellig weten wiens woord uitkomt, dat van mij of dat van hen."'"[k]

29 „'En dit is het teken voor U',[l] is de uitspraak van Jehovah, 'dat ik mijn aandacht op U richt op deze plaats, opdat GIJ weet dat mijn woorden zonder mankeren ten aanzien van U zullen uitkomen tot rampspoed:[m] **30** Dit heeft Jehovah gezegd: „Ziet, ik geef farao Hofra, de koning van Egypte,[n] in de hand van zijn vijanden en in de hand van degenen die zijn ziel zoeken,[o] net zoals ik Zedekia, de koning van Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadrezar, de koning van Babylon, zijn vijand en degene die zijn ziel zocht."'"[p]

HFDST. 44

a Jes 30:1
Jes 65:2
b De 4:19
De 17:3
Jer 7:18
c Jer 44:17
d Jer 43:7
e Ge 22:16
Heb 6:13
f Ez 20:39
g Jes 48:2
Jer 5:2
h Jer 1:10
Jer 4:18
Jer 5:19
Jer 11:17
Jer 21:10
Jer 31:28
Ez 7:6
i Jer 44:12
j Le 26:44
Jes 27:13
Jer 44:14
k Ps 33:11
Jes 55:11
l 1Sa 2:34
1Sa 10:7
2Kon 20:9
m Jes 40:8
n Jer 46:25
Ez 29:3
Ez 30:10
o Jer 43:12
Jer 46:24
p 2Kon 25:7
Jer 34:21
Jer 39:5
Jer 52:9

2e kolom

HFDST. 45

a Jer 32:12
Jer 43:3
b Jer 36:4
Jer 36:32
c Jer 25:1
Jer 36:1
d Jer 15:10
e Jer 8:18
f Jes 5:5
Jer 31:28
g Ro 12:16
1Kor 7:31
1Ti 6:6
Heb 13:5
h Fil 1:10
i Jes 66:16
Jer 25:26
Ze 3:8
j Jer 21:9
Jer 39:18
Jer 43:6

HFDST. 46

k Jer 1:10
Jer 25:15
l Jer 25:19
Ez 29:2
Ez 32:2
m 2Kon 23:29
2Kr 35:20
n Jes 10:9
o 2Kon 23:36
2Kr 36:5
Jer 25:1
Jer 36:1
p Jer 51:11
q 1Sa 17:5
r 2Kon 7:7

45 Het woord dat de profeet Jeremia sprak tot Baruch,[a] de zoon van Neria, toen hij deze woorden uit de mond van Jeremia in een boek opschreef[b] in het vierde jaar van Jojakim,[c] de zoon van Josia, de koning van Juda, toen hij zei:

2 „Dit heeft Jehovah, de God van Israël, betreffende u gezegd, o Baruch: **3** 'Gij hebt gezegd: „Wee mij toch,[d] want Jehovah heeft droefheid aan mijn smart toegevoegd! Ik ben afgemat wegens mijn zuchten, en een rustplaats heb ik niet gevonden."'[e]

4 Dit dient gij tot hem te zeggen: 'Dit heeft Jehovah gezegd: „Zie! Wat ik heb opgebouwd, haal ik omver, en wat ik heb geplant, ruk ik uit, ja, zelfs het gehele land.[f] **5** Maar wat u betreft, gij blijft grote dingen voor u zoeken.[g] Blijf [ze] niet zoeken."'[h]

'Want zie, ik breng een rampspoed over alle vlees',[i] is de uitspraak van Jehovah, 'en ik wil u uw ziel ten buit geven in alle plaatsen waarheen gij mocht gaan.'"[j]

46 Dit is hetgeen als het woord van Jehovah tot de profeet Jeremia kwam betreffende de natiën:[k] **2** Aangaande Egypte,[l] betreffende de krijgsmacht van farao Necho, de koning van Egypte,[m] die zich aan de rivier de Eufraat bij Karkemis[n] bevond, die door Nebukadrezar, de koning van Babylon, werd verslagen in het vierde jaar van Jojakim,[o] de zoon van Josia, de koning van Juda: **3** „Stelt beukelaar en groot schild op, en rukt aan tot de strijd.[p] **4** Spant de paarden in en stijgt op, o GIJ ruiters, en stelt U op met de helm. Polijst de lansen. Bekleedt U met maliënkolders.[q]

5 'Waarom heb ik hen met verschrikking geslagen gezien? Zij wijken achteruit, en zelfs hun sterke mannen zijn verbrijzeld; en zij zijn beslist gevlucht, en zij hebben zich niet omgekeerd.[r] Er

is schrik rondom',[a] is de uitspraak
van Jehovah. **6** 'Laat de snelle
niet trachten te vluchten, en laat
de sterke niet trachten te ont-
komen.[b] In het noorden[c] aan de
oever van de rivier de Eufraat
zijn zij gestruikeld en gevallen.'[d]
7 Wie is dat die daar komt op-
zetten net als de rivier de Nijl, als
de rivieren waarvan de wateren
deinen?[e] **8** Egypte, het komt op-
zetten net als de rivier de Nijl,[f]
en als rivieren deinen de wate-
ren.[g] En het zegt: 'Ik zal oprukken.
Ik zal de aarde bedekken. Ik
zal de stad en degenen die erin
wonen, gemakkelijk verdelgen.'[h]
9 Trekt op, o GIJ paarden, en raast
voort, o GIJ wagens! En laten de
sterke mannen uittrekken, Kusch[i]
en Put,[j] die het schild hanteren,
en de Ludim,[k] die de boog hante-
ren [en] treden.
10 En die dag behoort toe aan
de Soevereine Heer, Jehovah der
legerscharen, de dag der wraak
om zich op zijn tegenstanders
te wreken.[l] En het zwaard zal
stellig verslinden en zich verza-
digen en zich zat drinken aan
hun bloed, want de Soevereine[m]
Heer, Jehovah der legerscharen,
heeft een slachtoffer[n] in het land
van het noorden, aan de rivier de
Eufraat.[o]
11 Trek op naar Gilead en haal
wat balsem,[p] o maagdelijke doch-
ter van Egypte.[q] Tevergeefs hebt
gij de geneesmiddelen vermenig-
vuldigd. Er is voor u geen he-
ling.[r] **12** De natiën hebben van
uw oneer gehoord,[s] en uw eigen
geschrei heeft het land vervuld.[t]
Want zij zijn gestruikeld, sterke
man tegen sterke man.[u] Te za-
men zijn zij beiden gevallen."
13 Het woord dat Jehovah tot
de profeet Jeremia sprak aan-
gaande de komst van Nebukad-
rezar, de koning van Babylon,
om het land Egypte te slaan:[v]
14 „Vertelt [het] in Egypte, en
verkondigt [het] in Migdol,[w] en
verkondigt [het] in Nof[x] en in
Tachpanches.[y] Zegt: 'Stel u op,
ook toebereidselen voor uzelf ma-
kend,[a] want een zwaard zal stellig
rondom u verslinden.[b] **15** Waar-
om zijn uw machtigen wegge-
spoeld?[c] Zij hebben geen stand ge-
houden, want Jehovah zelf heeft
hen weggestoten.[d] **16** In grote
aantallen struikelen zij. Ook val-
len zij werkelijk. En zij blijven
tot elkaar zeggen: „Sta toch op,
en laten wij terugkeren naar ons
volk en naar het land van onze
bloedverwanten wegens het ge-
welddadige zwaard."' **17** Daar
hebben zij uitgeroepen: 'Farao,
de koning van Egypte, is niets
dan een rumoer.[e] Hij heeft de
feesttijd laten voorbijgaan.'[f]
18 'Zo waar ik leef,' is de uit-
spraak van de Koning, wiens
naam Jehovah der legerscharen
is,[g] 'gelijk de Tabor[h] onder de ber-
gen en gelijk de Karmel[i] aan de zee
zal hij binnentrekken. **19** Maak
u slechts bagage voor de balling-
schap,[j] o inwoonster, de dochter[k]
van Egypte. Want Nof[l] zelf zal tot
niets dan een voorwerp van ont-
zetting worden en zal werkelijk in
brand gestoken worden, zodat het
zonder inwoner is.[m] **20** Egypte
is als een zeer fraaie vaars. Een
muskiet uit het noorden zal stellig
op haar afkomen.[n] **21** Ook zijn
haar gehuurde [soldaten] in haar
midden als gemeste kalveren.[o]
Maar ook zij zijn geweken;[p] zij
zijn te zamen gevlucht. Zij heb-
ben geen stand gehouden.[q] Want
niets minder dan de dag van hun
ongeluk is over hen gekomen, de
tijd dat er aandacht aan hen wordt
geschonken.'[r]
22 'Haar stem is als die van
een slang die wegschuifelt,[s] want
met vitale kracht zullen men-
sen erheen trekken, en met bij-
len zullen zij werkelijk bij haar
binnenkomen, als houthakkers.
23 Zij zullen stellig haar woud[t]
omhakken', is de uitspraak van
Jehovah, 'want het was ondoor-
dringbaar. Want zij zijn talrijker

HFDST. 46

a Jes 19:16
Jer 6:25
Jer 49:29
Ez 32:10
b Ps 33:16
c Jer 1:14
Jer 6:1
Jer 25:9
d 2Kon 24:7
Jes 8:15
e Jes 8:7
Jer 47:2
f Ez 29:3
g Ez 32:2
h 2Kr 35:20
i Ge 10:6
1Kr 1:8
j Ez 27:10
Ez 38:5
Na 3:9
k Ge 10:13
1Kr 1:11
Jes 66:19
Ez 30:5
l Jes 13:6
Joë 1:15
Joë 2:1
Ze 1:14
m Ps 141:8
n De 32:42
Jes 34:6
Ez 39:17
Ze 1:7
o 2Kon 24:7
p Ge 37:25
Jer 8:22
Jer 51:8
q Jes 47:1
Jer 14:17
r Jer 30:12
Ez 30:21
s Ez 32:9
t Jer 49:21
u Jes 19:2
v Jer 43:10
Ez 29:19
Ez 30:10
w Jer 44:1
Ez 29:10
Ez 30:6
x Jes 19:13
Jer 2:16
Ho 9:6
y Jer 43:7
Ez 30:18

2e kolom

a Jer 6:4
Joë 3:9
b Jes 34:6
Jer 2:30
Jer 12:12
Jer 46:10
c Ex 15:10
Re 5:21
Ps 18:4
d Ps 18:14
Ps 44:2
Ps 68:2
e 1Kon 20:11
Sp 12:24
Pr 3:8
f Ez 29:3
g Jes 48:2
Jer 44:26
Jer 48:15
Mal 1:14
h Joz 19:22
Re 4:6
Ps 89:12
i 1Kon 18:42
j Ez 12:3
k Jer 48:18
l Jer 44:1

m Ez 32:15; Ze 2:5; n Jer 1:14; Jer 47:2; o Jer 50:27; p Jer 46:5; q Jer 46:15; r Ps 37:13; s Jes 29:4; t Ez 20:46.

geworden dan de sprinkhaan,[a] en
zij zijn zonder tal. **24** De doch-
ter[b] van Egypte zal zich stellig
beschaamd voelen. Zij zal werke-
lijk in de hand van het volk van
het noorden gegeven worden.'[c]

25 Jehovah der legerscharen,
de God van Israël, heeft gezegd:
'Zie, ik richt mijn aandacht op
Amon[d] uit No[e] en op Farao en op
Egypte en op de goden[f] en de ko-
ningen[g] daarvan, ja, op Farao en
op allen die op hem vertrouwen.'[h]

26 'En ik wil hen geven in de
hand van degenen die hun ziel
zoeken en in de hand van Ne-
bukadrezar, de koning van Babe-
lon,[i] en in de hand van zijn diena-
ren; en daarna zal men er verblijf
in houden als in de dagen van
weleer',[j] is de uitspraak van Je-
hovah.

27 'En wat u betreft, wees niet
bevreesd, o mijn knecht Jakob,
en wees niet met verschrikking
geslagen, o Israël.[k] Want zie, ik
red u uit verre [streken] en uw
nageslacht uit het land van hun
gevangenschap.[l] En Jakob zal stel-
lig terugkeren en rust genieten en
onbezorgd zijn, zonder dat iemand
[hem] doet beven.[m] **28** Wat u be-
treft, wees niet bevreesd, o mijn
knecht Jakob,' is de uitspraak
van Jehovah, 'want ik ben met u.[n]
Want ik zal een verdelging aan-
richten onder al de natiën waar-
heen ik u verdreven heb,[o] maar
met betrekking tot u zal ik geen
verdelging aanrichten.[p] Nochtans
zal ik u in de juiste mate moeten
tuchtigen,[q] en ik zal u absoluut
niet ongestraft laten.'"[r]

47 Dit bleek het woord van
Jehovah tot de profeet Jere-
mia te zijn betreffende de Filis-
tijnen,[s] voordat Farao ertoe over-
ging Gaza[t] te verslaan. **2** Dit
heeft Jehovah gezegd:

„Zie! Wateren komen[u] opzet-
ten uit het noorden[v] en zijn tot
een overstromende stortbeek ge-
worden. En ze zullen het land
overstromen en dat wat het vult,
de stad en degenen die erin wo-
nen.[a] En de mensen zullen stellig
schreeuwen, en al wie in het land
woont, moet jammeren.[b] **3** Op
het geluid van het stampen der
hoeven van zijn hengsten,[c] op het
ratelen van zijn strijdwagens,[d]
het lawaai van zijn wielen,[e] zul-
len de vaders zich werkelijk niet
omwenden naar de zonen, wegens
het verslappen van [hun] han-
den, **4** wegens de dag die komt
om alle Filistijnen met geweld
te plunderen,[f] om van Tyrus[g] en
van Sidon[h] elke overlevende die
hulp bood, af te snijden.[i] Want
Jehovah plundert met geweld de
Filistijnen,[j] die de overgeblève-
nen zijn van het eiland Kaftor.[k]
5 Kaalheid[l] moet er voor Gaza[m]
komen. Askelon[n] is tot zwijgen
gebracht. O overblijfsel van hun
laagvlakte, hoe lang zult gij u in-
snijdingen blijven maken?[o]

6 Ha, het zwaard van Jehovah![p]
Hoe lang zult gij rusteloos blijven?
Trek u terug in uw schede.[q] Word
rustig en houd u stil.

7 Hoe kan het zich rustig hou-
den wanneer Jehovah zelf het een
bevel heeft gegeven? Het is voor
Askelon en voor de zeekust.[r] Daar
heeft hij bestemd dat het moet
zijn."

48 Aangaande Moab[s] heeft
Jehovah der legerscharen,
de God van Israël, het volgende
gezegd:[t] „Wee Nebo,[u] want met
geweld is ze geplunderd! Kirja-
thaim[v] is beschaamd gemaakt,
is ingenomen. De veilige hoog-
te is beschaamd gemaakt en met
verschrikking geslagen.[w] **2** De
roem over Moab is er niet meer.[x]
In Hesbon[y] heeft men tegen haar
een rampspoed bedacht: 'Komt,
en laten wij haar afsnijden, zodat
ze geen natie meer is.'[z]

HFDST. 46

a Re 6:5; Re 7:12; Na 3:17
b Jer 46:11
c Jer 1:15; Jer 47:2; Ez 30:10
d Na 3:8
e Ez 30:14
f Ex 12:12; Jes 19:1; Jer 43:13
g 2Kon 7:6
h Jes 20:5; Jes 30:2; Jes 31:1; Jer 17:5; Jer 42:14
i Jer 43:11; Jer 44:30; Ez 32:11
j Ez 29:14
k Jes 41:13; Jes 43:1; Jes 44:2; Jer 30:10
l Jes 11:11; Jer 23:3; Jer 32:37; Ez 39:27; Am 9:14
m Jer 23:6; Jer 33:16; Jer 50:19; Ze 2:7; Ze 3:20
n Ps 46:7; Jes 43:2; Jer 1:19; Jer 15:20; Jer 30:10; Ro 8:31
o Jer 25:9
p Jer 5:10; Jer 30:11; Am 9:8
q Jer 10:24; 1Kor 11:32
r Heb 12:5; Opb 3:19

HFDST. 47

s Jer 25:20; Ez 25:15; Ze 2:4
t Ge 10:19; 1Kon 4:24; Am 1:6; Za 9:5
u Jes 8:7
v Jer 1:14; Jer 46:6

2e kolom

a 2Kon 24:7; Jer 8:16; Jer 46:7
b Jer 46:12
c Re 5:22; Sp 21:31; Jer 8:16
d Na 2:4
e Ez 26:10; Na 3:2
f Jes 14:31; Jer 25:20; Am 1:8; Ze 2:5
g Jes 23:1; Jer 25:22; Ez 26:2; Joë 3:4; Am 1:9

h Jes 23:4; Jer 27:3; Ez 28:21; i Ez 30:8; j Ez 25:16; Am 1:8; k Ge 10:14; De 2:23; l Jes 15:2; m Ze 2:4; n Jer 25:20; Za 9:5; o Le 21:5; De 14:1; Jer 16:6; Jer 48:37; p De 32:41; Ez 21:3; q Ez 21:30; r Ez 25:16; **HFDST. 48** s Ge 19:37; t Jes 15:1; u Nu 32:38; v Joz 13:19; Ez 25:9; w Jes 15:2; Jes 16:12; x Jes 16:14; y Nu 32:37; Jes 16:8; z Ps 83:4.

Ook gij, o Mądmen, dient het
stilzwijgen te bewaren. U achter-
volgt een zwaard. **3** Er is het
geluid van geschreeuw uit Horo-
nąïm,[a] een plundering met
geweld en grote verbreking.
4 Mǫab is verbroken.[b] Haar klei-
nen hebben een geschrei doen
horen. **5** Want de weg die om-
hoogvoert naar Lụhith[c] bestijgt
men al wenend — er is geween.
Want op de weg die van Horoną-
im afdaalt, heeft men een nood-
geschrei om de verbreking[d] ge-
hoord.

6 Slaat op de vlucht; verschaft
ontkoming voor UW ziel,[e] en GIJ
dient te worden als een jenever-
boom in de wildernis.[f] **7** Omdat
uw vertrouwen is in uw werken
en in uw schatten, zult ook gíj
ingenomen worden.[g] En Kąmos[h]
zal stellig uitgaan in ballingschap,[i]
tegelijk met zijn priesters en zijn
vorsten.[j] **8** En de gewelddadige
plunderaar zal naar elke stad ko-
men,[k] en geen enkele stad zal
kunnen ontkomen.[l] En de laag-
vlakte zal stellig te gronde gaan
en het vlakke land verwoest wor-
den, iets wat Jehovah heeft ge-
zegd.

9 Geeft Mǫab een wegteken,
want bij het in puin vallen zal ze
wegtrekken,[m] en haar steden zelf
zullen tot niets dan een voorwerp
van ontzetting worden, zonder dat
er iemand in woont.[n]

10 Vervloekt zij degene die de
opdracht van Jehovah nalatig
uitvoert,[o] en vervloekt zij degene
die zijn zwaard van bloed weer-
houdt!

11 De Moabieten zijn onbezorgd
geweest vanaf hun jeugd,[p] en zij
blijven rustig op hun droesem lig-
gen.[q] En zij zijn niet overgegoten
van het ene vat in het andere vat,
en in ballingschap zijn zij niet ge-
gaan. Daarom is hun smaak in hen
gebleven, en zelfs hun geur is niet
veranderd.

12 'Daarom, zie! er komen da-
gen', is de uitspraak van Jehovah,
'en ik wil tot hen zenden degenen
die [vaten] kantelen, en zij zullen
hen stellig kantelen,[a] en hun va-
ten zullen zij ledigen en hun gro-
te kruiken zullen zij aan stukken
slaan. **13** En de Moabieten zul-
len zich moeten schamen over Ką-
mos,[b] net als degenen van het huis
van Ịsraël beschaamd zijn geworden
over Bẹthel, hun vertrouwen.[c]
14 Hoe durft gijlieden te zeggen:
„Wij zijn sterke mannen[d] en man-
nen met vitale kracht voor de
strijd"?'

15 'Mǫab is met geweld geplun-
derd, en tegen haar eigen steden
is men opgetrokken.[e] En zelfs
de keur van hun jonge mannen
is afgedaald ter slachting',[f] is de
uitspraak van de Koning, wiens
naam Jehovah der legerscharen
is.[g]

16 Het ongeluk over de Moabie-
ten staat op het punt te komen, en
hun rampspoed, die haast zich in
feite zeer.[h] **17** Allen rondom hen
zullen medegevoel met hen moe-
ten hebben, ja, allen die hun naam
kennen.[i] Zegt: 'O hoe is de stok
der sterkte, de sierlijke staf, ge-
broken!'[j]

18 Daal af uit de glorie en zet u
neer in dorst, o inwoonster van de
dochter[k] van Dịbon,[l] want de ge-
welddadige plunderaar van Mǫab
is tegen u opgetrokken. Hij zal uw
versterkte plaatsen werkelijk ver-
nielen.[m]

19 Blijf staan en zie uit naar de
weg zelf, o inwoonster van Ạroër.[n]
Vraag hem die vlucht en haar die
ontkomt. Zeg: 'Wat is er voorge-
vallen?'[o] **20** Mǫab is beschaamd
gemaakt, want ze is met ver-
schrikking geslagen.[p] Jammert
en schreeuwt. Vertelt bij de Ạrnon[q]
dat Mǫab met geweld ge-
plunderd is. **21** Ja, het oordeel
is gekomen over het land van de
vlakte,[r] over Cholon en over Ja-
haz[s] en tegen Mẹfaäth,[t] **22** en
tegen Dịbon[u] en tegen Nẹbo[v] en
tegen Beth-Diblathạïm, **23** en
tegen Kirjathạïm[w] en tegen Beth-
Gąmul en tegen Beth-Mẹon[x]
24 en tegen Kẹrioth[y] en tegen

HFDST. 48

a Jes 15:5
Jer 48:34
b Nu 21:28
c Jes 15:5
d Nu 21:29
Jes 15:3
e Ez 18:23
f Job 30:3
Jer 17:6
g Jer 9:23
Ez 7:19
Ho 10:13
h Nu 21:29
Re 11:24
1Kon 11:7
2Kon 23:13
i Jes 46:2
Jer 43:12
j Jer 49:3
k Jer 6:26
l Ez 25:9
m Jes 16:14
n Ze 2:9
o Nu 31:15
Re 5:23
1Sa 15:19
1Kon 20:42
p Ps 123:4
Sp 1:32
q Ze 1:12

2e kolom

a Ez 25:9
b Re 11:24
1Kon 11:7
Jes 45:16
c 1Kon 12:29
Ho 10:15
Am 5:5
d Ps 33:16
Sp 8:13
Sp 15:25
Pr 9:11
Jes 2:12
Jes 16:6
e Jes 16:14
Jer 48:8
f Jes 34:2
g Ps 24:8
Jer 46:18
Da 4:37
Mal 1:14
h De 32:35
Jes 16:14
Ez 12:28
Ez 25:11
i Ro 1:32
j Jes 9:4
Jes 14:4
k Jes 47:1
Jer 46:19
l Nu 21:30
Joz 13:17
Jes 15:2
m Jer 48:8
n Nu 32:34
De 2:36
2Sa 24:5
1Kr 5:8
o 1Sa 4:14
p Jes 15:5
q Nu 21:13
Joz 13:9
Re 11:18
Jes 16:7
r Ze 2:9
s Nu 21:23
Re 11:20
Jes 15:4
t Joz 13:18
Joz 21:37
1Kr 6:79

u Nu 32:34; Jer 48:18; v Nu 32:3; 1Kr 5:8; w Nu 32:37; Jer 48:1; x Nu 32:38; Joz 13:17; Ez 25:9; y Am 2:2.

Bozra[a] en tegen al de steden van
het land Moab, die veraf en die
dichtbij zijn.
25 'De hoorn van Moab is af-
gehouwen,[b] en zijn eigen arm is
gebroken',[c] is de uitspraak van
Jehovah. **26** 'Maakt hem dron-
ken,[d] want hij heeft een groot air
aangenomen tegen Jehovah zelf;[e]
en Moab heeft om zich heen ge-
slagen in zijn uitbraaksel,[f] en hij
is tot een voorwerp van spot ge-
worden, ja, hijzelf.
27 En werd Israël niet louter
een voorwerp van spot voor u?[g]
Of werd hij onder volslagen die-
ven betrapt?[h] Want gij placht [uw
hoofd] te schudden, zo dikwijls gij
het over hem hadt.
28 Verlaat de steden en verblijft
op de steile rots,[i] GIJ bewoners van
Moab, en wordt als de duif die zich
nestelt in de oorden van de ope-
ning der groeve.'"[j]
29 „Wij hebben van Moabs trots
gehoord[k] — hij is zeer hoogmoe-
dig — van zijn hoogheid en van
zijn trots en van zijn hoogmoedig-
heid en van de hovaardij van zijn
hart."[l]
30 „'Ikzelf heb zijn verbolgen-
heid gekend', is de uitspraak van
Jehovah, 'en zo zal het niet zijn;
zijn ijdel gezwets[m] — zij zullen
niet werkelijk precies zo han-
delen.[n] **31** Daarom is het over
Moab dat ik zal jammeren, en om
Moab in zijn geheel zal ik het uit-
schreeuwen.[o] Om de mannen van
Kir-Heres[p] zal men zuchten.
32 Met meer dan het geween
om Jaëzer[q] zal ik om u wenen,
o wijnstok van Sibma.[r] Uw eigen
bloeiende uitlopers zijn de zee
overgestoken. Tot aan de zee —
[tot] Jaëzer[s] — hebben ze ge-
reikt. Uw zomervruchten[t] en uw
druivenoogst — de gewelddadige
plunderaar heeft ze overvallen.[u]
33 En verheuging en blijdschap
zijn weggenomen uit de boom-
gaard en uit het land Moab.[v] En
uit de wijnpersen heb ik de wijn
doen ophouden.[w] Niemand zal met
gejuich treden. Het gejuich zal
geen gejuich zijn.'"[x]

HFDST. 48

a De 4:43
b Ps 75:10
c Job 38:15
Ps 10:15
Ps 37:17
Ez 30:21
d Ps 75:8
Jer 25:15
e Jer 48:42
Ez 35:13
f Jes 19:14
g Ps 44:13
Sp 24:17
Klg 2:15
Ze 2:8
h Jer 2:26
i Re 6:2
j Nu 24:21
Ps 55:6
Hgl 2:14
Jer 49:16
k Ps 94:2
Sp 8:13
Jes 16:6
Ze 2:10
l Job 40:12
Sp 18:12
Jes 25:11
Jak 4:6
m Jes 16:6
Jes 44:25
Jer 50:36
n Ps 33:10
Sp 21:30
o Jes 15:5
p 2Kon 3:25
Jes 16:7
q Nu 21:32
Nu 32:35
Joz 21:39
r Nu 32:38
Joz 13:19
Jes 16:8
s Joz 13:25
t Jer 40:10
u Jes 16:9
Jer 48:8
v Jer 25:10
Joë 1:12
w Jes 5:10
Jes 7:23
x Jes 16:10
Jer 25:30

2e kolom

a Nu 21:25
Joz 13:17
Jer 48:2
b Nu 32:37
Jes 16:9
c Nu 21:23
De 2:32
Re 11:20
d Jes 15:4
e De 34:3
f Jer 48:3
g Jes 15:5
h Jes 15:6
i Nu 22:40
Jes 16:12
j Jes 15:5
Jes 16:11
Mt 9:23
k Jer 48:31
l Sp 11:4
Sp 18:11
Jes 15:7
Jer 17:11
m Jer 16:6
Jer 47:5
Mi 1:16

34 „'Van het geschrei in Hes-
bon[a] helemaal tot Eleale,[b] hele-
maal tot Jahaz[c] hebben zij hun
stem laten weerklinken,[d] van
Zoar[e] helemaal tot Horonaïm,[f]
tot Eglath-Selisia[g] toe; want zelfs
de wateren van Nimrim[h] zelf zul-
len tot niets dan woestenijen wor-
den. **35** En ik wil uit Moab doen
verdwijnen', is de uitspraak van
Jehovah, 'degene die een offer
brengt op de hoge plaats en dege-
ne die offerrook brengt aan zijn
god.[i] **36** Daarom zal mijn eigen
hart onstuimig zijn om Moab zelf,
net als fluiten,[j] en om de man-
nen van Kir-Heres[k] zal mijn hart
zelf onstuimig zijn, net als fluis-
ten. Daarom zal de overvloed zelf
die hij heeft voortgebracht, stellig
te gronde gaan.[l] **37** Want op elk
hoofd is kaalheid,[m] en elke baard
is afgeknipt.[n] Op alle handen zijn
insnijdingen,[o] en op de heupen is
een zak!'"[p]
38 „'Op alle daken van Moab en
op haar openbare pleinen — daar
overal — is geweeklaag,[q] want ik
heb Moab gebroken net als een
vat waarin men geen behagen
heeft',[r] is de uitspraak van Jeho-
vah. **39** 'O hoe is ze verschrikt
geworden! Jammert! O hoe heeft
Moab de rug gekeerd! Hij is be-
schaamd geworden.[s] En Moab is
tot een voorwerp van spot gewor-
den en tot iets schrikaanjagends
voor allen die er rondom [wo-
nen].'"
40 „'Want dit heeft Jehovah ge-
zegd: 'Zie! Net als een arend die
neerschiet,[t] moet ook iemand zijn
vleugels over Moab uitspreiden.[u]
41 De steden zullen werkelijk in-
genomen worden, en haar eigen
sterke plaatsen zullen stellig ver-
overd worden. En het hart van de
sterke mannen van Moab moet op
die dag worden als het hart van
een vrouw in barensnood.'"[v]

n Jes 7:20; Jes 15:2; o Le 19:28; 1Kon 18:28; Jer 47:5; p Ge 37:34; Ez 27:31; Da 9:3; q Jes 15:3; Jes 22:1; r Jer 22:28; Ho 8:8; s Jes 20:4; t De 28:49; Klg 4:19; Ho 8:1; Hab 1:8; u Jes 8:8; Jer 49:22; v Jes 13:8; Jes 21:3; Jer 49:22; Mi 4:9; 1Th 5:3.

42 „'En Moab zal stellig verdelgd worden, zodat het geen volk meer is,[a] want tegen Jehovah heeft hij een groot air aangenomen.[b] **43** Angst en de groeve en de valstrik zijn over u, o bewoner van Moab',[c] is de uitspraak van Jehovah. **44** 'Wie vlucht wegens de angst, zal in de groeve vallen; en wie uit de groeve opklimt, zal in de valstrik gevangen worden.'[d]

'Want ik zal over haar, over Moab, het jaar brengen dat er aandacht aan hen wordt geschonken',[e] is de uitspraak van Jehovah. **45** 'In de schaduw van Hesbon zijn de vluchtenden zonder kracht blijven staan. Want een vúúr zal stellig van Hesbon uitgaan,[f] en een vlam uit het midden van Sihon,[g] en het zal de slapen van Moab en de schedel van de zonen van het rumoer verslinden.'[h]

46 'Wee u, o Moab![i] Het volk van Kamos[j] is te gronde gegaan. Want uw zonen zijn weggehaald als gevangenen en uw dochters als gevangenen. **47** En ik wil de gevangenen van Moab vergaderen in het laatst der dagen',[k] is de uitspraak van Jehovah. 'Tot zover het oordeel over Moab.' "[l]

49 Aangaande de zonen van Ammon[m] heeft Jehovah het volgende gezegd: „Heeft Israël dan geen zonen, of heeft hij geen enkele erfgenaam? Waarom heeft Malkam[n] bezit genomen van Gad,[o] en is diens volk zelfs in [Israëls] steden gaan wonen?"[p]

2 „'Daarom, zie! er komen dagen', is de uitspraak van Jehovah, 'en ik zal stellig het alarmsignaal van de oorlog[q] doen horen, ja, tegen Rabba[r] van de zonen van Ammon, en het zal stellig tot een puinheuvel van een verlaten woestenij worden,[s] en zelfs zijn onderhorige plaatsen[t] zullen rechtstreeks met vuur in vlam worden gezet.'[u]

'En Israël zal werkelijk zijn bezitters in bezit nemen',[v] heeft Jehovah gezegd.

HFDST. 48

a Ps 83:4; Jes 7:8; Jer 30:11
b Job 9:4; Sp 16:18; Jer 48:29
c Ps 11:6; Jes 24:17
d 1Kon 19:17; 1Kon 20:30; Am 2:14; Am 5:19
e Jes 10:3
f Nu 21:28; Am 2:2
g Nu 21:26; De 2:26; Joz 13:21
h Nu 24:17
i Nu 21:29
j Re 11:24; 1Kon 11:7; 2Kon 23:13; Jer 48:7
k Jer 49:6; Jer 49:39
l Ez 25:11

HFDST. 49

m Ge 19:38; De 2:19; 2Kr 20:1; Ne 2:19
n 1Kon 11:5; 1Kon 11:33; 2Kon 23:13; Ze 1:5
o Am 1:13
p Ps 9:6
q Jer 4:19
r De 3:11; Joz 13:25; Ez 25:5; Am 1:14
s Ez 21:20
t Nu 21:25; Joz 17:11
u Ze 2:9
v Jes 14:2; Jer 50:19; Mi 7:14

2e kolom

a Jes 13:6
b Jes 15:4; Jes 16:8
c Jes 32:11; Jer 4:8; Jer 6:26
d 1Kon 11:5; 1Kon 11:33; 2Kon 23:13
e Jer 48:7; Am 1:15
f Jer 9:23
g Jer 48:7
h Jer 21:13
i Jer 48:41
j Jer 46:10
k Jer 46:5
l Jer 46:26
m Ob 8
n Ge 36:11; 1Kr 1:35; 1Kr 1:36; Ez 25:13; Am 1:12
o Jes 29:14
p Jer 48:6; Jer 49:30
q Re 6:2; 1Sa 13:6

3 'Jammer,[a] o Hesbon,[b] want Ai is met geweld geplunderd! Schreeuwt het uit, o onderhorige plaatsen van Rabba. Omgordt U met een zak.[c] Weeklaagt, en zwerft rond tussen de stenen kooien, want zelfs Malkam zal ook in ballingschap gaan,[d] zijn priesters en zijn vorsten, allen te zamen.[e] **4** Wat beroemt gij u op de laagvlakten, uw vlietende laagvlakte,[f] o ontrouwe dochter, die vertrouwt op haar schatten[g] [en zegt:] „Wie zal tot mij komen?" "'"[h]

5 „'Zie, ik breng iets angstwekkends over u',[i] is de uitspraak van de Soevereine[j] Heer, Jehovah der legerscharen, 'van de zijde van allen die rondom u zijn. En gijlieden zult stellig uiteengedreven worden, ieder in zijn eigen richting,[k] en er zal niemand zijn die de wegsnellenden bijeenbrengt.' "

6 „'Maar daarna zal ik de gevangenen van de zonen van Ammon vergaderen',[l] is de uitspraak van Jehovah."

7 Aangaande Edom heeft Jehovah der legerscharen het volgende gezegd: „Is er geen wijsheid[m] meer in Teman?[n] Is de raad vergaan van de verstandigen? Is hun wijsheid bedorven?[o] **8** Vlucht![p] Maakt dat GIJ wegkomt! Kruipt diep weg om te wonen,[q] o bewoners van Dedan![r] Want het ongeluk van Esau wil ik over hem brengen, de tijd dat ik mijn aandacht op hem moet richten.[s] **9** Ja, indien druivenlezers werkelijk bij u binnenkwamen, zouden zij dan niet wat nalezingen overlaten? Indien dieven 's nachts [binnenkwamen], zouden zij stellig slechts zoveel vernieling aanrichten als zij wilden.[t] **10** Maar wat mij aangaat, ik wil Esau ontbloten.[u] Ik wil zijn schuilplaatsen blootleggen,[v] en men zal zich niet kunnen verbergen.[w] Zijn nageslacht en zijn broeders en zijn buren zullen stellig met geweld ge-

r Jes 21:13; Jer 25:23; s Mal 1:3; t Ob 5; u Ob 6; Mal 1:3; v Jer 23:24; w Am 9:3.

plunderd worden,[a] en hij zal niet zijn.[b] **11** Verlaat toch uw vaderloze jongens.[c] Ikzelf zal [hen] in het leven houden, en uw eigen weduwen zullen zelfs op mij vertrouwen."[d]

12 Want dit heeft Jehovah gezegd: „Zie! Hoewel het niet hun gewoonte is de beker te drinken, zullen zij zonder mankeren drinken.[e] En gijzelf, zult gij absoluut ongestraft blijven? Gij zult niet ongestraft blijven, want gij zult zonder mankeren drinken."[f]

13 „Want bij mijzelf heb ik gezworen",[g] is de uitspraak van Jehovah, „dat Bọzra[h] tot niets dan een voorwerp van ontzetting,[i] een smaad, een verwoesting en een vervloeking zal worden, en al haar eigen steden zullen tot onbepaalde tijd verwoeste plaatsen worden."[j]

14 Een bericht heb ik van Jehovah gehoord, en een afgezant wordt onder de natiën gezonden, [om te zeggen:] „Schaart U bijeen, en rukt tegen haar op, en staat op tot de strijd."[k]

15 „Want zie! ik heb u werkelijk klein gemaakt onder de natiën, veracht onder de mensheid.[l] **16** De siddering die gij hebt veroorzaakt, heeft u bedrogen, de overmoed van uw hart,[m] o gij die verblijf houdt in de schuilhoeken van de steile rots, die de hoogte van de heuvel bezet houdt. Hoewel gij uw nest hoog bouwt, net als een arend,[n] zal ik u vandaar naar beneden halen",[o] is de uitspraak van Jehovah. **17** „En Ẹdom moet tot een voorwerp van ontzetting worden.[p] Iedereen die er voorbijtrekt, zal star zijn van ontzetting en fluiten wegens al haar plagen.[q] **18** Net als bij de omkering van Sọdom en Gomọrra en haar naburige [steden]",[r] heeft Jehovah gezegd, „zal er geen mens wonen, en geen mensenzoon zal er als vreemdeling in vertoeven.[s]

19 Ziet! Iemand zal opkomen net als een leeuw[t] uit het trotse [struikgewas] langs de Jordạan naar de duurzame verblijfplaats,[a] maar in een ogenblik wil ik hem van haar doen wegsnellen.[b] En degene die verkozen is, zal ik over haar aanstellen. Want wie is mij gelijk,[c] en wie zal mij uitdagen,[d] en wie toch is de herder die voor mij kan standhouden?[e] **20** Daarom, hoort de raad van Jehovah die hij geformuleerd heeft tegen Ẹdom,[f] en zijn gedachten die hij uitgedacht heeft tegen de bewoners van Tẹman:[g] Waarlijk, de kleinen van de kudde zullen voortgesleept worden. Waarlijk, wegens hen zal hij hun woonplaats woest doen worden.[h] **21** Op het geluid van hun val is de aarde gaan schudden.[i] Er is geschreeuw![j] Het geluid ervan is zelfs aan de Rode Zee[k] gehoord. **22** Ziet! Net als een arend zal iemand opstijgen en neerschieten,[l] en hij zal zijn vleugels over Bọzra uitspreiden;[m] en het hart van de sterke mannen van Ẹdom zal op die dag werkelijk worden als het hart van de vrouw in barensnood."[n]

23 Aangaande Damạskus:[o] „Hạmath[p] en Ạrpad[q] zijn beschaamd geworden, want een slecht bericht hebben ze gehoord. Ze zijn uiteengevallen.[r] In de zee is angstige bezorgdheid; ze kan niet rustig blijven.[s] **24** Damạskus heeft de moed verloren. Ze is op de vlucht geslagen, en louter paniek heeft haar bevangen.[t] Ja, benauwdheid en weeën hebben haar aangegrepen, zoals bij een barende vrouw.[u] **25** Hoe komt het dat de roemrijke stad niet verlaten is, de stad van uitbundige vreugde?[v]

26 Daarom zullen haar jonge mannen vallen op haar openbare pleinen, en al de krijgslieden zelf zullen op die dag tot zwijgen worden gebracht",[w] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen. **27** „En ik wil een vuur ontsteken op de muur van Damạskus, en

HFDST. 49

a Ob 9
b Jes 17:14
c Ps 82:3
d Ps 68:5
Ho 14:3
Jak 1:27
e Jer 25:15
Jer 25:17
Jer 25:28
Klg 4:21
Ob 16
f Jer 25:29
Jer 46:28
g Ge 22:16
Jes 45:23
Am 6:8
h Ge 36:33
Jes 34:6
Jes 63:1
Jer 49:22
Am 1:12
i Jer 49:17
j Ob 18
Mal 1:3
k Ob 1
l Ob 2
m Ob 3
n Job 39:27
o Sp 15:25
Am 9:2
Ob 4
p Jer 49:13
q 1Kon 9:8
Jer 51:37
Ze 2:15
r Ge 19:25
De 29:23
Jer 50:40
Am 4:11
Ze 2:9
s Jes 34:10
Jer 49:33
t Jer 4:7
Za 11:3

2e kolom

a Jer 12:5
b Jer 50:44
c Ex 15:11
Ps 89:6
Ps 113:5
d Job 40:2
e Job 41:10
Ps 76:7
Na 1:6
f Ps 33:11
Sp 19:21
Jes 46:10
Han 4:28
g Ob 9
h Mal 1:4
i Ez 31:16
j Jer 50:46
k 1Kon 9:26
l De 28:49
Jer 4:13
Ho 8:1
m Jer 48:40
Jer 49:13
n Jes 26:17
o Jes 17:1
Am 1:3
p Nu 13:21
2Kon 17:24
Jes 10:9
Za 9:2
q 2Kon 18:34
r Joz 2:11
s Jes 57:20
t Ps 48:5
u Jer 6:24
Jer 48:41
v Jer 51:41

w Jer 50:30; Jer 51:4; Klg 2:21.

het zal stellig de woontorens van
Ben-Hadad verslinden."[a]
28 Aangaande Kedar[b] en de ko-
ninkrijken van Hazor,[c] die Nebu-
kadrezar, de koning van Babylon,
heeft verslagen,[d] heeft Jehovah
het volgende gezegd: „Staat op,
trekt op naar Kedar, en plun-
dert met geweld de zonen van
het Oosten.[e] **29** Hun eigen ten-
ten[f] en hun eigen kleinveekud-
den[g] zullen weggenomen worden,
hun tentkleden[h] en al hun voor-
werpen. En hun eigen kamelen[i]
zullen van hen weggevoerd wor-
den. En men zal stellig tot hen
schreeuwen: 'Schrik is er rond-
om!'"[j]
30 „Vliedt, vlucht ver weg;
kruipt diep weg om te wonen,
o inwoners van Hazor",[k] is de uit-
spraak van Jehovah. „Want Ne-
bukadrezar, de koning van Baby-
lon,[l] heeft een raad geformuleerd,
ja, tegen U, en heeft tegen U een
gedachte uitgedacht."
31 „Staat op, trekt op tegen de
natie die onbezorgd is,[m] die in ze-
kerheid woont!",[n] is de uitspraak
van Jehovah.
„Geen deuren en geen grendels
heeft ze. In eenzaamheid verblij-
ven zij.[o] **32** En hun kamelen[p]
moeten tot plundering worden,
en de menigte van hun vee ten
buit. En ik wil hen verstrooien
naar elke windstreek,[q] degenen
die hun haar aan de slapen heb-
ben weggesneden,[r] en van alle
streken in de nabijheid ervan zal
ik hun ongeluk aanbrengen", is de
uitspraak van Jehovah. **33** „En
Hazor[s] moet het hol van jakhal-
zen worden,[t] een verlaten woeste-
nij tot onbepaalde tijd. Geen mens
zal er wonen, en geen mensenzoon
zal er als vreemdeling in vertoe-
ven."[u]
34 Het woord van Jehovah dat
tot de profeet Jeremia kwam be-
treffende Elam,[v] in het begin van
het koningschap van Zedekia,[w] de
koning van Juda, luidde: **35** „Dit
heeft Jehovah der legerscharen
gezegd: 'Zie, ik verbreek de boog
van Elam,[x] het begin van hun
macht. **36** En ik wil over Elam
brengen de vier winden van de
vier uiteinden des hemels.[a] En ik
wil hen verstrooien naar al die
windstreken,[b] en er zal geen na-
tie blijken te zijn waarheen de
verdrevenen[c] van Elam niet zul-
len komen.'"
37 „En ik wil de Elamieten ver-
brijzelen voor het aangezicht van
hun vijanden en voor het aange-
zicht van degenen die hun ziel
zoeken, en ik wil een rampspoed
over hen brengen, mijn branden-
de toorn",[d] is de uitspraak van Je-
hovah. „En ik wil hun het zwaard
achternazenden, totdat ik hen uit-
geroeid zal hebben."[e]
38 „En ik wil mijn troon in
Elam[f] zetten, en ik wil daaruit de
koning en de vorsten verdelgen",
is de uitspraak van Jehovah.
39 „En het zal stellig geschie-
den in het laatst der dagen,[g] dat
ik de gevangenen van Elam[h] zal
vergaderen", is de uitspraak van
Jehovah.

50 Het woord dat Jehovah
door bemiddeling van de
profeet Jeremia heeft gesproken
betreffende Babylon,[i] betreffende
het land der Chaldeeën:[j] **2** „Ver-
telt [het] onder de natiën en ver-
kondigt [het].[k] En heft een signaal
op;[l] verkondigt [het]. Verbergt
niets. Zegt: 'Babylon is ingenom-
en.[m] Bel is beschaamd gemaakt.[n]
Merodach is verschrikt geworden.
Haar beelden zijn beschaamd ge-
maakt.[o] Haar drekgoden zijn ver-
schrikt geworden.' **3** Want te-
gen haar is een natie opgetrokken
uit het noorden.[p] Die maakt haar
land tot een voorwerp van ontzet-
ting, zodat er niemand in blijkt
te wonen.[q] Zowel mens als huis-
dier zijn gevlucht.[r] Ze zijn wegge-
gaan."[s]
4 „In die dagen en in die tijd",[t]
is de uitspraak van Jehovah, „zul-
len de zonen van Israël komen, zij
en de zonen van Juda te zamen.[u]
Zij zullen gaan, wenend onder
het gaan,[v] en Jehovah, hun God,

HFDST. 49
a 2Kon 16:9 Am 1:4
b Ge 25:13 1Kr 1:29 Jes 42:11 Jer 2:10 Ez 27:21
c Jer 49:33
d Jer 27:6
e Re 6:3
f Ps 120:5
g Jes 60:7
h Hab 3:7
i Re 6:5
j Ps 31:13 Jer 6:25 Jer 46:5
k Jer 49:28
l Jer 27:6
m Ps 123:4 Jer 48:11
n Jes 47:8
o Nu 23:9 De 33:28 Mi 7:14
p Re 6:5
q Ez 5:10
r Le 19:27 Jer 9:26 Jer 25:23
s Jer 49:28
t Jer 9:11 Jer 10:22 Mal 1:3
u Jer 50:39
v Ge 10:22 Jes 21:2 Jer 25:25 Ez 32:24 Da 8:2 Han 2:9
w 2Kon 24:18
x Jes 22:6 Jer 51:56

2e kolom
a Da 8:8 Da 11:4 Opb 7:1
b Ez 5:10
c Ps 147:2
d Ps 69:24 Ps 90:11
e Jer 9:16
f Jer 25:25
g Da 2:28
h Da 8:2

HFDST. 50
i Jes 13:1
j Han 7:4
k Jer 4:16 Jer 46:14
l Jes 13:2
m Jer 50:24 Jer 50:46 Jer 51:8 Opb 14:8
n Jes 46:1 Jer 51:44
o Jes 37:19 Ze 2:11
p Jes 13:17 Jer 51:11 Jer 51:48
q Jer 51:29
r Ze 1:3
s Jer 51:29
t Jer 33:15
u Jes 11:12 Jer 3:18 Ho 1:11

v Ps 126:5; Jer 31:9; Joë 2:12.

zullen zij zoeken.[a] **5** Naar Sion
zullen zij de weg blijven vragen,
met hun gezicht in die richting,[b]
[en zeggen:] 'Komt en laten wij
ons aansluiten bij Jehovah in een
voor onbepaalde tijd durend ver-
bond dat niet vergeten zal wor-
den.'[c] **6** Een kudde van omko-
mende schepselen is mijn volk
geworden.[d] Hun eigen herders
hebben hen doen ronddolen.[e] Op
de bergen hebben zij hen wegge-
leid.[f] Van berg tot heuvel zijn zij
gegaan. Zij zijn hun rustplaats[g]
vergeten. **7** Allen die hen von-
den, hebben hen opgegeten,[h] en
hun eigen tegenstanders hebben
gezegd:[i] 'Wij zullen geen schuld
op ons laden,[j] wegens het feit dat
zij gezondigd hebben tegen Jeho-
vah, de verblijfplaats van recht-
vaardigheid[k] en de hoop van hun
voorvaders,[l] Jehovah.'"

8 „Vlucht uit het midden van
Babylon weg, en trekt zelfs uit het
land der Chaldeeën,[m] en wordt als
de dieren die vooropgaan, voor de
kudde uit.[n] **9** Want ziet, ik ver-
wek en doe oprukken tegen Baby-
lon een verzameling van grote na-
tiën uit het land van het noorden,[o]
en ze zullen zich stellig tegen haar
opstellen.[p] Vandáár zal ze ingeno-
men worden.[q] De pijlen ervan zijn
als die van een sterke man die be-
roving van kinderen veroorzaakt,
die niet onverrichter zake terug-
keert.[r] **10** En Chaldea moet tot
buit worden.[s] Allen die haar buit-
maken, zullen zich verzadigen",[t]
is de uitspraak van Jehovah.

11 „Want GIJ bleeft U verheu-
gen,[u] want GIJ bleeft uitbundige
vreugde hebben bij het plunderen
van míjn erfdeel.[v] Want GIJ bleeft
de grond omwoelen als een vaars
in het malse gras,[w] en GIJ bleeft
hinniken als hengsten.[x] **12** Uw
moeder is zeer beschaamd gewor-
den.[y] Zij die U baarde, is in haar
verwachtingen bedrogen.[z] Ziet! Ze
is de minst belangrijke onder de
natiën, een waterloze wildernis en
een woestijnvlakte.[a] **13** Wegens
de verontwaardiging van Jehovah
zal ze niet bewoond worden,[a] en
ze moet geheel en al een verlaten
woestenij worden.[b] Wat een ieder
betreft die Babylon voorbijtrekt,
hij zal star zijn van ontzetting en
fluiten wegens al haar plagen.[c]

14 Stelt U rondom tegen Ba-
bylon op,[d] GIJ allen die de boog
treedt.[e] Beschiet haar.[f] Spaart
geen pijl, want tegen Jehovah
heeft ze gezondigd.[g] **15** Heft
aan alle kanten een strijdkreet
aan tegen haar.[h] Ze heeft haar
hand gegeven.[i] Haar zuilen zijn
gevallen. Haar muren zijn omver-
gehaald.[j] Want het is de wraak
van Jehovah.[k] Wreekt U op haar.
Doet haar net zoals zijzelf gedaan
heeft.[l] **16** Snijdt van Babylon de
zaaier af,[m] en degene die de sikkel
hanteert in de oogsttijd. Wegens
het gewelddadige zwaard zal ieder
van hen zich naar zijn eigen volk
keren, en ieder van hen naar zijn
eigen land vluchten.[n]

17 Israël is een her en der ge-
dreven schaap.[o] Ja, leeuwen heb-
ben [hem] verjaagd.[p] In het eer-
ste geval heeft de koning van
Assyrië hem verslonden,[q] en in dit
laatste geval heeft Nebukadrezar,
de koning van Babylon, zijn been-
deren afgeknaagd.[r] **18** Daarom,
dit heeft Jehovah der legerscha-
ren, de God van Israël, gezegd:
'Ziet, ik richt mijn aandacht op
de koning van Babylon en op zijn
land, net zoals ik mijn aandacht op
de koning van Assyrië heb ge-
richt.[s] **19** En ik wil Israël terug-
brengen naar zijn weidegrond,[t] en
hij zal stellig de Karmel en Ba-
san afweiden,[u] en in het bergland
van Efraïm[v] en van Gilead[w] zal
zijn ziel verzadigd worden.'"

20 „En in die dagen en in die
tijd",[x] is de uitspraak van Jeho-
vah, „zal men naar de dwaling
van Israël zoeken,[y] maar ze zal er
niet zijn, en naar de zonden van

HFDST. 50

a Ho 3:5
Za 8:21
b Jes 35:10
c Jer 31:31
Ho 3:5
d Jes 53:6
1Pe 2:25
e Jer 10:21
Jer 23:2
Ez 34:2
Za 11:5
f Ez 34:6
g Ps 23:2
Ez 34:25
h Ps 79:7
i Klg 1:7
j Jer 2:3
k Ps 90:1
Ps 91:1
Da 9:16
l Ps 22:4
Jer 14:8
Jer 17:13
m Jes 48:20
Jer 51:6
Jer 51:45
Za 2:7
2Kor 6:17
Opb 18:4
n Sp 30:31
o Jes 21:2
Jer 51:48
Da 5:28
p Jer 50:14
Jer 51:27
Jer 51:28
q Jer 50:2
r Jes 13:18
Jer 51:11
s Jer 25:12
Jer 27:7
t Opb 17:16
u Sp 17:5
Klg 1:21
Ob 12
v Jes 14:6
Jes 47:6
Jer 30:16
w Ho 10:11
x Jer 5:8
y Jes 47:8
z Opb 17:5
a Jes 13:21
Jes 25:12

2e kolom

a Za 1:15
b Jes 13:20
Jer 25:12
c Jer 25:9
Jer 51:37
d Jer 51:2
Jer 51:12
e Jer 46:9
f Jes 13:18
Jer 51:11
g Jer 51:35
h Jer 51:14
Jer 51:25
i Ez 17:18
j Jer 51:58
k Jer 51:6
Jer 51:11
l Ps 137:8
2Th 1:6
Opb 18:6
m Jer 51:23
n Jes 13:14
Jer 46:16
Jer 51:9

o Jer 23:1; Jer 50:6; Ez 34:5; Mt 9:36; p Jer 2:15; q 2Kon 17:6; Jes 8:7; r 2Kon 25:1; 2Kr 36:17; Jer 4:7; s 2Kon 19:35; Jes 14:25; Ze 2:13; t Jes 11:16; Jes 65:10; Jer 23:3; Jer 33:7; Mi 2:12; u Jes 35:2; Ez 34:14; Mi 7:14; v Jer 31:6; w Ob 19; x Jer 33:15; y Jes 44:22.

Juda,[a] en ze zullen niet gevonden worden, want ik zal vergeving schenken aan degenen die ik laat overblijven."[b]

21 „Tegen het land Merathaïm — trek tegen haar[c] op en tegen de bewoners van Pekod.[d] Laat er worden afgemaakt en aan de vernietiging prijsgegeven worden vlak achter hen aan", is de uitspraak van Jehovah, „en doe naar alles wat ik u geboden heb.[e] **22** Er is het geluid van oorlog in het land, en een grote verbreking.[f] **23** O hoe is de smidshamer[g] der gehele aarde afgehouwen en wordt [hij] gebroken![h] O hoe is Babylon tot niets dan een voorwerp van ontzetting geworden onder de natiën![i] **24** Ik heb u een strik gelegd en gij zijt ook gevangen, o Babylon, en gijzelf wist [het] niet.[j] Gij werdt gevonden en ook gegrepen, want tegen Jehovah hebt gij u opgewonden.[k]

25 Jehovah heeft zijn voorraadschuur geopend en hij haalt de wapenen van zijn openlijke veroordeling te voorschijn.[l] Want er is een werk dat de Soevereine[m] Heer, Jehovah der legerscharen, in het land der Chaldeeën heeft.[n] **26** Trekt haar binnen vanuit de verste streek.[o] Opent haar graanschuren.[p] Hoogt haar op, net als degenen die [koren] ophopen,[q] en geeft haar aan de vernietiging prijs.[r] Moge ze geen overgeblevenen blijken te hebben.[s] **27** Maakt al haar jonge stieren af.[t] Mogen ze afdalen ter slachting.[u] Wee hun, want hun dag is gekomen, de tijd dat er aandacht aan hen wordt geschonken![v]

28 Er is het geluid van vluchtelingen en ontkomenen uit het land van Babylon,[w] om in Sion de wraak van Jehovah, onze God, aan te kondigen,[x] de wraak voor zijn tempel.[y]

29 Roept tegen Babylon boogschutters op, allen die de boog treden.[z] Legert u rondom tegen haar. Mogen er geen ontsnapten blijken te zijn.[a] Vergeldt haar naar haar activiteit.[a] Doet haar naar alles wat zijzelf heeft gedaan.[b] Want tegen Jehovah heeft ze overmoedig gehandeld, tegen de Heilige Israëls.[c] **30** Daarom zullen haar jonge mannen vallen op haar openbare pleinen,[d] en zelfs al haar krijgslieden zullen op die dag tot zwijgen worden gebracht",[e] is de uitspraak van Jehovah.

31 „Zie! Ik ben tegen u,[f] o Overmoed",[g] is de uitspraak van de Soevereine[h] Heer, Jehovah der legerscharen, „want uw dag moet komen, de tijd dat ik aandacht aan u moet schenken. **32** En Overmoed zal stellig struikelen en vallen,[i] en ze zal niemand hebben die haar opricht.[j] En ik wil een vuur ontsteken in haar steden, en het moet heel haar omgeving verslinden."[k]

33 Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „De zonen van Israël en de zonen van Juda worden te zamen verdrukt, en allen die hen gevankelijk wegvoerden, hebben hen vastgehouden.[l] Zij hebben geweigerd hen te laten gaan.[m] **34** Hun Terugkoper is sterk,[n] Jehovah der legerscharen is zijn naam.[o] Zonder mankeren zal hij hun rechtsgeding voeren,[p] ten einde het land werkelijk rust te geven[q] en de inwoners van Babylon in beroering te brengen."[r]

35 „Er is een zwaard tegen de Chaldeeën",[s] is de uitspraak van Jehovah, „en tegen de inwoners van Babylon[t] en tegen haar vorsten[u] en tegen haar wijzen.[v] **36** Er is een zwaard tegen de ijdele zwetsers,[w] en zij zullen stellig dwaas handelen.[x] Er is een zwaard tegen haar sterke mannen,[y] en zij zullen werkelijk verschrikt worden.[z] **37** Er is een zwaard tegen hun paarden[a] en tegen hun strijdwagens en tegen heel het gemengde gezelschap

HFDST. 50

a Jer 31:34
b Jes 1:9; Mi 7:19
c Jer 50:1
d Ez 23:23
e Jes 10:6; Jes 44:28
f Jer 51:54
g Jes 10:15; Jes 14:6
h Jer 51:20
i Jer 50:13; Jer 51:41; Opb 18:16
j Jer 51:8; Jer 51:31; Da 5:30; Opb 18:8
k Job 9:4; 1Kor 10:22
l Jes 13:5; Jer 51:11
m Jer 46:10
n Jer 51:12
o Jer 51:27
p Jer 50:10
q Jes 25:10
r Jes 14:23
s Opb 18:21
t Ps 22:12; Jes 34:7
u Jer 25:33
v Jer 23:12; Jer 48:44; Jer 51:52
w Jer 51:55
x Jer 50:15
y Ps 94:1; Jer 51:11
z Jer 50:14
a Jes 13:19

2e kolom

a Ps 137:8; Jer 51:56
b Klg 3:64; 2Th 1:6; Opb 18:6
c Jes 14:13; Jes 47:4
d Jes 13:18; Jer 9:21; Jer 49:26; Jer 51:4
e Jer 51:56
f Jer 51:25
g Sp 11:2; Jes 14:13; Da 4:30
h Jer 46:10; Opb 6:10
i Sp 18:12; Da 5:20; Opb 18:2
j Jer 51:26; Opb 18:8
k Jer 21:14
l Jes 47:6
m Jes 14:17
n Jes 41:14; Opb 18:8
o Jes 47:4
p Ps 35:1; Ps 43:1; Klg 3:59
q Jes 14:3
r Jes 13:1; Jer 51:24
s Jes 66:16; Jer 50:1
t Jer 51:12

u Jer 51:57; v Jes 47:13; Da 5:7; w Jes 44:25; x 2Sa 15:31; y Jer 51:23; z Jer 50:30; a Jer 51:21.

dat in haar midden is,[a] en zij zullen stellig tot vrouwen worden.[b] Er is een zwaard tegen haar schatten,[c] en ze zullen werkelijk geplunderd worden. **38** Er is een verwoesting over haar wateren, en ze moeten uitdrogen.[d] Want het is een land van gehouwen beelden,[e] en wegens [hun] schrikwekkende visioenen blijven zij waanzinnig handelen. **39** Daarom zullen de vaste bezoekers van waterloze streken bij de jankende dieren huizen, en de struisvogels moeten erin huizen;[f] en ze zal nimmermeer bewoond worden, noch zal ze verblijf houden van geslacht tot geslacht."[g]

40 „Net als bij Gods omkering van Sodom en Gomorra[h] en van haar naburige [steden]",[i] is de uitspraak van Jehovah, „zal er geen mens wonen, en geen mensenzoon zal er als vreemdeling in vertoeven.[j]

41 Ziet! Er komt een volk aan uit het noorden; ja, een grote natie[k] en machtige koningen[l] zullen verwekt worden van de meest afgelegen streken der aarde.[m] **42** Boog en werpspies hanteren zij.[n] Zij zijn wreed en zullen geen barmhartigheid betonen.[o] Het geluid van hen is als de zee die onstuimig is,[p] en op paarden zullen zij rijden;[q] als één man opgesteld voor de strijd tegen u, o dochter van Babylon.[r]

43 De koning van Babylon heeft het bericht over hen gehoord,[s] en zijn handen zijn verslapt.[t] Er is benauwdheid! Hevige smarten hebben hem aangegrepen, net als een barende vrouw.[u]

44 Ziet! Iemand zal opkomen net als een leeuw uit het trotse [struikgewas] langs de Jordaan naar de duurzame verblijfplaats,[v] maar in een ogenblik zal ik hen van haar doen wegsnellen.[w] En degene die verkozen is, zal ik over haar aanstellen.[x] Want wie is mij gelijk,[y] en wie zal mij uitdagen,[z] en wie toch is de herder die voor mij kan standhouden?[a] **45** Daarom, hoort de raad[a] van Jehovah die hij geformuleerd heeft tegen Babylon[b] en zijn gedachten die hij uitgedacht heeft tegen het land der Chaldeeën.[c] Waarlijk, de kleinen van de kudde zullen voortgesleept worden.[d] Waarlijk, wegens hen zal hij hun verblijfplaats woest doen worden.[e] **46** Op het geluid [dat] Babylon veroverd is, zal de aarde stellig aan het schudden worden gebracht,[f] en een geschreeuw zal onder de natiën worden gehoord."[g]

51 Dit heeft Jehovah gezegd: „Ziet, ik verwek tegen Babylon[h] en tegen de inwoners van Leb-Kamai een vernielende wind,[i] **2** en ik wil naar Babylon wanners zenden, die haar stellig zullen wannen en die haar land ledig zullen maken,[j] want zij zullen op de dag der rampspoed werkelijk aan alle kanten tegen haar gekeerd blijken te zijn.[k]

3 Laat degene die zijn boog treedt, het treden achterwege laten.[l] En laat niemand zich oprichten in zijn maliënkolder.

En toont geen mededogen met haar jonge mannen.[m] Geeft heel haar leger aan de vernietiging prijs.[n] **4** En zij moeten vallen, neergeveld in het land der Chaldeeën[o] en doorstoken op haar straten.[p]

5 Want Israël en Juda[q] zijn niet in weduwschap ten opzichte van hun God, van Jehovah der legerscharen.[r] Want het land van genen is vol van schuld geweest vanuit het standpunt van de Heilige Israëls bezien.[s]

6 VLUCHT uit het midden van Babylon,[t] en laat een ieder zijn eigen ziel ontkoming verschaffen.[u] Wordt niet levenloos gemaakt ten gevolge van haar dwaling.[v] Want het is de tijd van wraak die Jehovah toebehoort.[w] Haar verdiende loon betaalt hij haar.[x] **7** Babylon is een gouden

HFDST. 50

a Jer 25:20; Ez 30:5
b Jes 13:8
c Jes 45:3
d Jes 44:27; Jer 51:36; Opb 16:12
e Jes 46:1; Jer 51:52; Da 5:4
f Jes 13:21; Jer 51:37; Opb 18:2
g Jes 13:20; Jer 25:12; Jer 51:43; Jer 51:64
h Ge 19:24; De 29:23; Jes 13:19
i Ge 19:25; Ju 7
j Jes 1:9; Jer 49:18; Jer 51:26
k Jes 13:17; Jer 25:14; Jer 51:27
l Jes 45:1; Jer 51:11; Jer 51:28
m Jes 13:5
n Jer 50:9
o Ps 137:8; Jes 13:18; Opb 17:16
p Jes 5:30; Jer 51:42
q Jer 47:3
r Jer 51:27
s Jer 51:31
t Da 5:6
u Jer 49:24
v Za 11:3
w Jer 49:19
x Jes 41:25
y Ps 89:6; Jes 40:18
z Job 40:2
a Job 41:10; Jer 49:19

2e kolom

a Jes 42:9
b Jes 14:24; Jes 46:10; Jer 51:11
c Jer 1:10
d Jer 49:20
e Jes 13:20; Jer 51:43
f Jes 14:9
g Opb 18:9

HFDST. 51

h Jer 50:9
i Jer 4:11; Jer 49:36
j Jes 41:16; Jer 15:7; Mt 3:12
k Jer 50:14; Jer 50:29
l Jer 50:14
m Jes 13:18; Jer 50:30
n Jer 50:21
o Jer 25:12
p Jes 13:15
q Za 2:12
r Ps 94:14; Jes 44:21; Jer 46:28

s Jer 16:18; Ez 8:17; t Jer 50:8; Opb 18:4; u Za 2:7; v Ge 19:26; Nu 16:26; w Ps 94:1; Jer 46:10; Jer 50:15; x Jer 25:14.

beker geweest in de hand van Jehovah,[a] want ze maakte de gehele aarde dronken.[b] Van haar wijn hebben de natiën gedronken.[c] Daarom blijven de natiën waanzinnig handelen.[d] **8** Plotseling is Babylon gevallen, zodat ze is gebroken.[e] Jammert over haar.[f] Neemt balsem voor haar smart.[g] Misschien kan ze genezen worden."

9 „Wij hebben Babylon willen genezen, maar ze is niet genezen. VERLAAT haar,[h] en laten wij ieder naar ons eigen land gaan.[i] Want helemaal tot aan de hemel heeft haar oordeel gereikt, en het is verheven tot aan de wolkenhemel.[j] **10** Jehovah heeft daden van rechtvaardigheid voor ons voortgebracht.[k] Komt en laten wij in Sion het werk van Jehovah, onze God, verhalen."[l]

11 „Polijst de pijlen.[m] Vult de ronde schilden. Jehovah heeft de geest van de koningen der Meden opgewekt,[n] want tegen Babylon is zijn denkbeeld,[o] om haar te verderven. Want het is de wraak van Jehovah, de wraak voor zijn tempel.[p] **12** Heft tegen de muren van Babylon een signaal op.[q] Versterkt de wacht.[r] Zet de wachters uit. Houdt degenen gereed die in hinderlaag liggen.[s] Want Jehovah heeft niet alleen het denkbeeld gevormd, maar hij zal ook stellig doen wat hij gesproken heeft tegen de inwoners van Babylon."[t]

13 „O vrouw die verblijf houdt aan overvloedige wateren,[u] overvloedig in schatten,[v] uw eind is gekomen, de maat[w] van uw winstmakerij.[x] **14** Jehovah der legerscharen heeft bij zijn eigen ziel gezworen:[y] 'Ik wil u met mensen vullen, als de sprinkhanen,[z] en zij zullen stellig een gejuich over u aanheffen.'[a] **15** Hij is de Maker van de aarde door zijn kracht,[b] Degene die het productieve land door zijn wijsheid[c] stevig bevestigt,[d] en Degene die door zijn verstand[e] de hemelen heeft uitgespannen.[f] **16** Op [zijn] stem is er door zijn toedoen een gedruis van wateren in de hemel, en hij doet dampen opstijgen van het uiteinde der aarde.[a] Hij heeft zelfs sluizen voor de regen gemaakt,[b] en hij brengt de wind te voorschijn uit zijn voorraadschuren. **17** Ieder mens heeft zich zo redeloos gedragen dat hij niets weet.[c] Iedere metaalbewerker zal zich stellig schamen over het gesneden beeld,[d] want zijn gegoten beeld is een leugen,[e] en er is geen geest in ze.[f] **18** Ze zijn ijdelheid,[g] een bespottelijk maaksel.[h] Ten tijde dat er aandacht aan ze wordt geschonken, zullen ze vergaan.[i]

19 Het Deel van Jakob is niet als deze dingen,[j] want hij is de Formeerder van alles,[k] ja, de staf van zijn erfdeel.[l] Jehovah der legerscharen is zijn naam.[m]

20 Gij zijt mij een knots, als oorlogswapens,[n] en door u zal ik stellig natiën verpletteren, en door u wil ik koninkrijken in het verderf storten. **21** En door u wil ik het paard en zijn berijder verpletteren, en door u wil ik de strijdwagen en zijn berijder verpletteren.[o] **22** En door u wil ik man en vrouw verpletteren, en door u wil ik grijsaard en knaap verpletteren, en door u wil ik jonge man en maagd verpletteren. **23** En door u wil ik de herder en zijn kudde verpletteren, en door u wil ik de landbouwer en zijn gespan [dieren] verpletteren, en door u wil ik stadhouders en regenten verpletteren. **24** En ik wil aan Babylon en aan al de bewoners van Chaldea al hun slechtheid vergelden die zij in Sion voor ulieder ogen hebben bedreven",[p] is de uitspraak van Jehovah.

25 „Zie, ik ben tegen u,[q] o berg van verderf,"[r] is de uitspraak van Jehovah, „gij verderver van de gehele aarde;[s] en ik wil mijn hand tegen u uitstrekken en u van de steile rotsen afwentelen en u tot een uitgebrande berg maken."[t]

HFDST. 51

a Opb 17:4
b Opb 17:2
c Opb 18:3
Opb 19:2
d Jer 25:16
Jer 50:38
e Jes 21:9
Jes 47:9
1Th 5:2
Opb 14:8
Opb 18:2
f Jer 48:20
Opb 18:9
g Jer 8:22
Jer 46:11
h Opb 18:4
i Jes 13:14
Jer 50:16
j Opb 18:5
k Ps 37:6
Mi 7:9
l Jer 50:28
m Jer 50:14
n 2Kr 36:22
Jes 13:17
Jes 45:1
o Jer 50:45
p Jer 50:28
q Jes 13:2
r Na 2:1
s Joz 8:14
t Opb 17:17
u Opb 17:1
Opb 17:15
v Jes 45:3
Jer 50:37
Opb 18:12
w Jer 50:27
x Hab 2:9
Opb 18:19
y Jer 49:13
Am 6:8
Heb 6:13
z Re 6:5
Na 3:15
a Jer 50:15
b Ge 1:1
Ps 146:6
Jes 45:18
Jer 10:12
Han 14:15
c Ps 104:24
Sp 3:19
d Ps 93:1
Ps 96:10
e Ps 136:5
f Job 9:8
Ps 104:2
Jes 40:22

2e kolom

a Ps 135:7
b Jer 10:13
c Ps 14:2
d Jes 44:11
e 1Kor 8:4
f Ps 135:17
Jer 10:14
Hab 2:19
g Jer 8:19
Jer 14:22
h Jes 41:29
i Jer 10:15
j Ps 16:5
k Jer 33:2
Ro 9:20
l De 32:9
Jer 10:16
m Jes 47:4
n Jes 13:3
o Jer 50:37

p Job 34:11; Ps 137:8; Ga 6:7; q Jer 50:31; r Za 4:7; s Jer 25:9; Opb 11:18; t Opb 8:8; Opb 18:9.

26 „En men zal van u niet een
steen nemen voor een hoek, noch
een steen voor fundamenten,[a]
want verlaten woestenijen tot on-
bepaalde tijd zult gij worden”,[b] is
de uitspraak van Jehovah.
27 „Heft een signaal op in het
land.[c] Blaast een hoorn onder
de natiën. Heiligt[d] tegen haar
de natiën. Roept tegen haar op
de koninkrijken Ararat,[e] Minni en
Askenaz.[f] Stelt tegen haar een
werfofficier aan. Laat de paarden[g]
optrekken als borstelige sprink-
hanen. **28** Heiligt tegen haar de
natiën, de koningen van Medië,[h]
zijn stadhouders en al zijn regen-
ten en heel het land van ieders
heerschappij. **29** En laat de aar-
de schudden en van pijn ineen-
krimpen,[i] want tegen Babylon zijn
de gedachten van Jehovah opgere-
zen, om het land van Babylon tot
een voorwerp van ontzetting te
maken, zonder bewoner.[j]
30 De sterke mannen van Baby-
lon hebben opgehouden met strij-
den. Zij zijn in de sterke plaat-
sen blijven zitten. Hun macht is
uitgedroogd.[k] Zij zijn tot vrouwen
geworden.[l] Haar woonsteden zijn
in brand gestoken. Haar grendels
zijn verbroken.[m]
31 De ene renbode loopt de an-
dere renbode tegemoet, en de ene
berichtgever de andere bericht-
gever,[n] om de koning van Baby-
lon te melden dat zijn stad
aan alle einden is ingenomen,[o]
32 en dat zelfs de doorwaadba-
re plaatsen zijn bezet,[p] en dat zij
de papyrusboten met vuur heb-
ben verbrand, en dat de krijgslie-
den zelf met ontsteltenis zijn ge-
slagen.”[q]
33 Want dit heeft Jehovah der
legerscharen, de God van Israël,
gezegd: „De dochter van Baby-
lon is als een dorsvloer.[r] Het is de
tijd om haar vast te stampen. Nog
een korte tijd en de oogsttijd moet
voor haar komen.”[s]
34 „Nebukadrezar, de koning
van Babylon, heeft mij opgege-
ten;[t] hij heeft mij in verwarring
gebracht. Hij heeft mij neergezet
als een leeg vat. Hij heeft mij op-
geslokt als een grote slang;[a] hij
heeft zijn onderlijf gevuld met
mijn aangename dingen. Hij heeft
mij weggespoeld. **35** ’Het mij en
mijn organisme aangedane geweld
zij op Babylon!’, zal de inwoonster
van Sion zeggen.[b] ’En mijn bloed
zij op de bewoners van Chaldea!’,
zal Jeruzalem zeggen.”[c]
36 Daarom, dit heeft Jehovah
gezegd: „Zie, ik voer uw rechts-
geding,[d] en ik zal stellig wraak
voor u voltrekken.[e] En ik wil
haar zee droogleggen, en ik wil
haar bronnen doen opdrogen.[f]
37 En Babylon moet tot steenho-
pen worden,[g] het hol van jakhal-
zen,[h] een voorwerp van ontzet-
ting en een aanfluiting, zonder
inwoner.[i] **38** Allen te zamen zul-
len zij brullen net als jonge leeu-
wen met manen. Zij zullen stellig
grommen als de leeuwenwelpen.”
39 „Wanneer zij verhit zijn, zal
ik hun feestmalen aanrechten, en
ik wil hen dronken maken, op-
dat zij uitgelaten worden;[j] en zij
moeten een voor onbepaalde tijd
durende slaap slapen, waaruit zij
niet zullen ontwaken”,[k] is de uit-
spraak van Jehovah. **40** „Ik zal
hen afvoeren als mannetjesschap-
en ter slachting, als rammen sa-
men met de bokken.”[l]
41 „O hoe is Sesach ingeno-
men,[m] en hoe wordt de Roem van
heel de aarde veroverd![n] Hoe is
Babylon tot niets dan een voor-
werp van ontzetting geworden
onder de natiën![o] **42** De zee is
zelfs over Babylon heen ges-
lagen. Door de veelheid van haar
golven is ze bedekt.[p] **43** Haar
steden zijn tot een voorwerp van
ontzetting geworden, een water-
loos land en een woestijnvlak-
te.[q] Geen mens zal daarin als [in]
een land wonen, en geen men-
senzoon zal erdoorheen trekken.[r]
44 En ik wil mijn aandacht op
Bel[s] in Babylon richten, en ik wil

HFDST. 51

a Jer 50:13
b Jer 50:40
Opb 18:21
c Jes 13:2
Jer 51:12
d Jer 22:7
e Ge 8:4
Jer 50:41
f Ge 10:3
1Kr 1:6
g Jer 50:42
h Jes 13:17
Jer 25:25
Da 5:31
i Jes 13:13
j Jes 13:19
Jer 50:13
Jer 50:39
Jer 50:40
k Jes 13:7
Jer 50:38
l Jes 19:16
Jer 50:37
m Ps 107:16
Jes 45:2
Am 1:5
n 2Sa 18:19
Es 8:14
o Jes 47:11
Jer 50:24
Jer 50:43
p Jes 44:27
Jer 50:38
Opb 16:12
q Jer 50:36
r Jes 21:10
Jes 41:15
Am 1:3
Mi 4:13
Hab 3:12
s Mt 13:30
Opb 14:15
t 2Kr 36:18
Jer 50:17

2e kolom

a Jer 51:44
Klg 2:16
b Ps 137:8
Jer 50:29
c Ps 9:12
Opb 6:10
d Ps 140:12
Jer 50:34
e De 32:35
Jes 14:5
f Jes 44:27
Jer 50:38
g Jes 13:19
Jer 25:12
Jer 50:15
h Jes 13:22
Jer 50:39
Opb 18:2
i Jer 50:13
j Jer 25:27
Da 5:4
k Job 14:12
Jer 51:57
l Jes 34:6
Jer 50:27
Ez 39:18
Za 10:3
m Jer 25:26
n Jes 13:19
Jes 14:4
Jer 49:25
Da 4:30
o Jer 50:46
p Ps 18:4
Jes 8:8
Ez 27:26
Da 9:26
q Jes 33:9
Jer 50:39

r Jes 13:20; s Jes 46:1; Jer 50:2.

uit zijn mond halen wat hij verzwolgen heeft.[a] En naar hem zullen de natiën niet meer toestromen.[b] Ook de muur zelf van Bạbylon moet vallen.[c]

45 Gaat uit haar midden vandaan, o mijn volk,[d] en laat ieder zijn ziel ontkoming verschaffen[e] voor de brandende toorn van Jehovah.[f] **46** Of anders zal UW hart versaagd zijn,[g] en GIJ zult bevreesd worden wegens het bericht dat in het land te horen zal zijn. En in het ene jaar zal het bericht werkelijk komen, en daarna zal in een ander jaar het bericht er zijn en geweldpleging op de aarde en heerser tegen heerser. **47** Daarom, ziet! er komen dagen, en ik zal stellig mijn aandacht richten op de gehouwen beelden van Bạbylon,[h] en heel haar eigen land zal beschaamd worden, en haar eigen verslagenen zullen in haar midden vallen.[i]

48 En over Bạbylon zullen de hemel en de aarde en al wat daarin is, stellig een vreugdegeroep aanheffen,[j] want uit het noorden zullen de gewelddadige plunderaars naar haar toe komen",[k] is de uitspraak van Jehovah. **49** „Niet alleen was Bạbylon de oorzaak dat de verslagenen van Israël zijn gevallen,[l] maar ook zijn te Bạbylon de verslagenen van de gehele aarde gevallen.[m]

50 GIJ ontkomenen aan het zwaard, gaat voort. Blijft niet staan.[n] Gedenkt vanuit de verte Jehovah,[o] en moge Jerúzalem in UW hart opkomen."[p]

51 „Wij zijn beschaamd gemaakt,[q] want wij hebben smaad gehoord.[r] Schande heeft ons aangezicht bedekt,[s] want vreemden zijn opgetrokken tegen de heilige plaatsen van het huis van Jehovah."[t]

52 „Daarom, ziet! er komen dagen", is de uitspraak van Jehovah, „en ik zal stellig mijn aandacht richten op haar gehouwen beelden,[u] en overal in haar land zal de doorboorde kermen."[v]

HFDST. 51

a 2Kr 36:7 Ezr 1:7 Jer 51:34 Da 1:2
b Da 4:1
c Jer 51:58
d Jes 48:20 Jer 50:8 2Kor 6:17 Opb 18:4
e Ge 19:17 Jer 51:6 Za 2:7
f Ps 90:11 Jes 13:13
g Lu 21:26
h Jes 46:1 Jer 50:2 Jer 51:52
i Jes 13:15 Da 5:30
j Sp 11:10 Jes 44:23 Jes 48:20 Jes 49:13 Opb 18:20 Opb 19:2
k Jer 50:3 Jer 50:41
l Jer 50:17 Jer 51:24
m Ps 137:8
n Jes 48:20 Jer 44:28 Jer 50:8 Opb 18:4
o Le 26:40
p Ezr 1:3 Ps 137:5
q Jer 3:25
r Ps 44:13 Ps 79:4
s Ps 44:15
t Ps 79:1 Klg 1:10
u Jes 46:1 Jer 50:2 Jer 51:47
v Jes 13:15

2e kolom

a Ge 11:4 Jes 14:13 Am 9:2
b Jer 49:16 Da 4:30
c Jer 50:10
d Jes 13:6
e Jer 50:22
f Opb 18:22
g Ez 26:3 Opb 17:15
h Jes 21:2 Opb 17:16
i Jer 50:36
j Ps 37:15
k De 32:35 Ps 94:1 Jes 34:8 Jer 50:29 2Th 1:6 Opb 18:5
l Ps 137:8 Opb 19:2
m Jer 25:27
n Job 14:12 Jer 51:39
o Jer 46:18 Mal 1:14
p Jer 48:15
q Jer 50:15 Jer 51:44
r Jer 51:30
s Ps 127:1

53 „Zelfs al steeg Bạbylon ten hemel op[a] en zelfs al maakte ze de hoogte van haar sterkte ontoegankelijk,[b] van mijnentwege zullen de gewelddadige plunderaars naar haar toe komen",[c] is de uitspraak van Jehovah.

54 „Luistert! Geschreeuw uit Bạbylon,[d] en een grote ineenstorting uit het land der Chaldeeën,[e] **55** want Jehovah plundert Bạbylon met geweld, en hij zal stellig de grote stem uit haar doen vergaan,[f] en hun golven zullen werkelijk onstuimig zijn als vele wateren.[g] Het rumoer van hun stem zal stellig weerklinken. **56** Want over haar, over Bạbylon, moet de gewelddadige plunderaar komen,[h] en haar sterke mannen zullen stellig gevangengenomen worden.[i] Hun bogen moeten verbrijzeld worden,[j] want Jehovah is een God van vergeldingen.[k] Zonder mankeren zal hij vergelden.[l] **57** En ik wil haar vorsten en haar wijzen, haar stadhouders en haar regenten en haar sterke mannen dronken maken,[m] en zij moeten een voor onbepaalde tijd durende slaap slapen, waaruit zij niet zullen ontwaken",[n] is de uitspraak van de Koning,[o] wiens naam Jehovah der legerscharen is.[p]

58 Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „De muur van Bạbylon, hoewel breed, zal zonder mankeren gesloopt worden;[q] en haar poorten, hoewel hoog, zullen met vuur in vlam gezet worden.[r] En de volken zullen zich eenvoudig voor niets moeten aftobben,[s] en nationale groepen eenvoudig voor het vuur;[t] en zij zullen zich slechts afmatten."

59 Het woord dat de profeet Jeremịa gebood aan Serạja, de zoon van Nerịa,[u] de zoon van Machsẹja,[v] toen deze met Zedekịa, de koning van Jụda, naar Bạbylon ging in het vierde jaar dat hij koning was; en Serạja was de kwartiermeester. **60** En Jeremịa ging ertoe over in één boek

t Hab 2:13; u Jer 36:4; Jer 45:1; v Jer 32:12.

al de rampspoed te schrijven[a] die
over Babylon zou komen, ja, al
deze woorden die tegen Babylon
geschreven zijn. **61** Voorts zei
Jeremia tot Seraja: „Zodra gij te
Babylon komt en [haar] werkelijk
ziet, dan moet gij al deze woorden
voorlezen.[b] **62** En gij moet zeg-
gen: 'O Jehovah, gijzelf hebt tegen
deze plaats gesproken, om haar af
te snijden, zodat er geen inwoner
meer in blijkt te zijn,[c] hetzij mens
of zelfs huisdier, maar dat ze tot
onbepaalde tijd niets dan verlaten
woestenijen wordt.' **63** En het
moet geschieden dat wanneer gij
klaar zult zijn met het lezen van
dit boek, gij er een steen aan zult
binden, en gij moet het midden
in de Eufraat werpen.[d] **64** En gij
moet zeggen: 'Zo zal Babylon weg-
zinken en nooit weer opstaan we-
gens de rampspoed die ik over
haar breng;[e] en zij zullen zich stel-
lig afmatten.' "[f]

Tot zover de woorden van Jere-
mia.

52 Zedekia[g] was eenentwin-
tig jaar oud toen hij begon
te regeren,[h] en hij heeft elf jaar
lang te Jeruzalem geregeerd.[i] En
de naam van zijn moeder was Ha-
mutal,[j] de dochter van Jeremia,
uit Libna.[k] **2** En hij bleef doen
wat kwaad was in de ogen van Je-
hovah,[l] naar alles wat Jojakim[m]
gedaan had. **3** Want vanwege
de toorn van Jehovah geschiedde
het in Jeruzalem en Juda, totdat
hij hen van voor zijn aangezicht
had weggeworpen.[n] En Zedekia
ging tegen de koning van Baby-
lon rebelleren.[o] **4** Ten slotte ge-
schiedde het in het negende jaar
dat hij koning was,[p] in de tien-
de maand, op de tiende dag van
de maand, dat Nebukadrezar, de
koning van Babylon, hij en heel
zijn krijgsmacht, tegen Jeruzalem
kwam,[q] en zij gingen zich ertegen
legeren en er rondom een bele-
geringswal tegen bouwen.[r] **5** Zo
kwam de stad onder belegering
tot het elfde jaar van koning Ze-
dekia.[s]

HFDST. 51

a Jer 30:2
b Jer 29:1
Opb 1:3
c Jes 13:20
Jes 14:23
Jer 50:3
Jer 50:39
Jer 51:29
Jer 51:37
Opb 18:23
d Jer 46:10
Opb 18:21
e Jer 25:27
f Jer 51:58

HFDST. 52

g 2Kon 24:17
h 2Kon 24:18
i 2Kr 36:11
j 2Kon 23:31
k Joz 10:29
l 2Kon 24:19
2Kr 36:12
2Kr 36:13
m 2Kon 24:1
2Kr 36:5
n Le 26:33
De 31:17
o 2Kon 24:20
2Kr 36:13
Ez 17:15
p Jer 39:1
q 2Kon 25:1
r De 28:52
Jes 29:3
Ez 4:2
Ez 21:22
Lu 19:43
s 2Kr 36:11

2e kolom

a 2Kon 25:3
Jer 39:2
b Le 26:26
De 28:53
Jes 3:1
Ez 4:16
c 2Kon 25:4
Jer 34:2
d De 28:25
e Jer 39:4
f De 3:17
Joz 3:16
g Jer 32:4
h 2Kon 25:5
Jer 24:8
Jer 34:21
Jer 37:17
Jer 38:18
Jer 39:5
Ez 12:13
i Am 2:14
j Jer 32:4
k 2Kon 25:21
l Nu 13:21
1Kon 8:65
m 2Kon 25:6
Jer 39:5
n 2Kon 25:7
o Jer 39:6
p Ez 12:13
q 2Kon 25:7
Jer 39:7
r 2Kon 25:8
s 2Kon 25:11
Jer 39:9

6 In de vierde maand, op de ne-
gende dag van de maand,[a] werd
de hongersnood ook zwaar in de
stad en er bleek geen brood te
zijn voor het volk van het land.[b]
7 Ten slotte werd er een bres in de
stad geslagen;[c] en wat alle krijgs-
lieden betreft, zij namen toen de
wijk[d] en verlieten 's nachts de stad
langs de weg van de poort tus-
sen de dubbele muur, die bij de
koningstuin is,[e] terwijl de Chal-
deeën rondom tegen de stad la-
gen; en zij trokken voort langs
de weg van de Araba.[f] **8** En een
krijgsmacht der Chaldeeën zette
de koning toen achterna,[g] en zij
achterhaalden Zedekia[h] ten slot-
te in de woestijnvlakten van Je-
richo; en heel zijn eigen krijgsmacht
werd van zijn zijde vandaan ver-
strooid.[i] **9** Toen grepen zij de ko-
ning en voerden hem op naar de
koning van Babylon[j] te Ribla,[k] in
het land van Hamath,[l] opdat deze
rechterlijke beslissingen over hem
zou uitspreken.[m] **10** De koning
van Babylon dan slachtte de zo-
nen van Zedekia voor diens ogen
af,[n] en ook al de vorsten van Juda
slachtte hij in Ribla af.[o] **11** En
de ogen van Zedekia maakte hij
blind,[p] waarna de koning van Ba-
bylon hem met koperen boeien
bond en hem naar Babylon bracht[q]
en hem in het huis van verzekerde
bewaring zette tot de dag van zijn
dood.

12 En in de vijfde maand, op
de tiende dag van de maand, dat
is [in] het negentiende jaar van
koning Nebukadrezar,[r] de koning
van Babylon, kwam Nebuzaradan,[s]
de overste van de lijfwacht,
die voor het aangezicht van de
koning van Babylon stond, in Je-
ruzalem. **13** Hij dan verbrandde
het huis van Jehovah[t] en het huis
van de koning en alle huizen van
Jeruzalem;[u] en elk groot huis ver-
brandde hij met vuur.[v] **14** En al
de muren van Jeruzalem, rondom,

t 1Kon 9:8; 2Kon 25:9; 2Kr 7:21; 2Kr 36:19; Ps 74:8; Ps 79:1; Jer 26:18; Klg 2:7; Ez 24:21; u Jer 38:23; Am 2:5; v Le 26:31; Jer 34:22; Jer 37:8.

braken al de strijdkrachten der
Chaldeeën die bij de overste van
de lijfwacht waren af.[a]
15 En enkelen van de geringen
van het volk en de rest van het
volk dat was overgebleven in de
stad,[b] en de overlopers die overge-
lopen waren naar de koning van
Babylon, en de rest van de mees-
terwerkers voerde Nebuzaradan,
de overste van de lijfwacht, in
ballingschap weg.[c] **16** En enke-
len van de geringen van het land
liet Nebuzaradan, de overste van
de lijfwacht, achter als wijngaar-
deniers en als dwangarbeiders.[d]
17 En de koperen zuilen[e] die
tot het huis van Jehovah behoor-
den en de wagentjes[f] en de koper-
en zee[g] die in het huis van Je-
hovah was, braken de Chaldeeën
aan stukken, waarop zij al het
koper ervan naar Babylon voer-
den.[h] **18** En de bakken en de
schoppen[i] en de lichtdovers[j] en
de schalen[k] en de bekers en al
het koperen gerei waarmee men
de dienst placht te verrichten,
namen zij mee.[l] **19** En de bek-
kens[m] en de vuurpotten en de
schalen[n] en de bakken en de lam-
penstandaarden[o] en de bekers en
de schalen die van zuiver goud
waren,[p] en die welke van zuiver
zilver waren,[q] nam de overste van
de lijfwacht mee.[r] **20** En de twee
zuilen,[s] de ene zee[t] en de twaalf
koperen stieren[u] die onder [de
zee] waren, de wagentjes, die ko-
ning Salomo voor het huis van Je-
hovah had gemaakt.[v] Het gewicht
van het koper ervan — van al
deze voorwerpen — werd niet [be-
rekend].[w]
21 En wat de zuilen betreft,
achttien el was de hoogte van elke
zuil,[x] en een draad van twaalf el,
die kon haar omspannen;[y] en haar
dikte was vier vingerbreedten, ze
was hol. **22** En het kapiteel erop
was van koper,[z] en de hoogte van
het ene kapiteel was vijf el;[a] en
wat het netwerk betreft en de gra-
naatappels rondom op het kapi-
teel,[b] alles was van koper; en de
tweede zuil had precies hetzelf-
de als deze, ook de granaatappels.[a]
23 En [het getal van] de granaat-
appels beliep zesennegentig aan
de zijkanten, terwijl er in het ge-
heel honderd granaatappels rond-
om op het netwerk waren.[b]
24 Bovendien nam de overste
van de lijfwacht de overpriester
Serajа[c] en de tweede priester Ze-
fanja[d] en de drie deurwachters
mee,[e] **25** en uit de stad nam hij
één hofbeambte mee, die aange-
steld bleek te zijn over de krijgs-
lieden, en zeven mannen van hen
die toegang hadden tot de ko-
ning,[f] die in de stad gevonden
werden, en de secretaris van de
legeroverste, die het volk van het
land monsterde, en zestig man-
nen uit het volk van het land,
die in het midden van de stad ge-
vonden werden.[g] **26** Dezen dan
nam Nebuzaradan,[h] de overste
van de lijfwacht, mee en hij voer-
de hen naar de koning van Ba-
bylon te Ribla.[i] **27** En dezen wer-
den vervolgens door de koning
van Babylon neergeslagen[j] en ter
dood gebracht in Ribla,[k] in het
land van Hamath.[l] Zo ging Juda
in ballingschap, weg van zijn bo-
dem.[m]
28 Dit is het volk dat Nebu-
kadrezar in ballingschap voerde:
in het zevende jaar drieduizend
drieëntwintig joden.[n]
29 In het achttiende jaar van
Nebukadrezar[o] waren er uit Je-
ruzalem achthonderd tweeënder-
tig zielen.
30 In het drieëntwintigste jaar
van Nebukadrezar voerde Nebu-
zaradan, de overste van de lijf-
wacht, joden in ballingschap:
zevenhonderd vijfenveertig zie-
len.[p]
Al de zielen waren vierduizend
zeshonderd [in getal].
31 Ten slotte geschiedde het
in het zevenendertigste jaar van
de ballingschap van Jojachin,[q] de
koning van Juda, in de twaalf-
de maand, op de vijfentwintig-
ste dag van de maand, dat Evil-
Merodach, de koning van Babylon,

HFDST. 52

a 2Kon 25:10 Jer 39:8
b 2Kon 25:11
c Jer 39:9
d 2Kon 25:12 2Kon 25:22 Jer 39:10
e 1Kon 7:15 2Kon 25:16 2Kr 4:12 Jer 27:19
f 1Kon 7:27 2Kr 4:14
g 1Kon 7:23 2Kr 4:15
h 2Kon 25:13
i 1Kon 7:45
j 2Kr 4:22
k 1Kon 7:50 2Kon 25:15
l 2Kon 25:14
m 1Kon 7:38
n 2Kr 4:22
o 1Kon 7:49
p 2Kr 24:14
q 2Kon 25:15
r 2Kon 25:11 2Kr 36:18
s 1Kon 7:21
t 1Kon 7:23 2Kr 4:15
u 1Kon 7:25
v 1Kon 7:14
w 2Kon 25:16
x 2Kon 25:17
y 1Kon 7:15
z 1Kon 7:16
a 2Kr 3:15
b 2Kr 4:13

2e kolom

a 1Kon 7:18 2Kr 3:16
b 1Kon 7:20
c 1Kr 6:14 Ezr 7:1
d Jer 21:1 Jer 29:25 Jer 29:29
e 2Kon 25:18
f Es 1:14
g 2Kon 25:19
h 2Kon 25:8 Jer 39:9 Jer 40:1
i 2Kon 25:20
j 2Kon 25:21
k 2Kon 25:6 Jer 52:10
l 2Sa 8:9
m Le 18:25 Le 26:33 De 28:36 Jes 24:3 Jer 25:9
n 2Kon 24:14
o Jer 32:1
p Jer 6:9
q 2Kon 24:8 2Kon 25:27 Jer 24:1 Jer 37:1 Mt 1:11

in het jaar dat hij koning werd,
het hoofd van Jojachin, de ko-
ning van Juda, verhief[a] en hem
vervolgens uit het gevangenhuis
haalde. **32** Hij dan sprak goede
[woorden] met hem en stelde zijn
troon hoger dan de tronen van de
[andere] koningen die met hem in
Babylon waren.[b] **33** En hij leg-
de zijn gevangeniskleren af,[c] en
hij at voortdurend brood[a] voor
zijn aangezicht, al de dagen van
zijn leven.[b] **34** En wat het hem
toegewezen deel betreft, een toe-
gewezen deel werd hem bij voort-
during vanwege de koning van
Babylon verstrekt, zoveel [hem]
dagelijks toekwam, tot de dag van
zijn dood,[c] al de dagen van zijn
leven.

HFDST. 52

a Ge 40:20
b 2Kon 25:28
c Ge 41:14

2e kolom

a 2Sa 9:13
1Kon 2:7
b 2Kon 25:29
c 2Kon 25:30

KLAAGLIEDEREN

א [*'A'lef*]

1 O hoe eenzaam is zij komen te
zitten,[a] de stad die zo tal-
rijk aan volk was![b]
Hoe is zij als een weduwe
geworden,[c] zij die volkrijk
was onder de natiën![d]
Hoe is zij die een vorstin was
onder de rechtsgebieden,
tot dwangarbeid geraakt![e]

ב [*Bēth*]

2 Hevig weent zij in de nacht,[f] en
haar tranen zijn op haar
wangen.[g]
Zij heeft niemand die haar
troost onder al haar min-
naars.[h]
Zelfs al haar eigen metgezel-
len hebben trouweloos je-
gens haar gehandeld.[i] Zij
zijn haar tot vijanden ge-
worden.[j]

ג [*Gi'mel*]

3 Juda is in ballingschap ge-
gaan wegens de ellende[k]
en wegens de overvloed
van dienstbaarheid.[l]
Zijzelf heeft onder de natiën
moeten wonen.[m] Zij heeft
geen rustplaats gevonden.
Allen die haar vervolgden,
hebben haar te midden
van benauwende omstan-
digheden ingehaald.[n]

ד [*Da'leth*]

4 Sions wegen treuren, omdat
er niemand naar het feest
komt.[o]
Al haar poorten liggen woest
en verlaten;[a] haar pries-
ters zuchten.[b]
Haar maagden zijn met droef-
heid geslagen, en zijzelf
heeft bitterheid.[c]

ה [*He'*]

5 Haar tegenstanders zijn het
hoofd geworden.[d] Dege-
nen die haar vijanden zijn,
zijn onbekommerd.[e]
Omdat Jehovah zelf haar
in droefheid heeft gedom-
peld wegens de overvloed
van haar overtredingen,[f]
Hebben haar eigen kinderen
als gevangenen voor de te-
genstander uit gelopen.[g]

ו [*Waw*]

6 En van de dochter van Sion
verdwijnt al haar pracht.[h]
Haar vorsten zijn als herten
gebleken die geen weide
hebben gevonden,[i]
En zij blijven zonder kracht
voor de vervolger uit lo-
pen.[j]

ז [*Za'jin*]

7 Jeruzalem heeft [in] de dagen
van haar ellende en van
haar dakloze volk terug-
gedacht aan
Al haar begeerlijke dingen
die er bleken te zijn vanaf
de dagen van weleer.[k]
Toen haar volk in de hand
van de tegenstander viel
en zij geen helper had,[l]

HFDST. 1

a Jes 3:26
Klg 2:10
b Ps 122:4
c Jes 54:4
d 1Kon 4:20
e De 28:48
2Kon 25:12
f Jer 9:1
Klg 1:16
g Jer 13:17
h Jer 4:30
Ez 16:37
i Jer 30:14
j Jes 30:3
k Le 26:33
2Kon 24:14
2Kon 25:21
Jer 39:9
Jer 52:27
l De 30:7
Jer 17:4
m De 28:64
Jer 24:9
Klg 2:9
n Klg 4:19
o Klg 2:6
Ho 2:11
Am 8:10

2e kolom

a Jes 3:26
Jer 14:2
b Jer 4:9
c Jer 9:20
d De 28:44
e Ps 80:6
Jes 47:6
Za 1:15
f 2Kr 36:16
Ne 9:33
Jer 30:14
Klg 1:18
Ez 8:17
Da 9:7
Da 9:16
g Jer 39:9
Jer 52:30
h Ez 24:21
i Jes 5:13
j Jer 46:15
k 1Kon 9:19
1Kon 10:27
Klg 1:10
l Jer 52:4

Zagen de tegenstanders haar.
Zij lachten om haar ineenstorting.[a]

ח [*Chēth*]

8 Jeruzalem heeft openlijk zonde bedreven.[b] Daarom is zij
tot niets dan een voorwerp
van afschuw geworden.[c]
Allen die haar eerden, hebben
haar als iets goedkoops behandeld,[d] want zij hebben
haar naaktheid gezien.[e]
Zijzelf zucht[f] eveneens en
keert de rug.

ט [*Tēth*]

9 Haar onreinheid is in haar zomen.[g] Zij dacht niet aan
haar toekomst,[h]
En op een verwonderlijke
wijze gaat zij ten onder.
Zij heeft geen trooster.[i]
O Jehovah, zie mijn ellende aan,[j] want de vijand
heeft een groot air aangenomen.[k]

י [*Jōdh*]

10 De tegenstander heeft zijn
eigen hand uitgestrekt
naar al haar begeerlijke
dingen.[l]
Want zij heeft natiën gezien
die in haar heiligdom zijn
gekomen,[m]
Aan wie gij hadt geboden
dat ze niet in de gemeente
zouden komen die u toebehoort.

כ [*Kaf*]

11 Heel haar volk zucht; zij zoeken naar brood.[n]
Zij hebben hun begeerlijke
dingen voor iets om te
eten gegeven, ten einde
de ziel te verkwikken.[o]
Zie, o Jehovah, en kijk toch,
want ik ben als een vrouw
geworden die niets waard
is.[p]

ל [*La´medh*]

12 Raakt het U niet, GIJ allen die
langs de weg voorbijgaat?
Kijkt en ziet.[q]
Bestaat er enige smart als
mijn smart, die mij op hevige wijze is aangedaan,[r]
Waarmee Jehovah droefheid
heeft veroorzaakt op de
dag van zijn brandende
toorn?[a]

מ [*Mem*]

13 Vanuit den hoge heeft hij vuur
in mijn beenderen gezonden,[b] en hij onderwerpt
iedereen.
Hij heeft een net uitgespreid voor mijn voeten.[c]
Hij heeft mij achterwaarts
doen keren.
Hij heeft mij gemaakt tot
een vrouw die eenzaam
en verlaten is. De gehele
dag ben ik ziek.[d]

נ [*Noen*]

14 Hij is wakker gebleven ten aanzien van mijn overtredingen.[e] In zijn hand vlechten
ze zich ineen.
Ze zijn op mijn hals geklommen.[f] Mijn kracht is gestruikeld.
Jehovah heeft mij overgegeven in de hand van degenen tegen wie ik niet
kan opstaan.[g]

ס [*Sa´mekh*]

15 Al mijn machtigen heeft Jehovah uit mijn midden terzijde geworpen.[h]
Hij heeft tegen mij een samenkomst uitgeroepen,
om mijn jonge mannen
aan stukken te breken.[i]
Jehovah heeft de wijnpers
getreden,[j] ja, die welke de
maagdelijke dochter van
Juda toebehoort.[k]

ע [*´A´jin*]

16 Over deze dingen ween ik als
een vrouw.[l] Mijn oog, mijn
oog stroomt van water.[m]
Want een trooster is ver van
mij verwijderd, iemand die
mijn ziel verkwikt.
Mijn zonen zijn eenzaam en
verlaten geworden,[n] want
de vijand heeft een groot
air aangenomen.[o]

HFDST. 1

a Ps 137:3
Sp 24:17
Klg 2:16
b 1Kon 8:46
Jes 1:4
Jes 59:2
Jer 6:28
Ez 14:13
Ez 22:4
c 1Kon 9:7
Klg 4:6
d Jer 24:9
e Jer 13:22
Jer 13:26
Ez 16:37
Ez 23:29
Ho 2:10
f Jer 4:31
g Jer 2:34
h De 32:29
Jer 8:7
i Pr 4:1
Klg 1:2
Klg 2:13
j Ex 3:7
k Jer 50:29
l 2Kr 36:18
Jes 39:6
Jer 15:13
Jer 20:5
Jer 52:17
Jer 52:19
Da 1:2
m 2Kr 36:17
Ps 74:7
Ps 79:1
Jes 63:18
Jes 64:11
Jer 52:13
Ez 7:22
n Jer 38:9
Jer 52:6
Klg 2:12
Klg 4:4
o Ge 18:5
Hgl 2:5
p Jes 54:1
q Klg 2:15
r Klg 2:13
Da 9:12

2e kolom

a Jer 51:45
b Ps 102:3
c Job 19:6
Ps 66:11
Ez 12:13
Ez 17:20
Ho 7:12
d De 28:65
Jer 4:19
e Joz 24:19
Ps 5:10
Jes 59:12
f De 28:48
g Le 26:37
Jer 52:28
Ez 11:9
h 2Kon 24:14
i 2Kr 36:17
j Jes 63:3
Joë 3:13
Opb 14:19
Opb 19:15
k Jer 14:17
l Jer 31:15
m Jer 9:1
Jer 13:17
Jer 14:17
Klg 2:18

n Jer 9:21; Jer 31:15; o Ps 137:3; Jer 50:29.

פ [*Pe'*]

17 Sion heeft haar handen uitgebreid.[a] Zij heeft geen trooster.[b]
Jehovah heeft aangaande Jakob een bevel gegeven aan allen die rondom hem zijn als zijn tegenstanders.[c]
Jeruzalem is tot een voorwerp van afschuw onder hen geworden.[d]

צ [*Tsa·dhē'*]

18 Jehovah is rechtvaardig,[e] want tegen zijn mond ben ik weerspannig geweest.[f]
Luistert nu, al GIJ volken, en ziet mijn smart.
Mijn eigen maagden en mijn eigen jonge mannen zijn in gevangenschap gegaan.[g]

ק [*Qōf*]

19 Ik heb geroepen tot hen die mij intens liefhadden.[h] Zelfs zij hebben mij bedrogen.
In de stad hebben mijn eigen priesters en mijn eigen oude mannen de laatste adem uitgeblazen,[i]
Terwijl zij zich iets te eten moesten zoeken om hun ziel te verkwikken.[j]

ר [*Rēsj*]

20 Zie, o Jehovah, want ik verkeer erg in benauwdheid.
Zelfs mijn ingewanden zijn in gisting.[k]
Mijn hart is in mijn binnenste omgekeerd,[l] want ik ben absoluut weerspannig geweest.[m]
Buiten heeft het zwaard beroving van kinderen veroorzaakt.[n] Binnenshuis is het als de dood.[o]

ש [*Sjin*]

21 Men heeft gehoord hoe ikzelf zucht als een vrouw.[p] Er is geen trooster voor mij.[q]
Ja, al mijn vijanden hebben van mijn rampspoed gehoord.[r] Zij hebben zich uitbundig verheugd, omdat gijzelf [het] hebt gedaan.[s]
Gij zult stellig de dag doen komen die gij hebt uitgeroepen,[a] opdat zij worden als ik.[b]

ת [*Taw*]

22 Moge al hun slechtheid voor uw aangezicht komen, en handel gestreng met hen,[c]
Net zoals gij gestreng met mij gehandeld hebt wegens al mijn overtredingen.[d]
Want mijn verzuchtingen zijn vele,[e] en mijn hart is ziek.[f]

א [*'A'lef*]

2 O hoe omwolkt Jehovah in zijn toorn de dochter van Sion![g]
Hij heeft van de hemel ter aarde neergeworpen[h] de luister van Israël.[i]
En hij heeft niet aan zijn voetbank[j] gedacht op de dag van zijn toorn.

ב [*Bēth*]

2 Jehovah heeft verzwolgen, hij heeft geen mededogen getoond met welke verblijfplaatsen[k] van Jakob maar ook.
In zijn verbolgenheid heeft hij de versterkte plaatsen[l] van de dochter van Juda omvergehaald.
Hij heeft in aanraking gebracht met de aarde,[m] hij heeft het koninkrijk[n] en haar vorsten[o] ontwijd.

ג [*Gi'mel*]

3 In laaiende toorn heeft hij elke hoorn van Israël afgehouwen.[p]
Hij heeft zijn rechterhand teruggetrokken van voor het aangezicht van de vijand;[q]
En in Jakob blijft hij branden als een vlammend vuur dat rondom heeft verslonden.[r]

HFDST. 1

a Jes 1:15; Jer 4:31
b Jes 51:18; Jer 30:14; Klg 1:9
c De 28:49; 2Kon 24:2; 2Kon 25:1
d Klg 1:8; Ez 36:17
e De 32:4; Ne 9:33; Da 9:7
f 1Sa 12:14; 1Sa 12:15; Ps 107:11; Jes 1:2
g De 28:32
h Jer 30:14
i Jer 14:15; Jer 23:11
j Klg 1:11
k Job 30:27; Jer 4:19; Klg 2:11
l Ps 13:2; Ps 25:17
m De 9:23; Ps 5:10; Ps 107:11; Jes 1:2; Jes 63:10; Ez 20:8
n De 32:25; Jer 9:21; Jer 15:2
o Jer 14:18; Jer 18:21; Ez 7:15
p Klg 1:16
q Ps 69:20; Jer 30:14
r Jer 40:2
s Ez 25:6; Ob 12

2e kolom

a Ps 37:13; Jes 13:19; Jer 25:14; Joë 3:19
b Ps 137:8; Jes 51:23
c Ps 109:15; Jer 51:35; Ro 2:6; Jak 2:13
d Job 34:11; Jer 16:18
e Klg 1:11
f Jes 1:5; Jer 8:18; Klg 5:17

HFDST. 2

g Klg 3:44
h Mt 11:23
i Klg 2:15; Ez 16:14
j 1Kr 28:2; Ps 99:5; Ps 132:7; Jes 60:13
k De 28:30; Klg 2:17; Klg 3:43
l De 28:52; Mi 5:11
m Jes 25:12; Jes 26:5
n Ps 89:39; Jes 47:6; Ez 21:27;
o Jes 39:7; Jes 43:28;
p Job 16:15; Ps 75:10;
q Ps 74:11;
r De 32:22; 2Kon 25:9; Ps 89:46; Jes 42:25; Jer 4:4; Jer 7:20; Klg 4:11; Heb 12:29.

ד [*Da´leth*]

4 Hij heeft zijn boog getreden
als een vijand.[a] Zijn rechterhand[b] heeft haar positie ingenomen
Als een tegenstander,[c] en hij bleef allen doden die begeerlijk waren voor de ogen.[d]
In de tent[e] van de dochter van Sion heeft hij zijn woede uitgestort, net als vuur.[f]

ה [*He´*]

5 Jehovah is geworden als een vijand.[g] Hij heeft Israël verzwolgen.[h]
Hij heeft al haar woontorens verzwolgen;[i] hij heeft zijn versterkte plaatsen vernield.[j]
En bij de dochter van Juda doet hij rouw en jammerklacht overvloedig zijn.[k]

ו [*Waw*]

6 En hij behandelt zijn hut[l] op gewelddadige wijze als die in een tuin.[m] Hij heeft zijn feest te gronde gericht.
Jehovah heeft in Sion feest[n] en sabbat doen vergeten,
En in de toorn van zijn openlijke veroordeling toont hij geen respect voor koning en priester.[o]

ז [*Za´jin*]

7 Jehovah heeft zijn altaar verstoten.[p] Hij heeft zijn heiligdom vol verachting verworpen.[q]
In de hand van de vijand heeft hij de muren van haar woontorens overgeleverd.[r]
In het huis van Jehovah hebben zij [hun] eigen stem laten weerklinken, als op een feestdag.[s]

ח [*Chēth*]

8 Jehovah heeft erover gedacht, de muur[t] van de dochter van Sion te vernielen.
Hij heeft het meetsnoer gespannen.[u] Hij heeft zijn hand er niet van weerhouden te verzwelgen.[v]
En hij doet wal en muur treuren.[a] Te zamen zijn ze vervallen.

ט [*Tēth*]

9 In de aarde zijn haar poorten[b] gezonken. Hij heeft haar grendels vernietigd en aan stukken gebroken.
Haar koning en haar vorsten zijn onder de natiën.[c] Er is geen wet.[d]
Ook hebben haar eigen profeten geen visioen van de zijde van Jehovah gevonden.[e]

י [*Jōdh*]

10 De oudere mannen van de dochter van Sion zitten ter aarde, [waar] zij het stilzwijgen bewaren.[f]
Zij hebben stof op hun hoofd gedaan.[g] Zij hebben zich omgord met een zak.[h]
Ter aarde hebben de maagden van Jeruzalem hun hoofd laten hangen.[i]

כ [*Kaf*]

11 Mijn ogen zijn aan hun eind gekomen in louter tranen.[j] Mijn ingewanden zijn in gisting.[k]
Ter aarde is mijn lever uitgestort,[l] wegens de ineenstorting van de dochter van mijn volk,[m]
Wegens het bezwijken van kind en zuigeling op de openbare pleinen van de stad.[n]

ל [*La´medh*]

12 Tot hun moeder bleven zij zeggen: „Waar zijn koren en wijn?"[o]
Omdat zij bezweken als iemand die neergeveld is op de openbare pleinen van de stad,
Omdat hun ziel werd uitgestort in de boezem van hun moeders.

HFDST. 2

a Job 6:4 Jes 63:10 Jer 21:5 Jer 30:14
b Ex 15:6
c De 28:63
d 2Kon 25:21 Klg 5:12
e Jer 10:20
f Jes 42:25 Jer 4:4
g Jer 30:14
h 2Kr 36:16
i 2Kon 25:9 Jer 52:13 Ho 8:14
j Jer 5:17
k Ez 2:10
l 2Kr 36:19 Ps 78:60 Jes 63:18 Jes 64:11
m Ps 80:12 Ps 89:40 Jes 1:8
n Klg 1:4 Ho 2:11 Ze 3:18
o Job 34:19 Jer 52:24 Ro 2:11
p Jer 52:18
q Le 26:31 Jer 26:6 Jer 52:13 Ez 24:21 Mi 3:12
r 2Kr 36:19 Jer 32:29 Ho 8:14
s Ps 74:4
t 2Kon 25:10 Jer 39:8
u 2Kon 21:13 Jes 28:17 Am 7:7
v Job 13:21 Klg 2:2

2e kolom

a Jes 3:26
b Ne 1:3 Jer 14:2
c De 28:36 2Kon 24:15 2Kon 25:7 Jes 39:7 Jer 52:9 Klg 1:6 Klg 4:20 Ez 12:13 Da 1:3
d 2Kr 15:3 Ez 7:26
e Ps 74:9 Jer 23:16 Klg 2:14 Ez 13:3
f Jes 3:26 Jer 8:14 Klg 3:28 Am 5:13
g Joz 7:6 Job 2:12
h Jer 6:26 Ez 7:18 Ez 27:31
i Klg 1:4
j Ps 6:7 Klg 1:16 Klg 3:48
k Klg 1:20
l Job 30:16

---

m Jes 22:4; Jer 14:17; **n** Jer 11:22; Klg 2:19; Klg 4:4; **o** De 28:51; 2Kon 25:3; Jes 3:1; Jer 18:21.

מ [*Mem*]

13 Waarvan zal ik u als getuige
gebruiken? Waarmee zal
ik u vergelijken, o doch-
ter van Jeruzalem?[a]
Waarmee zal ik u gelijkstel-
len, opdat ik u kan troos-
ten, o maagdelijke doch-
ter van Sion?[b]
Want uw breuk[c] is even groot
als de zee. Wie kan u gene-
zing brengen?[d]

נ [*Noen*]

14 Uw eigen profeten hebben voor
u waardeloze en onbevredi-
gende dingen geschouwd,[e]
En zij hebben uw dwaling
niet blootgelegd, om een
keer te brengen in uw ge-
vangenschap,[f]
Maar zij bleven voor u waar-
deloze en misleidende for-
mele uitspraken schou-
wen.[g]

ס [*Sa'mekh*]

15 Over u hebben allen die langs
de weg voorbijgingen, in
de handen geklapt.[h]
Zij hebben gefloten[i] en ble-
ven hun hoofd schudden[j]
over de dochter van Jeru-
zalem, [zeggend:]
„Is dit de stad waarvan men
placht te zeggen: 'Het is
de volmaakte schoonheid,
een uitbundige vreugde
voor de gehele aarde'?"[k]

פ [*Pe'*]

16 Over u hebben al uw vijanden
hun mond geopend.[l]
Zij hebben gefloten en ble-
ven knarsetanden.[m] Zij
hebben gezegd: „Wij wil-
len [haar] verzwelgen.[n]
Waarlijk, dit is de dag waar-
op wij gehoopt hebben.[o]
Wij hebben [hem] gevon-
den! Wij hebben [hem] ge-
zien!"[p]

ע [*'A'jin*]

17 Jehovah heeft gedaan wat
hij in gedachten had.[q] Hij
heeft volbracht wat hij ge-
zegd heeft,[r]
Wat hij geboden had sinds
de dagen van weleer.[a] Hij
heeft omvergehaald en
geen mededogen getoond.[b]
En over u laat hij de vijand
zich verheugen.[c] Hij heeft
de hoorn van uw tegen-
standers verhoogd.[d]

צ [*Tsa·dhē'*]

18 Hun hart heeft tot Jehovah
geschreeuwd,[e] o muur van
de dochter van Sion.[f]
Laat tranen neervlieten net
als een stroom, dag en
nacht.[g]
Gun u geen verslapping.
Moge de pupil van uw oog
zich niet stilhouden.

ק [*Qōf*]

19 Sta op! Jammer in de nacht bij
het begin van de morgen-
waken.[h]
Stort uw hart uit[i] net als
water voor het aangezicht[j]
van Jehovah.
Hef tot hem uw handpalmen
op[k] wegens de ziel van uw
kinderen,
Die wegens de hongersnood
bezwijken aan het boven-
einde van alle straten.[l]

ר [*Rēsj*]

20 Zie, o Jehovah, en kijk[m] toch
naar degene met wie gij al-
dus gestreng hebt gehan-
deld.
Moeten dan de vrouwen hun
eigen vrucht blijven eten,
de kinderen die volledig
gevormd geboren zijn,[n]
Of moeten dan in het heilig-
dom van Jehovah priester
en profeet gedood wor-
den?[o]

ש [*Sjin*]

21 Knaap en grijsaard[p] hebben
ter aarde gelegen op de
straten.[q]
Ja, mijn maagden en mijn
jonge mannen zijn geval-
len door het zwaard.[r]

HFDST. 2

a Klg 1:12
b Jes 51:19
c Jer 8:21
Jer 14:17
Da 9:12
d Jer 30:12
e Jer 2:8
Jer 5:12
Jer 5:31
Jer 23:16
Jer 27:14
Jer 29:9
Ez 13:2
f Jes 58:1
Jer 23:14
g Jer 23:32
Jer 27:9
Mi 3:5
Ze 3:4
h Ez 25:6
Na 3:19
i 1Kon 9:8
Jer 18:16
Jer 19:8
Jer 25:9
Mi 6:16
j Ps 22:7
Ps 44:14
Mt 27:39
Mr 15:29
k Ps 48:2
Ps 50:2
Ez 16:14
l Job 16:10
Ps 22:13
Ps 35:21
Ps 109:2
m Job 16:9
Ps 37:12
Han 7:54
n Jes 49:19
Jer 51:34
o Mi 4:11
p Ps 35:21
Ob 13
q Jer 18:11
Mi 2:3
r 2Kon 23:27
Jes 46:10
Jes 55:11

2e kolom

a Le 26:17
De 28:15
b Ez 5:11
Ez 7:9
Ez 9:10
c Ps 38:16
Ps 89:42
d Klg 1:5
e Ps 119:145
f Klg 2:8
g Jer 9:1
Jer 13:17
Jer 14:17
Klg 1:16
h Ps 119:148
i 1Sa 1:15
Ps 62:8
Ps 142:2
j Ps 88:1
Da 9:3
k 1Kon 8:54
l Jes 51:20
Klg 4:9
Ez 5:16
m Jer 14:21
n Le 26:29
De 28:53
Jer 19:9
Klg 4:10
Ez 5:10

o Ps 78:64; Mt 23:35; p De 28:50; 2Kr 36:17; q Ps 18:42; r Jer 9:21; Jer 18:21; Klg 1:15.

Gij hebt gedood op de dag
van uw toorn.[a] Gij hebt ge-
slacht;[b] gij hebt geen me-
dedogen gehad.[c]

ת [*Taw*]

22 Zoals op een feestdag[d] zijt gij
ertoe overgegaan de plaat-
sen van mijn inwonende
vreemdelingschap rondom
uit te roepen.
En op de dag van Jehovah's
gramschap bleek er geen
ontkomene of overleven-
de te zijn;[e]
Hen die ik volledig ge-
vormd heb voortgebracht
en grootgebracht — mijn
vijand heeft hen uitge-
roeid.[f]

א [*'A'lef*]

3 Ik ben de fysiek sterke man
die ellende heeft gezien[g]
wegens de staf van zijn
verbolgenheid.
2 Ik ben het die hij heeft geleid
en doet wandelen in duis-
ternis en niet in licht.[h]
3 Waarlijk, tegen mij keert hij
telkens weer zijn hand, de
gehele dag.[i]

ב [*Bêth*]

4 Hij heeft mijn vlees en mijn
huid doen wegteren.[j] Hij
heeft mijn beenderen ge-
broken.[k]
5 Hij heeft tegen mij gebouwd,
opdat hij [mij] kan omrin-
gen[l] met giftige planten[m]
en moeilijkheden.
6 In duistere plaatsen[n] heeft hij
mij doen zitten, zoals men-
sen die reeds lange tijd
dood zijn.[o]

ג [*Gi'mel*]

7 Hij heeft mij [de doortocht]
versperd als met een sten-
en muur, opdat ik niet
naar buiten kan gaan.[p] Hij
heeft mijn koperen boeien[q]
zwaar gemaakt.
8 Ook wanneer ik roep en
schreeuw om hulp, ver-
hindert hij in werkelijk-
heid mijn gebed.[r]

HFDST. 2

a Jer 21:7
b Ez 9:6
c Ex 34:7
Jer 13:14
Klg 2:2
Klg 3:43
Ez 5:11
Ez 7:4
d De 16:16
e Jer 46:5
Am 9:1
f De 28:18
Jer 16:4
Ho 9:12

HFDST. 3

g Ps 71:20
h De 28:29
Jes 59:9
Jer 13:16
i Jes 63:10
j Ps 38:3
k Ps 51:8
Jes 38:13
Jer 50:17
l Job 3:23
m Jer 8:14
Jer 9:15
Jer 23:15
Klg 3:19
n Ps 88:6
o Ps 88:5
Ps 143:3
p Job 19:8
Ps 88:8
Ho 2:6
q Jer 39:7
Jer 52:11
r Job 30:20
Ps 22:2
Ps 80:4
Ps 102:2
Sp 15:29
Jes 1:15
Mi 3:4

2e kolom

a Job 19:8
b Job 34:11
Jes 63:17
c Ho 13:8
Am 5:19
d Job 10:16
Job 38:40
Ho 5:14
e Jer 6:8
Jer 32:43
f Ps 7:12
g Job 6:4
Job 7:20
Job 16:12
Ps 38:2
h Job 6:4
Job 16:13
i Job 30:1
Ps 44:13
Jer 20:7
j Job 30:9
Ps 69:12
Ps 137:3
k Ru 1:20
Job 9:18
l Jer 9:15
Jer 23:15
m Sp 20:17
n Ps 102:9
Jer 6:26
o Ge 41:30
p Job 17:15
Ps 31:22
q Ne 9:32
Ps 137:1

9 Hij heeft mijn wegen versperd
met gehouwen steen.[a] Mijn
paden heeft hij verdraaid.[b]

ד [*Da'leth*]

10 Als een beer die op de loer
ligt, is hij voor mij,[c] als
een leeuw in schuilplaat-
sen.[d]
11 Mijn wegen heeft hij in de war
gebracht, en hij laat mij
braak liggen. Hij heeft mij
gemaakt tot iemand die
eenzaam en verlaten is.[e]
12 Hij heeft zijn boog getreden,[f]
en hij stelt mij op als het
doelwit voor de pijl.[g]

ה [*He'*]

13 Hij heeft in mijn nieren doen
dringen de zonen van zijn
pijlkoker.[h]
14 Ik ben tot een voorwerp van
gelach geworden[i] voor heel
het volk dat tegen mij is,
het thema van hun lied de
hele dag door.[j]
15 Hij heeft mij bittere dingen in
voldoende mate gegeven.[k]
Hij heeft mij gedrenkt met
alsem.[l]

ו [*Waw*]

16 En op kiezel laat hij mij de tan-
den stukbijten.[m] Hij drukt
mij neer in de as.[n]
17 Ook verstoot gij, zodat er geen
vrede is voor mijn ziel. Ik
ben vergeten wat goed is.[o]
18 En ik blijf zeggen: „Mijn uit-
nemendheid is vergaan, en
mijn verwachting van de
zijde van Jehovah."[p]

ז [*Za'jin*]

19 Gedenk mijn ellende en mijn
dakloze toestand,[q] de al-
sem en de giftige plant.[r]
20 Zonder mankeren zal uw ziel
[mij] gedenken en zich
over mij neerbuigen.[s]
21 Dit zal ik mijn hart te binnen
brengen.[t] Daarom zal ik
van een wachtende hou-
ding blijk geven.[u]

r Jer 9:15; Klg 3:5; s Ps 113:7; t Ps 77:11; u Ps 130:7; Mi 7:7.

ח [*Chēth*]

22 Het zijn de liefderijke goedheden[a] van Jehovah, dat wij niet aan ons eind zijn gekomen,[b] want zijn barmhartigheden zullen stellig geen eind nemen.[c]
23 Ze zijn elke morgen nieuw.[d] Uw getrouwheid is overvloedig.[e]
24 „Jehovah is mijn deel,"[f] heeft mijn ziel gezegd, „daarom zal ik van een wachtende houding jegens hem blijk geven."[g]

ט [*Tēth*]

25 Goed is Jehovah voor wie op hem hoopt,[h] voor de ziel die hem blijft zoeken.[i]
26 Goed is het dat men wacht,[j] ja, in stilheid,[k] op de redding van Jehovah.[l]
27 Goed is het voor een fysiek sterke man, dat hij het juk draagt in zijn jeugd.[m]

י [*Jōdh*]

28 Laat hij eenzaam zitten en blijven zwijgen,[n] omdat hij hem [iets] heeft opgelegd.[o]
29 Laat hij zijn mond regelrecht in het stof steken.[p] Misschien bestaat er hoop.[q]
30 Laat hij [zijn] wang bieden, ja, aan wie hem slaat.[r] Laat hij een voldoende hoeveelheid smaad hebben.[s]

כ [*Kaf*]

31 Want niet tot onbepaalde tijd zal Jehovah blijven verstoten.[t]
32 Want hoewel hij droefheid heeft veroorzaakt,[u] zal hij ook stellig barmhartigheid betonen naar de overvloed van zijn liefderijke goedheid.[v]
33 Want niet uit zijn eigen hart heeft hij gekweld of bedroeft hij de mensenzonen.[w]

ל [*La′medh*]

34 Dat men alle gevangenen der aarde[x] onder zijn voeten verbrijzelt,[y]

HFDST. 3

a Ps 25:6; Ps 69:16
b Ezr 9:8; Ps 77:8; Ps 106:45; Mal 3:6
c Ne 9:31; Ps 78:38; Ps 86:15; Jer 30:11; Mi 7:18; Lu 1:50
d Ps 30:5; Jes 33:2
e De 32:4; Ps 36:5; Ps 89:2
f Ps 16:5; Ps 73:26; Ps 119:57; Ps 142:5
g Ps 31:24; Ps 130:7
h Ps 25:3; Ps 39:7; Ps 130:5; Jes 25:9; Jes 30:18; Mi 7:7
i 1Kr 28:9; Ps 38:9; Jes 26:9; Ze 2:3
j Ps 31:24
k Ps 37:7
l Ps 36:6; Ps 116:6; Sp 20:22
m Ps 119:71
n Ps 4:4; Klg 2:10
o Ps 39:9; Jer 15:17; Klg 3:39
p Job 42:6; Ez 16:63
q 2Sa 12:22; Joë 2:14; Jon 3:9
r Mi 5:1; Mt 5:39; 1Pe 2:23
s Ps 123:3; Jes 50:6
t Ps 77:7; Ps 94:14; Jer 3:12; Jer 31:37; Jer 32:40; Mi 7:18
u Job 5:18; Ps 30:5; Jes 54:7
v 2Kon 13:23; Ps 13:5; Ps 78:38; Ps 103:9; Ps 103:11; Ps 106:45; Jer 31:20
w Jes 55:7; Jer 7:31; Jer 18:8; Ez 33:11; Heb 12:10; Jak 1:13; 2Pe 3:9
x Ps 69:33; Ps 79:11; Ps 102:20
y Jes 51:23

35 Dat men het recht van een fysiek sterke man voor het aangezicht van de Allerhoogste terzijde dringt,[a]
36 Dat men een mens ertoe brengt in zijn rechtsgeding kromme wegen te bewandelen, [daarvoor] heeft Jehovah zelf geen [goedkeurende] blik gehad.[b]

מ [*Mem*]

37 Wie nu heeft gezegd dat er iets moest gebeuren [wanneer] Jehovah zelf het bevel niet heeft gegeven?[c]
38 Uit de mond van de Allerhoogste komen niet slechte dingen en wat goed is voort.[d]
39 Hoe kan een levend mens zich aan klagen overgeven,[e] een fysiek sterke man wegens zijn zonde?[f]

נ [*Noen*]

40 Laten wij toch onze wegen doorzoeken en doorvorsen,[g] en laten wij toch terugkeren, ja, tot Jehovah.[h]
41 Laten wij ons hart te zamen met [onze] handpalmen opheffen tot God in de hemel:[i]
42 „Wijzelf hebben overtredingen begaan en wij hebben ons weerspannig gedragen.[j] Gijzelf hebt geen vergeving geschonken.[k]

ס [*Sa′mekh*]

43 Gij hebt de toegang versperd met toorn,[l] en gij blijft ons achtervolgen.[m] Gij hebt gedood; gij hebt geen mededogen getoond.[n]
44 Gij hebt de toegang tot uzelf versperd met een wolkgevaarte,[o] opdat het gebed niet kan doordringen.[p]

2e kolom **a** Ps 12:5; Ps 140:12; Sp 17:15; Sp 22:22; Jes 5:23; **b** Jes 59:15; Hab 1:13; **c** Ps 33:9; Sp 16:9; Sp 19:21; Jes 46:10; **d** Jak 3:11; **e** Sp 19:3; **f** Ps 103:10; Mi 7:9; **g** Ps 119:59; Ez 18:28; Hag 1:5; **h** De 4:30; Jes 55:7; Ho 6:1; Joë 2:13; Jak 4:8; **i** De 4:29; 2Kr 7:14; 2Kr 34:27; Ps 28:2; Ps 119:58; **j** Ne 9:26; Jes 1:2; Da 9:5; **k** 2Kon 24:4; Ez 24:13; Da 9:12; **l** Sp 15:8; 1Pe 3:12; **m** De 28:64; **n** De 4:26; Klg 2:2; Ez 9:10; **o** Klg 2:1; **p** Ps 80:4; Sp 15:29; Sp 28:9; Jes 1:15; Jer 14:11; Mi 3:4; Za 7:13.

45 Gij maakt ons tot louter uitvaagsel en uitschot te midden van de volken."[a]

פ [*Pe'*]

46 Tegen ons hebben al onze vijanden hun mond geopend.[b]
47 Ja, angst en de groeve zijn ons deel geworden,[c] verlatenheid en verbreking.[d]
48 Stromen water blijven uit mijn oog vloeien wegens de breuk van de dochter van mijn volk.[e]

ע [*'A'jin*]

49 Zelfs mijn oog is uitgestort en zal zich niet stilhouden, zodat er geen rustpozen zijn,[f]
50 Totdat Jehovah vanuit de hemel neerblikt en ziet.[g]
51 Mijn eigen oog heeft mijn ziel gestreng bejegend,[h] wegens al de dochters van mijn stad.[i]

צ [*Tsa·dhē'*]

52 Mijn vijanden hebben beslist op mij gejaagd net als op een vogel,[j] zonder enige reden.[k]
53 Zij hebben mijn leven in de kuil tot zwijgen gebracht,[l] en zij bleven stenen naar mij werpen.
54 Wateren zijn over mijn hoofd gevloeid.[m] Ik heb gezegd: „Ik zal stellig afgesneden worden!"[n]

ק [*Qōf*]

55 Ik heb uw naam uitgeroepen, o Jehovah, vanuit de onderste kuil.[o]
56 Mijn stem moet gij horen.[p] Verberg uw oor niet voor mijn verlichting, voor mijn hulpgeschreeuw.[q]
57 Gij zijt genaderd op de dag dat ik u bleef roepen.[r] Gij hebt gezegd: „Wees niet bevreesd."[s]

ר [*Rēsj*]

58 Gij hebt, o Jehovah, de twistzaken van mijn ziel opgenomen.[t] Gij hebt mijn leven teruggekocht.[u]

HFDST. 3

a De 28:37; Jer 6:30
b Job 16:10; Ps 22:13; Klg 2:16
c De 28:66; Jes 24:18; Jer 48:44
d Jes 51:19; Jer 4:6; Klg 2:13
e Ps 119:136; Jer 9:1
f Jer 14:17; Klg 1:16
g Ps 80:14; Ps 102:19; Jes 63:15
h De 28:34; Jer 14:18
i Jer 11:22; Klg 2:21
j 1Sa 26:20; Ps 11:1
k 1Sa 26:18; Ps 35:7; Ps 69:4; Ps 109:3; Ps 119:161; Jer 37:18
l Jer 37:20; Jer 38:6
m Ps 18:4; Ps 69:2; Ps 88:17; Ps 124:4
n Ps 31:22
o Ps 88:6; Ps 116:4; Ps 130:1; Jon 2:2
p Ps 3:4; Ps 6:8; Ps 116:1
q Ps 55:1
r Ps 69:18; Ps 145:18; Jes 58:9; Jak 4:8
s Jer 1:8
t Ps 7:8; Ps 35:1; Ps 69:18; Jer 11:20; Jer 51:36
u Ps 71:23; Jer 50:34

2e kolom

a Jer 15:10
b 1Sa 25:39; Ps 9:4; Ps 35:23; Ps 43:1; Jer 51:36
c Ps 10:14; Jer 11:19
d Ps 74:18; Ps 89:50; Jer 11:19; Jer 18:18
e Ps 59:12; Ps 140:3
f Jer 38:4
g Ps 1:1; Ps 139:2
h Job 30:9; Klg 3:14
i Job 34:11; Ps 28:4; Jer 11:20; 2Ti 4:14

59 Gij hebt gezien, o Jehovah, het onrecht dat mij is aangedaan.[a] O voer toch de rechtszaak voor mij.[b]
60 Gij hebt al hun wraak gezien, al hun gedachten tegen mij.[c]

ש [*Sin* of *Sjin*]

61 Gij hebt hun smaad gehoord, o Jehovah, al hun gedachten tegen mij,[d]
62 De lippen van hen die tegen mij opstaan[e] en hun gefluister tegen mij de hele dag door.[f]
63 Zie toch zelfs naar hun zitten en hun opstaan.[g] Ik ben het onderwerp van hun lied.[h]

ת [*Taw*]

64 Gij zult hun een behandeling teruggeven, o Jehovah, naar het werk van hun handen.[i]
65 Gij zult hun onbeschaamdheid van hart geven,[j] uw vloek over hen.[k]
66 Gij zult in toorn achtervolgen en hen van onder Jehovah's hemel[l] verdelgen.[m]

א [*A'lef*]

4 O hoe dof wordt het glanzende goud, het goede goud![n]
O hoe worden de heilige stenen[o] uitgestort aan het boveneinde van alle straten![p]

ב [*Bēth*]

2 Wat de kostbare zonen van Sion betreft,[q] zij die afgewogen werden tegen gelouterd goud,
O hoe zijn zij geacht als grote kruiken van aardewerk, het werk van de handen van een pottenbakker![r]

ג [*Gi'mel*]

3 Ja, zelfs jakhalzen hebben de uier geboden. Ze hebben hun welpen gezoogd.

j De 2:30; Jer 18:12; Ro 2:5; Heb 3:12; k De 28:15; Jer 17:5; l Ps 8:3; Jer 10:12; m De 4:26; De 28:20; Ps 35:6; Jer 11:23; **HFDST. 4** n 1Kon 6:22; o 1Kon 5:17; 1Kon 7:9; p Jer 52:13; q Jes 51:18; r Jes 30:14; Jer 19:11; Jer 22:28; Klg 5:12.

De dochter van mijn volk
wordt wreed,[a] als struis-
vogels in de wildernis.[b]

ד [*Da´leth*]

4 De tong van de zuigeling
heeft aan zijn gehemelte
gekleefd van dorst.[c]
Kinderen zelf hebben om
brood gevraagd.[d] Er is
niemand die [het] aan hen
uitdeelt.[e]

ה [*He'*]

5 Zelfs zij die aangename din-
gen aten, zijn met ontzet-
ting geslagen op de stra-
ten.[f]
Zelfs zij die werden grootge-
bracht in karmozijn,[g] heb-
ben ashopen moeten om-
armen.[h]

ו [*Waw*]

6 De [straf voor de] dwaling van
de dochter van mijn volk
wordt ook groter dan de
[straf voor de] zonde van
Sodom,[i]
Dat als in een ogenblik on-
dersteboven werd gekeerd,
en waarheen geen han-
den zich [hulpvaardig] uit-
strekten.[j]

ז [*Za´jin*]

7 Haar nazireeërs[k] waren rei-
ner dan sneeuw;[l] zij wa-
ren witter dan melk.
Zij waren in feite roder[m]
dan koralen; hun glans
was als de saffier.[n]

ח [*Chēth*]

8 Hun aanzien is donkerder ge-
worden dan de zwartheid
zelf. Zij zijn niet herkend
op de straten.[o]
Hun huid is verschrompeld
op hun gebeente.[p] Ze is
even dor geworden als een
boom.

ט [*Tēth*]

9 Beter af zijn degenen gebleken die vielen door het zwaard[q] dan degenen die vielen door de hongersnood,[r]
Want dezen kwijnen weg,
doorboord uit gebrek aan
de opbrengst van het open
veld.

י [*Jōdh*]

10 Zelfs de handen van meedogen-
de vrouwen hebben hun
eigen kinderen gekookt.[a]
Zij zijn als brood der ver-
troosting voor iemand ge-
worden tijdens de breuk
van de dochter van mijn
volk.[b]

כ [*Kaf*]

11 Jehovah heeft zijn woede vol-
trokken.[c] Hij heeft zijn
brandende toorn uitge-
stort.[d]
En hij ontsteekt een vuur
in Sion, dat haar grond-
vesten verteert.[e]

ל [*La´medh*]

12 De koningen der aarde en al de
bewoners van het productieve land hadden niet geloofd[f]
Dat de tegenstander en de
vijand de poorten van Je-
ruzalem zouden binnen-
komen.[g]

מ [*Mem*]

13 Wegens de zonden van haar
profeten, de dwalingen van
haar priesters,[h]
Waren er in haar midden die
het bloed van rechtvaardi-
gen vergoten.[i]

נ [*Noen*]

14 Zij hebben rondgedoold als
blinden[j] op de straten.[k] Zij
zijn bezoedeld met bloed,[l]
Zodat niemand hun kleren
kan aanraken.[m]

ס [*Sa´mekh*]

15 „Uit de weg! Onrein!”,[n] hebben
zij hun toegeroepen. „Uit
de weg! Uit de weg! Raakt
niet aan!”[o]
Want zij zijn dakloos gewor-
den.[p] Ook hebben zij rond-
gedoold.[q] Men heeft onder
de natiën gezegd: „Zij zul-
len niet weer als vreemde-
lingen vertoeven.[r]

HFDST. 4

a Le 26:29
De 28:53
Jer 19:9
Klg 4:10
b Job 39:16
c Ps 22:15
Klg 2:11
d Klg 1:11
Klg 2:12
e Jer 52:6
f Am 6:4
Am 6:7
g Jer 6:2
h Job 2:8
i Ge 19:24
Ez 16:48
j Ge 19:25
Da 9:12
k Nu 6:2
Re 13:5
l Ps 51:7
m 1Sa 16:12
Hgl 5:10
n Job 28:16
o Job 2:12
p Job 19:20
Job 33:21
Ps 102:5
q Jer 38:2
r Jer 29:17

2e kolom

a Le 26:29
De 28:55
Klg 2:20
Klg 4:3
b De 28:57
Jes 49:15
Klg 3:48
c De 28:20
2Kr 36:16
Jer 6:11
Jer 9:11
Ez 22:31
Da 9:12
Za 1:6
d Le 26:28
Jer 7:20
e De 32:22
2Kon 25:9
f De 29:24
1Kon 9:8
g 2Kon 25:10
Jer 52:13
h Jer 5:31
Jer 6:13
Jer 14:14
Jer 23:11
Klg 2:14
Mi 3:11
Ze 3:4
i Jer 26:8
Mt 23:31
Lu 11:47
Han 7:52
j Jes 59:10
Ze 1:17
k De 28:28
Jes 56:10
Mt 15:14
l Nu 35:33
Jes 1:15
Jer 2:34
Ez 33:25
Ho 4:2
m Nu 19:16
n Le 13:45
o 2Kor 6:17
p Le 26:33
Klg 1:7
q De 28:65
r De 28:25
De 28:68

פ [*Pe'*]

16 Het aangezicht van Jehovah
heeft hen verdeeld.[a] Hij
zal hen niet meer aan-
zien.[b]
De mensen zullen stellig zelfs
de priesters geen conside-
ratie betonen.[c] Zij zullen
stellig zelfs de grijsaards
geen gunst betonen."[d]

ע [*'A'jin*]

17 Terwijl wij nog zijn, blijven onze
ogen tevergeefs smachten
naar hulp voor ons.[e]
Tijdens ons rondkijken heb-
ben wij uitgezien naar een
natie die geen redding kan
brengen.[f]

צ [*Tsa·dhē'*]

18 Zij hebben onze schreden na-
gejaagd,[g] zodat wij niet
op onze openbare pleinen
kunnen lopen.
Ons einde is genaderd. Onze
dagen zijn ten volle ver-
streken, want ons einde is
gekomen.[h]

ק [*Qōf*]

19 Sneller dan de arenden van
de hemel zijn onze achter-
volgers gebleken.[i]
Op de bergen hebben zij ons
heftig achtervolgd.[j] In de
wildernis hebben zij op ons
geloerd.[k]

ר [*Rēsj*]

20 Zelfs de adem van onze neusga-
ten,[l] de gezalfde van Jeho-
vah,[m] is gevangen in hun
grote kuil,[n]
Degene van wie wij hebben
gezegd: „In zijn schaduw[o]
zullen wij onder de natiën
leven."[p]

ש [*Sin*]

21 Heb uitbundige vreugde en
verheug u,[q] o dochter van
Edom,[r] gij die woont in
het land Uz.[s]
Ook aan u zal de beker wor-
den doorgegeven.[t] Gij zult
dronken worden en u in
naaktheid vertonen.[u]

HFDST. 4

a Le 26:33
De 28:64
Jer 24:9
b Job 34:29
Ps 34:16
Jes 59:2
Jer 18:17
Heb 8:9
c 2Kon 25:18
d Klg 5:12
Ez 9:6
e 2Kon 24:7
Jes 20:5
Klg 1:19
f Jes 30:3
Jes 31:3
Jer 37:7
Ez 29:6
g 2Kon 25:5
Jer 39:4
Klg 3:52
h Ez 7:2
Ez 12:23
Am 8:2
i De 28:49
Jes 5:26
Jer 4:13
Ho 8:1
Hab 1:8
j 2Kon 25:5
Am 2:14
k Klg 3:10
l Ge 2:7
m Ps 89:20
Jer 37:1
n 2Kon 25:6
Jer 39:5
Jer 52:8
Ez 12:13
o Re 9:15
Da 4:12
p 1Sa 9:16
q Sp 2:14
1Kor 13:6
r Ps 137:7
Ob 12
s Jer 25:20
t Jer 25:15
Jer 49:12
Ob 16
u Jer 49:10

2e kolom

a Le 26:43
Jes 40:2
Jer 50:20
b Le 26:44
Jes 52:1
Jes 60:18
c Ps 137:7
Jes 34:5
Ez 25:13
Ez 35:15
Am 1:11
Ob 13

HFDST. 5

d Le 26:44
Jer 15:15
Klg 1:20
e Ps 44:13
Ps 79:4
Klg 2:15
f De 28:30
Ps 79:1
Ps 136:21
Jes 1:7
Jer 6:12
Ze 1:13
g Ex 22:24
h Jer 18:21

ת [*Taw*]

22 Uw dwaling, o dochter van
Sion, is ten einde.[a] Hij zal u
niet weer in ballingschap
voeren.[b]
Hij heeft zijn aandacht op uw
dwaling gericht, o dock-
ter van Edom. Hij heeft
uw zonden blootgelegd.[c]

5 Gedenk, o Jehovah, wat er met
ons is gebeurd.[d] Kijk toch
en zie onze smaad.[e]
2 Ons eigen erfelijke bezit is
overgegaan aan vreemden,
onze huizen aan buitenlan-
ders.[f]
3 Wij zijn louter wezen gewor-
den zonder vader.[g] Onze
moeders zijn als wedu-
wen.[h]
4 Voor geld hebben wij ons eigen
water moeten drinken.[i]
Voor een prijs bekomen
wij ons eigen hout.
5 Dicht op onze hals zijn wij ach-
tervolgd.[j] Wij zijn afge-
mat. Geen rust heeft men
ons gelaten.[k]
6 Egypte[l] hebben wij de hand
gegeven;[m] Assyrië,[n] om
verzadigd te worden met
brood.
7 Onze voorvaders zijn het die
gezondigd hebben.[o] Zij zijn
niet meer. Wat ons be-
treft, het zijn hun dwalin-
gen die wij hebben moe-
ten dragen.[p]
8 Louter knechten hebben over
ons geheerst.[q] Er is nie-
mand die ons uit hun hand
rukt.[r]
9 Met gevaar voor onze ziel ha-
len wij ons brood binnen,[s]
wegens het zwaard van de
wildernis.
10 Zelfs onze huid is heet gewor-
den net als een oven, we-
gens de smarten van de
honger.[t]

i De 28:48; Jes 3:1; Ez 4:11; Ez 4:16; j De 28:48; Jer 27:8; Jer 28:14; k De 28:65; l Jes 30:2; Jes 31:1; Jer 2:18; Jer 2:36; Jer 44:12; m Ez 17:18; n 2Kr 28:16; Ho 5:13; Ho 7:11; Ho 9:3; Ho 12:1; o Jer 16:12; Jer 31:29; Ez 18:2; p Ex 20:5; Jer 14:20; Za 1:5; q De 28:43; Sp 30:22; Jes 3:4; r Za 11:6; s Jer 52:6; Ez 4:10; t 2Kon 25:3; Job 30:30; Klg 4:8.

11 De vrouwen in Sion hebben
zij vernederd,[a] de maag-
den in de steden van Juda.
12 Ja, vorsten zijn slechts aan
hun hand opgehangen.[b]
Zelfs het aangezicht van
grijsaards heeft men niet
geëerd.[c]
13 Zelfs jonge mannen hebben,
ja, een handmolen opge-
heven,[d] en onder het hout
zijn louter knapen gestrui-
keld.[e]
14 Ja, de grijsaards zijn zelfs niet
meer in de poort,[f] de jonge
mannen niet meer bij hun
instrumentale muziek.[g]
15 De uitbundige vreugde van
ons hart is verdwenen. Ons
dansen is in louter rouw
veranderd.[h]
16 De kroon van ons hoofd is ge-
vallen.[i] Wee ons nu, want
wij hebben gezondigd![j]
17 Hierom is ons hart ziek gewor-
den.[k] Wegens deze dingen
zijn onze ogen dof gewor-
den,[a]
18 Wegens Sions berg, die woest
en verlaten ligt;[b] ja, vos-
sen hebben erop gelopen.[c]
19 Wat u betreft, o Jehovah, tot
onbepaalde tijd zult gij ze-
telen.[d] Uw troon is van ge-
slacht tot geslacht.[e]
20 Waarom is het dat gij ons voor
altijd vergeet,[f] dat gij ons
verlaat tot in lengte van
dagen?[g]
21 Breng ons terug,[h] o Jehovah, tot
uzelf, en wij zullen prompt
terugkomen. Breng nieuwe
dagen voor ons zoals wel-
eer.[i]
22 Maar gij hebt ons beslist ver-
worpen.[j] Gij zijt zeer ver-
ontwaardigd op ons ge-
weest.[k]

HFDST. 5

a De 28:30 Za 14:2
b Jer 39:6
c Jes 47:6 Jer 6:11 Klg 4:16
d Re 16:21
e Ex 1:11
f De 16:18 Joz 20:4 Ru 4:11
g Jer 25:10
h Am 8:10
i Job 19:9 Ps 7:5 Ps 89:39
j Sp 14:34 Jes 3:9 Jes 59:12
k Jes 1:5 Jer 8:18 Klg 1:22

2e kolom

a De 28:65 Job 17:7 Ps 6:7 Jes 59:10 Klg 2:11
b Le 26:43 Jer 26:18
c Jes 32:14 Jer 9:11 Ez 13:4

d Ps 9:7; Ps 90:2; Ps 102:12; e Ps 102:27; Ps 145:13; Ps 146:10; Hab 1:12; f Ps 13:1; Jer 14:19; g Ps 79:5; h De 4:30; Ps 80:3; Ps 85:4; Jer 31:18; Jer 32:37; i Jer 33:13; j Ps 44:9; k De 28:15; Ps 60:1; Jer 31:37.

EZECHIËL

1 Nu geschiedde het in het
dertigste jaar, in de vierde
[maand], op de vijfde [dag] van
de maand, terwijl ik te midden
van de ballingen[a] aan de rivier de
Kebar was,[b] dat de hemel werd
geopend[c] en ik vervolgens visioe-
nen van God zag.[d] **2** Op de vijf-
de [dag] van de maand, dat wil
zeggen [in] het vijfde jaar van
de ballingschap van koning Joja-
chin,[e] **3** kwam het woord van
Jehovah[f] uitdrukkelijk tot Eze-
chiël,[g] de zoon van Buzi, de priester, in het land van de Chaldeeën[h] aan de rivier de Kebar, en op hem kwam op die plaats de hand van Jehovah.[i]

4 Toen zag ik, en zie! een stormachtige wind[j] kwam uit het noorden, een groot wolkgevaarte[k] en flikkerend vuur,[l] en het had een glans rondom, en uit het midden ervan was iets als de aanblik van elektrum, midden uit het vuur.[a] **5** En uit het midden ervan was wat geleek op vier levende schepselen,[b] en zo zagen zij eruit: zij hadden de gelijkenis van de aardse mens. **6** En [elk]een had vier gezichten,[c] en [elk]een van hen vier vleugels.[d] **7** En hun voeten waren rechte voeten, en de zool van hun voeten was als de voetzool van een kalf;[e] en ze glansden als met de gloed van gepolijst koper.[f] **8** En er waren mensenhanden onder hun vleugels aan hun vier zijden,[g] en die vier hadden hun gezichten en hun vleugels.[h] **9** Hun vleugels waren met elkaar verbonden. Zij wendden zich niet

HFDST. 1

a 2Kon 24:14 Es 2:6
b Ps 137:1 Ez 3:15 Ez 10:15 Ez 43:3
c Mt 3:16 Han 7:55 Han 10:11 Opb 19:11
d Ge 15:1 Nu 12:6 Da 8:1
e 2Kon 24:12 2Kr 36:10 Jer 24:1
f 2Pe 1:21
g Ez 24:24
h 2Kon 24:16 Jer 22:25
i 1Kon 18:46 2Kon 3:15 Ez 3:14
j 1Kon 19:11
k Ps 97:2
l Ex 19:18 Ex 24:17

2e kolom a Ez 8:2; b Ez 10:9; Opb 4:6; c Ez 10:14; d Jes 6:2; Ez 10:21; Opb 4:8; e Le 11:3; f Da 10:6; Opb 1:15; g Jes 6:6; Ez 10:8; h Ez 10:21.

wanneer zij gingen; zij gingen elk
steeds recht vooruit.[a]
10 En wat de gelijkenis van
hun gezichten aangaat, die vier
hadden een mensengezicht[b] met
een leeuwengezicht[c] rechts,[d] en
die vier hadden een stierengezicht[e] links;[f] die vier hadden ook
een arendsgezicht.[g] **11** Zo waren hun gezichten. En hun vleugels[h] waren naar boven uitgespreid. Elk had er twee die met
elkaar verbonden waren, en twee
bedekten hun lichaam.[i]
12 En zij gingen elk steeds
recht vooruit.[j] Overal waarheen
de geest geneigd was te gaan,
daarheen gingen zij telkens.[k] Zij
wendden zich niet bij het gaan.[l]
13 En wat de gelijkenis van de
levende schepselen betreft, hun
aanblik was gelijk brandende kolen vuur.[m] Iets dat eruitzag als
fakkels[n] bewoog heen en weer
tussen de levende schepselen,
en het vuur was helder, en uit
het vuur kwam bliksem te voorschijn.[o] **14** En van de zijde van
de levende schepselen was er een
uitgaan en een terugkeren zoals
de bliksem zich laat aanzien.[p]
15 Terwijl ik de levende schepselen bleef zien, ziedaar! er was
één wiel op de aarde naast de levende schepselen,[q] bij de vier gezichten van elk.[r] **16** Wat de aanblik van de wielen[s] en hun bouw
betreft, die was als de gloed van
chrysoliet;[t] en die vier hadden
één gelijkenis. En hun aanblik en
hun bouw waren net alsof er zich
een wiel midden in een wiel bevond.[u] **17** Wanneer ze gingen,
dan gingen ze steeds op hun vier
respectieve zijden.[v] Ze wendden
zich niet in een andere richting
wanneer ze gingen.[w] **18** En wat
hun velgen aangaat, ze hadden
zulk een hoogte dat ze bevreesdheid wekten; en hun velgen waren vol ogen rondom, alle vier.[x]
19 En als de levende schepselen gingen, gingen telkens ook de
wielen naast hen, en als de levende schepselen van de aarde werden opgeheven, werden de wielen
telkens opgeheven.[a] **20** Overal
waarheen de geest geneigd was
te gaan, gingen zij telkens, daar
de geest [geneigd was] daarheen
te gaan; en de wielen zelf werden vlak naast hen telkens opgeheven, want de geest van het levende schepsel was in de wielen.
21 Wanneer zij gingen, dan gingen ook deze; en wanneer zij stilstonden, dan stonden ook deze
stil; en als zij van de aarde werden opgeheven, werden de wielen
vlak naast hen telkens opgeheven, want de geest van het levende schepsel was in de wielen.[b]
22 En boven de hoofden van de
levende schepselen was wat geleek op een uitpansel[c] gelijk het
geglinster van ontzagwekkend ijs,
uitgestrekt boven over hun hoofden.[d] **23** En onder het uitpansel waren hun vleugels recht, de
een aan de ander. Elk had twee
vleugels die aan deze zijde bedekten en elk had er twee welke aan
die zijde hun lichaam bedekten.
24 En ik kreeg het geluid van hun
vleugels te horen, een geluid gelijk dat van uitgestrekte wateren,[e]
gelijk het geluid van de Almachtige, wanneer zij gingen, het geluid
van een tumult,[f] gelijk het geluid
van een legerkamp.[g] Wanneer zij
stilstonden, lieten zij steeds hun
vleugels neerhangen.
25 En er klonk een stem boven het uitpansel dat boven hun
hoofd was. (Wanneer zij stilstonden, lieten zij steeds hun vleugels neerhangen.) **26** En boven
het uitpansel dat boven hun
hoofd was, was iets dat eruitzag als saffiersteen,[h] iets dat geleek op een troon.[i] En op datgene wat op de troon geleek, was
iets dat geleek op iemand die eruitzag als een aardse mens erop,[j]
erbovenop. **27** En ik kreeg iets
te zien gelijk de gloed van elektrum,[k] gelijk de aanblik van vuur
rondom daarbinnen,[l] vanaf wat
eruitzag als zijn heupen en opwaarts; en vanaf wat eruitzag

HFDST. 1

a Ez 10:11
b Opb 4:7
c 2Sa 17:10 Sp 28:1
d Ez 10:14
e Sp 14:4
f Opb 4:7
g Job 39:29 Sp 30:19 Ez 10:14
h Ps 18:10
i Jes 6:2
j Ez 10:22
k Ps 103:20 Ez 1:20 Heb 1:14
l Ez 1:17
m Ps 104:4
n Da 7:10
o Ps 97:3
p Ps 18:10 Mt 24:27
q Ez 10:9 Ez 10:13 Ez 11:22
r Opb 4:7
s Ez 10:9
t Ex 39:13 Da 10:6
u Ez 10:10 Da 7:9
v Ez 10:11
w Ez 1:12
x Sp 15:3 Ez 10:12 Za 4:10

2e kolom

a Ez 10:16
b Ez 10:17
c Ge 1:6
d Ez 10:1
e Ez 43:2 Opb 1:15 Opb 14:2
f Job 37:2 Ps 29:3 Ps 68:33
g 2Kon 7:6
h Ex 24:10 Ps 96:6 Ez 10:1
i 1Kon 22:19 Ps 99:1 Jes 6:1 Opb 4:2
j Da 7:9
k Ez 8:2
l De 4:24 Ps 104:2

als zijn heupen en neerwaarts
zag ik iets dat eruitzag als vuur,
en hij had een glans rondom.
28 Er was iets dat eruitzag als
de boog[a] die in een wolkgevaar-
te verschijnt op de dag van een
stortregen. Zo was hetgeen eruit-
zag als de glans die er rondom
was. Het was hetgeen eruitzag
als de gelijkenis van de heerlijk-
heid van Jehovah.[b] Toen ik [dat]
te zien kreeg, viel ik terstond
op mijn aangezicht,[c] en ik hoor-
de voorts de stem van iemand die
sprak.

2 Hij dan zei tot mij: „Mensen-
zoon,[d] ga op uw voeten staan
opdat ik met u kan spreken."[e]
2 Toen kwam er geest in mij zo-
dra hij tot mij sprak,[f] en deze
deed mij ten slotte op mijn voe-
ten staan opdat ik Degene die tot
mij sprak, zou horen.[g]
3 En vervolgens zei hij tot mij:
„Mensenzoon, ik zend u tot de zo-
nen van Israël,[h] tot weerspannig-
e natiën die weerspannig zijn ge-
weest tegen mij.[i] Zijzelf en hun
voorvaders hebben overtredingen
tegen mij begaan tot op deze zelf-
de dag.[j] **4** En de zonen onbe-
schaamd van gezicht[k] en hard van
hart[l] — ik zend u tot hen, en gij
moet tot hen zeggen: 'Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd.' **5** En wat hen aangaat, of
zij zullen horen[m] of [het] zullen la-
ten[n] — want zij zijn een weerspan-
nig huis[o] — zij zullen stellig ook
weten dat een profeet zich in hun
midden heeft bevonden.[p]
6 En gij, o mensenzoon, wees
niet bevreesd voor hen;[q] en wees
niet bevreesd voor hun woorden,
want er zijn verstokten[r] en din-
gen die u steken,[s] en onder schor-
pioenen[t] woont gij. Wees niet be-
vreesd voor hun woorden[u] en wees
niet met verschrikking geslagen
voor hun aangezicht,[v] want zij zijn
een weerspannig huis.[w] **7** En gij
moet mijn woorden tot hen spre-
ken, ongeacht of zij horen dan wel
[het] laten, want zij zijn een en al
weerspannigheid.[x]

HFDST. 1
a Ge 9:13; Opb 4:3
b Ex 24:16; Ez 8:4
c Ez 3:23; Ez 43:3; Da 8:17; Opb 1:17

HFDST. 2
d Ez 8:5; Ez 37:3
e Da 10:11
f Ez 3:24
g Opb 11:11
h 2Kr 36:15; Ez 33:7; Mt 10:16
i Ps 107:11; Jes 1:4; Jes 30:9; Jer 16:12; Klg 1:20; Da 9:9
j De 9:24; Ne 9:26; Ps 78:8; Jer 3:25; Ez 20:18; Han 7:51
k Mt 22:6
l Joz 11:20; Ps 95:8; Ez 3:7; Heb 3:15
m Ez 33:15
n Ez 3:11; Ez 33:4
o Ez 12:2
p Ez 33:33; Jo 15:22
q 2Kon 1:15; Sp 29:25; Jer 1:17; Lu 12:4
r De 2:30; Han 7:51
s Jes 9:18; Mi 7:4
t Lu 10:19
u Ez 3:9
v Jer 1:8
w Jes 51:7
x Jer 1:17; Ez 3:27

2e kolom
a Nu 20:24; Jes 50:5
b Jer 15:16; Opb 10:9
c Jer 1:9; Ez 8:3
d Ez 3:1; Opb 10:8
e Za 5:3; Opb 5:1
f Jes 3:11; Jer 7:29; Ez 19:1

HFDST. 3
g Ez 2:8; Opb 10:9
h Opb 10:10
i Ps 19:10; Ps 119:103; Jer 15:16; Opb 10:9
j Mt 10:6; Mt 15:24

8 En gij, o mensenzoon, hoor
wat ik tot u spreek. Word niet
weerspannig gelijk het weerspan-
nige huis.[a] Open uw mond en eet
wat ik u geef."[b]
9 Toen zag ik, en zie! een hand
werd naar mij uitgestoken,[c] en
zie! daarin was een boekrol.[d]
10 En geleidelijk spreidde hij die
vóór mij uit, en ze was van vo-
ren en van achteren beschreven;[e]
en er waren klaagliederen op ge-
schreven en gezucht en gewee-
klaag.[f]

3 Hij dan zei tot mij: „Mensen-
zoon, wat gij vindt, eet [dat].
Eet deze rol[g] en ga, spreek tot het
huis van Israël."
2 Ik opende dus mijn mond en
hij liet mij geleidelijk deze rol
eten.[h] **3** Voorts zei hij tot mij:
„Mensenzoon, gij dient uw eigen
buik te doen eten, opdat gij zelfs
uw ingewanden moogt vullen met
deze rol, die ik u geef." En ik ging
ze eten en ze werd in mijn mond
als honing zo zoet.[i]
4 En hij zei verder tot mij:
„Mensenzoon, ga, begeef u onder
het huis[j] van Israël, en gij moet
met mijn woorden tot hen spre-
ken. **5** Want niet tot een volk
dat onbegrijpelijk van taal[k] of
zwaar van tong is,[l] wordt gij ge-
zonden, [maar] tot het huis van
Israël, **6** niet tot talrijke vol-
ken onbegrijpelijk van taal of
zwaar van tong, wier woorden gij
niet [met begrip] kunt horen.[m] In-
dien het tot hen was dat ik u had
gezonden, zouden juist zij naar u
luisteren.[n] **7** Maar wat het huis
van Israël aangaat, zij zullen niet
naar u willen luisteren, want zij
willen niet naar mij luisteren;[o]
want allen van het huis van Israël
zijn hard van hoofd en hard van
hart.[p] **8** Zie! Ik heb uw aange-
zicht precies zo hard gemaakt als
hun aangezicht[q] en uw voorhoofd

k Ps 81:5; Jes 33:19; l De 28:49; Jes 28:11; m Jer 5:15; n Jon 3:5; Mt 11:21; Mt 12:41; Han 13:46; o 1Sa 8:7; Jer 25:7; Lu 10:16; p Ex 34:9; Ne 9:16; Jer 3:3; Jer 5:3; Jer 7:26; Ez 2:4; q Jer 1:18.

precies zo hard als hun voorhoofd.[a] **9** Als een diamant, harder dan vuursteen,[b] heb ik uw voorhoofd gemaakt. Gij moet niet bevreesd voor hen zijn,[c] en gij moet niet met verschrikking geslagen zijn voor hun aangezicht,[d] want zij zijn een weerspannig huis."[e]

10 En vervolgens zei hij tot mij: „Mensenzoon, al mijn woorden die ik tot u zal spreken, neem [die] in uw hart op[f] en hoor met uw eigen oren. **11** En ga, begeef u onder de ballingen,[g] onder de zonen van uw volk, en gij moet tot hen spreken en tot hen zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd', ongeacht of zij horen dan wel [het] laten."[h]

12 En een geest voerde mij nu mee[i] en vervolgens hoorde ik achter mij het geluid van een groot geruis:[j] „Gezegend zij de heerlijkheid van Jehovah vanaf zijn plaats."[k] **13** En er was het geluid van de vleugels van de levende schepselen die elkaar dicht raakten,[l] en het geluid van de wielen vlak naast hen,[m] en het geluid van een groot geruis. **14** En [de] geest voerde mij mee[n] en nam mij voorts weg, zodat ik heenging, verbitterd in de woede van mijn geest, en de hand van Jehovah op mij was sterk.[o] **15** Zo begaf ik mij onder de ballingen in Tel-Abjb, die aan de rivier de Kębar[p] woonden,[q] en ik ging wonen waar zij woonden; en ik bleef daar zeven dagen lang wonen, ontzet te midden van hen.[r]

16 Het geschiedde dan na verloop van zeven dagen dat het woord van Jehovah voorts tot mij kwam, dat luidde:

17 „Mensenzoon, tot een wachter heb ik u gemaakt voor het huis van Jsraël,[s] en gij moet uit mijn mond een woord horen en gij moet hen namens mij waarschuwen.[t] **18** Wanneer ik tot een goddeloze zeg: 'Gij zult beslist sterven',[u] en gij hem niet werkelijk waarschuwt en niet werkelijk spreekt ten einde de goddeloze voor zijn goddeloze weg te waarschuwen om hem in het leven te houden,[a] zal hij, daar hij goddeloos is, in zijn dwaling sterven,[b] maar zijn bloed zal ik van uw eigen hand terugeisen.[c] **19** Maar wat u betreft, ingeval gij een goddeloze hebt gewaarschuwd[d] en hij zich niet werkelijk afkeert van zijn goddeloosheid en van zijn goddeloze weg, zal hijzelf wegens zijn dwaling sterven;[e] maar wat u aangaat, gij zult uw eigen ziel bevrijd hebben.[f] **20** En wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardigheid[g] en werkelijk onrecht doet en ik een struikelblok voor zijn aangezicht moet leggen,[h] zal hijzelf sterven omdat gij hem niet gewaarschuwd hebt. Wegens zijn zonde zal hij sterven,[i] en zijn rechtvaardige daden die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden,[j] maar zijn bloed zal ik van uw eigen hand terugeisen.[k] **21** En wat u betreft, ingeval gij een rechtvaardige hebt gewaarschuwd dat de rechtvaardige niet dient te zondigen,[l] en hijzelf werkelijk niet zondigt, zal hij zonder mankeren blijven leven omdat hij gewaarschuwd werd,[m] en gijzelf zult uw eigen ziel bevrijd hebben."[n]

22 En de hand van Jehovah kwam daar op mij en hij zei vervolgens tot mij: „Sta op, ga uit naar de valleivlakte,[o] en daar zal ik met u spreken." **23** Dus stond ik op en ging uit naar de valleivlakte, en zie! de heerlijkheid van Jehovah stond daar,[p] gelijk de heerlijkheid die ik aan de rivier de Kębar had gezien,[q] waarop ik op mijn aangezicht viel.[r] **24** Toen kwam er geest in mij[s] en deed mij op mijn voeten staan,[t] en voorts sprak hij met mij en zei tot mij:

„Kom, sluit u op in uw huis. **25** En gij, o mensenzoon, zie! zij zullen u stellig koorden aanleggen en u ermee binden zodat gij niet kunt uitgaan onder hen.[u] **26** En zelfs uw tong wil ik aan uw gehemelte doen kleven,[v] en

HFDST. 3

a Jes 50:7
Jer 15:20
Mi 3:8
b Jes 50:7
Za 7:12
c Sp 29:25
Jes 41:10
d Jer 1:18
Jer 17:18
e Ez 24:3
f Ps 119:11
Lu 8:15
g 2Kon 24:14
h Ez 2:5
Han 20:26
i 1Kon 18:12
2Kon 2:16
Ez 8:3
Han 8:39
j Han 2:2
k Ez 11:22
l Ez 1:24
m Ez 10:16
n Ez 8:3
o 1Kon 18:46
2Kon 3:15
p Ps 137:1
Ez 1:3
Ez 43:3
q Jer 29:5
r Jer 23:9
s Jes 21:8
Jes 62:6
Jer 6:17
Ez 33:7
t Jes 58:1
u 2Kon 1:4

2e kolom

a Han 2:40
1Ti 4:16
b Sp 14:32
Ez 33:4
Ro 6:23
c Ge 9:5
Ez 33:8
d 2Kon 17:13
e Ro 2:6
f Jes 49:4
Jer 45:5
Ez 33:9
Han 18:6
Han 20:26
g 2Kr 24:18
Ez 18:24
Ez 33:12
h De 13:3
1Pe 2:8
i Ez 18:26
Ez 33:18
j Ez 33:12
k Le 19:17
Ez 33:6
Heb 13:17
l 1Sa 25:33
Han 20:31
m Sp 17:10
Ez 33:15
Jak 5:20
n Han 18:6
o Ez 8:4
p Ez 1:28
q Ez 1:1
r Da 8:17
Op 4:10
s Ez 2:2
Ez 37:10
t Da 10:19
u Ez 4:8
Jo 21:18
Han 20:23
v Ps 137:6

gij zult stellig stom worden,[a] en
gij zult voor hen geen man wor-
den die terechtwijzing toedient,[b]
want zij zijn een weerspannig[c]
huis. **27** En wanneer ik met u
spreek, zal ik uw mond openen,
en gij moet tot hen zeggen:[d] 'Dit
heeft de Soevereine Heer Jeho-
vah gezegd.' Wie hoort, hore,[e] en
wie [het] laat, late [het], want zij
zijn een weerspannig huis.[f]

4 En gij, o mensenzoon, neem u
een baksteen, en gij moet die
vóór u leggen en er een stad in
griffen, ja, Jeruzalem.[g] **2** En gij
moet er het beleg voor slaan[h] en
er een belegeringswal tegen bou-
wen[i] en er een belegeringsdam
tegen opwerpen[j] en er legerkam-
pen tegen opstellen en er rondom
stormrammen tegen oprichten.[k]
3 En wat u betreft, neem u een
ijzeren bakplaat, en gij moet die
als een ijzeren muur tussen u en
de stad stellen en gij moet uw ge-
zicht er onafgebroken tegen rich-
ten, en ze moet in een staat van
beleg komen en gij moet ze bele-
geren. Het is een teken voor het
huis van Israël.[l]
4 En wat u betreft, ga op uw
linkerzijde liggen, en gij moet
de dwaling van het huis van Is-
raël erop leggen.[m] Naar het ge-
tal der dagen dat gij erop zult lig-
gen, zult gij hun dwaling dragen.
5 En ikzelf moet u de jaren van
hun dwaling geven[n] naar het aan-
tal van driehonderd negentig da-
gen,[o] en gij moet de dwaling van
het huis van Israël dragen. **6** En
gij moet ze voleindigen.
En gij moet in het tweede geval
op uw rechterzijde gaan liggen,
en gij moet de dwaling van het
huis van Juda veertig dagen dra-
gen.[p] Een dag voor een jaar, een
dag voor een jaar, dat heb ik u ge-
geven.[q] **7** En op de belegering
van Jeruzalem zult gij uw gezicht
onafgebroken richten,[r] met uw
arm ontbloot, en gij moet ertegen
profeteren.
8 En zie! ik wil u koorden[s] aan-
leggen opdat gij u niet van uw
ene zijde op uw andere zijde kunt
keren, totdat gij de dagen van uw
belegering voleindigd zult heb-
ben.
9 En wat u aangaat, neem u
tarwe[a] en gerst en tuinbonen[b] en
linzen[c] en gierst en spelt,[d] en gij
moet ze in één gebruiksvoorwerp
doen en ze tot brood voor u ma-
ken, naar het getal van de da-
gen dat gij op uw zijde ligt; drie-
honderd negentig dagen zult gij
het eten.[e] **10** En uw voedsel dat
gij zult eten, zal naar het gewicht
zijn — twintig sikkelen per dag.[f]
Van tijd tot tijd zult gij het eten.
11 En water zult gij slechts naar
de maat drinken, het zesde deel
van een hin. Van tijd tot tijd zult
gij drinken.
12 En als een ronde gerste-
koek[g] zult gij het eten; en wat dat
betreft, op drekkoeken van de
uitwerpselen[h] van mensen zult
gij hem voor hun ogen bakken."
13 Vervolgens zei Jehovah: „Zo
zullen de zonen van Israël hun
brood onrein[i] eten onder de na-
tiën waarheen ik hen zal verdrij-
ven."[j]
14 Ik dan zei: „Ach, o Soevereine
Heer Jehovah! Zie! Mijn ziel
is niet verontreinigd;[k] noch een
[reeds] dood lichaam noch een
verscheurd dier heb ik gegeten
van mijn jeugd af[l] zelfs tot nu
toe, en in mijn mond is geen be-
dorven vlees gekomen."[m]
15 Bijgevolg zei hij tot mij: „Zie,
ik heb u rundermest gegeven in
plaats van de drekkoeken van
mensen, en gij moet uw brood erop
bereiden." **16** En hij zei verder
tot mij: „Mensenzoon, zie, ik breek
de staven waaromheen ringvormi-
ge broden gestoken zijn,[n] in Je-
ruzalem, en zij zullen brood moe-
ten eten naar het gewicht en met
angstige bezorgdheid,[o] en naar
de maat en vol huivering zullen
zij zelfs water drinken,[p] **17** op-
dat zij aan brood en water gebrek
hebben en zij elkaar ontzet aan-
kijken en wegrotten in hun dwa-
ling.[q]

HFDST. 3

a Ez 24:27; Lu 1:22
b Am 5:10
c Jes 1:2; Ez 2:6
d Ez 24:27; Ez 33:22
e Mt 11:15; Opb 2:29
f Jes 30:9; Jer 5:23; Ez 12:2

HFDST. 4

g Jer 32:31
h 2Kon 24:11; Jer 39:1
i 2Kon 25:1; Lu 19:43
j 2Sa 20:15; Jer 6:6; Jer 32:24; Ez 26:8
k Ez 21:22
l Ez 12:6; Ez 24:24
m 2Kon 17:21
n Nu 14:34
o 1Kon 12:19
p 2Kon 23:27
q Nu 14:34
r 2Kr 36:17; Jer 52:4
s Ez 3:25

2e kolom

a Ex 29:2
b 2Sa 17:28
c Ge 25:34
d Ex 9:32
e Ez 4:5
f Le 26:26
g 2Kon 4:42
h De 23:13
i Le 19:19
j Ho 9:3
k Han 10:14
l Ex 22:31; Le 7:24; Le 11:40
m Le 7:18; De 14:3; Jes 65:4; Jes 66:17
n Le 26:26; Ps 105:16; Jes 3:1; Ez 5:16
o 2Kon 25:3; Jer 37:21; Klg 1:11; Klg 4:9; Klg 5:9; Opb 6:6
p Ez 12:18
q Le 26:39; Ez 24:23

5 En wat u betreft, o mensenzoon, neem u een scherp zwaard. Als een barbiersscheermes zult gij het u nemen, en gij moet het over uw hoofd en over uw baard laten gaan,[a] en gij moet u een weegschaal nemen en [het haar] in parten delen. **2** Een derde deel zult gij verbranden, ja, in het vuur midden in de stad zodra de dagen van de belegering ten volle verstreken zijn.[b] En gij moet een ander derde deel nemen. Gij zult [het] rondom haar met het zwaard slaan,[c] en het [laatste] derde deel zult gij in de wind verstrooien, en een zwaard zal ik achter hen trekken.[d]

3 En gij moet daarvan weinige in getal nemen en ze in uw slippen wikkelen.[e] **4** En andere ervan zult gij nemen en gij moet ze midden in het vuur werpen en ze in het vuur tot as verbranden. Van één zal een vuur uitgaan naar het gehele huis van Israël.[f]

5 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Dit is Jeruzalem. Te midden van de natiën heb ik haar gesteld, met landen rondom haar. **6** En ze ging zich weerspannig gedragen tegen mijn rechterlijke beslissingen, in goddeloosheid meer dan de natiën,[g] en tegen mijn inzettingen meer dan de landen die rondom haar zijn, want mijn rechterlijke beslissingen hebben zij verworpen en, wat mijn inzettingen betreft, zij hebben er niet in gewandeld.'[h]

7 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Omdat gijlieden onstuimiger waart[i] dan de natiën die rondom U zijn — in mijn inzettingen hebt GIJ niet gewandeld en mijn rechterlijke beslissingen hebt GIJ niet volbracht;[j] maar naar de rechterlijke beslissingen van de natiën die rondom U zijn, hebt GIJ gehandeld, niet waar?[k] — **8** daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zie, ik ben tegen u, [o stad,] ja ik,[l] en ik wil in uw midden rechterlijke beslissingen voltrekken voor de ogen van de natiën.[a] **9** En ik wil in u doen wat ik niet gedaan heb en wat ik niet meer zo zal doen wegens al uw verfoeilijkheden.[b]

10 Daarom zullen vaders zelfs zonen eten in uw midden,[c] en zonen zullen zelfs hun vaders eten, en ik wil aan u strafgerichten voltrekken en al wat er van u overblijft, naar elke wind verstrooien.'"[d]

11 'Daarom, zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'voorzeker, omdat het mijn heiligdom was dat gij verontreinigd hebt met al uw walgelijkheden[e] en met al uw verfoeilijkheden,[f] ben ikzelf ook Degene die [u] zal verminderen,[g] en mijn oog zal geen leed gevoelen[h] en ikzelf zal ook stellig geen mededogen tonen.[i] **12** Een derde deel van u — door de pestilentie zullen zij sterven,[j] en door hongersnood zullen zij aan hun eind komen te midden van u.[k] En nog een derde deel — door het zwaard zullen zij rondom u vallen. En het [laatste] derde deel zal ik zelfs naar elke wind verstrooien,[l] en een zwaard zal ik achter hen trekken.[m] **13** En mijn toorn zal stellig tot voltooiing komen[n] en ik wil mijn woede op hen koelen[o] en mijzelf troosten;[p] en zij zullen moeten weten dat ikzelf, Jehovah, heb gesproken in mijn staan op exclusieve toewijding,[q] wanneer ik mijn woede tot voltooiing doe komen over hen.

14 En ik zal u maken tot een verwoeste plaats en een smaad onder de natiën die rondom u zijn, voor de ogen van elke voorbijganger.[r] **15** En gij moet een smaad worden[s] en een voorwerp van schimpwoorden,[t] een waarschuwend voorbeeld[u] en een afgrijzen voor de natiën die rondom u zijn, wanneer ik aan u strafgerichten voltrek in toorn en in woede en in woedende terechtwijzingen.[v] Ikzelf, Jehovah, heb gesproken.

HFDST. 5

a Le 21:5; Ez 44:20
b Jer 9:21; Ez 4:8
c Jer 15:2
d Le 26:33; Ez 12:14; Am 9:1
e Jer 40:6; Jer 52:16
f Jer 4:4
g De 32:15; 2Kon 17:8; Ez 16:47
h Ne 9:16; Ps 78:10; Jer 8:5; Jer 11:10
i 2Kon 21:9; 2Kr 33:9
j Jer 44:23
k 2Kon 21:11; Jer 2:11; Ez 16:47
l Jer 21:5; Ez 15:7

2e kolom

a De 29:24; 1Kon 9:8; Klg 2:15
b Klg 4:6; Da 9:12; Am 3:2
c Le 26:29; De 28:53; 2Kon 6:29; Jer 19:9; Klg 2:20; Klg 4:10
d Le 26:33; De 4:27; De 28:64; Ne 1:8; Ez 12:14; Ez 17:21
e Le 19:30; Le 20:3; 2Kon 21:7; 2Kr 36:14; Jer 32:34
f De 7:25; Jer 16:18; Ez 23:38
g Ps 107:39
h De 29:20; Ez 7:4; Ez 8:18
i Klg 2:21; Za 11:6
j Jer 14:12; Ez 6:12
k Jer 15:2; Jer 21:9
l Jer 9:16
m Le 26:33; Jer 42:16; Ez 12:14
n Klg 4:11
o Ez 16:42
p De 32:36; Jes 1:24
q Ex 20:5; Ex 34:14; De 4:24; De 6:15; Joz 24:19; Jes 59:17; Ez 39:25
r Le 26:31; De 28:37; 1Kon 9:7; Ne 2:17

s Ps 79:4; Jer 24:9; Klg 2:15; t Klg 3:62; u 1Kor 10:11; v Ez 25:17.

16 Wanneer ik de schadelijke
pijlen van de hongersnood op hen
afzend,[a] die ten verderve moeten
blijken te zijn, [pijlen] die ik zal
zenden om ulieden te verderven,[b]
zal ik zelfs de hongersnood over
ulieden vermeerderen, en ik wil
UW staven waaromheen ringvormige broden gestoken zijn, verbreken.[c] **17** En ik wil op ulieden
afzenden hongersnood en schadelijke wilde dieren,[d] en ze moeten
u van kinderen beroven, en ook
pestilentie[e] en bloed[f] zullen onder
u rondgaan, en een zwaard zal ik
over u brengen.[g] Ikzelf, Jehovah,
heb gesproken.'"

6 En het woord van Jehovah
kwam verder tot mij, en luidde: **2** „Mensenzoon, richt uw
aangezicht naar de bergen van
Israël en profeteer[h] ertegen.[i]
3 En gij moet zeggen: 'O bergen
van Israël, hoort het woord van
de Soevereine Heer Jehovah:[j] Dit
heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd tot de bergen en tot
de heuvels,[k] tot de stroombeddingen en tot de dalen: „Hier ben ik!
Ik breng een zwaard over U en ik
zal stellig UW hoge plaatsen vernietigen.[l] **4** En UW altaren moeten woest gelegd worden[m] en UW
reukwerktafels moeten verbroken worden, en ik wil UW verslagenen voor UW drekgoden doen
vallen.[n] **5** En ik wil de lijken van
de zonen van Israël voor hun drekgoden leggen, en ik wil UW beenderen rondom UW altaren strooien.[o]
6 Overal waar GIJ woont,[p] zullen
zelfs de steden verwoest worden[q]
en de hoge plaatsen zelf zullen
woest en verlaten worden, opdat
ze verwoest liggen[r] en UW altaren woest en verlaten liggen en
werkelijk verbroken worden[s] en
UW drekgoden werkelijk verdwijnen[t] en UW reukwerktafels omgehouwen[u] en UW werken uitgewist
worden. **7** En de verslagene zal
stellig te midden van U vallen,[v] en
GIJ zult moeten weten dat ik Jehovah ben.[w]

HFDST. 5

a Ez 14:21
b De 32:23
Ps 7:13
c Le 26:26
Ez 4:16
Ez 14:13
d Le 26:22
De 32:24
2Kon 17:25
Ez 14:21
Ez 33:27
e Ez 38:22
f Ez 14:19
g Ez 21:3

HFDST. 6

h Ez 20:46
Ez 21:2
Ez 33:28
i Ez 36:1
j Mi 6:2
k Jer 3:23
Jer 17:3
l Le 26:30
m Jes 27:9
n Le 26:30
1Kon 13:2
Jer 16:18
Ez 8:10
o Jer 8:2
p Jer 9:19
Jer 32:29
q Jes 32:14
Jer 2:15
Mi 3:12
r Jer 17:3
Ez 16:39
s Ho 10:2
t Mi 1:7
u Jes 17:8
v Jer 14:18
w Ez 7:4

2e kolom

a Jer 30:10
Jer 44:28
Ez 14:22
b De 30:1
Ps 137:1
Ez 12:16
Za 10:9
c Ps 78:40
Jes 7:13
Jes 63:10
d Nu 15:39
Ez 20:7
e Jes 64:6
Ez 20:43
Ez 36:31
f Jes 46:10
Jes 55:11
g Ez 14:23
Ez 33:29
Da 9:12
Za 1:6
h Ez 21:14
i Joë 1:15
j Jer 15:2
k Jer 16:4
l Jer 24:10
Ez 5:12
m Da 9:7
n Klg 4:22
Ez 5:13
o Ez 12:15
Ez 38:23
p Ez 6:4
q Jer 8:2
r De 12:2
Jes 65:7
Jer 2:20
Ez 20:28

8 En wanneer het gebeurt, wil
ik U als overblijfsel degenen laten
die aan het zwaard ontkomen onder de natiën, wanneer GIJ wordt
verstrooid over de landen.[a] **9** En
UW ontkomenen zullen mij stellig
gedenken onder de natiën waarheen zij gevankelijk weggevoerd
zullen zijn,[b] want ik ben gebroken wegens hun hoererende hart,
dat zich van mij heeft afgekeerd,[c]
en wegens hun ogen, die in hoererij hun drekgoden achternagaan;[d]
en zij zullen stellig een walging in
hun aangezicht voelen wegens de
slechte dingen die zij hebben gedaan in al hun verfoeilijkheden.[e]
10 En zij zullen moeten weten dat
ik Jehovah ben; niet tevergeefs
heb ik erover gesproken[f] hun deze
rampspoed aan te doen."'[g]

11 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'Klap in uw handen[h] en stamp met uw voet, en
zeg: „Ach!" wegens alle slechte
verfoeilijkheden van het huis van
Israël,[i] want door het zwaard,[j]
door de hongersnood[k] en door
de pestilentie zullen zij vallen.[l]
12 Wat degene betreft die ver
weg is,[m] door de pestilentie zal hij
sterven; en wat degene aangaat
die dichtbij is, door het zwaard
zal hij vallen; en wat degene betreft die overgebleven is en die
veilig bewaard is, door de hongersnood zal hij sterven, en ik wil mijn
woede tegen hen tot voltooiing
brengen.[n] **13** En gijlieden zult
moeten weten dat ik Jehovah ben,[o]
wanneer hun verslagenen te midden van hun drekgoden komen te
liggen,[p] rondom hun altaren,[q] op
elke hoge heuvel,[r] op alle toppen
van de bergen[s] en onder elke lommerrijke boom[t] en onder elke wijdvertakte grote boom,[u] de plaats
waar zij een rustig stemmende
geur hebben geofferd aan al hun
drekgoden.[v] **14** En ik wil mijn
hand tegen hen uitstrekken[w] en
het land tot een verlaten woestenij maken, ja, een verwoesting

s Jer 3:6; Ho 4:13; t 1Kon 14:23; u Jes 57:5; v Jes 65:3; w Jes 5:25.

erger dan de wildernis in de richting van Dibla, overal waar zij wonen. En zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben.'"

7 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **2** „En wat u betreft, o mensenzoon, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd tot de grond van Israël: 'Een einde, het einde, is gekomen over de vier uiteinden van het land.[a] **3** Nu is het einde over u,[b] en ik moet mijn toorn tegen u zenden en ik wil u richten naar uw wegen[c] en al uw verfoeilijkheden over u brengen. **4** En mijn oog zal geen leed over u gevoelen,[d] noch wil ik mededogen voelen, want over u zal ik uw eigen wegen brengen, en te midden van u zullen uw eigen verfoeilijkheden blijken te zijn;[e] en gijlieden zult moeten weten dat ik Jehovah ben.'[f]

5 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Een rampspoed, een unieke rampspoed, zie! hij komt.[g] **6** Ja, een einde moet er komen.[h] Het einde moet komen; het moet voor u ontwaken. Zie! Het komt.[i] **7** De krans moet tot u komen, o bewoner van het land, de tijd moet komen, de dag is nabij.[j] Er is verwarring, en niet het gejuich van de bergen.

8 Nu zal ik binnenkort mijn woede over u uitstorten,[k] en ik wil mijn toorn tegen u tot voltooiing brengen,[l] en ik wil u richten naar uw wegen[m] en al uw verfoeilijkheden over u brengen. **9** Ook zal mijn oog geen leed gevoelen,[n] noch zal ik mededogen voelen.[o] Naar uw wegen zal ik [het] over uzelf brengen, en uw eigen verfoeilijkheden zullen regelrecht in uw midden blijken te zijn;[p] en gijlieden zult moeten weten dat ik, Jehovah, het ben die de slag toebrengt.[q]

10 Zie! De dag! Zie! Het komt.[r] De krans is uitgelopen.[s] De staf heeft gebloeid.[t] Overmoed is uitgesproten.[u] **11** Het geweld zelf is opgeschoten tot een staf van goddeloosheid.[v] Het spruit niet uit hen voort, noch spruit het uit hun rijkdom voort; en het spruit niet uit henzelf voort, noch is er enige uitnemendheid in hen. **12** De tijd moet komen, de dag moet aanbreken. Wat de koper betreft, laat hij zich niet verheugen;[a] en wat de verkoper aangaat, laat hij niet gaan treuren, want er rust brandende toorn op de gehele menigte ervan. **13** Want tot hetgeen verkocht werd, zal de verkoper zelf niet terugkeren, terwijl hun leven nog onder de levenden is; want het visioen is voor de gehele menigte ervan. Niemand zal terugkeren, en door zijn eigen dwaling zal een ieder van hen zich niet in het bezit stellen van zijn eigen leven.

14 Zij hebben op de trompet geblazen[b] en iedereen heeft zich gereedgemaakt, maar er is niemand die ten strijde trekt, want mijn brandende toorn rust op de gehele menigte ervan.[c] **15** Het zwaard[d] is buiten en de pestilentie en de hongersnood zijn binnen.[e] Al wie in het veld is, door het zwaard zal hij sterven, en al wie in de stad zijn, de hongersnood en de pestilentie zelf zullen hen verslinden.[f] **16** En hun ontkomenen zullen stellig ontkomen[g] en op de bergen worden gelijk de duiven van de dalen,[h] die alle kreunen, elk in zijn eigen dwaling. **17** Wat alle handen aangaat, ze blijven verslappen;[i] en wat alle knieën betreft, ze blijven druipen van water.[j] **18** En zij hebben zich omgord met zakken,[k] en siddering heeft hen bedekt;[l] en op alle gezichten is er schaamte[m] en op al hun hoofden is er kaalheid.[n]

19 Op de straten zullen zij zelfs hun zilver werpen, en iets afschuwelijks zal hun eigen goud worden. Noch hun zilver noch hun goud zal hen kunnen bevrijden op de dag van Jehovah's verbolgenheid.[o] Hun ziel zullen zij niet verzadigen en hun ingewanden zullen zij niet vullen, want

HFDST. 7

a Am 8:2
b Ez 5:13
c Nu 32:23 Jer 40:3 Ez 18:30 Ez 33:20 Ro 2:6
d Jer 13:14 Ez 5:11 Ez 8:18 Ez 9:10 Za 11:6
e Jer 16:18 Ez 11:21 Ez 16:43
f Ez 6:13
g 2Kon 21:12 Da 9:12
h Jer 44:27
i Ez 21:25 Ez 39:8
j Ez 12:23 Ze 1:14
k 2Kr 34:21 Ez 36:18
l Jer 7:20
m Job 34:11 Ez 18:30 Ga 6:7
n Jer 13:14
o Jer 15:5
p Ez 11:21 Ez 16:43
q Jes 66:6 Ez 33:29
r Ze 1:14
s Ez 7:7
t Jes 10:5
u Jer 50:31
v Jes 59:6 Jer 6:7 Mi 6:12

2e kolom

a Ze 1:18
b Jer 4:5 Jer 6:1
c Jer 7:20 Jer 12:12
d Le 26:25
e De 32:25 Jer 21:9 Jer 27:13 Klg 1:20
f Jer 14:18 Jer 15:2 Ez 5:12
g Ezr 9:15 Jes 1:9 Jes 37:31 Ez 6:8
h Jes 38:14 Jes 59:11 Na 2:7
i Jes 13:7 Jer 6:24
j Ez 21:7
k Jes 3:24 Jes 15:3 Jer 48:37 Am 8:10
l Ps 55:5
m Jer 3:25
n Jes 22:12
o Sp 11:4 Ze 1:18

het is een struikelblok geworden
dat hun dwaling veroorzaakt.[a]
20 En het sieraad dat iemand tot
versiering strekt — men heeft
het gesteld als reden tot trots;
en hun verfoeilijke beelden,[b] hun
walgelijkheden,[c] hebben zij ervan
gemaakt. Daarom wil ik het voor
hen tot iets afschuwelijks maken.[d]
21 En ik wil het in de hand van
de vreemden geven als roofgoed
en aan de goddelozen der aarde als
buit,[e] en zij zullen het stellig ont-
wijden.
22 En ik zal mijn aangezicht
van hen moeten afkeren,[f] en zij
zullen werkelijk mijn verborgen
plaats ontwijden en daarin zul-
len werkelijk rovers komen en ze
ontwijden.[g]
23 Maak de keten,[h] want het
land zelf is vol van met bloed
bevlekt oordeel geworden[i] en de
stad zelf is vol geweld geworden.[j]
24 En ik wil de ergsten der na-
tiën laten komen,[k] en zij zullen
stellig hun huizen in bezit nemen,[l]
en ik wil de trots van de ster-
ken doen ophouden,[m] en hun hei-
ligdommen moeten ontwijd wor-
den.[n] **25** Er zal radeloze angst
komen en zij zullen stellig vrede
zoeken maar die zal er niet zijn.[o]
26 Er zal onheil op onheil ko-
men[p] en er zal bericht op bericht
ontstaan, en de mensen zullen
werkelijk een visioen zoeken bij
een profeet,[q] en de wet zelf zal te-
loorgaan bij een priester en raad
bij oudere mannen.[r] **27** De ko-
ning zelf zal rouw gaan bedrij-
ven;[s] zelfs een overste zal zich be-
kleden met troosteloosheid,[t] en
zelfs de handen van het volk van
het land zullen van schrik ver-
lamd worden. Naar hun gedrag
zal ik jegens hen handelen,[u] en
met hun oordelen zal ik hen oor-
delen;[v] en zij zullen moeten we-
ten dat ik Jehovah ben.'"[w]

8 Nu geschiedde het in het zes-
de jaar, in de zesde [maand],
op de vijfde dag van de maand,
dat ik in mijn huis zat en de oude-
re mannen van Juda voor mij za-
ten,[x] toen de hand van de Soeve-
reine Heer Jehovah daar op mij
viel.[a] **2** Vervolgens zag ik, en
zie! iets wat geleek op de aanblik
van vuur;[b] vanaf wat eruitzag als
zijn heupen en neerwaarts was
er vuur,[c] en vanaf zijn heupen
en opwaarts was er iets dat er-
uitzag als een lichtglans, gelijk
de gloed van elektrum.[d] **3** Toen
stak hij iets uit dat de vorm van
een hand had[e] en nam mij bij
een lok van mijn hoofdhaar, en
een geest[f] voerde mij tussen de
aarde en de hemel en bracht mij
naar Jeruzalem in de visioenen
van God,[g] naar de ingang van de
binnenste poort[h] die op het noor-
den uitziet, waar de standplaats is
van het symbool van jaloezie dat
tot jaloezie prikkelt.[i] **4** En zie!
de heerlijkheid van de God van Israël
was daar,[j] gelijk de verschij-
ning die ik in de valleivlakte had
gezien.
5 Hij dan zei tot mij: „Mensen-
zoon, sla alstublieft uw ogen op
in de richting van het noorden."
Dus sloeg ik mijn ogen op in de
richting van het noorden, en zie!
ten noorden van de poort van het
altaar was dit symbool van ja-
loezie[k] in de ingang. **6** Vervol-
gens zei hij tot mij: „Mensenzoon,
ziet gij welke grote verfoeilijkhe-
den zij doen,[l] de dingen die het
huis van Israël hier doet om [mij]
ver van mijn heiligdom verwij-
derd te [doen] geraken?[m] En toch
zult gij opnieuw grote verfoeilijk-
heden zien."
7 Bijgevolg bracht hij mij naar
de ingang van het voorhof, en
toen zag ik, en zie! een zeker
gat in de muur. **8** Nu zei hij
tot mij: „Mensenzoon, boor als-
tublieft door de muur heen."[n] En
geleidelijk boorde ik door de muur
heen, en zie! daar was een be-
paalde ingang. **9** Voorts zei hij
tot mij: „Ga naar binnen en zie de
erge verfoeilijkheden die zij hier
doen."[o] **10** Dus ging ik naar bin-
nen en zag toen, en zie! er was

HFDST. 7
a Ez 14:3; Ez 44:12
b 2Kon 17:12; 2Kon 21:7; Ez 6:4
c Jer 7:30; Jer 32:34
d De 27:15; Jer 7:14; Klg 1:17; Ho 9:10
e 2Kr 36:19
f Jer 18:17
g De 28:29; 2Kr 36:19; Klg 1:10
h Jer 27:2; Jer 39:7; Jer 40:1; Klg 3:7; Na 3:10
i 2Kon 21:16; 2Kon 24:4; Jer 2:34; Jer 22:17; Ez 9:9; Ez 11:6; Ho 4:2
j Jes 59:6; Mi 2:2
k De 28:50; Ez 21:31; Hab 1:6
l Jer 6:12; Klg 5:2
m Jes 5:14
n Ez 21:2
o Jes 57:21; Jer 8:15
p Le 26:28; De 32:23; Jer 4:20
q Jer 21:2; Jer 37:17
r 1Kon 21:11; Ps 74:9; Jer 18:18; Klg 2:9; Ez 20:3
s Jer 52:10
t Ez 19:1
u Job 34:11; Ro 2:6
v Jes 3:11; Mt 7:2; Jak 2:13
w Ez 6:13

HFDST. 8
x Ez 14:1; Ez 20:1

2e kolom
a Ez 1:3; Ez 3:22
b Ez 1:27
c Da 7:9
d Ez 1:4; Ez 1:27
e Ez 2:9; Da 5:5
f Ez 3:14; Heb 1:7
g Ez 40:2
h Jer 20:2; Ez 9:2
i Ex 20:5; De 32:16; Joz 24:19; Ps 78:58
j Ex 40:34; Ez 1:28; k Ez 7:20; l 2Kr 36:14; m Ps 78:60; Jer 26:6; n Jer 23:24; Heb 4:13; o Jer 7:10.

elke afbeelding[a] van kruipend gedierte en gruwelijke beesten,[b] en al de drekgoden van het huis van Israël,[c] overal rondom op de muur gegrift. **11** En zeventig mannen[d] uit de oudere [mannen] van het huis van Israël, te midden van wie Jaäzanja, de zoon van Safan[e] stond, stonden ervoor, ieder met zijn reukvat in zijn hand, en de welriekende geur van de wolk van het reukwerk steeg op.[f] **12** Vervolgens zei hij tot mij: „Hebt gij gezien, o mensenzoon, wat de oudere [mannen] van het huis van Israël in de duisternis doen,[g] ieder in de binnenkamers van zijn pronkstuk? Want zij zeggen: 'Jehovah ziet ons niet.[h] Jehovah heeft het land verlaten.'"

13 En hij zei verder tot mij: „Toch zult gij opnieuw grote verfoeilijkheden zien die zij doen."[i] **14** Hij bracht mij derhalve naar de ingang van de poort van het huis van Jehovah, die op het noorden is, en zie! daar zaten de vrouwen, die de [god] Tammuz beweenden.

15 En hij zei voorts tot mij: „Hebt gij [dit] gezien, o mensenzoon? Toch zult gij opnieuw grote verfoeilijkheden[j] zien, erger dan deze." **16** Hij bracht mij derhalve naar het binnenste voorhof van het huis van Jehovah,[k] en zie! aan de ingang van de tempel van Jehovah, tussen de voorhal en het altaar,[l] waren ongeveer vijfentwintig mannen[m] met hun rug naar de tempel van Jehovah[n] en hun gezicht naar het oosten [gekeerd], en zij bogen zich neer naar het oosten, voor de zon.[o]

17 Vervolgens zei hij tot mij: „Hebt gij [dit] gezien, o mensenzoon? Is het zo iets gerings voor het huis van Juda de verfoeilijkheden te bedrijven die zij hier hebben bedreven, dat zij het land moeten vullen met geweld[p] en dat zij mij opnieuw dienen te krenken, en zie, zij steken de rank uit naar mijn neus? **18** En ikzelf zal ook in woede handelen.[q] Mijn oog zal geen leed gevoelen, noch zal ik mededogen voelen.[r] En zij zullen stellig met luider stem in mijn oren roepen, maar ik zal hen niet horen."[a]

9 Toen riep hij ten aanhoren van mij met luider stem en zei: „Laten degenen die hun aandacht op de stad richten naderbij komen, elk met zijn wapen in zijn hand om verderf te brengen!"

2 En zie! zes mannen kwamen uit de richting van de bovenpoort,[b] die op het noorden uitziet, elk met zijn verpletteringswapen in zijn hand; en er was één man onder hen in linnen gekleed,[c] met de inkthoorn van een secretaris aan zijn heupen, en zij kwamen vervolgens binnen en gingen naast het koperen altaar[d] staan.

3 En wat de heerlijkheid van de God van Israël[e] betreft, ze werd opgenomen van boven de cherubs[f] waarboven ze zich bevond, naar de drempel van het huis,[g] en toen riep hij tot de man die in het linnen was gekleed,[h] aan wiens heupen de inkthoorn van een secretaris was. **4** En Jehovah zei vervolgens tot hem: „Trek midden door de stad, midden door Jeruzalem, en gij moet een kenteken zetten op het voorhoofd van de mannen die zuchten en kermen[i] over al de verfoeilijkheden die in haar midden gedaan worden."[j]

5 En tot deze [anderen] zei hij ten aanhoren van mij: „Trekt achter hem aan de stad door en slaat neer. Laat UW oog geen leed gevoelen en voelt helemaal geen mededogen.[k] **6** Grijsaard, jongeling en maagd en klein kind en vrouwen[l] dient GIJ te doden — ten verderve. Maar nadert geen enkele man op wie het kenteken is,[m] en bij mijn heiligdom dient GIJ te beginnen."[n] Dus begonnen zij bij de oude mannen die vóór het huis waren.[o] **7** En hij zei verder tot hen: „Verontreinigt het huis en vult de voorhoven met de versla-

HFDST. 8

a Ex 20:4; De 4:18
b Le 11:10; Han 10:12; Ro 1:23
c 2Kon 23:24
d Ex 24:1; Nu 11:16
e 2Kon 22:3; 2Kon 25:22; 2Kr 34:8; Jer 26:24
f 2Kr 26:16; Jer 7:9; Ez 16:18
g Job 24:16; Jo 3:19
h Ps 73:11; Ps 94:7; Jes 29:15; Ez 9:9
i Jer 9:3
j 2Kr 36:14
k 2Kr 4:9
l Joë 2:17
m Ez 11:1
n 1Kon 8:29; Jer 2:27; Jer 32:33
o De 4:19; De 17:3; 2Kon 17:16; 2Kon 23:5; Job 31:26; Jer 8:2; Jer 44:17
p Ge 6:13; 2Kon 21:16; Jer 19:4; Ez 9:9; Ze 1:9
q Ez 5:13
r Ez 5:11; Ez 7:9; Ez 9:10

2e kolom

a Sp 1:28; Jes 1:15; Jer 11:11; Jer 14:12; Mi 3:4; Za 7:13

HFDST. 9

b Jer 20:2; Ez 8:3
c Le 16:4
d 2Kr 4:1; 2Kr 7:7
e Ez 3:23; Ez 8:4; Ez 11:22
f Ge 3:24
g Ez 10:4
h Opb 19:8
i Ps 119:53; Ps 119:136; 2Kor 12:21; 2Pe 2:8
j Ez 5:11; Ez 8:6
k Ex 32:27; Ez 7:4
l 2Kr 36:17
m Ex 12:23; Joz 2:18; Opb 9:4
n 2Kon 25:18; Jer 25:29; 1Pe 4:17
o Ez 8:11

genen.[a] Gaat uit!" En zij gingen uit en sloegen neer in de stad.

8 Nu geschiedde het dat terwijl zij neersloegen en ik overbleef, ik voorts op mijn aangezicht viel[b] en het uitschreeuwde en zei: „Ach,[c] o Soevereine Heer Jehovah! Stort gij alle overgeblevenen van Israël in het verderf terwijl gij uw woede over Jeruzalem uitstort?"[d]

9 Hij dan zei tot mij: „De dwaling van het huis van Israël en Juda[e] is zeer, zeer groot[f] en het land is met bloedvergieten vervuld[g] en de stad is vol verkeerdheid;[h] want zij hebben gezegd: 'Jehovah heeft het land verlaten,[i] en Jehovah ziet [het] niet.'[j] **10** En ook wat mij betreft, mijn oog zal geen leed gevoelen,[k] noch zal ik mededogen tonen.[l] Hun gedrag zal ik stellig op hun eigen hoofd doen neerkomen."[m]

11 En zie! de in het linnen geklede man, aan wiens heupen de inkthoorn was, bracht verslag uit en zei: „Ik heb gedaan juist zoals gij mij geboden hebt."[n]

10 Vervolgens zag ik, en zie! op het uitspansel[o] dat boven het hoofd van de cherubs was, was iets gelijk saffiersteen,[p] iets dat eruitzag als de gelijkenis van een troon,[q] dat boven hen verscheen. **2** En hij zei voorts tot de in het linnen geklede man,[r] ja, hij zei: „Ga naar binnen tussen het wielwerk,[s] naar binnen onder de cherubs, en vul de holten van uw beide handen met kolen[t] vuur van tussen de cherubs en strooi [ze] uit over de stad."[u] Dus ging hij voor mijn ogen naar binnen.

3 En de cherubs stonden rechts van het huis toen de man naar binnen ging, en de wolk vulde het binnenste voorhof.[v] **4** Toen verhief de heerlijkheid van Jehovah[w] zich van de cherubs naar de drempel van het huis, en het huis werd geleidelijk gevuld met de wolk,[x] en het voorhof zelf was vol van de glans van de heerlijkheid van Jehovah. **5** En zelfs het geluid van de vleugels van de cherubs[y] deed zich horen tot het buitenste voorhof, gelijk het geluid van God de Almachtige wanneer hij spreekt.[a]

6 Het geschiedde dan dat toen hij de in het linnen geklede man gebood en zei: „Neem vuur van tussen het wielwerk, van tussen de cherubs", hij daarop naar binnen ging en naast het wiel ging staan. **7** Toen stak de cherub zijn hand uit van tussen de cherubs naar het vuur[b] dat tussen de cherubs was[c] en droeg [het] en legde [het] in de holten van de handen van degene die in het linnen gekleed was,[d] die [het] nu nam en naar buiten ging. **8** En er werd gezien dat de cherubs iets toebehoorde dat de vorm had van een hand van de aardse mens, onder hun vleugels.[e]

9 En vervolgens zag ik, en zie! er waren vier wielen naast de cherubs, één wiel naast de ene cherub en één wiel naast de andere cherub,[f] en het uiterlijk van de wielen was als de gloed van een chrysolietsteen. **10** En wat hun uiterlijk betreft, die vier hadden één gelijkenis, net alsof er zich een wiel midden in een wiel bevindt.[g] **11** Wanneer ze gingen, gingen ze telkens naar hun vier zijden. Ze veranderden niet van richting wanneer ze gingen, want naar de plaats waarheen het hoofd zich steeds keerde, gingen ze er telkens achteraan. Ze veranderden niet van richting wanneer ze gingen.[h] **12** En al hun vlees en hun rug en hun handen en hun vleugels en de wielen waren rondom vol ogen.[i] Die vier hadden hun wielen. **13** Wat de wielen aangaat, daartegen werd ten aanhoren van mij geroepen: „O wielwerk!"

14 En [elk]een had vier gezichten.[j] Het eerste gezicht was het gezicht van de cherub, en het tweede gezicht was het gezicht van de aardse mens,[k] en het derde was een leeuwengezicht en het vierde was een arendsgezicht.[l]

HFDST. 9

a 2Kr 36:17 Klg 2:21
b Nu 14:5 Nu 16:45
c Jer 4:10 Ez 11:13
d Ge 18:23
e Jer 11:10
f De 31:29 2Kon 17:7 2Kr 36:14 Jes 1:4
g 2Kon 21:16 Jer 2:34 Ez 24:9 Mt 23:30
h Ez 22:29
i Ez 8:12
j Ps 10:11 Jes 29:15
k Ez 7:4 Ez 8:18
l Ez 5:11
m De 32:41 2Kr 6:23 Ez 11:21 Heb 10:30
n Ge 6:22 Ex 39:32

HFDST. 10

o Ez 1:22
p Ez 1:26 Opb 4:3
q Jes 6:1 Opb 4:2
r Ez 9:2
s Ez 1:16
t Ez 1:13
u 2Kon 25:9 Ps 120:4 Ps 140:10 Opb 8:5
v Ez 9:3
w Ez 1:28
x Ex 40:35 1Kon 8:10 2Kr 5:13 Ez 43:5
y Ez 1:24 Ez 11:22

2e kolom

a Ps 29:3 Jo 12:28 Jo 12:29
b Klg 2:4 Klg 4:11
c Ez 1:13
d Ez 9:2
e Ez 1:8
f Ez 1:15
g Ez 1:16
h Ez 1:17 Ez 1:20
i Ez 1:18 Opb 4:6 Opb 4:8
j Ez 1:6
k Ez 1:10 Opb 4:7
l Opb 8:13

15 En de cherubs verhieven zich steeds[a] — het was het[zelfde] levende schepsel dat ik had gezien aan de rivier de Kębar[b] — **16** en als de cherubs gingen, gingen telkens ook de wielen naast hen;[c] en als de cherubs hun vleugels ophieven om hoog boven de aarde te zijn, dan veranderden de wielen niet van richting, ook die niet, van naast hen.[d] **17** Als die stilstonden, dan stonden ook deze stil; en als die zich verhieven,[e] verhieven deze zich telkens met hen, want de geest van het levende schepsel was in ze.[f]

18 Toen ging de heerlijkheid[g] van Jehovah weg van boven de drempel van het huis en stond stil boven de cherubs.[h] **19** En de cherubs hieven nu hun vleugels op en verhieven zich voor mijn ogen van de aarde.[i] Toen zij weggingen, waren ook de wielen vlak naast hen; en zij gingen staan aan de oostelijke ingang van de poort van het huis van Jehovah, en de heerlijkheid van de God van Ięsraël was boven hen, van boven af.

20 Dit is het levende schepsel[j] dat ik had gezien onder de God van Ięsraël aan de rivier de Kębar,[k] zodat ik te weten kwam dat het cherubs waren. **21** Wat de vier betreft, [elk]een had vier gezichten[l] en [elk]een had vier vleugels, en iets dat geleek op de handen van de aardse mens was onder hun vleugels. **22** En wat de gelijkenis van hun gezichten aangaat, het waren de gezichten waarvan ik het uiterlijk had gezien aan de rivier de Kębar, precies dezelfde.[m] Zij gingen elk steeds recht vooruit.[n]

11 Toen hief een geest[o] mij op[p] en bracht mij naar de oostelijke poort van het huis van Jehovah, die op het oosten uitziet,[q] en zie! in de ingang van de poort waren vijfentwintig mannen,[r] en ik zag voorts in hun midden Jaazanja, de zoon van Ązzur, en Pelątja, de zoon van Benąja, vorsten van het volk.[s] **2** Hij dan zei tot mij: „Mensenzoon, dit zijn de mannen die schadelijkheid beramen en slechte raad geven tegen deze stad;[a] **3** die zeggen: 'Is niet het bouwen van huizen dicht ophanden?[b] Ze is de kookpot met wijde opening[c] en wij zijn het vlees.'

4 Daarom, profeteer tegen hen. Profeteer, o mensenzoon."[d]

5 Toen viel de geest van Jehovah op mij[e] en hij zei vervolgens tot mij: „Zeg: 'Dit heeft Jehovah gezegd:[f] „Gijlieden hebt gezegd wat juist is, o huis van Ięsraël; en wat de dingen betreft die in UW geest opkomen, ikzelf heb het geweten.[g] **6** GIJ hebt UW verslagenen in deze stad velen doen zijn, en GIJ hebt haar straten gevuld met de verslagenen."'"[h] **7** „Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Wat UW verslagenen betreft, die gijlieden in haar midden hebt neergelegd, die zijn het vlees[i] en zij is de kookpot met wijde opening;[j] en GIJ zijt het die men uit haar midden zal wegvoeren.'"[k]

8 „'Een zwaard hebt GIJ gevreesd,[l] en een zwaard zal ik over U brengen', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.[m] **9** 'En ik zal U stellig uit haar midden wegvoeren en U in de hand van vreemden geven[n] en aan U strafgerichten voltrekken.[o] **10** Door het zwaard zult GIJ vallen.[p] Aan de grens van Ięsraël[q] zal ik ulieden richten; en GIJ zult moeten weten dat ik Jehovah ben.[r] **11** Zij zal voor U geen kookpot met wijde opening[s] blijken te zijn, en gijlieden zult geen vlees in haar midden blijken te zijn. Aan de grens van Ięsraël zal ik U richten, **12** en GIJ zult moeten weten dat ik Jehovah ben, omdat GIJ in mijn voorschriften niet hebt gewandeld en GIJ mijn rechtsverordeningen niet hebt onderhouden,[t] maar naar de rechtsverordeningen van de natiën die rondom U zijn, hebt GIJ gedaan.'"[u]

HFDST. 10

a Ez 11:22
b Ez 1:3
Ez 43:3
c Ez 1:19
d Ez 1:21
e Ez 1:20
f Job 27:3
g 1Kon 8:11
2Kr 7:3
Ez 1:28
Ez 9:3
h Ez 10:4
Ez 11:23
i Ez 11:22
j Ez 1:22
k Ez 1:1
l Ez 1:8
m Ez 1:10
n Ez 1:12
Ez 10:11

HFDST. 11

o Heb 1:7
p Ez 3:12
Ez 8:3
2Kor 12:2
q Ez 10:19
r Ez 8:16
s Jes 1:23
Ez 22:27
Ho 5:10

2e kolom

a Jes 30:1
Mi 2:1
b Ez 12:22
2Pe 3:4
c Jer 1:13
Ez 24:3
d Jes 58:1
Ez 3:17
Ez 20:46
Ez 21:2
e Nu 11:25
1Sa 10:6
Ez 2:2
Ez 3:24
Mi 3:8
2Pe 1:21
f 1Kon 22:14
Jer 1:7
g Ez 20:32
Heb 4:13
h 2Kon 21:16
Jer 2:34
Ez 7:23
Ez 22:4
Mt 23:35
i Mi 3:3
j Jer 1:13
Ez 24:6
k Jer 52:27
l Jer 38:19
Jer 42:14
m Jer 44:12
1Th 2:16
n De 28:36
Ps 106:41
Jer 39:6
o Ez 5:8
Ez 16:41
Ju 15
p 2Kon 25:21
2Kr 36:17
Jer 52:10
q 1Kon 8:65
2Kon 14:25
Jer 52:27
r Ps 9:16
Ez 6:13

s Jer 1:13; t Ex 19:8; Le 26:40; 1Kon 11:33; Ezr 9:7; Ne 9:34; Ez 20:16; u De 12:30; 2Kon 21:2; 2Kr 28:3; Ps 106:35; Ez 8:10.

13 Nu geschiedde het zodra ik profeteerde, dat Pelatja zelf, de zoon van Benaja, stierf,[a] waarop ik op mijn aangezicht viel en met luider stem schreeuwde[b] en zei: „Ach, o Soevereine Heer Jehovah![c] Is het een verdelging die gij aan de overgeblevenen van Israël voltrekt?”[d]

14 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **15** „Mensenzoon, wat uw broeders[e] betreft, uw broeders, de mannen die betrokken zijn bij uw recht van terugkoop, en het gehele huis van Israël, in zijn geheel, zij zijn het tot wie de inwoners van Jeruzalem hebben gezegd: ’Gaat ver weg van Jehovah. Ons behoort het toe; het land is [ons] tot een bezitting gegeven’;[f] **16** daarom, zeg: ’Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Alhoewel ik hen ver weg heb gedaan onder de natiën, en alhoewel ik hen heb verstrooid over de landen,[g] zal ik toch gedurende korte tijd voor hen een heiligdom worden in de landen waar zij gekomen zijn.” ’[h]

17 Daarom, zeg: ’Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Ik wil U ook bijeenbrengen uit de volken en U vergaderen uit de landen waarover GIJ verstrooid zijt, en ik wil U de grond van Israël geven.[i] **18** En zij zullen daar stellig komen en al zijn walgelijkheden en al zijn verfoeilijkheden eruit verwijderen.[j] **19** En ik wil hun één hart geven,[k] en een nieuwe geest zal ik in hun binnenste leggen;[l] en ik zal stellig het hart van steen uit hun vlees verwijderen[m] en hun een hart van vlees geven,[n] **20** opdat zij in mijn eigen inzettingen mogen wandelen en mijn eigen rechterlijke beslissingen onderhouden en ze inderdaad ten uitvoer brengen,[o] en zij werkelijk mijn volk worden[p] en ikzelf hun God word.” ’[q]

21 ’„Maar wat degenen aangaat wier hart wandelt in hun walgelijkheden en hun verfoeilijkheden,[r] op hun hoofd zal ik stellig hun eigen gedrag doen neerkomen”, is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.’ ”[a]

22 En de cherubs[b] hieven nu hun vleugels op, en de wielen waren vlak bij hen,[c] en de heerlijkheid[d] van de God van Israël was boven hen, van boven af.[e] **23** En de heerlijkheid van Jehovah[f] steeg vervolgens op van boven het midden van de stad en ging staan boven de berg[g] die ten oosten van de stad is.[h] **24** En een geest[i] zelf hief mij op[j] en bracht mij ten slotte naar Chaldea, naar de ballingen,[k] in het visioen door de geest Gods; en het visioen dat ik had gezien, steeg vervolgens van boven mij op. **25** En ik ging tot de ballingen al de dingen van Jehovah spreken die hij mij had doen zien.[l]

12 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **2** „Mensenzoon, te midden van een weerspannig huis,[m] dáár woont gij, die ogen hebben om te zien maar in werkelijkheid niet zien,[n] die oren hebben om te horen maar in werkelijkheid niet horen,[o] want zij zijn een weerspannig huis.[p] **3** Wat u aangaat, o mensenzoon, maak u bagage voor een ballingschap gereed en ga overdag voor hun ogen in ballingschap, en gij moet voor hun ogen van uw plaats naar een andere plaats in ballingschap gaan. Misschien zullen zij [het] zien, ofschoon zij een weerspannig huis zijn.[q] **4** En gij moet uw bagage overdag voor hun ogen als bagage voor een ballingschap naar buiten brengen, en gijzelf zult in de avond voor hun ogen naar buiten gaan, zoals degenen die voor een ballingschap naar buiten worden gevoerd.[r]

5 Boor u voor hun ogen een weg door de muur, en gij moet [uw bagage] daardoor naar buiten brengen.[s] **6** Ja, voor hun ogen zult gij [ze] op de schouder dragen. Gedurende de duisternis zult

HFDST. 11

a Sp 6:15; Han 5:5
b Ps 119:120
c Ez 9:8
d De 9:19
e Jes 66:5
f Ez 33:24
g Le 26:44; De 30:3; 2Kon 24:15; Ps 44:11; Jer 24:5; Jer 30:11; Jer 31:10
h Ps 31:20; Ps 90:1; Ps 91:9; Sp 18:10
i Jes 11:11; Jer 30:10; Jer 32:37; Ez 20:42; Ez 34:13; Ez 36:24; Ez 37:12; Am 9:14
j Ez 37:23
k 2Kr 30:12; Jer 24:7; Jer 32:39
l Ps 51:10; Jer 31:33; Jer 32:39; Ez 36:31; Ef 4:23
m Jes 48:4; Za 7:12; Mr 10:5; Ro 2:5
n Ez 36:26
o Ps 105:45
p Jer 11:4
q Ez 14:11
r Jer 17:9

2e kolom

a Ez 9:10; Ez 22:31
b Ez 9:3; Ez 10:2
c Ez 1:19; Ez 10:19
d 1Kon 8:11; 2Kr 7:3
e Ez 10:18
f Ez 8:4; Ez 9:3; Ez 10:4; Ez 43:4
g Za 14:4; Mt 24:3; Han 1:12
h Ez 43:2
i Ez 8:3; Heb 1:7
j 2Kor 12:2
k Ps 137:1
l Ez 2:7

HFDST. 12

m Ez 2:3; Ez 3:26
n Jes 6:9; Jes 44:18; Mt 13:13
o Jer 5:21; Ro 11:8
p Ez 2:5
q Jes 1:2

r 2Kr 36:20; Jer 52:11; s 2Kon 25:4; Jer 39:4.

gij [ze] naar buiten brengen. Gij zult zelfs uw gezicht bedekken opdat gij de aarde niet ziet, want tot een voorteken[a] heb ik u gemaakt voor het huis van Israël."[b]

7 Vervolgens deed ik juist zoals mij was bevolen.[c] Mijn bagage bracht ik naar buiten, net als bagage voor een ballingschap, overdag; en 's avonds boorde ik mij met de hand een weg door de muur. Gedurende de duisternis bracht ik [ze] naar buiten. Op mijn schouder droeg ik [ze], voor hun ogen.

8 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij in de ochtend, en luidde: **9** „Mensenzoon, hebben degenen van het huis van Israël, het weerspannige huis,[d] niet tot u gezegd: 'Wat doet gij?' **10** Zeg tot hen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Wat de overste[e] betreft, deze formele uitspraak is [gericht] tegen Jeruzalem en het gehele huis van Israël dat in hun midden is."'

11 Zeg: 'Ik ben een voorteken[f] voor U. Net zoals ik heb gedaan, zo zal hun worden gedaan. In ballingschap, in gevangenschap zullen zij gaan.[g] **12** En wat de overste aangaat die in hun midden is, op de schouder zal hij [zijn bagage] dragen, in de duisternis, en weggaan; door de muur zullen zij boren om [ze] erdoor naar buiten te brengen.[h] Zijn gezicht zal hij bedekken om niet met zijn eigen oog de aarde te zien.' **13** En ik zal stellig mijn net over hem uitspreiden, en hij moet in mijn vangnet worden gevangen;[i] en ik wil hem naar Babylon brengen, naar het land van de Chaldeeën,[j] maar dat zal hij niet zien; en daar zal hij sterven.[k] **14** En allen die rondom hem zijn als een hulp, en al zijn krijgsbenden, zal ik naar elke wind verstrooien;[l] en een zwaard zal ik achter hen trekken.[m] **15** En zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben wanneer ik hen verdrijf naar de natiën en ik hen werkelijk over de landen verstrooi.[a] **16** En ik wil van hen weinige mannen overlaten van het zwaard,[b] van de hongersnood en van de pestilentie, opdat zij al hun verfoeilijkheden[c] mogen verhalen onder de natiën waar zij moeten komen;[d] en zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben."

17 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **18** „Mensenzoon, met beving dient gij uw brood te eten, en met beroering en met angstige bezorgdheid dient gij uw water te drinken.[e] **19** En gij moet tot het volk van het land zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd tot de inwoners van Jeruzalem op Israëls bodem:[f] „Met angstige bezorgdheid zullen zij hun brood eten, en vol huivering zullen zij hun water drinken, opdat zijn land woest gelegd wordt, ontdaan van zijn volheid[g] wegens de geweldpleging van allen die erin wonen.[h] **20** En de bewoonde steden zelf zullen verwoest worden[i] en het land zelf zal louter een verlaten woestenij worden;[j] en GIJ zult moeten weten dat ik Jehovah ben."'"[k]

21 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **22** „Mensenzoon, wat is dit voor een spreekwoord dat gijlieden hebt op Israëls bodem,[l] door te zeggen: 'De dagen worden verlengd[m] en elk visioen is verloren gegaan'?[n] **23** Daarom, zeg tot hen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Ik zal dit spreekwoord stellig doen ophouden en zij zullen het niet meer zeggen als spreuk in Israël."'[o] Maar spreek tot hen: 'De dagen zijn nabij gekomen,[p] alsook de inhoud van elk visioen.' **24** Want er zal geen enkel visioen dat zonder enige waarde is,[q] noch dubbelzinnige waarzegging meer blijken te zijn te midden van het huis van Israël.[r] **25** '„Want ikzelf, Jehovah, zal spreken welk woord ik zal spreken, en het zal volbracht wor-

HFDST. 12

a Ez 24:24
b Jes 8:18
Ez 4:3
Ez 12:3
c Ge 6:22
Ex 39:32
d De 31:27
Ne 9:26
Ps 78:8
Ez 3:9
Ez 24:3
e Jer 21:7
Ez 21:25
f Ez 24:24
g Jer 15:2
Jer 20:6
Jer 44:30
Jer 52:15
h 2Ko n 25:4
Jer 39:4
Jer 52:7
i Job 19:6
Ps 66:11
Jer 52:9
Klg 1:13
Ez 17:20
Ez 19:8
Ez 32:3
Ho 5:1
Ho 7:12
Lu 21:35
j Jer 24:5
k 2Ko n 25:7
Jer 34:3
Jer 39:7
Jer 52:11
Ez 17:16
l 2Ko n 25:5
Ez 5:10
Ez 17:21
m Le 26:33
Jer 42:16

2e kolom

a Ps 9:16
Ez 6:14
b Jes 1:9
Jes 10:22
Ez 6:8
Ro 9:27
c Jer 44:22
Ez 6:11
Ez 7:3
Ez 33:29
d Le 26:41
e Le 26:26
Ps 80:5
f Ez 18:2
Ez 21:3
g Jes 6:11
Za 7:14
h Ps 107:34
Jer 6:7
i Jes 64:10
Jer 25:9
j Jes 7:24
Jer 4:23
k Ez 6:13
l Ez 18:2
m Jes 5:19
Am 6:3
n 2Pe 3:4
o Jes 28:22
Ez 18:3
p Joë 2:1
Ze 1:14
q Ez 13:23
r 1Ko n 22:11
Jer 14:14
Klg 2:14

den.[a] Er zal geen uitstel meer
zijn,[b] want in UW dagen,[c] o weer-
spannig huis, zal ik een woord
spreken en het stellig volbren-
gen", is de uitspraak van de Soe-
vereine Heer Jehovah.'"
26 En het woord van Jehovah
kwam verder tot mij, en luidde:
27 „Mensenzoon, zie! die van het
huis van Israël zeggen: 'Het vi-
sioen dat hij schouwt, ligt vele
dagen in het verschiet, en met be-
trekking tot tijden die veraf zijn,
profeteert hij.'[d] **28** Daarom, zeg
tot hen: 'Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: „'Er zal
geen uitstel meer zijn betreffende
welke woorden van mij maar ook.[e]
Het woord dat ik zal spreken, dat
zal ook worden volbracht',[f] is de
uitspraak van de Soevereine Heer
Jehovah."'"[g]

13 En het woord van Jeho-
vah kwam verder tot mij,
en luidde: **2** „Mensenzoon, pro-
feteer betreffende de profeten van
Israël die profeteren,[h] en gij moet
zeggen tot degenen die uit hun
eigen hart profeteren:[i] 'Hoort het
woord van Jehovah.[j] **3** Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd: „Wee de verstandeloze[k] pro-
feten, die hun eigen geest volgen,[l]
terwijl er niets is dat zij
gezien hebben![m] **4** Gelijk vos-
sen in de verwoeste plaatsen zijn
uw eigen profeten geworden, o Is-
raël.[n] **5** Gijlieden zult stellig niet
in de bressen klimmen,[o] noch zult
GIJ een stenen muur optrekken[p]
ten behoeve van het huis van Is-
raël, om stand te houden in de
strijd op de dag van Jehovah."[q]
6 „Zij hebben iets wat onwaar
is en een leugenachtige waarzeg-
ging geschouwd,[r] zij die zeggen:
'De uitspraak van Jehovah is',
terwijl Jehovah zelf hen niet heeft
gezonden, en zij hebben gewacht
op het uitkomen van een woord.[s]
7 Is het niet een onwaar visioen
dat gijlieden hebt geschouwd, en
een leugenachtige waarzegging
die GIJ hebt gesproken, door te
zeggen: 'De uitspraak van Jeho-
vah is', terwijl ikzelf niets heb ge-
sproken?"'[a]
8 'Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „'Om-
dat gijlieden onwaarheid hebt ge-
sproken en GIJ een leugen hebt
geschouwd, daarom, ziet, ben ik
tegen U',[b] is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah." **9** En
mijn hand is gekomen tegen de
profeten die onwaarheid schou-
wen en die een leugen waarzeg-
gen.[c] In de intieme[d] groep van
mijn volk zullen zij niet blijven,
en in het register van het huis
van Israël zullen zij niet geschre-
ven worden,[e] en op Israëls bodem
zullen zij niet komen;[f] en gijlie-
den zult moeten weten dat ik de
Soevereine Heer Jehovah ben,[g]
10 omdat, ja, omdat zij mijn volk
op een dwaalspoor gebracht heb-
ben, door te zeggen: „Er is vre-
de!", terwijl er geen vrede is,[h] en
er is iemand die een scheidsmuur
bouwt, maar tevergeefs[i] zijn er
die hem met witkalk bepleiste-
ren.'[j]
11 Zeg tot degenen die met wit-
kalk pleisteren, dat hij zal val-
len. Een overstromende stortre-
gen zal stellig plaatsvinden en
GIJ, o hagelstenen, zult vallen,
en zelfs het geblaas van storm-
winden zal [hem] doen splijten.[k]
12 En zie! de muur moet vallen.
Zal niet tot ulieden worden ge-
zegd: 'Waar is de pleisterlaag
waarmee GIJ gepleisterd hebt?'[l]
13 Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: 'Ik wil
ook een geblaas van stormwinden
doen losbreken in mijn woede, en
in mijn toorn zal er een overstro-
mende stortregen plaatsvinden,
en in woede zullen er hagelstenen
zijn ter verdelging.[m] **14** En ik
wil de muur die gijlieden met wit-
kalk hebt bepleisterd, omverha-
len en hem in aanraking brengen
met de aarde, en zijn fundament
moet blootgelegd worden.[n] En ze
zal stellig vallen en GIJ moet mid-
den in haar UW einde vinden; en GIJ
zult moeten weten dat ik Jehovah
ben.'[o]

HFDST. 12

a Jes 14:24; Jes 55:11; Klg 2:17; Da 9:12; Za 1:6
b Opb 10:6
c Jer 16:9; Hab 1:5
d Jes 5:19; Jes 28:15; 2Pe 3:4
e Jer 44:28; Ga 4:4; Opb 10:6
f Joz 23:14; Jes 46:10; Jes 55:11
g Ez 2:4

HFDST. 13

h Mi 3:5; Ze 3:4; 2Pe 2:1
i Jer 14:14; Jer 23:16
j Am 7:16
k Sp 28:26
l Ps 81:12
m Jer 23:32
n Hgl 2:15; Ga 2:4; Ef 4:14
o Ps 106:23
p Ez 22:30
q Jes 2:12; Joël 1:15
r Ez 12:24
s Jer 29:31

2e kolom

a 2Pe 2:1
b Ez 21:3; Ez 22:28
c Jer 14:14; Jer 28:16; Jer 29:9
d Ps 111:1
e Ex 32:32; Ne 7:5; Ps 69:28
f Ez 20:38
g Ez 6:13; Ez 11:10
h Jes 57:21; Jer 6:14; Jer 8:11
i Ps 127:1
j 2Kr 18:12; Jes 30:10; Ez 22:28
k Jes 25:4; Jes 27:8; Ez 38:22
l Jer 37:19
m Hag 2:17
n Mi 1:6; Mt 7:27
o Ez 14:8

15 'En ik wil mijn woede tot voltooiing brengen tegen de muur en
tegen degenen die hem met witkalk bepleisteren, en ik zal tot
ulieden zeggen: „De muur is niet
meer en degenen die hem bepleisteren zijn niet meer,[a] **16** de profeten van Israël die tot Jeruzalem
profeteren en die voor haar een
visioen van vrede schouwen,[b] terwijl er geen vrede is"', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.[c]

17 En wat u betreft, o mensenzoon, richt uw aangezicht[d] tegen
de dochters van uw volk die uit
hun eigen hart als profetessen[e]
optreden,[f] en profeteer tegen hen.
18 En gij moet zeggen: 'Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Wee de vrouwen die banden aaneennaaien op alle ellebogen en sluiers maken op hoofden
van elke grootte om op zielen te
jagen![g] Zijn de zielen waarop GIJ
vrouwen jaagt die welke mijn volk
toebehoren, en de zielen welke U
toebehoren die welke GIJ in het
leven houdt? **19** En zult GIJ mij
tegenover mijn volk ontheiligen
voor de handen vol gerst en voor
de stukken brood,[h] om de zielen
ter dood te brengen die niet behoorden te sterven[i] en om de zielen in het leven te houden die niet
behoorden te leven, door UW leugen tegen mijn volk, de hoorders
van een leugen?"'[j]

20 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Ziet,
ik ben tegen de banden van U,
vrouwen, waarmee GIJ op de zielen jaagt alsof het vliegende dingen
waren, en ik wil ze van UW
armen afscheuren en de zielen laten gaan waarop GIJ jaagt, zielen
alsof het vliegende dingen waren.[k]
21 En ik wil UW sluiers wegscheuren en mijn volk uit UW hand bevrijden, en zij zullen in UW hand
niet meer iets blijken te zijn dat
op de jacht gevangen is; en GIJ
zult moeten weten dat ik Jehovah ben.[l] **22** Omdat GIJ met leugen[m] het hart van een rechtvaardige moedeloos hebt gemaakt,
terwijl ikzelf hem geen smart
had aangedaan, en omdat GIJ de
handen van een goddeloze hebt
gesterkt,[a] zodat hij niet zou terugkeren van zijn slechte weg,
opdat hij in het leven gehouden
zou worden,[b] **23** daarom zult GIJ,
vrouwen, geen onwaarheid blijven
schouwen[c] en zult GIJ niet langer
waarzeggerij[d] bedrijven;[e] en ik wil
mijn volk uit UW hand bevrijden,[f]
en GIJ zult moeten weten dat ik Jehovah ben.'"[g]

14 Vervolgens kwamen er
mannen uit de oudere [mannen] van Israël tot mij en gingen
vóór mij zitten.[h] **2** Toen kwam
het woord van Jehovah tot mij,
dat luidde: **3** „Mensenzoon, wat
deze mannen aangaat, zij hebben
hun drekgoden laten opkomen in
hun hart, en het struikelblok dat
hun dwaling veroorzaakt, hebben
zij voor hun aangezicht gezet.[i] Zal
ik mij ook maar enigszins door
hen laten raadplegen?[j] **4** Daarom, spreek met hen en gij moet
tot hen zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Absoluut elke man van het huis van
Israël die zijn drekgoden[k] in zijn
hart laat opkomen en die zelfs
het struikelblok dat zijn dwaling
veroorzaakt voor zijn aangezicht
zet en die werkelijk bij de profeet
komt — ik, Jehovah, ik zal mij
er stellig toe laten brengen hem
in de zaak te antwoorden in overeenstemming met de menigte van
zijn drekgoden,[l] **5** met het doel
het huis van Israël bij hun hart
te grijpen,[m] omdat zij zich van mij
teruggetrokken hebben door hun
drekgoden — zij allen."'[n]

6 Daarom, zeg tot het huis van
Israël: 'Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: „Komt terug en keert U af van UW drekgoden[o] en keert UW aangezicht zelfs
af van al UW verfoeilijkheden;[p]
7 want absoluut elke man uit het
huis van Israël of uit de inwonende vreemdelingen die in Israël
vertoeven die zich terugtrekt van
het volgen van mij[q] en die zijn

HFDST. 13

a Jes 30:13
b Jer 6:14; Jer 28:9
c Jes 48:22
d Ez 20:46; Ez 21:2
e Ex 15:20; 2Kon 22:14; Lu 2:36
f Opb 2:20
g Ez 22:25; 2Pe 2:14
h Sp 28:21; Mi 3:11
i 1Kon 21:15
j Jer 23:14; Lu 6:26
k Ho 9:8
l Ps 9:16; Ez 6:13
m Jer 27:14

2e kolom

a Jer 23:14
b Jer 23:17; 2Pe 2:18
c Sp 12:19
d De 18:10; Jer 27:9
e De 18:14; Jes 44:25; Ez 12:24; Mi 3:6
f Ez 34:10; 2Pe 2:9
g Ez 14:8

HFDST. 14

h Ez 8:1; Ez 20:1; Ez 33:31
i Ez 7:19; Opb 2:14
j 2Kon 3:13; Jes 1:15; Jer 11:11; Za 7:13
k Ez 6:4
l 2Kon 1:16; Jes 66:4
m Ho 10:2; Za 7:12; Heb 3:12
n De 32:16; Jer 2:5
o 1Sa 7:3; 1Kon 8:47; Jes 55:7; Jer 8:5; Han 3:19
p Jes 30:22; Jer 13:27
q Jes 59:13; Jer 17:5

drekgoden in zijn hart laat opkomen en die zelfs het struikelblok dat zijn dwaling veroorzaakt voor zijn aangezicht zet en die werkelijk bij de profeet komt om mij voor zichzelf te raadplegen[a] — ik, Jehovah, ik laat mij ertoe brengen hem zelf te antwoorden. **8** En ik moet mijn aangezicht tegen die man keren[b] en hem tot een teken[c] stellen en tot spreekwoorden,[d] en ik moet hem afsnijden uit het midden van mijn volk;[e] en gijlieden zult moeten weten dat ik Jehovah ben.'"[f]

9 'En wat de profeet betreft, ingeval hij zich laat misleiden en werkelijk een woord spreekt, heb ikzelf, Jehovah, die profeet misleid;[g] en ik zal stellig mijn hand tegen hem uitstrekken en hem uit het midden van mijn volk Israël verdelgen.[h] **10** En zij zullen hun dwaling moeten dragen.[i] De dwaling van de raadpleger zal net zo blijken te zijn als de dwaling van de profeet,[j] **11** opdat degenen van het huis van Israël niet meer afdwalen van het volgen van mij[k] en zich niet meer gaan verontreinigen met al hun overtredingen. En zij moeten mijn volk worden en ikzelf zal hun God worden', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."[l]

12 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **13** „Mensenzoon, wat een land betreft, ingeval het zonde tegen mij bedrijft door ontrouw te handelen,[m] zal ik stellig ook mijn hand ertegen uitstrekken en er de staven verbreken waaromheen ringvormige broden gestoken zijn,[n] en ik zal er stellig hongersnood op afzenden[o] en er aardse mens en huisdier uit afsnijden."[p] **14** „'En hadden deze drie mannen zich in het midden ervan bevonden, Noach,[q] Daniël[r] en Job,[s] zijzelf zouden wegens hun rechtvaardigheid[t] hun ziel bevrijden', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."[u]

15 „'Of indien ik schadelijke wilde dieren door het land zou laten trekken[a] en die het werkelijk van kinderen beroofden[b] en het inderdaad een verlaten woestenij werd zonder dat iemand er doortrok wegens de wilde dieren[c] **16** — waren deze drie mannen in het midden ervan, zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'noch zonen noch dochters zouden zij bevrijden; zij, alleen zijzelf, zouden bevrijd worden en het land zelf zou een verlaten woestenij worden.'"[d]

17 „'Of ware het een zwaard dat ik over dat land zou brengen,[e] en zou ik werkelijk zeggen: „Laat er een zwáárd door het land trekken", en zou ik er inderdaad aardse mens en huisdier uit afsnijden,[f] **18** zelfs indien deze drie mannen in het midden ervan waren,[g] zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'zij zouden noch zonen noch dochters bevrijden, maar zij, alleen zijzelf, zouden bevrijd worden.'"[h]

19 „'Of ware het pestilentie die ik op dat land zou afzenden[i] en zou ik werkelijk mijn woede erover uitstorten met bloed,[j] om er aardse mens en huisdier uit af te snijden, **20** zelfs indien Noach,[k] Daniël[l] en Job[m] in het midden ervan waren,[n] zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'noch zoon noch dochter zouden zij bevrijden; zijzelf zouden wegens hun rechtvaardigheid hun ziel bevrijden.'"[o]

21 „Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Zo ook [zal het zijn] wanneer mijn vier schadelijke strafgerichten er zullen zijn[p] — zwaard en hongersnood en schadelijk wild gedierte en pestilentie[q] — die ik werkelijk over Jeruzalem zal zenden om er aardse mens en huisdier uit af te snijden.[r] **22** Maar zie! er zal stellig een ontkomen gezelschap in overgelaten worden, degenen die eruit worden gebracht.[s] Zonen en dochters, hier zijn zij! Zij gaan uit naar ulieden, en GIJ zult hun gedrag en hun

HFDST. 14

a Jer 21:2
Ez 33:31
b Le 17:10
Jer 44:11
Ez 15:7
c Nu 26:10
d De 28:37
Jer 24:9
e Le 20:3
f Ez 6:7
g 1Kon 22:22
Jer 4:10
2Th 2:11
h Jes 5:25
Jes 9:17
i Ez 3:18
Ro 1:27
j Jer 14:16
k De 13:11
2Pe 2:15
l Ge 17:7
Jer 24:7
Ez 11:20
Ez 37:27
Heb 8:10
m Ezr 9:6
n Le 26:26
o Jes 3:1
Jer 15:2
p Jer 7:20
q Ge 6:8
Jes 54:9
Heb 11:7
r Da 10:11
s Job 1:8
Job 42:8
t Sp 11:4
Jer 15:1
u 2Pe 2:9

2e kolom

a 2Kon 17:25
b Le 26:22
2Kon 2:24
c Jer 15:3
d Ge 19:29
Heb 11:7
e Le 26:25
Jer 25:9
Ez 5:12
Ez 21:3
Ez 38:21
f Jer 33:12
Ez 25:13
Ho 4:3
Ze 1:3
g Ez 14:14
h 1Pe 1:17
2Pe 2:9
Opb 20:13
i De 28:21
2Sa 24:15
Jer 14:12
Am 4:10
j Ez 7:8
Ez 36:18
k Ge 7:1
l Ez 28:3
m Job 1:8
Job 42:8
n Ez 14:14
o Ez 18:20
Ho 10:12
Ze 2:3
p Jer 15:2
q Ez 5:17
Ez 33:27
r Jer 32:43
s De 4:31
2Kr 36:20
Jes 6:13
Jes 10:20
Ez 6:8
Mi 5:7

handelingen moeten zien.[a] En GIJ zult stellig getroost worden over de rampspoed die ik over Jeruzalem gebracht zal hebben, ja, alles wat ik over haar gebracht zal hebben.'"

23 „'En zij zullen ulieden stellig troosten wanneer GIJ hun gedrag en hun handelingen ziet; en GIJ zult moeten weten dat het niet zonder oorzaak was dat ik alles gedaan zal hebben wat ik ertegen moet doen', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."[b]

15 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **2** „Mensenzoon, in welk opzicht blijkt de wijnstok[c] te verschillen van elke andere boom, de rank, die zich onder de bomen van het woud bevindt? **3** Wordt er een paal van genomen om er wat werk mee te doen? Of neemt men er een pin van om er enigerlei gebruiksvoorwerp aan te hangen? **4** Zie! In het vuur moet hij worden gelegd tot brandstof.[d] Beide uiteinden ervan verslindt het vuur stellig en zelfs het midden ervan wordt werkelijk verzengd.[e] Is hij geschikt voor enig werk? **5** Zie! Wanneer hij gaaf blijkt te zijn, wordt hij niet voor enig werk gebruikt. Hoeveel te minder kan hij, wanneer het vuur zelf hem heeft verslonden en hij verzengd wordt, werkelijk voor enig verder werk worden gebruikt!"[f]

6 „Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Net als de wijnstok onder de bomen van het woud, die ik aan het vuur heb gegeven als brandstof, zo heb ik de inwoners van Jeruzalem overgegeven.[g] **7** En ik heb mijn aangezicht tegen hen gekeerd.[h] Uit het vuur zijn zij uitgegaan, maar het vuur zelf zal hen verslinden.[i] En gijlieden zult moeten weten dat ik Jehovah ben, wanneer ik mijn aangezicht tegen hen richt.'"[j]

8 „'En ik wil het land tot een verlaten woestenij maken,[k] omdat zij ontrouw hebben gehandeld',[a] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

16 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **2** „Mensenzoon, maak Jeruzalem haar verfoeilijkheden[b] bekend.[c] **3** En gij moet zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah tot Jeruzalem gezegd: „Uw oorsprong en uw geboorte waren uit het land van de Kanaäniet.[d] Uw vader was de Amoriet[e] en uw moeder was een Hethitische.[f] **4** En wat uw geboorte aangaat, op de dag dat gij werdt geboren,[g] werd uw navelstreng niet afgesneden, en in water werdt gij niet gewassen ter reiniging en met zout werdt gij in het geheel niet afgewreven, en gij werdt geenszins in windsels gewikkeld. **5** Geen oog gevoelde leed over u om voor u een van deze dingen te doen uit mededogen met u,[h] maar gij werdt op de oppervlakte van het veld geworpen omdat men een afschuw had van uw ziel op de dag dat gij werdt geboren.

6 Toen kwam ik voorbij u en kreeg u te zien, trappelend in uw bloed, en vervolgens zei ik tot u in uw bloed: 'Blijf leven!',[i] ja, ik zei tot u in uw bloed: 'Blijf leven!' **7** Tot een zeer grote menigte gelijk het uitspruitsel van het veld maakte ik u, zodat gij opgroeide[j] en groot werdt en met de voortreffelijkste versiering binnentradt.[k] De beide borsten zelf waren stevig ontwikkeld en uw eigen haar groeide weelderig, terwijl gij naakt en bloot waart geweest."'

8 'Toen kwam ik voorbij u en kreeg u te zien, en zie! uw tijd was de tijd voor liefkozingen.[l] Derhalve spreidde ik toen mijn [mantel]slip over u uit[m] en bedekte uw naaktheid en deed u een beedigde verklaring en trad met u in een verbond,'[n] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'en zo werdt gij de mijne.[o] **9** Bovendien waste ik u met water[p] en spoelde uw bloed van u af en

HFDST. 14

a Jer 3:25; Ez 6:9; Ez 20:43
b Ge 18:20; Ne 9:33; Jer 22:9; Ez 8:6; Ez 9:9; Da 9:7; Ro 2:5

HFDST. 15

c De 32:32; Ps 80:8; Jes 5:1; Mr 12:1
d Ps 80:16; Jo 15:6
e Jes 1:31; Am 4:11
f Mal 4:1
g Jes 5:24; Jer 4:7; Jer 7:20; Ez 20:47
h Le 17:10; Ps 34:16; Ez 14:8
i Am 5:19
j Ex 14:4; Ps 9:16; Ez 6:7; Ez 7:4
k Jes 6:11; Jer 25:11; Ez 6:14

2e kolom

a 2Kr 36:14

HFDST. 16

b Ez 8:10
c Jes 58:1; Ez 20:4; Ez 22:2; Ez 23:36
d Joz 10:5; 1Kr 1:13; 1Kr 1:14
e 1Kon 21:26; 2Kon 21:11; Ez 16:45
f Ge 10:15
g Ho 2:3
h Jes 49:15
i Ps 147:20; Ro 9:15
j Ge 22:17; Ex 1:7; Ex 12:37; De 1:10; Han 7:17
k De 4:8; Ne 9:22
l De 7:8
m Ru 3:9; 1Sa 12:22; Jes 41:9
n Ex 19:5; De 4:31; Jer 2:2
o De 26:18; De 32:9
p Ps 26:6; Jes 1:16

wreef u in met olie.[a] **10** En vervolgens kleedde ik u in een geborduurd gewaad[b] en schoeide u met robbenvel[c] en wikkelde u in fijn linnen[d] en bedekte u met kostbaar weefsel. **11** Voorts tooide ik u met sieraden en deed armbanden[e] om uw handen en een halsketting[f] om uw hals. **12** Verder deed ik een neusring[g] in uw neusgat en oorringen aan uw oren[h] en een luisterrijke kroon op uw hoofd.[i] **13** En gij bleeft u tooien met goud en zilver, en uw kledij was fijn linnen en kostbaar weefsel en een geborduurd gewaad.[j] Meelbloem en honing en olie[k] at gij en gij werdt zeer, zeer schoon, en geleidelijk werdt gij geschikt voor een koninklijke positie.'"[l]

14 „'Toen ging er een naam voor u uit onder de natiën wegens uw schoonheid, want ze was volmaakt vanwege mijn pracht, die ik op u gelegd had',[m] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

15 „'Maar gij zijt op uw schoonheid gaan vertrouwen[n] en werdt wegens uw naam een prostituee[o] en zijt uw daden van prostitutie over elke voorbijganger gaan uitstorten;[p] van hem werd het. **16** Vervolgens hebt gij sommige van uw kleren genomen en u veelkleurige hoge plaatsen gemaakt[q] en gij placht uzelf erop te prostitueren[r] — dergelijke dingen komen niet te pas, en het dient niet te gebeuren. **17** En gij placht uw luisterrijke voorwerpen van mijn goud en van mijn zilver, dat ik u gegeven had, te nemen[s] en u mansbeelden[t] te maken en u ermee te prostitueren.[u] **18** En gij placht uw geborduurde gewaden te nemen en ze te bedekken; en mijn olie en mijn reukwerk[v] placht gij werkelijk voor ze neer te zetten. **19** En mijn brood dat ik u had gegeven — meelbloem en olie en honing die ik u had doen eten[w] — gij hebt het ook werkelijk voor ze neergezet als een rustig stemmende geur,[x] en het bleef geschieden', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

20 „'En gij placht uw zonen en uw dochters te nemen, die gij mij gebaard hadt,[a] en dezen aan ze te offeren om verslonden te worden[b] — is dat niet genoeg met betrekking tot uw daden van prostitutie? **21** En gij placht mijn zonen te slachten,[c] en door hen door [het vuur] te laten gaan, placht gij hen aan ze te geven.[d] **22** En bij al uw verfoeilijkheden en uw daden van prostitutie dacht gij niet aan de dagen van uw jeugd, toen gij naakt en bloot bleekt te zijn; trappelend in uw bloed bleekt gij te zijn.[e] **23** Het geschiedde dan na al uw slechtheid („wee, wee u",[f] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah), **24** dat gij u een verhoging zijt gaan bouwen en u een hoogte zijt gaan maken op elk openbaar plein.[g] **25** Aan elk boveneinde van de weg hebt gij uw hoogte gebouwd[h] en gij hebt uw schoonheid vervolgens tot iets verfoeilijks gemaakt[i] en uw voeten vaneengespreid voor elke voorbijganger[j] en uw daden van prostitutie vermenigvuldigd.[k] **26** En gij zijt u gaan prostitueren met de zonen van Egypte,[l] uw buren groot van vlees,[m] en gij bleeft uw prostitutie overvloedig maken om mij te krenken. **27** En zie! ik zal stellig mijn hand tegen u uitstrekken[n] en ik zal het u toegewezen deel verminderen[o] en u overgeven aan de ziel[sbegeerte][p] van de vrouwen die u haten,[q] de dochters van de Filistijnen,[r] de vrouwen die wegens uw losbandige gedrag te schande gemaakt zijn.[s]

28 En gij hebt u vervolgens geprostitueerd met de zonen van Assyrië, omdat gij niet te verzadigen waart,[t] en gij bleeft u met hen prostitueren en werdt ook niet verzadigd. **29** Dus bleeft gij uw prostitutie overvloedig maken

HFDST. 16

a Ps 23:5
b Ex 28:6
Jes 62:3
c Ex 25:5
Ex 26:14
d Ex 39:27
e Ge 24:22
Jes 3:19
f Hgl 4:9
g Ge 24:47
Jes 3:21
h Ex 35:22
i Ex 28:36
j Ps 48:2
k De 7:13
Jer 41:8
l De 32:13
2Sa 5:3
1Kon 4:21
m De 4:6
2Sa 7:23
1Kon 10:1
Ps 50:2
Klg 2:15
n De 32:15
Jer 7:4
Mi 3:11
Ze 3:11
o 1Kon 11:5
Ps 106:35
Jes 1:21
Jes 57:8
Jer 2:20
Ho 1:2
Jak 4:4
p Jer 3:13
q 1Kon 14:23
2Kr 21:11
r 2Kon 23:7
Ez 7:20
s Ex 32:2
Jer 10:4
t Jes 57:8
Ez 16:26
Ez 23:20
u Jer 3:9
v Ez 8:11
Ez 23:41
w De 32:13
Ho 2:8
x 2Kon 22:17
Jer 7:9

2e kolom

a Ex 13:2
Ps 106:38
b 2Kon 16:3
2Kr 33:6
Jes 57:5
Jer 7:31
Jer 32:35
Ez 20:26
c Ps 106:37
Jer 2:34
d Le 18:21
Le 20:2
2Kon 17:17
2Kon 23:10
e Jer 2:2
Ho 2:3
Ho 11:1
f Jer 13:27
Ze 3:1
g Le 26:30
Ps 78:58
Jes 57:5
Jer 2:20
Jer 3:2
h Sp 9:14
i Jer 6:15
j Jer 2:24
Ez 23:9
k Ez 23:30

l 2Kon 23:34; Jes 30:2; Jes 30:3; Jer 2:36; Klg 5:6; Ez 20:7; **m** Jes 57:8; Ez 23:20; **n** Jes 5:25; **o** De 28:48; **p** Jes 56:11; **q** Ps 106:41; **r** 2Kr 28:18; **s** Jer 2:11; Ez 5:6; **t** 2Kon 16:7; 2Kr 28:23; Jer 2:18; Ez 23:5.

tegenover het land Kanaän,[a] tegenover de Chaldeeën;[b] en zelfs hierin werdt gij niet verzadigd.
30 O hoe ben ik van woede[c] vervuld tegen u', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'doordat gij al deze dingen doet, het werk van een vrouw,[d] een heerszuchtige prostituee![e]
31 Toen gij uw verhoging aan het boveneinde van elke weg bouwde en gij uw eigen hoogte maakte op elk openbaar plein, werdt gij toch anders dan een prostituee, doordat gij hoerenloon versmaadde.
32 Wat de vrouw betreft die overspel pleegt, zij neemt vreemden in plaats van haar eigen echtgenoot.[f]
33 Aan alle prostituees pleegt men een geschenk te geven,[g] maar gij — gij hebt uw geschenken gegeven aan al degenen die u hartstochtelijk liefhebben,[h] en gij biedt hun steekpenningen aan om van rondom tot u te komen, tot uw daden[i] van prostitutie. **34** En in uw geval vindt het omgekeerde plaats als bij andere vrouwen in uw daden van prostitutie, en naar uw trant is er geen prostitutie gepleegd, ja, doordat gij hoerenloon geeft terwijl u geen hoerenloon is gegeven, en zo geschiedt het op de omgekeerde wijze.'

35 Daarom, o prostituee,[j] hoor het woord van Jehovah.[k] **36** Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Omdat uw wellust is uitgestort[l] en uw schaamdelen[m] ontbloot worden bij uw daden van prostitutie tegenover degenen die u hartstochtelijk liefhebben[n] en tegenover al uw verfoeilijke drekgoden,[o] zelfs met het bloed van uw zonen die gij aan hen gegeven hebt,[p] **37** daarom, zie, ik breng al degenen die u hartstochtelijk liefhadden, voor wie gij aangenaam waart, bijeen, en al degenen die gij hebt liefgehad te zamen met al degenen die gij hebt gehaat, en ik wil hen van rondom tegen u bijeenbrengen en uw schaamdelen voor hen ontbloten, en zij moeten al uw schaamdelen zien.[q]

HFDST. 16

a Re 2:12
2Kon 21:9
b Ez 23:14
c De 29:28
d Jer 3:3
e Sp 7:11
f Jer 2:25
Jer 3:1
Jer 3:20
Ho 3:1
g Ge 38:16
De 23:18
Ho 2:12
Lu 15:30
h Jes 57:9
Ho 8:9
i 2Kr 16:2
j Jes 1:21
Jer 3:6
Ho 2:5
k Ez 13:2
l Klg 1:9
m Ez 16:37
n Ez 23:9
Ho 2:5
o 1Kon 15:12
2Kon 17:12
2Kon 21:11
p Ps 106:38
Jer 2:34
q Jer 13:22
Klg 1:8
Ho 2:10
Na 3:5

2e kolom

a Ge 38:24
Le 20:10
De 22:22
b Ge 9:6
Ex 21:12
Ps 79:3
c Ez 23:25
Na 1:2
Ze 1:17
d Ez 16:24
e Jes 27:9
f Jes 3:18
Jer 4:30
Ez 23:26
Ho 2:3
g Jes 3:20
h Ez 23:46
Hab 1:6
i De 22:21
j 2Kr 36:17
Jer 25:9
k Le 26:33
2Kon 25:9
Jer 39:8
l Ez 5:8
m Ez 23:27
n Ez 5:13
o Jes 40:2
p Ps 78:42
Jer 2:32
q Ps 95:10
r Ez 9:10
Ez 11:21
Ez 22:31
s 1Sa 24:13
Ez 18:2
t 1Kon 21:26
2Kon 21:9
Ezr 9:1
Ps 106:35
u Ez 16:3
v Jes 1:4
Jes 54:5
Ho 2:2
w Ez 16:3

38 En ik wil met u in het gericht treden met de oordelen van overspeelsters[a] en vrouwen die bloed vergieten,[b] en ik wil u het bloed van woede en jaloezie geven.[c]
39 En ik wil u in hun hand geven, en zij zullen stellig uw verhoging omverhalen[d] en uw hoogten zullen stellig geslecht worden,[e] en zij moeten u uw kleren uittrekken[f] en uw luisterrijke voorwerpen nemen[g] en u naakt en bloot achterlaten. **40** En zij moeten een vergadering tegen u doen opkomen[h] en u met stenen werpen[i] en u met hun zwaarden afslachten.[j]
41 En zij moeten uw huizen met vuur verbranden[k] en aan u strafgerichten voltrekken voor de ogen van vele vrouwen;[l] en ik zal stellig uw prostituee[schap] doen ophouden[m] en ook zult gij geen hoerenloon meer geven. **42** En ik wil mijn woede tot bedaren brengen in u,[n] en mijn jaloezie moet van u wijken;[o] en ik zal mij stellig rustig houden en ik zal mij niet meer gekrenkt voelen.'

43 'Omdat gij niet aan de dagen van uw jeugd hebt gedacht[p] en gij mij wegens al deze dingen telkens in beroering hebt gebracht,[q] ja, zie, zal ook ik van mijn kant stellig uw eigen gedrag op [uw] hoofd zelf doen neerkomen',[r] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'en gij zult stellig geen losbandig gedrag blijven bedrijven naast al uw verfoeilijkheden.

44 Zie! Iedereen die een spreuk[s] tegen u gebruikt, zal de spreuk gebruiken die luidt: „Zo moeder, zo dochter!"[t] **45** Gij zijt de dochter van uw moeder,[u] iemand die haar echtgenoot[v] en haar zonen verafschuwt. En gij zijt de zuster van uw zusters, die hun echtgenoten en hun zonen verafschuwden. De moeder van U, vrouwen, was een Hethitische,[w] en UW vader was een Amoriet.' "[x]

46 „'En uw oudste zuster is Samaria,[y] zij met haar onderho-

x De 9:5; De 20:17; Joz 10:5; 2Kon 21:11; y Ez 23:33.

rige plaatsen,[a] die links van u
woont, en uw zuster jonger dan
gij, die rechts van u woont, is
Sodom[b] met haar onderhorige
plaatsen.[c] **47** En niet hun we-
gen hebt gij bewandeld, noch over-
eenkomstig hun verfoeilijkheden
gedaan.[d] Binnen heel korte tijd
zijt gij zelfs verderfelijker gaan
handelen dan zij op al uw wegen.[e]
48 Zo waar ik leef,' is de uit-
spraak van de Soevereine Heer
Jehovah, 'Sodom, uw zuster, zij
met haar onderhorige plaatsen,
heeft niet gedaan naar wat gij
hebt gedaan, gij en uw onderho-
rige plaatsen.[f] **49** Zie! Dit bleek
de dwaling van Sodom, uw zus-
ter, te zijn: Trots,[g] verzadigd-
heid van brood[h] en zorgeloze[i] rust
bleken haar en haar onderhori-
ge plaatsen[j] eigen te zijn, en de
hand van de ellendige[k] en de arme
sterkte zij niet.[l] **50** En zij bleven
hoogmoedig[m] en bedreven voort-
durend iets verfoeilijks voor mijn
aangezicht,[n] en ten slotte verwij-
derde ik hen, juist zoals het mij
[goed] toescheen.[o]

51 En wat Samaria[p] aangaat,
zij heeft nog niet de helft van uw
zonden bedreven, maar gij bleeft
uw verfoeilijkheden overvloedi-
ger maken dan zij, zodat gij uw
zusters rechtvaardig deedt schij-
nen wegens al uw verfoeilijkheden
die gij hebt bedreven.[q] **52** Gij
dan, draag uw schande wanneer
gij moet pleiten ten gunste van
uw zusters. Wegens uw zonden,
waarin gij verfoeilijker hebt ge-
handeld dan zij, zijn zij rechtvaar-
diger dan gij.[r] En gij dan, schaam
u en draag uw schande doordat
gij uw zusters rechtvaardig doet
schijnen.'

53 'En ik wil hun gevangenen
vergaderen,[s] de gevangenen van
Sodom en van haar onderhorige
plaatsen, en de gevangenen van
Samaria en van haar onderhori-
ge plaatsen; ik wil ook uw gevan-
genen te midden van hen vergade-
ren,[t] **54** opdat gij uw schande
moogt dragen;[u] en gij moet u
te schande gemaakt voelen we-
gens alles wat gij gedaan hebt,
aangezien gij hen hebt vertroost.[a]
55 En uw eigen zusters, Sodom
en haar onderhorige plaatsen, zul-
len tot hun vroegere staat terug-
keren, en Samaria en haar on-
derhorige plaatsen zullen tot hun
vroegere staat terugkeren, en
gijzelf en uw eigen onderhorige
plaatsen, [GIJ] zult tot UW vroege-
re staat terugkeren.[b] **56** En So-
dom, uw zuster, bleek niet iets te
zijn dat het waard was er uit uw
mond over te horen op de dag van
uw trots,[c] **57** voordat uw eigen
slechtheid werd blootgelegd,[d] net
als in de tijd van de smaad van de
dochters van Syrië[e] en van allen
rondom haar, de dochters van de
Filistijnen,[f] degenen die u van alle
kanten met verachting bejegen-
den.[g] **58** Uw losbandig gedrag[h]
en uw verfoeilijkheden, gij moet
ze zelf dragen',[i] is de uitspraak
van Jehovah."

59 „Want dit heeft de Soevere-
ine Heer Jehovah gezegd: 'Ik moet
ook met u doen net zoals gij hebt
gedaan,[j] omdat gij de eed hebt ver-
acht door [mijn] verbond te ver-
breken.[k] **60** En ik, ikzelf, moet
gedachtig zijn aan mijn verbond
met u in de dagen van uw jeugd,[l]
en ik moet voor u een voor on-
bepaalde tijd durend verbond op-
richten.[m] **61** En gij zult stellig
terugdenken aan uw wegen[n] en u
te schande gemaakt voelen wan-
neer gij uw zusters ontvangt, de-
genen ouder dan gij zowel als de-
genen jonger dan gij, en ik zal
hen stellig aan u geven als doch-
ters,[o] maar niet op grond van uw
verbond.'[p]

62 'En ik, ikzelf, wil mijn ver-
bond met u oprichten;[q] en gij
zult moeten weten dat ik Jeho-
vah ben, **63** opdat gij de her-
innering bewaart en u werkelijk
schaamt[r] en gij geen enkele re-
den meer krijgt om [uw] mond
te openen[s] wegens uw schande,
wanneer ik verzoening voor u

HFDST. 16

a Jer 3:8
b Ge 18:20
Ge 19:24
De 29:23
De 32:32
Jes 1:10
Jes 3:9
Jer 23:14
Ju 7
c Ge 19:25
d 1Kon 16:31
e 2Kon 21:9
Ez 5:6
f Mt 10:15
Mt 11:24
g Ge 19:9
Sp 16:5
Sp 16:18
Sp 21:4
Jak 4:16
h Ge 13:10
De 8:10
De 32:15
Sp 30:9
Lu 12:21
i Sp 1:32
j Ju 7
k Sp 21:13
l Ez 18:12
m Sp 16:18
Jes 3:16
Jer 13:15
1Pe 5:5
n Ge 13:13
Ge 18:20
Ge 19:5
o Ge 19:24
Jes 13:19
Jer 49:18
Klg 4:6
2Pe 2:6
p 2Kon 21:13
Jer 23:13
Ez 23:33
q Jer 3:11
Mt 12:41
r 1Kon 2:32
s Ps 14:7
Ps 126:1
Jes 1:9
t Jes 19:24
u Jer 2:26
Ez 36:31

2e kolom

a Ez 14:22
b Ez 36:11
Mal 3:4
c Jes 65:5
Ze 3:11
d Klg 4:22
Ez 21:24
Ho 2:10
e 2Kon 16:5
2Kr 28:5
Jes 7:1
f 2Kr 28:18
g Jer 33:24
h Ga 5:19
1Pe 4:3
i Klg 5:7
Ez 23:49
j Ps 62:12
Jes 3:11
Ro 2:6
Ga 6:7
k De 29:12
Jer 22:9
l Le 26:42
Ps 106:45
m Jer 32:40
Jer 50:5
n Ez 20:43
o Jes 54:1
Ga 4:26

p Jer 31:31; Heb 8:13; q Ho 2:19; r Ezr 9:6; Ez 36:31; s Ps 39:9; Ro 3:19.

doe[a] voor alles wat gij hebt gedaan', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

17 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **2** „Mensenzoon, geef een raadsel op[b] en stel een spreekwoord samen met betrekking tot het huis van Israël.[c] **3** En gij moet zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „De grote arend,[d] groot van vleugels,[e] met lange wieken, vol veren die bontgekleurd waren, kwam naar de Libanon[f] en nam vervolgens de boomtop[g] van de ceder.[h] **4** Hij plukte zelfs de top van zijn jonge scheuten af en bracht hem daarop naar het land Kanaän;[i] in een stad van handelaars plaatste hij hem. **5** Bovendien nam hij iets van het zaad van het land[j] en zette het in een zaaiveld. Als een wilg aan uitgestrekte wateren,[k] als een wilgenboom plaatste hij het. **6** Toen sproot het uit en werd geleidelijk een weelderig groeiende wijnstok, laag van hoogte,[l] geneigd zijn loof naar binnen te keren; en wat zijn wortels aangaat, die kwamen er geleidelijk onder. En het werd ten slotte een wijnstok en bracht scheuten voort en zond ranken uit.[m]

7 En er kwam nog een grote arend,[n] groot van vleugels en met grote wieken,[o] en zie! deze zelfde wijnstok strekte zijn wortels hongerig naar hem uit.[p] En zijn loof stak hij naar hem uit opdat [die] hem zou bevloeien, weg van de tuinbedden waar hij was geplant.[q] **8** Op een goed veld, aan uitgestrekte wateren, was hij reeds overgeplant,[r] ten einde grote takken voort te brengen en vrucht te dragen, om een majestueuze wijnstok te worden."'

9 Zeg: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zal het gelukken?[s] Zal niet iemand zelfs zijn wortels uitrukken[t] en zelfs zijn vrucht schubbig maken? En moeten [niet] al zijn vers geplukte spruiten verdorren?[u] Hij zal verdorren. Noch door een grote arm noch door een talrijk volk zal hij van zijn wortels opgeheven hoeven te worden. **10** En zie! zal het, alhoewel hij overgeplant is, gelukken? Zal hij niet volkomen verdorren, ja, zoals wanneer de oostenwind hem aanraakt?[a] Op de tuinbedden van zijn spruit zal hij verdorren."'"[b]

11 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **12** „Zeg alstublieft tot het weerspannige huis:[c] 'Weet gijlieden werkelijk niet wat deze dingen betekenen?' Zeg: 'Zie! De koning van Babylon kwam naar Jeruzalem en nam toen zijn koning[d] en zijn vorsten en bracht hen bij zich in Babylon.[e] **13** Verder nam hij iemand van het koninklijk zaad[f] en sloot een verbond met hem en bracht hem onder een eed;[g] en de voornaamsten van het land nam hij weg,[h] **14** opdat het koninkrijk van geringe betekenis zou worden,[i] niet in staat zich te verheffen, opdat het door zijn verbond te onderhouden, in stand zou blijven.[j] **15** Maar hij rebelleerde[k] ten slotte tegen hem door zijn boodschappers naar Egypte te zenden, [opdat het] hem paarden en een talrijk volk zou geven.[l] Zal hij succes hebben? Zal hij ontkomen, hij die deze dingen doet en die een verbond heeft verbroken? En zal hij werkelijk ontkomen?'[m]

16 'Zo waar ik leef,'[n] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, „in de [woon]plaats van de koning die degene als koning aanstelde die zijn eed verachtte[o] en die zijn verbond verbrak, bij hem, midden in Babylon, zal hij sterven.[p] **17** En door een grote krijgsmacht en door een talrijke vergadering zal Farao hem niet doeltreffend maken in de oorlog,[q] door een belegeringsdam op te werpen en door een belegeringswal te bouwen, ten einde vele zielen af te snijden.[r] **18** En hij heeft een eed verracht[s] door een verbond te verbreken, en zie! hij

HFDST. 16

a Ps 103:12
Mi 7:19

HFDST. 17

b Re 14:12
Sp 1:6
c Ez 20:49
Ho 12:10
Mt 13:13
d De 28:49
Jer 4:13
Klg 4:19
Ho 8:1
e Da 7:4
f Jer 22:23
g Jer 22:7
h 2Kon 24:12
2Kr 36:10
Jer 24:1
i 2Kon 24:15
j Jer 37:1
Ez 17:13
k 2Kon 24:17
l Ez 17:14
m 2Kr 36:11
n Jer 37:5
Ez 17:15
o Jer 37:7
p Jes 36:6
q 2Kon 24:20
2Kr 36:13
r Jer 37:1
s Nu 14:41
2Kr 13:12
Jer 32:5
t Jer 21:7
u 2Kon 25:7
Jer 52:10

2e kolom

a Ho 13:15
Jon 4:8
b Ez 19:12
c Jes 1:2
Ez 2:5
Ez 3:9
Ez 12:9
d 2Kon 24:12
Jer 22:25
e Jes 39:7
Jer 52:32
f 2Kon 24:17
Jer 37:1
g 2Kr 36:13
Jer 5:2
h 2Kon 24:15
Jer 24:1
i De 28:43
1Sa 2:7
j Jer 27:12
Jer 38:17
k 2Kon 24:20
2Kr 36:13
Jer 52:3
Ez 17:7
l De 17:16
Jes 30:2
Jes 31:1
Jer 37:5
m Sp 19:5
Jer 32:4
n Heb 6:13
o Mal 3:5
p Jer 34:3
Jer 52:11
q Jes 31:1
Jer 37:7
Klg 4:17
Ez 29:6

r Jer 33:5; s Mt 5:37; Ro 1:31.

had zijn hand gegeven[a] en heeft
zelfs al deze dingen gedaan. Hij
zal niet ontkomen.”’[b]
19 ’Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Zo
waar ik leef, waarlijk, mijn eed
die hij heeft verracht[c] en mijn ver-
bond dat hij heeft verbroken —
ja, ik wil het op zijn hoofd doen
neerkomen. **20** En ik wil mijn
net over hem uitspreiden, en hij
zal stellig in mijn vangnet wor-
den gevangen;[d] en ik wil hem
naar Babylon brengen en daar
met hem in het gericht treden be-
treffende zijn ontrouw waarmee
hij jegens mij gehandeld heeft.[e]
21 En wat al zijn vluchtelingen
in al zijn krijgsbenden betreft,
door het zwaard zullen zij val-
len, en de overgeblevenen zullen
zelfs naar elke windstreek ver-
spreid worden.[f] En gijlieden zult
moeten weten dat ikzelf, Jehovah,
[het] gesproken heb.”’[g]
22 ’Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: „Ikzelf zal
ook stellig iets van de hoge boom-
top van de ceder nemen en [dat in
de grond] zetten;[h] van de top van
zijn loten zal ik een tere [loot] af-
plukken[i] en ik wil [die] zelf over-
planten op een hoge en verhe-
ven berg.[j] **23** Op de berg van de
hoogte van Israël zal ik hem over-
planten,[k] en hij zal stellig grote
takken dragen en vrucht voort-
brengen[l] en een majestueuze ce-
der worden.[m] En daaronder zullen
werkelijk alle vogels van allerlei
vleugel verblijf houden; in de scha-
duw van zijn loof zullen ze ver-
blijf houden.[n] **24** En al de bomen
van het veld zullen moeten weten
dat ikzelf, Jehovah,[o] de hoge boom
heb vernederd,[p] de lage boom heb
verhoogd,[q] de nog vochtige boom
heb doen verdorren[r] en de dorre
boom heb doen bloeien. Ikzelf, Je-
hovah, heb gesproken en heb [het]
gedaan.”’”[s]

18 En het woord van Jeho-
vah kwam verder tot mij,
en luidde: **2** „Wat betekent het
voor ulieden dat GIJ dit spreek-
woord gebruikt op Israëls bodem,

HFDST. 17

a Klg 5:6
b Ez 17:15
c De 5:11
Jer 5:2
d 2Kr 33:11
Ez 12:13
Ez 32:3
Ho 7:12
e Ez 20:36
Mi 6:2
f Ez 5:10
Ez 12:14
g Ez 6:13
h Ps 80:15
Jes 11:1
Jer 23:5
Jer 33:15
Za 3:8
i Jes 53:2
j Ps 2:6
k Ps 92:13
Da 4:17
l Jes 27:6
m Ps 92:12
n Ps 72:8
Ho 14:7
o Jes 55:12
p 1Sa 2:7
Ps 75:7
Lu 1:52
q Jes 9:6
Ez 21:27
Da 4:17
Am 9:11
r Lu 23:31
s Ez 22:14
Ez 24:14

2e kolom

HFDST. 18

a Jer 15:4
Jer 31:29
Klg 5:7
b Ps 100:3
Han 17:26
c Ge 2:7
d De 26:18
e Ro 3:23
Ro 5:12
f Ge 2:17
Ge 17:14
Re 16:30
Job 33:22
Ps 78:50
Jes 53:12
Han 3:23
Ro 6:23
Opb 16:3
g Ps 15:2
h De 12:2
Jer 3:6
Ho 4:13
i Nu 25:2
Ez 22:9
j Ez 36:25
k Le 20:10
l Le 18:19
Le 20:18
m Le 25:14
Sp 14:21
n De 24:12
Ez 33:15
o Le 6:2
p De 15:11
Sp 28:27
q Jes 58:7
Mt 25:36
Jak 2:15
r Ex 22:25
De 23:19
Ps 15:5
Lu 6:35

door te zeggen: ’De vaders zijn het
die onrijpe druiven eten, maar het
zijn de tanden van de zonen die
slee worden’?[a]
3 ’Zo waar ik leef,’ is de uit-
spraak van de Soevereine Heer Je-
hovah, ’gijlieden zult voortaan dit
spreekwoord in Israël niet meer
gebruiken. **4** Ziet! Alle zielen —
mij behoren ze toe.[b] Zoals de ziel[c]
van de vader zo eveneens de ziel
van de zoon — mij behoren ze
toe.[d] De ziel die zondigt,[e] dié zal
sterven.[f]
5 En wat een man betreft, inge-
val hij rechtvaardig blijkt te zijn
en hij gerechtigheid en rechtvaar-
digheid heeft geoefend;[g] **6** op
de bergen[h] at hij niet[i] en zijn ogen
sloeg hij niet op naar de drekgo-
den van het huis van Israël,[j] en
de vrouw van zijn metgezel ver-
ontreinigde hij niet[k] en tot een
vrouw in haar onreinheid placht
hij niet te naderen;[l] **7** en geen
mens placht hij slecht te behande-
len;[m] het pand dat hij nam voor
schuld gaf hij altijd terug;[n] niets
placht hij weg te roven;[o] de hon-
gerige gaf hij altijd zijn eigen
brood[p] en de naakte placht hij te
bedekken met een kledingstuk;[q]
8 niets placht hij te geven tegen
rente[r] en geen woeker placht hij
te nemen;[s] van onrecht trok hij
zijn hand steeds terug;[t] ware ge-
rechtigheid placht hij te oefenen
tussen man en man;[u] **9** in mijn
inzettingen bleef hij wandelen[v] en
mijn rechterlijke beslissingen nam
hij in acht ten einde naar waar-
heid te handelen[w] — hij is recht-
vaardig.[x] Hij zal beslist blijven
leven’,[y] is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah.
10 ’En [indien] iemand vader is
geworden van een zoon die een
rover[z] is, een bloedvergieter,[a]
die zo iets als een van deze din-
gen heeft gedaan **11** (maar hij-
zelf heeft geen van deze zelf-
de dingen gedaan); ingeval hij

s Le 25:36; Ne 5:7; t Le 19:35; De 25:16; u Le 19:15; Le 25:14; De 1:16; Za 8:16; v De 8:11; w De 4:1; De 5:1; Ez 20:11; x Ps 24:5; y Le 18:5; Ne 9:29; Am 5:4; Ro 10:5; Ga 3:12; z Le 19:13; a Ge 9:6; Ex 21:12; Nu 35:31.

ook op de bergen heeft gegeten[a]
en hij de vrouw van zijn metgezel heeft verontreinigd;[b] **12** hij
de ellendige en arme slecht heeft
behandeld;[c] hij dingen heeft wegeroofd,[d] hij het in pand gegeve-
ne niet placht terug te geven,[e] en
hij naar de drekgoden zijn ogen
opsloeg[f] — iets verfoeilijks heeft
hij gedaan.[g] **13** Op woeker heeft
hij gegeven[h] en rente heeft hij
genomen,[i] en hij zal beslist niet
blijven leven. Al deze verfoeilijk-
heden heeft hij gedaan.[j] Hij zal
beslist ter dood worden gebracht.
Op hem zal zijn eigen bloed neer-
komen.[k]

14 En zie! iemand is vader ge-
worden van een zoon die al de
zonden van zijn vader, die hij
heeft gedaan, blijft zien, en hij
ziet [ze] en doet dergelijke dingen
niet.[l] **15** Op de bergen heeft hij
niet gegeten en zijn ogen heeft
hij niet opgeslagen naar de drek-
goden van het huis van Israël;[m]
de vrouw van zijn metgezel heeft
hij niet verontreinigd;[n] **16** en
geen mens heeft hij slecht be-
handeld,[o] geen pand heeft hij ge-
nomen[p] en niets heeft hij wegge-
roofd;[q] de hongerige heeft hij zijn
eigen brood gegeven[r] en de naak-
te heeft hij bedekt met een kle-
dingstuk;[s] **17** van de ellendige
heeft hij zijn hand teruggetrok-
ken; geen woeker[t] en rente[u] heeft
hij genomen; mijn rechterlijke be-
slissingen heeft hij volbracht;[v]
in mijn inzettingen heeft hij ge-
wandeld;[w] hijzelf zal niet sterven
wegens de dwaling van zijn va-
der.[x] Hij zal beslist blijven leven.[y]
18 Wat zijn vader betreft, omdat
hij volslagen afzetterij pleegde,[z]
iets wegroofde van een broeder,[a]
en hij al wat niet goed is heeft ge-
daan te midden van zijn volken,[b]
zie! dan moet hij voor zijn dwa-
ling sterven.[c]

19 En gijlieden zult stellig zeg-
gen: „Hoe komt het dat de zoon
geen [schuld] behoeft te dragen
wegens de dwaling van de va-
der?”[d] Welnu, wat de zoon betreft,
gerechtigheid en rechtvaardig-
heid heeft hij geoefend,[a] al mijn
inzettingen heeft hij gehouden
en hij blijft ze betrachten.[b] Hij zal
beslist blijven leven.[c] **20** De ziel
die zondigt, díé zal sterven.[d] Een
zoon zal geen [schuld] dragen we-
gens de dwaling van de vader, en
een vader van zijn kant zal geen
[schuld] dragen wegens de dwa-
ling van de zoon.[e] De rechtvaar-
digheid van de rechtvaardige zal
op hemzelf neerkomen,[f] en de god-
deloosheid van een goddeloze zal
op hemzelf neerkomen.[g]

21 Wat nu een goddeloze be-
treft, ingeval hij zich zou afkeren
van al zijn zonden die hij heeft
begaan,[h] en hij werkelijk al mijn
inzettingen zou houden en ge-
rechtigheid en rechtvaardigheid
zou oefenen,[i] zal hij beslist blij-
ven leven. Hij zal niet sterven.[j]
22 Al zijn overtredingen die hij
heeft begaan — ze zullen niet
tegen hem in herinnering wor-
den gebracht.[k] Wegens zijn recht-
vaardigheid die hij heeft gedaan,
zal hij blijven leven.[l]

23 ’Schep ik ook maar enigs-
zins behagen in de dood van een
goddeloze’,[m] is de uitspraak van
de Soevereine Heer Jehovah, ’[en]
niet daarin dat hij zou terugkeren
van zijn wegen en werkelijk zou
blijven leven?’[n]

24 ’Wanneer nu een rechtvaar-
dige zich afkeert van zijn recht-
vaardigheid en werkelijk onrecht
doet[o] — overeenkomstig al de
verfoeilijkheden die de goddelo-
ze heeft gedaan, blijft hij doen[p]
en hij leeft — geen van al zijn
rechtvaardige daden die hij heeft
gedaan, zal gedacht worden.[q] We-
gens zijn ontrouw die hij heeft ge-
pleegd en wegens zijn zonde waar-
mee hij heeft gezondigd, daarvoor
zal hij sterven.[r]

25 En gijlieden zult stellig zeg-
gen: „De weg van Jehovah is niet
recht getrokken.”[s] Hoor alstu-
blieft, o huis van Israël. Is mijn

HFDST. 18

a Ex 34:15
b Le 20:10
c De 15:7
Job 31:17
Ho 12:7
d Le 6:2
e De 24:12
f Le 26:30
g 2Kon 21:11
h Le 25:36
Ez 22:12
i De 23:19
Jes 24:2
j Le 18:30
k Le 20:9
Le 20:27
Ez 3:18
Ez 33:4
Han 18:6
l Jer 8:6
m Le 26:30
n Le 20:10
o Ex 22:21
Sp 19:26
p De 24:12
q Le 6:2
r De 15:11
Job 31:17
Mt 25:35
s Job 31:19
Jes 58:7
Jak 2:15
t Le 25:36
u Ex 22:25
De 23:19
v De 4:1
De 5:1
w De 8:11
x Ez 3:21
y Ez 18:9
z Le 19:13
a Le 6:2
b Jes 3:11
c Ez 3:18
d Ex 20:5
De 5:9
2Kon 23:26

2e kolom

a Lu 1:6
b Ez 20:18
c De 16:20
Ez 18:9
Ro 10:5
d De 24:16
2Kon 14:6
Jer 31:30
Ez 18:4
e 2Kr 25:4
f 1Kon 8:32
Jes 3:10
g 2Kr 6:23
Ez 33:10
Ro 2:9
Ga 6:7
h 2Kr 33:12
Jes 55:7
Ez 33:12
Han 3:19
i Lu 1:6
j Ez 3:21
k 2Kr 33:13
Ps 25:7
Jes 43:25
Ez 33:16
l 2Kr 6:23
m Klg 3:33
Ez 33:11
1Ti 2:4
2Pe 3:9
n Mi 7:18
o 1Sa 15:11
1Kon 11:4
Ez 33:12

p Ro 1:28; q Heb 10:38; 2Jo 8; r Sp 14:32; Sp 21:16; s Job 34:5; Job 35:2; Sp 19:3; Ez 33:17; Mal 2:17; Ro 9:20.

eigen weg niet recht getrokken?[a]
Zijn het niet de wegen van uliedenn die niet recht zijn getrokken?[b]
26 Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardigheid en hij werkelijk onrecht doet[c] en daarom sterft, zal hij wegens zijn onrecht dat hij heeft gedaan, sterven.[d]
27 En wanneer een goddeloze zich afkeert van zijn goddeloosheid die hij heeft bedreven en vervolgens gerechtigheid en rechtvaardigheid oefent,[e] zal hij zijn eigen ziel in het leven houden.[f]
28 Wanneer hij [het] inziet[g] en hij zich afkeert van al zijn overtredingen die hij heeft begaan,[h] zal hij beslist blijven leven. Hij zal niet sterven.[i]
29 En het huis van Israël zal stellig zeggen: „De weg van Jehovah is niet recht getrokken."[j] Wat mijn wegen aangaat, zijn ze niet recht getrokken, o huis van Israël?[k] Zijn het niet de wegen van uliedenn die niet recht zijn getrokken?"[l]
30 'Daarom, ieder overeenkomstig zijn wegen, zó zal ik U richten,[m] o huis van Israël', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.[n] 'Keert U af, ja, bewerkstelligt een terugkeer van al UW overtredingen[o] en laat niets voor uliedenn een struikelblok blijken te zijn dat dwaling veroorzaakt.[p]
31 Werpt al UW overtredingen waarin GIJ overtreden hebt, van U af,[q] en maakt U een nieuw hart[r] en een nieuwe geest,[s] want waarom zoudt GIJ sterven,[t] o huis van Israël?'
32 'Want ik schep helemaal geen behagen in de dood van wie sterven moet',[u] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. 'Bewerkstelligt dus een terugkeer en blijft leven.'"[v]

19 „En wat u betreft, hef een klaaglied aan[w] betreffende de oversten van Israël,[x] **2** en gij moet zeggen: 'Wat was uw moeder? Een leeuwin onder leeuwen.[a] Ze legde zich neer tussen jonge leeuwen met manen. Ze bracht haar welpen groot.
3 En geleidelijk kweekte ze een van haar welpen op.[b] Een jonge leeuw met manen werd hij, en hij leerde vervolgens prooi te verscheuren.[c] Hij verslond zelfs de aardse mens. **4** En natiën bleven over hem horen. In hun kuil werd hij gevangen, waarop ze hem door middel van haken naar het land Egypte brachten.[d]
5 Toen ze nu zag dat ze had gewacht [en] haar hoop was vergaan, nam ze vervolgens een ander van haar welpen.[e] Tot een jonge leeuw met manen maakte ze hem. **6** En hij liep voorts rond te midden van leeuwen. Een jonge leeuw met manen werd hij. En geleidelijk leerde hij prooi te verscheuren.[f] Hij verslond zelfs de aardse mens.[g] **7** En hij leerde zijn woontorens kennen, en hij verwoestte zelfs hun steden,[h] zodat het land woest gelegd werd en hij het vervulde met het geluid van zijn gebrul.[i] **8** Toen stelden natiën van rondom uit de rechtsgebieden zich tegen hem[j] en slaagden erin hun net over hem uit te spreiden.[k] In hun kuil werd hij gevangen.[l] **9** Ten slotte zetten zij hem in de kooi, met behulp van haken, en brachten hem naar de koning van Babylon.[m] Zij dan brachten hem met behulp van vangnetten, opdat zijn stem niet meer gehoord zou worden op de bergen van Israël.[n]
10 Uw moeder[o] was als een wijnstok in uw bloed,[p] geplant aan wateren. Vruchtdragend en vol takken werd ze vanwege overvloedig veel water.[q] **11** En ze werden voor haar sterke staven, bestemd voor de scepters van heersers.[r] En zijn hoogte werd geleidelijk groot, tot hoog tussen [de] takken, en hij werd zichtbaar wegens zijn hoogte, wegens de overvloed van zijn

HFDST. 18
a De 32:4; Ps 145:17
b Ps 50:21; Jes 55:9; Jer 2:17
c De 25:16
d Ga 6:7
e Jes 1:18; Jes 55:7; Han 26:20
f 1Ti 4:16
g De 32:29
h 1Sa 7:3; Ez 33:12
i Ez 18:9
j Ps 92:15; Sp 19:3
k Ge 18:25; De 32:4; Ps 145:17; Jes 40:14
l Job 9:2
m Job 34:11; Ro 2:6; 1Pe 1:17
n Pr 12:14
o Ho 12:6; Joë 2:13; Mt 3:2
p Ro 2:5
q Ps 34:14; Jes 1:16
r Ps 51:10; Jer 32:39
s Jes 1:19; Ez 11:19; Ef 4:24
t De 30:15; Sp 8:36; Han 13:46
u Jer 29:11; Klg 3:33; Ez 33:11; Lu 15:10; 2Pe 3:9
v De 30:16; Ez 18:9

HFDST. 19
w Jer 7:29; Ez 26:17
x 2Kr 35:25

2e kolom
a Ps 7:2; Na 2:11; Ze 3:3
b 2Kon 23:31; 2Kr 36:1
c 2Kon 23:32
d 2Kon 23:33; 2Kr 36:4; Jer 22:11
e 2Kon 23:34
f 2Kr 36:5; Jer 22:17
g 2Kon 24:4
h Ez 12:19
i Sp 19:12; Sp 28:15; Ez 22:25
j 2Kon 24:2
k Ez 12:13; Ez 17:20
l Klg 4:20
m 2Kon 24:12
n Ez 6:2
o Ho 2:2
p Ps 80:8; Jes 5:1; Ez 15:2; Ez 17:6; q Nu 24:6; De 8:7; r Nu 24:17; Ezr 4:20.

loof.[a] **12** Maar ten slotte werd
ze in verbolgenheid uitgerukt.[b]
Ter aarde werd ze geworpen en
er was een oostenwind die haar
vrucht deed verdrogen.[c] Haar
sterke staf werd afgerukt en ver-
dorde.[d] Ja, vuur verslond hem.[e]
13 En nu is ze geplant in de wil-
dernis,[f] in een waterloos en dor-
stig land.[g] **14** En er ging ver-
volgens vuur uit van [haar] staf.[h]
Het verslond zelfs haar scheu-
ten, ja, haar vrucht, en er bleek
in haar geen sterke staf te zijn,
geen scepter om te heersen.[i]
Dat is een klaaglied, en het zal
een klaaglied worden.'"[j]

20 Het geschiedde dan in het
zevende jaar, in de vijfde
[maand], op de tiende [dag] van
de maand, [dat] er mannen uit de
oudere [mannen] van Israël kwa-
men om Jehovah te raadplegen,[k]
en zij gingen vóór mij zitten.[l]
2 Toen kwam het woord van Je-
hovah tot mij en luidde: **3** „Men-
senzoon, spreek met de oudere
mannen van Israël, en gij moet
tot hen zeggen: 'Dit heeft de Soe-
vereine Heer Jehovah gezegd: „Is
het om mij te raadplegen, dat gij-
lieden komt?[m] 'Zo waar ik leef, ik
wil mij niet door U laten raadple-
gen',[n] is de uitspraak van de Soe-
vereine Heer Jehovah."'
4 Zult gij hen oordelen? Zult gij
[hen] oordelen, o mensenzoon?[o]
Maak hun de verfoeilijkheden van
hun voorvaders bekend.[p] **5** En
gij moet tot hen zeggen: 'Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd: „Op de dag dat ik Israël
uitkoos,[q] hief ik voorts ook mijn
hand op[r] [in een eed] tot het zaad
van het huis van Jakob[s] en maak-
te ik mij aan hen bekend in het
land Egypte.[t] Ja, ik ging ertoe
over mijn hand [in een eed] tot
hen op te heffen, en zei: 'Ik ben
Jehovah, UW God.'[u] **6** Op die dag
hief ik mijn hand [in een eed] tot
hen op[v] om hen uit het land Egyp-
te te leiden naar een land dat ik
voor hen verspied had, vloeiend
van melk en honing.[w] Het was het
sieraad van alle landen.[a] **7** En
vervolgens zei ik tot hen: 'Werpt
weg, een ieder van U, de walge-
lijkheden van zijn ogen,[b] en ver-
ontreinigt U niet met de drekgo-
den van Egypte.[c] Ik ben Jehovah,
UW God.'[d]
8 En zij werden weerspannig
tegen mij[e] en zij wilden niet naar
mij luisteren. De walgelijkheden
van hun ogen wierpen zij niet
elk voor zich weg en de drekgo-
den van Egypte verlieten zij
niet,[f] zodat ik beloofde mijn woe-
de over hen uit te storten, ten
einde mijn toorn tegen hen tot
voltooiing te brengen in het midden
van het land Egypte.[g] **9** En
ik handelde vervolgens ter wille
van mijn eigen naam, opdat [die]
niet ontheiligd zou worden voor
de ogen van de natiën in wier
midden zij waren,[h] omdat ik mij
voor hun ogen aan hen had bek-
endgemaakt toen ik hen uit
het land Egypte leidde.[i] **10** Ik
leidde hen dus uit het land Egyp-
te en bracht hen in de wildernis.[j]
11 Voorts gaf ik hun mijn in-
zettingen;[k] en mijn rechterlijke
beslissingen[l] maakte ik hun bek-
end, opdat de mens die ze blijft
doen, er ook door zou blijven le-
ven.[m] **12** En ook mijn sabbat-
ten gaf ik hun,[n] om een teken te
worden tussen mij en hen,[o] ten
einde [hun] te [doen] weten dat ik
Jehovah ben, die hen heiligt.
13 Maar zij, het huis van Is-
raël, waren weerspannig tegen
mij in de wildernis.[p] In mijn in-
zettingen wandelden zij niet[q] en
mijn rechterlijke beslissingen ver-
wierpen zij,[r] door welke, zou de
mens ze blijven doen, hij ook zal
blijven leven.[s] En mijn sabbatten
ontheiligden zij ten zeerste,[t] zo-
dat ik beloofde mijn verbolgen-

HFDST. 19

a Ez 31:3
Da 4:11
b Jes 5:5
Jer 17:10
Jer 31:28
Ez 15:6
c Ho 13:15
d 2Kon 23:34
2Kon 24:6
2Kon 25:6
e De 32:22
Ez 15:4
f De 28:48
Jer 17:6
Jer 52:27
g Jer 9:11
h Re 9:15
2Kon 24:20
i Ne 9:37
Ez 17:18
Ez 21:26
j Klg 4:20

HFDST. 20

k Ez 8:1
l Ez 14:1
m Jes 1:12
n 1Sa 28:6
Sp 15:8
Sp 28:9
Jes 1:15
Ez 14:3
Mi 3:7
o Ez 14:4
p Ez 16:2
Ez 16:51
Ez 22:2
Ez 23:36
Lu 11:47
Han 7:51
q Ex 6:7
De 7:6
Jes 41:8
r Jes 62:8
s Ex 6:8
De 32:40
Ez 47:14
t Ex 3:8
Ex 4:31
De 4:34
Ps 103:7
u Ex 20:2
v Heb 6:13
w Ex 3:8
De 6:3
De 8:7
Joz 5:6
Jer 11:5
Jer 32:22

2e kolom

a Ps 48:2
Da 8:9
Da 11:41
Za 7:14
b 2Kr 15:8
Ez 18:31
c Le 17:7
Le 18:3
De 29:17
Joz 24:14
d Ex 16:12
Le 11:44
Le 20:7
e De 9:7
1Sa 15:23
Ne 9:26
Jes 63:10
f Ex 32:4
g Joz 24:14
Ez 7:8

h Ex 32:12; Nu 14:13; De 9:28; Joz 7:9; 1Sa 12:22;
i Joz 2:10; Joz 9:9; 1Sa 4:8; j Ex 13:17; Ex 15:22;
k Le 3:17; l De 4:8; Ne 9:13; Ps 147:19; m De
8:3; De 30:16; Lu 10:28; Ro 10:5; Ga 3:12; n Ex
20:8; Le 23:3; Le 23:24; Le 23:32; Le 25:4; Le
25:11; De 5:12; Ne 9:14; o Ex 13:9; Ex 31:13; Ex
35:2; p Ex 32:8; Nu 14:22; Ps 78:40; Ps 95:8; q Le
26:15; r Le 26:43; Sp 1:25; Ez 16:24; s Ez 18:9; Ro
10:5; t Jes 56:6.

heid over hen uit te storten in
de wildernis, ten einde hen uit
te roeien.[a] **14** Maar ik handelde
ter wille van mijn eigen naam, op-
dat [die] niet ontheiligd zou wor-
den voor de ogen van de natiën,
voor wier ogen ik hen had uitge-
leid.[b] **15** En ikzelf hief ook mijn
hand [in een eed] tot hen op in
de wildernis,[c] hen niet te bren-
gen in het land dat ik had ge-
geven, vloeiend van melk en ho-
ning[d] (het is het sieraad van al
de landen),[e] **16** omdat zij mijn
eigen rechterlijke beslissingen
verwierpen; en wat mijn inzet-
tingen betreft, zij wandelden er
niet in, en mijn sabbatten onthei-
ligden zij, omdat hun hart louter
hun drekgoden achternaging.[f]

17 En mijn oog ging leed over
hen gevoelen [om mij ervan te
weerhouden] hen te verderven,[g]
en ik gaf hen niet aan de verdel-
ging prijs in de wildernis. **18** En
ik zei voorts tot hun zonen in
de wildernis:[h] 'In de voorschriften
van UW voorvaders moogt GIJ niet
wandelen[i] en hun rechtsverorde-
ningen niet onderhouden[j] en met
hun drekgoden U niet verontrei-
nigen.[k] **19** Ik ben Jehovah, UW
God.[l] Wandelt in mijn eigen inzet-
tingen[m] en neemt mijn eigen rech-
terlijke beslissingen in acht[n] en
handelt ernaar.[o] **20** En heiligt
mijn eigen sabbatten,[p] en ze moe-
ten dienen tot een teken tussen
mij en U, opdat [GIJ] moogt weten
dat ik Jehovah, UW God, ben.'[q]

21 En de zonen werden weer-
spannig tegen mij.[r] In mijn inzet-
tingen wandelden zij niet, en mijn
rechterlijke beslissingen namen
zij niet in acht om ze te volbren-
gen, door welke, zou de mens [ze]
blijven volbrengen, hij ook zal blij-
ven leven.[s] Mijn sabbatten onthei-
ligden zij.[t] Dus beloofde ik mijn
woede over hen uit te storten, ten
einde mijn toorn tegen hen tot een
einde te brengen in de wildernis.[u]
22 En ik trok mijn hand terug[v] en
ging ter wille van mijn eigen naam
handelen, opdat [die] niet onthei-

HFDST. 20

a Nu 14:12
b Joz 7:9
Ez 36:22
c Nu 14:30
Ps 95:11
Ps 106:26
d Le 20:24
Nu 13:27
e Za 7:14
f Ex 32:4
Nu 15:39
Nu 25:2
1Kon 21:26
Ez 14:4
Han 7:42
g Ne 9:19
Ps 78:38
Jer 30:11
Klg 3:22
h Nu 14:33
i Ps 78:8
Ez 5:7
j Han 7:51
1Pe 1:18
k Jer 2:7
l De 5:6
Ps 81:10
m Le 25:18
De 5:32
n De 4:1
o De 5:1
p Jer 17:22
q Ex 31:13
r Nu 25:1
De 9:23
1Kon 13:21
s Ez 20:11
t Ez 20:13
u 1Sa 12:15
1Sa 15:23
Ps 5:10
Jes 1:20
Jes 63:10
Ez 7:8
v Ps 78:38

2e kolom

a Ps 25:11
Ps 79:9
Jer 14:7
Da 9:19
b De 32:40
c Le 26:33
De 28:64
Ps 106:27
Jer 15:4
d Le 26:43
e Le 26:15
f Ez 20:13
g Jer 2:7
Jer 3:9
Ez 6:9
h Ps 81:12
Jes 66:4
Ro 1:24
2Th 2:11
i Le 18:21
2Kon 16:3
2Kon 17:17
2Kon 21:6
2Kr 28:3
2Kr 33:6
Jer 7:31
Jer 19:5
Jer 32:35
Ez 16:20
j Ez 6:7
k Ez 2:7
l Ro 2:24
m Joz 23:5
Ne 9:22

ligd zou worden voor de ogen van
de natiën, voor wier ogen ik hen
had uitgeleid.[a] **23** Ook hief ik-
zelf mijn hand [in een eed] tot
hen op in de wildernis,[b] om hen
te verstrooien onder de natiën
en hen te verspreiden over de
landen,[c] **24** omdat zij mijn eigen
rechterlijke beslissingen niet vol-
brachten[d] en zij mijn eigen inzet-
tingen verwierpen[e] en zij mijn
eigen sabbatten ontheiligden[f] en
hun ogen louter naar de drekgo-
den van hun voorvaders [gericht]
bleken te zijn.[g] **25** En ikzelf liet
hen ook voorschriften hebben
die niet goed waren en rechterlij-
ke beslissingen waardoor zij niet
konden blijven leven.[h] **26** En ik
liet hen dan verontreinigd wor-
den door hun geschenken wan-
neer [zij] elk kind dat de baar-
moeder opende door [het vuur]
lieten gaan,[i] om hen eenzaam en
verlaten te maken, opdat zij zou-
den weten dat ik Jehovah ben." '[j]

27 Daarom, spreek tot het huis
van Israël, o mensenzoon, en gij
moet tot hen zeggen:[k] 'Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd: „Maar in dit opzicht spra-
ken UW voorvaders schimpend
over mij, doordat zij in ontrouw
jegens mij handelden.[l] **28** En
ik bracht hen vervolgens in het
land[m] waaromtrent ik mijn hand
[in een eed] had opgeheven om
[het] hun te geven.[n] Toen zij dan
elke verheven heuvel[o] en elke
wijdvertakte boom zagen, gingen
zij daar voorts hun slachtoffers
offeren[p] en daar hun krenkende
offergave geven, en daar hun rus-
tig stemmende geuren aanbieden[q]
en daar hun drankoffers uitgie-
ten.[r] **29** Dus zei ik tot hen: 'Wat
betekent de hoge plaats waar GIJ
komt, dat haar naam Hoge Plaats
genoemd zou worden tot op deze
dag?' "[s]

30 Daarom, zeg tot het huis van
Israël: 'Dit heeft de Soevereine

n Ps 105:9; Ez 20:6; o De 12:2; 1Kon 14:23; Jes 65:7; Jer 2:20; p Ps 78:58; Jes 57:5; Ez 6:13; q Ez 16:19; r Jer 19:13; s Ez 16:24.

Heer Jehovah gezegd: „Op de manier van UW voorvaders verontreinigt GIJ U,[a] en hun walgelijkheden loopt GIJ achterna in immorele gemeenschap?[b] **31** En door UW geschenken op te heffen, doordat GIJ UW zonen door het vuur laat gaan,[c] verontreinigt GIJ U voor al UW drekgoden tot op deze dag?[d] Zal ik mij terzelfder tijd door ulieden laten raadplegen, o huis van Israël?" '[e]

'Zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'ik wil mij niet door U laten raadplegen.[f] **32** En dat wat in UW geest opkomt,[g] zal beslist niet gebeuren,[h] namelijk dat GIJ zegt: „Laten wij gelijk de natiën worden, gelijk de families van de landen,[i] door hout en steen te dienen." ' "[j]

33 „'Zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'met een sterke hand en met een uitgestrekte arm[k] en met uitgestorte woede wil ik als koning over ulieden heersen.[l] **34** En ik wil U uitleiden uit de volken, en ik wil U bijeenbrengen uit de landen waarheen GIJ verstrooid zijt met een sterke hand en met een uitgestrekte arm en met uitgestorte woede.[m] **35** En ik wil U in de wildernis van de volken brengen[n] en daar van aangezicht tot aangezicht met U in het gericht treden.[o]

36 Net zoals ik met UW voorvaders in het gericht ben getreden in de wildernis van het land Egypte,[p] zo zal ik met U in het gericht treden', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. **37** 'En ik wil U onder de staf doen doorgaan[q] en U in de band van het verbond brengen.[r] **38** En ik wil uit U de opstandigen en de overtreders tegen mij uitschiften,[s] want uit het land van hun inwonende vreemdelingschap zal ik hen uitleiden, maar op Israëls bodem zullen zij niet komen;[t] en gijlieden zult moeten weten dat ik Jehovah ben.'[u]

39 En GIJ, o huis van Israël, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Ieder van U ga zijn eigen drekgoden dienen.[a] En daarna, indien GIJ niet naar mij luistert, dan zult GIJ mijn heilige naam niet meer ontheiligen door UW geschenken en door UW drekgoden.'[b]

40 'Want op mijn heilige berg, op de berg van de hoogte van Israël,'[c] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'daar zullen zij, heel het huis van Israël in zijn geheel, mij dienen, in het land.[d] Daar zal ik een welgevallen aan hen hebben en daar zal ik UW bijdragen eisen en de eerstelingen van UW aanbiedingen met betrekking tot al UW heilige dingen.[e] **41** Wegens de rustig stemmende geur zal ik een welgevallen aan U hebben,[f] wanneer ik U uitleid uit de volken en ik U werkelijk bijeenbreng uit de landen waarheen GIJ verstrooid zijt,[g] en ik wil in U geheiligd worden voor de ogen van de natiën.'[h]

42 'En gijlieden zult moeten weten dat ik Jehovah ben,[i] wanneer ik U op Israëls bodem breng,[j] naar het land waarvoor ik mijn hand [in een eed] heb opgeheven om [het] aan UW voorvaders te geven. **43** En GIJ zult daar stellig terugdenken aan UW wegen[k] en al UW handelingen waardoor GIJ U verontreinigd hebt,[l] en GIJ zult werkelijk een walging voelen voor UW eigen aangezicht wegens al UW slechte dingen die GIJ gedaan hebt.[m] **44** En GIJ zult moeten weten dat ik Jehovah ben[n] wanneer ik handelend tegen U optreed ter wille van mijn naam,[o] niet overeenkomstig UW slechte wegen of overeenkomstig UW verdorven handelingen,[p] o huis van Israël', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

45 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **46** „Mensenzoon, wend uw aangezicht[q] in de richting van het zuiderkwartier en laat [woorden]

HFDST. 20

a Nu 32:14
b Re 2:19; 2Kr 21:13; Jer 7:28; Jer 13:27; Han 7:51
c De 18:10; Ps 106:37; Jer 7:31
d De 29:17; 1Kon 21:26; Ez 20:7
e 1Sa 28:6; Sp 1:28; Jes 1:15
f Za 7:13
g Ez 11:5
h Sp 19:21; Klg 3:37
i Ro 12:2
j De 4:28; De 28:36; Jer 44:17
k Jes 40:10
l Jer 21:5; Ez 8:18
m Jes 27:13; Ez 34:16; Am 9:9
n Ho 2:14; Mi 4:10
o Jer 2:9; Jer 25:31; Ez 17:20; Ho 4:1
p 1Kor 10:9
q Le 27:32; Jer 33:13; Ez 34:17
r Ps 89:34
s Nu 14:30; Ez 34:20; Mal 3:3; Mt 3:12
t Ez 13:9
u Ps 9:16; Ez 6:13

2e kolom

a Re 10:14; Ps 81:12; Am 4:4
b Sp 21:27; Jes 1:13; Jer 7:10; Ez 23:39
c Jes 2:2; Jes 66:20; Ez 17:23; Mi 4:1
d Jes 56:7; Mi 4:2; Za 8:22
e Mal 3:4; Ro 12:1; Heb 13:15
f Ge 8:21; Ef 5:2; Fil 4:18
g Jes 11:11; Jer 23:3; 2Kor 6:17
h Jes 5:16; Ez 38:23
i Jer 24:7; Ez 36:23
j Ez 11:17; Ez 37:12
k Le 26:40; Ne 1:9; Ez 16:61; Ho 5:15
l Ez 6:9

m Jer 31:18; n Ez 24:24; o Ps 79:9; Ez 36:22; p 1Ti 1:16; q Ez 6:2.

druppelen[a] naar het zuiden, en
profeteer tot het woud van het
zuiderveld. **47** En gij moet tot
het zuiderwoud zeggen: 'Hoor het
woord van Jehovah. Dit heeft de
Soevereine Heer Jehovah gezegd:
„Zie, ik ontsteek een vuur tegen
u,[b] en het moet in u elke nog vocht-
tige boom en elke dorre boom ver-
slinden.[c] De laaiende vlam zal niet
uitgeblust worden,[d] en verzengd
moeten erdoor worden alle aan-
gezichten van [het] zuiden tot het
noorden.[e] **48** En alle vlees moet
zien dat ikzelf, Jehovah, het heb
aangestoken, zodat het niet uitge-
blust zal worden.'"'[f]
49 Toen zei ik: „Ach, o Soeve-
reine Heer Jehovah! Zij zeggen
over mij: 'Stelt hij geen spreek-
woorden samen?'"[g]

21 En het woord van Jeho-
vah kwam verder tot mij,
en luidde: **2** „Mensenzoon, richt
uw aangezicht naar Jeruzalem
en laat [woorden] druppelen[h] te-
gen de heilige plaatsen,[i] en profe-
teer tegen Israëls bodem.[j] **3** En
gij moet zeggen tot Israëls bo-
dem: 'Dit heeft Jehovah gezegd:
„Zie, ik ben tegen u,[k] en ik wil
mijn zwaard uit zijn schede trek-
ken[l] en rechtvaardige en goddelo-
ze uit u afsnijden.[m] **4** Opdat ik
inderdaad rechtvaardige en god-
deloze uit u moge afsnijden, daar-
om zal mijn zwaard uit zijn sche-
de te voorschijn komen tegen alle
vlees van zuid tot noord.[n] **5** En
alle vlees zal moeten weten dat ik-
zelf, Jehovah, mijn zwaard uit zijn
schede heb getrokken.[o] Het zal
niet meer teruggaan.'"[p]
6 En wat u aangaat, o mensen-
zoon, zucht met bevende heu-
pen.[q] Ja, met bitterheid dient gij
te zuchten voor hun ogen.[r] **7** En
het moet geschieden dat ingeval
zij tot u zeggen: 'Waarom zucht
gij?',[s] gij moet zeggen: 'Om een
bericht.'[t] Want het zal stellig ko-
men,[u] en elk hart moet smelten[v]
en alle handen moeten slap wor-
den en elke geest moet moedeloos
worden en alle knieën zullen zelfs

HFDST. 20

a Ez 21:2
Am 7:16
b De 32:22
Jer 21:14
c Ez 17:24
Lu 23:31
d Jes 66:24
Mt 3:12
e Ez 21:4
f De 29:24
2Kr 7:20
Klg 2:17
g Ez 17:2

HFDST. 21

h Am 7:16
i Ez 6:3
j Ez 12:19
Ez 20:42
k Ez 5:8
l Le 26:33
Ez 14:17
m Job 9:22
n Ez 7:2
Ez 20:47
o De 29:24
1Kon 9:7
Ps 9:16
p Jes 45:23
Jer 23:20
Na 1:9
q Ps 69:23
Ez 29:7
r Jes 22:4
Jer 4:19
Ez 9:8
s Ez 24:19
t 2Kon 21:12
u Jer 6:22
v Joz 2:11
Joz 5:1

2e kolom

a Ez 7:17
b Ez 7:12
1Pe 4:7
c Jes 66:16
Jer 12:12
Am 9:4
d Ps 7:12
e Jer 46:4
f Jes 5:14
g Ge 49:10
h 2Sa 7:14
i Ez 19:11
j Jer 25:9
Jer 25:33
Jer 51:20
k Ez 9:8
Mi 1:8
l Jer 25:2
m Ez 19:1
n Jer 25:16
o Jer 31:19
p De 28:21
Jes 28:22
Jer 5:3
Klg 2:22
q 2Kon 25:7
Ez 19:14
r Jer 39:6
Ez 21:26
s Nu 24:10
Ez 6:11
t Le 26:21
u 2Kon 25:1
2Kon 25:2
Lu 19:43

druipen van water.[a] 'Zie! Het zal
stellig komen[b] en tot stand wor-
den gebracht', is de uitspraak van
de Soevereine Heer Jehovah."
8 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen, en luidde:
9 „Mensenzoon, profeteer, en gij
moet zeggen: 'Dit heeft Jehovah
gezegd: „Zeg: 'Een zwaard, een
zwaard![c] Het is gescherpt[d] en het
is ook gepolijst. **10** Ten einde
een slachting te organiseren is het
gescherpt; opdat het een glinste-
ring krijgt is het gepolijst.'"'"[e]
„Of zullen wij ons uitbundig ver-
heugen?"[f]
„'Verwerpt het de scepter[g] van
mijn eigen zoon,[h] zoals [het] elke
boom [verwerpt]?[i]
11 En men geeft het om gepo-
lijst te worden, ten einde [het] te
zwaaien met de hand. Het — een
zwaard is gescherpt en het — het
is gepolijst, ten einde het in de
hand te geven van iemand die
doodt.[j]
12 Schreeuw het uit en jam-
mer,[k] o mensenzoon, want het —
het is tegen mijn volk gekomen;[l]
het is tegen alle oversten van Is-
raël.[m] Zelfs degenen die voor het
zwaard zijn neergeworpen, zijn
bij mijn volk aangetroffen.[n] Daar-
om, geef een klap op [de] dij.[o]
13 Want er is een verdelging aan-
gericht,[p] en wat indien het ook de
scepter verwerpt?[q] Deze zal niet
blijven bestaan',[r] is de uitspraak
van de Soevereine Heer Jehovah.
14 En gij, o mensenzoon — pro-
feteer, en sla handpalm tegen
handpalm,[s] en 'Een zwaard!' dient
driemaal herhaald te worden.[t] Het
zwaard van de verslagenen is het.
Het is het zwaard van een ver-
slagene die groot is, dat om hen
heen suist.[u] **15** Opdat het hart
smelt[v] en om degenen te verme-
nigvuldigen die bij al hun poor-
ten ten val worden gebracht,[w] wil
ik een slachting aanrichten met
het zwaard. Ach, het is gemaakt
voor een glinstering, gepolijst
voor een slachting![x] **16** Betoon

v Ez 21:7; w Jer 17:27; x Ez 21:10.

u scherp;[a] ga naar rechts! Bepaal
uw positie; ga naar links! Overal
waarheen uw aangezicht gericht
is! **17** En ook ikzelf zal mijn
ene handpalm tegen mijn andere
handpalm slaan,[b] en ik wil mijn
woede[c] tot bedaren brengen.[d] Ik-
zelf, Jehovah, heb gesproken."

18 En het woord van Jehovah
kwam verder tot mij, en luidde:
19 „En wat u aangaat, o mensen-
zoon, zet u twee wegen uit waar-
langs het zwaard van de koning
van Bąbylon kan binnenkomen.[e]
Uit het ene land dienen ze bei-
de uit te gaan, en er dient een
hand[wijzer] uitgesneden te wor-
den;[f] aan het boveneinde van de
weg naar de stad dient hij uitge-
sneden te worden. **20** Een weg
dient gij uit te zetten waarlangs
[het] zwaard kan binnenkomen
tegen Rąbba[g] van de zonen van
Ąmmon, en [één] tegen Juda, te-
gen het versterkte Jeruzalem.[h]
21 Want de koning van Bąbylon
stond stil op de tweesprong, aan
het boveneinde van de twee we-
gen, om zijn toevlucht te nemen
tot waarzeggerij.[i] Hij heeft de pij-
len geschud. Hij heeft gevraagd
met behulp van de terafim;[j] hij
heeft de lever bezien. **22** In zijn
rechterhand bleek de waarzeg-
ging voor Jeruzalem te zijn, om
stormrammen op te stellen,[k] om
de mond te openen voor een af-
slachting, om het geluid te doen
horen van een alarmsignaal,[l] om
stormrammen tegen poorten op
te stellen, om een belegerings-
dam op te werpen, om een bele-
geringswal te bouwen.[m] **23** En
het is voor hen geworden als een
onware waarzegging in hun ogen[n]
— degenen die eden aan hen heb-
ben gezworen;[o] en hij brengt dwa-
ling in herinnering,[p] opdat [zij] ge-
vangen worden.[q]

24 Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: 'Om-
dat GIJ UW dwaling in herinnering
laat roepen, doordat UW overtre-
dingen ontdekt worden, zodat UW
zonden gezien worden overeen-

HFDST. 21

a Ez 14:17
b Ez 22:13
c Ez 5:13
d De 28:63
Jes 1:24
Ez 16:42
e Jer 1:10
f Ez 4:1
Ez 5:1
g De 3:11
Jer 49:2
Ez 25:5
Am 1:14
h 2Sa 5:9
2Kr 26:9
2Kr 32:5
2Kr 33:14
Ps 48:12
Klg 4:12
i Nu 22:7
De 18:10
j Re 18:14
2Kon 23:24
Za 10:2
k 2Kon 25:1
Ez 4:2
l Joz 6:20
1Sa 17:20
m Jer 32:24
Jer 52:4
Ez 4:3
n Jes 28:15
o 2Kr 36:13
Ez 17:13
p 2Kon 24:20
Job 34:11
q 2Kon 25:6

2e kolom

a Jer 2:34
b Jer 15:2
c 1Kon 11:34
d 2Kr 36:13
Jer 24:8
Jer 52:2
Ez 17:19
e Ez 7:6
f 2Kon 25:6
Jer 13:18
Jer 44:30
Jer 52:11
g Ez 21:13
h 1Sa 2:7
Ps 75:7
Ps 113:7
Da 4:17
Fil 2:9
i Jer 24:8
Ez 12:13
Da 4:37
Lu 21:24
j 2Kr 20:23
Ez 5:16
k Ge 49:10
Ps 89:3
Ps 110:1
Jes 9:6
Jes 11:10
Ez 37:25
Lu 1:32
Ro 15:12
Opb 5:5
l Ps 2:8
Da 7:14
Lu 22:29
m Jer 49:2
n Ez 12:24
Ez 22:28
o Ps 37:13
p De 3:11
q Jer 22:22
Jer 49:3

komstig al UW handelingen — om-
dat GIJ in herinnering wordt ge-
roepen,[a] zult gijlieden zelfs met de
hand worden gegrepen."[b]

25 En wat u betreft, o dodelijk
gewonde, goddeloze overste[c] van
Israël,[d] wiens dag gekomen is in
de tijd van de dwaling van [het]
einde,[e] **26** dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: 'Verwij-
der de tulband en zet af de kroon.[f]
Deze zal niet dezelfde zijn.[g] Ver-
hoog zelfs wat laag is[h] en verlaag
zelfs de hoge.[i] **27** Tot een puin-
hoop, een puinhoop, een puinhoop
zal ik ze maken.[j] Ook wat deze
aangaat, ze zal stellig [van nie-
mand] worden totdat hij komt die
het wettelijke recht heeft,[k] en ik
moet [het] aan hem geven.'[l]

28 En gij, o mensenzoon, pro-
feteer, en gij moet zeggen: 'Dit
heeft de Soevereine Heer Jeho-
vah gezegd betreffende de zonen
van Ąmmon en betreffende hun
gesmaad.' En gij moet zeggen:
'Een zwaard, een zwaard getrok-
ken voor een slachting, gepolijst
om [het] te laten verslinden, ten
einde te glinsteren,[m] **29** omdat
[zij] voor u een onwerkelijkheid
schouwen, omdat [zij] voor u een
leugen waarzeggen,[n] ten einde u
op de hals van de verslagenen te
leggen, de goddelozen wier dag
gekomen is in de tijd van de dwa-
ling van [het] einde.[o] **30** Steek
[het] terug in zijn schede. Op de
plaats waar gij werdt geschapen,
in het land van uw oorsprong,[p] zal
ik u richten. **31** En ik wil mijn
openlijke veroordeling over u uit-
storten. Met het vuur van mijn
verbolgenheid zal ik op u blazen,[q]
en ik wil u in de hand geven van
mannen die redeloos zijn, de sme-
ders van verderf.[r] **32** Voor het
vuur zult gij tot brandstof wor-
den.[s] Uw eigen bloed zal zich midden
in het land bevinden. Aan
u zal niet meer gedacht worden,
want ikzelf, Jehovah, heb gespro-
ken.'"[t]

---

r Jer 4:7; Ez 25:5; s Jer 49:2; t Jes 55:11.

22 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen, en luidde: **2** „En wat u aangaat, o mensenzoon, zult gij richten,[a] zult gij de stad vol bloedschuld[b] richten en haar stellig al haar verfoeilijkheden bekendmaken?[c] **3** En gij moet zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „O stad die in haar midden bloed vergiet[d] totdat haar tijd komt,[e] en die drekgoden in zich heeft gemaakt ten einde onrein te worden,[f] **4** door uw bloed dat gij hebt vergoten, zijt gij schuldig geworden,[g] en door uw drekgoden die gij hebt gemaakt, zijt gij onrein geworden.[h] En gij brengt uw dagen nabij, en gij zult tot uw jaren komen. Daarom moet ik u maken tot een voorwerp van smaad voor de natiën en van beschimping voor alle landen.[i] **5** De [landen] dichtbij en die ver weg van u zullen u beschimpen, o gij onreine van naam, rijk aan verwarring.[j] **6** Zie! De oversten[k] van Israël hebben zich in u bevonden, elkeen [zich verlatend] op zijn arm met het doel bloed te vergieten.[l] **7** Vader en moeder hebben zij in u met verachting bejegend.[m] Tegenover de inwonende vreemdeling hebben zij afzetterij bedreven in uw midden.[n] Vaderloze jongen en weduwe hebben zij slecht behandeld in u.'"'"[o]

8 „'Mijn heilige plaatsen hebt gij veracht en mijn sabbatten hebt gij ontheiligd.[p] **9** Volslagen lasteraars hebben zich in u bevonden, met het doel bloed te vergieten;[q] en op de bergen hebben zij in u gegeten.[r] Losbandig gedrag hebben zij in uw midden bedreven.[s] **10** De naaktheid van een vader hebben zij in u ontbloot;[t] een vrouw onrein in [haar] menstruatie hebben zij in u vernederd.[u] **11** En een man heeft met de vrouw van zijn metgezel iets verfoeilijks gedaan,[v] en een man heeft zijn eigen schoondochter door losbandig gedrag verontreinigd;[w] en een man heeft zijn zuster, de dochter van zijn eigen vader, in u vernederd.[x] **12** Steekpenningen hebben zij in u genomen om bloed te vergieten.[a] Rente[b] en woeker hebt gij genomen,[c] en door afzetterij blijft gij op gewelddadige wijze gewin maken[d] ten koste van uw metgezellen,[e] en mij zijt gij vergeten',[f] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

13 'En zie! ik heb in mijn hand geslagen[g] wegens uw onrechtvaardige winst die gij hebt gemaakt,[h] en om uw daden van bloedvergieting die in uw midden bleken te zijn.[i] **14** Zal uw hart het blijven uithouden[j] of zullen uw handen sterkte verschaffen in de dagen dat ik handelend optreed jegens u?[k] Ikzelf, Jehovah, heb gesproken en ik zal stellig handelend optreden.[l] **15** En ik wil u verstrooien onder de natiën en u verspreiden over de landen,[m] en ik wil uw onreinheid uit u vernietigen.[n] **16** En gij zult stellig in uzelf ontwijd worden voor de ogen van [de] natiën, en gij zult moeten weten dat ik Jehovah ben.'"[o]

17 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **18** „Mensenzoon, voor mij zijn degenen van het huis van Israël geworden als schuimslakken.[p] Zij allen zijn koper en tin en ijzer en lood midden in een smeltoven. Veel schuimslakken, [die van] zilver, zijn zij geworden.[q]

19 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Omdat GIJ allen als veel schuimslakken[r] zijt geworden, daarom, ziet, breng ik U in het midden van Jeruzalem bijeen.[s] **20** Zoals bij het bijeenbrengen van zilver en koper en ijzer[t] en lood en tin midden in een smeltoven, ten einde er met vuur op te blazen[u] om het te doen smelten,[v] zo zal

HFDST. 22

a Ez 20:4
Ez 23:36
b 2Kon 21:16
Jer 2:34
Ho 4:2
Mt 23:37
c Jes 58:1
Ez 16:2
Ez 16:51
d Ez 24:6
e Ez 12:25
2Pe 2:3
f 2Kon 21:11
2Kon 23:24
g Ge 9:6
2Kon 21:16
Ps 106:38
Ez 23:37
h Le 26:30
i De 28:37
1Kon 9:7
2Kr 7:20
Ps 79:4
Ps 80:6
Jer 18:16
Ez 5:14
Ez 23:32
Da 9:16
j Ps 79:4
k Jes 1:23
Ez 19:1
Mi 3:1
Ze 3:3
l Mi 2:1
m De 27:16
Sp 20:20
n Ex 22:21
Sp 22:22
o Ps 82:3
Ps 94:6
Jes 1:17
Jer 7:6
Za 7:10
Mal 3:5
p Le 19:30
Ez 20:13
Ez 23:38
q Ex 23:1
Le 19:16
r Ez 18:6
s Re 20:6
Ps 26:10
Sp 10:23
Jer 13:27
Ez 16:27
2Pe 2:7
t Le 18:7
Le 20:11
De 27:20
1Kor 5:1
u Le 18:19
Le 20:18
v Le 18:20
Le 20:10
De 22:22
Jer 5:8
w Le 18:15
Le 20:12
Ez 18:11
x Le 20:17
De 27:22
2Sa 13:1

2e kolom

a Ex 23:8
De 16:19
De 27:25
Ps 26:9
Jes 1:23
Am 5:12
b Ex 22:25
De 23:19

c Le 25:36; Ez 18:13; d Sp 1:19; e Le 6:2; f De 32:18; Ps 106:21; g Ez 21:17; h Sp 28:8; i Ez 22:2; j Ez 21:7; k Job 40:9; 1Kor 10:22; l Ez 17:24; m De 4:27; De 28:25; Ez 12:15; n Jes 1:25; Ez 23:27; Mal 3:3; o Ps 9:16; Ez 6:7; Ez 6:13; p Jes 1:22; Jer 6:28; q Sp 17:3; Jes 48:10; Jer 6:29; r Ps 119:119; Sp 25:4; s Mi 4:12; Mt 13:30; t Job 28:2; u Jes 54:16; Jer 6:29; v Ez 21:31.

ik [hen] bijeenbrengen in mijn
toorn en in mijn woede, en ik
zal stellig blazen en ulieden doen
smelten. **21** En ik wil U bijeen-
brengen en op U blazen met het
vuur van mijn verbolgenheid,[a] en
GIJ moet in haar midden gesmol-
ten worden.[b] **22** Zoals bij het
smelten van zilver midden in een
smeltoven, zo zult gijlieden in
haar midden gesmolten worden;
en GIJ zult moeten weten dat ik-
zelf, Jehovah, mijn woede over U
heb uitgestort.'"[c]

23 En het woord van Jehovah
kwam verder tot mij, en luidde:
24 „Mensenzoon, zeg tot haar:
'Gij zijt een land dat niet wordt
gereinigd, een [land] waarop geen
regen valt op de dag van de open-
lijke veroordeling.[d] **25** Er is een
samenzwering van haar profe-
ten in haar midden,[e] gelijk de brul-
lende leeuw die prooi verscheurt.[f]
Een ziel verslinden zij werkelijk.[g]
Schatten en kostbare dingen blij-
ven zij nemen.[h] Haar weduwen
hebben zij in haar midden verme-
nigvuldigd.[i] **26** Haar priesters
zelf hebben mijn wet geweld aan-
gedaan[j] en zij blijven mijn hei-
lige plaatsen ontwijden.[k] Tussen
het heilige en het gewone[l] hebben
zij geen onderscheid gemaakt,[m] en
tussen het onreine en het reine
hebben zij geen [verschil] bekend-
gemaakt,[n] en voor mijn sabbat-
ten hebben zij hun ogen verbor-
gen,[o] en ik word in hun midden
ontheiligd.[p] **27** Haar vorsten in
haar midden zijn als wolven die
prooi verscheuren, doordat zij
bloed vergieten,[q] doordat zij zie-
len verdelgen om onrechtvaardi-
ge winst te maken.[r] **28** En haar
profeten hebben voor hen met
witkalk gepleisterd,[s] door een on-
werkelijkheid te schouwen[t] en
een leugen voor hen te waarzeg-
gen,[u] door te beweren: „Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd", terwijl Jehovah zelf niet
gesproken heeft. **29** Het volk
van het land zelf heeft er een sys-
teem van afzetterij op na gehou-
den[v] en heeft roof gepleegd,[w] en

HFDST. 22

a De 4:24
Ps 21:9
Jes 30:33
Jer 21:12
Ez 22:20
b Ps 68:2
Ps 112:10
c Ez 20:8
Ho 5:10
d Jes 10:5
e Jer 5:31
Jer 6:13
Ho 6:9
f Mi 3:5
g Mr 12:40
Lu 20:47
h Jak 5:4
i Jer 15:8
j Jer 2:8
Klg 4:13
Mi 3:11
Ze 3:4
Mal 2:8
k Le 20:3
Le 22:2
l Ez 44:23
m Le 10:10
n Le 11:47
Han 10:14
o Ez 20:13
p Ez 36:20
Ro 2:24
q Mi 3:2
Ze 3:3
r Mt 21:13
s Jes 30:10
Ez 13:10
t Ez 21:29
u De 13:3
Jer 23:25
Klg 2:14
v Le 6:2
Jes 1:23
Jer 5:26
Jer 7:9
Jer 21:12
Mi 2:2
w Ps 62:10
Jes 3:14

2e kolom

a Ex 22:21
Le 19:33
b Ex 23:9
c Jer 5:1
d Ps 106:23
e Ge 18:23
Ex 32:11
f Jes 26:20
g Jes 10:22
Na 1:6
h Ez 11:21
Ro 2:6
Ga 6:7

HFDST. 23

i 2Pe 1:21
j Jer 3:7
k Le 17:7
De 29:17
Joz 24:14
Ez 20:8
l Ez 16:22
Ho 2:13
m Ez 23:21
n Ex 19:5
Jer 2:3
Ez 16:8
o Ez 16:20
Ga 4:25

de ellendige en de arme hebben
zij slecht behandeld,[a] en de in-
wonende vreemdeling hebben zij
zonder gerechtigheid te kort ge-
daan."[b]

30 'En ik bleef zoeken naar
een man onder hen die de stenen
muur zou herstellen[c] en zich voor
mijn aangezicht ten behoeve van
het land op de bres zou stellen,[d]
opdat [ik] het niet zou verderven;[e]
en ik vond niemand. **31** Dus zal
ik mijn openlijke veroordeling[f]
over hen uitstorten. Met het vuur
van mijn verbolgenheid wil ik
hen uitroeien.[g] Hun gedrag wil ik
op hun eigen hoofd doen neerko-
men',[h] is de uitspraak van de Soe-
vereine Heer Jehovah."

23 En het woord van Jehovah
kwam vervolgens tot mij,[i]
en luidde: **2** „Mensenzoon, eens
waren er twee vrouwen, de doch-
ters van één moeder.[j] **3** En zij
gingen zich prostitueren in Egyp-
te.[k] In hun jeugd bedreven zij
prostitutie.[l] Daar werden hun bor-
sten betast[m] en daar drukte men
de boezem van hun maagdelijk-
heid. **4** En hun namen waren
Ohola, de oudste, en Oholiba, haar
zuster, en zij werden de mijne[n]
en baarden voorts zonen en doch-
ters.[o] En wat hun namen betreft,
Ohola is Samaria[p] en Oholiba is Je-
ruzalem.[q]

5 En Ohola ging zich prostitue-
ren,[r] terwijl zij aan mij onderwor-
pen was, en bleef een zinnelijk
verlangen koesteren naar dege-
nen die haar hartstochtelijk lief-
hadden,[s] naar de Assyriërs,[t] die
nabij waren, **6** stadhouders ge-
kleed in blauwe stof, en regenten
— allen begeerlijke jonge man-
nen, ruiters rijdend te paard.
7 En zij bleef zich in daden van
prostitutie aan hen geven, allen
de meest uitgelezen zonen van
Assyrië; en met al degenen naar
wie haar zinnelijke verlangen uit-
ging — met hun drekgoden —

p 1Kon 16:24; q 1Kon 8:29; r 1Kon 14:16; 1Kon 21:26; 2Kon 17:7; s Ho 2:5; t 2Kon 15:19; 2Kon 16:7; 2Kon 17:3; Jer 2:18; Jer 2:36; Klg 5:6; Ez 16:28; Ho 5:13; Ho 7:11; Ho 8:9.

verontreinigde zij zich.[a] **8** En haar uit Egypte [meegevoerde] daden van prostitutie liet zij niet varen, want bij haar hadden zij gelegen in haar jeugd, en zij waren het die de boezem van haar maagdelijkheid drukten en zij bleven hun immorele gemeenschap over haar uitstorten.[b] **9** Daarom gaf ik haar in de hand van degenen die haar hartstochtelijk liefhadden,[c] in de hand van de zonen van Assyrië, naar wie haar zinnelijke verlangen was uitgegaan.[d] **10** Zij waren het die haar naaktheid ontblootten.[e] Haar zonen en haar dochters namen zij[f] en haar doodden zij zelfs met [het] zwaard. En zij werd berucht bij de vrouwen, en strafgerichten voltrokken zij aan haar.

11 Toen dan haar zuster Oholiba [het] zag,[g] maakte zij voorts haar zinnelijke begeerte nog verderfelijker dan zij, en haar prostitutie nog erger dan de hoererij van haar zuster.[h] **12** Naar de zonen van Assyrië ging haar zinnelijke verlangen uit,[i] stadhouders en regenten die nabij waren, gekleed met volmaakte smaak, ruiters rijdend te paard — allen begeerlijke jonge mannen.[j] **13** Toen zag ik dat, omdat zij zich verontreinigd had, zij beiden één weg hadden.[k] **14** En zij bleef haar daden van prostitutie vermeerderen toen zij vervolgens de mannen in gravures op de muur zag,[l] afbeeldingen[m] van Chaldeeën gegraveerd in vermiljoen,[n] **15** omgord met riemen[o] aan hun heupen, met afhangende tulbanden op hun hoofd, allen met het uiterlijk van krijgslieden, de gelijkenis van de zonen van Babylon, Chaldeeën wat het land van hun geboorte betreft. **16** En zij kreeg een zinnelijk verlangen naar hen op de aanblik van haar ogen[p] en zond vervolgens boodschappers naar hen in Chaldea.[q] **17** En de zonen van Babylon bleven tot haar komen, naar het bed van liefkozingen, en haar met hun immorele gemeenschap verontreinigen;[a] en zij werd voortdurend door hen verontreinigd, en haar ziel wendde zich toen vol afkeer van hen af.

18 En zij bleef haar daden van prostitutie onthullen en haar naaktheid ontbloten,[b] zodat mijn ziel zich vol afkeer afwendde van haar gezelschap, net zoals mijn ziel zich vol afkeer had afgewend van het gezelschap van haar zuster.[c] **19** En zij bleef haar daden van prostitutie vermenigvuldigen,[d] zozeer dat zij de dagen van haar jeugd in herinnering bracht,[e] toen zij zich in het land Egypte prostitueerde.[f] **20** En zij bleef een zinnelijk verlangen koesteren in de trant van bijvrouwen die toebehoren aan degenen wier vleselijk lid is als het vleselijk lid van ezels en wier voortplantingsorgaan is als het voortplantingsorgaan van hengsten.[g] **21** En gij bleeft de aandacht vestigen op het losbandige gedrag van uw jeugd, doordat men sedert Egypte[h] uw boezem drukte, ter wille van de borsten van uw jeugd.[i]

22 Daarom, o Oholiba, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Zie, ik wek uw hartstochtelijke minnaars tegen u op,[j] degenen van wie uw ziel zich vol afkeer heeft afgewend, en ik wil hen van alle kanten tegen u brengen,[k] **23** de zonen van Babylon[l] en alle Chaldeeën,[m] Pekod[n] en Soa en Koa, alle zonen van Assyrië met hen, begeerlijke jonge mannen, allen stadhouders en regenten, krijgslieden en opgeroepenen, allen rijdend te paard. **24** En zij moeten tegen u komen met geratel van strijdwagens en wielen,[o] en met een verzameling van volken, met groot schild en beukelaar en helm. Zij zullen zich rondom tegen u stellen, en ik wil hun het gericht overgeven, en zij moeten u oordelen met hun oordelen.[p] **25** En ik wil mijn vurige ijver jegens u tot uitdrukking brengen,[q] en zij moeten in woede handelend tegen u optreden.[r] Uw

HFDST. 23

a Ps 106:39 Ho 5:3 Ho 6:10
b Ex 32:4 1Kon 12:28 2Kon 10:29 2Kon 17:16
c 2Kon 15:29
d 2Kon 17:23 1Kr 5:26
e Ez 16:37 Ho 2:10
f 2Kon 17:6 2Kon 18:11
g Jer 3:7
h Jer 3:8 Ez 16:47
i 2Kon 16:7 2Kr 28:16
j Ez 23:6
k 2Kon 17:19
l Ez 8:10
m Jer 50:2
n Jer 22:14
o 1Sa 18:4
p Ps 119:37 Mt 5:28 1Jo 2:16
q Ez 16:29

2e kolom

a Ez 16:37
b Jer 3:2 Ez 16:36
c De 32:19 Ps 78:59 Ps 106:40 Jer 6:8 Jer 12:8
d Ez 16:25 Am 4:4
e Ez 16:22
f Ez 20:7
g Ez 16:26
h Joz 24:14
i Ez 23:3
j Jes 10:5 Ez 16:37 Hab 1:6 Opb 17:16
k Jer 6:22 Jer 12:9
l 2Kon 20:14 Jes 39:3 Ez 21:19
m 2Kon 24:2 Jes 23:13
n Jer 50:21
o Jer 47:3 Ez 26:10 Na 3:2
p 2Sa 24:14 Jer 39:5
q De 29:20 Ez 38:19 Ze 1:18
r Ez 16:38

neus en uw oren zullen zij verwijderen, en wat van u overblijft,
zal zelfs door het zwaard vallen.
Uw zonen en uw dochters[a] zullen zijzelf nemen[b] en wat van u
overblijft, zal door het vuur verslonden worden.[c] **26** En zij zullen u stellig uw kleren uittrekken[d]
en uw luisterrijke voorwerpen wegnemen.[e] **27** En ik zal werkelijk uw losbandig gedrag van u
doen ophouden,[f] alsmede uw prostitutie [meegevoerd] uit het land
Egypte;[g] en gij zult uw ogen niet naar hen opslaan en aan Egypte
zult gij niet meer terugdenken.'

28 Want dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: 'Zie, ik geef
u in de hand van degenen die gij
hebt gehaat, in de hand van degenen van wie uw ziel zich vol afkeer
heeft afgewend.[h] **29** En zij moeten handelend tegen u optreden in
haat en uw gehele moeizaam verworven opbrengst wegnemen en
u naakt en bloot achterlaten;[i] en
de naaktheid van uw daden van
hoererij en uw losbandig gedrag
en uw daden van prostitutie moeten ontbloot worden.[j] **30** Deze
dingen zullen u worden aangedaan omdat gij gelijk een prostituee [de] natiën achternaloopt,[k]
wegens het feit dat gij uzelf hebt
verontreinigd met hun drekgoden.[l] **31** De weg van uw zuster
hebt gij bewandeld;[m] en ik zal
haar beker in uw hand moeten
geven.'[n]

32 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'De beker van uw
zuster zult gij drinken, de diepe en
wijde.[o] Gij zult een voorwerp van
gelach en bespotting worden, daar
[de beker] veel bevat.[p] **33** Met
dronkenschap en droefheid zult
gij vervuld worden, met de beker
van ontzetting en van verwoesting, de beker van uw zuster Samaria.
34 En gij zult hem moeten
drinken en uitslurpen,[q] en op
zijn scherven van aardewerk zult
gij knagen en uw borsten zult gij
afrukken.[r] „Want ikzelf heb gesproken", is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah.'

HFDST. 23

a Ez 23:4
Ga 4:25
b Ho 2:4
c Ez 15:7
Ez 20:47
Opb 18:8
d Jer 13:22
Ez 16:39
Ho 2:3
Opb 17:16
e Jes 3:18
Jer 4:30
Ez 16:11
f Jes 27:9
Ez 16:41
Ez 22:15
Za 13:2
g Ez 23:3
Ez 23:19
h Jer 21:7
Jer 34:20
i De 28:51
Ez 16:39
j Ez 16:36
Ez 16:37
k Ps 106:35
Jer 2:18
Jer 16:11
Jer 22:9
Ez 6:9
l Ez 23:7
m Jer 3:8
Ez 16:47
n 2Kon 21:13
Ps 11:6
Jer 7:15
Jer 25:15
Da 9:12
o Jes 51:17
p De 28:37
1Kon 9:7
Klg 2:15
Ez 22:5
q Ps 75:8
Jes 51:17
r Jes 32:12

2e kolom

a Jes 17:10
Jer 2:32
Jer 3:21
Jer 13:25
b 1Kon 14:9
Ne 9:26
c Ez 23:4
d Jer 1:10
e Jes 58:1
Ez 16:2
Ez 20:4
Ez 22:2
f Ho 1:2
Jak 4:4
g Ez 16:38
Ez 22:2
h Ez 16:36
i Le 18:21
2Kon 17:17
Ez 16:20
j 2Kon 21:4
k Jer 32:34
Ez 5:11
Ez 8:5
l Ne 13:17
Ez 22:8
m Jer 7:31
n Le 20:3
Jer 7:11
o 2Kr 33:4
p Jes 57:9
q 2Kon 20:13
r Ru 3:3
Es 2:12

35 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Omdat gij mij zijt vergeten[a] en gij
mij voorts achter uw rug hebt geworpen,[b] draagt gij dan ook zelf
uw losbandig gedrag en uw daden van prostitutie.'"

36 En Jehovah zei vervolgens
tot mij: „Mensenzoon, zult gij Ohola en Oholiba[c] richten[d] en hun
hun verfoeilijkheden aanzeggen?[e]
37 Want zij hebben overspel gepleegd[f] en er kleeft bloed aan hun
handen,[g] en met hun drekgoden
hebben zij overspel gepleegd.[h] En
daarbij hebben zij hun zonen die
zij mij hadden gebaard, voor hen
als voedsel door [het vuur] doen
gaan.[i] **38** En bovendien, dit hebben zij mij aangedaan: Zij hebben
mijn heiligdom[j] op die dag
verontreinigd,[k] en mijn sabbatten hebben zij ontheiligd.[l] **39** En
als zij hun zonen hadden geslacht
voor hun drekgoden,[m] gingen zij
er zelfs toe over op die dag in
mijn heiligdom te komen om het
te ontwijden,[n] en zie! dat hebben zij midden in mijn huis gedaan.[o] **40** En daarenboven, toen
zij voorts zonden om de mannen
die van ver weg kwamen, tot wie
een boodschapper werd gezonden,[p] toen, zie! kwamen zij,[q] voor
wie gij u gewassen,[r] uw ogen beschilderd[s] en u met sieraden getooid had.[t] **41** En gij zijt op een
heerlijk rustbed gaan zitten,[u] met
een in orde gebrachte tafel ervoor,[v] en mijn reukwerk[w] en mijn
olie hebt gij erop gezet.[x] **42** En
het geluid van een onbezorgde menigte was in haar,[y] en tot de mannen uit de mensenmassa werden
dronkaards[z] gebracht uit de wildernis, en zij deden voorts armbanden om de handen van de vrouwen en luisterrijke kronen op hun
hoofd.[a]

43 Toen zei ik betreffende haar
die versleten was van overspel:[b]
'Nu zal zij haar prostitutie blijven

s 2Kon 9:30; Jer 4:30; t Sp 7:10; Jes 3:18; Ez 16:13; u Es 1:6; Jes 57:7; Am 2:8; Am 6:4; v Jes 65:11; w Ez 8:11; x Sp 7:17; Jer 44:17; Ez 16:18; Ho 2:8; y Ex 32:6; Ho 13:6; z Jes 28:1; a Ez 16:11; b Jak 4:4.

bedrijven, ja, zijzelf.'[a] **44** En zij bleven tot haar komen, net zoals men tot een vrouw komt die een prostituee is; op die wijze kwamen zij tot Oholа en tot Oholiba als vrouwen van losbandig gedrag.[b] **45** Maar wat rechtvaardige[c] mannen betreft, zij zijn het die haar zullen oordelen met het oordeel voor overspeelsters[d] en met het oordeel voor bloedvergietsters;[e] want overspeelsters zijn zij, en er kleeft bloed aan hun handen.[f]

46 Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Men zal een vergadering tegen hen doen opkomen[g] en hen tot een schrikbeeld maken en tot iets om geplunderd te worden.[h] **47** En de vergadering moet hen met stenen werpen[i] en zij zullen worden neergehouwen met hun zwaarden. Hun zonen en hun dochters zullen zij doden,[j] en met vuur zullen zij hun huizen verbranden.[k] **48** En ik zal stellig [het] losbandige gedrag[l] uit het land doen ophouden[m] en alle vrouwen zullen zich moeten laten corrigeren, zodat zij niet overeenkomstig UW losbandig gedrag zullen doen.[n] **49** En zij moeten UW losbandig gedrag op U doen neerkomen[o] en de zonden van UW drekgoden zult GIJ dragen; en gijlieden zult moeten weten dat ik de Soevereine Heer Jehovah ben.'"[p]

24 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij in het negende jaar, in de tiende maand, op de tiende [dag] van de maand, en luidde: **2** „Mensenzoon, schrijf voor uzelf de naam van de dag, deze zelfde dag, op. De koning van Bąbylon heeft zich op deze zelfde dag op Jeruzalem geworpen.[q] **3** En stel een spreekwoord samen betreffende het weerspannige huis,[r] en gij moet omtrent hen zeggen:

'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zet de kookpot met wijde opening op; zet [hem] op en giet er ook water in.[s] **4** Verzamel er stukken in,[t] elk goede stuk, dij en schouder; vul [hem] zelfs met de meest uitgelezen beenderen. **5** Laat men de meest uitgelezen schapen nemen[a] en stapel ook de houtblokken in een kring eronder op. Laat zijn stukken zieden, kook ook zijn beenderen ermiddenin."'"[b]

6 „Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Wee de stad van daden van bloedvergieting,[c] de kookpot met wijde opening, waarvan de roest erin is en waarvan zelfs de roest er niet afgegaan is! Stuk voor stuk ervan, haal het eruit;[d] geen lot mag erover worden geworpen.[e] **7** Want haar bloed, dat bevindt zich er zelfs middenin.[f] Op het glanzende, kale oppervlak van een steile rots heeft ze het gedaan. Ze heeft het niet uitgestort op de aarde, om het met stof te bedekken.[g] **8** Ten einde woede te doen opkomen voor het voltrekken van wraak,[h] heb ik haar bloed op het glanzende, kale oppervlak van een steile rots gedaan, opdat het niet bedekt wordt.'[i]

9 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Wee de stad van daden van bloedvergieting![j] Ook ikzelf zal de houtstapel groot maken.[k] **10** Maak de houtblokken talrijk. Ontsteek het vuur. Kook het vlees door en door. En giet het vleesnat eruit, en laat de beenderen zelf gloeiend heet worden. **11** Zet hem leeg op zijn kolen opdat hij heet wordt; en zijn koper moet verhit worden en zijn onreinheid moet ermiddenin gesmolten worden.[l] Laat zijn roest verteerd worden.[m] **12** Moeilijkheden! Het heeft [iemand] moe gemaakt, maar zijn grote hoeveelheid roest gaat er niet af.[n] In [het] vuur met zijn roest!'

13 'Er was losbandig gedrag in uw onreinheid.[o] Daarom moest ik u reinigen, maar gij werdt niet rein van uw onreinheid.[p] Gij zult

HFDST. 23

a Ezr 9:7; Jer 13:23
b Ez 23:3; Ez 23:9
c Ez 14:14; Ez 14:20
d Le 20:10; De 22:21; Ez 16:38
e Ge 9:6; Ez 23:37
f 2Kon 24:4; Ps 106:38; Jes 1:15; Ho 4:2
g Jer 25:9; Ez 16:40
h Jer 15:4; Jer 24:9; Jer 34:17
i Le 20:2; Ez 16:40
j 2Kr 36:17
k De 13:16; 2Kon 25:9; Jer 39:8; Jer 52:13
l Re 20:6; Ez 22:9
m Jes 26:9
n De 13:11; 2Pe 2:6
o Jes 59:18; Ez 16:43; Ro 2:6; Ga 6:7
p Ps 9:16; Ez 6:13

HFDST. 24

q 2Kon 25:1; Jer 39:1; Jer 52:4
r Ez 17:12; Lu 8:10
s Jer 1:13; Ez 11:3
t Ez 11:7

2e kolom

a Jer 39:6; Ez 34:16
b Ez 24:10
c 2Kon 21:16; Ez 22:3; Mi 7:2; Mt 23:35
d Ez 11:7; Ez 11:9
e Joë 3:3; Ob 11; Na 3:10
f 1Kon 21:19; Jer 2:34
g Le 17:13; De 12:16; Jes 26:21
h De 32:35; Ps 94:1
i 2Kon 24:4; Jer 16:17
j Na 3:1; Hab 2:12; Mt 23:37
k Jes 30:33
l Jer 21:10; Jer 32:29; Ez 22:15
m Ez 24:6
n Jer 5:3; Jer 6:29;
o Re 20:6; 2Kr 36:14; Ez 22:9; 2Pe 2:7;
p Job 9:4.

niet meer rein worden totdat ik
mijn woede in uw geval tot bedaren doe komen.[a] **14** Ikzelf, Je-
hovah, heb gesproken.[b] Het moet
komen[c] en ik zal stellig hande-
len. Ik zal [het] niet nalaten,[d]
noch zal ik deernis gevoelen,[e]
noch spijt gevoelen.[f] Overeen-
komstig uw wegen en overeen-
komstig uw handelingen zal men
u stellig richten',[g] is de uitspraak
van de Soevereine Heer Jeho-
vah."

15 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen, en luidde:
16 „Mensenzoon, zie, ik neem dat
wat begeerlijk is[h] in uw ogen met
een slag van u weg,[i] en gij dient
u niet op de borst te slaan, noch
dient gij te wenen, noch dienen
uw tranen te voorschijn te ko-
men.[j] **17** Zucht zonder woorden.
Voor de doden dient gij geen rouw
te bedrijven.[k] Bind u uw hoofdtooi
om[l] en uw sandalen dient gij aan
uw voeten te doen.[m] En gij dient
[de] snor niet te bedekken[n] en het
brood der mensen dient gij niet te
eten."[o]

18 En ik sprak voorts tot het
volk in de ochtend en mijn vrouw
stierf ten slotte in de avond. Dus
deed ik in de ochtend juist zoals
mij bevolen was. **19** En het volk
bleef tot mij zeggen: „Zult gij
ons niet vertellen wat deze din-
gen die gij doet met ons te ma-
ken hebben?"[p] **20** Toen zei ik tot
hen: „Niets minder dan het woord
van Jehovah is tot mij gekomen,
en hij heeft gezegd: **21** 'Zeg tot
het huis van Israël: „Dit heeft de
Soevereine Heer Jehovah gezegd:
'Ziet, ik ontwijd mijn heiligdom,[q]
de trots van UW sterkte,[r] dat wat
begeerlijk is in UW ogen[s] en het
voorwerp van mededogen van UW
ziel, en UW zonen en UW dochters
die gijlieden hebt achtergelaten
— door het zwaard zullen zij val-
len.[t] **22** En GIJ zult net zo moe-
ten doen als ik heb gedaan. Snor-
ren zult GIJ niet bedekken[u] en het
brood der mensen zult GIJ niet
eten.[v] **23** En UW hoofdtooi zal
op UW hoofd zijn en UW sandalen
aan UW voeten. GIJ zult UZELF niet
slaan, noch zult GIJ wenen,[a] en GIJ
zult moeten wegrotten in UW dwa-
lingen,[b] en GIJ zult werkelijk om
elkaar kermen.[c] **24** En Ezechiël
is voor U een voorteken gewor-
den.[d] In overeenstemming met al-
les wat hij heeft gedaan, zult GIJ
doen. Wanneer het komt,[e] zult GIJ
ook moeten weten dat ik de Soeve-
reine Heer Jehovah ben.'"'"[f]

25 „En wat u aangaat, o men-
senzoon, zal het niet zijn op de
dag dat ik van hen hun vesting
wegneem, het luisterrijke voor-
werp van hun uitbundige vreug-
de, dat wat begeerlijk is in hun
ogen[g] en het verlangen van hun
ziel, hun zonen en hun doch-
ters,[h] dat **26** op die dag de ont-
komene tot u zal komen om de
oren te doen horen?[i] **27** Op die
dag zal uw mond geopend worden
tegenover de ontkomene[j] en gij
zult spreken en niet langer stom
zijn;[k] en gij zult stellig voor hen
een voorteken worden,[l] en zij zul-
len moeten weten dat ik Jehovah
ben."[m]

25 En het woord van Jeho-
vah kwam verder tot mij,
en luidde: **2** „Mensenzoon, richt
uw aangezicht naar de zonen van
Ammon en profeteer tegen hen.[n]
3 En gij moet betreffende de zo-
nen van Ammon zeggen: 'Hoort
het woord van de Soevereine Heer
Jehovah. Dit heeft de Soevereie-
ne Heer Jehovah gezegd: „Omdat
gij Ha! hebt gezegd tegen mijn hei-
ligdom, omdat het ontwijd is, en
tegen Israëls bodem, omdat die
woest gelegd is, en tegen het huis
van Juda, omdat zij in balling-
schap zijn gegaan,[o] **4** daarom,
zie, geef ik u aan de oosterlin-
gen tot een bezitting,[p] en zij zul-
len hun ommuurde kampemen-
ten in u opslaan en zullen stellig
hun verblijfplaatsen in u zetten.
Zijzelf zullen uw vrucht eten en
zijzelf zullen uw melk drinken.[q]
5 En ik wil Rabba[r] maken tot een

HFDST. 24

a Ez 5:13
Ez 8:18
b Nu 23:19
c Ps 33:9
d Jer 13:14
e Ez 5:11
Ez 9:10
f 1Sa 15:29
g Jes 3:11
Ez 16:43
Mt 16:27
Ro 2:6
h De 13:6
i Ez 24:18
Ez 24:21
Ho 4:9
j De 13:8
k Jer 16:5
l Le 10:6
m 2Sa 15:30
n Mi 3:7
o Jer 16:7
p Ez 12:9
Ez 37:18
q Ps 74:7
Ps 79:1
Jer 7:14
Klg 1:10
Klg 2:7
Ez 9:7
r Ps 96:6
s Ps 27:4
Ps 84:1
t 2Kr 36:17
Jer 6:11
Jer 9:21
Ez 23:25
u Mi 3:7
v Jer 16:7
Ez 24:17

2e kolom

a Job 27:15
Ps 78:64
b Le 26:39
Ez 4:17
Ez 33:10
c Jes 59:11
d Jes 8:18
Jes 20:3
Ez 4:3
e Jes 46:10
f Ps 9:16
Jer 17:15
Ez 25:5
g Ez 24:16
h De 28:32
Jer 11:22
i Ez 33:21
j Ps 51:15
k Ez 3:26
Ez 33:22
Lu 1:20
l Ez 12:3
m Ez 6:13

HFDST. 25

n Ge 19:38
Jer 49:1
Am 1:13
Ze 2:9
o Sp 17:5
Sp 24:17
Ez 26:2
Ez 35:2
Ez 35:12
p Job 1:3
Ez 25:10

q Le 26:16; De 28:33; r 2Sa 12:26; Ez 21:20.

weidegrond voor kamelen en de zonen van Ammon tot een rustplaats voor kleinvee;[a] en gijlieden zult moeten weten dat ik Jehovah ben.”’”[b]

6 „Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Omdat gij in de handen hebt geklapt[c] en gij met de voeten hebt gestampt en gij u met alle verachting van uw zijde in [uw] ziel bleeft verheugen over Israëls bodem,[d] **7** daarom, hier ben ik; ik heb mijn hand tegen u uitgestrekt[e] en ik wil u tot plundering aan de natiën geven; en ik wil u afsnijden uit de volken en u vernietigen uit de landen.[f] Ik zal u verdelgen,[g] en gij zult moeten weten dat ik Jehovah ben.’

8 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Omdat Moab[h] en Seïr[i] hebben gezegd: „Zie! Het huis van Juda is als alle andere natiën”,[j] **9** daarom, zie, leg ik de berghelling van Moab open bij de steden, bij zijn steden tot aan zijn grens, het sieraad van [het] land, Beth-Jesimoth,[k] Baäl-Meon,[l] ja, tot aan Kirjathaïm,[m] **10** voor de oosterlingen,[n] naast de zonen van Ammon;[o] en ik wil het tot een bezitting maken, opdat er niet meer aan gedacht wordt,[p] [dat wil zeggen] aan de zonen van Ammon, onder de natiën. **11** En aan Moab zal ik strafgerichten voltrekken;[q] en zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben.’[r]

12 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Omdat Edom gehandeld heeft door wraak te nemen op het huis van Juda en zij op grote schaal kwaad bleven doen en zich op hen hebben gewroken,[s] **13** daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Ik wil ook mijn hand uitstrekken tegen Edom[t] en er mens en huisdier uit afsnijden,[u] en ik wil het tot een verwoeste plaats maken van af Teman,[v] ja, tot aan Dedan[w] toe. Door het zwaard zullen zij vallen. **14** ’En ik wil mijn wraak over Edom brengen door de hand van mijn volk Israël;[x] en zij moeten in Edom handelen overeenkomstig mijn toorn en overeenkomstig mijn woede; en zij zullen moeten weten wat mijn wraak is’,[a] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.”’

15 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Omdat de Filistijnen uit wraakzucht hebben gehandeld[b] en zij zich uit wraakzucht bleven wreken met verachting in [de] ziel, ten einde verderf te stichten,[c] met een voor onbepaalde tijd durende vijandschap,[d] **16** daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zie, ik strek mijn hand uit tegen de Filistijnen[e] en ik wil de Kerethieten afsnijden[f] en de rest van de zeekust verdelgen.[g] **17** En ik wil grote wraakoefeningen aan hen voltrekken, met woedende terechtwijzingen;[h] en zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben wanneer ik mijn wraak over hen breng.”’”[i]

26 Nu geschiedde het in het elfde jaar, op de eerste [dag] van de maand, dat het woord van Jehovah tot mij kwam, en het luidde: **2** „Mensenzoon, omdat Tyrus[j] tegen Jeruzalem heeft gezegd:[k] ’Ha! Ze is gebroken,[l] de deur der volken![m] De neiging zal stellig in mijn richting zijn. Ik zal gevuld worden — ze is verwoest’,[n] **3** daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Zie, ik ben tegen u, o Tyrus, en ik wil vele natiën tegen u aanvoeren,[o] net als de zee haar golven aanvoert.[p] **4** En ze zullen stellig de muren van Tyrus vernielen[q] en haar torens omverhalen,[r] en ik wil haar stof van haar afschrapen en haar tot een glanzend, kaal oppervlak van een steile rots maken. **5** Een droogplaats voor sleepnetten[s] zal ze worden, midden in de zee.’[t]

’Want ikzelf heb gesproken,’ is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, ’en ze moet een voorwerp van plundering worden voor de natiën. **6** En haar onderhorige plaatsen die in het [open] veld zijn — door het

HFDST. 25

a Jes 17:2; Jes 32:14; Ze 2:14
b Jes 37:20; Ez 26:6
c Job 27:23; Klg 2:15
d Ne 4:4; Job 31:29; Sp 24:17; Ob 12; Ze 2:8
e Ez 35:3; Ze 1:4
f Jer 49:2; Am 1:14
g Ps 145:20
h Jes 15:1; Jer 48:1; Am 2:1
i De 2:4
j Jes 10:9; Jes 36:18
k Joz 13:20
l Nu 32:38
m Joz 13:19
n Ez 25:4
o Ps 83:7
p Ez 21:32
q Ps 149:7; Jer 9:26; Jer 48:1
r Ez 6:13
s 2Kr 28:17; Ps 137:7; Klg 4:22; Am 1:11; Ob 10
t Mal 1:4
u Jer 7:20
v Jer 49:7
w Jer 49:8
x Jes 11:14; Jes 63:1; Jer 49:2

2e kolom

a De 32:35; Ps 58:10; Na 1:2; Opb 6:16
b Jes 14:29; Jer 25:20; Joë 3:4
c 2Kr 28:18; Jes 9:12; Jer 47:1; Am 1:6
d 1Sa 31:7; 2Sa 5:17
e Ze 2:4
f 1Sa 30:14; Ze 2:5
g Jer 47:4
h Ez 5:15; Na 1:2
i Ps 9:16

HFDST. 26

j Joz 19:29
k Joë 3:6; Am 1:9
l Ez 25:3
m Klg 1:1
n Ez 19:7
o Ps 82:8
p Jer 51:42
q Jes 23:11; Am 1:10
r Za 9:4
s Ez 26:14
t Ez 27:32

zwaard zullen ze gedood worden,
en men zal moeten weten dat ik
Jehovah ben.'[a]
7 Want dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: 'Zie, ik
breng tegen Tyrus Nebukadręzar,
de koning van Bąbylon, uit het
noorden,[b] een koning der koningen,[c] met paarden[d] en strijdwagens[e] en ruiters en een vergadering,[f] ja, een talrijk volk. **8** Uw
onderhorige plaatsen in het [open]
veld zal hij zelfs met het zwaard
doden, en hij moet een belegeringswal tegen u maken en een
belegeringsdam tegen u opwerpen[g] en een groot schild tegen u
opheffen; **9** en de stoot van zijn
aanvalsmachine zal hij tegen uw
muren richten en uw torens zal
hij afbreken, met zijn zwaarden.
10 Wegens de deinende massa van
zijn paarden zal hun stof u bedekken.[h] Vanwege het geluid van
ruiter en wiel en strijdwagen zullen uw muren schudden, wanneer hij door uw poorten binnenkomt, zoals in de gevallen dat
men een door bressen toegankelijk gemaakte stad binnentrekt.
11 Met de hoeven van zijn paarden zal hij al uw straten vertreden.[i] Uw volk zal hij zelfs met het
zwaard doden, en ter aarde zullen
uw eigen zuilen van sterkte neerstorten. **12** En zij zullen stellig
uw vermogen buitmaken[j] en uw
handelswaren plunderen[k] en uw
muren omverhalen, en uw begeerlijke huizen zullen zij afbreken. En
uw stenen en uw houtwerk en uw
stof zullen zij zelfs midden in het
water deponeren.'
13 'En ik wil het lawaai van uw
gezang doen ophouden[l] en zelfs
het geluid van uw harpen zal niet
meer gehoord worden.[m] **14** En
ik wil u tot een glanzend, kaal oppervlak van een steile rots maken.[n] Een droogplaats voor sleepnetten zult gij worden.[o] Nooit zult
gij herbouwd worden; want ikzelf,
Jehovah, heb gesproken', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.[p]

HFDST. 26

a Ps 9:16
b Jer 25:9 Ez 29:18
c Ezr 7:12 Da 2:37
d Jer 6:23 Hab 1:8
e Jer 4:13
f Ez 23:24
g 2Sa 20:15 Ez 21:22
h Jer 47:3 Ez 26:4
i Jes 5:28 Hab 1:8
j Ez 27:33 1Ti 6:17
k Ne 13:16 Ez 27:33 Ez 28:5 Ez 28:18 Za 9:3
l Jes 14:11
m Jes 23:16 Jes 24:8 Opb 18:22
n Ez 26:4
o Ez 26:5
p Jes 14:27

2e kolom

a Jer 49:21 Ez 27:28 Ez 31:16
b 1Sa 2:7 Jon 3:6
c Jes 23:8
d Jes 3:26
e Ex 15:15 Ez 27:35 Ez 32:10
f Ez 27:32
g Am 1:9 Opb 18:10
h Jes 23:4 Ez 28:2
i Jes 23:5 Ez 27:32
j Jes 8:7 Ez 27:34 Da 9:26
k Jes 38:18
l De 32:22 Ps 88:6 Ez 32:18
m Ps 143:7 Ez 28:8 Lu 10:15
n Ps 27:13 Ez 32:23
o Ez 27:36
p Ps 37:10 Ps 37:36
q Ez 28:19

15 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah tot Tyrus gezegd: 'Zullen niet op het geluid van uw
val, wanneer de dodelijk gewonde
kermt, wanneer er in uw midden
wordt gedood met een slachting,
de eilanden schudden?[a] **16** En
van hun tronen[b] zullen alle oversten van de zee stellig afdalen[c]
en hun schoudermantels afleggen,
en zij zullen hun eigen geborduurde gewaden uittrekken. Zij zullen zich in bevingen hullen. Op
de aarde zullen zij gaan zitten[d] en
zij zullen stellig elk ogenblik beven[e] en star zijn van ontzetting
over u. **17** En zij moeten over u
een klaaglied aanheffen[f] en tot u
zeggen:
„Hoe zijt gij vergaan, gij die vanuit de zeeën bewoond placht te
worden,[g] o hooggeroemde stad,
die sterk werd in de zee,[h] zij met
haar inwoners, degenen die schrik
voor zich inboezemden bij alle bewoners [der aarde]! **18** Nu zullen
de eilanden beven op de dag van
uw val. En de eilanden die in de
zee zijn, moeten ontsteld zijn vanwege uw uiteinde." '[i]
19 Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Wanneer ik u tot een verwoeste stad
maak, gelijk de steden die werkelijk niet bewoond zijn, wanneer
[ik] over u de waterdiepte doe opkomen en de uitgestrekte wateren
u bedekt zullen hebben,[j] **20** wil
ik u ook doen neerdalen met degenen die in de kuil neerdalen, naar
het volk van weleer,[k] en ik wil
u doen wonen in het onderste
land,[l] gelijk reeds lang verwoeste plaatsen, bij degenen die in
de kuil neerdalen,[m] opdat gij niet
bewoond wordt; en ik wil [een]
sieraad zetten in het land der levenden.[n]
21 Tot plotselinge verschrikkingen zal ik u maken,[o] en gij zult er
niet zijn; en gij zult gezocht worden,[p] maar gij zult tot onbepaalde
tijd niet meer gevonden worden',[q]
is de uitspraak van de Soevereine
Heer Jehovah."

27 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **2** „En wat u aangaat, o mensenzoon, hef betreffende Tyrus een klaaglied aan,[a] **3** en gij moet tot Tyrus zeggen:

'O gij die aan de toegangen van [de] zee woont,[b] de handelaarster der volken voor vele eilanden,[c] dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „O Tyrus, gij hebt zelf gezegd: 'Ik ben volmaakt in schoonheid.'[d] **4** In het hart der zeeën zijn uw gebieden.[e] Uw eigen bouwlieden hebben uw schoonheid vervolmaakt.[f] **5** Van jeneverstammen van de Senir[g] bouwden zij voor u al de planken. Een ceder van de Libanon[h] namen zij om een mast op u te maken. **6** Van statige bomen uit Basan maakten zij uw roeiriemen. Uw boeg maakten zij met ivoor in cipressenhout, van de eilanden van Kittim.[i] **7** Linnen in verscheidene kleuren uit Egypte[j] bleek uw uitgespannen doek te zijn, om u tot zeil te dienen. [Van] blauw draad[k] en roodpurpergeverfde wol[l] van de eilanden van Elisa[m] bleek uw dekbedekking te zijn.

8 De inwoners van Sidon[n] en van Arvad,[o] die werden roeiers voor u. Uw vakmensen,[p] o Tyrus, bevonden zich in u; zij waren uw scheepslieden.[q] **9** Zelfs oude mannen uit Gebal[r] en haar vakmensen bevonden zich in u als breeuwers voor uw naden.[s] Alle schepen der zee en hun zeelieden zelf bevonden zich in u, ten einde koopwaar te ruilen. **10** Perzen[t] en Ludim[u] en mannen van Put[v] — zij bevonden zich in uw krijgsmacht, uw krijgslieden. Schild en helm hingen zij in u op.[w] Zij waren het die uw pracht bewerkten. **11** De zonen van Arvad,[x] ja, uw krijgsmacht, waren rondom op uw muren, en dappere mannen waren het die zich in uw eigen torens bevonden. Hun ronde schilden hingen zij rondom aan uw muren op.[y] Zijzelf vervolmaakten uw schoonheid.

12 Tarsis[z] was uw koopman wegens de overvloed van allerlei waardevolle dingen.[a] Voor [zijn] zilver, ijzer, tin en lood werden uw handelsvoorraden gegeven.[b] **13** Javan,[c] Tubal[d] en Mesech,[e] die waren uw handelaars. Voor mensenzielen[f] en voorwerpen van koper werden uw ruilartikelen gegeven. **14** Uit het huis van Togarma[g] waren er trekpaarden en rijpaarden en muildieren, [waarvoor] uw handelsvoorraden werden gegeven. **15** De zonen van Dedan[h] waren uw handelaars; vele eilanden waren kooplieden in uw dienst; hoorns van ivoor[i] en ebbenhout hebben zij u terugbetaald als geschenk. **16** Edom was uw koopman wegens de overvloed van uw werken. Voor turkoois,[j] roodpurpergeverfde wol en veelkleurige stof en fijn weefsel en koralen en robijnen werden uw handelsvoorraden in ruil gegeven.

17 Juda en het land Israël, die waren uw handelaars. Voor de tarwe[k] van Minnith[l] en speciaal voedsel en honing[m] en olie en balsem[n] werden uw ruilartikelen gegeven.[o]

18 Damaskus[p] was uw koopman in de overvloed van uw werken, wegens de overvloed van al uw waardevolle dingen, met wijn[q] van Helbon en roodgrijze wol. **19** Vedan en Javan uit Uzal — voor uw handelsvoorraden gaven zij. IJzer in smeedwerk, kassie en [specerij]riet[r] — voor uw ruilartikelen bleken ze te zijn. **20** Dedan[s] was uw handelaar in klederen van geweven stof voor het rijden. **21** De Arabieren[t] en alle oversten van Kedar,[u] die waren kooplieden in uw dienst. In mannetjeslammeren en rammen en bokken[v] — daarin waren zij uw kooplieden. **22** De handelaars van Scheba[w] en Raëma,[x] die waren uw handelaars; voor de fijnste van allerlei parfums en voor allerlei edelstenen en goud werden uw handelsvoorraden gegeven.[y]

HFDST. 27

a Ez 26:17
b Ez 28:2
c Jes 23:8
d Sp 27:2
Jes 23:9
Ez 28:12
e Ez 26:5
f Ez 26:12
g De 3:9
1Kr 5:23
Hgl 4:8
h 1Kon 5:6
i Ge 10:4
Jes 23:1
Jer 2:10
j Sp 7:16
k Ex 25:4
l Jer 10:9
m 1Kr 1:7
n Joz 11:8
o Ge 10:18
p 2Kr 2:14
q 1Kon 9:27
r Joz 13:5
Ps 83:7
s 1Kon 5:18
Ez 27:27
t Ez 38:5
u Ge 10:13
v 1Kr 1:8
Jer 46:9
Ez 30:5
Na 3:9
w Ez 38:5
x Ge 10:18
y Hgl 4:4
z Ge 10:4
1Kon 10:22
Jes 2:16
Jon 1:3

2e kolom

a 2Kr 9:21
2Kr 20:36
Ps 72:10
b Jer 10:9
c Ge 10:2
Jes 66:19
d 1Kr 1:5
e Ez 32:26
f Joë 3:6
Opb 18:13
g Ge 10:3
1Kr 1:6
Ez 38:6
h Ge 10:7
1Kr 1:9
Jer 25:23
i 1Kon 10:22
Opb 18:12
j Ez 28:13
k De 8:8
l Re 11:33
m Ge 43:11
n Jer 8:22
o 1Kon 5:9
2Kr 2:10
Ezr 3:7
Han 12:20
p Jes 7:8
q Pr 10:19
r Hgl 4:14
s Ge 25:3
t Jer 25:24
u Ge 25:13
1Kr 1:29
Hgl 1:5
Jes 60:7
v 2Kr 17:11

w 1Kon 10:1; 2Kr 9:1; Ps 72:10; x Ge 10:7; 1Kr 1:9; y 1Kon 10:2; Jes 60:6.

23 Haran[a] en Kanneh en Eden,[b]
de handelaars van Scheba,[c] Assur[d]
[en] Kilmad waren uw handelaars.
24 Zij waren in uw handelscentrum uw handelaars in schitterende gewaden, in ruime mantels
van blauwe stof en veelkleurige
stof en in tapijten van tweekleurig weefsel, in ineengedraaide en
stevig vervaardigde touwen.
25 De schepen van Tarsis[e] waren uw karavanen voor uw ruilartikelen, zodat gij gevuld wordt
en zeer heerlijk wordt in het hart
van de open zee.[f]
26 In uitgestrekte wateren hebben zij die u roeiden u gebracht.[g]
De oostenwind zelf heeft u gebroken in het hart van de open zee.[h]
27 Uw waardevolle dingen en uw
handelsvoorraden,[i] uw ruilartikelen,[j] uw zeelieden en uw scheepslieden,[k] de breeuwers van uw naden[l] en zij die uw koopwaar ruilen
en al uw krijgslieden,[m] die in u
zijn en in uw gehele vergadering,
die in uw midden zijn — zij zullen
vallen in het hart van de open zee
op de dag van uw val.[n]
28 Op het geluid van het geschreeuw van uw scheepslieden
zal het open land schudden.[o]
29 En allen die een roeiriem hanteren, zeelieden, al de scheepslieden van de zee, zullen stellig van
hun schepen afdalen; op het land
zullen zij gaan staan.[p] **30** En
over u zullen zij zich stellig doen
horen met hun stem en zij zullen
het bitter uitschreeuwen.[q] En zij
zullen stof op hun hoofd doen.[r]
In de as zullen zij zich wentelen.[s]
31 En zij zullen [zich] kaal moeten maken met een kaalheid voor
u,[t] en zich met zakken omgorden[u] en om u wenen in bitterheid
van ziel,[v] met bitter geweeklaag.
32 En voor u zullen zij in hun
jammerklacht stellig een klaaglied aanheffen en een klaagzang
om u zingen:[w]
'Wie is gelijk Tyrus,[x] gelijk zij
die tot zwijgen gebracht is midden
in de zee?[y] **33** Toen uw handelsvoorraden[z] van de open zee kwamen,[a] hebt gij vele volken verzadigd.[b] Met de overvloed van uw
waardevolle dingen en uw ruilartikelen hebt gij de koningen der aarde rijk gemaakt.[c] **34** Nu zijt gij
gebroken door de open zee, in de
diepten van de wateren.[d] Wat uw
ruilartikelen en uw gehele vergadering betreft,[e] in uw midden
zijn ze gevallen. **35** Alle bewoners van de eilanden[f] — star van
ontzetting zullen zij stellig over u
zijn, en zelfs hun koningen zullen
vol huivering moeten sidderen.[g]
Gezichten moeten verwrongen
worden.[h] **36** Wat de kooplieden
onder de volken betreft, zij zullen
stellig over u fluiten.[i] Tot plotselinge verschrikkingen moet gij
worden, en gij zult er tot onbepaalde tijd niet meer zijn.'"'"[j]

28 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen,
en luidde: **2** „Mensenzoon, zeg
tot de leider van Tyrus: 'Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah gezegd:
„Omdat uw hart hoogmoedig is
geworden,[k] en gij blijft zeggen:
'Ik ben een god.[l] Op de zetel van
god heb ik mij neergezet,[m] in het
hart van de open zee',[n] terwijl gij
louter een aardse mens zijt[o] en
geen god,[p] en gij uw hart blijft
maken gelijk het hart van god —
3 zie! gij zijt wijzer dan Daniël.[q]
Er zijn geen geheimen die u te
machtig zijn gebleken.[r] **4** Door
uw wijsheid en door uw onderscheidingsvermogen hebt gij u
vermogen verworven, en gij blijft
goud en zilver in uw schatkamers krijgen.[s] **5** Door de overvloed van uw wijsheid,[t] door uw
handelswaren,[u] hebt gij uw vermogen overvloedig gemaakt,[v] en
uw hart werd hoogmoedig wegens
uw vermogen.'"'[w]
6 'Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Omdat gij uw hart gelijk het hart

HFDST. 27

a Ge 11:31
b 2Kon 19:12
Jes 37:12
Am 1:5
c Ge 25:3
Job 6:19
d Ge 10:22
1Kr 1:17
e 1Kon 10:22
Jes 2:16
Jes 23:14
Jes 60:9
f Ez 27:4
Jon 2:3
g Ez 27:8
h Ps 48:7
i Ez 27:14
j Ez 27:13
k Ez 27:8
l Ez 27:9
m Ez 27:11
n Sp 11:4
Ez 26:14
o Ez 26:15
Opb 18:17
p Ez 26:16
q Jes 23:1
Ez 26:17
Opb 18:9
Opb 18:11
r Ne 9:1
Job 2:12
Opb 18:19
s Es 4:1
Jer 6:26
t Jes 15:2
Jer 16:6
Mi 1:16
u Es 4:3
Jes 22:12
Da 9:3
v Jes 22:4
w Ez 26:17
Ez 27:2
x Klg 2:13
Opb 18:18
y Ez 26:5
z Ez 27:14
Ez 27:16
Opb 18:19

2e kolom

a Ez 27:26
b Jes 23:3
c Za 9:3
Opb 18:3
d Ez 26:19
e Ez 27:27
f Jes 23:6
Ez 26:15
g Ez 28:17
Ez 32:10
Opb 18:9
h Opb 18:10
i Jer 18:16
Jer 19:8
Opb 18:15
j Ps 37:10
Ez 26:14

HFDST. 28

k Sp 16:18
Jes 2:12
Ez 28:5
l Da 11:36
1Kor 8:5
m Jes 14:13
2Th 2:4
n Ez 27:4
o Ps 144:3

p Jes 31:3; q Da 2:48; r Za 9:2; s De 8:17; Sp 23:4; Za 9:3; t Za 9:2; u Ez 26:12; Ez 28:18; v Jes 23:3; Ez 27:12; w Sp 11:28; Sp 18:11.

van god maakt,[a] **7** daarom, zie,
doe ik vreemden over u komen,[b]
de tirannen van [de] natiën,[c] en
zij zullen stellig hun zwaarden
trekken tegen de luister van uw
wijsheid en uw stralende pracht
ontwijden.[d] **8** In de kuil zullen
zij u doen neerdalen,[e] en gij moet
de dood sterven van iemand die
gesneuveld is in het hart van
de open zee.[f] **9** Zult gij voor
het aangezicht van degene die u
doodt,[g] zonder mankeren zeggen:
'Ik ben god', terwijl gij louter een
aardse mens en geen god zijt[h] in
de hand van degenen die u ont-
wijden?"'

10 'De dood van onbesnedenen
zult gij sterven door de hand van
vreemden,[i] want ikzelf heb ge-
sproken', is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah."

11 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen, en luidde:
12 „Mensenzoon, hef een klaag-
lied aan betreffende de koning van
Tyrus,[j] en gij moet tot hem zeg-
gen: 'Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd:

„Gij verzegelt een model, vol
van wijsheid[k] en volmaakt in
schoonheid.[l] **13** In Eden, de tuin
van God, bleekt gij te zijn.[m] Al-
lerlei edelgesteente was uw be-
dekking: robijn, topaas en jaspis;
chrysoliet, onyx[n] en jade; saffier,
turkoois[o] en smaragd; en van
goud was de makelij van uw zet-
tingen en uw kassen in u. Op de
dag dat gij werdt geschapen, wer-
den ze gereedgemaakt. **14** Gij
zijt de gezalfde cherub die be-
schut, en ik heb u gesteld. Op
de heilige berg Gods bleekt gij te
zijn.[p] Te midden van vurige ste-
nen wandelde gij rond. **15** Gij
waart onberispelijk in uw wegen
vanaf de dag dat gij werdt ge-
schapen[q] totdat er onrechtvaar-
digheid in u werd gevonden.[r]

16 Wegens de overvloed van uw
handelswaren[s] hebben zij uw mid-
den met gewelddaad gevuld, en gij
zijt gaan zondigen.[t] En ik zal u als
profaan van de berg Gods verdrij-
ven, en ik zal u verdelgen,[a] o be-
schuttende cherub, uit het mid-
den van de vurige stenen.

17 Uw hart werd hoogmoedig
wegens uw schoonheid.[b] Gij hebt
uw wijsheid vanwege uw stralen-
de pracht bedorven.[c] Ter aarde
wil ik u werpen.[d] Voor het aange-
zicht van koningen wil ik u stel-
len, [opdat zij] op u neerzien.[e]

18 Ten gevolge van de over-
vloed van uw dwalingen,[f] wegens
het onrecht [met betrekking tot]
uw handelswaren,[g] hebt gij uw
heiligdommen ontwijd. En ik zal
een vuur uit uw midden doen uit-
gaan. Dát moet u verslinden.[h] En
ik zal u maken tot as op de aarde
voor de ogen van allen die u zien.[i]
19 Wat al degenen betreft die u
kennen onder de volken, zij zul-
len stellig star van ontzetting over
u zijn.[j] Tot plotselinge verschrik-
kingen moet gij worden, en gij zult
er tot onbepaalde tijd niet meer
zijn."'"[k]

20 En het woord van Jehovah
kwam verder tot mij, en luidde:
21 „Mensenzoon, richt uw aange-
zicht naar Sidon[l] en profeteer er-
tegen. **22** En gij moet zeggen:
'Dit heeft de Soevereine Heer Je-
hovah gezegd: „Zie, ik ben tegen
u,[m] o Sidon, en ik zal stellig in
uw midden verheerlijkt worden;[n]
en men zal moeten weten dat ik
Jehovah ben wanneer ik strafge-
richten aan haar voltrek[o] en ik
werkelijk in haar geheiligd word.[p]
23 En ik wil pestilentie in haar
zenden en bloed op haar straten.[q]
En de verslagene moet in haar
midden vallen door het zwaard,
[dat] aan elke kant tegen haar
is;[r] en men zal moeten weten dat
ik Jehovah ben.[s] **24** En voor het
huis van Israël zal er geen kwaad-
aardige stekel[t] of pijnlijke doorn
meer blijken te zijn onder allen die
rondom hen zijn, degenen die hen
met verachting bejegenen; en men
zal moeten weten dat ik de Soeve-
reine Heer Jehovah ben."'

25 'Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: „Wanneer

HFDST. 28

a Lu 14:11
b Ez 30:11
c De 28:50
d Jes 23:9
e Job 17:16
f Ez 27:26
g Ps 82:7
h Jes 31:3
i Jer 9:26
j Ez 26:17
k Sp 21:30; Jes 10:13; Jer 9:23; Ez 28:3; Za 9:2
l Ez 27:3
m Ez 31:8
n Ge 2:12
o Ez 27:16
p Jes 14:13
q 1Kon 5:1
r Joë 3:4; Am 1:9
s 1Kon 10:11; 2Kr 9:21; Ez 27:12; Joë 3:5
t Joë 3:6

2e kolom

a Jes 23:9; Jer 25:17; Jer 25:22; Jer 47:4; Joë 3:8
b Sp 11:2; Sp 16:18; Ez 27:3
c Jes 14:14; Jer 8:9
d Job 40:11; Ps 73:18; Ps 147:6; Jes 14:15
e Ez 26:3
f Ez 28:2
g Ez 28:16
h Am 1:10
i Mal 4:3
j Ez 27:35
k Ez 26:21; Ez 27:36
l Jes 23:4; Jer 25:22; Ez 32:30
m Ez 26:3
n Ex 9:16; Ez 39:13
o Ps 9:16
p Ez 20:41; Ez 36:23; Ez 38:23
q Ez 38:22
r Jer 25:33
s Ez 26:6
t Nu 33:55; Joz 23:13

ik het huis van Israël bijeenbreng
uit de volken waaronder zij ver-
strooid zijn,[a] zal ik stellig ook on-
der hen geheiligd worden in de
ogen van de natiën.[b] En zij zullen
stellig wonen op hun grond,[c] die
ik aan mijn knecht, aan Jakob,
heb gegeven.[d] **26** En zij zullen
er werkelijk in zekerheid op wo-
nen[e] en huizen bouwen[f] en wijn-
gaarden planten,[g] en zij moeten
in zekerheid wonen[h] wanneer ik
strafgerichten voltrek aan al de-
genen die hen met verachting be-
jegenen, rondom hen;[i] en zij zul-
len moeten weten dat ik Jehovah,
hun God, ben.”’”

29 In het tiende jaar, in de
tiende [maand], op de
twaalfde [dag] van de maand,
kwam het woord van Jehovah
tot mij, en het luidde: **2** „Men-
senzoon, richt uw aangezicht te-
gen Farao, de koning van Egyp-
te,[j] en profeteer tegen hem en
tegen Egypte in zijn geheel.[k]
3 Spreek, en gij moet zeggen:
’Dit heeft de Soevereine Heer Je-
hovah gezegd: „Zie, ik ben tegen
u, o Farao, koning van Egypte,[l]
het grote zeemonster[m] dat uitge-
strekt midden in zijn Nijlkanalen
ligt,[n] dat heeft gezegd: ’Mijn ri-
vier de Nijl behoort mij toe, en
ik — ik heb [die] voor mijzelf ge-
maakt.’[o] **4** En ik wil haken in
uw kaken slaan[p] en de vissen van
uw Nijlkanalen aan uw schubben
doen kleven. En ik wil u midden
uit uw Nijlkanalen optrekken,
met al de vissen van uw Nijl-
kanalen die rechtstreeks aan uw
schubben kleven. **5** En ik wil u
overlaten aan de wildernis, u en
al de vissen van uw Nijlkanalen.[q]
Op de oppervlakte van het veld
zult gij vallen.[r] Gij zult niet opge-
raapt noch bijeengebracht wor-
den. Aan de wilde dieren van de
aarde en aan de vliegende schep-
selen van de hemel wil ik u tot
voedsel geven.[s] **6** En alle bewo-
ners van Egypte zullen moeten
weten dat ik Jehovah ben,[t] om-
dat zij, als steun, een rietstengel
voor het huis van Israël bleken te
zijn.[a] **7** Toen zij u met de hand
beetpakten, werdt gij geknakt,[b]
en gij spleet hun de gehele schou-
der. En toen zij op u leunden,
werdt gij gebroken,[c] en gij deedt
al hun heupen wankelen.”[d]
8 Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Zie,
ik breng een zwaard over u[e] en ik
wil aardse mens en huisdier uit u
afsnijden.[f] **9** En het land Egyp-
te moet een verlaten woestenij
en een verwoeste plaats worden;[g]
en zij zullen moeten weten dat
ik Jehovah ben, omdat hij heeft
gezegd: ’Mij behoort de rivier de
Nijl toe, en ikzelf heb [die] ge-
maakt.’[h] **10** Daarom, zie, ik ben
tegen u en tegen uw Nijlkanalen,[i]
en ik wil het land Egypte tot ver-
woeste plaatsen, tot droogte, tot
een verlaten woestenij maken,[j]
van Migdol[k] tot Syene[l] en tot
de grens van Ethiopië. **11** Daar
zal de voet van de aardse mens
niet doorheen trekken,[m] noch
zal de poot van een huisdier er-
doorheen trekken,[n] en veertig
jaar lang zal het niet bewoond
worden.[o] **12** En ik wil het land
Egypte tot een verlaten woeste-
nij te midden van woest gelegde
landen maken;[p] en zijn eigen ste-
den zullen een verlaten woestenij
worden, ja, te midden van ver-
woeste steden, veertig jaar lang;[q]
en ik wil de Egyptenaren onder
de natiën verstrooien en hen over
de landen verspreiden.”[r]
13 Want dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Na
verloop van veertig jaar[s] zal ik
de Egyptenaren bijeenbrengen
uit de volken waaronder zij ver-
strooid zijn geweest,[t] **14** en ik
wil de groep gevangenen van de
Egyptenaren terugbrengen; en
ik wil hen terugbrengen naar het
land Pathros,[u] naar het land van
hun oorsprong, en daar moeten
zij een gering koninkrijk worden.
15 Geringer dan de [andere] ko-
ninkrijken zal het worden, en het

HFDST. 28

a De 30:3; Ps 106:47; Jes 11:12; Jer 30:18; Ho 1:11
b Jes 5:16
c Jer 23:8; Ez 36:28
d Ge 28:13
e Jer 23:6; Ho 2:18
f Jes 65:21; Jer 31:4
g Jer 31:5; Ez 36:36; Am 9:14
h Jes 32:18; Ez 38:11
i Jer 30:16

HFDST. 29

j Jer 44:30
k Jes 19:1; Jer 25:19; Jer 43:11; Ez 31:2
l Jer 46:25; Ez 31:18
m Ps 74:13; Jes 27:1; Jes 30:7; Jes 51:9
n Ez 32:2
o Jes 10:13; Ez 29:9
p 2Kon 19:28; Jes 37:29; Ez 38:4
q Ex 7:21
r Jer 16:4; Jer 25:33
s 1Sa 17:44; Jer 7:33; Jer 34:20; Ez 32:4; Ez 39:4; Oph 19:18
t Ex 9:14; Ro 9:17

2e kolom

a 2Kon 18:21; Jes 30:3; Jes 31:3; Jes 36:6; Ez 17:17
b Jer 37:7
c Ps 118:8; Ps 146:3; Jer 17:5
d Ps 69:23; Ez 21:6
e Jer 46:14; Ez 30:4
f Ex 12:12; Jer 7:20
g Jer 43:12; Ez 30:7
h Ez 29:3
i Ex 7:19
j Jes 19:7; Ez 30:12
k Ex 14:2; Jer 44:1; Jer 46:14
l Ez 30:6
m Ez 31:12
n Ez 32:13
o 2Kr 36:21
p Ez 30:7
q Jer 46:19

r Ez 30:23; s Ez 29:11; t Jes 19:22; Jer 46:26; u Ge 10:14; 1Kr 1:12; Ez 30:14.

zal zich niet meer boven de [andere] natiën verheffen,[a] en ik wil hen tot zo weinigen maken dat zij de [andere] natiën niet in onderworpenheid kunnen houden.[b] **16** En het zal niet meer het vertrouwen van het huis van Israël blijken te zijn,[c] dwaling in herinnering brengend doordat zij zich achter hen schaarden.[d] En zij zullen moeten weten dat ik de Soevereine Heer Jehovah ben.”’”

17 Nu geschiedde het in het zevenentwintigste jaar, in de eerste [maand], op de eerste [dag] van de maand, dat het woord van Jehovah tot mij kwam, en het luidde: **18** „Mensenzoon, Nebukadrezar zelf,[e] de koning van Babylon, heeft zijn krijgsmacht een grote dienst tegen Tyrus laten verrichten.[f] Elk hoofd werd kaal gemaakt en elke schouder werd stukgewreven.[g] Maar wat loon[h] betreft, uit Tyrus bleek er geen te zijn voor hem en zijn krijgsmacht voor de dienst die hij tegen haar had verricht.

19 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Zie, ik geef aan Nebukadrezar, de koning van Babylon, het land Egypte,[i] en hij moet zijn rijkdom wegvoeren en er een grote buit weghalen[j] en zeer veel plunderen; en het moet het loon worden voor zijn krijgsmacht.’

20 ’Als zijn vergoeding voor de dienst die hij tegen haar heeft verricht, heb ik hem het land Egypte gegeven, omdat zij voor mij gehandeld hebben’,[k] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

21 Op die dag zal ik een hoorn doen uitspruiten voor het huis van Israël,[l] en aan u zal ik de gelegenheid geven de mond te openen in hun midden;[m] en zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben.”

30 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **2** „Mensenzoon, profeteer, en gij moet zeggen:[n] ’Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Jammert: ’Ach de dag!’,[a] **3** want er is een dag nabij, ja, een dag die Jehovah toebehoort, is nabij.[b] Een dag van wolken,[c] een bestemde tijd van natiën zal het blijken te zijn.[d] **4** En een zwaard zal stellig in Egypte komen,[e] en er moeten zich hevige smarten in Ethiopië voordoen wanneer men in Egypte als verslagene valt en zij werkelijk zijn rijkdom nemen en zijn fundamenten werkelijk worden omvergehaald.[f] **5** Ethiopië[g] en Put[h] en Lud en het gehele gemengde gezelschap[i] en Kub en de zonen van het land van het verbond — met hen zullen zij vallen, ja, door het zwaard.”’[j]

6 Dit heeft Jehovah gezegd: ’Zij die Egypte steunen, moeten ook vallen, en de trots van zijn sterkte moet neerzinken.’[k]

’Van Migdol[l] tot Syene[m] zullen zij daarin vallen, ja, door het zwaard’, is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. **7** ’Zij moeten ook woest gelegd worden te midden van woest gelegde landen, en zijn eigen steden zullen regelrecht te midden van verwoeste steden blijken te liggen.[n] **8** En zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben wanneer ik vuur leg in Egypte en al zijn helpers werkelijk gebroken worden.[o] **9** Op die dag zullen er boden van vóór mij uitgaan op de schepen, om het op zichzelf vertrouwende Ethiopië te doen beven.[p] En hevige smarten moeten zich onder hen voordoen op de dag van Egypte, want, zie! het moet komen.’[q]

10 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: ’Ik wil ook de menigte van Egypte doen ophouden door de hand van Nebukadrezar, de koning van Babylon.[r] **11** Hij en zijn volk met hem, de tirannen van [de] natiën,[s] worden binnengebracht om het land te verderven. En zij moeten hun zwaarden trekken tegen Egypte en het land vullen met de verslagenen.[t] **12** En ik wil de Nijlkanalen[u] tot droge

HFDST. 29

a Ez 30:13
b Ez 32:2
Da 11:42
c Jes 30:2
Jes 36:4
Jer 2:18
Jer 37:5
Klg 4:17
Ho 7:11
d Ps 79:8
Jes 64:9
e Jer 25:9
Jer 27:6
f Ez 26:7
g Ez 26:17
h Jes 62:11
i Jer 43:10
Jer 43:12
j Ez 32:12
k Ez 30:9
Ez 30:10
l 1Sa 2:10
Ps 132:17
Jer 23:5
Lu 1:69
m Ps 51:15
Ez 3:27
Ez 24:27
Lu 21:15

HFDST. 30

n 2Pe 1:21

2e kolom

a Jer 25:34
b Joë 2:1
Ob 15
Ze 1:7
c Ez 32:7
Joë 2:2
d Ps 110:6
Jes 24:21
Za 14:3
e Jes 19:2
f Jes 19:16
Ez 32:12
g Ze 2:12
h Na 3:9
i Jer 25:24
Ez 27:10
j Jer 44:27
k Jes 20:5
Jes 31:3
Ez 30:18
l Ex 14:2
Jer 44:1
Jer 46:14
m Ez 29:10
n Jer 46:19
Ez 29:12
Ez 32:18
o Ez 30:6
p Jes 20:4
q Jes 55:11
Ez 33:33
r Ez 29:19
Ez 32:11
s Ez 28:7
Hab 1:6
t Jes 34:3
Ez 29:5
u Jes 19:6
Ez 29:3

grond maken en wil het land in de
hand van slechte mensen verko-
pen,[a] en ik wil het land en zijn
volheid woest laten leggen door
de hand van vreemden.[b] Ikzelf,
Jehovah, heb gesproken.'[c]
13 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'Ik wil ook de
drekgoden vernietigen[d] en de go-
den die niets waard zijn uit Nof[e]
doen ophouden, en er zal geen
overste uit het land Egypte meer
blijken te zijn; en ik zal stellig
vrees brengen in het land Egyp-
te.[f] **14** En ik wil Pathros[g] woest
maken en vuur leggen in Zoan[h]
en strafgerichten voltrekken aan
No.[i] **15** En ik wil mijn woede uit-
storten[j] over Sin, de vesting van
Egypte, en de menigte van No[k]
afsnijden. **16** En ik wil vuur leg-
gen in Egypte. Sin zal zonder man-
keren ineenkrimpen van pijn en
No zelf zal door het slaan van bres-
sen veroverd worden; en wat Nof
betreft — er zullen overdag tegen-
standers zijn! **17** Wat de jonge
mannen van On[l] en Pi-Bezeth aan-
gaat, door het zwaard zullen zij
vallen, en de [steden] zullen in ge-
vangenschap gaan. **18** En in Te-
chafneches[m] zal de dag werkelijk
donker worden, wanneer ik daar
de jukhouten van Egypte ver-
breek.[n] En in haar zal er werkelijk
een eind worden gemaakt aan de
trots van haar sterkte.[o] Wat haar
betreft, wolken zullen haar bedek-
ken,[p] en in gevangenschap zullen
haar eigen onderhorige plaatsen
gaan.[q] **19** En ik wil strafgerich-
ten voltrekken aan Egypte;[r] en
zij zullen moeten weten dat ik Je-
hovah ben.'"
20 En het geschiedde verder
dat in het elfde jaar, in de eerste
[maand], op de zevende [dag] van
de maand, het woord van Jeho-
vah tot mij kwam, en het luidde:
21 „Mensenzoon, de arm van Fa-
rao, de koning van Egypte, zal
ik stellig breken,[s] en zie! die zal
geenszins verbonden worden om
[er] genezing [aan] te schenken

HFDST. 30

a Jes 19:4
b Ez 31:12
c Jes 46:10
d Jes 19:1
Jer 43:12
Za 13:2
e Jer 44:1
Jer 46:14
f Jes 19:16
Jer 46:5
g Ge 10:14
1Kr 1:12
Jer 44:1
h Nu 13:22
Ps 78:12
i Jer 46:25
j Na 1:6
k Jer 46:25
l Jer 43:13
m Jer 2:16
n Ez 30:8
o Jer 46:20
Ez 31:18
p Jes 19:1
q Jer 46:19
r Ps 9:16
s Ps 10:15

2e kolom

a Jer 46:11
b Jer 46:25
Ez 29:3
c Ps 37:17
d 2Kon 24:7
Jer 46:2
e Jer 46:21
f Ez 29:12
g Jer 27:6
h De 32:41
Ps 17:13
Ez 32:11
i Jer 51:52
j Ex 7:5
Ps 9:16
Ez 29:12
Ez 29:19
Ez 29:20
k Ez 29:12

HFDST. 31

l Jer 46:2
Ez 29:2
m Ps 80:10
Jes 37:24
Ez 17:3
n Jes 10:33
o Da 4:10
p Ez 17:22
q Ez 17:5

door een verband aan te leggen
om die te verbinden,[a] zodat hij
sterk zou worden om het zwaard
te grijpen."
22 „Daarom, dit heeft de Soe-
vereine Heer Jehovah gezegd:
'Zie, ik ben tegen Farao, de ko-
ning van Egypte,[b] en ik wil zijn
armen breken,[c] de sterke en de
gebroken [arm],[d] en ik wil het
zwaard uit zijn hand doen val-
len.[e] **23** En ik wil de Egypte-
naren verstrooien onder de na-
tiën en hen verspreiden over de
landen.[f] **24** En ik wil de armen
van de koning van Babylon ster-
ken[g] en mijn zwaard in zijn hand
geven,[h] en ik wil de armen van
Farao breken, en als een dodelijk
gewonde zal hij stellig ten zeer-
ste voor zijn aangezicht kermen.[i]
25 En ik wil de armen van de
koning van Babylon sterken, en
de armen van Farao, die zullen
vallen; en zij zullen moeten we-
ten dat ik Jehovah ben wanneer
ik mijn zwaard in de hand van
de koning van Babylon geef en
hij het werkelijk uitstrekt tegen
het land Egypte.[j] **26** En ik wil
de Egyptenaren onder de natiën
verstrooien[k] en hen verspreiden
over de landen; en zij zullen moe-
ten weten dat ik Jehovah ben.'"

31 En het geschiedde verder
dat in het elfde jaar, in de
derde [maand], op de eerste [dag]
van de maand, het woord van Je-
hovah tot mij kwam, en het luid-
de: **2** „Mensenzoon, zeg tot Fa-
rao, de koning van Egypte, en tot
zijn menigte:[l]
'Op wie zijt gij gaan gelijken
in uw grootheid? **3** Zie! Een As-
syriër, een ceder op de Libanon,[m]
schoon van tak,[n] met een bos-
rijk struikgewas dat schaduw
bood, en hoog van gestalte,[o] zo-
dat zijn boomtop zelfs tussen de
wolken bleek te zijn.[p] **4** Wate-
ren deden hem groot worden;[q] de
waterdiepte deed hem hoog op-
schieten. Met haar stromen ging
ze rondom de plaats waar hij ge-

plant was; en haar kanalen zond
ze uit naar alle bomen van het
veld. **5** Daarom werd hij hoger
van gestalte dan alle [andere] bo-
men van het veld.[a]

En zijn grote takken bleven
zich vermenigvuldigen, en zijn
takken bleven langer worden we-
gens het vele water in zijn water-
lopen.[b] **6** Op zijn grote takken
maakten alle vliegende schepse-
len des hemels hun nest,[c] en on-
der zijn takken jongden alle wil-
de dieren van het veld,[d] en in
zijn schaduw plachten alle volk-
rijke natiën te wonen. **7** En hij
werd schoon in zijn grootheid,[e] in
de lengte van zijn loof, want zijn
wortelstelsel bleek over vele wa-
teren te zijn. **8** [Andere] ceders
evenaarden hem niet in de tuin
van God.[f] Wat de jeneverbomen
betreft, die vertoonden geen ge-
lijkenis met betrekking tot zijn
grote takken. En zelfs plataanbo-
men bleken niet als hij te zijn wat
[hun] takken betreft. Geen [an-
dere] boom in de tuin van God
leek op hem in zijn schoonheid.[g]
9 Schoon maakte ik hem in de
overvloed van zijn loof,[h] en alle
[andere] bomen van Ḕden die in
de tuin van de [ware] God waren,
bleven hem benijden.'[i]

10 Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: 'Om-
dat gij hoog van gestalte werdt,
zodat hij zijn boomtop zelfs tus-
sen de wolken stak[j] en zijn hart
zich verhief wegens zijn hoogte,[k]
11 zal ik hem ook in de hand van
de despoot van [de] natiën geven.[l]
Zonder mankeren zal hij er han-
delend tegen optreden. Overeen-
komstig zijn goddeloosheid wil ik
hem verdrijven.[m] **12** En vreem-
den, de tirannen van [de] natiën,
zullen hem omhouwen, en men
zal hem laten liggen op de ber-
gen; en in alle dalen zal stellig
zijn loof vallen, en zijn takken
zullen gebroken worden tussen
alle stroombeddingen der aarde.[n]
En uit zijn schaduw zullen alle
volken der aarde afdalen en ze

HFDST. 31

a Ps 37:35
b Da 4:12
c Ps 84:3
d Ez 17:23 Da 4:21
e Da 4:22 Am 2:9
f Ge 2:8 Ge 13:10 Ps 80:10 Ez 28:13
g Ps 37:35
h Da 4:21
i Sp 28:22
j Mt 23:12
k Jer 50:31 Ez 28:17 Da 4:30
l Ez 30:11 Hab 1:6
m De 18:12
n Ez 32:5

2e kolom

a Da 4:14
b Jes 18:6 Ez 29:5 Ez 32:4
c Ps 82:7
d Ps 63:9 Ez 32:18
e Opb 18:9
f Jes 14:15
g Jes 14:8 Ez 31:9
h Ez 32:31
i Ez 32:21
j Klg 4:20 Ez 30:6 Ez 32:31
k Ez 32:19
l Ez 31:9
m 1Sa 2:7

zullen hem laten liggen.[a] **13** Op
zijn gevallen stam zullen alle vlie-
gende schepselen des hemels ver-
blijven en op zijn takken zullen
stellig al de wilde dieren van het
veld zich bevinden;[b] **14** opdat
geen van de rijkbevloeide bomen
hoog van gestalte wordt of zijn
boomtop zelfs tussen de wolken
steekt, en opdat geen der wa-
terdrinkers tegen hen opstaat in
zijn hoogte, want zij zullen stel-
lig alle aan de dood overgegeven
worden,[c] aan het land hier bene-
den,[d] te midden van de mensen-
zonen, aan degenen die neerda-
len in de kuil.'

15 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'Op de dag dat hij
neerdaalt naar Sjeo̤o̤l, zal ik stel-
lig rouw doen bedrijven.[e] Wegens
hem wil ik de waterdiepte bedek-
ken, opdat ik haar stromen kan te-
rughouden en de vele wateren te-
gengehouden kunnen worden; en
wegens hem zal ik de Libanon ver-
duisteren en wegens hem zullen
de bomen van het veld alle be-
zwijmen. **16** Op het geluid van
zijn val zal ik stellig natiën doen
schudden wanneer ik hem naar
Sjeo̤o̤l doe neerdalen bij degenen
die neerdalen in de kuil,[f] en in het
land hier beneden zullen alle bo-
men van Ḕden,[g] de uitgelezenste
en de beste van de Libanon, alle
waterdrinkers, getroost worden.[h]
17 Met hem zijn ook zijzelf neer-
gedaald naar Sjeo̤o̤l,[i] naar de door
het zwaard verslagenen, en dege-
nen die als zijn zaad in zijn scha-
duw hebben gewoond te midden
der natiën.'[j]

18 'Op wie zijt gij aldus gaan
gelijken in heerlijkheid[k] en groot-
heid onder de bomen van Ḕden?[l]
Maar gij zult stellig neergesto-
ten worden met de bomen van
Ḕden naar het land hier bene-
den.[m] Te midden van de onbesne-
denen zult gij neerliggen, met de
door het zwaard verslagenen. Dit
is Farao en heel zijn menigte', is
de uitspraak van de Soevereine
Heer Jehovah."

32 En het geschiedde voorts dat in het twaalfde jaar, in de twaalfde maand, op de eerste [dag] van de maand, het woord van Jehovah tot mij kwam, en luidde: **2** „Mensenzoon, hef een klaaglied aan betreffende Farao, de koning van Egypte, en gij moet tot hem zeggen: 'Als een manen dragende jonge leeuw der natiën zijt gij tot zwijgen gebracht.[a]

En gij zijt geweest gelijk het zeemonster in de zeeën,[b] en gij bleeft gebruis veroorzaken in uw rivieren en bleeft de wateren vertroebelen met uw poten en hun rivieren bevuilen.'

3 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Ik wil ook mijn net over u uitspreiden[c] door middel van een verzameling van vele volken, en zij zullen u stellig in mijn sleepnet brengen.[d] **4** En ik moet u laten liggen op het land. Op de oppervlakte van het veld zal ik u slingeren.[e] En op u wil ik alle vliegende schepselen des hemels doen verblijven, en met u wil ik de wilde dieren van de gehele aarde verzadigen.[f] **5** En ik wil uw vlees op de bergen leggen en de dalen vullen met uw afval.[g] **6** En ik wil [het] land doen drinken wat uit u vloeit, van uw bloed,[h] op de bergen; en zelfs stroombeddingen zullen gevuld worden [met hetgeen] van u [afkomstig is].'

7 'En wanneer gij wordt uitgeblust, wil ik [de] hemel bedekken en zijn sterren verduisteren. Wat [de] zon betreft, met wolken zal ik ze bedekken, en [de] maan zelf zal haar licht niet laten schijnen.[i] **8** Alle lichtende lichten aan de hemel — ik zal ze vanwege u verduisteren, en ik wil duisternis over uw land brengen', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

9 'En ik wil het hart van vele volken krenken wanneer ik uw gevangenen onder de natiën breng, naar landen die gij niet hebt gekend.[j] **10** En om u zal ik stellig vele volken in ontzetting brengen,[a] en zelfs hun koningen zullen vol huivering om u sidderen wanneer ik mijn zwaard voor hun aangezicht zwaai,[b] en zij zullen elk ogenblik moeten beven, ieder voor zijn eigen ziel, op de dag van uw val.'[c]

11 Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Ja, het zwaard van de koning van Babylon zal over u komen.[d] **12** Door de zwaarden van sterke mannen, de tirannen van [de] natiën, zij allen, zal ik uw menigte doen vallen;[e] en zij zullen inderdaad de trots van Egypte met geweld plunderen, en heel haar menigte moet verdelgd worden.[f] **13** En ik wil al haar huisdieren teniet-doen van bij vele wateren,[g] en de voet van de aardse mens zal ze niet meer vertroebelen,[h] noch zullen zelfs de hoeven van een huisdier ze vertroebelen.'

14 'In die tijd zal ik hun wateren helder laten worden, en hun rivieren zal ik net als olie doen stromen', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

15 'Wanneer ik het land Egypte tot een verlaten woestenij maak en het land wordt ontdaan van zijn volheid,[i] wanneer ik alle bewoners erin neersla, dan zullen zij moeten weten dat ik Jehovah ben.[j]

16 Dit is een klaaglied, en men zal het stellig als een klaagzang zingen. Zelfs de dochters van de natiën zullen het als een klaagzang zingen; over Egypte en over heel zijn menigte zullen zij het als een klaagzang zingen',[k] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

17 En het geschiedde verder dat in het twaalfde jaar, op de vijftiende [dag] van de maand, het woord van Jehovah tot mij kwam, en het luidde: **18** „Mensenzoon, hef een jammerklacht aan over de menigte van Egypte en doe die neerdalen,[l] haar en de dochters van majestueuze natiën, naar het land hier beneden,[m] bij degenen die in [de] kuil neerdalen.[n]

HFDST. 32

a Sp 28:15
b Jes 27:1 Jes 51:9 Ez 29:3
c Ps 66:11
d Pr 9:12 Ho 7:12 Hab 1:17
e Ez 29:5
f Ps 63:10 Ps 79:2 Ez 29:5 Ez 39:17
g Ez 31:12
h Opb 14:20
i Jes 13:10 Joë 2:31 Am 8:9 Mt 24:29 Opb 6:12
j Ez 29:12 Ez 30:26

2e kolom

a Ez 27:35
b De 32:41
c Ex 15:14
d Jer 43:10 Jer 46:26 Ez 30:24
e Ez 30:11 Hab 1:6
f Ez 29:19
g Ez 29:8 Ez 30:12
h Ez 29:11
i Ps 107:34 Ez 29:12
j Ex 7:5 Ex 14:4 Ps 9:16 Ez 30:26
k 2Sa 1:17 2Kr 35:25
l Jer 1:10
m Ps 63:9 Ez 31:14
n Ps 30:9

19 'Vergeleken met wie zijt gij
aangenamer?[a] Daal toch neer, en
gij moet bij de onbesnedenen wor-
den gelegd!'[b]
20 'Te midden van de door het
zwaard verslagenen zullen zij val-
len.[c] [Aan] een zwaard is ze over-
gegeven. Sleept haar weg met al
haar menigten.
21 De voornaamsten van de
sterke mannen zullen uit het midden
van Sjeool zelfs tot hem, met
zijn helpers, spreken.[d] Zij zul-
len stellig neerdalen;[e] zij moe-
ten neerliggen als de onbesnede-
nen, verslagen door het zwaard.
22 Daar zijn Assyrië en heel haar
vergadering.[f] Zijn grafsteden zijn
rondom hem. Zij zijn allen versla-
genen, gevallen door het zwaard.[g]
23 Want haar grafsteden zijn ge-
plaatst in de binnenste delen van
een kuil,[h] en haar vergadering be-
vindt zich rondom haar graf, al-
len verslagenen, gevallen door het
zwaard, omdat zij verschrikking
hadden verwekt in het land der le-
venden.
24 Daar zijn Elam[i] en heel haar
menigte rondom haar graf, allen
verslagenen, gevallen door het
zwaard, die onbesneden neerge-
daald zijn naar het land hier be-
neden, zij die hun verschrikking
hebben verwekt in het land der
levenden; en zij zullen hun schan-
de dragen met degenen die in
[de] kuil neerdalen.[j] **25** Te mid-
den van verslagenen hebben zij
een bed voor haar gezet[k] tussen
heel haar menigte. Haar grafste-
den zijn er rondom. Zij zijn allen
onbesneden, verslagen door het
zwaard,[l] omdat hun verschrikking
verwekt werd in het land der le-
venden; en zij zullen hun schan-
de dragen met degenen die in [de]
kuil neerdalen. Te midden van ver-
slagenen is hij gelegd.
26 Daar zijn Mesech[m] [en] Tubal[n]
en heel haar menigte. Haar
grafsteden zijn rondom hem. Zij
zijn allen onbesneden, doorboord
met het zwaard, omdat zij hun
verschrikking hebben verwekt
in het land der levenden. **27** En
zullen zij niet neerliggen bij ster-
ke mannen,[a] gevallenen onder de
onbesnedenen, die naar Sjeool zijn
neergedaald met hun oorlogswa-
pens? En zij zullen hun zwaar-
den onder hun hoofd leggen, en
hun dwalingen zullen over hun
beenderen komen,[b] omdat sterke
mannen een verschrikking wa-
ren in het land der levenden.[c]
28 En wat u aangaat, te midden
van onbesnedenen zult gij gebro-
ken worden, en gij zult neerliggen
bij de door het zwaard verslage-
nen.
29 Daar zijn Edom,[d] haar ko-
ningen en al haar oversten, die,
in hun macht, bij de door het
zwaard verslagenen werden ge-
legd;[e] zijzelf zullen zelfs bij de
onbesnedenen[f] neerliggen en bij
degenen die in [de] kuil neerda-
len.
30 Daar zijn de hertogen van
het noorden, zij allen, en alle Si-
doniërs,[g] die zijn neergedaald bij
de verslagenen, in hun verschrik-
kelijkheid wegens hun macht, be-
schaamd. En zij zullen onbesne-
den neerliggen bij de door het
zwaard verslagenen en zullen hun
schande dragen met degenen die
in [de] kuil neerdalen.[h]
31 Dezen zijn het die Farao zal
zien, en hij zal stellig getroost
worden over heel zijn menigte.[i]
Farao en heel zijn krijgsmacht
zullen door het zwaard versla-
genen zijn', is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah.
32 'Want hij heeft zijn ver-
schrikking verwekt in het land
der levenden,[j] en hij moet te mid-
den van de onbesnedenen worden
gelegd, bij de door het zwaard ver-
slagenen, ja, Farao en heel zijn
menigte', is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah."

33 En het woord van Jehovah
kwam voorts tot mij, en
luidde: **2** „Mensenzoon, spreek
tot de zonen van uw volk,[k] en gij
moet tot hen zeggen:

HFDST. 32

a Ez 31:2
b Ez 28:10
c Ez 29:8
d Jes 14:9
e Ps 9:17; Ps 55:15
f Nu 24:24
g Jes 37:36; Za 10:11
h Jes 14:15
i Ge 10:22; Jer 49:34
j Ez 32:29
k Job 17:13
l 2Sa 1:19
m Ge 10:2; Ez 27:13; Ez 38:2
n 1Kr 1:5; Ez 39:1

2e kolom

a Job 3:14; Jes 14:18
b Ps 92:9; Jo 8:24
c Ez 32:23
d Ge 25:30; Ge 36:1; Jes 34:5; Ez 25:12; Am 1:11; Ob 1; Mal 1:4
e Jer 25:31
f Jer 9:26
g Ge 10:15; Ez 28:21
h Ez 32:24
i Ez 31:16
j Ez 32:27

HFDST. 33

k Ez 3:11

'Wat een land aangaat, ingeval
ik er een zwaard over breng[a] en
het volk van het land, allen zonder
uitzondering, werkelijk een man
neemt en hem tot hun wachter[b]
aanstelt, **3** en hij werkelijk het
zwaard over het land ziet komen
en op de hoorn blaast en het volk
waarschuwt,[c] **4** en de hoorder
inderdaad het geluid van de hoorn
hoort maar hij zich geenszins laat
waarschuwen,[d] en er een zwaard
komt en hem wegneemt — zijn
eigen bloed zal over zijn eigen
hoofd komen.[e] **5** Het geluid van
de hoorn heeft hij gehoord, maar
hij heeft zich niet laten waar-
schuwen. Zijn eigen bloed zal
over hemzelf komen. En had hij-
zelf zich laten waarschuwen, zijn
eigen ziel zou ontkomen zijn.[f]
6 Wat nu de wachter betreft,
ingeval hij het zwaard ziet ko-
men en hij werkelijk niet op de
hoorn blaast[g] en het volk zelf he-
lemaal geen waarschuwing krijgt
en er een zwaard komt en [een]
ziel van hen wegneemt, moet deze
zelf wegens zijn eigen dwaling
worden weggenomen,[h] maar zijn
bloed zal ik van de hand van de
wachter zelf terugeisen.'[i]
7 Wat nu u betreft, o mensen-
zoon, tot een wachter heb ik u ge-
maakt voor het huis van Israël,[j]
en uit mijn mond moet gij [het]
woord horen en hen namens mij
waarschuwen.[k] **8** Wanneer ik
tot een goddeloze zeg: 'O goddelo-
ze, gij zult beslist sterven!',[l] maar
gij werkelijk niet vrijuit spreekt
om de goddeloze te waarschu-
wen voor zijn weg,[m] zal hijzelf als
een goddeloze in zijn eigen dwa-
ling sterven,[n] maar zijn bloed zal
ik van uw eigen hand terugeisen.
9 Maar wat u aangaat, ingeval
gij werkelijk een goddeloze waar-
schuwt voor zijn weg, [opdat hij]
zich ervan afkeert, maar hij zich
werkelijk niet afkeert van zijn
weg, zal hijzelf in zijn eigen dwa-
ling sterven,[o] terwijl gijzelf stel-
lig uw eigen ziel zult bevrijden.[p]
10 Wat nu u aangaat, o mensen-
zoon, zeg tot het huis van Israël:
'Aldus hebt gijlieden gezegd: „Om-
dat onze daden van opstandig-
heid en onze zonden op ons zijn
en wij erin wegrotten,[a] hoe zullen
wij dan blijven leven?"'[b] **11** Zeg
tot hen: '„Zo waar ik leef," is de
uitspraak van de Soevereine Heer
Jehovah, „ik heb geen behagen in
de dood van de goddeloze,[c] maar
daarin dat een goddeloze zich af-
keert[d] van zijn weg en werkelijk
blijft leven.[e] Keert U af, keert U af
van UW slechte wegen,[f] want waar-
om zoudt GIJ sterven, o huis van
Israël?"'[g]
12 En wat u betreft, o mensen-
zoon, zeg tot de zonen van uw
volk: 'De rechtvaardigheid van de
rechtvaardige op zich zal hem niet
bevrijden op de dag van zijn op-
standigheid.[h] Maar wat de godde-
loosheid van de goddeloze betreft,
hij zal er niet door tot struikelen
worden gebracht op de dag dat hij
zich afkeert van zijn goddeloos-
heid.[i] Noch zal ook maar iemand
die rechtvaardigheid bezit, op
grond daarvan kunnen blijven le-
ven op de dag dat hij zondigt.[j]
13 Wanneer ik tot de rechtvaar-
dige zeg: „Gij zult beslist blijven
leven", en hijzelf werkelijk op zijn
eigen rechtvaardigheid vertrouwt
en onrecht doet,[k] zullen al zijn
eigen rechtvaardige daden niet
worden gedacht, maar wegens zijn
onrecht dat hij heeft gedaan —
daarvoor zal hij sterven.[l]
14 En wanneer ik tot de god-
deloze zeg: „Gij zult beslist ster-
ven",[m] en hij zich werkelijk afkeert
van zijn zonde[n] en gerechtigheid
en rechtvaardigheid betracht,[o]
15 [en] de goddeloze zelfs het in
pand gegevene teruggeeft,[p] zelfs
het weggeroofde[q] terugbetaalt
[en] werkelijk in de inzettingen
des levens wandelt door geen on-
recht te doen,[r] zal hij beslist blij-
ven leven.[s] Hij zal niet sterven.
16 Geen van zijn zonden waar-
mee hij heeft gezondigd, zal te-
gen hem in herinnering worden
gebracht.[t] Gerechtigheid en recht-

HFDST. 33

a Le 26:25 Jer 25:31 Ez 6:3 Ez 14:17 Ez 21:9
b 2Sa 18:24 2Kon 9:17 Jes 21:8 Jer 51:12 Ho 9:8
c Ne 4:18 Jes 58:1 Jer 4:5 Ho 8:1
d 2Kr 25:16 Sp 29:1 Jer 6:17 Za 1:4
e Le 20:9 1Kon 2:37 Ez 3:19 Han 18:6 Han 20:26
f 2Kon 6:10 Heb 11:7
g Jes 56:10
h Ez 18:24
i Ge 42:22 Ez 3:18
j Jes 62:6 Ez 3:17
k 2Kr 19:10 Jer 1:17
l Jes 3:11 Ez 18:4
m Sp 24:12 Ez 13:9
n Nu 27:3 Sp 11:21 Pr 8:13
o Sp 15:10
p Ez 3:19 Han 18:6

2e kolom

a Le 26:39 Jes 64:6 Ez 24:23
b Ez 37:11
c 2Sa 14:14 Ez 18:23 Lu 15:10 1Ti 2:4
d Jes 31:6
e Ps 130:7
f Sp 1:23 Jes 55:7 Jer 3:22 Jer 25:5 Ez 14:6 Ho 14:1 Han 3:19
g Ez 18:31 2Pe 3:9
h Ez 3:20 Ez 18:24
i 1Kon 8:48 2Kr 7:14 Ez 18:21
j Ez 18:26
k Ez 3:20 Ez 18:24 2Pe 2:20
l Jer 18:10 Ez 18:4
m Jes 3:11 Ez 3:18 Lu 13:3
n Sp 28:13 Jes 55:7 Han 3:19
o Ez 18:21 Mi 6:8

p Ex 22:26; Ez 18:7; q Le 6:2; Ez 22:29; r Le 18:5; Le 19:15; s Ez 18:27; t Jes 1:18.

vaardigheid heeft hij betracht.
Hij zal beslist blijven leven.'[a]
17 En de zonen van uw volk
hebben gezegd: 'De weg van Je-
hovah is niet recht getrokken',[b]
maar wat hen aangaat, hún weg
is niet recht getrokken.
18 Wanneer een rechtvaardige
zich afkeert van zijn rechtvaar-
digheid en werkelijk onrecht doet,
moet hij ook daarvoor sterven.[c]
19 En wanneer een goddeloze zich
afkeert van zijn goddeloosheid en
werkelijk gerechtigheid en recht-
vaardigheid betracht, zal het als
gevolg daarvan zijn dat hijzelf zal
blijven leven.[d]
20 En gijlieden hebt gezegd: 'De
weg van Jehovah is niet recht ge-
trokken.'[e] Een ieder overeenkom-
stig zijn wegen, zó zal ik U richten,[f]
o huis van Israël."
21 Ten slotte gebeurde het in
het twaalfde jaar, in de tiende
[maand], op de vijfde [dag] van
de maand van onze ballingschap,
dat de ontkomene uit Jeruzalem
tot mij kwam[g] en zei: „De stad is
geslagen!"[h]
22 De hand van Jehovah nu was
op mij gekomen op de avond vóór
de komst van de ontkomene,[i] en
Hij opende voorts mijn mond al-
vorens [diegene] in de ochtend tot
mij kwam, en mijn mond werd ge-
opend en ik bleek niet langer stom
te zijn.[j]
23 En het woord van Jehovah
kwam voorts tot mij en luidde:
24 „Mensenzoon, de bewoners
van deze verwoeste plaatsen[k] zeg-
gen zelfs betreffende Israëls bo-
dem: 'Abraham bleek slechts al-
leen te zijn en toch nam hij het
land in bezit.[l] En wij zijn velen;
aan ons is het land tot een bezit-
ting gegeven.'[m]
25 Daarom, zeg tot hen: 'Dit
heeft de Soevereine Heer Jeho-
vah gezegd: „Met het bloed blijft
GIJ eten,[n] en UW ogen blijft GIJ
opslaan naar UW drekgoden,[o] en
bloed blijft GIJ vergieten.[p] Dient
GIJ dan het land te bezitten?[q]

HFDST. 33

a Ez 20:11
b Job 34:10
Job 40:8
Ps 92:15
Ro 3:4
c Heb 10:38
2Pe 2:20
d Ez 18:27
e Sp 19:3
Jes 55:8
Jes 55:9
Ez 18:25
Ez 18:29
f Ge 18:25
Ps 62:12
Sp 24:12
Ro 2:6
g Ez 24:26
h 2Kon 25:4
2Kr 36:17
Jer 39:2
i Ez 3:22
j Ez 3:26
k Jer 39:10
Ez 36:4
l Ge 12:7
Jes 51:2
Han 7:5
m Mi 3:11
Mt 3:9
Jo 8:39
n Ge 9:4
Le 17:12
De 12:16
1Sa 14:32
Han 15:29
o Ez 18:6
p Ez 22:6
q Jer 7:10
Jer 44:22

2e kolom

a Mi 2:1
b Jer 17:5
Ze 3:3
c Jer 5:8
Heb 13:4
d De 4:26
Joz 23:15
e Jer 15:2
Jer 42:22
Ez 5:12
f Ez 39:4
Op 19:18
g Re 6:2
1Sa 13:6
h 2Kr 36:21
Jes 6:11
Jer 9:11
Jer 44:2
Ez 36:34
Mi 7:13
i Ez 24:21
j Ez 6:3
k Ps 9:16
Jer 9:11
Jer 25:11
Jer 32:43
l 2Kon 17:9
2Kr 36:14
m Jer 11:19
Jer 18:18
n Mt 15:8
o Ez 8:1
Ez 20:1
p Jes 29:13
Jer 6:16
Jer 44:17
Mt 7:21
Lu 6:49
q Mt 6:24
r Mr 6:20

26 GIJ hebt U op UW zwaard verla-
ten.[a] GIJ hebt iets verfoeilijks ge-
daan[b] en GIJ hebt elk de vrouw
van UW metgezel verontreinigd.[c]
Dient GIJ dan het land te bezit-
ten?"'[d]
27 Dit dient gij tot hen te zeg-
gen: 'Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: „Zo waar ik leef,
voorzeker, degenen die in de ver-
woeste plaatsen zijn, zullen door
het zwaard zelf vallen;[e] en dege-
ne die op de oppervlakte van het
veld is, aan het wild gedierte zal
ik hem stellig tot voedsel geven;[f]
en zij die in de sterke plaatsen en
in de grotten zijn,[g] zullen sterven
door de pestiléntie. **28** En ik
zal het land werkelijk tot een ver-
laten woestenij maken,[h] ja, tot
een verwoesting, en aan de trots
van zijn sterkte moet een eind
worden gemaakt[i] en de bergen
van Israël moeten woest gelegd
worden,[j] zonder dat er iemand
doorheen trekt. **29** En zij zul-
len moeten weten dat ik Jehovah
ben, wanneer ik het land tot een
verlaten woestenij maak,[k] ja, tot
een verwoesting, wegens al hun
verfoeilijkheden die zij hebben
gedaan."'[l]
30 En wat u betreft, o men-
senzoon, de zonen van uw volk
spreken met elkaar over u naast
de muren en in de ingangen van
de huizen,[m] en de een heeft met
de ander gesproken, een ieder met
zijn broeder, en gezegd: 'Komt als-
tublieft en hoort wat het woord is
dat van Jehovah uitgaat.'[n] **31** En
zij zullen bij u binnenkomen, zoals
mensen binnenkomen, en voor u
gaan zitten als mijn volk;[o] en zij
zullen stellig uw woorden horen,
maar die zullen zij niet doen,[p]
want met hun mond uiten zij wel-
lustige begeerten [en] naar hun
onrechtvaardige winst gaat hun
hart uit.[q] **32** En zie! gij zijt voor
hen als een lied van zinnelijke lief-
desbetuigingen, als iemand met
een mooie stem en die een snaar-
instrument goed bespeelt.[r] En zij
zullen stellig uw woorden horen,

maar er zijn er geen die ze doen.[a]
33 En wanneer het uitkomt —
zie! het moet uitkomen[b] — zullen
zij ook moeten weten dat een pro-
feet zich in hun midden heeft be-
vonden."[c]

34 En het woord van Jeho-
vah bleef tot mij komen,
en luidde: **2** „Mensenzoon, pro-
feteer tegen de herders van Israël. Profeteer, en gij moet tot hen zeggen, tot de herders: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Wee de herders van Israël,[d] die weiders van zichzelf zijn geworden![e] Is het niet de kudde die de herders behoren te weiden?[f] **3** Het vet eet GIJ[g] en met de wol kleedt GIJ UZELF. Het vette[h] dier slacht GIJ.[i] De kudde zelf weidt GIJ niet. **4** De ziek geworden [dieren] hebt GIJ niet gesterkt[j] en het kranke hebt GIJ niet genezen, en het gebrokene hebt GIJ niet verbonden, en het weggedrevene hebt GIJ niet teruggebracht, en het verlorene hebt GIJ niet gezocht,[k] maar met hardvochtigheid hebt GIJ hen in onderworpenheid gehad, ja, met tirannie.[l] **5** En zij werden geleidelijk verstrooid omdat er geen herder was,[m] zodat zij al het wild gedierte van het veld tot voedsel werden, en zij bleven verstrooid worden.[n] **6** Mijn schapen bleven dwalen op alle bergen en op elke hoge heuvel;[o] en op de gehele oppervlakte der aarde werden mijn schapen[p] verstrooid, zonder dat er iemand was die op zoek ging en zonder dat er iemand was die [hen] zocht.

7 Daarom, GIJ herders, hoort
het woord van Jehovah: **8** '„Zo
waar ik leef," is de uitspraak
van de Soevereine Heer Jehovah,
„voorzeker, omdat mijn schapen
tot plundering werden en mijn
schapen voedsel bleven voor al
het wild gedierte van het veld,
omdat er geen herder was, en mijn
herders mijn schapen niet zoch-
ten, maar de herders zichzelf ble-
ven weiden[q] en zij mijn eigen scha-
pen niet weidden"', **9** daarom,
GIJ herders, hoort het woord van
Jehovah. **10** Dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: 'Zie,
ik ben tegen de herders,[a] en ik zal
mijn schapen stellig terugeisen
van hun hand en hen doen ophou-
den [mijn] schapen te weiden,[b]
en de herders zullen niet langer
zichzelf weiden;[c] en ik wil mijn
schapen uit hun mond bevrijden,
en zij zullen hun niet tot voedsel
worden.'"[d]

11 Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Hier ben ik, ikzelf, en ik wil mijn schapen zoeken en hen verzorgen.[e] **12** Overeenkomstig de zorg van iemand die zijn kudde weidt[f] op de dag dat hij te midden van zijn schapen komt die overal verspreid zijn,[g] zó zal ik mijn schapen verzorgen; en ik wil hen bevrijden uit alle plaatsen waarheen zij verstrooid zijn op de dag van wolken en dikke donkerheid.[h] **13** En ik wil hen uitleiden[i] uit de volken en hen bijeenbrengen uit de landen en hen op hun grond brengen[j] en hen weiden op de bergen van Israël, bij de stroombeddingen en bij alle woonplaatsen van het land.[k] **14** Op een goede weide zal ik hen weiden, en op Israëls hoge bergen zal hun verblijfplaats blijken te zijn.[l] Daar zullen zij neerliggen in een goede verblijfplaats,[m] en op een vette weide zullen zij weiden op de bergen van Israël."

15 „Ikzelf zal mijn schapen weiden[n] en ikzelf zal hen doen neerliggen",[o] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. **16** „Het verlorene zal ik zoeken[p] en het weggedrevene zal ik terugbrengen, en het gebrokene zal ik verbinden en het kranke zal ik sterken, maar het vette[q] en het sterke zal ik verdelgen. Dat zal ik weiden met oordeel."[r]

17 En wat U, mijn schapen, aan-
gaat, dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: „Ziet, ik richt
tussen een schaap en een schaap,
tussen de rammen en de bokken.[s]
18 Is het voor U zo iets gerings
dat GIJ op de allerbeste weide

HFDST. 33

a Jak 1:22
b Joz 23:14
Jes 55:11
c 2Kon 5:8
Ez 2:5

HFDST. 34

d Jer 23:1
Mi 3:1
Mi 3:11
Ze 3:3
Za 11:17
Mt 23:13
e Ju 12
f Jes 40:11
Jo 21:15
g Jes 56:11
h Ez 34:20
i 2Kon 21:16
Jer 22:17
Mi 3:3
Za 11:5
j Za 11:16
Mt 9:36
k Mt 10:6
Lu 15:4
l Jer 22:13
m 1Kon 22:17
Jer 23:2
Jer 50:6
Mt 9:36
Mr 6:34
n Jes 56:9
Jer 23:1
o Ez 7:16
p Ps 23:1
q Ju 12

2e kolom

a Ez 13:8
Za 10:3
b Jer 52:24
Jer 52:27
c 1Sa 2:29
d Ps 72:12
e Ps 80:1
Jes 56:8
f 1Sa 17:35
g Jes 40:11
h Ez 30:3
Joë 2:2
Ze 1:15
i 1Pe 2:25
j Ps 106:47
Jes 65:9
Jer 23:3
Jer 30:3
Ez 11:17
Ez 28:25
Am 9:14
k Mi 7:14
l Ps 23:2
Jes 25:6
Jes 30:23
Jer 31:12
m Jer 33:12
n Ps 23:1
Jer 3:15
o Ze 3:13
p Mi 4:6
Mt 15:24
Lu 15:4
q De 32:15
Jes 10:16
Am 4:1
r Jes 49:26
Jer 9:15
s Jes 34:6
Jer 51:40
Za 10:3
Mt 25:33

weidt[a] maar de rest van UW weiden met UW poten vertrapt, en dat GIJ de heldere wateren drinkt maar die er overblijven bevuilt door te stampen met UW poten? **19** En wat mijn schapen aangaat, dienen zij op de door UW poten vertrapte weidegrond te weiden, en dienen zij het door het stampen van UW poten bevuilde water te drinken?"

20 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah tot hen gezegd: „Hier ben ik, ikzelf, en ik zal stellig richten tussen een vet schaap en een mager schaap, **21** omdat GIJ met flank en met schouder bleeft wegdringen en met UW hoorns bleeft stoten allen die ziek geworden waren, totdat GIJ hen naar buiten hadt verstrooid.[b] **22** En ik zal mijn schapen stellig redden, en zij zullen niet langer tot plundering worden;[c] en ik wil richten tussen een schaap en een schaap. **23** En ik wil één herder[d] over hen verwekken, en hij moet hen weiden, ja, mijn knecht Dạvid.[e] Hijzelf zal hen weiden en hijzelf zal hun herder worden.[f] **24** En ikzelf, Jehovah, zal stellig hun God worden,[g] en mijn knecht Dạvid een overste in hun midden.[h] Ikzelf, Jehovah, heb gesproken.

25 En ik wil met hen een vredesverbond sluiten[i] en ik zal stellig het schadelijk wild gedierte uit het land wegdoen,[j] en zij zullen werkelijk in zekerheid in de wildernis wonen en in de wouden slapen.[k] **26** En ik wil hen en de omgeving van mijn heuvel tot een zegen maken,[l] en ik wil de stortregen doen neerdalen op zijn tijd. Zegen brengende stortregens zullen er blijken te zijn.[m] **27** En het geboomte van het veld moet zijn vrucht geven[n] en het land zelf zal zijn opbrengst geven,[o] en zij zullen zich werkelijk in zekerheid op hun grond bevinden.[p] En zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben wanneer ik de houten van hun juk verbreek[q] en ik hen heb bevrijd uit de hand van degenen die hen als slaven hadden gebruikt.[a] **28** En zij zullen niet langer tot plundering worden voor de natiën;[b] en wat het wild gedierte van de aarde betreft, het zal hen niet verslinden, en zij zullen werkelijk in zekerheid wonen, zonder dat iemand [hen] doet beven.[c]

29 En ik wil hun een planting verwekken tot een naam,[d] en zij zullen niet meer weggenomen worden door hongersnood in het land,[e] en zij zullen niet langer de [hun] door de natiën bezorgde schande dragen.[f] **30** 'En zij zullen moeten weten dat ik, Jehovah, hun God, met hen ben[g] en dat zij mijn volk zijn, het huis van Ịsraël', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah." '[h]

31 'En wat U, mijn schapen,[i] betreft, de schapen van mijn weide, GIJ zijt aardse mensen. Ik ben UW God', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

35 En het woord van Jehovah bleef tot mij komen, en luidde: **2** „Mensenzoon, richt uw aangezicht[j] tegen het bergland Sẹïr[k] en profeteer ertegen.[l] **3** En gij moet ertegen zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zie, ik ben tegen u, o bergland Sẹïr,[m] en ik wil mijn hand tegen u uitstrekken[n] en u tot een verlaten woestenij maken, ja, tot een verwoesting.[o] **4** Uw steden zal ik tot een verwoeste plaats maken en gijzelf zult niets dan een verlaten woestenij worden;[p] en gij zult moeten weten dat ik Jehovah ben,[q] **5** omdat gij een voor onbepaalde tijd durende vijandschap bleekt te hebben[r] en de zonen van Ịsraël bleeft overleveren aan de macht van het zwaard,[s] ten tijde van hun ongeluk,[t] ten tijde van [hun] eindwaling." '[u]

6 'Daarom, zo waar ik leef,' is de uitspraak van de Soevereine Heer

HFDST. 34

a Mi 2:2
b Za 11:5; Za 11:16; Lu 13:14
c Ps 72:12; Jes 40:11; Jer 23:3; Za 11:7
d Pr 12:11; Jer 23:4; Jo 10:11; Heb 13:20; 1Pe 5:4; Opb 7:17
e Jes 11:1; Jes 55:3; Jer 30:9
f Ez 37:24; Ho 3:5
g Ge 17:7; Ex 29:45; Jer 31:1; Za 13:9
h Ps 2:6; Jes 9:6; Jer 23:5; Mi 5:2; Lu 1:32; Han 5:31
i Jes 55:3; Ez 37:26
j Le 26:6; Jes 11:6; Jes 35:9; Jes 65:25; Ho 2:18
k Ps 4:8; Jer 23:6; Jer 33:16
l Jes 56:7; Ez 20:40; Mi 4:1
m Ge 12:2; Le 26:4; De 28:12; Ps 68:9; Sp 10:22; Za 8:13; Mal 3:10
n Le 26:4; Jes 35:2; Jes 55:12
o Ps 85:12; Ez 36:30
p Le 25:18
q Le 26:13; Jer 2:20; Ez 30:18

2e kolom

a Jer 25:14
b Jer 30:10; Ez 36:4
c Jer 46:27
d Ps 72:7; Jes 11:1
e Ez 36:29
f Ez 36:15
g Ps 46:7; Ez 37:27
h Ro 9:25
i Ps 78:52; Ps 100:3; Jes 40:11; 1Pe 5:2

HFDST. 35

j Ez 6:2
k Ge 32:3; De 2:5; Ez 25:8; l Jer 49:8; Klg 4:22; Ez 36:5; Am 1:11; Ob 1; Ob 10; m Ez 25:12; n Jer 6:12; o Ez 25:13; p Joë 3:19; Mal 1:3; q Ps 9:16; r Ge 27:41; s Am 1:11; t Ob 10; u Ps 137:7.

Jehovah, 'omdat ik u voor bloed
gereedmaakte, zal bloed u ook
achtervolgen.[a] Voorzeker, het was
bloed dat gij hebt gehaat, en bloed
zal u achtervolgen.[b] **7** En ik zal
het bergland Seïr stellig tot een
verlaten woestenij maken, ja, tot
een verwoesting,[c] en ik wil de-
gene die erdoorheen trekt en de-
gene die terugkeert, eruit afsnij-
den.[d] **8** En ik wil zijn bergen
vullen met zijn verslagenen; wat
uw heuvels en uw dalen en al
uw stroombeddingen betreft, ja,
de door [het] zwaard verslagenen
zullen erin vallen.[e] **9** Tot voor
onbepaalde tijd blijvende verlaten
woestenijen zal ik u maken, en uw
eigen steden zullen niet bewoond
worden;[f] en gijlieden zult moeten
weten dat ik Jehovah ben.'[g]

10 Omdat gij gezegd hebt: 'Deze
twee natiën en deze twee landen
— ze zullen van míj worden, en
wij zullen stellig elk [land] in bezit
nemen',[h] terwijl Jehovah zelf zich
juist daar bevond,[i] **11** 'daarom,
zo waar ik leef,' is de uitspraak
van de Soevereine Heer Jehovah,
'wil ik ook handelen overeenkom-
stig uw toorn en overeenkom-
stig uw jaloezie die gij hebt geuit
wegens uw haatgevoelens jegens
hen;[j] en ik wil mijzelf onder hen
doen kennen wanneer ik u oor-
deel.[k] **12** En gij zult moeten we-
ten dat ikzelf, Jehovah, al uw min-
achtende dingen heb gehoord die
gij betreffende de bergen van Israël
hebt gesproken,[l] door te zeg-
gen: „Ze zijn woest gelegd. Ons
zijn ze tot voedsel gegeven."[m]
13 En gijlieden bleeft U groot te-
gen mij maken met UW mond,[n] en
GIJ hebt UW woorden tegen mij
vermenigvuldigd.[o] Ikzelf heb [ze]
gehoord.'[p]

14 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'Terzelfder tijd
dat de gehele aarde zich verheugt,
zal ik een verlaten woestenij van
u maken. **15** Net zoals er van
uw zijde verheuging was over het
erfdeel van het huis van Israël,
omdat het woest gelegd werd, zal
ik hetzelfde van u maken.[q] Een
verlaten woestenij zult gij wor-
den, o bergland Seïr, ja, heel
Edom, in zijn geheel;[a] en zij zul-
len moeten weten dat ik Jehovah
ben.'"[b]

36 „En wat u betreft, o men-
senzoon, profeteer betref-
fende de bergen van Israël, en gij
moet zeggen: 'O bergen van Is-
raël,[c] hoort het woord van Jeho-
vah. **2** Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: „Omdat de
vijand tegen U heeft gezegd:[d] 'Ha!
Zelfs de hoge plaatsen der oud-
heid[e] — tot een bezitting is het
voor ons geworden!'"'[f]

3 Daarom, profeteer, en gij
moet zeggen: 'Dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Om-
dat, ja, omdat er een woestliggen
is geweest[g] en er van alle kanten
begerig naar ulieden gegrepen is,[h]
opdat GIJ tot een bezitting zoudt
worden voor de overgeblevenen
van de natiën,[i] en er voortdurend
over U wordt gesproken met de
tong[j] en er een slecht bericht on-
der de mensen is,[k] **4** daarom,
o bergen van Israël,[l] hoort het
woord van de Soevereine Heer
Jehovah! Dit heeft de Soevere-
ine Heer Jehovah gezegd tot de
bergen en tot de heuvels, tot de
stroombeddingen en tot de da-
len en tot de verwoeste plaatsen
die woest gelegd werden[m] en tot
de verlaten steden die tot plun-
dering en tot spot zijn geworden
voor de overgeblevenen van de na-
tiën die rondom zijn;[n] **5** daarom,
dit heeft de Soevereine Heer Je-
hovah gezegd: 'Voorwaar, in het
vuur van mijn ijver wil ik spreken[o]
tegen de overgeblevenen van de
natiën en tegen Edom, in zijn ge-
heel,[p] zij die zichzelf mijn land tot
een bezitting hebben gegeven met
verheuging van heel het hart,[q]
met verachting in [de] ziel,[r] ter
wille van zijn weidegrond [en] ter
uitplundering.'"'[s]

6 Daarom, profeteer betreffen-
de Israëls bodem, en gij moet
zeggen tot de bergen en tot de

HFDST. 35

a Ps 109:16
Ob 15
Ro 2:6
Ga 6:7
b Ps 109:17
Ez 25:14
c Ez 25:13
d Re 5:6
Ez 29:11
e Jes 34:2
Jer 25:33
f Jer 49:17
Jer 49:18
Ez 25:13
Mal 1:4
g Ps 9:16
h Ps 83:4
Ez 36:5
Ob 13
i Ps 48:1
Ez 48:35
Ze 3:15
j Le 19:17
Ps 37:7
Am 1:11
Mt 7:2
1Jo 3:15
k Sp 11:21
Jes 26:9
l Ps 94:9
m Ps 83:12
Ez 36:2
n 1Sa 2:3
2Kr 32:15
Da 11:36
Opb 13:6
o Ob 3
p 2Kon 19:28
Jer 29:23
q Sp 17:5
Klg 4:21
Ob 12
Ob 15

2e kolom

a Jes 34:5
Ez 25:13
Ez 36:5
b Ps 9:16

HFDST. 36

c Ez 6:2
d Ez 25:3
e De 32:13
Ps 78:69
Jes 58:14
f Jer 49:1
Ez 35:10
g Le 26:43
h Am 8:4
i Ez 25:4
j De 28:37
Ps 44:13
Jer 18:16
Klg 2:15
Da 9:16
k 1Kon 9:7
l Jes 44:23
Jes 49:13
Ez 6:2
m Jer 25:9
n Ps 79:4
Ez 34:28
o De 4:24
Jes 66:15
Ez 38:19
Ze 3:8
p Za 1:15
q Ps 83:4
Ez 35:10

r Sp 17:5; Ob 12; s Ez 25:12; Am 1:11.

heuvels, tot de stroombeddingen
en tot de dalen: 'Dit heeft de Soe-
vereine Heer Jehovah gezegd:
„Ziet! Ikzelf moet in mijn ijver
en in mijn woede spreken, om-
dat het door de natiën bezorg-
de schande is die GIJ hebt gedra-
gen.” ’[a]
7 Daarom, dit heeft de Soe-
vereine Heer Jehovah gezegd: 'Ik-
zelf heb mijn hand opgeheven [in
een eed][b] dat de natiën die rondom
U zijn — zij zullen zelf hun eigen
schande dragen.[c] **8** En GIJZELF,
o bergen van Israël, zult zelfs UW
eigen grote takken voortbrengen
en UW eigen vrucht dragen voor
mijn volk Israël,[d] want zij staan
op het punt te komen.[e] **9** Want
ziet, ik ben U gunstig gezind, en ik
zal mij stellig tot U wenden,[f] en GIJ
zult werkelijk bebouwd en bezaaid
worden.[g] **10** En ik wil op U men-
sen vermenigvuldigen, het gehele
huis van Israël, in zijn geheel,[h] en
de steden moeten bewoond wor-
den[i] en de verwoeste plaatsen zelf
zullen herbouwd worden.[j] **11** Ja,
ik wil op U mens en dier vermenig-
vuldigen,[k] en zij zullen zich stel-
lig vermenigvuldigen en vrucht-
baar worden, en ik zal werkelijk
maken dat GIJ bewoond wordt zo-
als in UW vroegere toestand[l] en
ik wil meer goed doen dan in UW
begintoestand;[m] en GIJ zult moe-
ten weten dat ik Jehovah ben.[n]
12 En op U wil ik mensen doen
wandelen, ja, mijn volk Israël, en
zij moeten U in bezit nemen,[o] en
GIJ moet hun tot een erfelijk be-
zit worden,[p] en GIJ zult hen niet
weer van nog meer kinderen be-
roven.’ ”[q]
13 „Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: 'Omdat er
zijn die tot U zeggen: „Een ver-
slinder van mensen zijt gijzelf,
en [een land] dat uw natiën van
kinderen berooft, zijt gij gewor-
den”’,[r] **14** 'daarom zult gij geen
mensen meer verslinden,[s] en uw
natiën zult gij niet meer van kin-
deren beroven',[t] is de uitspraak
van de Soevereine Heer Jehovah.

HFDST. 36

a Ps 74:10
Ps 123:4
Ez 34:29
b De 32:40
Ez 20:5
Ez 20:15
c Jer 25:9
Jer 49:17
Am 1:11
d Ps 98:8
Jes 44:23
Jes 51:3
Jes 60:5
Ez 36:30
e Jes 2:3
f Ze 3:9
g Hag 2:19
h Jer 30:19
i Za 8:4
j Jes 51:3
Jes 58:12
Jes 61:4
Am 9:14
k Jer 31:27
Jer 33:12
l Jer 30:18
m Jes 54:7
Ez 37:6
Hag 2:9
n Ho 2:20
Joë 3:17
o Jer 32:44
Ob 17
p Jes 60:21
q Jes 65:23
Jer 15:7
r Jer 15:7
s Sp 30:14
t Jer 32:35

2e kolom

a Jes 54:4
Jes 60:14
Ez 34:29
Mi 7:8
Ze 3:19
b Ps 89:50
Ez 36:20
Ez 36:21
Ze 2:8
c Le 18:25
Ps 106:38
Jes 24:5
Jer 2:7
Jer 3:1
Jer 16:18
d Le 12:2
Jes 64:6
e 2Kr 34:21
Jes 42:25
f Ez 23:37
g Le 26:38
De 28:64
Ez 22:15
h Ez 7:3
Ez 18:30
Ez 39:24
i Jes 52:5
Ro 2:24
j Nu 14:16
Joz 7:9
k Ex 20:7
Ps 74:18
Jes 48:9
Jes 52:5
Ez 20:9
l Ps 106:8
m Ps 46:10
Jes 5:16
Ez 20:41
n Ps 102:15
o Ez 28:22

15 'En ik zal maken dat er geen
verder schandelijk gepraat door
de natiën over u wordt gehoord,[a]
en smaad teweeggebracht door
de volken zult gij niet meer dra-
gen,[b] en uw natiën zult gij niet
meer tot struikelen brengen', is
de uitspraak van de Soevereine
Heer Jehovah.”
16 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen, en luidde:
17 „Mensenzoon, degenen van het
huis van Israël woonden op hun
grond, en zij bleven die onrein ma-
ken met hun gedrag en met hun
handelingen.[c] Gelijk de onrein-
heid der menstruatie is hun ge-
drag voor mijn aangezicht gewor-
den.[d] **18** En ik stortte voorts
mijn woede over hen uit wegens
het bloed dat zij op het land had-
den uitgestort,[e] welk [land] zij
onrein hadden gemaakt met hun
drekgoden.[f] **19** En ik verstroo-
ide hen voorts onder de natiën,
zodat zij verspreid werden over
de landen.[g] Overeenkomstig hun
gedrag en overeenkomstig hun
handelingen oordeelde ik hen.[h]
20 Zo kwamen zij bij de natiën
waar zij kwamen, en men onthei-
ligde voorts mijn heilige naam[i]
door met betrekking tot hen te
zeggen: 'Dezen zijn het volk van
Jehovah, en uit zijn land zijn zij
uitgegaan.'[j] **21** En ik zal mede-
dogen hebben met mijn heilige
naam, die door het huis van Is-
raël ontheiligd is onder de natiën
waar zij zijn gekomen.”[k]
22 „Daarom, zeg tot het huis
van Israël: 'Dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Niet
ter wille van U doe ik [het], o huis
van Israël, maar voor mijn heili-
ge naam, die GIJ ontheiligd hebt
onder de natiën waar GIJ zijt ge-
komen.” ’[l] **23** 'En ik zal mijn gro-
te naam stellig heiligen,[m] die on-
der de natiën werd ontheiligd, die
GIJ in hun midden hebt ontheiligd;
en de natiën zullen moeten we-
ten dat ik Jehovah ben',[n] is de uit-
spraak van de Soevereine Heer Je-
hovah, 'wanneer ik voor hun ogen
onder U word geheiligd.[o] **24** En

ik wil U uit de natiën halen en U
bijeenbrengen uit alle landen en U
brengen op UW grond.[a] **25** En ik
wil rein water op U sprenkelen, en
GIJ zult rein worden;[b] van al UW
onreinheden[c] en van al UW drek-
goden zal ik U reinigen.[d] **26** En
ik wil U een nieuw hart geven,[e] en
een nieuwe geest zal ik in UW bin-
nenste leggen,[f] en ik wil het sten-
en hart uit UW vlees wegnemen
en U een hart van vlees geven.[g]
27 En mijn geest zal ik in UW bin-
nenste leggen,[h] en ik wil dusda-
nig handelen dat GIJ in míjn voor-
schriften zult wandelen[i] en míjn
rechterlijke beslissingen zult on-
derhouden en werkelijk zult uit-
voeren.[j] **28** En GIJ zult stellig
wonen in het land dat ik aan UW
voorvaders heb gegeven,[k] en GIJ
moet mijn volk worden en ikzelf
zal UW God worden.'[l]
29 'En ik wil U redden van al
UW onreinheden[m] en tot het ko-
ren roepen en het overvloedig
doen zijn, en ik zal geen hongers-
nood over U brengen.[n] **30** En
ik zal stellig de vrucht van het
geboomte overvloedig doen zijn,
alsook het gewas van het veld,
opdat GIJ onder de natiën niet
meer de smaad van de hongers-
nood krijgt.[o] **31** En GIJ zult zeer
zeker terugdenken aan UW slechte
wegen en UW handelingen die niet
goed waren,[p] en GIJ zult zeer ze-
ker een walging gevoelen van UW
eigen persoon wegens UW dwalin-
gen en wegens UW verfoeilijkhe-
den.[q] **32** Niet ter wille van U doe
ik [dit],'[r] is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah, 'het zij
U bekend. Schaamt U en gevoelt
U te schande gemaakt wegens UW
wegen, o huis van Israël.'[s]
33 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'Op de dag dat ik
U reinig van al UW dwalingen, wil
ik ook maken dat de steden be-
woond worden,[t] en de verwoeste
plaatsen moeten herbouwd wor-
den.[u] **34** En het land zelf dat
woest lag zal bebouwd worden,
terwijl het een verlaten woestenij
was geworden voor de ogen van
elke voorbijganger.[a] **35** En men
zal stellig zeggen: „Dat land daar
dat woest gelegd werd, is gewor-
den gelijk de tuin van Eden,[b] en
de steden die een woeste plaats
waren en die woest gelegd wer-
den en die omvergehaald werden,
worden versterkt; ze zijn bewoond
geworden."[c] **36** En de natiën die
rondom U zullen overblijven, zul-
len moeten weten dat ikzelf, Je-
hovah, het omvergehaalde heb ge-
bouwd,[d] ik heb beplant wat woest
gelegd is. Ikzelf, Jehovah, heb ge-
sproken en ik heb [het] gedaan.'[e]
37 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: 'Hiervoor zal ik
mij nog laten zoeken door het huis
van Israël om voor hen te doen:[f]
Ik zal hen zo talrijk aan mensen
maken als een kudde.[g] **38** Gelijk
een kudde van heilige personen,
gelijk de kudde van Jeruzalem op
haar feesttijden,[h] zo zullen de ste-
den die een woeste plaats waren
geweest vol worden met een kud-
de van mensen;[i] en men zal moe-
ten weten dat ik Jehovah ben.'"

37 De hand van Jehovah bleek
op mij te zijn,[j] zodat hij mij
naar buiten voerde in de geest
van Jehovah[k] en mij midden in de
valleivlakte neerzette, en ze was
vol beenderen.[l] **2** En hij liet mij
erlangs gaan, helemaal rondom,
en zie! er waren er zeer veel op
de oppervlakte van de valleivlak-
te en zie! ze waren zeer dor.[m]
3 Toen zei hij tot mij: „Mensen-
zoon, kunnen deze beenderen
tot leven komen?" Hierop zei ik:
„Soevereine Heer Jehovah, gij-
zelf weet het heel goed."[n] **4** En
hij zei voorts tot mij: „Profeteer
over deze beenderen, en gij moet
ertegen zeggen: 'O GIJ dorre been-
deren, hoort het woord van Jeho-
vah:
5 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah tot deze beenderen ge-
zegd: „Ziet, ik breng adem in U,
en GIJ moet tot leven komen.[o]

HFDST. 36

a De 30:3; Jes 43:5; Jer 23:3; Ez 34:13; Ez 37:21; Ho 1:11
b Nu 19:13; Ps 51:7; Heb 10:22
c Jes 4:4; Jer 33:8; 1Kor 6:11
d Ez 6:4
e De 30:6; Jer 32:39; Ez 11:19
f Ps 51:10
g Za 7:12
h Jes 44:3; Joë 2:28
i Jer 31:33
j Ez 11:20
k Ez 28:25; Ez 37:25
l Jer 30:22; Ez 11:20; Ez 37:27
m Mt 1:21; Ro 11:26
n Ps 33:19; Ez 34:29
o Ez 34:27; Ez 36:8; Ez 36:35
p Le 26:39; Ezr 9:6; Ne 9:26; Jer 31:18
q Ez 6:9; Ez 20:43; Za 12:10
r De 9:5; Da 9:19
s Ro 6:21
t Za 8:8
u Jes 58:12; Jer 33:10; Am 9:14

2e kolom

a 2Kr 36:21; Jer 25:9
b Ge 2:8; Ge 13:10
c Jes 51:3
d Ez 17:24; Ez 37:28
e Nu 23:19; Ez 22:14; Ez 28:26; Ez 37:14
f Ps 102:17; Jes 55:6; Jer 29:12; Jer 50:5; Za 13:9; Mt 7:7
g Ez 36:10
h Ex 23:17; 2Kr 7:8
i Jer 30:19; Jer 31:27

HFDST. 37

j Ez 1:3
k Ez 3:14; Opb 21:10
l Opb 11:9
m Ez 37:11
n De 32:39; 1Sa 2:6; Ro 4:17; 2Kor 1:9; o Ge 2:7; Ps 104:30; Ez 37:14.

6 En ik wil pezen op U leggen en
vlees op U doen komen, en ik wil
U overtrekken met huid en adem
in U leggen, en GIJ moet tot leven
komen;[a] en GIJ zult moeten weten
dat ik Jehovah ben.”’”[b]
7 En ik profeteerde juist zoals
mij geboden was.[c] En er ontstond
voorts een geluid zodra ik profe-
teerde, en zie, er was een geratel,
en beenderen naderden toen [tot
elkaar], been tot zijn been. **8** En
ik zag, en zie! er kwamen pézen en
vléés op en huid werd er vervol-
gens boven overheen getrokken.
Maar wat adem betreft, er was er
geen in hen.
9 En hij zei voorts tot mij: „Pro-
feteer tot de wind. Profeteer,
o mensenzoon, en gij moet tot de
wind zeggen: ’Dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: „Kom
van de vier windstreken, o wind,
en blaas op deze gedoden,[d] opdat
zij tot leven komen.”’”[e]
10 En ik profeteerde juist zoals
hij mij geboden had, en de adem
kwam vervolgens in hen, en zij
werden levend en gingen op hun
voeten staan,[f] een zeer, zeer gro-
te krijgsmacht.
11 En hij zei voorts tot mij:
„Mensenzoon, wat deze beende-
ren betreft, ze zijn het gehele
huis van Israël.[g] Zie, zij zeggen:
’Onze beenderen zijn verdord en
onze hoop is vergaan.[h] Wij zijn
afgesneden en aan onszelf over-
gelaten.’ **12** Daarom, profeteer,
en gij moet tot hen zeggen: ’Dit
heeft de Soevereine Heer Jeho-
vah gezegd: „Ziet, ik open UW graf-
steden,[i] en ik wil U uit UW graf-
steden doen opkomen, o mijn volk,
en U op Israëls bodem brengen.[j]
13 En GIJ zult moeten weten dat
ik Jehovah ben wanneer ik UW
grafsteden open en wanneer ik U
uit UW grafsteden doe opkomen,
o mijn volk.”’[k] **14** ’En ik wil mijn
geest in U leggen, en GIJ moet tot
leven komen,[l] en ik wil U neerzet-
ten op UW grond; en GIJ zult moe-
ten weten dat ikzelf, Jehovah, heb
gesproken en [het] heb gedaan’, is
de uitspraak van Jehovah.”[m]

HFDST. 37

a Opb 11:11
b Joë 2:27
c Ez 37:10
d Opb 11:7
e Ps 104:30
f Opb 11:11
g Ez 36:10
h Ps 141:7
Jes 49:14
i Jes 66:14
Opb 11:11
j Ez 11:17
Ez 20:42
Ez 36:24
Am 9:14
k Ps 126:2
Ez 37:6
l Jes 32:15
Ez 36:27
Ez 37:5
m Nu 23:19
Ez 36:36

2e kolom

a Nu 17:2
Ez 37:19
b 2Kr 15:9
2Kr 30:11
c 1Kon 12:20
d 1Kon 11:31
e Jes 11:13
Jer 3:18
Jer 50:4
f Ez 12:9
g Jer 50:4
Za 10:6
h Ez 12:3
i De 30:3
Jes 11:12
Jer 16:15
Jer 23:3
Am 9:14
j Jer 3:18
Ho 1:11
k Ge 49:10
Ps 2:6
Jes 9:6
Jer 23:5
Lu 1:32
l Ez 37:16
Za 10:6
m Jes 2:18
Ez 11:18
Ez 20:43
Ho 14:8
Za 13:2
n Le 20:7
o Ge 17:7
Jer 31:33
Ez 36:28

15 En het woord van Jehovah
bleef tot mij komen, en luidde:
16 „En wat u betreft, o mensen-
zoon, neem u een stok[a] en schrijf
erop: ’Voor Juda en voor de zonen
van Israël, zijn deelgenoten.’[b] En
neem een andere stok en schrijf
erop: ’Voor Jozef, de stok van
Efraïm,[c] en het gehele huis van
Israël, zijn deelgenoten.’[d] **17** En
doe ze tot elkaar naderen totdat
ze voor u één stok vormen, en ze
zullen in uw hand werkelijk tot
slechts één worden.[e] **18** En wan-
neer de zonen van uw volk voorts
tot u zeggen: ’Wilt gij ons niet ver-
tellen wat deze dingen voor u bete-
kenen?’,[f] **19** spreek dan tot hen:
’Dit heeft de Soevereine Heer Je-
hovah gezegd: „Ziet, ik neem de
stok van Jozef, die in de hand van
Efraïm is, en de stammen van Is-
raël, zijn deelgenoten, en ik wil
ze erop leggen, dat wil zeggen op
de stok van Juda, en ik zal ze
werkelijk tot één stok maken,[g]
en ze moeten in mijn hand tot
één worden.”’ **20** En de stok-
ken waarop gij schrijft, moeten
zich voor hun ogen in uw hand
bevinden.[h]
21 En spreek tot hen: ’Dit heeft
de Soevereine Heer Jehovah ge-
zegd: „Ziet, ik neem de zonen van
Israël weg van onder de natiën
waarheen zij gegaan zijn, en ik
wil hen van rondom bijeenbren-
gen en hen op hun grond bren-
gen.[i] **22** En ik zal hen werkelijk
tot één natie in het land maken,[j]
op de bergen van Israël, en één
koning zullen zij allen tot koning
krijgen,[k] en zij zullen niet lan-
ger twee natiën blijven, noch zul-
len zij nog langer in twee konink-
rijken verdeeld zijn.[l] **23** En zij
zullen zich niet langer veront-
reinigen met hun drekgoden en
met hun walgelijkheden en met
al hun overtredingen;[m] en ik zal
hen stellig redden uit al hun woon-
plaatsen waarin zij gezondigd heb-
ben, en ik wil hen reinigen,[n] en zij
moeten mijn volk worden, en ik-
zelf zal hun God worden.[o]

24 En mijn knecht Davi̱d zal
koning over hen zijn,[a] en één
herder zullen zij allen krijgen;[b] en in
mijn rechterlijke beslissingen zul-
len zij wandelen[c] en mijn inzet-
tingen zullen zij onderhouden,[d]
en zij zullen ze stellig volvoeren.[e]
25 En zij zullen werkelijk wonen
in het land dat ik aan mijn knecht,
aan Ja̱kob, heb gegeven, waarin
UW voorvaders woonden,[f] en zij
zullen er werkelijk in wonen,[g] zij
en hun zonen en de zonen van
hun zonen tot onbepaalde tijd,[h]
en Da̱vid, mijn knecht, zal tot on-
bepaalde tijd hun overste zijn.[i]
26 En ik wil met hen een vre-
desverbond sluiten;[j] een voor on-
bepaalde tijd durend verbond zal
er met hen tot stand komen.[k] En
ik wil hun een plaats geven en hen
vermenigvuldigen[l] en mijn heilig-
dom tot onbepaalde tijd in hun
midden plaatsen.[m] **27** En mijn
tabernakel zal zich werkelijk over
hen bevinden,[n] en ik zal stellig
hun God worden en zijzelf zul-
len mijn volk worden.[o] **28** En de
natiën zullen moeten weten dat
ik, Jehovah,[p] I̱sraël heilig wan-
neer mijn heiligdom zich tot on-
bepaalde tijd in hun midden be-
vindt.”’”[q]

38 En het woord van Jeho-
vah bleef tot mij komen, en
luidde: **2** „Mensenzoon,[r] richt
uw aangezicht tegen Gog [van]
het land Ma̱gog,[s] het opperhoofd
van Me̱sech[t] en Tu̱bal,[u] en profe-
teer tegen hem. **3** En gij moet
zeggen: ’Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: „Zie, ik ben
tegen u, o Gog, gij opperhoofd
van Me̱sech en Tu̱bal. **4** En ik
zal u stellig omwenden en ha-
ken in uw kaken slaan[v] en u met
heel uw krijgsmacht uitvoeren,[w]
paarden en ruiters, allen gekleed
met volmaakte smaak,[x] een talrij-
ke vergadering, met groot schild
en beukelaar, die allen het zwaard
hanteren;[y] **5** Pe̱rzië,[z] Ethiopië[a]
en Put[b] met hen, allen met beu-
kelaar en helm; **6** Go̱mer[c] en al
zijn krijgsbenden, het huis van
Toga̱rma,[d] [uit] de meest afgele-
gen streken van het noorden, en
al zijn krijgsbenden, vele volken
met u.[a]
7 Wees gereed en laten er van
uw zijde toebereidselen worden
gemaakt, gij met geheel uw ver-
gadering,[b] degenen die aan uw
zijde vergaderd zijn, en gij moet
hun wacht worden.
8 Na vele dagen zal er aan-
dacht aan u worden geschonken.
In het laatst der jaren zult gij ko-
men naar het land[c] [van mensen]
die teruggewonnen zijn van het
zwaard, bijeengebracht uit vele
volken,[d] op de bergen van I̱sraël,
die een voortdurend verwoeste
plaats zijn gebleken; ja, [een land]
dat uit de volken is uitgeleid,
[waar] zij in zekerheid hebben ge-
woond, zij allen.[e] **9** En gij zult
zeer zeker optrekken. Gelijk een
onweer zult gij aankomen.[f] Ge-
lijk wolken om het land te be-
dekken zult gij worden,[g] gij en al
uw krijgsbenden en vele volken
met u.”’
10 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: ’En het moet op
die dag geschieden dat er dingen
in uw hart zullen opkomen[h] en gij
zult stellig een schadelijk plan be-
denken;[i] **11** en gij moet zeggen:
„Ik zal optrekken tegen het land
van het open plattelandsgebied.[j]
Ik zal komen over degenen die
rust genieten, die in zekerheid wo-
nen, allen wonend zonder muur,[k]
en zij hebben zelfs geen grendels
en deuren.” **12** Het zal zijn om
een grote buit te behalen[l] en veel
te plunderen, ten einde uw hand
te doen terugkeren over opnieuw
bewoonde verwoeste plaatsen[m] en
tegen een volk dat uit de natiën
vergaderd is,[n] [één] dat vermo-
gen en bezit vergaart,[o] [degenen]
die op het middelpunt[p] der aarde
wonen.
13 Sche̱ba[q] en De̱dan[r] en de
kooplieden van Ta̱rsis[s] en al zijn
jonge leeuwen[t] met manen — zij
zullen tot u zeggen: „Is het om
een grote buit te behalen dat gij
komt? Is het om veel te plunde-
ren dat gij uw vergadering hebt

HFDST. 37

a Jer 23:5; Jer 30:9; Ho 3:5; Lu 1:32
b Jo 10:16; 1Pe 5:4
c Ps 25:9
d De 30:10
e Jer 32:39; Ez 36:27
f Jer 30:3; Ez 28:25
g Joë 3:20
h Jes 60:21; Am 9:15
i Ez 34:24; Lu 1:32; Jo 12:34
j Ez 34:25
k Jes 55:3; Jer 32:40
l Jer 30:19; Za 8:5; Heb 6:14
m Le 26:11; 2Kor 6:16
n Opb 21:3
o Le 26:12; Ez 11:20; Ez 36:28; Ez 43:7; Ho 2:23
p Ez 36:23
q Ez 20:12

HFDST. 38

r Ez 39:1
s Ez 38:15; Ez 39:6
t Ez 32:26
u Jes 66:19; Ez 27:13
v 2Kon 19:28; Ez 29:4; Ez 39:2
w Ez 38:15
x Ez 23:12
y Jer 46:9
z Ez 27:10
a Ez 30:5
b 1Kr 1:8
c Ge 10:2
d Ge 10:3; Ez 27:14

2e kolom

a Ez 39:2
b Jes 8:9; Jer 46:3; Joë 3:9
c Jes 66:8
d Mt 24:31
e Jer 23:6; Ez 28:26; Ez 34:25
f Jes 28:2
g Jer 4:13
h Ps 83:4
i Sp 6:18; Opb 17:13
j Ex 15:9; Jer 49:31
k Jes 26:1; Za 2:4
l Sp 1:13
m Jer 33:12
n Za 10:8
o Jes 60:5; Jes 61:6
p Za 2:8
q Ez 27:22
r Ez 27:15
s Ez 27:25
t Jer 50:17

vergaderd, ten einde zilver en goud weg te voeren, om vermogen en bezit weg te nemen, om een zeer grote buit te behalen?"'

14 Daarom, profeteer, o mensenzoon, en gij moet tot Gog zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zal het niet zijn op die dag wanneer mijn volk Israël in zekerheid woont, dat gij [het] zult weten?[a] **15** En gij zult stellig uit uw plaats komen, uit de meest afgelegen streken van het noorden,[b] gij en vele volken met u, allen rijdend te paard, een grote vergadering, ja, een talrijke krijgsmacht.[c] **16** En gij zult zeer zeker optrekken tegen mijn volk Israël, gelijk wolken om het land te bedekken.[d] In het laatst der dagen zal het geschieden, en ik zal u stellig tegen mijn land brengen,[e] opdat de natiën mij kennen wanneer ik mij voor hun ogen in u heilig, o Gog."'[f]

17 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Zijt gij[g] dezelfde van wie ik in vroeger dagen heb gesproken door de hand van mijn knechten, de profeten van Israël, die in die dagen — jaren — profeteerden dat [ik] u over hen[h] zou doen komen?'

18 'En het moet geschieden op die dag, op de dag dat Gog op Israëls bodem komt,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'dat mijn woede in mijn neus zal opstijgen.[i] **19** En in mijn vurige ijver,[j] in het vuur van mijn verbolgenheid, zal ik moeten spreken.[k] Voorzeker, op die dag zal er een grote aardbeving in de bodem van Israël plaatshebben.[l] **20** En wegens mij zullen de vissen der zee en de vliegende schepselen des hemels en de wilde dieren van het veld en al het kruipend gediert dat op de aardbodem kruipt en alle mensen die op de oppervlakte van de aardbodem zijn, moeten huiveren,[m] en de bergen zullen werkelijk worden neergeworpen[n] en de steile wegen zullen moeten vallen, en ter aarde zal zelfs elke muur vallen.'

HFDST. 38

a Ez 38:8
b Ez 39:2
c Ze 3:8
d Ez 38:9
e Joë 3:2
f Ex 14:4 2Kon 19:19 Ps 83:18 Ps 148:14 Ez 36:23 Ez 39:21 Mt 6:9
g Ex 9:16 Jes 14:12 Jer 50:31 Ez 28:17
h Joë 3:16 Za 2:8
i De 32:22 Na 1:2 Heb 12:29
j Ps 78:21
k Heb 12:29
l Hab 3:6
m Ho 4:3
n Jer 4:24 Na 1:5

2e kolom

a Ez 14:17
b 2Kr 20:23 Hag 2:22 Za 14:13
c Jer 25:31
d Za 14:12
e Jes 66:16
f Ex 9:22 Joz 10:11 Ps 18:12
g Jes 29:6 Jes 30:30
h Ge 19:24 Ps 11:6
i Le 22:32 Ez 36:23
j Ps 9:16 Ez 25:17

HFDST. 39

k Ez 38:2
l Ez 32:26
m Ez 27:13
n Ez 38:4
o Ez 38:15
p Ez 38:21
q Ez 32:4 Ez 33:27 Opb 19:18
r Jer 8:2 Jer 25:33
s Ez 38:22
t Ps 72:10
u Le 18:21 Ez 20:9
v Ez 38:16
w Jes 6:3

21 'En ik wil in geheel mijn bergland een zwaard tegen hem oproepen', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.[a] 'Tegen zijn eigen broeder zal het zwaard van een ieder blijken te zijn.[b] **22** En ik wil zelf met hem in het gericht treden,[c] met pestilentie[d] en met bloed;[e] en een overstromende stortregen en hagelstenen,[f] vuur[g] en zwavel zal ik laten neerregenen op hem en op zijn krijgsbenden en op de vele volken die met hem zullen zijn.[h] **23** En ik zal mij stellig grootmaken en mij heiligen[i] en mij doen kennen voor de ogen van vele natiën; en zij zullen moeten weten dat ik Jehovah ben.'[j]

39 En wat u aangaat, o mensenzoon, profeteer tegen Gog,[k] en gij moet zeggen: 'Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Zie, ik ben tegen u, o Gog, gij opperhoofd van Mesech[l] en Tubal.[m] **2** En ik wil u omwenden en u leiden[n] en u doen optrekken uit de meest afgelegen streken van het noorden[o] en u op de bergen van Israël brengen. **3** En ik wil uw boog uit uw linkerhand slaan en uw pijlen zal ik uit uw eigen rechterhand doen vallen. **4** Op de bergen van Israël zult gij vallen,[p] gij en al uw krijgsbenden en de volken die met u zullen zijn. Aan roofvogels, vogels van allerlei vleugel, en de wilde dieren van het veld wil ik u tot voedsel geven."'[q]

5 'Op de oppervlakte van het veld zult gij vallen,[r] want ikzelf heb gesproken', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

6 'En ik wil vuur zenden over Magog[s] en over degenen die in zekerheid de eilanden bewonen;[t] en men zal moeten weten dat ik Jehovah ben. **7** En mijn heilige naam zal ik bekendmaken te midden van mijn volk Israël, en ik zal mijn heilige naam niet meer laten ontheiligen;[u] en de natiën zullen moeten weten dat ik Jehovah ben,[v] de Heilige in Israël.'[w]

8 'Zie! Het moet komen en het moet verwezenlijkt worden',[a] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. 'Dit is de dag waarvan ik heb gesproken.[b] **9** En de inwoners van de steden van Israël zullen stellig uitgaan en vuren branden en aanleggen met het wapentuig en beukelaars en grote schilden — met de bogen en met de pijlen en met de knotsen en met de lansen; en daarmee zullen zij zeven jaar vuren moeten ontsteken.[c] **10** En zij zullen geen sprokkelhout wegdragen van het veld, noch zullen zij brandhout vergaren uit de wouden, want met het wapentuig zullen zij vuren ontsteken.'

'En zij zullen stellig degenen plunderen die hen hadden geplunderd,[d] en degenen uitplunderen die hen hadden uitgeplunderd', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

11 'En het moet op die dag geschieden dat ik Gog[e] daar een plaats zal geven, een grafstede in Israël, het dal van de doortrekkers ten oosten van de zee, en het zal de doortrekkers [de weg] versperren. En daar zullen zij Gog en heel zijn menigte moeten begraven, en zij zullen [het] stellig het Dal van Gogs Menigte noemen.[f] **12** En degenen van het huis van Israël zullen hen moeten begraven met het doel het land te reinigen, zeven maanden lang.[g] **13** En heel het volk van het land zal moeten begraven, en het zal hun stellig tot een roemrijke zaak worden op de dag dat ik mij verheerlijk',[h] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

14 'En er zullen mannen voor voortdurende [dienst] zijn die men zal afzonderen, die het land doortrekken, waarbij zij met de doortrekkers degenen begraven die overgebleven zijn op de oppervlakte der aarde, ten einde die te reinigen. Totdat er zeven maanden voorbij zijn, zullen zij een onderzoek blijven instellen. **15** En de doortrekkers moeten het land doortrekken, en zou iemand werkelijk een mensenbeen zien, dan moet hij er een merkteken naast bouwen, totdat degenen die begraven, het in het Dal van Gogs Menigte begraven zullen hebben.[a] **16** En de naam van [de] stad zal ook Hamona zijn. En zij zullen het land moeten reinigen.'[b]

17 En wat u aangaat, o mensenzoon, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Zeg tot de vogels van allerlei vleugel en tot alle wilde dieren van het veld:[c] „Schaart U bijeen en komt. Vergadert U rondom tot mijn slachtoffer, dat ik voor U slacht, een groot slachtoffer op de bergen van Israël.[d] En GIJ zult stellig vlees eten en bloed drinken.[e] **18** Het vlees van sterke mannen zult GIJ eten[f] en het bloed van de oversten der aarde zult GIJ drinken, rammen, jonge mannetjesschapen[g] en bokken, jonge stieren,[h] allemaal gemeste [dieren] van Basan.[i] **19** En GIJ zult stellig vet eten tot verzadiging toe[j] en bloed drinken tot dronkenschap toe, van mijn slachtoffer, dat ik voor U wil slachten." '

20 'En GIJ moet aan mijn tafel verzadigd worden van paarden en wagenmenners, van sterke mannen en allerlei krijgslieden', is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.[k]

21 'En ik wil mijn heerlijkheid onder de natiën stellen; en alle natiën zullen mijn oordeel moeten zien dat ik heb voltrokken[l] en mijn hand die ik onder hen heb geplaatst.[m] **22** En degenen van het huis van Israël zullen moeten weten dat ik, Jehovah, hun God ben, vanaf die dag en voortaan.[n] **23** En de natiën zullen moeten weten dat het wegens hun dwaling was dat zij, het huis van Israël, in ballingschap gingen,[o] wegens het feit dat zij zich ontrouw tegenover mij gedroegen, zodat ik mijn aangezicht voor hen verborg[p] en hen in de hand van hun tegenstanders

HFDST. 39

a Opb 16:17
b Jes 46:10 2Pe 3:10
c Joz 11:6 Ps 46:9
d Job 34:11 Jes 14:2 Mt 7:2 Opb 18:6
e Ez 38:2
f Ez 39:15
g De 21:23
h Ez 28:22 Ez 38:16

2e kolom

a Ez 39:11
b Ez 39:12
c Jer 12:9 Ze 1:7
d Jes 34:6 Jer 46:10 Ez 32:4 Opb 19:17
e Opb 19:18
f Ez 29:5
g Jer 51:40
h Jes 34:7 Jer 50:27
i De 32:14 Ps 22:12 Am 4:1
j Opb 19:21
k Ps 76:6 Ez 38:4 Hag 2:22 Opb 19:18
l Ex 14:4 Jes 37:20 Ez 36:23 Ez 38:16 Mal 1:11
m Ex 7:4 Ex 8:19 1Sa 5:7 1Sa 6:9
n Ps 9:16 Jer 24:7
o 2Kr 7:22 Jer 22:9
p De 31:18 Ps 30:7 Jes 59:2

gaf, en zij bleven vallen, zij allen, door het zwaard.[a] **24** Overeenkomstig hun onreinheid en overeenkomstig hun overtredingen heb ik hen behandeld,[b] en ik bleef mijn aangezicht voor hen verbergen.'

25 Daarom, dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Nu zal ik de gevangenen van Jakob terugbrengen[c] en werkelijk barmhartigheid bewijzen aan geheel het huis van Israël;[d] en ik wil exclusieve toewijding tonen voor mijn heilige naam.[e] **26** En zij zullen hun schande hebben gedragen[f] en al hun ontrouw waarmee zij tegenover mij gehandeld hebben,[g] wanneer zij in zekerheid op hun grond wonen,[h] zonder dat er iemand is die [hen] doet beven.[i] **27** Wanneer ik hen terugbreng uit de volken en ik hen werkelijk bijeenbreng uit de landen van hun vijanden,[j] wil ik mij ook onder hen heiligen voor de ogen van vele natiën.'[k]

28 'En zij zullen moeten weten dat ik, Jehovah, hun God ben, wanneer ik hen in ballingschap naar de natiën zend en hen werkelijk bijeenbreng op hun grond,[l] zodat ik geen van hen daar nog langer zal laten blijven.[m] **29** En ik zal niet langer mijn aangezicht voor hen verbergen,[n] omdat ik mijn geest wil uitstorten over het huis van Israël',[o] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah."

40 In het vijfentwintigste jaar van onze ballingschap,[p] in het begin van het jaar, op de tiende [dag] van de maand, in het veertiende jaar nadat de stad was geslagen,[q] op deze zelfde dag bleek de hand van Jehovah op mij te zijn,[r] zodat hij mij naar die plaats bracht.[s] **2** In de visioenen van God bracht hij mij naar het land Israël en zette mij ten slotte neer op een zeer hoge berg,[t] waarop iets was gelijk de bouw van een stad, tegen het zuiden.[u]

3 Hij dan bracht mij daar, en zie! er was een man. Zijn uiterlijk was als het uiterlijk van koper,[a] en er was een snoer van vlas in zijn hand, en een meetriet,[b] en hij stond in de poort. **4** Toen sprak de man tot mij: „Mensenzoon,[c] zie met uw ogen en hoor, ja, met uw oren, en zet uw hart op alles wat ik u toon, want met het doel [het] u te tonen, zijt gij hier gebracht. Vertel alles wat gij ziet aan het huis van Israël."[d]

5 En zie! er was een muur buiten het huis, geheel rondom. En in de hand van de man was het meetriet van zes el, [elk van] een el en een handbreedte. Hij dan mat de breedte van het gebouwde: één riet; en de hoogte: één riet.

6 Toen kwam hij bij de poort, waarvan de voorkant op het oosten ligt,[e] en ging langs de treden ervan naar boven. En hij mat voorts de drempel van de poort:[f] één riet breed, en de andere drempel: één riet breed. **7** En het wachtlokaal was één riet lang en één riet breed, en tussen de wachtlokalen[g] was er vijf el; en de drempel van de poort naast de voorhal van de poort naar de binnenzijde was één riet.

8 Vervolgens mat hij de voorhal van de poort naar de binnenzijde: één riet.[h] **9** Zo mat hij de voorhal van de poort: acht el; en de zijpilaren ervan: twee el; en de voorhal van de poort lag naar de binnenzijde.

10 En de wachtlokalen van de poort op het oosten waren drie aan deze zijde en drie aan gene zijde. Die drie hadden dezelfde afmeting, en de zijpilaren hadden dezelfde afmeting, aan deze zijde en aan gene zijde.

11 Toen mat hij de breedte van de ingang van de poort: tien el; de lengte van de poort: dertien el.

12 En de omheinde ruimte vóór de wachtlokalen was één el, en er was een omheinde ruimte van één el aan [beide] zijden. En het wachtlokaal was zes el aan deze zijde en zes el aan gene zijde.

HFDST. 39

a Le 26:25; De 32:30; Ps 106:41
b Le 26:24; Ez 36:19
c Jer 30:3; Ez 34:13
d Jer 31:1; Ho 1:11; Za 1:16
e Ex 34:14; Ez 36:21
f Da 9:16
g Ps 99:8
h Le 26:5
i Jer 23:6
j Jer 30:10; Jer 46:27; Ez 28:25; Am 9:14; Ze 3:20
k Jes 5:16; Ez 36:23; Ez 38:16
l Ez 34:30
m De 30:4
n Jes 45:17; Jes 54:8; Jer 29:14
o Jes 32:15; Joë 2:28; Za 12:10

HFDST. 40

p 2Kon 24:15
q 2Kon 25:9; 2Kr 36:19; Ez 33:21
r Ez 1:3
s Ez 8:3
t Jes 2:2; Mi 4:1
u Opb 21:10

2e kolom

a Ez 1:7; Da 10:6
b Ps 78:55; Ez 47:3; Za 2:1; Opb 11:1; Opb 21:15
c Ez 44:5
d Jer 26:2; Ez 43:10; Han 20:27
e Ez 40:10; Ez 43:1
f Ez 46:2
g 1Kr 9:26
h Ez 40:5

13 Vervolgens mat hij de poort
vanaf het dak van het [ene] wacht-
lokaal tot het dak van het andere:
een breedte van vijfentwintig el;[a]
de ene ingang was tegenover de
andere ingang. **14** Toen maakte
hij zijpilaren van zestig el, ja, tot
de zijpilaren van het voorhof in de
poort[en] geheel rondom. **15** En
vanaf de voorkant van de poort
van de toegangsweg [tot] de voor-
kant van de voorhal van de bin-
nenste poort was vijftig el.

16 En er waren vensters met
steeds smaller wordende kozijn-
nen[b] voor de wachtlokalen en voor
hun zijpilaren naar de binnenzijde
van de poort, geheel rondom, en
zo was het ook met de voorhallen.
En de vensters waren geheel rond-
om naar de binnenzijde [gericht],
en op de zijpilaren waren palmfi-
guren.[c]

17 En geleidelijk bracht hij mij
in het buitenste voorhof, en zie!
daar waren eetvertrekken,[d] en
een plaveisel, gemaakt voor het
voorhof geheel rondom. Er wa-
ren dertig eetvertrekken op het
plaveisel.[e] **18** En het plaveisel
aan de kant van de poorten was
precies zo lang als de poorten —
het onderste plaveisel.

19 Toen mat hij de breedte van
vóór de benedenste poort tot de
voorkant van het binnenste voor-
hof. Buiten was ze honderd el,
naar het oosten en naar het noor-
den.

20 En het buitenste voorhof
had een poort waarvan de voor-
kant op het noorden lag. Hij
mat haar lengte en haar breedte.
21 En haar wachtlokalen waren
drie aan deze zijde en drie aan
gene zijde. En haar eigen zijpi-
laren en haar eigen voorhal blek-
en overeenkomstig de afme-
ting van de eerste poort te zijn.
Vijftig el was haar lengte, en
haar breedte was vijfentwintig
in ellen. **22** En haar vensters en
haar voorhal en haar palmfigu-
ren[f] hadden dezelfde afmeting als
die van de poort waarvan de voor-

HFDST. 40

a Ez 40:21

b 1Kon 6:4
Ez 41:26

c 1Kon 6:35

d 1Kr 28:12

e Ez 45:5

f Ez 41:20
Ez 41:26

2e kolom

a Ez 46:9

b Ez 40:22

c Ez 40:21

d Ez 40:16

e Ez 40:34
Ez 40:37

kant op het oosten lag. En langs
zeven treden kon men ernaar op-
gaan, en haar voorhal lag aan hun
voorkant.

23 En de poort van het bin-
nenste voorhof was tegenover de
poort op het noorden; ook [één]
op het oosten. Vervolgens mat hij
van poort tot poort honderd el.

24 En geleidelijk bracht hij mij
naar het zuiden, en zie! er was
een poort op het zuiden,[a] en hij
mat haar zijpilaren en haar voor-
hal overeenkomstig dezelfde af-
metingen als deze. **25** En [de
poort] en haar voorhal hadden ge-
heel rondom vensters, gelijk deze
vensters. Vijftig el was de leng-
te, en de breedte was vijfentwin-
tig el. **26** En er waren zeven tre-
den om ernaar op te gaan,[b] en haar
voorhal lag aan hun voorkant. En
ze had palmfiguren, één aan deze
zijde en één aan gene zijde op haar
zijpilaren.

27 En het binnenste voorhof
had een poort op het zuiden. En
hij mat van poort tot poort in
de richting van het zuiden hon-
derd el. **28** En geleidelijk bracht
hij mij in het binnenste voorhof
door de zuidpoort. En vervolgens
mat hij de zuidpoort overeenkom-
stig dezelfde afmetingen als deze.
29 En haar wachtlokalen en haar
zijpilaren en haar voorhal had-
den dezelfde afmetingen als deze.
En [de poort] en haar voorhal
hadden rondom vensters. Vij-
tig el was de lengte, en de breed-
te was vijfentwintig el.[c] **30** En
er waren geheel rondom voorhal-
len; de lengte was vijfentwintig
el, en de breedte vijf el. **31** En
haar voorhal lag naar het bui-
tenste voorhof toe, en er waren
palmfiguren op haar zijpilaren,[d]
en haar opgang had acht treden.[e]

32 En geleidelijk bracht hij mij
in het binnenste voorhof via het
oosten, en hij mat vervolgens de
poort overeenkomstig dezelfde af-
metingen als deze. **33** En haar
wachtlokalen en haar zijpilaren

en haar voorhal hadden dezelfde
afmetingen als deze, en [de poort]
en haar voorhal hadden geheel
rondom vensters. De lengte was
vijftig el en de breedte vijfentwin-
tig el. **34** En haar voorhal lag
naar het buitenste voorhof toe, en
er waren palmfiguren op haar zij-
pilaren aan deze zijde en aan gene
zijde. En haar opgang had acht
treden.

35 Daarop bracht hij mij in
de noordpoort,[a] en hij mat, met
dezelfde afmetingen als deze,[b]
36 haar wachtlokalen, haar zij-
pilaren en haar voorhal. En ze had
geheel rondom vensters. De leng-
te was vijftig el en de breedte
vijfentwintig el. **37** En naar het
buitenste voorhof toe waren haar
zijpilaren, en er waren palmfigu-
ren op haar zijpilaren aan deze
zijde en aan gene zijde.[c] En haar
opgang had acht treden.

38 En een eetvertrek met zijn
ingang was bij de zijpilaren van
de poorten. Het was daar dat men
gewoonlijk het volledige brand-
offer afspoelde.[d]

39 En in de voorhal van de
poort waren twee tafels aan deze
zijde en twee tafels aan gene zijde,
om er het volledige brandoffer[e]
en het zondeoffer[f] en het schuld-
offer[g] op te slachten. **40** En aan
de buitenzijde, als men opgaat
naar de ingang van de noordpoort,
waren twee tafels. En aan de an-
dere zijde die bij de voorhal van
de poort behoort, waren twee ta-
fels. **41** Er waren vier tafels hier
en vier tafels daar aan de kant van
de poort — acht tafels, waarop
men gewoonlijk slachtte. **42** En
de vier tafels voor het volledige
brandoffer waren van gehouwen
steen. De lengte was anderhalve
el en de breedte anderhalve el en
de hoogte één el. Daarop placht
men ook de gereedschappen neer
te leggen waarmee men gewoon-
lijk het volledige brandoffer en
het slachtoffer slachtte. **43** En
de uitspringende randen voor het
neerzetten van dingen waren van

HFDST. 40

a Ez 44:4

b Ez 40:32

c Ez 40:31

d Le 8:21

e Le 1:3
Ez 43:18

f Le 4:3

g Le 5:6
Le 7:1
Ez 42:13
Ez 44:29

2e kolom

a Le 1:6
Le 8:20

b 1Kr 6:31
Ef 5:19
Kol 3:16

c Le 8:35
Nu 3:7
Nu 3:32
1Kr 9:23
2Kr 13:11
Ps 134:1

d Le 6:12
Nu 18:5

e 1Kon 2:35
Ez 43:19

f Nu 16:40
Ez 44:15

g 1Kon 6:3
2Kr 3:4

h 1Kon 7:21
Jer 52:17
Opb 3:12

één handbreedte, stevig bevestigd
aan de binnenzijde, geheel rond-
om; en op de tafels [legde men ge-
woonlijk] het vlees van de offer-
gave.[a]

44 En buiten de binnenste poort
waren de eetvertrekken van de
zangers,[b] in het binnenste voor-
hof, dat aan de kant van de noord-
poort is. En hun voorkant lag op
het zuiden. Er was er een aan de
kant van de oostpoort. De voor-
kant lag op het noorden.

45 Vervolgens sprak hij tot mij:
„Dit, het eetvertrek waarvan de
voorkant op het zuiden ligt, is
voor de priesters die de plicht
ten opzichte van het huis waar-
nemen.[c] **46** En het eetvertrek
waarvan de voorkant op het noor-
den ligt, is voor de priesters die de
plicht ten opzichte van het altaar
waarnemen.[d] Zij zijn de zonen van
Zadok,[e] die, uit de zonen van Levi,
tot Jehovah naderen om hem te
dienen."[f]

47 En hij ging het [binnenste]
voorhof meten. De lengte was
honderd el en de breedte honderd
el, vierkant. En het altaar was
vóór het huis.

48 Daarop bracht hij mij in de
voorhal van het huis,[g] en hij ging
de zijpilaar van de voorhal me-
ten: vijf el aan deze zijde en vijf
el aan gene zijde. En de breedte
van de poort was drie el aan deze
zijde en drie el aan gene zijde.

49 De lengte van de voorhal
was twintig el en de breedte elf
el. En langs treden placht men
ernaar op te gaan. En er waren
zuilen bij de zijposten, één hier
en één daar.[h]

41 En hij bracht mij voorts in
de tempel, en hij ging de
zijpilaren meten; zes el was de
breedte hier en zes el de breedte
daar, de breedte van de zijpilaar.
2 En de breedte van de ingang
was tien el, en de zijkanten van
de ingang waren vijf el hier en
vijf el daar. En hij ging de leng-
te ervan meten: veertig el; en de
breedte: twintig el.

3 En hij ging naar binnen en
mat vervolgens de zijpilaar van
de ingang: twee el; en de ingang:
zes el; en de breedte van de in-
gang was zeven el. **4** En hij mat
voorts de lengte ervan: twintig el;
en de breedte [ervan]: twintig el,[a]
vóór de tempel. Toen zei hij tot
mij: „Dit is het Allerheiligste."[b]
5 En hij mat vervolgens de
muur van het huis: zes el. En de
breedte van het zijvertrek was
vier el, rondom; geheel rondom
het huis was het [zo], rondom.[c]
6 En de zijvertrekken waren zij-
vertrek op zijvertrek, drie [ver-
diepingen], en dat dertigmaal; en
ze gingen in de muur die bij het
huis behoorde, dat wil zeggen de
zijvertrekken geheel rondom, op-
dat ze steun zouden vinden, maar
ze steunden niet in de muur van
het huis.[d] **7** En er was een ver-
breding en een hoger en hoger
draaien naar de zijvertrekken,
want de wentelgang van het huis
ging hoger en hoger geheel rond-
om het huis.[e] Daarom was er een
verbreding van het huis naar bo-
ven toe, en van de onderste [ver-
dieping] kon men opgaan naar de
bovenste [verdieping],[f] via de mid-
delste [verdieping].
8 En ik zag dat er geheel rond-
om een hoog terras voor het huis
was. Wat de fundamenten van de
zijvertrekken betreft, er was een
vol riet van zes el tot aan de ver-
binding.[g] **9** De breedte van de
muur die bij het zijvertrek behoor-
de, aan de buitenkant, was vijf el.
En er was een ruimte opengelaten
[door] de constructie van de zij-
vertrekken die bij het huis behoor-
den.
10 En tussen de eetvertrek-
ken[h] was de breedte twintig el
rondom het huis, geheel rondom.
11 En de ingang van het zijver-
trek kwam uit op de opengela-
ten ruimte, één ingang lag op het
noorden en één ingang op het zui-
den; en de breedte van het gebied
van de opengelaten ruimte was
vijf el, geheel rondom.
12 En het gebouw dat vóór de

HFDST. 41

a 1Kon 6:20
2Kr 3:8

b Ex 26:33

c 1Kon 6:5

d 1Kon 6:6
1Kon 6:10

e 1Kon 6:8

f Ez 42:5

g Ez 40:5

h 1Kr 28:12

2e kolom

a 2Kr 3:8
Ez 41:4

b 1Kon 6:4

c 1Kon 6:15
2Kr 3:5

d 1Kon 6:29
1Kon 7:36
2Kr 3:7

e Ez 40:16

f Ez 10:14

g Ez 1:10
Opb 4:7

h 1Kon 6:33

afgezonderde ruimte stond, [waar-
van] de zijkant op het westen lag,
was zeventig el breed. En de muur
van het gebouw was vijf el breed,
geheel rondom; en de lengte ervan
was negentig el.
13 En hij mat het huis: honderd
el lang; en de afgezonderde ruim-
te en het gebouw en zijn muren:
honderd el lang. **14** En de breed-
te van de voorkant van het huis
en de afgezonderde ruimte op het
oosten was honderd el.
15 En hij mat de lengte van
het gebouw vóór de afgezonderde
ruimte die erachter lag, en haar
galerijen aan deze zijde en aan
gene zijde: honderd el.
Ook de tempel [en] de binnen-
ste plaats[a] en de voorhallen van
het voorhof; **16** de drempels en
de vensters met steeds smaller
wordende kozijnen[b] en de gale-
rijen waren rondom die drie. Te-
genover de drempel was er over-
al rondom houtbetimmering,[c] en
[vanaf] de vloer tot aan de ven-
sters; en de vensters waren be-
dekte [vensters]. **17** Tot boven
de ingang en tot aan het binnen-
ste huis en aan de buitenkant
en op de hele muur rondom, aan
het binnenste [huis] en aan de
buitenkant, waren er afmetingen,
18 ja, gegraveerde cherubs[d] en
palmfiguren,[e] met een palmfiguur
tussen een cherub en een che-
rub, en de cherub had twee ge-
zichten.[f] **19** En een mensenge-
zicht was naar de palmfiguur aan
deze zijde [gericht], en het ge-
zicht van een jonge leeuw met
manen was naar de palmfiguur
aan gene zijde [gericht];[g] ze zijn
overal rondom op het gehele huis
gegraveerd. **20** Vanaf de vloer
tot boven de ingang waren er ge-
graveerde cherubs en palmfigu-
ren, [op] de muur van de tempel.
21 Wat de tempel aangaat, de
deurpost was vierhoekig;[h] en vóór
de heilige plaats was een aan-
blik als de [volgende] aanblik:
22 het houten altaar was drie el
hoog, en zijn lengte was twee el,

en het had zijn hoekstijlen.[a] En
zijn lengte en zijn wanden waren
van hout. En hij sprak vervol-
gens tot mij: „Dit is de tafel die
voor Jehovah's aangezicht is."[b]
23 En de tempel en de heilig-
e plaats hadden twee deuren.[c]
24 En twee deurvleugels behoor-
den bij de deuren; de twee waren
draaibaar. De ene deur had twee
deurvleugels en de andere had
twee deurvleugels. **25** En daar-
op, op de deuren van de tempel,
waren cherubs en palmfiguren[d]
gemaakt, zoals die welke voor
de muren waren gemaakt, en er
was een houten baldakijn over
de voorkant van de voorhal, aan
de buitenzijde. **26** En er waren
vensters met steeds smaller wor-
dende kozijnen[e] en palmfiguren
hier en daar langs de zijkanten
van de voorhal en de zijvertrek-
ken van het huis en de balda-
kijnen.

42 En hij voerde mij geleide-
lijk naar buiten[f] naar het
buitenste voorhof langs de weg
naar het noorden.[g] En hij bracht
mij vervolgens naar [het blok van]
de eetvertrekken[h] dat tegenover
de afgezonderde ruimte[i] en dat te-
genover het gebouw op het noor-
den lag. **2** Vóór de lengte van
honderd el was de noordelijke in-
gang, en de breedte was vijftig el.
3 Tegenover de twintig [el] die
bij het binnenste voorhof behoor-
de[j] en tegenover het plaveisel[k] dat
bij het buitenste voorhof behoor-
de, was galerij[l] tegenover galerij in
drie [verdiepingen]. **4** En vóór
de eetvertrekken was een gang
van tien el breed naar binnen toe,[m]
een weg van één el, en hun ingan-
gen lagen op het noorden. **5** En
wat de eetvertrekken betreft, de
bovenste waren korter, want de
galerijen namen er [ruimte] van
weg, meer dan van de onderste en
dan van de middelste, wat [het] ge-
bouw betreft. **6** Want ze waren
in drie verdiepingen[n] en ze hadden
geen zuilen gelijk de zuilen van de
voorhoven. Daarom werd er meer

HFDST. 41

a Ex 30:1 1Kon 7:48 2Kr 4:19 Opb 8:3

b Ez 44:16 Mal 1:7

c 1Kon 6:32 2Kr 4:22

d Ez 41:18

e Ez 40:16

HFDST. 42

f Ez 40:2 Ez 41:1

g Ez 40:20 Opb 11:2

h Ez 42:13

i Ez 41:12 Ez 41:15

j Ez 41:10

k 2Kr 7:3 Ez 40:18

l Ez 41:16

m Ez 42:11

n 1Kon 6:8 Ez 41:6

2e kolom

a Ez 41:12

b Ez 42:1

c Ez 42:4

d Ez 42:9

e Ez 42:1

f Nu 16:5 De 21:5 Ez 40:46

g Le 6:16 Le 7:6 Le 10:13 Le 24:9 Nu 18:10

h Le 2:3 Nu 18:9 Ne 13:5

ruimte weggenomen dan van de
onderste en van de middelste van
de vloer af.
7 En de stenen muur die bui-
ten was, was dicht bij de eetver-
trekken in de richting van het
buitenste voorhof vóór de [an-
dere] eetvertrekken. De lengte
ervan was vijftig el. **8** Want de
lengte van de eetvertrekken die
in de richting van het buiten-
ste voorhof waren, was vijftig el,
en zie! vóór de tempel was ze hon-
derd el. **9** En van onder deze eet-
vertrekken lag de toegangsweg
op het oosten, wanneer men ze
binnenkomt vanaf het buitenste
voorhof.
10 In de breedte van de stenen
muur van het voorhof op het oos-
ten, vóór de afgezonderde ruimte[a]
en vóór het gebouw, waren eetver-
trekken.[b] **11** En er was een weg
vóór deze langs die eruitzag als
[die voor] de eetvertrekken die op
het noorden lagen,[c] zo was hun
lengte [en] zo was hun breedte; en
al hun uitgangen [waren gelijk],
en hun opzet gelijk en hun ingan-
gen gelijk. **12** En zoals de ingan-
gen van de eetvertrekken die op
het zuiden lagen, was de ingang
aan het boveneinde van de weg, de
weg vóór de overeenkomstige ste-
nen muur op het oosten, wanneer
men ze binnenkomt.[d]
13 Vervolgens zei hij tot mij:
„De eetvertrekken van het noor-
den [en] de eetvertrekken van het
zuiden die vóór de afgezonderde
ruimte liggen,[e] dat zijn de heilige
eetvertrekken, waar de priesters
die tot Jehovah naderen[f] de aller-
heiligste dingen eten.[g] Daar leg-
gen zij de allerheiligste dingen en
het graanoffer en het zondeoffer
en het schuldoffer neer, omdat
de plaats heilig is.[h] **14** Wanneer
zij, de priesters, zijn binnenge-
komen, zullen zij ook niet van-
uit de heilige plaats naar het
buitenste voorhof gaan, maar
daar zullen zij hun klederen neer-
leggen waarin zij gewoon zijn te

dienen,[a] want ze zijn iets heiligs. Zij zullen zich kleden in andere klederen[b] en moeten naderen tot wat met het volk te maken heeft."

15 En hij beëindigde de metingen van het binnenste huis en hij voerde mij naar buiten via de poort waarvan de voorkant op het oosten lag,[c] en hij mat het helemaal rondom.

16 Hij mat de oostkant met het meetriet. Die was vijfhonderd riet, met het meetriet,[d] rondom.

17 Hij mat de noordkant, vijfhonderd riet, met het meetriet, rondom.

18 De zuidkant mat hij, vijfhonderd riet, met het meetriet.

19 Hij wendde zich om naar de westkant. Hij mat vijfhonderd riet, met het meetriet.

20 Aan de vier zijden mat hij het. Het had een muur geheel rondom,[e] met een lengte van vijfhonderd [riet] en een breedte van vijfhonderd [riet],[f] om scheiding te maken tussen wat heilig is en wat profaan is.[g]

43 Toen deed hij mij naar de poort gaan, de poort die op het oosten uitziet.[h] **2** En zie! de heerlijkheid[i] van de God van Israël kwam uit oostelijke richting,[j] en zijn stem was als de stem van uitgestrekte wateren;[k] en de aarde zelf straalde wegens zijn heerlijkheid.[l] **3** En het was als de verschijning van het visioen dat ik had gezien,[m] gelijk het visioen dat ik zag toen ik kwam om de stad te verderven;[n] en er waren verschijningen gelijk de verschijning die ik zag aan de rivier de Kebar,[o] en ik viel voorts op mijn aangezicht.

4 En de heerlijkheid[p] van Jehovah zelf kwam in het Huis via de poort waarvan de voorkant op het oosten lag.[q] **5** Vervolgens hief een geest mij op[r] en bracht mij in het binnenste voorhof, en zie! het Huis was vol geworden van de heerlijkheid van Jehovah.[s] **6** Toen hoorde ik iemand tot mij spreken vanuit het Huis,[a] en [de] man zelf was naast mij komen staan.[b] **7** Voorts zei Hij tot mij:

„Mensenzoon, [dit is] de plaats van mijn troon[c] en de plaats van mijn voetzolen,[d] waar ik tot onbepaalde tijd te midden van de zonen van Israël zal verblijven;[e] en niet meer zullen zij, het huis van Israël, mijn heilige naam verontreinigen,[f] zij en hun koningen,[g] door hun hoererij en door de lijken[h] van hun koningen bij hun dood, **8** doordat zij hun drempel bij mijn drempel zetten en hun deurpost naast mijn deurpost, met de muur tussen mij en hen.[i] En zij verontreinigden mijn heilige naam door hun verfoeilijkheden die zij deden,[j] zodat ik hen vervolgens uitroeide in mijn toorn.[k] **9** Laten zij nu hun hoererij[l] en de lijken van hun koningen ver van mij wegdoen,[m] en ik zal stellig tot onbepaalde tijd te midden van hen verblijven.[n]

10 Wat u betreft, o mensenzoon, licht het huis van Israël in omtrent het Huis,[o] opdat zij zich te schande gemaakt voelen wegens hun dwalingen,[p] en zij moeten het model meten. **11** En indien zij zich werkelijk te schande gemaakt voelen wegens alles wat zij hebben gedaan, maak hun dan de plattegrond van het Huis[q] en de inrichting ervan en zijn uitgangen en zijn toegangswegen, en al zijn plattegronden en heel zijn bestek, en al zijn plattegronden en al zijn wetten bekend en schrijf [die] voor hun ogen op, opdat zij heel zijn plattegrond en heel zijn bestek in acht nemen en ze werkelijk ten uitvoer brengen.[r] **12** Dit is de wet van het Huis. Op de top van de berg is het hele gebied ervan rondom iets allerheiligst.[s] Zie! Dit is de wet van het Huis.

HFDST. 42

a Ex 28:40; Ex 29:8; Le 8:13; Ez 44:19
b Jes 61:10
c Ez 40:6
d Ez 40:5
e Ez 40:5
f Ez 45:2
g Le 10:10; Ez 22:26; Ez 44:23; 2Kor 6:17; Opb 21:27

HFDST. 43

h Ez 10:19; Ez 40:6; Ez 42:15; Ez 44:1
i Jes 6:3; Ez 3:23; Ez 9:3
j Ez 11:23
k Ps 29:3; Ez 1:24; Jo 12:29
l Jes 60:1; Ez 10:4; Hab 2:14; Opb 21:23
m Ez 1:4
n Jer 1:10
o Ez 1:3; Ez 3:23
p Ez 10:19
q Ez 44:2
r Ez 3:12; Ez 8:3; Ez 11:24
s Ex 40:34; 1Kon 8:10; 2Kr 5:14; Jes 6:3; Ez 44:4

2e kolom

a Opb 16:1
b Ez 40:3
c Ps 47:8; Jes 6:1; Jer 3:17; Ez 1:26
d 1Kr 28:2; Ps 99:5
e Ex 29:45; Ps 68:16; Ps 132:14; Joë 3:17; 2Kor 6:16
f Ez 39:7; Ho 14:8; Za 13:2
g 1Kon 11:7; 2Kon 21:2; 2Kr 33:7
h Jer 16:18
i 2Kon 16:14; Ez 8:3
j Am 2:7
k Da 9:12
l Ho 2:2
m Ez 37:23
n Ez 37:26; 2Kor 6:16
o Ez 40:4
p Ez 16:63; Ro 6:21
q Ez 44:5; Heb 8:5

r Ez 11:20; Ez 36:27; Jo 13:17; s Ps 93:5; Ez 40:2; Ez 42:20.

13 En dit zijn de afmetingen
van het altaar in ellen;[a] een el
[meet] een el en een handbreed-
te.[b] En de bodem [ervan] is een
el. En een el is de breedte. En
zijn opstaande rand is op zijn bui-
tenrand rondom: één span. En dit
is het voetstuk van het altaar.
14 En vanaf de bodem op de vloer
tot aan de onderste omloop is het
twee el, en de breedte is één el. En
vanaf de kleine omloop tot aan de
grote omloop is het vier el, en de
breedte [ervan] is een el. **15** En
de altaarhaard is vier el, en vanuit
de altaarhaard en opwaarts zijn
de vier hoornen.[c] **16** En de al-
taarhaard is twaalf [el] lang, met
twaalf [el] aan breedte,[d] rechtho-
ekig aan zijn vier zijden.[e] **17** En
de omloop is veertien [el] lang,
met veertien [el] aan breedte, aan
zijn vier zijden; en de opstaande
rand eromheen is een halve el, en
zijn bodem is een el rondom.

En de treden ervan zien uit op
het oosten."

18 Vervolgens zei hij tot mij:
„Mensenzoon, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: 'Dit
zijn de inzettingen van het altaar
op de dag dat het wordt gemaakt,
ten einde er volledige brandoffers
op te offeren[f] en er bloed op te
sprenkelen.'[g]

19 'En gij moet aan de levitis-
che priesters,[h] die van het nage-
slacht van Zadok zijn,[i] degenen
die tot mij naderen',[j] is de uit-
spraak van de Soevereine Heer
Jehovah, 'om mij te dienen, een
jonge stier geven, de zoon van
[het] rundvee, als een zondeoffer.[k]
20 En gij moet iets van zijn bloed
nemen en [het] doen op de vier
hoornen ervan en op de vier hoe-
ken van de omloop en op de op-
staande rand rondom en het ont-
zondigen[l] en er verzoening voor
doen.[m] **21** En gij moet de jon-
ge stier nemen, het zondeoffer,
en men moet het verbranden op
de bestemde plaats van het Huis,
buiten het heiligdom.[n] **22** En
op de tweede dag zult gij een
geitenbok naderbij brengen, een
gaaf [dier], als een zondeoffer; en
zij moeten het altaar net zo ont-
zondigen als zij [het] met de jon-
ge stier ontzondigd hebben.'

23 'Wanneer gij het ontzondi-
gen voleindigd hebt, zult gij een
jonge stier naderbij brengen, de
zoon van [het] rundvee, een gaaf
[dier], en een ram uit het klein-
vee, een gaaf [dier]. **24** En gij
moet ze naderbij brengen voor
het aangezicht van Jehovah, en
de priesters moeten er zout op
werpen en ze offeren[a] als een vol-
ledig brandoffer voor Jehovah.
25 Zeven dagen lang zult gij een
bok opdragen als een zondeoffer
voor de dag;[b] en een jonge stier,
de zoon van [het] rundvee, en een
ram uit het kleinvee, gave [die-
ren], zullen zij opdragen. **26** Ze-
ven dagen lang zullen zij verzoe-
ning doen[c] voor het altaar, en zij
moeten het reinigen en het inwij-
den. **27** En zij zullen de dagen
voltooien. En het moet geschie-
den op de achtste dag[d] en daarna,
dat de priesters op het altaar de
volledige brandoffers van ulieden
en UW gemeenschapsoffers zullen
opdragen; en ik zal stellig een wel-
gevallen aan U hebben',[e] is de uit-
spraak van de Soevereine Heer Je-
hovah."

44 Daarop bracht hij mij te-
rug via de poort van het
heiligdom, de buitenste die op
het oosten uitziet,[f] en ze was ge-
sloten.[g] **2** Toen zei Jehovah tot
mij: „Wat deze poort aangaat, ge-
sloten zal ze blijven. Ze zal niet
geopend worden, en louter een
mens zal er niet door binnen-
gaan; want Jehovah zelf, de God
van Israël,[h] is erdoor binnenge-
gaan, en ze moet gesloten blijven.
3 De overste[i] echter — als over-
ste zal hijzelf daarin gaan zitten,
ten einde brood te eten voor het
aangezicht van Jehovah.[j] Via de
voorhal van de poort zal hij bin-
nenkomen en langs dezelfde weg
zal hij naar buiten gaan."[k]

HFDST. 43

a Ex 27:1 2Kr 4:1
b Ez 40:5
c Ex 27:2 Opb 9:13
d 2Kr 4:1
e Ex 38:1
f Ex 40:29
g Le 1:5 Le 8:19 Ez 45:19
h Jes 61:6 Jer 33:18 1Pe 2:5
i Ez 40:46 Ez 44:15 Ez 48:11
j Nu 16:40
k Ex 29:10 Le 8:14 Heb 7:27
l Ex 29:36 Le 4:26
m Le 8:15 Le 16:19 Heb 9:23
n Ex 29:14 Le 8:17 Heb 13:11

2e kolom

a Le 2:13
b Ex 29:35
c Le 8:34
d Le 9:1
e Job 42:8 Ez 20:40 Ro 12:1 1Pe 2:5

HFDST. 44

f Ez 43:1
g Ez 46:1
h Ex 24:10 Ez 43:2
i Ps 45:16 Jes 32:1
j Ge 31:54 De 12:7 1Kor 10:18
k Ez 40:9 Ez 46:2

4 En hij bracht mij nu via de
noordpoort tot vóór het Huis, op-
dat ik zou zien, en zie! de heer-
lijkheid van Jehovah had het huis
van Jehovah vervuld.[a] Daarop viel
ik op mijn aangezicht.[b] **5** Toen
zei Jehovah tot mij: „Mensenzoon,
zet uw hart [erop][c] en zie met uw
ogen, en hoor, ja, met uw oren al-
les wat ik met u spreek betref-
fende alle inzettingen van het
huis van Jehovah en betreffen-
de alle wetten ervan, en gij moet
uw hart zetten op de toegangs-
weg van het Huis met alle uit-
gangen van het heiligdom. **6** En
gij moet tot Weerspannigheid,[d]
tot het huis van Israël, zeggen:
'Dit heeft de Soevereine Heer Je-
hovah gezegd: „[Ik heb] genoeg
van U wegens al UW verfoeilijk-
heden, o huis van Israël,[e] **7** wan-
neer GIJ de buitenlanders onbe-
sneden van hart en onbesneden
van vlees binnenbrengt,[f] opdat die
zich in mijn heiligdom bevinden
om het te ontheiligen, ja, mijn
huis; wanneer GIJ mijn brood,[g] vet[h]
en bloed,[i] aanbiedt, terwijl zij mijn
verbond blijven verbreken wegens
al UW verfoeilijkheden.[j] **8** GIJ
hebt noch de plicht ten opzich-
te van mijn heilige dingen waar-
genomen,[k] noch placht GIJ [ande-
ren] voor U als waarnemers van
mijn plicht in mijn heiligdom aan
te stellen." '[l]
9 'Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah gezegd: „Geen buitenlan-
der, onbesneden van hart en on-
besneden van vlees, mag in mijn
heiligdom komen, dat wil zeg-
gen geen enkele buitenlander die
te midden van de zonen van Is-
raël is." '[m]
10 'Maar wat de levieten betreft
die ver van mij verwijderd zijn
geraakt[n] toen Israël, dat van mij
afdwaalde, afdwaalde achter hun
drekgoden aan, zij moeten ook
hun dwaling dragen.[o] **11** En in
mijn heiligdom moeten zij diena-
ren worden op posten van toezicht
over de poorten van het Huis en
dienaren in het Huis.[p] Zijzelf zul-
len het volledige brandoffer en het
slachtoffer voor het volk slach-
ten[a] en zijzelf zullen voor hun aan-
gezicht staan om hen te dienen.[b]
12 Omdat zij hen voor het aange-
zicht van hun drekgoden bleven
dienen[c] en voor het huis van Israël
een struikelblok werden [waar-
door het] tot dwaling [verviel],[d]
daarom heb ik mijn hand tegen
hen opgeheven',[e] is de uitspraak
van de Soevereine Heer Jehovah,
'en zij moeten hun dwaling dra-
gen. **13** En zij zullen niet tot
mij naderen om als priester voor
mij op te treden of om te nade-
ren tot enige heilige dingen van
mij, tot de allerheiligste dingen,[f]
en zij moeten hun schande en
hun verfoeilijkheden die zij heb-
ben gedaan, dragen.[g] **14** En ik
zal hen stellig tot waarnemers
van de plicht ten opzichte van
het Huis maken, met betrekking
tot de gehele dienst ervan en met
betrekking tot alles wat erin ge-
daan dient te worden.'[h]
15 'En wat de levitische prie-
sters,[i] de zonen van Zadok,[j] betreft,
die de plicht ten opzichte van mijn
heiligdom waarnamen toen de zo-
nen van Israël van mij afdwaal-
den,[k] zíj zullen tot mij naderen om
mij te dienen, en zij moeten voor
mijn aangezicht staan[l] om mij
vet[m] en het bloed aan te bieden',[n]
is de uitspraak van de Soevereine
Heer Jehovah. **16** 'Zij zijn het
die in mijn heiligdom zullen ko-
men,[o] en zijzelf zullen tot mijn ta-
fel naderen om mij te dienen,[p] en
zij moeten de plicht jegens mij
waarnemen.[q]
17 En het moet geschieden dat
wanneer zij in de poorten van
het binnenste voorhof komen, zij
linnen klederen dienen te dra-
gen, en geen wol dient er op
hen te komen wanneer zij dienst
doen in de poorten van het bin-
nenste voorhof en daarbinnen.[r]
18 Linnen hoofdtooisels dienen
zich op hun hoofd te bevinden,[s]
en linnen broeken dienen zich
om hun heupen te bevinden.[t] Zij

HFDST. 44

a Jes 6:3
Ez 3:23
Ez 10:4
b Ge 17:3
Ez 1:28
c De 32:46
2Kr 11:16
Sp 24:32
Ez 40:4
d De 31:27
Jes 1:20
Jes 30:9
Ez 2:5
e Ez 45:9
1Pe 4:3
f Le 22:25
Han 21:28
g Le 21:6
Mal 1:7
h Le 3:16
i Le 17:11
j Le 26:15
De 31:16
Jer 11:10
Heb 8:9
k Le 22:2
Nu 18:3
Han 7:53
l 1Kr 23:32
m Ps 50:16
Joë 3:17
Za 14:21
n 2Kon 23:8
2Kr 29:5
Ne 9:34
Jer 23:11
Ez 8:12
o Ez 48:11
p 1Kr 26:1

2e kolom

a 2Kr 29:34
b Nu 16:9
c Ez 6:13
d Jes 9:16
Mal 2:8
e De 32:40
Ps 106:26
f Nu 18:3
2Kon 23:9
g Ez 32:30
h Nu 18:4
1Kr 23:28
1Kr 23:32
i Ez 40:46
Ez 43:19
j 1Kon 2:35
k Ez 44:10
Ez 48:11
l De 10:8
Ez 43:19
m Le 3:16
n Le 17:6
o Opb 1:6
p Ez 41:22
Mal 1:7
q Nu 18:7
r Ex 28:39
Ex 39:27
Le 16:4
Opb 19:8
s Ex 28:40
Ex 39:28
t Ex 28:42

dienen zich niet te omgorden met
[iets wat] zweet [veroorzaakt].
19 En wanneer zij uitgaan naar
het buitenste voorhof, [ja,] naar
het buitenste voorhof naar het
volk, dienen zij hun klederen uit
te trekken waarin zij dienst de-
den,[a] en zij moeten ze neerleg-
gen in de heilige eetvertrekken[b]
en andere klederen aandoen, op-
dat zij het volk niet met hun
klederen heiligen.[c] **20** En hun
hoofd dienen zij niet te scheren,[d]
en het hoofdhaar dienen zij niet
los te dragen. Zij dienen in elk
geval [het haar van] hun hoofd
te knippen.[e] **21** En wijn dient
geen der priesters te drinken,
wanneer zij in het binnenste
voorhof komen.[f] **22** En geen we-
duwe of gescheiden vrouw die-
nen zij zich tot vrouw te nemen,[g]
maar maagden uit het nageslacht
van het huis van Israël[h] of de
weduwe die de weduwe van een
priester blijkt te zijn, mogen zij
nemen.'
23 'En mijn volk dienen zij te
onderrichten in het verschil tus-
sen iets heiligs en iets profaans;
en het verschil tussen wat on-
rein is en wat rein is dienen zij
hun te doen weten.[i] **24** En in
een rechtsgeding dienen zíj te
staan ten einde recht te spre-
ken;[j] naar mijn rechterlijke be-
slissingen moeten zij het ook
berechten.[k] En mijn wetten en
mijn inzettingen met betrekking
tot al mijn feesttijden[l] dienen
zij te onderhouden, en mijn sab-
batten dienen zij te heiligen.[m]
25 En bij een dood mens dient
hij niet te komen, zodat hij on-
rein zou worden, maar voor va-
der of voor moeder of voor zoon
of voor dochter [of] voor broe-
der of voor een zuster die geen
man heeft toebehoord, mogen
zij zich onrein maken.[n] **26** En
na zijn reiniging dienen zij ze-
ven dagen voor hem af te tellen.[o]
27 En op de dag dat hij in de hei-
lige plaats komt, in het binnen-
ste voorhof, om te dienen in de

HFDST. 44

a Le 6:10
Ez 42:14
b Ez 42:13
c Ex 30:29
Le 6:27
d Le 21:5
De 14:1
e 1Kor 11:14
f Le 10:9
Lu 1:15
g Le 21:7
h Le 21:14
i Le 10:10
Ez 22:26
Mal 2:7
j De 17:9
k 1Kr 23:4
2Kr 19:8
l Le 23:2
m Jes 58:13
Ez 22:26
n Le 21:2
o Nu 19:12

2e kolom

a Le 4:3
Le 8:14
b Nu 18:20
De 10:9
De 18:1
Joz 13:14
Joz 13:33
Ez 45:4
c Le 2:3
Le 6:18
Le 7:6
1Kor 9:13
Heb 13:10
d Le 27:21
Nu 18:14
e Ex 23:19
Nu 3:13
Nu 18:12
Nu 18:27
De 18:4
2Kr 31:4
2Kr 31:10
Ne 10:35
f Nu 15:20
Ne 10:37
g Sp 3:9
Mal 3:10
h Ex 22:31
Le 22:8
De 14:21

HFDST. 45

i Joz 14:2
Ez 47:22
j Sp 3:9
Ez 48:8
k Ez 48:20
l Ez 48:9
m Ez 42:20
n Joz 21:2
o Ez 48:10
p Ez 48:11
q Nu 16:5
Ez 40:46
Ez 43:19

heilige plaats, dient hij zijn zon-
deoffer aan te bieden',[a] is de uit-
spraak van de Soevereine Heer
Jehovah.
28 'En het moet van hen wor-
den als een erfdeel: Ik ben hun
erfdeel.[b] En geen bezitting dient
gijlieden hun in Israël te geven:
Ik ben hun bezitting. **29** Het
graanoffer en het zondeoffer en
het schuldoffer — zij zijn het die
ze zullen eten.[c] En al het geban-
nene in Israël — van hen zal het
worden.[d] **30** En de eerste van
alle eerste rijpe vruchten van al-
les en elke bijdrage van alles uit
al UW bijdragen — de priesters
zal het gaan toebehoren;[e] en de
eerstelingen van UW diverse soor-
ten grofgemalen meel dient GIJ
aan de priester te geven,[f] ten ein-
de een zegen op uw huis te doen
rusten.[g] **31** Geen [reeds] dood
lichaam en niets wat verscheurd
is, van de vliegende schepselen
of van de dieren, dienen de pries-
ters te eten.'[h]

45 'En wanneer gijlieden het
land door het lot als erf-
deel toewijst,[i] dient GIJ een bij-
drage aan Jehovah aan te bie-
den,[j] een heilig deel [genomen]
uit het land;[k] wat lengte betreft,
vijfentwintigduizend [el] lang,
en wat breedte betreft, tienduizend.[l] Ze zal een heilig deel zijn
binnen al haar grenzen rondom.
2 Hiervan zal er voor de heilige plaats vijfhonderd bij vijfhonderd blijken te zijn, vierkant gemaakt rondom;[m] en vijftig el zal
het aan elke kant als weidegrond
hebben.[n] **3** En van deze afme-
ting dient gij de lengte van vijf-
entwintigduizend en de breedte
van tienduizend af te meten, en
daarin zal het heiligdom komen te
staan, iets allerheiligst.[o] **4** Als
een heilig deel [genomen] uit het
land zal het voor de priesters
zelf worden,[p] de dienaren van
het heiligdom, degenen die nade-
ren om Jehovah te dienen.[q] En
voor hen moet het een plaats
voor huizen blijken te zijn, en

een heilige plaats voor het heiligdom.

5 Er zal vijfentwintigduizend aan lengte en tienduizend aan breedte zijn.[a] Het zal van de levieten worden, de dienaren van het huis. Als bezitting zullen zij twintig eetvertrekken hebben.[b]

6 En als de bezitting van de stad zult gijlieden vijfduizend aan breedte en een lengte van vijfentwintigduizend geven, precies zoals de heilige bijdrage.[c] Aan heel het huis van Israël zal het gaan behoren.

7 En voor de overste zal er aan deze zijde en aan gene zijde van de heilige bijdrage[d] en van de bezitting der stad, naast de heilige bijdrage en naast de bezitting der stad, iets aan de westzijde westwaarts en iets aan de oostzijde oostwaarts zijn. En de lengte zal precies als een van de [andere] delen zijn, van de westelijke grens tot de oostelijke grens.[e] **8** Wat het land betreft, het zal hem tot een bezitting worden in Israël. En niet meer zullen mijn oversten mijn volk slecht behandelen,[f] en het land zullen zij aan het huis van Israël geven overeenkomstig hun stammen.'[g]

9 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Nu is het genoeg, o oversten van Israël![h]

'Doet het geweld en de gewelddadige plundering weg[i] en oefent enkel gerechtigheid en rechtvaardigheid.[j] Ontlast mijn volk van UW onteigeningen',[k] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. **10** 'Een nauwkeurige weegschaal en een nauwkeurige efa en een nauwkeurige bathmaat dient gijlieden erop na te houden.[l] **11** Wat de efa en de bath-maat betreft, er dient werkelijk slechts één vaste hoeveelheid te zijn, zodat de bath een tiende van een homer bevat en het tiende van de homer een efa;[m] naar de homer dient de vereiste hoeveelheid ervan dan ook te zijn. **12** En de sikkel[n] is twintig gera.[o] Twintig sikkelen, vijfentwintig sikkelen, vijftien sikkelen dient de mane dan ook voor U te zijn.'

13 'Dit is de bijdrage die GIJ dient aan te bieden: het zesde deel van de efa [genomen] uit de homer tarwe, en het zesde deel van de efa [genomen] uit de homer gerst; **14** en wat het toegewezen deel van de olie aangaat, er is de bath-maat van de olie. De bath is een tiende van de kor. Tien bath is een homer, omdat tien bath een homer is. **15** En één schaap uit het kleinvee, [één] op tweehonderd uit het vee van Israël,[a] voor het graanoffer[b] en voor het volledige brandoffer[c] en voor de gemeenschapsoffers,[d] ten einde verzoening voor hen te doen',[e] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

16 'Wat al het volk van het land betreft, zij zullen verantwoordelijk zijn voor deze bijdrage[f] aan de overste in Israël.[g] **17** En op de overste[h] zullen de volledige brandoffers[i] en het graanoffer[j] en het drankoffer[k] gedurende de feesten[l] en gedurende de nieuwe manen[m] en gedurende de sabbatten,[n] gedurende alle feesttijden van het huis van Israël,[o] neerkomen. Hij zal het zijn die het zondeoffer en het graanoffer en het volledige brandoffer en de gemeenschapsoffers zal verschaffen, ten einde verzoening te doen ten behoeve van het huis van Israël.'

18 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'In de eerste [maand], op de eerste [dag] van de maand, dient gij een jonge stier te nemen, een zoon van het rundvee, een gaaf [dier],[p] en gij moet het heiligdom ontzondigen.[q] **19** En de priester moet iets van het bloed van het zondeoffer nemen en het doen op de deurpost[r] van het Huis en op de vier hoeken van de omloop die bij het altaar behoort[s] en op de deurpost van de poort van het binnenste voorhof. **20** En zo zult gij doen op de zevende [dag]

HFDST. 45

a Ez 48:10
Ez 48:13
b 1Kr 9:26
Ez 40:17
c Ez 48:15
d Ez 46:16
e Ez 48:21
f Sp 28:16
Jes 32:1
Jes 60:17
Jer 22:17
Jer 23:5
Ez 22:27
Ez 46:18
Mi 3:1
g Joz 11:23
h Ez 44:6
i Ne 5:10
Ps 82:2
Jes 1:17
j Jer 22:3
Mi 6:8
Za 8:16
k Job 24:2
Mi 2:2
l Le 19:36
Sp 11:1
Sp 16:11
Sp 20:10
Am 8:5
Mi 6:11
m Ex 16:36
n Ex 30:13
Le 27:25
o Nu 3:47

2e kolom

a Sp 3:9
b Le 2:1
c Le 1:10
d Le 3:1
e Le 1:4
Le 6:30
Heb 9:22
f Ex 30:14
g Jes 16:1
h Ez 45:22
i 1Kr 16:2
2Kr 30:24
j 1Kon 8:64
k Ezr 6:9
l 2Kr 35:7
m 2Kr 8:13
2Kr 31:3
n Jes 66:23
o Le 23:2
p Le 22:20
q Le 16:16
Ez 43:26
r Ez 41:21
Ez 46:2
s Ez 43:20

van de maand wegens enig mens
die een fout begaat[a] en wegens
enige onervarene; en gijlieden
moet verzoening doen voor het
Huis.[b]
21 In de eerste [maand], op de
veertiende dag van de maand,
dient voor U het Pascha plaats te
vinden.[c] Als feest van zeven da-
gen dienen er ongezuurde broden
gegeten te worden.[d] **22** En op
die dag moet de overste, ten be-
hoeve van zichzelf en ten behoe-
ve van al het volk van het land,
een jonge stier als zondeoffer ver-
schaffen.[e] **23** En voor de zeven
dagen van het feest[f] dient hij als
volledig brandoffer voor Jehovah
zeven jonge stieren en zeven ram-
men te verschaffen, gave [dieren],
dagelijks, de zeven dagen lang,[g]
en als zondeoffer een geitenbok,
dagelijks.[h] **24** En als graanoffer
dient hij een efa voor de jonge
stier en een efa voor de ram te ver-
schaffen, en wat olie betreft, een
hin per efa.[i]
25 In de zevende [maand], op
de vijftiende dag van de maand,
gedurende het feest,[j] dient hij het-
zelfde als deze voor de zeven da-
gen[k] te verschaffen, hetzelfde als
het zondeoffer, als het volledige
brandoffer, en als het graanoffer
en als de olie.'"

46 „Dit heeft de Soevereine
Heer Jehovah gezegd: 'Wat
de poort van het binnenste voor-
hof betreft die op het oosten uit-
ziet,[l] ze dient gedurende de zes
werkdagen[m] gesloten te blijven,[n]
en op de sabbatdag dient ze ge-
opend te worden, en op de dag
van de nieuwe maan dient ze
geopend te worden.[o] **2** En de
overste moet binnenkomen via de
voorhal van de poort,[p] van buiten
af, en gaan staan bij de deurpost
van de poort;[q] en de priesters moe-
ten zijn volledige brandoffer en
zijn gemeenschapsoffers opdra-
gen, en hij moet zich neerbuigen
op de drempel van de poort,[r] en
hij moet naar buiten gaan, maar
de poort zelf dient niet gesloten
te worden tot de avond. **3** En
het volk van het land moet zich
op de sabbatten en op de nieu-
we manen aan de ingang van die
poort voor het aangezicht van Je-
hovah neerbuigen.[a]
4 En het volledige brandoffer
dat de overste op de sabbatdag aan
Jehovah dient aan te bieden, dient
zes gave mannetjeslammeren en
een gave ram te zijn;[b] **5** en als
graanoffer een efa voor de ram,[c]
en voor de mannetjeslammeren
een graanoffer naar gelang hij kan
geven,[d] en wat olie betreft, een hin
per efa.[e] **6** En op de dag van de
nieuwe maan[f] dient er een jonge
stier te zijn, de zoon van het rund-
vee, een gaaf [dier], en zes man-
netjeslammeren en een ram; gave
[dieren] dienen het werkelijk te
zijn.[g] **7** En een efa voor de jonge
stier en een efa voor de ram dient
hij op te dragen als graanoffer, en
voor de mannetjeslammeren naar
gelang hij kan opbrengen; en wat
olie betreft, een hin per efa.[h]
8 En wanneer de overste[i] bin-
nenkomt, dient hij via de voorhal
van de poort binnen te komen, en
langs dezelfde weg dient hij naar
buiten te gaan.[j] **9** En wanneer
het volk van het land op de feest-
tijden voor het aangezicht van
Jehovah binnenkomt,[k] dient de-
gene die via de noordpoort[l] bin-
nenkomt om zich neer te buigen,
naar buiten te gaan via de zuid-
poort;[m] en degene die binnenkomt
via de zuidpoort, dient naar buiten
te gaan via de poort op het noor-
den. Niemand dient terug te gaan
via de poort waardoor hij is bin-
nengekomen, want hij dient recht
voor zich uit naar buiten te gaan.
10 En wat de overste in hun mid-
den betreft, wanneer zij binnen-
komen, dient hij binnen te komen;
en wanneer zij naar buiten gaan,
dient hij naar buiten te gaan.[n]
11 En op de feesten[o] en op de
feesttijden dient het graanoffer
werkelijk een efa voor de jonge
stier en een efa voor de ram te zijn,
en voor de mannetjeslammeren

HFDST. 45

a Le 4:27 Ps 19:12
b Le 16:20
c Le 23:5 Nu 9:2 Nu 28:16 De 16:1
d Ex 12:18 Le 23:6
e Le 4:14
f Le 23:8
g Job 42:8
h Nu 28:15
i Ez 46:5
j Le 23:34 2Kr 5:3
k Nu 29:12 De 16:13 2Kr 7:8 Za 14:16

HFDST. 46

l Ez 40:32
m Ex 20:9
n Ez 44:2
o Ps 81:3 Jes 66:23
p Ez 44:3
q Ez 41:21
r 2Kr 29:29

2e kolom

a Jes 66:23 Lu 1:10
b Nu 28:9 Ez 45:17
c Nu 28:12 Ez 45:24
d De 16:17
e Le 14:21 Ez 46:11
f Am 8:5
g 1Kr 23:31
h Ex 16:36 Ez 45:24
i Ez 45:16 Ez 45:22
j Ez 46:2
k Ex 23:14 De 16:16
l Ez 40:20
m Ez 40:24
n 2Kr 7:4
o Le 23:2 Nu 29:1 De 16:10

naar gelang hij kan geven; en wat olie betreft, een hin per efa.[a]

12 En ingeval de overste als vrijwillige gave een volledig brandoffer zou verschaffen,[b] of gemeenschapsoffers als een vrijwillige gave voor Jehovah, moet men ook de poort voor hem openen die op het oosten uitziet,[c] en hij moet zijn volledige brandoffer en zijn gemeenschapsoffers verschaffen net zoals hij op de sabbatdag doet.[d] En hij moet naar buiten gaan, en men moet de poort sluiten nadat hij naar buiten is gegaan.[e]

13 En een gaaf mannetjeslam van nog geen jaar dient gij dagelijks als volledig brandoffer voor Jehovah te verschaffen.[f] Ochtend aan ochtend dient gij het te verschaffen. **14** En als graanoffer dient gij er ochtend aan ochtend het zesde van een efa bij te verschaffen en, wat olie betreft, het derde van een hin om de meelbloem te besprenkelen.[g] Het graanoffer voor Jehovah is een voor onbepaalde tijd durende inzetting, bestendig. **15** En zij moeten het mannetjeslam en het graanoffer en de olie ochtend aan ochtend verschaffen als een bestendig volledig brandoffer.'

16 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Ingeval de overste aan elk van zijn zonen een geschenk zou geven als diens erfdeel, zal dát het eigendom van zijn zonen zelf worden. Het is hun bezitting volgens erfdeel. **17** En ingeval hij een geschenk uit zijn erfdeel aan een van zijn knechten zou geven, moet het ook van hem worden tot het jaar der vrijlating;[h] en het moet aan de overste terugkomen. Alleen zijn erfdeel — wat zijn zonen betreft — dient hunzelf te blijven toebehoren. **18** En de overste dient niets van het erfdeel van het volk te nemen, zodat hij hen uit hun bezit verdringt.[i] Uit zijn eigen bezit dient hij zijn zonen een erfdeel te geven, opdat mijn volk niet wordt verstrooid, een ieder uit zijn bezit.' "[a]

19 Vervolgens bracht hij mij langs de toegangsweg[b] die terzijde van de poort was naar de heilige eetvertrekken, die welke aan de priesters behoorden, die op het noorden uitzagen,[c] en zie! er was daar een plaats aan beide achterzijden, op het westen. **20** Toen zei hij tot mij: „Dit is de plaats waar de priesters het schuldoffer en het zondeoffer[d] zullen koken,[e] [en] waar zij het graanoffer zullen bakken,[f] ten einde niets naar het buitenste voorhof te brengen, waardoor zij het volk zouden heiligen."[g]

21 Daarop bracht hij mij naar buiten, naar het buitenste voorhof, en liet mij langs de vier hoekposten van het voorhof gaan, en zie! er was een voorhof bij [deze] hoekpost van het voorhof, een voorhof bij [die] hoekpost van het voorhof. **22** Aan de vier hoekposten van het voorhof waren kleine voorhoven, veertig [el] lang en dertig breed. De vier met de hoekbouwsels hadden dezelfde afmeting. **23** En er rondom was een rij, rondom die vier, en er waren kookgelegenheden[h] gemaakt onder de rijen, rondom. **24** Toen zei hij tot mij: „Dit zijn de huizen van degenen die koken, waar de dienaren van het Huis het slachtoffer van het volk koken."[i]

47 En geleidelijk bracht hij mij terug naar de ingang van het Huis,[j] en zie! er ging water[k] uit van onder de drempel van het Huis, oostwaarts,[l] want de voorkant van het Huis lag op het oosten. En het water daalde af van onderen, vanaf de rechterkant van het Huis, ten zuiden van het altaar.

2 En geleidelijk bracht hij mij naar buiten via de noordpoort[m] en voerde mij buitenom naar de buitenste poort die op het oosten uitziet,[n] en zie! water[o] druppelde uit de rechterkant.

3 Toen de man uitging naar het

HFDST. 46

a Ez 45:24; Ez 46:7
b Le 1:3; 1Kon 3:4
c Ez 46:1
d Ez 45:17
e Ez 46:2
f Ex 29:38; Nu 28:3
g Nu 28:5
h Le 25:10
i 1Kon 21:19; Ez 22:27

2e kolom

a Ez 34:5
b Ez 42:9
c Ez 42:1
d Ez 44:29
e Ex 29:31; 2Kr 35:13
f Le 2:4; Le 2:5
g Ez 44:19
h 1Sa 2:13
i 2Kr 35:13; Ez 46:20

HFDST. 47

j Ez 41:2
k Jer 2:13; Za 13:1; Za 14:8
l Ez 43:4; Opb 22:1
m Ez 40:20
n Ez 40:6; Ez 44:2
o Opb 22:1

oosten met een meetsnoer in zijn hand,[a] mat hij vervolgens ook duizend ellen en deed mij door het water gaan, water [dat reikte] tot aan de enkels.

4 Vervolgens mat hij er duizend en deed mij toen door het water gaan, water [dat reikte] tot aan de knieën.

Daarop mat hij er duizend en deed mij nu erdoor gaan — water [dat reikte] tot aan de heupen.

5 Daarop mat hij er duizend. Het was een stroom waar ik niet door kon gaan, want het water was hoog geworden, water [waarin men moest] zwemmen, een stroom waar men niet door kon gaan.

6 Hierop zei hij tot mij: „Hebt gij [dit] gezien, o mensenzoon?”

Daarna deed hij mij gaan en deed mij terugkeren [naar] de oever van de stroom. **7** Toen ik terugkeerde, wel, zie! aan de oever van de stroom waren zeer veel bomen, aan deze zijde en aan gene zijde.[b] **8** En hij zei vervolgens tot mij: „Dit water gaat uit naar de oostelijke streek en moet afdalen door de Araba.[c] En het moet in de zee komen.[d] En doordat het naar de zee zelf wordt gevoerd,[e] wordt het water [daarvan] ook werkelijk gezond gemaakt. **9** En het moet geschieden dat elke levende ziel die wemelt,[f] op elke plaats waar de stroom van dubbele omvang komt, leven zal krijgen. En het moet geschieden dat er zeer veel vissen zullen zijn, want daar zal dit water stellig komen, en het [zeewater] zal gezond worden gemaakt,[g] en alles zal levend zijn waar de stroom komt.

10 En het moet geschieden dat er werkelijk vissers langs zullen staan, van En-Gedi[h] zelfs tot En-Eglaïm toe. Er zal een droogplaats voor sleepnetten blijken te zijn. Naar hun soorten zullen hun vissen blijken te zijn, gelijk de vissen van de Grote Zee,[i] zeer vele.

11 Daar zijn de moerassige plaatsen en de drassige plaatsen ervan, en ze zullen niet gezond worden gemaakt.[a] Aan het zout zullen ze stellig overgegeven worden.[b]

12 En langs de stroom zullen er, langs zijn oever aan deze zijde en aan gene zijde, allerlei bomen voor voedsel opkomen.[c] Hun gebladerte zal niet verwelken[d] noch zal hun vrucht worden verteerd.[e] In hun maanden zullen ze nieuwe vruchten dragen, want het water ervoor — het komt te voorschijn uit het heiligdom zelf.[f] En hun vrucht moet tot voedsel blijken te zijn en hun gebladerte tot genezing.”[g]

13 Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: „Dit is het gebied dat GIJ U ten erfdeel zult toewijzen als het land voor de twaalf stammen van Israël, met twee stukken veld voor Jozef.[h] **14** En gijlieden moet het als erfdeel ontvangen, elkeen hetzelfde als zijn broeder, [over] welk [land] ik mijn hand [in een eed] heb opgeheven[i] om [het] aan UW voorvaders te geven;[j] en dit land moet U [door het lot] als erfdeel toevallen.[k]

15 En dit is de grens van het land aan de noordkant, vanaf de Grote Zee langs de weg naar Hethlon,[l] zoals men komt in Zedad,[m] **16** Hamath,[n] Berotha,[o] Sibraïm, dat tussen de grens van Damaskus[p] en de grens van Hamath ligt; Hazer-Hattikon, dat in de richting van de grens van Hauran[q] ligt. **17** En de grens vanaf de zee moet Hazar-Enon[r] blijken te zijn, de grens van Damaskus en noordelijk — noordwaarts, en de grens van Hamath.[s] Dit is de noordkant.

18 En de oostkant is van tussen Hauran[t] en Damaskus[u] en tussen Gilead[v] en het land Israël; de Jordaan,[w] vanaf de grens tot de oostelijke zee dient gijlieden te meten. Dit is de oostkant.

19 En de zuidkant is naar het zuiden, vanaf Tamar[x] tot de

HFDST. 47

a Ez 40:3 Opb 21:15
b Opb 22:2
c De 4:49
d Joz 3:16
e Ez 47:18 Za 14:8
f Ge 1:20
g Ps 103:3
h Joz 15:62 2Kr 20:2
i Nu 34:6 Joz 23:4 Ez 48:28

2e kolom

a Heb 10:26 Opb 22:11
b De 29:23 Ps 107:34 Jer 17:6
c Ez 47:7
d Ps 1:3
e Jer 17:8
f Ez 47:1 Opb 22:1
g Opb 22:2
h Ge 48:5 1Kr 5:1 Ez 48:5
i Ge 26:3 Nu 14:16
j Ge 28:13 Ez 20:42
k Sp 16:33 Ez 48:29
l Ez 48:1
m Nu 34:8
n Nu 13:21
o 2Sa 8:8
p Ge 14:15
q Ez 47:18
r Nu 34:9
s Ez 48:1
t Ez 47:16
u 2Sa 8:5
v Ge 31:23 Nu 32:1 Re 10:8
w Ge 13:10
x Ez 48:28

wateren van Meribath-Kades,[a] het
stroomdal[b] naar de Grote Zee. Dit
is de kant op het zuiden, in de richting van de Negeb.
20 En de westkant is de Grote Zee, vanaf de grens recht door
tot de toegang naar Hamath.[c] Dit
is de westkant."
21 „En GIJ moet U dit land toebedelen, voor de twaalf stammen
van Israël. **22** En het moet geschieden dat GIJ het door het lot
als erfdeel dient toe te wijzen
aan UZELF[d] en aan de inwonende vreemdelingen die in UW midden vertoeven,[e] die in UW midden
vaders van zonen zijn geworden.
En zij moeten voor U worden gelijk een ingeborene onder de zonen van Israël. Met U zal hun
[door het lot] een erfdeel toevallen te midden van de stammen
van Israël.[f] **23** En het moet geschieden dat in de stam waarbij
de inwonende vreemdeling zich
als vreemdeling heeft gevestigd,
daar dient GIJ hem zijn erfdeel
te geven", is de uitspraak van de
Soevereine Heer Jehovah.

48 „En dit zijn de namen van de stammen. Vanaf het
noordelijke uiteinde, aan de zijde
langs de weg van Hethlon[g] tot
de toegang naar Hamath,[h] Hazar-Enan,[i] de grens van Damaskus
noordwaarts, aan de zijde van Hamath; en het moet een oostelijke kant [en] de westelijke blijken
te hebben: Dan[j] één [deel]. **2** En
aan de grens van Dan, van de oostkant tot de westkant: Aser[k] één.
3 En aan de grens van Aser, van
de oostkant zelfs tot de westkant: Naftali[l] één. **4** En aan de
grens van Naftali, van de oostkant
tot de westkant: Manasse[m] één.
5 En aan de grens van Manasse, van de oostkant tot de westkant: Efraïm[n] één. **6** En aan de
grens van Efraïm, van de oostkant zelfs tot de westkant: Ruben[o]
één. **7** En aan de grens van Ruben, van de oostkant tot de westkant: Juda[p] één. **8** En aan de

HFDST. 47

a Nu 20:13; De 32:51; Ps 81:7
b 2Kon 24:7; Ez 48:28
c Joz 13:5; Ez 48:28
d Ez 47:13
e Ro 10:12; Ga 3:8; Opb 7:9
f Kol 3:11

HFDST. 48

g Ez 47:15
h Nu 34:8
i Ez 47:17
j Ge 30:6
k Ge 30:13; Joz 19:24
l Ge 30:8; Joz 19:32
m Ge 41:51; Ge 48:14; Joz 13:29
n Ge 48:5; Joz 16:5; Joz 17:17
o Ge 49:3
p Ge 29:35; Joz 15:1; Joz 19:9

2e kolom

a Ez 45:1
b Opb 21:3
c Nu 35:2; Joz 21:3; Ez 45:4
d Ez 48:8
e Ez 40:46; Ez 43:19; Ez 44:15
f Jer 23:11; Ez 22:26; Ez 44:10
g Ez 45:4
h De 12:19
i Ez 45:3
j Le 27:21
k Ez 45:6
l Ez 48:35

grens van Juda, van de oostkant
tot de westkant, dient de bijdrage die gijlieden dient bij te dragen werkelijk vijfentwintigduizend [el] breed te zijn,[a] en [de]
lengte overeenkomstig een van
de delen van de oostkant tot de
westkant. En het heiligdom moet
zich ermiddenin bevinden.[b]
9 Wat de bijdrage betreft die
GIJ aan Jehovah dient bij te dragen, [de] lengte zal vijfentwintigduizend [el] zijn en [de] breedte tienduizend. **10** En wat deze
betreft, het dient de heilige bijdrage voor de priesters te omvatten,[c] noordwaarts vijfentwintigduizend [el], en westwaarts een
breedte van tienduizend en oostwaarts een breedte van tienduizend en zuidwaarts een lengte van
vijfentwintigduizend. En het heiligdom van Jehovah moet zich ermiddenin bevinden.[d] **11** Ze zal
zijn voor de priesters, degenen die
geheiligd zijn uit de zonen van Zadok,[e] die de plicht jegens mij hebben waargenomen, die niet zijn afgedwaald toen de zonen van Israël
afdwaalden, net zoals de levieten
zijn afgedwaald.[f] **12** En zij moeten een bijdrage krijgen uit de
bijdrage van het land als iets allerheiligst, aan de grens van de levieten.[g]
13 En de levieten dienen, vlak
naast het gebied van de priesters, vijfentwintigduizend [el] aan
lengte te hebben,[h] en aan breedte tienduizend; de gehele lengte is vijfentwintigduizend en [de]
breedte tienduizend.[i] **14** En zij
dienen er niets van te verkopen,
noch dient men te ruilen, noch
dient men het uitgelezenste van
het land [van hen] te doen weggaan; want het is iets heiligs voor
Jehovah.[j]
15 Wat de vijfduizend [el] aangaat die in [de] breedte naast de
vijfentwintigduizend overblijven,
het is iets profaans voor de stad,[k]
tot een woonplaats en tot weidegrond. En de stad moet zich ermiddenin bevinden.[l] **16** En dit

zijn de afmetingen [van de stad]: de noordkant vierduizend vijfhonderd [el], en de zuidkant vierduizend vijfhonderd, en de oostkant vierduizend vijfhonderd, en de westkant vierduizend vijfhonderd. **17** En de stad moet een weidegrond krijgen,[a] noordwaarts tweehonderd vijftig [el] en zuidwaarts tweehonderd vijftig en oostwaarts tweehonderd vijftig en westwaarts tweehonderd vijftig.

18 En wat in [de] lengte overblijft, zal precies zo zijn als de heilige bijdrage,[b] tienduizend [el] oostwaarts en tienduizend westwaarts; en het moet precies zo blijken te zijn als de heilige bijdrage, en de opbrengst ervan moet tot brood worden voor degenen die de stad dienen.[c] **19** En degenen die de stad dienen uit alle stammen van Israël zullen het bebouwen.[d]

20 De gehele bijdrage is vijfentwintigduizend [el] bij vijfentwintigduizend. Een vierkant gedeelte dient gijlieden bij te dragen als de heilige bijdrage met de bezitting van de stad.

21 En wat overblijft, zal de overste[e] toebehoren, aan deze zijde en aan gene zijde van de heilige bijdrage en van de bezitting van de stad,[f] langs de vijfentwintigduizend [el] [van] de bijdrage tot de oostelijke grens; en in het westen langs de vijfentwintigduizend [el] tot de westelijke grens.[g] Precies als de delen [zal het] voor de overste [zijn]. En de heilige bijdrage en het heiligdom van het Huis moeten zich ermiddenin bevinden.

22 En wat de bezitting van de levieten en de bezitting van de stad betreft, tussen dat wat de overste toebehoort, dient ze zich te bevinden. Tussen de grens van Juda[h] en de grens van Benjamin dient het dan ook de overste toe te behoren.

23 En wat de rest van de stammen betreft, van de oostkant tot de westkant: Benjamin[a] één [deel]. **24** En bij de grens van Benjamin, van de oostkant tot de westkant: Simeon[b] één. **25** En bij de grens van Simeon, van de oostkant tot de westkant: Issaschar[c] één. **26** En bij de grens van Issaschar, van de oostkant tot de westkant: Zebulon[d] één. **27** En bij de grens van Zebulon, van de oostkant tot de westkant: Gad[e] één. **28** En bij de grens van Gad, tot de zuidkant, zal het zuidwaarts zijn; en de grens moet blijken te zijn vanaf Tamar[f] tot de wateren van Meribath-Kades,[g] tot het stroomdal,[h] tot aan de Grote Zee.[i]

29 Dit zal het land zijn dat gijlieden [door het lot] als erfdeel aan de stammen van Israël dient te laten toevallen,[j] en dit zullen hun delen zijn”,[k] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah.

30 „En dit zullen de uitgangen van de stad zijn: Aan de noordkant, vierduizend vijfhonderd [el] zal [de] afmeting zijn.[l]

31 En de poorten van de stad zullen overeenkomstig de namen van de stammen van Israël zijn, drie poorten op het noorden: de poort van Ruben, één; de poort van Juda, één; de poort van Levi, één.

32 En aan de oostkant zullen er vierduizend vijfhonderd [el] zijn, en drie poorten: ja, de poort van Jozef, één; de poort van Benjamin, één; de poort van Dan, één.

33 En de zuidkant zal vierduizend vijfhonderd [el] zijn wat de afmeting betreft, met drie poorten: de poort van Simeon, één; de poort van Issaschar, één; de poort van Zebulon, één.

34 De westkant zal vierduizend vijfhonderd [el] zijn; er zijn drie poorten: de poort van Gad, één; de poort van Aser, één; de poort van Naftali, één.

35 Rondom zal er achttienduizend [el] zijn; en de naam van de stad zal vanaf [die] dag zijn: Jehovah zelf is daar.”[m]

HFDST. 48

a Ez 45:2
b Ez 45:1
c 2Kon 25:3
d Ez 45:6
e Ps 45:16 Jes 32:1
f Ez 45:7
g Ez 48:8
h Ez 48:8

2e kolom

a Ge 35:18 Joz 18:21
b Ge 49:5 Joz 19:1
c Ge 49:14 Joz 19:17
d Ge 49:13 Joz 19:10
e Ge 30:11 Ge 49:19
f Ez 47:19
g Nu 20:13
h Ge 15:18
i Ez 47:15
j Nu 34:2 Nu 34:13 Joz 14:2
k Ez 47:13
l Ez 48:16
m Jer 3:17 Joë 3:21 Za 2:10

DANIËL

1 In het derde jaar van het koningschap van Jojakim,[a] de koning van Juda, kwam Nebukadnezar, de koning van Babylon, naar Jeruzalem en ging ertoe over het te belegeren.[b] **2** Mettertijd gaf Jehovah Jojakim, de koning van Juda, en een deel van het gerei[c] van het huis van de [ware] God in zijn hand,[d] zodat hij het naar het land Sinear[e] bracht, naar het huis van zijn god; en het gerei bracht hij naar het schathuis van zijn god.[f]

3 Toen zei de koning tot zijn voornaamste hofbeambte[g] Aspenaz, enigen van de zonen van Israël en van het koninklijke nageslacht en van de edelen te laten komen,[h] **4** kinderen die geen enkel gebrek aan zich hadden,[i] maar knap van uiterlijk waren en die inzicht hadden in alle wijsheid[j] en goed op de hoogte waren van kennis, en die onderscheidingsvermogen hadden ten aanzien van hetgeen bekend is,[k] [en] die tevens de geschiktheid bezaten om te staan in het paleis van de koning;[l] en hen te onderwijzen in het schrift en de taal van de Chaldeeën. **5** Bovendien stelde de koning voor hen een dagelijkse portie vast van de lekkernijen[m] van de koning en van de wijn die hij dronk, ja, om hen drie jaar lang te voeden, opdat zij na verloop hiervan voor het aangezicht van de koning konden staan.

6 Nu bevonden er zich onder hen enigen van de zonen van Juda: Daniël,[n] Hananja, Misaël en Azarja.[o] **7** En de overste der hofbeambten wees hun voorts namen toe.[p] Zo wees hij Daniël [de naam] Beltsazar[q] toe; en Hananja, Sadrach; en Misaël, Mesach; en Azarja, Abednego.[r]

8 Maar Daniël besloot in zijn hart dat hij zich niet zou verontreinigen[s] met de lekkernijen van de koning en met de wijn die hij dronk. En hij bleef de overste der hofbeambten verzoeken dat hij zich niet zou behoeven te verontreinigen.[a] **9** Bijgevolg liet de [ware] God Daniël liefderijke goedheid en barmhartigheid voor het aangezicht van de overste der hofbeambten vinden.[b] **10** De overste der hofbeambten dan zei tot Daniël: „Ik ben bevreesd voor mijn heer de koning, die UW voedsel en UW drank heeft vastgesteld.[c] Waarom dan zou hij op UW gezicht een neerslachtige blik zien in vergelijking met de kinderen die van dezelfde leeftijd zijn als GIJ, en [waarom] zoudt GIJ mijn hoofd schuldig moeten maken bij de koning?" **11** Maar Daniël zei tot de bewaker die door de overste der hofbeambten[d] over Daniël, Hananja, Misaël en Azarja was aangesteld: **12** „Neem alstublieft met uw knechten tien dagen lang een proef, en laat men ons wat groenten[e] geven opdat wij kunnen eten, en water opdat wij kunnen drinken; **13** en laat ons gelaat en het gelaat van de kinderen die de lekkernijen van de koning eten, voor u verschijnen, en doe met uw knechten naar wat gij ziet."

14 Ten slotte luisterde hij naar hen wat deze zaak betreft en onderwierp hen tien dagen lang aan een proef. **15** En na verloop van tien dagen zag hun gelaat er beter en voller van vlees uit dan [dat van] al de kinderen die de lekkernijen van de koning aten.[f] **16** De bewaker dan bleef hun lekkernijen en de wijn die zij drinken moesten wegnemen en bleef hun groenten geven.[g] **17** En wat deze kinderen, die vier, betreft, hun gaf de [ware] God kennis en inzicht in alle schrift en wijsheid;[h] en Daniël zelf had verstand van allerlei visioenen en dromen.[i]

HFDST. 1

a 2Kr 36:4 Jer 22:18 Jer 36:30
b De 28:49 2Kon 24:1 2Kr 36:6
c 2Kr 36:7 Jer 27:19
d Ps 106:41 Jes 42:24
e Ge 10:10 Ge 11:2
f Ezr 1:7
g Da 1:11
h 2Kon 20:18 Jes 39:7
i 2Sa 14:25 Hgl 4:7
j Pr 7:19 Da 1:20 Da 2:20 Da 5:11
k Da 1:17
l Sp 22:29
m 1Kon 4:22 Da 1:15
n Da 2:48 Da 5:13 Da 5:29
o Da 2:17
p Ge 41:45 2Kon 23:34 2Kon 24:17
q Da 4:8 Da 5:12
r Da 2:49 Da 3:12 Da 3:28
s Le 11:4 Le 11:13 Le 17:12

2e kolom

a Le 11:47 Ps 119:2 Ez 4:13
b 1Kon 8:50 Ps 106:46 Sp 16:7
c Sp 29:25
d Da 1:3
e Ge 1:29
f Sp 10:22
g Da 1:12
h Ps 119:98 Sp 2:6 Pr 2:26 Jes 28:26
i Nu 12:6 Da 1:20 Da 4:9 Da 5:11

18 En na verloop van de dagen
waarvan de koning gezegd had
hen te brengen,[a] bracht de overste
der hofbeambten hen vervolgens
ook voor Nebukadnezar. **19** En
de koning ging met hen spreken,
en onder hen allen werd er niet
één gevonden gelijk Daniël, Ha-
nanja, Misaël en Azarja;[b] en zij
stonden voortaan voor het aange-
zicht van de koning.[c] **20** En wat
elke zaak van wijsheid [en] ver-
standd betreft waarover de koning
hen ondervroeg, hij bevond ten
slotte zelfs dat zij tienmaal beter
waren dan alle magie-beoefenende
priesters[e] [en] de bezweerders[f] die
er in heel zijn koninklijke gebied
waren. **21** En Daniël bleef er tot
het eerste jaar van koning Cyrus.[g]

2 En in het tweede jaar van
het koningschap van Nebu-
kadnezar droomde Nebukadne-
zar dromen;[h] en zijn geest ge-
raakte in beroering,[i] en hij kon
zelfs de slaap niet meer vatten.
2 De koning zei daarom, de ma-
gie-beoefenende priesters[j] en de
bezweerders en de tovenaars en
de Chaldeeën te roepen om de
koning zijn dromen te vertellen.[k]
Zij dan kwamen binnen en gingen
voor de koning staan. **3** Toen zei
de koning tot hen: „Een droom
heb ik gedroomd, en mijn geest is
in beroering om de droom te
weten.” **4** Daarop spraken de Chal-
deeën tot de koning in de Arame-
se taal:[l] „O koning, blijf in leven,
ja, voor onbepaalde tijden.[m] Zeg
uw knechten wat de droom is, en
wij zullen de úitlegging duidelijk
maken.”[n]

5 De koning antwoordde en zei
tot de Chaldeeën: „Het woord
wordt door mij afgekondigd: In-
dien gijlieden mij de droom, en
zijn uitlegging, niet bekendmaakt
— in stukken gehouwen[o] zult
GIJ worden, en UW huizen zullen
in openbare privaten veranderd
worden.[p] **6** Maar indien GIJ de
droom en zijn uitlegging duide-
lijk zult maken — giften en een
geschenk en veel waardigheid zult
GIJ van mijn kant ontvangen.[a]
Maakt mij daarom de droom zelf
en zijn uitlegging duidelijk.”

7 Zij antwoordden voor de twee-
de maal en zeiden: „Laat de ko-
ning zijn knechten zeggen wat de
droom is, en wij zullen de úitleg-
ging ervan duidelijk maken.”

8 De koning antwoordde en zei:
„Ik weet zeker dat GIJ tíjd tracht
te winnen, aangezien GIJ hebt ge-
merkt dat het woord door mij is
afgekondigd. **9** Want indien GIJ
mij de droom zelf niet bekend-
maakt, is er dit ene en enige von-
nis[b] over U. Maar het is een leu-
genachtig en verkeerd woord dat
GIJ zijt overeengekomen voor mijn
aangezicht te zeggen,[c] totdat de
tíjd verandert. Vertelt mij daarom
de droom zelf, en ik zal weten dat
GIJ daarvan de uitlegging duidelijk
kunt maken.”

10 De Chaldeeën antwoordden
voor het aangezicht van de ko-
ning, en zij zeiden: „Er bestaat
geen mens op het droge land die
in staat is de zaak van de koning
duidelijk te maken, aangezien
geen groot koning of machthe-
ber iets dergelijks van enige ma-
gie-beoefenende priester of be-
zweerder of Chaldeeër gevraagd
heeft. **11** Maar hetgeen de ko-
ning zelf vraagt, is moeilijk, en
niemand anders bestaat er die
het voor het aangezicht van de
koning duidelijk kan maken be-
halve de goden,[d] wier eigen wo-
ning volstrekt niet bij het vlees
is.”[e]

12 Hierom werd de koning zelf
toornig en zeer verbolgen,[f] en hij
zei alle wijzen van Babylon om te
brengen.[g] **13** Het bevel nu ging
uit, en de wijzen stonden op het
punt gedood te worden; en men
zocht Daniël en zijn metgezellen
om hen te doden.

14 Terstond richtte Daniël,
van zijn kant, zich met raad en
verstandigheid[h] tot Arioch, de
overste van de lijfwacht van de
koning, die was uitgegaan om
de wijzen van Babylon te doden.

HFDST. 1

a Da 1:5
b Da 1:6
c Sp 22:29
d Ps 119:100
Sp 4:7
Sp 4:8
e Ex 7:11
f Da 2:2
Da 4:7
Da 5:8
g Da 6:28
Da 10:1

HFDST. 2

h Ge 40:5
i Ge 41:8
Da 4:5
j Da 1:20
k Jes 19:3
Jes 47:13
Da 2:10
Da 2:27
Da 4:7
Da 5:7
l Ezr 4:7
Jes 36:11
m 1Sa 10:24
Ne 2:3
Da 3:9
n Ge 41:8
o Da 3:29
p 2Kon 10:27
Ezr 6:11

2e kolom

a Da 2:48
Da 5:7
Da 5:16
Da 5:29
b Da 2:5
c Sp 12:19
d Da 2:23
Da 2:28
Da 2:47
e 2Kr 6:18
f Sp 16:14
Sp 19:12
Sp 20:2
g Da 2:24
h Pr 10:4

15 Hij nam het woord en zei tot Arioch, de beambte van de koning: „Om welke reden is er zulk een streng bevel van de zijde van de koning?” Toen was het dat Arioch de bewuste zaak aan Daniël bekendmaakte.[a] **16** Daniël zelf dan ging naar binnen en vroeg de koning dat hij hem tijd zou geven, speciaal om de koning de úitlegging duidelijk te maken.[b]

17 Daarna ging Daniël naar zijn eigen huis; en aan zijn metgezellen Hananja, Misaël en Azarja maakte hij de zaak bekend, **18** opdat ook [zij] barmhartigheden[c] zouden vragen van de zijde van de God des hemels[d] omtrent dit geheim,[e] opdat men Daniël en zijn metgezellen niet met de overige wijzen van Babylon zou ombrengen.[f]

19 Toen was het dat aan Daniël in een nachtvisioen het geheim werd geopenbaard.[g] Dientengevolge zegende[h] Daniël zelf de God des hemels. **20** Daniël hief aan en zei: „Laat de naam van God gezegend worden[i] van onbepaalde tijd, ja, tot onbepaalde tijd, want de wijsheid en de macht — want ze behoren hém toe.[j] **21** En hij verandert tijden en tijdperken,[k] zet koningen af en stelt koningen aan,[l] geeft wijsheid aan de wijzen en kennis aan hen die onderscheidingsvermogen kennen.[m] **22** Hij openbaart de diepe dingen en de verborgen dingen,[n] daar hij weet wat in de duisternis is;[o] en bij hem woont waarlijk het licht.[p] **23** U, o God van mijn voorvaders, loof en prijs ik,[q] want wijsheid[r] en macht hebt gij mij gegeven. En nu hebt gij mij bekendgemaakt wat wij u verzocht hebben, want de zaak van de koning hebt gij ons bekendgemaakt.”[s]

24 Hierom ging Daniël zelf naar Arioch,[t] die door de koning was aangesteld om de wijzen van Babylon om te brengen.[u] Hij ging, en dit zei hij tot hem: „Breng geen der wijzen van Babylon om. Breng mij voor de koning,[a] opdat ik de koning de úitlegging duidelijk maak.”

25 Toen was het dat Arioch Daniël ijlings voor de koning bracht, en dit zei hij tot hem: „Ik heb een fysiek sterke man onder de ballingen[b] van Juda gevonden die de koning de úitlegging kan bekendmaken.” **26** De koning nam het woord en zei tot Daniël, wiens naam Beltsazar was:[c] „Zijt gij voldoende bekwaam om mij de droom die ik aanschouwd heb, en de uitlegging ervan, bekend te maken?”[d] **27** Daniël antwoordde voor het aangezicht van de koning en zei: „Het geheim dat de koning zelf vraagt, kunnen zelfs de wijzen, de bezweerders, de magie-beoefenende priesters [en] de astrologen de koning niet duidelijk maken.[e] **28** Nochtans bestaat er een God in de hemel die een Onthuller van geheimen is,[f] en hij heeft koning Nebukadnezar bekendgemaakt wat er in het laatst der dagen zal geschieden.[g] Uw droom en de visioenen van uw hoofd op uw bed — dit is het:

29 Wat u aangaat, o koning, op uw bed[h] kwamen uw eigen gedachten op met betrekking tot hetgeen er hierna zal geschieden, en Degene die de Onthuller van geheimen is, heeft u bekendgemaakt wat er geschieden zal.[i] **30** En wat mij aangaat, niet door enige wijsheid die in mij is meer dan in enige andere levenden, wordt dit geheim aan mij geopenbaard,[j] behalve met de bedoeling dat de uitlegging aan de koning zelf bekendgemaakt mag worden en dat gij de gedachten van uw hart moogt kennen.[k]

31 Gij dan, o koning, aanschouwde, en zie! er was een reusachtig groot beeld. Dat beeld, dat groot was en waarvan de glans buitengewoon was, stond vóór u, en de aanblik ervan was angstwekkend. **32** Wat dat beeld betreft, zijn hoofd was van gedegen goud,[l] zijn borst en zijn armen waren van zilver,[m] zijn buik en zijn

HFDST. 2

a Da 2:9
b Ge 41:16
c Ps 116:5
d Ps 115:3
Ps 115:16
e Ps 50:15
Sp 3:5
Mt 18:19
f Ge 18:23
Mal 3:18
2Pe 2:9
g Nu 12:6
Job 33:15
Ps 25:14
Da 2:28
1Kor 2:11
h Ps 50:15
Ps 145:10
i 1Kr 29:20
Ps 34:1
Ps 72:18
Ps 113:2
j 1Kr 29:11
Job 12:13
Ps 147:5
Jer 32:18
k Jes 60:22
Da 7:25
Han 1:7
l 1Sa 2:7
Ps 75:7
Sp 8:15
Jer 27:5
Da 4:17
m Sp 2:6
Pr 2:26
Ef 1:17
Jak 1:5
n Job 12:22
Jer 33:3
1Kor 2:10
o Ps 139:12
Heb 4:13
p Ps 36:9
Ps 112:4
1Jo 1:5
q Ps 145:3
Da 2:28
r Pr 7:19
Da 1:17
s Am 3:7
t Da 2:15
u Da 2:12

2e kolom

a Da 1:19
Da 2:16
b Ne 7:6
Da 1:6
Da 6:13
c Da 1:7
Da 4:8
Da 4:19
Da 5:12
d Da 4:18
Da 5:16
e Jes 47:12
Da 2:10
f Ge 40:8
Da 1:17
g Da 10:14
h Job 33:15
i Opb 4:1
j Han 3:12
k Da 2:47
l Jer 51:7
Da 2:38
Da 4:22
Da 7:4
m Da 2:39
Da 5:28
Da 7:5
Da 8:3

dijen waren van koper,[a] **33** zijn
benen waren van ijzer,[b] zijn voe-
ten waren deels van ijzer en
deels van gevormd leem.[c] **34** Gij
bleeft kijken totdat er een steen,
niet door handen, werd uitgehou-
wen,[d] en die trof het beeld aan zijn
voeten van ijzer en gevormd leem
en verbrijzelde ze.[e] **35** Terstond
werden het ijzer, het gevormde
leem, het koper, het zilver en het
goud alle te zamen verbrijzeld en
werden als het kaf van de zo-
merdorsvloer,[f] en de wind voerde
ze weg zodat er geen spoor meer
van werd gevonden.[g] En wat de
steen aangaat die het beeld trof,
hij werd tot een grote berg en
vulde de gehele aarde.[h]

36 Dit is de droom, en zijn uit-
legging zullen wij voor de koning
zeggen.[i] **37** Gij, o koning, de ko-
ning der koningen, gij aan wie de
God des hemels het koninkrijk, de
macht, en de sterkte en de waar-
digheid heeft gegeven,[j] **38** en in
wiens hand hij, overal waar de
mensenzonen wonen, de dieren
van het veld en de gevleugelde
schepselen van de hemel heeft
gegeven,[k] en die hij tot heerser
over die alle gemaakt heeft, gij-
zelf zijt het hoofd van goud.[l]

39 En na u zal er een ander ko-
ninkrijk opstaan,[m] geringer dan
gij;[n] en nog een koninkrijk, een
derde, van koper, dat over de ge-
hele aarde zal heersen.[o]

40 En wat het vierde koninkrijk aangaat,[p] het zal sterk als ijzer blijken te zijn.[q] Aangezien ijzer al het andere verbrijzelt en vermaalt, zo zal het, gelijk ijzer dat verplettert, zelfs al deze verbrijzelen en verpletteren.[r]

41 En zoals gij aanschouwd hebt dat de voeten en de tenen deels van gevormd leem van een pottenbakker en deels van ijzer waren:[s] het koninkrijk zelf zal verdeeld blijken te zijn,[t] maar iets van de hardheid van ijzer zal erin blijken te zijn, aangezien, zoals gij hebt aanschouwd, het ijzer vermengd was met vochtig leem.[a] **42** En wat de tenen van de voeten aangaat, die deels van ijzer en deels van gevormd leem waren: het koninkrijk zal deels sterk blijken te zijn en zal deels broos blijken te zijn. **43** Zoals gij hebt aanschouwd dat het ijzer vermengd was met vochtig leem: zij zullen zich gaan vermengen met het nageslacht der mensen; maar zij zullen zich niet aan elkaar blijken te hechten, de een aan de ander, net als ijzer zich niet met gevormd leem vermengt.

44 En in de dagen van die koningen[b] zal de God des hemels[c] een koninkrijk oprichten[d] dat nooit te gronde zal worden gericht.[e] En het koninkrijk zelf zal aan geen ander volk worden overgedragen.[f] Het zal al deze koninkrijken verbrijzelen en er een eind aan maken,[g] en zelf zal het tot onbepaalde tijden blijven bestaan,[h] **45** aangezien gij aanschouwd hebt dat uit de berg, niet door handen, een steen werd gehouwen,[i] en [dat] die het ijzer, het koper, het gevormde leem, het zilver en het goud verbrijzelde.[j] De grote God[k] zelf heeft aan de koning bekendgemaakt wat er hierna geschieden zal.[l] En de droom is waarachtig, en de uitlegging ervan is betrouwbaar."[m]

46 Terstond viel koning Nebukadnezar zelf op zijn aangezicht neer, en Daniël bracht hij hulde en hij zei, hem zelfs een geschenk en reukwerk te brengen.[n] **47** De koning antwoordde Daniël en zei: „Waarlijk, de God van ulieden is een God der goden[o] en een Heer der koningen[p] en een Onthuller van geheimen, want gij hebt dit geheim kunnen openbaren."[q] **48** Dientengevolge maakte de koning Daniël groot,[r] en vele grote geschenken gaf hij hem, en hij maakte hem tot heerser over heel het rechtsgebied Babylon[s] en tot opperprefect over

HFDST. 2

a Da 7:6
Da 8:5
b Da 2:40
Da 7:7
Da 7:19
c Da 2:41
d Da 2:45
Da 7:14
Da 7:27
Opb 12:5
e Da 2:44
Opb 11:15
f Ps 1:4
g Ps 37:10
Opb 20:11
h Ps 22:27
Jes 11:9
i Da 2:23
j Jer 28:14
Da 5:18
k Jer 27:5
l Da 2:32
Da 4:21
m Jes 45:1
Jer 51:28
Da 5:28
Da 11:2
n Da 8:20
o Da 7:6
Da 8:21
Da 10:20
Da 11:3
p Da 2:33
q Da 7:19
Da 7:23
Jo 11:48
r Da 7:7
s Da 2:33
t Mt 12:25

2e kolom

a Da 2:34
b Da 7:12
Opb 17:12
c Ezr 1:2
Ps 115:3
Ps 115:16
d Ge 49:10
Ps 2:6
Mt 6:10
Lu 22:29
Jo 18:36
Opb 11:15
Opb 20:6
e 2Sa 7:13
Jes 9:7
Ez 37:25
Da 7:14
Mi 4:7
Opb 11:15
f Da 4:17
Da 7:27
g Ps 2:9
Ps 110:5
Jes 60:12
Da 11:45
Opb 19:15
h Da 4:3
Da 4:34
Lu 1:33
i Jes 28:16
Da 2:34
j Da 2:35
k 2Sa 7:22
Ps 96:4
Ps 145:3
Jer 32:18
l Ge 41:28
Da 2:28
m Jes 14:24
Jes 44:26
n Ezr 6:10

o De 32:39; Ps 136:2; Da 11:36; 1Kor 8:5; p De 10:17; Ps 136:3; q Ge 41:39; Da 1:17; Da 2:28; Da 4:9; Am 3:7; r Da 5:16; s Da 2:6; Da 5:29.

alle wijzen van Bąbylon. **49** En Dąniël, van zijn kant, deed de koning een verzoek, en hij belastte Sądrach, Męsach en Abednęgo[a] met het bestuur van het rechtsgebied Bąbylon, maar Dąniël was aan het hof[b] van de koning.

3 Koning Nebukadnęzar maakte een beeld[c] van goud, waarvan de hoogte zestig el [en] waarvan de breedte zes el was. Hij richtte het op in de vlakte van Dura, in het rechtsgebied Bąbylon.[d] **2** En Nebukadnęzar zelf als koning liet de satrapen, de prefecten[e] en de stadhouders, de raadslieden, de schatmeesters, de rechters, de politiemagistraten[f] en alle bestuurders van de rechtsgebieden bijeenroepen om naar de inwijding[g] te komen van het beeld dat koning Nebukadnęzar had opgericht.

3 Terstond kwamen de satrapen,[h] de prefecten en de stadhouders, de raadslieden, de schatmeesters, de rechters, de politiemagistraten en alle bestuurders van de rechtsgebieden bijeen voor de inwijding van het beeld dat koning Nebukadnęzar had opgericht, en zij stonden vóór het beeld dat Nebukadnęzar had opgericht. **4** En de herauti riep luidkeels: „Tot U wordt gezegd, o volken, nationale groepen en talen,[j] **5** dat GIJ op het moment dat GIJ het geluid van de hoorn, de schalmei, de citer, de driehoekige harp, het snaarinstrument, de doedelzak en allerlei muziekinstrumenten hoort,[k] neervalt en het gouden beeld aanbidt dat koning Nebukadnęzar heeft opgericht. **6** En al wie niet neervalt en aanbidt,[l] zal op hetzelfde ogenblik[m] in de brandende vuuroven geworpen worden."[n] **7** Hierom vielen, terzelfder tijd dat alle volken het geluid van de hoorn, de schalmei, de citer, de driehoekige harp, het snaarinstrument en allerlei muziekinstrumenten hoorden, alle volken,[o] nationale groepen en talen neer [en] aanbaden het gouden beeld dat koning Nebukadnęzar had opgericht.

HFDST. 2

a Da 1:7

b Es 2:19
Es 3:2
Jer 39:3
Am 5:15

HFDST. 3

c Jes 40:19
Han 17:29
1Kor 8:4

d Es 1:1
Da 2:48

e Da 6:7

f Ezr 7:25
Han 16:20

g Ezr 6:16

h Es 8:9
Da 6:1

i Da 5:29

j Es 8:9
Da 4:1

k Da 3:10
Da 3:15

l Ex 20:5
Mt 4:9

m Da 4:19
Da 4:33

n Jer 29:22
Da 3:11
Da 3:17
Da 3:26
Opb 13:15

o Jer 51:7
Han 14:16

2e kolom

a Da 3:12

b Ne 2:3
Da 2:4
Da 5:10

c Job 21:12
Da 3:5
Da 3:15

d Da 3:6

e Da 2:49

f Da 3:18
Da 3:28

g Sp 29:22
Da 2:12

h Da 1:7

i Jes 46:1
Jer 50:2

j Da 3:28

k Da 3:10

l Ex 5:2
2Kr 32:15
Jes 36:20
Jes 37:23

8 Hierom traden terzelfder tijd zekere Chaldeeën naderbij en beschuldigden de joden.[a] **9** Zij namen het woord, en zij zeiden tot koning Nebukadnęzar: „O koning, blijf in leven, ja, voor onbepaalde tijden.[b] **10** Gijzelf, o koning, hebt het gebod uitgevaardigd dat iedereen die het geluid van de hoorn, de schalmei, de citer, de driehoekige harp, het snaarinstrument, en de doedelzak en allerlei muziekinstrumenten hoort,[c] dient neer te vallen en het gouden beeld dient te aanbidden; **11** en dat al wie niet zou neervallen en aanbidden, in de brandende vuuroven geworpen dient te worden.[d] **12** Er zijn zekere joden die gij hebt belast met het bestuur van het rechtsgebied Bąbylon,[e] Sądrach, Męsach en Abednęgo; deze fysiek sterke mannen hebben geen aandacht aan u geschonken, o koning, zij dienen úw goden niet, en het gouden beeld dat gij hebt opgericht, aanbidden zij niet."[f]

13 Terstond zei Nebukadnęzar in woede en verbolgenheid,[g] Sądrach, Męsach en Abednęgo[h] te halen. Dientengevolge werden deze fysiek sterke mannen voor de koning gebracht. **14** Nebukadnęzar nam het woord en zei tot hen: „Is het werkelijk zo, o Sądrach, Męsach en Abednęgo, dat GIJ míjn goden[i] niet dient en het gouden beeld dat ik heb opgericht, niet aanbidt?[j] **15** Nu, indien GIJ bereid zijt, zodat GIJ zodra GIJ het geluid van de hoorn, de schalmei, de citer, de driehoekige harp, het snaarinstrument, en de doedelzak en allerlei muziekinstrumenten hoort,[k] neervalt en het beeld aanbidt dat ik gemaakt heb, [goed]. Maar indien GIJ niet aanbidt, zult GIJ op datzelfde ogenblik in de brandende vuuroven worden geworpen. En wie is die god die U uit mijn handen kan verlossen?"[l]

16 Sądrach, Męsach en Abednęgo antwoordden, en zij zeiden tot de koning: „O Nebukadnęzar, het is voor ons niet noodzakelijk

u hieromtrent een woord terug te
zeggen.[a] **17** Als het moet, kan
onze God die wij dienen, ons ver-
lossen. Uit de brandende vuur-
oven en uit uw hand, o koning,
zal hij [ons] verlossen.[b] **18** Maar
zo niet, het worde u bekend, o ko-
ning, dat wij úw goden niet die-
nen, en het gouden beeld dat gij
hebt opgericht, zullen wij stellig
niet aanbidden."[c]

19 Toen was het dat Nebukad-
nẹzar zelf vervuld werd met ver-
bolgenheid, en zelfs de uitdruk-
king van zijn gezicht veranderde
ten aanzien van Sạdrach, Mẹsach
en Abednẹgo. Hij nam het woord
en zei dat men de oven zevenmaal
meer moest verhitten dan men
gewoon was hem te verhitten.
20 En tot zekere fysiek sterke
mannen met vitale kracht[d] die
in zijn krijgsmacht waren, zei hij
Sạdrach, Mẹsach en Abednẹgo te
binden ten einde [hen] in de bran-
dende vuuroven te werpen.[e]

21 Toen was het dat deze fysiek
sterke mannen gebonden werden
in hun mantels, hun kleren en hun
mutsen en hun andere kleding en
in de brandende vuuroven wer-
den geworpen. **22** Louter omdat
het woord van de koning streng
was en de oven bovenmatig ver-
hit was, werden deze fysiek sterke
mannen die Sạdrach, Mẹsach en
Abednẹgo naar boven brachten,
zelf door de vuurvlam gedood.
23 Maar deze [andere] fysiek ster-
ke mannen, die drie, Sạdrach,
Mẹsach en Abednẹgo, vielen ge-
bonden midden in de brandende
vuuroven.[f]

24 Terstond sloeg koning Ne-
bukadnẹzar zelf de schrik om het
hart en hij stond ijlings op. Hij
nam het woord en zei tot zijn hoge
koninklijke beambten: „Hebben
wij niet dríé fysiek sterke mannen
gebonden midden in het vuur ge-
worpen?"[g] Zij antwoordden en zei-
den tot de koning: „Ja, o koning."
25 Hij antwoordde en zei: „Ziet!
Ik aanschouw vier fysiek sterke
mannen die midden in het vuur
vrij rondlopen, en er is geen let-
sel aan hen, en het uiterlijk van de
vierde gelijkt op dat van een zoon
der goden."[a]

26 Toen was het dat Nebukad-
nẹzar op de deur van de branden-
de vuuroven toetrad.[b] Hij nam het
woord en zei: „Sạdrach, Mẹsach
en Abednẹgo, GIJ dienaren van
de Allerhoogste God,[c] treedt naar
buiten en komt hier!" Terstond
traden Sạdrach, Mẹsach en Abed-
nẹgo vanuit het midden van het
vuur naar buiten. **27** En de sa-
trapen, de prefecten en de stad-
houders en de hoge beambten[d]
van de koning die bijeen waren,
aanschouwden deze fysiek ster-
ke mannen, dat het vuur geen
macht had gehad over hun li-
chaam[e] en geen haar van hun
hoofd[f] geschroeid was en zelfs hun
mantels niet veranderd waren en
niet eens de reuk van het vuur
aan hen was gekomen.

28 Nebukadnẹzar nam het
woord en zei: „Gezegend zij de God
van Sạdrach, Mẹsach en Abednẹ-
go,[g] die zijn engel heeft gezonden[h]
en zijn dienaren heeft verlost, die
op hem vertrouwden[i] en die zelfs
het woord van de koning veran-
derden en hun lichaam overgaven,
omdat zij geen enkele god wil-
den dienen[j] en aanbidden[k] behal-
ve hun eigen God.[l] **29** En door
mij wordt een bevel uitgevaar-
digd[m] dat welk volk, welke na-
tionale groep of welke taal maar
ook die iets miszegt tegen de God
van Sạdrach, Mẹsach en Abednẹ-
go, in stukken gehouwen dient te
worden[n] en zijn huis in een open-
baar privaat veranderd dient te
worden,[o] aangezien er geenande-
re god bestaat die zo kan bevrij-
den als deze."[p]

30 Terstond zorgde de koning
er zelf voor dat het Sạdrach, Mẹ-
sach en Abednẹgo goed ging in
het rechtsgebied Bạbylon.[q]

4 „Koning Nebukadnẹzar, aan
alle volken, nationale groepen
en talen die op de gehele aar-
de wonen:[r] Moge UW vrede groot

HFDST. 3

a Lu 12:11
Lu 21:14
Han 5:29

b 1Sa 17:37
2Sa 22:26
Ps 27:1
Sp 18:10
Jes 12:2
Da 6:27
Mi 7:7
2Kor 1:10

c Ex 20:5
Le 19:4
Sp 28:1
Han 5:29
Heb 11:34

d 2Sa 22:40
Jer 48:14

e Da 3:15

f Ps 34:19

g Ps 66:12
Ps 91:1
Jes 43:2

2e kolom

a Job 38:7
Ps 34:7

b Da 6:20

c Ge 14:18
Da 2:47
1Kor 8:5

d Da 3:2

e Jes 43:2
Heb 11:34

f Mt 10:30
Lu 21:18
Han 27:34

g Da 2:47
Da 4:34

h Ps 34:7
Heb 1:14

i 1Kr 5:20
Ps 3:8
Ps 22:4
Ps 91:14
2Kor 1:9
Heb 11:6

j Ex 23:24
Opb 12:11

k Da 3:5
Da 3:15

l Ex 20:5
Mt 4:10

m Da 6:26

n Da 2:5

o Ezr 6:11

p De 32:31
Da 4:35
Da 6:27

q Ps 1:3
Da 2:49
Da 3:12

HFDST. 4

r Es 8:9
Da 3:4

worden.[a] **2** Het heeft mij goed
toegeschenen de tekenen en won-
deren die de Allerhoogste God ten
aanzien van mij verricht heeft,
bekend te maken.[b] **3** Hoe groot
zijn zijn tekenen, en hoe machtig
zijn zijn wonderen![c] Zijn koninkrijk
is een koninkrijk tot onbepaalde tijd,[d] en zijn heerschappij
duurt van geslacht tot geslacht.[e]
4 Ik, Nebukadnęzar, bevond mij
onbezorgd[f] in mijn huis en in
bloeiende welstand in mijn paleis.[g] **5** Er was een droom die ik
aanschouwde, en die maakte mij
voorts bevreesd.[h] En er waren
geestesbeelden op mijn bed en visioenen van mijn hoofd die mij
schrik aanjoegen.[i] **6** En door
mij werd een bevel uitgevaardigd
om alle wijzen van Bąbylon voor
mij te brengen, opdat zij mij de
úitlegging van de droom bekend
zouden maken.[j]
7 Terstond kwamen de magie-
beoefenende priesters, de bezweerders, de Chaldeeën[k] en de
astrologen[l] binnen; en ik zei voor
hun aangezicht wat de droom was,
maar zijn uitlegging maakten zij
mij niet bekend.[m] **8** En ten slotte kwam daar voor mijn aangezicht binnen Dąniël, wiens naam
Bęltsazar[n] is naar de naam van
mijn god[o] en in wie de geest van de
heilige goden is;[p] en voor zijn aangezicht zei ik wat de droom was:
9 'O Bęltsazar, gij overste van
de magie-beoefenende priesters[q]
— want ikzelf weet heel goed dat
de geest van de heilige goden in u
is[r] en dat er geen enkel geheim is
dat u moeite kost[s] — vertel [mij]
de visioenen van mijn droom die
ik aanschouwd heb en de uitlegging ervan.[t]
10 Wat nu de visioenen van
mijn hoofd op mijn bed betreft, zo
aanschouwde ik dan,[u] en zie! een
boom[v] midden op de aarde, waarvan de hoogte reusachtig was.[w]
11 De boom werd groot en sterk,
en zijn hoogte zelf reikte ten
slotte tot de hemel, en hij was
zichtbaar tot het uiteinde van de
gehele aarde.[x] **12** Zijn loof was
schoon, en zijn vrucht was over-
vloedig, en er zat voedsel aan voor
allen. Eronder placht het gedierte[a] van het veld schaduw te zoe-
ken,[b] en op zijn grote takken huis-
den altijd de vogels van de hemel,[c]
en alle vlees was gewoon zich
daarvan te voeden.
13 Ik bleef aanschouwen in de
visioenen van mijn hoofd op mijn
bed, en zie! een wachter,[d] ja, een
heilige,[e] die uit de hemel zelf neer-
daalde. **14** Hij riep luidkeels,
en dit zei hij: „Hakt de boom
om[f] en kapt zijn grote takken af.
Schudt zijn loof af en verstrooit
zijn vrucht. Het gedierte vlucht-
te eronder vandaan, en de vogels
uit zijn grote takken.[g] **15** LAAT
zijn wortelstomp evenwel in de
aarde staan, en wel met een band
van ijzer en van koper, tussen
het gras van het veld; en door de
dauw van de hemel worde hij be-
vochtigd, en met het gedierte zij
zijn deel tussen de plantengroei
der aarde.[h] **16** Zijn hart worde
veranderd zodat het niet meer
dat van een mens is en een die-
renhart worde hem gegeven,[i] en
laten er zeven tijden[j] over hem
voorbijgaan. **17** Volgens de ver-
ordening van wachters[k] is deze
zaak, en [volgens] het woord van
heiligen is dit verzoek, opdat de
levenden mogen weten dat de Al-
lerhoogste [de] Heerser is in het
koninkrijk der mensheid[l] en dat
hij het geeft aan wie hij wil[m] en
daarover zelfs de geringste der
mensen aanstelt."[n]
18 Dit was de droom die ik, ko-
ning Nebukadnęzar, zelf heb aan-
schouwd; en gíj, o Bęltsazar, zeg
wat de uitlegging is, aangezien alle
[andere] wijzen van mijn koninkrijk mij de uitlegging niet eens
kunnen bekendmaken.[o] Maar gij
zijt bekwaam, omdat de geest van
heilige goden in u is.'[p]
19 Toen stond Dąniël zelf,
wiens naam Bęltsazar is,[q] voor een
ogenblik ontzet, en zijn gedach-

HFDST. 4

a Da 6:25
b Ps 66:16
Da 2:23
c De 4:34
Ps 71:19
Da 6:27
Ro 11:33
d Ps 10:16
Ps 29:10
Ps 66:7
Ps 90:2
Jer 10:10
e Ps 146:10
f Jes 47:8
g Lu 11:21
h Da 5:6
i Da 2:1
j Ge 41:8
Da 2:2
k Da 5:7
l Jes 47:13
Da 2:27
m Da 2:11
n Da 1:7
Da 5:12
o Jes 46:1
Jer 50:2
p Nu 11:17
Jes 63:11
Da 4:18
Da 4:24
Da 5:11
q Da 1:20
Da 2:48
r Ge 41:38
Da 6:3
s Da 1:17
t Da 2:30
u Da 2:19
v Da 4:26
w Jes 10:33
Ez 31:3
x Ge 11:4
Mt 11:23

2e kolom

a Jer 27:6
Ez 31:6
b Klg 4:20
c Mt 13:32
d Ps 103:20
Ps 103:21
Da 4:23
e De 33:2
Ps 89:7
Da 8:13
Mt 18:10
Lu 4:34
f Ez 21:26
Ez 21:27
Da 4:31
Da 5:20
Lu 3:9
g Jer 51:6
Ez 31:12
h Job 14:7
Da 4:33
i Da 4:32
j Da 7:25
Da 12:7
Lu 21:24
Opb 12:14
k Da 4:13
l Ps 83:18
Jer 16:21
Da 4:34
m Ps 75:7
Ps 89:36
Mt 25:31
Lu 1:32
Lu 1:33

n 1Sa 2:8; Ez 17:24; Za 9:9; Mt 11:29; o Jes 47:13; Da 5:8; Da 5:15; p Ge 41:16; Da 2:28; Da 4:8; q Da 1:7.

ten alleen al joegen hem schrik aan.[a]

De koning nam het woord en zei: 'O Beltsazar, laten de droom en de uitlegging zelf u geen schrik aanjagen.'[b]

Beltsazar antwoordde en zei: 'O mijn heer, moge de droom [van toepassing zijn] op wie u haten, en zijn uitlegging op uw tegenstanders.[c]

20 De boom die gij aanschouwd hebt, die groot en sterk werd en waarvan de hoogte ten slotte tot de hemel reikte en die voor heel de aarde zichtbaar was,[d] **21** en waarvan het loof schoon was en waarvan de vrucht overvloedig was, en waaraan voedsel zat voor allen; waaronder de dieren van het veld plachten te huizen en op de grote takken waarvan altijd de vogels van de hemel verbleven,[e] **22** dat zijt gij, o koning,[f] want gij zijt groot en sterk geworden, en uw grootheid is zeer toegenomen en heeft tot de hemel gereikt,[g] en uw heerschappij tot het uiteinde der aarde.[h]

23 En omdat de koning een wachter aanschouwde, ja, een heilige,[i] die uit de hemel neerdaalde, die ook zei: „Hakt de boom om en verderft hem. LAAT zijn wortelstomp evenwel in de aarde staan, maar met een band van ijzer en van koper, tussen het gras van het veld, en door de dauw van de hemel worde hij bevochtigd, en met de dieren van het veld zij zijn deel totdat er zeven tijden over hem voorbijgaan"[j] — **24** dit is de uitlegging, o koning, en de verordening[k] van de Allerhoogste[l] is dat wat mijn heer de koning moet overkomen.[m] **25** En u zal men van onder de mensen verdrijven, en bij de dieren van het veld zal uw woning blijken te zijn,[n] en plantengroei zal men ook u te eten geven, net als de stieren;[o] en door de dauw van de hemel zult gijzelf bevochtigd worden, en zeven tijden[p] zullen er over u voorbijgaan, totdat gij weet dat de Allerhoogste [de] Heerser is in het koninkrijk der mensheid,[a] en dat hij het geeft aan wie hij wil.[b]

26 En omdat men zei de wortelstomp van de boom te laten staan:[c] uw koninkrijk zal u behouden blijven nadat gij weet dat de hemel heerst.[d] **27** Daarom, o koning, moge mijn raad u goed toeschijnen,[e] en verwijder uw eigen zonden door rechtvaardigheid,[f] en uw ongerechtigheid door barmhartigheid te betonen jegens de armen.[g] Misschien zal er een verlenging van uw voorspoed komen.' "[h]

28 Dit alles overkwam koning Nebukadnezar.[i]

29 Na verloop van twaalf maanmaanden was hij eens aan het wandelen op het koninklijk paleis van Babylon. **30** De koning nam het woord en zei:[j] „Is dit niet het grote Babylon dat ikzelf gebouwd heb voor het koninklijk huis, met de sterkte van mijn macht[k] en voor de waardigheid van mijn majesteit?"[l]

31 Nog was het woord in de mond van de koning, toen er een stem uit de hemel neerviel: „U wordt gezegd, o koning Nebukadnezar: 'Het koninkrijk zelf is van u geweken,[m] **32** en van onder de mensen verdrijft men u zelfs, en bij de dieren van het veld zal uw woning zijn.[n] Plantengroei zal men ook u te eten geven net als de stieren, en zeven tijden zullen er over u voorbijgaan, totdat gij weet dat de Allerhoogste [de] Heerser is in het koninkrijk der mensheid, en dat hij het geeft aan wie hij wil.' "[o]

33 Op hetzelfde ogenblik[p] werd het woord zelf aan Nebukadnezar vervuld, en van onder de mensheid werd hij verdreven, en plantengroei ging hij eten net als de stieren, en door de dauw van de hemel werd zijn eigen lichaam bevochtigd, totdat zelfs zijn haar lang werd net als [de veren] van arenden en zijn nagels als [de klauwen] van vogels.[q]

34 „En aan het einde van de dagen[r] sloeg ik, Nebukadnezar,

HFDST. 4

a Da 7:28
b 1Sa 3:17
c 2Sa 18:32
d Ez 31:3; Da 4:10
e Da 4:12
f Da 2:37
g Jes 14:13; Jes 14:14
h Da 2:38
i Nu 22:32; De 33:2; Ps 89:7; Da 4:13; Da 8:13; Mt 18:10; Han 10:3; Han 12:23
j Da 4:16; Da 5:21; Lu 21:24
k Jes 23:9; Jes 55:11; Da 4:17
l Ps 83:18
m Job 34:19; Ps 107:40
n Da 4:32; Da 5:21
o Ps 106:20
p Da 4:16; Lu 21:24

2e kolom

a Ps 83:18
b Job 34:24; Jer 27:5; Da 2:21; Da 5:21; Da 7:14
c Da 4:15
d Ps 11:4; Jes 66:1
e Ps 119:46
f Sp 16:6; Sp 28:13; Jes 55:7; Ez 18:21; Mt 3:8
g Ps 41:1; Jes 58:7; Mi 6:8; 1Jo 3:17
h 1Kon 21:29; Joë 2:14; Jon 3:10
i Nu 23:19; Sp 10:24; Jes 55:11
j Ps 73:9
k Sp 16:18
l Ps 49:11
m Da 4:25; Han 12:23
n Da 4:14; Da 5:21
o Da 4:17
p Da 3:6; Da 5:5
q Da 4:25
r Da 4:16

mijn ogen op naar de hemel,[a] en
mijn eigen verstand keerde toen
tot mij terug; en ik zegende de
Allerhoogste zelf,[b] en Degene die
tot onbepaalde tijd leeft, roem-
de en verheerlijkte ik,[c] want zijn
heerschappij is een heerschappij
tot onbepaalde tijd en zijn ko-
ninkrijk duurt van geslacht tot
geslacht.[d] **35** En alle bewoners
der aarde worden als louter niets
geacht,[e] en hij doet naar zijn eigen
wil onder het heerleger van de
hemel en de bewoners der aarde.[f]
En er bestaat niemand die zijn
hand kan tegenhouden[g] of die tot
hem kan zeggen: 'Wat hebt gij ge-
daan?'[h]

36 Terzelfder tijd keerde toen
mijn verstánd tot mij terug, en
voor de waardigheid van mijn ko-
ninkrijk keerden voorts ook mijn
majesteit en mijn glans tot mij
terug;[i] en naar mij gingen zelfs
mijn hoge koninklijke beambten
en mijn rijksgroten ijverig zoe-
ken, en ik werd opnieuw over
mijn eigen koninkrijk aangesteld,
en buitengewone grootheid werd
mij toegevoegd.[j]

37 Nu roem en verhef en ver-
heerlijk ik, Nebukadnẹzar, de Ko-
ning van de hemel,[k] omdat al zijn
werken waarheid en zijn wegen
gerechtigheid zijn,[l] en omdat hij
hen die in trots wandelen, kan
vernederen.'[m]

5 Wat koning Bẹlsazar[n] betreft,
hij rechtte een groot feestmaal
aan voor duizend van zijn rijks-
groten, en in het bijzijn van de
duizend dronk hij wijn.[o] **2** On-
der invloed van de wijn[p] zei Bẹl-
sazar de gouden en zilveren va-
ten[q] te brengen die zijn vader
Nebukadnẹzar had weggenomen
uit de tempel die in Jeruẓalem
was, opdat daaruit de koning en
zijn rijksgroten, zijn bijvrouwen
en zijn tweederangs vrouwen zou-
den drinken.[r] **3** Terstond bracht
men de gouden vaten die zij had-
den weggenomen uit de tempel
van het huis van God dat in Je-
ruẓalem was, en daaruit dronken
de koning en zijn rijksgroten, zijn
bijvrouwen en zijn tweederangs
vrouwen. **4** Zij dronken wijn, en
zij roemden de goden van goud en
van zilver, koper, ijzer, hout en
steen.[a]

5 Op dat ogenblik kwamen de
vingers van een mensenhand te
voorschijn en schreven tegenover
de lampenstandaard op het plei-
sterwerk van de wand van het pa-
leis van de koning,[b] en de ko-
ning aanschouwde de rug van
de hand die schreef. **6** Terstond
werd, wat de koning betreft, zelfs
zijn gelaatskleur aan hem veran-
derd, en zijn eigen gedachten joe-
gen hem schrik aan,[c] en zijn heup-
gewrichten werden slap[d] en zelfs
zijn knieën sloegen tegen elkaar.[e]

7 De koning riep luidkeels dat
men de bezweerders, de Chal-
deeën en de astrologen moest ha-
len.[f] De koning nam het woord
en zei tot de wijzen van Bạbylon:
„Ieder mens die dit schrift zal le-
zen en mij ook de uitlegging er-
van duidelijk zal maken — met
purper zal hij bekleed worden,[g]
met een gouden halsketen om zijn
hals, en als de derde in het konink-
rijk zal hij heersen."[h]

8 Terstond kwamen alle wijzen
van de koning binnen, maar zij wa-
ren niet bekwaam genoeg om het
schrift zelf te lezen noch om de ko-
ning de uitlegging bekend te ma-
ken.[i] **9** Dientengevolge werd ko-
ning Bẹlsazar zeer verschrikt en
zijn gelaatskleur aan hem veran-
derde; en zijn rijksgroten stonden
perplex.[j]

10 Wat de koningin betreft, we-
gens de woorden van de koning
en zijn rijksgroten trad zij recht-
streeks de feestzaal binnen. De
koningin nam het woord en zei:
„O koning, blijf in leven, ja, tot
onbepaalde tijden.[k] Laten uw ge-
dachten u geen schrik aanjagen,
en laat uw gelaatskleur niet ver-
anderen. **11** Er is een bekwaam
man in uw koninkrijk in wie de
geest van heilige goden is;[l] en in
de dagen van uw vader werden
verlichting en inzicht en wijsheid
gelijk de wijsheid van goden in

HFDST. 4

a Ps 121:1
Ps 123:1
Ps 123:2
b Ps 7:17
Ps 92:1
c Jer 10:10
1Ti 1:17
Opb 4:11
d Ps 10:16
Da 4:3
Mi 4:7
e Ps 39:5
Jes 40:15
f 1Sa 3:18
Ps 33:11
Jes 46:10
g Job 34:24
Jes 43:13
1Kor 10:22
h Job 9:12
Jes 45:9
Ro 9:20
i 2Kr 33:13
Da 4:26
j Sp 22:4
k Da 4:3
Han 17:24
l De 32:4
Ps 33:5
Opb 15:3
m Ex 18:11
Job 40:11
Jak 4:6

HFDST. 5

n Da 5:9
Da 7:1
Da 8:1
o Jes 21:5
Jer 51:39
p Sp 20:1
Sp 31:4
q 2Kon 25:15
2Kr 36:18
Ezr 1:7
Jer 27:16
Jer 52:19
Da 1:2
r Sp 11:2

2e kolom

a Ps 115:4
Ps 135:15
Han 17:29
Opb 9:20
b Da 5:24
c Ps 102:15
d Ps 69:23
Jes 21:3
e Ez 7:17
Na 2:10
f Ge 41:8
Da 2:2
Da 4:6
g Ge 41:42
1Sa 17:25
h Da 2:6
Da 2:48
Da 6:2
i Ge 41:8
Da 2:27
Da 4:7
j Jes 13:7
k Da 3:9
l Da 2:47
Da 4:8
Da 4:18

hem gevonden, en koning Nebukadnezar, uw vader, heeft hem zelf tot overste[a] van de magiebeoefenende priesters, de bezweerders, de Chaldeeën [en] de astrologen aangesteld, [ja,] uw vader, o koning, **12** aangezien een buitengewone geest en kennis en inzicht om dromen uit te leggen[b] en de verklaring van raadsels en het ontwarren van knopen in hem waren gevonden,[c] in Daniël, aan wie de koning zelf de naam Beltsazar heeft gegeven.[d] Laat nu Daniël zelf geroepen worden, opdat hij de útlegging duidelijk mag maken."

13 Bijgevolg werd Daniël zelf voor de koning gebracht. De koning nam het woord en zei tot Daniël: „Zijt gij die Daniël uit de ballingen van Juda,[e] die de koning, mijn vader, uit Juda hierheen heeft gebracht?[f] **14** Ook heb ik omtrent u gehoord dat de geest der goden in u is[g] en er verlichting en inzicht en buitengewone wijsheid[h] in u zijn gevonden. **15** En nu zijn de wijzen [en] de bezweerders voor mij gebracht opdat zij dit schrift daar zouden lezen, ja, om mij de uitlegging ervan bekend te maken; maar zij zijn niet bekwaam genoeg om de útlegging van het woord duidelijk te maken.[i] **16** En ikzelf heb omtrent u gehoord dat gij uitleggingen kunt verschaffen[j] en zelfs knopen kunt ontwarren. Nu, indien gij het schrift kunt lezen en mij ook de uitlegging ervan kunt bekendmaken — met purper zult gij bekleed worden, met een gouden halsketen om uw hals, en als de derde in het koninkrijk zult gij heersen."[k]

17 Terstond antwoordde Daniël en zei voor het aangezicht van de koning: „Laten uw gaven bij uzelf blijven, en geef uw geschenken maar aan anderen.[l] Het schrift zal ik evenwel voor de koning lezen, en de uitlegging zal ik hem bekendmaken.[m] **18** Wat u aangaat, o koning, de Allerhoogste God[a] zelf heeft uw vader Nebukadnezar[b] het koninkrijk en de grootheid en de waardigheid en de majesteit gegeven.[c] **19** En vanwege de grootheid die Hij hem gaf, bleken alle volken, nationale groepen en talen te beven en vrees voor hem te tonen.[d] Wie hij maar wilde, doodde hij; en wie hij maar wilde, sloeg hij; en wie hij maar wilde, verhief hij; en wie hij maar wilde, vernederde hij.[e] **20** Maar toen zijn hart hoogmoedig werd en zijn eigen geest zich verhardde, zodat hij overmoedig handelde,[f] werd hij neergehaald van de troon van zijn koninkrijk, en zijn eigen waardigheid werd van hem weggenomen.[g] **21** En van onder de mensenzonen werd hij verdreven, en zijn hart zelf werd aan dat van een dier gelijk gemaakt, en bij de wilde ezels was zijn woning.[h] Plantengroei placht men hem te eten te geven net als de stieren, en door de dauw van de hemel werd zijn eigen lichaam bevochtigd,[i] totdat hij wist dat de Allerhoogste God Heerser is in het koninkrijk der mensheid, en dat hij erover aanstelt wie hij wil.[j]

22 En wat u, zijn zoon Belsazar,[k] aangaat, gij hebt uw hart niet verootmoedigd,[l] hoewel gij dit alles wist.[m] **23** Maar tegen de Heer van de hemel hebt gij u verheven,[n] en men heeft zelfs de vaten van zijn huis voor u gebracht;[o] en gijzelf met uw rijksgroten, uw bijvrouwen en uw tweederangs vrouwen zijt er wijn uit gaan drinken, en gij hebt slechts goden van zilver en van goud, koper, ijzer, hout en steen geroemd,[p] die niets aanschouwen en niets horen en niets weten;[q] maar de God in wiens hand uw adem is[r] en aan wie al uw wegen toebehoren,[s] hebt gij niet verheerlijkt.[t] **24** Dientengevolge werd er van voor zijn aangezicht de rug van een hand gezonden en werd dit schrift daar opgetekend.[u] **25** En dit is het schrift dat werd opgetekend: MENE, MENE, TEKEL en PARSIN.

HFDST. 5

a Da 2:48; Da 4:9
b Da 1:17; Da 6:3
c 1Kon 4:30; Da 5:16
d Da 1:7; Da 4:8
e Da 1:6; Da 2:25; Da 6:13
f 2Kon 24:14
g Da 1:17; Da 2:23; Da 4:9
h Sp 2:6; Da 1:20
i Jes 47:12; Da 2:10; Da 5:8
j Ge 40:8; Da 2:28
k Da 2:6; Da 5:7
l Es 9:15
m Ps 119:46

2e kolom

a Ps 47:2; Ps 83:18; Ps 92:8; Da 4:17
b Da 5:11
c Da 2:37; Da 2:38
d Jer 25:9; Da 3:4; Da 4:22
e Sp 16:14; Da 2:12; Da 3:6; Da 3:29
f Sp 16:5; Jes 14:13; Da 4:30; Mi 6:8
g Jes 47:1
h Da 4:25; Da 4:32
i Da 4:33
j Job 34:24; Ps 83:18; Ez 17:24; Da 4:17; Da 4:35
k Da 5:11; Da 5:18
l Mt 23:12
m Lu 12:47; Jak 4:17
n Jes 37:23; Jer 50:29
o Da 5:3
p Jes 37:19; Han 17:29
q De 32:21; Ps 115:5; Ps 135:17; Jes 46:7; 1Kor 8:4
r Ps 104:29; Jes 42:5; Han 17:25
s Sp 20:24; Jer 10:23
t Ro 1:21
u Da 5:5

26 Dit is de uitlegging van het
woord: MENE, God heeft [de da-
gen van] uw koninkrijk geteld en
er een eind aan gemaakt.[a]
27 TEKEL, gij zijt op de weeg-
schaal gewogen en te licht bevon-
den.[b]
28 PERES, uw koninkrijk is
verdeeld en aan de Meden en de
Perzen gegeven."[c]
29 Terstond gaf Belsazar be-
vel, en zij bekleedden Daniël met
purper, met een gouden halske-
ten om zijn hals; en zij kondig-
den omtrent hem af dat hij de der-
de heerser in het koninkrijk zou
worden.[d]
30 Nog in diezelfde nacht werd
Belsazar, de Chaldeeuwse koning,
gedood[e] **31** en Darius[f] de Meder
zelf ontving het koninkrijk, toen
hij ongeveer tweeënzestig jaar
oud was.

6 Het scheen Darius goed toe,
en hij stelde over het koninkrijk honderd twintig satrapen aan, die over het gehele koninkrijk zouden zijn;[g] **2** en over hen drie hoogwaardigheidsbekleders, van wie Daniël er één was,[h] opdat deze satrapen[i] hun voortdurend verslag zouden uitbrengen en de koning zelf geen verlies zou lijden.[j] **3** Toen was het dat deze Daniël aanhoudend uitblonk[k] boven de hoogwaardigheidsbekleders en de satrapen, aangezien er een buitengewone geest in hem was;[l] en de koning was van plan hem over het gehele koninkrijk te verhogen.

4 Terstond trachtten de hoogwaardigheidsbekleders en de satrapen zelf voortdurend een of ander voorwendsel tegen Daniël te vinden met betrekking tot het koninkrijk;[m] maar er was geen enkel voorwendsel noch ook maar iets corrupts dat zij konden vinden, aangezien hij betrouwbaar was en er geen enkele nalatigheid noch ook maar iets corrupts in hem gevonden werd.[n] **5** Dientengevolge zeiden deze fysiek sterke mannen: „Wij zullen in deze Daniël geen enkel voorwendsel vinden, of wij zouden [dat] tegen hem moeten vinden in de wet van zijn God."[a]

6 Bijgevolg traden deze hoogwaardigheidsbekleders en satrapen zelf in menigte bij de koning binnen,[b] en dit zeiden zij tot hem: „O koning Darius, blijf in leven, ja, voor onbepaalde tijden.[c] **7** Alle hoogwaardigheidsbekleders van het koninkrijk, de prefecten en de satrapen, de hoge koninklijke beambten en de stadhouders, hebben te zamen beraadslaagd om een koninklijke inzetting te bevestigen[d] en een verbod te bekrachtigen, dat al wie in de loop van dertig dagen een smeekbede richt tot enige god of mens behalve tot u, o koning, in de leeuwenkuil geworpen dient te worden.[e] **8** Moogt gij nu, o koning, de inzetting bevestigen en het geschrift ondertekenen,[f] opdat [het] niet veranderd wordt, naar de wet van de Meden en de Perzen,[g] die niet wordt ingetrokken."[h]

9 In overeenstemming hiermee ondertekende koning Darius zelf het geschrift en het verbod.[i]

10 Maar zodra Daniël wist dat het geschrift ondertekend was, ging hij zijn huis binnen, en terwijl de vensters in zijn dakvertrek voor hem open waren in de richting van Jeruzalem,[j] liet hij zich zelfs driemaal per dag[k] op zijn knieën neer en bad[l] en schonk lof voor het aangezicht van zijn God,[m] zoals hij voordien geregeld had gedaan.[n] **11** Terstond drongen deze fysiek sterke mannen zelf in drommen naar binnen en vonden Daniël, terwijl hij smeekbeden opzond en gunst afsmeekte voor het aangezicht van zijn God.[o]

12 Toen was het dat zij naderden en voor de koning aangaande het verbod van de koning zeiden: „Is er niet een verbod dat gij hebt ondertekend, dat elk mens

HFDST. 5

a Jes 13:11 Jer 25:12 Jer 27:7 Jer 50:1 Jer 51:11
b Job 31:6 Ro 2:6 1Kor 3:13 Kol 3:25
c Ezr 1:1 Jes 21:2 Jes 45:1 Jer 50:9 Da 6:28 Da 9:1
d Jes 14:2 Da 5:7 Da 5:16
e Jes 21:9 Jer 51:8 Jer 51:31 Jer 51:39 Jer 51:57
f Da 6:1 Da 9:1

HFDST. 6

g Es 1:1
h Sp 3:16 Jes 14:2 Da 2:48 Da 5:29
i Ezr 8:36 Es 8:9 Da 3:2
j Ezr 4:22 Es 7:4 Lu 19:23
k Sp 3:35 Sp 22:29
l Da 1:17 Da 5:12
m Ps 37:12 Sp 29:27 Pr 4:4
n Fil 2:15 1Pe 2:12

2e kolom

a Es 3:8
b Ps 56:6 Sp 6:18
c Ne 2:3 Da 2:4
d Ps 59:3 Ps 94:20
e Da 3:6 Da 6:16 Da 6:24
f Es 3:12 Es 8:10
g Es 1:19
h Es 8:8
i Da 6:7
j 1Kon 8:30 1Kon 8:44 2Kr 6:38 Ps 5:7
k Ps 55:17 Ps 86:3 Kol 4:2
l 1Kon 8:54 2Kr 6:13 Ezr 9:5 Ps 95:6 Lu 22:41 Han 7:60
m Ps 34:1 Ro 12:12

n 1Th 5:17; o Ps 10:9; Ps 37:32.

die in de loop van dertig dagen iets afsmeekt van enige god of mens behalve van u, o koning, in de leeuwenkuil geworpen dient te worden?"[a] De koning antwoordde en zei: „De zaak is goed bevestigd naar de wet van de Meden en de Perzen, die niet wordt ingetrokken."[b] **13** Onmiddellijk antwoordden zij, en zij zeiden voor de koning: „Dạniël,[c] die uit de ballingen van Jụda is,[d] heeft geen aandacht aan u geschonken, o koning, noch aan het verbod dat gij ondertekend hebt, maar driemaal per dag zendt hij zijn smeekbede op."[e] **14** Dientengevolge stond het de koning, zodra hij het woord hoorde, zeer slecht aan,[f] en op Dạniël richtte hij [zijn] geest ten einde hem te verlossen;[g] en tot het ondergaan van de zon bleef hij zijn best doen hem te bevrijden. **15** Ten slotte traden deze fysiek sterke mannen zelf in menigte bij de koning binnen, en zij zeiden tot de koning: „Weet, o koning, dat het bij de Meden en Perzen een wet is, dat welk verbod[h] of welke inzetting ook die de koning zelf bevestigt, niet te veranderen is."[i]

16 Bijgevolg gaf de koning zelf bevel, en zij brachten Dạniël en wierpen hem in de leeuwenkuil.[j] De koning nam het woord en zei tot Dạniël: „Uw God die gij met standvastigheid dient, híj zal u verlossen."[k] **17** En er werd een steen gebracht en op de opening van de kuil geplaatst, en de koning verzegelde die met zijn zegelring en met de zegelring van zijn rijksgroten, opdat er niets in de zaak van Dạniël veranderd zou worden.[l]

18 Terstond ging de koning naar zijn paleis en bracht de nacht in vasten[m] door, en er werden geen muziekinstrumenten voor hem gebracht, en zelfs zijn slaap week van hem.[n] **19** Ten slotte nu stond de koning zelf bij het ochtendkrieken, met het daglicht, op, en haastig ging hij regelrecht naar de leeuwenkuil. **20** En terwijl hij in de nabijheid van de kuil kwam, riep hij luid met een droeve stem, ja, tot Dạniël. De koning nam het woord en zei tot Dạniël: „O Dạniël, dienaar van de levende God, heeft uw God die gij met standvastigheid dient,[a] u van de leeuwen kunnen verlossen?"[b] **21** Onmiddellijk sprak Dạniël zelf ook met de koning: „O koning, blijf in leven, ja, tot onbepaalde tijden. **22** Mijn eigen God[c] heeft zijn engel gezonden[d] en de muil der leeuwen gesloten,[e] en ze hebben mij niet te gronde gericht, aangezien er voor hem niets dan onschuld in mij werd gevonden;[f] en ook tegenover u, o koning, heb ik geen schadelijke daad begaan."[g]

23 Toen was het dat de koning zelf zeer verheugd werd,[h] en hij gaf bevel dat men Dạniël uit de kuil zou optrekken. En Dạniël werd uit de kuil opgetrokken, en er werd geen enkel letsel aan hem gevonden, omdat hij op zijn God had vertrouwd.[i]

24 En de koning gaf bevel, en men bracht die fysiek sterke mannen die Dạniël beschuldigd hadden,[j] en in de leeuwenkuil wierp men hen,[k] hun zonen en hun vrouwen;[l] en zij hadden de bodem van de kuil nog niet bereikt of de leeuwen hadden zich al van hen meester gemaakt, en al hun beenderen verbrijzelden ze.[m]

25 Toen was het dat koning Darịus zelf aan alle volken, nationale groepen en talen die op heel de aarde wonen, schreef:[n] „Moge UW vrede zeer groot worden![o] **26** Van voor mijn aangezicht is er een bevel uitgevaardigd[p] dat in elk machtsgebied van mijn koninkrijk de mensen dienen te beven en te vrezen voor de God van Dạniël.[q] Want hij is de levende God en Degene die blijft tot onbepaalde tijden,[r] en zijn koninkrijk[s] is er een dat niet te gronde zal worden gericht,[t] en zijn heerschappij is voor immer.[u] **27** Hij

HFDST. 6

a Da 6:7
Da 6:24
b Es 8:8
Da 6:8
c Da 1:6
d Da 2:25
Da 5:13
e Es 3:8
f Mr 6:26
g 1Kon 8:50
h Da 6:7
i Es 8:8
Ps 94:20
Da 6:8
j Heb 11:33
k Ps 37:39
Ps 91:14
Ps 118:5
Jes 41:10
Jes 43:2
2Kor 1:10
l Mt 27:66
Han 12:4
m 2Sa 12:16
1Kon 21:27
n Es 6:1
Da 2:1

2e kolom

a De 6:5
1Kr 16:11
Sp 23:17
b Ge 18:14
Mt 19:26
Lu 1:37
c 2Sa 22:7
Ps 31:14
d Ps 34:7
Da 3:28
e 1Sa 17:37
2Ti 4:17
Heb 11:33
f Ps 24:4
Ps 26:6
g Ro 13:1
1Pe 2:17
h Sp 16:13
i 2Kr 20:20
Ps 37:40
Sp 18:10
j De 19:19
Es 7:10
Sp 11:8
k Sp 14:35
l Joz 7:24
m Ps 54:5
Jes 38:13
n Es 3:12
Es 8:9
Da 4:1
o Ezr 4:17
p Da 3:29
q Ps 99:1
Jer 10:10
r De 5:26
Ps 90:2
Da 4:34
1Pe 1:23
Opb 4:9
s Da 2:44
t Ps 93:1
u Ps 29:10
Opb 15:3

verlost en bevrijdt[a] en verricht tekenen en wonderen in de hemel[b] en op de aarde,[c] want hij heeft Daniël uit de klauw der leeuwen verlost."

28 En wat deze Daniël aangaat, het ging hem goed in het koninkrijk van Darius[d] en in het koninkrijk van Cyrus de Pers.[e]

7 In het eerste jaar van Belsazar,[f] de koning van Babylon, aanschouwde Daniël zelf een droom en visioenen van zijn hoofd op zijn bed.[g] Terstond schreef hij de droom op.[h] Het volledige relaas van de zaken vertelde hij. **2** Daniël nam het woord en zei:

„Ik aanschouwde dan in mijn visioenen tijdens de nacht, en ziedaar! de vier winden[i] van de hemel zweepten de uitgestrekte zee op.[j] **3** En vier reusachtige beesten[k] stegen op uit de zee,[l] elk verschillend[m] van de andere.

4 Het eerste was gelijk een leeuw,[n] en het had de vleugels van een arend.[o] Ik bleef aanschouwen tot zijn vleugels uitgerukt werden, en het werd van de aarde opgeheven[p] en werd net als een mens op twee voeten overeind gezet, en er werd een mensenhart aan gegeven.[q]

5 En ziedaar! een ander beest, een tweede, dat gelijk een beer[r] was. En aan één zijde werd het opgericht,[s] en er waren drie ribben in zijn muil tussen zijn tanden; en dit zei men ertegen: 'Sta op, eet veel vlees.'[t]

6 Hierna bleef ik aanschouwen, en ziedaar! een ander [beest], een gelijk een luipaard,[u] maar het had vier vleugels van een vliegend schepsel op zijn rug. En het beest had vier koppen,[v] en er werd werkelijk heerschappij aan gegeven.

7 Hierna bleef ik aanschouwen in de nachtvisioenen, en ziedaar! een vierde beest, vreeswekkend en verschrikkelijk en ongewoon sterk.[w] En het had grote ijzeren tanden. Het verslond en verbrijzelde, en wat er overbleef, vertrad het met zijn poten. En het was verschillend van al de [andere] beesten die eraan voorafgegaan waren, en het had tien hoorns.[a] **8** Ik bleef op de hoorns letten, en zie! een andere hoorn, een kleine,[b] rees daartussen op, en er waren drie van de eerste hoorns die van voor hem werden uitgerukt. En zie! er waren ogen als de ogen van een mens in deze hoorn, en er was een mond die grandioze dingen sprak.[c]

9 Ik bleef aanschouwen tot er tronen werden geplaatst[d] en de Oude van Dagen[e] zich neerzette. Zijn kleding was zo wit als sneeuw,[f] en het haar van zijn hoofd was als zuivere wol.[g] Zijn troon bestond uit vuurvlammen;[h] de wielen ervan waren een brandend vuur.[i] **10** Er was een stroom van vuur die vloeide en van voor hem uitging.[j] Er waren duizend duizenden die hem bleven dienen,[k] en tienduizend maal tienduizend die vlak voor hem bleven staan.[l] Het Gerecht[m] nam plaats, en er waren boeken die geopend werden.

11 Ik bleef toen aanschouwen vanwege het geluid van de grandioze woorden die de hoorn sprak;[n] ik bleef aanschouwen tot het beest gedood werd en zijn lichaam vernietigd werd en het aan het brandende vuur werd overgegeven.[o] **12** Maar wat de overige beesten[p] aangaat, hun heerschappij werd weggenomen, en er werd hun een verlenging van leven gegeven voor een tijd en een tijdperk.[q]

13 Ik bleef aanschouwen in de nachtvisioenen, en ziedaar! met de wolken[r] des hemels bleek iemand gelijk een mensenzoon[s] te komen; en tot de Oude van Dagen[t] verkreeg hij toegang, en

HFDST. 6

a Ps 18:48
Ps 32:7
Da 3:28
b Han 2:19
c Jer 32:20
Da 4:3
Heb 2:4
d Da 5:31
Da 6:2
e 2Kr 36:22
Ezr 1:1
Jes 44:28

HFDST. 7

f Jer 27:7
Da 5:1
Da 5:30
g Nu 12:6
Job 33:15
Jer 23:28
Da 2:19
Da 8:1
h Jes 30:8
Hab 2:2
2Ti 3:16
Opb 1:11
i Ef 2:2
Ef 6:12
j Jes 57:20
Opb 17:15
k Da 7:17
l Opb 13:1
m Da 7:19
n Sp 30:30
Da 2:38
Joë 1:6
o De 28:49
Jer 48:40
Klg 4:19
Hab 1:8
p Da 4:30
q 2Sa 17:10
Ps 9:20
r Sp 17:12
Da 2:39
s Da 5:28
Da 8:3
t Jes 13:18
Da 11:2
u Da 2:39
Da 8:5
Da 10:20
Da 11:3
v Da 8:8
Da 11:4
w Da 2:40
Da 7:19

2e kolom

a Opb 13:1
b Da 7:24
Opb 13:11
c 1Sa 2:3
Ps 12:3
Da 8:25
Opb 13:5
d Opb 20:4
e Ps 90:2
Da 7:13
Da 7:22
Hab 1:12
Opb 4:2
f Ps 104:2
Opb 19:8
g Opb 1:14
h Jes 6:1
i De 9:3
Heb 12:29
j Ps 50:3
Ps 97:3
k Heb 1:14

l De 33:2; 1Kon 22:19; Ps 68:17; Heb 12:22; Ju 14; Opb 5:11; m De 32:36; 1Sa 2:10; Ps 7:11; Ps 50:6; Pr 3:17; n Da 7:8; Da 7:25; Da 8:23; o Da 8:25; Opb 19:20; Opb 20:10; p Da 7:3; q Da 2:21; Han 1:7; r Mt 24:30; Mt 26:64; Mr 13:26; Mr 14:62; Lu 21:27; Opb 1:7; s Mt 25:31; Jo 3:13; Han 7:56; Fil 2:7; Heb 2:14; Opb 1:13; Opb 14:14; t Da 7:9; Hab 1:12.

men bracht hem dicht bij, ja vóór Deze.[a] **14** En hem werd heerschappij[b] en waardigheid[c] en [een] koninkrijk[d] gegeven, opdat de volken, nationale groepen en talen alle hém zouden dienen.[e] Zijn heerschappij is een heerschappij van onbepaalde duur, die niet zal voorbijgaan, en zijn koninkrijk een dat niet te gronde gericht zal worden.[f]

15 Wat mij, Daniël, aangaat, mijn geest werd hierdoor beklemd binnen in [mij], en het waren de visioenen van mijn hoofd die mij schrik aanjoegen.[g] **16** Ik trad toe op een van degenen die er stonden, opdat ik hem om betrouwbare inlichtingen omtrent dit alles zou kunnen verzoeken.[h] En hij zei tot mij, terwijl hij voortging mij de úitlegging der zaken bekend te maken:

17 'Wat deze reusachtige beesten aangaat, omdat het er vier[i] zijn: het zijn vier koningen die uit de aarde zullen opstaan.[j] **18** Maar de heiligen[k] van het Opperwezen[l] zullen het koninkrijk ontvangen, en zij zullen het koninkrijk voor onbepaalde tijd in bezit nemen,[m] ja, voor onbepaalde tijd tot onbepaalde tijden.'

19 Toen was het dat ik mij wenste te vergewissen omtrent het vierde beest, dat verschillend bleek te zijn van alle andere, buitengewoon vreeswekkend, waarvan de tanden van ijzer waren en waarvan de klauwen van koper waren, dat verslond [en] verbrijzelde, en dat zelfs wat er overbleef, met zijn poten vertrad;[n] **20** en omtrent de tien hoorns die op zijn kop waren,[o] en de andere [hoorn][p] die oprees en waarvoor er drie vielen,[q] ja, die hoorn die ogen had en een mond die grandioze dingen sprak[r] en waarvan de aanblik groter was dan die van zijn metgezellen.

21 Ik bleef aanschouwen toen diezelfde hoorn oorlog voerde tegen de heiligen, en hij overweldigde hen,[s] **22** totdat de Oude van Dagen[t] kwam en het oordeel zelf werd geveld ten gunste van de heiligen van het Opperwezen,[a] en de bestemde tijd aanbrak dat de heiligen het kóninkrijk in bezit namen.[b]

23 Dit zei hij: 'Wat het vierde beest aangaat, er is een vierde koninkrijk dat op de aarde zal komen, dat verschillend zal zijn van alle [andere] koninkrijken; en het zal heel de aarde verslinden en zal haar vertrappen en verbrijzelen.[c] **24** En wat de tien hoorns aangaat, uit dat koninkrijk zullen tien koningen opstaan;[d] en nog een ander zal er na hen opstaan, en hijzelf zal verschillend zijn van de eersten,[e] en drie koningen zal hij vernederen.[f] **25** En hij zal zelfs woorden spreken tegen de Allerhoogste,[g] en de heiligen van het Opperwezen zal hij voortdurend bestoken.[h] En hij zal eropuit zijn tijden[i] en wet te veranderen,[j] en zij zullen in zijn hand worden gegeven voor een tijd en tijden en een halve tijd.[k] **26** En het Gerecht zelf zette zich vervolgens neer,[j] en zijn heerschappij nam men ten slotte weg, ten einde [hem] te verdelgen en [hem] totaal te vernietigen.[m]

27 En het koninkrijk en de heerschappij en de grootheid van de koninkrijken onder de ganse hemel werden aan het volk der heiligen van het Opperwezen gegeven.[n] Hun koninkrijk is een koninkrijk van onbepaalde duur,[o] en alle heerschappijen zullen hén dienen en gehoorzamen.'[p]

28 Tot hiertoe is het einde der zaak. Wat mij, Daniël, aangaat, mijn eigen gedachten bleven mij heel erg verschrikken, zodat zelfs mijn gelaatskleur aan mij veranderde; maar de zaak zelf bewaarde ik in mijn eigen hart."[q]

8 In het derde jaar van het koningschap van koning Belsazar[r] was er een visioen dat mij, ja mij, Daniël, verscheen, na dat

HFDST. 7

a Heb 12:23; Opb 5:5
b Ps 2:6; Ps 8:6; Ps 89:27; Ps 110:2; Jes 9:6; Mt 28:18; Lu 10:22; 1Kor 15:25; Ef 1:22; Opb 3:21
c Fil 2:9
d Lu 19:12; Lu 22:29; Jo 3:35
e Ge 49:10
f Ps 45:6; Jes 9:7; Da 2:44; Lu 1:33; Opb 11:15
g Da 8:27
h Da 12:6
i Da 7:3
j Da 2:39
k Ps 50:5; Ps 149:5; 2Ti 2:12; Opb 3:21; Opb 5:10; Opb 13:10
l Da 7:22; Da 7:25; Da 7:27
m Mt 5:5; Mt 19:28; Lu 22:29
n Da 2:40; Da 7:7
o Da 7:24; Opb 13:1
p Da 8:9
q Da 7:8
r Opb 13:11
s Da 8:24; Da 12:7; Opb 11:7; Opb 13:7
t Da 7:9; Da 7:13; Hab 1:12

2e kolom

a Da 7:18; Da 7:27
b Mt 19:28; Lu 22:29; Opb 1:6; Opb 3:21; Opb 5:10; Opb 20:4
c Da 2:40; Da 7:7
d Da 7:20; Opb 13:1; Opb 17:12
e Da 2:41; Da 7:8; Da 8:9
f Da 7:20
g Da 7:8; Da 8:25; Opb 13:11
h Mt 24:9; Opb 11:7; Opb 13:7; Opb 16:6; Opb 17:6; Opb 18:24
i Da 4:23; Lu 21:24
j Mt 24:14

k Da 12:7; Opb 11:2; Opb 11:3; Opb 13:5; l Da 7:10; m Da 7:11; n Jes 54:3; Da 7:22; Mt 19:28; Lu 22:29; Opb 20:4; o Opb 11:15; p Jes 60:12; q Lu 2:19; **HFDST. 8** r Da 5:1.

wat mij in het begin verschenen was.[a] **2** Ik dan zag in het visioen; en het geschiedde, terwijl ik zag, dat ik in de burcht Susan[b] was, die in het rechtsgebied Elam[c] ligt; vervolgens zag ik in het visioen, en ikzelf bevond mij aan de waterloop van de Ulai.[d] **3** Toen ik mijn ogen opsloeg, zag ik voorts, en zie! een ram[e] stond voor de waterloop, en hij had twee hoorns. En de twee hoorns waren hoog, maar de ene was hoger dan de andere, en de hoogste was die welke later oprees.[f] **4** Ik zag de ram stotende bewegingen maken naar het westen en naar het noorden en naar het zuiden, en geen enkel wild beest hield voor hem stand, en er was niemand die uit zijn hand bevrijdde.[g] En hij deed naar zijn wil, en hij nam een groot air aan.

5 En ik, van mijn kant, bleef acht geven, en zie! daar kwam een geitenbok[h] van de ondergang [der zon] over de oppervlakte der gehele aarde, en hij raakte de aarde niet aan. En wat de bok betreft, er was een opvallende hoorn tussen zijn ogen.[i] **6** En hij bleef helemaal naar de ram toe komen die de twee hoorns had, die ik voor de waterloop had zien staan; en hij kwam op hem toerennen in zijn geweldige woede.

7 En ik zag hem in nauw contact met de ram komen, en hij ging van bitterheid jegens hem blijk geven, en vervolgens stootte hij de ram neer en brak zijn twee hoorns, en er bleek geen kracht in de ram te zijn om voor hem stand te houden. Hij wierp hem derhalve ter aarde en vertrapte hem, en de ram bleek niemand te hebben die hem uit zijn hand bevrijdde.[j]

8 En de geitenbok, van zijn kant, nam een uitermate groot air aan;[k] maar zodra hij machtig werd, werd de grote hoorn gebroken, waarna er op een in het oog springende wijze vier voor in de plaats oprezen, naar de vier windstreken van de hemel.[l]

HFDST. 8

a Da 7:1
Da 7:15
b Ne 1:1
Es 2:8
c Ge 10:22
Jes 11:11
Jes 21:2
d Da 8:16
e Jes 13:17
Jes 21:2
Jer 51:11
Da 7:5
Da 8:20
f Es 1:3
Jes 44:28
Da 11:2
g Jes 45:1
Jer 51:12
Da 5:30
h Da 2:39
Da 7:3
Da 8:21
i Da 11:3
j Da 7:6
k Sp 21:24
Jes 29:20
l Da 8:22
Da 11:4

2e kolom

a Da 7:8
Da 7:20
b Ps 48:2
Jes 4:2
Jes 28:5
Ez 20:6
Da 11:16
Da 11:45
c Jes 14:13
Da 7:25
d Da 12:3
Opb 1:20
e Opb 11:7
f Da 8:25
g Ex 29:38
Da 12:11
h Da 11:31
1Kor 3:17
Opb 3:12
Opb 11:2
i Mt 24:9
Opb 11:7
Opb 13:7
j Nu 28:23
Ezr 3:5
Ho 14:2
Heb 13:15
k Ps 106:6
Jes 44:22
l Jo 4:24
m Jes 59:14
n Jer 12:1
o 1Pe 1:12
p Opb 6:10
q Da 12:11
Mt 24:15
Mr 13:14
r Jes 63:18
Da 7:25
Da 12:7
Opb 11:2
s Jes 1:27
Jes 45:25
Jes 60:17
Opb 11:11
t Da 1:17
u Da 7:16
v Da 8:2
w Da 9:21
Lu 1:19
Lu 1:26

9 En uit een van die kwam nog een hoorn voort, een kleine,[a] en hij bleef in aanzienlijke mate groter worden naar het zuiden en naar de opgang [der zon] en naar het Sieraad.[b] **10** En hij bleef groter worden, totdat hij zelfs tot aan het heerleger van de hemel reikte,[c] zodat hij er van het heerleger en van de sterren[d] ter aarde deed vallen en ze vervolgens vertrapte.[e] **11** En zelfs tegen de Vorst[f] van het heerleger nam hij een groot air aan, en hem werd het bestendige [kenmerk][g] ontnomen, en de vaste plaats van zijn heiligdom werd omvergehaald.[h] **12** En een heerleger zelf werd geleidelijk overgegeven,[i] te zamen met het bestendige [kenmerk],[j] wegens overtreding;[k] en hij bleef waarheid[l] ter aarde werpen,[m] en hij handelde en had succes.[n]

13 En ik kreeg een zekere heilige[o] te horen die sprak, en een andere heilige zei vervolgens tot die ene die sprak: „Hoe lang zal het visioen duren van het bestendige [kenmerk][p] en van de overtreding die verwoesting veroorzaakt,[q] om zowel [de] heilige plaats als [het] heerleger tot dingen te maken om te vertrappen?”[r] **14** Hij dan zei tot mij: „Tot tweeduizend driehonderd avonden [en] morgens; en [de] heilige plaats zal stellig in haar juiste toestand worden gebracht.”[s]

15 Toen geschiedde het dat, terwijl ikzelf, Daniël, het visioen zag en [het] zocht te verstaan,[t] wel, zie! daar stond iemand voor mij die eruitzag als een fysiek sterke man.[u] **16** Ik dan hoorde de stem van een aardse mens in het midden van de Ulai,[v] en hij riep vervolgens en zei: „Gabriël,[w] doe die daar het gezicht verstaan.”[x] **17** Hij kwam daarom tot waar ik stond, maar toen hij kwam, werd ik zo door schrik bevangen dat ik op mijn aangezicht viel. Vervolgens zei hij tot mij: „Versta,[y] o mensenzoon,[z] dat het visioen

x Da 9:22; **y** Da 9:23; **z** Ez 2:1.

voor de tijd van [het] einde is."[a]
18 En terwijl hij met mij sprak,
was ik met mijn aangezicht ter
aarde in een diepe slaap geval-
len.[b] Hij raakte mij daarom aan
en deed mij opstaan waar ik ge-
staan had.[c] **19** En hij zei ver-
der: „Zie, ik doe u weten wat er
op het laatst van de openlijke ver-
oordeling zal geschieden, want het
is voor de bestemde tijd van [het]
einde.[d]

20 De ram die gij gezien hebt,
die de twee hoorns had, [beduidt]
de koningen van Mędië en Pęrzië.[e]
21 En de harige bok [beduidt] de
koning van Griekenland;[f] en wat
de grote hoorn aangaat die tus-
sen zijn ogen was, die [beduidt]
de eerste koning.[g] **22** En dat die
gebroken werd, zodat er vier wa-
ren die ten slotte in zijn plaats op-
stonden:[h] er zijn vier koninkrijken
uit [zijn] natie die zullen opstaan,
maar niet met zijn kracht.

23 En in het laatst van hun ko-
ninkrijk, naarmate de overtreders
hun daden tot voltooiing brengen,
zal er een koning opstaan met
bars gelaat en die dubbelzinnige
gezegden verstaat.[i] **24** En zijn
kracht moet machtig worden,
maar niet door zijn eigen kracht.[j]
En op verwonderlijke wijze zal
hij verderf stichten,[k] en hij zal
stellig succesvol blijken te zijn en
doeltreffend handelen. En hij zal
machtigen werkelijk in het ver-
derf storten, ook het volk dat
uit [de] heiligen bestaat.[l] **25** En
naar zijn inzicht zal hij ook stel-
lig bedrog in zijn hand doen ge-
lukken.[m] En in zijn hart zal hij
een groot air aannemen,[n] en ge-
durende [een tijd van] onbezorgd-
heid[o] zal hij velen in het verderf
storten. En tegen de Vorst der vor-
sten[p] zal hij opstaan, maar zonder
hand zal hij verbroken worden.[q]

26 En het gezicht omtrent de
avond en de morgen, hetgeen ge-
zegd is, dat is waar.[r] En gij, van
uw kant, houd het visioen ge-
heim, want het is nog voor vele
dagen."[s]

HFDST. 8

a Da 10:14
Da 12:4
Da 12:9
b Da 10:9
c Da 10:10
Za 4:1
d Da 11:27
Mt 24:3
e Da 7:5
Da 8:3
Da 11:2
f Da 7:6
Da 8:5
g Da 11:3
h Da 8:8
Da 11:4
i Da 7:8
Da 7:11
Opb 13:11
j Lu 4:6
Opb 13:2
Opb 13:7
k Da 7:25
Opb 11:18
l Da 8:10
Opb 13:10
Opb 16:6
m Da 7:8
Opb 13:13
n Sp 16:18
Sp 21:4
o Jer 22:21
p Jer 48:26
Da 5:23
Da 8:11
q Da 7:26
Opb 19:20
r Jes 14:24
Jes 46:10
Jes 55:11
s Da 10:14
Opb 22:10

2e kolom

a Da 7:28
Da 10:16
b Da 2:48
c Da 8:17

HFDST. 9

d Da 5:31
Da 6:1
Da 6:28
e Da 11:1
f Da 5:28
Da 5:30
g 2Kr 36:21
Ezr 1:1
Jer 27:7
Za 1:12
h Ps 79:1
Jes 64:10
Jer 7:34
Klg 1:1
i Jer 25:11
Jer 29:10
Za 7:5
j 2Kor 1:11
k Sp 15:8
Sp 15:29
Jer 33:3
l Ezr 8:21
Es 4:3
Ps 35:13
Ps 69:10
Ez 27:31
m 1Kon 8:47
n Ne 1:5
o Ex 34:6
Ps 40:11
p De 7:9

27 En wat mij, Dąniël, aangaat,
ik voelde mij uitgeput en werd
[enige] dagen ziek.[a] Toen stond ik
op en deed het werk van de ko-
ning;[b] maar ik bleef mij ontzet be-
tonen wegens het gezicht, en er
was niemand die [het] verstond.[c]

9 In het eerste jaar van Darjus,[d]
de zoon van Ahasvęros, uit het
zaad der Meden,[e] die koning was
gemaakt over het koninkrijk der
Chaldeeën,[f] **2** in het eerste jaar
van zijn regering, onderscheidde
ik, Dąniël, zelf aan de hand van
de boeken het getal der jaren
waarover het woord van Jehovah
tot de profeet Jeremja was geko-
men,[g] om de verwoestingen van
Jeruzalem te vervullen,[h] [name-
lijk] zeventig jaar.[i] **3** Toen richt-
te ik mijn aangezicht[j] op Jehovah,
de [ware] God, ten einde [hem] te
zoeken met gebed[k] en met sme-
kingen, met vasten en zak en as.[l]
4 Ik bad dan tot Jehovah, mijn
God, en deed belijdenis en zei:[m]

„Ach Jehovah, de [ware] God, de
grote[n] en de vrees inboezemende
[God], die het verbond en de lief-
derijke goedheid[o] in acht neemt[p]
jegens hen die hem liefhebben
en jegens hen die zijn geboden
onderhouden,[q] **5** wij hebben ge-
zondigd[r] en onrecht gedaan en
goddeloos gehandeld en zijn weer-
spannig geweest;[s] en er is van uw
geboden en van uw rechterlijke
beslissingen afgeweken.[t] **6** En
wij hebben niet geluisterd naar
uw knechten, de profeten,[u] die in
uw naam tot onze koningen, onze
vorsten en onze voorvaders en tot
heel het volk van het land heb-
ben gesproken.[v] **7** Aan u, o Jeho-
vah, behoort de rechtvaardigheid,
maar aan ons de schaamte van
aangezicht, zoals op deze dag,[w]
aan de mannen van Juda en aan
de inwoners van Jeruzalem en
aan allen van Israël, degenen die
dichtbij zijn en degenen die ver

q De 5:10; r Ezr 9:6; Ps 106:6; s Ne 9:26; Ne 9:33; t Jer 3:25; u 2Kon 17:14; 2Kr 36:16; Jer 7:13; Jer 29:19; Jer 44:5; v Ezr 9:7; Ne 9:32; w Ps 44:15; Jer 2:26; Jer 3:25.

weg zijn in alle landen waarheen gij hen verdreven hebt wegens hun ontrouw waarmee zij tegen u gehandeld hebben.[a]

8 O Jehovah, aan ons behoort de schaamte van aangezicht, aan onze koningen, aan onze vorsten en aan onze voorvaders, want wij hebben tegen u gezondigd.[b] **9** Aan Jehovah, onze God, behoren de barmhartigheden[c] en de daden van vergeving,[d] want wij zijn weerspannig tegen hem geweest.[e] **10** En wij hebben de stem van Jehovah, onze God, niet gehoorzaamd door in zijn wetten te wandelen die hij ons heeft voorgelegd door de hand van zijn knechten, de profeten.[f] **11** En allen van Israël hebben uw wet overtreden, en men is afgeweken door uw stem niet te gehoorzamen,[g] zodat gij over ons hebt uitgestort de vloek en de gezworen eed[h] die geschreven staat in de wet van Mozes, de knecht van de [ware] God, want wij hebben tegen Hem gezondigd. **12** Vervolgens heeft hij zijn woorden gestand gedaan die hij tegen ons[i] en tegen onze rechters die ons richten, gesproken had,[j] door over ons grote rampspoed te brengen, zodat er zich onder de ganse hemel niet iets dergelijks heeft voorgedaan als zich in Jeruzalem voorgedaan heeft.[k] **13** Juist zoals het in de wet van Mozes geschreven staat,[l] heel deze rampspoed — die is over ons gekomen,[m] en wij hebben het aangezicht van Jehovah, onze God, niet vermurwd door ons van onze dwaling af te keren[n] en door inzicht te tonen in uw waarachtigheid.[o]

14 En Jehovah bleef wakker ten aanzien van de rampspoed en bracht die ten slotte over ons,[p] want Jehovah, onze God, is rechtvaardig in al zijn werken die hij gedaan heeft; en wij hebben zijn stem niet gehoorzaamd.[q]

15 Nu dan, o Jehovah onze God, gij die uw volk met een sterke hand uit het land Egypte hebt geleid[r] en u vervolgens een naam hebt gemaakt, zoals op deze dag,[a] wij hebben gezondigd,[b] wij hebben goddeloos gehandeld. **16** O Jehovah, mogen, naar al uw daden van rechtvaardigheid,[c] uw toorn en uw woede zich alstublieft afwenden van uw stad Jeruzalem, uw heilige berg;[d] want wegens onze zonden en wegens de dwalingen van onze voorvaders[e] zijn Jeruzalem en uw volk een voorwerp van smaad voor allen rondom ons.[f] **17** Nu dan, o onze God, luister naar het gebed van uw knecht en naar zijn smekingen, en doe uw aangezicht lichten[g] over uw heiligdom, dat woest en verlaten ligt,[h] ter wille van Jehovah. **18** Neig uw oor, o mijn God, en hoor.[i] Open toch uw ogen en zie onze desolate toestanden en de stad die naar uw naam genoemd is;[j] want niet op grond van onze rechtvaardige daden laten wij onze smekingen voor u neervallen,[k] maar op grond van uw vele barmhartigheden.[l] **19** O Jehovah, hoor toch.[m] O Jehovah, vergeef toch.[n] O Jehovah, schenk toch aandacht en handel.[o] Stel niet uit,[p] ter wille van uzelf, o mijn God, want uw eigen naam is over uw stad en over uw volk uitgeroepen."[q]

20 Terwijl ik nog sprak en bad en mijn zonde[r] en de zonde van mijn volk Israël beleed[s] en mijn verzoek om gunst voor Jehovah, mijn God, liet neervallen betreffende de heilige berg[t] van mijn God, **21** en [terwijl] ik nog sprak in het gebed, zie, daar kwam de man Gabriël,[u] die ik in het begin in het visioen gezien had,[v] uitgeput geraakt van vermoeidheid, bij mij aan ten tijde van de avondoffergave.[w] **22** Vervolgens verleende hij mij verstand en sprak met mij en zei:

„O Daniël, nu ben ik uitgegaan om u inzicht met verstand te verlenen.[x] **23** Bij het begin van uw smekingen is er een woord uitgegaan, en ikzelf ben gekomen om

HFDST. 9

a Le 26:33 De 4:27 De 28:41 2Kon 17:6 Jes 11:11
b Ps 106:6 Jer 14:20 Klg 3:42
c Ex 34:6 Ne 9:17
d Nu 14:18 Ps 86:5
e Ne 9:26
f 2Kon 17:13 Ezr 9:10
g Jes 1:4 Jer 8:10
h De 28:15 De 31:17
i Klg 2:17
j Ho 7:7
k Jer 1:14 Jer 39:8
l Le 26:16 De 28:15
m Klg 1:1
n Jes 9:13 Jes 64:7 Jer 2:30 Jer 5:3
o Ps 25:10 Ps 117:2
p Jer 44:2
q Ne 9:33
r Ex 6:1 Ex 32:11

2e kolom

a Ex 9:16 Ne 9:10 Ps 106:8
b Da 9:5
c Ps 9:8 Ps 31:1 Ps 89:14 Jes 26:9
d Ps 48:2 Jes 66:20 Joë 3:17
e Le 26:39 Ps 106:6
f 1Kon 9:7 Ps 79:4 Jer 24:9
g Nu 6:25 Ps 4:6 Ps 67:1
h Jes 64:10 Klg 5:18
i 1Kon 8:29 Ps 17:6
j Jer 7:10 Jer 25:29
k Jes 64:6 Jer 14:7
l De 13:17 Ps 25:6 Ps 102:13 Jes 54:7
m 1Kon 8:30
n Nu 14:19
o 2Kr 6:21
p Ps 79:8
q Jes 63:19 Jer 14:9
r Ps 32:5 Pr 7:20
s Jes 6:5
t Ps 87:1 Jes 56:7 Za 8:3

u Da 8:16; Lu 1:19; v Da 8:1; w 1Kon 18:36; Ezr 9:5; x Da 8:15.

verslag uit te brengen, want gij zijt een zeer begeerd [man].[a] Geef dus acht[b] op de zaak en heb verstand met betrekking tot het gezicht.

24 Zeventig weken zijn vastgesteld over uw volk[c] en over uw heilige stad,[d] om de overtreding te doen eindigen[e] en aan zonde een eind te maken[f] en verzoening te doen voor dwaling[g] en om voor onbepaalde tijden rechtvaardigheid in te voeren[h] en een zegel te drukken[i] op visioen en profeet, en om het Heilige der Heiligen te zalven.[j] **25** En gij dient te weten en het inzicht te hebben [dat] er vanaf het uitgaan van [het] woord[k] om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen[l] tot op Messias[m] [de] Leider,[n] zeven weken, alsook tweeënzestig weken, zullen zijn.[o] Ze zal terugkeren en werkelijk herbouwd worden, met een openbaar plein en een gracht, maar in de druk der tijden.

26 En na de tweeënzestig weken zal [de] Messias worden afgesneden,[p] met niets voor zichzelf.[q]

En de stad en de heilige plaats[r] zullen door het volk van een leider die komt, ten verderve worden gebracht.[s] En het einde ervan zal door de vloed zijn. En tot [het] einde zal er oorlog zijn; datgene waartoe besloten is, is verwoestingen.[t]

27 En hij moet [het] verbond[u] voor de velen één week lang van kracht laten blijven;[v] en op de helft van de week zal hij slachtoffer en offergave doen ophouden.[w]

En op de vleugel van walgelijkheden zal degene komen die verwoesting veroorzaakt;[x] en totdat een verdelging [voltrokken is], zal zich dan juist datgene waartoe besloten is, ook over degene die woest ligt, uitstorten."[y]

10 In het derde jaar van Cyrus,[z] de koning van Perzië, werd er een zaak geopenbaard aan Daniël, wiens naam Beltsazar werd genoemd;[a] en de zaak was waar, en er was een grote krijgsdienst.[b] En hij verstond de zaak, en hij had verstand met betrekking tot het gezicht.[c]

2 In die dagen was ik, Daniël, zelf juist bezig rouw te bedrijven,[d] drie volle weken lang. **3** Heerlijk brood at ik niet, en geen vlees of wijn kwam in mijn mond, en op generlei wijze wreef ik mij met olie in tot aan de voltooiing van de drie volle weken.[e] **4** En op de vierentwintigste dag van de eerste maand, terwijl ik mij aan de oever van de grote rivier, dat is de Hiddekel,[f] bevond, **5** sloeg ik voorts ook mijn ogen op en zag, en zie, er was een zekere man, in linnen gekleed,[g] zijn heupen[h] omgord met goud uit Ufaz.[i] **6** En zijn lichaam was als chrysoliet,[j] en zijn aangezicht zag eruit als de bliksem,[k] en zijn ogen als vuurfakkels,[l] en zijn armen en de plaats van zijn voeten waren als de aanblik van gepolijst koper,[m] en het geluid van zijn woorden was als het geluid van een menigte. **7** En ik, Daniël, ik alleen zag de verschijning; maar wat de mannen aangaat die zich bij mij bevonden, zij zagen de verschijning niet.[n] Een grote beving overviel hen echter, zodat zij de wijk namen om zich te verbergen.

8 En ik — ik bleef alleen over, zodat ik deze grootse verschijning zag. En er bleef in mij geen kracht over, en mijn eigen waardigheid werd aan mij veranderd ten verderve, en ik behield geen kracht.[o] **9** Ik dan hoorde het geluid van zijn woorden; en terwijl ik het geluid van zijn woorden hoorde, gebeurde het dat ikzelf mij ook in een diepe slaap[p] bevond op mijn aangezicht, met mijn aangezicht ter aarde.[q] **10** En zie! er was een hand die mij aanraakte,[r] en geleidelijk schudde ze mij wakker om [mij] op mijn knieën en mijn

HFDST. 9

a Da 10:11
Da 10:19
b Sp 2:3
c Ex 33:16
d Ne 11:1
Ps 87:3
Jes 52:1
e Jes 61:1
f Jer 31:34
Lu 1:77
Ro 6:18
Heb 9:26
g Ro 3:25
2Kor 5:19
1Jo 2:2
1Jo 4:10
h Jes 53:11
Jes 61:11
Ro 1:17
i Jo 3:33
2Kor 1:20
j Heb 9:7
Heb 9:24
k Ne 2:5
l Ne 6:15
m 1Sa 2:10
Ps 2:2
Lu 17:21
Jo 1:41
n 1Kr 5:2
Jes 55:4
Da 11:22
Mt 23:10
Jo 1:49
o Lu 3:1
p Ps 22:15
Jes 53:8
Jes 53:12
Mt 26:2
Lu 24:26
1Kor 15:3
q Mr 9:12
r Mt 24:15
s Lu 19:43
Lu 21:20
t Mt 24:7
Lu 21:22
Lu 21:24
u Ge 15:18
Ge 17:7
Lu 1:55
v Mt 3:9
Mt 10:6
Mt 15:24
Jo 19:15
w Mt 27:51
2Kor 5:17
Heb 9:12
Heb 10:10
x Mr 13:14
y Da 7:7
Da 7:23
Lu 21:20

HFDST. 10

z Ezr 1:1
Jes 45:1
Da 1:21
Da 6:28

2e kolom

a Da 1:7
Da 4:8
b Da 10:13
Da 11:2
c Da 1:17
d Jer 9:1
Da 9:3
e 2Sa 14:2
f Ge 2:14
g Da 12:6
Opb 19:8
Opb 19:14
h Jes 11:5
Opb 1:13
i Jer 10:9

j Ex 28:20; Ez 1:16; Opb 21:20; k Ez 1:14; Mt 17:2; l Opb 1:14; Opb 2:18; m Ez 1:7; Opb 1:15; n 2Kon 6:17; Han 9:7; Han 22:9; o Da 7:28; Da 8:27; Hab 3:16; Mt 17:6; p Ge 15:12; Job 33:15; q Da 8:18; r Jer 1:9; Da 9:21; Opb 1:17.

handpalmen [overeind te doen
komen]. **11** Vervolgens zei hij
tot mij:
„O Daniël, gij zeer begeerde
man,[a] heb verstand inzake de
woorden die ik tot u spreek,[b] en
ga overeind staan waar gij stondt,
want nu ben ik tot u gezonden."
En toen hij dit woord met mij
sprak, stond ik inderdaad op, hui-
verend.
12 En voorts zei hij tot mij:
„Wees niet bevreesd,[c] o Daniël,
want vanaf de eerste dag dat gij
uw hart hebt gegeven om te ver-
staan[d] en u te verootmoedigen
voor uw God,[e] zijn uw woorden
gehoord, en ikzelf ben wegens uw
woorden gekomen.[f] **13** Maar de
vorst[g] van het koninklijke gebied
van Perzië[h] bood mij eenentwin-
tig dagen lang tegenstand,[i] en zie!
Michaël,[j] een van de voornaamste
vorsten,[k] kwam om mij te helpen;
en ik, van mijn kant, bleef daar bij
de koningen van Perzië.[l] **14** En
ik ben gekomen om u te doen on-
derscheiden wat uw volk[m] in het
laatst der dagen zal overkomen,[n]
want het is een visioen[o] nog voor
de [toekomende] dagen."[p]
15 Toen hij nu woorden als deze
met mij sprak, had ik mijn aan-
gezicht naar de aarde gericht[q] en
was verstomd. **16** En zie! een
die veel weg had van de gelijke-
nis der mensenzonen raakte mijn
lippen aan,[r] waarop ik mijn mond
opende en ging spreken[s] en tot
degene die voor mij stond zei:
„O mijn heer,[t] wegens de verschij-
ning werd ik van binnen door
krampen overvallen, en ik be-
hield in het geheel geen kracht.[u]
17 Hoe was de knecht van deze
mijn heer dan in staat met deze
mijn heer te spreken?[v] En wat
mij aangaat, tot nu toe bleef er
geen kracht in mij bestaan, en
volstrekt geen adem bleef er in
mij over."[w]
18 En degene die eruitzag als
een aardse mens raakte mij ver-
volgens opnieuw aan en sterkte
mij.[x] **19** Toen zei hij: „Wees niet
bevreesd,[y] o zeer begeerde man.[z]
Moogt gij vrede hebben.[a] Wees
sterk, ja, wees sterk."[b] En zodra
hij met mij sprak, verzamelde ik
mijn krachten en zei ten slotte:
„Laat mijn heer spreken,[c] want
gij hebt mij gesterkt."[d] **20** Hij
vervolgde daarom:
„Weet gij werkelijk waarom ik
tot u ben gekomen? En nu zal ik
terugkeren om met de vorst van
Perzië te strijden.[e] Wanneer ik
heenga, zie! komt ook de vorst van
Griekenland.[f] **21** Ik zal u even-
wel de dingen vertellen die staan
opgetekend in het geschrift der
waarheid,[g] en er is niemand die
mij in deze [dingen] krachtig ter-
zijde staat dan Michaël,[h] de vorst
van ulieden.[i]

11 En wat mij aangaat, in het
eerste jaar van Darius de
Meder[j] stond ik op als een ver-
sterker en als een vesting voor
hem. **2** Nu dan, wat waarheid
is, zal ik u vertellen:[k]
Zie! Nog drie koningen zullen er
voor Perzië opstaan,[l] en de vier-
de[m] zal grotere rijkdom verga-
ren dan alle [anderen].[n] En zodra
hij sterk is geworden in zijn rijk-
dom, zal hij alles in beweging bren-
gen tegen het koninkrijk Griekenland.[o]
3 En een machtige koning zal
stellig opstaan en heersen met
omvangrijke heerschappij[p] en
doen naar zijn wil.[q] **4** En wan-
neer hij opgestaan zal zijn,[r] zal
zijn koninkrijk verbroken worden
en naar de vier windstreken[s] van
de hemel verdeeld worden,[t] maar
niet aan zijn nakomelingschap[u] en
niet naar zijn heerschappij waar-
mee hij geheerst had; want zijn
koninkrijk zal uitgerukt worden,
en wel voor anderen dan deze.
5 En de koning van het zui-
den zal sterk worden, ja, [een] van
zijn vorsten; en hij zal de over-
hand over hem hebben en zal stel-
lig met omvangrijke heerschappij

HFDST. 10
a Sp 15:9; Da 10:19
b Da 9:22
c Jes 35:4; Opb 1:17
d 1Kon 8:49; Han 10:4
e Da 9:3
f Sp 15:8; Sp 15:29; Da 9:23
g Er 6:12; Opb 13:4
h Ezr 4:5; Da 11:2
i 1Th 2:18
j Da 10:21; Da 12:1; Ju 9; Opb 12:7
k Jo 17:5; Kol 2:10; 1Pe 3:22
l Da 6:28
m Ga 3:29; Ga 6:16
n Da 2:28
o Jes 46:10
p Da 8:17; Da 8:26; Da 12:4
q Da 8:18
r Jes 6:7; Jer 1:9
s Ez 33:22
t Joz 5:14; Da 12:8
u Da 10:8
v Re 6:22
w Jes 6:5
x Da 10:10
y Re 6:23; Opb 1:17
z Da 9:23

2e kolom
a Lu 24:36
b Jes 35:4; Hag 2:4; Za 8:9; 1Kor 16:13
c 1Sa 3:10
d Ps 138:3
e Da 10:13
f Da 7:6; Da 8:5; Da 11:3
g Jes 43:9; Am 3:7
h Da 10:13; Ju 9; Opb 12:7
i Da 12:1

HFDST. 11
j Da 5:31; Da 9:1
k Sp 22:21
l Ezr 4:5
m Ezr 4:6
n Es 1:1
o Ge 10:2; Ge 10:4; Jes 66:19; Da 8:21; Za 9:13;
p Da 7:6; Da 8:5; Da 8:21; q Da 5:19; r Ps 37:35;
s Ez 12:14; Ez 17:21; t Da 7:6; Da 8:8; Da 8:22;
u Pr 4:8.

heersen, [groter dan] diens heersende macht.

6 En na verloop van [enige] jaren zullen zij zich met elkaar verbinden, en zelfs de dochter van de koning van het zuiden zal tot de koning van het noorden komen ten einde een billijke overeenkomst aan te gaan. Maar zij zal de kracht van haar arm niet behouden;[a] en hij zal niet standhouden, noch zijn arm; en zij zal worden prijsgegeven, zijzelf en degenen die haar brachten, en hij die haar geboorte veroorzaakte, en degene die haar in [die] tijden sterk maakte. **7** En een uit de spruit[b] van haar wortels zal stellig in zijn positie opstaan, en hij zal tot de krijgsmacht komen en tegen de vesting van de koning van het noorden komen en zal stellig handelend tegen hen optreden en zegevieren. **8** En ook met hun goden,[c] met hun gegoten beelden, met hun begeerlijke voorwerpen van zilver en van goud, [en] met de gevangenen zal hij naar Egypte komen. En hijzelf zal zich [enige] jaren lang op een afstand houden van de koning van het noorden.

9 En hij zal werkelijk in het koninkrijk van de koning van het zuiden komen en naar zijn eigen bodem terugkeren.

10 Wat nu zijn zonen aangaat, zij zullen zichzelf aanzetten en werkelijk een menigte grote strijdkrachten verzamelen. En al komende zal hij stellig komen en overstromen en doortrekken. Maar hij zal terugkeren, en hij zal zichzelf aanzetten [en doordringen] tot aan zijn vesting.

11 En de koning van het zuiden zal verbitterd worden en zal moeten uittrekken en met hem moeten strijden, [dat wil zeggen] met de koning van het noorden; en hij zal stellig een grote menigte op de been brengen, en de menigte zal werkelijk in diens hand worden gegeven.[d] **12** En de menigte zal stellig weggevoerd worden. Zijn hart zal zich verheffen,[a] en hij zal werkelijk tienduizenden doen vallen; maar hij zal zijn sterke positie niet benutten.

13 En de koning van het noorden moet terugkeren en een grotere menigte dan de eerste op de been brengen; en aan het einde van de tijden, [enige] jaren, zal hij komen, en wel met een grote krijgsmacht[b] en met heel veel have.[c] **14** En in die tijden zullen er velen zijn die tegen de koning van het zuiden zullen opstaan.

En de zonen van de rovers die tot uw volk behoren, zullen, van hun kant, worden meegesleept om te trachten een visioen te verwezenlijken;[d] en zij zullen moeten struikelen.[e]

15 En de koning van het noorden zal komen en een belegeringsdam opwerpen[f] en werkelijk een stad met vestingwerken innemen. En wat de strijdkrachten van het zuiden aangaat, ze zullen niet standhouden, noch het volk van zijn uitgelezenen; en er zal geen kracht zijn om stand te houden. **16** En degene die tegen hem komt, zal doen naar zijn wil, en niemand zal voor hem standhouden. En hij zal vaste voet krijgen in het Sieraadland,[g] en er zal verdelging in zijn hand zijn.[h] **17** En hij zal zijn aangezicht erop richten[i] met de kracht van zijn gehele koninkrijk te komen, en billijke[j] [voorwaarden] zullen hem vergezellen; en hij zal doeltreffend handelen.[k] En wat de dochter der vrouwen betreft, het zal hem vergund worden haar in het verderf te storten. En zij zal niet standhouden, en zij zal de zijne niet blijven.[l] **18** En hij zal zijn aangezicht keren naar de kustlanden[m] en zal er werkelijk vele innemen. En een bevelhebber zal de van hem afkomstige smaad voor zich moeten doen ophouden, [zodat] zijn smaad niet zal zijn. Hij zal die op hem doen terugvallen. **19** En hij zal zijn aangezicht weer keren naar de vestingen van zijn [eigen] land,

HFDST. 11

a Job 38:15
b Job 14:7
c Jes 37:19 Jes 43:10
d Pr 9:11

2e kolom

a 2Kon 14:10 2Kr 26:16 Sp 16:18 Ez 28:2 Da 5:20
b 2Kon 6:15
c 1Sa 25:13
d Han 5:36
e Han 5:37
f Jer 6:6 Jer 32:24
g Ps 48:2 Ez 20:6 Da 8:9 Da 11:41 Da 11:45
h Pr 8:9
i 2Kr 20:3
j Da 11:6
k Da 11:28
l Sp 19:21
m Jer 2:10

en hij zal stellig struikelen en vallen, en hij zal niet gevonden worden.[a]

20 En in zijn positie moet er een[b] opstaan die een afperser[c] door het prachtige koninkrijk laat trekken, en in enkele dagen zal hij verbroken worden, maar niet in toorn, noch in oorlogvoering.

21 En in zijn positie moet er een opstaan die te verachten is,[d] en men zal hem stellig niet de waardigheid van [het] koninkrijk verlenen; en hij zal werkelijk binnenkomen gedurende [een tijd van] onbezorgdheid[e] en door middel van gesleepen gladheid[f] [het] koninkrijk bemachtigen. **22** En wat de armen[g] van de vloed betreft, ze zullen wegens hem overstroomd worden, en ze zullen verbroken worden;[h] zo ook[i] de Leider[j] van [het] verbond.[k] **23** En omdat men zich met hem verbonden heeft, zal hij bedrog plegen en werkelijk opkomen en machtig worden door middel van een kleine natie.[l] **24** Gedurende [een tijd van] onbezorgdheid[m] zal hij zelfs in de vetheid van het rechtsgebied binnenkomen en werkelijk doen wat zijn vaderen en de vaderen van zijn vaderen niet gedaan hebben. Roofgoed en buit en have zal hij onder hen uitstrooien; en tegen versterkte plaatsen zal hij zijn snode plannen beramen,[n] doch slechts tot een [zekere] tijd.

25 En hij zal zijn kracht en zijn hart tegen de koning van het zuiden opwekken met een grote krijgsmacht; en de koning van het zuiden, van zijn kant, zal zichzelf tot de oorlog aanzetten met een buitengewoon grote en sterke krijgsmacht. En hij zal niet standhouden, omdat men snode plannen tegen hem zal beramen. **26** En dezelfden die zijn lekkernijen eten, zullen zijn verbreking veroorzaken.

En wat zijn krijgsmacht aangaat, die zal weggespoeld worden, en er zullen stellig vele verslagenen vallen.

HFDST. 11

a Ps 27:2
Ps 37:17
Ps 37:36
b Lu 2:1
c Lu 2:2
Han 5:37
d Ps 12:8
Lu 2:1
Lu 3:1
e Jer 22:21
Da 8:25
f Ps 55:21
g 2Kr 32:8
h Ps 10:15
i Ge 3:15
Jes 53:10
Mr 15:20
Han 3:15
j 1Kr 5:2
Jes 55:4
Da 9:25
Jo 1:49
k Ge 15:18
Da 9:27
Lu 1:55
Han 3:25
l Fil 1:13
m Da 8:25
n Ps 36:4
Sp 6:18

2e kolom

a 1Kor 10:21
1Ti 4:1
b Ps 12:2
Ps 58:3
Ps 64:5
Sp 12:5
Sp 12:20
Sp 26:23
1Ti 4:2
c Sp 19:21
d Da 12:9
Hab 2:3
2Ti 3:1
e 2Sa 7:12
2Sa 23:5
Ps 89:28
Lu 1:33
Lu 22:29
f Da 11:17
g Mt 24:3
Lu 21:24
h Mt 24:7
i Ge 10:4
Nu 24:24
Jes 23:1
Jer 2:10
Ez 27:6
j Jo 15:20
k Da 11:28
l Da 8:11
Da 12:7
Opb 11:2
m Ex 29:38
Nu 28:3
Ps 119:44
Da 8:12
Da 12:11
n Da 12:11
Mt 24:15
Opb 13:15
Opb 17:8
o Lu 21:20
p Lu 22:29
q Ps 55:21
r 2Th 2:3
s 1Kr 28:9
Jo 17:3
Ro 10:13
t Joë 2:32

27 En wat deze twee koningen betreft, hun hart zal geneigd zijn het kwade te doen, en aan één tafel[a] zullen zij louter leugen blijven spreken.[b] Maar niets zal succes hebben,[c] want [het] einde is nog voor de bestemde tijd.[d]

28 En hij zal met een grote hoeveelheid have naar zijn land terugkeren, en zijn hart zal tegen het heilig verbond[e] zijn. En hij zal doeltreffend handelen[f] en stellig naar zijn land terugkeren.

29 Op de bestemde tijd[g] zal hij terugkeren, en hij zal werkelijk tegen het zuiden komen;[h] maar het zal in het laatst niet zo blijken te zijn als in het eerst. **30** En tegen hem zullen stellig de schepen van Kittim[i] komen, en hij zal moedeloos moeten worden.

En hij zal werkelijk terugkeren en verdoemenissen[j] tegen het heilig verbond slingeren[k] en doeltreffend handelen; en hij zal moeten terugkeren en zal acht geven op hen die het heilig verbond verlaten. **31** En er zullen strijdkrachten opstaan die uit hem voortkomen; en ze zullen werkelijk het heiligdom, de vesting, ontwijden[l] en het bestendige [kenmerk] verwijderen.[m]

En men zal stellig het walgelijke ding[n] dat verwoesting veroorzaakt,[o] plaatsen.

32 En degenen die goddeloos handelen tegen [het] verbond,[p] zal hij door middel van gladde woorden[q] tot afval[r] brengen. Maar wat het volk betreft dat zijn God kent,[s] zij zullen zegevieren[t] en doeltreffend handelen. **33** En wat hen betreft die inzicht hebben[u] onder het volk, zij zullen verstand verlenen aan de velen.[v] En zij zullen stellig tot struikelen worden gebracht door zwaard en door vlam, door gevangenschap en door plundering,[w] [enige] dagen lang. **34** Maar wanneer zij

u Sp 1:3; Jes 32:3; Da 12:10; Mt 13:11; Mt 24:45;
v Sp 9:9; Za 8:23; Mt 24:14; w Mt 10:18; Mt 24:9; Jo 16:2; Opb 2:10; Opb 12:17; Opb 16:6.

tot struikelen worden gebracht,
zullen zij met een kleine hulp ge-
holpen worden;[a] en velen zullen
zich stellig door middel van ge-
slepen gladheid bij hen aansluit-
en.[b] **35** En enigen van hen die
inzicht hebben, zullen tot struik-
elen worden gebracht,[c] opdat er
wegens hen een louteringswerk
wordt verricht en om [hen] te rein-
igen en wit te maken,[d] tot de
tijd van [het] einde toe;[e] want het
is nog voor de bestemde tijd.[f]

36 En de koning zal werkelijk
doen naar zijn eigen wil, en hij
zal zich verheffen en zich groot-
maken boven elke god;[g] en tegen
de God der goden[h] zal hij verwon-
derlijke dingen spreken. En hij zal
stellig succesvol blijken te zijn tot-
dat [de] openlijke veroordeling tot
een eind zal zijn gekomen;[i] want
dat waartoe besloten is, moet ge-
schieden. **37** En op de God van
zijn vaderen zal hij geen acht ge-
ven; en op de begeerte der vrou-
wen en op elke andere god zal
hij geen acht geven, maar boven
iedereen zal hij zich grootmaken.[j]
38 Maar de god der vestingen zal
hij in zijn positie heerlijkheid ge-
ven; en een god die zijn vaderen
niet gekend hebben, zal hij heer-
lijkheid geven door middel van
goud en door middel van zilver en
door middel van kostbaar gesteen-
te en door middel van begeerlij-
ke dingen. **39** En hij zal doel-
treffend handelen tegen de zeer
versterkte vestingen, te zamen
met een buitenlandse god. Al wie
[hem] erkenning heeft gegeven,
zal hij overvloed van heerlijkheid
verlenen, en hij zal hen werkelijk
onder velen doen heersen; en [de]
grond zal hij uitdelen tegen een
prijs.

40 En in de tijd van [het] einde
zal de koning van het zuiden[k] met
hem in botsing komen, en de ko-
ning van het noorden zal op hem
aanstormen met wagens en met
ruiters en met vele schepen; en hij
zal stellig de landen binnentrek-
ken en overstromen en doortrek-
ken. **41** Ook zal hij werkelijk het
Sieraadland[a] binnentrekken,[b] en
vele [landen] zullen tot struikelen
worden gebracht.[c] Maar deze zijn
het die aan zijn hand zullen ontko-
men: Edom en Moab[d] en het voor-
naamste deel van de zonen van
Ammon. **42** En hij zal zijn hand
blijven uitsteken tegen de landen;
en wat het land Egypte[e] betreft,
het zal geen ontkomene blijken
te zijn. **43** En hij zal werkelijk
heersen over de verborgen schat-
ten van het goud en het zilver en
over al de begeerlijke dingen van
Egypte. En de Libiërs en de Ethio-
piërs zullen hem op zijn schreden
volgen.

44 Maar er zullen berichten zijn
die hem zullen ontstellen,[f] van de
opgang [der zon][g] en uit het noor-
den, en hij zal stellig uitgaan in
grote woede ten einde te verdel-
gen en velen aan de vernietiging
prijs te geven.[h] **45** En hij zal zijn
paleistenten planten tussen [de]
grote zee en de heilige Sieraad-
berg;[i] en hij zal volledig aan zijn
eind moeten komen,[j] en er zal
geen helper voor hem zijn.[k]

12 En gedurende die tijd zal
Michaël[l] opstaan, de grote
vorst[m] die staat[n] ten behoeve van
de zonen van uw volk.[o] En er zal
zich stellig een tijd van benauwd-
heid voordoen zoals er niet is te-
weeggebracht sedert er een natie
is ontstaan tot op die tijd.[p] En ge-
durende die tijd zal uw volk ont-
komen,[q] een ieder die geschre-
ven wordt bevonden in het boek.[r]
2 En er zullen er velen zijn van
hen die in de stofbodem slapen,
die zullen ontwaken,[s] dezen tot
leven voor onbepaalde tijd[t] en die
tot smaadheden [en] tot afschuw
voor onbepaalde tijd.[u]

3 En zij die inzicht hebben, zul-
len stralen als de glans van het
uitspansel;[v] en degenen die de
velen tot rechtvaardigheid bren-
gen,[w] als de sterren tot onbepaal-
de tijd, ja, voor eeuwig.

4 En wat u betreft, o Daniël,
maak de woorden geheim en

HFDST. 11

a Lu 18:7
Opb 7:15
Opb 12:16
b Ps 5:9
Mt 7:15
Han 20:29
Ga 1:10
2Pe 2:3
c Mt 10:22
Opb 2:10
d Da 12:10
e Mal 3:2
Mt 24:3
Opb 7:14
f Da 11:40
g Jes 14:14
Da 8:25
2Th 2:4
h De 10:17
Ps 82:1
Ps 136:2
i Ze 3:8
j Jes 14:13
k Opb 13:11

2e kolom

a Ps 48:2
Ez 20:6
Da 8:9
Da 11:16
Da 11:45
b Ez 38:11
Ez 38:18
c Mt 24:10
d Jer 48:46
e Jer 9:26
f Ez 38:16
g Opb 16:12
h Ez 38:9
i Da 11:16
j Jes 34:2
Jer 25:31
Ez 39:4
2Th 1:9
k Opb 19:20

HFDST. 12

l Da 10:13
Ju 9
m Joz 5:14
Jes 9:6
Ez 34:24
Da 10:21
n Ps 110:1
Mt 24:30
Heb 10:13
Opb 12:7
o Ro 2:29
Ga 3:29
Ga 6:16
p Mt 24:21
q Jes 26:20
Joë 2:31
Mt 24:22
Opb 7:13
r Mal 3:16
Lu 10:20
Heb 12:23
Opb 3:5
s Jo 5:28
Opb 20:4
t Mt 25:46
Jo 5:29
Jo 6:40
u Sp 10:7
Mt 24:51
Mt 25:46
v Da 11:33
Mt 13:43
w 1Ti 4:16
Opb 7:9

verzegel het boek,[a] tot de tijd van [het] einde.[b] Velen zullen her- en derwaarts gaan, en de [ware] kennis zal overvloedig worden."[c]

5 En ik, Daniël, ik zag, en zie! er stonden twee anderen,[d] één op de oever aan deze zijde van de stroom en de ander op de oever aan gindse zijde van de stroom.[e] **6** Toen zei [de] één tot de in het linnen geklede man,[f] die boven de wateren van de stroom was: „Hoe lang zal het duren tot het einde van de wonderbare dingen?"[g] **7** Nu hoorde ik de in het linnen geklede man, die boven de wateren van de stroom was, terwijl hij vervolgens zijn rechter[hand] en zijn linker[hand] ten hemel ophief en zwoer[h] bij Degene die voor onbepaalde tijd leeft:[i] „Het zal zijn voor een bestemde tijd, bestemde tijden en een halve.[j] En zodra er een eind zal zijn gemaakt aan het verpletteren van de macht van het heilige volk,[k] zullen al deze dingen een einde nemen."

8 Wat mij nu betreft, ik hoorde, maar ik kon [het] niet begrijpen,[l] zodat ik zei: „O mijn heer, wat zal het laatst zijn van deze dingen?"[m]

HFDST. 12

a Da 8:26; Opb 10:4
b Da 8:17; Da 12:9
c Ps 97:11; Jes 11:9; Jes 58:10; Opb 22:17
d Da 10:6; Da 10:16
e Da 10:4
f Da 10:5
g Ps 74:10; Opb 6:10
h De 32:40; Job 27:2; Jer 4:2; Jer 12:16; Opb 10:5
i Da 4:34; Opb 4:9; Opb 10:6
j Da 7:25; Opb 11:2; Opb 12:6; Opb 12:14; Opb 13:5
k Da 8:24; Mt 24:9; Opb 11:7
l Lu 18:34; Han 1:7; 1Pe 1:11
m Da 8:17; Da 10:14

2e kolom

a Da 8:26; Da 12:4

9 Vervolgens zei hij: „Ga, Daniël, want de woorden blijven geheim en verzegeld tot de tijd van [het] einde.[a] **10** Velen zullen zich reinigen[b] en zich wit maken[c] en zullen gelouterd worden.[d] En de goddelozen zullen stellig goddeloos handelen,[e] en geen der goddelozen zal [het] verstaan;[f] maar zij die inzicht hebben, zullen [het] verstaan.[g]

11 En vanaf de tijd dat het bestendige [kenmerk][h] verwijderd is[i] en het walgelijke ding[j] dat verwoesting veroorzaakt is geplaatst, zullen er duizend tweehonderd negentig dagen zijn.

12 Gelukkig[k] is hij die blijft verwachten en die de duizend driehonderd vijfendertig dagen bereikt!

13 En wat uzelf betreft, ga het einde tegemoet;[l] en gij zult rusten,[m] maar gij zult opstaan tot uw bestemming aan het einde der dagen."[n]

b Ps 51:7; Ez 36:25; **c** Jes 1:18; Opb 7:14; **d** Da 11:35; Mal 3:3; **e** 2Ti 3:2; 2Ti 3:13; **f** Jes 32:6; Ho 14:9; **g** Ps 111:10; Sp 3:4; Da 11:33; Da 12:3; 1Jo 5:20; **h** Da 8:11; Da 11:31; Heb 13:15; 1Pe 2:5; **i** Opb 11:7; **j** Da 11:31; Mr 13:14; **k** Jak 1:12; Jak 5:11; **l** Ge 25:8; **m** Jo 11:13; 1Th 4:13; **n** Ps 45:16; Jo 11:24; Han 17:31; Han 24:15; Opb 20:12.

HOSEA

1 Het woord van Jehovah[a] dat tot Hoseа,[b] de zoon van Beëri, kwam in de dagen[c] van Uzzia,[d] Jotham,[e] Achaz[f] [en] Hizkia,[g] koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam,[h] de zoon van Joas,[i] de koning van Israël. **2** Er was een begin van het woord [dat] Jehovah [sprak] door Hoseа, en Jehovah zei nu tot Hoseа: „Ga,[j] neem u een vrouw van hoererij en kinderen van hoererij, want door hoererij keert het land zich er beslist van af Jehovah te volgen."[k]

3 Hij dan ging en nam Gomer, de dochter van Diblaïm, zodat zij zwanger werd en hem mettertijd een zoon baarde.[a]

4 Vervolgens zei Jehovah tot hem: „Noem zijn naam Jizreël,[b] want nog een korte tijd en ik moet het huis van Jehu[c] rekenschap vragen wegens de daden van bloedvergieting van Jizreël, en ik moet de koninklijke heerschappij van het huis van Israël doen ophouden.[d] **5** En het moet op die dag geschieden dat ik de boog van Israël moet verbreken[e] in de laagvlakte van Jizreël."

HFDST. 1

a 2Pe 1:21
b Ro 9:25
c Jes 1:1; Mi 1:1
d 2Kon 15:13; 2Kr 26:1
e 2Kon 15:32
f 2Kon 16:1
g 2Kon 18:1
h 2Kon 14:23
i 2Kon 13:10
j Jes 20:2; Jer 13:1
k De 31:16; Ps 73:27

2e kolom

a Jes 8:3; Ho 3:1
b Ho 2:22

c 2Kon 10:31; **d** 2Kon 15:10; **e** Ps 37:15.

6 Zij dan werd nogmaals zwanger en baarde een dochter. Toen
zei Hij tot hem: „Noem haar naam
Lo-Ruchama,[a] want ik zal het huis van Israël niet weer barmhartigheid betonen,[b] omdat ik hen beslist zal wegnemen.[c] **7** Maar het
huis van Juda zal ik barmhartigheid betonen,[d] en ik wil hen redden door Jehovah, hun God;[e] maar
ik zal hen niet redden door een boog of door een zwaard of door oorlog, door paarden of door ruiters."[f]
8 En geleidelijk speende zij
Lo-Ruchama, en zij werd voorts zwanger en baarde een zoon.
9 Hij dan zei: „Noem zijn naam
Lo-Ammi, want gijlieden zijt mijn volk niet en ikzelf zal niet de UWE blijken te zijn.
10 En het getal van de zonen
van Israël moet worden als de zandkorrels der zee, die niet gemeten noch geteld kunnen worden.[g] En het moet geschieden dat op de plaats waar tot hen gezegd
placht te worden: 'GIJ zijt mijn volk niet',[h] tot hen gezegd zal worden: 'De zonen van de levende God.'[i] **11** En de zonen van
Juda en de zonen van Israël zullen stellig worden bijeengebracht tot een eenheid[j] en zullen werkelijk één hoofd voor zich aanstellen en optrekken uit het land,[k]
want groot zal de dag van Jizreël[l] zijn.

2 Zegt tot UW broeders: 'Mijn
volk!',[m] en tot UW zusters: 'O vrouw die barmhartigheid is betoond!'[n] **2** Voert een rechtsgeding met UW moeder;[o] voert een
rechtsgeding, want zij is niet mijn vrouw[p] en ik ben niet haar echtgenoot.[q] En zij dient haar hoererij van voor haar aangezicht weg te
doen en haar daden van overspel van tussen haar borsten,[r] **3** opdat ik haar niet naakt uitkleed[s] en
haar werkelijk neerzet als op de dag dat zij geboren werd,[t] en haar werkelijk maak als een wildernis[u] en haar stel als een waterloos
land[v] en haar door dorst ter dood

HFDST. 1

a Ho 2:23
b Jes 27:11
1Pe 2:10
c 2Kon 17:6
2Kon 17:23
d 2Kon 19:34
Ho 11:12
e 2Kon 19:35
f Ps 33:16
Jes 37:36
g Ge 13:16
Ge 26:4
Ro 9:27
Heb 11:12
h Ro 9:26
1Pe 2:10
i Jo 1:12
Ro 8:14
2Kor 6:18
j Ezr 3:1
Jes 11:12
Jer 3:18
Jer 30:3
Ez 37:17
Mi 2:12
Ro 11:26
k Jer 23:5
Ez 34:23
l Ho 2:22

HFDST. 2

m Jer 31:33
Ez 36:28
Za 13:9
n Ho 2:23
1Pe 2:10
o Jer 2:2
Ez 20:4
p Jes 50:1
Jer 3:8
q Jer 3:1
r Jer 3:9
Ez 16:25
s Jer 13:22
Ez 16:37
t Ez 16:4
u Jes 33:9
Ez 19:13
v Jer 51:43

2e kolom

a Re 15:18
b Jer 13:14
Ez 9:10
Ro 9:18
c Jes 57:3
Jo 8:41
d Jes 1:21
Jer 3:1
Ez 16:15
Ez 23:5
Ho 3:1
e Ezr 9:6
Jer 2:26
Da 9:7
Ho 9:10
f Jes 57:8
Ez 23:16
Ho 8:9
g Jer 44:18
h Job 3:23
Klg 3:7
i Job 19:8
j Jes 30:2
Ho 5:13
k Jer 31:18
Ho 5:15
Lu 15:18
l Ez 16:8
Ez 23:4
m De 32:13
Ne 9:25
Lu 15:17

breng.[a] **4** En haar zonen zal ik
geen barmhartigheid betonen,[b] want zij zijn de zonen van hoererij.[c] **5** Want hun moeder heeft
hoererij bedreven.[d] Zij die zwanger van hen was, heeft schandelijk gehandeld,[e] want zij heeft
gezegd: 'Ik wil degenen achternalopen die mij hartstochtelijk liefhebben,[f] degenen die [mij] mijn
brood en mijn water geven, mijn wol en mijn linnen, mijn olie en mijn drank.'[g]
6 Daarom, zie, ik omhein uw
weg met doorns; en ik wil een stenen muur tegen haar optrekken,[h] zodat zij haar eigen paden
niet zal vinden.[i] **7** En zij zal werkelijk haar hartstochtelijke minnaars najagen, maar zij zal hen
niet inhalen;[j] en zij zal hen stellig zoeken, maar zij zal [hen] niet vinden. En zij zal moeten zeggen:
'Ik wil gaan en terugkeren naar mijn echtgenoot,[k] de eerste,[l] want
ik had het toen beter dan nu.'[m] **8** Zij echter erkende niet[n] dat ik
het was die haar het koren en de zoete wijn en de olie had gegeven,[o] en dat ik zelfs het zilver overvloedig had doen zijn voor haar, en
goud, [waarvan] zij gebruik maakten voor Baäl.[p]
9 'Daarom zal ik terugkeren
en stellig mijn koren wegnemen op zijn tijd en mijn zoete wijn als het de juiste tijd ervoor is,[q] en ik
wil mijn wol en mijn linnen ter bedekking van haar naaktheid wegrukken.[r] **10** En nu zal ik haar
schaamdelen ontbloten voor de ogen van haar hartstochtelijke minnaars,[s] en er zal geen man
zijn die haar uit mijn hand rukt.[t] **11** En ik zal stellig al haar uitbundige vreugde,[u] haar feest,[v] haar
nieuwe maan[w] en haar sabbat en elk van haar feesttijden doen ophouden. **12** En ik wil haar wijn-
stok[x] en haar vijgenboom woest

n De 32:28; Jes 1:3; o Jer 44:17; Ez 16:19; p Ex 32:4; Re 17:4; Jes 46:6; Ho 8:4; Ho 13:2; q Jes 17:11; Ez 16:27; r Ez 23:26; Ze 1:13; s Jer 13:26; Ez 16:37; Ez 23:29; t Ps 50:22; Ho 5:14; u Jes 24:8; Jer 7:34; Am 8:10; v 1Kon 12:32; Am 5:21; w Jes 1:13; x Ps 80:12; Jes 5:5.

maken,[a] waarvan zij heeft gezegd: „Ze zijn een geschenk aan mij, dat mijn hartstochtelijke minnaars mij gegeven hebben”; en ik wil ze maken als een woud,[b] en het wild gedierte van het veld zal ze stellig verslinden. **13** En ik wil haar rekenschap vragen[c] voor de dagen van de Baälsbeelden,[d] waarvoor zij offerrook bleef brengen,[e] toen zij zich bleef tooien met haar ring en haar versiersel[f] en haar hartstochtelijke minnaars achterna bleef lopen,[g] en mij vergat zij’,[h] is de uitspraak van Jehovah.

14 ’Daarom, zie, ik overreed haar, en ik wil haar de wildernis in doen gaan,[i] en ik wil tot haar hart spreken.[j] **15** En ik wil haar van die tijd af haar wijngaarden geven,[k] en de laagvlakte van Achor[l] als een toegang tot de hoop; en zij zal daar stellig antwoorden als in de dagen van haar jeugd[m] en als op de dag dat zij uit het land Egypte optrok.[n] **16** En het moet op die dag geschieden’, is de uitspraak van Jehovah, ’dat gij [mij] Mijn echtgenoot zult noemen, en gij zult mij niet langer Mijn eigenaar noemen.’[o]

17 ’En ik wil de namen van de Baälsbeelden uit haar mond verwijderen,[p] en zij zullen niet langer bij hun naam gedacht worden.[q] **18** En voor hen zal ik op die dag stellig een verbond sluiten in verband met het wild gedierte van het veld[r] en met het vliegende schepsel des hemels en het kruipend gedierte van de aardbodem, en de boog en het zwaard en oorlog zal ik uit het land verbreken,[s] en ik wil hen in zekerheid doen neerliggen.[t] **19** En ik wil u voor onbepaalde tijd aan mij verloven,[u] en ik wil u aan mij verloven in rechtvaardigheid en in gerechtigheid en in liefderijke goedheid en in barmhartigheden.[v] **20** En ik wil u aan mij verloven in getrouwheid; en gij zult Jehovah stellig kennen.’[w]

HFDST. 2

a Jer 5:17
Jer 8:13
b Jes 29:17
Jer 26:18
Mi 3:12
c Jer 23:2
Am 3:2
Za 10:3
d Re 3:7
1Kon 16:31
2Kon 10:28
e Jer 7:9
Jer 18:15
Ho 11:2
f Ez 23:40
g Jer 2:25
h Jes 17:10
Jer 2:32
Ez 22:12
i Ez 20:35
j Jes 40:2
k De 30:5
Jes 65:21
Jer 32:15
Ez 28:26
Am 9:14
l Joz 7:26
Jes 65:10
m Jer 2:2
Ez 16:22
n Ex 15:1
Ho 12:13
o Jes 54:5
Jer 3:14
p Ex 23:13
Joz 23:7
Za 13:2
q Jer 10:11
r Jes 11:6
Ez 34:25
s Ps 46:9
Jes 2:4
Ez 39:9
Za 9:10
t Le 26:5
Jer 23:6
Ez 34:25
Mi 4:4
u Jer 3:14
v Ps 85:10
Jer 4:2
Mi 7:18
w Jes 54:13
Jer 9:24
Jer 24:7
Jer 31:34
Ez 38:23
Heb 8:11

2e kolom

a De 28:12
Za 8:12
b Ps 72:16
c Ho 1:11
d Jer 31:27
Za 10:9
e Ro 11:30
f Ro 9:25
1Pe 2:10
g Ho 1:10
Za 13:9

HFDST. 3

h Jer 3:20
Ho 1:3
i De 7:7
Re 10:16
2Kon 13:23
Ps 106:45
j Re 10:13
Ne 9:18

21 ’En het moet op die dag geschieden dat ik zal antwoorden,’ is de uitspraak van Jehovah, ’ik zal de hemel antwoorden en die, van zijn kant, zal de aarde antwoorden;[a] **22** en de aarde zal van haar kant het koren en de zoete wijn en de olie antwoorden;[b] en die zullen, van hun kant, Jizreël [„God zal zaaien”] antwoorden.[c] **23** En ik zal haar stellig voor mij zaaien in de aarde,[d] en ik wil barmhartigheid betonen aan haar die geen barmhartigheid werd betoond,[e] en ik wil tot hen die niet mijn volk zijn, zeggen: „Gij zijt mijn volk”;[f] en zij zullen van hun kant zeggen: „[Gij zijt] mijn God.” ’ ”[g]

3 En Jehovah zei vervolgens tot mij: „Ga nogmaals, bemin een vrouw die door een metgezel wordt bemind[h] en overspel pleegt, zoals in het geval van Jehovah’s liefde voor de zonen van Israël[i] terwijl zij zich tot andere goden wenden[j] en liefhebbers zijn van rozijnenkoeken.”[k]

2 Toen kocht ik mij haar voor vijftien zilver[stukken][l] en een homer-maat gerst en een halve homer gerst. **3** Daarop zei ik tot haar: „Vele dagen zult gij als de mijne wonen.[m] Gij moogt geen hoererij bedrijven,[n] en gij moogt geen [andere] man gaan toebehoren;[o] en ook ik wil voor u zijn.”

4 Het is omdat de zonen van Israël vele dagen zonder koning[p] en zonder vorst en zonder slachtoffer[q] en zonder zuil en zonder efod[r] en terafim[s] zullen wonen. **5** Daarna zullen de zonen van Israël terugkeren en stellig Jehovah, hun God, en David, hun koning,[t] zoeken;[u] en zij zullen stellig sidderend tot Jehovah en tot zijn goedheid komen,[v] in het laatst der dagen.[w]

---

k Jer 7:18; l Ge 34:12; m De 21:13; n De 5:18; o Ro 7:3; p 2Kon 17:6; 2Kon 18:10; q Da 9:27; r Re 8:27; s Re 17:5; 1Sa 19:16; Ez 21:21; t Jer 30:9; Ez 34:23; Ez 37:22; Am 9:11; Lu 1:32; Opb 22:16; u Jer 3:22; Jer 50:4; v Ps 130:4; Jer 33:9; w De 4:30; Mi 4:1.

4 Hoort het woord van Jehovah,
o zonen van Israël, want Je-
hovah heeft een rechtsgeding met
de bewoners van het land,[a] want
er is geen waarheid[b] noch liefde-
rijke goedheid noch kennis van
God in het land.[c] **2** Het uitspre-
ken van vervloekingen[d] en beoefe-
nen van bedrog[e] en moorden[f] en
stelen[g] en overspel plegen,[h] dát is
losgebroken, en daden van bloed-
vergieting hebben aan andere da-
den van bloedvergieting geraakt.[i]
3 Daarom zal het land in rouw
gedompeld zijn[j] en een ieder die
erin woont, zal moeten wegkwij-
nen met het wild gedierte van het
veld en met het vliegende schep-
sel des hemels, en ook de vissen
der zee zelf zullen vergaderd wor-
den [in de dood].[k]

4 „Laat echter geen man twis-
ten,[l] en laat ook geen man te-
rechtwijzen, daar uw volk is als
degenen die met een priester twis-
ten.[m] **5** En gij zult stellig strui-
kelen bij dag,[n] en zelfs een pro-
feet moet met u struikelen, als
bij nacht.[o] En ik wil uw moe-
der tot zwijgen brengen.[p] **6** Mijn
volk zal stellig tot zwijgen wor-
den gebracht, omdat er geen ken-
nis is.[q] Omdat gijzelf de kénnis
hebt verworpen,[r] zal ik ook u
verwerpen, zodat gij mij niet als
priester dient;[s] en [omdat] gij de
wet van uw God blijft vergeten,[t]
zal ik, ja ik, uw zonen vergeten.[u]
7 Naar gelang van de menigte van
hen, zo hebben zij tegen mij ge-
zondigd.[v] Mijn eigen heerlijkheid
hebben zij verruild voor louter on-
eer.[w] **8** De zonde van mijn volk
blijven zij verslinden, en naar hun
dwaling blijven zij hun ziel op-
heffen.[x]

9 En het zal voor het volk net
zo moeten worden als voor de
priester;[y] en ik zal hun stellig
rekenschap vragen van hun we-
gen;[z] en hun handelingen zal ik op
hen doen terugkomen.[a] **10** En
zij zullen werkelijk eten, maar zul-
len niet verzadigd raken.[b] Zij zul-
len werkelijk [vrouwen] als hoe-
ren behandelen; maar zij zullen
niet [in aantal] toenemen,[a] omdat
zij hebben nagelaten aandacht
te schenken aan Jehovah zelf.[b]
11 Hoererij en wijn en zoete wijn
zijn het die de goede beweegre-
den wegnemen.[c] **12** Bij hun hou-
ten[d] [afgod] blijft mijn eigen volk
navraag doen[e] en hun eigen staf
blijft hen inlichten; want juist de
geest van hoererij heeft hen doen
afdwalen,[f] en door hoererij gaan
zij van onder hun God vandaan.[g]
13 Op de toppen van de bergen
brengen zij slachtoffers[h] en op de
heuvels brengen zij offerrook,[i] on-
der statige boom en storaxboom
en grote boom, omdat de schaduw
ervan goed is.[j] Daarom bedrijven
UW dochters hoererij en plegen UW
eigen schoondochters overspel.

14 Ik zal geen rekenschap vra-
gen aan UW dochters, omdat zij
hoererij bedrijven, en aan UW
schoondochters, omdat zij over-
spel plegen. Want wat de [man-
nen] betreft, met de hoeren zonde-
ren zij zich af,[k] en te zamen met
de vrouwelijke tempelprostituees[l]
brengen zij slachtoffers; en een
volk [dat] geen verstand heeft,[m]
zal vertreden worden. **15** Al be-
drijft gij ook hoererij, o Israël,[n]
moge Juda niet schuldig worden,[o]
en komt niet naar Gilgal,[p] gaat
ook niet op naar Beth-Aven,[q] noch
zweert 'Zo waar Jehovah leeft!'[r]
16 Want gelijk een onhandelbare
koe is Israël onhandelbaar gewor-
den.[s] Zal nu Jehovah hen als een
jonge ram in een ruime plaats wei-
den? **17** Efraïm is met afgoden
verbonden.[t] Laat hem aan zich-
zelf over![u] **18** Daar hun tarwe-
bier op is,[v] hebben zij [de vrouw]
beslist als een hoer behandeld.[w]
Haar beschermers[x] hebben be-
slist oneer bemind.[y] **19** Een

HFDST. 4

a Jes 3:13
Jer 25:31
Mi 6:2
b Jes 59:13
Jer 6:13
Mi 7:2
c Jer 4:22
Ro 1:28
d Ps 10:7
Ps 59:12
e Ps 5:6
Jes 59:13
Ho 11:12
f 1Kon 21:19
Jer 7:9
g Za 5:3
h Jer 29:23
Ez 23:37
i Klg 4:13
Ho 6:9
Mt 23:35
Han 7:52
j Jes 24:4
Jer 4:28
Joë 1:10
Am 8:8
k Jer 4:25
Jer 9:10
Jer 12:4
Ze 1:3
l Am 5:13
m De 17:12
Jer 18:18
n Jer 6:4
o Jer 14:15
p Jes 50:1
q Jes 5:13
Jer 4:22
r Jer 2:8
Lu 11:52
s Mt 21:43
t 2Kon 17:16
u Job 34:11
v Ezr 9:7
w Ro 1:23
x 1Sa 2:29
Jes 56:11
Mi 3:11
y Jes 24:2
z Ho 12:2
Am 3:2
Ro 14:12
Heb 4:13
a Ps 62:12
Sp 5:22
Jer 17:10
Za 1:6
b Le 26:26
Mi 6:14
Hag 1:6

2e kolom

a Ho 9:11
b 2Kr 24:18
Ps 125:5
Ez 18:24
c Sp 6:32
Sp 20:1
Sp 23:33
Jes 28:7
d Jes 44:13
e Jer 2:27
Hab 2:19
f Jer 3:9
g Ez 16:17
h 1Kon 14:23
Jes 65:7
Jer 3:6
Ez 20:28
i 2Kon 17:11
Ez 6:13

j Jes 1:29; Jes 57:5; Jer 2:20; Ez 20:28; k 1Kor 6:16; l De 23:17; m Jes 44:18; Jer 4:22; Da 12:10; Ho 14:9; Ro 3:11; Ef 4:18; n Ez 23:5; o 2Kon 17:18; Jer 3:10; p Ho 9:15; Ho 12:11; Am 4:4; q Ho 5:8; Ho 10:5; r Jes 48:1; Jer 5:2; Ez 20:39; s Ps 78:8; Ps 81:12; Jes 65:2; Za 7:11; t Ho 11:2; Ho 13:2; u Mt 15:14; v Jes 1:22; w Ho 4:10; x Ps 47:9; y Mi 3:11; Mi 7:3.

wind heeft haar in zijn vleugels
gewikkeld.[a] En zij zullen zich
schamen over hun slachtoffers."[b]

5 „Hoort dit, o priesters,[c] en
schenkt aandacht, o huis van
Israël, en GIJ, o huis van de ko-
ning,[d] leent het oor, want ulieden
gaat het oordeel aan; want een val-
strik[e] zijt GIJ geworden voor Mij-
pa en als een net uitgespreid over
de Tabor.[f] **2** En in slachtwerk
zijn de afvalligen diep verzon-
ken,[g] en ik was een vermaning
voor hen allen.[h] **3** Ik persoon-
lijk heb Efraïm[i] gekend, en Israël
zelf is niet voor mij verborgen ge-
weest.[j] Want nu, o Efraïm, hebt
gij [vrouwen] als hoeren behan-
deld;[k] Israël heeft zich veront-
reinigd.[l] **4** Hun handelingen la-
ten een terugkeer tot hun God
niet toe,[m] omdat er een geest van
hoererij[n] in hun midden is; en
Jehovah zelf hebben zij niet er-
kend.[o] **5** En de trots van Israël
heeft in zijn gezicht getuigd;[p] en
Israël en Efraïm zelf worden tot
struikelen gebracht in hun dwa-
ling.[q] Ook Juda is met hen ge-
struikeld.[r] **6** Met hun kleinvee
en met hun rundvee gingen zij
voorts en zochten Jehovah, maar
zij konden [hem] niet vinden.[s] Hij
had zich van hen teruggetrok-
ken. **7** Jegens Jehovah zelf heb-
ben zij trouweloos gehandeld,[t]
want van vreemde zonen zijn
zij vader geworden.[u] Nu zal een
maand hen met hun delen ver-
slinden.[v]

8 Blaast een hoorn[w] in Gibea,[x]
een trompet in Rama! Heft een
strijdkreet aan te Beth-Aven[y]
— achter u, o Benjamin![z] **9** O
Efraïm, louter een voorwerp van
ontzetting zult gij worden op
de dag der bestraffing.[a] Onder
de stammen van Israël heb ik
betrouwbare woorden bekend-
gemaakt.[b] **10** De vorsten van
Juda zijn geworden net als de-
genen die een grens verleggen.[c]
Over hen zal ik mijn verbolgen-
heid uitstorten, net als water.
11 Efraïm is onderdrukt, verbrij-
zeld in gerechtigheid,[d] want hij

HFDST. 4

a Jer 4:11
b Jes 42:17
Jer 2:26

HFDST. 5

c Ho 4:9
Mal 1:6
d Ho 7:3
e Mi 7:2
Hab 1:15
f Re 4:6
Jer 46:18
g Jes 29:15
h 2Kr 36:15
i Jes 7:9
j Am 3:2
k Ho 4:18
l Ez 23:5
m Ps 78:8
n Ho 4:12
Am 2:7
Za 13:2
o 1Sa 2:12
Jer 9:6
p Sp 30:13
Jes 9:9
Ho 7:10
q Sp 11:5
r 2Kon 17:19
Ez 23:31
Am 2:4
s Sp 1:28
Jes 1:15
Jer 11:11
Ez 8:18
Mi 3:4
t Jes 48:8
Jer 3:20
u Mal 2:11
v Za 11:8
w Jer 4:5
Ho 8:1
Joë 2:1
x Jes 10:29
y Ho 4:15
Ho 10:5
z Re 5:14
a Jes 28:3
b Ho 9:13
Za 1:6
c De 19:14
De 27:17
Job 24:2
Sp 22:28
d De 28:33

2e kolom

a 1Kon 20:1
b Jes 50:9
Jes 51:8
c Jer 30:13
d 2Kon 15:29
2Kon 16:7
Ho 8:9
Ho 12:1
e Ho 10:6
f 2Kr 28:20
g Jer 30:15
h Ps 50:22
Klg 3:10
i Jes 5:29
Am 2:14
j Le 26:40
k 2Kr 7:14
Jer 29:12
Ho 11:10
l De 4:30
1Sa 13:6
m De 30:10
Ps 78:34

had het op zich genomen zijn te-
genstander achterna te lopen.[a]
12 En ik was voor Efraïm gelijk
de mot[b] en voor het huis van Juda
net als verrotting.

13 En Efraïm zag ten slotte
zijn ziekte en Juda zijn zweer.[c]
En Efraïm ging toen naar As-
syrië[d] en zond [boden] naar een
groot koning.[e] Maar zelfs die was
niet in staat ulieden genezing
te schenken,[f] en hij kon van U
geen zweer wegnemen met enig
geneesmiddel.[g] **14** Want ik zal
voor Efraïm als een jonge leeuw
zijn[h] en voor het huis van Juda
als een jonge leeuw met manen.
Ik, ikzelf zal in stukken scheu-
ren en ik zal heengaan [en] weg-
voeren, en er zal geen bevrijder
zijn.[i] **15** Ik zal heengaan, ik wil
naar mijn plaats terugkeren tot-
dat zij hun schuld dragen;[j] en
zij zullen stellig mijn aangezicht
zoeken.[k] Wanneer zij erg in be-
nauwdheid verkeren,[l] zullen zij
mij zoeken."[m]

6 „Komt en laten wij toch terug-
keren tot Jehovah,[n] want hij-
zelf heeft in stukken gescheurd[o]
maar hij zal ons genezen.[p] Hij
bleef slaan, maar hij zal ons ver-
binden.[q] **2** Hij zal ons levend
maken na twee dagen.[r] Op de derde
dag zal hij ons doen opstaan, en
wij zullen voor zijn aangezicht le-
ven.[s] **3** En wij zullen stellig ken-
nen, wij zullen er stellig op uit zijn
Jehovah te kennen.[t] Gelijk de da-
geraad[u] is zijn te voorschijn tre-
den stevig bevestigd.[v] En hij zal
tot ons komen gelijk een stortre-
gen;[w] gelijk een lenteregen die [de]
aarde drenkt."[x]

4 „Wat zal ik u doen, o Efraïm?
Wat zal ik u doen, o Juda,[y] wan-
neer de liefderijke goedheid van
ulieden als de morgenwolken is
en als de dauw die vroeg heen-
gaat? **5** Daarom zal ik [hen]

HFDST. 6 **n** Jes 55:7; Jer 3:22; **o** Ho 5:14; **p** Jer 33:6; Ho 14:4; **q** De 32:39; Jer 30:17; **r** 2Kon 20:5; Jes 26:19; Ez 37:14; 1Kor 15:4; **s** Opb 11:11; **t** Jes 54:13; Jer 24:7; **u** 2Sa 23:4; **v** Mal 4:2; **w** Jes 44:3; Joë 2:23; **x** Job 29:23; Ps 72:6; **y** Jes 5:3; Ho 11:8.

moeten [neer]houwen door de
profeten;[a] ik zal hen moeten do-
den door de woorden van mijn
mond.[b] En de oordelen over u zul-
len zijn als het licht dat te voor-
schijn komt.[c] **6** Want in liefde-
rijke goedheid heb ik behagen
geschept,[d] en niet in slachtoffer;[e]
en in de kennis van God meer dan
in volledige brandoffers.[f] **7** Maar
zijzelf hebben, gelijk de aardse
mens, [het] verbond overtreden.[g]
Daar hebben zij trouweloos je-
gens mij gehandeld.[h] **8** Gilead[i]
is een stad van beoefenaars van
wat schadelijk is; hun voetspo-
ren zijn bloed.[j] **9** En zoals men
op een man loert,[k] [zo bestaat] de
gemeenschap van priesters [uit]
roversbenden.[l] Aan de kant van
de weg moorden zij te Sichem,[m]
omdat zij niets dan losbandig-
heid beoefend hebben.[n] **10** In
het huis van Israël heb ik iets af-
schuwelijks gezien.[o] Daar is hoe-
rerij van de zijde van Efraïm.[p]
Israël heeft zich verontreinigd.[q]
11 Bovendien, o Juda, is voor u
een oogst vastgesteld, wanneer
ik de gevangenen van mijn volk
doe terugkeren."[r]

7 „In de tijd dat ik Israël ge-
nezing zou willen brengen,[s]
wordt de dwaling van Efraïm ook
werkelijk blootgelegd,[t] alsook de
slechtheden van Samaria;[u] want
zij hebben bedrog beoefend,[v] en
een dief zelf komt binnen; een ro-
versbende slaat buiten werke-
lijk haar slag.[w] **2** En zij zeggen
niet tot hun eigen hart[x] dat ik al
hun slechtheid stellig zal geden-
ken.[y] Nu hebben hun handelingen
hen omringd.[z] Voor mijn aange-
zicht zijn ze ten slotte gekomen.[a]
3 Met hun slechtheid verheugen
zij [de] koning en met hun bedrie-
gerijen vorsten.[b] **4** Zij allen zijn
overspelers,[c] als een oven, aange-
stoken door een bakker, [die] op-
houdt met oppoken na het kneden
van het deeg totdat het doorzuurd
is. **5** Op de dag van onze ko-
ning hebben vorsten zich ziek

HFDST. 6

a 2Kr 21:12
Jes 58:1
Jer 1:10
Ez 3:9
b Jer 23:29
c Ze 3:5
d Mi 6:8
Mi 7:18
Mt 12:7
e Sp 21:3
Jes 1:11
Mi 6:6
Mt 9:13
f 1Sa 15:22
1Jo 2:3
g 2Kon 17:15
Jes 24:5
Ho 8:1
Heb 8:9
h Jes 48:8
i Ho 12:11
j 1Kon 2:5
Mi 7:2
k Sp 1:11
l Ez 22:25
m 1Kon 12:25
n Ez 22:9
o Jer 5:30
Jer 23:14
p 2Kon 17:7
Jer 3:6
q Ez 23:4
Ez 23:11
r De 30:3
Jer 29:14
Am 9:14

HFDST. 7

s De 32:39
t Jes 28:1
Mi 6:16
u Ez 16:46
Am 8:14
Mi 1:5
v Jer 9:3
Mi 7:3
w Ho 6:9
x De 32:29
Jes 1:3
Jes 44:19
y Jer 14:10
Am 8:7
z Ps 9:16
Sp 5:22
a Ps 90:8
Sp 5:21
b 1Kon 22:6
Jer 5:31
Ro 1:32
c Jer 3:9
Mal 3:5

2e kolom

a Sp 20:1
Jes 28:1
b Jes 5:11
Hab 2:15
c 2Sa 13:28
d Sp 4:16
e Mi 2:1
f 2Kon 15:10
2Kon 15:14
g Jes 9:13
Ez 22:30
Da 9:13
h Ps 106:35
Ez 23:5
i 1Kon 18:21
Opb 3:15

gemaakt[a] — er is woede vanwe-
ge de wijn.[b] Hij heeft zijn hand
uitgestrekt samen met spotters.
6 Want zij hebben hun hart nader-
bij gebracht als tot een oven;[c] het
brandt binnen in hen.[d] De gehele
nacht slaapt hun bakker; 's mor-
gens brandt [de oven] als met een
vlammend vuur.[e] **7** Zij worden
heet, zij allen, gelijk de oven, en zij
verslinden werkelijk hun rechters.
Hun eigen koningen zijn allen ge-
vallen;[f] niemand onder hen roept
tot mij.[g]

8 Wat Efraïm betreft, onder de
volken mengt hij zich persoon-
lijk.[h] Efraïm zelf is een ronde koek
geworden die niet op de ande-
re kant gekeerd is.[i] **9** Vreemden
hebben zijn kracht verteerd,[j] en
hijzelf is [het] niet te weten geko-
men.[k] Ook zijn zelfs de grijze ha-
ren wit op hem geworden, maar
hijzelf is [het] niet te weten ge-
komen. **10** En de trots van Is-
raël heeft in zijn gezicht getuigd,[l]
en zij zijn niet teruggekeerd tot
Jehovah, hun God,[m] noch hebben
zij hem wegens dit alles gezocht.[n]
11 En Efraïm blijkt als een on-
nozele duif[o] zonder hart te zijn.[p]
Naar Egypte hebben zij geroe-
pen;[q] naar Assyrië zijn zij gegaan.[r]

12 Waarheen zij ook gaan, ik
zal mijn net over hen uitsprei-
den.[s] Als vliegende schepselen
des hemels zal ik hen neerha-
len.[t] Ik zal hen streng onderrich-
ten overeenkomstig het bericht
aan hun vergadering.[u] **13** Wee
hun,[v] want zij zijn van mij wegge-
vlucht![w] Gewelddadige plundering
over hen, want zij hebben overtre-
dingen tegen mij begaan! En ikzelf
ging ertoe over hen te verlossen,[x]
maar zíj hebben leugens gespro-
ken, ja, tegen mij.[y] **14** En zij rie-
pen niet tot mij om hulp met hun
hart,[z] hoewel zij bleven jammeren

j 2Kon 13:3; 2Kon 15:19; k Sp 23:35; l Jer 3:3; Ho 5:5; m Ne 9:35; Jes 9:13; Jer 8:5; Am 4:6; Za 1:4; n Ps 14:2; Ro 3:11; o Ho 11:11; p Sp 15:32; Jes 1:3; q 2Kon 17:4; Jes 30:2; r 2Kon 15:19; Jer 2:18; Ez 23:5; s Ez 12:13; t Pr 9:12; u De 28:15; 2Kon 17:13; Jes 28:26; v Jes 31:1; Ez 16:23; w Jer 2:5; x Jes 41:14; Mi 6:4; y Jes 59:13; z Ps 78:37; Jes 29:13; Jer 3:10; Za 7:5.

op hun bed. Wegens hun koren en
zoete wijn bleven zij rondhangen;[a]
zij bleven zich tegen mij keren.[b]
15 En ik, van mijn kant, onder-
richtte streng;[c] ik sterkte hun ar-
men,[d] maar tegen mij bleven zij
kwaad beramen.[e] **16** En zij keer-
den voorts terug, niet tot iets
hogers;[f] zij waren geworden als een
slappe boog.[g] Door het zwaard
zullen hun vorsten vallen wegens
de openlijke veroordeling van hun
tong.[h] Dit zal hun bespotting zijn
in het land Egypte."[i]

8 „Aan uw mond — een hoorn![j]
[Iemand komt] als een arend[k]
tegen het huis van Jehovah, om-
dat zij mijn verbond hebben over-
treden,[l] en tegen mijn wet heb-
ben zij overtredingen begaan.[m]
2 Tot mij blijven zij luid roepen:
'O mijn God, wij, Israël, hebben u
gekend.'[n]
3 Israël heeft het goede verstoten.[o] Laat iemand die een vijand
is, hem achtervolgen.[p] **4** Zijzelf
hebben koningen aangesteld,[q]
maar niet vanwege mij. Zij heb-
ben vorsten aangesteld, maar ik
wist [het] niet. Met hun zilver
en hun goud hebben zij zich af-
goden gemaakt,[r] opdat zij wor-
den afgesneden.[s] **5** Uw kalf is
verstoten,[t] o Samaria. Mijn toorn
is tegen hen ontbrand.[u] Hoe lang
zullen zij niet tot onschuld in
staat zijn?[v] **6** Want uit Israël
was zelfs dit.[w] Louter een hand-
werksman heeft het gemaakt,[x]
en het is niet God; want het kalf
van Samaria zal tot louter splin-
ters worden.[y]
7 Want wind blijven zij zaaien,
en een stormwind zullen zij oog-
sten.[z] Niets heeft staand koren.[a]
Geen uitspruitsel brengt meel
voort.[b] Mocht iets [het] misschien
voortbrengen, dan zullen vréém-
den het opslokken.[c]
8 Israël moet verzwolgen wor-
den.[d] Nu moeten zij onder de
natiën[e] worden als een vat waar-
in men geen behagen heeft.[f]
9 Want zijzelf zijn opgetrokken
naar Assyrië,[g] als een aan zich-
zelf overgelaten zebra.[h] In Efraïms
geval hebben zij minnaars ge-
huurd.[a] **10** Ook zal ik, hoewel
zij [hen] onder de natiën blijven
huren,[b] hen nu bijeenbrengen; en
zij zullen een korte tijd in hevige
pijnen zijn[c] wegens de last van
koning [en] vorsten.
11 Want Efraïm heeft altaren
vermenigvuldigd ten einde te zon-
digen.[d] Hij heeft altaren verkre-
gen ten einde te zondigen.[e] **12** Ik
schreef voorts voor hem vele din-
gen van mijn wet;[f] net als iets
vreemds zijn ze geacht.[g] **13** Als
mijn slachtoffergaven bleven zij
vlees offeren,[h] en zij bleven datge-
ne eten waarin Jehovah zelf geen
welgevallen had.[i] Nu zal hij hun
dwaling gedenken en rekenschap
vragen van hun zonden.[j] Naar
Egypte keerden zij voorts zelf
terug.[k] **14** En Israël ging zijn
Maker vergeten[l] en tempels bou-
wen;[m] en Juda, van zijn kant, ver-
menigvuldigde versterkte steden.[n]
En ik zal stellig vuur in zijn steden
zenden en het moet de woontorens
van [elk] daarvan verslinden."[o]

9 „Verheug u niet, o Israël.[p] Han-
del niet blij gelijk de volken.[q]
Want door hoererij hebt gij de
zijde van uw God verlaten.[r] Gij
hebt gaven van hoerenloon be-
mind op alle dorsvloeren van ko-
ren.[s] **2** Dorsvloer en wijnpers
voeden hen niet,[t] en de zoete wijn
zelf blijkt voor haar teleurstel-
lend te zijn.[u] **3** Zij zullen niet in
het land van Jehovah blijven wo-
nen[v] en Efraïm moet naar Egypte
terugkeren,[w] en in Assyrië zullen
zij eten wat onrein is.[x] **4** Zij zul-
len geen wijn voor Jehovah blijven
uitgieten.[y] En hun slachtoffers
zullen hem niet aangenaam zijn;[z]
ze zijn voor hen als het brood van

HFDST. 7

a Re 9:27
Am 2:8
b Ps 78:57
c Ps 94:12
Heb 12:6
d 2Kon 13:5
e Sp 6:14
Na 1:9
f Jer 3:10
g Ps 78:57
h Ps 12:4
Ps 73:9
Jes 3:8
i Ez 36:20
Ho 9:3

HFDST. 8

j Jer 4:5
Ho 5:8
k De 28:49
Jer 48:40
Hab 1:8
l Jer 31:32
Ez 16:59
Ho 6:7
m 2Kon 17:15
Jes 24:5
n Jes 48:1
Mi 3:11
Tit 1:16
o Ps 36:3
Ps 50:17
p Le 26:36
Klg 4:19
q 1Kon 12:20
r 1Kon 12:28
Ho 13:2
s 1Kon 13:34
Jer 44:8
t Jes 45:20
Ho 10:5
u De 32:22
2Kon 17:18
v Jer 4:14
Jer 13:27
w Ps 106:19
x Ps 135:15
Jes 44:9
Jer 10:3
Hab 2:18
y 2Kon 23:15
2Kon 23:19
2Kr 31:1
z Job 4:8
Sp 22:8
Ga 6:7
a Jes 17:11
b Jer 12:13
c De 28:33
2Kon 15:29
d 2Kon 18:11
Jer 50:17
Jer 51:34
e Le 26:33
f Jes 30:14
Jer 22:28
Jer 48:38
g 2Kon 15:19
Ez 23:5
Ho 5:13
Ho 12:1
h Jer 2:24

2e kolom

a Ez 16:33
b Ez 16:37
Ez 23:9
c 2Kon 14:26
1Kr 5:26

d Jes 10:11; Ez 6:13; e De 4:28; Ho 12:11; f De 4:6; Ps 119:18; Sp 22:20; g 2Kon 17:15; Ne 9:26; Jes 30:9; h Jer 7:21; i 1Sa 15:22; Sp 21:27; Jes 1:11; Am 5:22; j Ho 9:9; Am 8:7; k Ho 7:16; Ho 9:3; l De 32:18; Jes 51:13; m 1Kon 12:31; n 2Kr 26:10; o 2Kon 18:13; 2Kr 36:19; Jer 17:27; Jer 34:7; **HFDST. 9** p Ho 10:5; Am 6:13; q Ez 20:32; r Ez 23:5; Ho 4:12; s Ho 2:12; Mi 1:7; t Ho 2:9; u Jes 24:7; Am 5:11; v Le 20:22; De 28:64; Joz 23:15; 1Kon 9:7; w De 28:68; Ho 8:13; x 2Kon 17:6; Ez 4:13; y Nu 15:5; Nu 28:14; Joë 1:13; z Jes 1:11; Jer 6:20.

rouwtijden;[a] allen die het eten,
zullen zich verontreinigen. Want
hun brood is voor hun eigen ziel;
het zal niet in het huis van Je-
hovah komen.[b] **5** Wat zult gijlie-
den doen op de dag van samen-
komst en op de dag van het feest
van Jehovah?[c] **6** Want ziet! zij
zullen moeten gaan vanwege de
gewelddadige plundering.[d] Egypte
zelf zal hen bijeenbrengen;[e]
Memphis,[f] van zijn kant, zal hen
begraven. Wat hun begeerlijke
dingen van zilver betreft, netels
zelf zullen ze in bezit nemen;[g]
doornachtige struiken zullen in
hun tenten zijn.[h]

7 De dagen dat er aandacht
wordt geschonken, moeten ko-
men;[i] de dagen van de verschul-
digde betaling moeten komen.[j] Die
van Israël zullen [het] weten.[k]
De profeet zal verdwaasd zijn,[l]
de man van geïnspireerde uiting
zal waanzinnig worden wegens de
overvloed van uw dwaling,[m] ter-
wijl zelfs de vijandige gezindheid
overvloedig is."

8 De wachter[n] van Efraïm was
met mijn God.[o] Wat een profeet[p]
aangaat, het klapnet van een vo-
gelvanger is op al zijn wegen;[q] er
is een vijandige gezindheid in het
huis van zijn God. **9** Zij zijn diep
verzonken in het brengen van ver-
derf,[r] zoals in de dagen van Gibea.[s]
Hij zal hun dwaling gedenken;[t] hij
zal aandacht schenken aan hun
zonden.

10 „Als druiven in de wilder-
nis vond ik Israël.[u] Als de vroege
vijg aan een vijgenboom in zijn
begin[stadium] zag ik UW voor-
vaders.[v] Zijzelf gingen naar Baäl
van Peor,[w] en zij droegen zich
voorts op aan het schandelijke
ding,[x] en zij werden toen even
walgelijk als [het voorwerp van]
hun liefde.[y] **11** Wat Efraïm be-
treft, als een vliegend schepsel
vliegt hun heerlijkheid weg,[z] zo-
dat er geen geboorte is en geen
[zwangere] buik en geen ontvan-
genis.[a] **12** Want hoewel zij hun
zonen grootbrengen, zal ik hen
ook stellig van kinderen bero-

HFDST. 9

a De 26:14
b Nu 28:2
c Joë 1:14
d Ho 7:13
e Ho 7:16
Ho 8:13
f Jer 2:16
g Sp 24:31
Jes 7:23
h Jes 5:6
Jes 32:13
Jes 34:13
i Jes 10:3
Jer 10:15
Lu 19:44
j Lu 21:22
k Ps 9:16
l Jes 44:25
Jer 6:14
m Ez 14:10
n Jer 6:17
Jer 31:6
Ez 33:7
o 1Kon 17:1
2Kon 2:14
p 1Kon 18:19
Jer 6:14
Jer 14:13
q Klg 2:14
r Jes 31:6
s Re 19:22
Re 20:5
Ho 10:9
t Ho 8:13
u Jer 2:2
Jer 31:2
v Nu 13:23
Jes 28:4
Mi 7:1
w Nu 25:3
De 4:3
Ps 106:28
x 1Kon 16:31
Jer 11:13
y Jes 66:3
Ez 7:20
Am 4:5
z Jak 1:11
a De 28:18

2e kolom

a De 28:32
De 32:25
Jer 15:7
b De 31:17
2Kon 17:18
c Ez 28:12
d 2Kon 15:16
Jer 9:21
e Lu 23:29
f Ps 58:8
g Ho 4:15
Ho 12:11
Am 5:5
h Ez 23:18
i Le 26:33
2Kon 17:18
Ps 78:60
Am 5:27
j De 29:20
k Jes 1:23
Ez 22:27
Mi 3:11
l Jes 7:8
m Mal 4:1
n Jes 5:24
o Ez 24:21
p Ps 31:14
Jes 7:13
Mi 7:7

ven, zodat er geen mens zal zijn;[a]
want — wee ook hun wanneer ik
mij van hen afkeer![b] **13** Efraïm,
dat ik heb gezien als Tyrus ge-
plant in een weidegrond,[c] ja,
Efraïm is ertoe bestemd zijn zo-
nen uit te brengen tot iemand die
dóódt."[d]

14 Geef hun, o Jehovah, wat
gij dient te geven.[e] Geef hun een
schoot die miskramen geeft[f] en
verschrompelde borsten.

15 „Al hun slechtheid was in
Gilgal,[g] want daar moest ik hen
haten.[h] Wegens de boosheid van
hun handelingen zal ik hen uit
mijn eigen huis verdrijven.[i] Ik wil
hen niet langer liefhebben.[j] Al hun
vorsten handelen eigenzinnig.[k]
16 Efraïm moet worden neerge-
slagen.[l] Zelfs hun wortel moet ver-
dorren.[m] Geen vrucht zullen zij
voortbrengen.[n] Ja, ingeval zij ba-
ren, zal ik stellig zelfs de begeer-
lijke [vruchten] van hun buik ter
dood brengen."[o]

17 Mijn God[p] zal hen verwer-
pen, want zij hebben niet naar
hem geluisterd,[q] en zij zullen
vluchtelingen onder de natiën
worden.[r]

10 „Israël is een verwilderen-
de wijnstok.[s] Vrucht blijft
hij voor zich voortbrengen.[t] Naar
gelang van de overvloed van zijn
vrucht heeft hij [zijn] altaren ver-
menigvuldigd.[u] Naar gelang van
de goedheid van zijn land richt-
ten zij goede zuilen op.[v] **2** Hun
hart is huichelachtig geworden;[w]
nu zullen zij schuldig bevonden
worden.

Er is er een die hun altaren
zal breken; hij zal hun zuilen ge-
welddadig plunderen.[x] **3** Want
nu zullen zij zeggen: 'Wij hebben
geen koning,[y] want wij hebben
Jehovah niet gevreesd. En wat de
koning betreft, wat zal hij voor
ons doen?'

---

q 2Kon 17:14; 2Kr 36:16; Jer 25:3; Za 1:4; r De 28:64; Am 9:9; **HFDST. 10** s Jes 5:1; Ez 15:6; t Za 7:6; u Jer 2:28; Ez 6:13; Ho 8:11; Ho 12:11; v 1Kon 14:23; Ho 8:4; w 1Kon 18:21; Ze 1:5; x Jer 43:13; Mi 5:13; Za 13:2; y Ho 3:4; Ho 13:11.

4 Zij spreken woorden, doordat
zij valse eden afleggen,[a] een ver-
bond sluiten;[b] en het oordeel is
uitgesproten als een giftige plant
in de voren van het open veld.[c]
5 Om het [afgods]kalf van Beth-
Aven[d] zullen de inwoners van
Samaria bevreesd worden; want
daarover zal zijn volk stellig treu-
ren, evenals zijn priesters van bui-
tenlandse goden, [die] er blij om
plachten te zijn wegens zijn heer-
lijkheid, want die zal van hem
weg in ballingschap zijn gegaan.[e]
6 Ook zelf wordt het door iemand
naar Assyrië gebracht als een ge-
schenk voor een groot koning.[f]
Schande zal Efraïm op zich laden,[g]
en Israël zal zich schamen over
zijn raad.[h] **7** Samaria [en] haar
koning zullen stellig tot zwijgen
worden gebracht,[i] als een afge-
knapte twijg op het oppervlak van
wateren. **8** En de hoge plaatsen
van [Beth-]Aven,[j] de zonde van Is-
raël,[k] zullen werkelijk worden ver-
delgd. Ja, doorns en distels[l] zullen
opschieten op hun altaren.[m] En
men zal in feite tot de bergen zeg-
gen: 'Bedekt ons!', en tot de heu-
vels: 'Valt op ons!'[n]
9 Sinds de dagen van Gibea[o]
hebt gij gezondigd,[p] o Israël. Daar
zijn zij blijven staan. Te Gibea
haalde de oorlog tegen de zonen
der onrechtvaardigheid hen niet
in.[q] **10** Wanneer het mijn hevige
verlangen is, zal ik hen ook streng
onderrichten.[r] En tegen hen zul-
len stellig volken vergaderd wor-
den, wanneer zij aan hun twee
dwalingen gespannen worden.[s]
11 En Efraïm was een afgeriche-
te vaars die ervan hield te dorsen;[t]
en ik, van mijn kant, kwam over
haar mooie hals. Ik laat [iemand]
Efraïm berijden.[u] Juda ploegt;[v]
Jakob egt[w] voor hem. **12** Zaait
voor UZELF in rechtvaardigheid;[x]
oogst in overeenstemming met
liefderijke goedheid.[y] Bewerkt
voor UZELF bebouwbaar land,[z]
wanneer er tijd is om Jehovah
te zoeken totdat hij komt[a] en U
onderricht geeft in rechtvaardig-
heid.[b]

HFDST. 10

a 2Kon 17:4; Ez 17:13
b Ho 6:7
c De 29:18; Jes 5:7; Am 5:7; Am 6:12
d 1Kon 12:28; Ho 4:15; Am 3:14
e 1Sa 4:21
f 2Kon 17:3; Ho 5:13
g Jer 2:26; Jer 48:13; Ez 36:32
h Jes 30:3; Jer 7:24; Mi 6:16
i 2Kon 17:4
j Ho 4:15; Am 7:9
k De 9:21; 1Kon 12:28; 1Kon 12:30; Mi 1:5
l Jes 32:13; Jes 34:13
m 2Kon 23:15
n Jes 2:19; Lu 23:30; Opb 6:16
o Re 20:5
p Ho 9:9
q Re 20:19
r Heb 12:6
s 1Kon 14:16; Ez 16:37
t Jer 50:11
u 2Kon 17:6
v Jer 4:3
w Jes 28:24
x Sp 11:19; Jak 3:18
y Sp 11:18
z Jer 4:3
a Jes 55:6; Am 5:4
b De 32:2; Jes 45:8

2e kolom

a Ga 6:7
b Sp 22:8; Ho 8:7
c Sp 1:31
d Ps 52:7
e Ps 33:16; Ps 146:3; Jer 17:5
f Ps 74:23
g 2Kon 18:9; 2Kon 19:13
h Jes 13:16; Na 3:10
i Am 7:9
j 2Kon 18:10

HFDST. 11

k De 7:8; Jer 2:2; Ez 16:6
l Ex 4:22; Mt 2:15
m De 29:2; 2Kr 36:15; Za 1:4
n 2Kr 36:16; Jes 30:9

13 Gijlieden hebt goddeloos-
heid geploegd.[a] Onrechtvaardig-
heid hebt GIJ geoogst.[b] GIJ hebt
de vrucht van bedrog gegeten,[c]
want gij hebt op uw weg ver-
trouwd,[d] op de menigte van uw
sterken.[e] **14** En er is een ge-
druis opgegaan onder uw volk,[f]
en uw eigen versterkte steden
zullen alle gewelddadig geplun-
derd worden,[g] zoals bij de gewel-
dadige plundering van het huis
van Arbel door Salman op de dag
van de strijd, [toen] zelfs een moe-
der aan de zijde van [haar] eigen
zonen verpletterd werd.[h] **15** Al-
dus zal men ulieden stellig doen,
o Bethel, wegens UW uitermate
grote slechtheid.[i] In de dageraad
zal de koning van Israël beslist
tot zwijgen gebracht moeten wor-
den."[j]

11 „Toen Israël een knaap was,
toen had ik hem lief,[k] en uit
Egypte heb ik mijn zoon geroe-
pen.[l]
2 Zij riepen hen.[m] In diezelf-
de mate gingen zij van voor hun
aangezicht weg.[n] Aan de Baäls-
beelden gingen zij slachtoffers
brengen,[o] en voor de gehouwen
beelden gingen zij offerrook bren-
gen.[p] **3** Maar wat mij betreft, ik
leerde Efraïm lopen,[q] nam hen
op [mijn] armen;[r] en zij erken-
den niet dat ik hen had gene-
zen.[s] **4** Met de touwen van de
aardse mens bleef ik hen trekken,
met de koorden der liefde,[t] zodat
ik hun werd als degenen die een
juk van hun kaken aflichten,[u] en
met zachtheid bracht ik [elk]een
voedsel.[v] **5** Hij zal niet naar het
land Egypte terugkeren, maar As-
syrië zal zijn koning zijn,[w] omdat
zij geweigerd hebben terug te ke-
ren.[x] **6** En een zwaard zal stellig
rondwaren in zijn steden[y] en een

o Re 2:13; Re 3:7; 1Kon 16:31; 1Kon 18:19; 2Kon 17:16; Ho 2:13; p 1Kon 12:33; Jes 65:7; Jer 18:15; Ho 13:2; q De 8:2; r De 1:31; De 33:27; Jes 40:11; Jes 46:3; Jes 63:9; s Ex 15:26; Ps 103:3; Jes 30:26; t 2Sa 7:14; Jes 63:9; Jo 6:44; u Le 26:13; v Ps 78:24; Ps 105:40; w 2Kon 17:3; x 2Kon 17:13; Jer 8:5; Am 4:6; y Le 26:31; Jer 5:17.

eind maken aan zijn grendels en verslinden[a] vanwege hun raadslagen.[b] **7** En mijn volk neigt tot ontrouw jegens mij.[c] En naar omhoog roepen zij het; volstrekt niemand verheft zich ook maar enigszins.

8 Hoe kan ik u opgeven, o Efraïm?[d] [Hoe] kan ik u overleveren, o Israël?[e] Hoe kan ik u maken als Adma?[f] [Hoe] kan ik u gelijkstellen met Zeboïm?[g] Mijn hart is in mij veranderd;[h] terzelfder tijd is al mijn mededogen ontvlamd. **9** Ik zal geen uiting geven aan mijn brandende toorn.[i] Ik zal Efraïm niet weer verderven,[j] want ik ben God[k] en geen mens, de Heilige in uw midden;[l] en ik zal niet in opwinding geraken. **10** Achter Jehovah zullen zij aan gaan.[m] Als een leeuw zal hij brullen;[n] want hijzelf zal brullen,[o] en zonen zullen bevend uit het westen komen.[p] **11** Als een vogel zullen zij bevend uit Egypte komen,[q] en als een duif uit het land Assyrië;[r] en ik zal hen stellig in hun huizen doen wonen", is de uitspraak van Jehovah.[s]

12 „Met leugen heeft Efraïm mij omringd,[t] en met bedrog het huis van Israël. Maar Juda doolt nog rond bij God,[u] en bij de Allerheiligste is hij betrouwbaar."

12 „Efraïm voedt zich met wind[v] en jaagt de gehele dag de oostenwind na.[w] Leugen en gewelddadige plundering vermenigvuldigt hij.[x] En een verbond met Assyrië sluiten zij,[y] en olie wordt er naar Egypte gebracht.

2 En Jehovah heeft een rechtsgeding met Juda,[z] ja, om Jakob rekenschap te vragen overeenkomstig zijn wegen;[a] overeenkomstig zijn handelingen zal hij hem vergelden.[b] **3** In de buik greep hij zijn broer bij de hiel,[c] en met zijn dynamische energie streed hij met God.[d] **4** En hij bleef strijden met een engel en kreeg ten slotte de overhand.[e] Hij weende, om gunst voor zich af te smeken."[a]

Te Bethel vond Hij hem ten slotte,[b] en daar ging Hij met ons spreken.[c] **5** En Jehovah, de God der legerscharen,[d] Jehovah is zijn gedachtenis.[e]

6 „En wat u betreft, tot uw God dient gij terug te keren,[f] doordat gij liefderijke goedheid[g] en gerechtigheid[h] in acht neemt; en hoop voortdurend op uw God.[i] **7** Wat [de] handelaar aangaat, in zijn hand is de weegschaal van bedrog;[j] afzetten heeft hij liefgehad.[k] **8** En Efraïm blijft zeggen: 'Inderdaad, ik ben rijk geworden;[l] ik heb waardevolle dingen voor mij gevonden.[m] Wat al mijn moeizame arbeid betreft, zij zullen, van mijn kant, geen dwaling vinden die zonde is.'[n]

9 Maar ik ben Jehovah, uw God, van het land Egypte af.[o] Toch zal ik u in de tenten doen wonen zoals in de dagen van een bestemde tijd. **10** En ik sprak tot de profeten,[p] en visioenen vermenigvuldigde ik zelf, en door de hand van de profeten bleef ik gelijkenissen geven.[q]

11 Bij Gilead heeft iets magisch,[r] ook onwaarheid,[s] plaatsgevonden. In Gilgal heeft men zelfs stieren geofferd.[t] Bovendien zijn hun altaren als steenhopen in de voren van het open veld.[u] **12** En Jakob nam voorts de wijk naar het veld van Syrië,[v] en Israël[w] bleef dienen om een vrouw,[x] en om een vrouw hoedde hij [schapen].[y] **13** En door een profeet voerde Jehovah Israël op uit Egypte,[z] en door een profeet werd hij gehoed.[a] **14** Efraïm heeft krenking tot bitterheid veroorzaakt,[b] en zijn daden van bloedvergieting laat hij

HFDST. 11

a Ez 20:47; Mal 4:1
b Jes 30:1
c Ps 78:57; Jer 3:6; Jer 8:5
d Ho 6:4
e Jer 9:7
f Ge 10:19; De 29:23
g Ge 14:8
h De 32:36; Jer 31:20
i Ps 78:38
j Jer 30:11
k Nu 23:19; Jes 55:8; Mal 3:6
l Jes 12:6
m Jes 2:5
n Jes 31:4
o Joë 3:16; Am 1:2
p Za 8:7
q Jes 11:11; Za 10:10
r Jes 11:12; Jes 60:8
s Jer 23:6; Ez 28:25; Ez 37:21; Am 9:14
t Ps 78:36; Jes 29:13; Mi 6:12
u 2Kon 18:5; 2Kr 29:2; Ps 89:18; Ho 4:15

HFDST. 12

v Jer 22:22
w Ho 8:7
x 2Kon 17:4
y 2Kon 15:19
z 2Kon 17:19; Jer 2:35; Ho 4:1; Mi 6:2
a Ps 62:12; Jer 17:10
b Jes 3:11; Jes 59:18
c Ge 25:26
d Ge 32:28
e Ge 32:25

2e kolom

a Ge 32:26
b Ge 28:19
c Ge 28:13
d Ge 28:16; Ge 32:30
e Ex 3:15; Ps 135:13; Jes 42:8
f Jes 31:6; Jer 3:14; Ho 14:1; Joë 2:13; Za 1:3
g Mi 6:8
h De 16:20
i Ps 27:14; Klg 3:25
j Le 19:35; Sp 11:1; Am 8:5
k Ez 22:29; Mi 2:1

l Sp 28:20; Jer 9:23; Za 11:5; Opb 3:17; m De 8:17; n Sp 30:12; Mal 2:17; o Ex 20:2; Ho 13:4; p 1Kon 17:1; 2Kon 17:13; Am 7:15; q Jes 5:1; Jer 13:1; r Ho 6:8; s Ez 13:8; t Am 4:4; u 2Kon 17:10; Ho 8:11; v Ge 28:5; De 26:5; w Ge 32:28; x Ge 29:18; y Ge 31:38; z Ex 12:51; Ps 77:20; Jes 63:11; Mi 6:4; a Joz 24:17; 1Sa 12:8; b 2Kon 17:11; Ez 23:5.

op zichzelf [rusten],[a] en zijn smaad
zal zijn grote Meester hem vergel-
den."[b]

13 „Wanneer Efraïm sprak,
was er beving; hijzelf stond
in hoog aanzien in Israël.[c] Maar hij
werd voorts schuldig met betrek-
king tot Baäl[d] en stierf.[e] **2** En
nu bedrijven zij nog meer zonde
en maken zich een gegoten beeld
van hun zilver,[f] afgoden naar hun
eigen verstand,[g] het werk van
handwerkslieden, allemaal.[h] Daar-
tegen zeggen zij: 'Laten de offe-
raars die mensen zijn, louter kal-
veren kussen.'[i] **3** Daarom zullen
zij worden als de morgenwolken[j]
en als de dauw die vroeg ver-
dwijnt; als kaf dat door een storm
van de dorsvloer wordt wegge-
blazen[k] en als rook uit het [dak]-
gat.

4 Maar ik ben Jehovah, uw God,
van het land Egypte af,[l] en er
was geen God behalve mij die gij
placht te kennen; en er was geen
redder dan ik.[m] **5** Ikzelf ken-
de u in de wildernis,[n] in het land
van koortsen.[o] **6** Overeenkom-
stig hun weide geraakten zij ook
verzadigd.[p] Zij werden verzadigd
en hun hart ging zich verheffen.[q]
Daarom vergaten zij mij.[r] **7** En
ik zal hun worden als een jon-
ge leeuw.[s] Als een luipaard langs
[de] weg zal ik blijven kijken.[t]
8 Ik zal hen tegenkomen als een
berin die haar jongen kwijt is,[u] en
ik zal het omhulsel van hun hart
vaneenrijten. En ik zal hen daar
verslinden als een leeuw;[v] ja, een
wild dier van het veld zal hen aan
stukken scheuren.[w] **9** Het zal u
stellig in het verderf storten,[x] o Is-
raël, omdat het tegen mij was, te-
gen uw helper.[y]

10 Waar is dan uw koning, op-
dat hij u redde in al uw steden,[z]
en uw rechters, [betreffende] wie
gij hebt gezegd: 'Geef mij toch
een koning en vorsten'?[a] **11** Ik
ging ertoe over u een koning te
geven in mijn toorn,[b] en ik zal
[hem] wegnemen in mijn verbol-
genheid.[c]

HFDST. 12

a Ez 22:13
b De 28:37
Ro 2:6

HFDST. 13

c Joz 17:17
d 2Kon 17:16
Ho 11:2
e Ex 20:5
f Ps 115:4
Jes 46:6
Jer 10:4
Ho 2:8
g Jes 44:17
Jer 10:9
h Jer 10:3
Hab 2:18
i 1Kon 12:28
1Kon 19:18
j Ho 6:4
k Job 21:18
Ps 1:4
Da 2:35
l Ex 20:2
Le 11:45
Ps 81:10
Ho 12:9
m Jes 43:11
Jes 45:21
n De 2:7
De 32:10
Jer 2:2
o Jer 2:6
p De 8:12
Ne 9:25
q De 32:15
r De 6:12
De 32:18
Sp 30:9
Jes 17:10
s Ho 5:14
t Jer 5:6
u 2Sa 17:8
Sp 17:12
v Klg 3:10
w Jes 56:9
Jer 12:9
x Sp 6:32
y Ps 33:20
Ps 46:1
z 1Sa 8:20
2Kon 17:4
a 1Sa 8:5
b 1Sa 8:7
1Sa 12:13
c 1Sa 12:25
Jer 52:11

2e kolom

a De 32:34
Job 14:17
b Jer 30:6
Mi 4:9
c Sp 22:3
d 2Kon 19:3
e Ps 30:3
Ps 49:15
Ps 69:18
f Jes 25:8
g Jes 26:19
1Kor 15:55
h Opb 20:13
i 1Sa 15:29
Jer 15:6
j Ge 41:52
Ge 48:19
k Jer 4:11
Ho 4:19
l Ho 9:11
m 2Kon 17:20

12 De dwaling van Efraïm is
samengebundeld, zijn zonde is
als een schat weggelegd.[a] **13** De
weeën van een barende vrouw zul-
len over hem komen.[b] Hij is een
onwijze zoon,[c] want te rechter tijd
zal hij niet stilstaan bij het door-
breken van zonen [uit de moeder-
schoot].[d]

14 Uit de hand van Sjeool zal
ik hen verlossen;[e] uit de dood zal
ik hen terughalen.[f] Waar zijn uw
angels, o Dood?[g] Waar is uw ver-
nietigende kracht, o Sjeool?[h] Ja,
mededogen zal voor mijn ogen ver-
borgen zijn.[i]

15 Ingeval hijzelf als de zoon
van rietplanten van vruchtbaar-
heid blijk zou geven,[j] zal een oos-
tenwind, de wind van Jehovah,
komen.[k] Uit een wildernis steekt
hij op, en hij zal zijn wel opdrogen
en zijn bron droogleggen.[l] Die zal
de schat van alle begeerlijke voor-
werpen plunderen.[m]

16 Samaria zal schuldig gehou-
den worden,[n] want ze is werke-
lijk weerspannig tegen haar God.[o]
Door het zwaard zullen zij vallen.[p]
Hun eigen kinderen zullen ver-
pletterd worden[q] en hun zwangere
vrouwen, die zullen worden open-
gereten."[r]

14 „Keer toch terug, o Israël,
tot Jehovah, uw God,[s] want
gij zijt gestruikeld in uw dwaling.[t]
2 Neemt woorden met U en keert
terug tot Jehovah.[u] Zegt tot hem,
GIJ allen: 'Moogt gij dwaling ver-
geven;[v] en aanvaard wat goed is,
en wij willen als tegenprestatie de
jonge stieren van onze lippen offe-
ren.[w] **3** Assyrië zelf zal ons niet
redden.[x] Op paarden zullen wij
niet rijden.[y] En niet meer zullen
wij tot het werk van onze han-
den zeggen: „O onze God!", want
door u wordt een vaderloze jongen
barmhartigheid betoond.'[z]

n 2Kon 17:18; Am 3:9; o 1Sa 15:23; Ps 5:10; Ez 20:21; p Jes 1:20; Jes 7:8; q 2Kon 8:12; r 2Kon 15:16; Am 1:13; **HFDST. 14** s 1Sa 7:3; 2Kr 30:6; Jes 55:6; Ho 12:6; Joë 2:13; t Jer 2:19; Klg 4:6; u Ho 12:6; v Ex 34:7; 2Sa 24:10; Ps 51:2; Mi 7:18; w Ps 69:31; Heb 13:15; x Ho 5:13; y De 17:16; Ps 33:17; Jes 31:1; z De 10:18; Ps 10:14; Ps 68:5; Ps 146:9; Sp 23:11; Jak 1:27.

4 Ik zal hun ontrouw genezen.[a] Ik zal hen uit eigen vrije wil liefhebben,[b] omdat mijn toorn zich van hem heeft afgewend.[c] **5** Ik zal voor Israël worden als de dauw.[d] Hij zal bloeien als de lelie en zal zijn wortels uitslaan als de Libanon. **6** Zijn loten zullen uitlopen en zijn waardigheid zal worden als die van de olijfboom,[e] en zijn geur zal zijn als die van de Libanon. **7** Zij zullen weer in zijn schaduw wonen.[f] Zij zullen koren verbouwen en zullen uitbotten als de wijnstok.[g] Zijn gedachtenis zal zijn als de wijn van de Libanon.

8 Efraïm [zal zeggen]: 'Wat heb ik nog langer met de afgoden te maken?'[a]

Ikzelf zal stellig antwoord geven en ik zal naar hem blijven omzien.[b] Ik ben als een lommerrijke jeneverboom.[c] Van mij moet voor u vrucht worden gevonden."

9 Wie is wijs, dat hij deze dingen begrijpt?[d] Beleidvol, dat hij ze weet?[e] Want de wegen van Jehovah zijn recht,[f] en het zijn de rechtvaardigen die ze zullen bewandelen;[g] maar de overtreders zijn het die erop zullen struikelen.[h]

HFDST. 14

a Ps 103:3; Jes 57:18; Jer 3:22
b De 7:7; Ze 3:17
c Ps 78:38; Jes 12:1
d De 32:2; Sp 19:12
e Ps 52:8
f Ps 91:1
g Za 8:12

2e kolom

a Ho 14:3; Han 19:18
b Jer 31:18
c Jes 41:19; Jes 55:13; Jes 60:13
d Ps 107:43; Sp 1:5; Jer 9:12
e Mt 24:45

f De 32:4; Da 4:37; g Lu 1:6; h Da 12:10.

JOËL

1 Het woord van Jehovah dat tot Joël, de zoon van Pethuël, kwam:[a]

2 „Hoort dit, GIJ oudere mannen, en leent het oor, al GIJ bewoners van het land.[b] Is dit in UW dagen gebeurd, of zelfs in de dagen van UW voorvaders?[c] **3** Brengt daarover verslag uit aan UW eigen zonen, en UW zonen aan hun zonen, en hun zonen aan het volgende geslacht.[d] **4** Wat de rups overliet, heeft de sprinkhaan opgegeten;[e] en wat de sprinkhaan overliet, heeft de kruipende, ongevleugelde sprinkhaan opgegeten; en wat de kruipende, ongevleugelde sprinkhaan heeft overgelaten, heeft de kakkerlak opgegeten.[f]

5 Ontwaakt, GIJ dronkaards,[g] en weent; en jammert,[h] al GIJ wijndrinkers, vanwege de zoete wijn,[i] want hij is van UW mond afgesneden.[j] **6** Want er is een natie die is opgekomen over mijn land, machtig en zonder tal.[k] Haar tanden zijn leeuwentanden[l] en ze heeft de kaken van een leeuw. **7** Ze heeft mijn wijnstok tot een voorwerp van ontzetting gemaakt[a] en mijn vijgenboom tot een stomp.[b] Ze heeft hem beslist ontschorst en weggeworpen.[c] De ranken ervan zijn wit geworden. **8** Weeklaag, zoals een met een zak[d] omgorde maagd [weeklaagt] om de eigenaar van haar jeugd.

9 Graanoffer[e] en drankoffer[f] zijn afgesneden van het huis van Jehovah; de priesters, de dienaren[g] van Jehovah, hebben getreurd.[h] **10** [Het] veld is gewelddadig geplunderd,[i] [de] grond is gaan treuren;[j] want [het] koren is gewelddadig geplunderd, [de] nieuwe wijn is verdroogd,[k] [de] olie is verkwijnd.[l] **11** Landbouwers hebben zich beschaamd gevoeld;[m] wijngaardeniers hebben gejammerd, vanwege de tarwe en vanwege de gerst; want de oogst van [het] veld is vergaan.[n] **12** De wijnstok zelf heeft dorheid vertoond en zelfs de vijgenboom is verwelkt. Wat [de] granaatappelboom betreft, alsook [de] palmboom en [de] appelboom, alle bomen van het veld, ze zijn

HFDST. 1

a 2Pe 1:21
b Ps 49:1; Am 3:1
c Joë 2:2
d Ex 10:14; Ex 13:14; De 6:7; De 29:22; Ps 78:4
e Ex 10:15; De 28:38; Am 4:9
f Joë 2:25
g Jes 28:1; Am 6:6; Lu 21:34
h Jer 4:8; Jak 5:1
i Ho 4:11
j De 28:39; Jes 32:10
k Joë 2:2
l Opb 9:8

2e kolom

a Jes 5:6
b Jer 5:17; Jer 8:13
c Jer 48:32
d Ez 7:18
e Le 2:1; Joë 2:14
f Ex 29:40; Ho 9:4
g 2Kr 13:10
h Joë 2:17
i De 28:30
j Le 26:20; Jer 4:28; Jer 14:2
k De 28:39; Jes 24:7; Ho 9:2

l De 28:40; m Jer 14:4; n Jes 17:11.

verdord;[a] want [de] uitbundige
vreugde is beschaamd van de men-
senzonen heengegaan.[b]
13 Omgordt U en slaat U op de
borst,[c] GIJ priesters. Jammert, GIJ
dienaren van [het] altaar.[d] Komt
binnen, brengt de nacht in een
zak door, GIJ dienaren van mijn
God; want aan het huis van UW
God zijn graanoffer[e] en drank-
offer onthouden.[f] **14** Heiligt een
vastentijd.[g] Roept een plechtige
vergadering bijeen.[h] Vergadert
[de] oudere mannen, alle bewo-
ners van het land, tot het huis
van Jehovah, UW God,[i] en roept
luid tot Jehovah om hulp.[j]
15 Ach de dag;[k] want de dag
van Jehovah is nabij,[l] en als een
gewelddadige plundering van de
Almachtige zal hij komen! **16** Is
niet het voedsel zelf voor onze
eigen ogen afgesneden, van het
huis van onze God verheuging
en blijdschap?[m] **17** Verdroog-
de vijgen zijn verschrompeld on-
der hun spaden. Voorraadschu-
ren zijn verwoest. Graanschuren
zijn omvergehaald, want [het] ko-
ren is verdord. **18** O hoe heeft
het huisdier gezucht! [Hoe] heb-
ben de kudden runderen in ver-
warring rondgedoold! Want er is
geen weide voor ze.[n] Ook zijn
het de kudden schapen geweest
die schuld hebben moeten dra-
gen.
19 Tot u, o Jehovah, zal ik roe-
pen;[o] want het vuur zelf heeft
de weidegronden van [de] wilder-
nis verslonden, en een vlam zelf
heeft alle bomen van het veld
verteerd.[p] **20** Ook de dieren van
het veld blijven naar u smachten,[q]
want de waterkanalen zijn opge-
droogd,[r] en het vuur zelf heeft
de weidegronden van de wildernis
verslonden."

2 „Blaast een hoorn in Sion,[s] en
heft een strijdkreet aan[t] op
mijn heilige berg.[u] Laten alle be-
woners van het land in beroe-
ring komen;[v] want de dag van Je-
hovah komt,[a] want hij is nabij!
2 Het is een dag van duisternis
en donkerheid,[b] een dag van wol-
ken en dikke donkerheid, gelijk
licht van de dageraad uitgespreid
over de bergen.[c]
Er is een talrijk en machtig
volk;[d] zijns gelijke is niet tot be-
staan gebracht sedert het on-
bepaalde verleden,[e] en na hen
zal er geen meer zijn tot de ja-
ren van geslacht op geslacht.
3 Vóór hen heeft een vuur ver-
slonden,[f] en achter hen verteert
een vlam.[g] Gelijk de tuin van
Eden is het land vóór hen;[h] maar
achter hen is een verlaten wil-
dernis, en er is ook gebleken dat
niets ervan ontkomt.
4 Hun aanblik is als de aanblik
van paarden, en als rijpaarden,
zo blijven zij rennen.[i] **5** Als met
het geluid van wagens op de top-
pen der bergen blijven zij voort-
huppelen,[j] als met het geluid van
een vlammend vuur dat stoppels
verslindt.[k] Het is als een mach-
tig volk, in slagorde geschaard.[l]
6 Wegens hen zullen volken van
pijn ineenkrimpen.[m] Wat alle ge-
zichten betreft, ze zullen stellig
een gloed [van opwinding] krij-
gen.[n]
7 Als sterke mannen rennen
zij.[o] Als krijgslieden beklimmen
zij een muur. En zij gaan ieder
hun eigen wegen en zij verande-
ren hun paden niet.[p] **8** En zij
verdringen elkaar niet. Als een
fysiek sterke man op zijn baan
blijven zij gaan; en mochten som-
migen zelfs onder de werpsperen
vallen, de [anderen] verbreken de
baan niet.
9 De stad stormen zij binnen.
Op de muur rennen zij. Op de
huizen klimmen zij. Door de ven-
sters gaan zij naar binnen als de
dief. **10** Voor hen uit is [het]
land in beroering geraakt, [de]
hemel heeft geschud. De zon en
de maan zelf zijn verduis-
terd geworden[q] en zelfs de ster-
ren hebben hun glans ingetrok-
ken.[r] **11** En Jehovah zelf zal

HFDST. 1

a Le 26:20
b Jes 24:11
c Jer 4:8
Ez 7:18
d Ex 30:20
1Kor 9:13
e Le 2:8
f Nu 29:6
g 2Kr 20:3
Joë 2:15
h Le 23:36
Ne 8:18
i 2Kr 20:13
Ne 9:1
j De 4:30
Ps 50:15
Jon 3:8
k Jer 30:7
l Jes 13:6
Joë 2:1
Ze 1:7
Ze 1:14
Ze 2:2
2Pe 3:10
Opb 6:17
m De 12:7
n 1Kon 18:5
Jer 12:4
Ho 4:3
o Ps 50:15
Ps 91:15
Mi 7:7
Hab 3:18
Fil 4:6
p Jer 9:10
q Job 38:41
Ps 104:21
Ps 145:15
Ps 147:9
r 1Kon 17:7
1Kon 18:5
Jer 14:1

HFDST. 2

s Jer 4:5
Ez 33:3
t Ze 1:16
u Za 8:3
v Am 3:6

2e kolom

a Ze 1:14
Mal 4:1
b Jer 4:28
Jer 13:16
Am 5:18
c Am 4:13
Ze 1:15
d Joë 1:6
e Ex 10:14
f Joë 1:19
g Am 7:4
h Ge 2:8
Ge 13:10
Jes 51:3
i Opb 9:7
j Opb 9:9
k Jes 5:24
l Sp 30:27
m Jer 8:21
n Na 2:10
o 2Sa 1:23
p Sp 30:27
q Jer 4:28
Joë 2:31
Mt 24:29
Lu 21:25
Han 2:20
Opb 9:2
r Jes 13:10

stellig voor zijn krijgsmacht[a] uit
zijn stem laten weerklinken,[b]
want zijn kamp is zeer talrijk.[c]
Want hij die zijn woord ten uit-
voer brengt, is machtig; want
de dag van Jehovah is groot[d] en
zeer vrees inboezemend, en wie
kan zich daaronder staande hou-
den?"[e]
12 „En ook nu," is de uitspraak
van Jehovah, „keert tot mij terug
met heel UW hart[f] en met vasten[g]
en met geween en met gewee-
klaag.[h] **13** En scheurt UW hart[i]
en niet UW kleren;[j] en keert te-
rug tot Jehovah, UW God, want
hij is goedgunstig en barmhar-
tig,[k] langzaam tot toorn[l] en over-
vloedig in liefderijke goedheid,[m]
en hij zal stellig spijt gevoelen
wegens de rampspoed.[n] **14** Wie
weet of hij zal terugkeren en wer-
kelijk spijt zal gevoelen[o] en daar-
na een zegen zal achterlaten,[p] een
graanoffer en een drankoffer voor
Jehovah, UW God?
15 Blaast een hoorn in Sion.[q]
Heiligt een vastentijd.[r] Roept
een plechtige vergadering bijeen.[s]
16 Vergadert [het] volk. Heiligt
een vergadering.[t] Brengt [de] oude
mannen bijeen. Vergadert kinde-
ren en degenen die de borsten
zuigen.[u] Laat [de] bruidegom uit-
gaan uit zijn binnenkamer en [de]
bruid uit haar bruidsvertrek.
17 Dat tussen de voorhal en
het altaar[v] de priesters, de diena-
ren van Jehovah, wenen en zeg-
gen: 'Gevoel toch deernis, o Je-
hovah, met uw volk, en maak
uw erfdeel niet tot een smaad,[w]
zodat natiën over hen heersen.
Waarom zou men onder de vol-
ken zeggen: „Waar is hun God?" '[x]
18 En Jehovah zal voor zijn land
ijveren[y] en zal zijn volk mede-
dogen betonen.[z] **19** En Jehovah
zal antwoorden en tot zijn volk
zeggen: 'Ziet, ik zend U het koren
en de nieuwe wijn en de olie, en
gijlieden zult er stellig mee ver-
zadigd worden;[a] en ik zal U niet
meer tot een smaad onder de na-
tiën maken.[a] **20** En de noorder-
ling[b] zal ik ver van U verwijderen,
en ik zal hem werkelijk verdrij-
ven naar een waterloos land en
een verlaten woestenij, met zijn
gezicht naar de oostelijke zee[c] en
zijn achtergedeelte naar de wes-
telijke zee.[d] En de stank van hem
zal stellig opstijgen en de kwalijk
riekende geur van hem zal blij-
ven opstijgen;[e] want Hij zal wer-
kelijk iets groots verrichten in
hetgeen Hij doet.'
21 Wees niet bevreesd, o grond.
Wees blij en verheug u; want Je-
hovah zal werkelijk iets groots
verrichten in hetgeen Hij doet.[f]
22 Weest niet bevreesd, GIJ die-
ren van het open veld,[g] want de
weidegronden van [de] wilder-
nis zullen stellig groen worden.[h]
Want de boom zal werkelijk zijn
vrucht geven.[i] De vijgenboom
en de wijnstok moeten hun vita-
le kracht geven.[j] **23** En GIJ, zo-
nen van Sion, weest blij en ver-
heugt U in Jehovah, UW God;[k]
want hij zal U stellig de herfstre-
gen in juiste mate geven,[l] en hij
zal op ulieden een stortregen
doen neerdalen, herfstregen en
lenteregen, zoals in het begin.[m]
24 En de dorsvloeren moeten
vol [gezuiverd] koren zijn, en de
perskuipen moeten overvloeien
van nieuwe wijn en olie.[n] **25** En
ik wil U de jaren vergoeden die de
sprinkhaan, de kruipende, onge-
vleugelde sprinkhaan en de kak-
kerlak en de rups hebben opgege-
ten, mijn grote krijgsmacht die ik
onder U heb gezonden.[o] **26** En
GIJ zult stellig eten, eten en ver-
zadigd worden,[p] en GIJ zult zeer
zeker de naam van Jehovah, UW
God, loven,[q] die zo wonderbaar
met U heeft gehandeld;[r] en mijn
volk zal tot onbepaalde tijd niet

HFDST. 2

a Joë 2:25
b Ps 46:6; Jes 42:13; Jer 25:30; Joë 3:16; Am 1:2
c Joë 2:2
d Jer 30:7; Am 5:18; Ze 1:15
e Nu 24:23; Na 1:6; Op b 6:17
f Jer 4:1; Ho 12:6; Ho 14:1
g 1Sa 7:6; 2Kr 20:3
h Ezr 10:1; Jes 22:12; Jak 4:9
i 2Kon 22:19; Ps 34:18; Ps 51:17; Jes 57:15
j Ge 37:34; 2Sa 1:11
k Ex 34:6; Mi 7:19
l Nu 14:18; Jes 48:9; Mi 7:18; Na 1:3
m Ne 9:17; Ps 86:15; Ps 103:8; Jon 4:2
n Ps 106:45
o 2Kr 30:8; Jer 18:8; Jon 3:9; Ze 2:3
p Jes 65:8; Mi 7:20; Hag 2:19
q Joë 2:1
r Jer 36:9; Joë 1:14
s 2Kr 7:9
t Ex 19:10
u De 29:11; De 31:12; 2Kr 20:13
v 2Kr 8:12; Mt 23:35
w De 28:37; Ps 44:14
x De 32:27; Ps 42:10; Ps 79:10; Ps 115:2; Mi 7:10
y Za 1:14; Za 8:2
z De 32:36; Ps 103:13; Jes 60:10; Klg 3:22; Ho 11:8; Lu 15:20; Jak 5:11
a Jes 62:8; Am 9:13; Mal 3:10

2e kolom

a Ez 34:29; Ez 36:15
b Jer 1:14
c Ez 47:18
d De 11:24; De 34:2
e Jes 34:3; f Ps 126:3; g Ps 36:6; h Ps 65:12; Jes 30:23; Za 8:12; i Ps 67:6; Jes 51:3; Ez 34:27; j Am 9:14; k Ps 28:7; Jes 12:6; Jes 41:16; Jes 61:10; Hab 3:18; Za 10:7; l Le 26:4; m De 11:14; Za 10:1; Jak 5:7; n Le 26:10; Sp 3:10; Am 9:13; Mal 3:10; o Joë 1:4; Am 4:9; p Le 26:5; De 6:11; Ps 22:26; q De 26:10; r Ps 13:6; Ps 72:18; Jes 25:1.

beschaamd staan.[a] **27** En gijlieden zult moeten weten dat ik in het midden van Israël ben,[b] en dat ik Jehovah, UW God, ben en er geen ander is.[c] En mijn volk zal tot onbepaalde tijd niet beschaamd staan.

28 En daarna moet het geschieden dat ik mijn geest zal uitstorten[d] op alle soorten van vlees,[e] en UW zonen en UW dochters[f] zullen stellig profeteren. Wat UW oude mannen betreft, dromen zullen zij dromen. Wat UW jonge mannen betreft, visioenen zullen zij zien. **29** En zelfs op de dienstknechten en op de dienstmaagden zal ik in die dagen mijn geest uitstorten.[g]

30 En ik wil wondertekenen geven in de hemel[h] en op de aarde, bloed en vuur en rookzuilen.[i] **31** De zon zelf zal in duisternis worden veranderd[j] en de maan in bloed,[k] vóór de komst van de grote en vrees inboezemende dag van Jehovah.[l] **32** En het moet geschieden dat een ieder die de naam van Jehovah aanroept, veilig zal ontkomen;[m] want op de berg Sion en in Jeruzalem zullen de ontkomenen blijken te zijn,[n] juist zoals Jehovah heeft gezegd, en onder de overlevenden, die Jehovah roept."[o]

3 „Want zie! in die dagen en in die tijd,[p] wanneer ik de gevangenen van Juda en Jeruzalem zal terugbrengen,[q] **2** wil ik ook alle natiën bijeenbrengen[r] en hen doen afdalen naar de laagvlakte van Josafat;[s] en ik wil daar met hen in het gericht treden wegens mijn volk en mijn erfdeel Israël,[t] dat zij onder de natiën hebben verstrooid; en zij hebben mijn eigen land verdeeld.[u] **3** En over mijn volk bleven zij het lot werpen;[v] en zij plachten het mannelijke kind voor een prostituee te geven,[w] en het vrouwelijke kind verkochten zij voor wijn, opdat zij konden drinken.

HFDST. 2

a Ps 37:19 Ze 3:11 Ro 5:5
b Le 26:11 Ps 46:5 Ez 37:26
c De 4:35 1Kon 8:60 Jes 45:5
d Jes 32:15 Jes 44:3 Ez 39:29 Han 2:17
e Za 12:10 Jo 7:39 Han 10:45
f Han 21:9
g Han 2:18
h Han 2:19
i Opb 9:2
j Han 2:20
k Jes 13:10 Joë 3:15 Mt 24:29 Mr 13:24 Lu 21:25 Opb 6:12
l Ze 1:14 Mal 4:5
m Ps 50:15 Han 2:21 Ro 10:13
n Jes 46:13 Ob 17
o Jes 11:11 Jer 31:7 Mi 4:7 Ro 9:27

HFDST. 3

p Jer 30:3 Ez 38:14 Ze 3:20
q De 30:3 Jer 16:15 Ez 39:28 Am 9:14
r Ze 3:8 Za 14:2 Opb 16:16
s Joë 3:12
t Jes 66:16 Ez 38:22
u Jer 12:14 Ez 35:10 Ze 2:8
v Ob 11
w De 23:17

2e kolom

a Jes 23:12 Za 9:2
b Jer 47:4 Ez 25:15
c Am 1:10 Ro 2:6
d 2Kr 21:17
e 1Sa 5:2
f Ge 10:2 Za 9:13
g De 28:32 Ez 27:13
h De 28:68
i Jes 11:12 Jes 43:5 Jes 49:12 Jer 23:8 Ez 34:12

4 En ook GIJ, o Tyrus en Sidon[a] en al GIJ streken van Filistea,[b] wat hebt GIJ met mij te doen? Is het de behandeling die GIJ mij bij wijze van vergelding geeft? En indien GIJ mij een dergelijke behandeling geeft, zal ik snel, spoedig, UW behandeling op UW hoofd doen terugvallen.[c] **5** Omdat gijlieden mijn eigen zilver en mijn eigen goud hebt genomen,[d] en GIJ mijn eigen begeerlijke goede dingen in UW tempels hebt gebracht;[e] **6** en GIJ de zonen van Juda en de zonen van Jeruzalem aan de zonen van de Grieken[f] hebt verkocht,[g] met het doel hen ver van hun eigen gebied te verwijderen[h] — **7** ziet, ik wek hen op [om te komen] van de plaats waarheen GIJ hen hebt verkocht,[i] en ik wil UW behandeling op UW eigen hoofd doen terugvallen.[j] **8** En ik wil UW zonen en UW dochters in de hand van de zonen van Juda verkopen,[k] en zij moeten hen verkopen aan de mannen van Scheba,[l] aan een natie ver weg;[m] want Jehovah zelf heeft [het] gesproken.

9 Kondigt dit af onder de natiën:[n] 'Heiligt de oorlog! Wekt de sterke mannen op![o] Laten zij naderbij komen! Laten zij optrekken, al de krijgslieden![p] **10** Smeedt UW ploegscharen tot zwaarden en UW snoeimessen[q] tot lansen. Wat de zwakke betreft, laat hij zeggen: „Ik ben een sterke man."[r] **11** Biedt hulp en komt, al GIJ natiën van rondom,[s] en schaart U bijeen.' "[t]

Laat naar die plaats, o Jehovah, uw sterken afdalen.[u]

12 „Laten de natiën zich opmaken en optrekken naar de laagvlakte van Josafat;[v] want daar zal ik zitten ten einde alle natiën van rondom te oordelen.[w]

---

j Ps 62:12; Jer 17:10; Jer 25:14; Jer 30:23; k Ob 20; l Job 1:15; Ez 27:22; m Jer 6:20; n Jes 34:1; Jer 31:10; o Jes 8:9; Jer 46:3; p Ez 38:7; q Jes 2:4; Mi 4:3; r Za 12:8; s Ez 38:9; Ze 3:8; t Opb 16:14; u Ps 103:20; 2Th 1:7; Opb 19:14; v Joë 3:2; w Ps 76:9; Ps 96:13.

13 Slaat er een sikkel in,[a] want
de oogst is rijp geworden.[b] Komt,
daalt af, want [de] wijnpers is
vol geworden.[c] De perskuipen
vloeien werkelijk over; want hun
slechtheid is overvloedig gewor-
den.[d] **14** Menigten, menigten
zijn in de laagvlakte der besliss-
ing,[e] want de dag van Jehovah
is nabij in de laagvlakte der be-
slissing.[f] **15** De zon en de maan
zelf zullen stellig verduisterd
worden en zelfs de sterren zul-
len werkelijk hun glans intrek-
ken.[g] **16** En uit Sion zal Jeho-
vah zelf brullen, en uit Jeruzalem
zal hij zijn stem laten weerklin-
ken.[h] En hemel en aarde zul-
len stellig schudden;[i] maar Jeho-
vah zal een toevlucht zijn voor
zijn volk,[j] en een vesting voor de
zonen van Israël.[k] **17** En gijlie-
den zult moeten weten dat ik Je-
hovah, UW God, ben,[l] die verblijf
houdt op Sion, mijn heilige berg.[m]
En Jeruzalem moet een heilige
plaats worden;[n] en wat vreemden
betreft, zij zullen er niet meer
doortrekken.[o]

HFDST. 3

a Opb 14:19
b Jer 51:33 Opb 14:18
c Jes 63:3 Klg 1:15 Opb 14:20
d Ge 6:5 Jes 13:11
e Opb 19:19
f Jes 34:2 Joë 2:1 Ze 1:14
g Jes 13:10 Ez 32:7 Joë 2:31 Han 2:20
h Jer 25:30 Am 1:2
i Jes 13:13
j Ps 18:2 Ps 50:15
k Sp 18:10
l Ps 9:16
m Ob 16 Za 8:3
n Jes 4:3
o Jes 35:8 Jes 60:18 Na 1:15 Za 14:21 Opb 21:27

2e kolom

a Am 9:13 Za 9:17
b Ps 46:4 Ez 47:1 Opb 22:1
c Jes 41:19
d Jes 19:1
e Jer 49:17 Ez 25:13

18 En het moet op die dag ge-
schieden dat de bergen zullen
druipen van zoete wijn,[a] en zelfs
de heuvels zullen vloeien van
melk, en zelfs de stroombeddin-
gen van Juda zullen alle vloeien
van water. En uit het huis van Je-
hovah zal een bron uitgaan,[b] en
ze moet het stroomdal der Acacia's
bevloeien.[c] **19** Wat Egypte
betreft, een verlaten woeste-
nij zal het worden;[d] en wat Edom
aangaat, een wildernis van een
verlaten woestenij zal het wor-
den,[e] wegens de geweldpleging
tegenover de zonen van Juda, in
wier land zij onschuldig bloed
hebben vergoten.[f] **20** Maar wat
Juda betreft, tot onbepaalde tijd
zal het bewoond worden,[g] en Je-
ruzalem van geslacht tot ge-
slacht.[h] **21** En ik wil hun bloed
dat ik niet als onschuldig had
beschouwd, als onschuldig be-
schouwen;[i] en Jehovah zal ver-
blijf houden in Sion."[j]

f Am 1:11; Ob 10; g Jes 33:20; h Ps 48:8; Jes 60:15; Am 9:15; i Ps 103:10; Jes 4:4; Ez 36:25; Mi 7:19; j Ps 48:1; Jes 24:23; Mi 4:7.

AMOS

1 De woorden van Amos, die
zich onder de schapenfokkers
uit Tekoa[a] bevond, welke hij ge-
schouwd heeft betreffende Israël[b]
in de dagen van Uzzia,[c] de
koning van Juda, en in de da-
gen van Jerobeam,[d] de zoon van
Joas,[e] de koning van Israël, twee
jaar vóór de aardbeving.[f] **2** Hij
dan zei:

„Jehovah — uit Sion zal hij
brullen,[g] en uit Jeruzalem zal hij
zijn stem laten weerklinken;[h] en
de weidegronden van de herders
moeten gaan treuren, en de top
van de Karmel moet verdorren."[i]

3 „Dit heeft Jehovah gezegd:
'„Vanwege drie daden van op-
standigheid van Damaskus,[j] en

HFDST. 1

a 2Sa 14:2 2Kr 11:6
b 2Kon 17:13
c 2Kr 26:1 Jes 1:1 Ho 1:1
d 2Kon 14:23 Am 7:10
e 2Kon 13:13
f Za 14:5
g Joë 3:16
h Jer 25:30
i 1Sa 25:2 Jes 33:9 Na 1:4
j Jes 7:8 Jes 8:4

2e kolom

a 2Kon 8:12 2Kon 10:32 2Kon 10:33 2Kon 13:7
b Jer 49:27

vanwege vier, zal ik het niet af-
wenden, omdat zij Gilead zelfs
met ijzeren dorswerktuigen heb-
ben gedorst.[a] **4** En ik wil een
vuur zenden[b] tegen het huis van
Hazaël,[c] en het moet de woonto-
rens van Ben-Hadad verslinden.[d]
5 En ik wil de grendel van Da-
maskus[e] verbreken en [de] inwo-
ner uit Bikeath-Aven afsnijden,
en de houder van [de] scepter
uit Beth-Eden; en het volk van
Syrië zal als ballingen naar Kir
moeten gaan",[f] heeft Jehovah ge-
zegd.'

6 Dit heeft Jehovah gezegd:

c 1Kon 19:15; 2Kon 8:8; d 1Kon 20:21; e Jes 7:8; Jes 17:1; f 2Kon 16:9; Jes 22:6; Am 9:7.

'„Vanwege drie daden van opstandigheid van Gaza,[a] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden, omdat zij een complete ballingenschaar in ballingschap hebben gevoerd[b] om [die] aan Edom over te leveren.[c] **7** En ik wil een vuur zenden tegen de muur van Gaza,[d] en het moet haar woontorens verslinden. **8** En ik wil [de] inwoner uit Asdod afsnijden,[e] en de houder van [de] scepter uit Askelon;[f] en ik wil mijn hand doen terugkeren[g] op Ekron,[h] en de overgeblevenen van de Filistijnen moeten vergaan",[i] heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd.'

9 Dit heeft Jehovah gezegd: 'Vanwege drie daden van opstandigheid van Tyrus,[j] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden, omdat zij een complete ballingenschaar aan Edom hebben uitgeleverd, en [omdat] zij aan het verbond van broeders niet hebben gedacht.[k] **10** En ik wil een vuur zenden op de muur van Tyrus, en het moet haar woontorens verslinden.'[l]

11 Dit heeft Jehovah gezegd: 'Vanwege drie daden van opstandigheid van Edom,[m] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden, omdat hij zijn eigen broeder met het zwaard heeft achtervolgd[n] en hij zijn [eigen] hoedanigheden van barmhartigheid heeft verdorven,[o] en zijn toorn voor eeuwig blijft verscheuren; en zijn verbolgenheid — hij heeft ze voor altoos bewaard.[p] **12** En ik wil een vuur zenden in Teman,[q] en het moet de woontorens van Bozra verslinden.'[r]

13 Dit heeft Jehovah gezegd: '„Vanwege drie daden van opstandigheid van de zonen van Ammon,[s] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden,[t] omdat zij de zwangere vrouwen van Gilead hebben opengereten, met het doel hun eigen gebied uit te breiden.[u] **14** En ik wil een vuur leggen aan de muur van Rabba,[v] en het moet haar woontorens verslinden, met een alarmsignaal op de dag van de strijd, met een orkaan op de dag van de stormwind.[a] **15** En hun koning moet in ballingschap gaan, hij en zijn vorsten te zamen",[b] heeft Jehovah gezegd.'

2 Dit heeft Jehovah gezegd: '„Vanwege drie daden van opstandigheid van Moab,[c] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden, omdat hij de beenderen van de koning van Edom heeft verbrand om [er] kalk [van te maken].[d] **2** En ik wil een vuur in Moab zenden en het moet de woontorens van Kerioth[e] verslinden; en met rumoer moet Moab sterven, met een alarmsignaal, met het geluid van een hoorn.[f] **3** En ik wil [de] rechter uit haar midden afsnijden, en al haar vorsten zal ik met hem doden",[g] heeft Jehovah gezegd.'

4 Dit heeft Jehovah gezegd: 'Vanwege drie daden van opstandigheid van Juda,[h] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden, omdat zij de wet van Jehovah hebben verworpen[i] en zijn voorschriften niet hebben onderhouden; maar hun leugens,[j] die door hun voorvaders achterna waren gelopen, hebben hen voortdurend doen dolen.[k] **5** En ik wil een vuur zenden in Juda, en het moet de woontorens van Jeruzalem verslinden.'[l]

6 Dit heeft Jehovah gezegd: 'Vanwege drie daden van opstandigheid van Israël,[m] en vanwege vier, zal ik het niet afwenden, omdat zij een rechtvaardige voor niets dan zilver hebben verkocht en een arme voor [de prijs van] een paar sandalen.[n] **7** Zij snakken naar het stof van [de] aarde op het hoofd der geringen;[o] en de weg der zachtmoedigen buigen zij;[p] en een man en diens eigen vader zijn naar het[zelfde] meisje gegaan,[q] met het doel

HFDST. 1

a Ez 25:15
b 2Kr 21:17 2Kr 28:18 Joë 3:6
c Ob 11
d Jer 25:20 Jer 47:1 Za 9:5
e Jes 20:1
f Jer 47:5
g Ps 81:14
h Ze 2:4 Za 9:7
i Jes 14:29 Jer 47:4 Ez 25:16 Ze 2:5
j Ez 26:2
k Joë 3:6
l Ez 26:12
m Jes 34:5 Joë 3:19
n Ez 25:12
o Job 6:14
p 2Kr 28:17 Ob 10
q Ge 36:11 Ob 9
r Ge 36:33 Jes 34:6 Jer 49:13
s Ez 25:3 Ze 2:8
t De 23:3 2Kr 20:1
u Re 11:13 Jer 49:1 Ez 35:10
v Jer 49:2 Ez 25:5

2e kolom

a Ps 83:15
b Jer 27:3 Jer 49:3

HFDST. 2

c Jer 48:29 Ez 25:8 Ze 2:8
d Jes 33:12
e Jer 48:24
f Jes 15:1
g Nu 24:17 Jes 16:14 Jer 48:7
h 2Kon 17:19 Jer 2:13 Jer 9:26
i Le 26:15 2Kr 36:14 Ne 1:7 Da 9:11
j Jes 28:15 Jer 16:19
k 2Kr 30:7 Jer 9:14
l 1Sa 12:15 1Kr 28:9 2Kr 36:19 Jer 17:27 Jer 37:8 Jer 52:13 Ho 8:14
m De 28:45 2Kon 17:7 Ez 23:5 Ho 4:1

n Ex 23:6; Ez 22:12; Joë 3:3; Am 5:11; Am 8:6;
o Am 4:1; p Jes 10:2; Am 5:12; q Le 18:8; Le 18:15; Ez 22:11; 1Kor 5:1.

mijn heilige naam te ontheiligen.[a]
8 En op tot pand genomen kleren
strekken zij zich uit[b] naast elk al-
taar;[c] en de wijn van degenen die
beboet zijn, drinken zij in het huis
van hun goden.'[d]
9 'Maar wat mij betreft, ik had
vanwege hen de Amoriet ver-
delgd,[e] wiens hoogte was als de
hoogte van ceders en die zo sterk
was als de statige bomen;[f] en
ik verdelgde voorts zijn vrucht
boven en zijn wortels beneden.[g]
10 En ikzelf heb ulieden opge-
voerd uit het land Egypte,[h] en
veertig jaar lang liet ik U door de
wildernis wandelen,[i] ten einde het
land van de Amoriet in bezit te ne-
men.[j] **11** En ik bleef sommigen
van UW zonen verwekken als pro-
feten[k] en sommigen van UW jonge
mannen als nazireeërs.[l] Dient dit
werkelijk niet zo te zijn, o zonen
van Israël?', is de uitspraak van
Jehovah.
12 'Maar GIJ bleeft de nazi-
reeërs wijn te drinken geven,[m]
en de profeten hebt GIJ een ge-
bod opgelegd, door te zeggen:
„GIJ moogt niet profeteren."[n]
13 Ziet, ik laat dat wat onder U is
slingeren, net als de wagen slin-
gert die overvol is met een rij
pasgemaaid koren. **14** En een
toevluchtsoord moet de snelle
ontvallen,[o] en niemand die sterk
is zal zijn kracht versterken, en
geen sterke man zal zijn ziel ont-
koming verschaffen.[p] **15** En nie-
mand die de boog hanteert, zal
standhouden, en niemand die
snelvoetig is, zal ontkomen, en
geen berijder van het paard zal
zijn ziel ontkoming verschaffen.[q]
16 En wat iemand aangaat die
kloekhartig is onder de sterke
mannen, naakt zal hij op die dag
vluchten',[r] is de uitspraak van Je-
hovah."

3 „Hoort dit woord dat Jeho-
vah betreffende U gesproken
heeft,[s] o zonen van Israël, betref-
fende de gehele familie die ik uit
het land Egypte heb opgevoerd,[t]
toen hij zei: **2** 'Ulieden alleen
heb ik gekend[a] uit alle families
van de aardbodem.[b] Daarom zal
ik U rekenschap vragen van al UW
dwalingen.[c]
3 Zullen er twee samen wan-
delen tenzij zij elkaar volgens af-
spraak ontmoet hebben?[d] **4** Zal
een leeuw in het woud brullen
wanneer hij geen prooi heeft?[e]
Zal een jonge leeuw met manen
zijn stem uit zijn schuilplaats
laten weerklinken indien hij he-
lemaal niets gevangen heeft?
5 Zal een vogel in een klapnet
ter aarde vallen wanneer er geen
strik voor hem [gespannen] is?[f]
Springt een klapnet op van de
grond wanneer het absoluut niets
gevangen heeft? **6** Indien een
hoorn in een stad wordt gebla-
zen, beeft dan niet ook het volk
zelf?[g] Indien er een rampspoed
in de stad plaatsvindt, is het dan
niet Jehovah die gehandeld heeft?
7 Want de Soevereine Heer Je-
hovah zal niets doen tenzij hij
zijn vertrouwelijke aangelegen-
heid heeft geopenbaard aan zijn
knechten, de profeten.[h] **8** Er is
een leeuw die heeft gebruld![i] Wie
zal niet bevreesd zijn? De Soe-
vereine Heer Jehovah zelf heeft
gesproken! Wie zal niet profete-
ren?'[j]
9 'Verkondigt het op [de] woon-
torens in Asdod en op [de] woon-
torens in het land Egypte,[k] en
zegt: „Verzamelt U tegen de ber-
gen van Samaria,[l] en ziet de vele
ongeregeldheden in haar midden
en de gevallen van afzetterij in
haar.[m] **10** En zij hebben dat wat
recht is niet weten te doen,"[n] is
de uitspraak van Jehovah, „de-
genen die geweldpleging[o] en ge-
welddadige plundering opstape-
len in hun woontorens."'
11 Daarom, dit heeft de Soeve-
reine Heer Jehovah gezegd: 'Er
is een tegenstander zelfs rondom
het land,[p] en hij zal stellig uw

HFDST. 2
a Ez 36:20; Ez 43:8; Ro 2:24
b Ex 22:26; De 24:12; Ez 18:12
c Ho 8:11; Ho 10:1
d Re 9:27
e Nu 21:24; De 2:31; Joz 24:8; Ps 135:11
f Jes 2:13
g De 2:32; De 2:33
h Ex 12:51; Ps 105:43; Mi 6:4
i Nu 14:34; De 2:7; Ne 9:21; Han 7:42
j De 1:20
k 1Sa 3:20; 1Kon 17:1; 1Kon 19:19; 2Kr 36:15
l Nu 6:2; Re 13:5; Klg 4:7
m Nu 6:3
n Jes 30:10; Jer 11:21; Am 7:12; Han 4:18; 1Th 2:16
o Am 9:1
p 2Kon 25:5; Ps 33:16
q Jes 30:16
r De 28:25

HFDST. 3
s Jes 46:3; Ho 4:1
t Am 2:10

2e kolom
a Ex 19:5; De 7:6; Ps 147:19
b Ge 10:32; Jer 10:25
c Job 34:11; Jer 9:25; Ez 9:6; Da 9:12; Ho 12:2; Am 4:12; Ro 2:9
d Ge 6:9; Ge 17:1; 2Kor 6:14
e Ps 104:21; Jes 31:4
f Pr 9:12
g Jer 4:5; Ze 1:16
h Ge 6:13; Ge 18:17; 1Kon 22:23; 2Kon 3:17; 2Kon 22:20; Ps 25:14; Jes 42:9; Da 9:22; Da 11:2; Jo 15:15; Opb 1:1

i Sp 20:2; Sp 30:30; Jer 4:7; Am 1:2; j Jer 20:9; Am 7:15; Han 4:20; Han 5:20; k Jer 46:14; l 2Kon 17:23; m Jes 9:9; Ho 7:1; Am 4:1; n Jes 26:10; Jer 4:22; o Ze 1:9; p 2Kon 17:6; Jes 7:17.

sterkte van u neerhalen, en uw
woontorens zullen werkelijk ge-
plunderd worden.'[a]
12 Dit heeft Jehovah gezegd:
'Net zoals de herder uit de muil
van de leeuw twee schenkels of
een stuk van een oor wegrukt,[b]
zo zullen de zonen van Israël
worden weggerukt, degenen die
in Samaria op een prachtig rust-
bed[c] en op een Damascener divan
zitten.'[d]
13 'Hoort en geeft getuigenis[e]
in het huis van Jakob', is de uit-
spraak van de Soevereine Heer
Jehovah, de God der legerscha-
ren. **14** 'Want op de dag dat ik
Israël rekenschap vraag[f] van zijn
daden van opstandigheid, wil ik
ook de altaren van Bethel om re-
kenschap vragen;[g] en de hoornen
van het altaar zullen stellig wor-
den afgehouwen en moeten ter
aarde vallen.[h] **15** En ik wil het
winterhuis[i] neerslaan alsmede het
zomerhuis.'[j]
'En de ivoren huizen zullen moe-
ten vergaan,[k] en veel huizen zul-
len tot een eind moeten komen',[l] is
de uitspraak van Jehovah."

4 „Hoort dit woord, GIJ koeien
van Basan,[m] die op de berg
van Samaria zijt,[n] die de geringen
te kort doet,[o] die de armen ver-
brijzelt, die tot hun meesters zegt:
'Brengt toch, en laat ons drin-
ken!' **2** De Soevereine Heer Je-
hovah heeft gezworen bij zijn hei-
ligheid:[p] '„Ziet! Er komen dagen
over U, en hij zal U stellig op-
trekken met slagershaken en het
laatste deel van U met vishaken.[q]
3 En [door] bressen zult GIJ uit-
gaan,[r] elkeen recht vooruit; en
GIJ zult stellig worden weggewor-
pen naar Harmon", is de uitspraak
van Jehovah.'
4 'Komt naar Bethel en begaat
overtredingen.[s] Begaat te Gilgal
veelvuldig overtredingen,[t] en
brengt UW slachtoffers in de mor-
gen, op de derde dag UW tienden.[u]
5 En laat van het gezuurde een
dankoffer in rook opgaan,[v] en

HFDST. 3

a Ho 11:6; Am 6:8
b 1Sa 17:34
c Jes 8:4
d Am 6:4
e 2Kr 24:19; Ez 3:17
f Ex 32:34; Jer 9:25; Ho 4:9
g 1Kon 12:33; 2Kon 23:15; 2Kr 31:1; Ho 13:2
h 2Kr 34:7; Ho 10:2; Mi 1:6
i Jer 36:22
j Re 3:20
k 1Kon 22:39
l Jes 5:9; Am 6:11

HFDST. 4

m Ps 22:12; Ez 39:18; Ho 4:16
n Am 6:1
o Sp 22:22; Ho 4:2; Mi 2:2; Mal 3:5; Jak 5:4
p Ex 15:11; Ps 89:35
q Hab 1:15
r 2Kon 25:4; Ez 12:12
s 1Kon 12:29; Ez 20:39; Ho 4:13; Am 3:14
t Ho 4:15; Ho 9:15; Am 5:5
u Nu 28:4; De 14:28; De 26:12; Ho 8:13
v Le 7:12

2e kolom

a Le 22:18; De 12:6
b Ho 9:1
c De 32:24; 2Kon 8:1
d Le 26:26; De 28:38; 1Kon 18:2; 2Kon 4:38
e 2Kr 28:22; Jer 3:7; Jer 5:3
f De 28:23; 1Kon 8:35; 2Kr 7:13; Jes 5:6
g Joë 1:20
h 1Kon 18:5; Jer 14:3
i Jer 23:14; Ho 7:10
j De 28:22; 1Kon 8:37; Hag 2:17
k De 28:42
l Jes 42:24; Jer 5:3

kondigt vrijwillige gaven af;[a] ver-
kondigt [het], want zo hebt GIJ
het graag gehad, o zonen van Is-
raël',[b] is de uitspraak van de Soe-
vereine Heer Jehovah.
6 'En ik, van mijn kant, gaf ulie-
den ook reinheid van tanden[c] in al
UW steden en gebrek aan brood in
al UW plaatsen;[d] maar GIJ zijt niet
tot mij teruggekeerd',[e] is de uit-
spraak van Jehovah.
7 'En wat mij betreft, ik heb
ulieden ook de stortregen ont-
houden toen het nog drie maan-
den tot de oogst was;[f] en ik liet
het regenen op de ene stad maar
op een andere stad liet ik het
dan niet regenen. Er was één
stuk land waarop het dan regen-
de, maar een stuk land waarop ik
het dan niet liet regenen, verdor-
de.[g] **8** En twee of drie steden
wankelden naar één stad om wa-
ter te drinken,[h] en zij werden dan
niet verzadigd; maar GIJ zijt niet
tot mij teruggekeerd',[i] is de uit-
spraak van Jehovah.
9 'Ik sloeg ulieden met [koren]
brand en meeldauw.[j] UW tuinen
en UW wijngaarden verme-
nigvuldigden zich, maar UW
vijgenbomen en UW olijfbomen
werden telkens door de rups ver-
slonden;[k] toch zijt GIJ niet tot mij
teruggekeerd',[l] is de uitspraak
van Jehovah.
10 'Ik zond onder ulieden een
pestilentie naar de wijze van die
van Egypte.[m] Met het zwaard
doodde ik UW jonge mannen,[n]
terwijl UW paarden werden weg-
gevoerd.[o] En voortdurend liet ik
de stank van UW kampen zelfs in
UW neusgaten opstijgen;[p] maar GIJ
zijt niet tot mij teruggekeerd',[q] is
de uitspraak van Jehovah.
11 'Ik heb een omkering on-
der ulieden teweeggebracht, als
Gods omkering van Sodom en
Gomorra.[r] En GIJ werdt toen als
een uit [de] brand gerukt hout-

m Ex 9:3; De 28:27; De 28:60; Ps 78:50; n Le 26:25; 2Kon 8:12; o 2Kon 13:7; p De 28:26; q Jer 23:14; r Ge 19:24; Ju 7.

blok;[a] maar GIJ zijt niet tot mij teruggekeerd',[b] is de uitspraak van Jehovah.

12 Daarom zal ik dát met u doen, o Israël. Maak u, ten gevolge van het feit dat ik u juist dit zal doen, gereed om uw God te ontmoeten,[c] o Israël. **13** Want zie! de Formeerder van [de] bergen[d] en de Schepper van [de] wind,[e] en Hij die de aardse mens vertelt waar de intense belangstelling van zijn geest naar uitgaat,[f] die de dageraad in donkerte verandert[g] en die op de hoge plaatsen van de aarde treedt,[h] Jehovah, de God der legerscharen, is zijn naam."[i]

5 „Hoort dit woord dat ik over ulieden aanhef als een klaaglied,[j] o huis van Israël:

2 De maagd,[k] Israël, is gevallen;[l]
Zij kan niet meer opstaan.[m]
Zij is verlaten op haar eigen grond;
Er is niemand die haar opricht.[n]

3 Want dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd: 'Dezelfde stad die uittrok met duizend, zal er honderd over hebben; en die welke uittrok met honderd, zal er tien over hebben, voor het huis van Israël.'[o]

4 Want dit heeft Jehovah gezegd tot het huis van Israël: 'Zoekt mij,[p] en blijft in leven.[q] **5** En zoekt niet Bethel,[r] en naar Gilgal[s] moogt GIJ niet komen, en naar Berseba moogt GIJ niet overtrekken,[t] want Gilgal zelf zal zonder mankeren in ballingschap gaan;[u] en wat Bethel betreft, het zal iets magisch worden.[v] **6** Zoekt Jehovah, en blijft in leven,[w] opdat hij niet werkzaam wordt net als een vuur,[x] o huis van Jozef,[y] en het [vuur] niet werkelijk verslindt, en Bethel niet wordt zonder iemand die [het] uitblust,[z] **7** o GIJ die gerechtigheid in niets dan alsem verandert,[a] en degenen die rechtvaardigheid ter aarde hebben geworpen.[a] **8** De Maker van het sterrenbeeld Kimah[b] en het sterrenbeeld Kesil,[c] en Hij die diepe schaduw verandert[d] in de morgen zelf, en die de dag zelf zo duister heeft gemaakt als de nacht,[e] die de wateren der zee roept, opdat hij ze kan uitstorten op de oppervlakte der aarde[f] — Jehovah is zijn naam;[g] **9** hij die een gewelddadige plundering doet opflitsen over een sterke, zodat er zelfs over een versterkte plaats niets dan gewelddadige plundering komt.

10 In de poort heeft men iemand die terechtwijst gehaat,[h] en iemand die volmaakte dingen spreekt, verfoeit men.[i] **11** Daarom, omdat GIJ de geringe pachtgeld afperst en GIJ de schatting van koren van hem blijft nemen;[j] huizen van gehouwen steen hebt GIJ gebouwd,[k] maar GIJ zult er niet in blijven wonen; en begeerlijke wijngaarden hebt GIJ geplant, maar GIJ zult de wijn ervan niet blijven drinken.[l] **12** Want ik heb geweten hoe talrijk UW daden van opstandigheid[m] zijn en hoe machtig UW zonden zijn,[n] o GIJ die van vijandschap blijk geeft tegenover de rechtvaardige,[o] GIJ die zwijgeld neemt,[p] en degenen die arme mensen zelfs in de poort terzijde hebben gedrongen.[q] **13** Daarom zal juist hij die inzicht heeft, in die tijd het stilzwijgen bewaren, want het zal een rampspoedige tijd zijn.[r]

14 Zoekt het goede, en niet het kwade,[s] opdat gijlieden in leven moogt blijven,[t] en opdat aldus Jehovah, de God der legerscharen, met U mag blijken te zijn, juist zoals GIJ hebt gezegd.[u] **15** Haat het kwade en hebt het goede lief,[v] en geeft gerechtigheid een plaats in de poort.[w] Het kan zijn dat Jehovah, de God der

HFDST. 4

a Za 3:2; Ju 23
b Ez 24:13; Ho 7:10
c Jer 17:10; Ez 18:30; Ez 22:31; Heb 4:13
d Ps 65:6; Ps 95:4; Jes 40:12
e Ps 147:18; Jer 10:13
f Ps 139:2; Da 2:28
g Ex 10:22; Ex 14:20; Jes 5:30; Jer 13:16; Am 8:9
h De 32:13; Mi 1:3
i Jes 47:4; Jer 10:16

HFDST. 5

j Jer 7:29; Ez 19:1; Ez 27:2
k Jer 14:17
l Jes 3:8
m Jes 24:20
n Jer 2:28
o De 4:27; De 28:62; Jes 10:22
p 2Kr 15:2; Jes 55:6; Jer 29:12
q Ps 69:32; Sp 4:4; Jes 55:3
r 1Kon 12:29; Am 4:4
s Ho 4:15
t Am 8:14
u 2Kon 17:6; Ho 9:15
v Jes 1:13
w Ez 33:11
x Heb 12:29
y Za 10:6
z Ez 20:47
a Am 6:12

2e kolom

a Ez 3:20; Ez 18:24
b Job 9:9
c Job 38:31; Jes 13:10
d Job 12:22
e Ex 10:21
f Job 36:27; Pr 1:7
g Ps 83:18; Am 4:13
h 1Kon 18:17; Sp 13:19; Jes 29:21
i 1Kon 22:8; 1Pe 3:16
j Mi 2:2
k Jes 9:10; Ze 1:13
l De 28:30; Hag 1:6
m De 31:21; Jer 29:23
n 2Kon 17:7

o Ps 37:12; Am 2:6; p 1Sa 12:3; q De 15:7; Sp 22:22; Jes 10:2; Jes 29:21; Ez 22:12; Am 2:7; Jak 2:6; r Mi 2:3; s Sp 11:27; Jes 1:16; Mi 6:8; Ro 2:7; t Le 18:5; De 30:20; Ps 69:32; Ro 10:5; u 2Kr 15:2; Mi 3:11; Mi 7:20; v Ps 34:14; Ps 97:10; Ro 12:9; 3Jo 11; w 2Kr 19:6; Am 5:24.

legerscharen, de overgeblevenen
van Jozef[a] gunst zal betonen."[b]
16 Daarom, dit heeft Jehovah,
de God der legerscharen, Jeho-
vah, gezegd: 'Op alle openbare
pleinen zal er geweeklaag zijn,[c]
en in alle straten zullen de men-
sen zeggen: „Ach! Ach!" En zij
zullen een landbouwer moeten
oproepen tot rouwmisbaar,[d] en
tot weeklacht degenen die er-
varen zijn in jammerklachten.'[e]
17 'En in alle wijngaarden zal er
geweeklaag zijn;[f] want ik zal door
uw midden trekken',[g] heeft Jeho-
vah gezegd.
18 'Wee degenen die hevig naar
de dag van Jehovah verlangen![h]
Wat zal de dag van Jehovah dan
voor ulieden betekenen?[i] Hij zal
duisternis zijn en geen licht,[j]
19 net als wanneer een man
vlucht vanwege de leeuw, en de
beer hem zowaar tegenkomt; en
[als toen] hij het huis inging en
met zijn hand tegen de muur
steunde, en de slang hem beet.[k]
20 Zal de dag van Jehovah niet
duisternis zijn en geen licht; en
zal hij niet donkerheid hebben en
geen glans?[l] **21** Ik heb gehaat,
ik heb verworpen UW feesten,[m]
en ik zal mij niet verheugen in
de geur van UW plechtige verga-
deringen.[n] **22** Maar indien gij-
lieden mij volledige brandoffers
brengt,[o] zal ik zelfs in UW offerga-
ven geen behagen scheppen,[p] en
UW gemeenschapsoffers van ge-
meste [dieren] zal ik niet aan-
zien.[q] **23** Neem van mij het la-
waai van uw liederen weg; en laat
mij het melodieuze geluid van uw
snaarinstrumenten niet horen.[r]
24 En laat gerechtigheid voort-
rollen net als wateren,[s] en recht-
vaardigheid als een altijdvliet-
ende stroom.[t] **25** Waren het
slachtoffers en offergaven die gij-
lieden mij veertig jaar lang in de
wildernis hebt gebracht, o huis
van Israël?[u] **26** En GIJ zult stel-
lig Sakkuth, UW koning,[v] dragen
en Kewan, UW beelden, de ster
van UW god, die GIJ U hebt ge-
maakt.[a] **27** En ik wil U in bal-
lingschap doen gaan nog voor-
bij Damaskus',[b] heeft hij gezegd
wiens naam is Jehovah, de God
der legerscharen."[c]
6 „Wee degenen die onbezorgd
zijn[d] in Sion en degenen die
op de berg van Samaria vertrou-
wen! Zij zijn de aanzienlijken
van het voornaamste deel der na-
tiën, en tot hen is het huis van
Israël gekomen. **2** Trekt over
naar Kalne en ziet; en gaat van-
daar naar het volkrijke Hamath,[e]
en daalt af naar Gath[f] van de Fi-
listijnen. Zijn ze beter dan deze
koninkrijken, of is hun gebied
groter dan UW gebied?[g] **3** Zet
[GIJ] de rampspoedige dag uit
[UW] geest,[h] en brengt GIJ de zetel
der geweldpleging nabij?[i] **4** Die
daar neerliggen op ivoren rust-
bedden[j] en zich uitstrekken op
hun divans, en de rammen uit
een kudde eten en de jonge stie-
ren uit het midden van de mest-
kalveren;[k] **5** die improviseren
overeenkomstig het geluid van
het snaarinstrument;[l] die, als Da-
vid, zich instrumenten voor de
zang uitgedacht hebben;[m] **6** die
drinken uit schalen vol wijn[n] en
die zich met de meest uitgelezen
oliën[o] zalven en die niet ziek zijn
geworden wegens de catastrofe
van Jozef.[p]
7 Daarom zullen zij nu in bal-
lingschap gaan aan de spits van
degenen die in ballingschap gaan,[q]
en de brasserij van degenen die
zich uitstrekken, moet verdwij-
nen.
8 'De Soevereine Heer Jehovah
heeft gezworen bij zijn eigen ziel',[r]
is de uitspraak van Jehovah, de
God der legerscharen: '„Ik verfoei
de trots van Jakob,[s] en zijn woon-
torens heb ik gehaat,[t] en ik wil
[de] stad en dat wat haar vult,
overleveren.[u] **9** En het moet ge-
schieden dat indien er tien man-
nen in één huis overgebleven zou-

HFDST. 5

a Jer 31:7; Za 10:6
b Ex 32:30; Ps 62:12; Ze 2:3
c Jes 22:12; Jer 9:10
d Joë 1:11
e Jer 9:17
f Jes 16:10; Jer 48:33; Ho 9:2
g Ex 12:12; Na 1:12
h Jes 5:19; Jer 17:15; Mal 3:2
i Jer 30:7; Joë 1:15; Am 4:12
j Ze 1:15
k 1Kon 20:30; Jes 24:17; Jes 24:18; Jer 15:2
l Ez 34:12; Opb 16:10
m Sp 15:8; Sp 21:27; Jes 1:11; Jer 6:20
n Ge 8:21; Le 26:31
o Ps 50:8; Jes 66:3; Ho 6:6
p Ge 4:5; Le 7:12
q Jes 1:11
r Sp 28:9; Am 6:5; Am 8:10
s Sp 21:3; Mi 6:8; Heb 13:16
t Ro 14:17
u Joz 24:14; Ez 20:8; Han 7:42
v Le 20:2

2e kolom

a Ex 20:4; Ps 115:8; Han 7:43
b 2Kon 15:29; 2Kon 17:6
c Am 4:13

HFDST. 6

d 1Kon 22:39; Am 3:15
e Nu 34:8; 2Kon 14:28
f 2Kr 26:6
g Jes 10:10; Na 3:8
h Ps 10:13; Pr 8:11; Jes 56:12; Ez 12:27; 2Pe 3:4
i Am 5:12
j 1Kon 22:39
k Jes 22:13
l Jes 5:12
m 2Kr 7:6; 2Kr 29:25
n Jes 5:11
o Mt 26:7; Jo 12:3

p 2Kon 15:29; 2Kon 17:6; q De 28:41; Am 5:5; r Jer 51:14; Am 4:2; Heb 6:13; s Sp 16:18; Ez 33:28; Ho 5:5; t Klg 2:5; u Mi 1:6.

den zijn, zij ook moeten sterven.[a]
10 En de broer van zijn vader zal
hen één voor één eruit moeten
dragen, en zal hen één voor één
verbranden, ten einde [de] beenderen uit het huis te halen.[b] En hij
zal tot al wie in de binnenste
vertrekken van het huis is, moeten zeggen: 'Zijn er nog meer bij
u?' En hij zal stellig zeggen: 'Niemand!' En hij zal moeten zeggen:
'Bewaar het stilzwijgen! Want dit
is niet de gelegenheid om enige
melding te maken van de naam
van Jehovah.'"[c]
11 Want ziet, Jehovah gebiedt,[d]
en hij zal stellig het grote huis tot
puin neerslaan en het kleine huis
tot brokstukken.[e]
12 Zullen op een steile rots soms
paarden rennen, of zal iemand
[daar] met runderen ploegen?
Want in een giftige plant hebt
gijlieden de gerechtigheid veranderd,[f] en de vrucht der rechtvaardigheid in alsem, **13** [GIJ die] U
verheugt over iets wat er niet is;[g]
die zegt: „Hebben wij ons in onze
sterkte geen hoorns genomen?"[h]
14 Ziet! Ik verwek tegen U, o huis
van Israël,' is de uitspraak van Jehovah, de God der legerscharen,
'een natie,[i] en zij moeten uliedenverdrukken vanaf de toegang van
Hamath[j] tot aan het stroomdal
van de Araba.'"

7 Dit heeft de Soevereine Heer
Jehovah mij doen zien, en
zie! hij vormde een [sprinkhanen]zwerm aan het begin van het
opkomen van de late zaaiing.[k] En
zie! het was de late zaaiing na
het gemaaide gras van de koning.
2 En het geschiedde dat toen die
de plantengroei van het land volledig had opgegeten, ik vervolgens zei: „O Soevereine Heer Jehovah, vergeef alstublieft.[l] Wie zal
er van Jakob opstaan? Want hij is
klein!"[m]
3 Jehovah gevoelde hierover
spijt.[n] „Het zal niet geschieden",
zei Jehovah.
4 Dit deed de Soevereine Heer
Jehovah mij zien, en zie! de Soevereine Heer Jehovah riep om
een twist door middel van vuur;[a]
en het verteerde voorts de uitgestrekte waterdiepte en verteerde het stuk land. **5** Toen
zei ik: „O Soevereine Heer Jehovah, laat alstublieft af.[b] Wie zal
er van Jakob opstaan? Want hij is
klein!"[c]
6 Jehovah gevoelde hierover
spijt.[d] „Ook dat zal niet geschieden", zei de Soevereine Heer Jehovah.
7 Dit deed hij mij zien, en zie!
Jehovah had post gevat op een
muur [gemaakt met] een schietlood,[e] en er was een schietlood
in zijn hand. **8** Toen zei Jehovah tot mij: „Wat ziet gij, Amos?"
Dus zei ik: „Een schietlood." En
Jehovah zei vervolgens: „Zie, ik
laat midden in mijn volk Israël
een schietlood neer.[f] Ik zal het
voortaan niet meer verschonen.[g]
9 En de hoge plaatsen van Isaäk[h]
zullen stellig woest gelegd worden en zelfs de heiligdommen[i]
van Israël zullen verwoest worden;[j] en ik wil tegen het huis
van Jerobeam opstaan met een
zwaard."[k]
10 Toen zond Amazia, de priester van Bethel,[l] [bericht] aan Jerobeam,[m] de koning van Israël,
en liet zeggen: „Amos heeft een
samenzwering tegen u gesmeed,
midden in het huis van Israël.[n]
Het land kan al zijn woorden niet
verdragen.[o] **11** Want dit heeft
Amos gezegd: 'Door het zwaard
zal Jerobeam sterven; en wat Israël betreft, het zal zonder mankeren in ballingschap gaan, weg
van zijn eigen grond.'"[p]
12 Vervolgens zei Amazia tot
Amos: „O visionair,[q] ga, maak dat
gij wegkomt naar het land Juda,
en eet daar brood, en daar moogt
gij profeteren. **13** Maar te Bethel moogt gij voortaan niet meer
profeteren,[r] want het is het heiligdom van een koning[s] en het is het
huis van een koninkrijk."
14 Toen antwoordde Amos en

HFDST. 6

a Ps 109:13
b 1Sa 31:12
c 2Kon 6:33
d Jes 10:5
Jes 55:11
e 2Kon 25:9
Am 3:15
f 1Kon 21:13
Ps 94:20
Jes 59:13
Ho 10:4
Am 5:7
g Jes 44:9
h De 8:17
Ps 75:5
Da 4:30
i De 28:49
2Kon 15:29
2Kon 17:6
Jes 7:20
Jes 8:4
Jes 10:5
Ho 10:6
j Nu 34:8
1Kon 8:65

HFDST. 7

k Joë 1:4
Joë 2:25
l Ps 130:4
Jer 14:7
Da 9:19
m Jes 37:4
Jer 42:2
n De 32:36
Ps 106:45
Ho 11:8
Jon 3:10
Jak 5:16

2e kolom

a Jer 4:4
b Ex 32:11
c Jes 1:9
d Ex 32:14
e Za 4:10
f Klg 2:8
g Jer 15:6
Ez 7:2
Am 8:2
h 1Kon 12:32
Ho 10:8
i 1Kon 12:31
j Am 5:5
Am 8:14
k 2Kon 15:10
Ho 13:16
l 1Kon 12:32
1Kon 13:33
m 2Kon 14:23
n Jer 26:8
o Jer 18:18
Lu 23:2
p Am 5:5
Am 6:7
q Jes 30:10
r Am 2:12
Han 4:17
Han 5:28
s 1Kon 12:29
1Kon 12:32
1Kon 13:1

zei tot Amazia: „Ik was geen profeet, noch was ik de zoon van een profeet;[a] maar ik was een veehoeder[b] en een kerver van vijgen van sycomoorbomen. **15** Jehovah haalde mij toen van achter het kleinvee vandaan, en Jehovah zei vervolgens tot mij: 'Ga, profeteer tot mijn volk Israël.'[c] **16** En hoor nu het woord van Jehovah: 'Zegt gij: „Gij moogt niet profeteren tegen Israël,[d] en gij moogt geen [woord] laten vallen[e] tegen het huis van Isaäk?" **17** Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: „Wat uw vrouw betreft, in de stad zal zij een prostituee worden.[f] En wat uw zonen en uw dochters aangaat, door het zwaard zullen zij vallen. En wat uw grond betreft, met het meetsnoer zal die worden verdeeld. En wat uzelf aangaat, op onreine grond zult gij sterven;[g] en wat Israël betreft, het zal zonder mankeren in ballingschap gaan, weg van zijn eigen grond." ' "[h]

8 Dit deed de Soevereine Heer Jehovah mij zien, en zie! er was een mand met zomerfruit.[i] **2** Toen zei hij: „Wat ziet gij,[j] Amos?" Dus zei ik: „Een mand met zomerfruit."[k] En Jehovah zei vervolgens tot mij: „Het einde is gekomen voor mijn volk Israël.[l] Ik zal hen voortaan niet meer verschonen.[m] **3** 'En de tempelliederen zullen werkelijk een gejammer zijn op die dag',[n] is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah. 'Talloos zullen de lijken zijn.[o] Op elke plaats zal men [ze] stellig neerwerpen — stil!'

4 Hoort dit, GIJ die begerig naar de arme grijpt,[p] ja, om de zachtmoedigen der aarde te laten verdwijnen,[q] **5** door te zeggen: 'Hoe lang zal het [duren] voordat de nieuwe maan voorbij is[r] en wij graan kunnen verkopen?[s] En de sabbat,[t] dat wij koren te koop kunnen aanbieden; om de efa klein te maken[u] en de sikkel groot te maken en de weegschaal van het bedrog te vervalsen;[v] **6** om geringen voor niets dan zilver te kopen en een arme voor [de prijs van] een paar sandalen, en opdat wij louter afval van koren kunnen verkopen?'[a]

7 Jehovah heeft gezworen bij de Superioriteit van Jakob:[b] 'Nooit wil ik al hun werken vergeten.[c] **8** Zal het niet hierom zijn dat het land in beroering zal komen[d] en elke bewoner erin rouw zal moeten bedrijven;[e] en het, in zijn geheel, stellig zal oprijzen net als de Nijl en opgezweept zal worden en zal neerzinken als de Nijl van Egypte?'[f]

9 'En het moet op die dag geschieden,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'dat ik de zon wil laten ondergaan op de volle middag,[g] en ik zal stellig duisternis voor het land teweegbrengen op klaarlichte dag. **10** En ik wil UW feesten in rouw veranderen[h] en al UW liederen in een klaaglied, en ik wil op alle heupen een zak doen komen en op elk hoofd kaalheid;[i] en ik wil de situatie maken als de rouw om een enige [zoon],[j] en het eindresultaat ervan als een bittere dag.'

11 'Zie! Er komen dagen,' is de uitspraak van de Soevereine Heer Jehovah, 'en ik zal stellig een hongersnood in het land zenden, geen honger naar brood, en geen dorst naar water, maar naar het horen van de woorden van Jehovah.[k] **12** En zij zullen stellig wankelen van zee tot zee, en van het noorden zelfs tot de opgang [der zon]. Zij zullen her- en derwaarts blijven gaan op zoek naar het woord van Jehovah, maar zij zullen [het] niet vinden.[l] **13** Op die dag zullen de schone maagden, alsook de jonge mannen, bezwijmen vanwege de dorst;[m] **14** zij die zweren bij de schuld van Samaria,[n] en die werkelijk zeggen: „Zo waar uw god leeft, o Dan!",[o] en: „Zo waar de weg van Berseba[p] leeft!" En zij zullen stellig vallen, en zij zullen niet meer opstaan.' "[q]

HFDST. 7

a 1Ko 20:35; 2Ko 4:38
b Am 1:1
c Jer 1:7; Ez 2:3; 2Pe 1:21
d Jer 11:21; Am 7:13
e De 32:2; Mi 2:6
f Klg 5:11
g 2Ko 17:6
h Le 26:33; Jer 36:31

HFDST. 8

i Jer 24:1
j Jer 1:11
k Jer 24:8
l Klg 4:18; Ez 7:2
m Am 4:12; Am 7:8
n Ho 10:5; Joë 1:13; Am 5:23
o Jer 9:21; Am 6:10
p Ps 37:14; Ps 140:12; Sp 30:14
q Ps 14:4; Am 2:6
r Nu 10:10
s Ne 10:31
t Ex 20:8; Ne 13:15
u Le 19:36; Mi 6:10
v Sp 11:1; Sp 20:23; Ho 12:7

2e kolom

a Le 25:39; Am 2:6
b De 33:26; Ps 47:4; Ps 68:34
c Jer 17:1; Ho 8:13; Na 1:3
d Jes 5:25
e Ho 4:3
f Am 9:5
g Jer 15:9; Mi 3:6; Mt 24:29
h Ho 2:11
i Ez 7:18
j Jer 6:26; Lu 7:12
k 1Sa 3:1; Ps 74:9; Ez 7:26; Mt 4:4
l Sp 1:28
m Klg 2:19
n Joz 23:7; 1Ko 12:30; Ho 8:5; Ho 10:5
o 1Ko 12:29
p Am 5:5
q 2Ko 18:11; Ho 13:16

9 Ik zag Jehovah boven het altaar staan,[a] en hij zei vervolgens: „Sla de kop van de zuil, zodat de drempels zullen schudden. En houw ze af aan het hoofd, allemaal.[b] En het laatste deel van hen zal ik doden met het zwaard zelf. Niemand van hen die vlucht, zal slagen in zijn vlucht, en niemand van hen die ontkomt, zal erin slagen te ontkomen.[c] **2** Indien zij graven tot in Sjeool, vandaar zal mijn eigen hand hen weghalen;[d] en indien zij opstijgen naar de hemel, vandaar zal ik hen neerhalen.[e] **3** En indien zij zich verschuilen op de top van de Karmel, vandaar zal ik [hen] zorgvuldig zoeken en hen wis en zeker weghalen.[f] En indien zij zich van voor mijn ogen verbergen op de bodem van de zee,[g] daar beneden zal ik de slang gebieden en die moet hen bijten. **4** En indien zij voor hun vijanden uit in gevangenschap gaan, vandaar zal ik het zwaard gebieden en het moet hen doden;[h] en ik wil mijn ogen op hen richten ten kwade en niet ten goede.[i] **5** En de Soevereine Heer, Jehovah der legerscharen, is het die het land aanraakt, zodat het smelt;[j] en alle bewoners daarin zullen rouw moeten bedrijven;[k] en het zal stellig oprijzen als de Nijl, in zijn geheel, en neerzinken als de Nijl van Egypte.[l]

6 'Hij die in de hemel zijn trap bouwt[m] en zijn bouwsel boven de aarde, die hij grondvestte;[n] hij die de wateren der zee roept,[o] opdat hij ze kan uitstorten op de oppervlakte der aarde[p] — Jehovah is zijn naam.'[q]

7 'Zijt GIJ mij niet als de zonen der Kuschieten, o zonen van Israël?', is de uitspraak van Jehovah. 'Heb ik niet Israël zelf opgevoerd uit het land Egypte,[r] en de Filistijnen[s] uit Kreta, en Syrië uit Kir?'[t]

8 'Ziet! De ogen van de Soevereine Heer Jehovah zijn op het zondige koninkrijk [gericht],[a] en hij zal het stellig van de oppervlakte van de aardbodem verdelgen.[b] Niettemin zal ik het huis van Jakob niet geheel en al verdelgen',[c] is de uitspraak van Jehovah. **9** 'Want ziet! ik geef bevel, en ik wil het huis van Israël onder alle natiën schudden,[d] net zoals men de zeef schudt, zodat er geen steentje ter aarde valt. **10** Door het zwaard zullen zij sterven — alle zondaars van mijn volk,[e] degenen die zeggen: „De rampspoed zal niet naderbij komen noch tot aan ons reiken.”'[f]

11 'Op die dag zal ik de hut[g] van David, die vervallen is,[h] oprichten,[i] en ik zal stellig hun bressen herstellen. En haar puinhopen zal ik oprichten, en ik zal haar stellig opbouwen als in de dagen van weleer,[j] **12** opdat zij in bezit mogen nemen wat er van Edom overgebleven is,[k] en alle natiën waarover mijn naam is uitgeroepen',[l] is de uitspraak van Jehovah, die dit doet.

13 'Ziet! Er komen dagen', is de uitspraak van Jehovah, 'en de ploeger zal werkelijk de oogster inhalen,[m] en de druiventreder de drager van het zaad;[n] en de bergen moeten druipen van zoete wijn,[o] en zelfs de heuvels zullen alle versmelten.[p] **14** En ik wil de gevangenen van mijn volk Israël doen terugkeren,[q] en zij zullen werkelijk [de] woest gelegde steden bouwen en [ze] bewonen,[r] en wijngaarden planten en de wijn ervan drinken, en tuinen aanleggen en de vrucht ervan eten.'[s]

15 'En ik zal hen stellig planten op hun grond, en zij zullen niet meer uitgerukt worden uit hun grond die ik hun heb gegeven',[t] heeft Jehovah, uw God, gezegd.”

HFDST. 9

a Jes 6:1; Ez 1:28
b Ps 68:21; Hab 3:13
c Jes 24:18; Jes 30:16; Am 2:14
d Ps 139:8; Sp 15:11
e Job 20:6; Jer 49:16; Jer 51:53; Ob 4
f Job 34:22; Ps 139:7; Jer 23:24
g Ps 139:9
h Le 26:33; De 28:65; Ez 5:12
i Le 17:10; De 28:63; Jer 44:11; 1Pe 3:12
j Ps 46:6; Mi 1:4
k Ho 4:3
l Am 8:8
m Ps 102:19
n Jes 45:18
o Job 36:27; Ps 135:7
p Ps 147:8; Am 5:8
q Ex 3:15; Jer 31:35; Am 4:13
r Ex 12:51; Ho 12:13; Am 2:10
s Jer 47:4
t 2Kon 16:9; Jes 22:6; Am 1:5

2e kolom

a Ps 11:4; Sp 5:21; Sp 15:3
b 1Kon 13:34; 2Kon 18:11
c Jer 30:11
d Le 26:33; De 28:64
e 2Kon 18:12; Ez 20:38; Na 1:3
f Ps 10:13; 2Pe 3:4
g Jes 16:5
h Ez 21:27; Han 15:16
i Jes 9:6; Jes 11:1; Jer 23:5; Ez 17:24; Ez 37:24; Za 12:8; Lu 1:31
j 2Sa 7:11; Ps 89:36
k Nu 24:18; Jes 11:14; Ob 19
l Han 15:17
m Le 26:5; Ez 36:35
n Ho 2:22
o Joë 3:18
p Jes 35:1; Jes 55:12

q Ezr 3:1; Jer 30:3; Ez 39:25; r Jes 61:4; Jes 65:21; Ez 36:33; s Jes 62:8; Jer 30:10; Ez 28:26; Mi 4:4; t Jes 60:21; Jer 24:6; Ez 34:28; Ez 37:25; Joë 3:20.

OBADJA

1 Het visioen van Obadja:
Dit heeft de Soevereine Heer Jehovah gezegd betreffende Edom:[a]
„Een bericht hebben wij van Jehovah gehoord en een afgezant is onder de natiën gezonden: 'Staat op en laten wij ertegen opstaan ten strijde.' "[b]
2 „Zie! Klein heb ik u gemaakt onder de natiën.[c] Gij wordt zeer veracht.[d] **3** De overmoed van uw hart heeft u bedrogen,[e] gij die verblijf houdt in de schuilhoeken van de steile rots,[f] de hoogte waar hij woont, terwijl hij in zijn hart zegt: 'Wie zal mij omlaaghalen naar [de] aarde?' **4** Indien gij uw plaats hoog zoudt maken als de arend, of indien tussen de sterren uw nest geplaatst werd, naar omlaag zou ik u vandaar halen",[g] is de uitspraak van Jehovah.
5 „Indien het dieven waren die bij u binnenkwamen, indien er 's nachts gewelddadige plunderaars [binnenkwamen], in welke mate zoudt gij tot zwijgen zijn gebracht?[h] Zouden zij niet stelen zoveel als zij wilden? Of indien het druivenlezers waren die bij u binnenkwamen, zouden zij niet wat nalezingen overlaten?[i] **6** O de mate waarin degenen van Esau zijn doorzocht![j] [Hoe] zijn zijn verborgen schatten opgespoord! **7** Tot aan de grens hebben zij u gezonden. Juist de mannen die in een verbond met u staan, hebben u allen bedrogen.[k] De mannen in vrede met u hebben u overweldigd.[l] Degenen die voedsel met u [eten], zullen een net onder u plaatsen als [onder] iemand in wie geen onderscheidingsvermogen is.[m] **8** Zal het niet op die dag zijn?", is de uitspraak van Jehovah.
„En ik zal stellig de wijzen uit Edom verdelgen,[n] en het onderscheidingsvermogen uit het bergland van Esau. **9** En uw sterke mannen moeten verschrikt worden,[a] o Teman,[b] omdat elkeen door doding[c] afgesneden zal worden[d] uit het bergland van Esau. **10** Vanwege de gewelddaad tegenover uw broeder Jakob[e] zal schaamte u bedekken,[f] en gij zult tot onbepaalde tijd afgesneden moeten worden.[g] **11** Op de dag dat gij afzijdig stondt, op de dag dat vreemden zijn krijgsmacht in gevangenschap voerden[h] en [dat] volslagen buitenlanders zijn poort binnenkwamen[i] en zij over Jeruzalem het lot wierpen,[j] waart ook gij als een van hen.
12 En gij hadt niet mogen kijken naar wat er te zien was op de dag van uw broeder,[k] op de dag van zijn tegenspoed; en gij hadt u niet mogen verheugen over de zonen van Juda op de dag dat zij omkwamen;[l] en gij hadt geen grote mond mogen opzetten op de dag van [hun] benauwdheid. **13** Gij hadt niet in de poort van mijn volk mogen komen op de dag van hun ongeluk.[m] Gij, ja gij, hadt niet naar zijn rampspoed mogen turen op de dag van zijn ongeluk; en gij hadt geen hand mogen uitsteken naar zijn vermogen op de dag van zijn ongeluk.[n] **14** En gij hadt niet aan de splitsing van de wegen mogen staan, om zijn ontkomenen af te snijden;[o] en gij hadt zijn overlevenden niet mogen uitleveren op de dag van benauwdheid.[p] **15** Want de dag van Jehovah tegen alle natiën is nabij.[q] Zoals gij gedaan hebt, zal u gedaan worden.[r] Uw soort van behandeling zal op uw eigen hoofd terugkomen.[s] **16** Want zoals gijlieden hebt gedronken op mijn heilige berg, zullen alle natiën voortdurend blijven drinken.[t] En ze zullen stellig drinken en inzwelgen

a Jes 21:11 Ez 25:12 Joë 3:19 Am 1:11
b Jer 49:14 Ob 15 Mal 1:4
c Jer 49:15
d Jer 49:8
e Sp 16:18 Jer 49:16 Mal 1:4
f 2Kr 25:12
g Jer 49:16 Am 9:2
h Jer 49:9
i De 24:21 Jes 17:6
j Jer 49:10
k Jer 27:6 Klg 1:19 Ez 23:22
l Jer 38:22
m Jer 49:7
n Ps 33:10 1Kor 3:19

2e kolom

a Ps 76:7 Jer 49:22
b Ge 36:11 Ez 25:13 Am 1:12
c Jes 34:5
d Jes 34:6
e Ge 27:42 Nu 20:20 Ps 83:5 Ps 137:7 Joë 3:19 Am 1:11
f Jer 49:13
g Mal 1:3 Mal 1:4
h 2Kon 24:10 2Kon 25:5 Jer 52:28
i 2Kon 25:4
j Joë 3:3
k Mi 4:11
l Sp 17:5 Sp 24:17 Klg 4:21
m Za 1:15
n Ps 137:7 Ez 25:12
o Ps 83:4 Am 1:11
p Jer 30:7
q Jer 9:25 Jer 25:32 Jer 49:12 Joë 3:14 Mi 5:15 2Pe 3:10
r Ez 35:15 Mt 7:2
s Jer 30:23 2Th 1:6 Jak 2:13
t Jer 25:17 Jer 49:12

en worden als waren ze nooit geweest.

17 En op de berg Sion zullen de ontkomenen blijken te zijn,[a] en die moet iets heiligs worden;[b] en het huis van Jakob moet de dingen in bezit nemen die zij moeten bezitten.[c] **18** En het huis van Jakob moet een vuur worden,[d] en het huis van Jozef een vlam, en het huis van Esau als stoppels;[e] en zij moeten hen in brand steken en hen verteren. En er zal voor het huis van Esau geen overlevende blijken te zijn;[f] want Jehovah zelf heeft [het] gesproken. **19** En zij moeten de Negeb in bezit nemen, ja het bergland van Esau,[g] en de Sjefela, ja de Filistijnen.[h] En zij moeten het veld van Efraïm[a] en het veld van Samaria[b] in bezit nemen; en Benjamin [moet] Gilead[c] [in bezit nemen]. **20** En wat de ballingen van deze voormuur[d] betreft, aan de zonen van Israël zal toebehoren wat de Kanaänieten[e] [bezaten] tot aan Sarfath[f] toe. En de ballingen van Jeruzalem, die in Sefarad waren, zullen de steden van de Negeb in bezit nemen.[g]

21 En redders[h] zullen stellig de berg Sion bestijgen,[i] om het bergland van Esau te oordelen;[j] en het koningschap moet van Jehovah worden."[k]

a Joë 2:32
b Jes 4:3; Za 8:3
c Jes 14:2; Ez 35:10; Am 9:12
d Jes 10:17; Za 12:6
e Jes 5:24
f Jer 49:18; Ez 35:15; Ob 9
g Jes 11:14; Am 9:12
h Am 1:8

2e kolom
a Jer 31:6
b 2Kon 17:24
c Joz 13:25
d Ps 122:7
e Ge 13:7; Za 14:21
f 1Kon 17:9; Lu 4:26
g Jer 13:19; Jer 33:13

h Ne 9:27; Ps 2:6; Jes 19:20; Opb 7:4; **i** Jer 31:6; Joë 2:32; **j** Ps 149:7; Ez 35:11; **k** Ps 22:28; Za 14:9.

JONA

1 Het woord van Jehovah kwam voorts tot Jona,[a] de zoon van Amittai, en luidde: **2** „Sta op, ga naar Ninevé,[b] de grote stad, en kondig tegen haar af dat hun slechtheid voor mijn aangezicht is opgestegen."[c]

3 Toen stond Jona op om de wijk te nemen naar Tarsis,[d] weg van het aangezicht van Jehovah;[e] en hij daalde ten slotte naar Joppe[f] af en vond een schip dat naar Tarsis ging. Hij betaalde dus de prijs voor de overtocht en steeg erin af, ten einde met hen naar Tarsis te gaan, weg van het aangezicht van Jehovah.

4 En Jehovah zelf slingerde een hevige wind op de zee,[g] en er ontstond een zware storm[h] op zee; en wat het schip betreft, het dreigde schipbreuk te lijden. **5** En de zeelieden werden bevreesd en gingen om hulp roepen, ieder tot zijn god.[i] En zij bleven de voorwerpen die in het schip waren in zee slingeren, ten einde [het] daarvan te verlichten.[a] Jona echter was tot in de binnenste ruimten van het van een dek voorziene vaartuig afgedaald, en hij legde zich vervolgens neer en viel in een diepe slaap.[b] **6** Ten slotte kwam de scheepskapitein naar hem toe en zei tot hem: „Wat is er met u aan de hand, slaper? Sta op, roep tot uw god![c] Misschien zal de [ware] God tonen dat hij zich om ons bekommert, en zullen wij niet vergaan."[d]

7 Voorts zeiden zij tot elkaar: „Komt, en laten wij het lot werpen,[e] opdat wij weten door wiens schuld wij deze rampspoed hebben."[f] En zij bleven het lot werpen, en ten slotte viel het lot op Jona.[g] **8** Dus zeiden zij tot hem: „Vertel ons toch, alstublieft, door wiens schuld is het dat wij deze rampspoed hebben?[h] Wat is uw werk, en waar komt gij vandaan? Wat is uw land, en van welk volk zijt gij?"

HFDST. 1
a 2Kon 14:25; Lu 11:29
b Ge 10:11; Na 1:1; Ze 2:13; Mt 12:41
c Ge 18:20; Jak 5:4; Opb 18:5
d Ge 10:4; 2Kr 9:21; Jes 23:1; Jer 10:9
e Heb 10:38
f Joz 19:46; Han 9:36; Han 10:5
g Ps 78:26; Am 4:13
h Ps 107:25; Han 27:14
i Ps 96:5; Jes 41:29; 1Kor 8:4

2e kolom
a Han 27:18; Han 27:38
b Mt 8:24
c Ps 107:6
d Jon 3:9
e Sp 16:33; Sp 18:18; Han 13:19
f Joz 7:14; 1Sa 14:42
g Joz 7:18
h Joz 7:19; 1Sa 14:43

9 Hierop zei hij tot hen: „Ik ben
een Hebreeër,[a] en Jehovah, de God
van de hemel,[b] vrees ik,[c] Degene
die de zee en het droge land heeft
gemaakt.”[d]
10 Toen werden de mannen
door grote vrees bevangen, en zij
zeiden voorts tot hem: „Wat hebt
gij toch gedaan?”[e] De mannen
waren namelijk te weten geko-
men dat hij van voor het aange-
zicht van Jehovah de wijk nam,
want hij had [het] hun verteld.
11 Ten slotte zeiden zij tot hem:
„Wat dienen wij met u te doen,[f]
opdat de zee voor ons tot rust
komt?” Want de zee werd steeds
stormachtiger. **12** Hij dan zei
tot hen: „Neemt mij op en werpt
mij in zee, en de zee zal voor
U tot rust komen; want ik weet
dat wegens míj deze zware storm
over U [gekomen] is.”[g] **13** Maar
de mannen trachtten erdoor te
komen ten einde [het schip] naar
het droge land terug te brengen;
doch zij konden [het] niet, omdat
de zee steeds stormachtiger te-
gen hen werd.[h]
14 En zij riepen vervolgens tot
Jehovah en zeiden:[i] „Ach, o Je-
hovah, mogen wij alstublieft niet
vergaan wegens de ziel van deze
man! En leg geen onschuldig bloed
op ons,[j] daar gijzelf, o Jehovah,
gedaan hebt naar datgene waar-
in gij welbehagen hebt gevon-
den!”[k] **15** Toen namen zij Jona
op en wierpen hem in de zee; en de
woede van de zee kwam tot beda-
ren.[l] **16** Hierop werden de man-
nen door grote vrees voor Jeho-
vah bevangen,[m] en dus brachten
zij Jehovah een slachtoffer[n] en de-
den geloften.[o]
17 Nu beschikte Jehovah een
grote vis om Jona op te slokken,[p]
zodat Jona zich drie dagen en drie
nachten in de inwendige delen van
de vis bevond.[q]

2 Toen bad Jona tot Jehovah,
zijn God, vanuit de inwendige
delen van de vis[r] **2** en zei:
„Uit mijn benauwdheid riep ik
tot Jehovah,[s] en hij ant-
woordde mij toen.[t]
Uit de buik van Sjeool
schreeuwde ik om hulp.[a]
Gij hoorde mijn stem.[b]
3 Toen gij mij [in] de diepten
wierpt, in het hart van de
open zee,[c]
Daar omgaf mij een rivier.
Al uw brandingen en uw gol-
ven — over mij zijn ze
heen geslagen.[d]
4 En wat mij betreft, ik zei: ’Ik
ben van voor uw ogen ver-
dreven![e]
Hoe zal ik uw heilige tempel
weer aanschouwen?’[f]
5 Wateren omgaven mij tot aan
[de] ziel;[g] de waterdiepte
zelf bleef mij omsluiten.
Zeewier was om mijn hoofd
gewonden.
6 Tot de grondvesten van [de]
bergen daalde ik neer.
Wat de aarde betreft, haar
grendels waren voor onbe-
paalde tijd op mij.
Maar uit [de] kuil bracht
gij vervolgens mijn leven
omhoog, o Jehovah, mijn
God.[h]
7 Toen mijn ziel in mij bezweek,[i]
was het Jehovah aan wie
ik dacht.[j]
Toen kwam mijn gebed tot
u, in uw heilige tempel.[k]
8 Wat degenen betreft die op de
afgoden van onwaarheid
acht slaan, zij laten hun
eigen liefderijke goedheid
varen.[l]
9 Maar wat mij betreft, met de
stem van dankzegging wil
ik u slachtoffers brengen.[m]
Wat ik plechtig beloofd heb,
wil ik betalen.[n] Redding
behoort Jehovah toe.”[o]
10 Na verloop van tijd gaf Jeho-
vah de vis bevel, zodat deze Jona
uitbraakte op het droge land.[p]

3 Het woord van Jehovah kwam
nu voor de tweede maal tot
Jona en luidde:[q] **2** „Sta op, ga
naar Ninevé, de grote stad, en doe
haar de afkondiging toekomen[r]
die ik tot u spreek.”

HFDST. 1
a Ge 14:13 Ge 40:15
b Ps 103:19 Ps 115:16 Ps 136:26
c Pr 12:13 Opb 15:4
d Ne 9:6 Ps 95:5 Ps 146:6 Han 14:15
e Joz 7:25 Ps 96:4
f 2Sa 21:3
g 2Sa 24:17 1Kr 21:17 Ps 25:9
h Ps 107:25
i Ps 65:2 Ps 107:28 Jes 26:16
j Ge 9:6 De 21:8
k Ps 115:3 Ps 135:6 Da 4:35
l Ps 65:7 Ps 89:9 Ps 107:29 Mt 8:26
m Da 6:26 Han 5:11
n Ps 50:15
o Ge 28:20 Ps 50:14
p Ge 1:21 Ps 104:25
q Mt 12:40 Mt 16:4 Lu 11:30

HFDST. 2
r 2Kr 33:13 Ps 91:15 Jes 26:16 Ho 5:15
s Ps 130:1 Klg 3:55
t Ps 22:24 Ps 120:1

2e kolom
a Ps 16:10 Mt 12:40 Han 2:27
b Ps 18:6 Ps 34:6
c Ps 69:1
d Ps 42:7
e Ps 31:22
f 1Kon 8:38 2Kr 6:38 Ps 5:7
g Ps 69:1
h Job 33:24 Ps 16:10 Ps 30:3 Jes 38:17 Han 2:31
i Ps 119:81 Ps 142:3
j Ps 77:11 Ps 143:5 2Kor 1:9
k 2Kr 30:27 Ps 18:6
l 1Sa 12:21 Jer 16:19 Hab 2:18 1Kor 12:2

m Ps 50:14; Ho 14:2; Ro 12:1; Heb 13:15; **n** Pr 5:4; **o** Ps 3:8; Jes 12:2; **p** Ps 33:9; Jes 50:2; **HFDST. 3** **q** Jon 1:1; **r** Jon 1:2.

3 Toen stond Jona op en ging naar Ninevé, overeenkomstig het woord van Jehovah.[a] Ninevé nu bleek een voor God grote stad te zijn,[b] van drie dagen gaans. **4** Ten slotte dan begon Jona de stad één dag gaans binnen te trekken, en hij bleef afkondigen en zeggen: „Nog maar veertig dagen en Ninevé zal ondersteboven worden gekeerd."[c]

5 En de mannen van Ninevé gingen geloof stellen in God,[d] en zij kondigden voorts een vasten af en deden zakken aan,[e] van de grootste onder hen tot zelfs de geringste onder hen. **6** Toen het woord de koning van Ninevé bereikte,[f] stond hij vervolgens op van zijn troon en ontdeed zich van zijn ambtsgewaad en bedekte zich met een zak en ging in de as zitten.[g] **7** Bovendien liet hij omroepen en in Ninevé op last van de koning en zijn groten aldus zeggen:

„Geen mens en geen huisdier, geen rundvee en geen kleinvee, dient ook maar iets te proeven. Niemand dient voedsel [tot zich] te nemen. Zelfs water mogen zij niet drinken.[h] **8** En laten zij zich met zakken bedekken, mens en huisdier; en laten zij uit alle macht tot God roepen en zich afkeren,[i] een ieder van zijn slechte weg en van het geweld dat aan hun handen kleefde. **9** Wie weet of de [ware] God zich zal omwenden en werkelijk spijt zal gevoelen[j] en zich zal afkeren van zijn brandende toorn, zodat wij niet vergaan?"[k]

10 De [ware] God dan zag hun werken,[l] dat zij zich van hun slechte weg hadden afgekeerd;[m] en dus gevoelde de [ware] God spijt[n] over de rampspoed die hij gezegd had hun te zullen aandoen; en hij deed [het] niet.[o]

4 Jona echter mishaagde dit ten zeerste,[p] en hij ontbrandde in toorn. **2** Derhalve bad hij tot Jehovah en zei: „Ach, o Jehovah, was dit niet waar het mij om ging, toen ik mij nog op mijn eigen bodem bevond? Daarom ben ik ertoe overgegaan de wijk te nemen naar Tarsis;[a] want ik wist dat gij een goedgunstig en barmhartig God zijt,[b] langzaam tot toorn en overvloedig in liefderijke goedheid,[c] en die spijt gevoelt over de rampspoed.[d] **3** En nu, o Jehovah, neem alstublieft mijn ziel[e] van mij weg, want het is beter dat ik sterf dan dat ik in leven ben."[f]

4 Op zijn beurt zei Jehovah: „Zijt gij met recht in toorn ontbrand?"[g]

5 Toen ging Jona de stad uit en zette zich ten oosten van de stad neer; en geleidelijk maakte hij zich daar een loofhut, opdat hij eronder in de schaduw kon zitten,[h] totdat hij zou zien wat er van de stad zou worden.[i] **6** Bijgevolg beschikte Jehovah God een fleskalebasplant, opdat deze boven Jona zou opschieten, ten einde een schaduw boven zijn hoofd te worden, om hem uit zijn rampspoedige toestand te bevrijden.[j] Jona dan verheugde zich zeer over de fleskalebasplant.

7 Maar de [ware] God beschikte bij het opklimmen van de dageraad op de volgende dag een worm,[k] opdat die de fleskalebasplant zou steken; en ze verdorde geleidelijk.[l] **8** En het geschiedde dat zodra de zon ging schijnen, God voorts ook een verschroeiende oostenwind beschikte,[m] en de zon bleef op het hoofd van Jona steken, zodat hij bezwijmde;[n] en hij bleef vragen of zijn ziel mocht sterven, en hij zei herhaaldelijk: „Dat ik sterf, is beter dan dat ik in leven ben."[o]

9 En God zei vervolgens tot Jona: „Zijt gij met recht in toorn ontbrand over de fleskalebasplant?"[p]

Hierop zei hij: „Ik ben met recht in toorn ontbrand, ten dode toe." **10** Maar Jehovah zei: „Gij, van uw kant, gevoelde deernis met de fleskalebasplant, waaraan gij niet hebt gezwoegd en die gij niet hebt doen groeien, die niets dan een groeisel van een nacht bleek te

HFDST. 3

a Ez 9:11 Jon 2:9
b Ge 10:11 Jon 4:11
c Jer 18:7 Ze 2:13
d Ex 9:20 Mt 12:41 Lu 11:32
e 2Kr 20:3 Ezr 8:21 Joë 1:13
f Ps 2:10
g Da 9:3 Mt 11:21 Mt 12:41
h Ezr 8:21
i Jes 1:16 Ez 18:21 Joë 2:12 Mt 3:8 Han 3:19
j Joë 2:13
k Jer 18:8
l 2Kr 16:9
m Lu 11:32
n Ez 18:23 Jon 4:2
o Jer 18:8

HFDST. 4

p Mt 20:15 Ro 12:16 Jak 4:5

2e kolom

a Jon 1:3
b Ex 34:6 Ps 103:8 Ps 145:8 Joë 2:13
c Ps 78:38 Ps 86:5 Mi 7:18
d Jer 18:8 Ez 33:11 Am 7:3
e Ge 35:18
f Nu 11:15 1Kon 19:4 Job 6:9
g Mt 20:15
h 1Kon 19:4
i Jon 3:4
j Ps 103:10 Ps 103:13 Ps 121:5
k De 28:39
l Jes 40:7
m Ez 17:10 Ez 19:12 Ho 13:15
n Am 8:13
o Jon 4:3
p Jon 4:4

zijn en als niets dan een groeisel
van een nacht is vergaan. **11** En
moest ik, van mijn kant, geen
deernis gevoelen met Ninevé, de
grote stad,[a] waarin meer dan hon-
derd twintig duizend mensen zijn
die volstrekt het verschil niet we-
ten tussen hun rechterhand en
hun linker, benevens veel huis-
dieren?"[a]

HFDST. 4
a Jon 3:3
Mt 18:33

2e kolom
a Ps 36:6
Ps 145:9

MICHA

1 Het woord van Jehovah dat
tot Michа[a] van Moreseth
kwam, in de dagen van Jotham,[b]
Achaz,[c] Hizkia,[d] koningen van
Juda,[e] dat hij schouwde over Sa-
maria[f] en Jeruzalem:[g]
2 „Hoort, o GIJ volken, allemaal;
schenk aandacht, o aarde en wat u
vult,[h] en laat de Soevereine Heer
Jehovah tegen U als getuige die-
nen,[i] Jehovah vanuit zijn heilig-
e tempel.[j] **3** Want ziet! Jeho-
vah gaat uit van zijn plaats,[k] en
hij zal stellig neerdalen en tre-
den op de hoge plaatsen der aarde.[l]
4 En de bergen moeten onder
hem smelten,[m] en de laagvlak-
ten zelf zullen vaneensplijten, als
was vanwege het vuur,[n] als water
dat van een steile plaats wordt
gestort.
5 Vanwege de opstandigheid
van Jakob is dit alles, ja, vanwege
de zonden van het huis van Israël.[o]
Wat is de opstandigheid van Ja-
kob? Is het niet Samaria?[p] En wat
zijn de hoge plaatsen van Juda?[q]
Is het niet Jeruzalem? **6** En ik
zal Samaria stellig maken tot een
puinhoop op het veld,[r] tot plaat-
sen om een wijngaard te planten;
en ik wil haar stenen in het dal
storten, en haar fundamenten zal
ik blootleggen.[s] **7** En haar ge-
houwen beelden zullen alle stuk-
geslagen worden,[t] en alle geschen-
ken, haar als haar loon [gegeven],
zullen in het vuur verbrand wor-
den;[u] en al haar afgoden zal ik
tot een verlaten woestenij maken.
Want van dat wat als loon aan een
prostituee wordt gegeven, heeft
zij [ze] bijeengebracht, en tot dat
wat als loon aan een prostituee
wordt gegeven, zullen ze terug-
keren."[a]
8 Hierom wil ik weeklagen en
jammeren;[b] ik wil barrevoets
gaan en naakt.[c] Ik zal een wee-
klacht houden als de jakhalzen,
en een rouwklacht als wijfjes-
struisvogels. **9** Want de slag
haar [toegebracht] is onheel-
baar;[d] want hij is tot aan Juda
gekomen,[e] [de] plaag tot aan de
poort van mijn volk, tot aan Je-
ruzalem.[f]
10 „Vertelt [het] niet in Gath;
weent volstrekt niet.[g]
Wentel u in het huis van Afra
in het stof.[h] **11** Trek over, o in-
woonster van Safir, in schande-
lijke naaktheid.[i] De inwoonster
van Saänan is niet uitgetrokken.
Het geweeklaag van Beth-Haëzel
zal ulieden haar standplaats ont-
nemen. **12** Want de inwoonster
van Maroth heeft op het goe-
de gewacht,[j] maar het kwade is
van Jehovah neergekomen tot de
poort van Jeruzalem.[k] **13** Bind
de wagen aan het span paarden,
o inwoonster van Lachis.[l] Het
begin der zonde was zij voor de
dochter van Sion,[m] want in u
zijn Israëls daden van opstan-
digheid gevonden.[n] **14** Daarom
zult gij afscheidsgeschenken ge-
ven aan Moreseth-Gath.[o] De hui-
zen van Achzib[p] waren als iets
bedrieglijks voor de koningen
van Israël. **15** De onteigenaar
zal ik nog tot u brengen,[q] o in-
woonster van Maresa.[r] Tot aan
Adullam[s] zal de heerlijkheid van

HFDST. 1
a Jer 26:18
b 2Kon 15:7
2Kon 15:32
1Kr 3:12
2Kr 27:1
c 2Kon 16:2
2Kr 28:1
Jes 7:1
Ho 1:1
d 2Kon 18:1
2Kr 29:1
Jes 36:1
e Jes 1:1
f 1Kon 16:24
Am 4:1
g Mi 3:10
h Jes 1:2
i Ps 50:7
Mal 3:5
j Ps 11:4
Hab 2:20
k Ps 115:3
Jes 26:21
Ez 3:12
l De 32:13
De 33:29
Am 4:13
m Re 5:5
Ps 97:5
n 2Pe 3:10
o 2Kon 17:7
Jer 2:17
p Ho 7:1
q 2Kon 16:4
r 2Kon 19:25
s Ez 13:14
Mt 24:2
t Le 26:30
Ho 8:6
u Ho 2:5
Ho 9:1

2e kolom
a De 23:18
b Jer 4:19
c Jes 20:2
d Jes 1:5
Jer 15:18
e 2Kon 18:13
Jes 8:8
f 2Kr 32:2
Mi 1:12
g 2Sa 1:20
h Jer 6:26
Ez 27:30
i Jes 47:3
Jer 13:26
Ez 16:37
j Jes 59:9
Jer 8:15
k Jes 45:7
Am 3:6
l Joz 15:39
2Kon 18:14
m 1Kon 14:16

n 2Kon 16:3; Jer 3:8; o 2Kon 15:19; p Joz 15:44; q Jes 7:17; r 2Kr 11:8; s Ge 38:1; Ne 11:30.

Israël komen. **16** Veroorzaak kaalheid en scheer [uw haar] af vanwege uw zonen van heerlijke verrukking.[a] Breid uw kaalheid uit gelijk [die van] de arend, omdat zij van u zijn heengegaan in ballingschap."[b]

2 „Wee degenen die beramen wat schadelijk is, en degenen die beoefenen wat slecht is, op hun bed![c] Bij het licht van de morgen gaan zij ertoe over het te doen,[d] omdat het in de macht van hun hand is.[e] **2** En zij hebben velden begeerd en zich [er] meester van gemaakt;[f] ook huizen, en zij hebben [ze] genomen; en zij hebben een fysiek sterke man en zijn huisgezin, een man en zijn erfelijke bezitting,[g] te kort gedaan.[h]

3 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: 'Ziet, ik bedenk tegen deze familie[i] een rampspoed[j] waaraan gijlieden UW hals niet zult onttrekken,[k] zodat GIJ niet hoogmoedig zult wandelen;[l] want het is een tijd van rampspoed.[m] **4** Op die dag zal men over ulieden een spreuk aanheffen[n] en stellig jammeren in een jammerklacht, ja, een jammerklacht.[o] Men zal moeten zeggen: „Wij zijn beslist gewelddadig geplunderd![p] Zelfs het deel van mijn volk wijzigt hij.[q] Hoe ontneemt hij [het] mij! Aan de ontrouwe deelt hij onze eigen velden uit." **5** Daarom zult gij niemand blijken te hebben die volgens het lot het snoer uitwerpt[r] in de gemeente van Jehovah. **6** LAAT geen [woorden] vallen.[s] Zij laten [woorden] vallen. Zij zullen over deze [dingen] geen [woorden] laten vallen. De smadelijke bejegeningen zullen niet wijken.[t]

7 Wordt er gezegd, o huis van Jakob:[u] „Is de geest van Jehovah ontevreden geworden, of zijn dit zijn handelingen?"[v] Doen mijn eigen woorden geen goed[w] in het geval van degene die oprecht wandelt?[x]

HFDST. 1

a Job 1:20
Jes 15:2
Jes 22:12
Jer 7:29
b De 28:41
2Kon 17:6
Jes 39:7

HFDST. 2

c Es 3:8
Ps 36:4
Lu 22:2
d Ho 7:6
Mt 27:1
Han 23:12
e Ge 31:29
1Kon 21:7
Jo 19:10
f Ex 20:17
1Kon 21:2
Ne 5:11
Jes 5:8
Ez 22:29
g Ne 5:5
h Jer 22:17
Ez 18:12
Ez 22:12
i Jer 8:3
Am 3:1
j Jer 18:11
Jak 2:13
k Am 2:14
l Jes 2:11
Da 5:20
1Pe 5:5
m Am 5:13
n Nu 23:18
Job 27:1
Hab 2:6
o Jer 9:10
Klg 1:1
Ez 2:10
p Jes 6:11
Jer 25:9
Ze 1:2
q 2Kon 17:23
r Nu 26:55
Ps 78:55
s Ez 21:2
Han 4:17
t Jer 6:15
Jer 8:12
u Jer 2:4
v De 32:4
Jes 50:2
w Ps 19:7
Ps 33:4
Jer 15:16
x Ps 15:2
Sp 2:7

2e kolom

a Jes 9:21
b Ez 16:14
c Joë 3:6
d Joz 23:15
e De 12:9
f Le 18:25
Ps 106:38
g Jer 9:19
Jer 10:18
h 1Kon 22:6
Jes 9:15
Jer 6:14
Ez 13:3
1Jo 4:1
i 2Th 2:11
j Jes 11:11
Jer 31:8
Mi 4:6
k Jer 23:3

8 En gisteren ging mijn eigen volk ertoe over als een uitgesproken vijand op te staan.[a] Van de voorkant van een kleed rukt gijlieden de majestueuze versiering af van hen die vol vertrouwen voorbijgaan, [gelijk] degenen die terugkeren van de oorlog. **9** De vrouwen van mijn volk verdrijft GIJ uit het huis waarin een vrouw [haar] heerlijke verrukking vindt. Haar kinderen ontneemt GIJ mijn pracht,[b] tot onbepaalde tijd.[c] **10** Staat op en gaat heen,[d] want dit is geen rustplaats.[e] Wegens het feit dat ze onrein is geworden,[f] is er een te gronde richten; en [het] te gronde richtende werk is smartelijk.[g] **11** Indien een man, die wandelde in wind en valsheid, de leugen heeft verteld:[h] „Ik zal [woorden] tot u laten vallen aangaande wijn en aangaande bedwelmende drank", dan zal hij stellig degene worden die [woorden] voor dit volk laat vallen.[i]

12 Ik zal Jakob beslist vergaderen, in zijn geheel;[j] ik zal de overgeblevenen van Israël zonder mankeren bijeenbrengen.[k] In eenheid zal ik hen stellen, als schapen in de kooi, als een kudde midden in haar weide;[l] het zal er gonzen van mensen.'[m]

13 Hij die een doorbraak maakt, zal stellig vóór hen optrekken:[n] zij zullen werkelijk doorbreken. En zij zullen door een poort trekken, en zij zullen daardoor uitgaan.[o] En hun koning zal vóór hen doortrekken, met Jehovah aan hun spits."[p]

3 Voorts zei ik: „Hoort alstublieft, GIJ hoofden van Jakob en GIJ aanvoerders van het huis van Israël.[q] Is het niet aan U gerechtigheid te kennen?[r] **2** GIJ die het goede haat[s] en het kwade liefhebt,[t] die de mensen hun

l Ez 34:11; m Ez 36:38; Za 8:22; n Jes 45:1; Jes 59:16; o Jes 62:10; p Jes 42:13; Jes 49:10; Jes 52:12; Za 9:14; Za 10:5; **HFDST. 3** q Mi 3:9; r De 1:13; 1Kor 6:5; s 1Kon 22:8; Am 5:10; Lu 19:14; t 2Kr 19:2; Sp 28:4.

huid aftrekt en hun organisme
van hun beenderen;[a] **3** GIJ die
ook het organisme van mijn volk
hebt gegeten[b] en hun zelfs de
huid hebt afgestroopt en zelfs
hun beenderen hebt stukgeslagen en [hen] hebt verbrijzeld als
dat wat in een pot met wijde opening zit en als vlees midden in
een kookpot.[c] **4** In die tijd zullen zij tot Jehovah roepen om
hulp, maar hij zal hen niet antwoorden.[d] En hij zal in die tijd
zijn aangezicht voor hen verbergen,[e] al naar zij slechtheid hebben bedreven in hun handelingen.[f]

5 Dit heeft Jehovah gezegd tegen de profeten die mijn volk
doen dolen,[g] die met hun tanden bijten[h] en die werkelijk uitroepen: 'Vrede!';[i] die, wanneer
iemand niet [iets] in hun mond
stopt, ook werkelijk de oorlog tegen hem heiligen:[j] **6** 'Daarom
zult gijlieden nacht hebben,[k] zodat er geen visioen zal zijn;[l] en
duisternis zult GIJ hebben, zodat GIJ geen waarzeggerij zult beoefenen. En de zon zal stellig ondergaan over de profeten, en de
dag moet donker worden over
hen.[m] **7** En de visionairs[n] zullen beschaamd moeten worden,[o]
en de waarzeggers[p] zullen stellig
teleurgesteld worden. En zij zullen de snor moeten bedekken,[q]
zij allen, omdat er geen antwoord
van God komt.' "[r]

8 En ikzelf daarentegen ben
vol van kracht geworden, met de
geest van Jehovah, en van gerechtigheid en macht,[s] om Jąkob
zijn opstandigheid aan te zeggen
en Īsraël zijn zonde.[t]

9 Hoort dit alstublieft, GIJ hoofden van het huis van Jąkob en GIJ
aanvoerders van het huis van Īsraël,[u] die gerechtigheid verfoeit
en die zelfs al wat recht is krom
maakt,[v] **10** die Sion bouwt met
daden van bloedvergieten en Jeruzalem met onrechtvaardigheid.[w] **11** Haar eigen hoofden
spreken recht louter om steekpenningen,[a] en haar eigen priesters onderrichten alleen om een
prijs,[b] en haar eigen profeten beoefenen waarzeggerij enkel om
geld;[c] toch blijven zij op Jehovah steunen en zeggen: „Is Jehovah niet in ons midden?[d] Ons zal
geen rampspoed overkomen."[e]
12 Daarom zal wegens ulieden
Sion worden omgeploegd als was
het een veld, en Jeruzalem zelf
zal tot niets dan puinhopen worden,[f] en de berg van het huis zal
zijn als de hoge plaatsen van een
woud.

4 En het moet geschieden in
het laatst der dagen[g] [dat] de
berg[h] van het huis[i] van Jehovah
stevig bevestigd zal worden boven de top der bergen, en hij zal
stellig verheven worden boven
de heuvels;[j] en daarheen moeten
volken stromen.[k] **2** En vele natiën zullen stellig heengaan en
zeggen: „Komt,[l] en laten wij opgaan naar de berg van Jehovah
en naar het huis van de God van
Jąkob;[m] en hij zal ons onderrichten omtrent zijn wegen,[n] en wij
willen zijn paden bewandelen."[o]
Want uit Sion zal [de] wet uitgaan, en het woord van Jehovah
uit Jeruzalem.[p] **3** En hij zal stellig rechtspreken onder vele volken[q] en de zaken rechtzetten[r] met
betrekking tot verre, machtige
natiën.[s] En zij zullen hun zwaarden tot ploegscharen moeten smeden en hun speren tot snoeimessen.[t] Zij zullen, natie tegen natie,
geen zwaard opheffen, ook zullen zij de oorlog niet meer leren.[u]
4 En zij zullen werkelijk ieder onder hun wijnstok en onder hun
vijgenboom zitten,[v] en er zal niemand zijn die [hen] doet beven;[w]
want het is de mond van Jehovah
der legerscharen die [het] heeft
gesproken.[x]

HFDST. 3

a Ez 22:27; Am 8:4; Ze 3:3
b Ps 53:4; Ez 34:3
c Jes 3:15
d Sp 1:28; Jes 1:15; Jo 9:31
e De 31:17; Jer 33:5; Klg 3:44
f Jes 3:11; Ro 2:8
g Jes 9:16; Jes 56:10; Ez 13:10; Mt 15:14
h Ez 13:19; Ez 34:2; Mt 7:15; Ro 16:18
i Jer 23:17; Ez 13:10
j Ps 55:3; Ps 120:7; Ps 140:2
k Jes 8:20; Jer 13:16
l Ps 74:9; Ez 13:23
m Jes 59:10; Am 8:9
n 1Sa 9:9; Jes 29:10
o Za 13:4
p Jes 44:25
q Ez 24:17
r 1Sa 28:6
s Jes 11:2; Za 4:6; Han 4:8; 1Kor 2:4
t Jes 58:1; Mt 3:7; Han 7:51
u Mi 3:1
v Le 26:15; De 27:19; Jer 5:28
w Jer 22:13; Hab 2:9; Hab 2:12

2e kolom

a 1Sa 8:3; Jes 1:23; Jes 5:23; Ez 22:12
b Jer 6:13; Tit 1:11
c Jes 56:11; Ju 11
d Jes 48:2; Jer 7:4; Ro 2:17
e Am 9:10
f Ps 79:1; Jer 26:18; Mi 1:6; Mt 24:2

HFDST. 4

g Jes 2:2; Da 12:9; Han 2:17
h Jes 11:9; Za 8:3; Opb 21:10
i 1Pe 2:5
j Jes 2:2

k Ps 86:9; Jes 60:3; Opb 15:4; l Opb 22:17; m Jes 2:3; Jer 31:6; Za 8:20; n De 6:1; Ps 25:9; Jo 6:45; o Sp 3:6; Jes 2:3; Heb 12:13; p Ps 128:5; q 1Sa 2:10; Ps 96:13; Jes 51:4; Jes 51:5; r 2Ti 3:16; s Jes 60:12; t Ho 2:18; Za 9:10; u Ps 72:7; Jes 2:4; Jes 9:7; Jes 60:18; Mt 26:52; Ef 6:12; v 1Kon 4:25; Za 3:10; w Jes 54:14; Ez 34:25; Ez 39:26; x Jes 55:11.

5 Want alle volken, van hun
kant, zullen elk in de naam van
hun god wandelen;[a] maar wij, van
onze kant, zullen wandelen in de
naam van Jehovah, onze God,[b]
tot onbepaalde tijd, ja voor eeu-
wig.[c]
6 „Op die dag", is de uitspraak
van Jehovah, „wil ik haar verga-
deren die kreupel ging;[d] en haar
die verdreven was, wil ik bijeen-
brengen,[e] ja, haar die ik slecht
behandeld heb. **7** En ik zal haar
die kreupel ging, stellig tot een
overblijfsel[f] maken, en haar die
ver verwijderd was, tot een mach-
tige natie;[g] en Jehovah zal werke-
lijk als koning over hen regeren op
de berg Sion, van nu aan en tot on-
bepaalde tijd.[h]
8 En wat u aangaat, o toren der
kudde, de wal van de dochter van
Sion,[i] tot u zal ze komen, ja, de
eerste heerschappij zal stellig ko-
men,[j] het koninkrijk dat de doch-
ter van Jeruzalem toebehoort.[k]
9 Waarom nu blijft gij zo luid
schreeuwen?[l] Is er geen koning
in u, of is uw eigen raadsman om-
gekomen, zodat weeën als van een
barende vrouw u hebben aange-
grepen?[m] **10** Krimp van pijn in-
een en barst uit [in geschreeuw],
o dochter van Sion, als een ba-
rende vrouw,[n] want nu zult gij uit
een stad wegtrekken, en gij zult
op het veld moeten verblijven.[o] En
gij zult tot aan Babylon moeten
komen.[p] Daar zult gij bevrijd wor-
den.[q] Daar zal Jehovah u terug-
kopen uit de handpalm van uw
vijanden.[r]
11 En nu zullen er tegen u stel-
lig vele natiën vergaderd worden,
die daar zeggen: 'Laat zij bezoe-
deld worden, en mogen onze ogen
op Sion zien.'[s] **12** Maar wat hen
aangaat, zij zijn de gedachten van
Jehovah niet te weten gekomen,
en zij zijn niet tot een begrip geko-
men van zijn raadsbesluit;[t] want
hij zal hen stellig bijeenbrengen
als een rij pasgemaaid koren op de
dorsvloer.[u]

HFDST. 4

a 2Kon 17:29
Jer 2:11
b Za 10:12
c Ex 3:15
Ps 48:14
Ps 145:1
d Ez 34:16
Ze 3:19
Heb 12:12
e Ps 147:2
Jes 56:8
Ez 34:12
Ez 37:21
f Jes 10:21
Mi 2:12
Mi 7:18
Ro 9:27
Ro 11:5
g Jes 60:22
h Ps 50:2
Jer 10:10
i 2Sa 5:7
Jes 10:32
j Ob 21
k Za 9:9
Jo 12:15
l Jer 8:19
m Ps 48:6
Jes 21:3
Jer 30:6
n Ho 13:13
o Ho 2:14
p 2Kon 20:18
2Kr 36:20
q Jes 45:13
Za 2:7
r Ps 106:10
Ps 107:2
Jes 48:20
Jer 15:21
s Klg 2:16
Ob 12
Mi 7:10
t Jes 55:8
Jer 29:11
Ro 11:33
u Jes 21:10
Lu 3:17

2e kolom

a Jes 41:15
Jer 51:33
b Za 9:13
c Joz 6:19
2Sa 8:11
Jes 18:7
Jes 23:18
d Za 4:14
Za 6:5

HFDST. 5

e Jer 41:5
Jer 48:37
f De 28:52
2Kon 25:1
Lu 19:43
g Mt 26:31
Mt 26:67
Mt 27:30
Mr 14:27
Jo 18:22
Jo 19:3
h Ge 35:19
Lu 2:4
i 1Sa 23:23
j Lu 2:11
Jo 7:42
k Ge 49:10
1Kr 5:2
Jes 9:6
Mt 2:6
Lu 1:32

13 Sta op en dors, o dochter van
Sion;[a] want uw hoorn zal ik ver-
anderen in ijzer, en uw hoeven zal
ik veranderen in koper, en gij zult
stellig vele volken verpulveren;[b]
en door een ban zult gij hun on-
rechtvaardige winst werkelijk aan
Jehovah wijden,[c] en hun vermogen
aan de [ware] Heer van de gehele
aarde."[d]

5 „Thans brengt gij u insnijdin-
gen toe,[e] o dochter van een
invasie; een belegeringswal heeft
hij tegen ons opgeworpen.[f] Met
de stok zal men de rechter van Israël
op de wang slaan.[g]
2 En gij, o Bethlehem Efratha,[h]
die te klein zijt om onder de duizen-
den van Juda [gerekend] te
worden,[i] uit u[j] zal mij voortkomen
degene die heerser in Israël zal
worden,[k] wiens oorsprong is uit
oude tijden, uit de dagen van on-
bepaalde tijd.[l]
3 Daarom zal hij hen prijsgeve-
n[m] tot de tijd dat de barende
werkelijk baart.[n] En de overigen
van zijn broeders zullen tot de zo-
nen van Israël terugkeren.
4 En hij zal stellig staan en als
herder optreden in de sterkte van
Jehovah,[o] in de superioriteit van
de naam van Jehovah, zijn God.[p]
En zij zullen stellig blijven wo-
nen,[q] want nu zal hij groot zijn tot
aan de einden der aarde.[r] **5** En
deze moet vrede worden.[s] Wat de
Assyriër aangaat, wanneer hij in
ons land komt en wanneer hij onze
woontorens betreedt,[t] dan zul-
len wij zeven herders tegen hem
moeten verwekken, ja, acht her-
togen uit de mensheid. **6** En zij
zullen werkelijk het land Assy-
rië weiden met het zwaard,[u] en
het land van Nimrod[v] in zijn in-
gangen. En hij zal stellig bevrij-
ding van de Assyriër teweeg-
brengen,[w] wanneer hij in ons

l Sp 8:22; Jo 1:1; Jo 8:58; Kol 1:17; Opb 3:14; m 1Kon 14:16; n Jes 66:8; o Jes 49:9; Ez 34:23; Mi 7:14; Jo 10:11; p Ps 93:1; Ez 37:24; q Jes 32:18; Jer 23:6; r Ps 72:8; Za 9:10; Lu 1:33; Opb 11:15; s Ps 72:7; Jes 9:6; Lu 2:14; t Jes 8:7; u Jes 14:2; Jes 33:1; v Ge 10:9; Ge 10:11; w Jes 14:25; Lu 1:71.

land komt en wanneer hij ons gebied betreedt.

7 En de overgeblevenen van Jakob[a] moeten te midden van vele volken worden als dauw van Jehovah,[b] als overvloedige regenbuien op de plantengroei,[c] die niet hoopt op de mens, noch wacht op de zonen van de aardse mens.[d] **8** En de overgeblevenen van Jakob moeten onder de natiën, te midden van vele volken, als een leeuw onder de dieren van een woud worden, als een manen dragende jonge leeuw onder schaapskudden, die, wanneer hij werkelijk doortrekt, stellig zowel vertrapt als verscheurt;[e] en er is geen bevrijder. **9** Uw hand zal hoog boven uw tegenstanders zijn,[f] en al uw vijanden zullen afgesneden worden."[g]

10 „En het moet op die dag geschieden", is de uitspraak van Jehovah, „dat ik uw paarden uit uw midden wil afsnijden en uw wagens wil vernietigen.[h] **11** En ik wil de steden van uw land afsnijden en al uw versterkte plaatsen omverhalen.[i] **12** En ik wil de toverijen uit uw hand afsnijden, en geen beoefenaars van magie zult gij nog langer hebben.[j] **13** En ik wil uw gehouwen beelden en uw zuilen uit uw midden afsnijden, en gij zult u niet meer neerbuigen voor het werk van uw handen.[k] **14** En ik wil uw heilige palen uit uw midden uitrukken[l] en uw steden verdelgen. **15** En in toorn en in woede wil ik wraak oefenen over de natiën die niet hebben gehoorzaamd."[m]

6 Hoort alstublieft wat Jehovah zegt.[n] Sta op, voer een rechtsgeding met de bergen, en mogen de heuvels uw stem horen.[o] **2** Hoort, o GIJ bergen, het rechtsgeding van Jehovah, ook GIJ duurzame voorwerpen, GIJ grondvesten der aarde;[p] want Jehovah heeft een rechtsgeding met zijn volk, en met Israël zal hij argumenteren:[q]

HFDST. 5

a Ez 14:22 Joë 2:32 Mi 4:7 Ro 11:5
b De 32:2 Ps 110:3
c Ps 72:6 Jes 44:3 1Kor 3:6
d Jer 14:22
e Jes 41:15 Za 10:5
f Ps 21:8 Jes 26:11
g Lu 19:27
h Ps 20:7 Ps 33:16 Ho 1:7 Ho 14:3 Za 9:10
i Jes 2:15
j De 18:10 Jes 2:6 Jes 8:19 Opb 22:15
k Jes 2:8 Jes 17:8 Ez 36:25 Ho 14:3 Za 13:2
l Jes 27:9
m Ps 149:7 2Th 1:8

HFDST. 6

n Jer 13:15 Heb 1:1
o Ps 50:4 Jes 5:3 Ez 36:1
p De 32:22 Ps 50:1 Sp 8:29 Jes 1:2 Jer 31:37
q Jes 43:26 Jer 2:35 Ho 4:1

2e kolom

a Ps 81:8
b Jer 2:5
c Jes 43:9 Ro 3:4
d Ex 12:51 De 4:20 Han 7:36
e De 7:8 2Sa 7:23
f Ex 15:20 Nu 12:1
g De 9:7 Ef 2:11
h Nu 22:5 Joz 24:9
i Nu 23:7 Nu 24:10 Joz 24:10 2Pe 2:15 Opb 2:14
j Nu 25:1 Nu 33:49
k Joz 4:19
l Re 5:11 Ps 71:15 Ro 3:25
m Ps 50:12 Han 17:25
n Ps 95:6 Ef 3:14

3 „O mijn volk,[a] wat heb ik u gedaan? En op welke wijze heb ik u vermoeid?[b] Getuig tegen mij.[c] **4** Want ik heb u uit het land Egypte opgevoerd,[d] en uit het slavenhuis heb ik u verlost;[e] en ik zond voorts Mozes, Aäron en Mirjam voor u uit.[f] **5** O mijn volk, gedenk[g] alstublieft wat Balak, de koning van Moab, beraadslaagde,[h] en wat Bileam, de zoon van Beor, hem antwoordde.[i] Vanaf Sittim[j] was het, ja, tot Gilgal[k] toe, opdat de rechtvaardige daden van Jehovah bekend zouden worden."[l]

6 Waarmee zal ik Jehovah tegemoet treden?[m] [Waarmee] zal ik mij buigen voor God in den hoge?[n] Zal ik hem tegemoet treden met volledige brandoffers,[o] met eenjarige kalveren? **7** Zal Jehovah een welgevallen hebben aan duizenden rammen, aan tienduizenden oliestromen?[p] Zal ik mijn eerstgeboren zoon geven voor mijn opstandigheid, de vrucht van mijn buik voor de zonde van mijn ziel?[q] **8** Hij heeft u verteld, o aardse mens, wat goed is.[r] En wat vraagt Jehovah van u terug dan gerechtigheid te oefenen[s] en goedheid lief te hebben[t] en bescheiden[u] te wandelen met uw God?[v]

9 De stem van Jehovah zelf roept de stad toe,[w] en [wie over] praktische wijsheid [beschikt,] zal uw naam vrezen.[x] Hoort [de] roede en wie het was die haar bestemd heeft.[y] **10** Zijn er [in] het huis van een goddeloze nog altijd de schatten van goddeloosheid,[z] en de krappe efa-maat, die openlijk wordt veroordeeld? **11** Kan ik [moreel] rein zijn bij een goddeloze weegschaal en bij een buidel vol bedrieglijke weeg-

o 1Sa 15:22; Ps 50:8; Ps 51:16; Jes 1:11; Jes 40:16; Ho 6:6; p Ps 50:10; Ps 51:16; Ez 16:18; q 2Kon 3:27; Ps 49:7; Ez 16:20; r Ps 119:72; s De 10:12; Sp 21:3; Jes 1:17; Jer 22:3; Ez 45:9; Ho 12:6; t Sp 3:3; Sp 19:22; Ho 6:6; Za 7:9; Ef 4:32; Kol 3:12; u Sp 8:13; Lu 18:13; Jak 4:6; v Ge 6:9; Ga 5:22; w Ze 3:2; x Ne 1:11; Sp 9:10; Lu 1:17; y Jes 9:13; z Joz 7:1; 2Kon 5:23; Sp 10:2; Am 3:10; Jak 5:3.

stenen?[a] **12** Want haar eigen
rijken zijn vol gewelddaad ge-
worden, en haar eigen inwoners
hebben leugen gesproken[b] en
hun tong is bedrieglijk in hun
mond.[c]
13 „En ook ik, van mijn kant,
zal [u] stellig ziek maken door
u te slaan;[d] verwoesting zal [uw
deel] zijn wegens uw zonden.[e]
14 Gij, van uw kant, zult eten
en niet verzadigd worden, en uw
leegheid zal in uw midden zijn.[f]
En gij zult [dingen] verwijderen,
maar gij zult [ze] niet veilig weg-
voeren; en wat gij nog veilig zoudt
wegvoeren, zal ik aan het zwáárd
geven.[g] **15** Gij, van uw kant, zult
zaaien, maar gij zult niet oog-
sten. Gij, van uw kant, zult olij-
ven treden, maar gij zult u niet
met olie inwrijven; ook zoete wijn,
maar gij zult geen wijn drinken.[h]
16 En men handelt naar de in-
zettingen van Omri[i] en naar al
het werk van het huis van Achab,[j]
en gijlieden wandelt in hun raad-
slagen,[k] opdat ik u tot een voor-
werp van ontzetting zou maken
en haar inwoners tot een aan-
fluiting;[l] en de smaad der volken
zult gijlieden dragen."[m]

7 Wee mij,[n] want ik ben ge-
worden als de inzamelingen
van zomerfruit, als de nalezing
van een druivenoogst![o] Er is geen
druiventros om te eten, geen vroe-
ge vijg, die mijn ziel zou bege-
ren![p] **2** De loyale is van de aar-
de vergaan, en onder de mensen
is er geen oprechte.[q] Zij allen, op
bloedvergieten loeren zij.[r] Zij ja-
gen, een ieder op zijn eigen broe-
der, met een sleepnet.[s] **3** [Hun]
handen zijn op het kwade [ge-
richt], om [het] goed uit te voe-
ren;[t] de vorst vraagt [om iets],
en degene die rechtspreekt, [doet
dit] om de beloning,[u] en de gro-
te spreekt de sterke begeerte van
zijn ziel uit, ja, slechts zijn eigen
[begeerte];[v] en zij weven het door-
een. **4** De beste van hen is als
een stekelstruik, [hun] oprecht-
ste is erger dan een doornhaag.[a]
De dag van uw wachters, [waar-
op] er aandacht aan u wordt ge-
schonken, moet komen.[b] Nu zal
hun ontsteltenis komen.[c]
5 Stelt UW geloof niet in een
metgezel. Stelt UW vertrouwen
niet in een vertrouwd vriend.[d]
Bewaak tegenover haar die aan
uw boezem ligt, de openingen
van uw mond.[e] **6** Want een
zoon veracht een vader; een doch-
ter staat op tegen haar moeder,[f]
een schoondochter tegen haar
schoonmoeder;[g] 's mensen vijan-
den zijn zijn huisgenoten.[h]
7 Maar wat mij aangaat, naar
Jehovah zal ik blijven uitzien.[i] Ik
wil van een wachtende houding
jegens de God van mijn redding
blijk geven.[j] Mijn God zal mij ho-
ren.[k]
8 Verheug u niet over mij,
o gij, mijn vijandin.[l] Al ben ik
gevallen, ik zal stellig opstaan;[m]
al woon ik in de duisternis,[n] Je-
hovah zal mij een licht zijn.[o]
9 Jehovah's woede zal ik dra-
gen — want ik heb tegen hem
gezondigd[p] — totdat hij mijn
rechtsgeding voert en mij wer-
kelijk recht verschaft.[q] Hij zal
mij uitleiden tot het licht; ik zal
zijn rechtvaardigheid aanschou-
wen.[r] **10** En mijn vijandin zal
[het] zien, en schaamte zal haar
bedekken[s] die tot mij zei: „Waar
is hij, Jehovah, uw God?"[t] Mijn
eigen ogen zullen op haar neer-
zien.[u] Nu zal zij een plaats van
vertrapping worden, als het slijk
der straten.[v]
11 De dag voor het bouwen
van uw stenen muren, op die dag
zal [de] verordening ver zijn.[w]
12 Op die dag zal men zelfs van

HFDST. 6

a De 25:13
Sp 11:1
Sp 20:10
Ho 12:7
b Jes 59:3
Mi 7:2
c Jer 9:3
d Le 26:16
De 28:21
Jes 1:5
Han 12:23
e Jer 18:16
f Le 26:26
Ez 4:16
Ho 4:10
g Jes 24:17
Ez 5:12
h De 28:38
Jer 12:13
Joë 1:10
Am 5:11
Hag 1:6
i 1Kon 16:25
j 1Kon 16:30
2Kon 16:3
2Kon 21:3
k Jes 30:1
Jer 7:24
l Jer 18:16
Jer 19:8
m Ps 44:13
Jer 51:51
Klg 5:1
Da 9:16

HFDST. 7

n Jer 4:31
Jer 45:3
o Jes 17:6
Jes 24:13
Jer 6:9
p Jes 28:4
Ho 9:10
q Ps 12:1
Ps 14:1
Jes 57:1
Ro 3:10
r Sp 1:11
Sp 1:16
Jes 59:7
Ro 3:15
s 1Sa 24:11
Ps 57:6
Hab 1:15
t Sp 4:16
Jer 3:5
Jer 4:22
Ez 22:6
u Jes 1:23
Ho 4:18
Mi 3:11
v 1Kon 21:5

2e kolom

a 2Sa 23:6
Ez 2:6
b Jes 10:3
Ez 12:23
Ho 9:7
c Jes 22:5
Lu 21:25
d Job 6:15
Ps 118:8
Jer 9:4
Lu 21:16
e Re 16:18
f Sp 30:11
Ez 22:7
Mt 10:21
Lu 21:16
g Lu 12:53
2Ti 3:2

h Ps 41:9; Jer 12:6; Mt 10:36; Jo 13:18; i Ps 34:5; Ps 123:2; Jes 8:17; j Ge 49:18; Ps 25:5; Ps 62:1; Klg 3:26; Lu 2:25; k Ps 4:3; Ps 40:1; Ps 65:2; Jes 12:2; Jes 25:9; 1Jo 5:14; l Ez 25:6; Opb 11:10; m Ps 37:24; Sp 24:16; n Ps 107:10; o Ps 27:1; Lu 1:78; 2Kor 4:6; p Klg 1:18; Lu 15:18; q 1Sa 24:15; Opb 18:20; r Ps 37:6; 1Kor 4:5; 2Th 1:10; s Ps 35:26; t Ps 42:3; Ps 79:10; Ps 115:2; Da 3:15; Joë 2:17; Mt 27:43; u Ps 58:10; v 2Sa 22:43; w Ne 2:17.

Assyrië en de steden van Egypte
naar u toe komen, en van Egypte
zelfs tot aan [de] Rivier,[a] en van
zee tot zee, en [van] berg tot de
berg.[b] **13** En het land moet een
verlaten woestenij worden van-
wege zijn bewoners, wegens de
vrucht van hun handelingen.[c]

14 Weid uw volk met uw staf,[d]
de kudde van uw erfdeel, die wel-
ke alleen in een woud verbleef —
te midden van een boomgaard.[e]
Laat hen weiden in Basan en Gi-
lead[f] als in lang vervlogen da-
gen.[g]

15 „Als in de dagen van uw uit-
tocht uit het land Egypte zal
ik hem wonderbare dingen laten
zien.[h] **16** Natiën zullen [het]
zien en beschaamd worden over
al hun macht.[i] Zij zullen de hand
op de mond leggen;[j] ja, hun oren
zullen doof worden. **17** Zij zul-
len stof likken als de slangen;[k]
als reptielen der aarde zullen zij
in beroering uit hun bolwerken
komen.[l] Tot Jehovah, onze God,

HFDST. 7

a Ge 15:18
b Jes 11:16
Jes 27:13
Ho 11:11
c Le 26:33
Jer 21:14
Jer 25:11
Lu 21:24
Ga 6:7
d Ps 23:1
Ps 28:9
Jes 40:11
Jo 10:27
e Jes 37:24
f Jer 50:19
Ez 34:23
g Mal 3:4
h Ps 78:12
Jes 63:11
Jer 23:7
i Ps 126:2
Jes 26:11
Jes 66:18
j Job 29:9
Jes 52:15
k Ps 72:9
Jes 49:23
l Ps 18:45

2e kolom

a Joz 2:9
Jer 33:9
b Ex 15:11
Ps 35:10
Jes 40:18

zullen zij sidderend komen, en zij
zullen bevreesd voor u zijn."[a]

18 Wie is een God als gij,[b] een
die dwaling vergeeft en voor-
bijgaat aan de overtreding[c] van
het overblijfsel van zijn erfdeel?[d]
Hij zal stellig niet voor eeuwig
aan zijn toorn vasthouden, want
hij schept behagen in liefderij-
ke goedheid.[e] **19** Hij zal ons we-
derom barmhartigheid betonen;[f]
hij zal onze dwalingen onderwer-
pen.[g] En gij zult al hun zonden
in de diepten der zee werpen.[h]
20 Gij zult [de] aan Jakob [ge-
schonken] waarachtigheid, [de]
aan Abraham [geschonken] lief-
derijke goedheid geven, die gij
vanaf de dagen van weleer onder
ede aan onze voorvaders beloofd
hebt.[i]

c Ex 34:7; Ne 9:17; Ps 65:3; Ps 86:5; Jes 1:18; Jes 44:22; Jer 50:20; Da 9:9; **d** Jer 23:3; Joë 2:32; Ro 9:27; Opb 12:17; **e** Ps 36:7; Ps 62:12; Ps 103:9; Jes 57:16; Klg 3:22; **f** De 30:3; Ps 103:13; Da 9:9; Ho 2:19; Ef 2:4; **g** Ps 130:8; **h** Ps 103:12; Jes 38:17; Jes 55:7; Jer 31:34; Jer 50:20; **i** Ge 22:17; Ps 105:9; Lu 1:72; Han 3:25; Heb 6:13.

NAHUM

1 De formele uitspraak tegen
Ninevé:[a] Het boek van het
visioen van Nahum, de Elkosiet:

2 Jehovah is een God die exclu-
sieve toewijding eist[b] en wraak
neemt; Jehovah neemt wraak[c] en
is tot woede geneigd.[d] Jehovah
neemt wraak op zijn tegenstan-
ders,[e] en hij toont zich gebelgd je-
gens zijn vijanden.[f]

3 Jehovah is langzaam tot
toorn[g] en groot in kracht,[h] en
geenszins zal Jehovah zich er-
van weerhouden te straffen.[i]
In verwoestende wind en in on-
weer is zijn weg, en het wolkge-
vaarte is het fijne stof van zijn
voeten.[j]

4 Hij bestraft de zee,[k] en hij
doet haar opdrogen; en alle rivie-
ren legt hij werkelijk droog.[l]

HFDST. 1

a Jes 10:12
Na 3:7
Ze 2:13
b Ex 20:5
De 4:24
Joz 24:19
c De 32:35
Mi 5:15
Ro 13:4
Heb 10:30
d Jes 59:18
Jer 30:24
Ro 3:5
e De 32:41
Ps 81:14
Ps 97:3
f Mi 5:9
Ro 2:5
2Pe 2:9
g Nu 14:18
Joë 2:13
h Job 9:4
Ps 62:11
Ef 1:19
i Ex 34:7
Jer 46:28
Am 3:2
j Ex 19:18
Job 38:1
Ps 50:3
Za 9:14
k Job 38:11
Ps 104:7
Ps 107:29

Basan en Karmel zijn verwelkt,[a]
en zelfs de bloesem van de Liba-
non is verwelkt.

5 Ja, de bergen hebben geschud
wegens hem, en zelfs de heuvels
versmolten.[b]
En de aarde zal opgeheven wor-
den wegens zijn aangezicht; ook
het productieve land, en allen die
erop wonen.[c]

6 Wie kan voor zijn openlijke
veroordeling standhouden?[d] En
wie kan opstaan tegen zijn bran-
dende toorn?[e]
Zijn eigen woede zal stellig
uitgestort worden als vuur,[f] en
zelfs de rotsen zullen werke-

l Joz 3:16; Ps 74:15; Jes 19:5; **2e kolom** **a** Jes 33:9; Am 1:2; **b** 2Sa 22:8; Ps 68:8; Ps 97:5; Heb 12:26; **c** Ps 97:4; Jes 24:1; **d** Jer 10:10; Opb 6:17; **e** De 32:22; Opb 16:1; **f** Opb 16:8.

lijk neergehaald worden wegens hem.

7 Jehovah is goed,[a] een vesting[b] op de dag der benauwdheid.[c]
En hij kent degenen die bij hem hun toevlucht zoeken.[d]
8 En door de vloed die doortrekt, zal hij een volslagen verdelging met betrekking tot haar plaats aanrichten,[e] en duisternis zal zijn vijanden najagen.[f]
9 Wat zult gijlieden tegen Jehovah uitdenken?[g] Hij veroorzaakt een volslagen verdelging.
De benauwdheid zal geen tweede maal oprijzen.[h]
10 Hoewel zij zelfs als doorns[i] dooreengevlochten worden en zij dronken zijn als van hun tarwebier,[j] zullen zij stellig verteerd worden als volkomen droge stoppels.[k]
11 Uit u zal werkelijk iemand voortkomen die tegen Jehovah bedenkt wat kwaad is,[l] die nietswaardige raad geeft.[m]
12 Dit heeft Jehovah gezegd: „Hoewel zij volkomen in vorm waren en er velen in die toestand waren, moeten zij zelfs in die toestand neergemaaid worden;[n] en men moet doortrekken. En ik zal u stellig kwellen, zodat ik u niet verder kwellen zal.[o] **13** En nu zal ik zijn draagstok die op u drukt, verbreken,[p] en de banden op u zal ik in tweeën scheuren.[q]
14 En aangaande u heeft Jehovah geboden: 'Niets van uw naam zal meer gezaaid worden.[r] Uit het huis van uw goden zal ik afsnijden het gesneden en het gegoten beeld.[s] Ik zal u een grafstede maken,[t] want gij zijt van geen belang geweest.'
15 Zie! Op de bergen de voeten van iemand die goed nieuws brengt, iemand die vrede verkondigt.[u] O Juda, vier uw feesten.[v] Betaal uw geloften;[w] want voortaan zal er geen nietswaardige meer door u heen trekken.[x] Hij zal stellig geheel en al worden afgesneden."[y]

HFDST. 1

a Ps 25:8; Ps 136:1; Mt 19:17
b Ps 18:2; Ps 91:2; Sp 18:10; Jes 25:4
c Ps 46:1; Ps 50:15; Ps 91:15
d Ps 1:6; 2Ti 2:19
e Jes 28:17; Ez 13:13; Da 9:26
f Jes 8:22; Jer 13:16; Ze 1:15; Ju 6
g Ps 2:1; Ps 21:11; Jes 8:10
h Jes 10:25
i Mi 7:4
j Ho 4:18
k Jes 9:19; Jes 33:11; Mal 4:1
l 2Kon 18:13; 2Kon 19:22; Jes 10:7
m 2Kr 32:16
n 2Kon 19:35; Jes 37:36
o Jes 60:18; Joë 2:19
p Jes 14:25; Jer 30:8; Ho 11:4
q Ps 107:14; Jer 5:5
r Ps 109:13; Sp 10:7
s Ex 34:13
t 2Kr 32:21
u Jes 52:7; Lu 2:10
v De 16:16; Ne 10:33
w Ps 116:14
x Jes 52:1
y Ps 37:10; Ps 109:13; Mt 25:46

2e kolom

HFDST. 2

a Jer 25:9; Jer 49:32; Ez 29:12
b Jer 46:3
c Ps 47:4; Am 8:7
d 2Kon 17:6
e Ge 49:22; Ho 10:1
f Jes 63:3
g Jes 14:8; Za 11:2
h Jes 37:24; Ez 26:10
i Hab 3:11
j Ps 136:18; Jer 50:29
k Jer 46:12
l Jes 20:4; Jer 29:1
m Jes 38:14; Jes 59:11
n Lu 23:27
o Ge 10:11
p Opb 17:15

2 Iemand die een verstrooiing bewerkt, is voor uw aangezicht opgetrokken.[a] Moge de versterkte plaats beveiligd worden. Let op [de] weg. Sterk [de] heupen. Versterk de kracht zeer.[b]
2 Want Jehovah zal stellig de trots van Jakob[c] vergaderen, gelijk de trots van Israël, want zij die leegmaken, hebben hen leeggemaakt;[d] en hun ranken hebben zij vernield.[e]
3 Het schild van zijn sterke mannen is rood geverfd; [zijn] mannen van vitale kracht zijn in karmozijnen stof gekleed.[f] Met het vuur van ijzer[beslag] is de strijdwagen op de dag dat hij zich gereedmaakt, en de [speren van hout van de] jeneverboom[g] zijn tot trillen gebracht. **4** Op de straten blijven de strijdwagens razen.[h] Ze blijven af en aan stormen op de openbare pleinen. De aanblik ervan is als fakkels. Als bliksemschichten[i] blijven ze voortsnellen.
5 Hij zal zijn majestueuzen gedenken.[j] Zij zullen struikelen in hun gaan.[k] Zij zullen zich naar haar muur haasten, en de barricade zal stevig opgesteld moeten worden. **6** Ja, de poorten van de rivieren zullen stellig geopend worden, en het paleis zelf zal werkelijk oplossen. **7** En het is vastgesteld; ze is ontbloot; ze zal stellig weggevoerd worden,[l] en haar slavinnen zullen kreunen, als het geluid van duiven,[m] terwijl zij zich herhaaldelijk op het hart slaan.[n]
8 En Ninevé was, vanaf de dagen [dat] ze [geweest is],[o] als een vijver vol water;[p] maar zij zijn op de vlucht. „Staat stil! Staat stil!" Maar er is niemand die zich omkeert.[q]
9 Plundert zilver; plundert goud;[r] want er komt geen eind aan de uitstalling [van dingen]. Er is een geweldige hoeveelheid van allerlei begeerlijke voorwerpen.[s]

q Jer 50:16; Ze 2:13; r Jes 33:1; Ez 26:12; s Opb 18:12.

10 Leegte en verlatenheid, en
een verwoeste [stad]![a] En het
hart versmelt,[b] en er is een knik-
ken van [de] knieën,[c] en hevige
pijnen zijn in alle heupen;[d] en wat
de gezichten van hen allen aan-
gaat, ze hebben een gloed [van
opwinding] gekregen.[e] **11** Waar
is het leeuwenhol, en de grot
die de jonge leeuwen met ma-
nen toebehoort, waar de leeuw
rondliep en binnenging,[f] waar
de leeuwenwelp was en niemand
[ze] deed beven?[g] **12** [De] leeuw
verscheurde genoeg voor zijn
welpen, en worgde voor zijn leeu-
winnen. En hij hield zijn holen
gevuld met prooi en zijn schuil-
plaatsen met verscheurde die-
ren.[h]
13 „Zie! Ik ben tegen u”, is de
uitspraak van Jehovah der leger-
scharen,[i] „en ik wil haar strijd-
wagen in rook verbranden.[j] En
een zwaard zal uw jonge leeuwen
met manen verslinden.[k] En ik wil
uw prooi van de aarde afsnijden,
en de stem van uw boodschap-
pers zal niet meer gehoord wor-
den.”[l]

3 Wee de stad van bloedvergie-
ten.[m] Ze is geheel vervuld van
bedrog [en] van roof. De prooi
wijkt niet [van haar]! **2** Er is
het geluid van [de] zweep[n] en
het geluid van wielgeratel, en
het galopperende paard en de op-
springende wagen.[o] **3** De ruiter
te paard, en de vlam van [het]
zwaard, en het bliksemen van [de]
speer,[p] en het grote aantal ver-
slagenen, en de geweldige massa
lijken; en er komt geen eind aan
de dode lichamen. Men blijft struik-
elen tussen hun dode lichamen;
4 vanwege de overvloed van de
daden van prostitutie van de pros-
tituee,[q] aantrekkelijk door be-
koorlijkheid, een meesteres in to-
verijen, zij die natiën verstrikt
door haar daden van prostitu-
tie en families door haar tove-
rijen.[r]
5 „Zie! Ik ben tegen u”,[s] is de

HFDST. 2

a Jes 24:1
Ze 2:13
b Joz 2:11
Ps 22:14
Jes 13:7
c Da 5:6
d Jes 21:3
e Joë 2:6
f Jer 2:15
Jer 50:17
g Jes 31:4
Ze 3:3
h Ps 17:12
i Jes 10:12
j Joz 11:9
Ps 46:9
k Jes 31:8
l 2Kon 18:17
2Kon 19:35

HFDST. 3

m Hab 2:12
n Sp 26:3
o Re 5:22
Jer 47:3
p Hab 3:11
q Jes 23:17
Ez 23:30
r Le 19:26
De 18:10
1Kor 10:20
s Na 2:13

2e kolom

a Jes 47:2
Jer 13:22
Ez 16:37
Opb 17:16
b Mal 2:3
c Ze 2:15
Ju 7
d Na 2:8
e Jer 46:25
Ez 30:14
f Jes 19:6
g Jes 20:5
h Ge 10:6
2Kr 16:8
Jer 46:9
Ez 27:10
i Ps 33:16
Jes 20:4
j Ps 137:9
Jes 13:16
k Joë 3:3
Ob 11
l Ps 149:8
m Ps 75:8
Jer 25:15
n Joz 10:16
1Sa 13:6
o Jer 4:5
p Jes 28:4
Opb 6:13
q Jes 19:16
Jer 51:30
r Ps 107:16
Jes 45:2
s 2Kr 32:3
2Kr 32:4
t Jes 8:9
Joë 3:9

uitspraak van Jehovah der leger-
scharen, „en ik wil uw slippen,
die u tot bedekking dienen, over
uw gezicht trekken, en ik wil na-
tiën uw naaktheid doen zien,[a] en
koninkrijken uw oneer. **6** En
ik wil walgelijke dingen op u
werpen,[b] en ik wil u verachte-
lijk maken; en ik wil u tot een
schouwspel stellen.[c] **7** En het
moet geschieden dat iedereen die
u ziet, van u zal wegvluchten[d]
en stellig zal zeggen: ’Ninevé is
gewelddadig geplunderd! Wie zal
medegevoel met haar hebben?’
Waarvandaan zal ik troosters
voor u zoeken? **8** Zijt gij beter
dan No-Amon,[e] dat aan de Nijlka-
nalen[f] gelegen was? Water was er
overal rondom haar, wier vermo-
gen [de] zee was, wier muur was
vanuit [de] zee. **9** Ethiopië was
haar volledige macht, ook Egyp-
te;[g] en dat onbeperkt. Ja, Put en
de Libiërs bleken u tot hulp te
zijn.[h] **10** Ook zij was voor bal-
lingschap bestemd; zij ging in
gevangenschap.[i] Ook haar eigen
kinderen werden verpletterd aan
het boveneinde van alle stra-
ten;[j] en over haar verheerlijkten
wierp men het lot,[k] en haar gro-
ten zijn allen met boeien gebon-
den.[l]
11 Ook gijzelf zult dronken wor-
den;[m] gij zult iets verborgens wor-
den.[n] Ook gijzelf zult een vesting
tegen [de] vijand zoeken.[o] **12** Al
uw versterkte plaatsen zijn als
vijgenbomen met de eerste rijpe
vruchten, die, als ze geschud wor-
den, stellig in de mond van een
eter zullen vallen.[p]
13 Zie! Uw volk is [als] vrou-
wen in uw midden.[q] Voor uw vijan-
den moeten de poorten van uw
land zonder mankeren geopend
worden. Vuur zal stellig uw gren-
dels verslinden.[r] **14** Put u wa-
ter voor een belegering.[s] Verste-
vig uw versterkte plaatsen.[t] Ga
in het slijk, en treed het leem;
grijp [de] vorm voor de bakstenen
vast. **15** Zelfs daar zal vuur u
verslinden. Een zwaard zal u af-

snijden.[a] Het zal u verslinden als de sprinkhanensoort.[b] Maak u zo talrijk als de sprinkhanensoort; maak u zo talrijk als de sprinkhaan. **16** Gij hebt uw handelaars meer vermenigvuldigd dan de sterren aan de hemel.[c]

Wat de sprinkhanensoort aangaat, ze stroopt werkelijk haar huid af; vervolgens vliegt ze weg. **17** Uw wachters zijn als de sprinkhaan, en uw werfbeambten als de sprinkhanenzwerm. Ze legeren zich in de stenen kooien op een koude dag. De zon zelf behoeft maar te gaan schijnen en ze vluchten stellig weg; en hun plaats, waar ze zijn, is werkelijk onbekend.[a]

18 Uw herders zijn slaperig geworden,[b] o koning van Assyrië; uw majestueuzen blijven in hun woonsteden.[c] Uw volk is verstrooid op de bergen, en er is niemand die [hen] bijeenbrengt.[d] **19** Er is geen verlichting voor uw catastrofe. Uw slag is onheelbaar geworden.[e] Allen die het bericht over u horen, zullen stellig over u in de handen klappen;[f] want over wie is uw slechtheid niet voortdurend heen gegaan?"[g]

HFDST. 3

a Ze 2:13
b Ex 10:14 Joë 1:4
c Ge 15:5 Jer 33:22

2e kolom

a Ps 109:23
b Ps 76:5 Jes 56:10 Jer 51:39
c Jer 51:30
d 1Kon 22:17 Na 2:8 Opb 6:15
e Jer 46:11 Ez 30:21
f Job 27:23 Ze 2:15
g Jes 10:6 Jes 37:18

HABAKUK

1 De formele uitspraak die de profeet Ḥabakuk geschouwd heeft: **2** Hoe lang, o Jehovah, moet ik om hulp schreeuwen, zonder dat gij hoort?[a] [Hoe lang] zal ik tot u roepen om hulp tegen geweld, zonder dat gij redt?[b] **3** Waarom doet gij mij het schadelijke zien, en blijft gij niets dan moeite aanzien? En [waarom] zijn gewelddadige plundering en geweld voor mijn ogen, en [waarom] ontstaat er ruzie, en [waarom] rijst er twist?[c]

4 Daarom verliest de wet haar kracht en komt het recht nimmer te voorschijn.[d] Omdat de goddeloze de rechtvaardige omringt, daarom komt het recht verdraaid te voorschijn.[e]

5 „Ziet onder de natiën, en kijkt toe, en staart elkaar vol verbazing aan.[f] Staat verbaasd; want er is een activiteit die in UW dagen ten uitvoer wordt gebracht, [welke] gijlieden niet zult geloven, ook al wordt het verhaald.[g] **6** Want ziet, ik verwek de Chaldeeën,[h] de bittere en onstuimige natie, die naar de wijd open plaatsen der aarde gaat ten einde woonsteden in bezit te nemen die haar niet toebehoren.[a] **7** Schrikwekkend en vrees inboezemend is ze. Van haarzelf gaan haar eigen recht en haar eigen waardigheid uit.[b] **8** En haar paarden zijn sneller dan luipaarden gebleken, en ze zijn feller dan avondwolven gebleken.[c] En haar rijpaarden hebben de grond omgewoeld, en van verre komen haar eigen rijpaarden. Ze vliegen als de arend die toeschiet om te verslinden.[d] **9** In haar geheel komt ze enkel voor geweld.[e] Het bijeenbrengen van hun aangezichten is als [de] oostenwind,[f] en ze vergadert gevangenen net als het zand. **10** En van haar kant beschimpt ze zelfs koningen, en hoogwaardigheidsbeklebers zijn haar iets lachwekkends.[g] Van haar kant lacht ze zelfs om elke versterkte plaats,[h] en ze hoopt stof op en neemt haar in. **11** In die tijd zal ze stellig oprukken [als] wind en doortrekken en zich werkelijk schuldig maken.[i] Deze kracht van haar is aan haar god toe te schrijven."[j]

12 Zijt gij niet van oudsher, o Jehovah?[k] O mijn God, mijn

HFDST. 1

a Ps 13:1 Opb 6:10
b Ps 22:1 Ps 74:10 Pr 5:8
c Pr 4:1 Ro 9:22 2Pe 2:8 2Pe 3:9
d Job 12:6 Ps 12:8 Pr 8:11 Mt 23:23
e Job 33:27 Sp 29:2 Jes 1:21 Mt 26:59 Han 7:52
f Klg 4:12
g Jes 28:21 Jes 29:14 Han 13:41
h Jer 22:7 Jer 46:2

2e kolom

a De 28:49 Jer 5:15 Jer 6:22 Ez 23:23
b Jer 39:5 Jer 52:9 Da 5:19
c Jer 5:6
d Jer 4:13 Klg 4:19 Ez 17:3
e De 28:51 Jer 25:9
f Jes 27:8 Ez 17:10
g 2Kon 24:12 2Kr 36:17
h Jer 32:24 Jer 52:7
i Jes 47:6 Jer 51:24 Za 1:15

j Da 5:4; k Ps 90:2; Ps 93:2; Opb 1:8.

Heilige, gij sterft niet.[a] O Jehovah, tot een oordeel hebt gij haar gesteld; en, o Rots,[b] tot een terechtwijzing[c] hebt gij haar gegrondvest.

13 Gij zijt te zuiver van ogen om het kwaad te zien; en moeite aanzien kunt gij niet.[d] Waarom ziet gij hen aan die verraderlijk handelen,[e] blijft gij zwijgen wanneer een goddeloze iemand verzwelgt die rechtvaardiger is dan hij?[f] **14** En [waarom] maakt gij de aardse mens als de vissen der zee, als kruipend gedierte, waarover niemand heerst?[g] **15** Al deze heeft hij met louter een vishaak opgehaald;[h] hij sleept ze mee in zijn sleepnet, en hij vergadert ze in zijn visnet.[i] Daarom verheugt hij zich en is blij.[j] **16** Daarom brengt hij slachtoffers aan zijn sleepnet en brengt hij offerrook voor zijn visnet; want daardoor is zijn deel goed geolied, en zijn voedsel is gezond.[k] **17** Zal hij daarom zijn sleepnet leegmaken, en moet hij voortdurend natiën doden, terwijl hij geen mededogen toont?[l]

2 Op mijn wachtpost wil ik blijven staan,[m] en ik wil geposteerd blijven op [het] bolwerk; en ik zal wacht houden,[n] om te zien wat hij door mij zal spreken[o] en wat ik op mijn terechtwijzing zal antwoorden.[p]

2 Toen antwoordde Jehovah mij en zei: „Schrijf [het] visioen op en zet [het] duidelijk op tafelen,[q] opdat wie ervan voorleest, dit vloeiend kan doen.[r] **3** Want [het] visioen is nog voor de bestemde tijd,[s] en het blijft voorthijgen naar het einde, en het zal geen leugen vertellen. Zelfs al zou het op zich laten wachten, blijf er vol verwachting naar uitzien; want het zal zonder mankeren uitkomen.[t] Het zal niet te laat komen.

4 Zie! Zijn ziel is opgeblazen;[u] ze is niet oprecht geweest in hem. Maar wat de rechtvaardige betreft, door zijn getrouwheid zal hij blijven leven.[a] **5** En inderdaad, omdat de wijn verraderlijk werkt,[b] is een fysiek sterke man aanmatigend;[c] en hij zal zijn doel niet bereiken,[d] hij die zijn ziel ruim heeft gemaakt net als Sjeool, en die gelijk de dood is en niet verzadigd kan worden.[e] En hij blijft alle natiën tot zich vergaderen en alle volken tot zich bijeenbrengen.[f] **6** Zullen niet juist die, allemaal, tegen hem een spreuk aanheffen[g] en een zinspelende opmerking, insinuaties aangaande hem? En men zal zeggen:

'Wee hem die vermenigvuldigt wat niet van hem is[h] — o hoe lang![i] — en die een zware schuld op zich laadt! **7** Zullen niet plotseling opstaan degenen die rente van u eisen, en ontwaken degenen die u gewelddadig schudden, en zult gij hun niet stellig worden tot iets om te plunderen?[j] **8** Omdat gijzelf vele natiën gewelddadig hebt geplunderd, zullen alle overgeblevenen van [de] volken u gewelddadig plunderen,[k] wegens het vergieten van mensenbloed en het geweld tegen [de] aarde, [de] stad en allen die erin wonen.[l]

9 Wee degene die vuil gewin maakt voor zijn huis,[m] ten einde zijn nest in de hoogte te stellen, om zo bevrijd te zijn uit de greep van dat wat rampspoedig is![n] **10** Gij hebt iets schandelijks voor uw huis beraadslaagd, de afsnijding van vele volken;[o] en uw ziel zondigt.[p] **11** Want een steen uit [de] muur zal klagend roepen, en een balk uit het houtwerk zal hem antwoorden.[q]

12 Wee degene die een stad bouwt door bloedvergieten, en die een stad stevig bevestigd heeft door onrechtvaardigheid![r] **13** Zie! Is het niet van Jehovah der legerscharen dat volken zich slechts voor het vuur zullen af-

HFDST. 1

a 1Ti 1:17 Opb 15:3
b De 32:4 1Sa 2:2 Ps 18:2
c Jer 10:24 Jer 30:11 Heb 12:5
d Ps 5:4 Jes 59:2 1Pe 1:15
e Jer 12:1
f Ps 35:22 Ps 37:14 Ps 50:21
g Sp 6:7 Jes 63:19
h Pr 9:12
i Ps 10:9 Mi 7:2
j Jer 50:11
k De 8:17 Ps 37:1
l 2Kr 36:17 Na 3:7

HFDST. 2

m Mi 7:7
n Jes 21:8 Jes 62:6
o Ps 85:8 2Kor 13:3 Heb 1:1
p Job 23:5
q Ex 17:14 De 27:8
r De 31:11 Ne 8:8
s Da 8:19 Da 10:14 Han 17:26
t Mi 7:7 Jak 5:7
u Da 5:20 Lu 18:14

2e kolom

a Jo 3:36 Ro 1:17 Ga 3:11 Heb 10:38
b Sp 20:1
c 2Kon 14:10 Sp 21:24
d Sp 11:2 Sp 16:18
e Sp 27:20 Pr 5:10
f Jes 14:17
g Jes 14:4 Mi 2:4
h Sp 22:16 Jak 5:4
i Ps 94:3
j Sp 29:1 Jer 51:11
k Jes 13:19 Jes 33:1 Jer 27:7 Za 2:9
l 2Kr 36:17 Ps 137:8 Opb 6:10
m 1Kon 21:2 Jer 22:13
n Ps 49:11 Sp 18:11 Ob 4
o Jes 14:20
p Nu 16:38 1Kon 2:23 Sp 8:36 Ez 18:20

q Ge 4:10; Jak 5:4; r Jer 22:13; Ez 24:9; Na 3:1; Opb 17:6.

tobben, en dat nationale groepen zich louter voor niets zullen afmatten?[a] **14** Want de aarde zal vervuld zijn van het kennen van Jehovah's heerlijkheid, ja, zoals de wateren [de] zee bedekken.[b]

15 Wee degene die zijn metgezellen iets te drinken geeft, [waar] uw woede en toorn bijgemengd wordt, om [hen] dronken te maken,[c] met de bedoeling hun schaamdelen te zien.[d] **16** Gij zult stellig verzadigd worden met oneer in plaats van met heerlijkheid.[e] Drink ook zelf,[f] en word als onbesneden beschouwd.[g] De beker van de rechterhand van Jehovah zal bij het rondgaan aan u worden toegereikt,[h] en er zal schande komen over uw heerlijkheid; **17** want het de Libanon [aangedane] geweld[i] zal u bedekken, en de roofzucht ten aanzien van [de] dieren verschrikt hen, wegens het vergieten van mensenbloed en het geweld tegen [de] aarde,[j] de stad en allen die erin wonen.[k] **18** Wat voor baat heeft een gesneden beeld gehad,[l] wanneer zijn formeerder het gesneden heeft, een gegoten beeld, en een onderwijzer van leugen?,[m] wanneer de formeerder van zijn vorm er zozeer op heeft vertrouwd[n] dat hij goden maakte die niets waard zijn [en] die stom zijn?[o]

19 Wee degene die tot het stuk hout zegt: „O ontwaak toch!", tot een stomme steen: „O word wakker! Dié zal onderricht geven"![p] Zie! Hij is in goud en zilver gevat,[q] en er is volstrekt geen adem in zijn binnenste.[r] **20** Maar Jehovah is in zijn heilige tempel.[s] Bewaar het stilzwijgen voor zijn aangezicht, heel de aarde!'"[t]

3 Het gebed van de profeet Habakuk in klaagliederen: **2** O Jehovah, ik heb het bericht over u gehoord.[u] Ik ben bevreesd geworden, o Jehovah, voor uw activiteit.[v]

O breng ze in het midden der jaren tot leven! Moogt gij ze in het midden der jaren bekendmaken. Moogt gij er tijdens de beroering aan denken barmhartigheid te betonen.[a]

3 God zelf kwam voorts van Teman, ja, een Heilige van de berg Paran.[b] *Sela*.[c]

Zijn waardigheid bedekte [de] hemel;[d] en van zijn lof werd de aarde vervuld.[e]

4 Wat [zijn] glans betreft, deze werd net als het licht.[f] Hij had twee stralen [die] van zijn hand [uitgingen], en daar ging zijn sterkte schuil.[g]

5 Voor hem uit bleef de pest gaan,[h] en brandende koorts ging steeds uit aan zijn voeten.[i]

6 Hij stond stil, om [de] aarde dooreen te schudden.[j] Hij zag en deed de natiën vervolgens opspringen.[k]

En de eeuwige bergen werden verpletterd;[l] de voor onbepaalde tijd blijvende heuvels bogen zich neer.[m] De gangen van weleer zijn de zijne.

7 Onder dat wat schadelijk is, zag ik de tenten van Kuschan. De tentkleden van het land Midian[n] kwamen in beroering.[o]

8 Is het tegen de rivieren, o Jehovah, is het tegen de rivieren dat uw toorn ontbrand is,[p] of is uw verbolgenheid tegen de zee [gericht]?[q] Want gij zijt op uw paarden gaan rijden;[r] uw wagens waren redding.[s]

9 In [zijn] naaktheid wordt uw boog ontbloot.[t] De gezworen eden van [de] stammen zijn datgene wat is gezegd.[u] *Sela*. Met rivieren hebt gij voorts [de] aarde gespleten.[v]

10 Bergen zagen u; ze krompen van pijn ineen.[w] Een onweersbui van water trok door. De waterdiepte bracht haar geluid

HFDST. 2

a Sp 21:30; Jes 50:11; Jer 51:58
b Ps 72:19; Jes 11:9; Za 14:9
c 2Sa 11:13; 2Sa 13:28; Opb 17:2; Opb 18:3
d Ge 9:22; Ez 22:10
e Fil 3:19
f Ps 75:8; Jes 51:22; Jer 51:57; Opb 18:6
g Ez 28:10; Ez 32:19
h Jer 25:28
i Za 11:1
j Ps 137:8; Sp 28:17; Opb 18:24
k Jer 50:28; Jer 51:24
l Jes 37:38; Jes 42:17; Jer 2:28; 1Kor 8:4
m Jon 2:8; Za 10:2; Ro 1:21
n Ps 115:8; Jes 44:19; Jes 45:20
o Jer 10:5; 1Kor 12:2
p Ps 97:7; Jes 37:19; Da 3:29
q Jes 40:19; Jes 46:6; Han 17:29; Han 19:24
r Ps 135:17; Jer 10:14; Jer 51:17
s Ps 11:4; Ps 115:3; Jes 6:1; Heb 8:2
t Ps 76:8; Ze 1:7; Za 2:13

HFDST. 3

u Ps 145:11; Jes 53:1
v Ps 64:9

2e kolom

a Ex 32:13; Jer 31:20; Klg 3:32; Mt 24:22
b De 33:2; Re 5:4
c Ps 68:7
d Ex 19:16; Ps 18:13; Heb 12:18
e Ps 148:13; Jes 6:3
f Ex 13:21; Ps 104:2; Jes 60:20; Opb 22:5
g Ps 68:34; Ps 150:1

---

h Ex 9:15; Nu 14:12; Nu 16:46; Nu 25:9; **i** De 28:22; De 32:24; **j** Ps 60:2; Jes 13:13; Hag 2:21; Heb 12:26; **k** Ex 14:25; Ex 23:27; **l** Ge 49:26; Jes 54:10; **m** Ps 46:2; Ps 114:4; Na 1:5; **n** Ge 25:2; Ps 83:9; **o** Ex 15:14; Nu 22:4; **p** Jes 50:2; Na 1:4; **q** Ps 114:3; **r** De 33:26; Ps 18:10; Jes 19:1; **s** Ps 68:17; Ps 104:3; **t** Ps 7:12; Klg 2:4; **u** Lu 1:73; **v** Ps 105:41; **w** Ex 19:18; Ps 114:4.

voort.[a] In de hoogte hief ze haar handen op.

11 Zon — maan — stonden stil[b] in [hun] verheven woning.[c] Als licht bleven uw eigen pijlen gaan.[d] Het bliksemen van uw speer diende tot glans.[e]

12 Met openlijke veroordeling doorschreedt gij voorts de aarde. In toorn zijt gij [de] natiën gaan dorsen.[f]

13 En gij zijt uitgetrokken tot de redding van uw volk,[g] om uw gezalfde te redden. Gij hebt het hoofd uit het huis van de goddeloze verpletterd.[h] Het fundament werd blootgelegd, ja, tot de hals toe.[i] *Sela*.

14 Met zijn eigen staven hebt gij [het] hoofd van zijn krijgslieden doorboord[j] [toen] zij aanstormden om mij te verstrooien.[k] Hun uitgelaten gejubel was als van hen die eropuit zijn een ellendige in een schuilplaats te verslinden.[l]

15 Door de zee heen zijt gij [met] uw paarden getreden, [door] de massa uitgestrekte wateren heen.[m]

16 Ik hoorde [het], en mijn buik kwam in beroering; bij het geluid trilden mijn lippen; verrotting drong voorts in mijn beenderen;[a] en in mijn toestand was ik in beroering, dat ik rustig de dag der benauwdheid moest afwachten,[b] [wanneer hij] optrekt tegen het volk,[c] [om] een overval op hen te plegen.

17 Al bloeit zelfs [de] vijgenboom niet,[d] en is er geen opbrengst aan de wijnstokken, al loopt het werk van [de] olijfboom werkelijk op een mislukking uit, en brengen zelfs de terrassen werkelijk geen voedsel voort,[e] al wordt [het] kleinvee werkelijk afgesneden van [de] kooi, en is er geen rundvee in de omheinde ruimten[f] —

18 Toch wil ik, wat mij betreft, mij uitbundig in Jehovah verheugen;[g] ik wil blij zijn in de God van mijn redding.[h]

19 Jehovah, de Soevereine Heer, is mijn vitale kracht;[i] en hij zal mijn voeten maken als die van de hinden,[j] en op mijn hoge plaatsen zal hij mij doen treden.[k]

Aan de leider, op mijn snaarinstrumenten.

HFDST. 3

a Ps 77:16; Ps 93:3; Ps 98:7
b Joz 10:12
c Ps 19:6
d Ps 77:17; Ps 77:18; Ps 144:6
e De 32:41; Ez 21:10
f Mi 4:12
g Ps 28:8; Ps 68:7
h Joz 11:12; Ps 68:21; Ps 110:6
i Ps 18:15; Ez 13:14
j 2Kon 18:21
k Ps 83:2
l Ps 10:8; Ps 64:4
m Opb 17:15

2e kolom

a Ps 119:120; Jer 23:9; Da 8:27
b Ps 42:5; Jes 26:20; Klg 3:26
c Jes 10:12; Jes 13:17; Ob 1
d Jer 8:13; Ho 2:12
e Joh 24:11; Joë 1:10
f Am 4:9; Hag 2:16
g 1Sa 2:1; Jes 61:10; Ro 5:2; Ro 5:11
h Ex 15:2; Ps 18:2; Jes 12:2; Lu 2:30

i Ps 27:1; Ef 3:16; Fil 4:13; Kol 1:11; **j** 2Sa 22:34; Ps 18:33; **k** De 32:13; Jes 58:14.

ZEFANJA

1 Het woord van Jehovah dat kwam tot Zefanja, de zoon van Kuschi, de zoon van Gedalja, de zoon van Amarja, de zoon van Hizkia, in de dagen van Josia,[a] de zoon van Juda:

2 „Ik zal zonder mankeren een eind maken aan alles wat zich op de oppervlakte van de aardbodem bevindt”, is de uitspraak van Jehovah.[c]

3 „Ik zal een eind maken aan aardse mens en dier.[d] Ik zal een eind maken aan het vliegende schepsel des hemels en de vissen der zee,[a] en aan de struikelblokken te zamen met de goddelozen;[b] en ik wil de mensen van de oppervlakte van de aardbodem afsnijden”,[c] is de uitspraak van Jehovah. **4** „En ik wil mijn hand uitstrekken tegen Juda en tegen alle inwoners van Jeruzalem,[d] en ik wil van deze plaats de overgeblevenen van de Baäl[e] afsnijden, de naam van de priesters van buitenlandse goden te zamen met de priesters,[f] **5** en degenen die zich op de daken neerbuigen

HFDST. 1

a 2Kon 22:1; Jer 1:2
b 2Kon 21:18
c 2Kon 22:16; Jes 6:11; Jer 6:8; Mi 7:13
d Ho 4:3

2e kolom

a Jer 4:25; Jer 12:4; Ho 4:3
b Ez 7:19; Ez 14:3
c Ez 14:13
d Ex 15:12; Jes 14:27; Jer 7:30

e Nu 25:3; Re 2:13; 2Kr 28:2; Jer 11:17; **f** 2Kon 23:5; Ho 10:5.

voor het heerleger van de hemel,[a]
en degenen die zich neerbuigen[b]
terwijl zij gezworen eden doen aan
Jehovah[c] en gezworen eden doen
bij Malkam;[d] **6** en degenen die
zich terugtrekken van het volgen
van Jehovah[e] en die Jehovah niet
hebben gezocht en hem niet heb-
ben geraadpleegd."[f]
7 Bewaar het stilzwijgen voor
het aangezicht van de Soevereine
Heer Jehovah;[g] want de dag
van Jehovah is nabij,[h] want Jeho-
vah heeft een slachtoffer bereid;[i]
hij heeft zijn genodigden gehei-
ligd.[j]
8 „En het moet geschieden op
de dag van Jehovah's slachtoffer
dat ik aandacht wil schenken
aan de vorsten, en aan de zonen
van de koning,[k] en aan al degenen
die buitenlandse kledij dragen.[l]
9 En ik wil aandacht schenken
aan iedereen die op die dag het
podium bestijgt, degenen die het
huis van hun meesters met ge-
weld en bedrog vullen.[m] **10** En
het moet op die dag geschieden",
is de uitspraak van Jehovah, „[dat
er] een geschreeuw uit de Vis-
poort[n] klinkt, en een gejammer
uit het tweede stadsgedeelte,[o]
en een luid gekraak uit de heu-
vels.[p] **11** Jammert,[q] GIJ inwoners
van Maktes, want heel het volk
van handelaars is tot zwijgen ge-
bracht;[r] allen die zilver afwegen,
zijn afgesneden.
12 En het moet in die tijd ge-
schieden dat ik Jeruzalem zorg-
vuldig met lampen zal doorzoe-
ken,[s] en ik wil aandacht schenken
aan de mannen die stollen op
hun droesem[t] [en] die in hun hart
zeggen: 'Jehovah zal geen goed
doen en hij zal geen kwaad doen.'[u]
13 En hun vermogen moet tot
plundering worden en hun hui-
zen tot een verlaten woestenij.[v]
En zij zullen huizen bouwen, maar
zij zullen [ze] niet bewonen;[w] en zij
zullen wijngaarden planten, maar
zij zullen de wijn ervan niet drin-
ken.[x]
14 De grote dag[y] van Jehovah
is nabij.[z] Hij is nabij en haast
zich zeer.[a] Het geluid van de dag
van Jehovah is bitter.[b] Aldaar laat
een sterke man een kreet horen.[c]
15 Die dag is een dag van ver-
bolgenheid, een dag van benauw-
heid en van radeloze angst,[d] een
dag van onweer en van verwoes-
ting, een dag van duisternis en
van donkerheid,[e] een dag van wol-
ken en van dikke donkerheid,
16 een dag van hoorn[geschal]
en van alarmsignaal,[f] tegen de
versterkte steden en tegen de
hoge hoektorens.[g] **17** En ik wil
de mensen in benauwdheid bren-
gen, en zij zullen stellig rondlo-
pen als blinden;[h] want tegen Je-
hovah hebben zij gezondigd.[i] En
hun bloed zal werkelijk worden
uitgestort als stof,[j] en hun inge-
wanden als drek.[k] **18** Noch hun
zilver, noch hun goud zal hen kun-
nen bevrijden op de dag van Je-
hovah's verbolgenheid;[l] maar door
het vuur van zijn ijver zal heel de
aarde verslonden worden,[m] want
hij zal alle bewoners der aarde aan
een verdelging prijsgeven, ja een
verschrikkelijke."[n]

2 Verzamelt U, ja, komt bijeen,[o]
o natie die niet van schaam-
te verbleekt.[p] **2** Voordat [de] in-
zetting [iets] het licht doet zien,[q]
[voordat de] dag is voorbijgegaan
net als kaf, voordat over ulieden
de brandende toorn van Jehovah
komt,[r] voordat over U de dag van
Jehovah's toorn komt,[s] **3** zoekt
Jehovah,[t] al GIJ zachtmoedigen
der aarde,[u] die Zijn rechterlijke
beslissing hebt volbracht. Zoekt
rechtvaardigheid,[v] zoekt zacht-
moedigheid.[w] Wellicht[x] zult GIJ
verborgen worden op de dag van
Jehovah's toorn.[y] **4** Want, wat
Gaza betreft, een verlaten [stad]
zal ze worden;[z] en Askelon zal een

HFDST. 1

a 2Kon 23:12; 2Kr 33:3; Jer 19:13; Jer 32:29
b 1Kon 18:21; 2Kon 17:33; Mt 6:24
c Jes 48:1; Ho 4:15
d Joz 23:7; 1Kon 11:33; Jer 49:1
e 1Sa 15:11; Jes 1:4; Jes 9:17; Jer 2:13; Heb 3:12; Heb 10:38
f Ps 14:2; Jes 43:22; Ro 3:11
g Ps 76:8; Hab 2:20; Za 2:13
h Jes 13:6; 2Pe 3:10
i Jes 34:6; Jer 46:10; Ez 39:17; Opb 19:17
j 1Sa 16:5
k 2Kon 25:7; Jes 24:21; Jer 39:6
l 2Kon 10:22
m 2Kon 5:21; Ne 5:15
n 2Kr 33:14; Ne 3:3; Ne 12:39
o 2Kr 34:22
p 2Kr 3:1
q Jer 4:8; Jer 25:34; Joë 1:5; Jak 5:1
r Ne 3:31; Opb 18:11
s Pr 12:14; Jes 26:21; Am 9:2; Heb 4:13; Opb 2:23
t Jes 56:12; Jer 48:11
u Ps 10:13; Ps 14:1; Ps 94:7; 2Pe 3:4
v Jes 6:11; Jer 5:17; Hab 2:7
w Am 5:11
x De 28:30
y Mal 4:1
z Joë 2:1; Han 2:20; Opb 6:17

2e kolom

a Hab 2:3
b Jes 66:6; Heb 12:26
c Jes 33:7; Jer 48:41; Joë 1:15; Opb 6:16
d Jer 30:7; Lu 21:25; Opb 6:17
e Joë 2:2; Am 5:18
f Jer 4:19
g Jes 2:15

h De 28:28; Jes 59:10; i Jes 24:5; Da 9:5; j Ps 79:3; Opb 14:20; k Ps 83:10; Jer 9:22; Jer 16:4; Jer 25:33; l Sp 11:4; Jes 2:20; Ez 7:19; Jak 5:1; m De 32:22; Jer 7:20; Ze 3:8; n Jer 4:27; **HFDST. 2** o Joë 1:14; Joë 2:16; p Jes 1:4; Jer 6:15; q 2Pe 3:9; r 2Kr 36:16; Jer 23:20; Klg 4:11; s 2Kon 23:26; Na 1:6; Mal 4:1; t Ps 105:4; Jes 2:3; Jes 55:6; Am 5:6; u Ps 25:9; Ps 76:9; Mt 5:5; v Mt 6:33; Ro 1:17; Ro 10:3; Ef 4:24; w Ps 25:9; Sp 22:4; x Ps 37:11; Joë 2:14; Am 5:15; Jon 3:9; y Ge 7:16; Ps 31:20; Jes 26:20; z Jer 25:20; Am 1:6; Za 9:5.

verlaten woestenij worden.[a] Wat Asdod[b] betreft, op de volle middag
zal men haar verdrijven;[c] en wat Ekron aangaat, ze zal ontworteld
worden.[d]
5 „Wee degenen die de zee-
streek bewonen, de natie der Ke-
rethieten![e] Het woord van Jeho-
vah is tegen ulieden. O Kanaän,
het land van de Filistijnen, ik wil
ook u verdelgen, zodat er geen
bewoner zal zijn.[f] **6** En de zee-
streek moet tot weidegronden
worden,[g] [met] putten voor her-
ders en stenen kooien voor scha-
pen. **7** En ze moet een streek
worden voor de overgeblevenen
van het huis van Juda.[h] Daarop
zullen zij weiden. In de huizen van
Askelon zullen zij zich 's avonds
uitgestrekt neerleggen. Want Je-
hovah, hun God, zal zijn aandacht
op hen richten[i] en stellig hun ge-
vangenen doen terugkeren."[j]
8 „Ik heb de smaad van Moab[k]
en de beschimpende woorden van
de zonen van Ammon gehoord,[l]
waarmee zij mijn volk hebben
gesmaad en een groot air tegen
hun gebied bleven aannemen.
9 Daarom, zo waar ik leef,"[m] is de
uitspraak van Jehovah der leger-
scharen, de God van Israël, „Moab
zelf zal net als Sodom worden,[n]
en de zonen van Ammon[o] als Go-
morra, een domein van netels, en
een zoutput, en een verlaten woes-
tenij, ja, tot onbepaalde tijd.[p] De
overgeblevenen van mijn volk zul-
len hen uitplunderen, en het over-
blijfsel van mijn eigen natie zal
hen in bezit nemen.[q] **10** Dit zul-
len zij hebben in plaats van hun
trots,[r] omdat zij het volk van Jeho-
vah der legerscharen hebben ge-
smaad en er een groot air tegen
bleven aannemen.[s] **11** Vrees in-
boezemend zal Jehovah tegen hen
zijn;[t] want hij zal stellig alle go-
den der aarde uitmergelen,[u] en
men zal zich voor hem neerbui-
gen,[v] ieder vanuit zijn plaats, alle
eilanden der natiën.[w]
12 Ook GIJ, Ethiopiërs,[x] GIJ-
ZELF zult verslagenen door mijn
zwaard zijn.[y]

HFDST. 2
a Jer 25:20; Jer 47:5; Ez 25:16
b Am 1:8
c Ps 91:6; Jer 15:8
d Za 9:5
e Ez 25:16
f Joz 13:3; Jes 14:29
g Jes 17:2; Ez 25:5
h Jes 11:11; Jer 31:7; Mi 2:12; Mi 4:7; Hag 1:12
i Mi 4:10; Lu 1:68
j Ps 126:1; Jer 23:3; Jer 29:14; Jer 30:10; Ez 39:25; Am 9:14; Ze 3:20
k Jer 48:27; Ez 25:8
l Ps 83:4; Jer 49:1; Ez 25:3
m Nu 14:21; Jes 49:18; Jer 46:18; Ro 14:11
n Ge 19:24; Ez 25:11; Am 2:1
o Ez 25:2; Am 1:13
p De 29:23; Jes 13:19; Jer 50:40; Joë 3:19; Ju 7
q Mi 5:8
r Jes 16:6; Jer 48:29; Ob 3
s Jes 10:12; Jes 37:23; Ez 38:11; Jak 5:4; 1Pe 5:5
t Ne 1:5
u Ho 2:17; Za 13:2
v Ps 22:27; Ps 72:9; Mal 1:11
w Jes 42:4; Jes 49:1
x Jes 20:4; Jes 43:3; Ez 30:4
y Ps 17:13; Jer 47:6

2e kolom
a Jes 10:12; Ez 31:3; Ez 31:11; Na 3:5
b Na 3:7; Na 3:18
c Oph 18:2
d Jes 34:11
e Am 9:1
f Jer 22:14
g Jes 22:2; Jes 47:7; Na 3:1
h Jes 47:8
i Na 3:19

13 En hij zal zijn hand uit-
strekken naar het noorden, en
hij zal Assyrië verdelgen.[a] En
hij zal Ninevé tot een verlaten
woestenij maken,[b] een water-
loze streek gelijk de wildernis.
14 En in haar midden zullen zich
stellig kudden uitgestrekt neer-
leggen, alle wilde dieren van een
natie.[c] Zowel pelikaan als ste-
kelvarken[d] zullen midden tussen
haar zuilenkapitelen overnach-
ten.[e] Een stem zal in het venster
blijven zingen. Er zal verwoes-
ting zijn op de drempel; want
hij zal stellig zelfs de lambrise-
ring[f] blootleggen. **15** Dit is de
uitgelaten stad die in zekerheid
gezeten was,[g] die in haar hart
zei: 'Ik ben het, en er is nie-
mand anders.'[h] O hoe is ze tot
een voorwerp van ontzetting ge-
worden, een plaats waar de wilde
dieren zich uitgestrekt neerleg-
gen! Iedereen die er voorbijgaat,
zal fluiten; hij zal met zijn hand
schudden."[i]
3 Wee haar die weerspannig
is en zich bezoedelt, de on-
derdrukkende stad![j] **2** Ze heeft
niet naar een stem geluisterd;[k]
ze heeft geen streng onderricht
aanvaard.[l] Op Jehovah heeft ze
niet vertrouwd.[m] Tot haar God is
ze niet genaderd.[n] **3** Haar vor-
sten in haar midden waren brul-
lende leeuwen.[o] Haar rechters
waren avondwolven die [been-
deren] niet afknaagden tot de
morgen.[p] **4** Haar profeten wa-
ren onbeschaamd, waren man-
nen van verraad.[q] Haar priesters
zelf ontwijdden wat heilig was;
zij deden [de] wet geweld aan.[r]
5 Jehovah was rechtvaardig in
haar midden;[s] hij placht geen on-
recht te doen.[t] Morgen na mor-
gen bleef hij zijn eigen rechterlij-
ke beslissing geven.[u] Bij daglicht

HFDST. 3 **j** Jes 5:7; Jer 6:6; Mal 3:5; **k** De 28:15; Jer 22:21; Jer 32:23; **l** Ps 50:17; Jes 1:5; Jer 5:3; **m** Ps 78:22; Jes 31:1; Jer 17:5; **n** Job 21:14; Jes 29:13; Heb 10:22; **o** Sp 28:15; Jes 1:23; **p** Hab 1:8; **q** Jer 23:11; Klg 2:14; Mt 7:15; 2Pe 2:1; **r** 1Sa 2:12; Ez 22:26; Mi 3:9; **s** De 32:4; Ps 99:4; Ro 3:26; **t** Job 34:10; **u** Jer 21:12; Za 7:9.

bleek ze niet te ontbreken.[a] Maar de onrechtvaardige kende geen schaamte.[b]

6 „Ik heb natiën afgesneden; hun hoektorens werden woest gelegd. Ik heb hun straten verwoest, zodat er niemand doorheen trok. Hun steden werden woest gelegd, zodat er geen man was, zodat er geen inwoner was.[c] **7** Ik zei: 'Gij zult mij vast en zeker vrezen; gij zult streng onderricht aanvaarden',[d] zodat haar woning niet afgesneden zou worden[e] — van dat alles moet ik haar rekenschap vragen.[f] Waarlijk, zij waren er vlug bij om al hun handelingen verderfelijk te maken.[g]

8 'Daarom, blijft mij verwachten,'[h] is de uitspraak van Jehovah, 'tot de dag dat ik opsta tot [de] buit,[i] want mijn rechterlijke beslissing is, natiën te vergaderen,[j] dat ik koninkrijken bijeenbreng, ten einde mijn openlijke veroordeling erover uit te storten,[k] heel mijn brandende toorn; want door het vuur van mijn ijver zal heel de aarde verslonden worden.[l] **9** Want dan zal ik volken tot een zuivere taal doen overgaan,[m] opdat zij allen de naam van Jehovah aanroepen,[n] ten einde hem schouder aan schouder te dienen.'[o]

10 Uit de streek van de rivieren van Ethiopië zullen mijn smekelingen, [namelijk] de dochter van mijn verstrooiden, mij een geschenk brengen.[p] **11** Op die dag zult gij niet beschaamd staan wegens al uw handelingen waarmee gij tegen mij in overtreding zijt geweest,[q] want dan zal ik uit uw midden uw hoogmoedige uitgelatenen verwijderen;[r] en gij zult nooit weer hoogmoedig zijn op mijn heilige berg.[s] **12** En ik zal stellig in uw midden een nederig en gering volk doen overblijven,[t] en zij zullen werkelijk hun toevlucht zoeken bij de naam van Jehovah.[u] **13** Wat de overgeblevenen van Israël[v] betreft, zij zullen geen onrecht doen,[w] noch leugen spreken,[x] noch zal er in hun mond een bedrieglijke tong worden gevonden;[a] want zijzelf zullen weiden en zich werkelijk uitgestrekt neerleggen,[b] en er zal niemand zijn die [hen] doet beven."[c]

14 Hef een vreugdegeroep aan, o dochter van Sion! Breek uit in juichkreten,[d] o Israël! Verheug u en heb van ganser harte uitbundige vreugde, o dochter van Jeruzalem![e] **15** Jehovah heeft de oordelen [die] op u [rustten] weggenomen.[f] Hij heeft uw vijand verwijderd.[g] De koning van Israël, Jehovah, is in uw midden.[h] Gij zult geen rampspoed meer vrezen.[i] **16** Op die dag zal tot Jeruzalem worden gezegd: „Wees niet bevreesd, o Sion.[j] Mogen uw handen niet verslappen.[k] **17** Jehovah, uw God, is in uw midden. Als een Machtige zal hij redden.[l] Hij zal met verheuging uitbundige vreugde over u hebben.[m] Hij zal stilzwijgen in zijn liefde. Hij zal blij om u zijn met kreten van geluk.

18 Degenen die met droefheid geslagen zijn[n] om [hun] afwezigheid bij [uw] feesttijd zal ik stellig vergaderen;[o] afwezig van u bleken zij te zijn, omdat zij vanwege haar smaad droegen.[p] **19** Zie! Ik treed handelend op tegen allen die u kwellen, in die tijd;[q] en ik wil haar redden die kreupel gaat,[r] en haar die verdreven is, zal ik bijeenbrengen.[s] En ik wil hen stellen tot een lof en tot een naam in heel het land van hun schaamte. **20** In die tijd zal ik ulieden herwaarts brengen, ja in de tijd dat ik U bijeenbreng. Want ik zal ulieden maken tot een naam en een lof onder alle volken der aarde, wanneer ik UW gevangenen voor UW ogen doe terugkeren", heeft Jehovah gezegd.[t]

HFDST. 3

a Mi 7:9; Lu 12:2; Ro 2:5; 1Kor 4:5
b Jer 3:3; Jer 8:12; Ze 2:1
c Le 18:28; Jes 37:11; Jer 25:33
d Jes 5:4; Jes 63:8; Lu 19:42; 2Pe 3:9
e Jer 7:7; Jer 25:5
f 2Kr 36:16
g Ge 6:12; De 32:5; Ho 9:9; Mi 2:1
h Ps 27:14; Ps 37:34; Ps 62:1; Ps 130:7; Sp 20:22; Jes 30:18; Jak 5:7
i Jes 42:13
j Joë 3:2; Za 14:2; Opb 16:14; Opb 19:19
k Ps 69:24; Jer 10:10
l De 32:22; Jes 34:2; Ez 36:5; Ze 1:18
m Jes 19:18; Ef 4:25
n 1Kon 8:43; Za 8:21
o Za 8:23; Fil 1:27
p Ps 68:31; Ps 72:10; Jes 18:7; Jes 60:4; Han 8:27; Ro 15:16
q Jes 45:17; Jes 54:4
r Lu 1:51; Jak 4:6; 1Pe 5:5
s 2Sa 22:28; Jes 11:9
t Jes 57:15; Jes 61:1; Mt 5:3; 1Kor 1:27
u Sp 18:10; Heb 6:18
v Jes 10:22; Mi 4:7
w Jes 60:21; Mt 13:41
x Jes 63:8; Ef 4:25; Kol 3:9; Opb 14:5; Opb 21:27

2e kolom

a Sp 12:22
b Ez 34:28; Ho 2:18; Mi 4:4; Opb 7:17
c Jer 30:10; Ez 39:26

d Ezr 3:11; Jes 12:6; Za 2:10; e Mi 4:8; f Jes 40:2; Za 8:13; g Mi 7:10; Za 2:9; Ro 8:33; h Jes 33:22; Ez 48:35; Opb 7:15; i Am 9:15; Za 14:11; j Jer 46:28; Jo 12:15; k Jes 35:3; Heb 12:12; l Ps 24:8; Jes 12:6; m De 30:9; Ps 147:11; Jes 62:3; Jes 65:19; Jer 32:41; n Ps 42:3; Klg 1:4; Klg 2:6; o Jer 23:3; Ho 1:11; p Klg 5:1; q Jes 26:11; Jes 60:14; Za 14:3; r Ez 34:16; Mi 4:6; s Jes 11:11; Jes 27:12; Ez 28:25; Am 9:14; Mi 4:7; t Jes 60:15; Jes 61:7; Jer 30:10; Jer 33:9; Ez 39:25.

HAGGAÏ

1 In het tweede jaar van koning
Darjus,[a] in de zesde maand,
op de eerste dag van de maand,
kwam het woord van Jehovah
door bemiddeling van de profeet
Hąggaï[b] tot Zerubbąbel,[c] de zoon
van Seąlthiël,[d] de stadhouder van
Jụda,[e] en tot Jǫzua,[f] de zoon van
Jǫzadak,[g] de hogepriester, het-
welk luidde:
2 „Dit heeft Jehovah der leger-
scharen[h] gezegd: 'Wat dit volk
aangaat, zij hebben gezegd: „De
tijd is niet gekomen, de tijd van
het huis van Jehovah, om ge-
bouwd te worden."'"[i]
3 En het woord van Jehovah
bleef komen door bemiddeling
van de profeet Hąggaï, en luid-
de: **4** „Is het voor Ụ de tijd om
in UW betimmerde huizen te wo-
nen,[j] terwijl dit huis woest ligt?[k]
5 Nu dan, dit heeft Jehovah der
legerscharen gezegd: 'Zet UW hart
op UW wegen.[l] **6** GIJ hebt veel ge-
zaaid, maar er wordt weinig bin-
nengehaald.[m] Er wordt gegeten,
maar niet tot verzadiging.[n] Er
wordt gedronken, maar niet tot
bedwelmd wordens toe. Er wor-
den kleren aangetrokken, maar
zonder dat er iemand warm wordt;
en hij die zich verhuurt, ver-
huurt zich voor een buidel met
gaten.'"[o]
7 „Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: 'Zet UW hart op
UW wegen.'[p]
8 'Gaat op naar de berg, en GIJ
moet timmerhout aanvoeren.[q] En
bouwt het huis,[r] opdat ik er een
welgevallen in mag hebben[s] en
verheerlijkt mag worden',[t] heeft
Jehovah gezegd."
9 „'Er werd veel verwacht,
maar ziet, er was slechts een
beetje;[u] en GIJ hebt [het] in huis
gebracht, en ik blies erop[v] — om
welke reden?',[w] is de uitspraak
van Jehovah der legerscharen.
'Om mijn huis, dat woest ligt,
terwijl GIJ druk in de weer zijt,
ieder ten behoeve van zijn eigen
huis.[a] **10** Daarom heeft [de] he-
mel over U [zijn] dauw ingehou-
den, en de aarde zelf heeft haar
opbrengst ingehouden.[b] **11** En
ik bleef om droogte roepen over
de aarde, en over de bergen, en
over het koren, en over de nieu-
we wijn,[c] en over de olie, en over
dat wat de aardbodem doorgaans
voortbrengt, en over de aardse
mens, en over het huisdier, en
over al de moeizame arbeid der
handen.'"[d]
12 En Zerubbąbel,[e] de zoon van
Seąlthiël, en Jǫzua, de zoon van
Jǫzadak,[f] de hogepriester, en alle
overgeblevenen van het volk gin-
gen naar de stem van Jehovah,
hun God, en naar de woorden
van de profeet Hąggaï[g] luiste-
ren,[h] daar Jehovah, hun God, hem
gezonden had; en het volk werd
vanwege Jehovah met vrees ver-
vuld.[i]
13 Daarop zei Hąggaï, de bood-
schapper[j] van Jehovah, overeen-
komstig Jehovah's opdracht aan
de boodschapper, het volgende
tot het volk:[k] „'Ik ben met ulie-
den',[l] is de uitspraak van Jeho-
vah."
14 En Jehovah wekte nu de
geest op[m] van Zerubbąbel, de zoon
van Seąlthiël, de stadhouder van
Jụda, en de geest van Jǫzua,[n] de
zoon van Jǫzadak, de hogeprie-
ster, en de geest van alle overge-
blevenen van het volk; en zij kwa-
men toen binnen en namen het
werk ter hand in het huis van Je-
hovah der legerscharen, hun God.[o]
15 Het was op de vierentwintig-
ste dag van de zesde maand in
het tweede jaar van koning Da-
rịus.[p]

HFDST. 1

a Ezr 4:24; Za 1:1
b Ezr 5:1; Ezr 6:14
c 1Kr 3:19; Ezr 3:2; Ezr 5:2; Mt 1:12
d 1Kr 3:17; Lu 3:27
e Ezr 1:8; Ezr 5:14
f Za 3:1; Za 6:11
g 1Kr 6:15
h 1Sa 1:3; 2Kon 6:17
i Ezr 4:4; Ezr 4:23
j 2Sa 7:2
k Jer 26:18; Jer 52:13; Da 9:17
l Re 19:30; Ps 119:59; Klg 3:40; Mal 2:2
m De 28:38; Am 4:9
n Le 26:26; Ez 4:16
o Pr 5:6; Jak 4:2
p Hag 1:5
q 2Kr 2:8; Ezr 3:7
r Ezr 5:2; Ezr 6:15; Za 1:16
s 1Kon 9:3; 2Kr 7:16
t Ex 29:43; Ps 29:9; Jes 60:13
u Jes 17:11; Ho 8:7
v Jes 40:7; Mal 2:2
w Job 10:2; 1Kor 11:31; Jak 4:1; Opb 3:19

2e kolom

a Ne 10:39; Hag 1:4; Fil 2:21
b Le 26:19; De 28:23; 1Kon 8:35
c Jes 24:7; Ho 2:8
d De 28:20; Joë 1:11
e Ezr 5:2
f 1Kr 6:15
g Ezr 5:1; Ezr 6:14
h Jer 7:23; Heb 3:7
i Ps 112:1; Sp 1:7; Pr 12:13; Han 9:31; Heb 12:28

j 2Kr 36:15; Jes 44:26; **k** Jer 1:17; 2Kor 5:20; **l** 2Kr 15:2; Ps 46:7; Jes 8:10; Ro 8:31; **m** Ezr 1:1; Ezr 1:5; Za 4:6; Fil 2:13; **n** Za 3:6; Za 6:13; **o** Ezr 5:2; Za 6:15; Heb 13:21; **p** Hag 1:1.

2 In de zevende[a] [maand], op de eenentwintigste [dag] van de maand, kwam het woord van Jehovah door bemiddeling van de profeet Ḥaggaï,[b] hetwelk luidde: **2** „Zeg alstublieft tot Zerubbabel,[c] de zoon van Seałthiël,[d] de stadhouder van Juda,[e] en tot Jozua,[f] de zoon van Jozadak,[g] de hogepriester, en tot de overgeblevenen van het volk het volgende: **3** 'Wie is er onder U overgebleven die dit huis in zijn vroegere heerlijkheid gezien heeft?[h] En hoe ziet gijlieden het nu? Is het niet, in vergelijking daarmee, als niets in UW ogen?'[i]

4 'Maar nu, wees sterk, o Zerubbabel,' is de uitspraak van Jehovah, 'en wees sterk,[j] o Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester.'

'En weest sterk, GIJ allen, volk van het land,' is de uitspraak van Jehovah, 'en werkt.'[k]

'Want ik ben met U',[l] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen. **5** '[Gedenkt] hetgeen ik met ulieden aangegaan ben toen GIJ uit Egypte zijt weggetrokken,[m] en [toen] mijn geest[n] in UW midden stond. Weest niet bevreesd.' "[o]

6 „Want dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: 'Nog eenmaal — een korte tijd is het[p] — en ik schud de hemel en de aarde en de zee en de droge aardbodem.'[q]

7 'En ik wil alle natiën schudden, en de begeerlijke dingen van alle natiën moeten binnenkomen;[r] en ik wil dit huis met heerlijkheid vervullen',[s] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

8 'Van mij is het zilver, en van mij is het goud',[t] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen.

9 'Groter zal de heerlijkheid van dit laatste huis worden dan [die van] het vroegere',[u] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

'En op deze plaats zal ik vrede geven',[a] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen."

10 Op de vierentwintigste [dag] van de negende [maand], in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van Jehovah tot de profeet Ḥaggaï,[b] hetwelk luidde: **11** „Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: 'Vraag alstublieft de priesters aangaande [de] wet[c] het volgende: **12** „Indien een man heilig vlees in de slip van zijn kleed draagt, en hij met zijn slip werkelijk brood of een gerecht of wijn of olie of wat voor voedsel ook aanraakt, zal het dan heilig worden?" '"[d]

En de priesters antwoordden vervolgens en zeiden: „Neen!"

13 En Ḥaggaï vervolgde: „Indien iemand die door een overleden ziel onrein is, een van deze dingen aanraakt, zal het dan onrein worden?"[e]

De priesters op hun beurt antwoordden en zeiden: „Het zal onrein worden."

14 Bijgevolg antwoordde Ḥaggaï en zei: „'Zo is dit volk, en zo is deze natie voor mijn aangezicht',[f] is de uitspraak van Jehovah, 'en zo is al het werk van hun handen, en wat zij daar ook aanbieden. Het is onrein.'[g]

15 'Maar zet nu alstublieft UW hart[h] [hierop], van deze dag af aan, voordat er een steen op een steen in de tempel van Jehovah werd gelegd,[i] **16** vanaf de tijd dat die dingen plaatsvonden — men kwam bij een hoop van twintig [maten], en het bleken er tien te zijn; men kwam bij de perskuip om vijftig [maten] uit de wijntrog te scheppen, en het bleken er twintig te zijn;[j] **17** ik sloeg ulieden met [koren]brand[k] en met meeldauw[l] en met hagel,[m] ja, al het werk van UW handen,[n] en er was niemand bij U [die zich] tot mij [keerde]',[o] is de uitspraak van Jehovah —

HFDST. 2

a 1Kon 8:2
b Ezr 5:1; Ezr 6:14
c Za 4:9
d 1Kr 3:17
e Ezr 1:8
f Za 3:8; Za 6:11
g 1Kr 6:15
h 1Kon 6:1; Ezr 3:12
i Za 4:10
j 1Kr 22:13; Za 8:9; 1Kor 16:13; Ef 6:10
k Jo 6:28; Han 18:9; Kol 3:23
l Ex 3:12; Jes 43:2; Ro 8:31
m Ex 29:45; Ex 34:10
n Nu 11:25; Jes 63:11; Za 4:6; Jo 14:16
o Jes 41:10; Za 8:13
p Ps 37:10; Jes 10:25; Heb 12:27
q Jes 34:4; Jer 4:24; Joë 3:16; Heb 12:26
r Jes 2:2; Jes 60:5; Jes 60:11; Opb 7:9
s Ex 40:35; 1Kon 8:11; Jes 66:12
t 1Kr 29:14; Ps 24:1
u Jes 60:13; Jes 66:12; Heb 3:6

2e kolom

a Ps 85:8; Jes 2:4; Jes 60:17; Za 8:12; Jo 14:27
b Hag 1:1
c Le 10:11; De 33:10; Ez 44:23; Mal 2:7; Tit 1:9
d Ex 29:37; Mt 23:19
e Le 7:21; Nu 5:2; Nu 9:6; Nu 19:11; Nu 31:19
f Sp 15:8; Sp 28:9
g Jes 66:3
h Ho 14:9; Mal 2:2; Heb 3:12
i Ezr 3:10; Za 4:9
j Hag 1:6; Za 8:10

k Ge 41:27; Am 4:9; l De 28:22; 1Kon 8:37; 2Kr 6:28; m Jes 28:2; n Ps 78:46; Jer 3:24; o 2Kr 28:22; Jes 29:13; Jer 5:3; Am 4:6.

18 'Zet alstublieft UW hart[a] [hierop], van deze dag af aan, vanaf de vierentwintigste [dag] van de negende [maand], vanaf de dag dat het fundament van de tempel van Jehovah werd gelegd;[b] zet UW hart [hierop]: **19** Is er nog zaad in de graankuil?[c] En tot nu toe, de wijnstok en de vijgenboom en de granaatappelboom en de olijfboom — hij heeft niet gedragen, of wel? Van deze dag af zal ik zegen schenken.'"[d]

20 En het woord van Jehovah kwam vervolgens een tweede maal tot Haggaï[e] op de vierentwintigste [dag] van de maand,[f] en luidde: **21** „Zeg tot Zerubbabel, de stadhouder van Juda:[g] 'Ik schud de hemel en de aarde.[h]

HFDST. 2

a De 32:29 Hag 1:5
b Ezr 5:2 Za 8:9
c Hag 1:6
d Ge 26:12 Le 26:4 Ps 128:2 Sp 3:10 Sp 10:22 Za 8:12 Mt 6:33
e Ezr 5:1 Ezr 6:14
f Hag 2:10
g Hag 1:1
h Hag 2:6 Heb 12:26

2e kolom

a Ps 2:8 Jes 60:12 Da 2:44 Ze 3:8
b Ex 14:28 Ps 76:6 Ez 39:20
c Re 7:22 Jes 19:2
d 1Kr 3:19 Ezr 3:8

22 En ik zal stellig de troon van koninkrijken ondersteboven keren en de sterkte van de koninkrijken der natiën verdelgen;[a] en ik wil [de] wagen met wie daarop rijden ondersteboven keren, en [de] paarden en hun berijders zullen stellig neerstorten,[b] een ieder door het zwaard van zijn broeder.'"[c]

23 „'Op die dag', is de uitspraak van Jehovah der legerscharen, 'zal ik u nemen, o Zerubbabel,[d] de zoon van Sealthiël,[e] mijn knecht,' is de uitspraak van Jehovah; 'en ik zal u stellig als een zegelring[f] stellen, want u heb ik verkozen',[g] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen."[h]

e 1Kr 3:17; Mt 1:12; f Jer 22:24; Jo 6:27; 2Ti 2:19; g Jes 42:1; Mt 12:18; 1Pe 2:4; h Ps 103:21.

ZACHARIA

1 In de achtste maand, in het tweede jaar van Darius,[a] kwam het woord van Jehovah tot Zacharia,[b] de zoon van Berechja, de zoon van Iddo,[c] de profeet, hetwelk luidde: **2** „Jehovah werd verontwaardigd op UW vaderen — en dat zeer hevig.[d]

3 En gij moet tot hen zeggen: 'Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „'Keert tot mij terug',[e] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen, 'en ik zal tot U terugkeren',[f] heeft Jehovah der legerscharen gezegd."'

4 'Wordt niet als UW vaderen,[g] tot wie de vroegere profeten riepen[h] en zeiden: „Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: 'Keert alstublieft terug van UW slechte wegen en van UW slechte handelingen.'"'[i]

'Maar zij luisterden niet, en zij schonken geen aandacht aan mij',[j] is de uitspraak van Jehovah.

5 'Wat UW vaderen betreft,

HFDST. 1

a Ezr 4:24 Hag 1:1 Hag 2:10
b Ezr 5:1 Za 1:7
c Ne 12:4
d De 29:27 2Kon 22:17 Jer 44:6 Za 8:14
e Jer 25:5 Ez 33:11 Mal 3:7
f Jes 55:7 Jer 12:15 Ho 14:4 Mi 7:19
g 2Kr 29:6 Ezr 9:7 Ne 9:16 Ps 106:6
h 2Kr 36:16
i Jes 1:16 Jer 3:12 Ho 14:1
j Jer 11:8 Jer 44:16 Za 7:11

2e kolom

a Pr 9:5 Pr 12:7
b Heb 11:37
c Jer 26:15 Za 7:7
d 2Kr 36:17 Da 9:12
e Nu 33:56 De 28:45 Jer 23:20

waar zijn zij?[a] En wat de profeten betreft,[b] zijn zij soms tot onbepaalde tijd blijven leven? **6** Wat evenwel mijn woorden en mijn voorschriften aangaat die ik mijn knechten, de profeten, heb geboden,[c] hebben die UW vaderen niet achterhaald?'[d] Zij dan keerden terug en zeiden: 'Overeenkomstig datgene wat Jehovah der legerscharen in gedachten had ons te doen,[e] overeenkomstig onze wegen en overeenkomstig onze handelingen, zo heeft hij met ons gedaan.'"[f]

7 Op de vierentwintigste dag van de elfde maand, dat is de maand Sjebat, in het tweede jaar van Darius,[g] kwam het woord van Jehovah tot Zacharia,[h] de zoon van Berechja, de zoon van Iddo,[i] de profeet, hetwelk luidde: **8** „Ik zag [in] de nacht, en zie! een man[j] rijdend op een rood paard,[k] en hij stond stil tussen de

f De 28:20; Jes 3:8; Ez 20:43; Ho 9:15; g Ezr 4:24; h Ezr 5:1; i Ne 12:4; j Ps 45:3; k Sp 21:31; Opb 6:4.

mirtebomen[a] die in de diepte waren; en achter hem waren rode, helrode en witte paarden."[b]

9 Ik dan zei: „Wie zijn dit, mijn heer?"[c]

Daarop zei de engel die met mij sprak,[d] tot mij: „Ikzelf zal u tonen wie dit wel zijn."

10 Toen antwoordde de man die stilstond tussen de mirtebomen en zei: „Dit zijn degenen die Jehovah heeft uitgezonden om de aarde te doorkruisen."[e] **11** Daarop antwoordden zij de engel van Jehovah die tussen de mirtebomen stond, en zeiden: „Wij hebben de aarde doorkruist,[f] en zie! de hele aarde is in stilheid gezeten en geniet rust."[g]

12 De engel van Jehovah dan antwoordde en zei: „O Jehovah der legerscharen, hoe lang zult gijzelf geen barmhartigheid betonen aan Jeruzalem en aan de steden van Juda,[h] die gij deze zeventig jaar openlijk hebt veroordeeld?"[i]

13 En Jehovah antwoordde vervolgens de engel die met mij sprak, met goede woorden, vertroostende woorden;[j] **14** en de engel die met mij sprak, zei daarop tot mij: „Roep uit en zeg: 'Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Ik ben ten opzichte van Jeruzalem en ten opzichte van Sion jaloers geweest met grote jaloezie.[k] **15** Met grote verontwaardiging ben ik verontwaardigd op de natiën die onbezorgd zijn;[l] want ik, van mijn kant, was slechts in geringe mate verontwaardigd,[m] maar zij, van hun kant, hielpen mee aan de rampspoed."'[n]

16 Daarom, dit heeft Jehovah gezegd: '„Ik zal stellig met barmhartigheden tot Jeruzalem terugkeren.[o] Mijn eigen huis zal daarin gebouwd worden",[p] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen, „en een meetsnoer zelf zal over Jeruzalem gespannen worden."'[q]

17 Roep verder nog uit en zeg: 'Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Mijn steden zullen nog overvloeien van goedheid;[a] en Jehovah zal stellig nog spijt gevoelen over Sion[b] en werkelijk nog Jeruzalem uitkiezen."'"[c]

18 En vervolgens sloeg ik mijn ogen op en zag; en zie! er waren vier hoorns.[d] **19** Ik dan zei tot de engel die met mij sprak: „Wat zijn dit?" Hierop zei hij tot mij: „Dit zijn de hoorns die Juda,[e] Israël[f] en Jeruzalem hebben verstrooid."[g]

20 Bovendien toonde Jehovah mij vier handwerkslieden. **21** Toen zei ik: „Wat komen dezen doen?"

En hij vervolgde: „Dit zijn de hoorns[h] die Juda zozeer hebben verstrooid, dat volstrekt niemand zijn hoofd ophief; en deze anderen zullen komen om hen te doen beven, om de hoorns neer te werpen van de natiën die een hoorn tegen het land Juda opheffen, ten einde het te verstrooien."[i]

2 En vervolgens sloeg ik mijn ogen op en zag; en zie! er was een man, en in zijn hand een meetkoord.[j] **2** Ik dan zei: „Waar gaat gij heen?"

Hierop zei hij tot mij: „Jeruzalem meten, om te zien hoeveel haar breedte bedraagt en hoeveel haar lengte bedraagt."[k]

3 En zie! de engel die met mij sprak, trad naar voren, en een andere engel trad naar voren, hem tegemoet. **4** Toen zei hij tot hem: „Loop snel, spreek tot de jonge man daarginds en zeg: '„Als open plattelandsgebied zal Jeruzalem bewoond worden,[l] wegens het grote aantal mensen en huisdieren in haar midden.[m] **5** En ikzelf", is de uitspraak van Jehovah, „zal voor haar geheel rondom een muur van vuur worden,[n] en een heerlijkheid zal ik in haar midden worden."'"[o]

6 „Hé daar! Hé daar! VLUCHT dan uit het land van het noorden",[p] is de uitspraak van Jehovah.

HFDST. 1

a Jes 41:19; Jes 55:13
b Za 6:2; Za 6:6
c Da 7:16; Za 4:4
d Da 8:16; Za 4:5
e Ps 91:11; Ps 103:21; Heb 1:14
f Ps 103:20
g Za 1:15
h Ps 74:10; Ps 102:13; Jes 64:9
i 2Kr 36:21; Jer 25:12; Da 9:2; Za 7:5
j Jes 40:1; Jer 29:10; Jer 30:10; Ze 3:15
k Ho 11:8; Joë 2:18; Na 1:2; Za 8:2
l Jer 48:11; Za 1:11
m Jes 54:8; Heb 12:7
n Ps 69:26; Ps 137:7; Jes 47:6; Jer 51:35
o Jes 12:1; Jer 33:14; Za 8:3
p Ezr 6:14; Jes 44:28; Hag 1:14
q Jer 31:39; Ez 40:3; Za 2:1

2e kolom

a Ps 69:35
b Jes 51:3
c Ps 132:13; Za 3:2
d Za 1:21
e 2Kon 24:12; 2Kon 25:11
f 2Kon 15:29; 2Kon 17:6; 2Kon 18:11; Jer 50:17
g 2Kr 36:20
h Da 8:9
i Ps 75:4; Ps 110:5; Lu 21:24

HFDST. 2

j Za 1:16; Opb 11:1
k Jer 31:39; Ez 45:6; Opb 21:15
l Jer 30:18; Ez 36:10; Za 12:6
m Jes 33:20; Jes 44:26; Jer 31:24; Jer 33:10; Za 8:4
n 2Kon 6:17; Ps 46:11; Ps 125:2; Jes 26:1
o Jes 12:6; Jes 60:19; Hag 2:9
p Jes 11:12; Jes 11:16; Jer 1:14.

„Want in de richting van de vier
winden des hemels heb ik ulieden
verspreid",[a] is de uitspraak van Je-
hovah.
7 „Hé daar, Sion![b] Ontkom, gij
die bij de dochter van Babylon
woont.[c] **8** Want dit heeft Je-
hovah der legerscharen gezegd:
'Achter [de] heerlijkheid[d] aan
heeft hij mij naar de natiën ge-
zonden die ulieden met geweld
plunderden;[e] want wie U aan-
raakt,[f] raakt mijn oogappel[g] aan.
9 Want ziet, ik zwaai met mijn
hand tegen hen,[h] en zij zullen
hun slaven tot buit moeten wor-
den.'[i] En gijlieden zult stellig we-
ten dat Jehovah der legerscharen
zelf mij heeft gezonden.[j]
10 Roep luidkeels en verheug
u, o dochter van Sion;[k] want zie,
ik kom,[l] en ik wil in uw midden
verblijven",[m] is de uitspraak van
Jehovah. **11** „En vele natiën zul-
len zich op die dag stellig bij Jeho-
vah aansluiten,[n] en zij zullen wer-
kelijk mijn volk worden;[o] en ik
wil in uw midden verblijven." En
gij zult moeten weten dat Jeho-
vah der legerscharen zelf mij tot
u heeft gezonden.[p] **12** En Jeho-
vah zal stellig Juda als zijn deel
op de heilige grond in bezit ne-
men,[q] en hij moet alsnog Jeruza-
lem uitkiezen.[r] **13** Bewaar het
stilzwijgen, alle vlees, voor het
aangezicht van Jehovah,[s] want
hij heeft zich opgemaakt[t] uit zijn
heilige woning.[u]

3 En vervolgens toonde hij mij
Jozua,[v] de hogepriester, die
voor de engel van Jehovah stond,
en Satan[w] stond aan zijn rech-
terhand om hem te weerstaan.[x]
2 Toen zei [de engel[y] van] Jeho-
vah tot Satan: „Jehovah bestraf-
fe[z] u, o Satan, ja, Jehovah bestraf-
fe u, hij die Jeruzalem verkiest![a]
Is deze niet een houtblok dat uit
het vuur is gerukt?"[b]
3 Wat nu Jozua betreft, hij was
toen gekleed in bevuilde kleren[c]
en stond voor de engel. **4** Toen
nam deze het woord en zei tot hen
die voor hem stonden: „Ontdoet
hem van de bevuilde kleren." En
voorts zei hij tot hem: „Zie, ik heb
uw dwaling van u doen heengaan,[a]
en gij wordt met lange staatsiege-
waden bekleed."[b]
5 Daarop zei ik: „Laat men een
reine tulband op zijn hoofd zet-
ten."[c] Toen zetten zij de reine tul-
band op zijn hoofd en bekleedden
hem met kleren; en de engel van
Jehovah stond erbij. **6** En de en-
gel van Jehovah ging getuigenis
afleggen tot Jozua en zei: **7** „Dit
heeft Jehovah der legerscharen
gezegd: 'Indien gij míjn wegen zult
bewandelen, en indien gij míjn
plicht in acht zult nemen,[d] dan
zult ook gij het zijn die mijn huis
zult richten[e] en tevens mijn voor-
hoven zult bewaken; en ik zal u
stellig vrije toegang geven onder
dezen die erbij staan.'
8 'Hoor alstublieft, o Jozua de
hogepriester, gij en uw metge-
zellen die vóór u zitten, want zij
zijn mannen [die] als voortekenen[f]
[dienen]; want zie, ik doe mijn
knecht[g] Spruit[h] komen! **9** Want
zie! de steen[i] die ik vóór Jozua heb
neergelegd! Op die ene steen zijn
zeven ogen.[j] Zie, ik graveer zijn
graveersel',[k] is de uitspraak van
Jehovah der legerscharen, 'en ik
wil de dwaling van dat land op één
dag wegnemen.'[l]
10 'Op die dag', is de uitspraak
van Jehovah der legerscharen,
'zult GIJ elkeen de ander toeroe-
pen, terwijl [GIJ] onder [de] wijn-
stok en terwijl [GIJ] onder [de] vij-
genboom [zit].'"[m]

4 En de engel die met mij sprak,
kwam vervolgens terug en
wekte mij, gelijk een man die
uit zijn slaap wordt gewekt.[n]
2 Toen zei hij tot mij: „Wat ziet
gij?"[o]
Ik dan zei: „Ik heb gezien, en
zie! er is een lampenstandaard, ge-

HFDST. 2

a De 28:64 Ez 5:12
b Jes 52:2 Mi 4:10
c Jes 48:20 Jer 50:8
d Jes 60:13 Jes 66:12 Za 2:5
e 2Kon 24:2 Mi 4:11
f Ps 105:14 Ps 105:15 2Th 1:6
g De 32:10
h Jes 10:32
i Jes 14:2
j Jer 28:9
k Jes 35:10
l Jes 40:9
m Le 26:12 Ps 46:5 Jes 12:6
n Ps 22:27 Jes 2:2 Za 8:23 Mt 28:19
o Ex 12:49 Ps 82:8 Hag 2:7
p Ez 33:33
q Ex 19:5 De 32:9 Ps 135:4
r Za 1:17
s Ps 46:10 Hab 2:20 Ze 1:7
t Ps 78:65 Jes 26:21 Ze 3:8
u 2Kr 30:27 Ps 68:5 Jes 57:15

HFDST. 3

v Ezr 5:2 Hag 1:14 Za 6:11
w Job 1:6
x Ps 109:6 1Pe 5:8
y Ps 34:7
z Mr 1:25 Lu 9:42 Ju 9
a 2Kr 6:6 Za 2:12
b Ju 23
c Nu 19:7 Nu 19:21 Hag 2:14 Opb 3:4

2e kolom

a 2Sa 12:13 2Kr 30:18 Ps 32:1 Ps 51:9 Heb 8:12
b Ex 28:2 Ex 28:40 Jes 61:10
c Ex 29:6 Le 8:9
d 1Kon 2:3 Ps 119:4 Ez 44:8
e De 17:9 Mal 2:7
f Jes 8:18 Jes 20:3 Ez 12:11 Ez 24:24

g Jes 42:1; Jes 52:13; Jes 53:11; h Jes 11:1; Jes 53:2; Jer 23:5; Jer 33:15; Za 6:12; i Ps 118:22; Jes 28:16; Mt 21:42; 1Pe 2:4; j 2Kr 16:9; Opb 5:6; k Ex 28:11; Jo 6:27; l Jer 50:20; m 1Kon 4:25; Jes 36:16; Ho 2:18; Mi 4:4; **HFDST. 4** n Da 8:18; o Jer 1:11; Za 5:2.

heel van goud,[a] met een schaal erbovenop. En zijn zeven lampen zijn erop, ja zeven;[b] en de lampen die erbovenop zijn, hebben zeven pijpen. **3** En er zijn twee olijfbomen naast hem,[c] één aan de rechterzijde van de schaal en één aan haar linkerzijde.”

4 Toen nam ik het woord en zei tot de engel die met mij sprak: „Wat betekenen deze [dingen], mijn heer?”[d] **5** De engel dan die met mij sprak, antwoordde en zei tot mij: „Weet gij werkelijk niet wat deze dingen betekenen?”

Daarop zei ik: „Neen, mijn heer.”[e]

6 Bijgevolg antwoordde hij en zei tot mij: „Dit is het woord van Jehovah tot Zerubbabel, hetwelk luidt: ’„Niet door een krijgsmacht,[f] noch door kracht,[g] maar door mijn geest”,[h] heeft Jehovah der legerscharen gezegd. **7** Wie zijt gij, o grote berg?[i] Voor het aangezicht van Zerubbabel[j] [zult gij tot] een vlak land [worden]. En hij zal stellig de hoofdsteen[k] te voorschijn brengen. Juichkreten[l] zullen ervoor opgaan: „Hoe bekoorlijk! Hoe bekoorlijk!”’ ”[m]

8 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **9** „De handen van Zerubbabel zelf hebben het fundament van dit huis gelegd,[n] en zijn eigen handen zullen [het] voleindigen.[o] En gij zult moeten weten dat Jehovah der legerscharen zelf mij tot ulieden heeft gezonden.[p] **10** Want wie heeft de dag der kleine dingen veracht?[q] En zij zullen zich stellig verheugen[r] en het schietlood in de hand van Zerubbabel zien. Deze zeven zijn de ogen van Jehovah.[s] Ze gaan de gehele aarde rond.”[t]

11 En vervolgens nam ik het woord en zei tot hem: „Wat betekenen deze twee olijfbomen aan de rechterzijde van de lampenstandaard en aan zijn linkerzijde?”[u] **12** Toen nam ik voor de tweede maal het woord en zei tot hem: „Wat zijn de twee bosjes twijgen van de olijfbomen, die door middel van de twee gouden buizen de gouden [vloeistof] uit zich laten stromen?”

13 Hij dan zei tot mij: „Weet gij werkelijk niet wat deze [dingen] betekenen?”

Daarop zei ik: „Neen, mijn heer.”[a]

14 Bijgevolg zei hij: „Dit zijn de twee gezalfden[b] die naast de Heer van de gehele aarde[c] staan.”

5 Toen sloeg ik wederom mijn ogen op en zag; en zie! een vliegende boekrol.[d] **2** Hij dan zei tot mij: „Wat ziet gij?”[e]

Daarop zei ik: „Ik zie een vliegende boekrol, waarvan de lengte twintig el is en de breedte tien el.”

3 Toen zei hij tot mij: „Dit is de vloek die uitgaat over de oppervlakte van heel de aarde,[f] want iedereen die steelt,[g] overeenkomstig dat [wat] op de ene zijde [staat], is vrij van straf gebleven; en iedereen die een gezworen eed doet,[h] overeenkomstig dat [wat] op de andere zijde [staat],[i] is vrij van straf gebleven. **4** ’Ik heb hem doen uitgaan’, is de uitspraak van Jehovah der legerscharen, ’en hij moet het huis van de dief binnengaan, en het huis van degene die in mijn naam valselijk een gezworen eed doet;[j] en hij moet in het midden van diens huis overnachten en het vernietigen, met zijn balken en zijn stenen.’ ”[k]

5 Toen trad de engel die met mij sprak naar voren en zei tot mij: „Sla alstublieft uw ogen op en zie wat het is dat daar te voorschijn komt.”

6 Ik dan zei: „Wat is het?”

Daarop zei hij: „Dit is de efamaat die te voorschijn komt.” En hij vervolgde: „Dit is hun aanblik op heel de aarde.” **7** En zie! het ronde loden deksel werd opgelicht; en ziedaar, een zekere vrouw zat midden in de efa.

HFDST. 4

a Ex 25:31 1Kon 7:49 Opb 1:12
b Ex 25:37 Opb 4:5
c Re 9:9 Za 4:11 Opb 11:4
d Da 7:16 Za 1:9
e Ps 139:6
f Ex 14:4 Jes 43:17
g 1Sa 17:45 Ho 1:7 Mi 3:8
h Re 6:34 Re 15:14 Jes 63:14 Han 10:38
i Jes 40:4 Mt 21:21
j Ezr 3:2 Hag 1:1
k Ps 118:22 Jes 28:16
l Ezr 3:11
m Ps 45:2
n Ezr 3:10 Ezr 5:16
o Ezr 6:14 Za 6:12
p Za 6:15
q Ezr 3:12 Hag 2:3
r Jes 66:14
s Opb 5:6
t 2Kr 16:9 Sp 15:3 Jer 16:17
u Za 4:3 Opb 11:4

2e kolom

a Za 4:5
b Ex 29:7 Hag 2:4 2Kor 1:21 Opb 11:3 Opb 11:4
c Joz 3:11 Joz 3:13 Jes 54:5 Mi 4:13

HFDST. 5

d Jer 36:2 Ez 2:9
e Za 4:2
f De 11:28 De 28:15 Ps 109:17 Jes 24:6 Mal 4:6
g Ex 20:15 Sp 29:24 Jer 7:9 Ho 4:2
h Le 19:12 Jes 48:1 Jer 5:2
i Ez 2:10 Opb 5:1
j Ex 20:7
k Le 14:45 Sp 3:33 Jak 5:3

8 Hij dan zei: „Dit is Goddeloosheid.” En vervolgens wierp hij haar midden in de efa [terug],[a] waarna hij het loden gewicht op de opening ervan wierp.

9 Toen sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, daar kwamen twee vrouwen te voorschijn, en wind was er in hun vleugels. En zij hadden vleugels als de vleugels van de ooievaar. En geleidelijk hieven zij de efa op tussen de aarde en de hemel. **10** Ik dan zei tot de engel die met mij sprak: „Waar brengen zij de efa heen?”

11 Daarop zei hij tot mij: „Om haar een huis te bouwen[b] in het land Sinear;[c] en het moet stevig bevestigd worden, en ze moet daar op haar juiste plaats worden neergezet.”

6 Toen sloeg ik wederom mijn ogen op en zag; en zie! er kwamen vier wagens van tussen twee bergen vandaan, en de bergen waren koperbergen. **2** Voor de eerste wagen waren rode paarden[d] en voor de tweede wagen zwarte paarden.[e] **3** En voor de derde wagen waren witte paarden[f] en voor de vierde wagen gevlekte, bontgekleurde paarden.[g]

4 En ik nam vervolgens het woord en zei tot de engel die met mij sprak: „Wat zijn dit, mijn heer?”[h]

5 De engel dan antwoordde en zei tot mij: „Dit zijn de vier geesten[i] van de hemel, die uitgaan[j] nadat ze hun positie voor de Heer van de gehele aarde[k] hebben ingenomen.[l] **6** Wat de ene betreft waar de zwarte paarden [voorgespannen] zijn, deze trekken uit naar het land van het noorden;[m] en wat de witte betreft, deze moeten uittrekken naar [het land] achter de zee; en wat de gevlekte betreft, deze moeten uittrekken naar het land van het zuiden.[n] **7** En wat de bontgekleurde[o] betreft, deze moeten uittrekken en blijven zoeken [waarheen ze] zullen gaan, ten einde de aarde te doorkruisen.”[a] Toen zei hij: „Gaat, doorkruist de aarde.” En ze gingen de aarde doorkruisen.

8 En vervolgens riep hij mij luid toe en sprak tot mij, en zei: „Zie, die daar uittrekken naar het land van het noorden, zijn het die de geest[b] van Jehovah in het land van het noorden[c] hebben doen rusten.”

9 En het woord van Jehovah kwam verder tot mij, en luidde: **10** „Laat er iets genomen worden van de ballingen,[d] [ja,] van Heldai en van Tobja en van Jedaja; en gijzelf moet op die dag komen, en gij moet het huis binnengaan van Josia, de zoon van Zefanja,[e] [met dezen] die uit Babylon zijn gekomen. **11** En gij moet zilver en goud nemen en een luisterrijke kroon[f] maken en [die] op het hoofd van Jozua,[g] de zoon van Jozadak, de hogepriester, zetten. **12** En gij moet tot hem zeggen:

’Dit heeft Jehovah der legerscharen gezegd: „Hier is de man[h] wiens naam Spruit[i] is. En vanuit zijn eigen plaats zal hij ontspruiten, en hij zal stellig de tempel van Jehovah bouwen.[j] **13** En hijzelf zal de tempel van Jehovah bouwen, en wat hem aangaat, hij zal [de] waardigheid dragen;[k] en hij moet neerzitten en heersen op zijn troon, en hij moet priester worden op zijn troon,[l] en de raad van vrede,[m] dié zal tussen hen beiden blijken te zijn. **14** En de luisterrijke kroon zelf zal gaan toebehoren aan Helem en aan Tobja en aan Jedaja[n] en aan Hen, de zoon van Zefanja, als een gedachtenis[o] in de tempel van Jehovah. **15** En zij die ver weg zijn, zullen komen en werkelijk aan de tempel van Jehovah bouwen.”[p] En gijlieden zult moeten weten dat Jehovah der legerscharen zelf mij tot U gezonden heeft.[q] En het moet geschieden — indien GIJ zonder mankeren naar de stem van Jehovah, UW God, zult luisteren.’”[r]

HFDST. 5

a Ge 15:16; Mt 23:32; 1Th 2:16
b Jer 29:5; Jer 29:28
c Ge 10:10; Ge 11:2; Jes 11:11; Da 1:2

HFDST. 6

d Za 1:8
e Za 6:6
f Za 1:8
g Za 6:7
h Za 1:9
i Ps 104:4
j Heb 1:14
k Mi 4:13; Za 4:14
l 2Kr 18:18; Job 1:6; Da 7:10; Lu 1:19
m Jes 14:31; Jes 43:6; Jer 1:14; Jer 25:9
n Da 11:5
o Za 6:3

2e kolom

a Job 1:7; Job 2:2
b Re 8:3; Pr 10:4
c Jer 51:48
d Ezr 1:11; Ezr 7:16; Ezr 8:30; Han 24:17
e Za 6:14
f Ex 28:36
g Hag 1:1; Hag 2:4; Za 3:5
h Jes 9:6; Jes 32:1; Da 7:13; Za 13:7; Mr 15:39; Jo 19:5
i Jes 11:1; Za 3:8; Lu 1:32
j Za 8:9; Mt 16:18; Ef 2:20; Heb 3:6
k Ps 21:5; Ps 45:3; Jes 22:24; Heb 5:5
l Ps 110:4; Heb 3:1; Heb 4:14; Heb 6:20; Heb 8:1
m Jes 9:6; Kol 1:20
n Za 6:10
o Ex 28:12; Joz 4:7
p Jes 56:6; Jes 60:10
q Za 4:9
r Jer 7:23

7 Bovendien geschiedde het dat
in het vierde jaar van koning
Darjus[a] het woord van Jehovah
tot Zacharja kwam, op de vierde
[dag] van de negende maand, [dat
is] in Kislev.[b] **2** En Bethel zond
vervolgens Sarezer en Regem-
Melech en zijn mannen om het
aangezicht van Jehovah te ver-
murwen[c] **3** en te zeggen tot de
priesters[d] die tot het huis van Je-
hovah der legerscharen behoor-
den, en tot de profeten, ja, te zeg-
gen: „Zal ik in de vijfde[e] maand
wenen [en] een onthouding in
acht nemen, zoals ik nu al, o,
[wie weet] hoeveel jaren heb ge-
daan?”[f]
4 En het woord van Jehovah
der legerscharen kwam verder
tot mij, en luidde: **5** „Zeg tot
heel het volk van het land en tot
de priesters: 'Hebt GIJ, toen GIJ
vastte[g] en er geweeklaag was in
de vijfde [maand] en in de ze-
vende[h] [maand], en dit zeventig
jaar[i] lang, werkelijk voor mij ge-
vast, ja voor mij?[j] **6** En toen GIJ
placht te eten en toen GIJ placht
te drinken, waart GÍJ dan niet
aan het eten en waart GÍJ dan
niet aan het drinken? **7** [Dient
GIJ] niet de woorden [te gehoor-
zamen][k] die Jehovah uitriep door
bemiddeling van de vroegere pro-
feten,[l] terwijl Jeruzalem nog be-
woond was, en onbezorgd, met
haar steden rondom haar, en [ter-
wijl] de Negeb[m] en de Sjefela[n] be-
woond waren?'”
8 En het woord van Jehovah
kwam verder tot Zacharja, en
luidde: **9** „Dit heeft Jehovah
der legerscharen gezegd: 'Oefent
met ware gerechtigheid UW recht-
spraak uit;[o] en betracht liefde-
rijke goedheid[p] en barmhartighe-
den[q] jegens elkaar; **10** en doet
geen weduwe[r] of vaderloze jon-
gen,[s] geen inwonende vreemde-
ling[t] of ellendige te kort,[u] en be-
raamt niets kwaads tegen elkaar
in UW hart.'[v] **11** Maar zij bleven
weigeren aandacht te schen-
ken,[w] en zij bleven een weerbar-
stige schouder bieden,[a] en hun
oren maakten zij te ongevoelig
om te horen.[b] **12** En hun hart[c]
maakten zij als een amarilsteen,
om de wet en de woorden niet te
gehoorzamen[d] die Jehovah der le-
gerscharen door zijn geest,[e] door
bemiddeling van de vroegere pro-
feten, zond,[f] zodat er grote ver-
ontwaardiging van de zijde van
Jehovah der legerscharen ont-
stond.”[g]
13 „'En zo geschiedde het dat,
net zoals hij riep en zij niet luis-
terden,[h] zo ook zij telkens riepen
en ik niet luisterde',[i] heeft Je-
hovah der legerscharen gezegd.
14 'En vervolgens slingerde ik
hen als door een storm weg on-
der alle natiën,[j] die zij niet ge-
kend hadden;[k] en het land zelf
is achter hen eenzaam en woest
gelaten, zonder dat er iemand
doorheen trekt en zonder dat er
iemand terugkeert;[l] en zij maak-
ten het begeerlijke land[m] voorts
tot een voorwerp van ontzet-
ting.'”
8 En het woord van Jehovah
der legerscharen bleef komen,
en luidde: **2** „Dit heeft Jehovah
der legerscharen[n] gezegd: 'Ik wil
jaloers zijn ten opzichte van Sjon
met grote jaloezie,[o] en met grote
woede[p] wil ik jaloers zijn ten op-
zichte van haar.'”
3 „Dit heeft Jehovah gezegd:
'Ik wil naar Sjon terugkeren[q] en
in het midden van Jeruzalem ver-
blijven;[r] en Jeruzalem zal stellig
de stad van waarachtigheid wor-
den genoemd,[s] en de berg van Je-
hovah[t] der legerscharen, de heili-
ge berg.'”[u]
4 „Dit heeft Jehovah der le-
gerscharen gezegd: 'Er zullen
nog oude mannen en oude vrou-
wen op de openbare pleinen van
Jeruzalem zitten,[v] een ieder
ook met zijn staf[w] in zijn hand

HFDST. 7
a Ezr 6:14; Za 1:1
b Jer 36:22
c Ex 32:11; 1Sa 13:12; 1Kon 13:6; Jer 26:19
d De 17:9; Ez 44:15; Ho 4:6; Mal 2:7
e 2Kon 25:8; Jer 52:12
f Jes 22:12; Za 7:5
g Jes 58:6
h Jer 41:1; Jer 41:2
i Jer 25:11; Za 1:12
j Jes 58:4; Mt 6:16; Kol 2:23
k Jes 55:3; Jer 36:2
l 2Kr 36:15; Jer 7:25; Jer 44:4
m Jer 17:26
n 1Kr 27:28
o Sp 21:3; Jer 7:5; Jer 21:12
p Sp 16:6; Sp 19:22; Ho 10:12; Mi 6:8
q Jak 2:13
r De 27:19; Jes 1:17
s Ex 22:22; De 24:17; Sp 23:10; Jak 1:27
t Ex 23:9; De 24:14; Mal 3:5
u Ps 72:4; Sp 22:22
v Ps 36:4; Sp 6:18; Za 8:17; Mr 7:21
w 2Kon 17:14; 2Kr 33:10; Sp 1:24; Jer 6:10

2e kolom
a Ne 9:29
b Jes 6:10; Jer 25:7; Za 1:4
c Ez 3:7
d Jes 44:18; Mt 13:15
e 2Pe 1:21
f Ne 9:30; Han 7:51
g 2Kr 36:16; Jer 21:5
h Sp 1:24; Jes 50:2
i Sp 21:13; Jes 1:15; Klg 3:44
j Le 26:33; De 28:64
k De 28:33; Jer 5:15
l Le 26:22; 2Kr 36:21
m De 8:7; De 11:12

HFDST. 8
n Ps 103:21; o Joë 2:18; p Jes 63:5; Na 1:2; q Za 1:16; Mal 3:7; r Jes 12:6; Joë 3:17; Za 8:8; s Jes 1:26; Jer 33:16; t Jes 2:2; Jes 60:14; u Ps 48:1; Jes 11:9; Jes 66:20; Jer 31:23; v Jes 65:20; Jer 30:10; w Nu 21:18; Heb 11:21.

wegens de overvloed van [zijn]
dagen. **5** En de openbare plei-
nen van de stad zelf zullen ge-
vuld zijn met jongens en meisjes
die spelen op haar openbare plei-
nen.’”[a]

6 „Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: ’Zou het, hoewel
het te moeilijk zou schijnen in de
ogen van de overgeblevenen van
dit volk in die dagen, ook te moei-
lijk schijnen in mijn ogen?’,[b] is de
uitspraak van Jehovah der leger-
scharen.”

7 „Dit heeft Jehovah der le-
gerscharen gezegd: ’Zie, ik red
mijn volk uit het land van de
zonsopgang en uit het land van
de zonsondergang.[c] **8** En ik zal
hen stellig hierheen brengen, en
zij moeten in het midden van Je-
ruzalem verblijven;[d] en zij moe-
ten mijn volk worden,[e] en ikzelf
zal hun God worden in waar-
achtigheid en in rechtvaardig-
heid.’”[f]

9 „Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: ’Laten UW han-
den sterk zijn,[g] GIJ die in deze da-
gen deze woorden uit de mond
van de profeten hoort,[h] op de dag
waarop het fundament van het
huis van Jehovah der legerscha-
ren werd gelegd, opdat de tempel
gebouwd zou worden.[i] **10** Want
vóór die dagen werd het niet mo-
gelijk gemaakt dat er loon voor
de mensen was;[j] en wat het loon
van de huisdieren betreft, iets
dergelijks was er niet; en voor
wie uitging en voor wie binnen-
kwam was er geen vrede van-
wege de tegenstander,[k] aange-
zien ik alle mensen tegen elkaar
bleef opzetten.’[l]

11 ’En nu zal ik voor de over-
geblevenen van dit volk niet zijn
als in de vroegere dagen’,[m] is de
uitspraak van Jehovah der le-
gerscharen. **12** ’Want het zaad
van vrede zal er zijn;[n] de wijn-
stok zelf zal zijn vrucht geven,[o]
en de aarde zelf zal haar opbrengst
geven,[p] en de hemel zelf zal zijn
dauw geven;[q] en ik zal stellig
de overgeblevenen[a] van dit volk
al deze [dingen] doen beërven.[b]
13 En het moet geschieden dat
net zoals GIJ een vervloeking on-
der de natiën zijt geworden,[c] o huis
van Juda en huis van Israël,[d] zo
zal ik U redden, en GIJ moet een
zegen worden.[e] Weest niet be-
vreesd.[f] Mogen UW handen sterk
zijn.’[g]

14 Want dit heeft Jehovah der
legerscharen gezegd: ’„Net zoals
ik in gedachten had te doen wat
rampspoedig voor ulieden was,
omdat UW voorvaders mij veront-
waardigd maakten”,[h] heeft Jeho-
vah der legerscharen gezegd, „en
ik geen spijt gevoelde,[i] **15** zo wil
ik in deze dagen wederom in ge-
dachten hebben Jeruzalem en het
huis van Juda goed te bejegenen.[j]
Weest niet bevreesd.”’[k]

16 ’Dit zijn de dingen die GIJ
dient te doen:[l] Spreekt de waar-
heid met elkaar.[m] Oefent met
waarheid en het oordeel van vre-
de UW rechtspraak uit in UW poor-
ten.[n] **17** En zint niet op ramp-
spoed jegens elkaar in UW hart,[o]
en hebt geen enkele valse eed
lief;[p] want dit zijn allemaal din-
gen die ik heb gehaat’,[q] is de uit-
spraak van Jehovah.”

18 En het woord van Jehovah
der legerscharen kwam verder
tot mij, en luidde: **19** „Dit heeft
Jehovah der legerscharen ge-
zegd: ’De vasten van de vierde[r]
[maand], en de vasten van de vijf-
de[s] [maand], en de vasten van
de zevende[t] [maand], en de vas-
ten van de tiende[u] [maand] zul-
len voor het huis van Juda tot
uitbundige vreugde en tot ver-
heuging en tot goede feesttijden
worden.[v] Hebt daarom waarheid
en vrede lief.’[w]

20 Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: ’Het zal nog [ge-
schieden] dat de volken en de in-
woners van vele steden zullen
komen;[x] **21** en de inwoners van

HFDST. 8

a Jer 30:19; Jer 31:4; Jer 31:27; Za 2:4; Mt 11:16
b Job 42:2; Jer 32:27; Mr 10:27; Lu 18:27
c Ps 107:3
d Jer 3:17; Joë 3:20; Am 9:14
e Le 26:12; Jer 30:22; Ez 11:20; Opb 21:3
f Jer 4:2; Opb 21:7
g 1Kr 22:13; Jes 35:4; Hag 2:4
h Ezr 5:1
i Ezr 6:14
j Hag 1:6
k Re 5:6; 2Kr 15:5
l Jes 19:2; Am 9:4
m Ps 103:9; Jes 12:1; Hag 2:19
n Ps 67:6; Ps 72:3; Jes 30:23; Jak 3:18
o Sp 3:10
p Le 26:4; De 28:4
q De 33:13; Ho 14:5

2e kolom

a Mi 4:6
b Jes 35:10; Jes 61:7
c De 28:37; Jer 42:18
d 2Kon 17:18
e Ge 22:18; Jes 19:24
f Jes 41:10
g Jes 35:4
h Jer 31:28; Jer 32:31; Mal 3:7
i Jer 4:28; Jer 20:16; Ez 24:14
j Jer 29:11; Jer 32:42; Mi 4:10
k Jes 43:1; Ze 3:16
l De 10:12; Mi 6:8
m Le 19:11; Sp 12:19; Jer 9:5; Ef 4:15; Ef 4:25
n Jes 11:4; Am 5:15; Za 7:9
o Sp 3:29; Jer 4:14; Za 7:10; Mt 15:19
p Jer 4:2; Za 5:4
q Sp 6:16; Sp 8:13
r Jer 52:6

s Jer 52:12; Za 7:5; t 2Kon 25:25; u Jer 52:4; v Ps 30:11; Jes 35:10; Jer 31:12; w Ps 119:165; x Ps 22:27; Jes 2:2; Jes 11:10; Ho 1:10; Mt 8:11.

de ene [stad] zullen stellig naar
[die van] een andere gaan en zeg-
gen: „Laten wij in alle ernst gaan[a]
om het aangezicht van Jehovah
te vermurwen[b] en Jehovah der le-
gerscharen te zoeken. Ikzelf wil
ook gaan.”[c] **22** En vele volken
en machtige natiën zullen werke-
lijk komen om Jehovah der leger-
scharen in Jeruzalem te zoeken[d]
en het aangezicht van Jehovah te
vermurwen.’

23 Dit heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd: ’Het zal zijn in
die dagen dat tien mannen uit
alle talen der natiën[e] zullen vast-
grijpen,[f] ja, zij zullen werkelijk
de slip vastgrijpen van een man
die een jood is,[g] en zeggen: „Wij
willen met ulieden gaan,[h] want
wij hebben gehoord [dat] God met
ulieden is.”’”[i]

9 Een formele uitspraak:[j]
„Het woord van Jehovah is
tegen het land Hadrach, en in
Damaskus[k] rust het; want Jeho-
vah houdt het oog op de aardse
mens[l] en op alle stammen van Israël.
2 En ook Hamath[m] zelf zal
aan haar grenzen; Tyrus[n] en Si-
don,[o] want ze is zeer wijs.[p] **3** En
Tyrus ging ertoe over zich een
wal te bouwen en zilver op te ho-
pen als stof en goud als het slijk
der straten.[q] **4** Zie! Jehovah zelf
zal haar uit haar bezit stoten;
en in de zee zal hij stellig haar
krijgsmacht neerslaan;[r] en in het
vuur zal zijzelf worden verslon-
den.[s] **5** Askelon zal [het] zien
en bevreesd worden; en wat Gaza
betreft, ook zij zal van zeer he-
vige pijnen ineenkrimpen; ook
Ekron,[t] omdat zij in haar hoop-
volle verwachting[u] beschaamd zal
moeten worden. En een koning
zal stellig uit Gaza vergaan, en
Askelon zelf zal niet bewoond
worden.[v] **6** En een onwettige[w] zoon
zal zich werkelijk in Asdod vesti-
gen,[x] en ik zal de trots van de Fi-
listijn stellig afsnijden.[y] **7** En ik
wil zijn met bloed bevlekte din-
gen uit zijn mond verwijderen en
zijn walgelijkheden van tussen
zijn tanden,[a] en ook hijzelf zal
stellig overblijven voor onze God;
en hij moet als een stamhoofd[b]
in Juda worden,[c] en Ekron als de
Jebusiet.[d] **8** En ik wil mij als
een voorpost voor mijn huis leger-
en,[e] zodat er niemand zal zijn die
doortrekt en niemand die terug-
keert; en er zal geen taakoplege-
ger meer door hen heen trekken,[f]
want nu heb ik [het] met mijn
ogen gezien.[g]

9 Verblijd u zeer, o dochter van
Sion.[h] Juich in triomf,[i] o dochter
van Jeruzalem. Zie! Uw koning[j]
zelf komt tot u.[k] Hij is rechtvaar-
dig, ja, gered;[l] nederig[m] en rij-
dend op een ezel, ja, op een vol-
wassen dier, het jong van een
ezelin.[n] **10** En ik zal stellig [de]
strijdwagen afsnijden uit Efraïm
en [het] paard uit Jeruzalem.[o] En
de strijdboog[p] moet afgesneden
worden. En hij zal werkelijk vre-
de spreken tot de natiën;[q] en zijn
heerschappij zal zijn van zee tot
zee en van de Rivier tot de einden
der aarde.[r]

11 Ook gij, [o vrouw,] door het
bloed van uw verbond[s] wil ik uw
gevangenen[t] heenzenden uit de
put waarin geen water is.

12 Keert terug naar de ves-
ting,[u] GIJ gevangenen van de
hoop.[v]

Ook deel [ik u] heden mee: ’Ik
zal u, [o vrouw,] een dubbel deel
vergelden.[w] **13** Want ik wil Juda
treden als mijn [boog]. De boog
wil ik vullen met Efraïm, en ik
wil uw zonen,[x] o Sion, opwek-
ken tegen uw zonen, o Griekenland,[y]
en ik wil u maken als het
zwaard van een sterke man.’[z]
14 En over hen zal Jehovah zelf
gezien worden,[a] en zijn pijl zal
stellig uitschieten net als de blik-
sem.[b] En de Soevereine Heer

HFDST. 8

a Ps 122:1
b Za 7:2
c Jer 50:4
d Jes 55:5
Jes 60:3
Mi 4:2
Hag 2:7
Ga 3:8
e Opb 7:9
Opb 14:6
f Mt 25:40
g Ro 2:29
Ga 3:29
h Ex 12:38
Nu 10:29
Ru 1:16
Han 13:47
i De 4:7
Jes 45:14
1Kor 14:25

HFDST. 9

j Jes 13:1
k Jer 49:27
Am 1:3
l 2Kr 16:9
Heb 4:13
1Pe 3:12
m Jer 49:23
Am 6:14
n Jes 23:1
Joë 3:4
Am 1:9
o Ez 28:21
p Ez 28:3
q Ez 27:33
r Ez 26:17
Ez 27:26
s Ez 28:18
t Joz 13:3
1Sa 5:10
u Jes 20:5
v Ze 2:4
w De 23:2
Heb 12:8
x Pr 2:18
Am 1:8
y Jes 2:17
Da 4:37

2e kolom

a Ps 58:6
Am 3:12
b Ge 36:40
c Jes 60:14
d 2Sa 5:6
1Kon 9:20
1Kr 11:4
1Kr 21:28
e Ps 125:2
f Jes 54:14
g Ex 3:7
2Sa 16:12
h Jes 12:6
i Jes 44:23
Ze 3:14
j Ps 2:6
Jes 32:1
Jer 23:5
Lu 19:38
Jo 1:49
k Jo 12:15
l Jo 16:33
m Mt 11:29
Mt 21:5
n 1Kon 1:33
Mt 21:7
o Sp 21:31
p Za 10:4

---

q Jes 9:7; Ef 2:14; **r** Ex 23:31; Ps 2:8; Ps 72:8; **s** Jer 31:31; Mt 26:28; Heb 12:24; Heb 13:20; 1Pe 1:19; **t** Jes 49:9; **u** 2Sa 5:7; Jer 31:6; **v** Jes 61:1; Jer 31:17; **w** Job 42:10; Jes 61:7; **x** Mt 13:38; **y** Da 8:21; Joë 3:6; **z** Ps 149:6; Jes 41:15; **a** Ex 14:24; **b** Ps 18:14.

Jehovah zal zelf op de hoorn
blazen,[a] en hij zal stellig voort-
trekken met de zuiderstormen.[b]
15 Jehovah der legerscharen zelf
zal hen verdedigen, en zij zullen
werkelijk de slingerstenen ver-
slinden[c] en bedwingen. En zij zul-
len stellig drinken[d] — onstuimig
zijn — als was er wijn; en zij zul-
len werkelijk gevuld worden als
de schaal, als de hoeken van [het]
altaar.[e]

16 En Jehovah, hun God, zal
hen op die dag stellig redden[f] als
de kudde van zijn volk;[g] want zij
zullen zijn als de stenen van een
diadeem die flonkeren over zijn
bodem.[h] **17** Want o hoe [groot]
is zijn goedheid,[i] en hoe [groot]
is zijn schoonheid![j] Koren zal de
jonge mannen doen gedijen, en
nieuwe wijn de maagden."[k]

10 „Doet aan Jehovah UW ver-
zoeken om regen[l] in de tijd
van de lenteregen,[m] ja, aan Je-
hovah, die de onweerswolken
maakt,[n] en [die] hun een stort-
bui van regen geeft,[o] aan elk-
een plantengroei op het veld.[p]
2 Want de terafim[q] zelf hebben
gesproken wat magisch is; en de
beoefenaars van waarzeggerij,
van hun kant, hebben leugen ge-
schouwd,[r] en het zijn dromen zon-
der enige waarde die zij blijven
spreken, en tevergeefs trachten
zij te troosten.[s] Daarom zullen zij
stellig wegtrekken als een kudde;[t]
zij zullen ellendig worden, omdat
er geen herder is.[u]

3 Tegen de herders is mijn toorn
ontbrand,[v] en aan de bokkige lei-
ders[w] zal ik rekenschap vragen;[x]
want Jehovah der legerscharen
heeft zijn aandacht op zijn kud-
de gericht,[y] het huis van Juda,
en heeft hen gemaakt als zijn
paard[z] van waardigheid in de
strijd. **4** Uit hem is de hoofdper-
soon,[a] uit hem is de ondersteu-
nende regeerder,[b] uit hem is de
strijdboog;[c] uit hem komt iedere
taaktoewijzer[d] voort, allen te za-
men. **5** En zij moeten als sterke
mannen[e] worden, die in het slijk
der straten stampen in de strijd.[a]
En zij moeten in de strijd verwik-
keld raken, want Jehovah is met
hen;[b] en die op paarden rijden,
zullen beschaamd moeten staan.[c]
6 En ik wil het huis van Juda su-
perieur maken, en het huis van Jo-
zef zal ik redden.[d] En ik wil hun
een woonplaats geven, want ik wil
hun barmhartigheid betonen;[e] en
zij moeten worden gelijk degenen
die ik niet verstoten had;[f] want ik
ben Jehovah, hun God, en ik zal
hun antwoorden.[g] **7** En die van
Efraïm moeten net als een ster-
ke man worden,[h] en hun hart moet
zich verheugen als van wijn.[i] En
hun eigen zonen zullen [het] zien
en zich stellig verheugen;[j] hun
hart zal blij zijn in Jehovah.[k]

8 'Ik wil naar hen fluiten[l] en
hen bijeenbrengen; want ik zal
hen stellig loskopen,[m] en zij moe-
ten tot velen worden, net als de-
genen die tot velen zijn geworden.[n]
9 En ik zal hen als zaad
onder de volken verstrooien,[o] en
in de verre plaatsen zullen zij
mij gedenken;[p] en zij moeten op-
leven met hun zonen en terugke-
ren.[q] **10** En ik moet hen terug-
brengen uit het land Egypte;[r] en
uit Assyrië zal ik hen bijeenbren-
gen;[s] en naar het land Gilead[t] en
[de] Libanon zal ik hen brengen,
en geen [ruimte] zal er voor hen
worden gevonden.[u] **11** En hij
moet door de zee trekken [met]
benauwdheid;[v] en in de zee moet
hij [de] golven neerslaan,[w] en al
de diepten van de Nijl moeten
uitdrogen.[x] En de trots van As-
syrië moet neergehaald worden,[y]
en zelfs de scepter[z] van Egyp-
te zal wijken.[a] **12** En ik wil hen
superieur maken in Jehovah,[b] en
in zijn naam zullen zij wande-
len',[c] is de uitspraak van Jeho-
vah."

HFDST. 9

a Joz 6:5; Jes 18:3
b Jes 21:1; Jes 66:15
c Mi 5:9; Za 10:5; Za 12:6
d Jes 55:1
e Ex 27:2; Le 4:7
f Ez 34:22; Ez 37:23
g Ps 100:3; Mi 5:4; Za 11:7; Lu 12:32
h Jes 62:3; Ze 3:20
i Ps 25:8; Ps 31:19; Jes 63:7
j Ps 50:2; Ps 90:17
k Jes 62:8; Joë 3:18; Am 9:13

HFDST. 10

l Jer 14:22; Jak 5:18
m De 11:14; Joë 2:23
n Jer 51:16
o Ez 34:26; Jak 5:7
p Ps 104:14
q 1Sa 15:23
r Jer 27:9; Jer 29:21
s Jer 8:11
t Jer 50:17
u Nu 27:17; Ez 34:5
v Jes 56:11; Jer 10:21; Ez 34:10
w Ez 34:16; Ez 34:17
x Mr 12:40
y Lu 1:68
z Sp 21:31
a Jes 19:13; Hag 2:23
b Ge 49:10; Ezr 9:8
c Ge 49:24; Jes 49:2
d Jes 60:17
e Joë 2:7

2e kolom

a Ps 18:42; Mi 7:10
b De 20:1; Jes 41:13
c Ps 20:7; Ps 33:16; Hag 2:22
d Jer 3:18; Ez 37:16; Ho 1:10
e Jer 31:20
f Jer 30:18
g Jer 33:3
h Jer 31:9; Ez 37:19
i Ps 104:15; Za 9:15
j Ps 90:16; Jer 32:39
k Jes 66:14; Ze 3:14

---

l Ezr 1:1; **m** Jes 44:22; Jes 51:11; 1Ti 2:6; **n** 1Kon 4:20; Jer 33:22; **o** Jer 31:27; Ho 2:23; Mi 5:7; Han 8:4; **p** 1Kon 8:47; Jer 51:50; **q** Jes 65:23; Han 2:39; **r** Jes 11:11; **s** Jer 50:19; Ro 11:25; **t** Mi 7:14; **u** Jes 49:20; Jes 54:2; **v** Ps 66:12; **w** Jes 11:15; **x** Jes 19:6; **y** Jes 14:25; Mi 5:5; **z** Jes 19:1; **a** Ez 30:13; **b** Jes 41:10; Jes 45:24; **c** Sp 18:10; Mi 4:5.

11 „Open uw deuren, o Libanon,[a] opdat een vuur onder
uw ceders verslindt.[b] **2** Jammer, o jeneverboom, want de ceder is gevallen; omdat de majestueuzen zelf met geweld zijn
geplunderd![c] Jammert, GIJ statige bomen van Basan, want het ondoordringbare woud is tegen de
grond gegaan![d] **3** Luister! Het gejammer der herders,[e] want hun majesteit is gewelddadig geplunderd.[f] Luister! Het gebrul van jonge leeuwen met manen, want
het trotse [struikgewas] langs de Jordaan is gewelddadig geplunderd.[g]

4 Dit heeft Jehovah, mijn God, gezegd: 'Weid de kudde [bestemd]
ter doding,[h] **5** want de kopers van [de schapen] gaan ertoe over [ze] te doden,[i] ofschoon zij niet schuldig worden gehouden.[j] En zij die ze verkopen,[k] zeggen: „Jehovah zij gezegend, terwijl ik rijkdom zal verwerven."[l] En hun eigen
herders tonen in het geheel geen mededogen met hen.'[m]

6 'Want ik zal geen mededogen meer tonen met de bewoners van het land',[n] is de uitspraak van Jehovah. 'Daarom, zie, ik laat de mensen een ieder
in de hand van zijn metgezel[o] en in de hand van zijn koning[p] geraken; en zij zullen stellig het land verbrijzelen, en ik zal geen bevrijding uit hun hand bewerkstelligen.' "[q]

7 En ik weidde vervolgens de kudde[r] [bestemd] ter doding,[s] ten
behoeve van U, o ellendigen van de kudde.[t] Ik nam mij dus twee staven.[u] De ene noemde ik Aangenaamheid[v] en de andere noemde ik Eendracht,[w] en ik ging de
kudde weiden. **8** En ten slotte verdelgde ik drie herders in
één maanmaand,[x] daar mijn ziel geleidelijk ongeduldig met hen werd,[y] en ook hún ziel een walging jegens mij gevoelde. **9** Ten
slotte zei ik: „Ik zal U niet blijven weiden.[z] Laat die stervende

HFDST. 11

a Jer 22:23
b Jer 22:7
c Jes 10:33
Ez 31:3
d Jes 2:13
Jes 32:19
e Ez 34:10
Joë 1:13
f Jer 2:30
g Jer 49:19
Jer 50:44
h Ez 34:8
i Jer 23:1
Ez 22:25
Ez 34:2
Mi 3:2
j Jer 2:3
k 2Kon 4:1
Ne 5:8
l Ho 12:8
m Ez 34:4
n Ez 8:18
o Ez 38:21
Mi 7:2
Hag 2:22
Za 11:9
Za 14:13
p Mt 22:7
q Ps 50:22
Heb 10:27
r Ps 23:1
Ps 80:1
Ps 95:7
Jes 40:11
s Za 11:4
Za 13:8
t Ze 3:12
Za 11:11
u 1Sa 17:40
Ps 23:4
v Ps 133:1
Za 11:10
w Ez 37:19
Za 11:14
x Ho 5:7
y De 32:19
z Jer 23:33
Za 10:2

2e kolom

a Jer 15:2
b Jer 19:9
Ez 5:10
c Ps 90:17
Za 11:7
d Mt 23:38
e Jer 14:21
Ez 16:59
f Jes 14:32
Ze 3:12
g Jes 8:17
La 2:25
h 1Kon 21:2
i Mt 26:15
Mt 27:9
j Mt 27:5
k Ex 21:32
Mr 14:11
l Mt 27:6
Han 1:18
m Za 11:7
n Jes 11:13
Ez 37:16
o 1Kon 12:20
Jes 9:21
p Ez 34:2
Mt 15:14
q 1Pe 5:3
r Jer 23:2
Ez 34:6
Mt 9:36
s Ez 34:21
t Ge 31:38
Ez 34:3

is, sterven. En laat die verdelgd wordt, verdelgd worden.[a] En wat de overblijvenden betreft, laat hen verslinden, een ieder het vlees van
haar metgezellin."[b] **10** Ik nam dus mijn staf Aangenaamheid[c] en hieuw hem in stukken,[d] ten einde mijn verbond te verbreken dat ik met alle volken had gesloten.[e]
11 En het werd op die dag verbroken, en de ellendigen van de kudde,[f] die mij gadesloegen,[g] kwamen op deze wijze te weten dat het het
woord van Jehovah was.

12 Toen zei ik tot hen: „Indien het goed is in UW ogen,[h] geeft [mij] mijn loon; maar zo niet, laat het dan." En zij betaalden mij vervolgens mijn loon, dertig zilverstukken.[i]

13 Daarop zei Jehovah tot mij: „Werp het in de schatkist[j] — de majestueuze waarde waarop ik van hun standpunt uit bezien geschat ben."[k] Bijgevolg nam ik de dertig zilverstukken en wierp die in de schatkist in het huis van Jehovah.[l]

14 Toen hieuw ik mijn tweede staf, de Eendracht,[m] in stukken, ten einde de broederschap[n] tussen Juda en Israël te verbreken.[o]

15 En Jehovah zei voorts tot mij: „Neem u nog het gerei van
een onnutte herder.[p] **16** Want zie, ik laat een herder opstaan in het land.[q] Aan de [schapen] die verdelgd worden, zal hij geen aandacht schenken.[r] Het jonge zal hij niet zoeken, en het gebroken [schaap] zal hij niet helen.[s] Het [nog] overeind staande zal hij niet [van voedsel] voorzien, en het vlees van het vette zal hij eten,[t] en de hoeven van de [schapen] zal hij afrukken.[u]
17 Wee mijn nietswaardige herder,[v] die de kudde verlaat![w] Een zwaard zal over zijn arm en over zijn rechteroog komen. Zijn eigen arm zal zonder mankeren

u Ez 34:10; v Jer 23:1; Ez 13:2; Mt 23:13; w Jo 10:12.

verdorren,[a] en zijn eigen rechteroog zal zonder mankeren verduisterd worden."

12 Een formele uitspraak:
„Het woord van Jehovah betreffende Israël", is de uitspraak van Jehovah, die [de] hemel uitspant[b] en [de] aarde grondvest[c] en de geest[d] van de mens in zijn binnenste vormt. **2** „Zie, ik maak Jeruzalem[e] tot een schaal die alle volken rondom [doet] waggelen;[f] en ook tegen Juda zal hij komen bij de belegering, [ja,] tegen Jeruzalem.[g] **3** En het moet geschieden op die dag[h] [dat] ik Jeruzalem tot een zwaar te torsen steen[i] voor alle volken zal maken. Allen die hem opheffen, zullen zonder mankeren zelf ernstige schrammen oplopen; en tegen haar zullen stellig alle natiën der aarde vergaderd worden.[j] **4** Op die dag",[k] is de uitspraak van Jehovah, „zal ik elk paard[l] met verbijstering slaan en zijn berijder met waanzin;[m] en over het huis van Juda zal ik mijn ogen opendoen,[n] en elk paard van de volken zal ik met gezichtsverlies slaan. **5** En de stamhoofden[o] van Juda zullen in hun hart moeten zeggen: 'De inwoners van Jeruzalem zijn mij een sterkte door Jehovah der legerscharen, hun God.'[p] **6** Op die dag zal ik de stamhoofden van Juda als een vuurpot tussen bomen maken[q] en als een vuurfakkel in een rij pasgemaaid koren,[r] en zij moeten ter rechter- en ter linkerzijde alle volken rondom verslinden;[s] en Jeruzalem moet nog bewoond worden op haar [eigen] plaats, in Jeruzalem.[t]

7 En Jehovah zal stellig de tenten van Juda het eerst redden, opdat de luister van het huis van David en de luister van de inwoners van Jeruzalem niet te groot wordt ten opzichte van Juda. **8** Op die dag zal Jehovah een verdediging zijn rondom de inwoners van Jeruzalem;[u] en degene onder hen die struikelt, moet op die dag als David[v] worden, en het huis van David als God,[a] als Jehovah's engel voor hun aangezicht.[b] **9** En het moet geschieden op die dag [dat] ik alle natiën die tegen Jeruzalem komen, zal zoeken te verdelgen.[c]

10 En ik wil over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem de geest van gunst[d] en smekingen[e] uitstorten, en zij zullen stellig opzien naar Degene die zij hebben doorstoken,[f] en zij zullen stellig over Hem weeklagen zoals bij het geweeklaag over een enige [zoon]; en er zal een bittere jammerklacht over hem zijn zoals wanneer er een bittere jammerklacht is over de eerstgeboren [zoon].[g] **11** Op die dag zal het geweeklaag in Jeruzalem groot zijn, als het geweeklaag van Hadad-Rimmon in de valleivlakte van Megiddo.[h] **12** En het land zal stellig weeklagen,[i] elke familie afzonderlijk; de familie van het huis van David afzonderlijk, en hun vrouwen afzonderlijk;[j] de familie van het huis van Nathan[k] afzonderlijk, en hun vrouwen afzonderlijk; **13** de familie van het huis van Levi[l] afzonderlijk, en hun vrouwen afzonderlijk; de familie van de Simeïeten[m] afzonderlijk, en hun vrouwen afzonderlijk; **14** alle families die zijn overgebleven, elke familie afzonderlijk, en hun vrouwen afzonderlijk.[n]

13 Op die dag[o] zal er voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem een bron[p] geopend blijken te zijn voor zonde[q] en voor iets afschuwelijks.[r]

2 En het moet geschieden op die dag", is de uitspraak van Jehovah der legerscharen, „[dat] ik de namen van de afgoden uit het land zal afsnijden,[s] en ze zullen niet meer gedacht worden; en ook

HFDST. 11
a 1Kon 13:4; Ez 30:22

HFDST. 12
b Job 26:7; Ps 104:2; Jes 42:5; Jes 44:24
c Ps 102:25; Ps 136:6; Jes 45:18; Jes 48:13
d Job 34:14; Ps 146:4; Pr 12:7; Han 17:25
e Heb 12:22
f Ps 75:8; Za 14:13
g Za 14:14
h Ze 3:19
i Da 2:34; Da 2:45; Mt 21:44
j Ps 2:2; Ez 38:9; Mi 4:11; Za 14:2; Opb 16:14
k Jes 24:21
l Sp 21:31
m De 28:28; Ps 76:6
n 1Kon 8:29; 2Kr 7:15; Jes 37:17
o Za 9:7
p Ps 46:1; Jes 41:10; Joë 3:16; Za 12:8
q Jes 10:17; Ob 18
r Jes 41:15; Jes 62:1
s Mi 4:13; Za 9:15
t Jer 31:38; Za 2:4; Za 12:10
u Jer 23:6; Joë 3:16; Za 2:5; Za 9:15
v Ez 34:24

2e kolom
a Ps 45:6; Jes 9:6; Ho 3:5
b Ex 14:19; Ex 23:20
c Jes 54:17; Hag 2:22; Opb 16:14
d Jes 32:15; Jes 44:3; Joë 2:28; Han 3:19
e 2Kr 6:21; Ps 28:2; Jer 31:9
f Jo 19:34; Jo 19:37; Jo 20:27; Opb 1:7
g Jer 6:26; Am 8:10
h 2Kon 23:29; 2Kr 35:22
i Jer 3:21; Lu 23:48
j Mr 15:40; Lu 23:49

k 2Sa 5:14; Lu 3:31; l Ex 6:16; m Ex 6:17; 1Kon 1:8; 1Kr 23:10; n Mr 15:41; **HFDST. 13** o Za 12:3; p Ps 51:7; q Jes 1:6; Ez 36:25; Jo 1:29; Han 2:38; Han 2:41; r 2Kr 29:5; Klg 1:8; Ez 36:17; Ez 36:29; s Ex 23:13; De 12:3; Jes 2:18; Ez 36:25; Ze 1:4.

de profeten[a] en de geest van onreinheid zal ik uit het land doen verdwijnen.[b] **3** En het moet geschieden [dat] ingeval er ooit nog een man zou profeteren, zijn vader en zijn moeder, zij die zijn geboorte hebben veroorzaakt, dan tot hem moeten zeggen: 'Gij zult niet leven, want leugen hebt gij gesproken in de naam van Jehovah.' En zijn vader en zijn moeder, zij die zijn geboorte hebben veroorzaakt, moeten hem wegens zijn profeteren doorsteken.[c]

4 En het moet geschieden op die dag [dat] de profeten beschaamd zullen worden,[d] een ieder om zijn visioen wanneer hij profeteert; en zij zullen geen haren[e] ambtsgewaad dragen met het doel te bedriegen. **5** En hij zal stellig zeggen: 'Ik ben geen profeet. Ik ben een man die [de] grond bebouwt, want een aardse mens zelf heeft mij van mijn jeugd af verworven.' **6** En men moet tot hem zeggen: 'Wat zijn deze wonden [aan u] tussen uw handen?' En hij zal moeten zeggen: 'Die waarmee ik in het huis van wie mij intens liefhadden, ben geslagen.' "

7 „O zwaard, ontwaak tegen mijn herder,[f] ja, tegen de fysiek sterke man die mijn metgezel is",[g] is de uitspraak van Jehovah der legerscharen. „Sla de herder,[h] en laten de [schapen] van de kudde verstrooid worden;[i] en ik zal stellig mijn hand doen terugkeren over hen die onbetekenend zijn."[j]

8 „En het moet geschieden in het gehele land", is de uitspraak van Jehovah, „[dat] twee delen daarin afgesneden zullen worden [en] de laatste adem zullen uitblazen;[k] en wat het derde [deel] betreft, het zal erin overgelaten worden.[l] **9** En ik zal het derde [deel] stellig door het vuur heen brengen;[m] en ik zal hen werkelijk louteren zoals men zilver loutert,[n] en hen toetsen zoals men goud toetst.[o] Het zal van zijn kant mijn naam aanroepen, en ik, van mijn kant, zal het antwoorden.[a] Ik wil zeggen: 'Het is mijn volk',[b] en het zal op zijn beurt zeggen: 'Jehovah is mijn God.' "[c]

14 „Zie! Er komt een dag die Jehovah toebehoort,[d] en de buit van u zal stellig in uw midden verdeeld worden. **2** En ik zal stellig alle natiën tegen Jeruzalem ten oorlog vergaderen;[e] en de stad zal werkelijk ingenomen worden[f] en de huizen zullen geplunderd worden, en de vrouwen zelf zullen verkracht worden.[g] En de helft van de stad moet wegtrekken in ballingschap;[h] maar wat de overgeblevenen van het volk[i] betreft, zij zullen niet afgesneden worden van de stad.[j]

3 En Jehovah zal stellig uittrekken en oorlog voeren tegen die natiën[k] als op de dag dat hij oorlog voerde, op de dag van de strijd.[l] **4** En zijn voeten zullen op die dag werkelijk staan op de berg der olijfbomen, die tegenover Jeruzalem ligt, aan de oostkant;[m] en de berg der olijfbomen[n] moet middendoor splijten,[o] vanaf de zonsopgang en naar het westen. Er zal een zeer groot dal zijn; en de helft van de berg zal werkelijk naar het noorden bewogen worden, en de helft ervan naar het zuiden. **5** En gijlieden zult stellig vluchten naar het dal van mijn bergen;[p] want het dal van [de] bergen zal helemaal tot Azel reiken. En GIJ zult moeten vluchten, net als GIJ gevlucht zijt vanwege de [aard]beving in de dagen van Uzzija, de koning van Juda.[q] En Jehovah, mijn God, zal stellig komen[r] [en] alle heiligen met hem.[s]

6 En het moet geschieden op die dag [dat] er geen kostelijk licht zal blijken te zijn[t] — de dingen zullen gestold zijn.[u] **7** En het moet één dag worden waarvan bekend is dat hij Jehovah

HFDST. 13

a De 13:5; Jer 8:10; Jer 23:14; Ez 14:9
b 2Kor 7:1
c De 13:6; De 13:9; De 18:20; Mt 10:37
d Jer 2:26; Mi 3:7
e 2Kon 1:8; Mt 3:4
f Ez 34:23; Mi 5:4; Mt 26:55; Jo 10:11; Heb 13:20; 1Pe 5:4
g Sp 8:30; Jo 1:1; Jo 16:28; Jo 17:5
h Jes 53:8; Da 9:26; Mr 14:27; Han 3:18; Opb 13:8
i Mt 26:31; Mr 14:50; Jo 16:32
j Jes 1:25; Mt 11:25; 1Kor 1:27
k Mt 13:41; Lu 12:46
l Joë 2:32; Mt 24:22; Ro 9:27
m Jes 43:2
n Ps 66:10; Jes 48:10; Mal 3:2
o Mal 3:3; 1Pe 1:7

2e kolom

a Jes 58:9
b Jer 30:22; Ro 9:25
c Ps 144:15; Opb 21:7

HFDST. 14

d Jes 2:12; Joë 2:31; 2Pe 3:10
e Joë 3:2; Opb 16:14
f Lu 21:20
g De 28:30; Klg 5:11
h Lu 21:24
i Jes 65:8; Mt 21:43; Mt 24:22
j Jes 65:18; Heb 12:22; Opb 21:2
k Jes 66:16; Ez 38:23; Joë 3:14; Opb 16:14
l Ex 15:3; 2Kr 20:15
m Ez 11:23; Han 1:12
n Lu 19:29
o Mi 1:4
p Lu 21:21
q Am 1:1
r Ps 96:13; Ps 98:9; Ju 14; s De 33:2; Ps 149:9; Joë 3:11; t Jes 13:10; Am 5:18; u Ex 15:8; Job 38:22.

toebehoort.[a] Het zal geen dag zijn, noch zal het nacht zijn;[b] en het moet geschieden [dat] het in de avondtijd licht zal worden.[c] **8** En het moet geschieden op die dag [dat] levende wateren[d] uit Jeruzalem zullen uitgaan,[e] de helft ervan naar de oostelijke zee[f] en de helft ervan naar de westelijke zee.[g] In de zomer en in de winter zal het geschieden.[h] **9** En Jehovah moet koning worden over de gehele aarde.[i] Op die dag zal Jehovah één[j] blijken te zijn, en zijn naam één.[k]

10 Het gehele land zal veranderd worden als de Araba,[l] vanaf Geba[m] tot Rimmon,[n] ten zuiden van Jeruzalem; en ze moet oprijzen en bewoond worden op haar plaats,[o] vanaf de Benjaminpoort[p] helemaal tot aan de plaats van de Eerste Poort, helemaal tot aan de Hoekpoort, en [vanaf] de Hananeëltoren[q] helemaal tot aan de perskuipen van de koning. **11** En men zal haar stellig bewonen; en er zal geen enkele verbanning [tot de vernietiging] meer plaatsvinden,[r] en Jeruzalem moet in zekerheid bewoond worden.[s]

12 En dit zal de gesel blijken te zijn waarmee Jehovah alle volken zal geselen die werkelijk krijgsdienst tegen Jeruzalem zullen verrichten:[t] Iemands vlees zal wegrotten terwijl hij op zijn voeten staat;[u] en zelfs iemands ogen zullen in hun kassen wegrotten, en zelfs iemands tong zal in zijn mond wegrotten.

13 En het moet geschieden op die dag [dat] van Jehovah afkomstige verwarring onder hen wijdverbreid zal worden;[v] en zij zullen werkelijk een ieder de hand van hun metgezel vastgrijpen, en ieders hand zal zich werkelijk tegen de hand van zijn metgezel verheffen. **14** En ook Juda zelf zal oorlog voeren te Jeruzalem; en het vermogen van alle natiën rondom zal stellig verzameld worden, goud en zilver en kleren in buitengewone overvloed.[w]

HFDST. 14

a Ps 118:24
1Th 5:2
2Th 2:2
b Ps 97:11
Sp 4:18
Opb 21:25
c Jes 30:26
d Jo 4:10
Opb 21:6
Opb 22:17
e Jer 17:13
Ez 47:1
Joë 3:18
Opb 22:1
f De 3:17
Ez 47:8
g Joz 1:4
Joë 2:20
h Jes 49:10
i Ps 97:1
Opb 19:6
j De 6:4
Mal 2:10
Ga 3:20
k Jes 42:8
Jes 44:6
l De 1:7
m 1Kon 15:22
n 1Kr 4:32
o Jer 30:18
p Jer 37:13
Ez 48:32
q Ne 3:1
Jer 31:38
r Jes 60:18
Jer 31:40
s Jer 23:6
Jer 33:16
t 2Kon 19:35
Ps 110:5
Joë 3:2
Mi 4:11
Opb 16:14
u Han 12:23
v Re 7:22
Ez 38:21
Za 11:6
w 2Kr 14:13
2Kr 20:25
Za 2:9

2e kolom

a Jes 66:19
Han 15:17
b 1Sa 1:7
Jes 66:23
c Ps 86:9
Jes 27:13
Jer 48:15
Ro 15:11
d Ps 24:8
Ps 103:21
e Le 23:34
Ne 8:14
Jo 7:2
f Ge 10:32
Jer 10:25
Am 3:2
g Jes 45:23
Jes 60:12
h De 11:17
1Kon 8:35
Jes 5:6
i Kol 2:17
Heb 10:1
j Mal 1:11
k Ex 28:36
Ex 39:30
Jes 35:8
l 1Sa 2:14
m Ex 25:29
Ex 37:16
Nu 4:7
n 2Kr 29:22

15 En zo zal de gesel blijken te zijn van het paard, het muildier, de kameel en de ezel, en elk soort van huisdier dat zich in die legerkampen bevindt: gelijk deze gesel.

16 En het moet geschieden [dat], wat een ieder aangaat die overblijft uit alle natiën die tegen Jeruzalem komen,[a] zij ook van jaar tot jaar moeten opgaan[b] om zich neer te buigen voor de Koning,[c] Jehovah der legerscharen,[d] en om het loofhuttenfeest[e] te vieren. **17** En het moet geschieden dat, wat een ieder aangaat uit de families[f] der aarde die niet opgaat[g] naar Jeruzalem om zich voor de Koning, Jehovah der legerscharen, neer te buigen, ja, over hen geen stortregen zal komen.[h] **18** En indien zelfs de familie van Egypte niet opgaat en niet werkelijk binnengaat, zal er ook over hen geen zijn. De gesel zal komen waarmee Jehovah de natiën geselt die niet opgaan om het loofhuttenfeest te vieren. **19** Ja, dit zal de [straf voor de] zonde van Egypte blijken te zijn en [voor] de zonde van alle natiën die niet opgaan om het loofhuttenfeest te vieren.[i]

20 Op die dag zal er op de bellen van het paard blijken te staan:[j] 'Heiligheid behoort Jehovah toe!'[k] En de kookpotten[l] met wijde opening in het huis van Jehovah moeten worden als de schalen[m] vóór het altaar.[n] **21** En elke kookpot met wijde opening in Jeruzalem en in Juda moet iets heiligs worden dat Jehovah der legerscharen toebehoort, en al degenen die slachtoffers brengen, moeten binnenkomen en daarvan nemen en moeten daarin koken.[o] En op die dag zal er geen Kanaäniet[p] meer in het huis van Jehovah der legerscharen blijken te zijn."[q]

o De 16:7; 1Sa 2:13; Ez 46:23; p Jes 35:8; Ez 44:9; Opb 21:27; q 1Ti 3:15.

MALEACHI

1 Een formele uitspraak:
Het woord van Jehovah[a] betreffende Israël door bemiddeling van Maleachi:

2 „Ik heb ulieden liefgehad”,[b] heeft Jehovah gezegd.

En GIJ hebt gezegd: „Op welke wijze hebt gij ons liefgehad?”[c]

„Was Esau niet de broer van Jakob?”,[d] is de uitspraak van Jehovah. „Maar ik had Jakob lief,[e] **3** en Esau[f] heb ik gehaat; en ten slotte maakte ik zijn bergen tot een verlaten woestenij[g] en zijn erfdeel voor de jakhalzen van [de] wildernis.”[h]

4 „Omdat Edom blijft zeggen: ’Wij zijn verpletterd, maar wij zullen terugkeren en [de] verwoeste plaatsen opbouwen’, heeft Jehovah der legerscharen dit gezegd: ’Zij, van hun kant, zullen bouwen; maar ik, van mijn kant, zal omverhalen.[i] En men zal hen stellig „het gebied der goddeloosheid” noemen en „het volk dat door Jehovah tot onbepaalde tijd openlijk veroordeeld is”.[j] **5** En UW eigen ogen zullen [het] zien, en zelf zult GIJ zeggen: „Moge Jehovah grootgemaakt worden over het gebied van Israël.”’”[k]

6 „’Een zoon, van zijn kant, eert een vader;[l] en een knecht zijn voortreffelijke meester.[m] Indien ik dan een vader ben,[n] waar is de eer jegens mij?[o] En indien ik een voortreffelijk meester ben, waar is de vrees[p] voor mij?’, heeft Jehovah der legerscharen gezegd tot U, o priesters die mijn naam veracht.[q]

’En GIJ hebt gezegd: „Op welke wijze hebben wij uw naam veracht?”’

7 ’[Door] op mijn altaar verontreinigd brood aan te bieden.’[r]

’En GIJ hebt gezegd: „Op welke wijze hebben wij u verontreinigd?”’

’Doordat GIJ zegt: „De tafel[a] van Jehovah is iets verachtelijks.”[b] **8** En wanneer GIJ een blind [dier] ten slachtoffer aanbiedt: „Het is niets kwaads.” En wanneer GIJ een kreupel of een ziek [dier] aanbiedt: „Het is niets kwaads.”’”[c]

„Breng het alstublieft eens naar uw stadhouder toe. Zal hij een welgevallen in u hebben, of zal hij u vriendelijk ontvangen?”, heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

9 „Nu dan, vermurwt alstublieft het aangezicht[d] van God, opdat hij ons gunst betoont.[e] Door UW hand is dit geschied. Zal hij ook maar iemand van U vriendelijk ontvangen?”, heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

10 „Wie is er ook onder U die de deuren zal sluiten?[f] En gijlieden zult mijn altaar niet ontsteken — niet om niet.[g] Geen behagen heb ik in U”, heeft Jehovah der legerscharen gezegd, „en in de offergave uit UW hand heb ik geen welgevallen.”[h]

11 „Want van de opgang der zon, ja, tot aan haar ondergang zal mijn naam groot zijn onder de natiën,[i] en op elke plaats zal offerrook[j] worden gebracht, zal mijn naam [een gave] worden aangeboden, ja, een reine gave;[k] want mijn naam zal groot zijn onder de natiën”,[l] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

12 „Maar gijlieden ontheiligt[m] mij doordat GIJ zegt: ’De tafel van Jehovah is iets verontreinigds, en haar vrucht, haar voedsel, is iets verachtelijks.’[n] **13** En GIJ hebt gezegd: ’Zie! Wat een afmatting!’,[o] en GIJ hebt gemaakt dat men er de neus voor optrekt”, heeft Jehovah der legerscharen gezegd. „En GIJ hebt iets

HFDST. 1

a 2Pe 1:21
b De 7:6 De 10:15 Jes 41:8 Ro 11:28
c Jes 49:14
d Ge 25:25
e Ro 9:13
f Ge 25:34 Ge 27:41 Heb 12:16
g Jes 34:10 Jer 49:20 Ez 25:13 Ez 35:3 Joë 3:19 Ob 10
h Jes 34:13
i Job 12:14 Ps 127:1
j Ps 137:7 Jes 34:5 Ob 18
k Ps 35:27
l Ex 20:12 Mt 15:4 Mr 10:19 Ef 6:2
m 1Ti 6:1 Tit 2:9
n Ex 4:22
o Jes 1:2 Mt 6:9
p Sp 8:13 1Pe 2:17
q Jer 5:31 Jer 23:11 Ez 22:26 Ho 4:6
r Le 21:6

2e kolom

a Ez 41:22 1Kor 10:21
b 1Sa 2:17
c Le 22:20 De 15:21
d Ex 32:11 Jer 26:19 Joë 1:13 Joë 1:14
e Joë 2:17
f 2Kr 23:4
g Jer 6:13 Mi 3:11
h Jes 1:11 Jer 6:20 Jer 14:12 Am 5:21
i Ps 113:3 Jes 45:6 Jes 59:19 Za 14:16
j Ps 66:15 Ro 12:1 Heb 13:15
k Jes 66:20 Jo 4:23
l Ps 22:27 Ze 3:9 Mt 28:19 Opb 15:4
m Ez 22:26
n Mal 1:7
o Jes 43:22 Mi 6:3

verscheurds gebracht, en het
kreupele en het zieke;[a] ja, GIJ
hebt [het] als gave gebracht. Kan
ik dat met welgevallen uit UW
hand aannemen?",[b] heeft Jeho-
vah gezegd.
14 „En vervloekt is degene die
arglistig handelt wanneer er in
zijn kudde een mannetjesdier
voorhanden is en hij een gelof-
te doet en Jehovah een ondeug-
delijk [dier] offert.[c] Want ik ben
een groot Koning",[d] heeft Jeho-
vah der legerscharen gezegd, „en
mijn naam zal vrees inboezemend
zijn onder de natiën."[e]
2 „En dit gebod nu is voor U,
o priesters.[f] **2** Indien GIJ
niet zult luisteren[g] en indien GIJ
[het] niet ter harte zult nemen[h]
mijn naam heerlijkheid te ge-
ven,"[i] heeft Jehovah der leger-
scharen gezegd, „dan zal ik stel-
lig de vloek over U zenden,[j] en ik
wil UW zegeningen vervloeken.[k]
Ja, zelfs de [zegen] heb ik ver-
vloekt, omdat GIJ [het] niet ter
harte neemt."
3 „Ziet, ik bestraf vanwege U
het [gezaaide] zaad,[l] en ik wil
drek op UW aangezicht strooi-
en, de drek van UW feesten; en
iemand zal U werkelijk daarheen
wegdragen. **4** En GIJ zult moe-
ten weten dat ik dit gebod tot
U gezonden heb,[m] opdat mijn ver-
bond[n] met Lęvi blijft bestaan",[o]
heeft Jehovah der legerscharen
gezegd.
5 „Wat mijn verbond betreft,
het bleek met hem te zijn, [een]
van leven en van vrede,[p] en ik
bleef ze hem geven, mét vrees.
En hij ging voort mij te vrezen;[q]
ja, wegens mijn naam werd hij-
zelf met verschrikking geslagen.[r]
6 De wet der waarheid, dié bleek
in zijn mond te zijn,[s] en er werd
geen onrechtvaardigheid op zijn
lippen gevonden. In vrede en in
oprechtheid wandelde hij met mij,[t]
en velen waren het die hij van
dwaling terugbracht.[u] **7** Want
het zijn de lippen van een pries-
ter die kennis dienen te bewa-
ren, en [de] wet dient men uit zijn
mond te zoeken;[a] want hij is de
boodschapper van Jehovah der
legerscharen.[b]
8 Maar gijlieden — GIJ zijt af-
geweken van de weg.[c] GIJ hebt
velen doen struikelen in de wet.[d]
GIJ hebt het verbond van Lęvi
te gronde gericht",[e] heeft Jehovah
der legerscharen gezegd. **9** „En
ook ik, van mijn kant, zal U stel-
lig voor heel het volk verachte-
lijk en gering maken,[f] net zoals GIJ
mijn wegen niet hebt onderhou-
den, doch partijdigheid hebt be-
toond inzake de wet."[g]
10 „Hebben wij niet allen één
vader?[h] Heeft niet één God ons
geschapen?[i] Waarom handelen
wij dan trouweloos jegens el-
kaar,[j] door het verbond van
onze voorvaders te ontheiligen?[k]
11 Jǫda heeft trouweloos gehan-
deld, en iets verfoeilijks is in Iśra-
ël en in Jerǫzalem bedreven;[l]
want Jǫda heeft de heiligheid
van Jehovah, welke Hij heeft lief-
gehad, ontheiligd,[m] en hij heeft
de dochter van een buitenlandse
god als bruid in bezit genomen.[n]
12 Jehovah zal een ieder die dit
doet, degene die waakt en dege-
ne die antwoord geeft, van de
tenten van Jąkob afsnijden,[o] als-
ook degene die Jehovah der le-
gerscharen een offergave aan-
biedt."[p]
13 „En dit is het tweede dat gij-
lieden doet, [waardoor] het altaar
van Jehovah met tranen wordt
bedekt, met wenen en zuchten,
zodat er niet meer wordt omge-
zien naar de offergave, noch [ook
maar iets] uit UW hand met wel-
gevallen wordt aangenomen.[q]
14 En GIJ hebt gezegd: 'Om wel-
ke reden?'[r] Om deze reden, dat
Jehovah zelf getuige is geweest
tussen u en de vrouw van uw
jeugd,[s] jegens wie gijzelf trou-
weloos hebt gehandeld, hoewel
zij uw partner en de vrouw van
uw verbond is.[t] **15** En één was
er die [het] niet deed, aangezien
hij had wat er overbleef van [de]

HFDST. 1

a De 15:21
De 17:1
b Le 22:20
Jes 1:13
Mal 2:13
c Han 5:3
d Ps 47:2
Jer 10:10
Da 9:4
e Ps 76:12
Opb 15:4

HFDST. 2

f Klg 4:13
Ho 5:1
Mal 1:6
g Le 26:14
Jes 30:9
h Ps 81:11
Jes 42:25
Jes 57:11
i Jer 13:16
j De 28:15
k Ho 4:7
Hag 1:11
l Ho 8:7
Joë 1:17
m Jer 28:9
Ez 33:33
n Ex 40:15
o Nu 3:6
Nu 18:23
Ez 44:15
p Ps 119:165
q Ps 19:9
Ps 111:10
r Ps 111:9
s 2Kr 17:9
Ez 44:24
t Ex 32:26
u Jak 5:20

2e kolom

a Le 10:11
De 24:8
2Kr 15:3
Ne 8:8
b Hag 1:13
c Jes 1:4
Jes 30:9
Heb 3:12
d Jer 18:15
Lu 11:52
e Ne 13:29
f 1Sa 2:30
Mi 3:7
g Le 19:15
De 1:17
De 16:19
Jak 2:9
h 1Kor 8:6
Ef 4:6
i Ge 2:7
Ps 100:3
Han 17:25
j Ne 5:8
Mi 7:2
k Joz 23:16
l Jer 7:10
m Le 20:26
n De 7:3
Re 3:6
1Kon 11:1
Ne 13:23
o Nu 15:31
p 1Sa 15:22
Am 5:22
q Sp 21:27
Jes 1:11
r Jer 8:12
s Sp 5:18
Pr 9:9
t Sp 2:17
Mt 19:5

geest. En wat zocht deze? Het zaad van God.[a] En gijlieden moet U hoeden met betrekking tot UW geest,[b] en jegens de vrouw van uw jeugd mag niemand trouweloos handelen.[c] **16** Want hij heeft echtscheiding gehaat",[d] heeft Jehovah, de God van Israël, gezegd; „en degene die zijn kleed met gewelddaad overdekt heeft",[e] heeft Jehovah der legerscharen gezegd. „En GIJ moet U hoeden met betrekking tot UW geest, en GIJ moogt niet trouweloos handelen.[f]

17 Gijlieden hebt Jehovah vermoeid met UW woorden,[g] en GIJ hebt gezegd: 'Op welke wijze hebben wij [hem] vermoeid?' Doordat GIJ zegt: 'Iedereen die kwaad doet, is goed in de ogen van Jehovah, en in zulke mensen heeft hijzelf behagen geschept';[h] of: 'Waar is de God van gerechtigheid?'"[i]

3 „Ziet! Ik zend mijn boodschapper,[j] en hij moet een weg voor mijn aangezicht banen.[k] En plotseling zal tot Zijn tempel komen[l] de [ware] Heer,[m] die gijlieden zoekt, en de boodschapper[n] van het verbond,[o] in wie GIJ behagen hebt.[p] Ziet! Hij zal stellig komen", heeft Jehovah der legerscharen gezegd.[q]

2 „Doch wie zal de dag van zijn komst verdragen,[r] en wie zal standhouden wanneer hij verschijnt?[s] Want hij zal zijn als het vuur van een louteraar[t] en als het loog[u] van de wassers.[v] **3** En hij moet zitten als een louteraar en reiniger van zilver[w] en moet de zonen van Levi reinigen;[x] en hij moet hen zuiveren als goud[y] en als zilver, en zij zullen voor Jehovah stellig mensen worden die een offergave aanbieden[z] in rechtvaardigheid. **4** En de offergave van Juda en van Jeruzalem zal Jehovah werkelijk aangenaam zijn,[a] als in de dagen van weleer en als in de jaren der oudheid.[b]

5 En ik wil tot ulieden naderen voor het oordeel,[a] en ik wil een snelle getuige worden[b] tegen de tovenaars,[c] en tegen de overspelers,[d] en tegen degenen die vals zweren,[e] en tegen degenen die bedrieglijk handelen met het loon van een loonarbeider,[f] met [de] weduwe[g] en met [de] vaderloze jongen,[h] en degenen die de inwonende vreemdeling afwijzen,[i] terwijl zij mij niet hebben gevreesd",[j] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

6 „Want ik ben Jehovah; ik ben niet veranderd.[k] En GIJ zijt zonen van Jakob; GIJ zijt niet aan UW eind gekomen.[l] **7** Van de dagen van UW voorvaders af zijt GIJ afgeweken van mijn voorschriften en hebt [ze] niet onderhouden.[m] Keert tot mij terug, en ik wil tot U terugkeren",[n] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

En GIJ hebt gezegd: „Op welke wijze zullen wij terugkeren?"

8 „Zal de aardse mens God beroven? Maar GIJ berooft mij."

En GIJ hebt gezegd: „Op welke wijze hebben wij u beroofd?"

„In de tienden en in de bijdragen. **9** Met de vloek vervloekt[o] GIJ [mij], en mij berooft GIJ — de natie in haar geheel. **10** Brengt al de tienden[p] in de voorraadschuur, opdat er voedsel in mijn huis mag komen;[q] en stelt mij alstublieft daarin op de proef",[r] heeft Jehovah der legerscharen gezegd, „of ik voor ulieden niet de sluizen van de hemel zal openen[s] en werkelijk een zegen over U zal uitgieten totdat er geen gebrek meer is."[t]

11 „En ik wil voor U de verslinder bestraffen,[u] en die zal U de vrucht van de bodem niet verderven, noch zal de wijnstok op het veld zonder vrucht voor U

HFDST. 2

a Ge 3:15 Han 3:25 Ga 3:16
b Sp 25:28
c De 22:13
d Ge 2:24 Mt 5:32 Mt 19:8 Mr 10:9
e Ps 11:5 Jes 59:6
f Jer 5:11 Ho 5:7 Mal 2:10
g Jes 1:15 Jes 7:13 Jes 43:24 Jer 15:6
h Sp 30:12 Ez 18:29
i De 32:4 Ps 37:28 Jes 58:2

HFDST. 3

j Mt 11:10 Lu 1:76 Jo 1:6
k Mt 3:3 Mr 1:3 Jo 1:23 Jo 3:28 Han 13:24 Han 19:4
l Mt 21:12
m Ps 11:4 Jes 6:1 Opb 11:19
n Jes 63:9 Mt 15:24 Lu 1:69
o Ex 2:24 Lu 1:72
p Jo 12:19
q Jes 44:26
r Am 5:18
s Mt 24:13 Lu 21:36
t Da 11:35 Da 12:10 1Kor 3:13
u Jer 2:22
v Jes 1:25
w Ps 66:10 Sp 25:4 Za 13:9
x Jer 33:18 Opb 1:6
y 1Pe 1:7
z Ps 69:31 Heb 13:15 1Pe 2:5
a Mal 1:11
b 2Kr 7:1 Jer 2:2

2e kolom

a Heb 10:30
b Mi 1:2 Opb 22:12
c Opb 21:8
d Jer 29:23
e Ex 20:7
f Ps 62:10 Sp 14:31 Jak 5:4
g De 24:17 Lu 20:47
h Jes 1:17 Jak 1:27
i Ex 23:9 Za 7:10
j Sp 8:13

k Jes 43:10; Jes 46:4; Jak 1:17; l Ps 105:8; Klg 3:22; Ro 11:29; m De 9:7; Ne 9:26; Han 7:51; n De 4:30; Jer 3:12; Za 1:3; Jak 4:8; o Le 24:15; Jes 8:21; p Le 27:30; De 14:28; q 2Kr 31:11; Ne 12:44; Ne 13:10; r 2Kor 9:8; s De 28:12; 2Kon 7:19; t Le 26:10; 2Kr 31:10; Sp 3:10; Sp 10:22; u Joë 1:4; Am 4:9; Am 7:1.

blijken te zijn",[a] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

12 „En alle natiën zullen U gelukkig moeten prijzen,[b] want GIJZELF zult een land van welbehagen worden",[c] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

13 „UW woorden tegen mij zijn wel kras geweest",[d] heeft Jehovah gezegd.

En GIJ hebt gezegd: „Wat hebben wij met elkaar tegen u gesproken?"[e]

14 „GIJ hebt gezegd: 'Het heeft geen waarde God te dienen.[f] En welk voordeel is erin gelegen dat wij de plicht jegens hem in acht hebben genomen en dat wij wegens Jehovah der legerscharen bedroefd hebben rondgelopen?[g]

15 En op dit ogenblik verklaren wij de overmoedigen gelukkig.[h] Ook zijn de bedrijvers van goddeloosheid opgebouwd.[i] Ook hebben zij God op de proef gesteld en blijven ontkomen.' "[j]

16 In die tijd spraken degenen die Jehovah vreesden[k] met elkaar, elkeen met zijn metgezel, en Jehovah bleef aandacht schenken en luisteren.[l] En er werd voorts een gedenkboek voor zijn aangezicht geschreven[m] voor degenen die Jehovah vrezen en voor degenen die aan zijn naam denken.[n]

17 „En zij zullen stellig van mij worden",[o] heeft Jehovah der legerscharen gezegd, „op de dag dat ik een speciaal bezit voortbreng.[p] En ik wil hun mededogen betonen, net zoals een man mededogen toont jegens zijn zoon die hem dient.[q] **18** En gijlieden zult stellig weer [het onderscheid] zien tussen een rechtvaardige en een goddeloze,[a] tussen iemand die God dient en iemand die hem niet heeft gediend."[b]

4 „Want ziet! de dag komt die brandt als de oven,[c] en alle overmoedigen en al degenen die goddeloosheid bedrijven, moeten als stoppels worden.[d] En de dag die komt, zal hen stellig verslinden," heeft Jehovah der legerscharen gezegd, „zodat die hun wortel noch tak zal overlaten.[e]

2 En voor U die mijn naam vreest, zal stellig de zon der rechtvaardigheid gaan schijnen,[f] met genezing in haar vleugelen;[g] en GIJ zult werkelijk uitgaan en de grond omwoelen als mestkalveren."[h]

3 „En gijlieden zult stellig [de] goddelozen vertreden, want zij zullen als stof onder UW voetzolen worden op de dag waarop ik handelend optreed",[i] heeft Jehovah der legerscharen gezegd.

4 „Gedenkt de wet van mijn knecht Mozes, waarmee ik hem in Horeb betreffende geheel Israël geboden heb gegeven, ja, voorschriften en rechterlijke beslissingen.[j]

5 Ziet! Ik zend ulieden de profeet Elia[k] vóór de komst van de grote en vrees inboezemende dag van Jehovah.[l] **6** En hij moet het hart van vaders tot zonen terugbrengen, en het hart van zonen tot vaders; opdat ik niet kom en de aarde werkelijk sla door [haar] aan de vernietiging prijs te geven."[m]

HFDST. 3

a De 11:14 Joë 2:24 Za 8:12
b Ps 72:17 Jes 61:9
c Jes 62:4
d Jes 5:19 Jes 28:14
e Job 40:8 Mal 1:6
f Job 21:15 Ps 73:13 Jes 58:3 Ze 1:12
g Za 7:5 Jak 4:9
h Ps 10:3 Ps 49:18
i Jer 12:1
j Pr 8:11
k Ge 22:12 Ps 66:16 Han 9:31 Opb 15:4
l Mt 18:19
m Ps 56:8 Ps 69:28 Ps 139:16
n Ps 20:7 Jes 26:8
o Jer 31:33 Jo 17:9
p Jes 62:3 1Pe 2:9
q Ps 103:13

2e kolom

a Ps 58:11 Ro 2:6
b Da 12:3 Mt 13:43

HFDST. 4

c Ps 21:9 Ze 2:2 Mt 13:42 2Th 1:8 2Pe 3:7
d Ex 15:7 Jes 5:24 Ob 18 Mt 3:12
e Ho 9:16 Am 2:9
f Jes 30:26 Lu 1:78 Ef 5:14
g Ps 147:3 Jer 30:17 Jer 33:6
h Jes 49:9
i Ge 3:15 Mi 7:10 Za 10:5 Ro 16:20
j De 4:5; Ps 119:4; Ps 147:19; k Jes 40:3; Mt 11:14; Mr 9:11; l Joë 2:31; Han 2:20; 2Pe 3:10; m De 29:20; Za 14:11; Lu 1:17.

(Einde van de vertaling der Hebreeuws-Aramese Geschriften, gevolgd door die der christelijke Griekse Geschriften.)

VOLGENS

MATTHEËS

1 Het boek van de geschiedenis[a] van Jezus Christus, de
zoon van Dąvid,[b] de zoon van
Ąbraham:[c]
2 Ąbraham werd de vader van
Įsaäk;[d]
Įsaäk werd de vader van Jąkob;[e]
Jąkob werd de vader van Juda[f]
en zijn broers;
3 Juda werd de vader van Pęrez[g] en Zęra, die uit Tąmar
werden geboren;
Pęrez werd de vader van Hęzron;[h]
Hęzron werd de vader van
Ram;[i]
4 Ram werd de vader van Amminądab;
Amminądab werd de vader
van Nahęsson;[j]
Nahęsson werd de vader van
Sąlmon;[k]
5 Sąlmon werd de vader van
Boaz, die uit Rąchab[l] werd
geboren;
Boaz werd de vader van Obed,
die uit Ruth[m] werd geboren;
Obed werd de vader van Įsaï;[n]
6 Įsaï werd de vader van Dąvid,[o] de koning;[p]
Dąvid werd de vader van Sąlomo,[q] die uit de vrouw van
Uria werd geboren;
7 Sąlomo werd de vader van Rehąbeam;[r]
Rehąbeam werd de vader van
Abia;
Abia[s] werd de vader van Ąsa;[t]
8 Ąsa werd de vader van Josafat;[u]
Josafat werd de vader van Joram;[v]
Joram werd de vader van Uzzia;
9 Uzzia werd de vader van Jotham;
Jotham[w] werd de vader van
Ąchaz;[x]
Ąchaz werd de vader van Hizkia;[y]
10 Hizkia werd de vader van Manąsse;[z]

HFDST. 1

a Ge 5:1
b 1Kr 17:11 Mt 9:27 Lu 1:32
c Ge 22:18
d Ge 21:3 1Kr 1:28 Lu 3:34
e Ge 25:26 1Kr 1:34
f Ge 29:35
g Ge 38:29 1Kr 2:4
h Ru 4:18 Lu 3:33
i 1Kr 2:9
j Nu 2:3 Ru 4:20 1Kr 2:10 Lu 3:32
k 1Kr 2:11
l Joz 2:1
m Ru 4:13
n 1Kr 2:12
o Ru 4:17 1Kr 2:15
p 2Sa 5:4
q 2Sa 12:24 1Kr 3:5 Lu 3:31
r 1Kon 11:43
s 1Kr 3:10
t 2Kr 14:1
u 1Kon 15:24
v 1Kr 3:11 2Kr 21:1
w 2Kon 15:32
x 2Kon 15:38
y 2Kon 18:1 1Kr 3:13
z 2Kon 20:21

2e kolom

a 2Kon 21:18
b 2Kr 33:20
c 2Kon 21:24 1Kr 3:14
d 2Kon 23:34
e 1Kr 3:15 1Kr 3:16 Jer 28:4
f 2Kon 24:15 2Kr 36:10 Jer 27:20 Jer 29:2
g 1Kr 3:17 Lu 3:27
h 1Kr 3:19 Ezr 3:2 Ne 12:1 Lu 3:27
i Mt 13:55 Mr 6:3
j Mt 27:17
k Lu 1:27
l Lu 1:35
m De 22:23

Manąsse[a] werd de vader van
Ąmon;[b]
Ąmon[c] werd de vader van Josia;
11 Josia[d] werd de vader van Jechonja[e] en zijn broers ten
tijde van de wegvoering naar
Bąbylon.[f]
12 Na de wegvoering naar Bąbylon werd Jechonja de vader van Sealthiël;[g]
Sealthiël werd de vader van
Zerubbąbel;[h]
13 Zerubbąbel werd de vader van
Abiud;
Abiud werd de vader van Eljakim;
Eljakim werd de vader van
Ązor;
14 Ązor werd de vader van Ządok;
Ządok werd de vader van
Ąchim;
Ąchim werd de vader van
Eliud;
15 Eliud werd de vader van Eleązar;
Eleązar werd de vader van
Mątthan;
Mątthan werd de vader van
Jąkob;
16 Jąkob werd de vader van Jozef, de man van Maria, uit
wie Jezus werd geboren,[i] die
Christus[j] wordt genoemd.
17 Alle geslachten dan van
Ąbraham tot Dąvid waren veertien geslachten, en van Dąvid tot
de wegvoering naar Bąbylon veertien geslachten, en van de wegvoering naar Bąbylon tot de Christus
veertien geslachten.
18 De geboorte van Jezus Christus nu geschiedde aldus. Terwijl
zijn moeder Maria aan Jozef ten
huwelijk beloofd was,[k] bleek zij
voordat zij verenigd waren, zwanger te zijn door heilige geest.[l]
19 Daar Jozef, haar man, echter
rechtvaardig was en haar niet in
het openbaar tentoon wilde stellen,[m] was hij van plan in het

geheim van haar te scheiden.[a]
20 Doch nadat hij deze dingen
had overdacht, zie! daar ver-
scheen hem Jehovah's engel in
een droom en zei: „Jozef, zoon van
David, wees niet bevreesd Maria,
uw vrouw, mee naar huis te ne-
men, want dat wat in haar ver-
wekt is, is door heilige geest.[b]
21 Zij zal een zoon baren, en gij
moet hem de naam Jezus[c] ge-
ven, want hij zal zijn volk[d] van
hun zonden[e] redden."[f] **22** Dit al-
les is in werkelijkheid geschied
opdat vervuld zou worden het-
geen Jehovah[g] door bemiddeling
van zijn profeet had gesproken,[h]
toen hij zei: **23** „Ziet! De maagd[i]
zal zwanger worden en een zoon
baren, en zij zullen hem de naam
Immanuël[j] geven", hetgeen ver-
taald betekent: „Met ons is God."[k]

24 Toen ontwaakte Jozef uit
zijn slaap en deed zoals de en-
gel van Jehovah hem had voorge-
schreven, en hij nam zijn vrouw
mee naar huis. **25** Hij had echt-
er geen gemeenschap[l] met haar
totdat zij een zoon had gebaard;[m]
en hij gaf hem de naam Jezus.[n]

2 Nadat Jezus in de dagen van
koning Herodes[o] te Bethle-
hem[p] in Judea geboren was, zie!
astrologen[q] uit oostelijke streken
kwamen naar Jeruzalem **2** en
zeiden: „Waar is degene die als
koning[r] der joden geboren is?
Want wij hebben zijn ster gezien[s]
[toen wij] in het oosten [waren],
en wij zijn gekomen om hem hul-
de te brengen." **3** Toen koning
Herodes dit hoorde, raakte hij in
beroering en heel Jeruzalem met
hem; **4** en na alle overpriesters
en schriftgeleerden van het volk
bijeengeroepen te hebben, ging hij
bij hen informeren waar de Chris-
tus geboren zou worden. **5** Zij
zeiden tot hem: „Te Bethlehem[t]
in Judea; want zo is het door be-
middeling van de profeet geschre-
ven: **6** 'En gij, o Bethlehem[u] van
het land van Juda, zijt geenszins
de onbeduidendste [stad] onder
de bestuurders van Juda, want
uit u zal een bestuurder[a] voort-
komen, die mijn volk, Israël, zal
weiden.'"[b]

7 Toen ontbood Herodes in het
geheim de astrologen en kwam
van hen nauwkeurig de tijd te
weten waarop de ster was ver-
schenen; **8** en hij zond hen naar
Bethlehem en zei: „Gaat, stelt een
nauwkeurig onderzoek in naar
het jonge kind, en wanneer GIJ
het gevonden hebt, bericht het mij
dan, opdat ook ik het hulde kan
gaan brengen."[c] **9** Na de koning
te hebben aangehoord, gingen zij
heen; en zie! de ster die zij ge-
zien hadden [toen zij] in het oos-
ten [waren],[d] ging voor hen uit,
totdat ze stilhield boven de plaats
waar het jonge kind was. **10** Bij
het zien van de ster verheugden
zij zich dan ook zeer. **11** En toen
zij het huis waren binnengegaan,
zagen zij het jonge kind met zijn
moeder Maria, en neervallende,
brachten zij het hulde. Ook open-
den zij hun schatten en boden het
geschenken aan: goud en geurige
hars en mirre. **12** Omdat hun in
een droom echter een goddelijke
waarschuwing[e] was gegeven niet
naar Herodes terug te keren, trok-
ken zij langs een andere weg naar
hun land terug.

13 Nadat zij weggetrokken wa-
ren, zie! daar verscheen Jehovah's
engel[f] in een droom aan Jozef en
zei: „Sta op, neem het jonge kind
en zijn moeder en vlucht naar
Egypte, en blijf daar totdat ik het
u zeg, want Herodes staat op het
punt het jonge kind te zoeken ten
einde het om te brengen." **14** Hij
stond derhalve op en nam het jon-
ge kind en zijn moeder 's nachts
mee en trok weg naar Egypte,
15 en hij bleef daar tot het over-
lijden van Herodes, opdat ver-
vuld[g] zou worden hetgeen Jeho-
vah door bemiddeling van zijn
profeet had gesproken, toen hij
zei: „Uit Egypte[h] heb ik mijn zoon
geroepen."

16 Toen Herodes nu zag dat hij
door de astrologen om de tuin was
geleid, ontstak hij in grote woede,

HFDST. 1

a De 24:1
b Lu 1:35
c Mt 1:25; Lu 1:31; Lu 2:21
d Han 5:31
e Jo 1:29; Han 4:12; Ef 1:7; 1Pe 2:24
f Lu 2:30; Heb 7:25
g Jes 55:11
h Jak 5:10; 2Pe 1:21
i Jes 7:14
j Jes 8:8
k Jes 8:10
l Lu 1:34
m Lu 2:7
n Lu 1:31; Lu 2:21

HFDST. 2

o Lu 1:5
p Mi 5:2; Lu 2:4
q Da 1:20
r Ge 49:10; Mt 27:37
s Jes 47:13; Mt 2:9
t Jo 7:42
u Mi 5:2

2e kolom

a Jes 44:28
b 2Sa 5:2
c Ps 37:12; Sp 10:11
d Mt 2:2
e Mt 2:22
f Mt 1:20; Mt 2:19
g Mt 5:17
h Ho 11:1

en hij zond [mannen] uit en liet in Bethlehem en in het gehele gebied daarvan alle jongetjes van twee jaar oud en daaronder — overeenkomstig de tijd die hij nauwkeurig van de astrologen te weten was gekomen[a] — om het leven brengen. **17** Toen werd vervuld hetgeen door bemiddeling van de profeet Jeremia was gesproken, die zei: **18** „Een stem werd gehoord in Rama,[b] geween en veel geweeklaag; het was Rachel,[c] die weende om haar kinderen, en zij wilde zich niet laten troosten, omdat zij er niet meer zijn."

19 Toen Herodes was overleden, zie! daar verscheen Jehovah's engel in een droom[d] aan Jozef in Egypte **20** en zei: „Sta op, neem het jonge kind en zijn moeder en begeef u op weg naar het land Israël, want zij die de ziel van het jonge kind zochten, zijn dood." **21** Hij stond derhalve op en nam het jonge kind en zijn moeder en trok het land Israël binnen. **22** Toen hij echter hoorde dat Archelaüs in de plaats van zijn vader Herodes als koning over Judea regeerde, werd hij bevreesd daarheen te gaan. Daar hem bovendien in een droom een goddelijke waarschuwing was gegeven,[e] trok hij zich terug naar het gebied van Galilea,[f] **23** en [daar] aangekomen, woonde hij in een stad genaamd Nazareth,[g] opdat vervuld zou worden hetgeen door bemiddeling van de profeten was gesproken: „Hij zal een Nazarener[h] worden genoemd."

3 In die dagen kwam Johannes de Doper[i] en predikte in de wildernis[j] van Judea **2** en zei: „Hebt berouw,[k] want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen."[l] **3** Deze is het in feite over wie door bemiddeling van de profeet Jesaja[m] met de volgende woorden werd gesproken: „Luistert! In de wildernis roept iemand: 'Bereidt[n] de weg van Jehovah! Maakt zijn paden recht.'" **4** Deze Johannes nu droeg kleding van kameelhaar[a] en een leren gordel[b] om zijn lendenen; voorts bestond zijn voedsel uit sprinkhanen[c] en wilde honing.[d] **5** Toen trokken Jeruzalem en heel Judea en de gehele Jordaanstreek naar hem uit, **6** en er werden mensen door hem gedoopt in de rivier de Jordaan,[e] terwijl zij openlijk hun zonden beleden.

7 Toen hij velen van de Farizeeën en Sadduceeën[f] naar de doop zag komen, zei hij tot hen: „Addergebroed,[g] wie heeft U te kennen gegeven dat [GIJ] de komende gramschap kunt ontvlieden?[h] **8** Brengt dan vruchten voort die bij berouw passen,[i] **9** en verstout U niet tot UZELF te zeggen: 'Wij hebben Abraham tot vader.'[j] Want ik zeg U dat God uit deze stenen kinderen voor Abraham[k] kan verwekken. **10** De bijl[l] ligt reeds aan de wortel der bomen; elke boom dan die geen voortreffelijke vruchten voortbrengt, moet omgehakt[m] en in het vuur geworpen worden.[n] **11** Ik doop U wel met water[o] wegens UW berouw,[p] maar hij die na mij komt,[q] is sterker dan ik, [en] ik ben niet waardig hem van zijn sandalen te ontdoen.[r] Die zal U dopen met heilige geest[s] en met vuur.[t] **12** Zijn wanschop is in zijn hand, en hij zal zijn dorsvloer grondig reinigen en zijn tarwe in de voorraadschuur bijeenbrengen,[u] maar het kaf zal hij verbranden[v] met vuur dat niet uitgedoofd kan worden."

13 Toen kwam Jezus uit Galilea[w] naar de Jordaan tot Johannes om door hem gedoopt[x] te worden. **14** Maar deze trachtte hem dit te beletten door te zeggen: „Ik moet door u gedoopt worden, en gij komt tot mij?" **15** Jezus gaf hem ten antwoord: „Laat het deze keer zo zijn, want aldus past het ons alles wat rechtvaardig is te volbrengen."[y] Toen belette hij het hem niet langer. **16** Nadat Jezus was gedoopt, kwam hij onmiddellijk omhoog uit het water; en

HFDST. 2

a Mt 2:7
b Jer 31:15; Jer 31:16
c Ge 35:19
d Mt 1:20
e Mt 2:12
f Mr 1:9; Lu 2:39
g Lu 2:51; Jo 1:45
h Jes 11:1; Jes 53:2; Jer 23:5; Za 3:8

HFDST. 3

i Mr 1:4; Jo 1:6
j Mt 11:7
k Lu 3:3
l Mt 4:17
m Mr 1:2; Jo 1:23
n Jes 40:3

2e kolom

a 2Kon 1:8
b Mr 1:6
c Le 11:22
d 1Sa 14:27; Sp 24:13
e Mr 1:5; Mr 1:9
f Mr 12:18; Lu 7:30
g Ps 58:4; Mt 12:34
h Mt 23:33; Lu 3:7; Lu 21:23; Ro 2:5; Opb 6:17
i Han 26:20
j Jo 8:33; Jo 8:39
k Ro 4:12
l Lu 3:9
m Mt 7:19; Lu 13:6
n Jo 15:6
o Jo 1:33; Han 1:5; Han 11:16
p Han 13:24; Han 19:4
q Mt 11:3; Jo 1:15
r Mr 1:7; Jo 1:27; Han 13:25
s Jo 1:33; Han 2:4; 1Kor 12:13
t Lu 3:16
u Mt 13:30
v Jer 15:7; Mal 4:1; Lu 3:17
w Mr 1:9
x Lu 3:21
y Da 9:24; Mt 5:17; Heb 10:9

zie! de hemelen werden geopend,[a]
en hij zag Gods geest gelijk een
duif[b] neerdalen en op hem ko-
men.[c] **17** Zie! Ook kwam er een
stem[d] uit de hemelen, die zei: „Dit
is mijn Zoon,[e] de geliefde,[f] die ik
heb goedgekeurd.”[g]

4 Daarna werd Jezus door de
geest naar de wildernis gei-
leid[h] om door de Duivel verzocht[i]
te worden. **2** Nadat hij veertig
dagen en veertig nachten had ge-
vast,[j] kreeg hij honger. **3** Ook
kwam de Verzoeker[k] en zei tot
hem: „Indien gij een zoon van
God zijt,[l] zeg dan tot deze stenen
dat ze broden worden.” **4** Maar
hij gaf ten antwoord: „Er staat
geschreven: ’De mens moet niet
van brood alleen leven, doch van
elke uitspraak die uit Jehovah’s
mond voortkomt.’ ”[m]
5 Vervolgens nam de Duivel
hem mee naar de heilige stad,[n] en
hij plaatste hem op de kantelen
van de tempel **6** en zei tot hem:
„Indien gij een zoon van God zijt,
werp u dan naar beneden,[o] want er
staat geschreven: ’Hij zal zijn en-
gelen aangaande u opdracht ge-
ven, en zij zullen u op hun handen
dragen, opdat gij uw voet nimmer
aan een steen stoot.’ ”[p] **7** Jezus
zei tot hem: „Wederom staat er ge-
schreven: ’Gij moogt Jehovah, uw
God, niet op de proef stellen.’ ”[q]
8 Wederom nam de Duivel hem
mee naar een ongewoon hoge
berg, en hij toonde hem alle ko-
ninkrijken der wereld[r] en hun
heerlijkheid, **9** en hij zei tot
hem: „Al deze dingen zal ik u ge-
ven[s] indien gij neervalt en een
daad van aanbidding jegens mij
verricht.”[t] **10** Toen zei Jezus tot
hem: „Ga weg, Satan! Want er
staat geschreven: ’Jehovah, uw
God, moet gij aanbidden[u] en voor
hem alleen[v] heilige dienst ver-
richten.’ ”[w] **11** Toen verliet de
Duivel hem[x] en zie! engelen kwa-
men en gingen hem dienen.[y]
12 Toen hij nu hoorde dat Jo-
hannes was gevangengenomen,[z]
trok hij zich terug naar Galilea.[a]

HFDST. 3

a Ez 1:1
Mr 1:10
Lu 3:21
Han 7:56
b Jo 1:32
c Jes 11:2
Lu 3:22
Lu 4:18
Han 10:38
d Jo 12:28
e Ge 22:2
Ps 2:7
Lu 9:35
f Mt 17:5
Lu 3:22
g Jes 42:1
Mt 12:18
2Pe 1:17

HFDST. 4

h Le 16:21
Mr 1:12
Lu 4:1
i Heb 4:15
j Ex 34:28
De 9:9
1Kon 19:8
Mr 1:13
Lu 4:2
k 1Th 3:5
l Mt 27:40
Lu 4:3
m De 8:3
Lu 4:4
Jo 4:34
n Ne 11:1
Jes 52:1
Mt 27:53
o Lu 4:9
p Ps 91:11
Ps 91:12
Lu 4:10
Lu 4:11
q De 6:16
Lu 4:12
1Kor 10:9
r Mt 16:26
Lu 4:5
1Jo 2:16
Opb 11:15
s Lu 4:6
Lu 4:7
Jo 12:31
2Kor 4:4
t De 11:16
u De 5:9
Opb 22:9
v De 6:13
w De 10:20
Joz 24:14
Lu 4:8
x Lu 4:13
Jak 4:7
y Lu 22:43
Heb 1:14
z Mt 14:3
Mr 1:14
Mr 6:17
Lu 3:20
a Lu 4:14

2e kolom

a Lu 4:31
Jo 2:12
b Joz 19:32
c Jes 9:1
d Jes 8:22
Jes 9:2
e Lu 1:79
f Jo 1:9
g Jes 9:2

13 En nadat hij Nazareth had
verlaten, ging hij zich vestigen
in Kapernaüm,[a] aan de zee, in
het gebied van Zebulon en Naf-
tali,[b] **14** opdat vervuld zou wor-
den hetgeen door bemiddeling van
de profeet Jesaja was gesproken,
die zei: **15** „O land van Zebulon
en land van Naftali, aan de zee-
weg, aan de overkant van de Jor-
daan, Galilea[c] der natiën! **16** het
volk dat in duisternis zat,[d] heeft
een groot licht gezien,[e] en over
hen die in een landstreek van de
schaduw des doods zaten, is licht[f]
opgegaan.”[g] **17** Van die tijd af
begon Jezus te prediken en te zeg-
gen: „Hebt berouw,[h] want het ko-
ninkrijk[i] der hemelen is nabij ge-
komen.”
18 Toen hij langs de zee van
Galilea liep, zag hij twee broers
— Simon,[j] die Petrus[k] wordt ge-
noemd, en Andreas, zijn broer —
een visnet in de zee uitwerpen,
want zij waren vissers. **19** En
hij zei tot hen: „Komt achter mij
en ik zal U vissers van mensen
maken.”[l] **20** Terstond lieten zij
de netten in de steek[m] en volg-
den hem. **21** En vandaar ver-
der gaande, zag hij twee anderen[n]
[die] broers [waren], Jakobus, [de
zoon] van Zebedeüs,[o] en diens
broer Johannes, in de boot met
hun vader Zebedeüs, terwijl zij
bezig waren hun netten te her-
stellen, en hij riep hen. **22** Ter-
stond verlieten zij de boot en hun
vader en volgden hem.
23 Toen trok hij rond[p] door ge-
heel Galilea,[q] terwijl hij in hun sy-
nagogen onderwees[r] en het goede
nieuws van het koninkrijk predik-
te en elke soort van kwaal en elk
soort van gebrek onder het volk
genas.[s] **24** En het bericht over
hem drong door tot in geheel Sy-
rië;[t] en men bracht allen tot hem
die er slecht aan toe waren,[u] die
door velerlei kwalen en pijnen

---

h Mr 1:15; **i** Mt 10:7; **j** Mr 1:16; **k** Jo 1:42; **l** Lu 5:10; **m** Mr 10:28; Lu 18:28; **n** Mr 1:19; Jo 21:2; **o** Mt 10:2; Mt 27:56; Mr 3:17; Mr 10:35; **p** Mt 9:35; Mr 6:6; **q** Mr 1:14; Mr 1:39; **r** Lu 4:16; Han 13:14; **s** Lu 9:11; Han 10:38; **t** Han 15:41; **u** Mr 6:55.

gekweld werden, door demonen
bezetenen en lijders aan vallende
ziekte[a] en verlamden, en hij genas
hen. **25** Derhalve volgden grote
scharen hem, uit Galilea[b] en de
Dekapolis en Jeruzalem[c] en Judea
en van de overkant van de Jordaan.

5 Toen hij de scharen zag, ging
hij de berg op; en nadat hij
was gaan zitten, kwamen zijn dis-
cipelen bij hem; **2** en hij opende
zijn mond en ging ertoe over hen
te onderwijzen en zei:

3 „Gelukkig zijn zij die zich
bewust zijn van hun geestelijke
nood,[d] want hun behoort het ko-
ninkrijk der hemelen toe.[e]

4 Gelukkig zijn de treurenden,
want zij zullen vertroost worden.[f]

5 Gelukkig zijn de zachtaardi-
gen,[g] want zij zullen de aarde be-
erven.[h]

6 Gelukkig zijn zij die honge-
ren en dorsten[i] naar rechtvaar-
digheid, want zij zullen verzadigd
worden.[j]

7 Gelukkig zijn de barmhartig-
en,[k] want hun zal barmhartig-
heid worden betoond.

8 Gelukkig zijn de zuiveren
van hart,[l] want zij zullen God
zien.[m]

9 Gelukkig zijn de vredelieven-
den,[n] want zij zullen 'zonen[o] van
God' worden genoemd.

10 Gelukkig zijn zij die ter wil-
le van de rechtvaardigheid zijn
vervolgd,[p] want hun behoort het
koninkrijk der hemelen toe.

11 Gelukkig zijt GIJ wanneer
men U smaadt[q] en vervolgt[r] en
liegende allerlei kwaad tegen
U spreekt ter wille van mij.
12 Verheugt U en springt op van
vreugde,[s] want UW beloning[t] is
groot in de hemelen; zo immers
hebben zij de profeten vóór U ver-
volgd.[u]

13 GIJ zijt het zout[v] der aarde;
maar indien het zout zijn kracht
verliest, hoe zal het dan zijn zout-
heid terugkrijgen? Het is nergens

HFDST. 4

a Mt 17:15
Mr 1:32
Han 5:16
b Mr 3:7
c Lu 6:17

HFDST. 5

d Lu 6:20
1Kor 2:14
e Jak 2:5
f Jes 12:1
Jes 61:3
Mt 11:28
g 1Ti 6:11
Tit 3:2
h Ps 37:11
i Jes 55:1
Lu 6:21
j Jo 6:35
Opb 7:16
k Mt 6:14
Mt 18:33
Jak 2:13
l Ps 24:4
Ps 73:1
Sp 22:11
Tit 1:15
m 1Jo 3:2
n Ro 12:18
Heb 12:14
Jak 3:18
o Ga 4:6
p Mr 10:30
1Pe 3:14
q Mt 10:22
Lu 6:22
Jak 1:2
1Pe 4:14
r Jo 15:20
s Hab 3:18
Lu 6:23
Han 5:41
Ro 5:3
t Heb 11:6
u 2Kr 36:16
Mt 23:30
Lu 6:23
Han 7:52
1Th 2:15
Heb 11:37
Jak 5:10
v Mr 9:50

2e kolom

a Lu 14:35
b Jes 51:4
Jo 3:19
Jo 8:12
Jo 9:5
Jo 12:36
2Kor 6:14
Fil 2:15
c Mr 4:21
Lu 11:33
d Ef 5:8
Fil 2:15
1Pe 2:9
e Jo 10:32
Jo 15:8
Ef 5:9
f 1Pe 2:12
g Ro 3:31
h Lu 4:21
i Mt 24:35
Lu 16:17
Lu 21:33
j Jes 40:8
Jes 55:11
k Jak 2:10
l Lu 13:28
m Mt 28:20

meer bruikbaar voor dan om naar
buiten geworpen te worden[a] ten
einde door de mensen te worden
vertrapt.

14 GIJ zijt het licht der wereld.[b]
Een stad die op een berg ligt, kan
niet verborgen worden. **15** Wan-
neer men een lamp aansteekt, zet
men die ook niet onder de ko-
renmaat,[c] maar op de lampenstan-
daard, en ze schijnt op allen in het
huis. **16** Laat evenzo UW licht[d]
voor de mensen schijnen, opdat zij
UW voortreffelijke werken[e] mogen
zien en UW Vader, die in de heme-
len is, heerlijkheid geven.[f]

17 Denkt niet dat ik gekomen
ben om de Wet of de Profeten
teniet te doen.[g] Ik ben niet ge-
komen om teniet te doen, maar
om te vervullen;[h] **18** want voor-
waar, ik zeg U dat hemel en aar-
de eerder zouden voorbijgaan[i] dan
dat ook maar één kleinste letter
of één deeltje van een letter uit
de Wet voorbijgaat en niet alles
geschiedt.[j] **19** Wie daarom een
van deze geringste geboden over-
treedt[k] en de mensen in die zin
leert, zal de 'geringste' worden
genoemd met betrekking tot het
koninkrijk der hemelen.[l] Maar wie
ze doet en leert,[m] die zal 'groot'[n]
worden genoemd met betrekking
tot het koninkrijk der hemelen.
20 Want ik zeg U, dat indien UW
rechtvaardigheid niet overvloedi-
ger is dan die van de schriftgeleer-
den en Farizeeën,[o] GIJ het konink-
rijk der hemelen geenszins zult
binnengaan.[p]

21 GIJ hebt gehoord dat tot hen
die in de oudheid leefden, werd
gezegd: 'Gij moogt niet moor-
den;[q] maar wie een moord be-
gaat,[r] zal rekenschap moeten af-
leggen voor het gerecht.'[s] **22** Ik
zeg U echter dat een ieder die
toornig blijft[t] op zijn broeder, re-
kenschap zal moeten afleggen[u]
voor het gerecht; maar wie zijn

n Mt 11:11; o Mt 15:9; Mt 23:23; Lu 11:42; p Mt 18:3; Jo 3:5; q Ge 9:6; Ex 20:13; De 5:17; r Le 24:17; s De 17:9; t Ef 4:26; Kol 3:8; Jak 1:19; Jak 5:6; u 1Jo 3:15.

broeder met een verfoeilijk minachtend woord aanspreekt, zal rekenschap moeten afleggen voor de Hoge Raad; terwijl een ieder die zegt: 'Gij verachtelijke dwaas!', in aanmerking zal komen voor de vurige Gehenna.[a]

23 Wanneer gij daarom uw gave naar het altaar brengt[b] en u daar herinnert dat uw broeder iets tegen u heeft,[c] **24** laat uw gave dan daar vóór het altaar en ga heen; sluit eerst vrede met uw broeder[d] en offer daarna, wanneer gij zijt teruggekomen, uw gave.[e]

25 Haast u een zaak bij te leggen met degene die u bij het gerecht aanklaagt, terwijl gij nog met hem onderweg zijt daarheen, opdat de aanklager[f] u niet op de een of andere wijze aan de rechter overlevert, en de rechter aan de gerechtsdienaar, en gij in de gevangenis wordt geworpen. **26** Ik zeg u met zekerheid: Gij zult daar stellig niet uitkomen totdat gij het laatste geldstuk van zeer weinig waarde hebt betaald.[g]

27 GIJ hebt gehoord dat er werd gezegd: 'Gij moogt geen overspel plegen.'[h] **28** Ik zeg U echter dat een ieder die naar een vrouw blijft kijken[i] ten einde hartstocht voor haar te hebben, in zijn hart[j] reeds overspel met haar heeft gepleegd.[k] **29** Indien nu uw rechteroog u doet struikelen, ruk het uit en werp het van u weg.[l] Want het is nuttiger voor u dat gij een van uw ledematen verliest, dan dat uw gehele lichaam in Gehenna wordt geworpen.[m] **30** Zo ook indien uw rechterhand u doet struikelen, hak ze af en werp ze van u weg.[n] Want het is nuttiger voor u dat gij een van uw ledematen verliest, dan dat uw gehele lichaam in Gehenna terechtkomt.

31 Bovendien werd er gezegd: 'Al wie zich van zijn vrouw laat scheiden,[o] geve haar een echtscheidingscertificaat.'[p] **32** Ik zeg U echter dat een ieder die zich van zijn vrouw laat scheiden, behalve wegens hoererij,[a] haar aan overspel blootstelt,[b] en al wie een gescheiden vrouw trouwt, pleegt overspel.[c]

33 Eveneens hebt GIJ gehoord dat er tot hen die in de oudheid leefden, werd gezegd: 'Gij moogt niet zweren[d] zonder [uw eed] gestand te doen, maar gij moet uw geloften aan Jehovah betalen.'[e] **34** Ik zeg U echter: Zweert in het geheel niet,[f] noch bij de hemel, want [de hemel] is Gods troon;[g] **35** noch bij de aarde, want ze is de voetbank[h] van zijn voeten; noch bij Jeruzalem, want dat is de stad[i] van de grote Koning. **36** Ook moogt gij niet bij uw hoofd zweren, want gij kunt niet één haar wit of zwart maken. **37** Laat UW woord *Ja* gewoon Ja betekenen, [en] UW *Neen,* Neen;[j] want wat daar nog bij komt, is uit de goddeloze.[k]

38 GIJ hebt gehoord dat er werd gezegd: 'Oog om oog en tand om tand.'[l] **39** Ik zeg U echter: Biedt geen weerstand aan degene die goddeloos is; maar slaat iemand u op uw rechterwang,[m] keer hem dan ook de andere toe. **40** En indien iemand u voor het gerecht wil dagen en uw onderkleed in bezit wil nemen, laat hem dan uw bovenkleed erbij hebben;[n] **41** en indien iemand die onder autoriteit staat, u prest één mijl [met hem te gaan], ga dan twee mijlen met hem.[o] **42** Geef aan wie u vraagt, en wend u niet af van iemand die [zonder rente] van u wil lenen.[p]

43 GIJ hebt gehoord dat er werd gezegd: 'Gij moet uw naaste liefhebben[q] en uw vijand haten.'[r] **44** Ik zeg U echter: Blijft UW vijanden liefhebben[s] en blijft bidden voor hen die U vervolgen,[t] **45** opdat GIJ er blijk van moogt geven zonen te zijn van UW Vader, die in de hemelen is,[u] want hij laat zijn zon opgaan over goddelozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en

HFDST. 5

a 2Kon 23:10 Jer 7:31 Mt 10:28 Lu 12:5
b De 16:16 Mt 23:19
c Le 19:17 Mr 11:25 Lu 17:3
d Mt 18:15 1Pe 3:11
e 1Ti 2:8 1Jo 4:20
f Lu 12:58 Lu 18:3
g Mt 18:34 Lu 12:59
h Ex 20:14 De 5:18 Lu 18:20 Ro 13:9
i De 5:21 2Sa 11:2 Job 31:1 2Pe 2:14
j Mr 7:21 Mr 7:23
k 1Jo 2:16
l Mt 18:8 Lu 11:34
m Mt 18:9 Mr 9:47
n Kol 3:5
o Mt 19:3 Mr 10:2
p De 24:1 Mt 19:8 Mr 10:4

2e kolom

a Nu 14:33 Re 19:2 Ez 23:11 Ho 2:5 Mr 7:21 Han 5:29
b Mr 10:11 Lu 16:18 Ro 7:3
c Mt 19:9
d Le 19:12 Nu 30:2
e De 23:21 Ps 50:14 Pr 5:4
f Jak 5:12
g Han 7:49
h Jes 66:1 Klg 2:1
i Ps 48:2
j 2Kor 1:17 Jak 5:12
k Jo 8:44
l Ex 21:24 Le 24:20 De 19:21
m Sp 24:29 Jes 50:6 Klg 3:30 Lu 6:29 Jo 18:22 Ro 12:17 1Pe 2:23
n Lu 6:29 1Kor 6:7
o Mr 15:21
p Le 25:36 De 23:19
q Le 19:18 Mr 12:31
r Ex 23:4
s Sp 25:21 Ro 12:20

t Lu 6:28; Lu 23:34; Han 7:60; Ro 12:14; u Mt 5:9; Ef 5:1.

onrechtvaardigen.[a] **46** Want als GIJ liefhebt die U liefhebben, wat voor beloning hebt GIJ dan?[b] Doen ook de belastinginners niet hetzelfde? **47** En als GIJ alleen UW broeders groet, wat voor buitengewoons doet GIJ dan? Doen ook de mensen der natiën niet hetzelfde? **48** GIJ moet daarom volmaakt zijn, evenals UW hemelse Vader volmaakt is.[c]

6 Ziet er goed op toe dat GIJ UW rechtvaardigheid[d] niet voor het oog van de mensen beoefent om door hen opgemerkt te worden; anders zult GIJ geen beloning hebben bij UW Vader, die in de hemelen is. **2** Wanneer gij dus gaven van barmhartigheid gaat schenken,[e] trompet het dan niet voor u uit,[f] zoals de huichelaars doen in de synagogen en op de straten, opdat zij door de mensen verheerlijkt mogen worden. Voorwaar, ik zeg U: Zij hebben hun beloning reeds ten volle. **3** Maar gij, wanneer gij gaven van barmhartigheid schenkt, laat dan uw linkerhand niet weten wat uw rechter doet, **4** opdat uw gaven van barmhartigheid in het verborgene mogen zijn; dan zal uw Vader, die in het verborgene toeziet, het u vergelden.[g]

5 En wanneer GIJ bidt, moogt GIJ niet zijn als de huichelaars, want zij staan graag in de synagogen en op de hoeken van de brede straten te bidden[h] om door de mensen gezien te worden.[i] Voorwaar, ik zeg U: Zij hebben hun beloning reeds ten volle. **6** Gij echter, wanneer gij bidt, ga dan in uw binnenkamer[j] en bid na het sluiten van uw deur tot uw Vader, die in het verborgene is;[k] dan zal uw Vader, die in het verborgene toeziet, het u vergelden. **7** Als GIJ echter bidt, zegt dan niet steeds weer dezelfde dingen,[l] zoals de mensen der natiën doen, want zij menen dat zij door veel woorden te gebruiken, verhoord zullen worden. **8** Wordt daarom niet als zij, want God, UW Vader, weet welke dingen GIJ nodig hebt[a] voordat GIJ hem er ook maar om vraagt.

9 GIJ dan moet aldus bidden:[b]

'Onze Vader in de hemelen, uw naam[c] worde geheiligd.[d] **10** Uw koninkrijk[e] kome. Uw wil[f] geschiede, gelijk in de hemel, zo ook op aarde.[g] **11** Geef ons heden ons brood voor vandaag;[h] **12** en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaars hebben vergeven.[i] **13** En breng ons niet in verzoeking,[j] maar bevrijd ons van de goddeloze.'[k]

14 Want indien GIJ de mensen hun overtredingen vergeeft, zal UW hemelse Vader ook U vergeven;[l] **15** maar als GIJ de mensen hun overtredingen niet vergeeft, zal UW Vader ook UW overtredingen niet vergeven.[m]

16 Wanneer GIJ vast,[n] zet dan niet langer een bedrukt gezicht zoals de huichelaars, want zij vertrekken hun gezicht opdat het de mensen mag toeschijnen dat zij vasten.[o] Voorwaar, ik zeg U: Zij hebben hun beloning reeds ten volle. **17** Maar gij, wanneer gij vast, wrijf dan uw hoofd [met olie] in en was uw gezicht,[p] **18** opdat het niet de mensen mag toeschijnen dat gij vast, maar uw Vader, die in het verborgene is;[q] dan zal uw Vader, die in het verborgene toeziet, het u vergelden.

19 Vergaart U niet langer schatten[r] op de aarde, waar mot en roest [ze] verteren en waar dieven inbreken en stelen. **20** Vergaart U veeleer schatten in de hemel,[s] waar noch mot noch roest [ze] verteren[t] en waar dieven niet inbreken en stelen. **21** Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22 De lamp van het lichaam is het oog.[u] Wanneer dan uw oog zuiver is, zal uw hele lichaam licht zijn; **23** maar wanneer uw oog boos is,[v] zal uw hele lichaam duister zijn. Indien het licht dat in u is, in werkelijkheid duisternis is, hoe groot is dan die duisternis![w]

HFDST. 5

a Lu 6:35; Han 14:17
b Lu 6:32
c Le 19:2; De 18:13; Lu 6:36; 1Pe 1:16

HFDST. 6

d Mt 5:20; Mt 23:5
e Han 9:36; Han 10:2; 1Kor 13:3
f Lu 18:12
g Sp 19:17; Mt 10:42
h Lu 18:11
i Mt 6:16; Mt 23:5
j 2Kon 4:33; Jes 26:20
k Lu 6:12
l 1Kon 18:26

2e kolom

a Lu 12:30
b Lu 11:2
c Ex 6:3; Ps 83:18; Jes 42:8; Jes 54:5
d Ez 36:23; Ez 38:23
e Da 2:44; Mt 6:33; Opb 11:15
f Mt 26:42; Opb 4:11
g Ps 37:10; Lu 23:43; Han 24:15; 1Ti 2:4
h Ps 37:25; Sp 30:8; Mt 6:34; 1Ti 6:8
i Mt 18:21; Mr 11:25; Lu 11:4
j Mt 26:41; 1Kor 10:13; Opb 3:10
k Ps 82:4; Ps 97:10; Jo 17:15; 1Jo 5:19
l Ef 4:32; Kol 3:13
m Mt 18:35; Jak 2:13
n Za 8:19; Han 13:2; Han 13:3; Han 14:23
o Jes 58:5; Za 7:5; Lu 18:12
p Pr 9:8
q Ps 91:1
r Mt 13:22; Lu 12:20; Jak 5:3
s Mt 19:21; Mr 10:21; Lu 12:33; Lu 18:22
t 1Pe 1:4
u Sp 4:25; Lu 11:34; Ef 1:18
v Mt 5:28; Mt 20:15; Mr 7:22; 2Pe 2:14
w Jo 11:10

24 Niemand kan twee meesters
als slaf dienen, want hij zal óf
de een haten en de ander liefheb-
ben,[a] óf zich aan de een hechten
en de ander verachten. GIJ kunt
niet God en de Rijkdom als slaaf
dienen.[b]
25 Daarom zeg ik U: Weest niet
langer bezorgd[c] voor UW ziel, met
betrekking tot wat GIJ zult eten of
wat GIJ zult drinken, of voor UW
lichaam, met betrekking tot wat
GIJ zult aantrekken.[d] Betekent de
ziel niet meer dan voedsel en het
lichaam niet meer dan kleding?[e]
26 Slaat oplettend de vogels[f] des
hemels gade, want ze zaaien niet,
noch oogsten ze, noch vergaren
ze in voorraadschuren; toch voedt
UW hemelse Vader ze. Zijt GIJ niet
meer waard dan deze?[g] **27** Wie
van U kan door bezorgd te zijn één
el aan zijn levensduur toevoegen?[h]
28 Ook wat kleding betreft, waar-
om zijt GIJ bezorgd? Leert een les
van de leliën[i] des velds, hoe ze
groeien; ze zwoegen niet en spin-
nen niet; **29** maar ik zeg U dat
zelfs Salomo[j] in al zijn heerlijkheid
niet als een van deze getooid was.
30 Indien God nu de plantengroei
van het veld, die er vandaag is
en morgen in de oven wordt ge-
worpen, aldus bekleedt, zal hij U
dan niet veeleer bekleden, klein-
gelovigen?[k] **31** Weest dus nooit
bezorgd[l] en zegt niet: 'Wat zullen
wij eten?', of: 'Wat zullen wij drin-
ken?', of: 'Wat zullen wij aantrek-
ken?' **32** Want al deze dingen
streven de natiën vurig na. Want
UW hemelse Vader weet dat GIJ al
deze dingen nodig hebt.[m]
33 Blijft dan eerst het koninkrijk
en Zijn rechtvaardigheid[n]
zoeken, en al deze [andere] din-
gen zullen U worden toegevoegd.[o]
34 Weest dus nooit bezorgd voor
de volgende dag,[p] want de volgen-
de dag zal zijn eigen zorgen heb-
ben. Elke dag heeft genoeg aan
zijn eigen kwaad.

7 Houdt op met oordelen,[q] op-
dat GIJ niet wordt geoordeeld;
2 want met het oordeel waarmee
GIJ oordeelt, zult GIJ geoordeeld
worden;[a] en met de maat waar-
mee GIJ meet, zal men U meten.[b]
3 Waarom kijkt gij dan naar het
strootje in het oog van uw broe-
der, maar beschouwt niet de balk
in uw eigen oog?[c] **4** Of hoe kunt
gij tot uw broeder zeggen: 'Laat
mij het strootje uit uw oog ha-
len', wanneer er, zie! een balk in
uw eigen oog is?[d] **5** Huichelaar!
Haal eerst de balk uit uw eigen
oog, en dan zult gij duidelijk zien
hoe gij het strootje uit het oog van
uw broeder moet halen.
6 Geeft wat heilig is niet aan
de honden[e] en werpt UW paarlen
niet voor de zwijnen, opdat die
ze nimmer onder hun poten ver-
trappen[f] en zich omkeren en U
openrijten.
7 Blijft vragen,[g] en het zal U
gegeven worden; blijft zoeken,
en GIJ zult vinden; blijft klop-
pen,[h] en er zal U opengedaan wor-
den. **8** Want al wie vraagt, ont-
vangt,[i] en al wie zoekt, vindt, en
al wie klopt, hem zal opengedaan
worden. **9** Of is er soms iemand
onder U die wanneer zijn zoon[j]
om brood vraagt, hem een steen
zal geven? **10** Of misschien zal
hij om een vis vragen — hij zal
hem dan toch geen slang geven?
11 Als GIJ dus, ofschoon GIJ slecht
zijt,[k] goede gaven aan UW kin-
deren weet te geven, hoeveel te
meer zal dan UW Vader, die in de
hemelen is, goede dingen geven[l]
aan wie hem erom vragen!
12 Alle dingen dan die GIJ wilt
dat de mensen voor U doen,[m] moet
ook GIJ insgelijks voor hen doen;
dit is trouwens de betekenis van
de Wet en de Profeten.[n]
13 Gaat in door de nauwe poort;[o]
want breed en wijd is de weg die
naar de vernietiging voert, en ve-
len zijn er die daardoor ingaan;
14 maar nauw is de poort en smal
de weg die naar het leven voert, en
weinigen zijn er die hem vinden.[p]
15 Wacht U voor de valse pro-
feten,[q] die in schaapsklederen tot
U komen,[r] maar van binnen roof-
zuchtige wolven zijn.[s] **16** Aan
hun vruchten zult GIJ hen her-

HFDST. 6

a Lu 16:13
Ro 6:16
Jak 4:4
b Mt 13:22
Lu 16:9
c Lu 12:22
Fil 4:6
d Ps 55:22
1Ti 6:8
Heb 13:5
1Pe 5:7
e Lu 12:23
f Job 38:41
Ps 147:9
Mt 10:29
Lu 12:24
g De 7:6
h Ps 39:5
Lu 12:25
i Lu 12:27
j 1Kon 10:5
k Mt 8:26
Mt 14:31
Mt 16:8
Lu 12:28
l Lu 10:41
Lu 12:29
m Lu 12:30
n Ro 1:17
Ro 14:17
o Ps 37:25
p Ex 16:4
Ex 16:19

HFDST. 7

q Lu 6:37
Ro 2:1
Ro 14:13
1Kor 4:5

2e kolom

a Mt 18:34
Jak 2:13
b Mr 4:24
Lu 6:38
Ga 6:7
c Lu 6:41
d Lu 6:42
e Sp 9:7
Sp 15:12
Mt 10:14
f Heb 10:29
g Mr 11:24
Jak 1:5
1Jo 5:14
h Lu 11:9
i Jer 29:12
Jo 14:13
1Jo 3:22
j Lu 11:11
k Lu 11:13
l Jak 1:17
m Lu 6:31
n Ro 13:10
Ga 5:14
1Ti 1:5
o Lu 13:24
p Han 14:22
1Pe 4:18
q Mt 24:11
2Pe 2:1
1Jo 4:1
r Lu 6:26
s Ez 22:27
Han 20:29

kennen.[a] Plukt men soms ooit
druiven van doorns of vijgen
van distels?[b] **17** Evenzo brengt
elke goede boom voortreffelijke
vruchten voort, maar elke rotte
boom brengt waardeloze vruch-
ten voort;[c] **18** een goede boom
kan geen waardeloze vruchten
dragen, noch kan een rotte boom
voortreffelijke vruchten voort-
brengen. **19** Elke boom die geen
voortreffelijke vruchten voort-
brengt, wordt omgehakt en in
het vuur geworpen.[d] **20** Aan
hun vruchten zult GIJ die [men-
sen] dus waarlijk herkennen.[e]

21 Niet een ieder die tot mij
zegt: 'Heer, Heer', zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die de wil doet[f] van mijn Vader, die in de hemelen is.[g] **22** Velen zullen op die dag tot mij zeggen: 'Heer, Heer,[h] hebben wij niet in uw naam geprofeteerd, en in uw naam demonen uitgeworpen, en in uw naam vele krachtige werken verricht?'[i] **23** En toch zal ik hun dan openlijk verklaren: Ik heb U nooit gekend![j] Gaat weg van mij, GIJ werkers der wetteloosheid.[k]

24 Een ieder daarom die deze woorden van mij hoort en ze doet, zal vergeleken worden met een beleidvol man, die zijn huis op de rots bouwde.[l] **25** En de regen stroomde neer en de stortvloeden kwamen en de winden waaiden en beukten tegen dat huis, maar het stortte niet in, want het was op de rots gegrondvest. **26** Voorts zal een ieder die deze woorden van mij hoort en ze niet doet,[m] vergeleken worden met een dwaas man,[n] die zijn huis op het zand bouwde. **27** En de regen stroomde neer en de stortvloeden kwamen en de winden waaiden en sloegen tegen dat huis[o] en het stortte in, en zijn ineenstorting was groot.”[p]

28 Toen Jezus nu deze woorden had geëindigd, was de uitwerking dat de scharen versteld stonden[q] van zijn manier van onderwijzen; **29** want hij onderwees hen als iemand die autoriteit heeft,[a] en niet zoals hun schriftgeleerden.

8 Nadat hij van de berg was afgedaald, volgden hem grote scharen. **2** En zie! er kwam een melaatse[b] naar hem toe, die hem hulde ging brengen en zei: „Heer, als u het alleen maar wilt, kunt u mij rein maken.” **3** Daarop strekte hij [zijn] hand uit, raakte hem aan en zei: „Ik wil het. Word rein.”[c] En onmiddellijk werd hij van zijn melaatsheid gereinigd.[d] **4** Toen zei Jezus tot hem: „Zie toe dat gij het aan niemand vertelt,[e] maar ga u aan de priester laten zien[f] en offer de gave[g] die Mozes heeft voorgeschreven, tot een getuigenis voor hen.”

5 Toen hij Kapernaüm binnenging,[h] kwam er een legeroverste naar hem toe, die hem een dringend verzoek deed **6** en zei: „Heer, mijn knecht is verlamd en ligt thuis te bed, en hij lijdt vreselijke pijn.” **7** Hij zei tot hem: „Wanneer ik daar kom, zal ik hem genezen.” **8** De legeroverste gaf ten antwoord: „Heer, ik ben het niet waard dat gij onder mijn dak komt, maar spreek slechts een woord en mijn knecht zal gezond worden. **9** Want ook ik ben een mens die onder autoriteit is gesteld, en ik heb soldaten onder mij, en zeg ik tot de een: 'Ga!',[i] dan gaat hij, en tot een ander: 'Kom!', dan komt hij, en tot mijn slaaf: 'Doe dit!', dan doet hij het.” **10** Toen Jezus dit hoorde, stond hij verbaasd en zei tot hen die hem volgden: „Ik zeg U de waarheid: Bij niemand in Israël heb ik zo'n groot geloof gevonden.[j] **11** Ik zeg U echter dat velen uit oostelijke en westelijke[k] streken zullen komen en met Abraham en Isaäk en Jakob aan tafel zullen aanliggen in het koninkrijk[l] der hemelen,[m] **12** terwijl de zonen van het koninkrijk[n] in de duisternis daarbuiten geworpen zullen worden. Daar zullen

HFDST. 7

a Sp 20:11 Ro 16:17 Ga 5:19
b Ge 1:11 Lu 6:44 Jak 3:12
c Mt 12:33 Lu 6:43
d Mt 3:10 Lu 13:9 Jo 15:2 Tit 3:14
e Mt 12:33
f Mt 21:29 Ro 2:13 Jak 1:22 1Jo 5:3
g 1Jo 2:17
h Lu 6:46
i Jer 14:14 Jer 27:15
j Lu 13:25
k Ps 6:8 Lu 13:27 1Jo 3:4
l Lu 6:47 Lu 6:48 Jak 1:25
m Lu 6:49 Jak 1:23
n Jer 8:9
o Ez 13:13 1Kor 3:13
p Lu 6:49
q Mr 1:22 Lu 4:32

2e kolom

a Jo 7:46

HFDST. 8

b Mr 1:40 Lu 5:12
c Mr 1:41
d Ex 4:7 Jes 53:4
e Mt 9:30 Mt 12:16 Mr 7:36 Lu 5:14
f Le 13:49 Le 14:2 Lu 17:14
g Le 14:4 Le 14:20 Mr 1:44 Lu 5:14
h Lu 7:1
i Han 10:7
j Mt 15:28 Lu 7:9
k Jes 49:12
l Lu 13:29
m Mt 11:12
n Mt 25:30

[zij] wenen en knarsetanden."[a]
13 Toen zei Jezus tot de leger-
overste: „Ga. U geschiede naar
uw geloof."[b] En de knecht werd
in dat uur gezond.
14 En toen Jezus in het huis
van Petrus kwam, zag hij diens
schoonmoeder[c] met koorts ziek te
bed liggen.[d] **15** Hij raakte daar-
om haar hand aan[e] en de koorts
verliet haar, en zij stond op en
ging hem dienen.[f] **16** Nadat
het echter avond was geworden,
bracht men vele door demonen
bezetenen bij hem; en met een
woord wierp hij de geesten uit,
en hij genas allen die er slecht
aan toe waren, **17** opdat vervuld
zou worden hetgeen door bemid-
deling van de profeet Jesaja was
gesproken, toen hij zei: „Hijzelf
heeft onze ziekten op zich genom-
en en onze kwalen gedragen."[g]
18 Toen Jezus een schare om
zich heen zag, gaf hij bevel om
naar de andere kant weg te va-
ren.[h] **19** En er kwam een zeke-
re schriftgeleerde naar hem toe,
die zei: „Leraar, ik zal u volgen,
waarheen gij ook gaat."[i] **20** Je-
zus zei echter tot hem: „De vos-
sen hebben holen en de vogels
des hemels roestplaatsen, maar
de Zoon des mensen heeft geen
plaats om zijn hoofd neer te leg-
gen."[j] **21** Toen zei een ander van
de discipelen tot hem: „Heer, sta
mij toe eerst heen te gaan en mijn
vader te begraven." **22** Jezus zei
tot hem: „Blijf mij volgen, en laat
de doden hun doden begraven."[k]
23 En toen hij in een boot stap-
te,[l] volgden zijn discipelen hem.
24 Doch zie! de zee kwam hevig
in beroering, zodat de boot door
de golven bedekt werd; hij lag
echter te slapen.[m] **25** Zij dan
gingen naar hem toe en maakten
hem wakker[n] en zeiden: „Heer,
red ons, wij vergaan haast!"
26 Maar hij zei tot hen: „Waarom
zijt GIJ wankelmoedig, kleingelo-
vigen?"[o] Vervolgens stond hij op
en bestrafte de winden en de zee,
en er ontstond een grote kalm-
te.[a] **27** De mensen dan stonden
verbaasd en zeiden: „Wat voor
iemand is dat toch,[b] dat zelfs de
winden en de zee hem gehoorza-
men?"
28 Toen hij aan de overkant was
gekomen, in het land der Gadare-
nen,[c] kwamen hem twee door de-
monen bezetenen tegemoet,[d] die
uit het midden der herinnerings-
graven te voorschijn kwamen en
ongewoon heftig tekeergingen,
zodat niemand de moed had langs
die weg te gaan. **29** En zie! zij
krijsten en zeiden: „Wat hebben
wij met u te maken, Zoon van
God?[e] Zijt gij hier gekomen om
ons vóór de bestemde tijd[f] te pij-
nigen?"[g] **30** Nu werd er ver van
hen vandaan een grote kudde
zwijnen gehoed. **31** De demo-
nen dan verzochten hem nu dring-
end en zeiden: „Indien gij ons
uitwerpt, stuur ons dan in de kud-
de zwijnen."[h] **32** Daarom zei hij
tot hen: „Gaat!" Zij gingen uit en
voeren in de zwijnen; en zie! de
hele kudde stortte zich van de
steile helling in de zee en kwam
om in het water.[i] **33** De hoeders
vluchtten echter, en in de stad
gekomen, berichtten zij alles, ook
de aangelegenheid van de door de-
monen bezetenen. **34** En zie! de
hele stad liep uit, Jezus tegemoet;
en nadat zij hem hadden gezien,
drongen zij er ernstig bij hem op
aan, uit hun gebied weg te gaan.[j]
9 Hij stapte dan in de boot, stak
over en kwam in zijn eigen
stad.[k] **2** En zie! men bracht
hem een verlamde, die op een
bed lag.[l] Toen Jezus hun ge-
loof zag, zei hij tot de verlamde:
„Schep moed, kind, uw zonden
zijn vergeven."[m] **3** En zie! som-
migen van de schriftgeleerden
zeiden bij zichzelf: „Deze man
lastert."[n] **4** Daar Jezus hun ge-
dachten kende,[o] zei hij: „Waar-
om denkt GIJ boze dingen in UW
hart?[p] **5** Wat is bijvoorbeeld ge-
makkelijker, te zeggen: Uw zon-
den zijn vergeven, of te zeggen:
Sta op en loop?[q] **6** Opdat GIJ

HFDST. 8

a Mt 22:13
Mt 24:51
Lu 13:28
b Mt 9:29
Mt 15:28
Mr 9:23
Lu 7:10
c 1Kor 9:5
d Mr 1:30
Lu 4:38
e Mr 5:41
Han 3:7
f Mr 1:31
Lu 4:38
Lu 4:39
g Jes 53:4
Jo 1:29
h Mr 4:35
Lu 8:22
i Lu 9:57
j Lu 9:58
2Kor 8:9
k Lu 9:60
Jo 1:43
Ro 6:13
l Mr 4:36
m Ps 4:8
Lu 8:23
n Mr 4:38
o Mt 14:31
Mr 4:40

2e kolom

a Ps 65:7
Ps 89:9
Ps 107:29
Lu 8:25
b Mr 4:41
c Lu 8:26
d Mr 5:2
Lu 8:27
e 1Kon 17:18
Lu 4:34
Lu 4:41
Lu 8:28
f Ju 6
g Mr 1:24
Jak 2:19
h De 14:8
Jes 65:4
i Mr 5:13
Lu 8:33
j Mr 5:17
Lu 8:37
Han 16:39

HFDST. 9

k Mt 4:13
Mr 2:1
Lu 8:37
l Mr 2:3
Lu 5:18
Lu 5:19
m Mr 2:5
Mr 2:9
Lu 5:20
n Mt 26:65
Mr 2:7
Lu 5:21
o Mt 12:25
Mr 2:8
p Za 8:17
Jo 2:25
q Mr 2:9

echter zult weten dat de Zoon des
mensen de macht heeft op aarde
zonden te vergeven[a] —" toen zei
hij tot de verlamde: „Sta op, neem
uw bed op en ga naar uw huis."[b]
7 En hij stond op en ging weg
naar zijn huis. **8** Toen de scha-
ren dit zagen, werden zij door
vrees bevangen, en zij verheer-
lijkten God,[c] die zulk een autori-
teit aan mensen had gegeven.[d]
9 Toen Jezus vervolgens van-
daar verder ging, viel zijn blik op
een mens genaamd Mattheüs, die
bij het belastingkantoor zat, en
hij zei tot hem: „Wees mijn volge-
ling."[e] En hij stond op en volgde
hem.[f] **10** Terwijl hij later in het
huis aan tafel aanlag,[g] zie! daar
kwamen vele belastinginners en
zondaars met Jezus en zijn dis-
cipelen aanliggen. **11** Toen de
Farizeeën dit echter zagen, zei-
den zij voorts tot zijn discipe-
len: „Waarom eet UW leraar met
belastinginners en zondaars?"[h]
12 Toen hij [hen] hoorde, zei hij:
„De gezonden hebben geen ge-
neesheer nodig,[i] maar zij die iets
mankeren wel. **13** Gaat dan
heen en leert wat het zeggen wil:
'Ik wil barmhartigheid en geen
slachtoffer.'[j] Want ik ben niet ge-
komen om rechtvaardigen te roe-
pen, maar zondaars."
14 Toen kwamen Johannes'
discipelen tot hem en vroegen:
„Waarom onderhouden wij en de
Farizeeën de vasten, maar vasten
uw discipelen niet?"[k] **15** Hierop
zei Jezus tot hen: „De vrienden
van de bruidegom hebben toch
geen reden tot treuren zolang de
bruidegom[l] bij hen is? Er zullen
echter dagen komen dat de brui-
degom van hen weggenomen zal
worden,[m] en dan zullen zij vasten.[n]
16 Niemand naait een lap onge-
krompen stof op een oud boven-
kleed; want door zijn volle sterkte
zou hij aan het bovenkleed trek-
ken, zodat de scheur nog groter
zou worden.[o] **17** Ook doet men
geen nieuwe wijn in oude wijnzak-
ken; doet men dit echter wel, dan

HFDST. 9

a Mr 2:10
Lu 5:24
b Mr 2:11
Jo 5:8
c Mr 2:12
Lu 5:26
Han 4:21
d Jo 17:2
e Mr 2:14
f Lu 5:27
Lu 5:28
g Lu 5:29
h Mr 2:15
Mr 2:16
Lu 5:30
Lu 7:39
Lu 15:2
Lu 19:7
i Lu 4:23
Lu 5:31
j Sp 21:3
Ho 6:6
Mt 12:7
k Mr 2:18
Lu 5:33
Lu 18:12
l Mt 22:2
Mr 2:19
Lu 5:34
Jo 3:29
Opb 21:2
m Mt 26:2
Lu 17:22
n Mr 2:20
Lu 5:35
o Mr 2:21
Lu 5:36

barsten de wijnzakken en loopt de
wijn eruit en gaan de wijnzakken
verloren.[a] Maar nieuwe wijn doet
men in nieuwe wijnzakken, dan
blijven beide behouden."[b]
18 Terwijl hij deze dingen tot
hen sprak, zie! daar ging een zeke-
re regeerder,[c] die naderbij was ge-
komen, hem hulde brengen[d] en zei:
„Mijn dochter moet nu al wel ge-
storven zijn;[e] maar kom uw hand
op haar leggen en zij zal weer le-
vend worden."[f]
19 Toen stond Jezus op en ging
hem volgen, vergezeld van zijn
discipelen. **20** En zie! een vrouw
die al twaalf jaar aan een bloed-
vloeiing leed,[g] naderde van ach-
teren en raakte de franje van
zijn bovenkleed aan;[h] **21** want
zij bleef bij zichzelf zeggen: „Als
ik alleen maar zijn bovenkleed
aanraak, zal ik beter worden."[i]
22 Jezus keerde zich om, en toen
hij haar opmerkte, zei hij: „Schep
moed, dochter; uw geloof heeft
u beter gemaakt."[j] En vanaf dat
uur werd de vrouw beter.[k]
23 Toen Jezus nu in het huis
van de regeerder kwam[l] en de
fluitspelers en de misbaar maken-
de schare gewaar werd,[m] **24** zei
hij voorts: „Gaat hier vandaan,
want het meisje is niet gestor-
ven, maar slaapt."[n] Hierop lach-
ten zij hem uit.[o] **25** Zodra de
schare naar buiten was gestuurd,
ging hij naar binnen en pakte haar
hand vast,[p] en het meisje stond
op.[q] **26** Natuurlijk deed het ver-
haal hiervan de ronde door heel
die streek.
27 Terwijl Jezus vandaar verder
ging, volgden hem twee blinden,[r]
die riepen en zeiden: „Wees ons
barmhartig,[s] Zoon van David."
28 Nadat hij het huis was binnen-
gegaan, kwamen de blinden tot
hem, en Jezus vroeg hun: „Hebt
GIJ geloof[t] dat ik dit kan doen?"
Zij antwoordden hem: „Ja, Heer."
29 Toen raakte hij hun ogen aan[u]
en zei: „U geschiede naar UW ge-
loof." **30** En hun ogen werden

2e kolom

a Mr 2:22
Lu 5:37
Lu 5:38
b Job 32:19
c Mr 5:22
d Lu 8:41
e Lu 8:42
f Lu 4:40
Jo 11:25
g Le 15:25
Mr 5:25
h Mt 14:36
Mr 6:56
i Le 6:27
Lu 8:44
j Mr 10:52
Lu 7:50
Lu 17:19
Lu 18:42
Han 14:9
k Jo 4:53
l Mr 5:38
Lu 8:51
m Lu 8:52
n Mr 5:39
Jo 11:11
o Mr 5:40
p Mr 9:27
q Lu 8:55
r Mt 20:30
s Mt 15:22
Mt 20:33
Heb 2:17
t Han 14:9
u Mt 20:34

geopend. Bovendien gelastte Jezus hun nadrukkelijk en zei:
„Ziet toe dat niemand het te weten komt.”[a] **31** Maar eenmaal
buitengekomen, maakten zij dit
[voorval] omtrent hem in heel die
streek bekend.[b]

32 Toen zij nu weggingen, zie!
daar werd een stomme tot hem ge-
bracht die door een demon beze-
ten was;[c] **33** en nadat de demon
was uitgeworpen, sprak de stom-
me.[d] De scharen dan stonden ver-
baasd[e] en zeiden: „Nog nooit heeft
men iets dergelijks in Israël ge-
zien.” **34** De Farizeeën zeiden
echter: „Door de heerser der de-
monen werpt hij de demonen uit.”[f]

35 En Jezus begon een rondreis
door alle steden en dorpen, ter-
wijl hij in hun synagogen onder-
wees en het goede nieuws van het
koninkrijk predikte en elke soort
van kwaal en elk soort van gebrek
genas.[g] **36** Bij het zien van de
scharen had hij medelijden[h] met
hen, omdat zij gestroopt en heen
en weer gedreven waren als scha-
pen zonder herder.[i] **37** Toen zei
hij tot zijn discipelen: „Ja, de
oogst is groot, maar er zijn weinig
werkers.[j] **38** Smeekt daarom de
Meester van de oogst dat hij wer-
kers in zijn oogst uitzendt.”[k]

10 Hij dan riep zijn twaalf dis-
cipelen bij zich en gaf hun
macht over onreine geesten,[l] op-
dat zij die konden uitwerpen en
elke soort van kwaal en elk soort
van gebrek konden genezen.

2 Dit zijn de namen van de
twaalf apostelen:[m] Als eerste, Si-
mon, die Petrus wordt genoemd,[n]
en zijn broer Andreas;[o] en Jako-
bus, de [zoon] van Zebedeüs,[p] en
zijn broer Johannes; **3** Filippus
en Bartholomeüs;[q] Thomas[r] en
Matheüs[s] de belastinginner; Ja-
kobus, de [zoon] van Alfeüs,[t] en
Thaddeüs; **4** Simon de Kana-
neeër[u] en Judas Iskariot, die hem
later verraden heeft.[v]

5 Deze twaalf zond Jezus uit,
terwijl hij hun de volgende op-
dracht gaf:[w] „Slaat niet de weg
naar de natiën in en gaat geen Sa-
maritaanse stad binnen;[a] **6** maar
gaat in plaats daarvan steeds weer
naar de verloren schapen van het
huis van Israël.[b] **7** Predikt op
UW tocht en zegt: ’Het koninkrijk
der hemelen is nabij gekomen.’[c]
8 Geneest zieken,[d] wekt
doden op, maakt melaatsen rein,
werpt demonen uit. GIJ hebt om
niet ontvangen, geeft om niet.[e]
9 Verschaft U geen goud of zilver
of koper voor UW gordelbeurzen,[f]
10 ook geen voedselzak voor de
reis, noch twee onderklederen,
of sandalen of een staf; want de
werker is zijn voedsel waard.[g]

11 Welke stad of welk dorp GIJ
ook binnengaat, onderzoekt wie
daarin het waard is, en blijft daar
totdat GIJ vertrekt.[h] **12** Wan-
neer GIJ het huis binnengaat, groet
dan het huisgezin; **13** en indien
het huis het waard is, zo kome de
vrede die GIJ het toewenst daar-
over,[i] maar indien het huis het
niet waard is, dan kere UW vrede
tot U terug. **14** Als iemand U er-
gens niet ontvangt of niet naar UW
woorden luistert, verlaat dan dat
huis of die stad en schudt het stof
van UW voeten.[j] **15** Voorwaar, ik
zeg U: Het zal voor het land van
Sodom[k] en Gomorra draaglijker
zijn op de Oordeelsdag dan voor
die stad.[l]

16 Ziet! Ik zend U uit als scha-
pen te midden van wolven;[m] geeft
er daarom blijk van zo omzichtig
als slangen[n] en toch zo onschul-
dig als duiven te zijn.[o] **17** Weest
op UW hoede voor de mensen,[p]
want zij zullen U aan plaatse-
lijke rechtbanken overleveren[q]
en U in hun synagogen[r] gese-
len.[s] **18** GIJ zult zelfs ter wil-
le van mij voor bestuurders en
koningen worden gesleept,[t] hun
en de natiën tot een getuigenis.[u]

HFDST. 9

a Jes 42:2
Mt 12:16
Mr 1:44
Lu 5:14
b Mr 1:45
Mr 7:36
c Mt 12:22
Lu 11:14
d Mt 15:31
e Mr 2:12
f Mt 12:24
Mr 3:22
Lu 11:15
g Mt 4:23
Lu 9:11
h Mt 14:14
Heb 4:15
i Nu 27:17
1Kon 22:17
Ez 34:5
Mr 6:34
j Lu 10:2
Jo 4:35
k Mt 13:39
Ro 10:15

HFDST. 10

l Mr 3:14
Mr 3:15
Mr 6:7
Lu 9:1
m Mr 3:16
Lu 6:13
Han 1:13
Opb 21:14
n Jo 1:42
Han 15:14
o Mr 1:16
Jo 1:40
p Mt 4:21
Mr 3:17
q Mr 3:18
Lu 6:14
Jo 1:45
r Jo 11:16
Jo 20:27
s Mr 2:14
Lu 5:27
t Lu 6:15
u Mr 3:18
v Ps 41:9
Mt 26:47
Jo 13:18
w Mt 28:19
Mr 6:7
Lu 9:2

2e kolom

a 2Kon 17:24
Lu 9:52
Jo 4:9
b Jes 53:6
Jer 50:6
Ez 34:6
Han 13:46
c Mt 4:17
Lu 10:9
d Lu 9:2
e Han 8:20
f Lu 22:35
1Kor 9:7
g Nu 18:31
Mr 6:8
Lu 9:3
Lu 10:7
1Kor 9:14
1Ti 5:18
h Lu 9:4
i Lu 10:5

j Mr 6:11; Lu 10:6; Lu 10:11; Han 13:51; Han 18:6;
k Ge 19:4; 2Pe 2:6; Ju 7; l Mt 11:22; Mt 12:41; Lu
11:32; m Ze 3:3; Han 20:29; n Ge 3:1; Ro 16:19;
o Fil 2:15; p Fil 3:2; q Mt 24:9; Mr 13:9; r Mt
23:34; s Han 5:40; 2Kor 11:24; t Han 4:8; Han
24:10; Han 25:23; Han 26:25; Han 27:24; u De
31:26; Mt 24:14; Han 4:20.

19 Wanneer zij U echter overleveren, maakt U er dan niet bezorgd
over hoe of wat GIJ moet spreken, want wat GIJ moet spreken,
zal U op dat uur gegeven worden;[a] **20** want niet slechts GIJ spreekt,
maar de geest van UW Vader spreekt door U.[b] **21** Voorts zal
de ene broer[c] de andere ter dood overleveren, en een vader zijn
kind, en kinderen zullen tegen de ouders opstaan en zullen hen ter
dood laten brengen.[d] **22** En GIJ zult ter wille van mijn naam voor-
werpen van haat zijn voor alle mensen;[e] wie echter heeft volhard
tot het einde, die zal gered worden.[f] **23** Wanneer men U in de
ene stad vervolgt, vlucht dan naar een andere;[g] want voorwaar, ik
zeg U: GIJ zult de kring[h] der steden van Israël geenszins rond zijn
geweest voordat de Zoon des mensen gekomen zal zijn.[i]

24 Een discipel staat niet boven zijn leraar, noch een slaaf boven
zijn heer.[j] **25** Het is voldoende wanneer de discipel als zijn leraar
wordt, en de slaaf als zijn heer.[k] Als men de heer des huizes Beëlzebub[l]
heeft genoemd, hoeveel te meer [zal men] dan zijn huisgenoten
zo [noemen]? **26** Vreest hen daarom niet, want er is niets bedekt
dat niet ontdekt zal worden, en verborgen dat niet bekend zal
worden.[m] **27** Wat ik U in de duisternis zeg, spreekt dat in het licht,
en wat GIJ in het oor hoort [fluisteren], predikt dat van de daken.[n]
28 En wordt niet bevreesd[o] voor hen die het lichaam doden maar
de ziel niet kunnen doden; doch vreest veeleer hem[p] die én ziel
én lichaam kan vernietigen in Gehenna.[q] **29** Worden niet twee
mussen voor een geldstuk van geringe waarde verkocht?[r] Toch
zal er niet één van op de grond vallen zonder [medeweten van]
UW Vader.[s] **30** Maar zelfs de haren van UW hoofd zijn alle geteld.[t]
31 Vreest daarom niet: GIJ zijt meer waard dan vele mussen.[u]

32 Belijdt daarom iemand voor de mensen dat hij in eendracht
met mij is, dan zal ook ik voor mijn Vader, die in de hemelen is,
belijden in eendracht met hem te zijn;[a] **33** maar al wie mij verloochent
voor de mensen, die zal ook ik verloochenen[b] voor
mijn Vader, die in de hemelen is. **34** Denkt niet dat ik gekomen
ben om vrede op de aarde te brengen; ik ben niet gekomen
om vrede te brengen,[c] maar een zwaard. **35** Want ik ben gekomen
om verdeeldheid teweeg te brengen tussen een mens en
zijn vader, tussen een dochter en haar moeder en tussen een jonge
vrouw en haar schoonmoeder.[d] **36** Ja, 's mensen vijanden
zullen zijn eigen huisgenoten zijn. **37** Wie grotere genegenheid
voor vader of moeder heeft dan voor mij, is mij niet waardig;
en wie grotere genegenheid voor zoon of dochter heeft dan
voor mij, is mij niet waardig.[e] **38** En wie zijn martelpaal niet
aanvaardt en mij niet navolgt, is mij niet waardig.[f] **39** Wie zijn
ziel vindt, zal ze verliezen, en wie zijn ziel verliest ter wille van mij,
zal ze vinden.[g]

40 Wie U ontvangt, ontvangt [ook] mij, en wie mij ontvangt,
ontvangt [ook] hem die mij heeft uitgezonden.[h] **41** Wie een profeet
ontvangt omdat hij een profeet is, zal de beloning van een
profeet krijgen,[i] en wie een rechtvaardige ontvangt omdat hij een
rechtvaardige is, zal de beloning van een rechtvaardige krijgen.[j]
42 En al wie een van deze kleinen slechts een beker koud water
te drinken geeft omdat hij een discipel is, voorwaar, ik zeg
U, zijn beloning zal hem geenszins ontgaan."[k]

11 Toen Jezus nu gereed was met het geven van instructies aan zijn twaalf discipelen,
vertrok hij vandaar om in hun steden te onderwijzen en te prediken.[l]

HFDST. 10

a Jer 1:7; Mr 13:11; Lu 12:11; Lu 21:14
b Lu 12:12; Jo 14:26
c Mt 10:36; Mt 24:10
d Mi 7:6
e Mt 24:9; Lu 21:17; Jo 15:21
f Mt 24:13; Opb 2:10
g 2Sa 15:14; Mt 23:34; Han 8:1
h Mr 6:6
i Mt 16:28; Mt 24:14; Ro 10:18; Kol 1:23
j Lu 6:40; Jo 13:16; Jo 15:20
k 1Pe 2:21
l Mt 12:24; Mr 3:22; Lu 11:15; Jo 8:48
m Mr 4:22; Lu 8:17; 1Kor 4:5
n Lu 12:3
o Sp 29:25; Jes 51:12; Ez 3:9; Opb 2:10
p Heb 10:31
q Lu 12:5
r Lu 12:6
s De 22:6; Mt 6:26; Lu 12:7
t 1Sa 14:45; 2Sa 14:11; Han 27:34
u Mt 6:26; Lu 12:7

2e kolom

a Lu 12:8; Ro 10:9; Opb 3:5
b Mr 8:38; Lu 9:26; Lu 12:9; 2Ti 2:12
c Lu 12:51
d Mi 7:6; Lu 12:52; Lu 12:53
e De 33:9; Mt 19:29; Lu 14:26
f Mt 16:24; Mr 8:34; Lu 9:23; Lu 14:27
g Mt 16:25; Mr 8:35; Lu 17:33; Jo 12:25
h Mt 25:40; Lu 10:16; Jo 12:44; Jo 13:20
i 1Kon 17:10; 2Kon 4:8
j Joz 2:14; 2Kon 4:13

k Mt 25:40; Mr 9:41; Heb 6:10; **HFDST. 11** l Mt 4:23; Mt 19:1; Lu 9:6.

2 Johannes echter, die in de
gevangenis over de werken van
de Christus had gehoord,[a] liet
door bemiddeling van zijn eigen
discipelen **3** aan hem vragen:
„Zijt gij de Komende, of hebben
wij een ander te verwachten?”[b]
4 Jezus gaf hun ten antwoord:
„Gaat heen en bericht aan Johannes wat GIJ hoort en ziet: **5** De
blinden zien weer[c] en de kreupelen[d] lopen rond, de melaatsen[e]
worden gereinigd en de doven[f]
horen, en de doden[g] worden opgewekt en aan de armen wordt het
goede nieuws[h] bekendgemaakt;
6 en gelukkig is hij die in mij
geen aanleiding tot struikelen
vindt.”[i]

7 Terwijl dezen heengingen,
begon Jezus betreffende Johannes tot de scharen te zeggen:
„Wat zijt GIJ in de wildernis gaan
aanschouwen?[j] Een riet dat door
de wind heen en weer bewogen
wordt?[k] **8** Wat zijt GIJ dán gaan
zien? Een mens gehuld in zachte
klederen? Zij nu die zachte klederen dragen, bevinden zich in de
huizen van koningen.[l] **9** Waarom zijt GIJ dan eigenlijk gegaan?
Om een profeet te zien? Ja, zeg ik
U, en veel meer dan een profeet.[m]
10 Deze is het over wie geschreven staat: ’Zie! Ikzelf zend mijn
boodschapper voor uw aangezicht
uit, die uw weg vóór u zal bereiden!’[n] **11** Voorwaar, ik zeg U:
Onder hen die uit vrouwen geboren zijn,[o] is er geen grotere
verwekt dan Johannes de Doper;
maar wie een mindere is in het
koninkrijk[p] der hemelen, is groter dan hij. **12** Sedert de dagen
van Johannes de Doper tot op heden is het koninkrijk der hemelen echter het doel waarnaar mensen voorwaarts dringen, en zij die
voorwaarts dringen, grijpen het.[q]
13 Want alle, de Profeten en de
Wet, hebben geprofeteerd tot op
Johannes;[r] **14** en indien GIJ het
wilt aannemen: Hijzelf is ’Elia
die komen moet’.[s] **15** Wie oren
heeft, hij luistere.[t]

HFDST. 11

a Mt 14:3
Mr 6:17
Lu 7:18
b Ge 49:10
Da 9:24
Mal 3:1
Mt 3:11
Jo 1:15
Jo 7:31
c Jes 35:5
Jes 61:1
Lu 17:22
d Mt 21:14
e Mt 8:3
f Mr 7:32
Lu 7:22
g Mr 5:41
h Mt 4:23
i Jes 8:14
Mr 6:3
Lu 7:23
Jo 6:61
1Kor 1:23
1Pe 2:8
j Mt 3:5
k Lu 7:24
Ef 4:14
l 1Kon 10:5
Lu 7:25
m Mt 14:5
Mt 21:25
Lu 1:76
n Jes 40:3
Mal 3:1
Mt 3:3
Lu 1:17
Jo 3:28
Jo 10:41
o Lu 1:15
p Jo 3:3
q Lu 13:24
r Lu 16:16
s Mal 4:5
Mt 17:10
Mt 17:12
t Opb 2:7

2e kolom

a Mt 12:41
Lu 7:31
b Za 8:5
Lu 7:32
c Lu 23:27
d Mt 9:14
Lu 7:33
e Mt 9:10
Mr 2:15
Jo 2:2
f Lu 5:30
Lu 7:34
Lu 15:2
Lu 19:7
g Lu 7:35
h Jo 12:37
i Jo 12:21
j Da 9:3
Jon 3:6
Lu 10:13
k Jo 5:29
Opb 20:13
l Lu 10:14
m Lu 4:31
n Jes 14:15
o Lu 10:15
p Mt 10:15
Mt 12:41
Lu 10:12
q Ps 8:2
Jes 29:14
Mt 13:15
Lu 10:21
1Kor 1:27

16 Met wie zal ik dit geslacht
vergelijken?[a] Het gelijkt op jonge kinderen die op de marktplaatsen zitten en hun speelmakkers toeroepen[b] **17** en zeggen:
’Wij hebben voor U op de fluit
gespeeld, maar GIJ hebt niet gedanst; wij hebben geweeklaagd,
maar GIJ hebt U niet in droefheid
geslagen.’[c] **18** Want Johannes is
gekomen, niet etend en niet drinkend,[d] en toch zegt men: ’Hij heeft
een demon’; **19** de Zoon des
mensen is gekomen, wél etend en
wél drinkend,[e] en nog zegt men:
’Ziet! Een mens die een veelvraat
is en verslaafd aan het drinken
van wijn, een vriend van belastinginners en zondaars.’[f] Niettemin wordt de wijsheid gerechtvaardigd door haar werken.”[g]

20 Toen begon hij de steden
waarin de meeste van zijn krachtige werken waren geschied, verwijten te maken omdat ze geen
berouw hadden:[h] **21** „Wee u,
Chorazin! Wee u, Bethsaïda![i]
want indien de krachtige werken
die in U zijn geschied, in Tyrus
en Sidon waren geschied, zouden
ze reeds lang geleden in zak en as
berouw hebben gehad.[j] **22** Daarom zeg ik U: Het zal voor Tyrus en
Sidon draaglijker zijn op de Oordeelsdag[k] dan voor U.[l] **23** En gij,
Kapernaüm,[m] zult gij misschien
tot de hemel worden verhoogd?
Tot in Hades[n] zult gij worden neergeworpen;[o] want indien de krachtige werken die in u zijn geschied,
in Sodom waren geschied, zou het
tot op de dag van vandaag zijn blijven bestaan. **24** Daarom zeg ik
U: Het zal voor het land van Sodom draaglijker zijn op de Oordeelsdag dan voor u.”[p]

25 In die tijd nam Jezus het
woord en zei: „Ik loof u in het
openbaar, Vader, Heer van hemel
en aarde, omdat gij deze dingen
voor de wijzen en intellectuelen
hebt verborgen en ze aan kleine kinderen hebt geopenbaard.[q]
26 Ja, o Vader, want het heeft

u goedgedacht zo te handelen.
27 Alle dingen zijn door mijn Vader aan mij overgegeven,[a] en niemand kent de Zoon volledig dan de Vader,[b] noch kent iemand de Vader volledig dan de Zoon en een ieder aan wie de Zoon hem wil openbaren.[c] **28** Komt tot mij, allen die zwoegt en zwaar beladen zijt,[d] en ik zal U verkwikken.
29 Neemt mijn juk[e] op U en leert van mij,[f] want ik ben zachtaardig[g] en ootmoedig van hart, en GIJ zult verkwikking[h] vinden voor UW ziel.
30 Want mijn juk is weldadig en mijn vracht is licht."[i]

12 In die tijd ging Jezus op de sabbat door de korenvelden.[j] Zijn discipelen kregen honger en begonnen aren te plukken en te eten.[k] **2** Toen de Farizeeën dit zagen, zeiden zij tot hem:[l] „Zie! Uw discipelen doen iets wat op de sabbat niet geoorloofd is te doen."[m] **3** Hij zei tot hen: „Hebt GIJ niet gelezen wat Dạvid deed toen hij en de mannen die bij hem waren, honger kregen?[n] **4** Hoe hij het huis van God binnenging en zij de broden der voorzetting[o] aten, terwijl het hem en ook degenen die bij hem waren, niet geoorloofd was[p] die te eten, maar alleen de priesters dit mochten?[q] **5** Of hebt GIJ niet in de Wet[r] gelezen dat op de sabbatten de priesters in de tempel de sabbat als niet-heilig behandelen en onschuldig blijven?[s] **6** Ik zeg U echter dat iets groters dan de tempel[t] hier is. **7** Maar indien GIJ hadt begrepen wat het zeggen wil: 'Ik wil barmhartigheid[u] en geen slachtoffer',[v] zoudt GIJ de onschuldigen niet hebben veroordeeld. **8** Want de Zoon des mensen is Heer van de sabbat."[w]

9 Na vandaar vertrokken te zijn, ging hij hun synagoge binnen; **10** en zie! daar was een mens met een verdorde hand![x] Daarom vroegen zij hem: „Is het geoorloofd op de sabbat te genezen?", opdat zij een beschuldiging tegen hem zouden kunnen inbrengen.[a] **11** Hij zei tot hen: „Welk mens onder U die maar één schaap heeft, zal dit als het op de sabbat in een kuil valt,[b] niet vastgrijpen en eruit tillen?[c]
12 Hoeveel meer is, alles wel beschouwd, een mens waard dan een schaap![d] Het is dus geoorloofd op de sabbat iets voortreffelijks te doen." **13** Daarop zei hij tot de mens: „Strek uw hand uit." En hij strekte ze uit en ze werd weer even gezond als de andere hand.[e] **14** De Farizeeën echter gingen naar buiten en beraadslaagden tegen hem ten einde hem om te brengen.[f] **15** Toen Jezus [dit] te weten was gekomen, trok hij vandaar weg. Velen volgden hem eveneens en hij genas hen allen,[g] **16** maar hij gelastte hun streng hem niet openbaar te maken,[h] **17** opdat vervuld zou worden hetgeen door bemiddeling van de profeet Jesạja was gesproken, die zei:

18 „Zie! Mijn knecht,[i] die ik gekozen heb, mijn geliefde,[j] die mijn ziel heeft goedgekeurd! Ik zal mijn geest op hem leggen,[k] en hij zal de natiën duidelijk maken wat gerechtigheid is. **19** Hij zal niet twisten,[l] noch luid roepen, noch zal iemand op de brede straten zijn stem horen. **20** Een beschadigd riet zal hij niet verbrijzelen en een smeulende vlaspit niet uitblussen,[m] totdat hij met succes gerechtigheid[n] uitzendt. **21** Voorwaar, op zijn naam zullen natiën hopen."[o]

22 Toen bracht men een door demonen bezetene tot hem die blind en stom was; en hij genas hem, zodat de stomme sprak en zag. **23** Al de scharen nu raakten eenvoudig in vervoering en zeiden:[p] „Is dit niet misschien de Zoon van Dạvid?"[q] **24** Toen de Farizeeën dit hoorden, zeiden zij: „Deze mens werpt de demonen slechts uit door bemiddeling van

HFDST. 11

a Jo 3:35; Jo 17:2; 1Kor 15:27
b Jo 1:18
c Mt 28:18; Lu 10:22; Jo 10:15; 1Jo 5:20
d Jes 55:2
e 2Kor 6:14; Ga 5:1
f De 18:18
g Nu 12:3; Za 9:9; 2Kor 10:1
h Jer 6:16
i 1Jo 5:3

HFDST. 12

j Mr 2:23
k Ex 12:16; De 23:25; Lu 6:1
l Mr 2:24; Lu 6:2
m Ex 20:10; Ex 31:15; De 5:14
n 1Sa 21:6; Mr 2:25; Lu 6:3
o Ex 25:30; Ex 40:23
p Le 24:5; Le 24:9; Mr 2:26
q Ex 29:33; Lu 6:4
r Nu 28:9
s Jo 7:22
t Lu 11:31; Lu 11:32; Jo 2:19
u Mt 23:23
v Ho 6:6; Mi 6:6; Mt 9:13
w Ex 34:21; Le 25:4; Le 25:10; Mr 2:28; Lu 6:5
x Mr 3:1; Lu 6:6

2e kolom

a Mr 3:4; Lu 14:3; Jo 9:16
b Ex 21:33
c Ex 23:4; De 22:4; Lu 14:5
d Mt 10:31
e Lu 6:10
f Mt 27:1; Mr 3:6; Lu 6:11; Jo 5:18
g Mr 3:7; Lu 6:17
h Mt 8:4; Mr 3:12; Mr 7:36
i Jes 42:1; Hag 2:23; Han 3:13
j Mt 3:17; Mt 17:5
k Jes 61:1; Mr 1:10

l Jes 42:2; 2Ti 2:24; m Mt 11:28; n Hab 1:4; o Jes 11:10; Jes 42:4, LXX; Han 4:12; Ro 15:12; p Lu 11:14; q Jo 7:31.

Beëlzebub, de heerser der demonen."[a] **25** Daar hij hun gedachten kende,[b] zei hij tot hen: „Ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, komt tot verwoesting,[c] en iedere stad of ieder huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal geen stand houden. **26** Wanneer Satan dus Satan uitwerpt, is hij tegen zichzelf verdeeld geworden; hoe zal zijn koninkrijk dan standhouden? **27** Wanneer ik bovendien door bemiddeling van Beëlzebub[d] de demonen uitwerp, door bemiddeling van wie werpen UW zonen ze dan uit? Daarom zullen zij rechters over U zijn. **28** Maar als ik door middel van Gods geest de demonen uitwerp, dan is het koninkrijk Gods werkelijk onverwachts tot U gekomen.[e] **29** Of hoe kan iemand het huis van een sterke man binnendringen en zijn huisraad roven als hij de sterke niet eerst bindt? En dan zal hij zijn huis plunderen.[f] **30** Wie niet aan mijn zijde staat, is tegen mij, en wie niet met mij bijeenbrengt, verstrooit.[g]

31 Daarom zeg ik U: Iedere soort van zonde en lastering zal de mensen worden vergeven, maar de lastering tegen de geest zal niet worden vergeven.[h] **32** Spreekt iemand bijvoorbeeld een woord tegen de Zoon des mensen, het zal hem worden vergeven;[i] maar spreekt iemand tegen de heilige geest, het zal hem niet worden vergeven, neen, niet in dit samenstel van dingen noch in het toekomende.[j]

33 Óf maakt de boom voortreffelijk en zijn vrucht voortreffelijk, óf maakt de boom rot en zijn vrucht rot; want aan zijn vrucht wordt de boom gekend.[k] **34** Addergebroed,[l] hoe kunt GIJ goede dingen spreken wanneer GIJ goddeloos zijt?[m] Want uit de overvloed des harten spreekt de mond.[n] **35** De goede mens haalt uit zijn goede schat goede dingen te voorschijn,[o] terwijl daarentegen de goddeloze mens uit zijn goddeloze schat goddeloze dingen te voorschijn haalt.[a] **36** Ik zeg U dat de mensen van elk nutteloos woord dat zij spreken, rekenschap zullen geven[b] op de Oordeelsdag, **37** want naar uw woorden zult gij rechtvaardig worden verklaard en naar uw woorden zult gij worden veroordeeld."[c]

38 Als antwoord zeiden toen enigen der schriftgeleerden en Farizeeën tot hem: „Leraar, wij willen een teken van u zien."[d] **39** Hij gaf hun ten antwoord: „Een goddeloos en overspelige[e] geslacht blijft een teken zoeken, maar het zal geen teken worden gegeven dan het teken van Jona, de profeet.[f] **40** Want evenals Jona[g] drie dagen en drie nachten in de buik van de reusachtige vis was, zo zal de Zoon des mensen[h] drie dagen en drie nachten[i] in het hart der aarde[j] zijn. **41** De mannen van Ninevé zullen in het oordeel opstaan met dit geslacht[k] en zullen het veroordelen,[l] want zij hadden berouw op hetgeen Jona[m] predikte, maar ziet! méér dan Jona is hier. **42** De koningin van het Zuiden[n] zal in het oordeel worden opgewekt met dit geslacht en zal het veroordelen, want zij kwam van de einden der aarde om de wijsheid van Salomo te horen, maar ziet! méér dan Salomo is hier.[o]

43 Wanneer een onreine geest van een mens uitgaat, trekt hij door dorre plaatsen op zoek naar een rustplaats, en vindt er geen.[p] **44** Dan zegt hij: 'Ik zal terugkeren naar mijn huis waar ik uit getrokken ben'; en daar aangekomen, vindt hij het leegstaan, maar schoongeveegd en versierd. **45** Dan gaat hij heen en neemt zeven andere geesten met zich mee, die nog goddelozer zijn dan hijzelf,[q] en nadat zij er binnen zijn gegaan, wonen zij daar; en de laatste omstandigheden van die mens worden erger dan de eerste.[r] Zo zal het ook gaan met dit goddeloze geslacht."[s]

46 Terwijl hij nog tot de scharen sprak, zie! daar stonden zijn

HFDST. 12

a Mr 3:22 Lu 11:15
b Jo 2:25
c Mr 3:24 Lu 11:17
d Mr 3:26
e Lu 11:20 1Jo 3:8
f Jes 49:24 Mr 3:27 Lu 11:22 1Jo 4:4
g Mr 9:40 Lu 9:50
h Mr 3:28 Han 7:51 Heb 6:4 Heb 6:6 1Jo 5:16
i Lu 7:34 Jo 7:12 1Ti 1:13
j Mr 3:29 Lu 12:10 Heb 10:26
k Mt 7:17 Lu 6:43
l Mt 3:7 Mt 23:33 Lu 3:7
m Job 14:4
n Mt 15:11
o Jes 32:8

2e kolom

a Mt 13:52 Lu 6:45 Jak 3:6
b Pr 12:14 Ro 14:12 Ju 15
c Sp 13:3 Lu 19:22
d Mt 16:1 Mr 8:11 Jo 2:18 1Kor 1:22
e Jes 57:3 Mt 16:4 Mt 17:17 Mr 8:38 Jak 4:4
f Lu 11:29
g Jon 1:17
h Mt 27:63
i Mt 16:21 Mt 17:23 Lu 24:46
j Mt 27:60 Ef 4:9
k Lu 11:30
l Ro 2:27
m Jon 3:5
n 1Kon 10:1 2Kr 9:1
o Mt 11:16 Mt 12:6 Lu 11:31
p Lu 11:24
q 1Pe 5:8
r Lu 11:26 Jo 5:14 Heb 6:4 Heb 6:6 2Pe 2:20
s Mr 8:12

moeder en broers[a] buiten om te
trachten hem te spreken te krij-
gen. **47** Daarom zei iemand tot
hem: „Zie! Uw moeder en uw
broers staan buiten en trachten
u te spreken te krijgen." **48** Als
antwoord zei hij tot degene die
het hem kwam zeggen: „Wie is
mijn moeder, en wie zijn mijn
broers?"[b] **49** En zijn hand naar
zijn discipelen uitstrekkend, zei
hij: „Zie! Mijn moeder en mijn
broers![c] **50** Want al wie de wil
doet van mijn Vader, die in de he-
mel is, die is mijn broer en zuster
en moeder."

13 Nadat Jezus op die dag het
huis had verlaten, zat hij
aan de zee; **2** en grote scharen
verzamelden zich bij hem, zodat
hij in een boot stapte en [daar]
neerzat,[d] en de gehele schare
stond op het strand. **3** Toen ver-
telde hij hun vele dingen door
middel van illustraties en zei:
„Ziet! Een zaaier ging uit om te
zaaien;[e] **4** en terwijl hij zaaide,
vielen sommige [zaadjes] langs
de weg, en de vogels kwamen en
aten ze op.[f] **5** Andere vielen op
de rotsachtige plekken, waar ze
niet veel aarde hadden, en ze scho-
ten dadelijk op omdat ze geen
diepe aarde hadden.[g] **6** Toen de
zon echter opging, werden ze ver-
zengd, en omdat ze geen wortel
hadden, verdorden ze.[h] **7** Ook
vielen er andere tussen de doorns,
en de doorns kwamen op en ver-
stikten ze.[i] **8** Weer andere vie-
len op de voortreffelijke aarde en
gingen vrucht opleveren,[j] deze
honderd-, die zestig-, de andere
dertigvoud.[k] **9** Wie oren heeft,
hij luistere."[l]

10 De discipelen dan kwamen
naar hem toe en zeiden tot hem:
„Waarom spreekt gij tot hen door
middel van illustraties?"[m] **11** Hij
gaf ten antwoord: „U is het ge-
geven de heilige geheimen van het
koninkrijk der hemelen te begrij-
pen,[n] maar hun is het niet ge-
geven.[o] **12** Want wie heeft, hem
zal meer worden gegeven en hij
zal overvloed verkrijgen;[a] maar
wie niet heeft, hem zal zelfs wat
hij heeft, nog ontnomen worden.[b]
13 Daarom spreek ik tot hen door
middel van illustraties, omdat zij,
ofschoon zij kijken, tevergeefs kij-
ken, en ofschoon zij horen, te-
vergeefs horen, noch de betekenis
ervan begrijpen;[c] **14** en ten
aanzien van hen gaat de profetie
van Jesaja in vervulling, welke
luidt: 'Door te horen, zult GIJ ho-
ren, maar geenszins de betekenis
ervan begrijpen, en door te kij-
ken, zult GIJ kijken, maar geens-
zins zien.[d] **15** Want het hart van
dit volk is onontvankelijk gewor-
den, en met hun oren hebben zij
gehoord zonder te reageren, en
hun ogen hebben zij gesloten, op-
dat zij nimmer met hun ogen zou-
den zien en met hun oren horen
en met hun hart de betekenis er-
van begrijpen en terugkeren, en
ik hen gezond zou maken.'[e]

16 Gelukkig zijn UW ogen[f] ech-
ter omdat ze zien, en UW oren
omdat ze horen. **17** Want voor-
waar, ik zeg U: Vele profeten[g] en
rechtvaardigen hebben begeerd
de dingen te zien die GIJ aan-
schouwt en hebben ze niet ge-
zien,[h] en de dingen te horen die
GIJ hoort en hebben ze niet ge-
hoord.[i]

18 Luistert GIJ dan naar de il-
lustratie van de man die zaaide.[j]
19 Wanneer iemand het woord
van het koninkrijk hoort maar
de betekenis ervan niet begrijpt,
komt de goddeloze[k] en rukt weg
wat in zijn hart is gezaaid; dit
is degene die langs de weg is ge-
zaaid. **20** Die op de rotsachtige
plekken is gezaaid, dat is hij die
het woord hoort en het terstond
met vreugde aanvaardt.[l] **21** Hij
heeft echter geen wortel in zich,
maar blijft een tijdlang, en nadat
er wegens het woord verdruk-
king of vervolging is ontstaan,
wordt hij terstond tot struike-
len gebracht.[m] **22** Die tussen de
doorns is gezaaid, dat is hij die
het woord hoort, maar de zorg van
dit samenstel van dingen[n] en de

HFDST. 12

a Mt 13:55
Mr 3:31
Jo 2:12
Han 1:14
1Kor 9:5
Ga 1:19
b Mr 3:33
c Mr 3:35
Jo 14:23
Jo 15:14
Jo 20:17
Ro 8:29
Heb 2:11

HFDST. 13

d Mr 4:1
e Mt 13:34
Mr 4:3
Lu 8:4
f Mt 13:19
Mr 4:4
Lu 8:5
g Mr 4:5
Lu 8:6
h Mt 13:20
Mt 13:21
Mr 4:6
i Mt 13:22
Mr 4:7
Mr 4:18
Mr 4:19
Lu 8:7
Heb 6:8
j Jo 15:16
k Mr 4:8
Lu 8:8
l Mt 11:15
m Mt 13:34
Mr 4:10
Lu 8:9
n 1Kor 2:10
Ef 1:9
Kol 1:26
o Lu 8:10

2e kolom

a Mt 25:29
b Mr 4:25
Lu 8:18
c Jes 6:10
Jer 5:21
Ez 12:2
Mr 4:12
Mr 8:18
d Jes 6:9
Jo 12:40
Han 28:26
Ro 11:8
2Kor 3:14
e De 32:28
Jes 44:18
Mr 8:17
Heb 5:11
f Lu 10:23
g 1Pe 1:10
h Jo 8:56
Ef 3:5
i Lu 10:24
j Mr 4:14
Lu 8:11
k Mr 4:15
Lu 8:12
1Pe 5:8
l Jes 58:2
Ez 33:31
Jo 5:35
m Mt 24:10
Mr 4:17
Lu 8:13
2Ti 1:15
n Lu 12:22

bedrieglijke kracht van de rijkdom verstikken het woord, en hij
wordt onvruchtbaar.[a] **23** Die op
de voortreffelijke aarde is gezaaid,
dat is hij die het woord hoort en
de betekenis ervan begrijpt, die
werkelijk vrucht draagt en voort-
brengt, deze honderd-, die zestig-,
de ander dertigvoud."[b]

24 Hij hield hun nog een illus-
tratie voor en zei: „Het koninkrijk
der hemelen is gelijk geworden
aan een mens die voortreffelijk
zaad op zijn veld zaaide.[c] **25** Ter-
wijl de mensen sliepen, kwam zijn
vijand en zaaide er onkruid over-
heen, midden tussen de tarwe,
en ging weg. **26** Toen de halmen
opschoten en vrucht voortbrach-
ten, kwam vervolgens ook het on-
kruid te voorschijn. **27** Daarom
gingen de slaven van de heer des
huizes naar hem toe en zeiden:
'Meester, hebt gij niet voortreffe-
lijk zaad op uw veld gezaaid?[d] Hoe
komt het dan dat er onkruid op
staat?'[e] **28** Hij zei tot hen: 'Een
vijand, een mens, heeft dit ge-
daan.'[f] Zij zeiden tot hem: 'Wilt
gij dan dat wij heengaan en het
verzamelen?' **29** Hij zei: 'Neen,
opdat GIJ niet soms bij het ver-
zamelen van het onkruid tege-
lijk daarmee de tarwe uittrekt.
30 Laat beide te zamen opgroeien
tot de oogst, en in de oogsttijd zal
ik de oogsters zeggen: Verzamelt
eerst het onkruid en bindt het in
bundels om het te verbranden,[g] en
gaat daarna de tarwe in mijn voor-
raadschuur bijeenbrengen.' "[h]

31 Hij hield hun nog een illus-
tratie voor[i] en zei: „Het koninkrijk
der hemelen is gelijk een mosterd-
zaadje,[j] dat een mens nam en in
zijn veld plantte; **32** het is weliswaar
het kleinste van alle zaden,
maar wanneer het is opgegroeid,
is het het grootste van de tuinge-
wassen en wordt een boom, zodat
de vogels des hemels[k] in zijn tak-
ken komen neerstrijken."[l]

33 Hij sprak nog een illustra-
tie tot hen: „Het koninkrijk der
hemelen is gelijk zuurdeeg,[m] dat
een vrouw nam en in drie grote

HFDST. 13

a Mt 6:21
Mr 4:19
Mr 10:23
Lu 8:14
1Ti 6:9
2Ti 4:10

b Mr 4:20
Lu 8:15

c Mr 4:26

d Mt 13:38

e Ge 1:11

f Mt 13:39

g Mt 3:12
Lu 3:17

h Opb 14:15

i Mr 4:30

j Mt 17:20
Lu 13:19

k Ps 104:12
Da 4:12

l Ez 17:23

m Lu 13:21
1Kor 5:6
Ga 5:9

2e kolom

a Mr 4:34

b Ps 78:2
Ro 16:25
1Kor 2:7

c Mt 24:14
Ro 10:18
Kol 1:6

d Jo 8:44

e 1Jo 3:8

f Joë 3:13
Opb 14:15

g Heb 9:26

h Mt 13:30

i Ze 1:3
1Kor 6:9

j Da 3:6
Mt 13:30
Mt 13:50
Opb 21:8

k Ps 112:10
Mt 8:12
Lu 13:28

l Da 12:3

m Re 5:31
2Sa 23:4

n Mr 4:23
Opb 2:7

o Fil 3:7

p Jes 55:1
Opb 3:18

maten meel verborg, totdat de ge-
hele massa gegist was."

34 Al deze dingen sprak Jezus
tot de scharen door middel van
illustraties. Ja, zonder illustratie
sprak hij niet tot hen,[a] **35** op-
dat vervuld zou worden hetgeen
door bemiddeling van de profeet
was gesproken, die zei: „Ik wil
mijn mond opendoen met illustra-
ties, ik wil dingen verkondigen die
sinds de grondlegging verborgen
zijn geweest."[b]

36 Nadat hij de scharen uit el-
kaar had laten gaan, ging hij ver-
volgens het huis binnen. En zijn
discipelen kwamen tot hem en
zeiden: „Verklaar ons de illustra-
tie van het onkruid op het veld."
37 Hij gaf ten antwoord: „De
zaaier van het voortreffelijke zaad
is de Zoon des mensen; **38** het
veld is de wereld;[c] het voortreffe-
lijke zaad, dat zijn de zonen van
het koninkrijk; maar het onkruid
zijn de zonen van de goddeloze,[d]
39 en de vijand die het zaaide, is
de Duivel.[e] De oogst[f] is een be-
sluit van een samenstel van din-
gen,[g] en de oogsters zijn engelen.
40 Zoals daarom het onkruid
wordt verzameld en met vuur
wordt verbrand, zo zal het ook
gaan in het besluit van het samen-
stel van dingen.[h] **41** De Zoon
des mensen zal zijn engelen uit-
zenden en zij zullen alle dingen
die aanleiding tot struikelen ge-
ven[i] en degenen die wetteloosheid
bedrijven, uit zijn koninkrijk ver-
zamelen, **42** en zij zullen hen in
de vuuroven werpen.[j] Daar zul-
len [zij] wenen en knarsetanden.[k]
43 In die tijd zullen de rechtvaar-
digen zo helder schijnen[l] als de
zon[m] in het koninkrijk van hun
Vader. Wie oren heeft, hij luis-
tere.[n]

44 Het koninkrijk der hemelen
is gelijk een in het veld verborgen
schat, die een mens vond en ver-
borg; en in zijn vreugde gaat hij
heen en verkoopt[o] al wat hij heeft
en koopt dat veld.[p]

45 Wederom is het koninkrijk
der hemelen gelijk een reizende

koopman die op zoek was naar
zeer mooie parels. **46** Toen hij
één parel van grote waarde[a] had
gevonden, ging hij heen en ver-
kocht dadelijk al wat hij had en
kocht ze.[b]
47 Wederom is het koninkrijk
der hemelen gelijk een sleepnet
dat in de zee werd neergelaten en
[vissen] van allerlei soort bijeen-
bracht.[c] **48** Toen het vol werd,
trok men het op het strand, waar-
na men erbij ging zitten en de
voortreffelijke[d] [vissen] in vaten
verzamelde, maar die welke onge-
schikt waren,[e] wegwierp. **49** Zo
zal het gaan in het besluit van het
samenstel van dingen: de engelen
zullen uitgaan en de goddelozen[f]
uit het midden der rechtvaardi-
gen afscheiden[g] **50** en hen in de
vuuroven werpen. Daar zullen [zij]
wenen en knarsetanden.[h]
51 Hebt GIJ dit alles begrepen?"
Zij zeiden tot hem: „Ja." **52** Toen
zei hij tot hen: „Daarom is iede-
re openbare onderwijzer, wanneer
hij met betrekking tot het konink-
rijk der hemelen is onderwezen,[i]
gelijk aan een mens, een heer des
huizes, die uit zijn voorraadschat
nieuwe en oude dingen te voor-
schijn haalt."[j]
53 Toen Jezus nu deze illustra-
ties had geëindigd, ging hij van-
daar weg over land. **54** En na-
dat hij in zijn eigen gebied[k] was
gekomen, ging hij hen in hun sy-
nagoge onderwijzen,[l] zodat zij ver-
steld stonden en zeiden: „Waar
heeft deze man die wijsheid en
deze krachtige werken vandaan?
55 Is dit niet de zoon van de tim-
merman?[m] Heet zijn moeder niet
Maria, en zijn broers Jakobus en
Jozef en Simon en Judas? **56** En
zijn zijn zusters niet allen bij ons?[n]
Waar heeft deze man dan dit al-
les vandaan?"[o] **57** Zij dan na-
men aanstoot aan hem.[p] Maar
Jezus zei tot hen: „Een profeet
wordt overal geëerd behalve in
zijn eigen gebied en in zijn eigen
huis."[q] **58** En hij deed daar niet
veel krachtige werken wegens
hun ongeloof.[r]

HFDST. 13

a Fil 3:8
b Sp 2:4
Sp 8:18
c Mt 22:10
d Le 11:9
e Le 11:12
f Ps 1:5
g Mt 25:32
h Mt 8:12
Mt 22:13
i 1Kor 4:1
j Mt 12:35
Lu 6:45
k Mt 2:23
Mr 6:1
l Lu 4:16
m Mr 6:3
Lu 3:23
Lu 4:22
Jo 6:42
n Mt 12:46
Jo 2:12
Han 1:14
1Kor 9:5
Ga 1:19
o Jo 7:15
p Mt 15:12
1Pe 2:8
q Jer 11:21
Lu 4:24
Jo 4:44
r Mr 6:6

2e kolom

HFDST. 14

a Mr 6:14
Lu 9:7
Han 4:27
b Mt 16:14
Mr 6:14
Mr 6:16
c Mt 4:12
Mr 6:17
Lu 3:19
d Le 18:16
Le 20:21
Mt 19:9
e Mt 21:26
Mr 6:20
Lu 1:76
Lu 20:6
f Ge 40:20
g 1Sa 14:28
1Sa 25:22
Mr 6:22
h Mr 6:24
i Mr 6:26
j Mt 17:12
Mr 6:28
k Mr 6:29
Han 8:2
l Mr 6:31
Lu 9:10
m Mt 9:36
Mt 15:32
Mr 1:41
Lu 7:13
Heb 2:17
Heb 5:2
n Lu 9:11

14 In diezelfde tijd hoorde Hero-
des, de districtsregeer-
der, het bericht omtrent Jezus,[a]
2 en hij zei tot zijn dienaren: „Dit
is Johannes de Doper. Hij is uit
de doden opgewekt, en daarom
zijn de krachtige werken in hem
werkzaam."[b] **3** Herodes had na-
melijk Johannes gevangengenom-
en en hem geboeid en in de
gevangenis gezet vanwege Hero-
dias, de vrouw van zijn broer Fi-
lippus.[c] **4** Want Johannes had
hem herhaaldelijk gezegd: „Het
is u niet geoorloofd haar te heb-
ben."[d] **5** Doch ofschoon hij hem
wilde doden, vreesde hij de schare,
want zij hielden hem voor een
profeet.[e] **6** Maar toen Herodes'
verjaardag[f] werd gevierd, danste
de dochter van Herodias bij die ge-
legenheid, en zij behaagde Hero-
des zozeer **7** dat hij met een eed
beloofde haar alles te zullen ge-
ven wat zij zou vragen.[g] **8** Op in-
fluistering van haar moeder zei ze
toen: „Geef mij hier op een platte
schotel het hoofd van Johannes
de Doper."[h] **9** Ofschoon het de
koning bedroefde, gebood hij met
het oog op zijn eden en op dege-
nen die met hem aanlagen, het te
geven;[i] **10** en hij zond [iemand]
weg en liet Johannes in de ge-
vangenis onthoofden. **11** En zijn
hoofd werd op een platte schotel
gebracht en aan het meisje gege-
ven, en zij bracht het aan haar
moeder.[j] **12** Ten slotte kwamen
zijn discipelen en haalden het lijk
weg en begroeven hem,[k] waarna
zij het aan Jezus gingen berichten.
13 Toen Jezus dit hoorde, trok hij
vandaar in een boot weg naar een
eenzame plaats om alleen te zijn;[l]
maar toen het de scharen ter ore
kwam, volgden zij hem te voet uit
de steden.
14 Toen hij nu te voorschijn
trad, zag hij een grote schare,
en hij had medelijden[m] met hen
en genas hun zieken.[n] **15** Maar
toen het avond werd, kwamen zijn
discipelen naar hem toe en zei-
den: „De plaats is eenzaam en het
uur is al ver gevorderd; stuur de

scharen weg, opdat zij naar de dorpen kunnen gaan en zich iets te eten kunnen kopen."[a] **16** Maar Jezus zei tot hen: „Zij behoeven niet weg te gaan; geeft GIJ hun iets te eten."[b] **17** Zij zeiden tot hem: „Wij hebben hier niets dan vijf broden en twee vissen."[c] **18** Hij zei: „Brengt ze hier bij mij." **19** Vervolgens gebood hij de scharen op het gras te gaan aanliggen, waarop hij de vijf broden en de twee vissen nam en, opziende naar de hemel, de zegen uitsprak;[d] en nadat hij de broden had gebroken, deelde hij ze uit aan de discipelen en de discipelen deelden ze weer uit aan de scharen.[e] **20** Allen aten derhalve en werden verzadigd, en aan overgebleven brokken haalden zij twaalf manden vol op.[f] **21** Toch hadden ongeveer vijfduizend mannen, de vrouwen en jonge kinderen niet meegerekend, gegeten.[g] **22** Onmiddellijk hierop dwong hij zijn discipelen in de boot te stappen en hem vooruit te gaan naar de overkant, terwijl hij de scharen wegzond.[h]

23 Ten slotte ging hij, na de scharen te hebben weggezonden, alleen de berg op om te bidden.[i] Ofschoon het laat werd, was hij daar alleen. **24** De boot was nu reeds vele honderden meters van het land verwijderd en had het door de golven zwaar te verduren,[j] want zij hadden tegenwind. **25** In de vierde nachtwake kwam hij echter over de zee lopend naar hen toe.[k] **26** Toen de discipelen hem op de zee zagen lopen, werden zij verontrust en zeiden: „Het is een verschijning!"[l] En zij schreeuwden het uit van angst. **27** Maar terstond sprak Jezus hen toe met de woorden: „Schept moed, ik ben het;[m] vreest niet." **28** Petrus gaf hem ten antwoord: „Heer, als gij het zijt, gebied mij dan over het water naar u toe te komen." **29** Hij zei: „Kom!" Hierop stapte Petrus uit de boot[n] en ging over het water lopend naar Jezus toe. **30** Toen hij echter naar de storm keek, werd hij bevreesd, en toen hij begon te zinken, riep hij uit: „Heer, red mij!" **31** Onmiddellijk stak Jezus zijn hand uit en greep hem vast, terwijl hij tot hem zei: „Kleingelovige, waarom zijt gij gaan twijfelen?"[a] **32** En nadat zij in de boot waren geklommen, nam de storm af. **33** Hierop brachten degenen die in de boot waren hem hulde en zeiden: „Gij zijt werkelijk Gods Zoon."[b] **34** En zij staken over en kwamen in Gennesareth aan land.[c]

35 Toen de mannen van die plaats hem herkenden, verspreidden zij het bericht in die gehele omtrek, en men bracht alle zieken naar hem toe.[d] **36** En zij verzochten hem voorts dringend of zij alleen maar de franje van zijn bovenkleed mochten aanraken;[e] en allen die ze aanraakten, werden volkomen gezond.

15 Toen kwamen er Farizeeën en schriftgeleerden uit Jeruzalem[f] naar Jezus, die zeiden: **2** „Waarom overtreden uw discipelen de overlevering van de mannen uit vroeger tijden? Zij wassen bijvoorbeeld hun handen niet vlak voordat zij een maaltijd nuttigen."[g]

3 Hij gaf hun ten antwoord: „Waarom overtreedt ook GIJ het gebod van God ter wille van UW overlevering?[h] **4** God heeft bijvoorbeeld gezegd: 'Eer uw vader en uw moeder',[i] en: 'Wie vader of moeder beschimpt, moet het met de dood bekopen.'[j] **5** Maar GIJ zegt: 'Wie tot zijn vader of moeder zegt: „Al wat ik heb waarmee ik u van dienst zou kunnen zijn, is een aan God opgedragen gave", **6** behoeft zijn vader in het geheel niet te eren.'[k] Zo hebt GIJ dan het woord van God krachteloos gemaakt ter wille van UW overlevering.[l] **7** Huichelaars,[m] treffend heeft Jesaja[n] over U geprofeteerd, toen hij zei: **8** 'Dit volk eert mij met [hun] lippen, maar hun hart is ver van mij verwijderd.[o] **9** Tevergeefs blijven zij mij aanbidden, omdat zij mensen-

HFDST. 14

a Lu 9:12
b Mr 6:37
c Lu 9:13 Jo 6:9
d Mt 15:36 Mr 6:41 Lu 9:16
e Mr 6:39 Jo 6:10
f 2Kon 4:44 Mr 8:8 Lu 9:17 Jo 6:12
g Mr 6:44 Lu 9:14 Jo 6:10
h Mr 6:45 Jo 6:15
i Mr 6:46 Lu 6:12 Lu 9:18
j Jo 6:18
k Mr 6:48 Jo 6:19
l Lu 24:37
m Mr 6:50 Jo 6:20 Han 23:11
n Jo 21:7

2e kolom

a Mt 6:30 Mt 8:26 Mt 28:17 Jak 1:6
b Mt 16:16 Jo 6:69
c Mr 6:53 Jo 6:21
d Mr 6:56
e Le 6:27 Nu 15:38 Mt 9:21 Mr 3:10 Lu 6:19

HFDST. 15

f Mr 7:1
g Mr 7:2 Lu 11:38 Jo 2:6
h Mt 15:9 Mr 7:8 Kol 2:8 Tit 1:14
i Ex 20:12 De 5:16 Ef 6:2
j Ex 21:17 Le 20:9 De 27:16 Mr 7:10
k Mr 7:12
l Mr 7:13
m Mt 23:13
n Mr 7:6
o Jes 29:13

geboden als leerstellingen onderwijzen.'"[a] **10** Daarop riep hij de schare bij zich en zei tot hen: „Luistert en begrijpt de betekenis ervan:[b] **11** Niet wat de mond ingaat, verontreinigt de mens, maar wat de mond uitgaat, dat verontreinigt de mens."[c]

12 Toen kwamen de discipelen naar hem toe en zeiden: „Weet gij dat de Farizeeën bij het horen van uw woorden er aanstoot aan hebben genomen?"[d] **13** Hij gaf ten antwoord: „Elke plant die mijn hemelse Vader niet heeft geplant, zal ontworteld worden.[e] **14** LAAT hen maar begaan. Zij zijn blinde gidsen. Indien nu een blinde een blinde leidt, zullen beiden in een kuil vallen."[f] **15** In antwoord hierop zei Petrus tot hem: „Maak ons de illustratie duidelijk."[g] **16** Waarop hij zei: „Hebt gijlieden ook nog geen begrip?[h] **17** Beseft GIJ niet dat alles wat de mond ingaat, via de ingewanden in het riool terechtkomt? **18** Maar wat de mond uitgaat, komt uit het hart voort en dat verontreinigt de mens.[i] **19** Uit het hart komen bijvoorbeeld goddeloze overleggingen[j] voort, moord, overspel, hoererij, diefstal, valse getuigenissen, lasteringen.[k] **20** Die dingen verontreinigen de mens; maar met ongewassen handen een maaltijd gebruiken, verontreinigt de mens niet."[l]

21 Na vandaar te zijn weggegaan, trok Jezus zich nu terug naar de streken van Tyrus en Sidon.[m] **22** En zie! een Fenicische[n] vrouw uit dat gebied kwam naar voren, die luid riep en zei: „Wees mij barmhartig,[o] Heer, Zoon van David. Mijn dochter is vreselijk door een demon bezeten." **23** Doch hij antwoordde haar geen woord. Daarom gingen zijn discipelen naar hem toe met het verzoek: „Zend haar weg, want zij blijft ons achternaroepen." **24** Hij gaf ten antwoord: „Ik ben slechts tot de verloren schapen van het huis van Israël gezonden."[a] **25** Toen de vrouw kwam, ging zij hem hulde brengen en zei: „Heer, help mij!"[b] **26** Hij gaf ten antwoord: „Het is niet juist het brood van de kinderen te nemen en het hondjes voor te werpen." **27** Zij zei: „Jawel, Heer, maar de hondjes eten toch ook van de kruimels die van de tafel van hun meesters vallen."[c] **28** Daarop gaf Jezus haar ten antwoord: „O vrouw, groot is uw geloof; u geschiede gelijk gij wenst." En haar dochter was van dat uur af genezen.[d]

29 Vandaar vertrok Jezus over land en kwam vervolgens in de nabijheid van de zee van Galilea,[e] en na de berg te zijn opgegaan,[f] zat hij daar neer. **30** Toen kwamen er grote scharen naar hem toe, die kreupelen, verminkten, blinden, stommen en vele anderen bij zich hadden, en zij wierpen hen gewoonweg aan zijn voeten, en hij genas hen,[g] **31** zodat de schare verbaasd stond toen zij zagen dat de stommen spraken en de kreupelen liepen en de blinden konden zien, en zij verheerlijkten de God van Israël.[h]

32 Maar Jezus riep zijn discipelen bij zich en zei:[i] „Ik heb medelijden[j] met de schare, want zij zijn nu al drie dagen bij mij gebleven en hebben niets te eten; en ik wil hen niet wegzenden zonder dat zij eerst gegeten hebben. Anders bezwijken zij misschien onderweg." **33** De discipelen zeiden echter tot hem: „Waar halen wij in deze eenzame plaats voldoende broden vandaan om zo'n grote schare te verzadigen?"[k] **34** Hierop zei Jezus tot hen: „Hoeveel broden hebt GIJ?" Zij zeiden: „Zeven, en wat visjes." **35** Nadat hij de schare dan de opdracht had gegeven op de grond te gaan aanliggen, **36** nam hij de zeven broden en de vissen, welke hij na het uitspreken van een dankgebed brak en voorts aan de discipelen uitdeelde, terwijl de discipelen ze weer aan de scharen [uitdeelden].[l] **37** En allen aten

HFDST. 15

a Ps 78:37 Ez 33:31 Mr 7:7 Kol 2:22
b Mr 7:14
c Mt 12:34 Mr 7:15 Ef 4:29 1Ti 4:4 Jak 3:6
d Mr 7:17
e Jo 15:6 Han 5:38
f Jes 9:16 Mal 2:8 Mt 23:16 Lu 6:39 Jo 9:40
g Mt 13:36 Mr 4:10 Lu 8:9
h Mr 7:18
i Ps 5:9 Mr 7:20 Ro 3:13
j Ge 8:21 De 15:9 Sp 6:14 Jer 17:9 Ro 1:28
k Mr 7:21 Ga 5:19
l Mr 7:23
m Mr 7:24
n 1Kon 17:9 Mr 7:26 Lu 4:26
o Mt 20:30

2e kolom

a Jes 53:6 Mt 10:6 Han 3:26 Han 13:46 Ro 15:8
b Mr 7:26
c Mr 7:28
d Mr 7:29 Jo 4:53
e Mr 7:31
f Mt 5:1
g Jes 35:5 Mt 19:2 Mr 3:10 Mr 7:32
h Mt 9:33 Mr 7:37
i Mr 8:1
j Mt 14:14 Mr 6:34
k Nu 11:22 2Kon 4:43 Mr 8:4
l De 8:10 1Sa 9:13 Mt 14:19 Mr 8:6

en werden verzadigd, en aan over-
gebleven brokken haalden zij
zeven proviandmanden vol op.[a]
38 Toch hadden er vierduizend
mannen, de vrouwen en jonge
kinderen niet meegerekend, ge-
geten. **39** Ten slotte stapte hij,
nadat hij de scharen had wegge-
zonden, in de boot en kwam in
het gebied van Magadan.[b]

16 Hier kwamen de Farizeeën[c]
en Sadduceeën naar hem
toe, en om hem te verzoeken,
vroegen zij hem hun een teken
uit de hemel te tonen.[d] **2** Hij gaf
hun ten antwoord: „[[Wanneer het
avond wordt, zegt GIJ gewoonlijk:
'Het wordt mooi weer, want de
lucht is vuurrood'; **3** en 's ma-
gens: 'Vandaag wordt het winters,
regenachtig weer, want de lucht is
vuurrood maar ziet er somber uit.'
Het aanzien van de lucht weet
GIJ uit te leggen, maar de teke-
nen der tijden kunt GIJ niet uit-
leggen.[e]]] **4** Een goddeloos en
overspelig geslacht blijft een te-
ken zoeken, maar het zal geen
teken worden gegeven[f] dan het
teken van Jona."[g] Daarop ging hij
weg en liet hen achter.[h]

5 De discipelen voeren nu naar
de overkant en vergaten broden
mee te nemen.[i] **6** Jezus zei tot
hen: „Let op en wacht U voor het
zuurdeeg van de Farizeeën en
Sadduceeën."[j] **7** Zij dan gingen
onder elkaar overleggen en zei-
den: „Wij hebben geen broden
meegenomen." **8** Daar Jezus dit
wist, zei hij: „Waarom overlegt
GIJ aldus onder elkaar, omdat GIJ
geen broden hebt, GIJ kleingelo-
vigen?[k] **9** Begrijpt GIJ dan nog
niet waar het om gaat, of herin-
nert GIJ U niet de vijf broden in het
geval van de vijfduizend en hoe-
veel manden GIJ hebt opgehaald?[l]
10 Of de zeven broden in het ge-
val van de vierduizend en hoe-
veel proviandmanden GIJ hebt op-
gehaald?[m] **11** Hoe komt het dat
GIJ niet onderscheidt dat ik niet
tot U sprak over broden? Maar
wacht U voor het zuurdeeg van
de Farizeeën en Sadduceeën."[n]

HFDST. 15

a Mt 16:10
Mr 8:8
b Mr 8:10

HFDST. 16

c Mt 12:38
d Mr 8:11
Lu 11:16
1Kor 1:22
e Jes 7:14
Mi 5:2
Lu 12:54
f Mr 8:12
g Jon 1:17
h Mt 12:39
Lu 11:29
i Mr 8:13
Mr 8:14
j Mt 24:4
Mr 8:15
Lu 12:1
Ro 16:17
Kol 2:8
k Mt 8:26
Mr 8:17
l Mt 14:17
Mr 8:19
m Mt 15:34
Mr 8:20
n Le 2:11
Le 6:17
Mr 8:21
Lu 12:1

2e kolom

a Mt 15:3
b Mr 8:27
Lu 9:18
c Mt 14:2
Lu 9:7
d Jo 1:25
e Mr 8:29
Lu 9:20
f Jo 1:41
Jo 4:25
Jo 11:27
g Ps 2:7
Mt 14:33
Han 9:20
Heb 1:2
1Jo 4:15
h Mt 11:27
Mt 17:5
i Jo 1:42
j Ro 9:33
1Kor 3:11
1Kor 10:4
Ef 2:20
1Pe 2:8
k Jes 28:18
l Opb 1:18
m Mt 18:18
Jo 20:23
n Mr 8:30
Lu 9:21
o Ps 16:10
Jes 53:12
Mt 17:23
Mt 20:19
Mr 8:31
Lu 9:22
Lu 24:46
1Kor 15:4
p Mr 8:32
q Mt 4:10
r 1Kor 2:11

12 Toen begrepen zij dat hij hun
niet had gezegd zich te wachten
voor het zuurdeeg van de broden,
maar voor de leer[a] van de Fari-
zeeën en Sadduceeën.

13 Toen Jezus nu in de stre-
ken van Cesarea Filippi was ge-
komen, stelde hij zijn discipelen
voorts de vraag: „Wie zeggen de
mensen dat de Zoon des men-
sen is?"[b] **14** Zij zeiden: „Som-
migen zeggen Johannes de Do-
per,[c] anderen Elia,[d] weer anderen
Jeremia of een van de profeten."
15 Hij zei tot hen: „Wie zegt GIJ
echter dat ik ben?"[e] **16** Simon
Petrus gaf ten antwoord: „Gij zijt
de Christus,[f] de Zoon van de leven-
de God."[g] **17** Hierop antwoordde
Jezus hem: „Gelukkig zijt gij, Si-
mon, zoon van Jona, want vlees
en bloed hebben u [dit] niet ge-
openbaard, maar mijn Vader, die
in de hemelen is.[h] **18** Ook zeg ik
u: Gij zijt Petrus,[i] en op deze rots[j]
zal ik mijn gemeente bouwen, en
de poorten van Hades[k] zullen haar
niet overweldigen.[l] **19** Ik zal u
de sleutels van het koninkrijk der
hemelen geven, en wat gij ook op
aarde moogt binden, zal dat zijn
wat in de hemelen gebonden is, en
wat gij ook op aarde moogt ontbin-
den, zal dat zijn wat in de heme-
len ontbonden is."[m] **20** Daarop
gelastte hij de discipelen nadruk-
kelijk aan niemand te zeggen dat
hij de Christus was.[n]

21 Van die tijd af begon Je-
zus Christus zijn discipelen dui-
delijk te maken dat hij naar Je-
rusalem moest gaan en veel zou
moeten lijden van de zijde van
de oudere mannen en overprie-
sters en schriftgeleerden, en dat
hij gedood en op de derde dag op-
gewekt zou worden.[o] **22** Hierop
nam Petrus hem terzijde en begon
hem te bestraffen en zei: „Wees
goed voor uzelf, Heer; gij zult deze
[bestemming] geenszins hebben."[p]
23 Maar zich omkerend, zei hij
tot Petrus: „Ga achter mij, Satan![q]
Gij zijt een struikelblok voor mij,
want gij denkt niet Gods gedach-
ten,[r] maar die der mensen."

24 Toen zei Jezus tot zijn discipelen: „Wil iemand achter mij
komen, dan moet hij zichzelf verloochenen en zijn martelpaal op-
nemen en mij voortdurend[a] volgen. **25** Want wie zijn ziel wil
redden, zal ze verliezen; maar wie zijn ziel verliest ter wille van
mij, zal ze vinden.[b] **26** Want wat voor nut zal het voor een mens
hebben als hij de gehele wereld wint, maar zijn ziel verbeurt?[c] Of
wat zal een mens geven in ruil[d] voor zijn ziel? **27** Want de Zoon
des mensen zal stellig komen in de heerlijkheid van zijn Vader met
zijn engelen, en dan zal hij een ieder vergelden naar zijn gedrag.[e]
28 Voorwaar, ik zeg U dat sommigen van hen die hier staan, geens-
zins de dood zullen smaken voordat zij eerst de Zoon des mensen
in zijn koninkrijk zien komen."[f]

17 Zes dagen later nam Jezus Pętrus en Jakǫbus en diens
broer Johąnnes mee en bracht hen een hoge berg op, waar zij al-
leen waren.[g] **2** En hij onderging voor hun ogen een transfiguratie
en zijn aangezicht straalde als de zon[h] en zijn bovenklederen wer-
den glanzend als het licht.[i] **3** En zie! daar verschenen aan hen Mǫ-
zes en Elịa, die met hem in gesprek waren.[j] **4** Pętrus nam nu
het woord en zei tot Jezus: „Heer, het is heel goed dat wij hier zijn.
Zo gij het wenst, zal ik hier drie tenten opslaan, één voor u en één
voor Mǫzes en één voor Elịa."[k] **5** Terwijl hij nog sprak, zie! een
heldere wolk overschaduwde hen, en zie! een stem uit de wolk zei:
„Dit is mijn Zoon, de geliefde, die ik heb goedgekeurd;[l] luistert naar
hem."[m] **6** Toen de discipelen dit hoorden, vielen zij op hun aange-
zicht en werden zeer bevreesd.[n] **7** Maar Jezus kwam naar hen toe,
raakte hen aan en zei: „Staat op en vreest niet."[o] **8** Toen zij hun
ogen opsloegen, zagen zij niemand dan alleen Jezus.[p] **9** En onder
het afdalen van de berg gebood Jezus hun en zei: „Vertelt het visioen
aan niemand voordat de Zoon des mensen uit de doden is opgewekt."[a]
10 De discipelen legden hem echter de vraag voor: „Waarom
zeggen de schriftgeleerden toch dat Elịa eerst moet komen?"[b]
11 Hij gaf ten antwoord: „Elịa komt inderdaad en zal alle dingen
herstellen.[c] **12** Ik zeg U echter dat Elịa reeds gekomen is,
en zij hebben hem niet herkend, maar met hem gedaan al wat zij
wilden. Zo staat ook de Zoon des mensen door hun toedoen lijden
te wachten."[d] **13** Toen bemerkten de discipelen dat hij tot hen
gesproken had over Johąnnes de Doper.[e]
14 En toen zij bij de schare kwamen,[f] trad er een mens op hem toe,
die voor hem neerknielde en zei: **15** „Heer, wees mijn zoon barm-
hartig, want hij lijdt aan vallende ziekte en is er slecht aan toe; hij
valt namelijk dikwijls in het vuur en dikwijls in het water;[g] **16** en
ik heb hem bij uw discipelen gebracht, maar zij konden hem niet
genezen."[h] **17** Jezus gaf ten antwoord: „O ongelovig en verdraaid
geslacht,[i] hoe lang moet ik nog bij U blijven? Hoe lang moet ik U
nog verdragen? Brengt hem hier bij mij." **18** Toen bestrafte Jezus
de demon, en deze ging van hem uit;[j] en de jongen was van dat
uur af genezen.[k] **19** Hierna kwamen de discipelen tot Jezus, ter-
wijl er niemand anders bij was, en zeiden: „Waarom hebben wij hem
niet kunnen uitwerpen?"[l] **20** Hij zei tot hen: „Wegens UW kleinge-
lovigheid. Want voorwaar, ik zeg U: Indien GIJ geloof hebt ter groot-
te van een mosterdzaadje, zult GIJ tot deze berg zeggen: 'Verplaats u
van hier naar daar', en hij zal zich verplaatsen, en niets zal U onmo-
gelijk zijn."[m] **21** ——
22 Terwijl zij in Galilęa bijeen waren, zei Jezus tot hen: „De
Zoon des mensen zal stellig door verraad in de handen der men-
sen overgeleverd worden,[n] **23** en

HFDST. 16

a Mt 10:38; Mr 8:34; Lu 9:23; Lu 14:27
b Lu 17:33; Jo 12:25; Opb 12:11
c Mr 8:36
d Ps 49:8
e Ps 62:12; Sp 24:12; Ro 2:6; 2Kor 5:10; 1Pe 1:17
f Mt 10:23; Mt 17:2; Mr 9:1

HFDST. 17

g Mr 9:2; Lu 9:28; 2Pe 1:18
h Ex 34:29
i 2Pe 1:17; Opb 1:16
j Mr 9:4
k Mr 9:5
l Ps 2:7; Jes 42:1; Mt 3:17; Lu 9:35
m De 18:15; Han 3:23; Heb 2:3
n Mr 9:6
o Opb 1:17
p Mr 9:8

2e kolom

a Mt 16:20; Mr 9:9; Lu 9:36
b Mt 11:14
c Jes 40:3; Mal 3:1; Mal 4:5; Lu 1:17
d Mt 16:21; Mr 9:13; Lu 23:25
e Lu 1:17
f Lu 9:37
g Mr 9:17
h Lu 9:40
i De 32:5; De 32:20; Fil 2:15
j Mr 9:25
k Mt 8:13; Mt 9:22; Mt 15:28; Jo 4:52
l Mr 9:28
m Mt 21:21; Mr 11:23; Lu 17:6; 1Kor 13:2
n 2Sa 24:14; Mt 20:18; Mr 9:31; Lu 9:44

zij zullen hem doden, en op de derde dag zal hij worden opgewekt."[a] Dientengevolge waren zij zeer bedroefd.[b]

24 Nadat zij in Kapernaüm waren aangekomen, traden de mannen die de twee drachmen [belasting] inden, op Petrus toe en zeiden: „Betaalt UW leraar de twee drachmen [belasting][c] niet?" **25** Hij zei: „Ja." Maar toen hij het huis binnenging, was Jezus hem vóór en zei: „Wat dunkt u, Simon? Van wie ontvangen de koningen der aarde rechten of hoofdgeld? Van hun zonen of van de vreemden?" **26** Toen hij zei: „Van de vreemden", zei Jezus tot hem: „De zonen zijn dus eigenlijk belastingvrij. **27** Maar, om hun geen aanleiding tot struikelen te geven:[d] ga naar de zee, werp een vishaak uit en grijp de eerste vis die bovenkomt, en wanneer gij zijn bek opendoet, zult gij een statergeldstuk vinden. Neem dat en geef het hun voor mij en u."[e]

18 In dat uur kwamen de discipelen bij Jezus en zeiden: „Wie is eigenlijk de grootste in het koninkrijk der hemelen?"[f] **2** Hij dan riep een jong kind bij zich, zette het in hun midden[g] **3** en zei: „Voorwaar, ik zeg U: Indien GIJ U niet omkeert en wordt als jonge kinderen,[h] zult GIJ het koninkrijk der hemelen geenszins binnengaan.[i] **4** Al wie zich daarom zal vernederen[j] gelijk dit jonge kind, die is de grootste in het koninkrijk der hemelen;[k] **5** en al wie zulk een jong kind ontvangt op basis van mijn naam, ontvangt [ook] mij.[l] **6** Maar al wie een van deze kleinen die geloof in mij stellen, tot struikelen brengt, het is nuttiger voor hem dat men hem een molensteen[m] zoals door een ezel wordt rondgedraaid, om de hals hangt en hem in de wijde, open zee doet zinken.[n]

7 Wee de wereld vanwege de struikelblokken! Nu is het wel zo dat er noodzakelijkerwijs struikelblokken moeten komen,[a] maar wee de mens door wiens toedoen het struikelblok[b] komt! **8** Indien dan uw hand of uw voet u doet struikelen, hak hem af en werp hem van u weg;[c] het is beter voor u verminkt of kreupel het leven binnen te gaan, dan met twee handen of twee voeten in het eeuwige vuur[d] geworpen te worden. **9** Zo ook indien uw oog u doet struikelen, ruk het uit en werp het van u weg; het is beter voor u met één oog het leven binnen te gaan, dan met twee ogen in de vurige Gehenna geworpen te worden.[e] **10** Ziet erop toe dat GIJ niet een van deze kleinen veracht, want ik zeg U dat hun engelen[f] in de hemel altijd het aangezicht aanschouwen van mijn Vader, die in de hemel is.[g] **11** ——

12 Wat dunkt U? Wanneer iemand in het bezit komt van honderd schapen en één daarvan raakt verdwaald,[h] zal hij dan niet de negenennegentig op de bergen laten en op zoek gaan naar het ene verdwaalde?[i] **13** En zo hij het mocht vinden, voorwaar, ik zeg U dat hij zich meer over dat ene verheugt dan over de negenennegentig die niet zijn verdwaald.[j] **14** Evenzo vindt mijn Vader, die in de hemel is, het niet wenselijk dat een van deze kleinen vergaat.[k]

15 Wanneer voorts uw broeder een zonde begaat, ga zijn fout dan blootleggen tussen u en hem alleen.[l] Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen.[m] **16** Luistert hij echter niet, neem dan nog één of twee met u, opdat uit de mond van twee of drie getuigen elke zaak bevestigd wordt.[n] **17** Indien hij naar hen niet luistert, spreek dan tot de gemeente. Indien hij zelfs naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u net als een mens uit de natiën[o] en als een belastinginner.[p]

18 Voorwaar, ik zeg ulieden: Welke dingen GIJ ook op aarde moogt binden, zullen dingen zijn die in de hemel gebonden zijn,

HFDST. 17

a Mt 16:21 Mt 28:6
b Mr 9:32 Lu 9:45
c Ex 30:13 Ex 38:26
d Ro 14:13 1Kor 8:13 1Kor 10:32 2Kor 6:3
e Mr 12:17 Ro 13:7

HFDST. 18

f Mr 9:34 Lu 9:46 Lu 22:24
g Mr 9:36
h Mt 19:14 1Kor 14:20 1Pe 2:2
i Lu 18:17
j Mt 20:26 Mt 23:12 Lu 14:11 Lu 22:26 Jak 4:10
k Sp 15:33 Lu 9:48 1Pe 5:5
l Mr 9:37
m Opb 18:21
n Mr 9:42 Lu 17:2

2e kolom

a Mt 26:24
b Lu 17:1
c Mt 5:29 Mr 9:43 Kol 3:5
d Mt 25:41
e Mt 5:22 Mt 5:29 Mr 9:47 Ro 8:13
f Han 12:15 Heb 1:14
g Lu 1:19
h 1Pe 2:25
i Lu 15:4
j Lu 15:6
k Lu 15:7 2Pe 3:9
l Le 19:17 Sp 25:9 Lu 17:3
m Jak 5:20
n De 19:15 Jo 8:17 2Kor 13:1 1Ti 5:19 Heb 10:28
o Jo 18:28 Han 10:28 Han 11:3
p Ro 16:17 1Kor 5:11

en welke dingen GIJ ook op aarde moogt ontbinden, zullen dingen zijn die in de hemel ontbonden zijn.[a] **19** Voorwaar, ik zeg U wederom: Indien twee van U op aarde het eens zijn omtrent iets belangrijks wat zij te verzoeken zouden hebben, wat het ook zij, het zal hun geschieden door toedoen van mijn Vader in de hemel.[b] **20** Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam,[c] daar ben ik in hun midden."[d]

21 Toen kwam Pętrus naar hem toe en zei: „Heer, hoeveel maal kan mijn broeder tegen mij zondigen en moet ik hem vergeven?[e] Tot zevenmaal toe?"[f] **22** Jezus zei tot hem: „Ik zeg u, niet tot zevenmaal toe, maar tot zevenenzeventig maal toe.[g]

23 Daarom is het koninkrijk der hemelen gelijk geworden aan een mens, een koning,[h] die afrekening wilde houden[i] met zijn slaven. **24** Toen hij met de afrekening begon, werd er een man binnengebracht die hem tienduizend talenten [= 60.000.000 denarii] schuldig was. **25** Omdat hij echter niet over de middelen beschikte om [ze] terug te betalen, beval zijn meester dat hij met zijn vrouw en zijn kinderen en al wat hij bezat, verkocht zou worden en de betaling zou worden voldaan.[j] **26** Daarom viel de slaef neer en ging hem hulde brengen en zei: 'Heb geduld met mij en ik zal u alles terugbetalen.' **27** Daar de meester van die slaef hierdoor tot medelijden werd bewogen, liet hij hem gaan[k] en schold hem zijn schuld kwijt.[l] **28** Maar die slaef ging naar buiten en trof een van zijn medeslaven, die hem honderd denarii schuldig was;[m] en hij pakte hem beet en ging hem wurgen en zei: 'Betaal terug wat gij schuldig zijt.' **29** Daarom viel zijn medeslaef neer en verzocht hem voorts dringend en zei: 'Heb geduld[n] met mij en ik zal u terugbetalen.' **30** Hij wilde echter niet, maar ging heen en liet hem in de gevangenis werpen totdat hij terugbetaald zou hebben wat hij schuldig was. **31** Toen nu zijn medeslaven zagen wat er gebeurd was, werden zij zeer bedroefd, en zij gingen hun meester duidelijk maken wat er allemaal gebeurd was.[a] **32** Toen ontbood zijn meester hem en zei tot hem: 'Slechte slaef, ik heb u al die schuld kwijtgescholden toen gij mij er dringend om verzocht. **33** Hadt gij dan op uw beurt niet barmhartig met uw medeslaef moeten zijn,[b] zoals ook ik barmhartig met u ben geweest?'[c] **34** In gramschap ontstoken[d] leverde zijn meester hem toen over aan de gevangenbewaarders, totdat hij alles terugbetaald zou hebben wat hij schuldig was. **35** Zo[e] zal ook mijn hemelse Vader met U handelen indien niet een ieder van U zijn broeder van harte vergeeft."[f]

19 Toen Jezus nu deze woorden had geëindigd, vertrok hij uit Galiłęa en kwam aan de grenzen van Judęa aan de overkant van de Jordąąn.[g] **2** Ook volgden grote scharen hem, en hij genas hen daar.[h]

3 En er kwamen Farizeeën naar hem toe, met de bedoeling hem te verzoeken, en zij zeiden: „Is het een man geoorloofd zich op elke willekeurige grond van zijn vrouw te laten scheiden?"[i] **4** Hij gaf ten antwoord: „Hebt GIJ niet gelezen dat hij die hen heeft geschapen, hen van [het] begin af als man en als vrouw heeft gemaakt[j] **5** en gezegd heeft: 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten[k] en zich hechten aan zijn vrouw, en de twee zullen één vlees zijn'?[l] **6** Dus zijn zij niet langer twee, maar één vlees. Wat God derhalve onder één juk heeft samengebracht, brenge geen mens vaneen."[m] **7** Zij zeiden tot hem: „Waarom heeft Mǫzes dan voorgeschreven haar een certificaat van wegzending te geven en zich van haar te laten scheiden?"[n] **8** Hij zei tot hen: „Mǫzes heeft U met het oog op de hardheid van

HFDST. 18

a Mt 16:19
Jo 20:23

b Mr 11:24
Jo 14:13
Jo 16:24
1Jo 3:22
1Jo 5:14

c 1Kor 5:4

d Mt 28:20

e Sp 19:11

f Mt 6:12

g Mr 11:25
Lu 17:4
Ef 4:32
Kol 3:13

h Mt 22:2

i Ro 14:12

j Ex 21:7
Le 25:39
2Kon 4:1
Ne 5:8

k Lu 7:42

l 1Jo 1:9

m Lu 7:41

n Mt 18:26

2e kolom

a Le 5:1

b Mt 6:12
Mt 7:12
Jak 2:13

c Jes 55:7

d Mt 22:7

e Job 34:11
Ps 62:12
Sp 24:12
Ro 2:6

f Sp 21:13
Mt 6:14
Mr 11:25
Lu 17:3
Ef 4:32

HFDST. 19

g Mr 10:1
Jo 10:40

h Mt 12:15
Mt 14:14
Mt 15:30
Lu 5:15

i De 24:1
Mt 16:1
Mr 10:2

j Ge 1:27
Ge 5:2
Mr 10:6

k Mr 10:7
Ef 5:31

l Ge 2:24

m Mr 10:9
1Kor 7:11

n De 24:1
Mt 5:31

UW hart[a] de concessie gedaan [dat GIJ] U van UW vrouw [kunt] laten scheiden, maar dit is van [het] begin af niet zo geweest.[b] **9** Ik zeg U dat al wie zich van zijn vrouw laat scheiden, behalve op grond van hoererij, en een ander trouwt, overspel pleegt."[c]

10 De discipelen zeiden tot hem: „Indien het er voor een man met zijn vrouw zó voorstaat, is het niet raadzaam te trouwen."[d] **11** Hij zei tot hen: „Niet allen maken plaats voor dit woord, maar alleen zij die de gave hebben.[e] **12** Want er zijn eunuchen die zo uit hun moeders schoot zijn geboren,[f] en er zijn eunuchen die door de mensen tot eunuchen zijn gemaakt, en er zijn eunuchen die zichzelf tot eunuch hebben gemaakt ter wille van het koninkrijk der hemelen. Wie er plaats voor kan maken, make er plaats voor."[g]

13 Toen werden er jonge kinderen bij hem gebracht, opdat hij zijn handen op hen zou leggen en een gebed zou opzenden; maar de discipelen berispten hen.[h] **14** Jezus zei echter: „Laat de jonge kinderen toch begaan, en verhindert hen niet langer bij mij te komen, want aan hen die zijn zoals zij, behoort het koninkrijk der hemelen toe."[i] **15** En hij legde zijn handen op hen en ging vandaar weg.[j]

16 En zie! er kwam iemand naar hem toe, die zei: „Leraar, wat voor goeds moet ik doen om eeuwig leven te verkrijgen?"[k] **17** Hij zei tot hem: „Waarom vraagt gij mij naar wat goed is? Eén is er goed.[l] Wilt gij echter het leven binnengaan, onderhoud dan steeds de geboden."[m] **18** Hij zei tot hem: „Welke?"[n] Jezus zei: „Deze: Gij moogt niet moorden,[o] Gij moogt geen overspel plegen,[p] Gij moogt niet stelen,[q] Gij moogt geen vals getuigenis afleggen,[r] **19** Eer [uw] vader en [uw] moeder,[s] en: Gij moet uw naaste liefhebben als uzelf."[t] **20** De jonge man zei tot hem: „Die heb ik allemaal in acht genomen; waarin schiet ik nog te kort?" **21** Jezus zei tot hem: „Indien gij volmaakt wilt zijn, ga, verkoop uw bezittingen en geef aan de armen en gij zult een schat in de hemel hebben,[a] en kom, wees mijn volgeling."[b] **22** Toen de jonge man dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg, want hij had vele bezittingen.[c] **23** Jezus zei echter tot zijn discipelen: „Voorwaar, ik zeg U dat het voor een rijke moeilijk zal zijn het koninkrijk der hemelen binnen te gaan.[d] **24** Wederom zeg ik U: Voor een kameel is het gemakkelijker door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke het koninkrijk Gods binnen te gaan."[e]

25 Toen de discipelen dit hoorden, gaven zij van zeer grote verwondering blijk en zeiden: „Wie kan er dan eigenlijk worden gered?"[f] **26** Jezus keek hen aan en zei tot hen: „Bij mensen is dit onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk."[g]

27 Toen gaf Petrus hem ten antwoord: „Zie! Wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd; wat zal ons eigenlijk ten deel vallen?"[h] **28** Jezus zei tot hen: „Voorwaar, ik zeg U: In de herschepping, wanneer de Zoon des mensen plaats neemt op zijn glorierijke troon, zult GIJ die mij zijt gevolgd, ook zelf op twaalf tronen zitten en de twaalf stammen van Israël oordelen.[i] **29** En een ieder die ter wille van mijn naam huizen of broers of zusters of vader of moeder of kinderen of landerijen heeft verlaten, zal vele malen meer ontvangen en eeuwig leven beërven.[j]

30 Maar velen die de eersten zijn, zullen de laatsten zijn, en de laatsten de eersten.[k]

20 Want het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mens, een heer des huizes, die er vroeg in de morgen op uitging om werkers voor zijn wijngaard[l]

HFDST. 19

a Mr 10:5
b Ge 2:24
c Mal 2:14 Mt 5:32 Mr 10:11 Lu 16:18 Ro 7:3 1Kor 7:10 Heb 13:4
d 1Kor 7:8 1Kor 7:38 1Kor 7:40
e 1Kor 7:7
f De 23:1 Jes 56:3
g 1Kor 7:32 1Kor 7:38 1Kor 9:5
h Mr 10:13 Lu 18:15
i Mt 18:3 Mr 10:14 Lu 18:16
j Mr 10:16
k Mt 19:29 Mr 10:17 Lu 10:25 Lu 18:18
l Mr 10:18
m Le 18:5 Lu 10:28 Lu 18:20
n Lu 10:26
o Ex 20:13 De 5:17 Ro 13:9
p Ex 20:14 De 5:18
q Ex 20:15 De 5:19
r Ex 20:16 De 5:20
s Ex 20:12 De 5:16
t Le 19:18 Mt 22:39 Mr 12:31 Lu 10:27

2e kolom

a Mt 6:20
b Lu 12:33 Lu 18:22 Fil 3:7
c Ps 62:10 Mr 10:22 Lu 18:23
d Mr 10:23 Lu 18:24 1Ti 6:10
e Mr 10:25 Lu 18:25
f Mr 10:26
g Ge 18:14 Job 42:2 Jer 32:17 Za 8:6, LXX Lu 18:27
h Mr 10:28 Lu 5:11 Lu 18:28 Fil 3:8
i Da 7:14 Mt 20:21 Mt 25:31 Lu 18:29 Lu 22:30 1Kor 6:2 Opb 20:4

j Mr 10:30; Lu 18:29; Lu 18:30; Heb 10:34; k Mt 20:16; Mr 10:31; Lu 13:30; **HFDST. 20** l Jes 5:1; Mt 21:33.

te huren. **2** Toen hij met de werkers was overeengekomen [hun] een denarius per dag [te betalen],[a] zond hij hen uit in zijn wijngaard. **3** Toen hij er rond het derde uur[b] weer op uitging, zag hij anderen werkeloos op de marktplaats staan,[c] **4** en tot dezen zei hij: 'Gaat ook GIJ in de wijngaard, en ik zal U geven wat billijk is.' **5** Zij gingen dus. Rond het zesde[d] en het negende uur[e] ging hij er nog eens op uit en deed hetzelfde. **6** Ten slotte ging hij er rond het elfde uur op uit en vond er anderen staan, en hij zei tot hen: 'Waarom staat GIJ hier de hele dag werkeloos?' **7** Zij zeiden tot hem: 'Omdat niemand ons heeft gehuurd.' Hij zei tot hen: 'Gaat GIJ eveneens in de wijngaard.'[f]

8 Toen het avond[g] werd, zei de meester van de wijngaard tot zijn opzichter: 'Roep de werkers en betaal hun hun loon,[h] te beginnen met de laatsten en zo tot de eersten.' **9** Toen de mannen van het elfde uur kwamen, ontvingen zij ieder een denarius. **10** Toen nu de eersten kwamen, maakten zij de gevolgtrekking dat zij meer zouden ontvangen, maar ook zij kregen elk een denarius uitbetaald. **11** Toen zij die ontvingen, gingen zij tegen de heer des huizes[i] murmureren **12** en zeiden: 'Deze laatsten hebben één uur gewerkt; toch hebt gij hen gelijkgesteld met ons, die de last van de dag en de brandende hitte hebben gedragen!' **13** Maar hij gaf een van hen ten antwoord: 'Vriend, ik doe u geen onrecht. Zijt gij niet met mij overeengekomen voor een denarius?[j] **14** Neem het uwe en ga heen. Ik wil aan deze laatste hetzelfde geven als aan u.[k] **15** Is het mij niet geoorloofd om met mijn eigen dingen te doen wat ik wil? Of is uw oog boos[l] omdat ik goed ben?'[m] **16** Aldus zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten."[n]

17 Daar Jezus nu op het punt stond naar Jeruzalem op te gaan, nam hij de twaalf discipelen[a] apart en zei onderweg tot hen: **18** „Ziet! Wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal aan de overpriesters en schriftgeleerden worden overgeleverd, en zij zullen hem ter dood veroordelen[b] **19** en aan [mensen uit] de natiën overleveren ten einde de spot met hem te drijven en hem te geselen en aan een paal te hangen,[c] en op de derde dag zal hij worden opgewekt."[d]

20 Toen kwam de moeder van de zonen van Zebedeüs[e] met haar zonen naar hem toe, bracht hem hulde en vroeg iets van hem.[f] **21** Hij zei tot haar: „Wat wilt gij?" Zij zei tot hem: „Zeg dat deze twee zonen van mij in uw koninkrijk de een aan uw rechter- en de ander aan uw linkerhand mogen zitten."[g] **22** Jezus gaf ten antwoord: „Gijlieden weet niet wat GIJ vraagt. Kunt GIJ de beker drinken[h] die ik op het punt sta te drinken?" Zij zeiden tot hem: „Ja, dat kunnen wij." **23** Hij zei tot hen: „Mijn beker zult GIJ inderdaad drinken,[i] maar dit zitten aan mijn rechter- en aan mijn linkerhand staat niet aan mij te geven, doch behoort aan hen toe voor wie mijn Vader het heeft bereid."[j]

24 Toen de tien anderen dit hoorden, werden zij verontwaardigd op de twee broers.[k] **25** Jezus riep hen echter bij zich en zei: „GIJ weet dat de regeerders der natiën over hen heersen en de groten autoriteit over hen oefenen.[l] **26** Zo is het onder U niet;[m] maar wie onder U groot wil worden, moet UW dienaar zijn,[n] **27** en wie onder U de eerste wil zijn, moet UW slaaf zijn.[o] **28** Evenals de Zoon des mensen niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen[p] en zijn ziel te geven als een losprijs in ruil voor velen."[q]

29 Toen zij nu Jericho[r] uitgingen, volgde een grote schare hem. **30** En zie! er zaten twee blinden langs de weg, die, toen zij hoorden dat Jezus voorbijging, riepen en

HFDST. 20

a Opb 6:6
b Mr 15:25; Han 2:15
c Han 17:17
d Mr 15:33; Jo 4:6
e Mt 27:45
f Jo 15:8
g Re 19:16
h Le 19:13; De 24:15
i Mt 13:27
j Mt 20:2
k Jo 17:2
l De 15:9; Mt 6:23; Mr 7:22
m 1Pe 2:3
n Mt 19:30; Mr 9:35; Mr 10:31; Lu 13:30

2e kolom

a Mr 10:32; Lu 18:31
b Mt 16:21; Lu 9:22
c Mt 27:31; Jo 19:1
d Mt 17:23; Mt 28:6; Mr 10:34; Lu 18:33; Han 10:40; 1Kor 15:4
e Mt 4:21; Mt 27:56
f Mr 10:35
g Mt 19:28; Mr 10:37
h Mt 26:39; Mr 14:36; Jo 18:11
i Han 12:2; Ro 8:17; 2Kor 1:7; Opb 1:9
j Mr 10:40
k Mr 10:41; Lu 22:24
l 1Kor 2:6; 2Kor 1:24
m 1Pe 5:3
n Mt 18:4; Mt 23:11; Mr 10:43; Lu 22:26
o Mr 9:35; Mr 10:44
p Lu 22:27; Jo 13:14; Fil 2:7
q Le 4:21; Jes 53:11; 1Ti 2:6; Tit 2:14; Heb 9:28
r Mr 10:46; Lu 18:35

zeiden: „Heer, wees ons barmhartig, Zoon van David!”[a] **31** Maar de schare legde hun bars het zwijgen op; doch zij riepen nog harder en zeiden: „Heer, wees ons barmhartig, Zoon van David!”[b] **32** Jezus bleef daarom staan, riep hen en zei: „Wat wilt GIJ dat ik voor U doe?” **33** Zij zeiden tot hem: „Heer, laat onze ogen geopend worden.”[c] **34** Door medelijden bewogen, raakte Jezus hun ogen aan,[d] en onmiddellijk kregen zij het gezichtsvermogen, en zij volgden hem.[e]

21 Toen zij nu dicht bij Jeruzalem kwamen en Bethfagé op de Olijfberg bereikten, zond Jezus vervolgens twee discipelen uit[f] **2** en zei tot hen: „Gaat heen het dorp in dat GIJ vóór U ziet, en GIJ zult terstond een vastgebonden ezelin vinden en een veulen bij haar; maakt ze los en brengt ze bij mij.[g] **3** En als iemand iets tot U zegt, moet GIJ zeggen: ’De Heer heeft ze nodig.’ Daarop zal hij ze onmiddellijk zenden.”

4 Dit geschiedde in werkelijkheid opdat vervuld zou worden hetgeen door bemiddeling van de profeet was gesproken, die zei: **5** „Zegt aan de dochter van Sion: ’Zie! Uw Koning komt tot u,[h] zachtaardig[i] en gezeten op een ezel, ja, op een veulen, het jong van een lastdier.’ ”[j]

6 De discipelen begaven zich daarom op weg en deden precies zoals Jezus hun had bevolen. **7** En zij brachten de ezelin met haar veulen en legden hun bovenklederen over ze heen, en hij ging erop zitten.[k] **8** De meesten van de schare spreidden hun bovenklederen[l] uit op de weg, terwijl anderen takken van de bomen gingen afkappen en die over de weg uitspreidden.[m] **9** Wat de scharen betreft, zij die voor hem uit gingen en zij die volgden, bleven uitroepen: „Red toch[n] de Zoon van David![o] Gezegend is hij die komt in Jehovah’s naam![p] Red hem toch in de hoogste hoogten!”[q]

HFDST. 20

a Mt 9:27 Mt 15:22 Mr 10:47 Lu 18:38
b Lu 18:39
c Lu 18:41
d Mt 9:29
e Mr 10:52 Lu 18:43

HFDST. 21

f Mr 11:1 Lu 19:29
g Mr 11:2 Lu 19:30
h Jes 62:11 Jo 12:15
i Mt 11:29
j Za 9:9
k 1Kon 1:38 Lu 19:35 Jo 12:14
l 2Kon 9:13 Lu 19:36
m 1Kon 1:40 Jo 12:13
n Ps 118:25
o Mt 9:27 Mt 21:15
p Ps 118:26 Mt 23:39 Lu 13:35 Jo 5:43 Jo 12:13
q Lu 2:14

2e kolom

a Mr 11:11
b Mt 21:46 Lu 7:16 Lu 24:19
c Mr 11:15 Lu 19:45 Jo 2:15
d 2Kr 6:33 Jes 56:7
e Jer 7:11 Mr 11:17 Lu 19:46 Jo 2:16
f Mr 11:18
g Ps 118:25
h Mt 21:9
i Lu 6:3
j Ps 8:2
k Mr 11:11 Lu 21:37 Jo 11:1
l Mr 11:12
m Mr 11:13 Lu 13:6
n Mt 3:10
o Mr 11:21
p Jak 1:6

10 Toen hij nu Jeruzalem binnenging,[a] kwam de hele stad in beroering, en men zei: „Wie is dit?” **11** De scharen bleven zeggen: „Dit is de profeet[b] Jezus, uit Nazareth in Galilea!”

12 En Jezus ging de tempel binnen en wierp allen die in de tempel verkochten en kochten eruit en keerde de tafels van de geldwisselaars en de banken van de duivenverkopers om.[c] **13** En hij zei tot hen: „Er staat geschreven: ’Mijn huis zal een huis van gebed worden genoemd’,[d] maar GIJ maakt het tot een rovershol.”[e] **14** Ook kwamen er blinden en kreupelen naar hem toe in de tempel, en hij genas hen.

15 Toen de overpriesters en de schriftgeleerden de wonderbaarlijke dingen zagen die hij deed[f] en de jongens die in de tempel riepen en zeiden: „Red toch[g] de Zoon van David!”,[h] werden zij verontwaardigd **16** en zeiden tot hem: „Hoort gij wat die daar zeggen?” Jezus zei tot hen: „Ja. Hebt GIJ het volgende nooit gelezen:[i] ’Uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen hebt gij u lof bereid’?”[j] **17** En hij liet hen staan en ging de stad uit naar Bethanië, waar hij de nacht doorbracht.[k]

18 Toen hij ’s morgens vroeg naar de stad terugkeerde, kreeg hij honger.[l] **19** En zijn blik viel op een vijgenboom langs de weg, en hij ging ernaartoe, maar vond daaraan niets[m] dan alleen bladeren, en hij zei ertegen: „Laat er in eeuwigheid geen vrucht meer van u komen.”[n] En de vijgenboom verdorde ogenblikkelijk. **20** Toen de discipelen dit echter zagen, verwonderden zij zich en zeiden: „Hoe komt het dat de vijgenboom zo ogenblikkelijk is verdord?”[o] **21** Jezus gaf hun ten antwoord: „Voorwaar, ik zeg U: Als GIJ maar geloof hebt en niet twijfelt,[p] zult GIJ niet alleen doen wat ik met de vijgenboom heb gedaan, maar ook als GIJ tot deze berg zegt: ’Word opgeheven en

in de zee geworpen', zal het geschieden.[a] **22** En alle dingen die GIJ in gebed en met geloof vraagt, zult GIJ ontvangen."[b]

23 Nadat hij nu de tempel was binnengegaan, kwamen de overpriesters en de oudere mannen van het volk naar hem toe, terwijl hij bezig was onderwijs te geven, en zij zeiden:[c] „Krachtens welke autoriteit doet gij deze dingen? En wie heeft u die autoriteit gegeven?"[d] **24** Jezus gaf hun ten antwoord: „Ik zal U ook één ding vragen. Indien GIJ mij dat zegt, zal ik U ook zeggen krachtens welke autoriteit ik deze dingen doe:[e] **25** De doop door Johannes, welke oorsprong had die? Uit de hemel of uit de mensen?"[f] Maar zij gingen onder elkaar overleggen en zeiden: „Als wij zeggen: 'Uit de hemel', dan zal hij tot ons zeggen: 'Waarom hebt GIJ hem dan niet geloofd?'[g] **26** Zeggen wij echter: 'Uit de mensen', dan hebben wij de schare te vrezen,[h] want zij allen houden Johannes voor een profeet."[i] **27** Zij gaven Jezus daarom ten antwoord: „Wij weten het niet." Daarop zei hij tot hen: „Dan zeg ik U evenmin krachtens welke autoriteit ik deze dingen doe.[j]

28 Wat dunkt U? Een mens had twee kinderen.[k] Hij ging naar het eerste en zei: 'Kind, ga vandaag in de wijngaard werken.' **29** Deze gaf ten antwoord: 'Ik ga, heer',[l] maar ging niet. **30** Toen ging hij naar het tweede kind en zei hetzelfde. Deze gaf ten antwoord: 'Neen, ik ga niet.' Naderhand kreeg hij spijt[m] en ging toch. **31** Wie van de twee heeft de wil van [zijn] vader gedaan?"[n] Zij zeiden: „De laatste." Jezus zei tot hen: „Voorwaar, ik zeg U dat de belastinginners en de hoeren U voorgaan in het koninkrijk Gods. **32** Want Johannes is tot U gekomen in een weg der rechtvaardigheid,[o] maar GIJ hebt hem niet geloofd.[p] De belastinginners en de hoeren hebben hem echter geloofd,[q] en GIJ, hoewel GIJ [dit] hebt gezien, hebt naderhand geen spijt gehad zodat GIJ in hem zijt gaan geloven.

33 Hoort een andere illustratie: Er was een mens, een heer des huizes,[a] die een wijngaard plantte en er een omheining omheen zette en er een wijnpers in groef en een toren oprichtte,[b] en hij verhuurde hem aan wijngaardeniers en reisde naar het buitenland.[c] **34** Toen nu de tijd der vruchten naderde, zond hij zijn slaven naar de wijngaardeniers om zijn vruchten in ontvangst te nemen. **35** Maar de wijngaardeniers grepen zijn slaven, en zij ranselden de een af, doodden de ander en stenigden een derde.[d] **36** Wederom zond hij andere slaven, meer dan de eersten, maar met hen deden zij hetzelfde.[e] **37** Ten slotte zond hij zijn zoon naar hen toe en zei: 'Voor mijn zoon zullen zij achting hebben.' **38** Toen de wijngaardeniers de zoon zagen, zeiden zij onder elkaar: 'Dit is de erfgenaam;[f] komt, laten wij hem doden en ons zijn erfenis toe-eigenen!'[g] **39** Derhalve grepen zij hem en wierpen hem buiten de wijngaard en doodden hem.[h] **40** Wanneer nu de eigenaar van de wijngaard komt, wat zal hij dan met die wijngaardeniers doen?" **41** Zij zeiden tot hem: „Omdat zij boosaardig zijn, zal hij een boosaardige vernietiging[i] over hen brengen en de wijngaard aan andere wijngaardeniers verhuren, die hem de vruchten zullen afleveren wanneer de tijd ervoor is aangebroken."[j]

42 Jezus zei tot hen: „Hebt GIJ nooit in de Schriften gelezen: 'De steen die de bouwlieden hebben verworpen,[k] is juist de hoofdhoeksteen geworden.[l] Vanwege Jehovah is dit geschied, en het is wonderbaarlijk in onze ogen'? **43** Daarom zeg ik U: Het koninkrijk Gods zal van U worden weggenomen en aan een natie worden gegeven die de vruchten daarvan voortbrengt.[m] **44** Ook zal degene die op deze steen valt, verpletterd worden. Wat hem betreft op

HFDST. 21

a Mt 17:20 Lu 17:6 1Kor 13:2
b Mr 11:24 Lu 11:9 Jo 14:13 Jak 1:5 1Jo 3:22
c Mr 11:27 Lu 20:1
d Ex 2:14 Lu 20:2 Jo 2:18 Han 4:7
e Mr 11:29
f Lu 20:4 Jo 1:33
g Mt 21:32 Mr 11:31 Lu 7:30
h Mt 14:5 Mt 21:46
i Mr 11:32 Lu 20:6
j Lu 20:8
k Lu 15:11
l Mt 7:21 Lu 6:46
m Sp 24:32
n Lu 18:14
o Mt 21:25 Lu 7:30
p Jo 7:48
q Mr 2:15 Lu 3:12 Lu 7:29

2e kolom

a Mt 20:1
b Jes 5:2 Jer 2:21
c Mr 12:1 Lu 20:9
d Ne 9:26 Mt 22:6 Lu 20:10
e 2Kr 36:15 Mr 12:5 Han 7:52 1Th 2:15 Heb 11:37
f Heb 1:2
g Lu 20:14
h Mt 27:18 Mr 12:8 Han 2:23 Han 3:15 Heb 13:12
i Za 12:2
j Mr 12:9 Lu 20:16 Han 18:6
k Ps 118:22 1Pe 2:7
l Jes 28:16 Mr 12:10 Lu 20:17 Han 4:11 Ro 9:33 Ef 2:20
m Mt 8:12 Mt 22:9 Heb 8:9

wie [de steen] valt, hij zal erdoor verpulverd worden."[a]

45 Toen nu de overpriesters en de Farizeeën zijn illustraties hadden gehoord, bemerkten zij dat hij over hen sprak.[b] **46** Maar hoewel zij een middel zochten om hem te grijpen, vreesden zij de scharen, daar die hem voor een profeet hielden.[c]

22 Opnieuw nam Jezus het woord en sprak tot hen door middel van illustraties en zei:[d] **2** „Het koninkrijk der hemelen is gelijk geworden aan een mens, een koning, die een bruiloftsfeest[e] gaf voor zijn zoon. **3** En hij zond zijn slaven uit om de genodigden tot het bruiloftsfeest te roepen,[f] maar zij wilden niet komen.[g] **4** Wederom zond hij andere slaven uit[h] en zei: 'Zegt de genodigden: „Ziet! Ik heb mijn middagmaal bereid,[i] mijn stieren en gemeste beesten zijn geslacht, en alles is gereed. Komt naar het bruiloftsfeest." '[j] **5** Maar onbekommerd gingen zij weg, de een naar zijn eigen veld, de ander naar zijn zakelijke bezigheden;[k] **6** de overigen echter grepen zijn slaven, behandelden hen onbeschaamd en doodden hen.[l]

7 Maar de koning ontstak in toorn, en hij zond zijn legers en bracht die moordenaars om en stak hun stad in brand.[m] **8** Toen zei hij tot zijn slaven: 'Het bruiloftsfeest is wel gereed, maar de genodigden waren het niet waard.[n] **9** Gaat daarom naar de wegen die uit de stad leiden en nodigt wie GIJ ook maar vindt uit tot het bruiloftsfeest.'[o] **10** En zo gingen die slaven heen naar de wegen en brachten allen die zij vonden bijeen, zowel slechten als goeden;[p] en de zaal voor de huwelijksceremoniën werd gevuld met hen die aan tafel aanlagen.[q]

11 Toen nu de koning binnenkwam om de gasten te inspecteren, merkte hij daar een mens op die geen bruiloftskleed[r] aan had. **12** Derhalve zei hij tot hem: 'Vriend, hoe zijt gij hier binnengekomen zonder een bruiloftskleed aan te hebben?'[a] Hij wist niets te zeggen. **13** Vervolgens zei de koning tot zijn dienaren: 'Bindt hem aan handen en voeten en werpt hem uit in de duisternis buiten. Daar zal [hij] wenen en knarsetanden.'[b]

14 Want er zijn velen uitgenodigd, maar weinigen uitverkoren."[c]

15 Toen gingen de Farizeeën heen en beraadslaagden te zamen hoe zij hem op grond van zijn woorden in de val konden laten lopen.[d] **16** Daarom zonden zij hun discipelen te zamen met partijgangers van Herodes naar hem toe,[e] die zeiden: „Leraar, wij weten dat gij waarachtig zijt en de weg van God in waarheid onderwijst, en gij stoort u aan niemand, want gij ziet de uiterlijke verschijning der mensen niet aan.[f] **17** Zeg ons daarom: Wat dunkt u? Is het geoorloofd caesar hoofdgeld te betalen of niet?"[g] **18** Daar Jezus echter hun goddeloosheid kende, zei hij: „Waarom stelt GIJ mij op de proef, huichelaars?[h] **19** Laat mij het geldstuk waarmee GIJ het hoofdgeld betaalt, zien." Zij brachten hem een denarius. **20** En hij zei tot hen: „Wiens beeld en opschrift is dit?"[i] **21** Zij zeiden: „Van caesar." Toen zei hij tot hen: „Betaalt caesar daarom terug wat van caesar, maar God wat van God is."[j] **22** Toen zij [dit] nu hoorden, stonden zij verwonderd, en zij verlieten hem en gingen heen.[k]

23 Op die dag kwamen er Sadduceeën naar hem toe, die zeggen dat er geen opstanding is, en zij vroegen hem:[l] **24** „Leraar, Mozes heeft gezegd: 'Indien een man sterft en geen kinderen heeft, moet zijn broer zijn vrouw ten huwelijk nemen en nageslacht voor zijn broer verwekken.'[m] **25** Nu waren er bij ons zeven broers; en de eerste trouwde en overleed, en aangezien hij geen nageslacht had, liet hij zijn vrouw na aan zijn broer.[n] **26** Zo ging het ook met

HFDST. 21

a Jes 8:14; Da 2:34; Da 2:44; Lu 20:18; 1Pe 2:8
b Lu 20:19
c Mt 21:11; Mr 12:12; Jo 7:32; Jo 7:40

HFDST. 22

d Lu 14:16
e Ge 29:22; Mt 9:15; Opb 19:9
f Jo 13:20
g Lu 14:17
h Mt 21:36
i Re 14:10
j Opb 19:9
k Lu 14:18
l Mt 21:35; Mt 23:37; 1Th 2:15
m Da 9:26; Lu 19:27
n Han 13:46
o Mt 21:43; Lu 14:21
p Mt 13:47
q Mr 2:15
r Opb 19:8

2e kolom

a Ef 4:24
b Ps 112:10; Mt 8:12; Mt 13:42; Mt 24:51; Mt 25:30
c Mt 7:14; Lu 13:23
d Mr 12:13; Lu 20:20
e Mr 3:6; Mr 12:13
f Lu 20:21; Jo 3:2
g Mt 17:25; Lu 20:22
h Mr 12:15
i Mr 12:16
j Da 3:18; Mal 3:8; Mr 12:17; Lu 20:25; Lu 23:2; Ro 13:7
k Lu 20:26
l Mr 12:18; Lu 20:27; Han 4:2; Han 23:8
m Ge 38:8; De 25:5; Ru 1:11; Ru 3:13; Mr 12:19
n Lu 20:29

de tweede en de derde, tot alle zeven toe.[a] **27** Het laatst van allen stierf de vrouw. **28** Wie van de zeven zal haar dientengevolge in de opstanding tot vrouw krijgen? Want zij hebben haar allen gehad."[b]

29 Jezus gaf hun ten antwoord: „GIJ vergist U, omdat GIJ noch de Schriften noch de kracht Gods kent;[c] **30** want in de opstanding huwen de mannen niet noch worden de vrouwen ten huwelijk gegeven,[d] maar zij zijn als engelen in de hemel. **31** Wat de opstanding der doden betreft, hebt GIJ niet gelezen wat door God tot U werd gesproken, toen hij zei:[e] **32** 'Ik ben de God van Abraham en de God van Isaäk en de God van Jakob'?[f] Hij is niet de God van de doden, maar van de levenden."[g] **33** Toen de scharen [dit] hoorden, stonden zij versteld van zijn leer.[h]

34 Nadat de Farizeeën hadden gehoord dat hij de Sadduceeën tot zwijgen had gebracht, kwamen zij in één groep bijeen. **35** En een van hen, die goed onderlegd was in de Wet,[i] vroeg, om hem op de proef te stellen: **36** „Leraar, wat is het grootste gebod in de Wet?"[j] **37** Hij zei tot hem: „'Gij moet Jehovah, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand.'[k] **38** Dit is het grootste en eerste gebod. **39** Het tweede, hieraan gelijk, is dit: 'Gij moet uw naaste liefhebben als uzelf.'[l] **40** Aan deze twee geboden hangt de gehele Wet en de Profeten."[m]

41 Terwijl nu de Farizeeën bijeen waren, vroeg Jezus hun:[n] **42** „Wat denkt GIJ omtrent de Christus? Wiens zoon is hij?" Zij zeiden tot hem: „Van David."[o] **43** Hij zei tot hen: „Hoe kan David hem dan onder inspiratie[p] 'Heer' noemen, door te zeggen: **44** 'Jehovah heeft tot mijn Heer gezegd: „Zit aan mijn rechterhand totdat ik uw vijanden onder uw voeten stel"'?[q] **45** Indien David hem daarom 'Heer' noemt, hoe is hij dan zijn zoon?"[r] **46** En niemand kon hem een woord ten antwoord geven, noch durfde iemand hem van die dag af meer iets te vragen.[a]

23 Toen sprak Jezus tot de scharen en tot zijn discipelen,[b] en zei: **2** „De schriftgeleerden[c] en de Farizeeën zijn op de stoel van Mozes[d] gaan zitten. **3** Doet en onderhoudt daarom alles wat zij U zeggen,[e] maar doet niet naar hun daden,[f] want zij zeggen het wel, maar volbrengen het niet. **4** Zij binden zware vrachten samen en leggen die op de schouders der mensen,[g] maar zelf willen zij ze met hun vinger niet verroeren.[h] **5** Alle werken die zij doen, doen zij om door de mensen gezien te worden,[i] want zij verbreden de doosjes [met schriftplaatsen][j] die zij als beschermmiddel dragen, en vergroten de franjes[k] [van hun klederen]. **6** Zij zijn gesteld op de voornaamste plaats[l] bij de avondmaaltijden en de voorste zitplaatsen in de synagogen[m] **7** en de begroetingen[n] op de marktplaatsen, en worden door de mensen graag Rabbi genoemd.[o] **8** Maar GIJ moet U geen Rabbi laten noemen, want één is UW leraar,[p] terwijl GIJ allen broeders zijt. **9** Noemt bovendien niemand op aarde UW vader, want één is UW Vader,[q] de Hemelse. **10** Laat U ook geen 'leiders' noemen,[r] want één is UW Leider, de Christus. **11** De grootste onder U moet echter UW dienaar zijn.[s] **12** Al wie zich verhoogt, zal vernederd worden,[t] en al wie zich vernedert, zal verhoogd worden.[u]

13 Wee U, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars!, omdat GIJ het koninkrijk der hemelen toesluit[v] voor de mensen; want zelf gaat GIJ[w] er niet binnen, en degenen die op weg zijn er binnen te gaan, staat GIJ dit niet toe. **14** ——

15 Wee U, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars!,[x] want GIJ

HFDST. 22

a Mr 12:21
Lu 20:31
b Mr 12:23
Lu 20:33
c Mr 12:24
d Lu 20:35
e Mr 12:26
f Ex 3:6
Han 3:13
Heb 11:16
g Lu 20:37
Lu 20:38
Ro 4:17
h Mt 7:28
Mr 11:18
i Lu 10:25
j Mr 12:28
k De 6:5
De 10:12
Joz 22:5
Mr 12:30
Lu 10:27
l Le 19:18
Mr 12:31
Lu 10:27
Kol 3:14
Jak 2:8
1Pe 1:22
m Ro 13:10
Ga 5:14
n Mr 12:35
o Lu 20:41
Jo 7:42
p 2Sa 23:2
q Ps 110:1
Han 2:34
1Kor 15:25
Heb 1:13
Heb 10:13
r Mr 12:37

2e kolom

a Mr 12:34
Lu 20:40

HFDST. 23

b Lu 20:45
c Mr 12:38
d Ex 18:13
e Mal 2:7
f Mal 2:8
g Mt 11:28
Han 15:10
h Lu 11:46
i Mt 6:1
j De 6:8
k Nu 15:38
De 22:12
l Mr 12:39
Lu 14:7
Lu 14:10
m Lu 11:43
n Lu 20:46
o Job 32:22
p Jo 13:13
q Mt 6:9
r 1Pe 5:3
s Mt 20:26
Mr 9:35
Lu 22:26
t Sp 16:18
Sp 29:23
u Sp 15:33
Mt 18:4
Lu 14:11
Ro 12:3
Ef 4:2
1Pe 5:5
v Mt 16:19
w Lu 11:52

x Mt 6:2; Mt 7:5; Lu 12:56.

doorkruist de zee en het droge
land om één proseliet te maken, en
wanneer hij er een wordt, maakt
GIJ hem tot een voorwerp voor Gehenna, tweemaal zo erg als GIJ-
ZELF.
16 Wee U, blinde gidsen,[a] die
zegt: 'Als iemand bij de tem-
pel zweert, dat is niets; maar als
iemand bij het goud van de tem-
pel zweert, heeft hij een verplich-
ting op zich genomen.'[b] **17** Dwa-
zen en blinden! Wat toch is groter,
het goud of de tempel, die het
goud geheiligd heeft?[c] **18** En:
'Als iemand bij het altaar zweert,
dat is niets; maar als iemand
zweert bij de gave die daarop ligt,
heeft hij een verplichting op zich
genomen.' **19** Blinden! Wat toch
is groter, de gave of het altaar,[d]
waardoor de gave wordt gehei-
ligd? **20** Wie daarom zweert bij
het altaar, zweert daarbij en bij
alles wat erop ligt; **21** en wie
zweert bij de tempel, zweert daar-
bij en bij hem die erin woont;[e]
22 en wie zweert bij de hemel,
zweert bij de troon van God[f] en bij
hem die erop zit.
23 Wee U, schriftgeleerden en
Farizeeën, huichelaars!, want GIJ
geeft tienden[g] van de munt en
de dille en de komijn, maar hebt
de gewichtiger zaken van de Wet,
namelijk gerechtigheid[h] en barm-
hartigheid[i] en getrouwheid,[j] ver-
onachtzaamd. Deze dingen moest
men doen, en toch de andere niet
veronachtzamen. **24** Blinde gid-
sen,[k] die de mug[l] uitzeeft maar de
kameel[m] doorzwelgt!
25 Wee U, schriftgeleerden en
Farizeeën, huichelaars!, want GIJ
reinigt de buitenkant van de bek-
er[n] en van de schotel, maar van
binnen zijn ze vol roof[o] en onma-
tigheid. **26** Blinde[p] Farizeeër,
reinig eerst de binnenkant van
de beker[q] en van de schotel, op-
dat ook de buitenkant ervan rein
wordt.
27 Wee U, schriftgeleerden en
Farizeeën, huichelaars!,[r] want GIJ
gelijkt op witgekalkte[s] graven, die
van buiten weliswaar mooi schij-
nen, maar van binnen vol doods-
beenderen en allerlei onreinheid
zijn. **28** Zo schijnt ook GIJ, van
buiten weliswaar, rechtvaardig
voor de mensen,[a] maar van bin-
nen zijt GIJ vol huichelarij en wet-
teloosheid.
29 Wee U, schriftgeleerden en
Farizeeën, huichelaars!,[b] want GIJ
bouwt de graven der profeten
en versiert de herinneringsgra-
ven der rechtvaardigen,[c] **30** en
GIJ zegt: 'Indien wij in de da-
gen van onze voorvaders leefden,
zouden wij met hen geen deel
hebben aan het bloed der profe-
ten.'[d] **31** Daarom getuigt GIJ te-
gen UZELF dat GIJ zonen zijt van
hen die de profeten hebben ver-
moord.[e] **32** Welnu dan, maakt
de maat van UW voorvaders vol.[f]
33 Slangen, addergebroed,[g] hoe
zult GIJ het oordeel van Gehenna
ontvlieden?[h] **34** Ziet, daar-
om zend[i] ik profeten en wijze
mannen en openbare onderwij-
zers tot U.[j] Sommigen van hen
zult GIJ doden[k] en aan een paal
hangen, en sommigen van hen
zult GIJ in UW synagogen gese-
len[l] en van stad tot stad ver-
volgen, **35** opdat over U komt
al het rechtvaardige bloed dat
op aarde is vergoten,[m] vanaf het
bloed van de rechtvaardige[n] Abel[o]
tot het bloed van Zacharja, de
zoon van Berechja, die GIJ ver-
moord hebt tussen het heiligdom
en het altaar.[p] **36** Voorwaar, ik
zeg U: Al deze dingen zullen ko-
men over dit geslacht.[q]
37 Jeruzalem, Jeruzalem, dat de
profeten doodt[r] en de tot u uitge-
zondenen[s] stenigt[t] — hoe dikwijls
heb ik uw kinderen willen verga-
deren, zoals een hen haar kuikens
onder haar vleugels vergadert![u]
Maar GIJ hebt het niet gewild.[v]
38 Ziet! UW huis[w] wordt U verla-
ten achtergelaten.[x] **39** Want ik
zeg U: Van nu af zult GIJ mij geens-
zins meer zien, totdat GIJ zegt: 'Ge-
zegend is hij die komt in Jehovah's
naam!' "[y]

HFDST. 23

a Mt 15:14
Ro 2:19
b Mt 5:34
c Ex 30:29
d Ex 29:37
e 1Kon 8:13
Ps 11:4
Ps 26:8
Ps 132:14
f Mt 5:34
g Le 27:30
Lu 11:42
h Jer 22:15
Jo 7:24
i Ho 6:6
Mi 6:8
Mt 9:13
Mt 12:7
j 1Ti 1:5
k Mt 15:14
l Le 11:42
m Le 11:4
n Mr 7:4
o Mr 12:40
p Jo 9:40
q Lu 11:39
r Lu 12:56
s De 27:4
Lu 11:44
Han 23:3

2e kolom

a Lu 16:15
b Mt 6:2
c Lu 11:47
d Lu 11:50
e Lu 11:48
Han 7:52
Heb 11:37
f 1Th 2:16
g Ge 3:15
Mt 3:7
Mt 12:34
Lu 3:7
h Mt 10:28
Mr 12:40
Lu 12:5
i Lu 11:49
j Mt 10:41
Mt 13:52
k Han 7:59
l Lu 21:12
Jo 16:2
Han 5:40
2Kor 11:24
1Th 2:15
m Mt 27:25
n Lu 11:50
Lu 11:51
Opb 18:24
o Ge 4:10
Heb 11:4
p 2Kr 24:22
q Ex 20:5
r Lu 13:34
s 2Kr 24:21
Jo 8:59
1Th 2:15
t Heb 11:37
u Ps 91:4
v Lu 19:14
w 1Kon 9:7
Jer 12:7
Jer 22:5
Mt 21:43
Lu 19:42
x Lu 21:20
y Ps 118:26
Mt 21:9

24 Terwijl Jezus nu wegging
en de tempel verliet, kwa-
men zijn discipelen echter naar
hem toe om hem de gebouwen
van de tempel te tonen.[a] **2** Hij
gaf hun ten antwoord: „Ziet GIJ
al deze dingen niet? Voorwaar,
ik zeg U: Hier zal geenszins een
steen op de andere worden gela-
ten die niet afgebroken zal wor-
den."[b]
3 Toen hij op de Olijfberg zat,
kwamen de discipelen naar hem
toe, terwijl er verder niemand bij
was, en zeiden: „Zeg ons: Wan-
neer zullen deze dingen zijn, en
wat zal het teken zijn van uw te-
genwoordigheid[c] en van het be-
sluit van het samenstel van din-
gen?"[d]
4 En Jezus gaf hun ten ant-
woord: „Past op dat niemand U
misleidt;[e] **5** want velen zullen
komen op basis van mijn naam en
zeggen: 'Ik ben de Christus', en
zij zullen velen misleiden.[f] **6** GIJ
zult horen van oorlogen en berich-
ten van oorlogen; ziet toe dat GIJ
niet wordt verschrikt. Want deze
dingen moeten geschieden, maar
het einde is er nog niet.[g]
7 Want natie zal tegen natie op-
staan[h] en koninkrijk tegen ko-
ninkrijk,[i] en er zullen in de ene
plaats na de andere voedseltekor-
ten[j] en aardbevingen[k] zijn. **8** Al
deze dingen zijn een begin van
weeën der benauwdheid.
9 Dan zal men U overleveren
aan verdrukking[l] en U doden,[m] en
GIJ zult ter wille van mijn naam[n]
voorwerpen van haat[o] zijn voor
alle natiën. **10** Dan zullen ook
velen tot struikelen worden ge-
bracht[p] en elkaar verraden en el-
kaar haten.[q] **11** En vele valse
profeten[r] zullen opstaan en velen
misleiden;[s] **12** en wegens het
toenemen der wetteloosheid[t] zal
de liefde van de meesten verkoe-
len.[u] **13** Maar wie tot het einde
heeft volhard,[v] die zal gered wor-
den.[w] **14** En dit goede nieuws[x]
van het koninkrijk[y] zal op de ge-
hele bewoonde aarde worden ge-
predikt tot een getuigenis voor
alle natiën,[a] en dan zal het einde[b]
komen.
15 Wanneer GIJ daarom het
walgelijke ding[c] dat verwoesting
veroorzaakt, waarover door be-
middeling van de profeet Daniël
gesproken is, in een heilige plaats
ziet staan[d] (de lezer gebruike on-
derscheidingsvermogen), **16** la-
ten dan zij die in Judea zijn, naar
de bergen vluchten.[e] **17** Laat de
man die zich op het dak bevindt,
niet naar beneden komen om de
goederen uit zijn huis te halen;
18 en laat de man die op het
veld is, niet naar huis terugkeren
om zijn bovenkleed op te halen.
19 Wee de zwangere vrouwen en
hen die een klein kind zogen in
die dagen![f] **20** Blijft bidden dat
UW vlucht niet in de wintertijd
geschiedt, noch op de sabbatdag;
21 want er zal dan een grote ver-
drukking[g] zijn zoals er sedert het
begin der wereld tot nu toe niet is
voorgekomen,[h] neen, en ook niet
meer zal voorkomen. **22** Indien
die dagen trouwens niet werden
verkort, zou geen vlees worden ge-
red; maar ter wille van de uitver-
korenen[i] zullen die dagen worden
verkort.[j]
23 Wanneer dan iemand tot
U zegt: 'Ziet! Hier is de Chris-
tus',[k] of: 'Daar!', gelooft het niet.[l]
24 Want er zullen valse christus-
sen[m] en valse profeten[n] opstaan,
die grote tekenen[o] en wonde-
ren zullen doen ten einde, in-
dien mogelijk, zelfs de uitver-
korenen te misleiden.[p] **25** Ziet!
Ik heb U van tevoren gewaar-
schuwd.[q] **26** Als men daarom
tot U zegt: 'Ziet! Hij is in de wil-
dernis', gaat niet uit; 'Ziet! Hij
is in de binnenkamers', gelooft
het niet.[r] **27** Want evenals de
bliksem[s] komt uit oostelijke stre-
ken en schijnt tot westelijke stre-
ken, zo zal de tegenwoordigheid

HFDST. 24

a Mr 13:1
Lu 21:5
b Jer 7:14
Jer 26:18
Mi 3:12
Mt 22:7
Lu 19:44
c Mt 24:27
Mt 24:37
Mt 24:39
d Mt 13:39
Mt 28:20
Mr 13:4
Lu 21:7
e Jer 14:14
Mr 13:5
Lu 21:8
Kol 2:8
2Th 2:3
f Mt 24:24
g Mr 13:7
Lu 21:9
h Hag 2:22
Mr 13:8
Opb 6:4
i Lu 21:10
j Han 11:28
Opb 6:6
k Mr 13:8
Lu 21:11
l Mt 10:17
Jo 15:20
Han 11:19
Opb 2:10
m Jo 16:2
Han 7:59
Han 12:2
Opb 6:11
n Mr 13:9
Lu 21:12
2Ti 3:12
1Pe 2:21
o Mt 10:22
Jo 15:21
Han 8:3
p Mt 13:21
q Mt 10:21
r Mt 7:15
2Pe 2:1
1Jo 4:3
s Han 20:29
1Ti 4:1
t Mt 7:23
2Ti 3:2
u 2Th 2:10
v Heb 10:36
w Mt 10:22
Opb 2:10
x Jes 52:7
Mt 9:35
Kol 1:23
y Da 2:44
Mt 6:10

2e kolom

a Mt 28:19
Mr 13:10
Ro 10:18
Opb 14:6
b Opb 16:16
Opb 19:19
c De 29:17
1Kon 11:5
Opb 13:15
d Da 9:27
Da 11:31
Da 12:11
Mr 13:14
e Ge 19:17
Lu 21:21
f Mr 13:17
Lu 21:23
g Opb 7:14

h Da 12:1; i Jes 65:8; 1Pe 2:9; j Mr 13:20; k Mt 24:5; Lu 17:23; l 1Jo 4:1; m 1Jo 2:18; n De 13:1; Mt 7:15; Mr 13:22; 2Pe 2:1; o Mt 7:22; 2Th 2:9; Opb 13:13; p Mr 13:22; q Jo 13:19; r Lu 17:23; s Job 37:3.

van de Zoon des mensen zijn.[a]
28 Waar maar ook het dode lichaam is, daar zullen de arenden[b] vergaderd worden.[c]
29 Onmiddellijk na de verdrukking van die dagen zal de zon worden verduisterd,[d] en de maan[e] zal haar licht niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen worden geschokt.[f] **30** En dan zal het teken van de Zoon des mensen[g] in de hemel verschijnen, en dan zullen alle stammen der aarde zich in weeklacht slaan,[h] en zij zullen de Zoon des mensen op de wolken des hemels zien komen met kracht en grote heerlijkheid.[i] **31** En hij zal zijn engelen uitzenden met een luid trompetgeschal,[j] en zij zullen zijn uitverkorenen bijeenvergaderen[k] van de vier windstreken,[l] van het ene uiteinde der hemelen tot het andere uiteinde daarvan.
32 Leert nu van de vijgenboom als illustratie het volgende: Zodra zijn jonge tak zacht wordt en in het blad schiet, weet GIJ dat de zomer nabij is.[m] **33** Zo ook GIJ, wanneer GIJ al deze dingen ziet, weet dan dat hij nabij is, voor de deur.[n] **34** Voorwaar, ik zeg U dat dit geslacht[o] geenszins zal voorbijgaan voordat al deze dingen geschieden. **35** Hemel en aarde zullen voorbijgaan,[p] maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.[q]
36 Van die dag en dat uur[r] weet niemand iets af, noch de engelen der hemelen noch de Zoon, dan de Vader alleen.[s] **37** Want net zoals de dagen van Noach[t] waren, zo zal de tegenwoordigheid van de Zoon des mensen zijn.[u] **38** Want zoals zij in die dagen vóór de vloed waren, zij aten en zij dronken, mannen huwden en vrouwen werden ten huwelijk gegeven, tot op de dag waarop Noach[v] de ark binnenging,[w] **39** en zij sloegen er geen acht op totdat de vloed kwam en hen allen wegvaagde,[x] zo zal de tegenwoordigheid van de Zoon des mensen zijn. **40** Dan zullen er twee mannen op het veld zijn: de een zal meegenomen en de ander achtergelaten worden; **41** twee vrouwen zullen aan de handmolen malen:[a] de een zal meegenomen en de ander achtergelaten worden.[b] **42** Waakt daarom voortdurend, want GIJ weet niet op welke dag UW Heer komt.[c]
43 Maar weet één ding, dat indien de heer des huizes had geweten in welke nachtwake de dief zou komen,[d] hij wakker zou zijn gebleven en niet in zijn huis zou hebben laten inbreken. **44** Toont ook GIJ U daarom gereed,[e] want de Zoon des mensen komt op een uur waarvan GIJ het niet hebt gedacht.
45 Wie is werkelijk de getrouwe en beleidvolle slaaf,[f] die door zijn meester over diens huisknechten is aangesteld om hun te rechter tijd hun voedsel te geven?[g] **46** Gelukkig[h] is die slaaf wanneer zijn meester hem bij zijn aankomst daarmee bezig vindt! **47** Voorwaar, ik zeg U: Hij zal hem aanstellen over al zijn bezittingen.[i]
48 Maar indien die boze slaaf ooit in zijn hart[j] zou zeggen: 'Mijn meester blijft uit',[k] **49** en zijn medeslaven zou beginnen te slaan en met de verstokte dronkaards zou eten en drinken, **50** dan zal de meester van die slaaf komen op een dag waarop hij het niet verwacht en op een uur[l] dat hij niet weet, **51** en hij zal hem met de grootste strengheid straffen[m] en hem zijn deel met de huichelaars toewijzen. Daar zal [hij] wenen en knarsetanden.[n]

25 Dan zal het koninkrijk der hemelen gelijk worden aan tien maagden die hun lampen[o] namen en de bruidegom[p] tegemoet gingen. **2** Vijf van hen waren dwaas[q] en vijf waren beleidvol.[r] **3** Want de dwaze namen wel hun lampen mee, maar geen olie, **4** terwijl de beleidvolle met hun lampen tevens olie in hun

HFDST. 24

a Da 7:13 Lu 17:24 1Kor 15:23 1Th 4:15
b Lu 17:37
c Job 39:30
d Joë 2:31
e Opb 6:12
f Mr 13:25 Lu 21:25 Opb 6:13
g Da 7:13 Lu 21:27
h Za 12:12 Opb 1:7
i Da 7:14 Mt 26:64 Mr 13:26
j Jes 27:13
k Opb 7:3
l Mr 13:27
m Mr 13:28 Lu 21:30
n Jak 5:9
o Mt 23:36
p Heb 1:11
q Mt 5:18 Lu 21:33
r Han 1:7 1Th 5:1
s Mr 13:32
t Ge 6:11 Jes 54:9
u Mt 24:27 Lu 17:26
v Ge 7:7
w Lu 17:27 Heb 11:7 1Pe 3:20 2Pe 2:5
x Ge 7:23 2Pe 3:6

2e kolom

a Jes 47:2
b Lu 17:35
c Mt 25:13 Mr 13:33 Lu 21:36
d Lu 12:39 1Th 5:2 2Pe 3:10 Opb 3:3
e Mr 13:35 Lu 12:40
f 1Kor 4:2 Heb 3:5
g Lu 12:42
h Opb 16:15
i Mt 25:21 Lu 12:44
j Pr 8:11 Heb 3:12
k 2Pe 3:4
l Mt 25:13
m Lu 12:46
n Ps 112:10 Mt 8:12 Mt 25:30 Lu 13:28

HFDST. 25

o Lu 12:35 Fil 2:15
p Jo 3:29 Opb 19:7
q Mt 7:26
r Mt 7:24

vaten meenamen. **5** Toen nu de
bruidegom uitbleef, dommelden
zij allen in en vielen in slaap.[a]
6 Maar midden in de nacht weer-
klonk een roep:[b] 'Daar is de brui-
degom! Gaat uit hem tegemoet.'
7 Toen stonden al die maagden
op en maakten hun lampen[c] in
orde. **8** De dwaze zeiden tot de
beleidvolle: 'Geeft ons wat van
UW olie,[d] want onze lampen gaan
bijna uit.' **9** De beleidvolle[e] ant-
woordden en zeiden: 'Misschien
is er net niet genoeg voor ons en
U. Gaat in plaats daarvan naar
hen die ze verkopen en koopt voor
UZELF.' **10** Terwijl zij nu heen-
gingen om te kopen, kwam de
bruidegom, en de maagden die ge-
reed waren, gingen met hem naar
binnen naar het bruiloftsfeest;[f] en
de deur werd gesloten. **11** Later
kwamen ook de overige maagden
en zeiden: 'Heer, heer, doe ons
open!'[g] **12** Hij gaf ten antwoord:
'Voorwaar, ik zeg U: Ik ken U niet.'[h]
13 Waakt daarom voortdurend,[i]
want GIJ weet noch de dag noch
het uur.[j]
14 Want het is zoals met een
mens[k] die toen hij op het punt
stond naar het buitenland te rei-
zen,[l] zijn slaven bij zich riep en
zijn bezittingen aan hen toever-
trouwde.[m] **15** En hij gaf aan de
een vijf talenten, aan een ander
twee, aan weer een ander één, een
ieder naar zijn eigen bekwaam-
heid,[n] en hij ging naar het bui-
tenland. **16** Degene die de vijf
talenten had ontvangen, ging on-
middellijk heen en deed er zaken
mee en verwierf er nog vijf bij.[o]
17 Zo verwierf ook degene die
de twee had ontvangen, er nog
twee bij. **18** Maar degene die er
slechts één had ontvangen, ging
heen en groef in de grond en ver-
borg het zilvergeld van zijn mee-
ster.
19 Na een lange tijd[p] kwam de
meester van die slaven en hield
afrekening met hen.[q] **20** Die de
vijf talenten had ontvangen, trad
derhalve naar voren en bracht
vijf extra talenten, terwijl hij zei:
'Meester, gij hebt mij vijf talen-
ten toevertrouwd; zie, ik heb er
nog vijf talenten bij verworven.'[a]
21 Zijn meester zei tot hem: 'Wel
gedaan, goede en getrouwe slaaf![b]
Gij zijt over weinig dingen ge-
trouw[c] geweest. Ik zal u over
veel dingen aanstellen.[d] Ga de
vreugde[e] van uw meester binnen.'
22 Vervolgens trad degene die de
twee talenten had ontvangen naar
voren en zei: 'Meester, gij hebt mij
twee talenten toevertrouwd; zie,
ik heb er nog twee talenten bij
verworven.'[f] **23** Zijn meester zei
tot hem: 'Wel gedaan, goede en ge-
trouwe slaaf! Gij zijt over weinig
dingen getrouw geweest. Ik zal u
over veel dingen aanstellen.[g] Ga
de vreugde[h] van uw meester bin-
nen.'
24 Ten slotte trad degene die
het ene talent had ontvangen naar
voren[i] en zei: 'Meester, ik wist dat
gij een veeleisend mens zijt, die
oogst waar gij niet hebt gezaaid
en inzamelt waar gij niet hebt
gewand. **25** Daarom werd ik be-
vreesd[j] en ben ik uw talent in
de grond gaan verbergen. Hier
hebt gij het uwe.' **26** Zijn mees-
ter gaf hem ten antwoord: 'Slech-
te en trage slaaf, gij wist im-
mers dat ik oogstte waar ik niet
heb gezaaid en inzamelde waar ik
niet heb gewand? **27** Welnu, dan
hadt gij mijn zilvergeld bij de ban-
kiers moeten deponeren, zodat ik
bij mijn aankomst het mijne met
rente zou hebben ontvangen.[k]
28 Neemt hem daarom het ta-
lent af en geeft het aan hem die
de tien talenten heeft.[l] **29** Want
aan een ieder die heeft, zal meer
worden gegeven en hij zal over-
vloed hebben; maar wie niet
heeft, hem zal zelfs wat hij heeft,
nog ontnomen worden.[m] **30** En
werpt de onnutte slaaf in de duis-
ternis buiten. Daar zal [hij] we-
nen en knarsetanden.'[n]
31 Wanneer de Zoon des men-
sen[o] gekomen zal zijn in zijn
heerlijkheid, en alle engelen met

HFDST. 25

a 1Th 5:6
b Mt 24:31
c Lu 12:35
d Heb 1:9
e Mt 7:24
f Opb 19:9
g Lu 13:25 Heb 12:17
h Lu 13:27
i 1Th 5:6 1Pe 5:8
j Mt 24:42 Mt 24:50 Mr 13:33
k Lu 19:12
l Mt 21:33
m Lu 19:13
n Ro 12:6
o Sp 10:4
p Mt 24:48
q Mt 18:23 Lu 19:15

2e kolom

a Lu 19:16
b Lu 19:17
c Sp 28:20 Lu 16:10
d Sp 12:24 Lu 12:44
e Heb 12:2
f Lu 19:18
g Lu 19:19
h Heb 12:2
i Lu 19:20
j Sp 26:13 Lu 19:21 Opb 21:8
k Lu 19:23
l Lu 19:24
m Mt 13:12 Mr 4:25 Lu 8:18 Jo 15:2
n Ps 112:10 Mt 8:12
o Da 7:13 Mt 16:27 Han 1:11 Opb 1:7

hem,[a] dan zal hij op zijn glorierijke troon plaats nemen.[b] **32** En alle natiën zullen vóór hem vergaderd worden,[c] en hij zal de mensen van elkaar scheiden,[d] zoals een herder de schapen van de bokken scheidt. **33** En de schapen zal hij aan zijn rechterhand[e] zetten, maar de bokken aan zijn linkerhand.[f]

34 Dan zal de koning tot die aan zijn rechterhand zeggen: 'Komt, GIJ op wie de zegen van mijn Vader rust,[g] beërft[h] het koninkrijk[i] dat sedert de grondlegging der wereld[j] voor U is bereid. **35** Want ik werd hongerig en GIJ hebt mij iets te eten gegeven;[k] ik werd dorstig en GIJ hebt mij iets te drinken gegeven. Ik was een vreemde en GIJ hebt mij gastvrij ontvangen;[l] **36** naakt,[m] en GIJ hebt mij gekleed. Ik werd ziek en GIJ hebt mij verzorgd. Ik was in de gevangenis[n] en GIJ zijt tot mij gekomen.' **37** Dan zullen de rechtvaardigen hem antwoorden en zeggen: 'Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien en u gevoed, of dorstig[o] en u iets te drinken gegeven?[p] **38** Wanneer hebben wij u als vreemde gezien en u gastvrij ontvangen, of naakt en u gekleed? **39** Wanneer hebben wij u ziek of in de gevangenis gezien en zijn naar u toe gegaan?' **40** En de koning[q] zal hun ten antwoord geven: 'Voorwaar, ik zeg U: Voor zover GIJ het voor een van de geringsten[r] van deze broeders[s] van mij hebt gedaan, hebt GIJ het voor mij gedaan.'[t]

41 Maar tot die aan zijn linkerhand zal hij dan zeggen: 'Gaat weg van mij,[u] GIJ die zijt vervloekt, in het eeuwige vuur[v] dat voor de Duivel en zijn engelen[w] is bereid. **42** Want ik werd hongerig, maar GIJ hebt mij niets te eten gegeven,[x] en ik werd dorstig,[y] maar GIJ hebt mij niets te drinken gegeven. **43** Ik was een vreemde, maar GIJ hebt mij niet gastvrij ontvangen; naakt, maar GIJ hebt mij niet gekleed;[z] ziek en in de gevangenis,[a] maar GIJ hebt mij niet verzorgd.' **44** Dan zullen ook zij antwoorden en zeggen: 'Heer, wanneer hebben wij u hongerig of dorstig of als vreemde of naakt of ziek of in de gevangenis gezien en hebben u niet gediend?' **45** Dan zal hij hun antwoorden en zeggen: 'Voorwaar, ik zeg U: Voor zover GIJ het niet voor een van deze geringsten[a] hebt gedaan, hebt GIJ het niet voor mij[b] gedaan.'[c] **46** En dezen zullen heengaan in de eeuwige afsnijding,[d] maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven."[e]

26 Toen Jezus nu al deze woorden had geëindigd, zei hij tot zijn discipelen: **2** „GIJ weet dat over twee dagen het Pascha plaatsvindt,[f] en de Zoon des mensen moet overgeleverd worden om aan een paal te worden gehangen."[g]

3 Toen kwamen de overpriesters en de oudere mannen van het volk bijeen op de binnenplaats van de hogepriester, die Kajafas[h] heette, **4** en beraadslaagden[i] te zamen om Jezus door een listig plan te grijpen en hem te doden. **5** Zij bleven echter zeggen: „Niet op het feest, opdat er geen opschudding onder het volk ontstaat."[j]

6 Terwijl Jezus zich te Bethanië[k] in het huis van Simon de melaatse[l] bevond, **7** kwam er een vrouw naar hem toe met een albasten [flacon] vol kostbare, welriekende olie,[m] en zij goot die vervolgens uit over zijn hoofd terwijl hij aan tafel aanlag. **8** Toen de discipelen dit zagen, werden zij verontwaardigd en zeiden: „Waarom die verkwisting?[n] **9** Want dit had duur verkocht en aan de armen[o] gegeven kunnen worden." **10** Jezus bemerkte dit[p] en zei tot hen: „Waarom tracht GIJ de vrouw lastig te vallen? Want zij heeft een voortreffelijke daad jegens mij verricht.[q] **11** Want de armen[r] hebt GIJ altijd bij U, maar mij zult GIJ niet altijd

HFDST. 25

a Za 14:5; Mt 13:41; Mt 19:28
b Opb 3:21
c 2Kor 5:10
d Ez 20:38; Ez 34:17; Mt 13:49
e Jo 10:16
f Mt 25:41
g Ps 115:15
h Ro 8:17
i 1Th 2:12; Opb 5:10
j Mt 13:35; Heb 9:26; 1Pe 1:20; Opb 13:8
k Jes 58:7; Ez 18:16
l Heb 13:2; 3Jo 5
m Ez 18:7; Jak 2:15
n 2Ti 1:16
o Mt 10:42
p Mt 6:3
q Lu 19:38; Opb 17:14
r Sp 19:17; Mt 10:40; Mr 9:41
s 2Kor 5:20; Heb 2:11
t Heb 6:10
u Mt 7:23; Lu 13:27
v Mt 18:8; Opb 20:10
w Opb 12:9
x Jes 58:7; Ez 18:16
y Mt 10:42
z Ez 18:7; Jak 2:15
a 2Ti 1:16

2e kolom

a De 23:4; 2Kor 5:20; Heb 2:11
b Han 9:5
c Za 2:8
d Da 12:2; 2Pe 2:9
e Ro 2:7

HFDST. 26

f Ex 12:14; Mr 14:1; Lu 22:1; Jo 13:1
g Mt 16:21; Mt 20:19; Mt 27:26; Mr 15:15; Jo 19:16
h Mt 26:57; Lu 3:2; Lu 22:2; Jo 18:13; Jo 18:24
i Ps 2:2; Mr 14:1; Jo 11:49
j Mr 14:2
k Mt 21:17
l Mt 8:2
m Mr 14:3; Jo 12:3

n Mr 14:4; Jo 12:4; o Mr 14:5; Jo 12:5; p Jo 12:6; q Mr 14:6; r De 15:11; Mr 14:7.

hebben.[a] **12** Toen deze vrouw
namelijk deze welriekende olie
over mijn lichaam uitgoot, deed zij
dit als voorbereiding met het oog
op mijn begrafenis.[b] **13** Voor-
waar, ik zeg U: Overal waar dit
goede nieuws in de gehele wereld
wordt gepredikt, zal tevens ter ge-
dachtenis aan deze vrouw worden
verteld wat zij heeft gedaan."[c]

14 Hierop ging één van de
twaalf, degene die Judas Iskariot[d]
werd genoemd, naar de overpries-
ters **15** en zei: „Wat zult GIJ mij
geven als ik hem aan U verraad?"[e]
Zij zegden hem dertig zilverstuk-
ken[f] toe. **16** Van toen af bleef
hij daarom een goede gelegenheid
zoeken om hem te verraden.[g]

17 Op de eerste dag der onge-
zuurde broden[h] kwamen de disci-
pelen naar Jezus toe en zeiden:
„Waar wilt gij dat wij de toebe-
reidselen maken zodat gij het
Pascha kunt eten?"[i] **18** Hij zei:
„Gaat de stad in naar Die-en-die[j]
en zegt tot hem: De Leraar zegt:
'Mijn bestemde tijd is nabij; in
uw huis zal ik met mijn discipe-
len het Pascha vieren.'"[k] **19** En
de discipelen deden zoals Jezus
hun had bevolen en maakten al-
les voor het Pascha gereed.[l]

20 Toen het nu avond[m] was ge-
worden, lag hij met de twaalf dis-
cipelen aan tafel aan.[n] **21** Ter-
wijl zij aten, zei hij: „Voorwaar, ik
zeg U: Een van U zal mij verra-
den."[o] **22** Daar zij hierover zeer
bedroefd waren, begon de een na
de ander tot hem te zeggen: „Heer,
ik ben het toch niet?"[p] **23** Hij
gaf ten antwoord: „Hij die met
mij zijn hand in de schaal doopt,
is degene die mij zal verraden.[q]
24 De Zoon des mensen gaat wel-
iswaar heen, zoals er over hem
staat geschreven,[r] maar wee[s] de
mens door bemiddeling van wie
de Zoon des mensen wordt verra-
den![t] Het zou voor die mens beter
zijn geweest als hij niet geboren
was." **25** Als antwoord zei Ju-
das, die op het punt stond hem te
verraden: „Ik ben het toch niet,
Rabbi?" Hij zei tot hem: „Gijzelf
hebt [het] gezegd."

HFDST. 26

a Mt 9:15 Jo 12:8 Jo 17:11
b Mr 14:8 Jo 12:7
c Mr 14:9
d Mt 10:4 Lu 22:3 Jo 13:2
e Mr 14:10 Jo 11:57 1Ti 6:10
f Ex 21:32 Za 11:12 Mt 27:3 Mr 14:11 Lu 22:5
g Mr 14:11 Lu 22:6
h Ex 12:18 Ex 23:15 Le 23:6 Mr 14:12 Lu 22:7
i Lu 22:9
j Mt 21:3 Mr 14:13 Lu 22:10
k Mr 14:14 Lu 22:11
l Mr 14:16 Lu 22:13
m De 16:6
n Mr 14:17 Lu 22:14
o Mr 14:18 Jo 6:70 Jo 13:21
p Mr 14:19 Jo 13:22
q Ps 41:9 Mr 14:20 Lu 22:21 Jo 13:26
r Mt 5:17
s De 27:25 Lu 22:22
t Mr 14:21 Jo 17:12

2e kolom

a 1Kor 11:23
b 1Kor 10:16 1Kor 11:24
c Mr 14:22 Lu 22:19
d 1Kor 11:25
e Lu 22:20
f 1Kor 10:16
g Ex 24:8 Za 9:11
h Jer 31:31 Heb 7:22 Heb 9:20
i Mt 20:28 Mr 14:24
j Ef 1:7 Heb 9:22
k Lu 22:18
l Ps 113 tot 118
m Lu 22:39 Jo 18:1
n Za 13:7 Mr 14:27 Jo 16:32
o Mt 28:7 Mt 28:16
p Sp 11:2 Mr 14:29

26 Terwijl zij verder aten, nam
Jezus een brood,[a] en na de zegen
te hebben uitgesproken, brak hij
het[b] en gaf het aan de discipelen
en zei: „Neemt, eet. Dit betekent
mijn lichaam."[c] **27** Ook nam hij
een beker,[d] en na een dankgebed
te hebben uitgesproken, gaf hij die
aan hen, terwijl hij zei: „Drinkt
allen hieruit;[e] **28** want dit betek-
ent[f] mijn 'bloed[g] van het ver-
bond',[h] dat ten behoeve van velen
vergoten zal worden[i] tot verge-
ving van zonden.[j] **29** Maar ik
zeg U: Van nu af zal ik geenszins
meer iets van dit product van
de wijnstok drinken tot op die
dag waarop ik het met U nieuw
zal drinken in het koninkrijk van
mijn Vader."[k] **30** Ten slotte gin-
gen zij, na het zingen van lofzan-
gen,[l] naar buiten naar de Olijf-
berg.[m]

31 Toen zei Jezus tot hen:
„In deze nacht zult GIJ allen in
verband met mij tot struikelen
worden gebracht, want er staat
geschreven: 'Ik zal de herder
slaan, en de schapen van de kud-
de zullen verstrooid worden.'[n]
32 Maar nadat ik zal zijn opge-
wekt, zal ik U voorgaan naar Ga-
lilea."[o] **33** Petrus gaf hem ech-
ter ten antwoord: „Ook al worden
alle anderen in verband met u tot
struikelen gebracht, ik zal nim-
mer tot struikelen worden ge-
bracht!"[p] **34** Jezus zei tot hem:
„Voorwaar, ik zeg u: Nog deze
nacht, voordat een haan kraait,
zult gij mij driemaal verloochen-
en."[q] **35** Petrus zei tot hem:
„Zelfs al moest ik met u sterven,
ik zal u geenszins verloochenen."
Hetzelfde zeiden ook alle andere
discipelen.[r]

36 Toen kwam Jezus met hen
bij de plek[s] die Gethsemané
heette, en hij zei tot de discipe-
len: „Gaat hier zitten, terwijl
ik ginds ga bidden."[t] **37** En ter-
wijl hij Petrus en de twee zonen[u]
van Zebedeüs meenam, begon

q Mr 14:30; Lu 22:34; Jo 13:38; r Mr 14:31; Lu 22:33; s Lu 22:39; Jo 18:1; t Mr 14:32; Lu 22:40; u Mr 5:37.

hij bedroefd en zeer verontrust te worden.[a] **38** Toen zei hij tot hen: „Mijn ziel is diepbedroefd, ja, tot de dood toe.[b] Blijft hier en waakt met mij."[c] **39** En nadat hij een eindje verder was gegaan, viel hij op zijn aangezicht, terwijl hij bad[d] en zei: „Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker[e] aan mij voorbijgaan. Doch niet zoals ik wil,[f] maar zoals gij wilt."[g]

40 En hij kwam bij de discipelen en vond hen slapend, en hij zei tot Pętrus: „Hebt gijlieden nog niet één uur met mij kunnen waken?[h] **41** Waakt[i] en bidt[j] voortdurend, opdat GIJ niet in verzoeking komt.[k] De geest is natuurlijk bereidwillig, maar het vlees is zwak."[l] **42** Wederom ging hij heen, voor de tweede maal,[m] en bad, terwijl hij zei: „Mijn Vader, indien het niet mogelijk is dat deze voorbijgaat tenzij ik hem drink, uw wil geschiede."[n] **43** En hij kwam wederom en vond hen slapend, want hun ogen waren zwaar.[o] **44** Hij verliet hen derhalve en ging nogmaals heen en bad voor de derde maal,[p] terwijl hij wederom hetzelfde woord zei. **45** Daarna kwam hij bij de discipelen en zei tot hen: „Op een tijd als deze slaapt GIJ en neemt GIJ rust! Ziet! Het uur is nabij gekomen waarop de Zoon des mensen door verraad in de handen van zondaars wordt overgeleverd.[q] **46** Staat op, laten wij gaan. Ziet! Mijn verrader is nabij gekomen."[r] **47** En terwijl hij nog sprak, zie! daar kwam Juḑas,[s] één van de twaalf, en met hem een grote schare met zwaarden[t] en knuppels, gestuurd door de overpriesters en oudere mannen van het volk.[u]

48 Zijn verrader nu had hun een teken gegeven door te zeggen: „Degene die ik kus, die is het; neemt hem in hechtenis."[v] **49** En recht op Jezus afgaand, zei hij: „Goedendag, Rabbi!",[w] en kuste[x] hem zeer teder. **50** Maar Jezus[y] zei tot hem: „Vriend, met welk doel zijt gij hier?" Toen kwamen zij naar voren en sloegen de hand aan Jezus en namen hem in hechtenis.[a] **51** Maar zie! een van degenen die bij Jezus waren, strekte zijn hand uit en trok zijn zwaard en sloeg de slaaf van de hogepriester en hieuw hem het oor af.[b] **52** Toen zei Jezus tot hem: „Steek uw zwaard weer op zijn plaats,[c] want allen die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard vergaan.[d] **53** Of denkt gij dat ik geen beroep op mijn Vader kan doen om mij op dit ogenblik meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking te stellen?[e] **54** Hoe zouden in dat geval de Schriften worden vervuld, dat het aldus moet geschieden?" **55** In dat uur zei Jezus tot de scharen: „Zijt GIJ met zwaarden en knuppels als tegen een rover uitgetrokken, om mij gevangen te nemen?[f] Dag aan dag zat ik in de tempel[g] te onderwijzen, en toch hebt GIJ mij niet in hechtenis genomen. **56** Maar dit alles is geschied opdat de geschriften van de profeten in vervulling zouden gaan."[h] Toen lieten alle discipelen hem in de steek en vluchtten.[i]

57 Zij die Jezus in hechtenis namen, voerden hem weg naar de hogepriester Kąjafas,[j] waar de schriftgeleerden en de oudere mannen vergaderd waren.[k] **58** Maar Pętrus bleef hem op een flinke afstand volgen tot aan de binnenplaats[l] van de hogepriester, en nadat hij naar binnen was gegaan, zat hij daar bij de huisbedienden om de afloop te zien.[m]

59 Ondertussen zochten de overpriesters en het hele Sąnhedrin naar een vals getuigenis tegen Jezus om hem ter dood te kunnen brengen,[n] **60** maar zij vonden er geen, ofschoon er vele valse getuigen optraden.[o] Naderhand traden er twee op, **61** die zeiden: „Deze man heeft gezegd: 'Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen opbouwen.'"[p]

HFDST. 26

a Jes 53:3; Mr 14:33
b Ps 42:11; Ps 43:5
c Mr 14:34
d Heb 5:7
e Mt 20:22; Jo 18:11
f Jo 5:30; Jo 6:38
g Ps 40:8; Mr 14:36; Lu 22:42; Heb 10:9
h Mr 14:37; Lu 22:45
i Mr 13:33; 1Pe 5:8; Opb 16:15
j Lu 18:1; Ro 12:12; Ef 6:18; 1Pe 4:7
k Mt 6:13; Lu 22:46
l Mr 14:38; Ro 7:23; Ga 5:17
m Mr 14:39
n Mt 6:10; Jo 12:27; Han 21:14
o Mr 14:40
p 2Kor 12:8
q Mr 14:41
r Mr 14:42
s Lu 22:47; Jo 18:3
t Lu 22:52; Han 1:16
u Mr 14:43
v Mr 14:44
w Mr 14:45
x 2Sa 20:9; Sp 27:6
y Lu 22:48

2e kolom

a Ps 41:9; Mr 14:46
b Mr 14:47; Lu 22:50; Jo 18:10
c Jo 18:11
d Ge 9:6; Opb 13:10
e 2Kon 6:17; Da 7:10; Mt 4:11
f Mr 14:48; Lu 22:52
g Lu 19:47; Jo 18:20
h Ps 22; Jes 53; Klg 4:20; Da 9:26
i Za 13:7; Mr 14:50; Jo 16:32
j Mr 14:53; Jo 18:13
k Lu 22:54
l Lu 22:55
m Jo 18:16
n Ex 20:16; Mr 14:55
o De 19:15; Ps 27:12; Ps 35:11; Mr 14:57
p Mt 27:40; Jo 2:19; Han 6:14

62 Toen stond de hogepriester op
en zei tot hem: „Hebt gij geen ant-
woord? Wat getuigen dezen tegen
u?”[a] **63** Maar Jezus bleef zwij-
gen.[b] Daarom zei de hogepriester
tot hem: „Ik stel u onder ede bij
de levende God,[c] ons te zeggen of
gij de Christus,[d] de Zoon van God,
zijt!” **64** Jezus zei[e] tot hem: „Gij-
zelf hebt [het] gezegd.[f] Maar ik
zeg ulieden: Van nu af[g] zult GIJ
de Zoon des mensen[h] zien zitten
aan de rechterhand[i] der kracht en
[hem] zien komen op de wolken
des hemels.”[j] **65** Toen scheurde
de hogepriester zijn bovenkleder-
en en zei: „Hij heeft gelasterd![k]
Waartoe hebben wij nog getui-
gen nodig?[l] Ziet! Nu hebt GIJ
de lastering gehoord.[m] **66** Wat
is UW mening?” Zij gaven ten ant-
woord: „Hij verdient de dood.”[n]
67 Daarop spuwden zij hem in
het gezicht[o] en gaven hem vuist-
slagen.[p] Anderen sloegen hem in
het gezicht[q] **68** en zeiden: „Pro-
feteer ons, Christus:[r] Wie is het
die u geslagen heeft?”[s]

69 Pętrus nu zat buiten op de
binnenplaats; en er kwam een
dienstmeisje naar hem toe, dat
zei: „Gij waart ook bij Jezus de
Galileeër!”[t] **70** Maar hij ont-
kende het ten aanhoren van hen
allen en zei: „Ik weet niet waar
gij het over hebt.” **71** Nadat hij
naar buiten was gegaan naar het
poorthuis, merkte een ander meis-
je hem op en zei tot de daar aan-
wezigen: „Deze man was bij Jezus
de Nazarener.”[u] **72** En hij ont-
kende het opnieuw, met een eed:
„Ik ken de mens niet!”[v] **73** Even
daarna kwamen de omstanders
dichterbij en zeiden tot Pętrus:
„Zeker, gij zijt ook een van hen;
trouwens, uw dialect verraadt
u.”[w] **74** Toen begon hij te vloe-
ken en te zweren: „Ik ken de mens
niet!” En onmiddellijk kraaide een
haan.[x] **75** En Pętrus herinnerde
zich het woord dat Jezus had ge-
sproken, namelijk: „Voordat een
haan kraait, zult gij mij driemaal
verloochenen.”[y] En hij ging naar
buiten en weende bitter.[z]

HFDST. 26

a Mr 14:60
b Sp 11:12
Jes 53:7
Han 8:32
c 1Kon 22:16
d Mt 16:16
Lu 22:67
Jo 10:24
e Mr 14:62
f Lu 22:70
g Lu 22:69
h Jo 1:51
i Ps 110:1
Da 7:14
Lu 22:69
j Da 7:13
Mr 14:62
Opb 1:7
k Mr 14:63
l Lu 22:71
m Mr 14:64
n Le 24:16
Jo 19:7
o Jes 50:6
Mt 27:30
Mr 14:65
p Lu 22:63
q Jes 53:3
Jo 19:3
r Lu 23:39
s Mr 14:65
Lu 22:64
t Lu 22:57
Jo 18:17
u Mr 14:67
Jo 18:25
v Lu 22:58
w Re 12:6
Lu 22:59
Jo 18:26
x Lu 22:60
Jo 18:27
y Mt 26:34
Mr 14:30
Jo 13:38
z Mr 14:72
Lu 22:62

2e kolom

HFDST. 27

a Ps 2:2
Mr 15:1
Lu 22:66
Jo 18:28
b Mt 20:19
Lu 23:1
Jo 18:28
Han 3:13
c Mt 26:15
Mr 14:11
d De 19:10
2Kon 24:4
e Mt 27:24
Heb 10:26
f 2Sa 17:23
Ps 55:23
Han 1:18
g Han 1:19
h Za 11:12
i Za 11:13
j Mr 15:2
Lu 23:3
Jo 18:33
k Mt 26:64
1Ti 6:13

27 Toen het ochtend was ge-
worden, hielden alle over-
priesters en de oudere mannen
van het volk raad tegen Jezus om
hem ter dood te brengen.[a] **2** En
na hem te hebben geboeid, voer-
den zij hem weg en leverden hem
over aan de stadhouder Pilątus.[b]

3 Toen nu Juądas, die hem had
verraden, zag dat hij veroordeeld
was, kreeg hij wroeging en bracht
de dertig[c] zilverstukken bij de
overpriesters en oudere mannen
terug **4** en zei: „Ik heb gezon-
digd toen ik rechtvaardig bloed[d]
verried.” Zij zeiden: „Wat gaat
ons dat aan? Dat is uw zaak!”[e]
5 Toen gooide hij de zilverstuk-
ken in de tempel en trok zich te-
rug, en hij ging heen en hing zich
op.[f] **6** De overpriesters echter
namen de zilverstukken en zeiden:
„Het is niet geoorloofd ze in de
heilige schatkist te werpen, want
het is een bloedprijs.” **7** Na met
elkaar raad te hebben gehouden,
kochten zij er het veld van de pot-
tenbakker mee om daar vreemden
te begraven. **8** Daarom wordt
dat veld tot op de dag van vandaag
„Bloedveld”[g] genoemd. **9** Toen
werd vervuld hetgeen door bemid-
deling van de profeet Jeremią was
gesproken, die zei: „En zij namen
de dertig zilverstukken,[h] de prijs
van de man voor wie een prijs
werd vastgesteld, degene voor
wie enkelen van de zonen van Iśra-
ël een prijs hadden vastgesteld,
10 en gaven die voor het veld van
de pottenbakker,[i] zoals Jehovah
mij geboden had.”

11 Jezus stond nu voor de stad-
houder, en de stadhouder stelde
hem de vraag: „Zijt gij de koning
der joden?”[j] Jezus antwoordde:
„Gijzelf zegt [het].”[k] **12** Maar
toen hij door de overpriesters
en oudere mannen werd be-
schuldigd,[l] gaf hij geen enkel
antwoord.[m] **13** Toen zei Pilątus
tot hem: „Hoort gij niet hoeveel
dingen zij tegen u getuigen?”[n]

l Mr 15:3; m Sp 11:12; Jes 53:7; Mt 26:63; Jo 19:9;
n Mr 15:4.

14 Maar hij antwoordde hem niet,
met geen enkel woord, zodat de
stadhouder zich zeer verwon-
derde.[a]
15 Nu was het van feest tot
feest de gewoonte dat de stad-
houder voor de schare een ge-
vangene, degene die zij wilden,
vrijliet.[b] **16** Juist op dat ogen-
blik hadden zij een beruchte ge-
vangene, die Barąbbas heette.[c]
17 Toen zij daarom bijeen wa-
ren, zei Pilątus tot hen: „Wie wilt
GIJ dat ik U vrijlaat, Barąbbas
of Jezus, die Christus wordt ge-
noemd?"[d] **18** Hij wist namelijk
dat zij hem uit afgunst[e] hadden
overgeleverd.[f] **19** Terwijl hij op
de rechterstoel gezeten was, liet
zijn vrouw hem bovendien zeg-
gen: „Heb niets te maken met
die rechtvaardige[g] man, want ik
heb heden in een droom[h] veel
om hem geleden." **20** Maar de
overpriesters en de oudere man-
nen overreedden de scharen dat
zij om Barąbbas zouden vragen,[i]
doch Jezus zouden laten ombren-
gen. **21** Nu nam de stadhouder
weer het woord en zei tot hen:
„Wie van de twee wilt GIJ dat ik U
vrijlaat?" Zij zeiden: „Barąbbas."[j]
22 Pilątus zei tot hen: „Wat zal
ik dan doen met Jezus, die Chris-
tus wordt genoemd?" Zij zeiden
allen: „Aan de paal met hem!"[k]
23 Hij zei: „Wat voor slechts heeft
hij dan gedaan?" Maar zij bleven
des te meer schreeuwen: „Aan de
paal met hem!"[l]
24 Toen Pilątus zag dat het
niets hielp, maar dat er veeleer
een opschudding ontstond, nam
hij water[m] en waste ten aanschou-
wen van de schare zijn handen en
zei: „Ik ben onschuldig aan het
bloed van deze [man]. GIJ moet
er zelf maar zorg voor dragen."
25 Daarop gaf het gehele volk
ten antwoord: „Zijn bloed kome
over ons en over onze kinderen."[n]
26 Toen liet hij hun Barąbbas
vrij, maar Jezus liet hij zweepsla-
gen geven[o] en leverde hem over
om aan een paal gehangen te
worden.[p]

HFDST. 27

a Mr 15:5
b Lu 23:17 Jo 18:39
c Lu 23:19 Jo 18:40
d Mr 15:9
e Sp 27:4 Jo 12:19 Ro 1:29
f Mr 15:10
g Jes 53:11 Za 9:9 1Jo 2:1
h Mt 2:12
i Lu 23:18 Jo 18:40 Han 3:14
j Mr 15:11
k Mr 15:13 Lu 23:21
l Mr 15:14 Lu 23:23 Han 3:13
m De 21:6
n De 19:10 Joz 2:19 Han 5:28 1Th 2:15
o Lu 18:33 Jo 19:1
p Mr 15:15 Lu 23:25

2e kolom

a Mr 15:16
b Jo 19:2
c Re 16:25
d Mr 15:19 Jo 19:3
e Jes 49:7 Jes 50:6 Mt 26:67
f Jes 53:7 Mt 20:19
g Mr 15:20
h Mr 15:21 Lu 23:26 Jo 19:17
i Lu 23:33 Jo 19:17
j Ps 69:21
k Mr 15:23
l Ps 22:16 Jo 19:18
m Ps 22:18 Lu 23:34 Jo 19:23
n Mr 15:24
o Mr 15:26 Lu 23:38 Jo 19:19
p Jes 53:12 Mr 15:27 Lu 23:33 Jo 19:18
q Lu 18:32 Heb 12:3
r Ps 22:7 Ps 109:25 Lu 23:35
s Mt 26:61 Jo 2:19

27 Toen namen de soldaten van
de stadhouder Jezus mee in het
paleis van de stadhouder en ver-
zamelden de hele troepenafdeling
om hem heen.[a] **28** En na hem
zijn kleren uitgetrokken te heb-
ben, hingen zij hem een scharla-
ken mantel om,[b] **29** en zij vloch-
ten een kroon van doorns en
zetten die op zijn hoofd en [gaven
hem] een rietstok in zijn rechter-
hand. Toen knielden zij voor hem
neer en dreven de spot[c] met hem,
terwijl zij zeiden: „Goedendag,
gij koning der joden!"[d] **30** En zij
spuwden[e] op hem en namen de
rietstok en gingen hem ermee op
zijn hoofd slaan. **31** Nadat zij de
spot met hem hadden gedreven,[f]
ontdeden zij hem ten slotte van de
mantel en deden hem zijn boven-
klederen aan en voerden hem weg
om aan een paal gehangen te wor-
den.[g]
32 Toen zij naar buiten gingen,
troffen zij een ingeborene van Cy-
rene aan, Simon genaamd.[h] Deze
presten zij om zijn martelpaal op
te nemen. **33** En gekomen op
een plaats die *Golgotha* wordt ge-
noemd,[i] dat wil zeggen Schedel-
plaats, **34** gaven zij hem wijn
vermengd met gal[j] te drinken;
maar toen hij ervan had geproefd,
weigerde hij te drinken.[k] **35** Na-
dat zij hem aan een paal hadden
gehangen,[l] verdeelden zij zijn bo-
venklederen[m] door het lot te wer-
pen,[n] **36** en daar neergezeten,
hielden zij de wacht bij hem.
37 Ook brachten zij boven zijn
hoofd in geschrifte de tegen hem
ingebrachte beschuldiging aan:
„Dit is Jezus, de koning der jo-
den."[o]
38 Toen werden er met hem
twee rovers aan palen gehangen,
één aan zijn rechter- en één aan
zijn linkerzijde.[p] **39** De voorbij-
gangers nu gingen schimpend[q]
over hem spreken, terwijl zij hun
hoofd schudden[r] **40** en zeiden:
„Gij daar, die de tempel zou af-
breken[s] en in drie dagen zou op-
bouwen, red uzelf! Indien gij een

zoon van God zijt, kom dan van
de martelpaal af!"[a] **41** Evenzo
gingen ook de overpriesters met
de schriftgeleerden en oudere
mannen de spot met hem drijven
en zeiden:[b] **42** „Anderen heeft
hij gered, zichzelf kan hij niet red-
den! Hij is koning[c] van Israël; laat
hem nu van de martelpaal afko-
men, dan zullen wij in hem gelo-
ven.[d] **43** Hij heeft zijn vertrouw-
en op God gesteld; laat Hij hem
nu verlossen[e] indien Hij hem [heb-
ben] wil, want hij heeft gezegd: 'Ik
ben Gods Zoon.' "[f] **44** Zelfs de ro-
vers die samen met hem aan pa-
len waren gehangen, gingen hem
op dezelfde wijze smaden.[g]

45 Vanaf het zesde uur viel er
een duisternis[h] over het gehe-
le land, tot aan het negende uur
toe.[i] **46** Omstreeks het negende
uur riep Jezus met een luide stem
en zei: *„Eli, Eli, lama sabachtha-
ni?",* dat wil zeggen: „Mijn God,
mijn God, waarom hebt gij mij ver-
laten?"[j] **47** Toen sommigen van
hen die daar stonden, dit hoor-
den, zeiden zij voorts: „Deze man
roept Elia."[k] **48** En onmiddellijk
snelde een van hen weg en nam
een spons en drenkte die met
zure[l] wijn en stak ze op een riet-
stok en gaf hem toen te drinken.[m]
49 Maar de overigen van hen zei-
den: „Laat [hem] begaan! Laten
wij eens zien of Elia hem komt
redden."[n] [[Een andere man nam
een speer en doorstak zijn zijde,
en er kwam bloed en water uit.[o]]]
50 Nogmaals riep Jezus met een
luide stem en gaf de geest.[p]

51 En zie! het gordijn[q] van het
heiligdom scheurde van boven tot
onder in tweeën,[r] en de aarde beef-
de, en de rotsen spleten vaneen.[s]
52 En de herinneringsgraven wer-
den geopend en vele lichamen van
de heiligen die ontslapen waren,
werden opgericht **53** (en perso-
nen die nadat hij was opgewekt,
uit het midden der herinnerings-
graven vandaan kwamen, gingen
de heilige stad[t] binnen), en ze wer-
den voor vele mensen zichtbaar.

HFDST. 27

a Mr 15:30
Lu 4:3
b Mr 15:31
Lu 23:35
c Jo 1:49
Jo 12:13
d Mr 15:32
e Ps 3:2
Ps 22:8
Ps 42:10
f Mr 14:62
Jo 5:18
Jo 10:36
g Mr 15:32
Lu 23:39
h Am 8:9
i Mr 15:33
Lu 23:44
j Ps 22:1
Jes 53:10
Mr 15:34
k Mr 15:35
l Ps 69:21
m Lu 23:36
Jo 19:29
n Mr 15:36
o Jo 19:34
p Mr 15:37
Lu 23:46
Jo 19:30
q Ex 26:31
Heb 9:3
Heb 10:20
r Mr 15:38
Lu 23:45
s 1Sa 14:15
t Mt 4:5

2e kolom

a Mr 15:39
Lu 23:47
b Mr 15:41
Lu 8:3
c Lu 23:49
d Mt 20:20
Mr 15:40
Jo 19:25
e Mr 15:43
f De 21:23
Mr 15:43
Lu 23:52
g Mr 15:45
Jo 19:38
h Mr 15:46
Lu 23:53
Jo 19:40
i Jes 53:9
Han 13:29
j Mr 15:46
Lu 23:53
Jo 19:41
k Mr 15:47
Lu 23:55
l Mr 15:42
Lu 23:54
Jo 19:14
m Mt 12:40
Jo 2:19
n Mt 28:13
o Mt 28:11
p Da 6:17

54 De legeroverste echter en zij
die met hem bij Jezus de wacht
hielden, werden bij het zien van de
aardbeving en al wat er gebeurde,
zeer bevreesd en zij zeiden: „Waar-
lijk, dit was Gods Zoon."[a]

55 Bovendien stonden daar vele
vrouwen, die Jezus vanuit Galilea
hadden vergezeld om hem te
dienen,[b] op een afstand toe te
kijken;[c] **56** onder hen bevonden
zich Maria Magdalena, ook Maria,
de moeder van Jakobus en Joses,
en de moeder van de zonen van Ze-
bedeüs.[d]

57 Laat in de middag nu kwam
er een rijk man van Arimathea,
Jozef genaamd, die zelf ook een
discipel van Jezus was geworden.[e]
58 Deze ging naar Pilatus
en vroeg om het lichaam van
Jezus.[f] Toen gebood Pilatus dat
het [hem] gegeven zou worden.[g]
59 En Jozef nam het lichaam,
wikkelde het in rein fijn linnen[h]
60 en legde het in zijn nieuwe
herinneringsgraf,[i] dat hij in de
rots had uitgehouwen. En nadat
hij een grote steen voor de deur-
opening van het herinnerings-
graf had gerold, ging hij heen.[j]
61 Maria Magdalena en de andere
Maria bleven daar echter en zaten
tegenover het graf.[k]

62 De volgende dag, dit was
na de Voorbereiding,[l] kwamen de
overpriesters en de Farizeeën ge-
zamenlijk bij Pilatus **63** en zei-
den: „Heer, het kwam ons in her-
innering dat die bedrieger, toen
hij nog leefde, heeft gezegd: 'Na
drie dagen[m] zal ik worden op-
gewekt.' **64** Gebied daarom dat
het graf tot de derde dag wordt
verzekerd, opdat niet soms zijn
discipelen komen en hem stelen[n]
en tot het volk zeggen: 'Hij is
uit de doden opgewekt!', en dit
laatste bedrog zal erger zijn dan
het eerste." **65** Pilatus zei tot
hen: „GIJ hebt een wacht.[o] Gaat
en verzekert het naar UW beste
weten." **66** Zij dan gingen heen
en verzekerden het graf door de
steen te verzegelen[p] en de wacht
erbij te plaatsen.

28 Na de sabbat, toen het licht begon te worden op de eerste dag van de week, kwamen Maria Magdalena en de andere Maria naar het graf kijken.[a]
2 En zie! er had een grote aardbeving plaatsgevonden; want Jehovah's engel was uit de hemel neergedaald en naderbij gekomen en had de steen weggerold en zat daarop.[b] **3** Zijn uiterlijke verschijning was als de bliksem[c] en zijn kleding zo wit als sneeuw.[d] **4** Ja, uit vrees voor hem beefden de wachters en werden als doden.
5 Doch de engel[e] gaf de vrouwen ten antwoord: „Weest niet bevreesd, want ik weet dat GIJ Jezus zoekt,[f] die aan een paal werd gehangen. **6** Hij is niet hier, want hij is opgewekt,[g] zoals hij heeft gezegd. Komt, ziet de plaats waar hij gelegen heeft. **7** Gaat nu vlug naar zijn discipelen en zegt hun dat hij uit de doden is opgewekt,[h] en ziet! hij gaat U voor naar Galilea;[i] daar zult GIJ hem zien. Ziet! Ik heb het U gezegd."[j]
8 Vervuld met vrees en grote vreugde verlieten zij derhalve vlug het herinneringsgraf en liepen snel om het aan zijn discipelen te berichten.[k] **9** En zie! Jezus kwam hen tegemoet en zei: „Goedendag!" Zij traden op hem toe en grepen zijn voeten vast en brachten hem hulde. **10** Toen zei Jezus tot hen: „Vreest niet! Gaat, bericht mijn broeders[l] dat zij naar Galilea moeten gaan, en daar zullen zij mij zien."

HFDST. 28
a Mr 16:1 Lu 24:1 Lu 24:10 Jo 20:1
b Mr 16:4 Lu 24:2
c Re 13:6 Da 10:6
d Mr 16:5 Lu 24:4 Han 1:10 Opb 10:1
e Heb 1:14
f Mr 16:6
g Mt 16:21 Mt 17:23 Lu 24:6 1Kor 15:4
h 2Ti 2:8
i Mt 26:32 Mt 28:16 Mr 14:28
j Mr 16:7
k Mr 16:8 Lu 24:9
l Jo 20:17 Ro 8:29 Heb 2:11

2e kolom
a Mt 27:65
b Sp 17:23
c Mt 27:64
d Mt 26:32 1Kor 15:6
e Mt 14:31
f Da 7:14 Mt 11:27 Ef 1:21 Fil 2:9
g Han 14:21 Han 21:16
h Han 1:8 Ro 10:18 Ro 11:13 Opb 14:6
i Han 2:38 Han 8:12
j Ps 83:18 Jes 64:8
k Fil 2:9 Opb 19:16
l Jo 14:16
m Mt 5:19 Han 20:20 2Ti 2:2
n Mt 7:24 Jo 14:23 1Ti 6:14

11 Terwijl zij onderweg waren, zie! daar gingen enkelen van de wacht[a] naar de stad en berichten aan de overpriesters alles wat er gebeurd was. **12** En nadat dezen met de oudere mannen waren bijeengekomen en hadden beraadslaagd, gaven zij de soldaten een voldoend aantal zilverstukken[b] **13** en zeiden: „Zegt: 'Zijn discipelen[c] zijn hem in de nacht komen stelen terwijl wij sliepen.' **14** En mocht dit de stadhouder ter ore komen, dan zullen wij [hem] overreden en maken dat GIJ onbezorgd kunt zijn." **15** Zij dan namen de zilverstukken en deden zoals zij onderricht waren; en dit woord is tot op de dag van vandaag onder de joden verbreid.
16 De elf discipelen gingen echter naar Galilea,[d] naar de berg waar Jezus met hen had afgesproken, **17** en toen zij hem zagen, brachten zij hem hulde, maar sommigen twijfelden.[e] **18** En Jezus trad naderbij en sprak tot hen, en zei: „Alle autoriteit[f] in de hemel en op aarde is mij gegeven. **19** Gaat daarom en maakt discipelen[g] van mensen uit alle natiën,[h] hen dopende[i] in de naam van de Vader[j] en van de Zoon[k] en van de heilige geest,[l] **20** en leert[m] hun onderhouden[n] alles wat ik U geboden heb.[o] En ziet! ik ben met U[p] alle dagen tot het besluit van het samenstel van dingen."[q]

o 1Kor 11:23; 2Pe 3:2; 1Jo 3:23; p Mt 18:20; Han 18:10; q Mt 13:39; Mt 13:49; Mt 24:3.

VOLGENS

MARKUS

1 [Het] begin van het goede nieuws over Jezus Christus: **2** Zoals geschreven staat in Jesaja, de profeet: „(Zie! Ik zend mijn boodschapper voor uw aangezicht uit, die uw weg zal bereiden;[a]) **3** luistert! in de wildernis roept iemand: 'Bereidt de weg van Jehovah, maakt zijn paden recht'",[a] **4** verscheen Johannes, die doopte, in de wildernis en predikte de doop [als een symbool] van berouw tot vergeving van zonden.[b] **5** Bijgevolg

HFDST. 1
a Mal 3:1 Mt 11:10 Lu 7:27

2e kolom
a Jes 40:3 Lu 3:4 Jo 1:23

b Mt 3:2; Lu 3:3; Han 13:24.

trokken heel het gebied van Judea en alle inwoners van Jeruzalem naar hem uit, en zij werden door hem gedoopt in de rivier de Jordaan, terwijl zij openlijk hun zonden beleden.[a] **6** Johannes nu ging gekleed in kameelhaar en [droeg] een leren gordel om zijn lendenen,[b] en hij at sprinkhanen[c] en wilde honing.[d] **7** En hij predikte en zei: „Na mij komt iemand die sterker is dan ik; ik ben niet waardig mij te bukken en de riemen van zijn sandalen los te maken.[e] **8** Ik heb U met water gedoopt, maar hij zal U met heilige geest dopen."[f]

9 In de loop van die dagen kwam Jezus uit Nazareth in Galilea en werd door Johannes in de Jordaan gedoopt.[g] **10** En onmiddellijk toen hij uit het water opkwam, zag hij de hemelen vaneengaan en de geest gelijk een duif op hem neerdalen;[h] **11** en er kwam een stem uit de hemelen: „Gij zijt mijn Zoon, de geliefde; ik heb u goedgekeurd."[i]

12 En onmiddellijk dreef de geest hem naar de wildernis.[j] **13** Derhalve bleef hij veertig dagen[k] in de wildernis, waar hij door Satan werd verzocht,[l] en hij was bij de wilde dieren, maar de engelen dienden hem.[m]

14 Nadat Johannes nu was gevangengenomen, ging Jezus naar Galilea[n] en predikte het goede nieuws van God[o] **15** en zei: „De bestemde tijd is vervuld[p] en het koninkrijk Gods is nabij gekomen. Hebt berouw[q] en stelt geloof in het goede nieuws."

16 Terwijl hij langs de zee van Galilea liep, zag hij Simon[r] en Andreas, de broer van Simon, [hun netten] in de zee uitwerpen, want zij waren vissers.[s] **17** Jezus zei dan tot hen: „Komt achter mij en ik zal U tot vissers van mensen maken."[t] **18** En terstond lieten zij hun netten in de steek en volgden hem.[u] **19** En nadat hij iets verder was gegaan, zag hij Jakobus, de [zoon] van Zebedeüs, en diens broer Johannes, terwijl zij in hun boot juist bezig waren hun netten te herstellen;[a] **20** en onverwijld riep hij hen. Hierop lieten zij hun vader Zebedeüs met de loonarbeiders in de boot en gingen hem achterna. **21** En zij gingen Kapernaüm[b] binnen.

Zodra het sabbat was, begaf hij zich in de synagoge en ging onderwijzen. **22** En zij stonden versteld van zijn manier van onderwijzen,[c] want hij onderwees hen als iemand die autoriteit heeft, en niet zoals de schriftgeleerden.[d] **23** Juist op dat ogenblik bevond er zich in hun synagoge ook een mens die in de macht was van een onreine geest, en hij schreeuwde[e] **24** en zei: „Wat hebben wij met u te maken, Jezus, gij Nazarener?[f] Zijt gij gekomen om ons om te brengen? Ik weet[g] precies wie gij zijt: de Heilige[h] Gods."[i] **25** Maar Jezus bestrafte hem en zei: „Zwijg, en ga van hem uit!"[j] **26** En nadat de onreine geest hem een stuiptrekking had bezorgd en luidkeels had gegild, ging hij van hem uit.[k] **27** De mensen nu stonden allen zó verbaasd dat zij er onder elkaar over gingen spreken en zeiden: „Wat is dit? Een nieuwe leer! Zelfs de onreine geesten beveelt hij op gezaghebbende wijze en zij gehoorzamen hem."[l] **28** En het bericht omtrent hem verbreidde zich onmiddellijk naar alle richtingen, door het gehele omliggende land van Galilea.[m]

29 Daarop verlieten zij onmiddellijk de synagoge en gingen met Jakobus en Johannes het huis van Simon[n] en Andreas binnen. **30** Simons schoonmoeder[o] nu lag met koorts ziek te bed,[p] en terstond vertelden zij hem over haar. **31** En hij ging naar haar toe, pakte haar bij de hand en richtte haar op; en de koorts verliet haar[q] en zij ging hen dienen.[r]

32 Toen het avond was geworden, na zonsondergang, kwam men alle zieken[s] en door demonen bezetenen[t] bij hem brengen; **33** en de hele stad had zich vlak voor de deur verzameld. **34** En

HFDST. 1

a Sp 28:13 Mal 3:5 Han 19:4
b 2Kon 1:8
c Le 11:22
d Mt 3:4
e Jo 1:27 Han 13:25
f Jes 44:3 Joë 2:28 Lu 3:16 Han 2:4 Han 11:16 1Kor 12:13
g Mt 3:13
h Jes 42:1 Mt 3:16 Lu 3:22 Jo 1:32
i Ps 2:7 Mt 3:17 2Pe 1:17
j Lu 4:1
k Mt 4:2
l Mt 4:1
m Mt 4:11
n Mt 4:12 Lu 4:14
o Lu 8:1
p Da 9:26 Ga 4:4 Er 1:10
q Mt 4:17
r Mt 10:2
s Mt 4:18 Lu 5:4
t Mt 4:19
u Mt 19:27 Lu 5:11

2e kolom

a Mt 4:21
b Mt 4:13 Lu 4:31
c Mt 7:28
d Mt 7:29
e Lu 4:33
f Mt 8:29
g Jak 2:19
h Opb 3:7
i Lu 4:34
j Lu 4:35
k Mr 9:20 Mr 9:26
l Lu 4:36
m Mt 4:24 Lu 4:37
n Lu 4:38
o 1Kor 9:5
p Mt 8:14
q Ps 103:3
r Mt 8:15 Lu 4:39
s Mt 4:24 Lu 4:40
t Mt 8:16

hij genas velen die aan allerhande ziekten leden[a] en dreef vele demonen uit, maar hij liet niet toe dat de demonen spraken, omdat zij wisten dat hij Christus was.[b]

35 En vroeg in de morgen, toen het nog donker was, stond hij op en ging naar buiten en begaf zich naar een eenzame plaats,[c] waar hij ging bidden.[d] **36** Maar Simon en zij die met hem waren, gingen hem snel achterna **37** en vonden hem, en zij zeiden tot hem: „Allen zoeken u." **38** Maar hij zei tot hen: „Laten wij ergens anders heen gaan, naar de naburige dorpen, opdat ik ook daar kan prediken,[e] want met dat doel ben ik uitgegaan."[f] **39** En hij ging en predikte in hun synagogen in heel Galilea en wierp de demonen uit.[g]

40 Er kwam ook een melaatse naar hem toe, die zelfs op zijn knieën viel om hem een dringend verzoek te doen en tot hem zei: „Als u het alleen maar wilt, kunt u mij rein maken."[h] **41** Door medelijden bewogen[i] strekte hij toen zijn hand uit, raakte hem aan en zei tot hem: „Ik wil het. Word rein."[j] **42** En onmiddellijk verdween de melaatsheid bij hem, en hij werd rein.[k] **43** Voorts gaf hij hem strikte orders en zond hem terstond weg, **44** en hij zei tot hem: „Zie toe dat gij aan niemand iets vertelt, maar ga u aan de priester laten zien[l] en offer ten behoeve van uw reiniging datgene wat Mozes heeft voorgeschreven,[m] tot een getuigenis voor hen."[n] **45** Nadat de man echter was weggegaan, begon hij er grote ruchtbaarheid aan te geven en het verhaal alom te verbreiden, zodat [Jezus] niet meer openlijk een stad kon binnengaan, maar buiten op eenzame plaatsen bleef. Toch bleven zij van alle kanten naar hem toe komen.[o]

2 Na enige dagen ging hij echter weer Kapernaüm binnen, en er werd bericht dat hij thuis was.[p] **2** Bijgevolg verzamelden er zich velen, ja, zo velen dat er zelfs buiten voor de deur geen plaats meer was, en hij ging het woord tot hen spreken.[a] **3** En men kwam een verlamde bij hem brengen, die door vier man werd gedragen.[b] **4** Omdat zij hem vanwege de schare echter niet vlak bij [Jezus] konden brengen, verwijderden zij het dak boven de plaats waar hij was, en na een opening te hebben gegraven, lieten zij het draagbed waarop de verlamde lag, zakken.[c] **5** En toen Jezus hun geloof zag,[d] zei hij tot de verlamde: „Kind, uw zonden zijn vergeven."[e] **6** Nu zaten daar sommigen van de schriftgeleerden, die in hun hart overlegden:[f] **7** „Waarom spreekt die man aldus? Hij lastert. Wie kan er zonden vergeven dan Eén: God?"[g] **8** Maar Jezus, die door zijn geest onmiddellijk had onderscheiden dat zij aldus bij zichzelf overlegden, zei tot hen: „Waarom overlegt GIJ deze dingen in UW hart?[h] **9** Wat is gemakkelijker, tot de verlamde te zeggen: 'Uw zonden zijn vergeven', of te zeggen: 'Sta op en neem uw draagbed op en loop'?[i] **10** Opdat GIJ echter zult weten dat de Zoon des mensen[j] de macht heeft op aarde zonden te vergeven"[k] — zei hij tot de verlamde: **11** „Ik zeg u: Sta op, neem uw draagbed op en ga naar uw huis."[l] **12** Toen stond hij op en nam onmiddellijk zijn draagbed op en liep voor aller oog naar buiten,[m] zodat zij allen eenvoudig in vervoering raakten, en zij verheerlijkten God en zeiden: „Zo iets hebben wij nog nooit gezien."[n]

13 Wederom ging hij naar buiten, langs de zee; en de gehele schare bleef naar hem toe komen, en hij ging hen onderwijzen. **14** Maar in het voorbijgaan viel zijn blik op Levi,[o] de [zoon] van Alfeüs, die bij het belastingkantoor zat, en hij zei tot hem: „Wees mijn volgeling." En hij stond op en volgde hem.[p] **15** Later gebeurde het dat hij in zijn huis aan tafel aanlag, en vele belastinginners[q] en zondaars lagen met Jezus en zijn discipelen aan, want zij waren

HFDST. 1

a Jes 53:4
b Mr 3:12 Lu 4:41
c Lu 4:42
d Mt 14:23 Mr 14:32 Heb 5:7
e Jes 61:1
f Lu 4:43 Jo 17:4
g Mt 4:23 Lu 4:44
h Mt 8:2 Lu 5:12
i Heb 2:17
j Mt 8:3
k Lu 5:13
l Le 13:49 Le 14:3
m Le 14:10 De 24:8
n Mt 8:4 Lu 5:14
o Mr 2:13 Lu 5:15

HFDST. 2

p Mt 9:1

2e kolom

a Ps 40:9 Jes 61:1 Ef 2:17 Heb 2:3
b Mt 9:2 Lu 5:18
c Lu 5:19
d Han 14:9
e Jes 53:11 Lu 5:20 Lu 7:48
f Lu 5:21
g Ps 130:4 Jes 43:25
h Ps 7:9 Mt 9:4 Lu 6:8 Heb 4:13 Opb 2:23
i Mt 9:5 Lu 5:23
j Da 7:13
k Jes 53:11 Han 5:31
l Mt 9:6 Lu 5:24
m Mt 9:8 Lu 5:26
n Mt 9:33 Jo 7:31 Jo 9:32
o Mt 9:9
p Lu 5:27
q Lu 15:1

met velen en zij gingen hem volgen.[a] **16** Toen de schriftgeleerden der Farizeeën echter zagen dat hij met de zondaars en belastinginners at, zeiden zij voorts tot zijn discipelen: „Eet hij met de belastinginners en zondaars?”[b] **17** Toen Jezus dit hoorde, zei hij tot hen: „Zij die sterk zijn, hebben geen geneesheer nodig, maar zij die ziek zijn wel. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars.”[c]

18 Johannes’ discipelen nu en de Farizeeën onderhielden de vasten. Daarom kwamen zij naar hem toe en zeiden: „Waarom onderhouden de discipelen van Johannes en de discipelen van de Farizeeën de vasten, maar onderhouden uw discipelen de vasten niet?”[d] **19** En Jezus zei tot hen: „De vrienden van de bruidegom kunnen toch niet vasten terwijl de bruidegom bij hen is?[e] Zolang zij de bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten.[f] **20** Er zullen echter dagen komen dat de bruidegom van hen weggenomen zal worden, en dan, op die dag, zullen zij vasten.[g] **21** Niemand naait een lap ongekrompen stof op een oud bovenkleed; doet hij dit wel, dan trekt de nieuwe lap door zijn volle sterkte aan het oude kleed en de scheur wordt nog groter.[h] **22** Ook doet niemand nieuwe wijn in oude wijnzakken; doet hij dit wel, dan doet de wijn de zakken barsten en gaat de wijn verloren met de zakken.[i] Maar nieuwe wijn doet men in nieuwe wijnzakken.”[j]

23 Nu geschiedde het dat hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het gaan aren te plukken.[k] **24** De Farizeeën zeiden daarom tot hem: „Kijk eens! Waarom doen zij op de sabbat iets wat niet geoorloofd is?”[l] **25** Maar hij zei tot hen: „Hebt GIJ dan nog nooit gelezen wat Davids[m] deed toen hij — en ook de mannen die bij hem waren — gebrek had en honger kreeg?[a] **26** Hoe hij — volgens het bericht over de overpriester Abjathar[b] — het huis van God binnenging en de broden der voorzetting[c] at, terwijl het niemand geoorloofd is[d] die te eten behalve de priesters, en hoe hij ook de mannen die bij hem waren daarvan gaf?”[e] **27** Daarom zei hij verder tot hen: „De sabbat is ter wille van de mens in het leven geroepen,[f] en niet de mens ter wille van de sabbat;[g] **28** derhalve is de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.”[h]

3 Weer ging hij een synagoge binnen, en daar was een mens die een verdorde hand had.[i] **2** Zij sloegen hem daarom nauwlettend gade om te zien of hij de man op de sabbat zou genezen, ten einde hem te kunnen beschuldigen.[j] **3** En hij zei tot de mens met de verdorde hand: „Sta op [en kom] naar het midden.” **4** Vervolgens zei hij tot hen: „Is het geoorloofd op de sabbat een goede daad te doen of een slechte daad te doen, een ziel te redden of te doden?”[k] Maar zij bleven zwijgen. **5** En nadat hij vol verontwaardiging zijn blik over hen had laten rondgaan, diepbedroefd over de ongevoeligheid van hun hart,[l] zei hij tot de mens: „Strek uw hand uit.” En hij strekte ze uit en zijn hand werd hersteld.[m] **6** Toen gingen de Farizeeën naar buiten en hielden onmiddellijk met de partijgangers van Herodes[n] raad tegen hem, ten einde hem om te brengen.[o]

7 Maar Jezus trok zich met zijn discipelen terug naar de zee, en een grote menigte uit Galilea en uit Judea volgde hem.[p] **8** Zelfs uit Jeruzalem en uit Idumea en van de overkant van de Jordaan en uit de omstreken van Tyrus[q] en Sidon kwam een grote menigte naar hem toe, toen men hoorde wat hij allemaal deed. **9** En hij zei tot zijn discipelen ervoor te zorgen dat er voortdurend een bootje tot zijn beschikking was,

HFDST. 2

a Mt 9:10 Lu 5:29
b Jes 65:5 Mt 9:11 Lu 5:31
c Jes 61:1 Mt 9:12 Lu 5:31 Lu 19:10 1Ti 1:15
d Mt 9:14 Lu 5:33
e Jo 3:29
f Ps 45 Mt 22:2 2Kor 11:2 Opb 19:7
g Mt 9:15 Lu 5:35 Lu 17:22
h Mt 9:16 Lu 5:36
i Job 32:19
j Mt 9:17 Lu 5:38
k De 23:25 Mt 12:1 Lu 6:1
l Mt 12:2
m 1Sa 21:6

2e kolom

a Mt 12:3 Lu 6:3
b 1Sa 22:20
c Le 24:6
d Ex 25:30 Ex 29:32 Le 24:9
e Lu 6:4
f Ex 20:10 Ez 20:12
g Mt 12:7 Kol 2:16
h Mt 12:8 Lu 6:5

HFDST. 3

i Mt 12:9 Lu 6:6
j Mt 12:10 Lu 6:7 Lu 14:1
k Mt 12:11 Lu 14:3
l Jo 12:40 Ro 11:25
m Mt 12:13 Lu 6:10
n Mt 22:16 Mr 12:13
o Mt 12:14 Lu 6:11 Jo 11:53
p Mt 12:15 Lu 6:17
q Mt 11:21

zodat de schare hem niet in het gedrang zou brengen. **10** Want hij genas velen, met het gevolg dat allen die ernstige kwalen hadden, zich gewoonweg op hem wierpen om hem aan te raken.[a] **11** Zelfs de onreine geesten[b] wierpen zich, telkens als zij hem zagen, voor hem neer en schreeuwden: „Gij zijt de Zoon van God."[c] **12** Maar herhaaldelijk gelastte hij hun nadrukkelijk hem niet bekend te maken.[d]

13 En hij ging een berg op en riep degenen die hij wilde tot zich,[e] en zij kwamen bij hem.[f] **14** En hij vormde [een groep van] twaalf, aan wie hij tevens de naam „apostelen" gaf, opdat zij bij hem zouden blijven en opdat hij hen kon uitzenden om te prediken[g] **15** en om macht te hebben de demonen uit te werpen.[h]

16 Tot de [groep van] twaalf nu die hij vormde, behoorden Simon, die hij tevens de bijnaam Petrus gaf,[i] **17** en Jakobus, de [zoon] van Zebedeüs, en Johannes, de broer van Jakobus[j] (aan hen gaf hij ook de bijnaam Boanerges, hetgeen Zonen van de donder betekent), **18** en Andreas en Filippus en Bartholomeüs en Matheüs en Thomas en Jakobus, de [zoon] van Alfeüs, en Thaddeüs en Simon de Kananeeër **19** en Judas Iskariot, die hem later verraden heeft.[k]

En hij ging een huis binnen. **20** Weer verzamelde zich de schare, zodat zij niet eens een maaltijd konden nuttigen.[l] **21** Toen zijn bloedverwanten[m] dit echter hoorden, gingen zij er op uit om hem te grijpen, want zij zeiden: „Hij heeft zijn verstand verloren."[n] **22** Ook de schriftgeleerden die uit Jeruzalem waren gekomen, zeiden: „Hij heeft Beëlzebub, en hij werpt de demonen uit door bemiddeling van de heerser der demonen."[o] **23** Na hen daarom bij zich te hebben geroepen, zei hij voorts door middel van illustraties tot hen: „Hoe kan Satan nu Satan uitwerpen? **24** Immers, als een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld raakt, kan dat koninkrijk geen stand houden;[a] **25** en als een huis tegen zichzelf verdeeld raakt, zal dat huis geen stand kunnen houden.[b] **26** Zo kan ook Satan, als hij tegen zichzelf is opgestaan en verdeeld is geraakt, geen stand houden, maar komt tot een einde.[c] **27** Trouwens, niemand die het huis van een sterke man is binnengedrongen, kan zijn huisraad plunderen[d] als hij de sterke niet eerst bindt, en dan zal hij zijn huis plunderen.[e] **28** Voorwaar, ik zeg U dat de zonen der mensen alles vergeven zal worden, welke zonden en lasteringen zij ook op lasterlijke wijze begaan.[f] **29** Maar wie lastert tegen de heilige geest, krijgt in eeuwigheid geen vergiffenis, doch is schuldig aan eeuwige zonde."[g] **30** Dit omdat zij zeiden: „Hij heeft een onreine geest."[h]

31 Nu kwamen zijn moeder en zijn broers,[i] en terwijl zij buiten bleven staan, stuurden zij iemand naar binnen om hem te roepen.[j] **32** Nu zat er een schare om hem heen; daarom zeiden zij tot hem: „Zie! Uw moeder en uw broers daarbuiten zoeken u."[k] **33** Maar hij gaf hun ten antwoord: „Wie zijn mijn moeder en mijn broers?"[l] **34** En nadat hij zijn blik had laten rondgaan over hen die in een kring om hem heen zaten, zei hij: „Ziet, mijn moeder en mijn broers![m] **35** Al wie de wil van God doet, die is mijn broer en zuster en moeder."[n]

4 En hij begon wederom te onderwijzen langs de zee.[o] En een zeer grote schare verzamelde zich bij hem, zodat hij in een boot stapte en [daarin] neerzat op de zee, terwijl de gehele schare zich langs de zee aan de oever bevond.[p] **2** Hij dan ging hun vele dingen leren door middel van illustraties[q] en zei tot hen in zijn onderwijs:[r] **3** „Luistert. Ziet! De zaaier ging uit om te zaaien.[s] **4** En terwijl hij zaaide, viel een gedeelte [van het zaad] langs de weg, en de

HFDST. 3

a Mt 9:21 Mr 5:28 Mr 6:56
b Mt 8:31 Mr 1:23
c Mr 5:7 Lu 4:41
d Mt 12:16 Mr 1:25
e Jo 15:16
f Lu 6:12 Lu 9:1
g Lu 6:13
h Mt 10:1
i Jo 1:42
j Mt 10:2 Lu 6:14 Lu 9:54 Han 1:13
k Mt 10:4 Lu 6:16
l Mr 6:31
m Jo 7:5
n Jo 10:20
o Mt 9:34 Mt 10:25 Lu 11:15 Jo 8:48

2e kolom

a Mt 12:25
b Lu 11:17
c Mt 12:26 Lu 11:18
d Jes 49:24
e Mt 12:29
f Mt 12:31 Lu 12:10
g Mt 12:32 Heb 6:4 Heb 6:6 Heb 10:26 1Jo 5:16
h Jo 7:20 Jo 10:20
i Mt 13:55 Jo 2:12 Han 1:14
j Mt 12:46 Lu 8:19
k Mt 12:47 Mr 6:3 Lu 8:20
l Mt 10:37
m Mt 12:49 Ro 8:29 Heb 2:11
n Mt 12:50 Lu 8:21 Jo 15:14

HFDST. 4

o Jes 9:1
p Mt 13:1 Lu 8:4
q Mt 13:34
r Mt 13:3 Mr 12:38
s Mr 4:14 Lu 8:5

vogels kwamen en aten het op.[a]
5 En een ander [gedeelte] viel op
de rotsachtige [bodem], waar het
natuurlijk niet veel aarde had, en
het schoot onmiddellijk op omdat
het geen diepe aarde had.[b]
6 Toen de zon echter opging, werd
het verzengd, en omdat het geen
wortel had, verdorde het.[c] **7** En
een ander [gedeelte] viel tussen de
doorns, en de doorns kwamen op
en verstikten het, en het leverde
geen vrucht op.[d] **8** Maar andere
[zaadjes] vielen op de voortreffe-
lijke aarde,[e] en toen ze waren op-
gekomen en zich hadden ontwik-
keld, gingen ze vrucht opleveren
en brachten dertig- en zestig- en
honderdvoud voort."[f] **9** En hij
zei vervolgens: „Wie oren heeft
om te luisteren, hij luistere."[g]
10 Toen hij nu alleen was, gin-
gen zij die zich om hem heen be-
vonden, samen met de twaalf,
hem vragen stellen omtrent de
illustraties.[h] **11** Daarop zei hij
tot hen: „Aan U is het heilige ge-
heim[i] van het koninkrijk Gods
gegeven, maar voor hen die buit-
en zijn, geschieden alle din-
gen door middel van illustraties,[j]
12 opdat zij, ofschoon zij kijken,
wel kijken, maar toch niet zien,
en ofschoon zij horen, wel ho-
ren, maar toch de betekenis er-
van niet begrijpen, noch zich ooit
omkeren en vergeving ontvan-
gen."[k] **13** Voorts zei hij tot hen:
„Als GIJ deze illustratie niet ver-
staat, hoe zult GIJ dan alle andere
illustraties begrijpen?
14 De zaaier zaait het woord.[l]
15 Dit dan zijn degenen langs de
weg, waar het woord wordt ge-
zaaid; maar zodra zij [het] hebben
gehoord, komt Satan[m] en neemt
het woord dat in hen werd ge-
zaaid weg.[n] **16** En evenzo zijn
dit degenen die op de rotsach-
tige plekken zijn gezaaid: zodra
zij het woord hebben gehoord,
aanvaarden zij het met vreugde.[o]
17 Zij hebben echter geen wor-
tel in zich, maar blijven een tijd-
lang; zodra er daarna wegens het
woord verdrukking of vervolging
ontstaat, worden zij tot struike-
len gebracht.[a] **18** Er zijn nog an-
deren die tussen de doorns wor-
den gezaaid; dit zijn degenen
die het woord hebben gehoord,[b]
19 maar de zorgen[c] van dit sa-
menstel van dingen en de bedrieg-
lijke kracht van de rijkdom[d] en
de begeerten[e] naar de overige din-
gen dringen binnen en verstikken
het woord, en het wordt onvrucht-
baar.[f] **20** Ten slotte zijn zij die
op de voortreffelijke aarde wer-
den gezaaid, degenen die naar het
woord luisteren en het gunstig
ontvangen en vrucht dragen: der-
tig- en zestig- en honderdvoud."[g]
21 En hij zei verder tot hen:
„Wordt er soms een lamp gehaald
om onder een korenmaat of onder
een bed gezet te worden? Wordt ze
juist niet gehaald om op een lam-
penstandaard te worden gezet?[h]
22 Want niets is verborgen dan
met de bedoeling blootgelegd te
worden; niets is zorgvuldig aan
het oog onttrokken dan met de
bedoeling aan het licht te komen.[i]
23 Wie oren heeft om te luisteren,
hij luistere."[j]
24 Voorts zei hij tot hen:
„Schenkt aandacht aan hetgeen
GIJ hoort.[k] Met de maat waarmee
GIJ meet, zal men U meten,[l] ja, er
zal voor U nog meer aan worden
toegevoegd.[m] **25** Want aan wie
heeft, zal meer worden gegeven;
maar wie niet heeft, hem zal zelfs
wat hij heeft, nog ontnomen wor-
den."[n]
26 Daarom zei hij verder: „In
dit opzicht is het met het konink-
rijk Gods als met een mens die het
zaad op de aarde werpt,[o] **27** en
hij slaapt 's nachts en staat over-
dag op, en het zaad ontkiemt en
schiet op, maar hij weet niet hoe.[p]
28 De grond brengt vanzelf gelei-
delijk aan vrucht voort, eerst de
grashalm, dan de aar, ten slotte
het volle koren in de aar. **29** Zo-
dra de vrucht het echter toelaat,
slaat hij er de sikkel in, omdat de
oogsttijd is aangebroken."

HFDST. 4

a Mt 13:4
b Mt 13:5
Mr 4:16
Mr 4:17
Lu 8:6
c Mt 13:6
Jak 1:11
d Mt 13:7
Mr 4:18
Mr 4:19
Lu 8:7
e Heb 6:7
f Mt 13:8
Mr 4:20
Lu 8:8
Jo 15:5
Kol 1:6
g Sp 1:5
Mt 11:15
h Sp 4:7
Mt 13:10
Lu 8:9
i Ef 1:9
Kol 1:26
j Mt 13:11
Lu 8:10
Kol 4:5
1Ti 3:7
k De 29:4
Jes 6:9
Jer 5:21
Mt 13:14
Jo 12:40
Han 28:26
l Mt 13:19
1Pe 1:25
m 2Kor 2:11
1Pe 5:8
n Heb 2:1
o Mt 13:20
Lu 8:13

2e kolom

a Mt 13:21
b Mt 13:22
Lu 8:14
c Mt 6:25
Mt 24:38
d Sp 23:5
Mr 10:23
Lu 18:24
1Ti 6:9
2Ti 4:10
e 1Jo 2:16
f Mt 13:22
Lu 8:14
g Mt 13:23
Ro 7:4
Kol 1:10
2Pe 1:8
h Mt 5:15
Lu 11:33
i Mt 10:26
Lu 12:2
Han 4:20
1Ti 5:25
1Jo 1:2
j Sp 1:5
Mt 11:15
Opb 2:7
k Lu 8:18
Jak 1:25
l Sp 11:25
m Mt 7:2
Lu 6:38
2Kor 9:6
n Mt 13:12
Mt 25:23
Lu 8:18
Lu 19:26
o Mt 13:24
p Ge 1:11
Ga 6:7

30 En hij zei verder: „Waarmee
zullen wij het koninkrijk Gods
vergelijken, of door middel van
welke illustratie zullen wij het
uiteenzetten?[a] **31** [Het is] gelijk
een mosterdzaadje, dat, toen het
in de grond werd gezaaid, het
kleinste was van alle zaden die op
de aarde zijn[b] — **32** maar wan-
neer het is gezaaid, komt het op
en wordt groter dan alle andere
tuingewassen en brengt grote tak-
ken voort,[c] zodat de vogels des
hemels[d] in zijn schaduw kunnen
neerstrijken."[e]
33 Zo sprak hij met veel van
dergelijke illustraties[f] het woord
tot hen, voor zover zij ernaar kon-
den luisteren. **34** Ja, zonder il-
lustratie sprak hij niet tot hen,
maar wanneer hij met zijn discipe-
len alleen was, verklaarde hij alle
dingen.[g]
35 En op die dag, toen het
avond was geworden, zei hij tot
hen: „Laten wij naar de andere
oever oversteken."[h] **36** Nadat zij
daarom de schare hadden laten
weggaan, namen zij hem, zoals
hij was, in de boot mee, en er wa-
ren nog andere boten bij hem.[i]
37 Nu stak er een zeer zware
storm op en de golven sloegen
voortdurend de boot in, zodat
de boot bijna vol water liep.[j]
38 Maar hij lag aan de achter-
steven op een kussen te slapen.
Zij dan maakten hem wakker en
zeiden tot hem: „Leraar, bekom-
mert gij u er niet om dat wij haast
vergaan?"[k] **39** Toen stond hij op
en bestrafte de wind en zei tot
de zee: „Zwijg! Wees stil!"[l] En de
wind ging liggen en er ontstond
een grote kalmte.[m] **40** Toen zei
hij tot hen: „Waarom zijt GIJ wan-
kelmoedig? Hebt GIJ nog geen ge-
loof?" **41** Maar zij waren door
een ongewone vrees bevangen en
zeiden tot elkaar: „Wie is dat toch,
want zelfs de wind en de zee ge-
hoorzamen hem?"[n]

5 Zij kwamen nu aan de over-
kant van de zee in het land
der Gerasenen.[o] **2** En onmiddel-
lijk nadat hij uit de boot was ge-
stapt, kwam hem uit het midden
der herinneringsgraven een mens
tegemoet die in de macht was
van een onreine geest.[a] **3** Hij
huisde te midden van de graven;
en tot op dat moment had abso-
luut niemand hem kunnen vast-
binden, zelfs niet met een keten,
4 want hij was al dikwijls met
voetboeien en ketens gebonden
geweest, maar de ketens had hij
uit elkaar getrokken en de voet-
boeien eenvoudig verbrijzeld, en
niemand had de kracht hem te be-
dwingen. **5** En nacht en dag was
hij onafgebroken te midden van
de graven en in de bergen aan
het schreeuwen en bracht zich
met stenen diepe snijwonden toe.
6 Maar toen hij Jezus uit de ver-
te gewaar werd, snelde hij toe
en bracht hem hulde, **7** en na
met een luide stem te hebben ge-
schreeuwd,[b] zei hij: „Wat heb ik
met u te maken, Jezus, Zoon van
de Allerhoogste God?[c] Ik stel u on-
der ede[d] bij God, mij niet te pij-
nigen."[e] **8** Want hij had tot hem
gezegd: „Ga uit van de mens, on-
reine geest."[f] **9** Daarop vroeg
hij hem: „Hoe is uw naam?" En
hij zei tot hem: „Mijn naam is Le-
gioen,[g] want wij zijn met velen."[h]
10 En hij verzocht hem vele ma-
len dringend de geesten niet uit
het land te zenden.[i]
11 Nu werd daar bij de berg
een grote kudde zwijnen[j] ge-
hoed.[k] **12** Zij dan verzochten
hem dringend en zeiden: „Stuur
ons in de zwijnen, zodat wij daar-
in kunnen gaan." **13** En hij
stond het hun toe. Toen gingen
de onreine geesten uit en voe-
ren in de zwijnen; en de kudde
stortte zich van de steile helling
in de zee — er waren er onge-
veer tweeduizend — en de een
na de ander verdronk in de zee.[l]
14 De zwijnenhoeders vluchtten
echter en berichtten het in de
stad en op het land; en de mensen
kwamen kijken wat er gebeurd
was.[m] **15** Zo kwamen zij dan bij
Jezus en zagen de door demonen
bezetene zitten, gekleed en goed

HFDST. 4

a Mt 13:31 Lu 13:18
b Mt 13:32 Lu 13:19
c Da 4:12 Da 4:21
d Ps 104:12 Ez 31:6
e Mt 13:34
f Ps 78:2
g Mt 13:11 Mt 13:35 Mr 4:11
h Mt 8:18
i Mt 8:23 Lu 8:22
j Mt 8:24 Lu 8:23
k Mt 8:25 Lu 8:24
l Ps 89:9
m Mt 8:26 Lu 8:24
n Mt 8:27 Lu 8:25 Jo 6:19

HFDST. 5

o Mt 8:28 Lu 8:26

2e kolom

a Lu 8:27
b Han 16:17
c 1Kon 17:18 Jak 2:19
d Mt 26:63
e Mt 8:29
f Han 16:18
g Mt 12:45
h Lu 8:30
i Lu 8:31
j Le 11:7 De 14:8
k Mt 8:30 Lu 8:32
l Mt 8:32 Lu 8:33
m Mt 8:33 Lu 8:35

bij zijn verstand, dezelfde [man]
die het legioen had gehad; en
zij werden bevreesd. **16** En die
het gezien hadden, vertelden hun
hoe dit met de door demonen be-
zetene was gebeurd en ook van
de zwijnen. **17** Daarop begon-
nen zij hem dringend te verzoe-
ken uit hun gebied weg te gaan.[a]
18 Toen hij nu in de boot stap-
te, verzocht de [man] die door
demonen bezeten was geweest,
hem dringend bij hem te mogen
blijven.[b] **19** Hij stond hem dit
echter niet toe, maar zei tot hem:
„Ga naar huis, naar uw bloedver-
wanten,[c] en bericht hun alle din-
gen die Jehovah[d] voor u heeft ge-
daan en de barmhartigheid[e] die
hij u heeft betoond." **20** En hij
ging heen en begon in de De-
kapolis[f] alle dingen te verkon-
digen die Jezus voor hem had
gedaan, en alle mensen verwon-
derden zich.[g]
21 Nadat Jezus weer in de boot
naar de andere oever was overge-
stoken, verzamelde zich een gro-
te schare om hem heen; en hij
bevond zich bij de zee.[h] **22** Nu
kwam er een van de presideren-
de dienaren van de synagoge aan,
Jaïrus genaamd, en toen hij hem
gewaar werd, viel hij aan zijn voe-
ten neer[i] **23** en deed hem vele
malen een dringend verzoek en
zei: „Mijn dochtertje is er heel
ernstig aan toe. Kom toch alstu-
blieft en leg uw handen op haar,[j]
opdat zij beter mag worden en
mag leven."[k] **24** Daarop ging hij
met hem mee. En een grote scha-
re volgde hem en drong tegen
hem op.[l]
25 Nu was er een vrouw die al
twaalf jaar aan een bloedvloeiing[m]
leed,[n] **26** en vele geneesheren
hadden haar veel pijn bezorgd[o] en
zij had haar gehele vermogen uit-
gegeven, maar zonder er baat bij
te vinden; het was eerder nog er-
ger met haar geworden. **27** Toen
zij hoorde wat er allemaal over Je-
zus werd verteld, kwam zij onder
de schare achter [hem] en raak-

HFDST. 5

a Mt 8:34
Lu 8:37
Han 16:39
1Kor 2:14
b Lu 8:38
c Mr 6:4
d Ex 18:8
e Ro 9:15
Ef 2:4
f Mr 7:31
g Lu 8:39
h Lu 8:40
i Lu 8:41
j Mr 6:5
Lu 4:40
Han 9:17
k Mt 9:18
l Mt 9:19
Lu 8:42
m Le 15:25
n Mt 9:20
Lu 8:43
o Ps 108:12

2e kolom

a Mt 14:36
Mr 6:56
b Le 6:27
Mt 9:21
c Lu 8:44
d Lu 5:17
Lu 6:19
e Lu 8:46
f Lu 8:45
g Lu 8:47
h Re 18:6
1Sa 1:17
Lu 7:50
Lu 8:48
i Mt 9:22
j Lu 8:49
k 2Kr 20:20
Lu 8:50
Jo 11:40
l Mt 17:1
Mt 26:37
m Mt 9:23
Lu 8:52
Jo 11:11

te zijn bovenkleed aan,[a] **28** want
zij bleef zeggen: „Als ik alleen
maar zijn bovenklederen aanraak,
zal ik beter worden."[b] **29** En on-
middellijk droogde de bron van
haar bloed op en werd zij in haar
lichaam gewaar dat zij van de ern-
stige ziekte was genezen.[c]
30 Onmiddellijk bemerkte ook
Jezus bij zichzelf dat er kracht[d] van
hem was uitgegaan, en hij keer-
de zich midden in de schare om
en zei toen: „Wie heeft mijn boven-
klederen aangeraakt?"[e] **31** Daar-
op zeiden zijn discipelen tot hem:
„Gij ziet dat de schare tegen u
aandringt,[f] en gij zegt: 'Wie heeft
mij aangeraakt?' " **32** Maar hij
keek rond om haar te zien die
dat gedaan had. **33** Wetend wat
er met haar was gebeurd, kwam
de vrouw zich echter angstig en
bevend voor hem neerwerpen en
vertelde hem de hele waarheid.[g]
34 Hij zei tot haar: „Dochter, uw
geloof heeft u beter gemaakt. Ga
in vrede[h] en wees genezen van
uw ernstige ziekte."[i]
35 Terwijl hij nog sprak, kwa-
men enkele mannen uit het huis
van de presiderende dienaar van
de synagoge zeggen: „Uw dochter
is gestorven! Waarom zoudt gij de
leraar nog langer lastig vallen?"[j]
36 Jezus ving het woord dat werd
gesproken echter op en zei tot de
presiderende dienaar van de sy-
nagoge: „Vrees niet, oefen slechts
geloof."[k] **37** Hij nu liet niemand
meegaan behalve Petrus en Jako-
bus en Johannes, de broer van Ja-
kobus.[l]
38 Zij kwamen dan bij het huis
van de presiderende dienaar van
de synagoge, en hij zag het mis-
baar en de wenende en luid jam-
merende [mensen], **39** en toen
hij naar binnen was gegaan, zei
hij tot hen: „Waarom veroorzaakt
GIJ misbaar en geween? Het jon-
ge kind is niet gestorven, maar
slaapt."[m] **40** Hierop lachten zij
hem uit. Nadat hij hen echter al-
lemaal had weggestuurd, nam hij

de vader en moeder van het jonge kind en degenen die bij hem
waren mee en ging [het vertrek]
binnen waar het jonge kind was.[a]
41 En hij pakte de hand van het
jonge kind en zei tot haar: *„Talitha koemi”,* hetgeen vertaald
betekent: „Meisje, ik zeg u: Sta
op!”[b] **42** En onmiddellijk stond
het meisje op en ging lopen, want
zij was twaalf jaar. En terstond
waren zij buiten zichzelf van grote verrukking.[c] **43** Maar hij beval hun herhaaldelijk dit aan niemand te laten weten[d] en zei dat
men haar iets te eten moest geven.

6 En hij ging vandaar weg en
kwam in zijn eigen gebied,
en zijn discipelen volgden hem.[e]
2 Toen het sabbat werd, begon
hij in de synagoge te onderwijzen; en de meesten van hen die
luisterden, stonden versteld en
zeiden: „Waar heeft deze man die
dingen vandaan?[f] En waarom zou
hem die wijsheid zijn gegeven en
[zouden er] zulke krachtige werken door zijn handen worden verricht? **3** Is dit niet de timmerman,[g] de zoon van Marja[h] en de
broer van Jakobus[i] en Jozef en Judas en Simon?[j] En zijn zijn zusters niet hier bij ons?” Zij dan namen aanstoot aan hem.[k] **4** Maar
Jezus zei vervolgens tot hen: „Een
profeet wordt overal geëerd behalve in zijn eigen gebied[l] en onder zijn bloedverwanten en in zijn
eigen huis.”[m] **5** Daarom kon hij
daar geen enkel krachtig werk
doen, behalve dat hij zijn handen
op enkele ziekelijke mensen legde en hen genas. **6** Ja, hij verwonderde zich over hun ongeloof.
En hij ging in een kring de dorpen rond en onderwees.[n]

7 Nu riep hij de twaalf bij zich
en begon hen twee aan twee uit
te zenden,[o] en hij gaf hun voorts
macht over de onreine geesten.[p]
8 Ook gaf hij hun de opdracht
niets anders voor de reis mee te
nemen dan alleen een staf, geen
brood, geen voedselzak,[q] geen kopergeld in hun gordelbeurzen,[a]
9 maar sandalen onder te binden, en geen twee onderklederen
te dragen.[b] **10** Verder zei hij tot
hen: „Als GIJ ergens een huis binnengaat,[c] blijft daar totdat GIJ die
plaats verlaat.[d] **11** En indien er
een plaats is waar men U niet ontvangt of niet naar U luistert, gaat
daar dan weg en schudt het vuil
dat onder UW voeten is af, hun tot
een getuigenis.”[e] **12** Daarop vertrokken zij en predikten, opdat de
mensen berouw zouden hebben;[f]
13 en zij wierpen vele demonen
uit[g] en wreven vele ziekelijke mensen met olie in[h] en genazen hen.[i]

14 Nu kwam het koning Herodes ter ore, want de naam van
[Jezus] werd algemeen bekend,
en de mensen zeiden: „Johannes,
die doopte, is uit de doden opgewekt, en daarom zijn de krachtige werken in hem werkzaam.”[j]
15 Anderen zeiden echter: „Het
is Elia.”[k] Weer anderen zeiden:
„Het is een profeet als een der
profeten.”[l] **16** Maar toen Herodes het hoorde, zei hij: „De Johannes die ik heb onthoofd, die
is opgewekt.”[m] **17** Herodes had
namelijk zelf [mannen] uitgezonden en Johannes gevangengenomen en hem geboeid in de gevangenis gezet vanwege Herodias, de
vrouw van zijn broer Filippus,
omdat hij haar had getrouwd.[n]
18 Want Johannes had herhaaldelijk tot Herodes gezegd: „Het is
u niet geoorloofd de vrouw van
uw broer te hebben.”[o] **19** Doch
Herodias koesterde een wrok[p] tegen hem en wilde hem doden,
maar kon dit niet.[q] **20** Want Herodes was bevreesd[r] voor Johannes, omdat hij wist dat hij een
rechtvaardig en heilig man was,[s]
en hij nam hem in bescherming.
En nadat hij hem gehoord[t] had,
raakte hij in grote verlegenheid
wat te doen, maar toch luisterde
hij steeds weer graag naar hem.
21 Er kwam echter een gunstige dag,[u] toen Herodes op zijn verjaardag[v] een avondmaaltijd aan-

HFDST. 5

a Mt 9:24 Lu 8:51 Lu 8:53
b Mt 9:25 Lu 7:14 Lu 8:54 Han 9:40
c Lu 8:55
d Mr 1:44 Mr 7:36

HFDST. 6

e Mt 13:54 Lu 4:16
f Mt 13:54 Jo 6:42 Jo 7:15
g Jes 53:2 1Kor 1:23
h Jo 6:42
i Ga 1:19
j Mr 3:31
k Mt 13:56
l Jer 11:21
m Mt 13:57 Lu 4:24 Jo 4:44
n Mt 9:35 Mt 10:23 Lu 13:22
o Pr 4:9 Lu 10:1
p Mt 10:1 Lu 9:1
q Ro 15:27 Ga 6:6

2e kolom

a Mt 10:9 Lu 9:3
b Mt 10:10 Han 12:8
c Mt 10:11
d Lu 9:4
e Mt 10:14 Lu 10:10 Han 13:51
f Han 2:38 Han 3:19
g Lu 10:17
h Jak 5:14
i Lu 9:6
j Mt 14:1 Lu 9:7
k Mr 8:28
l Mt 16:14 Lu 9:8
m Lu 9:9
n Mt 14:3 Lu 3:19
o Le 18:16 Le 20:21 Mt 14:4 Heb 13:4
p Le 19:18
q Ps 37:32 Mt 14:5
r Mt 21:26
s Mt 11:11
t Han 24:24
u Mt 14:6
v Ge 40:20

rechtte voor zijn hooggeplaatste
personen en de militaire bevel-
hebbers en de vooraanstaanden
van Galilea. **22** En de dochter
van deze Herodias kwam binnen
en danste, en zij behaagde Hero-
des en degenen die met hem aan-
lagen.[a] De koning zei tot het meis-
je: „Vraag mij wat gij ook wilt,
en ik zal het u geven." **23** Ja,
hij zwoer haar: „Wat gij mij ook
vraagt, ik zal het u geven,[b] al is
het de helft van mijn koninkrijk."[c] **24** En zij ging naar buiten en zei tot haar moeder: „Wat moet ik vragen?" Zij zei: „Het hoofd van Johannes, de doper."[d] **25** Onmiddellijk ging zij haastig naar binnen, naar de koning, en deed haar verzoek door te zeggen: „Ik wil dat u mij op staande voet op een platte schotel het hoofd van Johannes de Doper geeft." **26** Ofschoon de koning diepbedroefd werd, wilde hij haar met het oog op de eden en degenen die aan tafel aanlagen, toch niet afwijzen.[e] **27** Onmiddellijk zond de koning dus een lid van de lijfwacht en gebood hem zijn hoofd te brengen. En hij ging heen en onthoofdde hem in de gevangenis[f] **28** en bracht zijn hoofd op een platte schotel, en hij gaf het aan het meisje, en het meisje gaf het aan haar moeder.[g] **29** Toen zijn discipelen het hoorden, kwamen zij zijn lijk weghalen en legden het in een herinneringsgraf.[h]

30 En de apostelen verzamelden zich vóór Jezus en berichtten hem alles wat zij gedaan en onderwezen hadden.[i] **31** En hij zei tot hen: „Komt, GIJ alleen, naar een eenzame plaats[j] en rust wat uit."[k] Want er waren er velen die kwamen en gingen, en zij hadden zelfs geen gelegenheid om een maaltijd te nuttigen.[l] **32** Zij vertrokken dus in de boot naar een eenzame plaats om alleen te zijn.[m] **33** Maar de mensen zagen hen gaan en velen kwamen het te weten, en uit alle steden snelden zij gezamenlijk te voet daarheen en kwamen er nog eerder dan zij.[n]

HFDST. 6

a Mr 2:15
b Es 5:6
Es 7:2
c Le 5:4
Mt 14:7
d Sp 12:10
Mt 14:10
e Mt 14:9
f Mt 14:10
g Mt 14:11
h Mt 14:12
Han 8:2
i Lu 9:10
j Mt 14:13
k Mt 11:29
l Mr 3:20
m Jo 6:1
n Lu 9:11
Jo 6:2

2e kolom

a Mi 6:8
Mt 9:36
Mt 14:14
Heb 4:15
b 1Kon 22:17
Jes 53:6
Ez 34:5
Mt 9:36
c Jes 61:1
Lu 9:11
d Mt 14:15
Lu 9:12
e Jo 6:5
f Nu 11:13
2Kon 4:43
Mt 15:33
Jo 6:7
g Mt 14:17
Lu 9:13
Jo 6:9
h Mt 15:35
1Kor 14:40
i Mt 14:19
Jo 6:10
j Lu 9:14
k 1Sa 9:13
Lu 24:30
1Ti 4:4
l Mt 26:26
Mr 8:6
Han 27:35
m Mt 14:20
Lu 9:17
Jo 6:12
n Mt 14:21
Jo 6:13
o Mt 14:22
Jo 6:14
p Mt 6:6
Mt 14:23
Mr 1:35
Lu 6:12
q Mt 14:24
Jo 6:16

34 Toen hij uitstapte, zag hij dan ook een grote schare, maar hij werd met medelijden jegens hen bewogen,[a] omdat zij als schapen zonder herder waren.[b] En hij begon hun vele dingen te leren.[c]

35 Nu was het al laat geworden, en zijn discipelen kwamen naar hem toe en zeiden: „De plaats is afgelegen en het is al laat.[d] **36** Stuur hen weg, opdat zij naar het land en de dorpen in de omtrek kunnen gaan en zich iets te eten kunnen kopen."[e] **37** Hij gaf hun ten antwoord: „Geeft GIJ hun iets te eten." Hierop zeiden zij tot hem: „Zullen wij voor de waarde van tweehonderd denarii broden gaan kopen en [ze] aan de mensen te eten geven?"[f] **38** Hij zei tot hen: „Hoeveel broden hebt GIJ? Gaat eens zien!" Na zich ervan op de hoogte te hebben gesteld, zeiden zij: „Vijf, plus nog twee vissen."[g] **39** En hij gaf alle mensen de opdracht groepsgewijs[h] op het groene gras te gaan aanliggen.[i] **40** En zij legden zich neer in groepen van honderd en van vijftig.[j] **41** Hierop nam hij de vijf broden en de twee vissen, keek omhoog naar de hemel en sprak de zegen uit,[k] en hij brak[l] de broden en gaf ze toen aan de discipelen, opdat zij ze aan de mensen zouden voorzetten; en hij verdeelde de twee vissen onder allen. **42** Zij aten dan allen en werden verzadigd;[m] **43** en afgezien van de vissen, haalden zij twaalf manden vol brokken op. **44** Bovendien waren het vijfduizend mannen die van de broden hadden gegeten.[n]

45 Onmiddellijk hierop dwong hij zijn discipelen in de boot te stappen en zich alvast naar de andere oever, in de richting van Bethsaïda te begeven, terwijl hijzelf de schare wegzond.[o] **46** Na afscheid van hen te hebben genomen, ging hij echter naar een berg om te bidden.[p] **47** Toen het nu avond was geworden, bevond de boot zich midden op de zee, doch hij was alleen op het land.[q] **48** En toen hij zag dat zij zich met

het roeien vreselijk aftobden[a] —
zij hadden namelijk tegenwind
— kwam hij omstreeks de vier-
de nachtwake over de zee lopend
naar hen toe, maar hij wilde hen
voorbijgaan. **49** Toen zij hem op
de zee zagen lopen, dachten zij:
„Het is een verschijning!", en zij
schreeuwden het uit.[b] **50** Want
zij zagen hem allen en werden ver-
ontrust. Maar onmiddellijk sprak
hij met hen en zei tot hen: „Schept
moed, ik ben het; vreest niet."[c]
51 En hij klom bij hen in de boot
en de wind ging liggen. Zij wa-
ren hierover zeer verbaasd bij
zichzelf,[d] **52** want zij hadden de
betekenis van de broden niet be-
grepen, maar hun hart bleef afge-
stompt wat inzicht betreft.[e]

53 En toen zij waren overge-
stoken en land hadden bereikt,
kwamen zij in Gennęsareth en
legden daar in de omgeving aan.[f]
54 Maar zodra zij uit de boot wa-
ren gestapt, herkenden de men-
sen hem, **55** en zij liepen die
gehele streek af en begonnen de-
genen die iets mankeerden, op
draagbedden naar de plaats te
dragen waar zij hoorden dat hij
was. **56** En waar hij ook maar
kwam, in dorpen of steden of op
het land,[g] daar legde men de zie-
ken op de marktplaatsen, en zij
smeekten hem of zij alleen maar
de franje[h] van zijn bovenkleed
mochten aanraken.[i] En allen die
ze aanraakten, werden gezond.[j]

7 En de Farizeeën en enkelen
van de schriftgeleerden die uit
Jeruzalem waren gekomen, ver-
zamelden zich nu rondom hem.[k]
2 En toen zij zagen dat sommi-
gen van zijn discipelen hun maal-
tijd met verontreinigde, dat wil
zeggen ongewassen handen nut-
tigden[l] — **3** want de Farizeeën
en alle joden eten niet zonder
eerst hun handen tot aan de el-
leboog te hebben gewassen, daar
zij vasthouden aan de overlevere-
ring van de mannen uit vroeger
tijden, **4** en wanneer zij van de
markt terugkomen, eten zij niet
zonder zich eerst door bespren-
keling gereinigd te hebben; en zo
zijn er nog vele andere overle-
veringen[a] die zij hebben ontvan-
gen en waaraan zij vasthouden:
de doop van bekers en kannen
en koperen vaten[b] — **5** vroegen
deze Farizeeën en schriftgeleer-
den hem: „Waarom gedragen uw
discipelen zich niet naar de over-
levering van de mannen uit vroe-
ger tijden, maar gebruiken zij hun
maaltijd met verontreinigde han-
den?"[c] **6** Hij zei tot hen: „Jesa-
ja heeft treffend over U, huiche-
laars, geprofeteerd, zoals er staat
geschreven:[d] 'Dit volk eert mij
met [hun] lippen, maar hun hart
is ver van mij verwijderd.[e] **7** Te-
vergeefs blijven zij mij aanbidden,
omdat zij mensengeboden als leer-
stellingen onderwijzen.'[f] **8** Ter-
wijl GIJ het gebod van God laat
varen, houdt GIJ vast aan de over-
levering van mensen."[g]

9 Ook zei hij nog verder tot
hen: „GIJ stelt het gebod van God
behendig terzijde[h] om UW over-
levering te handhaven. **10** Mozes
heeft bijvoorbeeld gezegd: 'Eer uw
vader en uw moeder',[i] en: 'Wie va-
der of moeder beschimpt, moet het
met de dood bekopen.'[j] **11** Maar
GIJ zegt: 'Indien een mens tot zijn
vader of zijn moeder zegt: „Al wat
ik heb waarmee ik u van dienst
zou kunnen zijn, is korban[k] (dat
wil zeggen een aan God opge-
dragen gave[l])"' — **12** dan laat
GIJ hem niets meer voor zijn va-
der of zijn moeder doen,[m] **13** en
aldus maakt GIJ het woord van
God[n] krachteloos door UW over-
levering, die GIJ hebt doorgegeven.
En GIJ doet veel van dergelijke din-
gen."[o] **14** En na de schare weer
tot zich te hebben geroepen, zei
hij voorts tot hen: „Luistert allen
naar mij en begrijpt de betekenis.[p]
15 Niets wat van buiten af in de
mens komt, kan hem verontreini-
gen, maar wat van de mens uit-
gaat, dat verontreinigt de mens."[q]
16 ——

17 Toen hij zich nu van de scha-
re had verwijderd en een huis was

HFDST. 6

a Jo 6:19
b Lu 24:37 Jo 6:19
c Mt 14:27 Jo 6:20
d Mt 14:32 Jo 6:21
e Mt 16:9 Mr 3:5 Mr 8:17
f Mt 14:34
g Mt 14:35
h Nu 15:38
i Mt 9:20 Mr 5:27 Lu 8:44 Han 19:12
j Mt 14:36

HFDST. 7

k Mt 15:1
l Lu 11:38

2e kolom

a Mt 15:6
b Mt 23:25 Lu 11:39
c Mt 15:2
d Mt 15:7
e Ez 33:31 Mt 15:8
f Jes 29:13 Mt 15:9 Kol 2:8
g Mt 15:3 Ga 1:14 Tit 1:14
h Jes 24:5
i Ex 20:12 De 5:16 Mt 15:4 Ef 6:2
j Ex 21:17 Le 20:9 Sp 20:20
k Mt 15:5 Mt 23:18
l Le 1:2 Le 2:1
m 1Ti 5:8
n Mt 15:6
o Mr 7:3
p Sp 8:5 Mt 15:10
q Mt 15:11 Han 10:14 1Kor 8:8 1Ti 4:4 Tit 1:15

binnengegaan, gingen zijn discipelen hem vragen stellen betreffende de illustratie.[a] **18** Derhalve zei hij tot hen: „Hebt ook GIJ evenals zij geen begrip?[b] Beseft GIJ niet dat al wat van buiten af in de mens komt, hem niet kan verontreinigen, **19** omdat het niet in [zijn] hart komt, maar in [zijn] ingewanden en vandaar in het riool verdwijnt?"[c] Zo verklaarde hij alle voedsel rein.[d] **20** Verder zei hij: „Wat van de mens uitgaat, dat verontreinigt de mens;[e] **21** want van binnen uit, uit het hart der mensen,[f] komen schadelijke overleggingen voort: hoererij,[g] diefstal, moord,[h] **22** overspel, hebzucht,[i] goddeloosheden, bedrog, een losbandig gedrag,[j] een afgunstig oog, lastering, hoogmoed, onredelijkheid. **23** Al deze goddeloze dingen komen van binnen uit en verontreinigen de mens."[k]

24 Toen stond hij op en ging vandaar naar het gebied van Tyrus en Sidon.[l] En hij ging een huis binnen en wilde niet dat iemand het te weten kwam. Toch kon hij niet onopgemerkt blijven;[m] **25** maar onmiddellijk hoorde een vrouw wier dochtertje een onreine geest had, over hem, en zij kwam zich aan zijn voeten neerwerpen.[n] **26** De vrouw was een Griekse, van Syro-Fenicische nationaliteit; en zij vroeg hem onophoudelijk de demon uit haar dochter uit te werpen.[o] **27** Maar hij zei nu tot haar: „Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet juist het brood van de kinderen[p] te nemen en het de hondjes voor te werpen."[q] **28** Zij gaf hem echter ten antwoord: „Jawel, heer, en toch eten de hondjes onder de tafel van de kruimels[r] van de kindertjes."[s] **29** Toen zei hij tot haar: „Omdat gij dit zegt, ga heen; de demon is van uw dochter uitgegaan."[t] **30** Zij dan ging weg naar haar huis en trof[u] het jonge kind op bed aan en bevond dat de demon [van haar] was uitgegaan.

HFDST. 7

a Mt 15:15 Lu 8:9
b Mt 15:16
c Mt 15:17
d Lu 11:41 Han 10:15
e Mt 15:18
f Ge 6:5 Ge 8:21 Ps 14:1 Jer 17:9
g Ga 5:19
h Mt 15:19
i Tit 3:3
j Ga 5:19 Ef 4:19
k Mt 15:20 Ro 1:28
l Mt 11:21 Mt 15:21
m Mr 2:1
n Mt 15:22
o Mt 15:22
p Mt 15:24
q Mt 7:6 Mt 10:5 Mt 15:26 Ro 9:4 Ef 2:12
r Lu 16:21
s Mt 15:27
t Mt 15:28
u Jo 4:51

2e kolom

a Mt 15:29 Mr 5:20
b Mt 9:32 Lu 11:14 Han 9:12
c Mr 8:23 Jo 9:6
d Mr 6:41 Jo 17:1
e Jo 11:33 Jo 11:38
f Jes 35:5 Mt 11:5 Mt 15:30
g Jes 42:2 Mt 8:4 Mr 5:43
h Mr 1:45
i Han 14:11
j Jes 35:5 Mt 15:31

HFDST. 8

k Mt 15:32
l Heb 2:17 Heb 4:15 Heb 5:2
m Nu 11:21 2Kon 7:2 Mt 15:33 Mr 6:52
n Mt 15:34 Mr 6:38
o De 8:10 Lu 22:19 1Ti 4:4

31 Toen hij nu weer uit het gebied van Tyrus terugkwam, ging hij door Sidon naar de zee van Galilea, midden door het gebied van de Dekapolis.[a] **32** Hier bracht men een man bij hem die doof was en een spraakgebrek had, en zij verzochten hem dringend zijn hand op hem te leggen.[b] **33** Hij dan nam hem apart, buiten de kring der schare, en stak zijn vingers in de oren van de man, en na gespuwd te hebben, raakte hij zijn tong aan.[c] **34** En terwijl hij omhoogkeek naar de hemel,[d] zuchtte[e] hij diep en zei tot hem: *„Effatha",* dat betekent: „Word geopend." **35** Nu dan, zijn gehoor werd geopend[f] en de band van zijn tong werd losgemaakt, en hij ging normaal spreken. **36** Daarop gelastte hij hun het aan niemand te vertellen;[g] maar hoe meer hij het hun gelastte, des te meer verkondigden zij het.[h] **37** Ja, zij stonden uitermate versteld[i] en zeiden: „Hij heeft alles wél gedaan. Hij doet zelfs de doven horen en de stommen spreken."[j]

8 Toen er in die dagen weer een grote schare bijeen was en zij niets te eten hadden, riep hij de discipelen bij zich en zei tot hen:[k] **2** „Ik heb medelijden[l] met de schare, want zij zijn nu al drie dagen bij mij gebleven en hebben niets te eten; **3** en als ik hen naar huis stuur zonder dat zij eerst gegeten hebben, zullen zij onderweg bezwijken. Sommigen van hen zijn namelijk van ver gekomen." **4** Zijn discipelen antwoordden hem echter: „Waar zal iemand op zo'n afgelegen plaats als hier broden vandaan kunnen halen om deze mensen te verzadigen?"[m] **5** Toch vroeg hij hun vervolgens: „Hoeveel broden hebt GIJ?" Zij zeiden: „Zeven."[n] **6** En hij gaf de schare de opdracht op de grond te gaan aanliggen, en hij nam de zeven broden, sprak een dankgebed uit[o] en brak ze, waarna hij ze aan zijn discipelen gaf om

ze uit te reiken, en zij reikten
ze uit aan de schare.[a] **7** Zij had-
den ook nog wat visjes; en na
er de zegen over uitgesproken
te hebben, zei hij dat zij die ook
moesten uitreiken.[b] **8** Zo aten
zij dan en werden verzadigd, en
zij haalden de overgebleven brok-
ken op, zeven proviandmanden
vol.[c] **9** Toch waren er ongeveer
vierduizend [mannen]. Ten slotte
zond hij hen weg.[d]

10 Onmiddellijk daarna stapte
hij met zijn discipelen in de boot
en kwam in de landstreken van
Dalmanoetha.[e] **11** Hier kwamen
de Farizeeën voor de dag en be-
gonnen met hem te redetwisten,
terwijl zij om hem op de proef
te stellen, een teken uit de he-
mel van hem verlangden.[f] **12** Hij
dan zuchtte diep[g] met zijn geest
en zei: „Waarom verlangt dit ge-
slacht een teken? Voorwaar, ik
zeg: Aan dit geslacht zal geen te-
ken worden gegeven."[h] **13** Daar-
mee verliet hij hen, stapte weer in
de boot en begaf zich naar de an-
dere oever.

14 Nu hadden zij vergeten bro-
den mee te nemen, en zij hadden
niets dan één brood bij zich in de
boot.[i] **15** Toen gaf hij hun een
uitdrukkelijk bevel en zei: „Let
op, past op voor het zuurdeeg
van de Farizeeën en het zuurdeeg
van Herodes."[j] **16** Zij dan gingen
er onder elkaar over argumente-
ren dat zij geen broden hadden.[k]
17 Hij merkte dit en zei tot hen:
„Waarom argumenteert GIJ er-
over dat GIJ geen broden hebt?[l]
Hebt GIJ dan nog geen begrip en
is de betekenis U nog niet ducide-
lijk? Is UW hart afgestompt wat
inzicht betreft?[m] **18** 'Ofschoon
GIJ ogen hebt, ziet GIJ niet; en of-
schoon GIJ oren hebt, hoort GIJ
niet?'[n] En herinnert GIJ U niet
19 hoeveel manden vol brokken
GIJ hebt opgehaald toen ik de
vijf broden[o] voor de vijfduizend
heb gebroken?" Zij zeiden tot hem:
„Twaalf."[p] **20** „En hoeveel pro-
viandmanden vol brokken GIJ hebt
opgehaald toen ik de zeven voor
de vierduizend heb gebroken?"
En zij zeiden tot hem: „Zeven."[a]
21 Daarop zei hij tot hen: „Be-
grijpt GIJ de betekenis nog niet?"[b]

22 Nu legden zij aan in Beth-
saïda. Daar bracht men een blin-
de bij hem met het dringende ver-
zoek hem aan te raken.[c] **23** En
hij nam de blinde bij de hand,
bracht hem buiten het dorp, en
na op zijn ogen te hebben ge-
spuwd,[d] legde hij zijn handen op
hem en vroeg hem toen: „Ziet
gij iets?" **24** En de man keek op
en zei nu: „Ik zie mensen, want
ik neem [dingen] waar die op bo-
men lijken, maar ze lopen rond."
25 Daarna legde hij zijn handen
nog eens op de ogen van de man,
en de man zag scherp, en hij was
hersteld en zag alles duidelijk.
26 Daarop zond hij hem naar huis
en zei: „Ga echter niet het dorp
in."[e]

27 Jezus en zijn discipelen ver-
trokken nu naar de dorpen van
Cesarea Filippi, en onderweg ging
hij zijn discipelen vragen stellen
en zei tot hen: „Wie zeggen de
mensen dat ik ben?"[f] **28** Zij zei-
den tot hem: „Johannes de Doper,[g]
en anderen: Elia,[h] weer anderen:
Een van de profeten."[i] **29** En hij
stelde hun de vraag: „Wie zegt
GIJ echter dat ik ben?" Petrus
gaf hem ten antwoord: „Gij zijt
de Christus."[j] **30** Daarop gelast-
te hij hun streng met niemand
over hem te spreken.[k] **31** Ook
begon hij hun te onderwijzen dat
de Zoon des mensen veel lijden
zou moeten ondergaan en door de
oudere mannen en de overpries-
ters en de schriftgeleerden ver-
worpen moest worden en gedood
moest worden,[l] en dat hij drie da-
gen later zou opstaan.[m] **32** Ja,
hij sprak dit woord vrijuit. Maar
Petrus nam hem terzijde en be-
gon hem te bestraffen.[n] **33** Zich
omkerend, keek hij naar zijn disci-
pelen en bestrafte Petrus, en zei:
„Ga achter mij, Satan, want gij
denkt niet Gods gedachten, maar
die der mensen."[o]

HFDST. 8

a Mt 15:36
Mr 6:41
b Mt 14:19
c Mt 15:37
d Mt 15:38
e Mt 15:39
f Mt 12:38
Mt 16:1
Jo 6:30
g Mr 7:34
h Mt 16:4
i Mt 16:5
j Mt 16:6
Lu 12:1
1Kor 5:7
Ga 5:9
k Mt 16:7
l Jo 4:33
m Jes 29:24
Mt 16:8
Mr 6:52
n Jes 44:18
Jer 5:21
Ez 12:2
Mt 13:13
o Mr 6:38
p Mt 14:20
Mr 6:43
Lu 9:17
Jo 6:13

2e kolom

a Mt 15:37
b Mt 16:11
Mr 6:52
c Mr 6:56
d Mr 7:33
Jo 9:6
e Mt 8:4
Mr 5:43
f Mt 16:13
Lu 9:18
g Mt 14:2
Mr 6:14
h Mr 9:11
i Mt 16:14
Lu 9:19
j Mt 16:16
Lu 9:20
Jo 1:41
Jo 6:69
1Jo 4:15
k Mt 16:20
Mr 9:9
Lu 9:21
l Mt 26:2
m Mt 16:21
Mt 17:23
Lu 9:22
n Mt 16:22
o Mt 16:23
Ro 8:7
1Kor 2:14

34 Nu riep hij de schare samen
met zijn discipelen bij zich en zei
tot hen: „Wil iemand achter mij
komen, dan moet hij zichzelf ver-
loochenen en zijn martelpaal op-
nemen en mij voortdurend vol-
gen.[a] **35** Want wie zijn ziel wil
redden, zal ze verliezen; maar
wie zijn ziel verliest ter wille van
mij en het goede nieuws, zal ze
redden.[b] **36** Wat voor nut toch
heeft het voor een mens als hij
de gehele wereld wint en zijn ziel
verbeurt?[c] **37** Wat toch zou een
mens geven in ruil voor zijn ziel?[d]
38 Want wie zich in dit overspelige
en zondige geslacht over mij
en mijn woorden schaamt, over
hem zal ook de Zoon des mensen
zich schamen[e] wanneer hij geko-
men zal zijn in de heerlijkheid
van zijn Vader met de heilige en-
gelen."[f]

9 Ook zei hij verder tot hen:
„Voorwaar, ik zeg U: Onder
hen die hier staan, zijn er sommi-
gen die geenszins de dood zullen
smaken voordat zij eerst het reeds
in kracht gekomen koninkrijk
Gods zien."[g] **2** Bijgevolg nam Je-
zus zes dagen later Pętrus en Ja-
kobus en Johannes mee en bracht
hen een hoge berg op, waar zij ge-
heel alleen waren. En hij onder-
ging voor hun ogen een transfigu-
ratie,[h] **3** en zijn bovenklederen
werden blinkend, veel witter dan
enige kledingreiniger op aarde ze
wit zou kunnen maken.[i] **4** Ook
verscheen hun Elia samen met
Mozes, en zij waren in gesprek
met Jezus.[j] **5** En Pętrus nam
het woord en zei tot Jezus: „Rab-
bi, het is heel goed dat wij hier
zijn, laten wij daarom drie tenten
opslaan, één voor u en één voor
Mozes en één voor Elia."[k] **6** Hij
wist in feite niet wat hij antwoor-
den moest, want zij werden zeer
bevreesd. **7** En er vormde zich
een wolk, die hen overschaduw-
de, en er kwam een stem[l] uit de
wolk: „Dit is mijn Zoon,[m] de gelief-
de; luistert naar hem."[n] **8** Plot-
seling echter keken zij rond en za-
gen niemand anders meer bij zich
dan alleen Jezus.[a]

9 Onder het afdalen van de berg
beval hij hun uitdrukkelijk niet
eerder aan iemand te vertellen[b]
wat zij hadden gezien, dan nadat
de Zoon des mensen uit de do-
den was opgestaan.[c] **10** En zij
namen het woord ter harte, maar
bespraken onder elkaar wat dit
opstaan uit de doden betekende.
11 Vervolgens vroegen zij hem
en zeiden: „Waarom zeggen de
schriftgeleerden dat eerst Elia[d]
moet komen?"[e] **12** Hij zei tot
hen: „Elia komt inderdaad eerst
en herstelt alle dingen;[f] maar hoe
kan er betreffende de Zoon des
mensen geschreven staan dat hij
veel lijden moet ondergaan[g] en
als van geen belang moet wor-
den?[h] **13** Maar ik zeg U dat Elia[i]
werkelijk gekomen is, en zij heb-
ben met hem gedaan al wat zij
wilden, zoals er over hem geschre-
ven staat."[j]

14 Toen zij nu bij de andere
discipelen kwamen, bemerkten
zij dat er een grote schare om
hen heen stond, waaronder ook
schriftgeleerden, die met hen re-
detwistten.[k] **15** Maar zodra de
gehele schare hem gewaar werd,
waren zij ontsteld, en zij snelden
naar hem toe en begroetten hem.
16 En hij vroeg hun: „Waarover
redetwist GIJ met hen?" **17** En
één uit de schare antwoordde
hem: „Leraar, ik heb mijn zoon
naar u toe gebracht omdat hij
in de macht is van een stom-
me geest;[i] **18** en waar deze hem
ook aangrijpt, smakt hij hem te-
gen de grond, en [het kind] krijgt
het schuim op de mond en knar-
setandt en verliest zijn kracht.
En ik heb uw discipelen gezegd
hem uit te werpen, maar zij kon-
den het niet."[m] **19** Hij gaf hun
ten antwoord: „O ongelovig ge-
slacht,[n] hoe lang moet ik nog bij
U blijven? Hoe lang moet ik U nog
verdragen? Brengt hem bij mij."[o]
20 Zij dan brachten hem bij hem.
Maar zodra de geest hem zag,

HFDST. 8

a Mt 10:38
Mt 16:24
Lu 9:23
Lu 14:27
Ga 5:24
b Mt 10:39
Mt 16:25
Lu 9:24
Jo 12:25
Opb 12:11
c Mt 16:26
Lu 9:25
d Ps 49:8
e Mt 10:33
Mt 16:27
Lu 9:26
Lu 12:9
Ro 1:16
2Ti 1:8
f Mt 25:31
2Th 1:7

HFDST. 9

g Mt 16:28
Lu 9:27
1Kor 4:20
h Mt 17:1
Lu 9:28
i Da 7:9
Mt 17:2
Mt 28:3
Lu 9:29
j Mt 17:3
Lu 9:30
k Mt 17:4
Lu 9:33
l Lu 3:22
Jo 12:28
m Ps 2:7
Jes 42:1
Mt 3:17
n De 18:15
Mt 17:5
Lu 9:35
Han 3:22
2Pe 1:17

2e kolom

a Mt 17:8
Lu 9:36
b Mt 12:16
Mr 8:30
c Mt 17:9
Lu 9:36
d Mal 4:5
Mr 8:28
e Mt 17:10
f Mt 17:11
g Ge 3:15
Ps 22:6
Jes 50:6
Jes 53:3
Da 9:26
h Lu 23:11
Fil 2:7
i Mt 11:14
Lu 1:17
j Mt 17:12
k Lu 9:37
l Mt 17:14
Lu 9:38
m Mt 17:15
Lu 9:39
n De 32:20
o Mt 17:17
Lu 9:41

deed hij [het kind] terstond stuiptrekkingen krijgen, en na op
de grond te zijn gevallen, bleef
het met het schuim op de mond
[over de grond] rollen.[a] **21** En
hij vroeg zijn vader: „Hoe lang
heeft hij dit al?” Hij zei: „Van zijn
kinderjaren af; **22** en herhaalde-
lijk heeft hij hem al zowel in het
vuur als in het water geworpen
om hem om te brengen.[b] Maar als
gij iets kunt doen, heb dan medelij-
den met ons en help ons.” **23** Je-
zus zei tot hem: „Die uitdrukking:
’Als gij kunt’! Welnu, alle din-
gen zijn mogelijk voor wie geloof
heeft.”[c] **24** Onmiddellijk riep de
vader van het jonge kind uit en
zei: „Ik heb geloof! Kom mij te
hulp waar ik in geloof te kort
schiet!”[d]

25 Toen Jezus nu bemerkte dat
er een schare te hoop liep, bestraf-
te[e] hij de onreine geest en zei tot
hem: „Gij stomme en dove geest,
ik beveel u, ga uit van hem en kom
niet meer in hem.” **26** En na ge-
schreeuwd te hebben, voer hij na
vele stuiptrekkingen uit;[f] en [het
kind] werd als een dode, zodat de
meesten van hen zeiden: „Hij is
dood!” **27** Maar Jezus vatte hem
bij de hand en richtte hem op, en
hij ging staan.[g] **28** Nadat hij nu
een huis was binnengegaan, vroe-
gen zijn discipelen hem voorts,
toen zij alleen waren: „Waarom
konden wij hem niet uitwerpen?”[h]
29 En hij zei tot hen: „Dit soort
kan door niets anders worden uit-
geworpen dan door gebed.”[i]

30 Vandaar vertrokken zij en
vervolgden hun weg door Galileą,
maar hij wilde niet dat iemand
het te weten kwam. **31** Want
hij onderwees zijn discipelen en
zei tot hen: „De Zoon des men-
sen zal in de handen der men-
sen overgeleverd worden, en zij
zullen hem doden,[j] maar hoewel
hij wordt gedood, zal hij drie da-
gen later opstaan.”[k] **32** Zij be-
grepen echter niet wat hij zei en
waren bevreesd hem ernaar te
vragen.[l]

HFDST. 9

a Mt 1:26
Lu 9:42

b Mt 17:15

c 2Kr 20:20
Mt 17:20
Mr 11:23
Lu 17:6
Jo 11:40
Han 14:9

d Lu 17:5
Ef 2:8
Heb 12:2

e Mt 17:18
Mr 1:25
Lu 4:35
Han 10:38

f Mr 1:26

g Lu 9:42

h Mt 17:19

i Mt 17:20

j Mt 17:22
Mt 26:2

k Mt 16:21
Mt 17:23
Mr 8:31
Lu 9:44

l Lu 9:45
Jo 16:19

2e kolom

a Mt 18:1
Lu 9:46
Lu 22:24

b Sp 13:10

c Mt 18:1
Mt 20:28
Mr 10:43
Lu 9:46
Fil 2:8

d Mt 18:2
Mr 10:16
Lu 9:47
Lu 18:16

e Mt 10:40
Mt 18:3
Lu 9:48
Jo 13:20

f Nu 11:28
Han 19:13

g Lu 9:49

h 1Kor 12:3

i Mt 12:30
Lu 9:50
Lu 11:23

j Mt 10:42
Mt 25:35

k Mt 25:40
Ro 8:9
2Kor 10:7

l Mt 18:6
Lu 17:1

m Mt 5:30
Kol 3:5

33 En zij kwamen in Kapeṛ-
naüm. Toen hij nu in het huis was,
stelde hij hun de vraag: „Waar-
over hebt GIJ onderweg gearg-
menteerd?”[a] **34** Zij bleven zwij-
gen, want zij hadden er onderweg
met elkaar over geargumenteerd
wie groter was.[b] **35** Daarom
ging hij zitten en riep de twaalf
en zei tot hen: „Als iemand de
eerste wil zijn, moet hij de laatste
van allen en de dienaar van allen
zijn.”[c] **36** En hij nam een jong
kind, zette het in hun midden
en sloeg zijn armen eromheen
en zei tot hen:[d] **37** „Al wie een
van zulke jonge kinderen ont-
vangt op basis van mijn naam,
ontvangt mij; en al wie mij ont-
vangt, ontvangt niet [alleen] mij,
maar [ook] hem die mij heeft uit-
gezonden.”[e]

38 Johąnnes zei tot hem: „Le-
raar, wij hebben iemand met ge-
bruikmaking van uw naam demo-
nen zien uitwerpen en wij hebben
getracht het hem te beletten,[f]
omdat hij ons niet vergezelde.”[g]
39 Maar Jezus zei: „Tracht niet
het hem te beletten, want nie-
mand die een krachtig werk zal
doen op basis van mijn naam, zal
mij vlug kunnen beschimpen;[h]
40 want wie niet tegen ons is, is
vóór ons.[i] **41** Want al wie U een
beker water te drinken geeft[j] op
grond van het feit dat GIJ Chris-
tus toebehoort,[k] voorwaar, ik zeg
U, zijn beloning zal hem geens-
zins ontgaan. **42** Maar al wie
een van deze kleinen die geloven,
tot struikelen brengt, het zou be-
ter voor hem zijn dat hem een
molensteen zoals door een ezel
wordt rondgedraaid, om de hals
werd gehangen en hij metterdaad
in de zee werd geworpen.[l]

43 Indien uw hand u ooit doet
struikelen, hak ze af; het is beter
voor u verminkt het leven bin-
nen te gaan, dan met twee han-
den in Gehęnna terecht te komen,
in het vuur dat niet uitgedoofd
kan worden.[m] **44** —— **45** En
indien uw voet u doet struikelen,

hak hem af; het is beter voor u
kreupel het leven binnen te gaan,[a]
dan met twee voeten in Gehenna[b]
geworpen te worden. **46** ——
47 En indien uw oog u doet struikelen, werp het weg;[c] het is beter voor u met één oog het koninkrijk Gods binnen te gaan, dan met twee ogen in Gehenna[d] geworpen te worden, **48** waar hun made niet sterft en het vuur niet wordt uitgedoofd.[e]

49 Want een ieder moet met vuur gezouten[f] worden. **50** Zout is voortreffelijk; maar indien het zout ooit zijn kracht verliest, waarmee zult GIJ het dan smakelijk maken?[g] Hebt zout[h] in UZELF en houdt vrede[i] onder elkaar."

10 Toen stond hij vandaar op en kwam aan de grenzen van Judea en de overkant van de Jordaan, en weer stroomden er scharen bij hem samen, en als naar gewoonte ging hij hen weer onderwijzen.[j] **2** Er kwamen nu Farizeeën naar hem toe, die hem vervolgens, om hem op de proef te stellen, vroegen of het een man geoorloofd was zich van zijn vrouw te laten scheiden.[k] **3** Hij gaf hun ten antwoord: „Wat heeft Mozes U geboden?" **4** Zij zeiden: „Mozes heeft toegestaan een certificaat van wegzending te schrijven en zich [van haar] te laten scheiden."[l] **5** Maar Jezus zei tot hen: „Met het oog op de hardheid van UW hart[m] heeft hij dat gebod voor U opgetekend. **6** Maar van [het] begin der schepping af 'heeft Hij hen als man en als vrouw gemaakt.[n] **7** Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten, **8** en de twee zullen één vlees zijn';[o] zodat zij niet langer twee, maar één vlees zijn. **9** Wat God derhalve onder één juk heeft samengebracht, brenge geen mens vaneen."[p] **10** Toen zij weer in het huis waren,[q] vroegen de discipelen hem voorts daarover. **11** En hij zei tot hen: „Al wie zich van zijn vrouw laat scheiden en een ander trouwt, pleegt overspel[r] jegens haar, **12** en indien een vrouw, nadat zij zich van haar man heeft laten scheiden, ooit een ander trouwt, pleegt zij overspel."[a]

13 Nu kwamen de mensen jonge kinderen bij hem brengen, opdat hij hen zou aanraken; maar de discipelen berispten hen.[b] **14** Toen Jezus dit zag, werd hij verontwaardigd en zei tot hen: „Laat de jonge kinderen bij mij komen; tracht niet hen tegen te houden, want aan hen die zijn zoals zij, behoort het koninkrijk Gods toe.[c] **15** Voorwaar, ik zeg U: Wie het koninkrijk Gods niet ontvangt als een jong kind, zal er geenszins binnengaan."[d] **16** En hij nam de kinderen in zijn armen en ging hen zegenen, terwijl hij zijn handen op hen legde.[e]

17 En toen hij zich weer op weg begaf, kwam er iemand toegesneld die voor hem op de knieën viel en hem de vraag stelde: „Goede Leraar, wat moet ik doen om eeuwig leven te beërven?"[f] **18** Jezus zei tot hem: „Waarom noemt gij mij goed?[g] Niemand is goed, behalve één, God.[h] **19** Gij kent de geboden: 'Moord niet,[i] Pleeg geen overspel,[j] Steel niet,[k] Leg geen vals getuigenis af,[l] Doe niet te kort,[m] Eer uw vader en moeder'."[n] **20** De man zei tot hem: „Leraar, dat alles heb ik van mijn jeugd af in acht genomen." **21** Jezus keek hem aan en koesterde liefde voor hem en zei tot hem: „Eén ding ontbreekt u: Ga, verkoop wat gij hebt en geef aan de armen, en gij zult een schat in de hemel hebben, en kom, wees mijn volgeling."[o] **22** Maar dit woord maakte hem verdrietig en hij ging bedroefd heen, want hij had vele bezittingen.[p]

23 Na om zich heen gekeken te hebben, zei Jezus tot zijn discipelen: „Hoe moeilijk zal het zijn voor hen die geld hebben,[q] het koninkrijk Gods binnen te gaan!"[r] **24** Zijn woorden deden de discipelen echter verbaasd staan.[s] Jezus

HFDST. 9

a Mt 18:8
b Mt 10:28; Mt 23:33; Lu 12:5
c Mt 5:29; Mt 18:9; Ro 8:13; Ga 5:24
d Opb 21:8
e Jes 66:24
f Lu 17:29
g Mt 5:13; Lu 14:34
h Sp 15:1; Sp 16:23; Kol 4:6
i Ro 12:18; Ef 4:29; 1Th 5:13; Heb 12:14

HFDST. 10

j Mt 19:1; Jo 10:40
k Mal 2:16; Mt 19:3
l De 24:1; Mt 5:31; Mt 19:7
m De 9:6; Han 13:18
n Ge 1:27; Ge 5:2; Mt 19:4
o Ge 2:24; Ef 5:31
p Mt 19:6
q Mr 9:28
r Mt 5:32; Mt 19:9; Lu 16:18

2e kolom

a Ro 7:3; 1Kor 7:13
b Mt 19:13; Lu 18:15
c Mt 18:4; Mt 19:14; Lu 18:16; 1Pe 2:2
d Mt 18:3; Lu 18:17
e Ge 48:14; Mr 9:36
f Mt 19:16; Lu 18:18
g Ps 86:5
h Mt 19:17; Lu 18:19
i Ex 20:13; De 5:17; Mt 5:21; 1Jo 3:15
j Ex 20:14; De 5:18
k Ex 20:15; De 5:19
l Ex 20:16; De 5:20
m Le 19:13
n Ex 20:12; De 5:16; Ef 6:2
o Mt 19:21
p Lu 18:23
q Job 31:24; Ps 17:14; Ps 52:7; Ps 62:10; Jer 9:23; 1Ti 6:17

r Mt 19:24; Lu 18:25; s Lu 4:32.

nam opnieuw het woord en zei
tot hen: „Kinderen, hoe moeilijk
is het toch, het koninkrijk Gods
binnen te gaan! **25** Voor een ka-
meel is het gemakkelijker door
het oog van een naald te gaan
dan voor een rijke het koninkrijk
Gods binnen te gaan.”[a] **26** Toen
stonden zij nog meer versteld en
zeiden tot hem: „Wie kan er dan
eigenlijk worden gered?”[b] **27** Je-
zus keek hen recht aan en zei: „Bij
mensen is het onmogelijk, maar
niet bij God, want bij God zijn alle
dingen mogelijk.”[c] **28** Petrus be-
gon tot hem te zeggen: „Zie! Wij
hebben alles verlaten en zijn u
gevolgd.”[d] **29** Jezus zei: „Voor-
waar, ik zeg ulieden: Niemand
heeft huis of broers of zusters of
moeder of vader of kinderen of
velden ter wille van mij en ter wil-
le van het goede nieuws verlaten,[e]
30 die niet nu, in deze tijdspe-
riode, honderdvoudig zal ontvan-
gen,[f] huizen en broers en zus-
ters en moeders en kinderen en
velden, mét vervolgingen,[g] en in
het komende samenstel van din-
gen eeuwig leven. **31** Maar ve-
len die de eersten zijn, zullen de
laatsten zijn, en de laatsten de
eersten.”[h]

32 Zij trokken nu voort op de
weg die naar Jeruzalem opgaat,
en Jezus ging voor hen uit, en
zij stonden verbaasd; maar zij die
volgden, werden bevreesd. We-
derom nam hij de twaalf terzij-
de en begon hun te vertellen wat
hem allemaal zou overkomen:[i]
33 „Wij trekken nu op naar Je-
ruzalem, en de Zoon des mensen
zal aan de overpriesters en de
schriftgeleerden worden overge-
leverd, en zij zullen hem ter dood
veroordelen en aan [mensen uit]
de natiën overleveren,[j] **34** en zij
zullen de spot met hem drijven en
hem bespuwen en geselen en do-
den, maar drie dagen later zal hij
opstaan.”[k]

35 En Jakobus en Johannes,
de twee zonen van Zebedeüs,[l]
kwamen naar hem toe en zei-
den tot hem: „Leraar, wij wil-
len dat gij voor ons doet wat wij
u ook vragen.”[a] **36** Hij zei tot
hen: „Wat wilt GIJ dat ik voor
U doe?” **37** Zij zeiden tot hem:
„Geef ons, dat wij in uw heerlijk-
heid de een aan uw rechter- en de
ander aan uw linkerhand mogen
zitten.”[b] **38** Maar Jezus zei tot
hen: „GIJ weet niet wat GIJ vraagt.
Kunt GIJ de beker drinken die ik
drink, of gedoopt worden met de
doop waarmee ik word gedoopt?”[c]
39 Zij zeiden tot hem: „Ja, dat
kunnen wij.” Daarop zei Jezus
tot hen: „De beker die ik drink,
zult GIJ drinken, en met de doop
waarmee ik word gedoopt, zult
GIJ worden gedoopt.[d] **40** Maar
dit zitten aan mijn rechter- of
aan mijn linkerhand staat niet
aan mij te geven,[e] doch behoort
aan hen toe voor wie het is be-
reid.”

41 Toen nu de tien anderen
dit hoorden, begonnen zij veront-
waardigd op Jakobus en Johannes
te worden.[f] **42** Na hen bij zich
te hebben geroepen, zei Jezus ech-
ter tot hen: „GIJ weet dat zij die,
naar het zich laat aanzien, over
de natiën regeren, over hen heer-
sen en hun groten autoriteit over
hen oefenen.[g] **43** Zo is het on-
der U niet; maar wie onder U groot
wil worden, moet UW dienaar zijn,[h]
44 en wie onder U de eerste wil
zijn, moet de slaaf van allen zijn.[i]
45 Want ook de Zoon des men-
sen is niet gekomen om gediend
te worden,[j] maar om te dienen en
zijn ziel te geven als een losprijs[k]
in ruil voor velen.”[l]

46 En zij kwamen in Jericho.
Maar toen hij met zijn discipelen
en een aanzienlijke schare uit Je-
richo wegging, zat Bartimeüs (de
zoon van Timeüs), een blinde be-
delaar, langs de weg.[m] **47** Toen
hij hoorde dat het Jezus de Naza-
rener was, begon hij te schreeu-
wen en te zeggen: „Zoon van Da-
vid,[n] Jezus, wees mij barm-
hartig!”[o] **48** Hierop legden velen
hem bars het zwijgen op; maar

HFDST. 10

a Mt 19:24
Lu 18:25
b Mt 19:25
Lu 18:26
1Pe 4:18
c Ge 18:14
Job 42:2
Jer 32:17
Za 8:6,
LXX
Lu 18:27
d Mt 19:27
Lu 18:28
e Mt 10:37
Mt 19:29
Lu 18:29
f Lu 18:30
g Mt 5:11
Jo 16:22
Han 14:22
h Mt 19:30
Mt 20:16
Lu 13:30
i Mr 8:31
Mr 9:31
Lu 9:22
Lu 18:31
j Mt 20:18
Lu 18:31
k Mt 20:19
Lu 18:33
Han 10:40
1Kor 15:4
l Mt 10:2

2e kolom

a Mt 20:20
b Mt 19:28
Mt 20:21
c Mt 20:22
Lu 12:50
Jo 18:11
Ro 6:3
d Mt 20:23
Han 12:2
Opb 1:9
e Jak 4:3
f Mt 20:24
g Mt 20:25
Lu 22:25
1Pe 5:3
h Mt 20:26
Mr 9:35
Lu 9:48
i Mt 20:27
Lu 22:26
j Jo 13:14
Fil 2:7
k Jes 53:10
Da 9:24
2Kor 5:21
Ga 3:13
Tit 2:14
l Le 16:17
Mt 20:28
m Mt 20:29
Lu 18:35
n Jer 23:5
Mt 9:27
Mt 15:22
Ro 1:3
o Lu 18:38

hij bleef des te meer schreeuwen:
„Zoon van Dạvid, wees mij barm-
hartig!”[a] **49** Jezus bleef daarom
staan en zei: „Roept hem.” En zij
riepen de blinde en zeiden tot hem:
„Schep moed, sta op, hij roept u.”[b]
50 Hij wierp zijn bovenkleed af,
sprong overeind en ging naar Je-
zus toe. **51** En Jezus gaf hem
ten antwoord: „Wat wilt gij dat
ik voor u doe?”[c] De blinde zei tot
hem: *„Rabboni,* maak dat ik weer
kan zien.”[d] **52** En Jezus zei tot
hem: „Ga, uw geloof heeft u beter
gemaakt.”[e] En onmiddellijk kon
hij weer zien,[f] waarna hij hem op
de weg volgde.[g]

11 Toen zij nu dicht bij Jeru-
zalem kwamen, bij Bethfa-
gé en Bethạnië[h] aan de Olijfberg,
zond hij twee van zijn disciple-
len uit[i] **2** en zei tot hen: „Gaat
het dorp in dat GIJ vóór U ziet,
en zodra GIJ er binnenkomt, zult
GIJ een vastgebonden veulen vin-
den, waarop nog geen mens heeft
gezeten; maakt het los en brengt
het mee.[j] **3** En als iemand tot
U zegt: 'Waarom doet GIJ dit?',
zegt dan: 'De Heer heeft het no-
dig en zal het terstond weer hier-
heen terugsturen.'”[k] **4** Zij dan
gingen heen en vonden het veu-
len bij de deur vastgebonden,
buiten aan de zijstraat, en zij
maakten het los.[l] **5** Maar som-
migen van hen die daarston-
den, zeiden toen tot hen: „Wat
doet GIJ, dat GIJ het veulen los-
maakt?”[m] **6** Zij zeiden tot hen
wat Jezus had gezegd; en zij lie-
ten hen gaan.[n]

7 En zij brachten het veulen[o]
bij Jezus en legden er hun boven-
klederen overheen, en hij ging
erop zitten.[p] **8** Ook spreidden
velen hun bovenklederen uit[q] op
de weg, maar anderen kapten ge-
bladerte[r] uit de velden.[s] **9** En
die vooropgingen en die volgden,
bleven uitroepen: „Red toch![t] Ge-
zegend is hij die komt in Jeho-
vah's naam![u] **10** Gezegend is het
komende koninkrijk van onze va-
der Dạvid![v] Red toch in de hoog-
ste hoogten!” **11** En hij ging Je-
ruzalem binnen, de tempel in; en
na alles in ogenschouw te hebben
genomen, ging hij, daar het al laat
was, met de twaalf [de stad] uit
naar Bethạnië.[a]

12 Toen zij de volgende dag uit
Bethạnië waren gegaan, kreeg
hij honger.[b] **13** En uit de ver-
te werd hij een vijgenboom ge-
waar die bladeren had, en hij
ging ernaartoe om te zien of hij
er misschien iets aan zou vinden.
Maar toen hij erbij kwam, vond
hij niets dan bladeren, want het
was niet de tijd van de vijgen.[c]
14 Daarom nam hij het woord
en zei ertegen: „Laat niemand
in eeuwigheid meer enige vrucht
van u eten.”[d] En zijn discipelen
hoorden het.

15 Nu kwamen zij te Jeruzalem.
Daar ging hij de tempel binnen
en begon hen die in de tem-
pel verkochten en kochten eruit
te werpen, en hij keerde de tafels
van de geldwisselaars en de ban-
ken van de duivenverkopers om;[e]
16 en hij liet niet toe dat iemand
een gebruiksvoorwerp door de
tempel droeg, **17** maar hij bleef
leren en zeggen: „Staat er niet ge-
schreven: 'Mijn huis zal een huis
van gebed[f] voor alle natiën worden
genoemd'?[g] Maar GIJ hebt het tot
een rovershol gemaakt.”[h] **18** En
de overpriesters en de schriftge-
leerden hoorden het en zochten
toen naar een manier om hem om
te brengen;[i] zij vreesden hem na-
melijk, omdat de gehele schare
voortdurend versteld stond van
zijn onderwijs.[j]

19 En wanneer het laat op de
dag werd, gingen zij de stad weer
uit. **20** Maar toen zij 's mor-
gens vroeg voorbijkwamen, za-
gen zij dat de vijgenboom reeds
van de wortels af verdord was.[k]
21 Daarom zei Pẹtrus, die het
zich herinnerde, tot hem: „Rabbi,
zie! de vijgenboom die gij hebt ver-
vloekt, is verdord.”[l] **22** En Jezus
gaf hun ten antwoord: „Hebt ge-
loof in God. **23** Voorwaar, ik zeg

HFDST. 10

a Mt 20:31
Lu 18:39
b Mt 20:32
Lu 18:40
c Mr 10:36
d Mt 20:33
Lu 18:41
e Mt 9:22
Lu 8:48
f Jes 35:5
Jes 42:7
Mr 8:25
Han 26:18
g Mt 20:34
Lu 18:43

HFDST. 11

h Jo 11:18
i Mt 21:1
Lu 19:29
j Mt 21:2
Lu 19:30
k Mt 21:3
Lu 19:31
Jo 13:13
l Mt 21:6
Lu 19:32
m Lu 19:33
n Lu 19:34
o 1Kon 1:33
Za 9:9
p Mt 21:7
Jo 12:14
q 2Kon 9:13
r Jo 12:13
s Mt 21:8
Lu 19:36
t Ps 118:25
Mt 21:15
u Ps 118:26
Mt 21:9
Lu 19:38
Jo 12:13
v Za 9:9
Lu 1:32
Han 2:29

2e kolom

a Mt 21:10
b Mt 21:18
c Mt 21:19
d Mr 11:20
e Mt 21:12
Lu 19:45
Jo 2:14
f 1Kon 8:43
Jes 56:7
g Jes 60:7
Za 2:11
h Jer 7:11
Mt 21:13
Lu 19:46
Jo 2:16
i Mr 14:1
Lu 19:47
Lu 20:19
j Mt 21:46
Lu 19:48
k Mt 21:19
l Mr 11:14

U, dat wie tot deze berg zegt:
'Word opgeheven en in de zee ge-
worpen', en niet twijfelt in zijn
hart, maar geloof heeft dat wat
hij zegt, zal gebeuren, het hem
ten deel zal vallen.[a] **24** Daar-
om zeg ik U: Hebt bij alle dingen
waarom GIJ bidt en vraagt, geloof
dat GIJ ze feitelijk reeds hebt ont-
vangen, en GIJ zult ze hebben.[b]
25 En wanneer GIJ staat te bid-
den, vergeeft[c] dan al wat GIJ te-
gen iemand hebt; opdat ook UW
Vader, die in de hemelen is, U UW
overtredingen moge vergeven."[d]
26 ——
27 En zij kwamen wederom te
Jeruzalem. En terwijl hij in de
tempel wandelde, kwamen de
overpriesters en de schriftgeleer-
den en de oudere mannen naar
hem toe[e] **28** en zeiden toen tot
hem: „Krachtens welke autoriteit
doet gij deze dingen? Of wie heeft
u die autoriteit gegeven om deze
dingen te doen?"[f] **29** Jezus zei
tot hen: „Ik zal U één vraag stel-
len. Antwoordt mij daarop, en ik
zal U ook zeggen krachtens wel-
ke autoriteit ik deze dingen doe.[g]
30 Was de doop[h] door Johannes
uit de hemel of uit de mensen?
Antwoordt mij."[i] **31** Zij dan gin-
gen onder elkaar overleggen en
zeiden: „Als wij zeggen: 'Uit de he-
mel', dan zal hij zeggen: 'Waarom
hebt GIJ hem dan niet geloofd?'[j]
32 Maar durven wij te zeggen:
'Uit de mensen'?" — Zij vreesden
de schare, want die hielden het
er allen voor dat Johannes wer-
kelijk een profeet was geweest.[k]
33 Zij gaven Jezus daarom ten
antwoord: „Wij weten het niet."
En Jezus zei tot hen: „Dan zeg ik
U evenmin krachtens welke auto-
riteit ik deze dingen doe."[l]

12 Ook begon hij door middel
van illustraties tot hen te
spreken: „Een mens plantte een
wijngaard[m] en zette er een omhei-
ning omheen en groef een kuip
voor de wijnpers en richtte een
toren op,[n] en hij verhuurde hem
aan wijngaardeniers[o] en reisde
naar het buitenland.[p] **2** Op de
vastgestelde tijd nu zond hij een
slaaf naar de wijngaardeniers om
wat van de vruchten van de wijn-
gaard van de wijngaardeniers in
ontvangst te nemen.[a] **3** Maar zij
grepen hem, ranselden hem af
en stuurden hem met lege han-
den weg.[b] **4** En wederom zond
hij een andere slaaf naar hen toe;
en die sloegen zij op zijn hoofd en
deden hem oneer aan.[c] **5** En hij
zond weer een ander, en die dood-
den zij; en vele anderen, van wie
zij er sommigen afranselden en
sommigen doodden. **6** Nu had
hij alleen nog een geliefde zoon.[d]
Die zond hij als laatste naar hen
toe en zei: 'Voor mijn zoon zullen
zij achting hebben.'[e] **7** Maar die
wijngaardeniers zeiden onder el-
kaar: 'Dit is de erfgenaam.[f] Komt,
laten wij hem doden, en de erfe-
nis zal van ons zijn.'[g] **8** Derhalve
grepen zij hem en doodden hem[h]
en wierpen hem buiten de wijn-
gaard.[i] **9** Wat zal de eigenaar
van de wijngaard doen? Hij zal
komen en de wijngaardeniers om-
brengen, en hij zal de wijngaard[j]
aan anderen geven.[k] **10** Hebt GIJ
deze schriftplaats nog nooit ge-
lezen: 'De steen[l] die de bouwlie-
den hebben verworpen, is juist
de hoofdhoeksteen geworden.[m]
11 Vanwege Jehovah is dit ge-
schied, en het is wonderbaarlijk
in onze ogen'?"[n]
12 Toen zochten zij naar een
manier om hem te grijpen, maar
zij vreesden de schare; zij bemerk-
ten namelijk dat hij de illustra-
tie met het oog op hen gesproken
had. Daarom lieten zij hem met
rust en gingen weg.[o]
13 Vervolgens zonden zij enke-
len van de Farizeeën en van de
partijgangers van Herodes[p] naar
hem toe om hem op zijn woor-
den te vangen.[q] **14** Toen dezen
bij hem kwamen, zeiden zij: „Le-
raar, wij weten dat gij waarach-
tig zijt en dat gij u aan niemand
stoort, want gij ziet de uiterlijk-
e verschijning der mensen niet
aan, maar onderwijst de weg van
God in overeenstemming met

HFDST. 11

a Mt 17:20; Mt 21:21; Lu 17:6; 1Kor 13:2
b Mt 7:7; Mt 18:19; Mt 21:22; Lu 11:9; Jo 14:13; Jo 15:7; Jo 16:24
c Mt 6:14; Ef 4:32; Kol 3:13
d Ps 103:12; Mt 6:12
e Mt 21:23; Lu 20:1
f Lu 20:2
g Mt 21:24; Lu 20:3
h Mr 1:4
i Mt 21:25; Lu 20:4
j Lu 20:5
k Mt 3:5; Mt 14:5; Mt 21:26; Mr 6:20; Lu 20:6
l Sp 26:4; Mt 7:6; Mt 21:27; Lu 20:8

HFDST. 12

m Ps 80:8; Jer 2:21
n Jes 5:2
o Hgl 8:11
p Mt 21:33; Lu 20:9

2e kolom

a Mt 21:34; Lu 20:10
b Mt 21:35
c Mt 21:36; Lu 20:11; Heb 11:37
d Ps 2:7; Mt 1:23; Ga 4:4; 1Jo 4:9
e Mt 21:37; Lu 20:13
f Ps 2:8; Heb 1:2
g Mt 21:38; Lu 20:14
h Han 2:23
i Mt 21:39; Lu 20:15; Heb 13:12
j Han 28:28
k Mt 21:41; Lu 20:16
l Han 4:11
m Ps 118:22; Mt 21:42; Lu 20:17; Ef 2:20; 1Pe 2:7
n Ps 118:23
o Mt 21:45; Mr 11:18; Lu 20:19
p Mr 3:6
q Mt 22:15; Lu 20:20

de waarheid:[a] Is het geoorloofd
caesar hoofdgeld te betalen of
niet? **15** Zullen wij betalen, of
zullen wij niet betalen?"[b] Daar
hij hun huichelarij doorzag, zei hij
tot hen: „Waarom stelt GIJ mij op
de proef? Brengt mij een dena-
rius, zodat ik [die] kan bekijken."[c]
16 Zij brachten er een. En hij zei
tot hen: „Wiens beeld en opschrift
is dit?" Zij zeiden tot hem: „Van
caesar."[d] **17** Daarop zei Jezus:
„Betaalt caesar terug wat van cae-
sar,[e] maar God wat van God is."[f]
En zij gingen zich over hem ver-
wonderen.[g]

18 Nu kwamen er Sadduceeën
naar hem toe, die zeggen dat er
geen opstanding is, en zij stelden
hem de vraag:[h] **19** „Leraar, Mozes
heeft ons geschreven dat als
iemands broer sterft en een vrouw
achterlaat maar geen kind na-
laat, zijn broer[i] de vrouw dient
te nemen en nageslacht voor zijn
broer bij haar dient te verwek-
ken.[j] **20** Er waren zeven broers;
en de eerste nam een vrouw, maar
liet toen hij stierf geen nageslacht
na.[k] **21** En de tweede nam haar,
maar stierf zonder nageslacht
na te laten; en de derde evenzo.
22 En de zeven lieten geen enkel
nageslacht na. Het laatst van al-
len stierf ook de vrouw.[l] **23** Wie
van hen zal haar in de opstan-
ding tot vrouw krijgen? Want de
zeven hebben haar tot vrouw ge-
had."[m] **24** Jezus zei tot hen: „Is
UW vergissing niet hierin gelegen,
dat GIJ noch de Schriften noch
de kracht Gods kent?[n] **25** Want
wanneer zij uit de doden opstaan,
huwen de mannen niet noch wor-
den de vrouwen ten huwelijk ge-
geven, maar zij zijn als engelen in
de hemelen.[o] **26** Maar wat de do-
den betreft, dat zij worden opge-
wekt, hebt GIJ niet in het boek van
Mozes gelezen, in het bericht over
het doornbos, hoe God tot hem
zei: 'Ik ben de God van Abraham
en [de] God van Isaäk en [de] God
van Jakob'?[p] **27** Hij is geen God
van de doden, maar van de leven-
den. GIJ vergist U zeer."[q]

HFDST. 12

a Mt 22:16
Lu 20:21
b Mt 22:17
Lu 20:22
c Mt 22:18
Lu 20:23
d Mt 22:20
Lu 20:24
e Ro 13:7
Tit 3:1
1Pe 2:13
f Mt 22:21
Lu 20:25
g Mt 22:22
h Mt 22:23
Lu 20:27
Han 23:8
i Ge 38:8
De 25:5
j Mt 22:24
Lu 20:28
k Mt 22:25
Lu 20:29
l Mt 22:26
Lu 20:31
m Mt 22:28
Lu 20:33
n Mt 22:29
Lu 20:34
o Mt 22:30
Lu 20:35
p Ex 3:2
Mt 22:31
Lu 20:37
q Mt 22:32
Lu 20:38

2e kolom

a Mt 22:35
b De 6:4
c De 6:5
Joz 22:5
Mt 22:37
Lu 10:27
d Le 19:18
Mt 22:39
Ro 13:9
Ga 5:14
Jak 2:8
e De 4:39
De 6:4
Jes 45:21
Jes 46:9
1Kor 8:4
f De 6:5
1Sa 15:22
Ho 6:6
Mi 6:6
g Mt 22:46
h Mt 22:42
Lu 20:41
Jo 7:42
i 2Sa 23:2
2Ti 3:16
2Pe 1:21
j Ps 110:1
Mt 22:44
Han 2:34
1Kor 15:25
Heb 1:13
k Ro 1:3
Opb 22:16
l Lu 19:48
Lu 21:38
m Mt 23:1
Lu 20:46

28 Een der schriftgeleerden nu,
die naderbij was gekomen en hen
had horen redetwisten, en die
wist dat hij hun op een voor-
treffelijke wijze had geantwoord,
vroeg hem: „Wat is het allereer-
ste gebod?"[a] **29** Jezus antwoord-
de: „Het eerste is: 'Hoor, o Israël,
Jehovah, onze God, is één Jeho-
vah,[b] **30** en gij moet Jehovah,
uw God, liefhebben met geheel
uw hart en met geheel uw ziel
en met geheel uw verstand en
met geheel uw kracht.'[c] **31** Het
tweede is dit: 'Gij moet uw naaste
liefhebben als uzelf.'[d] Er is geen
ander gebod groter dan deze."
32 De schriftgeleerde zei tot hem:
„Leraar, gij hebt in overeenstem-
ming met de waarheid goed ge-
zegd: 'Hij is Eén, en er is geen
ander dan Hij';[e] **33** en dit lief-
hebben van hem met geheel zijn
hart en met geheel zijn verstand
en met geheel zijn kracht en dit
liefhebben van zijn naaste als zich-
zelf is veel meer waard dan alle
volledige brandoffers en slacht-
offers."[f] **34** Hierop zei Jezus, die
onderscheidde dat hij verstandig
had geantwoord, tot hem: „Gij zijt
niet ver van het koninkrijk Gods."
Maar niemand had meer de moed
hem nog iets te vragen.[g]

35 Toen Jezus echter het woord
nam, zei hij, tijdens zijn onder-
wijs in de tempel: „Hoe kun-
nen de schriftgeleerden zeggen
dat de Christus Davids zoon is?[h]
36 David zelf heeft door de heili-
ge geest[i] gezegd: 'Jehovah heeft
tot mijn Heer gezegd: „Zit aan
mijn rechterhand totdat ik uw
vijanden onder uw voeten stel."'[j]
37 David zelf noemt hem 'Heer',
maar hoe komt het dan dat hij
zijn zoon is?"[k]

En de grote schare luisterde
met genoegen naar hem.[l] **38** En
in zijn onderwijs zei hij vervol-
gens: „Past op voor de schriftge-
leerden,[m] die in lange gewaden
willen rondlopen en begroetin-
gen op de marktplaatsen begeren,
39 alsook de voorste zitplaatsen

in de synagogen en de voornaamste plaatsen bij de avondmaaltijden.[a] **40** Zij zijn het die de huizen der weduwen verslinden[b] en voor de schijn lange gebeden uitspreken; dezen zullen een zwaarder oordeel ontvangen."[c]

41 En hij ging zo zitten dat hij het gezicht op de schatkisten[d] had en keek toe hoe de schare geld in de schatkisten wierp; en vele rijken wierpen er vele geldstukken in.[e] **42** Toen kwam er een arme weduwe, die er twee kleine geldstukken in wierp, welke zeer weinig waarde hebben.[f] **43** Hierop riep hij zijn discipelen bij zich en zei tot hen: „Voorwaar, ik zeg U dat deze arme weduwe er meer in heeft geworpen dan allen die geld in de schatkisten hebben geworpen;[g] **44** want zij hebben er allen van wat zij over hadden, in geworpen, maar zij heeft er van haar gebrek alles in geworpen wat zij had, haar hele levensonderhoud."[h]

13 Terwijl hij de tempel uitging, zei een van zijn discipelen tot hem: „Leraar, zie toch eens, wat een stenen en wat een gebouwen!"[i] **2** Jezus zei echter tot hem: „Ziet gij deze grote gebouwen?[j] Hier zal geenszins een steen op de andere worden gelaten[k] die niet afgebroken zal worden."[l]

3 En toen hij op de Olijfberg zat, met het gezicht op de tempel, vroegen Petrus[m] en Jakobus en Johannes en Andreas hem, terwijl er verder niemand bij was:[n] **4** „Zeg ons: Wanneer zullen deze dingen zijn, en wat zal het teken zijn wanneer al deze dingen tot een besluit zullen komen?"[o] **5** Jezus dan begon tot hen te zeggen: „Past op dat niemand U misleidt.[p] **6** Velen zullen komen op basis van mijn naam en zeggen: 'Ik ben het', en zij zullen velen misleiden.[q] **7** Wanneer GIJ bovendien van oorlogen en berichten van oorlogen hoort, wordt dan niet verschrikt; [deze dingen] moeten geschieden, maar het einde is er nog niet.[a]

8 Want natie zal tegen natie opstaan en koninkrijk tegen koninkrijk,[b] er zullen in de ene plaats na de andere aardbevingen[c] zijn [en] er zullen voedseltekorten[d] zijn. Deze dingen zijn een begin van weeën der benauwdheid.[e]

9 Ziet GIJ echter toe op UZELF; men zal U aan plaatselijke rechtbanken overleveren,[f] en GIJ zult in synagogen worden geslagen[g] en voor bestuurders en koningen terechtstaan ter wille van mij, tot een getuigenis voor hen.[h] **10** Ook moet eerst in alle natiën het goede nieuws[i] worden gepredikt.[j] **11** Wanneer men U echter wegvoert om U over te leveren, maakt U dan niet tevoren bezorgd over wat GIJ zult spreken,[k] maar spreekt datgene wat U in dat uur gegeven wordt, want niet GIJ zijt het die spreekt, maar de heilige geest.[l] **12** Voorts zal de ene broer de andere ter dood overleveren, en een vader een kind,[m] en kinderen zullen tegen de ouders opstaan en hen ter dood laten brengen;[n] **13** en GIJ zult ter wille van mijn naam voorwerpen van haat zijn voor alle mensen.[o] Maar wie tot het einde heeft volhard,[p] die zal gered worden.[q]

14 Wanneer GIJ echter het walgelijke ding[r] dat verwoesting veroorzaakt,[s] ziet staan waar het niet behoort (de lezer gebruike onderscheidingsvermogen),[t] laten dan zij die in Judea zijn, naar de bergen vluchten.[u] **15** Laat de man die zich op het dak bevindt, niet naar beneden komen, noch naar binnen gaan om iets uit zijn huis te halen;[v] **16** en laat de man die op het veld is, niet terugkeren tot de dingen die hij heeft achtergelaten, om zijn bovenkleed op te halen.[w] **17** Wee de zwangere vrouwen en hen die een klein kind zogen in die dagen![x] **18** Blijft bidden dat het niet in de winter-

HFDST. 12
a Mt 23:6 Lu 11:43 Lu 20:46
b 2Ti 3:6
c Mt 23:14
d 2Kon 12:9 Jo 8:20
e Lu 21:1
f Lu 21:2
g 1Kr 29:9 Lu 21:3 2Kor 8:12
h 1Kr 29:9 Lu 21:4

HFDST. 13
i Mt 24:1 Lu 21:5
j Jer 7:14
k Lu 19:44
l Le 26:31 Mt 24:2 Lu 21:6
m Mt 17:1
n Mt 24:3
o Lu 21:7
p Jer 29:8 Mt 24:4
q Mt 24:5 Lu 21:8

2e kolom
a Mt 24:6
b Lu 21:10 Opb 6:4
c Mt 24:7
d Lu 21:11 Opb 6:6 Opb 6:8
e Mt 24:8
f Han 4:15
g Mt 10:17 Lu 21:12 Jo 16:2 Opb 2:10
h Mt 24:9 Lu 21:12 2Ti 3:12
i Han 8:12
j Mt 24:14 Ro 10:18 Opb 14:6
k Mt 10:19 Lu 12:11 Lu 21:14
l Ex 4:12 Lu 21:15 Han 4:8 Han 6:10
m Mi 7:6 Mt 10:21 Lu 21:16 2Ti 3:3
n Mt 24:10 2Ti 3:1
o Lu 21:17
p Da 12:12 2Ti 4:7 Heb 3:6
q Opb 2:10
r De 29:17 1Kon 11:5 Opb 13:15
s Da 9:27
t Mt 24:15
u Mt 24:16
v Mt 24:17
w Mt 24:18

x Mt 24:19; Lu 19:44; Lu 21:23; Lu 23:28.

tijd geschiedt;[a] **19** want die dagen zullen [dagen van] een verdrukking[b] zijn zoals er sedert [het] begin der schepping, welke God heeft geschapen, tot op die tijd niet is voorgekomen en niet meer zal voorkomen.[c] **20** Indien Jehovah[d] de dagen trouwens niet had verkort, zou geen vlees worden gered. Maar ter wille van de uitverkorenen,[e] die hij heeft uitverkoren,[f] heeft hij de dagen verkort.[g]

21 Wanneer dan bovendien iemand tot U zegt: 'Ziet! Hier is de Christus', 'Ziet! Daar is hij',[h] gelooft [het] niet.[i] **22** Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan,[j] die tekenen en wonderen zullen doen[k] ten einde, indien mogelijk, de uitverkorenen op een dwaalspoor te brengen.[l] **23** Weest dus op UW hoede;[m] ik heb U alles van tevoren gezegd.[n]

24 Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon worden verduisterd, en de maan zal haar licht niet geven, **25** en de sterren zullen uit de hemel vallen, en de krachten die in de hemelen zijn, zullen worden geschokt.[o] **26** En dan zullen zij de Zoon des mensen[p] zien komen in wolken, met grote kracht en heerlijkheid.[q] **27** En dan zal hij de engelen uitzenden en zijn uitverkorenen[r] bijeenvergaderen van de vier windstreken, van het uiteinde der aarde tot het uiteinde des hemels.[s]

28 Leert nu van de vijgenboom deze illustratie: Zodra zijn jonge tak zacht wordt en in het blad schiet, weet GIJ dat de zomer nabij is.[t] **29** Zo ook GIJ, wanneer GIJ deze dingen ziet gebeuren, weet dan dat hij nabij is, voor de deur.[u] **30** Voorwaar, ik zeg U dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan voordat al deze dingen geschieden.[v] **31** Hemel[w] en aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden[x] zullen niet voorbijgaan.[y]

32 Van die dag of het uur weet niemand iets af, noch de engelen in de hemel, noch de Zoon, dan de Vader.[a] **33** Blijft toezien, blijft wakker,[b] want GIJ weet niet wanneer de bestemde tijd is.[c] **34** Het is als met een mens die, toen hij naar het buitenland reisde,[d] zijn huis verliet en aan zijn slaven volmacht gaf, aan een ieder zijn werk, en de deurwachter gebood waakzaam te zijn. **35** Waakt daarom voortdurend,[e] want GIJ weet niet wanneer de meester van het huis komt, laat op de dag of te middernacht of bij het hanengekraai of vroeg in de morgen;[f] **36** opdat hij, wanneer hij plotseling komt, U niet slapend vindt.[g] **37** Wat ik echter tot U zeg, zeg ik tot allen: Waakt voortdurend."[h]

14 Twee dagen later nu was het Pascha[i] en [het feest[j] van] de ongezuurde broden.[k] En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten hoe zij hem door een listig plan zouden kunnen grijpen en doden;[l] **2** want zij zeiden herhaaldelijk: „Niet op het feest; er mocht anders eens opschudding ontstaan onder het volk."[m]

3 En terwijl hij te Bethanië in het huis van Simon de melaatse was[n] [en] aan de maaltijd aanlag, kwam er een vrouw met een albasten [flacon] vol welriekende olie, echte [en] zeer kostbare nardus. Na de albasten [flacon] te hebben opengebroken, goot zij [de olie] over zijn hoofd.[o] **4** Sommigen toonden zich er verontwaardigd over en zeiden onder elkaar: „Waarom is deze verkwisting van de welriekende olie geschied?[p] **5** Want deze welriekende olie had voor meer dan driehonderd denarii verkocht en aan de armen gegeven kunnen worden!" En zij waren zeer misnoegd over haar.[q] **6** Maar Jezus zei: „Laat haar begaan. Waarom tracht GIJ haar lastig te vallen? Zij heeft een voortreffelijke daad jegens mij verricht.[r] **7** Want de

HFDST. 13

a Mt 24:20
b Da 12:1 Joë 2:2 Opb 7:14
c Mt 24:21
d Jes 1:9 Za 13:8
e Opb 17:14
f Ro 8:33 Ef 1:4
g Mt 24:22
h Lu 17:23 Lu 21:8
i Mt 24:23 1Jo 4:1
j De 13:1 De 18:22 Mt 7:15
k Opb 13:13
l Mt 24:24
m Mt 7:15 Mt 24:42 Ef 6:18 2Pe 3:17
n Jo 13:19
o Mt 24:29
p Da 7:13 Han 1:11 Opb 1:7
q Mt 24:30 Lu 21:27
r Opb 7:3
s De 30:4 Za 2:6 Mt 24:31
t Mt 24:32 Lu 21:29
u Mt 24:33 Mr 13:28
v Mt 24:34 Lu 21:32
w Ps 102:26 Jes 51:6
x Joz 23:14 Jes 40:8
y Mt 5:18 Mt 24:35 Lu 16:17

2e kolom

a Mt 24:36 Han 1:7
b Ro 13:11 1Th 5:6
c Mt 25:13 Lu 21:34
d Mt 25:14
e Mt 24:42 Lu 12:36 Han 20:31 Opb 3:3
f Lu 12:38 Lu 21:36
g Mt 25:5
h Hab 2:3

HFDST. 14

i Ex 12:6 Le 23:5 Lu 22:1 Jo 13:1
j Le 23:6
k Mt 26:2
l Mt 26:4 Lu 22:2
m Mt 26:5
n Mt 26:6
o Mt 26:7 Jo 12:3
p Mt 26:8 Jo 12:4
q Mt 26:9; Jo 12:5; r Mt 26:10; Jo 12:7.

armen hebt GIJ altijd[a] bij U en GIJ
kunt hun altijd goeddoen, wan-
neer GIJ maar wilt, maar mij hebt
GIJ niet altijd.[b] **8** Zij heeft ge-
daan wat zij kon; zij heeft het bij
voorbaat op zich genomen welrie-
kende olie op mijn lichaam te doen
met het oog op de begrafenis.[c]
9 Voorwaar, ik zeg U: Overal waar
het goede nieuws in de gehele we-
reld wordt gepredikt,[d] zal tevens
ter gedachtenis aan deze vrouw
worden verteld wat zij heeft ge-
daan."[e]

10 En Judas Iskariot, één van
de twaalf, ging heen naar de over-
priesters om hem aan hen te ver-
raden.[f] **11** Dezen verheugden
zich toen zij dat hoorden en be-
loofden hem zilvergeld te geven.[g]
Hij zocht nu dus naar een gunsti-
ge gelegenheid om hem te verra-
den.[h]

12 Op de eerste dag der onge-
zuurde[i] broden nu, waarop men
gewoon was het Pascha[-offer-
dier] te slachten, zeiden zijn dis-
cipelen[j] tot hem: „Waar wilt gij
dat wij de toebereidselen gaan
maken zodat gij het Pascha kunt
eten?"[k] **13** Hij zond daarop twee
van zijn discipelen uit en zei tot
hen: „Gaat de stad in, en er zal
U een mens tegemoet komen die
een aardewerken vat met water
draagt.[l] Volgt hem, **14** en waar
hij ook naar binnen gaat, moet
GIJ tot de heer des huizes zeggen:
'De Leraar zegt: „Waar is het lo-
geervertrek voor mij, waar ik met
mijn discipelen het Pascha[m] kan
eten?" '[n] **15** En hij zal U een gro-
te bovenkamer laten zien, die in-
gericht en gereed is; en bereidt
het daar voor ons."[o] **16** Hierop
gingen de discipelen heen, en zij
kwamen in de stad en vonden het
precies zoals hij hun had gezegd;
en zij bereidden het Pascha.[p]

17 Nadat de avond was geval-
len, kwam hij met de twaalf.[q]
18 En terwijl zij aan tafel aanla-
gen en aten, zei Jezus: „Voorwaar,
ik zeg U: Een van U, die met mij
eet,[r] zal mij verraden."[s] **19** Zij
begonnen bedroefd te worden en

HFDST. 14

a De 15:11 Jo 12:8
b Mt 26:11 Jo 12:8
c Mt 26:12
d Mt 24:14
e Mt 26:13
f Mt 26:14 Lu 22:4
g De 27:25 Za 11:12 Mt 26:15 Lu 22:5 1Ti 6:10
h Mt 26:16 Lu 22:6
i Ex 12:15 Ex 12:18 Ex 23:15 Le 23:6 Lu 22:7
j Lu 22:8
k Nu 9:2 Mt 26:17 Lu 22:9
l Mt 26:18 Lu 22:10
m Ex 12:6 Le 23:5
n Lu 22:11
o Lu 22:12
p Mt 26:19 Lu 22:13
q Mt 26:20 Lu 22:14
r Ps 41:9
s Mt 26:21 Lu 22:21 Jo 13:21

2e kolom

a Mt 26:22 Lu 22:23 Jo 13:22
b Mt 26:23
c Job 3:3 Mt 26:24
d Mt 26:26 Lu 22:19 1Kor 10:16 1Kor 11:24
e Mt 26:27 Jo 6:53 1Kor 10:16 1Kor 11:25
f Ex 24:8 Le 17:11 Za 9:11 Heb 9:22
g Jer 31:31 Heb 7:22 Heb 9:15
h Jes 53:12
i Mt 26:28 Lu 22:20
j 1Kor 11:26
k Ps 113 tot 118
l Mt 26:30 Lu 22:39 Jo 18:1
m Jes 53:5 Da 9:26 Za 13:7
n Mt 26:31 Mt 26:56 Mr 14:50 Jo 16:32
o Mt 26:32 Mr 16:7

de een na de ander tot hem te
zeggen: „Ik ben het toch niet?"[a]
20 Hij zei tot hen: „Het is één van
de twaalf, die met mij in de ge-
meenschappelijke schaal doopt.[b]
21 De Zoon des mensen gaat wel-
iswaar heen, zoals er over hem
staat geschreven, maar wee de
mens door bemiddeling van wie de
Zoon des mensen wordt verraden!
Het zou voor die mens beter zijn
geweest als hij niet geboren was."[c]

22 En terwijl zij verder aten,
nam hij een brood, sprak de zegen
uit, brak het en gaf het aan hen, en
zei: „Neemt het, dit betekent mijn
lichaam."[d] **23** Daarna nam hij
een beker, sprak een dankgebed
uit en gaf die aan hen, en zij dron-
ken er allen uit.[e] **24** En hij zei
tot hen: „Dit betekent mijn 'bloed[f]
van het verbond',[g] dat ten behoe-
ve van velen vergoten[h] zal wor-
den.[i] **25** Voorwaar, ik zeg U: Ik
zal geenszins meer iets van het
product van de wijnstok drin-
ken tot op die dag waarop ik het
nieuw zal drinken in het koninkrijk
Gods."[j] **26** Ten slotte gingen
zij, na het zingen van lofzangen,[k]
naar buiten naar de Olijfberg.[l]

27 En Jezus zei tot hen: „GIJ
zult allen tot struikelen worden
gebracht, want er staat geschre-
ven: 'Ik zal de herder slaan,[m] en
de schapen zullen verstrooid wor-
den.'[n] **28** Maar nadat ik zal zijn
opgewekt, zal ik U voorgaan naar
Galilea."[o] **29** Petrus zei echter
tot hem: „Ook al worden alle an-
deren tot struikelen gebracht, ik
toch niet."[p] **30** Daarop zei Jezus
tot hem: „Voorwaar, ik zeg u: Nog
heden, ja, deze nacht, voordat een
haan tweemaal kraait, zult juist
gij mij driemaal verloochenen."[q]
31 Maar hij zei toen ten overvloe-
de: „Al moet ik met u sterven,
ik zal u geenszins verloochenen."
Ook alle anderen zeiden nu het-
zelfde.[r]

32 Toen kwamen zij bij een plek
Gethsemané genaamd, en hij zei

p Sp 11:2; Mt 26:33; Lu 22:33; Jo 13:37; q Mt 26:34; Lu 22:34; Jo 13:38; r Mt 26:35.

tot zijn discipelen: „Gaat hier zitten, terwijl ik bid."[a] **33** En hij nam Pętrus en Jakǫbus en Johannes[b] met zich mee, en hij begon ontsteld en zeer verontrust te worden.[c] **34** En hij zei tot hen: „Mijn ziel is diepbedroefd,[d] ja, tot de dood toe. Blijft hier en waakt."[e] **35** En nadat hij een eindje verder was gegaan, viel hij voorts op de grond en bad of, indien mogelijk, het uur aan hem mocht voorbijgaan.[f] **36** En hij zei vervolgens: *„Abba,* Vader,[g] voor u zijn alle dingen mogelijk; neem deze beker van mij weg. Doch niet wat ik wil, maar wat gij wilt."[h] **37** En hij kwam en vond hen slapend, en hij zei tot Pętrus: „Simon, slaapt gij? Hadt gij niet de kracht om één uur te waken?[i] **38** Waakt en bidt[j] voortdurend, opdat GIJ niet in verzoeking komt. De geest is natuurlijk bereidwillig, maar het vlees is zwak."[k] **39** En hij ging wederom heen en bad, terwijl hij hetzelfde woord zei.[l] **40** En wederom kwam hij en vond hen slapend, want hun ogen waren zwaar, en daarom wisten zij niet wat zij hem moesten antwoorden.[m] **41** En hij kwam voor de derde maal en zei tot hen: „Op een tijd als deze slaapt GIJ en neemt GIJ rust! Het is genoeg! Het uur is gekomen![n] Ziet! De Zoon des mensen wordt door verraad in de handen van zondaars overgeleverd.[o] **42** Staat op, laten wij gaan.[p] Ziet! Mijn verrader is nabij gekomen."[q]

43 En onmiddellijk, terwijl hij nog sprak, kwam Jǫdas eraan, één van de twaalf, en met hem een schare met zwaarden en knuppels, gestuurd door de overpriesters en de schriftgeleerden en de oudere mannen.[r] **44** Zijn verrader nu had hun een afgesproken teken gegeven door te zeggen: „Degene die ik kus, die is het; neemt hem in hechtenis en voert hem veilig weg."[s] **45** En recht op hem afgaand, trad hij op hem toe en zei: „Rabbi!", en kuste[t] hem zeer teder. **46** Zij dan sloegen de hand aan hem en namen hem in hechtenis.[a] **47** Maar iemand van degenen die erbij stonden, trok zijn zwaard en sloeg de slaaf van de hogepriester en hieuw hem het oor af.[b] **48** Doch Jezus gaf hun ten antwoord: „Zijt GIJ met zwaarden en knuppels als tegen een rover uitgetrokken, om mij gevangen te nemen?[c] **49** Dag aan dag was ik bij U in de tempel, terwijl ik onderwees,[d] en toch hebt GIJ mij niet in hechtenis genomen. Niettemin geschiedt dit opdat de Schriften[e] in vervulling gaan."[f]

50 En zij lieten hem allen in de steek[g] en vluchtten.[h] **51** Maar een zekere jonge man, die een fijn linnen kleed over zijn naakte [lichaam] droeg, volgde hem voorts van nabij; en zij trachtten hem te grijpen,[i] **52** maar hij liet zijn linnen kleed achter en ontsnapte naakt.

53 Nu voerden zij Jezus weg naar de hogepriester, en alle overpriesters en de oudere mannen en de schriftgeleerden kwamen bijeen.[j] **54** Maar Pętrus volgde hem op een flinke afstand[k] tot op de binnenplaats van de hogepriester; en hij zat zich samen met de huisbedienden te warmen bij een helder vuur. **55** Ondertussen zochten de overpriesters en het hele Sanhedrin naar een getuigenis tegen Jezus om hem ter dood te kunnen brengen,[l] maar zij vonden er geen.[m] **56** Wel legden velen een vals getuigenis tegen hem af,[n] maar hun getuigenissen stemden niet overeen.[o] **57** Ook stonden er enigen op die een vals getuigenis tegen hem aflegden door te zeggen: **58** „Wij hebben hem horen zeggen: 'Ik zal deze tempel, die met handen werd gemaakt, afbreken en in drie dagen een andere bouwen, die niet met handen is gemaakt.'"[p] **59** Maar ook daarin stemde hun getuigenis niet overeen.

60 Ten slotte stond de hogepriester in hun midden op en ondervroeg Jezus en zei: „Geeft gij

HFDST. 14

a Mt 26:36; Lu 22:39; Jo 18:1
b Mt 17:1
c Mt 26:37
d Ps 42:5; Ps 43:5; Jo 12:27
e Mt 26:38
f Mt 26:39; Lu 22:41
g Ro 8:15; Ga 4:6
h Lu 22:42; Jo 6:38; Heb 5:7
i Mt 26:40; Lu 22:45
j Mt 6:13; Lu 11:4
k Mt 26:41; Ro 7:23; Ga 5:17
l Mt 26:42
m Mt 26:43
n Jo 13:1
o Mt 26:45
p Jo 14:31
q Mt 26:46; Jo 18:2
r Mt 26:47; Lu 22:47; Jo 18:3
s Mt 26:48
t 2Sa 20:9

2e kolom

a Mt 26:50; Lu 22:49
b Mt 26:51; Lu 22:50; Jo 18:10
c Mt 26:55; Lu 22:52
d Lu 19:47; Jo 18:20
e Ps 22:6; Jes 53:7; Da 9:26; Lu 22:37
f Mt 26:56; Opb 19:10
g Ps 38:11; Ps 88:8; 2Ti 4:16
h Za 13:7; Mt 26:31; Jo 16:32
i Jo 18:15
j Mt 26:57; Lu 22:54; Jo 18:13
k Mt 26:58; Jo 18:15
l Ps 37:12; Ps 37:32
m Da 6:4; Mt 26:59; 1Pe 3:16
n Ex 20:16; De 19:16; Ps 35:11; Sp 19:5
o Mt 26:60
p Mt 26:61; Mr 15:29; Jo 2:19

niets ten antwoord? Wat getuigen dezen tegen u?"[a] **61** Maar
hij bleef zwijgen en gaf in het ge-
heel geen antwoord.[b] Nu onder-
vroeg de hogepriester hem op-
nieuw en zei tot hem: „Zijt gij de
Christus, de Zoon van de Gezegende?"[c] **62** Toen zei Jezus: „Ik
ben het; en gijlieden zult de Zoon
des mensen[d] zien zitten aan de
rechterhand[e] der kracht en [hem]
zien komen met de wolken des he-
mels."[f] **63** Toen scheurde de hoge-
priester zijn onderklederen[g] en
zei: „Waartoe hebben wij nog ge-
tuigen nodig?[h] **64** GIJ hebt de
lastering gehoord.[i] Wat is UW oor-
deel?" Zij spraken allen het von-
nis uit dat hij de dood verdiende.
65 En sommigen begonnen hem
te bespuwen[j] en zijn gehele ge-
zicht te bedekken en hem vuistsla-
gen te geven en tot hem te zeggen:
„Profeteer!" En de gerechtsdie-
naars sloegen hem in het gezicht
en namen hem mee.[k]

66 Terwijl Pętrus zich nu bene-
den op de binnenplaats bevond,
kwam daar een van de dienstmeis-
jes van de hogepriester,[l] **67** en
toen zij Pętrus zag, die zich zat te
warmen, keek zij hem recht aan
en zei: „Gij waart ook bij deze Je-
zus de Nazarener."[m] **68** Maar hij
ontkende het en zei: „Ik ken hem
niet en ook begrijp ik niet wat
gij zegt", en hij ging naar buite-
ten naar het portaal.[n] **69** Toen
het dienstmeisje hem daar zag, be-
gon zij wederom tot de omstan-
ders te zeggen: „Deze is een van
hen."[o] **70** Hij ontkende het op-
nieuw. En even daarna zeiden de
omstanders nu nogmaals tot Pę-
trus: „Zeker, gij zijt een van hen;
trouwens, gij zijt een Galileeër."[p]
71 Maar hij begon te vloeken en
te zweren:[q] „Ik ken die mens niet
over wie GIJ spreekt."[r] **72** En on-
middellijk kraaide een haan voor
een tweede maal;[s] en Pętrus her-
innerde zich het woord dat Jezus
tot hem had gesproken: „Voordat
een haan tweemaal kraait, zult gij
mij driemaal verloochenen."[t] En
hij barstte in tranen uit.[u]

HFDST. 14

a Mt 26:62
b Jes 53:7
1Pe 2:23
c Mt 26:63
d Da 7:13
Mt 24:30
e Ps 110:1
Ef 1:20
Kol 3:1
f Mt 26:64
Lu 21:27
Opb 1:7
Opb 14:14
g Le 10:6
h Mt 26:65
i Le 24:16
1Kon 21:13
Jo 19:7
j Jes 50:6
Jes 53:3
Mt 26:67
k Lu 22:64
l Mt 26:69
Lu 22:55
Jo 18:18
m Lu 22:56
n Mt 26:70
Lu 22:57
o Mt 26:71
Lu 22:58
Jo 18:25
p Mt 26:73
Lu 22:59
Jo 18:26
q Sp 29:25
Mt 5:37
r Mt 26:74
s Lu 22:61
Jo 18:27
t Mt 26:34
Mr 14:30
Lu 22:34
Jo 13:38
u 2Kor 7:10

2e kolom

HFDST. 15

a Ps 2:2
Han 4:26
b Mt 27:1
Lu 22:66
Jo 18:28
Han 3:13
c Ps 2:2
Jo 18:33
d Mt 27:11
Lu 23:3
e Mt 27:12
f Mt 26:62
g Mt 27:13
Jo 19:10
h Jes 53:7
Mt 27:14
Jo 19:9
i Mt 27:15
Lu 23:17
Jo 18:39
j Mt 27:16
k Mt 27:17
Lu 23:16
l Sp 27:4
Mt 21:38
Han 13:45
m Mt 27:18
n Mt 27:20
Han 3:14

15 En onmiddellijk bij het aan-
breken van de dag hielden
de overpriesters met de oudere
mannen en de schriftgeleerden,
ja, heel het Sąnhedrin, raad,[a] en
zij boeiden Jezus en voerden hem
weg en leverden hem over aan
Pilątus.[b] **2** Pilątus dan stelde
hem de vraag: „Zijt gij de ko-
ning[c] der joden?" Hij gaf hem ten
antwoord: „Gijzelf zegt [het]."[d]
3 Doch de overpriesters gingen
ertoe over hem van vele dingen
te beschuldigen.[e] **4** Pilątus nu
ondervroeg hem voorts opnieuw
en zei: „Hebt gij niets te antwoor-
den?[f] Zie eens hoeveel beschul-
digingen zij tegen u inbrengen."[g]
5 Maar Jezus gaf geen antwoord
meer, zodat Pilątus zich verwon-
derde.[h]

6 Van feest tot feest nu liet hij
voor hen altijd één gevangene vrij,
degene om wie zij verzochten.[i]
7 Er zat juist een zekere Barąb-
bas gevangen met de oproerma-
kers, die bij hun oproer een moord
hadden begaan.[j] **8** De schare
dan kwam opzetten en begon te
verzoeken dat hij voor hen dat-
gene zou doen wat hij gewoonlijk
deed. **9** Pilątus antwoordde hun
en zei: „Wilt GIJ dat ik U de ko-
ning der joden vrijlaat?"[k] **10** Hij
wist namelijk dat de overpriesters
hem uit afgunst[l] hadden overge-
leverd.[m] **11** De overpriesters hit-
sten de schare echter op dat hij
hun in plaats daarvan Barąbbas
zou vrijlaten.[n] **12** Wederom gaf
Pilątus hun ten antwoord: „Wat zal
ik dan doen met hem die GIJ de
koning[o] der joden noemt?"[p] **13** Zij
riepen nogmaals uit: „Aan de paal
met hem!"[q] **14** Maar Pilątus zei
vervolgens tot hen: „Wat voor
slechts heeft hij dan gedaan?"
Doch zij riepen des te meer: „Aan
de paal met hem!"[r] **15** Omdat Pi-
lątus de schare tevreden wenste
te stellen,[s] liet hij hun toen Barąb-
bas vrij, en na Jezus zweepslagen

o Ps 2:6; Jes 9:6; Jer 23:5; p Mt 27:22; Lu 23:20;
q Lu 23:21; Jo 19:6; r Mt 27:23; Lu 23:22; Han
3:13; Han 13:28; s Sp 29:25.

te hebben laten geven, leverde hij
hem over om aan een paal gehan-
gen te worden.[a]
16 Nu voerden de soldaten hem
weg naar de binnenplaats, dat
wil zeggen het paleis van de stad-
houder binnen; en zij riepen de
hele troepenafdeling bij elkaar,[b]
17 en zij dosten hem uit in purper
en vlochten een doornenkroon
en zetten hem die op.[c] **18** En
zij begonnen hem te begroeten:
„Goedendag,[d] gij koning der jo-
den!” **19** Ook sloegen zij hem
met een rietstok op het hoofd en
bespuwden hem en brachten hem
hulde door op de knieën te val-
len.[e] **20** Nadat zij de spot met
hem hadden gedreven, trokken
zij hem ten slotte het purper uit
en deden hem zijn bovenkleder-
en aan. En zij voerden hem weg
om hem aan een paal te hangen.[f]
21 Ook presten zij een voorbij-
ganger, een zekere Simon van Cy-
rene, die van het land kwam, de
vader van Alexander en Rufus,
om zijn martelpaal op te nemen.[g]
22 Zo brachten zij hem naar
de plaats *Golgotha,* hetgeen ver-
taald Schedelplaats betekent.[h]
23 Hier trachtten zij hem met
mirre gekruide wijn te geven,[i]
maar hij nam die niet.[j] **24** En
zij hingen hem aan een paal en
verdeelden zijn bovenklederen[k]
door het lot erover te werpen om
te bepalen wat ieder mocht
nemen.[l] **25** Het was nu het der-
de uur,[m] en zij hingen hem aan
een paal. **26** En het opschrift
met de tegen hem ingebrachte be-
schuldiging[n] stond boven [hem]
geschreven: „De koning der jo-
den.”[o] **27** Met hem hingen zij
ook twee rovers aan palen, één
aan zijn rechter- en één aan zijn
linkerzijde.[p] **28** —— **29** En die
voorbijgingen, spraken telkens
schimpend[q] tot hem, terwijl zij
hun hoofd schudden en zeiden:
„Ha! Gij daar, die de tempel zou
afbreken en in drie dagen tijd zou
opbouwen,[r] **30** red uzelf door
van de martelpaal af te komen.”[s]

HFDST. 15

a Mt 27:26
Jo 19:1
b Mt 27:27
c Mt 27:28
d Mt 27:29
Jo 19:3
e Mt 27:30
f Mt 27:31
Jo 19:16
g Mt 27:32
Lu 23:26
h Mt 27:33
Lu 23:33
Jo 19:17
Heb 13:12
i Ps 69:21
j Mt 27:34
k Ps 22:18
l Mt 27:35
Jo 19:23
m Mt 27:45
Lu 23:44
Jo 19:14
n Mt 27:29
o Mt 27:37
Lu 23:38
Jo 19:19
p Mt 27:38
q Ps 22:7
Ps 109:25
Jes 53:3
r Mt 27:40
Mr 14:58
s Lu 23:35

2e kolom

a Mt 27:41
b Mt 16:4
Mt 27:42
Ro 3:3
c Mt 27:44
1Pe 2:23
d Mt 27:45
Lu 23:44
e Ps 22:1
Mt 27:46
f Mt 27:47
g Ps 69:21
Mt 27:48
Jo 19:29
h Mt 27:49
i Ps 31:5
Mt 27:50
Lu 23:46
Jo 19:30
j Ex 26:31
Heb 6:19
Heb 10:20
k Mt 27:51
Lu 23:45
l Mt 27:54
Lu 23:47
m Ps 38:11
n Mt 27:56
o Lu 8:2
p Lu 23:49

31 Evenzo dreven ook de over-
priesters met de schriftgeleerden
onder elkaar de spot [met hem]
en zeiden: „Anderen heeft hij ge-
red, zichzelf kan hij niet redden![a]
32 Laat de Christus, de koning
van Israël, nu van de martelpaal
afkomen, opdat wij het zien en
geloven.”[b] Zelfs zij die samen met
hem aan palen waren gehangen,
smaadden hem.[c]
33 Toen het zesde uur aanbrak,
viel er een duisternis over het ge-
hele land, tot aan het negende
uur toe.[d] **34** En op het negende
uur riep Jezus met een luide stem:
„Eli, Eli, lama sabachthani?”,
hetgeen vertaald betekent: „Mijn
God, mijn God, waarom hebt gij
mij verlaten?”[e] **35** En toen som-
migen van hen die daarbij ston-
den dit hoorden, zeiden zij voorts:
„Zie! Hij roept Elia.”[f] **36** Maar
iemand snelde weg, drenkte een
spons met zure wijn, stak ze op
een rietstok en gaf hem toen te
drinken,[g] terwijl hij zei: „LAAT
[hem] begaan! Laten wij eens zien
of Elia hem eraf komt halen.”[h]
37 Maar Jezus slaakte een lui-
de kreet en blies de laatste adem
uit.[i] **38** En het gordijn[j] van het
heiligdom scheurde van boven tot
onder in tweeën.[k] **39** Toen nu de
legeroverste die daar tegenover
hem stond, zag dat hij onder deze
omstandigheden de laatste adem
had uitgeblazen, zei hij: „Waar-
lijk, deze mens was Gods Zoon.”[l]
40 Er stonden ook vrouwen op
een afstand toe te kijken,[m] on-
der wie Maria Magdalena alsme-
de Maria, de moeder van Jakobus
de Mindere en van Joses, en Sa-
lomé,[n] **41** die hem, toen hij in
Galilea was, steeds hadden verge-
zeld[o] en gediend, en nog vele an-
dere vrouwen die met hem naar
Jeruzalem waren opgegaan.[p]
42 Daar het nu reeds laat in
de middag was, en aangezien het
Voorbereiding was, dat wil zeggen
de dag vóór de sabbat, **43** kwam
Jozef van Arimathea, een ach-
tenswaardig lid van de Raad, die

zelf eveneens het koninkrijk Gods
verwachtte.[a] Hij vatte moed om
naar Pilatus te gaan en vroeg om
het lichaam[b] van Jezus. **44** Pilatus vroeg zich echter af of hij
reeds dood was, zodat hij de leger-
overste ontbood en hem vroeg of
hij al gestorven was. **45** Nadat
hij dus door de legeroverste op de
hoogte was gebracht, stond hij het
lijk aan Jozef af.[c] **46** Deze nu
kocht fijn linnen en nam hem [van
de martelpaal] af, wikkelde hem
in het fijne linnen en legde hem[d] in
een graf[e] dat in een rots was uit-
gehouwen, en hij rolde een steen
voor de deuropening van het her-
inneringsgraf.[f] **47** Maria Magda-
lena en Maria, de moeder van Jo-
ses, bleven echter kijken naar de
plaats waar hij was neergelegd.[g]

16 Toen de sabbat[h] dan voor-
bij was, kochten Maria
Magdalena[i] en Maria, de moeder
van Jakobus, en Salomé specerijen
om hem ermee te gaan inwrijven.[j]
2 En heel vroeg op de
eerste dag[k] van de week, toen de
zon was opgegaan, kwamen zij bij
het herinneringsgraf.[l] **3** En zij
zeiden tot elkaar: „Wie zal voor
ons de steen van de deuropening
van het herinneringsgraf weg-
rollen?” **4** Maar toen zij opke-
ken, zagen zij dat de steen wegge-
rold was, ofschoon hij zeer groot
was.[m] **5** Toen zij het herinne-
ringsgraf binnengingen, zagen
zij aan de rechterkant een jonge
man zitten, gekleed in een lang
wit gewaad, en zij raakten ont-
steld.[n] **6** Hij zei tot hen: „Weest
niet langer ontsteld. GIJ zoekt Je-
zus de Nazarener, die aan een
paal werd gehangen.[o] Hij is op-
gewekt,[p] hij is niet hier. Ziet! De
plaats waar zij hem hadden ge-
legd.[q] **7** Maar gaat aan zijn dis-
cipelen en Petrus zeggen: ’Hij
gaat U voor naar Galilea;[r] daar
zult GIJ hem zien, zoals hij U heeft
gezegd.’”[s] **8** Toen zij dan eruit
kwamen, vluchtten zij weg van
het herinneringsgraf, want be-
ving en een sterke emotie had-
den hen aangegrepen. En zij zei-
den niemand iets, want zij waren
bevreesd.[a]

HFDST. 15

a Mt 27:57 Jo 19:38
b De 21:23
c Mt 27:58
d Jes 53:9 Mt 27:59
e Han 13:29
f Mt 27:60 Lu 23:53 Jo 19:40
g Mt 27:61 Lu 23:55

HFDST. 16

h Ex 20:8
i Mt 28:1
j Mr 14:8 Lu 23:56
k Lu 24:1
l Jo 20:1
m Lu 24:2
n Lu 24:3 Jo 20:11
o Mt 28:5 Lu 24:4
p Mr 8:31 Lu 18:33 Han 4:10
q Mt 28:6
r Mt 26:32 Mt 28:7
s Mr 14:28

2e kolom

a Mt 28:8 Lu 24:9

LANG BESLUIT

In zekere oude handschriften (ACD) en vertalingen (VgSy^{c,p}) wordt er het volgende lange besluit aan toegevoegd, dat echter in **א**BSy^{s}Arm wordt weggelaten:

9 Nadat hij vroeg op de eerste dag van de week [uit de dood] was opgestaan, verscheen hij eerst aan Maria Magdalena, van wie hij zeven demonen had uitgeworpen. **10** Zij ging het berichten aan hen die met hem waren geweest, aangezien zij treurden en weenden. **11** Maar toen zij hoorden dat hij tot leven was gekomen en door haar was gezien, geloofden zij het niet. **12** Bovendien verscheen hij na deze dingen in een andere gedaante aan twee van hen onderweg, terwijl zij zich naar het land begaven; **13** en zij kwamen terug en berichtten het aan de overigen. Doch ook hen geloofden zij niet. **14** Maar later verscheen hij aan de elf zelf, terwijl zij aan tafel aanlagen, en hij verweet hun hun ongeloof en de hardheid van hun hart, omdat zij geen geloof hadden geschonken aan degenen die hem, nu hij uit de doden was opgewekt, hadden gezien. **15** En hij zei tot hen: „Gaat heen in heel de wereld en predikt het goede nieuws aan de gehele schepping. **16** Wie gelooft en gedoopt wordt, zal gered worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden. **17** Voorts zullen deze tekenen hen vergezellen die geloven: Met gebruikmaking van mijn naam zullen zij demonen uitwerpen, zij zullen in talen spreken, **18** en met hun handen zullen zij slangen opnemen, en als zij iets dodelijks drinken, zal het hun in het geheel niet schaden. Op zieken zullen zij hun handen leggen en zij zullen beter worden.”

19 Nadat de Heer Jezus dan aldus tot hen had gesproken, werd hij ten hemel opgenomen en ging aan de rechterhand van God zitten. **20** Zij trokken er derhalve op uit en predikten overal, terwijl de Heer met hen meewerkte en de boodschap kracht bijzette door de tekenen waarvan ze vergezeld ging.

KORT BESLUIT

Sommige handschriften en vertalingen uit latere tijd bevatten na Markus 16:8 het volgende korte besluit:

Maar alle dingen die waren geboden, verhaalden zij in het kort aan hen die zich rondom Petrus bevonden. Na deze dingen zond Jezus voorts zelf door bemiddeling van hen van het oosten tot het westen de heilige en onvergankelijke bekendmaking van de eeuwige redding uit.

LUKAS

1 Aangezien velen het op zich hebben genomen een verslag samen te stellen van de feiten[a] die onder ons volkomen geloofwaardig worden geacht, **2** zoals deze aan ons zijn overgeleverd door hen die van [het] begin[b] af ooggetuigen[c] en dienaren van de boodschap[d] zijn geworden, **3** heb ook ik, omdat ik alle dingen van meet af nauwkeurig ben nagegaan, besloten ze in logische volgorde[e] aan u te schrijven, hoogedele[f] Theofilus,[g] **4** opdat gij de zekerheid der dingen waarin gij mondeling zijt onderwezen, volledig moogt kennen.[h]

5 In de dagen van Herodes,[i] koning van Judea, was er een zekere priester, genaamd Zacharias, van de afdeling van Abia,[j] en hij had een vrouw uit de dochters van Aäron,[k] en haar naam was Elisabeth. **6** Beiden waren rechtvaardig[l] in Gods ogen, omdat zij onberispelijk[m] wandelden in overeenstemming met alle geboden[n] en wettelijke[o] vereisten van Jehovah.[p] **7** Maar zij hadden geen kind, want Elisabeth was onvruchtbaar[q] en beiden waren reeds op gevorderde leeftijd.

8 Terwijl hij nu overeenkomstig de toewijzing van zijn afdeling voor het aangezicht van God als priester optrad,[r] **9** kwam hij overeenkomstig het plechtige gebruik van het priesterambt aan de beurt om reukwerk te offeren[s] wanneer hij het heiligdom van Jehovah binnenging;[t] **10** en de gehele volksmenigte stond op het uur dat het reukwerk werd geofferd, buiten te bidden.[u] **11** Daar verscheen hem Jehovah's engel, die aan de rechterkant van het reukaltaar stond.[v] **12** Maar Zacharias werd verontrust toen hij [hem] zag, en vrees overviel hem.[w] **13** De engel zei echter tot hem: „Vrees niet, Zacharias, want uw smeking is verhoord,[x] en uw vrouw Elisabeth zal u een zoon schenken, en gij moet hem de naam Johannes geven.[a] **14** En gij zult vreugde en grote blijdschap hebben, en velen zullen zich over zijn geboorte verheugen,[b] **15** want hij zal groot zijn voor het aangezicht van Jehovah.[c] Maar hij mag volstrekt geen wijn en sterke drank drinken,[d] en hij zal van de schoot van zijn moeder af met heilige geest vervuld zijn;[e] **16** en hij zal velen der zonen van Israël tot Jehovah, hun God, terugbrengen.[f] **17** Bovendien zal hij voor hem uit gaan met de geest en de kracht van Elia,[g] ten einde de harten van vaders tot kinderen terug te brengen[h] en de ongehoorzamen tot de praktische wijsheid van rechtvaardigen, om voor Jehovah[i] een toebereid volk gereed te maken."[j]

18 En Zacharias zei tot de engel: „Hoe kan ik hier zeker van zijn? Want ik ben bejaard[k] en mijn vrouw is reeds op gevorderde leeftijd." **19** De engel gaf hem ten antwoord: „Ik ben Gabriël,[l] die dicht voor Gods aangezicht staat, en ik werd uitgezonden om met u te spreken[m] en u het goede nieuws omtrent deze dingen bekend te maken. **20** Maar zie! gij zult zwijgen[n] en niet kunnen spreken tot op de dag waarop deze dingen geschieden, omdat gij mijn woorden, die op hun bestemde tijd in vervulling zullen gaan, niet hebt geloofd." **21** Intussen stond het volk op Zacharias te wachten,[o] en zij gingen zich erover verwonderen dat hij zo lang in het heiligdom bleef. **22** Toen hij echter naar buiten kwam, was hij niet in staat tot hen te spreken, en zij bemerkten dat hij zojuist een bovennatuurlijk[p] gezicht in het heiligdom had gehad; en hij maakte voortdurend gebaren tegen hen, maar bleef stom. **23** Toen nu de dagen van zijn openbare dienst vervuld waren,[q] ging hij naar zijn huis.

HFDST. 1

a Jo 20:31
b Mr 1:1
1Jo 1:1
c Jo 15:27
1Pe 5:1
2Pe 1:16
d Han 6:4
Heb 2:3
e 1Kor 14:40
f Han 24:3
g Han 1:1
h Jo 20:31
Han 18:25
Ga 6:6
i Mt 2:1
j 1Kr 24:10
k Le 21:14
l Ge 7:1
Fil 3:6
m Job 1:1
n 1Kon 9:4
2Kon 20:3
Ps 119:6
o Heb 9:10
p Le 18:5
Le 20:8
Ps 119:1
q Ge 18:11
r 1Kr 24:19
2Kr 8:14
2Kr 31:2
s Ex 30:7
t Ex 40:5
u Opb 8:3
v Han 10:3
w Re 6:22
Da 10:8
Han 10:4
Opb 1:17
x Da 10:12

2e kolom

a Ge 17:19
Lu 1:60
b Lu 1:58
c Lu 7:28
d Nu 6:3
Re 13:4
Mt 11:18
e Jer 1:5
Ro 9:11
Ga 1:15
f Mal 4:6
g Mt 11:14
Mt 17:10
h Mal 4:6
i Jes 40:3
j 1Sa 7:3
Mal 3:1
k Ge 17:17
Ge 18:11
Ro 4:19
l Da 8:16
Da 9:21
Heb 1:14
m Lu 1:26
n Ez 3:26
Ez 24:27
o Nu 6:23
p 2Kor 12:1
q 1Kr 9:25

24 Maar na deze dagen werd zijn vrouw Elisabeth zwanger,[a] en zij hield zich vijf maanden lang afgezonderd en zei: **25** „Aldus heeft Jehovah jegens mij gehandeld in deze dagen waarin hij zijn aandacht aan mij heeft geschonken om mijn smaad onder de mensen weg te nemen."[b]

26 In haar zesde maand werd de engel Gabriël[c] van God vandaan naar een stad in Galilea gezonden, Nazareth genaamd, **27** tot een maagd die aan een man genaamd Jozef, uit Davids huis, ten huwelijk beloofd was; en de naam van de maagd[d] was Maria.[e] **28** En toen hij bij haar binnentrad, zei hij: „Goedendag,[f] hooglijk begunstigde, Jehovah[g] is met u."[h] **29** Maar zij werd diep verontrust over dat woord en ging overleggen wat voor begroeting dit kon zijn. **30** Daarom zei de engel tot haar: „Vrees niet, Maria, want gij hebt gunst[i] gevonden bij God; **31** en zie! gij zult in uw schoot ontvangen en een zoon baren,[j] en gij moet hem de naam Jezus geven.[k] **32** Deze zal groot zijn[l] en de Zoon van de Allerhoogste worden genoemd;[m] en Jehovah God zal hem de troon van zijn vader David[n] geven,[o] **33** en hij zal voor eeuwig als koning over het huis van Jakob regeren en aan zijn koninkrijk zal geen einde zijn."[p]

34 Maria zei echter tot de engel: „Hoe zal dit geschieden, daar ik geen gemeenschap[q] heb met een man?" **35** De engel gaf haar ten antwoord: „Heilige geest[r] zal over u komen en kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal hetgeen wordt geboren, heilig,[s] Gods Zoon, worden genoemd.[t] **36** En zie! Elisabeth, uw bloedverwante, zelfs zij is op haar hoge leeftijd zwanger geworden van een zoon, en dit is voor haar, de zogenaamd onvruchtbare vrouw,[u] de zesde maand; **37** want bij God zal geen verklaring een onmogelijkheid zijn."[v] **38** Toen zei Maria: „Zie! Jehovah's slavin![a] Mij geschiede naar uw verklaring." Daarop ging de engel van haar heen.

39 In die dagen stond Maria derhalve op en begaf zich met spoed naar het bergland, naar een stad van Juda, **40** en zij ging het huis van Zacharias binnen en groette Elisabeth. **41** Toen nu Elisabeth Maria's groet hoorde, sprong de baby op in haar schoot; en Elisabeth werd met heilige geest vervuld **42** en riep uit met een luide roep en zei: „Gezegend zijt gij onder de vrouwen en gezegend[b] is de vrucht van uw schoot! **43** Hoe komt het dan dat mij dit [voorrecht] te beurt valt dat de moeder van mijn Heer[c] naar mij toe komt? **44** Want zie! toen het geluid van uw groet mij in de oren klonk, sprong de baby van grote blijdschap op in mijn schoot.[d] **45** Gelukkig is ook zij die heeft geloofd, want de dingen die vanwege Jehovah tot haar zijn gesproken, zullen volledig worden volbracht."[e]

46 En Maria zei: „Mijn ziel maakt Jehovah groot,[f] **47** en mijn geest kan slechts overlopen van vreugde[g] jegens God, mijn Redder,[h] **48** omdat hij acht heeft geslagen op de geringe positie van zijn slavin.[i] Want zie! van nu af aan zullen alle geslachten mij gelukkig prijzen,[j] **49** omdat de Machtige grote daden voor mij heeft gedaan, en heilig is zijn naam;[k] **50** en van geslacht tot geslacht rust zijn barmhartigheid op wie hem vrezen.[l] **51** Hij heeft machtige [daden] verricht met zijn arm,[m] hij heeft hen die hoogmoedig zijn in de bedoeling van hun hart, verstrooid.[n] **52** Hij heeft machthebbers van de troon gestoten[o] en geringen verhoogd;[p] **53** hij heeft hongerigen volkomen verzadigd met goede dingen[q] en hen die rijkdom hadden, met lege handen weggezonden.[r] **54** Hij is zijn knecht Israël te hulp geko-

HFDST. 1

a Mt 1:18
b Ge 30:23; 1Sa 1:11
c Da 8:16; Lu 1:19
d Jes 7:14
e Mt 1:18; Lu 2:5
f Mt 26:49; Mr 15:18; Jo 19:3
g Jer 1:19
h Re 5:24
i Sp 12:2
j Ge 16:11; Re 13:3; Ga 4:4
k Mt 1:21; Lu 2:21
l Fil 2:10; 1Ti 6:15
m Mt 27:54; Jo 1:49
n Jes 11:1; Jes 11:10; Mt 1:1
o 2Sa 7:12; Ps 132:11; Jes 9:7; Jer 23:5
p Da 2:44; Da 7:14; Heb 1:8
q Jes 7:14; Mt 1:25
r Mt 1:18; Mt 1:20
s Jo 6:69; Jo 10:36
t Mt 14:33; Jo 1:34; Jo 20:31; Ro 1:4
u Ge 11:30; Ps 113:9
v Ge 18:14; Ps 115:3; Jer 32:17; Za 8:6; Mt 19:26

2e kolom

a 1Sa 1:11
b De 28:4; Lu 11:27
c Mt 3:11
d Jo 3:29
e Ge 18:14; Ge 21:1; Heb 11:11
f 1Sa 2:1; Ps 34:2
g Hab 3:18
h 2Sa 22:3; Jes 43:3; Tit 1:3; Ju 25
i 1Sa 1:11; Ps 138:6
j Lu 11:27
k Ps 71:19; Ps 111:9; Jes 57:15
l Ex 20:6; Ps 103:17
m Ps 89:10; Jes 40:10; Jes 52:10
n 2Sa 22:28; Da 4:37; 1Pe 5:5

o Job 12:19; Jes 22:19; Jes 40:23; p 1Sa 2:6; q 1Sa 2:5; Ps 34:10; Ps 107:9; r Jes 65:13.

men[a] om barmhartigheid te gedenken,[b] **55** zoals hij tot onze
voorvaders heeft gezegd, tot Abraham en zijn zaad, voor eeuwig."[c]
56 Vervolgens bleef Maria ongeveer drie maanden bij haar en
keerde [toen] naar haar eigen huis terug.

57 Nu brak voor Elisabeth de tijd aan dat zij moest baren, en
zij werd moeder van een zoon. **58** En de buren en haar bloedverwanten hoorden dat Jehovah zijn barmhartigheid jegens haar
had grootgemaakt,[d] en zij gingen zich met haar verheugen.[e]
59 En op de achtste dag kwamen zij het jonge kind besnijden,[f]
en zij wilden het Zacharias noemen, naar de naam van zijn vader.
60 Maar zijn moeder antwoordde en zei: „Volstrekt niet, maar hij
moet Johannes worden genoemd."
61 Hierop zeiden zij tot haar: „Er is niemand onder uw bloedverwanten die naar deze naam wordt genoemd." **62** Vervolgens vroegen zij door middel van gebaren aan zijn vader hoe hij het
wilde noemen. **63** En hij vroeg om een schrijftafeltje en schreef:
„Johannes[g] is zijn naam." Daarover verwonderden allen zich.
64 Ogenblikkelijk werd zijn mond geopend[h] en zijn tong losgemaakt
en hij ging spreken en zegende God. **65** En vrees overviel allen
die in hun omgeving woonden; en in heel het bergland van Judea werden al deze dingen voorts rondverteld, **66** en allen die het
hoorden, namen er notitie van in hun hart[i] en zeiden: „Wat zal er
toch van dit jonge kind worden?" Want de hand[j] van Jehovah was
werkelijk met hem.

67 En zijn vader Zacharias werd met heilige geest vervuld[k]
en profeteerde[l] aldus: **68** „Gezegend zij Jehovah, de God van Israël,[m] omdat hij zijn aandacht op
zijn volk[n] heeft gericht en bevrijding voor hen heeft bewerkstelligd.[o] **69** En hij heeft een hoorn[p]
van redding voor ons verwekt in
het huis van zijn knecht David,
70 zoals hij bij monde van zijn heilige profeten van oudsher[a] heeft
gesproken **71** over redding van
onze vijanden en uit de hand
van allen die ons haten;[b] **72** om
in verband met onze voorvaders
van barmhartigheid blijk te geven
en zijn heilig verbond te gedenken,[c] **73** de eed die hij aan onze
voorvader Abraham heeft gezworen,[d] **74** om ons, nadat wij uit de
handen van vijanden zijn verlost,[e]
het voorrecht te verlenen onbevreesd heilige dienst voor hem te
verrichten[f] **75** met loyaliteit en
rechtvaardigheid voor zijn aangezicht al onze dagen.[g] **76** Maar
gij, jong kind, zult een profeet
van de Allerhoogste worden genoemd, want gij zult voor Jehovah
uit gaan om zijn wegen te bereiden,[h] **77** om zijn volk kennis te
geven van redding door vergeving
van hun zonden,[i] **78** wegens het
tedere mededogen van onze God.
Met dit [mededogen] zal ons een
dageraad[j] van omhoog bezoeken,[k]
79 ten einde licht te geven aan
hen die in duisternis en de schaduw van de dood zijn gezeten,[l] om
onze voeten voorspoedig te richten op de weg van vrede."

80 En het jonge kind groeide
op[m] en werd sterk in de geest, en
hij bleef in de woestijnen tot de
dag waarop hij zich in het openbaar aan Israël vertoonde.

2 In die dagen nu ging er een
verordening[n] uit van Caesar
Augustus, dat de gehele bewoonde
aarde zich moest laten inschrijven
2 (deze eerste inschrijving vond
plaats toen Quirinius stadhouder
van Syrië was); **3** en alle mensen gingen op reis om zich te laten
inschrijven,[o] een ieder naar zijn
eigen stad. **4** Natuurlijk trok
ook Jozef op van Galilea, uit de
stad Nazareth, naar Judea, naar
Davids stad, welke Bethlehem[p]
wordt genoemd, omdat hij een lid
van het huis en de familie van
David was,[q] **5** om zich te laten
inschrijven samen met Maria,[r]
die hem, zoals beloofd, ten huwelijk was gegeven[s] en die nu hoogzwanger was.[t] **6** Terwijl zij daar

HFDST. 1

a Jes 44:21
b Ps 98:3; Jes 41:8; Jer 31:3
c Ge 17:19; Mi 7:20; Ga 3:16
d Ps 113:9; Ps 116:5
e Lu 1:14; Ro 12:15
f Ge 17:12; Le 12:3; Fil 3:5
g Lu 1:13
h Lu 1:20
i Lu 2:19
j Ge 39:2; Ps 80:17
k Nu 11:25; 2Sa 23:2
l 2Pe 1:21
m 1Kon 1:48; Ps 41:13; Ps 72:18; Ps 106:48
n De 7:6; Ps 135:4
o Ps 111:9; Lu 7:16
p 1Sa 2:10; Ps 132:17

2e kolom

a Jer 23:5; Da 9:24
b Ps 106:10
c Ge 17:7; Le 26:42; De 4:31; De 7:12; Ps 105:8; Ps 106:45
d Ge 22:16; Mi 7:20; Heb 6:13
e Jer 30:8; Ro 6:22
f Jer 30:9; Heb 9:14
g Ga 4:4
h Jes 40:3; Mal 3:1; Mt 3:3
i Mr 1:4
j Ps 97:11
k Jes 11:1
l Ps 107:10; Jes 9:2; Jes 49:9; Jes 59:9; Mt 4:16; Han 26:18
m Lu 2:40

HFDST. 2

n Da 11:20
o Ro 13:1
p 1Sa 16:1; Mi 5:2; Mt 2:6
q Mt 1:16
r Lu 1:27
s Mt 1:25; Lu 1:27
t Mt 1:18

waren, werden de dagen vervuld
dat zij moest baren. **7** En zij
baarde haar zoon, de eerstgeborene,[a] en bond hem in windsels
van doeken en legde hem in een
kribbe,[b] omdat er in het gastenverblijf geen plaats voor hen was.

8 Er waren in diezelfde landstreek ook herders, die buitenshuis verbleven en 's nachts de
wacht hielden over hun kudden.
9 En plotseling stond Jehovah's
engel[c] bij hen, en Jehovah's heerlijkheid[d] omscheen hen, en zij werden zeer bevreesd. **10** Maar de
engel zei tot hen: „Vreest niet,
want ziet! ik maak U goed nieuws
bekend omtrent een grote vreugde, die heel het volk ten deel
zal vallen,[e] **11** want heden is U
in Davids stad[f] een Redder geboren,[g] die Christus [de] Heer is.[h]
12 En dit is een teken voor U: GIJ
zult een baby vinden in windsels
van doeken gebonden en liggend
in een kribbe." **13** En plotseling
bevond zich bij de engel een menigte van de hemelse legerschare,[i]
die God loofde[j] en zei: **14** „Glorie
in de hoogste hoogten[k] aan God,
en op aarde vrede[l] onder mensen
van goede wil."[m]

15 Toen de engelen dan van hen
waren heengegaan naar de hemel,
zeiden de herders vervolgens tot
elkaar: „Laten wij in elk geval regelrecht naar Bethlehem gaan en
datgene zien wat er gebeurd is,
wat Jehovah[n] ons heeft bekendgemaakt." **16** En zij haastten zich
erheen en vonden zowel Maria als
Jozef, en de baby, die in de kribbe lag. **17** Toen zij hem zagen,
maakten zij het woord bekend dat
betreffende dit jonge kind tot hen
was gesproken. **18** En allen die
het hoorden, stonden verwonderd
over hetgeen hun door de herders
werd verteld, **19** maar Maria bewaarde voorts al deze woorden,
terwijl zij in haar hart gevolgtrekkingen maakte.[o] **20** Toen keerden de herders terug, terwijl zij
God verheerlijkten en loofden om
alles wat zij gehoord en gezien
hadden, precies zoals het hun was
gezegd.

21 Toen nu acht dagen[a] vervuld
waren en hij besneden[b] moest worden, ontving hij ook de naam Jezus,[c] welke naam voordat hij in de
schoot werd ontvangen, door de
engel was genoemd.[d]

22 Toen bovendien de dagen
van hun reiniging[e] naar de wet
van Mozes vervuld waren, brachten zij hem naar Jeruzalem om
hem aan Jehovah aan te bieden,
23 zoals er in Jehovah's wet geschreven staat: „Al wat mannelijk
is dat een moederschoot opent,
moet heilig worden genoemd voor
Jehovah",[f] **24** en om een slachtoffer te brengen overeenkomstig
hetgeen in de wet van Jehovah
wordt gezegd: „Een paar tortelduiven of twee jonge duiven."[g]

25 En zie! er was een mens in
Jeruzalem genaamd Simeon, en
deze mens was rechtvaardig en
eerbiedig, terwijl hij Israëls vertroosting verwachtte,[h] en heilige geest was op hem. **26** Bovendien was hem van Godswege door
de heilige geest geopenbaard dat
hij de dood niet zou zien voordat hij de Christus[i] van Jehovah
had gezien. **27** Onder de kracht
van de geest[j] kwam hij nu in de
tempel; en toen de ouders het jonge kind Jezus binnenbrachten om
voor hem te doen wat volgens
het gebruik der wet de gewoonte
was,[k] **28** nam ook hij het in zijn
armen, en hij zegende God en zei:
29 „Laat nu, Soevereine Heer,
uw slaaf in vrede gaan[l] overeenkomstig uw verklaring; **30** want
mijn ogen hebben uw middel tot
redding gezien,[m] **31** dat gij voor
het oog van alle volken hebt bereid,[n] **32** een licht[o] dat de sluier
zal verwijderen[p] van de natiën[q]
en een heerlijkheid van uw volk
Israël." **33** En zijn vader en moeder bleven zich verwonderen over
al wat er omtrent hem werd gesproken. **34** Ook zegende Simeon
hen, maar zei tot Maria,
zijn moeder: „Zie! Deze wordt gelegd tot de val[r] en het wederom

HFDST. 2

a Mt 1:25
b Jes 53:2
c Heb 1:14
d Le 9:6
e Ge 12:3 Han 13:48
f 1Sa 20:6
g Jes 9:6 Jes 19:20
h Han 2:36 Fil 2:11
i Ps 103:21
j Ge 28:12 Da 7:10 Heb 1:14 Opb 5:11
k Ps 148:1 Mr 11:10
l Jes 57:19 Kol 1:20
m Ps 30:5 Jes 61:2 Lu 19:38
n Ps 111:2
o Ge 37:11 Lu 1:66 Lu 2:51

2e kolom

a Ge 17:12 Le 12:3 Ga 4:4
b Ge 17:10
c Mt 1:21
d Lu 1:31
e Le 12:2
f Ex 13:2 Ex 22:29 Ex 34:19 Nu 3:13 Nu 8:17
g Le 1:14 Le 5:7 Le 12:8
h Ps 119:166 Jes 40:1 Jes 49:13
i Lu 9:20
j Han 8:29
k Le 12:6
l Ge 46:30 Jes 57:2
m Jes 52:10 Lu 3:6 Han 4:12
n Jes 40:5 Jes 42:1
o Jes 9:2 Jes 60:1 Mt 4:16
p Jes 25:7
q Jes 11:10 Jes 42:6 Jes 49:6 Han 13:47 Han 26:23
r Jes 53:10

opstaan van velen in Israël[a] en tot
een teken dat wordt weersproken[b]
35 (ja, uw eigen ziel zal door een
lang zwaard worden doorboord[c]),
opdat de overleggingen van vele
harten blootgelegd worden."[d]

36 Nu was er een profetes,
Anna, een dochter van Fanuël, uit
de stam Aser (deze vrouw was al
op jaren en had van haar maagde-
lijke staat af zeven jaar met een
echtgenoot geleefd, **37** en zij
was nu een weduwe[e] van vieren-
tachtig jaar), die nimmer ontbrak
in de tempel, terwijl zij nacht en
dag heilige dienst verrichtte[f] met
vasten en smekingen. **38** En in
datzelfde uur kwam zij naderbij
en ging dank aan God brengen
en tot allen die Jeruzalems be-
vrijding verwachtten,[g] over [het
kind] spreken.

39 Toen zij dan alle dingen vol-
gens de wet van Jehovah had-
den volbracht,[h] keerden zij naar
Galilea, naar hun eigen stad Na-
zareth,[i] terug. **40** En het jonge
kind groeide op en werd sterk,[j]
vervuld met wijsheid, en Gods
gunst[k] bleef op hem rusten.

41 Nu waren zijn ouders ge-
woon om van jaar tot jaar voor
het paschafeest naar Jeruzalem te
gaan.[l] **42** En toen hij twaalf jaar
was geworden, trokken zij naar
het feestgebruik[m] op **43** en volto-
ooiden de dagen. Maar toen zij te-
rugkeerden, bleef de jonge knaap
Jezus in Jeruzalem achter, zon-
der dat zijn ouders het merk-
ten. **44** In de veronderstelling
dat hij zich onder het reisgezel-
schap bevond, gingen zij een dag-
reis ver[n] en zochten hem toen
onder de bloedverwanten en be-
kenden. **45** Toen zij hem echter
niet vonden, keerden zij naar Je-
ruzalem terug en zochten hem
naarstig. **46** Na drie dagen nu
vonden zij hem in de tempel,[o]
waar hij te midden van de le-
raren zat, naar wie hij luister-
de en aan wie hij vragen stelde.
47 Maar allen die naar hem luis-
terden, stonden voortdurend ver-
baasd over zijn begrip en zijn ant-

HFDST. 2

a Jes 8:14 Ho 14:9 1Kor 1:23 1Pe 2:8
b Han 28:22 1Pe 2:12
c Jo 19:25
d 1Kor 11:19
e 1Ti 5:5
f Han 26:7
g Jes 52:9 Klg 3:26 Mr 15:43 Lu 2:25
h Le 12:6
i Mt 2:23 Lu 1:26
j Lu 1:80 Lu 2:52
k Jes 11:2
l Ex 23:14 De 16:16
m Ex 34:23
n 1Kon 19:4
o Mt 26:55

2e kolom

a Ps 119:99 Mt 7:28 Mr 1:22 Jo 7:15
b Ps 26:8 Ps 27:4 Sp 20:11 Jo 2:16
c Lu 9:45 Lu 18:34
d Ex 20:12 De 5:16 Ef 6:1 Kol 3:20
e Ge 37:11 Da 7:28 Lu 2:19
f Sp 2:2 Sp 2:5 Jes 11:2
g Sp 3:4

HFDST. 3

h Mt 14:1 Lu 23:7
i Mt 26:57 Jo 18:13 Jo 18:24 Han 4:6
j Jo 1:6
k Lu 1:80
l Mt 3:1 Mr 1:4 Lu 1:77 Han 13:24
m Jes 40:3 Mt 3:3 Mr 1:3
n Jes 40:4
o Ps 98:2 Jes 40:5 Jes 52:10 Lu 2:30 Han 28:28
p Jes 59:5
q Mt 3:7 Mt 23:33

woorden.[a] **48** Toen zij hem dan
zagen, stonden zij versteld, en
zijn moeder zei tot hem: „Kind,
waarom hebt gij ons dit aange-
daan? Denk eens aan, uw vader
en ik hebben in doodsangst naar
u gezocht." **49** Maar hij zei tot
hen: „Waarom moest GIJ naar mij
gaan zoeken? Wist GIJ niet dat
ik in het [huis] van mijn Vader
moet zijn?"[b] **50** Maar zij begre-
pen het woord niet dat hij tot hen
sprak.[c]

51 En hij daalde met hen af en
kwam te Nazareth, en hij bleef
aan hen onderworpen.[d] Ook be-
waarde zijn moeder al deze woor-
den zorgvuldig in haar hart.[e]
52 En Jezus bleef toenemen in
wijsheid[f] en in fysieke groei en in
gunst bij God en de mensen.[g]

3 In het vijftiende regerings-
jaar van Tiberius Caesar, toen
Pontius Pilatus stadhouder van
Judea was, en Herodes[h] districts-
regeerder van Galilea, maar zijn
broer Filippus districtsregeerder
van het land Iturea en Trachoni-
tis, en Lysanias districtsregeerder
van Abilene, **2** in de dagen van
de overpriester Annas en van Ka-
jafas,[i] kwam Gods bekendmaking
tot Johannes,[j] de zoon van Zacha-
rias, in de wildernis.[k]

3 Daarop kwam hij in de gehele
omtrek van de Jordaan en predik-
te de doop [als een symbool] van
berouw tot vergeving van zon-
den,[l] **4** zoals geschreven staat in
het boek van de woorden van de
profeet Jesaja: „Luistert! In de wil-
dernis roept iemand: 'Bereidt de
weg van Jehovah, maakt zijn pa-
den recht.[m] **5** Elk ravijn moet
opgevuld en elke berg en heuvel
geslecht worden, en de bochten
moeten rechte wegen en de ruwe
plaatsen effen wegen worden;[n]
6 en alle vlees zal Gods middel tot
redding zien.'"[o]

7 Hij zei dan tot de scharen,
die uitliepen om door hem ge-
doopt te worden: „Addergebroed,[p]
wie heeft U te kennen gegeven dat
[GIJ] de komende gramschap kunt
ontvlieden?[q] **8** Brengt derhalve

vruchten voort die bij berouw passen.[a] En begint niet bij UZELF te zeggen: 'Wij hebben Abraham tot vader.' Want ik zeg U dat God de macht heeft om uit deze stenen kinderen voor Abraham te verwekken. **9** Ja, de bijl ligt reeds gereed aan de wortel der bomen; elke boom dan die geen voortreffelijke vruchten voortbrengt, moet omgehakt en in het vuur geworpen worden."[b]

10 En de scharen vroegen hem: „Wat moeten wij dan doen?"[c] **11** Hij gaf hun ten antwoord: „Wie twee onderklederen heeft, laat hij delen met wie er geen heeft, en wie iets te eten heeft, laat hij hetzelfde doen."[d] **12** Maar er kwamen ook belastinginners om gedoopt te worden, en zij zeiden tot hem: „Leraar, wat moeten wij doen?"[e] **13** Hij zei tot hen: „Eist niet meer dan het belastingtarief."[f] **14** Ook zij die in krijgsdienst waren, vroegen hem: „En wij, wat moeten wij doen?" En hij zei tot hen: „Doet niemand overlast aan en beschuldigt[g] niemand vals, maar weest tevreden met wat GIJ ontvangt voor UW onderhoud."[h]

15 Terwijl nu het volk vol verwachting was en allen in hun hart overlegden omtrent Johannes: „Zou hij misschien de Christus zijn?",[i] **16** gaf Johannes het antwoord door tot allen te zeggen: „Ik doop U wel met water, maar er komt iemand die sterker is dan ik, [en] ik ben niet waardig de riem van zijn sandalen los te maken.[j] Hij zal U met heilige geest en vuur dopen.[k] **17** Zijn wanschop is in zijn hand om zijn dorsvloer grondig te reinigen en de tarwe in zijn voorraadschuur bijeen te brengen,[l] maar het kaf[m] zal hij verbranden met vuur[n] dat niet uitgedoofd kan worden."

18 Hij gaf daarom ook nog vele andere vermaningen en bleef goed nieuws aan het volk bekendmaken. **19** Maar Herodes, de districtsregeerder, die door hem werd terechtgewezen betreffende Herodias, de vrouw van zijn broer, en betreffende alle goddeloze daden die Herodes bedreef,[a] **20** voegde ook dit nog aan al die [daden] toe: hij sloot Johannes in de gevangenis op.[b]

21 Toen nu al het volk werd gedoopt, werd ook Jezus[c] gedoopt, en terwijl hij bad, werd de hemel[d] geopend **22** en daalde de heilige geest in lichamelijke gedaante gelijk een duif op hem neer, en er kwam een stem uit de hemel: „Gij zijt mijn Zoon, de geliefde; ik heb u goedgekeurd."[e]

23 Deze Jezus was bovendien, toen hij [met zijn werk] begon,[f] ongeveer dertig[g] jaar, terwijl hij, naar men meende, de zoon[h] was
van Jozef,[i]
[zoon] van Eli,
24 [zoon] van Matthat,
[zoon] van Levi,
[zoon] van Melchi,
[zoon] van Jannai,
[zoon] van Jozef,
25 [zoon] van Mattathias,
[zoon] van Amos,
[zoon] van Nahum,
[zoon] van Esli,
[zoon] van Naggai,
26 [zoon] van Maäth,
[zoon] van Mattathias,
[zoon] van Semeïn,
[zoon] van Josech,
[zoon] van Joda,
27 [zoon] van Joanan,
[zoon] van Resa,
[zoon] van Zerubbabel,[j]
[zoon] van Sealthiël,[k]
[zoon] van Neri,
28 [zoon] van Melchi,
[zoon] van Addi,
[zoon] van Kosam,
[zoon] van Elmadam,
[zoon] van Er,
29 [zoon] van Jezus,
[zoon] van Eliëzer,
[zoon] van Jorim,
[zoon] van Matthat,
[zoon] van Levi,
30 [zoon] van Simeon,
[zoon] van Juda,
[zoon] van Jozef,
[zoon] van Jonam,
[zoon] van Eljakim,

HFDST. 3

a Mt 3:8 Han 26:20
b Mt 3:10 Mt 7:19 Jo 15:6
c Han 2:37 Han 16:30
d Han 10:2 2Kor 8:14 1Ti 6:18 Jak 2:15 1Jo 3:17
e Mt 21:32 Lu 7:29
f Lu 19:8 1Kor 6:10
g Ex 23:1 Ex 23:7 Le 19:11 Sp 6:19
h 1Ti 6:8
i Jo 1:25
j Mr 1:7 Han 13:25
k Mt 3:11 Mr 1:8 Han 2:4
l Mi 4:12
m Ps 1:4
n Mt 13:30

2e kolom

a Mt 14:3
b Mr 6:17
c Mt 3:13 Mr 1:9
d Mt 3:16 Mr 1:10
e Ps 2:7 Mt 3:17 Mr 1:11 Jo 1:32 2Pe 1:17
f Han 10:38
g Nu 4:3
h Mt 13:55
i Mt 1:16 Lu 1:35 Lu 4:22 Jo 6:42
j Ezr 3:2
k 1Kr 3:17 Mt 1:12

31 [zoon] van Melea,
[zoon] van Menna,
[zoon] van Mattatha,
[zoon] van Nathan,[a]
[zoon] van David,[b]
32 [zoon] van Isaï,[c]
[zoon] van Obed,[d]
[zoon] van Boaz,[e]
[zoon] van Salmon,[f]
[zoon] van Nahesson,[g]
33 [zoon] van Amminadab,[h]
[zoon] van Arni,[i]
[zoon] van Hezron,[j]
[zoon] van Perez,[k]
[zoon] van Juda,[l]
34 [zoon] van Jakob,[m]
[zoon] van Isaäk,[n]
[zoon] van Abraham,[o]
[zoon] van Terah,[p]
[zoon] van Nahor,[q]
35 [zoon] van Serug,[r]
[zoon] van Rehu,[s]
[zoon] van Peleg,[t]
[zoon] van Heber,[u]
[zoon] van Selah,[v]
36 [zoon] van Kainan,
[zoon] van Arpachsad,[w]
[zoon] van Sem,[x]
[zoon] van Noach,[y]
[zoon] van Lamech,[z]
37 [zoon] van Methusalah,[a]
[zoon] van Henoch,[b]
[zoon] van Jered,[c]
[zoon] van Mahalaleël,[d]
[zoon] van Kainan,[e]
38 [zoon] van Enos,[f]
[zoon] van Seth,[g]
[zoon] van Adam,[h]
[zoon] van God.

4 Vervuld van heilige geest keerde Jezus nu terug van de Jordaan, en hij werd door de geest in de wildernis rondgevoerd,[i] 2 veertig dagen[j] lang, terwijl hij door de Duivel werd verzocht.[k] Voorts at hij niets in die dagen, zodat hij, toen ze ten einde waren, honger had. 3 De Duivel zei nu tot hem: „Indien gij een zoon van God zijt, zeg dan tot deze steen dat hij een brood wordt." 4 Maar Jezus gaf hem ten antwoord: „Er staat geschreven: 'De mens moet niet van brood alleen leven.'"[l]

HFDST. 3

a 2Sa 5:14
b 1Sa 16:13 1Kr 3:5 Mt 1:6
c 1Sa 17:58 Jes 11:1 Mt 1:6
d Ru 4:17
e Ru 4:13
f Ru 4:21 Mt 1:5
g Nu 1:7 1Kr 2:11 Mt 1:4
h Ru 4:20
i 1Kr 2:10
j Ru 4:19
k Ru 4:18 1Kr 2:5
l Ge 29:35 Ru 4:12 1Kr 2:4 Mt 1:3
m Ge 25:26 1Kr 2:1
n Ge 21:3
o Ge 11:27 1Kr 1:28 Mt 1:2
p Ge 11:26
q Ge 11:24
r Ge 11:22
s Ge 11:20 1Kr 1:25
t Ge 11:18
u Ge 11:16
v Ge 11:14
w Ge 11:12
x Ge 11:10
y Ge 5:29 Ge 5:32
z Ge 5:25
a Ge 5:21
b Ge 5:19
c Ge 5:16
d Ge 5:12
e Ge 5:9 1Kr 1:2
f Ge 4:26 Ge 5:7 Ge 5:10 1Kr 1:1
g Ge 5:4
h Ge 5:1

HFDST. 4

i Le 16:21 Mt 4:1 Mr 1:12
j Ex 34:28 1Kon 19:8
k Heb 2:18
l De 8:3

2e kolom

a Opb 13:2
b Jo 12:31 Jo 14:30 Ef 2:2
c Da 3:5
d Ex 20:3
e De 6:13 De 10:20
f Mt 4:5
g Mt 4:6
h Ps 91:11
i Ps 91:12
j De 6:16 1Kor 10:9

5 Daarna voerde hij hem omhoog en toonde hem in een ogenblik tijds alle koninkrijken van de bewoonde aarde; 6 en de Duivel zei tot hem: „Ik zal u al deze autoriteit en de heerlijkheid ervan geven,[a] want ze is mij overgegeven, en ik geef ze aan wie ik ook wens.[b] 7 Indien gij daarom een daad[c] van aanbidding jegens mij verricht, zal het alles van u zijn." 8 Jezus gaf hem ten antwoord: „Er staat geschreven: 'Jehovah, uw God,[d] moet gij aanbidden en voor hem alleen heilige dienst verrichten.'"[e]

9 Nu voerde hij hem naar Jeruzalem en plaatste hem op de kantelen[f] van de tempel en zei tot hem: „Indien gij een zoon van God zijt, werp u dan van hier naar beneden,[g] 10 want er staat geschreven: 'Hij zal zijn engelen aangaande u opdracht geven om u te bewaren',[h] 11 en: 'Zij zullen u op hun handen dragen, opdat gij uw voet nimmer aan een steen stoot.'"[i] 12 Jezus gaf hem ten antwoord: „Er is gezegd: 'Gij moogt Jehovah, uw God, niet op de proef stellen.'"[j] 13 Toen de Duivel nu alle verzoeking ten einde had gebracht, verwijderde hij zich van hem tot een andere geschikte tijd.[k]

14 In de kracht van de geest keerde Jezus nu naar Galilea terug.[l] En in de gehele omtrek werd er goed over hem gesproken.[m] 15 Ook ging hij in hun synagogen onderwijzen en genoot de achting van allen.[n]

16 Zo kwam hij te Nazareth,[o] waar hij was grootgebracht, en hij ging volgens zijn gewoonte op de sabbatdag de synagoge binnen[p] en stond op om voor te lezen. 17 Daarom werd hem de boekrol van de profeet Jesaja aangereikt, en hij opende de boekrol en vond de plaats waar geschreven stond: 18 „Jehovah's geest[q] is op mij, omdat hij mij heeft gezalfd om de

k Heb 4:15; l Mt 4:12; Jo 4:3; m Han 10:37; n Jes 52:13; o Mt 2:23; p Han 13:14; Han 17:2; q Jes 61:1.

armen goed nieuws bekend te maken, hij heeft mij uitgezonden om
de gevangenen vrijlating te prediken en de blinden herstel van
gezicht, om de verbrijzelden in
vrijheid heen te zenden,[a] **19** om
Jehovah's jaar van aanvaarding te
prediken."[b] **20** Hierna rolde hij
de boekrol op, gaf ze aan de die-
naar terug en ging zitten; en de
ogen van allen in de synagoge wa-
ren oplettend op hem gevestigd.
21 Toen begon hij tot hen te zeg-
gen: „Heden is deze schriftplaats
die GIJ zojuist hebt gehoord, ver-
vuld."[c]

22 En zij gaven allen voorts een
gunstig getuigenis omtrent hem
en verwonderden zich over de in-
nemende woorden[d] die uit zijn
mond voortkwamen, en zij zeiden:
„Is dit niet een zoon van Jozef?"[e]
23 Hierop zei hij tot hen: „Onge-
twijfeld zult GIJ deze illustratie op
mij toepassen: 'Geneesheer,[f] ge-
nees uzelf; doe alle dingen[g] die,
naar wij hebben gehoord, in Ka-
pernaüm[h] zijn geschied, ook hier
in uw eigen gebied.'"[i] **24** Maar
hij zei: „Voorwaar, ik zeg U, dat
geen profeet in zijn eigen gebied
wordt aanvaard. **25** Ik zeg U bij-
voorbeeld naar waarheid: In de
dagen van Elia, toen de hemel
drie jaar en zes maanden gesloten
bleef, zodat er een grote hongers-
nood over het gehele land kwam,
waren er vele weduwen in Israël;[j]
26 toch werd Elia tot geen van
deze [vrouwen] gezonden dan al-
leen tot een weduwe te Sarfath,[k]
in het land van Sidon. **27** En in
de tijd van de profeet Elisa wa-
ren er vele melaatsen in Israël;
toch werd niemand van hen gerei-
nigd, behalve Naäman, de Syriër."[l]
28 Allen nu die deze dingen in
de synagoge hoorden, werden met
toorn vervuld,[m] **29** en zij ston-
den op en joegen hem ijlings de
stad uit, en zij voerden hem naar
de vooruitspringende rand van
de berg waarop hun stad was ge-
bouwd, om hem in de afgrond te
storten.[n] **30** Maar hij ging mid-
den tussen hen door en vervolgde
zijn weg.[o]

HFDST. 4

a Jes 42:3
Mt 12:20
b Jes 58:6
Jes 61:2
c Mt 5:17
2Kor 6:2
d Ps 45:2
Jes 50:4
Ef 4:29
e Mt 13:54
Mr 6:2
Jo 6:42
f Mt 8:7
g Mt 9:12
h Mt 4:13
i Mt 13:57
Mr 6:4
Jo 4:44
j 1Kon 17:9
1Kon 18:1
Jak 5:17
k 1Kon 17:10
l 2Kon 5:14
m Lu 2:34
n Mt 21:38
o Jo 8:59
Jo 10:39

2e kolom

a Mr 1:21
b Mt 7:28
Jo 7:46
c Tit 2:15
d Mr 1:23
e Mt 8:29
Lu 8:28
f Mt 2:23
Lu 18:37
Jo 19:19
Han 2:22
g Jak 2:19
h Mr 1:24
Lu 1:35
Lu 4:41
i Mr 1:26
j Mr 1:27
k Mr 1:28
Lu 5:15
l Mt 8:14
Mr 1:30
m Ps 103:3
Han 28:8
n Mt 8:15
Mr 1:31
o Mt 8:16
Mr 1:32
Han 28:9
p Mr 1:34
q Mt 8:29
Mr 3:11
r Mr 1:25
Mr 3:12
Han 16:17
Han 16:18
s Han 19:15
t Lu 2:11
Lu 4:34

31 En hij daalde af naar Ka-
pernaüm,[a] een stad van Galilea.
En hij onderwees hen op de sab-
bat; **32** en zij stonden versteld
van zijn manier van onderwijzen,[b]
omdat hij met autoriteit sprak.[c]
33 Nu bevond er zich in de sy-
nagoge een mens die bezeten was
door een geest,[d] een onreine de-
mon, en hij schreeuwde met een
luide stem: **34** „Och! Wat heb-
ben wij met u te maken,[e] Jezus, gij
Nazarener?[f] Zijt gij gekomen om
ons om te brengen? Ik weet[g] pre-
cies wie gij zijt: de Heilige Gods."[h]
35 Maar Jezus bestrafte hem en
zei: „Zwijg, en ga van hem uit."
En na de man in hun midden te
hebben neergeworpen, ging de de-
mon van hem uit zonder hem let-
sel toe te brengen.[i] **36** Toen wer-
den allen met verbazing vervuld,
en zij gingen met elkaar spreken
en zeiden: „Wat voor spreken is
dit, want hij beveelt met autori-
teit en kracht de onreine geesten,
en ze gaan uit?"[j] **37** Het nieuws
over hem bleef dan ook zijn weg
vinden naar elke uithoek van de
omtrek.[k]

38 Nadat hij was opgestaan en
de synagoge had verlaten, ging
hij het huis van Simon binnen. Si-
mons schoonmoeder nu werd door
hoge koorts gekweld, en zij de-
den hem een verzoek voor haar.[l]
39 Toen boog hij zich over haar
heen en bestrafte de koorts,[m] en
deze verliet haar. Ogenblikke-
lijk stond zij op en ging hen die-
nen.[n]

40 Toen de zon echter onder-
ging, brachten allen die zieken
hadden die aan velerlei kwalen
leden, hen naar hem toe. Hij
genas hen door zijn handen op
een ieder van hen te leggen.[o]
41 Van velen gingen ook demo-
nen uit,[p] die schreeuwden en zei-
den: „Gij zijt de Zoon[q] van God."
Maar hij bestrafte hen en stond
hun niet toe te spreken,[r] omdat
zij wisten[s] dat hij de Christus
was.[t]

42 Toen het echter dag werd,
ging hij naar buiten en begaf zich

naar een eenzame plaats.[a] Doch
de scharen gingen hem zoeken
en kwamen waar hij was, en zij
trachtten hem vast te houden, op-
dat hij niet van hen zou weggaan.
43 Maar hij zei tot hen: „Ik moet
ook aan andere steden het goede
nieuws van het koninkrijk Gods
bekendmaken, want hiertoe werd
ik uitgezonden.”[b] **44** Zo bleef hij
dan in de synagogen van Judea
prediken.[c]

5 Bij een zekere gelegenheid
stond hij aan het meer van
Gennesareth,[d] terwijl de schare
dicht op hem aandrong en naar
het woord van God luisterde.
2 En hij zag twee boten aan de
oever van het meer vastliggen,
maar de vissers waren eruit ge-
gaan en spoelden hun netten.[e]
3 Hij stapte in een van de bo-
ten, die van Simon, en vroeg hem
een eindje van het land af te ste-
ken. Toen zette hij zich neer en
ging vanuit de boot[f] de scharen
onderwijzen. **4** Toen hij had op-
gehouden met spreken, zei hij tot
Simon: „Steek af naar het diepe,
en LAAT UW netten neer[g] voor een
vangst.” **5** Maar Simon gaf ten
antwoord: „Onderwijzer, wij heb-
ben de hele nacht gezwoegd en
niets gevangen,[h] maar op uw ver-
zoek zal ik de netten neerlaten.”
6 Toen zij dit nu gedaan hadden,
sloten zij een grote menigte vis
in. Ja, hun netten dreigden te
scheuren. **7** Daarom wenkten
zij hun compagnons in de andere
boot om hen te komen helpen;[i] en
die kwamen, en zij vulden beide
boten tot zinkens toe. **8** Bij het
zien daarvan viel Simon Petrus[j]
aan de knieën van Jezus neer en
zei: „Ga van mij weg, Heer, want
ik ben een zondig man.”[k] **9** Ver-
bazing had zich namelijk mees-
ter gemaakt van hem en allen
die bij hem waren door de vis-
vangst die zij hadden ingehaald,
10 en dit was ook het geval met
Jakobus en Johannes, de zonen
van Zebedeüs,[l] die Simons deel-
hebbers waren. Jezus zei echter
tot Simon: „Wees niet langer be-
vreesd. Voortaan zult gij men-
sen levend vangen.”[a] **11** Daar-
om brachten zij de boten terug
aan land en lieten alles in de
steek en volgden hem.[b]

12 Toen hij zich bij een volgen-
de gelegenheid in een van de ste-
den bevond, zie! daar was een man
die overdekt was met melaatsheid!
Toen hij Jezus gewaar werd, viel
hij op zijn aangezicht en zei sme-
kend tot hem: „Heer, als u het al-
leen maar wilt, kunt u mij rein ma-
ken.”[c] **13** Toen strekte hij zijn
hand uit, raakte hem aan en zei:
„Ik wil het. Word rein.” En on-
middellijk verdween de melaats-
heid bij hem.[d] **14** En hij beval
de man het aan niemand te zeg-
gen:[e] „Maar ga heen en laat u aan
de priester zien,[f] en breng een of-
fer[g] in verband met uw reiniging,
zoals Mozes heeft voorgeschre-
ven, tot een getuigenis voor hen.”[h]
15 Maar er werd in steeds wij-
der kring over hem gesproken, en
grote scharen kwamen bijeen om
te luisteren en van hun ziekten
te worden genezen.[i] **16** Hij trok
zich echter telkens in de woestij-
nen terug om te bidden.[j]

17 Toen hij in de loop van een
der dagen onderwijs gaf, zaten er
ook Farizeeën en leraren der wet
bij, die uit elk dorp van Galilea en
Judea en uit Jeruzalem waren ge-
komen; en Jehovah’s kracht was
daar, zodat hij gezond kon ma-
ken.[k] **18** En zie! [enige] mannen
droegen op een bed een mens die
verlamd was, en zij zochten een
weg waarlangs zij hem konden
binnenbrengen en voor hem kon-
den neerleggen.[l] **19** Maar omdat
zij vanwege de schare geen weg
vonden waarlangs zij hem kon-
den binnenbrengen, klommen zij
het dak op en lieten hem met
het kleine bed door de dakbete-
geling heen naar beneden zak-
ken, midden tussen degenen die
voor Jezus zaten.[m] **20** En toen
hij hun geloof zag, zei hij: „Mens,
uw zonden zijn u vergeven.”[n]

HFDST. 4

a Mr 1:35
b Lu 8:1 Jo 9:4 Han 10:38 Ro 15:8
c Mt 4:23 Mr 1:39

HFDST. 5

d Mt 4:18 Mr 1:16
e Mt 4:21
f Mr 4:1
g Jo 21:6
h Jo 21:3
i Jo 21:8
j Jo 21:7
k Mt 8:8
l Mt 4:21 Mr 1:19

2e kolom

a Mt 4:19 Mr 1:17
b Mt 4:20 Mt 6:33 Mt 19:27 Mr 1:20 Lu 18:28 Fil 3:8
c Mt 8:2 Mr 1:40
d Mt 8:3 Mr 1:42
e Mr 7:36 Lu 8:56
f Le 13:49 Le 14:2
g Le 14:10 Le 14:20
h Mt 8:4 Mr 1:44
i Mt 4:25 Mr 3:7 Jo 6:2
j Mr 1:45
k Ps 103:3 Mr 2:1
l Mt 9:2 Mr 2:3
m Mr 2:4
n Mr 2:5

21 Maar de schriftgeleerden en
de Farizeeën begonnen te overleg-
gen en zeiden: „Wie is die [man],
die lasteringen spreekt?[a] Wie kan
er zonden vergeven dan God al-
leen?"[b] **22** Doch Jezus, die hun
overleggingen onderscheidde, gaf
hun ten antwoord: „Wat overlegt
GIJ in UW hart?[c] **23** Wat is ge-
makkelijker, te zeggen: 'Uw zon-
den zijn u vergeven', of te zeggen:
'Sta op en loop'?[d] **24** Opdat GIJ
echter zult weten dat de Zoon des
mensen de macht heeft op aar-
de zonden te vergeven —" zei hij
tot de verlamde: „Ik zeg u: Sta op
en neem uw kleine bed op en ga
naar huis."[e] **25** En ogenblikke-
lijk stond hij voor hun ogen op,
nam datgene waarop hij steeds
had gelegen op en ging, God
verheerlijkend, naar zijn huis.[f]
26 Toen raakten allen, zonder uit-
zondering, in verrukking[g] en gin-
gen God verheerlijken, en zij wer-
den met vrees vervuld en zeiden:
„Wij hebben vandaag vreemde
dingen gezien!"[h]

27 Na deze dingen nu ging hij
naar buiten en zag een belas-
tinginner, Levi genaamd, bij het
belastingkantoor zitten, en hij
zei tot hem: „Wees mijn volge-
ling."[i] **28** En alles achterlatend,[j]
stond hij op en ging hem volgen.
29 Ook rechtte Levi in zijn huis
een groot gastmaal voor hem aan;
en er was een grote schare van
belastinginners en anderen, die
met hen aan de maaltijd aanla-
gen.[k] **30** De Farizeeën en hun
schriftgeleerden gingen daarover
tegen zijn discipelen murmureren
en zeiden: „Waarom eet en drinkt
GIJ met belastinginners en zon-
daars?"[l] **31** Jezus gaf hun ten
antwoord: „Zij die gezond zijn,
hebben geen geneesheer nodig,[m]
maar zij die iets mankeren wel.[n]
32 Ik ben niet gekomen om recht-
vaardigen maar zondaars tot be-
rouw te roepen."[o]

33 Zij zeiden tot hem: „De dis-
cipelen van Johannes vasten dik-
wijls en zenden smekingen op, en
die van de Farizeeën doen dat ook,
maar de uwe eten en drinken."[a]
34 Jezus zei tot hen: „Kunt GIJ
soms de vrienden van de bruide-
gom laten vasten terwijl de bruid-
egom bij hen is?[b] **35** Er zullen
echter dagen komen dat de bruid-
egom[c] werkelijk van hen wegge-
nomen zal worden;[d] dan, in die da-
gen, zullen zij vasten."[e]

36 Vervolgens gaf hij hun ook
nog een illustratie: „Niemand
knipt een lap van een nieuw bo-
venkleed af en naait die op een
oud bovenkleed; doet hij dit ech-
ter wel, dan scheurt de nieuwe
lap af, terwijl bovendien de lap
van het nieuwe kleed niet bij
het oude past.[f] **37** Ook doet nie-
mand nieuwe wijn in oude wijn-
zakken; doet hij dit echter wel,
dan zal de nieuwe wijn de wijn-
zakken doen barsten,[g] en [de wijn]
zal eruit lopen en de wijnzakken
zullen verloren gaan.[h] **38** Maar
nieuwe wijn moet in nieuwe wijn-
zakken worden gedaan. **39** Nie-
mand die oude wijn heeft gedron-
ken, wil nieuwe, want hij zegt: 'De
oude[i] is lekker.'"

6 Nu geschiedde het op een sab-
bat dat hij door korenvelden
ging, en zijn discipelen plukten[j]
aren en aten die, terwijl zij ze
met hun handen stukwreven.[k]
2 Toen zeiden sommigen der Fa-
rizeeën: „Waarom doet GIJ iets
wat op de sabbat niet geoorloofd
is?"[l] **3** Maar Jezus gaf hun ten
antwoord: „Hebt GIJ dan nooit ge-
lezen wat David[m] precies deed
toen hij en de mannen die bij hem
waren honger kregen?[n] **4** Hoe
hij het huis van God binnenging
en de broden der voorzetting ont-
ving[o] en at en ook de mannen die
bij hem waren daarvan gaf, ter-
wijl het niemand geoorloofd is ze
te eten dan alleen de priesters?"[p]
5 En hij zei verder tot hen: „De
Zoon des mensen is Heer van de
sabbat."[q]

6 In de loop van een andere sab-
bat[r] begaf hij zich in de synago-
ge en ging onderwijzen. En er was

HFDST. 5

a Mt 9:3, Mr 2:7
b Ps 32:5, Ps 103:3, Ps 130:4, Jes 1:18, Jes 43:25, Da 9:9
c Mt 9:4, Mr 2:8
d Mt 9:5, Mr 2:9
e Mt 9:6, Mr 2:11, Jo 5:8
f Mt 9:7, Mr 2:12, Han 4:21, Ga 1:24
g Mr 5:42, Han 3:10
h Mt 9:8
i Mt 9:9, Mr 2:14
j Lu 5:11
k Mt 9:10, Mr 2:15, Lu 15:1
l Mt 9:11, Mr 2:16, Lu 15:2
m Jes 53:4
n Mt 9:12, Mr 2:17
o Mt 9:13, 1Ti 1:15

2e kolom

a Mt 9:14, Mr 2:18, Lu 7:34
b Mt 9:15, Mr 2:19, Jo 3:29
c Mt 22:2, 2Kor 11:2, Opb 19:7
d Lu 17:22
e Jo 16:20
f Mt 9:16, Mr 2:21
g Job 32:19
h Mt 9:17, Mr 2:22
i Jes 25:6

HFDST. 6

j De 23:25
k Mt 12:1, Mr 2:23
l Ex 20:10, De 5:14, Mt 12:2, Mr 2:24, Jo 5:10
m 1Sa 21:4
n Mt 12:3, Mr 2:25
o 1Sa 21:6
p Le 24:9, Mt 12:4, Mr 2:26
q Mt 12:8, Mr 2:28
r Lu 13:14, Jo 9:16

een mens aanwezig wiens rechterhand verdord was.[a] **7** De schriftgeleerden en de Farizeeën sloegen hem nu nauwlettend gade[b] om te zien of hij op de sabbat zou genezen, ten einde iets te vinden waarvan zij hem zouden kunnen beschuldigen.[c] **8** Ofschoon hij hun overleggingen kende,[d] zei hij toch tot de man met de verdorde hand: „Sta op en ga in het midden staan.” En hij stond op en ging daar staan.[e] **9** Toen zei Jezus tot hen: „Ik vraag U: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen[f] of schade te berokkenen, een ziel te redden of te vernietigen?”[g] **10** En na zijn blik over hen allen te hebben laten rondgaan, zei hij tot de man: „Strek uw hand uit.” Hij deed het en zijn hand werd hersteld.[h] **11** Maar zij werden geheel en al uitzinnig en gingen met elkaar bespreken wat zij tegen Jezus konden doen.[i]

12 In de loop van die dagen ging hij de berg op om te bidden,[j] en hij bracht de gehele nacht door in gebed tot God.[k] **13** Toen het echter dag werd, riep hij zijn discipelen bij zich en koos er twaalf van hen uit, aan wie hij tevens de naam „apostelen” gaf:[l] **14** Simon, aan wie hij ook de naam Petrus gaf,[m] en zijn broer Andreas, en Jakobus en Johannes,[n] en Filippus[o] en Bartholomeüs, **15** en Mattheüs en Thomas,[p] en Jakobus, [de zoon] van Alfeüs, en Simon, die „de ijveraar” wordt genoemd,[q] **16** en Judas, [de zoon] van Jakobus, en Judas Iskariot, die een verrader werd.[r]

17 En hij daalde samen met hen af en ging op een vlakke plaats staan, en daar bevond zich een grote schare van zijn discipelen en een grote menigte van mensen[s] uit heel Judea en Jeruzalem en het kustland van Tyrus en Sidon, die gekomen waren om hem te horen en van hun ziekten te worden genezen.[t] **18** Zelfs zij die door onreine geesten werden gekweld, werden genezen. **19** En de gehele schare deed pogingen hem aan te raken,[a] want er ging kracht[b] van hem uit die hen allen genas.

20 En hij sloeg zijn ogen op naar zijn discipelen en zei vervolgens:[c]

„Gelukkig zijt GIJ, armen,[d] want U behoort het koninkrijk Gods toe.

21 Gelukkig zijt GIJ die thans honger lijdt,[e] want GIJ zult verzadigd worden.[f]

Gelukkig zijt GIJ die thans weent, want GIJ zult lachen.[g]

22 Gelukkig zijt GIJ wanneer de mensen U haten,[h] en wanneer zij U uitstoten en U smaden en UW naam als goddeloos verwerpen[i] ter wille van de Zoon des mensen. **23** Verheugt U op die dag en springt op, want ziet! UW beloning is groot in de hemel, want precies dezelfde dingen deden hun voorvaders ten aanzien van de profeten.[j]

24 Maar wee U, rijken,[k] want GIJ hebt UW vertroosting reeds ten volle.[l]

25 Wee U die thans verzadigd zijt, want GIJ zult honger lijden.[m]

Wee U die thans lacht, want GIJ zult treuren en wenen.[n]

26 Wee U, wanneer alle mensen goed van U spreken, want soortgelijke dingen deden hun voorvaders ten aanzien van de valse profeten.[o]

27 Maar ik zeg tot U die luistert: Blijft UW vijanden liefhebben,[p] goeddoen[q] aan hen die U haten, **28** zegenen die U vervloeken, bidden voor hen die U beledigen.[r] **29** Als iemand u op de ene wang slaat,[s] bied hem dan ook de andere aan; en als iemand uw bovenkleed wegneemt,[t] onthoud hem dan zelfs het onderkleed niet. **30** Geef aan een ieder die [iets van] u vraagt,[u] en vraag uw dingen niet terug van degene die [ze] heeft weggenomen.

31 En zoals GIJ wilt dat de mensen U doen, doet hun evenzo.[v]

HFDST. 6

a Mt 12:10 Mr 3:1
b Lu 14:1
c Mr 3:2
d Lu 5:22 Jo 2:24
e Mr 3:3
f Mt 12:11 Jo 7:23
g Mr 3:4
h Mt 12:13 Mr 3:5
i Ps 2:2 Mt 12:14 Mr 3:6
j Mt 6:6 Mr 3:13
k Jes 26:9 Mt 14:23
l Mr 3:14 Jo 6:70
m Mt 10:2
n Mr 3:17 Han 1:13
o Jo 14:8
p Jo 11:16
q Mr 3:18
r Mr 3:19
s Mt 4:25
t Mr 3:7

2e kolom

a Mt 14:36
b Mr 5:30
c Mt 5:2
d Jes 57:15 Mt 5:3 Jak 2:5
e Jes 55:1 Mt 5:6
f Ps 107:9 Jer 31:25
g Jes 61:3 Mt 5:11 Opb 21:4
h Mt 5:10 Jo 17:14 1Pe 3:14
i Jo 16:2
j 2Kr 36:16 Mt 5:12 Lu 11:47 Han 7:52
k Jak 5:1
l Mt 6:2 Lu 16:25
m Jes 65:13
n Sp 14:13
o Jo 15:19 Jak 4:4 1Jo 4:5
p Mt 5:44
q Ex 23:4 Sp 25:21 Ro 12:20
r Han 7:60 Ro 12:14
s Mt 5:39
t Mt 5:40 1Kor 6:7
u De 15:7 Sp 3:27 Sp 21:26 Mt 5:42
v Mt 7:12

32 En als GIJ liefhebt die U liefhebben, wat voor verdienste hebt GIJ dan? Want zelfs de zondaars hebben lief die hen liefhebben.[a] **33** En als GIJ goeddoet aan hen die U goeddoen, wat voor verdienste hebt GIJ dan eigenlijk? Zelfs de zondaars doen hetzelfde.[b] **34** Als GIJ voorts leent [zonder rente][c] aan hen van wie GIJ hoopt te ontvangen, wat voor verdienste hebt GIJ dan? Zelfs zondaars lenen [zonder rente] aan zondaars, om evenveel terug te krijgen.[d] **35** Blijft daarentegen UW vijanden liefhebben en blijft goeddoen en lenen[e] [zonder rente], zonder te hopen iets terug te krijgen, en UW beloning zal groot zijn, en GIJ zult zonen van de Allerhoogste zijn,[f] want hij is goed[g] jegens de ondankbaren en goddelozen. **36** Blijft barmhartig worden, zoals UW Vader barmhartig is.[h]

37 Houdt bovendien op met oordelen, en GIJ zult geenszins geoordeeld worden;[i] en houdt op met veroordelen, en GIJ zult geenszins veroordeeld worden. Blijft vrijlaten, en GIJ zult vrijgelaten worden.[j] **38** Beoefent het geven, en U zal gegeven worden.[k] Een voortreffelijke, aangestampte, geschudde en overlopende maat zal men in UW schoot storten. Want met de maat waarmee GIJ meet, zal men ook U meten."[l]

39 Vervolgens sprak hij ook een illustratie tot hen: „Kan soms een blinde een blinde leiden? Zullen zij dan niet beiden in een kuil vallen?[m] **40** Een leerling staat niet boven zijn leraar, maar een ieder die volmaakt is onderricht, zal gelijk zijn leraar zijn.[n] **41** Waarom kijkt gij dan naar het strootje dat in het oog van uw broeder is, maar bemerkt niet de balk die in uw eigen oog is?[o] **42** Hoe kunt gij tot uw broeder zeggen: 'Broeder, laat mij het strootje dat zich in uw oog bevindt eruit halen', terwijl gijzelf de balk niet ziet die in uw oog is?[p] Huichelaar! Haal eerst de balk uit uw eigen oog,[q] en dan zult gij duidelijk zien hoe gij het strootje dat zich in het oog van uw broeder bevindt, eruit moet halen.[a]

43 Want er is geen voortreffelijke boom die rotte vruchten voortbrengt; ook is er geen rotte boom die voortreffelijke vruchten voortbrengt.[b] **44** Want elke boom wordt gekend aan zijn eigen vruchten.[c] Men plukt bijvoorbeeld geen vijgen van doorns, evenmin snijdt men druiven van een doornbos.[d] **45** Een goed mens brengt uit de goede schat[e] van zijn hart het goede voort, maar een goddeloos mens brengt uit zijn goddeloze [schat] voort wat goddeloos is; want uit de overvloed des harten spreekt zijn mond.[f]

46 Waarom dan noemt GIJ mij 'Heer! Heer!', maar doet niet de dingen die ik zeg?[g] **47** Een ieder die tot mij komt en mijn woorden hoort en ze doet, ik zal U tonen op wie hij gelijkt:[h] **48** Hij gelijkt op een mens die bij het bouwen van een huis diep ging graven en een fundament op de rots legde. Toen er nu een stortvloed[i] kwam, beukte de rivier tegen dat huis aan, maar was niet krachtig genoeg om het te doen wankelen, omdat het goed gebouwd was.[j] **49** Wie daarentegen hoort en er niet naar handelt,[k] gelijkt op een mens die een huis op de grond bouwde zonder een fundament te leggen. De rivier beukte ertegenaan en onmiddellijk stortte het in, en de verwoesting[l] van dat huis werd groot."[m]

7 Toen hij al zijn woorden ten aanhoren van het volk had geëindigd, ging hij Kapernaüm binnen.[n] **2** De slaaf van een zekere legeroverste nu, die hem dierbaar was, was ziek en lag op sterven.[o] **3** Toen hij van Jezus hoorde, zond hij oudere mannen van de joden naar hem toe om hem te vragen of hij wilde komen en zijn slaaf er veilig doorheen wilde brengen. **4** Toen zij nu bij Jezus waren gekomen, verzoch-

HFDST. 6

a Mt 5:46 1Ti 5:8
b Mt 5:47
c Le 25:36 De 15:8
d Mt 5:42
e Ex 22:25 Le 25:37 De 23:20 Ps 37:26
f De 14:29 Mt 5:45 1Jo 3:1
g Han 14:17
h Mt 5:48 Ef 5:2 Jak 2:13
i Mt 7:1 Ro 2:1 Ro 14:10
j Jes 58:6 Mt 6:14 Mr 11:25
k Sp 19:17
l Mt 7:2 Mr 4:24
m Mt 15:14 Mt 23:16
n Mt 10:24 Jo 13:16 Jo 15:20
o Mt 7:3
p Mt 7:4
q Sp 18:17 Ro 2:21

2e kolom

a Mt 7:5
b Mt 7:16
c Mt 12:33
d Ge 1:11
e Mt 12:35
f Mt 12:34
g Mt 7:21 Mt 25:11 Lu 13:24 Ro 2:13 Jak 1:22
h Mt 7:24
i Han 14:22 2Ti 3:12
j Ps 125:1 Mt 7:25 2Ti 2:19 1Pe 1:5
k Jak 1:24
l Job 8:13 Heb 10:29 2Pe 2:20
m Mt 7:27

HFDST. 7

n Mt 8:5
o Mt 8:6 Jo 4:47

ten zij het hem vervolgens ernstig en zeiden: „Hij is het waard dat gij hem deze [gunst] bewijst, **5** want hij heeft onze natie lief[a] en hijzelf heeft de synagoge voor ons gebouwd.” **6** Hierop begaf Jezus zich met hen op weg. Maar toen hij niet ver meer van het huis was, had de legeroverste reeds vrienden gezonden om hem te zeggen: „Heer, doe geen moeite, want ik ben het niet waard dat gij onder mijn dak komt.[b] **7** Daarom heb ik mij ook niet waardig geacht naar u toe te komen. Maar spreek een woord en laat mijn knecht gezond worden. **8** Want ook ik ben een mens die onder autoriteit is gesteld, en ik heb soldaten onder mij, en zeg ik tot de een: ’Ga!’, dan gaat hij, en tot een ander: ’Kom!’, dan komt hij, en tot mijn slaaf: ’Doe dit!’, dan doet hij het.”[c] **9** Toen Jezus nu deze dingen hoorde, verwonderde hij zich over hem, en zich omkerend tot de schare die hem volgde, zei hij: „Ik zeg U: Zelfs in Israël heb ik zo’n groot geloof niet gevonden.”[d] **10** En toen zij die waren gezonden, in het huis terugkwamen, vonden zij de slaaf in goede gezondheid.[e]

11 Kort hierop reisde hij naar een stad die Naïn heette, en zijn discipelen en een grote schare reisden met hem mee. **12** Toen hij nu in de nabijheid van de stadspoort kwam, zie! daar werd een dode[f] uitgedragen, de eniggeboren[g] zoon van zijn moeder. Bovendien was zij weduwe. Er was ook een aanzienlijke schare uit de stad bij haar. **13** En toen de Heer haar in het oog kreeg, werd hij met medelijden[h] jegens haar bewogen, en hij zei tot haar: „Houd op met wenen.”[i] **14** Vervolgens trad hij naderbij en raakte de baar aan, en de dragers bleven staan, en hij zei: „Jonge man, ik zeg u: Sta op!”[j] **15** En de dode ging overeind zitten en begon te spreken, en hij gaf hem aan zijn moeder.[k] **16** Toen werden allen door vrees[l] aangegrepen, en zij gingen God verheerlijken en zeiden: „Een groot profeet[a] is onder ons verwekt”, en: „God heeft zijn aandacht op zijn volk gericht.”[b] **17** En dit nieuws omtrent hem verbreidde zich in heel Judea en overal in de omtrek.

18 De discipelen van Johannes nu berichtten hem al deze dingen.[c] **19** Daarom riep Johannes een tweetal van zijn discipelen bij zich en zond hen naar de Heer om te zeggen: „Zijt gij de Komende, of hebben wij een ander te verwachten?”[d] **20** Toen de mannen bij hem kwamen, zeiden zij: „Johannes de Doper heeft ons naar u toe gezonden om te zeggen: ’Zijt gij de Komende, of hebben wij een ander te verwachten?’” **21** In dat uur genas hij vele [mensen] van ziekten[e] en ernstige kwalen en goddeloze geesten en schonk hij vele blinden [het vermogen] om te kunnen zien. **22** Daarom gaf hij de [twee] ten antwoord: „Gaat heen,[f] bericht aan Johannes wat GIJ gezien en gehoord hebt: de blinden[g] ontvangen het gezicht, de kreupelen lopen, de melaatsen worden gereinigd en de doven horen, de doden worden opgewekt en aan de armen wordt het goede nieuws verteld.[h] **23** En gelukkig is hij die geen aanstoot aan mij neemt.”[i]

24 Toen de boodschappers van Johannes waren weggegaan, begon hij betreffende Johannes tot de scharen te zeggen: „Wat zijt GIJ in de wildernis gaan aanschouwen? Een riet dat door de wind heen en weer bewogen wordt?[j] **25** Wat zijt GIJ dán gaan zien? Een mens gehuld in zachte bovenklederen?[k] Zij nu die prachtig gekleed gaan en in weelde leven, bevinden zich in koninklijke huizen.[l] **26** Wat zijt GIJ dan eigenlijk gaan zien? Een profeet?[m] Ja, zeg ik U, en veel meer dan een profeet.[n] **27** Deze is het over wie geschreven staat: ’Zie! Ik zend mijn boodschapper voor uw aangezicht uit,[o] die uw weg vóór u zal bereiden.’[p] **28** Ik zeg U: Onder hen die uit vrouwen geboren zijn,

HFDST. 7

a Han 10:2
b Mt 8:8
c Mt 8:9
d Mt 8:10
Ro 3:2
Ro 9:4
e Mt 8:13
f 1Kon 17:17
Lu 8:42
g Lu 9:38
h Heb 4:15
i Lu 8:52
Jo 11:33
j 1Kon 17:21
Lu 8:54
Jo 11:43
Han 9:40
k 1Kon 17:23
2Kon 4:36
l Lu 1:65

2e kolom

a De 18:15
Lu 24:19
Jo 4:19
Jo 6:14
Jo 7:40
Han 7:37
b Ex 4:31
Ps 106:4
Lu 1:68
c Mt 11:2
Jo 3:26
d Ps 40:7
Ps 118:26
Ez 21:27
Za 9:9
Mal 3:1
Mt 3:11
e Jes 53:4
f Mt 11:4
g Jes 29:18
Jes 35:5
Jes 42:7
h Jes 61:1
Ze 3:12
Mt 11:5
Lu 4:18
Jak 2:5
i Jes 8:14
Mt 11:6
Lu 2:34
Jo 6:66
j Mt 11:7
k Mr 1:6
l Es 1:11
Mt 11:8
m Lu 1:76
n Mt 11:9
o Mal 3:1
p Jes 40:3
Mt 11:10
Lu 1:16
Jo 1:23

is niemand groter[a] dan Johannes; maar wie een mindere is in
het koninkrijk Gods, is groter
dan hij."[b] **29** (En toen het gehe-
le volk en de belastinginners, die
met de doop van Johannes wa-
ren gedoopt,[c] [dit] hoorden, ver-
klaarden zij dat God rechtvaar-
dig was.[d] **30** Maar de Farizeeën
en zij die goed onderlegd waren
in de Wet, die niet door hem wa-
ren gedoopt, minachtten de aan
hen gegeven raad[e] Gods.)
31 „Met wie zal ik de mensen
van dit geslacht daarom verge-
lijken, en op wie gelijken zij?[f]
32 Zij gelijken op jonge kinderen
die op een marktplaats zitten en
elkaar toeroepen, en die zeggen:
'Wij hebben voor U op de fluit ge-
speeld, maar GIJ hebt niet gedanst;
wij hebben geweeklaagd, maar GIJ
hebt niet geweend.'[g] **33** Want
Johannes de Doper is gekomen en
at geen brood en dronk geen wijn,
maar GIJ zegt: 'Hij heeft een de-
mon.'[h] **34** De Zoon des mensen
is gekomen en eet en drinkt wél,
maar GIJ zegt: 'Ziet! Een mens die
een veelvraat is en verslaafd aan
het drinken van wijn, een vriend
van belastinginners en zondaars!'[i]
35 Niettemin wordt de wijsheid[j]
gerechtvaardigd door al haar kin-
deren."[k]
36 Iemand van de Farizeeën nu
vroeg hem aanhoudend om bij
hem te komen eten. Hij ging dus
het huis van de Farizeeër binnen[l]
en lag aan tafel aan. **37** En zie!
een vrouw die in de stad als een
zondares bekend stond, kwam te
weten dat hij in het huis van de
Farizeeër aan een maaltijd aanlag,
en zij bracht een albasten[m] [fla-
con] vol welriekende olie **38** en
ging wenend achter hem staan,
bij zijn voeten, en begon zijn voe-
ten met haar tranen nat te maken
en droogde ze met haar hoofdhaar
af. Ook kuste zij zijn voeten te-
der en wreef ze met de welrieken-
de olie in. **39** Toen de Farizeeër
die hem had uitgenodigd dit zag,
zei hij bij zichzelf: „Indien deze
man een profeet was,[a] zou hij we-
ten wie en wat voor een vrouw het
is die hem aanraakt, dat zij een
zondares is."[b] **40** Maar Jezus gaf
hem ten antwoord: „Simon, ik heb
u iets te zeggen." Hij zei: „Leraar,
zeg het!"
41 „Twee mannen hadden
schuld bij een zekere geldschie-
ter; de een had vijfhonderd dena-
rii schuld,[c] maar de ander vijftig.
42 Toen zij niets hadden waar-
mee zij [de schuld] konden terug-
betalen, schold hij die aan alle-
bei vrijelijk kwijt.[d] Wie van hen
zal hem daarom het meest lief-
hebben?" **43** Simon gaf ten ant-
woord: „Ik veronderstel, degene
aan wie hij het meeste vrijelijk
heeft kwijtgescholden." Hij zei tot
hem: „Gij hebt juist geoordeeld."
44 Daarop keerde hij zich tot de
vrouw en zei tot Simon: „Ziet gij
deze vrouw? Ik ben in uw huis
gekomen; gij hebt mij geen wa-
ter voor mijn voeten gegeven.[e]
Maar deze vrouw heeft mijn voe-
ten met haar tranen natgemaakt
en ze met haar haren afgedroogd.
45 Gij hebt mij geen kus gege-
ven,[f] maar deze vrouw heeft van-
af het uur dat ik ben binnen-
gekomen, niet opgehouden mijn
voeten teder te kussen. **46** Gij
hebt mijn hoofd niet met olie inge-
wreven,[g] maar deze vrouw heeft
mijn voeten met welriekende olie
ingewreven. **47** Op grond hier-
van, zo zeg ik u, zijn haar zon-
den, ofschoon die vele zijn, verge-
ven,[h] want zij heeft veel liefgehad;
maar wie weinig wordt vergeven,
heeft weinig lief." **48** Toen zei
hij tot haar: „Uw zonden zijn ver-
geven."[i] **49** Hierop begonnen zij
die met hem aan tafel aanlagen,
bij zichzelf te zeggen: „Wie is deze
man, die zelfs zonden vergeeft?"[j]
50 Maar hij zei tot de vrouw: „Uw
geloof heeft u gered;[k] ga heen in
vrede."[l]
8 Kort daarna trok hij van stad
tot stad en van dorp tot dorp,
terwijl hij het goede nieuws van
het koninkrijk Gods predikte en
bekendmaakte.[m] En de twaalf wa-

HFDST. 7

a Lu 1:15
b Mt 11:11
c Mt 3:6 Lu 3:12
d Mt 3:15 Mt 21:32
e De 32:28 Han 13:46 Han 20:27 Ro 10:3
f Mt 11:16
g Mt 11:17
h Nu 6:3 Re 13:4 Mt 3:4 Mr 1:6 Lu 1:15
i Mt 11:19 Lu 5:30
j 1Kor 1:24
k Jo 10:38
l Mt 26:6 Lu 11:37
m Mt 26:7 Mr 14:3 Jo 12:3

2e kolom

a Jo 4:19
b Lu 15:2
c Mt 18:28
d Ps 32:1 Ps 103:3 Jes 1:18 Mt 18:27 Lu 7:47
e Ge 18:4 1Ti 5:10
f 1Kor 16:20 1Pe 5:14
g Ps 23:5 Ps 45:7
h Ps 51:1 Jes 43:25 Jes 44:22 Lu 7:42 1Ti 1:14
i Mt 9:2 Mr 2:5
j Jes 53:3 Mt 9:3 Mr 2:7 Lu 5:21
k Mt 9:22 Lu 8:48 Ef 2:8
l 1Sa 1:17 Jo 14:27

HFDST. 8

m Mt 9:35 Lu 4:43

ren met hem, **2** alsmede zekere
vrouwen[a] die van goddeloze gees-
ten en ziekten waren genezen:
Maria, die Magdalena wordt ge-
noemd, van wie zeven demonen
waren uitgegaan,[b] **3** en Johan-
na,[c] de vrouw van Chuzas, gevol-
machtigde van Herodes, en Su-
zanna en vele andere vrouwen,
die hen van hun bezittingen dien-
den.

4 Toen er zich nu een grote
schare verzameld had bij hen die
uit de ene stad na de andere tot
hem kwamen, sprak hij door mid-
del van een illustratie:[d] **5** „Een
zaaier ging uit om zijn zaad te
zaaien. Terwijl hij nu zaaide, viel
een gedeelte ervan langs de weg
en werd vertrapt, en de vogels des
hemels aten het op.[e] **6** Een an-
der gedeelte kwam op de rots te-
recht, en nadat het was uitgespro-
ten, verdorde het omdat het geen
vocht had.[f] **7** Een ander gedeel-
te viel tussen de doorns, en de
doorns, die tegelijkertijd op kwa-
men, verstikten het.[g] **8** Een an-
der gedeelte viel op de goede aar-
de, en nadat het was uitgesproten,
bracht het honderdvoudig vrucht
voort."[h] Toen hij deze dingen zei,
riep hij vervolgens uit: „Wie oren
heeft om te luisteren, hij luis-
tere."[i]

9 Maar zijn discipelen kwamen
hem vragen wat deze illustra-
tie toch betekende.[j] **10** Hij zei:
„U is het gegeven de heilige ge-
heimen van het koninkrijk Gods
te begrijpen, maar aan de over-
igen [worden ze gegeven] in il-
lustraties,[k] opdat zij, ofschoon zij
kijken, tevergeefs kijken, en of-
schoon zij horen, de betekenis
niet begrijpen.[l] **11** Welnu, de be-
tekenis van de illustratie[m] is deze:
Het zaad is het woord van God.[n]
12 Die langs de weg, zijn zij die
hebben gehoord,[o] dan komt de
Duivel[p] en neemt het woord uit
hun hart weg, opdat zij niet zou-
den geloven en worden gered.[q]
13 Die op de rots, zijn zij die het
woord met vreugde ontvangen
wanneer zij het horen, maar de-

HFDST. 8

a Mt 27:55
Mr 15:40
b Mr 16:9
Lu 11:26
c Lu 24:10
d Mt 13:3
Mr 4:1
e Mt 13:4
Mr 4:4
Lu 8:12
f Mt 13:5
Mr 4:5
Lu 8:13
g Mt 13:7
Mr 4:7
Lu 8:14
h Mt 13:8
Mr 4:8
Lu 8:15
i Mt 11:15
Mt 13:9
Mr 4:9
j Mt 13:10
Mr 4:10
k Ps 78:2
Mt 13:35
Mr 4:34
l Jes 6:9
Mt 13:11
Mr 4:11
m Mt 13:18
Mr 4:14
n Han 20:32
1Pe 1:23
o Jak 1:23
p 2Kor 2:11
q Mt 13:19
Mr 4:15
1Kor 1:21
2Kor 4:3

2e kolom

a Mt 13:20
Mr 4:16
b Mt 19:23
1Ti 6:9
2Ti 3:4
2Ti 4:10
c Mt 13:22
Mr 4:18
d Han 16:14
e Mt 13:23
Mr 4:20
Heb 10:36
Opb 3:10
f Mt 5:15
Mr 4:21
Lu 11:33
Fil 2:15
g Pr 12:14
h Mt 10:26
Mr 4:22
Lu 12:2
1Kor 4:5
i Mt 25:23
j Mt 13:12
Mt 25:29
Mr 4:25
Lu 19:26
k Mt 13:55
Jo 7:5
Han 1:14
l Mt 12:46
Mr 3:31
m Mt 12:47
Mr 3:32
n Mt 12:50
Mr 3:35
Jo 15:14
o Mt 8:23
Mr 4:36
p Mt 8:24
Mr 4:37

zen hebben geen wortel; zij ge-
loven een tijdlang, maar in een
tijd van beproeving vallen zij af.[a]
14 Wat tussen de doorns viel, dat
zijn zij die hebben gehoord, maar
die, meegesleept door zorgen en
rijkdom en genoegens[b] van dit le-
ven, volledig worden verstikt en
niets tot volmaaktheid brengen.[c]
15 Dat op de voortreffelijke aar-
de, zijn zij die het woord, na het
met een edel en goed hart te heb-
ben gehoord,[d] vasthouden en met
volharding vrucht dragen.[e]

16 Niemand die een lamp heeft
aangestoken, bedekt ze met een
vat of zet ze onder een bed, maar
hij zet ze op een lampenstan-
daard, opdat zij die binnenkomen,
het licht kunnen zien.[f] **17** Want
er is niets verborgen[g] dat niet
openbaar zal worden, noch is er
iets zorgvuldig aan het oog ont-
trokken dat nimmer bekend zal
worden en nimmer aan het licht
zal komen.[h] **18** Schenkt daarom
aandacht aan de wijze waarop GIJ
luistert; want wie heeft, hem zal
meer worden gegeven,[i] maar wie
niet heeft, hem zal zelfs wat hij
meent te hebben, nog ontnomen
worden."[j]

19 Nu kwamen zijn moeder en
broers[k] naar hem toe, maar van-
wege de schare konden zij hem
niet bereiken.[l] **20** Er werd hem
echter bericht: „Uw moeder en
uw broers staan buiten en wil-
len u zien."[m] **21** Hij gaf hun ten
antwoord: „Mijn moeder en mijn
broers zijn dezen die het woord
van God horen en doen."[n]

22 In de loop van een der da-
gen stapten hij en zijn discipelen
in een boot, en hij zei tot hen: „La-
ten wij naar de andere kant van
het meer oversteken." Zij staken
derhalve van wal.[o] **23** Maar ter-
wijl zij voeren, viel hij in slaap. Nu
sloeg er een zware storm op het
meer neer, en zij maakten [water]
en raakten in gevaar.[p] **24** Ten
slotte gingen zij naar hem toe en
wekten hem en zeiden: „Onder-
wijzer, Onderwijzer, wij vergaan

haast!”[a] Hij stond op, bestrafte[b] de
wind en het woeden van het wa-
ter, en ze bedaarden, en er ont-
stond een kalmte. **25** Toen zei
hij tot hen: „Waar is UW geloof?”
Maar door vrees aangegrepen,
verwonderden zij zich, terwijl zij
tot elkaar zeiden: „Wie is dat toch,
want hij beveelt zelfs de winden
en het water, en ze gehoorzamen
hem?”[c]

26 En zij legden aan in het land
der Gerasenen, dat tegenover Ga-
lileą ligt.[d] **27** Toen hij echter aan
land was gestapt, kwam een zeke-
re man uit de stad hem tegemoet,
die door demonen bezeten was. En
sinds geruime tijd droeg hij geen
kleding meer, terwijl hij niet in
een huis, maar te midden van de
graven verbleef.[e] **28** Toen hij Je-
zus zag, viel hij schreeuwend voor
hem neer en zei met een luide
stem: „Wat heb ik met u te ma-
ken,[f] Jezus, Zoon van de Aller-
hoogste God? Ik smeek u, pij-
nig mij niet.”[g] **29** (Hij had de
onreine geest namelijk bevel ge-
geven van de mens uit te gaan.
Want gedurende lange tijd had
die hem vastgehouden,[h] en hij
werd herhaaldelijk met ketens
en voetboeien gebonden en on-
der bewaking gesteld, maar hij
trok de boeien telkens stuk en
werd door de demon de eenzame
plaatsen ingejaagd.) **30** Jezus
vroeg hem: „Hoe is uw naam?”
Hij zei: „Legioen”, want er waren
vele demonen in hem gevaren.[i]
31 En zij bleven hem dringend
verzoeken[j] hun niet te bevelen
de afgrond[k] in te gaan. **32** Nu
werd daar op de berg een aan-
zienlijke kudde zwijnen[l] gehoed;
zij verzochten hem dan dringend
dat hij hun zou toestaan daarin te
gaan.[m] En hij stond het hun toe.
33 Toen gingen de demonen uit
van de mens en voeren in de zwij-
nen, en de kudde stortte zich van
de steile helling in het meer en
verdronk.[n] **34** Toen de hoeders
echter zagen wat er gebeurd was,
vluchtten zij en berichtten het in
de stad en op het land.[o]

HFDST. 8

a Mt 8:25 Mr 4:38
b Ps 65:7 Mt 8:26 Mr 4:39
c Mt 8:27 Mr 4:41
d Mt 8:28 Mr 5:1
e Mr 5:2
f Mr 1:24
g Mt 8:29 Mr 5:7 Lu 4:34
h Mr 9:21 Lu 13:16 Jo 5:6
i Mr 5:9
j Mr 5:10
k Opb 20:3
l Le 11:7 De 14:8
m Mt 8:31 Mr 5:12
n Mt 8:32 Mr 5:13
o Mt 8:33 Mr 5:14

2e kolom

a Mt 8:34 Mr 5:15
b Mr 5:16
c Mr 5:17
d Mr 5:18 Lu 18:43
e Mr 5:19
f Mr 5:20
g Mr 5:21
h Mt 9:18 Mr 5:22
i Mt 9:18 Mr 5:23
j Mr 5:24
k Le 15:25
l Mt 9:20 Mr 5:25
m Nu 15:38
n Mt 9:21 Mr 5:27
o Le 6:27
p Mr 5:30
q Mr 5:31
r Lu 5:17
s Mr 5:32

35 Toen liepen de mensen uit
om te zien wat er gebeurd was,
en zij kwamen bij Jezus en von-
den de mens van wie de demo-
nen waren uitgegaan, gekleed en
goed bij zijn verstand, aan de voe-
ten van Jezus zitten; en zij wer-
den bevreesd.[a] **36** Zij die het ge-
zien hadden, berichtten hun hoe
de door demonen bezetene beter
was gemaakt.[b] **37** Heel de me-
nigte van de landstreek der Gera-
senen vroeg hem nu bij hen van-
daan te gaan, want zij waren door
grote vrees bevangen.[c] Toen stap-
te hij in de boot en keerde terug.
38 De man van wie de demonen
waren uitgegaan, smeekte echt-
er aanhoudend bij hem te mogen
blijven; maar hij stuurde de man
weg en zei:[d] **39** „Ga naar huis te-
rug en blijf vertellen wat God al-
lemaal voor u heeft gedaan.”[e] Hij
dan ging heen en verkondigde in
de gehele stad wat Jezus allemaal
voor hem had gedaan.[f]

40 Toen Jezus terugkwam, ont-
ving de schare hem vriendelijk,
want zij verwachtten hem allen.[g]
41 Maar zie! daar kwam een man,
Jaïrus genaamd, en deze was een
presiderende dienaar van de sy-
nagoge. En hij viel aan de voeten
van Jezus neer en verzocht hem
vervolgens dringend in zijn huis te
komen,[h] **42** omdat hij een enig-
geboren dochter van ongeveer
twaalf jaar had, die op sterven
lag.[i]

Terwijl hij erheen ging, dron-
gen de scharen om hem heen.[j]
43 En een vrouw die al twaalf jaar
aan een bloedvloeiing[k] leed en bij
niemand genezing had kunnen
vinden,[l] **44** naderde van achte-
ren en raakte de franje[m] van zijn
bovenkleed aan,[n] en ogenblik-
kelijk hield haar bloedvloeiing
op.[o] **45** Jezus zei nu: „Wie heeft
mij aangeraakt?”[p] Toen zij het
allen ontkenden, zei Pętrus: „On-
derwijzer, de scharen omringen
u en dringen dicht op u aan.”[q]
46 Toch zei Jezus: „Iemand heeft
mij aangeraakt, want ik heb be-
merkt dat er kracht[r] van mij is
uitgegaan.”[s] **47** Toen de vrouw

zag dat zij niet onopgemerkt was
gebleven, kwam zij zich bevend
voor hem neerwerpen en onthul-
de ten aanhoren van al het volk
om welke reden zij hem had aan-
geraakt en hoe zij ogenblikkelijk
gezond was geworden.[a] **48** Maar
hij zei tot haar: „Dochter, uw ge-
loof heeft u beter gemaakt;[b] ga
heen in vrede."[c]

49 Terwijl hij nog sprak, kwam
een zekere vertegenwoordiger
van de presiderende dienaar van
de synagoge zeggen: „Uw doch-
ter is gestorven; val de leraar niet
langer lastig."[d] **50** Toen Jezus
dit hoorde, antwoordde hij hem:
„Vrees niet, leg slechts geloof aan
de dag,[e] en zij zal gered worden."
51 Bij het huis gekomen, liet hij
niemand met zich naar binnen
gaan behalve Petrus en Johannes
en Jakobus en de vader en moe-
der van het meisje.[f] **52** Maar de
mensen waren allen aan het we-
nen en zich in droefheid om haar
aan het slaan. Daarom zei hij:
„Houdt op met wenen,[g] want zij
is niet gestorven, maar slaapt."[h]
53 Hierop lachten zij hem uit,
want zij wisten dat zij was gestor-
ven.[i] **54** Hij pakte haar echter
bij de hand en riep: „Meisje, sta
op!"[j] **55** En haar geest[k] keerde
terug, en zij stond ogenblikkelijk
op,[l] en hij beval dat men haar
iets te eten zou geven.[m] **56** Haar
ouders nu waren buiten zichzelf,
maar hij gebood hun het gebeurde
aan niemand te vertellen.[n]

9 Toen riep hij de twaalf bijeen
en gaf hun kracht en macht
over alle demonen en om ziekten
te genezen.[o] **2** Daarop zond hij
hen uit om het koninkrijk Gods
te prediken en [de zieken] ge-
zond te maken, **3** en hij zei tot
hen: „Neemt niets mee voor de
reis, geen staf, geen voedselzak,
geen brood, geen zilvergeld; hebt
ook geen twee onderklederen.[p]
4 Maar als GIJ ergens een huis
binnengaat, blijft daar en vertrekt
vandaar.[q] **5** En als men U ergens
niet ontvangt, schudt dan bij het
weggaan uit die stad[r] het stof van
UW voeten, als een getuigenis te-
gen hen."[a] **6** Toen gingen zij op
weg en trokken van dorp tot dorp
het gebied door, terwijl zij overal
het goede nieuws bekendmaakten
en genezingen verrichtten.[b]

7 De districtsregeerder Herodes
nu hoorde wat er allemaal ge-
beurde, en hij verkeerde in grote
verlegenheid, omdat sommigen
zeiden dat Johannes uit de do-
den was opgewekt,[c] **8** maar an-
deren dat Elia was verschenen
en weer anderen dat iemand van
de oude profeten was opgestaan.
9 Herodes zei: „Johannes heb ik
onthoofd.[d] Wie is dit dan over wie
ik zulke dingen hoor?" Hij zocht[e]
daarom een gelegenheid om hem
te zien.

10 Bij hun terugkeer verhaal-
den de apostelen hem alles wat
zij hadden gedaan.[f] Daarop nam
hij hen mee en trok zich in de
eenzaamheid terug[g] in een stad
die Bethsaïda heette. **11** Maar
de scharen kwamen het te we-
ten en volgden hem. En hij ont-
ving hen vriendelijk en ging tot
hen spreken over het koninkrijk
Gods,[h] en hen die genezing no-
dig hadden, maakte hij gezond.[i]
12 Toen begon de dag [ten ein-
de] te neigen. De twaalf kwa-
men nu naar hem toe en zeiden:
„Stuur de schare weg, opdat zij
naar de dorpen en het land in
de omtrek kunnen gaan en zich
onderdak en voedselbenodigdhe-
den kunnen verschaffen, want wij
zijn hier op een eenzame plaats."[j]
13 Maar hij zei tot hen: „Geeft
GIJ hun iets te eten."[k] Zij zeiden:
„Wij hebben niet meer dan vijf
broden en twee vissen,[l] of wij-
zelf zouden voor al deze mensen
levensmiddelen moeten gaan ko-
pen."[m] **14** Nu waren er onge-
veer vijfduizend mannen.[n] Maar
hij zei tot zijn discipelen: „Laat
hen aanliggen zoals bij maaltij-
den, in groepen van elk onge-
veer vijftig."[o] **15** En zij deden
dit en lieten hen allen aanliggen.
16 Daarop nam hij de vijf broden
en de twee vissen, keek omhoog

HFDST. 8

a Mr 5:33
b Lu 7:50
c 1Sa 1:17
Mt 9:22
Mr 5:34
d Mr 5:35
e Mr 5:36
Jo 11:25
Ro 4:17
f Mr 5:37
g Lu 7:13
h Mr 5:39
Jo 11:11
Han 7:60
Han 13:36
1Kor 7:39
i Mt 9:24
Mr 5:40
j Mr 5:41
Lu 7:14
Jo 11:43
k Ge 2:7
Ge 6:17
Job 33:4
Pr 3:19
Jes 42:5
Opb 11:11
l Mr 5:42
m Mr 5:43
n Mr 7:36
Lu 5:14

HFDST. 9

o Mt 10:1
Mr 3:14
Mr 6:7
p Mt 10:10
Mr 6:8
Lu 10:4
q Mt 10:11
Mr 6:10
Lu 10:5
Lu 10:7
r Lu 10:10

2e kolom

a Ne 5:13
Mt 10:14
Mr 6:11
Han 13:51
b Mt 11:1
Mr 6:12
c Mt 14:2
Mr 6:14
Mr 8:28
Lu 9:19
d Mt 14:3
Mr 6:16
e Lu 23:8
f Mr 6:30
g Mt 14:13
h Han 28:31
i Mt 14:14
Mr 6:34
Jo 6:2
j Ps 78:19
Mt 14:15
Mr 6:35
Jo 6:5
k 2Kon 4:42
l Nu 11:22
Ps 78:19
m Mt 14:17
Mr 6:38
Jo 6:9
n Mt 14:21
Mr 6:44
Jo 6:10
o Mt 14:19
Mr 6:39
1Kor 14:40

naar de hemel, sprak er de zegen over uit en brak ze en gaf ze
toen aan de discipelen om ze aan
de schare voor te zetten.[a] **17** Zij
aten dan allen en werden verza-
digd, en wat zij hadden overgehou-
den, werd opgehaald: twaalf man-
den met brokken.[b]
18 Toen hij later alleen aan het
bidden was, kwamen de discipe-
len gezamenlijk naar hem toe,
en hij vroeg hun en zei: „Wie
zeggen de scharen dat ik ben?"[c]
19 Zij gaven ten antwoord: „Jo-
hannes de Doper; maar anderen
Elia, en weer anderen, dat een van
de oude profeten is opgestaan."[d]
20 Toen zei hij tot hen: „Wie zegt
GIJ echter dat ik ben?" Petrus
gaf ten antwoord:[e] „De Christus[f]
van God." **21** Daarop gebood hij
hun in nadrukkelijke bewoordin-
gen dit aan niemand te zeggen,[g]
22 maar hij zei: „De Zoon des
mensen moet veel lijden onder-
gaan en door de oudere mannen
en overpriesters en schriftgeleer-
den verworpen worden en gedood
worden[h] en op de derde dag wor-
den opgewekt."[i]
23 Toen zei hij verder tot al-
len: „Wil iemand achter mij ko-
men, dan moet hij zichzelf ver-
loochenen[j] en zijn martelpaal dag
aan dag opnemen en mij voortdu-
rend volgen.[k] **24** Want wie zijn
ziel wil redden, zal ze verliezen;
maar wie zijn ziel verliest ter wil-
le van mij, die zal ze redden.[l]
25 Wat voor nut toch heeft het
voor een mens als hij de gehele we-
reld wint, maar zichzelf verliest of
schade lijdt?[m] **26** Want wie zich
over mij en over mijn woorden
schaamt, over hem zal de Zoon des
mensen zich schamen wanneer hij
gekomen zal zijn in zijn heerlijk-
heid en die van de Vader en van
de heilige engelen.[n] **27** Ik zeg U
echter naar waarheid: Onder hen
die hier staan, zijn er sommigen
die geenszins de dood zullen sma-
ken voordat zij eerst het koninkri-
jk Gods zien."[o]
28 Het geschiedde nu ongeveer
acht dagen na deze woorden dat
hij Petrus en Johannes en Jako-
bus meenam en de berg besteeg
om te bidden.[a] **29** En terwijl hij
bad, werd het aanzien[b] van zijn
aangezicht anders en zijn kleding
werd glinsterend wit.[c] **30** En
zie! twee mannen waren met hem
in gesprek, het waren Mozes en
Elia.[d] **31** Dezen verschenen met
heerlijkheid en gingen spreken
over zijn heengaan, dat hij te Jeru-
zalem moest vervullen.[e] **32** Nu
waren Petrus en degenen die met
hem waren, door slaap overmand;
maar toen zij klaar wakker wer-
den, zagen zij zijn heerlijkheid[f]
en de twee mannen die bij hem
stonden. **33** En toen dezen van
hem werden gescheiden, zei Pe-
trus tot Jezus: „Onderwijzer, het
is heel goed dat wij hier zijn, la-
ten wij daarom drie tenten op-
slaan, één voor u en één voor Mo-
zes en één voor Elia", zonder te
weten wat hij zei.[g] **34** Maar ter-
wijl hij deze dingen zei, vormde er
zich een wolk die hen vervolgens
overschaduwde. Toen zij in de
wolk gingen, werden zij bevreesd.[h]
35 En er kwam een stem[i] uit de
wolk, die zei: „Dit is mijn Zoon, de-
gene die is uitverkoren.[j] Luistert
naar hem."[k] **36** En toen de stem
weerklonk, werd Jezus alleen be-
vonden.[l] Maar zij bewaarden het
stilzwijgen en berichtten in die da-
gen aan niemand iets van de din-
gen die zij hadden gezien.[m]
37 Toen zij de volgende dag van
de berg afdaalden, kwam hem een
grote schare tegemoet.[n] **38** En
zie! een man uit de schare riep en
zei: „Leraar, ik smeek u naar mijn
zoon te komen kijken, want hij
is mijn eniggeborene,[o] **39** en zie!
een geest[p] overweldigt hem, en
plotseling schreeuwt hij het uit,
en hij doet hem stuiptrekken tot
het schuim hem op de mond staat,
en ook nadat hij hem letsel heeft
toegebracht, gaat hij nog maar
nauwelijks van hem weg. **40** En
ik heb uw discipelen gesmeekt
hem uit te werpen, maar zij kon-
den het niet."[q] **41** Jezus gaf ten
antwoord: „O ongelovig en ver-

HFDST. 9

a Mr 6:41
Jo 6:11
b 2Kon 4:44
Ps 145:15
Mt 14:20
Mr 6:43
Jo 6:13
c Mt 16:13
Mr 8:27
d Mt 16:14
Mr 8:28
Lu 9:7
e Mt 16:15
Mr 8:29
f Mt 16:16
Lu 4:41
Jo 1:41
Jo 6:69
g Mt 16:20
Mr 8:30
h Ps 22:15
Jes 53:5
Jes 53:8
Da 11:22
i Mt 16:21
Mr 8:31
Lu 17:25
j Fil 3:8
k Mt 10:38
Mt 16:24
Mr 8:34
Lu 14:27
l Mt 16:25
Mr 8:35
Jo 12:25
Han 20:24
Opb 2:10
m Ps 49:6
Mt 16:26
Mr 8:36
Han 1:18
Opb 18:7
n Mt 10:33
Mr 8:38
2Ti 2:12
o Mt 16:28
Mr 9:1

2e kolom

a Mt 17:1
Mr 9:2
b Ex 34:29
c Mt 17:2
Mr 9:3
d 2Kon 2:11
Mt 17:3
Mr 9:4
e Lu 9:22
Lu 13:33
f Jo 1:14
2Pe 1:16
g Mt 17:4
Mr 9:5
h Mt 17:5
Mr 9:7
i Lu 3:22
Jo 12:28
j Ps 2:7
Jes 42:1
2Pe 1:17
k De 18:15
Mt 3:17
Han 3:22
l Mt 17:8
Mr 9:8
m Mt 17:9
Mr 9:9
n Mt 17:14
Mr 9:14
o Mt 17:15
Mr 9:17
Lu 7:12
p Mr 1:26
q Mt 17:16
Mr 9:18

draaid geslacht,[a] hoe lang moet ik
nog bij U blijven en U verdragen?
Breng uw zoon hier."[b] **42** Maar
zelfs terwijl hij naderbij kwam,
sloeg de demon hem tegen de
grond en deed hem hevig stuip-
trekken. Maar Jezus bestrafte de
onreine geest en maakte de jon-
gen gezond en gaf hem aan zijn
vader terug.[c] **43** Zij dan stond-
en allen versteld van de majes-
tueuze kracht[d] van God.

Terwijl nu allen zich verwon-
derden over al de dingen die hij
deed, zei hij tot zijn discipelen:
44 „Knoopt deze woorden in UW
oren, want de Zoon des men-
sen zal stellig in de handen der
mensen worden overgeleverd."[e]
45 Zij begrepen dit woord echt-
er nog steeds niet. Ja, het was
voor hen verborgen, opdat zij het
niet konden vatten, en zij waren
bevreesd hem over dit woord te
vragen.[f]

46 Toen kwam er een overleg-
ging bij hen op, namelijk wie van
hen wel de grootste zou zijn.[g]
47 Daar Jezus de overlegging van
hun hart wist, nam hij een jong
kind, zette het naast zich[h] **48** en
zei tot hen: „Al wie dit jonge
kind ontvangt op basis van mijn
naam, ontvangt [ook] mij, en al
wie mij ontvangt, ontvangt [ook]
hem die mij heeft uitgezonden.[i]
Want wie zich als een minde-
re onder U allen gedraagt,[j] die is
groot."[k]

49 Johannes gaf ten antwoord:
„Onderwijzer, wij hebben iemand
met gebruikmaking van uw naam
demonen zien uitwerpen[l] en wij
hebben getracht het hem te
beletten,[m] omdat hij [u] niet met
ons volgt."[n] **50** Maar Jezus zei
tot hem: „Tracht gijlieden niet
het [hem] te beletten, want wie
niet tegen U is, is vóór U."[o]

51 Toen de dagen nu ten vol-
le verstreken dat hij opgenomen
zou worden,[p] richtte hij zijn aan-
gezicht er vastberaden op naar
Jeruzalem te gaan. **52** Daarom
zond hij boodschappers voor zich
uit. En zij gingen heen en kwa-

HFDST. 9

a De 32:5
Ps 78:8
b Mt 17:17
Mr 9:19
c Mr 9:20
Lu 7:15
d Ps 147:5
e Mt 17:22
Mr 9:31
Lu 18:32
f Mr 9:32
Lu 2:50
g Mt 18:1
Mr 9:33
Lu 22:24
h Mt 18:2
Mr 9:36
i Mr 9:37
Jo 12:44
j Mt 23:11
Ro 12:10
k Sp 18:12
Mt 18:4
Mt 23:12
l Lu 10:17
m Nu 11:28
n Mr 9:38
o Mt 12:30
Lu 11:23
1Kor 12:3
Fil 1:18
p Mr 10:34
Han 1:2
1Ti 3:16

2e kolom

a Lu 10:33
Lu 17:16
b Jo 4:9
c Mr 3:17
d 1Kon 18:38
2Kon 1:10
e Mt 8:19
f Mt 8:20
g Mt 8:21
h Ef 2:1
1Ti 5:6
i Mt 8:22
j 1Kon 19:20
Lu 14:33
k 1Kor 9:10
1Kor 9:24
l Ge 19:17
Mt 10:37
Fil 3:13

HFDST. 10

m Ex 24:1
Nu 11:16
n Mr 6:7
o Mt 9:37
p 1Kor 3:9
q 2Th 3:1
r Jer 3:15
s Mt 10:16
t Mt 10:9
Lu 9:3
u 2Kon 4:29
v 1Sa 25:6
Mt 10:12
Lu 9:4
Jo 20:19

men in een dorp der Samaritanen[a]
om voorbereidingen voor hem te
treffen; **53** maar men ontving
hem niet, omdat hij zijn aange-
zicht erop gericht had naar Jeru-
zalem te gaan.[b] **54** Toen de dis-
cipelen Jakobus en Johannes[c] dit
zagen, zeiden zij: „Heer, wilt gij
dat wij zeggen dat er vuur[d] van de
hemel neerdaalt om hen te verdel-
gen?" **55** Maar hij keerde zich
om en bestrafte hen. **56** Daar-
om gingen zij naar een ander dorp.

57 Terwijl zij nu onderweg wa-
ren, zei iemand tot hem: „Ik zal u
volgen, waarheen gij ook gaat."[e]
58 En Jezus zei tot hem: „De vos-
sen hebben holen en de vogels
des hemels roestplaatsen, maar
de Zoon des mensen heeft geen
plaats om zijn hoofd neer te leg-
gen."[f] **59** Toen zei hij tot een an-
der: „Wees mijn volgeling." De
man zei: „Sta mij toe eerst heen te
gaan en mijn vader te begraven."[g]
60 Maar hij zei tot hem: „Laat de
doden[h] hun doden begraven, maar
gij, ga heen en maak alom het ko-
ninkrijk Gods bekend."[i] **61** En
weer een ander zei: „Ik zal u vol-
gen, Heer, maar sta mij toe eerst
afscheid te nemen[j] van mijn huis-
genoten." **62** Jezus zei tot hem:
„Niemand die zijn hand aan de
ploeg heeft geslagen[k] en ziet naar
de dingen die achter hem liggen,[l]
is goed geschikt voor het koninkrijk Gods."

10 Na deze dingen wees de
Heer zeventig[m] anderen aan
en zond hen twee aan twee[n] voor
zich uit naar elke stad en plaats
waarheen hijzelf van plan was te
gaan. **2** Toen zei hij tot hen: „De
oogst[o] is werkelijk groot, maar
er zijn weinig werkers.[p] Smeekt[q]
daarom de Meester van de oogst
dat hij werkers[r] in zijn oogst
uitzendt. **3** Gaat heen. Ziet! Ik
zend U uit als lammeren[s] te midden
van wolven. **4** Draagt geen
beurs, noch voedselzak,[t] noch san-
dalen, en omhelst niemand[u] ter
begroeting onderweg. **5** Waar
GIJ ook een huis binnengaat, zegt
eerst: 'Vrede zij over dit huis.'[v]

6 En indien daar een vriend des
vredes is, zal UW vrede op hem
rusten.[a] Maar zo niet, dan zal hij
tot U terugkeren.[b] **7** Blijft dus
in dat huis[c] en eet en drinkt dat-
gene waarin zij voorzien,[d] want
de werker is zijn loon waard.[e] Gaat
niet van het ene huis over naar
het andere.[f]

8 En als GIJ ergens een stad bin-
nengaat en men U ontvangt, eet
dan wat U wordt voorgezet, **9** en
geneest[g] de zieken die daar zijn,
en blijft hun zeggen: 'Het koninkrijk[h] Gods is nabij U gekomen.'
10 Maar als GIJ ergens een stad
binnengaat en men U niet ont-
vangt,[i] gaat dan uit op haar brede
straten en zegt: **11** 'Zelfs het
stof uit UW stad dat aan onze voe-
ten is blijven kleven, vegen wij te-
gen U af.[j] Houdt niettemin dit in
gedachte, dat het koninkrijk Gods
nabij gekomen is.' **12** Ik zeg U
dat het voor Sodom[k] draaglijker
zal zijn op die dag dan voor die
stad.

13 Wee u, Chorazin![l] Wee u,
Bethsaïda![m] want indien de kracht-
tige werken die in U zijn geschied,
in Tyrus en Sidon waren geschied,
zouden ze reeds lang geleden, in
zak en as gezeten, berouw hebben
gehad.[n] **14** Daarom zal het voor
Tyrus en Sidon draaglijker zijn in
het oordeel dan voor U.[o] **15** En
gij, Kapernaüm, zult gij misschien
tot de hemel worden verhoogd?[p]
Tot in Hades[q] zult gij worden neer-
geworpen!

16 Wie naar U luistert,[r] luistert
[ook] naar mij. En wie U min-
acht, minacht [ook] mij. Wie bo-
vendien mij minacht, minacht[s]
[ook] hem die mij heeft uitgezon-
den."

17 Toen keerden de zeventig
vreugdevol terug en zeiden: „Heer,
zelfs de demonen worden met ge-
bruikmaking van uw naam aan
ons onderworpen."[t] **18** Daarop
zei hij tot hen: „Ik zag Satan reeds
als een bliksem uit de hemel ge-
vallen.[u] **19** Ziet! Ik heb U de auto-
riteit gegeven om slangen[v] en

HFDST. 10

a Jak 3:18
b 1Sa 25:10
1Pe 4:14
c Mt 10:11
d De 18:8
1Kor 10:27
Ga 6:6
e Mt 10:10
1Kor 9:11
1Kor 9:14
1Ti 5:18
f Ef 5:15
g Lu 9:2
h Da 2:44
Mt 3:2
Ro 10:8
i Lu 9:5
j Mt 10:14
Han 13:51
Han 18:6
k Klg 4:6
Ez 16:48
Mt 11:24
Jo 5:28
l Mt 11:21
m Lu 9:10
n Ez 3:6
o Mt 11:22
p Jer 51:53
q Ps 9:17
Jes 14:15
Ez 26:20
Mt 11:23
r Mt 10:40
Mr 9:37
Jo 5:23
Jo 13:20
s Ex 16:8
Jo 12:48
Jo 15:23
1Th 4:8
t Han 16:18
u Jo 12:31
Jo 16:11
Heb 2:14
Opb 12:8
v Mt 23:33

2e kolom

a Ez 2:6
b Ge 3:15
Ps 91:13
c Ex 32:32
Ps 69:28
Jes 4:3
Da 12:1
Fil 4:3
Heb 12:23
Opb 3:5
Opb 13:8
d Mt 11:25
e 1Kor 1:19
1Kor 2:6
f Mt 28:18
Jo 3:35
g Jo 10:15
h Jo 1:18
2Kor 4:6
i Mt 13:16
j 1Kor 2:9
1Pe 1:10
k Mt 22:35
l Mt 19:16
Mr 10:17
Lu 18:18
m Le 18:5
n De 6:5
De 10:12
De 11:22
Joz 22:5
Mr 12:30

schorpioenen[a] onder de voeten te
treden, en over alle kracht van de
vijand,[b] en niets zal U ook maar
enigszins schaden. **20** Verheugt
U evenwel niet over het feit dat
de geesten aan U worden onder-
worpen, maar verheugt U omdat
UW namen[c] zijn opgeschreven in
de hemelen." **21** In datzelfde uur
werd hij verrukt[d] in de heilige
geest en zei: „Ik loof u in het
openbaar, Vader, Heer van he-
mel en aarde, omdat gij deze din-
gen voor wijzen[e] en intellectuelen
zorgvuldig hebt verborgen en ze
aan kleine kinderen hebt geopen-
baard. Ja, o Vader, want het heeft
u goedgedacht zo te handelen.
22 Alle dingen zijn door mijn Va-
der aan mij overgegeven,[f] en nie-
mand weet wie de Zoon is, dan
de Vader;[g] en niemand [weet] wie
de Vader is, dan de Zoon,[h] en hij
aan wie de Zoon hem wil open-
baren."

23 Daarop keerde hij zich tot
de discipelen alleen en zei: „Ge-
lukkig zijn de ogen die de din-
gen aanschouwen welke GIJ aan-
schouwt.[i] **24** Want ik zeg U: Vele
profeten en koningen hebben be-
geerd de dingen te zien[j] die GIJ
aanschouwt, maar hebben ze niet
gezien, en de dingen te horen die
GIJ hoort, maar hebben ze niet ge-
hoord."

25 En zie! een zekere man die
goed onderlegd was in de Wet,[k]
stond op om hem op de proef te
stellen en zei: „Leraar, door wat
te doen, zal ik eeuwig leven beër-
ven?"[l] **26** Hij zei tot hem: „Wat
staat er in de Wet[m] geschreven?
Hoe leest gij?" **27** Hij gaf ten
antwoord: „'Gij moet Jehovah, uw
God, liefhebben met geheel uw
hart en met geheel uw ziel en
met geheel uw kracht en met ge-
heel uw verstand',[n] en: 'uw naaste
als uzelf.'"[o] **28** Hij zei tot hem:
„Gij hebt juist geantwoord; 'blijf
dit doen en gij zult leven verkrij-
gen.'"[p]

o Le 19:18; Mt 19:19; Ro 13:9; Ga 5:14; Jak 2:8;
p Le 18:5; Ne 9:29; Ez 20:11; Jo 17:3; Ro 10:5; Ga 3:12.

29 Daar de man echter wilde
aantonen dat hij rechtvaardig
was, zei hij tot Jezus: „Wie is dan
mijn naaste?”[a] **30** Jezus gaf ten
antwoord: „Een zeker mens daal-
de af van Jeruzalem naar Jericho
en viel in de handen van rovers,
die hem niet alleen uitkleedden,
maar ook slagen toedienden en
weggingen, terwijl zij hem half-
dood lieten liggen. **31** Bij toeval
nu daalde een zekere priester af
langs die weg, maar toen hij hem
zag, ging hij aan de overkant voor-
bij.[b] **32** Zo was er ook een leviet
die, toen hij bij de plaats kwam
en hem zag, aan de overkant voor-
bijging.[c] **33** Maar een zekere Sa-
maritaan[d] die langs die weg reis-
de, trof hem aan en werd, toen
hij hem zag, door medelijden be-
wogen. **34** Daarom ging hij naar
hem toe en verbond zijn wonden,
terwijl hij er olie en wijn op goot.[e]
Vervolgens tilde hij hem op zijn
eigen beest en bracht hem naar
een herberg en zorgde voor hem.
35 En de volgende dag haalde hij
twee denarii te voorschijn, gaf
ze aan de waard en zei: ’Zorg
voor hem, en wat gij meer dan dit
mocht besteden, zal ik u vergoe-
den wanneer ik hier terugkom.’
36 Wie van deze drie heeft zich,
naar het u toeschijnt, tot de naas-
te gemaakt[f] van de man die in
de handen van de rovers was ge-
vallen?” **37** Hij zei: „Degene die
barmhartig[g] jegens hem handel-
de.” Jezus zei toen tot hem: „Ga
heen en doet[h] gij evenzo.”

38 Op hun tocht nu ging hij een
zeker dorp binnen. Hier ontving
een zekere vrouw, Martha[i] ge-
naamd, hem als gast in het huis.
39 Deze vrouw had ook een zus-
ter, Maria geheten, die echter aan
de voeten[j] van de Heer ging zitten
en naar zijn woord bleef luisteren.
40 Martha daarentegen werd af-
geleid[k] door het zorg dragen voor
vele bezigheden. Daarom trad zij
naderbij en zei: „Heer, laat het u
onverschillig dat mijn zuster mij
alleen voor alles laat zorgen?[l] Zeg
haar daarom dat zij mij komt hel-
pen.” **41** De Heer gaf haar ten
antwoord: „Martha, Martha, gij
zijt bezorgd[a] en verontrust over
veel dingen.[b] **42** Toch zijn maar
weinig dingen[c] nodig, of maar één.
Wat Maria aangaat, zij heeft het
goede deel gekozen,[d] en het zal
haar niet worden ontnomen.”

11 Op een keer nu was hij op
een zekere plaats aan het
bidden, en toen hij ophield, zei
iemand van zijn discipelen tot
hem: „Heer, leer ons bidden,[e] zoals
Johannes het ook aan zijn discipe-
len heeft geleerd.”[f]

2 Toen zei hij tot hen: „Wan-
neer GIJ bidt,[g] zegt dan: ’Vader,
uw naam worde geheiligd.[h] Uw ko-
ninkrijk kome.[i] **3** Geef ons ons
brood[j] voor de dag naar de dag het
vereist. **4** En vergeef ons onze
zonden,[k] want ook wij vergeven
een ieder die bij ons in de schuld
staat;[l] en breng ons niet in verzoe-
king.’ ”[m]

5 Vervolgens zei hij tot hen:
„Wie van U zal een vriend hebben
en zal midden in de nacht naar
hem toe gaan en tot hem zeg-
gen: ’Vriend, leen mij drie bro-
den, **6** want zojuist is er een
vriend van mij van een reis bij
mij aangekomen en ik heb niets
om hem voor te zetten’? **7** En
die geeft van binnen uit ten ant-
woord: ’Val mij niet langer last-
tig.[n] De deur is al op slot en mijn
jonge kinderen zijn met mij in
bed; ik kan niet opstaan om u iets
te geven.’ **8** Ik zeg U: Al zal hij
niet opstaan en hem iets geven
omdat hij zijn vriend is, dan zal
hij stellig om zijn vrijpostig aan-
dringen[o] opstaan en hem geven
al wat hij nodig heeft. **9** Der-
halve zeg ik U: Blijft vragen,[p] en
het zal U gegeven worden; blijft
zoeken,[q] en GIJ zult vinden; blijft
kloppen, en er zal U opengedaan
worden. **10** Want al wie vraagt,
ontvangt,[r] en al wie zoekt, vindt,
en al wie klopt, hem zal openge-
daan worden. **11** Is er ook een
vader onder U die, als zijn zoon[s]
om een vis vraagt, hem soms een
slang in plaats van een vis zal ge-
ven? **12** Of als hij ook om een
ei vraagt, hem een schorpioen zal

HFDST. 10

a Lu 16:15
b Job 6:14
c Sp 27:10
d Jo 4:9
e Jes 1:6
f Mt 19:19
g Sp 14:21
Ho 6:6
Mi 6:8
h Lu 6:36
Jo 13:17
Ef 4:32
i Jo 12:2
j De 33:3
Lu 8:35
Han 22:3
k 1Kor 7:35
l Lu 8:3

2e kolom

a 1Kor 7:32
b Jo 6:27
c Mt 4:4
d Mt 6:33
Jo 6:27

HFDST. 11

e Jak 4:3
f Lu 5:33
g Mt 6:9
h Le 22:32
De 32:3
Ps 145:21
Jes 5:16
Jes 8:13
Jes 29:23
Ez 36:23
i Da 2:44
Da 7:14
Mt 6:10
j Ps 37:25
Jes 51:14
k Ps 79:9
Da 9:19
Mt 9:6
l Mt 6:14
Mr 11:25
Ef 4:32
Kol 3:13
m Mt 6:13
Lu 22:46
1Kor 10:13
Jak 1:13
Opb 3:10
n Mt 26:10
Mr 14:6
o Lu 18:5
p Ro 12:12
q Mt 7:7
r Ps 50:15
Jer 33:3
Mr 11:24
Jo 15:7
Jak 1:6
1Jo 3:22
1Jo 5:14
s Mt 7:9

geven? **13** Als GIJ dus, ofschoon
GIJ slecht zijt, goede gaven aan
UW kinderen weet te geven,[a] hoe-
veel te meer zal dan de Vader in
de hemel heilige geest geven[b] aan
wie hem erom vragen!"

14 Later was hij bezig een de-
mon uit te werpen die stom[c] was.
Nadat de demon was uitgegaan,
sprak de stomme. En de scharen
verwonderden zich. **15** Maar er
waren er onder hen die zeiden:
„Hij werpt de demonen uit door
bemiddeling van Beëlzebub, de
heerser der demonen."[d] **16** An-
deren echter, die hem wilden ver-
zoeken, verlangden nu een teken[e]
uit de hemel van hem. **17** Daar
hij hun gedachten kende,[f] zei hij
tot hen: „Ieder koninkrijk dat te-
gen zichzelf verdeeld is, komt tot
verwoesting, en een huis dat te-
gen zichzelf [verdeeld is] valt.[g]
18 Als dus ook Satan tegen zich-
zelf verdeeld is, hoe zal zijn ko-
ninkrijk dan standhouden?[h] Want
GIJ zegt dat ik de demonen door
bemiddeling van Beëlzebub uit-
werp. **19** Als ik door bemidde-
ling van Beëlzebub de demonen
uitwerp, door bemiddeling van
wie werpen UW zonen[i] ze dan uit?
Daarom zullen zij rechters over
U zijn. **20** Maar als ik door mid-
del van de vinger Gods[j] de demo-
nen uitwerp, dan is het koninkrijk
Gods werkelijk onverwachts tot
U gekomen.[k] **21** Wanneer een
sterk, welbewapend man[l] zijn pa-
leis bewaakt, blijven zijn bezittin-
gen in vrede. **22** Maar wanneer
iemand die sterker[m] is dan hij,
hem aanvalt en hem overwint,[n]
dan neemt die zijn volle wapenrus-
ting waarop hij vertrouwde weg
en verdeelt de dingen die hij van
hem heeft geroofd. **23** Wie niet
aan mijn zijde staat, is tegen mij,
en wie niet met mij bijeenbrengt,
verstrooit.[o]

24 Wanneer een onreine geest
van een mens uitgaat, trekt hij
door dorre plaatsen op zoek naar
een rustplaats, en wanneer hij
er geen heeft gevonden, zegt hij:
'Ik zal terugkeren naar mijn
huis waar ik uit getrokken ben.'[a]
25 En daar aangekomen, vindt hij
het schoongeveegd en versierd.
26 Dan gaat hij heen en neemt ze-
ven[b] andere geesten mee, die nog
goddelozer zijn dan hijzelf, en na-
dat zij er binnen zijn gegaan, wo-
nen zij daar; en de laatste omstan-
digheden van die mens worden
erger dan de eerste."[c]

27 Terwijl hij nu deze dingen
zei, verhief een zekere vrouw uit
de schare haar stem en zei tot
hem: „Gelukkig de schoot[d] die u
heeft gedragen en de borsten die
u hebben gezoogd!" **28** Maar hij
zei: „Neen, gelukkig zijn veeleer
zij die het woord van God horen
en het onderhouden!"[e]

29 Toen de scharen samen-
stroomden, begon hij te zeggen:
„Dit geslacht is een goddeloos
geslacht; het zoekt een teken.[f]
Maar het zal geen teken worden
gegeven dan het teken van Jona.[g]
30 Want evenals Jona[h] een teken
werd voor de Ninevieten, zo zal
ook de Zoon des mensen het zijn
voor dit geslacht. **31** De konin-
gin[i] van het Zuiden zal in het
oordeel worden opgewekt met de
mannen van dit geslacht en zal
hen veroordelen, want zij kwam
van de einden der aarde om de
wijsheid van Salomo te horen,
maar ziet! méér[j] dan Salomo is
hier. **32** De mannen van Ninevé
zullen in het oordeel opstaan met
dit geslacht en zullen het veroor-
delen, want zij hadden berouw op
hetgeen Jona predikte;[k] maar ziet!
méér[l] dan Jona is hier. **33** Nie-
mand die een lamp heeft aange-
stoken, zet die in een verscho-
len hoek of onder een korenmaat,
maar op de lampenstandaard,[m] op-
dat zij die binnenkomen, het licht
kunnen zien. **34** De lamp van
het lichaam is uw oog. Wanneer
uw oog zuiver is, is ook uw hele
lichaam licht;[n] maar wanneer het
boos is, is ook uw lichaam duis-
ter. **35** Neem u daarom in acht.
Misschien is het licht dat in u is,
duisternis.[o] **36** Als daarom uw

HFDST. 11

a 2Kor 12:14
b Jes 44:3 Jak 1:17
c Mt 9:32 Mt 12:22
d Mt 9:34 Mr 3:22
e Mt 12:38 Mr 8:11 1Kor 1:22
f Jo 2:25
g Mt 12:25 Mr 3:24
h Mr 3:26
i Mr 9:38 Lu 9:49
j Ex 8:19 Mt 12:28
k Lu 17:21
l Jes 49:24 Mt 12:29 Mr 3:27
m Jes 9:6 Jes 53:12 Kol 2:15 1Jo 4:4
n Mt 12:29 Mr 3:27
o Mt 12:30 Mr 9:40 Lu 9:50 Jo 11:52

2e kolom

a Mt 12:43
b Lu 8:2
c Mt 12:45 Jo 5:14 2Pe 2:20
d Lu 1:28 Lu 1:48
e De 29:9 Ps 1:2 Ps 112:1 Ps 119:2 Jes 56:2 Mt 7:21 Jak 1:25
f Mt 12:38 1Kor 1:22
g Mt 16:4
h Jon 1:17 Mt 12:39
i 1Kon 10:1 2Kr 9:1
j Jes 9:6 Fil 2:10
k Jon 3:5
l Mt 12:41
m Mt 5:15 Mr 4:21 Lu 8:16
n Mt 6:22 Han 26:18 Ef 1:18
o Mt 6:23

hele lichaam licht is en geen enkel deel duister, zal het in zijn geheel even licht zijn[a] als wanneer een lamp u met haar stralen licht geeft."

37 Toen hij dit gesproken had, verzocht een Farizeeër hem om bij hem te komen eten.[b] Hij ging dus naar binnen en lag aan tafel aan. **38** Het verbaasde de Farizeeër echter te zien dat hij zich niet eerst vóór het middagmaal waste.[c] **39** Maar de Heer zei tot hem: „GIJ Farizeeën nu, GIJ reinigt de buitenkant van de beker en de schotel, maar UW binnenste[d] is vol roof en goddeloosheid.[e] **40** Onredelijken! Heeft hij die de buitenkant[f] heeft gemaakt, ook niet de binnenkant gemaakt? **41** Geeft niettemin de dingen die binnenin zijn als gaven van barmhartigheid,[g] en ziet! alle [andere] dingen aangaande U zijn rein. **42** Maar wee U, Farizeeën, want GIJ geeft tienden[h] van de munt en de wijnruit en van elk [ander] tuingewas, maar ziet de gerechtigheid en de liefde van God over het hoofd! Deze dingen moest GIJ doen, zonder die andere evenwel na te laten.[i] **43** Wee U, Farizeeën, want GIJ hebt de voorste zitplaatsen in de synagogen en de begroetingen op de marktplaatsen lief![j] **44** Wee U, want GIJ zijt gelijk de herinneringsgraven die niet in het oog vallen, zodat de mensen eroverheen lopen zonder [het] te weten!"[k]

45 Iemand van degenen die goed onderlegd waren[l] in de Wet, gaf hem ten antwoord: „Leraar, door deze dingen te zeggen, beledigt gij ook ons." **46** Toen zei hij: „Wee ook ulieden die goed onderlegd zijt in de Wet, want GIJ belaadt de mensen met moeilijk te dragen vrachten, maar zelf raakt GIJ de vrachten niet met één van UW vingers aan![m]

47 Wee U, want GIJ bouwt de herinneringsgraven der profeten, maar UW voorvaders hebben hen gedood![n] **48** GIJ zijt stellig getuigen van de daden van UW voorvaders en toch stemt GIJ ermee in,[a] want zij hebben de profeten gedood,[b] maar GIJ bouwt [hun graven]. **49** Daarom ook heeft Gods wijsheid[c] gezegd: 'Ik zal profeten en apostelen tot hen zenden, en sommigen van hen zullen zij doden en vervolgen, **50** zodat het bloed van alle profeten,[d] dat vergoten is sinds de grondlegging der wereld, van dit geslacht geëist zal worden,[e] **51** vanaf het bloed van Abel[f] tot het bloed van Zacharja,[g] die gedood werd tussen het altaar en het huis.'[h] Ja, ik zeg U, het zal van dit geslacht worden geëist.

52 Wee U, GIJ die goed onderlegd zijt in de Wet, want GIJ hebt de sleutel der kennis weggenomen;[i] zelf zijt GIJ niet binnengegaan, en die binnengingen, hebt GIJ het verhinderd!"[j]

53 Toen hij nu vandaar wegging, begonnen de schriftgeleerden en de Farizeeën het hem vreselijk lastig te maken en hem met nog meer vragen te bestoken, **54** terwijl zij op hem loerden[k] om iets uit zijn mond op te vangen.[l]

12 Toen er intussen een schare van zo vele duizenden was bijeengekomen dat zij elkaar onder de voet liepen, begon hij allereerst tot zijn discipelen te zeggen: „Wacht U voor het zuurdeeg[m] van de Farizeeën, hetwelk huichelarij is.[n] **2** Maar er is niets zorgvuldig aan het oog onttrokken dat niet geopenbaard zal worden, en verborgen dat niet bekend zal worden.[o] **3** Al wat GIJ daarom in de duisternis zegt, zal in het licht worden gehoord, en wat GIJ in binnenkamers fluistert, zal van de daken worden gepredikt.[p] **4** Bovendien zeg ik U, mijn vrienden:[q] Vreest niet hen die het lichaam doden en daarna niets meer kunnen doen.[r] **5** Ik zal U echter te kennen geven wie GIJ moet vrezen: Vreest hem[s] die, nadat hij heeft gedood, autoriteit heeft om in Gehenna te werpen.[t] Ja, ik zeg U, vreest[u] Hem. **6** Worden niet

HFDST. 11

a Mt 28:3
b Lu 7:36 Lu 14:1
c Mt 15:2
d Sp 26:24 Jer 4:14 Tit 1:15
e Mt 23:25
f Mt 23:26
g Lu 12:33 Han 3:3
h Le 27:30
i Mt 23:23 Jo 7:24
j Mt 23:6
k Mt 23:27
l Lu 10:25
m Mt 23:4
n Mt 23:37

2e kolom

a Ro 1:32
b Han 7:52 Heb 11:37
c Sp 1:20 Mt 11:19
d Jes 26:21 Opb 18:24
e Ex 20:5 Jer 51:56
f Ge 4:8
g 2Kr 24:20
h 2Kr 24:21
i Mal 2:7
j Mt 23:13 1Th 2:16
k Ps 37:32
l Mr 12:13 Lu 20:20

HFDST. 12

m 1Kor 5:8
n Mt 16:6 Mr 8:15
o Pr 12:14 Mt 10:26 Mr 4:22 Lu 8:17 1Kor 4:5
p Mt 10:27
q Jo 15:14
r Mt 10:28 Han 20:24
s Ps 119:120 Heb 10:31
t Jes 66:24 Mt 10:28
u Jes 8:13 1Pe 2:17 Opb 14:7

vijf mussen voor twee geldstukken van geringe waarde verkocht?
Toch wordt niet één daarvan vergeten bij God.[a] **7** Maar zelfs de
haren[b] van UW hoofd zijn alle geteld. Vreest niet; GIJ zijt meer
waard dan vele mussen.[c]

8 Ik zeg U dan: Belijdt[d] iemand
voor de mensen dat hij in eendracht met mij is, dan zal ook de
Zoon des mensen voor de engelen
van God belijden in eendracht met
hem te zijn.[e] **9** Maar wie mij verloochent[f] voor de mensen, zal voor
de engelen van God worden verloochend.[g] **10** En een ieder die
een woord tegen de Zoon des mensen spreekt, het zal hem worden
vergeven; maar hem die tegen de
heilige geest lastert, zal het niet
worden vergeven.[h] **11** Wanneer
men U echter voor openbare vergaderingen en regeringsambtenaren
en autoriteiten brengt, maakt U er
dan niet bezorgd over hoe of wat
GIJ ter verdediging zult spreken of
wat GIJ zult zeggen;[i] **12** want in
datzelfde uur zal de heilige geest[j]
U leren welke dingen GIJ behoort
te zeggen."[k]

13 Toen zei iemand uit de schare tot hem: „Leraar, zeg aan
mijn broer dat hij de erfenis met
mij deelt." **14** Hij zei tot hem:
„Mens, wie heeft mij tot rechter
of verdeler over ulieden aangesteld?"[l] **15** Vervolgens zei hij tot
hen: „Let op en hoedt U voor
elke soort van hebzucht,[m] want
ook al heeft iemand overvloed,
zijn leven spruit niet voort uit de
dingen die hij bezit."[n] **16** Daarop sprak hij een illustratie tot
hen en zei: „Het land van een zeker rijk mens leverde een goede
opbrengst. **17** Dientengevolge
ging hij bij zichzelf overleggen en
zei: 'Wat zal ik doen, nu ik mijn
oogsten nergens kan bijeenbrengen?' **18** Hij zei dan: 'Dit zal ik
doen:[o] Ik zal mijn voorraadschuren afbreken en grotere bouwen,
en daarin zal ik al mijn graan en
al mijn goede dingen bijeenbrengen;[p] **19** en ik zal tot mijn ziel
zeggen:[a] „Ziel, gij hebt vele goede dingen opgelegd voor vele jaren; neem uw gemak, eet, drink
en wees vrolijk." '[b] **20** Maar God
zei tot hem: 'Onredelijke, nog deze
nacht eist men uw ziel van u op.[c]
Voor wie zullen dan de door u
opgeslagen dingen zijn?'[d] **21** Zo
gaat het met iemand die schatten
vergaart voor zichzelf, maar niet
rijk is met betrekking tot God."[e]

22 Toen zei hij tot zijn discipelen: „Daarom zeg ik U: Weest niet
langer bezorgd voor UW ziel, met
betrekking tot wat GIJ zult eten,
of voor UW lichaam, met betrekking tot wat GIJ zult aantrekken.[f]
23 Want de ziel is meer waard
dan voedsel en het lichaam dan
kleding. **24** Let eens goed op
de raven:[g] ze zaaien niet en ze
oogsten niet, en ze hebben geen
schuur of voorraadkamer, en toch
voedt God ze. Hoeveel meer zijt
GIJ waard dan vogels?[h] **25** Wie
van U kan door bezorgd te zijn
een el aan zijn levensduur toevoegen?[i] **26** Indien GIJ daarom
het geringste nog niet kunt doen,
waarom dan bezorgd te zijn[j] voor
de overige dingen? **27** Let eens
goed op hoe de leliën groeien;[k]
ze zwoegen niet en spinnen niet;
maar ik zeg U: Zelfs Salomo in
al zijn heerlijkheid was niet als
een van deze getooid.[l] **28** Indien
God nu de plantengroei op het
veld, die er vandaag is en morgen
in een oven wordt geworpen, aldus bekleedt, hoeveel te meer zal
hij dan U bekleden, kleingelovigen![m] **29** Houdt er daarom mee
op te zoeken wat GIJ zult eten en
wat GIJ zult drinken, en verkeert
niet langer in angstige spanning;[n]
30 want al deze dingen streven de
natiën der wereld vurig na, maar
UW Vader weet dat GIJ deze dingen
nodig hebt.[o] **31** Zoekt niettemin
voortdurend zijn koninkrijk, en
deze dingen zullen U worden toegevoegd.[p]

32 Vreest niet,[q] kleine kudde,[r]
want het heeft UW Vader goedgedacht U het koninkrijk te geven.[s]

HFDST. 12

a De 22:6
Mt 10:29
b 1Sa 14:45
2Sa 14:11
Lu 21:18
Ha 27:34
c Mt 10:31
Lu 12:24
d Ro 10:9
e Mt 10:32
Mr 8:38
f Han 3:13
g Lu 9:26
2Ti 2:12
1Jo 2:23
h Mt 12:31
Mr 3:29
1Jo 5:16
i Mt 10:19
Mr 13:11
Lu 21:14
j 1Jo 2:27
k Ex 4:12
Han 6:10
1Pe 5:7
l Jo 18:36
Han 7:27
m Ex 20:17
De 5:21
Sp 28:16
Kol 3:5
n 1Ti 6:7
o Jak 4:15
p Jak 4:16

2e kolom

a Sp 27:1
b Ps 49:18
Pr 11:9
Lu 16:19
Jak 4:13
Jak 5:5
c Heb 9:27
d Ps 39:6
Ps 52:7
Jer 17:11
Jak 4:14
e Mt 6:20
1Ti 6:18
Jak 2:5
f Mt 6:25
Ro 14:17
Fil 4:6
g Job 38:41
Ps 147:9
h Mt 6:26
Lu 12:7
i Mt 6:27
j Mt 6:34
k Mt 6:28
l 1Kon 10:4
2Kr 9:3
Mt 6:29
m Mt 6:30
n Mt 6:31
o 2Kr 16:9
Jes 65:24
Mt 6:32
Fil 4:19
p Ps 34:10
Jes 33:16
Mt 6:33
1Ti 4:8
q Jes 41:14
r Jo 10:16
s Da 7:27
Lu 22:29
Heb 12:28
Jak 2:5
Opb 1:6

33 Verkoopt[a] al wat U toebehoort
en geeft gaven van barmhartig-
heid.[b] Maakt U beurzen die niet
verslijten, een onuitputtelijke
schat in de hemelen,[c] waar geen
dief bij komt en geen mot ver-
teert. **34** Want waar UW schat
is, daar zal ook UW hart zijn.[d]

35 Houdt UW lendenen[e] omgord
en UW lampen[f] brandend, **36** en
weest als mensen die op hun mees-
ter wachten[g] wanneer hij van de
bruiloft terugkeert,[h] om hem, als
hij aankomt en klopt,[i] terstond
te kunnen opendoen. **37** Geluk-
kig zijn de slaven die de meester
bij zijn aankomst wakend vindt![j]
Voorwaar, ik zeg U: Hij zal zich
omgorden[k] en hen aan tafel doen
aanliggen en zal langskomen en
hen bedienen.[l] **38** En wanneer
hij in de tweede of zelfs in de der-
de nachtwake aankomt en hen al-
dus aantreft, gelukkig zijn zij![m]
39 Maar weet dit, dat indien de
heer des huizes had geweten op
welk uur de dief zou komen, hij
voortdurend gewaakt zou heb-
ben en niet in zijn huis zou heb-
ben laten inbreken.[n] **40** Houdt
ook GIJ U gereed, want de Zoon
des mensen komt op een uur
dat GIJ het niet waarschijnlijk
acht."[o]

41 Toen zei Pętrus: „Heer, zegt
gij deze illustratie tot ons of ook
tot allen?" **42** En de Heer zei:
„Wie is werkelijk de getrouwe, de
beleidvolle[p] beheerder,[q] die door
zijn meester over diens lichaam
van bedienden zal worden aange-
steld om hun te rechter tijd hun
mate van voedselbenodigdheden
te blijven geven?[r] **43** Gelukkig
is die slaat wanneer zijn mees-
ter hem bij zijn aankomst daar-
mee bezig vindt![s] **44** Ik zeg U
naar waarheid: Hij zal hem aan-
stellen over al zijn bezittingen.[t]
45 Maar indien die slaaf ooit in
zijn hart zou zeggen: 'Mijn mees-
ter komt nog lang niet',[u] en zou
beginnen de dienstknechten en
de dienstmaagden te slaan, en te
eten en te drinken en dronken te

HFDST. 12

a Mt 19:21
Lu 18:22
Han 2:45
Han 4:34
b Lu 11:41
Lu 16:9
c Mt 6:20
1Ti 6:19
d Mt 6:21
e Ex 12:11
1Kon 18:46
Sp 31:17
Ef 6:14
1Pe 1:13
f Mt 25:1
Fil 2:15
g Mr 13:35
h Mt 25:5
i Opb 3:20
j Mt 24:46
Mt 25:10
k Jo 13:4
l Mt 20:28
2Ti 4:8
m Mr 13:35
n Mt 24:43
1Th 5:2
2Pe 3:10
Opb 16:15
o Mt 24:44
Mt 25:13
Mr 13:13
2Pe 3:12
Opb 3:3
p Ge 41:33
De 1:13
q Ge 24:2
1Kor 4:2
2Th 2:15
1Pe 4:10
r Mt 24:45
Mt 25:21
Lu 19:17
s Mt 24:46
t Mt 24:47
u Mt 24:48

2e kolom

a Mt 24:49
b Mt 24:50
c Mt 24:51
Opb 21:8
d De 25:2
Jo 9:41
Jak 1:22
Jak 4:17
e Le 5:17
f 1Ti 1:13
g Mt 25:29
h Jo 15:2
i Mt 10:34
j Mt 20:22
Mr 10:38
Jo 12:27
k Mi 7:6
Mt 10:34
Jo 7:43
Jo 9:16
l Mt 10:36
m Mt 10:35
n Mt 16:2

worden,[a] **46** dan zal de meester
van die slaaf komen op een dag
waarop hij [hem] niet verwacht
en op een uur dat hij niet weet,[b]
en hij zal hem met de grootste
strengheid straffen en hem zijn
deel met de ontrouwen toewij-
zen.[c] **47** Dan zal de slaaf die de
wil van zijn meester heeft begre-
pen, maar zich niet heeft gereed-
gemaakt of niet volgens zijn wil
heeft gehandeld, veel slagen ont-
vangen.[d] **48** Degene echter die
[de wil] niet heeft begrepen[e] en
daarom dingen heeft gedaan die
slagen verdienen, zal er weinige
ontvangen.[f] Ja, van een ieder aan
wie veel werd gegeven, zal veel
worden geëist;[g] en van hem aan
wie men het toezicht over veel
heeft gegeven, zal men meer dan
gebruikelijk is eisen.[h]

49 Ik ben gekomen om een
vuur te ontsteken[i] op de aarde,
en wat blijft mij nog te wensen
over indien het reeds ontstoken
is? **50** Ik moet inderdaad met
een doop worden gedoopt, en hoe
benauwt het mij totdat het is vol-
bracht![j] **51** Meent GIJ dat ik ge-
komen ben om vrede te geven
op de aarde? Volstrekt niet, zeg
ik U, maar veeleer verdeeldheid.[k]
52 Want van nu af zullen er vijf
in één huis verdeeld zijn, drie
tegen twee en twee tegen drie.[l]
53 Zij zullen verdeeld zijn, vader
tegen zoon en zoon tegen vader,
moeder tegen dochter en doch-
ter tegen [haar] moeder, schoon-
moeder tegen haar schoondoch-
ter en schoondochter tegen [haar]
schoonmoeder."[m]

54 Toen zei hij verder ook tot
de scharen: „Wanneer GIJ in wes-
telijke streken een wolk ziet op-
komen, zegt GIJ terstond: 'Er
komt een stortbui', en zo gebeurt
het ook.[n] **55** En wanneer GIJ ziet
dat er een zuidenwind waait, zegt
GIJ: 'Er zal een hittegolf komen',
en het gebeurt. **56** Huichelaars,
het uiterlijke aanzien van de aar-
de en de lucht weet GIJ te beoor-
delen, maar hoe komt het dan dat

GIJ deze speciale tijd niet weet
te beoordelen?[a] **57** Waarom oor-
deelt GIJ ook niet zelf wat recht-
vaardig is?[b] **58** Wanneer gij bij-
voorbeeld met uw tegenpartij in
een rechtsgeding naar een regeer-
der gaat, doe dan onderweg moei-
te het geschil met hem uit de weg
te ruimen, opdat hij u nimmer
voor de rechter zal slepen, en de
rechter u aan de gerechtsbeambte
overlevert, en de gerechtsbeambte
u in de gevangenis werpt.[c] **59** Ik
zeg u: Gij zult daar stellig niet
uitkomen totdat gij het laatste
kleine geldstuk van zeer weinig
waarde hebt betaald."[d]

13 Juist in die tijd waren er
enigen tegenwoordig die
hem bericht brachten omtrent de
Galileeërs[e] wier bloed Pilatus met
hun slachtoffers had vermengd.
2 Daarom gaf hij hun ten ant-
woord: „Meent GIJ dat deze Gali-
leeërs ergere zondaars[f] bleken te
zijn dan alle andere Galileeërs,
omdat zij deze dingen hebben
geleden? **3** Volstrekt niet, zeg ik
U; maar indien GIJ geen berouw
hebt, zult GIJ allen evenzo omko-
men.[g] **4** Of die achttien op wie
de toren in Siloam viel, waardoor
zij werden gedood; meent GIJ dat
zij grotere schuldenaars bleken te
zijn dan alle andere mensen die
in Jeruzalem woonden? **5** Vol-
strekt niet, zeg ik U; maar indien
GIJ geen berouw hebt, zult GIJ allen
op dezelfde wijze omkomen."[h]
6 Toen vervolgde hij door deze
illustratie te vertellen: „Iemand
had een vijgenboom die in zijn
wijngaard[i] geplant was, en hij
kwam er vruchten aan zoeken,[j]
maar vond er geen.[k] **7** Toen zei
hij tot de wijngaardenier: 'Ik kom
nu al drie jaar[l] vruchten aan deze
vijgenboom zoeken, maar heb er
geen gevonden. Hak hem om![m]
Waarom zou hij de grond nog
nutteloos beslaan?' **8** Hij gaf
hem ten antwoord: 'Meester, laat
hem ook dit jaar nog staan,[n] tot-
dat ik eromheen heb gegraven en
mest heb gelegd; **9** en indien
hij dan in de toekomst vruchten
voortbrengt, [dan is het goed];
maar zo niet, dan moet gij hem
omhakken.' "[a]
10 Nu was hij op de sabbat in
een van de synagogen bezig on-
derwijs te geven. **11** En zie! er
was een vrouw die al achttien
jaar een geest[b] van zwakheid had,
en zij was kromgebogen en kon
zich in het geheel niet oprichten.
12 Toen Jezus haar zag, sprak hij
haar toe en zei tot haar: „Vrouw,
gij zijt van uw zwakheid verlost."[c]
13 En hij legde zijn handen op
haar, en ogenblikkelijk richtte
zij zich op[d] en ging God verheer-
lijken. **14** Maar de presiderende
dienaar van de synagoge, die ver-
ontwaardigd was omdat Jezus de
genezing op de sabbat verrichtte,
nam nu het woord en zei tot de
schare: „Zes dagen zijn er waar-
op men behoort te werken;[e] komt
dan daarop om U te laten genezen
en niet op de sabbatdag."[f] **15** De
Heer antwoordde hem echter en
zei: „Huichelaars,[g] maakt niet een
ieder van U op de sabbat zijn stier
of zijn ezel van de stal los en leidt
hem weg om hem te drinken te ge-
ven?[h] **16** Was het dan niet pas-
send dat deze vrouw, die een doch-
ter van Abraham is,[i] en die door
Satan, ziet! achttien jaar gebon-
den is gehouden, op de sabbatdag
van deze band werd losgemaakt?"
17 Toen hij nu deze dingen zei,
werden al zijn tegenstanders be-
schaamd;[j] maar de gehele schare
verheugde zich voorts over al
de heerlijke daden die door hem
geschiedden.[k]
18 Daarom zei hij verder:
„Waarop gelijkt het koninkrijk
Gods, en waarmee zal ik het ver-
gelijken?[l] **19** Het is gelijk een
mosterdzaadje, dat een mens nam
en in zijn tuin stopte, en het groei-
de op en werd een boom, en de vo-
gels des hemels[m] kwamen in zijn
takken neerstrijken."[n]
20 En hij zei wederom: „Waar-
mee zal ik het koninkrijk Gods
vergelijken? **21** Het is gelijk
zuurdeeg, dat een vrouw nam
en in drie grote maten meel ver-
borg, totdat de gehele massa ge-
gist was."[o]

HFDST. 12

a Mt 16:3 Lu 19:42
b Lu 21:30 1Kor 6:5
c Sp 25:8 Mt 5:25
d Mt 18:34 Mr 12:42

HFDST. 13

e Han 5:37
f Jo 9:2
g Han 3:19
h Ez 18:30
i Jes 5:1
j Hab 3:17 Mr 11:13
k Mt 21:19
l Le 19:23
m Jo 15:2
n Ex 32:11 Joë 2:17

2e kolom

a 2Pe 3:9
b Han 16:16
c Jes 61:1 Lu 4:18
d Lu 4:39
e Ex 20:9 Ex 23:12 Ex 35:2
f De 5:14 Mt 12:10 Mr 3:2 Jo 5:16
g Mt 23:28 Lu 12:1
h Lu 14:5
i Lu 19:9
j 1Pe 3:16
k Lu 9:43
l Mt 13:31 Mr 4:30
m Ez 17:23 Ez 31:6 Da 4:12
n Mt 13:32 Mr 4:32
o Mt 13:33

22 En hij trok verder van stad
tot stad en van dorp tot dorp,
terwijl hij onderwees en zijn
reis naar Jeruzalem voortzette.[a]
23 Iemand zei nu tot hem: „Heer,
zijn het er weinig die gered wor-
den?”[b] Hij zei tot hen: **24** „Spant
U krachtig in[c] om door de nau-
we deur binnen te gaan,[d] want ve-
len, zeg ik U, zullen trachten binnen
te gaan, maar zullen niet in
staat zijn,[e] **25** wanneer de heer
des huizes eenmaal is opgestaan
en de deur op slot heeft gedaan
en GIJ begint buiten te staan en
op de deur te kloppen en te zeg-
gen: ’Heer, doe ons open.’[f] Maar hij
zal U ten antwoord geven: ’Ik weet
niet waar GIJ vandaan komt.’[g]
26 Dan zult GIJ beginnen te zeg-
gen: ’Wij hebben in uw bijzijn ge-
geten en gedronken, en gij hebt in
onze brede straten onderwijs ge-
geven.’[h] **27** Maar hij zal spreken
en tot U zeggen: ’Ik weet niet waar
GIJ vandaan komt. Gaat weg van
mij, al GIJ werkers van onrecht-
vaardigheid!’[i] **28** Daar zult [GIJ]
wenen en knarsetanden,[j] wanneer
GIJ Abraham en Isaäk en Jakob en
al de profeten in het koninkrijk
Gods zult zien,[k] maar zelf buiten-
geworpen zult zijn. **29** Boven-
dien zullen er mensen uit oosten-
lijke en westelijke streken komen,
en uit het noorden en uit het zui-
den,[l] en zij zullen aan tafel aan-
liggen in het koninkrijk Gods.[m]
30 En ziet! er zijn laatsten die de
eersten zullen zijn, en er zijn eer-
sten die de laatsten zullen zijn.”[n]
31 In datzelfde uur kwamen
er zekere Farizeeën naar hem
toe, die zeiden: „Ga weg en ver-
trek van hier, want Herodes wil
u doden.” **32** En hij zei tot hen:
„Gaat aan die vos zeggen:[o] ’Zie!
Vandaag en morgen drijf ik demo-
nen uit en verricht ik genezingen,
en de derde dag zal ik klaar zijn.’[p]
33 Niettemin moet ik vandaag en
morgen en overmorgen verder rei-
zen, want het is niet toelaatbaar
dat een profeet buiten Jeruzalem
wordt omgebracht.[q] **34** Jeruza-
lem, Jeruzalem, dat de profeten
doodt[a] en de tot u uitgezondenen
stenigt[b] — hoe dikwijls heb ik
uw kinderen willen vergaderen
op de wijze waarop een hen haar
broedsel van kuikens onder haar
vleugels vergadert,[c] maar GIJ hebt
[het] niet gewild![d] **35** Ziet! Uw
huis[e] wordt U verlaten achtergela-
ten. Ik zeg U: GIJ zult mij geens-
zins zien, totdat GIJ zegt: ’Gezé-
gend is hij die komt in Jehovah’s
naam!’ ”[f]

14 En toen hij bij een zeke-
re gelegenheid op de sab-
bat het huis van iemand van de
regeerders der Farizeeën binnen-
ging om een maaltijd te gebrui-
ken,[g] sloegen zij hem nauwlettend
gade.[h] **2** En zie! daar stond een
zeker mens voor hem die aan wa-
terzucht leed. **3** Jezus dan nam
het woord en sprak tot degenen
die goed onderlegd waren in de
Wet en tot de Farizeeën, en zei:
„Is het geoorloofd op de sabbat
te genezen of niet?”[i] **4** Maar zij
bleven zwijgen. Daarop pakte hij
[de man] vast, maakte hem ge-
zond en zond [hem] heen. **5** En
hij zei tot hen: „Wie van U zal,
wanneer zijn zoon of zijn stier in
een put valt,[j] hem er niet onmid-
dellijk uit trekken op de sabbat-
dag?”[k] **6** En zij waren niet in
staat iets tegen deze dingen in te
brengen.[l]
7 Vervolgens vertelde hij de ge-
nodigden een illustratie, daar hij
bemerkte hoe zij de voornaamste
plaatsen voor zichzelf uitzochten,
en hij zei tot hen:[m] **8** „Wanneer
gij door iemand op een bruilofts-
feest wordt uitgenodigd, ga dan
niet op de voornaamste plaats lig-
gen.[n] Misschien is er gelijktijdig
iemand die voornamer is dan gij
door hem uitgenodigd, **9** en dan
zal hij die zowel u als hem heeft
uitgenodigd, komen en tot u zeg-
gen: ’Sta de plaats aan deze man
af.’ En dan zult gij vol schaamte
de minste plaats moeten gaan in-
nemen.[o] **10** Maar ga, wanneer
gij wordt uitgenodigd, op de
minste plaats aanliggen,[p] opdat

HFDST. 13

a Mt 9:35; Mr 6:6
b Mt 7:14; Mt 19:25
c Jes 55:6
d Mt 7:13; Fil 3:12
e Jo 7:34; Ro 9:31; 1Ti 6:12
f Mt 25:11; Lu 6:46
g Ps 32:6; Jes 55:6
h Mt 7:22; Tit 1:16
i Ps 6:8; Mt 7:23
j Jes 65:14; Mt 8:12; Mt 13:42
k Mt 8:11
l Ge 28:14; Ps 107:3; Jes 49:12; Jes 59:19
m Lu 14:15; Lu 22:16; Han 2:39; Opb 5:9
n Mt 19:30; Mr 10:31
o Ze 3:3
p Heb 2:10
q Mt 16:21

2e kolom

a Ne 9:26; Jes 1:21
b 2Kr 24:21
c Jes 40:11
d Mt 23:37
e Le 26:31; 1Kon 9:7; Ps 69:25; Jes 1:7; Jer 12:7; Jer 22:5; Mi 3:12
f Ps 118:26; Mt 21:9; Mt 23:39; Lu 19:38; Jo 12:13

HFDST. 14

g Lu 7:36; Lu 11:37
h Ps 37:32; Jer 20:10
i Mt 12:10; Lu 6:9; Lu 13:15; Jo 7:23
j Ex 23:5; De 22:4
k Mt 12:11; Lu 13:15
l Mt 22:46
m Mt 23:6; Lu 11:43; Lu 20:46
n Sp 25:6
o Sp 25:7
p Mt 23:12; Lu 18:14

wanneer degene die u heeft uitgenodigd, komt, hij tot u zal zeggen: 'Vriend, ga hoger op.' Dan zal u eer te beurt vallen in het bijzijn van al uw medegasten.[a] **11** Want een ieder die zich verhoogt, zal vernedend worden, en wie zich vernedert, zal verhoogd worden."[b]

12 Toen ging hij ertoe over ook tot degene die hem had uitgenodigd, te zeggen: „Wanneer gij een middag- of avondmaaltijd aanrecht, roep dan niet uw vrienden of uw broers of uw bloedverwanten en ook geen rijke buren. Zij zouden te eniger tijd bij wijze van tegenprestatie ook u kunnen uitnodigen en dan zoudt gij het terugbetaald krijgen. **13** Maar wanneer gij een feestmaal aanrecht, nodig dan armen, gebrekkigen, kreupelen en blinden uit;[c] **14** en gij zult gelukkig zijn, omdat zij niets hebben waarmee zij u kunnen terugbetalen. Want het zal u in de opstanding[d] der rechtvaardigen worden terugbetaald."

15 Toen iemand van de medegasten deze dingen hoorde, zei hij tot hem: „Gelukkig is hij die brood eet in het koninkrijk Gods."[e]

16 [Jezus] zei tot hem: „Een zeker mens rechtte een grote avondmaaltijd aan en nodigde velen uit.[f] **17** En op het uur van de avondmaaltijd zond hij zijn slaaf uit om tot de genodigden te zeggen: 'Komt,[g] want alles is nu gereed.' **18** Maar zij begonnen zich allen gemeenschappelijk te verontschuldigen.[h] De eerste zei tot hem: 'Ik heb een veld gekocht en moet het noodzakelijk gaan bekijken; ik vraag u: Verontschuldig mij.'[i] **19** En een ander zei: 'Ik heb vijf span runderen gekocht en ga ze keuren; ik vraag u: Verontschuldig mij.'[j] **20** Weer een ander zei: 'Ik heb pas een vrouw getrouwd[k] en daarom kan ik niet komen.' **21** De slaaf kwam dus terug en berichtte deze dingen aan zijn meester. Toen ontstak de heer des huizes in toorn en zei tot zijn slaaf: 'Ga vlug naar de brede straten en de stegen van de stad, en breng de armen en gebrekkigen en blinden en kreupelen hier binnen.'[a] **22** Na verloop van tijd zei de slaaf: 'Meester, wat gij hebt bevolen, is gedaan, en nog is er plaats.' **23** En de meester zei tot de slaaf: 'Ga naar de wegen[b] en de omheinde plaatsen, en dwing hen binnen te komen, opdat mijn huis vol wordt.[c] **24** Want ik zeg ulieden: Niemand van de mannen die waren uitgenodigd, zal van mijn avondmaaltijd proeven.'"[d]

25 Grote scharen nu reisden met hem mee, en hij keerde zich om en zei tot hen: **26** „Indien iemand tot mij komt en zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja, en zelfs zijn eigen ziel niet haat,[e] kan hij mijn discipel niet zijn.[f] **27** Wie zijn martelpaal niet draagt en niet achter mij komt, kan mijn discipel niet zijn.[g] **28** Wie van U bijvoorbeeld die een toren wil bouwen, gaat er niet eerst voor zitten om de kosten te berekenen,[h] om te zien of hij genoeg heeft om hem te voltooien? **29** Anders zou het kunnen gebeuren dat hij het fundament ervan legt, maar niet in staat is [het werk] te voleindigen, en dan zouden alle toeschouwers hem wellicht beginnen te bespotten **30** en zeggen: 'Deze mens is begonnen te bouwen, maar kon het niet voleindigen.' **31** Of welke koning die tegen een andere koning ten oorlog trekt, zet zich niet eerst neer om te beraadslagen of hij met een troepenmacht van tienduizend man het hoofd kan bieden aan degene die met twintigduizend man tegen hem optrekt?[i] **32** Want kan hij dit niet, dan stuurt hij, terwijl de ander nog ver weg is, een gezantschap en smeekt om vrede.[j] **33** Gij kunt er derhalve zeker van zijn dat niemand van U mijn discipel kan zijn, als hij niet al zijn bezittingen vaarwelzegt.[k]

HFDST. 14

a Sp 15:33 Jak 4:10 1Pe 5:5
b Ps 18:27 Sp 29:23 Mt 23:12 Jak 4:6
c Ne 8:10 Job 31:16 Sp 3:28
d Jo 5:29 Jo 11:24 Han 24:15
e Lu 13:29 Opb 19:9
f Mt 22:2
g Sp 9:5
h Mt 22:3
i Mt 6:24 Lu 8:14 1Ti 6:9 2Ti 4:10
j Mt 22:5
k De 24:5 1Kor 7:33

2e kolom

a Mt 22:9 Mt 28:19 Han 13:46 1Kor 1:26
b Mt 22:10
c 2Kor 5:20
d Mt 21:43 Mt 22:8 Heb 3:19
e Opb 12:11
f De 33:9 Mt 10:37 Lu 18:29 Jo 12:25
g Mt 16:24 Mr 8:34 Lu 9:23 Ga 6:14
h Sp 24:27 Mt 21:33
i Sp 20:18
j Jes 33:7
k Mt 19:27 Lu 9:62 Fil 3:7

34 Zout is zeer zeker voortreffelijk. Maar indien zelfs het zout zijn
kracht verliest, waarmee zal het
dan smakelijk worden gemaakt?[a]
35 Het deugt noch voor de aarde
noch voor mest. Men werpt het
naar buiten. Wie oren heeft om
te luisteren, hij luistere."[b]

15 Al de belastinginners[c] nu
en de zondaars[d] bleven
naar hem toe komen om hem te
horen. **2** Dientengevolge mor-
den zowel de Farizeeën als de
schriftgeleerden daar voortdu-
rend over en zeiden: „Deze man
ontvangt zondaars en eet met
hen."[e] **3** Toen sprak hij deze il-
lustratie tot hen en zei: **4** „Welk
mens onder U die honderd scha-
pen heeft, zal, wanneer hij er één
van verliest, niet de negenenne-
gentig in de wildernis achterlaten
en op zoek gaan naar het verlore-
ne totdat hij het vindt?[f] **5** En als
hij het heeft gevonden, legt hij het
op zijn schouders en is verheugd.[g]
6 En thuisgekomen, roept hij zijn
vrienden en zijn buren bijeen en
zegt tot hen: 'Verheugt U met
mij, want ik heb mijn schaap dat
verloren was geraakt, gevonden.'[h]
7 Ik zeg U dat er evenzo in de he-
mel meer vreugde zal zijn over
één zondaar die berouw heeft[i] dan
over negenennegentig rechtvaar-
digen die geen berouw nodig heb-
ben.[j]

8 Of welke vrouw die tien geld-
stukken van een drachme heeft
en één geldstuk van een drach-
me verliest, steekt niet een lamp
aan en veegt haar huis en zoekt
zorgvuldig totdat zij het vindt?
9 En als zij het heeft gevon-
den, roept zij haar vriendinnen
en buurvrouwen bijeen en zegt:
'Verheugt U met mij, want ik heb
het geldstuk van een drachme
dat ik had verloren, gevonden.'
10 Zo, zeg ik U, ontstaat er vreug-
de bij de engelen van God over één
zondaar die berouw heeft."[k]

11 Toen zei hij: „Een zeker mens
had twee zoons.[l] **12** En de jong-
ste van hen zei tot zijn vader: 'Va-
der, geef mij het deel van het bezit
dat mij toekomt.'[a] Daarop verdeel-
de hij zijn middelen voor levens-
onderhoud[b] onder hen. **13** La-
ter, niet vele dagen daarna, pakte
de jongste zoon alles bij elkaar en
reisde naar het buitenland, naar
een ver land, en daar verkwist-
te hij zijn bezit door een losban-
dig leven te leiden.[c] **14** Toen hij
alles had opgemaakt, kwam er een
zware hongersnood over dat gehe-
le land, en hij begon gebrek te lij-
den. **15** Hij ging zich zelfs aan
een van de burgers van dat land
verbinden, en die zond hem naar
zijn velden om zwijnen[d] te hoeden.
16 En vaak begeerde hij verza-
digd te worden met de carobbe-
peulen die de zwijnen aten, en
niemand gaf hem [iets].[e]

17 Toen hij tot bezinning kwam,
zei hij: 'Hoeveel loonarbeiders
van mijn vader hebben brood in
overvloed, terwijl ik hier van
honger verga! **18** Ik zal opstaan
en naar mijn vader trekken[f] en tot
hem zeggen: „Vader, ik heb gezon-
digd tegen de hemel en tegen u.[g]
19 Ik ben niet meer waard uw
zoon te worden genoemd. Maak
mij als een van uw loonarbeiders."'
20 Hij stond dus op en
ging naar zijn vader. Terwijl hij
nog ver weg was, werd zijn vader
hem gewaar en werd door mede-
lijden bewogen, en hij snelde op
hem toe en viel hem om de hals
en kuste hem teder. **21** Toen zei
de zoon tot hem: 'Vader, ik heb
gezondigd tegen de hemel en te-
gen u.[h] Ik ben niet meer waard uw
zoon te worden genoemd. Maak
mij als een van uw loonarbeiders.'[i]
22 Maar de vader zei tot zijn sla-
ven: 'Vlug! Haalt een lang ge-
waad te voorschijn, het beste, en
trekt het hem aan,[j] en doet een
ring[k] aan zijn hand en sandalen
aan zijn voeten. **23** En haalt de
gemeste[l] jonge stier, slacht die
en laten wij eten en vrolijk zijn,
24 want deze zoon van mij was
dood en is weer levend gewor-
den;[m] hij was verloren en werd
gevonden.' En zij begonnen vro-
lijk te zijn.

HFDST. 14

a Mt 5:13 Mr 9:50 Kol 4:6
b Mt 13:43 Mr 4:9 Opb 2:29

HFDST. 15

c Mt 9:10 Mr 2:15 Lu 5:29 Lu 19:2
d 1Ti 1:15
e Mt 9:11 Lu 5:30 Han 11:3
f Ez 34:11 Mt 18:12 Lu 19:10 1Pe 2:25
g Mt 18:13
h Mt 18:14 Ro 12:15 1Pe 2:25
i Ez 33:11 Lu 5:32
j Sp 30:12
k Mt 9:13 Mr 2:17
l Mt 21:28

2e kolom

a De 21:17
b Sp 13:22
c Sp 29:3 Lu 15:30
d Le 11:7
e Sp 23:21
f Ef 4:17 1Pe 4:3
g 2Kr 7:14 Ps 32:5 Sp 28:13 Lu 18:13 1Jo 1:9
h Ps 51:4
i 2Kor 7:10
j Za 3:4
k Ge 41:42 Es 8:8
l Mt 22:4
m Jo 5:25 Ro 6:13 Ef 2:1 Ef 2:5 Opb 3:1

25 Zijn oudste zoon[a] nu was op het veld; en toen hij [terug]-kwam en het huis naderde, hoorde hij concertklanken en gedans. **26** Daarom riep hij een van de knechten bij zich en informeerde wat dit allemaal te betekenen had. **27** Hij zei tot hem: 'Uw broer[b] is gekomen, en uw vader[c] heeft de gemeste jonge stier geslacht, omdat hij hem in goede gezondheid heeft teruggekregen.' **28** Maar hij werd toornig en wilde niet naar binnen gaan. Toen kwam zijn vader naar buiten en ging bij hem aandringen.[d] **29** Hij gaf zijn vader ten antwoord: 'Zie, ik heb u al zoveel jaren als slaef gediend en heb nog nooit uw gebod overtreden, en toch hebt gij mij nog nooit een geitenbokje gegeven opdat ik met mijn vrienden vrolijk kon zijn.[e] **30** Maar zodra deze zoon[f] van u, die uw middelen voor levensonderhoud met de hoeren heeft opgegeten,[g] aangekomen is, hebt gij de gemeste jonge stier voor hem geslacht.'[h] **31** Daarop zei hij tot hem: 'Kind, gij zijt altijd bij mij geweest, en alles wat van mij is, is van u;[i] **32** maar wij moesten wel vrolijk zijn en ons verheugen, want deze broer van u was dood en is tot leven gekomen, en hij was verloren en werd gevonden.'"[j]

16 En vervolgens zei hij ook tot de discipelen: „Een zeker mens was rijk en hij had een beheerder,[k] en deze werd er bij hem van beschuldigd dat hij verkwistend met zijn goederen omsprong.[l] **2** Hij riep hem dus en zei tot hem: 'Wat hoor ik daar van u? Leg rekenschap af[m] van uw beheer, want gij kunt het huis niet langer besturen.' **3** Toen zei de beheerder bij zichzelf: 'Wat moet ik doen, nu mijn meester[n] het beheer van mij zal afnemen? Ik ben niet sterk genoeg om te graven, ik schaam mij om te bedelen. **4** Ah! Ik weet wat ik zal doen, opdat de mensen mij, wanneer ik uit het ambt van beheerder ben ontzet, bij zich thuis zullen ontvangen.'[a] **5** En hij riep een ieder van de schuldenaars van zijn meester bij zich en zei toen tot de eerste: 'Hoeveel zijt gij mijn meester schuldig?' **6** Hij zei: 'Honderd bath-maten olijfolie.' Hij zei tot hem: 'Neem uw schriftelijke overeenkomst terug en ga zitten en schrijf vlug vijftig.' **7** Vervolgens zei hij tot een ander: 'En gij, hoeveel zijt gij schuldig?' Hij zei: 'Honderd kor-maten tarwe.' Hij zei tot hem: 'Neem uw schriftelijke overeenkomst terug en schrijf tachtig.' **8** En ofschoon de beheerder onrechtvaardig was, prees zijn meester hem, omdat hij overeenkomstig praktische wijsheid had gehandeld;[b] want de zonen van dit samenstel van dingen zijn ten aanzien van hun eigen geslacht in praktisch opzicht wijzer dan de zonen van het licht.[c]

9 Zo zeg ik U ook: Maakt U vrienden[d] door middel van de onrechtvaardige rijkdom,[e] opdat wanneer deze [U] ontvalt, zij U mogen ontvangen in de eeuwige woonplaatsen.[f] **10** Wie getrouw is in het geringste, is ook getrouw in veel, en wie onrechtvaardig is in het geringste, is ook onrechtvaardig in veel.[g] **11** Indien GIJ U daarom niet getrouw hebt betoond in verband met de onrechtvaardige rijkdom, wie zal U dan het ware toevertrouwen?[h] **12** En indien GIJ U niet getrouw hebt betoond in verband met datgene wat van een ander is,[i] wie zal U dan geven wat voor UZELF is? **13** Geen huisknecht kan een slaaf zijn van twee meesters, want hij zal óf de een haten en de ander liefhebben, óf zich aan de een hechten en de ander verachten. GIJ kunt geen slaven van God en van de Rijkdom zijn."[j]

14 De Farizeeën nu, die liefhebbers van geld waren, luisterden naar al deze dingen, en zij gingen hem honen.[k] **15** Derhalve zei hij tot hen: „GIJ zijt het die UZELF rechtvaardig verklaart voor de mensen,[l] maar God kent

HFDST. 15

a Heb 12:23
b Jo 10:16
c Jes 25:6
d Mt 20:11
e Mt 20:12
f Opb 7:13
g Sp 29:3
h Opb 7:14
i Jo 17:10 Ro 8:17
j Lu 15:24

HFDST. 16

k Ge 15:2 Ge 24:2
l 1Kor 4:2
m Mt 18:23 Mt 25:19 1Pe 4:5
n Mt 24:50

2e kolom

a Sp 19:6
b Sp 19:8
c Jo 12:36 Ef 5:8 1Th 5:5
d Pr 11:1 Lu 19:8
e Mt 19:21 Lu 12:20 1Ti 6:17
f Mt 25:34 Jo 14:2
g Mt 25:21 Lu 19:17
h Ef 3:8 Opb 3:18
i Lu 12:48 1Kor 4:2
j Mt 6:24
k Jes 53:3
l Mt 6:2 Mt 23:28 Lu 10:29 Lu 18:9

UW hart;[a] want wat hoog is onder de mensen, is iets walgelijks in Gods ogen.[b]
16 De Wet en de Profeten waren tot Johannes.[c] Van die tijd af wordt het koninkrijk Gods als goed nieuws bekendgemaakt, en alle soorten van mensen dringen ernaar op.[d] **17** Voorwaar, het is gemakkelijker dat hemel en aarde voorbijgaan,[e] dan dat er één deeltje[f] van een letter van de Wet onvervuld blijft.[g]
18 Een ieder die zich van zijn vrouw laat scheiden en een ander trouwt, pleegt overspel, en wie een van een man gescheiden vrouw trouwt, pleegt overspel.[h]
19 Een zeker mens[i] nu was rijk, en hij doste zich meestal in purper en linnen en leidde van dag tot dag een vrolijk en weelderig leven.[j] **20** Maar een zekere bedelaar, Lazarus genaamd, die met zweren overdekt was, werd gewoonlijk aan zijn poort neergelegd **21** en begeerde verzadigd te worden met wat er van de tafel van de rijke viel. Ja, ook kwamen de honden zijn zweren likken.
22 Na verloop van tijd nu stierf[k] de bedelaar en hij werd door de engelen naar de boezem[positie][l] van Abraham[m] gedragen.
De rijke stierf[n] eveneens en werd begraven. **23** En in Hades sloeg hij zijn ogen op, terwijl hij in pijnigingen[o] was, en hij zag Abraham in de verte en Lazarus in de boezem[positie] bij hem. **24** Daarom riep hij en zei: 'Vader Abraham,[p] wees mij barmhartig en zend Lazarus, opdat hij de top van zijn vinger in water kan dopen en mijn tong kan verkoelen,[q] want ik lijd folterende pijnen in dit gloeiende vuur.'[r]
25 Maar Abraham zei: 'Kind, bedenk dat gij uw goede dingen gedurende uw leven ten volle hebt ontvangen, maar Lazarus op overeenkomstige wijze de schadelijke dingen. Nu wordt hij hier echter vertroost, maar gij lijdt folterende pijnen.[a] **26** En behalve al deze dingen is er tussen ons en ulieden een grote kloof[b] gevestigd,[c] zodat zij die van hier tot ulieden willen overgaan, dit niet kunnen, en men ook niet vandaar naar ons kan oversteken.'[d] **27** Toen zei hij: 'In dat geval vraag ik u, vader, hem naar het huis van mijn vader te zenden, **28** want ik heb vijf broers, om hun een grondig getuigenis te geven, opdat zij niet eveneens in deze plaats van pijniging terechtkomen.' **29** Maar Abraham zei: 'Zij hebben Mozes[e] en de Profeten;[f] laten zij naar hen luisteren.'[g] **30** Daarop zei hij: 'Och neen, vader Abraham, maar als er iemand uit de doden naar hen toe gaat, zullen zij berouw hebben.' **31** Hij zei echter tot hem: 'Indien zij naar Mozes en de Profeten niet luisteren,[h] zullen zij zich ook niet laten overreden als er iemand uit de doden opstaat.'"

17 Toen zei hij tot zijn discipelen: „Het is onvermijdelijk dat er oorzaken tot struikelen komen.[i] Maar wee degene door wiens toedoen ze komen![j] **2** Het zou voordeliger voor hem zijn dat hem een molensteen aan de hals werd gehangen en hij in de zee werd geworpen,[k] dan dat hij een van deze kleinen tot struikelen brengt.[l] **3** Schenkt aandacht aan UZELF. Indien UW broeder een zonde begaat, geef hem een bestraffing,[m] en indien hij berouw heeft, vergeef hem.[n] **4** Zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal bij u terugkomt en zegt: 'Ik heb berouw', moet gij hem vergeven."[o]
5 De apostelen zeiden nu tot de Heer: „Geef ons meer geloof."[p]
6 Toen zei de Heer: „Indien GIJ geloof hadt ter grootte van een mosterdzaadje, zoudt GIJ tot deze zwarte moerbeiboom zeggen: 'Word ontworteld en in de zee geplant!', en hij zou U gehoorzamen.[q]
7 Wie van U die een slaaf heeft die ploegt of op de kudde past, zal

HFDST. 16
a 1Sa 16:7 1Kr 28:9 2Kr 6:30 Sp 15:11 Han 1:24
b 1Pe 5:5
c Mt 11:13
d Mt 11:12
e Ps 102:26 Heb 1:11
f Mt 5:18
g Mt 5:17
h Mt 5:32 Mt 19:9 Mr 10:11
i Mt 13:34
j Mt 23:5
k Ro 7:4
l Jo 1:18
m Jes 63:16 Mt 8:11
n Ro 7:6
o Han 5:33
p Jes 51:2 Mt 3:9
q Jes 65:13
r Han 7:54

2e kolom
a Ro 11:22
b Ps 36:6
c 1Kor 1:23
d 2Kor 6:14
e De 18:18
f 1Pe 1:10
g Lu 24:27
h Jo 5:46

HFDST. 17
i 1Kor 11:19
j Mt 26:24 Ju 11 Opb 2:14
k Opb 18:21
l Mt 18:6 Mr 9:42
m Sp 17:10 Mr 8:33
n Le 19:17 Sp 19:11 Mt 18:15
o Jes 55:7 Mt 6:12 Mt 18:22 Kol 3:13 1Pe 4:8
p Mr 9:24 Ef 2:8 Heb 12:2
q Mt 17:20 Mt 21:21 Mr 9:23 Mr 11:23

wanneer deze van het veld binnenkomt, tot hem zeggen: 'Kom
terstond hier aan tafel aanliggen'? **8** Zal hij niet eerder tot
hem zeggen: 'Maak iets klaar voor
mijn avondmaaltijd, en doe een
schort voor en bedien mij totdat
ik klaar ben met eten en drinken,
en daarna kunt gij eten en drin-
ken'? **9** Hij zal de slaaf toch niet
dankbaar zijn omdat hij de hem
opgedragen dingen gedaan heeft?
10 Zo moet ook GIJ, wanneer GIJ
alles hebt gedaan wat U is opge-
dragen, zeggen: 'Wij zijn onnut-
te slaven.[a] Wij hebben gedaan wat
wij moesten doen.'"

11 En terwijl hij naar Jeruzalem ging, trok hij midden door Samaria en Galilea.[b] **12** En toen hij een zeker dorp binnenging, kwamen hem tien melaatsen[c] tegemoet, maar zij bleven in de verte staan. **13** En zij verhieven hun stem en zeiden: „Jezus, Onderwijzer, wees ons barmhartig!"[d] **14** En toen hij hen gewaar werd, zei hij tot hen: „Gaat U aan de priesters laten zien."[e] Het geschiedde dan, terwijl zij heengingen, dat zij werden gereinigd.[f] **15** Een van hen keerde terug, toen hij zag dat hij gezond was geworden, terwijl hij God met een luide stem verheerlijkte.[g] **16** En hij viel op zijn aangezicht aan [Jezus'] voeten neer[h] en dankte hem; hij was bovendien een Samaritaan.[i] **17** Jezus gaf ten antwoord: „Werden niet de tien gereinigd? Waar zijn dan de andere negen? **18** Werd er niemand gevonden die terugkeerde om God heerlijkheid te geven dan deze man van een andere natie?" **19** En hij zei tot hem: „Sta op en ga heen; uw geloof heeft u beter gemaakt."[j]

20 Toen hem nu door de Farizeeën werd gevraagd wanneer het koninkrijk Gods zou komen,[k] antwoordde hij hun en zei: „Het koninkrijk Gods komt niet met opvallende waarneembaarheid, **21** noch zal men zeggen: 'Ziet hier!', of: 'Daar!'[l] Want ziet! het koninkrijk Gods is in UW midden."[a]

22 Toen zei hij tot de discipelen: „Er zullen dagen komen waarin GIJ zult begeren een van de dagen van de Zoon des mensen te zien, maar GIJ zult [die] niet zien.[b] **23** En men zal tot U zeggen: 'Ziet daar!', of: 'Ziet hier!'[c] Gaat niet heen en loopt [hen] niet achterna.[d] **24** Want evenals de bliksem,[e] door zijn flits, van één streek onder de hemel tot een andere streek onder de hemel schijnt, zo zal de Zoon des mensen[f] zijn. **25** Maar eerst moet hij veel lijden ondergaan en door dit geslacht verworpen worden.[g] **26** En net zoals het geschiedde in de dagen van Noach,[h] zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen:[i] **27** zij aten, zij dronken, mannen huwden, vrouwen werden ten huwelijk gegeven, tot op de dag waarop Noach de ark binnenging en de vloed kwam en hen allen vernietigde.[j] **28** Evenzo, net zoals het geschiedde in de dagen van Lot:[k] zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden. **29** Maar op de dag dat Lot uit Sodom ging, regende er vuur en zwavel uit de hemel en vernietigde hen allen.[l] **30** Op dezelfde wijze zal het gaan op de dag waarop de Zoon des mensen geopenbaard zal worden.[m]

31 Laat degene die zich op die dag op het dak bevindt, maar wiens huisraad in het huis is, niet naar beneden komen om het op te halen, en laat evenzo degene die zich buiten op het veld bevindt, niet terugkeren tot de dingen die hij heeft achtergelaten. **32** Denkt aan de vrouw van Lot.[n] **33** Al wie tracht zijn ziel voor zich te behouden, zal ze verliezen, maar al wie ze verliest, zal ze in het leven behouden.[o] **34** Ik zeg U: In die nacht zullen er twee [mannen] in één bed zijn; de een zal meegenomen, maar de ander achtergelaten worden.[p] **35** Er zullen twee [vrouwen] aan dezelf-

HFDST. 17

a Job 22:3 Ps 16:2 Ro 3:12 Ro 11:35 1Kor 9:16
b Lu 9:51 Jo 4:4
c Le 13:46 Mt 8:2
d Mt 9:27 Mt 20:30
e Le 13:2 Le 13:49 Le 14:2 De 24:8 Mt 8:4 Lu 5:14
f 2Kon 5:14
g Ps 50:15 Ps 103:1
h Mt 8:2
i 2Kon 17:24 Jo 4:9
j Mt 9:22 Mr 5:34 Lu 7:50
k Mt 24:3
l Mt 24:23 Mr 13:21

2e kolom

a Mt 12:28 Mt 21:5
b Mt 9:15 Lu 5:35 Jo 8:56
c Mt 24:23 Mr 13:21 Lu 21:8
d 1Jo 4:1
e Mt 24:27
f Da 7:13
g Mr 8:31 Mr 9:31 Lu 9:22
h Ge 6:5
i Mt 24:37
j Ge 7:7 Mt 24:38
k Ge 19:15
l Ge 19:24
m Mt 24:30 Mr 13:26 1Kor 1:7 Kol 3:4 2Th 1:7 2Th 2:8 Opb 1:7
n Ge 19:26
o Mt 10:39 Mt 16:25 Mr 8:35 Lu 9:24 Jo 12:25
p Mt 24:40

de molen malen; de een zal meegenomen, maar de ander achtergelaten worden."[a] **36** —— **37** Zij dan gaven hem ten antwoord: „Waar, Heer?" Hij zei tot hen: „Waar het lichaam is,[b] daar zullen ook de arenden vergaderd worden."[c]

18 En vervolgens vertelde hij hun een illustratie met betrekking tot de noodzaak om altijd te bidden en het niet op te geven,[d] **2** door te zeggen: „In een zekere stad was een zekere rechter die geen vrees voor God koesterde noch achting voor de mens bezat. **3** Er was ook een weduwe in die stad, die aanhoudend naar hem toe ging[e] en zei: 'Zie erop toe dat mij recht wordt verschaft ten opzichte van mijn tegenpartij in het rechtsgeding.' **4** Een tijdlang echter wilde hij niet, maar daarna zei hij bij zichzelf: 'Ofschoon ik geen vrees voor God koester noch achting voor een mens bezit, **5** zal ik er in elk geval op toezien dat deze weduwe recht wordt verschaft, omdat zij mij voortdurend lastig valt,[f] opdat zij niet blijft komen en mij ten slotte nog in het gezicht slaat.'"[g] **6** Toen zei de Heer: „Hoort wat de rechter, ofschoon hij onrechtvaardig was, zei! **7** Zal God dan niet stellig recht doen wedervaren[h] aan zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot hem roepen, ook al is hij lankmoedig[i] jegens hen? **8** Ik zeg U: Hij zal hen spoedig recht doen wedervaren.[j] Maar wanneer de Zoon des mensen gekomen is, zal hij dan werkelijk het geloof op aarde vinden?"

9 De volgende illustratie echter sprak hij ook tot sommigen die op zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren[k] en die de overigen als niets beschouwden:[l] **10** „Twee mensen gingen op naar de tempel om te bidden; de een was een Farizeeër en de ander een belastinginner. **11** De Farizeeër stond[m] en ging bij zichzelf als volgt bidden:[n] 'O God, ik dank u dat ik niet zo ben als de rest van de mensen: afpersers, onrechtvaardigen, overspelers, of zelfs zoals deze belastinginner.[a] **12** Ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van alles wat ik verwerf.'[b] **13** Maar de belastinginner, die op een afstand stond, wilde zelfs zijn ogen niet naar de hemel opheffen, doch sloeg zich voortdurend op de borst[c] en zei: 'O God, wees mij zondaar genadig.'[d] **14** Ik zeg U: Toen deze naar zijn huis afdaalde, had hij zich rechtvaardiger betoond[e] dan die andere; want een ieder die zich verhoogt, zal vernederd worden, maar wie zich vernedert, zal verhoogd worden."[f]

15 Nu kwamen de mensen ook hun kleintjes bij hem brengen, opdat hij hen zou aanraken; maar toen de discipelen dit zagen, gingen zij hen berispen.[g] **16** Jezus riep de [kleintjes] echter bij zich en zei: „Laat de jonge kinderen bij mij komen en tracht niet hen tegen te houden. Want aan hen die zijn zoals zij,[h] behoort het koninkrijk Gods toe. **17** Voorwaar, ik zeg U: Wie het koninkrijk Gods niet ontvangt als een jong kind, zal er geenszins binnengaan."[i]

18 En een zekere regeerder stelde hem een vraag en zei: „Goede Leraar, wat moet ik doen om eeuwig leven te beërven?"[j] **19** Jezus zei tot hem: „Waarom noemt gij mij goed? Niemand is goed, behalve één, God.[k] **20** Gij kent de geboden:[l] 'Pleeg geen overspel,[m] Moord niet,[n] Steel niet,[o] Leg geen vals getuigenis af,[p] Eer uw vader en moeder'."[q] **21** Toen zei hij: „Die heb ik allemaal van mijn jeugd af in acht genomen."[r] **22** Nadat Jezus dit had gehoord, zei hij tot hem: „In nog één ding schiet gij te kort: Verkoop alles wat gij hebt en deel uit aan de armen, en gij zult een schat in de hemelen hebben; en kom, wees mijn volgeling."[s] **23** Toen hij dit hoorde, werd hij diepbedroefd, want hij was zeer rijk.[t]

HFDST. 17

a Mt 24:41
b Job 39:30
c Mt 24:28

HFDST. 18

d Ps 55:16; Ro 12:12; Ef 6:18; Fil 4:6; Kol 4:2; 1Th 5:17
e Lu 11:8
f Lu 11:7
g Re 16:16
h 1Sa 24:12; Jes 40:27; Jer 20:12
i 2Pe 3:9; Opb 6:10
j Hab 2:3; Heb 10:37
k Sp 30:12; Lu 10:29
l Jes 65:5
m Ps 135:2
n Jes 1:15

2e kolom

a Opb 3:17
b Mt 23:23
c Jer 31:19; Lu 23:48
d Ps 51:3
e 1Sa 16:7; Jes 66:2; Mt 21:31
f Jes 2:11; Mt 23:12; Jak 4:6; 1Pe 5:5
g Mt 19:13; Mr 10:13
h 1Kor 14:20; 1Pe 2:2
i Mt 18:3; Mr 10:15
j Mt 19:16; Mr 10:17; Lu 10:25
k Mt 19:17; Mr 10:18
l Ro 13:9
m Ex 20:14; De 5:18
n Ex 20:13; De 5:17
o Ex 20:15; De 5:19
p Ex 20:16; De 5:20
q Ex 20:12; De 5:16; Ef 6:2
r Mt 19:20; Mr 10:20
s Mt 6:20; Mt 19:21; Mr 10:21; Lu 12:33; 1Ti 6:19
t Mt 19:22; Mr 10:22

24 Jezus keek hem aan en zei:
„Hoe moeilijk zal het zijn voor
hen die geld hebben, het koninkrijk Gods binnen te gaan![a] **25** Ja,
voor een kameel is het gemakkelijker door het oog van een naainaald te gaan dan voor een rijke
het koninkrijk Gods binnen te
gaan.”[b] **26** Zij die dit hoorden,
zeiden: „Wie kan er dan mogelijkerwijs worden gered?” **27** Hij
zei: „De dingen die bij mensen
onmogelijk zijn, zijn mogelijk bij
God.”[c] **28** Maar Pętrus zei: „Zie!
Wij hebben onze eigen dingen verlaten en zijn u gevolgd.”[d] **29** Hij
zei tot hen: „Voorwaar, ik zeg U:
Er is niemand die huis of vrouw
of broers of ouders of kinderen
ter wille van het koninkrijk Gods
heeft verlaten,[e] **30** die niet op
een of andere wijze vele malen
meer zal ontvangen in deze tijdsperiode, en in het komende samenstel van dingen eeuwig leven.”[f]

31 Toen nam hij de twaalf ter-
zijde en zei tot hen: „Ziet! Wij
gaan op naar Jeruzalem, en al-
les wat door bemiddeling van de
profeten aangaande de Zoon des
mensen is geschreven,[g] zal vol-
bracht worden.[h] **32** Hij zal bij-
voorbeeld aan [mensen uit] de na-
tiën worden overgeleverd en er
zal de spot met hem worden ge-
dreven[i] en hij zal onbeschaamd
behandeld[j] en bespuwd worden;[k]
33 en na hem gegeseld te hebben,[l] zullen zij hem doden,[m] maar
op de derde dag zal hij opstaan.”[n]
34 Zij begrepen echter van geen
van deze dingen de betekenis;
maar deze uitspraak was voor
hen verborgen, en zij wisten niet
over welke dingen er gesproken
werd.[o]

35 Toen hij nu in de nabijheid
van Jęricho kwam, zat er langs de
weg een zekere blinde te bedelen.[p]
36 Omdat hij een schare hoor-
de voorbijtrekken, informeerde hij
voorts wat dit wel te betekenen
had. **37** Zij berichtten hem: „Je-
zus de Nazarener gaat voorbij!”[q]
38 Toen riep hij en zei: „Jezus,
Zoon van Ḇavid, wees mij barm-
hartig!”[a] **39** En zij die vooroп-
gingen, legden hem vervolgens
bars het zwijgen op, maar hij bleef
des te meer schreeuwen: „Zoon
van Ḇavid, wees mij barmhartig!”[b]
40 Toen bleef Jezus staan en ge-
bood dat de [man] bij hem ge-
bracht zou worden.[c] Toen hij na-
derbij gekomen was, vroeg [Jezus]
hem: **41** „Wat wilt gij dat ik voor
u doe?”[d] Hij zei: „Heer, maak dat
ik weer kan zien.”[e] **42** Jezus dan
zei tot hem: „Krijg het gezichts-
vermogen terug; uw geloof heeft
u beter gemaakt.”[f] **43** En ogen-
blikkelijk kon hij weer zien,[g] en
hij ging hem volgen, terwijl hij
God verheerlijkte.[h] En alle men-
sen die [het] zagen, brachten lof
aan God.

19 En hij ging Jęricho[i] binnen
en trok erdoorheen. **2** Nu
was daar een man die de naam
Zachęüs droeg; en deze was op-
perbelastinginner, en hij was rijk.
3 Hij dan trachtte te zien[j] wie
deze Jezus was, maar hij kon het
niet vanwege de schare, daar hij
klein van gestalte was. **4** Daar-
om liep hij hard vooruit naar een
plek verderop en klom in een
moerbeivijgenboom om hem te
zien, want hij zou weldra langs
die weg voorbijgaan. **5** Toen Je-
zus nu bij de plaats kwam, keek hij
omhoog en zei tot hem: „Zachęüs,
kom vlug naar beneden, want
vandaag moet ik in uw huis ver-
blijven.” **6** Hij dan kwam vlug
naar beneden en ontving hem vol
vreugde als gast. **7** Maar allen
die [het] zagen, gingen morren[k] en
zeiden: „Hij is bij een man die een
zondaar is, zijn intrek gaan ne-
men.” **8** Zachęüs echter stond
op en zei tot de Heer: „Zie! De
helft van mijn bezittingen, Heer,
geef ik aan de armen, en wat ik
iemand ook door valse beschul-
diging heb afgeperst,[l] vergoed ik
viervoudig.”[m] **9** Hierop zei Jezus
tot hem: „Vandaag is aan dit huis
redding ten deel gevallen, want
ook hij is een zoon van Ḇabra-

HFDST. 18

a Sp 11:28; Mt 19:23; 1Ti 6:9
b Mt 19:24; Mr 10:25
c Ge 18:14; Jer 32:17; Za 8:6; Mr 14:36
d Mt 19:27
e De 33:9; Mr 10:29
f Mt 19:29; Mr 10:30; Opb 2:10
g Ps 16:10; Ps 22; Ps 34:20; Ps 41:9; Ps 69:21; Jes 53; Mi 5:1; Za 9:9; Za 11:12; Za 13:7
h Mt 16:21; Mr 10:32
i Ps 22:7; Mt 27:2; Han 3:13
j Jes 53:5
k Jes 50:6
l Jes 53:5
m Jes 53:7
n Jon 1:17; Mt 20:19; Mr 10:34; Lu 9:22
o Mr 9:32; Jo 10:6
p Mt 20:29; Mr 10:46
q Mr 10:47

2e kolom

a Mt 20:30; Lu 17:13
b Mt 20:31; Mr 10:48
c Mr 10:49
d Mt 20:32
e Mt 20:33; Mr 10:51
f Mt 20:34; Lu 7:50; Lu 17:19
g Mr 10:52
h Lu 5:26; Han 4:21; Ga 1:24

HFDST. 19

i Mt 20:29
j Jo 6:24; Jo 12:21
k Mt 9:11; Lu 5:30; Lu 15:2
l Ex 20:16; Lu 3:14
m Ex 22:1; Le 6:5; 2Sa 12:6

ham.[a] **10** De Zoon des mensen
is immers gekomen om te zoeken
en te redden wat verloren was."[b]
11 Terwijl zij naar deze din-
gen luisterden, voegde hij er nog
een illustratie aan toe, omdat hij
dicht bij Jeruzalem was en zij
meenden dat het koninkrijk Gods
zich ogenblikkelijk ging verto-
nen.[c] **12** Daarom zei hij: „Een
zeker mens van edele geboorte
reisde naar een ver land om ko-
ningsmacht voor zich te verkrij-
gen en [dan] terug te keren.[d]
13 Hij riep tien van zijn slaven,
gaf hun tien minen en zei tot
hen: 'Doet er zaken mee totdat
ik kom.'[e] **14** Zijn burgers even-
wel haatten[f] hem en zonden hem
een gezantschap achterna om te
zeggen: 'Wij willen niet dat deze
[man] koning over ons wordt.'[g]
15 Toen hij ten slotte terug-
kwam, nadat hij de koningsmacht
had verkregen, gebood hij dat
deze slaven aan wie hij het zilver-
geld had gegeven, bij hem werden
geroepen, om te vernemen wat zij
door het zakendoen hadden ver-
worven.[h] **16** Toen trad de eerste
naar voren en zei: 'Heer, uw mine
heeft tien minen opgeleverd.'[i]
17 Hij dan zei tot hem: 'Wel ge-
daan, goede slaaf! Gij hebt u in
een zeer kleine zaak getrouw ge-
toond, heb daarom autoriteit over
tien steden.'[j] **18** Daarop kwam
de tweede en zei: 'Uw mine, Heer,
heeft vijf minen opgebracht.'[k]
19 Ook tot deze zei hij: 'Voert
ook gij het bewind over vijf ste-
den.'[l] **20** Maar een ander kwam
en zei: 'Heer, hier is uw mine,
die ik in een doek heb weggelegd
en zo bewaard. **21** Ik was name-
lijk bevreesd voor u, omdat gij
een streng mens zijt; gij neemt
op wat gij niet hebt ingelegd en
oogst wat gij niet hebt gezaaid.'[m]
22 Hij zei tot hem: 'Uit uw eigen
mond[n] oordeel ik u, slechte slaaf.
Gij wist toch dat ik een streng
mens ben en dat ik opneem wat
ik niet heb ingelegd en oogst wat
ik niet heb gezaaid?[o] **23** Waar-
om hebt gij mijn zilvergeld dan
niet op een bank gezet? Dan zou
ik het bij mijn aankomst met ren-
te hebben geïnd.'[a]
24 Toen zei hij tot hen die erbij
stonden: 'Neemt hem de mine af
en geeft ze aan hem die de tien
minen heeft.'[b] **25** Maar zij zei-
den tot hem: 'Heer, hij heeft tien
minen!' — **26** 'Ik zeg U: Aan een
ieder die heeft, zal meer worden
gegeven; maar van wie niet heeft,
zal zelfs wat hij heeft, nog afge-
nomen worden.[c] **27** En die vijan-
den van mij die niet wilden dat
ik koning over hen werd, brengt
hen hier en slacht hen voor mijn
ogen.' "[d]
28 Nadat hij nu deze dingen
had gezegd, trok hij verder en
ging op naar Jeruzalem.[e] **29** En
toen hij Bethfagé en Bethanië na-
derde, aan de berg die de Olijfberg
wordt genoemd,[f] zond hij twee
van de discipelen uit[g] **30** en zei:
„Gaat het dorp in dat GIJ vóór U
ziet, en nadat GIJ er zijt binnen-
gegaan, zult GIJ een vastgebonden
veulen vinden, waarop nog geen
mens heeft gezeten. Maakt het los
en brengt het mee.[h] **31** Indien
iemand U echter vraagt: 'Waarom
maakt GIJ het los?', moet GIJ als
volgt spreken: 'De Heer heeft het
nodig.' "[i] **32** Zij die werden uit-
gezonden, gingen derhalve heen
en vonden het zoals hij hun had
gezegd.[j] **33** Maar toen zij het
veulen losmaakten, zeiden de
eigenaars ervan tot hen: „Waar-
om maakt GIJ het veulen los?"[k]
34 Zij zeiden: „De Heer heeft het
nodig."[l] **35** En zij brachten het
bij Jezus, en zij wierpen hun bo-
venkledere over het veulen heen
en zetten Jezus [er]op.[m]
36 Terwijl hij voorttrok,[n] ble-
ven zij hun bovenkledere op de
weg uitspreiden.[o] **37** Zodra hij
de weg naderde die van de Olijf-
berg naar beneden leidt, begon
de gehele menigte van de disciple-
len zich te verheugen en God met
een luide stem te loven om al de
krachtige werken die zij hadden
gezien,[p] **38** en zij zeiden: „Geze-
gend is Hij die komt als de Koning

HFDST. 19

a Mt 15:24
Lu 13:16
Han 3:25
b Ez 34:16
Mt 9:13
Mt 10:6
Lu 15:4
Ro 5:8
1Ti 1:15
c Mt 24:33
Lu 17:20
Han 1:6
2Th 2:2
d Mt 25:14
Mr 13:34
Jo 18:36
e Mt 25:15
f Jo 1:11
g Ps 2:2
Mt 23:37
h Mt 25:19
i Mt 25:20
j Mt 25:21
Lu 16:10
Opb 2:26
k Mt 25:22
l Mt 25:23
m Mt 25:24
n 2Sa 1:16
Mt 12:37
o Mt 25:26

2e kolom

a De 23:20
Mt 25:27
b Mt 25:28
c Mt 13:12
Mt 25:29
Mr 4:25
Lu 8:18
d Ge 3:15
Ps 2:9
Jes 60:12
1Kor 15:25
2Th 1:9
Opb 19:15
e Mr 10:32
Lu 9:51
f Jo 8:1
Han 1:12
g Mt 21:1
Mr 11:1
h Mt 21:2
Mr 11:2
i Ps 50:10
Mt 21:3
Mr 11:3
j Mt 21:6
Mr 11:4
Lu 22:13
k Mr 11:5
l Mr 11:6
m 2Kon 9:13
Mt 21:7
Mr 11:7
Jo 12:14
n Za 9:9
o Mt 21:8
Mr 11:8
p Mt 21:9

in Jehovah's naam![a] Vrede in
de hemel en heerlijkheid in de
hoogste hoogten!"[b] **39** Sommi-
gen van de Farizeeën uit de scha-
re zeiden echter tot hem: „Leraar,
bestraf uw discipelen."[c] **40** Maar
hij gaf ten antwoord: „Ik zeg U:
Indien dezen bleven zwijgen, zou-
den de stenen[d] het uitroepen."

41 En toen hij naderbij kwam,
liet hij zijn blik over de stad gaan
en weende over haar,[e] **42** ter-
wijl hij zei: „Indien gij, ja gij, op
deze dag de dingen hadt onder-
scheiden[f] die met vrede te maken
hebben — maar nu zijn ze voor
uw ogen verborgen.[g] **43** Want er
zullen dagen over u komen waarin
uw vijanden een versterking rond-
om u zullen bouwen[h] met punti-
ge palen[i] en u zullen omsingelen[j]
en u van alle kanten zullen benau-
wen,[k] **44** en zij zullen u en uw
kinderen in u tegen de grond ver-
pletteren,[l] en zij zullen in u geen
steen op de andere laten,[m] omdat
gij de tijd waarin gij werdt geïn-
specteerd,[n] niet hebt onderschei-
den."

45 En hij ging de tempel binnen
en begon hen die [daar] aan
het verkopen waren, eruit te wer-
pen,[o] **46** terwijl hij tot hen zei:
„Er staat geschreven: 'En mijn
huis zal een huis van gebed zijn',[p]
maar GIJ hebt het tot een rovers-
hol gemaakt."[q]

47 Voorts ging hij dagelijks in
de tempel onderwijzen. Maar de
overpriesters en de schriftgeleer-
den en de voornaamsten van het
volk trachtten hem om te bren-
gen;[r] **48** en toch vonden zij geen
doeltreffend middel dat zij kon-
den aanwenden, want het gehele
volk, niemand uitgezonderd, bleef
steeds dicht bij hem om hem te ho-
ren.[s]

20 Toen hij op een van de da-
gen het volk in de tempel
onderwees en het goede nieuws
bekendmaakte, kwamen de over-
priesters en de schriftgeleerden
met de oudere mannen naderbij,[t]
2 en zij namen het woord en zei-
den tot hem: „Zeg ons krachtens
welke autoriteit gij deze dingen
doet, of wie u die autoriteit heeft
gegeven."[a] **3** Hij gaf hun ten
antwoord: „Ik zal U ook een vraag
stellen, en zegt mij:[b] **4** Was de
doop van Johannes uit de hemel of
uit de mensen?"[c] **5** Toen maak-
ten zij onder elkaar gevolgtrek-
kingen en zeiden: „Als wij zeggen:
'Uit de hemel', dan zal hij zeggen:
'Waarom hebt GIJ hem dan niet ge-
loofd?'[d] **6** Maar als wij zeggen:
'Uit de mensen', dan zal het ge-
hele volk, niemand uitgezonderd,
ons stenigen,[e] want zij zijn ervan
overtuigd dat Johannes[f] een pro-
feet was."[g] **7** Zij antwoordden
dus dat zij niet wisten vanwaar
die was. **8** En Jezus zei tot hen:
„Dan zeg ik U evenmin krachtens
welke autoriteit ik deze dingen
doe."[h]

9 Toen begon hij het volk deze
illustratie te vertellen: „Een mens
plantte een wijngaard[i] en verhuur-
de die aan wijngaardeniers en
reisde voor geruime tijd naar het
buitenland.[j] **10** Maar op de vast-
gestelde tijd zond hij een slaaf[k]
naar de wijngaardeniers,[l] opdat
zij hem wat van de vruchten van
de wijngaard zouden geven.[m] De
wijngaardeniers zonden hem echt-
er, na hem afgeranseld te hebben,
met lege handen weg.[n] **11** Maar
hij zond hun nogmaals eenande-
re slaaf. Ook die ranselden zij af
en deden hem oneer aan en zon-
den hem met lege handen weg.[o]
12 Nog eens zond hij een derde;[p]
ook deze verwondden zij en
wierpen hem eruit. **13** Nu zei de
eigenaar van de wijngaard: 'Wat
zal ik doen? Ik zal mijn zoon,
de geliefde, zenden.[q] Waarschijn-
lijk zullen zij voor hem achting
hebben.' **14** Toen de wijngaar-
deniers hem gewaar werden, gin-
gen zij met elkaar overleggen en
zeiden: 'Dit is de erfgenaam; la-
ten wij hem doden, opdat de erfe-
nis van ons wordt.'[r] **15** Daarop
wierpen zij hem buiten[s] de wijn-

HFDST. 19

a Jes 62:11
b Ps 118:26; Mr 11:9; Lu 2:14
c Mt 21:15; Jo 12:19
d Hab 2:11; Mt 3:9
e Ps 119:136; Jer 9:1; Lu 23:28; Jo 11:35
f De 28:52; De 32:29
g Jes 6:10; Mt 13:14; Mr 4:12; Han 28:26; Ro 11:8
h Jes 29:3
i Jer 6:6
j Lu 21:20
k De 28:57; Da 9:26
l Ps 137:9; Mi 3:12; Lu 23:28
m Mt 24:2; Mr 13:2; Lu 21:6
n Ho 9:7; Mi 7:4; Lu 1:68; 1Pe 2:12
o Mt 21:12; Mr 11:15
p Jes 56:7
q Jer 7:11; Mt 21:13; Mr 11:17; Jo 2:16
r Mr 11:18; Jo 7:19; Jo 18:20
s Mr 12:37; Lu 21:38

HFDST. 20

t Mt 21:23

2e kolom

a Mr 11:28; Han 4:7; Han 7:27
b Mt 21:24; Mr 11:29
c Mr 11:30
d Mt 21:25; Mr 11:31
e Mt 14:5
f Mt 11:9; Lu 7:29
g Mt 21:26; Mr 11:32
h Mt 21:27; Mr 11:33
i Ps 80:8; Hgl 8:11; Jes 5:1; Jer 2:21
j Mt 21:33; Mr 12:1
k 2Kon 17:13; 2Kr 36:15
l Han 7:52
m Mt 21:34; Mr 12:2
n 1Th 2:15; Heb 11:36
o Mt 21:36; Mr 12:4

p Ne 9:29; q Mt 17:5; Jo 3:16; r Mt 21:38; Mr 12:7; s Heb 13:12.

gaard en doodden[a] hem. Wat zal de
eigenaar van de wijngaard daar-
om met hen doen?[b] **16** Hij zal
komen en die wijngaardeniers om-
brengen, en hij zal de wijngaard
aan anderen geven."[c]

Toen zij [dit] hoorden, zeiden
zij: „Moge dat nooit geschieden!"
17 Maar hij keek hen aan en zei:
„Wat betekent dan dit, dat ge-
schreven staat: 'De steen die de
bouwlieden hebben verworpen,[d]
is juist de hoofdhoeksteen gewor-
den'?[e] **18** Iedereen die op die
steen valt, zal verpletterd wor-
den.[f] Wat hem betreft op wie [de
steen] valt,[g] hij zal erdoor verpul-
verd worden."[h]

19 De schriftgeleerden en de
overpriesters nu zochten nog in
datzelfde uur de hand aan hem
te slaan, maar zij vreesden het
volk; zij bemerkten namelijk dat
hij deze illustratie met het oog op
hen gesproken had.[i] **20** En na
hem nauwlettend te hebben gade-
geslagen, zonden zij mannen uit,
die in het geheim waren gehuurd
om voor te wenden dat zij recht-
vaardig waren, opdat zij hem op
een of ander woord konden van-
gen,[j] waardoor zij hem konden
overleveren aan de regering en
aan de autoriteit van de bestuur-
der.[k] **21** En zij vroegen hem en
zeiden: „Leraar, wij weten dat
gij juist spreekt en onderwijst en
geen partijdigheid betoont, maar
dat gij de weg van God in over-
eenstemming met de waarheid on-
derwijst:[l] **22** Is het ons geoor-
loofd caesar belasting te betalen
of niet?"[m] **23** Maar hij doorzag
hun listigheid en zei tot hen:[n]
24 „Laat mij een denarius zien.
Wiens beeld en opschrift draagt
hij?" Zij zeiden: „Van caesar."[o]
25 Hij zei tot hen: „Betaalt cae-
sar dan in elk geval terug wat van
caesar,[p] maar God wat van God
is."[q] **26** Op dit woord nu konden
zij hem in het bijzijn van het volk
niet vangen, maar verbaasd over
zijn antwoord zeiden zij niets.[r]

27 Er kwamen echter sommi-
gen van de Sadduceeën naderbij,

HFDST. 20

a Han 3:15
b Mt 21:40
c Mt 21:41
Mr 12:9
d Ps 118:22
1Pe 2:7
e Jes 28:16
Mt 21:42
Mr 12:10
f Jes 8:15
g Da 2:35
Da 2:44
h Ps 2:9
Jes 8:14
Mt 21:44
i Mt 21:45
Mr 12:12
j Lu 11:54
k Mt 22:15
Mr 12:13
l Le 19:15
Mt 22:16
Mr 12:14
m Mt 22:17
n Sp 26:24
Mt 22:18
Mr 12:15
o Mt 22:20
Mr 12:16
p Ro 13:7
Tit 3:1
1Pe 2:13
q Mt 22:21
Mr 12:17
Lu 23:2
r Mt 22:22

2e kolom

a Mt 22:23
Mr 12:18
Han 23:8
b De 25:5
c Ge 38:8
d Mt 22:24
Mr 12:19
e Mt 22:25
f Mr 12:21
g Mt 22:27
h Mt 22:28
Mr 12:23
i Ge 1:28
Lu 17:27
j Opb 3:4
k Ef 1:21
Heb 1:2
Heb 6:5
2Pe 3:13
l Jo 5:29
Han 24:15
m Opb 21:4
n Mt 22:30
Mr 12:25
Jo 5:29
o Ex 3:2
p Ex 3:6
Ex 6:3
q Mt 22:32
r Mt 22:42
Mr 12:35

die zeggen dat er geen opstanding
is,[a] en zij vroegen hem **28** en zei-
den: „Leraar, Mozes[b] heeft ons ge-
schreven: 'Indien iemands broer
sterft en een vrouw heeft, maar
deze is kinderloos gebleven, dient
zijn broer[c] de vrouw te nemen en
nageslacht voor zijn broer bij haar
te verwekken.'[d] **29** Nu waren er
zeven broers; en de eerste nam
een vrouw en stierf kinderloos.[e]
30 Zo ook de tweede, **31** en de
derde nam haar. Evenzo alle ze-
ven: zij lieten geen kinderen na,
maar stierven.[f] **32** Ten laatste
stierf ook de vrouw.[g] **33** Van wie
van hen wordt zij dientengevol-
ge in de opstanding [de] vrouw?
Want de zeven hebben haar tot
vrouw gehad."[h]

34 Jezus zei tot hen: „De kinde-
ren van dit samenstel van dingen
huwen[i] en worden ten huwelijk
gegeven, **35** maar zij die waar-
dig gerekend zijn[j] dat samenstel
van dingen[k] en de opstanding
uit de doden[l] te verwerven, hu-
wen niet noch worden zij ten hu-
welijk gegeven. **36** Zij kunnen
trouwens ook niet meer sterven,[m]
want zij zijn gelijk de engelen,
en zij zijn Gods kinderen door-
dat zij kinderen van de opstan-
ding zijn.[n] **37** Maar dat de doden
worden opgewekt, heeft zelfs Mo-
zes onthuld in het bericht over het
doornbos,[o] wanneer hij Jehovah
'de God van Abraham en [de] God
van Isaäk en [de] God van Jakob'
noemt.[p] **38** Hij is geen God van
de doden, maar van de levenden,
want voor hem leven zij allen."[q]
39 Sommigen van de schriftge-
leerden gaven ten antwoord: „Le-
raar, gij hebt goed gesproken."
40 Zij hadden namelijk niet meer
de moed hem ook nog maar één
vraag te stellen.

41 Nu zei hij tot hen: „Hoe kan
men zeggen dat de Christus Da-
vids zoon is?[r] **42** Want David
zelf zegt in het boek der Psalmen:
'Jehovah heeft tot mijn Heer ge-
zegd: „Zit aan mijn rechterhand
43 totdat ik uw vijanden tot een

voetbank voor uw voeten stel.”’[a]
44 David noemt hem derhalve
’Heer’; hoe is hij dan zijn zoon?”
45 Toen dan het gehele volk
luisterde, zei hij tot de discipe-
len:[b] **46** „Past op voor de schrift-
geleerden, die in lange gewaden
willen rondlopen en gesteld zijn
op begroetingen op de marktplaat-
sen en op de voorste zitplaatsen in
de synagogen en de voornaamste
plaatsen bij de avondmaaltijden,[c]
47 en die de huizen der weduwen
verslinden[d] en voor de schijn lan-
ge gebeden uitspreken. Dezen zul-
len een zwaarder oordeel ontvan-
gen.”[e]

21 Toen hij nu opkeek, zag hij
de rijken hun gaven in de
schatkisten werpen.[f] **2** Voorts
zag hij een zekere behoeftige we-
duwe twee kleine geldstukken
van zeer weinig waarde daarin
werpen,[g] **3** en hij zei: „Ik zeg
U naar waarheid: Deze weduwe
heeft, ofschoon zij arm is, er
meer in geworpen dan zij allen.[h]
4 Want al dezen hebben er van
wat zij over hadden, gaven in ge-
worpen, maar deze [vrouw] heeft
er van haar gebrek alles wat zij
voor haar levensonderhoud bezat,
in geworpen.”[i]
5 Later, toen sommigen over
de tempel spraken, hoe hij met
prachtige stenen en [aan de
tempel] opgedragen voorwerpen
versierd was,[j] **6** zei hij: „Wat
deze dingen aangaat die GIJ aan-
schouwt, er zullen dagen komen
waarin hier geen steen op deande-
re gelaten zal worden die niet af-
gebroken zal worden.”[k] **7** Hier-
op vroegen zij hem en zeiden:
„Leraar, wanneer zullen deze din-
gen feitelijk zijn, en wat zal het
teken zijn wanneer deze dingen
zullen geschieden?”[l] **8** Hij zei:
„Past op dat GIJ niet wordt mis-
leid;[m] want velen zullen komen op
basis van mijn naam en zeggen:
’Ik ben het’, en: ’De bestemde tijd
is nabij gekomen.’[n] Gaat hen niet
achterna. **9** Wanneer GIJ voorts
van oorlogen en ongeregeldhe-
den hoort, wordt dan niet ver-
schrikt.[a] Want deze dingen moe-
ten eerst geschieden, maar het
einde [komt] nog niet onmiddel-
lijk.”
10 Toen zei hij vervolgens tot
hen: „Natie zal tegen natie op-
staan[b] en koninkrijk tegen ko-
ninkrijk;[c] **11** en er zullen grote
aardbevingen zijn, en in de ene
plaats na de andere pestilenties
en voedseltekorten;[d] en er zullen
vreselijke schouwspelen en van
de hemel grote tekenen zijn.[e]
12 Maar vóór al deze dingen
zullen de mensen de hand aan U
slaan en U vervolgen,[f] door U over
te leveren aan de synagogen en
gevangenissen, en U voor konin-
gen en bestuurders te slepen ter
wille van mijn naam.[g] **13** Het
zal voor U uitlopen op een getuige-
nis.[h] **14** Neemt U daarom in UW
hart voor niet van tevoren te re-
peteren hoe GIJ UW verdediging
zult voeren,[i] **15** want ik zal U
een mond en wijsheid geven, die
al UW tegenstanders te zamen niet
zullen kunnen weerstaan noch te-
genspreken.[j] **16** Bovendien zult
GIJ zelfs door ouders en broers en
bloedverwanten en vrienden wor-
den overgeleverd,[k] en zij zullen
sommigen van U ter dood bren-
gen;[l] **17** en GIJ zult ter wille van
mijn naam voorwerpen van haat
zijn voor alle mensen.[m] **18** En
toch zal er geenszins een haar[n]
van UW hoofd vergaan. **19** Door
volharding van UW zijde zult GIJ
UW ziel verwerven.[o]
20 Wanneer GIJ voorts Jeruzalem
door legerkampen ingesloten
ziet,[p] weet dan dat haar verwoes-
ting nabij gekomen is.[q] **21** Laten
dan zij die in Judea zijn, naar de
bergen vluchten, en laten zij die
in haar midden zijn, eruit trek-
ken, en laten zij die zich in de
landstreken bevinden, er niet bin-
nengaan;[r] **22** want dit zijn da-
gen waarin aan de gerechtigheid
wordt voldaan, opdat alles wat ge-
schreven staat, wordt vervuld.[s]
23 Wee de zwangere vrouwen en

HFDST. 20

a Ps 110:1
Han 2:34
b Mt 23:1
Mr 12:38
c Mt 23:6
Mr 12:39
d Jes 10:2
2Ti 3:6
e Mr 12:40

HFDST. 21

f Mr 12:41
g Mr 12:42
h Mr 12:43
2Kor 8:12
i Mt 22:37
Mr 12:44
j Mt 24:1
Mr 13:1
k 1Kon 9:7
1Kon 9:8
Jer 7:14
Mi 3:12
Mt 24:2
Mr 13:2
Lu 19:44
l Mt 24:3
Mr 13:4
m Ef 5:6
2Th 2:3
2Ti 3:13
1Jo 4:1
Opb 12:9
n Mt 24:5
Mr 13:6

2e kolom

a Sp 3:25
Mt 24:6
Mr 13:7
b Opb 6:4
c Mt 24:7
Mr 13:8
d Han 11:28
Opb 6:8
e Opb 6:12
f Mt 10:17
Mr 13:9
Jo 16:2
g Mt 24:9
Mr 13:9
Han 25:23
Opb 2:10
h Fil 1:28
i Lu 12:11
j Mr 13:11
Han 6:10
k 2Ti 3:3
l Mi 7:6
Mt 24:10
Mr 13:12
Han 7:59
m Mt 10:22
Mr 13:13
n 1Sa 14:45
Mt 10:30
Lu 12:7
o 2Kr 15:7
Ro 5:3
Heb 10:36
2Pe 1:6
p Lu 19:43
q Da 9:26
Mt 23:38
Mt 24:15
r Mt 24:16
Mr 13:14
s De 32:35
De 32:43
Jer 5:29
Ho 9:7

hen die een klein kind zogen in
die dagen![a] Want er zal grote nood
over het land zijn en gramschap
over dit volk; **24** en zij zullen
vallen door de scherpte van het
zwaard en gevankelijk worden
weggevoerd naar alle natiën;[b] en
Jeruzalem zal door de natiën wor-
den vertreden totdat de bestem-
de tijden[c] der natiën zijn vervuld.
25 Ook zullen er tekenen zijn
in zon[d] en maan en sterren, en
op de aarde radeloze angst der
natiën, die vanwege het gebul-
der der zee[e] en [haar] onstuimig-
heid geen uitweg weten,[f] **26** ter-
wijl de mensen mat worden van
vrees[g] en verwachting omtrent de
dingen die over de bewoonde aar-
de komen;[h] want de krachten der
hemelen zullen worden geschokt.[i]
27 En dan zullen zij de Zoon des
mensen[j] zien komen in een wolk
met kracht en grote heerlijkheid.[k]
28 Als nu deze dingen beginnen te
geschieden, richt U dan rechtop en
heft UW hoofd omhoog, omdat UW
bevrijding nabij komt."
29 Vervolgens sprak hij een il-
lustratie tot hen: „Let op de vij-
genboom en alle andere bomen:[l]
30 Wanneer ze reeds in knop
staan, weet GIJ voor UZELF, door
het gade te slaan, dat nu de zomer
nabij is.[m] **31** Zo ook GIJ, wan-
neer GIJ deze dingen ziet geschie-
den, weet dan dat het koninkrijk
Gods nabij is.[n] **32** Voorwaar, ik
zeg U: Dit geslacht zal geenszins
voorbijgaan voordat alle dingen
geschieden.[o] **33** Hemel en aar-
de zullen voorbijgaan,[p] maar mijn
woorden zullen geenszins voor-
bijgaan.[q]
34 Schenkt echter aandacht
aan UZELF, dat UW hart nooit be-
zwaard wordt met overmatig eten
en overmatig[r] drinken en zor-
gen[s] des levens, en die dag plot-
seling, in een ogenblik, over U
komt[t] **35** als een strik.[u] Want
hij zal komen over allen die op de
gehele aardoppervlakte wonen.[v]
36 Blijft dan wakker,[w] te allen
tijde smekend[x] dat GIJ erin moogt
slagen te ontkomen aan al deze
dingen die stellig gaan geschie-
den, en te staan voor het aange-
zicht van de Zoon des mensen."[a]
37 Zo gaf hij dan overdag onder-
wijs in de tempel,[b] maar 's nachts
ging hij naar buiten en over-
nachtte op de berg die de Olijf-
berg[c] wordt genoemd. **38** En
het gehele volk[d] kwam gewoon-
lijk 's morgens vroeg naar hem
toe in de tempel, om hem te ho-
ren.

22 Het feest der ongezuurde
broden, dat Pascha wordt
genoemd,[e] kwam nu naderbij.
2 En de overpriesters en de
schriftgeleerden zochten naar
een doeltreffende manier om hem
uit de weg te ruimen,[f] want zij
waren bevreesd voor het volk.[g]
3 Maar Satan voer in Judas, de-
gene die Iskariot werd genoemd,
die tot het getal van de twaalf
behoorde;[h] **4** en hij ging heen
en sprak met de overpriesters en
[tempel]hoofdlieden over de doel-
treffende manier om hem aan hen
te verraden.[i] **5** Zij nu verheug-
den zich en kwamen overeen hem
zilvergeld te geven.[j] **6** Hij dan
stemde daarmee in, en van toen
af zocht hij een goede gelegenheid
om hem aan hen te verraden zon-
der dat er een schare bij was.[k]
7 De dag der ongezuurde bro-
den, waarop het Pascha[-offer-
dier] geslacht moest worden, brak
nu aan;[l] **8** en hij zond Petrus
en Johannes uit en zei: „Gaat
het Pascha voor ons gereedma-
ken,[m] zodat wij het kunnen eten."
9 Zij zeiden tot hem: „Waar wilt
gij dat wij [het] gereedmaken?"
10 Hij zei tot hen:[n] „Ziet! Wan-
neer GIJ de stad binnengaat, zal
U een mens tegemoet komen die
een aardewerken vat met water
draagt. Volgt hem in het huis
waar hij binnengaat.[o] **11** En GIJ
moet tot de eigenaar van het huis
zeggen: 'De Leraar zegt u: „Waar

HFDST. 21

a Mt 24:19 Mr 13:17 Lu 19:44 Lu 23:28
b De 28:64 Ps 79:1 Jes 63:18 Da 9:27 Za 12:3
c Ez 21:26 Ez 21:27 Da 4:25
d Opb 6:12
e Jes 57:20 Opb 17:15
f Mt 24:29 Mr 13:24
g Ze 1:17
h Joë 2:10 Joë 2:30
i Jes 34:4 2Pe 3:10
j Da 7:13
k Mt 24:30 Mr 13:26 Opb 1:7
l Mt 24:32 Mr 13:28
m Mt 24:33
n Mr 13:29
o Mt 24:34 Mr 13:30
p Mt 5:18
q Mt 24:35 Mr 13:31 Opb 3:14
r Jes 5:11
s Mt 6:25 1Ti 6:8
t Sp 11:4 Jes 5:13 Ro 13:13
u 1Th 5:3
v 1Th 5:2 2Pe 3:10
w Mt 25:13 Mr 13:33
x Ro 12:12 Ef 6:18 1Pe 4:7

2e kolom

a Mt 24:42 Mr 13:35 1Kor 16:13 1Pe 5:8 Opb 6:17 Opb 16:15
b Lu 19:47
c Jo 8:1
d Mr 12:37 Lu 19:48

HFDST. 22

e Ex 12:3 Le 23:5 Jo 13:1 1Kor 5:7
f Lu 9:22
g Mt 21:46 Mt 26:4 Mr 14:2 Lu 20:19
h Mt 26:14 Mr 14:10 Jo 6:70 Jo 13:2 Jo 13:27 Han 1:17
i Jo 13:18

j Za 11:12; Mt 26:15; 1Ti 6:10; Ju 11; k Mt 26:16; Mr 14:11; l Ex 12:14; Ex 12:18; Le 23:6; De 16:2; Mt 26:17; Mr 14:12; m Ex 12:8; n 1Sa 10:3; o Mt 26:18; Mr 14:13.

is het logeervertrek waarin ik met
mijn discipelen het Pascha kan
eten?"'[a] **12** En die [man] zal U
een grote, ingerichte bovenkamer
laten zien. Maakt [het] daar ge-
reed."[b] **13** Hierop vertrokken zij
en vonden het precies zoals hij
hun had gezegd, en zij maakten
het Pascha gereed.[c]

14 Toen ten slotte het uur ge-
komen was, ging hij aan tafel aan-
liggen, en de apostelen met hem.[d]
15 En hij zei tot hen: „Ik heb vu-
rig begeerd dit Pascha met U te
eten voordat ik lijd; **16** want ik
zeg U: Ik zal het niet meer eten
totdat het wordt vervuld in het
koninkrijk Gods."[e] **17** En hij
nam een beker[f] aan, sprak een
dankgebed uit en zei: „Neemt deze
en laat hem van de een naar de an-
der onder U rondgaan; **18** want
ik zeg U: Van nu af zal ik niet
meer van het product van de wijn-
stok drinken totdat het koninkrijk
Gods gekomen is."[g]

19 Hij nam ook een brood,[h]
sprak een dankgebed uit, brak
het en gaf het aan hen, terwijl hij
zei: „Dit betekent mijn lichaam,[i]
dat ten behoeve van U gegeven zal
worden.[j] Blijft dit tot een gedach-
tenis aan mij doen."[k] **20** Evenzo
ook de beker,[l] nadat zij het avond-
maal hadden gebruikt, terwijl hij
zei: „Deze beker betekent het
nieuwe verbond[m] krachtens mijn
bloed,[n] dat ten behoeve van U ver-
goten zal worden.[o]

21 Maar ziet! de hand van mijn
verrader[p] is met mij aan tafel.[q]
22 Want de Zoon des mensen
gaat heen volgens wat bepaald
is;[r] maar toch, wee de mens door
bemiddeling van wie hij wordt
verraden!"[s] **23** Zij dan begonnen
onder elkaar de vraag te bespre-
ken wie van hen het toch wel zou
zijn die op het punt stond dat te
doen.[t]

24 Er ontstond echter ook een
heftig twistgesprek onder hen
over [de vraag] wie van hen
de grootste scheen te zijn.[u]
25 Maar hij zei tot hen: „De ko-
ningen der natiën heersen over
hen, en zij die autoriteit over hen
hebben, worden Weldoeners ge-
noemd.[a] **26** GIJ dient evenwel
niet zo te zijn.[b] Maar wie onder U
de grootste is, moet als de jong-
ste worden,[c] en degene die als
de voornaamste optreedt, als de-
gene die dient.[d] **27** Want wie is
groter, degene die aan tafel aan-
ligt of degene die bedient? Is het
niet degene die aan tafel aanligt?
Ik ben echter in UW midden als
degene die bedient.[e]

28 Doch GIJ zijt degenen die in
mijn beproevingen[f] steeds bij mij
zijt gebleven;[g] **29** en ik sluit een
verbond met U, evenals mijn Vader
een verbond[h] met mij heeft gesle-
ten, voor een koninkrijk,[i] **30** op-
dat GIJ in mijn koninkrijk[j] aan
mijn tafel moogt eten[k] en drinken,
en op tronen moogt zitten[l] om de
twaalf stammen van Israël te oor-
delen.

31 Simon, Simon, zie! Satan[m]
heeft ulieden voor zich opge-
eist, om U te ziften als tarwe.[n]
32 Maar ik heb voor u gesmeekt[o]
dat uw geloof niet zou bezwijken;
en wanneer gij eenmaal zijt te-
ruggekeerd, versterk[p] dan op uw
beurt uw broeders." **33** Toen zei
hij tot hem: „Heer, ik ben gereed
met u zowel de gevangenis als de
dood in te gaan."[q] **34** Maar hij
zei: „Ik zeg u, Petrus: Vandaag zal
er geen haan kraaien, voordat gij
driemaal geloochend hebt mij te
kennen."[r]

35 Ook zei hij tot hen: „Toen ik
U uitzond[s] zonder beurs en voed-
selzak en sandalen, heeft het U
toen aan iets ontbroken?" Zij zei-
den: „Neen!" **36** Toen zei hij tot
hen: „Laat nu echter degene die
een beurs heeft, die nemen, even-
zo ook een voedselzak; en laat de-
gene die geen zwaard heeft, zijn
bovenkleed verkopen en er een
kopen. **37** Want ik zeg U dat dit

HFDST. 22

a Mt 14:14
b Mt 14:15
c Mt 26:19
Mr 14:16
Lu 19:32
d Mt 26:20
Mr 14:17
e Lu 13:29
Lu 14:15
f 1Kor 10:16
1Kor 11:25
g Opb 19:9
h Ex 12:8
Ex 12:20
De 16:3
1Kor 10:17
1Kor 11:23
i Jo 6:51
1Kor 10:16
j Heb 10:10
1Pe 2:24
k Mt 26:26
Mr 14:22
1Kor 11:24
l Mr 14:23
1Kor 10:16
m Jer 31:31
Jer 32:40
2Kor 3:6
Heb 7:22
Heb 8:8
n Ex 24:8
Za 9:11
Mt 26:28
1Kor 11:25
Heb 9:18
o Ps 50:5
Mt 26:28
Mr 14:24
Heb 2:16
Heb 9:14
1Pe 1:19
p Ps 41:9
q Mt 26:21
Jo 13:21
r Jes 53
Da 9:26
Han 4:28
1Pe 1:11
s Mt 26:24
t Mt 26:22
Mr 14:19
Jo 13:22
u Mr 9:34
Lu 9:46

2e kolom

a Mt 20:25
Mr 10:42
b 1Pe 5:3
c Lu 9:48
d Mt 20:26
Mr 10:43
Lu 9:48
e Mt 20:28
Jo 13:4
Fil 2:7
f Ro 8:17
Heb 4:15
g Jo 6:67
h Ps 110:4
i Da 7:27
Lu 12:32
2Ti 2:12
Heb 12:28
Jak 2:5
Opb 1:6
j Lu 13:29
Jo 17:24
k Lu 12:37
Opb 19:9

l Mt 19:28; 1Kor 6:2; Opb 2:26; Opb 3:21; Opb 20:6; m 2Kor 2:11; 1Pe 5:8; n Am 9:9; Mt 26:31; Mr 14:27; o Jo 17:15; Heb 7:25; 1Jo 2:1; p Jes 35:3; q Mt 26:33; Mr 14:29; Jo 13:37; r Mt 26:34; Mr 14:30; Lu 22:61; Jo 13:38; s Mt 10:9; Mr 6:8; Lu 9:3.

wat geschreven staat, in mij volbracht moet worden, namelijk:
'En hij werd onder de wettelozen
gerekend.'[a] Want dat wat mij aan-
gaat, is zich aan het voltrekken."[b]
38 Toen zeiden zij: „Heer, zie! hier
zijn twee zwaarden." Hij zei tot
hen: „Het is genoeg."

39 Toen hij naar buiten ging,
begaf hij zich volgens zijn gewoon-
te naar de Olijfberg; en ook de
discipelen volgden hem.[c] **40** Op
de plaats aangekomen, zei hij tot
hen: „Blijft bidden, opdat GIJ niet
in verzoeking komt."[d] **41** En hij-
zelf verwijderde zich ongeveer
een steenworp van hen en kniel-
de neer en ging in gebed, **42** ter-
wijl hij zei: „Vader, indien gij het
wenst, neem deze beker dan van
mij weg. Doch niet mijn wil,[e] maar
de uwe geschiede."[f] **43** Toen ver-
scheen hem een engel uit de he-
mel, die hem sterkte.[g] **44** Maar in
hevige smart gerakend, ver-
volgde hij zijn gebed nog vuri-
ger;[h] en zijn zweet werd als drup-
pels bloed, die op de grond vielen.[i]
45 En hij stond op uit [zijn] gebed,
ging naar de discipelen en vond
hen sluimerend van droefheid;[j]
46 en hij zei tot hen: „Waarom
slaapt GIJ? Staat op en blijft bid-
den, opdat GIJ niet in verzoeking
komt."[k]

47 Terwijl hij nog sprak, zie-
daar! een schare, en de [man] die
Juḏas werd genoemd, één van de
twaalf, ging voor hen uit;[l] en hij
trad op Jezus toe om hem te kus-
sen.[m] **48** Maar Jezus zei tot hem:
„Juḏas, verraadt gij de Zoon des
mensen met een kus?"[n] **49** Toen
zij die om hem heen stonden, za-
gen wat er ging gebeuren, zei-
den zij: „Heer, zullen wij met het
zwaard slaan?"[o] **50** Iemand van
hen ging zelfs zover dat hij de
slaaf van de hogepriester sloeg
en hem het rechteroor afhieuw.[p]
51 Maar Jezus gaf ten antwoord:
„LAAT het hierbij." En hij raak-
te het oor aan en genas hem.[q]
52 Vervolgens zei Jezus tot de
overpriesters en tempelhoofdlie-
den en oudere mannen die daar
op hem waren afgekomen: „Zijt
GIJ met zwaarden en knuppels als
tegen een rover uitgetrokken?[a]
53 Terwijl ik dag aan dag bij U in
de tempel was,[b] hebt GIJ geen hand
tegen mij uitgestoken.[c] Maar dit is
UW uur[d] en de autoriteit[e] der duis-
ternis."[f]

54 Toen namen zij hem gevan-
gen en voerden[g] hem weg en
brachten hem in het huis van de
hogepriester;[h] maar Pętrus volg-
de op een afstand.[i] **55** Toen zij
midden op de binnenplaats een
vuur hadden ontstoken en bij el-
kaar waren gaan zitten, zat Pętrus
tussen hen in.[j] **56** Een zee-
ker dienstmeisje zag hem echter
bij het heldere vuur zitten en nam
hem scherp op en zei: „Deze man
was ook bij hem."[k] **57** Maar hij
ontkende[l] het en zei: „Vrouw, ik
ken hem niet."[m] **58** En even la-
ter zag iemand anders hem en
zei: „Gij zijt ook een van hen."
Maar Pętrus zei: „Mens, ik ben
het niet."[n] **59** En nadat er on-
geveer een uur was verstreken,
ging een ander nadrukkelijk be-
weren: „Wel zeker, deze [man] was
ook bij hem; trouwens, hij is een
Galileeër!"[o] **60** Maar Pętrus zei:
„Mens, ik weet niet wat gij zegt."
En ogenblikkelijk, terwijl hij nog
sprak, kraaide een haan.[p] **61** En
de Heer keerde zich om en keek
Pętrus aan, en Pętrus herinnerde
zich het woord van de Heer, toen
hij tot hem had gezegd: „Voor-
dat vandaag een haan kraait, zult
gij mij driemaal verloochenen."[q]
62 En hij ging naar buiten en
weende bitter.[r]

63 De mannen nu die hem in
verzekerde bewaring hadden,
gingen de spot met hem drijven,[s]
waarbij zij hem sloegen;[t] **64** en
nadat zij hem hadden overdekt,
vroegen zij en zeiden: „Profeteer.
Wie is het die u geslagen heeft?"[u]
65 En zo zeiden zij nog veleande-
re lasterlijke dingen[v] tegen hem.

66 Toen het ten slotte dag werd,
vergaderde de raad van oudere

HFDST. 22

a Jes 53:12
b Lu 18:31
c Mt 26:30
Mr 14:26
Jo 18:1
d Mt 26:41
Mr 14:38
Lu 22:46
e Mt 26:39
Mr 14:39
f Mt 6:10
Mr 14:36
Jo 5:30
Jo 6:38
g 1Kon 19:5
Jes 49:8
Da 10:18
Mt 4:11
h Jo 12:27
Heb 5:7
i Jes 53:7
Jes 53:10
Lu 12:50
j Mt 26:40
Mr 14:37
k Mt 26:41
Mr 14:38
Lu 22:40
l Mt 26:47
Mr 14:43
Jo 18:2
m 2Sa 20:9
n Mt 26:48
Mr 14:45
o Lu 22:36
p Mt 26:51
Mr 14:47
Jo 18:10
q Jo 18:11

2e kolom

a Mt 26:55
Mr 14:48
b Lu 19:47
c Jo 7:30
d Jo 12:27
e Jo 19:11
f Kol 1:13
g Jes 53:7
Han 8:32
h Mt 26:57
i Mt 26:58
Mr 14:54
Jo 18:15
j Jo 18:18
k Mt 26:69
Mr 14:67
l Sp 29:25
m Mt 26:70
Mr 14:68
n Mt 26:71
Mr 14:69
Jo 18:25
o Mt 26:73
Mr 14:70
Jo 18:26
p Mt 26:74
Mr 14:71
Jo 18:27
q Mt 26:75
Mr 14:72
r Jes 66:2
Ez 7:16
1Kor 10:12
2Kor 7:10
s Ps 22:7
t Jes 50:6
Jes 53:5
Mt 26:67
Mr 14:65

u Mt 26:68; v Ps 44:16; Jes 51:7.

mannen van het volk, zowel overpriesters als schriftgeleerden,[a] en zij sleepten hem naar hun Sanhedrin-zaal en zeiden:[b] **67** „Indien gij de Christus zijt,[c] zeg het ons dan.” Maar hij zei tot hen: „Ook al zou ik U zeggen, GIJ zoudt het toch niet geloven.[d] **68** En al zou ik U vragen stellen, GIJ zoudt toch niet antwoorden.[e] **69** Maar van nu af zal de Zoon des mensen[f] aan de krachtige rechterhand[g] van God zitten.”[h] **70** Hierop zeiden zij allen: „Zijt gij dan de Zoon van God?” Hij zei tot hen: „GIJZELF zegt[i] dat ik het ben.” **71** Zij zeiden: „Waarom hebben wij nog meer getuigenis nodig?[j] Wij hebben [het] toch zelf uit zijn eigen mond gehoord.”[k]

23 Toen stonden zij allen op, de gehele menigte, en voerden hem naar Pilatus.[l] **2** Daar begonnen zij hem te beschuldigen[m] door te zeggen: „Wij hebben bevonden dat deze man onze natie tot opstand aanspoort[n] en verbiedt belastingen aan caesar te betalen[o] en van zichzelf zegt dat hij Christus, een koning, is.”[p] **3** Pilatus stelde hem nu de vraag: „Zijt gij de koning der joden?” Hij gaf hem ten antwoord: „Gijzelf zegt [het].”[q] **4** Toen zei Pilatus tot de overpriesters en de scharen: „Ik vind geen misdaad in deze mens.”[r] **5** Maar zij hielden aan en zeiden: „Hij hitst het volk op door in heel Judea te onderwijzen, ja, te beginnen van Galilea tot hiertoe.” **6** Toen Pilatus dat hoorde, vroeg hij of de mens een Galileeër was, **7** en nadat hij zich ervan had vergewist dat hij uit het rechtsgebied van Herodes was,[s] zond hij hem door naar Herodes, die zich in die dagen eveneens in Jeruzalem bevond.

8 Toen Herodes Jezus zag, verheugde hij zich zeer, want sinds geruime tijd had hij hem al willen zien[t] omdat hij van hem gehoord had,[u] en hij hoopte hem een of ander teken te zien verrichten. **9** Hij ging hem nu met zeer veel woorden ondervragen; maar hij gaf hem geen enkel antwoord.[a] **10** Doch de overpriesters en de schriftgeleerden stonden voortdurend op en beschuldigden hem heftig.[b] **11** Toen maakte Herodes samen met de soldaten van zijn wacht hem te schande,[c] en hij dreef de spot[d] met hem door hem in een schitterend kleed te steken en zond hem naar Pilatus terug. **12** Op diezelfde dag nu werden Herodes en Pilatus[e] elkaars vrienden; tevoren namelijk leefden zij in voortdurende vijandschap met elkaar.

13 Daarop riep Pilatus de overpriesters en de regeerders en het volk bijeen **14** en zei tot hen: „GIJ hebt deze mens bij mij gebracht als iemand die het volk tot opstand aanzet, en ziet! ik heb hem in UW bijzijn verhoord, maar ik heb in deze mens geen enkele grond[f] gevonden voor de beschuldigingen die GIJ tegen hem inbrengt. **15** Herodes trouwens evenmin, want hij heeft hem naar ons teruggezonden; en ziet! hij heeft niets bedreven wat de dood verdient.[g] **16** Ik zal hem daarom tuchtigen[h] en vrijlaten.” **17** —— **18** Maar zij allen, de gehele menigte, schreeuwden en zeiden: „Weg met hem,[i] maar laat ons Barabbas vrij!”[j] **19** (Deze was wegens een zeker oproer dat in de stad had plaatsgevonden en wegens moord in de gevangenis geworpen.) **20** Nogmaals riep Pilatus hun toe, omdat hij Jezus wilde vrijlaten.[k] **21** Toen gingen zij luid roepen en zeiden: „Aan de paal! Aan de paal met hem!”[l] **22** Voor de derde maal zei hij tot hen: „Wat voor slechts heeft deze [man] dan gedaan? Ik heb in hem niets gevonden wat de dood verdient; ik zal hem daarom tuchtigen en vrijlaten.”[m] **23** Nu gingen zij met luide stemmen aandringen en eisten dat hij aan de paal werd gehangen; en hun stemmen kregen de overhand.[n] **24** Daarom sprak Pilatus het vonnis uit, dat aan hun eis moest worden voldaan:[o] **25** de man die

HFDST. 22

a Ps 2:2; Han 4:26
b Mt 27:1; Mr 15:1
c Mt 26:63; Mr 14:61; Jo 10:24
d Jo 3:12; Jo 8:45
e Lu 20:7
f Da 7:13; Opb 1:7
g Ps 110:1
h Mt 26:64; Mr 14:62; Han 2:33; Han 7:55; Ro 8:34; Kol 3:1; Heb 1:3
i Mt 27:11; Mr 15:2
j De 17:6
k Mt 26:65; Mr 14:63

HFDST. 23

l Mt 27:2; Mr 15:1; Jo 18:28
m 1Kon 21:10; Ps 35:11
n Jo 12:19; Han 24:5
o Sp 25:18; Mr 12:17
p Jo 1:49; Jo 18:36
q Mt 27:11; 1Ti 6:13
r Jo 18:38; Heb 7:26; 1Pe 2:22
s Lu 3:1
t Lu 9:9
u Mt 14:1; Mr 6:14

2e kolom

a Ps 39:1; Jes 53:7
b Han 25:7
c Jes 53:3; Lu 9:22
d Ps 22:7
e Han 4:27
f Jo 18:38
g Han 23:29
h Mt 27:26; Jo 19:1
i Jes 49:7
j Mt 27:20; Mr 15:11; Jo 18:40
k Mt 27:22; Mr 15:12; Jo 19:12
l Mr 15:13; Jo 19:6
m Mt 27:23; Mr 15:14
n Ex 23:2; Jo 19:15
o Mr 15:15; Jo 19:16

wegens oproer en moord in de gevangenis was geworpen en die zij opeisten, liet hij vrij,[a] maar Jezus gaf hij over aan hun wil.[b]

26 Toen zij hem nu wegvoerden, grepen zij een zekere Simon, die geboortig was uit Cyrene, die van het land kwam, en zij legden hem de martelpaal op om die achter Jezus aan te dragen.[c] **27** Er volgde hem echter een grote menigte van het volk en van vrouwen die zich aanhoudend in droefheid sloegen en over hem weeklaagden. **28** Jezus keerde zich om naar de vrouwen en zei: „Dochters van Jeruzalem, houdt op over mij te wenen. Weent daarentegen over UZELF en over UW kinderen;[d] **29** want ziet! er komen dagen waarin men zal zeggen: 'Gelukkig de vrouwen die onvruchtbaar zijn en de schoot die niet heeft gebaard en de borsten die niet hebben gezoogd!'[e] **30** Dan zullen zij tot de bergen beginnen te zeggen: 'Valt op ons!', en tot de heuvels: 'Bedekt ons!'[f] **31** Want indien zij deze dingen doen wanneer de boom vochtig is, wat zal er dan geschieden wanneer hij verdord is?"[g]

32 Er werden echter nog twee anderen, boosdoeners, weggevoerd om met hem ter dood gebracht te worden.[h] **33** En toen zij op de plaats kwamen die Schedel wordt genoemd,[i] hingen zij hem daar aan een paal, alsook de boosdoeners, één aan zijn rechter- en één aan zijn linkerzijde.[j] **34** [[Maar Jezus zei: „Vader, vergeef[k] hun, want zij weten niet wat zij doen."]] Voorts wierpen zij het lot om zijn klederen te verdelen.[l] **35** En het volk stond toe te kijken.[m] Maar de regeerders hoonden [hem] en zeiden: „Anderen heeft hij gered; laat hij zichzelf redden,[n] als deze de Christus van God, de Uitverkorene, is."[o] **36** Zelfs de soldaten dreven de spot[p] met hem en kwamen naderbij en boden hem zure wijn aan[q] **37** en zeiden: „Als gij de koning der joden zijt, red dan uzelf." **38** Er was ook een opschrift boven hem: „Dit is de koning der joden."[a]

39 Een van de gehangen boosdoeners echter zei nu schimpend[b] tot hem: „Zijt gij niet de Christus? Red uzelf en ons." **40** De ander antwoordde hem bestraffend en zei: „Vreest gij God in het geheel niet, nu gij hetzelfde oordeel ondergaat?[c] **41** En wij trouwens terecht, want wij ontvangen ten volle wat wij verdienen voor de dingen die wij hebben gedaan; maar deze [man] heeft niets buitensporigs gedaan."[d] **42** En hij zei verder: „Jezus, denk aan mij wanneer gij in uw koninkrijk gekomen zijt."[e] **43** En hij zei tot hem: „Voorwaar, ik zeg u heden: Gij zult met mij[f] in het Paradijs[g] zijn."

44 Het was nu omtrent het zesde uur, en toch viel er een duisternis over de gehele aarde tot aan het negende uur toe,[h] **45** doordat het zonlicht achterwege bleef; toen scheurde het gordijn[i] van het heiligdom middendoor.[j] **46** En Jezus riep met een luide stem en zei: „Vader, aan uw handen vertrouw ik mijn geest toe."[k] Nadat hij dit had gezegd, blies hij de laatste adem uit.[l] **47** Daar de legeroverste zag wat er gebeurde, ging hij God verheerlijken en zei: „Deze mens was werkelijk rechtvaardig."[m] **48** En toen al de scharen die voor dit schouwspel waren samengestroomd, de dingen hadden aanschouwd die er gebeurd waren, keerden zij vervolgens terug, terwijl zij zich op de borst sloegen. **49** Verder stonden al zijn bekenden op een afstand.[n] Ook vrouwen, die hem te zamen vanuit Galilea waren gevolgd, stonden [daar] en aanschouwden deze dingen.[o]

50 En zie! een man genaamd Jozef, die een lid van de Raad was, een goed en rechtvaardig man[p] — **51** deze had niet ingestemd met hun snode plan en

HFDST. 23

a Sp 17:15
b Mt 27:26
c Mr 15:21 Jo 19:17
d De 28:57 Jer 9:19 Mr 13:17 Lu 19:44
e Mt 24:19 Lu 21:23
f Jes 2:19 Ho 10:8 Opb 6:16
g Sp 11:31 Jer 25:29 Ez 20:47 1Pe 4:17
h Jes 53:12 Mt 27:38
i Mt 27:33
j Jo 19:18
k Han 7:60
l Ps 22:18 Jes 53:12 Mt 27:35 Mr 15:24
m Za 12:10
n Ps 22:8
o Mt 27:42 Mr 15:31
p Ps 22:7
q Ps 69:21

2e kolom

a Mt 27:37 Mr 15:26 Jo 19:19
b Mt 26:68 Mt 27:44 Mr 15:32
c Jer 5:3
d 1Pe 1:19
e Lu 1:32
f Jo 5:29 Han 24:15
g Jes 11:6 Jes 35:1 Jes 65:17 Opb 21:1
h Am 8:9 Mt 27:45 Mr 15:33
i Ex 26:31 Ex 36:35
j Heb 10:20
k Ps 31:5 Han 7:59
l Mt 27:50
m Mt 27:54
n Ps 38:11 Ps 88:8
o Mt 27:55 Mr 15:40 Lu 8:2
p Mt 27:57 Mr 15:43 Jo 19:38

handelwijze[a] — hij was afkomstig uit Arimathęa, een stad der Judeeërs, en verwachtte het koninkrijk Gods;[b] **52** deze ging naar Pilątus en vroeg om het lichaam van Jezus.[c] **53** En hij nam het [van de martelpaal] af[d] en wikkelde het in fijn linnen, en hij legde hem in een graf[e] dat in de rots was uitgehouwen, waarin nog geen mens gelegen had.[f] **54** Nu was het Voorbereidingsdag,[g] en het avondlicht van de sabbat[h] naderde. **55** Maar de vrouwen, die uit Galilęa met hem waren meegekomen, volgden en bekeken het herinneringsgraf[i] en [zagen toe] hoe zijn lichaam werd neergelegd;[j] **56** en zij keerden terug om specerijen en welriekende oliën[k] te bereiden. Maar op de sabbat[l] rustten zij natuurlijk volgens het gebod.

24 Op de eerste dag van de week echter gingen zij zeer vroeg naar het graf en droegen de specerijen die zij hadden bereid.[m] **2** Maar zij vonden de steen weggerold van het herinneringsgraf,[n] **3** en toen zij naar binnen gingen, vonden zij het lichaam van de Heer Jezus niet.[o] **4** Terwijl zij daarover in verlegenheid verkeerden, zie! daar stonden twee mannen in blinkende kleding bij hen.[p] **5** Toen de [vrouwen] door vrees werden aangegrepen en hun gezicht naar de grond gekeerd hielden, zeiden de [mannen] tot hen: „Waarom zoekt GIJ de Levende onder de doden? **6** [[Hij is niet hier, maar is opgewekt.[q]]] Herinnert U, hoe hij tot U heeft gesproken terwijl hij nog in Galilęa was,[r] **7** en zei dat de Zoon des mensen in de handen van zondige mensen overgeleverd moest worden en aan een paal moest worden gehangen en nochtans op de derde dag zou opstaan."[s] **8** Zij herinnerden zich nu zijn woorden[t] **9** en keerden van het herinneringsgraf terug en berichtten al deze dingen aan de elf en aan al de overigen.[u] **10** Het waren Mariąa Magdalęna en Johąnna[v] en Mariąa, de [moeder] van Jakobus. Ook de overigen der vrouwen[a] die met hen waren, vertelden deze dingen aan de apostelen. **11** Maar deze woorden schenen hun onzin, en zij wilden de [vrouwen] niet geloven.[b]

12 [[Doch Pętrus stond op en liep snel naar het herinneringsgraf, en toen hij zich vooroverbukte, zag hij alleen de windsels. Daarom ging hij heen, verwonderd bij zichzelf over hetgeen er gebeurd was.]]

13 Maar zie! juist op die dag waren er twee van hen op weg naar een dorp, Ęmmaŭs genaamd, dat ongeveer elf kilometer van Jeruzalem verwijderd lag, **14** en zij praatten met elkaar over al deze dingen[c] die waren voorgevallen.

15 Terwijl zij nu zo aan het praten waren en van gedachten wisselden, kwam Jezus zelf op hen toe[d] en ging met hen meelopen; **16** maar hun ogen werden ervan weerhouden hem te herkennen.[e] **17** Hij zei tot hen: „Wat zijn dit voor zaken die GIJ onder het voortlopen zo druk met elkaar bespreekt?" En met een droevig gezicht bleven zij staan. **18** Toen gaf de één, Kleopas genaamd, hem ten antwoord: „Woont gij als vreemdeling op uzelf in Jeruzalem en weet daarom niet welke dingen daar in deze dagen zijn gebeurd?" **19** En hij zei tot hen: „Welke dingen?" Zij zeiden tot hem: „De dingen aangaande Jezus de Nazarener,[f] die een profeet werd[g] krachtig in werk en woord voor God en het gehele volk; **20** en hoe onze overpriesters en regeerders hem tot het doodvonnis hebben overgeleverd en hem aan een paal hebben gehangen.[h] **21** Wij hoopten echter dat deze [man] degene was die Ęsraël zou bevrijden;[i] ja, en behalve al deze dingen is het nu de derde dag sinds deze dingen zijn gebeurd. **22** Bovendien hebben ook zekere vrouwen[j] uit ons midden ons verbaasd doen staan, want zij waren in de vroegte naar het herinnerings-

HFDST. 23

a Ge 37:21
b Mr 15:43 Lu 2:25
c Mt 27:58
d De 21:23
e Jes 53:9
f Mt 27:59 Mr 15:46
g Ex 12:6 Mt 27:62 Mr 15:42 Jo 19:42
h Ex 20:10 De 5:14
i Jo 5:28
j Mt 27:61 Mr 15:47
k Mt 26:7
l Ex 16:29 Ex 20:8 Ex 31:15 De 5:12

HFDST. 24

m Mt 28:1 Mr 16:1 Jo 20:1
n Mr 16:4
o Mr 16:5
p Re 13:6 Mt 28:5 Han 1:10
q Mt 28:6 Mr 16:6
r Mt 28:7 Mr 16:7
s Jon 1:17 Mt 16:21 Mr 8:31 Lu 9:22 Han 17:3
t Jo 2:22
u Mt 28:8
v Lu 8:3

2e kolom

a Lu 8:2
b Ge 45:26
c Lu 9:22
d Mt 18:20
e Jo 20:14 Jo 21:4
f Mt 2:23 Mt 21:11
g De 18:18 Lu 7:16 Jo 3:2 Jo 6:14 Han 2:22
h Lu 23:1 Han 3:13 Han 13:27
i Han 1:6
j Mt 28:8 Lu 24:10

graf geweest, **23** maar vonden
zijn lichaam niet, en zij kwamen
zeggen dat zij ook een bovenna-
tuurlijk gezicht van engelen had-
den gehad, die zeiden dat hij leeft.
24 Voorts gingen sommigen van
hen die bij ons zijn, naar het herin-
neringsgraf;[a] en zij vonden het zo,
precies zoals de vrouwen hadden
gezegd, maar hem zagen zij niet."
25 Toen zei hij tot hen: „O on-
verstandigen, die traag van hart
zijt om alle dingen te geloven die
de profeten hebben gesproken![b]
26 Moest de Christus deze din-
gen niet lijden[c] en in zijn heer-
lijkheid binnengaan?"[d] **27** En
beginnend bij Mozes[e] en al de
Profeten[f] legde hij hun uit wat in
al de Schriften op hem betrek-
king had.
28 Ten slotte naderden zij het
dorp waarheen zij op weg waren,
en hij deed alsof hij verder zou
gaan. **29** Maar zij drongen bij
hem aan en zeiden: „Blijf bij ons,
want het loopt tegen de avond en
de dag heeft zich reeds [ten einde]
geneigd." Toen ging hij naar bin-
nen om bij hen te blijven. **30** En
terwijl hij met hen aan de maal-
tijd aanlag, nam hij het brood,
sprak er de zegen over uit, brak
het en reikte het hun vervolgens
toe.[g] **31** Toen werden hun ogen
volledig geopend en zij herkenden
hem; en hij verdween uit hun ge-
zicht.[h] **32** En zij zeiden tot el-
kaar: „Brandde ons hart niet toen
hij onderweg tot ons sprak, toen
hij de Schriften volledig voor ons
opende?" **33** En in datzelfde uur
stonden zij op en keerden naar Je-
ruzalem terug, en zij vonden de elf
en hen die bij hen waren, verga-
derd, **34** die zeiden: „De Heer is
werkelijk opgewekt en hij is aan
Simon verschenen!"[i] **35** Nu ver-
haalden zijzelf wat er onderweg
[gebeurd was] en hoe hij door hen
herkend was aan het breken van
het brood.[j]
36 Terwijl zij over deze dingen
spraken, stond hijzelf in hun mid-
den [[en zei tot hen: „Vrede zij U."]]

HFDST. 24

a Lu 24:12
Jo 20:3
b Ps 22
Jes 53
Jo 20:27
c Han 17:3
1Kor 15:3
d Jo 20:9
Fil 2:9
Heb 2:9
1Pe 1:11
e Ge 3:15
Ge 22:18
Ge 49:10
Nu 21:9
De 18:15
f Jes 7:14
Jes 9:6
Jer 23:5
Ez 34:23
Da 9:24
Mi 5:2
Mal 3:1
Jo 1:45
Han 10:43
Han 26:22
g Mt 14:19
Mt 15:36
Mr 6:41
h Jo 20:19
i 1Kor 15:5
j Lu 9:16

2e kolom

a Mt 14:26
b 1Jo 1:1
c 1Kor 15:50
d Ge 45:26
e Jo 21:5
f Jo 21:13
g Han 10:41
h Mt 16:21
Lu 9:22
Jo 5:39
i Lu 24:27
j Ps 2:2
Ps 16:10
Ps 27:12
Ps 69:9
Ps 78:2
Ps 118:22
Ps 132:11
k Jo 12:16
l Jes 53:5
Ho 6:2
Jon 1:17
Mr 9:31
m Han 5:31
Han 13:38
n Ge 22:18
1Kor 15:12
Ga 3:14
1Ti 3:16
o Han 4:2
Han 5:28
p Jo 15:27
Han 1:8
q Joë 2:28
Jo 14:16
Han 1:4
Han 2:4
r De 33:1
s Han 1:9
t Jo 14:28
Jo 16:22
Han 1:10
Han 1:12
u Han 2:46

37 Omdat zij echter schrokken
en vrees hun had aangegrepen,[a]
meenden zij een geest te aan-
schouwen. **38** Daarom zei hij
tot hen: „Waarom zijt GIJ veront-
rust en waarom komt er twij-
fel op in UW hart? **39** Ziet mijn
handen en mijn voeten, dat ik het
zelf ben; betast[b] mij en ziet, want
een geest heeft geen vlees en
beenderen,[c] zoals GIJ aanschouwt
dat ik heb." **40** [[En toen hij dit
zei, toonde hij hun zijn handen
en zijn voeten.]] **41** Maar toen
zij het uit louter vreugde nog
niet geloofden[d] en zich verwon-
derden, zei hij tot hen: „Hebt GIJ
hier iets te eten?"[e] **42** En zij
reikten hem een stuk gerooster-
de vis aan;[f] **43** en hij nam het
en at het[g] voor hun ogen op.
44 Nu zei hij tot hen: „Dit zijn
mijn woorden die ik tot U sprak
toen ik nog bij U was,[h] dat alle
dingen die in de wet van Mozes
en in de Profeten[i] en de Psalmen[j]
over mij geschreven staan, ver-
vuld moesten worden." **45** Toen
opende hij hun verstand volle-
dig zodat zij de betekenis van
de Schriften begrepen,[k] **46** en
hij zei tot hen: „Aldus staat er
geschreven dat de Christus zou
lijden en op de derde dag uit de
doden zou opstaan,[l] **47** en op
basis van zijn naam zou er in
alle natiën berouw tot vergeving
van zonden[m] gepredikt worden[n]
— te beginnen vanuit Jeruzalem[o]
48 moet GIJ getuigen[p] van deze
dingen zijn. **49** En ziet! ik zend
over U uit wat door mijn Vader
beloofd is. GIJ moet echter in de
stad blijven totdat GIJ met kracht
van boven wordt bekleed."[q]
50 Maar hij leidde hen naar
buiten tot bij Bethanië, en hij
hief zijn handen op en zegende
hen.[r] **51** Terwijl hij hen zegen-
de, werd hij van hen gescheiden
en werd ten hemel omhooge-
voerd.[s] **52** En zij brachten hem
hulde en keerden met grote vreug-
de naar Jeruzalem terug.[t] **53** En
zij waren voortdurend in de tem-
pel en zegenden God.[u]

JOHANNES

1 In [het] begin[a] was het Woord,[b]
en het Woord was bij God,[c] en
het Woord was een god.[d] **2** Deze was in [het] begin[e] bij God.[f]
3 Alle dingen zijn door bemiddeling van hem ontstaan,[g] en zonder hem is zelfs niet één ding ontstaan.

Wat is ontstaan **4** door bemiddeling van hem, was leven,[h] en het
leven was het licht[i] der mensen.
5 En het licht schijnt in de duisternis,[j] maar de duisternis heeft
het niet overweldigd.

6 Er stond een mens op die als
een vertegenwoordiger van God
werd uitgezonden;[k] zijn naam was
Johannes.[l] **7** Deze kwam tot een
getuigenis,[m] ten einde getuigenis
af te leggen omtrent het licht,[n] opdat alle soorten van mensen door
bemiddeling van hem tot geloof
zouden komen.[o] **8** Niet hij was
dat licht,[p] maar hij moest getuigenis afleggen[q] omtrent dat licht.

9 Het ware licht,[r] dat alle soorten van mensen[s] licht geeft,[t] stond
op het punt in de wereld te komen. **10** Hij was in de wereld,[u]
en de wereld is door bemiddeling van hem ontstaan,[v] maar de
wereld kende hem niet. **11** Hij
kwam tot zijn eigen huis, maar de
zijnen namen hem niet tot zich.[w]
12 Doch aan allen die hem wel
ontvingen,[x] heeft hij de macht
gegeven Gods kinderen[y] te worden, omdat zij geloof oefenden in
zijn naam;[z] **13** en zij zijn niet
uit bloed noch uit een vleselijke
wil of uit de wil van een man geboren, maar uit God.[a]

14 Het Woord nu is vlees geworden[b] en heeft onder ons verblijf gehouden, en wij hebben zijn
heerlijkheid gezien, een heerlijkheid zoals die van een eniggeboren zoon[c] van een vader; en hij
was vol onverdiende goedheid en
waarheid.[d] **15** (Johannes heeft
getuigenis over hem afgelegd, ja,
hij heeft werkelijk uitgeroepen
— deze was het die [het] zei — en
gezegd: „Degene die na mij komt,
is mij voorafgegaan, want hij bestond vóór mij.”[a]) **16** Want wij
allen hebben uit zijn volheid[b] ontvangen, zelfs onverdiende goedheid op onverdiende goedheid.[c]
17 Want de Wet werd door bemiddeling van Mozes gegeven,[d]
de onverdiende goedheid[e] en de
waarheid[f] zijn door bemiddeling
van Jezus Christus gekomen.
18 Geen mens heeft ooit God gezien;[g] de eniggeboren god,[h] die in
de boezem[positie][i] bij de Vader
is, die heeft hem verklaard.[j]

19 Dit dan is het getuigenis
van Johannes, toen de joden priesters en levieten uit Jeruzalem
naar hem toe zonden om hem te
vragen: „Wie zijt gij?”[k] **20** En
hij beleed en ontkende het niet,
maar beleed: „Ik ben de Christus
niet.”[l] **21** En zij vroegen hem:
„Wat dan? Zijt gij Elia?”[m] En hij
zei: „Ik ben het niet.” „Zijt gij
De Profeet?”[n] En hij antwoordde: „Neen!” **22** Daarom zeiden
zij tot hem: „Wie zijt gij?, opdat wij een antwoord kunnen
geven aan hen die ons hebben gezonden. Wat zegt gij over uzelf?”[o]
23 Hij zei: „Ik ben een stem van
iemand die in de wildernis roept:
’Maakt de weg van Jehovah recht’,
zoals de profeet Jesaja heeft gezegd.”[p] **24** De uitgezondenen nu
waren uit de Farizeeën. **25** Zij
dan vroegen hem en zeiden tot
hem: „Waarom doopt[q] gij dan, als
gijzelf niet de Christus of Elia
of De Profeet zijt?” **26** Johannes antwoordde hun en zei: „Ik
doop in water. In UW midden[r]
staat iemand die GIJ niet kent,[s]

HFDST. 1

a Sp 8:22; Kol 1:15; Opb 3:14
b Jo 12:50; Opb 19:13
c Sp 8:30; Jo 17:5
d Jes 9:6; Jo 1:18; Jo 10:35; Fil 2:6
e Ge 1:1; Mi 5:2
f Ge 1:26; Ge 3:22
g Jo 1:10; 1Kor 8:6; Kol 1:16; Heb 1:2
h Jo 5:26; Han 3:15; 1Jo 1:2; 1Jo 5:11
i Jo 8:12
j Jo 3:19; Jo 12:35
k Lu 3:2
l Mt 3:1; Lu 1:13
m Jes 40:3; Jo 5:33
n Mt 3:11
o Han 19:4
p Jo 1:20; Han 13:25
q Jo 5:36
r Mt 4:16; Jo 3:19; 1Jo 2:8
s Han 13:47
t Jo 9:39; Jo 12:46
u Jo 1:14
v Jo 1:3
w Lu 19:14
x Ro 9:27
y Ro 8:16; 2Kor 6:18; Ef 1:5; 1Jo 3:1
z Ga 3:26
a Jo 3:3; Jak 1:18; 1Pe 1:23; 1Jo 3:9
b Fil 2:7; 1Ti 3:16; Heb 2:14; 1Jo 4:2; 2Jo 7
c Jo 3:16; 1Jo 4:9
d Ef 4:21

2e kolom

a Lu 3:16; Jo 8:58; Kol 1:17
b Kol 1:19; Kol 2:3; Kol 2:9
c Ef 1:6
d Ex 31:18; De 4:44; Jo 7:19
e Ro 3:24; Ro 6:14

f Jo 8:32; Jo 14:6; Jo 18:37; 2Kor 1:20; g Ex 33:20; Jo 6:46; 1Jo 4:12; h Jo 1:1; i Sp 8:30; Jo 13:23; j Mt 11:27; Lu 10:22; 1Jo 3:2; k Lu 3:15; l Jo 3:28; Han 13:25; m Mal 4:5; Mt 11:14; Mt 17:10; Mr 9:13; n De 18:15; Jo 6:14; Jo 7:40; Han 3:22; o Lu 3:16; p Jes 40:3; Mt 3:3; Lu 1:17; Lu 1:76; Lu 7:27; Jo 3:28; q Mt 21:25; r Lu 17:21; s Jes 53:2.

27 degene die na mij komt, maar
wiens sandaalriem ik niet waardig
ben los te maken."[a] **28** Deze din-
gen gebeurden in Bethanië aan de
overkant van de Jordaan, waar Jo-
hannes aan het dopen was.[b]
29 De volgende dag zag hij Je-
zus naar zich toe komen, en hij
zei: „Zie, het Lam[c] Gods dat de
zonde der wereld[d] wegneemt!"[e]
30 Deze is het van wie ik zei: Na
mij komt een man die mij voóraf-
gegaan is, want hij bestond vóór
mij.[f] **31** Ook ik kende hem niet,
maar de reden waarom ik in wa-
ter kwam dopen, was dat hij aan
Israël openbaar gemaakt zou wor-
den."[g] **32** Johannes legde even-
eens getuigenis af door te zeggen:
„Ik zag de geest gelijk een duif uit
de hemel neerdalen, en hij bleef
op hem.[h] **33** Ook ik kende hem
niet, maar Degene die mij heeft
gezonden[i] om in water te dopen,
die heeft tot mij gezegd: 'Degene
op wie gij de geest ziet neerdalen
en blijven, die is het die in hei-
lige geest doopt.'[j] **34** En ik heb
[het] gezien, en ik heb getuigenis
afgelegd dat deze de Zoon van God
is."[k]
35 De volgende dag stond Jo-
hannes [daar] weer, met twee
van zijn discipelen, **36** en toen
hij Jezus zag lopen, zei hij: „Ziet,
het Lam[l] Gods!" **37** En de twee
discipelen hoorden hem spreken,
en zij volgden Jezus. **38** Jezus
dan keerde zich om, en toen hij
zag dat zij hem volgden, zei hij
tot hen: „Wat zoekt GIJ?" Zij zei-
den tot hem: „Rabbi (hetgeen
vertaald betekent: Leraar), waar
houdt gij verblijf?" **39** Hij zei
tot hen: „Komt, dan zult GIJ het
zien."[m] Daarop gingen zij mee
en zagen waar hij verblijf hield,
en zij bleven die dag bij hem;
het was ongeveer het tiende uur.
40 Eén van de twee die hadden
gehoord wat Johannes had ge-
zegd en [Jezus] waren gevolgd,
was Andreas,[n] de broer van Si-
mon Petrus. **41** Deze vond eerst
zijn eigen broer, Simon, en zei tot
hem: „Wij hebben de Messias[o] ge-
vonden" (hetgeen vertaald bete-
kent: Christus[a]). **42** Hij bracht
hem bij Jezus. Jezus keek[b] hem
aan en zei: „Gij zijt Simon,[c] de
zoon van Johannes;[d] gij zult Ce-
fas (dat vertaald wordt met Pe-
trus[e]) worden genoemd."
43 De volgende dag wilde hij
naar Galilea vertrekken. En Je-
zus vond Filippus[f] en zei tot hem:
„Wees mijn volgeling."[g] **44** Fi-
lippus nu was uit Bethsaïda,[h] uit
de stad van Andreas en Petrus.
45 Filippus vond Nathanaël[i] en
zei tot hem: „Wij hebben dege-
ne gevonden over wie Mozes, in
de Wet,[j] en de Profeten[k] hebben
geschreven, Jezus, de zoon van
Jozef,[l] uit Nazareth." **46** Maar
Nathanaël zei tot hem: „Kan uit
Nazareth iets goeds komen?"[m]
Filippus zei tot hem: „Kom dan
kijken." **47** Jezus zag Nathana-
el naar zich toe komen en zei over
hem: „Zie, stellig een Israëliet, in
wie geen bedrog is."[n] **48** Natha-
naël zei tot hem: „Hoe komt het
dat gij mij kent?" Jezus gaf hem
ten antwoord: „Voordat Filippus
u riep, terwijl gij onder de vijgen-
boom waart, zag ik u." **49** Na-
thanaël antwoordde hem: „Rabbi,
gij zijt de Zoon van God,[o] gij zijt
Koning[p] van Israël." **50** Jezus
gaf hem ten antwoord: „Omdat ik
tot u zei dat ik u onder de vijg-
enboom zag, gelooft gij? Gij zult
grotere dingen zien dan deze."
51 Verder zei hij tot hem: „Voor-
waar, voorwaar, ik zeg ulieden:
GIJ zult de hemel geopend zien
en de engelen[q] Gods zien opstij-
gen en neerdalen tot de Zoon des
mensen."[r]

2 Op de derde dag nu vond er
te Kana[s] in Galilea een brui-
loftsfeest plaats, en de moeder[t]
van Jezus was daar. **2** Jezus en
zijn discipelen waren eveneens
tot het bruiloftsfeest uitgeno-
digd.
3 Toen de wijn opraakte, zei de
moeder[u] van Jezus tot hem: „Zij

HFDST. 1
a Mt 3:11
Han 13:25
b Mt 3:6
c Ex 12:3
Jes 53:7
1Kor 5:7
1Pe 1:19
Opb 5:6
d Jo 6:51
1Jo 2:2
1Jo 4:14
e Jes 53:11
1Kor 15:3
Heb 9:14
1Pe 2:24
1Jo 3:5
f Jo 1:15
Jo 8:58
Kol 1:17
g Jes 40:3
Mal 3:1
Lu 1:76
Han 19:4
h Mt 3:16
Mr 1:10
Lu 3:22
i Lu 3:2
j Mt 3:11
Han 1:5
Han 2:4
k Mt 3:17
Jo 5:33
l Han 8:32
Opb 5:12
m Mt 8:20
2Kor 8:9
n Mt 4:18
o Da 9:25
Jo 11:27

2e kolom
a Jo 4:25
b Jo 2:25
c Mt 10:2
Han 15:14
d Mt 16:17
Jo 21:15
e Mt 16:18
Mr 3:16
Lu 6:14
f Mt 10:3
g Mt 9:9
Opb 14:4
h Mr 8:22
Jo 12:21
i Mt 10:3
Lu 6:14
j Ge 3:15
Ge 22:18
Ge 49:10
De 18:18
Jo 5:46
k Jes 9:6
Jer 33:15
Ez 34:23
Mi 5:2
Za 6:12
Mal 3:1
l Mt 1:16
Mt 13:55
Lu 2:4
m Jo 7:41
n Jo 2:25
o Lu 1:32
p Za 9:9
Mt 27:11
Jo 12:13
q Ps 104:4
Mt 4:11
Lu 22:43
r Ge 28:12
Da 7:13

HFDST. 2 s Jo 4:46; Jo 21:2; t Lu 2:51; u Han 1:14.

hebben geen wijn." **4** Maar Jezus zei tot haar: „Vrouw,[a] wat heb ik met u te maken? Mijn uur is nog niet gekomen."[b] **5** Zijn moeder zei tot hen die bedienden: „Wat hij U ook zegt, doet dat."[c] **6** Nu stonden daar zes stenen waterkruiken, zoals volgens de reinigingsvoorschriften[d] van de joden werd vereist, die elk twee of drie vloeistofmaten konden bevatten. **7** Jezus zei tot hen: „Vult de waterkruiken met water." En zij vulden ze tot aan de rand. **8** En hij zei tot hen: „Schept er nu wat uit en brengt het naar de feestleider." Zij dan brachten het. **9** Toen nu de feestleider het water dat in wijn was veranderd,[e] proefde, maar niet wist waar het vandaan kwam, ofschoon de bedienden die het water hadden geschept, het wel wisten, riep de feestleider de bruidegom **10** en zei tot hem: „Ieder ander mens zet eerst de voortreffelijke wijn voor,[f] en wanneer men dronken is, de mindere. Gij hebt de voortreffelijke wijn tot nu bewaard." **11** Dit verrichtte Jezus te Kana in Galilea als [het] begin van zijn tekenen, en hij maakte zijn heerlijkheid[g] openbaar; en zijn discipelen stelden geloof in hem.

12 Hierna daalde hij met zijn moeder en broers[h] en zijn discipelen af naar Kapernaüm,[i] maar zij bleven daar niet vele dagen.

13 Nu was het Pascha[j] der joden nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.[k] **14** En in de tempel trof hij de verkopers van runderen en schapen en duiven[l] aan en de geldhandelaars die daar op hun plaats zaten. **15** En nadat hij een zweep van touwen had gemaakt, dreef hij hen allen de tempel uit, met de schapen en runderen, en hij stortte de geldstukken van de geldwisselaars uit en keerde hun tafels om.[m] **16** En tot de duivenverkopers zei hij: „Neemt deze dingen hier vandaan! Maakt het huis[n] van mijn Vader niet langer tot een huis van koopwaar!"[a] **17** Zijn discipelen herinnerden zich dat er geschreven staat: „De ijver voor uw huis zal mij verteren."[b]

18 De joden dan gaven hem ten antwoord: „Wat voor teken[c] kunt gij ons laten zien, aangezien gij deze dingen doet?" **19** Jezus gaf hun ten antwoord: „Breekt deze tempel af[d] en in drie dagen zal ik hem oprichten." **20** Daarop zeiden de joden: „Deze tempel werd in zesenveertig jaar gebouwd, en zult gij hem in drie dagen oprichten?" **21** Hij sprak echter over de tempel[e] van zijn lichaam. **22** Toen hij evenwel uit de doden was opgewekt, herinnerden zijn discipelen zich[f] dat hij dit meermalen had gezegd, en zij geloofden de Schrift en het woord dat Jezus had gesproken.

23 Toen hij echter in Jeruzalem op het feest van het Pascha was,[g] stelden vele mensen geloof in zijn naam,[h] daar zij de tekenen zagen die hij verrichtte.[i] **24** Maar Jezus zelf vertrouwde zich niet aan hen toe,[j] omdat hij hen allen kende **25** en omdat het voor hem niet nodig was dat iemand getuigenis omtrent de mens aflegde, want hij wist zelf wat er in de mens was.[k]

3 Nu was er onder de Farizeeën een mens wiens naam Nikodemus[l] was, een regeerder der joden. **2** Deze kwam in de nacht[m] bij hem en zei tot hem: „Rabbi,[n] wij weten dat gij van God zijt gekomen[o] als leraar,[p] want niemand kan die tekenen[q] verrichten welke gij verricht, indien God niet met hem is."[r] **3** Jezus gaf hem ten antwoord:[s] „Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: Indien iemand niet wedergeboren[t] wordt, kan hij het koninkrijk Gods niet zien."[u] **4** Nikodemus zei tot hem: „Hoe kan een mens geboren worden als hij oud is? Kan hij soms voor een tweede maal in de schoot van zijn moeder gaan en geboren

HFDST. 2

a Jo 19:26
b Mt 26:2
Jo 7:6
Jo 12:23
c Ge 41:55
d Mr 7:3
Jo 3:25
e Jo 4:46
f Lu 5:39
g Jes 9:1
Jo 1:14
h Mt 12:46
Mt 13:55
Mr 3:31
Lu 8:19
Han 1:14
1Kor 9:5
Ga 1:19
i Mt 4:13
j Ex 12:14
Nu 28:16
De 16:1
Jo 11:55
Jo 12:1
k Jo 5:1
l Le 1:14
m Mt 21:12
Mr 11:15
Lu 19:45
n Ps 93:5
Lu 2:49

2e kolom

a Jer 7:11
Mt 21:13
Mr 11:17
Lu 19:46
b Ps 69:9
c Mt 12:38
Mt 16:1
Jo 4:48
Jo 6:30
d Mt 26:61
Mt 27:40
Mr 14:58
e Mt 12:6
Mt 16:21
Lu 24:7
1Kor 6:19
f Lu 24:8
Jo 12:16
Jo 14:26
Jo 20:9
g Jo 4:45
h Jo 11:48
i Jo 7:31
j Jo 6:15
k Mt 9:4
Mr 2:8
Jo 1:48
Jo 6:64
Opb 2:23

HFDST. 3

l Jo 7:50
Jo 19:39
m Jo 12:42
n Jo 1:38
o Jo 7:16
Jo 8:28
p Mt 7:29
Jo 7:46
q Jo 2:11
r Jo 14:11
Han 2:22
Han 10:38
s Han 2:28

t Jo 1:13; 2Kor 5:17; Ga 6:15; 1Pe 1:3; 1Pe 1:23; 1Jo 3:9; u 1Kor 15:50.

worden?" **5** Jezus antwoordde:
„Voorwaar, voorwaar, ik zeg u:
Indien iemand niet uit water[a] en
geest[b] wordt geboren, kan hij het
koninkrijk Gods niet binnengaan.
6 Wat uit het vlees is geboren,
is vlees, en wat uit de geest is
geboren, is geest.[c] **7** Verwonder
u niet omdat ik tot u zei: Gijlieden
moet wedergeboren[d] worden.
8 De wind[e] blaast waarheen hij
wil, en gij hoort het geluid ervan,
maar gij weet niet waar hij vandaan
komt en waar hij heen gaat.
Zo is een ieder die uit de geest is
geboren."[f]

9 Nikodemus gaf hem ten antwoord:
„Hoe kunnen deze dingen
geschieden?" **10** Jezus gaf hem
ten antwoord: „Zijt gij een leraar
van Israël en weet toch deze dingen
niet?[g] **11** Voorwaar, voorwaar,
ik zeg u: Wij spreken over
wat wij weten en wij leggen getuigenis
af[h] van wat wij hebben
gezien, maar gijlieden neemt het
getuigenis dat wij geven niet aan.[i]
12 Indien ik ulieden aardse dingen
heb gezegd en GIJ nochtans
niet gelooft, hoe zult GIJ dan geloven
indien ik U hemelse dingen
vertel?[j] **13** Bovendien is geen
mens tot in de hemel opgestegen,[k]
dan hij die uit de hemel is
neergedaald,[l] de Zoon des mensen.[m]
14 En zoals Mozes in de
wildernis de slang heeft omhooggeheven,[n]
zo moet ook de Zoon des
mensen omhooggeheven worden,[o]
15 opdat een ieder die in hem gelooft,
eeuwig leven zal hebben.[p]

16 Want God heeft de wereld
zozeer liefgehad[q] dat hij zijn eniggeboren
Zoon heeft gegeven,[r] opdat
een ieder die geloof[s] oefent
in hem, niet vernietigd zou worden,[t]
maar eeuwig leven zou hebben.[u]
17 Want God heeft zijn
Zoon niet naar de wereld uitgezonden
opdat hij de wereld zou
oordelen,[v] maar opdat de wereld
door bemiddeling van hem gered
zou worden.[w] **18** Hij die geloof
oefent in hem, zal niet geoordeeld
worden.[x] Hij die geen geloof
oefent, is reeds geoordeeld, omdat
hij geen geloof heeft geoefend in
de naam van de eniggeboren Zoon
van God.[a] **19** Dit nu is de basis
voor het oordeel, dat het licht[b]
in de wereld is gekomen,[c] maar
de mensen hebben de duisternis
meer liefgehad dan het licht,[d] omdat
hun werken goddeloos waren.
20 Want hij die verachtelijke dingen
beoefent,[e] haat het licht en
komt niet tot het licht, opdat zijn
werken niet worden terechtgewezen.[f]
21 Maar hij die doet wat
waar is, komt tot het licht,[g] opdat
zijn werken openbaar gemaakt
worden als [werken] die in overeenstemming
met God zijn gedaan."

22 Na deze dingen gingen Jezus
en zijn discipelen het land van
Judea in, en daar bracht hij enige
tijd met hen door en doopte er.[h]
23 Maar Johannes[i] doopte ook, in
Enon bij Salim, omdat daar een
grote hoeveelheid water[j] was, en
er bleven mensen komen, die werden
gedoopt;[k] **24** Johannes was
namelijk nog niet in de gevangenis
geworpen.[l]

25 Daarom rees er van de zijde
van de discipelen van Johannes
een twistgesprek met een jood
over de reiniging.[m] **26** Zij dan
kwamen bij Johannes en zeiden
tot hem: „Rabbi, de man die met
u was aan de overkant van de
Jordaan, van wie gij getuigenis
hebt afgelegd,[n] zie, die is aan het
dopen en allen gaan naar hém
toe."[o] **27** Johannes gaf ten antwoord:
„Een mens kan geen enkel
ding ontvangen, tenzij het
hem vanuit de hemel gegeven
is.[p] **28** GIJZELF getuigt van mij
dat ik heb gezegd: Ik ben de
Christus niet,[q] maar ik ben voor
hem uit gezonden.[r] **29** Hij die
de bruid heeft, is de bruidegom.[s]
De vriend van de bruidegom echter,
die erbij staat en hem hoort,
heeft grote vreugde om de stem

HFDST. 3

a Mt 28:19
Han 8:36
Han 10:47
Han 19:5
b Mt 3:11
Jo 1:33
Han 1:5
Han 10:45
Han 11:16
Han 19:6
1Kor 12:13
c 1Kor 15:44
d 1Pe 1:3
1Pe 1:23
e Pr 11:5
f Jo 14:17
Han 2:2
Ro 8:16
1Kor 2:11
g Jo 9:30
h Jo 8:26
i Jo 3:32
1Kor 2:14
j Lu 22:67
k Han 2:34
Heb 9:8
l Jo 6:38
Jo 8:23
Jo 8:42
1Kor 15:47
Ef 4:9
m Jo 1:51
n Nu 21:9
o Jo 8:28
Ga 3:13
p Jo 3:36
Jo 20:31
q 1Jo 4:10
1Jo 4:19
r Ge 22:2
Ge 22:16
Ro 5:8
Ro 8:32
1Jo 4:9
s Jo 1:12
Jo 12:44
Ef 4:5
Fil 1:29
2Ti 3:15
t Mt 25:46
u Jo 6:40
Jo 20:31
Ro 6:23
1Jo 5:13
v Jo 12:47
2Kor 5:19
w Lu 19:10
1Kor 15:22
1Ti 1:15
1Jo 2:2
1Jo 4:14
x Jo 5:24
Ro 8:1

2e kolom

a Mt 10:33
Heb 10:29
b Jo 1:9
Jo 8:12
Jo 9:5
Jo 12:46
c Jo 1:5
d Job 24:13
Jes 5:20
Jo 12:48
e 1Kor 6:9
Ga 5:19
1Pe 4:3
f Ef 5:13
g Jo 12:36
Jo 12:46
1Jo 1:7

h Jo 3:26; Jo 4:2; i Mt 3:1; j Mr 1:10; Han 8:36; k Mt 3:6; l Mt 14:3; Lu 3:20; m Mr 7:3; n Jo 1:7; Jo 1:34; o Jo 6:65; p Jo 19:11; Heb 5:4; Jak 1:17; q Jo 1:20; Han 13:25; r Jes 40:3; Mal 3:1; Mt 11:10; Lu 1:17; s Mt 22:2; 2Kor 11:2; Ef 5:25; Opb 21:9.

van de bruidegom. Daarom is deze
vreugde van mij volkomen geworden.[a] **30** Hij moet blijven toenemen, maar ik moet blijven afnemen."

31 Hij die van boven komt, is boven alle anderen.[b] Hij die uit de aarde is, is uit de aarde en spreekt over dingen van de aarde.[c] Hij die uit de hemel komt, is boven alle anderen.[d] **32** Wat hij gezien en gehoord heeft, daarvan legt hij getuigenis af,[e] maar niemand aanvaardt zijn getuigenis.[f] **33** Wie zijn getuigenis heeft aanvaard, heeft er zijn zegel op gedrukt dat God waarachtig is.[g] **34** Want degene die door God is uitgezonden, spreekt de woorden van God,[h] want hij geeft de geest niet met mate.[i] **35** De Vader heeft de Zoon lief[j] en heeft alle dingen in zijn hand gegeven.[k] **36** Hij die geloof[l] oefent in de Zoon, heeft eeuwig leven;[m] hij die de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien,[n] maar de gramschap Gods blijft op hem.[o]

4 Toen nu de Heer te weten kwam dat de Farizeeën hadden gehoord dat Jezus meer discipelen maakte en doopte[p] dan Johannes — **2** hoewel Jezus zelf in feite niet doopte, maar zijn discipelen — **3** verliet hij Judea en vertrok weer naar Galilea. **4** Hij moest echter door Samaria gaan.[q] **5** Zo kwam hij bij een stad van Samaria, Sichar geheten, dicht bij het veld dat Jakob aan zijn zoon Jozef had gegeven.[r] **6** De bron van Jakob[s] bevond zich daar ook. Vermoeid van de reis zat Jezus nu, zoals hij was, bij de bron. Het was ongeveer het zesde uur.

7 Er kwam een vrouw uit Samaria om water te putten. Jezus zei tot haar: „Geef mij te drinken." **8** (Zijn discipelen waren namelijk de stad ingegaan om levensmiddelen te kopen.) **9** Daarop zei de Samaritaanse vrouw tot hem: „Hoe kunt gij, ofschoon gij een jood zijt, te drinken vragen aan mij, terwijl ik een Samaritaanse vrouw ben?" (Joden onderhouden namelijk geen betrekkingen met Samaritanen.[a]) **10** Jezus gaf haar ten antwoord: „Indien gij de vrije gave[b] Gods hadt gekend en wist wie[c] het is die tot u zegt: 'Geef mij te drinken', zoudt gij hem hebben gevraagd, en hij zou u levend water hebben gegeven."[d] **11** Zij zei tot hem: „Heer, gij hebt niet eens een emmer om water te putten, en de put is diep. Waar haalt gij dat levende water dan vandaan? **12** Gij zijt toch niet groter[e] dan onze voorvader Jakob, die ons de put heeft gegeven en er zelf met zijn zonen en zijn vee uit heeft gedronken?" **13** Jezus gaf haar ten antwoord: „Iedereen die van dit water drinkt, zal weer dorst krijgen. **14** Al wie van het water drinkt dat ik hem zal geven, zal nimmermeer dorst krijgen,[f] maar het water dat ik hem zal geven, zal in hem een bron van water[g] worden dat opborrelt om eeuwig leven[h] te schenken." **15** De vrouw zei tot hem: „Heer, geef mij dat water, zodat ik geen dorst zal hebben en ook niet meer hierheen hoef te komen om water te putten."

16 Hij zei tot haar: „Ga, roep uw man en kom hierheen." **17** De vrouw gaf ten antwoord: „Ik heb geen man." Jezus zei tot haar: „Gij hebt terecht gezegd: 'Een man heb ik niet.' **18** Want gij hebt vijf mannen gehad, en de [man] die gij nu hebt, is uw man niet. Het is waar wat gij hebt gezegd." **19** De vrouw zei tot hem: „Heer, ik bemerk dat gij een profeet zijt.[i] **20** Onze voorvaders hebben op deze berg aanbeden,[j] maar gijlieden zegt dat in Jeruzalem de plaats is waar men moet aanbidden."[k] **21** Jezus zei tot haar: „Geloof mij, vrouw: Het uur komt waarin gijlieden de Vader noch op deze berg noch in Jeruzalem[l] zult aanbidden.[m] **22** Gijlieden aanbidt wat GIJ niet kent;[n] wij aanbidden wat wij kennen, want redding is uit de joden.[o] **23** Maar het uur komt, en is nu, waarin

HFDST. 3

a Lu 1:44
b Jo 8:23
c 1Jo 4:5
d Mt 3:11
e Jo 8:26; Jo 15:15
f Jes 53:2; Jo 1:11; Jo 3:11
g Ro 3:4; 1Jo 5:10
h Jo 7:16
i Jo 1:16
j Jo 5:20; Jo 15:9
k Mt 11:27; Mt 28:18; Lu 10:22; Jo 17:2
l Hab 2:4; Ro 1:17
m Jo 3:16; Jo 6:47; Heb 5:9
n 2Th 1:8; 1Jo 5:12
o Ro 2:8; Ef 5:6; Heb 10:27

HFDST. 4

p Jo 3:22
q Lu 9:52
r Ge 33:19; Ge 48:22; Joz 24:32
s Jo 4:12

2e kolom

a 2Kon 17:24; Ezr 4:3; Lu 9:52; Han 10:28
b Ef 2:8
c Jes 9:6; Jo 4:26
d Jes 12:3; Jer 2:13; Za 13:1; Za 14:8; Jo 7:37
e Mt 12:41; Lu 11:31; Jo 8:53
f Jo 6:35; Jo 7:38
g Jes 58:11
h Ro 6:23; 1Jo 5:20
i Lu 7:16; Lu 7:39; Jo 9:17
j De 11:29
k De 12:5; 1Kon 9:3; 2Kr 7:12; Ps 122
l Mr 14:58; Heb 9:11
m Mal 1:11
n 2Kon 17:29; 2Kon 17:33
o Jes 2:3; Ro 9:4

de ware aanbidders de Vader met
geest[a] en waarheid[b] zullen aan-
bidden, ja, want de Vader zoekt
zulke mensen om hem te aanbid-
den.[c] **24** God is een Geest,[d] en
wie hem aanbidden, moeten [hem]
met geest en waarheid aanbid-
den."[e] **25** De vrouw zei tot hem:
„Ik weet dat de Messias[f] komt, die
Christus[g] wordt genoemd. Wan-
neer die gekomen is, zal hij ons
alle dingen openlijk bekendma-
ken." **26** Jezus zei tot haar: „Ik
ben het, die met u spreek."[h]

27 Op dit ogenblik nu kwamen
zijn discipelen terug, en zij gin-
gen zich verwonderen omdat hij
met een vrouw sprak. Natuur-
lijk zei niemand: „Wat zoekt gij?",
of: „Waarom praat gij met haar?"
28 De vrouw dan liet haar water-
kruik staan en ging de stad in
en zei tot de mensen: **29** „Komt
mee [en] ziet een mens die mij
alle dingen heeft verteld die ik ge-
daan heb. Zou dit niet misschien
de Christus zijn?"[i] **30** Zij gingen
de stad uit en begaven zich naar
hem toe.

31 Ondertussen drongen de dis-
cipelen bij hem aan en zeiden:
„Rabbi,[j] eet." **32** Maar hij zei tot
hen: „Ik heb voedsel te eten dat GIJ
niet kent." **33** Daarom zeiden de
discipelen toen tot elkaar: „Heeft
iemand hem soms iets te eten ge-
bracht?" **34** Jezus zei tot hen:
„Mijn voedsel[k] is, dat ik de wil[l]
doe van hem die mij heeft ge-
zonden en zijn werk voleindig.[m]
35 Zegt GIJ niet dat het nog vier
maanden zijn voordat de oogst
komt? Ziet! Ik zeg U: Slaat UW
ogen op en ziet de velden, dat ze
wit zijn om geoogst te worden.[n]
Reeds **36** ontvangt de oogster
loon en verzamelt vrucht voor het
eeuwige leven,[o] zodat de zaaier[p]
en de oogster zich samen kunnen
verheugen.[q] **37** In dit opzicht is
het gezegde werkelijk waar: Eén
is de zaaier en een ander de oog-
ster. **38** Ik heb U uitgezonden
om te oogsten wat U geen arbeid
heeft gekost. Anderen hebben
gearbeid[a] en GIJ hebt de voorde-
len van hun arbeid geplukt."

39 Velen der Samaritanen nu
uit die stad stelden geloof[b] in
hem wegens het woord van de
vrouw, die getuigde: „Hij heeft
mij alle dingen verteld die ik ge-
daan heb."[c] **40** Toen daarom de
Samaritanen bij hem kwamen,
vroegen zij hem voorts bij hen te
blijven; en hij bleef daar twee da-
gen.[d] **41** Dientengevolge geloof-
den er nog velen meer op grond
van datgene wat hij zei,[e] **42** en
zij zeiden toen tot de vrouw: „Wij
geloven niet langer om wat gij ge-
zegd hebt, want wij hebben het
zelf gehoord[f] en wij weten dat deze
man stellig de redder[g] der wereld
is."

43 Na de twee dagen vertrok
hij vandaar naar Galilea.[h] **44** Je-
zus zelf legde er echter getuigenis
van af dat een profeet in zijn eigen
land geen eer geniet.[i] **45** Toen
hij daarom in Galilea aankwam,
ontvingen de Galileeërs hem, om-
dat zij alle dingen hadden gezien
die hij in Jeruzalem op het feest
had gedaan,[j] want zij waren ook
naar het feest gegaan.[k]

46 Zo kwam hij weer te Kana[l]
in Galilea, waar hij het water in
wijn had veranderd.[m] Nu was er
een zekere dienaar van de koning,
wiens zoon in Kapernaüm[n] ziek
was. **47** Toen deze man hoorde
dat Jezus uit Judea naar Galilea
was gekomen, ging hij naar hem
toe en vroeg hem vervolgens te
komen en zijn zoon gezond te ma-
ken, want deze lag op sterven.
48 Maar Jezus zei tot hem: „In-
dien gijlieden geen tekenen[o] en
wonderen[p] ziet, zult GIJ geenszins
geloven." **49** De dienaar van de
koning zei tot hem: „Heer, daal af
voordat mijn jonge kind sterft."
50 Jezus zei tot hem: „Ga heen;[q]
uw zoon leeft."[r] De mens geloofde
het woord dat Jezus tot hem sprak
en ging heen. **51** Maar terwijl
hij afdaalde, kwamen zijn slaven
hem reeds tegemoet om te zeggen
dat zijn jongen leefde.[s] **52** Daar-
om informeerde hij nu bij hen

HFDST. 4

a Jo 14:17
Ro 8:4
2Kor 4:18
2Kor 5:7
Fil 3:3
b Joz 24:14
1Sa 12:24
Ps 25:5
Ps 86:11
Mr 7:7
c 2Kr 16:9
d 2Kor 3:17
1Ti 1:17
Heb 11:27
e Ro 12:1
f De 18:18
Da 9:25
Jo 1:41
g Jo 11:27
h Jo 9:37
i De 18:15
Jo 7:26
j Jo 1:38
k Mt 4:4
l Jo 5:30
Jo 6:38
m Jo 5:36
Jo 17:4
Jo 19:30
n Mt 9:37
o Ro 6:22
p Sp 11:18
q Da 12:3
1Kor 3:8
2Jo 8

2e kolom

a Han 10:43
1Pe 1:12
b Ez 16:53
Ro 10:17
c Jo 4:29
d Mt 10:11
Han 10:48
e Jo 10:27
f Jo 17:8
g Jes 49:6
Mt 1:21
Jo 1:29
Han 13:23
1Ti 1:15
1Jo 4:14
h Jo 4:40
i Mt 13:57
Mr 6:4
Lu 4:24
j Jo 2:23
k De 16:16
l Jo 21:2
m Jo 2:1
Jo 2:11
n Mt 8:5
o Mt 16:1
Jo 2:18
1Kor 1:22
p Han 4:30
q Mt 8:13
Mr 7:29
r 1Kon 17:23
s Mr 7:30

naar het uur waarop zijn beterschap was ingetreden. Zij dan zeiden tot hem: „Gisteren op het zevende uur is de koorts[a] van hem geweken.” **53** Derhalve wist de vader dat het op hetzelfde uur[b] was waarop Jezus tot hem had gezegd: „Uw zoon leeft.” En hij en zijn gehele huisgezin geloofden.[c] **54** Dit nu was het tweede teken[d] dat Jezus verrichtte, toen hij uit Judea naar Galilea was gekomen.

5 Na deze dingen was er een feest[e] van de joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem. **2** Nu is er in Jeruzalem bij de schaapspoort[f] een waterbekken, in het Hebreeuws Bethzatha geheten, met vijf zuilengangen. **3** In deze [gangen] lag een menigte zieken, blinden, kreupelen en mensen met verdorde ledematen. **4** —— **5** Er was echter een zeker mens die al achtendertig jaar ziek was. **6** Toen Jezus deze zag liggen, en omdat hij wist dat hij reeds lange tijd [ziek] was,[g] zei hij tot hem: „Wilt gij gezond worden?”[h] **7** De zieke antwoordde hem: „Heer, ik heb niemand die mij, wanneer het water in beroering komt, in het bekken brengt, maar terwijl ik eraan kom, daalt een ander vóór mij erin af.” **8** Jezus zei tot hem: „Sta op, neem uw draagbed op en loop.”[i] **9** En onmiddellijk werd de mens gezond, en hij nam zijn draagbed op en ging lopen.

Nu was het sabbat[j] op die dag. **10** Daarom zeiden de joden toen tot de genezene: „Het is sabbat, en het is u niet geoorloofd[k] het draagbed te dragen.” **11** Maar hij antwoordde hun: „Degene die mij gezond heeft gemaakt, die heeft tot mij gezegd: ’Neem uw draagbed op en loop.’” **12** Zij vroegen hem: „Wie is de mens die tot u heeft gezegd: ’Neem het op en loop’?” **13** De man die gezond was gemaakt, wist echter niet wie hij was, want Jezus had zich verwijderd, omdat er een schare op die plaats was.

HFDST. 4

a Mt 8:15
Han 28:8
b Mt 8:13
c Han 11:14
Han 18:8
d Jo 2:11

HFDST. 5

e Ex 12:14
De 16:1
De 16:16
Jo 2:13
Jo 6:4
f Ne 3:1
Ne 12:39
g Lu 13:11
h Ps 72:13
Jes 53:3
i Mt 9:6
Mr 2:11
Lu 5:24
Han 3:7
j Jo 9:14
k Ex 20:10
Ne 13:19
Jer 17:21
Mt 12:2
Lu 6:2

2e kolom

a Mt 12:14
Jo 15:20
b Ge 2:3
Jo 9:4
Jo 14:10
c Jo 7:1
Jo 7:19
d Jo 10:38
Jo 14:28
e Fil 2:6
f Jo 5:30
Jo 8:28
Jo 12:49
g Mt 3:17
Jo 3:35
Jo 10:17
2Pe 1:17
h Lu 8:25
Jo 6:11
Jo 6:19
i 2Kon 4:34
Heb 11:35
j Lu 7:14
Lu 8:54
Jo 11:25
Opb 1:18
k Ex 18:13
Mt 11:27
Han 10:42
Han 17:31
2Kor 5:10
2Ti 4:1
l Jo 3:35
Fil 2:10
m Lu 10:16
n Jo 3:16
Jo 6:40
Jo 8:51
o 1Jo 3:14
p Mt 8:22
q Jo 10:27

14 Na deze dingen trof Jezus hem in de tempel aan en zei tot hem: „Zie, gij zijt gezond geworden. Zondig niet meer, opdat u niets ergers overkomt.” **15** De mens ging heen en vertelde aan de joden dat het Jezus was die hem gezond had gemaakt. **16** Om die reden nu gingen de joden Jezus vervolgen,[a] omdat hij deze dingen op sabbat deed. **17** Maar hij antwoordde hun: „Mijn Vader is tot nu toe blijven werken, en ik blijf werken.”[b] **18** Om die reden dan waren de joden er nog meer op uit hem te doden,[c] omdat hij niet alleen de sabbat schond, maar ook God zijn eigen Vader noemde,[d] waardoor hij zichzelf aan God gelijk maakte.[e]

19 Daarom gaf Jezus hun verder ten antwoord: „Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: De Zoon kan niets uit zichzelf doen, maar alleen datgene wat hij de Vader ziet doen.[f] Want al wat Die doet, dat doet ook de Zoon evenzo. **20** Want de Vader heeft genegenheid voor de Zoon[g] en laat hem alle dingen zien die hijzelf doet, en hij zal hem grotere werken dan deze laten zien, opdat GIJ U moogt verwonderen.[h] **21** Want evenals de Vader de doden opwekt en levend maakt,[i] zo maakt ook de Zoon levend wie hij wil.[j] **22** Want de Vader oordeelt volstrekt niemand, maar heeft het gehele oordeel aan de Zoon toevertrouwd,[k] **23** opdat allen de Zoon zouden eren[l] evenals zij de Vader eren. Hij die de Zoon niet eert, eert de Vader niet, die hem heeft gezonden.[m] **24** Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: Wie mijn woord hoort en hem gelooft die mij heeft gezonden, heeft eeuwig leven,[n] en hij komt niet in het oordeel, maar is uit de dood tot het leven overgegaan.[o]

25 Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: Het uur komt, en is nu, waarin de doden[p] de stem[q] van de Zoon van God zullen horen, en zij die

er acht op hebben geslagen, zullen leven.[a] **26** Want evenals de
Vader leven in zichzelf heeft,[b]
zo heeft hij ook de Zoon gege-
ven leven in zichzelf te hebben.[c]
27 En hij heeft hem macht ge-
geven om te oordelen,[d] omdat hij
de Zoon des mensen[e] is. **28** Ver-
wondert U hierover niet, want
het uur komt waarin allen die
in de herinneringsgraven zijn,[f]
zijn stem zullen horen **29** en te
voorschijn zullen komen, zij die
goede dingen hebben gedaan, tot
een opstanding des levens,[g] zij die
verachtelijke dingen hebben be-
oefend, tot een opstanding des
oordeels.[h] **30** Ik kan niets uit
mijzelf doen; gelijk ik hoor, oor-
deel ik; en het oordeel dat ik vel,
is rechtvaardig,[i] want ik zoek niet
mijn eigen wil, maar de wil[j] van
hem die mij heeft gezonden.

31 Indien alleen ik over mijzelf
getuigenis afleg,[k] is mijn getuige-
nis niet waar.[l] **32** Er is een an-
der die getuigenis over mij af-
legt, en ik weet dat het getuigenis
dat hij over mij aflegt,[m] waar is.
33 GIJ hebt mensen naar Johan-
nes gezonden, en hij heeft getui-
genis van de waarheid afgelegd.[n]
34 Ik neem echter het getuige-
nis van een mens niet aan, maar
ik zeg deze dingen opdat GIJ ge-
red moogt worden.[o] **35** Die man
was een brandende en schijnen-
de lamp, en een korte tijd hebt
GIJ U ten zeerste in zijn licht wil-
len verheugen.[p] **36** Het getuige-
nis echter dat ik heb, is groter
dan dat van Johannes, want het
zijn juist de werken die ik in op-
dracht van mijn Vader moet vol-
brengen, de werken zelf die ik
doe,[q] die getuigenis over mij afleg-
gen dat de Vader mij heeft gezon-
den. **37** Ook de Vader zelf, die
mij heeft gezonden, heeft getui-
genis over mij afgelegd.[r] GIJ hebt
noch zijn stem ooit gehoord, noch
zijn gedaante gezien;[s] **38** en zijn
woord hebt GIJ niet blijvend in U,
omdat GIJ juist degene die hij ge-
zonden heeft, niet gelooft.

HFDST. 5

a Ro 6:13
Ef 2:5
b Ps 36:9
Han 17:28
c Jo 11:25
Opb 1:18
d Jo 5:22
2Ti 4:1
e Da 7:13
f Job 14:13
Jes 25:8
Jes 26:19
Opb 20:12
g Da 12:2
Opb 20:12
h 2Pe 2:9
Opb 20:15
i Jes 11:4
j Mt 26:39
Jo 4:34
Jo 6:38
k De 19:15
l Jo 8:14
m Mt 3:17
Mr 9:7
Jo 12:30
1Jo 5:9
n Jo 1:15
Jo 1:32
o Jo 11:42
p Mt 3:5
Mt 13:20
Mr 6:20
2Pe 1:19
q Mt 11:5
Jo 3:2
Jo 7:31
Jo 10:25
r Mt 17:5
Mr 1:11
Jo 8:18
Jo 12:30
1Jo 5:9
s De 4:12
Jo 1:18
Jo 6:46
1Ti 1:17
1Jo 4:12

2e kolom

a Jes 8:20
Lu 11:52
Han 17:11
2Ti 3:15
1Pe 1:10
b De 18:15
c Jes 53:3
Jo 1:11
d 1Th 2:6
e 1Jo 4:20
f Ex 3:15
g Jo 12:43
h 1Kor 4:5
i De 31:26
Jo 7:19
Ro 2:12
j Ge 3:15
Ge 49:10
De 18:15
Lu 24:44
Jo 1:45
Han 26:22
k Lu 16:31

HFDST. 6

l Mt 14:13
Lu 9:10
m Mr 6:33
Lu 9:11
Jo 2:23
n Mt 15:29

39 GIJ onderzoekt de Schriften,[a]
omdat GIJ denkt dat GIJ door mid-
del daarvan eeuwig leven zult heb-
ben; en deze leggen juist getui-
genis over mij af.[b] **40** En toch
wilt GIJ niet tot mij komen opdat
GIJ leven moogt hebben.[c] **41** Ik
neem geen heerlijkheid van men-
sen aan,[d] **42** maar ik weet heel
goed dat GIJ de liefde van God
niet in U hebt.[e] **43** Ik ben in de
naam van mijn Vader gekomen,[f]
maar GIJ aanvaardt mij niet; in-
dien iemand anders in zijn eigen
naam kwam, zoudt GIJ hem aan-
vaarden. **44** Hoe kunt GIJ gelo-
ven wanneer GIJ heerlijkheid[g] van
elkaar aanneemt en niet de heer-
lijkheid zoekt die van de enige
God komt?[h] **45** Denkt niet dat
ik U bij de Vader zal aanklagen;
één is er die U aanklaagt, Mozes,[i]
op wie GIJ UW hoop hebt gesteld.
46 Indien GIJ trouwens Mozes
hadt geloofd, zoudt GIJ mij gelo-
ven, want hij heeft over mij ge-
schreven.[j] **47** Maar indien GIJ
de geschriften van hem niet ge-
looft,[k] hoe zult GIJ dan mijn woor-
den geloven?"

6 Na deze dingen vertrok Jezus
naar de overkant van de zee
van Galilea of Tiberias.[l] **2** Maar
een grote schare bleef hem vol-
gen, omdat zij de tekenen zagen
die hij aan de zieken verrichtte.[m]
3 Daarom ging Jezus een berg op[n]
en zat daar neer met zijn disciple-
len. **4** Nu was het Pascha,[o] het
feest der joden, nabij. **5** Toen Je-
zus dan zijn ogen opsloeg en be-
merkte dat er een grote schare
naar hem toe kwam, zei hij tot
Filippus: „Waar zullen wij broden
kopen, zodat zij kunnen eten?"[p]
6 Dit zei hij echter om hem op
de proef te stellen, want zelf wist
hij wat hij ging doen. **7** Filippus
antwoordde hem: „Tweehon-
derd denarii aan broden is niet ge-
noeg voor hen, ook al zou ieder
maar weinig krijgen."[q] **8** Een
van zijn discipelen, Andreas, de

o Jo 2:13; Jo 5:1; p Mt 14:14; Mr 6:35; Lu 9:12;
q Mr 6:37.

broer van Simon Petrus, zei tot hem: **9** „Er is hier een jongetje dat vijf gerstebroden[a] en twee visjes heeft. Maar wat is dit onder zo velen?"[b]

10 Jezus zei: „LAAT de mensen aanliggen zoals bij een maaltijd."[c] Nu was er veel gras op die plaats. De mannen dan lagen aan, ongeveer vijfduizend in getal.[d] **11** Toen nam Jezus de broden, en na een dankgebed te hebben uitgesproken, deelde hij ze uit aan hen die aanlagen; evenzo ook de visjes, zoveel zij er maar van wilden.[e] **12** Toen zij echter verzadigd waren,[f] zei hij tot zijn discipelen: „Verzamelt de overgebleven brokken, opdat er niets verloren gaat." **13** Zij verzamelden die dus en vulden twaalf manden met brokken van de vijf gerstebroden, welke door hen die hadden gegeten, waren overgelaten.[g]

14 Toen de mensen derhalve de tekenen zagen die hij verrichtte, zeiden zij voorts: „Dit is stellig de profeet[h] die in de wereld zou komen." **15** Daar Jezus nu wist dat zij wilden komen en hem wilden grijpen om hem koning te maken, trok hij zich weer op de berg terug,[i] geheel alleen.

16 Toen het avond werd, daalden zijn discipelen af naar de zee,[j] **17** en nadat zij in een boot waren gestapt, zetten zij koers naar de overkant van de zee, in de richting van Kapernaüm. Het was nu reeds donker geworden en Jezus was nog niet bij hen gekomen. **18** Ook werd de zee opgezweept omdat er een sterke wind waaide.[k] **19** Toen zij echter ongeveer vijf of zes kilometer hadden geroeid, zagen zij Jezus op de zee lopen en dicht bij de boot komen; en zij werden bevreesd.[l] **20** Maar hij zei tot hen: „Ik ben het; vreest niet!"[m] **21** Daarom waren zij bereid hem in de boot op te nemen, en vlak daarop kwam de boot aan land, precies daar waarheen zij trachtten te gaan.[n]

HFDST. 6

a 2Kon 4:42
b Mt 14:17 Mr 6:38 Lu 9:13
c Ge 18:4
d 2Kon 4:43 Mt 14:19 Mt 14:21 Mr 6:39 Mr 6:44 Lu 9:14
e 2Kon 4:44 Mr 6:41 Lu 9:16
f Mr 6:42
g Mt 14:20 Mr 6:43 Lu 9:17
h De 18:15 De 18:18 Jes 9:6 Lu 24:19 Han 3:22
i Mt 14:23 Mr 6:45 Jo 17:16 Jo 18:36 Jak 1:27 Jak 4:4
j Mt 14:22 Mr 6:47
k Mt 8:24 Mt 14:24 Mr 6:48
l Mt 14:26 Mr 6:49
m Mt 14:27 Mr 6:50
n Mt 14:34 Mr 6:51

2e kolom

a Mr 1:37
b Jo 1:38
c Jo 6:11
d Hab 3:17
e Jo 4:14 Jo 17:3 Ro 6:23
f Ps 22:8 Mt 3:17 Han 2:22 2Pe 1:17
g Han 16:31 1Jo 3:23
h Jo 7:29 Jo 8:42
i Mt 12:38 Mr 8:12 Jo 2:18 1Kor 1:22
j Ex 16:15 Nu 11:7 Ne 9:15 Jo 6:49 1Kor 10:3
k Ps 78:24 Ps 105:40
l Jo 3:16

22 De volgende dag zag de schare die aan de andere kant van de zee stond, dat daar alleen maar een kleine boot was, en geen andere, en dat Jezus niet met zijn discipelen in de boot was gegaan, maar dat alleen zijn discipelen waren vertrokken; **23** er kwamen echter boten uit Tiberias dicht bij de plaats waar zij, nadat de Heer het dankgebed had uitgesproken, het brood hadden gegeten. **24** Toen de schare daarom zag dat Jezus daar niet was, en evenmin zijn discipelen, stapten zij in hun bootjes en kwamen naar Kapernaüm om Jezus te zoeken.[a]

25 Toen zij hem dan aan de overkant van de zee vonden, zeiden zij tot hem: „Rabbi,[b] wanneer zijt gij hier gekomen?" **26** Jezus antwoordde hun en zei: „Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: GIJ zoekt mij niet omdat GIJ tekenen hebt gezien, maar omdat GIJ van de broden hebt gegeten en verzadigd zijt geworden.[c] **27** Werkt niet voor het voedsel dat vergaat,[d] maar voor het voedsel dat blijft voor het eeuwige leven,[e] dat de Zoon des mensen U zal geven; want op hem heeft de Vader, ja God, zijn zegel [van goedkeuring] gedrukt."[f]

28 Daarom zeiden zij tot hem: „Wat zullen wij doen om de werken van God te werken?" **29** Jezus gaf hun ten antwoord: „Dit is het werk van God, dat GIJ geloof[g] oefent in hem die Hij uitgezonden heeft."[h] **30** Daarom zeiden zij tot hem: „Wat verricht gij dan als teken,[i] opdat wij [het] kunnen zien en u geloven? Wat voor werk doet gij? **31** Onze voorvaders hebben het manna[j] gegeten in de wildernis, zoals er geschreven staat: 'Hij gaf hun brood uit de hemel te eten.'"[k] **32** Jezus dan zei tot hen: „Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: Niet Mozes heeft U het brood uit de hemel gegeven, maar mijn Vader geeft U het ware brood uit de hemel.[l] **33** Want het brood van God is degene die uit

de hemel neerdaalt en leven aan
de wereld geeft." **34** Daarom zei-
den zij tot hem: „Heer, geef ons
altijd dit brood."[a]
35 Jezus zei tot hen: „Ik ben
het brood des levens. Wie tot mij
komt, zal geen honger meer krij-
gen, en wie geloof in mij oefent,
zal nooit meer dorst krijgen.[b]
36 Maar ik heb tot U gezegd: GIJ
hebt mij gezien en toch gelooft
GIJ niet.[c] **37** Al wat de Vader mij
geeft, zal tot mij komen, en wie
tot mij komt, zal ik geenszins ver-
drijven;[d] **38** want ik ben niet uit
de hemel neergedaald[e] om mijn
wil te doen, maar de wil van hem
die mij heeft gezonden.[f] **39** Dit
is de wil van hem die mij heeft
gezonden, dat ik niets van al wat
hij mij heeft gegeven, verloren
laat gaan, maar dat ik het op de
laatste dag [uit de dood] opwek.[g]
40 Want dit is de wil van mijn
Vader, dat een ieder die de Zoon
aanschouwt en geloof in hem
oefent, eeuwig leven moge heb-
ben,[h] en ik zal hem op de laatste
dag [uit de dood] opwekken."[i]
41 De joden dan gingen over
hem murmureren, omdat hij ge-
zegd had: „Ik ben het brood dat
uit de hemel is neergedaald";[j]
42 en zij zeiden voorts:[k] „Is dit
niet Jezus, de zoon van Jozef,[l]
wiens vader en moeder wij ken-
nen? Hoe kan hij dan nu zeg-
gen: 'Ik ben uit de hemel neer-
gedaald'?" **43** Jezus gaf hun ten
antwoord: „Houdt ermee op onder
elkaar te murmureren. **44** Nie-
mand kan tot mij komen ten-
zij de Vader, die mij heeft gezon-
den, hem trekt;[m] en ik zal hem
op de laatste dag [uit de dood] op-
wekken.[n] **45** Er staat geschre-
ven in de Profeten: 'En zij zul-
len allen door Jehovah worden
onderwezen.'[o] Een ieder die het
van de Vader gehoord en geleerd
heeft, komt tot mij.[p] **46** Niet dat
iemand de Vader heeft gezien,[q]
behalve hij die van God afkom-
stig is; die heeft de Vader gezien.[r]
47 Voorwaar, voorwaar, ik zeg U:
Wie gelooft, heeft eeuwig leven.[s]

HFDST. 6

a Jo 4:15
b Jo 4:14
Jo 7:37
Opb 22:17
c Jo 6:64
d Mt 11:28
Jo 17:6
e Jo 3:13
Jo 8:23
Jo 8:42
f Mt 26:39
Jo 5:30
g Jo 5:28
Jo 17:12
Ro 6:5
h Jo 10:28
i Da 12:13
Jo 11:24
Han 17:31
1Th 4:16
Opb 20:12
j Jo 6:33
k Mt 13:55
Mr 6:3
Lu 4:22
l Lu 3:23
m Jo 6:65
2Th 2:13
n Jo 11:24
o Jes 54:13
Jer 31:34
Mi 4:2
p 1Th 4:9
q Ex 33:20
r Mt 11:27
Lu 10:22
Jo 1:18
s Jo 3:16

2e kolom

a Jo 6:33
b Jo 6:31
c Jo 1:14
1Jo 4:2
d Heb 10:10
e Jo 6:27
Jo 6:33
f Han 20:28
Ro 3:25
g Opb 20:4
Opb 20:5
h Jo 6:40
1Kor 15:52
1Th 4:16
i Jo 14:23
Jo 15:4
1Jo 3:24
j Jer 10:10
Da 6:26
2Kor 3:3
1Th 1:9
k Jo 5:26
1Kor 15:22
l Jo 6:51
m Mt 11:6
Jo 6:66
n Mt 13:21

48 Ik ben het brood[a] des levens.
49 Uw voorvaders hebben in de
wildernis het manna gegeten[b] en
zijn niettemin gestorven. **50** Dit
is het brood dat uit de hemel neer-
daalt, opdat een ieder ervan kan
eten en niet zal sterven. **51** Ik
ben het levende brood dat uit de
hemel is neergedaald; als iemand
van dit brood eet, zal hij leven
in eeuwigheid; en inderdaad, het
brood dat ik zal geven, is mijn
vlees[c] ten behoeve van het leven
der wereld."[d]
52 Toen gingen de joden onder
elkaar twisten en zeiden: „Hoe
kan deze man ons zijn vlees te
eten geven?" **53** Derhalve zei
Jezus tot hen: „Voorwaar, voor-
waar, ik zeg U: Indien GIJ het
vlees[e] van de Zoon des mensen
niet eet en zijn bloed[f] niet drinkt,
hebt GIJ geen leven[g] in UZELF.
54 Wie zich met mijn vlees voedt
en mijn bloed drinkt, heeft eeu-
wig leven, en ik zal hem op de laat-
ste dag [uit de dood] opwekken;[h]
55 want mijn vlees is waar voed-
sel en mijn bloed is ware drank.
56 Wie zich met mijn vlees voedt
en mijn bloed drinkt, blijft in een-
dracht met mij en ik in eendracht
met hem.[i] **57** Evenals de leven-
de[j] Vader mij heeft uitgezonden
en ik leef vanwege de Vader, zo
ook hij die zich met mij voedt,
ja ook hij zal leven vanwege mij.[k]
58 Dit is het brood dat uit de he-
mel is neergedaald. Het is niet
zoals toen UW voorvaders aten en
toch zijn gestorven. Wie zich met
dit brood voedt, zal in eeuwigheid
leven."[l] **59** Deze dingen zei hij
toen hij in een openbare vergade-
ring te Kapernaüm onderwees.
60 Toen velen van zijn disci-
pelen dit daarom hoorden, zei-
den zij: „Deze rede is aanstootge-
vend; wie kan ernaar luisteren?"[m]
61 Maar Jezus, die bij zichzelf
wist dat zijn discipelen hier-
over murmureerden, zei tot hen:
„Wordt GIJ hierdoor tot struike-
len gebracht?[n] **62** Wat dan wel,
indien GIJ de Zoon des mensen

zoudt zien opstijgen tot waar
hij tevoren was?[a] **63** Het is de
geest die levengevend is;[b] het
vlees is volstrekt van geen nut.
De woorden die ik tot U heb ge-
sproken, zijn geest[c] en zijn le-
ven.[d] **64** Maar er zijn sommi-
gen onder U, die niet geloven."
Jezus wist namelijk van [het] be-
gin af wie het waren die niet ge-
loofden en wie het was die hem
zou verraden.[e] **65** Derhalve zei
hij verder: „Daarom heb ik U ge-
zegd: Niemand kan tot mij ko-
men, tenzij het hem door de Va-
der gegeven is."[f]

66 Ten gevolge hiervan keerden
velen van zijn discipelen zich tot
de dingen die zij hadden achter-
gelaten[g] en wandelden voortaan
niet meer met hem.[h] **67** Daar-
om zei Jezus tot de twaalf: „Wilt
ook GIJ niet heengaan?" **68** Simon
Petrus[i] antwoordde hem:
„Heer, tot wie zullen wij heen-
gaan?[j] Gij hebt woorden van eeu-
wig leven;[k] **69** en wij hebben ge-
loofd en zijn te weten gekomen dat
gij de Heilige Gods zijt."[l] **70** Je-
zus antwoordde hun: „Heb ik niet
U twaalf uitgekozen?[m] Toch is
een van U een lasteraar."[n] **71** Hij
sprak in werkelijkheid van Ju-
das, [de zoon] van Simon Iskariot;
want deze zou hem verraden,[o]
ofschoon hij één van de twaalf
was.

7 Na deze dingen nu bleef Je-
zus in Galilea rondwandelen,
want hij wilde niet in Judea rond-
wandelen, omdat de joden hem
zochten te doden.[p] **2** Het feest
der joden, het loofhuttenfeest,[q]
was echter nabij. **3** Daarom zei-
den zijn broers[r] tot hem: „Vertrek
van hier en ga naar Judea, op-
dat ook uw discipelen de werken
kunnen aanschouwen die gij doet.
4 Want niemand doet iets in het
verborgen, als hijzelf de openbaar-
heid zoekt. Indien gij deze dingen
doet, maak u dan aan de wereld
openbaar." **5** Zijn broers[s] oefen-
den in werkelijkheid geen geloof
in hem.[t] **6** Daarom zei Jezus tot
hen: „Mijn bestemde tijd is er
nog niet,[a] maar UW bestemde tijd
is altijd daar. **7** De wereld heeft
geen reden U te haten, maar ze
haat mij, omdat ik getuigenis be-
treffende haar afleg dat haar wer-
ken goddeloos zijn.[b] **8** Gaat GIJ
op naar het feest; ik ga nog niet op
naar dit feest, omdat mijn bestem-
de tijd[c] nog niet volledig is geko-
men."[d] **9** Nadat hij dan deze din-
gen tot hen had gezegd, bleef hij
in Galilea.

10 Toen echter zijn broers naar
het feest waren opgegaan, ging
hijzelf ook op, niet openlijk, maar
als in het verborgen.[e] **11** De jo-
den gingen hem daarom op het
feest zoeken[f] en zeiden: „Waar is
die [man]?" **12** En er werd op
gedempte toon veel over hem ge-
sproken onder de scharen.[g] Som-
migen zeiden: „Hij is een goed
mens." Anderen zeiden: „Dat is
hij niet, maar hij misleidt de scha-
re." **13** Niemand sprak natuur-
lijk in het openbaar over hem, uit
vrees voor de joden.[h]

14 Toen nu het feest reeds half
voorbij was, begaf Jezus zich naar
de tempel en ging er onderwij-
zen.[i] **15** De joden dan verwon-
derden zich en zeiden: „Hoe kan
deze man zo geleerd zijn,[j] terwijl
hij niet op de scholen heeft gestu-
deerd?"[k] **16** Daarop antwoord-
de Jezus hun en zei: „Wat ik leer,
is niet van mij, maar behoort
hem toe die mij heeft gezonden.[l]
17 Indien iemand Zijn wil wenst
te doen, zal hij betreffende deze
leer weten of ze uit God is[m] of dat
ik uit mijzelf spreek. **18** Wie uit
zichzelf spreekt, zoekt zijn eigen
heerlijkheid; wie daarentegen de
heerlijkheid[n] zoekt van degene
die hem heeft gezonden, die is
waarachtig, en er is geen onrecht-
vaardigheid in hem. **19** Heeft
Mozes U niet de Wet gegeven?[o]
Maar niemand van U gehoorzaamt
de Wet. Waarom zoekt GIJ mij
te doden?"[p] **20** De schare ant-

HFDST. 6

a Jo 3:13
Jo 6:38
Jo 8:23
Han 1:9
Ef 4:8
b 1Kor 15:45
2Kor 3:6
Ga 6:8
c 1Kor 2:13
d De 8:3
Ps 119:50
Mt 4:4
Fil 2:16
e Mt 9:4
Jo 2:24
Jo 13:11
f Jo 6:44
g Lu 9:62
h Mt 11:6
Jo 6:60
i Mt 16:16
Mr 8:29
j Opb 14:4
k Jo 6:63
Jo 17:3
Han 5:20
l Mr 1:24
Lu 9:20
m Lu 6:13
Jo 15:16
n Lu 22:3
Jo 13:18
o Mt 26:14
Jo 12:4

HFDST. 7

p Mr 9:30
Jo 5:18
q Le 23:34
r Mt 12:46
Mr 6:3
Lu 8:19
Jo 2:12
Han 1:14
Ga 1:19
s Mt 13:55
Lu 8:20
t Mr 3:21

2e kolom

a Jo 2:4
Jo 7:30
b Jo 3:19
Jo 15:19
c Mt 26:45
d Jo 8:20
e Mt 10:16
f Jo 11:56
g Mt 21:46
Lu 7:16
Jo 6:14
Jo 9:16
h Jo 9:22
Jo 12:42
Jo 19:38
i Lu 19:47
j Lu 4:16
k Mt 13:54
Mr 6:2
Lu 2:47
Han 4:13
l Jo 3:34
Jo 8:28
Jo 12:49
Jo 14:10
Opb 1:1
m Jo 8:47
n Jo 5:41
Jo 8:50

o Ex 24:3; De 33:4; Han 7:38; Ga 3:19; p Mt 12:14; Mr 3:6.

woordde: „Gij hebt een demon.[a]
Wie zoekt u te doden?" **21** Jezus
gaf hun ten antwoord: „Eén daad
heb ik verricht[b] en allen staat GIJ
verwonderd. **22** Daarom heeft
Mozes U de besnijdenis[c] gegeven
— niet dat ze van Mozes afkom-
stig is, want ze komt van de voor-
vaders[d] — en GIJ besnijdt een
mens op een sabbat. **23** Als een
mens op een sabbat de besnijde-
nis ontvangt, opdat de wet van
Mozes niet wordt overtreden, zijt
GIJ dan hevig vertoornd op mij
omdat ik op een sabbat een mens
volkomen gezond heb gemaakt?[e]
24 Oordeelt niet langer naar het
uiterlijke aanzien, maar velt een
rechtvaardig oordeel."[f]

25 Toen zeiden sommigen van
de inwoners van Jeruzalem: „Is
dit niet de man die zij zoeken te
doden?[g] **26** En zie nu eens, hij
staat in het openbaar te spreken,[h]
en zij zeggen hem niets. Zouden
de regeerders soms met zekerheid
te weten zijn gekomen dat dit de
Christus is?[i] **27** Wij weten daar-
entegen waar deze man vandaan
is;[j] wanneer echter de Christus
komt, zal niemand weten waar
hij vandaan komt."[k] **28** Daarom
riep Jezus, terwijl hij in de tem-
pel onderwees, uit en zei: „GIJ
kent mij en ook weet GIJ waar
ik vandaan ben.[l] Bovendien ben
ik niet uit eigen beweging ge-
komen,[m] maar hij die mij gezon-
den heeft, bestaat werkelijk,[n] en
GIJ kent hem niet.[o] **29** Ik ken
hem,[p] omdat ik een vertegenwoor-
diger van hem ben, en Hij heeft
mij uitgezonden."[q] **30** Zij zoch-
ten hem dan te grijpen,[r] maar
niemand sloeg de hand aan hem,
omdat zijn uur[s] nog niet was geko-
men. **31** Toch stelden velen van
de schare geloof in hem;[t] en zij
begonnen te zeggen: „Wanneer de
Christus gekomen is, zal hij dan
soms meer tekenen verrichten[u]
dan deze man heeft verricht?"

32 De Farizeeën hoorden dat
de schare deze dingen over hem
mompelde, en de overpriesters en
de Farizeeën zonden beambten

HFDST. 7

a Jo 8:48
Jo 10:20
b Jo 5:16
c Le 12:3
d Ge 17:10
Ge 21:4
Ro 4:11
Fil 3:5
e Jo 5:9
f De 1:16
Sp 24:23
Jes 11:3
Mt 23:23
g Jo 5:18
h Mt 26:55
Jo 18:20
i Jo 7:48
j Mt 13:55
k Ge 49:10
Mi 5:2
Heb 7:3
l Mr 6:3
Jo 8:14
m Jo 8:42
n Jo 8:26
o Jo 8:55
p Mt 11:27
Jo 1:18
Jo 10:15
q Heb 3:1
r Mr 11:18
Lu 19:47
s Lu 22:53
Jo 8:20
t Jo 2:23
Jo 8:30
Jo 10:42
Jo 11:45
u Mi 5:4
Jo 11:47

2e kolom

a Jo 11:57
b Jo 13:33
Jo 16:16
c Jo 8:21
d Jo 8:22
e Jes 11:12
Han 17:10
1Pe 1:1
f Le 23:36
g Jes 55:1
Jo 4:14
Jo 6:35
Opb 22:17
h De 18:15
i Ex 17:6
Nu 20:8
Sp 18:4
Jo 4:14
1Kor 10:4
j Jes 44:3
Joë 2:28
Jo 16:7
Han 2:17
k Jo 12:16
Jo 13:32
1Ti 3:16
l De 18:18
Jo 1:21
Jo 6:14
Han 3:22
m Jo 6:69
n Jo 4:42
Jo 7:52
o Jo 1:46

uit om hem te grijpen.[a] **33** Je-
zus dan zei: „Nog een korte tijd
blijf ik bij U en dan ga ik naar hem
die mij heeft gezonden.[b] **34** GIJ
zult mij zoeken,[c] maar GIJ zult
mij niet vinden, en waar ik ben,
kunt GIJ niet komen."[d] **35** Daar-
om zeiden de joden onder elkaar:
„Waarheen is deze [man] van plan
te gaan, zodat wij hem niet zullen
vinden? Hij is toch niet van plan
naar de [joden] te gaan die onder
de Grieken verstrooid zijn[e] en de
Grieken te onderwijzen? **36** Wat
betekent dit gezegde, dat hij zei:
'GIJ zult mij zoeken, maar GIJ zult
mij niet vinden, en waar ik ben,
kunt GIJ niet komen'?"

37 Op de laatste dag nu, de gro-
te dag van het feest,[f] stond Jezus
daar, en hij riep uit en zei: „In-
dien iemand dorst heeft,[g] hij kome
tot mij en drinke. **38** Wie geloof
in mij stelt,[h] zoals de Schrift heeft
gezegd: 'Uit zijn binnenste zul-
len stromen van levend water
vloeien.'"[i] **39** Hij zei dit echter
betreffende de geest, welke zij
die geloof in hem stelden, wel-
dra zouden ontvangen; want er
was nog geen geest,[j] omdat Je-
zus nog niet was verheerlijkt.[k]
40 Daarom zeiden toen sommigen
van de schare, die deze woorden
hoorden: „Dit is stellig De Pro-
feet."[l] **41** Anderen zeiden: „Dit
is de Christus."[m] Maar sommi-
gen zeiden: „De Christus[n] komt
toch feitelijk niet uit Galilea?[o]
42 Heeft de Schrift niet gezegd
dat de Christus uit het nage-
slacht van David komt,[p] en uit
Bethlehem,[q] het dorp waar David
gewoonlijk was?"[r] **43** Daarom
ontstond er onder de schare ver-
deeldheid over hem.[s] **44** Sommi-
gen van hen echter wilden hem
grijpen, maar niemand sloeg de
hand aan hem.

45 De beambten gingen daar-
om naar de overpriesters en Fa-
rizeeën terug, en de laatsten zei-
den tot hen: „Waarom hebt GIJ

p 2Kr 13:5; Ps 89:4; Ps 132:11; Jer 23:5; q Mi 5:2; Mt 2:5; Lu 2:4; r 1Sa 16:1; s Jo 9:16; Jo 10:19.

hem niet meegebracht?” **46** De
beambten antwoordden: „Nooit
heeft iemand [anders] op deze
wijze gesproken.”[a] **47** Waarop
de Farizeeën antwoordden: „Zijt
GIJ soms ook misleid? **48** Heeft
soms een van de regeerders of
van de Farizeeën geloof in hem
gesteld?[b] **49** Maar deze schare,
die de Wet niet kent, vervloekt
zijn zij.”[c] **50** Nikodemus, die bij
een vroegere gelegenheid bij hem
was gekomen en die een van hen
was, zei tot hen: **51** „Onze wet
oordeelt een mens toch niet zon-
der hem eerst te hebben gehoord[d]
en te hebben vernomen wat hij
doet?” **52** Zij gaven hem ten ant-
woord: „Zijt gij soms ook uit Gali-
lea? Onderzoek en zie dat uit Ga-
lilea geen enkele profeet[e] wordt
verwekt.”*

8 **12** Jezus sprak daarom weder-
om tot hen en zei: „Ik ben het
licht[f] der wereld. Wie mij volgt,
zal geenszins in duisternis wande-
len,[g] maar zal het licht des levens
bezitten.” **13** De Farizeeën dan
zeiden tot hem: „Gij legt getuige-
nis over uzelf af; uw getuigenis is
niet waar.” **14** Jezus gaf hun ten
antwoord: „Ook al leg ik getui-
genis over mijzelf af, dan is mijn
getuigenis[h] toch waar, omdat ik
weet vanwaar ik ben gekomen en
waarheen ik ga.[i] GIJ echter weet

HFDST. 7

a Ge 49:21
Mt 7:29
Lu 4:22
Lu 20:39
b Jo 12:42
Han 6:7
c Ga 3:10
d De 1:16
De 17:8
Sp 18:13
e Jes 9:1
Mt 4:15

HFDST. 8

f Jes 9:2
Jes 49:6
Mt 4:16
Jo 1:5
Jo 12:35
g Mi 3:6
Jo 12:46
1Pe 2:9
1Jo 2:8
h Jo 5:31
i Jo 7:28
Jo 13:3
Jo 16:28

2e kolom

a 1Sa 16:7
Jo 7:24
b Lu 12:14
Jo 3:17
c Jo 14:10
Jo 16:32
d De 17:6
De 19:15
Mt 18:16
2Kor 13:1
Heb 10:28
e Jo 5:37
2Pe 1:17
1Jo 5:9
f Jo 16:3
g Mt 11:27
Jo 14:7
h Mr 12:41
i Jo 7:30
j Jo 7:8

niet vanwaar ik ben gekomen en
waarheen ik ga. **15** GIJ oordeelt
naar het vlees;[a] ik oordeel vol-
strekt niemand.[b] **16** En zo ik al
oordeel, dan is mijn oordeel waar-
achtig, omdat ik niet alleen ben,
maar de Vader, die mij gezon-
den heeft, met mij is.[c] **17** Ook
staat er in UW eigen Wet geschre-
ven: ’Het getuigenis van twee
mensen is waar.’[d] **18** Ik ben het
die getuigenis over mijzelf afleg,
en de Vader, die mij gezonden
heeft, legt getuigenis over mij af.”[e]
19 Daarom zeiden zij verder tot
hem: „Waar is uw Vader?” Jezus
antwoordde: „GIJ kent noch mij
noch mijn Vader.[f] Indien GIJ niet
zoudt kennen, zoudt GIJ ook mijn
Vader kennen.”[g] **20** Deze woor-
den sprak hij in de schatkamer,[h]
toen hij in de tempel onderwees.
Maar niemand greep hem,[i] omdat
zijn uur[j] nog niet was gekomen.
21 Daarom zei hij wederom tot
hen: „Ik ga heen, en GIJ zult mij
zoeken,[k] en nochtans zult GIJ in
UW zonde sterven.[l] Waarheen ik
ga, kunt GIJ niet komen.” **22** De
joden zeiden daarop: „Hij zal toch
zichzelf niet doden? Want hij zegt:
’Waarheen ik ga, kunt GIJ niet
komen.’”[m] **23** Hij dan zei ver-
der tot hen: „GIJ zijt van de rij-
ken beneden; ik ben van de rijken

k Jo 7:34; Jo 13:33; l Jo 8:24; m Jo 7:35.

---

* In de handschriften ℵBSy^s wordt het gedeelte van vers 53 tot en met hoofdstuk 8 vers 11 weggelaten, welke verzen (met enkele afwijkingen in de verschillende Griekse teksten en vertalingen) als volgt luiden:

53 Toen ging een ieder van hen naar zijn huis.

8 Maar Jezus ging naar de Olijfberg. **2** Bij het aanbreken van de dag echter verscheen hij weer in de tempel, en het gehele volk kwam toen naar hem toe, en hij zette zich neer en ging hen onderwijzen. **3** Nu brachten de schriftgeleerden en de Farizeeën een vrouw die op overspel was betrapt, en na haar in hun midden te hebben geplaatst, **4** zeiden zij tot hem: „Leraar, deze vrouw is op heterdaad betrapt terwijl zij overspel pleegde. **5** Mozes heeft ons in de Wet voorgeschreven zulke vrouwen te stenigen. Wat zegt gij er eigenlijk van?” **6** Dit zeiden zij natuurlijk om hem op de proef te stellen, ten einde iets te hebben waarvan zij hem konden beschuldigen. Jezus boog zich echter voorover en ging met zijn vinger op de grond schrijven. **7** Toen zij bij hem aanhielden met vragen, richtte hij zich op en zei tot hen: „Laat degene van U die zonder zonde is, het eerst een steen naar haar werpen.” **8** En na zich weer voorovergebogen te hebben, ging hij ermee door op de grond te schrijven. **9** Maar degenen die dit hoorden, gingen toen één voor één weg, te beginnen met de oudere mannen, en hij werd alleen achtergelaten met de vrouw die in hun midden stond. **10** Zich oprichtend, zei Jezus tot haar: „Vrouw, waar zijn zij? Heeft niemand u veroordeeld?” **11** Zij zei: „Niemand, heer.” Jezus zei: „Ook ik veroordeel u niet. Ga heen, beoefen van nu af geen zonde meer.”

boven.[a] GIJ zijt van deze wereld;[b]
ik ben niet van deze wereld.[c]
24 Daarom heb ik tot U gezegd:
GIJ zult in UW zonden sterven.[d]
Want indien GIJ niet gelooft dat
ik het ben, zult GIJ in UW zon-
den sterven.”[e] **25** Toen zeiden
zij tot hem: „Wie zijt gij?” Jezus
zei tot hen: „Waarom spreek ik
eigenlijk nog tot U? **26** Ik heb
veel over U te zeggen en daar een
oordeel over uit te spreken. Trou-
wens, hij die mij gezonden heeft,
is waarachtig, en de dingen die ik
van hem heb gehoord, die spreek
ik in de wereld.”[f] **27** Zij begre-
pen niet dat hij tot hen sprak
over de Vader. **28** Daarom zei
Jezus: „Wanneer GIJ de Zoon des
mensen[g] eenmaal omhooggehe-
ven hebt,[h] dan zult GIJ weten dat
ik het ben,[i] en dat ik niets uit
eigen beweging doe;[j] maar deze
dingen spreek ik zoals de Vader
mij heeft geleerd.[k] **29** En hij die
mij gezonden heeft, is met mij; hij
heeft mij niet aan mijzelf overge-
laten, omdat ik altijd de dingen
doe die hem behagen.”[l] **30** Toen
hij deze dingen sprak, stelden vele-
len geloof in hem.[m]

31 Tot de joden dan die hem
hadden geloofd, zei Jezus verder:
„Indien GIJ in mijn woord blijft,[n]
zijt GIJ werkelijk mijn discipelen,
32 en GIJ zult de waarheid[o] ken-
nen en de waarheid zal U vrijma-
ken.”[p] **33** Zij antwoordden hem:
„Wij zijn Abrahams nageslacht[q]
en wij zijn nooit iemands slaven
geweest.[r] Hoe kunt gij dan zeggen:
’GIJ zult vrij worden’?” **34** Je-
zus antwoordde hun: „Voorwaar,
voorwaar, ik zeg U: Al wie zon-
de doet, is een slaaf van de zon-
de.[s] **35** Bovendien blijft de slaaf
niet voor eeuwig in het huisge-
zin; de zoon blijft voor eeuwig.[t]
36 Indien de Zoon U daarom vrij-
maakt, zult GIJ werkelijk vrij
zijn.[u] **37** Ik weet dat GIJ Abra-
hams nageslacht zijt; maar GIJ
zoekt mij te doden,[v] omdat mijn
woord geen vooruitgang onder U
maakt.[w] **38** Ik spreek[x] de din-
gen die ik bij mijn Vader[y] heb ge-

HFDST. 8

a Jo 3:31
Jo 16:28
Kol 3:1
b Jo 15:19
Jo 17:6
1Jo 4:5
c Jo 18:36
d Ez 18:4
e Ps 51:5
Jes 58:1
f Jo 7:28
Jo 18:20
g Da 7:13
Mt 26:64
h Nu 21:9
Jo 3:14
Jo 12:32
Ga 3:13
i Mt 27:54
j Jo 5:19
Jo 5:30
k Jo 3:11
l Sp 8:13
Jo 4:34
Jo 14:10
Heb 1:9
m Jo 7:31
Jo 10:42
Jo 11:45
n Jo 5:38
Jo 15:7
o Jo 17:17
Jo 18:37
p Ps 119:45
Lu 4:18
Ro 6:14
Ro 6:22
Heb 2:15
Jak 1:25
q Mt 3:9
r Le 25:42
s Sp 5:22
Ro 6:6
Ro 6:16
Ro 7:14
2Pe 2:19
t Ge 21:10
Ge 25:6
Ga 4:30
u Ga 5:1
v Jo 7:19
w Fil 3:16
x Jo 14:10
y Jo 5:19

2e kolom

a Ge 26:4
Mt 3:9
Jo 8:33
b Ro 2:28
Ro 9:8
Ga 3:7
Ga 3:29
c Jo 8:26
d Ro 4:12
e De 32:6
Jes 63:16
Jes 64:8
Mal 1:6
Mal 2:10
f Jo 16:27
1Jo 5:1
g Jo 13:3
h Jo 3:16
Jo 5:19
Ga 4:4
i Ro 8:7
j Mt 4:1
Mt 13:39
1Pe 5:8
Opb 12:9

zien; en GIJ doet daarom de din-
gen die GIJ van [UW] vader hebt
gehoord.” **39** Zij gaven hem ten
antwoord: „Onze vader is Abra-
ham.”[a] Jezus zei tot hen: „In-
dien GIJ Abrahams kinderen zijt,[b]
doet dan de werken van Abra-
ham. **40** Maar nu zoekt GIJ mij,
een mens die U de waarheid heeft
gezegd, welke ik van God heb ge-
hoord,[c] te doden. Abraham heeft
dit niet gedaan.[d] **41** GIJ doet de
werken van UW vader.” Zij zeiden
tot hem: „Wij zijn niet uit hoere-
rij geboren; wij hebben één Vader,[e]
God.”

42 Jezus zei tot hen: „Als God
UW Vader was, zoudt GIJ mij lief-
hebben,[f] want van God ben ik uit-
gegaan en ben ik hier.[g] Ook ben ik
volstrekt niet uit eigen beweging
gekomen, maar Hij heeft mij uit-
gezonden.[h] **43** Hoe komt het dat
GIJ niet verstaat wat ik spreek?
Omdat GIJ niet naar mijn woord
kunt luisteren.[i] **44** GIJ zijt uit
UW vader de Duivel,[j] en GIJ wenst
de begeerten van UW vader[k] te
doen. Die was een doodslager toen
hij begon,[l] en hij stond niet vast in
de waarheid, omdat er geen waar-
heid in hem is. Wanneer hij de leu-
gen spreekt, spreekt hij overeen-
komstig zijn eigen aard, want hij
is een leugenaar en de vader van
[de leugen].[m] **45** Omdat ik daar-
entegen de waarheid zeg, gelooft
GIJ mij niet.[n] **46** Wie van U over-
tuigt mij van zonde?[o] Indien ik
waarheid spreek, waarom gelooft
GIJ mij dan niet? **47** Wie uit God
is, luistert naar de woorden van
God.[p] Daarom luistert GIJ niet,
omdat GIJ niet uit God zijt.”[q]

48 De joden gaven hem ten
antwoord: „Zeggen wij niet met
recht: Gij zijt een Samaritaan[r]
en hebt een demon?”[s] **49** Jezus
antwoordde: „Ik heb geen demon,
maar ik eer mijn Vader,[t] en GIJ
onteert mij. **50** Ik zoek echter

k Ge 3:15; Mt 12:34; Han 13:10; 1Jo 3:8; m Ge 3:4; 2Kor 11:3; Opb 12:9; n Lu 22:67; Jo 6:64; o 2Kor 5:21; Heb 4:15; Heb 7:26; 1Pe 2:22; 1Jo 3:5; p Jo 18:37; 1Jo 4:6; q Jo 10:26; r Jo 4:9; s Mt 12:24; Jo 7:20; Jo 10:20; Jo 15:18; t Mal 1:6.

geen heerlijkheid voor mijzelf;[a] er
is Iemand die zoekt en oordeelt.[b]
51 Voorwaar, voorwaar, ik zeg
U: Indien iemand mijn woord on-
derhoudt, zal hij de dood stellig
nooit zien."[c] **52** De joden zeiden
tot hem: „Nu weten wij zeker dat
gij een demon hebt.[d] Abraham is
gestorven[e] en ook de profeten,[f]
maar gij zegt: 'Indien iemand mijn
woord onderhoudt, zal hij de dood
stellig nooit smaken.'[g] **53** Zijt gij
soms groter[h] dan onze vader Ab-
raham, die gestorven is? Ook de
profeten zijn gestorven.[i] Wie be-
weert gij te zijn?" **54** Jezus ant-
woordde: „Indien ik mijzelf ver-
heerlijk, is mijn heerlijkheid niets.
Mijn Vader is het die mij verheer-
lijkt,[j] van wie GIJ zegt dat hij UW
God is; **55** en toch hebt GIJ hem
niet gekend.[k] Maar ik ken hem.[l]
En als ik zou zeggen dat ik hem
niet ken, dan zou ik net als GIJ
een leugenaar zijn. Maar ik ken
hem en onderhoud zijn woord.[m]
56 Abraham, UW vader, verheug-
de zich zeer over het vooruitzicht
mijn dag te zien,[n] en hij heeft
hem gezien en zich verheugd."[o]
57 Daarop zeiden de joden tot
hem: „Gij zijt nog geen vijftig jaar,
en toch hebt gij Abraham gezien?"
58 Jezus zei tot hen: „Voorwaar,
voorwaar, ik zeg U: Vóór Abraham
tot bestaan kwam, was ik er al."[p]
59 Toen namen zij stenen op om
[ze] naar hem te werpen,[q] maar Je-
zus verborg zich en ging de tempel
uit.

9 In het voorbijgaan nu zag hij
een mens die blind was van
zijn geboorte af. **2** En zijn dis-
cipelen vroegen hem: „Rabbi,[r]
wie heeft gezondigd,[s] deze man
of zijn ouders,[t] dat hij blind werd
geboren?" **3** Jezus antwoordde:
„Noch deze man noch zijn ouders
hebben gezondigd, maar het is ge-
schied opdat de werken Gods in
zijn geval openbaar gemaakt zou-
den worden.[u] **4** Wij moeten de
werken doen van hem die mij ge-
zonden heeft, zolang het dag is;[v]
de nacht[w] komt, waarin niemand
kan werken. **5** Zolang ik in de
wereld ben, ben ik het licht der
wereld."[a] **6** Nadat hij deze din-
gen had gezegd, spuwde hij op de
grond en maakte met het speek-
sel slijk, en hij deed zijn slijk op
de ogen [van de man][b] **7** en zei
tot hem: „Ga u wassen[c] in het wa-
terbekken van Siloam"[d] (hetgeen
wordt vertaald met 'Uitgezon-
den'). Hij dan ging heen en waste
zich[e] en kwam ziende terug.[f]
8 De buren dan en zij die hem
vroeger als bedelaar hadden ge-
zien, zeiden nu: „Is dit niet de
man die altijd zat te bedelen?"[g]
9 Sommigen zeiden: „Hij is het."
Anderen zeiden: „Volstrekt niet,
hij lijkt alleen op hem." De man
zei: „Ik ben het." **10** Dientenge-
volge zeiden zij voorts tot hem:
„Hoe zijn uw ogen dan geopend?"[h]
11 Hij antwoordde: „De mens die
Jezus wordt genoemd, maakte
slijk en streek [dit] op mijn ogen
en zei tot mij: 'Ga naar Siloam[i]
en was u.' Ik ben dus gegaan en
waste mij en kon zien." **12** Hier-
op zeiden zij tot hem: „Waar is die
[man]?" Hij zei: „Ik weet het niet."
13 Zij brachten hem, de gewe-
zen blinde, naar de Farizeeën.
14 Nu was het Sabbat[j] op de dag
dat Jezus het slijk had gemaakt en
zijn ogen had geopend.[k] **15** Dit-
maal gingen daarom ook de Fa-
rizeeën hem vragen hoe het kwam
dat hij kon zien.[l] Hij zei tot hen:
„Hij deed slijk op mijn ogen, en
ik waste mij en kan [nu] zien."
16 Toen zeiden sommigen der Fa-
rizeeën: „Deze mens is niet van
God, want hij onderhoudt de sab-
bat niet."[m] Anderen zeiden: „Hoe
kan een mens die een zondaar is,
dergelijke tekenen verrichten?"[n]
Er was dus verdeeldheid[o] onder
hen. **17** Daarom zeiden zij we-
derom tot de blinde: „Wat zegt gij
van hem, daar hij uw ogen heeft
geopend?" De [man] zei: „Hij is
een profeet."[p]
18 De joden geloofden echter
niet aangaande hem dat hij blind
was geweest en nu kon zien, tot-
dat zij de ouders hadden geroe-
pen van de man die ziende was ge-

HFDST. 8

a Jo 5:41
Jo 7:18
b Ge 18:25
Ps 26:1
Jes 33:22
Han 17:31
Ro 3:6
c Jo 5:24
Jo 11:26
1Kor 15:54
Opb 20:6
d Jo 10:20
e Ge 25:8
f Za 1:5
Han 2:29
Heb 11:13
g Mt 16:28
h Jo 4:12
i Mt 23:29
j Jo 5:41
Jo 13:32
Han 3:13
k Jo 7:28
l Jo 7:29
m Mt 17:5
n Lu 10:24
o Mt 13:17
Heb 11:13
1Pe 1:11
p Sp 8:22
Jo 17:5
Fil 2:6
Kol 1:17
1Jo 2:13
q Jo 10:31
Jo 11:8

HFDST. 9

r Jo 1:38
s Lu 13:2
t Ex 20:5
Ez 18:19
u Mt 11:5
Jo 11:4
v Jo 4:34
Jo 11:9
w Job 10:21
Pr 9:10

2e kolom

a Jes 49:6
Jes 61:1
Jo 1:5
Jo 8:12
b Mr 8:23
c 2Kon 5:10
d 2Kon 20:20
2Kr 32:30
e 2Kon 5:14
f Jes 42:7
g Han 3:10
h Jo 9:15
i Jo 9:7
j Lu 13:14
Jo 5:9
k Jo 9:6
l Jo 9:10
m Ex 20:10
n Jo 3:2
o Lu 12:51
Jo 7:12
Jo 7:43
Jo 10:19
p De 18:22
Jo 4:19

worden. **19** En zij vroegen hun:
„Is dit UW zoon, die volgens UW
zeggen blind geboren is? Hoe komt
het dan dat hij op het ogenblik
ziet?" **20** Toen gaven zijn ouders
ten antwoord: „Wij weten dat dit
onze zoon is en dat hij blind is
geboren. **21** Maar hoe het komt
dat hij nu ziet, weten wij niet,
of wie zijn ogen heeft geopend,
weten wij niet. Vraagt het hem-
zelf. Hij is meerderjarig. Hij moet
voor zichzelf spreken." **22** Dit
zeiden zijn ouders omdat zij de jo-
den vreesden,[a] want de joden wa-
ren reeds overeengekomen dat als
iemand hem als Christus beleed,
hij uit de synagoge geworpen zou
worden.[b] **23** Daarom zeiden zijn
ouders: „Hij is meerderjarig. On-
dervraagt hemzelf."

24 Derhalve riepen zij de mens
die blind was geweest, voor de
tweede maal en zeiden tot hem:
„Geef heerlijkheid aan God;[c] wij
weten dat deze mens een zondaar
is." **25** Waarop hij antwoordde:
„Of hij een zondaar is, weet ik
niet. Eén ding weet ik wel, dat ik,
terwijl ik blind was, op het ogen-
blik zie." **26** Zij dan zeiden tot
hem: „Wat heeft hij met u gedaan?
Hoe heeft hij uw ogen geopend?"
27 Hij antwoordde hun: „Ik heb
het U reeds gezegd, en nochtans
hebt GIJ niet geluisterd. Waarom
wilt GIJ soms ook zijn discipelen wor-
den?" **28** Toen beschimpten zij
hem en zeiden: „Gij zijt een disci-
pel van die [man], maar wij zijn
discipelen van Mozes. **29** Wij
weten dat God tot Mozes heeft
gesproken;[d] maar wat deze [man]
aangaat, wij weten niet waar hij
vandaan is."[e] **30** De mens gaf
hun ten antwoord: „Dit is stellig
verwonderlijk,[f] dat GIJ niet weet
vanwaar hij is, en toch heeft hij
mijn ogen geopend. **31** Wij we-
ten dat God niet naar zondaars
luistert,[g] maar als iemand godvre-
zend is en zijn wil doet, dan luis-
tert hij naar zo iemand.[h] **32** Van
oudsher heeft men nog nooit ge-
hoord dat iemand de ogen van
een blindgeborene heeft geopend.
33 Als deze [man] niet van God
was,[a] zou hij in het geheel niets
kunnen doen." **34** Zij gaven hem
ten antwoord: „Gij zijt geheel en
al in zonden geboren,[b] en leert
gij nochtans ons?" En zij wierpen
hem uit![c]

35 Jezus hoorde dat zij hem
uitgeworpen hadden, en toen hij
hem aantrof, zei hij: „Stelt gij
geloof in de Zoon[d] des mensen?"
36 De [man] antwoordde: „En
wie is hij, heer, opdat ik geloof in
hem kan stellen?" **37** Jezus zei
tot hem: „Gij hebt hem gezien, en
bovendien is het degene die met
u spreekt."[e] **38** Toen zei hij: „Ik
stel geloof [in hem], Heer." En
hij bracht hem hulde.[f] **39** En
Jezus zei: „Tot [dit] oordeel[g] ben
ik in deze wereld gekomen: dat
de niet-zienden zouden zien[h] en
de zienden blind zouden wor-
den."[i] **40** Degenen van de Fari-
zeeën die bij hem waren, hoor-
den deze dingen, en zij zeiden tot
hem: „Zijn wij soms ook blind?"[j]
41 Jezus zei tot hen: „Als GIJ blind
waart, zoudt GIJ geen zonde heb-
ben. Maar nu zegt GIJ: 'Wij zien.'[k]
UW zonde[l] blijft."

10 „Voorwaar, voorwaar, ik
zeg U: Wie niet door de
deur[m] de schaapskooi binnengaat,
maar op een andere plaats om-
hoogklimt, die is een dief en een
plunderaar.[n] **2** Maar wie door de
deur[o] binnengaat, is [de] herder[p]
van de schapen.[q] **3** Hem doet de
deurwachter[r] open, en de scha-
pen[s] luisteren naar zijn stem, en
hij roept zijn eigen schapen bij
de naam en leidt ze naar buiten.
4 Wanneer hij alle die van hem
zijn, naar buiten heeft gebracht,
gaat hij voor ze uit, en de schapen
volgen[t] hem, omdat ze zijn stem
kennen.[u] **5** Een vreemde zullen
ze geenszins volgen, maar ze zul-
len van hem wegvluchten,[v] om-
dat ze de stem van vreemden niet
kennen."[w] **6** Deze vergelijking
sprak Jezus tot hen; zij wisten ech-
ter niet wat de dingen te betekenen
hadden die hij tot hen sprak.[x]

HFDST. 9

a Sp 29:25 Jo 7:13 Jo 19:38 Jo 20:19
b Jo 12:42 Jo 16:2
c Joz 7:19
d Ps 103:7
e Jo 8:14
f Jo 3:10
g Ps 66:18 Sp 28:9 Jes 1:15 Ez 8:18 Mi 3:4 Za 7:13
h Ps 34:15 Sp 15:29 Han 10:35

2e kolom

a Jo 3:2 Jo 5:36
b Jo 9:2
c Jo 9:22 Jo 16:2
d 1Jo 5:13
e Jo 4:26
f 1Sa 25:23 Mt 8:2 Mt 9:18
g Jo 12:47
h Lu 4:18 Jo 12:46
i Jes 29:14 Mt 11:25 Mt 13:13 Jo 3:19 Han 28:26 Ro 1:28 2Pe 1:9
j Mt 15:14 Ro 2:19 Opb 3:17
k Sp 26:12 2Kor 4:4
l Jo 15:22

HFDST. 10

m Jo 10:7
n Mt 7:15
o Jo 10:9
p Mt 26:31 Jo 10:11
q Mr 14:27 Lu 12:32
r Mal 3:1 Lu 1:17 Jo 3:28
s Jo 10:27
t Mt 4:20 Mt 9:9 Opb 14:4
u Opb 3:20
v Opb 2:2
w Ga 1:8 Kol 2:8
x Jo 16:25

7 Daarom zei Jezus wederom:
„Voorwaar, voorwaar, ik zeg U:
Ik ben de deur[a] van de schapen.
8 Allen die in plaats van mij zijn
gekomen, zijn dieven en plunde-
raars;[b] maar de schapen hebben
niet naar hen geluisterd.[c] **9** Ik
ben de deur;[d] al wie door mij bin-
nengaat, zal gered worden, en hij
zal in- en uitgaan en weide vin-
den.[e] **10** De dief[f] komt alleen
om te stelen en te slachten en te
vernietigen.[g] Ik ben gekomen op-
dat zij leven zouden hebben en
het in overvloed zouden hebben.
11 Ik ben de voortreffelijke her-
der;[h] de voortreffelijke herder
doet afstand van zijn ziel ten be-
hoeve van de schapen.[i] **12** De
loonarbeider,[j] die geen herder is
en aan wie de schapen niet als
zijn eigendom toebehoren, ziet
de wolf komen en laat de schap-
en in de steek en vlucht — en
de wolf rukt ze weg en verstrooit
ze[k] — **13** omdat hij een loonar-
beider[l] is en zich niet om de schap-
en bekommert.[m] **14** Ik ben de
voortreffelijke herder, en ik ken
mijn schapen[n] en mijn schapen
kennen mij,[o] **15** evenals de Va-
der mij kent en ik de Vader ken;[p]
en ik doe afstand van mijn ziel
ten behoeve van de schapen.[q]
16 En ik heb nog andere schap-
en,[r] die niet van deze kooi zijn;[s]
ook die moet ik brengen, en zij
zullen naar mijn stem luisteren,[t]
en zij zullen één kudde, één her-
der[u] worden. **17** Daarom heeft
de Vader mij lief,[v] omdat ik af-
stand doe van mijn ziel,[w] opdat
ik ze wederom moge ontvangen.
18 Niemand heeft ze mij afge-
nomen, maar ik doe er uit eigen
beweging afstand van. Ik heb
macht er afstand van te doen,
en ik heb macht ze wederom te
ontvangen.[x] Het gebod[y] hiervoor
heb ik van mijn Vader ontvan-
gen.”
19 Wegens deze woorden ont-
stond er opnieuw verdeeldheid[z]
onder de joden. **20** Velen van
hen zeiden: „Hij heeft een demon[a]
en is waanzinnig. Waarom luistert
GIJ naar hem?” **21** Anderen zei-
den: „Dit zijn geen woorden van
iemand die door een demon beze-
ten is. Kan een demon soms de
ogen van blinden openen?”
22 In die tijd vond te Jeruzalem
het inwijdingsfeest plaats. Het
was winter, **23** en Jezus wandel-
de in de tempel in de zuilengang
van Salomo.[a] **24** Derhalve kwa-
men de joden in een kring om
hem heen staan en zeiden tot hem:
„Hoe lang houdt gij onze ziel nog
in spanning? Indien gij de Chris-
tus zijt,[b] zeg het ons dan rond-
uit.”[c] **25** Jezus antwoordde hun:
„Ik heb het U gezegd, en nochtans
gelooft GIJ niet. De werken die ik
in de naam van mijn Vader doe,
die leggen getuigenis over mij af.[d]
26 Maar GIJ gelooft niet, omdat
GIJ niet tot mijn schapen behoort.[e]
27 Mijn schapen[f] luisteren naar
mijn stem, en ik ken ze, en zij
volgen mij.[g] **28** En ik geef hun
eeuwig leven,[h] en zij zullen stellig
nooit worden vernietigd,[i] en nie-
mand zal ze uit mijn hand rukken.[j]
29 Wat mijn Vader[k] mij heeft ge-
geven, is groter dan al hetande-
re,[l] en niemand kan ze uit de hand
van de Vader rukken.[m] **30** Ik en
de Vader zijn één.”[n]
31 Weer namen de joden sten-
en op om hem te stenigen.[o]
32 Jezus antwoordde hun: „Ik
heb U vele voortreffelijke wer-
ken van de Vader getoond. Om
welke van die werken stenigt GIJ
mij?” **33** De joden antwoordden
hem: „Wij stenigen u niet om een
voortreffelijk werk, maar om las-
tering,[p] ja, omdat gij, hoewel gij
een mens zijt, uzelf tot een god
maakt.”[q] **34** Jezus antwoordde
hun: „Staat er niet in UW Wet ge-
schreven:[r] ’Ik heb gezegd: „GIJ
zijt goden”’?[s] **35** Indien hij de-
genen tegen wie het woord van
God gericht werd, ’goden’[t] heeft
genoemd, en de Schrift toch niet
krachteloos gemaakt kan wor-

HFDST. 10

a Jo 14:6
b Jer 23:1
Ez 34:2
c Han 5:36
d Ef 2:18
e Jo 21:17
f Job 24:14
Mt 7:15
Han 20:29
2Pe 2:1
g Ez 34:23
Mt 9:36
i 1Sa 17:35
Jes 53:7
Heb 13:20
j Job 7:2
Za 11:16
k Han 20:29
l 1Pe 5:2
m Mr 12:40
n Jo 10:27
o 1Jo 5:20
p Mt 11:27
q Mt 20:28
Jo 15:13
1Jo 3:16
r Ps 45:14
Mt 25:33
Opb 7:9
s Lu 12:32
Jo 10:1
t Ge 49:10
u Ez 34:23
Ez 37:24
1Pe 5:4
v Jo 17:23
w Jes 53:12
Fil 2:8
Heb 2:9
Heb 12:2
x Jo 2:19
Han 2:24
y Jo 14:31
z Lu 12:51
Jo 7:12
Jo 9:16
a Mt 11:18
Mr 3:30
Lu 7:33

2e kolom

a Han 3:11
Han 5:12
b Mt 26:63
c Mr 8:30
d Jo 3:2
Jo 5:36
Jo 10:38
Jo 14:10
Han 2:22
e Jo 6:64
Jo 8:47
1Jo 4:6
f Lu 15:6
Jo 10:3
g Mt 4:20
Mt 9:9
Opb 14:4
h Jo 5:24
Jo 17:2
i Jo 6:37
j Jo 18:9
k Jo 14:28
l Jo 17:2
m Jo 17:24
1Pe 1:5
n Jo 10:38
Jo 17:11
Jo 17:21
o Jo 8:59

p Le 24:16; Mt 9:3; Mt 26:65; q Jo 5:18; Fil 2:6;
r Jo 15:25; s Ps 82:6; 1Kor 8:5; t Ps 82:1.

den,[a] **36** zegt GIJ dan tot mij, die
door de Vader geheiligd en in de
wereld gezonden werd: 'Gij las-
tert', omdat ik heb gezegd: Ik
ben Gods Zoon?[b] **37** Indien ik de
werken[c] van mijn Vader niet doe,
gelooft mij niet. **38** Maar indien
ik ze wel doe, gelooft dan de wer-
ken,[d] ook al gelooft GIJ mij niet,
opdat GIJ te weten moogt komen
en moogt blijven weten dat de Va-
der in eendracht met mij is en ik
in eendracht met de Vader ben."[e]
39 Derhalve probeerden zij op-
nieuw hem te grijpen,[f] maar hij
stelde zich buiten hun bereik.[g]
40 En hij begaf zich weer naar
de overkant van de Jordaan, naar
de plaats waar Johannes eerst
had gedoopt,[h] en hij bleef daar.
41 En velen kwamen tot hem,
en zij zeiden voorts: „Johannes
heeft weliswaar geen enkel te-
ken verricht, maar alles wat Jo-
hannes over deze man zei, was
waar."[i] **42** En velen stelden daar
geloof in hem.[j]

11 Nu was er iemand ziek, een
zekere Lazarus uit Betha-
nië, uit het dorp van Maria en
haar zuster Martha.[k] **2** Het was
in feite de Maria die de Heer met
welriekende olie had ingewreven[l]
en zijn voeten met haar haren
had afgedroogd,[m] wier broer Laza-
rus ziek was. **3** Daarom zonden
zijn zusters hem bericht, om hem
te zeggen: „Heer, zie! degene voor
wie gij genegenheid[n] hebt, is ziek."
4 Maar toen Jezus dit hoorde, zei
hij: „Deze ziekte heeft niet de
dood ten doel, maar is tot de heer-
lijkheid van God,[o] opdat de Zoon
van God erdoor verheerlijkt moge
worden."
5 Jezus nu had Martha en haar
zuster en Lazarus lief. **6** Toen
hij echter hoorde dat hij ziek was,
bleef hij vervolgens toch nog twee
dagen op de plaats waar hij was.
7 Daarna zei hij voorts tot de dis-
cipelen: „Laten wij weer naar Ju-
dea gaan." **8** De discipelen zei-
den tot hem: „Rabbi,[p] nog kort
geleden zochten de Judeeërs u
te stenigen,[q] en gaat gij er nu

HFDST. 10

a Mt 5:17
Lu 16:17
b Lu 1:35
Jo 5:18
c Jo 5:36
d Jo 14:10
e Jo 17:21
f Jo 7:30
g Lu 4:30
h Jo 1:28
i Jo 1:29
Jo 3:30
j Jo 8:30
Jo 11:45

HFDST. 11

k Lu 10:38
l Mt 26:7
Mr 14:3
Jo 12:3
m Lu 7:38
n Jo 11:36
o Jo 9:3
p Jo 1:38
q Jo 8:59
Jo 10:31

2e kolom

a Jo 9:4
b Jes 5:20
Jo 12:35
1Jo 2:11
c Ps 13:3
Mt 9:24
Han 7:60
1Kor 15:6
1Kor 15:51
d Pr 9:5
e Jo 11:8
f Mt 8:28
Jo 5:28
g 1Kr 7:22
Job 2:11
h Lu 10:39
i Jo 11:32
j Jo 9:31
k 1Th 4:14
l Jes 26:19
Da 12:2
Jo 5:29
Han 24:15
Heb 11:35
Opb 20:12
m Jo 1:4
Jo 14:6
Kol 3:4
1Jo 1:2
Opb 1:18
n Jo 5:24

weer heen?" **9** Jezus antwoord-
de: „Zijn er niet twaalf uur van
daglicht? Indien iemand in het
daglicht[a] wandelt, stoot hij ner-
gens tegenaan, omdat hij het licht
van deze wereld ziet. **10** Maar
indien iemand 's nachts[b] wandelt,
stoot hij ergens tegenaan, omdat
het licht niet in hem is."
11 Deze dingen zei hij, en hier-
na zei hij tot hen: „Lazarus, onze
vriend, is gaan rusten, maar ik ga
erheen om hem uit de slaap[c] te
wekken." **12** Daarom zeiden de
discipelen tot hem: „Heer, indien
hij is gaan rusten, zal hij beter
worden." **13** Jezus had echter
van zijn dood gesproken. Maar zij
meenden dat hij sprak van het
rusten in de slaap. **14** Toen zei
Jezus daarom ronduit tot hen:
„Lazarus is gestorven,[d] **15** en
ter wille van U verheug ik mij dat
ik daar niet was, opdat GIJ moogt
geloven. Maar laten wij naar hem
toe gaan." **16** Daarom zei Tho-
mas, die De Tweeling werd ge-
noemd, tot zijn medediscipelen:
„Laten wij ook gaan om met hem
te sterven."[e]
17 Bij zijn aankomst dan be-
vond Jezus dat hij al vier da-
gen in het herinneringsgraf[f] lag.
18 Nu lag Bethanië dicht bij Je-
ruzalem, op een afstand van on-
geveer drie kilometer. **19** Velen
van de joden waren dan ook naar
Martha en Maria gekomen om
hen te troosten[g] betreffende hun
broer. **20** Toen Martha nu hoor-
de dat Jezus op komst was, ging zij
hem tegemoet; Maria[h] bleef ech-
ter thuis zitten. **21** Martha dan
zei tot Jezus: „Heer, indien gij hier
waart geweest, zou mijn broer
niet gestorven zijn.[i] **22** En toch
weet ik op dit ogenblik dat al wat
gij aan God vraagt,[j] God u zal ge-
ven." **23** Jezus zei tot haar: „Uw
broer zal opstaan."[k] **24** Martha
zei tot hem: „Ik weet dat hij zal op-
staan in de opstanding[l] op de laat-
ste dag." **25** Jezus zei tot haar:
„Ik ben de opstanding en het le-
ven.[m] Wie geloof oefent in mij, zal,
ook al sterft hij, tot leven komen;[n]

26 en een ieder die leeft en geloof
oefent in mij, zal stellig nooit ster-
ven.[a] Gelooft gij dit?" 27 Zij zei
tot hem: „Ja, Heer; ik heb geloofd
dat gij de Christus zijt, de Zoon
van God, Degene die in de wereld
komt."[b] 28 En toen zij dit had
gezegd, ging zij heen en riep haar
zuster Maria, terwijl zij heimelijk
zei: „De Leraar[c] is er en roept
u." 29 Toen de laatste dit hoor-
de, stond zij vlug op en ging naar
hem toe.

30 Jezus was in feite nog niet in
het dorp gekomen, maar bevond
zich nog op de plaats waar Martha
hem had ontmoet. 31 Toen
de joden die met Maria in het
huis waren[d] en haar troostten,
haar daarom vlug zagen opstaan
en naar buiten gaan, volgden zij
haar, in de veronderstelling dat zij
naar het herinneringsgraf[e] ging
om daar te wenen. 32 Toen Ma-
ria dan op de plaats aankwam
waar Jezus zich bevond, viel zij
zodra zij hem zag, aan zijn voe-
ten neer en zei tot hem: „Heer,
indien gij hier waart geweest,
zou mijn broer niet gestorven
zijn."[f] 33 Toen Jezus haar dan
zag wenen en de joden die met
haar waren meegekomen, zag we-
nen, zuchtte hij in de geest en
werd verontrust;[g] 34 en hij zei:
„Waar hebt GIJ hem gelegd?" Zij
zeiden tot hem: „Heer, kom en
zie." 35 Jezus liet zijn tranen
de vrije loop.[h] 36 Toen zeiden
de joden: „Zie eens wat een ge-
negenheid hij voor hem had!"[i]
37 Maar sommigen van hen zei-
den: „Kon deze [man], die de ogen[j]
van de blinde heeft geopend, niet
beletten dat deze stierf?"

38 Na wederom in zichzelf te
hebben gezucht, kwam Jezus dan
bij het herinneringsgraf.[k] Het was
in feite een grot, en er lag een
steen[l] tegenaan. 39 Jezus zei:
„Neemt de steen[m] weg." Martha,
de zuster van de overledene, zei
tot hem: „Heer, hij moet nu al rie-
ken, want het is [reeds] vier da-
gen geleden." 40 Jezus zei tot
haar: „Heb ik u niet gezegd dat
gij de heerlijkheid van God zoudt
zien indien gij zoudt geloven?"[a]
41 Daarom namen zij de steen
weg. Toen sloeg Jezus zijn ogen
ten hemel[b] en zei: „Vader, ik
dank u dat gij mij hebt verhoord.[c]
42 Ik wist wel dat gij mij altijd
verhoort; maar ter wille van de
schare[d] die rondom staat, heb ik
gesproken, opdat zij zouden ge-
loven dat gij mij hebt uitgezon-
den."[e] 43 En toen hij deze din-
gen had gezegd, riep hij met een
luide stem: „Lazarus, kom naar
buiten!"[f] 44 De [man] die dood
was geweest, kwam naar buiten,
zijn voeten en handen met zwach-
tels omwonden[g] en een doek om
zijn gelaat gebonden. Jezus zei tot
hen: „Maakt hem los en laat hem
gaan."

45 Velen van de joden dan die
naar Maria waren gekomen en
aanschouwden wat hij had ge-
daan, stelden geloof in hem;[h]
46 maar sommigen van hen gin-
gen naar de Farizeeën en ver-
telden hun de dingen die Jezus
had gedaan.[i] 47 De overpries-
ters en de Farizeeën riepen daar-
op het Sanhedrin[j] bijeen en zeiden
toen: „Wat staat ons te doen, want
deze mens verricht vele tekenen?[k]
48 Als wij hem zo laten begaan,
zullen zij allemaal geloof in hem
stellen,[l] en de Romeinen[m] zullen
komen en zowel onze plaats[n] als
onze natie wegnemen." 49 Maar
een van hen, Kajafas, die dat jaar
hogepriester was,[o] zei tot hen:
„GIJ weet volstrekt niets, 50 en
GIJ overweegt niet dat het in UW
belang is dat één mens sterft[p] ten
behoeve van het volk en niet de
gehele natie wordt vernietigd."[q]
51 Dit zei hij evenwel niet uit
zichzelf; maar omdat hij dat jaar
hogepriester was, profeteerde hij
dat Jezus voor de natie moest ster-
ven, 52 en niet voor de natie al-
leen, maar opdat hij ook de ver-
strooide[r] kinderen Gods tot één
zou vergaderen.[s] 53 Van die dag
af dan beraadslaagden zij om hem
te doden.[t]

HFDST. 11

a Jo 8:51
b Mal 3:1 Jo 4:42 Jo 6:14
c Mt 23:8 Jo 13:13
d Jo 11:19
e Jo 11:17
f Jo 11:21
g Jo 13:21
h Lu 19:41 Ro 12:15 Heb 4:15
i Jo 11:3
j Jo 9:6
k Mt 8:28 Jo 5:28
l Mt 27:60 Mr 15:46
m Mr 16:3 Jo 20:1

2e kolom

a Jo 9:3
b Mt 14:19 Mr 7:34
c 1Jo 5:14
d Jo 12:30
e Jo 6:29 Jo 17:8
f Lu 7:14
g Mt 27:59 Jo 20:7
h Jo 2:23 Jo 10:42 Jo 12:11
i Lu 16:31
j Ps 2:2
k Nu 14:11 Jo 7:31 Jo 12:37 Han 4:16
l Jo 12:19
m Da 9:26 Han 28:17
n Mt 24:15 Han 6:13
o Mt 26:3 Lu 3:2 Han 4:6
p Jo 18:14
q Lu 2:34
r Jes 49:6 Jak 1:1 1Jo 2:2
s Jo 17:21 Ga 3:28 Ef 2:14 Ef 3:6
t Mt 26:4 Mt 26:59 Jo 5:18

54 Jezus bewoog zich daarom
niet meer in het openbaar[a] on-
der de joden,[b] maar hij vertrok
vandaan naar het land dicht bij
de wildernis, naar een stad die
Efraïm[c] heette, en daar bleef hij
met de discipelen. **55** Nu was
het Pascha[d] der joden nabij, en
vele mensen uit het land gingen
vóór het Pascha naar Jeruzalem
op om zich ceremonieel te rein-
igen.[e] **56** Zij zochten derhalve
naar Jezus en zeiden tot elkaar,
terwijl zij in de tempel stonden:
„Wat is UW mening? Dat hij hele-
maal niet naar het feest zal ko-
men?” **57** De overpriesters en
de Farizeeën hadden namelijk be-
vel gegeven dat wanneer iemand
te weten kwam waar hij was,
hij [het] te kennen moest ge-
ven, opdat zij hem konden grij-
pen.

12 Zes dagen vóór het Pascha
dan kwam Jezus in Betha-
nië[f] aan, waar Lazarus[g] was, die
door Jezus uit de doden was op-
gewekt. **2** Daarom rechtten zij
daar een avondmaaltijd voor hem
aan, en Martha[h] bediende,[i] maar
Lazarus was een van degenen
die met hem aan tafel aanlagen.[j]
3 Maria dan nam een pond wel-
riekende olie, echte en zeer kost-
bare nardus,[k] en zij wreef de voe-
ten van Jezus ermee in en droogde
zijn voeten met haar haren af.[l] Het
huis werd vervuld met de geur
van de welriekende olie. **4** Maar
Judas Iskariot,[m] een van zijn disci-
pelen, die op het punt stond hem
te verraden, zei: **5** „Waarom is
deze welriekende[n] olie niet voor
driehonderd denarii verkocht en
aan de armen[o] gegeven?” **6** Dit
zei hij echter niet omdat hij zich
om de armen bekommerde, maar
omdat hij een dief was[p] en de
geldkist had[q] en gewoon was het
daarin gestorte geld weg te ne-
men. **7** Daarom zei Jezus: „Laat
haar begaan, opdat zij dit gebruik
in acht kan nemen met het oog
op de dag van mijn begrafenis.[r]
8 Want de armen[s] hebt GIJ altijd
bij U, maar mij zult GIJ niet altijd
hebben.”
9 Een grote schare der joden
dan kwam te weten dat hij daar
was, en zij kwamen niet alleen
vanwege Jezus, maar ook om La-
zarus te zien, die hij uit de do-
den had opgewekt.[a] **10** De over-
priesters beraadslaagden nu om
ook Lazarus te doden,[b] **11** om-
dat vanwege hem velen der joden
daarheen gingen en geloof stel-
den in Jezus.[c]
12 Toen de grote schare die
naar het feest was gekomen, de
volgende dag hoorde dat Jezus
naar Jeruzalem kwam, **13** na-
men zij de takken van palmbo-
men[d] en gingen hem tegemoet. En
zij riepen voorts:[e] „Red toch![f] Ge-
zegend is hij die komt in Jehovah’s
naam,[g] ja, de koning[h] van Israël!”
14 Toen Jezus echter een jonge
ezel[i] had gevonden, ging hij daarop
zitten, zoals er geschreven staat:
15 „Vrees niet, dochter van Sion.
Zie! Uw koning komt,[j] gezeten op
een ezelsveulen.”[k] **16** Aanvan-
kelijk sloegen zijn discipelen geen
acht op deze dingen,[l] maar toen Je-
zus werd verheerlijkt,[m] toen her-
innerden zij zich dat dit over hem
geschreven stond en dat men dit
met hem had gedaan.[n]
17 De schare dan die bij hem
was toen hij Lazarus[o] uit het her-
inneringsgraf riep en hem uit de
doden opwekte, bleef getuigenis
afleggen.[p] **18** Daarom ging de
schare hem ook tegemoet, omdat
zij hoorden dat hij dit teken[q] had
verricht. **19** De Farizeeën[r] zei-
den derhalve onder elkaar: „GIJ
ziet dat GIJ absoluut niets bereikt.
Ziet! De wereld is hem achterna-
gelopen.”[s]
20 Nu waren er onder hen die
opgingen om op het feest te aan-
bidden, enige Grieken.[t] **21** De-
zen dan gingen naar Filippus[u]
toe, die uit Bethsaïda in Galilea
was, en richtten toen het volgen-
de verzoek tot hem: „Heer, wij
willen Jezus zien.”[v] **22** Filippus

HFDST. 11
a Mt 10:23; Han 12:17
b Jo 7:1
c 2Sa 13:23; 2Kr 13:19
d Ex 12:14; De 16:1; Jo 2:13; Jo 5:1; Jo 6:4; Jo 12:1
e 2Kr 30:17

HFDST. 12
f Mr 11:1
g Jo 11:1; Jo 11:43
h Lu 10:40
i Mt 27:55; Mr 15:41
j Mt 26:6; Mr 14:3
k Hgl 1:12; Mt 26:7
l Lu 7:38; Jo 11:2
m Mt 26:47; Mr 14:10; Lu 22:48; Jo 13:29; Han 1:16
n Mt 26:8; Mr 14:4; Lu 7:46
o Mt 19:21; Mr 14:5
p Ex 20:15; Sp 26:25
q Jo 13:29
r Mt 26:12; Mr 14:8; Jo 19:40
s De 15:11; Mt 26:11; Mr 14:7

2e kolom
a Jo 11:43
b Sp 1:16; Lu 16:31
c Jo 7:31; Jo 11:45
d Mt 21:8; Mr 11:8; Opb 7:9
e Mt 21:9; Mr 11:9
f Ps 118:25
g Ps 118:26
h Jo 1:49
i 1Kon 1:33; Mt 21:7; Mr 11:7; Lu 19:35
j 1Kon 1:34
k Za 9:9
l Lu 18:34
m Jo 7:39
n Lu 24:45; Jo 14:26
o Jo 11:1; Jo 11:43
p Mt 21:15; Lu 19:37
q Jo 4:54
r Lu 19:39
s Jo 3:26; Jo 11:48; Han 5:28
t Han 17:4

u Jo 1:44; v Lu 19:3; Lu 23:8.

ging het aan Andreas zeggen. Andreas en Filippus gingen het aan Jezus zeggen.

23 Maar Jezus antwoordde hun en zei: „Het uur is gekomen dat de Zoon des mensen verheerlijkt moet worden.[a] **24** Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: Indien een tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij slechts één [korrel]; maar indien hij sterft,[b] dan draagt hij veel vrucht. **25** Hij die ten zeerste gesteld is op zijn ziel, vernietigt ze, maar hij die zijn ziel in deze wereld haat,[c] zal ze bewaren voor het eeuwige leven.[d] **26** Wil iemand mij dienen, dan moet hij mij volgen, en waar ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn.[e] Indien iemand mij dient, zal de Vader hem eren.[f] **27** Nu is mijn ziel verontrust,[g] en wat zal ik zeggen? Vader, red mij uit dit uur.[h] Niettemin ben ik juist hierom tot dit uur gekomen. **28** Vader, verheerlijk uw naam." Daarom kwam er een stem[i] uit de hemel: „Ik heb [hem] verheerlijkt en zal [hem] wederom verheerlijken."[j]

29 De schare dan die erbij stond en het hoorde, zei dat het had gedonderd. Anderen zeiden: „Een engel heeft tot hem gesproken." **30** Jezus gaf ten antwoord: „Deze stem is niet ter wille van mij geschied, maar ter wille van U.[k] **31** Nu wordt er een oordeel aan deze wereld voltrokken; nu zal de heerser van deze wereld[l] worden buitengeworpen.[m] **32** Nochtans zal ik, wanneer ik van de aarde ben omhooggeheven,[n] mensen van alle soorten tot mij trekken."[o] **33** Dit zei hij in werkelijkheid om aan te duiden wat voor een dood hij weldra zou sterven.[p] **34** Daarom antwoordde de schare hem: „Wij hebben uit de Wet gehoord dat de Christus in eeuwigheid blijft;[q] en hoe kunt gij dan zeggen dat de Zoon des mensen omhooggeheven moet worden?[r] Wie is deze Zoon des mensen?"[s] **35** Jezus zei derhalve tot hen: „Nog een korte tijd zal het licht onder U zijn. Wandelt zolang GIJ het licht hebt, opdat de duisternis[a] U niet overweldigt; en wie in de duisternis wandelt, weet niet waarheen hij gaat.[b] **36** Oefent geloof in het licht zolang GIJ het licht hebt, ten einde zonen van het licht te worden."[c]

Deze dingen sprak Jezus en hij ging heen en verborg zich voor hen. **37** Maar ofschoon hij zo vele tekenen voor hun ogen had verricht, stelden zij geen geloof in hem, **38** zodat het woord van de profeet Jesaja werd vervuld, dat hij gesproken heeft: „Jehovah, wie heeft geloof gesteld in hetgeen door ons is gehoord?[d] En wat de arm van Jehovah betreft, aan wie is die geopenbaard?"[e] **39** De reden waarom zij niet konden geloven, is dat Jesaja wederom heeft gezegd: **40** „Hij heeft hun ogen verblind en hun hart verhard,[f] opdat zij niet met hun ogen zouden zien en met hun hart de gedachte zouden begrijpen en zich zouden omkeren en ik hen gezond zou maken."[g] **41** Jesaja heeft deze dingen gezegd omdat hij zijn heerlijkheid heeft gezien,[h] en hij heeft over hem gesproken. **42** Toch stelden zelfs velen van de regeerders werkelijk geloof in hem,[i] maar vanwege de Farizeeën beleden zij [hem] niet, om niet uit de synagoge te worden geworpen;[j] **43** want zij hadden de heerlijkheid van de mensen meer lief dan zelfs de heerlijkheid van God.[k]

44 Jezus riep echter uit en zei: „Wie geloof stelt in mij, stelt niet [alleen] geloof in mij, maar [ook] in hem die mij heeft gezonden;[l] **45** en hij die mij aanschouwt, aanschouwt [ook] hem die mij heeft gezonden.[m] **46** Ik ben als een licht in de wereld gekomen,[n] opdat een ieder die geloof stelt in mij, niet in de duisternis blijft.[o] **47** Maar indien iemand mijn woorden hoort en ze niet onderhoudt, ik oordeel hem niet; want ik ben niet gekomen om de wereld te oordelen,[p] maar om de wereld te redden.[q] **48** Hij die mij minacht en mijn woorden niet aanneemt,

HFDST. 12

a Jo 13:32
Jo 17:1
b Mt 16:21
Ro 14:9
1Kor 15:36
c Mt 10:28
Opb 12:11
d Mt 16:25
Mr 8:35
Lu 9:24
e Jo 14:3
Jo 17:24
1Th 4:17
f 1Sa 2:30
Sp 27:18
g Ps 6:3
Mt 26:38
Mr 14:34
h Lu 12:50
Lu 22:42
Heb 5:7
i Mt 3:17
Mt 17:5
Mr 1:11
Mr 9:7
Lu 3:22
Lu 9:35
2Pe 1:17
j Jo 17:1
k Jo 11:42
l Jo 14:30
Jo 16:11
Han 26:18
2Kor 4:4
Ef 2:2
1Jo 5:19
m Lu 10:18
Opb 12:9
n Jo 8:28
o Ro 5:18
Heb 2:9
p Jo 18:32
Han 5:30
q Ps 89:36
Ps 110:4
Jes 9:7
r Jo 3:14
Jo 20:9
s Da 7:13

2e kolom

a Jer 13:16
b Jo 11:10
c Ef 5:8
d Ro 10:16
e Jes 53:1
f Ex 4:21
g Jes 6:10
Mt 13:14
Mr 4:12
Han 28:27
h Jes 6:1
i Jo 19:38
j Sp 29:25
Jo 7:13
Jo 9:22
Jo 16:2
k Jo 5:44
Ro 2:29
l Mt 10:40
Mr 9:37
1Pe 1:21
m Jo 14:9
n Jo 3:19
Jo 8:12
Jo 9:5
o Jo 12:35
p Jo 3:17
Jo 5:45
Jo 8:15
q Jo 3:16

heeft iemand die hem oordeelt.
Het woord[a] dat ik heb gesproken,
dat zal hem oordelen op de laat-
ste dag; **49** want ik heb niet uit
mijzelf gesproken, maar de Vader,
die mij heeft gezonden, heeft mij
zelf een gebod gegeven met be-
trekking tot wat ik zeggen en wat
ik spreken moet.[b] **50** Ook weet
ik dat zijn gebod eeuwig leven be-
tekent.[c] De dingen die ik daarom
spreek, spreek ik zoals de Vader
[ze] mij heeft gezegd."[d]

13 Omdat Jezus nu vóór het
paschafeest wist dat zijn
uur was gekomen[e] om uit deze we-
reld naar de Vader te gaan,[f] had
hij de zijnen die in de wereld wa-
ren en die hij had liefgehad,[g] tot
het einde toe lief. **2** Terwijl het
avondmaal daarom aan de gang
was en toen de Duivel Judas Iska-
riot, de zoon van Simon, reeds in
het hart had gegeven[h] hem te ver-
raden,[i] **3** stond hij, daar hij wist
dat de Vader alle dingen in [zijn]
handen had gegeven[j] en dat hij
van God was uitgegaan en tot God
heenging,[k] **4** van het avondmaal
op en legde zijn bovenklederen af.
En hij nam een linnen doek en om-
gordde zich.[l] **5** Daarna deed hij
water in een kom en begon de voe-
ten van de discipelen te wassen[m]
en ze met de linnen doek waar-
mee hij omgord was, af te drogen.
6 Zo kwam hij dan bij Simon Pe-
trus. Hij zei tot hem: „Heer, wast
gij mijn voeten?"[n] **7** Jezus gaf
hem ten antwoord: „Wat ik doe,
begrijpt gij op het ogenblik niet,
maar gij zult het na deze din-
gen begrijpen."[o] **8** Petrus zei tot
hem: „Gij zult mijn voeten stellig
nooit wassen." Jezus antwoordde
hem: „Indien ik u niet was,[p] hebt
gij geen deel met mij." **9** Simon
Petrus zei tot hem: „Heer, niet al-
leen mijn voeten, maar ook mijn
handen en mijn hoofd." **10** Jezus
zei tot hem: „Wie zich heeft ge-
baad,[q] behoeft niet meer dan zijn
voeten te laten wassen, maar is
geheel rein. En gijlieden zijt rein,
doch niet allen." **11** Hij kende
immers de mens die hem ver-
ried.[a] Daarom zei hij: „Niet allen
zijt GIJ rein."

12 Toen hij nu hun voeten had
gewassen en zijn bovenklederen
had aangetrokken en weer aan
tafel was gaan aanliggen, zei hij
tot hen: „Weet GIJ wat ik U heb
gedaan? **13** GIJ spreekt mij met
'Leraar'[b] en 'Heer'[c] aan, en GIJ
zegt dat terecht, want dat ben ik.[d]
14 Indien ik daarom, ofschoon
ik Heer en Leraar ben, UW voe-
ten heb gewassen,[e] dan behoort
ook GIJ elkaars voeten te wassen.[f]
15 Want ik heb U het voorbeeld
gegeven, opdat ook GIJ zoudt doen
zoals ik U heb gedaan.[g] **16** Voor-
waar, voorwaar, ik zeg U: Een
slaaf is niet groter dan zijn mees-
ter, noch is iemand die wordt uit-
gezonden, groter dan degene die
hem heeft gezonden.[h] **17** Indien
GIJ deze dingen weet, gelukkig zijt
GIJ als GIJ ze doet.[i] **18** Ik spreek
niet van U allen; ik weet wie ik
heb uitgekozen.[j] Maar het is opdat
de schriftplaats vervuld zou wor-
den:[k] 'Hij die zich met mijn brood
placht te voeden, heeft zijn hiel
tegen mij opgeheven.'[l] **19** Vanaf
dit ogenblik vertel ik het U, voor-
dat het gebeurt,[m] opdat GIJ, wan-
neer het gebeurt, moogt geloven
dat ik het ben. **20** Voorwaar,
voorwaar, ik zeg U: Wie iemand
ontvangt die ik zend, ontvangt
[ook] mij.[n] En wie mij ontvangt,
ontvangt [ook] hem die mij heeft
gezonden."[o]

21 Nadat Jezus deze dingen had
gezegd, werd hij verontrust in de
geest, en hij legde getuigenis af en
zei: „Voorwaar, voorwaar, ik zeg
U: Een van U zal mij verraden."[p]
22 De discipelen keken elkaar
toen aan, in het onzekere over
wie hij [dat] zei.[q] **23** Aan Jezus'
boezem lag een van zijn disciple-
len aan, en Jezus had hem lief.[r]
24 Simon Petrus knikte hem der-
halve toe en zei tot hem: „Zeg
wie het is over wie hij [dat] zegt."
25 De laatste leunde dus achter-
over tegen Jezus' borst en zei tot

HFDST. 12

a De 18:19
b De 18:18
Jo 8:38
Jo 14:10
c Jo 6:40
Jo 17:2
d Jo 3:34

HFDST. 13

e Mt 26:2
Jo 12:23
Jo 17:1
f Jo 16:28
Jo 17:11
g Jo 15:9
Jo 17:9
Ga 2:20
Ef 5:2
1Jo 3:16
h Mt 15:19
Lu 22:3
Jo 13:27
Han 1:25
i Mt 26:16
Mt 26:24
Mr 14:11
j Mt 11:27
Han 2:36
1Kor 15:27
Heb 2:8
k Jo 16:28
l Fil 2:7
m Ge 18:4
Lu 7:44
n Lu 9:48
1Pe 5:3
o Jo 13:12
p Ps 51:2
1Kor 6:11
Ef 5:26
Tit 3:5
Heb 10:22
q 2Kor 7:1
Ef 4:22

2e kolom

a Jo 6:64
b Jo 1:38
c Lu 2:11
Han 10:36
d Mt 23:8
1Kor 8:6
Fil 2:11
e Lu 22:27
f Mt 20:26
Lu 9:48
Lu 22:26
Ro 12:10
Ga 5:13
1Pe 5:5
g Mt 23:3
Fil 2:5
1Pe 2:21
1Jo 2:6
h Mt 10:24
Lu 6:40
Jo 15:20
i Mt 7:24
Lu 11:28
Jak 1:25
j Jo 15:16
Ef 1:4
2Th 2:13
2Ti 2:10
k Jo 17:12
l Ps 41:9
Mt 26:23
m Mt 24:25
Jo 14:29
Jo 16:4
n Mt 22:3
Ga 4:14
o Mt 10:40
Mt 25:40

p Mt 26:21; Mr 14:18; Lu 22:21; Jo 6:70; Han 1:16;
q Mt 26:22; Lu 22:23; r Jo 19:26; Jo 20:2.

hem: „Heer, wie is het?”[a] **26** Jezus dan antwoordde: „Het is degene aan wie ik de bete zal geven die ik indoop.”[b] Na daarom de bete te hebben ingedoopt, nam hij ze en gaf ze aan Judas, de zoon van Simon Iskariot. **27** En na de bete voer Satan voorts in hem.[c] Daarom zei Jezus tot hem: „Wat gij doet, doe dat met nog meer spoed.” **28** Maar niemand van de aanliggenden wist met welk doel hij dit tot hem zei. **29** Aangezien Judas de geldkist had,[d] meenden sommigen in feite dat Jezus tot hem zei: „Koop wat wij voor het feest nodig hebben”, of dat hij iets aan de armen moest geven.[e] **30** Nadat hij nu de bete had ontvangen, ging hij onmiddellijk naar buiten. En het was nacht.[f]

31 Toen hij dan naar buiten was gegaan, zei Jezus: „Nu wordt de Zoon des mensen verheerlijkt,[g] en God wordt verheerlijkt in verband met hem. **32** En God zelf zal hem verheerlijken,[h] en hij zal hem onmiddellijk verheerlijken. **33** Kindertjes,[i] nog maar kort ben ik bij U. GIJ zult mij zoeken; en zoals ik tot de joden heb gezegd: ’Waarheen ik ga, kunt GIJ niet komen’,[j] zo zeg ik het op het ogenblik ook tot U. **34** Ik geef U een nieuw gebod, dat GIJ elkaar liefhebt; net zoals ik U heb liefgehad,[k] dat ook GIJ elkaar liefhebt.[l] **35** Hieraan zullen allen weten dat GIJ mijn discipelen zijt, indien GIJ liefde onder elkaar hebt.”[m]

36 Simon Petrus zei tot hem: „Heer, waar gaat gij naar toe?” Jezus antwoordde: „Waarheen ik ga, kunt gij mij nu niet volgen, maar gij zult later volgen.”[n] **37** Petrus zei tot hem: „Heer, waarom kan ik u op het ogenblik niet volgen? Ik zal ten behoeve van u afstand doen van mijn ziel.”[o] **38** Jezus antwoordde: „Zult gij ten behoeve van mij afstand doen van uw ziel? Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: Er zal geenszins een haan kraaien voordat gij mij driemaal hebt verloochend.”[p]

HFDST. 13

a Jo 21:20
b Mt 26:23
c Ps 109:6
Lu 22:3
d Jo 12:6
e Mt 19:21
f Mt 26:20
g Jo 12:23
Jo 14:13
h Jo 7:39
Jo 17:1
i Heb 2:13
j Jo 7:34
Jo 8:21
k Jo 15:9
Ef 5:2
l Le 19:18
Jo 15:12
1Th 4:9
Jak 2:8
1Pe 1:22
1Jo 3:14
m Ro 13:8
1Kor 13:8
Ga 6:2
1Jo 4:20
n Jo 14:3
2Pe 1:14
Opb 14:4
o Mt 26:33
Mr 14:29
Lu 22:33
p Mt 26:34
Mr 14:30
Lu 22:34
Jo 18:27

2e kolom

HFDST. 14

a Jo 14:27
b Mr 11:22
1Pe 1:21
c Ef 1:13
d Lu 16:9
e Lu 12:32
Kol 1:5
1Pe 1:4
f Han 1:11
g Jo 17:24
Ro 8:17
1Kor 15:23
Fil 1:23
1Th 4:16
2Ti 4:8
Heb 10:19
h 1Th 4:17
i Jo 11:16
j Jo 13:36
k Jo 10:9
Ro 5:2
Ef 2:18
Heb 10:20
l Jo 1:17
Ro 15:8
Ef 4:21
Kol 2:17
m Jo 1:4
Jo 6:63
Jo 17:3
Ro 6:23
Opb 2:10
n Han 4:12
o Mt 11:27
Jo 1:18
Jo 8:19
1Jo 4:12
p Jo 5:19
Jo 8:28
Kol 1:15
Heb 1:3
q Jo 12:45
r Jo 10:38
Jo 17:21

14 „Laat UW hart niet verontrust worden.[a] Oefent geloof in God,[b] oefent ook geloof in mij.[c] **2** In het huis van mijn Vader zijn vele woningen.[d] Anders zou ik het U hebben gezegd, want ik ga heen om een plaats[e] voor U te bereiden. **3** En wanneer ik heenga en een plaats voor U bereid, kom ik terug[f] en zal U thuis bij mij ontvangen,[g] opdat ook GIJ moogt zijn waar ik ben.[h] **4** En waarheen ik ga, [daarheen] weet GIJ de weg.”

5 Thomas[i] zei tot hem: „Heer, wij weten niet waarheen gij gaat.[j] Hoe weten wij dan de weg?”

6 Jezus zei tot hem: „Ik ben de weg[k] en de waarheid[l] en het leven.[m] Niemand komt tot de Vader dan door bemiddeling van mij.[n] **7** Indien gijlieden mij hadt gekend, zoudt GIJ ook mijn Vader hebben gekend; van dit ogenblik af kent GIJ hem en hebt GIJ hem gezien.”[o]

8 Filippus zei tot hem: „Heer, toon ons de Vader, en het is ons genoeg.”

9 Jezus zei tot hem: „Nu ben ik al zo’n lange tijd bij ulieden, en nog hebt gij mij niet leren kennen, Filippus? Wie mij heeft gezien, heeft [ook] de Vader gezien.[p] Hoe kunt gij dan zeggen: ’Toon ons de Vader’?[q] **10** Gelooft gij niet dat ik in eendracht met de Vader ben en de Vader in eendracht met mij is?[r] De dingen die ik tot ulieden zeg, spreek ik niet uit mijzelf; maar de Vader, die in eendracht met mij blijft, doet zijn werken.[s] **11** Gelooft mij, dat ik in eendracht met de Vader ben en de Vader in eendracht met mij is; of anders, gelooft op grond van de werken zelf.[t] **12** Voorwaar, voorwaar, ik zeg U: Wie geloof oefent in mij, zal ook zelf de werken doen die ik doe; en hij zal grotere[u] werken dan deze doen, omdat ik heenga naar de Vader.[v] **13** En

s Jo 7:16; Jo 8:28; Jo 12:49; t Jo 5:36; u Mt 21:21; Han 1:8; Han 2:41; Kol 1:23; v Han 2:33.

wat GIJ ook vraagt in mijn naam,
dat zal ik doen, opdat de Vader
in verband met de Zoon verheer-
lijkt moge worden.[a] **14** Indien
GIJ iets vraagt in mijn naam, ik
zal het doen.

15 Indien GIJ mij liefhebt, zult
GIJ mijn geboden onderhouden;[b]
16 en ik zal de Vader een ver-
zoek doen en hij zal U eenande-
re helper geven om voor altijd bij
U te zijn,[c] **17** de geest der waar-
heid,[d] die de wereld niet kan ont-
vangen,[e] omdat ze hem niet ziet
en niet kent. GIJ kent hem, want
hij blijft bij U en is in U.[f] **18** Ik
zal U niet beroofd achterlaten.[g]
Ik kom tot U. **19** Nog een korte
tijd en de wereld zal mij niet meer
aanschouwen,[h] maar GIJ zult mij
aanschouwen,[i] want ik leef en
GIJ zult leven.[j] **20** Op die dag
zult GIJ weten dat ik in eendracht
met mijn Vader ben en GIJ in een-
dracht met mij zijt en ik in een-
dracht met U ben.[k] **21** Wie mijn
geboden heeft en ze onderhoudt,
die is het die mij liefheeft.[l] En
wie mij liefheeft, zal door mijn Va-
der bemind worden, en ik zal hem
liefhebben en zal mij duidelijk aan
hem laten zien."

22 Judas,[m] niet Iskariot, zei tot
hem: „Heer, wat is er gebeurd dat
gij u aan ons en niet aan de we-
reld duidelijk wilt laten zien?"[n]

23 Jezus gaf hem ten antwoord:
„Indien iemand mij liefheeft, zal
hij mijn woord onderhouden,[o] en
mijn Vader zal hem liefhebben, en
wij zullen tot hem komen en bij
hem gaan wonen.[p] **24** Wie mij
niet liefheeft, onderhoudt mijn
woorden niet; en het woord dat
gijlieden hoort, is niet van mij,
maar behoort de Vader toe, die
mij heeft gezonden.[q]

25 Tijdens mijn verblijf bij U
heb ik deze dingen tot U gespro-
ken. **26** Maar de helper, de hei-
lige geest, die de Vader in mijn
naam zal zenden, die zal U alle
dingen leren en alle dingen welke
ik U heb gezegd, in UW herin-
nering terugbrengen.[r] **27** Vre-
de laat ik U, mijn vrede geef ik

HFDST. 14

a Jo 15:16
Jo 16:23
b Jo 13:34
Jo 15:10
Jak 1:22
1Jo 5:3
c Lu 24:49
Jo 15:26
Jo 16:7
Han 1:5
Han 2:4
Ro 8:26
d Mt 10:20
Jo 16:13
1Kor 2:12
1Jo 2:27
e 1Kor 2:14
f Ga 4:6
g Mt 28:20
h Mt 23:39
i Jo 16:16
Jo 17:24
j 1Kor 15:22
k Jo 10:38
Jo 17:21
l 1Jo 2:5
1Jo 5:1
m Lu 6:16
Han 1:13
n Jo 7:4
Han 10:41
o Jo 15:10
p 1Jo 2:24
Opb 3:20
q Jo 5:19
Jo 7:16
Jo 12:49
r Lu 24:49
Jo 15:26
Jo 16:13
1Jo 2:27

2e kolom

a Jo 16:33
Ef 2:14
Fil 4:7
Kol 3:15
2Th 3:16
b Jo 20:17
1Kor 11:3
1Kor 15:28
Fil 2:6
c Jo 13:19
Jo 16:4
d Jo 12:31
Jo 16:11
e Jo 16:33
f Jo 10:18
Jo 12:49
Jo 15:10
Fil 2:8
1Jo 5:3

HFDST. 15

g Jes 4:2
h Ps 80:8
Jer 2:21
1Kor 3:9
i Mt 15:13
Heb 6:8
j Ef 5:26
Tit 2:14
1Jo 1:7
1Jo 1:9
k 2Pe 1:8
l Jo 13:10
Jo 17:17
Han 15:9
1Pe 1:22
m Jo 6:56
1Kor 12:27
Kol 2:19

U.[a] Niet zoals de wereld die geeft,
geef ik hem U. Laat UW hart niet
verontrust worden noch van vrees
ineenkrimpen. **28** GIJ hebt ge-
hoord dat ik tot U heb gezegd:
Ik ga heen en ik kom tot U [te-
rug]. Indien GIJ mij liefhadt, zoudt
GIJ U verheugen dat ik heenga
naar de Vader, want de Vader is
groter[b] dan ik. **29** Ik heb het U
nu daarom gezegd, voordat het
geschiedt,[c] opdat GIJ, wanneer het
geschiedt, moogt geloven. **30** Ik
zal niet veel meer met U spreken,
want de heerser[d] van de wereld is
op komst. En hij heeft geen vat
op mij,[e] **31** maar opdat de wereld
moge weten dat ik de Vader lief-
heb, doe ik zoals de Vader mij ge-
boden[f] heeft. Staat op, laten wij
hier vandaan gaan.

15 Ik ben de ware wijnstok[g] en
mijn Vader is de wijngaar-
denier.[h] **2** Elke rank aan mij die
geen vrucht draagt, neemt hij
weg,[i] en elke [rank] die wel vrucht
draagt, reinigt hij,[j] opdat ze meer
vrucht mag dragen.[k] **3** GIJ zijt
reeds rein vanwege het woord dat
ik tot U heb gesproken.[l] **4** Blijft
in eendracht met mij, en ik in een-
dracht met U.[m] Evenals de rank
geen vrucht kan dragen uit zich-
zelf indien ze niet aan de wijn-
stok blijft, zo ook GIJ niet, in-
dien GIJ niet in eendracht met mij
blijft.[n] **5** Ik ben de wijnstok, GIJ
zijt de ranken. Wie in eendracht
met mij blijft, en ik in eendracht
met hem, die draagt veel vrucht;[o]
want gescheiden van mij kunt GIJ
in het geheel niets doen. **6** In-
dien iemand niet in eendracht
met mij blijft, wordt hij als rank
buitengeworpen en verdort; en
men raapt die ranken bijeen en
gooit ze in het vuur en ze wor-
den verbrand.[p] **7** Indien GIJ in
eendracht met mij blijft en mijn
woorden in U blijven, vraagt dan
wat GIJ ook wenst en het zal voor
U geschieden.[q] **8** Hierin wordt
mijn Vader verheerlijkt, dat GIJ

n Ga 2:20; Ef 2:21; 1Jo 2:6; o Sp 11:30; Ho 14:8; Jo 15:16; Ga 5:22; p Ez 15:4; Mt 3:10; Ro 11:20; Heb 6:4; Heb 6:8; 1Jo 2:19; q Mt 7:7; Jo 16:23.

veel vrucht blijft dragen en U mijn
discipelen betoont.[a] **9** Evenals
de Vader mij heeft liefgehad[b] en ik
U heb liefgehad, zo blijft in mijn
liefde. **10** Als GIJ mijn geboden
onderhoudt,[c] zult GIJ in mijn liefde
blijven, evenals ik de geboden van
de Vader heb onderhouden[d] en in
zijn liefde blijf.

11 Deze dingen heb ik tot U ge-
sproken, opdat mijn vreugde in
U moge zijn en UW vreugde vol-
komen moge worden.[e] **12** Dit is
mijn gebod, dat GIJ elkaar lief-
hebt net zoals ik U heb liefgehad.[f]
13 Niemand heeft grotere liefde
dan deze, dat iemand afstand doet
van zijn ziel ten behoeve van zijn
vrienden.[g] **14** GIJ zijt mijn vrien-
den indien GIJ doet wat ik U ge-
bied.[h] **15** Ik noem U niet langer
slaven, want een slaaf weet niet
wat zijn meester doet. Maar ik
heb U vrienden[i] genoemd, want
alle dingen die ik van mijn Vader
heb gehoord, heb ik U bekendge-
maakt.[j] **16** GIJ hebt mij niet uit-
gekozen, maar ik heb U uitgeko-
zen, en ik heb U gesteld opdat GIJ
zoudt heengaan en vrucht zoudt
blijven dragen[k] en dat UW vrucht
zou blijven, opdat wat GIJ de Vader
ook vraagt in mijn naam, hij het U
zou geven.[l]

17 Deze dingen gebied ik U, dat
GIJ elkaar liefhebt.[m] **18** Indien
de wereld U haat, GIJ weet dat ze
mij eerder dan U heeft gehaat.[n]
19 Als GIJ een deel van de wereld
zoudt zijn, zou de wereld ten zeer-
ste gesteld zijn op wat haar toe-
behoort.[o] Omdat GIJ nu geen deel
van de wereld zijt,[p] maar ik U uit
de wereld heb uitgekozen, daarom
haat de wereld U.[q] **20** Denkt aan
het woord dat ik tot U heb gezegd:
Een slaaf is niet groter dan zijn
meester. Indien zij mij hebben ver-
volgd, zullen zij ook U vervolgen;[r]
indien zij mijn woord hebben on-
derhouden, zullen zij ook het UWE
onderhouden. **21** Maar zij zullen
U al deze dingen aandoen wegens
mijn naam, omdat zij hem niet
kennen die mij heeft gezonden.[s]
22 Indien ik niet was gekomen en

HFDST. 15

a Mt 5:16
Jo 13:35
Fil 1:11
b Jo 3:35
c Jo 13:34
Jo 14:15
1Jo 2:5
d Jo 8:29
e Jo 16:24
Jo 17:13
1Jo 1:4
f Mr 12:31
Jo 13:34
1Th 4:9
1Pe 4:8
g Jo 10:11
Ro 5:7
Ef 5:2
1Jo 3:16
h Mt 12:50
Jo 14:23
i Lu 12:4
j Han 20:27
k Mt 28:19
Ro 1:13
Fil 1:22
l Jo 14:13
m Jo 13:34
1Jo 3:23
n Mt 10:22
Lu 19:14
Jo 17:14
1Jo 3:13
o 1Jo 4:5
p Jo 17:14
Jak 4:4
q Lu 6:22
1Pe 4:4
r Mt 5:11
Mt 10:22
Mt 24:9
2Ti 3:12
1Pe 2:21
s Jo 16:3

2e kolom

a Jo 9:41
b Mt 11:21
Ro 1:20
Jak 4:17
c Jo 5:23
1Jo 2:23
d Mt 11:23
Jo 7:31
Jo 11:47
e Jo 9:41
f Ex 20:5
Jo 5:42
g Ps 35:19
Ps 69:4
Lu 23:22
h Lu 24:49
Jo 14:26
i 1Jo 5:6
j Lu 1:2
Lu 24:48
Han 1:8
Han 2:22
Han 5:32
1Pe 5:1

HFDST. 16

k Mt 11:6
l Jo 9:22
m Mt 24:9
Han 8:1
Han 12:2
Han 26:11
n Jo 8:19
Jo 15:21
Ro 10:2
1Kor 2:8
o Jo 13:19
Jo 14:29

niet tot hen had gesproken, zou-
den zij geen zonde hebben;[a] maar
nu hebben zij geen verontschul-
diging voor hun zonde.[b] **23** Wie
mij haat, haat ook mijn Vader.[c]
24 Indien ik onder hen niet de
werken had gedaan die niemand
anders heeft gedaan,[d] zouden zij
geen zonde hebben;[e] maar nu heb-
ben zij zowel mij als mijn Vader én
gezien én gehaat.[f] **25** Maar het
woord moest vervuld worden dat
in hun Wet staat geschreven: 'Zij
hebben mij zonder reden gehaat.'[g]
26 Wanneer de helper gekomen
is, die ik U van de Vader zal zen-
den,[h] de geest der waarheid, die
van de Vader uitgaat, zal die getui-
genis over mij afleggen;[i] **27** en
GIJ moet op UW beurt getuigenis
afleggen,[j] want GIJ zijt bij mij ge-
weest sinds ik begon.

16 Deze dingen heb ik tot U
gesproken, opdat GIJ niet
tot struikelen wordt gebracht.[k]
2 Men zal U uit de synagoge wer-
pen.[l] Ja, het uur komt dat een
ieder die U doodt, zal menen God
een heilige dienst te hebben be-
wezen.[m] **3** Zij zullen deze din-
gen echter doen omdat zij noch de
Vader noch mij hebben leren ken-
nen.[n] **4** Niettemin heb ik deze
dingen tot U gesproken, opdat GIJ,
wanneer het uur ervoor gekomen
is, U zult herinneren dat ik ze U
heb gezegd.[o]

Aanvankelijk heb ik U deze din-
gen evenwel niet gezegd, omdat
ik bij U was. **5** Maar nu ga ik
naar hem die mij heeft gezonden,[p]
en toch vraagt niemand van U mij:
'Waar gaat gij heen?' **6** Omdat
ik deze dingen echter tot U heb
gesproken, is UW hart van droef-
heid[q] vervuld. **7** Toch zeg ik U
de waarheid: Het is in UW be-
lang dat ik heenga. Want als ik
niet heenga, zal de helper[r] geens-
zins tot U komen; maar als ik wel
heenga, zal ik hem tot U zenden.
8 En wanneer die gekomen is, zal
hij de wereld het overtuigende

p Jo 7:33; Jo 13:3; q Mt 17:23; Jo 14:1; Jo 16:22;
r Jo 14:16; Jo 14:26; Jo 15:26; Han 2:33.

bewijs leveren aangaande zonde
en aangaande rechtvaardigheid
en aangaande oordeel:[a] **9** in de
eerste plaats aangaande zonde,[b]
omdat zij geen geloof in mij oefe-
nen;[c] **10** vervolgens aangaande
rechtvaardigheid,[d] omdat ik naar
de Vader ga en GIJ mij niet meer
zult zien; **11** dan aangaande oor-
deel,[e] omdat de heerser van deze
wereld geoordeeld is.[f]

12 Nog vele dingen heb ik U te
zeggen, maar GIJ kunt ze op het
ogenblik niet dragen.[g] **13** Wan-
neer die echter gekomen is, de
geest der waarheid,[h] zal hij U in
alle waarheid leiden, want hij zal
niet uit zichzelf spreken, maar zal
spreken al wat hij hoort en U de
komende dingen bekendmaken.[i]
14 Die zal mij verheerlijken,[j] want
hij zal van het mijne ontvangen
en het U bekendmaken.[k] **15** Al-
les wat de Vader heeft, is van mij.[l]
Daarom heb ik gezegd dat hij van
het mijne ontvangt en [het] aan U
bekendmaakt. **16** Nog een korte
tijd en GIJ zult mij niet meer aan-
schouwen,[m] en wederom nog een
korte tijd en GIJ zult mij zien."

17 Daarom zeiden sommigen
van zijn discipelen tot elkaar:
„Wat betekent dit, dat hij tot ons
zegt: 'Nog een korte tijd en GIJ
zult mij niet aanschouwen, en we-
derom nog een korte tijd en GIJ
zult mij zien', en: 'omdat ik naar
de Vader ga'?" **18** Zij zeiden dus:
„Wat betekent dit, dat hij zegt,
'een korte tijd'? Wij weten niet
waarover hij spreekt." **19** Jezus
wist[n] dat zij hem wilden ondervra-
gen, daarom zei hij tot hen: „Infor-
meert GIJ onder elkaar hiernaar,
dat ik gezegd heb: Nog een korte
tijd en GIJ zult mij niet aanschou-
wen, en wederom nog een korte
tijd en GIJ zult mij zien? **20** Voor-
waar, voorwaar, ik zeg U: GIJ zult
wenen en weeklagen, maar de we-
reld zal zich verheugen; GIJ zult
bedroefd zijn,[o] maar UW droef-
heid zal in vreugde veranderen.[p]
21 Wanneer een vrouw gaat ba-
ren, is zij bedroefd omdat haar
uur gekomen is;[a] maar wanneer zij
het jonge kind ter wereld heeft ge-
bracht, denkt zij niet meer aan de
verdrukking, uit vreugde dat er
een mens ter wereld is gekomen.
22 Daarom hebt ook GIJ thans
weliswaar droefheid; maar ik zal
U wederom zien en UW hart zal
zich verheugen,[b] en niemand zal
U UW vreugde ontnemen. **23** En
op die dag[c] zult GIJ mij geen enke-
le vraag stellen. Voorwaar, voor-
waar, ik zeg U: Indien GIJ de Va-
der om iets vraagt,[d] zal hij het U in
mijn naam geven.[e] **24** Tot op de
tegenwoordige tijd hebt GIJ niets
in mijn naam gevraagd. Vraagt
en GIJ zult ontvangen, opdat UW
vreugde volkomen moge worden.[f]

25 Deze dingen heb ik in ver-
gelijkingen tot U gesproken.[g] Het
uur komt dat ik niet meer in
vergelijkingen tot U zal spreken,
maar U duidelijk omtrent de Vader
zal berichten. **26** Op die dag zult
GIJ in mijn naam vragen, en ik zeg
U niet dat ik de Vader een verzoek
betreffende U zal doen. **27** Want
de Vader zelf heeft genegenheid
voor U, omdat GIJ genegenheid
voor mij hebt gehad[h] en hebt ge-
loofd dat ik als de vertegenwoordi-
ger van de Vader ben uitgegaan.[i]
28 Ik ben van de Vader uitgegaan
en in de wereld gekomen. Voorts
verlaat ik de wereld en ga heen tot
de Vader."[j]

29 Zijn discipelen zeiden: „Zie!
Nu spreekt gij duidelijk en uit
gij u niet in een vergelijking.
30 Nu weten wij dat gij alles weet[k]
en niet nodig hebt dat iemand
u ondervraagt.[l] Hierdoor gelo-
ven wij dat gij van God zijt uit-
gegaan."[m] **31** Jezus antwoordde
hun: „Gelooft GIJ op het ogenblik?
32 Ziet! Het uur komt, ja, het is
gekomen, dat GIJ verstrooid zult
worden, een ieder naar zijn eigen
huis,[n] en GIJ mij alleen zult laten;
en toch ben ik niet alleen, omdat
de Vader met mij is.[o] **33** Deze
dingen heb ik tot U gezegd, op-
dat GIJ door bemiddeling van mij
vrede moogt hebben.[p] In de we-
reld hebt GIJ verdrukking, maar

HFDST. 16

a Jo 12:48
Han 24:25
b Jo 15:22
Ro 3:20
Ro 7:9
c Jo 5:38
1Th 2:15
d Jes 42:6
Da 9:24
Ro 4:25
Ro 5:18
e Jes 42:1
Mt 12:18
Jo 3:18
f Jo 12:31
Jo 14:30
g Mr 4:33
1Kor 3:1
h Jo 16:7
i Han 11:28
Han 16:6
Han 21:11
1Ti 4:1
j 1Jo 4:2
k Jo 15:26
1Jo 2:27
l Mt 11:27
Jo 3:35
Jo 17:10
m Jo 7:33
Jo 14:19
n Jo 2:25
o Lu 5:35
p Mt 28:8
Lu 24:41
Jo 20:20

2e kolom

a Ge 3:16
Jes 26:17
b Lu 24:52
1Pe 1:8
c Jo 14:20
d Fil 4:6
1Pe 5:7
e Jo 14:13
Jo 15:16
1Jo 5:14
f Jo 15:11
1Jo 1:4
g Mt 13:34
Jo 10:6
h Jo 14:21
i Jo 3:13
Jo 17:8
j 1Kon 8:49
Ps 11:4
Jo 13:3
Heb 9:24
k Jo 21:17
l Jo 2:25
m Jo 17:8
n Za 13:7
Mt 26:31
Mt 26:56
Mr 14:27
o Jo 8:29
p Jo 14:27
Ef 2:14

schept moed! ik heb de wereld
overwonnen."[a]

17 Deze dingen sprak Jezus,
en terwijl hij zijn ogen naar
de hemel opsloeg,[b] zei hij: „Vader,
het uur is gekomen; verheerlijk
uw zoon, opdat uw zoon u verheer-
lijkt,[c] **2** gelijk gij hem autoriteit
over alle vlees hebt gegeven,[d] op-
dat hij, wat het gehele [aantal] be-
treft [van hen] die gij hem hebt
gegeven,[e] hun eeuwig leven moge
geven.[f] **3** Dit betekent eeuwig
leven,[g] dat zij voortdurend ken-
nis[h] in zich opnemen van u, de eni-
ge ware God,[i] en van hem die gij
hebt uitgezonden, Jezus Christus.[j]
4 Ik heb u op de aarde verheer-
lijkt,[k] daar ik het werk heb voleen-
digd dat gij mij te doen hebt gege-
ven.[l] **5** En nu, Vader, verheerlijk
mij naast uzelf met de heerlijk-
heid die ik naast u had voordat de
wereld was.[m]

6 Ik heb uw naam openbaar ge-
maakt aan de mensen die gij mij
uit de wereld hebt gegeven.[n] Zij
waren van u, en gij hebt hen aan
mij gegeven, en zij hebben uw
woord onderhouden. **7** Zij zijn
nu te weten gekomen dat alles
wat gij mij hebt gegeven, van u
komt; **8** want de woorden die
gij mij hebt gegeven, heb ik hun
gegeven,[o] en zij hebben ze aan-
genomen en zijn stellig te we-
ten gekomen dat ik als uw verte-
genwoordiger ben uitgegaan,[p] en
zij hebben geloofd dat gij mij hebt
uitgezonden.[q] **9** Ik doe een ver-
zoek betreffende hen; ik doe geen
verzoek betreffende de wereld,[r]
maar betreffende hen die gij mij
hebt gegeven; want zij zijn van u,
10 en al het mijne is van u en het
uwe is van mij,[s] en ik ben onder
hen verheerlijkt.

11 Ook ben ik niet langer in de
wereld, maar zij zijn in de wereld[t]
en ik kom naar u toe. Heilige Va-
der, waak over hen[u] ter wille van
uw naam, die gij mij hebt gegeven,
opdat zij één mogen zijn zoals wij.[v]
12 Toen ik bij hen was, waakte ik
steeds over hen[w] ter wille van uw
naam, die gij mij hebt gegeven;
en ik heb hen bewaard, en niet
één van hen is vernietigd,[a] behal-
ve de zoon der vernietiging,[b] opdat
de schriftplaats vervuld zou wor-
den.[c] **13** Maar nu kom ik naar u
toe, en ik spreek deze dingen in
de wereld, opdat zij mijn vreugde
ten volle in zich mogen hebben.[d]
14 Ik heb hun uw woord gegeven,
maar de wereld heeft hen gehaat,[e]
omdat zij geen deel van de wereld
zijn, evenals ik geen deel van de
wereld ben.[f]

15 Ik verzoek u niet, hen uit de
wereld te nemen, maar over hen
te waken vanwege de goddelo-
ze.[g] **16** Zij zijn geen deel van de
wereld,[h] evenals ik geen deel van
de wereld ben.[i] **17** Heilig[j] hen
door middel van de waarheid; uw
woord[k] is waarheid.[l] **18** Zoals gij
mij in de wereld hebt uitgezonden,
heb ook ik hen in de wereld uitge-
zonden.[m] **19** En ik heilig mij ten
behoeve van hen, opdat ook zij
door middel van [de] waarheid ge-
heiligd[n] mogen zijn.

20 Niet alleen betreffende de-
zen doe ik een verzoek, maar
ook betreffende hen die door
hun woord geloof in mij stellen,[o]
21 opdat zij allen één mogen zijn,[p]
evenals gij, Vader, in eendracht
met mij zijt en ik in eendracht
met u ben,[q] dat ook zij in een-
dracht met ons mogen zijn,[r] op-
dat de wereld moge geloven dat gij
mij hebt uitgezonden.[s] **22** Ook
heb ik hun de heerlijkheid ge-
geven die gij mij hebt gegeven,
opdat zij één mogen zijn evenals
wij één zijn.[t] **23** Ik in eendracht
met hen en gij in eendracht met
mij, dat zij volkomen één worden
gemaakt,[u] opdat de wereld moge
weten dat gij mij hebt uitgezon-
den en dat gij hen hebt liefge-
had evenals gij mij hebt liefgehad.
24 Vader, met betrekking tot wat
gij mij hebt gegeven, wens ik dat
waar ik ben, ook zij bij mij mogen

HFDST. 16

a Han 14:22
1Th 3:4
1Jo 4:4
1Jo 5:4
Opb 3:21

HFDST. 17

b Mt 14:19
Mr 7:34
Jo 11:41
c Jo 12:23
Jo 13:32
d Da 7:14
Mt 28:18
1Kor 15:25
Fil 2:10
Heb 2:8
e Jo 6:37
f Jes 53:11
Jo 4:14
Jo 6:27
g Lu 10:25
h Ef 4:13
Fil 1:9
1Ti 6:20
2Pe 3:18
i 1Kor 8:4
1Th 1:9
1Jo 5:20
j Jo 5:37
k Jo 13:31
Jo 14:13
l Jo 4:34
m Jo 1:1
Jo 8:58
Kol 1:15
n Ps 22:22
Jo 10:29
Han 15:14
Heb 2:12
o Jo 6:68
Jo 8:28
Jo 12:49
Jo 14:10
p Jo 16:27
Heb 3:1
q Jo 16:30
r 1Jo 5:19
s Jo 16:15
t Jo 13:1
u 1Pe 1:5
Ju 24
v Jo 10:30
Jo 17:21
w Jo 6:39
Jo 10:28
1Jo 5:18

2e kolom

a Jo 18:9
b Mr 14:21
Heb 10:27
c Ps 41:9
Ps 109:8
Han 1:20
d Jo 15:11
e 1Jo 3:13
f Jo 8:23
Jo 15:19
Jak 4:4
g Mt 6:13
2Th 3:3
1Jo 5:18
h Kol 1:13
i Jo 18:36
j Han 15:9
Ef 5:26
1Th 5:23
2Th 2:13
1Pe 1:22

k Fil 2:16; l Ps 12:6; Ps 119:151; Ps 119:160; Jak 1:18; m Jo 20:21; n 1Th 4:7; Heb 10:10; o Ro 10:17; 1Jo 1:3; p Ro 12:5; 1Kor 1:10; Ga 3:28; 1Jo 1:7; q Jo 10:38; Jo 14:10; r 1Kor 6:17; s Jo 17:8; t Jo 14:20; Jo 17:11; 1Jo 1:3; 1Jo 3:24; u 1Kor 6:17.

zijn,[a] opdat zij mijn heerlijkheid
mogen aanschouwen die gij mij
hebt gegeven, omdat gij mij hebt
liefgehad vóór de grondlegging[b]
der wereld.[c] **25** Rechtvaardige[d]
Vader, de wereld heeft u weliswaar niet leren kennen,[e] maar ik
heb u leren kennen, en dezen zijn
te weten gekomen dat gij mij hebt
uitgezonden.[f] **26** En ik heb hun
uw naam bekendgemaakt[g] en zal
hem bekendmaken, opdat de liefde waarmee gij mij hebt liefgehad, in hen moge zijn en ik in
eendracht met hen."[h]

18 Nadat Jezus deze dingen
had gezegd, ging hij met
zijn discipelen naar de overkant
van de winterstroom Kidron,[i]
waar een tuin was, en hij en zijn
discipelen gingen er naar binnen.[j]
2 Maar ook Judas, zijn verrader,
kende de plaats, omdat Jezus er
vele keren met zijn discipelen
was samengekomen.[k] **3** Daarom nam Judas de afdeling soldaten en beambten van de overpriesters en van de Farizeeën mee
en kwam er met fakkels en lampen en wapens naar toe.[l] **4** Jezus dan, die wist wat er allemaal
over hem ging komen,[m] trad naar
voren en zei tot hen: „Wie zoekt
GIJ?" **5** Zij antwoordden hem:
„Jezus de Nazarener."[n] Hij zei tot
hen: „Ik ben het." Judas nu, zijn
verrader,[o] stond ook bij hen.
6 Toen hij echter tot hen zei:
„Ik ben het", weken zij achteruit[p]
en vielen op de grond. **7** Daarom vroeg hij hun nog eens: „Wie
zoekt GIJ?" Zij zeiden: „Jezus de
Nazarener." **8** Jezus antwoordde: „Ik heb U gezegd dat ik het
ben. Indien GIJ daarom mij zoekt,
laat dezen dan gaan"; **9** opdat
het woord vervuld zou worden
dat hij had gezegd: „Van hen die
gij mij hebt gegeven, heb ik er
niet één verloren laten gaan."[q]
10 Simon Petrus nu, die een
zwaard had, trok het en trof de
slaaf van de hogepriester en sloeg
hem het rechteroor af.[r] De naam
van de slaaf was Malchus. **11** Jezus echter zei tot Petrus: „Steek
het zwaard in [zijn] schede.[a] Zou
ik de beker die de Vader mij heeft
gegeven, niet stellig drinken?"[b]
12 De afdeling soldaten en de
militaire bevelhebber en de beambten van de joden grepen toen
Jezus en boeiden hem, **13** en zij
voerden hem eerst naar Annas;
hij was namelijk de schoonvader
van Kajafas, die dat jaar hogepriester was.[c] **14** Kajafas was in
feite degene die de joden de raad
had gegeven dat het in hun belang
was dat één mens ten behoeve van
het volk stierf.[d]
15 Simon Petrus nu, alsmede
een andere discipel, volgde Jezus.[e] Die discipel was aan de hogepriester bekend, en hij ging met
Jezus de binnenplaats van de hogepriester op, **16** maar Petrus
stond buiten aan de deur.[f] De andere discipel, die aan de hogepriester bekend was, ging daarom
naar buiten en sprak met de deurwachtster en bracht Petrus binnen. **17** Toen zei het dienstmeisje, de deurwachtster, tot Petrus:
„Zijt gij ook niet een van de discipelen van deze mens?" Hij zei: „Ik
ben het niet."[g] **18** De slaven en
de beambten nu stonden zich te
warmen om een houtskoolvuur,[h]
dat zij hadden aangelegd omdat
het koud was. Ook Petrus stond
bij hen en warmde zich.
19 De overpriester dan ondervroeg Jezus over zijn discipelen en over zijn leer. **20** Jezus
antwoordde hem: „Ik heb in het
openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb altijd onderwijs gegeven in een synagoge en in de
tempel,[i] waar alle joden bijeenkomen; en ik heb niets in het
geheim gesproken. **21** Waarom
ondervraagt gij mij? Ondervraag
hen die hebben gehoord wat ik tot
hen heb gesproken. Zie! Zij weten wat ik heb gezegd." **22** Nadat hij deze dingen had gezegd,
gaf een van de beambten die erbij stond, Jezus een klap[j] in het
gezicht en zei: „Is dat de manier waarop gij de overpriester

HFDST. 17

a Lu 22:30
Jo 12:26
1Th 4:17

b Ge 4:1
Heb 4:3

c Jo 17:5

d Jer 50:7
Ro 3:26

e 1Jo 3:1

f Mt 11:27
Jo 8:55
Jo 15:21

g De 32:3
Mt 6:9
Jo 17:6

h Jo 15:9
Ro 8:39
Ef 3:17

HFDST. 18

i 2Sa 15:23

j Mt 26:36
Mr 14:32

k Lu 22:39

l Mt 26:47
Mr 14:43
Han 1:16

m Jo 13:3

n Mt 2:23
Mr 1:24
Mr 10:47
Mr 14:67

o Lu 22:47

p Jo 7:46

q Jo 6:39
Jo 17:12

r Mt 26:51
Mr 14:47
Lu 22:50

2e kolom

a Mt 26:52
Lu 22:51
Jo 18:36

b Mt 20:22
Mt 26:42

c Mt 26:57
Lu 3:2
Jo 18:24
Han 4:6

d Jo 11:50

e Mt 26:58
Mr 14:54
Lu 22:54

f Mt 26:69
Mr 14:66

g Mr 14:68
Jo 18:25

h Jer 36:22

i Mt 26:55
Lu 4:15
Lu 19:47
Jo 7:14

j Jes 50:6
Mt 5:39
Jo 19:3
Han 23:2

antwoord geeft?" **23** Jezus antwoordde hem: „Indien ik verkeerd heb gesproken, leg dan getuigenis over het verkeerde af; maar indien het goed was, waarom slaat gij mij?" **24** Daarop zond Annas hem geboeid naar de hogepriester Kajafas.[a]

25 Simon Petrus nu stond zich te warmen. Toen zeiden zij tot hem: „Zijt gij ook niet een van zijn discipelen?" Hij ontkende het en zei: „Ik ben het niet."[b] **26** Een van de slaven van de hogepriester, die een bloedverwant was van de man wie Petrus het oor had afgeslagen,[c] zei: „Heb ik u niet in de tuin bij hem gezien?" **27** Maar Petrus ontkende het wederom; en onmiddellijk kraaide een haan.[d]

28 Toen voerden zij Jezus van Kajafas naar het paleis van de stadhouder.[e] Het was nu vroeg in de morgen. Zelf gingen zij het paleis van de stadhouder echter niet binnen, opdat zij niet verontreinigd zouden worden[f] maar het Pascha zouden kunnen eten. **29** Daarom kwam Pilatus naar buiten tot hen en zei: „Welke beschuldiging brengt GIJ tegen deze mens in?"[g] **30** Zij gaven hem ten antwoord: „Indien hij geen kwaaddoener was, zouden wij hem niet aan u hebben overgeleverd." **31** Daarop zei Pilatus tot hen: „Neemt hem dan zelf en oordeelt hem volgens UW wet."[h] De joden zeiden tot hem: „Het is ons niet geoorloofd iemand te doden."[i] **32** Zo zou het woord van Jezus worden vervuld, dat hij had gezegd om aan te duiden wat voor een dood hij moest sterven.[j]

33 Pilatus dan ging weer het paleis van de stadhouder binnen en riep Jezus en zei tot hem: „Zijt gij de koning der joden?"[k] **34** Jezus antwoordde: „Zegt gij dit uit uzelf, of hebben anderen u over mij verteld?"[l] **35** Pilatus antwoordde: „Ben ik soms een jood? Uw eigen natie en de overpriesters hebben u aan mij overgeleverd.[m] Wat hebt gij gedaan?" **36** Jezus antwoordde:[n] „Mijn koninkrijk is geen deel van deze wereld.[a] Indien mijn koninkrijk een deel van deze wereld was, zouden mijn dienaren hebben gestreden,[b] opdat ik niet aan de joden overgeleverd zou worden. Maar mijn koninkrijk is nu eenmaal niet uit deze bron." **37** Daarom zei Pilatus tot hem: „Welnu, zijt gij dan een koning?" Jezus antwoordde: „Gijzelf zegt dat ik een koning ben.[c] Hiertoe ben ik geboren en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, om getuigenis af te leggen van de waarheid.[d] Een ieder die aan de zijde van de waarheid staat,[e] luistert naar mijn stem."[f] **38** Pilatus zei tot hem: „Wat is waarheid?"

En na dit te hebben gezegd, ging hij weer naar buiten tot de joden en zei tot hen: „Ik vind geen schuld in hem.[g] **39** Bovendien bestaat er bij U een gebruik dat ik U op het Pascha iemand vrijlaat.[h] Wenst GIJ daarom dat ik U de koning der joden vrijlaat?" **40** Toen schreeuwden zij weer en zeiden: „Die niet, maar Barabbas!" Barabbas nu was een rover.[i]

19 Toen nam Pilatus dan Jezus en geselde hem.[j] **2** En de soldaten vlochten een kroon van doorns en zetten die op zijn hoofd en tooiden hem met een purperen bovenkleed;[k] **3** en zij traden voorts op hem toe en zeiden: „Goedendag, gij koning der joden!" Zij gaven hem ook klappen in het gezicht.[l] **4** En Pilatus ging weer naar buiten en zei tot hen: „Ziet! Ik breng hem naar buiten tot U, opdat GIJ weet dat ik geen schuld in hem vind."[m] **5** Jezus kwam dus naar buiten, terwijl hij de doornenkroon en het purperen bovenkleed droeg. En hij zei tot hen: „Ziet! De mens!" **6** Maar toen de overpriesters en de beambten hem zagen, schreeuwden zij en zeiden: „Aan de paal [met hem]! Aan de paal [met hem]!"[n] Pilatus zei tot hen: „Neemt GIJZELF hem dan en hangt hem aan een paal, want ik vind volstrekt geen schuld in hem."[o] **7** De joden antwoordden

HFDST. 18

a Mt 26:57
b Mt 26:69 Mr 14:69 Lu 22:58
c Jo 18:10
d Mt 26:74 Mr 14:72 Lu 22:60 Jo 13:38
e Mt 27:2 Mr 15:1 Lu 23:1 Han 3:13
f Han 10:28
g Lu 23:2
h Jo 19:6 Han 18:15
i Jo 19:10
j Mt 20:19 Jo 3:14 Jo 12:32
k Mt 27:11 Jo 12:13
l Jo 18:29
m Jo 1:11
n 1Ti 6:13

2e kolom

a Jes 9:6 Da 2:44 Da 7:14
b Mt 26:53 Jo 18:11
c Mt 26:64 Mt 27:11
d Jo 1:14 Jo 1:17 Jo 14:6
e Jo 8:32 1Jo 3:19 1Jo 4:6
f Jo 8:46
g Mt 27:24 Lu 23:4 Jo 15:25
h Mt 27:15 Mr 15:6
i Nu 35:31 Lu 23:19 Han 3:14

HFDST. 19

j Jes 50:6 Mt 20:19 Mt 27:26 Mr 15:15 Lu 18:33
k Mt 27:29 Mr 15:17 Lu 23:11
l Jes 53:3
m Lu 23:4 Jo 18:38 2Kor 5:21
n Ex 23:7 Mt 27:22 Mr 15:13 Lu 23:21
o Jo 18:31 Han 3:13

hem: „Wij hebben een wet,[a] en
volgens de wet moet hij sterven,
omdat hij zichzelf tot Gods zoon
heeft gemaakt.”[b]
8 Toen Pilatus dan dit woord
hoorde, werd hij nog meer be-
vreesd; **9** en hij ging weer het
paleis van de stadhouder binnen
en zei tot Jezus: „Waar zijt gij van-
daan?” Jezus gaf hem echter geen
antwoord.[c] **10** Toen zei Pilatus
tot hem: „Spreekt gij niet tot mij?[d]
Weet gij niet dat ik autoriteit heb
u vrij te laten en autoriteit heb u
aan een paal te hangen?” **11** Je-
zus antwoordde hem: „Gij zoudt
in het geheel geen autoriteit over
mij hebben als die u niet van bo-
ven verleend was.[e] Daarom heeft
degene die mij aan u heeft overge-
leverd, grotere zonde.”
12 Om die reden bleef Pilatus
naar een manier zoeken om
hem vrij te laten. Maar de joden
schreeuwden en zeiden: „Als gij
deze [man] vrijlaat, zijt gij geen
vriend van caesar. Een ieder die
zichzelf koning maakt, spreekt te-
gen caesar.”[f] **13** Daarom bracht
Pilatus, nadat hij deze woorden
had gehoord, Jezus naar buiten, en
hij ging op een rechterstoel zitten
op een plaats die Het Stenen Pla-
veisel wordt genoemd, maar in het
Hebreeuws *Gabbatha*. **14** Nu
was het de voorbereiding[g] van
het Pascha; het was ongeveer het
zesde uur. En hij zei tot de jo-
den: „Ziet! Uw koning!” **15** Maar
zij schreeuwden: „Weg met [hem]!
Weg met [hem]! Aan de paal met
hem!” Pilatus zei tot hen: „Zal ik
uw koning aan een paal hangen?”
De overpriesters antwoordden:
„Wij hebben geen andere koning
dan caesar.”[h] **16** Toen leverde hij
hem daarom aan hen over om aan
een paal gehangen te worden.[i]
Daarop namen zij Jezus onder
hun hoede. **17** En zelf de mar-
telpaal dragend,[j] ging hij naar
buiten[k] naar de zogenaamde
Schedelplaats, die in het He-
breeuws *Golgotha* wordt ge-
noemd;[l] **18** en daar hingen zij
hem aan een paal,[m] en met hem

HFDST. 19

a Le 24:16

b Mt 26:63
Jo 5:18

c Jes 53:7
Mt 27:12
Mt 27:14
Han 8:32

d Lu 23:9

e Ge 45:8
Da 4:17
Lu 22:53
Jo 7:30
Jo 10:18
Ro 13:2
Opb 13:7

f Lu 23:2
Han 17:7

g Mt 27:62
Jo 19:31

h Ge 49:10
De 17:15

i Ex 23:2
Da 9:27
Mt 27:26
Mt 27:31
Mr 15:15
Lu 23:24

j Ge 22:6
Mt 27:32

k Le 16:27
Heb 13:12

l Mt 27:33
Mr 15:22

m Jo 3:14
Han 5:30
2Kor 5:21
Ga 3:13

2e kolom

a Jes 53:9
Lu 23:33

b Mt 27:37
Mr 15:26
Lu 23:38

c Heb 13:12

d Mt 27:35
Mr 15:24
Lu 23:34

e Ps 22:18

f Lu 2:34

g Mt 27:61

h Mt 27:56
Mr 15:40
Lu 23:49

i Jo 13:23
Jo 21:7
Jo 21:20

j Ps 22:15

nog twee andere [mannen], één
aan deze en één aan die kant,
maar Jezus in het midden.[a]
19 Pilatus schreef ook een titel en
bracht die op de martelpaal aan.
Er stond geschreven: „Jezus de
Nazarener, de koning der joden.”[b]
20 Velen der joden lazen deze titel
derhalve, want de plaats waar Je-
zus aan een paal werd gehangen,
lag dicht bij de stad;[c] en [de titel]
was geschreven in het Hebreeuws,
in het Latijn [en] in het Grieks.
21 De overpriesters van de jo-
den dan zeiden toen tot Pilatus:
„Schrijf niet ’De koning der jo-
den’, maar dat hij heeft gezegd: ’Ik
ben koning der joden.’ ” **22** Pila-
tus antwoordde: „Wat ik heb ge-
schreven, heb ik geschreven.”
23 Toen nu de soldaten Jezus
aan een paal hadden gehangen,
namen zij zijn bovenklederen en
deelden ze in vieren, voor iedere
soldaat een deel, en het onder-
kleed. Maar het onderkleed was
zonder naad, daar het van boven
af aan één stuk geweven was.[d]
24 Daarom zeiden zij tot elkaar:
„Laten wij het niet scheuren,
maar erom loten van wie het zal
zijn.” Dit was opdat de schrift-
plaats vervuld zou worden: „Zij
hebben mijn bovenklederen on-
der zich verdeeld, en over mijn
kleding hebben zij het lot gewor-
pen.”[e] En zo deden de soldaten
deze dingen werkelijk.
25 Bij de martelpaal van Jezus
stonden echter zijn moeder[f] en de
zuster van zijn moeder; Maria,[g] de
vrouw van Klopas, en Maria Mag-
dalena.[h] **26** Toen nu Jezus zijn
moeder zag staan en bij haar de
discipel die hij liefhad,[i] zei hij
tot zijn moeder: „Vrouw, zie, uw
zoon!” **27** Vervolgens zei hij tot
de discipel: „Zie, uw moeder!” En
van dat uur af nam de discipel
haar bij zich in huis.
28 Hierna, toen Jezus wist dat
nu alle dingen waren volbracht,
zei hij, opdat de schriftplaats ver-
vuld zou worden: „Ik heb dorst.”[j]
29 Er stond daar een vat vol zure
wijn. Daarom staken zij een spons

vol zure wijn op een hysop[stengel] en brachten die aan zijn mond.[a] **30** Toen Jezus nu de zure wijn had ontvangen, zei hij: „Het is volbracht!”,[b] en hij boog zijn hoofd en gaf [zijn] geest over.[c]

31 Toen richtten de joden, aangezien het Voorbereiding[d] was, opdat de lichamen niet op de sabbat aan de martelpalen zouden blijven[e] (want die dag was een grote sabbatdag[f]), tot Pilatus het verzoek dat men hun de benen zou breken en de [lichamen] zou wegnemen. **32** Daarom kwamen de soldaten en braken de benen van de eerste [man] en ook die van de andere [man] die met hem aan een paal was gehangen. **33** Toen zij echter bij Jezus kwamen en zagen dat hij reeds dood was, braken zij zijn benen niet. **34** Maar een van de soldaten stak met een speer in zijn zijde,[g] en onmiddellijk kwam er bloed en water uit. **35** En hij die [het] heeft gezien, heeft er getuigenis van afgelegd, en zijn getuigenis is waar, en die man weet dat hij ware dingen zegt, opdat ook GIJ moogt geloven.[h] **36** In werkelijkheid hebben deze dingen plaatsgevonden opdat de schriftplaats vervuld zou worden: „Geen been van hem zal worden verbrijzeld.”[i] **37** En wederom zegt een andere schriftplaats: „Zij zullen opzien naar Degene die zij hebben doorstoken.”[j]

38 Na deze dingen nu richtte Jozef van Arimathea, die een discipel van Jezus was, maar in het geheim uit vrees voor de joden,[k] tot Pilatus het verzoek, het lichaam van Jezus te mogen wegnemen; en Pilatus gaf hem toestemming.[l] Daarom kwam hij en nam zijn lichaam weg.[m] **39** Ook Nikodemus, de man die de eerste maal in de nacht naar hem toe was gekomen, kwam en bracht een rol mirre en aloë mee, ongeveer honderd pond.[n] **40** Zij dan namen het lichaam van Jezus en bonden het met de specerijen in windsels,[o] zoals bij de joden gebruikelijk is ter voorbereiding op de begrafenis. **41** Nu was er op de plaats waar hij aan een paal werd gehangen een tuin, en in de tuin een nieuw herinneringsgraf,[a] waarin nog nooit iemand was gelegd. **42** Wegens de voorbereiding[b] van de joden legden zij Jezus daar dan neer, omdat het herinneringsgraf dichtbij was.

20 Op de eerste dag[c] van de week kwam Maria Magdalena vroeg, terwijl het nog donker was, bij het herinneringsgraf en zag dat de steen reeds van het herinneringsgraf was weggenomen.[d] **2** Daarom snelde zij heen en kwam bij Simon Petrus en bij de andere discipel,[e] voor wie Jezus genegenheid had, en zei tot hen: „Ze hebben de Heer uit het herinneringsgraf[f] weggenomen, en wij weten niet waar ze hem hebben gelegd.”

3 Daarop gingen Petrus[g] en de andere discipel op weg naar het herinneringsgraf. **4** Ja, de twee snelden samen weg, maar de andere discipel snelde Petrus met grotere vaart vooruit en kwam het eerst bij het herinneringsgraf aan. **5** En zich vooroverbukkend, zag hij de windsels liggen,[h] maar hij ging niet naar binnen. **6** Toen kwam ook Simon Petrus, die hem volgde, en hij ging het herinneringsgraf binnen. En hij zag de windsels liggen,[i] **7** ook de doek die op zijn hoofd was geweest, niet bij de windsels liggend, maar afzonderlijk opgerold op één plaats. **8** Toen ging daarom ook de andere discipel, die het eerst bij het herinneringsgraf was aangekomen, naar binnen, en hij zag en geloofde. **9** Want zij onderscheidden nog niet de schriftplaats dat hij uit de doden moest opstaan.[j] **10** Daarop gingen de discipelen naar huis terug.

11 Maar Maria bleef buiten bij het herinneringsgraf staan wenen. Toen bukte zij zich al wenend voorover om in het herinneringsgraf te kijken, **12** en zij zag op de plaats waar Jezus’ lichaam had gelegen, twee in het wit geklede engelen[k] zitten, één

HFDST. 19

a Ps 69:21 Mt 27:48 Mr 15:36 Lu 23:36
b Jo 17:4
c Ps 104:29 Jes 53:12 Mt 27:50 Mr 15:37 Lu 23:46
d Mt 27:62 Jo 19:14
e De 21:23
f Le 23:7
g Jes 53:5 Za 12:10 Mt 27:49 Jo 20:25 Opb 1:7
h Jo 20:31 Jo 21:24 1Jo 1:1
i Ex 12:46 Nu 9:12 Ps 34:20
j Za 12:10 Opb 1:7
k Sp 29:25 Jo 7:13 Jo 9:22
l Mt 27:58 Mr 15:43 Lu 23:50
m De 21:23
n 2Kr 16:14 Lu 23:56 Jo 7:50
o Jo 20:7

2e kolom

a Jes 53:9 Han 13:29
b Mt 27:62 Jo 19:14

HFDST. 20

c Le 23:11 1Kor 15:20
d Mt 28:1 Mr 16:1 Lu 24:1
e Jo 13:23 Jo 19:26 Jo 21:24
f Jo 19:41
g Lu 24:12
h Jo 19:40
i Jo 11:44
j Ps 16:10 Jes 53:10 Mt 16:21 Jo 2:22 Han 2:27 1Kor 15:4
k Mr 16:5 Heb 1:14 Opb 19:14

aan het hoofdeinde en één aan
het voeteneinde. **13** En zij zei-
den tot haar: „Vrouw, waarom
weent gij?” Zij zei tot hen: „Ze
hebben mijn Heer weggenomen,
en ik weet niet waar ze hem heb-
ben gelegd.” **14** Nadat zij deze
dingen had gezegd, wendde zij
zich achterwaarts en zag Jezus
staan, maar zij onderscheidde niet
dat het Jezus was.[a] **15** Jezus zei
tot haar: „Vrouw, waarom weent
gij? Wie zoekt gij?”[b] In de me-
ning dat het de tuinman was, zei
ze tot hem: „Heer, mocht gij hem
hebben weggedragen, zeg mij dan
waar gij hem hebt gelegd, en ik
zal hem wegnemen.” **16** Jezus
zei tot haar: „Maria!”[c] Zij keerde
zich om en zei tot hem in het He-
breeuws: *„Rabboni!”*[d] (wat „Le-
raar!” betekent). **17** Jezus zei tot
haar: „Klem u niet langer aan mij
vast. Want ik ben nog niet naar
de Vader opgestegen. Maar ga
naar mijn broeders[e] en zeg hun:
’Ik stijg op naar mijn Vader[f] en
UW Vader en naar mijn God[g] en
UW God.’ ”[h] **18** Maria Magdalena
ging het nieuws aan de discipelen
brengen: „Ik heb de Heer gezien!”,
en dat hij deze dingen tot haar had
gezegd.[i]

19 Toen het dan laat was op die
dag, de eerste dag van de week,[j]
en ofschoon de deuren van de
verblijfplaats der discipelen op
slot waren uit vrees[k] voor de jo-
den, kwam Jezus[l] en stond in
hun midden en zei tot hen: „Vre-
de zij U.”[m] **20** En na dit te heb-
ben gezegd, toonde hij hun zo-
wel zijn handen als zijn zijde.[n] De
discipelen dan verheugden[o] zich
toen zij de Heer zagen. **21** Je-
zus zei daarom nogmaals tot hen:
„Vrede zij U. Zoals de Vader mij
heeft uitgezonden,[p] zend ik ook
U.”[q] **22** En na dit te hebben ge-
zegd, blies hij op hen en zei tot
hen: „Ontvangt heilige geest.[r]
23 Indien GIJ de zonden van wie
maar ook vergeeft,[s] zijn ze hun
vergeven; indien GIJ [de zonden]
van wie maar ook behoudt, zijn
ze hun behouden.”[t]

HFDST. 20

a Lu 24:16
Lu 24:31
Jo 21:4
b Jo 1:38
c Jo 10:3
d Mr 10:51
Jo 1:38
e Ps 22:22
Mt 12:50
Mt 25:40
Mt 28:10
Ro 8:29
Heb 2:11
f Jo 14:28
Jo 16:28
g 1Kor 11:3
Ef 1:17
Kol 1:3
h Ge 17:7
Heb 11:16
i Mt 28:10
Lu 24:10
j Lu 24:1
k Jo 9:22
l 1Kor 15:5
m Mt 10:12
Lu 10:5
Lu 24:36
n Jo 19:34
1Jo 1:1
o Jo 16:22
p Jes 61:1
Jo 5:36
q Mt 28:19
Jo 17:18
2Ti 2:2
r Lu 1:67
Lu 2:25
Han 2:2
Han 2:4
s Mt 16:19
t Han 13:11

2e kolom

a Jo 11:16
b Jo 19:34
c 2Kor 5:7
d Jo 20:19
e 1Jo 1:1
f Jes 9:6
Jo 1:1
Jo 1:18
Jo 14:28
Jo 20:17
Jo 20:31
g 2Kor 5:7
1Pe 1:8
h Jo 21:25
i Lu 1:4
j Jo 3:15
Jo 5:24
1Pe 1:9
1Jo 5:13

HFDST. 21

k Jo 11:16
Jo 20:24
l Jo 1:45
m Mt 4:21
n Lu 5:5

24 Thomas,[a] één van de twaalf,
die De Tweeling werd genoemd,
was echter niet bij hen toen Je-
zus kwam. **25** Dientengevolge
zeiden de andere discipelen tot
hem: „Wij hebben de Heer gezien!”
Maar hij zei tot hen: „Als ik niet
in zijn handen het teken van de
spijkers zie en mijn vinger niet in
het teken van de spijkers steek en
mijn hand niet in zijn zijde[b] steek,
zal ik stellig niet geloven.”[c]
26 Acht dagen later nu waren
zijn discipelen weer binnenshuis,
en Thomas was bij hen. Ofschoon
de deuren op slot waren, kwam
Jezus, en hij trad in hun midden
en zei: „Vrede zij U.”[d] **27** Ver-
volgens zei hij tot Thomas: „Leg
uw vinger hier, en zie mijn han-
den, en neem uw hand[e] en steek
die in mijn zijde, en wees niet
langer ongelovig, maar word ge-
lovig.” **28** Thomas gaf hem ten
antwoord: „Mijn Heer en mijn
God!”[f] **29** Jezus zei tot hem:
„Omdat gij mij hebt gezien, hebt
gij geloofd? Gelukkig zijn zij die
niet zien en toch geloven.”[g]
30 Jezus heeft weliswaar nog
vele andere tekenen in het bijzijn
van de discipelen verricht, die
niet in deze boekrol zijn opgete-
kend.[h] **31** Maar deze zijn opge-
tekend[i] opdat GIJ moogt geloven
dat Jezus de Christus is, de Zoon
van God, en opdat GIJ door te ge-
loven[j] leven moogt hebben door
middel van zijn naam.

21 Na deze dingen vertoonde
Jezus zich wederom aan de
discipelen bij de zee van Tiberias;
maar hij vertoonde zich als volgt:
2 Er waren bijeen: Simon Petrus
en Thomas, die De Tweeling werd
genoemd,[k] en Nathanaël[l] uit Kana
in Galilea en de zonen van Zebe-
deüs[m] en nog twee van zijn dis-
cipelen. **3** Simon Petrus zei tot
hen: „Ik ga vissen.” Zij zeiden tot
hem: „Wij gaan ook met u mee.”
Zij gingen naar buiten en stapten
in de boot, maar zij vingen die
nacht niets.[n]
4 Toen het echter net morgen
begon te worden, stond Jezus aan

het strand, maar de discipelen onderscheidden natuurlijk niet dat het Jezus was.[a] **5** Toen zei Jezus tot hen: „Jonge kinderen, hebt GIJ soms wat te eten?" Zij antwoordden hem: „Neen!" **6** Hij zei tot hen: „Werpt het net aan de rechterkant van de boot uit en GIJ zult [wat] vinden."[b] Toen wierpen zij het uit, maar vanwege de menigte van de vissen konden zij het niet meer binnenhalen.[c] **7** Daarom zei die discipel van wie Jezus veel hield,[d] tot Pętrus:[e] „Het is de Heer!" Toen Simon Pętrus dan hoorde dat het de Heer was, omgordde hij zich met zijn opperkleed, want hij was naakt, en sprong in de zee. **8** De andere discipelen kwamen echter in de kleine boot, want zij waren niet ver van land, slechts ongeveer negentig meter, en zij sleepten het net met de vissen.

9 Toen zij echter aan land stapten, zagen zij dat er een houtskoolvuur[f] was aangelegd, waarop vis lag en brood. **10** Jezus zei tot hen: „Haalt wat van de vis die GIJ zojuist hebt gevangen." **11** Simon Pętrus ging daarom aan boord en trok het net op het land, vol grote vissen, honderd drieënvijftig stuks. Maar ofschoon het er zo veel waren, scheurde het net niet. **12** Jezus zei tot hen: „Komt ontbijten."[g] Geen der discipelen had de moed hem te vragen: „Wie zijt gij?", want zij wisten dat het de Heer was. **13** Jezus kwam dichterbij en nam het brood en gaf het hun,[h] en zo ook de vis. **14** Dit nu was de derde keer[i] dat Jezus aan de discipelen verscheen nadat hij uit de doden was opgewekt.

15 Toen zij dan hadden ontbeten, zei Jezus tot Simon Pętrus: „Simon, zoon van Johannes, hebt gij mij meer lief dan deze?"[j] Hij zei tot hem: „Ja, Heer, gij weet dat ik genegenheid voor u heb."[k] Hij zei tot hem: „Voed mijn lammeren."[l] **16** Wederom zei hij tot hem, een tweede maal: „Simon, zoon van Johannes, hebt gij mij lief?"[m] Hij zei tot hem: „Ja, Heer, gij weet dat ik genegenheid voor u heb." Hij zei tot hem: „Weid mijn schaapjes."[a] **17** Voor de derde maal zei hij tot hem: „Simon, zoon van Johannes, hebt gij genegenheid voor mij?" Pętrus werd bedroefd dat hij voor de derde maal tot hem zei: „Hebt gij genegenheid voor mij?" Daarom zei hij tot hem: „Heer, gij weet alle dingen;[b] gij weet toch dat ik genegenheid voor u heb." Jezus zei tot hem: „Voed mijn schaapjes."[c] **18** Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: Toen gij jonger waart, placht gij uzelf te omgorden en te gaan waarheen gij wilde. Maar wanneer gij oud wordt, zult gij uw handen uitstrekken en zal een ander u omgorden[d] en u dragen waarheen gij niet wenst te gaan."[e] **19** Dit zei hij om aan te duiden door wat voor een dood[f] hij God zou verheerlijken.[g] Toen hij dit dan had gezegd, zei hij tot hem: „Blijf mij volgen."[h]

20 Toen Pętrus zich omkeerde, zag hij dat de discipel van wie Jezus veel hield,[i] [hen] volgde, degene die ook bij het avondmaal achterover had geleund tegen zijn borst en had gezegd: „Heer, wie is het die u verraadt?" **21** Toen Pętrus hem daarom gewaar werd, zei hij tot Jezus: „Heer, wat zal deze [man doen]?" **22** Jezus zei tot hem: „Indien het mijn wil is dat hij blijft totdat ik kom,[j] wat gaat u dat aan? Blijft gij mij volgen." **23** Bijgevolg ging onder de broeders dit woord uit, dat die discipel niet zou sterven. Doch Jezus had hem niet gezegd dat hij niet zou sterven, maar: „Indien het mijn wil is dat hij blijft[k] totdat ik kom, wat gaat u dat aan?"

24 Dit is de discipel[l] die getuigenis over deze dingen aflegt en die deze dingen heeft geschreven, en wij weten dat het getuigenis dat hij geeft waar is.[m]

25 Er zijn in werkelijkheid nog vele andere dingen die Jezus heeft gedaan, [en] ik veronderstel dat, als ze ooit uitvoerig zouden worden beschreven, de wereld zelf de geschreven boekrollen niet zou kunnen bevatten.[n]

HFDST. 21

a Lu 24:16
Jo 20:14
b Lu 5:4
c Lu 5:6
d Jo 13:23
Jo 19:26
Jo 20:2
e Mt 14:29
f 1Kon 19:6
g Han 10:41
h Lu 24:30
i Jo 20:19
Jo 20:26
j Jo 21:12
k Mt 26:33
Jo 17:26
l Lu 22:32
Han 20:28
1Pe 5:2
m Jo 14:21

2e kolom

a Ps 95:7
Mt 10:6
Han 1:15
Han 2:14
Heb 13:20
1Pe 2:25
b Mr 2:8
Jo 2:24
Jo 2:25
Jo 16:30
c Jo 10:3
Jo 10:16
d Han 21:11
e Han 12:3
f 2Pe 1:14
g Fil 1:20
h Mt 19:28
Jo 12:26
Opb 14:4
i Jo 13:23
Jo 20:2
j Mt 16:27
Mt 25:31
1Kor 4:5
Opb 1:10
Opb 22:20
k Opb 1:1
Opb 1:9
l Jo 13:23
Jo 19:26
Jo 20:2
Jo 21:7
m Jo 19:35
3Jo 12
n Jo 20:30

HANDELINGEN VAN APOSTELEN

1 Het eerste bericht, o Theofilus,[a] heb ik opgesteld over alle
dingen die Jezus begonnen is zo-
wel te doen als te onderwijzen[b]
2 tot op de dag dat hij werd opge-
nomen,[c] nadat hij aan de apostel-
en die hij had uitgekozen, door
middel van heilige geest bevelen
had gegeven.[d] **3** Ook aan hen
toonde hij, nadat hij had geleden,
door vele onweerlegbare bewijzen
dat hij levend was,[e] daar hij ge-
durende veertig dagen door hen
werd gezien en [met hen] over
de dingen aangaande het koninkrijk Gods sprak.[f] **4** En terwijl
hij met hen samenkwam, beval
hij hun: „Vertrekt niet uit Jeruzalem,[g] maar blijft wachten op
datgene wat de Vader heeft be-
loofd,[h] waarover GIJ van mij hebt
gehoord, **5** want Johannes doop-
te wel met water, maar GIJ zult
niet vele dagen hierna in heilige
geest worden gedoopt.”[i]

6 Toen zij nu bijeengekomen
waren, gingen zij hem vragen:
„Heer, herstelt gij in deze tijd het
koninkrijk[j] voor Israël?” **7** Hij
zei tot hen: „Het komt U niet
toe kennis te verkrijgen van de
tijden of tijdperken[k] die de Va-
der onder zijn eigen rechtsmacht
heeft gesteld,[l] **8** maar GIJ zult
kracht[m] ontvangen wanneer de
heilige geest op U gekomen is, en
GIJ zult getuigen[n] van mij zijn zo-
wel in Jeruzalem[o] als in geheel Ju-
dea en Samaria[p] en tot de verst
verwijderde streek der aarde.”[q]
9 En nadat hij deze dingen had
gezegd, werd hij ten aanschou-
wen van hen omhooggeheven,[r] en
een wolk onttrok hem aan hun
gezicht.[s] **10** En toen zij met ge-
spannen aandacht in de lucht
keken, terwijl hij heenging,[t] zie!
daar stonden twee mannen in wit-
te[u] klederen naast hen, **11** en
zij zeiden: „Mannen van Galilea,
waarom staat GIJ in de lucht te kij-
ken? Deze Jezus, die van U werd
opgenomen in de lucht, zal aldus
op dezelfde wijze komen[a] als GIJ
hem in de lucht hebt zien gaan.”

12 Toen keerden zij naar Jeru-
zalem terug,[b] van een berg die de
Olijfberg wordt genoemd, welke
dicht bij Jeruzalem, een sabbats-
reis daarvandaan, ligt.[c] **13** En
toen zij [de stad] waren binnenge-
komen, gingen zij naar het boven-
vertrek,[d] waar zij verblijf hielden:
Petrus alsook Johannes en Jakobus
en Andreas, Filippus en Thomas,
Bartholomeüs en Mattheüs,
Jakobus, [de zoon] van Alfeüs, en
Simon de ijveraar, en Judas, [de
zoon] van Jakobus.[e] **14** Zij allen
hielden eensgezind aan in het ge-
bed,[f] samen met enige vrouwen[g]
en Maria, de moeder van Jezus, en
met zijn broers.[h]

15 In die dagen nu stond Pe-
trus te midden van de broeders op
en zei (er was een schare van on-
geveer honderd twintig personen
bijeen): **16** „Mannen, broeders,
het schriftwoord moest vervuld
worden[i] dat de heilige geest[j] bij
monde van David tevoren gespro-
ken heeft over Judas,[k] die een gids
is geworden van hen die Jezus ge-
vangennamen,[l] **17** want hij werd
tot de onzen gerekend[m] en kreeg
een aandeel aan deze bediening.[n]
18 (Deze nu heeft met het loon
voor onrechtvaardigheid[o] een veld
gekocht,[p] en met het hoofd voor-
over neergestort,[q] is hij met veel
geluid midden opengebarsten, en
al zijn ingewanden werden uitge-
stort. **19** Het werd ook bekend
aan alle inwoners van Jeruzalem,
zodat dat veld in hun taal
Akeldama, dat wil zeggen Bloed-
veld, werd genoemd.) **20** Want
er staat geschreven in het boek
der Psalmen: ’Zijn verblijfplaats
worde woest en er zij geen bewo-
ner in’,[r] en: ’Iemand anders neme
zijn ambt van opzicht.’[s] **21** Daar-
om is het noodzakelijk dat van de
mannen die met ons samenkwa-
men gedurende al de tijd dat de

HFDST. 1

a Lu 1:3
b Lu 3:23
c Ef 4:10
1Ti 3:16
1Pe 3:22
d Mt 28:20
Lu 6:13
Jo 15:16
e Mt 28:9
Jo 20:19
1Kor 15:6
f Lu 24:27
g Lu 24:49
h Jo 14:16
Han 2:33
i Joë 2:28
Mt 3:11
Mr 1:8
j Jes 1:26
Da 7:27
Mi 4:8
Lu 19:11
Lu 24:21
k Da 2:21
Da 7:25
Lu 21:24
l De 29:29
Mt 24:36
m Han 4:33
n Jes 43:10
Lu 24:48
Jo 15:27
o Han 5:28
p Han 8:14
q Kol 1:23
r Jo 6:62
s Lu 24:51
t 1Pe 3:22
u Mt 28:3
Lu 24:4

2e kolom

a Da 7:13
Mt 26:64
Oph 1:7
b Lu 24:52
c Ex 16:29
Jo 11:18
d Han 9:37
e Mt 10:2
Mr 3:16
f Kol 4:2
1Th 5:17
g Lu 23:49
h Mt 13:55
Jo 7:5
Ga 1:19
i Jo 13:18
j Mr 12:36
k Ps 41:9
Ps 55:12
Lu 22:47
l Jo 18:3
m Lu 6:16
Jo 6:71
n Mt 10:4
o Za 11:12
Mt 26:15
2Pe 2:15
p Mt 27:5
q Ps 55:23
r Ps 69:25
s Ps 109:8
1Ti 3:1

Heer Jezus onder ons in- en uitgang,[a] **22** te beginnen bij zijn
doop door Johannes[b] en tot de
dag waarop hij van ons werd op-
genomen,[c] een van deze mannen
met ons een getuige wordt van
zijn opstanding."[d]
23 Derhalve stelden zij er twee
voor zich: Jozef, [ook] Barsabbas
geheten, die de bijnaam Justus
droeg, en Matthias. **24** En zij ba-
den en zeiden: „Gij, o Jehovah, die
het hart van allen kent,[e] wijs de-
gene aan die gij van deze twee
hebt uitgekozen **25** om de plaats
in te nemen van deze bediening en
dit apostelschap,[f] waarvan Judas
is afgeweken om naar zijn eigen
plaats te gaan." **26** Toen wier-
pen zij het lot[g] over hen, en het lot
viel op Matthias; en hij werd met
de elf[h] apostelen gerekend.

2 In de loop van de dag van
het pinkster[feest][i] nu waren
zij allen op dezelfde plaats bijeen,
2 en plotseling kwam er uit de he-
mel een gedruis als van een voort-
gestuwde, stevige bries, en het
vervulde het gehele huis waarin
zij zaten.[j] **3** En hun werden ton-
gen als van vuur[k] zichtbaar, die
werden verdeeld, en op ieder van
hen zette zich er één, **4** en zij
werden allen met heilige geest[l]
vervuld en begonnen in verschil-
lende talen te spreken,[m] zoals de
geest het hun gaf zich te uiten.
5 Nu woonden er in Jeruzalem
joden,[n] eerbiedige mannen,[o] die
afkomstig waren uit elk van de
natiën die er onder de hemel zijn.
6 Toen dan dat geluid ontstond,
kwam de menigte bijeen en was
verbijsterd, daar iedereen hen in
zijn eigen taal hoorde spreken.
7 Ja, zij waren verbaasd en gin-
gen zich verwonderen en zeiden:
„Ziet, zijn niet allen die daar spre-
ken, Galileeërs?[p] **8** Hoe komt
het dan dat een ieder van ons zijn
eigen taal hoort, waarin wij wer-
den geboren? **9** Parthen en Me-
den[q] en Elamieten,[r] en de bewo-
ners van Mesopotamië, en Judea[s]
en Kappadocië,[a] Pontus[b] en het
[district] Asia,[c] **10** en Frygië[d]
en Pamfylië,[e] Egypte en de stre-
ken van Libië, dat bij Cyrene
ligt, en de hier tijdelijk verblij-
vende mensen uit Rome, zowel jo-
den als proselieten,[f] **11** Kreten-
zers[g] en Arabieren,[h] wij horen hen
in onze talen over de grote daden
van God spreken." **12** Ja, zij wa-
ren allen verbaasd en verkeerden
in verlegenheid en zeiden tot el-
kaar: „Wat heeft dit toch te bete-
kenen?" **13** Anderen echter be-
spotten hen en zeiden voorts: „Zij
zijn vol zoete wijn."[i]
14 Maar Petrus stond op met
de elf[j] en verhief zijn stem en
sprak hen aldus toe: „Mannen
van Judea en al GIJ inwoners van
Jeruzalem,[k] dit zij U bekend en
leent het oor aan mijn woorden.
15 Deze [mensen] zijn in werke-
lijkheid niet dronken,[l] zoals GIJ
veronderstelt, want het is het der-
de uur van de dag. **16** Integen-
deel, dit is wat door bemiddeling
van de profeet Joël werd gezegd:
17 '„En in de laatste dagen", zegt
God, „zal ik wat van mijn geest
uitstorten[m] op alle soorten van
vlees, en UW zonen en UW doch-
ters zullen profeteren en UW jon-
ge mannen zullen visioenen zien
en UW oude mannen zullen dromen
dromen;[n] **18** en zelfs op mijn sla-
ven en op mijn slavinnen wil ik in
die dagen wat van mijn geest uit-
storten, en zij zullen profeteren.[o]
19 En ik wil wonderen geven in
de hemel boven en tekenen op
de aarde beneden, bloed en vuur
en rooknevel;[p] **20** de zon[q] zal in
duisternis worden veranderd en
de maan in bloed voordat de gro-
te en doorluchtige dag van Je-
hovah gekomen zal zijn.[r] **21** En
een ieder die de naam van Jehovah
aanroept, zal gered worden."'[s]
22 Mannen van Israël, hoort
deze woorden: Jezus de Nazare-
ner,[t] een man die door God in het
openbaar aan U is getoond door
middel van krachtige werken[u] en
wonderen en tekenen, welke God

HFDST. 1

a Jo 15:27
b Mt 3:13 Han 10:37
c Lu 24:51
d Mt 28:6 Mr 16:6 Han 1:9
e 1Sa 16:7 1Kr 28:9 Jer 11:20 Han 15:8
f Jo 6:70
g Sp 16:33
h Mt 28:16

HFDST. 2

i Le 23:16 De 16:9
j Han 4:31
k Mr 1:8
l Jo 14:26 Han 6:3 1Pe 1:12
m Han 10:46 1Kor 12:10
n Ex 23:17
o Han 22:12
p Mr 14:70 Han 1:11
q 2Kon 17:6
r Da 8:2
s Mt 24:16 Mr 1:5

2e kolom

a 1Pe 1:1
b Han 18:2
c Han 13:1 1Pe 1:1
d Han 16:6 Han 18:23
e Han 13:13 Han 15:38
f Ex 12:48 Jes 56:6
g Tit 1:12
h 2Kr 17:11
i 1Sa 1:14
j Mt 28:16
k Han 7:2 Han 22:1
l Han 26:25 1Th 5:7
m Jes 44:3 Ez 36:27 Za 12:10
n Joë 2:28
o Nu 11:29 Joë 2:29 Han 21:4 1Kor 12:10
p Joë 2:30
q Mt 24:29
r Joë 2:31 Mr 13:24
s Joë 2:32 Ro 10:13
t Mt 2:23
u Lu 24:19 Jo 5:36

door bemiddeling van hem in UW
midden heeft gedaan,[a] zoals GIJ
zelf weet, **23** deze [man], die vol-
gens het vastgestelde raadsbe-
sluit en de voorkennis van God
is overgeleverd,[b] hebt GIJ door de
hand van wetteloze mensen aan
een paal geslagen en om het leven
gebracht.[c] **24** Maar God heeft
hem opgewekt[d] door de smarten
van de dood te ontbinden,[e] want
het was niet mogelijk dat hij daar-
door blijvend werd vastgehouden.[f]
25 Dạvid zegt namelijk met be-
trekking tot hem: 'Ik had Jeho-
vah voortdurend voor mijn ogen,
want hij is aan mijn rechterhand,
opdat ik nimmer zou wankelen.[g]
26 Daarom werd mijn hart vrolijk
en verheugde mijn tong zich zeer.
Bovendien zal zelfs mijn vlees
in hoop verblijven,[h] **27** want gij
zult mijn ziel in Hạdes niet verla-
ten, noch zult gij toelaten dat hij
die jegens u loyaal is, het ver-
derf ziet.[i] **28** Gij hebt mij de we-
gen des levens bekendgemaakt, gij
zult mij met vrolijkheid vervullen
met uw aangezicht.'[j]

29 Mannen, broeders, het is toe-
gestaan met vrijmoedigheid van
spreken betreffende het familie-
hoofd Dạvid tot U te zeggen dat hij
zowel overleden[k] als begraven is,
en zijn graf is bij ons tot op deze
dag. **30** Welnu, omdat hij een
profeet was en wist dat God hem
met een eed had gezworen dat hij
een uit de vrucht van zijn len-
denen op zijn troon zou doen zit-
ten,[l] **31** voorzag hij en sprak hij
over de opstanding van de Chris-
tus, dat hij niet werd verlaten in
Hạdes en dat zijn vlees het ver-
derf niet heeft gezien.[m] **32** Deze
Jezus is door God opgewekt, van
welk feit wij allen getuigen zijn.[n]
33 Daarom heeft hij, daar hij tot
Gods rechterhand werd verhoogd[o]
en de beloofde heilige geest van
de Vader heeft ontvangen,[p] dit
uitgestort wat GIJ ziet en hoort.
34 Dạvid immers is niet naar de
hemelen opgestegen,[q] maar hij
zegt zelf: 'Jehovah heeft tot mijn
Heer gezegd: „Zit aan mijn rech-
terhand,[a] **35** totdat ik uw vijan-
den tot een voetbank voor uw voe-
ten stel."'[b] **36** Laat daarom het
gehele huis van Ịsraël met volle
zekerheid weten, dat God deze Je-
zus, die GIJ aan een paal hebt ge-
hangen,[c] zowel tot Heer[d] als tot
Christus heeft gemaakt."

37 Toen zij nu dit hoorden, wer-
den zij diep in hun hart getrof-
fen,[e] en zij zeiden tot Pẹtrus en
de overige apostelen: „Mannen,
broeders, wat moeten wij doen?"[f]
38 Pẹtrus [zei] tot hen: „Hebt be-
rouw,[g] en laat een ieder van U wor-
den gedoopt[h] in de naam[i] van Je-
zus Christus tot vergeving[j] van
UW zonden, en GIJ zult als vrije
gave[k] de heilige geest ontvangen.
39 Want U komt de belofte[l] toe
en UW kinderen en allen die ver
weg zijn,[m] zovelen als Jehovah,
onze God, er tot zich zal roepen."[n]
40 En met nog vele andere woor-
den legde hij grondig getuige-
nis af en bleef hen vermanen en
zei: „Wordt gered uit dit kromme
geslacht."[o] **41** Zij dan die zijn
woord van harte aanvaardden,
werden gedoopt,[p] en er werden op
die dag ongeveer drieduizend zie-
len toegevoegd.[q] **42** En zij blie-
ven zich toeleggen op het onder-
wijs van de apostelen en het [met
elkaar] delen,[r] het nuttigen van
maaltijden[s] en gebeden.[t]

43 Ja, iedere ziel werd door
vrees overvallen, en er geschied-
den voorts vele wonderen en te-
kenen door bemiddeling van de
apostelen.[u] **44** Allen die gelovi-
gen werden, waren bij elkaar en
hadden alle dingen gemeenschap-
pelijk,[v] **45** en zij verkochten
voorts hun goederen[w] en bezit-
tingen en deelden de [opbrengst]
aan allen uit, naar ieders behoef-
te.[x] **46** En dag aan dag waren
zij voortdurend eensgezind in de
tempel aanwezig,[y] en zij nuttig-
den hun maaltijden in particuliere

HFDST. 2

a Jo 14:10; Heb 2:4
b Lu 24:44; Jo 19:11; Han 4:28; 1Pe 1:20
c Lu 23:33; Han 5:30; Han 7:52
d Ps 16:10; Han 3:15; Ro 4:24; 1Kor 6:14; Kol 2:12; Heb 13:20
e Ps 9:13
f Jo 10:18
g Ps 16:8
h Ps 16:9
i Ps 16:10; Han 13:35
j Ps 16:11
k 1Kor 2:10; Han 13:36
l 2Sa 7:12; Ps 89:4; Ps 132:11
m Ps 16:10; Han 13:35; Han 13:37
n Lu 24:48; Han 1:8; Han 3:15
o Ro 8:34; Fil 2:9; 1Pe 3:22
p Jo 14:26; Han 1:4
q Jo 3:13

2e kolom

a Ps 110:1
b Ge 3:15; Lu 20:43; 1Kor 15:25; Heb 10:13
c Jo 19:6; Han 4:10
d Mt 28:18; Jo 3:35; Han 5:31
e 2Sa 24:10; Ps 73:21
f Lu 3:10; Han 16:30
g Lu 24:47; Han 17:30; Han 26:20
h Mt 28:19
i Fil 2:9; Opb 19:16
j Jes 44:22; Mt 26:28; Ef 1:7
k Han 8:20
l Joë 2:28
m Jes 57:19; Ef 2:17
n Joë 2:32
o De 32:5; Ps 78:8; Ga 1:4; Fil 2:15
p Han 8:12; Han 18:8
q Jes 60:22; Han 4:4; Han 5:14
r Fil 1:5
s Han 2:46
t Han 1:14
u Han 5:12; Han 19:17

v Han 4:32; w Mt 19:21; x Jes 58:7; Han 4:34; y Lu 24:53.

huizen en gebruikten het voedsel met grote verheuging[a] en oprechtheid van hart, **47** en zij loofden God en stonden bij het gehele volk in de gunst.[b] Terzelfder tijd bleef Jehovah dagelijks degenen die gered werden,[c] aan hen toevoegen.[d]

3 Pętrus en Johąnnes nu gingen op naar de tempel voor het uur van gebed, het negende uur,[e] **2** en er werd een zekere man aangedragen die van de schoot van zijn moeder af[f] kreupel was, en dagelijks zetten zij hem bij de tempeldeur die de Schone[g] werd genoemd neer om gaven van barmhartigheid te vragen van hen die de tempel binnengingen.[h] **3** Toen hij Pętrus en Johąnnes gewaar werd, die juist de tempel wilden binnengaan, verzocht hij voorts of hij gaven van barmhartigheid[i] mocht ontvangen. **4** Maar Pętrus, evenals Johąnnes, zag hem strak aan[j] en zei: „Kijk ons eens aan.” **5** Derhalve vestigde hij zijn aandacht op hen, in de verwachting iets van hen te krijgen. **6** Doch Pętrus zei: „Zilver en goud bezit ik niet, maar wat ik wél heb, geef ik u:[k] In de naam van Jezus Christus de Nazarener,[l] loop!”[m] **7** Toen pakte hij hem bij de rechterhand[n] en richtte hem op. Ogenblikkelijk werden zijn voetzolen en de beenderen van zijn enkels stevig,[o] **8** en met een sprong[p] stond hij overeind en ging lopen, en al lopend en springend ging hij met hen de tempel binnen,[q] terwijl hij God loofde. **9** En het gehele volk[r] zag hoe hij liep en God loofde. **10** Bovendien herkenden zij hem toen als de man die gewoonlijk voor gaven van barmhartigheid aan de Schone[s] Poort van de tempel zat, en zij werden met verbazing en verrukking[t] vervuld over hetgeen met hem gebeurd was.

11 Terwijl de man zich nu aan Pętrus en Johąnnes vastklampte, liep al het volk, dat buiten zichzelf was van verbazing, rondom hen te hoop in de zogenoemde zuilengang van Sąlomo.[a] **12** Toen Pętrus dit zag, zei hij tot het volk: „Mannen van Įsraël, waarom verwondert GIJ U hierover, of waarom staart GIJ ons aan alsof wij hem door eigen kracht of godvruchtige toewijding hebben doen lopen?[b] **13** De God van Ąbraham en van Įsaäk en van Jąkob,[c] de God van onze voorvaders, heeft zijn Knecht,[d] Jezus, verheerlijkt,[e] die GÍJ hebt overgeleverd[f] en voor het aangezicht van Pilątus hebt verloochend, ofschoon deze besloten had hem vrij te laten.[g] **14** Ja, GIJ hebt die heilige en rechtvaardige[h] verloochend, en GIJ hebt gevraagd dat U een man, een moordenaar,[i] geschonken zou worden; **15** de Voornaamste Bewerker van het leven[j] daarentegen hebt GIJ gedood. Maar God heeft hem uit de doden opgewekt, van welk feit wij getuigen zijn.[k] **16** Daarom heeft zijn naam, door [ons] geloof in zijn naam, deze man, die GIJ ziet en kent, sterk gemaakt, en het geloof dat door bemiddeling van hem is, heeft de man deze volledige gezondheid geschonken ten aanschouwen van U allen. **17** En nu, broeders, ik weet dat GIJ in onwetendheid[l] hebt gehandeld, evenals UW regeerders.[m] **18** Maar op deze wijze heeft God datgene wat hij tevoren bij monde van alle profeten had aangekondigd, dat zijn Christus zou lijden,[n] in vervulling doen gaan.

19 Hebt daarom berouw[o] en keert U om,[p] opdat UW zonden worden uitgewist,[q] opdat er tijden van verkwikking[r] mogen komen van de persoon van Jehovah **20** en hij de voor U bestemde Christus moge uitzenden, Jezus, **21** die weliswaar in de hemel zelf moet verblijven[s] tot de tijden van het herstel[t] van alle dingen, waarover God bij monde van zijn heilige profeten van oudsher heeft gesproken.[u] **22** In feite heeft Mozes gezegd: ’Jehovah God zal uit het midden van UW broeders een profeet voor U verwekken gelijk mij.[v] Naar hem moet GIJ luisteren overeenkomstig alles wat

HFDST. 2

a Pr 9:7
b Ro 14:18
c Han 5:14
Han 11:21
Han 11:24
d Ps 115:14
1Kor 3:7

HFDST. 3

e Han 10:30
f Jo 9:1
Han 14:8
g Han 3:10
h Jo 9:8
i Lu 11:41
j Han 14:9
k 2Kor 6:10
l Mt 2:23
Han 4:10
m Han 3:16
n Mt 9:25
Lu 6:6
o Mt 8:15
Jo 5:8
Han 9:34
Han 14:10
p Jes 35:6
q Jo 5:14
r Han 4:21
s Jo 9:8
Han 3:2
t Mr 5:42

2e kolom

a Jo 10:23
Han 5:12
b 2Kor 3:5
c Ex 3:6
Mt 22:32
d Jes 52:13
Jes 53:11
e Jo 7:39
Fil 2:9
f Han 2:23
Han 5:30
g Mt 27:21
Lu 23:14
h 1Jo 2:1
i Mt 27:20
Lu 23:18
j Han 5:31
Heb 2:10
k Lu 24:48
Han 1:8
Han 2:32
l Lu 23:34
Jo 16:3
1Ti 1:13
m 1Kor 2:8
n Ps 22:16
Ps 118:22
Jes 50:6
Jes 53:8
Da 9:26
Lu 22:15
o Han 2:38
p Ez 33:11
Ef 4:22
1Pe 4:3
q Ez 33:16
1Jo 1:7
r Jes 28:12
s Ps 110:1
t Mt 17:11
u Jes 1:26
v De 18:15
De 34:10

hij tot U spreekt.[a] **23** Ja, elke
ziel die niet naar die Profeet luis-
tert, zal volledig worden verdelgd
uit het midden van het volk.'[b]
24 En alle profeten trouwens,
van Samuël af en die daarna zijn
gevolgd, zovelen als er hebben
gesproken, hebben deze dagen
ook duidelijk bekendgemaakt.[c]
25 GIJ zijt de zonen[d] van de profe-
ten en van het verbond dat God
met UW voorvaders is aangegaan,
toen hij tot Abraham zei: 'En
in uw zaad zullen alle families
van de aarde gezegend worden.'[e]
26 God heeft zijn Knecht, na hem
verwekt te hebben, het eerst[f] tot
U gezonden om U te zegenen door
een ieder van U van UW goddeloze
daden af te keren."

4 Terwijl de [twee] nu tot het
volk spraken, kwamen de
overpriesters en de tempelhoofd-
man[g] en de Sadduceeën[h] op hen
af, **2** geërgerd omdat zij het volk
onderwezen en de opstanding uit
de doden in het geval van Jezus
duidelijk verkondigden;[i] **3** en zij
sloegen de hand aan hen en stel-
den hen in verzekerde bewaring
tot de volgende dag,[j] omdat het al
avond was. **4** Velen echter van
hen die naar de toespraak hadden
geluisterd, geloofden,[k] en het ge-
tal der mannen steeg tot ongeveer
vijfduizend.[l]

5 De volgende dag werd er in
Jeruzalem een vergadering gehou-
den van hun regeerders en oude-
re mannen en schriftgeleerden[m]
6 (ook Annas,[n] de overpriester, en
Kajafas[o] en Johannes en Alexan-
der en allen die tot de familie
van de overpriester behoorden),
7 en zij stelden hen in hun midden
en gingen informeren: „Door
welke kracht of in wiens naam
hebt GIJ dit gedaan?"[p] **8** Toen
zei Petrus, vervuld met heilige
geest,[q] tot hen:

„Regeerders van het volk en
oudere mannen, **9** indien wij
vandaag op grond van een goe-
de daad aan een ziekelijk mens
bewezen,[r] erover worden onder-
vraagd door wie hij beter is ge-
maakt, **10** dan zij het U allen en
het gehele volk van Israël bekend
dat in de naam van Jezus Christus,
de Nazarener,[a] die GIJ aan een paal
hebt gehangen,[b] maar die door
God uit de doden is opgewekt,[c] ja,
door hem deze man hier gezond
voor U staat. **11** Dit is 'de steen
die door U, bouwlieden, werd be-
handeld alsof hij van geen belang
was, die het hoofd van de hoek is
geworden'.[d] **12** Bovendien is er
in niemand anders redding, want
er is onder de hemel geen andere
naam[e] die onder de mensen is ge-
geven waardoor wij gered moeten
worden."[f]

13 Toen zij nu zagen hoe vrijuit
Petrus en Johannes spraken en
bemerkten dat zij ongeletterde
en gewone mensen waren,[g] ver-
wonderden zij zich. En zij gingen
hen herkennen als [personen]
die met Jezus waren geweest;[h]
14 en daar zij de mens die gene-
zen was, bij hen zagen staan,[i] kon-
den zij er niets tegen inbrengen.[j]
15 Zij geboden hun daarom de
Sanhedrin-zaal te verlaten, waar-
na zij overleg met elkaar pleeg-
den **16** en zeiden: „Wat moeten
wij met deze mensen doen?[k] Want
er is door bemiddeling van hen
inderdaad een opmerkenswaar-
dig teken geschied, dat openbaar
is aan alle inwoners van Jeruzza-
lem,[l] en wij kunnen het niet ont-
kennen. **17** Maar laten wij, op-
dat het niet nog verder onder het
volk wordt verbreid, hun met drei-
gementen zeggen tot geen enkel
mens meer op basis van deze naam
te spreken."[m]

18 Daarop riepen zij hen en ge-
lastten hun nergens meer iets te
zeggen of te onderwijzen op basis
van de naam van Jezus. **19** Pe-
trus en Johannes gaven hun echt-
er ten antwoord: „Oordeelt zelf
of het in Gods ogen rechtvaar-
dig is meer naar U te luisteren
dan naar God. **20** Maar wat ons
betreft, wij kunnen niet ophou-
den te spreken over de dingen
die wij gezien en gehoord heb-
ben."[n] **21** Nadat zij hun dan

HFDST. 3

a De 18:18
Han 7:37
b De 18:19
c Lu 24:27
Han 10:43
d Ro 9:4
e Ge 22:18
Ga 3:8
f Han 13:46
Ro 1:16

HFDST. 4

g Lu 22:4
h Han 23:8
i Han 4:33
Han 17:18
j Lu 21:12
k 1Ti 3:16
l Han 2:41
Han 6:7
m Mr 13:9
n Lu 3:2
Jo 18:13
o Mt 26:57
Lu 3:2
Jo 11:49
p Mt 21:23
Mr 11:28
Lu 20:2
q Han 7:55
r Han 3:7

2e kolom

a Mt 2:23
Han 3:6
b Han 2:36
c Han 2:24
Han 5:30
d Ps 118:22
Jes 28:16
Mt 21:42
1Pe 2:7
e Mt 1:21
Han 10:43
Fil 2:9
f Jo 1:12
Jo 14:6
1Ti 2:5
g Mt 11:25
1Kor 1:27
h Jo 7:15
i Han 3:11
j Lu 21:15
k Jo 11:47
l Han 3:9
m Han 5:40
n Han 5:29
2Pe 1:16

nog meer dreigementen hadden
toegevoegd, lieten zij hen vrij,
daar zij geen enkele grond kon-
den vinden om hen te straffen,
en ter wille van het volk,[a] om-
dat zij allen God verheerlijk-
ten om hetgeen er gebeurd was,
22 want de mens aan wie dit te-
ken van gezondmaking was ge-
schied, was meer dan veertig jaar
oud.

23 Nadat zij waren vrijgelaten,
gingen zij naar hun eigen men-
sen[b] en berichtten wat de over-
priesters en de oudere mannen
allemaal tot hen hadden gezegd.
24 Toen zij dit hoorden, verhie-
ven zij eensgezind hun stem tot
God[c] en zeiden:

„Soevereine[d] Heer, gij zijt De-
gene die de hemel en de aarde en
de zee en al wat daarin is, hebt
gemaakt,[e] **25** en die door middel
van heilige geest bij monde van
onze voorvader Da̱vid, uw knecht,
hebt gezegd:[f] 'Waarom zijn natiën
in tumult geraakt en hebben vol-
ken op ijdele dingen gezonnen?[g]
26 De koningen der aarde heb-
ben zich opgesteld en de regeer-
ders hebben zich als één [blok]
aaneengesloten tegen Jehovah en
tegen zijn gezalfde.'[h] **27** Zo ook
waren in deze stad zowel Hero̱des
als Po̱ntius Pila̱tus,[i] te zamen met
[mensen der] natiën en met volken
van Israël, in werkelijkheid verga-
derd tegen uw heilige[j] knecht Je-
zus, die gij hebt gezalfd,[k] **28** om
alles te doen wat uw hand en
raad van tevoren had bepaald dat
zou geschieden.[l] **29** Nu dan, Je-
hovah, schenk aandacht aan hun
bedreigingen,[m] en geef uw sla-
ven dat zij met alle vrijmoedig-
heid uw woord blijven spreken,[n]
30 terwijl gij uw hand uitstrekt
tot gezondmaking en terwijl er
tekenen en wonderen[o] geschie-
den door middel van de naam[p]
van uw heilige knecht[q] Jezus."

31 En na het opzenden van hun
smekingen schudde de plaats
waar zij vergaderd waren,[r] en zij
werden allen zonder uitzondering
met de heilige geest vervuld[a] en
spraken het woord van God met
vrijmoedigheid.[b]

32 Bovendien was de menigte
van hen die gelovigen waren ge-
worden, één van hart en ziel,[c] en
zelfs niet één zei dat iets van zijn
bezittingen zijn eigendom was,
maar zij hadden alle dingen ge-
meenschappelijk.[d] **33** Ook ble-
ven de apostelen met grote kracht
het getuigenis betreffende de op-
standing van de Heer Jezus ge-
ven,[e] en een grote mate van on-
verdiende goedheid rustte op hen
allen. **34** Ja, er was geen enkele
behoeftige onder hen,[f] want allen
die landerijen of huizen bezaten,
verkochten deze en brachten de
opbrengst van het verkochte mee
35 en legden die aan de voeten
van de apostelen neer.[g] Vervol-
gens werd dan aan een ieder [daar-
van] uitgedeeld[h] naar zijn behoef-
te. **36** Zo bezat Jo̱zef, die van
de apostelen de bijnaam Ba̱rna-
bas[i] had gekregen — hetgeen
vertaald betekent: Zoon van ver-
troosting — een leviet, van ge-
boorte uit Cyprus, **37** een stuk
land, dat hij verkocht en waarvan
hij het geld meebracht en aan
de voeten van de apostelen neer-
legde.[j]

5 Een zekere man echter, met
name Ananias, verkocht te za-
men met zijn vrouw Saffi̱ra een
eigendom **2** en hield, met mede-
weten van zijn vrouw, in het ge-
heim iets van de prijs achter en
bracht slechts een gedeelte en leg-
de het aan de voeten van de apos-
telen neer.[k] **3** Maar Pe̱trus zei:
„Ananias, waarom heeft Sa̱tan[l] u
verstout de heilige geest[m] te be-
driegen[n] en in het geheim iets
van de prijs van het veld ach-
ter te houden? **4** Bleef het niet
van u zolang het [in uw bezit]
bleef, en stond ook nadat het
was verkocht, [de opbrengst] niet
onder uw beheer? Waarom hebt
gij u een daad als deze in uw
hart voorgenomen? Gij hebt niet
mensen bedrogen,[o] maar God."[p]
5 Bij het horen van deze woorden

HFDST. 4

a Lu 22:2
Han 5:26
b Han 12:12
c Ps 55:16
d Opb 6:10
e Ex 20:11
Ne 9:6
Ps 146:6
Opb 10:6
f 2Sa 23:2
g Ps 2:1
h Ps 2:2
i Lu 23:12
j Han 3:13
Heb 7:26
k Ps 45:7
Han 10:38
l Jes 53:10
Lu 24:44
Han 2:23
1Pe 1:20
m Jes 37:17
n Jes 58:1
Han 19:8
o Han 2:43
Han 5:12
p Han 3:16
q Han 3:26
r Han 2:2

2e kolom

a Han 2:4
b 1Th 2:2
c Jo 17:21
Fil 1:27
d Han 2:44
e Han 1:22
Han 4:2
f De 15:4
Han 2:45
1Jo 3:17
g Han 5:2
h Han 6:1
i Han 11:22
Han 12:25
j Sp 3:9
Lu 12:33

HFDST. 5

k Han 4:35
l Lu 22:3
m Nu 30:2
Pr 5:4
Han 5:9
n Ps 101:7
Ps 119:118
Ef 4:25
Kol 3:9
Opb 21:8
o De 23:23
p 1Sa 2:25

viel Ananias neer en blies de laatste adem uit.[a] En er kwam grote vrees[b] over allen die ervan hoorden. **6** De jongere mannen stonden echter op, wikkelden hem in doeken[c] en droegen hem naar buiten en begroeven hem.

7 Nu kwam na een tussenpoos van ongeveer drie uur zijn vrouw binnen, niet wetend wat er was gebeurd. **8** Petrus zei tot haar: „Zeg mij, hebt GIJ [beiden] het veld voor zoveel verkocht?" Zij zei: „Ja, voor zoveel." **9** Daarom [zei] Petrus tot haar: „Waarom zijt GIJ [beiden] overeengekomen de geest van Jehovah op de proef te stellen?[d] Zie! De voeten van hen die uw man hebben begraven, zijn aan de deur, en zij zullen u uitdragen." **10** Ogenblikkelijk viel zij aan zijn voeten neer en blies de laatste adem uit.[e] Toen de jonge mannen binnenkwamen, vonden zij haar dood, en zij droegen haar naar buiten en begroeven haar naast haar man. **11** Dientengevolge kwam er grote vrees over de gehele gemeente en over allen die omtrent deze dingen hoorden.

12 Voorts bleven er door de handen van de apostelen vele tekenen en wonderen onder het volk geschieden;[f] en zij waren allen eensgezind [bijeen] in Salomo's zuilengang.[g] **13** Weliswaar had niet een van de anderen de moed zich bij hen aan te sluiten;[h] niettemin achtte het volk hen hoog.[i] **14** Wat meer zegt, er bleven gelovigen in de Heer toegevoegd worden, menigten van zowel mannen als vrouwen,[j] **15** zodat men de zieken zelfs op de brede straten bracht en hen daar op kleine bedden en draagbedden neerlegde, opdat als Petrus voorbijging, tenminste zijn schaduw op iemand van hen zou vallen.[k] **16** Ook uit de steden rondom Jeruzalem bleef de menigte samenstromen en bracht zieken mee en mensen die door onreine geesten gekweld werden, en die werden allen zonder uitzondering genezen.

HFDST. 5

a 1Pe 4:17

b Han 2:43
Han 5:11

c Jo 19:40

d Ex 17:2
Ps 95:9
Mt 4:7
Lu 4:12
1Kor 10:9

e Han 5:5

f Han 4:30
Han 6:8
Han 7:36
Han 14:3
Han 15:12
Ro 15:19
2Kor 12:12

g Jo 10:23
Han 3:11

h Jo 19:38

i Han 2:47

j Han 6:7

k Mt 9:21
Mt 14:36
Mr 6:56

2e kolom

a Sp 27:4
Mt 27:18

b Lu 21:12
Han 4:3

c Ps 34:7
Han 12:7
Heb 1:14

d Han 16:26

e Jo 6:68

f Han 4:5

g Han 4:1

h Han 4:20

i Mt 14:5
Lu 20:19

j Han 4:18

17 Maar de hogepriester en allen die met hem waren, de destijds bestaande sekte der Sadduceeën, stonden op en werden met jaloezie[a] vervuld, **18** en zij sloegen de hand aan de apostelen en zetten hen in de openbare plaats van hechtenis.[b] **19** Doch in de nacht opende Jehovah's engel[c] de deuren van de gevangenis,[d] bracht hen naar buiten en zei: **20** „Gaat heen, stelt U op in de tempel en blijft tot het volk alle woorden omtrent dit leven spreken."[e] **21** Nadat zij dit hadden gehoord, traden zij bij het aanbreken van de dag de tempel binnen en gingen er onderwijzen.

Toen nu de hogepriester met de zijnen was aangekomen, riepen zij het Sanhedrin bijeen en de gehele vergadering van oudere mannen van de zonen van Israël,[f] en zij zonden [beambten] naar de gevangenis om hen te halen. **22** Maar toen de beambten daar kwamen, vonden zij hen niet in de gevangenis. Zij keerden daarom terug en brachten verslag uit, **23** en zeiden: „Wij vonden de gevangenis met alle veiligheidsvoorzieningen op slot en de wachtposten bij de deuren staan, maar toen wij opendeden, troffen wij niemand binnen aan." **24** Toen nu zowel de tempelhoofdman als de overpriesters deze woorden hoorden, geraakten zij in verlegenheid over deze zaken [en vroegen zich af] waar dit toch wel op zou uitlopen.[g] **25** Maar iemand kwam hun berichten: „Ziet! De mannen die GIJ in de gevangenis hebt gezet, staan in de tempel het volk te onderwijzen."[h] **26** Toen ging de hoofdman met zijn beambten hen halen, maar zonder geweld, want zij waren bevreesd[i] door het volk gestenigd te worden.

27 Zij haalden hen dan en stelden hen in de Sanhedrin-zaal. En de hogepriester ondervroeg hen **28** en zei: „Wij hebben U uitdrukkelijk bevolen[j] niet door te gaan met onderwijzen op basis van deze

naam, en ziet! nochtans hebt GIJ
Jeruzalem met UW leer vervuld,[a]
en GIJ zijt vastbesloten het bloed[b]
van deze mens over ons te brengen.” **29** Petrus en de [andere]
apostelen gaven ten antwoord:
„Wij moeten God als regeerder
meer gehoorzamen dan mensen.[c]
30 De God van onze voorvaders
heeft Jezus opgewekt,[d] die GIJ
om het leven hebt gebracht door
hem aan een paal te hangen.[e]
31 Hem heeft God als Voornaam-
ste Gevolmachtigde[f] en Redder[g]
tot zijn rechterhand verhoogd,[h]
om Israël [de gelegenheid tot] be-
rouw[i] en vergeving van zonden te
geven.[j] **32** En wij zijn getuigen
van deze zaken,[k] evenals de heilig-
e geest,[l] die God heeft gegeven
aan hen die hem als regeerder ge-
hoorzamen.”

33 Toen zij dit hoorden, voel-
den zij zich diepgegrieft en wil-
den hen om het leven brengen.[m]
34 Maar er stond iemand in het
Sanhedrin op, een Farizeeër ge-
naamd Gamaliël,[n] een leraar der
Wet, die bij het gehele volk in
aanzien stond, en hij gebood de
mannen een ogenblik naar buit-
en te brengen.[o] **35** En hij zei
tot hen: „Mannen van Israël,[p]
schenkt aandacht aan UZELF met
betrekking tot wat GIJ van plan
zijt met deze mensen te doen.
36 Vóór deze dagen bijvoorbeeld
stond Theudas op, die beweer-
de dat hij iemand van betekenis
was,[q] en een aantal mannen, on-
geveer vierhonderd, sloten zich
bij zijn partij aan.[r] Maar hij werd
om het leven gebracht, en allen
die hem gehoorzaamden, werden
verstrooid en zijn tot niets ge-
worden. **37** Na hem stond Judas
de Galileeër op, in de dagen der
inschrijving,[s] en hij trok volk ach-
ter zich. En toch is die man om-
gekomen, en allen die hem ge-
hoorzaamden, werden verstrooid.
38 En onder de huidige omstan-
digheden zeg ik U daarom: Laat
U niet in met deze mensen, maar
laat hen begaan (want indien dit
plan of dit werk uit mensen is,

HFDST. 5

a Jo 12:19
b Mt 27:25
Han 3:15
c 1Sa 15:22
Da 3:18
Jo 14:15
Han 4:19
d Han 2:24
Han 13:30
e Han 2:23
Han 10:39
Ga 3:13
1Pe 2:24
f Han 3:15
g Mt 1:21
Heb 2:10
h Han 2:33
Fil 2:9
i Han 2:38
j Jes 53:11
Lu 24:47
Han 10:43
Han 13:38
k Lu 24:48
Han 1:8
Han 1:22
l Jo 15:26
m Han 7:54
n Han 22:3
o Han 4:15
p Han 2:22
q Han 8:9
r Han 21:38
s Lu 2:2

2e kolom

a Ps 127:1
Sp 21:30
Mt 15:13
b Jes 26:12
Ro 8:31
c Jes 8:10
d Han 26:14
e Mt 10:17
Mr 13:9
Lu 20:10
Han 22:19
f Han 4:18
g Mt 5:12
Han 16:25
Ro 5:3
2Kor 12:10
Fil 1:29
Heb 10:34
1Pe 4:13
h Han 9:16
i Han 20:20
j Han 2:46
Han 4:31
Han 18:5
k 2Kor 10:14

HFDST. 6

l Han 9:29
m Han 4:35
1Ti 5:3
Jak 1:27
n Ex 18:18
o De 1:13
p Han 6:10
Han 16:2
1Ti 3:7
q Han 2:42
r Han 11:24
s Han 21:8
t De 34:9
Han 8:17
Han 13:3
Han 14:23
1Ti 4:14
1Ti 5:22
2Ti 1:6

zal het te gronde worden gericht;[a]
39 maar indien het uit God is,[b]
zult GIJ hen niet te gronde kunnen
richten);[c] anders zou misschien
blijken dat GIJ in werkelijkheid te-
gen God strijdt.”[d] **40** Toen ga-
ven zij hem gehoor, en zij riepen
de apostelen, geselden hen[e] en ga-
ven hun het bevel niet meer op ba-
sis van Jezus’ naam te spreken[f] en
lieten hen gaan.

41 Zij dan gingen van het San-
hedrin vandaan, verheugd[g] dat
zij waardig gerekend waren ten
behoeve van zijn naam oneer te
lijden.[h] **42** En zij bleven zonder
ophouden elke dag in de tempel
en van huis tot huis[i] onderwij-
zen[j] en het goede nieuws over de
Christus, Jezus, bekendmaken.[k]

6 In die dagen nu, toen [het
aantal] discipelen steeds toe-
nam, begonnen de Griekssprekende[l]
joden tegen de Hebreeuwss-
prekende joden te murmureren,
omdat hun weduwen bij de da-
gelijkse [voedsel]verdeling over
het hoofd werden gezien.[m] **2** De
twaalf riepen daarom de menigte
der discipelen bij zich en zeiden:
„Wij trekken ons niet graag van
het woord Gods terug ten einde
[voedsel] over tafels te verdelen.[n]
3 Ziet daarom voor UZELF uit,[o]
broeders, naar zeven goed be-
kendstaande mannen uit UW mid-
den, vol van geest en wijsheid,[p]
opdat wij hen over deze nood-
zakelijke aangelegenheid kunnen
aanstellen; **4** wij daarentegen
zullen ons aan gebed en aan de be-
diening van het woord wijden.”[q]
5 En het gesprokene vond in-
stemming bij de gehele menigte,
en zij kozen Stefanus, een man vol
geloof en heilige geest,[r] en Filip-
pus[s] en Prochorus en Nikanor en
Timon en Parmenas en Nikolaüs,
een proseliet uit Antiochië; **6** en
zij stelden hen voor de apostelen,
die, na gebeden te hebben, hun de
handen oplegden.[t]

7 Zo bleef het woord van God
groeien,[u] en het aantal discipelen

u Han 12:24; Han 19:20.

in Jeruzalem bleef sterk toenemen,[a] en een grote schare priesters[b] werd het geloof gehoorzaam.[c]

8 Stefanus nu, vol van gunst en kracht, verrichtte grote wonderen en tekenen[d] onder het volk. **9** Sommigen echter van hen die tot de zogenoemde Synagoge der Vrijgelatenen behoorden, en van de Cyreneeërs en Alexandrijnen[e] en van hen die uit Cilicië[f] en Asia waren, stonden op om met Stefanus te redetwisten; **10** toch waren zij niet opgewassen tegen de wijsheid[g] en de geest waarmee hij sprak.[h] **11** Toen stookten zij heimelijk mannen op om te zeggen:[i] „Wij hebben hem lasterlijke[j] woorden tegen Mozes en God horen spreken." **12** En zij hitsten het volk en de oudere mannen en de schriftgeleerden op, en zij overvielen hem plotseling, maakten zich met geweld van hem meester en voerden hem naar het Sanhedrin.[k] **13** En zij lieten valse getuigen optreden,[l] die zeiden: „Deze mens houdt niet op tegen deze heilige plaats en tegen de Wet te spreken.[m] **14** Wij hebben hem bijvoorbeeld horen zeggen dat deze Jezus de Nazarener deze plaats zal afbreken en de gebruiken die Mozes ons heeft overgeleverd, zal veranderen."

15 En toen allen die in het Sanhedrin zaten, met gespannen aandacht naar hem keken,[n] zagen zij dat zijn aangezicht als het aangezicht van een engel was.[o]

7 Maar de hogepriester zei: „Zijn deze dingen waar?" **2** Hij zei: „Mannen, broeders en vaders, hoort. De God der heerlijkheid[p] is aan onze voorvader Abraham verschenen terwijl hij in Mesopotamië was, voordat hij zich in Haran vestigde,[q] **3** en hij zei tot hem: 'Verlaat uw land en uw bloedverwanten en kom naar het land dat ik u zal tonen.'[r] **4** Toen verliet hij het land der Chaldeeën en vestigde zich in Haran. En vandaar deed [God] hem, nadat zijn vader was gestorven,[s] van woonplaats veranderen en naar dit land gaan, waarin GIJ nu woont.[a] **5** Nochtans gaf hij hem geen enkel erfelijk bezit daarin, neen, nog geen voetbreed,[b] maar hij beloofde het aan hem en zijn zaad[c] na hem tot een bezitting te geven,[d] hoewel hij nog geen kind had.[e] **6** Bovendien kwam hetgeen God sprak hierop neer, dat zijn nakomelingen als inwonende vreemdelingen[f] zouden verkeren in een vreemd land[g] en dat [men] hen in slavernij zou brengen en [hen] zou kwellen, vierhonderd jaar lang.[h] **7** 'En die natie welke zij als slaven zullen dienen, zal ik oordelen,'[i] zei God, 'en na deze dingen zullen zij uittrekken en op deze plaats heilige dienst voor mij verrichten.'[j]

8 Hij gaf hem ook een verbond der besnijdenis;[k] en zo werd hij de vader van Isaäk[l] en besneed hem op de achtste dag,[m] en Isaäk van Jakob, en Jakob van de twaalf familiehoofden.[n] **9** En de familiehoofden werden jaloers[o] op Jozef en verkochten hem naar Egypte.[p] Maar God was met hem[q] **10** en bevrijdde hem uit al zijn verdrukkingen en gaf hem gunst en wijsheid in de ogen van Farao, de koning van Egypte. En hij stelde hem aan tot bestuurder over Egypte en zijn gehele huis.[r] **11** Maar er kwam een hongersnood over heel Egypte en Kanaän, ja, een grote verdrukking; en onze voorvaders vonden geen voedingsmiddelen.[s] **12** Maar Jakob hoorde dat er in Egypte levensmiddelen waren,[t] en hij zond onze voorvaders voor de eerste keer daarheen.[u] **13** En bij de tweede keer maakte Jozef zich aan zijn broers bekend;[v] en de familieafkomst van Jozef werd aan Farao openbaar.[w] **14** Derhalve liet Jozef zijn vader Jakob en al zijn bloedverwanten uit die plaats overkomen,[x] ten getale van vijfenzeventig zielen.[y] **15** Jakob daalde af naar Egypte.[z] En hij overleed,[a] evenals onze voorvaders,[b] **16** en zij werden naar Sichem overgebracht[c] en werden

HFDST. 6

a Han 2:47
b Jo 12:42
Han 15:5
c Ro 16:26
d Han 2:43
e Han 18:24
f Han 23:34
g Lu 21:15
Han 6:3
h Jes 54:17
Lu 21:15
i Ex 23:1
Le 19:16
j 1Kon 21:10
Mt 26:59
k Lu 22:66
l De 5:20
Sp 19:28
m Jer 26:11
Han 21:28
n Mt 10:17
o Re 13:6

HFDST. 7

p Ps 29:3
q Ge 11:31
Ge 15:7
Ne 9:7
r Ge 12:1
s Ge 11:32
Heb 11:8

2e kolom

a Ge 12:4
b De 2:5
c Ge 48:4
De 32:49
Ne 9:24
d Ge 17:8
Ex 6:8
e Ge 12:7
Ge 13:15
f Ge 15:13
Ps 39:12
1Pe 2:11
g Ex 12:40
h Ge 15:13
i Ge 15:14
j Ex 3:12
k Ge 17:10
l Ge 21:1
m Ge 21:4
Le 12:3
Lu 2:21
n Ge 29:32
o Ge 37:11
p Ge 37:28
Ge 45:4
Ps 105:17
q Ge 39:2
r Ge 41:40
Ge 41:41
Ge 41:46
Ps 105:21
s Ge 41:54
Ge 42:5
t Ge 42:2
u Ge 42:6
v Ge 45:1
w Ge 45:16
x Ge 45:9
y Ge 46:27
De 10:22
z Ge 46:29
De 26:5
a Ge 49:33
b Ex 1:6
c Ge 50:13

in het graf gelegd[a] dat Abraham
voor een prijs in zilvergeld van de
zonen van Hemor te Sichem had
gekocht.[b]
17 Juist toen de tijd naderde
voor [de vervulling van] de be-
lofte die God openlijk aan Abra-
ham had bekendgemaakt, nam
het volk [in aantal] toe en ver-
menigvuldigde zich in Egypte,[c]
18 totdat er een andere koning
over Egypte opstond, die van Jo-
zef niets af wist.[d] **19** Deze wend-
de sluwe staatkunde aan tegen
ons ras[e] en dwong de vaders er on-
rechtmatig toe hun baby's te von-
deling te leggen, opdat zij niet
in het leven behouden zouden
worden.[f] **20** In diezelfde tijd werd
Mozes geboren,[g] en hij was god-
delijk schoon.[h] En hij werd drie
maanden in het huis van [zijn] va-
der gezoogd. **21** Maar toen hij
te vondeling werd gelegd, nam
de dochter van Farao hem op en
bracht hem als haar eigen zoon
groot.[i] **22** Dientengevolge werd
Mozes in alle wijsheid[j] der Egyp-
tenaren onderricht. Ja, hij was
krachtig in zijn woorden[k] en da-
den.
23 Toen nu de tijd van zijn veer-
tigste jaar ten volle verstreken
was, kwam het in zijn hart op
inspectie te houden onder zijn
broeders, de zonen van Israël.[l]
24 En toen hij iemand in het oog
kreeg die onrechtvaardig werd
behandeld, verdedigde hij hem en
wreekte degene die werd mishan-
deld, door de Egyptenaar neer
te slaan.[m] **25** Hij veronderstel-
de dat zijn broeders zouden be-
grijpen dat God hun door zijn
hand redding gaf,[n] maar zij be-
grepen [het] niet. **26** En de vol-
gende dag vertoonde hij zich aan
hen terwijl zij aan het vechten wa-
ren, en hij trachtte de vrede tus-
sen hen te herstellen[o] door te zeg-
gen: 'Mannen, GIJ zijt broeders.
Waarom behandelt GIJ elkaar on-
rechtvaardig?'[p] **27** Maar degene
die zijn naaste onrechtvaardig be-
handelde, stootte hem van zich af
en zei: 'Wie heeft u tot heerser
en rechter over ons aangesteld?[a]
28 Wilt gij mij soms op dezelfde
wijze om het leven brengen als gij
gisteren de Egyptenaar om het le-
ven hebt gebracht?'[b] **29** Op dit
woord nam Mozes de vlucht en
werd een inwonende vreemdeling
in het land Midian,[c] waar hij vader
werd van twee zonen.[d]
30 En toen er veertig jaar ten
volle verstreken waren, verscheen
hem in de wildernis van de berg
Sinaï een engel in de vuurvlam
van een doornbos.[e] **31** Toen Mo-
zes dit nu zag, verwonderde hij
zich over de aanblik.[f] Maar toen
hij ernaartoe ging om het te on-
derzoeken, kwam Jehovah's stem:
32 'Ik ben de God van uw voor-
vaders, de God van Abraham en
van Isaäk en van Jakob.'[g] Door be-
ving bevangen, durfde Mozes geen
nader onderzoek in te stellen.
33 Jehovah zei tot hem: 'Doe de
sandalen van uw voeten, want de
plaats waarop gij staat, is heili-
ge grond.[h] **34** Ik heb de slechte
behandeling van mijn volk, dat in
Egypte is, zeer zeker gezien,[i] en ik
heb hun zuchten gehoord,[j] en ik
ben neergedaald om hen te bevrij-
den.[k] Nu dan, kom, ik zal u naar
Egypte zenden.'[l] **35** Deze Mozes,
die zij hadden verloochend door te
zeggen: 'Wie heeft u tot heerser en
rechter aangesteld',[m] hem heeft
God als heerser en ook als bevrij-
der gezonden[n] door de hand van
de engel die hem in het doornbos
was verschenen. **36** Híj heeft
hen uitgeleid[o] na wonderen en te-
kenen te hebben gedaan in Egyp-
te[p] en in de Rode Zee[q] en in de wil-
dernis, veertig jaar lang.[r]
37 Dit is de Mozes die tot de
zonen van Israël heeft gezegd:
'God zal uit het midden van UW
broeders een profeet voor U ver-
wekken gelijk mij.'[s] **38** Deze is
het[t] die te midden van de ge-
meente[u] in de wildernis was met
de engel[v] die tot hem sprak op
de berg Sinaï en met onze voor-
vaders, en hij ontving levende
heilige uitspraken[w] om ze U te

HFDST. 7

a Ex 13:19
Jos 24:32
b Ge 23:16
c Ex 1:7
d Ex 1:8
e Ex 1:10
f Ex 1:22
g Ex 2:2
h Heb 11:23
i Ex 2:5
Ex 2:10
j 1Kon 4:30
k Ex 11:3
Lu 24:19
l Ex 2:11
m Ex 2:12
n Heb 11:26
o Ge 13:8
p Ex 2:13

2e kolom

a Han 7:35
b Ex 2:14
c Ex 2:15
d Ex 2:22
Ex 18:3
e Ex 3:2
Jes 63:9
f Ex 3:3
g Ge 50:24
Ex 3:6
Mr 12:26
Lu 20:37
h Ex 3:5
Jos 5:15
i Ex 3:7
De 26:7
j Ex 2:24
k Ex 3:8
l Ex 3:10
m Ex 2:14
Han 7:27
n Ex 4:19
o Ex 12:41
p Ex 7:3
Ex 8:5
Ex 9:10
Ps 105:27
q Ex 14:21
Ex 15:5
Heb 11:29
r Ex 16:35
Nu 14:33
s De 18:15
Han 3:22
t Ex 19:3
u De 5:27
v De 5:4
Jes 63:9
Han 7:53
Ga 3:19
Heb 2:2
w Ex 21:1
De 9:10
Ro 3:2
1Pe 4:11

geven. **39** Onze voorvaders weigerden hem gehoorzaam te worden, maar zij stootten hem van zich af[a] en keerden in hun hart terug naar Egypte,[b] **40** door tot Aäron te zeggen: 'Maak ons goden om voor ons uit te gaan. Want deze Mozes, die ons uit het land Egypte heeft geleid — wij weten niet wat er met hem is gebeurd.'[c] **41** Zo maakten zij dan een kalf in die dagen[d] en brachten een slachtoffer aan de afgod en gingen zich in de werken van hun handen verheugen.[e] **42** Daarom keerde God zich af en gaf hen over[f] om heilige dienst voor het heerleger van de hemel te verrichten, zoals geschreven staat in het boek der profeten:[g] 'Hebt GIJ mij soms veertig jaar lang in de wildernis offerdieren en slachtoffers gebracht, o huis van Israël?[h] **43** GIJ hebt daarentegen de tent van Moloch[i] en de ster[j] van de god Refan opgenomen, de afbeeldingen die GIJ hebt gemaakt om die te aanbidden. Daarom zal ik U nog verder dan Babylon wegvoeren.'[k]

44 Onze voorvaders hadden in de wildernis de tent der getuigenis, overeenkomstig het bevel dat hij had gegeven toen hij tot Mozes sprak dat hij ze moest maken naar het model dat hij had gezien.[l] **45** En onze voorvaders, die ze hebben overgenomen, hebben ze ook met Jozua[m] in het land gebracht dat in bezit was van de natiën,[n] die God van voor het aangezicht van onze voorvaders heeft uitgedreven.[o] Hier is ze gebleven tot de dagen van David. **46** Hij vond gunst[p] in Gods ogen en vroeg [het voorrecht te mogen hebben] de God van Jakob een woonplaats te verschaffen.[q] **47** Maar Salomo bouwde een huis voor hem.[r] **48** Niettemin woont de Allerhoogste niet in huizen die met handen zijn gemaakt,[s] zoals de profeet zegt: **49** 'De hemel is mijn troon,[t] en de aarde is mijn voetbank.[u] Wat voor een huis zult GIJ voor mij bouwen, zegt Jehovah, of wat is de plaats voor mijn rust?[a] **50** Heeft niet mijn hand al deze dingen gemaakt?'[b]

51 Hardnekkigen en onbesnedenen van hart[c] en oren, GIJ weerstaat altijd de heilige geest; zoals UW voorvaders deden, doet ook GIJ.[d] **52** Wie van de profeten zijn door UW voorvaders niet vervolgd?[e] Ja, zij hebben hen gedood[f] die van tevoren de komst van de Rechtvaardige[g] aankondigden, wiens verraders en moordenaars GIJ nu zijt geworden,[h] **53** GIJ nog wel die de Wet hebt ontvangen, zoals die door engelen werd overgebracht,[i] maar ze niet hebt gehouden."

54 Toen zij nu deze dingen hoorden, voelden zij zich tot in het diepst van hun hart gegriefd[j] en zij gingen tegen hem knarsetanden.[k] **55** Maar hij, vol van heilige geest, staarde naar de hemel en zag toen Gods heerlijkheid en Jezus staande aan Gods rechterhand,[l] **56** en hij zei: „Ziet! Ik zie de hemelen geopend[m] en de Zoon des mensen[n] aan Gods rechterhand staan."[o] **57** Toen schreeuwden zij luidkeels en hielden de handen voor de oren[p] en stormden als één man op hem af. **58** En na hem buiten de stad te hebben geworpen,[q] gingen zij stenen naar hem gooien.[r] En de getuigen[s] legden hun bovenklederen neer aan de voeten van een jonge man die Saulus heette.[t] **59** En zij bleven stenen naar Stefanus gooien, terwijl hij een dringend verzoek deed en zei: „Heer Jezus, ontvang mijn geest."[u] **60** Toen viel hij op de knieën en riep met krachtige stem: „Jehovah, reken hun deze zonde niet aan."[v] En na dit te hebben gezegd, ontsliep hij.

8 Wat Saulus betreft, hij hechtte zijn goedkeuring aan de moord op hem.[w]

Op die dag brak er een zware vervolging[x] los tegen de gemeente die in Jeruzalem was; allen

HFDST. 7
a Nu 14:3
b Ex 16:3
c Ex 32:1
Ex 32:23
d Ex 32:4
De 9:16
e Ex 32:6
Ps 106:19
f Ps 81:12
Ro 1:24
2Th 2:11
g 2Kon 17:16
Jer 7:18
h Am 5:25
i 1Kon 11:7
j De 4:19
Am 5:26
k Jer 25:11
Jer 29:10
Am 5:27
l Ex 25:40
Heb 8:5
m De 3:28
De 31:3
Joz 3:14
n Ge 17:8
Ne 9:24
o Joz 23:9
Joz 24:18
p Ps 89:20
q 2Sa 7:2
1Kr 22:7
Ps 132:5
r 1Kon 6:1
1Kr 17:12
2Kr 3:1
s Jes 66:1
Han 17:24
t Ps 11:4
Mt 5:34
u Mt 5:35

2e kolom
a Jes 66:1
b Heb 3:4
c Le 26:41
De 10:16
d Jes 1:4
Jes 63:10
Jer 6:10
e 2Kr 36:16
f Mt 23:31
g Han 3:14
1Jo 2:1
h Jes 53:8
i Han 7:38
Ga 3:19
Heb 2:2
j Han 5:33
k Ps 35:16
Ps 112:10
l Ps 110:1
Mt 26:64
m Ez 1:1
Mt 3:16
Jo 1:51
n Da 7:13
o Ro 8:34
Ef 1:20
Kol 3:1
p Za 7:11
Lu 16:24
q 1Kon 21:13
Heb 13:12
r Le 24:16
Mt 23:37
s De 17:7
Jo 16:2
t Han 8:1
Han 22:20
u Ps 31:5
v Mt 5:44

HFDST. 8 w Han 7:58; x Han 11:19.

werden verstrooid[a] over de streken van Judea en Samaria, uitgezonderd de apostelen. **2** Doch eerbiedige mannen droegen Stefanus ten grave,[b] en zij hielden een grote weeklacht[c] over hem. **3** Saulus evenwel ging gewelddadig tegen de gemeente tekeer. Hij drong het ene huis na het andere binnen, sleepte zowel mannen als vrouwen naar buiten en leverde hen dan over aan de gevangenis.[d]

4 Zij echter die verstrooid waren, gingen het land door en maakten het goede nieuws van het woord bekend.[e] **5** Zo daalde Filippus af naar de stad Samaria[f] en ging hun de Christus prediken. **6** De scharen schonken eensgezind aandacht aan hetgeen door Filippus werd gezegd, terwijl zij luisterden en de tekenen aanschouwden die hij verrichtte. **7** Want er waren er velen die onreine geesten hadden,[g] en deze gingen gewoonlijk luidkeels schreeuwend uit. Bovendien werden vele verlamden[h] en kreupelen genezen. **8** Er ontstond derhalve zeer veel vreugde in die stad.[i]

9 Nu was er in de stad een zekere man, Simon genaamd, die voordien magische kunsten had beoefend[j] en de natie van Samaria in verbazing had gebracht, terwijl hij van zichzelf beweerde dat hij iemand van grote betekenis was.[k] **10** En allen, van klein tot groot, gaven acht op hem en zeiden: „Deze man is de Kracht Gods, die Groot genoemd kan worden." **11** Zij gaven dus acht op hem omdat hij hen reeds een geruime poos door zijn magische kunsten had verbaasd. **12** Maar toen zij Filippus geloofden, die het goede nieuws van het koninkrijk Gods[l] en van de naam van Jezus Christus bekendmaakte, werden zij vervolgens gedoopt, zowel mannen als vrouwen.[m] **13** Ook Simon zelf werd een gelovige, en na gedoopt te zijn, bleef hij voortdurend bij Filippus;[n] en hij stond verbaasd over de tekenen en grote krachtige werken die hij zag gebeuren.

14 Toen de apostelen in Jeruzalem vernamen dat Samaria het woord van God had aangenomen,[a] zonden zij Petrus en Johannes naar hen toe; **15** en dezen daalden af en baden voor hen dat zij heilige geest mochten ontvangen.[b] **16** Want die was nog op niemand van hen gevallen, doch zij waren alleen in de naam van de Heer Jezus gedoopt.[c] **17** Toen legden zij hun de handen op[d] en zij ontvingen voorts heilige geest.

18 Toen Simon nu zag dat door middel van de handoplegging van de apostelen de geest werd gegeven, bood hij hun geld aan[e] **19** en zei: „Geeft ook mij deze macht, opdat een ieder die ik de handen opleg, heilige geest ontvangt." **20** Maar Petrus zei tot hem: „Dat uw zilver met u verga, omdat gij hebt gedacht door middel van geld in het bezit te komen van de vrije gave Gods.[f] **21** Gij hebt part noch deel aan deze zaak, want uw hart is niet recht in Gods ogen.[g] **22** Heb daarom berouw over deze slechtheid van u, en smeek Jehovah[h] dat de beraming van uw hart u, indien mogelijk, vergeven mag worden, **23** want ik zie dat gij een giftige gal[i] en een band van onrechtvaardigheid zijt."[j] **24** Simon gaf ten antwoord: „Smeekt gijlieden voor mij[k] tot Jehovah, dat niets van wat GIJ hebt gezegd, mij moge overkomen."

25 Toen zij dan het getuigenis grondig hadden gegeven en het woord van Jehovah hadden gesproken, keerden zij naar Jeruzalem terug, en zij gingen aan vele dorpen der Samaritanen het goede nieuws bekendmaken.[l]

26 Maar Jehovah's engel[m] sprak tot Filippus en zei: „Sta op en ga naar het zuiden, naar de weg die van Jeruzalem naar Gaza afdaalt." (Dit is een woestijnweg.) **27** Toen stond hij op en ging, en zie! een Ethiopische[n] eunuch,[o] een machthebber onder Candace,

HFDST. 8

a Mt 10:23
b Mt 14:12
c Ge 50:10
d Han 9:1 Han 22:4 Han 26:10 1Kor 15:9 Ga 1:13 Fil 3:6
e Jes 52:7 Han 11:19
f Han 1:8
g Mt 10:1 Mr 6:7
h Han 9:33
i Jo 4:42
j Han 13:6
k Han 5:36
l Lu 8:1
m Mt 28:19 Han 18:8
n Han 6:5

2e kolom

a Han 11:1
b Mt 16:19
c Han 10:48 Han 19:2
d Han 6:6 Han 19:6 2Ti 1:6
e Mi 3:11 1Ti 6:5
f Mt 10:8 Han 10:45
g Ps 78:37 Ef 5:5
h Jes 55:7 Da 4:27
i De 29:18
j Heb 12:15
k Ex 8:8 Nu 21:7 1Kon 13:6 Jak 5:16
l Mt 9:35 Han 1:8
m Ps 34:7 Heb 1:14 Opb 14:6
n Jer 13:23 Ze 3:10
o Jes 56:4

de koningin van de Ethiopiërs, en
die over al haar schatten [gesteld]
was. Hij was naar Jeruzalem ge-
gaan om te aanbidden,[a] **28** maar
keerde nu terug en zat in zijn wa-
gen, terwijl hij hardop de profeet
Jesaja las.[b] **29** Toen zei de geest[c]
tot Filippus: „Ga erheen en voeg u
bij deze wagen." **30** Filippus liep
hard naast [de wagen] en hoor-
de hem hardop de profeet Jesaja
lezen, en hij zei: „Weet gij eigen-
lijk wel wat gij leest?" **31** Hij zei:
„Hoe zou ik dat toch ooit kun-
nen, tenzij iemand mij leidt?" En
hij verzocht Filippus dringend
in te stappen en bij hem te komen
zitten. **32** Het gedeelte van de
Schrift nu dat hij hardop las, was
het volgende: „Als een schaap
werd hij ter slachting geleid, en
als een lam dat stom is voor zijn
scheerder, zo doet hij zijn mond
niet open.[d] **33** Gedurende zijn
vernedering werd het oordeel van
hem weggenomen.[e] Wie zal de bij-
zonderheden van zijn geslacht
vertellen? Want zijn leven wordt
van de aarde weggenomen."[f]

34 De eunuch antwoordde en
zei tot Filippus: „Ik smeek u:
Over wie zegt de profeet dit?
Over zichzelf of over iemand an-
ders?" **35** Filippus opende zijn
mond,[g] en te beginnen bij deze
schrift[plaats][h] maakte hij hem
het goede nieuws omtrent Jezus
bekend. **36** Terwijl zij nu voort-
gingen op de weg, kwamen zij aan
een zeker water, en de eunuch zei:
„Zie! Hier is water, wat belet mij
gedoopt te worden?"[i] **37** ——
38 Toen gebood hij de wagen te
doen stilhouden, en beiden, zo-
wel Filippus als de eunuch, daal-
den af in het water, en hij doopte
hem. **39** Toen zij uit het water
omhooggekomen waren, voerde
Jehovah's geest Filippus vlug weg,[j]
en de eunuch zag hem niet meer,
want hij vervolgde zijn weg met
blijdschap. **40** Filippus echter
werd aangetroffen in Asdod, en
hij trok het gebied door en bleef
aan alle steden het goede nieuws
bekendmaken[k] totdat hij te Cesa-
rea kwam.[l]

HFDST. 8

a 2Kr 6:32 Jo 12:20
b Han 17:11
c Han 10:19
d Jes 53:7 1Pe 2:23
e Mt 26:59
f Jes 53:8 Da 9:26 Fil 2:8
g Mt 13:52
h Han 18:28 2Ti 3:16
i Han 10:47
j 1Kon 18:12
k Lu 9:6
l Han 21:8

2e kolom

HFDST. 9

a Han 22:4 Han 26:11
b Han 8:3 Ga 1:13 1Ti 1:13
c Han 9:14 Han 11:26 Han 22:4 Han 24:14
d Han 22:6
e 1Kor 15:8
f Mt 25:40
g Han 9:11
h Han 22:9 Han 26:13
i Da 10:7
j Han 22:9
k Han 22:11
l Han 13:11
m Han 22:12
n Han 11:25 Han 21:39 Han 22:3
o Han 9:17
p 1Kor 1:2 2Ti 2:22

9 Maar Saulus, die nog steeds
dreiging en moord ademde[a]
tegen de discipelen[b] van de Heer,
ging naar de hogepriester **2** en
vroeg hem brieven voor de sy-
nagogen in Damaskus, om allen
die tot De Weg behoorden[c] [en]
die hij er vond, zowel mannen
als vrouwen, geboeid naar Jeru-
zalem te brengen.

3 Toen hij nu op zijn reis Da-
maskus naderde, flitste er plot-
seling een licht uit de hemel om
hem heen,[d] **4** en hij viel op de
grond en hoorde een stem, die tot
hem zei: „Saul, Saul, waarom ver-
volgt gij mij?"[e] **5** Hij zei: „Wie
zijt gij, Heer?" Hij zei: „Ik ben
Jezus, die gij vervolgt.[f] **6** Maar
sta op[g] en ga de stad binnen, en
u zal worden gezegd wat gij moet
doen." **7** De mannen nu die met
hem reisden,[h] stonden sprakeloos,[i]
daar zij wel het geluid van een
stem hoorden,[j] maar niemand za-
gen. **8** Saulus stond echter van
de grond op, en hoewel zijn ogen
open waren, zag hij niets.[k] Zij
leidden hem dus bij de hand en
brachten hem Damaskus binnen.
9 En drie dagen lang zag hij niets[l]
en at of dronk hij niet.

10 Nu was er in Damaskus een
zekere discipel genaamd Ana-
nias,[m] en de Heer zei tot hem in
een visioen: „Ananias!" Hij zei:
„Hier ben ik, Heer." **11** De Heer
zei tot hem: „Sta op, ga naar de
straat die de Rechte wordt ge-
noemd en zoek in het huis van Ju-
das naar een man genaamd Sau-
lus, uit Tarsus.[n] Want zie! hij is
in gebed, **12** en hij heeft in een
visioen gezien hoe een man ge-
naamd Ananias binnenkwam en
de handen op hem legde opdat
hij het gezicht zou terugkrijgen."[o]
13 Maar Ananias antwoordde:
„Heer, ik heb van velen over deze
man gehoord, hoeveel schadelij-
ke dingen hij uw heiligen in Jeru-
zalem heeft aangedaan. **14** En
hier heeft hij volmacht van de
overpriesters om allen die uw
naam aanroepen,[p] in boeien te
slaan." **15** Doch de Heer zei tot

hem: „Ga heen, want deze man is
mij een uitverkoren vat[a] om mijn
naam uit te dragen zowel tot de
natiën[b] als tot koningen[c] en de zo-
nen van Israël. **16** Want ik zal
hem duidelijk laten zien hoeveel
hij om mijn naam moet lijden."[d]
17 Ananias ging derhalve heen
en trad het huis binnen, en hij
legde de handen op hem en zei:
„Saul, broeder, de Heer, de Jezus
die u is verschenen op de weg
waarlangs gij zijt gekomen, heeft
mij uitgezonden opdat gij het ge-
zicht moogt terugkrijgen en met
heilige geest vervuld moogt wor-
den."[e] **18** En onmiddellijk viel
er van zijn ogen wat op schubben
geleek, en hij kreeg het gezicht
terug; en hij stond op en werd
gedoopt, **19** en hij nam voedsel
tot zich en werd versterkt.[f]
Gedurende enige dagen bleef
hij bij de discipelen in Damas-
kus,[g] **20** en onmiddellijk ging
hij in de synagogen Jezus prediken,[h]
dat Deze de Zoon van God
is. **21** Maar allen die hem hoor-
den, verbaasden zich en zeiden:
„Is dit niet de man die in Jeru-
zalem verwoesting aanrichtte[i] on-
der degenen die deze naam aan-
roepen, en die met datzelfde doel
hierheen was gekomen, opdat hij
hen geboeid naar de overpriesters
zou kunnen voeren?"[j] **22** Maar
Saulus bleef steeds meer kracht
verwerven en bracht de joden die
in Damaskus woonden in verwar-
ring, daar hij op logische wijze be-
wees dat deze de Christus is.[k]
23 Toen er nu heel wat dagen
ten einde liepen, beraadslaagden
de joden te zamen om hem om
het leven te brengen.[l] **24** Maar
hun complot tegen hem werd aan
Saulus bekend. Doch ook de poor-
ten bewaakten zij dag en nacht
zorgvuldig, ten einde hem om het
leven te brengen.[m] **25** Daarom
namen zijn discipelen hem en lie-
ten hem 's nachts door een ope-
ning in de muur naar beneden zak-
ken, door hem in een mand neer te
laten.[n]

HFDST. 9

a Han 13:2
Ro 1:1
1Ti 1:12

b Ro 1:5
Ga 2:7
1Ti 2:7

c Han 25:22
Han 26:1
Han 27:24

d Han 20:23
Han 21:11
2Kor 11:23
Kol 1:24
2Ti 1:12

e Han 13:52
Han 22:13

f Ps 104:15

g Han 26:20

h Ga 1:16

i Han 8:3
Ga 1:13
Ga 1:23

j Han 9:2

k Han 17:3
Han 18:28

l Han 20:3
Han 23:12
2Kor 11:23

m 2Kor 11:32

n Joz 2:15
1Sa 19:12
2Kor 11:33

2e kolom

a Ga 1:18

b Han 4:36

c 1Kor 9:1

d Han 9:4
Han 22:7

e Han 9:20

f Han 4:29

g 2Kor 11:26

h Han 11:25
Ga 1:21

i Han 8:1

j Ps 86:11

k Jo 14:16

l Han 9:38

m Mt 10:8

n Han 3:6
Han 4:10

o 1Kr 5:16

p Han 11:21

q 2Kr 2:16

r 1Ti 2:10

26 In Jeruzalem aangekomen,[a]
deed hij pogingen zich bij de dis-
cipelen aan te sluiten, maar zij
waren allen bevreesd voor hem,
omdat zij niet geloofden dat hij
een discipel was. **27** Barnabas
kwam hem daarom te hulp[b] en
bracht hem bij de apostelen, en
hij vertelde hun uitvoerig hoe hij
onderweg de Heer had gezien[c] en
dat hij tot hem had gesproken,[d]
en hoe hij in Damaskus[e] vrijmoe-
dig in de naam van Jezus had ge-
sproken. **28** En hij bleef bij hen,
terwijl hij in- en uitging te Jeru-
zalem en vrijmoedig in de naam van
de Heer sprak;[f] **29** en hij sprak
en redetwistte met de Griekssprekende
joden. Dezen deden echter
pogingen hem om het leven te
brengen.[g] **30** Toen de broeders
dit te weten kwamen, brachten zij
hem naar Cesarea en zonden hem
weg naar Tarsus.[h]
31 Toen trad er voor de gemeente[i]
in heel Judea en Galilea en Sa-
maria werkelijk een periode van
vrede in en werd ze opgebouwd;
en daar ze in de vrees van Jeho-
vah[j] en in de vertroosting van de
heilige geest[k] wandelde, bleef ze
[in aantal] toenemen.
32 Terwijl Petrus nu alle [streken]
doortrok, kwam hij ook bij
de heiligen die in Lydda[l] woonden.
33 Daar trof hij een zeker mens
genaamd Eneas aan, die reeds
acht jaar plat op zijn draagbed lag,
daar hij verlamd was. **34** En Pe-
trus zei tot hem:[m] „Eneas, Jezus
Christus maakt u gezond.[n] Sta op
en maak uw bed op." En onmid-
dellijk stond hij op. **35** En alle
inwoners van Lydda en de [vlak-
te van] Saron[o] zagen hem, en zij
keerden zich tot de Heer.[p]
36 Doch in Joppe[q] was een ze-
kere discipelin genaamd Tabi-
tha, hetgeen vertaald Dorkas
betekent. Zij was overvloedig
in goede daden[r] en gaven van
barmhartigheid die zij schonk.
37 Juist in die dagen echter werd
zij ziek en stierf. Daarom waste
men haar en legde haar in een
bovenvertrek. **38** Daar nu Lyd-

da dicht bij Jǫppe lag,[a] zonden
de discipelen, toen zij hoorden
dat Pętrus in die stad was, twee
mannen naar hem toe met het
dringende verzoek: „Aarzel als-
tublieft niet naar ons toe te ko-
men." **39** Toen stond Pętrus op
en ging met hen mee. En zodra
hij aankwam, brachten zij hem
in het bovenvertrek; en alle we-
duwen kwamen wenend bij hem
staan en toonden vele onder- en
bovenkledereń,[b] die Dǫrkas ge-
maakt had toen zij nog bij hen
was.[c] **40** Maar Pętrus liet ieder-
een naar buiten gaan,[d] knielde
neer en bad, en zich naar het li-
chaam kerend, zei hij: „Tabi̯tha,
sta op!" Zij opende haar ogen, en
toen zij Pętrus gewaar werd, ging
zij overeind zitten.[e] **41** Hij reik-
te haar de hand en richtte haar
op,[f] en hij riep de heiligen en de
weduwen en stelde haar levend
voor hen.[g] **42** Dit werd in heel
Jǫppe bekend en velen werden ge-
lovigen in de Heer.[h] **43** Nog heel
wat dagen bleef hij in Jǫppe[i] bij
een zekere Si̯mon, een leerlooier.[j]

10 In Cesarę a nu was een ze-
kere man genaamd Cornę-
lius, een legeroverste[k] van de Ita-
liaanse afdeling,[l] zoals deze werd
genoemd, **2** een godvruchtig
man[m] en iemand die met zijn ge-
hele huisgezin God vreesde,[n] en
hij schonk vele gaven van barm-
hartigheid aan het volk[o] en zond
voortdurend smekingen tot God
op.[p] **3** Zo omstreeks het negen-
de uur[q] van de dag zag hij duide-
lijk in een visioen[r] een engel[s] van
God bij zich binnenkomen, die
tot hem zei: „Cornęlius!" **4** De
man staarde hem aan en zei, door
vrees aangegrepen: „Wat is er,
Heer?" Hij zei tot hem: „Uw ge-
beden[t] en gaven van barmharti-
gheid zijn opgestegen als een ge-
dachtenis voor het aangezicht van
God.[u] **5** Zend nu daarom man-
nen naar Jǫppe en ontbied een ze-
kere Si̯mon, die de bijnaam Pę-
trus draagt. **6** Deze verblijft als
gast bij een zekere Si̯mon, een
leerlooier, die een huis aan de zee
heeft."[a] **7** Zodra de engel die tot
hem sprak, was weggegaan, riep
hij twee van zijn huisknechten en
een godvruchtig soldaat uit dege-
nen die voortdurend bij hem
waren,[b] **8** en hij verhaalde hun al-
les en zond hen naar Jǫppe.[c]
9 De volgende dag, terwijl de-
zen hun reis vervolgden en de stad
naderden, ging Pętrus omstreeks
het zesde uur het dak[d] op om te
bidden.[e] **10** Maar hij werd zeer
hongerig en wilde eten. Terwijl
men [iets] bereidde, geraakte hij
in trance,[f] **11** en hij zag de he-
mel geopend[g] en een soort vat
neerdalen gelijk een groot linnen
laken dat aan de vier uiteinden
op de aarde werd neergelaten;
12 en daarin bevonden zich aller-
lei viervoetige en kruipende die-
ren der aarde en vogels des he-
mels.[h] **13** En er kwam een stem
tot hem: „Sta op, Pętrus, slacht
en eet!"[i] **14** Maar Pętrus zei: „In
geen geval, Heer, want nog nooit
heb ik iets gegeten wat verontrei-
nigd en onrein was."[j] **15** En de
stem [sprak] wederom tot hem,
voor de tweede maal: „De dingen
die God heeft gereinigd, moogt
gij niet langer verontreinigd noe-
men."[k] **16** Dit gebeurde een der-
de maal, en onmiddellijk werd het
vat in de hemel opgenomen.[l]
17 Terwijl nu Pętrus bij zich-
zelf in grote verlegenheid ver-
keerde wat toch wel de betekenis
mocht zijn van het visioen
dat hij had gezien, zie! daar ston-
den de mannen die door Cornę-
lius waren gezonden en navraag
hadden gedaan naar het huis van
Si̯mon, aan de poort.[m] **18** En zij
riepen en informeerden of Si̯mon,
die de bijnaam Pętrus droeg, daar
als gast verblijf hield. **19** Ter-
wijl Pętrus nog over het visioen
nadacht, zei de geest:[n] „Zie! Drie
mannen zoeken u. **20** Sta ech-
ter op, ga naar beneden en reis,
zonder ook maar enigszins te
twijfelen, met hen mee, want ik
heb hen gezonden."[o] **21** Pętrus
ging dus naar beneden, naar de
mannen, en zei: „Ziet! Ik ben

HFDST. 9

a Han 9:32
b Mt 5:40
c Jes 32:8
d Mr 5:40
Lu 8:51
e Mt 9:25
Lu 7:15
Jo 11:43
f Han 3:7
g 1Kon 17:23
h Jo 11:45
i Mr 6:10
j Han 10:6
Han 10:32

HFDST. 10

k Mt 8:5
l Han 27:1
m Han 8:2
Han 22:12
n Sp 14:2
o Lu 7:5
Han 8:21
p Mt 7:7
q Han 3:1
r Han 9:10
s Lu 1:11
t Ps 65:2
Sp 15:8
u Sp 15:29
Da 10:12
Jo 9:31
1Pe 3:12

2e kolom

a Han 9:43
Han 10:32
b Mt 8:9
c Han 11:13
d De 22:8
e Da 6:10
1Th 5:17
f Han 11:5
Han 22:17
g Ez 1:1
Han 7:56
Opb 19:11
h Han 11:6
i Han 11:7
j Le 11:4
Le 11:13
Le 20:25
De 14:3
De 14:19
Ez 4:14
k Mt 15:11
Han 10:28
Ro 14:14
1Ti 4:4
Tit 1:15
l Han 11:10
m Han 11:11
n Han 13:2
Han 15:28
Han 16:6
Han 20:23
o Han 11:12

degene die GIJ zoekt. Wat is de reden waarom GIJ hier zijt?" **22** Zij zeiden: „Cornelius, een legeroverste, een rechtvaardig en godvrezend man,[a] over wie door de gehele natie der joden een goed bericht wordt uitgebracht,[b] heeft via een heilige engel goddelijke instructies ontvangen u bij zich thuis te laten komen en te horen wat gij allemaal te zeggen hebt." **23** Hierop nodigde hij hen binnen en bewees hun gastvrijheid.

De volgende dag stond hij op en ging met hen weg, en sommigen van de broeders uit Joppe gingen met hem mee. **24** De dag daarna ging hij Cesarea binnen. Cornelius verwachtte hen natuurlijk en had zijn bloedverwanten en intieme vrienden bijeengeroepen. **25** Toen Petrus binnentrad, kwam Cornelius hem tegemoet, viel aan zijn voeten neer en bracht hem hulde. **26** Maar Petrus richtte hem op en zei: „Sta op, ikzelf ben ook een mens."[c] **27** En terwijl hij zich met hem onderhield, ging hij naar binnen en vond er veel mensen bijeen, **28** en hij zei tot hen: „GIJ weet zeer goed dat het voor een jood ongeoorloofd is zich bij iemand van een ander ras aan te sluiten of hem te naderen;[d] nochtans heeft God mij getoond dat ik geen mens verontreinigd of onrein mag noemen.[e] **29** Daarom ben ik, toen er om mij werd gezonden, ook werkelijk zonder bezwaar gekomen. Ik vraag dus naar de reden waarom GIJ mij hebt laten komen."

30 Daarop zei Cornelius: „Vier dagen geleden, van dit uur af gerekend, was ik op het negende uur in mijn huis aan het bidden,[f] en zie! een man stond voor mij in een schitterend gewaad[g] **31** en zei: 'Cornelius, uw gebed is verhoord en uw gaven van barmhartigheid zijn voor het aangezicht van God in gedachtenis gekomen.[h] **32** Stuur daarom [iemand] naar Joppe en laat Simon roepen, die de bijnaam Petrus draagt.[i] Deze verblijft als gast in het huis van Simon, een leerlooier, aan de zee.'[a] **33** Ik heb dus terstond [mannen] naar u gezonden en gij hebt er goed aan gedaan hier te komen. Wij zijn dan nu allen aanwezig voor het aangezicht van God om alles te horen wat Jehovah u geboden heeft te zeggen."[b]

34 Toen opende Petrus zijn mond en zei: „Ik bemerk zeer zeker dat God niet partijdig is,[c] **35** maar in elke natie is de mens die hem vreest en rechtvaardigheid beoefent, aanvaardbaar voor hem.[d] **36** Hij heeft het woord tot de zonen van Israël gezonden[e] om hun het goede nieuws van vrede[f] door bemiddeling van Jezus Christus bekend te maken: Deze is Heer van alle [anderen].[g] **37** GIJ weet welk onderwerp in heel Judea werd besproken, te beginnen van Galilea na de doop die Johannes predikte,[h] **38** namelijk Jezus, die van Nazareth was, hoe God hem met heilige geest[i] en kracht heeft gezalfd, en hij ging het land door, terwijl hij goeddeed en allen gezond maakte die door de Duivel onderdrukt waren,[j] want God was met hem.[k] **39** En wij zijn getuigen van al de dingen die hij zowel in het land der joden als in Jeruzalem heeft gedaan; maar zij hebben hem ook om het leven gebracht door hem aan een paal te hangen.[l] **40** God heeft hem op de derde dag opgewekt en heeft gegeven dat hij openbaar werd,[m] **41** niet aan het gehele volk, maar aan getuigen die door God tevoren waren aangewezen,[n] aan ons, die, nadat hij uit de doden was opgestaan, met hem gegeten en gedronken hebben.[o] **42** Ook heeft hij ons bevolen tot het volk te prediken[p] en een grondig getuigenis te geven dat deze Degene is die door God is verordend tot rechter van de levenden en de doden.[q] **43** Over hem leggen alle profeten getuigenis af[r] dat een ieder die geloof in hem stelt, vergeving van zonden krijgt door middel van zijn naam."[s]

HFDST. 10

a Han 10:1
b Han 22:12
c Lu 4:8 Han 14:15 Opb 19:10 Opb 22:9
d Jo 4:9 Jo 18:28
e Han 10:45 Han 15:8 Ef 3:6
f Han 11:13
g Mt 28:3 Han 1:10
h Da 10:12 Heb 6:10
i Han 10:18

2e kolom

a Han 9:43
b Han 10:42
c De 10:17 2Kr 19:7 Job 34:19 Ro 2:11 Ga 2:6
d Ro 2:13 1Kor 12:13 Ga 3:28
e Ps 107:20 Ps 147:18
f Jes 52:7 Na 1:15
g Da 7:14 Mt 28:18 Ro 14:9 Ef 1:20 Opb 19:16
h Lu 4:14
i Jes 11:2 Jes 42:1 Jes 61:1 Mt 3:16 Heb 1:9
j Lu 13:16
k Jo 3:2
l Han 2:23 Ga 3:13
m Jon 1:17 Jon 2:10 Han 2:24 1Kor 15:4
n Jo 14:22
o Lu 24:30 Jo 21:13
p Mt 28:19 Han 1:8
q Jo 5:22 Han 17:31 Ro 14:9 2Kor 5:10 2Ti 4:1 1Pe 4:5
r Jes 53:11 Jer 31:34 Ez 34:23 Da 9:24 Lu 24:27 Opb 19:10
s Ro 10:11 Ga 3:22

44 Terwijl Pętrus nog over deze
zaken sprak, viel de heilige geest
op allen die het woord hoorden.[a]
45 En de getrouwen die met Pętrus waren meegekomen en die
tot de besnedenen behoorden,
stonden verbaasd, omdat de vrije
gave van de heilige geest ook
op mensen uit de natiën werd
uitgestort.[b] **46** Want zij hoor-
den hen in talen spreken en God
grootmaken.[c] Toen antwoordde
Pętrus: **47** „Kan iemand water
verbieden, zodat dezen, die even-
als wij de heilige geest hebben ont-
vangen, niet gedoopt zouden wor-
den?”[d] **48** Daarop gebood hij dat
zij in de naam van Jezus Chris-
tus gedoopt zouden worden.[e] Toen
verzochten zij hem enige dagen te
blijven.

11 De apostelen nu en de broe-
ders die in Judęa waren,
hoorden dat ook mensen uit de
natiën[f] het woord van God had-
den aangenomen. **2** Toen Pętrus
derhalve te Jeruzalem kwam, gin-
gen de [voorstanders] van de be-
snijdenis[g] met hem twisten **3** en
zeiden dat hij het huis had betre-
den van mannen die niet besneden
waren en met hen had gegeten.
4 Nu begon Pętrus hun achter-
eenvolgens de bijzonderheden uit-
een te zetten en zei:
5 „Ik was in de stad Joppe aan
het bidden, en in trance zag ik
een visioen: er daalde een soort
vat neer gelijk een groot linnen
laken dat aan de vier uiteinden
uit de hemel werd neergelaten,
en het kwam tot vlak bij mij.
6 Toen ik er met gespannen aan-
dacht in keek, bemerkte en zag
ik viervoetige dieren der aarde
en wilde beesten en kruipende
dieren en vogels des hemels.[h]
7 Ook hoorde ik een stem, die
tot mij zei: ’Sta op, Pętrus, slacht
en eet!’[i] **8** Maar ik zei: ’In geen
geval, Heer, want nog nooit is
er iets verontreinigds of onreins
in mijn mond gekomen.’[j] **9** De
tweede maal antwoordde de stem
uit de hemel: ’De dingen die God
heeft gereinigd, moogt gij niet
langer verontreinigd noemen.’[a]
10 Dit gebeurde een derde maal,
en alles werd weer opgetrokken
in de hemel.[b] **11** En ziet! op dat
ogenblik stonden er drie man-
nen voor het huis waarin wij wa-
ren, die uit Cesarea naar mij toe
waren gezonden.[c] **12** De geest[d]
dan zei tot mij dat ik zonder eni-
ge twijfel met hen mee moest
gaan. Deze zes broeders gingen
echter eveneens met mij mee, en
wij zijn het huis van de man bin-
nengegaan.[e]
13 Hij berichtte ons hoe hij de
engel in zijn huis had zien staan,
die zei: ’Zend mannen naar Joppe
en laat Simon komen, die de bij-
naam Pętrus draagt,[f] **14** en hij
zal de dingen tot u spreken waar-
door gij en uw hele gezin gered
kunt worden.’[g] **15** Maar toen ik
begon te spreken, viel de heilig-
e geest op hen, evenals in [het]
begin ook op ons.[h] **16** Toen her-
innerde ik mij het woord van de
Heer, hoe hij placht te zeggen:
’Johannes doopte wel met water,[i]
maar GIJ zult in heilige geest wor-
den gedoopt.’[j] **17** Indien God
hun daarom dezelfde vrije gave
heeft gegeven als ook aan ons,
die gelovigen in de Heer Jezus
Christus zijn geworden,[k] wie was
ik dan, dat ik God zou kunnen te-
genhouden?”[l]
18 Toen zij nu deze dingen hoor-
den, legden zij zich erbij neer,[m] en
zij verheerlijkten God[n] en zeiden:
„Zo heeft God dan ook aan men-
sen uit de natiën [de gelegenheid
tot] berouw geschonken, hetwelk
tot leven leidt.”[o]
19 Zij dan die verstrooid wa-
ren[p] ten gevolge van de verdruk-
king die in verband met Stęfa-
nus was ontstaan, trokken verder
tot Fenicië[q] en Cyprus[r] en Antio-
chië toe, maar spraken het woord
tot niemand dan alleen tot joden.[s]
20 Er waren onder hen echter enig-
e mannen uit Cyprus en Cyrene,
die, toen zij te Antiochië waren
gekomen, tot de Griekssprekend-
e mensen spraken[t] en het goede
nieuws van de Heer Jezus bekend-
maakten.[u] **21** Bovendien was de

HFDST. 10

a Han 4:31
Han 8:15
b Ga 3:14
c Han 2:4
Han 19:6
d Mt 3:11
Han 8:36
Han 11:17
e Mt 16:19
Han 2:38
Han 19:5

HFDST. 11

f Za 2:11
Lu 2:32
Han 14:27
g Han 10:45
Ga 2:12
h Han 10:12
i Han 10:13
j Ez 4:14
Mt 15:11
Han 10:14

2e kolom

a Han 15:9
b Han 10:16
c Han 10:17
d Jo 16:13
Han 10:19
e Han 10:23
Han 15:7
f Han 10:30
g Han 16:30
h Han 2:4
i Mt 3:11
Mr 1:8
Lu 3:16
Han 1:5
j Jes 44:3
Joë 2:28
Jo 1:33
Han 2:17
k Han 15:8
Ga 3:2
l Da 4:35
Han 10:47
m Han 21:14
n Lu 2:20
Han 13:48
Han 14:27
o Jes 11:10
Han 17:30
Han 20:21
Ro 10:12
Ro 15:9
p Han 8:1
q Han 21:2
r Han 21:3
s Mt 10:6
t Han 6:1
Han 9:29
u Mr 13:10
Ef 3:8

hand van Jehovah[a] met hen, en
een groot aantal werd gelovig en
keerde zich tot de Heer.[b]
22 Het bericht aangaande hen
kwam de gemeente die in Jeruzalem was ter ore, en zij zonden Barnabas[c] naar Antiochië. **23** Toen
hij [daar] aankwam en de onverdiende goedheid[d] van God zag,
verheugde[e] hij zich en ging hen
allen aanmoedigen voort te gaan
in de Heer [en dit tot] het voornemen van hun hart [te maken];[f]
24 want hij was een goed man
en vol heilige geest en geloof. En
een aanzienlijke schare werd aan
de Heer toegevoegd.[g] **25** Daarop
vertrok hij naar Tarsus[h] om grondig naar Saulus te gaan zoeken,[i]
26 en toen hij hem had gevonden,
bracht hij hem naar Antiochië.
Zo gebeurde het dat zij een heel
jaar lang met hen in de gemeente bijeenkwamen en aan een aanzienlijke schare onderwijs gaven,
en het was voor het eerst in Antiochië dat de discipelen door goddelijke voorzienigheid christenen
werden genoemd.[j]
27 In die dagen nu kwamen er
profeten[k] van Jeruzalem naar Antiochië. **28** Een van hen, Agabus[l] genaamd, stond op en ging
door middel van de geest te kennen geven dat er weldra een grote hongersnood over de gehele
bewoonde aarde zou komen,[m] hetgeen ook inderdaad in de tijd
van Claudius is gebeurd. **29** Onder de discipelen dan werd besloten om, naar de draagkracht van
een ieder van hen,[n] een ondersteuning[o] te zenden ten dienste van
de broeders die in Judea woonden;
30 en zij deden dit ook en zonden
ze door de hand van Barnabas en
Saulus aan de oudere mannen.[p]

12 Omstreeks diezelfde tijd
sloeg koning Herodes de
hand aan enkele [leden] van de gemeente om hen te mishandelen.[q]
2 Hij bracht Jakobus, de broer
van Johannes,[r] door het zwaard
om het leven.[s] **3** Toen hij zag dat
dit de joden aangenaam was,[t] nam
hij vervolgens ook Petrus gevangen. (Nu waren het juist de dagen
der ongezuurde broden.[a]) **4** En
toen hij hem in handen had gekregen, zette hij hem in de gevangenis[b] en gaf hem ter bewaking over
aan vier ploegen soldaten, elk van
vier man, daar hij van plan was
hem na het Pascha[c] voor het volk
te doen verschijnen. **5** Dientengevolge werd Petrus in de gevangenis gehouden, maar door de gemeente werd vurig voor hem tot
God gebeden.[d]
6 Toen nu Herodes op het punt
stond hem voor te leiden, lag Petrus die nacht met twee ketens
vastgebonden tussen twee soldaten te slapen, terwijl wachtposten vóór de deur de gevangenis bewaakten. **7** Maar zie! daar stond
Jehovah's engel,[e] en er scheen
een licht in de gevangeniscel. Hij
stootte Petrus in de zij om hem
te wekken[f] en zei: „Sta vlug op!”
En zijn ketens vielen[g] van zijn
handen. **8** De engel[h] zei tot hem:
„Omgord u en bind uw sandalen
onder.” Hij deed het. Ten slotte zei
hij tot hem: „Doe uw bovenkleed[i]
aan en blijf mij volgen.” **9** En hij
ging naar buiten en bleef hem volgen, maar hij wist niet dat het
werkelijkheid was wat door bemiddeling van de engel gebeurde.
In feite verkeerde hij in de veronderstelling dat hij een visioen zag.[j]
10 Nadat zij de eerste en de tweede schildwacht waren gepasseerd,
kwamen zij aan de ijzeren poort
die toegang gaf tot de stad, en
deze ging vanzelf voor hen open.[k]
En buitengekomen, gingen zij één
straat ver, en onmiddellijk ging
de engel van hem weg. **11** Toen
kwam Petrus tot zichzelf en zei:
„Nu weet ik inderdaad dat Jehovah zijn engel heeft uitgezonden[l]
en mij uit de hand van Herodes en
van alles wat het volk der joden
verwachtte, heeft bevrijd.”[m]
12 En nadat hij het had overdacht, ging hij naar het huis van
Maria, de moeder van Johannes,
die de bijnaam Markus droeg,[n]

HFDST. 11

a Lu 1:66
b Han 2:47; Han 9:35
c Han 4:36
d Heb 12:15
e 3Jo 4
f Han 13:43; Han 14:22
g Han 2:47; Han 4:4; Han 5:14; Han 9:31
h Han 21:39
i Han 9:30
j Han 9:2
k Han 13:1; Han 15:32; 1Kor 12:28; Ef 4:11
l Han 21:10
m Mt 24:7; Lu 4:25
n 2Kor 8:12
o Le 25:35; Sp 3:27; Han 24:17; Ro 15:26; 1Kor 16:1; Ga 2:10
p Han 12:25; Ga 2:1

HFDST. 12

q Jo 15:20; Han 4:3
r Mt 4:21
s Mt 20:23; Lu 11:49
t Han 24:27

2e kolom

a Ex 12:15; Ex 23:15; Le 23:6
b Lu 21:12; Han 5:18
c Ex 12:11
d 2Kor 1:11; Ef 6:18; 1Th 5:17; Jak 5:16
e Ps 34:7; Heb 1:14
f 1Kon 19:7
g Han 16:26
h Han 5:19
i Mr 10:50
j Han 11:5
k Han 16:26
l Ps 34:7; Da 3:28; Da 6:22; Heb 1:14
m 2Pe 2:9
n Han 13:5; Han 15:37; Kol 4:10

waar vrij velen vergaderd waren en baden. **13** Toen hij op de poortdeur klopte, kwam er een dienstmeisje, Rhodé genaamd, om te horen wie er was, **14** en toen zij de stem van Petrus herkende, deed zij van vreugde de poort niet open, maar rende naar binnen en meldde dat Petrus voor de poort stond. **15** Zij zeiden tot haar: „Gij zijt waanzinnig.” Maar zij bleef krachtig volhouden dat het zo was. Toen zeiden zij: „Het is zijn engel.”[a] **16** Maar Petrus bleef kloppen. Toen zij opendeden, zagen zij hem en waren verbaasd. **17** Hij wenkte[b] hun echter met de hand dat zij zwijgen moesten en vertelde hun uitvoerig hoe Jehovah hem uit de gevangenis had gebracht, en hij zei: „Bericht deze dingen aan Jakobus[c] en de broeders.” Daarna vertrok hij en begaf zich naar een andere plaats.

18 Nu dan, toen het dag werd,[d] heerste er onder de soldaten geen geringe opschudding over wat er toch wel van Petrus geworden was. **19** Herodes[e] liet hem naarstig zoeken, en toen men hem niet vond, nam hij de wachtposten in verhoor en gebood dat zij weggeleid zouden worden [om te worden gestraft];[f] en hij vertrok van Judea naar Cesarea en bracht daar enige tijd door.

20 Nu was hij in een stemming om ten strijde te trekken tegen de mensen van Tyrus en van Sidon. Daarom kwamen zij eensgezind naar hem toe, en nadat zij Blastus, die met het toezicht over het slaapvertrek van de koning belast was, hadden overreed, gingen zij om vrede smeken, omdat hun land door dat van de koning van voedsel werd voorzien.[g] **21** Maar op een vastgestelde dag stak Herodes zich in een koninklijk gewaad en nam op de rechterstoel plaats en ging een openbare toespraak tot hen houden. **22** Waarop het bijeengekomen volk schreeuwde: „De stem van een god en niet van een mens!”[h] **23** Ogenblikkelijk sloeg de engel van Jehovah hem,[a] omdat hij de heerlijkheid niet aan God gaf;[b] en hij werd door wormen opgegeten en blies de laatste adem uit.

24 Het woord[c] van Jehovah bleef echter groeien en verbreidde zich steeds meer.[d]

25 Wat Barnabas[e] en Saulus betreft, nadat zij de dienst in verband met het ondersteuningswerk[f] in Jeruzalem volledig hadden uitgevoerd, keerden zij terug en namen Johannes,[g] degene die de bijnaam Markus droeg, mee.

13 In Antiochië nu waren in de plaatselijke gemeente profeten[h] en leraren: Barnabas en ook Simeon, die Niger werd genoemd, en Lucius[i] van Cyrene, en Manaën, die met de districtsregeerder Herodes was opgevoed, en Saulus. **2** Terwijl zij openbare dienst voor Jehovah verrichtten[j] en vastten, zei de heilige geest: „Zondert mij van allen Barnabas en Saulus[k] af voor het werk waarvoor ik hen heb geroepen.” **3** Toen vastten zij en baden en legden hun de handen op[l] en lieten hen gaan.

4 Derhalve gingen deze mannen, die door de heilige geest waren uitgezonden, naar Seleucië en voeren vandaar naar Cyprus. **5** En in Salamis aangekomen, gingen zij het woord van God in de synagogen van de joden verkondigen. Zij hadden ook Johannes[m] tot dienaar.

6 Toen zij het hele eiland tot aan Pafos toe waren doorgetrokken, troffen zij een zekere man aan, een tovenaar, een valse profeet,[n] een jood wiens naam Bar-Jezus was, **7** en hij was bij de proconsul Sergius Paulus, een intelligent man. Deze riep Barnabas en Saulus bij zich en zocht er ernstig naar het woord van God te horen. **8** Maar Elymas, de tovenaar (zo wordt zijn naam in feite vertaald), ging hen tegenwerken[o] en probeerde de proconsul van het geloof af te keren. **9** Saulus, die ook Paulus is, werd vervuld met

HFDST. 12

a Ge 48:16 Mt 18:10
b Han 13:16 Han 19:33
c Mt 13:55 Han 15:13 Han 21:18 1Kor 15:7 Ga 1:19 Ga 2:9
d Han 5:21
e Han 12:6
f Han 16:27
g 1Kon 5:9 Ez 27:17
h Ez 28:2 Ju 16

2e kolom

a 2Sa 24:17 2Kr 32:21
b Jes 42:8 1Kor 1:29
c Jes 55:11 Han 6:7 Han 19:20
d Kol 1:6
e Han 4:36
f Han 11:29
g Han 13:5 Han 15:37

HFDST. 13

h Han 11:27 Han 15:32 1Kor 12:28 Ef 4:11
i Han 11:20
j Ef 3:7 1Ti 2:7
k Han 9:15 Heb 5:4
l Han 14:23 1Ti 4:14 2Ti 1:6
m Han 12:25
n Mt 24:24
o 2Ti 3:8

heilige geest, keek hem strak aan
10 en zei: „O gij mens vol van al-
lerlei bedrog en allerlei schurke-
rij, gij zoon van de Duivel,[a] gij
vijand van al wat rechtvaardig
is, zult gij niet ophouden de rech-
te wegen van Jehovah te ver-
draaien? **11** Nu dan, zie! Jeho-
vah's hand is op u, en gij zult
blind zijn en een tijdlang het zon-
licht niet zien." Ogenblikkelijk
viel er een dikke nevel en duis-
ternis op hem, en rondtastend
zocht hij mensen om hem bij de
hand te leiden.[b] **12** Toen de pro-
consul[c] zag wat er gebeurd was,
werd hij een gelovige, daar hij
versteld stond van het onderwijs
van Jehovah.

13 Van Pafos voeren de man-
nen, te zamen met Paulus, nu weg
en kwamen te Perge in Pamfylië[d]
aan. Maar Johannes[e] scheidde zich
van hen af en keerde naar Jeruza-
lem terug.[f] **14** Zij trokken echt-
er van Perge verder en kwamen
te Antiochië in Pisidië, waar zij
op de sabbatdag de synagoge bin-
nengingen[g] en daar plaats namen.
15 Na de voorlezing van de Wet[h]
en van de Profeten lieten de pre-
siderende dienaren[i] van de sy-
nagoge hun zeggen: „Mannen,
broeders, indien GIJ enig woord
van aanmoediging voor het volk
hebt, zo zegt het." **16** Paulus
dan stond op, wenkte[j] met de
hand en zei:

„Mannen, Israëlieten en GIJ [an-
deren] die God vreest, hoort.[k]
17 De God van dit volk Israël
heeft onze voorvaders uitgekozen,
en hij heeft het volk tijdens hun
inwonende vreemdelingschap in
het land Egypte verhoogd en hen
met opgeheven arm daaruit ge-
voerd.[l] **18** En gedurende een pe-
riode van ongeveer veertig jaar[m]
heeft hij hun manier van optre-
den in de wildernis verdragen.
19 Na zeven natiën in het land
Kanaän te hebben vernietigd,
heeft hij het land onder hen ver-
deeld door het lot;[n] **20** dit al-
les gedurende ongeveer vierhon-
derd vijftig jaar.

HFDST. 13

a Mt 13:38
Jo 8:44
1Jo 3:8
b Han 9:8
c Han 19:38
d Han 15:38
e Han 12:12
f Han 15:38
g Han 16:13
Han 17:2
Han 18:4
Han 19:8
h Han 15:21
i Mr 5:22
j Han 12:17
Han 21:40
Han 26:1
k Han 13:26
l Ex 6:6
Ex 14:8
De 7:6
m Ex 16:35
Nu 14:34
De 2:7
n De 7:1
Joz 14:2

2e kolom

a Re 2:16
1Sa 3:20
b 1Sa 8:5
c 1Sa 10:21
1Sa 11:15
d Ho 13:11
e 1Sa 16:12
2Sa 2:4
Ps 89:20
f 1Sa 16:1
g 1Sa 13:14
h Jes 44:28
i 2Sa 7:12
Jes 11:1
j Lu 1:32
Lu 1:69
Ro 11:26
k Mt 3:1
Lu 16:16
l Mt 1:21
m Mt 3:11
Lu 3:16
n Mt 10:6
Lu 24:47
o Jo 16:3
Han 3:17
p Ps 22:16
Ps 41:9
Jes 53:7
Za 11:12
q Mt 26:60
Lu 23:15
Jo 19:4
r Mt 27:22
Jo 19:15
s Lu 18:31
Jo 19:36
t Jo 19:40
u Mt 27:60
v Mt 28:6
Han 2:24
w Mt 28:16
Han 1:3
Han 3:15
1Kor 15:6

En na deze dingen gaf hij hun
rechters tot op de profeet Sa-
muël.[a] **21** Maar van toen af eis-
ten zij een koning,[b] en God gaf
hun Saul, de zoon van Kis, een
man uit de stam Benjamin,[c] veer-
tig jaar lang. **22** En nadat hij
hem had afgezet,[d] verwekte hij
David als koning voor hen,[e] aan-
gaande wie hij getuigenis aflegde
en zei: 'Ik heb David, de zoon
van Isaï,[f] gevonden, een man aan-
genaam naar mijn hart,[g] die alles
zal doen wat ik wens.'[h] **23** Uit
het nageslacht[i] van deze [man]
heeft God, overeenkomstig zijn
belofte, voor Israël een redder[j]
doen komen, Jezus, **24** nadat Jo-
hannes,[k] voordat Die zijn intre-
de deed,[l] aan het gehele volk Is-
raël in het openbaar de doop [als
een symbool] van berouw had ge-
predikt. **25** Maar terwijl Joha-
nnes zijn loopbaan volbracht, zei hij
altijd: 'Wie veronderstelt GIJ dat ik
ben? Ik ben hem niet. Maar ziet!
na mij komt iemand wiens sanda-
len ik niet waardig ben van zijn
voeten los te maken.'[m]

26 Mannen, broeders, GIJ zonen
van het geslacht van Abraham en
de [anderen] onder U die God vre-
zen, het woord van deze redding
is tot ons gezonden.[n] **27** Want
de inwoners van Jeruzalem en hun
regeerders hebben hem niet ge-
kend,[o] maar toen zij als rechters
optraden, hebben zij de dingen
die door de Profeten zijn geuit[p]
en die elke sabbat worden voor-
gelezen, in vervulling doen gaan,
28 en ofschoon zij geen enkele
grond voor de dood[straf] von-
den,[q] hebben zij van Pilatus geëist
dat hij ter dood gebracht werd.[r]
29 Toen zij nu alles hadden vol-
bracht wat over hem geschreven
stond,[s] namen zij hem van de paal[t]
en legden hem in een herinne-
ringsgraf.[u] **30** Maar God wekte
hem uit de doden op;[v] **31** en ge-
durende vele dagen werd hij zicht-
baar aan hen die met hem van
Galilea naar Jeruzalem waren op-
gegaan, die nu zijn getuigen zijn
voor het volk.[w]

32 Daarom dan maken wij U het goede nieuws bekend omtrent de belofte die aan de voorvaders is gedaan,[a] **33** dat God ze aan ons, hun kinderen, volledig heeft vervuld doordat hij Jezus heeft opgewekt,[b] zoals ook in de tweede psalm staat geschreven: 'Gij zijt mijn zoon, heden ben ik uw Vader geworden.'[c] **34** En dat hij hem uit de doden heeft opgewekt om niet meer tot het verderf terug te keren, heeft hij aldus te kennen gegeven: 'Ik wil U de aan David [beloofde] liefderijke goedheden geven, die betrouwbaar zijn.'[d] **35** Daarom zegt hij ook in een andere psalm: 'Gij zult niet toelaten dat hij die jegens u loyaal is, het verderf ziet.'[e] **36** Want David[f] enerzijds heeft in zijn eigen geslacht de uitdrukkelijke wil Gods gediend en is ontslapen en werd bij zijn voorvaders gelegd en heeft wel het verderf gezien.[g] **37** Daartegenover staat dat hij die door God is opgewekt, het verderf niet heeft gezien.[h]

38 Laat het U daarom bekend zijn, broeders, dat door bemiddeling van Hem vergeving van zonden aan U wordt verkondigd;[i] **39** en dat van al de dingen waarvan GIJ door middel van de wet van Mozes niet onschuldig verklaard kondt worden,[j] een ieder die gelooft, onschuldig wordt verklaard door bemiddeling van Hem.[k] **40** Zorgt er daarom voor dat hetgeen in de Profeten is gezegd, U niet overkomt: **41** 'Aanschouwt het, GIJ spotters, en verwondert U erover, en verdwijnt, want ik werk een werk in UW dagen, een werk dat GIJ geenszins zult geloven, zelfs al vertelt iemand het U in bijzonderheden.' "[l]

42 Toen zij nu naar buiten gingen, verzochten de mensen voorts dringend dat er de volgende sabbat over deze zaken tot hen gesproken zou worden.[m] **43** Nadat de vergadering in de synagoge daarom was ontbonden, volgden velen van de joden en van de proselieten die [God] aanbaden, Paulus en Barnabas,[a] die hen toespraken en er voorts bij hen op aandrongen[b] in de onverdiende goedheid van God voort te gaan.[c]

44 De volgende sabbat kwam bijna de gehele stad bijeen om het woord van Jehovah te horen.[d] **45** Toen de joden de scharen gewaar werden, werden zij met jaloezie[e] vervuld en gingen al wat door Paulus werd gezegd, op lasterlijke wijze tegenspreken.[f] **46** Daarom zeiden Paulus en Barnabas, terwijl zij met vrijmoedigheid spraken: „Het was noodzakelijk dat het woord van God eerst tot U werd gesproken.[g] Aangezien GIJ het van U afstoot[h] en UZELF het eeuwige leven niet waardig oordeelt, ziet! wij keren ons tot de natiën.[i] **47** In feite heeft Jehovah ons in de volgende woorden het gebod opgelegd: 'Ik heb u aangesteld als een licht der natiën,[j] opdat gij tot aan het uiteinde der aarde tot redding zoudt zijn.' "[k]

48 Toen zij die uit de natiën waren dit hoorden, gingen zij zich verheugen en verheerlijkten het woord van Jehovah,[l] en allen die de juiste gezindheid voor het eeuwige leven bezaten, werden gelovigen.[m] **49** Bovendien bleef het woord van Jehovah zich in het gehele land verbreiden.[n] **50** Maar de joden[o] hitsten de achtenswaardige vrouwen die [God] aanbaden en de voornaamste mannen van de stad op, en zij verwekten een vervolging[p] tegen Paulus en Barnabas en wierpen hen buiten hun grenzen. **51** Dezen schudden het stof van hun voeten tegen hen af[q] en gingen naar Ikonium. **52** En de discipelen bleven vervuld met vreugde[r] en heilige geest.

14 In Ikonium[s] nu gingen zij samen de synagoge[t] van de joden binnen en spraken er op zulk een wijze, dat een grote menigte van zowel joden als Grieken[u] gelovig werd. **2** Maar de joden die niet geloofden, hitsten de zielen der mensen uit de natiën op[v] en beïnvloedden hen

HFDST. 13

a Ge 12:3; Han 13:23; Ro 4:13
b Ro 1:4
c Ps 2:7; Heb 1:5; Heb 5:5
d Jes 55:3
e Ps 16:10; Han 2:31
f Han 2:34
g 1Kon 2:10; Han 2:29
h Han 2:27
i Da 9:24; Lu 24:47; Han 5:31; Han 10:43
j Ro 8:3; Heb 7:19; Heb 10:1
k Jes 53:11; Ro 3:28; Ro 5:18
l Hab 1:5, LXX
m Han 18:4

2e kolom

a Han 17:4
b Han 14:22
c Han 11:23; Tit 2:11
d Han 12:24
e Sp 27:4
f Han 14:2; Han 17:5
g Mt 10:6; Han 3:26; Ro 1:16
h Mt 22:8; Lu 7:30
i Jes 55:5; Lu 2:32; Han 18:6; Ro 10:19
j Jes 42:6
k Jes 49:6; Han 1:8
l Jes 39:5; Jes 66:5; Han 11:18; 2Th 1:12
m Ro 8:29
n Han 15:36
o Han 14:2; Han 14:19
p Mt 23:34; Han 17:5; 2Ti 3:11
q Mt 10:14; Lu 9:5; Han 18:6
r Mt 5:12; 1Th 1:6

HFDST. 14

s 2Ti 3:11
t Han 13:5
u Han 17:4
v Han 13:45

ten kwade tegen de broeders.[a]
3 Daarom brachten zij er geruime tijd door en spraken met vrijmoedigheid krachtens de autoriteit van Jehovah, die getuigenis aflegde van het woord van zijn onverdiende goedheid doordat hij door hun handen tekenen en wonderen deed geschieden.[b] **4** De menigte der stad was echter verdeeld, en sommigen waren voor de joden maar anderen voor de apostelen. **5** Toen er nu zowel van de zijde der mensen uit de natiën als van de zijde der joden met hun regeerders een gewelddadige poging werd gedaan om hen onbeschaamd te behandelen en met stenen te werpen,[c] **6** vluchtten[d] zij, zodra zij hiervan op de hoogte waren gesteld, naar de steden van Lykaonië, Lystra en Derbe en omgeving, **7** en daar zetten zij het bekendmaken van het goede nieuws voort.[e]

8 Nu zat er in Lystra een zekere man die zijn voeten niet kon gebruiken, daar hij van de schoot van zijn moeder af kreupel was,[f] en hij had nog nooit gelopen. **9** Deze man zat te luisteren terwijl Paulus sprak, die, toen hij hem oplettend aankeek en zag dat hij het geloof had[g] beter gemaakt te worden, **10** met luide stem zei: „Ga overeind staan, op uw voeten.” En hij sprong overeind en ging lopen.[h] **11** En toen de scharen zagen wat Paulus gedaan had, verhieven zij hun stem en zeiden in het Lykaonisch: „De goden[i] zijn de mensen gelijk geworden en tot ons neergedaald!” **12** En zij noemden Barnabas toen Zeus, maar Paulus Hermes, omdat hij het woord voerde. **13** En de priester van Zeus, wiens [tempel] vóór de stad was, bracht stieren en kransen naar de poorten en wilde samen met de scharen slachtoffers brengen.[j]

14 Toen de apostelen Barnabas en Paulus dit echter hoorden, scheurden zij hun bovenkledereren en sprongen midden onder de schare, terwijl zij uitriepen **15** en zeiden: „Mannen, waarom doet GIJ deze dingen? Ook wij zijn mensen[a] en hebben dezelfde zwakheden[b] als GIJ en maken het goede nieuws aan U bekend, opdat GIJ U van deze ijdele[c] dingen zoudt afkeren en U zoudt wenden tot de levende God,[d] die de hemel en de aarde en de zee en alles wat daarin is, heeft gemaakt.[e] **16** In de voorbijgegane geslachten heeft hij alle natiën toegestaan hun eigen wegen te bewandelen,[f] **17** ofschoon hij toch niet heeft nagelaten getuigenis van zichzelf te geven door goed te doen,[g] door U regens[h] vanuit de hemel en vruchtbare tijden te geven, door UW hart overvloedig met voedsel en vrolijkheid te vervullen.”[i] **18** Ondanks dat zij deze dingen zeiden, konden zij de scharen er toch maar nauwelijks van weerhouden slachtoffers aan hen te brengen.

19 Er kwamen echter joden van Antiochië en Ikonium, die de scharen overreedden,[j] en zij stenigden Paulus en sleepten hem buiten de stad in de mening dat hij dood was.[k] **20** Maar toen de discipelen hem omringden, stond hij op en ging de stad binnen. En de volgende dag vertrok hij met Barnabas naar Derbe.[l] **21** En nadat zij het goede nieuws aan die stad hadden bekendgemaakt en vrij veel discipelen hadden gemaakt,[m] keerden zij naar Lystra en naar Ikonium en naar Antiochië terug **22** en versterkten de zielen der discipelen,[n] terwijl zij hen aanmoedigden in het geloof te blijven en [zeiden]: „Wij moeten door veel verdrukkingen heen het koninkrijk Gods binnengaan.”[o] **23** Bovendien stelden zij in elke gemeente oudere mannen voor hen aan,[p] en onder bidden en vasten[q] droegen zij hen aan Jehovah op,[r] in wie zij waren gaan geloven.

24 En zij trokken door Pisidië en kwamen in Pamfylië,[s] **25** en na in Perge het woord te hebben gesproken, gingen zij naar Attalia. **26** En vandaar gingen zij scheep naar Antiochië,[t] waar men hen aan de onverdiende goedheid

HFDST. 14

a Ro 15:31
b Han 5:12 Han 19:11 Heb 2:4
c Han 14:19 1Th 2:2 2Ti 3:11
d Mt 10:23
e 1Kor 1:17
f Han 3:2
g Mt 9:28
h Jes 35:6 Han 3:8
i Han 12:22 Han 28:6
j Da 2:46

2e kolom

a Han 10:26
b Jak 5:17
c De 32:21 1Sa 12:21 Jer 10:15
d 1Th 1:9
e Ge 1:1 Ex 20:11 Ps 33:6 Ps 146:6 Han 4:24
f De 18:14 Han 17:30
g Han 17:27 Ro 1:20
h Ps 65:10 Ps 147:8 Jer 5:24 Mt 5:45
i Ps 145:16
j Han 17:13
k 2Kor 6:9 2Kor 11:25 2Ti 3:11
l Han 16:1
m Mt 28:19
n Han 11:23
o Mt 10:38 Jo 15:19 Ro 8:17 1Th 3:4
p Tit 1:5
q Han 13:3
r Han 20:32
s Han 13:13
t Han 13:1

van God had toevertrouwd voor
het werk dat zij volledig hadden
verricht.[a]
27 Toen zij waren aangekomen en
de gemeente hadden verga-
derd, gingen zij ertoe over de
vele dingen te vertellen[b] die God
door bemiddeling van hen had ge-
daan, en dat hij voor de natiën de
deur tot het geloof had geopend.[c]
28 Zij brachten dan geen geringe
tijd bij de discipelen door.

15 En er kwamen zekere man-
nen uit Judea,[d] die de broe-
ders begonnen te leren: „Indien
GIJ U niet laat besnijden[e] naar het
gebruik van Mozes,[f] kunt GIJ niet
worden gered.” **2** Maar toen er
van de zijde van Paulus en Bar-
nabas geen geringe onenigheid en
heel wat geredetwist met hen was
ontstaan, troffen zij regelingen
dat Paulus en Barnabas en enkele
anderen van hen in verband met
dit geschil zouden opgaan naar de
apostelen en oudere mannen in Je-
ruzalem.[g]
3 Nadat deze mannen dan door
de gemeente een eindweegs wa-
ren vergezeld,[h] vervolgden zij hun
weg door zowel Fenicië als Sama-
ria en vertelden uitvoerig over de
bekering van mensen uit de na-
tiën[i] en bereidden alle broeders
grote vreugde.[j] **4** Bij hun aan-
komst in Jeruzalem werden zij
vriendelijk ontvangen[k] door de
gemeente en de apostelen en de
oudere mannen, en zij verhaalden
de vele dingen die God door be-
middeling van hen had gedaan.[l]
5 Maar sommigen van hen die af-
komstig waren uit de sekte der
Farizeeën en die gelovigen waren
geworden, stonden van hun zit-
plaats op en zeiden: „Het is nood-
zakelijk dat men hen besnijdt[m] en
hun gelast de wet van Mozes te on-
derhouden.”[n]
6 En de apostelen en de oude-
re mannen vergaderden om deze
aangelegenheid te overwegen.[o]
7 Toen er nu veel geredetwist[p]
was geweest, stond Petrus op en
zei tot hen: „Mannen, broeders, GIJ
weet zeer goed dat God van de
eerste dagen af mij onder U heeft
uitgekozen, opdat door mijn mond
mensen uit de natiën het woord
van het goede nieuws zouden ho-
ren en geloven;[a] **8** en God, die
het hart kent,[b] heeft getuigenis af-
gelegd door hun de heilige geest
te geven,[c] evenals hij die ook
aan ons heeft gegeven. **9** En hij
heeft volstrekt geen onderscheid
gemaakt tussen ons en hen,[d] maar
hun hart door geloof gezuiverd.[e]
10 Waarom stelt GIJ God nu daar-
om op de proef door de discipe-
len een juk[f] op de hals te leggen
dat noch onze voorvaders noch wij
hebben kunnen dragen?[g] **11** In-
tegendeel, wij vertrouwen erop
gered te worden door middel van
de onverdiende goedheid[h] van de
Heer Jezus op dezelfde wijze als
ook zij.”[i]
12 Toen zweeg de gehele menig-
te, en zij gingen naar Barnabas
en Paulus luisteren, die de vele
tekenen en wonderen verhaalden
welke God door bemiddeling van
hen onder de natiën had gedaan.[j]
13 Nadat zij uitgesproken waren,
antwoordde Jakobus en zei: „Man-
nen, broeders, hoort mij.[k] **14** Si-
meon[l] heeft uitvoerig verhaald
hoe God voor de eerste maal zijn
aandacht op de natiën heeft ge-
richt om uit hen een volk voor zijn
naam te nemen.[m] **15** En hier-
mee stemmen de woorden van
de Profeten overeen, zoals er ge-
schreven staat: **16** ’Na deze din-
gen zal ik terugkeren en de hut
van David, die vervallen is, her-
bouwen, en ik zal haar puinhopen
herbouwen en haar weer oprich-
ten,[n] **17** opdat zij die overblij-
ven van de mensen, Jehovah ern-
stig mogen zoeken, te zamen met
mensen uit alle natiën, mensen
die naar mijn naam zijn genoemd,
zegt Jehovah, die deze dingen
doet,[o] **18** die vanouds bekend
zijn.’[p] **19** Daarom is mijn besli-
sing om degenen uit de natiën
die zich tot God keren, niet las-
tig te vallen,[q] **20** maar hun te
schrijven zich te onthouden van
dingen die door afgoden zijn be-
zoedeld[r] en van hoererij[s] en van

HFDST. 14

a 1Kor 15:10
b Han 15:4
Han 21:19
c Han 11:18
1Kor 16:9

HFDST. 15

d Ga 2:12
e Ga 5:2
f Ge 17:10
Ex 12:48
Le 12:3
g Han 11:30
Han 16:4
Ga 2:1
h Ro 15:24
1Kor 16:6
i Han 13:4
Han 14:27
j Han 11:18
k Han 21:17
l Han 21:19
m Han 11:2
n Ex 12:48
o Sp 13:10
Sp 15:22
p Mr 9:16
Han 15:2

2e kolom

a Han 10:34
Han 11:17
b 1Kr 28:9
Jer 11:20
Han 1:24
c Han 10:44
Han 11:15
d Ga 3:28
e Ga 2:16
1Pe 1:22
f Ga 5:1
g Ga 3:10
h Jes 53:11
Jo 1:17
Ga 2:16
i Mt 20:28
j Ro 15:19
k Han 12:17
l Han 11:13
2Pe 1:1
m Jes 55:5
1Pe 2:9
n Am 9:11
o Am 9:12,
LXX
p Jes 45:21
q Han 15:10
r Ge 35:2
Ex 20:3
Ez 20:30
1Kor 8:7
1Kor 10:14
s 1Kor 6:9
Kol 3:5
1Th 4:3

het verstikte[a] en van bloed.[b]
21 Want van oudsher heeft Mozes in stad na stad mensen gehad
die hem prediken, omdat hij elke
sabbat in de synagogen wordt
voorgelezen."[c]

22 Toen dacht het de apostelen
en de oudere mannen, te zamen
met de gehele gemeente, goed
mannen uit hun midden te kiezen en hen met Paulus en Barnabas naar Antiochië te zenden, namelijk Judas, die Barsabbas[d] werd genoemd, en Silas, mannen die de leiding hadden onder de broeders;
23 en door hun hand schreven zij:

„De apostelen en de oudere mannen, broeders, aan de broeders in Antiochië[e] en Syrië en Cilicië[f] die uit de natiën zijn: Gegroet!
24 Daar wij hebben gehoord dat sommigen uit ons midden U met woorden hebben verontrust[g] en hebben getracht UW ziel omver te werpen, hoewel wij hun volstrekt geen instructies hebben gegeven,[h] **25** zijn wij tot een eensgezinde overeenstemming[i] gekomen en heeft het ons goedgedacht mannen uit te kiezen om die te zamen met onze geliefde Barnabas en Paulus[j] naar U toe te zenden, **26** mensen die hun ziel voor de naam van onze Heer Jezus Christus hebben overgegeven.[k] **27** Wij zenden daarom Judas en Silas,[l] opdat ook zij dezelfde dingen mondeling kunnen berichten.[m] **28** Want het heeft de heilige geest[n] en ons goedgedacht U geen verdere last[o] toe te voegen dan deze noodzakelijke dingen: **29** U te blijven onthouden van dingen die aan afgoden ten slachtoffer zijn gebracht[p] en van bloed[q] en van al wat verstikt is[r] en van hoererij.[s] Indien GIJ U nauwlettend voor deze dingen wacht,[t] zal het U goed gaan. Wij wensen U een goede gezondheid toe!"

30 Toen men deze mannen dan had laten gaan, daalden zij af naar Antiochië, en zij vergaderden de menigte en overhandigden hun de brief.[a] **31** Na die gelezen te hebben, verheugden zij zich over de aanmoediging.[b] **32** En Judas en Silas, die zelf ook profeten[c] waren, moedigden de broeders met menige toespraak aan en versterkten hen.[d] **33** Nadat zij daar dan enige tijd hadden doorgebracht, lieten de broeders hen in vrede[e] gaan naar degenen die hen hadden uitgezonden.
34 —— **35** Doch Paulus en Barnabas bleven nog enige tijd in Antiochië,[f] terwijl zij met nog vele anderen onderwijs gaven en het goede nieuws van het woord van Jehovah bekendmaakten.[g]

36 Na enige dagen nu zei Paulus tot Barnabas: „Laten wij bovenal terugkeren en de broeders bezoeken in elk van de steden waarin wij het woord van Jehovah hebben verkondigd, om te zien hoe zij het maken."[h] **37** Wat Barnabas aangaat, hij was vastbesloten ook Johannes, die Markus[i] weerd genoemd, mee te nemen. **38** Maar Paulus achtte het niet juist hem mee te nemen, aangezien hij hen van Pamfylië af had verlaten[j] en zich niet met hen tot het werk had begeven. **39** Hierover ontstond een scherpe uitbarsting van toorn, zodat zij uit elkaar gingen; en Barnabas[k] nam Markus mee en ging scheep naar Cyprus.[l] **40** Paulus koos Silas[m] uit en vertrok, nadat hij door de broeders aan de onverdiende goedheid van Jehovah was toevertrouwd.[n] **41** Hij ging echter Syrië en Cilicië door en versterkte de gemeenten.[o]

16 Zo kwam hij te Derbe en ook te Lystra.[p] En zie! daar was een zekere discipel genaamd Timotheüs,[q] de zoon van een gelovige joodse vrouw maar van een Griekse vader, **2** en er werd door de broeders in Lystra en Ikonium een goed bericht over hem uitgebracht. **3** Paulus bracht de wens tot uitdrukking dat deze met hem zou uittrekken, en hij nam hem en besneed[r] hem ter wille van de joden die in die plaat-

HFDST. 15

a Le 17:13
b Ge 9:4
Le 3:17
Le 7:26
Le 17:10
Le 19:26
De 12:23
De 15:23
1Sa 14:32
c Han 13:15
2Kor 3:15
d Han 1:23
e Han 11:26
f Ga 1:21
g Han 15:1
h Ga 2:4
Tit 1:10
i Han 1:14
j 2Pe 3:15
k Han 13:50
1Kor 15:30
2Kor 11:23
Fil 2:29
l 1Th 1:1
1Pe 5:12
m Han 16:4
n Jo 16:13
Han 5:32
o Mt 23:4
p Ge 35:2
Ex 20:3
Ex 34:15
Ez 20:30
1Kor 8:1
1Kor 10:14
q Ge 9:4
Le 3:17
Le 7:26
Le 17:10
De 12:16
De 12:23
1Sa 14:32
r Le 17:13
s Ge 39:9
1Kor 6:9
Ef 5:5
Kol 3:5
1Th 4:3
1Pe 4:3
t Han 21:25

2e kolom

a Han 11:26
b Sp 15:30
c Han 11:27
Han 13:1
d Han 13:15
Han 18:23
e 1Kor 16:11
f Han 13:1
g 2Kor 11:7
h 2Kor 11:28
i Kol 4:10
2Ti 4:11
j Han 13:13
k Han 4:36
Han 13:4
l Han 11:20
m Han 15:27
n Han 14:26
Ef 3:7
o Han 16:5

HFDST. 16

p Han 14:6
2Ti 3:11
q Han 19:22
Ro 16:21
1Kor 4:17
1Th 3:2
1Ti 1:2
r 1Kor 9:20

sen waren, want allen zonder uitzondering wisten dat zijn vader
een Griek was. **4** Terwijl zij
nu voortreisden door de steden,
brachten zij hun daar ter nako-
ming de verordeningen over waar-
toe door de apostelen en oudere
mannen die zich in Jeruzalem
bevonden, was besloten.[a] **5** Ja,
daarom werden de gemeenten
aanhoudend in het geloof bevesti-
gd[b] en namen ze van dag tot dag
voortdurend in aantal toe.

6 Zij trokken ook door Frygië
en het land van Galatië,[c] omdat
het hun door de heilige geest was
verboden het woord in het [dis-
trict] Asia te spreken. **7** Toen zij
voorts tot aan Mysië waren geko-
men, deden zij pogingen naar Bi-
thynië[d] te gaan, maar de geest
van Jezus stond hun dit niet toe.
8 Daarom gingen zij Mysië voorbij
en zakten af naar Troas.[e] **9** En
gedurende de nacht kreeg Paulus
een visioen:[f] er stond een zeke-
re man, een Macedoniër, die hem
een dringend verzoek deed en
zei: „Kom over naar Macedonië
en help ons." **10** Zodra hij nu
het visioen had gezien, zochten
wij een gelegenheid naar Mace-
donië te vertrekken,[g] daar wij de
gevolgtrekking maakten dat God
ons had geroepen om hun het goe-
de nieuws bekend te maken.

11 Daarom staken wij van Troas
in zee en koersten rechtstreeks
naar Samothrace, maar de volge-
nde dag naar Neapolis, **12** en
vandaar naar Filippi,[h] een kolo-
nie, welke de voornaamste stad
van het district Macedonië is.[i] In
deze stad bleven wij en bracht-
en er enkele dagen door. **13** En
op de sabbatdag begaven wij ons
buiten de poort langs een rivier,
waar wij dachten dat een gebeds-
plaats was; en wij zetten ons neer
en gingen tot de vrouwen spreken
die waren bijeengekomen. **14** En
een zekere vrouw genaamd Lydia,
een purperverkoopster, uit de stad
Thyatira[j] en een aanbidster van
God, luisterde, en Jehovah opende
haar hart[k] wijd, zodat zij aandacht

HFDST. 16

a Han 15:28
b Han 15:41
c Han 18:23
Ga 4:13
d 1Pe 1:1
e 2Kor 2:12
2Ti 4:13
f Job 33:15
Han 9:10
2Kor 12:1
g 2Kor 1:16
2Kor 2:13
h Fil 1:1
1Th 2:2
i Han 20:6
j Opb 1:11
k Lu 24:45
1Kor 3:7

2e kolom

a Han 16:33
Han 18:8
b Mt 10:11
Ro 12:13
Ga 6:6
Heb 13:2
c Ge 19:2
Re 19:20
Lu 24:29
d 1Sa 28:7
e Le 19:31
Le 20:6
f Han 19:24
g Mr 1:24
Lu 4:41
h Mr 1:25
i Mr 1:34
Lu 9:1
Lu 10:17
j Mt 17:18
k Han 19:25
l Mt 10:18
2Kor 6:5
m 1Kon 18:17
Han 17:6
n Es 3:8
o 1Th 2:2
p 2Kor 11:23
q Lu 21:12
Han 5:23
r Han 12:6
Han 12:10
s Ps 105:18
Jer 20:2

schonk aan hetgeen door Paulus
gesproken werd. **15** Toen nu zij
en haar huisgezin waren gedoopt,[a]
zei ze, met klem aandringend: „In-
dien gijlieden van oordeel zijt dat
ik getrouw ben aan Jehovah, komt
dan in mijn huis en blijft er."[b] En
zij dwong ons er gewoon toe.[c]

16 En het geschiedde toen wij
onderweg waren naar de gebeds-
plaats, dat een zeker dienstmeisje
met een geest,[d] en waarzeggen-
de[e] demon, ons tegemoet kwam.
Zij verschafte haar meesters ge-
woonlijk groot gewin[f] door de
kunst van het voorspellen te be-
oefenen. **17** Dit [meisje] bleef
Paulus en ons volgen, terwijl zij
de volgende woorden riep:[g] „Deze
mensen zijn slaven van de Al-
lerhoogste God, die ulieden de
weg der redding verkondigen."
18 Dit bleef zij vele dagen ach-
tereen doen. Ten slotte begon het
Paulus te vervelen,[h] en hij keer-
de zich om en zei tot de geest:
„Ik beveel u in de naam van Jezus
Christus van haar uit te gaan."[i]
En in datzelfde uur ging hij uit.[j]

19 Toen nu haar meesters za-
gen dat hun hoop op gewin was
verdwenen,[k] grepen zij Paulus en
Silas en sleepten hen naar de
marktplaats, naar de regeerders,[l]
20 en zij brachten hen voor de
burgerlijke magistraten en zei-
den: „Deze mensen brengen onze
stad geheel in rep en roer,[m] daar
zij joden zijn, **21** en zij verkondi-
gen gebruiken[n] die wij niet mogen
aanvaarden of beoefenen, aange-
zien wij Romeinen zijn." **22** En
de schare stond gezamenlijk te-
gen hen op; en na hun de boven-
klederen van het lijf te hebben
gescheurd, gaven de burgerlijke
magistraten bevel hun stokslagen
te geven.[o] **23** Na hun vele slagen
te hebben toegediend,[p] wierpen zij
hen in de gevangenis en gaven
de gevangenbewaarder bevel hen
zorgvuldig te bewaken.[q] **24** Om-
dat hij zulk een bevel had gekre-
gen, wierp hij hen in de binnenste
gevangenis[r] en sloot hun voeten
in het blok.[s]

25 Maar omstreeks middernacht[a] waren Paulus en Silas aan
het bidden en loofden God met
een lied;[b] ja, de gevangenen hoor-
den hen. **26** Plotseling kwam er
een grote aardbeving, zodat de
gevangenis op haar fundamenten
beefde. Bovendien gingen ogen-
blikkelijk alle deuren open en
raakten de boeien van allen los.[c]
27 Toen de gevangenbewaarder
uit de slaap ontwaakte en zag
dat de deuren van de gevangenis
openstonden, trok hij zijn zwaard
en stond op het punt zichzelf
om het leven te brengen,[d] daar
hij in de mening verkeerde dat
de gevangenen waren ontsnapt.[e]
28 Maar Paulus riep met een lui-
de stem en zei: „Doe uzelf geen
kwaad,[f] want wij zijn allen hier!"
29 Derhalve vroeg hij om licht,
sprong naar binnen en viel door
beving bevangen voor Paulus en
Silas neer.[g] **30** En hij bracht hen
naar buiten en zei: „Heren, wat
moet ik doen[h] om gered te wor-
den?" **31** Zij zeiden: „Geloof in
de Heer Jezus en gij zult gered
worden,[i] gij en uw huisgezin."[j]
32 En zij spraken het woord van
Jehovah tot hem en tot allen die
in zijn huis waren.[k] **33** En hij
nam hen in dat nachtelijk uur
mee en bette hun striemen; en hij
en al de zijnen, niemand uitgezon-
derd, werden onverwijld gedoopt.[l]
34 En hij bracht hen in zijn huis
en rechtte een tafel voor hen aan,
en hij verheugde zich zeer met
zijn gehele huisgezin nu hij tot het
geloof in God was gekomen.

35 Toen het dag werd, zonden
de burgerlijke magistraten[m] de
gerechtsdienaars om te zeggen:
„Laat die mensen vrij." **36** De
gevangenbewaarder dan berichtte
hun woorden aan Paulus: „De bur-
gerlijke magistraten hebben man-
nen gezonden [met het bericht]
dat GIJ [beiden] vrijgelaten moet
worden. Komt nu daarom naar
buiten en gaat in vrede heen."
37 Maar Paulus zei tot hen: „Zij
hebben ons, mensen die Romei-
nen zijn,[n] zonder veroordeling in
het openbaar gegeseld en ons in
de gevangenis geworpen, en wer-
pen zij ons er nu in het geheim uit?
Volstrekt niet, maar laten zij zelf
komen en ons uitgeleide doen."
38 De gerechtsdienaars berichtten deze woorden derhalve aan de burgerlijke magistraten. Dezen werden bevreesd toen zij hoorden dat de mannen Romeinen waren.[a]
39 Zij kwamen het hun daarom dringend verzoeken, en na hun uitgeleide te hebben gedaan, verzochten zij hun de stad te verlaten. **40** Maar uit de gevangenis gekomen, gingen zij naar het huis van Lydia, en toen zij de broeders zagen, moedigden zij hen aan[b] en vertrokken.

17 Nu trokken zij door Amfipolis en Apollonia en kwamen te Thessalonika,[c] waar een synagoge van de joden was.
2 Paulus dan ging volgens zijn gewoonte[d] daar naar hen toe, en drie sabbatten achtereen redeneerde hij met hen aan de hand van de Schriften,[e] **3** waarbij hij door middel van verwijzingen verklaarde en bewees dat de Christus moest lijden[f] en uit de doden moest opstaan,[g] en [zei]: „Dit is de Christus,[h] deze Jezus die ik aan U verkondig." **4** Dit had tot gevolg dat sommigen van hen gelovigen werden[i] en zich bij Paulus en Silas[j] aansloten, evenals een grote menigte van de Grieken die [God] aanbaden, en niet weinigen van de voornaamste vrouwen.

5 Maar de joden, die jaloers werden,[k] namen zekere boosaardige mannen van de leeglopers die zich op de marktplaats ophielden, in hun gezelschap op en vormden een samenscholing en gingen ertoe over de stad in opschudding te brengen.[l] En zij bestormden het huis van Jason[m] in een poging hen voor het gepeupel te brengen. **6** Toen zij hen niet vonden, sleepten zij Jason en zekere broeders naar de stadsbestuurders, terwijl zij schreeuwden: „Deze mensen, die de bewoonde aarde onderstebo-

HFDST. 16

a Ps 42:8
b Ef 5:19; Kol 3:16; Jak 5:13
c Han 4:31; Han 5:19; Han 12:7
d Han 12:19
e 1Kon 20:39
f 1Th 5:15
g Han 10:25
h Han 2:37
i Jo 3:16; Jo 6:47
j Han 11:14
k Han 10:24
l Han 8:12; Han 16:15
m Han 16:20
n Han 22:25; Han 23:27

2e kolom

a Han 22:29
b Lu 22:32; 2Kor 1:4

HFDST. 17

c 1Th 2:1
d Han 9:20; Han 13:14; Han 14:1; Han 18:4
e Han 18:19
f Ps 22:7; Ps 22:16; Ps 34:20; Ps 69:21; Ps 118:22; Jes 50:6; Jes 53:3; Jes 53:5
g Ps 16:10; Lu 24:46
h Han 18:28; Ga 3:1
i Han 28:24
j Han 15:22; Han 15:40
k Han 13:45
l Han 16:20
m Ro 16:21

ven hebben gekeerd,[a] zijn nu ook
hier, **7** en Jason heeft hen gast-
vrij ontvangen. En al deze [men-
sen] handelen in strijd met de
verordeningen[b] van caesar door
te zeggen dat er een andere ko-
ning is,[c] Jezus." **8** Zij brachten
de schare en de stadsbestuurders,
toen dezen dit alles hoorden, wer-
kelijk in beroering; **9** en pas na-
dat zij voldoende borgtocht van
Jason en de anderen hadden ont-
vangen, lieten zij hen gaan.

10 De broeders zonden onmid-
dellijk 's nachts[d] zowel Paulus
als Silas naar Berea, waar zij na
aankomst de synagoge van de jo-
den binnengingen. **11** De laat-
sten nu waren edeler van geest
dan die in Thessalonika, want zij
namen het woord met de groot-
ste bereidwilligheid des geestes
aan en onderzochten[e] dagelijks
zorgvuldig de Schriften[f] of deze
dingen zo waren.[g] **12** Velen van
hen werden dan ook gelovigen,
evenals niet weinigen van de ach-
tenswaardige[h] Griekse vrouwen
en van de mannen. **13** Toen echt-
er de joden van Thessalonika ver-
namen dat het woord van God ook
in Berea door Paulus werd ver-
kondigd, kwamen zij daar even-
eens het volk opruien[i] en in bero-
ering brengen.[j] **14** Toen zonden
de broeders Paulus onmiddellijk
weg om tot aan de zee te gaan,[k]
doch zowel Silas als Timotheüs
bleven daar achter. **15** Zij die
Paulus begeleidden, brachten hem
echter tot aan Athene, en nadat zij
een bevel voor Silas en Timotheüs[l]
hadden ontvangen om zo vlug mo-
gelijk naar hem toe te komen, ver-
trokken zij.

16 Terwijl Paulus nu in Athe-
ne op hen wachtte, werd zijn geest
in hem geprikkeld[m] toen hij zag
dat de stad vol afgodsbeelden was.
17 Daarom ging hij in de syna-
goge redeneren met de joden[n] en
de andere mensen die [God] aan-
baden, en elke dag op de markt-
plaats[o] met hen die daar toevallig
waren. **18** Maar enigen van zo-
wel de epicurische als de stoïsche

HFDST. 17

a 1Kon 18:17 Han 16:20
b Ezr 4:12
c Lu 23:2 Jo 19:12
d Han 9:25
e Lu 16:29
f Jo 5:39
g Sp 14:15
h Han 13:50
i Han 14:19 1Th 2:15
j Han 14:2
k Mt 10:23
l Han 16:1 1Th 3:2
m 2Pe 2:8
n Han 13:5 Han 18:19
o Sp 1:20

2e kolom

a 1Kor 1:22 Kol 2:8
b 1Kor 4:13
c Jo 5:29 Jo 11:25 1Kor 15:12 Opb 20:6
d Mr 1:27
e Han 2:12
f Han 17:34
g Han 17:16
h Ps 146:6 Jes 42:5 Han 4:24 Han 14:15
i 1Kon 8:27 Jes 66:1 Han 7:48
j Ps 50:12
k Ge 2:7
l Jes 42:5
m Ge 5:2
n Ge 1:28
o De 32:8
p Ps 74:17
q De 2:5 De 2:19 De 32:8 Jes 34:17
r De 4:29 Jes 55:6
s Ps 145:18 Jer 23:23 Ro 1:20

filosofen[a] gingen hem bestrijden,
en sommigen zeiden: „Wat zou
deze babbelaar toch willen verte-
len?"[b] Anderen: „Hij schijnt een
verkondiger van vreemde godhe-
den te zijn." Dit was omdat hij het
goede nieuws van Jezus en de op-
standing[c] bekendmaakte. **19** Zij
grepen hem daarom en voerden
hem naar de Areopagus en zei-
den: „Kunnen wij te weten komen
wat deze nieuwe leer[d] is waar-
over gij spreekt? **20** Want gij
brengt enkele dingen ter sprake
die ons vreemd in de oren klin-
ken. Graag zouden wij daarom te
weten komen wat deze dingen be-
tekenen."[e] **21** Nu was het zo, dat
alle Atheners en de vreemdelin-
gen die daar tijdelijk verbleven,
hun vrije tijd met niets anders
doorbrachten dan met het verte-
len van of het luisteren naar iets
nieuws. **22** Paulus dan stond
midden op de Areopagus[f] en zei:

„Mannen van Athene, ik zie dat
GIJ in alle dingen meer danande-
ren aan de vrees voor de godhe-
den[g] overgegeven schijnt te zijn.
23 Toen ik bijvoorbeeld rondliep
en zorgvuldig UW voorwerpen van
verering gadesloeg, vond ik ook
een altaar met het opschrift: 'Aan
een onbekende God'. Waaraan GIJ
daarom onwetend godvruchtige
toewijding schenkt, dat verkon-
dig ik U. **24** De God die de we-
reld heeft gemaakt en alles wat
daarin is, Hij die Heer is van
hemel en aarde,[h] woont niet in
door handen gemaakte tempels[i]
25 en wordt ook niet door men-
senhanden verzorgd, alsof hij iets
nodig had,[j] daar hij zelf aan allen
leven[k] en adem[l] en alle dingen
geeft. **26** En hij heeft uit één
[mens][m] elke natie[n] van mensen
gemaakt om op de gehele opper-
vlakte der aarde te wonen,[o] en
hij heeft de bestemde tijden[p] en
de vastgestelde grenzen van de
woonplaats der [mensen] verord-
end,[q] **27** opdat zij God zouden
zoeken,[r] of zij wellicht naar hem
tasten en hem werkelijk vinden
zouden,[s] ofschoon hij eigenlijk
niet ver is van een ieder van ons.

28 Want door hem hebben wij leven en bewegen wij ons en zijn wij,[a] zoals ook sommigen van de dichters[b] onder U hebben gezegd: 'Want wij zijn ook zijn nageslacht.'

29 Aangezien wij daarom Gods nageslacht zijn,[c] moeten wij niet menen dat het Goddelijk Wezen[d] op goud of zilver of steen gelijkt, op iets wat door menselijke kunstvaardigheid en menselijk vernuft is gebeeldhouwd.[e] **30** God heeft weliswaar de tijden van zulk een onwetendheid voorbijgezien,[f] maar zegt de mensen thans dat zij allen overal berouw moeten hebben.[g] **31** Want hij heeft een dag vastgesteld waarop hij voornemens is de bewoonde aarde in rechtvaardigheid te oordelen[h] door een man die hij heeft aangesteld, en hij heeft alle mensen een waarborg verschaft doordat hij hem uit de doden heeft opgewekt."[i]

32 Toen zij nu van een opstanding der doden hoorden, gingen sommigen spotten,[j] terwijl anderen zeiden: „Wij zullen u hierover nog wel eens horen." **33** Zo ging Paulus uit hun midden weg, **34** maar sommige mannen sloten zich bij hem aan en werden gelovigen, onder wie ook Dionysius, een rechter aan het gerechtshof van de Areopagus,[k] en een vrouw genaamd Damaris, en nog anderen behalve hen.

18 Na deze dingen vertrok hij uit Athene en kwam in Korinthe. **2** En hij trof er een zekere jood aan genaamd Aquila,[l] van geboorte uit Pontus, die onlangs uit Italië[m] was gekomen, en zijn vrouw Priskilla, omdat Claudius[n] bevolen had dat alle joden uit Rome moesten vertrekken. Hij dan ging naar hen toe, **3** en omdat zij hetzelfde ambacht uitoefenden, bleef hij bij hen wonen, en zij werkten,[o] want zij waren tentenmakers van hun ambacht. **4** Maar elke sabbat placht hij in de synagoge[p] een lezing te houden en joden en Grieken te overreden.

HFDST. 17

a Jes 42:5
b Tit 1:12
c Ge 1:27
d Joz 22:22
Ps 50:1
Jes 46:9
e De 5:8
Jes 37:19
Jes 40:18
Jes 46:5
Han 19:26
f Han 14:16
Ro 3:25
Ro 5:13
Ef 4:18
g Lu 24:47
h Ps 96:13
Ps 98:9
Jes 2:4
Jo 5:22
Han 10:42
i Jo 11:25
Han 2:24
Han 13:33
Ro 6:5
j 1Kor 1:23
k Han 17:19

HFDST. 18

l Han 18:26
1Kor 16:19
2Ti 4:19
m Heb 13:24
n Han 11:28
o Han 20:34
1Kor 4:12
1Kor 9:15
1Th 2:9
2Th 3:10
p Mt 4:23
Han 13:14
Han 17:2

2e kolom

a Han 15:27
Han 17:14
b Han 16:1
1Th 3:6
c Han 17:3
Han 28:23
d 1Pe 4:4
e Mt 10:14
Han 13:51
f 1Kor 2:37
Ez 18:13
Ez 33:4
g Ez 3:18
Han 20:26
h Han 13:46
Han 28:28
Ro 1:16
i 1Kor 1:14
j Lu 22:43
Han 23:11
k Jer 1:19
Mt 28:20
l Han 13:7
Han 19:38
m Han 16:19
n Han 24:5
o 1Ti 6:4
p Han 23:29
Han 25:19
q 1Kor 1:1

5 Toen nu zowel Silas[a] als Timotheus[b] uit Macedonië kwamen, ging Paulus zich intensief met het woord bezighouden, en hij gaf de joden getuigenis om te bewijzen dat Jezus de Christus is.[c] **6** Maar toen zij zich bleven verzetten en schimpend bleven spreken,[d] schudde hij zijn kleren uit[e] en zei tot hen: „Uw bloed[f] zij op uw hoofd. Ik ben rein.[g] Van nu af zal ik naar mensen uit de natiën gaan."[h] **7** Daarom trok hij vandaar weg en ging naar het huis van iemand genaamd Titius Justus, een aanbidder van God, wiens huis naast de synagoge stond. **8** Crispus[i] echter, de presiderende dienaar van de synagoge, werd een gelovige in de Heer, en eveneens zijn gehele huisgezin. En velen van de Korinthiërs die toehoorden, gingen geloven en werden gedoopt. **9** Door middel van een visioen zei de Heer bovendien 's nachts tot Paulus:[j] „Vrees niet, maar blijf spreken en zwijg niet, **10** want ik ben met u[k] en geen mens zal u aanvallen om u schade te berokkenen, want ik heb veel volk in deze stad." **11** Hij bleef daar dan een jaar en zes maanden, terwijl hij onder hen het woord van God onderwees.

12 Toen nu Gallio proconsul[l] van Achaje was, stonden de joden eensgezind tegen Paulus op en voerden hem naar de rechterstoel[m] **13** en zeiden: „In strijd met de wet brengt[n] deze persoon de mensen tot een andere overtuiging in verband met het aanbidden van God." **14** Maar toen Paulus zijn mond wilde openen, zei Gallio tot de joden: „Indien het werkelijk ging over een of ander onrecht of een goddeloze schurkenstreek, o joden, zou ik U met reden geduldig verdragen. **15** Maar zijn het twisten over een woord en namen[o] en de wet[p] die bij U geldt, dan moet GIJ zelf maar zien. Over deze dingen wens ik geen rechter te zijn." **16** Toen joeg hij hen van de rechterstoel weg. **17** Derhalve grepen zij allen Sosthenes,[q] de presiderende

dienaar van de synagoge, en gaven hem toen voor de rechterstoel een pak slaag. Maar Gallio trok zich niets van deze dingen aan.

18 Na nog vrij veel dagen langer te zijn gebleven, nam Paulus echter afscheid van de broeders en ging scheep naar Syrië, vergezeld van Priskilla en Aquila, daar hij in Kenchrea[a] zijn hoofdhaar had laten kort knippen,[b] want hij stond onder een gelofte. **19** Zij kwamen dan te Efeze aan en daar verliet hij hen, maar zelf ging hij de synagoge binnen[c] en redeneerde met de joden. **20** Ofschoon zij hem bleven verzoeken wat langer te blijven, stemde hij daarin niet toe, **21** maar hij nam afscheid[d] en zei tot hen: „Ik zal weer tot U terugkeren, zo Jehovah wil."[e] En hij voer van Efeze weg **22** en kwam te Cesarea. En hij ging op en groette de gemeente en daalde af naar Antiochië.

23 En nadat hij daar enige tijd had doorgebracht, vertrok hij en ging van plaats tot plaats het land van Galatië[f] en Frygië[g] door en versterkte[h] alle discipelen.

24 Nu arriveerde er in Efeze een zekere jood genaamd Apollos,[i] van geboorte uit Alexandrië, een welsprekend man, en hij was goed onderlegd in de Schriften.[j] **25** Deze had mondeling onderricht ontvangen in de weg van Jehovah, en daar hij vurig van geest was,[k] ging hij spreken en met juistheid onderwijs geven over de dingen die op Jezus betrekking hadden, hoewel hij alleen met de doop[l] van Johannes bekend was. **26** En deze begon vrijmoedig in de synagoge te spreken. Toen Priskilla en Aquila[m] hem hoorden, namen zij hem in hun gezelschap op en legden hem de weg van God juister uit. **27** Daar hij het verlangen koesterde naar Achaje over te steken, schreven de broeders voorts aan de discipelen en spoorden hen aan hem vriendelijk te ontvangen. Daar aangekomen, was hij voor hen die op grond van [Gods] onverdiende goedheid[a] gelovigen waren geworden, dan ook een grote hulp,[b] **28** want intensief en grondig bewees hij de joden in het openbaar dat zij ongelijk hadden en toonde aan de hand van de Schriften aan[c] dat Jezus de Christus was.[d]

19 In de loop der gebeurtenissen, terwijl Apollos[e] in Korinthe was, begaf Paulus zich door het binnenland en kwam te Efeze,[f] waar hij enige discipelen aantrof, **2** en hij zei tot hen: „Hebt GIJ heilige geest ontvangen[g] toen GIJ gelovigen werdt?" Zij zeiden tot hem: „Hoe zo, wij hebben nog nooit gehoord dat er een heilige geest is."[h] **3** En hij zei: „Waarin zijt GIJ dan gedoopt?" Zij zeiden: „In Johannes' doop."[i] **4** Paulus zei: „Johannes doopte met de doop [als een symbool] van berouw[j] en zei tot het volk dat zij moesten geloven in degene die na hem kwam,[k] dat is, in Jezus." **5** Toen zij dit hoorden, werden zij in de naam van de Heer Jezus gedoopt.[l] **6** En toen Paulus hun de handen oplegde,[m] kwam de heilige geest op hen, en zij gingen in talen spreken en profeteren.[n] **7** Bij elkaar waren er ongeveer twaalf mannen.

8 Hij ging de synagoge binnen,[o] waar hij drie maanden lang met vrijmoedigheid sprak, terwijl hij lezingen hield en overredingskracht gebruikte aangaande het koninkrijk[p] Gods. **9** Maar toen sommigen zich bleven verharden en niet geloofden[q] en ten aanhoren van de menigte nadelig spraken over De Weg,[r] trok hij zich van hen terug[s] en zonderde de discipelen af,[t] terwijl hij dagelijks lezingen hield in [de aula van] de school van Tyrannus. **10** Dit ging twee jaar lang zo voort,[u] zodat alle bewoners van het [district] Asia[v] het woord van de Heer hoorden, zowel joden als Grieken.

11 En God bleef buitengewone krachtige werken door de handen van Paulus verrichten,[w] **12** zodat men zelfs doeken en schorten

HFDST. 18

a Ro 16:1
b Nu 6:18; Han 21:23
c Han 13:14; Han 17:2
d Han 21:6
e Ro 1:10; 1Kor 4:19; Jak 4:15
f Ga 1:2
g Han 16:6
h Han 14:22; Han 15:32
i Han 19:1; 1Kor 1:12; 1Kor 3:6
j 1Kor 4:6
k Ro 12:11
l Han 19:3
m Ro 16:3; 1Kor 16:19

2e kolom

a Ef 2:8
b 1Kor 3:6
c Lu 24:27; 1Kor 15:3; 2Ti 3:16
d Ge 49:10; De 18:15; Ps 16:10; Jes 7:14; Mi 5:2; Mal 3:1; Han 9:22

HFDST. 19

e Han 18:24; 1Kor 3:5
f 1Kor 16:8
g Han 2:38
h Han 8:16
i Han 18:25
j Mt 3:11; Mr 1:4; Han 1:5
k Jo 1:15; Jo 1:30
l Han 8:16
m Han 8:17
n Han 2:4; Han 10:46; 1Kor 12:10
o Lu 4:16; Han 13:5; Han 17:2
p Han 1:3; Han 28:23; Han 28:31
q 2Th 3:2
r Han 9:2; Han 22:4
s Mt 10:14; Ro 16:17
t Tit 3:10; 2Jo 10
u Han 20:31
v Han 20:18; 2Ti 1:15
w Han 14:3

van zijn lichaam bracht naar hen
die iets mankeerden[a] en de kwa-
len hen verlieten en de boze gees-
ten uitgingen.[b] **13** Maar enigen
van de rondtrekkende joden die
het uitwerpen van demonen be-
oefenden,[c] ondernamen het even-
eens de naam van de Heer Jezus
te noemen[d] over hen die de boze
geesten hadden, door te zeggen:
„Ik gelast[e] U plechtig krachtens Je-
zus, die door Paulus wordt gepre-
dikt.” **14** Nu waren er zeven zo-
nen van een zekere Skeva, een
joodse overpriester, die dit deden.
15 Maar de boze geest gaf hun ten
antwoord: „Ik ken Jezus,[f] en Pau-
lus is mij bekend;[g] maar wie zijt
GIJ?” **16** Toen sprong de mens in
wie de boze geest was op hen af,[h]
overmeesterde de een na de ander
en kreeg de overhand op hen, zo-
dat zij naakt en gewond uit dat
huis wegvluchtten. **17** Dit werd
aan allen, zowel de joden als de
Grieken die in Efeze woonden, be-
kend; en vrees[i] overviel hen al-
len en de naam van de Heer Jezus
werd aanhoudend grootgemaakt.[j]
18 En velen van hen die gelovi-
gen waren geworden, kwamen
openlijk hun praktijken belijden[k]
en bekendmaken. **19** Ja, vrij ve-
len van hen die magische[l] kun-
sten hadden beoefend, brachten
hun boeken bijeen en verbrandden
ze ten aanschouwen van iedereen.
En men berekende de gezamenlij-
ke prijs ervan, die een waarde van
vijftigduizend zilverstukken bleek
te vertegenwoordigen. **20** Aldus
bleef het woord van Jehovah op
machtige wijze groeien en de over-
hand nemen.[m]

21 Toen nu deze dingen vol-
bracht waren, nam Paulus zich
in zijn geest voor om, nadat hij
Macedonië[n] en Achaje was door-
gegaan, naar Jeruzalem te trek-
ken[o] en zei: „Nadat ik daar ben
geweest, moet ik ook Rome be-
zoeken.”[p] **22** Hij zond dus twee
van degenen die hem dienden, Ti-
motheüs[q] en Erastus,[r] naar Mace-
donië, maar zelf hield hij zich nog
enige tijd in het [district] Asia op.

HFDST. 19

a Mr 6:56
Han 5:15

b Mt 10:1

c Mt 12:27

d Mr 9:38
Lu 9:49

e Han 16:18

f Mt 8:29
Mr 1:24
Lu 4:34

g Han 16:17

h Mt 8:28

i Han 2:43
Han 5:5

j 2Th 1:12

k Mt 3:6
Jak 5:16

l De 18:10
Da 2:2
Han 8:9

m Han 6:7
Han 12:24
Kol 1:6

n 1Kor 16:5

o Han 20:22
Ro 15:25

p Han 23:11
Ro 1:15

q Han 16:1

r 2Ti 4:20

2e kolom

a 2Kor 1:8

b Han 9:2
Han 19:9
Han 22:4

c Han 16:16

d Ps 115:4

e Opb 18:15

f Ef 1:1

g De 4:28
1Kr 16:26
Jes 44:10
Jer 10:3
Han 17:29
1Kor 8:4

h Han 19:34

i Han 20:4
Kol 4:10
Flm 24

j Han 21:34

23 In diezelfde tijd ontstond er
geen geringe opschudding[a] be-
treffende De Weg.[b] **24** Er was
namelijk iemand genaamd De-
metrius, een zilversmid, die zil-
veren Artemistempeltjes maakte
en de kunsthandwerkers daar-
mee geen klein gewin verschafte;[c]
25 en hij bracht dezen en dege-
nen die aan zulke dingen werk-
ten[d] bijeen en zei: „Mannen, GIJ
weet zeer goed dat wij aan dit be-
drijf onze welvaart te danken heb-
ben.[e] **26** Ook ziet en hoort GIJ
hoe deze Paulus niet alleen in Efe-
ze[f] maar in bijna het gehele [dis-
trict] Asia een aanzienlijke schа-
re heeft overreed en hen tot een
andere opvatting heeft gebracht
door te zeggen dat de [goden] die
door handen worden gemaakt,[g]
geen goden zijn. **27** Bovendien
bestaat niet alleen het gevaar dat
dit beroep van ons in diskrediet
zal geraken, maar ook dat de tem-
pel van de grote godin Artemis[h]
als niets geacht zal worden, en
zelfs haar luister, die door het ge-
hele [district] Asia en de bewoon-
de aarde wordt aanbeden, staat op
het punt tenietgedaan te worden.”
28 Toen de mensen dit hoorden
en met toorn werden vervuld,
gingen zij schreeuwen en zeiden:
„Groot is Artemis van de Efe-
ziërs!”

29 De stad dan raakte volko-
men in verwarring, en zij storm-
den als één man het theater in,
waarbij zij de Macedoniërs Gajus
en Aristarchus,[i] Paulus’ reisgezel-
len, meesleurden. **30** Wat Pau-
lus betreft, hij was bereid zich
naar binnen, onder het volk, te
begeven, maar de discipelen ston-
den het hem niet toe. **31** Zelfs
enkelen van hen die de feesten
en spelen organiseerden en hem
vriendelijk gezind waren, lieten
hem voorts dringend verzoeken
zich niet in het theater te wagen.
32 Het was in werkelijkheid zo,
dat sommigen dit en anderen dat
schreeuwden,[j] want de vergade-
ring was in verwarring, en de
meerderheid van hen wist niet om

welke reden zij waren bijeengekomen. **33** Te zamen brachten zij dan Alexander uit de schare, daar de joden hem naar voren duwden; en Alexander wenkte met de hand en wilde zijn verdediging voor het volk houden. **34** Maar toen zij hem als een jood herkenden, steeg er uit aller mond één kreet op, terwijl zij ongeveer twee uur lang schreeuwden: „Groot[a] is Artemis van de Efeziërs!"

35 Toen de stadsschrijver de schare ten slotte tot bedaren had gebracht,[b] zei hij: „Mannen van Efeze, welk mens is er eigenlijk die niet weet dat de stad van de Efeziërs de tempelbewaarster is van de grote Artemis en van het beeld dat uit de hemel is gevallen? **36** Aangezien deze dingen daarom onbetwistbaar zijn, betaamt het U rustig te blijven en niet overijld te handelen.[c] **37** Want GIJ hebt deze mannen, die noch tempelrovers noch lasteraars van onze godin zijn, [hier] gebracht. **38** Indien Demetrius[d] en de kunsthandwerkers met hem daarom een aanklacht tegen iemand hebben, er worden rechtsdagen[e] gehouden en er zijn proconsuls;[f] laten zij aanklachten tegen elkaar indienen. **39** Zoekt GIJ echter iets wat verder dan dat gaat, dan moet daarover in een formele vergadering worden beslist. **40** Want wij lopen in verband met de aangelegenheid van vandaag werkelijk gevaar van oproer te worden beschuldigd, daar er geen enkele grond bestaat die wij als reden zullen kunnen aanvoeren voor deze wanordelijke samenscholing." **41** En toen hij deze dingen had gezegd,[g] ontbond hij de vergadering.[h]

20 Nadat nu de opschudding was bedaard, liet Paulus de discipelen komen, en toen hij hen had aangemoedigd en afscheid van hen had genomen,[i] ging hij op reis naar Macedonië.[j] **2** Na die streken te zijn doorgetrokken en hen daar met menig aanmoedigend woord te hebben toegesproken,[a] kwam hij in Griekenland. **3** En toen hij daar drie maanden had doorgebracht, besloot hij, omdat er door de joden een complot[b] tegen hem werd gesmeed toen hij op het punt stond scheep te gaan naar Syrië, door Macedonië terug te keren. **4** Hem vergezelden Sopater,[c] de zoon van Pyrrhus uit Berea, [en] van de Thessalonicenzen Aristarchus[d] en Secundus, en Gajus uit Derbe, en Timotheüs,[e] en uit het [district] Asia Tychikus[f] en Trofimus.[g] **5** Dezen gingen vooruit en wachtten ons in Troas[h] op; **6** wij staken echter na de dagen der ongezuurde broden[i] van Filippi af in zee en kwamen binnen vijf dagen bij hen in Troas,[j] waar wij zeven dagen doorbrachten.

7 Toen wij op de eerste dag[k] van de week vergaderd waren om een maaltijd te gebruiken, ging Paulus, aangezien hij de volgende dag zou vertrekken, hen toespreken, en hij zette zijn rede tot middernacht voort. **8** Er waren dan heel wat lampen in het bovenvertrek[l] waar wij vergaderd waren. **9** Een zekere jonge man genaamd Eutychus zat aan het venster en viel in een diepe slaap terwijl Paulus bleef doorspreken, en toen hij in de slaap ineenzakte, viel hij van de derde verdieping naar beneden en werd dood opgenomen. **10** Maar Paulus ging naar beneden, wierp zich op hem[m] en sloeg zijn armen om hem heen en zei: „Houdt ermee op misbaar te maken, want zijn ziel is in hem."[n] **11** Hij ging nu naar boven en begaf zich aan de maaltijd en nam voedsel tot zich, en na nog een geruime poos, tot het aanbreken van de dag, [met hen] gesproken te hebben, vertrok hij ten slotte. **12** De jongen dan brachten zij levend weg en zij waren buitengewoon vertroost.

13 Wij begaven ons nu naar de boot en gingen scheep naar Assus, waar wij van plan waren Paulus aan boord te nemen, want

HFDST. 19

a Han 19:28
b Sp 15:18
c Sp 14:29
d Han 19:24
e Han 17:34
f Han 13:7 Han 18:12
g Pr 9:17
h Han 19:32

HFDST. 20

i 2Kor 2:13
j 1Kor 16:5 1Ti 1:3

2e kolom

a Ro 12:8
b Han 23:16 Han 25:3 2Kor 11:26
c Ro 16:21
d Han 27:2
e Han 16:1
f Ef 6:21 Kol 4:7 2Ti 4:12
g Han 21:29 2Ti 4:20
h Han 16:11
i Ex 12:14 Ex 23:15
j 2Ti 4:13
k 1Kor 16:2
l Han 1:13
m 1Kon 17:21 2Kon 4:34
n Mt 9:24 Mr 5:39 Jo 11:40 Han 9:40

nadat hij dienaangaande instructies had gegeven, was hij zelf van plan te voet te gaan. **14** Toen hij ons daarom in Assus inhaalde, namen wij hem aan boord en gingen naar Mitylene; **15** en de volgende dag voeren wij vandaar weg en kwamen tegenover Chios, maar de dag daarop deden wij Samos aan en nog een dag later kwamen wij te Milete aan. **16** Want Paulus had besloten Efeze[a] voorbij te varen opdat hij geen tijd in het [district] Asia zou doorbrengen; hij haastte zich namelijk om zo mogelijk op de dag van het pinkster[feest] in Jeruzalem[b] te zijn.

17 Van Milete uit zond hij echter [bericht] naar Efeze om de oudere mannen[c] van de gemeente te roepen. **18** Toen zij bij hem kwamen, zei hij tot hen: „GIJ weet zeer goed hoe ik vanaf de eerste dag dat ik het [district] Asia[d] betrad, al de tijd bij U ben geweest[e] **19** en met de grootste ootmoedigheid des geestes[f] de Heer als slaaf heb gediend,[g] onder tranen en met beproevingen die mij overkwamen door de complotten[h] van de joden; **20** terwijl ik mij er niet van heb weerhouden U al wat nuttig was te vertellen en U in het openbaar en van huis[i] tot huis te onderwijzen.[j] **21** Doch ik heb zowel aan joden als aan Grieken grondig getuigenis afgelegd[k] omtrent berouw[l] jegens God en geloof in onze Heer Jezus. **22** En ziet! nu bevind ik mij, gebonden in de geest,[m] op weg naar Jeruzalem, hoewel ik niet weet wat mij daar zal overkomen, **23** behalve dat de heilige geest[n] van stad tot stad herhaaldelijk getuigenis jegens mij aflegt en zegt dat mij boeien en verdrukkingen te wachten staan.[o] **24** Doch ik hecht niet de minste waarde aan mijn ziel als zou ze mij dierbaar zijn,[p] indien ik mijn loopbaan[q] en de bediening[r] die ik van de Heer Jezus heb ontvangen,[s] maar mag voleindigen om grondig getuigenis af te leggen van het goede nieuws van de onverdiende goedheid van God.[t]

HFDST. 20

a Han 18:21
b Han 21:4
Han 24:17
c Han 11:30
d Han 16:6
e Han 19:10
f 1Kor 15:9
1Th 2:6
1Pe 5:3
g 2Kor 11:27
h Han 9:24
Han 20:3
i Han 5:42
j Mt 28:20
Han 20:27
2Ti 4:2
k Han 18:5
l Mr 1:15
Lu 24:47
Han 2:38
m Han 19:21
n Han 21:4
Han 21:11
o Han 9:16
p Ro 8:35
2Kor 4:16
q 2Ti 4:7
r 2Kor 4:1
2Kor 5:18
s Ga 1:1
t 2Kor 6:1

2e kolom

a Ez 33:8
Han 18:6
2Kor 7:2
b Mt 28:20
Jo 15:15
c Kol 4:17
1Ti 4:16
d 1Ti 3:2
e Sp 27:23
f 1Ti 3:1
Tit 1:5
Heb 13:17
g Jo 21:15
Ef 4:11
1Pe 5:2
h Mt 26:28
Jo 6:54
1Jo 1:7
i Jes 56:11
Mt 7:15
2Th 2:3
2Pe 2:1
j 2Ti 4:3
k Ga 4:17
1Ti 4:1
1Jo 2:19
l Han 19:10
m 2Kor 2:4
1Th 2:11
n Han 14:23
o Ro 16:25
p De 33:3
Ef 1:18
Kol 1:12
q 1Sa 12:3
Mt 10:8
1Kor 9:12
2Kor 7:2
Tit 1:7
r Han 18:3
1Kor 4:12
1Th 2:9
s Ef 4:28
1Th 4:11
2Th 3:8
t Ro 15:1

25 En nu, ziet! ik weet dat GIJ allen, onder wie ik ben rondgegaan en het koninkrijk heb gepredikt, mijn gezicht niet meer zult zien. **26** Daarom roep ik U op de dag van heden tot getuigen dat ik rein ben van het bloed[a] van alle mensen, **27** want ik heb mij er niet van weerhouden U al de raad[b] Gods te vertellen. **28** Schenkt aandacht[c] aan UZELF[d] en aan de gehele kudde,[e] onder welke de heilige geest U tot opzieners[f] heeft aangesteld, om de gemeente van God te weiden,[g] welke hij met het bloed[h] van zijn eigen [Zoon] heeft gekocht. **29** Ik weet dat er na mijn heengaan onderdrukkende wolven[i] bij U zullen binnendringen, die de kudde niet teder zullen behandelen, **30** en uit UW eigen midden zullen mannen opstaan die verdraaide dingen zullen spreken[j] om de discipelen achter zich aan te trekken.[k]

31 Blijft daarom wakker en houdt in gedachte dat ik drie jaar lang,[l] nacht en dag, niet heb opgehouden een ieder onder tranen ernstig te vermanen.[m] **32** En nu draag ik U op aan God[n] en aan het woord van zijn onverdiende goedheid, welk [woord] U kan opbouwen[o] en U de erfenis kan geven onder alle geheiligden.[p] **33** Ik heb niemands zilver of goud of kleding begeerd.[q] **34** GIJ weet zelf dat deze handen voorzien hebben in mijn eigen behoeften[r] en in die van hen die bij mij waren. **35** Ik heb U in alle dingen getoond dat GIJ door aldus te arbeiden,[s] de zwakken moet bijstaan[t] en de woorden van de Heer Jezus in gedachte moet houden, toen hijzelf zei: 'Het is gelukkiger te geven[u] dan te ontvangen.'"

36 En toen hij deze dingen had gezegd, knielde[v] hij met hen allen neer en bad. **37** Ja, er barstte heel wat geween onder hen allen uit, en zij vielen Paulus om de hals[w] en kusten[x] hem teder, **38** want zij waren vooral bedroefd

u Sp 19:17; Mt 10:8; Lu 6:38; v Han 21:5; w Ge 45:14; x Ro 16:16.

over het woord dat hij had gesproken, dat zij zijn gezicht[a] niet meer zouden zien. Daarna deden zij hem uitgeleide[b] naar de boot.

21 Toen wij ons nu van hen hadden losgerukt en in zee staken, koersten wij rechtstreeks naar Kos, maar de volgende [dag] naar Rhodos en vandaar naar Patara. **2** En toen wij een boot hadden gevonden die naar Fenicië overstak, gingen wij aan boord en voeren af. **3** Nadat wij het [eiland] Cyprus[c] in zicht hadden gekregen, lieten wij het aan de linkerzijde achter ons en voeren door naar Syrië[d] en kwamen te Tyrus aan land, want daar moest de boot [zijn] lading[e] lossen. **4** Na enig zoeken vonden wij de discipelen en bleven daar zeven dagen. Maar door middel van de geest[f] zeiden zij Paulus herhaaldelijk geen voet in Jeruzalem te zetten. **5** Toen wij dan aan het einde van die dagen waren gekomen, vertrokken wij en begaven ons op weg; maar zij allen, met de vrouwen en kinderen, deden ons uitgeleide tot buiten de stad. En op het strand knielden[g] wij neer in gebed **6** en namen afscheid[h] van elkaar, en wij gingen aan boord van de boot, maar zij keerden naar huis terug.

7 Vanaf Tyrus legden wij toen het laatste stuk van de zeereis af en kwamen te Ptolemaïs aan, en wij begroetten de broeders en bleven één dag bij hen. **8** De volgende dag vertrokken wij en kwamen in Cesarea[i] aan, en wij gingen het huis van Filippus de evangeliepredikar binnen, die één van de zeven mannen was,[j] en wij bleven bij hem. **9** Deze had vier dochters, maagden, die profeteerden.[k] **10** Maar terwijl wij daar verscheidene dagen bleven, kwam er een zekere profeet uit Judea genaamd Agabus,[l] **11** en hij kwam naar ons toe en nam de gordel van Paulus, bond zijn eigen voeten en handen en zei: „Zo zegt de heilige geest: 'De man aan wie deze gordel toebehoort, zullen de joden aldus binden[a] in Jeruzalem en zij zullen hem overleveren[b] in de handen van mensen uit de natiën.'" **12** Toen wij dit nu hoorden, verzochten voorts zowel wij als degenen van die plaats hem dringend niet naar Jeruzalem op te gaan.[c] **13** Toen antwoordde Paulus: „Wat doet GIJ door te wenen[d] en mijn hart week te maken?[e] Weest ervan verzekerd dat ik bereid ben mij te Jeruzalem niet alleen te laten binden, maar er ook te sterven[f] voor de naam van de Heer Jezus." **14** Toen hij zich niet liet ontraden, legden wij ons erbij neer met de woorden: „De wil[g] van Jehovah geschiede."

15 Na deze dagen nu maakten wij ons reisvaardig en gingen toen op naar Jeruzalem.[h] **16** Er gingen echter ook enkelen van de discipelen uit Cesarea[i] met ons mee om ons bij de man te brengen in wiens huis wij te gast zouden zijn, een zekere Mnason van Cyprus, een der eerste discipelen. **17** Toen wij in Jeruzalem aankwamen,[j] ontvingen de broeders ons met vreugde.[k] **18** Maar de volgende [dag] ging Paulus met ons naar Jakobus;[l] en alle oudere mannen waren daar aanwezig. **19** En na hen te hebben begroet, verhaalde hij in bijzonderheden[m] de dingen die God door middel van zijn bediening onder de natiën had gedaan.[n]

20 Toen zij dit hadden gehoord, gingen zij God verheerlijken, en zij zeiden tot hem: „Gij ziet, broeder, hoeveel duizenden gelovigen er onder de joden zijn; en zij zijn allen vol ijver voor de Wet.[o] **21** Zij hebben echter over u horen zeggen dat gij aan alle joden die onder de natiën leven, afval van Mozes leert,[p] door hun te zeggen dat zij hun kinderen niet moeten besnijden[q] en niet naar de [plechtige] gebruiken moeten wandelen. **22** Wat nu te doen? In ieder geval zullen zij horen dat gij zijt aangekomen. **23** Doe daarom wat wij u nu zeggen: Wij hebben vier mannen die onder een gelofte staan.

HFDST. 20

a Han 20:25
b Han 15:3

HFDST. 21

c Han 15:39
d Han 20:3
e Han 27:10
f Han 21:11; Han 21:12
g Ezr 9:5; Han 9:40; Han 20:36
h Han 18:21
i Han 18:22
j Han 6:5
k Joë 2:28; Han 2:17; 1Kor 11:5
l Han 11:28

2e kolom

a Han 20:23; Han 21:33
b Han 9:16
c Mt 16:22
d Han 20:24
e De 20:8
f 2Kor 4:10; 2Ti 4:6
g 1Sa 3:18; Mt 26:42
h Ro 15:25
i Han 18:22
j Han 24:11
k Han 15:4
l Han 12:17; Han 15:13; Ga 1:19; Ga 2:9; Jak 1:1
m Han 11:4; Han 14:27
n Han 15:12; Ro 15:18
o Han 15:1; Han 22:3; Ro 10:2; Ga 1:14
p Han 6:14; Ga 5:1
q Ro 2:28; 1Kor 7:19

24 Neem dezen mee[a] en reinig u
ceremonieel met hen en draag de
kosten[b] voor hen, opdat zij hun
hoofd kunnen laten scheren.[c] En
aldus zal iedereen weten dat er
niets waar is van wat zij over u
hebben horen zeggen, maar dat
gij ordelijk wandelt en ook zelf
de Wet houdt.[d] **25** Wat de gelo-
vigen uit de natiën aangaat, wij
hebben hun onze beslissing doen
toekomen dat zij zich dienen te
wachten voor datgene wat aan af-
goden ten slachtoffer is gebracht,[e]
en ook voor bloed[f] en voor wat ver-
stikt is[g] en voor hoererij."[h]
26 Toen nam Paulus de volgen-
de dag de mannen mee en reinig-
de zich ceremonieel met hen[i] en
ging de tempel binnen om aan-
gifte te doen van de dagen die
met betrekking tot de cerem-
oniële reiniging vervuld[j] moesten
worden totdat de offergave[k] voor
een ieder van hen gebracht zou
worden.[l]
27 Toen nu de zeven[m] dagen
bijna om waren, zagen de joden
uit Asia hem in de tempel, waar-
op zij de gehele schare in verwar-
ring brachten,[n] en zij sloegen de
hand aan hem **28** en schreeuw-
den: „Mannen van Israël, helpt!
Dit is de mens die overal aan
iedereen een leer verkondigt welk-
e gericht is tegen het volk[o] en
de Wet en deze plaats, en daar-
bij komt nog dat hij zelfs Grie-
ken in de tempel heeft gebracht
en deze heilige plaats heeft ver-
ontreinigd."[p] **29** Zij hadden na-
melijk tevoren Trofimus,[q] de Efe-
ziër, met hem in de stad gezien,
maar meenden dat Paulus hem in
de tempel had gebracht. **30** En
de gehele stad kwam in opschud-
ding,[r] en er ontstond een volks-
oploop; en zij grepen Paulus en
sleepten hem de tempel uit.[s] En
onmiddellijk werden de deuren
gesloten. **31** En terwijl zij hem
trachtten te doden, werd aan de
bevelhebber van de legerafdeling
gemeld dat heel Jeruzalem in ver-
warring was;[t] **32** en hij nam ter-
stond soldaten en legeroversten
en snelde naar hen toe.[a] Toen zij
de militaire bevelhebber[b] en de
soldaten gewaar werden, hielden
zij op Paulus te slaan.
33 Toen kwam de militaire be-
velhebber naderbij en greep hem
en gaf bevel hem met twee ketens
te boeien;[c] en vervolgens infor-
meerde hij wie hij was en wat hij
had gedaan. **34** Maar sommigen
in de schare schreeuwden toen
dit en anderen dat.[d] Daar hij dus
wegens het tumult zelf niets met
zekerheid te weten kon komen, ge-
bood hij hem naar het soldaten-
kwartier te brengen.[e] **35** Maar
toen hij op de trappen kwam,
werd de situatie zo, dat hij van-
wege het geweld van de schare
door de soldaten werd gedragen;
36 want de volksmenigte bleef
volgen, terwijl zij schreeuwden:
„Weg met hem!"[f]
37 Op het punt nu het soldaten-
kwartier binnengebracht te wor-
den, zei Paulus tot de militaire
bevelhebber: „Mag ik u iets zeg-
gen?" Hij zei: „Spreekt gij Grieks?
38 Zijt gij dan niet de Egypte-
naar die vóór deze dagen een
oproer heeft verwekt[g] en de vier-
duizend dolkstekers naar de wil-
dernis heeft gevoerd?" **39** Toen
zei Paulus: „Ik ben in feite een
jood,[h] van Tarsus[i] in Cilicië, een
burger van een niet onaanzienlij-
ke stad. Ik smeek u daarom: Sta
mij toe tot het volk te spreken."
40 Nadat hij toestemming had ge-
geven, wenkte[j] Paulus, op de trap-
pen staande, met de hand tot het
volk. Toen er een diepe stilte was
gevallen, sprak hij hen in de He-
breeuwse[k] taal toe en zei:

22 „Mannen, broeders[l] en va-
ders, hoort mijn verdedi-
ging[m] [die ik] thans tot U [richt]."
2 (Toen zij nu hoorden dat hij hun
in de Hebreeuwse taal toesprak,[n]
hielden zij zich nog stiller, en hij
zei:) **3** „Ik ben een jood,[o] geboren
te Tarsus in Cilicië,[p] maar opge-
voed in deze stad, aan de voeten
van Gamaliël,[q] onderricht volgens
de striktheid[r] van de voorvaderlij-

HFDST. 21

a Nu 6:2
b Nu 6:14
Nu 6:15
Nu 6:17
c Nu 6:18
Han 18:18
d 1Kor 9:20
e Ge 35:2
Ex 34:15
Han 15:29
f Ge 9:4
Le 3:17
Le 17:10
De 12:23
1Sa 14:32
g Le 17:13
h 1Kor 6:9
Kol 3:5
1Th 4:3
1Pe 4:3
i Han 24:18
1Kor 9:20
j Nu 6:5
k Nu 6:19
l Nu 6:21
m Nu 6:9
n Han 19:29
o Han 24:5
p Han 24:6
q Han 20:4
2Ti 4:20
r Han 17:5
s Han 26:21
t Han 21:27

2e kolom

a Han 23:27
b Han 23:26
c Han 20:23
Han 21:11
Ef 6:20
d Han 19:32
e Han 22:24
f Lu 23:18
Jo 19:15
Han 22:22
g Han 5:36
h Fil 3:5
i Han 9:11
Han 22:3
j Han 13:16
Han 19:33
k Han 26:14

HFDST. 22

l Han 7:2
m Fil 1:7
1Pe 3:15
n Han 21:40
o Han 26:5
Ro 11:1
p Han 21:39
Han 23:34
q Han 5:34
r Han 26:5

ke Wet, ijverig[a] zijnde voor God, evenals GIJ allen heden zijt. **4** En ik heb deze Weg ten dode toe vervolgd[b] door zowel mannen als vrouwen in boeien te slaan en aan gevangenissen over te leveren,[c] **5** zoals ook de hogepriester en de gehele vergadering van oudere mannen[d] van mij kunnen getuigen. Van hen heb ik ook brieven gekregen[e] voor de broeders in Damaskus, en ik was op weg om ook hen die zich daar bevonden, geboeid naar Jeruzalem te brengen om te worden gestraft.

6 Maar onderweg, toen ik Damaskus al dicht genaderd was, omstreeks het middaguur, flitste er plotseling uit de hemel een groot licht helemaal om mij heen,[f] **7** en ik viel op de grond en hoorde een stem tot mij zeggen: 'Saul, Saul, waarom vervolgt gij mij?'[g] **8** Ik antwoordde: 'Wie zijt gij, Heer?' En hij zei tot mij: 'Ik ben Jezus de Nazarener, die gij vervolgt.'[h] **9** De mannen nu die bij mij waren,[i] zagen wel het licht, maar hoorden niet de stem van degene die tot mij sprak.[j] **10** Daarop zei ik: 'Wat moet ik doen,[k] Heer?' De Heer zei tot mij: 'Sta op, ga naar Damaskus, en daar zal men u alles zeggen wat u opgelegd is om te doen.'[l] **11** Daar ik echter ten gevolge van de heerlijkheid van dat licht niets kon zien, werd ik door degenen die bij mij waren, bij de hand geleid en kwam zo in Damaskus aan.[m]

12 Een zekere Ananias nu, een eerbiedig man naar de Wet, over wie door alle joden die daar woonden een goed bericht werd uitgebracht,[n] **13** kwam naar mij toe, en terwijl hij bij mij stond, zei hij tot mij: 'Saul, broeder, krijg uw gezichtsvermogen terug!'[o] En in datzelfde uur sloeg ik mijn ogen naar hem op. **14** Hij zei: 'De God van onze voorvaders[p] heeft u verkozen[q] om zijn wil te leren kennen en de Rechtvaardige[r] te zien[s] en de stem van zijn mond te horen,[t] **15** omdat gij bij alle mensen een getuige voor hem moet zijn van dingen die gij gezien en gehoord hebt.[a] **16** En nu, waarom talmt gij nog? Sta op, laat u dopen[b] en was[c] uw zonden weg doordat gij zijn naam aanroept.'[d]

17 Maar toen ik naar Jeruzalem was teruggekeerd[e] en in de tempel aan het bidden was, geraakte ik in trance[f] **18** en zag hem, terwijl hij tot mij zei: 'Maak voort en ga vlug uit Jeruzalem, want zij zullen uw getuigenis omtrent mij niet aanvaarden.'[g] **19** En ik zei: 'Heer, zij weten zelf heel goed dat ik het was die degenen die in u geloven, in de gevangenis liet werpen[h] en in de ene synagoge na de andere liet geselen;[i] **20** en toen het bloed van uw getuige Stefanus[j] werd vergoten, stond ik er zelf ook bij en hechtte er mijn goedkeuring aan[k] en bewaakte de bovenklederen van hen die hem om het leven brachten.' **21** En toch zei hij tot mij: 'Ga heen, want ik zal u naar verre natiën uitzenden.' '[l]

22 Zij dan bleven naar hem luisteren tot dit woord toe, waarop zij hun stem verhieven en zeiden: „Weg van de aarde met zo [iemand], want hij behoorde niet te leven!"[m] **23** En omdat zij stonden te schreeuwen en met hun bovenklederen zwaaiden en stof in de lucht gooiden,[n] **24** beval de militaire bevelhebber hem het soldatenkwartier binnen te brengen en zei dat men hem onder geseling een verhoor moest afnemen, opdat hij volledig te weten zou komen om welke reden zij zo tegen hem schreeuwden.[o] **25** Maar toen zij hem hadden uitgestrekt voor de geseling, zei Paulus tot de legeroverste die erbij stond: „Is het ulieden geoorloofd een mens die een Romein is[p] en die niet eens veroordeeld is, te geselen?" **26** Toen de legeroverste dit nu hoorde, ging hij het de militaire bevelhebber berichten en zei: „Wat zijt gij van plan te doen? Deze mens is namelijk een Romein." **27** De militaire bevelhebber kwam daarom [naar hem]

HFDST. 22

a Ga 1:14 Fil 3:6
b Han 8:3 Han 9:2 1Ti 1:13
c Han 26:10
d Han 4:23
e Han 9:2
f Han 9:3 Han 26:13
g Han 9:4 Han 26:14
h Jo 18:5 Han 9:5 Han 26:15
i Da 10:7
j Han 9:7
k Lu 3:10 Han 16:30
l Han 26:16
m Han 9:8
n Han 10:22 1Ti 3:7
o Han 9:17
p Han 3:13 Han 5:30
q Han 9:15 Ga 1:15
r Han 3:14 Heb 7:26
s 1Kor 9:1 1Kor 15:8
t 1Kor 11:23 Ga 1:12

2e kolom

a Han 4:20 Han 23:11 Han 26:16
b Han 9:18
c Jes 1:16 1Kor 6:11 Tit 3:5 Heb 10:22 1Jo 1:7 Opb 1:5
d Han 10:43
e Han 9:26 Ga 1:18
f 2Kor 12:1
g Han 9:29
h Han 8:3
i Mt 10:17
j Han 7:58
k Han 8:1 1Ti 1:15
l Han 9:15 Han 13:2 Ro 1:5 Ro 11:13 Ga 2:7 1Ti 2:7
m Han 21:36 Han 23:14 Han 25:24
n 2Sa 16:13
o Han 21:34
p Han 16:37 Han 23:27

toe en zei tot hem: „Zeg mij: Zijt gij een Romein?”[a] Hij zei: „Ja.” **28** De militaire bevelhebber antwoordde: „Ik heb dit burgerrecht voor een grote som [geld] gekocht.” Paulus zei: „Maar ik bezit [het] zelfs krachtens geboorte.”[b]

29 Onmiddellijk lieten daarom degenen die op het punt stonden hem onder pijniging te verhoren, hem met rust; en de militaire bevelhebber werd bevreesd toen hij te weten kwam dat hij een Romein was[c] en dat hij hem had laten boeien.

30 Omdat hij met zekerheid wilde weten waarom hij eigenlijk door de joden werd beschuldigd, maakte hij hem derhalve de volgende dag los en gebood de overpriesters en het gehele Sanhedrin bijeen te komen. En hij bracht Paulus erheen en stelde hem in hun midden.[d]

23 Terwijl Paulus het Sanhedrin strak aankeek, zei hij: „Mannen, broeders, ik heb mij tot op deze dag met een volmaakt zuiver geweten[e] voor God gedragen.” **2** Hierop beval de hogepriester Ananias degenen die bij hem stonden, hem op de mond te slaan.[f] **3** Toen zei Paulus tot hem: „God zal u slaan, gij witgekalkte[g] muur. Zit gij daar om mij naar de Wet te oordelen[h] en gebiedt terzelfder tijd, in overtreding van de Wet,[i] mij te slaan?” **4** De omstanders zeiden: „Beschimpt gij de hogepriester van God?” **5** En Paulus zei: „Ik wist niet, broeders, dat hij hogepriester was. Want er staat geschreven: ’Gij moogt niet nadelig spreken over een regeerder van uw volk.’ ”[j]

6 Toen Paulus nu merkte dat het ene gedeelte uit Sadduceeën[k] maar het andere uit Farizeeën bestond, riep hij daarop in het Sanhedrin uit: „Mannen, broeders, ik ben een Farizeeër,[l] een zoon van Farizeeën. Met betrekking tot de hoop op de opstanding[m] der doden word ik geoordeeld.”[n] **7** Omdat hij dit had gezegd, ontstond er onenigheid[o] tussen de Farizeeën en Sadduceeën, en de menigte raakte verdeeld. **8** Want de Sadduceeën[a] zeggen dat er geen opstanding is,[b] noch engel, noch geest, maar de Farizeeën maken die alle in het openbaar bekend. **9** Zo ontstond er dan een luid geschreeuw,[c] en sommigen van de schriftgeleerden van de partij der Farizeeën stonden op en gingen heftig twisten en zeiden: „Wij vinden niets verkeerds in deze mens;[d] maar indien er een geest of een engel tot hem heeft gesproken[e] —.” **10** Toen nu de onenigheid nog groter werd, vreesde de militaire bevelhebber dat Paulus door hen in stukken gescheurd zou worden, en hij gebood het soldatenkorps[f] naar beneden te gaan en hem uit hun midden weg te rukken en in het soldatenkwartier te brengen.[g]

11 De volgende nacht echter stond de Heer bij hem[h] en zei: „Houd goede moed![i] Want zoals gij in Jeruzalem een grondig getuigenis[j] hebt gegeven over de dingen aangaande mij, zo moet gij ook in Rome getuigenis afleggen.”[k]

12 Toen het nu dag werd, smeedden de joden een samenzwering[l] en verbonden zich met een vervloeking[m] door te zeggen dat zij noch eten noch drinken zouden totdat zij Paulus hadden gedood.[n] **13** Het waren er meer dan veertig die deze met een eed bekrachtigde samenzwering hadden gesmeed; **14** en zij gingen naar de overpriesters[o] en de oudere mannen en zeiden: „Wij hebben ons met een vervloeking plechtig verbonden geen hap voedsel te gebruiken voordat wij Paulus hebben gedood. **15** Geeft GIJ nu daarom te zamen met het Sanhedrin de militaire bevelhebber duidelijk te verstaan waarom hij hem naar U toe moet brengen, alsof het UW bedoeling was de zaken hem aangaande nauwkeuriger vast te stellen.[p] Maar voordat hij dichtbij komt, zullen wij klaarstaan om hem om het leven te brengen.”[q]

HFDST. 22

a Han 23:27
b Han 16:37
c Han 16:38; Han 25:16
d Mt 10:17; Lu 21:12

HFDST. 23

e Han 24:16; 2Kor 1:12; 2Ti 1:3; Heb 13:18; 1Pe 3:16
f 1Kon 22:24; Jer 20:2; Jo 18:22
g Mt 23:27
h Le 19:15
i De 25:1; Jo 7:51
j Ex 22:28; Pr 10:20
k Han 4:1
l Han 26:5; Fil 3:5
m Han 24:21
n Han 28:20
o Mt 22:23

2e kolom

a Mr 12:18
b Lu 20:27
c Mt 8:29
d Lu 23:4; Han 25:25
e Han 22:7; Han 22:17
f Han 21:32
g Han 22:24
h Han 27:23
i Han 18:9; Han 27:24
j Han 20:21
k Han 28:23; Han 28:30; Ro 1:15
l Han 25:3
m Han 23:21
n Ps 31:13
o Pr 5:8
p Han 23:20
q Han 25:3

16 De zoon van Paulus' zuster
hoorde echter dat zij op de loer
lagen,[a] en hij ging naar het sol-
datenkwartier, begaf zich naar
binnen en berichtte het aan Pau-
lus. **17** Paulus riep toen een
van de legeroversten bij zich en
zei: „Breng deze jonge man naar
de militaire bevelhebber, want
hij heeft hem iets te berichten."
18 Deze dan nam hem mee en
bracht hem naar de militaire be-
velhebber en zei: „De gevangene
Paulus heeft mij bij zich geroe-
pen en mij verzocht deze jonge
man naar u toe te brengen,
omdat hij u iets te zeggen heeft."
19 De militaire bevelhebber pak-
te hem[b] bij de hand en nam hem
terzijde en informeerde toen on-
der vier ogen: „Wat hebt gij mij te
berichten?" **20** Hij zei: „De jo-
den zijn overeengekomen u te ver-
zoeken Paulus morgen naar het
Sanhedrin te brengen, als was
het hun bedoeling het een en an-
der nauwkeuriger omtrent hem
te vernemen.[c] **21** Laat u voor-
al niet door hen overreden, want
meer dan veertig mannen van
hen loeren[d] op hem, en zij heb-
ben zich met een vervloeking ver-
bonden noch te eten noch te drin-
ken voordat zij hem om het leven
hebben gebracht;[e] en nu staan zij
klaar en wachten op uw toezeg-
ging." **22** De militaire bevelheb-
ber dan liet de jonge man gaan na
hem te hebben bevolen: „Verklap
aan niemand dat gij mij deze din-
gen duidelijk hebt gemaakt."

23 En hij ontbood een twee-
tal legeroversten en zei: „Maakt
tweehonderd soldaten gereed om
naar Cesarea te marcheren, als-
mede zeventig ruiters en tweehon-
derd speerdragers, op het derde
uur van de nacht. **24** Zorgt ook
voor lastdieren, opdat zij Paulus
kunnen laten rijden en hem veilig
naar de stadhouder Felix kunnen
overbrengen." **25** En hij schreef
een brief die aldus was gesteld:

26 „Claudius Lysias aan zijne
excellentie, stadhouder Felix:[f] Ge-
groet! **27** Deze man werd door
de joden gegrepen en werd al
bijna door hen om het leven ge-
bracht, maar ik kwam plotseling
met een korps soldaten en ontzet-
te hem,[a] omdat ik vernam dat hij
een Romein was.[b] **28** En daar ik
de reden te weten wenste te ko-
men waarom zij hem beschuldi-
gden, heb ik hem naar hun San-
hedrin gebracht.[c] **29** Ik kwam
tot de bevinding dat hij werd be-
schuldigd inzake vraagstukken
van hun Wet,[d] maar dat hem niets
ten laste werd gelegd wat dood of
boeien verdient.[e] **30** Maar om-
dat er aan mij is onthuld dat er een
complot[f] tegen de man gesmeed
zal worden, zend ik hem terstond
naar u toe en gebied de beschuldi-
gers om in uw tegenwoordigheid
te zeggen wat zij tegen hem heb-
ben."[g]

31 Deze soldaten[h] dan namen
Paulus, zoals hun was bevolen,
mee en brachten hem 's nachts
naar Antipatris. **32** De volgen-
de dag lieten zij de ruiters met
hem verder gaan en keerden zelf
naar het soldatenkwartier terug.
33 De [ruiters] gingen Cesarea[i]
binnen en overhandigden de brief
aan de stadhouder en leverden
ook Paulus aan hem af. **34** Hij
dan las [de brief] en informeer-
de uit welke provincie hij was en
vernam[j] dat hij uit Cilicië[k] was.
35 „Ik zal u een grondig verhoor
afnemen", zo zei hij, „wanneer
ook uw beschuldigers zijn aange-
komen."[l] En hij gebood dat hij in
het pretoriaanse paleis van He-
rodes onder bewaking gehouden
zou worden.

24 Vijf dagen later kwam de
hogepriester Ananias[m] met
enkele oudere mannen en een
openbare spreker, een zekere Ter-
tullus, en zij dienden bij de stad-
houder[n] een aanklacht[o] tegen
Paulus in. **2** Toen hij werd voor-
geroepen, begon Tertullus hem te
beschuldigen door te zeggen:

„Aangezien wij door uw toedoen
grote vrede genieten[p] en er door
uw vooruitziende blik hervormin-
gen tot stand komen in deze natie,

HFDST. 23

a Han 9:24

b Han 23:16

c Han 23:15

d Ps 10:9
Sp 1:16
Jes 59:7
Han 9:23
2Kor 11:26

e Han 23:12

f Han 24:3

2e kolom

a Han 21:33

b Han 16:37
Han 22:25

c Han 22:30

d Han 18:15
Han 24:5
Han 25:19

e Han 26:31

f Han 23:16
Han 25:3

g Han 24:8
Han 25:5
Han 25:11

h Han 23:23

i Han 8:40

j Han 22:3

k Han 6:9
Han 21:39

l Han 24:1
Han 25:16

HFDST. 24

m Han 23:2

n Han 23:26

o Han 25:2
Han 25:15

p Ps 12:2
Ps 55:21
Sp 26:28

3 aanvaarden wij dit te allen tijde
en ook in alle plaatsen met de
grootste dankbaarheid, Uwe Ex-
cellentie[a] Felix. **4** Maar om u
niet langer op te houden, smeek
ik u zo welwillend te zijn ons kort
aan te horen. **5** Wij hebben na-
melijk bevonden dat deze man
een pest[b] is en oproeren[c] verwekt
onder alle joden op de gehele be-
woonde aarde en aan de spits
staat van de sekte der Nazare-
nen,[d] **6** die ook heeft getracht
de tempel te ontheiligen[e] en die
wij hebben gegrepen. **7** ——
8 Door hem in verhoor te nemen,
kunt gij al deze dingen waarvan
wij hem beschuldigen, zelf van
hem te weten komen."

9 Toen namen ook de joden aan
de aanval deel, door te verklaren
dat deze dingen inderdaad zo wa-
ren. **10** Hierop antwoordde Paulus,
nadat de stadhouder hem door
een knik te kennen had gegeven
dat hij kon spreken:

„Daar ik zeer goed weet dat deze
natie u reeds vele jaren als rech-
ter heeft, spreek ik graag tot mijn
verdediging[f] over de dingen aan-
gaande mijzelf, **11** aangezien gij
u ervan kunt vergewissen dat er
wat mij betreft niet meer dan
twaalf dagen zijn verstreken sinds
ik opging om in Jeruzalem te aan-
bidden;[g] **12** en zij hebben mij
noch in de tempel[h] aangetroffen
terwijl ik met iemand argumen-
teerde, noch een samenscholing[i]
zien verwekken, hetzij in de syna-
gogen of ook maar ergens in de
stad. **13** Evenmin kunnen zij u
een bewijs leveren[j] voor de dingen
waarvan zij mij op dit ogenblik be-
schuldigen. **14** Dit geef ik u echter
toe, dat ik volgens de weg die
zij een 'sekte' noemen, aldus hei-
lige dienst voor de God van mijn
voorvaders verricht,[k] aangezien
ik alles geloof wat in de Wet is uit-
eengezet[l] en in de Profeten staat
geschreven; **15** en op God heb ik
mijn hoop[m] gesteld, welke hoop
ook deze [mannen] zelf koesteren,
dat er een opstanding[n] zal zijn van
zowel de rechtvaardigen[a] als de
onrechtvaardigen.[b] **16** Ja, in dit
opzicht oefen ik mijzelf voortdu-
rend om een bewustzijn te bezit-
ten[c] dat ik geen overtreding tegen
God en de mensen bega. **17** Na
verscheidene jaren ben ik daar-
om gekomen om gaven van barm-
hartigheid aan mijn natie te bren-
gen, en offergaven.[d] **18** Terwijl
ik met deze zaken bezig was, trof-
fen zij mij ceremonieel gereinigd
in de tempel aan,[e] maar zonder
een schare of tumult. Er waren
echter zekere joden uit het [dis-
trict] Asia, **19** die eigenlijk hier
voor u moesten staan en mij moes-
ten beschuldigen indien zij iets te-
gen mij zouden hebben.[f] **20** Of
laten deze [mannen] hier zelf zeg-
gen wat voor onrecht zij hebben
gevonden toen ik voor het Sanhe-
drin stond, **21** behalve met be-
trekking tot deze ene uitspraak,
die ik uitriep toen ik in hun mid-
den stond: 'Met betrekking tot de
opstanding der doden word ik he-
den voor U geoordeeld!' "[g]

22 Felix[h] echter, die de zaken
betreffende deze Weg[i] tamelijk
nauwkeurig wist, scheepte de
[mannen] nu af en zei: „Wanneer
de militaire bevelhebber Lysias[j]
hier komt, zal ik in deze zaken
U aangaande een beslissing ne-
men." **23** En hij beval de leger-
overste de man in verzekerde
bewaring te houden en enige ver-
lichting [van hechtenis] te geven
en niemand van de zijnen te ver-
bieden hem van dienst te zijn.[k]

24 Enige dagen later arriveerde
Felix[l] met zijn vrouw Drusilla, die
een jodin[m] was, en hij liet Paulus
komen en hoorde hem aan inza-
ke het geloof in Christus Jezus.[n]
25 Maar toen hij over rechtvaar-
digheid[o] en zelfbeheersing[p] en het
komende oordeel[q] sprak, werd
Felix door vrees aangegrepen
en antwoordde: „Ga voorlopig
heen, maar als ik een gelegen tijd
vind, zal ik u weer laten roepen."
26 Tegelijkertijd hoopte hij echter
dat Paulus hem geld[r] zou geven.
Om die reden liet hij hem zelfs va-

HFDST. 24

a Han 23:26
b Mt 5:11 Han 16:20 Han 17:6
c Lu 23:2 Han 19:40
d Mt 2:23 Han 28:22
e Han 21:28
f 1Pe 3:15
g Han 21:26
h Han 25:8
i Han 21:28
j Han 25:7
k Ex 3:15 Han 3:13 Han 26:22 2Ti 1:3
l De 18:18 Han 28:23 Ro 3:21
m Han 23:6
n Jes 26:19 Da 12:2 Mt 22:31 Jo 5:28 Jo 11:25 Opb 20:12

2e kolom

a Lu 14:14 Heb 11:35
b Lu 23:43
c Da 6:5 Han 23:1 1Kor 4:4 Heb 13:18
d Han 11:29 2Kor 8:4
e Han 21:26
f Han 23:30 Han 25:16
g Han 23:6 Han 28:20
h Han 23:24
i Han 9:2 Han 19:9
j Han 23:26
k Han 27:3
l Han 23:24
m Han 16:1
n Mt 10:18 1Pe 3:15
o Ro 1:17 Ro 3:22
p Ga 5:23 2Pe 1:6
q Mt 12:18 Jo 16:8 2Kor 5:10 Opb 20:12
r Ex 23:8 De 16:19 Ps 26:10 Sp 17:23 Jes 5:23

ker komen en sprak dan met hem.[a]
27 Maar na verloop van twee jaar
werd Felix door Porcius Festus op-
gevolgd; en omdat Felix bij de jo-
den in de gunst wilde komen,[b]
liet hij Paulus in gevangenschap
achter.

25 Daarom ging Festus drie
dagen nadat hij de [rege-
ring over de] provincie had aan-
vaard,[c] van Cesarea op naar Jeru-
zalem;[d] **2** en de overpriesters en
de voornaamste mannen van de
joden dienden een aanklacht[e] te-
gen Paulus bij hem in. Derhalve
deden zij hem toen een dringend
verzoek, **3** door als een gunst
voor zichzelf maar ten nadele van
[Paulus] te vragen hem naar Jeru-
zalem te laten komen, daar zij
een hinderlaag legden[f] om hem on-
derweg om het leven te brengen.
4 Festus antwoordde echter dat
Paulus in Cesarea in verzekerde
bewaring bleef en dat hijzelf van
plan was binnenkort daarheen te
vertrekken. **5** „Laten daarom
de machthebbers onder U", zo zei
hij, „met mij meegaan en hem be-
schuldigen,[g] indien er iets buiten-
sporigs met de man aan de hand
is."

6 Toen hij dan niet meer dan
acht of tien dagen in hun midden
had doorgebracht, ging hij naar
Cesarea, en de volgende dag nam
hij op de rechterstoel plaats[h] en
gebood dat Paulus werd binnen-
gebracht. **7** Toen hij vóórkwam,
gingen de joden die van Jeruzalem
waren gekomen, om hem heen
staan en brachten vele en zwa-
re beschuldigingen tegen hem in,[i]
waarvoor zij geen bewijs konden
aanvoeren.

8 Maar Paulus zei ter verdedi-
ging: „Noch tegen de Wet der jo-
den noch tegen de tempel[j] noch
tegen caesar heb ik enige zon-
de begaan."[k] **9** Festus, die bij de
joden in de gunst wilde komen,[i]
gaf Paulus ten antwoord: „Wenst
gij naar Jeruzalem op te gaan en
daar inzake deze dingen in mijn
tegenwoordigheid geoordeeld te
worden?"[m] **10** Doch Paulus zei:

HFDST. 24

a Mr 6:20

b Sp 29:25
Lu 23:25
Han 25:9

HFDST. 25

c Han 24:27

d Han 21:15

e Han 24:1
Han 25:15

f Ps 37:32
Sp 1:16
Han 9:23
Han 14:5
Han 23:21
2Kor 11:26

g Han 25:16

h Jo 19:13
Han 12:21
Han 25:17

i Mt 5:11
Lu 23:2
Han 24:5

j Han 24:12

k Han 28:17

l Han 24:27

m Han 25:20

2e kolom

a Han 25:21
Han 26:32

b Han 28:17

c 1Pe 4:15

d Han 23:29
Han 26:31

e Han 25:21
Han 26:32
Han 28:19

f Han 25:2

g Han 25:5

h Han 25:7

„Ik sta voor de rechterstoel van
caesar,[a] waar ik geoordeeld be-
hoor te worden. Ik heb de joden
geen onrecht gedaan,[b] zoals ook
gij heel goed vaststelt. **11** In-
dien ik dus werkelijk een kwaad-
doener ben[c] en iets heb bedreven
wat de dood verdient,[d] verzoek ik
niet om vrijstelling van de dood;
indien daarentegen geen van de
dingen waarvan deze [mannen]
mij beschuldigen [waar] is, kan
geen mens mij bij wijze van gunst
aan hen uitleveren. Ik beroep mij
op caesar!"[e] **12** Toen antwoord-
de Festus, na met de vergadering
van raadslieden te hebben gespro-
ken: „Op caesar hebt gij u bero-
epen, naar caesar zult gij gaan."

13 Toen er nu enkele dagen wa-
ren verstreken, kwamen koning
Agrippa en Bernice in Cesarea
aan om Festus een beleefdheids-
bezoek te brengen. **14** En aan-
gezien zij daar een aantal dagen
doorbrachten, legde Festus de za-
ken betreffende Paulus aan de ko-
ning voor en zei:

„Felix heeft een zekere man als
gevangene achtergelaten, **15** en
toen ik in Jeruzalem was, dien-
den de overpriesters en de oude-
re mannen der joden een aan-
klacht[f] aangaande hem in, met
het verzoek hem te veroorde-
len. **16** Maar ik heb hun geant-
woord dat het niet de Romein-
se procedure is iemand bij wijze
van gunst uit te leveren voordat
de beschuldigde met zijn beschul-
digers wordt geconfronteerd[g] en
een kans krijgt in verband met
de aanklacht ter verdediging van
zichzelf te spreken. **17** Toen zij
daarom hier waren samengeko-
men, talmde ik niet, maar nam
de volgende dag op de rechter-
stoel plaats en gebood dat de man
werd binnengebracht. **18** Toen
de aanklagers voortraden, brach-
ten zij geen enkele beschuldiging[h]
in van de slechte dingen die ik
betreffende hem had vermoed.
19 Zij hadden slechts zekere ge-
schillen met hem betreffende hun

eigen aanbidding[a] van de godheid en over een zekere Jezus, die dood was, maar van wie Paulus bleef beweren dat hij in leven was.[b] **20** Daar ik nu geen raad wist met het geschil over deze aangelegenheden, vroeg ik hem vervolgens of hij naar Jeruzalem wilde gaan om daar betreffende deze zaken geoordeeld te worden.[c] **21** Maar toen Paulus in hoger beroep ging[d] om tot de beslissing van de Augustus in verzekerde bewaring gehouden te worden, heb ik geboden hem in verzekerde bewaring te houden totdat ik hem naar caesar zou doorsturen."

22 Toen [zei] Agrippa tot Festus: „Ik zou zelf de mens ook wel eens willen horen."[e] „Morgen", zo zei hij, „zult gij hem horen." **23** De volgende dag kwamen Agrippa en Bernice daarom onder veel praalvertoon[f] en traden, vergezeld van militaire bevelhebbers en ook eminente mannen uit de stad, de audiëntiezaal binnen; en op bevel van Festus werd Paulus binnengebracht. **24** En Festus zei: „Koning Agrippa en al GIJ mannen die hier met ons tegenwoordig zijt, GIJ ziet hier de man betreffende wie de gehele menigte der joden te zamen zich zowel in Jeruzalem als hier tot mij heeft gewend, schreeuwend dat hij niet langer behoort te leven.[g] **25** Maar ik bevond dat hij niets had bedreven wat de dood verdiende.[h] Toen hij zich daarom zelf op de Augustus beriep,[i] besloot ik hem te zenden. **26** Maar ik heb over hem niets wat ik met zekerheid aan [mijn] Heer kan schrijven. Daarom heb ik hem voor U [allen] gebracht, en in het bijzonder voor u, koning Agrippa, opdat ik, nadat het gerechtelijk onderzoek heeft plaatsgehad,[j] iets zou hebben om te schrijven. **27** Want het lijkt mij onredelijk een gevangene te zenden zonder tevens de beschuldigingen kenbaar te maken die tegen hem zijn ingebracht."

HFDST. 25

a Han 18:15, Han 23:29
b Han 22:8
c Han 25:9
d Han 25:11, Han 26:32, Han 28:19
e Han 9:15
f 1Pe 1:24, 1Jo 2:16
g Han 22:22
h Han 23:29, Han 26:31
i Han 25:21
j Han 26:32

2e kolom

HFDST. 26

a Han 25:13
b Han 13:16
c Han 24:10
d Han 24:5
e Han 25:26
f Ga 1:13
g Han 22:3
h Han 23:6, Fil 3:5
i Han 24:15
j Ge 3:15, De 18:15, 2Sa 7:12, Da 9:24, Mal 3:1
k Lu 2:37, Ro 11:7
l Han 24:21
m 1Kon 17:22, 2Kon 4:35, Heb 11:35
n Jo 16:2, Han 8:3, 1Kor 15:9, Ga 1:13, 1Ti 1:13
o Han 9:2, Han 9:14
p Han 22:19

26 Agrippa[a] zei tot Paulus: „Het wordt u toegestaan ten behoeve van uzelf te spreken." Toen strekte Paulus zijn hand uit[b] en ging ertoe over tot zijn verdediging te zeggen:[c]

2 „Ik acht mij gelukkig, koning Agrippa, dat ik betreffende alle dingen waarvan ik door joden word beschuldigd,[d] vandaag in uw tegenwoordigheid mijn verdediging mag houden, **3** vooral omdat gij zeer goed op de hoogte zijt van alle gebruiken[e] zowel als de twistpunten die er onder de joden zijn. Daarom smeek ik u mij geduldig aan te horen.

4 Welnu, wat mijn levenswijze[f] vanaf mijn jeugd betreft, zoals ik die van [het] begin af te midden van mijn natie en in Jeruzalem heb gevolgd, alle joden **5** die mij vroeger, van de aanvang af, hebben gekend, weten — indien zij slechts getuigenis wensten af te leggen — dat ik volgens de strengste sekte[g] van onze vorm van aanbidding als een Farizeëer heb geleefd.[h] **6** Niettemin sta ik thans terecht wegens de hoop[i] op de belofte[j] die door God aan onze voorvaders werd gedaan, **7** terwijl toch onze twaalf stammen hopen tot de vervulling van deze belofte te komen door nacht en dag op intensieve wijze heilige dienst voor hem te verrichten.[k] Betreffende deze hoop, o koning, word ik door joden beschuldigd.[l]

8 Waarom wordt het onder ulieden ongelooflijk geoordeeld dat God de doden opwekt?[m] **9** Ik voor mij dacht werkelijk bij mijzelf dat ik vele vijandige daden tegen de naam van Jezus de Nazarener moest begaan, **10** hetgeen ik ook in Jeruzalem gedaan heb, en ik heb velen van de heiligen in gevangenissen opgesloten,[n] waartoe ik van de overpriesters volmacht had ontvangen;[o] en als zij ter dood gebracht moesten worden, heb ik mijn stem tegen hen uitgebracht. **11** En door hen in alle synagogen vele malen te straffen,[p] heb ik getracht hen

ertoe te dwingen een herroeping
te doen; en aangezien mijn woe-
de tegen hen geen grenzen ken-
de, ging ik zo ver dat ik hen zelfs
in steden buiten [ons land] ver-
volgde.
12 Toen ik nu tijdens de uit-
oefening van deze bezigheden op
weg naar Damaskus was,[a] met vol-
macht en in opdracht van de over-
priesters, **13** zag ik, o koning,
op het middaguur onderweg een
licht dat de zon in glans over-
trof, uit de hemel om mij en mijn
reisgezellen heen flitsen.[b] **14** En
toen wij allen op de grond wa-
ren gevallen, hoorde ik een stem
in de Hebreeuwse taal tot mij zeg-
gen: 'Saul, Saul, waarom vervolgt
gij mij? Achteruit te blijven slaan
tegen de prikkels maakt het hard
voor u.'[c] **15** Maar ik zei: 'Wie zijt
gij, Heer?' En de Heer zei: 'Ik ben
Jezus, die gij vervolgt.[d] **16** Maar
richt u op en ga op uw voeten
staan.[e] Want hiertoe heb ik mij
aan u zichtbaar gemaakt, om u
uit te kiezen als dienaar en getui-
ge[f] van zowel dingen die gij gezien
hebt als dingen die ik u nog betref-
fende mij zal laten zien, **17** ter-
wijl ik u bevrijd van [dit] volk
en van de natiën, waarheen ik u
zend[g] **18** om hun ogen te open-
en,[h] om hen van de duisternis[i]
tot het licht[j] en van de autoriteit
van Satan[k] tot God te keren, op-
dat zij vergeving van zonden[l] ont-
vangen en een erfenis[m] krijgen
onder hen die door [hun] geloof
in mij geheiligd[n] zijn.'
19 Daarom, koning Agrippa,
ben ik het hemelse gezicht
niet ongehoorzaam geworden,[o]
20 maar ben eerst aan hen die in
Damaskus[p] waren en ook aan de-
genen die in Jeruzalem[q] woonden,
en in het gehele land van Judea en
aan de natiën[r] de boodschap gaan
brengen dat zij berouw moesten
hebben en zich tot God moes-
ten keren door werken te doen die
bij berouw passen.[s] **21** Vanwege
deze dingen hebben joden mij in
de tempel gegrepen en gepoogd
mij om het leven te brengen.[t]

HFDST. 26

a Han 9:2
Han 22:5
b Han 9:3
Han 22:6
c Han 9:4
Han 22:7
d Han 9:5
Han 22:8
e Ez 2:1
f Han 22:15
Ga 1:12
1Ti 1:12
g Han 22:21
Ro 11:13
h Jes 35:5
Jes 61:1
i Jes 42:7
Kol 1:13
j Jes 60:2
Jo 8:12
2Kor 4:6
k Ef 2:2
l Lu 1:77
1Jo 3:5
m Ef 1:11
n Han 20:32
o Han 9:20
p Han 9:22
q Han 9:28
r Han 9:15
s Ez 18:31
Mt 3:8
2Kor 7:11
t Han 21:31

2e kolom

a 2Kor 1:10
b Jes 9:6
Jer 23:5
Jer 33:15
Ez 34:23
Mi 5:2
Mal 3:1
Lu 24:27
Lu 24:44
Ro 3:21
c Ge 3:15
Ge 49:10
De 6:4
De 18:18
Jo 5:46
d Ps 22:7
Ps 22:16
Ps 35:19
Jes 50:6
Jes 53:5
e Ps 16:10
f Lu 2:32
g Ps 18:49
Jes 11:10
Jes 52:15
h 1Kor 1:23
i Jo 18:20
j Han 26:3
k Han 23:29
Han 25:25
l Han 25:11
Han 25:21
Han 28:19

22 Omdat ik echter de hulp heb
verkregen[a] die van God afkomstig
is, ga ik er tot op deze dag mee
voort zowel aan klein als groot ge-
tuigenis af te leggen, maar ik zeg
niets anders dan datgene waarvan
zowel de Profeten[b] als Mozes[c] heb-
ben verklaard dat het zou geschie-
den, **23** [namelijk] dat de Chris-
tus moest lijden[d] en dat hij, als de
eerste die uit de doden opgewekt[e]
zou worden, licht[f] zou verkondi-
gen zowel aan dit volk als aan de
natiën."[g]
24 Terwijl hij nu deze dingen
tot zijn verdediging sprak, zei
Festus met een luide stem: „Gij
wordt waanzinnig,[h] Paulus! Gro-
te geleerdheid drijft u tot waan-
zin!" **25** Maar Paulus zei: „Ik
word niet waanzinnig, Uwe Excel-
lentie Festus, maar ik uit woorden
van waarheid en van gezond ver-
stand. **26** In werkelijkheid is de
koning tot wie ik met vrijmoedig-
heid van spreken het woord richt,
zeer goed van deze dingen op de
hoogte, want ik ben ervan over-
tuigd dat niet een van deze dingen
aan zijn aandacht ontgaat, want
dit is niet in een uithoek gebeurd.[i]
27 Gelooft gij, koning Agrippa, de
Profeten? Ik weet dat gij gelooft."[j]
28 Maar Agrippa zei tot Paulus:
„Gij zoudt mij in korte tijd over-
reden een christen te worden."
29 Hierop zei Paulus: „Ik zou voor
het aangezicht van God wel de
wens tot uitdrukking willen bren-
gen dat hetzij in korte tijd of in
lange tijd niet alleen gij, maar ook
allen die mij heden horen, zo zou-
den worden als ik, met uitzonde-
ring van deze boeien."
30 En de koning stond op en
eveneens de stadhouder en Ber-
nice en degenen die bij hen zaten.
31 Maar terwijl zij zich terugtrok-
ken, gingen zij met elkaar spreken
en zeiden: „Deze mens beoefent
niets wat dood of boeien ver-
dient."[k] **32** Bovendien zei Agrip-
pa tot Festus: „Deze mens had
vrijgelaten kunnen worden in-
dien hij zich niet op caesar had
beroepen."[l]

27 Toen er nu besloten was dat wij naar Italië zouden afvaren,[a] stelde men voorts zowel Paulus als zekere andere gevangenen in handen van een legeroverste genaamd Julius, van de afdeling van Augustus. **2** Wij gingen aan boord van een boot uit Adramyttium die op het punt stond naar de kustplaatsen van het [district] Asia te varen, en kozen zee, met Aristarchus,[b] een Macedoniër uit Thessalonika, bij ons. **3** En de volgende dag gingen wij te Sidon aan land, en Julius behandelde Paulus menslievend[c] en stond hem toe naar zijn vrienden te gaan en [hun] verzorging te genieten.[d]

4 En vandaar in zee gestoken, voeren wij onder de [beschutting van] Cyprus, omdat de winden tegen zaten; **5** en wij voeren door de open zee langs Cilicië en Pamfylië en liepen te Myra in Lycië de haven binnen. **6** Daar vond de legeroverste echter een boot uit Alexandrië[e] die naar Italië voer, en hij liet ons daar aan boord gaan. **7** Nadat wij ettelijke dagen langzaam verder hadden gevaren en met moeite ter hoogte van Knidus waren geraakt, omdat de wind ons belette vooruit te komen, voeren wij vervolgens onder de [beschutting van] Kreta ter hoogte van Salmone, **8** en na met moeite langs de kust ervan te zijn gevaren, bereikten wij een zekere plaats, Schone Havens geheten, waar de stad Lasea dichtbij lag.

9 Aangezien er geruime tijd was verstreken en het nu riskant was om te varen, omdat zelfs de vasten [van de Verzoendag][f] al voorbij was, gaf Paulus raad **10** en zei tot hen: „Mannen, ik bemerk dat de vaart niet zonder schade zal verlopen en met groot verlies gepaard zal gaan, niet alleen van de lading en de boot, maar ook van onze zielen."[g] **11** De legeroverste gaf echter meer gehoor aan de stuurman en de eigenaar van het schip dan aan wat door Paulus werd gezegd. **12** Omdat nu de haven ongerieflijk was om er te overwinteren, gaven de meesten de raad vandaar weg te varen om te zien of zij op de een of andere wijze Fenix konden bereiken, een haven van Kreta die openligt naar het noordoosten en naar het zuidoosten, om daar te overwinteren.

13 Toen bovendien de zuidenwind zachtjes waaide, dachten zij hun voornemen al zo goed als verwezenlijkt te hebben, en na het anker te hebben gelicht, voeren zij vlak onder de kust van Kreta. **14** Het duurde echter niet lang of er stak een stormwind,[a] Euraquilo genoemd, tegen [het eiland] op. **15** Daar de boot werd meegesleurd en de kop niet op de wind kon houden, gaven wij het op en lieten ons meedrijven. **16** Wij liepen nu onder [de beschutting van] een zeker eilandje, Kauda geheten, en toch konden wij nog maar nauwelijks de sloep[b] [bij de achtersteven] bemachtigen. **17** Maar na die aan boord gehesen te hebben, namen zij voorts hulpmiddelen te baat om de boot te ondergorden; en daar zij vreesden op de Syrtis vast te lopen, haalden zij het tuig neer en lieten zich zo voortdrijven. **18** Omdat wij door de storm echter geweldig heen en weer werden geslingerd, gingen zij er de volgende [dag] toe over het schip lichter te maken,[c] **19** en de derde [dag] wierpen zij eigenhandig het scheepstuig weg.

20 Toen nu vele dagen lang noch zon noch sterren verschenen en wij de kracht van een niet geringe storm[d] ondervonden, werd ten slotte alle hoop dat wij gered zouden worden, afgesneden. **21** En toen men al geruime tijd niet had gegeten, ging Paulus voorts in hun midden staan[e] en zei: „Mannen, GIJ hadt werkelijk naar mijn raad moeten luisteren en niet van Kreta moeten wegvaren, dan zoudt GIJ niet deze schade en dit verlies hebben geleden.[f] **22** Toch raad ik U nu aan goede moed te houden, want geen ziel van U zal verloren gaan, maar

HFDST. 27

a Han 25:12
b Han 19:29 Han 20:4 Kol 4:10
c Sp 19:22 Han 28:16
d Han 24:23
e Han 28:11
f Le 16:29 Le 23:27
g Han 27:21

2e kolom

a Mr 4:37
b Han 27:32
c Jon 1:5
d Jon 1:13
e Jon 1:9
f Han 27:10

alleen de boot. **23** Vannacht namelijk stond er een engel[a] bij mij van de God aan wie ik toebehoor en voor wie ik heilige dienst verricht,[b] **24** en hij zei: 'Vrees niet, Paulus. Gij moet voor caesar staan,[c] en zie! God heeft allen die met u varen, goedgunstig aan u geschonken.' **25** Houdt daarom goede moed, mannen, want ik geloof God,[d] dat het precies zo zal gebeuren als mij is gezegd. **26** Wij moeten echter op een zeker eiland[e] stranden."

27 Toen nu de veertiende nacht aanbrak en wij op de [zee van] Adria rondzwalkten, kregen de zeelieden te middernacht het vermoeden dat zij land naderden. **28** En zij peilden de diepte, die twintig vademen bleek te zijn; zij legden daarom een korte afstand af en peilden opnieuw, en de diepte bleek vijftien vademen te zijn. **29** En uit vrees dat wij ergens tegen de klippen geslagen zouden worden, wierpen zij van de achtersteven vier ankers uit en wensten intussen dat het dag werd. **30** Maar toen de zeelieden uit de boot probeerden te ontsnappen en de sloep in zee neerlieten onder het voorwendsel dat zij van de voorsteven ankers wilden uitwerpen, **31** zei Paulus tot de legeroverste en de soldaten: „Indien deze mannen niet in de boot blijven, kunt GIJ niet worden gered."[f] **32** Toen kapten de soldaten de touwen van de sloep[g] en lieten deze vallen.

33 Tegen het aanbreken van de dag nu moedigde Paulus voorts allen zonder uitzondering aan om wat voedsel te gebruiken en zei: „Het is vandaag de veertiende dag dat GIJ voortdurend hebt gewaakt zonder te eten, daar GIJ niets tot U hebt genomen. **34** Ik moedig U daarom aan wat voedsel te gebruiken, want dit is in het belang van UW veiligheid; want geen haar[h] van UW hoofd zal vergaan, van niemand van U." **35** Nadat hij dit had gezegd, nam hij ook een brood, dankte[i] God in tegenwoordigheid van hen allen en brak het en begon te eten. **36** Derhalve werden zij allen welgemoed en gingen ook zelf wat voedsel gebruiken. **37** In het geheel nu waren wij met tweehonderd zesenzeventig zielen in de boot. **38** Toen zij van voedsel verzadigd waren, gingen zij ertoe over de boot lichter te maken[a] door de tarwe overboord te werpen in zee.

39 Toen het ten slotte dag werd, konden zij het land niet herkennen, maar zij bespeurden een zekere inham met een strand en waren vastbesloten zo mogelijk de boot daarop te laten lopen.[b] **40** Zij kapten daarom de ankers en lieten ze in zee vallen, terwijl zij tegelijk de banden van de stuurriemen losmaakten, en na het voorzeil voor de wind te hebben gehesen, hielden zij op het strand aan. **41** Toen zij op een zandbank terechtkwamen die aan beide zijden door de zee werd omspoeld, lieten zij het schip daarop vastlopen, en de voorsteven raakte vast en bleef onbeweeglijk zitten, maar de achtersteven werd door het geweld [van de golven] stukgeslagen.[c] **42** Toen rees bij de soldaten het besluit de gevangenen te doden, opdat niemand zou wegzwemmen en ontsnappen. **43** De legeroverste echter wenste Paulus veilig over te brengen en weerhield hen van hun voornemen. En hij gebood dat zij die konden zwemmen, zich als eersten in zee moesten werpen om aan land te komen, **44** en dat de overigen, deels op planken en deels op zekere dingen van de boot, moesten volgen. En zo gebeurde het dat allen veilig aan land werden gebracht.[d]

28 En eerst toen wij in veiligheid waren, vernamen wij dat het eiland Malta heette.[e] **2** En de mensen, die een vreemde taal spraken, betoonden ons buitengewone menslievendheid,[f] want zij ontstaken een vuur en ontvingen ons allen behulpzaam wegens de regen die er viel en

HFDST. 27

a Da 6:16 Han 5:19 Han 23:11 Heb 1:14

b Ro 1:9 2Ti 1:3 Heb 12:28

c Han 23:11 Han 25:11

d Nu 23:19 Ro 4:21 Tit 1:2

e Han 28:1

f Han 27:22

g Han 27:16

h 1Sa 14:45 2Sa 14:11 Mt 10:30 Lu 12:7

i Mt 15:36 Mr 8:6 Jo 6:11 Ro 14:6 1Ti 4:4

2e kolom

a Jon 1:5

b Han 28:1

c Han 27:22 2Kor 11:25

d Han 27:24

HFDST. 28

e Han 27:26

f Sp 19:22 Han 27:3

wegens de koude.[a] **3** Toen Paulus echter een bos dor hout bijeenraapte en op het vuur legde, kwam er ten gevolge van de hitte een adder uit te voorschijn, die zich aan zijn hand vastbeet. **4** Toen de in een vreemde taal sprekende mensen het giftige dier aan zijn hand zagen hangen, zeiden zij voorts tot elkaar: „Deze mens is vast en zeker een moordenaar, en alhoewel hij veilig aan de zee is ontkomen, heeft de wrekende gerechtigheid hem toch niet toegestaan te blijven leven." **5** Maar hij schudde het giftige dier van zich af in het vuur en ondervond geen letsel.[b] **6** Zij verwachtten evenwel dat hij zou opzwellen ten gevolge van een ontsteking of plotseling dood zou neervallen. Toen zij na lang wachten zagen dat hem niets schadelijks overkwam, veranderden zij van gedachten en zeiden dat hij een god was.[c]

7 In de omgeving van die plaats nu bezat de voornaamste man van het eiland, Publius genaamd, landgoederen; en hij ontving ons gastvrij en was zo welwillend ons drie dagen onderdak te verlenen. **8** De vader van Publius echter lag juist door koorts en dysenterie gekweld te bed, en Paulus ging naar hem toe en bad, legde zijn handen[d] op hem en maakte hem gezond.[e] **9** Nadat dit gebeurd was, kwamen voorts ook de overige mensen op het eiland die ziekten hadden naar hem toe en werden genezen.[f] **10** En zij vereerden ons bovendien met vele geschenken, en bij onze afvaart overladden zij ons met al het nodige.

11 Drie maanden later voeren wij af in een boot uit Alexandrië[g] die op het eiland had overwinterd en als schegbeeld „Zonen van Zeus" droeg. **12** En wij liepen te Syracuse de haven binnen en bleven daar drie dagen, **13** vanwaar wij omvoeren en te Regium aankwamen. En een dag later stak er een zuidenwind op en de tweede dag bereikten wij Puteoli. **14** Hier troffen wij broeders aan, die ons dringend verzochten zeven dagen bij hen te blijven; en zo gingen wij op Rome aan. **15** En vandaar kwamen de broeders, toen zij het nieuws omtrent ons hoorden, ons tot aan de Marktplaats van Appius en de Drie Taveernen tegemoet, en toen Paulus hen zag, dankte hij God en schepte moed.[a] **16** Toen wij ten slotte in Rome aankwamen, werd het Paulus toegestaan[b] op zichzelf te wonen met de soldaat die hem bewaakte.

17 Drie dagen later echter riep hij degenen die de voornaamste mannen der joden waren bijeen. Toen zij bijeengekomen waren, zei hij voorts tot hen: „Mannen, broeders, ofschoon ik niets had gedaan tegen het volk of de gebruiken van onze voorvaders,[c] werd ik vanuit Jeruzalem als gevangene overgeleverd in de handen der Romeinen.[d] **18** En dezen wilden mij, nadat zij mij hadden verhoord,[e] vrijlaten,[f] daar ik niets had bedreven wat een grond voor doodstraf[g] was. **19** Maar toen de joden dit bleven tegenspreken, werd ik gedwongen mij op caesar te beroepen,[h] doch niet alsof ik iets had waarvan ik mijn natie kon beschuldigen. **20** Waarlijk, om die reden heb ik dringend verzocht U te mogen zien en toe te spreken, want wegens de hoop[i] van Israël ben ik in deze keten gesloten."[j] **21** Zij zeiden tot hem: „Wij hebben geen brieven betreffende u uit Judea ontvangen, en evenmin heeft iemand van de broeders die hier is aangekomen, iets kwaads over u bericht of gesproken. **22** Maar wij achten het juist van u te horen wat uw gedachten zijn, want werkelijk, wat deze sekte[k] aangaat, het is ons bekend dat ze overal tegenspraak ondervindt."[l]

23 Zij spraken nu een dag met hem af en kwamen toen in grotere aantallen naar hem toe in zijn verblijfplaats. En hij zette de zaak aan hen uiteen door grondig

HFDST. 28

a 2Kor 11:27
b Lu 10:19
c Han 14:11
d Mr 7:32 Han 19:11 1Kor 12:9
e Lu 4:39
f Mt 10:8
g Han 27:6

2e kolom

a 2Kor 1:4
b Han 24:23
c Han 24:12 Han 25:8
d Han 21:33
e Han 24:10
f Han 26:32
g Han 23:9 Han 23:29 Han 25:25 Han 26:31
h Han 25:11 Han 26:32
i Han 23:6 Han 26:6 Tit 2:13
j Ef 6:20 2Ti 1:16
k Han 24:14
l Lu 2:34 Jo 15:19

getuigenis af te leggen betreffende het koninkrijk Gods[a] en door van de morgen tot de avond aan de hand van zowel de wet van Mozes[b] als de Profeten[c] met overredingskracht tot hen over Jezus te spreken. **24** En sommigen geloofden[d] toen wat er werd gezegd; anderen geloofden niet.[e] **25** Omdat zij het dan niet met elkaar eens waren, maakten zij aanstalten om te vertrekken, terwijl Paulus deze ene opmerking maakte:

„Treffend heeft de heilige geest door bemiddeling van de profeet Jesaja tot UW voorvaders gesproken **26** en gezegd: 'Ga tot dit volk en zeg: „Door te horen, zult GIJ horen, maar geenszins begrijpen; en door te kijken, zult GIJ kijken, maar geenszins zien.[f] **27** Want het hart van dit volk is onontvankelijk geworden, en met hun oren hebben zij gehoord zonder te reageren, en hun ogen hebben zij gesloten, opdat zij nimmer met hun ogen zouden zien en met hun oren horen en met hun hart begrijpen en terugkeren, en ik hen gezond zou maken."'[a] **28** Het zij U daarom bekend dat dit, het middel waardoor God redt, tot de natiën is uitgezonden;[b] zij zullen er stellig naar luisteren."[c] **29** ——

30 Zo bleef hij dan twee volle jaren in zijn eigen gehuurde huis[d] en ontving vriendelijk allen die bij hem kwamen, **31** en met de grootste vrijmoedigheid van spreken,[e] zonder belemmering, predikte hij het koninkrijk Gods tot hen en gaf hij onderwijs in de dingen die met de Heer Jezus Christus verband hielden.

HFDST. 28
- **a** Han 17:2; Han 26:22
- **b** Ge 3:15; Ge 22:18; Ge 49:10; De 18:18; De 32:43; Jo 5:46
- **c** Jes 9:6; Jes 11:10; Jes 52:15; Jer 23:5; Mi 5:2; Za 13:7; Mal 3:1; Lu 24:44
- **d** Han 17:4
- **e** Han 14:4; 2Th 3:2
- **f** Jes 6:9; Jer 5:31; Ez 12:2; Ro 11:8

2e kolom
- **a** Jes 6:10
- **b** Lu 3:6; Han 13:46; Han 22:21; Ro 11:11
- **c** Ps 67:2; Ps 98:3; Jes 11:10

d Han 28:16; **e** Han 26:26; Ef 6:19.

AAN DE

ROMEINEN

1 Paulus, een slaaf[a] van Jezus Christus en geroepen[b] tot apostel,[c] afgezonderd voor Gods goede nieuws,[d] **2** dat hij eertijds door bemiddeling van zijn profeten in de heilige Schriften had beloofd,[e] **3** betreffende zijn Zoon, die naar het vlees[f] uit het zaad van David[g] is gesproten, **4** maar die naar de geest[h] van heiligheid door middel van de opstanding uit de doden[i] met kracht[j] werd verklaard Gods Zoon[k] te zijn — ja, Jezus Christus, onze Heer, **5** door bemiddeling van wie wij onverdiende goedheid[l] en een apostelschap[m] hebben ontvangen, opdat [mensen] uit alle natiën[n] gehoorzaam zouden zijn door geloof met betrekking tot zijn naam, **6** van welke [natiën] ook GIJ, die zijt geroepen om Jezus Christus toe te behoren, deel uitmaakt — **7** aan allen die te Rome zijn als Gods geliefden, geroepen[a] om heiligen te zijn:[b]

Mogen onverdiende goedheid en vrede[c] U ten deel vallen van God, onze Vader, en [de] Heer Jezus Christus.[d]

8 In de eerste plaats breng ik door bemiddeling van Jezus Christus dank[e] aan mijn God betreffende U allen, omdat er in de gehele wereld over UW geloof wordt gesproken.[f] **9** Want God, voor wie ik met mijn geest heilige dienst verricht in verband met het goede nieuws omtrent zijn Zoon, is mijn getuige[g] hoe ik U zonder ophouden altijd in mijn gebeden gedenk,[h] **10** terwijl ik smeek of het mij, indien enigszins mogelijk, door Gods

HFDST. 1
- **a** Ga 1:10
- **b** Han 9:15; Ga 1:15
- **c** 1Kor 15:9
- **d** Ga 3:8
- **e** Nu 12:6; Lu 1:70; Tit 1:2
- **f** Jo 1:14; Ga 4:4
- **g** 2Sa 7:12; Lu 1:32; 2Ti 2:8
- **h** Lu 11:13; Ef 1:13; 1Ti 3:16
- **i** Ps 16:10; Han 3:15; Han 13:33
- **j** 2Kor 13:4
- **k** Ps 2:7; Heb 1:5
- **l** Jo 1:16; Ef 3:8
- **m** 1Ti 2:7; 2Ti 1:11
- **n** Han 15:14; Ga 2:7

2e kolom
- **a** Fil 3:14; 1Th 2:12; Heb 3:1

b 1Kor 1:2; **c** Ef 6:23; **d** 1Kor 1:3; Ga 1:3; **e** Fil 1:3; **f** Ro 16:19; 1Th 1:8; **g** 2Kor 1:23; Fil 1:8; **h** 1Th 3:10; 2Ti 1:3.

wil[a] nu eindelijk mag gelukken
naar U toe te komen. **11** Want
ik verlang ernaar U te zien[b] om U
enige geestelijke gave[c] te kunnen
meedelen en U daardoor standvas-
tig te maken; **12** of liever, opdat
er onder U een uitwisseling van
aanmoediging[d] mag zijn, doordat
een ieder [wordt aangemoedigd]
door middel van het geloof[e] van
de ander, zowel het UWE als het
mijne.

13 Ik wil U er echter niet on-
kundig van laten, broeders,[f] dat
ik mij vele malen heb voorgenom-
men naar U toe te komen[g] — maar
tot nu toe was ik telkens verhin-
derd — om ook onder U, even-
als onder de overige natiën, enige
vrucht[h] te oogsten. **14** Zowel
bij Grieken als bij barbaren, zo-
wel bij wijzen[i] als bij onverstandi-
gen sta ik in de schuld; **15** van-
daar dat ik popel van verlangen
om ook aan U, die in Rome zijt,[j]
het goede nieuws bekend te ma-
ken.[k] **16** Want ik schaam mij
niet[l] voor het goede nieuws; het is
in feite Gods kracht[m] tot redding
voor een ieder die geloof[n] heeft,
eerst voor de jood[o] en ook voor
de Griek;[p] **17** want daarin wordt
Gods rechtvaardigheid[q] geopen-
baard op grond van geloof[r] en tot
geloof, zoals er staat geschreven:
„Maar de rechtvaardige — door
middel van geloof zal hij leven.”[s]

18 Want Gods gramschap[t] wordt
van de hemel uit geopenbaard
tegen alle goddeloosheid en on-
rechtvaardigheid[u] van mensen die
de waarheid[v] op onrechtvaardige
wijze onderdrukken,[w] **19** omdat
hetgeen omtrent God bekend kan
zijn, openbaar is onder hen,[x] want
God heeft het hun openbaar ge-
maakt.[y] **20** Want zijn onzichtbare[z]
[hoedanigheden] worden van
de schepping der wereld af dui-
delijk gezien,[a] omdat ze worden
waargenomen door middel van de
dingen die gemaakt zijn,[b] ja, zijn
eeuwige kracht[c] en Godheid,[d] zo-
dat zij niet te verontschuldigen
zijn;[e] **21** want, hoewel zij God

HFDST. 1

a Han 18:21
Ro 15:32
Jak 4:15
b Fil 1:8
Fil 4:1
1Th 2:17
c Ro 15:29
d Fil 2:1
1Th 5:11
Heb 10:25
e Ga 6:10
1Ti 4:10
1Pe 1:7
f Mr 3:35
g Ro 15:23
h Jo 15:16
Fil 4:17
i 1Kor 3:18
j Han 19:21
k Mr 13:10
l Ps 119:46
Mr 8:38
2Ti 1:8
m 1Kor 1:18
n Heb 11:6
o Han 3:26
p Han 18:6
q Ro 3:21
r Jo 3:36
Fil 3:9
s Hab 2:4
Ga 3:11
Heb 10:38
t Ro 2:5
Ef 5:6
u Job 24:13
v Ro 1:25
w Jo 8:44
x Han 14:17
y Ps 19:1
z 1Ti 1:17
Heb 11:27
a Jes 40:21
b Jes 40:26
Opb 4:11
c Jer 10:12
2Pe 1:3
d Ps 103:19
Jer 10:10
Opb 15:3
e Han 17:27
Ro 3:2

2e kolom

a De 4:8
Ps 50:23
Ps 147:19
b Mt 23:28
Tit 1:14
c Ge 6:5
Mt 9:4
Mt 13:15
Lu 5:22
d Mt 23:17
2Pe 2:19
e Jer 2:11
Ho 4:7
Han 17:29
f De 4:16
Ps 106:20
Han 14:15
g De 4:17
Ez 8:10
h Ps 81:12
Han 7:42
2Kor 12:21
Ga 5:19
i 1Kor 6:18
j Le 18:22
Ef 5:12
k Mt 4:10
Jo 8:32
Ro 2:8

kenden, hebben zij hem niet als
God verheerlijkt, noch hebben zij
hem gedankt,[a] maar zij zijn leeg-
hoofdig[b] geworden in hun overleg-
gingen en hun onverstandig hart
werd verduisterd.[c] **22** Hoewel
zij beweerden wijs te zijn, zijn zij
dwaas geworden,[d] **23** en zij heb-
ben de heerlijkheid[e] van de onver-
gankelijke God veranderd in iets
wat gelijkt op het beeld[f] van een
vergankelijk mens en van vogels
en van viervoetige en kruipende
dieren.[g]

24 Daarom heeft God hen, in
overeenstemming met de begeer-
ten van hun hart, aan onreinheid
overgegeven,[h] opdat zij onderling
hun lichamen[i] zouden onteren,[j]
25 ja, zij die de waarheid[k] van
God hebben verruild voor de leu-
gen[l] en de schepping hebben ver-
eerd en er heilige dienst voor heb-
ben verricht in plaats van dit te
doen jegens Degene die schiep,
die gezegend is in eeuwigheid.
Amen. **26** Daarom heeft God
hen overgegeven aan schande-
lijke seksuele begeerten,[m] want
ook hun vrouwen hebben het na-
tuurlijke gebruik van zichzelf ver-
ruild voor een tegennatuurlijk
gebruik;[n] **27** en evenzo hebben
ook de mannen het natuurlijke
gebruik van de vrouw laten va-
ren[o] en zijn zeer verhit gewor-
den in hun wellust jegens elkaar,
mannen met mannen,[p] ontucht[q]
plegend en in zichzelf de volle-
dige vergelding ontvangend[r] die
hun voor hun dwaling[s] toekwam.

28 En evenals zij het verwerpe-
lijk hebben geacht aan een nauw-
keurige kennis[t] van God vast te
houden, heeft God hen aan een
verwerpelijke geestestoestand[u]
overgegeven om de dingen te doen
die niet betamen,[v] **29** vervuld als
zij waren van alle onrechtvaardig-
heid,[w] goddeloosheid,[x] hebzucht,[y]

l Ps 10:4; Ps 14:1; Mal 3:14; Jo 8:44; 2Th 2:11; 2Ti 4:4; m 1Th 4:5; n Le 18:23; Ju 7; o Le 18:22; p Ge 19:5; Le 20:13; 1Kor 6:9; q Ro 6:21; Ef 5:4; r De 7:15; Ga 6:7; 2Pe 2:13; s 2Pe 2:19; Ju 10; t Heb 10:26; u Ro 11:7; 2Kor 3:14; v Ga 5:19; 2Ti 3:2; w 1Pe 4:3; x Mr 7:22; y De 5:21; 2Pe 2:14.

slechtheid,[a] vol afgunst,[b] moord,[c]
twist,[d] bedrog,[e] kwaadaardigheid,[f]
terwijl zij heimelijke fluisteraars
zijn,[g] **30** achterklappers,[h] haters
van God, onbeschaamd,[i] hoog-
moedig,[j] aanmatigend,[k] uitvinders
van schadelijke dingen,[l] onge-
hoorzaam aan ouders,[m] **31** zon-
der verstand,[n] ontrouw aan over-
eenkomsten,[o] zonder natuurlijke
genegenheid,[p] onbarmhartig.[q]
32 Ofschoon dezen zeer goed op
de hoogte zijn van de rechtvaar-
dige verordening van God,[r] dat
zij die zulke dingen beoefenen, de
dood verdienen,[s] blijven zij ze niet
alleen doen, maar stemmen zij ook
nog in[t] met hen die ze beoefenen.

2 Daarom zijt gij, o mens,[u] wie
gij ook zijt, niet te veront-
schuldigen wanneer gij oordeelt;[v]
want waarin gij een ander oor-
deelt, veroordeelt gij uzelf, aan-
gezien gij die oordeelt,[w] dezelfde
dingen beoefent.[x] **2** Nu weten
wij dat het oordeel van God, in
overeenstemming met waarheid,[y]
tegen hen is die zulke dingen be-
oefenen.

3 Zijt gij echter dit idee toege-
daan, o mens,[z] dat gij die een oor-
deel velt over hen die zulke din-
gen beoefenen en ze nochtans zelf
doet, aan het oordeel van God zult
ontkomen?[a] **4** Of veracht gij de
rijkdom van zijn goedheid[b] en
verdraagzaamheid[c] en lankmoe-
digheid,[d] omdat gij niet weet dat
de goedgunstige [hoedanigheid]
van God u tot berouw tracht te
brengen?[e] **5** Maar overeenkom-
stig uw hardheid[f] en onberouw-
vol hart[g] stapelt gij voor uzelf
gramschap[h] op tegen de dag van
gramschap[i] en van de openbaring[j]
van Gods rechtvaardige oordeel.[k]
6 En hij zal een ieder vergelden
naar zijn werken:[l] **7** eeuwig le-
ven aan hen die door volharding
in werk dat goed is, heerlijkheid
en eer en onverderfelijkheid[m] zoe-
ken; **8** hun echter die twistziek[n]
zijn en die ongehoorzaam aan de
waarheid[o] maar gehoorzaam aan
onrechtvaardigheid zijn, wacht
gramschap en toorn,[a] **9** ver-
drukking en benauwdheid, over de
ziel van ieder mens die het scha-
delijke doet, eerst van de jood[b]
en ook van de Griek;[c] **10** maar
heerlijkheid en eer en vrede voor
een ieder die het goede[d] doet,
eerst voor de jood[e] en ook voor
de Griek.[f] **11** Want er is bij God
geen partijdigheid.[g]

12 Zo zullen bijvoorbeeld allen
die zonder wet hebben gezondigd,
ook zonder wet vergaan;[h] maar al-
len die onder de wet hebben ge-
zondigd,[i] zullen door de wet wor-
den geoordeeld.[j] **13** Want niet
de hoorders der wet zijn recht-
vaardig in Gods ogen, maar de da-
ders[k] der wet zullen rechtvaardig
verklaard worden.[l] **14** Want tel-
kens wanneer mensen der natiën,[m]
die geen wet hebben,[n] van natu-
re de dingen der wet doen,[o] zijn
deze mensen, al hebben zij geen
wet, zichzelf tot wet. **15** Zij zijn
juist degenen die tonen dat de
inhoud van de wet in hun hart
staat geschreven,[p] terwijl hun ge-
weten[q] met hen getuigenis aflegt
en hun eigen gedachten onderling
hen beschuldigen[r] of zelfs veront-
schuldigen. **16** Dit zal zijn op de
dag dat God door bemiddeling van
Christus Jezus de verborgen[s] din-
gen der mensen[t] oordeelt,[u] over-
eenkomstig het goede nieuws dat
ik bekendmaak.[v]

17 Indien gij nu in naam een
jood zijt[w] en steunt op de wet[x] en
u beroemt op God,[y] **18** en gij zijn
wil kent[z] en dingen goedkeurt die
uitmuntend zijn omdat gij monde-
ling uit de Wet zijt onderricht,[a]
19 en gij ervan overtuigd zijt dat
gij een gids van de blinden zijt,[b]
een licht voor hen die in duister-
nis zijn,[c] **20** iemand die de on-
redelijken[d] corrigeert, een leraar

HFDST. 1

a 1Pe 2:16
b Tit 3:3
c Jak 4:2
1Jo 3:15
d Ga 5:20
e 1Th 2:3
1Pe 2:1
f Ef 4:31
1Ti 5:13
g Sp 11:13
h 1Pe 2:1
i Ps 10:13
j 2Ti 3:2
k Sp 21:24
l Ps 140:2
m De 21:18
n Ps 32:9
Ro 1:21
o 1Ti 1:10
p De 28:54
2Ti 3:3
q Jak 2:13
r De 4:8
s De 22:21
2Th 2:12
Opb 21:8
t Ps 50:18
Ho 7:3

HFDST. 2

u Ro 2:9
Ro 9:20
v Ro 14:10
Jak 4:11
w Mt 7:5
x Ro 2:21
y Jes 11:3
2Th 1:6
z Ro 2:17
a Mt 23:33
Mr 12:40
1Ti 5:24
b Ps 86:5
Ro 11:22
Ef 1:7
c Ro 3:25
d Ex 34:6
Jes 30:18
e 2Ti 2:25
2Pe 3:9
f De 9:6
Ez 3:7
g 1Sa 6:6
h De 32:35
Sp 28:14
i Opb 6:17
j 2Th 1:7
k Han 17:31
Opb 11:18
l Job 34:11
Ps 62:12
Sp 24:12
Ez 18:30
Mt 16:27
Jo 5:29
m 1Kor 15:53
Opb 20:6
n Fil 2:3
o Mt 4:10
Jo 8:44
Ga 5:7

2e kolom

a Jes 3:11
Ro 1:18
Kol 3:6
Heb 10:27
b Am 3:2
c 2Th 1:6

d Ga 5:22; e Jo 4:22; Han 13:46; f Han 15:14; g De 10:17; 2Kr 19:7; Han 10:34; h Ef 2:12; Kol 2:13; i Ro 3:19; j Ro 7:9; k De 30:14; Ez 20:11; Jak 1:22; l Han 13:39; Ga 3:11; m De 26:19; n Ps 147:20; o Han 10:2; p Han 10:4; q 1Kor 8:7; 1Pe 3:16; r Ge 4:13; s Lu 8:17; 1Ti 5:25; t 1Pe 4:5; u Jo 5:22; Han 10:42; Han 17:31; v 2Kor 5:10; 1Pe 4:6; w Ro 9:6; x Mi 3:11; Mt 23:23; Lu 11:46; y Jes 45:25; Jo 8:41; z De 4:8; Ps 143:10; a Ro 3:2; b Jes 42:7; Mt 15:14; Mt 23:16; c Jes 49:6; d 2Kon 5:11.

van kleine kinderen,[a] en gij in
de Wet het raamwerk[b] der kennis
en der waarheid[c] bezit — **21** gij
echter die een ander onderwijst,
onderwijst gij uzelf niet?[d] Gij die
predikt: „Steel niet",[e] steelt gij?[f]
22 Gij die zegt: „Pleeg geen over-
spel",[g] pleegt gij overspel? Gij die
een afschuw van de afgoden te
kennen geeft, berooft[h] gij tem-
pels? **23** Gij die u beroemt op de
wet, onteert gij God door uw over-
treden van de Wet?[i] **24** Want
„de naam van God wordt wegens
ulieden onder de natiën gelas-
terd",[j] zoals er staat geschreven.

25 De besnijdenis[k] heeft in feite
alleen nut indien gij de wet
onderhoudt;[l] maar indien gij een
overtreder van de wet zijt, is uw
besnijdenis[m] onbesnedenheid[n] ge-
worden. **26** Indien daarom een
onbesnedene[o] de rechtvaardige
vereisten[p] van de Wet in acht
neemt, zal zijn onbesnedenheid
dan niet als besnijdenis worden
gerekend?[q] **27** En de van natu-
re onbesnedene zal, door de Wet
te volbrengen, u oordelen,[r] die
mét haar geschreven reglement
en besnijdenis een overtreder van
de wet zijt. **28** Want niet hij
is een jood die het uiterlijk is,[s]
noch is besnijdenis dat wat uiter-
lijk, aan het vlees, geschiedt.[t]
29 Maar hij is een jood die het
innerlijk is,[u] en [zijn] besnijdenis
is die van het hart,[v] door geest,
en niet door een geschreven re-
glement.[w] De lof[x] van zo iemand
komt niet van mensen, maar van
God.[y]

3 Wat is dan de superioriteit
van de jood,[z] of wat is het
nut van de besnijdenis?[a] **2** Heel
veel in elk opzicht. In de eerste
plaats, dat hun de heilige uitspra-
ken Gods werden toevertrouwd.[b]
3 Wat dan [is het geval]? Indien
sommigen geen geloof tot uit-
drukking hebben gebracht,[c] zal
hun ongeloof de getrouwheid[d]
van God dan soms tenietdoen?[e]
4 Dat geschiede nooit! Maar God
worde waarachtig bevonden,[f] ook
al wordt ieder mens een leuge-
naar bevonden,[a] zoals er staat ge-
schreven: „Opdat gij rechtvaar-
dig zoudt blijken in uw woorden
en overwint wanneer gij wordt
geoordeeld."[b] **5** Indien echter
onze onrechtvaardigheid Gods
rechtvaardigheid[c] op de voor-
grond doet treden, wat zullen wij
dan zeggen? Is God soms onrecht-
vaardig[d] wanneer hij zijn gram-
schap tot uitdrukking brengt? (Ik
spreek nu als een mens.[e]) **6** Dat
geschiede nooit! Hoe zal God an-
ders de wereld oordelen?[f]

7 Indien nochtans ten gevol-
ge van mijn leugen de waarheid
van God[g] nog duidelijker is uit-
gekomen tot zijn heerlijkheid,
waarom word ik dan nog als zon-
daar geoordeeld?[h] **8** En [waar-
om zouden wij dan maar] niet [zeg-
gen], zoals ons ten onrechte ten
laste wordt gelegd[i] en zoals som-
migen beweren dat wij zeggen:
„Laten wij het slechte doen, op-
dat het goede moge komen"?[j] Het
oordeel[k] tegen die [mensen] is in
overeenstemming met de gerech-
tigheid.[l]

9 Wat dan? Zijn wij in een bete-
re positie?[m] Helemaal niet! Want
in het bovenstaande hebben wij
de beschuldiging geuit, dat zo-
wel joden als Grieken allen onder
de zonde zijn,[n] **10** zoals er staat
geschreven: „Er is geen recht-
vaardige, zelfs niet één;[o] **11** er
is niemand die enig inzicht heeft,
er is niemand die God zoekt.[p]
12 Allen zijn afgeweken, allen te
zamen zijn zij waardeloos gewor-
den; er is niemand die het goe-
de doet, er is er nog niet één."[q]
13 „Hun keel is een geopend graf,
met hun tong hebben zij bedrog
gepleegd."[r] „Addergif is achter
hun lippen."[s] **14** „En hun mond
is vol van vervloeking en bittere
uitlatingen."[t] **15** „Hun voeten
zijn snel om bloed te vergieten."[u]
16 „Verderf en ellende zijn op

HFDST. 2

a Jes 42:6; Mt 15:26
b Ex 25:9; Han 7:44; Heb 8:5; Heb 10:1
c Ro 1:25; Kol 2:17
d Mt 23:3
e Ex 20:15; Joz 7:11
f Mr 12:40
g De 5:18; 1Kor 6:9
h Mal 3:8
i Ps 78:10
j Jes 52:5; Ez 36:20
k Ge 17:10
l Ga 5:3
m 1Kor 7:19
n Jer 9:25; Ga 5:6
o Er 2:11
p Han 10:2
q Ro 4:10
r Mt 12:41
s Jo 8:39; Opb 2:9
t Jo 7:24; 1Kor 7:19
u Ro 9:6
v De 10:16; De 30:6; Jer 4:4; Han 7:51; Fil 3:3
w Ro 7:6
x 1Kor 4:5
y Jo 5:44

HFDST. 3

z Ro 9:4
a Jo 4:22
b De 4:8; Ps 147:19; Han 7:38
c 2Ti 3:2; Heb 4:2
d 2Ti 2:13
e Nu 23:19; Jes 55:11
f 1Kon 18:39; Jo 3:33; Jo 8:26

2e kolom

a Ps 116:11; Jer 8:9; Jer 9:5
b Ps 51:4; Lu 7:29
c Ro 1:17; Fil 3:9
d Ge 18:25
e Ga 3:15
f Ps 9:8; Ps 96:13; Ps 98:9; Han 17:31
g 1Ti 2:7
h Han 24:20
i Mt 28:15
j Ro 6:1
k Mt 23:38
l Heb 2:2
m Ro 11:17
n Ro 3:23; Ga 3:22

o Ps 14:1; Sp 20:9; Pr 7:20; p Ps 14:2; Ps 53:2; q Ps 14:3; Ps 53:3; r Ps 5:9; Ps 52:2; s Ps 58:4; Ps 140:3; Mt 12:34; Jak 3:8; t Ps 10:7; Jak 3:9; u Sp 1:16; Jes 59:7.

hun wegen,[a] **17** en de weg des
vredes hebben zij niet gekend."[b]
18 „Geen vrees voor God staat
hun voor ogen."[c]

19 Nu weten wij dat de Wet[d] al
wat ze zegt, richt tot hen die on-
der de Wet zijn, zodat elke mond
wordt gestopt[e] en de gehele we-
reld voor bestraffing[f] door God in
aanmerking komt.[g] **20** Daarom
zal door de werken der wet geen
vlees rechtvaardig verklaard[h]
worden voor hem, want door de
wet[i] is de nauwkeurige kennis van
zonde.[j]

21 Maar nu is, buiten de wet om,
Gods rechtvaardigheid[k] openbaar
gemaakt, waarvan door de Wet[l] en
de Profeten[m] getuigenis wordt af-
gelegd,[n] **22** ja, Gods rechtvaar-
digheid door middel van het ge-
loof in Jezus Christus,[o] voor allen
die geloof hebben.[p] Want er is
geen onderscheid.[q] **23** Want al-
len hebben gezondigd[r] en berei-
ken niet de heerlijkheid Gods,[s]
24 en het is als een vrije gave[t]
dat zij door zijn onverdiende goed-
heid[u] rechtvaardig verklaard wor-
den op grond van de verlossing
door de losprijs[v] [die] door Chris-
tus Jezus [is betaald]. **25** God
heeft hem als zoenoffer[w] gesteld
door middel van geloof in zijn
bloed.[x] Dit heeft hij gedaan om
zijn eigen rechtvaardigheid ten-
toon te spreiden, want hij vergaf
de zonden[y] die in het verleden
— terwijl God verdraagzaam-
heid oefende[z] — waren geschied,
26 ten einde in dit tegenwoordi-
ge tijdperk zijn eigen rechtvaar-
digheid[a] tentoon te spreiden, op-
dat hij rechtvaardig zou zijn, ook
wanneer hij de mens die geloof
in Jezus heeft, rechtvaardig ver-
klaart.[b]

27 Waar blijft het roemen[c] dan?
Het is uitgesloten. Krachtens welke
wet?[d] Die van de werken?[e] Vol-
strekt niet, maar krachtens de
wet van het geloof.[f] **28** Want
wij zijn van oordeel dat een mens
door geloof rechtvaardig ver-
klaard wordt, afgescheiden van
de werken der wet.[g] **29** Of is hij
alleen de God van de joden?[a] Is
hij het ook niet van mensen der
natiën?[b] Ja, ook van mensen der
natiën,[c] **30** indien God werkelijk
één is,[d] die besnedenen[e] recht-
vaardig zal verklaren ten gevol-
ge van geloof en onbesnedenen[f]
rechtvaardig zal verklaren door
middel van hun geloof. **31** Doen
wij dan door middel van ons ge-
loof de wet teniet?[g] Dat geschiede
nooit! Integendeel, wij bevestigen
de wet.[h]

4 Aangezien dit zo is, wat zul-
len wij dan zeggen van Abra-
ham, onze voorvader[i] naar het
vlees? **2** Indien Abraham bij-
voorbeeld ten gevolge van werken
rechtvaardig verklaard zou zijn,[j]
zou hij grond hebben om te roe-
men, maar niet bij God. **3** Want
wat zegt de schriftplaats? „Abra-
ham stelde geloof in Jehovah en
het werd hem als rechtvaardig-
heid toegerekend."[k] **4** Degene
nu die werkt,[l] wordt het loon niet
toegerekend als een onverdiende
goedheid,[m] maar als iets wat [men
hem] verschuldigd is.[n] **5** Dege-
ne daarentegen die niet werkt,
maar geloof stelt[o] in hem die de
goddeloze rechtvaardig verklaart,
wordt zijn geloof als rechtvaar-
digheid toegerekend.[p] **6** Even-
als ook David spreekt over het
geluk van de mens aan wie God
rechtvaardigheid toerekent afge-
scheiden van de werken: **7** „Ge-
lukkig zijn zij wier wetteloze da-
den zijn vergeven[q] en wier zonden
zijn bedekt;[r] **8** gelukkig is de
man wiens zonde Jehovah geens-
zins toerekent."[s]

9 Valt dit geluk dan besnede-
nen of ook onbesnedenen ten
deel?[t] Want wij zeggen: „Abraham
werd zijn geloof als rechtvaardig-
heid toegerekend."[u] **10** Onder
welke omstandigheden werd het
[hem] dan toegerekend? Toen hij

HFDST. 3
a Jes 59:7, LXX
b Jes 59:8
c Ge 20:11 Ps 36:1 Ps 11:2,1 Sp 16:6
d Ga 3:24
e Ps 63:11
f Ro 2:12 Ga 3:10
g Ro 5:13
h Han 13:39 Ga 3:11
i Ro 7:9
j Ro 7:13 Ga 3:19
k De 32:4 Ro 1:17
l Nu 21:9 De 18:18
m Jes 53:11 Jer 31:34 Da 9:24
n Heb 11:4
o Jo 1:17
p Jes 59:20
q Ga 3:28
r Pr 7:20 Ro 3:9
s Ge 1:31 Jes 64:6
t Ro 5:17 Ro 6:23 Ef 1:7
u Ef 2:8
v Mt 20:28 1Kor 1:30 1Ti 2:6 1Pe 2:24
w Jes 53:11 2Kor 5:19 1Jo 2:2 1Jo 4:10
x Le 17:11 Han 13:39 Ef 1:7
y Han 13:38
z Han 17:30 Ro 2:4
a Ps 89:14 Ro 5:18
b Ro 8:33 1Kor 1:30 1Jo 1:9
c 1Kor 1:29
d Han 13:39
e Ef 2:9
f Jer 31:33 Ro 1:17 Ro 8:2
g Han 13:39 Ga 2:16 Jak 2:24

2e kolom
a Han 17:27
b Han 10:4
c Jes 54:5 Ro 10:12 Ga 3:14
d De 6:4 Mr 12:29 1Kor 8:6 Ef 4:6 1Ti 2:5
e 1Kor 7:18
f Ga 3:8
g Mt 5:17
h Ro 8:4 Ro 13:10

HFDST. 4
i Jes 51:2; Jo 8:39;
j Ge 12:4; De 6:25;
k Ge 15:6; Ga 3:6; Jak 2:23;
l Ro 9:32;
m Ro 11:6;
n Mt 20:9; 1Ti 5:18;
o Jo 6:29;
p Han 13:39; Ga 2:16; Ga 2:17;
q Ps 85:2; Jes 43:25;
r Ps 32:1;
s Ps 32:2; 2Kor 5:19;
t Ro 3:30;
u Ro 4:3.

besneden of onbesneden was?[a]
Niet toen hij besneden, maar toen
hij onbesneden was. **11** En hij
ontving een teken,[b] namelijk de
besnijdenis, als een zegel van de
rechtvaardigheid door het geloof
dat hij in zijn onbesneden staat be-
zat, opdat hij de vader[c] zou kun-
nen zijn van allen die geloof heb-
ben[d] terwijl zij onbesneden zijn,
opdat hun rechtvaardigheid zou
worden toegerekend; **12** en een
vader van besneden nageslacht,
niet alleen van hen die aan de
besnijdenis vasthouden, maar ook
van hen die ordelijk wandelen in
de voetstappen van het geloof dat
onze vader[e] Abraham in zijn onbe-
sneden staat bezat.

13 Want niet door middel van
de wet had Abraham of zijn zaad
de belofte[f] dat hij erfgenaam van
een wereld zou zijn, maar door
middel van de rechtvaardigheid
door geloof.[g] **14** Want indien zij
die aan de wet vasthouden, erf-
genamen zijn, is het geloof nutte-
loos gemaakt en de belofte teniet-
gedaan.[h] **15** In werkelijkheid
brengt de Wet gramschap teweeg,[i]
maar waar geen wet is, is ook geen
overtreding.[j]

16 Daarom geschiedde het ten
gevolge van geloof, opdat het over-
eenkomstig onverdiende goed-
heid[k] zou zijn, zodat de belofte[l]
zeker zou zijn voor zijn gehele
zaad,[m] niet alleen voor hen die
aan de Wet vasthouden, maar ook
voor hen die aan het geloof van
Abraham vasthouden. (Hij is de
vader[n] van ons allen, **17** zoals er
staat geschreven: „Ik heb u tot
een vader van vele natiën aan-
gesteld.”[o]) Dit was voor het aan-
gezicht van Degene in wie hij
geloof had, ja, van God, die de
doden levend maakt[p] en de din-
gen die niet zijn, roept alsof ze wa-
ren.[q] **18** Ofschoon er geen hoop
meer scheen te zijn, had hij toch
op grond van hoop geloof,[r] opdat
hij de vader van vele natiën zou
worden,[s] overeenkomstig hetgeen
er was gezegd: „Zo zal uw zaad
zijn.”[t] **19** En hoewel hij niet ver-

HFDST. 4

a 1Kor 7:19
b Ge 17:1
Ge 17:11
Han 7:8
c Lu 19:9
Ro 4:16
d Ge 15:6
Ga 3:7
e Ga 3:29
f Ge 12:3
Ge 17:6
Ge 18:18
Ge 22:17
g Heb 11:8
h Ga 3:18
i Ro 3:20
Ro 5:20
2Kor 3:7
Ga 3:19
j Ro 5:13
k Ro 3:24
l Ro 15:8
Ga 3:22
m Ro 9:8
Ga 3:29
n Ro 4:11
o Ge 17:5
p Da 12:13
Lu 20:37
Ef 2:1
Heb 11:19
q Lu 20:38
1Kor 1:28
1Pe 2:10
r Heb 11:17
s Ge 17:6
t Ge 15:5

2e kolom

a Heb 11:12
b Ge 17:17
c Ge 18:11
Heb 11:11
d Heb 6:13
e Heb 3:19
f Ga 3:9
Heb 11:34
g Ps 115:3
Heb 11:19
h Ge 15:6
Jak 2:23
i Flm 18
j Ro 15:4
k Han 2:24
Han 13:30
1Pe 1:21
l Jes 53:12
Mt 20:28
m Jes 53:11
2Kor 5:21

HFDST. 5

n Han 13:39
Ro 3:26
o Jes 32:17
Ga 6:16
Ef 2:14
p Jo 10:9
2Kor 5:18
Ef 2:12
Ef 3:12
Heb 10:19
q Ro 15:13
Heb 3:6
r Han 5:41
Fil 2:17
1Pe 3:14
1Pe 4:13
s Han 5:42
Heb 10:36

zwakte in geloof, beschouwde hij
zijn eigen lichaam, dat nu reeds
de dood nabij was,[a] daar hij on-
geveer honderd jaar oud was,[b]
en eveneens Sara’s dode schoot.[c]
20 Doch vanwege Gods belofte[d]
wankelde hij niet in ongeloof,[e]
maar werd krachtig door zijn
geloof,[f] terwijl hij God heerlijk-
heid gaf **21** en er ten volle van
overtuigd was dat hij hetgeen hij
had beloofd, ook in staat was
te doen.[g] **22** Daarom ’werd het
hem als rechtvaardigheid toege-
rekend’.[h]

23 Dat ’het hem werd toege-
rekend’[i] werd echter niet alleen
ter wille van hem geschreven,[j]
24 maar ook ter wille van ons,
aan wie het stellig toegerekend
zal worden, omdat wij geloven in
hem die Jezus, onze Heer, uit de
doden heeft opgewekt.[k] **25** Hij
werd overgeleverd ter wille van
onze overtredingen[l] en opgewekt
ter wille van onze rechtvaardig-
verklaring.[m]

5 Laten wij daarom, nu wij ten
gevolge van geloof rechtvaar-
dig verklaard zijn,[n] vrede[o] genie-
ten met God door bemiddeling
van onze Heer Jezus Christus,
2 door bemiddeling van wie wij
ook door geloof onze toegang[p]
hebben verkregen tot deze onver-
diende goedheid waarin wij thans
staan; en laten wij juichen op
grond van hoop[q] op de heerlijk-
heid Gods. **3** En dat niet alleen,
maar laten wij ook juichen terwijl
wij in verdrukkingen zijn,[r] daar
wij weten dat verdrukking volhar-
ding[s] voortbrengt, **4** volharding
vervolgens een goedgekeurde toe-
stand,[t] de goedgekeurde toestand
vervolgens hoop,[u] **5** en de hoop
leidt niet tot teleurstelling,[v] want
de liefde van God[w] is in ons hart
uitgestort[x] door middel van de
heilige geest,[y] die ons werd ge-
geven.

6 Want, inderdaad, terwijl wij
nog zwak waren,[z] is Christus op

t 2Ti 2:15; Jak 1:12; u Fil 1:20; v Joz 21:45; w 1Jo 2:5; 2Jo 6; x 2Kor 1:22; Ga 4:6; y Ef 1:13; Tit 3:5; z Ef 2:5.

de bestemde tijd voor goddelozen
gestorven.[a] **7** Want ternauwernood zal iemand voor een rechtvaardige sterven;[b] ja, voor de
goede[c] heeft iemand misschien
nog wel de moed te sterven.[d]
8 Maar God beveelt zijn eigen
liefde[e] jegens ons hierin aan, dat
Christus voor ons is gestorven
terwijl wij nog zondaars waren.[f]
9 Veelmeer zullen wij daarom,
aangezien wij nu door zijn bloed
rechtvaardig verklaard zijn,[g] door
bemiddeling van hem van gramschap worden gered.[h] **10** Want
indien wij, toen wij vijanden waren,[i] met God werden verzoend
door middel van de dood van zijn
Zoon,[j] zullen wij veelmeer, nu wij
verzoend zijn, gered worden door
zijn leven.[k] **11** En dat niet alleen, maar wij juichen ook in God
door bemiddeling van onze Heer
Jezus Christus, door bemiddeling
van wie wij nu de verzoening[l] hebben ontvangen.

12 Daarom, zoals door één
mens[m] de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de
dood,[n] en aldus de dood zich tot
alle mensen heeft uitgebreid omdat zij allen gezondigd hadden[o]
—. **13** Want tot aan de Wet was
er zonde in de wereld, maar zonde
wordt niemand toegerekend wanneer er geen wet is.[p] **14** Niettemin heeft de dood als koning geregeerd van Adam tot Mozes,[q] zelfs
over hen die niet hadden gezondigd naar de gelijkheid van de
overtreding [begaan] door Adam,[r]
die overeenkomst vertoont met
hem die zou komen.[s]

15 Met de gave is het echter
niet zo gesteld als het geval was
met de overtreding. Want indien
door de overtreding van één mens
velen zijn gestorven, zo zijn de onverdiende goedheid van God en
zijn vrije gave met de onverdiende goedheid door de ene mens[t]
Jezus Christus, veel overvloediger geweest voor velen.[u] **16** Ook
is het met de vrije gave[v] niet zo
gesteld als het geval was met de
wijze waarop de dingen uitwerkten door bemiddeling van de ene
[mens] die had gezondigd.[a] Want
het oordeel[b] leidde van één overtreding tot veroordeling,[c] maar de
gave leidde van vele overtredingen tot een rechtvaardigverklaring.[d] **17** Want indien door de
overtreding van de ene [mens][e] de
dood als koning heeft geregeerd[f]
door bemiddeling van die ene, zullen veelmeer zij die de overvloed
van de onverdiende goedheid[g] en
van de vrije gave[h] van rechtvaardigheid ontvangen, in het leven
als koningen regeren[i] door bemiddeling van de ene [persoon], Jezus
Christus.[j]

18 Daarom dan, gelijk het door
middel van één overtreding voor
alle soorten van mensen op veroordeling is uitgelopen,[k] evenzo loopt het er ook door middel
van één daad van rechtvaardiging[l] voor alle soorten van mensen[m] op uit dat zij rechtvaardig verklaard worden ten leven.[n]
19 Want zoals door de ongehoorzaamheid van de ene mens velen[o]
tot zondaars werden gesteld, zo
zullen ook door de gehoorzaamheid[p] van de ene [persoon] velen[q]
tot rechtvaardigen worden gesteld.[r] **20** De Wet[s] nu is erbij gekomen opdat het overtreden overvloedig zou zijn.[t] Maar waar de
zonde[u] overvloedig was, was de
onverdiende goedheid[v] nog overvloediger. **21** Waartoe? Opdat,
zoals de zonde als koning heeft
geregeerd met de dood,[w] zo ook
de onverdiende goedheid[x] als koning zou regeren door middel van
rechtvaardigheid met eeuwig leven[y] in het vooruitzicht door bemiddeling van Jezus Christus,
onze Heer.

6 Wat zullen wij dan zeggen?
Zullen wij voortgaan in zonde, opdat de onverdiende goedheid
overvloedig moge zijn?[z] **2** Moge
dat nooit geschieden! Hoe zullen
wij, daar wij met betrekking tot
de zonde zijn gestorven,[a] daarin
nog langer blijven leven?[b] **3** Of
weet GIJ niet dat wij allen die

HFDST. 5

a Mt 20:28
b Ps 49:8
c Mt 12:35
d Jo 15:13
e Jo 3:16
Ef 2:4
1Jo 4:10
f Jes 53:12
1Pe 3:18
g Han 13:39
Ga 2:16
Heb 9:14
h 1Th 1:10
1Th 5:9
i Jes 59:2
Kol 1:21
j 2Kor 5:18
Kol 1:22
k Han 15:11
l 2Kor 5:19
1Jo 2:2
m Ge 2:17
Ge 3:6
Jes 43:27
n Ge 3:19
1Kor 15:21
o Ps 51:5
Ez 18:4
Ro 3:23
p Ro 4:15
q Heb 2:15
r Ho 4:7
Ho 6:7
s 1Kor 15:45
t Jes 53:11
Heb 2:9
u Mt 20:28
Tit 3:4
v Ro 6:23

2e kolom

a Ge 2:17
Ge 3:6
b Ge 3:17
c Ge 3:19
1Kor 11:32
d Ro 4:25
e Ro 5:12
f Ro 5:14
g 2Kor 9:8
h Ro 3:24
2Kor 9:15
Jak 1:17
i Opb 5:10
Opb 20:4
j 1Pe 3:18
Opb 1:5
k 1Kor 15:21
l Ro 4:25
m Ro 1:16
Ga 3:28
1Ti 2:4
n Jo 10:10
Ro 3:25
o Ps 51:5
Ro 5:12
p Heb 5:8
q Heb 2:10
r Jes 53:11
s Ro 3:20
t Ga 3:19
u Jo 15:22
v 1Ti 1:14
w 1Kor 15:56
x Jo 1:17
y Jo 3:16
1Jo 4:9

HFDST. 6

z Ro 3:8
a Kol 2:20
1Pe 2:24
b Heb 10:26

in Christus Jezus werden gedoopt,[a] in zijn dood werden gedoopt?[b] **4** Daarom werden wij met hem begraven[c] door middel van onze doop in zijn dood, opdat ook wij, evenals Christus door middel van de heerlijkheid van de Vader uit de doden werd opgewekt,[d] evenzo in een nieuwheid des levens zouden wandelen.[e] **5** Want indien wij één met hem zijn geworden in de gelijkheid van zijn dood,[f] zullen wij stellig ook [één met hem] zijn [in de gelijkheid] van zijn opstanding;[g] **6** want wij weten dat onze oude persoonlijkheid met [hem] aan de paal werd gehangen,[h] opdat ons zondig lichaam inactief gemaakt zou worden,[i] zodat wij niet langer slaven van de zonde zouden blijven.[j] **7** Want wie gestorven is, is van [zijn] zonde vrijgesproken.[k]

8 Indien wij bovendien met Christus zijn gestorven, geloven wij dat wij ook met hem zullen leven.[l] **9** Want wij weten dat Christus, nu hij uit de doden is opgewekt,[m] niet meer sterft;[n] de dood is geen meester meer over hem. **10** Want [de dood] die hij is gestorven, is hij met betrekking tot de zonde eens voor altijd gestorven;[o] maar [het leven] dat hij leeft, leeft hij met betrekking tot God.[p] **11** Zo ook gijlieden: beschouwt UZELF werkelijk als dood[q] met betrekking tot de zonde, maar als levend[r] met betrekking tot God door Christus Jezus.

12 Laat daarom de zonde niet langer als koning in UW sterfelijke lichaam regeren,[s] zodat GIJ de begeerten daarvan zoudt gehoorzamen.[t] **13** Biedt ook UW leden niet langer als wapenen van onrechtvaardigheid[u] aan de zonde aan,[v] maar biedt UZELF aan God aan als mensen die uit de doden levend[w] zijn geworden, en [biedt] UW leden aan God [aan] als wapenen[x] van rechtvaardigheid. **14** Want de zonde mag geen meester over U zijn, omdat GIJ niet onder de wet staat,[y] maar onder de onverdiende goedheid.[z]

HFDST. 6

a 1Kor 12:13 Ga 3:27
b Mr 10:38 1Kor 15:29
c Mr 16:39 2Kor 4:10 Kol 2:12
d 1Kor 6:14 2Ti 2:11
e 2Kor 5:17 Ga 6:15 Ef 3:16 Kol 3:10 1Jo 3:14
f Fil 3:10 Opb 2:10
g 1Kor 15:42 1Kor 15:49 Ef 2:6
h Ga 5:24 Kol 3:5
i Kol 2:11 Kol 3:5
j 2Kor 7:1 Ga 5:1
k Jes 40:2 Lu 23:41 Han 13:39
l 2Ti 2:11
m Han 13:34 1Kor 15:20
n Opb 1:18
o Heb 9:28 1Pe 3:18
p 1Pe 4:2
q Kol 3:3
r 1Pe 2:24
s Ge 4:7 Ps 119:133
t Jak 4:1
u 1Kor 6:15
v Ro 7:5
w Ro 12:1
x 2Kor 10:4 Ef 6:17
y Ro 7:6 Ga 5:18 Kol 2:14
z Jo 1:17

2e kolom

a 1Kor 9:21
b Ro 5:21
c 2Pe 2:19
d Jo 8:34
e Ez 18:4 Ro 6:23
f Heb 5:9
g Ro 1:17
h 2Ti 1:13
i Jo 8:32 Ga 5:1
j 1Kor 7:22
k 1Pe 2:24
l Ro 7:23
m Mt 18:8
n 1Kor 6:15
o Ro 12:1
p Jo 8:34
q Jer 12:13
r Ga 5:19
s Ro 8:6
t Ro 8:15
u Ga 5:22
v 1Kor 9:25
w Ge 2:17 Ez 18:4
x Ro 3:24
y Mt 25:46 1Pe 1:4

15 Wat volgt daaruit? Zullen wij een zonde begaan omdat wij niet onder de wet,[a] maar onder de onverdiende goedheid[b] staan? Moge dat nooit geschieden! **16** Weet GIJ niet dat wanneer GIJ U als slaven aan iemand blijft aanbieden om hem te gehoorzamen, GIJ slaven van hem zijt omdat GIJ hem gehoorzaamt,[c] hetzij van de zonde[d] met de dood in het vooruitzicht[e] of van de gehoorzaamheid[f] met rechtvaardigheid[g] in het vooruitzicht? **17** Maar God zij gedankt dat GIJ slaven van de zonde waart, doch van harte gehoorzaam zijt geworden aan die vorm van leer waaraan GIJ werdt overgeleverd.[h] **18** Ja, daar GIJ vrijgemaakt[i] werdt van de zonde, zijt GIJ slaven[j] van de rechtvaardigheid[k] geworden. **19** Ik spreek in menselijke bewoordingen om de zwakheid van UW vlees;[l] want evenals GIJ UW leden[m] als slaven hebt aangeboden aan onreinheid[n] en wetteloosheid met wetteloosheid in het vooruitzicht, zo moet GIJ UW leden nu als slaven aan de rechtvaardigheid aanbieden met heiligheid in het vooruitzicht.[o] **20** Want toen GIJ slaven waart van de zonde,[p] stondt GIJ vrij ten opzichte van de rechtvaardigheid.

21 Wat voor vrucht[q] hadt GIJ toen wel? Dingen[r] waarover GIJ U nu schaamt. Want het einde van die dingen is de dood.[s] **22** Nu hebt GIJ echter, omdat GIJ vrijgemaakt werdt van de zonde, maar slaven van God zijt geworden,[t] heiligheid tot vrucht,[u] en als eindresultaat eeuwig leven.[v] **23** Want het loon dat de zonde betaalt, is de dood,[w] maar de gave[x] die God schenkt, is eeuwig leven[y] door Christus Jezus, onze Heer.[z]

7 Kan het zijn dat GIJ niet weet, broeders (want ik spreek tot hen die de wet kennen), dat de Wet meester is over een mens zolang hij leeft?[a] **2** Een getrouw-

z 1Ti 1:16; 1Jo 2:2; Ju 21; **HFDST. 7** a Ro 3:19.

de vrouw bijvoorbeeld is door de wet aan haar man gebonden zolang hij leeft; maar indien haar man sterft, is zij ontslagen van de wet van haar man.[a] **3** Derhalve zou zij dus een overspeelster worden genoemd indien zij bij het leven van haar man aan een andere man zou gaan toebehoren.[b] Indien haar man echter sterft, is zij vrij van zijn wet, zodat zij geen overspeelster is als zij aan een andere man gaat toebehoren.[c]

4 Zo werdt ook GIJ, mijn broeders, door middel van het lichaam van de Christus dood gemaakt ten aanzien van de Wet,[d] opdat GIJ aan een ander zoudt gaan toebehoren,[e] aan degene die uit de doden werd opgewekt,[f] opdat wij vrucht[g] zouden dragen voor God. **5** Want toen wij in overeenstemming waren met het vlees,[h] waren de zondige hartstochten die door de Wet werden opgewekt, in onze leden aan het werk, opdat wij vrucht zouden voortbrengen voor de dood.[i] **6** Maar nu zijn wij ontslagen van de Wet,[j] omdat wij zijn gestorven[k] ten aanzien van datgene waardoor wij werden vastgehouden, opdat wij in een nieuwe betekenis slaven[l] zouden zijn door de geest,[m] en niet in de oude betekenis door het geschreven reglement.[n]

7 Wat zullen wij dan zeggen? Is de Wet zonde?[o] Moge dat nooit waar worden! Werkelijk, ik zou de zonde niet hebben leren kennen[p] dan door de Wet; en ik zou bijvoorbeeld van de begeerte[q] niet hebben geweten indien de Wet niet had gezegd: „Gij moogt niet begeren."[r] **8** Doch de zonde, een aanleiding ontvangend door middel van het gebod,[s] bewerkte allerlei begeerte in mij, want zonder de wet was de zonde dood.[t] **9** Inderdaad, eens was ik levend zonder de wet;[u] toen het gebod echter gekomen was,[v] kwam de zonde weer tot leven, maar ik stierf.[w] **10** En het gebod dat ten leven was,[x] bleek voor mij ten dode te zijn.[y] **11** Want de zonde, een aanleiding ontvangend door middel van het gebod, verleidde[a] mij en doodde mij door middel daarvan. **12** Daarom is de Wet op zich heilig,[b] en het gebod is heilig en rechtvaardig[c] en goed.[d]

13 Is dan wat goed is, voor mij de dood geworden? Dat geschiede nooit! Maar de zónde werd het, opdat ze aan het licht zou treden als zonde die door middel van dat wat goed is, de dood voor mij bewerkte,[e] opdat de zonde nog veel zondiger zou worden door middel van het gebod.[f] **14** Want wij weten dat de Wet geestelijk is;[g] maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde.[h] **15** Want wat ik uitwerk, weet ik niet. Want wat ik wens, beoefen ik niet, maar wat ik haat, dat doe ik. **16** Indien ik echter doe wat ik niet wens,[i] stem ik toe dat de Wet voortreffelijk is.[j] **17** Maar nu bewerk ik het niet meer, doch de zonde die in mij woont.[k] **18** Want ik weet dat er in mij, dat wil zeggen in mijn vlees, niets goeds woont;[l] want het vermogen om te wensen[m] is wel bij mij aanwezig, doch niet het vermogen om dat wat voortreffelijk is uit te werken.[n] **19** Want het goede dat ik wens, doe ik niet,[o] maar het slechte dat ik niet wens, dat beoefen ik. **20** Indien ik nu doe wat ik niet wens, bewerk ík het niet meer, maar de zonde die in mij woont.[p]

21 Ik bemerk in mijn geval dan deze wet: dat wanneer ik het juiste wens te doen,[q] het slechte bij mij aanwezig is.[r] **22** Naar de innerlijke mens[s] schep ik werkelijk behagen[t] in de wet van God, **23** maar in mijn leden[u] zie ik een andere wet, die strijd voert[v] tegen de wet van mijn verstand[w] en mij in gevangenschap voert aan de wet der zonde,[x] die in mijn leden is. **24** Ellendig mens die ik ben! Wie zal mij verlossen van het lichaam dat deze dood ondergaat?[y] **25** God zij gedankt door bemiddeling van

HFDST. 7

a Nu 30:8; 1Kor 7:39
b Mt 5:32; Mt 19:9; Mr 10:12; Lu 16:18
c 1Kor 7:9; 1Ti 5:14
d Ro 6:14; Ga 2:19; Kol 2:14
e Ps 45:10; 2Kor 11:2
f Han 5:30; 2Kor 5:15
g Ga 5:22; Kol 1:10
h Ga 5:19
i Ro 6:21; Jak 1:15
j Ro 10:4; Ef 2:15; Kol 2:14
k Ga 2:19
l Ro 12:11
m 2Kor 3:6
n Ga 3:10; Kol 2:14
o Ro 7:14
p Ro 3:20; Ga 3:19
q Mi 2:2; Han 20:33
r Ex 20:17; De 5:21; Ef 5:3
s Ro 4:15; Ro 5:20
t 1Kor 15:56
u Ro 11:1; Heb 7:10
v Heb 7:11
w 2Kor 3:6
x Le 18:5; Ez 20:11; Lu 10:28
y 2Kor 3:7

2e kolom

a Heb 3:13
b Ps 19:8; Ga 3:21
c Sp 2:9; Ro 10:5
d De 4:8
e 1Kor 15:56
f Ro 5:13
g 1Kor 10:4
h Ps 51:5; Jo 8:34; Ro 6:16
i Ps 51:3; Lu 18:13
j 1Ti 1:8
k Ge 8:21
l Ge 6:5; Jes 64:6
m Mt 26:41
n Job 14:4; Jak 4:17
o Pr 7:20
q Ps 34:14; 1Pe 3:11
r Pr 7:29; Jer 17:9; Lu 5:22
s 2Kor 4:16; Ef 3:16; Ef 4:23
t Ps 1:2

u Ro 6:13; v Jak 4:1; w Ga 5:17; x Jo 8:34; y Ro 6:6; Ro 8:10.

Jezus Christus, onze Heer![a] Zo
ben ikzelf dan met [mijn] ver-
stand een slaaf van Gods wet,[b]
maar met [mijn] vlees van de wet
der zonde.[c]

8 Daarom is er voor hen die
in eendracht met Christus
Jezus zijn, geen veroordeling.[d]
2 Want de wet[e] van de geest[f] die
leven geeft[g] in eendracht met
Christus Jezus, heeft u vrijge-
maakt[h] van de wet van de zonde
en de dood.[i] **3** Want aangezien
er een onvermogen van de zijde
der Wet was,[j] zwak[k] als ze was
vanwege het vlees, heeft God,
door zijn eigen Zoon te zenden[l]
in de gelijkenis van het zondige
vlees[m] en betreffende zonde,[n] de
zonde in het vlees veroordeeld,
4 opdat het rechtvaardige vereis-
te van de Wet vervuld zou worden[o]
in ons, die niet in overeenstem-
ming met het vlees wandelen,
maar in overeenstemming met de
geest.[p] **5** Want zij die in over-
eenstemming met het vlees zijn,
zetten hun zinnen op de dingen
van het vlees,[q] maar zij die in over-
eenstemming met de geest zijn, op
de dingen van de geest.[r] **6** Want
het bedenken van het vlees be-
tekent de dood,[s] maar het beden-
ken van de geest[t] betekent leven
en vrede; **7** want het bedenken
van het vlees betekent vijand-
schap[u] met God, omdat het niet
onderworpen is[v] aan de wet van
God, wat het trouwens ook niet
kan zijn. **8** Daarom kunnen zij
die in overeenstemming met het
vlees zijn,[w] God niet behagen.

9 GIJ echter zijt niet in over-
eenstemming met het vlees, maar
met de geest,[x] indien althans Gods
geest werkelijk in U woont.[y] Maar
als iemand Christus' geest[z] niet
heeft, dan behoort hij hem niet
toe. **10** Is Christus daarentegen
in eendracht met U,[a] dan is het
lichaam weliswaar dood vanwe-
ge de zonde, maar de geest is le-
ven[b] vanwege de rechtvaardig-
heid. **11** Indien nu de geest van
hem die Jezus uit de doden heeft
opgewekt, in U woont, zal hij die
Christus Jezus uit de doden heeft
opgewekt,[a] ook UW sterfelijke li-
chamen levend maken[b] door mid-
del van zijn geest, die in U woont.

12 Derhalve, broeders, zijn wij
niet aan het vlees verplicht om in
overeenstemming met het vlees
te leven;[c] **13** want indien GIJ in
overeenstemming met het vlees
leeft, zult GIJ zeker sterven;[d]
maar indien GIJ door de geest
de praktijken van het lichaam
ter dood brengt,[e] zult GIJ leven.
14 Want allen die door Gods geest
worden geleid, zijn Gods zonen.[f]
15 Want GIJ hebt geen geest van
slavernij ontvangen, die weder-
om vrees[g] veroorzaakt, maar GIJ
hebt een geest[h] van aanneming[i]
als zonen ontvangen, door welke
geest wij uitroepen: *„Abba,*[j] Va-
der!" **16** De geest[k] zelf legt ge-
tuigenis af[l] met onze geest[m] dat
wij Gods kinderen zijn.[n] **17** In-
dien wij dan kinderen zijn, zijn
wij ook erfgenamen, ja, erfgena-
men van God, maar mede-erfge-
namen[o] met Christus, mits wij te
zamen lijden,[p] opdat wij ook te za-
men worden verheerlijkt.[q]

18 Daarom ben ik van oordeel
dat het lijden[r] van de tegenwoor-
dige tijd niets te betekenen heeft
in vergelijking met de heerlijk-
heid[s] die in ons geopenbaard
zal worden. **19** Want de vurige
verwachting[t] van de schepping[u]
wacht op het openbaar worden
van de zonen Gods.[v] **20** Want
de schepping werd aan ijdelheid
onderworpen,[w] niet uit eigen wil,
maar door hem die haar [daar-
aan] heeft onderworpen, op basis
van hoop[x] **21** dat ook de schep-
ping[y] zelf vrijgemaakt[z] zal worden
van de slavernij des verderfs en
de glorierijke vrijheid van de kin-
deren Gods zal hebben. **22** Want
wij weten dat de gehele schep-
ping tot nu toe voortdurend te za-

HFDST. 7

a Ro 6:17
1Kor 15:57
b Ps 19:7
Ga 5:18
c Ga 5:17

HFDST. 8

d Kol 1:22
1Jo 3:24
e Jak 1:25
f Ga 5:16
g Jo 5:24
h Jo 8:32
Heb 10:14
i Ro 7:9
2Kor 3:6
j Ro 3:20
Heb 7:11
k Heb 7:18
l 1Jo 4:9
m Jo 1:14
Ga 4:4
Heb 4:15
n 2Kor 5:21
o Ro 3:31
p Ga 5:16
Ga 5:18
q Jo 3:6
Ga 5:19
r 1Kor 2:15
Ga 5:22
s Ro 6:21
Heb 9:14
t Ga 6:8
u Ps 5:4
Jes 59:2
Kol 1:21
Jak 4:4
v Ro 7:14
w 1Kor 3:3
x Ga 5:25
y 1Kor 3:16
z Ga 4:6
a Jo 15:4
1Jo 2:6
1Jo 3:6
b Ga 2:20
1Pe 4:6

2e kolom

a Han 2:24
1Kor 6:14
b Ef 2:5
c Ga 5:19
d Ro 8:6
e 1Kor 9:27
Ga 5:24
Ga 6:8
Ef 4:22
Kol 3:5
f Jo 1:12
Jo 3:5
Jo 3:8
Heb 2:11
g Heb 2:15
h 1Kor 2:12
2Kor 1:22
2Ti 1:7
i Ga 4:5
j Ga 4:6
k Jo 14:17
1Kor 2:10
Tit 3:6
l 1Jo 5:7
m Han 17:16
Ro 1:9
1Kor 2:11
n Jo 1:12
Ga 3:26
1Jo 3:2

o Lu 12:32; Han 26:18; Ga 3:29; Opb 21:7; p Fil 1:29; Kol 1:24; q 1Kor 15:53; 2Ti 2:11; Opb 3:21; r 1Pe 4:13; s 2Kor 4:17; Fil 3:8; t Sp 13:12; u Kol 1:23; Heb 11:13; v 1Jo 3:2; w Ge 3:19; Ps 51:5; Pr 1:2; x Ge 3:15; Han 24:15; y 1Ti 2:4; z Jo 8:32; 1Kor 15:22; 2Pe 3:13.

men zucht en te zamen pijn lijdt.
23 Dat niet alleen, maar ook wij,
die de eerstelingen[a] hebben, na-
melijk de geest, ja, ook wij zuch-
ten[b] in onszelf, terwijl wij vurig
wachten op de aanneming als zo-
nen,[c] het verlost worden van ons
lichaam door losprijs. **24** Want
in [deze] hoop werden wij gered;[d]
maar hoop die gezien wordt, is
geen hoop, want als iemand iets
ziet, hoopt hij er dan nog op?
25 Indien wij echter hopen[e] op
wat wij niet zien,[f] blijven wij er
met volharding[g] op wachten.

26 Evenzo komt ook de geest[h]
onze zwakheid te hulp;[i] want wij
weten niet waarvoor te bidden
naar het nodig is,[j] maar de geest[k]
zelf pleit voor ons met onuitge-
sproken verzuchtingen. **27** Toch
weet hij die de harten doorzoekt,[l]
wat de bedoeling van de geest[m] is,
want deze pleit in overeenstem-
ming met God voor heiligen.[n]

28 Nu weten wij dat God al
zijn werken[o] doet samenwerken
ten goede voor hen die God lief-
hebben, hen die volgens zijn
voornemen de geroepenen zijn;[p]
29 want hen die hij het eerst
heeft erkend,[q] heeft hij ook voor-
bestemd[r] om gevormd te worden[s]
naar het beeld[t] van zijn Zoon, op-
dat hij de eerstgeborene[u] onder
vele broeders[v] zou zijn. **30** Die
hij heeft voorbestemd,[w] zijn bo-
vendien degenen die hij ook heeft
geroepen;[x] en die hij heeft ge-
roepen, zijn degenen die hij ook
rechtvaardig verklaard heeft.[y]
Ten slotte zijn degenen die hij
rechtvaardig verklaard heeft, de-
genen die hij ook heeft verheer-
lijkt.[z]

31 Wat zullen wij dan op deze
dingen zeggen? Indien God vóór
ons is, wie zal dan tegen ons zijn?[a]
32 Hij die zelfs zijn eigen Zoon
niet heeft gespaard,[b] maar hem
voor ons allen heeft overgeleverd,[c]
waarom zal hij ons dan ook niet
met hem alle andere dingen goed-
gunstig geven?[d] **33** Wie zal een
beschuldiging inbrengen tegen
Gods uitverkorenen?[a] God is het
die [hen] rechtvaardig verklaart.[b]
34 Wie is het die zal veroordelen?
Christus Jezus is degene die ge-
storven is, ja, veeleer degene die
uit de doden werd opgewekt, die
aan de rechterhand[c] van God is,
die ook voor ons pleit.[d]

35 Wie zal ons scheiden van
de liefde van de Christus?[e] Ver-
drukking of benauwdheid of ver-
volging of honger of naaktheid
of gevaar of zwaard?[f] **36** Zoals
er staat geschreven: „Om u wor-
den wij de gehele dag ter dood
gebracht, wij zijn gerekend als
slachtschapen."[g] **37** Integen-
deel, in al deze dingen komen wij
volledig als overwinnaars uit de
strijd te voorschijn[h] door bemid-
deling van hem die ons heeft lief-
gehad. **38** Want ik ben ervan
overtuigd dat noch dood noch le-
ven,[i] noch engelen[j] noch regerin-
gen,[k] noch tegenwoordige noch
toekomende dingen, noch krach-
ten,[l] **39** noch hoogte noch diep-
te, noch enige andere schepping
ons zal kunnen scheiden van Gods
liefde, die in Christus Jezus, onze
Heer, is.[m]

9 Ik zeg de waarheid[n] in Chris-
tus; ik lieg niet,[o] want mijn
geweten legt met mij getuigenis
af in heilige geest, **2** dat ik gro-
te droefheid en een onophoude-
lijk hartenleed heb.[p] **3** Want ik
zou wensen zelf vervloekt en van
de Christus gescheiden te zijn
ten behoeve van mijn broeders,[q]
mijn verwanten naar het vlees,[r]
4 die, als zodanig, Israëlieten[s]
zijn, aan wie de aanneming als
zonen[t] toebehoort en de heer-
lijkheid[u] en de verbonden[v] en de
wetgeving[w] en de heilige dienst[x]
en de beloften;[y] **5** tot wie de
voorvaders[z] behoren en uit wie
de Christus [is gesproten] naar
het vlees:[a] God,[b] die boven allen

HFDST. 8

a Fil 3:11
Opb 20:6
b 2Kor 5:2
c Ga 4:5
Ef 1:5
1Pe 1:4
Opb 21:7
d Ef 1:13
e 1Pe 1:3
f 2Kor 5:7
g Ro 5:4
h Jo 15:26
1Kor 2:12
i Jo 14:16
Jo 16:7
j Lu 11:1
k 2Sa 23:2
l Jer 11:20
Han 1:24
m Jo 6:63
Jo 14:17
1Kor 2:10
1Kor 2:14
2Ti 3:16
n 1Pe 1:15
o Ps 145:17
Jo 9:3
p Ro 9:11
Ef 1:11
2Ti 1:9
q 1Kor 15:23
r Ge 3:15
s Jo 13:15
t Jo 17:23
Ro 6:5
1Kor 15:49
Ef 4:24
u Ps 89:27
Heb 1:6
v Mt 25:40
Heb 2:11
1Jo 3:2
w Ef 1:5
x Fil 3:14
1Th 2:12
Heb 3:1
y Ro 5:18
1Kor 6:11
Tit 3:7
z 2Kor 3:7
2Kor 3:18
2Kor 4:6
a Ps 118:6
1Jo 4:4
b Jo 3:16
c Ro 3:25
2Kor 5:21
1Jo 4:9
d Ef 2:4

2e kolom

a Jes 50:8
Kol 1:22
b Han 13:39
Heb 10:17
c Ps 110:1
d Heb 7:25
1Jo 2:1
e Jo 15:10
f 2Kor 4:9
g Ps 44:22
h Jo 16:33
i 1Kor 3:22
j 1Pe 3:22
k Ef 1:21
l Ef 6:12
m 2Th 3:5

HFDST. 9

n 1Ti 2:7

o Ga 1:20; p Ro 10:1; q Ex 32:32; r Ro 16:7; Ro 16:21; s 2Kor 11:22; Fil 3:5; t Ex 4:22; u De 26:19; v Han 3:25; Han 7:8; w Ex 24:12; x Han 26:7; Heb 9:1; y Han 13:32; Ro 4:13; z De 10:15; a Mt 1:17; b Ps 103:19.

is, [zij] gezegend in eeuwigheid. Amen.

6 Het is echter niet zo alsof het woord van God gefaald zou hebben.[a] Want niet allen die uit Israël [voortspruiten], zijn werkelijk „Israël".[b] **7** Evenmin zijn zij allen kinderen omdat zij Abrahams zaad zijn,[c] maar: „Wat 'uw zaad' genoemd zal worden, zal door bemiddeling van Isaäk zijn."[d] **8** Dat wil zeggen: de kinderen in het vlees[e] zijn niet werkelijk de kinderen van God,[f] maar de kinderen der belofte[g] worden als het zaad gerekend. **9** Want het woord der belofte luidde als volgt: „Omstreeks deze tijd zal ik komen en zal Sara een zoon hebben."[h] **10** Doch dat geval niet alleen, maar ook toen Rebekka zwanger werd van een tweeling[i] door de ene [man], onze voorvader Isaäk; **11** want toen zij nog niet waren geboren, noch iets goeds of verachtelijks hadden beoefend,[j] werd er, opdat het voornemen van God met betrekking tot de verkiezing niet afhankelijk zou blijven van werken, maar van Degene die roept,[k] **12** tot haar gezegd: „De oudste zal de slaaf van de jongste zijn."[l] **13** Zoals er staat geschreven: „Jakob heb ik liefgehad, maar Esau heb ik gehaat."[m]

14 Wat zullen wij dan zeggen? Is er onrechtvaardigheid bij God?[n] Moge dat nooit waar worden! **15** Want hij zegt tot Mozes: „Ik zal barmhartigheid bewijzen aan wie ik barmhartigheid bewijs, en ik zal mededogen betonen jegens wie ik mededogen betoon."[o] **16** Zo hangt het dus niet af van degene die wenst, noch van degene die hardloopt, maar van God,[p] die barmhartig is.[q] **17** Want de Schrift zegt tot Farao: „Hiertoe juist heb ik u laten bestaan, opdat ik in verband met u mijn kracht kan tonen, en opdat mijn naam over de gehele aarde wordt bekendgemaakt."[r] **18** Zo betoont hij dus barmhartigheid aan wie hij wenst,[s] maar laat hij verstokt worden wie hij wenst.[t]

HFDST. 9

a Nu 23:19
b Mt 23:38 Ro 2:28 Opb 2:9
c Jo 8:39 Ga 3:29
d Ge 21:12 Heb 11:18
e Jes 57:4 Ga 4:23
f Jo 1:13
g Jes 54:1 Ga 4:28
h Ge 18:14
i Ge 25:24
j Ps 139:16
k Ro 8:28 Heb 5:4
l Ge 25:23
m Mal 1:3 Heb 12:16
n De 32:4 2Kr 19:6 Job 34:10
o Ex 33:19
p Ps 115:3
q De 4:31 Tit 3:5
r Ex 9:16, LXX
s Ex 20:6
t Ex 10:1 Ex 14:4

2e kolom

a 2Kr 20:6 Job 23:13 Da 4:35
b Ro 2:1
c Job 40:2
d Jes 29:16 Jes 45:9
e Jes 64:8 Jer 18:6
f 2Ti 2:20
g 1Th 5:9
h Kol 1:27
i Han 9:15
j Fil 4:19
k Ro 11:13 Ef 3:6
l Ef 2:12
m Ho 2:23 Mt 21:43 1Pe 2:10
n Ho 1:10 Ga 3:26
o Ge 22:17 1Kon 4:20
p Jes 10:22 Ro 11:5
q Jes 10:23
r Ps 103:21
s Jes 1:9 Jer 50:40

19 Gij zult daarom tot mij zeggen: „Waarom heeft hij dan nog iets aan te merken? Want wie heeft zijn uitdrukkelijke wil weerstaan?"[a] **20** O mens,[b] wie zijt gij dan toch, dat gij God wilt tegenspreken?[c] Zal het geboetseerde soms tot zijn boetseerder zeggen: „Waarom hebt gij mij zo gemaakt?"[d] **21** Wat? Heeft de pottenbakker[e] geen macht over het leem, om uit dezelfde massa het ene vat voor een eervol en het andere voor een oneervol gebruik te maken?[f] **22** Indien God nu, ofschoon hij zijn gramschap wil tonen en zijn kracht wil bekendmaken, met veel lankmoedigheid de vaten der gramschap heeft verdragen, die voor de vernietiging geschikt zijn gemaakt,[g] **23** opdat hij de rijkdom[h] van zijn heerlijkheid zou kunnen bekendmaken over de vaten[i] van barmhartigheid, die hij tevoren heeft bereid tot heerlijkheid,[j] **24** namelijk ons, die hij niet alleen uit de joden maar ook uit de natiën heeft geroepen,[k] [wat zou dat dan]? **25** Het is zoals hij ook in Hosea zegt: „Ik zal hen die mijn volk niet waren,[l] 'mijn volk' noemen, en haar die niet geliefd was, 'geliefd';[m] **26** en op de plaats waar tot hen werd gezegd: 'GIJ zijt mijn volk niet', daar zullen zij 'zonen van de levende God' worden genoemd."[n]

27 Bovendien roept Jesaja omtrent Israël uit: „Al was het getal van de zonen van Israël als het zand der zee,[o] het is het overblijfsel dat gered zal worden.[p] **28** Want Jehovah zal op aarde een afrekening houden, welke hij tot een einde zal brengen en zal verkorten."[q] **29** Ook zoals Jesaja eertijds had gezegd: „Indien Jehovah der legerscharen[r] ons geen zaad had gelaten, zouden wij net als Sodom zijn geworden, en wij zouden aan Gomorra gelijk zijn gemaakt."[s]

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat mensen der natiën, hoewel zij de rechtvaardigheid niet nastreef-

den, de rechtvaardigheid toch
hebben verkregen,[a] de rechtvaar-
digheid die voortvloeit uit ge-
loof;[b] **31** maar Israël, hoewel het
een wet der rechtvaardigheid na-
streefde, heeft de wet niet be-
reikt.[c] **32** Om welke reden? Om-
dat het die niet nastreefde door
geloof, maar als door werken.[d] Zij
zijn gestruikeld over de „steen der
struikeling",[e] **33** zoals er staat
geschreven: „Ziet! Ik leg in Sion
een steen[f] der struikeling en een
rots des aanstoots,[g] maar wie zijn
geloof erop grondt, zal niet wor-
den teleurgesteld."[h]

10 Broeders, de welwillend-
heid van mijn hart en mijn
smeking tot God voor hen zijn
werkelijk met het oog op hun red-
ding.[i] **2** Want ik getuig van hen
dat zij ijver[j] voor God hebben,
maar niet overeenkomstig nauw-
keurige kennis;[k] **3** want om-
dat zij de rechtvaardigheid van
God[l] niet kenden, maar hun ei-
gen rechtvaardigheid[m] tot stand
trachtten te brengen, hebben zij
zich niet aan de rechtvaardigheid
van God onderworpen.[n] **4** Want
Christus is het einde van de Wet,[o]
zodat een ieder die geloof oefent,
rechtvaardigheid verkrijgt.[p]

5 Want Mozes schrijft dat de
mens die de rechtvaardigheid van
de Wet heeft gedaan, erdoor zal
leven.[q] **6** Maar de rechtvaardig-
heid die voortvloeit uit geloof,
spreekt aldus: „Zeg niet in uw
hart:[r] 'Wie zal tot in de hemel
opstijgen?',[s] namelijk om Chris-
tus[t] te doen afdalen; **7** of: 'Wie
zal in de afgrond neerdalen?',[u]
namelijk om Christus uit de do-
den te doen opkomen."[v] **8** Maar
wat zegt ze? „Het woord is dicht
bij u, in uw eigen mond en in uw
eigen hart",[w] dat wil zeggen het
„woord"[x] des geloofs, hetwelk wij
prediken.[y] **9** Want indien gij dat
'woord in uw eigen mond', dat Je-
zus Heer[z] is, in het openbaar be-
kendmaakt[a] en in uw hart geloof
oefent dat God hem uit de doden
heeft opgewekt,[b] zult gij gered
worden.[a] **10** Want met het hart[b]
oefent men geloof tot rechtvaar-
digheid, maar met de mond doet
men een openbare bekendmaking[c]
tot redding.

11 Want de Schrift zegt: „Nie-
mand die zijn geloof op hem
grondt,[d] zal worden teleurge-
steld."[e] **12** Want er is geen on-
derscheid tussen jood en Griek,[f]
want over allen is een en dezelf-
de Heer, die rijk[g] is jegens allen
die hem aanroepen. **13** Want
„een ieder die de naam van Je-
hovah aanroept, zal gered wor-
den".[h] **14** Hoe zullen zij echter
hem aanroepen in wie zij geen
geloof hebben gesteld?[i] Hoe zul-
len zij vervolgens geloof stellen
in hem van wie zij niet hebben
gehoord? Hoe zullen zij vervol-
gens horen zonder dat iemand
predikt?[j] **15** Hoe zullen zij ver-
volgens prediken indien zij niet
zijn uitgezonden?[k] Zoals er staat
geschreven: „Hoe lieflijk zijn de
voeten van hen die goed nieuws
over goede dingen bekendma-
ken!"[l]

16 Toch hebben zij niet allen
het goede nieuws gehoorzaamd.[m]
Want Jesaja zegt: „Jehovah, wie
heeft geloof gesteld in hetgeen hij
van ons heeft gehoord?"[n] **17** Zo
volgt dus het geloof op hetgeen
wordt gehoord.[o] En hetgeen wordt
gehoord, is op zijn beurt door
middel van het woord omtrent
Christus.[p] **18** Niettemin vraag
ik: Hebben zij het soms niet ge-
hoord? Jazeker; in werkelijkheid
'is hun geluid over de gehele aar-
de uitgegaan,[q] en hun uitspra-
ken tot de uiteinden der bewoon-
de aarde'.[r] **19** Niettemin vraag
ik: Heeft Israël het soms niet ge-
weten?[s] Eerst zegt Mozes: „Ik
zal ulieden tot jaloezie prikkelen
door middel van dat wat geen na-
tie is; ik zal U tot hevige toorn
prikkelen door middel van een na-
tie zonder begrip."[t] **20** Maar Je-
saja wordt zeer stoutmoedig en

HFDST. 9

a Ro 10:20
b Ro 1:17
Ro 4:11
Fil 3:9
c Ga 2:21
Ga 5:4
d Ga 2:16
e Lu 20:18
1Kor 1:23
f Ps 118:22
Mt 21:42
1Pe 2:6
g Jes 8:14
h Jes 28:16
Jes 49:23

HFDST. 10

i Ro 9:3
j Mt 7:22
Han 21:20
Ga 1:14
Fil 3:6
k Ef 1:17
l Ro 1:17
m Lu 16:15
Lu 18:9
Fil 3:9
n Mt 15:6
Lu 7:30
o Mt 5:17
Ro 7:6
Ef 2:15
Kol 2:14
p Han 13:39
Ga 3:24
q Le 18:5
Ne 9:29
Ez 20:11
Ga 3:12
r De 9:4
s De 30:12
t Heb 8:1
u De 30:13
Oph 20:1
v Mt 27:64
w De 30:14
Jo 6:45
Han 16:14
x Lu 8:15
2Kor 5:19
y 2Ti 4:2
z Han 16:31
a 1Kor 9:16
b Han 3:15
Ro 4:24
1Pe 1:21

2e kolom

a Mt 10:32
b 1Kor 28:9
2Th 3:5
c 2Kor 4:13
Heb 13:15
d Jer 17:7
e Jes 28:16
Ro 9:33
f Han 15:9
Ga 3:28
Ef 2:14
g 1Ti 6:17
h Joë 2:32
Ze 3:9
Han 2:21
i Heb 11:6
j Lu 19:40
k Mt 28:20
l Jes 52:7
Na 1:15
Ef 6:15
m 2Th 1:8
Heb 4:2
1Pe 4:17

n Jes 53:1; Jo 12:38; o Jo 4:42; Jo 17:20; p Ga 3:2; q Mt 24:14; Han 1:8; r Ps 19:4; s Mt 10:5; Han 2:14; t De 32:21.

zegt: „Ik werd gevonden door hen
die mij niet zochten;[a] ik ben open-
baar geworden aan hen die niet
naar mij vroegen."[b] **21** Maar
aangaande Israël zegt hij: „De ge-
hele dag heb ik mijn handen uit-
gebreid naar een volk dat onge-
hoorzaam[c] is en tegenspreekt."[d]

11 Ik vraag dan: God heeft
zijn volk toch niet verwor-
pen?[e] Moge dat nooit geschieden!
Want ook ik ben een Israëliet,[f]
van het zaad van Abraham, uit
de stam Benjamin.[g] **2** God heeft
zijn volk, dat hij eerst heeft er-
kend, niet verworpen.[h] Weet GIJ
dan niet wat de Schrift zegt in ver-
band met Elia, wanneer hij Israël
bij God aanklaagt?[i] **3** „Jehovah,
zij hebben uw profeten gedood,
zij hebben uw altaren uitgegraven,
en ik ben alleen overgebleven, en
zij zoeken mijn ziel."[j] **4** Maar
wat zegt de godsspraak[k] tot hem?
„Ik heb zevenduizend man voor
mij doen overblijven, [mannen] die
de knie niet voor Baäl hebben ge-
bogen."[l] **5** Zo is er daarom ook
in het tegenwoordige tijdperk een
overblijfsel[m] verschenen overeen-
komstig een verkiezing[n] ten ge-
volge van onverdiende goedheid.
6 Indien het nu door onverdien-
de goedheid[o] is, is het niet langer
ten gevolge van werken;[p] anders
blijkt de onverdiende goedheid
geen onverdiende goedheid meer
te zijn.[q]

7 Wat dan? Juist hetgeen Is-
raël ernstig zoekt, heeft het niet
verkregen,[r] maar de uitverkoren-
en[s] hebben het verkregen. Van
de overigen waren de zinnen af-
gestompt,[t] **8** zoals er staat ge-
schreven: „God heeft hun een
geest van diepe slaap gegeven,[u]
ogen om niet te zien en oren om
niet te horen, tot op de dag van
vandaag."[v] **9** Ook zegt David:
„Laat hun tafel hun tot een strik
en tot een val en tot een struikel-
blok en tot een vergelding wor-
den;[w] **10** laat hun ogen verdui-
sterd worden, zodat zij niet zien,
en krom hun rug voor altijd."[x]

HFDST. 10

a Ro 9:30
b Jes 65:1, LXX
c Jer 11:8
Za 7:12
d Jes 65:2

HFDST. 11

e 1Sa 12:22
Jer 31:37
Am 9:8
f Han 22:3
2Kor 11:22
g Fil 3:5
h Ex 19:5
Ps 94:14
i 1Kon 19:10
j 1Kon 19:2
1Kon 19:14
k Han 7:38
l 1Kon 19:18
m Jer 3:14
Ro 9:27
n Ro 9:11
o Ef 1:7
Ef 2:8
p Ga 2:16
Ef 2:9
q Ga 5:4
r Jo 1:11
Ro 9:31
s Jo 1:12
Ro 11:28
t 2Kor 3:14
u Jes 29:10
v De 29:4
Jer 5:21
w Ps 69:22
x Ps 69:23

2e kolom

a 1Kor 10:8
Heb 4:11
b Ga 6:1
c Ro 11:19
d De 32:21
Ro 10:19
e Ro 9:23
Kol 1:27
f Ro 11:25
Opb 7:4
g 1Kor 9:1
1Kor 15:9
h Han 9:15
Ga 1:16
Ef 3:8
i Fil 1:12
2Ti 4:5
j Han 28:31
Kol 1:23
1Ti 1:12
k Ro 9:3
l 1Kor 9:22
1Ti 4:16
m Mt 21:43
Heb 8:13
n Ro 5:11
2Kor 5:19
o Nu 15:21
Ne 10:37
Ez 44:30
p Le 11:44
1Pe 1:16
q Ef 2:11
Ef 2:14
r Re 9:9
s Jer 11:16
t 1Kor 10:12
u Jes 37:31

11 Daarom vraag ik: Zijn zij zó
gestruikeld, dat zij volledig ten
val zijn gekomen?[a] Dat geschie-
de nooit! Maar door hun misstap[b]
is er redding voor mensen der
natiën,[c] om hen tot jaloezie te
prikkelen.[d] **12** Indien nu hun
misstap rijkdom voor de wereld
betekent, en hun vermindering
rijkdom voor mensen der natiën,[e]
hoeveel te meer zal het volledige
aantal[f] van hen dit dan wel bete-
kenen!

13 Nu spreek ik tot U die men-
sen der natiën zijt. Aangezien ik
in werkelijkheid een apostel[g] der
natiën[h] ben, verheerlijk[i] ik mijn
bediening,[j] **14** of ik wellicht op
enigerlei wijze [degenen die] mijn
eigen vlees [zijn], tot jaloezie
kan prikkelen en sommigen uit
hen[k] kan redden.[l] **15** Want in-
dien hun verwerping[m] verzoe-
ning[n] voor de wereld betekent,
wat zal hun aanneming dan an-
ders betekenen dan leven uit de
doden? **16** Indien voorts [het
deel dat wordt genomen als] eer-
stelingen[o] heilig is, dan is ook de
massa heilig; en indien de wortel
heilig is,[p] zijn de takken het ook.

17 Indien echter sommige van
de takken werden weggebroken,
maar gij, ofschoon een wilde olijf-
boom, daartussen werdt geënt[q] en
deel hebt gekregen aan de wor-
tel der vetheid[r] van de olijfboom,[s]
18 juich dan niet in triomf over
de takken. Indien gij echter wel
in triomf over ze juicht,[t] [bedenk
dan, dat] niet gij de wortel[u] draagt,
maar de wortel u.[v] **19** Gij zult
dan zeggen: „Er werden takken
weggebroken[w] opdat ik zou wor-
den geënt."[x] **20** Heel juist! Om
[hun] ongeloof[y] werden zij weg-
gebroken, maar gij staat door ge-
loof.[z] Heb niet langer hoge ideeën,[a]
maar koester vrees.[b] **21** Want
indien God de natuurlijke tak-
ken niet heeft gespaard, zal hij
ook u niet sparen.[c] **22** Zie daar-

v Jes 60:21; Heb 2:11; w Jo 15:6; x Han 15:14;
y Mt 21:43; Heb 3:19; Heb 11:6; z Ga 3:11; Ef 2:8;
a Ro 12:16; b Fil 2:12; c Jo 15:2.

om Gods goedheid[a] en gestrengheid.[b] Gestrengheid jegens hen die zijn gevallen,[c] maar Gods goedheid jegens u, mits gij in zijn goedheid blijft;[d] anders zult ook gij worden weggekapt.[e] **23** Wat hen betreft, indien zij niet in hun ongeloof blijven, zullen ook zij worden geënt;[f] want God kan hen opnieuw enten. **24** Want indien gij uit de van nature wilde olijfboom werdt weggesneden en tegen de natuur in op de gekweekte olijfboom werdt geënt,[g] hoeveel te meer zullen dan dezen, die natuurlijke [takken] zijn, op hun eigen olijfboom worden geënt![h]

25 Want ik wil niet, broeders, dat GIJ onwetend zijt omtrent dit heilige geheim,[i] opdat GIJ niet beleidvol zijt in UW eigen ogen: dat er over Israël gedeeltelijk een afstomping der zinnen[j] is gekomen totdat het volledige aantal[k] mensen der natiën is binnengekomen,[l] **26** en op deze wijze zal heel Israël[m] gered worden. Zoals er staat geschreven: „De bevrijder zal uit Sion komen[n] en de goddeloze praktijken van Jakob afwenden.[o] **27** En dit is het verbond van mijn zijde met hen,[p] wanneer ik hun zonden wegneem."[q] **28** Met betrekking tot het goede nieuws zijn zij weliswaar vijanden ter wille van U,[r] maar met betrekking tot [Gods] verkiezing zijn zij geliefden ter wille van hun voorvaders.[s] **29** Want de gaven en de roeping Gods zijn dingen waarvan hij geen spijt zal hebben.[t] **30** Want evenals GIJ eens ongehoorzaam[u] aan God zijt geweest, maar U nu vanwege hun ongehoorzaamheid[v] barmhartigheid is betoond,[w] **31** zo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geweest, wat barmhartigheid voor U tot gevolg heeft gehad,[x] opdat ook hun nu barmhartigheid betoond zou worden. **32** Want God heeft hen allen te zamen in ongehoorzaamheid opgesloten[y] om aan hen allen barmhartigheid te betonen.[z]

33 O de diepte van Gods rijkdom[a] en wijsheid[b] en kennis![c] Hoe ondoorgrondelijk [zijn] zijn oordelen[a] en hoe onnaspeurlijk zijn wegen! **34** Want „wie heeft de zin van Jehovah leren kennen,[b] of wie is zijn raadsman geworden"?[c] **35** Of: „Wie heeft hem eerst [iets] gegeven, zodat het hem vergolden moet worden?"[d] **36** Want uit hem en door hem en voor hem zijn alle dingen.[e] Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid.[f] Amen.

12 Dientengevolge verzoek ik U dringend, broeders, op grond van Gods mededogen, UW lichaam aan te bieden[g] als een slachtoffer[h] dat levend,[i] heilig[j] en God welgevallig[k] is, een heilige dienst[l] met UW denkvermogen.[m] **2** En wordt niet langer naar dit samenstel van dingen gevormd,[n] maar wordt veranderd door UW geest te hervormen,[o] opdat GIJ U ervan kunt vergewissen[p] wat de goede en welgevallige en volmaakte wil[q] van God is.

3 Want krachtens de onverdiende goedheid die mij is gegeven, zeg ik tot een ieder onder U, niet meer van zichzelf te denken dan nodig is,[r] maar met een gezond verstand te denken,[s] een ieder naar de mate[t] van geloof[u] die God hem heeft toebedeeld. **4** Want evenals wij in één lichaam vele leden hebben,[v] maar de leden niet alle dezelfde functie hebben, **5** zo zijn wij, hoewel velen, één lichaam[w] in eendracht met Christus, maar leden die ieder afzonderlijk elkaar toebehoren.[x] **6** Daar wij nu gaven hebben die verschillen[y] overeenkomstig de onverdiende goedheid[z] die ons is gegeven, hetzij profetie, [laten wij profeteren] overeenkomstig het geloof dat [ons] is toegemeten; **7** of een bediening, [laten wij ons toeleggen] op die bediening;[a] of hij die onderwijst,[b] [laat hij zich toeleggen] op zijn onderwijs;[c] **8** of hij die vermaant, [laat hij zich

HFDST. 11

a Ex 19:4
Lu 6:35
Ro 2:4
b Ju 5
c Mt 23:38
d 1Kor 15:2
e Mt 25:30
Mt 25:46
f Han 2:38
g Ro 11:17
h 2Kor 3:16
i 1Kor 4:1
Ef 3:5
j Ro 11:7
2Kor 3:14
k Ro 11:12
Opb 7:4
l Opb 7:3
m Ro 2:29
Ro 9:6
Ga 3:29
Ga 6:16
n Ps 14:7
o Jes 59:20, LXX
p Jes 59:21
q Jes 27:9
Jer 31:33
Heb 8:8
r Heb 4:6
s De 10:15
t Nu 23:19
u Ef 2:2
Ef 2:12
v Han 7:51
Heb 3:8
w Han 15:9
x Kol 1:22
y Ro 3:9
z 1Ti 1:16
1Ti 2:4
Heb 4:16
a Ro 2:4
Ro 9:23
b Sp 2:6
Sp 3:19
c Ps 139:6

2e kolom

a Ps 36:6
b 1Kor 2:16
c Jes 40:13
Da 4:35
d Job 41:11
e 1Kor 8:6
f Ga 1:5
Opb 4:11

HFDST. 12

g Ps 110:3
1Kor 6:20
h Heb 13:13
i Ro 6:13
j 2Kor 7:1
1Pe 1:15
k Le 22:19
l Fil 3:3
Heb 9:14
m 2Ti 1:7
n 1Pe 1:14
o Ro 7:25
Ef 4:23
p 1Ti 4:15
q 1Th 4:3
Opb 4:11
r Sp 16:18
1Kor 4:6
Ga 6:3
Ef 4:2
1Pe 5:5

s Tit 2:6; 1Pe 4:7; t Ef 4:7; u Ef 2:8; v 1Kor 12:12; w Kol 3:15; x 1Kor 12:25; Ef 4:25; y 1Kor 12:4; Ef 3:7; z 1Pe 4:10; a 1Pe 4:11; b Ga 6:6; c 1Ti 5:17.

toeleggen] op zijn vermanen;[a] hij
die uitdeelt, [doe het] met vrijge-
vigheid;[b] hij die de leiding heeft,[c]
[doe het] in alle ernst; hij die
barmhartigheid betoont,[d] [doe
het] met blijmoedigheid.
9 [UW] liefde[e] zij zonder hui-
chelarij.[f] Hebt een afschuw van
wat goddeloos is,[g] hangt het goe-
de aan.[h] **10** Hebt in broederlijk-
e liefde[i] tedere genegenheid
voor elkaar. Neemt de leiding in
het betonen van eer[j] aan elkaar.
11 Doet UW werk niet traag.[k] Zijt
vurig van geest.[l] Dient Jehovah
als slaven.[m] **12** Verheugt U in de
hoop.[n] Volhardt onder verdruk-
king.[o] Houdt aan in het gebed.[p]
13 Deelt met de heiligen naar
gelang van hun behoeften.[q] Be-
wandelt de weg der gastvrijheid.[r]
14 Blijft zegenen die U vervol-
gen;[s] zegent[t] en vervloekt niet.[u]
15 Verheugt U met mensen die
zich verheugen;[v] weent met men-
sen die wenen. **16** Weest jegens
anderen net zo gezind als jegens
UZELF;[w] zint niet op hoge dingen,[x]
maar laat U door de nederige din-
gen meevoeren.[y] Wordt niet be-
leidvol in UW eigen ogen.[z]
17 Vergeldt niemand kwaad
met kwaad.[a] Verschaft voortref-
felijke dingen voor het oog van
alle mensen. **18** Zijt indien mo-
gelijk, voor zover het van U af-
hangt, vredelievend[b] jegens alle
mensen. **19** Weekt UZELF niet,[c]
geliefden, maar geeft plaats aan
de gramschap;[d] want er staat ge-
schreven: „Aan mij is de wraak;
ik wil vergelden, zegt Jehovah.”[e]
20 Maar „indien uw vijand hon-
ger heeft, geef hem te eten; in-
dien hij dorst heeft, geef hem iets
te drinken;[f] want door dit te doen,
zult gij vurige kolen op zijn hoofd
stapelen”.[g] **21** Laat u niet over-
winnen door het kwade, maar blijf
het kwade overwinnen met het
goede.[h]

13 Iedere ziel zij onderworpen[i]
aan de superieure autori-
teiten,[j] want er is geen autoriteit[k]
dan door God;[l] de bestaande auto-
riteiten zijn door God in hun rela-
tieve[a] posities geplaatst.[b] **2** Wie
zich daarom tegen de autoriteit
verzet, heeft zich tegen de rege-
ling van God gesteld; zij die zich
ertegen hebben gesteld, zullen
een oordeel over zich brengen.[c]
3 Want zij die regeren, zijn niet
voor de goede, maar voor de slech-
te daad een voorwerp van vrees.[d]
Wilt gij dan geen vrees hebben
voor de autoriteit? Blijf het goe-
de doen,[e] en gij zult lof van haar
hebben; **4** want ze is Gods die-
nares voor u, tot uw welzijn.[f] Maar
indien gij het slechte doet,[g] vrees
dan; want niet voor niets draagt
ze het zwaard; want ze is Gods die-
nares, een wreekster[h] voor het tot
uitdrukking brengen van gram-
schap jegens degene die het slech-
te beoefent.
5 Daarom bestaat er een dwin-
gende reden voor dat GIJ in onder-
worpenheid zijt, niet alleen van-
wege die gramschap, maar ook
vanwege [UW] geweten.[i] **6** Want
daarom betaalt GIJ ook belastin-
gen; want zij zijn Gods openbare
dienaren,[j] die juist dit doel voort-
durend dienen. **7** Geeft aan al-
len wat hun toekomt: aan hem die
[vraagt om] de belasting, de belas-
ting;[k] aan hem die [vraagt om] de
schatting, de schatting; aan hem
die [vraagt om] vrees, die vrees;[l]
aan hem die [vraagt om] eer, die
eer.[m]
8 Zijt niemand iets schuldig[n]
dan elkaar lief te hebben;[o] want
hij die zijn medemens liefheeft,
heeft [de] wet vervuld.[p] **9** Want
het [wetsreglement]: „Gij moogt
geen overspel plegen,[q] Gij moogt
niet moorden,[r] Gij moogt niet ste-
len,[s] Gij moogt niet begeren”,[t] en
welk ander gebod er ook is, wordt
samengevat in dit woord, name-
lijk: „Gij moet uw naaste liefheb-

HFDST. 12

a 2Ti 4:2
b De 15:11
Sp 11:25
2Kor 8:2
c 1Th 5:12
1Pe 5:2
d Ef 4:32
e 1Kor 13:4
f 1Ti 1:5
Jak 3:17
1Pe 1:22
g Ps 97:10
Sp 8:13
h Ps 34:14
Heb 1:9
i 1Th 4:9
j Fil 2:3
k Sp 13:4
l Han 18:25
m Ro 6:22
n 1Th 1:3
o Han 14:22
p Fil 4:6
1Th 5:17
q Sp 3:27
1Jo 3:17
r 1Pe 4:9
3Jo 8
s Mt 5:44
t Lu 6:28
1Kor 4:12
u Jak 3:9
v Lu 1:58
w Mt 22:39
1Pe 3:8
x Mr 10:42
Lu 22:24
y Lu 14:10
Jo 13:14
Ef 4:2
Fil 2:3
z Job 37:24
Sp 3:7
Jak 3:13
a 1Th 5:15
1Pe 2:23
1Pe 3:9
b 2Ti 2:24
Heb 12:14
Jak 3:18
c Heb 10:30
d Mt 5:39
e Le 19:18
De 32:35
Ps 99:8
Na 1:2
Heb 10:30
f Sp 25:21
g Sp 25:22
h Ex 23:4
Mt 5:44
Lu 6:27

HFDST. 13

i Tit 3:1
j 1Pe 2:13
k Lu 4:6
Opb 13:4
l Jo 19:11

2e kolom

a Mt 22:21
Han 5:29
1Kor 11:3
b De 32:8
Han 17:26
c Pr 8:4
d 1Pe 2:14
e 1Pe 3:13
f Heb 13:21

g Ps 34:16; h Jes 10:5; Jes 45:1; i 1Pe 2:19; 1Pe 3:16; j Ro 15:27; k Mt 22:21; Mr 12:17; Lu 20:25; l Sp 24:21; m 1Pe 2:13; 1Pe 2:17; n Ps 37:21; o Kol 3:14; 1Ti 1:5; 1Jo 4:11; p Ga 5:14; Jak 2:8; q Ex 20:14; Mal 3:5; Mt 5:28; Mt 19:18; 1Kor 6:9; r Ge 9:6; De 5:17; Sp 6:17; s Ex 20:15; t Ex 20:17.

ben als uzelf."[a] **10** De liefde[b] berokkent de naaste geen kwaad;[c] daarom is de liefde de vervulling van de wet.[d]

11 [Doet] dit ook omdat GIJ de gelegen tijd weet, dat het uur reeds is aangebroken waarop GIJ uit de slaap dient te ontwaken,[e] want thans is onze redding dichterbij dan toen wij gelovigen werden.[f] **12** De nacht is ver gevorderd; de dag[g] is nabij gekomen. Laten wij daarom de werken die tot de duisternis behoren, afleggen[h] en de wapenen[i] van het licht aandoen. **13** Laten wij betamelijk wandelen,[j] zoals overdag, niet in brasserijen en drinkgelagen,[k] niet in ongeoorloofde gemeenschap en losbandig gedrag,[l] niet in twist[m] en jaloezie. **14** Maar doet de Heer Jezus Christus aan[n] en maakt niet van tevoren plannen voor de begeerten van het vlees.[o]

14 Aanvaardt degene die zwakheden[p] heeft in [zijn] geloof, maar niet om beslissingen te nemen betreffende innerlijke[q] twijfelvragen. **2** De een bezit het geloof dat hij alles mag eten,[r] maar degene die zwak is, eet plantaardig voedsel. **3** Laat degene die eet, niet neerzien op degene die niet eet,[s] en laat degene die niet eet, geen oordeel vellen over degene die eet, want God heeft hem aanvaard. **4** Wie zijt gij, dat gij de huisknecht van een ander oordeelt?[t] Hij staat of valt voor zijn eigen meester.[u] Hij zal trouwens staande worden gehouden, want Jehovah kan hem staande houden.[v]

5 De een oordeelt dat de ene dag belangrijker is dan de andere;[w] een ander oordeelt dat de ene dag gelijk is aan alle andere;[x] een ieder zij volledig overtuigd in zijn eigen geest. **6** Wie de dag onderhoudt, onderhoudt die voor Jehovah. En wie eet, eet voor Jehovah,[y] want hij brengt dank aan God;[z] en wie niet eet, eet niet voor Jehovah,[a] en toch brengt hij dank aan God.[b] **7** Niemand van

HFDST. 13

a Le 19:18 Mt 19:19 Mt 22:39 Lu 10:36
b 1Kor 13:4
c Lu 6:31 2Ti 2:24
d Mt 22:40
e Lu 21:36 1Kor 15:34 1Th 5:6
f Jes 56:1
g Ef 4:30
h Ef 5:11
i 2Kor 6:7 Ef 6:11 1Th 5:8
j 1Pe 2:12
k 1Pe 4:3
l Sp 21:27 Ef 4:19
m 2Kor 12:20 Tit 3:9
n 1Kor 11:1 Ga 3:27 Ef 4:24
o Ga 5:16

HFDST. 14

p Ro 15:1 1Kor 8:11 1Th 5:14
q 1Kor 8:7
r Ge 9:3
s Kol 2:16
t Mt 7:1 Jak 4:12
u 1Kor 4:4
v Jer 35:19
w Ga 4:10
x Kol 2:16
y Ps 92:1
z Mt 15:36 1Ti 4:4
a Le 11:8 Jer 36:9
b 1Kor 10:31

2e kolom

a 1Kor 6:19
b Ps 146:2 Ga 2:19 1Pe 4:2
c Es 4:16 Ps 116:15
d 1Th 4:14
e Jo 12:24
f 1Th 5:10 Opb 1:18
g Han 10:36
h Lu 6:37 Ro 14:4
i Han 10:42 Han 17:31 2Kor 5:10
j Jes 49:18
k Jes 45:23, LXX
l Pr 12:14 Mt 12:36 2Kor 5:10 1Pe 4:5
m Mt 7:1
n Fil 1:10
o 1Jo 2:10
p Mt 17:27 Mt 18:6 1Kor 8:9 1Kor 10:32

ons leeft in feite alleen met betrekking tot zichzelf,[a] en niemand sterft alleen met betrekking tot zichzelf; **8** want indien wij leven, dan leven wij voor Jehovah,[b] en ook indien wij sterven, dan sterven wij voor Jehovah.[c] Derhalve behoren wij of wij nu leven of sterven, Jehovah toe.[d] **9** Want hiertoe is Christus gestorven en weer tot leven gekomen,[e] opdat hij Heer over zowel de doden[f] als de levenden zou zijn.[g]

10 Maar waarom oordeelt gij uw broeder?[h] Of waarom ziet gij ook neer op uw broeder? Want wij zullen allen voor de rechterstoel[i] van God staan; **11** want er staat geschreven: „'Zo waar ik leef,' zegt Jehovah,[j] 'voor mij zal elke knie zich buigen en iedere tong zal God openlijk erkennen.'"[k] **12** Zo zal dan een ieder van ons voor zichzelf rekenschap afleggen aan God.[l]

13 Laten wij elkaar daarom niet langer oordelen,[m] maar neemt liever deze beslissing,[n] een broeder[o] geen struikelblok[p] in de weg te leggen noch iets waarover hij kan vallen. **14** Ik weet en ben ervan overtuigd in de Heer Jezus, dat niets op zichzelf verontreinigd is;[q] alleen voor iemand die iets als verontreinigd beschouwt, voor hem is het verontreinigd.[r] **15** Want indien uw broeder vanwege voedsel tot droefheid wordt gestemd, wandelt gij niet langer overeenkomstig liefde.[s] Richt niet door uw voedsel degene te gronde voor wie Christus is gestorven.[t] **16** Laat daarom over het goede dat gijlieden doet, niet ten nadele van U worden gesproken. **17** Want het koninkrijk Gods[u] betekent niet eten en drinken,[v] maar [het betekent] rechtvaardigheid[w] en vrede[x] en vreugde[y] met heilige geest. **18** Want hij die in dit opzicht Christus als slaaf dient, is God welgevallig en draagt de goedkeuring van de mensen weg.[z]

---

q Mt 15:11; Han 10:15; 1Ti 4:4; **r** Tit 1:15; **s** Ef 5:2; **t** 1Kor 8:11; **u** Mt 6:33; Lu 17:20; **v** 1Kor 8:8; **w** 2Pe 3:13; **x** Jo 14:27; **y** Mt 25:21; **z** 2Kor 8:21.

19 Laten wij dus de dingen nastreven die de vrede bevorderen[a] en de dingen die tot opbouw van elkaar dienen.[b] **20** Houd ermee op het werk van God louter ter wille van voedsel af te breken.[c] Alle dingen zijn weliswaar rein, maar het is schadelijk voor de mens die met een aanleiding tot struikelen eet.[d] **21** Het is goed geen vlees te eten noch wijn te drinken noch iets te doen waarover uw broeder struikelt.[e] **22** Heb het geloof dat gij bezit, overeenkomstig uzelf voor het aangezicht van God.[f] Gelukkig is hij die zichzelf geen oordeel op de hals haalt door wat hij goedkeurt. **23** Indien hij echter twijfels heeft, is hij reeds veroordeeld indien hij eet,[g] omdat [hij] niet uit geloof [eet]. Ja, alles wat niet uit geloof is, is zonde.[h]

15 Wij evenwel die sterk zijn, behoren de zwakheden te dragen van hen die niet sterk zijn[i] en niet onszelf te behagen.[j] **2** Laat een ieder van ons [zijn] naaste behagen in datgene wat [zijn] opbouw ten goede komt.[k] **3** Want ook de Christus heeft zichzelf niet behaagd,[l] maar zoals er staat geschreven: „De smaadheden van hen die u smaadden, zijn op mij gevallen."[m] **4** Want alle dingen die eertijds werden geschreven, werden tot ons onderricht[n] geschreven,[o] opdat wij door middel van onze volharding[p] en door middel van de vertroosting[q] uit de Schriften hoop zouden hebben.[r] **5** Moge nu de God die volharding en vertroosting schenkt, geven dat GIJ onder elkaar dezelfde geestesgesteldheid[s] hebt die Christus Jezus bezat, **6** opdat GIJ eensgezind[t] met één mond de God en Vader van onze Heer Jezus Christus moogt verheerlijken.

7 Aanvaardt elkaar daarom,[u] zoals ook de Christus ons heeft aanvaard,[v] tot heerlijkheid van God. **8** Want ik zeg dat Christus in werkelijkheid ten behoeve van Gods waarachtigheid[w] een dienaar[x] van de besnedenen[y] is geworden, ten einde de beloften[a] die Hij aan hun voorvaders had gedaan, waar te maken, **9** en opdat de natiën[b] God vanwege zijn barmhartigheid[c] zouden verheerlijken. Zoals er staat geschreven: „Daarom zal ik u openlijk erkennen onder de natiën en voor uw naam zal ik melodieën spelen."[d] **10** En wederom zegt hij: „Weest vrolijk, GIJ natiën, met zijn volk."[e] **11** En wederom: „Looft Jehovah, al GIJ natiën, en laten alle volken hem loven."[f] **12** En wederom zegt Jesaja: „Er zal zijn de wortel van Isaï,[g] en er zal iemand opstaan om over de natiën te heersen;[h] op hem zullen de natiën hun hoop vestigen."[i] **13** Moge de God die hoop geeft, U vervullen met alle vreugde en vrede doordat GIJ gelooft, opdat GIJ overvloedig moogt zijn in hoop met kracht van heilige geest.[j]

14 Nu ben ook ik voor mij er met betrekking tot U, mijn broeders, van overtuigd dat GIJ ook zelf vol goedheid zijt, daar GIJ vervuld zijt met alle kennis,[k] en dat GIJ ook in staat zijt elkaar ernstig te vermanen.[l] **15** Aangaande sommige punten schrijf ik U echter wat vrijmoediger, als het ware om ze U weer in herinnering te brengen,[m] krachtens de onverdiende goedheid die mij door God gegeven is[n] **16** om een openbare dienaar van Christus Jezus te zijn voor de natiën[o] en deel te nemen aan het heilige werk van het goede nieuws[p] van God, opdat de offergave,[q] namelijk deze natiën, aanvaardbaar[r] zou blijken te zijn, geheiligd met heilige geest.[s]

17 Daarom heb ik reden tot juichen in Christus Jezus[t] wanneer het aankomt op dingen die God betreffen.[u] **18** Want ik zal het niet wagen over iets anders te spreken dan over de dingen die Christus door bemiddeling van mij tot stand heeft gebracht[v] om de natiën tot gehoorzaamheid[w]

HFDST. 14

a Mt 5:9; Ro 12:18
b 1Kor 14:12; Heb 10:24
c Ro 14:3; 1Kor 8:11
d 1Kor 8:9
e Ro 14:13; 1Kor 8:13; 1Kor 10:24
f 1Kor 10:23
g Tit 1:15
h Jak 4:17

HFDST. 15

i Ro 14:1; Ga 6:1; Ga 6:2; 1Th 5:14
j 1Kor 10:24
k 1Kor 9:22; Fil 2:4
l Mr 10:45; Jo 5:30; Ga 1:4
m Ps 69:9
n 2Ti 3:16; 2Pe 1:19
o Ro 4:23; 1Kor 10:11
p Ro 5:4
q Ps 119:50
r 1Kor 9:10; Heb 3:6; 1Pe 1:10
s Fil 2:5
t 1Kor 1:10; 2Kor 13:11; Fil 2:2; 1Pe 3:8
u Flm 17
v Jo 6:37
w Mi 7:20
x Mt 20:28
y Mt 15:24; Jo 1:11

2e kolom

a Ge 22:18; Ps 89:3
b Ro 3:29
c Ro 9:23
d 2Sa 22:50; Ps 18:49
e De 32:43
f Ps 117:1
g Jes 11:1; Opb 5:5
h Ge 49:10
i Jes 11:10; Mt 12:21
j Jes 40:31; Heb 6:11
k 1Kor 8:7; Fil 1:9; 2Pe 1:12; 1Jo 2:21
l 2Th 3:15
m 2Pe 1:13
n Ro 12:3; Ga 1:15; Ef 3:7
o Ro 11:13; Ga 2:7; Ga 2:8
p Mt 4:23; Mr 1:1; Han 20:24; Ef 6:15; Opb 14:6
q Fil 2:17
r Ro 12:1
s 2Kor 3:3; t Fil 3:3; u Heb 2:17; Heb 5:1; v Mt 28:20; 2Kor 3:5; w Ro 16:26.

te brengen, door [mijn] woord[a]
en daad, **19** met de kracht van
tekenen en wonderen,[b] met de
kracht van heilige geest, zodat
ik van Jeruzalem uit en in een
kring[c] helemaal tot aan Illyrië
toe het goede nieuws omtrent de
Christus grondig gepredikt heb.[d]
20 Ja, op deze wijze heb ik het
mij ten doel gesteld het goede
nieuws nergens bekend te ma-
ken waar de naam van Christus
reeds genoemd was, opdat ik niet
op het fundament van een ander
zou bouwen,[e] **21** maar, zoals er
staat geschreven: „Degenen aan
wie geen aankondiging betreffen-
de hem is gedaan, zullen zien, en
zij die niet hebben gehoord, zul-
len begrijpen."[f]

22 Daarom werd ik ook vele ma-
len verhinderd naar U toe te ko-
men.[g] **23** Maar nu ik in deze
streken geen [onaangeroerd] ge-
bied meer heb, en aangezien ik
reeds enige jaren het verlangen
koester naar U toe te komen[h]
24 wanneer ik op weg ben naar
Spanje,[i] hoop ik U bovenal op de
reis daarheen te zien en een eind-
weegs door U vergezeld te wor-
den,[j] nadat ik eerst enigermate
door UW gezelschap voldaan ben.
25 Maar nu sta ik op het punt
naar Jeruzalem te reizen om de
heiligen te dienen.[k] **26** Want de-
genen die in Macedonië en Acha-
je[l] zijn, hebben graag van hun
goederen gedeeld door een bijdra-
ge te geven[m] aan de armen onder
de heiligen in Jeruzalem. **27** Ja,
hoewel zij het graag hebben ge-
daan, stonden zij toch bij hen in
de schuld; want indien de natiën
deel hebben gekregen aan hun
geestelijke goederen,[n] zijn zij ook
verschuldigd hen in het openbaar
te dienen met goederen voor het
vleselijke lichaam.[o] **28** Nadat ik
daarom dit heb volbracht en deze
vrucht[p] veilig aan hen heb afge-
dragen, zal ik via U naar Spanje
reizen.[q] **29** Bovendien weet ik
dat wanneer ik bij U kom, ik met
een volle mate van zegen van
Christus zal komen.[r]

HFDST. 15

a 1Kor 2:4
2Kor 13:3
b Han 15:12
2Kor 12:12
c Mt 10:23
d Han 21:19
2Kor 10:13
e 2Kor 10:15
f Jes 52:15
g Ro 1:13
h Han 19:21
i Ro 15:28
j Han 15:3
1Kor 16:6
k Han 11:29
Han 19:21
Han 20:22
Han 24:17
l 2Kor 9:2
m 1Kor 16:1
2Kor 8:4
2Kor 9:12
n Ro 11:12
o 1Kor 9:11
1Kor 9:14
Ga 6:6
Heb 13:16
p Fil 4:17
q Ro 15:24
r Ro 1:11

2e kolom

a Fil 2:1
b 2Kor 1:11
Ef 6:18
Kol 4:3
1Th 5:25
c 2Th 3:2
d Ro 15:26
e 2Kor 8:4
f 1Kor 16:18
g Mr 5:34
Lu 1:79
1Kor 14:33
Fil 4:9
1Th 5:23
Heb 13:20

HFDST. 16

h Mt 27:55
Lu 8:3
Han 2:18
i Han 18:18
j Fil 2:29
3Jo 8
k Ro 12:13
1Jo 3:17
l Han 18:2
Han 18:26
1Kor 16:19
2Ti 4:19
m 1Kor 3:9
Kol 4:11
n 1Jo 3:16
o Ef 5:20
p 1Kor 16:19
Kol 4:15
Flm 2
q 1Kor 16:15
r Ro 9:3
Ro 16:11
s Kol 4:10
t Jo 17:21
Fil 1:1
u 2Ti 4:19
v Kol 4:15
w Ro 9:3
x Ef 6:21
Kol 4:7

30 Nu vermaan ik U, broeders,
door onze Heer Jezus Christus
en door de liefde van de geest,[a]
U met mij in te spannen in gebe-
den tot God voor mij,[b] **31** opdat
ik bevrijd mag worden[c] van de
ongelovigen in Judea en dat mijn
bediening welke voor Jeruzalem[d]
is, aanvaardbaar voor de heiligen[e]
mag blijken te zijn, **32** zodat ik,
wanneer ik door Gods wil met
vreugde bij U kom, te zamen met U
verkwikt[f] zal worden. **33** Moge
de God die vrede geeft, met U allen
zijn.[g] Amen.

16 Ik beveel U onze zuster
Febe aan, die een dienares[h]
is van de gemeente die in
Kenchrea[i] is, **2** opdat GIJ haar
ontvangt[j] in [de] Heer op een wijze
die de heiligen waardig is en haar
bijstaat in elke aangelegenheid
waarin zij U nodig mocht heb-
ben,[k] want ook zijzelf heeft bewe-
zen een verdedigster van velen,
ja, van mijzelf te zijn.

3 Brengt mijn groeten over aan
Priska en Aquila,[l] mijn medewer-
kers[m] in Christus Jezus, **4** die
voor mijn ziel hun eigen hals heb-
ben gewaagd,[n] jegens wie niet al-
leen ik dankbaar ben,[o] maar ook
alle gemeenten der natiën; **5** en
[groet] de gemeente die in hun
huis is.[p] Groet mijn geliefde Epe-
netus, die een eersteling[q] van
Asia is voor Christus. **6** Groet
Maria, die veel voor U heeft gear-
beid. **7** Groet Andronikus en
Junias, mijn bloedverwanten[r] en
mijn medegevangenen,[s] die man-
nen van aanzien zijn onder de
apostelen en die langer in een-
dracht[t] met Christus zijn dan ik.

8 Brengt mijn groeten over[u] aan
Ampliatus, mijn geliefde in [de]
Heer. **9** Groet Urbanus, onze me-
dewerker in Christus, en mijn ge-
liefde Stachys. **10** Groet[v] Apel-
les, de goedgekeurde in Christus.
Groet hen die van het huisgezin
van Aristobulus zijn. **11** Groet
Herodion, mijn bloedverwant.[w]
Groet degenen van het huisgezin
van Narcissus die in [de] Heer[x]

zijn. **12** Groet Tryfena en Tryfosa, [vrouwen] die hard werken in [de] Heer. Groet Persis, onze geliefde, want zij heeft veel gearbeid in [de] Heer. **13** Groet Rufus, de uitverkorene in [de] Heer, en zijn moeder en de mijne. **14** Groet Asynkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas en de broeders die bij hen zijn. **15** Groet Filologus en Julia, Nereus en zijn zuster, en Olympas, en alle heiligen die bij hen zijn.[a] **16** Groet elkaar met een heilige kus.[b] Alle gemeenten van de Christus groeten U.

17 Nu vermaan ik U, broeders, hen in het oog te houden die, in strijd met de leer[c] welke GIJ hebt geleerd, verdeeldheid veroorzaken[d] en aanleiding tot struikelen geven, en mijdt hen.[e] **18** Want dat soort van mensen zijn geen slaven van onze Heer Christus, maar van hun eigen buik;[f] en door vleiend gepraat[g] en complimenteuze woorden[h] verleiden zij de harten van de argelozen. **19** Want UW gehoorzaamheid is aan allen bekend geworden.[i] Daarom verheug ik mij over U. Maar ik wil dat GIJ wijs[j] zijt ten opzichte van het goede, doch onschuldig[k] ten opzichte van het kwade.[l] **20** Wat de God die vrede geeft[m] betreft, hij zal Satan binnenkort onder UW voeten verbrijzelen.[a] Moge de onverdiende goedheid van onze Heer Jezus met U zijn.[b]

21 Timotheüs, mijn medewerker, laat U groeten, en eveneens Lucius en Jason en Sosipater, mijn bloedverwanten.[c]

22 Ik, Tertius, die deze brief heb geschreven, groet U in [de] Heer.

23 Gajus,[d] mijn gastheer en die van de gehele gemeente, laat U groeten. Erastus, de stadsbeheerder,[e] laat U groeten, en eveneens Quartus, zijn broeder. **24** ——

25 Hem nu[f] die U standvastig kan maken in overeenstemming met het goede nieuws dat ik bekendmaak en de prediking van Jezus Christus, overeenkomstig de openbaring van het heilige geheim,[g] dat tijden lang verzwegen bleef **26** maar nu openbaar gemaakt is[h] en in overeenstemming met het bevel van de eeuwige God door middel van de profetische geschriften onder alle natiën is bekendgemaakt tot bevordering van gehoorzaamheid door geloof;[i] **27** aan de alleen wijze God[j] zij de heerlijkheid,[k] door bemiddeling van Jezus Christus,[l] tot in eeuwigheid. Amen.

HFDST. 16

a 1Kor 16:19
b 1Kor 16:20; 2Kor 13:12; 1Th 5:26; 1Pe 5:14
c Mt 7:15; Ro 6:17
d Ju 19
e 2Th 3:6; 2Th 3:14; Tit 3:10; 2Jo 10
f Fil 3:19; Ju 12
g 2Pe 2:3; Ju 16
h Kol 2:4; Tit 1:10
i Ro 1:8
j Kol 1:9
k Mt 10:16
l Jer 4:22; 1Kor 14:20
m Ro 15:33

2e kolom

a Ge 3:15; Heb 2:14
b 1Kor 16:23; Opb 22:21
c Ro 9:3; Ro 16:7
d 1Kor 1:14
e Han 19:35
f Ef 3:20; Ju 24
g Ef 1:9; Ef 3:9; Kol 1:26
h 2Ti 1:10
i Han 6:7; Tit 1:3
j Ro 11:33
k Ga 1:5
l Heb 13:21

DE EERSTE BRIEF AAN DE

KORINTHIËRS

1 Paulus, door Gods wil geroepen tot apostel[a] van Jezus Christus,[b] en Sosthenes,[c] onze broeder, **2** aan de gemeente van God die in Korinthe[d] is, aan U die geheiligd zijt[e] in eendracht met Christus Jezus, geroepen om heiligen te zijn,[f] samen met allen die overal de naam[g] van onze Heer Jezus Christus, hun Heer en de onze, aanroepen:[h]

3 Mogen onverdiende goedheid[i] en vrede[j] U ten deel vallen van God, onze Vader, en [de] Heer Jezus Christus.[a]

4 Ik dank God altijd voor U met het oog op de onverdiende goedheid[b] van God die U in Christus Jezus is gegeven:[c] **5** dat GIJ in alles in hem zijt verrijkt,[d] in de volledige bekwaamheid om te spreken en in de volle kennis,[e] **6** zoals ook het getuigenis om-

HFDST. 1

a Han 9:15; Ro 1:1; 1Ti 2:7
b 2Kor 1:1; Kol 1:1
c Han 18:17
d Han 18:1
e Jo 17:19; 1Kor 6:11; Heb 2:11; Heb 9:14
f Da 7:27; 1Pe 1:15
g Mt 12:21; Han 4:12
h Ro 3:22; Ef 4:5

i Tit 2:11; j Nu 6:26; Fil 4:7; **2e kolom** a 2Pe 1:2; b Jo 1:17; c Ef 1:7; Ef 2:7; d 2Kor 8:9; Ef 3:19; e Kol 1:9.

trent de Christus[a] vastheid onder U heeft gekregen, **7** zodat GIJ in geen enkele gave[b] ook maar iets te kort komt, terwijl GIJ verlangend wacht op de openbaring[c] van onze Heer Jezus Christus. **8** Hij zal U ook standvastig doen zijn[d] tot het einde toe, opdat GIJ op de dag[e] van onze Heer Jezus Christus[f] aan geen enkele beschuldiging blootstaat.[g] **9** God is getrouw,[h] door wie GIJ werdt geroepen tot een deelhebben[i] met zijn Zoon Jezus Christus, onze Heer.

10 Nu vermaan[j] ik U, broeders, door de naam[k] van onze Heer Jezus Christus, dat GIJ allen in overeenstemming[l] met elkaar spreekt en dat er geen verdeeldheid[m] onder U is, maar dat GIJ nauw verenigd zijt in dezelfde geest en in dezelfde gedachtegang.[n] **11** Er is mij namelijk door de [huisgenoten] van Chloë omtrent U onthuld,[o] mijn broeders, dat er onenigheden onder U bestaan. **12** Ik bedoel dit, dat een ieder van U zegt: „Ik behoor bij Paulus", „Maar ik bij Apollos",[p] „Maar ik bij Cefas", „Maar ik bij Christus." **13** De Christus bestaat verdeeld.[q] Paulus werd toch niet voor U aan een paal gehangen? Of werdt GIJ in de naam van Paulus gedoopt?[r] **14** Ik ben dankbaar dat ik niemand van U heb gedoopt behalve Crispus[s] en Gajus,[t] **15** zodat niemand kan zeggen dat GIJ in mijn naam werdt gedoopt. **16** Ja, ik heb ook het huisgezin van Stefanas[u] gedoopt. Overigens weet ik niet of ik nog iemand anders heb gedoopt. **17** Want Christus heeft mij niet uitgezonden[v] om te dopen, maar om het goede nieuws bekend te maken, niet met wijsheid van woorden,[w] opdat de martelpaal van de Christus niet nutteloos gemaakt zou worden.

18 Want het woord omtrent de martelpaal is dwaasheid[x] voor hen die vergaan,[y] maar voor ons die worden gered,[z] is het Gods kracht.[a] **19** Want er staat geschreven: „Ik zal de wijsheid van de wijzen doen vergaan[b] en de intelligentie van de intellectuelen[a] negeren."[b] **20** Waar is de wijze? Waar de schriftgeleerde?[c] Waar de debatvoerder[d] van dit samenstel van dingen?[e] Heeft God de wijsheid van de wereld niet dwaas gemaakt?[f] **21** Want daar in de wijsheid Gods de wereld door middel van haar wijsheid[g] God niet heeft leren kennen,[h] heeft het God goedgedacht door middel van de dwaasheid[i] van wat wordt gepredikt, degenen te redden die geloven.

22 Want de joden vragen om tekenen[j] en de Grieken zoeken wijsheid,[k] **23** maar wij prediken een aan de paal gehangen Christus,[l] voor de joden een oorzaak tot struikelen,[m] maar voor de natiën dwaasheid;[n] **24** voor hen echter die de geroepenen zijn, zowel joden als Grieken, Christus, de kracht[o] Gods en de wijsheid[p] Gods. **25** Want iets dwaas van God is wijzer dan de mensen, en iets zwaks van God is sterker dan de mensen.[q]

26 Want GIJ ziet UW roeping, broeders, dat niet veel wijzen[r] naar het vlees werden geroepen,[s] niet veel machtigen,[t] niet velen van edele geboorte; **27** maar God heeft het dwaze der wereld uitgekozen[u] om de wijzen te beschamen; en God heeft het zwakke der wereld uitgekozen om het sterke te beschamen;[v] **28** en God heeft het onedele der wereld uitgekozen en dat waarop wordt neergezien, de dingen die niet zijn,[w] om de dingen die zijn, teniet te doen,[x] **29** opdat geen vlees zou roemen[y] voor het aangezicht van God. **30** GIJ hebt het echter aan hem te danken dat GIJ in eendracht met Christus Jezus zijt, die van Godswege wijsheid[z] is geworden voor ons, ook rechtvaardigheid[a] en heiliging[b] en verlossing door losprijs;[c] **31** opdat het moge zijn zoals er staat geschreven: „Wie roemt, roeme in Jehovah."[d]

HFDST. 1

a Han 18:5; 2Ti 1:8
b Heb 6:4
c Lu 17:30; 2Th 1:7; 1Pe 1:7
d Ro 14:4; 1Th 3:13; 2Th 3:3
e 1Kor 4:5; 1Kor 5:5; Opb 1:10
f 1Th 5:23
g Kol 1:22
h De 7:9; Jes 49:7
i Jo 17:21; 1Jo 1:3
j 2Th 3:6
k 2Kor 13:10
l 2Kor 13:11; Fil 2:2
m Ro 16:17; Ef 4:3
n Ro 15:5; 2Kor 13:11
o Le 5:1; 1Kor 5:1
p Han 18:24; 1Kor 3:4; 1Kor 3:21
q Ef 4:5
r Han 2:38
s Han 18:8
t Ro 16:23
u 1Kor 16:15
v Han 9:15
w 1Kor 2:1
x Han 17:18; 1Kor 2:14
y 1Jo 2:17
z 1Kor 15:2
a Ro 1:16
b Ps 33:10; 1Kor 3:19

2e kolom

a Jer 8:9; 1Ti 6:20
b Jes 29:14
c Jes 33:18
d Han 17:18
e Ef 2:2
f Job 12:17; Ro 1:22
g Kol 2:8
h Mt 11:25; Lu 10:21
i Han 17:19; 1Kor 2:14; 1Kor 3:18
j Mt 12:38; Lu 11:29
k Han 17:18
l 1Kor 2:2
m Jes 8:14
n Han 17:32
o Mr 13:26
p 1Kor 1:30; Kol 2:3
q 2Kor 13:4
r Han 4:13
s Ro 8:30
t Jo 7:48; Jak 2:5
u Lu 16:8
v Mt 11:25
w Ro 4:17
x 1Kor 2:6
y Ro 3:27; 1Kor 4:7
z Jer 23:5; Opb 5:12; a Ro 10:4; 2Kor 5:21; b Jo 17:19; Heb 10:10; c Ro 3:24; Kol 1:14; d Jer 9:24; 2Kor 10:17.

2 En daarom, broeders, ben ik,
toen ik tot U kwam, niet met
een overdaad van woorden[a] of van
wijsheid gekomen om het heilige
geheim[b] van God aan U bekend
te maken. **2** Want ik had besloten niets anders onder U te weten
dan Jezus Christus,[c] en wel de
aan een paal gehangene. **3** En
ik kwam tot U in zwakheid en in
vrees en met veel beving;[d] **4** en
mijn spreken en wat ik predikte,
was niet met overredende woorden van wijsheid, maar met een
tentoonspreiding van geest en
kracht,[e] **5** opdat UW geloof niet
zou zijn in wijsheid van mensen,[f]
maar in Gods kracht.[g]

6 Nu spreken wij wijsheid onder hen die rijp[h] zijn, maar niet
de wijsheid[i] van dit samenstel
van dingen, noch die van de regeerders van dit samenstel van
dingen,[j] die teniet zullen gaan.[k]
7 Maar wij spreken Gods wijsheid in een heilig geheim,[l] de verborgen wijsheid, die God vóór de
samenstelsels[m] van dingen heeft
voorbestemd tot onze heerlijkheid. **8** Deze [wijsheid] is geen
van de regeerders[n] van dit samenstel van dingen te weten gekomen,[o] want indien zij [haar]
hadden gekend, zouden zij de glorierijke Heer niet aan een paal
hebben gehangen.[p] **9** Maar zoals
er staat geschreven: „Geen oog
heeft gezien en geen oor heeft
gehoord, noch is het in het hart
van een mens opgekomen, al wat
God heeft bereid voor degenen die
hem liefhebben.”[q] **10** Want aan
ons heeft God het geopenbaard[r]
door middel van zijn geest,[s] want
de geest[t] onderzoekt alle dingen,
zelfs de diepe[u] dingen Gods.

11 Want wie onder de mensen
weet de dingen van een mens behalve de geest[v] van de mens, die in
hem is? Zo is ook niemand de dingen Gods te weten gekomen behalve de geest[w] van God. **12** Nu
hebben wij niet de geest[x] van de
wereld ontvangen, maar de geest[y]
die van God komt, opdat wij de
dingen zouden weten die ons door
God goedgunstig zijn gegeven.[a]
13 Deze dingen spreken wij ook,
niet met woorden die door menselijke wijsheid[b] worden geleerd,
maar met [woorden] die door [de]
geest worden geleerd,[c] daar wij
geestelijke [zaken] met geestelijke
[woorden] combineren.[d]

14 Maar een fysiek mens aanvaardt niet de dingen die van de
geest Gods zijn, want ze zijn hem
dwaasheid; en hij kan [ze] niet te
weten komen[e] omdat ze geestelijk worden onderzocht. **15** De
geestelijke[f] mens echter onderzoekt wel alle dingen, maar zelf
wordt hij door geen mens onderzocht.[g] **16** Want „wie heeft de
zin van Jehovah leren kennen,[h]
dat hij hem zou kunnen onderrichten”?[i] Wij hebben echter wel
de zin[j] van Christus.

3 En daarom, broeders, kon ik
niet tot U spreken als tot geestelijke mensen,[k] maar als tot vleselijke mensen, als tot kleine kinderen[l] in Christus. **2** Ik heb U
met melk gevoed, niet met iets om
te eten,[m] want GIJ waart nog niet
sterk genoeg. Ja, ook nu zijt GIJ
nog niet sterk genoeg,[n] **3** want
GIJ zijt nog vleselijk.[o] Want aangezien er jaloezie en twist onder
U is,[p] zijt GIJ dan niet vleselijk
en wandelt GIJ niet als mensen?[q]
4 Want wanneer de een zegt: „Ik
behoor bij Paulus”, maar een ander zegt: „Ik bij Apollos”,[r] zijt GIJ
dan niet louter mensen?

5 Wat dan is Apollos?[s] Ja, wat
is Paulus? Dienaren[t] door bemiddeling van wie GIJ gelovigen zijt
geworden, zoals de Heer aan een
ieder heeft geschonken. **6** Ik
heb geplant,[u] Apollos heeft begoten,[v] maar God bleef de wasdom geven,[w] **7** zodat noch hij
die plant iets is,[x] noch hij die begiet, maar God, die de wasdom
geeft.[y] **8** Hij nu die plant en hij
die begiet zijn één,[z] maar ieder

HFDST. 2

a 1Kor 1:17; 2Kor 10:10; 2Kor 11:6
b Ef 3:5; Kol 2:2
c Ga 6:14; Fil 3:8
d 2Kor 10:1; Ga 4:13
e Ro 15:19; 1Kor 4:20; 1Th 1:5; 2Pe 1:16
f Er 1:17
g 2Kor 4:7; 2Kor 6:7
h 1Kor 14:20; Ef 4:13; Heb 5:14
i 1Kor 3:20; 2Kor 1:12; 1Ti 6:20
j Mt 20:25
k 1Kor 15:24
l Ge 3:15; Ro 16:25; Ef 3:9
m Kol 1:26
n Jo 7:48; Han 13:27
o 1Kor 1:18; 2Kor 3:14
p Han 4:10; Han 5:30
q Jes 64:4
r De 29:29; Mt 16:17; Mr 4:11; Ef 3:5; 2Ti 1:10; 1Pe 1:12
s Jo 14:26; 1Jo 2:27
t Ro 8:26
u Job 11:7; Ro 11:33; Ef 3:18
v Ro 1:9; Ro 8:16
w Jo 14:17; Ro 8:27
x 1Jo 4:3; 1Jo 5:19; Opb 16:14
y Jo 15:26

2e kolom

a 1Jo 4:6
b Kol 2:8; 1Ti 6:20; 2Pe 1:16
c Jo 16:13
d Sp 1:23; Jo 6:63
e Mt 16:23
f Ro 8:5
g 1Kor 4:3
h Ro 11:34
i Jes 40:13
j Ro 15:5; Fil 2:5

HFDST. 3

k Mt 5:3; 1Kor 2:15; Kol 1:9; Ju 19
l 1Kor 14:20
m Heb 5:12; Heb 5:14
n Heb 5:13
o Ro 8:7; Ga 5:17

p Ro 13:13; 2Kor 12:20; Ga 5:19; q 1Pe 4:3; r 1Kor 1:12; 1Kor 11:18; s Han 18:24; t 2Kor 3:6; Kol 1:23; 1Ti 1:12; u Han 18:4; v Han 18:25; Han 18:28; Han 19:1; w Jes 55:10; 2Kor 9:10; x 2Kor 12:11; Ga 6:3; y Ro 9:16; 2Kor 6:1; z Ga 3:28.

zal zijn eigen beloning ontvangen
naar zijn eigen arbeid.[a] **9** Want
wij zijn Gods medewerkers.[b] Gij-
lieden zijt Gods akker, die wordt
bebouwd,[c] Gods gebouw.[d]
10 Overeenkomstig de onver-
diende goedheid[e] van God die mij
gegeven werd, heb ik als een wijs
bestuurder van werken een funda-
ment gelegd,[f] maar iemand anders
bouwt erop. Laat een ieder er echt-
er op blijven toezien hoe hij daar-
op bouwt.[g] **11** Want geen mens
kan een ander fundament[h] leggen
dan wat gelegd is, namelijk Je-
zus Christus.[i] **12** Bouwt iemand
nu op het fundament goud, zil-
ver, kostbare stenen, houtsoor-
ten, hooi, stoppels, **13** ieders
werk zal openbaar worden, want
de dag zal het aan het licht bren-
gen, omdat het geopenbaard zal
worden door middel van vuur;[j]
en het vuur zelf zal uitwijzen
hoe ieders werk is. **14** Indien
iemands werk dat hij erop ge-
bouwd heeft blijft,[k] zal hij een
beloning[l] ontvangen; **15** indien
iemands werk verbrandt, zal hij
verlies lijden, maar hijzelf zal ge-
red worden;[m] doch indien dit zo is,
[zal het zijn] als door vuur heen.[n]
16 Weet GIJ niet dat gijlieden
Gods tempel zijt[o] en dat de geest
van God in U woont?[p] **17** Indien
iemand de tempel van God ver-
nietigt, zal God hem vernietigen;[q]
want de tempel van God is heilig,[r]
welke [tempel[s]] gijlieden zijt.[t]
18 Laat niemand zichzelf mis-
leiden: Indien iemand onder U
meent wijs te zijn[u] in dit samen-
stel van dingen, hij worde een
dwaas, opdat hij wijs moge wor-
den.[v] **19** Want de wijsheid van
deze wereld is dwaasheid bij
God;[w] want er staat geschreven:
„Hij vangt de wijzen in hun eigen
listigheid."[x] **20** En nogmaals:
„Jehovah weet dat de overleg-
gingen van de wijzen waardeloos
zijn."[y] **21** Laat daarom niemand
zich op mensen beroemen; want
alle dingen behoren U toe,[z] **22** of
het nu Paulus is of Apollos[a] of Ce-
fas of de wereld of leven of dood
of tegenwoordige of toekomende
dingen,[a] alle dingen behoren U toe;
23 GIJ op UW beurt behoort Chris-
tus toe;[b] Christus op zijn beurt be-
hoort God toe.[c]
4 Men beschouwe ons dan al-
dus: als ondergeschikten[d] van
Christus en beheerders[e] van heili-
ge geheimen[f] Gods. **2** Wat in dit
geval bovendien van beheerders[g]
wordt verwacht is, dat elkeen ge-
trouw wordt bevonden.[h] **3** Nu is
het voor mij een zeer onbeduid-
ende zaak of ik door U of door
een menselijke instantie word on-
derzocht.[i] Ja, ik onderzoek mijzelf
niet eens. **4** Want ik ben mij er
niet van bewust[j] dat er iets te-
gen mij is. Toch is daardoor nog
niet bewezen dat ik rechtvaardig
ben, maar hij die mij onderzoekt,
is Jehovah.[k] **5** Oordeelt daarom
niets[l] vóór de bestemde tijd, tot-
dat de Heer komt,[m] die zowel de
verborgen dingen der duisternis
aan het licht zal brengen[n] als de
raadslagen der harten openbaar
zal maken,[o] en dan zal een ieder
zijn lof van God ontvangen.[p]
6 Deze dingen nu, broeders, heb
ik in overdrachtelijke zin om UW
bestwil op mijzelf en Apollos[q] toe-
gepast, opdat GIJ in ons geval de
[regel] moogt leren: „Gaat niet
buiten de dingen die geschreven
staan",[r] opdat niemand van U op-
geblazen[s] wordt ten gunste van de
een en tegen de ander.[t] **7** Want
wie doet u van een ander ver-
schillen?[u] Ja, wat hebt gij dat gij
niet hebt ontvangen?[v] Indien gij
[het] nu inderdaad hebt ontvan-
gen,[w] waarom roemt[x] gij dan alsof
gij [het] niet hadt ontvangen?
8 Gijlieden zijt toch reeds ver-
zadigd? GIJ zijt toch reeds rijk?[y]
GIJ zijt toch als koningen gaan
regeren[z] zonder ons? En ik wen-
ste inderdaad dat GIJ als koningen
waart gaan regeren, opdat ook wij

HFDST. 3

a Ro 2:6
1Kor 4:5
Fil 2:13
Opb 22:12
b 1Kor 3:6
c Mt 13:38
d Ef 2:22
1Pe 2:5
e 1Kor 15:10
f Ro 15:20
Heb 6:1
g 1Pe 4:11
h Jes 28:16
1Pe 2:6
i Ps 118:22
Mt 21:42
Han 4:11
Ef 2:20
j Da 11:35
Za 13:9
1Pe 1:7
1Pe 4:12
k Mt 7:25
l 1Kor 9:17
m Ez 3:19
n Ju 23
o 2Kor 6:16
Ef 2:21
1Pe 2:5
p Ro 8:9
1Kor 6:19
q Jes 54:15
2Th 1:6
r Ps 11:4
s 2Kor 6:16
t 1Pe 2:5
u Sp 3:7
Lu 16:8
v Da 12:3
Da 12:10
w 1Kor 1:20
x Job 5:13
Lu 20:23
y Ps 94:11
z 2Kor 4:15
a 1Kor 1:12

2e kolom

a Ro 8:38
b Jo 17:9
2Kor 10:7
c 1Kor 11:3

HFDST. 4

d Lu 1:2
2Kor 5:20
e Lu 12:42
1Kor 9:17
Kol 1:25
Tit 1:7
f Mt 13:11
Ro 16:25
g Ge 24:2
h Ge 39:9
Ga 3:9
Heb 3:5
i Mt 10:17
1Pe 4:6
j Job 27:6
Han 23:1
Han 24:16
k Sp 21:2
Ro 14:10
Heb 4:13
l Mt 7:1
m Mal 3:2
Mt 24:3
Opb 1:10

n Sp 10:9; Mt 10:26; Lu 8:17; 1Ti 5:24; o Lu 2:35; 1Th 2:4; p Jo 5:44; Ro 2:29; 2Kor 10:18; q 1Kor 1:12; 1Kor 3:22; r 1Kor 1:31; 2Jo 9; 3Jo 9; s Ro 12:3; t 2Kor 12:20; u Ro 12:6; v Jo 3:27; Jak 1:17; w 1Pe 4:10; x Ga 6:14; y Opb 3:17; z Opb 20:4; Opb 20:6.

met U als koningen mochten regeren.[a] **9** Want het schijnt mij toe dat God ons, de apostelen, als laatsten heeft tentoongesteld[b] als mensen die voor de dood zijn bestemd,[c] want wij zijn een theaterschouwspel[d] geworden voor de wereld en voor engelen[e] en voor mensen.[f] **10** Wij zijn dwazen[g] ter wille van Christus, maar GIJ zijt beleidvol[h] in Christus; wij zijn zwak,[i] maar GIJ zijt sterk;[j] GIJ staat goed aangeschreven,[k] maar wij zijn in oneer.[l] **11** Tot op dit huidige uur blijft het zo dat wij honger[m] en ook dorst lijden[n] en schaars gekleed gaan[o] en toegetakeld worden[p] en dakloos zijn[q] **12** en zwoegen,[r] werkend met onze eigen handen.[s] Worden wij beschimpt, wij zegenen;[t] worden wij vervolgd, wij houden stand;[u] **13** worden wij gelasterd, wij smeken;[v] wij zijn geworden als het uitschot der wereld, het uitvaagsel van alle dingen, tot nu toe.[w]

14 Ik schrijf deze dingen niet om U beschaamd te maken, maar om U als mijn geliefde kinderen ernstig te vermanen.[x] **15** Want ook al hebt GIJ tienduizend leermeesters[y] in Christus, stellig [hebt GIJ] niet vele vaders;[z] want in Christus Jezus ben ik UW vader geworden door middel van het goede nieuws.[a] **16** Ik verzoek U daarom dringend: wordt navolgers van mij.[b] **17** Daarom zend ik Timotheüs naar U toe,[c] daar hij mijn geliefd en trouw kind is[d] in [de] Heer, en hij zal U mijn methoden in verband met Christus Jezus in herinnering brengen,[e] zoals ik overal in elke gemeente onderwijs.

18 Sommigen zijn opgeblazen[f] als zou ik in werkelijkheid niet naar U toe komen. **19** Ik zal echter binnenkort naar U toe komen, zo Jehovah wil,[g] en dan zal ik niet de woorden van die opgeblazenen te weten komen, maar [hun] kracht. **20** Want het koninkrijk Gods [is] niet [gelegen] in woorden, maar in kracht.[h] **21** Wat wilt GIJ? Zal ik met een roede tot U komen[a] of met liefde en een geest van zachtaardigheid?[b]

5 Er wordt zowaar hoererij[c] onder U bericht, en zulk een hoererij als zelfs onder de natiën niet voorkomt, dat een zekere [man] de vrouw heeft van [zijn] vader.[d] **2** En zijt GIJ opgeblazen[e] en hebt GIJ niet veeleer getreurd,[f] opdat de man die deze daad heeft bedreven, uit UW midden werd weggenomen?[g] **3** Ik voor mij, hoewel lichamelijk afwezig, maar in de geest tegenwoordig, heb stellig reeds, als was ik tegenwoordig, het oordeel geveld[h] over de man die op zulk een wijze heeft gehandeld, **4** dat in de naam van onze Heer Jezus, wanneer GIJ te zamen vergaderd zijt, ook mijn geest met de kracht van onze Heer Jezus,[i] **5** GIJ zo iemand aan Satan overgeeft[j] voor de vernietiging van het vlees, opdat de geest[k] behouden moge worden in de dag des Heren.[l]

6 Uw [reden tot] roemen[m] is niet fraai. Weet GIJ niet dat een weinig zuurdeeg het gehele deeg doet gisten?[n] **7** Doet het oude zuurdeeg weg, opdat GIJ een nieuw deeg[o] moogt zijn, zoals GIJ immers ongezuurd zijt. Want Christus,[p] ons Pascha,[q] is werkelijk geslacht.[r] **8** Laten wij het feest[s] daarom niet met oud zuurdeeg[t] vieren, noch met zuurdeeg[u] van slechtheid en goddeloosheid,[v] maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid.[w]

9 In mijn brief heb ik U geschreven niet langer in het gezelschap te verkeren van hoereerders, **10** niet [bedoelend] volledig [het gezelschap te mijden] van de hoereerders[x] van deze wereld[y] of de hebzuchtige personen en afpersers of afgodendienaars. Anders zoudt GIJ feitelijk uit de wereld moeten gaan.[z] **11** Maar nu schrijf ik U,

HFDST. 4

a 2Ti 2:12; Opb 3:21
b 1Kor 15:32
c Ps 44:22; Ro 8:36; 2Kor 6:9; Opb 6:9
d Heb 10:33
e Ef 6:12; 1Pe 1:12
f 2Kor 2:16
g 1Kor 3:18
h Mt 10:16
i 2Kor 11:29
j 1Kor 10:12
k Ga 2:6
l Jo 8:49
m Fil 4:12
n 2Kor 11:27
o Ro 8:35
p Han 14:19; Han 23:2; 2Kor 11:24
q Mt 8:20
r 1Th 2:9
s Han 18:3; Han 20:34; 2Th 3:8
t Ps 109:28; Ro 12:14; 1Pe 3:9
u Mt 5:44
v 1Pe 2:23
w Klg 3:45
x 2Kor 6:13
y Ga 3:24
z 3Jo 4
a Ga 4:19; 1Th 2:11
b 1Kor 11:1; Fil 3:17; 1Th 1:6
c Han 19:22; Fil 2:19; 1Th 3:2
d 2Ti 1:2
e Lu 6:40; 2Ti 1:13
f 1Ti 3:6
g Han 18:21; Jak 4:15
h 1Kor 2:4; 1Th 1:5

2e kolom

a 2Kor 10:8; 2Kor 13:10
b Ga 6:1

HFDST. 5

c Ef 5:3
d Ge 35:22; Le 18:8; De 22:30
e 1Kor 4:18
f Ez 9:4; 2Kor 7:9
g 1Kor 5:13; 2Jo 10
h 1Kor 6:3
i Jo 20:23
j Han 26:18; 1Ti 1:20
k 1Kor 7:34
l 1Kor 1:8
m 1Kor 3:21; Jak 4:16

n Pr 9:18; 1Kor 15:33; Ga 5:9; 2Ti 2:17; o Ga 6:15; p 1Pe 1:19; q Jo 1:29; r Opb 5:12; s Ex 13:7; t De 16:3; u Mt 16:12; v 1Pe 4:3; w Jo 1:17; Jo 17:17; x Ro 1:28; 1Kor 6:9; Ef 5:5; y 1Jo 2:17; z Jo 17:15.

niet langer in het gezelschap te
verkeren[a] van iemand, een broe-
der genoemd, die een hoereer-
der of een hebzuchtig[b] persoon
of een afgodendienaar of een be-
schimper of een dronkaard[c] of
een afperser is, en met zo iemand
zelfs niet te eten. **12** Want wat
heb ik te maken met het oor-
delen van hen die buiten zijn?[d]
Oordeelt GIJ niet hen die binnen
zijn,[e] **13** terwijl God degenen
oordeelt die buiten zijn?[f] „Verwij-
dert de goddeloze [man] uit UW
midden."[g]

6 Durft iemand van U die een
zaak[h] tegen een ander heeft,
naar het gerecht te gaan [om]
voor onrechtvaardigen [te ver-
schijnen][i] en niet voor de heili-
gen?[j] **2** Of weet GIJ niet dat de
heiligen de wereld[k] zullen oorde-
len?[l] En indien de wereld door
U geoordeeld zal worden, zijt GIJ
dan ongeschikt voor het berech-
ten van zeer onbeduidende[m] za-
ken? **3** Weet GIJ niet dat wij en-
gelen zullen oordelen?[n] Waarom
dan niet zaken van dit leven?
4 Indien GIJ derhalve zaken van
dit leven te berechten hebt,[o] stelt
GIJ dan degenen als rechters aan
op wie in de gemeente wordt neer-
gezien?[p] **5** Ik spreek om U tot
schaamte te bewegen.[q] Is het waar
dat er onder U niet één wijs man[r]
is die tussen zijn broeders zal kun-
nen oordelen, **6** maar dat de ene
broeder met de andere broeder
naar het gerecht gaat, en dat voor
ongelovigen?[s]
7 Ja, werkelijk, het betekent
een volkomen nederlaag voor U
dat GIJ rechtsgedingen[t] met el-
kaar hebt. Waarom laat GIJ U niet
liever onrecht doen?[u] Waarom
laat GIJ U niet liever te kort doen?[v]
8 Integendeel, GIJ doet onrecht en
GIJ doet te kort, en dat aan UW
broeders.[w]
9 Wat! Weet GIJ niet dat on-
rechtvaardigen Gods koninkrijk
niet zullen beërven?[x] Wordt niet
misleid. Noch hoereerders,[y] noch
afgodendienaars,[z] noch overspe-
lers,[a] noch mannen die er voor te-
gennatuurlijke doeleinden op na
worden gehouden,[b] noch mannen
die bij mannen liggen,[c] **10** noch
dieven, noch hebzuchtige[d] per-
sonen, noch dronkaards,[e] noch
beschimpers, noch afpersers zul-
len Gods koninkrijk beërven.[f]
11 Toch zijn sommigen van U dat
geweest.[g] Maar GIJ zijt rein ge-
wassen,[h] maar GIJ zijt geheiligd,[i]
maar GIJ zijt rechtvaardig ver-
klaard[j] in de naam van onze Heer
Jezus Christus[k] en met de geest
van onze God.[l]
12 Alle dingen zijn mij geoor-
loofd, maar niet alle dingen zijn
heilzaam.[m] Alle dingen zijn mij
geoorloofd,[n] maar ik zal mij door
niets onder autoriteit laten bren-
gen.[o] **13** Het voedsel voor de
buik, en de buik voor het voedsel,[p]
maar God zal beide tenietdoen.[q]
Het lichaam nu is niet voor hoere-
rij, maar voor de Heer,[r] en de Heer
is voor het lichaam.[s] **14** Maar
God heeft de Heer opgewekt[t] en
zal ook ons uit [de dood] opwek-
ken[u] door zijn kracht.[v]
15 Weet GIJ niet dat UW licha-
men leden[w] van Christus zijn?[x]
Zal ik dan de leden van de Chris-
tus wegnemen en ze tot leden van
een hoer maken?[y] Moge dat nooit
geschieden! **16** Wat! Weet GIJ
niet dat hij die zich met een hoer
verenigt, één lichaam is? Want
„de twee", zo zegt hij, „zullen één
vlees zijn".[z] **17** Hij daarentegen
die zich met de Heer verenigt,
is één[a] geest.[b] **18** Ontvliedt de
hoererij.[c] Elke andere zonde die
een mens kan begaan, is buiten
zijn lichaam, maar hij die hoererij
beoefent, zondigt tegen zijn eigen
lichaam.[d] **19** Wat! Weet GIJ niet
dat ulieder lichaam [de] tempel[e] is
van de heilige geest die in U is,[f] die
GIJ van God hebt? Ook behoort
GIJ UZELF niet toe,[g] **20** want GIJ

HFDST. 5
a Nu 16:26; Ro 16:17; 2Th 3:6; 2Jo 10
b Ef 5:5
c De 21:20; 1Kor 6:10; Ga 5:21; 1Pe 4:3
d Mr 4:11
e 1Kor 6:5
f Pr 12:14
g Ge 3:24; De 17:7; Tit 3:10; 2Jo 10

HFDST. 6
h Mt 18:15
i Han 18:17
j 1Kor 5:3; Tit 1:9; Heb 13:17
k 2Pe 3:7
l Lu 22:30; Opb 20:4
m 1Kor 4:3
n Ro 16:20
o Mt 18:17
p Sp 29:27
q 1Kor 15:34
r De 1:13; 1Ti 3:2
s 2Kor 6:15
t 2Kr 19:8; Lu 12:13
u Sp 20:22; Mt 5:39; Ro 12:17; 1Th 5:15; 1Pe 3:9
v Ps 146:7
w 1Th 4:6
x Ef 5:5; Opb 22:15
y Opb 21:8
z Kol 3:5

2e kolom
a Heb 13:4
b Ro 1:27
c 1Ti 1:10
d 1Kor 5:11
e De 21:20; Sp 23:20; 1Pe 4:3
f Heb 12:14; 1Pe 4:18
g Kol 3:7; Tit 3:3
h Jo 13:10; Han 22:16; Heb 10:22
i Ef 5:26; 2Th 2:13
j Ro 5:18
k 1Jo 2:12
l Ro 8:33
m 1Kor 10:23
n Ro 6:14
o Ro 6:16
p Tit 1:12
q Ro 14:17
r 1Th 4:3
s Kol 1:18; 1Th 5:23
t Han 2:24; Ro 6:4; Ef 1:20

u Ro 6:5; Ro 8:11; 2Kor 4:14; v Ef 1:19; w 1Kor 12:18; 1Kor 12:27; Ef 5:30; x Ro 12:5; Ef 4:15; y Jak 4:4; z Ge 2:24; Mt 19:5; Ef 5:31; a Jo 17:21; b Ef 4:3; Ef 4:4; c Ge 39:12; 1Th 4:3; d Ro 1:24; Ro 1:27; Ro 6:12; e 1Kor 3:16; 2Kor 6:16; f 1Th 4:8; g Ro 14:8.

werdt met een prijs gekocht.[a]
Verheerlijkt dan toch vooral God[b]
in ulieder lichaam.[c]

7 Wat nu de dingen betreft
waarover GIJ hebt geschreven,
het is voor een mens goed geen
vrouw aan te raken;[d] **2** maar
wegens het algemeen voorkomen
van hoererij[e] moet iedere man
zijn eigen vrouw hebben[f] en iedere
vrouw haar eigen man. **3** Laat
de man [zijn] vrouw geven wat
haar toekomt,[g] maar laat ook de
vrouw hetzelfde doen ten opzichte
van [haar] man.[h] **4** De vrouw
oefent geen autoriteit over haar
eigen lichaam, maar haar man;[i]
evenzo oefent ook de man geen
autoriteit over zijn eigen lichaam,
maar zijn vrouw.[j] **5** Onthoudt
[het] elkaar niet,[k] behalve met onderling
goedvinden voor een bestemde
tijd[l] om tijd aan gebed te
wijden en weer samen te komen,
opdat Satan U niet blijft verzoeken[m]
vanwege UW gebrek aan zelfbeheersing.[n] **6** Ik zeg dit echter
bij wijze van concessie,[o] niet als
een bevel.[p] **7** Maar ik wilde wel
dat alle mensen waren zoals ikzelf.[q]
Niettemin heeft een ieder
zijn eigen gave[r] van God, de een
op deze, de ander op die wijze.

8 Tot de ongehuwden[s] en de weduwen
nu zeg ik dat het goed
voor hen is als zij blijven zoals ik.[t]
9 Maar indien zij geen zelfbeheersing
hebben,[u] laten zij dan trouwen,
want het is beter te trouwen[v]
dan te branden [van hartstocht].[w]

10 Aan de gehuwden geef ik instructies,
nochtans niet ik maar
de Heer,[x] dat een vrouw niet van
haar man dient weg te gaan;[y]
11 doch indien zij werkelijk zou
weggaan, dan moet zij ongehuwd
blijven of zich anders weer met
haar man verzoenen; en een man
dient zijn vrouw niet te verlaten.

12 Tot de anderen zeg ik echter,
ja ik, niet de Heer:[z] Indien
een broeder een ongelovige vrouw
heeft en zij het nochtans goedvindt
bij hem te wonen, dan moet
hij haar niet verlaten; **13** en
wanneer een vrouw een ongelovige
man heeft en hij het nochtans
goedvindt bij haar te wonen,
moet zij haar man niet verlaten.
14 Want de ongelovige man is geheiligd
met betrekking tot [zijn]
vrouw, en de ongelovige vrouw
is geheiligd met betrekking tot
de broeder; anders zouden UW kinderen
werkelijk onrein zijn,[a] maar
nu zijn zij heilig.[b] **15** Indien de
ongelovige er echter toe overgaat
weg te gaan,[c] laat hij weggaan;
een broeder of een zuster is onder
zulke omstandigheden niet in
dienstbaarheid, maar God heeft
U tot vrede geroepen.[d] **16** Want
hoe weet gij, vrouw, of gij [uw]
man niet zult redden?[e] Of hoe
weet gij, man, of gij [uw] vrouw
niet zult redden?[f]

17 Doch laat een ieder, gelijk
Jehovah een ieder een deel heeft
gegeven,[g] zo wandelen als God
hem geroepen heeft.[h] En zo verorden[i] ik het in alle gemeenten.
18 Werd iemand als besnedene
geroepen?[j] Hij worde niet
onbesneden. Is iemand als onbesnedene
geroepen?[k] Hij late
zich niet besnijden.[l] **19** Besnijdenis[m]
betekent niets en onbesnedenheid[n]
betekent niets, maar
het onderhouden van Gods geboden
[wel].[o] **20** Laat ieder blijven
in de staat waarin hij werd geroepen.[p]
21 Werdt gij als slaf geroepen?
Laat het u geen zorgen
baren;[q] maar indien gij ook vrij
kunt worden, grijp dan liever de
gelegenheid aan. **22** Want iedereen
in [de] Heer die als slaf werd
geroepen, is de vrijgelatene van de
Heer;[r] evenzo is hij die als vrij man
werd geroepen,[s] een slaaf[t] van
Christus. **23** GIJ werdt met een
prijs gekocht;[u] wordt niet langer
slaven[v] van mensen. **24** Broeders,
laat ieder blijven in de toestand[w]
waarin hij werd geroepen,
in verbondenheid met God.

25 Aangaande maagden nu heb
ik geen bevel van de Heer, maar
ik geef mijn mening[x] als iemand

HFDST. 6
a 1Kor 7:23; Heb 9:12; 1Pe 1:18
b Mt 5:16
c Ro 12:1; 1Kor 12:27; Ef 4:12

HFDST. 7
d Ge 20:6; De 22:28; Sp 6:29
e Jer 5:7; 1Th 4:3
f Ge 2:24; Sp 5:19; Heb 13:4
g Ex 21:10; 1Kor 7:5
h Ho 3:3; 1Pe 3:7
i Ef 5:24
j Ef 5:21
k Ge 4:1; 1Sa 1:19; Mt 1:25; Heb 13:4
l Ex 19:15
m 2Kor 2:11; 1Th 3:5
n 1Kor 9:25
o Mt 19:8
p 1Kor 7:25; 2Kor 8:8
q 1Kor 9:5
r Mt 19:11
s 1Kor 7:27
t 1Kor 9:5
u 1Th 4:4; 1Ti 5:11
v 1Ti 5:14
w 1Th 4:5
x Mt 5:32
y Jer 3:20; Mt 19:6; Mr 10:11; Lu 16:18
z 1Kor 7:25

2e kolom
a Ef 6:1
b Ro 11:16
c Mal 2:15
d Heb 12:14
e 1Pe 3:1
f Jak 5:20
g Ps 143:10; Jes 46:11; 1Kor 12:18
h 1Kor 7:7
i 1Kor 9:14
j Han 21:20
k Han 10:45; Ga 5:2
l Han 15:1; Han 15:24
m Ro 2:25
n Ga 6:15; Kol 3:11
o Pr 12:13; Jer 7:23; Ga 5:6; 1Jo 5:3
p 1Kor 7:17; Ef 4:1
q Ga 3:28
r Jo 8:36; Flm 16
s Ef 6:8
t 1Pe 2:16

u 1Kor 6:20; Heb 9:12; 1Pe 1:18; v Ga 4:9; Ga 5:1; w 1Kor 7:26; x 1Kor 7:12.

aan wie door de Heer barmhartigheid is betoond[a] om getrouw te zijn.[b] **26** Daarom denk ik dat dit goed is met het oog op de bij ons bestaande noodzaak: dat het goed is dat een mens blijft zoals hij is.[c] **27** Zijt gij aan een vrouw gebonden?[d] Zoek niet langer vrij te komen.[e] Zijt gij niet meer aan een vrouw gebonden? Zoek niet langer een vrouw. **28** Maar ook al zoudt gij trouwen, gij zoudt geen zonde begaan.[f] En indien een maagdelijk [persoon] zou trouwen, zo iemand zou geen zonde begaan. Zij echter die het doen, zullen verdrukking hebben in hun vlees.[g] Maar ik spaar U [daarvoor].

29 Bovendien zeg ik dit, broeders: de overgebleven tijd is kort geworden.[h] Laten voortaan zij die een vrouw hebben, zijn als hadden zij er geen,[i] **30** en laten ook zij die wenen, zijn als zij die niet wenen, en zij die zich verheugen, als zij die zich niet verheugen, en zij die kopen, als zij die niet bezitten, **31** en zij die van de wereld gebruik maken,[j] als zij die er niet ten volle gebruik van maken; want het toneel van deze wereld is bezig te veranderen.[k] **32** Ja, ik wil dat GIJ vrij van zorgen zijt.[l] De ongehuwde man is bezorgd voor de dingen van de Heer, hoe hij de goedkeuring van de Heer kan verwerven. **33** Maar de gehuwde man is bezorgd[m] voor de dingen van de wereld, hoe hij de goedkeuring van zijn vrouw kan verwerven,[n] **34** en hij is verdeeld. Voorts is de ongehuwde vrouw, en ook de maagd, bezorgd voor de dingen van de Heer,[o] om zowel in haar lichaam als in haar geest heilig te zijn. Maar de gehuwde vrouw is bezorgd voor de dingen van de wereld, hoe zij de goedkeuring van haar man kan verwerven.[p] **35** Ik zeg dit echter tot UW eigen voordeel, niet om U een strik om te werpen, maar om U te bewegen tot dat wat welvoeglijk is[q] en dat wat voortdurende dienst voor de Heer betekent, zonder te worden afgeleid.[r]

HFDST. 7

a 1Ti 1:16
b 1Ti 1:12
c 1Kor 7:17
d Mt 19:6
e Mal 2:16
Ef 5:33
f Heb 13:4
g Ge 3:16
h Mt 24:33
Ro 13:11
1Pe 4:7
i Lu 14:26
j 1Jo 2:16
k 2Ti 3:13
l Lu 10:41
m Lu 14:20
1Ti 5:8
n 1Kor 7:4
o Lu 10:42
1Ti 5:5
p Sp 31:12
q 1Kor 6:12
r Lu 10:40

2e kolom

a Mt 19:12
b 1Kor 7:28
c Mt 19:11
d Heb 13:4
e 1Kor 7:32
f Ro 7:2
g Ge 24:3
De 7:3
De 7:4
Ne 13:25
2Kor 6:14
h 1Kor 7:26
i 1Th 4:8

HFDST. 8

j Han 15:20
k Ro 14:14
1Kor 8:10
l 1Kor 8:13
1Kor 13:5
Ef 3:19
m Ga 6:3
n 1Ti 6:4
o 1Jo 4:8
p Ex 33:12
Na 1:7
q 1Kor 10:18
r De 32:21
2Kon 19:18
Jes 44:10
Jer 16:20
s De 6:4
De 32:39
Ef 4:6
t Ps 82:1
Jo 10:35
u Ps 8:5
Heb 2:7
v Ps 82:6
w Ps 136:3
x 1Ti 2:5
y Mal 2:10
Mt 23:9
z Han 17:28
Ro 11:36
a Ef 4:5
b Fil 2:11
c Jo 1:3
Kol 1:16
d Ro 14:14
1Kor 10:27

36 Indien iemand echter denkt dat hij zich ongepast gedraagt ten opzichte van zijn maagdelijkheid,[a] indien die de bloem der jeugd is gepasseerd, en dit de wijze is waarop het dient te geschieden, hij doe wat hij wil; hij zondigt niet. Laten zij trouwen.[b] **37** Doch indien iemand vaststaat in zijn hart, geen noodzaak hebbend, maar de macht heeft over zijn eigen wil en in zijn hart de beslissing heeft genomen zijn maagdelijkheid te bewaren, hij zal goed doen.[c] **38** Bijgevolg doet ook wie zijn maagdelijkheid uithuwelijkt goed,[d] maar wie ze niet uithuwelijkt, zal beter doen.[e]

39 Een vrouw is gebonden gedurende al de tijd dat haar man leeft.[f] Zou haar man echter ontslapen, dan is zij vrij te trouwen met wie zij wil, alleen in [de] Heer.[g] **40** Maar naar mijn mening is zij gelukkiger indien zij blijft zoals zij is.[h] Ik denk stellig dat ook ik Gods geest[i] bezit.

8 Wat nu voedsel betreft dat aan afgoden is geofferd:[j] wij weten dat wij allen kennis hebben.[k] Kennis blaast op, maar liefde bouwt op.[l] **2** Indien iemand denkt dat hij kennis omtrent iets heeft verworven,[m] kent hij [het] nog niet zoals hij [het] behoort te kennen.[n] **3** Maar indien iemand God liefheeft,[o] die wordt door hem gekend.[p]

4 Wat nu het eten[q] van voedsel betreft dat aan afgoden is geofferd, wij weten dat een afgod niets is[r] in de wereld en dat er geen God is dan één.[s] **5** Want ook al zijn er die „goden” worden genoemd,[t] hetzij in de hemel[u] of op aarde,[v] zoals er vele „goden” en vele „heren” zijn,[w] **6** in werkelijkheid is er voor ons maar één God,[x] de Vader,[y] uit wie alle dingen zijn en wij voor hem;[z] en er is één Heer,[a] Jezus Christus,[b] door bemiddeling van wie alle dingen zijn[c] en wij door bemiddeling van hem.

7 Niettemin bezitten niet allen deze kennis;[d] maar sommigen, die

tot nu toe aan de afgod gewoon
zijn, eten voedsel als iets wat aan
een afgod ten slachtoffer is ge-
bracht,[a] en hun geweten, dat zwak
is, wordt verontreinigd.[b] **8** Maar
voedsel zal ons niet bij God aan-
bevelen;[c] eten wij niet, wij zijn er
niet minder om, en eten wij wel,
wij hebben geen verdienste voor
onszelf.[d] **9** Maar blijft erop toe-
zien dat dit recht van U niet op
de een of andere wijze een struik-
elblok wordt voor hen die zwak
zijn.[e] **10** Want indien iemand u,
die kennis hebt, in een afgods-
tempel aan een maaltijd ziet aan-
liggen, zal dan het geweten van
die zwakke niet worden opge-
bouwd tot het eten van voed-
sel dat aan afgoden is geofferd?[f]
11 Ja, door uw kennis wordt dege-
ne die zwak is, te gronde gericht,
[uw] broeder ter wille van wie
Christus is gestorven.[g] **12** Maar
wanneer gijlieden aldus tegen UW
broeders zondigt en hun gewe-
ten,[h] dat zwak is, kwetst, zondigt
GIJ tegen Christus. **13** Indien
daarom voedsel mijn broeder tot
struikelen brengt,[i] zal ik nooit en
te nimmer meer vlees eten, om
mijn broeder niet tot struikelen
te brengen.[j]

9 Ben ik niet vrij?[k] Ben ik geen
apostel?[l] Heb ik Jezus, onze
Heer, niet gezien?[m] Zijt GIJ niet
mijn werk in [de] Heer? **2** Indien
ik voor anderen geen apostel ben,
dan ben ik het toch zeer zeker
wel voor U, want GIJ zijt het zegel
waardoor mijn apostelschap met
betrekking tot [de] Heer wordt be-
krachtigd.[n]

3 Dit is mijn verdediging tegen-
over hen die mij aan een onder-
zoek onderwerpen:[o] **4** Hebben
wij geen recht om te eten[p] en
te drinken? **5** Hebben wij geen
recht om een zuster als vrouw
mee te nemen,[q] evenals de overige
apostelen en de broeders des Her-
en[r] en Cefas?[s] **6** Of hebben al-
leen Barnabas[t] en ik geen recht
om [werelds] werk achterwege
te laten?[u] **7** Wie dient ooit op
eigen kosten als soldaat? Wie
plant een wijngaard en eet niet
van de vrucht ervan?[a] Of wie
weidt een kudde en eet niet wat
van de melk van de kudde?[b]

8 Spreek ik deze dingen vol-
gens menselijke maatstaven?[c] Of
zegt ook de Wet[d] niet deze din-
gen? **9** Want in de wet van Mo-
zes staat geschreven: „Gij moogt
een stier niet muilbanden wan-
neer hij het graan uitdorst."[e] Be-
kommert God zich om stieren?
10 Of zegt hij het geheel en al ter
wille van ons? Ja, ter wille van
ons werd het geschreven,[f] om-
dat wie ploegt, in hoop behoort
te ploegen, en wie dorst, dit be-
hoort te doen in de hoop zijn deel
te ontvangen.[g]

11 Indien wij bij U geestelijke
dingen[h] hebben gezaaid, is het dan
iets groots als wij van U dingen
voor het vlees zullen oogsten?[i]
12 Indien anderen dit recht op U
kunnen doen gelden,[j] kunnen wij
het dan niet des te meer? Niet-
temin hebben wij van dit recht
geen gebruik gemaakt,[k] maar wij
verdragen alle dingen om geen
enkele hindernis voor het goe-
de nieuws omtrent de Christus
op te werpen.[l] **13** Weet GIJ niet
dat de mannen die heilige plichten
vervullen, de dingen uit de tem-
pel eten,[m] en dat zij die voortdu-
rend bij het altaar dienst verrich-
ten,[n] een deel voor zichzelf hebben
met het altaar? **14** Aldus heeft
de Heer ook voor de verkondigers
van het goede nieuws verordend[o]
dat zij van het goede nieuws le-
ven.[p]

15 Maar ik heb van geen enkele
van deze [voorzieningen] gebruik
gemaakt.[q] Voorwaar, ik heb deze
dingen niet geschreven opdat het
in mijn geval zo zou worden, want
het zou voortreffelijker voor mij
zijn te sterven dan — geen mens
zal mijn reden tot roemen[r] teniet-
doen! **16** Indien ik nu het goe-
de nieuws bekendmaak,[s] is dat
geen reden voor mij om te roe-
men, want de noodzaak[t] is mij
opgelegd. Werkelijk, wee[u] mij in-
dien ik het goede nieuws niet zou
bekendmaken! **17** Indien ik dit
gewillig[v] doe, heb ik een belo-

HFDST. 8

a 1Kor 10:28
b Ro 14:23
c Ro 14:17
d Heb 13:9
e Ro 14:13
Ro 14:20
f Opb 2:14
g Mt 20:28
Ro 14:15
h 1Kor 10:29
i Ro 14:15
j Mt 18:6
Ro 14:21
2Kor 11:29

HFDST. 9

k Ga 5:1
l 2Kor 12:12
1Ti 2:7
m Han 9:5
1Kor 15:8
n 2Kor 3:2
o 1Kor 4:3
p Lu 10:8
q Mt 19:11
r Mt 13:55
Ga 1:19
s Mt 8:14
Jo 1:42
t Han 13:2
u Han 18:3
2Th 3:8

2e kolom

a De 20:6
Sp 27:18
b De 32:14
1Pe 5:2
c Ro 3:5
d Ps 19:7
e De 25:4
1Ti 5:18
f Ro 15:4
1Kor 10:11
g 2Ti 2:6
h 1Kor 2:13
Ga 1:11
i Ro 15:27
Ga 6:6
Fil 4:17
j Mt 17:25
Lu 20:25
k Han 20:34
l 2Kor 6:3
2Kor 11:7
m Le 6:16
Nu 18:31
De 18:1
n 1Kor 7:35
o Mt 10:10
Lu 10:7
p Ro 15:27
Ga 6:6
1Th 2:9
Heb 13:16
q Han 18:3
Han 20:34
1Kor 4:12
2Th 3:8
r 2Kor 11:10
s Opb 22:17
t Jer 20:9
Lu 17:10
u Ez 3:18
v 1Pe 5:2

ning;[a] maar doe ik het tegen mijn
wil, mij is toch een beheer[b] toever-
trouwd. **18** Wat is mijn beloning
dan? Dat ik, terwijl ik het goe-
de nieuws bekendmaak, het goe-
de nieuws kosteloos mag verschaf-
fen,[c] ten einde geen misbruik te
maken van mijn bevoegdheid in-
zake het goede nieuws.

19 Want hoewel ik vrij ben van
allen, heb ik mijzelf tot slaaf[d]
van allen gemaakt, om de mees-
ten te winnen.[e] **20** En zo ben ik
voor de joden geworden als een
jood,[f] om joden te winnen; voor
hen die onder de wet staan, ben
ik geworden als [iemand] die on-
der de wet staat,[g] hoewel ik zelf
niet onder de wet sta,[h] om hen
die onder de wet staan, te win-
nen. **21** Voor hen die zonder
wet zijn,[i] ben ik geworden als
[iemand] zonder wet,[j] hoewel ik
niet zonder wet ben ten opzichte
van God, maar onder de wet[k] ten
opzichte van Christus,[l] om hen
die zonder wet zijn, te winnen.
22 Voor de zwakken ben ik zwak
geworden, om de zwakken te win-
nen.[m] Ik ben voor alle soorten
van mensen[n] alles geworden, om
er toch maar enkelen te redden.
23 Maar ik doe alles ter wille van
het goede nieuws, om er met [an-
deren] deel[o] aan te mogen ver-
krijgen.

24 Weet GIJ niet dat de hardlo-
pers[p] in een wedloop allen hardlo-
pen, maar dat slechts één de prijs[q]
ontvangt? Loopt[r] zo dat GIJ hem
moogt behalen.[s] **25** Bovendien
oefent iedereen die aan een wed-
strijd deelneemt, zelfbeheersing[t]
in alle dingen. Nu doen zij het
natuurlijk om een vergankelijke
kroon te verkrijgen,[u] maar wij een
onvergankelijke.[v] **26** Daarom is
de wijze waarop ik hardloop,[w] niet
onzeker; de wijze waarop ik mijn
slagen richt, is dusdanig dat ik
niet in de lucht sla;[x] **27** maar ik
beuk mijn lichaam[y] en leid het als
een slaf, om niet, na tot anderen
te hebben gepredikt, zelf op een
of andere wijze afgekeurd[z] te wor-
den.

HFDST. 9

a 1Kor 3:14
b Ga 2:7
Ef 3:2
Kol 1:25
c 2Kor 11:7
d Ga 5:13
e 1Pe 3:1
f Han 16:3
Han 18:18
g Han 21:24
Han 21:26
h Ro 6:14
i Ro 2:12
j Ga 2:3
k Jo 13:34
Ga 6:2
l 1Kor 7:22
m Ro 14:1
Ro 15:1
2Kor 11:29
n Ga 3:28
o Han 19:26
1Th 2:8
p Ga 5:7
q Fil 3:14
Kol 2:18
r Ga 2:2
Fil 2:16
s Mt 10:22
Mt 24:13
2Ti 4:8
t 2Pe 1:6
u 2Ti 2:5
v Jak 1:12
w Heb 12:1
x 1Kor 14:9
y Ro 8:13
Kol 3:5
z 2Kor 13:6

2e kolom

HFDST. 10

a Ex 13:21
b Ex 14:22
c Heb 3:5
d Ex 16:15
e Ex 17:6
Ps 78:15
f Nu 20:11
g Mt 16:18
1Pe 2:4
h Jo 4:10
Jo 4:25
i Nu 14:16
Ez 20:15
Ju 5
j Nu 14:29
Heb 3:17
k Nu 11:34
Ps 106:14
l Ex 32:4
m Ex 32:6
n Nu 25:1
2Pe 2:2
o Nu 25:9
p De 6:16
q Nu 21:5
r Nu 21:6
s Nu 14:2
t Ex 23:21
Nu 14:37
u Ro 15:4
v Heb 9:26
1Pe 4:7
w Sp 28:14
Lu 22:34
Ro 11:20
Ga 6:1
x 1Pe 5:9
y 1Th 5:24
2Th 3:3

10 Nu wil ik U er niet onwe-
tend van laten, broeders,
dat onze voorvaders allen onder
de wolk waren[a] en allen door
de zee trokken[b] **2** en allen door
middel van de wolk en van de zee
in Mozes[c] gedoopt werden; **3** en
allen aten zij hetzelfde geestelijke
voedsel[d] **4** en allen dronken de-
zelfde geestelijke drank.[e] Want zij
plachten te drinken uit de gees-
telijke rots[f] die hen volgde, en
die rots[g] betekende de Christus.[h]
5 Niettemin heeft God ten aan-
zien van de meesten van hen niet
zijn goedkeuring tot uitdrukking
gebracht,[i] want zij werden neerge-
veld[j] in de wildernis.

6 Deze dingen nu zijn voor-
beelden geworden voor ons, op-
dat wij geen mensen zouden zijn
die schadelijke dingen zouden be-
geren,[k] zoals zij die hebben be-
geerd. **7** Wordt ook geen afgo-
dendienaars, zoals sommigen van
hen,[l] gelijk er staat geschreven:
„Het volk ging zitten om te eten
en te drinken, en zij stonden op
om zich te vermaken."[m] **8** Laten
wij ook geen hoererij beoefenen,
zoals sommigen van hen hoererij
hebben bedreven,[n] met als enig re-
sultaat dat zij vielen, drieëntwin-
tigduizend [van hen] op één dag.[o]
9 Laten wij ook niet Jehovah[p] op
de proef stellen, zoals sommigen
van hen [hem] op de proef hebben
gesteld,[q] met als enig resultaat dat
zij omkwamen door de slangen.[r]
10 Zijt ook geen murmureerders,
zoals sommigen van hen hebben
gemurmureerd,[s] met als enig re-
sultaat dat zij omkwamen door de
verdelger.[t] **11** Deze dingen nu
bleven hun overkomen als voor-
beelden en ze werden opgeschre-
ven tot een waarschuwing[u] voor
ons, tot wie de einden van de sa-
menstelsels van dingen[v] gekomen
zijn.

12 Wie daarom denkt te staan,
moet oppassen dat hij niet valt.[w]
13 Geen verzoeking is over U ge-
komen behalve die welke men-
sen gemeen is.[x] Maar God is ge-
trouw,[y] en hij zal niet toelaten

dat GIJ wordt verzocht boven hetgeen GIJ kunt dragen,[a] maar met
de verzoeking zal hij ook voor de
uitweg zorgen,[b] opdat GIJ ze kunt
doorstaan.
14 Daarom, mijn geliefden,
ontvliedt[c] de afgoderij.[d] **15** Ik
spreek als tot mensen die on-
derscheidingsvermogen bezitten;[e]
oordeelt zelf wat ik zeg. **16** Is
niet de beker[f] der zegening die
wij zegenen, een deelhebben aan
het bloed van de Christus? Is niet
het brood dat wij breken,[g] een
deelhebben aan het lichaam van
de Christus?[h] **17** Omdat er één
brood is, zijn wij, hoewel velen,[i]
één lichaam,[j] want wij hebben al-
len deel aan dat ene brood.[k]
18 Ziet naar dat wat Israël is in
vleselijk opzicht:[l] Zijn niet zij die
de slachtoffers eten, deelhebbers
met het altaar?[m] **19** Wat moet
ik dan zeggen? Dat wat aan een
afgod ten slachtoffer wordt ge-
bracht iets is, of dat een afgod iets
is?[n] **20** Neen; maar ik zeg dat
de dingen die de natiën slacht-
offeren, zij aan demonen slacht-
offeren[o] en niet aan God; en ik wil
niet dat GIJ deelhebbers met de de-
monen[p] wordt. **21** GIJ kunt niet
de beker van Jehovah[q] en de beker
van de demonen drinken; GIJ kunt
niet aan „de tafel van Jehovah"[r] en
aan de tafel van de demonen deel
hebben. **22** Of „zijn wij Jehovah
tot jaloezie aan het prikkelen"?[s]
Zijn wij soms sterker[t] dan hij?
23 Alle dingen zijn geoorloofd,
maar niet alle dingen zijn heil-
zaam.[u] Alle dingen zijn geoor-
loofd,[v] maar niet alle dingen bou-
wen op.[w] **24** Laat een ieder niet
zijn eigen [voordeel] blijven zoe-
ken,[x] maar dat van de ander.[y]
25 Blijft alles eten wat op een
vleesmarkt wordt verkocht,[z] zon-
der vanwege UW geweten navraag
te doen,[a] **26** want „de aarde en
dat wat haar vult, behoort Je-
hovah[b] toe".[c] **27** Indien iemand
van de ongelovigen U uitnodigt
en GIJ wenst te gaan, eet dan al-
les wat U wordt voorgezet,[d] zonder
vanwege UW geweten navraag te
doen.[a] **28** Maar zou iemand tot
U zeggen: „Dit is iets wat ten offer
is gebracht", eet dan niet ter wille
van degene die het heeft onthuld
en vanwege het geweten.[b] **29** Ik
zeg „geweten", niet het uwe, maar
dat van de ander. Want waarom
zou mijn vrijheid door het gewe-
ten van iemand anders worden
geoordeeld?[c] **30** Indien ik met
dankzegging iets gebruik, waar-
om moet er dan schimpend over
mij worden gesproken met be-
trekking tot datgene waarvoor
ik dankzeg?[d]
31 Hetzij GIJ daarom eet of
drinkt of iets anders doet, doet
alle dingen tot Gods heerlijkheid.[e]
32 Geeft zowel joden als Grieken
en de gemeente Gods geen aan-
leiding tot struikelen,[f] **33** zoals
ook ik alle mensen in alle dingen
behaag[g] en niet mijn eigen voor-
deel zoek,[h] maar dat van de velen,
opdat zij gered mogen worden.[i]

11 Wordt navolgers van mij,
zoals ik het ben van Chris-
tus.[j]
2 Nu prijs ik U omdat GIJ in alle
dingen aan mij denkt en vast-
houdt aan de overleveringen[k]
zoals ik [ze] aan U heb doorge-
geven. **3** Ik wil echter dat GIJ
weet dat het hoofd van iedere man
de Christus is;[l] de man is op zijn
beurt het hoofd van de vrouw[m]
en God het hoofd van de Chris-
tus.[n] **4** Iedere man die bij het
bidden of profeteren iets op het
hoofd heeft, maakt zijn hoofd[o] te
schande; **5** maar iedere vrouw
die met ongedekt hoofd bidt of
profeteert,[p] maakt haar hoofd[q] te
schande, want het is precies het-
zelfde als was zij een [vrouw]
met een kaalgeschoren hoofd.[r]
6 Want indien een vrouw [haar
hoofd] niet bedekt, moet zij ook
maar kortgeknipt worden; indien
het echter voor een vrouw een
schande is kortgeknipt of kaalge-
schoren te zijn,[s] dan moet zij [haar
hoofd] bedekken.[t]

HFDST. 10

a Lu 22:32
2Pe 2:9
b 1Sa 30:6
Jes 40:29
Han 27:44
Fil 4:13
c 2Kor 6:17
d De 4:25
Kol 3:5
1Jo 5:21
e 1Kor 14:20
f Mt 26:27
Lu 22:17
g Mt 26:26
Lu 22:19
h 1Kor 12:18
i Ro 12:5
1Kor 12:25
j Ef 4:4
k Jo 6:33
Jo 6:35
l Ro 9:8
m Le 7:15
n 1Kor 8:4
o De 32:17
Ps 106:37
p Ju 6
q Ps 116:13
r Ez 41:22
Mal 1:12
s Ex 34:14
De 32:21
t Job 9:4
u 1Kor 6:12
v Ro 6:14
w Ro 14:19
Ro 15:2
x 1Kor 10:33
1Kor 13:5
Fil 2:21
y Fil 2:4
z 1Ti 4:4
a Ro 14:22
b Ex 19:5
De 10:14
c Ps 24:1
d Lu 10:8

2e kolom

a 1Kor 8:7
b 1Kor 8:10
c Ro 14:16
1Kor 8:12
d Ro 14:6
1Ti 4:3
e Mt 5:16
Kol 3:17
1Pe 4:11
f Ro 14:13
1Kor 8:13
2Kor 6:3
g 1Kor 9:22
h Ro 15:2
Fil 2:4
i 1Th 2:16

HFDST. 11

j Fil 3:17
2Th 3:9
k 1Kor 4:17
2Th 2:15
2Th 3:6
l Ro 14:9
Ef 4:15
Kol 2:10
m Ge 3:16
Ef 5:23
1Pe 3:1
n 1Kor 15:27
1Kor 15:28

o Ef 4:15; p Joë 2:28; Han 21:9; q Ef 5:23; r Jer 7:29; 1Kor 11:15; s De 21:12; t Ge 24:65.

7 Want een man behoort zijn
hoofd niet gedekt te hebben, daar
hij Gods beeld[a] en heerlijkheid[b] is;
maar de vrouw is de heerlijkheid
van de man.[c] **8** Want de man is
niet uit de vrouw, maar de vrouw
uit de man;[d] **9** en, wat meer
zegt, de man werd niet ter wil-
le van de vrouw geschapen, maar
de vrouw ter wille van de man.[e]
10 Daarom behoort de vrouw een
teken van gezag op haar hoofd te
hebben[f] ter wille van de engelen.[g]
11 Bovendien is in verband met
[de] Heer noch de vrouw zon-
der de man, noch de man zon-
der de vrouw.[h] **12** Want even-
als de vrouw uit de man is,[i] zo
is ook de man door bemiddeling
van de vrouw;[j] maar alle dingen
zijn uit God.[k] **13** Oordeelt zelf:
Is het passend dat een vrouw
[met] ongedekt [hoofd] tot God
bidt? **14** Leert de natuur zelf U
niet dat indien een man lang haar
heeft, dit hem tot oneer strekt,
15 maar indien een vrouw lang
haar heeft, het haar tot heer-
lijkheid strekt?[l] Want het haar
is haar gegeven in plaats van
een hoofdbedekking.[m] **16** Indien
iemand echter ten gunste van een
ander gebruik schijnt te redetwis-
ten:[n] wij hebben geen ander en de
gemeenten van God evenmin.
17 Doch terwijl ik deze instruc-
ties geef, prijs ik U niet, omdat GIJ
niet ten goede maar ten kwade sa-
menkomt.[o] **18** Want in de eerste
plaats hoor ik dat er, wanneer GIJ
in een gemeente samenkomt, ver-
deeldheid onder U heerst,[p] en tot
op zekere hoogte geloof ik dit.
19 Want er moeten ook sekten[q]
onder U zijn, opdat de goedgekeur-
den onder U ook openbaar mogen
worden.[r]
20 Daarom kunt GIJ, wanneer
GIJ op één plaats samenkomt, het
avondmaal des Heren niet eten.[s]
21 Want wanneer GIJ [het] eet,
nuttigt een ieder van tevoren zijn
eigen avondmaaltijd, zodat de een
hongerig is, maar de ander dron-
ken. **22** GIJ hebt toch zeker wel
huizen om te eten en te drinken?[t]
Of veracht GIJ de gemeente van
God en beschaamt GIJ degenen die
niets hebben?[a] Wat zal ik tot U
zeggen? Zal ik U prijzen? Hierin
prijs ik U niet.
23 Want ik heb van de Heer
ontvangen, wat ik ook aan U heb
doorgegeven, dat de Heer Jezus
in de nacht[b] waarin hij overgele-
verd zou worden, een brood nam
24 en, na gedankt te hebben, het
brak[c] en zei: „Dit betekent mijn li-
chaam,[d] dat ten behoeve van U
is. Blijft dit tot mijn gedachte-
nis doen."[e] **25** Evenzo deed hij
ook met betrekking tot de be-
ker,[f] nadat hij het avondmaal had
gebruikt, en hij zei: „Deze be-
ker betekent het nieuwe verbond[g]
krachtens mijn bloed.[h] Blijft dit,
zo dikwijls als GIJ hem drinkt,
tot mijn gedachtenis[i] doen."
26 Want zo dikwijls[j] als GIJ dit
brood eet en deze beker drinkt,
blijft GIJ de dood[k] des Heren ver-
kondigen, totdat hij gekomen is.[l]
27 Al wie dus op onwaardige
wijze het brood eet of de beker des
Heren drinkt, zal schuldig[m] zijn
met betrekking tot het lichaam en
het bloed[n] des Heren. **28** Laat
iemand eerst zichzelf goedkeu-
ren na zich nauwkeurig te hebben
onderzocht,[o] en laat hij aldus
van het brood eten en uit de be-
ker drinken. **29** Want wie eet en
drinkt, eet en drinkt zichzelf een
oordeel[p] indien hij het lichaam
niet onderscheidt. **30** Daarom
zijn er onder U velen zwak en
ziekelijk, en vrij velen slapen[q]
[in de dood]. **31** Maar indien wij
zouden onderscheiden wat wij-
zelf zijn, zouden wij niet geoor-
deeld worden.[r] **32** Wanneer wij
echter geoordeeld worden,[s] dan
worden wij door Jehovah streng
onderricht,[t] opdat wij niet met
de wereld[u] veroordeeld worden.[v]
33 Daarom, mijn broeders, wan-
neer GIJ samenkomt om [het] te
eten,[w] wacht op elkaar. **34** Als
iemand honger heeft, laat hij thuis
eten,[x] opdat GIJ niet tot een oor-
deel samenkomt.[y] De overige za-
ken zal ik echter in orde brengen
wanneer ik gekomen zal zijn.

HFDST. 11

a Ge 1:27
Jak 3:9
b Ro 3:23
c Ge 2:23
d Ge 2:22
e Ge 2:18
f Ge 24:65
g Pr 5:6
1Kor 4:9
h Ge 2:24
i Ge 2:21
j Ge 3:16
Job 14:1
k 2Kor 5:18
l Hgl 7:5
m Jer 13:18
n Ro 2:8
1Ti 6:4
o 1Kor 11:22
p 1Kor 1:10
1Kor 3:3
q Han 20:30
1Kor 1:12
Ga 5:20
1Ti 4:1
2Pe 2:1
r De 13:3
Lu 2:35
1Jo 2:19
s Lu 22:19
t 1Kor 11:34

2e kolom

a Jak 2:5
b Mt 26:20
Lu 22:14
c Mt 26:26
Mr 14:22
d Ro 7:4
Ro 12:5
1Kor 10:17
1Kor 12:27
Ef 4:12
e Lu 22:19
f Mt 26:27
Mr 14:23
1Kor 10:16
g Jer 31:31
Heb 8:8
Heb 9:15
h Lu 22:20
Heb 9:14
Heb 12:24
1Pe 1:2
1Pe 1:19
i Ex 12:14
Ps 119:24
Ps 119:144
j Heb 9:25
k Ef 1:7
Heb 9:15
l 1Th 4:17
m Mr 3:29
n Heb 10:29
o 2Kor 13:5
p Ro 2:2
q Ef 5:14
1Th 5:6
r Opb 3:3
s 2Kor 5:10
t Sp 3:11
Heb 12:5
u 2Pe 3:7
v 2Pe 2:20
w Mt 26:26
x 1Kor 11:22
y 1Kor 11:29

12 Omtrent de geestelijke gaven[a] nu, broeders, wil ik niet dat GIJ in onwetendheid zijt.
2 GIJ weet dat GIJ, toen GIJ mensen de natiën waart,[b] tot die stomme[c] afgoden[d] werdt gedreven, al naar gelang dat GIJ geleid werdt. **3** Daarom wil ik dat GIJ weet dat niemand wanneer hij door Gods geest spreekt, zegt: „Jezus is vervloekt!",[e] en niemand kan zeggen: „Jezus is Heer!", tenzij door heilige geest.[f]
4 Nu is er verscheidenheid van gaven,[g] maar het is dezelfde geest;[h]
5 en er is verscheidenheid van bedieningen,[i] en toch is het dezelfde Heer;[j] **6** en er is verscheidenheid van werkingen,[k] en toch is het dezelfde God[l] die alle werkingen in allen tot stand brengt.[m]
7 Doch de manifestatie van de geest wordt aan een ieder voor een nuttig doel gegeven.[n] **8** Aan de een wordt bijvoorbeeld door middel van de geest spraak van wijsheid[o] gegeven, aan een ander spraak van kennis[p] overeenkomstig dezelfde geest, **9** aan een ander geloof[q] door dezelfde geest, aan een ander gaven van gezondmakingen[r] door die ene geest,
10 aan weer een ander het doen van krachtige werken,[s] aan een ander het profeteren,[t] aan een ander het onderscheiden[u] van geïnspireerde uitspraken,[v] aan een ander verschillende talen[w] en aan een ander het uitleggen[x] van talen. **11** Maar al deze werkingen worden door een en dezelfde geest tot stand gebracht,[y] die aan een ieder respectievelijk uitdeelt[z] zoals hij het wil.[a]
12 Want evenals het lichaam één is, maar vele leden heeft, en alle leden van dat lichaam, ofschoon er vele zijn, één lichaam zijn,[b] zo ook de Christus.[c]
13 Want waarlijk, door één geest werden wij allen tot één lichaam gedoopt,[d] hetzij joden of Grieken, hetzij slaven of vrijen, en wij werden er allen toe gebracht één geest te drinken.[e]

HFDST. 12

a 1Kor 14:1
1Kor 14:37
b Ef 2:12
c Ps 115:5
Hab 2:18
d 1Kor 8:4
Ga 4:8
1Th 1:9
1Pe 4:3
e Mr 9:39
1Jo 4:3
f Mt 16:17
1Jo 4:2
g Heb 2:4
1Pe 4:10
h Ef 4:4
i Ro 12:7
Ef 4:11
j Ef 4:5
k Han 2:43
l Ef 4:6
m 1Pe 4:11
n 1Kor 14:26
Ef 4:7
o Ef 1:17
p 1Kor 14:6
2Kor 8:7
q 1Kor 13:2
2Kor 4:13
r Han 3:7
Han 28:9
s Heb 2:4
t Ro 12:6
u 1Kor 14:29
v 1Jo 4:1
w Han 10:46
1Kor 14:18
x 1Kor 14:26
y 1Kor 12:6
z Ro 12:3
1Kor 7:7
Ef 4:7
a Heb 2:4
b Ro 12:5
c Ro 7:4
1Kor 10:16
Ef 4:12
d Ef 4:5
e Jo 4:14
Jo 7:37
Opb 22:17

2e kolom

a Ef 4:16
b Ef 4:25
c Ef 5:30
d Sp 20:12
1Kor 15:38
e Ro 12:4
1Kor 12:14
f 1Kor 12:14
g Pr 9:15
Ro 9:23
1Kor 1:26
h Ge 3:7
Ge 3:21
2Ti 2:20
i Ro 12:10
Ef 4:25
j Ga 6:2
Heb 13:3
1Pe 5:9
k Ro 8:17
l Ro 12:15
1Pe 3:8
1Pe 4:13
m Ro 12:5
Ef 1:23
Kol 1:24
n 1Kor 12:18
o Ef 2:20
p Han 13:1
q Ef 4:11

14 Want het lichaam bestaat immers niet uit één lid, maar uit vele.[a] **15** Indien de voet zou zeggen: „Omdat ik geen hand ben, ben ik geen deel van het lichaam", is dat nog geen reden waarom hij geen deel van het lichaam is.[b]
16 En indien het oor zou zeggen: „Omdat ik geen oog ben, ben ik geen deel van het lichaam", is dat nog geen reden waarom het geen deel van het lichaam is.[c] **17** Als het gehele lichaam oog was, waar zou dan het gehoor zijn? Als het helemaal gehoor was, waar zou de reuk zijn? **18** Maar nu heeft God de leden in het lichaam geplaatst, elk daarvan, zoals het hem heeft behaagd.[d]
19 Indien zij alle één lid waren,[e] waar zou dan het lichaam zijn? **20** Maar nu zijn zij vele leden,[f] doch één lichaam. **21** Het oog kan niet tot de hand zeggen: „Ik heb u niet nodig"; of, wederom, het hoofd [niet] tot de voeten: „Ik heb U niet nodig." **22** Het is echter veeleer zo dat de leden van het lichaam die zwakker[g] schijnen te zijn, noodzakelijk zijn, **23** en de lichaamsdelen waarvan wij denken dat ze minder eervol zijn, die omgeven wij met overvloediger eer,[h] en aldus hebben onze onwelvoeglijke delen des te overvloediger welvoeglijkheid, **24** terwijl onze welvoeglijke delen niets nodig hebben. God heeft niettemin het lichaam zo samengesteld dat hij overvloediger eer gaf aan het deel dat te kort kwam, **25** opdat er geen verdeeldheid in het lichaam zou zijn, maar de leden ervan dezelfde zorg voor elkaar zouden hebben.[i]
26 En wanneer één lid lijdt, lijden[j] alle andere leden mee; of wanneer een lid heerlijkheid ontvangt,[k] delen alle andere leden in de vreugde.[l]
27 GIJ nu zijt Christus' lichaam en ieder afzonderlijk leden.[m]
28 En God heeft de respectieve personen in de gemeente geplaatst:[n] ten eerste apostelen,[o] ten tweede profeten,[p] ten derde leraren;[q] voorts krachtige wer-

ken,[a] dan gaven van gezondmakingen,[b] diensten voor hulpbetoon,[c] bekwaamheden om leiding te geven,[d] verschillende talen.[e]
29 Zijn soms allen apostelen? Zijn soms allen profeten? Zijn soms allen leraren? Verrichten soms allen krachtige werken?
30 Hebben soms allen gaven van gezondmakingen? Spreken soms allen in talen?[f] Zijn soms allen vertalers?[g] **31** Blijft echter ijverig naar de grotere gaven streven.[h] En toch wijs ik U een allesovertreffende weg.[i]

13 Al spreek ik de talen[j] van mensen en van engelen, maar heb geen liefde, dan ben ik een klinkend [stuk] koper of een schallende cimbaal[k] geworden.
2 En al heb ik de gave van profeteren[l] en ben vertrouwd met alle heilige geheimen[m] en alle kennis,[n] en al bezit ik al het geloof, zodat ik bergen kan verzetten,[o] maar heb geen liefde, dan ben ik niets.[p]
3 En al geef ik al mijn bezittingen om anderen te spijzigen,[q] en al geef ik mijn lichaam over[r] om te kunnen roemen, maar heb geen liefde,[s] dan baat het mij in het geheel niet.

4 De liefde[t] is lankmoedig[u] en vriendelijk.[v] De liefde is niet jaloers,[w] ze snoeft niet,[x] wordt niet opgeblazen,[y] **5** gedraagt zich niet onbetamelijk,[z] zoekt niet haar eigen belang,[a] wordt niet geergerd.[b] Ze rekent het kwade niet aan.[c] **6** Ze verheugt zich niet over onrechtvaardigheid,[d] maar verheugt zich met de waarheid.[e]
7 Ze verdraagt alle dingen,[f] gelooft alle dingen,[g] hoopt alle dingen,[h] verduurt alle dingen.[i]

8 De liefde faalt nimmer.[j] Maar hetzij er [gaven van] profeteren zijn, ze zullen worden weggedaan; hetzij er talen zijn, ze zullen ophouden; hetzij er kennis is, ze zal worden weggedaan.[k] **9** Want wij hebben gedeeltelijke kennis[l] en wij profeteren gedeeltelijk;[m]
10 wanneer echter het volledige gekomen is,[n] zal dat wat gedeeltelijk is, worden weggedaan.
11 Toen ik een klein kind was, placht ik als een klein kind te spreken, als een klein kind te denken, als een klein kind te overleggen; nu ik echter een man[a] ben geworden, heb ik de [trekken] van een klein kind weggedaan. **12** Want op het ogenblik zien wij door middel van een metalen spiegel vage omtrekken,[b] maar dan van aangezicht tot aangezicht.[c] Op het ogenblik ken ik gedeeltelijk, maar dan zal ik nauwkeurig kennen, evenals ik nauwkeurig gekend word.[d]
13 Nu blijven echter geloof, hoop, liefde, deze drie; maar de grootste van deze is de liefde.[e]

14 Streeft de liefde na, doch blijft U beijveren de geestelijke gaven[f] te verkrijgen, maar bij voorkeur dat GIJ moogt profeteren.[g] **2** Want wie in een taal spreekt, spreekt niet tot mensen, maar tot God, want niemand luistert,[h] doch hij spreekt heilige geheimen[i] door de geest. **3** Maar wie profeteert, bouwt door zijn spreken mensen op[j] en moedigt hen aan en vertroost hen. **4** Wie in een taal spreekt, bouwt zichzelf op, maar wie profeteert, bouwt een gemeente op. **5** Nu zou ik wel willen dat GIJ allen in talen spreekt,[k] maar ik heb liever dat GIJ profeteert.[l] Ja, wie profeteert, is groter dan wie in talen spreekt,[m] tenzij hij het ook vertaalt, opdat de gemeente opgebouwd wordt.
6 Maar stel nu, broeders, dat ik tot U kwam en in talen sprak, waarin zou ik U dan van nut zijn als ik niet tot U sprak hetzij met een openbaring[n] of met kennis[o] of met een profetie of met een lering?

7 Nu is het zo dat de onbezielde dingen geluid geven,[p] hetzij een fluit of een harp; indien ze tussen de tonen geen intervallen doen horen, hoe zal men dan weten wat er op de fluit of op de harp wordt

HFDST. 12
a Ga 3:5
b Han 5:16
c Han 18:27
d Ro 12:8
1Kor 3:10
Heb 13:17
e Han 2:6
f 1Kor 14:4
g 1Kor 14:5
h 1Kor 14:1
i 1Kor 13:8

HFDST. 13
j 1Kor 14:18
k 2Sa 6:5
l Mt 7:22
1Kor 14:3
Opb 19:10
m 1Kor 4:1
Ef 1:9
n 1Kor 12:8
o Mt 17:20
Lu 17:6
p 1Jo 4:20
q Mt 6:2
r Ro 5:7
s 2Kor 9:7
t Ro 5:5
Ro 13:10
1Jo 4:8
u 1Th 5:14
2Pe 3:15
v Ef 4:32
w 2Kor 12:20
Ga 5:26
x Sp 27:1
y Kol 2:18
1Pe 5:5
z Ro 13:13
1Kor 14:40
a 1Kor 10:24
Fil 2:4
b Mt 5:39
Jak 1:19
c Ef 4:32
Kol 3:13
d Ro 12:9
e 2Kor 13:8
f 1Pe 4:8
g Han 17:11
h Ro 8:25
Ro 12:12
i 1Kor 10:13
1Th 1:3
j 1Jo 4:8
k 1Kor 12:31
l Sp 4:18
m 2Pe 1:19
n Da 12:4
Jo 1:51

2e kolom
a Ef 4:13
Heb 6:1
b Heb 2:8
c Mt 5:8
1Jo 3:2
Opb 22:4
d 2Kor 5:10
Heb 4:13
e Mt 22:37
Ro 13:10

HFDST. 14
f 1Kor 12:1
g Ro 12:6
1Th 5:20
h 1Kor 14:5
i 1Kor 13:2

j 2Kor 10:8; k 1Kor 12:30; l Joë 2:28; Han 2:17; Han 21:9; m 1Kor 12:10; n Ga 1:12; Ga 2:2; o 1Kor 12:8; 2Kor 11:6; p Job 21:12.

gespeeld? **8** Want waarlijk, wie
zal zich voor de strijd gereedma-
ken als de trompet een onduide-
lijk signaal geeft?[a] **9** Zo is het
ook met U: indien GIJ door mid-
del van de tong geen gemakkelijk
te begrijpen woorden spreekt,[b]
hoe zal men dan weten wat er
wordt gesproken? GIJ zult feitelijk
in de lucht spreken.[c] **10** Nu zijn
er in de wereld ik weet niet hoe-
veel soorten van spraakklanken,
en toch is geen enkele [soort] zon-
der betekenis. **11** Indien ik dan
de kracht van de spraakklank niet
begrijp, zal ik een buitenlander
zijn[d] voor degene die spreekt, en
degene die spreekt, zal een buiten-
lander voor mij zijn. **12** Daarom
moet ook GIJ, aangezien GIJ ijverig
naar [gaven van de] geest[e] streeft,
trachten daarin overvloedig te
zijn tot opbouw van de gemeente.[f]
13 Laat daarom degene die in
een taal spreekt, bidden dat hij
kan vertalen.[g] **14** Want indien
ik in een taal bid, bidt mijn [gave
van de] geest,[h] maar mijn ver-
stand is onvruchtbaar. **15** Wat
dan te doen? Ik zal bidden met
de [gave van de] geest, maar ik
zal ook bidden met [mijn] ver-
stand. Ik zal lofzingen[i] met de
[gave van de] geest, maar ik zal
ook lofzingen met [mijn] ver-
stand.[j] **16** Hoe zal anders wan-
neer gij met een [gave van de]
geest lof brengt, degene die de
plaats van de gewone persoon in-
neemt, „Amen"[k] zeggen op uw
dankzegging, daar hij niet weet
wat gij zegt? **17** Gij spreekt wel-
iswaar een voortreffelijk dankge-
bed uit, maar de ander wordt niet
opgebouwd.[l] **18** Ik dank God dat
ik in meer talen spreek dan GIJ al-
len.[m] **19** Niettemin zou ik in een
gemeente liever vijf woorden met
mijn verstand spreken, om ook an-
deren mondeling te onderrichten,
dan tienduizend woorden in een
taal.[n]
20 Broeders, wordt geen jon-
ge kinderen in verstandelijke
vermogens,[o] maar weest klei-
ne kinderen ten opzichte van
het slechte;[a] wordt daarentegen
volwassen in verstandelijke ver-
mogens.[b] **21** In de Wet staat ge-
schreven: „'Met de taal van bui-
tenlanders en met de lippen van
vreemden[c] wil ik tot dit volk spre-
ken,[d] en toch zullen zij zelfs dan
geen acht op mij slaan', zegt Je-
hovah."[e] **22** Talen zijn bijgevolg
niet tot een teken[f] voor de gelo-
vigen, maar voor de ongelovigen,[g]
terwijl profeteren niet voor de on-
gelovigen, maar voor de gelovigen
is.[h] **23** Indien daarom de gehe-
le gemeente op één plaats samen-
komt en zij allen in talen spreken,[i]
maar er gewone mensen of on-
gelovigen binnenkomen, zullen zij
dan niet zeggen dat GIJ waanzin-
nig zijt? **24** Maar indien GIJ allen
profeteert en er komt een onge-
lovige of gewone persoon binnen,
dan wordt hij door hen allen te-
rechtgewezen,[j] hij wordt door
allen nauwkeurig onderzocht;
25 de geheimen van zijn hart wor-
den openbaar,[k] zodat hij op [zijn]
aangezicht zal vallen en God zal
aanbidden en zal verklaren: „God
is werkelijk in UW midden."[l]
26 Wat dan te doen, broeders?
Wanneer GIJ samenkomt, heeft de
een een psalm, de ander heeft een
lering, een ander heeft een open-
baring, een ander heeft een taal,
een ander heeft een uitlegging.[m]
Laat alle dingen tot opbouw ge-
schieden.[n] **27** En indien iemand
in een taal spreekt, laat het dan
tot twee of hoogstens drie be-
perkt zijn, en [ieder] op zijn beurt;
en laat iemand vertalen.[o] **28** Is
er echter geen vertaler, laat hij
dan zwijgen in de gemeente en
tot zichzelf[p] en tot God spreken.
29 Laten verder twee of drie pro-
feten[q] spreken en laten de ande-
ren de betekenis onderscheiden.[r]
30 Maar wanneer een ander,[s] ter-
wijl hij daar zit, een openbaring
krijgt, moet de eerste zwijgen.
31 Want GIJ kunt allen één voor
één profeteren,[t] opdat allen leren
en allen aangemoedigd worden.[u]
32 En [gaven van] de geest van
de profeten moeten door de profe-

HFDST. 14

a Nu 10:9; Job 39:25
b 1Kor 14:19
c 1Kor 9:26
d 2Kon 18:26
e 1Kor 12:1; 1Kor 12:7
f 1Kor 14:4; 1Kor 14:26
g 1Kor 12:10; 1Kor 14:5
h 1Kor 14:2
i Kol 3:16
j Ps 47:7
k 2Kor 1:20
l 1Kor 14:26
m 1Kor 14:6
n 1Kor 14:4
o Ps 119:99; Ef 4:14; Heb 5:13

2e kolom

a Jer 4:22; Ro 16:19
b Fil 3:15; Heb 5:14; 1Pe 2:2
c De 28:49; Jer 5:15
d Jes 28:11
e Jes 28:12
f Han 2:4
g Han 2:13
h Han 2:37
i 1Kor 14:11
j Ef 5:13
k Da 2:47
l Jes 45:14; Za 8:23
m 1Kor 12:10
n Ro 14:19; 2Kor 12:19
o 1Kor 14:5
p 1Kor 14:4
q Han 13:1; Ef 4:11
r 1Th 5:21
s 1Kor 12:10
t Ro 12:6; 1Th 5:20
u Heb 10:25

ten onder controle worden gehouden. **33** Want God is geen [God] van wanorde,[a] maar van vrede.[b]

Zoals in alle gemeenten van de heiligen **34** moeten de vrouwen zwijgen[c] in de gemeenten, want het is hun niet toegestaan te spreken, maar zij moeten in onderworpenheid zijn,[d] zoals ook de Wet[e] zegt. **35** Indien zij dan iets willen leren, moeten zij thuis hun eigen man ernaar vragen, want het strekt een vrouw tot schande[f] in een gemeente te spreken.

36 Wat? Is het woord van God soms van U uitgegaan,[g] of heeft het soms alleen U bereikt?

37 Indien iemand denkt dat hij een profeet is of met de geest begiftigd is, laat hij de dingen die ik U schrijf, dan erkennen, want ze zijn het gebod des Heren.[h] **38** Maar is iemand onwetend, hij blijft onwetend. **39** Zo dan, mijn broeders, blijft ijverig naar het profeteren streven,[i] zonder evenwel het spreken in talen te verbieden.[j] **40** Maar laat alle dingen betamelijk en volgens regeling geschieden.[k]

15 Nu maak ik U bekend, broeders, het goede nieuws[l] dat ik U verkondigd heb,[m] dat GIJ ook ontvangen hebt, waarin GIJ ook staat,[n] **2** door middel waarvan GIJ ook wordt gered,[o] met de bewoordingen waarin ik het goede nieuws aan U heb verkondigd, indien GIJ er tenminste aan vasthoudt, tenzij GIJ in feite voor niets gelovigen zijt geworden.[p]

3 Want een van de eerste dingen die ik aan U heb doorgegeven, was datgene wat ik ook ontvangen heb,[q] [namelijk] dat Christus overeenkomstig de Schriften voor onze zonden gestorven is,[r] **4** en dat hij werd begraven,[s] ja, dat hij overeenkomstig de Schriften[t] op de derde dag[u] is opgewekt,[v] **5** en dat hij aan Cefas is verschenen,[w] daarna aan de twaalf.[x] **6** Vervolgens is hij aan meer dan vijfhonderd broeders tegelijk verschenen, van wie de meesten tot op dit ogenblik nog in leven zijn,[y] maar sommigen zijn ontslapen. **7** Vervolgens is hij aan Jakobus[a] verschenen, daarna aan alle apostelen;[b] **8** doch het laatst van allen is hij ook aan mij verschenen[c] als aan een te vroeg geborene.

9 Want ik ben de geringste[d] van de apostelen en ik ben niet waard een apostel genoemd te worden, omdat ik de gemeente van God vervolgd[e] heb. **10** Maar door Gods onverdiende goedheid[f] ben ik wat ik ben. En zijn onverdiende goedheid jegens mij is niet vergeefs gebleken,[g] maar ik heb meer dan zij allen gearbeid,[h] echter niet ik, doch de onverdiende goedheid van God die met mij is.[i] **11** Maar of ik het nu ben of zij het zijn, zó prediken wij en zó hebt GIJ geloofd.[j]

12 Indien er nu van Christus gepredikt wordt dat hij uit de doden is opgewekt,[k] hoe kunnen dan sommigen onder U zeggen dat er geen opstanding van de doden is?[l] **13** Indien er werkelijk geen opstanding van de doden is, dan is ook Christus niet opgewekt.[m] **14** Maar indien Christus niet is opgewekt, is onze prediking stellig vergeefs, en ons geloof is vergeefs.[n] **15** Dan blijken wij bovendien valse getuigen van God te zijn,[o] want dan hebben wij tegen God in getuigd[p] dat hij de Christus heeft opgewekt,[q] die hij echter niet opgewekt heeft indien de doden werkelijk niet worden opgewekt.[r] **16** Want indien de doden niet worden opgewekt, is ook Christus niet opgewekt. **17** Indien bovendien Christus niet is opgewekt, is UW geloof nutteloos; GIJ zijt nog in UW zonden.[s] **18** Ja, dan zijn ook zij die in eendracht met Christus zijn ontslapen,[t] vergaan.[u] **19** Indien wij alleen in dit leven op Christus hebben gehoopt,[v] zijn wij van alle mensen het meest te beklagen.

20 Maar nu is Christus uit de doden opgewekt,[w] de eersteling[x] van hen die ontslapen zijn.[y]

HFDST. 14

a 1Kor 14:40; Ga 5:25; Kol 2:5
b Ro 15:33
c 1Ti 2:11; 1Ti 2:12
d 1Kor 11:3; Ef 5:22; Kol 3:18; Tit 2:5; 1Pe 3:1
e Ge 3:16
f 1Kor 11:6
g Jes 2:3
h 1Jo 4:6
i 1Kor 12:31; 1Th 5:20
j 1Kor 14:27
k 1Kor 14:33; Kol 2:5

HFDST. 15

l Ga 1:11
m Han 18:11
n Ro 5:2
o Ro 1:16
p Ga 3:4
q Ga 1:12
r Ps 22:15; Jes 53:8; Jes 53:12; Da 9:26; 1Pe 2:24
s Jes 53:9; Mt 27:60
t Ps 16:10; Jes 53:10; Jon 2:10
u Lu 24:46
v Mt 28:7
w Lu 24:34
x Jo 20:26
y Mt 28:17

2e kolom

a Han 12:17
b Han 1:2; Han 1:6
c Han 9:4; 1Kor 9:1
d Ef 3:8
e Han 8:3; Ga 1:13; 1Ti 1:13
f Ef 4:7
g 2Kor 6:1
h 2Kor 11:23
i Fil 2:13
j Han 18:10
k Han 4:2; Han 17:31
l Mt 22:23; Han 26:8
m Ro 10:7
n 1Th 4:14
o Han 3:15
p Han 1:22
q Han 2:24; Han 4:10; Han 13:30
r Han 17:31; 1Kor 6:14
s Ro 4:25; Heb 7:25
t Han 7:59
u 1Kor 15:14
v Jo 1:12
w 1Pe 1:3

x Le 23:10; Kol 1:18; y Han 26:23.

21 Want aangezien de dood[a] door
een mens is, is ook de opstan-
ding[b] der doden door een mens.
22 Want evenals in Adam allen
sterven,[c] zo zullen ook in de Chris-
tus allen levend gemaakt wor-
den.[d] **23** Maar een ieder in zijn
eigen rangorde: Christus, de eer-
steling,[e] daarna zij die de Chris-
tus toebehoren, gedurende zijn
tegenwoordigheid.[f] **24** Vervol-
gens het einde, wanneer hij het
koninkrijk aan zijn God en Vader
overdraagt, wanneer hij alle rege-
ring en alle autoriteit en kracht
heeft tenietgedaan.[g] **25** Want
hij moet als koning regeren totdat
[God] alle vijanden onder zijn voe-
ten heeft gelegd.[h] **26** Als laat-
ste vijand wordt de dood teniet-
gedaan.[i] **27** Want [God] „heeft
alle dingen onder zijn voeten on-
derworpen”.[j] Maar wanneer hij
zegt dat ’alle dingen onderwor-
pen zijn’,[k] is het duidelijk dat dit
met uitzondering is van degene
die alle dingen aan hem onder-
wierp.[l] **28** Wanneer echter alle
dingen aan hem onderworpen zul-
len zijn,[m] dan zal ook de Zoon
zelf zich onderwerpen aan Dege-
ne[n] die alle dingen aan hem on-
derwierp, opdat God alles zij voor
iedereen.[o]

29 Wat zullen anders zij doen
die worden gedoopt met het doel
doden [te zijn]?[p] Indien de doden
in het geheel niet worden opge-
wekt,[q] waarom worden zij ook ge-
doopt[r] met het doel zodanigen [te
zijn]? **30** Waarom zijn ook wij
elk uur in gevaar?[s] **31** Dagelijks
zie ik de dood onder de ogen.[t]
Dit verzeker ik krachtens de uit-
bundige vreugde[u] over U, broe-
ders, welke ik in Christus Jezus,
onze Heer, heb. **32** Indien ik, ge-
lijk mensen, te Efeze met wilde
beesten heb gevochten,[v] wat baat
het mij? Indien de doden niet wor-
den opgewekt, „laat ons [dan] eten
en drinken, want morgen ster-
ven wij”.[w] **33** Wordt niet mis-
leid. Slechte omgang bederft nut-
tige gewoonten.[x] **34** Ontwaakt
en wordt nuchter[y] op een recht-

HFDST. 15

a Ge 3:19
b Jo 11:25
c Ro 5:12
d Ro 5:17
Ro 6:23
e Opb 1:5
f Mt 24:3
Mt 25:31
1Th 4:16
g Ps 110:2
Da 2:44
h Ps 110:1
i Opb 20:14
j Ps 8:6
Ef 1:22
k Heb 2:8
l 1Pe 3:22
m Fil 3:21
n Jo 3:35
Jo 14:28
o 1Kor 3:23
p Ro 6:4
q Han 17:31
r 1Kor 12:13
Ga 3:27
s Ro 8:36
2Kor 11:26
t 1Kor 4:9
u 1Th 2:19
v 2Kor 1:8
w Jes 22:13
x Sp 13:20
1Kor 5:6
2Pe 2:2
y Ro 13:11
Ef 5:14

2e kolom

a 1Th 4:5
b 1Kor 6:5
c 1Jo 3:2
d Jo 12:24
e Ge 1:11
f Ge 1:12
g 1Kor 12:18
h Ge 1:28
i Ge 22:11
Da 7:10
j Ge 2:7
Heb 2:7
k Mt 28:3
Lu 24:4
l Ps 72:5
m Ge 1:16
n Da 12:3
o Jo 12:25
p Ro 2:7
q Jo 17:14
r Kol 3:4
s 1Kor 1:27
t Opb 20:4
u 1Kor 6:13
v Jo 14:3
w Ge 2:7
x Jo 5:26
y 1Ti 3:16
z 1Pe 3:18
a Ge 3:19

vaardige manier en beoefent geen
zonde, want sommigen hebben
geen kennis van God.[a] Ik spreek
om U tot schaamte te bewegen.[b]

35 Niettemin zal iemand zeg-
gen: „Hoe worden de doden opge-
wekt? Ja, met wat voor lichaam
komen zij?”[c] **36** Onredelijke
mens! Wat gij zaait, wordt niet
levend gemaakt tenzij het eerst
sterft;[d] **37** en aangaande wat gij
zaait, gij zaait niet het lichaam dat
zich zal ontwikkelen, maar louter
een korrel,[e] misschien van tarwe
of een van de overige [graansoor-
ten]; **38** maar God geeft er een
lichaam aan[f] zoals het hem heeft
behaagd,[g] en aan elk van de za-
den zijn eigen lichaam. **39** Niet
alle vlees is hetzelfde vlees, maar
er is dat van mensen, en er is an-
der vlees van vee en ander vlees
van vogels en een ander van vis-
sen.[h] **40** En er zijn hemelse[i] li-
chamen en aardse lichamen,[j] maar
de heerlijkheid[k] van de hemelse li-
chamen is één soort en die van
de aardse lichamen is een andere
soort. **41** De heerlijkheid van de
zon[l] is één soort en de heerlijkheid
van de maan[m] is een andere, en de
heerlijkheid van de sterren[n] is een
andere, ja, de ene ster verschilt in
heerlijkheid van de andere.

42 Zo is het ook met de op-
standing der doden.[o] Het wordt
gezaaid in verderfelijkheid, het
wordt opgewekt in onverderfe-
lijkheid.[p] **43** Het wordt gezaaid
in oneer,[q] het wordt opgewekt in
heerlijkheid.[r] Het wordt gezaaid
in zwakheid,[s] het wordt opge-
wekt in kracht.[t] **44** Het wordt
gezaaid als een fysiek lichaam,[u]
het wordt opgewekt als een gees-
telijk lichaam.[v] Indien er een fy-
siek lichaam is, dan is er ook een
geestelijk lichaam. **45** Zo staat
er ook geschreven: „De eerste
mens, Adam, werd een levende
ziel.”[w] De laatste Adam werd een
levengevende[x] geest.[y] **46** Niet-
temin is dat wat geestelijk is niet
het eerst, maar dat wat fysiek
is, daarna dat wat geestelijk is.[z]
47 De eerste mens is uit de aarde
en van stof gemaakt;[a] de tweede

mens is uit de hemel.[a] **48** Zoals hij [is] die van stof gemaakt is,[b] zo [zijn] ook zij die van stof gemaakt zijn; en zoals de hemelse[c] [is], zo [zijn] ook zij die hemels zijn.[d] **49** En evenals wij het beeld[e] hebben gedragen van degene die van stof gemaakt is, zullen wij ook het beeld[f] van de hemelse dragen.

50 Dit zeg ik evenwel, broeders, dat vlees en bloed Gods koninkrijk niet kunnen beërven,[g] en de verderfelijkheid beërft de onverderfelijkheid niet.[h] **51** Ziet! Ik vertel U een heilig geheim: Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden,[i] **52** in een ogenblik, in een oogwenk, gedurende de laatste trompet. Want de trompet[j] zal klinken en de doden zullen onverderfelijk worden opgewekt, en wij zullen veranderd worden. **53** Want dit wat verderfelijk is, moet onverderfelijkheid aandoen,[k] en dit wat sterfelijk is,[l] moet onsterfelijkheid aandoen. **54** Maar wanneer [dit wat verderfelijk is, onverderfelijkheid aandoet en] dit wat sterfelijk is, onsterfelijkheid aandoet, dan zal het woord in vervulling gaan dat geschreven staat: „De dood[m] is voor eeuwig verzwolgen.”[n] **55** „Dood, waar is uw overwinning? Dood, waar is uw angel?”[o] **56** De angel[p] die de dood veroorzaakt, is de zonde, maar de kracht tot zonde is de Wet.[q] **57** Maar God zij gedankt, want hij geeft ons de overwinning door bemiddeling van onze Heer Jezus Christus![r]

58 Dientengevolge, mijn geliefde broeders, wordt standvastig,[s] onwrikbaar, altijd volop te doen hebbend in het werk van de Heer,[t] wetend dat UW arbeid niet tevergeefs is[u] in verband met [de] Heer.

16 Wat nu de inzameling[v] betreft die voor de heiligen is,[w] doet ook GIJ zoals ik de gemeenten van Galatië[x] opgedragen heb. **2** Laat een ieder van U op elke eerste dag van de week in zijn eigen huis iets opzij leggen en opsparen, naar gelang hij voorspoed heeft, opdat er niet pas inzamelingen gehouden zullen worden wanneer ik gekomen ben. **3** Wanneer ik echter eenmaal daar ben, zal ik de mannen die GIJ door middel van brieven goedkeurt,[a] zenden om UW liefdegave naar Jeruzalem te brengen. **4** Zo het echter gepast is dat ik er eveneens naar toe ga, dan zullen zij met mij daarheen gaan.

5 Maar ik zal naar U toe komen wanneer ik Macedonië ben doorgetrokken, want ik ga door Macedonië;[b] **6** en misschien zal ik bij U blijven of zelfs de winter bij U doorbrengen, opdat GIJ mij een eindweegs kunt vergezellen[c] ongeacht waar ik naar toe ga. **7** Want ik wil U niet slechts nu op [mijn] doorreis zien, want ik hoop enige tijd bij U te blijven,[d] als Jehovah[e] het vergunt.[f] **8** Tot het pinkster[feest] blijf ik echter in Efeze,[g] **9** want er is een grote deur die tot activiteit leidt voor mij geopend,[h] maar er zijn veel tegenstanders.

10 Indien Timotheüs[i] echter komt, zorgt er dan voor dat hij vrij van vrees onder U wordt, want hij verricht het werk van Jehovah,[j] evenals ik. **11** Laat niemand daarom op hem neerzien.[k] Vergezelt hem in vrede een eindweegs, opdat hij naar mij toe kan komen, want ik wacht op hem met de broeders.

12 Wat nu onze broeder Apollos[l] betreft, ik heb hem herhaaldelijk dringend verzocht met de broeders naar U toe te gaan, en toch was het volstrekt niet zijn wil om nu te komen; hij zal echter komen wanneer hij de gelegenheid heeft.

13 Blijft wakker,[m] staat vast in het geloof,[n] gedraagt U als mannen,[o] wordt sterk.[p] **14** Laat al UW aangelegenheden met liefde geschieden.[q]

15 Nu vermaan ik U, broeders: GIJ weet dat het huisgezin van Stefanas de eersteling[r] van

HFDST. 15

a Jo 3:13 Jo 6:33
b Ge 2:7
c Fil 3:20
d Fil 3:21
e Ge 5:3
f Ro 8:29
g Jo 3:3
h 1Pe 1:23
i 1Th 4:17
j 1Th 4:16
k Ro 2:7
l Ro 8:11 2Kor 5:4
m Opb 20:6 Opb 21:4
n Jes 25:8
o Ho 13:14
p Ro 6:23
q Ro 3:20 Ro 7:13
r Jo 3:16 Han 4:12 1Jo 5:4
s Kol 1:23 Heb 3:14 2Pe 3:17
t Ro 12:11
u 2Kr 15:7 1Kor 3:8 Opb 14:13

HFDST. 16

v Han 24:17 Ro 15:26
w 2Kor 8:4
x Ga 1:2

2e kolom

a 2Kor 8:19
b Han 19:21 2Kor 1:16
c Han 17:15 Ro 15:24 3Jo 6
d Han 20:2
e Jak 4:15 1Jo 5:14
f Han 18:21
g Han 19:1
h Han 19:10
i Han 16:1 Fil 2:19
j Fil 2:20 1Ti 4:14
k 1Ti 4:12
l Han 18:24
m 1Th 5:6
n 1Kor 15:58 Fil 1:27
o Han 4:29
p Ef 6:10 Kol 1:11
q 1Kor 13:4 1Pe 4:8
r Ro 16:5

Achaje is en dat zij zich ten dienste van de heiligen hebben gesteld.[a] **16** Moogt ook GIJ U aan dat soort van personen blijven onderwerpen en aan een ieder die meewerkt en arbeidt.[b] **17** Ik verheug mij echter over de tegenwoordigheid van Stefanas[c] en Fortunatus en Achaïkus, want zij hebben het vergoed dat GIJ niet hier zijt. **18** Want zij hebben mijn geest en de UWE verkwikt.[d] Erkent daarom dat soort van mensen.[e]

19 De gemeenten van Asia zenden U hun groeten.[f] Aquila en Priska en ook de gemeente die in hun huis is,[a] groeten U hartelijk in [de] Heer. **20** Alle broeders groeten U. Groet elkaar met een heilige kus.[b]

21 [Dit is] mijn groet, die van Paulus, in mijn eigen handschrift.[c]

22 Als iemand geen genegenheid voor de Heer heeft, hij zij vervloekt.[d] O onze Heer, kom![e] **23** Moge de onverdiende goedheid van de Heer Jezus met U zijn. **24** Moge mijn liefde zijn met U allen in eendracht met Christus Jezus.

HFDST. 16

a 2Kor 8:4; Heb 6:10
b Fil 2:29; 1Th 5:12; 1Ti 5:17
c 1Kor 1:16
d 2Kor 7:13
e Fil 2:29
f Ro 16:5

2e kolom

a Flm 2
b Ro 16:16
c 2Th 3:17; Flm 19
d Ga 1:8
e Opb 22:20

DE TWEEDE BRIEF AAN DE

KORINTHIËRS

1 Paulus, door Gods wil een apostel[a] van Christus Jezus, en Timotheüs,[b] [onze] broeder, aan de gemeente van God die in Korinthe is, alsmede aan alle heiligen[c] die in geheel Achaje[d] zijn:

2 Mogen onverdiende goedheid en vrede U ten deel vallen van God, onze Vader, en [de] Heer Jezus Christus.[e]

3 Gezegend zij de God en Vader[f] van onze Heer Jezus Christus, de Vader der tedere barmhartigheden[g] en de God van alle vertroosting,[h] **4** die ons vertroost in al onze verdrukking,[i] opdat wij hen die in enigerlei verdrukking zijn, kunnen vertroosten[j] door middel van de vertroosting waarmee wijzelf door God worden vertroost.[k] **5** Want evenals het lijden voor de Christus overvloedig is in ons,[l] zo is ook de vertroosting die wij ontvangen overvloedig door bemiddeling van de Christus.[m] **6** Hetzij wij dan in verdrukking zijn, het is tot UW vertroosting en redding;[n] of hetzij wij vertroost worden, het is tot UW vertroosting, die werkzaam is om U hetzelfde lijden te doen verduren dat ook wij ondergaan.[o] **7** Onze hoop voor U is dan ook onwankelbaar, daar wij weten dat GIJ, evenals GIJ deel hebt aan het lijden, op dezelfde wijze ook zult delen in de vertroosting.[a]

8 Want wij willen U niet onwetend laten, broeders, omtrent de verdrukking die ons in het [district] Asia[b] is overkomen, dat er een zeer sterke druk, die onze krachten te boven ging, op ons werd uitgeoefend, zodat wij zelfs zeer in het onzekere verkeerden over ons leven.[c] **9** Ja, inwendig hadden wij het gevoel dat wij het doodvonnis hadden ontvangen. Dit geschiedde opdat wij ons vertrouwen[d] niet op onszelf zouden stellen, maar op de God die de doden opwekt.[e] **10** Van zo iets groots als de dood heeft hij ons verlost en zal hij ons verlossen;[f] en op hem hebben wij onze hoop gevestigd dat hij ons ook verder zal verlossen.[g] **11** Ook GIJ kunt meehelpen door UW smeking voor ons,[h] opdat velen ten behoeve van ons dank[i] mogen brengen voor wat ons goedgunstig is gegeven ten gevolge van

HFDST. 1

a 1Kor 1:1; 1Ti 1:1
b Han 16:1; Fil 2:20
c Kol 1:2
d 1Th 1:8
e Ro 1:7; Ef 1:3; Fil 1:2
f Jo 20:17; Ef 4:6
g Ex 34:6; Ps 86:5; Mi 7:18
h Jes 51:3; Ro 15:5
i Ps 23:4; 2Kor 7:6
j Ef 6:22; 1Th 4:18
k Ro 15:4; 2Th 2:16
l 1Kor 4:11; Kol 1:24
m Fil 2:1; 2Th 2:16
n Ef 1:13
o Ro 8:17; 1Pe 3:17; 1Pe 4:16

2e kolom

a Ro 8:18; 2Ti 2:12
b Han 19:22; Han 20:18
c Han 19:23; 1Kor 15:32; 1Kor 16:9; 2Kor 11:23
d Ps 33:20; Jer 17:7; 2Kor 12:10
e Heb 11:19
f Ps 34:19; 2Pe 2:9

g Ps 34:7; 2Ti 4:18; h Ro 15:30; Fil 1:19; Flm 22; i 2Kor 9:11.

vele [in gebed opgeheven] gezichten.[a]

12 Want datgene waarover wij roemen, waarvan ons geweten getuigenis aflegt,[b] is dat wij ons met heiligheid en godvruchtige oprechtheid, niet met vleselijke wijsheid,[c] maar met Gods onverdiende goedheid, in de wereld hebben gedragen, doch zeer in het bijzonder ten aanzien van U. **13** Want wij schrijven U werkelijk niets anders dan dingen die GIJ goed weet of ook erkent, en waarvan ik hoop dat GIJ ze tot het einde toe zult blijven erkennen,[d] **14** zoals GIJ ook tot op zekere hoogte hebt erkend dat wij voor U een reden tot roemen zijn,[e] zoals GIJ dit ook voor ons zult zijn op de dag van onze Heer Jezus.[f]

15 Met dit vertrouwen daarom was ik reeds eerder van plan naar U toe te komen,[g] opdat GIJ een tweede[h] [gelegenheid tot] vreugde zoudt hebben, **16** en om na een kort oponthoud bij U naar Macedonië[i] te gaan en van Macedonië bij U terug te komen[j] en een eindweegs door U vergezeld[k] te worden naar Judea. **17** Nu dan, toen ik zulk een plan had, gaf ik mij toch niet aan lichtvaardigheid over?[l] Of neem ik mij de dingen die ik mij voorneem, overeenkomstig het vlees[m] voor, opdat het bij mij „Ja, Ja" en „Neen, Neen" zou zijn?[n] **18** Maar God staat er borg voor dat ons tot U gerichte woord niet Ja en toch Neen is. **19** Want de Zoon van God,[o] Christus Jezus, die door bemiddeling van ons, dat wil zeggen door bemiddeling van mij en Silvanus en Timotheüs,[p] onder U werd gepredikt, is niet Ja en toch Neen geworden, maar in zijn geval is Ja, Ja geworden.[q] **20** Want ongeacht hoe vele Gods beloften[r] zijn, ze zijn Ja geworden door tussenkomst van hem.[s] Daarom wordt ook door bemiddeling van hem het „Amen"[t] [gezegd], tot heerlijkheid van God door bemiddeling van ons. **21** Doch hij die waarborgt dat GIJ en wij Christus toebehoren en hij die ons heeft gezalfd,[a] is God. **22** Hij heeft ook zijn zegel[b] op ons gedrukt en ons in ons hart het onderpand[c] van wat komen zal gegeven, namelijk de geest.[d]

23 Nu roep ik God aan tot getuige[e] tegen mijn eigen ziel dat ik om U te sparen[f] nog niet naar Korinthe ben gekomen. **24** Niet dat wij de meesters[g] over UW geloof zijn, maar wij zijn medewerkers[h] tot UW vreugde, want GIJ staat[i] door [UW] geloof.[j]

2 Dit heb ik namelijk bij mijzelf besloten: niet weer in droefheid[k] tot U te komen. **2** Want als ik U bedroefd maak,[l] wie anders kan mij dan eigenlijk opmonteren dan degene die door mij bedroefd is gemaakt? **3** Daarom juist heb ik dit geschreven, om bij mijn komst niet bedroefd te worden[m] vanwege hen over wie ik mij eigenlijk moet verheugen;[n] want ik heb vertrouwen[o] in U allen dat de vreugde die ik heb, [ook] die van U allen is. **4** Want uit veel verdrukking en beklemming van hart heb ik U onder veel tranen[p] geschreven, niet om U bedroefd te maken,[q] maar opdat GIJ de liefde zoudt kennen die ik zeer in het bijzonder voor U heb.

5 Indien iemand nu droefheid heeft veroorzaakt,[r] dan heeft hij niet mij bedroefd, maar in zekere mate U allen — om mij niet te hard uit te drukken. **6** Deze bestraffing,[s] die door de meerderheid is gegeven, is voldoende voor zo iemand, **7** zodat GIJ [hem] nu integendeel goedgunstig dient te vergeven[t] en dient te vertroosten, opdat zo iemand niet op de een of andere wijze door zijn overmatige bedroefdheid wordt verzwolgen.[u] **8** Daarom vermaan ik U, UW liefde[v] jegens hem te bevestigen. **9** Want ook met dit doel schrijf ik, om het bewijs van U te verkrijgen of GIJ in alle dingen gehoorzaam zijt.[w] **10** Alles wat GIJ iemand goedgunstig vergeeft, vergeef ik ook.[x] Trouwens, wat mij aangaat,

HFDST. 1

a Han 12:5
b Han 23:1
c 1Kor 2:4
d 1Kor 4:14
e 2Kor 5:12
f Fil 2:16; 1Th 2:19
g 1Kor 4:19
h Han 20:2
i 1Kor 16:5
j Han 20:3
k Han 17:15; Ro 15:24; 1Kor 16:6
l 2Kor 10:2
m 2Kor 5:16
n Mt 5:37; Jak 5:12
o Lu 1:35; Han 9:20
p Han 18:5
q Heb 13:8
r Ge 3:15; Ge 17:7; Ge 49:10
s Ro 15:8
t 1Kor 14:16; Opb 3:14

2e kolom

a 1Jo 2:20; 1Jo 2:27
b Ef 4:30
c 2Kor 5:5; Ef 1:14
d Ro 8:9; Ro 8:23; 1Kor 12:13
e Ro 1:9; Fil 1:8
f 1Kor 4:21
g Heb 13:17; 1Pe 5:3
h 1Kor 3:9; 1Jo 1:3
i 1Kor 15:1
j Ro 11:20

HFDST. 2

k Ro 9:2
l 1Kor 4:21
m 2Kor 12:21
n 2Kor 7:16
o Ga 5:10
p Han 20:31
q 2Kor 7:8
r 1Kor 5:1
s 1Ti 5:20
t Lu 15:24
u Heb 12:12
v Ro 12:10; Kol 1:4
w 2Kor 10:6
x Jo 20:23

alles wat ik goedgunstig heb vergeven, zo ik iets goedgunstig
vergeven heb, is ter wille van
U geweest voor het aangezicht
van Christus, **11** opdat wij niet
door Satan worden overmeesterd,[a]
want wij zijn niet onwetend van
zijn bedoelingen.[b]
12 Toen ik nu in Troas[c] aan-
kwam om het goede nieuws over
de Christus bekend te maken en
er een deur voor mij werd ge-
opend in [de] Heer,[d] **13** kreeg ik
geen verlichting in mijn geest, om-
dat ik er mijn broeder Titus[e] niet
aantrof, maar ik nam afscheid van
hen en vertrok naar Macedonië.[f]
14 Doch God zij gedankt, die
ons altijd in een triomftocht
meevoert[g] in gezelschap[h] van de
Christus en de geur van de ken-
nis van hem door bemiddeling
van ons in elke plaats waarneem-
baar maakt![i] **15** Want voor God
zijn wij een welriekende geur[j] van
Christus onder hen die gered wor-
den en onder hen die vergaan;[k]
16 voor de laatsten een geur uit-
gaande van dood tot dood,[l] voor de
eersten een geur uitgaande van le-
ven tot leven. En wie is voldoen-
de bekwaam voor deze dingen?[m]
17 [Wij,] want wij zijn geen ven-
ters van het woord van God[n] zoals
vele mensen,[o] maar als uit op-
rechtheid, ja, als door God ge-
zonden, onder het oog van God,
in gezelschap van Christus, spre-
ken wij.[p]

3 Beginnen wij ons weer aan te
bevelen?[q] Of hebben wij mis-
schien, zoals sommigen, aanbe-
velingsbrieven[r] voor U of van U no-
dig? **2** GIJZELF zijt onze brief,[s]
geschreven op ons hart en ge-
kend en gelezen door alle men-
sen.[t] **3** Want het is duidelijk dat
GIJ een brief van Christus zijt,
geschreven door ons als bedie-
naren,[u] niet met inkt geschreven,
maar met geest[v] van een levende
God, niet op stenen tafelen,[w] maar
op vleselijke tafelen, op harten.[x]
4 Dank zij de Christus nu heb-
ben wij zulk een vertrouwen[y] je-
gens God. **5** Niet dat wij uit ons-
zelf voldoende bekwaam zijn om
iets als uit onszelf komend te kun-
nen beschouwen,[a] maar dat wij
voldoende bekwaam zijn, komt
van God,[b] **6** die ons werkelijk
voldoende bekwaam heeft ge-
maakt om dienaren van een nieuw
verbond te zijn,[c] niet van een ge-
schreven reglement,[d] maar van
geest;[e] want het geschreven regle-
ment veroordeelt[f] ter dood, maar
de geest maakt levend.[g]
7 Indien bovendien het regle-
ment dat de dood toedient[h] en
dat met letters in stenen werd
gegrift,[i] in heerlijkheid tot stand
kwam,[j] zodat de zonen van Israël
hun blik niet oplettend op het aan-
gezicht van Mozes konden vesti-
gen wegens de heerlijkheid van
zijn aangezicht,[k] [een heerlijk-
heid] die weggedaan zou worden,
8 waarom zou dan het toedienen
van de geest[l] niet [nog] veelmeer
met heerlijkheid gepaard gaan?[m]
9 Want indien het reglement dat
veroordeling toediende[n] heerlijk
was,[o] veelmeer is het toedienen
van rechtvaardigheid[p] overvloe-
dig in heerlijkheid.[q] **10** Ja, zelfs
dat wat eens heerlijk is gemaakt,
is in dit opzicht van heerlijkheid
ontdaan[r] wegens de heerlijkheid
waardoor het wordt overtroffen.[s]
11 Want indien dat wat wegge-
daan zou worden, met heerlijk-
heid werd ingevoerd,[t] veelmeer
zou dan dat wat blijft, met heer-
lijkheid zijn.[u]
12 Daar wij dan zulk een hoop
hebben,[v] gebruiken wij grote vrij-
moedigheid van spreken **13** en
doen niet als Mozes, die altijd een
sluier[w] voor zijn aangezicht deed
opdat de zonen van Israël hun blik
niet oplettend zouden vestigen op
het einde[x] van dat wat wegge-
daan zou worden. **14** Maar hun
geestelijke vermogens waren af-
gestompt.[y] Want tot op de hui-
dige dag blijft dezelfde sluier bij
het lezen van het oude verbond
onopgetild,[z] omdat het door be-
middeling van Christus wordt
weggedaan.[a] **15** Ja, tot heden

HFDST. 2

a Lu 22:31
Ef 6:12
2Ti 2:26
b Ef 6:11
1Pe 5:8
c Han 16:8
Han 20:6
d 1Kor 16:9
e Ga 2:3
Tit 1:4
f Han 16:9
2Kor 7:5
g Ps 68:7
h Opb 14:4
i Han 8:5
j Ef 5:2
k 1Kor 1:18
l Jo 15:19
2Kor 4:3
1Pe 2:8
m 1Kor 15:10
n 2Kor 4:2
o 2Kor 11:13
p 2Kor 12:19

HFDST. 3

q 2Kor 5:12
2Kor 10:12
r Han 18:27
s 1Kor 9:2
t Jo 5:36
Jo 10:38
u Ro 15:16
1Kor 3:5
v Jo 14:17
w Ex 31:18
Ex 34:1
x Sp 3:3
Sp 7:3
Ez 11:19
Ez 36:26
y Ef 3:12

2e kolom

a Ro 15:18
1Kor 2:7
b Ex 4:15
Fil 2:13
1Jo 2:27
c Heb 8:6
1Jo 2:20
d Ro 13:9
e Ro 7:6
f Ga 3:10
g Jo 6:63
h Ro 7:10
i Ex 31:18
Ex 32:16
j Ex 34:29
k Ex 34:30
l Han 2:4
Ga 3:5
m Heb 2:4
1Pe 4:14
n De 27:26
o Ex 34:35
p Ro 3:21
2Kor 5:18
q 2Kor 4:6
r Kol 2:15
s Kol 2:17
t Ex 19:16
Ex 24:17
u Heb 12:22
v 1Pe 1:3
w Ex 34:33
x Ro 10:4
y Ro 11:7
z Jes 6:10; Jo 12:40; a Ro 7:6; Ef 2:15.

toe ligt er telkens wanneer Mozes wordt gelezen,[a] een sluier
over hun hart.[b] **16** Maar wan-
neer men zich tot Jehovah keert,
wordt de sluier weggenomen.[c]
17 Jehovah nu is de Geest,[d] en
waar de geest[e] van Jehovah[f] is,
daar is vrijheid.[g] **18** En wij al-
len[h] worden, terwijl wij met onge-
sluierde aangezichten de heerlijk-
heid van Jehovah gelijk spiegels
weerkaatsen,[i] van heerlijkheid tot
heerlijkheid[j] in hetzelfde beeld[k]
veranderd,[l] precies zoals het door
Jehovah, [de] Geest, wordt ge-
daan.[m]

4 Daarom, aangezien wij deze
bediening[n] hebben overeen-
komstig de barmhartigheid die
ons werd betoond,[o] geven wij de
moed niet op; **2** maar wij heb-
ben gebroken met de achterbak-
se dingen waarover men zich dient
te schamen,[p] daar wij niet met lis-
tigheid wandelen noch het woord
van God vervalsen,[q] maar door de
waarheid openbaar te maken, ons-
zelf aan ieder menselijk geweten
aanbevelen voor het oog van God.[r]
3 Als er nu in werkelijkheid een
sluier ligt over het goede nieuws
dat wij bekendmaken, dan is het
gesluierd onder hen die vergaan,[s]
4 onder wie de god van dit sa-
menstel van dingen[t] de geest van
de ongelovigen heeft verblind[u] op-
dat het verlichtende licht[v] van
het glorierijke goede nieuws[w] over
de Christus, die het beeld[x] van
God is, niet zou doorschijnen.[y]
5 Want wij prediken niet onszelf,
maar Christus Jezus als Heer,[z] en
onszelf als UW slaven[a] om Jezus'
wil. **6** Want het is God die ge-
zegd heeft: „Het licht schijne uit
de duisternis",[b] en hij heeft op ons
hart geschenen om [het] te ver-
lichten[c] met de glorierijke kennis[d]
van God door het aangezicht van
Christus.[e]

7 Wij hebben deze schat[f] ech-
ter in aarden[g] vaten,[h] opdat de
kracht[i] die datgene wat normaal
is te boven gaat, van God zou
zijn[j] en niet uit onszelf.[k] **8** Wij
worden in elk opzicht bestookt,[l]

HFDST. 3

a Han 15:21
b Ro 11:8
c Ex 34:34
Ro 11:23
Ro 11:26
d Ge 6:3
Jo 4:24
e Ga 5:18
f Jes 61:1
g Ro 6:14
Ro 8:15
Ga 5:1
Ga 5:13
h Ro 8:30
i Ps 138:5
Jes 40:5
Jes 60:1
j Ro 8:30
1Kor 13:12
1Pe 1:4
1Jo 3:2
k Ef 4:24
Ef 5:1
l Jo 1:12
Ga 4:5
m 2Kor 4:6

HFDST. 4

n Ro 11:13
1Ti 1:12
o Han 9:15
p Ro 6:21
q 2Kor 2:17
2Kor 6:3
2Kor 8:20
Ga 1:9
r 2Kor 6:4
s 2Kor 2:15
t Jo 14:30
Ef 2:2
1Jo 5:19
u 2Kor 11:14
v Mt 5:14
w 1Ti 1:11
x Kol 1:15
Heb 1:3
y Jes 60:2
Jo 8:12
z 1Kor 1:23
a Mt 20:27
b Ge 1:3
c 1Pe 2:9
d Jo 17:3
e 2Pe 1:3
f 2Kor 4:1
g Ps 8:4
Jes 64:8
1Kor 15:47
h Han 9:15
1Th 4:4
i Ef 1:19
j 1Kor 2:5
k 2Kor 12:9
Fil 4:13
l 2Kor 7:5

2e kolom

a Ps 7:1
1Kor 10:13
b Heb 13:5
c Han 14:19
d Opb 2:10
e Ro 8:38
Fil 3:10
1Pe 4:13
f Han 4:13
g Ro 8:36
1Kor 4:9
1Kor 15:31
h 2Kor 6:9

maar toch niet zo in het nauw
gedreven dat wij ons niet meer
kunnen bewegen; wij zijn ten ein-
de raad, maar niet totaal zonder
uitweg;[a] **9** wij worden vervolgd,
maar niet in de steek gelaten;[b]
wij worden neergeworpen,[c] maar
niet vernietigd.[d] **10** Altijd ver-
duren wij overal in ons lichaam
de dodelijke behandeling die men
Jezus deed toekomen,[e] opdat ook
het leven van Jezus in ons lichaam
openbaar gemaakt moge worden.[f]
11 Want wij die leven, worden om
Jezus' wil altijd met de dood ge-
confronteerd,[g] opdat ook het le-
ven van Jezus in ons sterfelij-
ke vlees openbaar gemaakt moge
worden.[h] **12** Dientengevolge is
in ons de dood aan het werk, maar
in U het leven.[i]

13 Omdat wij nu dezelfde geest
van geloof hebben als waarvan
geschreven staat: „Ik heb geloof
geoefend, daarom heb ik gespro-
ken",[j] oefenen ook wij geloof en
daarom spreken wij, **14** daar wij
weten dat hij die Jezus heeft opge-
wekt, ook ons te zamen met Jezus
zal opwekken en ons te zamen met
U zal aanbieden.[k] **15** Want alles
geschiedt ter wille van U,[l] opdat de
onverdiende goedheid, die werd
vermeerderd, overvloedig zou zijn
wegens de dankzegging van nog
velen meer tot de heerlijkheid van
God.[m]

16 Daarom geven wij de moed
niet op, maar ook al vervalt de
mens die wij uiterlijk zijn, de mens
die wij innerlijk zijn,[n] wordt stel-
lig van dag tot dag vernieuwd.
17 Want alhoewel de verdrukking
van korte duur[o] en licht is, be-
werkt ze voor ons een heerlijk-
heid die van een steeds meer alles-
overtreffend gewicht is en eeuwig
duurt,[p] **18** terwijl wij onze ogen
niet gericht houden op de din-
gen die men ziet, maar op de din-
gen die men niet ziet.[q] Want de
dingen die men ziet, zijn tijdelijk,[r]

i 2Kor 2:16; j Ps 116:10; k Ro 8:11; 1Kor 6:14; l 1Kor 3:21; m 2Ti 2:10; n Ro 7:22; Kol 3:10; o 1Pe 1:6; p Mt 5:12; Ro 8:18; q Ro 8:34; 2Kor 5:7; Heb 11:1; r Ps 37:10; Jak 1:11.

maar de dingen die men niet ziet,
zijn eeuwig.[a]

5 Want wij weten dat wanneer
ons aardse huis,[b] deze tent,[c]
ontbonden zou worden,[d] wij een
gebouw van God zullen hebben,
een niet met handen gemaakt,[e]
eeuwig[f] huis in de hemelen.
2 Want in dit woonhuis zuchten[g]
wij inderdaad en verlangen wij er
vurig naar het voor ons [bestem-
de] uit de hemel aan te doen,[h]
3 zodat wij, wanneer wij het wer-
kelijk hebben aangedaan, niet
naakt bevonden zullen worden.[i]
4 Ja, wij die in deze tent zijn,
zuchten, omdat wij bezwaard zijn;
want wij willen het niet uitdoen,
maar het andere aandoen,[j] opdat
het sterfelijke door het leven ver-
zwolgen moge worden.[k] **5** Hij nu
die ons juist hiertoe heeft voort-
gebracht, is God,[l] die ons het on-
derpand[m] van wat komen zal heeft
gegeven, namelijk de geest.[n]

6 Wij zijn daarom altijd vol goe-
de moed en weten dat wij, zolang
wij thuis zijn in het lichaam, af-
wezig zijn van de Heer,[o] **7** want
wij wandelen door geloof, niet
door aanschouwen.[p] **8** Maar wij
zijn vol goede moed en willen lie-
ver afwezig geraken van het li-
chaam en onze intrek nemen bij
de Heer.[q] **9** Daarom stellen wij
het ons ook ten doel om, het-
zij wij ons tehuis bij hem hebben,
hetzij wij van hem afwezig zijn,[r]
hem welgevallig te zijn.[s]
10 Want wij moeten allen voor
de rechterstoel van de Christus
openbaar gemaakt worden,[t] opdat
een ieder het hem toegekende ont-
vangt voor de dingen die hij door
middel van het lichaam heeft ge-
daan, overeenkomstig de dingen
die hij heeft beoefend, hetzij goed
of kwaad.[u]

11 Daar wij dus de vrees[v] des
Heren kennen, blijven wij mensen
overreden,[w] maar voor God zijn
wij openbaar gemaakt. Ik hoop
echter dat wij ook voor UW ge-
weten openbaar zijn gemaakt.[x]
12 Wij bevelen ons niet weer bij
U aan,[a] maar geven U een aan-
leiding om met betrekking tot
ons te roemen,[b] opdat GIJ [iets
te antwoorden] hebt aan dege-
nen die roemen over de uiterlij-
ke verschijning,[c] maar niet over
het hart.[d] **13** Want zo wij bui-
ten ons verstand waren,[e] dan was
het voor God; zijn wij gezond
van verstand,[f] dan is het voor U.
14 Want de liefde die de Christus
heeft, dringt ons, want wij heb-
ben zó geoordeeld, dat één mens
voor allen is gestorven;[g] allen wa-
ren dus gestorven; **15** en hij is
voor allen gestorven, opdat zij die
leven, niet langer voor zichzelf
zouden leven,[h] maar voor hem[i]
die voor hen gestorven is en werd
opgewekt.[j]

16 Dientengevolge kennen wij
van nu af niemand naar het vlees.[k]
Ook al hebben wij Christus naar
het vlees gekend,[l] dan kennen
wij hem nu stellig niet meer zo.[m]
17 Indien iemand derhalve in
eendracht met Christus is, dan
is hij een nieuwe schepping;[n] de
oude dingen zijn voorbijgegaan,[o]
zie! nieuwe dingen zijn ontstaan.[p]
18 Maar alle dingen komen van
God, die ons door Christus met
zich heeft verzoend[q] en ons de be-
diening[r] van de verzoening heeft
gegeven, **19** namelijk dat God
door bemiddeling van Christus[s]
een wereld[t] met zichzelf verzoen-
de,[u] waarbij hij hun hun overtre-
dingen niet aanrekende,[v] en hij
heeft aan ons het woord[w] van de
verzoening toevertrouwd.[x]

20 Wij[y] zijn daarom gezanten[z]
die optreden in de plaats van
Christus,[a] alsof God door ons
een dringend verzoek deed.[b] Als
plaatsvervangers van Christus
smeken wij:[c] „Wordt met God
verzoend." **21** Degene die geen
zonde kende,[d] heeft hij voor ons
tot zonde gemaakt,[e] opdat wij
door bemiddeling van hem Gods
rechtvaardigheid[f] zouden wor-
den.

HFDST. 4

a Da 7:27

HFDST. 5

b Pr 12:3
2Kor 4:7
c 2Pe 1:13
d 2Pe 1:14
e 1Kor 15:48
1Kor 15:50
Fil 3:21
f Lu 16:9
g Ro 8:23
h Ro 6:4
1Kor 15:48
i Opb 3:18
j 1Kor 15:43
Fil 1:21
k 1Kor 15:53
1Pe 1:4
l Ef 2:10
m 2Kor 1:22
Ef 1:14
n Ro 8:23
1Kor 12:13
o Jo 14:3
p Ro 8:24
2Kor 4:18
q Fil 1:23
r Fil 1:24
s Han 10:35
t Han 17:31
u Kol 3:24
Opb 22:12
v Heb 10:31
1Pe 1:17
w Han 18:4
x 2Kor 4:2

2e kolom

a 2Kor 3:1
2Kor 10:12
b 2Kor 1:14
c Jer 9:23
2Kor 10:10
d Jer 9:24
e 2Kor 11:1
2Kor 11:16
f 2Kor 12:6
g Jes 53:10
Mt 20:28
1Ti 2:6
h Ro 14:7
i Ro 6:11
j Han 3:15
k Mt 12:50
2Kor 7:1
1Pe 4:6
l Mt 23:39
m Jo 20:17
n Ro 6:4
Ga 6:15
o Jes 43:18
Ef 4:22
p Ef 4:24
q Ro 5:10
Ef 2:16
Kol 1:20
r Han 20:24
s Ro 3:24
t Ro 5:6
Ro 11:15
1Jo 2:2
u Ps 37:29
Opb 21:3
v Jes 43:25
Ro 4:25
Ro 5:18
w Han 13:38
x Mt 28:19

---

y Fil 3:20; z Ef 6:20; a Mt 25:40; b 2Kor 2:14; c Opb 22:17; d Jo 8:46; Heb 4:15; Heb 7:26; e Le 16:21; Heb 9:28; f De 21:23; Ro 1:17.

6 Met hem samenwerkend,[a] verzoeken wij U ook dringend, de onverdiende goedheid van God niet te aanvaarden en dan het doel ervan te missen.[b] **2** Want hij zegt: „In een tijd van aanvaarding heb ik U verhoord, en op een dag van redding ben ik U te hulp gekomen.”[c] Ziet! Nu in het bijzonder is het de tijd van aanvaarding.[d] Ziet! Nu is het de dag van redding.[e]

3 In geen enkel opzicht geven wij enige aanleiding tot struikelen,[f] opdat er geen aanmerkingen op onze bediening gemaakt kunnen worden,[g] **4** maar in elk opzicht bevelen wij ons als Gods dienaren aan:[h] door veel te verduren, door verdrukkingen, door noden, door moeilijkheden,[i] **5** door slagen, door gevangenissen,[j] door ongeregeldheden, door moeizame arbeid, door slapeloze nachten, door tijden zonder voedsel,[k] **6** door zuiverheid, door kennis, door lankmoedigheid,[l] door goedheid,[m] door heilige geest, door liefde vrij van huichelarij,[n] **7** door waarachtige woorden, door Gods kracht;[o] door middel van de wapenen[p] der rechtvaardigheid ter rechteren ter linkerzijde, **8** door middel van heerlijkheid en oneer, door middel van slecht bericht en goed bericht; als bedriegers[q] en toch waarachtig, **9** als onbekend en toch herkend,[r] als stervend en toch, ziet! wij leven,[s] als streng onderricht[t] en toch niet overgegeven aan de dood,[u] **10** als bedroefd, maar ons altijd verheugend, als arm, maar velen rijk makend, als niets hebbend en toch alles bezittend.[v]

11 Onze mond heeft zich voor U geopend, Korinthiërs, ons hart[w] heeft zich verruimd. **12** In ons zijt GIJ niet eng behuisd,[x] maar GIJ zijt eng behuisd in UW eigen tedere genegenheden.[y] **13** Bij wijze van vergelding dan, om iets terug te doen — ik spreek als tot kinderen[z] — verruimt GIJ U eveneens.

14 Komt niet onder een ongelijk juk met ongelovigen.[a] Want wat voor deelgenootschap hebben rechtvaardigheid en wetteloosheid?[a] Of wat heeft licht met duisternis gemeen?[b] **15** Welke overeenstemming bestaat er voorts tussen Christus en Belial?[c] Of welk deel[d] heeft een gelovige met een ongelovige? **16** En welke overeenkomst heeft Gods tempel met afgoden?[e] Want wij zijn een tempel[f] van een levende God, zoals God heeft gezegd: „Ik zal onder hen verblijven[g] en onder [hen] wandelen, en ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn.”[h] **17** „’Gaat daarom uit hun midden vandaan en scheidt U af’, zegt Jehovah, ’en raakt het onreine niet langer aan’ ”;[i] „’en ik wil U aannemen.’ ”[j] **18** „’En ik zal U tot een vader zijn[k] en GIJ zult mij tot zonen en dochters zijn’,[l] zegt Jehovah, de Almachtige.”[m]

7 Daar wij dan deze beloften hebben,[n] geliefden, laten wij ons reinigen[o] van elke verontreiniging van vlees en geest,[p] en in de vrees voor God heiligheid vervolmaken.[q]

2 Gunt ons plaats.[r] Wij hebben niemand onrecht gedaan, wij hebben niemand verdorven, wij hebben van niemand voordeel getrokken.[s] **3** Ik zeg dit niet om U te veroordelen. Want ik heb al eerder gezegd dat GIJ in ons hart zijt om met ons te sterven en te leven.[t] **4** Ik heb grote vrijmoedigheid van spreken tegenover U. Ik roem veel met betrekking tot U.[u] Ik ben met troost vervuld,[v] ik vloei over van vreugde in al onze kwelling.[w]

5 Ja, toen wij in Macedonië[x] aankwamen, kreeg ons vlees geen verlichting,[y] maar wij werden voortdurend op alle manieren gekweld[z] — van buiten was er strijd, van binnen vrees. **6** Maar God, die de terneergeslagenen troost,[a] heeft ons getroost door de tegenwoordigheid van Titus, **7** doch

HFDST. 6

a Mt 28:20; 2Kor 5:20
b Ro 2:4; Heb 12:15
c Jes 49:8
d Lu 4:19
e Jo 9:4; Heb 3:13
f Ro 14:13
g 1Kor 9:22
h 2Kor 4:2
i 2Kor 11:23
j Opb 2:10
k 2Kor 11:27
l Ef 4:2; Kol 3:13; 1Th 5:14
m Mi 6:8; Ef 4:32
n Ro 12:9; 1Ti 1:5
o 1Kor 2:4
p 2Kor 10:4; Ef 6:11
q Mt 10:16
r Han 4:13; 2Kor 4:10
s 2Kor 4:11
t Ps 118:18; Heb 12:6
u Han 14:19; 2Kor 4:9
v Fil 4:13; Opb 2:9
w 2Kor 8:16
x 2Kor 12:15
y 1Pe 2:17; 1Jo 4:20
z 1Kor 4:14
a Ex 23:32; De 7:3; 1Kon 11:4; 1Kor 7:39

2e kolom

a 1Kor 5:11; Jak 4:4
b Ef 5:8
c Mt 4:10; Opb 12:7
d 1Kor 10:21
e 1Kor 10:14
f 1Kor 3:16; 1Kor 6:19
g Ex 29:45; Le 26:11
h Le 26:12; Ez 37:27; Za 8:8
i Jes 52:11; Jer 51:45; Opb 18:4
j Ez 20:41; 2Kor 7:1
k 2Sa 7:14
l Jes 43:6; Ho 1:10; Jo 1:12
m Opb 1:8

HFDST. 7

n 2Kor 6:16; 2Pe 1:4
o 1Ti 3:9; 1Jo 3:3
p Za 13:2; Ro 12:1; 1Ti 1:5
q 2Kor 1:12; Opb 14:7
r Ro 12:10; 2Kor 6:12;
s Han 20:33; 2Kor 12:17;
t 2Kor 6:12;
u 1Kor 1:4; 1Kor 1:14;
v 2Kor 1:4;
w Fil 2:17; Flm 7;
x Han 20:1;
y 2Kor 2:13;
z 2Kor 4:8;
a 2Kor 1:3.

niet alleen door zijn tegenwoordigheid, maar ook door de troost waarmee hij getroost was over U, want hij deed ons weer verslag[a] van UW verlangen, UW treuren, UW ijver voor mij, zodat ik mij nog meer verheugde.

8 Al heb ik U dan ook door mijn brief bedroefd,[b] ik heb er geen spijt van. Ook al had ik er eerst spijt van (ik zie dat die brief U, al was het maar voor een korte tijd, bedroefd heeft), **9** nu verheug ik mij, niet omdat GIJ slechts bedroefd zijt geworden, maar omdat UW droefheid U tot berouw heeft gebracht,[c] want GIJ zijt op een godvruchtige wijze bedroefd geworden,[d] opdat GIJ in geen enkel opzicht door ons toedoen schade zoudt lijden. **10** Want op godvruchtige wijze bedroefd te zijn, bewerkt berouw dat tot redding leidt en waarvan men geen spijt krijgt;[e] maar de droefheid van de wereld bewerkt de dood.[f] **11** Want zie eens welk een grote ernst juist het feit dat GIJ op godvruchtige wijze bedroefd zijt geweest,[g] in U heeft teweeggebracht, ja, zuivering UWERZIJDS van schuld, ja, verontwaardiging, ja, vrees, ja, verlangen, ja, ijver, ja, het herstellen van het onrecht![h] In elk opzicht hebt GIJ bewezen zuiver te zijn in deze zaak. **12** Ofschoon ik U heb geschreven, heb ik het beslist niet gedaan om degene die het onrecht had begaan,[i] noch om degene die het onrecht had geleden, maar opdat UW ernstige zorg voor ons onder U openbaar gemaakt zou worden voor het aangezicht van God. **13** Daarom zijn wij getroost.

Bij onze troost echter hebben wij ons nog overvloediger verheugd wegens de vreugde van Titus, daar zijn geest[j] door U allen verkwikt is. **14** Want indien ik tegenover hem in enig opzicht over U geroemd heb, dan ben ik niet beschaamd gemaakt; maar zoals wij alles in waarheid tot U hebben gesproken, zo is ook ons roemen[k] bij Titus waar gebleken.

HFDST. 7

a Sp 25:25
b 2Kor 2:4 2Kor 10:10
c Jer 31:19 Han 26:20
d Han 8:22
e Ps 32:5 Mt 26:75 1Jo 1:9
f Ge 4:13 Mt 27:5 Heb 12:17
g Jer 3:25 Jer 50:4 Han 2:37
h Mt 3:8 Han 26:20
i 1Kor 5:5 1Kor 5:13
j Ge 45:27 1Kor 16:18
k 2Kor 8:24

2e kolom

a 2Kor 2:9 Heb 13:17
b 2Th 3:4

HFDST. 8

c Ro 15:26
d Ro 12:8
e Mr 12:44 Han 11:29 2Kor 9:7
f Ro 15:25 1Kor 16:1 2Kor 9:1
g Ro 6:13
h 2Kor 12:18
i 2Kor 9:8
j 1Kor 1:5
k 1Kor 7:6
l Mt 8:20 Lu 9:58 Fil 2:7
m 2Kor 6:10
n 1Kor 7:25
o Mt 10:42

15 En zijn tedere genegenheden zijn nog overvloediger jegens U, terwijl hij zich de gehoorzaamheid[a] van U allen herinnert, hoe GIJ hem met vrees en beving hebt ontvangen. **16** Ik verheug mij dat ik wegens U in elk opzicht vol goede moed kan zijn.[b]

8 Nu doen wij U weten, broeders, aangaande de onverdiende goedheid van God die aan de gemeenten van Macedonië[c] is geschonken, **2** dat gedurende een grote beproeving onder kwelling hun overvloedige vreugde en hun diepe armoede de rijkdom van hun edelmoedigheid overvloedig hebben doen zijn.[d] **3** Want zij hebben dit naar hun werkelijke vermogen gedaan,[e] ja, ik getuig dat het boven hun werkelijke vermogen is geweest, **4** terwijl zij ons uit eigen beweging met grote aandrang bleven smeken om het [voorrecht] op weldadige wijze te geven en een aandeel te hebben aan de bediening bestemd voor de heiligen.[f] **5** En niet slechts zoals wij hadden gehoopt, maar eerst gaven zij zichzelf aan de Heer[g] en door Gods wil aan ons. **6** Dit bracht ons ertoe Titus aan te moedigen[h] om, evenals hij degene was geweest die er onder U een begin mee had gemaakt, nu ook ditzelfde weldadige geven van UW zijde te voltooien. **7** Moogt GIJ niettemin, evenals GIJ in alles overvloedig zijt,[i] in geloof en woord en kennis[j] en alle ernst en in deze liefde van ons voor U, ook overvloedig zijn in dit weldadige geven.

8 Ik zeg U dit niet bij wijze van bevel,[k] maar met het oog op de ernst van anderen en om de echtheid van UW liefde te toetsen. **9** Want GIJ kent de onverdiende goedheid van onze Heer Jezus Christus, dat hij, hoewel hij rijk was, ter wille van U arm is geworden,[l] opdat GIJ door zijn armoede rijk zoudt worden.[m]

10 En ik opper hierover een mening:[n] want deze aangelegenheid is nuttig voor U,[o] daar GIJ reeds

een jaar geleden niet alleen begonnen zijt met het doen, maar ook met het willen [doen];[a] **11** voleindigt nu dan ook het doen ervan, opdat, evenals de bereidheid om te willen er was, het ook voleindigd mag worden naar wat GIJ hebt. **12** Want indien de bereidheid er eerst is, dan is ze vooral aanvaardbaar naar hetgeen men heeft,[b] niet naar hetgeen men niet heeft. **13** Want ik bedoel niet dat het voor anderen gemakkelijk zou zijn,[c] doch zwaar voor U, **14** maar opdat door gelijkheid tot stand te brengen, UW teveel voor het ogenblik hun tekort zou dekken, opdat ook hun teveel eens UW tekort zou dekken en er zodoende gelijkheid zou ontstaan,[d] **15** zoals er staat geschreven: „Hij die veel had, had niet te veel, en hij die weinig had, had niet te weinig."[e]

16 God nu zij gedankt dat hij dezelfde ernstige toewijding voor U in het hart van Titus heeft gelegd,[f] **17** want hij heeft aan onze aanmoediging werkelijk gehoor gegeven, maar daar hij zeer ernstig toegewijd is, gaat hij uit eigen beweging naar U toe. **18** Met hem zenden wij echter de broeder wiens lof in verband met het goede nieuws door alle gemeenten verbreid is. **19** Dat niet alleen, maar hij werd ook door de gemeenten aangesteld[g] als onze reisgezel in verband met deze liefdegave, waarvoor wij zorg dragen tot heerlijkheid[h] van de Heer en als bewijs van onze bereidwilligheid.[i] **20** Aldus vermijden wij dat iemand aanmerkingen op ons zou kunnen maken[j] in verband met deze milde bijdrage,[k] waarvoor wij zorg dragen. **21** Want wij „treffen eerlijke voorzieningen, niet alleen voor het oog van Jehovah, maar ook voor het oog van de mensen".[l]

22 Bovendien zenden wij met hen onze broeder die, naar ons dikwijls is gebleken, in vele dingen ernstig toegewijd is, maar die nu nog veel ernstiger toegewijd is wegens zijn grote vertrouwen in U. **23** Mocht er evenwel enige twijfel bestaan omtrent Titus, hij is een deelhebber met mij en een medewerker[a] voor UW belangen; of omtrent onze broeders, zij zijn apostelen van gemeenten en een heerlijkheid van Christus. **24** Toont hun daarom ten aanschouwen van de gemeenten het bewijs van UW liefde[b] en van datgene waarover wij in verband met U hebben geroemd.[c]

9 Wat nu de bediening[d] betreft die voor de heiligen is, het is overbodig dat ik U daarover schrijf, **2** want ik ken UW bereidwilligheid, waarover ik bij de Macedoniërs met betrekking tot U roem, dat Achaje nu al een jaar gereedstaat,[e] en UW ijver heeft de meesten van hen aangespoord. **3** Maar ik zend de broeders opdat ons roemen over U in dit opzicht niet ijdel zou blijken, doch GIJ werkelijk, zoals ik altijd over U gezegd heb, gereed moogt zijn.[f] **4** Anders zouden wij — om niet te zeggen GIJ — als er Macedoniërs met mij zouden meekomen en zij U niet gereed zouden vinden, in zeker opzicht beschaamd worden gemaakt in deze door ons gedane verzekering. **5** Daarom achtte ik het noodzakelijk de broeders aan te moedigen van tevoren naar U toe te gaan en UW milde gave, die GIJ reeds eerder hadt beloofd,[g] van tevoren in gereedheid te brengen, opdat deze gereed zou zijn als een milde gave en niet als iets wat is afgedwongen.[h]

6 Het is hiermee echter zo, dat wie spaarzaam zaait,[i] ook spaarzaam zal oogsten; en wie overvloedig zaait,[j] zal ook overvloedig oogsten. **7** Laat een ieder doen zoals hij in zijn hart heeft besloten, niet met tegenzin[k] of onder dwang, want God heeft een blijmoedige gever lief.[l]

8 God is bovendien in staat al zijn onverdiende goedheid overvloedig te doen zijn jegens U, opdat GIJ, terwijl GIJ altijd in alles

HFDST. 8

a 2Kor 9:2 1Ti 6:18
b Le 27:8 De 16:10 De 16:17 Sp 3:27 Mr 12:43 Lu 21:3
c Mr 12:44
d 2Kor 9:12
e Ex 16:18
f 2Kor 12:18
g 1Kor 16:3
h 2Kor 4:15
i 2Kor 9:2
j 2Kor 6:3
k 1Kor 16:1
l Sp 3:4 1Pe 2:12

2e kolom

a Fil 2:25
b 1Pe 1:22 1Pe 2:17
c 2Kor 7:14

HFDST. 9

d Ro 15:26 1Kor 16:1 2Kor 8:4 2Kor 9:12
e 2Kor 8:10
f 2Kor 8:6
g 2Kor 9:2
h Jes 32:8
i Sp 11:24 Ga 6:7
j Sp 19:17 Sp 22:9 Pr 11:1 Lu 6:38
k De 15:7 De 15:10 Sp 22:8
l Ex 22:29 1Kr 29:17 Sp 11:25 Han 20:35 Ro 12:8 Heb 13:16

volledig van het nodige zijt voorzien, volop moogt hebben voor
ieder goed werk.[a] **9** (Zoals ge-
schreven staat: „Hij heeft wijd
en zijd uitgedeeld, hij heeft ge-
geven aan de armen, zijn recht-
vaardigheid blijft in eeuwigheid."[b]
10 Hij nu die de zaaier overvloe-
dig zaad verschaft en brood om te
eten,[c] zal U het zaad ter zaaiing
verschaffen en het vermenigvul-
digen en zal de producten van
UW rechtvaardigheid doen toene-
men.[d]) **11** In alles wordt GIJ ver-
rijkt voor elke soort van edelmoe-
digheid, die door bemiddeling van
ons een dankbetuiging aan God
teweegbrengt;[e] **12** want de be-
diening van deze openbare dienst
heeft niet alleen tot doel over-
vloedig in de noden van de heili-
gen te voorzien,[f] maar ook rijk te
zijn met vele dankbetuigingen aan
God. **13** Ten gevolge van het be-
wijs dat deze bediening geeft, ver-
heerlijken zij God omdat GIJ on-
derdanig zijt aan het goede nieuws
omtrent de Christus,[g] [welke on-
derdanigheid] GIJ in het openbaar
bekendmaakt, en omdat GIJ edel-
moedig zijt in UW bijdrage aan hen
en aan allen;[h] **14** en met smekin-
gen voor U verlangen zij naar U we-
gens de allesovertreffende onver-
diende goedheid[i] van God [die] op
U [rust].

15 God zij gedankt voor zijn on-
beschrijflijke vrije gave.[j]

10 Ikzelf nu, Paulus, die wel
gering in verschijning[k] on-
der U ben, maar wanneer afwezig
stoutmoedig ben tegenover U,[l] doe
U bij de zachtaardigheid[m] en goed-
heid[n] van de Christus een drin-
gend verzoek. **2** Ja, ik smeek
dat ik, wanneer ik tegenwoordig
ben, geen stoutmoedigheid hoef
te gebruiken met dat vertrou-
wen waarmee ik denk stoutmoedige
maatregelen te nemen[o] tegen
sommigen die ons beschouwen
als wandelden wij overeenkom-
stig [datgene wat wij zijn in het]
vlees. **3** Want al wandelen wij in
het vlees,[p] wij voeren geen oorlog
overeenkomstig [datgene wat wij
zijn in het] vlees.[a] **4** Want de wa-
penen van onze oorlogvoering zijn
niet vleselijk,[b] maar krachtig door
God[c] tot omverwerping van sterk
verschanste dingen. **5** Want wij
werpen redeneringen omver en
elke hoogte die wordt opgericht
tegen de kennis van God;[d] en wij
brengen elke gedachte in gevan-
genschap ten einde ze gehoor-
zaam te maken aan de Christus;
6 en wij houden ons gereed om
bestraffing toe te dienen voor
elke ongehoorzaamheid,[e] zodra
UW eigen gehoorzaamheid vol-
ledig is betracht.[f]

7 GIJ beziet de dingen naar hun
uiterlijke waarde.[g] Indien iemand
bij zichzelf het vertrouwen heeft
dat hij Christus toebehoort, moet
hij dit feit nog eens bij zichzelf
in aanmerking nemen, dat ook
wij Christus toebehoren, even-
goed als hij.[h] **8** Want ook al zou
ik iets te veel roemen[i] over de
autoriteit die de Heer ons heeft
gegeven om U op te bouwen en
niet om U af te breken,[j] ik zou
niet beschaamd worden gemaakt,
9 opdat ik niet de schijn wek dat
ik U door [mijn] brieven vrees
wil aanjagen. **10** Want, zo zegt
men: „[Zijn] brieven zijn gewich-
tig en krachtig, maar [zijn] tegen-
woordigheid in persoon is zwak[k]
en [zijn] spreken verachtelijk."[l]
11 Laat zo iemand dit in aanmer-
king nemen, dat wij, wanneer wij
tegenwoordig zijn, net zo in onze
daden zullen zijn als wij, wanneer
afwezig, door middel van brieven
in onze woorden zijn.[m] **12** Want
wij durven ons niet te rekenen tot
of te vergelijken met sommigen
die zichzelf aanbevelen.[n] Door
zich onderling naar elkaar af te
meten en zich onderling met el-
kaar te vergelijken, tonen zij stel-
lig hun onverstand.[o]

13 Wij van onze kant zullen
niet roemen buiten de ons toe-
gewezen grenzen,[p] maar overeen-
komstig de grens van het gebied
dat God ons heeft toegemeten en

HFDST. 9

a Sp 28:27
Mal 3:10
Ef 4:28
Fil 4:19
Tit 2:14
b Ps 112:9
c De 30:9
Jes 55:10
d Ho 10:12
e 2Kor 1:11
2Kor 4:15
f Ro 15:27
2Kor 8:14
Ga 6:6
Fil 4:18
g Ro 6:17
2Kor 7:15
h Mt 5:16
Heb 13:16
Jak 1:27
1Jo 3:17
i Han 20:24
j Jo 1:17
Ro 3:24
Ro 5:15
Ef 3:7

HFDST. 10

k 1Kor 2:3
l 2Kor 10:10
m Mt 11:29
n Mt 11:30
o 1Kor 4:21
2Kor 13:2
2Kor 13:10
p Ga 2:20

2e kolom

a Ro 8:13
Ef 6:12
b Mt 26:52
Ro 13:12
Ef 6:13
1Th 5:8
1Ti 1:18
2Ti 2:24
c Ro 8:14
2Kor 6:7
d 1Kor 1:19
1Kor 3:19
2Ti 2:25
e 1Ti 1:20
Heb 12:10
f 2Kor 2:9
2Kor 7:15
g 2Kor 5:12
h 1Jo 4:6
i 2Kor 12:6
j 2Kor 13:10
Heb 13:17
k 2Kor 10:1
Ga 4:13
l 2Kor 11:6
m 2Kor 12:20
2Kor 13:2
n 2Kor 3:1
2Kor 5:12
o Sp 25:27
Sp 26:12
Ga 6:3
Ga 6:4
p Ro 12:3

zelfs helemaal tot aan U heeft
doen reiken.[a] **14** Werkelijk, wij
strekken onszelf niet te ver uit,
alsof wij niet tot aan U zouden
reiken, want wij waren de eer-
sten die met het bekendmaken
van het goede nieuws over de
Christus zelfs helemaal tot aan
U zijn gekomen.[b] **15** Neen, wij
roemen niet buiten de ons toege-
wezen grenzen in de arbeid van
iemand anders,[c] maar wij koes-
teren de hoop dat, met het toe-
nemen van UW geloof,[d] wij onder
U grootgemaakt mogen worden
met betrekking tot ons gebied.[e]
Dan zullen wij nog overvloediger
zijn, **16** om het goede nieuws
bekend te maken aan de landen
die nog verder dan U gelegen zijn,[f]
ten einde niet te roemen in het
gebied van iemand anders, waar
de dingen reeds voorbereid zijn.
17 „Maar wie roemt, roeme in Je-
hovah."[g] **18** Want niet hij die
zichzelf aanbeveelt, wordt goed-
gekeurd,[h] maar hij die door Jeho-
vah[i] wordt aanbevolen.[j]

11 Ik wenste dat GIJ een klein
beetje onredelijkheid van
mij zoudt willen verdragen.[k] Maar
in werkelijkheid verdraagt GIJ mij!
2 Want ik ben jaloers over U met
een goddelijke jaloezie,[l] want ik
persoonlijk heb U aan één man[m]
ten huwelijk beloofd[n] om U als een
eerbare[o] maagd aan de Christus
aan te bieden.[p] **3** Maar ik ben
bevreesd dat op de een of andere
wijze, zoals de slang door haar
listigheid Eva verleid heeft,[q] UW
geest verdorven zou kunnen wor-
den[r] en zou afwijken van de op-
rechtheid en de eerbaarheid die
de Christus toekomen.[s] **4** Want
het is zo gesteld, dat indien er
iemand komt die een andere Je-
zus predikt dan degene die wij ge-
predikt hebben,[t] of GIJ een andere
geest ontvangt dan GIJ ontvangen
hebt[u] of ander goed nieuws[v] dan
GIJ aanvaard hebt, dan verdraagt
GIJ [hem] gemakkelijk.[w] **5** Want
ik meen dat ik in niets ook maar
inferieur ben gebleken[x] aan UW su-
perfijne[y] apostelen. **6** Maar ook

HFDST. 10

a Han 9:15
Ga 2:8
b 1Kor 3:10
1Kor 4:15
c Ro 15:20
d 2Th 1:3
e 1Kor 9:1
f Han 19:21
Ro 15:24
g Jes 65:16
Jer 9:24
1Kor 1:31
h Lu 18:14
i 1Sa 13:14
Sp 29:26
j Ro 2:29
1Kor 4:5
2Ti 2:15

HFDST. 11

k 2Kor 5:13
l Fil 1:8
m Mr 2:19
n Opb 21:2
Opb 21:9
Opb 22:17
o Ef 5:27
Kol 1:28
p Le 21:13
Ef 5:23
q Ge 3:4
1Ti 2:14
r Jo 8:44
1Ti 6:5
Heb 13:9
2Pe 3:17
2Jo 8
s 1Kor 6:15
t Ga 1:7
u 1Jo 4:3
v Ga 1:8
w Fil 2:21
2Jo 10
x 1Kor 15:10
2Kor 11:23
y 2Kor 12:11
Ga 2:6

2e kolom

a Ex 4:10
2Kor 10:10
b 1Kor 2:13
c Ef 3:4
d 1Kor 2:3
2Kor 10:1
e Han 18:3
1Kor 9:18
f Fil 4:10
g 2Kor 12:13
h Fil 4:15
i 1Th 2:9
j Ro 9:1
k 1Kor 9:15
l 2Kor 6:11
2Kor 7:3
2Kor 12:15
m 1Kor 9:12
n Ps 101:7
Ps 119:118
Han 5:3
Ef 4:14
o Ro 16:18
2Kor 2:17
2Pe 2:1
p Ga 1:8
2Th 2:9
q Jo 8:44

al ben ik onbedreven in het spre-
ken,[a] in kennis ben ik het stellig
niet;[b] doch in elk opzicht hebben
wij [dit] in alle dingen aan U open-
baar gemaakt.[c]
7 Of heb ik een zonde begaan
door mij te vernederen[d] opdat GIJ
verhoogd zoudt worden, omdat
ik U het goede nieuws van God
gaarne kosteloos[e] heb bekend-
gemaakt? **8** Andere gemeenten
heb ik beroofd door dingen voor
mijn onderhoud aan te nemen om
U te kunnen dienen,[f] **9** en toch
ben ik toen ik bij U tegenwoor-
dig was en gebrek kreeg, nie-
mand tot last geworden,[g] want de
broeders die uit Macedonië kwa-
men,[h] hebben mijn tekort over-
vloedig aangevuld. Ja, in elk op-
zicht heb ik mij ervoor gewacht U
tot last te zijn en dit zal ik blijven
doen.[i] **10** Het is een waarheid[j]
van Christus in mijn geval, dat
aan dit roemen van mij geen paal
en perk gesteld zal worden[k] in
de streken van Achaje. **11** Om
welke reden? Omdat ik U niet lief-
heb? God weet [dat dit wel zo is].[l]
12 Nu zal ik wat ik doe, als-
nog doen,[m] om het voorwendsel af
te snijden van hen die een voor-
wendsel willen hebben ten einde
aan ons gelijk bevonden te wor-
den in het ambt waarop zij roe-
men. **13** Want zulke mensen zijn
valse apostelen, bedrieglijke wer-
kers,[n] die zich veranderen in apos-
telen van Christus.[o] **14** En geen
wonder, want Satan zelf blijft
zich veranderen in een engel des
lichts.[p] **15** Het is daarom niets
groots indien ook zijn dienaren[q]
zich blijven veranderen in diena-
ren van rechtvaardigheid. Maar
hun einde zal zijn overeenkom-
stig hun werken.[r]
16 Nogmaals zeg ik: Laat nie-
mand denken dat ik onredelijk
ben. Maar doet GIJ het toch, aan-
vaardt mij dan ook al ben ik on-
redelijk, opdat ook ik een wei-
nig moge roemen.[s] **17** Wat ik
spreek, spreek ik niet volgens het

r Mt 16:27; Ro 2:6; Ga 5:10; Fil 3:19; 2Ti 4:14;
s 2Kor 10:8.

voorbeeld van de Heer, maar als in onredelijkheid, in deze zelfbewustheid die aan roemen[a] eigen is. **18** Daar velen roemen naar het vlees,[b] zal ook ik roemen. **19** Want GIJ verdraagt gaarne de onredelijke personen, aangezien GIJ redelijk zijt. **20** Ja, GIJ verdraagt een ieder die U in slavernij brengt,[c] een ieder die verslindt [wat GIJ hebt], een ieder die grijpt [wat GIJ hebt], een ieder die zich boven [U] verheft, een ieder die U in het gezicht slaat.[d]

21 Ik zeg dit tot [onze] oneer, als was onze positie zwak geweest.

Maar indien iemand anders ergens stoutmoedig in optreedt — ik spreek onredelijk[e] — treed ook ik er stoutmoedig in op. **22** Zijn zij Hebreeën? Ik ook.[f] Zijn zij Israëlieten? Ik ook. Zijn zij Abrahams zaad? Ik ook.[g] **23** Zijn zij dienaren van Christus? Ik antwoord als een waanzinnige, ik ben het op een meer in het oog springende wijze:[h] in moeizame arbeid overvloediger,[i] in gevangenissen overvloediger,[j] in slagen uitermate, dikwijls de dood nabij.[k] **24** Van de joden heb ik vijfmaal veertig slagen[l] min één ontvangen, **25** driemaal werd ik met roeden geslagen,[m] eenmaal werd ik gestenigd,[n] driemaal heb ik schipbreuk geleden,[o] een nacht en een dag heb ik in de diepte [der zee] doorgebracht; **26** dikwijls op reis, in gevaren van rivieren, in gevaren van struikrovers,[p] in gevaren van [mijn eigen] ras,[q] in gevaren van de natiën,[r] in gevaren in de stad,[s] in gevaren in de wildernis, in gevaren op zee, in gevaren onder valse broeders, **27** in arbeid en zwoegen, dikwijls in slapeloze nachten,[t] in honger en dorst,[u] vele malen in onthouding van voedsel,[v] in koude en naaktheid.

28 Behalve die dingen, welke van uitwendige aard zijn, bestormt mij nog van dag tot dag de zorg voor alle gemeenten.[w] **29** Wie is er zwak[x] en ik ben niet zwak? Wie wordt tot struikelen gebracht en ik ontsteek niet in toorn?

30 Als er geroemd moet worden, zal ik roemen[a] op de dingen die met mijn zwakheid te maken hebben. **31** De God en Vader van de Heer Jezus, ja, Degene die geloofd moet worden in eeuwigheid, weet dat ik niet lieg. **32** In Damaskus bewaakte de stadhouder onder koning Aretas de stad der Damascenen om mij te grijpen,[b] **33** maar door een venster in de muur werd ik in een tenen mand neergelaten[c] en ontsnapte aan zijn handen.

12 Ik moet roemen. Nuttig is het niet, maar ik zal overgaan tot bovennatuurlijke visioenen[d] en openbaringen van [de] Heer. **2** Ik ken een mens in eendracht met Christus, die veertien jaar geleden — hetzij in het lichaam, ik weet het niet, of buiten het lichaam, ik weet het niet, God weet het — als zodanig werd weggerukt[e] naar de derde hemel. **3** Ja, ik ken zulk een mens — hetzij in het lichaam of gescheiden van het lichaam,[f] ik weet het niet, God weet het — **4** dat hij werd weggerukt tot in het paradijs[g] en onuitsprekelijke woorden hoorde, die het een mens niet geoorloofd is te spreken. **5** Over zo iemand zal ik roemen, maar ik zal niet over mijzelf roemen, behalve met betrekking tot [mijn] zwakheden.[h] **6** Want als ik ooit wil roemen,[i] zal ik niet onredelijk zijn, want ik zal de waarheid zeggen. Maar ik onthoud mij ervan, opdat niemand mij meer toeschrijft dan wat hij ziet dat ik ben of hij van mij hoort, **7** enkel op grond van de overmaat der openbaringen.

Daarom werd mij, opdat ik mij niet te zeer verheven zou voelen,[j] een doorn in het vlees gegeven,[k] een engel van Satan, om mij te blijven slaan, opdat ik mij niet te zeer zou verheffen. **8** Dienaangaande heb ik de Heer driemaal[l] dringend verzocht dat die van mij

HFDST. 11

a 1Kor 3:21
b Fil 3:4
c Ga 2:4 Ga 4:9 Ga 5:1
d Fil 3:19
e 2Kor 5:13 2Kor 12:11
f Han 22:3
g Ro 11:1 Fil 3:5
h 2Kor 11:5
i Ro 11:13 1Kor 15:10
j Han 16:24
k Han 9:16 2Kor 6:4 1Pe 2:21
l De 25:3
m Han 16:22
n Han 14:19
o Han 27:41
p Han 20:3
q Han 23:10
r Han 14:5
s Han 13:50
t Han 20:31
u 1Kor 4:11
v 2Kor 6:5
w 2Kor 2:4 Kol 2:1
x 1Kor 9:22

2e kolom

a 2Kor 12:5
b Han 9:24
c Han 9:25

HFDST. 12

d Han 2:17 Han 22:17
e Ez 8:3
f Ez 3:14
g Ef 1:3
h 2Kor 11:30
i 2Kor 10:8 2Kor 11:16
j Sp 16:18
k Ga 4:13
l 1Pe 5:7

zou wijken; **9** en toch heeft hij werkelijk tot mij gezegd: „Mijn onverdiende goedheid is voldoende[a] voor u, want [mijn] kracht wordt in zwakheid tot volmaaktheid gebracht.”[b] Zeer gaarne zal ik daarom veeleer ten aanzien van mijn zwakheden roemen,[c] opdat de kracht van de Christus gelijk een tent over mij moge blijven. **10** Daarom heb ik behagen in zwakheden, in beledigingen, in noden, in vervolgingen en moeilijkheden, om Christus’ wil. Want wanneer ik zwak ben, dan ben ik krachtig.[d]

11 Ik ben onredelijk geworden. GIJ hebt mij ertoe gedwongen,[e] want eigenlijk had ik door U aanbevolen moeten worden. Want in niets ben ik ook maar inferieur gebleken aan [UW] superfijne[f] apostelen, ook al ben ik niets.[g] **12** Waarlijk, de tekenen van een apostel[h] werden onder U verricht door alle volharding[i] en door tekenen en wonderen en krachtige werken.[j] **13** Want in welk opzicht zijt GIJ minder dan de overige gemeenten geworden, behalve dat ikzelf U niet tot last ben geworden?[k] Weest zo goed mij dit onrecht te vergeven.

14 Ziet! Dit is de derde keer[l] dat ik gereed ben naar U toe te komen, en toch zal ik geen last worden. Want ik zoek niet UW bezittingen,[m] maar U; want de kinderen[n] behoren niet voor [hun] ouders te sparen, maar de ouders voor [hun] kinderen.[o] **15** Wat mij betreft, ik zal heel graag de kosten dragen en volledig ten koste worden gelegd voor UW zielen.[p] Als ik U des te overvloediger liefheb, moet ik dan des te minder bemind worden? **16** Maar hoe het ook zij, ik ben U niet tot last geweest.[q] Niettemin zegt GIJ dat ik „sluw” was en U „door slinksheid” heb gevangen.[r] **17** Ik heb mij toch niet door bemiddeling van iemand van hen die ik tot U heb gezonden, ten koste van U bevoordeeld? **18** Ik heb Titus aangespoord en ik heb de broeder met hem gezonden. Titus heeft zich toch geenszins ten koste van U bevoordeeld?[a] Hebben wij niet in dezelfde geest gewandeld,[b] in dezelfde voetstappen?

19 Hebt GIJ al die tijd gedacht dat wij ons voor U verdedigd hebben? Wij spreken voor het aangezicht van God [en] in verband met Christus. Maar, geliefden, alle dingen zijn tot UW opbouw.[c] **20** Want ik ben bevreesd dat ik U, wanneer ik gekomen zal zijn,[d] op de een of andere wijze niet zo zal aantreffen als ik het wel zou wensen en dat ik voor U niet zo zal blijken te zijn als GIJ het wel zoudt wensen, maar dat er in plaats daarvan op de een of andere wijze twist zal zijn, jaloezie,[e] gevallen van toorn, ruzies, achterklap, influisteringen, gevallen van opgeblazenheid, wanordelijkheden.[f] **21** Misschien zal mijn God, als ik weer kom, mij wel in UW midden vernederen en zal ik moeten treuren over velen van hen die vroeger gezondigd hebben[g] maar geen berouw hebben gehad over de onreinheid en hoererij[h] en losbandigheid[i] welke zij beoefend hebben.

13 Dit is de derde keer[j] dat ik naar U toe kom. „Uit de mond van twee getuigen of van drie moet elke zaak bevestigd worden.”[k] **2** Ik heb al eerder gezegd en — als was ik de tweede keer tegenwoordig en thans toch afwezig — zeg vooruit tot hen die vroeger gezondigd hebben en tot alle overigen, dat ik als ik ooit weer kom, niet zal sparen,[l] **3** want GIJ zoekt een bewijs dat Christus in mij spreekt,[m] [Christus,] die jegens U niet zwak is, maar onder U krachtig is. **4** Het is inderdaad waar dat hij ten gevolge van zwakheid[n] aan een paal werd gehangen,[o] maar hij leeft ten gevolge van Gods kracht.[p] Weliswaar zijn ook wij zwak met hem, maar wij zullen te zamen met hem leven[q] ten gevolge van Gods kracht[r] jegens U.

5 Blijft beproeven of GIJ in het geloof zijt, blijft bewijzen dat GIJ goedgekeurd zijt.[s] Of erkent GIJ

HFDST. 12

a De 3:26
b Jes 40:29; Heb 11:34
c 2Kor 11:30
d Fil 4:13
e 2Kor 12:1
f 2Kor 11:5; Opb 2:2
g 2Kor 11:23
h 1Kor 9:2
i 2Kor 6:4
j Han 14:3; Han 15:12; Ro 15:19
k 1Kor 9:12; 2Kor 11:9
l 2Kor 13:1
m Han 20:33
n 1Kor 4:14; Ga 4:19
o Sp 13:22; Sp 19:14
p Sp 11:30; 2Kor 1:6; Fil 2:17; Kol 1:24; 1Th 2:8; Heb 13:17
q 2Kor 11:9
r 2Kor 7:2

2e kolom

a 2Kor 8:6; 2Kor 8:16
b Fil 1:27
c 1Kor 10:33
d 2Kor 10:2; 2Kor 13:2
e 1Kor 3:3
f Fil 2:3
g 1Kor 5:1; 2Kor 2:2
h 1Kor 6:9; 1Kor 6:13
i Ro 13:13; Ga 5:19; Ef 4:19; 2Pe 2:2; Ju 4

HFDST. 13

j 2Kor 12:14
k Nu 35:30; De 19:15; Mt 18:16; Jo 8:17
l 2Kor 1:23; 2Kor 10:2; 2Kor 12:21
m Ro 15:18; 1Kor 5:4
n Fil 2:7
o 1Kor 2:2
p Ro 6:4
q 2Ti 2:12; 1Pe 3:18
r 1Kor 1:18; 1Kor 6:14
s 1Kor 11:28; Ga 6:4

niet dat Jezus Christus in eendracht met U is?[a] Tenzij GIJ afgekeurd zijt. **6** Ik hoop waarlijk dat GIJ te weten zult komen dat wij niet afgekeurd zijn.

7 Nu bidden[b] wij tot God dat GIJ niets verkeerds moogt doen, niet opdat wijzelf goedgekeurd mogen schijnen, maar opdat GIJ moogt doen wat voortreffelijk is, ook al moge het schijnen dat wijzelf afgekeurd zijn. **8** Want wij kunnen niets tegen de waarheid doen, maar alleen vóór de waarheid.[c] **9** Wij verheugen ons stellig wanneer wij zwak zijn, maar GIJ krachtig zijt;[d] en hiervoor bidden wij,[e] dat GIJ weer terechtgebracht wordt. **10** Daarom schrijf ik deze dingen terwijl ik afwezig ben, opdat ik, wanneer ik tegenwoordig ben, niet met gestrengheid hoef op te treden[a] overeenkomstig de autoriteit die de Heer mij heeft gegeven om op te bouwen[b] en niet om af te breken.

11 Ten slotte, broeders, gaat voort U te verheugen, weer terechtgebracht te worden, vertroost te worden,[c] gelijk te denken,[d] vreedzaam te leven;[e] en de God van liefde en van vrede[f] zal met U zijn. **12** Groet elkaar met een heilige kus.[g] **13** Alle heiligen zenden U hun groeten.

14 De onverdiende goedheid van de Heer Jezus Christus en de liefde van God en het deelhebben aan de heilige geest zij met U allen.[h]

HFDST. 13

a Ro 8:10
b Ro 1:9
Fil 1:4
Fil 1:9
Kol 1:3
1Th 1:2
c Han 4:20
1Kor 13:6
d 1Kor 4:10
e 1Th 3:10

2e kolom

a 1Kor 4:21
2Kor 10:6
b Tit 1:13
c 2Kor 1:4
2Kor 1:6
d Fil 2:2
e 1Th 5:13
Jak 3:17
1Pe 3:11
2Pe 3:14
f Ro 15:33
1Kor 14:33
1Th 5:23
g Ro 16:16
1Th 5:26
1Pe 5:14
h Fil 2:1

AAN DE

GALATEN

1 Paulus,[a] een apostel,[b] noch vanwege mensen noch door bemiddeling van een mens, maar door bemiddeling van Jezus Christus[c] en God, de Vader,[d] die hem uit de doden heeft opgewekt,[e] **2** en alle broeders die bij mij zijn,[f] aan de gemeenten van Galatië:[g]

3 Mogen onverdiende goedheid en vrede[h] U ten deel vallen van God, onze Vader, en [de] Heer Jezus Christus. **4** Hij heeft zichzelf voor onze zonden gegeven[i] om ons te bevrijden van het tegenwoordige goddeloze samenstel van dingen,[j] volgens de wil[k] van onze God en Vader, **5** aan wie de heerlijkheid zij in alle eeuwigheid.[l] Amen.

6 Het verwondert mij dat GIJ U zo vlug laat afbrengen van Degene[m] die U met Christus' onverdiende goedheid[n] heeft geroepen en U tot een ander soort van goed nieuws keert.[o] **7** Maar het is geen ander; alleen zijn er zekere mensen die onrust onder U stoken[a] en het goede nieuws over de Christus willen verdraaien.[b] **8** Maar ook al zouden wij of een engel uit de hemel U iets als goed nieuws bekendmaken buiten hetgeen wij U als goed nieuws hebben bekendgemaakt, hij zij vervloekt.[c] **9** Zoals wij in het bovenstaande hebben gezegd, zeg ik ook nu weer: Wie het ook is die U iets als goed nieuws bekendmaakt buiten hetgeen GIJ hebt aanvaard,[d] hij zij vervloekt.

10 Tracht ik nu eigenlijk mensen te overreden of God? Of zoek ik mensen te behagen?[e] Indien ik nog mensen behaagde,[f] zou ik geen slaaf van Christus zijn.[g] **11** Want ik laat U weten, broeders, dat het goede nieuws dat door mij als goed nieuws werd bekendgemaakt, niet iets menselijks is,[h] **12** want ik heb het niet van een mens ontvangen en ook werd [het] mij niet geleerd dan door middel van een openbaring door Jezus Christus.[i]

HFDST. 1

a Han 13:9
b Ro 1:5
Tit 1:1
c Han 9:15
Han 26:16
Ga 1:12
d Han 22:14
e Han 2:24
f Fil 4:21
g 1Kor 16:1
h 1Kor 1:3
Ga 6:16
2Jo 3
i Tit 2:14
1Jo 2:2
j Jo 15:19
Ro 12:2
k Ez 33:11
1Ti 2:4
l Ro 16:27
m Heb 3:6
n 2Kor 1:2
o 2Kor 11:4
Ga 5:7

2e kolom

a Ga 5:10
b Han 15:1
2Kor 11:13
1Ti 6:3
c 1Kor 16:22
Ga 5:12
d De 12:32
Sp 30:6
e 1Th 2:4
f Jak 4:4
g Ro 1:1
h 1Th 2:13
i Ro 16:25
Ga 2:2
Ef 3:3

13 GIJ hebt natuurlijk gehoord
van mijn vroegere levenswandel
in het judaïsme,[a] dat ik de ge-
meente van God tot het uiterste
bleef vervolgen[b] en verwoesten,[c]
14 en ik maakte grotere vorde-
ringen in het judaïsme dan ve-
len van mijn leeftijd in mijn ras,[d]
daar ik veel ijveriger[e] was voor
de overleveringen[f] van mijn va-
deren. **15** Maar toen het God,
die mij van de schoot van mijn
moeder af heeft afgezonderd en
[mij] door zijn onverdiende goed-
heid[g] heeft geroepen,[h] goeddacht
16 zijn Zoon in verband met mij
te openbaren,[i] opdat ik het goe-
de nieuws over hem aan de natiën
zou bekendmaken,[j] ben ik niet ter-
stond te rade gegaan bij vlees en
bloed.[k] **17** Ook ben ik niet opge-
gaan naar Jeruzalem, naar hen die
vóór mij apostelen waren,[l] maar
ik ben naar Arabië vertrokken
en weer naar Damaskus terugge-
keerd.[m]
18 Vervolgens ben ik drie jaar
later naar Jeruzalem opgegaan[n]
om Cefas[o] te bezoeken, en ik ben
vijftien dagen bij hem gebleven.
19 Maar ik heb niemand anders
van de apostelen gezien, alleen
Jakobus,[p] de broer[q] van de Heer.
20 Aangaande de dingen nu die
ik U schrijf, ziet! voor het aange-
zicht van God, ik lieg niet.[r]
21 Daarna ben ik naar de streken
van Syrië en van Cilicië gegaan.[s]
22 Maar ik was aan de
gemeenten van Judea, die in een-
dracht met Christus waren,[t] van
aangezicht onbekend; **23** zij had-
den alleen horen [zeggen]: „Hij die
ons vroeger vervolgde,[u] verkon-
digt nu het goede nieuws over het
geloof dat hij vroeger verwoeste-
te."[v] **24** Derhalve gingen zij we-
gens mij God verheerlijken.[w]

2 Vervolgens ben ik na verloop
van veertien jaar weer naar
Jeruzalem opgegaan[x] met Barna-
bas,[y] terwijl ik ook Titus meenam.
2 Maar ik ging op grond van een
openbaring.[z] En ik legde hun het
goede nieuws voor[a] dat ik onder
de natiën predik, echter in beslo-
ten kring aan hen die mannen van
aanzien waren, uit vrees dat ik
op een of andere wijze tevergeefs[a]
liep[b] of gelopen had. **3** Niette-
min werd zelfs Titus,[c] die bij mij
was, niet gedwongen zich te laten
besnijden,[d] ofschoon hij een Griek
was. **4** Maar vanwege de heime-
lijk binnengebrachte[e] valse broe-
ders,[f] die waren binnengeslopen
om onze vrijheid[g] die wij in een-
dracht met Christus Jezus hebben
te bespieden, ten einde ons vol-
ledig in slavernij te brengen[h] —
5 voor dezen zijn wij zelfs nog
geen uur in onderdanigheid ge-
weken,[i] opdat de waarheid[j] van
het goede nieuws bij U zou blijven.
6 Maar wat hen betreft die
iets schenen te zijn[k] — wat voor
mensen zij vroeger geweest zijn,
maakt voor mij geen verschil[l] —
God gaat niet op de uiterlijke ver-
schijning van een mens af[m] — die
mannen van aanzien hebben mij
in feite niets nieuws meegedeeld.
7 Maar integendeel, toen zij za-
gen dat aan mij het goede nieuws
voor de onbesnedenen[n] was toe-
vertrouwd,[o] zoals Petrus [het had]
voor de besnedenen[p] — **8** want
Hij die aan Petrus de kracht heeft
gegeven welke nodig is voor een
apostelschap onder de besnede-
nen, heeft ook aan mij kracht
geschonken[q] voor hen die uit de
natiën zijn — **9** ja, toen zij de
onverdiende goedheid[r] die mij was
gegeven,[s] leerden kennen, reik-
ten Jakobus[t] en Cefas en Johan-
nes, degenen die pilaren schenen
te zijn,[u] mij en Barnabas[v] de rech-
terhand van gezamenlijke deel-
neming,[w] opdat wij naar de na-
tiën zouden gaan, maar zij naar
de besnedenen. **10** Alleen moes-
ten wij de armen blijven geden-
ken.[x] Ik heb er dan ook ernstig
naar gestreefd juist dat te doen.[y]
11 Toen Cefas[z] echter te Antio-
chie[a] kwam, weerstond ik hem

HFDST. 1

a Han 23:6; Ga 2:14
b 1Ti 1:13
c Han 8:3; Han 9:1; Han 22:4; Han 26:11
d Han 22:3
e Fil 3:6
f Mr 7:5
g Ro 11:5; 1Kor 15:10; Ef 3:7
h 1Kor 1:1; 1Th 2:12
i 2Kor 4:6
j Han 9:15; Ro 11:13
k Mt 16:17
l Han 2:42
m Han 9:19
n Han 9:26
o Jo 1:42; 1Kor 15:5
p Han 12:17
q Mt 13:55; 1Kor 9:5
r Ro 9:1
s Han 9:30
t Jo 17:21; Ro 16:7; 1Kor 1:30; 1Th 2:14
u Ga 1:13
v Han 8:3
w Han 21:20

HFDST. 2

x Han 15:2
y Han 9:27
z 1Kor 14:6
a Han 15:12

2e kolom

a Fil 2:16; 1Th 3:5
b Ga 5:7
c 2Kor 2:13
d Han 16:3
e Han 15:24; 2Kor 11:26; Ju 4
f Jes 66:5
g Jo 8:32; Jo 8:36; 2Kor 3:17; Ga 5:1; 1Pe 2:16
h 2Kor 11:20; Ga 4:9
i Ga 2:14
j Jo 18:37; Ga 4:16
k Ga 2:9
l Ga 2:14
m De 10:17; Han 10:34; Ro 2:11
n Han 22:21; Ro 11:13; 1Ti 2:7
o 1Th 2:4
p Han 8:14
q Han 9:15; Ro 1:5; Kol 1:29
r Ro 1:5; Ef 3:8
s 2Pe 3:15

t Han 15:13; u Ef 2:20; v Han 13:2; Han 15:25; w 1Jo 1:3; x De 15:8; 1Kor 16:1; y Han 11:29; z Jo 1:42; a Han 11:26; Han 15:35.

van aangezicht tot aangezicht omdat hij te laken was.[a] **12** Want
voordat er zekere mensen van Jakobus[b] waren gekomen, at[c] hij al-
tijd met mensen uit de natiën,
maar toen die waren aangekomen,
ging hij zich terugtrekken en af-
zonderen, uit vrees[d] voor hen die
tot de klasse der besnedenen be-
hoorden.[e] **13** Ook de overige jo-
den sloten zich bij hem aan in het
aannemen van deze schijn,[f] zodat
zelfs Barnabas[g] werd meegesleept
in hun schijn. **14** Maar toen ik
zag dat zij niet recht wandelden
overeenkomstig de waarheid van
het goede nieuws,[h] zei ik tot Cefas,
waar allen bij waren:[i] „Indien
gij, ofschoon gij een jood zijt,
leeft zoals de natiën en niet zoals
de joden, hoe komt het dan dat gij
mensen uit de natiën dwingt om
overeenkomstig joods gebruik te
leven?”[j]

15 Wij die van nature joden
zijn[k] en geen zondaars[l] uit de na-
tiën, **16** en die weten dat een
mens niet ten gevolge van wer-
ken der wet rechtvaardig ver-
klaard wordt,[m] maar alleen door
middel van geloof[n] jegens Chris-
tus Jezus, ook wij hebben ons ge-
loof in Christus Jezus gesteld, op-
dat wij ten gevolge van geloof
jegens Christus rechtvaardig ver-
klaard mogen worden[o] en niet ten
gevolge van werken der wet, want
ten gevolge van werken der wet
zal geen vlees rechtvaardig ver-
klaard worden.[p] **17** Indien wij
nu, terwijl wij trachten door be-
middeling van Christus recht-
vaardig verklaard te worden,[q] ook
zelf zondaars zijn gebleken,[r] is
Christus dan in werkelijkheid een
dienaar van de zonde?[s] Dat ge-
schiede nooit! **18** Want indien ik
dezelfde dingen die ik eens heb af-
gebroken, weer ga opbouwen,[t] be-
wijs ik dat ikzelf een overtreder
ben.[u] **19** Wat mij betreft, ik ben
door middel van de wet gestor-
ven ten aanzien van de wet,[v] op-
dat ik levend zou worden ten aan-

HFDST. 2

a Le 19:17
b Han 12:17
c Han 10:28
Han 11:3
Han 15:28
d Sp 29:25
e Han 21:20
f Jak 3:17
g Han 15:39
h Han 10:15
Han 10:34
Ga 3:28
i 1Ti 5:20
j Han 15:10
Han 15:28
Ga 1:13
k Jo 8:39
Ro 11:23
l Ef 2:12
m Ps 143:2
Han 13:39
Ro 8:33
n Ro 1:17
Ro 3:22
Jak 2:23
o Ro 5:17
1Kor 6:11
Heb 7:19
p Ro 3:20
Ga 3:19
q Ro 5:1
r 1Jo 3:9
s Ro 6:1
t Ga 5:2
Kol 2:14
u Ga 5:4
v Ro 7:9

2e kolom

a Ro 6:11
Heb 9:14
b Ro 6:6
Ga 5:24
Ga 6:14
c 1Pe 4:2
d Jo 17:23
e 2Kor 5:15
f 1Ti 2:6
g Jo 1:17
Ro 4:5
h Ga 3:21
Heb 7:11
i Tit 3:5

HFDST. 3

j Ga 5:7
k 1Kor 1:23
l Ef 1:13
Heb 6:4
m Ro 3:20
n Ro 10:17
o Ga 4:9
p Heb 7:16
q Heb 10:36
2Jo 8
r Han 10:44
s 1Kor 12:10
t Ge 15:6
Ro 4:3
Jak 2:23
u Ro 4:12
v Jo 8:39
Ro 4:16
w Ge 12:3
Ge 18:18
Han 3:25
x Ga 3:28
Ga 3:29
Heb 2:16
y Heb 13:7

zien van God.[a] **20** Ik ben met
Christus aan de paal gehangen.[b]
Ik ben het niet langer die leeft,[c]
maar Christus leeft in eendracht
met mij.[d] Ja, het leven dat ik thans
leef[e] in het vlees, leef ik door het
geloof jegens de Zoon van God,
die mij heeft liefgehad en zich-
zelf voor mij heeft overgegeven.[f]
21 Ik schuif de onverdiende goed-
heid van God niet terzijde,[g] want
indien rechtvaardigheid door mid-
del van de wet is,[h] dan is Christus
in werkelijkheid voor niets gestor-
ven.[i]

3 O onverstandige Galaten, wie
heeft U onder kwade invloed
gebracht,[j] U voor wier ogen Je-
zus Christus openlijk als aan een
paal gehangen werd afgeschil-
derd?[k] **2** Ik wil alleen het vol-
gende van U vernemen: Hebt GIJ
de geest ontvangen[l] ten gevol-
ge van werken der wet[m] of ten
gevolge van een horen[n] door ge-
loof? **3** Zijt GIJ zo onverstan-
dig? Na begonnen te zijn in de
geest,[o] wordt GIJ nu voltooid in
het vlees?[p] **4** Hebt GIJ voor niets
zoveel lijden ondergaan?[q] Indien
het werkelijk voor niets is ge-
weest. **5** Hij daarom die U de
geest verschaft[r] en krachtige wer-
ken onder U verricht,[s] doet hij dit
ten gevolge van werken der wet
of ten gevolge van een horen door
geloof? **6** Evenals Abraham 'ge-
loof in Jehovah stelde, en het werd
hem als rechtvaardigheid toege-
rekend'.[t]

7 Stellig weet GIJ dat zij die aan
geloof vasthouden,[u] zonen van
Abraham zijn.[v] **8** De Schrift nu,
tevoren ziende dat God mensen
uit de natiën rechtvaardig zou
verklaren ten gevolge van geloof,
heeft het goede nieuws vooraf aan
Abraham bekendgemaakt, name-
lijk: „Door bemiddeling van u zul-
len alle natiën gezegend worden.”[w]
9 Dientengevolge worden zij die
aan geloof vasthouden, met de ge-
lovige Abraham[x] gezegend.[y]

10 Want allen die zich op wer-
ken der wet verlaten, zijn onder

een vloek; er staat namelijk geschreven: „Vervloekt is een ieder
die niet blijft in alle dingen die
in de boekrol der Wet geschreven staan om ze te volbrengen.”[a]
11 Bovendien is het duidelijk dat
door de wet niemand rechtvaardig verklaard wordt[b] bij God,
want „de rechtvaardige zal wegens geloof leven”.[c] **12** De Wet
nu hangt niet aan geloof, maar
„hij die ze doet, zal erdoor leven”.[d]
13 Christus heeft ons losgekocht[e]
van de vloek der Wet door voor
ons in de plaats een vloek te worden,[f] want er staat geschreven:
„Vervloekt is een ieder die aan een
paal is gehangen.”[g] **14** Het doel
was dat de zegen van Abraham
door bemiddeling van Jezus Christus aan de natiën ten deel zou vallen,[h] opdat wij door middel van
ons geloof[i] de beloofde geest[j] zouden ontvangen.

15 Broeders, ik spreek met een
menselijke illustratie: Niemand
stelt een bekrachtigd verbond,
ook al is het van een mens, terzijde of hecht er bijvoegsels aan
vast.[k] **16** De beloften nu werden
tot Abraham[l] en tot zijn zaad[m] gesproken. Er staat niet: „En aan
zaden”, zoals in het geval van vele
daarvan, maar zoals in het geval
van één:[n] „En aan uw zaad”,[o] dat
is Christus.[p] **17** Bovendien zeg
ik dit: Wat het tevoren door God
bekrachtigde verbond[q] betreft,
de Wet die vierhonderd dertig
jaar[r] later is ontstaan, maakt het
niet krachteloos, om aldus de belofte teniet te doen.[s] **18** Want
indien de erfenis ten gevolge van
de wet komt, dan komt ze niet
langer ten gevolge van de belofte,[t] terwijl God ze toch door middel van een belofte goedgunstig
aan Abraham heeft gegeven.[u]

19 Waartoe dient dan de Wet?
Ze werd toegevoegd om overtredingen openbaar te maken,[v] totdat het zaad gekomen zou zijn[w]
aan wie de belofte was gedaan,
en ze werd door bemiddeling van
engelen[a] door de hand van een
middelaar[b] overgebracht. **20** Nu
is er geen middelaar waar het
slechts één persoon betreft, maar
God is slechts één.[c] **21** Is de Wet
daarom tegen de beloften van
God?[d] Dat geschiede nooit! Want
indien er een wet was gegeven
die leven kon geven,[e] dan zou
rechtvaardigheid inderdaad door
middel van [de] wet zijn gekomen.[f]
22 Maar de Schrift[g] heeft alle dingen te zamen aan de hoede van de
zonde overgeleverd,[h] opdat de belofte die voortvloeit uit geloof ten
aanzien van Jezus Christus, aan
hen gegeven zou worden die geloof oefenen.[i]

23 Voordat het geloof echter
was gekomen,[j] werden wij bewaakt onder de wet,[k] daar wij
te zamen in verzekerde bewaring
waren gesteld, in afwachting van
het geloof dat stellig geopenbaard
zou worden.[l] **24** Dientengevolge
is de Wet onze leermeester geworden die tot Christus leidt,[m] opdat
wij ten gevolge van geloof rechtvaardig verklaard[n] zouden worden. **25** Maar nu het geloof gekomen is,[o] staan wij niet meer
onder een leermeester.[p]

26 In werkelijkheid zijt GIJ allen zonen[q] van God door middel
van UW geloof in Christus Jezus.
27 Want GIJ allen die in Christus werdt gedoopt,[r] hebt Christus aangedaan.[s] **28** Er is noch
jood noch Griek,[t] er is noch slaaf
noch vrije,[u] er is noch man noch
vrouw,[v] want GIJ zijt allen één
[persoon] in eendracht met Christus Jezus.[w] **29** Bovendien, wanneer GIJ Christus toebehoort, zijt
GIJ werkelijk Abrahams zaad,[x] erfgenamen met betrekking tot een
belofte.[y]

4 Nu zeg ik dat zolang de erfgenaam een klein kind is, hij in
het geheel niet van een slaaf verschilt,[z] ook al is hij heer van alle

HFDST. 3

a De 27:26 Jer 11:3 Han 15:10 Jak 2:10
b Han 13:39 Ga 2:16
c Hab 2:4 Heb 10:38
d Le 18:5 De 30:16 Ne 9:29 Ro 10:5
e Jes 35:10 Mt 26:28 1Kor 7:23 Tit 2:14 Heb 9:15
f Nu 21:9 Jo 3:14 Jo 19:31 Han 5:30
g De 21:23
h Ro 4:9 Ef 2:15
i Han 19:4 1Pe 2:6
j Joë 2:28
k Heb 9:17
l Ge 12:1 Ge 12:7 Ge 13:15 Ge 17:7
m Ge 24:7 Jes 6:13 Ga 3:29
n Ge 25:5 Ro 9:7 Ro 9:8
o Ge 22:18
p Ge 49:10 Mt 1:17
q Ro 4:13
r Ex 12:41
s Ro 4:14
t Ro 11:6
u Ge 22:17
v Ro 3:20 Ro 4:15 Ro 7:12 Ro 7:14
w Jo 1:29 Ro 10:4

2e kolom

a Han 7:38 Han 7:53 Heb 2:2
b Ex 20:19 De 5:5 Jo 1:17 Heb 9:15
c De 6:4
d 1Ti 1:8
e Ro 8:3
f Ro 3:10 Ga 2:21
g Mt 11:13
h Ro 3:9
i Ro 4:11
j Ga 4:4
k Kol 2:14
l Ro 10:4
m Mt 5:17 Heb 8:5
n Han 13:39 Ro 5:1 Ro 8:33
o Kol 2:17
p Han 21:21 Heb 8:6 Heb 10:1

q Ho 1:10; Jo 1:12; Ro 8:14; **r** Han 19:5; Ro 6:3; **s** Ro 13:14; Ef 4:24; **t** Ro 10:12; **u** 1Kor 12:13; Kol 3:11; **v** Han 2:17; 1Pe 3:7; **w** Jo 17:21; **x** Jes 54:1; Ro 8:17; Ro 9:7; **y** Ga 4:28; **HFDST. 4** **z** Lu 2:51.

dingen, **2** maar hij staat tot op
de dag die tevoren door zijn vader
bepaald is, onder mensen die met
het toezicht belast zijn[a] en onder
beheerders. **3** Zo bleven ook wij,
toen wij kleine kinderen waren,
als slaven onderworpen aan de ele-
mentaire[b] dingen die tot de wereld
behoren. **4** Maar toen de volle-
dige tijdgrens was gekomen,[c] zond
God zijn Zoon uit,[d] die uit een
vrouw werd [geboren][e] en die on-
der de wet kwam te staan[f] **5** om
hen die onder de wet stonden, los
te kopen,[g] opdat wij op onze beurt
de aanneming als zonen zouden
ontvangen.[h]

6 Omdat GIJ nu zonen zijt, heeft
God de geest[i] van zijn Zoon in
ons hart gezonden, die uitroept:
„Abba, Vader!"[j] **7** Gij zijt dus
geen slaaf meer, maar een zoon;
en indien een zoon, dan ook een
erfgenaam, dank zij God.[k]

8 Destijds echter, toen GIJ God
niet kende,[l] hebt GIJ hen die van
nature geen goden zijn, als slaven
gediend.[m] **9** Maar nu GIJ God
hebt leren kennen, of liever ge-
zegd, nu GIJ door God gekend zijt,[n]
hoe komt het dan dat GIJ weer te-
rugkeert tot de zwakke[o] en arm-
zalige elementaire[p] dingen en die
opnieuw als slaven wilt dienen?[q]
10 GIJ onderhoudt nauwgezet da-
gen[r] en maanden[s] en vaste tijden
en jaren. **11** Ik vrees voor U dat
ik op een[1] of andere wijze voor
niets[t] met betrekking tot U heb
gezwoegd.

12 Broeders, ik smeek U: Wordt
zoals ik,[u] want ook ik was eens
zoals GIJ.[v] GIJ hebt mij geen on-
recht gedaan.[w] **13** Maar GIJ weet
dat ik de eerste keer[x] ten gevol-
ge van een ziekte van mijn vlees
het goede nieuws aan U heb be-
kendgemaakt. **14** En wat voor
U een beproeving was in mijn
vlees, hebt GIJ niet met veracht-
ing behandeld, noch hebt GIJ er
uit afkeer tegen gespuwd, maar
GIJ hebt mij ontvangen als een
engel[y] van God, als Christus Je-
zus.[z] **15** Waar is dan dat geluk,

HFDST. 4

a Ge 24:3
b Kol 2:8
Heb 9:10
c Ge 3:15
Ge 49:10
d Mt 3:17
Jo 8:42
e Jo 1:14
1Ti 3:16
Heb 2:14
f Mt 5:17
g Mt 20:28
1Kor 7:23
Ga 3:13
h Jo 1:12
Ro 8:23
2Kor 6:18
i Jo 14:26
Ro 5:5
j Mr 14:36
Ro 8:15
k Ro 8:17
Ga 3:29
Ef 1:14
l Ef 2:12
1Th 4:5
m Ro 1:25
1Kor 12:2
1Th 1:9
n 1Kor 8:3
o Ro 8:3
Heb 7:18
p Kol 2:20
q 2Kor 11:20
r Ro 14:5
s Kol 2:16
t Ga 2:2
Ga 5:4
1Th 3:5
u Ga 6:14
v Ga 1:14
w 2Kor 2:5
x Han 16:6
y 2Sa 19:27
z Mt 10:40
Jo 13:20

2e kolom

a Opb 2:4
b Ga 6:11
c Sp 27:6
Jes 63:10
Heb 12:6
d Jo 8:45
Ef 4:15
e Ro 16:18
2Pe 2:3
2Pe 2:18
f Han 20:30
Fil 2:21
g 1Kor 15:58
Tit 2:14
h Fil 2:12
i 1Kor 4:15
1Th 2:11
Flm 10
j Heb 6:1
k 2Jo 12
l 2Kor 4:8
Ga 6:2
m Ro 7:6
Ga 5:1
n Ga 3:24
o Ge 16:15
p Ge 16:1
Ge 21:3
q Ge 16:2
Ro 9:8
r Ge 17:16
s 1Kor 10:11
t Heb 8:7
u Ex 19:23

hetwelk GIJ hadt?[a] Want ik leg
dit getuigenis over U af, dat GIJ,
indien het mogelijk was geweest,
UW ogen uitgedrukt en ze aan mij
gegeven zoudt hebben.[b] **16** Ben
ik nu dan UW vijand geworden[c]
omdat ik U de waarheid zeg?[d]
17 Zij zoeken U ijverig,[e] niet op
een voortreffelijke wijze, maar zij
willen U [van mij] afsluiten, op-
dat GIJ hén ijverig zoudt zoeken.[f]
18 Het is echter voortreffelijk
wanneer GIJ te allen tijde ijverig
gezocht wordt in een voortreffe-
lijke zaak,[g] en niet alleen wan-
neer ik bij U tegenwoordig ben,[h]
19 mijn kindertjes,[i] om wie ik
weer in barensweeën ben tot-
dat Christus in U gevormd is.[j]
20 Maar ik zou op het ogenblik
wel bij U tegenwoordig willen
zijn[k] en op een andere wijze wil-
len spreken, want ik sta perplex[l]
over U.

21 Zegt mij, GIJ die onder de
wet wilt staan:[m] Hoort GIJ de
Wet niet?[n] **22** Er staat bijvoor-
beeld geschreven dat Abraham
twee zonen kreeg, één bij de
dienstmaagd[o] en één bij de vrije
vrouw;[p] **23** maar die bij de
dienstmaagd werd in werkelijk-
heid naar de wijze van het vlees
geboren,[q] de andere bij de vrije
vrouw uit kracht van een belof-
te.[r] **24** Deze dingen vormen een
symbolisch drama,[s] want deze
[vrouwen] betekenen twee ver-
bonden:[t] het ene, afkomstig van
de berg Sinaï,[u] brengt kinderen
ter slavernij voort, en dat is Hagar.
25 Deze Hagar nu betekent
Sinaï,[v] een berg in Arabië, en
zij komt overeen met het tegen-
woordige Jeruzalem, want zij is
met haar kinderen in slavernij.[w]
26 Maar het Jeruzalem[x] dat bo-
ven is, is vrij, en dat is onze moe-
der.[y]

27 Want er staat geschreven:
„Wees vrolijk, gij onvruchtbare
vrouw, die niet baart; breek uit

v Ex 19:18; Heb 12:18; w Jes 61:1; Jo 8:35; x Jes 54:5; Ga 4:31; y Ge 3:15; Jes 54:13; Fil 3:20; Opb 12:1.

en roep luid, gij vrouw die geen
barensweeën hebt, want de kin-
deren van de eenzame vrouw
zijn talrijker dan [die] van haar
die de man heeft."[a] **28** Wij nu,
broeders, zijn kinderen die tot de
belofte behoren, evenals Isaäk.[b]
29 Maar evenals destijds degene
die naar de wijze van het vlees
geboren was, hem ging vervol-
gen[c] die naar de wijze van de
geest geboren was, zo ook nu.[d]
30 Maar wat zegt de Schrift?
„Verjaag de dienstmaagd en haar
zoon, want de zoon van de dienst-
maagd zal geenszins erfgenaam
zijn met de zoon van de vrije
vrouw."[e] **31** Daarom zijn wij,
broeders, geen kinderen van een
dienstmaagd,[f] maar van de vrije
vrouw.[g]

5 Voor zulk een vrijheid heeft
Christus ons vrijgemaakt.[h]
Staat daarom vast[i] en laat U
niet opnieuw een slavenjuk op-
leggen.[j]
2 Ziet! Ik, Paulus, zeg U dat in-
dien GIJ U laat besnijden,[k] Chris-
tus van geen nut voor U zal zijn.
3 Bovendien leg ik nogmaals ge-
tuigenis af aan ieder mens die zich
laat besnijden, dat hij verplicht
is de gehele Wet na te komen.[l]
4 GIJ zijt gescheiden van Chris-
tus, wie GIJ ook zijt die tracht
door middel van de wet rechtvaar-
dig verklaard te worden;[m] GIJ zijt
van zijn onverdiende goedheid
afgevallen.[n] **5** Wat ons betreft,
wij verwachten vurig door geest
de rechtvaardigheid ten gevolge
van geloof, waarop wij hopen.[o]
6 Want met betrekking tot Chris-
tus Jezus heeft noch besnijdenis
noch onbesnedenheid enige waar-
de,[p] maar geloof[q] dat werkzaam is
door middel van liefde.[r]
7 GIJ liept goed.[s] Wie heeft U
verhinderd de waarheid te blij-
ven gehoorzamen?[t] **8** Dit soort
van overreding is niet afkomstig
van Degene die U roept.[u] **9** Een
weinig zuurdeeg doet de gehe-
le massa gisten.[v] **10** Ik heb aan-
gaande U, die in eendracht[a] met
[de] Heer zijt, het vaste vertrou-
wen[b] dat GIJ niet anders zult gaan
denken; maar degene die onrust
onder U stookt,[c] zal [zijn] oor-
deel dragen,[d] ongeacht wie hij
is. **11** Wat mij betreft, broeders,
indien ik nog de besnijdenis pre-
dik, waarom word ik dan nog
vervolgd? Dan is inderdaad het
struikelblok[e] van de martelpaal[f]
tenietgedaan.[g] **12** Ik wenste dat
de mannen die U trachten omver
te werpen,[h] zich ook maar lieten
ontmannen.[i]
13 GIJ werdt natuurlijk tot vrij-
heid geroepen,[j] broeders; gebruikt
deze vrijheid alleen niet als een
aanleiding voor het vlees,[k] maar
dient elkaar als slaven door mid-
del van de liefde.[l] **14** Want de
gehele Wet wordt in één gezeg-
de vervuld,[m] namelijk: „Gij moet
uw naaste liefhebben als uzelf."[n]
15 Maar als GIJ elkaar blijft bijten
en verslinden,[o] past er dan voor op
dat GIJ niet door elkaar wordt ver-
delgd.[p]
16 Maar ik zeg: Blijft door geest
wandelen[q] en GIJ zult in het ge-
heel geen vleselijke begeerte vol-
voeren.[r] **17** Want het vlees gaat,
wat zijn begeerte betreft, in te-
gen de geest,[s] en de geest te-
gen het vlees; want deze staan
vijandig tegenover elkaar, zodat
GIJ juist de dingen die GIJ zoudt
willen doen, niet doet.[t] **18** In-
dien GIJ bovendien door geest
wordt geleid,[u] zijt GIJ niet onder
de wet.[v]
19 De werken van het vlees nu
zijn openbaar,[w] en die zijn: hoere-
rij,[x] onreinheid, een losbandig ge-
drag,[y] **20** afgoderij, beoefening
van spiritisme,[z] vijandschappen,
twist, jaloezie, vlagen van toorn,
ruzies, verdeeldheid, sekten,
21 uitingen van afgunst, drinkge-
lagen,[a] brasserijen en dergelijke.

HFDST. 4

a Jes 54:1
b Ro 9:8
Ga 3:29
c Ge 21:9
2Ti 3:12
d Ga 5:11
Ga 6:12
e Ge 21:10
f Ro 6:14
g Jo 8:36
Ga 5:13

HFDST. 5

h Jo 8:32
Ro 6:18
i 1Kor 16:13
Fil 4:1
j Han 15:10
k Han 15:1
Ga 6:12
l Ro 2:25
Ga 3:10
m Ro 3:20
Ro 4:4
Ro 9:31
n Ro 11:6
Heb 12:15
o Ro 8:23
p 1Kor 7:19
Ga 2:3
Ga 6:15
Kol 3:11
q Ro 3:22
Jak 2:18
r 1Th 1:3
1Ti 1:5
s 1Kor 9:24
Ga 3:3
t Ro 2:8
Ro 6:17
2Kor 10:5
u Ga 1:6
v De 17:7
1Kor 5:6
1Kor 15:33
2Ti 2:17
2Pe 2:2

2e kolom

a Jo 17:21
Ga 3:28
b 2Kor 2:3
c Ga 1:7
d 2Kor 11:15
e 1Kor 1:23
f Fil 3:18
g Jo 15:19
h Han 15:1
i De 23:1
j Jo 8:36
Ro 6:22
k 1Kor 8:9
1Pe 2:16
2Pe 2:19
l 1Kor 9:19
m Ro 13:8
n Le 19:18
Mt 7:12
Mt 22:39
Jak 2:8
o Jak 3:14
p Sp 24:29
Jak 4:2
q Ro 8:5
Ro 8:13
r Ro 6:12
1Pe 2:11
s Ro 8:4

t Ro 7:15; Ro 7:19; Ro 7:23; u Ro 8:14; v Ro 6:14; Ro 8:2; w Sp 20:11; 1Kor 3:3; x 1Kor 5:9; Ef 5:3; Kol 3:5; Opb 2:20; y Le 18:17; Mr 7:22; Ef 4:19; 2Pe 2:2; Ju 4; z Le 19:26; Le 19:31; De 18:11; a De 21:20; Jes 5:11; 1Pe 4:3.

Aangaande deze dingen waarschuw ik U van tevoren, zoals ik U reeds van tevoren gewaarschuwd heb, dat wie zulke dingen beoefenen,[a] Gods koninkrijk niet zullen beërven.[b]

22 De vrucht[c] van de geest daarentegen is liefde, vreugde, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid,[d] geloof, **23** zachtaardigheid, zelfbeheersing.[e] Tegen zulke dingen is geen wet.[f] **24** Bovendien hebben zij die Christus Jezus toebehoren, het vlees met zijn hartstochten en begeerten aan de paal gehangen.[g]

25 Indien wij door geest leven, laten wij dan ook door geest ordelijk blijven wandelen.[h] **26** Laten wij niet egotistisch worden, doordat wij onderlinge wedijver[i] aanwakkeren en elkaar benijden.[j]

6 Broeders, zelfs al doet iemand een misstap[k] voordat hij zich ervan bewust is, tracht GIJ, die geestelijke[l] hoedanigheden hebt, zo iemand in een geest van zachtaardigheid[m] weer terecht te brengen, terwijl gij uzelf in het oog houdt,[n] opdat ook gij niet verzocht wordt.[o] **2** Blijft elkaars lasten dragen[p] en vervult aldus de wet van de Christus.[q] **3** Want indien iemand denkt dat hij iets is, terwijl hij niets is,[r] dan bedriegt hij zijn eigen geest. **4** Maar laat een ieder zich ervan vergewissen wat zijn eigen werk is,[s] en dan zal hij alleen met betrekking tot zichzelf, en niet in vergelijking[t] met de andere persoon, reden tot opgetogenheid hebben. **5** Want een ieder zal zijn eigen vracht dragen.[u]

6 Bovendien moet een ieder die mondeling[v] in het woord wordt onderwezen, degene die dat mondelinge onderricht geeft,[w] in alle goede dingen laten delen.[x]

7 Wordt niet misleid:[y] God laat niet met zich spotten.[z] Want wat een mens zaait, dat zal hij ook oogsten;[a] **8** want wie met het oog op zijn vlees zaait, zal uit zijn vlees verderf oogsten,[a] maar wie met het oog op de geest zaait,[b] zal uit de geest eeuwig leven oogsten.[c] **9** Laten wij het derhalve niet opgeven te doen wat voortreffelijk is,[d] want te zijner tijd zullen wij oogsten indien wij het niet moe worden.[e] **10** Laten wij daarom dus, zolang de tijd voor ons er nog gunstig voor is,[f] het goede doen jegens allen, maar vooral jegens hen die aan [ons] verwant zijn in het geloof.[g]

11 Ziet met wat een grote letters ik U met mijn eigen hand heb geschreven.[h]

12 Allen die zich een innemend voorkomen willen geven in het vlees, trachten U ertoe te dwingen U te laten besnijden,[i] alleen om niet ter wille van de martelpaal van de Christus, Jezus, vervolgd te worden.[j] **13** Want zij die zich laten besnijden, onderhouden zelf de Wet niet eens,[k] maar zij willen dat GIJ U laat besnijden om in UW vlees reden tot roemen te hebben. **14** Moge het nooit gebeuren dat ik zou roemen, behalve in de martelpaal[l] van onze Heer Jezus Christus, door bemiddeling van wie de wereld voor mij aan een paal is gehangen[m] en ik voor de wereld. **15** Want noch besnijdenis noch onbesnedenheid is iets,[n] maar een nieuwe schepping[o] [is iets]. **16** En allen die volgens deze gedragsregel ordelijk zullen wandelen, op hen zij vrede en barmhartigheid, ja, op het Israël Gods.[p]

17 Laat voortaan niemand mij meer lastig vallen, want ik draag op mijn lichaam de brandmerken[q] [van een slaaf] van Jezus.[r]

18 De onverdiende goedheid van onze Heer Jezus Christus [zij] met de geest[s] die GIJ [aan de dag legt], broeders. Amen.

HFDST. 5

a Ro 8:13
2Kor 12:21
b 1Kor 6:9
c Fil 1:11
Kol 1:10
d Ef 5:9
e Jak 3:17
f 1Ti 1:9
g Ro 6:6
1Pe 2:11
h Ro 8:4
i Pr 4:4
1Kor 4:7
Ga 6:4
j Fil 2:3

HFDST. 6

k Le 4:2
Mt 18:15
Ro 11:11
l 1Kor 2:15
m Sp 15:1
1Kor 4:21
Kol 3:12
1Ti 6:11
Tit 3:2
n 1Kor 10:12
o 1Kor 7:5
Jak 3:2
p Ro 15:1
2Kor 11:29
1Th 5:14
q Jo 13:34
Jo 15:12
1Jo 4:21
r Ro 12:3
1Kor 8:2
2Kor 3:5
2Kor 12:11
s 1Kor 11:28
2Kor 13:5
t Ga 5:26
u Ro 14:4
2Kor 5:10
v Lu 1:4
Han 18:25
w Nu 18:31
Mt 10:10
1Kor 9:14
x Le 8:31
Lu 10:7
Ro 15:27
1Kor 9:11
Heb 13:16
y Jak 1:16
z Job 13:9
a Lu 16:25
Ro 2:6

2e kolom

a Ro 8:6
b Jo 6:63
Ro 8:13
c Jes 3:10
d 2Th 3:13
e Heb 3:14
Heb 12:3
Opb 2:10
f Jo 9:4
Kol 4:5
g Ef 2:19
h 1Kor 16:21
i Ga 2:3
j Ga 5:11
Fil 3:18
k Jak 2:10
l Lu 14:27
1Kor 2:2
m Ro 6:6

---

n Ga 5:6; o 2Kor 5:17; Ef 2:10; p Ps 125:5; Ps 128:6; Ro 9:6; q Jes 3:24; r 2Kor 4:10; Fil 3:10; s 2Ti 4:22; Flm 25.

AAN DE

EFEZIËRS

1 Paulus, door Gods wil[a] een
apostel[b] van Christus Jezus,
aan de heiligen die [te Efeze] zijn
en [de] getrouwen[c] in eendracht[d]
met Christus Jezus:
2 Mogen onverdiende goedheid[e]
en vrede[f] U ten deel vallen van
God, onze Vader, en [de] Heer Je-
zus Christus.
3 Gezegend zij de God en Vader
van onze Heer Jezus Christus,[g]
want hij heeft ons gezegend[h] met
elke geestelijke zegen in de he-
melse gewesten[i] in eendracht met
Christus, **4** evenals hij ons in
eendracht met hem vóór de grond-
legging[j] der wereld heeft uitgeko-
zen,[k] opdat wij heilig en zonder
smet[l] voor hem zouden zijn in liefde.[m]
5 Want hij heeft ons door
tussenkomst van Jezus Christus
voorbestemd[n] als zijn zonen[o] te
worden aangenomen,[p] overeen-
komstig het welbehagen van zijn
wil,[q] **6** tot lof[r] van zijn glorierijke
onverdiende goedheid,[s] die hij
ons door bemiddeling van [zijn]
geliefde[t] goedgunstig heeft ge-
schonken. **7** Door bemiddeling
van hem hebben wij de verlos-
sing door losprijs door middel van
diens bloed,[u] ja, de vergeving[v]
van [onze] overtredingen, over-
eenkomstig de rijkdom van zijn
onverdiende goedheid.[w]
8 Deze heeft hij overvloedig je-
gens ons doen zijn in alle wijsheid[x]
en gezond verstand, **9** doordat
hij ons het heilige geheim[y] van
zijn wil heeft bekendgemaakt.
Het is overeenkomstig zijn wel-
behagen, dat hij bij zichzelf had
voorgenomen,[z] **10** aan de volle-
dige grens van de bestemde tijden[a]
een bestuur[b] te hebben, om
namelijk alle dingen weer bijeen
te vergaderen[c] in de Christus,[d]
de dingen in de hemelen[e] en de
dingen op de aarde.[f] [Ja,] in hem,
11 in eendracht met wie wij ook
tot erfgenamen[g] werden aange-
steld, doordat wij werden voorbe-
stemd overeenkomstig het voor-
nemen van hem die alle dingen
werkzaam doet zijn naar het
raadsbesluit van zijn wil,[a] **12** op-
dat wij tot lof van zijn heerlijkheid
zouden dienen,[b] wij die de eer-
sten zijn geweest die op de Chris-
tus hebben gehoopt.[c] **13** Maar
ook GIJ hebt op hem gehoopt nadat
GIJ het woord der waarheid,[d] het
goede nieuws over UW redding,[e]
hadt gehoord. Door bemiddeling
van hem werdt ook GIJ, nadat GIJ
hadt geloofd, met de beloofde hei-
lige geest[f] verzegeld,[g] **14** die een
van tevoren gegeven onderpand[h]
van onze erfenis[i] is, met het oog
op de verlossing door losprijs[j] van
[Gods] eigen bezit,[k] tot lof van zijn
heerlijkheid.
15 Dat is de reden waarom ook
ik, aangezien ik heb gehoord van
het geloof dat GIJ in de Heer Je-
zus en jegens alle heiligen hebt,[l]
16 niet ophoud voor U te dan-
ken. Ik blijf U in mijn gebeden ge-
denken,[m] **17** opdat de God van
onze Heer Jezus Christus, de Va-
der der heerlijkheid, U een geest
van wijsheid[n] en van openba-
ring in de nauwkeurige kennis
van hem moge geven,[o] **18** zo-
dat GIJ, doordat de ogen[p] van UW
hart verlicht zijn,[q] moogt weten
wat de hoop[r] is waartoe hij U
heeft geroepen, wat de glorierij-
ke rijkdom[s] is die hij als een er-
fenis voor de heiligen[t] bewaart,
19 en wat de allesovertreffende
grootheid van zijn kracht[u] is je-
gens ons gelovigen. Het is over-
eenkomstig de werking[v] van de
macht van zijn sterkte, **20** die
hij werkzaam heeft doen zijn in
het geval van de Christus, toen
hij hem uit de doden opwekte[w]
en hem aan zijn rechterhand[x] in
de hemelse gewesten[y] deed zit-
ten, **21** hoog boven elke rege-
ring en autoriteit en kracht en

HFDST. 1

a 2Kor 1:1
b 1Kor 1:1
c Opb 2:3
d Jo 15:4
Jo 15:5
e Jo 1:17
Ro 3:24
1Kor 1:4
f Jo 14:27
g 2Kor 1:3
h Ga 3:14
i Ef 2:6
j 1Pe 1:20
k Jes 43:10
Jo 17:24
Ju 1
l Ef 5:27
Kol 1:22
m Jak 2:5
n 2Th 2:13
1Pe 1:2
o Ro 8:23
p Ro 8:15
Ro 8:29
Ga 4:5
q Ro 8:28
r Jes 43:21
s Ro 3:24
t Jo 3:35
u Han 20:28
Ro 3:25
Opb 5:9
v Han 13:38
Kol 1:14
Kol 2:13
w Jo 1:16
x Kol 1:9
y Ro 16:25
1Kor 4:1
z 2Ti 1:9
a Lu 21:24
Han 1:7
b Jes 32:1
Ef 3:9
Heb 3:6
Opb 20:6
c Ps 50:5
d 1Kor 15:28
Kol 1:20
e 1Pe 1:4
f Jo 10:16
Fil 2:10
g Ro 8:17
Ef 3:6
1Pe 3:7

2e kolom

a Jes 46:10
Ro 8:28
b Ef 3:21
c Jak 1:18
d Kol 1:5
e 1Ti 2:4
f Ga 3:2
g 2Kor 1:22
Ef 4:30
Opb 7:4
h 2Kor 5:5
i 1Pe 1:4
j Ro 8:23
Kol 1:14
1Ti 2:6
k 1Pe 2:9
l Kol 1:4
m Ro 1:9

n Sp 2:6; o Kol 1:9; 1Ti 2:4; p Lu 10:23; q 2Kor 3:16; r 1Pe 1:3; s Kol 1:27; t De 33:3; u 2Kor 13:4; v Kol 1:29; w Han 2:24; x Ps 110:1; Han 7:55; y Ef 2:6; Heb 7:26.

heerschappij[a] en elke naam die
genoemd wordt,[b] niet alleen in
dit samenstel van dingen,[c] maar
ook in het toekomende.[d] **22** Ook
heeft hij alle dingen onder zijn
voeten onderworpen[e] en heeft
hem hoofd over alle dingen ge-
maakt[f] met betrekking tot de ge-
meente, **23** welke zijn lichaam[g]
is, de volheid[h] van hem die alles
in allen vervult.[i]

2 Bovendien [heeft God] Ú [le-
vend gemaakt], ofschoon GIJ
dood waart in UW overtredingen
en zonden,[j] **2** waarin GIJ eens
hebt gewandeld overeenkomstig
het samenstel[k] van dingen van
deze wereld, overeenkomstig de
heerser[l] van de autoriteit der
lucht, de geest[m] die thans werk-
zaam is in de zonen der onge-
hoorzaamheid.[n] **3** Ja, onder hen
hebben wij allen ons eens over-
eenkomstig de begeerten van
ons vlees gedragen,[o] doordat wij
de dingen deden die het vlees[p]
en de gedachten wilden, en wij
waren van nature kinderen der
gramschap,[q] evenals de overigen.
4 Maar God, die rijk is aan barm-
hartigheid,[r] heeft ons wegens zijn
grote liefde waarmee hij ons heeft
liefgehad,[s] **5** te zamen met de
Christus levend gemaakt, zelfs
toen wij dood waren in overtre-
dingen[t] — door onverdiende goed-
heid zijt GIJ gered[u] — **6** en hij
heeft ons mede opgewekt[v] en ons
mede plaats doen nemen in de
hemelse gewesten[w] in eendracht
met Christus Jezus, **7** opdat in
de komende[x] samenstelsels van
dingen de allesovertreffende rijk-
dom[y] van zijn onverdiende goed-
heid getoond zou worden in zijn
goedgunstigheid jegens ons in
eendracht[z] met Christus Jezus.
8 Ja, door deze onverdiende
goedheid zijt GIJ door middel van
geloof[a] gered; en dit hebt GIJ niet
aan UZELF te danken,[b] het is Gods
gave.[c] **9** Neen, het is niet aan
werken te danken,[d] opdat nie-
mand reden tot roemen zou heb-
ben.[e] **10** Want wij zijn een pro-
duct van zijn werk[f] en werden
in eendracht[a] met Christus Jezus
geschapen[b] voor goede werken,[c]
die God tevoren[d] heeft bereid op-
dat wij erin zouden wandelen.
11 Blijft er daarom aan denken
dat GIJ vroeger met betrekking
tot het vlees mensen uit de na-
tiën geweest zijt;[e] GIJ werdt „on-
besneden" genoemd door dat wat
„besnijdenis" wordt genoemd, wel-
ke met de hand in het vlees wordt
aangebracht[f] — **12** dat GIJ in die
tijd zonder Christus waart,[g] ver-
vreemd[h] van de staat Israël en
vreemden met betrekking tot de
verbonden der belofte,[i] en GIJ hadt
geen hoop[j] en waart zonder God in
de wereld.[k] **13** Maar nu zijt GIJ
die eens veraf waart, in eendracht
met Christus Jezus dichtbij geko-
men, door het bloed[l] van de Chris-
tus. **14** Want hij is onze vrede,[m]
hij die de twee groepen[n] één heeft
gemaakt[o] en de tussenmuur,[p] die
hen scheidde,[q] heeft vernietigd.
15 Door middel van zijn vlees[r]
heeft hij de vijandschap,[s] de uit
verordeningen bestaande Wet der
geboden,[t] tenietgedaan, opdat hij
de twee volken[u] in eendracht met
zichzelf tot één nieuwe mens[v] zou
kunnen scheppen en vrede zou
kunnen maken, **16** en opdat hij
door middel van de martelpaal[w]
beide volken in één lichaam[x] volle-
dig met God zou kunnen verzoe-
nen,[y] omdat hij door bemiddeling
van zichzelf de vijandschap[z] had
gedood. **17** En hij is gekomen en
heeft het goede nieuws van vrede
bekendgemaakt[a] aan U die veraf
waart, en vrede aan hen die dicht-
bij waren,[b] **18** want door bemid-
deling van hem hebben wij, beide
volken,[c] door één geest[d] de toe-
gang[e] tot de Vader.
19 GIJ zijt daarom stellig geen
vreemden[f] en inwonende vreem-
delingen[g] meer, maar medebur-
gers[h] van de heiligen[i] en le-
den van het huisgezin[j] van God,

HFDST. 1

a 1Kor 15:24; Kol 2:10; Heb 1:4
b Han 4:12; Fil 2:9
c 1Kor 2:6
d Heb 6:5
e Ps 8:6
f Mt 28:18; Ef 5:23; Kol 1:18
g Ro 12:5; Ef 4:16
h Ro 11:25
i Kol 3:11

HFDST. 2

j Mt 8:22; Kol 2:13; 1Ti 5:6; 1Pe 4:6
k Ro 12:2; Ef 4:17
l Jo 12:31
m 1Kor 2:12; Jak 4:5
n Mt 13:38; Kol 3:6; 1Jo 2:16
o 1Kor 6:11
p Mt 26:41; 1Pe 4:3
q Jo 3:36
r Ps 145:9; Jes 54:10; Ro 10:12
s Ro 5:8; 1Jo 4:9; 1Jo 4:19
t Kol 2:13
u Jo 1:17
v Kol 2:12
w Ef 1:3; 1Pe 1:4
x Heb 6:5
y Ef 1:7
z Jo 17:21
a Ro 4:16
b Jo 6:44
c Jo 1:12
d Ro 3:20; Jak 2:22
e 1Kor 1:29
f 2Kor 5:5

2e kolom

a Ef 1:4
b Ga 6:15
c Kol 1:10
d Ef 1:5
e 1Kor 12:2
f Joz 5:3
g Ef 4:18
h Kol 1:21
i Ro 9:4
j 1Th 4:13
k Jes 65:1
l Heb 10:19
m Kol 1:20
n Le 20:26
o Han 10:35; Ro 11:24; Kol 3:11
p Kol 2:14
q Ef 2:12
r Ro 8:3
s Mr 7:28
t De 4:8
u Ro 2:10
v 1Kor 12:12
w Heb 12:2

x Ga 3:28; Ef 4:4; y Kol 1:22; z Han 10:28; a Jes 52:7; b Jes 57:19; c Ro 10:12; d 1Kor 12:13; e Heb 7:25; f Ef 2:12; g Heb 11:13; h Fil 3:20; i Kol 1:12; j Jes 56:5; 1Ti 3:15; Heb 3:6.

20 en GIJ zijt opgebouwd op het
fundament[a] van de apostelen[b] en
profeten,[c] terwijl Christus Jezus
zelf de fundament-hoeksteen[d] is.
21 In eendracht met hem groeit
het gehele gebouw, harmonisch
samengevoegd,[e] uit tot een hei-
lige tempel voor Jehovah.[f] **22** In
eendracht met hem[g] wordt ook GIJ
mede opgebouwd tot een plaats
waarin God door geest woont.[h]

3 Daarom is het dat ik, Paulus,
de gevangene[i] van Christus
Jezus ten behoeve van U, de men-
sen uit de natiën[j] — **2** indien
GIJ althans hebt gehoord over het
beheer[k] van de onverdiende goed-
heid van God, hetwelk mij met het
oog op U werd gegeven, **3** dat
mij door middel van een openba-
ring het heilige geheim werd be-
kendgemaakt,[l] zoals ik reeds eer-
der in het kort heb geschreven.
4 Dit in aanmerking genomen,
kunt GIJ, wanneer GIJ dit leest,
U een begrip vormen van het in-
zicht[m] dat ik in het heilige ge-
heim[n] van de Christus heb. **5** In
andere geslachten werd dit [ge-
heim[o]] niet aan de zonen der men-
sen bekendgemaakt zoals het nu
door geest aan zijn heilige aposte-
len en profeten[p] is geopenbaard,[q]
6 namelijk dat mensen uit de na-
tiën mede-erfgenamen zouden zijn
en medeleden van het lichaam[r] en
met ons deelgenoten van de be-
lofte[s] in eendracht met Christus
Jezus door middel van het goede
nieuws. **7** Hiervan ben ik een
bedienaar[t] geworden overeen-
komstig de vrije gave van de on-
verdiende goedheid van God, die
mij werd gegeven overeenkom-
stig de wijze waarop zijn kracht
werkzaam is.[u]

8 Aan mij, de allerminste[v] van
alle heiligen, werd deze onver-
diende goedheid[w] gegeven, opdat
ik het goede nieuws over de on-
peilbare rijkdom[x] van de Christus
aan de natiën zou bekendma-
ken[y] **9** en de mensen zou doen
zien hoe het heilige geheim[z] vol-
voerd wordt,[a] dat sinds het onbe-
paalde verleden verborgen is ge-
weest in God, die alle dingen heeft
geschapen.[a] **10** [Dit geschiedde]
opdat nu aan de regeringen en de
autoriteiten[b] in de hemelse gewes-
ten door middel van de gemeente[c]
de rijkgevarieerde wijsheid van
God[d] bekendgemaakt zou worden,
11 overeenkomstig het eeuwige
voornemen dat hij heeft opgevat
in verband met de Christus,[e] Je-
zus onze Heer, **12** door bemid-
deling van wie wij, door middel
van ons geloof in hem, deze vrij-
moedigheid van spreken bezitten
en vol vertrouwen toegang heb-
ben.[f] **13** Daarom vraag ik U, de
moed niet op te geven wegens
deze verdrukkingen[g] die ik ten
behoeve van U doorsta, want deze
betekenen heerlijkheid voor U.

14 Daarom buig ik mijn knieën[h]
voor de Vader,[i] **15** aan wie elke
familie[j] in de hemel en op aar-
de haar naam te danken heeft,[k]
16 opdat hij U overeenkomstig
de rijkdom[l] van zijn heerlijkheid
moge geven dat GIJ sterk gemaakt
wordt naar de mens die GIJ inner-
lijk zijt,[m] met kracht door middel
van zijn geest,[n] **17** dat de Chris-
tus door middel van [UW] geloof in
UW hart woont met liefde;[o] dat GIJ
geworteld[p] moogt zijn en bevesti-
gd op het fundament,[q] **18** op-
dat GIJ volledig in staat moogt
zijn met alle heiligen geestelijk te
vatten[r] wat de breedte en lengte
en hoogte en diepte[s] is, **19** en
de liefde van de Christus[t] te ken-
nen, welke de kennis te boven
gaat, opdat GIJ vervuld moogt
worden met alle volheid[u] die God
geeft.

20 Aan degene nu die overeen-
komstig zijn kracht die in ons
werkzaam is,[v] overvloedig veel
meer kan doen dan alles wat
wij vragen of waarvan wij ons
een denkbeeld kunnen vormen,[w]
21 aan hem zij de heerlijkheid
door middel van de gemeente
en door bemiddeling van Chris-
tus Jezus tot in alle geslachten,
van eeuwigheid tot eeuwigheid.[x]
Amen.

HFDST. 2

a 1Kor 3:10
b Opb 21:14
c 1Kor 12:28
d Jes 28:16
e Kol 2:19
f Za 6:12
1Kor 3:16
1Kor 6:19
g Jo 17:23
h 1Pe 2:5

HFDST. 3

i Ef 4:1
Ef 6:20
j 1Th 2:16
2Ti 4:17
k 1Kor 9:17
Kol 1:25
l Kol 1:26
m 2Kor 11:6
n 1Kor 4:1
Ef 6:19
o Kol 1:26
p Mt 16:17
Ef 2:20
q Ro 11:25
Ro 16:25
r Ef 2:16
s Lu 24:49
Han 1:8
Ga 3:14
t Ro 12:7
Kol 1:25
u Ro 15:15
v 1Kor 15:9
w 1Ti 1:14
x Kol 1:27
y Ga 1:16
z 1Kor 2:7
Ef 1:9
a Ef 1:10
Kol 1:18

2e kolom

a Jes 40:28
Kol 1:16
Heb 1:2
b 1Pe 3:22
c 1Pe 1:12
1Pe 2:9
d Ro 11:33
e Ef 1:11
f Jo 14:6
Ro 5:2
Heb 4:16
g Han 14:22
2Ti 2:10
h Han 20:36
i Ef 1:3
j Jes 54:1
k Jes 54:5
Jes 62:2
l Ro 9:23
Fil 4:19
m Ro 7:22
2Kor 4:16
n Ro 15:19
o Jo 14:23
p Kol 2:7
q Kol 1:23
r Jo 17:3
Ef 1:18
s Ro 11:33
t Ro 8:35
u Jo 1:16
Kol 2:9
v Kol 1:29
w Mr 11:24
1Kor 2:9
x Heb 13:21

4 Daarom verzoek ik, de gevangene[a] in [de] Heer, U dringend zo te wandelen dat GIJ U de roeping waarmee GIJ werdt geroepen,[b] waardig toont,[c] **2** met volledige ootmoedigheid des geestes[d] en zachtaardigheid, met lankmoedigheid,[e] elkaar in liefde[f] verdragend, **3** er ernstig naar strevend de eenheid des geestes te bewaren in de verenigende band van vrede.[g] **4** Eén lichaam[h] is er en één geest,[i] zoals GIJ ook werdt geroepen in de ene hoop[j] waartoe GIJ werdt geroepen; **5** één Heer,[k] één geloof,[l] één doop;[m] **6** één God[n] en Vader van allen, die boven allen en door allen en in allen is.

7 Aan een ieder van ons nu werd onverdiende goedheid[o] gegeven naar de wijze waarop de Christus de vrije gave heeft toegemeten.[p] **8** Daarom zegt hij: „Toen hij naar boven opsteeg, heeft hij gevangenen meegevoerd; hij heeft gaven [in] mensen gegeven."[q] **9** Wat betekent de uitdrukking dat 'hij opsteeg'[r] nu anders dan dat hij ook naar de lagere gewesten, dat wil zeggen de aarde, is neergedaald?[s] **10** Hij die is neergedaald, is dezelfde die ook tot hoog boven alle hemelen[t] is opgestegen,[u] om volheid[v] aan alle dingen te geven.

11 En hij heeft sommigen gegeven als apostelen,[w] sommigen als profeten,[x] sommigen als evangeliepredikers,[y] sommigen als herders en leraren,[z] **12** met het oog op het terechtbrengen[a] van de heiligen, voor het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van de Christus,[b] **13** totdat wij allen geraken tot de eenheid in het geloof en in de nauwkeurige kennis van de Zoon van God, tot een volwassen[c] man, tot de mate van wasdom die tot de volheid van de Christus behoort;[d] **14** opdat wij niet langer kleine kinderen zouden zijn, heen en weer geslingerd[e] als door golven en her- en derwaarts gevoerd door elke wind van leer[f] door middel van de bedriegerij[a] van mensen, door middel van listigheid in het beramen van dwaling. **15** Laten wij echter, de waarheid[b] sprekend, door liefde opgroeien[c] in alle dingen in hem die het hoofd[d] is, Christus. **16** Van hem uit bevordert het gehele lichaam,[e] doordat het harmonisch is samengevoegd en zo gemaakt dat het samenwerkt door middel van elk gewricht dat geeft wat nodig is, naar gelang elk respectief lid in de juiste mate werkzaam is, de groei van het lichaam tot opbouw van zichzelf in liefde.[f]

17 Dit zeg ik daarom en leg daarvan getuigenis af in [de] Heer, dat GIJ niet langer moet blijven wandelen zoals ook de natiën[g] wandelen in de vruchteloosheid van hun denken,[h] **18** verduisterd als zij zijn in hun verstand[i] en vervreemd[j] van het leven dat God toebehoort, wegens de onwetendheid[k] die in hen is, wegens de ongevoeligheid[l] van hun hart. **19** Daar zij elk zedelijkheidsbegrip hebben verloren,[m] hebben zij zich overgegeven aan een losbandig[n] gedrag om hebzuchtig[o] allerlei onreinheid[p] te bedrijven.

20 Maar GIJ hebt de Christus zo niet leren kennen,[q] **21** mits GIJ hem althans hebt gehoord en door bemiddeling van hem werdt onderwezen,[r] gelijk [de] waarheid[s] in Jezus is, **22** dat GIJ de oude persoonlijkheid, die met UW vroegere levenswandel overeenkomt en die naar haar bedrieglijke begeerten[t] wordt verdorven,[u] dient weg te doen,[v] **23** maar dat GIJ nieuw gemaakt dient te worden in de kracht die UW denken aandrijft,[w] **24** en de nieuwe persoonlijkheid[x] dient aan te doen,[y] die naar Gods wil werd geschapen[z] in ware rechtvaardigheid[a] en loyaliteit.

25 Nu GIJ daarom onwaarheid hebt weggedaan,[b] spreekt waarheid, een ieder van U met zijn

HFDST. 4

a Ef 6:20 Flm 9
b Ro 8:30
c Fil 1:27
d Mt 11:29 Han 20:19 Ro 12:3 Fil 2:3 1Pe 5:5
e 2Kor 6:6 1Th 5:14
f 1Kor 13:4
g Ro 15:6 1Kor 1:10 Fil 1:27 Kol 3:15
h Ro 12:5 Ef 2:16
i 1Kor 12:4
j 1Pe 1:3
k 1Kor 8:6 1Kor 12:5
l 2Kor 4:13
m Mt 28:19
n 1Kor 8:6 1Kor 12:6
o Ro 12:3
p Ro 12:6 1Kor 12:11 2Kor 9:15
q Ps 68:18 1Kor 12:28 Ef 4:11
r Jo 3:13 Han 2:31
s Mt 12:40
t Heb 4:14 Heb 9:24
u Han 1:9 1Ti 3:16
v Kol 1:19
w Mt 10:2
x 1Kor 12:28
y Han 21:8
z Han 13:1 Jak 3:1
a 1Kor 12:7
b 1Kor 14:26
c 1Kor 14:20
d Kol 1:28
e Heb 6:19 Jak 1:6
f Kol 2:18 Heb 13:9 1Pe 2:1

2e kolom

a 2Kor 11:13
b 1Jo 3:18
c Jak 1:4
d 1Kor 11:3 Kol 1:18
e 1Kor 12:27
f Kol 2:19
g 1Pe 4:3
h Ro 1:21
i Han 26:18
j Ga 4:8 Ef 2:12 Kol 1:21
k Han 17:30
l Ro 11:25
m Ro 1:28
n 2Kor 12:21 Ga 5:19 Ju 4
o Jes 56:11
p Ro 1:26
q 1Th 4:4 Heb 7:26
r 1Th 4:1

s Jo 1:14; t Ro 7:23; u Ro 8:13; v Ro 6:6; Kol 3:9; w Ps 51:10; Ez 11:19; Ez 18:31; Ro 12:2; x Kol 3:10; y Ga 3:27; z Ef 2:10; a Ps 45:7; Ro 1:17; b Han 5:2; Kol 3:8.

naaste,[a] want wij zijn leden die
elkaar toebehoren.[b] **26** Weest
toornig en zondigt toch niet;[c]
laat de zon niet ondergaan terwijl
GIJ in een geërgerde stemming
verkeert,[d] **27** en staat ook de
Duivel geen plaats toe.[e] **28** Wie
steelt, stele niet meer,[f] maar laat
hij liever hard werken, door met
zijn handen goed werk te doen,[g]
opdat hij iets aan een behoefti-
ge kan uitdelen.[h] **29** Laat geen
verdorven woord uit UW mond
voortkomen,[i] maar elk woord dat
goed is tot opbouw waar het no-
dig is, opdat daardoor iets meege-
deeld mag worden wat gunstig is
voor de hoorders.[j] **30** Bedroeft
ook Gods heilige geest niet,[k]
waarmee GIJ verzegeld zijt[l] voor
een dag van verlossing door los-
prijs.[m]

31 Alle kwaadaardige bitter-
heid[n] en toorn en gramschap en
geschreeuw en schimpend ge-
praat[o] worde uit UW midden weg-
genomen, evenals alle slechtheid.[p]
32 Maar wordt vriendelijk[q] je-
gens elkaar, teder meedogend,[r]
elkaar vrijelijk vergevend, zoals
ook God door Christus U vrijelijk
vergeven heeft.[s]

5 Wordt daarom navolgers van
God,[t] als geliefde kinderen,
2 en blijft in liefde wandelen,[u]
zoals ook de Christus U heeft lief-
gehad[v] en zich voor U heeft over-
geleverd als een offergave[w] en een
slachtoffer, tot een welriekende
geur voor God.[x]

3 Laat hoererij[y] en allerlei on-
reinheid of hebzucht[z] onder U
zelfs niet ter sprake komen,[a] zo-
als het heiligen past;[b] **4** ook
geen schandelijk gedrag[c] noch
dwaas gepraat noch ontuchtig[d]
gescherts, dingen die niet wel-
voeglijk zijn, doch veeleer dank-
zegging.[e] **5** Want dit weet en
erkent GIJ, dat geen hoereerder[f]
of onreine of hebzuchtige[g] — het-
geen wil zeggen een afgodendie-
naar [te zijn] — enig erfdeel heeft
in het koninkrijk van de Christus
en van God.[h]

HFDST. 4

a Za 8:16
Kol 3:9
Opb 21:8
b Ro 12:5
c Ps 4:4
d Le 19:17
Kol 3:13
1Pe 4:8
e Jak 4:7
f De 5:19
g 1Th 4:11
2Th 3:10
h Han 20:35
i Mt 15:11
Jak 3:10
j Kol 4:6
k Jes 63:10
2Kor 6:1
1Th 5:19
l Ef 1:13
m Ro 8:23
n Jak 3:14
o Kol 3:8
p Tit 3:2
q Mi 6:8
2Kor 6:6
r Kol 3:12
1Pe 3:8
s Mt 6:14
Mt 18:35
Mr 11:25
2Kor 2:10

HFDST. 5

t Mt 5:48
Lu 6:36
u 1Kor 16:14
v Jo 13:34
1Jo 3:23
w Ga 2:20
Heb 10:10
x Ex 29:18
2Kor 2:15
y 2Kor 12:21
z 1Kor 5:11
a Kol 3:5
b 1Th 4:3
c Ro 1:28
d Ro 1:27
Kol 3:8
e 1Th 5:18
f Han 15:29
Ga 5:19
g 1Ti 3:8
Tit 1:7
h 1Kor 6:9
Ga 5:21

2e kolom

a Kol 2:4
Kol 2:8
b Ef 2:2
c 2Kor 6:14
d Han 26:18
1Pe 2:9
e Mt 5:16
Jo 12:36
1Jo 2:9
f Ga 5:22
g Ro 12:2
Fil 1:10
h Jes 52:11
Ro 16:17
2Th 3:6
2Ti 3:5
i Ro 13:12
j Sp 28:23
1Ti 5:20
Tit 1:9
Tit 1:13
Opb 3:19

6 Laat niemand U met ijdele
woorden bedriegen,[a] want we-
gens de voornoemde dingen komt
de gramschap van God over de
zonen der ongehoorzaamheid.[b]
7 Wordt daarom niet hun deelge-
noten;[c] **8** want eens waart GIJ
duisternis,[d] maar nu zijt GIJ licht[e]
in verband met [de] Heer. Blijft
als kinderen van het licht wande-
len, **9** want de vrucht van het
licht bestaat in elke soort van
goedheid en rechtvaardigheid en
waarheid.[f] **10** Blijft U ervan ver-
gewissen wat de Heer welgeval-
lig is,[g] **11** en hebt niet langer
met [hen] deel[h] aan de onvrucht-
bare werken die tot de duisternis
behoren,[i] maar wijst [ze] veeleer
zelfs terecht,[j] **12** want de din-
gen die door hen in het geheim
worden gedaan, zijn te schande-
lijk om zelfs ook maar te ver-
tellen.[k] **13** Alle dingen nu die
worden terechtgewezen,[l] worden
door het licht openbaar gemaakt,
want alles wat openbaar gemaakt
wordt,[m] is licht. **14** Daarom zegt
hij: „Ontwaak,[n] o slaper, en sta op
uit de doden,[o] en de Christus zal
over u schijnen."[p]

15 Ziet er daarom nauwlettend
op toe hoe GIJ wandelt,[q] niet als
onwijzen, maar als wijzen, **16** de
gelegen tijd voor UZELF uitko-
pend,[r] omdat de dagen godde-
loos zijn.[s] **17** Wordt daarom niet
langer onredelijk, maar blijft in-
zien[t] wat de wil[u] van Jehovah is.
18 Bedrinkt[v] U ook niet aan wijn,
waarin losbandigheid is,[w] maar
blijft vervuld worden met geest,[x]
19 en spreekt tot elkaar met psal-
men[y] en lofzangen[z] voor God en
geestelijke liederen, waarbij GIJ
zingt[a] en UZELF begeleidt met mu-
ziek[b] in UW hart voor Jehovah,
20 terwijl GIJ altijd voor alle din-
gen onze God en Vader in de naam
van onze Heer Jezus Christus
dankzegt.[c]

---

k Ro 1:26; **l** Jo 3:20; **m** 1Kor 4:5; **n** Jes 26:19; Ro 13:11; **o** Ef 2:5; Kol 2:13; **p** Jo 8:12; 2Ti 1:10; **q** Mt 10:16; 1Ti 4:8; 2Ti 2:22; **r** Kol 4:5; **s** 2Ti 3:1; **t** Ps 143:10; Sp 2:5; Jo 7:17; **u** Ro 12:2; 1Th 4:3; 1Th 5:18; 1Pe 4:2; **v** Jes 5:11; **w** Hab 2:15; **x** Han 2:4; **y** Jak 5:13; **z** Han 16:25; **a** 1Kor 14:15; Kol 3:16; **b** Ps 33:2; **c** Kol 3:17; 1Th 5:18.

21 Weest aan elkaar onderworpen[a] in de vrees van Christus.
22 Laten vrouwen onderworpen zijn[b] aan hun man als aan de Heer, **23** want de man is het hoofd van zijn vrouw,[c] evenals ook de Christus het hoofd van de gemeente is,[d] hij als redder van [dit] lichaam. **24** Ja, evenals de gemeente onderworpen is aan de Christus, zo moeten ook vrouwen het zijn aan hun man, in alles.[e] **25** Mannen, blijft UW vrouw liefhebben,[f] evenals ook de Christus de gemeente heeft liefgehad en zich voor haar heeft overgeleverd[g] **26** om haar te heiligen,[h] haar reinigend met het bad des waters door middel van het woord,[i] **27** opdat hij de gemeente in haar luister aan zich zou kunnen aanbieden,[j] zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar dat ze heilig zou zijn en zonder smet.[k]

28 Aldus behoren mannen hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam. Wie zijn vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief, **29** want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het,[l] zoals ook de Christus dit doet ten aanzien van de gemeente, **30** want wij zijn leden van zijn lichaam.[m] **31** „Daarom zal een man [zijn] vader en [zijn] moeder verlaten en hij zal zich hechten aan zijn vrouw, en de twee zullen één vlees worden."[n] **32** Dit heilige geheim[o] is groot. Nu spreek ik met betrekking tot Christus en de gemeente.[p] **33** Laat niettemin ook een ieder van U afzonderlijk zijn vrouw zo liefhebben[q] als zichzelf; de vrouw daarentegen moet diepe achting[r] voor haar man hebben.

6 Kinderen, weest gehoorzaam aan UW ouders[s] in eendracht[t] met [de] Heer, want dit is rechtvaardig:[u] **2** „Eer uw vader en [uw] moeder",[v] wat het eerste gebod met een belofte is:[w] **3** „Opdat het u goed moge gaan en gij lange tijd op de aarde moogt blijven."[a] **4** En GIJ, vaders, irriteert UW kinderen niet,[b] maar blijft hen in het strenge onderricht[c] en de ernstige vermaning[d] van Jehovah grootbrengen.[e]

5 GIJ slaven, weest gehoorzaam aan hen die [UW] meesters zijn in vleselijk opzicht,[f] met vrees en beven,[g] in de oprechtheid van UW hart, als aan de Christus, **6** niet met ogendienst als mensenbehagers,[h] maar als Christus' slaven, die met geheel [hun] ziel de wil van God doen.[i] **7** Weest slaven met goede neigingen, als voor Jehovah,[j] en niet voor mensen, **8** want GIJ weet dat een ieder, hetzij slaaf of vrije,[k] al het goede dat hij doet, van Jehovah zal terugontvangen.[l] **9** En GIJ meesters, blijft dezelfde dingen jegens hen doen, en laat dreigementen achterwege,[m] want GIJ weet dat zowel hun als UW Meester[n] in de hemelen is, en bij hem is geen partijdigheid.[o]

10 Ten slotte, blijft kracht verwerven[p] in [de] Heer en in de macht[q] van zijn sterkte. **11** Doet de volledige wapenrusting van God aan,[r] opdat GIJ pal kunt staan tegen de kuiperijen[s] van de Duivel; **12** want onze strijd[t] is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de regeringen,[u] tegen de autoriteiten,[v] tegen de wereldheersers[w] van deze duisternis, tegen de goddeloze geestenkrachten[x] in de hemelse gewesten. **13** Neemt daarom de volledige wapenrusting van God op,[y] opdat GIJ op de boze dag weerstand kunt bieden en, na alle dingen grondig gedaan te hebben, pal kunt staan.[z]

14 Staat daarom pal, UW lendenen omgord[a] met waarheid,[b] en aan hebbend het borstharnas van rechtvaardigheid,[c] **15** en UW voeten[d] geschoeid met de toerusting van het goede nieuws van vrede.[e] **16** Neemt bovenal het grote schild des geloofs op,[f] waarmee GIJ alle brandende projectie-

HFDST. 5

a Fil 2:3
1Pe 5:5
b Kol 3:18
Tit 2:5
1Pe 3:1
c Ro 7:2
d 1Kor 11:3
e 1Kor 14:34
f 1Pe 3:7
g Han 20:28
Ga 1:4
h Heb 13:12
i Jo 17:17
j Ps 45:13
Tit 2:14
k 2Kor 11:2
Ef 1:4
Kol 1:22
Heb 10:22
Opb 21:27
l 1Kor 7:33
m Ro 12:5
1Kor 6:15
Ef 1:23
n Ge 2:24
Mt 19:5
1Kor 6:16
o Ef 1:9
Ef 3:4
Kol 1:26
p Ef 3:6
Heb 12:23
q Kol 3:19
r 1Pe 3:6

HFDST. 6

s Sp 1:8
Sp 6:20
Sp 23:22
Kol 3:20
t Jo 17:21
u 1Pe 3:12
v Sp 23:22
Mt 15:4
w Ex 20:12
Sp 20:20

2e kolom

a De 5:16
b Kol 3:21
c Sp 3:11
Sp 13:24
Sp 19:18
2Ti 3:16
d De 4:9
De 6:7
De 6:20
Sp 2:2
Jes 50:5
e Sp 22:6
f 1Ti 6:1
1Pe 2:18
g Fil 2:12
h Kol 3:22
i Lu 10:27
j 1Kor 10:31
k Ga 3:28
l Ps 24:5
Kol 3:24
m Le 25:43
n 1Kor 7:22
o 2Kr 19:7
p Ef 3:16
q 1Kor 16:13
r Ro 13:12
s Lu 4:13
2Kor 10:5
t 2Ti 4:7
u Ro 8:38
v Da 2:38
w Da 2:39
x Da 10:13; Han 17:22; 2Pe 2:4; Opb 16:14;
y 2Kor 6:7;
z Kol 2:7;
a 1Sa 25:13; Jes 11:5;
b Ef 5:9;
c Sp 4:23; Jes 59:17;
d Jes 52:7;
e Han 10:36; Ro 10:15;
f 1Jo 5:4.

len van de goddeloze zult kunnen blussen.[a] **17** Neemt ook de
helm[b] der redding aan en het
zwaard[c] van de geest,[d] dat is Gods
woord,[e] **18** terwijl GIJ met elke
vorm van gebed[f] en smeking bij
elke gelegenheid in geest blijft
bidden.[g] En blijft daartoe wakker
met alle standvastigheid en met
smeking ten behoeve van alle hei-
ligen, **19** ook voor mij, dat mij
bekwaamheid om te spreken[h] ge-
geven mag worden wanneer ik
mijn mond open, om met vrij-
moedigheid van spreken[i] het heilig-
e geheim van het goede nieuws
bekend te maken,[j] **20** waarvoor
ik als een gezant[k] in ketenen op-
treed, opdat ik in verband daar-
mee vrijmoedig mag spreken zoals
ik behoor te spreken.[a]
21 Opdat GIJ echter ook van
mijn aangelegenheden op de hoog-
te moogt zijn, hoe ik het maak, zal
Tychikus,[b] een geliefde broeder
en getrouwe dienaar in [de] Heer,
U alles bekendmaken.[c] **22** Juist
daarom zend ik hem naar U toe,
opdat GIJ de dingen aangaande ons
moogt weten en opdat hij UW hart
moge vertroosten.[d]
23 Moge vrede de broeders ten
deel vallen en liefde met geloof,
van God de Vader en de Heer Je-
zus Christus. **24** Moge de onver-
diende goedheid[e] met allen zijn
die onze Heer Jezus Christus in
onverderfelijkheid liefhebben.

HFDST. 6

a 1Pe 5:9
b Jes 59:17
1Th 5:8
c Jes 49:2
d Jo 6:63
e Heb 4:12
f Kol 4:2
g Mt 6:6
Ju 20
h Han 4:29
i 2Kor 3:12
1Ti 3:13
Heb 3:6
j Kol 1:23
Kol 4:3
k 2Kor 5:20

2e kolom

a Kol 4:4
b 2Ti 4:12
Tit 3:12
c Kol 4:7
d Kol 4:8
e Kol 4:18

AAN DE

FILIPPENZEN

1 Paulus en Timotheüs, slaven[a]
van Christus Jezus, aan alle
heiligen in eendracht met Chris-
tus Jezus die in Filippi[b] zijn, met
de opzieners en dienaren in de be-
diening:[c]
2 Mogen onverdiende goedheid
en vrede U ten deel vallen van
God, onze Vader, en [de] Heer Je-
zus Christus.[d]
3 Telkens wanneer ik aan U
denk, dank ik mijn God altijd[e]
4 in al mijn smekingen voor U al-
len,[f] terwijl ik mijn smeking met
vreugde opzend, **5** wegens de
bijdrage[g] die GIJ van de eerste
dag af tot dit ogenblik toe aan
het goede nieuws hebt geschon-
ken. **6** Want dit vaste vertrou-
wen heb ik, dat hij die een goed
werk in U is begonnen, het tot
voltooiing zal brengen[h] tot op de
dag[i] van Jezus Christus. **7** Het
is volkomen juist dat ik dit met
betrekking tot U allen denk, want
ik draag U in mijn hart,[j] daar GIJ
allen met mij deelhebbers[k] zijt
aan de onverdiende goedheid, zo-
wel in mijn [gevangenis]boeien[l]
als in het verdedigen[a] en wet-
telijk[b] bevestigen van het goede
nieuws.
8 Want God is mijn getuige
hoezeer ik naar U allen verlang
met zulk een tedere genegen-
heid[c] als Christus Jezus heeft.
9 En dit blijf ik bidden, dat UW
liefde steeds overvloediger mag
zijn[d] met nauwkeurige kennis[e]
en volledig onderscheidingsver-
mogen,[f] **10** opdat GIJ U van de
belangrijker dingen moogt ver-
gewissen,[g] zodat GIJ tot op de
dag van Christus onberispelijk[h]
moogt zijn en anderen niet tot
struikelen[i] brengt, **11** en ver-
vuld moogt zijn met de vrucht
der rechtvaardigheid,[j] die door
bemiddeling van Jezus Christus
is, tot heerlijkheid en lof van
God.[k]
12 Nu wil ik dat GIJ weet, broe-
ders, dat mijn aangelegenheden
veeleer tot de vooruitgang van
het goede nieuws hebben bijge-
dragen,[l] **13** zodat onder de ge-
hele pretoriaanse lijfwacht en
alle overigen[m] algemeen bekend

HFDST. 1

a 1Kor 7:22
b Han 16:12
c 1Ti 3:1
1Ti 3:8
d Ef 1:2
e Ro 1:8
f 1Th 1:2
g Fil 1:27
h Fil 2:13
i 1Kor 1:8
j 2Kor 3:2
k Fil 4:14
l Ef 3:1
Fil 1:13
Kol 4:18
2Ti 1:8
Flm 13

2e kolom

a Han 24:10
Han 24:14
Fil 1:16
b Han 25:11
c Kol 3:12
d 1Th 3:12
e Jo 17:3
2Pe 3:18
f 1Kor 10:15
Heb 5:14
g Ro 12:2
Ef 5:10
h Fil 2:15
i Ro 14:13
Ro 14:21
j Jo 15:5
Jak 3:18
k Ef 1:14
l Fil 1:14
m Fil 4:22

is geworden[a] dat mijn boeien[b]
in verband met Christus zijn;
14 en de meeste broeders in [de]
Heer tonen, doordat zij wegens
mijn [gevangenis]boeien vertrouwen hebben gekregen, des te meer
moed om het woord van God onbevreesd te spreken.[c]
15 Sommigen prediken de Christus weliswaar door afgunst en
wedijver,[d] maar anderen ook door
welwillendheid.[e] **16** De laatsten
verkondigen de Christus uit liefde, want zij weten dat ik hier
ben gesteld voor de verdediging[f]
van het goede nieuws; **17** maar
de eersten doen het uit twistgierigheid,[g] niet met een zuivere
beweegreden, want zij menen
verdrukking[h] [voor mij] teweeg
te brengen in mijn [gevangenis]boeien. **18** Wat dan nog?
[Niets,] behalve dat op elke wijze,
hetzij in schijn[i] hetzij in waarheid, Christus wordt verkondigd,[j]
en hierover verheug ik mij. Ja,
ik zal mij ook blijven verheugen,
19 want ik weet dat dit zal uitlopen op mijn redding, door middel
van UW smeking[k] en een toevoer
van de geest van Jezus Christus,[l]
20 in overeenstemming met mijn
vurige verwachting[m] en hoop[n]
dat ik in geen enkel opzicht beschaamd[o] zal worden, maar dat in
alle vrijmoedigheid van spreken[p]
Christus, zoals altijd voordien,
ook nu door middel van mijn lichaam grootgemaakt zal worden,[q]
hetzij door leven hetzij door dood.[r]
21 Want te leven is in mijn geval Christus[s] en te sterven[t] winst.
22 Zou het nu verder leven in het
vlees zijn, dan is dit een vrucht
van mijn werk[u] — en toch maak
ik niet bekend wat ik moet kiezen. **23** Ik sta onder druk van
deze twee dingen;[v] wat ik echter werkelijk verlang, is de losmaking en met Christus te zijn,[w]
want dit is ongetwijfeld veel beter.[x] **24** Maar ter wille van U
is het noodzakelijker dat ik in
het vlees blijf.[y] **25** Omdat ik dit
vaste vertrouwen heb, weet ik
ook dat ik zal blijven[z] en bij U allen zal vertoeven tot UW vooruitgang[a] en de vreugde die tot [UW]
geloof behoort, **26** zodat wegens
mij, doordat ik weer bij U tegenwoordig ben, UW juichen overvloedig moge zijn in Christus Jezus.
27 Alleen, gedraagt U op een
wijze die het goede nieuws over de
Christus waardig is,[b] opdat ik, hetzij ik kom en U zie, hetzij ik afwezig ben, over de dingen aangaande
U mag horen dat GIJ vaststaat in
één geest, één van ziel[c] zijde aan
zijde strijdend voor het geloof van
het goede nieuws, **28** zonder U
in enig opzicht te laten verschrikken door UW tegenstanders.[d] Voor
hen is dit juist een bewijs van vernietiging, maar voor U van redding;[e] en dit is [een aanwijzing]
van Godswege, **29** want aan U
werd ten behoeve van Christus
het voorrecht gegeven niet alleen UW geloof[f] in hem te stellen,
maar ook ten behoeve van hem
te lijden.[g] **30** Want GIJ hebt dezelfde strijd als GIJ in mijn geval
hebt gezien[h] en waarvan GIJ nu in
mijn geval hoort.[i]

2 Indien er dan enige aanmoediging in Christus is,[j] enige
vertroosting der liefde, enig delen
in geest,[k] en er enige [gevoelens]
van tedere genegenheid[l] en mededogen zijn, **2** maakt dan mijn
vreugde volkomen doordat GIJ
gelijkgezind zijt[m] en dezelfde liefde hebt, in ziel samengevoegd,
het ene in gedachte houdend,[n]
3 niets doende uit twistgierigheid[o] of uit egotisme,[p] maar met
ootmoedigheid des geestes de anderen superieur aan UZELF achtend,[q] **4** terwijl GIJ niet alleen
uit persoonlijke belangstelling het
oog houdt op UW eigen zaken,[r]
maar ook uit persoonlijke belangstelling op die van de anderen.[s]
5 Bewaart die geestesgesteldheid in U welke ook in Christus
Jezus was,[t] **6** die, alhoewel hij in
Gods gedaante bestond,[u] geen gewelddadige inbezitneming heeft

HFDST. 1

a Han 28:31
b Ef 3:1
c 2Ti 2:9
d Mt 7:22
2Kor 12:20
e 1Kor 9:17
1Kor 13:2
f Fil 1:7
g Jak 3:14
h 2Kor 11:28
i Ga 2:4
j Lu 9:50
k 2Kor 1:11
l Jo 15:26
1Pe 1:11
m Ro 8:19
n Ro 5:5
o Ps 119:46
Ro 1:16
2Ti 1:8
p Ef 6:20
q 2Kor 4:10
Kol 1:24
r Ro 14:8
1Pe 4:16
s Ga 2:20
Ga 6:14
t 1Th 4:14
2Ti 4:8
Opb 14:13
u Jo 15:16
v 2Kor 5:6
w 2Ti 4:6
x 1Kor 15:42
2Kor 5:8
y Han 9:15
Han 20:29
z Flm 22

2e kolom

a Ro 1:11
Ef 4:12
1Ti 4:15
b Ef 4:1
Kol 1:10
c Han 4:32
Ro 15:6
1Kor 1:10
Ef 4:3
d 1Kor 16:9
e Lu 21:19
2Th 1:5
f Ef 2:8
g Han 5:41
Ro 5:3
h Han 16:22
1Th 2:2
2Ti 3:12
i Kol 1:24

HFDST. 2

j Ro 1:12
k 2Kor 13:14
l Fil 1:8
Kol 3:12
1Pe 1:22
m Ro 15:5
2Kor 13:11
1Pe 3:8
n 1Kor 1:10
o 2Kor 12:20
Fil 1:15
Fil 1:17
Jak 3:14
p Ga 5:26
q Mt 23:11
Ef 4:2
Ef 5:21
r Ro 12:10
1Kor 10:33
1Kor 13:5
s 1Kor 10:24

t Mt 11:29; Jo 13:15; u Kol 1:15; Heb 1:3.

overwogen, namelijk om aan God
gelijk te zijn.[a] **7** Neen, maar hij
heeft zichzelf ontledigd en de ge-
daante van een slaaf aangenomen[b]
en is aan de mensen gelijk gewor-
den.[c] **8** Meer nog, toen hij zich
in de hoedanigheid van een mens
bevond,[d] heeft hij zich vernederd
en is gehoorzaam geworden tot de
dood,[e] ja, de dood aan een martel-
paal.[f] **9** Juist daarom heeft God
hem ook tot een superieure posi-
tie verhoogd[g] en hem goedgunstig
de naam gegeven die boven elke
[andere] naam is,[h] **10** zodat in de
naam van Jezus elke knie zich zou
buigen van hen die in de hemel en
die op aarde en die onder de grond
zijn,[i] **11** en iedere tong openlijk
zou erkennen[j] dat Jezus Christus
Heer[k] is tot heerlijkheid van God,
de Vader.[l]

12 Mijn geliefden, blijft dienten-
gevolge, gelijk GIJ altijd gehoor-
zaam zijt geweest,[m] niet alleen ge-
durende mijn tegenwoordigheid,
maar nu nog veel bereidwilliger
gedurende mijn afwezigheid, met
vrees[n] en beven UW eigen red-
ding bewerken, **13** want God is
het die, ter wille van [zijn] wel-
behagen, in U werkt,[o] opdat GIJ
zowel wilt als werkt.[p] **14** Blijft
alle dingen zonder gemurmureer[q]
en tegenspraak[r] doen, **15** opdat
GIJ onberispelijk[s] en onschuldig
moogt worden, kinderen[t] van God
zonder smet te midden van een
krom en verdraaid geslacht,[u] on-
der wie GIJ schijnt als lichtgevers
in de wereld,[v] **16** het woord des
levens[w] stevig vasthoudend, op-
dat ik op de dag van Christus[x] re-
den tot juichen kan hebben dat
ik niet tevergeefs heb gelopen
of tevergeefs hard heb gewerkt.[y]
17 Niettegenstaande dat, ook al
word ik als een drankoffer[z] uit-
gegoten op het slachtoffer[a] en
de openbare dienst waartoe ge-
loof U heeft geleid,[b] dan ben ik
blij en verheug[c] mij met U allen.
18 Weest nu ook GIJ evenzo blij en
verheugt U met mij.[d]

HFDST. 2

a Jo 14:28
b Jes 53:3
c Jo 1:14
Ro 1:3
d Heb 2:9
Heb 10:5
e Jes 50:5
Jo 10:17
Heb 5:8
f De 21:23
Ga 3:13
g Jes 52:13
Han 2:33
Ef 1:21
h Han 4:12
i Jo 5:23
j Ro 10:9
k Han 2:36
l Ps 22:27
m Ro 16:19
n 2Kor 7:15
Heb 12:28
o Jer 31:33
2Kor 3:5
Heb 13:21
p 2Kr 30:12
1Th 4:8
q 1Kor 10:10
1Pe 4:9
r 1Ti 2:8
s 1Kor 1:8
Ef 5:27
t Ro 8:16
Ef 5:1
u De 32:5
Mt 17:17
1Pe 2:12
v Mt 5:14
Ef 5:8
1Pe 2:9
w Jo 6:68
Heb 4:12
x 2Kor 1:14
1Th 2:19
y Jes 49:4
Ga 2:2
1Th 3:5
z Ex 29:40
2Ti 4:6
a Heb 13:15
1Pe 2:5
b 2Kor 12:15
c Fil 1:18
d Fil 3:1

2e kolom

a Sp 25:25
2Kor 7:7
b 1Kor 4:17
1Kor 16:10
c 1Kor 10:24
Ga 4:17
2Ti 4:10
d 1Kor 4:17
2Ti 1:2
e Fil 1:25
Flm 22
f Fil 4:18
g 2Kor 8:23
h Flm 2
i Ps 30:3
Ps 34:19
j Kol 4:10
k 1Kor 16:18
1Th 5:12
l Han 20:24
m 1Kor 16:17
Flm 13

19 Wat mij betreft, in vertrou-
wen op de Heer Jezus hoop ik bin-
nenkort Timotheüs naar U toe te
zenden, opdat ik een blijmoedige
ziel moge zijn[a] wanneer ik het een
en ander aangaande U verneem.
20 Want ik heb niemand anders
van gelijke gezindheid als hij, die
echt zorg zal dragen[b] voor de din-
gen die U betreffen. **21** Want alle
anderen zoeken hun eigen belan-
gen,[c] niet die van Christus Jezus.
22 Maar GIJ weet welk bewijs hij
van zichzelf heeft geleverd, dat
hij, gelijk een kind[d] met een vader,
met mij als een slaaf heeft gediend
ter bevordering van het goede
nieuws. **23** Hem hoop ik daar-
om te zenden, zodra ik heb ge-
zien hoe de zaken er met betrek-
king tot mij voorstaan. **24** Ja,
ik heb het vaste vertrouwen in
[de] Heer dat ik ook zelf binnen-
kort zal komen.[e]

25 Ik acht het echter nodig
Epafroditus,[f] mijn broeder en
medewerker[g] en medestrijder,[h]
maar UW afgezant en persoonlij-
ke dienaar om in mijn behoeften
te voorzien, naar U toe te zenden,
26 want hij verlangt ernaar U al-
len te zien en is terneergeslagen
omdat GIJ hebt gehoord dat hij
ziek was geworden. **27** Ja, hij is
inderdaad ziek geworden, zelfs op
de rand van de dood, maar God
is hem barmhartig geweest,[i] en
niet alleen hem, maar ook mij, op-
dat ik niet droefheid op droefheid
zou hebben. **28** Daarom zend ik
hem met des te meer spoed op-
dat GIJ, wanneer GIJ hem ziet, U
weer moogt verheugen en ik min-
der droefheid heb. **29** Ontvangt
hem daarom op de gebruikelijke
wijze[j] in [de] Heer, met alle vreug-
de, en blijft dat soort van mannen
dierbaar achten,[k] **30** want ter
wille van het werk des Heren is hij
de dood zeer nabij geweest, door-
dat hij zijn ziel aan gevaar heeft
blootgesteld[l] ten einde het volle-
dig te vergoeden dat GIJ niet hier
waart om persoonlijke dienst voor
mij te verrichten.[m]

3 Ten slotte, mijn broeders, blijft U verheugen in [de] Heer.[a] U dezelfde dingen te schrijven, valt mij niet zwaar, maar het dient U tot veiligheid.

2 Past op voor de honden,[b] past op voor degenen die schade berokkenen, past op voor hen die het vlees verminken.[c] **3** Want wij zijn degenen met de ware besnijdenis,[d] wij die door Gods geest[e] heilige dienst verrichten en in Christus Jezus roemen[f] en ons vertrouwen niet in het vlees stellen,[g] **4** hoewel ik, meer dan iemand anders, wel redenen heb om ook in het vlees vertrouwen te stellen.

Als iemand anders denkt dat hij redenen heeft om vertrouwen in het vlees te stellen, ik nog meer:[h] **5** besneden op de achtste dag,[i] uit het familiegeslacht van Israël, uit de stam Benjamin,[j] een Hebreeër [geboren] uit Hebreeën;[k] wat de wet betreft, een Farizeeër;[l] **6** wat ijver betreft, een vervolger van de gemeente;[m] wat de rechtvaardigheid betreft die door middel van de wet is, iemand die zich onberispelijk heeft betoond. **7** Maar alles wat winst voor mij was, heb ik ter wille van de Christus als verlies beschouwd.[n] **8** Ja, wat dat aangaat, ik beschouw alle dingen ook werkelijk als verlies wegens de uitnemende waarde van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer.[o] Om zijnentwil heb ik het verlies van alle dingen aanvaard en ik beschouw ze als een hoop vuil,[p] opdat ik Christus moge winnen **9** en in eendracht met hem bevonden word, niet mijn eigen rechtvaardigheid hebbend, die voortvloeit uit de wet,[q] maar die welke door middel van geloof[r] in Christus is, de rechtvaardigheid die van God komt op basis van geloof,[s] **10** ten einde hem te kennen en de kracht van zijn opstanding[t] en het deelhebben aan zijn lijden,[u] mij onderwerpend aan zijn soort van dood,[v] **11** [om te zien] of ik op de een of andere wijze tot de vroegere opstanding[w] uit de doden mag geraken.

HFDST. 3

a 2Kor 13:11 Fil 4:4 1Th 5:16
b Opb 22:15
c Ro 2:28 Ga 5:2
d De 10:16 Jer 4:4 Ro 2:29 Kol 2:11
e Han 2:17 Ro 8:26
f Ga 6:14 Heb 9:14
g 2Kor 11:18
h 2Kor 11:22
i Ge 17:12 Le 12:3
j Ro 11:1
k 2Kor 11:22
l Han 23:6 Han 26:5
m Han 8:3 Han 9:1 Ga 1:13
n Mt 13:44
o Ef 4:13 2Pe 3:18
p 1Kor 2:2
q Ro 3:20 Ro 10:3
r Ro 4:5 Ro 9:30 Ga 2:16
s Ro 1:17 Ro 3:21
t 1Kor 15:22 2Kor 13:4
u Ro 8:17 2Kor 4:10 Kol 1:24
v Ro 6:5
w Lu 14:14 1Th 4:16 Opb 20:6

2e kolom

a Heb 12:23
b Lu 13:24
c Han 9:15
d 1Ti 6:12
e Lu 9:62
f 1Kor 9:24
g Heb 12:1
h 2Ti 4:8
i Ro 8:30 Heb 3:1
j 1Kor 2:6 1Kor 14:20 Heb 5:14
k Fil 2:5
l Ga 6:16
m 1Kor 4:16 2Th 3:9
n Fil 4:9 Tit 2:7 1Pe 5:3
o Ga 5:11 Ga 6:12
p 2Kor 11:15 2Pe 2:1
q Ro 16:18
r Ju 13
s Ro 8:5 1Kor 3:3 2Ti 3:4 Jak 3:15
t Ef 2:19

12 Niet dat ik het reeds ontvangen heb of reeds tot volmaaktheid ben gebracht,[a] maar ik streef[b] ernaar om te zien of ik datgene waarvoor ik door Christus Jezus gegrepen ben,[c] ook grijpen mag.[d] **13** Broeders, ik denk niet van mijzelf dat ik [het] al gegrepen heb, maar wel staat één ding vast: De dingen die achter mij liggen vergetend[e] en mij uitstrekkend naar de dingen die vóór mij liggen,[f] **14** streef ik naar het doel[g] om de prijs[h] van de roeping[i] naar boven, die God door bemiddeling van Christus Jezus doet toekomen. **15** Laten wij dan, zovelen als er van ons rijp zijn,[j] deze geestesgesteldheid hebben;[k] en indien GIJ in enig opzicht geestelijk anders geneigd zijt, zal God de bovengenoemde [geestesgesteldheid] aan U openbaren. **16** Laten wij in ieder geval in de mate waarin wij vorderingen hebben gemaakt, voortgaan in deze zelfde routine ordelijk te wandelen.[l]

17 Wordt eendrachtig navolgers[m] van mij, broeders, en houdt hen voor ogen die wandelen op een wijze welke overeenkomt met het voorbeeld dat GIJ in ons hebt.[n] **18** Want er zijn er velen, ik heb al dikwijls over hen gesproken, maar nu spreek ik ook wenend over hen, die als vijanden van de martelpaal van de Christus wandelen,[o] **19** en hun einde is vernietiging[p] en hun god is hun buik[q] en hun heerlijkheid bestaat in hun schande[r] en hun zinnen hebben zij gericht op dingen op de aarde.[s] **20** Wat ons betreft, ons burgerschap[t] bestaat in de hemelen,[u] uit welke plaats wij ook vurig een redder verwachten,[v] de Heer Jezus Christus,[w] **21** die ons vernederde lichaam zal veranderen[x] om het gelijkvormig te maken aan zijn glorierijke lichaam,[y] overeenkomstig de werking[z] van de kracht die hij bezit,

u Jo 18:36; Ef 2:6; Kol 3:1; v 1Th 1:10; Heb 9:28; w 1Kor 1:7; Tit 2:13; x 1Kor 15:42; y Ro 8:29; 1Kor 15:49; z Ef 1:19.

ja, om alle dingen aan zich te onderwerpen.[a]

4 Dientengevolge, mijn geliefde broeders, naar wie ik zo verlang, mijn vreugde en kroon,[b] staat aldus vast[c] in [de] Heer, geliefden.

2 Euodia vermaan ik en Syntyche vermaan ik gelijkgezind[d] te zijn in [de] Heer. **3** Ja, ook u, echte jukgenoot,[e] verzoek ik: blijf deze [vrouwen] bijstaan, die zijde aan zijde met mij hebben gestreden[f] voor het goede nieuws, evenals Clemens en de overigen van mijn medewerkers,[g] wier namen[h] in het boek des levens[i] staan.

4 Verheugt U altijd in [de] Heer.[j] Nogmaals zal ik zeggen: Verheugt U![k] **5** Laat UW redelijkheid[l] aan alle mensen bekend worden. De Heer is nabij.[m] **6** Weest over niets bezorgd,[n] maar laat in alles door gebed en smeking[o] te zamen met dankzegging UW smeekbeden bij God bekend worden;[p] **7** en de vrede[q] van God, die alle gedachte te boven gaat, zal UW hart[r] en UW geestelijke vermogens behoeden door bemiddeling van Christus Jezus.

8 Ten slotte, broeders, al wat waar is, al wat van ernstig belang is, al wat rechtvaardig is, al wat eerbaar[s] is, al wat lieflijk is, alles waarover gunstig wordt gesproken, welke deugd er ook is en al wat lof verdient, blijft deze dingen bedenken.[t] **9** De dingen die GIJ zowel geleerd als aanvaard hebt en die GIJ in verband met mij gehoord en gezien hebt, brengt die in praktijk,[u] en de God van vrede[v] zal met U zijn.

10 Ik verheug mij werkelijk zeer in [de] Heer dat GIJ nu eindelijk UW denken ten behoeve van mij hebt verlevendigd,[w] waarop GIJ wel degelijk bedacht waart, maar het ontbrak U aan de gelegenheid. **11** Ik spreek er niet over dat ik gebrek lijd, want ik heb geleerd om in welke omstandigheden ik ook verkeer, genoegen te nemen met wat ik heb.[x] **12** Ik weet inderdaad wat het zeggen wil weinig te hebben,[a] ik weet inderdaad wat het zeggen wil overvloed te hebben. In alles en in alle omstandigheden heb ik van beide het geheim geleerd: verzadigd te zijn en honger te lijden, overvloed te hebben en gebrek te lijden.[b] **13** Voor alle dingen bezit ik de sterkte door hem die mij kracht verleent.[c]

14 Niettemin hebt GIJ er goed aan gedaan deelhebbers met mij te worden[d] aan mijn verdrukking.[e] **15** GIJ weet trouwens ook zelf wel, Filippenzen, dat bij [het] begin van het bekendmaken van het goede nieuws, toen ik uit Macedonië vertrok, geen enkele gemeente met mij deelnam aan de aangelegenheid van het geven en ontvangen, dan GIJ alleen;[f] **16** want zelfs in Thessalonika hebt GIJ mij zowel een eerste als een tweede maal iets voor mijn behoefte gezonden. **17** Niet dat ik de gave ernstig zoek,[g] maar ik zoek ernstig de vrucht[h] die het tegoed op UW rekening doet aangroeien. **18** Ik ben echter volledig van alles voorzien en heb overvloed. Ik heb volop nu ik van Epafroditus[i] de van U afkomstige dingen heb ontvangen, een welriekende geur,[j] een aanvaardbaar slachtoffer,[k] dat God welgevallig is. **19** Mijn God[l] zal op zijn beurt volledig in al UW behoeften voorzien[m] naar de mate van zijn rijkdom[n] in heerlijkheid, door bemiddeling van Christus Jezus. **20** Onze God en Vader nu zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid.[o] Amen.

21 Brengt mijn groeten[p] over aan elke heilige in eendracht[q] met Christus Jezus. De broeders die bij mij zijn, zenden U hun groeten. **22** Alle heiligen, maar vooral die van het huis van caesar, zenden U hun groeten.[r]

23 De onverdiende goedheid van de Heer Jezus Christus [zij] met de geest die GIJ [aan de dag legt].[s]

HFDST. 3

a 1Kor 15:27 Heb 2:8

HFDST. 4

b 1Th 2:19
c Fil 1:27
d Ro 15:5 1Kor 1:10 2Kor 13:11 Fil 2:2 1Pe 3:8
e Mt 11:29
f Lu 8:3
g Ro 16:3
h Lu 10:20
i Ps 69:28
j Ps 64:10 Ps 104:34
k De 26:11 Ps 97:12 Jes 9:3 1Th 5:16
l Tit 3:2 Jak 3:17
m Jak 5:8
n Mt 6:25 Lu 12:22 1Pe 5:7
o Ro 12:12 Jak 1:5
p Ps 145:18 Jo 16:23
q Jo 14:27 Ro 5:1
r Kol 3:15
s 2Kor 11:3 1Ti 4:12 1Ti 5:2 1Pe 3:2
t Ga 5:22 Kol 3:2
u Fil 3:17 Kol 1:23
v Ro 15:33 1Kor 14:33 Heb 13:20
w 2Kor 11:9
x 1Ti 6:6 Heb 13:5

2e kolom

a 1Kor 4:11 2Kor 6:10
b 2Kor 11:27
c Jes 12:2 Jes 40:29 Jo 15:5 2Kor 4:7 2Kor 12:9 2Ti 4:17
d Fil 1:7
e Ef 3:13 Heb 10:33
f 2Kor 11:8
g 1Kor 9:11
h Ro 15:28
i Fil 2:25
j Ex 29:18 Ez 20:41
k Heb 13:15
l Ps 23:1
m De 2:7 2Kor 9:8
n Ro 9:23 Ef 1:7
o Ro 16:27 Ga 1:5

p Kol 4:18; q 1Th 1:1; r Fil 1:13; s Ga 6:18.

KOLOSSENZEN

1 Paulus, door Gods wil een
apostel van Christus Jezus,[a]
en Timotheüs,[b] [onze] broeder,
2 aan de heiligen en getrouwe
broeders in eendracht[c] met Chris-
tus te Kolosse:
Mogen onverdiende goedheid en
vrede U ten deel vallen van God,
onze Vader.[d]
3 Wij danken[e] God, de Vader
van onze Heer Jezus Christus, al-
tijd wanneer wij voor U bidden,[f]
4 aangezien wij hebben gehoord
van UW geloof in verband met
Christus Jezus en de liefde die GIJ
hebt voor alle heiligen[g] **5** we-
gens de hoop[h] die voor U in de
hemelen is weggelegd.[i] GIJ hebt
reeds eerder over deze [hoop] ge-
hoord door de prediking van de
waarheid van dat goede nieuws,[j]
6 hetwelk tot U is doorgedron-
gen, zoals het in de gehele we-
reld[k] vrucht draagt[l] en toeneemt,[m]
evenals [dit] ook onder U [het ge-
val is], vanaf de dag dat GIJ de on-
verdiende goedheid[n] van God in
waarheid hebt gehoord en nauw-
keurig hebt leren kennen.[o] **7** GIJ
zijt hierin onderricht door Epa-
fras,[p] onze geliefde medeslaaf,
die een getrouwe dienaar van de
Christus ten behoeve van ons is,
8 die ons ook UW liefde[q] in gees-
telijk opzicht heeft onthuld.
9 Daarom ook hebben wij, van
de dag af dat wij [ervan] hoorden,
niet opgehouden voor U te bid-
den[r] en te vragen dat GIJ vervuld
moogt worden met de nauwkeu-
rige kennis[s] van zijn wil, in alle
wijsheid[t] en geestelijk inzicht,[u]
10 opdat GIJ moogt wandelen op
een wijze die Jehovah[v] waardig
is,[w] ten einde [hem] volledig te
behagen, terwijl GIJ in ieder goed
werk[x] vrucht blijft dragen en
blijft toenemen in de nauwkeurige[y]
kennis van God **11** en sterk
gemaakt wordt met alle kracht
naar de mate van zijn glorierijke
macht,[z] opdat GIJ volkomen kunt
volharden[a] en met vreugde lank-
moedig kunt zijn, **12** dankend
de Vader, die U geschikt gemaakt
heeft om te delen in de erfenis[b]
van de heiligen[c] in het licht.[d]
13 Hij heeft ons bevrijd van de
autoriteit[e] der duisternis en ons
overgezet[f] in het koninkrijk[g] van
de Zoon van zijn liefde,[h] **14** door
bemiddeling van wie wij onze
verlossing door losprijs hebben,
de vergeving van onze zonden.[i]
15 Hij is het beeld[j] van de on-
zichtbare[k] God, de eerstgeborene[l]
van heel de schepping; **16** want
door bemiddeling van hem[m] wer-
den alle [andere] dingen in de he-
melen en op de aarde geschapen,
de zichtbare en de onzichtbare, of
het nu tronen of heerschappijen
of regeringen of autoriteiten zijn.[n]
Alle [andere] dingen zijn door tus-
senkomst van hem en voor hem
geschapen.[o] **17** Ook is hij vóór
alle [andere] dingen[p] en door be-
middeling van hem zijn alle [an-
dere] dingen gemaakt om te be-
staan,[q] **18** en hij is het hoofd
van het lichaam, de gemeente.[r]
Hij is het begin, de eerstgebore-
ne uit de doden,[s] opdat hij in al-
le dingen de eerste[t] zou worden;
19 want het heeft [God] goedge-
dacht de gehele volheid[u] in hem te
doen wonen **20** en door tussen-
komst van hem alle [andere] din-
gen[v] weer met zich te verzoenen[w]
door vrede[x] te maken door mid-
del van het bloed[y] [dat hij] aan de
martelpaal [heeft vergoten],[z] on-
geacht of het de dingen op de aar-
de zijn of die in de hemelen.
21 Ja U, die eens vervreemd[a] en
vijanden waart omdat UW geest
gericht was op de werken die god-
deloos waren,[b] **22** heeft hij nu
wederom verzoend[c] door middel
van diens vleselijke lichaam, door
[zijn] dood,[d] om U heilig en onbe-

HFDST. 1

a Ef 1:1
b 1Kor 4:17
c Jo 17:21
d Ro 1:7
Ga 1:3
e 1Kor 1:4
Fil 1:3
f Ef 1:16
g Ro 15:25
Flm 5
Heb 6:10
h Ef 1:18
2Ti 4:8
Heb 6:19
i 1Pe 1:4
j Ro 10:17
Ef 1:13
k Kol 1:23
1Ti 3:16
l Jo 15:16
m Mr 4:8
n Ef 3:2
Tit 2:11
o 2Pe 1:12
p Kol 4:12
Flm 23
q 1Pe 1:22
r Ef 1:16
Jak 5:16
s Fil 1:9
t 1Kor 2:7
Kol 2:3
u 2Ti 2:7
1Jo 5:20
v Mi 4:5
w Ef 4:1
x Ef 2:10
y Ef 1:17
2Pe 1:2
2Pe 1:8
z Ef 3:16

2e kolom

a Ro 5:3
b Han 26:18
Ro 8:17
Ef 1:14
c Ef 2:19
d Jes 60:20
e Lu 22:53
Ef 2:2
f Ro 11:24
g Jo 18:36
Heb 1:8
h Sp 8:30
i Ef 1:7
j Jo 10:30
Jo 14:9
2Kor 4:4
k Jo 4:24
1Ti 1:17
l Opb 3:14
m Jo 1:3
n Ef 1:21
o Jo 1:10
Heb 1:2
p Jo 17:5
q Heb 1:3
r Ef 1:22
s Opb 1:5
t 1Kor 15:23
u Jo 1:16
Kol 2:3
v Ef 1:10

w 2Kor 5:19; x Ef 2:14; y Le 17:11; z Jes 53:10; Heb 12:2; a Ef 2:12; b 2Kor 10:5; c Ro 5:10; Ef 2:16; d Heb 9:16.

smet[a] en vrij van enige beschuldiging[b] voor zijn aangezicht te stellen, **23** mits GIJ natuurlijk blijft in het geloof,[c] bevestigd op het fundament[d] en standvastig,[e] en U niet laat afbrengen van de hoop van dat goede nieuws, hetwelk GIJ hebt gehoord[f] en dat in heel de schepping[g] die onder de hemel is, werd gepredikt.[h] Van dit [goede nieuws] ben ik, Paulus, een bedienaar geworden.[i]

24 Thans verheug ik mij dat ik voor U mag lijden,[j] en ik, op mijn beurt, vul in mijn vlees aan wat ontbreekt aan de verdrukkingen[k] van de Christus ten behoeve van zijn lichaam, dat de gemeente is.[l] **25** Ik ben een dienaar[m] van deze [gemeente] geworden overeenkomstig het beheer[n] dat mij door God in UW belang werd toevertrouwd om het woord van God ten volle te prediken, **26** het heilige geheim,[o] dat voor de voorbijgegane samenstelsels van dingen en voor de voorbijgegane geslachten verborgen was.[p] Maar nu is het openbaar gemaakt[q] aan zijn heiligen, **27** aan wie het God heeft behaagd bekend te maken wat de glorierijke rijkdom[r] van dit heilige geheim[s] onder de natiën is. Het is Christus[t] in eendracht met U, de hoop van [zijn] heerlijkheid.[u] **28** Hém verkondigen wij,[v] terwijl wij ieder mens ernstig vermanen en ieder mens in alle wijsheid onderwijzen,[w] om ieder mens in eendracht met Christus in volkomenheid[x] te kunnen aanbieden. **29** Daartoe werk ik inderdaad hard, mij inspannend[y] overeenkomstig zijn werking,[z] die in mij werkt met kracht.[a]

2 Want ik wil dat GIJ beseft welk een zware strijd[b] ik heb ten behoeve van U en van hen die te Laodicea[c] zijn en van allen die mijn aangezicht in het vlees niet hebben gezien, **2** opdat hun hart vertroost moge worden,[d] opdat zij harmonisch samengevoegd mogen zijn in liefde[e] en met het oog op alle rijkdom van de volledige verzekerdheid van [hun] inzicht,[a] met het oog op een nauwkeurige kennis van het heilige geheim van God, namelijk Christus.[b] **3** Zorgvuldig verborgen in hem zijn alle schatten van wijsheid en van kennis.[c] **4** Dit zeg ik opdat niemand U met overredende argumenten misleidt.[d] **5** Want al ben ik dan afwezig in het vlees, in de geest ben ik toch bij U,[e] terwijl ik mij verheug en de goede orde[f] zie die bij U heerst en de vastheid van UW geloof[g] jegens Christus.

6 Gaat er daarom, aangezien GIJ Christus Jezus, de Heer, hebt aanvaard, mee voort in eendracht[h] met hem te wandelen, **7** geworteld[i] en opgebouwd[j] in hem en standvastig gemaakt in het geloof,[k] zoals U werd geleerd, overvloeiend van [geloof] in dankzegging.[l]

8 Past op: misschien zal iemand U als zijn prooi wegdragen[m] door middel van de filosofie[n] en door ijdel bedrog[o] overeenkomstig de overlevering van mensen, overeenkomstig de elementaire[p] dingen van de wereld en niet overeenkomstig Christus; **9** want in hem woont de gehele volheid[q] van de goddelijke[r] hoedanigheid[s] lichamelijk. **10** En derhalve bezit GIJ een volheid door bemiddeling van hem, die het hoofd van alle regering en autoriteit is.[t] **11** In gemeenschap[u] met hem werdt ook GIJ besneden[v] met een besnijdenis die werd verricht zonder handen, door het afleggen van het vleselijk lichaam,[w] door de besnijdenis die tot de Christus behoort, **12** want GIJ werdt met hem begraven in [zijn] doop,[x] en in gemeenschap met hem werdt GIJ ook mede opgewekt[y] door middel van [UW] geloof[z] in de werking[a] van God, die hem uit de doden heeft opgewekt.[b]

13 Bovendien heeft [God] U, ofschoon GIJ dood waart in UW

HFDST. 1

a Ef 5:27 2Pe 3:14
b 1Kor 1:8
c Opb 2:10
d 1Kor 3:11 Ef 3:17
e 1Kor 15:58 Heb 3:14
f Ro 10:17
g Ro 8:19
h Mt 24:14 1Ti 3:16
i 2Kor 11:23 Ef 3:8 2Ti 1:11
j Ef 3:1 Fil 3:10
k Han 9:16
l 1Kor 10:17 Ef 1:23
m Ef 3:7
n Lu 16:2 1Kor 9:17 Ef 3:2
o Ef 3:5 Ef 5:32
p Lu 8:10 1Kor 2:7
q Ro 16:26
r Ro 9:23 2Kor 4:6 Ef 3:8
s Ef 3:9
t Ef 3:6 Ef 3:17
u Ro 8:18 1Ti 1:1
v Han 20:20
w 1Kor 1:30 Kol 3:16
x Ef 4:13
y Lu 13:24
z Ef 3:7
a Fil 4:13

HFDST. 2

b Fil 1:30
c Kol 4:16
d 2Kor 1:6
e Kol 3:14

2e kolom

a Ef 3:18
b 1Kor 2:1 1Kor 2:7 Ef 3:6
c 1Kor 1:30 1Kor 2:16
d Ro 16:18 Ef 5:6
e Han 17:16 1Kor 5:3
f 1Kor 14:40
g 1Kor 15:58 Heb 3:14 1Pe 5:10
h Jo 17:21
i Ef 3:17
j Ef 2:20
k Mt 7:24 Ju 20
l Ef 5:20 1Th 5:18
m Heb 13:9
n 1Kor 2:13 2Pe 1:16
o Ef 5:6
p Ga 4:3
q Ef 1:23; Kol 1:19;
r Han 17:29;
s Jo 1:16; Ro 1:20;
t Ef 1:21; Kol 1:16; 1Pe 3:22;
u Mt 5:19;
v De 10:16; Ro 2:29; Fil 3:3;
w Ro 6:6;
x Ro 6:4; 1Kor 15:29;
y Ef 2:6; Kol 3:1;
z Ef 2:8;
a Ef 1:19;
b Han 2:24.

overtredingen en in de onbesneden staat van UW vlees, met hem levend gemaakt.[a] Hij heeft ons al onze overtredingen goedgunstig vergeven[b] **14** en het met de hand geschreven document[c] dat tegen ons [getuigde], hetwelk uit verordeningen bestond[d] en tegen ons was,[e] uitgewist;[f] en Hij heeft het uit de weg geruimd door het aan de martelpaal[g] te nagelen.[h] **15** De regeringen en de autoriteiten[i] naakt uitgekleed hebbend, heeft hij ze in het openbaar tentoongesteld als overwonnen[j] en ze door middel ervan in een triomftocht[k] meegevoerd.

16 Laat niemand U daarom oordelen[l] inzake eten en drinken[m] of met betrekking tot een feestdag[n] of een viering van de nieuwe maan[o] of van een sabbat,[p] **17** want die dingen zijn een schaduw[q] van de toekomende dingen, maar de werkelijkheid[r] behoort de Christus toe.[s] **18** Laat U niet de prijs[t] ontroven[u] door iemand die behagen schept in [schijn]nederigheid en een vorm van aanbidding van de engelen, „intredend in" de dingen die hij heeft gezien en die zonder juiste reden opgeblazen is door zijn vleselijke gezindheid, **19** terwijl hij niet vasthoudt aan het hoofd,[v] aan degene uit wie het gehele lichaam, dat door middel van zijn gewrichten en gewrichtsbanden van het nodige wordt voorzien en harmonisch wordt samengevoegd,[w] blijft groeien met de groei die God geeft.[x]

20 Indien GIJ met Christus gestorven zijt[y] ten opzichte van de elementaire[z] dingen van de wereld,[a] waarom onderwerpt GIJ U dan nog, alsof GIJ in de wereld leefde, aan de verordeningen:[b] **21** „Hanteer niet, proef niet,[c] raak niet aan"[d] **22** ten aanzien van dingen die alle tot de vernietiging bestemd zijn doordat ze worden gebruikt, in overeenstemming met de geboden en leringen van mensen?[e] **23** Deze dingen hebben wel een schijn van wijsheid in een zichzelf opgelegde vorm van aanbidding en [schijn]nederigheid, een strenge behandeling van het lichaam,[a] maar ze hebben geen waarde ter bestrijding van de bevrediging van het vlees.[b]

3 Indien GIJ echter met de Christus werdt opgewekt,[c] blijft dan de dingen zoeken die boven zijn,[d] waar de Christus gezeten is aan de rechterhand van God.[e] **2** Houdt UW geest gericht op de dingen die boven zijn,[f] niet op de dingen die op de aarde zijn.[g] **3** Want GIJ zijt gestorven[h] en UW leven[i] is verborgen met de Christus in eendracht[j] met God. **4** Wanneer de Christus, ons leven,[k] openbaar gemaakt wordt, dan zult ook GIJ met hem openbaar gemaakt worden[l] in heerlijkheid.[m]

5 Doodt[n] daarom UW lichaamsleden[o] die op de aarde zijn ten aanzien van hoererij, onreinheid, seksuele begeerte,[p] schadelijke verlangens en begerigheid,[q] welke afgoderij is. **6** Wegens die dingen komt de gramschap van God.[r] **7** Ook GIJ hebt eens in diezelfde dingen gewandeld, toen GIJ er nog in leefde.[s] **8** Maar doet ze nu werkelijk alle van U weg:[t] gramschap, toorn, slechtheid, schimpend gepraat[u] en ontuchtige[v] taal uit UW mond. **9** Liegt niet tegen elkaar.[w] Legt de oude persoonlijkheid met haar praktijken af[x] **10** en bekleedt U met de nieuwe[y] [persoonlijkheid], die door middel van nauwkeurige kennis wordt vernieuwd naar het beeld[z] van Degene die ze schiep, **11** waar noch Griek noch jood is, besnijdenis noch onbesnedenheid, buitenlander, Scyth, slaaf, vrije,[a] maar Christus alles en in allen is.[b]

12 Bekleedt U dan als Gods uitverkorenen,[c] heilig en bemind, met de tedere genegenheden van mededogen,[d] goedheid, oot-

HFDST. 2

a Ef 2:1
Ef 2:5
Ef 2:13
b Han 2:38
c Ex 34:27
De 31:24
2Kon 23:2
Ef 2:14
Heb 7:18
d De 4:8
Ef 2:15
e Ro 7:10
Ga 3:10
f Han 3:19
g Ga 3:13
Heb 9:15
1Pe 2:24
h Jo 20:25
i Ef 6:12
j 1Jo 5:4
Opb 3:21
k Ps 68:24
2Kor 2:14
l Ro 14:3
m Ro 14:17
n Ro 14:6
o Ps 81:3
p Ga 4:10
q Ex 25:40
Heb 8:5
Heb 10:1
r Jo 14:6
Heb 9:23
s Heb 9:11
t Fil 3:14
u Ro 16:18
Ef 5:6
2Pe 2:14
1Jo 2:26
v Ef 1:22
w Ef 2:21
x Ef 4:16
y Ga 2:20
z Ga 4:3
a Jo 17:16
1Jo 2:15
b Ef 2:15
Kol 2:14
c Le 7:23
d Le 5:2
e Jes 29:13
Mt 15:9

2e kolom

a 1Ti 4:3
b Ro 13:14

HFDST. 3

c Ef 2:6
d Mt 6:33
e Ps 110:1
1Pe 3:22
f Fil 3:20
Fil 4:8
1Pe 1:13
g Jo 3:31
1Jo 2:15
h Ro 6:2
i Ga 2:20
j Jo 17:21
k Jo 11:25
l 2Ti 4:8
m 1Kor 15:43
n Ga 5:24
o Mr 9:43
p 1Kor 6:18; Ef 5:3; 2Ti 2:22; q Ex 20:17; r Ro 1:18; Ef 5:6; s 1Kor 6:11; Ef 2:3; Tit 3:3; t 1Pe 2:1; u Ef 4:31; v Ef 5:4; w Ps 5:6; Ps 34:13; Ef 4:25; Opb 21:8; x Ef 4:22; y Ro 12:2; Ef 4:24; z Ge 1:27; 1Pe 1:16; a Ga 3:28; b Ef 1:23; c 1Pe 2:9; d Fil 2:1.

moedigheid des geestes,[a] zachtaardigheid[b] en lankmoedigheid.[c]
13 Blijft elkaar verdragen en elkaar vrijelijk vergeven[d] als de een tegen de ander een reden tot klagen heeft.[e] Zoals Jehovah U vrijelijk vergeven heeft,[f] doet ook GIJ evenzo. **14** [Bekleedt U] bij al deze dingen echter [met] liefde,[g] want ze is een volmaakte band[h] van eenheid.

15 Laat ook de vrede[i] van de Christus in UW hart heersen,[j] want daartoe werdt GIJ feitelijk in één lichaam geroepen.[k] En betoont U dankbaar. **16** Het woord van de Christus wone rijkelijk in U in alle wijsheid.[l] Blijft elkaar onderwijzen[m] en ernstig vermanen met psalmen,[n] lofzangen voor God, geestelijke liederen[o] met minzaamheid, in UW hart Jehovah toezingend.[p] **17** En wat GIJ ook doet in woord of in werk,[q] doet alles in de naam van de Heer Jezus,[r] terwijl GIJ God, de Vader, door bemiddeling van hem dankt.[s]

18 GIJ vrouwen, weest aan [UW] man onderworpen,[t] zoals het betaamt in [de] Heer. **19** GIJ mannen, blijft [UW] vrouw liefhebben[u] en weest niet bitter toornig op haar.[v] **20** GIJ kinderen, weest [UW] ouders gehoorzaam[w] in alles, want dit is [de] Heer welgevallig. **21** GIJ vaders, tergt UW kinderen niet,[x] zodat zij niet moedeloos worden. **22** GIJ slaven, weest in alles gehoorzaam aan hen die [UW] meesters zijn in vleselijk opzicht,[y] niet met daden van ogendienst, als mensenbehagers,[z] maar met oprechtheid van hart, met vrees voor Jehovah.[a] **23** Wat GIJ ook doet, verricht UW werk met geheel [UW] ziel[b] als voor Jehovah[c] en niet voor mensen, **24** want GIJ weet dat GIJ van Jehovah[d] als rechtmatige beloning de erfenis zult ontvangen.[e] Dient de Meester, Christus, als slaven.[f] **25** Wie onrecht doet, zal stellig terugontvangen[g] wat hij aan onrecht deed, en er is geen partijdigheid.[h]

HFDST. 3

a Ro 12:16
b Tit 3:2
1Pe 3:4
c 2Kor 6:6
Ef 4:2
1Th 5:14
d Sp 19:11
Ef 4:32
1Pe 4:8
e Mt 18:15
f Jer 31:34
Mt 6:14
Mr 11:25
g Ro 13:10
1Jo 3:23
h 1Kor 13:8
Ef 4:3
i Jo 14:27
j Fil 4:7
k Ef 2:15
l 1Kor 2:7
Kol 2:3
m Kol 1:28
Tit 2:1
n De 31:19
1Kor 14:26
o Ef 5:19
p 1Kr 16:23
Ps 30:4
Ps 147:7
q 1Kor 10:31
r Ef 5:20
s 1Th 5:18
t Ef 5:22
1Pe 3:1
u Ef 5:25
1Pe 3:7
v Ef 4:31
w Sp 6:20
Lu 2:51
Ef 6:1
x Ef 6:4
y Ef 6:5
Tit 2:9
1Pe 2:18
z Ef 6:6
a Sp 8:13
Sp 22:4
b Lu 10:27
c Ps 9:1
Mt 22:37
Ro 12:11
d Ef 6:8
e Ef 1:14
Heb 9:15
1Pe 1:4
f 1Kor 7:22
Ga 1:10
g Ro 2:6
1Kor 3:8
Ga 6:7
h De 10:17
Ro 2:11
1Pe 1:17

2e kolom

HFDST. 4

a Le 25:43
De 15:13
b Ef 6:9
c Lu 18:1
Ro 12:12
Ef 6:18
d Kol 3:15
1Th 5:18
e Ro 15:30
f 1Kor 16:9
g Ef 6:19
h Fil 1:7
i Ef 6:20

4 GIJ meesters, blijft wat rechtvaardig en wat billijk is jegens [UW] slaven betrachten,[a] wetend dat ook GIJ een Meester hebt in de hemel.[b]

2 Houdt aan in het gebed,[c] daarin wakker blijvend met dankzegging,[d] **3** en bidt tevens ook voor ons,[e] dat God ons een deur voor het woord opent,[f] om over het heilige geheim omtrent de Christus te spreken,[g] waarvoor ik dan ook in [gevangenis]boeien verkeer,[h] **4** zodat ik het openbaar zal maken zoals ik behoor te spreken.[i]

5 Gaat voort in wijsheid te wandelen ten aanzien van hen die buiten zijn,[j] de gelegen[k] tijd voor UZELF uitkopend. **6** UW spreken zij altijd minzaam,[l] gekruid met zout,[m] opdat GIJ weet hoe GIJ een ieder een antwoord behoort te geven.[n]

7 Tychikus,[o] [mijn] geliefde broeder en getrouwe dienaar en medeslaaf in [de] Heer, zal al mijn aangelegenheden aan U bekendmaken. **8** Juist daarom zend ik hem naar U toe, opdat GIJ de dingen aangaande ons zoudt weten en hij UW hart moge vertroosten,[p] **9** samen met Onesimus,[q] mijn getrouwe en geliefde broeder, die uit UW midden is. Zij zullen U alle dingen van hier bekendmaken.

10 Aristarchus,[r] mijn medegevangene, zendt U zijn groeten, en ook Markus,[s] de neef van Barnabas (aangaande wie GIJ opdracht hebt gekregen om hem vriendelijk te ontvangen[t] als hij bij U mocht komen), **11** en Jezus, die Justus wordt genoemd; dezen zijn uit de besnedenen. Alleen dezen zijn mijn medewerkers voor het koninkrijk Gods en juist zij zijn voor mij een versterkende hulp geworden. **12** U groet Epafras,[u] die uit UW midden is, een slaaf van Christus Jezus, die zich altijd ten

j Mt 10:16; 1Th 4:12; Jak 3:13; k Ef 5:16; l Kol 3:16; m Mt 5:13; Mr 9:50; n 1Pe 3:15; o Ef 6:21; p Ef 6:22; q Flm 10; r Han 19:29; Han 20:4; Han 27:2; Flm 24; s Han 12:12; Han 15:37; t Ro 15:7; u Kol 1:7.

behoeve van U inspant in [zijn] gebeden, opdat GIJ ten slotte in volkomenheid en met een vaste overtuiging moogt staan[a] in de gehele wil van God. **13** Ik leg werkelijk getuigenis over hem af dat hij zich veel moeite geeft voor U en voor hen die in Laodicęa[b] en voor hen die in Hiërąpolis zijn.

14 Lukas,[c] de geliefde geneesheer, zendt U zijn groeten, en ook Demas.[d] **15** Brengt mijn groeten over aan de broeders te Laodicęa en aan Nymfa en aan de gemeente [die] in haar huis [samenkomt].[a] **16** En wanneer deze brief bij U is voorgelezen, zorgt er dan voor dat hij ook in de gemeente van de Laodicenzen wordt voorgelezen[b] en dat GIJ ook die uit Laodicęa leest. **17** En zegt aan Archippus:[c] „Blijf erop toezien dat gij de bediening die gij in [de] Heer hebt aanvaard, ook vervult."

18 [Dit is] mijn groet, die van Paulus, in mijn eigen handschrift.[d] Blijft aan mijn [gevangenis]boeien[e] denken. De onverdiende goedheid zij met U.

HFDST. 4

a 1Kor 15:58 Kol 1:23
b Opb 3:14
c Lu 1:3 Han 1:1
d Flm 24

2e kolom

a Ro 16:5 1Kor 16:19
b 1Th 5:27
c Flm 2
d 1Kor 16:21 2Th 3:17
e Fil 1:7 Flm 9 Heb 13:3

DE EERSTE BRIEF AAN DE

THESSALONICENZEN

1 Paulus en Silvanus[a] en Timotheüs[b] aan de gemeente van de Thessalonicenzen in eendracht[c] met God, de Vader, en [de] Heer Jezus Christus:

Mogen onverdiende goedheid en vrede U ten deel vallen.[d]

2 Wij danken God altijd wanneer wij U allen in onze gebeden gedenken,[e] **3** want wij denken onophoudelijk aan UW getrouwe werk[f] en [UW] liefderijke arbeid en [UW] volharding ten gevolge van [UW] hoop[g] op onze Heer Jezus Christus voor het aangezicht van onze God en Vader. **4** Wij weten namelijk, broeders, bemind door God, dat hij U heeft uitverkoren,[h] **5** want het goede nieuws dat wij prediken, is niet alleen met woorden tot U gekomen, maar ook met kracht[i] en met heilige geest en sterke overtuiging,[j] gelijk GIJ weet wat voor mensen wij om UWENTWIL voor U zijn geworden;[k] **6** en GIJ zijt navolgers[l] van ons en van de Heer[m] geworden, aangezien GIJ het woord onder veel verdrukking[n] met vreugde van heilige geest[o] hebt aanvaard, **7** zodat GIJ een voorbeeld zijt geworden voor alle gelovigen in Macedonië en in Achaje.

HFDST. 1

a Han 15:27 2Th 1:1 1Pe 5:12
b Han 16:1
c Jo 17:21
d 1Ti 1:2
e Ef 1:16 2Th 1:11
f Heb 6:10
g 1Pe 1:3
h Kol 3:12 2Th 2:13
i 1Kor 2:4
j Kol 4:12
k 1Kor 9:19
l 1Kor 11:1 Fil 3:17 2Th 3:9
m 1Pe 2:21
n 1Th 2:14
o Han 13:52

2e kolom

a Jes 39:5 Jes 66:5 1Pe 1:23
b 2Th 1:4
c Ro 1:8 Ro 10:18
d 1Kor 10:14 1Kor 12:2 Ga 4:8 1Jo 5:21
e Han 14:15 1Ti 4:10
f Jo 17:3 1Kor 8:4
g Han 1:11
h Tit 2:13
i Han 2:24
j 1Th 5:2 2Pe 3:12 Opb 6:17

8 Ja, van U uit heeft het woord van Jehovah[a] niet alleen in Macedonië en Achaje weerklonken, maar in elke plaats heeft UW geloof[b] jegens God zich verbreid,[c] zodat wij niets behoeven te zeggen. **9** Want zij blijven zelf berichten op welke wijze wij eerst bij U ingang vonden en hoe GIJ U van [UW] afgoden tot God hebt gekeerd[d] om een levende[e] en ware[f] God als slaven te dienen **10** en uit de hemelen[g] zijn Zoon te verwachten,[h] die hij uit de doden heeft opgewekt,[i] namelijk Jezus, die ons van de komende gramschap[j] bevrijdt.

2 GIJ weet immers zelf, broeders, hoe ons bezoek[k] aan U niet zonder resultaten is geweest,[l] **2** maar hoe wij, na eerst (zoals GIJ weet) in Filippi[m] geleden te hebben[n] en onbeschaamd behandeld te zijn,[o] door bemiddeling van onze God vrijmoedigheid hebben verzameld om onder veel strijd het goede nieuws van God tot U te spreken.[p] **3** Want de vermaning die wij geven, spruit niet voort uit dwaling of uit onreinheid[q] en

HFDST. 2

k Han 17:1; 2Th 3:8; l Han 17:4; m Han 16:12; n Han 16:22; o Han 16:37; p Han 17:2; q 1Th 4:7.

[gaat niet gepaard] met bedrog,
4 maar zoals God ons geschikt
bevonden heeft om ons het goe-
de nieuws toe te vertrouwen,[a] zo
spreken wij, niet om mensen te
behagen,[b] maar God, die ons hart
beproeft.[c]
5 Ja, nooit zijn wij met vleien-
de woorden[d] gekomen (zoals GIJ
weet), noch met een vals voorko-
men[e] waarachter zich hebzucht[f]
verschool, God is getuige! **6** Ook
hebben wij geen heerlijkheid van
mensen gezocht,[g] noch van U noch
van anderen, ofschoon wij als
apostelen van Christus een dure
last konden zijn.[h] **7** Integendeel,
wij zijn in UW midden vriende-
lijk geworden, zoals wanneer een
zogende moeder haar eigen kin-
deren koestert.[i] **8** Daar wij dus
tedere genegenheid voor U had-
den,[j] hebben wij U gaarne niet al-
leen het goede nieuws van God
meegedeeld, maar ook onze eigen
ziel,[k] want GIJ zijt ons lief gewor-
den.[l]
9 Stellig herinnert GIJ U, broe-
ders, onze arbeid en ons zwoe-
gen. Door nacht en dag te wer-
ken,[m] ten einde niemand van U
een dure last op te leggen,[n] heb-
ben wij het goede nieuws van
God tot U gepredikt. **10** GIJ zijt
getuigen, en God eveneens, hoe
loyaal en rechtvaardig en onbe-
rispelijk[o] wij ons jegens U, ge-
lovigen, hebben betoond. **11** In
overeenstemming daarmee weet
GIJ zeer goed hoe wij, zoals een
vader[p] zijn kinderen, een ieder
van U bleven vermanen[q] en be-
moedigen en getuigenis tot U ble-
ven afleggen, **12** opdat GIJ zoudt
voortgaan te wandelen[r] op een
wijze welke God, die U roept[s] tot
zijn koninkrijk[t] en heerlijkheid,
waardig is.
13 Ja, daarom danken wij God
ook zonder ophouden,[u] want toen
GIJ Gods woord hebt ontvangen,[v]
hetwelk GIJ van ons hebt gehoord,
hebt GIJ het niet als het woord
van mensen[w] aangenomen, maar,
wat het ook inderdaad is, als het
woord van God, dat ook in U, ge-
lovigen, werkzaam is.[a] **14** Want
GIJ zijt navolgers geworden, broe-
ders, van de gemeenten van God
in eendracht met Christus Jezus
die in Judea zijn, want ook GIJ
hebt van de zijde van UW eigen
landgenoten hetzelfde lijden te
verduren gekregen[b] als ook zij
van de zijde der joden, **15** die
zelfs de Heer Jezus[c] en de profe-
ten hebben gedood[d] en ons heb-
ben vervolgd.[e] Bovendien behe-
gen zij God niet, maar zijn tegen
[de belangen van] alle mensen,
16 daar zij ons trachten te verhin-
deren[f] tot mensen uit de natiën te
spreken opdat dezen gered zouden
worden,[g] met het gevolg dat zij al-
tijd de maat van hun zonden vol
maken.[h] Maar zijn gramschap is
ten slotte over hen gekomen.[i]
17 Wat onszelf betreft, broe-
ders, toen wij slechts een korte
tijd naar de persoon, niet naar
het hart, van U beroofd waren,
hebben wij met groot verlangen
buitengewone moeite gedaan om
UW aangezicht te zien.[j] **18** Om
die reden wilden wij naar U toe
komen, ja ik, Paulus, zowel een
eerste als een tweede maal, maar
Satan heeft ons de pas afgesne-
den. **19** Want wat is onze hoop
of vreugde of kroon[k] van gejuich
— ja, zijt GIJ het niet in werkelijk-
heid? — voor het aangezicht van
onze Heer Jezus bij zijn tegen-
woordigheid?[l] **20** GIJ zijt stellig
onze heerlijkheid en vreugde.

3 Toen wij het daarom niet lan-
ger konden uithouden, heeft
het ons goedgedacht in Athene[m]
alleen achtergelaten te worden,
2 en wij hebben Timotheüs,[n] onze
broeder en Gods dienaar met be-
trekking tot het goede nieuws[o]
over de Christus, gezonden om U
standvastig te maken en U in het
belang van UW geloof te troosten,
3 opdat niemand door deze ver-
drukkingen aan het wankelen ge-
bracht zou worden.[p] Want GIJ weet
zelf dat wij juist daartoe bestemd
zijn.[q] **4** Ja, ook toen wij bij U wa-
ren, zeiden wij U reeds van te-
voren[r] dat ons verdrukking te

HFDST. 2

a 1Ti 1:11 Tit 1:3
b Ga 1:10
c Sp 17:3 Jer 11:20 1Kor 4:5
d Sp 28:23 Sp 29:5
e Mr 12:40
f Han 20:33 Kol 3:5 2Pe 2:3
g Jo 5:41 Jo 5:44
h 2Kor 11:9 2Th 3:8 2Th 3:10
i 1Kon 3:26
j 2Kor 12:15
k Jo 15:13
l Jo 13:35
m Han 18:3 Han 20:34 1Kor 4:12
n 2Kor 11:9 2Th 3:8
o Heb 13:18
p 1Kor 4:15
q Han 20:31
r Ga 5:16 Ef 4:1 Kol 1:10 1Pe 1:15
s 1Th 5:24 2Th 1:11 1Pe 5:10
t Lu 22:29
u 1Th 1:2
v Han 11:1 Heb 4:12
w Ga 1:11

2e kolom

a Fil 2:13
b Jo 15:19 Han 17:5
c Han 2:23
d Mt 5:12 Han 7:52
e Mt 23:34 Han 21:13
f Lu 11:52 Han 13:50
g Ro 10:9
h Ge 15:16 Mt 23:32
i Ro 1:18
j Ro 1:11
k Fil 4:1 2Th 1:4
l 1Th 3:13 1Th 5:23

HFDST. 3

m Han 17:15
n Han 16:1 Ro 16:21 1Kor 16:10
o Mt 24:14 2Th 1:8 Opb 14:6
p Han 14:22 Ef 3:13
q 1Kor 4:9 1Pe 2:21
r 2Th 2:5

wachten stond,[a] zoals ook gebeurd
is en zoals GIJ weet.[b] **5** Daarom
heb ik dan ook, toen ik het niet
langer kon uithouden, [hem] ge-
zonden om mij te vergewissen van
UW getrouwheid,[c] of de Verzoeker[d]
U misschien op de een of andere
wijze had verzocht en onze moei-
zame arbeid tevergeefs was gebleken.[e]
6 Maar Timotheüs is zojuist van
U bij ons gekomen[f] en heeft ons
het goede nieuws over UW ge-
trouwheid en liefde[g] gebracht en
[verteld] dat GIJ nog altijd een goe-
de herinnering aan ons blijft hou-
den en even verlangend zijt ons
te zien als ook wij U.[h] **7** Daar-
om, broeders, zijn wij wegens U
in al onze nood en verdrukking
getroost,[i] door middel van de ge-
trouwheid die GIJ toont,[j] **8** want
nu leven wij, indien GIJ vaststaat
in [de] Heer.[k] **9** Want welke
dank kunnen wij God betreffen-
de U brengen als vergelding voor
alle vreugde waarmee wij ons we-
gens U voor het aangezicht van
onze God verheugen,[l] **10** ter-
wijl wij nacht en dag op meer
dan buitengewone wijze smeken[m]
UW aangezicht te mogen zien en
dat wat aan UW geloof[n] ontbreekt,
aan te vullen?
11 Mogen nu onze God en Va-
der zelf en onze Heer Jezus[o] on-
ze weg succesvol naar U leiden.
12 Moge de Heer U bovendien
doen toenemen,[p] ja, U overvloe-
dig doen zijn in liefde[q] jegens el-
kaar en jegens allen, zoals ook wij
U [liefhebben]; **13** om UW hart
standvastig te maken, onberispe-
lijk[r] in heiligheid voor het aange-
zicht van onze God en Vader bij de
tegenwoordigheid[s] van onze Heer
Jezus met al zijn heiligen.[t]

4 Ten slotte, broeders, verzoe-
ken en vermanen wij U bij de
Heer Jezus dat, gelijk GIJ van ons
[het onderricht] hebt ontvangen
omtrent de wijze waarop GIJ be-
hoort te wandelen[u] en God moet
behagen — zoals GIJ in feite reeds
wandelt — GIJ het in volledige-
re mate blijft doen.[v] **2** Want GIJ
kent de voorschriften[a] die wij U
gegeven hebben door de Heer Je-
zus.
3 Want dit wil God: UW hei-
liging,[b] dat GIJ U onthoudt van
hoererij;[c] **4** dat een ieder van U
weet hoe in heiliging[d] en eer in
het bezit te komen van zijn eigen
vat,[e] **5** niet in hebzuchtige sek-
suele begeerte,[f] zoals dit ook het
geval is bij de natiën[g] die God
niet kennen;[h] **6** dat niemand zo
ver gaat dat hij zijn broeder scha-
de berokkent en inbreuk maakt
op diens rechten in deze aangele-
genheid,[i] want Jehovah is iemand
die voor al deze dingen straf eist,[j]
zoals wij U tevoren hebben ge-
zegd en waarvan wij U ook gron-
dig getuigenis hebben gegeven.[k]
7 Want God heeft ons niet ge-
roepen met verlof tot onreinheid,
maar in verband met heiliging.[l]
8 Wie daarom blijk geeft van min-
achting,[m] minacht niet een mens,
maar God,[n] die zijn heilige geest[o]
in U legt.
9 Met betrekking tot de broe-
derlijke liefde[p] behoeven wij U
echter niet te schrijven, want GIJ
zijt zelf door God onderwezen[q] el-
kaar lief te hebben,[r] **10** en GIJ
doet dat ook jegens alle broeders
in heel Macedonië. Maar wij ver-
manen U, broeders, het in volledi-
ger mate te blijven doen **11** en
het U ten doel te stellen rustig te
leven[s] en U met UW eigen zaken
te bemoeien[t] en met UW handen
te werken,[u] zoals wij U bevolen
hebben, **12** zodat GIJ betamelijk
moogt wandelen[v] ten aanzien van
de mensen die buiten zijn[w] en
niets nodig hebt.[x]
13 Bovendien, broeders, willen
wij niet dat GIJ onwetend zijt be-
treffende hen die [in de dood] sla-
pen,[y] opdat GIJ niet bedroefd zijt
gelijk de overigen, die geen hoop
hebben.[z] **14** Want indien wij ge-
loven dat Jezus gestorven en we-

HFDST. 3

a Han 20:23
b 1Th 2:14
c 1Th 3:2
d Mt 4:3
1Kor 7:5
2Kor 11:3
e 1Kor 15:58
Ga 4:11
Fil 2:16
f Han 18:5
g Ro 13:8
Jak 2:8
1Pe 1:22
h Fil 1:8
i 2Kor 7:6
j 2Th 1:4
k Ro 11:20
1Kor 15:1
Fil 4:1
l Fil 2:2
m 2Ti 1:3
n 2Th 1:3
Ju 20
o 2Th 2:16
p 2Th 1:3
q 1Th 4:9
2Pe 1:7
r 1Kor 1:8
Fil 1:10
s Jak 5:8
1Jo 2:28
t 1Th 2:19
1Th 5:23
2Th 2:1

HFDST. 4

u Kol 1:10
1Pe 2:12
v Fil 1:27

2e kolom

a 1Ti 6:13
b Jo 17:19
Ef 5:26
2Th 2:13
1Pe 1:16
c 1Kor 6:15
Ef 5:3
d Ro 6:19
2Ti 2:21
e Kol 3:5
2Ti 2:22
f 1Kor 6:18
Ef 5:5
g 1Kor 5:10
Ef 4:17
h Ps 79:6
1Pe 4:3
i De 5:21
1Kor 6:8
1Kor 7:2
j Ps 94:1
2Th 1:8
k Han 20:20
Han 28:23
l Le 11:44
1Kor 1:2
Heb 12:14
1Pe 1:15
m Lu 10:16
n 1Kor 6:19
o Ez 37:14
1Jo 3:24
p Jo 13:34
Jo 13:35
Ro 12:10
q Jes 54:13
Jo 6:45
r 1Pe 1:22
1Jo 4:21
s 2Th 3:12

t Ro 12:11; 1Pe 4:15; u 1Kor 4:12; Ef 4:28; 2Th 3:10; 1Ti 5:8; v Ro 13:13; w Ro 12:17; 2Kor 8:21; x Jak 1:4; y Jo 11:11; Han 7:60; 1Kor 15:6; z 1Kor 15:32; Ef 2:12.

derom opgestaan is,[a] zo zal God
ook de ontslapenen door Jezus
met hem brengen.[b] **15** Want
dit zeggen wij U door Jehovah's
woord,[c] dat wij, de levenden, die
in leven blijven tot de tegenwoor-
digheid van de Heer,[d] de ontsla-
penen in geen geval zullen vóór-
gaan; **16** want de Heer zelf zal
uit de hemel neerdalen[e] met een
bevelende roep, met de stem van
een aartsengel[f] en met Gods trom-
pet,[g] en zij die dood zijn in een-
dracht met Christus zullen eerst
opstaan.[h] **17** Daarna zullen wij,
de levenden, die overblijven, te za-
men met hen[i] in wolken[j] worden
weggerukt,[k] de Heer tegemoet[l] in
de lucht; en aldus zullen wij altijd
met [de] Heer zijn.[m] **18** Blijft el-
kaar derhalve met deze woorden
vertroosten.

5 Wat nu de tijden en de tijdper-
ken betreft,[n] broeders, daar-
over behoeft U niets geschreven
te worden. **2** Want GIJ weet zelf
heel goed dat Jehovah's dag[o]
precies zo komt als een dief in
de nacht.[p] **3** Wanneer zij[q] zeg-
gen: „Vrede[r] en zekerheid!", dan
zal een plotselinge vernietiging[s]
ogenblikkelijk over hen komen
zoals het [barens]wee over een
zwangere vrouw,[t] en zij zullen
geenszins ontkomen.[u] **4** Maar
GIJ, broeders, GIJ zijt niet in duis-
ternis,[v] zodat die dag U zo zou
overvallen gelijk hij dieven zou
[overvallen],[w] **5** want GIJ zijt al-
len zonen van het licht[x] en zonen
van de dag.[y] Wij behoren noch
tot de nacht noch tot de duister-
nis.[z]

6 Laten wij dan ook niet door-
slapen[a] zoals de overigen,[b] maar
laten wij wakker blijven[c] en on-
ze zinnen bij elkaar houden.[d]
7 Want zij die slapen,[e] zijn ge-
wend 's nachts te slapen,[f] en zij
die dronken worden, zijn gewoon-
lijk 's nachts dronken. **8** Maar
wat ons aangaat die tot de dag be-
horen, laten wij onze zinnen bij
elkaar houden en het borsthar-
nas[g] van geloof[h] en liefde aan heb-
ben en als helm[a] de hoop der red-
ding;[b] **9** want God heeft ons niet
bestemd tot gramschap,[c] maar tot
het verwerven van redding[d] door
bemiddeling van onze Heer Jezus
Christus.[e] **10** Hij is voor ons ge-
storven,[f] opdat wij, hetzij wij wak-
ker blijven, hetzij wij slapen, te
zamen met hem zouden leven.[g]
11 Blijft elkaar daarom vertroos-
ten en elkaar opbouwen,[h] zoals
GIJ trouwens reeds doet.[i]

12 Nu verzoeken wij U, broe-
ders, respect te hebben voor hen
die onder U hard werken en de lei-
ding over U hebben[j] in [de] Heer
en U ernstig vermanen, **13** en
hun om hun werk meer dan bui-
tengewone achting in liefde te
betonen.[k] Weest vredelievend je-
gens elkaar.[l] **14** Daarentegen
vermanen wij U, broeders: wijst de
wanordelijken terecht,[m] spreekt
bemoedigend tot de terneergeslag-
en zielen,[n] ondersteunt de zwak-
ken, weest lankmoedig[o] jegens
allen. **15** Ziet toe dat niemand
tegenover iemand anders kwaad
met kwaad vergeldt,[p] maar streeft
altijd na wat goed is, jegens elkaar
en jegens alle anderen.[q]

16 Verheugt U altijd.[r] **17** Bidt
zonder ophouden.[s] **18** Brengt in
verband met alles dank.[t] Want dit
is ten opzichte van U de wil van
God in eendracht met Christus
Jezus. **19** Dooft het vuur van
de geest niet uit.[u] **20** Behandelt
profetische uitspraken niet met
verachting.[v] **21** Vergewist U van
alles,[w] houdt vast aan dat wat
voortreffelijk is.[x] **22** Onthoudt
U van elke vorm van goddeloos-
heid.[y]

23 Moge de God van vrede[z] zelf
U volledig heiligen.[a] En mogen de
geest en de ziel en het lichaam

HFDST. 4

a Ro 14:9; 1Kor 15:4
b 1Kor 15:23; Fil 3:21; 2Th 2:1; Opb 20:4
c 1Th 2:13; 1Jo 4:2
d Mt 24:30; 1Kor 15:51
e Han 1:11
f Ju 9
g Mt 24:31
h 1Kor 15:52
i 2Ti 4:8
j Mt 26:64
k Han 1:9; 2Kor 5:8; Fil 1:23
l Jo 12:26; Jo 17:24; 2Th 2:1
m Jo 14:3; Opb 20:6

HFDST. 5

n Da 2:21; Da 7:25; Han 1:7; Ro 13:11
o Ze 1:14
p Mt 24:36; 2Pe 3:10; Opb 3:3
q Jer 8:9
r Jer 8:11
s Ps 37:10; 2Th 1:9
t Ps 48:6; Ho 13:13
u Heb 2:3; Heb 12:25
v Ro 13:12; Kol 1:13; 1Pe 2:9
w Job 24:14
x Jo 12:36
y Han 26:18; Ro 13:12; Ef 5:8
z Jo 8:12
a Ef 5:14
b Ro 13:11; 1Kor 11:30
c Mt 24:42
d 1Pe 5:8
e Ef 5:14
f Ro 13:13
g Ef 6:14
h Ef 6:16

2e kolom

a Ef 6:17
b Ro 8:24
c Ro 9:22
d 2Th 2:13
e 2Ti 2:10
f Ro 5:8; 1Kor 15:3
g 2Kor 5:15; 1Th 4:17
h Jes 35:3; Ro 1:12; Ro 15:2
i Ro 15:14; 1Th 4:10
j Ro 12:8

k Jes 32:2; Fil 2:29; 1Ti 5:17; Heb 13:7; l Mr 9:50; 2Kor 13:11; Heb 12:14; 1Pe 3:11; m Le 19:17; 2Ti 4:2; n Jes 61:2; Heb 12:12; o 1Kor 13:4; Ga 5:22; Ef 4:2; Kol 3:13; p Sp 20:22; Mt 5:39; Ro 12:19; q Ro 12:17; r 2Kor 6:10; Fil 4:4; s Lu 18:1; Ro 12:12; t Ef 5:20; Kol 3:17; u Ef 4:30; v 1Kor 14:1; w 1Jo 4:1; x Heb 10:23; y Job 2:3; z Ro 15:33; a Heb 2:11; 1Pe 1:2.

van U, [broeders,] ongeschonden
in elk opzicht, op onberispelijke
wijze bewaard worden bij de te-
genwoordigheid van onze Heer
Jezus Christus.[a] **24** Hij die U
roept, is getrouw, en hij zal het
ook doen.

25 Broeders, blijft voor ons bid-
den.[b]

HFDST. 5

a 1Kor 1:8
b Ro 15:30

2e kolom

a Ro 16:16
1Kor 16:20
2Kor 13:12
b Kol 4:16
2Pe 3:15
c Ro 16:20

26 Groet alle broeders met een
heilige kus.[a]

27 Ik leg U bij de Heer de plech-
tige verplichting op dat deze brief
aan alle broeders wordt voorgele-
zen.[b]

28 De onverdiende goedheid[c]
van onze Heer Jezus Christus zij
met U.

DE TWEEDE BRIEF AAN DE

THESSALONICENZEN

1 Paulus en Silvanus en Timo-
theüs[a] aan de gemeente van
de Thessalonicenzen in eendracht
met God, onze Vader, en [de] Heer
Jezus Christus:

2 Mogen onverdiende goedheid
en vrede U ten deel vallen van God,
de Vader, en [de] Heer Jezus Chris-
tus.[b]

3 Wij zijn verplicht God altijd
voor U te danken,[c] broeders, zoals
gepast is, omdat UW geloof op bui-
tengewone wijze groeit[d] en de lief-
de jegens elkaar van een ieder van
U zonder uitzondering, toeneemt.[e]
4 Vandaar dat wijzelf trots op U
zijn[f] onder de gemeenten van God
wegens UW volharding en geloof in
al UW vervolgingen en de verdruk-
kingen die GIJ verdraagt.[g] **5** Dit
is een bewijs van het rechtvaardi-
ge oordeel van God,[h] hetgeen er-
toe leidt dat U het koninkrijk Gods
waardig wordt geacht,[i] waarvoor
GIJ ook lijdt.[j]

6 Hierbij wordt in aanmerking
genomen dat het van Gods zijde
rechtvaardig is verdrukking te
vergelden aan hen die voor U ver-
drukking veroorzaken,[k] **7** maar
aan U die verdrukking lijdt, ver-
lichting te zamen met ons bij de
openbaring[l] van de Heer Jezus
vanuit de hemel met zijn krachti-
ge engelen,[m] **8** in een vlammend
vuur, wanneer hij wraak oefent[n]
over hen die God niet kennen[o] en
over hen die het goede nieuws

HFDST. 1

a 2Kor 1:19
b Ro 1:7
c 1Th 1:2
d Lu 17:5
1Th 3:12
e 1Th 4:9
1Pe 1:22
f 2Kor 7:14
1Th 2:19
g 1Th 1:6
1Th 2:14
1Pe 2:21
h Opb 16:7
i Han 14:22
j Ro 8:17
2Ti 2:12
k Ro 12:19
Opb 6:10
l Lu 17:30
1Pe 1:7
m Mt 25:31
Mr 8:38
Ju 14
n Heb 10:30
o Jo 3:19
Ro 1:18

2e kolom

a Ro 2:8
Heb 10:29
1Pe 4:17
b 2Pe 2:17
2Pe 3:7
c Ju 13
d Jes 2:21, LXX
e Ro 8:17
f Ro 8:30
2Ti 1:9
g Jo 17:10
1Pe 1:7
h Jo 17:21
i 1Kor 1:4

HFDST. 2

j Mt 24:3
k Mt 24:31
1Th 4:17
l 1Jo 4:1
m Ef 5:6
n 2Th 3:17

omtrent onze Heer Jezus niet ge-
hoorzamen.[a] **9** Dezen zullen de
gerechtelijke straf[b] van eeuwige
vernietiging[c] ondergaan, ver van
het aangezicht van de Heer en van
de heerlijkheid van zijn sterkte,[d]
10 wanneer hij komt om verheer-
lijkt te worden in verband met zijn
heiligen[e] en om op die dag met ver-
bazing beschouwd te worden in
verband met allen die geloof heb-
ben geoefend, omdat het getuige-
nis dat wij hebben gegeven, bij U
geloof heeft gevonden.

11 Ja, juist met dat doel bidden
wij altijd voor U, dat onze God U
[zijn] roeping[f] waardig moge ach-
ten en al het goede dat hem be-
haagt en het werk des geloofs met
kracht volledig moge volbrengen,
12 opdat de naam van onze Heer
Jezus in U verheerlijkt moge wor-
den[g] en GIJ in eendracht[h] met hem,
overeenkomstig de onverdiende
goedheid[i] van onze God en van de
Heer Jezus Christus.

2 Broeders, met betrekking tot
de tegenwoordigheid[j] van on-
ze Heer Jezus Christus en ons ver-
gaderd worden tot hem,[k] verzoe-
ken wij U echter **2** UW denken
niet vlug in de war te laten bren-
gen, noch opgewonden te raken,
hetzij door middel van een geïn-
spireerde uiting[l] of door middel
van een mondelinge boodschap[m]
of door middel van een brief[n] die

van ons afkomstig zou zijn, hierop
neerkomend, dat de dag[a] van Jehovah reeds is aangebroken.
3 Laat niemand U op enigerlei wijze misleiden, want [die dag]
komt niet tenzij eerst de afval[b]
komt en de mens der wetteloosheid[c] wordt geopenbaard,[d] de zoon
der vernietiging.[e] **4** Hij verzet zich[f] en verheft zich boven een
ieder die „god” of een voorwerp van verering wordt genoemd,
zodat hij in de tempel van De God gaat zitten en zich in het
openbaar vertoont als een god.[g] **5** Herinnert GIJ U niet dat ik, toen
ik nog bij U was, U deze dingen meermalen heb gezegd?[h]
6 En zo weet GIJ nu wat[i] als
een belemmering werkt,[j] met het
oog op het geopenbaard worden
van hem op zijn eigen bestemde
tijd.[k] **7** Het mysterie van deze
wetteloosheid is weliswaar reeds
aan het werk,[l] maar alleen totdat
hij die op het ogenblik als een belemmering werkt, niet meer in de
weg staat.[m] **8** Want dan zal de
wetteloze geopenbaard worden,
die door de Heer Jezus weggedaan
zal worden door de geest van zijn
mond[n] en tenietgedaan zal worden
door de manifestatie[o] van zijn tegenwoordigheid.[p] **9** Maar de tegenwoordigheid van de wetteloze is overeenkomstig de werking[q]
van Satan met elk krachtig werk
en leugenachtige tekenen en wonderen[r] **10** en met elk onrechtvaardig bedrog[s] voor degenen die
vergaan,[t] als een vergelding omdat zij de liefde voor de waarheid
niet hebben aanvaard,[u] opdat zij
gered zouden worden.[v] **11** Daarom laat God dus een werking van
dwaling tot hen gaan, zodat zij geloof gaan hechten aan de leugen,[w]
12 opdat zij allen geoordeeld worden omdat zij de waarheid niet
hebben geloofd[x] maar behagen
hebben geschept in onrechtvaardigheid.[y]
13 Wij zijn echter verplicht God
altijd te danken voor U, broeders,
bemind door Jehovah, omdat God
U vanaf [het] begin heeft uitgekozen[a] voor redding door U met
geest[b] te heiligen[c] en door UW geloof in de waarheid.[d] **14** Juist
daartoe heeft hij U geroepen door
middel van het goede nieuws dat
wij bekendmaken,[e] opdat GIJ de
heerlijkheid van onze Heer Jezus Christus zoudt verwerven.[f]
15 Daarom dan, broeders, staat
vast[g] en houdt U aan de overleveringen[h] die U, hetzij door middel van een mondelinge boodschap hetzij door middel van een
brief van ons, werden geleerd.
16 Mogen bovendien onze Heer
Jezus Christus zelf en God, onze
Vader, die ons heeft liefgehad[i]
en door middel van onverdiende
goedheid eeuwige troost en goede hoop heeft gegeven,[j] **17** UW
hart vertroosten en U standvastig maken in elke goede daad en
elk goed woord.[k]

3 Ten slotte, broeders, houdt
aan in het gebed voor ons,[l] opdat het woord van Jehovah[m] snel
voortgang mag blijven hebben[n] en
verheerlijkt wordt, zoals ook bij U,
2 en dat wij bevrijd mogen worden van schadelijke en goddeloze
mensen,[o] want niet alle mensen bezitten geloof.[p] **3** Maar de
Heer is getrouw, en hij zal U standvastig maken en U behoeden voor
de goddeloze.[q] **4** Bovendien hebben wij vertrouwen[r] in [de] Heer
met betrekking tot U, dat GIJ doet
en zult blijven doen wat wij bevelen.[s] **5** Moge de Heer voortgaan
UW hart succesvol te leiden tot de
liefde[t] Gods en tot de volharding[u]
voor de Christus.
6 Nu bevelen[v] wij U, broeders,
in de naam van de Heer Jezus
Christus, U terug te trekken[w] van
iedere broeder die wanordelijk[x] en
niet overeenkomstig de overlevering die GIJ van ons hebt ontvangen,[y] wandelt. **7** Want GIJ weet

HFDST. 2

a Jes 13:6 Ze 1:14 2Pe 3:10
b Mt 13:25 1Ti 4:1 2Ti 2:18 2Ti 4:3 2Pe 2:1 1Jo 2:18
c Mt 7:15 Mt 13:41 Mt 24:24 Han 20:29 2Jo 7
d Mt 13:30
e 2Pe 2:3
f Lu 11:23
g Ez 28:2
h 1Th 3:4
i 1Kor 5:3 3Jo 10
j Mt 18:18
k Mt 10:26 Lu 8:17 1Kor 4:5
l Han 20:29 1Kor 11:19 1Jo 2:18
m 2Ti 4:6 2Pe 1:14
n Jes 11:4 Opb 19:15
o 1Ti 6:15 2Ti 4:1 2Ti 4:8
p Mal 3:2 Mr 8:38 2Th 1:7
q Jo 8:44 2Kor 11:3 Ef 2:2
r Mt 24:24
s Mt 24:11 2Kor 11:13
t Jer 17:13 Opb 22:15
u Mt 24:12 Ju 19
v 1Ti 2:4
w Mt 24:5 1Ti 4:1 2Ti 4:4
x Ro 1:25
y Sp 1:32 Ro 1:18 Ju 4

2e kolom

a Jo 6:44 Ro 8:30 Ef 1:4
b 1Pe 1:2
c Jo 17:17 1Kor 6:11 1Th 4:7
d Jo 8:32 Kol 1:5 1Ti 4:3 2Jo 2
e 1Th 2:12
f 1Pe 5:10
g Ro 12:9 1Kor 15:58 1Kor 16:13
h 1Kor 11:2
i 1Jo 4:10
j 1Pe 1:3
k 1Th 3:13

HFDST. 3

l Ro 15:30 1Th 5:25 Heb 13:18

m Jes 38:4; Han 8:25; Han 15:35; 1Th 1:8; 1Pe 1:25; n Han 19:20; o Jes 25:4, LXX; 2Kor 1:8; Opb 2:10; p Han 28:24; Ro 10:16; q Jo 17:15; 1Kor 10:13; 2Pe 2:9; r Ga 5:10; s 1Th 4:11; t 1Jo 5:3; u Lu 21:19; Ro 5:3; v 1Th 4:2; 1Ti 6:17; Tit 1:5; w Mt 18:17; 1Kor 5:11; 2Th 3:14; Tit 3:10; x Sp 24:30; 1Th 5:14; y Ro 16:17; 1Kor 11:2; 2Th 2:15.

zelf hoe GIJ ons behoort na te volgen,[a] want wij hebben ons niet
wanordelijk onder U gedragen,[b]
8 noch hebben wij iemands brood
om niet gegeten.[c] Integendeel,
door arbeid en zwoegen[d] hebben
wij nacht en dag gewerkt ten einde niemand van U een dure last
op te leggen.[e] **9** Niet dat wij er
geen recht toe hebben,[f] maar om
onszelf U ten voorbeeld te stellen, opdat GIJ ons zoudt navolgen.[g]
10 Ja, ook toen wij bij U waren,
gaven wij U meermalen dit bevel:[h]
„Als iemand niet wil werken, laat
hij dan ook niet eten."[i] **11** Want
wij horen dat zekeren onder U
wanordelijk[j] wandelen, doordat zij
in het geheel niet werken, maar
zich inlaten met wat hun niet aangaat.[k] **12** Zulke personen bevelen en vermanen wij in [de] Heer
Jezus Christus, dat zij door rustig te werken voedsel moeten eten
dat zij zelf verdienen.[l]

HFDST. 3

a 1Kor 4:16
1Th 1:6
b 1Th 2:10
c Han 20:34
d Han 18:3
1Kor 4:12
e 1Kor 9:15
2Kor 11:9
1Th 2:9
f Mt 10:10
1Kor 9:6
g 1Kor 11:1
Fil 3:17
h 1Th 4:11
i Sp 13:4
Sp 20:4
Ro 12:11
1Ti 5:8
j 1Th 5:14
k 1Ti 5:13
1Pe 4:15
l Ef 4:28

2e kolom

a Ga 6:9
b 2Th 3:6
2Ti 2:18
c Le 19:17
Ro 16:17
d Ro 16:17
1Kor 5:11
Tit 3:10
2Jo 10
e Tit 2:8

13 Wat U aangaat, broeders,
geeft het niet op te doen wat juist
is.[a] **14** Maar is iemand niet ge-
hoorzaam aan ons woord[b] door
middel van deze brief, houdt hem
getekend,[c] gaat niet meer met
hem om,[d] opdat hij beschaamd
moge worden.[e] **15** Beschouwt
hem evenwel niet als een vijand,
maar blijft hem ernstig vermanen[f]
als een broeder.

16 Moge nu de Heer van vrede
zelf U voortdurend in elk opzicht
vrede geven.[g] De Heer zij met U
allen.

17 [Dit is] mijn groet, die van
Paulus, in mijn eigen handschrift,[h]
hetgeen een teken is in elke brief;
dit is de wijze waarop ik schrijf.

18 De onverdiende goedheid[i]
van onze Heer Jezus Christus zij
met U allen.

f 1Th 5:14; Tit 3:10; g Jo 14:27; h 1Kor 16:21; Kol 4:18; i Jo 1:16.

DE EERSTE BRIEF AAN

TIMOTHEÜS

1 Paulus, een apostel[a] van Christus Jezus naar het bevel van
God[b] onze Redder[c] en van Christus Jezus, onze hoop,[d] **2** aan Timotheüs,[e] een echt kind[f] in het
geloof:

Moge er onverdiende goedheid,
barmhartigheid, vrede van God,
[de] Vader, en Christus Jezus,
onze Heer, zijn.[g]

3 Evenals ik u toen ik op het
punt stond naar Macedonië te
gaan,[h] heb aangemoedigd in Efeze te blijven, doe ik het ook nu,
opdat gij zekere personen moogt
gebieden[i] geen andere leer te brengen,[j] **4** noch aandacht te schenken aan onware verhalen[k] en aan
geslachtsregisters, die ten slotte nergens op uitlopen,[l] maar die
eerder vragen ter navorsing verschaffen dan dat er iets door God

HFDST. 1

a Ro 1:1
b Ga 1:1
c Tit 1:3
Ju 25
d Kol 1:27
e Han 16:1
Fil 2:19
f 1Kor 4:17
g Heb 4:16
2Jo 3
h Han 20:1
Fil 2:24
i 1Ti 4:11
j Ga 1:6
2Jo 9
k 1Ti 4:7
2Ti 4:4
Tit 1:14
l 1Ti 6:20
2Ti 2:14

2e kolom

a Ro 13:8
Ga 5:6
b Mt 5:8
2Ti 2:22
c Han 23:1
Han 24:16
1Ti 3:9
1Pe 3:16

wordt uitgedeeld in verband met
geloof. **5** In werkelijkheid is het
doel van deze opdracht liefde[a] uit
een rein hart[b] en uit een goed
geweten[c] en uit geloof zonder
huichelarij.[d] **6** Door van deze
dingen af te wijken, hebben zekere personen zich tot zinloos
gepraat[e] gekeerd;[f] **7** zij willen
leraren[g] van de wet[h] zijn, maar
begrijpen niet eens de dingen die
zij zeggen noch de dingen waaromtrent zij sterke beweringen
doen.

8 Nu weten wij dat de Wet voortreffelijk is,[i] mits men haar op
wettige wijze hanteert,[j] **9** in de
wetenschap van het feit dat de
wet niet voor een rechtvaardig

d Ro 12:9; 2Kor 6:6; Jak 3:17; e 1Ti 6:20; f 2Ti 2:18; g Jak 3:1; h Ro 3:19; i Ro 7:12; j Ro 7:14; Heb 10:1.

mens wordt afgekondigd, maar
voor wettelozen[a] en weerspan-
nigen,[b] goddelozen en zondaars,
voor hen die liefderijke goedheid
missen[c] en voor bespotters van
al wat heilig is, voor vadermoor-
denaars en moedermoordenaars,
doodslagers, **10** hoereerders,[d]
mannen die bij personen van het
mannelijk geslacht liggen, ont-
voerders van mensen, leugenaars,
voor hen die vals zweren[e] en al
wat verder in strijd is[f] met de ge-
zonde leer[g] **11** overeenkomstig
het glorierijke goede nieuws van
de gelukkige[h] God, dat mij werd
toevertrouwd.[i]

12 Ik ben Christus Jezus, onze
Heer, die mij kracht heeft ver-
leend, dankbaar, omdat hij mij
getrouw[j] heeft geacht door mij
aan een bediening toe te wijzen,[k]
13 ofschoon ik vroeger een las-
teraar en een vervolger[l] en een
onbeschaamd[m] mens was. Niette-
min werd mij barmhartigheid be-
toond[n] omdat ik onwetend[o] was en
in ongeloof handelde. **14** Maar
de onverdiende goedheid van on-
ze Heer is buitengewoon over-
vloedig[p] geweest, gepaard aan
geloof en liefde die in verband
met Christus Jezus is.[q] **15** Be-
trouwbaar is het woord en alle
aanneming waard,[r] dat Christus
Jezus in de wereld is gekomen om
zondaars te redden.[s] Van hen ben
ik de voornaamste.[t] **16** Niette-
min was de reden waarom mij
barmhartigheid werd betoond,[u]
dat Christus Jezus door bemid-
deling van mij, als het voornaam-
ste geval, al zijn lankmoedig-
heid zou kunnen bewijzen tot
een voorbeeld voor hen die hun
geloof op hem zullen gronden,[v]
waardoor zij eeuwig leven ver-
krijgen.[w]

17 Aan de Koning der eeuwig-
heid[x] nu, onvergankelijk,[y] onzicht-
baar,[z] [de] enige God,[a] zij eer en
heerlijkheid tot in alle eeuwig-
heid.[b] Amen.

18 Deze opdracht[c] vertrouw ik
u toe, kind, Timotheüs, overeen-
komstig de voorzeggingen[a] die
rechtstreeks tot u hebben ge-
leid, opdat gij op grond daarvan
moogt voortgaan de voortreffelij-
ke oorlog te voeren,[b] **19** terwijl
gij het geloof en een goed geweten
behoudt,[c] dat sommigen van zich
hebben afgestoten,[d] en zij heb-
ben schipbreuk geleden betreffen-
de [hun] geloof.[e] **20** Tot hen be-
horen Hymenęüs[f] en Alexąnder,[g]
en ik heb hen aan Sątan overge-
geven,[h] opdat hun door streng
onderricht geleerd moge worden
niet te lasteren.[i]

2 Allereerst vermaan ik daar-
om dat er smekingen, gebe-
den,[j] voorbeden, dankzeggingen
worden gedaan betreffende alle
soorten van mensen,[k] **2** betref-
fende koningen[l] en allen die een
hoge positie bekleden,[m] opdat wij
een kalm en rustig leven mogen
blijven leiden met volledige god-
vruchtige toewijding en ernst.[n]
3 Dit is voortreffelijk en aange-
naam[o] in de ogen van onze Red-
der, God,[p] **4** wiens wil het is dat
alle soorten van mensen[q] worden
gered[r] en tot een nauwkeurige
kennis[s] van de waarheid komen.[t]
5 Want er is één God[u] en één
middelaar[v] tussen God[w] en men-
sen,[x] een mens, Christus Jezus,[y]
6 die zichzelf gegeven heeft als
een overeenkomstige losprijs voor
allen[z] — [hiervan] dient op de
speciaal daarvoor bestemde tijden
getuigenis te worden afgelegd.
7 Met het oog op dit getuigenis[a]
werd ik aangesteld als een predi-
ker en een apostel[b] — ik zeg de
waarheid,[c] ik lieg niet — als een
leraar van natiën[d] inzake geloof[e]
en waarheid.

8 Daarom wens ik dat in elke
plaats de mannen zich aan gebed
wijden, waarbij zij loyale handen

HFDST. 1

a Ga 3:19
b Ro 2:21
c 2Ti 3:2
d Ro 2:22
e Han 5:3
Ro 1:31
f Ro 2:23
g 2Ti 1:13
Tit 1:9
h Ps 104:31
i Ga 2:7
Kol 1:25
1Th 2:4
j 1Kor 4:2
k Han 9:15
2Kor 3:6
l Han 8:3
Ga 1:13
Fil 3:6
m Han 9:1
n 1Kor 7:25
o Han 3:17
p Ro 5:20
q 2Ti 1:13
r 1Ti 4:9
s Lu 5:32
2Kor 5:19
1Jo 2:2
t Han 9:1
1Kor 15:9
u 2Kor 4:1
v Jo 6:40
Jo 20:31
w Ju 21
x Ps 10:16
Ps 29:10
Da 6:26
Opb 15:3
y Ro 1:23
z Jo 1:18
Kol 1:15
a De 6:4
Jes 43:10
1Kor 8:4
b Ps 90:2
c 1Ti 6:13

2e kolom

a Han 16:2
b 2Ti 2:3
c 1Ti 1:5
d Heb 3:12
2Pe 2:1
e 1Ti 6:9
2Pe 2:1
f 2Ti 2:17
g 2Ti 4:14
h 1Kor 5:5
1Kor 5:13
i Sp 11:9
Han 13:45

HFDST. 2

j Ro 12:12
k Ga 3:28
l Han 26:27
m Mt 5:44
1Pe 2:14
n Jer 29:7
o Ro 12:2
p Ju 25
q Ro 5:18
Ro 9:24
1Ti 4:10
r Jes 45:22; Han 17:30; 1Kor 12:13; s Ef 1:17; Fil 1:9; t 2Ti 2:25; u De 6:4; Ro 3:30; 1Kor 8:4; v Heb 8:6; Heb 9:15; Heb 12:24; w Ga 3:20; x 1Kor 11:25; Ga 3:29; Ef 5:27; Heb 2:16; y Han 4:12; Ro 5:15; Kol 2:13; 2Ti 1:10; z Mt 20:28; Mr 10:45; Kol 1:14; a Han 9:15; b Ro 1:5; Ga 2:8; c Ro 9:1; d Ga 1:16; e Ro 3:22; Ga 5:6.

opheffen,[a] zonder gramschap[b] en
woordenstrijd.[c] **9** Evenzo wens
ik dat de vrouwen zich in wel-
verzorgde kleding sieren, met
bescheidenheid[d] en gezond ver-
stand, niet met [bijzondere] haar-
vlechtingen en goud of parels of
zeer kostbare kleding,[e] **10** maar
zoals het vrouwen die belijden
God te vereren, past,[f] namelijk
door middel van goede werken.[g]
11 Een vrouw lere in stilheid,
met volledige onderdanigheid.[h]
12 Ik sta een vrouw niet toe te
onderwijzen[i] of autoriteit over een
man te oefenen,[j] maar zij moet
in stilheid zijn. **13** Want Adam
werd het eerst gevormd, daarna
Eva.[k] **14** Ook werd Adam niet
bedrogen,[l] maar de vrouw werd
grondig bedrogen[m] en geraakte
in overtreding.[n] **15** Zij zal echter door middel van het baren van
kinderen[o] veilig behouden blijven,
mits zij volharden in geloof en liefde en heiliging, gepaard aan gezond verstand.[p]

3 Die verklaring is betrouwbaar.[q]
Indien iemand een opzienersambt[r] tracht te verkrijgen, begeert hij een voortreffelijk werk.
2 De opziener moet daarom onberispelijk[s] zijn, de man van één
vrouw, matig[t] in gewoonten, gezond van verstand,[u] ordelijk,[v]
gastvrij,[w] bekwaam om te onderwijzen,[x] **3** geen dronken ruziemaker,[y] niet iemand die slaat,[z]
maar redelijk,[a] niet strijdlustig,[b]
niet iemand die geld liefheeft,[c]
4 iemand die op een voortreffelijke wijze de leiding over zijn eigen
huisgezin heeft,[d] die kinderen met
alle ernst in onderworpenheid
heeft[e] **5** (immers, indien iemand
zijn eigen huisgezin niet weet te
leiden, hoe zal hij dan voor Gods
gemeente zorg kunnen dragen?);
6 geen pasbekeerde,[f] opdat hij
niet opgeblazen wordt [van trots][g]
en in het oordeel valt dat over
de Duivel werd geveld.[h] **7** Verder moet hij ook een voortreffelijk
getuigenis hebben van de mensen
buiten,[i] opdat hij niet tot smaad
wordt en in een strik[a] van de Duivel valt.
8 Dienaren in de bediening[b]
moeten insgelijks ernstig zijn,
niet dubbeltongig, zich niet overgevend aan veel wijn, niet belust
op oneerlijke winst,[c] **9** het heilige geheim[d] van het geloof behoudend met een rein geweten.[e]
10 Laten dezen ook eerst op
[hun] geschiktheid worden beproefd[f] [en] daarna, wanneer zij
vrij van beschuldiging zijn,[g] als
dienaren werkzaam zijn.
11 Vrouwen moeten insgelijks
ernstig zijn, geen lasteraarsters,[h]
matig[i] in gewoonten, getrouw in
alle dingen.[j]
12 Dienaren in de bediening
moeten mannen van één vrouw
zijn[k] en op een voortreffelijke
wijze de leiding over kinderen
en hun eigen huisgezin hebben.[l]
13 Want zij die op een voortreffelijke wijze dienen, verwerven
zich een voortreffelijke reputatie[m]
en grote vrijmoedigheid van spreken[n] in het geloof in verband met
Christus Jezus.
14 Ik schrijf u deze dingen, ofschoon ik hoop binnenkort naar
u toe te komen,[o] **15** maar voor
het geval ik word opgehouden,
opdat gij weet hoe gij u behoort
te gedragen in Gods huisgezin,[p]
dat de gemeente van [de] levende
God is, een pilaar en ondersteuning[q] van de waarheid. **16** Ja,
het heilige geheim[r] van deze godvruchtige toewijding is, zoals algemeen wordt erkend, groot: 'Hij
werd openbaar gemaakt in het
vlees,[s] werd rechtvaardig verklaard in geest,[t] is verschenen
aan engelen,[u] werd gepredikt onder natiën,[v] werd geloofd in [de]
wereld,[w] werd opgenomen in heerlijkheid.'[x]

HFDST. 2

a Ps 141:2
b Ga 5:20
Jak 1:20
c Fil 2:14
d Jak 3:17
e 1Pe 3:3
f Sp 31:30
1Pe 3:4
g Han 21:9
h Ef 5:24
i 1Kor 14:34
j Ge 3:16
k Ge 2:18
1Kor 11:8
l Ge 3:6
m Ge 3:13
n 2Kor 11:3
o 1Ti 5:14
p 1Ti 2:9

HFDST. 3

q 2Ti 2:11
r Ex 18:21
De 1:13
Jer 3:15
Han 20:28
Tit 1:5
s Lu 1:6
Ro 16:19
Fil 2:15
1Ti 6:14
t Sp 23:20
u Ro 12:3
2Kor 5:13
1Pe 4:7
v Ro 4:12
Ga 5:25
Fil 3:16
w Han 28:7
Tit 1:8
1Pe 4:9
x 1Ti 5:17
2Ti 2:24
Tit 1:9
Jak 3:1
y Ro 13:13
z Tit 1:7
a Fil 4:5
Jak 3:17
b Ro 12:18
Jak 3:18
c Heb 13:5
1Pe 5:2
d Joz 24:15
Tit 1:6
e Ef 6:4
f Han 8:13
1Ti 5:22
g Ez 28:17
Han 8:19
h Lu 8:31
Han 8:22
Opb 20:3
i Han 16:2
Han 22:12
2Kor 8:21
1Th 4:12

2e kolom

a 2Ti 2:26
b Fil 1:1
c Han 6:3
Tit 1:7
1Pe 5:2
d Ef 3:3
Ef 3:6

e Han 24:16; 1Ti 1:5; 1Ti 1:19; 2Ti 1:3; 1Pe 3:16;
f 2Kor 8:22; g Da 6:5; 1Pe 2:12; h Sp 11:13; 1Ti
5:13; i Sp 23:20; j Tit 2:3; k 1Ti 3:2; Tit 1:6;
l 1Ti 3:4; m Ps 15:1; n Ef 6:19; Heb 3:6; o Flm 22;
p Ef 2:19; Heb 3:6; q 2Ti 2:2; r Ge 3:15; s Jo 1:14;
Jo 18:37; Fil 2:7; t 1Pe 3:18; u 1Pe 3:22; v Kol
1:23; w Kol 1:6; x Ps 2:6; Mt 24:30.

4 De geïnspireerde uitspraak
zegt echter uitdrukkelijk dat
in latere tijdsperiodes[a] sommi-
gen zullen afvallen[b] van het ge-
loof, omdat zij aandacht schenken
aan misleidende geïnspireerde uit-
spraken[c] en leringen van demo-
nen,[d] **2** door de huichelarij van
mensen die leugens spreken,[e] die
in hun geweten[f] gebrandmerkt
zijn, **3** die verbieden te trou-
wen[g] en gebieden zich te onthou-
den van spijzen[h] die God heeft
geschapen[i] om met dankzegging
te worden gebruikt door hen die
geloof hebben[j] en de waarheid
nauwkeurig kennen. **4** De reden
hiervoor is dat elke schepping van
God voortreffelijk is,[k] en niets
is verwerpelijk[l] indien het met
dankzegging wordt aanvaard,[m]
5 want het wordt geheiligd door
middel van Gods woord en gebed
erover.

6 Door de broeders deze raadge-
vingen te verstrekken, zult gij een
voortreffelijk dienaar van Chris-
tus Jezus zijn, gevoed met de
woorden van het geloof en van de
voortreffelijke leer,[n] die gij nauw-
gezet hebt gevolgd.[o] **7** Maar wijs
de onware verhalen waardoor
wat heilig is geweld wordt aan-
gedaan en die oudevrouwenpraat
zijn af.[p] Oefen u daarentegen met
godvruchtige toewijding als uw
doel.[q] **8** Want lichamelijke oefe-
ning is nuttig voor weinig, maar
godvruchtige toewijding[r] is nut-
tig voor alle dingen,[s] daar ze
een belofte inhoudt voor het te-
genwoordige en het toekomen-
de leven.[t] **9** Die verklaring is
betrouwbaar en alle aanneming
waard.[u] **10** Want hiertoe wer-
ken wij hard en spannen wij ons
in,[v] omdat wij onze hoop[w] hebben
gevestigd op een levende God, die
een Redder[x] is van alle soorten
van mensen,[y] in het bijzonder van
getrouwen.[z]

11 Blijf deze geboden[a] geven
en ze onderwijzen.[b] **12** Laat nie-
mand ooit neerzien op uw jeugd.[c]
Integendeel, word een voorbeeld[a]
voor de getrouwen[b] in spreken,
in gedrag, in liefde, in geloof, in
eerbaarheid.[c] **13** Ga er, totdat
ik kom, mee voort u toe te leg-
gen op het voorlezen,[d] het verma-
nen, het onderwijzen. **14** Veron-
achtzaam de gave[e] in u niet, die u
werd gegeven door middel van een
voorzegging[f] en toen het lichaam
van oudere mannen u de han-
den oplegde.[g] **15** Denk diep over
deze dingen na,[h] ga er geheel in op,
opdat uw vooruitgang[i] aan allen
openbaar moge zijn. **16** Schenk
voortdurend aandacht aan uzelf[j]
en aan uw onderwijs.[k] Blijf bij deze
dingen, want door dit te doen, zult
gij zowel uzelf redden als hen die
naar u luisteren.[l]

5 Kritiseer een oudere man niet
streng.[m] Integendeel, spreek
hem met aandrang toe als een va-
der, jongere mannen als broeders,
2 oudere vrouwen[n] als moeders,
jongere vrouwen als zusters[o] met
alle eerbaarheid.

3 Eer weduwen die werkelijk
weduwen zijn.[p] **4** Maar indien
een weduwe kinderen of kleinkin-
deren heeft, laten die dan eerst
leren in hun eigen huisgezin god-
vruchtige toewijding te beoefe-
nen[q] en een passende vergoeding
aan hun ouders en grootouders
te blijven betalen,[r] want dit is
aangenaam in Gods ogen.[s] **5** De
vrouw nu die werkelijk weduwe
is en behoeftig is achtergelaten,[t]
heeft haar hoop op God gesteld[u]
en houdt aan in smekingen en
gebeden, nacht en dag.[v] **6** Maar
zij die genot vindt in bevrediging
der zinnen,[w] is dood[x] hoewel zij
leeft. **7** Blijf daarom deze gebo-
den geven,[y] opdat zij onberispelijk
mogen zijn.[z] **8** Ja, indien iemand
niet voor de zijnen zorgt,[a] en in
het bijzonder voor hen die leden
van zijn huisgezin zijn,[b] dan heeft

HFDST. 4

a 2Ti 4:3
b 2Th 2:3
c 2Th 2:2
2Pe 2:1
d 2Kor 11:14
Opb 16:14
e Han 20:30
2Ti 2:16
2Pe 2:3
f Han 24:16
1Ti 1:5
Heb 10:22
g 1Kor 7:36
1Kor 9:5
Heb 13:4
h Ro 14:3
i Ge 9:3
j Ro 14:17
1Kor 10:25
k Ge 1:31
l Han 10:15
m Han 27:35
n Tit 2:1
o 2Ti 2:15
2Ti 3:14
p 1Ti 6:20
Tit 1:14
q 2Pe 1:7
r Ro 12:1
1Kor 10:31
Ef 6:7
s Mt 6:33
Ro 8:28
t Jo 17:3
u 1Ti 1:15
v Lu 13:24
w 1Pe 1:3
x Ju 25
y Ga 3:28
1Ti 2:4
z Ps 31:23
a 1Kor 14:37
1Kor 16:1
1Th 4:11
b 1Ti 6:3
c 1Kor 16:11
Tit 2:15

2e kolom

a Fil 3:17
b Kol 3:12
c Ga 5:22
Jak 3:17
d Han 13:15
Kol 4:16
1Th 5:27
e Han 19:6
1Kor 14:1
f 1Ti 1:18
g Han 6:6
Han 13:3
h Sp 15:28
i Fil 1:25
j Han 20:28
k 2Ti 4:2
Tit 2:1
l Ro 11:14
1Kor 9:22
1Pe 3:15

HFDST. 5

m Le 19:32
Tit 2:2
n Tit 2:3
o Mr 3:35
p 1Ti 5:16
q 1Ti 5:8

r Mt 15:4; Ef 6:2; s Sp 23:22; t Jak 1:27; u Jer 49:11; 1Kor 7:34; v Lu 2:37; Lu 18:1; w Kol 3:5; x Ef 2:1; Kol 2:13; y 1Ti 4:11; z 1Ti 6:14; a Mt 15:5; b Jes 58:7.

hij het geloof[a] verloochend[b] en is erger dan een ongelovige.

9 Een weduwe worde op de lijst geplaatst wanneer zij niet minder dan zestig jaar oud is, de vrouw van één man,[c] **10** van wie getuigenis wordt afgelegd omtrent voortreffelijke werken,[d] of zij kinderen heeft grootgebracht,[e] of zij vreemden gastvrij heeft ontvangen,[f] of zij de voeten van heiligen heeft gewassen,[g] of zij verdrukten heeft bijgestaan,[h] of zij ijverig is geweest in ieder goed werk.[i]

11 Wijs daarentegen jongere weduwen af, want wanneer hun seksuele driften tussen hen en de Christus zijn gekomen,[j] willen zij trouwen **12** en halen een oordeel over zich omdat zij hun eerste [uiting van] geloof hebben geminacht.[k] **13** Terzelfder tijd leren zij ook zonder bezigheid te zijn, door doelloos bij de huizen rond te lopen; ja, niet alleen zonder bezigheid, maar ook praatzuchtig en zich inlatend met andermans zaken[l] en sprekend over dingen waarover zij niet behoren [te spreken]. **14** Daarom wens ik dat de jongere weduwen trouwen,[m] kinderen baren,[n] een huishouding besturen en de tegenstander geen aanleiding tot schimpen geven.[o] **15** Sommigen hebben zich in feite reeds afgekeerd om Satan te volgen. **16** Indien een gelovige vrouw weduwen heeft, laat zij hen dan bijstaan,[p] zodat de gemeente er niet mee belast wordt. Deze kan dan degenen bijstaan die werkelijk weduwen zijn.[q]

17 De oudere mannen die op een voortreffelijke wijze de leiding hebben,[r] moet dubbele eer waardig worden geacht,[s] vooral degenen die hard werken wat spreken en onderwijzen betreft.[t] **18** Want de schriftplaats luidt: „Gij moogt een stier niet muilbanden wanneer hij het graan uitdorst”,[u] en: „De werkman is zijn loon waard.”[v] **19** Aanvaard geen beschuldiging tegen een oudere man dan alleen op grond van de verklaring van twee of drie getuigen.[a] **20** Wijs personen die zonde beoefenen,[b] voor alle aanwezigen terecht,[c] opdat ook de overigen vrees mogen hebben.[d] **21** Ik gelast u plechtig voor het aangezicht van God en Christus Jezus[e] en de uitverkoren engelen, deze dingen zonder vooroordeel in acht te nemen en niets te doen overeenkomstig een neiging tot vooringenomenheid.[f]

22 Leg nooit iemand haastig de handen[g] op;[h] heb ook geen deel aan de zonden van anderen;[i] bewaar uw eerbaarheid.[j]

23 Drink niet langer water, maar gebruik wat wijn[k] ter wille van uw maag en uw veelvuldige ziektegevallen.

24 De zonden van sommige mensen zijn duidelijk openbaar[l] en leiden direct tot een oordeel, doch wat andere mensen betreft, [hun zonden] worden ook openbaar, [maar] later.[m] **25** Evenzo zijn ook de voortreffelijke werken duidelijk openbaar,[n] en die waarmee het anders gesteld is, kunnen niet verborgen blijven.[o]

6 Laten allen die als slaven onder een juk zijn, hun eigenaars alle eer waardig blijven achten,[p] opdat er nimmer ten nadele van de naam van God en de leer gesproken wordt.[q] **2** Laten bovendien zij die gelovige eigenaars[r] hebben, niet op hen neerzien[s] omdat zij broeders zijn.[t] Integendeel, laten zij des te bereidwilliger slaven zijn, omdat zij die de voordelen van hun goede dienst ontvangen, gelovigen en geliefden zijn.

Blijf deze dingen onderwijzen[u] en deze vermaningen geven. **3** Indien iemand een andere leer brengt[v] en niet instemt met ge-

HFDST. 5

a Ju 3
b Tit 1:16
c 1Ti 3:2
d Han 9:39; 1Ti 2:10
e 1Ti 2:15
f Heb 13:2; 1Pe 4:9
g 1Sa 25:41; Jo 13:5; Jo 13:14
h 1Ti 5:16; Jak 1:27
i Sp 31:27
j 1Kor 7:9
k Opb 2:4
l 2Th 3:11; 1Ti 3:11; 1Pe 4:15
m 1Kor 7:9
n 1Ti 2:15
o Tit 2:8
p 1Ti 5:10
q De 15:11; 1Ti 5:5; Jak 1:27
r Ro 12:8; Heb 13:17; 1Pe 5:2
s Han 28:10
t 1Th 5:12; Heb 13:7
u De 25:4; 1Kor 9:9
v Le 19:13; Mt 10:10; Ga 6:6

2e kolom

a De 19:15; Mt 18:16; 2Kor 13:1; Heb 10:28
b 1Kor 15:34; 1Jo 3:9
c Sp 28:23; Ef 5:11; Tit 1:9; Tit 1:13; Opb 3:19
d De 13:11; Ga 2:14
e 2Ti 4:1
f Le 19:15; Jak 3:17
g 1Ti 4:14
h Han 6:6; Han 14:23; 1Ti 3:6
i 2Jo 11; Opb 18:4
j 1Ti 4:12; 1Jo 3:3
k Lu 10:34; 1Ti 3:8
l Sp 28:13; Ga 5:19
m Joz 7:11; Heb 4:13
n Mt 5:16; 1Ti 3:7

o Mt 10:26; Lu 12:2; 1Kor 4:5; **HFDST. 6** p Ro 13:7; Ef 6:5; Kol 3:22; q Ro 2:24; Tit 2:5; 1Pe 2:13; r Ef 6:9; s Kol 4:1; t Flm 16; u 1Ti 4:11; v Sp 11:9; Jer 17:13; Ga 1:7.

zonde[a] woorden, die van onze
Heer Jezus Christus, noch met
de leer die in overeenstemming
is met godvruchtige toewijding,[b]
4 dan is hij opgeblazen [van
trots][c] en begrijpt niets,[d] maar is
geestelijk[e] ziek in verband met
twistvragen en debatten over
woorden.[f] Uit die dingen komen
voort: afgunst,[g] twist, schim-
pend[h] gepraat, boze vermoedens,
5 heftige twistgesprekken over
kleinigheden van de zijde van
mensen die verdorven van geest
zijn[i] en beroofd van de waarheid[j]
en denken dat godvruchtige toe-
wijding een middel tot gewin is.[k]
6 Ze is ongetwijfeld een mid-
del tot groot gewin,[l] [deze] god-
vruchtige toewijding[m] gepaard
aan het genoegen nemen met wat
men heeft.[n] **7** Want wij hebben
niets in de wereld meegebracht
en kunnen er ook niets uit mee-
nemen.[o] **8** Wanneer wij daar-
om voedsel, kleding en onderdak
hebben, zullen wij daarmee te-
vreden zijn.[p]

9 Zij echter die besloten zijn
rijk te worden, vallen in verzoe-
king[q] en een strik en vele zin-
neloze en schadelijke begeerten,[r]
die de mensen in vernietiging
en verderf storten.[s] **10** Want de
liefde[t] voor geld is een wortel[u]
van allerlei schadelijke dingen,[v]
en door hun streven op die lief-
de te richten, zijn sommigen van
het geloof afgedwaald en hebben
zich overal met vele pijnen door-
boord.[w]

11 Gij echter, o mens van God,
ontvlied deze dingen.[x] Streef daar-
entegen naar rechtvaardigheid,
godvruchtige toewijding, geloof,
liefde, volharding, zachtaardig-
heid.[y] **12** Strijd de voortreffe-
lijke strijd van het geloof,[z] grijp
het eeuwige leven stevig vast,
waartoe gij werdt geroepen en
waarvan gij ten overstaan van
vele getuigen de voortreffelijke
openbare bekendmaking[a] hebt af-
gelegd.

HFDST. 6

a 2Ti 1:13
b Tit 1:1
c Sp 28:25 Ga 6:3 1Ti 3:6
d 1Kor 8:2
e Ro 1:28 Tit 3:11
f 2Ti 2:14 Tit 1:10 Tit 3:9
g Ga 5:21
h 2Pe 2:11
i 2Kor 11:3 2Ti 3:8 Ju 10
j Fil 3:18 2Ti 4:4 Tit 1:14
k 1Kor 13:2 1Pe 5:2
l 2Kor 4:18 Fil 1:21
m Ro 12:1 1Ti 3:16
n Fil 4:11
o Job 1:21 Ps 49:17
p Sp 30:8 Heb 13:5
q Mt 13:22 Jak 5:1
r Sp 20:21 Kol 3:5 Tit 1:7
s Sp 28:20 Sp 28:22
t Mt 6:24 Lu 12:34 Heb 12:1
u Jak 1:15
v De 16:19 Ez 22:12
w 1Ti 1:19
x 2Ti 2:22
y Sp 15:1 Mt 5:5 Ga 5:22 Kol 3:12 1Pe 3:15
z 1Kor 9:26 Ju 3
a Heb 10:23

2e kolom

a Jes 55:4
b Mt 27:11
c Jo 18:36 Jo 19:11
d 1Th 4:2
e 2Th 2:8 2Ti 4:1 2Ti 4:8
f Da 7:14
g Han 1:7
h Da 2:44 Opb 17:14
i Opb 19:16
j Heb 7:16 Heb 7:25
k Han 9:3 Han 22:6 Opb 1:16
l Mt 25:37 Jo 14:19 1Pe 3:18
m Jo 17:24

13 Voor het aangezicht van
God, die alles in het leven houdt,
en van Christus Jezus, die als
een getuige[a] voor Pontius Pila-
tus[b] de voortreffelijke openbare
bekendmaking heeft afgelegd,[c] be-
veel ik u[d] **14** dat gij het gebod op
een onbevlekte en onberispelijke
wijze onderhoudt tot de manifes-
tatie[e] van onze Heer Jezus Chris-
tus. **15** Deze [manifestatie] zal
de gelukkige en enige Machthe-
ber[f] op de daarvoor bestemde tij-
den[g] tonen, [hij,] de Koning[h] van
hen die als koningen regeren en
Heer[i] van hen die als heren rege-
ren, **16** die alleen onsterfelijk-
heid heeft,[j] die in een ontoegan-
kelijk licht woont,[k] die geen der
mensen gezien heeft of zien kan.[l]
Hem zij eer[m] en eeuwige macht.
Amen.

17 Beveel hun die rijk zijn[n] in
het tegenwoordige samenstel van
dingen, niet hooghartig te zijn[o] en
hun hoop niet op onzekere rijk-
dom te vestigen,[p] maar op God,
die ons alle dingen rijkelijk ver-
schaft om ervan te genieten;[q]
18 goed te doen,[r] rijk te zijn in
voortreffelijke werken,[s] vrijgevig
te zijn, mededeelzaam,[t] **19** voor
zichzelf een voortreffelijk funda-
ment[u] voor de toekomst veilig als
een schat wegleggend,[v] opdat zij
het werkelijke leven stevig mogen
vastgrijpen.[w]

20 O Timotheüs, behoed wat
u is toevertrouwd[x] en keer u af
van de holle klanken waardoor
wat heilig is geweld wordt aan-
gedaan, en van de tegenstrijdig-
heden der valselijk zo genoem-
de „kennis”.[y] **21** Door met zulk
een [kennis] te geuren, zijn som-
migen van het geloof afgeweken.[z]

Moge de onverdiende goedheid
met ulieden zijn.

n Mr 10:23; o Sp 28:11; p Mt 13:22; q Pr 5:19; Mt 6:33; Jak 1:17; r Ef 4:28; Jak 1:27; s Mt 28:19; Tit 3:8; t Ro 12:13; 2Kor 8:14; u Lu 6:48; 2Ti 2:19; v Mt 6:20; w Lu 16:9; x 2Ti 3:14; 2Ti 4:5; Tit 1:9; y 1Kor 2:13; 1Kor 3:19; Kol 2:8; z 1Ti 1:19.

DE TWEEDE BRIEF AAN

TIMOTHEÜS

1 Paulus, een apostel van Christus Jezus door de wil van God,[a] overeenkomstig de belofte van het leven[b] dat in eendracht met Christus Jezus is,[c] **2** aan Timotheüs, een geliefd kind:[d]

Moge er onverdiende goedheid, barmhartigheid, vrede van God, [de] Vader, en Christus Jezus, onze Heer, zijn.[e]

3 Ik ben God dankbaar, voor wie ik evenals mijn voorvaders[f] en met een rein geweten[g] heilige dienst verricht,[h] dat ik nooit nalaat u in mijn smekingen te gedenken,[i] terwijl ik nacht en dag **4** ernaar verlang u te zien[j] wanneer ik denk aan uw tranen, opdat ik met vreugde vervuld mag worden. **5** Want mij komt voor de geest het geloof[k] dat in u is, zonder enige huichelarij,[l] en dat eerst in uw grootmoeder Loïs en uw moeder Eunice heeft gewoond, maar waarvan ik overtuigd ben dat het ook in u is.

6 Juist om die reden herinner ik u eraan de gave[m] van God die in u is door de oplegging van mijn handen,[n] als een vuur[o] aan te wakkeren. **7** Want God heeft ons niet een geest van lafhartigheid gegeven,[p] maar van kracht[q] en van liefde en van gezond verstand.[r] **8** Schaam u daarom niet voor het getuigenis over onze Heer,[s] noch voor mij, een gevangene om zijnentwil,[t] maar draag uw deel in het lijden[u] van kwaad voor het goede nieuws overeenkomstig de kracht van God.[v] **9** Hij heeft ons gered[w] en ons geroepen met een heilige roeping,[x] niet op grond van onze werken,[y] maar op grond van zijn eigen voornemen en onverdiende goedheid. Deze werd ons in verband met Christus Jezus vóór ver in het verleden liggende tijden verleend,[z] **10** maar nu is ze duidelijk zichtbaar gemaakt door de manifestatie[a] van onze Redder, Christus Jezus, die de dood heeft tenietgedaan,[b] maar licht[a] heeft geworpen op leven[b] en onverderfelijkheid,[c] door middel van het goede nieuws,[d] **11** waarvoor ik als prediker en apostel en leraar werd aangesteld.[e]

12 Juist om die reden lijd[f] ik ook deze dingen, maar ik schaam mij er niet voor.[g] Want ik ken degene in wie ik geloof heb gesteld, en ik heb het vaste vertrouwen dat hij datgene wat ik hem heb toevertrouwd, kan behoeden[h] tot die dag.[i] **13** Blijf vasthouden aan het patroon van gezonde[j] woorden die gij van mij hebt gehoord, met het geloof en de liefde die in verband met Christus Jezus zijn.[k] **14** Behoed dit voortreffelijke, u toevertrouwde pand[l] door middel van de heilige geest, die in ons woont.[m]

15 Dit weet gij, dat allen in het [district] Asia[n] zich van mij hebben afgekeerd.[o] Tot hen behoren Fygelus en Hermogenes. **16** Moge de Heer het huisgezin van Onesiforus[p] barmhartigheid schenken, want hij heeft mij dikwijls verkwikking verschaft,[q] en hij heeft zich niet geschaamd voor mijn ketenen.[r] **17** Integendeel, toen hij zich in Rome bevond, heeft hij naarstig naar mij gezocht en mij gevonden.[s] **18** De Heer geve hem dat hij barmhartigheid bij Jehovah vindt[t] op die dag.[u] En gij weet heel goed welke diensten hij allemaal in Efeze heeft bewezen.

2 Gij daarom, mijn kind,[v] blijf kracht verwerven[w] in de onverdiende goedheid[x] die in verband met Christus Jezus is, **2** en de dingen die gij van mij gehoord hebt met de ondersteuning van vele getuigen,[y] vertrouw die toe aan getrouwe mensen, die op hun beurt voldoende bekwaam zullen

HFDST. 1

a Jo 6:44; 2Kor 1:1
b Jo 3:16; Ro 2:7; 1Pe 1:4
c Jo 6:40
d 1Kor 4:17
e 1Ti 1:2; 2Jo 3
f Ro 11:1
g Han 23:1
h Ro 1:9; Ro 12:1
i 1Th 1:2
j 2Ti 4:9
k Han 16:2
l 1Ti 1:5; 1Ti 4:6
m Han 19:6; 1Kor 14:1
n Han 13:3; 1Ti 4:14
o Ro 12:11; 1Th 5:19
p Ro 8:15; 1Th 2:2; Opb 21:8
q Lu 24:49; Han 1:8; 1Kor 1:18; Ef 4:23
r Ro 1:16
t Ef 3:1; 2Ti 2:9
u Kol 1:24; 2Ti 2:3
v 2Kor 6:7; Fil 4:13; Kol 1:11; 1Pe 1:5
w Han 2:47; Ef 2:5
x Ro 8:28; Ef 1:4; Heb 3:1
y Ef 2:8; Tit 3:5
z 1Pe 1:20
a Jo 1:14; Heb 2:9
b 1Kor 15:54; Heb 2:14

2e kolom

a Jo 1:9
b Jo 1:4; Jo 5:24; 1Jo 1:2
c 1Pe 1:4
d Ro 1:16
e Han 9:15; Ef 3:7; 1Ti 2:7
f Han 9:16; Ef 3:1; 1Pe 4:19
g 2Kor 4:2
h 1Ti 6:20
i 2Ti 4:8
j 1Ti 6:3; Tit 1:9
k Fil 4:9; 2Ti 2:2; 2Ti 3:14
l Ga 2:7; 1Ti 4:14
m Ro 8:11
n Han 19:10

o 2Ti 4:10; p 2Ti 4:19; q Flm 7; r Han 28:20; Ef 6:20; s Han 28:30; t Ex 34:6; Ro 9:15; Ef 2:4; u Ze 2:3; **HFDST. 2** v 1Ti 1:2; w Ef 6:10; x Jo 1:17; y 2Ti 1:13; 2Ti 3:14.

zijn om anderen te onderwijzen.[a]
3 Draag als een voortreffelijk soldaat[b] van Christus Jezus uw deel
in het lijden van kwaad.[c] **4** Niemand die als soldaat dient,[d] verwikkelt zich in de zakelijke bezigheden van het leven,[e] opdat hij
de goedkeuring moge verwerven van degene die hem als soldaat
in dienst heeft genomen. **5** Bovendien wordt iemand, ook als hij kampt in de spelen,[f] niet gekroond indien hij niet volgens de regels heeft gekampt. **6** De hardwerkende boer moet de eerste zijn die van de vruchten gebruikt.[g]
7 Denk voortdurend aan wat ik zeg; de Heer zal u werkelijk onderscheidingsvermogen in alle dingen geven.[h]

8 Houd in gedachte dat Jezus Christus uit de doden werd opgewekt[i] en uit het zaad van David was,[j] overeenkomstig het goede nieuws dat ik predik,[k] **9** in verband waarmee ik zelfs tot [gevangenis]boeien toe als een boosdoener kwaad te lijden heb.[l] Niettemin is het woord van God niet gebonden.[m] **10** Daarom ga ik voort alle dingen te verduren ter wille van de uitverkorenen,[n] opdat ook zij de redding mogen verkrijgen die in eendracht met Christus Jezus is, te zamen met eeuwige heerlijkheid.[o] **11** Betrouwbaar is het woord:[p] Stellig, indien wij te zamen zijn gestorven, zullen wij ook te zamen leven;[q] **12** indien wij blijven verduren, zullen wij ook te zamen als koningen regeren;[r] indien wij verloochenen,[s] zal ook hij ons verloochenen; **13** indien wij ontrouw zijn, hij blijft getrouw,[t] want hij kan zichzelf niet verloochenen.

14 Blijf hen aan deze dingen herinneren[u] en gelast[v] hun voor
het aangezicht van God als getuige,[w] niet te strijden over woorden,[x] iets wat in het geheel geen nut heeft, omdat zij die luisteren erdoor te gronde worden gericht. **15** Doe uw uiterste best om u goedgekeurd[y] aan God aan te bieden, als een werkman[z] die zich nergens over behoeft te schamen,[a] die het woord der waarheid juist hanteert.[b] **16** Maar mijd de holle klanken waardoor wat heilig is geweld wordt aangedaan;[c] want zij zullen tot steeds meer goddeloosheid voortgaan[d] **17** en hun woord zal zich verbreiden als gangreen.[e] Tot hen behoren Hymeneüs en Filetus.[f] **18** Dezen zijn van de waarheid afgeweken[g] door te zeggen dat de opstanding reeds is geschied;[h] en zij ondermijnen het geloof van sommigen.[i] **19** Toch blijft het vaste fundament van God staan,[j] en het heeft dit zegel: „Jehovah kent degenen die hem toebehoren",[k] en: „Een ieder die de naam van Jehovah noemt,[l] breke met onrechtvaardigheid."[m]

20 In een groot huis nu zijn niet alleen vaten van goud en zilver, maar ook van hout en aardewerk, en sommige voor een eervol doel, maar andere voor een doel waaraan geen eer verbonden is.[n] **21** Indien iemand de laatste daarom uit de weg blijft, zal hij een vat zijn voor een eervol doel, geheiligd, bruikbaar voor zijn eigenaar, toebereid voor ieder goed werk.[o] **22** Ontvlied dus de begeerten die aan de jeugd eigen zijn,[p] maar streef naar rechtvaardigheid,[q] geloof, liefde, vrede,[r] samen met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart.[s]

23 Wijs verder dwaze en domme twistvragen af,[t] daar gij weet dat ze strijd teweegbrengen.[u]
24 Een slaat van de Heer behoeft echter niet te strijden,[v] maar moet vriendelijk zijn jegens allen,[w] bekwaam om te onderwijzen,[x] iemand die zich onder het kwade in bedwang houdt[y] **25** en met zachtaardigheid degenen onderricht die niet gunstig gezind zijn,[z] daar God hun misschien berouw geeft,[a] hetwelk tot een nauwkeurige kennis van de waarheid

HFDST. 2

a Mt 28:20
b 1Ti 1:18
c 2Ti 1:8
d Flm 2
e 1Kor 9:7
f 1Kor 9:25
g 1Kor 9:7
1Kor 9:10
h Kol 1:9
1Jo 5:20
i Han 2:24
1Kor 15:4
j Han 2:30
Han 13:23
Ro 1:3
k Han 28:31
Ro 2:16
l Han 9:16
Fil 1:7
1Pe 2:20
m Kol 4:3
n Mt 22:14
2Kor 1:6
Ef 3:13
Kol 1:24
o Kol 1:27
2Th 2:14
1Pe 5:10
p 1Ti 1:15
q Ro 6:5
Ro 6:8
1Th 4:17
r Opb 3:21
Opb 20:4
s Mt 10:33
Lu 12:9
t 1Th 5:24
2Th 3:3
Opb 3:14
u 2Pe 1:12
v 2Ti 4:1
w 2Kor 12:3
x 1Ti 1:4
y Ro 14:18
1Th 2:4
z 1Ti 4:6

2e kolom

a Tit 2:8
b 2Ti 4:2
c 1Ti 4:7
1Ti 6:20
d 2Ti 3:13
e 1Kor 5:6
f 1Ti 1:20
g 1Ti 1:6
h 1Kor 15:12
i 1Ti 6:21
j Jes 28:16
Heb 11:10
k Nu 16:5
1Kor 8:3
l Jes 26:13
Ze 3:9
Ze 3:12
Ro 10:13
m Ze 3:13
n Ro 9:21
o 2Ti 3:17
Tit 3:1
p 1Kor 6:18
Ef 5:15
q 1Ti 6:11
r 1Pe 3:11
s Ga 5:22
1Ti 1:5
t 1Ti 1:4
1Ti 4:7
Tit 3:9
u Han 23:9
v Tit 1:7

w 1Th 2:7; x 1Ti 3:2; y Mt 5:39; z Sp 15:1; Lu 17:3; Ga 6:1; Tit 3:2; 1Pe 3:15; a Han 11:18.

leidt,[a] **26** en zij weer tot bezinning komen uit de strik[b] van de Duivel, aangezien zij door hem levend gevangen zijn[c] om diens wil te doen.

3 Maar weet dit, dat er in de laatste dagen[d] kritieke tijden zullen aanbreken, die moeilijk zijn door te komen.[e] **2** Want de mensen zullen zichzelf liefhebben, het geld liefhebben, [zullen] aanmatigend [zijn], hoogmoedig, lasteraars, ongehoorzaam aan ouders,[f] ondankbaar, deloyaal,[g] **3** zonder natuurlijke genegenheid,[h] niet ontvankelijk voor enige overeenkomst,[i] kwaadsprekers,[j] zonder zelfbeheersing, heftig,[k] zonder liefde voor het goede,[l] **4** verraders,[m] onbezonnen, opgeblazen [van trots],[n] met meer liefde voor genoegens dan liefde voor God,[o] **5** die een vorm van godvruchtige toewijding hebben,[p] maar de kracht ervan niet blijken te bezitten;[q] en keer u af van dezen.[r] **6** Want uit hun midden staan de mannen op die zich op sluwe wijze in huisgezinnen indringen[s] en zwakke vrouwen als hun gevangenen wegvoeren die beladen zijn met zonden en door velerlei begeerten gedreven worden,[t] **7** die altijd leren en toch nooit tot een nauwkeurige kennis van de waarheid[u] kunnen komen.

8 Zoals nu Jannes en Jambres[v] Mozes weerstonden, zo blijven ook zij de waarheid weerstaan,[w] mensen die volkomen verdorven van geest zijn,[x] afgekeurd wat het geloof betreft.[y] **9** Niettemin zullen zij geen verdere vorderingen maken, want hun uitzinnigheid zal allen zeer duidelijk zijn, zoals ook de [uitzinnigheid] van die [twee mannen duidelijk] is geworden.[z] **10** Maar gij hebt mij nauwgezet gevolgd in mijn leer, mijn levenswandel,[a] mijn voornemen, mijn geloof, mijn lankmoedigheid, mijn liefde, mijn volharding, **11** mijn vervolgingen, mijn lijden, de soort van dingen die mij in Antiochië,[b] in Ikonium,[c] in Lystra[d] zijn overkomen, de soort van vervolgingen die ik heb doorstaan; en toch heeft de Heer mij uit alle bevrijd.[a] **12** Trouwens, allen die met godvruchtige toewijding in vereniging met Christus Jezus wensen te leven, zullen ook vervolgd worden.[b] **13** Maar goddeloze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en worden misleid.[c]

14 Blijft gij echter in de dingen die gij hebt geleerd en waarin gij door overtuiging zijt gaan geloven,[d] daar gij weet van welke personen gij ze hebt geleerd[e] **15** en dat gij van kindsbeen af[f] de heilige geschriften hebt gekend, die u wijs kunnen maken tot redding[g] door middel van het geloof in verband met Christus Jezus.[h] **16** De gehele Schrift is door God geïnspireerd[i] en nuttig om te onderwijzen,[j] terecht te wijzen,[k] dingen recht te zetten,[l] streng te onderrichten[m] in rechtvaardigheid, **17** opdat de mens Gods volkomen bekwaam zij,[n] volledig toegerust voor ieder goed werk.[o]

4 Ik gelast u plechtig voor het aangezicht van God en Christus Jezus, die de levenden en de doden[p] zal oordelen,[q] en krachtens zijn manifestatie[r] en zijn koninkrijk:[s] **2** predik het woord,[t] houd u er als met een dringende zaak mee bezig, in gunstige tijd,[u] in moeilijke tijd,[v] wijs terecht,[w] berisp, vermaan, met alle lankmoedigheid[x] en [kunst van] onderwijzen. **3** Want er zal een tijdsperiode komen dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen,[y] maar zich overeenkomstig hun eigen begeerten tal van leraren zullen bijeenbrengen om hun oren te laten kittelen;[z] **4** en zij zullen hun oren van de waarheid afwenden en zich daarentegen tot onware verhalen[a] keren. **5** Houdt gij echter in alle dingen uw zinnen bij elkaar,[b] lijd kwaad,[c]

HFDST. 2

a 1Ti 2:4
b 2Kor 2:11
1Ti 3:7
c Ps 124:7
Jo 13:27
Han 5:3
1Ti 1:20

HFDST. 3

d Jer 23:20
Da 10:14
Mt 24:3
Ju 18
e 1Ti 4:1
2Pe 3:3
f De 21:18
Sp 30:17
Ef 6:2
g Ro 1:30
1Ti 1:9
h Ro 1:31
i Ro 1:31
j Ez 22:9
Tit 2:3
k Mt 8:28
l Mt 3:2
m Han 7:52
n 1Ti 6:4
o Fil 3:19
Ju 19
p Mt 7:15
Mt 7:22
2Ti 4:4
q Tit 1:16
r 2Kor 6:14
2Th 3:6
s Tit 1:11
2Pe 2:3
Ju 4
t 1Ti 5:11
u 1Ti 4:3
v Ex 7:11
w Han 13:8
x Ro 1:28
1Ti 6:5
y 2Th 3:2
z Ex 7:12
Ex 9:11
a 1Kor 4:17
2Ti 1:13
b Han 13:50
c Han 14:5
d Han 14:19

2e kolom

a 2Kor 1:10
b Mt 16:24
Jo 15:20
Han 14:22
c 2Th 2:11
1Ti 4:1
d 2Ti 1:13
e 2Ti 2:2
f Sp 22:6
Han 16:1
g Sp 2:1
Jo 5:39
h Jo 20:31
i Jo 14:26
2Pe 1:21
j Ro 15:4
k Sp 3:12
Jo 16:8
Tit 1:9
l 1Kor 10:11
m Heb 12:5
n 2Ti 2:21
o 1Ti 6:11

HFDST. 4 **p** Jo 5:28; Han 10:42; **q** Jo 5:22; Han 17:31; 2Kor 5:10; **r** 1Ti 6:15; 1Pe 5:4; **s** Opb 11:15; Opb 12:10; **t** Mt 28:20; Lu 9:2; Han 20:20; **u** Han 9:31; Han 28:31; **v** Han 8:4; **w** 1Ti 5:20; Tit 1:9; Tit 1:13; Tit 2:15; **x** 2Ti 2:25; **y** 1Ti 1:3; 1Ti 1:10; 1Ti 4:1; **z** Han 17:21; **a** Tit 1:14; 2Pe 1:16; **b** 1Th 5:6; **c** 2Ti 1:8; 2Ti 2:3.

doe [het] werk van een evangelie-
prediker,[a] volbreng uw bediening
ten volle.[b]
6 Want ik word reeds als een
drankoffer[c] uitgegoten en de be-
stemde tijd voor mijn losmaking[d]
is aanstaande. **7** Ik heb de voor-
treffelijke strijd gestreden,[e] ik heb
de loopbaan tot het einde gelo-
pen,[f] ik heb het geloof bewaard.[g]
8 Van nu af is voor mij wegge-
legd de kroon der rechtvaardig-
heid,[h] die de Heer, de rechtvaar-
dige rechter,[i] mij op die dag[j] als
beloning zal geven,[k] doch niet al-
leen aan mij, maar ook aan allen
die zijn manifestatie hebben lief-
gehad.
9 Doe uw uiterste best om bin-
nenkort naar mij toe te komen.[l]
10 Want Demas[m] heeft mij verla-
ten omdat hij het tegenwoordige
samenstel[n] van dingen liefhad, en
hij is naar Thessalonika gegaan,
Crescens naar Galatië,[o] Titus naar
Dalmatië. **11** Alleen Lukas is bij
mij. Neem Markus en breng hem
met u mee, want ik kan hem goed
gebruiken[p] om dienst te verrich-
ten. **12** Tychikus[q] heb ik echter
naar Efeze gezonden. **13** Als gij
komt, breng dan de mantel mee
die ik in Troas[r] bij Karpus heb la-
ten liggen, en de boekrollen, voor-
al de perkamenten.
14 Alexander,[s] de koperslager,
heeft mij veel kwaad berokkend

HFDST. 4

a Ro 10:15
b Ro 15:19
Kol 1:25
c Ex 29:40
d Fil 1:23
e 1Kor 9:26
1Ti 6:12
f Fil 3:14
g Lu 11:28
Jo 17:6
h 1Kor 9:25
Jak 1:12
i Jo 5:22
j 1Pe 5:4
k Opb 2:10
l 2Ti 1:4
m Kol 4:14
Flm 24
n Ro 12:2
o Ga 1:2
p Flm 11
q Ef 6:21
Kol 4:7
r Han 16:8
s 1Ti 1:20

2e kolom

a Ps 28:4
Ps 62:12
Sp 24:12
b 2Ti 1:15
c Ro 4:8
1Kor 13:5
d Han 23:11
Han 27:23
e Fil 4:13
f Han 9:15
g Ps 22:21
1Pe 5:8
h 2Pe 2:9
i Da 2:44
Opb 20:4
j Ro 16:3
k 2Ti 1:16
l Han 19:22
m 1Kor 1:2
n Han 21:29
o Han 20:15
p Ga 6:18
Flm 25

— Jehovah zal hem vergelden
naar zijn daden[a] — **15** en weest
ook gij voor hem op uw hoede,
want hij heeft onze woorden bo-
venmatig weerstaan.
16 Bij mijn eerste verdediging
is niemand aan mijn zijde komen
staan, maar zij gingen er allen toe
over mij te verlaten[b] — moge het
hun niet aangerekend worden[c] —
17 maar de Heer stond bij mij[d] en
gaf mij kracht,[e] opdat door bemid-
deling van mij de prediking ten
volle volbracht zou worden en alle
natiën haar zouden horen;[f] en ik
werd uit de muil van de leeuw be-
vrijd.[g] **18** De Heer zal mij bevrij-
den van elk goddeloos werk[h] en
[mij] redden voor zijn hemelse ko-
ninkrijk.[i] Hem zij de heerlijkheid
in alle eeuwigheid. Amen.
19 Breng mijn groeten over aan
Priska[j] en Aquila en het huisgezin
van Onesiforus.[k]
20 Erastus[l] is in Korinthe[m] ge-
bleven, maar Trofimus[n] heb ik
ziek in Milete[o] achtergelaten.
21 Doe uw uiterste best om vóór
de winter aan te komen.
Eubulus zendt u zijn groeten,
en [ook] Pudens en Linus en Clau-
dia en alle broeders.
22 De Heer [zij] met de geest
die gij [aan de dag legt].[p] Zijn on-
verdiende goedheid [zij] met ulie-
den.

AAN

TITUS

1 Paulus, een slaaf[a] van God en
een apostel[b] van Jezus Chris-
tus overeenkomstig het geloof
van Gods uitverkorenen[c] en de
nauwkeurige kennis[d] van de waar-
heid,[e] die in overeenstemming
is met godvruchtige toewijding,[f]
2 op basis van hoop op het eeu-
wige leven,[g] dat God, die niet
liegen kan,[h] vóór ver in het ver-
leden liggende tijden heeft be-
loofd,[a] **3** terwijl hij op zijn eigen
bestemde tijden zijn woord open-
baar gemaakt heeft in de predi-
king, die mij werd toevertrouwd,[b]
naar het bevel van onze Red-
der,[c] God; **4** aan Titus, een echt
kind[d] overeenkomstig een geloof
waarin wij gemeenschappelijk
delen:

HFDST. 1

a Ro 12:11
Jak 1:1
b Kol 1:1
c 2Ti 2:10
d 2Ti 2:25
e Jo 8:32
3Jo 4
f 1Ti 6:3
2Pe 1:3
g Ro 5:21
Ro 6:23
h Nu 23:19
Heb 6:18

2e kolom **a** Jes 53:11; Ro 16:25; 2Ti 1:9; **b** 1Th 2:4; **c** Han 9:15; **d** 1Ti 1:2.

Moge er onverdiende goedheid
en vrede zijn van God, [de] Vader,[a]
en Christus Jezus, onze Redder.[b]
5 Om deze reden heb ik u op
Kreta[c] achtergelaten, opdat gij
de dingen waaraan wat ontbrak,
in orde zoudt brengen en in stad
na stad oudere mannen zoudt
aanstellen,[d] zoals ik u opgedra-
gen heb;[e] **6** indien iemand vrij
van beschuldiging is,[f] de man van
één vrouw[g], [en] gelovige kinde-
ren heeft, die niet van losbandig-
heid te beschuldigen waren noch
weerspannig waren.[h] **7** Want
een opziener moet als Gods be-
heerder[i] vrij van beschuldiging
zijn,[j] niet eigenzinnig,[k] niet tot
gramschap geneigd,[l] geen dron-
ken ruziemaker,[m] niet iemand
die slaat,[n] niet belust op oneer-
lijke winst,[o] **8** maar gastvrij,[p]
iemand die het goede liefheeft,
gezond van verstand,[q] rechtvaar-
dig, loyaal,[r] zelfbeheersing oefe-
nend,[s] **9** stevig vasthoudend aan
het getrouwe woord met betrek-
king tot zijn [kunst van] onder-
wijzen,[t] opdat hij in staat is zowel
door de gezonde[u] leer te verma-
nen als de tegensprekers terecht
te wijzen.[v]
10 Want er zijn vele weerspan-
nigen, zinloze praters[w] en bedrie-
gers van de geest, vooral zij die
aan de besnijdenis vasthouden.[x]
11 Het is noodzakelijk hun de
mond te snoeren, daar juist deze
personen voortdurend hele huis-
gezinnen ondersteboven keren[y]
door ter wille van oneerlijke
winst dingen te onderwijzen die
zij niet behoren [te onderwijzen].[z]
12 Iemand van hen, hun eigen
profeet, heeft gezegd: „Kreten-
zers zijn altijd leugenaars, scha-
delijke[a] wilde beesten, werkeloze
veelvraten."
13 Dit getuigenis is waar. Blijf
hen juist om die reden streng te-
rechtwijzen,[b] opdat zij gezond[c]
mogen zijn in het geloof **14** en
geen aandacht schenken aan jood-
se fabels[d] en geboden van mensen[e]
die zich van de waarheid afwen-
den.[f] **15** Alle dingen zijn rein
voor de reinen.[a] Doch voor hen die
verontreinigd[b] en ongelovig[c] zijn,
is niets rein, maar zowel hun geest
als hun geweten[d] is verontreinigd.
16 Zij maken in het openbaar be-
kend dat zij God kennen,[e] maar
zij verloochenen hem door hun
werken,[f] omdat zij verfoeilijk zijn
en ongehoorzaam en ongeschikt[g]
voor enig goed werk.

2 Blijft gij echter spreken wat
passend is voor de gezon-
de[h] leer. **2** De bejaarde man-
nen[i] moeten matig in gewoonten
zijn, ernstig,[j] gezond van ver-
stand, gezond in geloof,[k] in liefde,
in volharding.[l] **3** Evenzo moe-
ten de bejaarde vrouwen[m] eerbie-
dig in [hun] gedrag zijn, geen las-
teraarsters,[n] noch verslaafd aan
veel wijn, het goede onderwij-
zend, **4** opdat zij de jonge vrou-
wen tot bezinning mogen bren-
gen hun man lief te hebben,[o] hun
kinderen lief te hebben,[p] **5** ge-
zond van verstand te zijn, eer-
baar,[q] thuis te werken, goed te
zijn, zich aan hun eigen man te on-
derwerpen,[r] zodat er niet schim-
pend over het woord van God
wordt gesproken.[s]
6 Blijf evenzo de jongere man-
nen vermanen gezond van ver-
stand te zijn,[t] **7** waarbij gij uzelf
in alle dingen een voorbeeld van
voortreffelijke werken betoont,[u]
terwijl gij blijk geeft van onbedor-
venheid[v] in uw onderwijs,[w] ernst,
8 gezonde spraak, die niet veroor-
deeld kan worden,[x] zodat de man
aan de zijde van de tegenstanders
beschaamd moge worden, daar hij
niets verachtelijks over ons te zeg-
gen heeft.[y] **9** Slaven[z] moeten in
alles aan hun eigenaars onderwor-
pen zijn[a] en hun welgevallig zijn,
doordat zij niet tegenspreken,[b]
10 geen diefstal plegen,[c] maar ten
volle goede trouw tonen,[d] zodat zij
de leer van onze Redder,[e] God, in
alle dingen mogen sieren.

HFDST. 1

a Ro 1:7
b 2Pe 1:11
c Han 27:7
d Han 14:23
e 1Ti 6:13
f 1Kor 1:8
g 1Ti 3:2
h 1Ti 3:4
i 1Kor 4:2
1Kor 9:17
j 1Ti 3:10
k 2Pe 2:10
l Ro 12:19
Jak 1:19
m 1Ti 3:3
n Sp 23:35
o 1Ti 3:8
p 1Pe 4:9
q Ro 12:3
1Ti 3:2
Tit 2:2
r Ef 4:24
1Ti 2:8
s Ps 119:101
2Ti 2:24
Jak 3:13
t 1Ti 4:16
1Ti 6:3
Jak 3:1
u 1Ti 1:10
2Ti 1:13
v Sp 6:23
Ef 5:11
1Ti 5:20
2Ti 4:2
Tit 1:13
Opb 3:19
w Ro 16:18
1Ti 1:6
x Han 15:1
y 2Ti 3:6
z 1Ti 6:5
1Pe 5:2
a Tit 3:2
b 2Kor 13:10
Ef 5:11
Tit 1:9
c Tit 2:2
d 1Ti 4:7
2Ti 4:4
2Pe 1:16
e Mt 15:9
f Ga 4:9
2Pe 2:22

2e kolom

a Ro 14:14
b Mt 15:11
Lu 11:39
c 2Th 3:2
d 1Kor 8:7
1Ti 1:5
e Fil 1:17
2Ti 3:5
f Mt 7:16
2Ti 3:2
g 2Ti 3:8

HFDST. 2

h 1Ti 4:16
2Ti 1:13
i 1Ti 5:1
j 1Ti 3:8
k Tit 1:13
l Mt 24:13
m 1Ti 5:2
n 1Ti 3:11
o 1Pe 3:1
p Ef 6:4

q Jak 3:17; 1Pe 3:2; r Ge 3:16; 1Kor 14:34; s 1Ti 6:1; 2Ti 2:15; t Ro 12:3; 1Pe 5:5; u 1Ti 6:18; v Ef 6:24; w 2Ti 2:15; x Kol 3:8; 1Ti 6:3; y 1Pe 2:15; z Ef 6:5; a 1Pe 2:18; b 1Ti 6:1; c Ef 4:28; d Mt 5:16; Heb 13:18; e 1Ti 2:3.

11 Want de onverdiende goedheid[a] van God, die redding brengt[b] aan alle soorten van mensen,[c] is openbaar gemaakt[d] **12** en onderricht ons dat wij goddeloosheid[e] en wereldse begeerten[f] moeten afwijzen en met gezond verstand en rechtvaardigheid en godvruchtige toewijding[g] te midden van dit tegenwoordige samenstel van dingen[h] moeten leven, **13** in afwachting van de gelukkige hoop[i] en glorierijke[j] manifestatie van de grote God en van [de] Redder van ons, Christus Jezus, **14** die zich voor ons heeft gegeven[k] om ons van elke soort van wetteloosheid te bevrijden[l] en zich een volk te reinigen[m] dat uitsluitend zijn eigendom zou zijn,[n] ijverig voor voortreffelijke werken.[o]

15 Blijf deze dingen spreken en vermanen en terechtwijzen met volledige autoriteit om te gebieden.[p] Laat niemand u ooit verachten.[q]

3 Blijf hen eraan herinneren onderworpen[r] en gehoorzaam te zijn aan regeringen en autoriteiten als regeerders,[s] bereid te zijn tot ieder goed werk,[t] **2** over niemand nadelig te spreken, niet strijdlustig te zijn,[u] redelijk te zijn[v] en alle zachtaardigheid jegens alle mensen aan de dag te leggen.[w] **3** Want ook wij waren eens onverstandig, ongehoorzaam, misleid, slaven van velerlei begeerten en genoegens, voortlevend in slechtheid en afgunst, verfoeilijk, elkaar hatend.[x]

4 Toen echter de goedheid[y] en de liefde jegens de mens van de zijde van onze Redder,[z] God, openbaar werd gemaakt,[a] **5** heeft hij ons gered, niet ten gevolge van werken[b] die wij in rechtvaardigheid hadden verricht,[c] maar overeenkomstig zijn barmhartigheid[d] door middel van het bad[e] dat ons tot leven bracht[f] en doordat wij nieuw werden gemaakt door heilige geest.[g] **6** Deze [geest] heeft hij door bemiddeling van Jezus Christus, onze Redder, rijkelijk op ons uitgestort,[a] **7** opdat wij, na krachtens diens onverdiende goedheid[b] rechtvaardig verklaard[c] te zijn, erfgenamen[d] zouden worden overeenkomstig een hoop op eeuwig leven.[e]

8 Betrouwbaar is het woord,[f] en betreffende deze dingen wens ik dat gij voortdurend krachtige beweringen doet, opdat zij die gelovigen in God zijn geworden, hun geest gericht mogen houden op het blijven doen van voortreffelijke werken.[g] Deze dingen zijn voortreffelijk en nuttig voor de mensen.

9 Maar mijd dwaze twistvragen[h] en geslachtsregisters[i] en twist[j] en strijd over de Wet,[k] want ze zijn zonder nut en waardeloos. **10** Wat een mens betreft die een sekte[l] bevordert, verwerp[m] hem na een eerste en een tweede ernstige vermaning,[n] **11** daar gij weet dat zo iemand van de weg is afgeweken en zondigt, terwijl hij zichzelf veroordeelt.[o]

12 Wanneer ik Artemas of Tychikus[p] tot u zend, doe dan uw uiterste best in Nikopolis naar mij toe te komen, want ik heb besloten daar de winter door te brengen.[q] **13** Voorzie Zenas, die goed onderlegd is in de Wet, en Apollos zorgvuldig van het nodige voor hun reis, opdat het hun aan niets ontbreekt.[r] **14** Maar laten ook de onzen leren voortreffelijke werken te blijven doen ten einde in hun dringende behoeften te voorzien,[s] opdat zij niet onvruchtbaar zijn.[t]

15 Allen die bij mij zijn, zenden u hun groeten.[u] Breng mijn groeten over aan hen die genegenheid voor ons hebben in het geloof.

Moge de onverdiende goedheid met U allen zijn.[v]

HFDST. 2

a Jo 1:17
b Ro 5:18
c Ga 3:28
1Ti 2:4
d 1Ti 3:16
e 1Th 4:7
f 1Jo 2:16
g 1Ti 6:6
h Ro 12:2
i 1Pe 1:13
1Pe 1:21
j Hab 3:3
k Mt 20:28
1Ti 2:6
1Pe 1:19
l Ga 1:4
Ef 1:7
Kol 1:14
m Heb 9:14
n De 7:6
1Pe 2:9
o Ef 2:10
p 2Ti 4:2
q 1Ti 4:12

HFDST. 3

r Ro 13:1
Heb 13:17
s Da 6:5
Mr 12:17
1Pe 2:13
t Kol 1:10
u 2Ti 2:24
v Fil 4:5
Jak 3:17
w Sp 15:1
Ga 6:1
Ef 4:2
1Ti 6:11
2Ti 2:25
1Pe 3:15
x Ef 2:1
y Lu 6:35
Ro 11:22
Ef 4:32
z Ro 2:4
1Ti 2:3
a Tit 2:11
b Ro 3:10
Ga 3:21
c De 9:5
Da 9:18
Ro 6:23
d Ps 130:4
Ro 5:15
Ro 5:21
Ro 11:22
e 1Jo 1:7
1Jo 2:2
Opb 1:5
Opb 7:14
f Ro 5:18
g Jo 3:5
Ro 8:14
Ro 8:23
2Kor 5:17
Heb 6:4

2e kolom

a Han 2:33
b Ro 3:24
Ga 2:16
c Ro 5:1
Ro 5:9
d Ro 8:17
e Ro 6:23
f 1Ti 1:15
g 1Ti 6:18

h 1Ti 6:4; 1Ti 6:20; 2Ti 2:23; i 1Ti 1:4; j Ro 13:13; Fil 2:3; k 1Ti 1:7; l 1Kor 11:19; Opb 2:6; m Ro 16:17; 2Th 3:6; 2Th 3:14; 2Jo 10; n 2Kor 13:2; 2Ti 4:2; o Heb 6:6; p Han 20:4; Ef 6:21; 2Ti 4:12; q 1Kor 16:6; r 1Kor 9:14; Ga 6:6; Heb 13:16; s Ro 15:27; 1Kor 9:11; t Kol 1:10; 2Pe 1:8; u Fil 4:21; v 1Th 5:28.

FILEMON

1 Paulus, een gevangene[a] ter
wille van Christus Jezus, en Ti-
motheüs,[b] [onze] broeder, aan
Filemon, onze geliefde en mede-
werker,[c] **2** en aan Apfia, onze
zuster, en aan Archippus,[d] on-
ze medestrijder,[e] en aan de ge-
meente die in uw huis is:[f]
3 Mogen onverdiende goedheid
en vrede U ten deel vallen van
God, onze Vader, en [de] Heer Je-
zus Christus.[g]
4 Ik dank mijn God altijd wan-
neer ik u in mijn gebeden ge-
denk,[h] **5** daar ik blijf horen van
uw liefde en geloof, hetwelk gij
hebt jegens de Heer Jezus en je-
gens alle heiligen,[i] **6** opdat het
geloof[j] waaraan gij deel hebt, ac-
tief moge worden doordat gij al
het goede onder ons in verband
met Christus erkent. **7** Want
uw liefde heeft mij veel vreug-
de en troost verschaft,[k] daar de
tedere genegenheden van de hei-
ligen door bemiddeling van u,
broeder, zijn verkwikt.[l]
8 Om die reden ook, ofschoon
ik grote vrijmoedigheid van spre-
ken heb in verband met Chris-
tus om u te bevelen[m] te doen wat
juist is, **9** vermaan ik u veel-
eer op basis van liefde,[n] aange-
zien ik ben zoals ik ben, Paulus,
een bejaard man, ja, nu ook een
gevangene[o] ter wille van Chris-
tus Jezus; **10** ik vermaan u be-
treffende mijn kind,[p] van wie ik
in mijn [gevangenis]boeien va-
der ben geworden,[q] Onesimus,[r]
11 die vroeger onbruikbaar voor
u was, maar nu voor u en voor mij
bruikbaar is.[s] **12** Deze nu zend
ik naar u terug, ja, hem, dat wil
zeggen mijn eigen tedere gene-
genheden.[t]
13 Ik zou hem graag hier bij
mij houden, opdat hij in plaats
van u[u] mij zou blijven dienen in
de [gevangenis]boeien[a] die ik ter
wille van het goede nieuws draag.
14 Maar zonder uw toestemming
wil ik niets doen, zodat uw goe-
de daad niet onder dwang, maar
uit uw eigen vrije wil moge ge-
schieden.[b] **15** Misschien is hij in
werkelijkheid wel om deze reden
voor een uur weg geweest, opdat
gij hem voor eeuwig terug moogt
hebben, **16** niet meer als slaaf,[c]
maar als meer dan een slaaf,[d] als
een geliefde broeder,[e] vooral voor
mij, maar hoeveel te meer nog
voor u, zowel in vleselijke betrek-
kingen als in [de] Heer. **17** In-
dien gij mij daarom als een deel-
hebber[f] beschouwt, ontvang[g] hem
dan vriendelijk zoals gij mij zoudt
[ontvangen]. **18** En mocht hij u
enig onrecht hebben aangedaan
of u iets schuldig zijn, zet het dan
op mijn rekening. **19** Ik, Paulus,
schrijf met mijn eigen hand:[h] Ik
zal het terugbetalen — om u niet
te zeggen dat gij bovendien zelfs
uzelf aan mij schuldig zijt. **20** Ja,
broeder, moge ik voordeel van
u trekken in verband met [de]
Heer: verkwik mijn tedere gene-
genheden[i] in verband met Chris-
tus.
21 Vertrouwend op uw mee-
gaandheid schrijf ik u, daar ik
weet dat gij zelfs meer zult doen
dan wat ik zeg.[j] **22** Maak tevens
echter ook logies[k] voor mij ge-
reed, want ik hoop dat ik door
middel van UW gebeden[l] voor U in
vrijheid gesteld zal worden.[m]
23 Epafras,[n] mijn medegevan-
gene in eendracht met Christus,
zendt u zijn groeten, **24** [ook]
Markus, Aristarchus,[o] Demas,[p]
Lukas, mijn medewerkers.
25 De onverdiende goedheid
van de Heer Jezus Christus [zij]
met de geest die gijlieden [aan de
dag legt].[q]

a Ef 4:1
b Han 16:1
Heb 13:23
c Fil 2:25
d Kol 4:17
e 2Ti 2:3
f Ro 16:5
1Kor 16:19
g Ro 1:7
h Ef 1:16
1Th 1:2
i Ef 1:15
Kol 1:4
j Ga 5:6
k 2Kor 7:13
l 2Ti 1:16
Heb 6:10
m 1Ti 6:13
n 2Kor 8:8
Ga 5:13
o 2Ti 1:8
p Ga 4:19
q 1Kor 4:15
r Kol 4:9
s 2Ti 4:11
t Flm 20
u Fil 2:30

2e kolom

a Ef 6:20
Fil 1:7
b 2Kor 9:7
1Pe 5:2
c 1Kor 7:22
d Kol 3:22
e 1Ti 6:2
f 2Kor 8:23
g Ro 15:7
h Ga 6:11
i Flm 12
j Fil 2:2
k Han 28:23
l Han 12:5
m Fil 2:24
n Kol 1:7
Kol 4:12
o Han 19:29
Han 27:2
Kol 4:10
p Kol 4:14
2Ti 4:10
q Ga 6:18

AAN DE

HEBREEËN

1 God, die lang geleden bij vele
gelegenheden en op vele wij-
zen tot onze voorvaders heeft ge-
sproken[a] door bemiddeling van
de profeten,[b] **2** heeft op het ein-
de van deze dagen[c] tot ons gespro-
ken door bemiddeling van een
Zoon,[d] die hij tot erfgenaam van
alle dingen heeft aangesteld[e] en
door bemiddeling van wie hij de
samenstelsels van dingen heeft
gemaakt.[f] **3** Hij is de weerspie-
geling van [zijn] heerlijkheid[g] en
de nauwkeurige afdruk van zijn
wezen,[h] en hij houdt alle din-
gen in stand door het woord van
zijn kracht;[i] en nadat hij een rei-
niging voor onze zonden had te-
weeggebracht,[j] heeft hij plaats ge-
nomen aan de rechterhand[k] van
de Majesteit in verheven plaatsen.[l]
4 Daarom is hij beter geworden
dan de engelen[m] in die mate dat hij
een naam heeft geërfd[n] welke uit-
nemender is dan de hunne.

5 Tot wie van de engelen heeft
hij bijvoorbeeld ooit gezegd: „Gij
zijt mijn zoon; heden ben ík uw
vader geworden”?[o] En wederom:
„Ík zal zijn vader worden, en híj
zal mijn zoon worden”?[p] **6** Doch
wanneer hij wederom zijn Eerst-
geborene[q] de bewoonde aarde bin-
nenleidt, zegt hij: „En al Gods
engelen[r] moeten hem hulde bren-
gen.”[s]

7 Ook zegt hij met betrekking
tot de engelen: „En hij maakt
zijn engelen geesten en zijn open-
bare dienaren een vuurvlam.”[t]
8 Maar met betrekking tot de
Zoon: „God is uw troon in alle
eeuwigheid,[u] en [de] scepter van
uw koninkrijk[v] is de scepter van
recht.[w] **9** Gij hebt rechtvaardig-
heid liefgehad en wetteloosheid
gehaat. Daarom heeft God, uw
God, u gezalfd[x] met [de] olie van
uitbundige vreugde, meer dan
uw deelgenoten.”[y] **10** En: „Gij,
o Heer, hebt in [het] begin de
grondvesten gelegd van de aarde,
en de hemelen zijn [de] werken
van uw handen.[a] **11** Díé zullen
vergaan, maar gíj zult voortdu-
rend blijven; en net als een boven-
kleed[b] zullen ze alle verouderen,
12 en gij zult ze samenrollen net
als een mantel,[c] als een boven-
kleed; en ze zullen veranderd wor-
den, maar gij zijt dezelfde, en uw
jaren zullen nimmer een einde
nemen.”[d]

13 Maar met betrekking tot wie
van de engelen heeft hij ooit ge-
zegd: „Zit aan mijn rechterhand,
totdat ik uw vijanden tot een
voetbank voor uw voeten stel”?[e]
14 Zijn zij niet allen geesten[f] voor
openbare dienst,[g] uitgezonden om
te dienen ten behoeve van hen die
redding zullen beërven?[h]

2 Daarom is het noodzakelijk
dat wij meer dan gewone aan-
dacht schenken aan de dingen
die wij gehoord[i] hebben, opdat wij
nooit afdrijven.[j] **2** Want indien
het woord dat door bemiddeling
van engelen[k] werd gesproken vast
bleek te zijn, en elke overtreding
en ongehoorzame daad een verge-
lding ontving in overeenstemming
met gerechtigheid,[l] **3** hoe zul-
len wij dan ontkomen[m] indien wij
een zo grote redding[n] hebben ver-
onachtzaamd,[o] die immers aan-
vankelijk werd verkondigd door
bemiddeling van [onze] Heer[p] en
voor ons werd bevestigd[q] door hen
die hem gehoord hebben, **4** ter-
wijl ook God getuigenis aflegde
met zowel tekenen als wonderen
en velerlei krachtige werken[r] en
met uitdelingen[s] van heilige geest
overeenkomstig zijn wil?[t]

5 Want niet aan engelen heeft
hij de toekomende bewoonde

HFDST. 1

a Nu 12:8
Jes 1:2
b Ex 24:3
Jer 7:25
Ez 33:33
Lu 1:70
Han 3:21
c Ga 4:4
1Pe 1:11
1Pe 1:20
d Mt 17:5
Jo 3:17
Jo 13:34
e Ps 2:8
Jo 16:15
Ro 8:17
f Jo 1:3
1Kor 8:6
Kol 1:16
g Jo 1:14
Jo 17:5
h Jo 1:1
Kol 1:15
i Kol 1:17
j Da 9:24
Heb 9:26
1Pe 1:19
k Ps 110:1
Han 2:33
Han 7:55
Ro 8:34
Kol 3:1
l Ps 33:13
Ef 1:20
Heb 8:1
Ju 25
m Ef 1:21
1Pe 3:22
n Han 4:12
Fil 2:9
o Ps 2:7
p 2Sa 7:14
Mr 1:11
Lu 9:35
2Pe 1:17
q Jo 1:14
Jo 3:18
Ro 8:29
Kol 1:15
r Ps 91:11
Lu 22:43
Jo 20:12
s De 32:43,
LXX
Ps 97:7
t Ps 104:4
u Mt 28:18
Han 2:30
Opb 3:21
v Ge 49:10
Nu 24:17
Ps 2:9
w Ps 45:6
x Jes 61:1
Lu 3:22
Lu 4:18
Han 4:27
Han 10:38
y Ps 45:7

2e kolom

a Ps 102:25
b Jes 51:6
c Jes 34:4
Opb 6:14
d Ps 102:26

e Ps 110:1; Mt 22:44; Mr 12:36; Lu 20:42; f Ps 104:4; Han 23:8; g Ps 34:7; Ps 91:11; Mt 18:10; Lu 2:9; Lu 2:13; Han 5:19; Han 12:7; h Mt 19:29; Mt 25:34; Jak 2:5; **HFDST. 2** i Lu 8:15; 2Ti 2:2; j Ps 73:2; Heb 3:12; 2Pe 3:17; Opb 2:4; k Han 7:53; Ga 3:19; l De 4:3; 1Kor 10:11; Ju 5; m Heb 10:29; n Lu 1:69; o Mt 11:23; Mt 22:5; p Mr 1:14; Jo 18:20; q Lu 1:2; r Han 2:22; 1Kor 2:4; s 1Kor 12:4; t 1Kor 12:11; Ef 1:9; Opb 4:11.

aarde,[a] waarover wij spreken, onderworpen. **6** Maar een zekere
getuige heeft ergens betuigd en
gezegd: „Wat is de mens dat gij
aan hem denkt,[b] of [de] zoon des
mensen dat gij voor hem zorgt?[c]
7 Gij hebt hem een weinig lager
dan engelen gemaakt; met heer-
lijkheid en eer[d] hebt gij hem ge-
kroond en hem gesteld over het
werk van uw handen.[e] **8** Alle
dingen hebt gij onder zijn voe-
ten onderworpen."[f] Want door alle
dingen aan hem te onderwerpen,[g]
heeft [God] niets overgelaten wat
niet aan hem onderworpen is.[h]
Thans zien wij echter nog niet
dat alle dingen aan hem onder-
worpen zijn;[i] **9** maar wij zien
Jezus, die een weinig lager dan
engelen gemaakt was,[j] met heer-
lijkheid en eer gekroond[k] omdat
hij de dood heeft ondergaan,[l] op-
dat hij door Gods onverdiende
goedheid voor iedereen de dood
zou smaken.[m]
10 Want het was passend dat
degene ter wille van wie alle din-
gen zijn[n] en door wie alle din-
gen zijn, bij het tot heerlijk-
heid brengen van vele zonen[o] de
Voornaamste Bewerker[p] van hun
redding door middel van lijden
tot volmaaktheid zou brengen.[q]
11 Want zowel hij die heiligt als
zij die geheiligd worden,[r] [stam-
men] allen uit één,[s] en om die
reden schaamt hij zich dan ook
niet hen „broeders" te noemen,[t]
12 wanneer hij zegt: „Ik wil uw
naam aan mijn broeders bekend-
maken; in het midden van [de] ge-
meente wil ik u loven met een
lied."[u] **13** En wederom: „Ik wil
mijn vertrouwen op hem stellen."[v]
En wederom: „Zie! Ik en de jonge
kinderen die Jehovah mij gegeven
heeft."[w]
14 Omdat nu de „jonge kinde-
ren" deel hebben aan bloed en
vlees, heeft ook hij op soortgelij-
ke wijze daaraan deel gekregen,[x]
om door zijn dood[y] degene te-
niet te doen[z] die het middel be-
zit de dood te veroorzaken,[a] na-
melijk de Duivel,[b] **15** en [om]
allen die uit vrees voor de dood[a]
hun leven lang aan slavernij on-
derworpen waren,[b] te bevrijden.[c]
16 Want hij staat in werkelijk-
heid engelen in het geheel niet
bij, maar hij staat Abrahams zaad
bij.[d] **17** Vandaar dat hij in alle
opzichten aan zijn „broeders" ge-
lijk moest worden,[e] opdat hij een
barmhartig en getrouw hogeprie-
ster zou worden in de dingen die
God betreffen,[f] om een zoenoffer[g]
te brengen voor de zonden van het
volk.[h] **18** Want doordat hij zelf
heeft geleden toen hij op de proef
werd gesteld,[i] kan hij degenen die
op de proef worden gesteld, te
hulp komen.[j]
3 Dientengevolge, heilige broe-
ders, deelgenoten van de he-
melse roeping,[k] beschouwt de
apostel[l] en hogepriester die wij
belijden[m] — Jezus. **2** Hij was ge-
trouw[n] aan Degene die hem daar-
toe aangesteld heeft, zoals ook
Mozes[o] het was in Diens gehele
huis.[p] **3** Want deze is meer heer-
lijkheid[q] waardig geacht dan Mo-
zes, aangezien hij[r] die het [huis]
bouwt, meer eer heeft dan het
huis.[s] **4** Natuurlijk wordt elk
huis door iemand gebouwd, maar
hij die alle dingen heeft gebouwd,
is God.[t] **5** En Mozes was als die-
naar[u] getrouw in Diens gehele
huis, tot een getuigenis van de
dingen die later gesproken zouden
worden,[v] **6** maar Christus [was
getrouw] als Zoon[w] over Diens
huis. Diens huis zijn wij,[x] indien
wij onze vrijmoedigheid van spre-
ken en ons roemen over de hoop
tot het einde toe stevig vasthou-
den.[y]
7 Daarom, zoals de heilige
geest[z] zegt: „Heden, indien GIJ
naar zijn stem luistert,[a] **8** ver-
hardt UW hart niet zoals toen er

HFDST. 2

a Jes 11:9
Han 17:31
2Pe 3:13
b Job 7:17
c Ps 8:4
Ps 144:3
d Ps 8:5
e Ge 1:26
Ge 9:2
f Ps 8:6
g Mt 28:18
1Kor 15:27
Ef 1:22
Fil 3:21
h Jo 13:3
Han 2:35
1Pe 3:22
i Ps 110:1
j Fil 2:7
k Da 7:14
l Jes 53:8
1Pe 1:19
1Jo 4:10
Opb 5:9
m Jes 53:5
Ro 5:17
1Ti 2:6
n Ro 11:36
o Ro 8:19
2Kor 6:18
1Jo 3:2
p Han 5:31
1Kor 8:6
Heb 12:2
q Lu 24:26
Heb 5:8
r Jo 17:19
Heb 10:14
s Jo 1:13
Jo 20:17
t Mt 12:50
Ro 8:29
u Ps 22:22
Ps 40:9
Lu 4:21
Lu 19:42
v Jes 8:17
w Jes 8:18
Jo 1:12
1Jo 3:1
x Mt 11:19
Jo 1:14
Jo 11:11
y Jes 53:12
Ro 6:5
Ro 14:9
z Ge 3:15
Lu 10:18
1Jo 3:8
a Job 1:19
Job 2:6
Opb 6:9
b Jo 8:44
Jo 12:31
Opb 12:9

2e kolom

a Ps 89:48
Jes 25:8
1Kor 15:26
b Jes 25:7
Ro 8:22
c Ro 8:21
d Ga 3:29
Heb 9:15
Opb 14:4
e Fil 2:7
f Heb 5:1
Heb 7:26

g Ro 3:25; 1Jo 2:2; 1Jo 4:10; h Ro 5:10; 2Kor 5:18; i Mt 26:28; Heb 4:15; j Heb 7:25; Opb 2:10; Opb 3:10; **HFDST. 3** k Ro 8:30; 1Kor 1:9; Fil 3:14; 1Th 2:12; 2Ti 1:9; 2Pe 1:10; l Jo 3:17; Jo 7:29; m Heb 8:1; Heb 9:15; n Jo 8:29; Opb 3:14; o De 34:10; p Nu 12:7; q Mt 17:2; 2Kor 3:9; r Za 6:12; Mt 16:18; s 1Kor 3:9; 1Pe 2:5; t Ge 2:3; Ef 3:9; u De 3:24; v De 18:18; w Mt 17:5; x 2Kor 6:16; Ef 2:19; y Ro 5:2; 1Ti 3:13; Heb 6:11; z 2Sa 23:2; Han 1:16; a Ps 95:7.

aanleiding tot verbittering werd
gegeven,[a] zoals op de dag waarop
de beproeving[b] werd geschapen in
de wildernis,[c] **9** waar UW voor-
vaders mij met een beproeving op
de proef stelden, en toch hadden
zij veertig jaar lang mijn werken[d]
gezien.[e] **10** Daarom kreeg ik een
afkeer van dit geslacht, en ik zei:
'Zij dwalen altijd af in hun hart,[f]
en zijzelf hebben mijn wegen niet
leren kennen.'[g] **11** Daarom heb
ik in mijn toorn gezworen: 'Zij zul-
len mijn rust niet ingaan.'"[h]

12 Past op, broeders, dat er zich
in niemand van U ooit een god-
deloos, ongelovig hart ontwikkelt,
doordat hij zich terugtrekt van de
levende God,[i] **13** maar blijft el-
kaar elke dag, zolang het „Heden"[j]
genoemd kan worden, vermanen,[k]
opdat niemand van U wordt ver-
hard door de bedrieglijke[l] kracht
der zonde. **14** Want in werkelijk-
heid worden wij alleen deelgeno-
ten van de Christus[m] indien wij
het vertrouwen dat wij in het be-
gin hadden, tot het einde toe ste-
vig vasthouden,[n] **15** terwijl er
gezegd wordt: „Heden, indien GIJ
naar zíjn stem luistert,[o] verhardt
UW hart niet zoals toen er aan-
leiding tot verbittering werd ge-
geven."[p]

16 Want wie waren het die
hoorden en toch verbittering ver-
oorzaakten?[q] Waren het in feite
niet al degenen die onder Mozes
uit Egypte waren getrokken?[r]
17 En van wie kreeg [God] veer-
tig jaar lang een afkeer?[s] Was
het niet van hen die zondigden,
wier lijken vielen in de wildernis?[t]
18 Maar aan wie anders zwoer[u]
hij dat zij zijn rust niet zouden in-
gaan, dan aan hen die ongehoor-
zaam handelden?[v] **19** Zo zien
wij dat zij niet konden ingaan we-
gens ongeloof.[w]

4 Laten wij derhalve, aange-
zien er een belofte blijft [gel-
den] om zijn rust in te gaan,[x]
ervoor vrezen dat te eniger tijd
iemand van U zou blijken achter-
gebleven te zijn.[y] **2** Want ook
aan ons is het goede nieuws be-
kendgemaakt,[a] evenals aan hen;[b]
maar het woord dat werd gehoord,
baatte hun niet,[c] omdat zij niet
door geloof verenigd waren[d] met
hen die wél hoorden.[e] **3** Want
wij die geloof hebben geoefend,
gaan de rust wél binnen, zoals hij
heeft gezegd: „Daarom heb ik in
mijn toorn gezworen:[f] 'Zij zullen
mijn rust niet ingaan'",[g] hoewel
zijn werken sedert de grondleg-
ging der wereld[h] voleindigd wa-
ren.[i] **4** Want op één plaats heeft
hij over de zevende dag het volgen-
de gezegd: „En God rustte op de
zevende dag van al zijn werken",[j]
5 en wederom op deze plaats: „Zij
zullen mijn rust niet ingaan."[k]

6 Aangezien daarom sommigen
er nog zullen binnengaan en de-
genen aan wie het goede nieuws[l]
het eerst werd bekendgemaakt,
niet zijn binnengegaan wegens on-
gehoorzaamheid,[m] **7** bepaalt hij
wederom een zekere dag door na
zo lange tijd in Davids [psalm] te
zeggen „Heden", zoals in het bo-
venstaande is gezegd: „Heden, in-
dien GIJ naar zíjn stem luistert,[n]
verhardt UW hart niet."[o] **8** Want
indien Jozua[p] hen in een plaats
van rust had geleid,[q] zou [God] la-
ter niet over een andere dag heb-
ben gesproken.[r] **9** Er blijft dus
een sabbatsrust over voor het volk
van God.[s] **10** Want wie [Gods]
rust[t] is ingegaan, heeft ook zelf
gerust van zijn eigen werken,[u]
zoals God van de zijne.

11 Laten wij daarom ons uiter-
ste best doen die rust in te gaan,
opdat niemand in hetzelfde pa-
troon van ongehoorzaamheid ver-
valt.[v] **12** Want het woord[w] van
God is levend[x] en oefent kracht
uit[y] en is scherper dan enig twee-
snijdend zwaard,[z] en het dringt
zelfs zover door dat het ziel[a] en
geest,[b] en gewrichten en [hun]

HFDST. 3

a Ex 15:23
b Ex 17:7
c Ps 95:8
d Ps 105:40
e Ex 16:35
Nu 32:13
De 8:2
Ps 95:9
f Nu 14:11
Ps 78:8
g De 8:3
Ps 95:10
h Nu 14:23
Ps 95:11
i Heb 2:1
Heb 12:15
j Ps 95:7
k 1Th 5:11
l Mr 4:19
2Th 2:10
m Ef 3:6
Heb 6:4
Heb 12:8
n Ro 11:22
2Kor 3:4
1Jo 3:14
Opb 2:10
o Ps 95:7
Jo 6:45
p Ps 95:8
q Ex 17:2
r Nu 14:2
Nu 14:4
s Nu 14:11
De 32:21
t Nu 14:22
Nu 14:29
1Kor 10:5
1Kor 10:10
Ju 5
u De 1:34
Ps 106:26
v Nu 14:30
De 1:35
w Heb 4:6

HFDST. 4

x Ge 2:3
Ex 20:11
Heb 3:11
y Ga 5:4
Heb 3:12
Heb 12:15

2e kolom

a Mt 4:23
Han 15:7
Kol 1:23
b Ex 19:5
De 32:1
Han 10:36
c De 32:15
d De 32:20
e Jes 10:22
f De 1:34
g Nu 14:23
De 1:35
Ps 95:11
Heb 3:11
h Jo 17:24
Ef 1:4
i Ex 31:17
j Ge 2:2
k Ps 95:11
l De 32:1
m Nu 14:30
De 31:27
n Ps 95:7
o Ps 95:8

p Ex 24:13; De 1:38; De 31:7; q Joz 22:4; r Jer 6:16; s Jes 66:23; Za 14:16; Mr 2:28; t Ge 2:2; u Opb 14:13; v Ps 95:11; Ro 11:30; Heb 3:17; w Mt 15:6; Han 11:1; 1Th 2:13; 1Th 4:15; x Jer 23:29; Za 4:6; Jo 2:17; 1Pe 1:23; y 2Kor 10:4; z Jes 49:2; Ef 6:17; a Mt 16:26; b Han 17:16; Ro 1:9; Kol 2:5.

merg scheidt, en het kan gedachten en bedoelingen van [het] hart onderscheiden.[a] **13** En geen schepping is voor zijn ogen niet openbaar,[b] maar alle dingen liggen naakt en openlijk tentoongesteld voor de ogen van hem aan wie wij rekenschap hebben af te leggen.[c]

14 Aangezien wij derhalve een grote hogepriester hebben die de hemelen is doorgegaan,[d] Jezus, de Zoon van God,[e] moeten wij aan [onze] belijdenis van [hem] vasthouden.[f] **15** Want wij hebben als hogepriester niet iemand die geen medegevoel kan hebben[g] met onze zwakheden, maar iemand die evenals wij in alle opzichten op de proef is gesteld, maar zonder zonde.[h] **16** Laten wij daarom met vrijmoedigheid van spreken[i] de troon van onverdiende goedheid naderen,[j] opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en onverdiende goedheid mogen vinden tot hulp op de juiste tijd.[k]

5 Want iedere hogepriester die uit het midden der mensen wordt genomen, wordt ten behoeve van mensen aangesteld over de dingen die God betreffen,[l] om gaven en slachtoffers voor zonden te brengen.[m] **2** Hij is in staat op gematigde wijze met de onwetenden en dwalenden te handelen, daar ook hij met zijn eigen zwakheid omringd is,[n] **3** en op grond daarvan is hij verplicht evenzeer voor zichzelf als voor het volk offergaven voor zonden op te dragen.[o]

4 Ook neemt niemand deze eer uit zichzelf,[p] doch slechts wanneer hij door God wordt geroepen,[q] zoals ook Aäron.[r] **5** Zo heeft ook de Christus zichzelf niet verheerlijkt[s] door hogepriester te worden,[t] maar [hij werd verheerlijkt[u] door hem] die met betrekking tot hem sprak: „Gij zijt mijn zoon; heden ben ík uw vader geworden."[v] **6** Zoals hij ook op een andere plaats zegt: „Gij zijt priester in eeuwigheid naar de wijze van Melchizedek."[w]

HFDST. 4

a Sp 21:2
Sp 24:12
Jo 12:48
1Kor 4:5
b Ps 7:9
Ps 90:8
Sp 15:11
c Job 31:14
Han 17:31
Ro 2:16
Ro 14:12
d Heb 7:26
e Mt 26:63
Mr 1:11
Heb 1:2
f Heb 3:1
Heb 10:23
g Jes 53:4
Jes 61:1
Heb 2:17
h 2Kor 5:21
Heb 7:26
1Pe 2:22
i Ef 3:12
j Ef 2:18
Heb 10:19
k Heb 13:6

HFDST. 5

l Ex 40:13
m Le 5:6
Heb 8:3
n Heb 2:18
Heb 4:15
o Le 9:7
Le 16:6
Mal 2:7
p 2Kr 26:18
q Jo 3:27
r Ex 28:1
s Jo 8:54
t Heb 4:14
u Jo 12:28
v Ps 2:7
Han 13:33
w Ps 110:4
Heb 7:17

2e kolom

a Mt 26:39
Jo 12:27
b Lu 22:44
c Lu 12:5
d Mt 26:39
Jo 10:17
Fil 2:8
e Le 8:33
Heb 7:28
f Jo 3:16
g Jes 45:17
Jes 49:6
Jes 53:11
Lu 1:69
h Ps 110:4
i 2Pe 3:16
j Ef 4:11
k Heb 6:1
l Han 7:38
Ro 3:2
1Pe 4:11
m 1Kor 3:2
n 1Kor 13:11
Ef 4:14
o Mr 7:18
Ef 1:18
p Jes 7:15
Ro 16:19
Fil 1:10
1Th 5:21

7 In de dagen van zijn vlees heeft [Christus], met sterk[a] geroep en tranen, smekingen en ook smeekbeden opgedragen[b] aan Degene die hem uit de dood kon redden, en hij werd wegens zijn godvruchtige vrees[c] verhoord. **8** Hoewel hij een Zoon was, heeft hij gehoorzaamheid geleerd uit de dingen die hij heeft geleden;[d] **9** en nadat hij tot volmaaktheid was gebracht,[e] is hij voor allen die hem gehoorzamen,[f] oorzaak van eeuwige redding geworden,[g] **10** omdat hij door God uitdrukkelijk een hogepriester naar de wijze van Melchizedek is genoemd.[h]

11 Over hem hebben wij veel te zeggen, en het is moeilijk te verklaren, aangezien GIJ afgestompt van gehoor zijt geworden.[i] **12** Ja, want ofschoon GIJ eigenlijk leraren[j] moest zijn met het oog op de tijd, hebt GIJ wederom iemand nodig die U van het begin af de elementaire dingen[k] van de heilige uitspraken Gods[l] leert; en GIJ zijt geworden als zij die melk, geen vast voedsel, nodig hebben.[m] **13** Want een ieder die melk gebruikt, is onbekend met het woord der rechtvaardigheid, want hij is een klein kind.[n] **14** Vast voedsel behoort echter bij rijpe mensen, bij hen die door gebruik hun waarnemingsvermogen[o] hebben geoefend om zowel goed als kwaad te onderscheiden.[p]

6 Laten wij daarom, nu wij de grondleer[q] over de Christus[r] achter ons hebben gelaten, tot rijpheid voortgaan,[s] zonder opnieuw een fundament te leggen,[t] namelijk berouw over dode werken,[u] en geloof jegens God,[v] **2** de leer over dopen[w] en de oplegging der handen,[x] de opstanding der doden[y] en het eeuwige oordeel.[z] **3** En dit zullen wij doen, indien God het ook vergunt.[a]

HFDST. 6 **q** 1Kor 3:1; Heb 5:12; **r** Kol 1:27; 1Ti 3:16; **s** 1Kor 13:11; 1Kor 14:20; Ef 4:13; Fil 3:16; Heb 5:14; **t** 1Kor 3:10; **u** Ef 4:22; **v** 1Th 1:8; **w** Han 19:4; Ro 6:3; **x** Han 6:6; 1Ti 5:22; **y** Mt 22:31; Jo 5:29; Jo 11:25; **z** Han 17:31; 2Pe 3:7; Opb 20:12; **a** Jak 4:15.

4 Want het is onmogelijk om
hen die eens voor al verlicht
zijn geweest[a] en die de hemel-
se vrije gave[b] hebben gesmaakt
en die deelgenoten zijn geworden
van heilige geest[c] **5** en die het
voortreffelijke woord van God en
krachten van het komende sa-
menstel van dingen[d] hebben ge-
smaakt,[e] **6** maar die zijn afge-
vallen,[f] wederom tot berouw te
brengen,[g] omdat zij voor zich-
zelf de Zoon van God opnieuw
aan een paal hangen en hem
aan openbare schande blootstel-
len.[h] **7** De grond bijvoorbeeld,
die de dikwijls daarop vallen-
de regen indrinkt en dan plan-
tengroei voortbrengt, bruikbaar
voor hen ten behoeve van wie hij
ook bebouwd wordt,[i] ontvangt in
ruil daarvoor een zegen van God.
8 Wanneer hij echter doorns en
distels voortbrengt, wordt hij ver-
worpen en is hij de vervloeking
nabij;[j] en het einde ervan is ver-
branding.[k]

9 Al spreken wij ook zo, ge-
liefden, toch zijn wij in UW geval
overtuigd van betere dingen en
dingen die gepaard gaan met red-
ding. **10** Want God is niet on-
rechtvaardig, zodat hij UW werk
en de liefde die GIJ voor zijn naam
hebt getoond doordat GIJ de heili-
gen hebt gediend[l] en blijft dienen,
zou vergeten.[m] **11** Maar wij be-
geren dat een ieder van U dezelfde
naarstigheid aan de dag legt om
tot het einde toe de volle verze-
kerdheid[n] van de hoop[o] te hebben,[p]
12 opdat GIJ niet traag wordt,[q]
maar navolgers[r] zijt van hen die
door geloof en geduld de beloften
beërven.[s]

13 Want toen God zijn belofte
aan Abraham deed,[t] zwoer[u] hij,
daar hij bij niemand groter kon
zweren, bij zichzelf **14** en zei:
„Voorzeker, zegenend wil ik u ze-
genen en vermenigvuldigend wil
ik u vermenigvuldigen."[v] **15** En
zo verkreeg [Abraham], nadat hij
geduld had getoond, [deze] belof-
te.[w] **16** Want mensen zweren bij
wie groter is,[a] en hun eed is het
einde van elke redetwist, daar
die een wettelijke waarborg voor
hen is.[b] **17** Op deze manier is
God, toen hij zich voornam om
aan de erfgenamen[c] van de be-
lofte nog overvloediger de onver-
anderlijkheid[d] van zijn raad te
bewijzen, tussenbeide gekomen
met een eed, **18** opdat wij, die
naar de veilige plaats zijn ge-
vlucht, door middel van twee on-
veranderlijke dingen, waarin God
onmogelijk kan liegen,[e] een krach-
tige aanmoediging mogen heb-
ben om de hoop[f] te grijpen die
ons in het vooruitzicht is gesteld.
19 Deze [hoop][g] hebben wij als
een anker voor de ziel, zowel ze-
ker als vast, en ze gaat in tot bin-
nen het gordijn,[h] **20** waar ten
behoeve van ons een voorloper
is binnengegaan,[i] Jezus, die voor
eeuwig een hogepriester naar de
wijze van Melchizedek is gewor-
den.[j]

7 Want deze Melchizedek, ko-
ning van Salem, priester van
de Allerhoogste God,[k] die Abra-
ham bij zijn terugkeer van de
slachting der koningen tegemoet
kwam en hem zegende[l] **2** en
aan wie Abraham een tiende van
alle dingen toebedeelde,[m] is in de
eerste plaats, zoals de vertaling
luidt, „Koning van Rechtvaar-
digheid", en vervolgens ook ko-
ning van Salem,[n] dat wil zeggen
„Koning van Vrede". **3** Daar hij
zonder vader, zonder moeder,
zonder geslachtsregister is, en
noch een begin van dagen[o] noch
een einde des levens heeft, maar
de Zoon van God[p] gelijk is ge-
maakt, blijft hij priester voor al-
tijd.[q]

4 Aanschouwt dan hoe groot
deze man was, aan wie Abraham,
het familiehoofd, een tiende van
de voornaamste buit gaf.[r] **5** Ze-
ker, de mannen uit de zonen van
Levi[s] die het priesterambt ont-
vangen, hebben volgens de Wet
een gebod om tienden[t] van het
volk[u] te heffen, dat wil zeggen
van hun broeders, ook al zijn

HFDST. 6

a Ef 1:18
Heb 10:26
b Han 10:45
Ef 3:7
Jak 1:17
c Han 15:8
Ga 3:5
Heb 2:4
d 2Kor 5:5
Ef 1:14
e 1Pe 2:3
f Ps 119:118
2Kor 11:13
Heb 10:39
1Jo 2:19
g Mt 12:32
h Heb 10:29
i Ge 1:11
j Ge 3:18
k Mt 13:30
l Ro 15:25
2Kor 8:4
2Ti 1:18
m 1Th 1:3
Heb 10:32
n Kol 2:2
o 1Pe 1:3
p Heb 3:14
q Ro 12:11
Op b 2:4
r 1Kor 11:1
s Heb 10:36
Jak 5:10
t Ro 4:20
u Ge 22:16
Ps 105:9
Jes 45:23
Lu 1:73
v Ge 22:17
w Heb 11:17

2e kolom

a Ex 22:11
Jer 12:16
b Ge 31:53
Ge 47:31
c Ga 3:29
d Mal 3:6
e Nu 23:19
1Sa 15:29
Tit 1:2
f Ro 5:4
Kol 1:5
g 1Pe 1:3
h Le 16:2
Le 16:12
Jo 14:3
Heb 9:7
Heb 10:20
i Heb 4:14
j Ps 110:4
Heb 5:6

HFDST. 7

k Ge 14:18
l Ge 14:19
m Ge 14:20
n Ge 14:18
Ps 76:2
o Sp 8:23
p Mt 16:16
q Ps 110:4
r Ge 14:20
s Ex 40:15
Nu 18:21
t Nu 18:26
De 14:28
u Le 7:34

dezen uit de lendenen van Abraham voortgekomen;[a] **6** maar hij wiens geslacht niet van hen wordt afgeleid,[b] nam van Abraham tienden[c] en zegende hem die de beloften had.[d] **7** Nu wordt ontegenzeglijk het mindere gezegend door het meerdere.[e] **8** En in het ene geval zijn het mensen die sterven, die tienden ontvangen,[f] maar in het andere geval is het iemand van wie wordt getuigd dat hij leeft.[g] **9** En wanneer ik de uitdrukking mag gebruiken, door bemiddeling van Abraham heeft zelfs Levi, die tienden ontvangt, tienden betaald, **10** want hij bevond zich nog in de lendenen[h] van zijn voorvader toen Melchizedek hem tegemoet kwam.[i]

11 Indien volmaaktheid[j] dan werkelijk door middel van het levitische priesterschap kwam[k] (want met dit als kenmerk werd het volk de Wet gegeven),[l] waarom zou het dan nog nodig zijn[m] dat er een andere priester opstaat naar de wijze van Melchizedek[n] en van wie niet wordt gezegd dat hij naar de wijze van Aäron is? **12** Want aangezien het priesterschap wordt veranderd,[o] vindt er noodzakelijkerwijs ook een verandering van de wet plaats.[p] **13** Want hij ten aanzien van wie deze dingen worden gezegd, is een lid van een andere stam geweest,[q] waarvan niemand dienst bij het altaar heeft gedaan.[r] **14** Want het is overduidelijk dat onze Heer uit Juda is gesproten,[s] een stam ten aanzien waarvan Mozes niets met betrekking tot priesters heeft gezegd.

15 En het is in nog overvloediger mate duidelijk dat er een andere priester opstaat[t] die overeenkomst met Melchizedek vertoont,[u] **16** die het niet is geworden volgens de wet van een gebod dat van het vlees afhangt,[v] maar volgens de kracht van een onvernietigbaar leven,[w] **17** want het getuigenis luidt: „Gij zijt priester in eeuwigheid naar de wijze van Melchizedek."[x]

HFDST. 7

a Jo 8:33
b Ezr 2:62
c Ge 14:20
d Ge 12:7
Ge 17:6
Ge 22:17
Ro 4:13
Ga 3:16
e Heb 11:20
f Nu 18:21
g Heb 7:3
h Ex 1:5
Ro 7:9
i Ge 14:18
j Ro 3:20
Ga 2:21
Heb 7:19
Heb 9:9
k Heb 10:1
l Ga 3:19
m Jer 31:31
Heb 8:7
n Ps 110:4
o Heb 8:1
p Ro 3:27
1Kor 9:21
Ga 6:2
Kol 2:14
q Opb 5:5
r Nu 18:7
2Kr 26:18
s Ge 49:10
Jes 11:1
Mt 1:3
Lu 3:33
t Heb 3:1
Heb 7:26
u Ps 110:4
v Ro 7:14
w Ro 6:9
1Ti 6:16
Opb 1:18
x Ps 110:4
Heb 5:6
Heb 6:20

2e kolom

a Ro 8:3
Ga 4:9
b Heb 9:9
Heb 13:9
c Han 13:39
Ga 2:16
Heb 10:1
d 1Ti 1:1
Heb 6:18
1Pe 1:3
e Jo 14:6
Ro 5:2
Heb 4:16
f Heb 6:18
g Ps 110:4
h Jer 31:31
Mt 26:28
1Kor 11:25
Heb 8:6
Heb 9:15
Heb 12:24
i 1Kr 6:4
j Nu 20:28
Joz 24:33
k Lu 1:33
Heb 7:16
Heb 13:8
l Ro 8:34
1Ti 2:5
Heb 9:24
1Jo 2:1
m Heb 4:15
n Jes 16:5
Heb 3:2
o Za 9:9

18 Stellig wordt derhalve het voorgaande gebod wegens de zwakheid[a] en ondoeltreffendheid ervan afgeschaft.[b] **19** Want de Wet heeft niets tot volmaaktheid gebracht,[c] maar het bovendien invoeren van een betere hoop[d] wel, waardoor wij tot God naderen.[e] **20** Ook voor zover het niet zonder een gezworen eed is geschied **21** (want er zijn er inderdaad die zonder een gezworen eed priester zijn geworden, maar er is er één met een eed, gezworen door Degene die met betrekking tot hem zei: „Jehovah heeft gezworen[f] (en hij zal geen spijt gevoelen): 'Gij zijt priester in eeuwigheid'"),[g] **22** in zoverre is Jezus ook degene geworden die als borg van een beter verbond is gegeven.[h] **23** Bovendien moesten velen [achtereenvolgens] priester worden[i] omdat zij door de dood verhinderd werden[j] het te blijven, **24** maar hij, omdat hij tot in eeuwigheid blijft leven,[k] bezit zijn priesterschap zonder enige opvolgers. **25** Dientengevolge is hij ook in staat om degenen die door bemiddeling van hem tot God naderen, volledig te redden, daar hij altijd leeft om voor hen te pleiten.[l]

26 Want zo'n hogepriester als deze was precies geschikt voor ons:[m] loyaal,[n] schuldeloos,[o] onbesmet,[p] afgescheiden van de zondaars[q] en hoger geworden dan de hemelen.[r] **27** Hij behoeft niet dagelijks,[s] zoals die hogepriesters, slachtoffers te brengen, eerst voor zijn eigen zonden[t] en daarna voor die van het volk[u] (want dit heeft hij eens[v] voor altijd gedaan toen hij zichzelf ten offer bracht[w]); **28** want de Wet stelt mensen die met zwakheid behept zijn[x] tot hogepriester aan,[y] maar het woord van de gezworen eed,[z] die na de Wet kwam, [stelt] een Zoon [aan], die voor eeuwig tot volmaaktheid is gebracht.[a]

---

p Jes 53:9; 1Pe 2:22; q Jo 8:46; r Ef 1:20; Heb 4:14; 1Pe 3:22; s Nu 28:3; t Le 9:8; u Le 9:15; v Ro 6:10; w Heb 9:28; Heb 10:14; x Le 16:11; y Ex 29:9, LXX; z Ps 2:7; Ps 110:4; a Heb 2:10; Heb 5:9.

8 Van de besproken dingen nu
is dit de hoofdzaak: Wij heb-
ben zo'n hogepriester,[a] en hij heeft
plaats genomen aan de rechter-
hand van de troon der Majesteit
in de hemelen,[b] **2** een openba-
re dienaar van de heilige plaats[c]
en van de ware tent, die door Je-
hovah[d] en niet door een mens is
opgericht.[e] **3** Want iedere ho-
gepriester wordt aangesteld om
zowel gaven als slachtoffers te
brengen,[f] waarom het noodzake-
lijk was dat ook deze iets had om
te offeren.[g] **4** Indien hij nu op
aarde was, zou hij geen priester
zijn,[h] daar er [mannen] zijn die
volgens de Wet de gaven offeren,
5 maar dezen verrichten heilig-
e dienst in een voorafbeelding[i]
en een schaduw[j] van de hemelse
dingen; evenals Mozes, toen hij
op het punt stond de tent[k] in zijn
geheel te maken, het goddelijke
bevel kreeg:[l] Want, zo zegt hij:
„Zie toe dat gij alle dingen maakt
naar [hun] model, dat u op de
berg werd getoond."[m] **6** Maar
nu heeft [Jezus] een uitnemender
openbare dienst verkregen, zo-
dat hij ook de middelaar[n] van een
dienovereenkomstig beter ver-
bond is,[o] dat wettelijk bevestigd
is op betere beloften.[p]

7 Want indien op dat eerste ver-
bond niets aan te merken was ge-
weest, zou er geen plaats zijn ge-
zocht voor een tweede;[q] **8** want
hij heeft iets aan te merken op het
volk wanneer hij zegt: „'Zie! Er ko-
men dagen', zegt Jehovah, 'en ik
zal stellig met het huis van Is-
raël en met het huis van Juda een
nieuw verbond sluiten;[r] **9** niet
overeenkomstig het verbond[s] dat
ik met hun voorvaders sloot op
[de] dag dat ik hen bij de hand
vatte om hen uit het land Egyp-
te te leiden,[t] want zij zijn niet in
mijn verbond gebleven,[u] zodat ik
mij niet meer om hen heb bekom-
merd', zegt Jehovah.[v]

10 'Want dit is het verbond dat
ik na die dagen met het huis van
Israël zal aangaan', zegt Jehovah.

HFDST. 8

a Za 6:13; Heb 3:1; Heb 7:26
b Ps 110:1; Heb 1:3
c Heb 9:8; Heb 9:24
d Ex 25:9; Ps 84:1; Heb 3:4
e Heb 9:11
f Heb 5:1
g Jo 6:51; Ef 5:2
h Heb 7:14
i Heb 9:9; Heb 9:24
j Kol 2:17; Heb 10:1
k Heb 9:9
l Ex 25:9
m Ex 25:40; Ex 26:30; Nu 8:4; Han 7:44
n 1Ti 2:5; Heb 12:24
o 1Kor 11:25; Heb 7:22; Heb 9:15
p Ps 110:4; Ro 8:17
q Heb 7:11; Heb 7:18
r Jer 31:31
s De 4:23
t Ex 12:51
u De 32:15
v Jer 31:32

2e kolom

a Ez 11:19; Ro 2:29
b 2Kor 6:16
c Jer 31:33; Za 8:8; Heb 10:16
d Ho 2:20
e Jes 54:13; Jo 6:45
f Ps 103:12; Ro 11:27
g Jer 31:34; Heb 10:17
h Ro 10:4; Heb 7:12
i Mt 23:38; Ef 2:14; Kol 2:14

HFDST. 9

j Le 4:6; Heb 9:9
k Ex 25:8
l Ex 26:33
m Ex 40:24; Nu 4:9
n Ex 40:22
o Ex 40:23
p Ex 26:33
q Ex 36:35
r Ex 26:34
s Le 16:12; Opb 8:3
t Ex 25:11
u Ex 40:21
v Ex 16:33

'Ik wil mijn wetten in hun ver-
stand leggen, en in hun hart[a] zal
ik ze schrijven. En ik wil hun
God worden,[b] en zij zullen mijn
volk worden.[c]

11 En zij zullen geenszins een
ieder zijn medeburger en een ieder
zijn broeder leren, door te zeg-
gen: „Ken Jehovah!"[d] Want zij al-
len zullen mij kennen,[e] van [de]
geringste tot [de] grootste onder
hen. **12** Want ik zal barmhartig
zijn ten aanzien van hun onrecht-
vaardige daden, en ik zal hun zon-
den[f] geenszins meer gedenken.'"[g]

13 Wanneer hij zegt „een nieuw
[verbond]", heeft hij het vroege-
re verouderd gemaakt.[h] Welnu,
wat verouderd is gemaakt en oud
wordt, staat op het punt te ver-
dwijnen.[i]

9 Wat het vroegere [verbond]
dan aangaat, het had voor-
schriften voor heilige dienst[j] en
[zijn] aardse heilige plaats.[k]
2 Want er werd een eerste tent-
[afdeling] gemaakt,[l] waarin zich
de lampenstandaard[m] bevond en
ook de tafel[n] en de uitstalling van
de broden;[o] en die wordt „het Hei-
lige"[p] genoemd. **3** Maar achter
het tweede gordijn[q] bevond zich
de tent[afdeling] die „het Allerhei-
ligste"[r] werd genoemd. **4** Deze
had een gouden reukvat[s] en de
rondom met goud overtrokken[t]
ark des verbonds,[u] waarin zich
de gouden kruik met het man-
na bevond[v] en de staf van Aäron
die uitgebot was,[w] en de tafe-
len[x] van het verbond; **5** daarbo-
ven waren echter de glorierijke
cherubs,[y] die het verzoen[deksel]
overschaduwden.[z] Maar het is nu
niet de tijd om in bijzonderheden
over deze dingen te spreken.

6 Nadat deze dingen aldus wa-
ren gemaakt, gaan de priesters
te allen tijde de eerste tent[afde-
ling] binnen[a] om de heilige die-
sten te verrichten;[b] **7** maar in
de tweede [afdeling] gaat alleen

w Nu 17:10; x Ex 32:15; 2Kr 5:10; y Ex 25:22; Nu 7:89; z Ex 25:18; 1Kr 28:11; a Le 24:3; b Le 24:4.

de hogepriester eenmaal per jaar
binnen,[a] niet zonder bloed,[b] dat
hij offert voor zichzelf[c] en voor de
in onwetendheid begane zonden
van het volk.[d] **8** Aldus maakt de
heilige geest duidelijk dat de weg[e]
tot in de heilige plaats nog niet
openbaar gemaakt was zolang de
eerste tent stond.[f] **9** Deze [tent]
nu is een illustratie[g] voor de be-
stemde tijd die er thans is,[h] en in
overeenstemming daarmee wor-
den er zowel gaven als slacht-
offers gebracht.[i] Deze kunnen
echter hem die heilige dienst ver-
richt, niet tot volmaaktheid bren-
gen[j] wat zijn geweten[k] betreft,
10 maar hebben slechts te maken
met spijzen[l] en dranken[m] en ver-
scheidene dopen.[n] Het waren wet-
telijke vereisten die betrekking
hadden op het vlees[o] en opgelegd
waren tot aan de bestemde tijd om
dingen recht te zetten.[p]

11 Toen Christus echter kwam
als hogepriester[q] van de goede
dingen die geschied zijn, en wel
door de grotere en volmaaktere
tent, die niet met handen is ge-
maakt, dat wil zeggen niet van
deze schepping,[r] **12** is hij, neen,
niet met het bloed[s] van bokken
en van jonge stieren, maar met
zijn eigen bloed,[t] eens voor al-
tijd de heilige plaats binnenge-
gaan en heeft een eeuwige be-
vrijding [voor ons] verworven.[u]
13 Want indien het bloed van bok-
ken[v] en van stieren[w] en de as[x] van
een vaars, waarmee de verontrei-
nigden besprenkeld worden,[y] zo-
danig heiligt dat het vlees rein
wordt,[z] **14** hoeveel te meer zal
dan het bloed[a] van de Christus,
die door een eeuwige geest zich-
zelf zonder smet aan God heeft
geofferd,[b] ons geweten reinigen[c]
van dode werken,[d] opdat wij hei-
lige dienst voor [de] levende God
kunnen verrichten?[e]

15 Daarom is hij dus middelaar[f]
van een nieuw verbond, opdat zij
die geroepen zijn, de belofte van
de eeuwige erfenis zouden ont-

HFDST. 9

a Le 16:2
Heb 9:25
b Ex 30:10
Le 16:14
c Le 16:6
d Le 16:15
e Jo 14:6
f Heb 10:20
g Heb 8:5
h Kol 2:17
Heb 10:1
i Le 23:38
j Ga 3:21
Heb 7:11
Heb 7:19
Heb 8:6
k 1Pe 3:21
l Le 11:2
m Le 10:9
Le 11:34
n Le 11:40
o Nu 19:13
p Jes 2:4
Jo 1:17
Heb 1:2
q Heb 4:14
r Heb 9:24
s Mt 20:28
1Ti 2:6
Heb 12:24
Heb 13:20
t Heb 8:3
u Jes 45:17
Da 9:24
Ro 11:27
Heb 10:17
v Le 16:15
w Le 16:6
x Nu 19:9
y Nu 19:17
z Nu 19:19
a Le 17:11
1Pe 1:19
b Ef 5:2
c Heb 10:2
1Jo 1:7
d 1Kor 6:11
Heb 6:1
e Ro 12:1
Fil 3:3
Heb 12:28
f 1Ti 2:5
Heb 12:24

2e kolom

a Ro 8:17
b Mt 20:28
Lu 22:20
c Ga 3:13
d Ge 21:27
Ga 3:15
e Ex 24:7
f Ex 24:6
g Ex 24:3
h Nu 19:6
i Ex 24:8
j Le 16:16
k Ex 29:12
Le 8:15
Le 16:18
l Le 17:11
m Le 9:9
n Ef 1:7
o Heb 8:5
Heb 9:9
p Le 16:19
Le 16:20
q Heb 8:2

vangen,[a] aangezien er een sterven
heeft plaatsgevonden om [hen]
door losprijs te verlossen[b] van de
overtredingen onder het vroege-
re verbond.[c] **16** Want waar een
verbond[d] is, moet de dood van
de [menselijke] verbondssluiter
worden aangetoond. **17** Want
een verbond is geldig over dode
[slachtoffers], daar het nooit van
kracht is zolang de [menselij-
ke] verbondssluiter nog leeft.
18 Dientengevolge werd ook het
vroegere [verbond][e] niet ingewijd
zonder bloed.[f] **19** Want toen Mo-
zes elk gebod volgens de Wet tot
heel het volk had gesproken,[g] nam
hij het bloed van de jonge stie-
ren en van de bokken met wa-
ter en scharlaken wol en hysop[h]
en besprenkelde het boek zelf en
heel het volk, **20** en zei: „Dit is
het bloed van het verbond dat God
U als een gebod heeft opgelegd."[i]
21 En de tent[j] en alle vaten van
de openbare dienst besprenkelde
hij evenzo met het bloed.[k] **22** Ja,
bijna alle dingen worden volgens
de Wet met bloed gereinigd,[l] en
indien er geen bloed wordt ver-
goten,[m] geschiedt er geen verge-
ving.[n]

23 Daarom was het noodzake-
lijk dat de voorafbeeldingen[o] van
de dingen in de hemelen door
deze middelen gereinigd werden,[p]
maar de hemelse dingen zelf met
slachtoffers die beter zijn dan zul-
ke slachtoffers. **24** Want Chris-
tus is niet binnengegaan in een
met handen gemaakte heilige
plaats,[q] een kopie van de werke-
lijkheid,[r] maar in de hemel zelf,[s]
om nu ten behoeve van ons voor
de persoon van God te verschij-
nen.[t] **25** Noch om zichzelf dik-
wijls te offeren, zoals de hoge-
priester inderdaad van jaar tot
jaar[u] de heilige plaats binnengaat[v]
met bloed dat niet het zijne is.
26 Anders zou hij dikwijls moeten
lijden sinds de grondlegging[w] der

r Kol 2:17; s Heb 6:20; Heb 9:12; Heb 10:19; t Le 16:15; Jo 16:28; Ro 8:34; u Le 16:34; v Le 16:2; w Ef 1:4.

wereld. Maar nu heeft hij zich in
het besluit van de samenstelsels
van dingen[a] eens[b] voor altijd ge-
manifesteerd[c] om zonde weg te
doen door middel van het slacht-
offer van zichzelf.[d] **27** En zoals
het voor de mensen[e] weggelegd is
eens voor altijd te sterven, maar
daarna een oordeel,[f] **28** zo werd
ook de Christus eens[g] voor altijd
geofferd om de zonden van velen
te dragen,[h] en de tweede maal[i] dat
hij verschijnt,[j] zal het los van de
zonde zijn[k] en aan hen die vurig
naar hem uitzien voor [hun] red-
ding.[l]

10 Want aangezien de Wet een
schaduw[m] heeft van de toe-
komstige goede dingen, maar niet
het wezen van de dingen zelf,
kunnen [mensen] nimmer met
dezelfde slachtoffers die zij voort-
durend van jaar tot jaar brengen,
degenen die toetreden, tot vol-
maaktheid brengen.[n] **2** Zou an-
ders het brengen van de [slachtof-
fers] niet zijn opgehouden, omdat
zij die heilige dienst verrichtten
en eens voor altijd waren gerei-
nigd, geen bewustzijn van zon-
den meer zouden hebben?[o] **3** In-
tegendeel, door deze slachtoffers
is er van jaar tot jaar een herin-
nering aan zonden,[p] **4** want het
is niet mogelijk dat het bloed van
stieren en van bokken zonden
wegneemt.[q]

5 Daarom zegt hij bij zijn komst
in de wereld: „'Slachtoffer en of-
fergave hebt gij niet gewild,[r] maar
gij hebt mij een lichaam bereid.[s]
6 Volledige brandoffers en zon-
de[offer] hebt gij niet goedge-
keurd.'[t] **7** Toen zei ik: 'Zie! Ik
ben gekomen (in de boekrol staat
over mij geschreven)[u] om uw wil
te doen, o God.'"[v] **8** Na eerst
te zeggen: „Slachtoffers en offer-
gaven en volledige brandoffers en
zonde[offer] hebt gij niet gewild
noch goedgekeurd"[w] — [slacht-
offers] die volgens de Wet worden
gebracht[x] — **9** zegt hij vervol-
gens werkelijk: „Zie! Ik ben ge-
komen om uw wil te doen."[y] Hij
doet het eerste weg om het twee-
de in te stellen.[a] **10** Krachtens
de genoemde „wil"[b] zijn wij ge-
heiligd[c] door middel van de offer-
gave[d] van het lichaam van Jezus
Christus, eens[e] voor altijd.

11 Ook neemt iedere priester
van dag tot dag[f] zijn plaats in[g]
om openbare dienst te verrichten
en dikwijls dezelfde slachtoffers
te brengen, daar deze nooit vol-
ledig zonden kunnen wegnemen.[h]
12 Maar deze heeft voor altijd één
slachtoffer voor zonden gebracht[i]
en is aan de rechterhand van God
gaan zitten,[j] **13** van die tijd af
wachtend totdat zijn vijanden tot
een voetbank voor zijn voeten ge-
steld zouden worden.[k] **14** Want
door één [slacht]offer[l] heeft hij
hen die geheiligd worden, voor al-
tijd tot volmaaktheid[m] gebracht.
15 Bovendien legt ook de heilige
geest[n] getuigenis aan ons af, want
na te hebben gezegd: **16** „'Dit is
het verbond dat ik na die dagen
ten aanzien van hen zal aangaan',
zegt Jehovah. 'Ik wil mijn wet-
ten in hun hart leggen, en in hun
verstand zal ik ze schrijven'",[o]
17 [zegt de geest vervolgens:] „En
ik zal hun zonden en hun wette-
loze daden geenszins meer geden-
ken."[p] **18** Welnu, waar deze ver-
geven zijn,[q] daar is geen offergave
voor zonde meer.[r]

19 Daarom, broeders, aange-
zien wij door het bloed van Jezus
vrijmoedigheid hebben betreffen-
de de weg die toegang verleent[s]
tot de heilige plaats,[t] **20** die hij
voor ons heeft ingewijd als een
nieuwe en levende weg door het
gordijn,[u] dat is zijn vlees, heen,[v]
21 en aangezien wij een grote
priester over het huis van God
hebben,[w] **22** zo laten wij met een
waarachtig hart naderen, in de
volle verzekerdheid van het ge-
loof, nu ons hart door bespren-
keling gezuiverd is van een boos
geweten[x] en ons lichaam gebaad
is met rein water.[y] **23** Laten wij

HFDST. 9

a Mt 24:3
1Kor 10:11
Heb 1:2
b Heb 7:27
1Pe 3:18
c Ga 4:4
1Pe 1:20
d Jes 53:12
Da 9:24
1Kor 5:7
e Ex 29:9
Le 16:11
Heb 7:27
Heb 7:28
Heb 9:7
f Jo 17:1
g Ro 6:10
h Jes 53:12
1Pe 2:24
i Mt 24:3
Tit 2:13
j 2Th 1:7
k Mt 24:30
l Mt 25:34
2Ti 4:8

HFDST. 10

m Kol 2:17
Heb 8:5
n Heb 7:19
Heb 9:9
o Ga 3:21
p Le 16:30
Le 16:34
q Jes 1:11
Mi 6:7
r Ps 50:8
Am 5:22
s Ps 40:6, LXX
t Ps 40:6
u Ps 40:7
v Ps 40:8
w Ps 40:6
x Le 17:5
y Ps 40:8
Jo 6:38

2e kolom

a Kol 2:14
Heb 8:13
b Ps 40:8
Ga 1:4
c Jo 17:19
1Kor 6:11
Heb 13:12
d Ef 5:2
e Ro 6:10
Heb 9:28
f Ex 29:38
Nu 28:3
g 1Sa 2:28
1Kr 24:19
2Kr 29:11
h Heb 7:18
Heb 7:27
Heb 10:1
i Heb 9:28
j Ro 8:34
Kol 3:1
k Ps 110:1
Han 2:35
1Kor 15:25
l Heb 9:28
m Heb 7:11
Heb 7:19
n Jer 1:4
o Jer 31:33, LXX
Heb 8:10

p Jer 31:34; Heb 8:12; q Jo 8:36; r Jo 20:23; s Jo 14:6; Ro 5:2; t Heb 9:8; Heb 9:24; u Mt 27:51; v Jo 6:51; Heb 6:20; w Za 6:13; Heb 3:6; x Heb 13:18; 1Jo 1:7; y Ez 36:25; Ef 5:26.

zonder wankelen vasthouden[a] aan
de openbare bekendmaking van
onze hoop,[b] want hij die beloofd
heeft, is getrouw.[c] **24** En laten
wij op elkaar letten ten einde tot
liefde en voortreffelijke werken[d]
aan te sporen,[e] **25** het onder-
ling vergaderen[f] niet nalatend,
zoals voor sommigen gebruike-
lijk is, maar laten wij elkaar aan-
moedigen,[g] en dat te meer naar-
mate GIJ de dag ziet naderen.[h]

26 Want indien wij moedwil-
lig zonde beoefenen[i] na de nauw-
keurige kennis van de waarheid
te hebben ontvangen,[j] blijft er
geen slachtoffer voor zonden meer
over,[k] **27** maar [is er] een stelli-
ge vreselijke verwachting van oor-
deel[l] en een vurige jaloezie die
de tegenstanders zal verteren.[m]
28 Een ieder die de wet van Mo-
zes heeft geminacht, sterft zon-
der mededogen op het getuige-
nis van twee of drie [personen].[n]
29 Hoeveel zwaarder straf,[o] dunkt
U, zal dan niet hij waardig gere-
kend worden die de Zoon van God
met voeten heeft getreden[p] en
die het bloed[q] van het verbond,
waardoor hij geheiligd werd, als
van gewone waarde heeft geacht
en die de geest der onverdien-
de goedheid met verachting heeft
gekrenkt?[r] **30** Want wij kennen
hem die gezegd heeft: „Aan mij is
de wraak; ik wil vergelden";[s] en
wederom: „Jehovah zal zijn volk
oordelen."[t] **31** Het is iets vrese-
lijks in de handen van [de] levende
God te vallen.[u]

32 Blijft echter aan de vroege-
re dagen denken, waarin GIJ, na
verlicht te zijn,[v] onder veel lijden
een zware strijd hebt verduurd,[w]
33 soms terwijl GIJ zoals in een
theater[x] zowel aan smaadheden
als verdrukkingen werdt blootge-
steld, en soms terwijl GIJ deel-
hebbers werdt met hen die dit on-
dervonden.[y] **34** Want GIJ hebt
zowel medegevoel kenbaar ge-
maakt ten aanzien van degenen
die in de gevangenis waren, als
de roof van UW bezittingen met
vreugde aanvaard,[a] daar GIJ wist
dat GIJ zelf een beter en een blij-
vend bezit hebt.[b]

35 Werpt daarom UW vrijmoe-
digheid van spreken niet weg,[c]
welke een grote beloning[d] met
zich brengt. **36** Want GIJ hebt
volharding nodig,[e] om, na de wil
van God gedaan te hebben,[f] de
[vervulling van de] belofte te ont-
vangen.[g] **37** Want nog „een zeer
korte tijd"[h] en „hij die komt, zal
komen en zal niet uitblijven".[i]
38 „Maar mijn rechtvaardige zal
wegens geloof leven"[j] en „indien
hij terugdeinst, heeft mijn ziel
geen behagen in hem".[k] **39** Wel-
nu, wij behoren niet tot het soort
dat terugdeinst, wat tot vernie-
tiging leidt,[l] maar tot het soort
dat geloof heeft, wat tot het in
het leven behouden van de ziel
leidt.[m]

11 Geloof[n] is de verzekerde
verwachting van dingen
waarop wordt gehoopt,[o] de duide-
lijke demonstratie van werkelijk-
heden die echter niet worden ge-
zien.[p] **2** Want hierdoor werd er
ten aanzien van de mannen uit de
oudheid getuigenis afgelegd.[q]

3 Door geloof bemerken wij dat
de samenstelsels van dingen[r] door
Gods woord geordend werden,[s] zo-
dat hetgeen gezien wordt, ont-
staan is uit dingen die niet zicht-
baar zijn.[t]

4 Door geloof heeft Abel een
slachtoffer van grotere waarde
aan God gebracht dan Kaïn,[u] door
welk [geloof] er getuigenis om-
trent hem werd afgelegd dat hij
rechtvaardig was, daar God ge-
tuigenis aflegde[v] betreffende zijn
gaven; en hierdoor spreekt hij
nog, alhoewel hij gestorven is.[w]

5 Door geloof werd Henoch[x]
overgebracht, opdat hij de dood
niet zou zien, en hij was nergens
te vinden, omdat God hem had
overgebracht;[y] want vóór zijn

HFDST. 10

a 1Kor 15:58; Kol 1:23
b Heb 3:6; Heb 6:19
c 1Th 5:24
d Kol 3:23; 1Ti 6:18
e Ex 25:2
f De 31:12; Mt 18:20; Han 2:42; Han 20:8
g Jes 35:3; Ro 1:12
h Ro 13:11; 2Pe 3:12
i Jak 4:17; 1Jo 5:16
j Heb 6:4; 2Pe 2:21
k Mt 12:32
l Lu 19:27
m Jes 26:11, LXX; Mr 3:29
n De 17:6
o 1Pe 4:18
p Mt 7:6; Fil 3:18; Heb 6:6
q Mt 26:28; Lu 22:20
r Ef 4:30
s De 32:35
t De 32:36
u Heb 12:29; 2Pe 2:4
v Han 26:18; 2Kor 4:6; Heb 6:4
w Fil 1:29; 2Ti 3:12
x 1Kor 4:9
y Fil 1:7

2e kolom

a Mt 5:12
b Lu 16:9
c Jo 18:20; 1Kor 15:58
d Mt 10:32
e Lu 21:19; Jak 5:11
f Ga 6:9
g Ga 3:29; Kol 3:24
h Jes 26:20
i Hab 2:3; 2Pe 3:9
j Hab 2:4; Jo 3:16; Ro 1:17
k Hab 2:4, LXX; 1Jo 2:19
l 2Pe 2:20
m 1Th 5:9; 1Pe 1:9

HFDST. 11

n Lu 17:5; Lu 18:8; Ga 3:11
o Heb 10:22; Heb 11:13
p Ro 8:24; 2Kor 4:18; 2Kor 5:7
q Heb 11:39
r Kol 1:26
s Ps 33:6; 2Pe 3:5;
t Ro 1:20;
u Ge 4:5;
v Ge 4:4;
w Ge 4:10; Mt 23:35;
x Ge 5:22; Ju 14;
y Ge 5:24, LXX.

overbrenging had hij het getuigenis dat hij God welgevallig was geweest.[a] **6** Bovendien is het zonder geloof[b] onmogelijk [hem] welgevallig te zijn,[c] want wie tot God nadert, moet geloven dat hij bestaat[d] en dat hij de beloner[e] wordt van wie hem ernstig zoeken.[f]

7 Door geloof heeft Noach,[g] nadat hem een goddelijke waarschuwing was gegeven aangaande dingen die nog niet werden gezien,[h] godvruchtige vrees aan de dag gelegd en een ark gebouwd[i] tot redding van zijn huisgezin; en door dit [geloof] heeft hij de wereld veroordeeld,[j] en hij is een erfgenaam geworden van de rechtvaardigheid[k] die overeenkomstig geloof is.

8 Door geloof heeft Abraham,[l] toen hij geroepen werd, gehoorzaamd door weg te trekken naar een plaats die hij als erfenis zou ontvangen; en hij vertrok zonder te weten waar hij naar toe ging.[m] **9** Door geloof vertoefde hij als vreemdeling in het land der belofte als in een vreemd land[n] en woonde in tenten[o] met Isaäk[p] en Jakob,[q] die met hem erfgenamen waren van precies dezelfde belofte.[r] **10** Want hij verwachtte de stad[s] die werkelijk fundamenten heeft, van welke [stad] God de bouwer en maker is.[t]

11 Door geloof kreeg ook Sara[u] zelf kracht om zwanger te worden, zelfs toen zij de leeftijdsgrens was gepasseerd,[v] daar zij hem getrouw achtte die de belofte gegeven had.[w] **12** Daarom zijn er ook uit één [man],[x] die nog wel zo goed als dood was,[y] [kinderen] geboren als de sterren aan de hemel in menigte en als de zandkorrels aan de zeeoever, zo ontelbaar.[z]

13 In geloof zijn al dezen gestorven,[a] ofschoon zij de [vervulling van de] beloften niet verkregen hebben,[b] maar zij hebben ze van verre gezien[c] en begroet en hebben in het openbaar bekendgemaakt dat zij vreemden en tijdelijke inwoners in het land waren.[a] **14** Want wie zulke dingen zeggen, geven duidelijk te kennen dat zij ernstig een eigen plaats zoeken.[b] **15** En toch zouden zij, indien zij werkelijk waren blijven denken aan die [plaats] waar zij vandaan waren gekomen,[c] gelegenheid hebben gehad om terug te keren.[d] **16** Maar nu trachten zij een betere [plaats] te verkrijgen, namelijk een die tot de hemel behoort.[e] Daarom schaamt God zich niet over hen, om als hun God te worden aangeroepen,[f] want hij heeft een stad[g] voor hen gereedgemaakt.

17 Door geloof heeft Abraham, toen hij beproefd werd,[h] Isaäk zo goed als geofferd, en hij die met blijdschap de beloften had ontvangen, poogde [zijn] eniggeboren [zoon] te offeren,[i] **18** alhoewel er tot hem was gezegd: „Wat 'uw zaad' genoemd zal worden, zal door bemiddeling van Isaäk zijn."[j] **19** Maar hij was van oordeel dat God hem zelfs uit de doden kon opwekken,[k] en daaruit heeft hij hem ook bij wijze van illustratie ontvangen.[l]

20 Door geloof heeft ook Isaäk Jakob[m] en Esau[n] gezegend met betrekking tot toekomstige dingen.

21 Door geloof heeft Jakob, toen hij op sterven lag,[o] elk van de zonen van Jozef gezegend[p] en heeft hij aanbeden, leunend op het uiteinde van zijn staf.[q]

22 Door geloof heeft Jozef, toen zijn einde naderde, melding gemaakt van de uittocht[r] van de zonen van Israël; en hij heeft bevel gegeven betreffende zijn gebeente.[s]

23 Door geloof werd Mozes na zijn geboorte drie maanden lang door zijn ouders verborgen,[t] omdat zij zagen dat het jonge kind mooi was,[u] en zij vreesden het bevel[v] van de koning niet. **24** Door geloof heeft Mozes, toen hij opgegroeid was,[w] geweigerd de zoon

HFDST. 11

a Ge 5:22, LXX
b 2Th 3:2
c Ga 2:16
d Jo 7:28 Ro 10:14 Heb 9:24
e 1Sa 2:7 Ps 58:11 Mt 5:12
f Ze 2:3 Mt 6:33
g Ge 6:8
h Ge 6:13
i Ge 6:14
j Ge 6:22
k Ro 1:17 Ro 3:22 Ga 5:5 Fil 3:9 2Pe 2:5
l Ge 12:1 Ro 4:11 Ro 4:13
m Ge 12:4 Han 7:2
n Ge 23:4
o Ge 12:8
p Ge 21:3
q Ge 25:26
r Ge 17:6 Ge 26:3 Ge 28:13
s Jo 8:56 Heb 13:14 Opb 21:2
t Heb 3:4
u Ge 17:15
v Ge 17:17
w Ge 21:2
x Ge 21:5
y Ro 4:19
z Ge 22:17 1Kon 4:20
a Ge 23:4
b Ge 47:9
c Jo 8:56

2e kolom

a 1Kr 29:15 Ps 39:12 Ef 2:19 1Pe 2:11
b Heb 13:14
c Ge 11:31
d Ge 24:6
e Mt 4:17 Mt 25:34 Fil 3:20
f Ex 3:15 Mt 22:32 Han 7:32
g Heb 12:22 Opb 21:2
h Ge 22:1
i Ge 22:9 Jo 3:16
j Ge 21:12 Ro 9:7
k Ro 4:17
l 1Kor 10:11 1Kor 15:20
m Ge 27:27
n Ge 27:39
o Ge 47:29
p Ge 48:20
q Ge 47:31
r Ge 50:24
s Ge 50:25 Ex 13:19
t Ex 2:2

u Han 7:20; v Ex 1:16; Ex 1:22; w Ex 2:11.

van de dochter van Farao[a] genoemd te worden **25** en verkoos
hij veel liever met het volk van
God slecht behandeld te worden
dan de tijdelijke genieting der zon-
de te hebben, **26** omdat hij de
smaad[b] van de Christus een grote-
re rijkdom achtte dan de schatten
van Egypte, want hij hield het oog
oplettend gericht op de beloning.[c]
27 Door geloof verliet hij Egyp-
te,[d] doch zonder de toorn van de
koning te vrezen,[e] want hij bleef
standvastig als zag hij de Onzicht-
bare.[f] **28** Door geloof had hij het
Pascha gevierd[g] en het bespatten
met het bloed,[h] opdat de verdelger
hun eerstgeboren niet zou aan-
raken.[i]
29 Door geloof trokken zij door
de Rode Zee als over droog land,[j]
maar toen de Egyptenaren het
ook probeerden, werden zij ver-
zwolgen.[k]
30 Door geloof stortten de mu-
ren van Jericho in nadat men er
zeven dagen lang omheen getrok-
ken was.[l] **31** Door geloof is Ra-
chab,[m] de hoer, niet omgekomen
met hen die ongehoorzaam han-
delden, omdat zij de verspieders in
vrede had ontvangen.[n]
32 En wat zal ik nog meer zeg-
gen? Want de tijd zal mij ontbre-
ken indien ik verder vertel over
Gideon,[o] Barak,[p] Simson,[q] Jefta,[r]
David[s] alsook Samuël[t] en de [an-
dere] profeten,[u] **33** die door ge-
loof koninkrijken een nederlaag
toebrachten in de strijd,[v] recht-
vaardigheid bewerkten,[w] beloften
verkregen,[x] de muilen van leeu-
wen toestopten,[y] **34** de kracht
van het vuur stuitten,[z] aan de
scherpte van het zwaard ontkwa-
men,[a] van een zwakke toestand
krachtig werden gemaakt,[b] dap-
per werden in de oorlog,[c] de legers
van vreemdelingen op de vlucht
dreven.[d] **35** Vrouwen ontvingen
hun doden door opstanding;[e] maar
andere [mannen] werden gemar-
teld omdat zij geen verlossing
door een of andere losprijs wil-
den aanvaarden, opdat zij tot
een betere opstanding mochten
geraken. **36** Ja, anderen kre-
gen hun beproeving door bespot-
tingen en geselingen, zelfs meer
dan dat, door boeien[a] en gevan-
genissen.[b] **37** Zij werden geste-
nigd,[c] zij werden beproefd,[d] zij
werden in stukken gezaagd, zij
stierven[e] door afslachting met
het zwaard, zij zwierven rond in
schapenvachten,[f] in geitenvellen,
terwijl zij gebrek leden[g] en ver-
drukt[h] en slecht behandeld wer-
den;[i] **38** en de wereld was hun
niet waardig. Zij doolden rond in
woestijnen en op bergen en in
grotten[j] en holen der aarde.
39 En toch hebben al dezen, of-
schoon er door hun geloof getui-
genis ten aanzien van hen werd
afgelegd, de [vervulling van de]
belofte niet verkregen,[k] **40** daar
God iets beters[l] voor ons[m] voor-
zag, opdat zij[n] zonder ons[o] niet
tot volmaaktheid gebracht zou-
den worden.[p]

12 Daarom dan, omdat wij
zo'n grote wolk van getui-
gen[q] rondom ons hebben, laten
ook wij elk gewicht en de zonde
die ons gemakkelijk verstrikt,[r]
afleggen[s] en met volharding[t] de
wedloop[u] lopen die voor ons ligt,[v]
2 terwijl wij oplettend het oog
gericht houden op de Voornaam-
ste Bewerker[w] en Volmaker van
ons geloof,[x] Jezus. Wegens de
hem in het vooruitzicht geste-
lde vreugde heeft hij een martel-
paal verduurd,[y] schande verach-
tend, en is hij aan de rechterhand
van de troon van God gaan zit-
ten.[z] **3** Ja, let nauwkeurig op de-
gene die van zondaars zo'n tegen-
spraak[a] tegen hun eigen belangen
in heeft verduurd, opdat GIJ niet
moe wordt en bezwijkt in UW ziel.[b]
4 In UW strijd tegen die zonde
hebt GIJ nog nooit tot bloedens
toe weerstand geboden,[c] **5** maar
GIJ hebt de vermaning die tot U
als zonen[d] wordt gericht, hele-
maal vergeten: „Mijn zoon, acht

HFDST. 11

a Ex 2:10
Han 7:21
b Ps 69:9
Ro 15:3
c Heb 10:34
d Ex 12:51
e Ex 10:28
f Jo 1:18
Jo 4:24
1Ti 1:17
g Ex 12:21
h Ex 12:22
i Ex 12:23
j Ex 14:22
k Ex 14:28
l Joz 6:20
m Joz 2:1
n Joz 6:17
o Re 6:11
p Re 4:6
q Re 13:24
r Re 11:1
s 1Sa 16:13
t 1Sa 3:20
u Han 3:24
v Re 7:22
w Ge 15:6
Heb 11:4
x 2Sa 7:12
y Re 14:6
1Sa 17:34
z Da 3:23
a 2Kon 6:15
b Re 16:28
1Kon 18:46
c Re 11:32
2Sa 23:8
d Re 4:16
e 1Kon 17:22
2Kon 4:34

2e kolom

a Jer 20:2
b Jer 37:15
c 1Kon 21:13
2Kr 24:21
d 1Kon 22:24
e 1Kon 18:4
f 2Kon 1:8
g 1Kon 19:5
h 1Kon 19:2
i Jer 38:6
j 1Kon 18:4
1Kon 19:9
k Ge 22:18
Ge 49:10
Heb 11:13
l Heb 2:3
Heb 3:1
Heb 7:22
Opb 20:6
m Ro 8:18
Ro 9:27
Ro 11:5
Heb 10:19
n Heb 11:32
o Jak 1:18
Opb 14:4
p Heb 7:11
Heb 7:19

HFDST. 12

q Heb 11:39
r Kol 2:8
1Ti 6:9
Heb 3:12
s 1Kor 9:26
Fil 3:13
1Pe 2:1

t 1Ti 6:12; u 1Kor 9:24; v Fil 3:14; w Jo 14:6; Han 5:31; Heb 2:10; x 1Kor 1:8; Fil 1:6; y Fil 2:8; z Ps 110:1; Heb 10:12; a Mt 27:39; b Ga 6:9; 2Th 3:13; c Han 12:2; Heb 10:32; d Mt 5:45.

[het] strenge onderricht dat van
Jehovah komt, niet gering en be-
zwijk niet wanneer gij door hem
wordt gecorrigeerd,[a] **6** want die
Jehovah liefheeft, wordt door hem
streng onderricht, ja, hij geselt
een ieder die hij als zoon aan-
neemt."[b]
7 Wat GIJ verduurt, dient tot
streng onderricht.[c] God behan-
delt U als zonen.[d] Want wat voor
een zoon is hij die niet door een
vader streng wordt onderricht?[e]
8 Indien GIJ echter zonder het
strenge onderricht zijt waarvan
allen deelgenoten zijn geworden,
zijt GIJ in werkelijkheid onwettige
kinderen[f] en geen zonen. **9** Bo-
vendien hadden wij vroeger va-
ders die van ons vlees waren om
ons streng te onderrichten,[g] en
wij betoonden hun steeds acht-
ing. Zullen wij ons dan niet veel
meer aan de Vader van ons gees-
telijke leven onderwerpen en le-
ven?[h] **10** Want zij dienden ons
gewoonlijk gedurende enkele da-
gen naar hun eigen goeddunken
streng onderricht toe,[i] maar hij
doet het tot ons nut, opdat wij deel
zouden krijgen aan zijn heilig-
heid.[j] **11** Nu schijnt elk streng
onderricht weliswaar op het ogen-
blik zelf niet vreugdevol te zijn,
maar bedroevend;[k] toch werpt het
later voor hen die erdoor geoefend
zijn, een vreedzame vrucht af,[l] na-
melijk rechtvaardigheid.[m]
12 Daarom, richt de neerhan-
gende handen[n] en de verslapte
knieën op,[o] **13** en blijft rechte
paden voor UW voeten maken,[p] op-
dat wat kreupel is niet ontwricht
raakt, maar veeleer gezond ge-
maakt wordt.[q] **14** Streeft naar
vrede met alle mensen[r] en naar de
heiliging,[s] zonder welke niemand
de Heer zal zien,[t] **15** terwijl GIJ
er zorgvuldig op toeziet dat nie-
mand van de onverdiende goed-
heid van God beroofd wordt;[u] dat
er geen giftige wortel[v] opschiet
en onrust veroorzaakt en velen
daardoor verontreinigd worden;[w]
16 dat er geen hoereerder is noch

HFDST. 12

a Sp 3:11
b Sp 3:12
c Heb 12:1
d 2Sa 7:14
Mt 5:9
Heb 2:10
e Sp 13:24
f De 23:2
g Sp 23:13
h Nu 16:22
Jes 42:5
Mal 1:6
Jak 4:10
i Sp 22:6
j Le 11:44
1Pe 1:15
k 2Kor 4:17
l 1Pe 1:6
m Fil 1:11
Jak 3:18
n Job 4:3
Jes 40:29
Lu 22:32
o Jes 35:3
Heb 10:25
p Ps 119:105
Sp 4:26,
LXX
q Ga 6:1
Jak 5:15
Ju 23
r Ps 34:14
Ro 12:18
Ro 14:19
2Ti 2:22
s Ro 6:19
1Th 4:4
Heb 10:10
t Mt 5:8
Ro 8:8
u 2Kor 6:1
Ga 5:4
Heb 3:12
v De 29:18
Jo 13:2
Han 8:23
w Jak 1:14

2e kolom

a Ge 25:32
b Ge 25:34
c Ge 27:31
d Ge 27:32
e 2Kor 7:10
Heb 6:6
f Ge 27:34
g Ex 19:12
h Ex 19:18
i Ex 19:16
j Ex 19:19
k De 4:12
l Ex 20:19
m Ex 19:13
n De 9:19
o Opb 14:1
p Heb 11:10
Heb 13:14
q Mt 26:29
Opb 21:2
r Mt 24:31
s Da 7:10
t 1Kor 15:23
Opb 20:6
u Ps 87:6
Opb 7:4
Opb 21:27
v Ge 18:25
Ps 94:2
Jes 33:22
w Jo 3:5
Heb 12:9
1Pe 1:3
x Heb 10:14

iemand die geen waardering heeft
voor heilige dingen, zoals Esau,[a]
die in ruil voor één maaltijd zijn
rechten als eerstgeborene weg-
gaf.[b] **17** Want GIJ weet dat hij
ook daarna, toen hij de zegen wil-
de erven,[c] werd verworpen,[d] want
hij vond geen plaats voor een ver-
andering van geest,[e] hoewel hij er
met tranen ernstig naar zocht.[f]
18 Want GIJ zijt niet genaderd
tot dat wat betast kan worden[g]
en wat met vuur in vlam is ge-
zet,[h] en een donkere wolk en dikke
duisternis en een storm[i] **19** en
het geschal van een trompet[j] en
de stem van woorden;[k] op het ho-
ren van welke [stem] het volk
smeekte dat er geen woord ver-
der meer tot hen gesproken zou
worden.[l] **20** Want het bevel was
ondraaglijk voor hen: „En indien
een dier de berg aanraakt, moet
het gestenigd worden."[m] **21** Ook
was de tentoonspreiding zo vrees-
wekkend, dat Mozes zei: „Ik ben
bevreesd en beef."[n] **22** Maar GIJ
zijt genaderd tot een berg Sion[o]
en een stad[p] van [de] levende God,
[het] hemelse Jeruzalem,[q] en my-
riaden engelen,[r] **23** in algeme-
ne vergadering,[s] en de gemeente
van de eerstgeborenen,[t] die inge-
schreven[u] zijn in de hemelen, en
God, de Rechter van allen,[v] en de
geestelijke levens[w] van rechtvaar-
digen die tot volmaaktheid zijn
gebracht,[x] **24** en Jezus, de mid-
delaar[y] van een nieuw verbond,[z]
en het bloed der besprenkeling,[a]
dat op een betere wijze spreekt
dan Abels [bloed].[b]
25 Ziet toe dat GIJ hem die
spreekt, niet vraagt U te willen
verontschuldigen.[c] Want indien
zij niet zijn ontkomen die veront-
schuldigd vroegen te worden bij
hem die een goddelijke waarschu-
wing op aarde gaf,[d] dan nog veel
minder wij, als wij ons afkeren van
hem die uit de hemelen spreekt.[e]
26 Zijn stem deed toen de aarde
schokken,[f] maar nu heeft hij de

y 1Ti 2:5; Heb 9:15; z Mt 26:28; Lu 22:29; a 1Pe 1:2; b Mt 23:35; c Heb 2:3; d Ex 20:19; e Heb 1:2; f Ex 19:18.

belofte gedaan en gezegd: „Nog
eenmaal wil ik niet alleen de aar-
de, maar ook de hemel in beroe-
ring brengen."[a] **27** Welnu, de
uitdrukking „Nog eenmaal" duidt
op de verwijdering van de din-
gen die worden geschokt als din-
gen die gemaakt zijn,[b] opdat de
dingen die niet worden geschokt,
blijven.[c] **28** Laten wij daarom,
aangezien wij een koninkrijk zul-
len ontvangen dat niet geschokt
kan worden,[d] onverdiende goed-
heid blijven hebben, waardoor wij
heilige dienst voor God kunnen
verrichten op een hem welgevallig-
e wijze, met godvruchtige vrees
en ontzag.[e] **29** Want onze God
is ook een verterend vuur.[f]

13 Laat UW broederlijke lief-
de blijven.[g] **2** Vergeet de
gastvrijheid niet,[h] want daardoor
hebben sommigen, zonder het zelf
te weten, engelen gastvrij onth-
aald.[i] **3** Denkt aan hen die in
[gevangenis]boeien zijn,[j] als waart
GIJ met hen geboeid,[k] en aan hen
die slecht behandeld worden,[l] daar
GIJ ook zelf nog in een lichaam zijt.
4 Het huwelijk zij eerbaar onder
allen en het huwelijksbed zonder
verontreiniging,[m] want God zal
hoereerders en overspelers oor-
delen.[n] **5** Laat [UW] levenswijze
vrij zijn van de liefde voor geld,[o]
en weest tevreden[p] met de tegen-
woordige dingen.[q] Want hij heeft
gezegd: „Ik wil u geenszins in
de steek laten noch u ooit ver-
laten."[r] **6** Dus kunnen wij goe-
de moed hebben[s] en zeggen: „Je-
hovah is mijn helper; ik wil niet
bevreesd zijn. Wat kan een mens
mij doen?"[t]

7 Houdt hen in gedachtenis die
onder U de leiding nemen,[u] die
het woord van God tot U heb-
ben gesproken, en volgt [hun] ge-
loof[v] na,[w] lettend op het einde
van [hun] wandel.

8 Jezus Christus is gisteren en
heden en in eeuwigheid dezelfde.[x]

9 Laat U niet meeslepen door
velerlei en vreemde leringen;[y]
want het is voortreffelijk dat het
hart vastheid krijgt door onver-
diende goedheid,[a] niet door spij-
zen,[b] waarbij zij die zich daardoor
in beslag laten nemen, geen baat
hebben gevonden.

10 Wij hebben een altaar waar-
van zij die in de tent heilige dienst
verrichten, geen recht hebben te
eten.[c] **11** Want de lichamen van
die dieren waarvan het bloed ten
behoeve van zonde door de hoge-
priester in de heilige plaats wordt
gebracht, worden buiten de le-
gerplaats verbrand.[d] **12** Daar-
om heeft ook Jezus, om het volk
met zijn eigen bloed[e] te kunnen
heiligen,[f] buiten de poort gele-
den.[g] **13** Laten wij dan tot hem
gaan buiten de legerplaats en de
smaad dragen die hij heeft gedra-
gen,[h] **14** want wij hebben hier
geen blijvende stad,[i] maar wij
zoeken ernstig de toekomstige.[j]
15 Laten wij door bemiddeling
van hem God altijd een slacht-
offer van lof brengen,[k] namelijk de
vrucht der lippen[l] die zijn naam
in het openbaar bekendmaken.[m]
16 Vergeet bovendien niet goed
te doen[n] en anderen met U te
laten delen, want zulke slacht-
offers zijn God welgevallig.[o]

17 Weest gehoorzaam aan hen
die onder U de leiding nemen[p] en
weest onderdanig,[q] want zij wa-
ken over UW ziel als [mensen] die
rekenschap zullen afleggen,[r] op-
dat zij dit met vreugde en niet
met zuchten mogen doen, want
dit zou voor U schadelijk zijn.[s]

18 Blijft voor ons bidden,[t] want
wij koesteren het vertrouwen dat
wij een eerlijk geweten hebben,
daar wij ons in alle dingen eerlijk
wensen te gedragen.[u] **19** Maar
ik vermaan U meer in het bij-
zonder dit te doen opdat ik des
te eerder aan U word terugge-
geven.[v]

20 Moge nu de God van vre-
de,[w] die de grote herder[x] van de

HFDST. 12

a Hag 2:6
b 2Pe 3:10
c Ps 37:11
2Pe 3:13
Opb 21:10
d Mt 16:18
e Fil 2:12
1Ti 2:2
f De 4:24
Jes 33:14

HFDST. 13

g 1Th 4:9
1Pe 1:22
h Ro 12:13
1Ti 3:2
i Ge 18:3
Ge 19:1
Mt 25:35
j Mt 25:36
Kol 4:18
k Ro 12:15
1Pe 3:8
l 1Kor 12:26
m Ge 49:4
Sp 5:16
Sp 5:20
Mt 5:28
n Sp 6:32
1Kor 5:9
1Kor 6:9
1Kor 6:18
Ga 5:21
o 1Ti 6:10
p Sp 30:8
1Ti 6:8
q Fil 4:11
r De 31:6
De 31:8
s Heb 10:39
Jak 1:6
t Ps 56:11
Ps 118:6
Da 3:17
Lu 12:4
u 1Ti 5:17
Heb 13:17
v Heb 12:3
w 1Kor 11:1
2Th 3:7
x Opb 1:17
y Ef 4:14
Kol 2:8
2Th 2:2

2e kolom

a Jo 1:17
b Ro 14:17
1Kor 8:8
Kol 2:16
c 1Kor 9:13
1Kor 10:18
d Ex 29:14
Le 16:27
e Heb 9:14
Heb 9:22
f Jo 17:19
Heb 10:29
g Mt 21:39
Jo 19:17
h Han 7:58
Ro 15:3
2Kor 12:10
1Pe 4:14
i Le 23:42
1Pe 2:11
j Lu 16:9
Heb 11:10
Heb 12:22
Opb 3:12
Opb 21:2

k Le 7:12; 2Kr 29:31; Ps 50:14; 1Pe 2:5; l Ps 69:30; Ho 14:2; 1Kor 9:16; m Mt 24:14; Ro 10:9; n Ro 12:13; Tit 1:8; o Fil 4:18; p 1Th 5:12; Heb 13:24; q 1Kor 16:16; Ef 5:21; 1Pe 5:5; r Han 20:28; s Jes 35:10; t Kol 1:9; u 2Kor 1:12; 1Th 2:10; Tit 2:10; v Flm 22; w Ro 15:33; x 1Pe 2:25; 1Pe 5:4.

schapen[a] met het bloed van een
eeuwig verbond,[b] onze Heer Je-
zus, uit de doden heeft doen op-
komen,[c] **21** U toerusten met al
het goede om zijn wil te doen, en
[moge hij] door bemiddeling van
Jezus Christus datgene in ons ver-
richten wat welgevallig in zijn
ogen is;[d] aan wie de heerlijkheid
zij in alle eeuwigheid.[e] Amen.
22 Nu vermaan ik U, broeders,
dit woord van aanmoediging te
verdragen, want ik heb inderdaad
in weinig woorden een brief aan
U opgesteld.[a] **23** Neemt er nota
van dat onze broeder Timotheüs[b]
vrijgelaten is, met wie ik U, als hij
vrij spoedig komt, zal zien.
24 Brengt mijn groeten over
aan allen die onder U de leiding
nemen[c] en alle heiligen. Zij die in
Italië[d] zijn, zenden U hun groeten.
25 De onverdiende goedheid[e]
zij met U allen.

HFDST. 13
a Ps 79:13 Jo 10:7
b Jes 55:3 Ez 37:26 Za 9:11
c Han 2:24
d Fil 2:13 2Th 2:17
e Ro 16:27

2e kolom
a 1Pe 5:12
b 1Th 3:2
c Jes 1:26 Heb 13:17 1Pe 5:3

d Han 27:1; e 2Ti 4:22.

DE BRIEF VAN

JAKOBUS

1 Jakobus,[a] een slaaf[b] van God
en van [de] Heer Jezus Chris-
tus, aan de twaalf stammen[c] die
overal verstrooid[d] zijn:
Gegroet!
2 Beschouwt het een en al
vreugde, mijn broeders, wanneer
U velerlei beproevingen over-
komen,[e] **3** daar GIJ weet dat de-
ze beproefde hoedanigheid van
UW geloof volharding bewerkt.[f]
4 Maar laat de volharding haar
werk voltooien, opdat GIJ volko-
men[g] en in alle opzichten onge-
schonden moogt zijn en in niets
te kort schiet.[h]
5 Schiet iemand van U daarom
te kort in wijsheid,[i] dan moet hij
God blijven vragen,[j] want hij geeft
aan allen edelmoedig en zonder
verwijt;[k] en ze zal hem gegeven
worden.[l] **6** Maar hij moet in ge-
loof blijven vragen,[m] zonder ook
maar enigszins te twijfelen,[n] want
wie twijfelt, is gelijk een golf van
de zee, die door de wind[o] gedreven
en heen en weer geslingerd wordt.
7 Die mens moet feitelijk niet me-
nen dat hij iets van Jehovah zal
ontvangen;[p] **8** hij is een besluite-
loos[q] man, ongestadig[r] in al zijn
wegen.
9 Laat de geringe broeder echter
juichen over zijn verhoging,[s]
10 en de rijke[t] over zijn vernede-
ring, want als een bloem van de
plantengroei zal hij voorbijgaan.[a]
11 Want de zon gaat op met haar
verzengende hitte en doet de plan-
tengroei verdorren, en zijn bloem
valt af en de schoonheid van haar
uiterlijke verschijning gaat verlo-
ren. Zo zal ook de rijke in zijn we-
gen verwelken.[b]
12 Gelukkig is de man die be-
proeving blijft verduren,[c] want
nadat hij is goedgekeurd, zal hij
de kroon des levens ontvangen,[d]
die Jehovah beloofd heeft aan
hen die hem blijven liefhebben.[e]
13 Laat niemand, wanneer hij
wordt beproefd,[f] zeggen: „Ik word
door God beproefd.” Want met
kwade dingen kan God niet wor-
den beproefd, noch beproeft hij
zelf iemand. **14** Maar een ieder
wordt beproefd doordat hij door
zijn eigen begeerte meegetrok-
ken en verlokt wordt.[g] **15** Ver-
volgens baart de begeerte, als ze
vruchtbaar is geworden, zonde;[h]
de zonde op haar beurt, wanneer
volbracht, brengt de dood voort.[i]
16 Wordt niet misleid,[j] mijn ge-
liefde broeders. **17** Elke goede
gave[k] en elk volmaakt geschenk

HFDST. 1
a Mt 13:55 Han 12:17 Ga 1:19
b Ro 12:11 Kol 3:24 1Th 1:9
c Jer 31:31 Han 26:7
d Han 2:5 Han 8:1 1Pe 1:1
e Mt 5:12 Han 5:41 1Pe 4:14
f Ro 5:3 1Pe 1:7
g Mt 5:48
h 1Kor 14:20 Ef 4:13
i Sp 2:3
j 1Kon 3:9 Mr 11:24 1Jo 3:22
k Mt 7:11
l Sp 2:6 Jo 15:7 1Jo 5:14
m Mt 7:7
n Mt 21:22 Heb 11:6
o Ef 4:14
p Jes 58:3 Jak 4:3
q Jak 4:8
r 2Pe 3:16
s Jes 64:5 Jak 2:5
t 1Ti 6:17

2e kolom
a Jes 37:27 Jes 40:6 1Pe 1:24
b Jes 40:7 Mt 19:24
c Mt 5:10 Jak 1:2
d 2Ti 4:8 1Pe 5:4 Opb 2:10

e Jak 2:5; f Heb 2:18; Heb 4:15; g Ge 3:6; De 32:5; Jes 44:20; 1Jo 2:16; h Ps 7:14; i Ez 18:4; Ro 5:21; Ro 7:11; j Ga 6:7; k Ps 115:16; Ro 6:23; 1Kor 14:1.

komt van boven,[a] want het daalt
neer van de Vader der [hemel-
se] lichten,[b] en bij hem is geen
verandering van het keren van
de schaduw.[c] **18** Omdat hij het
wilde,[d] heeft hij ons voortge-
bracht door het woord der waar-
heid,[e] opdat wij zekere eerstelin-
gen[f] van zijn schepselen zouden
zijn.

19 Weet dit, mijn geliefde broe-
ders. Ieder mens moet vlug zijn
om te horen, langzaam om te
spreken,[g] langzaam met betrek-
king tot gramschap;[h] **20** want
de gramschap van een man be-
werkt niet Gods rechtvaardig-
heid.[i] **21** Doet daarom alle vuil-
heid weg en ook dat overbodige,
[de] slechtheid,[j] en aanvaardt met
zachtaardigheid de inplanting van
het woord,[k] dat UW ziel kan red-
den.[l]

22 Wordt echter daders van het
woord[m] en niet alleen hoorders,
door UZELF met valse overleggin-
gen te bedriegen.[n] **23** Want in-
dien iemand een hoorder van het
woord is en geen dader,[o] dan ge-
lijkt zo iemand op een man die
zijn natuurlijke aangezicht in een
spiegel bekijkt. **24** Want hij be-
kijkt zich en gaat dan weg en ver-
geet prompt wat voor een mens hij
is. **25** Wie daarentegen tuurt in
de volmaakte wet,[p] die tot de vrij-
heid behoort, en daarbij blijft, die
zal, omdat hij geen vergeetachtig
hoorder maar een dader van het
werk is geworden,[q] gelukkig[r] zijn
doordat hij [het] doet.

26 Indien iemand meent een
vormelijke aanbidder te zijn[s] en
toch zijn tong niet in toom houdt,[t]
maar zijn eigen hart blijft bedrie-
gen,[u] diens vorm van aanbidding
is waardeloos.[v] **27** De vorm van
aanbidding die van het stand-
punt van onze God en Vader uit
bezien rein[w] en onbesmet[x] is, is
deze: voor wezen[y] en weduwen[z]
zorgen in hun verdrukking[a] en
zichzelf onbevlekt[b] van de wereld
bewaren.[c]

HFDST. 1

a Mt 7:11
Jo 3:27
b Ps 136:7
Jes 45:7
Jes 60:20
Ef 5:8
1Jo 1:5
c Mal 3:6
d Jo 1:13
Ro 8:28
2Th 2:13
e Heb 4:12
1Pe 1:23
f Ex 34:22
Le 23:17
Opb 14:4
g Sp 10:19
Sp 17:27
h Pr 7:9
Mt 5:22
i Jak 3:18
j Kol 3:8
1Pe 2:1
k Mt 13:23
l Heb 2:3
1Pe 1:9
m Le 18:5
De 7:11
1Sa 15:22
Mt 7:21
Ro 10:5
1Jo 3:7
n 2Ti 3:13
Tit 3:3
o Lu 6:46
Jak 2:14
p Ps 19:7
Ro 8:2
q De 30:14
Mt 7:24
Jo 13:17
r Lu 11:28
s Lu 18:12
t Ps 39:1
Sp 12:18
Sp 15:2
1Pe 3:10
u Opb 3:17
v Lu 18:14
Opb 3:16
w Jes 1:16
x 1Ti 1:5
y De 14:29
De 27:19
Job 29:12
Ps 68:5
z Job 29:13
Jes 1:17
1Ti 5:3
a Jes 58:7
b 1Kor 5:7
Opb 18:4
c Jak 4:4

2e kolom

HFDST. 2

a 1Kor 2:8
b Sp 24:23
Mt 22:16
1Ti 5:21
Jak 3:17
c Heb 10:25
d 1Kor 1:26
e Le 19:15
f Ga 3:28
g Lu 6:37
h De 1:17
i Ga 2:10
j Opb 2:9
k Lu 22:29
l Han 13:50

2 Mijn broeders, GIJ houdt er
met betrekking tot het ge-
loof van onze Heer Jezus Chris-
tus, onze heerlijkheid,[a] toch geen
begunstigingen[b] op na? **2** Want
indien er een man met gouden
ringen aan zijn vingers en in
prachtige kleding op UW verga-
dering[c] binnenkomt, maar er ook
een arme in vuile kleding binnen-
komt,[d] **3** doch GIJ degene die de
prachtige kleding draagt, met be-
gunstiging[e] aanziet en zegt: „Zet
u hier neer op een voortreffelijke
plaats", en GIJ tot de arme zegt:
„Blijf daar staan", of: „Ga daar
onder aan mijn voetbank zitten",
4 bestaat er dan geen klassen-
onderscheid onder U[f] en zijt GIJ
dan geen rechters geworden[g] die
verdorven beslissingen neemt?[h]

5 Luistert, mijn geliefde broe-
ders! Heeft God niet degenen
die arm[i] zijn ten aanzien van
de wereld uitgekozen om rijk[j]
te zijn in geloof en erfgenamen
van het koninkrijk, dat hij be-
loofd heeft aan hen die hem lief-
hebben?[k] **6** GIJ hebt evenwel de
arme oneer aangedaan. Zijn het
niet de rijken die U onderdruk-
ken[l] en U voor rechtbanken sle-
pen?[m] **7** Lasteren[n] zij niet de
voortreffelijke naam waarnaar
GIJ werdt genoemd?[o] **8** Indien
GIJ nu voortdurend de koninklij-
ke wet[p] volbrengt, overeenkom-
stig de schriftplaats: „Gij moet
uw naaste liefhebben als uzelf",[q]
doet GIJ heel goed. **9** Wanneer
GIJ echter blijk blijft geven van
begunstiging,[r] begaat GIJ een zon-
de, want GIJ wordt door de wet als
overtreders terechtgewezen.[s]

10 Want al wie de gehele Wet
onderhoudt, maar in één punt een
misstap doet, die is een overtreder
geworden van alle.[t] **11** Want hij
die gezegd heeft: „Gij moogt geen
overspel plegen",[u] heeft ook ge-
zegd: „Gij moogt niet moorden."[v]

---

m Han 18:12; n Jes 52:5; Lu 12:10; o Jo 17:6; p Mt 22:39; Ro 13:10; q Le 19:18; r Jak 2:1; s Le 19:15; Ga 3:19; t Le 4:2; De 27:26; Ga 3:10; u Ex 20:14; v De 5:17.

Indien gij nu geen overspel pleegt
maar wel moordt, zijt gij een
overtreder van de wet geworden.
12 Blijft zo spreken en blijft zo
handelen als mensen die door de
wet van een vrij volk geoordeeld
zullen worden.[a] **13** Want wie
geen barmhartigheid beoefent,
zal [zijn] oordeel hebben zonder
barmhartigheid.[b] Barmhartigheid
juicht in triomf over oordeel.

14 Wat voor nut heeft het, mijn
broeders, indien iemand zegt dat
hij geloof[c] heeft, maar hij heeft
geen werken?[d] Dat geloof kan
hem toch niet redden?[e] **15** In-
dien een broeder of een zuster
zich in een naakte toestand be-
vindt en het toereikende voedsel
voor de dag ontbeert,[f] **16** doch
iemand van U tot hen zegt: „Gaat
heen in vrede, houdt U warm en
goed gevoed", maar GIJ geeft hun
niet wat zij voor [hun] lichaam
nodig hebben, wat heeft dat voor
nut?[g] **17** Zo is ook geloof, indien
het geen werken heeft,[h] op zich-
zelf dood.

18 Niettemin zal iemand zeg-
gen: „Gij hebt geloof, en ik heb
werken. Toon mij uw geloof los
van de werken, en ik zal u mijn
geloof tonen door mijn werken."[i]
19 Gij gelooft toch dat er één
God is?[j] Daaraan doet gij heel
goed. En toch geloven de demo-
nen ook en zij sidderen.[k] **20** Wilt
gij echter weten, o ijdel mens,
dat geloof zonder werken inactief
is? **21** Werd Abraham, onze va-
der,[l] niet rechtvaardig verklaard
door werken, nadat hij zijn zoon
Isaäk op het altaar had geofferd?[m]
22 Gij ziet dat [zijn] geloof met
zijn werken samenwerkte en dat
door [zijn] werken [zijn] geloof
tot volmaaktheid werd gebracht,[n]
23 en de schriftplaats werd ver-
vuld die zegt: „Abraham stelde
geloof in Jehovah en het werd
hem als rechtvaardigheid toege-
rekend",[o] en hij werd „Jehovah's
vriend"[p] genoemd.

24 GIJ ziet dat een mens recht-
vaardig verklaard[q] wordt door
werken,[r] en niet door geloof al-
leen.[a] **25** Werd evenzo ook Ra-
chab,[b] de hoer, niet rechtvaar-
dig verklaard door werken, nadat
zij de boodschappers gastvrij ont-
vangen en hen langs een andere
weg heengezonden had?[c] **26** Ja,
zoals het lichaam zonder geest
dood is,[d] zo is ook geloof zonder
werken dood.[e]

3 Niet velen van U moeten le-
raren worden,[f] mijn broeders,
daar GIJ weet dat wij een zwaar-
der oordeel zullen ontvangen.[g]
2 Want wij allen struikelen vele
malen.[h] Indien iemand in woor-
den niet struikelt,[i] die is een vol-
maakt man,[j] in staat om ook [zijn]
gehele lichaam in toom te hou-
den. **3** Indien wij paarden een
toom[k] in de bek leggen om ze
ons te doen gehoorzamen,[l] bestu-
ren wij ook hun gehele lichaam.
4 Ziet! Zelfs boten, ofschoon ze
zo groot zijn en door sterke win-
den worden voortgedreven, wor-
den door een heel klein roer[m]
gestuurd waarheen ook maar de
neiging van de stuurman het
wenst.

5 Zo is ook de tong een klein
lid en toch snoeft ze grotelijks.[n]
Ziet! Hoe weinig vuur is er no-
dig om zo'n groot bos in brand
te steken! **6** Welnu, de tong is
een vuur.[o] De tong vormt een we-
reld van onrechtvaardigheid on-
der onze leden, want ze bevlekt
het gehele lichaam[p] en zet het rad
van het natuurlijke leven in vlam
en wordt door Gehenna in vlam
gezet. **7** Want elke diersoort, zo-
wel wilde beesten als vogels en
kruipende dieren en zeedieren,
kan door het menselijk geslacht
getemd worden en is al getemd.[q]
8 De tong echter kan geen mens
temmen. Ze is een weerspannig,
schadelijk ding, vol dodelijk gif.[r]
9 Met haar zegenen wij Jehovah,[s]
ja, [de] Vader,[t] en met haar ver-
vloeken[u] wij nochtans mensen
die „naar Gods gelijkenis"[v] tot
bestaan zijn gekomen. **10** Uit

HFDST. 2

a Jak 1:25
b Sp 21:13; Jes 3:11; Mt 5:7; Mt 6:15; Lu 6:36
c Heb 11:1
d 1Th 1:3; Tit 3:8; Jak 1:25
e 1Kor 13:2
f Job 31:19; Jes 58:7; Mt 25:36; Lu 3:11
g De 15:7; 1Jo 3:17
h Mt 7:21; Ro 12:13; 1Ti 5:4; Heb 10:24; Jak 1:27
i Ga 5:6; Jak 3:13
j De 6:4
k Mt 8:29; Lu 4:34; Heb 10:27; Heb 10:31
l Ro 9:8
m Ge 22:9; Ge 22:12
n Heb 11:17
o Ge 15:6; Ro 4:3; Ga 3:6
p 2Kr 20:7; Jes 41:8
q Ro 4:5
r Jo 8:39

2e kolom

a Ro 4:13
b Joz 2:1
c Joz 6:17; Heb 11:31
d Ps 146:4; Pr 12:7
e Ro 10:10; Jak 2:17

HFDST. 3

f 1Kor 12:29; Ef 4:11
g Jes 3:14; Lu 12:48
h 1Kon 8:46; Sp 20:9
i Mt 12:37; 1Jo 1:8
j Jo 8:46
k Sp 26:3
l Ps 32:9
m Han 27:40
n Ps 12:4
o Sp 16:27; Mt 12:36
p Ps 39:1; Mt 15:11; Mt 15:18; Mr 7:23
q Ge 9:2
r Ps 140:3; Sp 12:18; Sp 13:3; Sp 18:7; Ro 3:13
s Ps 34:1; Ps 103:1
t Mal 2:10

u 2Sa 16:7; v Ge 1:26; Ge 5:1.

dezelfde mond komt zegen en
vloek voort.
Het is niet juist, mijn broe-
ders, dat deze dingen zo blijven
geschieden.[a] **11** Een bron[b] doet
toch niet uit dezelfde opening het
zoete en het bittere opborrelen?
12 Mijn broeders, kan een vijgen-
boom soms olijven voortbrengen
of een wijnstok vijgen?[c] Evenmin
kan zout water zoet water voort-
brengen.
13 Wie is wijs en verstandig on-
der U? Hij tone uit zijn voortreffe-
lijke gedrag zijn werken[d] met een
zachtaardigheid die bij wijsheid
behoort. **14** Maar indien GIJ bit-
tere jaloezie[e] en twistgierigheid[f]
in UW hart hebt, snoeft[g] en liegt
niet tegen de waarheid.[h] **15** Dit
is niet de wijsheid die van boven
neerdaalt,[i] maar ze is aards,[j] dier-
lijk, demonisch.[k] **16** Want waar
jaloezie[l] en twistgierigheid zijn,
daar is wanorde en allerlei ver-
achtelijks.[m]
17 Maar de wijsheid[n] van bo-
ven is allereerst zuiver,[o] vervol-
gens vredelievend,[p] redelijk,[q] be-
reid tot gehoorzamen, vol van
barmhartigheid en goede vrucht-
ten,[r] geen partijdig onderscheid
makend,[s] niet huichelachtig.[t]
18 Bovendien wordt het zaad
van de vrucht[u] der rechtvaardig-
heid[v] gezaaid onder vredige[w] om-
standigheden voor hen die vrede
maken.[x]

4 Uit welke bron komen er oor-
logen en uit welke bron ko-
men er gevechten onder U? Komen
ze niet uit deze bron,[y] namelijk uit
UW begeerten naar zingenot, die
strijd voeren in UW leden?[z] **2** GIJ
begeert en toch hebt GIJ niet. GIJ
blijft moorden[a] en hebzucht koes-
teren,[b] en toch kunt GIJ niet ver-
krijgen. GIJ blijft strijden[c] en oor-
log voeren. GIJ hebt niet, omdat
GIJ niet vraagt. **3** GIJ vraagt
en toch ontvangt GIJ niet, om-
dat GIJ met een verkeerde bedoe-
ling vraagt,[d] om [het] te besteden
voor UW begeerten naar zinge-
not.[e]

HFDST. 3

a Ef 4:29
b Opb 21:6
c Mt 7:16
d Mt 7:24
Ga 6:4
Jak 2:18
e Ro 13:13
1Kor 3:3
f Ef 4:31
g 1Kor 13:4
h 1Jo 2:21
i 1Kor 2:7
j Ro 1:28
1Kor 2:14
Fil 3:19
k 1Ti 4:1
l Sp 14:30
m Ga 5:20
n 1Kor 2:6
o Ro 12:9
1Ti 5:2
p 2Kor 13:11
1Th 5:13
1Pe 3:11
2Pe 3:14
q 1Ti 3:3
Tit 3:2
r Ga 5:22
s Jak 2:9
t 1Pe 1:22
u Fil 1:11
v Sp 11:18
Jes 32:17
w Heb 12:11
x Mt 5:9
1Pe 3:11

HFDST. 4

y Jak 3:14
z Ro 7:23
Ga 5:17
1Pe 2:11
a 1Jo 3:15
b Kol 3:5
c Mt 5:22
Jak 3:16
d Jes 1:15
Za 7:13
e Mi 3:4
1Jo 3:22

2e kolom

a Ez 16:15
b 2Kr 19:2
Jo 15:19
Jo 17:14
1Jo 5:19
c Lu 6:26
Ga 1:10
d Jo 18:36
Ro 8:7
1Jo 2:15
e Ge 8:21
f Jo 1:16
g Ps 138:6
Jes 2:11
h Sp 3:34
1Pe 5:5
i Ro 10:3
Heb 12:9
1Pe 2:17
j Ef 4:27
Ef 6:11
k Mt 4:10
Mt 4:11
Lu 4:13
l Jes 44:22
Jes 55:6
m Jes 1:16
n 1Jo 3:3

4 Overspeelsters,[a] weet GIJ niet
dat de vriendschap met de we-
reld vijandschap met God is?[b] Al
wie daarom een vriend[c] van de
wereld wil zijn, maakt zich tot
een vijand van God.[d] **5** Of meent
GIJ dat de schriftplaats voor niets
zegt: „Met een neiging tot afgunst
blijft de geest[e] die zich in ons heeft
gevestigd, verlangen”? **6** De on-
verdiende goedheid die hij geeft,
is echter groter.[f] Daarom zegt
ze: „God weerstaat de hoogmoe-
digen,[g] maar hij geeft onverdien-
de goedheid aan de nederigen.”[h]
7 Onderwerpt U[i] daarom aan
God; maar weerstaat de Duivel[j]
en hij zal van U wegvluchten.[k]
8 Nadert tot God en hij zal tot
U naderen.[l] Reinigt UW handen,
zondaars,[m] en zuivert UW hart,[n]
besluitelozen.[o] **9** Maakt plaats
voor ellende en treurt en weent.[p]
UW lachen ga over in treuren,
en [UW] vreugde in neerslachtig-
heid.[q] **10** Vernedert U in de ogen
van Jehovah[r] en hij zal U verhog-
en.[s]
11 Spreekt niet langer ten na-
dele van elkaar, broeders.[t] Wie ten
nadele van een broeder spreekt
of zijn broeder oordeelt,[u] spreekt
ten nadele van de wet en oor-
deelt de wet. Nu dan, indien gij de
wet oordeelt, zijt gij geen dader
van de wet, maar een rechter.[v]
12 Eén is wetgever en rechter,[w]
hij die kan redden en vernieti-
gen.[x] Maar gij, wie zijt gij, dat gij
[uw] naaste oordeelt?[y]
13 Welaan nu, GIJ die zegt: „Van-
daag of morgen zullen wij naar
deze stad trekken en daar een
jaar doorbrengen, en wij zullen
zaken doen en winst maken”,[z]
14 terwijl GIJ niet weet wat UW
leven morgen zal zijn.[a] Want GIJ
zijt een nevel, die voor een korte
tijd verschijnt en dan verdwijnt.[b]
15 In plaats daarvan zoudt GIJ

o Jak 1:8; p Joë 2:12; q Lu 6:25; Opb 3:17; r 2Kr 7:14; 2Kr 33:13; Ps 34:15; Za 4:10; 1Pe 3:12; s Sp 29:23; Mt 23:12; t Le 19:16; Sp 17:9; u Lu 6:37; v Mt 7:1; w Jes 33:22; x Mt 10:28; Ju 15; y Ro 14:4; z Sp 27:1; Lu 12:18; a Job 14:1; Ps 39:6; Pr 6:12; b Ps 102:3; 1Pe 1:24.

moeten zeggen: „Indien Jehovah wil,[a] zullen wij leven en ook dit of dat doen.”[b] **16** Maar nu gaat GIJ prat op UW aanmatigend gesnoef.[c] Al zulk pochen is goddeloos. **17** Indien iemand daarom weet hoe hij het juiste moet doen en het toch niet doet,[d] is het hem tot zonde.[e]

5 Welaan nu, GIJ rijken,[f] weent en jammert om UW ellenden die over U komen.[g] **2** Uw rijkdom is verrot en UW bovenklederen zijn door de mot aangetast.[h] **3** Uw goud en zilver is weggeroest, en hun roest zal tot een getuigenis tegen U zijn en UW vleesdelen verteren. Iets wat gelijk is aan vuur[i] hebt GIJ in de laatste dagen[j] opgestapeld.[k] **4** Ziet! Het loon dat de werkers toekomt die UW velden hebben geoogst maar dat GIJ hebt ingehouden,[l] blijft het uitroepen,[m] en de hulpkreten[n] van de zijde der oogsters zijn tot de oren[o] van Jehovah der legerscharen doorgedrongen. **5** GIJ hebt in weelde geleefd op de aarde en hebt U aan zingenot overgegeven.[p] GIJ hebt UW hart vetgemest op de dag van de slachting.[q] **6** GIJ hebt veroordeeld, GIJ hebt de rechtvaardige vermoord. Weerstaat hij U niet?[r]

7 Oefent daarom geduld, broeders, tot de tegenwoordigheid[s] van de Heer. Ziet! De boer wacht de kostbare vrucht van de aarde af en oefent ten aanzien ervan geduld totdat hij de vroege regen en de late regen krijgt.[t] **8** Oefent ook GIJ geduld;[u] maakt UW hart standvastig, want de tegenwoordigheid van de Heer is nabij gekomen.[v]

9 Slaakt geen zuchten tegen elkaar, broeders, opdat GIJ niet wordt geoordeeld.[w] Ziet! De Rechter staat voor de deur.[x] **10** Broeders, neemt als een model[y] van het lijden van kwaad[z] en het oefenen van geduld[a] de profeten,[b] die in de naam van Jehovah hebben gesproken.[a] **11** Ziet! Wij prijzen hen die hebben volhard, gelukkig.[b] GIJ hebt van de volharding van Job[c] gehoord en hebt gezien hoe Jehovah het heeft laten aflopen,[d] dat Jehovah zeer teder in genegenheid en barmhartig is.[e]

12 Bovenal echter, mijn broeders, houdt op met zweren, ja, hetzij bij de hemel of bij de aarde of met enige andere eed.[f] Maar laat UW *Ja,* Ja betekenen en UW *Neen,* Neen, opdat GIJ niet onder een oordeel valt.[g]

13 Lijdt iemand onder U kwaad? Laat hij blijven bidden.[h] Is iemand welgemoed? Laat hij psalmen zingen.[i] **14** Is iemand onder U ziek?[j] Laat hij de oudere mannen[k] van de gemeente bij [zich] roepen, en laten zij over hem bidden en [hem] in de naam van Jehovah met olie[l] inwrijven. **15** En het gebed des geloofs zal degene die zich niet wel voelt beter maken,[m] en Jehovah zal hem oprichten.[n] En als hij zonden heeft begaan, zal het hem vergeven worden.[o]

16 Belijdt[p] elkaar daarom openlijk UW zonden en bidt voor elkaar, opdat GIJ gezond gemaakt moogt worden.[q] De smeking van een rechtvaardige heeft, als ze in werking is, veel kracht.[r] **17** Elja was een mens met dezelfde gevoelens als wij,[s] en toch bad hij er in gebed om dat het niet zou regenen,[t] en drie jaar en zes maanden lang regende het niet op het land. **18** En hij bad wederom, en de hemel gaf regen en het land bracht zijn vrucht voort.[u]

19 Mijn broeders, indien iemand onder U door misleiding van de waarheid is afgebracht en een ander doet hem terugkeren,[v] **20** weet dan dat hij die een zondaar van de dwaling[w] van zijn weg doet terugkeren, zijn ziel van de dood zal redden[x] en een menigte van zonden zal bedekken.[y]

HFDST. 4

a Ps 40:8; Ps 143:10; Jo 4:34; Han 18:21
b Ps 34:2; Heb 6:3
c Ps 52:7; Jes 47:10
d Lu 12:47
e Jo 9:41; Jo 15:22

HFDST. 5

f Sp 11:28
g Lu 6:24; Lu 18:25
h Job 13:28; Mt 6:19; Lu 12:33
i Jes 30:27
j Ez 7:19
k Ro 2:5
l Le 19:13; Jer 22:13; Mal 3:5
m De 24:15
n Ps 9:12; Lu 18:7
o Jes 5:9
p Jes 22:13; Am 6:4; Lu 16:25; 1Ti 5:6
q Jer 12:3
r Sp 3:34
s Mt 24:3
t De 11:14; Jer 5:24; Joë 2:23; Za 10:1
u Heb 6:12
v 1Th 3:13; 1Kor 4:5
w 1Kor 4:5
x Opb 3:20
y 1Kor 10:11
z Mt 5:12
a Heb 6:12
b Heb 11:39

2e kolom

a 2Kr 36:16; Ps 84:12; Jak 1:4
b Ps 84:12
c Job 1:21
d Job 42:10
e Ps 103:8; Lu 6:36
f Le 19:12; Mt 5:34
g Mt 5:37; 2Kor 1:17; 1Ti 1:10
h Ps 50:15
i Kol 3:16
j Mr 6:13
k Han 20:28; Han 20:35; 1Pe 5:2
l Ps 141:5; Jes 61:3; Lu 10:34
m Fil 1:19
n Ho 6:1; Ho 13:14
o Jes 33:24; Mt 9:2
p 2Sa 12:13; Ps 32:5; Sp 28:13; 1Jo 1:9

q De 9:18; Jo 9:31; r 1Sa 12:18; 1Kon 13:6; s Han 14:15; t 1Kon 17:1; u 1Kon 18:42; 1Kon 18:45; v Mt 18:15; w Ga 6:1; x Ps 56:13; Ps 116:8; y 1Ti 4:16.

DE EERSTE BRIEF VAN

PETRUS

1 Petrus, een apostel[a] van Jezus Christus, aan de tijdelijke inwoners[b] die verstrooid zijn[c] in Pontus, Galatië, Kappadocië,[d] Asia en Bithynië, aan hen die uitverkoren zijn[e] **2** overeenkomstig de voorkennis van God, de Vader,[f] met heiliging door de geest,[g] opdat zij gehoorzaam zijn en met het bloed van Jezus Christus[h] besprenkeld[i] worden:

Mogen onverdiende goedheid en vrede ten aanzien van U vermeerderd worden.[j]

3 Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus,[k] want overeenkomstig zijn grote barmhartigheid heeft hij ons door middel van de opstanding[l] van Jezus Christus uit de doden een nieuwe geboorte[m] gegeven tot een levende hoop,[n] **4** tot een onverderfelijke en onbesmette en onverwelkelijke erfenis.[o] Ze is in de hemelen weggelegd voor U,[p] **5** die door Gods kracht door middel van geloof[q] behoed wordt tot een redding[r] welke gereed ligt om in de laatste tijdsperiode geopenbaard[s] te worden.[t] **6** In dit feit verheugt GIJ U zeer, alhoewel GIJ op het ogenblik voor een korte tijd, indien het zo moet zijn, door velerlei beproevingen wordt bedroefd,[u] **7** opdat de beproefde hoedanigheid van UW geloof[v] — welke van veel grotere waarde is dan goud, dat vergaat ook al wordt het door vuur beproefd[w] — een reden tot lof en heerlijkheid en eer bevonden moge worden bij de openbaring[x] van Jezus Christus. **8** Ofschoon GIJ hem nimmer hebt gezien, hebt GIJ hem lief.[y] Ofschoon GIJ hem op het ogenblik niet aanschouwt, oefent GIJ toch geloof in hem en verheugt GIJ U zeer met een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde, **9** daar GIJ het einddoel van UW geloof ontvangt, de redding van UW ziel.[z]

HFDST. 1

a Mt 10:2
b Jo 15:19
Heb 11:13
c Jak 1:1
d Han 2:9
e Ro 1:7
f Ro 8:29
g 2Th 2:13
h Le 17:11
1Pe 1:19
i Le 6:27
Heb 12:24
j 2Pe 1:2
k 2Kor 1:3
l 1Kor 15:20
m 1Kor 15:44
1Pe 1:23
n Opb 20:6
o 1Kor 15:53
2Ti 1:10
1Pe 5:4
p Jo 14:2
Ef 1:14
Kol 1:5
2Ti 4:8
q 1Kor 2:5
r Heb 9:28
s 1Pe 1:7
t Mt 24:30
u 2Kor 4:17
2Ti 3:12
v De 8:16
Jak 1:3
w Sp 17:3
x 2Th 1:7
y Jo 20:29
z Ro 6:22

2e kolom

a Mt 13:17
b Ps 84:11
Da 2:44
Hag 2:7
Za 6:12
c Da 12:4
d 2Sa 23:2
e Da 9:25
f Jes 53:5
Heb 11:26
Opb 19:10
g Jes 65:17
Jes 66:11
h Heb 11:39
i Da 9:24
Han 2:14
j Jo 15:26
Han 2:4
k Ef 3:10
l Lu 12:35
m Ef 5:17
1Pe 4:7
n Han 15:11
o 1Kor 1:7
p Ro 12:2
q De 28:9
Jes 62:12
Ro 12:1
Heb 12:14
r Le 11:44
Le 19:2
Le 20:26
De 23:14
s De 10:17
t 2Kor 7:1

10 Betreffende deze redding is naarstig navraag gedaan en een nauwkeurig onderzoek[a] ingesteld door de profeten, die over de voor U bedoelde onverdiende goedheid hebben geprofeteerd.[b] **11** Zij bleven onderzoeken op welk speciale tijdperk[c] of wat voor een [tijdperk] de geest[d] in hen betreffende Christus doelde,[e] toen die van tevoren getuigenis aflegde van het voor Christus [bestemde] lijden[f] en van de heerlijkheden[g] die daarop zouden volgen. **12** Hun werd geopenbaard dat zij niet zichzelf,[h] maar U dienden met de dingen die U nu zijn aangekondigd[i] door bemiddeling van hen die het goede nieuws aan U hebben bekendgemaakt met heilige geest,[j] die uit de hemel gezonden is. In diezelfde dingen zijn engelen begerig te turen.[k]

13 Versterkt daarom UW geest tot activiteit,[l] houdt UW zinnen volledig bij elkaar;[m] vestigt UW hoop op de onverdiende goedheid[n] die U ten deel zal vallen bij de openbaring[o] van Jezus Christus. **14** Wordt als gehoorzame kinderen niet langer gevormd[p] naar de begeerten die GIJ vroeger in UW onwetendheid hadt, **15** maar wordt ook GIJ, in overeenstemming met de Heilige die U geroepen heeft, zelf heilig in [UW] gehele gedrag,[q] **16** want er staat geschreven: „GIJ moet heilig zijn, want ik ben heilig."[r]

17 Indien GIJ voorts de Vader aanroept, die onpartijdig[s] oordeelt naar een ieders werk, gedraagt U dan met vrees[t] gedurende de tijd van UW inwonende vreemdelingschap.[u] **18** Want GIJ weet dat GIJ niet met vergankelijke dingen,[v] met zilver of goud, werdt bevrijd[w] van UW vruchteloze vorm van gedrag, die GIJ door overlevering van UW voorvaders hebt ontvangen. **19** Maar het was met kost-

u Heb 11:13; v Jes 52:3; w 1Kor 6:20.

baar bloed,[a] gelijk dat van een onbesmet en onbevlekt lam,[b] ja, van Christus.[c] **20** Zeker, hij was van tevoren gekend, vóór de grondlegging[d] der wereld, maar hij werd op het einde der tijden openbaar gemaakt ter wille van U,[e] **21** die door bemiddeling van hem gelovigen in God zijt,[f] die hem uit de doden heeft opgewekt[g] en hem heerlijkheid heeft gegeven,[h] zodat UW geloof en hoop op God [gericht] zouden zijn.[i]

22 Nu GIJ UW ziel hebt gezuiverd[j] door [UW] gehoorzaamheid aan de waarheid, met ongehuichelde broederlijke genegenheid[k] als resultaat, moet GIJ elkaar intens liefhebben vanuit het hart.[l] **23** Want GIJ hebt een nieuwe geboorte[m] gekregen, niet door vergankelijk,[n] maar door onvergankelijk[o] [wedervoortbrengend] zaad,[p] door middel van het woord[q] van [de] levende en blijvende[r] God. **24** Want „alle vlees is als gras, en al zijn heerlijkheid is als een bloesem van het gras;[s] het gras verdort, en de bloem valt af,[t] **25** maar wat Jehovah zegt, blijft in eeuwigheid".[u] Welnu, dit is het „gezegde",[v] dit wat U als goed nieuws is bekendgemaakt.[w]

2 Doet bijgevolg alle slechtheid[x] en alle bedrog en huichelarij en [gevoelens van] afgunst en alle soorten van achterklap weg,[y] **2** [en] vormt als pasgeboren baby's[z] een verlangen naar de onvervalste melk[a] die tot het woord behoort, opdat GIJ door middel daarvan tot redding moogt groeien,[b] **3** mits GIJ hebt gesmaakt dat de Heer goed is.[c]

4 Komend tot hem als tot een levende steen,[d] door de mensen[e] weliswaar verworpen,[f] maar uitverkoren, kostbaar, bij God,[g] **5** wordt ook GIJZELF als levende stenen opgebouwd tot een geestelijk huis[h] om een heilige priesterschap te vormen, ten einde geestelijke slachtoffers te brengen,[i] aanvaardbaar voor God door bemiddeling van Jezus Christus.[j] **6** Want in de Schrift is vervat: „Ziet! Ik leg in Sion een steen, uitverkoren, een fundament-hoeksteen, kostbaar; en wie er geloof in oefent, zal geenszins teleurgesteld worden."[a]

7 Voor U is hij daarom kostbaar, omdat GIJ gelovigen zijt; maar voor wie niet geloven, „is dezelfde steen die de bouwlieden verworpen hebben,[b] [het] hoofd van [de] hoek geworden",[c] **8** en „een steen der struikeling en een rots des aanstoots".[d] Dezen struikelen omdat zij het woord ongehoorzaam zijn. Daartoe waren zij ook bestemd.[e] **9** Maar GIJ zijt „een uitverkoren geslacht, een koninklijke priesterschap, een heilige natie,[f] een volk tot een speciaal bezit,[g] opdat GIJ alom de voortreffelijkheden zoudt bekendmaken"[h] van degene die U uit de duisternis heeft geroepen tot zijn wonderbaar licht.[i] **10** Want eens waart GIJ geen volk, maar nu zijt GIJ Gods volk;[j] GIJ waart degenen jegens wie geen barmhartigheid was betoond, maar zijt nu degenen jegens wie barmhartigheid is betoond.[k]

11 Geliefden, ik vermaan U als vreemdelingen en tijdelijke inwoners,[l] U te blijven onthouden van vleselijke begeerten,[m] daar die het juist zijn die strijd voeren tegen de ziel.[n] **12** Bewaart een voortreffelijk gedrag onder de natiën,[o] opdat zij in datgene waarin zij ten nadele van U spreken als over boosdoeners, ten gevolge van UW voortreffelijke werken,[p] waarvan zij ooggetuigen zijn, God mogen verheerlijken op [zijn] inspectiedag.[q]

13 Onderwerpt[r] U ter wille van de Heer aan iedere menselijke schepping:[s] hetzij aan een koning,[t] als degene die superieur is, **14** of aan stadhouders, als degenen die door hem gezonden zijn om boosdoeners straf toe te

HFDST. 1

a Jes 53:12; Heb 9:14
b Ex 12:5; Le 22:20; Jo 1:29
c 1Kor 5:7
d Jo 17:5; Ef 1:4
e Kol 1:26; Tit 1:3
f Jo 14:6
g Han 2:24
h Heb 2:9
i Ro 15:13
j Han 15:9
k Ro 12:9; 1Jo 3:1; 1Jo 3:17
l 1Ti 1:5
m Jo 3:3; 2Kor 5:17; 1Pe 1:3; 1Jo 3:9
n 1Kor 15:50
o 1Kor 15:42
p Jo 3:6
q Jo 6:63; Heb 4:12; Jak 1:18
r Da 6:26
s Ps 90:5; Ps 103:15; Jes 40:6
t Jes 40:7; Jes 51:12
u Jes 40:8
v 2Pe 1:19
w Tit 1:3

HFDST. 2

x Jes 1:16; Ga 5:16; Jak 1:21
y Ga 5:21; Ef 4:22
z Mr 10:15
a Heb 5:12
b 2Ti 3:15
c Ps 34:8
d 1Kor 10:4
e Jo 19:15
f Ps 118:22; Jes 53:3; Mt 21:42; Han 4:11
g Jes 42:1
h Ef 2:21
i Jes 56:7; Heb 13:15
j Ro 12:1

2e kolom

a Jes 28:16
b Ps 69:8; Jes 53:3; Lu 20:17; Han 4:11
c Ps 118:22; Mt 21:42
d Jes 8:14; 1Kor 10:4
e Ro 9:22
f Ex 19:6; Jes 66:8; Opb 5:10; Opb 20:6
g Ex 19:5; De 7:6; De 10:15; Am 3:2; Mal 3:17
h Jes 43:21; Jes 61:6

i Jes 51:4; Jes 60:2; Ef 5:8; Kol 1:13; j Ho 1:10; Han 15:14; Ro 9:25; k Jes 65:1; Ho 2:23; l Le 25:23; Ps 39:12; m Ro 8:5; Ga 5:24; Jak 4:1; n Ga 5:17; o Ro 12:17; 2Kor 8:21; 1Ti 3:7; p Mt 5:16; Jak 3:13; q Mt 25:32; Lu 19:44; Han 17:31; r Ro 13:1; Tit 3:1; s Ef 6:5; t 1Pe 2:17.

dienen maar hen die het goede
doen te loven.[a] **15** Want dit is de
wil van God, dat GIJ door het goe-
de te doen de onwetende praat
van de onredelijke mensen doet
verstommen.[b] **16** Weest als vrije
mensen,[c] en gebruikt toch UW vrij-
heid niet als een dekmantel voor
slechtheid,[d] maar als slaven van
God.[e] **17** Eert alle soorten van
[mensen],[f] hebt liefde voor de ge-
hele gemeenschap van broeders,[g]
vreest God,[h] eert de koning.[i]

18 Huisknechten moeten met
alle [verschuldigde] vrees[j] aan
[hun] eigenaars onderworpen
zijn,[k] niet alleen aan de goede
en redelijke, maar ook aan hen
die moeilijk te behagen zijn.
19 Want indien iemand het, om
het geweten tegenover God, uit-
houdt onder bedroevende din-
gen en onrechtvaardig lijdt, is dit
iets wat aangenaam is.[l] **20** Want
welke verdienste steekt erin in-
dien GIJ wanneer GIJ zondigt en
wordt geslagen, het verduurt?[m]
Indien GIJ echter wanneer GIJ het
goede doet en lijdt,[n] het verduurt,
is dat iets wat aangenaam is bij
God.[o]

21 GIJ werdt trouwens tot deze
[loopbaan] geroepen, want ook
Christus heeft voor U geleden,[p]
U een model nalatend opdat GIJ
nauwkeurig in zijn voetstap-
pen zoudt treden.[q] **22** Hij heeft
geen zonde begaan,[r] noch werd
er bedrog in zijn mond gevon-
den.[s] **23** Wanneer hij werd be-
schimpt,[t] ging hij niet terugschim-
pen.[u] Wanneer hij leed,[v] ging hij
niet dreigen, maar hij bleef zich
toevertrouwen aan degene[w] die
rechtvaardig oordeelt. **24** Hij-
zelf heeft in zijn eigen lichaam
onze zonden gedragen[x] aan de
paal,[y] opdat het voor ons met de
zonden afgedaan zou zijn[z] en wij
voor rechtvaardigheid zouden le-
ven. En „door zijn striemen zijt
GIJ gezond gemaakt”.[a] **25** Want
GIJ waart verdwaald als schapen,[b]
maar nu zijt GIJ tot de herder[c]
en opziener van UW zielen terug-
gekeerd.

HFDST. 2

a Ro 13:3
b Tit 2:8
c Ga 5:1
d Ga 5:13
e 1Kor 7:22
f Le 19:32
Ro 12:10
Ro 13:7
Ga 3:28
g 1Jo 2:10
1Jo 4:21
h Ne 5:15
Ps 111:10
Sp 8:13
2Kor 7:1
i Sp 24:21
j 1Ti 6:1
k Ef 6:5
Kol 3:22
Tit 2:9
l Ro 13:5
m 1Pe 4:15
n Han 5:41
1Pe 3:14
1Pe 4:14
o Mt 5:10
p 1Pe 3:18
q Mt 16:24
Jo 13:15
r Jo 8:46
Heb 4:15
s Jes 53:9
t Mt 27:39
u Jes 53:7
Ro 12:21
v Heb 5:8
w Jer 11:20
Jo 8:50
Ro 4:24
x Le 16:21
2Kor 5:21
y Fil 2:8
z Jes 53:12
a Jes 53:5
b Jes 53:6
c Ps 23:1
Jes 40:11

2e kolom

HFDST. 3

a 1Pe 2:21
b Ro 7:2
1Kor 11:3
1Kor 14:34
Ef 5:22
c Ro 10:16
d Sp 11:30
e 1Kor 7:16
f 1Pe 2:12
g 1Ti 2:9
h Sp 11:22
i Ro 7:22
Ef 3:16
j 2Kor 4:16
Ef 4:24
Kol 3:10
k Sp 25:28
Kol 3:12
l Ge 18:12
Ef 5:33
m Sp 3:25
Fil 1:28
n 1Pe 2:21
o 1Kor 7:3
p Ef 5:25
q Ga 3:28
r Klg 3:44
s 1Kor 1:10
Fil 2:2

3 Evenzo[a] GIJ vrouwen, weest
aan UW eigen man onderwor-
pen,[b] opdat, indien sommigen niet
gehoorzaam[c] zijn aan het woord,
zij zonder woord gewonnen[d] mo-
gen worden door het gedrag van
[hun] vrouw,[e] **2** omdat zij oog-
getuigen zijn geweest van UW eer-
bare gedrag[f] te zamen met die-
pe achting. **3** En UW versiering
besta niet in het uiterlijke vlech-
ten van het haar[g] en het om-
hangen van gouden sieraden[h] of
het dragen van bovenklederen,
4 maar het zij de verborgen per-
soon[i] van het hart in de onver-
derfelijke [tooi][j] van de stille en
zachtaardige geest,[k] die van gro-
te waarde is in de ogen van God.
5 Want zo plachten zich vroe-
ger ook de heilige vrouwen die
op God hoopten te sieren, terwijl
zij zich aan hun eigen man on-
derwierpen, **6** zoals Sara Abra-
ham placht te gehoorzamen en
hem „heer” noemde.[l] En GIJ zijt
haar kinderen geworden, mits
GIJ het goede blijft doen en geen
enkele oorzaak van verschrikking
vreest.[m]

7 GIJ mannen, blijft insgelijks[n]
bij haar wonen overeenkomstig
kennis,[o] door haar er toe te ken-
nen[p] als aan een zwakker vat, het
vrouwelijke, daar ook GIJ met hen
erfgenamen zijt[q] van de onver-
diende gunst des levens, opdat UW
gebeden niet worden verhinderd.[r]

8 Ten slotte, weest allen gelijk-
gezind,[s] betoont medegevoel, hebt
broederlijke genegenheid, teder
mededogen,[t] [zijt] nederig van
geest,[u] **9** vergeldt geen kwaad
met kwaad[v] noch beschimping
met beschimping,[w] maar, integen-
deel, schenkt een zegen,[x] want tot
deze [loopbaan] werdt GIJ gero-
epen, opdat GIJ een zegen zoudt
beërven.

10 Want „wie het leven wil lief-
hebben en goede dagen wil zien,[y]
weerhoude zijn tong[z] van wat
slecht is en [zijn] lippen van het
spreken van bedrog,[a] **11** maar

t Ro 12:10; Kol 3:12; u Ro 15:5; v Ro 12:17; 1Th 5:15; w 1Pe 2:23; x Ro 12:14; 1Kor 4:12; y Ps 34:12; z Jak 3:8; a Ps 34:13; 1Ti 3:11.

laat hij zich afkeren van wat
slecht is[a] en doen wat goed is;
laat hij vrede zoeken en die na-
streven.[b] **12** Want [de] ogen[c]
van Jehovah zijn op de rechtvaar-
digen en zijn oren tot hun sme-
king;[d] maar [het] aangezicht van
Jehovah is tegen hen die slechte
dingen doen".[e]
13 Ja, wie is de mens die U scha-
de zal berokkenen indien GIJ U
gaat beijveren voor het goede?[f]
14 Maar ook al zoudt GIJ lijden
ter wille van rechtvaardigheid,
GIJ zijt gelukkig.[g] Vreest echter
niet het voorwerp van hun vrees[h]
en raakt ook niet in beroering.[i]
15 Maar heiligt de Christus als
Heer in UW hart,[j] altijd gereed U
te verdedigen[k] voor een ieder die
van U een reden verlangt voor
de hoop die in U is, maar doet
dit met zachtaardigheid[l] en diepe
achting.
16 Behoudt een goed geweten,[m]
zodat zij die geringschattend over
UW goede gedrag in verband met
Christus spreken, juist in datge-
ne waarin zij ten nadele van U
spreken, beschaamd[n] mogen wor-
den.[o] **17** Want het is beter te lij-
den omdat GIJ goeddoet,[p] indien
de wil van God het wenst, dan
omdat GIJ kwaad doet.[q] **18** Im-
mers, ook Christus is eens voor
altijd gestorven betreffende zon-
den,[r] een rechtvaardige voor on-
rechtvaardigen,[s] om U tot God te
leiden,[t] [hij,] die ter dood gebracht
werd in het vlees,[u] maar levend
gemaakt in de geest.[v] **19** In deze
[staat] is hij ook heengegaan en
heeft hij gepredikt tot de geesten
in de gevangenis,[w] **20** die eens
ongehoorzaam waren geweest,[x]
toen het geduld van God[y] wacht-
te in de dagen van Noach, terwijl
de ark werd gebouwd,[z] waarin wei-
nigen, namelijk acht zielen, veilig
door het water heen werden ge-
voerd.[a]
21 Ook nu wordt GIJ gered door
dat wat hiermee overeenkomt,[b]
namelijk de doop (niet het weg-
doen van de vuiligheid van het
vlees, maar het verzoek aan God
om een goed geweten),[a] krachtens
de opstanding van Jezus Chris-
tus.[b] **22** Hij is aan Gods rech-
terhand,[c] want hij is heengegaan
naar de hemel, en engelen[d] en
autoriteiten en krachten werden
aan hem onderworpen.[e]

4 Daar Christus dan in het vlees
heeft geleden,[f] zo wapent ook
GIJ U met dezelfde gezindheid;[g]
want de persoon die in het vlees
heeft geleden, heeft opgehouden
te zondigen,[h] **2** om de rest van
[zijn] tijd in het vlees niet meer
voor de begeerten van mensen
te leven,[i] maar voor Gods wil.[j]
3 Want het is voldoende dat GIJ
in de voorbijgegane tijd[k] de wil
van de natiën hebt volbracht[l]
door U over te geven aan daden
van losbandig gedrag,[m] wellus-
ten, overdaad van wijn,[n] brasse-
rijen, drinkpartijen en onwettige
afgoderijen.[o] **4** Omdat GIJ niet
langer met hen deze weg bewan-
delt naar dezelfde lage poel van
liederlijkheid,[p] staan zij vreemd
te kijken en gaan zij voort schim-
pend over U te spreken.[q] **5** Maar
deze mensen zullen rekenschap
geven aan degene[r] die gereed-
staat om de levenden en de do-
den te oordelen.[s] **6** Trouwens,
met dit doel werd ook aan de do-
den[t] het goede nieuws bekend-
gemaakt, opdat zij van menselijk
standpunt[u] uit bezien naar het
vlees geoordeeld zouden worden,
maar van Gods standpunt uit be-
zien naar de geest zouden leven.[v]
7 Doch het einde van alle din-
gen is nabij gekomen.[w] Weest
daarom gezond van verstand[x] en
weest waakzaam met het oog op
gebeden.[y] **8** Hebt bovenal intense
liefde voor elkaar,[z] want liefde
bedekt een menigte van zonden.[a]
9 Weest gastvrij jegens elkaar
zonder morren.[b] **10** Gebruikt de

HFDST. 3

a Sp 8:13
b Ps 34:14
1Th 5:13
Jak 3:17
3Jo 11
c 1Jo 3:22
d Ps 34:15
e Ps 34:16
f Da 6:5
Ro 13:3
g Mt 5:12
Han 5:41
1Pe 2:19
h Jes 8:12
i Mt 10:28
j 1Kor 1:2
k Kol 4:6
l Sp 15:1
1Ti 6:11
2Ti 2:25
Tit 3:2
m Han 23:1
Han 24:16
1Ti 1:5
1Ti 1:19
1Ti 3:9
n Tit 2:8
o Ro 12:21
1Pe 2:12
p 2Kor 1:7
Kol 1:24
1Pe 4:12
q Han 5:9
1Pe 4:15
r Jes 53:6
Heb 9:28
s Ro 5:6
t 2Kor 5:18
u 1Kor 15:50
Kol 1:22
v 1Ti 3:16
w Lu 8:31
2Pe 2:4
Ju 6
x Ge 6:2
y Ge 6:3
z Ge 6:14
a Ge 7:23
b Kol 2:12

2e kolom

a Heb 9:9
Heb 9:14
Heb 10:2
Heb 10:22
b Ro 6:4
c Ps 110:1
Han 7:55
Heb 10:12
d Heb 1:6
e Mt 28:18
1Kor 15:25
Ef 1:21
Fil 2:9

HFDST. 4

f Fil 2:8
g Ro 6:7
2Kor 5:14
Kol 3:5
h Ro 6:11
1Jo 3:6
i Ga 2:20
j 2Kor 5:15
Ef 5:17
k Han 17:30
l Ro 1:28
Ro 6:21
Ef 4:17
Tit 3:3

m Ef 4:19; 2Pe 2:18; Ju 4; n 1Kor 5:11; Ga 5:21; o Ro 13:13; p Ro 1:27; q Han 13:45; Han 18:6; 1Pe 3:16; r Han 10:42; 2Ti 4:1; s Han 17:31; Opb 20:12; t Mt 8:22; Ef 2:1; u 1Sa 16:7; v Jo 6:63; w Mt 24:33; x Ro 12:3; 1Ti 3:2; Tit 2:6; y Kol 4:2; z 1Kor 13:8; Kol 3:14; a Sp 10:12; Sp 17:9; 1Kor 13:7; b De 15:9; 2Kor 9:7; Heb 13:2.

gave, naarmate een ieder die heeft
ontvangen, om elkaar ermee te
dienen als voortreffelijke beheer-
ders van Gods onverdiende goed-
heid, die op velerlei wijzen tot
uitdrukking wordt gebracht.[a]
11 Indien iemand spreekt, [hij
spreke] als het ware [de] heilige
uitspraken[b] Gods; indien iemand
dient,[c] [hij diene] als afhankelijk
van de door God verschafte sterk-
te;[d] opdat in alle dingen God ver-
heerlijkt wordt[e] door bemiddeling
van Jezus Christus. Hem zij de
heerlijkheid[f] en de macht tot in
alle eeuwigheid. Amen.

12 Geliefden, staat niet vreemd
te kijken over de brand onder U,
die over U komt als een beproe-
ving,[g] alsof U iets vreemds over-
kwam. **13** Integendeel, blijft U
verheugen,[h] aangezien GIJ deel
hebt aan het lijden van de Chris-
tus,[i] opdat GIJ U ook gedurende
de openbaring[j] van zijn heerlijk-
heid moogt verheugen en ver-
rukt moogt zijn. **14** Indien GIJ
om de naam van Christus wordt
gesmaad,[k] zijt GIJ gelukkig,[l] want
de geest der heerlijkheid, ja, de
geest van God, rust op U.[m]

15 Laat niemand van U echt-
er lijden[n] als een moordenaar of
een dief of een boosdoener of als
iemand die zich met andermans
zaken bemoeit.[o] **16** [Lijdt[p] hij]
echter als een christen, laat hij
zich dan niet schamen,[q] maar
God blijven verheerlijken in deze
naam. **17** Want het is de bestem-
de tijd dat het oordeel begint bij
het huis van God.[r] Als het nu eerst
bij ons begint,[s] wat zal dan het
einde zijn van hen die het goe-
de nieuws van God niet gehoor-
zaam zijn?[t] **18** „En indien de
rechtvaardige met moeite wordt
gered,[u] waar zal dan de goddeloze
en de zondaar verschijnen?”[v]
19 Laten daarom dan ook zij die
lijden in overeenstemming met
de wil van God, hun ziel blijven
toevertrouwen aan een getrouwe
Schepper, terwijl zij voortgaan
het goede te doen.[w]

HFDST. 4

a Ro 12:6
b Han 7:38
Ro 3:2
c Ro 12:7
d Jes 12:2
Ef 3:20
e 1Kor 10:31
f Ro 16:27
g 1Pe 5:9
h Han 5:41
Jak 1:2
i Ro 8:17
2Kor 4:10
2Ti 3:12
j 1Pe 1:7
k Ps 89:51
l Jak 1:12
Jak 5:11
m Jes 11:2
n 1Pe 2:20
o 1Ti 5:13
p Kol 1:24
q Fil 1:20
2Ti 1:12
Heb 12:2
r Ez 9:6
Mal 3:1
s 1Kor 11:32
Heb 3:6
t 2Th 1:8
u Mt 7:14
v Sp 11:31
Mt 7:13
w 2Ti 1:12

2e kolom

HFDST. 5

a 2Jo 1
b Lu 22:28
Han 1:22
c Ro 8:18
d Jes 40:11
Jo 21:16
e Mi 7:14
Han 20:28
f Jo 10:11
g 1Ti 3:2
Tit 1:11
h 2Kor 1:24
i Ps 33:12
j Fil 3:17
k Heb 13:20
l 1Kor 9:25
1Pe 1:4
m 2Ti 4:8
n Ef 5:21
Jak 3:17
o Jes 57:15
Tit 2:6
p Sp 3:34
Jak 4:6
q Mt 23:12
Lu 14:11
r Mt 6:25
s Ps 55:22
t 1Th 5:6
u Lu 22:31
Jo 8:44
v Ef 6:11
Jak 4:7
w Han 14:22
2Ti 3:12
x 2Kor 4:17
y 1Th 2:12
z Jo 17:21
a 2Th 2:17

5 Daarom geef ik aan de oudere
mannen onder U deze verma-
ning, want ook ik ben een oude-
re man[a] evenals [zij] en een getui-
ge[b] van het lijden van de Christus,
ja, een deelhebber aan de heerlijk-
heid die geopenbaard zal worden:[c]
2 Weidt[d] de kudde Gods[e] die aan
UW zorg is toevertrouwd, niet on-
der dwang, maar gewillig;[f] noch
uit liefde voor oneerlijke winst,[g]
maar bereidwillig; **3** noch als
[personen] die heersen[h] over hen
die Gods erfdeel[i] zijn, maar door U
voorbeelden voor de kudde te be-
tonen.[j] **4** En wanneer de opper-
herder[k] openbaar gemaakt is, zult
GIJ de onverwelkelijke[l] kroon der
heerlijkheid ontvangen.[m]

5 Evenzo GIJ jongere mannen,
weest onderworpen[n] aan de oudere
mannen. Omgordt U allen echt-
er met ootmoedigheid des geestes
jegens elkaar,[o] want God weer-
staat de hoogmoedigen, maar hij
geeft onverdiende goedheid aan
de nederigen.[p]

6 Vernedert U daarom onder de
machtige hand van God, opdat hij
U te zijner tijd moge verhogen,[q]
7 terwijl GIJ al UW bezorgdheid[r] op
hem werpt, want hij zorgt voor
U.[s] **8** Houdt UW zinnen bij el-
kaar, weest waakzaam.[t] Uw tegen-
stander, de Duivel, gaat rond als
een brullende leeuw, op zoek om
[iemand] te verslinden.[u] **9** Maar
neemt UW standpunt tegen hem
in,[v] vast in het geloof, wetend dat
dezelfde dingen in de vorm van lij-
den zich aan de gehele gemeen-
schap van UW broeders in de we-
reld voltrekken.[w] **10** Maar nadat
GIJ een korte tijd hebt geleden,[x]
zal de God van alle onverdien-
de goedheid, die U geroepen heeft
tot zijn eeuwige heerlijkheid[y] in
eendracht[z] met Christus, zelf UW
opleiding voleindigen, hij zal U
standvastig maken,[a] hij zal U sterk
maken.[b] **11** Hem zij de macht[c] in
eeuwigheid. Amen.

12 Door bemiddeling van Silva-
nus,[d] die ik als een getrouwe broe-

---

b Ef 6:10; c Ju 25; d Han 15:27.

der beschouw, heb ik U in weinig
[woorden] geschreven,[a] ter aan-
moediging en om een ernstig ge-
tuigenis te geven dat dit de ware
onverdiende goedheid van God is;
staat daarin standvastig.[b] **13** Zij
die in Babylon[c] is, een uitverkore-
ne zoals [GIJ], zendt U haar groe-
ten, evenals Markus,[a] mijn zoon.
14 Groet elkaar met een liefde-
kus.[b]

Moge U allen die in eendracht
met Christus zijt, vrede ten deel
vallen.[c]

HFDST. 5

a Heb 13:22
b Ro 5:2
c Han 7:43

2e kolom

a Han 12:12
b Ro 16:16
c Ef 6:23

DE TWEEDE BRIEF VAN

PETRUS

1 Simon Petrus, een slaaf[a] en
apostel[b] van Jezus Christus,
aan hen die een geloof hebben
verkregen dat als een even groot
voorrecht wordt beschouwd als
het onze,[c] door de rechtvaardig-
heid[d] van onze God en [de] Red-
der Jezus Christus:[e]

2 Mogen onverdiende goedheid
en vrede ten aanzien van U ver-
meerderd worden[f] door een nauw-
keurige kennis[g] van God en van
Jezus, onze Heer, **3** aangezien
zijn goddelijke kracht ons alle
dingen die van belang zijn voor
leven[h] en godvruchtige toewij-
ding,[i] vrijelijk heeft gegeven door
middel van de nauwkeurige ken-
nis van degene die ons geroepen[j]
heeft door heerlijkheid[k] en deugd.
4 Door middel van deze dingen
heeft hij ons vrijelijk de kostbare
en zeer grootse beloften[l] gegeven,
opdat GIJ daardoor deelhebbers
aan de goddelijke[m] natuur moogt
worden,[n] na het verderf dat door
de wellust in de wereld is, te zijn
ontvlucht.[o]

5 Ja, juist om deze reden moet
GIJ, doordat GIJ als weerklank van
UW zijde ernstig elke krachtsin-
spanning bijdraagt,[p] bij UW geloof
deugd[q] voegen, bij [UW] deugd
kennis,[r] **6** bij [UW] kennis zelf-
beheersing, bij [UW] zelfbeheer-
sing[s] volharding, bij [UW] volhar-
ding godvruchtige toewijding,[t]
7 bij [UW] godvruchtige toewij-
ding broederlijke genegenheid,
bij [UW] broederlijke genegenheid
liefde.[a] **8** Want indien deze din-
gen bij U bestaan en overvloedig
zijn, zullen ze U beletten hetzij
inactief of onvruchtbaar te zijn[b]
met betrekking tot de nauwkeu-
rige kennis van onze Heer Jezus
Christus.

9 Want bij wie deze dingen niet
aanwezig zijn, die is blind, sluit
zijn ogen [voor het licht][c] en is ver-
geten[d] dat hij van zijn lang gele-
den begane zonden gereinigd[e] is.
10 Daarom broeders, doet des te
meer UW uiterste best om UW roe-
ping[f] en verkiezing[g] voor UZELF
vast te maken; want indien GIJ
deze dingen blijft doen, zult GIJ
beslist nooit falen.[h] **11** In fei-
te zal U aldus rijkelijk de ingang
worden verschaft[i] in het eeuwi-
ge[j] koninkrijk van onze Heer en
Redder Jezus Christus.[k]

12 Om die reden zal ik van zins
zijn U altijd aan deze dingen te
herinneren,[l] ofschoon GIJ [ze] weet
en vaststaat in de waarheid,[m] die
[in U] aanwezig is.[n] **13** Maar ik
acht het juist, zolang ik in deze
tent ben,[o] U door herinnering er-
toe op te wekken,[p] **14** daar ik
weet dat het afleggen van mijn
tent spoedig staat te geschieden,[q]
zoals ook onze Heer Jezus Chris-
tus mij te kennen heeft gegeven.[r]
15 Daarom zal ik ook te allen tijde
mijn uiterste best doen opdat GIJ
na mijn heengaan[s] zelf van deze
dingen kunt gewagen.

HFDST. 1

a Tit 1:1
b 1Pe 1:1
c Han 15:7
Ga 3:28
d Ro 1:17
e Tit 2:13
f Ju 2
g Kol 1:9
h Jo 17:3
i 1Ti 3:16
j 2Ti 1:9
1Pe 2:9
k 2Kor 4:6
2Th 2:14
l Lu 22:30
Jo 14:2
Ga 3:29
m Han 17:29
n 1Kor 15:53
Heb 12:10
1Pe 1:4
1Jo 3:2
Opb 20:6
o 2Pe 2:20
p Fil 2:12
2Ti 2:15
Heb 4:11
Ju 3
q Fil 4:8
r Jo 17:3
Heb 5:14
s 1Kor 9:25
2Ti 2:24
t 2Pe 2:9

2e kolom

a 1Th 4:9
b Tit 3:14
Opb 2:4
c 1Jo 2:9
Opb 3:17
d Jak 1:25
e Heb 9:14
1Jo 1:7
f Heb 3:1
g 1Th 1:4
h 2Ti 4:7
i Mt 7:14
Lu 16:9
Jo 3:5
j Da 2:44
1Kor 15:53
k 2Ti 4:18
l Ro 15:15
m 1Jo 2:21
n Ju 5
o 2Kor 5:1

p 2Pe 3:1; q 2Ti 4:6; r Jo 21:18; s Lu 9:31.

16 Neen, niet door kunstig
verzonnen onware verhalen te
volgen,[a] hebben wij U bekend ge-
maakt met de kracht en tegen-
woordigheid van onze Heer Jezus
Christus,[b] maar doordat wij oog-
getuigen van zijn luister waren
geworden.[c] **17** Want hij ontving
van God, de Vader, eer en heer-
lijkheid,[d] toen er woorden zoals
deze door de luisterrijke heerlijk-
heid tot hem werden gericht: „Dit
is mijn zoon, mijn geliefde, die Ik
heb goedgekeurd."[e] **18** Ja, deze
woorden hebben wij uit de hemel
horen[f] komen toen wij met hem op
de heilige berg waren.[g]

19 Dientengevolge is het profe-
tische woord[h] voor ons des te vas-
ter [gemaakt],[i] en GIJ doet goed er
acht op te geven als op een lamp[j]
die schijnt in een duistere plaats,
totdat de dag aanbreekt en er
een dagster[k] opgaat, in UW hart.
20 Want dit weet GIJ in de eer-
ste plaats, dat geen profetie der
Schrift door enige eigen uitleg-
ging ontstaat.[l] **21** Want nooit
werd profetie door de wil van een
mens voortgebracht,[m] maar men-
sen hebben van Godswege gespro-
ken[n] zoals zij door heilige geest
werden meegevoerd.[o]

2 Er stonden echter ook valse
profeten onder het volk op,
zoals er ook onder U valse leraren
zullen zijn.[p] Dezen zullen heime-
lijk verderfelijke sekten invoeren
en zullen zelfs de eigenaar, die
hen heeft gekocht,[q] verlooche-
nen, waardoor zij een spoedige
vernietiging over zichzelf bren-
gen. **2** Bovendien zullen velen
hun daden van losbandig gedrag[r]
navolgen,[s] en door hun toedoen
zal er schimpend over de weg
der waarheid worden gesproken.[t]
3 En uit hebzucht zullen zij U
met vervalste woorden uitbuiten.[u]
Maar wat hen betreft, het oordeel
van oudsher[v] beweegt zich niet
traag en hun vernietiging slui-
mert niet.[w]

4 Stellig, indien God zich er niet
van heeft weerhouden de enge-
len[x] die zondigden te straffen,
maar hen, door hen in Tartarus[a]
te werpen, aan afgronden van dik-
ke duisternis heeft overgeleverd
om voor het oordeel bewaard te
worden;[b] **5** en hij zich er niet
van heeft weerhouden een we-
reld uit de oudheid te straffen,[c]
maar Noach, een prediker van
rechtvaardigheid,[d] met zeven an-
deren veilig heeft bewaard[e] toen
hij een geweldige vloed[f] over een
wereld van goddeloze mensen
bracht; **6** en hij de steden Sodom
en Gomorra, door ze in de
as te leggen, heeft veroordeeld,[g]
waardoor hij ze voor goddelozen
tot een voorbeeld gesteld heeft
van komende dingen;[h] **7** en hij
de rechtvaardige Lot heeft be-
vrijd,[i] die zwaar gekweld werd
door het losbandig gedrag van
de mensen die de wet trotseer-
den[j] — **8** want die rechtvaardi-
ge man heeft door wat hij zag en
hoorde toen hij onder hen woon-
de, dag aan dag zijn rechtvaar-
dige ziel gefolterd wegens hun
wetteloze daden — **9** dan weet
Jehovah mensen van godvruchti-
ge toewijding uit beproeving te
bevrijden,[k] maar onrechtvaardi-
gen te bewaren voor de dag van
het oordeel om afgesneden te wor-
den,[l] **10** vooral echter hen die
het vlees achternagaan met de be-
geerte [het] te verontreinigen[m] en
die op heerschappij neerzien.[n]

Vermetel, eigenzinnig, beven zij
niet voor heerlijken, maar spre-
ken schimpend,[o] **11** terwijl en-
gelen, alhoewel zij in sterkte en
kracht zoveel groter zijn, geen be-
schuldiging in beschimpende be-
woordingen tegen hen inbrengen,[p]
[hetgeen zij niet doen] uit achting
voor Jehovah.[q] **12** Maar deze
[mensen] zullen, net als redelo-
ze dieren, die van nature geboren
zijn om gevangen en vernietigd te
worden, in de dingen waarvan zij
onwetend zijn en schimpend spre-
ken,[r] in hun eigen [loopbaan van]
vernietiging ook de vernietiging
ondergaan, **13** doordat zij zich
als loon voor onrecht[s] zelf onrecht
aandoen.[t]

HFDST. 1

a 1Ti 1:4
b Mt 24:30
c Mt 17:2
Mr 9:2
Lu 9:29
d Da 7:14
e Ps 2:7
Mt 17:5
Mr 9:7
Lu 9:35
f Mt 17:6
g Mt 17:1
Lu 9:28
h De 18:15
Da 7:14
Mal 4:5
i Mt 17:3
j Ps 119:105
Jo 1:9
Jo 5:35
k Nu 24:17
Opb 2:28
Opb 22:16
l Han 3:21
m 2Ti 3:16
n Ez 2:2
Lu 1:70
o 2Sa 23:2
Han 1:16
Han 28:25
1Pe 1:11

HFDST. 2

p Mt 24:24
1Ti 4:1
q 1Kor 6:20
r 2Kor 12:21
Ju 4
s 1Kor 15:33
Ga 5:7
t Jes 52:5
u Tit 1:11
v Ju 4
w 2Pe 3:9
x Ge 6:4

2e kolom

a Lu 8:31
Er 6:12
1Pe 3:19
b Ju 6
c Ge 7:23
d Ge 6:9
Heb 11:7
e Ge 8:18
f 2Pe 3:6
g Ge 19:24
h Ju 7
i Ge 19:16
j Ge 19:7
k Ps 34:19
1Kor 10:13
2Ti 4:18
Opb 3:10
l Ro 2:5
2Pe 3:7
m Jes 56:11
Ro 1:26
Ju 7
n Ex 22:28
o Ju 8
p Ju 9
q Za 3:2
r Sp 19:29
Ju 10
s Fil 3:19
t Ro 1:28

Zij beschouwen een weelderig leven overdag als een lust.[a] Vlekken en smetten zijn zij, die zich met onbeperkt genot aan hun bedrieglijke leringen overgeven, terwijl zij te zamen met U feestmaal houden.[b] **14** Zij hebben ogen die vol overspel[c] zijn en die niet kunnen ophouden te zondigen,[d] en zij verlokken onstandvastige zielen. Zij hebben een hart dat geoefend is in hebzucht.[e] Zij zijn vervloekte kinderen.[f] **15** Doordat zij het rechte pad hebben verlaten, zijn zij misleid. Zij hebben het pad gevolgd van Bileam,[g] [de zoon] van Beor, die het loon van onrecht liefhad,[h] **16** maar een terechtwijzing ontving voor zijn eigen schending van wat juist was.[i] Een stom lastdier, dat zich uitte met de stem van een mens,[j] verhinderde de profeet zijn waanzinnige weg te vervolgen.[k]

17 Dezen zijn bronnen zonder water,[l] en nevels door een hevige storm voortgejaagd, en voor hen is de donkerheid van de duisternis weggelegd.[m] **18** Want zij uiten opgeblazen woorden die geen nut afwerpen, en door de begeerten van het vlees[n] en door losbandige gewoonten verlokken[o] zij hen die nog maar net ontvlucht zijn aan degenen die in dwaling wandelen.[p] **19** Terwijl zij hun vrijheid beloven,[q] zijn zij zelf slaven van het verderf.[r] Want al wie door een ander wordt overwonnen, wordt door hem tot slaaf gemaakt.[s] **20** Indien zij, na door een nauwkeurige kennis van de Heer en Redder Jezus Christus de verontreinigingen van de wereld te zijn ontvlucht,[t] wederom in deze zelfde dingen verwikkeld raken en [erdoor] overwonnen worden,[u] zijn de laatste toestanden stellig erger voor hen geworden dan de eerste.[v] **21** Want het zou beter voor hen zijn geweest het pad der rechtvaardigheid niet nauwkeurig gekend te hebben,[w] dan na het nauwkeurig gekend te hebben zich van het heilige, aan hen overgeleverde gebod af te wenden.[a] **22** Hun is overkomen wat het ware spreekwoord zegt: „De hond[b] is tot zijn eigen uitbraaksel teruggekeerd, en de gebade zeug tot het rollen in de modder.”[c]

3 Geliefden, dit is nu de tweede brief die ik U schrijf, waarin ik, evenals in mijn eerste,[d] door herinnering UW vermogen om helder te denken opwek,[e] **2** opdat GIJ zoudt terugdenken aan de woorden die vroeger door de heilige profeten gesproken zijn[f] en aan het door bemiddeling van UW apostelen [meegedeelde] gebod van de Heer en Redder.[g] **3** Want dit weet GIJ in de eerste plaats, dat er in de laatste dagen[h] spotters[i] zullen komen met hun spotternij, die overeenkomstig hun eigen begeerten te werk gaan[j] **4** en zeggen:[k] „Waar is nu de beloofde tegenwoordigheid van hem?[l] Ach wat, van de dag af dat onze voorvaders zijn ontslapen, blijven alle dingen precies zo als sedert het begin der schepping.”[m]

5 Want overeenkomstig hun wens ontgaat dit feit hun aandacht, dat er door het woord van God van oudsher hemelen[n] waren en een aarde, compact staande uit het water[o] en te midden van water;[p] **6** en door die [middelen] werd de toenmalige wereld vernietigd toen ze door water werd overstroomd.[q] **7** Maar door hetzelfde woord zijn de hemelen[r] en de aarde[s] van nu voor het vuur[t] opgespaard en ze worden bewaard voor de dag van het oordeel[u] en van de vernietiging der goddeloze mensen.[v]

8 Laat dit ene feit echter niet aan UW aandacht ontgaan, geliefden, dat bij Jehovah één dag als duizend jaar is en duizend jaar als één dag.[w] **9** Jehovah is niet traag ten aanzien van zijn belofte,[x] zoals sommigen traagheid beschouwen, maar hij is geduldig met U, omdat hij niet wenst dat er iemand vernietigd wordt, maar wenst dat allen tot berouw

HFDST. 2

a Ro 13:13
b Ju 12
c Sp 6:25; Mt 5:28; Mr 7:21
d Ro 1:27
e Ro 1:24
f 1Jo 3:10
g Nu 22:5; Ju 11; Opb 2:14
h Nu 22:7; Nu 22:21; De 23:5; Ne 13:2
i Nu 22:34
j Nu 22:28
k Nu 22:31; Nu 31:8
l Ju 12
m Ju 13
n Ro 1:26; Ju 16
o 2Pe 2:14
p Han 2:40
q 1Pe 2:16
r Jo 8:34
s Ro 6:16
t 2Pe 1:4
u Heb 6:4
v Mt 12:45; Lu 11:26; Heb 10:26
w Lu 12:47

2e kolom

a Mt 12:32; Jo 9:41; Heb 6:6
b Mt 7:6
c Sp 26:11

HFDST. 3

d 1Pe 1:1
e Ro 15:15; 2Pe 1:13
f Han 3:22; Han 3:24
g Ju 17
h 1Ti 4:1
i Sp 24:9
j Ju 18
k Jes 5:19; Jer 17:15; Ez 12:22
l Mt 24:48; Lu 12:45
m Ez 12:27
n Ge 1:1
o Ge 1:9
p Ge 1:6; Job 38:9
q Ge 7:11; Ge 7:23; Jes 54:9; Mt 24:39
r Hag 2:21; Opb 12:9
s Ge 18:25; Ps 96:13; Opb 12:16
t 2Th 1:8
u Jes 66:16
v De 7:10; Jes 26:21
w Ps 90:4
x Jes 30:18; Hab 2:3

geraken.[a] **10** Toch zal Jehovah's dag[b] komen als een dief,[c] waarop de hemelen met een sissend gedruis zullen voorbijgaan,[d] maar de elementen, intens heet, zullen ontbonden worden,[e] en de aarde[f] en de werken daarop zullen ontdekt worden.[g]

11 Aangezien al deze dingen aldus ontbonden zullen worden, wat voor mensen behoort GIJ dan wel te zijn in heilige gedragingen en daden van godvruchtige toewijding, **12** verwachtend[h] en goed in gedachte houdend de tegenwoordigheid van de dag van Jehovah,[i] waardoor [de] hemelen brandend ontbonden zullen worden[j] en [de] elementen, intens heet, zullen smelten! **13** Maar er zijn nieuwe hemelen[k] en een nieuwe aarde,[l] die wij overeenkomstig zijn belofte verwachten, en daarin zal rechtvaardigheid wonen.[m]

14 Daarom, geliefden, aangezien GIJ deze dingen verwacht, doet UW uiterste best om ten slotte door hem onbevlekt[n] en onbesmet en in vrede bevonden te worden.[a] **15** Beschouwt bovendien het geduld van onze Heer als redding, zoals ook onze geliefde broeder Paulus U overeenkomstig de hem gegeven wijsheid[b] heeft geschreven,[c] **16** doordat hij over deze dingen spreekt, zoals hij dat ook in al [zijn] brieven doet. Daarin zijn echter sommige dingen moeilijk te begrijpen, die de niet-onderwezenen en onstandvastigen verdraaien, zoals [zij dat] ook met de overige Schriften[d] [doen], tot hun eigen vernietiging.

17 GIJ daarom, geliefden, weest, nu GIJ dit vooruit weet,[e] op UW hoede dat GIJ U niet met hen laat meeslepen door de dwaling van personen die de wet trotseren en UW eigen standvastigheid verliest.[f] **18** Neen, maar gaat voort te groeien in de onverdiende goedheid en kennis van onze Heer en Redder Jezus Christus.[g] Hem [zij] de heerlijkheid, zowel nu als tot de dag der eeuwigheid.[h]

HFDST. 3

a Jes 30:19 Ro 2:4
b Joë 2:31 Ze 1:14
c 1Th 5:2
d Opb 6:14 Opb 21:1
e Ef 2:2 Kol 2:8
f Jes 13:13 Mt 24:35
g Ps 37:10 Jes 13:9 Ze 1:18
h Mal 4:2
i Ze 1:14
j Jes 34:4 Mal 4:1
k Jes 65:17 Opb 21:1
l Jes 66:22
m Jes 11:5 Mt 6:33 Heb 12:11 Jak 3:18
n De 18:13 2Kor 11:2

2e kolom

a 1Kor 15:58 2Kor 13:11 Fil 1:10 1Th 3:13
b 1Kor 3:10
c Ro 2:4
d Lu 24:44 2Ti 3:16
e Mt 24:30 Mr 13:32
f Mt 24:24 Ef 4:14

g Ef 4:15; Fil 3:8; h 2Ti 4:18.

DE EERSTE BRIEF VAN

JOHANNES

1 Dat wat van [het] begin af was,[a] wat wij hebben gehoord,[b] wat wij met onze ogen hebben gezien,[c] wat wij aandachtig hebben aanschouwd[d] en onze handen hebben betast[e] met betrekking tot het woord des levens,[f] **2** (ja, het leven werd openbaar gemaakt,[g] en wij hebben gezien en leggen getuigenis af[h] en berichten U over het eeuwige leven,[i] dat bij de Vader was en aan ons openbaar gemaakt werd,) **3** dat wat wij gezien en gehoord hebben, berichten wij ook U,[j] opdat ook GIJ met ons [daaraan] deel moogt hebben.[k] Bovendien is dit deelhebben[l] van ons met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus.[m] **4** En daarom schrijven wij deze dingen opdat wij in volledige mate vreugde mogen hebben.[a]

5 En dit is de boodschap die wij van hem hebben gehoord en U aankondigen:[b] dat God licht is,[c] en in eendracht met hem is er in het geheel geen duisternis.[d] **6** Indien wij de bewering uiten: „Wij hebben deel met hem" en toch voortgaan in de duisternis te wandelen,[e] liegen wij en beoefenen wij de waarheid niet.[f] **7** Indien wij echter in het licht wandelen zoals hij zelf in het licht is,[g] dan hebben wij deel met elkaar,[h]

HFDST. 1

a 1Jo 2:7 1Jo 2:24 1Jo 3:11
b Jo 15:27
c Han 4:20
d Jo 1:14
e Lu 24:39
f Jo 1:4 Jo 6:68
g Jo 1:14 Ga 4:4
h Jo 21:24 Han 2:32
i Jo 17:3
j Mt 13:17
k Jo 17:20
l 1Kor 1:9
m Jo 17:21

2e kolom

a Jo 15:11 Jo 16:24
b Jo 3:11
c Jes 2:5 Jak 1:17

d Ef 5:8; e 2Kor 6:14; f Tit 1:16; 1Jo 2:4; g Jo 1:9; h 2Kor 8:4.

en het bloed[a] van Jezus, zijn Zoon,
reinigt[b] ons van alle zonde.[c]
8 Indien wij de bewering uiten:
„Wij hebben geen zonde”,[d] misleiden wij onszelf,[e] en de waarheid
is niet in ons. **9** Indien wij onze
zonden belijden,[f] dan is hij getrouw en rechtvaardig, zodat hij
ons onze zonden vergeeft en ons
van alle onrechtvaardigheid reinigt.[g] **10** Indien wij de bewe-
ring uiten: „Wij hebben niet gezondigd”, maken wij hem tot een
leugenaar, en zijn woord is niet in
ons.[h]

2 Mijn kindertjes, ik schrijf U
deze dingen opdat GIJ geen
zonde begaat.[i] Mocht iemand niet-
temin een zonde begaan, dan heb-
ben wij een helper[j] bij de Vader,
Jezus Christus, een rechtvaardi-
ge.[k] **2** En hij is een zoenoffer[l]
voor onze zonden,[m] echter niet al-
leen voor de onze,[n] maar ook voor
die van de gehele wereld.[o] **3** En
hierdoor weten wij dat wij hem
hebben leren kennen, namelijk in-
dien wij zijn geboden blijven on-
derhouden.[p] **4** Wie zegt: „Ik heb
hem leren kennen”[q] en toch zijn
geboden niet onderhoudt,[r] is een
leugenaar, en de waarheid is niet
in hem.[s] **5** Maar wie zijn woord
onderhoudt,[t] in hem is waarlijk de
liefde Gods tot volmaaktheid ge-
bracht.[u] Hierdoor weten wij dat
wij in eendracht met hem zijn.[v]
6 Wie zegt in eendracht met hem
te blijven,[w] is verplicht ook zelf zó
te blijven wandelen als hij gewan-
deld heeft.[x]
7 Geliefden, ik schrijf U geen
nieuw gebod, maar een oud ge-
bod,[y] dat GIJ van [het] begin af
hebt gehad.[z] Dit oude gebod is
het woord dat GIJ hebt gehoord.
8 Wederom schrijf ik U een nieuw
gebod, iets wat in zijn geval en in
het UWE waar is, want de duister-
nis[a] gaat voorbij en het ware licht[b]
schijnt reeds.
9 Wie zegt dat hij in het licht is
en toch zijn broeder haat,[c] is tot
nu toe in de duisternis.[d] **10** Wie
zijn broeder liefheeft, blijft in
het licht,[e] en er is in zijn geval
geen aanleiding tot struikelen.[a]
11 Maar wie zijn broeder haat, is
in de duisternis en wandelt in de
duisternis,[b] en hij weet niet waar-
heen hij gaat,[c] want de duisternis
heeft zijn ogen verblind.
12 Ik schrijf U, kindertjes, om-
dat UW zonden U ter wille van
zijn naam zijn vergeven.[d] **13** Ik
schrijf U, vaders, omdat GIJ hem
hebt leren kennen die van [het]
begin af is.[e] Ik schrijf U, jonge
mannen,[f] omdat GIJ de goddelo-
ze hebt overwonnen.[g] Ik schrijf U,
jonge kinderen,[h] omdat GIJ de Va-
der hebt leren kennen.[i] **14** Ik
schrijf U, vaders,[j] omdat GIJ hem
hebt leren kennen die van [het]
begin af is.[k] Ik schrijf U, jonge
mannen, omdat GIJ sterk[l] zijt en
het woord van God in U blijft[m] en
GIJ de goddeloze hebt overwon-
nen.[n]
15 Hebt de wereld niet lief noch
de dingen in de wereld.[o] Indien
iemand de wereld liefheeft, is de
liefde van de Vader niet in hem;[p]
16 want alles wat in de wereld
is[q] — de begeerte van het vlees[r]
en de begeerte der ogen[s] en het
opzichtige geuren met de mid-
delen voor levensonderhoud die
men heeft[t] — spruit niet voort
uit de Vader, maar uit de we-
reld.[u] **17** De wereld gaat boven-
dien voorbij en ook haar begeer-
te,[v] maar wie de wil[w] van God
doet, blijft in eeuwigheid.[x]
18 Jonge kinderen, het is het
laatste uur,[y] en zoals GIJ gehoord
hebt dat [de] antichrist komt,[z] zo
zijn er ook nu vele antichristen
opgestaan;[a] uit welk feit wij te
weten komen dat het laatste uur
is aangebroken. **19** Zij zijn van
ons uitgegaan, maar zij waren
niet van ons slag;[b] want indien
zij van ons slag waren geweest,

HFDST. 1

a Ro 3:25
Ef 1:7
Heb 9:14
b Heb 10:22
c Le 16:30
Opb 1:5
d Sp 20:9
e 1Kon 8:46
Pr 7:20
f Le 5:5
Ps 32:5
Sp 28:13
Jak 5:16
g 2Kor 7:1
Tit 2:14
h Ro 3:4
1Jo 5:10

HFDST. 2

i Ga 6:1
1Jo 3:6
j Ro 8:34
Heb 7:25
k 1Ti 2:5
l Ro 3:25
1Kor 5:7
2Kor 5:21
1Ti 2:6
Heb 2:17
1Jo 4:10
m Le 16:6
Jes 53:5
Kol 1:14
1Ti 1:15
1Pe 2:24
n Jak 1:18
Opb 14:4
o Le 16:15
Mt 20:28
Jo 1:29
Jo 10:16
Opb 7:14
p Jo 14:21
Jo 15:10
q Ho 8:2
r Ho 8:1
s Tit 1:16
t Jo 14:23
u 1Jo 4:18
v Jo 14:20
Jo 17:21
w Jo 15:4
x Jo 13:15
1Pe 2:21
y Le 19:18
De 6:5
Jo 13:34
z 1Jo 1:1
2Jo 5
a Ro 13:12
1Th 5:5
b Jo 1:9
Jo 8:12
Kol 2:17
c Ef 4:31
Kol 3:8
Tit 3:3
1Jo 3:15
d Jes 59:9
1Kor 13:2
e Ef 5:8

2e kolom

a Jo 11:9
2Pe 1:10
b Jo 11:10
2Pe 1:9
1Jo 4:20
c Jo 12:35
d Lu 24:47; Han 4:12; Han 10:43; e Jo 1:1; f Tit 2:6; g Jak 4:7; 1Jo 5:19; Opb 12:11; h Ga 4:19; i Jo 17:25; j 1Ti 5:17; k 1Jo 1:1; l Ef 6:10; m Heb 8:10; 2Jo 2; 3Jo 3; n Ro 8:37; o Ro 12:2; 1Kor 7:31; Ef 5:15; p Mt 6:24; Jak 4:4; q Tit 2:12; r Mt 5:28; Ro 13:14; 1Pe 1:14; s Ge 3:6; Sp 27:20; Mt 4:8; t Pr 5:11; Jak 4:16; u 1Kor 7:33; Ef 2:2; v 1Kor 7:31; 1Pe 1:24; w Mt 7:21; 1Pe 4:2; x Ps 37:29; Jo 6:40; y Mt 24:33; z Mt 24:24; 2Th 2:3; 2Pe 2:1; a Mt 13:27; 2Th 2:7; 2Jo 7; Ju 4; b Han 20:30.

zouden zij bij ons zijn gebleven.[a]
Doch [zij zijn weggegaan] opdat
duidelijk aan het licht zou treden
dat niet allen van ons slag zijn.[b]
20 En GIJ hebt een zalving van
de heilige;[c] GIJ allen hebt kennis.[d]
21 Ik schrijf U niet omdat GIJ de
waarheid niet kent,[e] maar omdat
GIJ haar kent,[f] en omdat er geen
leugen uit de waarheid voort-
spruit.[g]
22 Wie anders is de leugenaar
dan degene die loochent dat Je-
zus de Christus is?[h] Dit is de an-
tichrist,[i] degene die de Vader en
de Zoon loochent.[j] **23** Een ieder
die de Zoon loochent, heeft ook de
Vader niet.[k] Wie de Zoon belijdt,[l]
heeft ook de Vader.[m] **24** Wat U
betreft, dat wat GIJ van [het] be-
gin af hebt gehoord, moet in U blij-
ven.[n] Indien dat wat GIJ van [het]
begin af hebt gehoord, in U blijft,
zult GIJ ook in eendracht[o] met de
Zoon en in eendracht met de Va-
der blijven.[p] **25** Bovendien is dit
het beloofde dat hijzelf ons beloofd
heeft: het eeuwige leven.[q]
26 Deze dingen schrijf ik U over
hen die U trachten te misleiden.[r]
27 En wat U betreft, de zalving[s]
die GIJ van hem hebt ontvangen,
blijft in U, en GIJ hebt niet no-
dig dat iemand U onderwijst;[t] doch
zoals de van hem afkomstige zal-
ving U omtrent alle dingen onder-
wijst,[u] en waarachtig[v] is en geen
leugen, en zoals ze U onderwe-
zen heeft, blijft zo in eendracht[w]
met hem. **28** Nu dan, kinder-
tjes,[x] blijft in eendracht[y] met hem,
opdat wij, wanneer hij openbaar
gemaakt wordt,[z] vrijmoedigheid
van spreken[a] mogen hebben en
hem bij zijn tegenwoordigheid[b]
niet beschaamd uit de weg behoe-
ven te gaan. **29** Indien GIJ weet
dat hij rechtvaardig is,[c] komt GIJ
te weten dat een ieder die recht-
vaardigheid beoefent, uit hem ge-
boren is.[d]

3 Ziet welk een liefde[e] de Vader
ons gegeven heeft, zodat wij
kinderen van God[f] genoemd zou-
den worden; en dat zijn wij ook.
Daarom kent de wereld[a] ons niet,
omdat ze hem niet heeft leren
kennen.[b] **2** Geliefden, thans zijn
wij kinderen van God,[c] maar wat
wij zullen zijn,[d] is nog niet open-
baar gemaakt. Wij weten wel dat
wanneer hij openbaar gemaakt
wordt,[e] wij aan hem gelijk zullen
zijn,[f] want wij zullen hem zien
zoals hij is.[g] **3** En een ieder die
deze hoop op hem gesteld heeft,
zuivert[h] zich zoals hij zuiver is.[i]
4 Een ieder die zonde beoefent,[j]
beoefent ook wetteloosheid,[k] en
daarom is zonde[l] wetteloosheid.
5 GIJ weet ook dat hij openbaar
gemaakt werd om [onze] zonden
weg te nemen,[m] en in hem is geen
zonde.[n] **6** Een ieder die in een-
dracht met hem blijft,[o] beoefent
geen zonde;[p] een ieder die zon-
de beoefent, heeft hem niet ge-
zien noch hem leren kennen.[q]
7 Kindertjes, laat niemand U mis-
leiden; wie rechtvaardigheid be-
tracht, is rechtvaardig, evenals
hij rechtvaardig is.[r] **8** Wie zon-
de beoefent, spruit uit de Dui-
vel voort, want de Duivel zondigt
reeds van [het] begin af.[s] Hiertoe
werd de Zoon van God openbaar
gemaakt,[t] namelijk om de wer-
ken van de Duivel te verbreken.[u]
9 Een ieder die uit God gebo-
ren is, beoefent geen zonde,[v] want
Zijn [wedervoortbrengend] zaad
blijft in zo iemand, en hij kan
geen zonde beoefenen omdat hij
uit God geboren is.[w] **10** Hieraan
zijn de kinderen van God en de
kinderen van de Duivel kenbaar:
Een ieder die geen rechtvaardig-
heid betracht,[x] spruit niet uit God
voort, evenmin als hij die zijn
broeder niet liefheeft.[y] **11** Want
dit is de boodschap die GIJ van
[het] begin af hebt gehoord,[z] dat
wij liefde voor elkaar moeten heb-
ben;[a] **12** niet zoals Kaïn, die uit
de goddeloze voortsproot en zijn

HFDST. 2

a Jo 6:37
b 1Kor 11:19
c 2Kor 1:21
1Jo 2:27
d Heb 10:26
e Jo 8:32
f 2Pe 1:12
g Jo 8:44
h 1Jo 4:3
2Jo 7
i 1Jo 2:18
j Lu 12:9
k Jo 5:23
2Jo 9
l Ro 10:10
m Jo 14:7
1Jo 4:15
n Jo 14:23
2Jo 6
o Jo 15:4
p 1Jo 3:24
q Jo 17:3
1Jo 1:2
r Mr 13:22
3Jo 10
Opb 2:20
s 2Kor 1:21
1Jo 2:20
t Jer 31:34
Heb 8:11
u Jo 14:26
Jo 16:13
v Jo 17:17
Ro 3:4
w Jo 17:21
x 1Jo 3:2
y Jo 6:56
z Kol 3:4
1Ti 6:14
a 1Jo 4:17
b Mt 24:3
1Th 3:13
c 1Jo 3:7
d 1Pe 1:23
1Jo 4:7

HFDST. 3

e Jo 3:16
f Jo 1:12
Ro 8:15

2e kolom

a Jo 15:19
b Jo 16:3
Jo 17:25
c Ro 8:16
Ef 1:5
d 1Kor 15:49
Fil 3:21
e Jo 14:3
Heb 12:23
f 2Pe 1:4
g Mt 5:8
Jo 4:24
h 2Kor 7:1
i 1Pe 1:16
j Ro 3:20
1Ti 5:20
k Mt 7:23
Ro 4:15
l 1Jo 5:17
m Le 16:22
Jes 53:11
Jo 1:29
n Jo 8:46
2Kor 5:21
o Jo 15:4
p Ro 6:12
1Pe 4:1

q Ps 15:1; 3Jo 11; r De 32:4; Ps 119:137; Ps 145:17; s Ge 3:14; Jo 8:44; t Heb 2:14; u Jo 16:33; Kol 2:15; Heb 2:14; v 1Jo 5:18; w 1Pe 1:23; x 1Jo 2:29; y 1Jo 4:8; z 1Jo 1:1; 1Jo 2:7; 2Jo 5; a Jo 13:34.

broer vermoordde.[a] En waarom
vermoordde hij hem? Omdat zijn
eigen werken goddeloos waren,[b]
maar die van zijn broer rechtvaar-
dig.[c]
13 Verwondert U niet, broeders,
dat de wereld U haat.[d] **14** Wij we-
ten dat wij van de dood tot het le-
ven zijn overgegaan,[e] omdat wij de
broeders liefhebben.[f] Wie niet lief-
heeft, blijft in de dood.[g] **15** Een
ieder die zijn broeder haat,[h] is een
doodslager,[i] en GIJ weet dat geen
doodslager[j] eeuwig leven blijvend
in zich heeft.[k] **16** Hieraan heb-
ben wij de liefde leren kennen,[l]
dat hij voor ons afstand heeft ge-
daan van zijn ziel;[m] en wij zijn
verplicht afstand te doen van
[onze] ziel voor [onze] broeders.[n]
17 Als iemand echter de middelen
van deze wereld voor de instand-
houding van het leven bezit[o] en
zijn broeder gebrek ziet lijden[p] en
toch de deur van zijn [gevoelens
van] teder mededogen voor hem
sluit,[q] in welk opzicht blijft de lief-
de Gods dan in hem?[r] **18** Kin-
dertjes, laten wij liefhebben,[s] niet
met het woord noch met de tong,[t]
maar met de daad[u] en in waar-
heid.[v]
19 Hierdoor zullen wij weten
dat wij uit de waarheid voortspruit-
ten,[w] en wij zullen voor zijn aan-
gezicht ons hart zekerheid geven
20 met betrekking tot alles waar-
in ons hart ons veroordeelt,[x] want
God is groter dan ons hart en
weet alle dingen.[y] **21** Geliefden,
indien [ons] hart [ons] niet ver-
oordeelt, hebben wij vrijmoedig-
heid van spreken tegenover God;[z]
22 en wat wij ook vragen, ontvan-
gen wij van hem,[a] omdat wij zijn
geboden onderhouden en de din-
gen doen die in zijn ogen welge-
vallig zijn.[b] **23** Ja, dit is zijn ge-
bod, dat wij geloven in de naam
van zijn Zoon Jezus Christus[c] en
elkaar liefhebben,[d] zoals hij ons
een gebod gegeven heeft. **24** Bo-
vendien blijft degene die zijn ge-
boden onderhoudt, in eendracht
met hem en hij in eendracht met
zo iemand;[e] en hierdoor komen wij

HFDST. 3

a Ge 4:8
b Ge 4:5
Ju 11
c Ge 4:4
Heb 11:4
d Mt 5:11
Jo 15:18
2Ti 3:12
e Jo 5:24
Ro 8:2
f 1Jo 2:10
g Jo 3:36
h Le 19:17
i Mt 5:21
Ef 4:31
j Ge 9:6
k Nu 35:31
Opb 21:8
Opb 22:15
l Jo 13:1
m Jo 3:16
Jo 15:13
Ro 8:32
n Jo 13:15
Ro 16:4
1Th 2:8
o Lu 3:11
p De 26:12
Ro 12:13
q Le 25:35
De 15:7
Jak 2:16
r Jes 58:7
1Jo 4:20
s 1Kor 13:4
t Ro 12:9
u Jak 1:22
Jak 2:17
v Mt 7:22
1Pe 1:22
w Jo 18:37
x 2Sa 24:10
Mt 26:75
Lu 18:13
y Lu 12:30
Heb 4:13
z Heb 4:16
1Jo 5:14
a Ps 10:17
Ps 34:15
Mt 7:8
1Pe 3:12
b Jo 9:31
Heb 13:21
c Jo 6:29
d Jo 13:34
e Jo 15:4
1Jo 2:24

2e kolom

a Jo 14:23
b Ro 8:2
Ro 8:9

HFDST. 4

c De 18:21
2Th 2:2
1Ti 4:1
d Opb 22:6
e Mt 24:24
Opb 16:14
f 2Ti 3:16
Opb 22:6
g Jo 1:14
1Kor 12:3
Opb 19:10
h 2Pe 2:1
1Jo 2:22
i 2Th 2:7
1Jo 2:18
j Han 20:30

te weten dat hij in eendracht met
ons blijft,[a] dank zij de geest[b] die hij
ons heeft gegeven.

4 Geliefden, gelooft niet elke ge-
inspireerde uiting,[c] maar be-
proeft de geïnspireerde uitingen
om te zien of ze uit God voort-
spruiten,[d] want er zijn vele val-
se profeten tot de wereld uitge-
gaan.[e]
2 Hieraan onderkent GIJ de ge-
inspireerde uiting die van God
afkomstig is:[f] Elke geïnspireerde
uiting die Jezus Christus als in
het vlees gekomen belijdt, spruit
uit God voort,[g] **3** maar elke ge-
inspireerde uiting die Jezus niet
belijdt, spruit niet uit God voort.[h]
Wat meer is, dit is de [geïnspi-
reerde uiting] van de antichrist,
waarvan GIJ gehoord hebt dat hij
zou komen,[i] en nu is hij reeds in
de wereld.[j]
4 GIJ spruit uit God voort, kin-
dertjes, en GIJ hebt die [personen]
overwonnen,[k] omdat hij die in een-
dracht met U is,[l] groter is[m] dan
hij die in eendracht met de we-
reld is.[n] **5** Zij spruiten uit de we-
reld voort;[o] daarom spreken zij
[dat wat voortkomt] uit de we-
reld, en de wereld luistert naar
hen.[p] **6** Wij spruiten uit God
voort.[q] Wie de kennis van God
verwerft, luistert naar ons;[r] wie
niet uit God voortspruit, luistert
niet naar ons.[s] Op deze wijze on-
derkennen wij de geïnspireerde
uiting van waarheid en de geïn-
spireerde uiting van dwaling.[t]
7 Geliefden, laten wij elkaar
blijven liefhebben,[u] want de lief-
de[v] komt van God, en een ieder
die liefheeft, is uit God geboren[w]
en verwerft de kennis van God.[x]
8 Wie niet liefheeft, heeft God
niet leren kennen, want God is
liefde.[y] **9** Hierdoor werd de lief-
de Gods in ons geval openbaar ge-
maakt,[z] dat God zijn eniggeboren

k 1Jo 5:4; l Jo 17:21; m 2Kr 20:6; n Ef 2:2; Ef 6:12; o 1Jo 5:19; p Jo 15:19; q 1Jo 3:10; r Jo 10:27; s Jo 8:47; Jo 14:17; t 1Jo 4:1; u 1Pe 1:22; v 1Kor 13:13; w 1Jo 3:6; 1Jo 3:9; 1Jo 4:16; x Jo 17:3; y Ex 34:6; Mi 7:18; 1Jo 4:19; z Ro 5:8.

Zoon[a] naar de wereld heeft uitgezonden, opdat wij door bemiddeling van hem leven zouden verwerven.[b] **10** De liefde bestaat in dit opzicht niet hierin dat wij God hebben liefgehad, maar dat hij ons heeft liefgehad en zijn Zoon heeft uitgezonden als zoenoffer[c] voor onze zonden.[d]

11 Geliefden, als God ons zó heeft liefgehad, zijn ook wij verplicht elkaar lief te hebben.[e] **12** Nooit heeft iemand God aanschouwd.[f] Indien wij elkaar blijven liefhebben, blijft God in ons en wordt zijn liefde in ons tot volmaaktheid gebracht.[g] **13** Hierdoor komen wij te weten dat wij in eendracht met hem blijven[h] en hij in eendracht met ons:[i] dat hij ons zijn geest heeft gegeven.[j] **14** Bovendien hebben wij zelf aanschouwd[k] en leggen er getuigenis van af[l] dat de Vader zijn Zoon als Redder van de wereld heeft uitgezonden.[m] **15** Al wie de belijdenis aflegt dat Jezus Christus de Zoon van God is,[n] met zo iemand blijft God in eendracht en hij in eendracht met God.[o] **16** En wij, wij hebben de liefde[p] die God in ons geval heeft, leren kennen en [erin] geloofd.

God is liefde,[q] en wie in de liefde blijft,[r] blijft in eendracht met God en God blijft in eendracht[s] met hem. **17** Op deze wijze is de liefde bij ons tot volmaaktheid gebracht, dat wij vrijmoedigheid van spreken[t] hebben op de oordeelsdag,[u] want zoals hij is, zo zijn ook wij in deze wereld.[v] **18** Er is in de liefde geen vrees,[w] maar volmaakte liefde werpt vrees buiten,[x] want vrees legt een beperking op. Ja, wie vreest, is niet tot volmaaktheid gebracht in de liefde.[y] **19** Wat ons betreft, wij hebben lief omdat hij ons eerst heeft liefgehad.[z]

20 Indien iemand de bewering uit: „Ik heb God lief” en toch zijn broeder haat, is hij een leugenaar.[a] Want wie zijn broeder, die hij heeft gezien, niet liefheeft,[b] kan God, die hij niet heeft gezien,[a] niet liefhebben. **21** En dit gebod hebben wij van hem,[b] dat degene die God liefheeft, ook zijn broeder moet liefhebben.[c]

5 Een ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren,[d] en een ieder die degene liefheeft die geboren deed worden, heeft hem lief die uit diegene geboren is.[e] **2** Hierdoor komen wij te weten dat wij de kinderen van God[f] liefhebben,[g] wanneer wij God liefhebben en zijn geboden volbrengen.[h] **3** Want dit betekent de liefde[i] tot God, dat wij zijn geboden onderhouden;[j] en toch zijn zijn geboden geen drukkende last,[k] **4** want alles wat uit God geboren is,[l] overwint de wereld.[m] En dit is de overwinning[n] die de wereld heeft overwonnen:[o] ons geloof.[p]

5 Wie is het die de wereld[q] overwint[r] dan hij die gelooft[s] dat Jezus de Zoon van God is?[t] **6** Deze is het die gekomen is door middel van water en bloed, Jezus Christus; niet met het water[u] alleen, maar met het water en met het bloed.[v] En de geest[w] is het die getuigenis aflegt, want de geest is de waarheid. **7** Want er zijn er drie die getuigenis afleggen, **8** de geest[x] en het water[y] en het bloed,[z] en de drie stemmen overeen.[a]

9 Indien wij het getuigenis aanvaarden dat mensen geven,[b] het getuigenis dat God geeft, is groter, want dit is het getuigenis dat God geeft, het feit dat hij getuigenis heeft afgelegd[c] betreffende zijn Zoon. **10** Wie zijn geloof stelt in de Zoon van God, heeft het getuigenis[d] in zijn eigen geval. Wie geen geloof heeft in God, heeft hem tot een leugenaar gemaakt,[e] omdat hij zijn geloof niet heeft gesteld in het gegeven getuigenis,[f] dat God als getuige[g] be-

HFDST. 4

a Jo 1:14
b Jo 3:16
Ro 5:21
Ro 8:32
1Jo 5:11
c Ro 3:25
1Kor 5:7
2Kor 5:21
1Jo 2:2
d Heb 2:17
Heb 9:26
e Mt 18:33
Jo 15:12
Ro 13:8
1Jo 3:16
f Ex 33:20
Jo 1:18
Jo 4:24
Jo 5:37
Jo 6:46
g 1Jo 2:5
h Jo 6:56
Jo 15:4
i Jo 14:21
j 1Jo 3:24
k 1Jo 1:1
l 1Jo 1:2
m Mt 1:21
Jo 3:17
Jo 4:42
Jo 12:47
Han 5:31
n Ro 10:9
1Jo 2:23
o 1Jo 2:24
p Jo 3:16
q 1Jo 4:8
r Mt 22:37
s Jo 17:21
t Heb 4:16
1Jo 2:28
u Han 17:31
2Pe 3:7
v Jo 17:16
w Ro 8:15
x 2Ti 1:7
y 1Jo 2:5
z 1Jo 4:10
a 1Jo 2:4
b 1Jo 3:17

2e kolom

a 1Jo 3:2
1Jo 4:12
b Mt 22:37
c Mt 22:39
Jo 13:34
Jo 15:12

HFDST. 5

d 1Pe 1:3
e Jo 1:12
Jo 3:3
1Pe 1:23
1Jo 3:9
f Jo 1:12
Ro 8:14
g 1Pe 1:22
h Opb 14:12
i Jo 14:23
2Jo 6
j De 5:29
De 12:28
k De 30:11
Mi 6:8
l 1Jo 5:18
m Jo 16:33
n Opb 15:2
o Opb 12:11
p 2Ti 4:7

q 1Jo 4:4; r 1Kor 15:57; s Ef 6:16; 1Jo 3:23; t Jo 20:31; u Mt 3:13; v Han 20:28; Ef 1:7; Heb 9:22; 1Pe 1:19; w Mt 3:16; Jo 1:33; x Lu 3:22; Lu 4:18; Jo 1:32; Han 10:38; y Lu 3:21; z Heb 9:14; a Mt 18:16; 2Kor 13:1; 1Ti 3:16; b Mr 15:39; Jo 1:29; Jo 1:32; c Mr 1:11; Lu 9:35; Jo 12:28; d Ro 8:16; e Jo 3:33; f 1Kor 15:15; g Jo 5:37.

treffende zijn Zoon heeft gegeven.
11 En hierin bestaat het gegeven
getuigenis, dat God ons eeuwig le-
ven[a] heeft gegeven, en dit leven
is in zijn Zoon.[b] **12** Wie de Zoon
heeft, heeft dit leven; wie de Zoon
van God niet heeft, heeft dit le-
ven niet.[c]
13 Ik schrijf U deze dingen op-
dat GIJ moogt weten dat GIJ eeu-
wig leven[d] hebt, GIJ die UW ge-
loof in de naam van de Zoon van
God stelt.[e] **14** En dit is het ver-
trouwen dat wij jegens hem hebben,[f]
dat, ongeacht wat wij vra-
gen overeenkomstig zijn wil, hij
ons hoort.[g] **15** En indien wij we-
ten dat hij ons hoort met betrek-
king tot wat wij ook vragen,[h] dan
weten wij dat wij de gevraagde
dingen zullen hebben, daar wij ze
van hem hebben gevraagd.[i]
16 Als iemand zijn broeder een
zonde ziet begaan welke niet de
dood met zich brengt,[j] zal hij vra-
gen, en hij zal hem leven geven,[k]
ja, aan hen die niet zodanig zon-
digen dat zij de dood over zich

HFDST. 5

a Jo 17:3
b Jo 5:26
c Jo 3:36
d 1Jo 1:2
e Jo 20:31
1Jo 3:23
f Heb 4:16
1Jo 3:21
g Sp 15:29
Jo 9:31
h Jo 14:13
i Lu 11:13
j Jes 6:7
Jer 31:34
Jak 5:15
1Jo 1:9
k Jak 5:20

2e kolom

a Mt 12:31
Mr 3:29
Lu 12:10
Heb 6:6
Heb 10:26
b 2Jo 11
c 1Jo 3:4
d 1Jo 5:1
e Kol 1:15
Opb 3:14
f Jo 17:15
g Jo 8:47
h Mt 13:19
Lu 4:6
Jo 12:31
Heb 2:14
i 1Ti 3:16
j Kol 1:9
2Ti 2:7
k 1Kor 2:12
l Jo 17:21

brengen.[a] Er is een zonde welke
de dood met zich brengt. Betref-
fende die zonde zeg ik niet dat hij
een verzoek moet doen.[b] **17** Alle
onrechtvaardigheid is zonde;[c] en
toch is er een zonde welke niet de
dood met zich brengt.
18 Wij weten dat een ieder die
uit God geboren is,[d] geen zon-
de beoefent, maar Degene[e] die uit
God geboren is, waakt over hem,
en de goddeloze krijgt hem niet
in zijn greep.[f] **19** Wij weten dat
wij uit God voortspruiten,[g] maar
de gehele wereld ligt in de [macht
van de] goddeloze.[h] **20** Wij we-
ten echter dat de Zoon van God
is gekomen,[i] en hij heeft ons het
verstandelijke[j] vermogen gegeven
om de kennis van de waarachtige
te verwerven.[k] En wij zijn in een-
dracht[l] met de waarachtige, door
bemiddeling van zijn Zoon Je-
zus Christus. Dit is de waarach-
tige[m] God en het eeuwige leven.[n]
21 Kindertjes, hoedt U voor de af-
goden.[o]

m 1Th 1:9; **n** Jo 17:3; **o** 1Kor 10:14.

DE TWEEDE BRIEF VAN

JOHANNES

1 De oudere man[a] aan de uitver-
koren edele vrouw[b] en aan haar
kinderen, die ik waarlijk liefheb,[c]
en niet alleen ik, maar ook al-
len die de waarheid[d] hebben leren
kennen, **2** wegens de waarheid
die in ons blijft,[e] en ze zal tot in
eeuwigheid met ons zijn.[f] **3** Er
zal onverdiende goedheid[g] met
ons zijn, barmhartigheid [en] vre-
de van God, [de] Vader,[h] en van Je-
zus Christus, de Zoon van de Va-
der, met waarheid en liefde.[i]
4 Ik verheug mij zeer omdat ik
onder uw kinderen[j] enigen aan-
getroffen heb die in de waarheid
wandelen,[k] zoals wij een gebod
van de Vader hebben ontvangen.[l]
5 Nu verzoek ik u daarom, edele
vrouw, als [iemand] die u niet een

a 1Pe 5:1
3Jo 1
b 1Pe 5:13
c 1Pe 1:22
1Pe 2:17
d Jo 8:32
1Jo 3:18
e Jo 8:31
f Jo 17:17
g Heb 4:16
h 1Ti 1:2
2Ti 1:2
i Ef 4:15
j 1Jo 2:13
k 2Kor 4:2
3Jo 3
l Ef 6:1

2e kolom

a 1Jo 2:7
b 1Jo 1:1
c Jo 13:34
Jo 15:12
1Pe 4:8
d 1Kor 13:4

nieuw gebod schrijft,[a] maar een
[gebod] dat wij van [het] begin af
hebben gehad,[b] dat wij elkaar lief-
hebben.[c] **6** En dit betekent de
liefde,[d] dat wij volgens zijn gebo-
den blijven wandelen.[e] Dit is het
gebod, zoals gijlieden van [het] be-
gin af hebt gehoord, dat GIJ daarin
moet blijven wandelen.[f] **7** Want
er zijn vele bedriegers tot de we-
reld uitgegaan,[g] personen die de
komst van Jezus Christus in het
vlees niet belijden.[h] Dit is de be-
drieger[i] en de antichrist.[j]
8 Let op UZELF, opdat GIJ de din-
gen die door ons werk tot stand

e Jo 14:15; 1Jo 2:5; 1Jo 5:3; **f** Jo 14:21; **g** Mt 24:24; Han 20:29; 2Pe 2:1; 1Jo 2:18; Opb 2:2; **h** 1Jo 4:2; **i** Mt 7:15; Mt 7:23; Mt 24:24; 2Th 2:7; **j** Lu 11:23; 1Jo 2:22; 1Jo 4:3; Ju 4.

zijn gebracht, niet verliest, maar
een volledige beloning moogt ver-
krijgen.[a] **9** Een ieder die voor-
uitdringt[b] en niet blijft[c] in de
leer van de Christus, heeft God
niet.[d] Wie in die leer blijft, hij
heeft zowel de Vader als de Zoon.[e]
10 Als iemand tot U komt en deze
leer niet brengt, ontvangt hem
nimmer in UW huis[f] en richt ook
geen groet tot hem.[g] **11** Want
wie een groet tot hem richt, heeft
deel aan zijn goddeloze werken.[h]

a Jo 4:36
Heb 10:35
b 1Jo 2:22
c Jo 15:6
1Jo 2:27
d Jo 14:6
3Jo 9
e Heb 3:14
1Jo 2:23
f De 17:5
Ro 16:17
1Kor 5:11
2Th 3:6
2Th 3:14
g 1Kon 13:16
Han 19:9

12 Ofschoon ik U vele dingen
te schrijven heb, wens ik het niet
met papier en inkt te doen,[a] maar
ik hoop bij U te komen en van
aangezicht tot aangezicht met U
te spreken,[b] opdat GIJ in volledige
mate vreugde[c] moogt hebben.[d]
13 De kinderen van uw zuster,
de uitverkorene, zenden u hun
groeten.[e]

---

h 1Ti 5:22; Opb 18:4; **2e kolom** a 3Jo 13; b 3Jo 14; c Jo 17:13; d 1Jo 1:4; e 1Pe 5:13.

DE DERDE BRIEF VAN

JOHANNES

1 De oudere man[a] aan Gajus,
de geliefde, die ik waarlijk lief-
heb.[b]
2 Geliefde,[c] ik bid dat gij in alle
dingen voorspoedig moogt zijn[d]
en een goede gezondheid moogt
genieten,[e] evenals uw ziel voor-
spoedig is.[f] **3** Want ik heb mij
zeer verheugd toen er broeders
kwamen en zij getuigenis aflegden
van de waarheid waaraan gij
vasthoudt, zoals gij voortgaat in
de waarheid te wandelen.[g] **4** Ik
heb geen grotere reden tot dank-
baarheid dan deze dingen, dat ik
hoor dat mijn kinderen voortgaan
in de waarheid te wandelen.[h]
5 Geliefde, gij doet een getrouw
werk in al wat gij voor de broe-
ders doet,[i] en dat nog wel voor
vreemden,[j] **6** die ten overstaan
van de gemeente van uw liefde
getuigenis hebben afgelegd. Wees
zo goed hen op weg te zenden
op een wijze die God waardig is.[k]
7 Want ten behoeve van [zijn]
naam zijn zij uitgegaan, zonder
iets van de mensen uit de natiën
aan te nemen.[l] **8** Wij zijn daar-
om verplicht zulke personen gast-
vrij te ontvangen,[m] opdat wij me-
dewerkers in de waarheid mogen
worden.[n]
9 Ik heb het een en ander aan
de gemeente geschreven, maar

a 1Pe 5:1
2Jo 1
b 1Pe 1:22
1Pe 2:17
c 1Ti 6:2
Flm 1
d 1Kor 16:2
e Han 15:29
f 1Kor 14:20
g 2Jo 4
h 1Kor 4:15
2Ti 1:2
Tit 1:4
Flm 10
i Mt 25:38
j Heb 13:2
k Han 20:38
Tit 3:13
l 1Kor 9:12
1Kor 9:15
m Mt 10:41
Mt 25:35
Han 17:7
Flm 22
1Pe 4:9
n Ro 12:13

2e kolom

a Mt 20:27
Han 20:30
Fil 2:3
b Kol 4:16
c Ro 12:10
Heb 13:7
Heb 13:17
d 1Kor 4:19
2Kor 13:2
e Ps 101:5
Sp 6:19
f Ef 6:21
Fil 2:19
Kol 4:7
g 2Kor 7:15
h 2Ti 4:15
i Mt 24:49
j Ro 12:9
Ro 13:3
1Pe 3:11
k 1Jo 3:6
1Jo 3:9
l 1Jo 3:10
m 1Ti 3:7

Diotrefes, die graag de eerste
plaats onder hen inneemt,[a] ont-
vangt niets[b] van ons met achting.[c]
10 Daarom zal ik, als ik kom,
zijn werken in herinnering bren-
gen, die hij blijft doen,[d] terwijl hij
met boosaardige woorden over ons
snatert.[e] En daarmee nog niet te-
vreden, ontvangt hij ook zelf de
broeders[f] niet met achting, en de-
genen die hen willen ontvangen,[g]
tracht hij hiervan te weerhouden[h]
en uit de gemeente te werpen.[i]
11 Geliefde, volg het slechte
niet na, maar het goede.[j] Wie het
goede doet, spruit uit God voort.[k]
Wie het slechte doet, heeft God
niet gezien.[l] **12** Aangaande De-
metrius is door hen allen getui-
genis afgelegd[m] en ook door de
waarheid zelf. Ja, ook wij leggen
getuigenis af,[n] en gij weet dat het
getuigenis dat wij geven, waar is.[o]
13 Ik had u vele dingen te
schrijven, toch wens ik u niet
met inkt en pen verder te schrij-
ven.[p] **14** Maar ik hoop u weldra
te zien, en wij zullen van aange-
zicht tot aangezicht spreken.[q]
Moge vrede u ten deel vallen.[r]
De vrienden zenden u hun groe-
ten.[s] Breng mijn groeten over[t] aan
de vrienden bij name.

---

n Jo 19:35; o Jo 21:24; p 2Jo 12; q Ga 4:20; r 1Pe 5:14; s Fil 4:22; t Tit 3:15.

JUDAS

1 Judas, een slaav̱ van Jezus
Christus, maar een broer van Jakobus,[a] aan de geroepenen,[b] die
in gemeenschap met God, [de] Vader,[c] bemind en voor Jezus Christus bewaard[d] zijn:
2 Mogen barmhartigheid[e] en
vrede[f] en liefde[g] ten aanzien van
U vermeerderd worden.[h]
3 Geliefden,[i] alhoewel ik alles
in het werk stelde om U te schrijven over onze gemeenschappelijke redding,[j] vond ik het noodzakelijk U te schrijven ten einde U te
vermanen onvermoeid te strijden
voor het geloof[k] dat eens voor altijd aan de heiligen werd overgeleverd.[l] **4** De reden die ik daarvoor heb, is dat er zekere mensen
heimelijk zijn binnengedrongen,[m]
reeds lang geleden door de Schriften voor dit oordeel[n] bestemd,[o]
goddeloze mensen,[p] die de onverdiende goedheid van onze God
veranderen in een verontschuldiging voor losbandig gedrag[q] en
ontrouw blijken te zijn[r] aan onze
enige Eigenaar[s] en Heer,[t] Jezus
Christus.
5 Ik wens U eraan te herinneren, ofschoon GIJ alle dingen eens
voor altijd weet,[u] dat Jehovah, alhoewel hij een volk uit het land
Egypte heeft gered,[v] naderhand
hen die geen geloof toonden, heeft
omgebracht.[w] **6** En de engelen
die hun oorspronkelijke positie
niet hebben behouden maar hun
eigen juiste woonplaats hebben
verlaten,[x] heeft hij met eeuwige banden[y] onder dikke duisternis
bewaard voor het oordeel van de
grote dag.[z] **7** Zo zijn ook Sodom
en Gomorra en de omliggende steden,[a] nadat ze op dezelfde wijze
als de voornoemden buitensporig hoererij hadden bedreven en
vlees waren achternagegaan voor
tegennatuurlijk gebruik,[b] [ons] tot
een [waarschuwend] voorbeeld
gesteld[c] doordat ze de gerechtelijke straf van eeuwig vuur ondergaan.[d]

a Mt 13:55 Mr 6:3 Ga 2:9 Jak 1:1
b Heb 3:1
c Mt 11:27 1Jo 3:24
d Jo 6:39 Jo 17:15 2Ti 1:12 2Ti 4:18 1Pe 1:5
e Ps 103:13 Ro 9:16 Tit 3:5
f Ps 29:11 Fil 4:7 Kol 1:20
g Ro 5:8
h 1Pe 1:2
i Ro 1:7
j Ex 19:6 Jo 4:22 Tit 1:4 Heb 2:3 1Pe 2:9 2Pe 1:1
k 2Kor 11:4 Ga 1:6 Ef 6:11 1Ti 1:18 1Ti 6:12
l Ef 3:5
m Mt 13:25 Mt 13:38 Ga 2:4 1Jo 2:19
n 2Pe 3:7
o 1Pe 2:8
p 2Ti 2:16 Tit 1:16
q Sp 21:27 2Kor 12:21 Ga 5:19 2Pe 2:14
r Han 20:30 2Th 2:3 2Pe 2:1
s 1Kor 6:20 1Kor 7:23 2Pe 2:1
t Ef 4:5
u Ro 15:4 2Pe 3:1
v Ex 12:41 De 17:16
w Nu 14:35 1Kor 10:5 Heb 3:19
x Ge 6:4 1Pe 3:20 2Pe 2:4 Opb 12:7
y Lu 8:31
z 1Kor 6:3 2Pe 2:4 Opb 20:1
a Ge 14:2 De 29:23
b Ge 19:5 Le 18:22 Ro 1:26
c 1Kor 10:11
d Ge 19:24 Mt 10:15 2Pe 2:6

8 Op dezelfde wijze evenwel ver-
ontreinigen ook deze mensen, die
zich aan dromen overgeven,[a] het
vlees en minachten heerschappij[b]
en spreken schimpend over heerlijken.[c] **9** Toen de aartsengel[d]
Michaël[e] echter een geschil had[f]
met de Duivel en redetwistte over
Mozes' lichaam,[g] durfde hij niet in
beschimpende bewoordingen een
oordeel tegen hem uit te brengen,[h] maar zei: „Jehovah bestraffe
u."[i] **10** Deze [mensen] daarentegen spreken schimpend over alles
wat zij in werkelijkheid niet kennen;[j] maar alles wat zij van nature, evenals de redeloze dieren,[k]
wel begrijpen, daarin blijven zij
zich verderven.[l]
11 Wee hun, want zij zijn het
pad van Kaïn opgegaan[m] en hebben zich voor een beloning hals
over kop op de dwaalweg van Bileam begeven[n] en zijn in het opstandige gepraat[o] van Korach vergaan![p] **12** Deze [mensen] zijn de
onder water verborgen klippen
op UW liefdemaaltijden,[q] terwijl
zij met U feestmaal houden, herders die zonder vrees zichzelf
weiden;[r] waterloze wolken, door
winden[s] heen en weer gedreven;[t]
bomen in de late herfst, [maar]
zonder vrucht, tweemaal gestorven, ontworteld;[u] **13** woeste golven van de zee, die hun eigen oorzaken van schande opschuimen;[v]
sterren zonder vaste baan, waarvoor de donkerheid van de duisternis voor eeuwig is weggelegd.[w]
14 Ja, over hen heeft ook de zevende [in rechte lijn afstammend]
van Adam, Henoch,[x] geprofeteerd, toen hij zei: „Zie! Jehovah is

2e kolom **a** De 13:3; 2Pe 2:1; **b** De 17:12; 2Pe 2:10; **c** Ex 22:28; Jo 17:22; 1Ti 6:4; 1Pe 4:14; 3Jo 10; **d** 1Th 4:16; **e** Ex 23:20; Ex 32:34; Ex 33:2; Da 10:21; Da 12:1; **f** Da 10:13; **g** De 34:6; **h** 2Pe 2:11; **i** Za 3:2; **j** 1Kor 2:14; Ju 19; **k** 2Pe 2:12; **l** Ro 1:24; Ga 6:8; Ef 4:22; **m** Ge 4:5; Ge 4:8; 1Jo 3:12; **n** Nu 22:32; De 23:5; 2Pe 2:15; Opb 2:14; **o** 2Th 2:3; 1Ti 1:20; 2Ti 2:16; **p** Nu 16:3; Nu 16:32; **q** 2Ti 3:6; 2Pe 2:13; **r** Ez 34:8; **s** Ef 4:14; **t** 2Pe 2:17; **u** Mt 15:13; **v** Jes 57:20; **w** Heb 6:4; Opb 21:8; **x** Ge 5:22.

met zijn heilige myriaden gekomen[a] **15** om aan allen het oordeel te voltrekken[b] en om alle goddelozen schuldig te verklaren betreffende al hun goddeloze daden die zij op goddeloze wijze bedreven hebben, en betreffende alle aanstootgevende dingen die goddeloze zondaars tegen hem gesproken hebben."[c]

16 Deze mensen zijn murmureerders,[d] klagers over hun levenslot, die overeenkomstig hun eigen begeerten te werk gaan,[e] en hun mond spreekt opgeblazen woorden,[f] terwijl zij ter wille van [hun eigen] voordeel persoonlijkheden bewonderen.[g]

17 GIJ echter, geliefden, herinnert U de woorden die tevoren door de apostelen van onze Heer Jezus Christus zijn gesproken,[h] **18** hoe zij altijd tot U zeiden: „In de laatste tijd zullen er spotters zijn, die overeenkomstig hun eigen begeerten naar goddeloze dingen te werk zullen gaan."[i] **19** Dezen zijn het die afscheidingen veroorzaken,[j] dierlijke [mensen],[k] die geen geestelijke gezindheid hebben.[l] **20** Maar GIJ, geliefden, moet UZELF opbouwen[a] op UW allerheiligst geloof[b] en bidden met heilige geest,[c] **21** en UZELF [aldus] bewaren in Gods liefde,[d] in afwachting van de barmhartigheid[e] van onze Heer Jezus Christus, met eeuwig leven in het vooruitzicht.[f] **22** Gaat ook voort barmhartigheid te tonen[g] jegens sommigen die twijfels hebben;[h] **23** redt [hen][i] door [hen] uit het vuur te rukken.[j] Maar blijft jegens anderen barmhartigheid tonen, doch doet dit met vrees, terwijl GIJ zelfs het onderkleed, dat door het vlees bezoedeld is, haat.[k]

24 Aan degene nu die U voor struikelen kan behoeden[l] en U onbesmet,[m] met grote vreugde, voor zijn heerlijkheid kan doen staan, **25** aan [de] enige God, onze Redder[n] door bemiddeling van Jezus Christus,[o] onze Heer, zij heerlijkheid,[p] majesteit, macht[q] en autoriteit[r] in alle voorbijgegane eeuwigheid[s] en nu en tot in alle eeuwigheid.[t] Amen.[u]

a De 33:2 Da 7:10 Za 14:5 Heb 12:22
b Ps 149:7 Ez 25:17 2Th 1:6
c Mal 3:13 Mt 12:36
d Nu 14:27 1Kor 10:10 Fil 2:14
e Jak 4:3 2Pe 2:18
f Ps 75:5 Ps 140:11 Tit 1:10
g Le 19:15 Sp 28:21 Jak 2:9
h 2Pe 3:2
i Han 20:30 1Ti 4:1 2Ti 3:1 2Pe 2:1 2Pe 3:3
j Lu 11:23 Ro 16:17 1Kor 1:10 Jak 3:16 3Jo 10 Opb 2:15
k Ho 4:14
l 1Kor 2:14 Heb 12:16

2e kolom
a Han 20:32 1Kor 3:10
b Ga 5:22 Kol 2:7 1Th 5:11
c Lu 11:13 Ro 8:26 Ef 6:18
d Jo 15:10 Ro 8:39 1Jo 5:3
e 2Ti 1:18 Tit 3:5
f Tit 3:7; 1Jo 1:2; 1Jo 2:25; **g** Mt 5:7; Mt 9:13; Jak 2:13; **h** Jak 1:6; **i** Ro 11:14; Ga 6:1; Jak 5:19; **j** Am 4:11; Za 3:2; Mt 18:8; **k** Sp 8:13; Ga 5:19; Opb 3:4; **l** Ps 145:20; **m** Ro 8:33; Ef 1:4; Ef 5:27; Fil 1:10; Kol 1:22; **n** Lu 1:47; **o** Mt 20:28; Jo 3:16; Ro 5:8; 1Jo 4:9; **p** Ps 29:1; **q** Opb 11:17; **r** Da 4:35; **s** Ps 90:2; **t** Hab 1:12; **u** Ro 16:27.

EEN OPENBARING

AAN JOHANNES

1 Een openbaring[a] door Jezus Christus, die God hem gegeven heeft[b] om aan zijn slaven[c] de dingen te tonen die binnenkort gebeuren moeten.[d] En hij heeft zijn engel uitgezonden[e] en [haar] door bemiddeling van hem in tekenen[f] aan zijn slaaf Johannes[g] meegedeeld, **2** die getuigenis heeft afgelegd van het woord dat God heeft gegeven[h] en van het getuigenis dat Jezus Christus heeft gegeven,[i] ja, van alle dingen die hij gezien heeft. **3** Gelukkig[j] is hij die de woorden van deze profetie hardop leest[k] en zijn zij die ze horen[a] en die onderhouden al wat daarin geschreven staat;[b] want de bestemde tijd is nabij.[c]

4 Johannes aan de zeven gemeenten[d] die in het [district] Asia zijn:

Mogen onverdiende goedheid en vrede U ten deel vallen van „Hem die is en die was en die komt",[e] en van de zeven geesten[f] die voor zijn troon zijn, **5** en van

HFDST. 1
a 1Kor 14:6 Ga 1:12
b Da 2:28 Jo 12:49
c Am 3:7 Opb 7:3 Opb 22:6
d Opb 1:19
e Opb 22:16
f Han 2:22
g Mt 10:2 Mr 1:19 Jo 21:20
h Opb 1:9
i Opb 22:20
j Jo 13:17
k Ps 1:2 1Ti 4:13

2e kolom **a** Opb 22:18; **b** Lu 11:28; Jak 1:22; **c** Da 8:19; Opb 22:10; **d** Opb 1:11; **e** Ex 3:14; Opb 1:8; Opb 4:8; Opb 11:17; **f** Opb 4:5.

Jezus Christus, „de Getrouwe Getuige”,[a] „De eerstgeborene uit de doden”[b] en „De Heerser over de koningen der aarde”.[c]

Aan hem die ons liefheeft[d] en die ons door middel van zijn eigen bloed van onze zonden verlost heeft[e] — **6** en hij heeft ons gemaakt tot een koninkrijk,[f] tot priesters[g] voor zijn God en Vader — ja, hem zij de heerlijkheid en de macht in eeuwigheid.[h] Amen.

7 Ziet! Hij komt met de wolken,[i] en elk oog zal hem zien,[j] ook degenen die hem doorstoken hebben;[k] en alle stammen van de aarde zullen zich wegens hem in droefheid slaan.[l] Ja, amen.

8 „Ik ben de Alfa en de Omega,”[m] zegt Jehovah God, „Hij die is en die was en die komt,[n] de Almachtige.”[o]

9 Ik, Johannes, UW broeder en een deelhebber met U aan de verdrukking[p] en het koninkrijk[q] en de volharding[r] in gezelschap van Jezus,[s] kwam wegens het spreken over God en het getuigenis afleggen van Jezus[t] op het eiland terecht dat Patmos wordt genoemd. **10** Door inspiratie[u] geraakte[v] ik in de dag des Heren,[w] en ik hoorde achter mij een krachtige stem[x] als van een trompet, **11** die zei: „Schrijf[y] wat gij ziet in een boekrol en zend die naar de zeven gemeenten:[z] in Efeze[a] en in Smyrna[b] en in Pergamum[c] en in Thyatira[d] en in Sardes[e] en in Filadelfia[f] en in Laodicea.”[g]

12 En ik keerde mij om ten einde de stem te zien die met mij sprak, en toen ik mij had omgekeerd, zag ik zeven gouden lampenstandaarden,[h] **13** en in het midden van de lampenstandaarden iemand gelijk een mensenzoon,[i] bekleed met een gewaad dat tot de voeten reikte, en aan de borst omgord met een gouden gordel. **14** Bovendien waren zijn hoofd en zijn haar wit[j] als witte wol, als sneeuw, en zijn ogen als een vuurvlam;[k] **15** en zijn voeten waren gelijk fijn koper,[l] wanneer dat in een oven gloeit; en zijn stem[a] was als het geluid van vele wateren. **16** En in zijn rechterhand had hij zeven sterren,[b] en uit zijn mond kwam een scherp, lang tweesnijdend zwaard[c] te voorschijn, en zijn gelaat was als de zon, wanneer ze in haar kracht schijnt.[d] **17** En toen ik hem zag, viel ik als dood aan zijn voeten neer.

En hij legde zijn rechterhand op mij en zei: „Vrees niet.[e] Ik ben de Eerste[f] en de Laatste,[g] **18** en de levende;[h] en ik werd een dode,[i] maar zie! ik leef tot in alle eeuwigheid,[j] en ik heb de sleutels van de dood[k] en van Hades.[l] **19** Schrijf daarom de dingen op die gij gezien hebt, en de dingen die zijn en de dingen die hierna zullen geschieden.[m] **20** Wat het heilige geheim betreft van de zeven sterren[n] die gij op mijn rechterhand hebt gezien, en [van] de zeven gouden lampenstandaarden:[o] De zeven sterren betekenen [de] engelen van de zeven gemeenten, en de zeven lampenstandaarden betekenen zeven gemeenten.[p]

2 Schrijf aan de engel[q] van de gemeente in Efeze:[r] Deze dingen zegt hij die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt,[s] hij die te midden van de zeven gouden lampenstandaarden wandelt:[t] **2** ’Ik ken uw daden,[u] en uw moeizame arbeid en volharding, en [ik weet] dat gij slechte mensen niet kunt verdragen, en dat gij hen die zeggen dat zij apostelen zijn[v] maar het niet zijn, op de proef stelt[w] en hen leugenaars hebt bevonden. **3** Gij geeft ook blijk van volharding,[x] en gij hebt ter wille van mijn naam[y] standgehouden en zijt niet moe geworden.[z] **4** Niettemin heb ik [dit] tegen u, dat gij de liefde die gij eerst hadt, hebt verlaten.[a]

HFDST. 1

a Ps 89:37; Opb 3:14
b Kol 1:18
c Ps 89:27; 1Ti 6:15; Opb 19:16
d Jo 15:9
e Heb 9:14; 1Pe 1:19; 1Jo 1:7
f Ex 19:6; Lu 22:29
g 1Pe 2:5; Opb 5:10; Opb 20:6
h 1Ti 6:16
i Da 7:13; Mt 26:64; Mr 13:26; Han 1:11; 1Th 4:17; Opb 14:14
j Ef 1:18
k Mt 27:49
l Mt 24:30
m Jes 48:12; Opb 21:6; Opb 22:13
n Opb 1:4
o Ge 17:1; Ex 6:3
p Mt 24:9; Heb 10:33; Opb 2:10
q Lu 12:32
r Mt 10:22; 2Ti 2:12
s Ro 8:17
t Han 1:8
u 1Kr 28:12; Mt 22:43
v Ez 40:2; 2Kor 12:2
w 1Kor 1:8; 1Kor 5:5
x Opb 1:15
y Hab 2:2
z Opb 1:4
a Ef 1:1; Opb 2:1
b Opb 2:8
c Opb 2:12
d Han 16:14; Opb 2:18
e Opb 3:1
f Opb 3:7
g Kol 4:16; Opb 3:14
h 2Kr 4:7; Opb 1:20
i Da 7:13; Opb 14:14
j Sp 20:29; Da 7:9
k Opb 19:12
l Opb 2:18

2e kolom

a Opb 1:10
b Opb 1:20
c Jes 49:2
d Mt 17:2
e Mt 17:7
f Han 26:23; Kol 1:18; Opb 1:5
g Jo 5:21; Jo 6:40; Opb 2:8
h Lu 24:5; 1Kor 15:45
i Ro 5:6; 1Pe 3:18; j Ro 6:9; 1Ti 6:16; Heb 7:24; k Job 38:17; Ps 9:13; l Jes 38:10; Mt 16:18; Jo 6:54; Jo 11:25; m Opb 4:1; Opb 22:6; n Opb 1:16; o Opb 1:12; p Mt 5:16; Fil 2:15; **HFDST. 2** q Opb 1:20; r Han 19:1; Ef 1:1; s Opb 1:16; t Opb 1:13; u Jo 2:25; Opb 2:19; Opb 3:1; v Han 20:30; 2Kor 11:13; w 1Jo 4:1; x Lu 21:19; Heb 12:1; y 1Pe 4:14; z Ga 6:9; a Mt 24:12.

5 Bedenk daarom vanwaar gij
gevallen zijt en heb berouw[a] en
doe de daden van vroeger. Zo
niet, dan kom ik tot u,[b] en ik
zal uw lampenstandaard[c] van zijn
plaats verwijderen, tenzij gij be-
rouw hebt. **6** Maar dit hebt gij,
dat gij de daden van de sekte van
Nikolaüs[d] haat,[e] die ook ik haat.
7 Wie een oor heeft, hij hore wat
de geest[f] tot de gemeenten zegt:
Hem die overwint,[g] zal ik geven te
eten van de boom des levens,[h] die
in het paradijs van God staat.'
8 En schrijf aan de engel[i] van
de gemeente in Smyrna: Deze din-
gen zegt 'de Eerste en de Laatste',[j]
die een dode werd en [weer] tot
leven gekomen is:[k] **9** 'Ik ken uw
verdrukking en armoede — doch
gij zijt rijk[l] — en de lastering van
de zijde van hen die zeggen dat
zij joden zijn[m] en het evenwel
niet zijn, maar die een synagoge
van Satan zijn.[n] **10** Wees niet be-
vreesd voor de dingen die gij gaat
lijden.[o] Zie! De Duivel[p] zal voort-
gaan sommigen van U in de gevan-
genis te werpen, opdat GIJ volle-
dig op de proef wordt gesteld[q] en
opdat GIJ tien dagen verdrukking[r]
hebt. Bewijs dat gij getrouw zijt,
zelfs tot de dood,[s] en ik zal u de
kroon des levens geven.[t] **11** Wie
een oor heeft, hij hore[u] wat de
geest[v] tot de gemeenten zegt:
Wie overwint,[w] zal geenszins scha-
de lijden van de tweede dood.'[x]
12 En schrijf aan de engel van
de gemeente in Pergamum: Deze
dingen zegt hij die het scher-
pe, lange tweesnijdende zwaard
heeft:[y] **13** 'Ik weet waar gij
woont, namelijk daar waar de
troon van Satan is; en toch blijft
gij aan mijn naam vasthouden,[z]
en gij hebt uw geloof in mij niet
verloochend,[a] zelfs niet in de da-
gen van Antipas, mijn getuige,[b] de
getrouwe, die aan UW zijde, daar
waar Satan woont, gedood[c] werd.
14 Niettemin heb ik enkele din-
gen tegen u, dat gij daar sommi-
gen hebt die aan de leer van Bi-
leam[d] vasthouden, die Balak[e] ging
leren een struikelblok voor de zo-
nen van Israël te leggen, dat zij
dingen zouden eten die aan af-
goden ten slachtoffer waren ge-
bracht en hoererij zouden bedrij-
ven.[a] **15** Zo zijn er ook bij u die
op dezelfde wijze aan de leer van
de sekte van Nikolaüs[b] vasthou-
den. **16** Heb daarom berouw.[c] Zo
niet, dan kom ik vlug tot u, en ik
zal oorlog tegen hen voeren[d] met
het lange zwaard van mijn mond.[e]
17 Wie een oor heeft, hij hore
wat de geest tot de gemeenten
zegt:[f] Hem die overwint,[g] zal ik
wat van het verborgen manna[h]
geven, en ik zal hem een witte
kiezelsteen geven, en op de kie-
zelsteen staat een nieuwe naam[i]
geschreven, die niemand kent dan
hij die hem ontvangt.'[j]
18 En schrijf aan de engel van
de gemeente in Thyatira:[k] Deze
dingen zegt de Zoon[l] van God, hij
die ogen heeft als een vuurvlam[m]
en wiens voeten als fijn koper
zijn:[n] **19** 'Ik ken uw daden en
uw liefde[o] en geloof en bedening
en volharding, en [ik weet] dat
uw daden[p] de laatste tijd meer
zijn dan die van vroeger.[q]
20 Niettemin heb ik [dit] te-
gen u, dat gij die vrouw Izebel,[r]
die zich een profetes noemt, to-
lereert, en zij leert[s] en misleidt
mijn slaven,[t] zodat zij hoererij be-
drijven[u] en dingen eten die aan
afgoden ten slachtoffer zijn ge-
bracht.[v] **21** En ik heb haar tijd
gegeven om berouw te hebben,[w]
maar zij wil geen berouw hebben
van haar hoererij.[x] **22** Zie! Ik sta
op het punt haar op een ziekbed te
werpen, en hen die overspel met
haar plegen, in grote verdrukking
te brengen, tenzij zij berouw heb-
ben van haar daden. **23** En haar
kinderen zal ik met dodelijke pla-
gen doden, zodat alle gemeenten
zullen weten dat ik het ben die de
nieren en harten doorzoek, en ik
zal een ieder van U geven overeen-
komstig UW daden.[y]

HFDST. 2

a Han 26:20; Opb 3:19
b Opb 2:16
c Opb 1:20
d 1Kor 11:19; Opb 2:15
e Ps 139:21
f Mt 11:15; Opb 2:17; Opb 2:29
g 1Jo 5:4
h Ro 2:7; Opb 2:10
i Opb 2:1
j Opb 1:17
k Ro 14:9
l 2Kor 6:10; 1Ti 6:18; Jak 2:5
m Han 13:45
n 2Kor 11:14; Opb 3:9
o Mt 10:28
p 1Pe 5:8
q 2Kor 8:2; Heb 2:18
r Ro 8:35; Heb 10:33
s 2Ti 4:7
t Ro 2:7; Jak 1:12; Opb 20:4
u Opb 13:9
v 1Jo 4:2
w 1Jo 5:5
x Opb 20:6; Opb 20:14; Opb 21:8
y Opb 1:16; Opb 19:15
z Mr 13:9; Opb 2:3
a Lu 12:8; Jo 14:1; 1Jo 2:23
b Han 1:8
c Mt 24:9
d Nu 22:6; Nu 31:16; 2Pe 2:15; Ju 11
e Nu 22:4

2e kolom

a Nu 25:2; Han 15:29; 1Kor 5:9; 1Kor 10:8; Ef 5:5
b 2Pe 2:1; Opb 2:6
c Han 3:19
d Jes 11:4
e Opb 1:16
f Opb 2:7
g 1Jo 5:5; Opb 3:12
h Ex 16:15; Ex 16:31; Ps 78:24; Jo 6:51; Heb 9:4
i Sp 22:1; Opb 3:12
j Opb 19:12
k Han 16:14
l Jo 20:31
m Opb 1:14; Opb 19:12
n Opb 1:15
o Heb 6:10

p Jak 2:20; q Fil 3:16; r 1Kon 16:31; 2Kon 9:22; s 1Ti 2:12; t Ef 6:6; u Han 15:29; 1Kor 5:11; Ga 5:19; Ef 5:5; v Opb 2:14; w Ro 2:4; x Ro 2:5; Opb 21:8; y Mt 16:27; Opb 22:12.

24 Maar tot de overigen van U
die in Thyatira zijn, allen die deze
leer niet hebben, degenen na-
melijk die de „diepe dingen van
Satan”[a] — zoals zij zeggen —
niet hebben leren kennen, zeg
ik: Ik leg U geen andere last op.[b]
25 Hoe dan ook, houdt vast wat
GIJ hebt,[c] totdat ik kom. **26** En
hem die overwint en mijn daden
tot het einde toe onderhoudt,[d] zal
ik autoriteit over de natiën ge-
ven,[e] **27** en hij zal de mensen
weiden met een ijzeren staf,[f] zo-
dat zij als lemen vaten in stukken
gebroken zullen worden,[g] gelijk
ook ik van mijn Vader ontvangen
heb, **28** en ik zal hem de mor-
genster[h] geven. **29** Wie een oor
heeft, hij hore wat de geest[i] tot de
gemeenten zegt.’[j]

3 En schrijf aan de engel[k] van
de gemeente in Sardes: Deze
dingen zegt hij die de zeven gees-
ten[l] van God en de zeven ster-
ren heeft:[m] ’Ik ken uw daden,
dat gij de naam hebt levend te
zijn, maar gij zijt dood.[n] **2** Word
waakzaam[o] en versterk[p] de overi-
ge dingen, die op het puntston-
den te sterven, want ik heb be-
vonden dat uw daden niet ten
volle verricht zijn voor het oog
van mijn God.[q] **3** Bedenk daar-
om steeds hoe gij ontvangen[r] en
hoe gij gehoord hebt, en blijf [het]
bewaren[s] en heb berouw.[t] Beslist,
indien gij niet ontwaakt,[u] zal ik
komen als een dief,[v] en gij zult
geenszins weten op welk uur ik u
zal overvallen.[w]

4 Niettemin hebt gij enkele na-
men[x] in Sardes die hun boven-
klederen niet hebben verontrei-
nigd,[y] en zij zullen met mij in
witte [klederen] wandelen,[z] om-
dat zij het waardig zijn.[a] **5** Wie
overwint,[b] zal aldus met witte bo-
venklederen worden getooid;[c] en
ik zal zijn naam geenszins uit het
boek des levens uitwissen,[d] maar
ik zal zijn naam belijden voor
mijn Vader[e] en voor zijn engelen.[f]
6 Wie een oor heeft, hij hore wat
de geest[g] tot de gemeenten zegt.’

HFDST. 2

a Ps 64:6
Jo 8:44
Han 13:10
1Kor 4:5
b Han 15:28
c Opb 3:11
d Mt 28:20
e Ps 2:8
Mt 19:28
Lu 22:29
Opb 3:21
Opb 20:4
f Opb 12:5
Opb 19:15
g Ps 2:9
Da 2:44
Mi 4:13
h Nu 24:17
Opb 22:16
i 1Jo 4:2
j Opb 2:7

HFDST. 3

k Opb 2:1
l Opb 1:4
Opb 4:5
m Opb 1:16
n Jak 2:26
o Lu 21:34
Ef 5:15
1Th 5:6
p Lu 22:32
Han 18:23
q 2Kor 6:1
r Mt 10:8
s Lu 21:36
Fil 2:16
t Mt 3:8
2Kor 7:11
u Ef 5:14
v Opb 16:15
w Mt 24:42
Lu 12:39
x Sp 10:7
Sp 22:1
Pr 7:1
y Jak 1:27
z Opb 3:18
Opb 6:11
a Ef 4:1
b 1Jo 5:4
c Opb 4:4
Opb 19:8
d Fil 4:3
Opb 21:27
e Mt 10:32
Mr 8:38
f Lu 12:8
g 1Jo 4:2

2e kolom

a Opb 2:1
b Jo 6:69
Han 3:14
Heb 7:26
c Opb 3:14
Opb 19:11
d Jes 22:22
Lu 1:32
e Opb 2:2
f 1Kor 16:9
2Kor 2:12
g Mt 25:21
h Ro 2:28
Opb 2:9
i Jo 8:44
j Jes 60:14

7 En schrijf aan de engel[a] van
de gemeente in Filadelfia: Deze
dingen zegt hij die heilig is,[b] die
waarachtig is,[c] die de sleutel van
David heeft,[d] die opent zodat nie-
mand zal sluiten en sluit zodat
niemand opent: **8** ’Ik ken uw da-
den[e] — zie! ik heb een geopende
deur voor u gesteld,[f] die niemand
kan sluiten — [en ik weet] dat
gij een weinig kracht hebt, en gij
hebt mijn woord bewaard en hebt
u niet ontrouw getoond aan mijn
naam.[g] **9** Zie! Hen die tot de sy-
nagoge van Satan behoren, die
zeggen dat zij joden zijn[h] en het
evenwel niet zijn, maar liegen,[i] zal
ik geven — zie! ik zal hen doen
komen en hulde voor uw voeten
doen brengen[j] en hen doen weten
dat ik u heb liefgehad. **10** Omdat
gij het woord over mijn volharding
hebt bewaard,[k] zal ik ook u bewa-
ren[l] voor het uur der beproeving,
dat over de gehele bewoonde aarde
moet komen om hen die op de aar-
de wonen, op de proef te stellen.[m]
11 Ik kom vlug.[n] Blijf vasthouden
wat gij hebt,[o] opdat niemand uw
kroon neemt.[p]

12 Wie overwint — ik zal hem
maken tot een pilaar[q] in de tem-
pel[r] van mijn God,[s] en hij zal [er]
geenszins meer uitgaan, en ik zal
op hem schrijven de naam van
mijn God en de naam van de stad
van mijn God, het nieuwe Jeru-
zalem,[t] dat van mijn God uit de
hemel neerdaalt, en de nieuwe
naam die ik draag.[u] **13** Wie een
oor heeft, hij hore wat de geest[v]
tot de gemeenten zegt.’

14 En schrijf aan de engel van
de gemeente in Laodicea:[w] De-
ze dingen zegt de Amen,[x] de ge-
trouwe[y] en waarachtige[z] getui-
ge,[a] het begin van de schepping
door God:[b] **15** ’Ik ken uw daden,
dat gij noch koud noch heet zijt.

k Lu 8:15; Lu 21:19; 2Ti 2:12; Heb 10:36; Heb 12:3; l 2Th 3:3; 2Pe 2:9; m Mt 24:21; n Opb 2:16; o Opb 2:10; p Jak 1:12; q 2Kr 3:17; r 1Kor 3:16; Ef 2:21; 1Pe 2:5; s Mt 27:46; Jo 20:17; t Heb 12:22; Opb 21:2; u Opb 14:1; Opb 19:12; Opb 22:4; v 1Jo 4:2; w Kol 4:16; x 2Kor 1:20; y Heb 3:6; Opb 1:5; z Jo 1:14; Opb 19:11; a Jo 18:37; 1Ti 6:13; b Sp 8:22; Kol 1:15.

Waart gij maar koud of anders
heet. **16** Omdat gij lauw zijt en
noch heet[a] noch koud,[b] daarom
ga ik u uit mijn mond uitbraken.
17 Omdat gij zegt: „Ik ben rijk[c] en
heb rijkdom verworven en heb in
het geheel niets nodig", maar gij
niet weet dat gij ellendig en be-
klagenswaardig en arm en blind[d]
en naakt zijt, **18** raad ik u aan
door vuur gelouterd goud[e] van mij
te kopen, opdat gij rijk moogt wor-
den, en witte bovenklederen, op-
dat gij gekleed moogt worden en
de schande van uw naaktheid niet
openbaar wordt,[f] en oogzalf om
op uw ogen te strijken,[g] opdat gij
moogt zien.

19 Allen voor wie ik genegen-
heid heb, wijs ik terecht en on-
derricht ik streng.[h] Wees daarom
ijverig en heb berouw.[i] **20** Zie!
Ik sta aan de deur[j] en klop. Als
iemand mijn stem hoort en de
deur opendoet,[k] zal ik in zijn
[huis] komen en de avondmaal-
tijd met hem nuttigen en hij met
mij. **21** Wie overwint,[l] hem zal
ik geven met mij plaats te ne-
men op mijn troon,[m] evenals ik
heb overwonnen en met mijn Va-
der plaats heb genomen[n] op zijn
troon.[o] **22** Wie een oor heeft,
hij hore wat de geest[p] tot de ge-
meenten zegt.'"[q]

4 Na deze dingen zag ik, en zie!
een geopende deur in de he-
mel, en de eerste stem die ik als
[met het geluid] van een trom-
pet[r] met mij hoorde spreken, zei:
„Stijg hierheen op,[s] en ik zal u de
dingen tonen die moeten geschie-
den."[t] **2** Na deze dingen geraak-
te ik onmiddellijk in [de kracht
van de] geest: en zie! een troon[u] be-
vond zich op zijn plaats in de he-
mel,[v] en er is iemand op de troon
gezeten.[w] **3** En degene die erop
is gezeten, is van aanzien[x] ge-
lijk een jaspissteen[y] en een kost-
bare roodkleurige steen, en rond-
om de troon [is] een regenboog,[z]
van aanzien aan een smaragd[a] ge-
lijk.

4 En rondom de troon [zijn]
vierentwintig tronen, en op deze
tronen[a] [zag ik] vierentwintig[b]
oudere personen[c] zitten, gehuld
in witte bovenklederen[d] en met
gouden kronen[e] op hun hoofd.
5 En van de troon gaan blik-
semstralen[f] en stemmen en don-
derslagen uit;[g] en [er zijn] ze-
ven vurige lampen,[h] die branden
vóór de troon, en deze betekenen
de zeven geesten[i] van God.
6 En vóór de troon is, als het
ware, een glazen zee,[j] kristal ge-
lijk.

En in het midden van de troon
en rondom de troon [bevinden
zich] vier levende schepselen,[k] die
van voren en van achteren vol
ogen zijn. **7** En het eerste leven-
de schepsel gelijkt op een leeuw,[l]
en het tweede levende schepsel
gelijkt op een jonge stier,[m] en het
derde levende schepsel[n] heeft een
gezicht als van een mens, en het
vierde levende schepsel[o] gelijkt op
een vliegende arend.[p] **8** En wat
de vier levende schepselen[q] be-
treft, elk van hen heeft respec-
tievelijk zes vleugels;[r] rondom en
van onderen zijn ze vol ogen.[s] En
ze hebben dag noch nacht rust,
terwijl ze zeggen: „Heilig, heilig,
heilig is Jehovah[t] God, de Almach-
tige,[u] die was en die is[v] en die
komt."

9 En telkens wanneer de leven-
de schepselen heerlijkheid en eer
en dankzegging brengen[w] aan De-
gene die op de troon is gezeten,[x]
Degene die tot in alle eeuwigheid
leeft,[y] **10** vallen de vierentwin-
tig oudere personen[z] neer voor
Degene die op de troon is ge-
zeten en aanbidden[a] zij Degene
die tot in alle eeuwigheid leeft,
en zij werpen hun kronen voor
de troon en zeggen: **11** „Gij, Je-
hovah, ja onze God, zijt waardig
de heerlijkheid[b] en de eer[c] en de
kracht te ontvangen,[d] want gij
hebt alle dingen geschapen,[e] en

HFDST. 3

a Ps 69:9; 2Kor 9:2
b Sp 25:13; Sp 25:25
c Ho 12:8; 1Kor 4:8
d 2Pe 1:9
e Job 23:10; 1Pe 1:7
f Opb 16:15
g Ps 19:8
h Sp 3:12
i Opb 2:5; Opb 3:3
j Jak 5:9
k Lu 12:36
l 1Jo 5:4; Opb 2:26; Opb 12:11
m Mt 19:28; Lu 22:30
n Heb 10:12
o Jes 66:1
p Opb 2:7
q Opb 1:11

HFDST. 4

r Ex 19:16; Opb 1:10
s Ge 28:12; Opb 11:12
t Da 2:28; Opb 1:1
u 1Kon 22:19; Jes 6:1
v Ps 11:4; Han 7:55
w Ez 1:26; Da 7:9
x 1Jo 1:5
y Opb 21:11
z Ge 9:13
a Ex 28:17

2e kolom

a Opb 3:21; Opb 20:4
b 1Kr 24:1; 1Kr 24:18; Lu 1:5
c Opb 1:6; Opb 4:10
d Opb 6:11; Opb 19:8
e 1Pe 5:4
f Job 38:35; Ez 1:13
g Ex 19:16; Ex 20:18
h Ex 25:31; Ex 40:24
i Opb 1:4; Opb 5:6
j Ex 30:18; 1Kon 7:23
k Ez 1:5; Opb 4:9
l 2Sa 17:10; Sp 28:1; Jes 31:4
m 1Kon 7:25; Opb 6:3
n Opb 6:5
o Opb 6:7
p Job 39:29; Ez 1:10
q Opb 5:8
r Jes 6:2
s Sp 15:3; Ez 1:18; Ez 10:12; Heb 4:13; t Jes 6:3; Lu 1:49; u Ex 6:3; Opb 11:17; Opb 15:3; v Ex 3:14; Opb 1:4; w Ps 92:1; x Ps 47:8; Opb 21:5; y Ps 90:2; Da 4:34; Da 12:7; z Opb 5:8; a 1Kr 16:29; Ps 95:6; Opb 19:10; b Mt 5:16; Opb 14:7; c 1Ti 1:17; d Opb 5:13; Opb 7:12; Opb 11:17; Opb 12:10; e Ef 3:9; Opb 10:6.

vanwege uw wil[a] bestonden ze en
werden ze geschapen."[b]

5 En ik zag in de rechterhand
van Degene die op de troon
is gezeten[c] een boekrol, beschre-
ven van binnen en aan de buiten-
kant,[d] welverzegeld[e] met zeven
zegels. **2** En ik zag een sterke
engel, die met een luide stem uit-
riep: „Wie is waardig de boekrol
te openen en haar zegels los te
maken?" **3** Maar noch in de he-
mel noch op de aarde noch onder
de aarde was ook maar iemand
die de boekrol kon openen of erin
kon kijken. **4** En ik barstte in
een stroom van tranen uit omdat
er niemand waardig werd bevon-
den de boekrol te openen of erin te
kijken.[f] **5** Maar een van de oude-
re personen zegt tot mij: „Houd op
met wenen. Zie! De Leeuw die uit
de stam Juda is,[g] de wortel[h] van
David,[i] heeft overwonnen,[j] zodat
hij de boekrol en haar zeven zegels
kan openen."

6 En in het midden van de
troon[k] en van de vier levende
schepselen en in het midden van
de oudere personen[l] zag ik een
lam[m] staan, als was het geslacht,[n]
met zeven hoorns en zeven ogen,
welke [ogen] de zeven geesten[o]
van God betekenen, die tot de
gehele aarde zijn uitgezonden.
7 En hij kwam en nam [de boek-
rol] terstond uit de rechterhand
van Degene die op de troon is ge-
zeten.[p] **8** En toen hij de boekrol
nam, vielen de vier levende schep-
selen en de vierentwintig oudere
personen[q] voor het Lam neer, en
elk had een harp[r] en gouden scha-
len vol reukwerk, en het [reuk-
werk[s]] betekent de gebeden[t] van
de heiligen. **9** En zij zingen een
nieuw lied[u] en zeggen: „Gij zijt
waardig de boekrol te nemen en
haar zegels te openen, want gij
werdt geslacht en gij hebt met uw
bloed[v] uit elke stam en taal en elk
volk en elke natie personen voor
God[w] gekocht,[x] **10** en gij hebt
hen gemaakt tot een koninkrijk[y]
en tot priesters[z] voor onze God,[a]
en zij zullen als koningen over de
aarde regeren."[b]

HFDST. 4

a Mt 6:10
Mt 26:39
1Pe 4:2
1Jo 2:17
b Ge 2:3

HFDST. 5

c Opb 4:2
d Ez 2:10
e Jes 29:11
Da 12:9
f Mt 24:36
Han 1:7
g Ge 49:9
Heb 7:14
h Jes 11:1
Ro 15:12
i 2Sa 7:12
Opb 22:16
j Jo 16:33
k Ef 1:20
l Ef 1:22
m Jes 53:7
Jo 1:29
1Pe 1:19
n Jo 19:30
Opb 5:12
o Opb 1:4
p Ps 47:8
Jes 6:1
q Opb 5:14
Opb 19:4
r 2Kr 29:25
Opb 15:2
s Ps 141:2
Opb 8:4
t Kol 4:2
u Ps 33:3
Ps 144:9
Jes 42:10
Opb 14:3
v Mt 26:28
Heb 9:12
1Pe 1:19
w Opb 14:4
x 1Kor 6:20
y Lu 12:32
Lu 22:29
Heb 12:28
z Opb 1:6
a Ex 19:6
1Pe 2:9
Opb 20:6
b Mt 19:28
Opb 20:4
Opb 22:5

2e kolom

a De 33:2
Heb 12:22
Ju 14
b Da 7:10
c Jes 53:7
Opb 5:6
d Mt 28:18
e Fil 2:10
f 1Kon 22:19
Opb 4:2
g Jo 1:29
Opb 7:17
h Jo 5:23
1Ti 6:16
i 1Pe 4:11
j Opb 7:11
k Mt 4:10

HFDST. 6

l Opb 5:6

11 En ik zag, en ik hoorde een
stem van vele engelen rondom
de troon en de levende schepse-
len en de oudere personen, en
het aantal van hen was myria-
den maal myriaden[a] en duizen-
den maal duizenden,[b] **12** en zij
zeiden met een luide stem: „Het
Lam, dat geslacht werd,[c] is waar-
dig de kracht en rijkdom en wijs-
heid en sterkte en eer en heer-
lijkheid en zegen te ontvangen."[d]

13 En elk schepsel dat in de he-
mel en op de aarde en onder de
aarde[e] en op de zee is, en alles wat
daarin is, hoorde ik zeggen: „Aan
Degene die op de troon zit[f] en aan
het Lam[g] zij de zegen en de eer[h]
en de heerlijkheid[i] en de macht
tot in alle eeuwigheid." **14** En
de vier levende schepselen zei-
den voorts: „Amen!", en de oude-
re personen[j] vielen neer en aan-
baden.[k]

6 En ik zag, toen het Lam[l] één
van de zeven zegels opende,[m]
en ik hoorde één van de vier le-
vende schepselen[n] met een stem
als van een donderslag zeggen:
„Kom!"[o] **2** En ik zag, en zie! een
wit paard;[p] en die erop zat,[q] had
een boog;[r] en hem werd een kroon
gegeven,[s] en hij trok er op uit,
overwinnend[t] en om zijn overwin-
ning te voltooien.[u]

3 En toen hij het tweede zegel
opende, hoorde ik het tweede le-
vende schepsel[v] zeggen: „Kom!"
4 En er kwam een ander te voor-
schijn, een vuriggekleurd paard;
en hem die erop zat, werd gege-
ven de vrede van de aarde weg
te nemen, zodat zij elkaar zou-
den afslachten; en hem werd een
groot zwaard gegeven.[w]

5 En toen hij[x] het derde zegel
opende, hoorde ik het derde le-
vende schepsel[y] zeggen: „Kom!"
En ik zag, en zie! een zwart paard;
en die erop zat, had een weeg-
schaal[z] in zijn hand. **6** En ik

m Opb 5:5; n Opb 4:7; o Opb 22:20; p Job 39:25; Sp 21:31; Opb 19:11; q Ps 45:4; r 2Kon 9:24; s Ge 49:10; Ps 21:3; Ez 21:27; Da 7:14; Opb 14:14; t Ps 110:2; Opb 12:7; u Opb 16:14; Opb 17:14; v Opb 4:7; w Da 11:40; Mt 24:7; Lu 21:10; x Opb 6:1; y Opb 4:7; z Ez 4:16.

hoorde een stem die uit het midden[a] van de vier levende schepselen[b] scheen te komen, zeggen:
„Een liter tarwe voor een denarius[c] en drie liter gerst voor een denarius; en breng geen schade toe aan de olijfolie en de wijn.”[d]
7 En toen hij het vierde zegel opende, hoorde ik de stem van het vierde levende schepsel[e] zeggen: „Kom!” **8** En ik zag, en zie! een vaal paard; en die erop zat, droeg de naam Dood. En Hades[f] volgde dicht achter hem. En hun werd autoriteit gegeven over het vierde deel van de aarde, om te doden met een lang zwaard[g] en met voedseltekorten[h] en met dodelijke plagen en door de wilde beesten[i] van de aarde.
9 En toen hij het vijfde zegel opende, zag ik onder het altaar[j] de zielen[k] van hen die geslacht waren[l] wegens het woord van God en wegens het getuigeniswerk[m] dat zij vroeger hadden. **10** En zij riepen met een luide stem en zeiden: „Tot wanneer, Soevereine[n] Heer, heilige en waarachtige,[o] weerhoudt gij u ervan te oordelen[p] en ons bloed te wreken[q] aan hen die op de aarde wonen?” **11** En aan een ieder van hen werd een lang wit[r] gewaad gegeven; en hun werd gezegd nog een korte tijd te rusten, totdat ook van hun medeslaven en hun broeders, die op het punt stonden gedood te worden[s] evenals zij, het getal vol zou zijn.
12 En ik zag, toen hij het zesde zegel opende, en er geschiedde een grote aardbeving; en de zon werd zwart als een haren zak,[t] en de gehele maan werd als bloed,[u] **13** en de sterren van de hemel vielen naar de aarde, zoals wanneer een vijgenboom, door een krachtige wind geschud, zijn onrijpe vijgen afwerpt. **14** En de hemel week terug als een boekrol die wordt opgerold,[v] en elke berg en [elk] eiland werd van zijn plaats verwijderd.[w] **15** En de koningen van de aarde en de hooggeplaatste personen en de militaire bevelhebbers en de rijken en de sterken en iedere slaaf en [iedere] vrije verborgen zich in de holen en in de rotsen[a] van de bergen. **16** En zij blijven tot de bergen en tot de rotsen zeggen: „Valt op ons[b] en verbergt ons voor het aangezicht van Degene die op de troon zit[c] en voor de gramschap van het Lam,[d] **17** want de grote dag[e] van hun gramschap[f] is gekomen, en wie kan dan standhouden?”[g]
7 Hierna zag ik aan de vier hoeken van de aarde vier engelen[h] staan, die de vier winden[i] van de aarde stevig vasthielden, opdat er geen wind zou waaien over de aarde of over de zee of over enige boom.[j] **2** En ik zag een andere engel opstijgen van de opgang der zon,[k] die een zegel van [de] levende God had;[l] en hij riep met een luide stem tot de vier engelen aan wie het gegeven was schade toe te brengen aan de aarde en de zee, **3** en hij zei: „Brengt geen schade toe aan de aarde noch aan de zee noch aan de bomen tot nadat wij de slaven van onze God aan hun voorhoofd verzegeld[m] hebben.”[n]
4 En ik hoorde het aantal van hen die verzegeld werden, honderd vierenveertig duizend,[o] verzegeld uit elke stam[p] van de zonen van Israël:[q]
5 Uit de stam Juda[r] twaalfduizend verzegeld;
uit de stam Ruben[s] twaalfduizend;
uit de stam Gad[t] twaalfduizend;
6 uit de stam Aser[u] twaalfduizend;
uit de stam Naftali[v] twaalfduizend;
uit de stam Manasse[w] twaalfduizend;
7 uit de stam Simeon[x] twaalfduizend;
uit de stam Levi[y] twaalfduizend;
uit de stam Issaschar[z] twaalfduizend;
8 uit de stam Zebulon[a] twaalfduizend;

HFDST. 6
a Opb 5:6
b Opb 7:11
c Mt 20:2
d Mr 13:8
e Opb 4:7
f Opb 20:13
g Jer 15:3 Am 4:10
h Jer 15:2 Ez 5:17 Lu 21:11
i Le 26:22 Ez 14:21 Ez 33:27
j Le 4:7 Opb 8:3
k Le 17:11 Opb 17:6
l Mt 24:9 1Jo 3:12
m Mt 24:14 Jo 18:37 Opb 20:4
n Han 4:24
o 1Jo 5:20
p Lu 18:7 Heb 12:23 Opb 19:2
q Ge 4:10 De 32:43
r Opb 3:5 Opb 4:4
s Mt 24:9 Han 9:1 2Kor 1:8
t Jes 50:3
u Joë 2:31 Mt 24:29 Han 2:20
v Jes 34:4
w Opb 16:20

2e kolom
a Jes 2:10 Jes 2:19 Ez 33:27
b Ho 10:8 Lu 23:30
c Opb 4:2
d Opb 5:6
e Ze 1:14
f Ze 1:18 Ro 2:5
g Joë 2:11

HFDST. 7
h Mt 25:31
i Jer 25:32
j Ps 37:35
k Opb 16:12
l Jo 6:27
m 2Kor 1:22 Ef 1:13 Ef 4:30
n Mt 24:31 Opb 9:4
o Opb 14:1 Opb 14:3
p Jak 1:1 Opb 21:12
q Ro 2:29 Ro 9:6 Ga 6:16
r Ge 49:10 1Kr 5:2
s Ge 49:3
t Ge 49:19
u Ge 49:20
v Ge 49:21
w Ge 41:51 Ez 48:4

x Ge 49:5; y Nu 3:6; z Ge 49:14; a Ge 49:13.

uit de stam Jozef[a] twaalfduizend;
uit de stam Benjamin[b] twaalfduizend verzegeld.[c]

9 Na deze dingen zag ik, en zie! een grote schare,[d] die niemand tellen kon, uit alle natiën[e] en stammen en volken[f] en talen,[g] staande voor de troon[h] en voor het Lam, gehuld in lange witte gewaden,[i] en er waren palmtakken[j] in hun handen. **10** En zij blijven met een luide stem roepen en zeggen: „Redding [hebben wij te danken] aan onze God,[k] die op de troon is gezeten,[l] en aan het Lam."[m]

11 En alle engelen[n] stonden rondom de troon en de oudere personen[o] en de vier levende schepselen,[p] en zij vielen op hun aangezicht voor de troon en aanbaden God[q] **12** en zeiden: „Amen! De zegen en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de kracht[r] en de sterkte [zij] onze God tot in alle eeuwigheid. Amen."[s]

13 En een van de oudere personen[t] nam het woord en zei tot mij: „Wie zijn dezen die in de lange witte gewaden gehuld zijn,[u] en waar zijn zij vandaan gekomen?" **14** Daarop zei ik onmiddellijk tot hem: „Mijn heer, gij weet het." En hij zei tot mij: „Dezen zijn het die uit de grote verdrukking[v] komen, en zij hebben hun lange gewaden gewassen en hebben ze wit gemaakt[w] in het bloed[x] van het Lam. **15** Daarom zijn zij voor[y] de troon van God; en zij verrichten dag en nacht heilige dienst[z] voor hem in zijn tempel; en Degene die op de troon is gezeten,[a] zal zijn tent[b] over hen uitspreiden. **16** Zij zullen geen honger of dorst meer lijden, ook zal de zon hen niet fel beschijnen noch enige verschroeiende hitte [hen treffen],[c] **17** want het Lam,[d] dat in het midden van de troon is, zal hen weiden[e] en hen naar bronnen van wateren[f] des levens leiden. En God zal elke traan uit hun ogen wegwissen."[g]

HFDST. 7

a 1Kr 5:2
b Ge 49:27
c Opb 7:3
d Mt 25:34 Jo 10:16 Opb 22:17
e Ge 22:18 Jes 2:2 Jes 60:3 Opb 15:4
f Ps 117:1
g Jes 66:18
h Ps 11:4
i Opb 7:14
j Le 23:40 Jo 12:13
k Ps 3:8 Lu 1:69 Tit 2:10 Ju 25
l Opb 4:2
m Han 4:12 Opb 5:6
n Mt 25:31 Heb 12:22
o Opb 11:16
p Opb 14:3
q Ps 95:6
r Opb 4:11
s Heb 13:21 1Pe 4:11 1Pe 5:11
t Opb 4:4
u Opb 7:9
v Mt 24:21 Mr 13:19
w Jes 1:18 Jo 1:29
x Heb 9:14 Heb 9:22 1Jo 1:7 Opb 1:5
y Ps 11:4
z Mt 4:10 Lu 2:37
a Opb 4:2
b Ps 15:1 Opb 21:3
c Ps 121:6 Jes 49:10
d Opb 5:6
e Mt 25:32 Jo 10:11
f Opb 22:1
g Jes 25:8 Opb 21:4

2e kolom

HFDST. 8

a Opb 6:1
b Opb 5:1
c Opb 15:1
d Ex 30:1 Opb 9:13
e Opb 5:8
f Ps 141:2 Lu 1:10 1Pe 4:7
g Jes 6:6
h Lu 12:49
i Ex 19:16 Opb 4:5 Opb 10:4 Opb 16:18
j Ps 97:4
k Opb 6:12

8 En toen hij[a] het zevende zegel opende,[b] ontstond er een stilte in de hemel, ongeveer een half uur lang. **2** En ik zag de zeven engelen[c] die voor Gods aangezicht staan, en hun werden zeven trompetten gegeven.

3 En er kwam een andere engel, die een gouden reukvat had en bij het altaar[d] ging staan; en hem werd een grote hoeveelheid reukwerk[e] gegeven om het met de gebeden van alle heiligen te offeren op het gouden altaar dat voor de troon stond. **4** En de rook van het reukwerk steeg uit de hand van de engel met de gebeden[f] van de heiligen omhoog voor het aangezicht van God. **5** Maar meteen nam de engel het reukvat, en hij vulde het met wat van het vuur[g] van het altaar en slingerde het naar de aarde.[h] En er kwamen donderslagen[i] en stemmen en bliksemstralen[j] en een aardbeving.[k] **6** En de zeven engelen met de zeven[l] trompetten[m] maakten zich gereed om erop te blazen.

7 En de eerste blies op zijn trompet. En er kwam hagel en vuur,[n] met bloed vermengd, en het werd naar de aarde geslingerd; en een derde deel van de aarde verbrandde,[o] en een derde deel van de bomen verbrandde, en alle groene plantengroei[p] verbrandde.

8 En de tweede engel blies op zijn trompet. En iets wat geleek op een grote berg,[q] brandend van vuur, werd in de zee[r] geslingerd. En een derde deel van de zee werd bloed;[s] **9** en een derde deel van de schepselen in de zee, die een ziel hebben, stierf,[t] en een derde deel van de boten verging.

10 En de derde engel blies op zijn trompet. En een grote ster, brandend als een lamp, viel uit

l Opb 8:7; Opb 8:8; Opb 8:10; Opb 8:12; Opb 9:1; Opb 9:13; Opb 11:15; m Le 25:9; Nu 10:2; n Ex 9:23; Joë 2:30; o De 4:24; Ps 97:3; Heb 12:29; p Jes 40:6; q Jer 51:25; r Ps 65:7; Jes 17:13; Jes 57:20; s Ex 7:20; t Opb 16:3.

de hemel,[a] en ze viel op een derde deel van de rivieren en op de waterbronnen.[b] **11** En de naam van de ster luidt Alsem. En een derde deel van de wateren veranderde in alsem, en velen van de mensen stierven van het water, omdat het bitter was gemaakt.[c]

12 En de vierde engel blies op zijn trompet. En een derde deel van de zon werd geslagen en een derde deel van de maan en een derde deel van de sterren, opdat een derde deel daarvan verduisterd zou worden[d] en de dag voor een derde deel ervan niet verlicht zou worden,[e] en zo ook de nacht.

13 En ik zag, en ik hoorde een arend,[f] die in het midden van de hemel[g] vloog, met een luide stem zeggen: „Wee, wee, wee[h] degenen die op de aarde wonen vanwege het overige trompetgeschal van de drie engelen die op het punt staan op hun trompet te blazen!"[i]

9 En de vijfde engel blies op zijn trompet.[j] En ik zag een ster[k] die uit de hemel naar de aarde was gevallen, en hem werd de sleutel[l] van de put van de afgrond[m] gegeven. **2** En hij opende de put van de afgrond, en er steeg rook[n] op uit de put, als de rook van een grote oven,[o] en de zon werd verduisterd,[p] en ook de lucht, door de rook uit de put. **3** En uit de rook kwamen sprinkhanen[q] op de aarde te voorschijn, en hun werd macht gegeven, dezelfde macht als de schorpioenen[r] der aarde hebben. **4** En hun werd gezegd geen schade toe te brengen aan de plantengroei van de aarde noch aan enig groen noch aan enige boom, maar alleen aan de mensen die het zegel van God niet op hun voorhoofd hebben.[s]

5 En het werd de [sprinkhanen] niet toegestaan hen te doden, maar dat zij vijf maanden lang gepijnigd[t] zouden worden, en de pijniging die zij ondergingen, was als de pijniging door

HFDST. 8

a Jes 14:12 Lu 10:18 2Kor 11:14
b Opb 16:4
c Sp 25:26 Am 5:7 Am 6:12
d Ex 10:22
e Jes 60:2 Ef 6:12 Kol 1:13
f Job 39:29
g De 4:11 Opb 14:6 Opb 19:17
h Opb 9:12 Opb 11:14
i Opb 8:2

HFDST. 9

j Opb 8:2
k Nu 24:17 Opb 22:16
l Opb 20:1
m Lu 8:31 Opb 9:11
n Ex 19:18 Joë 2:30
o Ge 19:28
p Joë 2:2 Joë 2:10
q Ex 10:4 Ex 10:12
r De 8:15 Lu 11:12
s Opb 7:3
t Opb 16:9 Opb 18:7

2e kolom

a Opb 9:10
b Job 3:21 Opb 6:16
c Joë 2:4
d Joë 2:6
e 1Kor 11:15 Ef 5:24
f Joë 1:6
g Ef 6:14 1Th 5:8 2Ti 2:3
h Joë 2:5
i 2Kor 10:4
j Opb 9:5
k Opb 9:1 Opb 20:1
l Lu 4:34 Opb 19:15
m Opb 8:13
n Opb 8:6
o Opb 11:15
p Opb 1:12
q Opb 8:3
r Ga 4:14
s Ps 102:20 Ps 137:1 Ps 142:7 Jes 42:7 Jes 49:9
t Ge 2:14 Opb 16:12 Opb 17:15

een schorpioen,[a] wanneer hij een mens slaat. **6** En in die dagen zullen de mensen de dood zoeken[b] maar hem geenszins vinden, en zij zullen begeren te sterven maar de dood blijft van hen wegvluchten.

7 En de figuren van de sprinkhanen geleken op ten strijde toegeruste paarden;[c] en op hun koppen [was iets] wat leek op kronen, aan goud gelijk, en hun gezichten [waren] als mensengezichten,[d] **8** maar zij hadden haar als vrouwenhaar.[e] En hun tanden waren als die van leeuwen,[f] **9** en zij hadden borstharnassen[g] als ijzeren borstharnassen. En het gedruis van hun vleugels [was] als het gedruis van wagens[h] van vele paarden die ten strijde snellen.[i] **10** Ook hebben zij staarten en angels gelijk schorpioenen;[j] en in hun staarten is hun macht om de mensen vijf maanden lang letsel toe te brengen. **11** Zij hebben een koning over zich, de engel van de afgrond.[k] In het Hebreeuws is zijn naam Abaddon, maar in het Grieks heeft hij de naam Apollyon.[l]

12 Het ene wee is voorbij. Zie! Er komen nog twee weeën[m] na deze dingen.

13 En de zesde engel[n] blies op zijn trompet.[o] En ik hoorde één stem[p] uit de hoornen van het gouden altaar,[q] dat voor Gods aangezicht staat, **14** tot de zesde engel, die de trompet had, zeggen: „Maak de vier engelen[r] los die zijn vastgebonden[s] bij de grote rivier de Eufraat."[t] **15** En de vier engelen, die zijn gereedgehouden voor het uur en [de] dag en [de] maand en [het] jaar, werden losgemaakt om een derde deel van de mensen te doden.

16 En het aantal van de legers der ruiterij was twee myriaden maal myriaden; ik hoorde het aantal van hen. **17** En aldus zag ik in het visioen de paarden en hen die erop zaten: zij hadden vuurrode en hyacintblauwe en

zwavelgele borstharnassen; en de
koppen van de paarden waren als
leeuwenkoppen,[a] en uit hun bek
kwam vuur en rook en zwavel.[b]
18 Door deze drie plagen werd
een derde deel van de mensen ge-
dood, ten gevolge van het vuur en
de rook en de zwavel die uit hun
bek kwamen. **19** Want de macht
van de paarden is in hun bek en in
hun staart; want hun staarten ge-
lijken op slangen[c] en hebben kop-
pen, en hiermee brengen zij scha-
de toe.

20 Maar de overige mensen, die
niet gedood werden door deze pla-
gen, hadden geen berouw van de
werken van hun handen,[d] zodat zij
de demonen[e] en de afgoden van
goud en zilver[f] en koper en steen
en hout, die noch zien noch ho-
ren noch lopen kunnen,[g] niet zou-
den aanbidden; **21** en zij hadden
geen berouw van hun moorden,[h]
noch van hun spiritistische prak-
tijken,[i] noch van hun hoererij,
noch van hun diefstallen.

10 En ik zag een andere ster-
ke engel[j] uit de hemel neer-
dalen, getooid met een wolk,[k] en
er was een regenboog boven zijn
hoofd, en zijn aangezicht was als
de zon,[l] en zijn voeten[m] waren
als vuurzuilen, **2** en in zijn hand
had hij een kleine geopende boek-
rol. En hij zette zijn rechtervoet
op de zee, maar zijn linker op
de aarde,[n] **3** en hij riep met een
luide stem, zoals wanneer een
leeuw[o] brult. En toen hij riep, lie-
ten de zeven donderslagen[p] hun
eigen stemmen horen.

4 Toen nu de zeven donderslag-
en spraken, stond ik op het punt
te schrijven; maar ik hoorde een
stem uit de hemel[q] zeggen: „Ver-
zegel de dingen[r] die de zeven don-
derslagen gesproken hebben en
schrijf ze niet op." **5** En de en-
gel die ik op de zee en op de aar-
de zag staan, hief zijn rechter-
hand op naar de hemel,[s] **6** en
hij zwoer bij Degene die tot in
alle eeuwigheid[t] leeft,[u] die de he-
mel en wat daarin is en de aar-
de en wat daarop is en de zee en
wat daarin is, heeft geschapen:[a]
„Er zal geen uitstel meer zijn;[b]
7 maar in de dagen waarin de
zevende engel[c] zich laat horen,
wanneer hij op het punt staat
op zijn trompet te blazen,[d] wordt
het heilige geheim[e] van God over-
eenkomstig het goede nieuws dat
hij aan zijn eigen slaven, de pro-
feten, heeft bekendgemaakt,[f] in-
derdaad tot een einde gebracht."

8 En de stem[g] die ik uit de he-
mel hoorde, spreekt wederom met
mij en zegt: „Ga, neem de geopen-
de boekrol welke zich in de hand
bevindt van de engel die op de zee
en op de aarde staat."[h] **9** En ik
ging naar de engel toe en zei hem
de kleine boekrol aan mij te geven.
En hij zei tot mij: „Neem ze en eet
ze op,[i] en ze zal uw buik bitter ma-
ken, maar in uw mond zal ze zoet
zijn als honing." **10** En ik nam
de kleine boekrol uit de hand van
de engel en at ze op,[j] en in mijn
mond was ze zoet als honing;[k]
maar toen ik ze opgegeten had,
werd mijn buik bitter. **11** En zij
zeggen tot mij: „Gij moet wederom
profeteren met betrekking tot vol-
ken en natiën en talen en vele ko-
ningen."[l]

11 En mij werd een riet ge-
geven, een staf gelijk,[m] ter-
wijl hij zei: „Sta op en meet het
tempel[heiligdom][n] van God en
het altaar en hen die daarin aan-
bidden. **2** Maar wat het voorhof
buiten[o] het tempel[heiligdom] be-
treft, werp dat volledig buiten en
meet het niet, want het is aan
de natiën gegeven,[p] en zij zullen
de heilige stad[q] vertreden, twee-
enveertig maanden lang.[r] **3** En
ik zal mijn twee[s] getuigen in zak-
ken gehuld[t] doen profeteren[u] ge-
durende duizend tweehonderd
zestig dagen." **4** Dezen zijn [zin-
nebeeldig] de twee olijfbomen[v] en
de twee lampenstandaarden[w] en
zij staan voor de Heer der aarde.[x]

HFDST. 9

a 1Kr 12:8
Sp 28:1
b Ps 11:6
c Jer 8:17
d De 31:29
Jer 5:3
e De 32:17
Ps 106:37
1Kor 10:20
f Ps 115:4
Ps 135:15
g Jes 44:9
Jer 10:5
Da 5:23
h Ex 20:13
i Ga 5:20

HFDST. 10

j Da 10:21
Ju 9
Opb 12:7
k Da 7:13
Opb 1:7
l Mal 4:2
Mt 17:2
m Opb 1:15
n Heb 2:8
o Sp 20:2
Opb 5:5
p Ex 19:16
Opb 4:5
Opb 11:19
q Opb 10:8
r Da 12:4
s Da 12:7
t Ps 90:2
1Ti 1:17
Opb 4:9
u Jer 10:10

2e kolom

a Ge 14:19
Ex 20:11
Ne 9:6
Ps 146:6
Han 4:24
b Jes 46:13
Ez 12:25
Hab 2:3
c Opb 8:6
d Opb 11:15
e Mr 4:11
f Am 3:7
g Opb 10:4
h Opb 10:2
i Ez 2:8
j Jer 15:16
k Ps 119:103
Ez 3:3
l Jer 1:10

HFDST. 11

m Ez 40:3
n 1Kor 3:16
2Kor 6:16
Ef 2:21
1Pe 2:5
1Pe 4:17
o Ez 40:17
p Lu 21:24
q Heb 12:22
Opb 21:2
r Opb 13:5
s Jo 8:17
t Ps 69:11
u Han 2:17
Opb 19:10
v Za 4:3
Za 4:11

w Za 4:12; Mt 5:14; x Za 4:14.

5 En indien iemand hun schade
wil toebrengen, komt er vuur uit
hun mond en verslindt hun vijan-
den;[a] en indien iemand hun scha-
de zou willen toebrengen, moet
hij op deze wijze gedood worden.
6 Dezen hebben de autoriteit de
hemel te sluiten,[b] opdat er geen
regen valt[c] in de dagen waarin
zij profeteren, en zij hebben auto-
riteit over de wateren, om ze in
bloed[d] te veranderen, en om de
aarde te slaan met allerlei plagen,
zo dikwijls zij [het] maar wensen.
7 En wanneer zij hun getuige-
nisgeven hebben geëindigd, zal
het wilde beest dat uit de afgrond
opstijgt,[e] oorlog tegen hen voeren
en hen overwinnen en hen doden.[f]
8 En hun lijken zullen liggen op
de brede straat van de grote stad
die in geestelijke zin Sodom[g] en
Egypte wordt genoemd, waar ook
hun Heer aan een paal werd ge-
hangen.[h] **9** En [mensen] uit de
volken en stammen en talen en na-
tiën[i] zullen hun lijken drie en een
halve dag[j] zien, en zij laten niet
toe dat hun lijken in een graf
worden gelegd. **10** En zij die op
de aarde wonen, verheugen[k] zich
over hen en zijn vrolijk, en zij
zullen elkaar geschenken zenden,[l]
want deze twee profeten hebben
hen die op de aarde wonen, ge-
pijnigd.
11 En na de drie en een halve
dag[m] voer levensgeest van God
in hen,[n] en zij gingen op hun voe-
ten staan, en grote vrees over-
viel degenen die hen aanschouw-
den. **12** En zij hoorden een luide
stem[o] uit de hemel tot hen zeg-
gen: „Stijgt hierheen op."[p] En in de
wolk stegen zij tot in de hemel op,
en hun vijanden aanschouwden
hen. **13** En in dat uur geschied-
de er een grote aardbeving, en een
tiende deel[q] van de stad stortte in;
en zevenduizend personen werden
door de aardbeving gedood, en de
overigen werden door vrees be-
vangen en gaven heerlijkheid aan
de God des hemels.[r]
14 Het tweede wee[s] is voorbij.
Ziet! Het derde wee komt vlug.

HFDST. 11

a Jer 5:14
b Lu 4:25
c 1Kon 17:1
Jak 5:17
d Ge 9:4
Ex 7:19
Han 15:20
e Opb 13:1
f Opb 2:10
Opb 2:13
Opb 12:17
g Jes 1:10
h Lu 13:33
Heb 13:12
i Opb 13:7
Opb 17:15
j Opb 11:11
k Ps 35:15
Sp 24:17
l Lu 23:12
m Opb 11:9
n Ez 37:5
o Ps 29:4
p Ps 50:5
Ps 147:2
Opb 4:1
q Jes 6:13
r Jes 26:16
s Opb 9:12

2e kolom

a Opb 8:6
b 1Kr 29:11
Ps 22:28
Ps 97:1
Da 4:17
Da 4:34
Opb 12:10
c Ps 2:6
Ez 21:27
Da 7:13
Lu 1:33
Lu 22:29
2Pe 1:11
d Ps 145:13
Da 2:44
e Opb 4:10
Opb 14:3
f Ps 95:6
g Opb 7:11
h Jes 12:1
i Ex 6:3
Am 4:13,
LXX
Opb 16:7
j Ex 3:14
Opb 1:4
Opb 16:5
k Ex 9:16
Job 37:23
Jes 40:26
Ro 9:17
Opb 4:11
l Ps 99:1
Za 14:9
Opb 19:6
m Ho 12:10
Am 3:7
Mt 2:23
Han 3:18
Ro 1:2
Heb 1:1
Jak 5:10
1Pe 1:10
n Ps 115:13
Han 26:22
o 1Th 4:16
Heb 11:6
Opb 14:13
p Jes 6:11
Jer 4:7
Jer 26:18
Mi 3:12

15 En de zevende engel blies op
zijn trompet.[a] En er weerklonken
luide stemmen in de hemel, die zei-
den: „Het koninkrijk der wereld
is het koninkrijk van onze Heer[b]
en van zijn Christus geworden,[c] en
hij zal als koning regeren tot in
alle eeuwigheid."[d]
16 En de vierentwintig oudere
personen,[e] die voor God op hun
tronen zaten, vielen op hun aan-
gezicht[f] en aanbaden God[g] **17** en
zeiden: „Wij danken u,[h] Jehovah
God, de Almachtige,[i] die is[j] en die
was, omdat gij uw grote kracht[k]
hebt opgenomen en als koning zijt
gaan regeren.[l] **18** Doch de na-
tiën ontstaken in gramschap, en
úw gramschap kwam, en de be-
stemde tijd om de doden te oorde-
len en om aan uw slaven, de pro-
feten,[m] en aan de heiligen en aan
hen die uw naam vrezen, de klei-
nen en de groten,[n] [hun] beloning
te geven,[o] en om hen te verderven[p]
die de aarde verderven."[q]
19 En het tempel[heiligdom]
van God, dat in de hemel is,[r]
werd geopend, en de ark[s] van zijn
verbond werd in zijn tempel[hei-
ligdom][t] gezien. En er kwamen
bliksemstralen en stemmen en
donderslagen en een aardbeving
en een grote hagel.

12 En er werd een groot te-
ken[u] gezien in de hemel:
een vrouw[v] getooid met de zon,
en de maan was onder haar voe-
ten, en op haar hoofd was een
kroon van twaalf sterren, **2** en
zij was zwanger. En zij schreeuwt
het uit in haar weeën[w] en in haar
barensnood.
3 En er werd een ander teken
gezien in de hemel, en zie! een
grote vuriggekleurde draak,[x] met
zeven koppen en tien hoorns en
op zijn koppen zeven diademen;
4 en zijn staart[y] sleept een der-
de deel van de sterren[z] des he-
mels mee, en hij slingerde ze naar

q Ge 6:11; Ps 53:1; Jer 6:28; Jer 51:25; Ze 3:7; **r** Opb 14:17; **s** 1Kon 8:1; Ps 132:8; **t** Hab 2:20; Heb 8:2; Heb 9:11; **HFDST. 12** **u** Opb 1:1; **v** Jes 54:1; Jes 54:5; Ga 4:26; **w** Ge 3:16; **x** Opb 12:9; Opb 20:2; **y** Jes 9:15; **z** Ge 6:2; Job 38:7; 2Kor 11:15.

de aarde.[a] En de draak bleef voor
de vrouw[b] staan, die op het punt
stond te baren,[c] om zodra zij ge-
baard had, haar kind te verslin-
den.[d]
5 En zij baarde een zoon,[e] een
mannelijk kind, dat alle natiën
zal weiden met een ijzeren staf.[f]
En haar kind werd weggerukt tot
God en tot zijn troon.[g] **6** En de
vrouw vluchtte naar de wilder-
nis,[h] waar zij een door God berei-
de plaats heeft, opdat men haar
daar zou voeden[i] gedurende dui-
zend tweehonderd zestig dagen.[j]
7 En er brak oorlog uit in de he-
mel: Michaël[k] en zijn engelen stre-
den tegen de draak, en de draak
en zijn engelen streden, **8** maar
hij zegevierde niet, en ook werd er
voor hen geen plaats meer geson-
den in de hemel. **9** Neergeslin-
gerd werd daarom de grote draak,[l]
de oorspronkelijke slang,[m] die Dui-
vel[n] en Satan[o] wordt genoemd, die
de gehele bewoonde aarde mis-
leidt;[p] neergeslingerd werd hij
naar de aarde,[q] en zijn engelen
werden met hem neergeslingerd.
10 En ik hoorde een luide stem
in de hemel zeggen:
„Nu is gekomen de redding[r]
en de kracht[s] en het koninkrijk
van onze God[t] en de autoriteit
van zijn Christus,[u] want de be-
schuldiger van onze broeders, die
hen dag en nacht voor onze God
beschuldigt,[v] is neergeslingerd!
11 En zij hebben hem overwon-
nen[w] wegens het bloed van het
Lam[x] en wegens het woord van
het getuigenis dat zij hebben af-
gelegd,[y] en zij hebben hun ziel
niet liefgehad,[z] zelfs niet wan-
neer zij met de dood werden ge-
confronteerd. **12** Weest hier-
om vrolijk, GIJ hemelen en GIJ
die daarin verblijft![a] Wee[b] de aar-
de en de zee,[c] want de Duivel is
tot U neergedaald, en hij heeft
grote toorn, daar hij weet dat
hij slechts een korte tijdsperiode
heeft."[d]
13 Toen nu de draak zag dat
hij neergeslingerd was naar de
aarde,[e] vervolgde hij de vrouw[f]

HFDST. 12
a 2Pe 2:4
Ju 6
b Ge 3:15
c Jes 66:9
d Jer 51:34
e Opb 11:15
f Ps 2:9
Ps 110:2
Opb 19:15
g Ps 2:6
Ps 110:1
h Ps 55:7
i 1Kon 19:6
Sp 30:8
j Opb 11:3
Opb 12:14
k Da 10:13
Da 12:1
Ju 9
l Opb 12:3
Opb 20:2
m Ge 3:1
2Kor 11:3
Opb 12:14
n Mt 4:1
Jo 8:44
Heb 2:14
Jak 4:7
1Pe 5:8
o 1Kr 21:1
Job 1:6
Za 3:2
Mt 4:10
Jo 15:27
Ro 16:20
2Th 2:9
p 2Kor 4:4
2Kor 11:14
Ef 2:2
1Jo 5:19
q Lu 10:18
Opb 12:13
r Ps 118:14
Lu 1:69
Ro 13:11
2Kor 6:2
Heb 9:28
1Pe 1:5
s Opb 11:17
t Opb 11:15
u Mt 24:30
Mt 25:32
2Kor 5:10
Ef 1:10
1Th 4:16
v Job 1:9
Za 3:1
w 1Jo 2:14
x 1Pe 1:19
y Han 1:8
2Ti 1:8
Opb 1:9
Opb 19:10
z Mt 16:25
Lu 14:26
Han 20:24
a Han 7:53
Heb 12:22
Opb 13:6
b Opb 8:13
c Jes 57:20
Jes 60:2
Opb 17:15
d Da 8:19
Mi 4:1
Mt 24:34
Ro 16:20
2Ti 3:1
2Pe 3:3
e Lu 10:18

die het mannelijke kind had ge-
baard. **14** Maar aan de vrouw
werden de twee vleugels van de
grote arend[a] gegeven, om naar de
wildernis te vliegen,[b] naar haar
plaats; daar wordt zij buiten het
gezicht van de slang[c] gevoed[d] ge-
durende een tijd en tijden en een
halve tijd.[e]
15 En de slang braakte uit zijn
bek de vrouw water[f] achterna,
een rivier gelijk, opdat de rivier
haar zou verdrinken.[g] **16** Maar
de aarde kwam de vrouw te hulp,[h]
en de aarde opende haar mond en
verzwolg de rivier die de draak uit
zijn bek had gebraakt. **17** En de
draak werd toornig op de vrouw[i]
en ging heen om oorlog te voe-
ren tegen de overgeblevenen van
haar zaad, die de geboden van God
onderhouden en het werk hebben
dat bestaat in het getuigenis af-
leggen[j] omtrent Jezus.

13 En hij bleef staan op het
zand[k] van de zee.
En ik zag uit de zee[l] een wild
beest[m] opstijgen, met tien hoorns[n]
en zeven koppen,[o] en op zijn
hoorns tien diademen, maar op
zijn koppen lasterlijke[p] namen.
2 Het wilde beest nu dat ik zag,
geleek op een luipaard,[q] maar zijn
poten waren als die van een beer,[r]
en zijn muil was als een leeuwen-
muil.[s] En de draak[t] gaf [het beest]
zijn kracht en zijn troon en grote
autoriteit.[u]
3 En een van zijn koppen, zo
zag ik, leek ten dode toe geslacht,
maar het werd van zijn dodelijke
slag[v] genezen, en de gehele aar-
de volgde het wilde beest met be-
wondering. **4** En zij aanbaden
de draak omdat hij aan het wilde
beest de autoriteit had gegeven,
en zij aanbaden het wilde beest
met de woorden: „Wie is aan het

f Ge 3:15; Opb 12:1; **2e kolom** **a** Ex 19:4; Jes 40:31; **b** Ps 55:7; **c** Ge 3:1; 2Kor 11:3; **d** Mt 4:4; Lu 12:42; **e** Opb 11:3; Opb 12:6; **f** Ps 18:4; Jes 17:12; **g** Da 11:40; **h** Tit 3:1; Opb 13:11; **i** Ge 3:15; **j** Mt 24:9; Han 1:8; Opb 1:9; Opb 6:9; **HFDST. 13** **k** Jer 5:22; **l** Jes 57:20; Da 7:2; Hab 1:14; Opb 17:15; Opb 21:1; **m** Opb 11:7; Opb 13:18; Opb 19:20; **n** Da 7:7; **o** Opb 13:3; **p** Ps 74:10; **q** Da 7:6; **r** Da 7:5; **s** Da 7:4; **t** Opb 12:9; **u** Lu 4:6; **v** Opb 13:14.

wilde beest gelijk, en wie kan
de strijd tegen hem aanbinden?"
5 En hem werd een mond gegeven
die grote dingen en lasteringen
sprak,[a] en hem werd autoriteit
gegeven om tweeënveertig maan-
den[b] lang te handelen. **6** En hij
opende zijn mond in lasteringen[c]
tegen God, om zijn naam te laste-
ren en zijn verblijfplaats, ja, hen
die in de hemel verblijven.[d] **7** En
hem werd gegeven[e] oorlog te voe-
ren tegen de heiligen en hen te
overwinnen,[f] en hem werd autori-
teit gegeven over elke stam en elk
volk en elke taal en natie. **8** En
allen die op de aarde wonen, zul-
len hem aanbidden; de naam van
niet één van hen staat sedert de
grondlegging der wereld[g] geschre-
ven in de boekrol[h] des levens van
het Lam, dat geslacht werd.[i]
9 Indien iemand een oor heeft,
hij hore.[j] **10** Indien iemand [be-
stemd is] voor gevangenschap,
dan gaat hij in gevangenschap.[k]
Indien iemand met het zwaard
zal doden, moet hijzelf met het
zwaard gedood worden.[l] Hier
komt het aan op de volharding[m]
en het geloof[n] van de heiligen.[o]
11 En ik zag een ander wild
beest[p] uit de aarde[q] opstijgen, en
het had twee hoorns, gelijk een
lam, maar het ging spreken als
een draak.[r] **12** En het oefent
alle autoriteit van het eerste wil-
de beest[s] uit voor diens ogen.
En het bewerkt dat de aarde en
zij die daarop wonen, het eer-
ste wilde beest aanbidden, dat
van zijn dodelijke slag genezen
was.[t] **13** En het verricht grote
tekenen,[u] zodat het zelfs vuur uit
de hemel doet neerdalen naar de
aarde ten aanschouwen van de
mensen.
14 En het misleidt degenen die
op de aarde wonen wegens de te-
kenen die hem gegeven waren te
verrichten voor de ogen van het
wilde beest, terwijl het tot hen
die op de aarde wonen, zegt dat
zij een beeld[v] moeten maken voor
het wilde beest dat de zwaard-
slag had[w] en toch weer opgeleefd

HFDST. 13

a Da 7:8
Lu 12:10
b Opb 11:2
Opb 11:3
c Ex 5:2
Jes 14:13
Da 7:25
d Opb 12:12
e Jo 19:11
f Lu 22:31
Opb 12:17
g Ef 1:4
1Pe 1:20
h Da 12:1
Opb 3:5
Opb 21:27
i Jes 53:7
Mt 27:50
Opb 5:6
Opb 5:12
j Mt 11:15
k Za 14:2
l Ge 9:6
Mt 26:52
m Mt 24:13
Heb 10:36
Heb 12:3
n Opb 2:10
o Da 7:18
1Kor 6:2
Opb 20:6
p Da 7:8
Opb 16:13
Opb 19:20
q Opb 12:16
r Da 7:8
Opb 16:13
Opb 20:2
s Opb 13:1
t Opb 13:3
u De 13:1
Mt 24:24
v Ex 20:4
Opb 19:20
Opb 20:4
w Opb 13:3

2e kolom

a De 29:17
1Kon 11:5
Da 3:6
Mt 24:15
b Jer 39:10
Jer 52:16
c Opb 14:9
Opb 16:2
Opb 19:20
d Opb 14:11
e Opb 15:2
f Pr 7:20
Ro 3:23
g 1Kr 20:6
Da 3:1

HFDST. 14

h Jo 1:29
Opb 5:6
Opb 22:3
i Ps 2:6
Heb 12:22
1Pe 2:6
j Opb 7:4
k Opb 3:12
l Opb 1:15
m 2Kr 5:12
Opb 5:8

was. **15** En het werd hem toe-
gestaan adem aan het beeld van
het wilde beest te geven, zodat
het beeld van het wilde beest niet
alleen zou spreken maar ook zou
bewerken dat allen die het beeld
van het wilde beest op generlei
wijze zouden aanbidden, gedood
werden.[a]
16 En het oefent dwang uit op
alle personen,[b] de kleinen en de
groten, en de rijken en de armen,
en de vrijen en de slaven, opdat
men dezen een merkteken aan
hun rechterhand of op hun voor-
hoofd zou geven,[c] **17** en opdat
niemand zou kunnen kopen of
verkopen, behalve wie het merk-
teken heeft, de naam[d] van het
wilde beest of het getal van zijn
naam.[e] **18** Hier komt het aan op
wijsheid: Wie intelligentie heeft,
berekene het getal van het wilde
beest, want het is het getal van
een mens;[f] en zijn getal is zeshon-
derd zesenzestig.[g]

14 En ik zag, en zie! het Lam[h]
stond op de berg Sion,[i] en
met hem honderd vierenveer-
tig duizend,[j] die zijn naam en
de naam van zijn Vader[k] op hun
voorhoofd geschreven droegen.
2 En ik hoorde een geluid uit de
hemel als het geluid van vele wa-
teren[l] en als het geluid van zware
donder; en het geluid dat ik hoor-
de, was als van zangers die zich-
zelf op de harp[m] begeleiden, spe-
lend op hun harpen. **3** En zij
zingen[n] als het ware een nieuw
lied[o] vóór de troon en vóór de vier
levende schepselen[p] en de oude-
re personen;[q] en niemand kon
zich dat lied eigen maken dan de
honderd vierenveertig duizend,[r]
die van de aarde zijn gekocht.[s]
4 Dezen zijn het die zich niet
met vrouwen hebben bevlekt;[t] ja,
zij zijn maagden.[u] Dezen zijn het
die het Lam blijven volgen waar-
heen hij ook gaat.[v] Dezen werden
uit het midden van de mensen ge-

n 1Kr 6:31; o Ps 33:3; Ps 98:1; Ps 149:1; Opb 5:9; p Opb 4:6; q Opb 4:4; Opb 19:4; r Opb 7:4; Opb 14:1; s 1Kor 6:20; t Jak 1:27; u 2Kor 11:2; Jak 4:4; v 1Pe 2:21.

kocht[a] als eerstelingen[b] voor God
en voor het Lam, **5** en in hun
mond werd geen onwaarheid ge-
vonden;[c] zij zijn zonder smet.[d]
6 En ik zag een andere engel in
het midden van de hemel[e] vliegen,
en hij had eeuwig goed nieuws,[f]
om dat als blijde tijdingen bekend
te maken aan hen die op de aarde
wonen, en aan elke natie en stam
en taal en elk volk,[g] **7** en hij zei
met een luide stem: „Vreest God[h]
en geeft hem heerlijkheid,[i] want
het uur van het oordeel door hem
is gekomen,[j] en aanbidt daarom
Degene die de hemel en de aarde
en [de] zee en [de] waterbronnen
gemaakt[k] heeft."[l]
8 En een andere, een tweede
engel, volgde en zei: „Ze is ge-
vallen! Babylon[m] de Grote is ge-
vallen,[n] zij die alle natiën van
de wijn[o] van de toorn van haar
hoererij[p] heeft doen drinken!"
9 En een andere engel, een der-
de, volgde hen en zei met een lui-
de stem: „Indien iemand het wil-
de beest[q] en zijn beeld aanbidt[r]
en een merkteken aan zijn voor-
hoofd of op zijn hand ontvangt,[s]
10 zal hij ook drinken van de wijn
van de toorn van God, die onge-
mengd in de beker van zijn gram-
schap is ingeschonken,[t] en hij
zal gepijnigd worden[u] met vuur
en zwavel[v] ten aanschouwen van
de heilige engelen en ten aan-
schouwen van het Lam. **11** En
de rook van hun pijniging stijgt
op tot in alle eeuwigheid,[w] en dag
noch nacht hebben zij rust, zij
die het wilde beest en zijn beeld
aanbidden, en al wie het merkte-
ken[x] van zijn naam ontvangt.
12 Hier komt het op volharding
aan voor de heiligen,[y] voor hen
die de geboden van God en het ge-
loof[z] van Jezus onderhouden."[a]
13 En ik hoorde een stem uit
de hemel zeggen: „Schrijf: Geluk-
kig zijn de doden[b] die van nu af
aan[c] in eendracht met [de] Heer
sterven.[d] Ja, zegt de geest, laat
hen rusten van hun moeizame ar-
beid, want de dingen die zij ge-

HFDST. 14

a 1Kor 7:23; Opb 5:9
b Ex 23:16; Le 23:15; Jak 1:18
c Sp 14:5; Opb 21:27
d Ef 5:27; Ju 24
e De 4:11; Opb 8:13; Opb 19:17
f Mt 24:14; Mr 13:10
g Han 1:8; Kol 1:23
h Sp 8:13; Mt 10:28
i Ps 19:1; Ro 11:36; Ju 25; Opb 4:9
j 1Pe 4:17; 2Pe 2:9
k Ex 20:11; Ps 124:8; Ps 146:6
l Han 14:15
m Opb 17:18; Opb 18:2
n Jes 21:9; Jer 51:8; Opb 18:21
o Jer 51:7
p Opb 17:2; Opb 18:3
q Opb 13:1
r Opb 13:15
s Opb 13:16
t Ps 75:8; Opb 11:18; Opb 16:19
u Opb 20:10
v Opb 21:8
w Mt 25:46; 2Th 1:9; Opb 19:3
x Opb 13:16; Opb 16:2; Opb 20:4
y Opb 13:10
z Heb 10:38
a Pr 12:13; Opb 1:3
b Kol 3:3
c 1Th 4:16
d Ro 6:3; 1Kor 15:51

2e kolom

a Da 7:13; Mt 25:31; Han 1:11; Opb 1:7
b Ps 21:3; Opb 6:2
c Mr 4:29
d Mt 13:39
e Joë 3:13
f Opb 11:19
g Opb 20:9
h De 32:32
i Mt 13:39; Opb 9:11
j Jer 12:10
k Opb 19:15
l Heb 13:12; Opb 22:15
m Sp 21:31
n Jer 25:33

daan hebben, gaan tegelijk met
hen."
14 En ik zag, en zie! een witte
wolk, en op de wolk zat iemand
gelijk een mensenzoon,[a] met een
gouden kroon[b] op zijn hoofd en
een scherpe sikkel in zijn hand.
15 En een andere engel kwam
uit het tempel[heiligdom] en riep
met een luide stem tot degene
die op de wolk zat: „Sla uw sik-
kel erin en oogst,[c] want het uur
om te oogsten is gekomen, want
de oogst[d] van de aarde is door en
door rijp."[e] **16** En degene die op
de wolk zat, wierp zijn sikkel op de
aarde, en de aarde werd geoogst.
17 En nog een andere engel
kwam uit het tempel[heiligdom],
dat in de hemel is,[f] en ook hij had
een scherpe sikkel.
18 En nog een andere engel
kwam van het altaar, en hij had
autoriteit over het vuur.[g] En hij
riep met een luide stem tot de-
gene die de scherpe sikkel had en
zei: „Sla uw scherpe sikkel erin en
zamel de trossen van de wijnstok
der aarde in,[h] want zijn druiven
zijn rijp geworden." **19** En de en-
gel[i] wierp zijn sikkel naar de aar-
de en oogstte de wijnstok[j] der aar-
de af, en hij slingerde hem in de
grote wijnpers van de toorn van
God.[k] **20** En de wijnpers werd
getreden buiten de stad,[l] en er
kwam bloed uit de wijnpers tot
aan de tomen der paarden,[m] over
een afstand van duizend zeshon-
derd stadiën.[n]

15 En ik zag een ander teken[o]
in de hemel, groot en won-
derbaar: zeven engelen[p] met ze-
ven plagen.[q] Deze zijn de laatste,
want door middel daarvan wordt
de toorn[r] van God tot een einde
gebracht.[s]
2 En ik zag iets dat leek op een
glazen zee,[t] met vuur vermengd,
en degenen die de overwinning
behalen[u] over het wilde beest
en over zijn beeld[v] en over het

HFDST. 15 o Opb 1:1; p Opb 16:1; q Le 26:21; r Ps 7:11; s Opb 16:17; t 1Kon 7:23; 1Kon 7:39; u Opb 2:7; v Opb 13:15.

getal[a] van zijn naam, stonden aan
de glazen zee[b] en hadden har-
pen[c] van God. **3** En zij zingen
het lied van Mozes,[d] de slaaf van
God, en het lied van het Lam,[e] en
zeggen:
„Groot en wonderbaar zijn uw
werken,[f] Jehovah God, de Almach-
tige.[g] Rechtvaardig en waarachtig
zijn uw wegen,[h] Koning der eeu-
wigheid.[i] **4** Wie zal u niet werke-
lijk vrezen,[j] Jehovah,[k] en uw naam
verheerlijken,[l] omdat gij alleen
loyaal zijt?[m] Want alle natiën zul-
len komen en voor u aanbidden,[n]
omdat uw rechtvaardige verorde-
ningen openbaar gemaakt zijn."[o]
5 En na deze dingen zag ik, en
het heiligdom van de tent[p] der
getuigenis[q] werd in de hemel ge-
opend,[r] **6** en de zeven engelen[s]
met de zeven plagen[t] kwamen
uit het heiligdom, bekleed met
rein, helder linnen[u] en rond hun
borst omgord met gouden gor-
dels. **7** En één van de vier le-
vende schepselen[v] gaf de zeven
engelen zeven gouden schalen,
welke vol waren van de toorn van
God,[w] die leeft tot in alle eeuwig-
heid.[x] **8** En het heiligdom werd
vanwege de heerlijkheid van God
en vanwege zijn kracht met rook
vervuld,[y] en niemand kon het hei-
ligdom binnengaan totdat de ze-
ven plagen[z] van de zeven engelen
voleindigd waren.

16 En ik hoorde een luide
stem[a] uit het heiligdom tot
de zeven engelen zeggen: „Gaat
en giet de zeven schalen van de
toorn[b] van God uit naar de aar-
de."
2 En de eerste[c] ging heen en
goot zijn schaal uit naar de aar-
de.[d] En er kwam een schadelijke
en kwaadaardige zweer[e] aan de
mensen die het merkteken van
het wilde beest[f] hadden en die zijn
beeld aanbaden.[g]
3 En de tweede[h] goot zijn schaal
uit in de zee.[i] En ze werd bloed[j]
als van een dode, en elke levende
ziel stierf, [ja,] alles wat in de zee[k]
was.

HFDST. 15

a Opb 13:18
b Opb 4:6
c Opb 5:8
d Ex 15:1
De 31:30
Heb 3:5
e Jo 1:29
Han 3:22
Heb 2:12
f Ex 15:11
Ps 92:5
Ps 111:2
Ps 139:14
g Ex 6:3
Opb 19:6
h De 32:4
Ps 145:17
i Jer 10:10
1Ti 1:17
j Jer 10:7
k Ps 22:23
Ps 33:8
l Ps 86:12
Jo 12:28
m Jer 3:12
n Ps 86:9
Mal 1:11
o Jes 2:4
p Heb 8:2
Heb 9:11
q Han 7:44
r Opb 11:19
s Opb 8:2
t Opb 15:1
u Da 10:5
v Opb 19:4
w Ps 75:8
Jer 25:15
Opb 14:10
x Ps 90:2
1Ti 1:17
y Ex 40:34
1Kon 8:11
Jes 6:4
Ez 44:4
z Le 26:21
Opb 15:1

HFDST. 16

a Jes 66:6
Opb 16:17
b Ps 69:24
Ze 3:8
c Opb 8:7
d Opb 20:11
e Ex 9:10
De 28:35
f Opb 13:16
Opb 13:18
g Opb 13:15
Opb 19:20
h Opb 8:8
i Opb 17:15
j Ex 7:20
k Jes 57:20

2e kolom

a Opb 8:10
b Ps 78:44
c Ex 7:20
d Ex 3:14
Opb 1:4
e Ps 145:17
Jer 3:12
Opb 15:4
f De 32:4
Ps 119:137
g Ge 9:5
Ps 79:3
Mt 23:35
h Jes 49:26
i Opb 18:20

4 En de derde[a] goot zijn schaal
uit in de rivieren[b] en de water-
bronnen. En ze werden bloed.[c]
5 En ik hoorde de engel [die ge-
steld was] over de wateren, zeg-
gen: „Gij, Degene die is en die
was,[d] de Loyale,[e] zijt rechtvaar-
dig, omdat gij deze vonnissen hebt
geveld,[f] **6** want zij hebben het
bloed van heiligen en van profeten
vergoten,[g] en bloed[h] hebt gij hun
te drinken gegeven. Zij verdie-
nen het."[i] **7** En ik hoorde het al-
taar zeggen: „Ja, Jehovah God, de
Almachtige,[j] waarachtig en recht-
vaardig zijn uw rechterlijke besli-
singen."[k]
8 En de vierde[l] goot zijn schaal
uit op de zon; en het werd [de
zon] gegeven de mensen te verzen-
gen[m] met vuur. **9** En de mensen
werden verzengd met grote hitte,
maar zij lasterden de naam[n] van
God, die de autoriteit[o] over deze
plagen heeft, en zij hadden geen
berouw om hem heerlijkheid te
geven.[p]
10 En de vijfde goot zijn schaal
uit op de troon van het wilde
beest.[q] En zijn koninkrijk werd
verduisterd,[r] en zij gingen op
hun tong knagen van de pijn,
11 maar zij lasterden[s] de God des
hemels vanwege hun pijnen en
vanwege hun zweren, en zij had-
den geen berouw van hun wer-
ken.
12 En de zesde[t] goot zijn schaal
uit op de grote rivier de Eufraat,[u]
en haar water droogde op,[v] zodat
de weg bereid zou worden voor de
koningen[w] van de opgang der zon.
13 En ik zag drie onreine ge-
inspireerde uitingen,[x] [die eruit-
zagen] als kikvorsen,[y] uit de bek
van de draak[z] en uit de bek van
het wilde beest[a] en uit de mond
van de valse profeet[b] komen.
14 In werkelijkheid zijn het door
demonen geïnspireerde uitin-

j Ex 6:3; k Ps 19:9; Ps 119:137; Opb 19:2; l Opb 8:12; m Jes 49:10; n Ps 83:18; o Ro 13:1; p Opb 9:21; Opb 14:7; q Opb 13:1; r Ex 10:21; Jes 8:22; Ef 4:18; s Opb 16:21; t Opb 9:13; u Ps 137:1; v Jes 44:27; Jer 50:38; w Jes 44:28; Jer 51:57; x 1Jo 4:1; y Le 11:12; z Opb 12:3; a Opb 13:1; b Opb 13:11.

gen,[a] en ze verrichten tekenen[b]
en gaan uit tot de koningen[c] van
de gehele bewoonde aarde,[d] om
hen te vergaderen tot de oorlog[e]
van de grote dag[f] van God de Al-
machtige.[g]
15 „Zie! Ik kom als een dief.[h]
Gelukkig is hij die wakker blijft[i]
en zijn bovenkleders bewaart,
opdat hij niet naakt wandelt en
men zijn schande ziet."[j]
16 En ze vergaderden hen tot
de plaats die in het Hebreeuws
Har–Magedon wordt genoemd.[k]
17 En de zevende goot zijn
schaal uit op de lucht.[l] Hierop
kwam er een luide stem[m] uit het
heiligdom, vanaf de troon, die zei:
„Het is geschied!" **18** En er kwa-
men bliksemstralen en stemmen
en donderslagen, en er geschied-
de een grote aardbeving,[n] zoals er
niet was geschied sinds er men-
sen op de aarde kwamen,[o] zo'n om-
vangrijke aardbeving,[p] zo groot.
19 En de grote stad[q] viel in drie
delen uiteen, en de steden van
de natiën stortten in; en Babylon
de Grote[r] werd voor God in
herinnering gebracht, om haar
de beker te geven met de wijn
van de toorn van zijn gramschap.[s]
20 Ook vluchtte elk eiland, en
bergen werden niet gevonden.[t]
21 En een grote hagel,[u] waarvan
elke steen ongeveer het gewicht
van een talent had, viel uit de
hemel op de mensen neer, en de
mensen lasterden[v] God wegens de
plaag van de hagel,[w] want de plaag
ervan was ongewoon groot.

17 En één van de zeven en-
gelen die de zeven schalen
hadden,[x] kwam en sprak met mij
en zei: „Kom, ik zal u het oordeel
tonen over de grote hoer,[y] die op
vele wateren zit,[z] **2** met wie de
koningen der aarde hoererij heb-
ben bedreven,[a] terwijl zij die de
aarde bewonen, dronken werden
gemaakt van de wijn van haar
hoererij."[b]
3 En hij voerde mij in [de kracht
van de] geest[c] weg naar een wil-
dernis. En ik zag voorts een
vrouw, die op een scharlakenge-
kleurd wild beest[a] zat, dat vol was
van lasterlijke namen[b] en dat ze-
ven koppen[c] en tien hoorns had.
4 En de vrouw was getooid met
purper[d] en scharlaken[e] en ver-
sierd met goud en edelgesteente
en parels,[f] en in haar hand had
zij een gouden beker,[g] die vol was
van walgelijkheden[h] en de onrein-
heden van haar hoererij.[i] **5** En
op haar voorhoofd was een naam
geschreven, een mysterie:[j] „Babylon
de Grote, de moeder van de
hoeren[k] en van de walgelijkhe-
den der aarde."[l] **6** En ik zag dat
de vrouw dronken was van het
bloed[m] der heiligen en van het
bloed van de getuigen van Jezus.[n]
Toen ik haar nu zag, verwon-
derde ik mij met grote verwonde-
ring.[o] **7** Daarop zei de engel tot
mij: „Waarom hebt gij u verwon-
derd? Ik zal u het mysterie zeg-
gen van de vrouw[p] en van het wil-
de beest dat haar draagt en dat de
zeven koppen en de tien hoorns
heeft:[q] **8** Het wilde beest dat gij
gezien hebt, was,[r] maar is niet, en
toch staat het op het punt uit de
afgrond[s] op te stijgen, en het moet
de vernietiging tegemoet gaan. En
wanneer zij die op de aarde wo-
nen, zien hoe het wilde beest was,
maar niet is en toch tegenwoordig
zal zijn, zullen zij zich vol bewon-
dering verbazen, maar hun namen
zijn sedert de grondlegging der
wereld niet op de boekrol des le-
vens[t] geschreven.[u]
9 Hier komt het aan op de in-
telligentie die wijsheid heeft:[v] De
zeven koppen[w] betekenen zeven
bergen,[x] waarop de vrouw geze-
ten is. **10** En er zijn zeven ko-
ningen: vijf zijn gevallen,[y] één is
er,[z] de andere is nog niet geko-
men,[a] maar als hij gekomen is,
moet hij een korte tijd blijven.[b]
11 En het wilde beest dat was
maar niet is,[c] is ook zelf een acht-
ste [koning], maar spruit voort uit

HFDST. 16

a 1Ti 4:1
b Opb 13:13
c Ps 2:2
d Opb 18:3
Opb 18:9
e Ez 38:16
Opb 19:19
f Joë 2:1
g Jes 13:6
Jer 25:33
Ez 30:3
Joë 1:15
Joë 2:11
Ze 1:15
2Pe 3:12
h 1Th 5:2
2Pe 3:10
i Lu 21:36
j Opb 3:18
k 2Kr 35:22
Za 12:11
Opb 19:19
l Ef 2:2
Ef 6:12
m Jes 66:6
Opb 16:1
n Ez 38:19
o Da 12:1
p Heb 12:26
q Opb 17:18
r Opb 18:2
s Jer 25:15
Opb 15:7
t Opb 6:14
u Job 38:22
Job 38:23
Jes 28:2
v Opb 16:9
w Ex 9:24
Opb 11:19

HFDST. 17

x Opb 16:1
y 1Kor 6:15
Jak 4:4
z Jes 57:20
Jer 51:13
Opb 17:15
Opb 19:2
a Jes 47:5
Jak 4:4
Opb 18:9
b Jer 51:7
Opb 14:8
Opb 18:3
c Ez 37:1
Opb 1:10

2e kolom

a Opb 13:15
b Mr 3:29
c Opb 17:9
d Da 5:29
Lu 16:19
e Mt 27:28
f Opb 18:12
Opb 18:19
g Jer 51:7
h De 29:17
Jes 66:3
i Ro 1:24
j 2Th 2:7
k Opb 19:2
l Ez 22:2
Opb 18:5
m Opb 18:24
Opb 19:2
n Opb 6:9
o Ez 28:19
p Opb 17:5

q Opb 17:3; r Opb 13:15; s Opb 20:1; t Ex 32:32; Ps 69:28; Fil 4:3; u Opb 13:8; v Mt 24:15; Jak 3:17; w Opb 17:7; x Jer 51:25; y Jer 46:2; Jer 51:11; Da 8:20; Da 8:21; Ze 2:13; z Jo 19:15; a Da 8:23; b Opb 13:11; Opb 19:20; c Opb 17:8.

de zeven, en het gaat de vernietiging tegemoet.

12 En de tien hoorns die gij gezien hebt, betekenen tien koningen,[a] die nog geen koninkrijk hebben ontvangen, maar wel ontvangen zij voor één uur autoriteit als koningen met het wilde beest. **13** Dezen hebben één gedachte, en daarom geven zij hun kracht en autoriteit aan het wilde beest.[b] **14** Dezen zullen strijden tegen het Lam,[c] maar het Lam zal hen overwinnen,[d] omdat hij Heer der heren en Koning der koningen is.[e] Ook de geroepenen en uitverkorenen en getrouwen met hem [zullen dit doen].”[f]

15 En hij zegt tot mij: „De wateren die gij gezien hebt, waar de hoer zit, betekenen volken en scharen en natiën en talen.[g] **16** En de tien hoorns[h] die gij gezien hebt, en het wilde beest,[i] die zullen de hoer haten[j] en zullen haar woest en naakt maken, en ze zullen haar vleesdelen opeten en zullen haar geheel met vuur verbranden.[k] **17** Want God heeft [het] hun in het hart gegeven zijn gedachte uit te voeren,[l] ja, [hun] ene gedachte uit te voeren door hun koninkrijk aan het wilde beest te geven,[m] totdat de woorden van God volbracht zullen zijn.[n] **18** En de vrouw[o] die gij gezien hebt, betekent de grote stad, die een koninkrijk over de koningen der aarde heeft.”[p]

18 Na deze dingen zag ik een andere engel uit de hemel neerdalen, met grote autoriteit;[q] en de aarde werd verlicht door zijn heerlijkheid.[r] **2** En hij riep met een krachtige stem[s] en zei: „Ze is gevallen! Babylon de Grote is gevallen,[t] en ze is een woonplaats geworden van demonen en een schuilplaats van elke onreine en onreine uitwaseming[u] en een schuilplaats van elke onreine en gehate vogel![v] **3** Want wegens de wijn van de toorn van haar hoererij zijn alle natiën [het slachtoffer] geworden,[w] en de koningen der aarde hebben hoererij met haar bedreven,[a] en de reizende kooplieden[b] der aarde zijn rijk geworden ten gevolge van de kracht van haar schaamteloze weelde.”[c]

4 En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggen: „Gaat uit van haar, mijn volk,[d] indien GIJ niet met haar in haar zonden wilt delen,[e] en indien GIJ geen deel van haar plagen wilt ontvangen. **5** Want haar zonden hebben zich helemaal tot aan de hemel opgehoopt,[f] en God heeft zich haar ongerechtigheden te binnen gebracht.[g] **6** Vergeldt haar gelijk zijzelf vergolden heeft,[h] en doet haar tweemaal zoveel, ja, tweemaal het aantal dingen die zij gedaan heeft;[i] doet in de beker[j] waarin zij een mengsel heeft gedaan, tweemaal[k] zoveel van het mengsel voor haar.[l] **7** In de mate dat ze zichzelf verheerlijkt en in schaamteloze weelde geleefd heeft, geeft haar in die mate pijniging en rouw.[m] Want in haar hart blijft ze zeggen: ’Ik zit als koningin,[n] en ik ben geen weduwe,[o] en ik zal nooit rouw zien.’[p] **8** Daarom zullen op één dag haar plagen[q] komen, dood en rouw en hongersnood, en ze zal geheel verbrand worden met vuur,[r] want Jehovah God, die haar heeft geoordeeld, is sterk.[s]

9 En de koningen[t] der aarde die hoererij met haar hebben bedreven en in schaamteloze weelde hebben geleefd, zullen over haar wenen en zich in droefheid om haar slaan,[u] wanneer zij naar de rook kijken[v] die van haar verbranding afkomt, **10** terwijl zij uit vrees voor haar pijniging op een afstand staan en zeggen:[w] ’Wat jammer, wat jammer, gij grote stad,[x] Babylon, gij sterke stad, want in één uur is uw oordeel gekomen!’[y]

11 Ook de reizende kooplieden[z] der aarde wenen en rouwen om haar,[a] omdat er niemand meer is die hun overvloedige voorraad koopt, **12** een overvloedige voorraad[b] van goud en zilver

HFDST. 17

a Da 7:24
b Ps 2:2
c Jo 1:29; Opb 5:6
d Opb 19:15
e Mt 28:18; Han 2:36; 1Ti 6:15
f Ro 16:20
g Jes 57:20; Jer 51:13
h Da 7:24; Opb 17:12
i Opb 17:8
j Opb 17:7
k Ge 38:24; Le 21:9; Opb 18:8
l Joz 11:20; Sp 21:1; Jer 51:12
m Opb 17:12
n Jes 55:11
o Opb 17:5
p Jes 47:5

HFDST. 18

q Opb 12:10
r Mt 17:2; Opb 1:16
s Jer 50:2
t Jes 21:9; Jer 51:8; Opb 14:8
u Ps 39:5
v Jes 13:21; Jer 50:39; Jer 51:37
w Jer 51:7

2e kolom

a Jes 47:5; Opb 17:2
b Jes 23:8
c Sp 19:10; Jes 47:1
d Jes 48:20; Jes 52:11; Jer 50:8; Jer 51:45; Za 2:7
e Jer 51:6; 2Kor 6:17
f Jer 51:9; 1Ti 5:24
g Jer 51:49; Jer 51:56; Opb 16:19
h 2Th 1:6
i Ps 137:8; Jer 50:15; Jer 51:24
j Ps 75:8; Jer 51:7; Opb 16:19
k Jer 17:18; Jer 50:21
l Opb 14:10
m Jer 50:29
n Opb 17:15
o Jes 47:8
p Ps 10:6
q Jer 50:13
r Le 21:9; Jer 51:58; Heb 12:29
s Jer 50:34
t Jes 23:17
u Jer 50:46; Ez 27:35
v Opb 18:18

w Ez 26:17; x Da 4:30; y Jer 51:8; z Ez 27:36; a Ez 27:30; b Ez 27:12.

en edelgesteente en parels en fijn
linnen en purper en zijde en scher-
laken; en elk voorwerp van welrie-
kend hout en allerlei ivoren voor-
werpen en allerlei voorwerpen
van zeer kostbaar hout en van ko-
per en van ijzer en van marmer;[a]
13 ook kaneel en Indische specerij
en reukwerk en welriekende
olie en geurige hars en wijn en
olijfolie en meelbloem en tarwe en
runderen en schapen en paarden
en wagens en slaven en menselijke
zielen.[b] **14** Ja, de voortreffelijke
vrucht die uw ziel begeerde,[c]
is van u geweken, en alle kostelijke
dingen en de schitterende dingen
zijn voor u verloren gegaan,
en nooit meer zal men ze vinden.[d]
15 De reizende kooplieden[e] in
deze dingen, die rijk van haar
zijn geworden, zullen uit vrees
voor haar pijniging op een afstand
staan en zullen wenen en rouwen[f]
16 en zeggen: ’Wat jammer, wat
jammer — de grote stad,[g] bekleed
met fijn linnen en purper
en scharlaken, en rijk versierd
met gouden sieraden en edelgesteente
en parels,[h] **17** want in
één uur is zulk een grote rijkdom
verwoest!’[i]
En iedere scheepskapitein en
een ieder die ergens naar toe
vaart,[j] en zeelieden en allen die
hun bestaan op zee vinden, stonden
op een afstand[k] **18** en riepen
het uit toen zij naar de rook
keken die van haar verbranding
afkwam, en zij zeiden: ’Welke
stad is aan de grote stad gelijk?’[l]
19 En zij wierpen stof op hun
hoofd[m] en riepen, wenend en rouwend,[n]
en zeiden: ’Wat jammer,
wat jammer — de grote stad,
waarin allen die boten op zee hebben,[o]
rijk zijn geworden[p] wegens
haar kostbaarheden, want in één
uur is ze verwoest!’[q]
20 Wees vrolijk over haar, o
hemel,[r] ook GIJ heiligen[s] en GIJ apostelen[t]
en GIJ profeten, want God
heeft voor U de gerechtelijke straf
van haar geëist!”[u]
21 En een sterke engel hief een
steen op gelijk een grote molen-

HFDST. 18

a Ez 27:22
b Ez 27:13
c 1Ti 6:10
d Pr 5:10
e Ez 27:36
f Ez 27:30
g Ez 27:30
h Ez 27:31
i Opb 17:4
j Sp 11:4
k Jes 23:14
l Ez 27:27
m Ez 27:32
n 1Sa 4:12
o Ez 27:30
p Ez 27:9
q Ez 27:33
r Jes 47:11
Jer 51:55
s Jer 51:48
Opb 12:12
t Opb 14:12
u 1Kor 4:9
u De 32:43
Ro 12:19
Opb 6:10
Opb 19:2

2e kolom

a Mt 18:6
b Jer 51:63
c Jer 51:64
Ez 26:21
d Jes 24:8
Ez 26:13
e Jer 25:10
f Jes 23:8
g Mr 6:21
h Jes 47:9
Ga 5:20
Opb 9:21
i Opb 6:10
j Mt 23:37
k Opb 16:6
l Ge 9:6
Jer 51:49

HFDST. 19

m Da 7:10
n Ps 150:6
o Opb 12:10
p Opb 7:12
q De 32:4
Ps 19:9
1Pe 1:17
Opb 15:3
r De 32:43
2Kon 9:7
Ps 79:10
Opb 18:20
Opb 18:24
s Ps 117:1
t Jes 34:10
u Opb 4:4
v Opb 4:6
w 1Kon 22:19
Jes 6:1
x Ps 106:48
y Ps 134:1
Ps 135:1
z Ps 115:13

steen[a] en slingerde hem in de zee[b]
en zei: „Zo zal Babylon, de grote
stad, met een snelle worp worden
neergeslingerd, en ze zal nooit
meer gevonden worden.[c] **22** En
de klank van zangers die zichzelf
op de harp begeleiden, en van muzikanten
en van fluitspelers en
van trompetters zal nooit meer in
u worden gehoord,[d] en geen handwerksman
van enig ambacht zal
ooit nog in u worden gevonden,
en geen geluid van een molensteen
zal ooit nog in u worden gehoord,
23 en geen licht van een
lamp zal ooit nog in u schijnen,
en geen stem van een bruidegom
en van een bruid zal ooit nog in
u worden gehoord;[e] omdat uw reizende
kooplieden[f] de hooggeplaatste
personen[g] der aarde waren,
want door uw spiritistische[h] praktijken
werden alle natiën misleid.
24 Ja, in haar werd het bloed[i] gevonden
van profeten[j] en van heiligen[k]
en van allen die op de aarde
geslacht zijn.”[l]

19 Na deze dingen hoorde ik
iets dat was als een luide
stem van een grote schare
in de hemel.[m] Zij zeiden: „Looft
Jah![n] De redding[o] en de heerlijkheid
en de kracht behoren aan
onze God,[p] **2** want zijn oordelen
zijn waarachtig en rechtvaardig.[q]
Want hij heeft het oordeel
voltrokken aan de grote hoer, die
met haar hoererij de aarde verdierf,
en hij heeft het bloed van
zijn slaven van haar hand gewroken.”[r]
3 Ik meteen zeiden zij
voor de tweede maal: „Looft Jah![s]
En de rook die van haar afkomt,
blijft tot in alle eeuwigheid opstijgen.”[t]
4 En de vierentwintig oudere
personen[u] en de vier levende
schepselen[v] vielen neer en aanbaden
God, die op de troon is gezeten,[w]
en zeiden: „Amen! Looft
Jah!”[x]
5 En een stem ging uit van de
troon en zei: „Looft onze God, al
GIJ slaven van hem,[y] die hem vrezen,
de kleinen en de groten.”[z]

6 En ik hoorde iets dat was als
een stem van een grote schare en
als een geluid van vele wateren
en als een geluid van zware don-
derslagen. Zij zeiden: „Looft Jah,[a]
want Jehovah, onze God, de Al-
machtige,[b] is als koning gaan rege-
ren.[c] **7** Laten wij ons verheugen
en verrukt zijn, en laten wij hem
de heerlijkheid geven,[d] want de
bruiloft[e] van het Lam is aangebro-
ken[f] en zijn vrouw heeft zich ge-
reedgemaakt.[g] **8** Ja, het is haar
gegeven getooid te zijn met hel-
der, rein, fijn linnen, want het
fijne linnen beeldt de rechtvaar-
dige daden van de heiligen af."[h]
9 En hij zegt tot mij: „Schrijf:
Gelukkig zijn zij die uitgenodigd
zijn[i] tot de avondmaaltijd van de
bruiloft van het Lam."[j] Ook zegt
hij tot mij: „Dit zijn de waarachti-
ge woorden van God."[k] **10** Toen
viel ik voor zijn voeten neer om
hem te aanbidden.[l] Maar hij zegt
tot mij: „Pas op! Doe dat niet![m] Ik
ben slechts een medeslaaf van u
en van uw broeders, die het werk
hebben dat bestaat in het getui-
genis afleggen omtrent Jezus.[n]
Aanbid God;[o] want het is het ge-
tuigenis afleggen omtrent Jezus
dat tot profeteren inspireert."[p]
11 En ik zag de hemel geopend,
en zie! een wit paard.[q] En dege-
ne die erop zat, wordt Getrouw[r]
en Waarachtig[s] genoemd, en hij
oordeelt en voert oorlog in recht-
vaardigheid.[t] **12** Zijn ogen zijn
een vuurvlam[u] en op zijn hoofd
zijn vele diademen.[v] Hij draagt
een geschreven naam[w] die nie-
mand kent dan hijzelf, **13** en hij
is getooid met een bovenkleed dat
met bloed besprenkeld is,[x] en zijn
naam wordt genoemd: Het Woord[y]
van God. **14** En de legers die in
de hemel waren, volgden hem op
witte paarden, en ze waren ge-
kleed in wit, rein, fijn linnen.
15 En uit zijn mond komt een
scherp lang zwaard te voorschijn,[z]
om daarmee de natiën te slaan, en
hij zal hen weiden met een ijze-
ren staf.[a] Ook treedt hij de wijn-
pers[b] van de toorn der gramschap

HFDST. 19

a Ps 113:1
b Ex 6:3
c Ps 97:1
Jes 52:7
Da 7:9
Opb 11:15
d Opb 7:12
e Mt 25:10
Opb 19:9
f 1Th 4:16
g 2Kor 11:2
h Jes 61:10
Ef 5:27
Opb 14:4
i Mt 22:3
Lu 14:17
j Lu 14:15
k Jo 3:34
Jo 8:47
l Opb 22:8
m Han 10:26
Opb 22:9
n Mt 28:19
Han 1:8
o Mt 4:10
Jo 4:23
p Lu 24:27
Han 2:17
Han 10:43
1Pe 1:11
q Job 39:25
Sp 21:31
Jer 8:6
Opb 6:2
r Heb 3:6
Opb 1:5
s Jo 1:14
Opb 3:14
t Jes 11:4
Heb 1:8
Heb 1:9
u Opb 1:14
Opb 2:18
v Opb 19:16
w Opb 2:17
x Heb 12:24
1Pe 1:2
y Jo 1:1
1Jo 1:1
z 2Th 2:8
Opb 1:16
a Ps 2:9
Opb 2:27
Opb 12:5
b Jer 25:30
Joë 3:13
Opb 14:20

2e kolom

a Opb 14:19
b Mt 28:18
Fil 2:10
1Ti 6:15
Opb 17:14
c 1Sa 17:46
Ez 39:4
Ez 39:17
d Ez 39:17
e Ez 39:18
f Ez 39:20
g Opb 13:1
h Opb 16:14
Opb 17:12
i Ez 38:16
Opb 16:16
j Ps 2:2
k Opb 13:18
l Opb 13:11
Opb 16:13
m Opb 13:13
n Opb 13:16
o Opb 13:15

van God[a] de Almachtige. **16** En
op zijn bovenkleed, ja, op zijn dij,
draagt hij een naam geschreven:
Koning der koningen en Heer der
heren.[b]
17 Ik zag ook een engel in de
zon staan, en hij riep met een lui-
de stem en zei tot alle vogels[c] die
in het midden van de hemel vlie-
gen: „Komt hier, verzamelt U tot
de grote avondmaaltijd van God,
18 om te eten de vleesdelen[d] van
koningen en de vleesdelen van mi-
litaire bevelhebbers en de vlees-
delen van sterke mannen[e] en de
vleesdelen van paarden[f] en van
hen die daarop zitten, en de vlees-
delen van allen, zowel van vrijen
als van slaven en van kleinen en
groten."
19 En ik zag het wilde beest[g]
en de koningen[h] der aarde en
hun legers vergaderd om de oor-
log te voeren[i] tegen degene die
op het paard zat[j] en tegen zijn le-
ger. **20** En het wilde beest[k] werd
gegrepen en met hem de valse pro-
feet,[l] die voor zijn ogen de tekenen
had verricht[m] waarmee hij dege-
nen had misleid die het merkte-
ken[n] van het wilde beest hadden
ontvangen en degenen die aan-
bidding geven aan zijn beeld.[o] Le-
vend werden zij beiden in het
vurige meer geslingerd, dat met
zwavel brandt.[p] **21** De overigen
echter werden gedood met het
lange zwaard dat uit de mond te
voorschijn kwam[q] van degene die
op het paard zat.[r] En alle vogels[s]
werden van hun vleesdelen ver-
zadigd.[t]

20 En ik zag een engel uit de
hemel neerdalen met de
sleutel van de afgrond[u] en een
grote keten in zijn hand. **2** En
hij greep de draak,[v] de oorspron-
kelijke slang,[w] die de Duivel[x] en
Satan is,[y] en bond hem voor dui-
zend jaar. **3** En hij slingerde
hem in de afgrond[z] en sloot en
verzegelde [die] boven hem, op-

p Mt 10:28; 2Pe 2:6; Ju 7; Opb 20:14; q Opb 2:16; r Opb 6:2; s Ez 39:4; Opb 19:17; t Ez 39:17; Ez 39:20; **HFDST. 20** u Opb 9:1; v Opb 12:3; w Ge 3:1; x Jo 8:44; y Za 3:1; Opb 12:9; z Opb 9:11.

dat hij de natiën niet meer zou
misleiden totdat de duizend jaar
geëindigd waren. Na deze dingen
moet hij voor een korte tijd wor-
den losgelaten.[a]
4 En ik zag tronen,[b] en er wa-
ren er die daarop gingen zitten,
en hun werd macht gegeven om te
oordelen.[c] Ja, ik zag de zielen van
hen die met de bijl ter dood ge-
bracht waren wegens het getui-
genis dat zij hadden afgelegd om-
trent Jezus en wegens het spreken
over God, en hen die noch het
wilde beest[d] noch zijn beeld had-
den aanbeden[e] en die het merkte-
ken niet op hun voorhoofd en op
hun hand hadden ontvangen.[f] En
zij kwamen tot leven en regeerden
als koningen[g] met de Christus,
duizend jaar lang. **5** (De over-
igen der doden[h] kwamen niet tot
leven totdat de duizend jaar ge-
eindigd waren.[i]) Dit is de eerste[j]
opstanding. **6** Gelukkig[k] en hei-
lig[l] is een ieder die deel heeft aan
de eerste opstanding; over dezen
heeft de tweede dood[m] geen auto-
riteit,[n] maar zij zullen priesters[o]
van God en van de Christus zijn en
zullen de duizend jaar met hem als
koningen regeren.[p]
7 Zodra nu de duizend jaar ge-
eindigd zijn, zal Satan uit zijn
gevangenis worden losgelaten,
8 en hij zal uitgaan om de natiën
te misleiden die aan de vier hoe-
ken van de aarde zijn, Gog en Ma-
gog, om hen tot de oorlog te ver-
zamelen. Het aantal van hen is
als het zand der zee.[q] **9** En zij
trokken op over de breedte der
aarde en omsingelden de leger-
plaats van de heiligen[r] en de gelief-
de stad.[s] Maar vuur daalde neer
uit de hemel en verslond hen.[t]
10 En de Duivel,[u] die hen misleid-
de, werd in het meer van vuur en
zwavel geslingerd, waar zowel het
wilde beest[v] als de valse profeet
[reeds waren];[w] en zij zullen dag
en nacht gepijnigd worden tot in
alle eeuwigheid.
11 En ik zag een grote witte
troon en degene die daarop was
gezeten.[x] De aarde en de hemel
vloden van voor zijn aangezicht
weg,[a] en er werd geen plaats voor
ze gevonden. **12** En ik zag de
doden, de groten en de kleinen,[b]
voor de troon staan, en er werden
boekrollen geopend. Maar er werd
een andere boekrol geopend; het
is de boekrol des levens.[c] En de do-
den werden geoordeeld op grond
van de dingen die in de boekrol-
len geschreven stonden, overeen-
komstig hun daden.[d] **13** En de
zee gaf de doden in haar op, en de
dood en Hades gaven de doden[e] in
hen op, en zij werden ieder afzon-
derlijk geoordeeld overeenkom-
stig hun daden.[f] **14** En de dood[g]
en Hades werden in het meer van
vuur geslingerd. Dit betekent de
tweede dood:[h] het meer van vuur.[i]
15 Bovendien werd een ieder die
niet in het boek des levens ge-
schreven werd bevonden,[j] in het
meer van vuur geslingerd.[k]

21 En ik zag een nieuwe he-
mel[l] en een nieuwe aarde;[m]
want de vroegere hemel[n] en de
vroegere aarde[o] waren voorbij-
gegaan, en de zee[p] is niet meer.
2 Ik zag ook de heilige stad,[q] het
Nieuwe Jeruzalem, van God uit
de hemel neerdalen,[r] toebereid als
een bruid[s] die zich voor haar man[t]
versierd heeft. **3** Toen hoorde ik
een luide stem, afkomstig van de
troon, zeggen: „Zie! De tent[u] van
God is bij de mensen, en hij zal
bij hen verblijven,[v] en zij zullen
zijn volken zijn.[w] En God zelf zal
bij hen zijn.[x] **4** En hij zal elke
traan uit hun ogen wegwissen,[y] en
de dood zal niet meer zijn,[z] noch
rouw, noch geschreeuw, noch pijn
zal er meer zijn.[a] De vroegere din-
gen zijn voorbijgegaan."[b]
5 En Degene die op de troon
was gezeten,[c] zei: „Zie! Ik maak
alle dingen nieuw."[d] Ook zegt hij:
„Schrijf, want deze woorden zijn
getrouw en waarachtig." **6** En
hij zei tot mij: „Ze zijn geschied!

HFDST. 20

a Opb 20:7
b Lu 22:30
c Mt 19:28
Lu 22:30
1Kor 6:2
d Opb 13:12
e Opb 13:15
f Opb 13:16
g 2Ti 2:12
Opb 1:6
h Jo 5:28
Han 24:15
Ef 2:1
i Mt 25:46
Opb 20:13
j 1Kor 15:23
1Kor 15:52
Fil 3:11
1Th 4:16
k Opb 14:13
Opb 22:7
l Opb 13:10
m Mt 10:28
Opb 2:11
Opb 20:14
n 1Kor 15:54
o 1Pe 2:9
Opb 1:6
p Opb 5:10
q Ez 38:15
r Ez 48:35
Opb 21:3
s Heb 12:22
Opb 21:2
t 2Kon 1:10
Ez 38:22
u Opb 12:9
v Opb 13:1
w Opb 19:20
x Heb 12:23
Opb 4:2

2e kolom

a 2Pe 3:7
b Han 24:15
Opb 11:18
c Ex 32:33
Ps 69:28
Da 12:1
d Jo 5:29
e Han 10:42
f Jo 5:29
g Jes 25:8
Ro 5:12
1Kor 15:26
h Opb 2:11
Opb 20:6
Opb 21:8
i Mt 5:22
Mt 18:9
Jak 3:6
j Opb 17:8
k Sp 10:7
Opb 21:8

HFDST. 21

l Jes 65:17
2Pe 3:13
m Jes 66:22
n 2Pe 3:10
o Opb 20:11
p Jes 57:20
Opb 17:15
q Jes 52:1
r Heb 12:22
Opb 3:12
s Opb 19:7
t Mt 9:15
Jo 3:29
u Ez 37:27

v Ps 15:1; w Jes 66:23; x Ez 43:7; Ez 48:35; y Jes 65:19; Opb 7:17; z Jes 25:8; 1Kor 15:26; a Jes 35:10; Jes 65:19; b 2Pe 3:7; c 2Kr 18:18; Jes 6:1; Opb 4:2; d Jes 42:9; Klg 5:21; Ez 36:26; 2Pe 3:13.

Ik ben de Alfa en de Omega, het
begin en het einde.[a] Aan een ieder
die dorst heeft, zal ik uit de bron
van het water des levens geven
om niet.[b] **7** Een ieder die over-
wint, zal deze dingen beërven, en
ik zal zijn God zijn[c] en hij zal
mijn zoon zijn.[d] **8** Maar wat de
lafhartigen betreft en degenen die
geen geloof hebben[e] en degenen
die walgelijk zijn in hun vuilig-
heid[f] en moordenaars[g] en hoereer-
ders[h] en degenen die spiritisme
beoefenen en afgodendienaars[i] en
alle leugenaars,[j] hun deel zal zijn
in het meer dat met vuur[k] en zwa-
vel brandt.[l] Dit betekent de twee-
de dood."[m]

9 En er kwam één van de zee-
ven engelen die de zeven schalen
hadden, welke vol waren van de
zeven laatste plagen,[n] en hij sprak
met mij en zei: „Kom hier, ik zal u
de bruid, de vrouw van het Lam,[o]
tonen." **10** Hij dan voerde mij in
[de kracht van de] geest weg naar
een grote en hoge berg,[p] en hij
toonde mij de heilige stad[q] Jeru-
zalem, die van God uit de hemel
neerdaalde[r] **11** en de heerlijk-
heid van God had.[s] Haar glans was
gelijk een zeer kostbare steen, als
een kristalhelder schijnende jas-
pissteen.[t] **12** Ze had een grote
en hoge muur[u] en had twaalf poor-
ten en bij de poorten twaalf en-
gelen, en er waren namen op ge-
grift, welke die van de twaalf
stammen der zonen van Israël
zijn.[v] **13** Naar het oosten waren
er drie poorten en naar het noor-
den drie poorten en naar het zui-
den drie poorten en naar het wes-
ten drie poorten.[w] **14** De muur
van de stad had ook twaalf funda-
mentstenen[x] en daarop de twaalf
namen van de twaalf apostelen[y]
van het Lam.

15 Degene nu die met mij sprak,
had als maatstaf een gouden riet-
stok,[z] om de stad en haar poorten
en haar muur te meten.[a] **16** En
de stad ligt in het vierkant, en
haar lengte is even groot als haar
breedte. En hij mat de stad[b] met
de rietstok, twaalfduizend sta-
diën; haar lengte en breedte en
hoogte zijn gelijk. **17** Hij mat
ook haar muur, honderd vieren-
veertig el, naar mensenmaat, die
tegelijkertijd engelen[maat] is.
18 Haar muur nu was gebouwd
van jaspis,[a] en de stad was zuiver
goud, gelijk helder glas. **19** De
fundamenten[b] van de muur van
de stad waren met allerlei edel-
gesteente versierd:[c] het eerste
fundament was jaspis,[d] het twee-
de saffier,[e] het derde chalcedon,
het vierde smaragd,[f] **20** het vijf-
de sardonyx, het zesde sardius,
het zevende chrysoliet,[g] het acht-
ste beril, het negende topaas,[h]
het tiende chrysopraas, het elfde
hyacint, het twaalfde amethist.[i]
21 En de twaalf poorten waren
twaalf parels; elk van de poorten
was gemaakt van één parel.[j] En
de brede straat van de stad was
zuiver goud, als doorzichtig glas.

22 En ik zag geen tempel in
haar,[k] want Jehovah[l] God, de Al-
machtige,[m] is haar tempel,[n] even-
als het Lam.[o] **23** En de stad
heeft noch de zon noch de maan
nodig om haar te beschijnen, want
de heerlijkheid van God verlichtte
haar,[p] en haar lamp was het Lam.[q]
24 En de natiën zullen bij haar
licht wandelen,[r] en de koningen
der aarde zullen hun heerlijkheid
in haar brengen.[s] **25** En haar
poorten zullen overdag nooit wor-
den gesloten,[t] want nacht zal
daar niet bestaan.[u] **26** En zij
zullen de heerlijkheid en de eer
van de natiën in haar brengen.[v]
27 Maar alles wat niet heilig is
en een ieder die iets walgelijks[w]
en de leugen beoefent,[x] zal er
geenszins binnengaan,[y] alleen zij
die geschreven staan in de boek-
rol des levens van het Lam.[z]

22 En hij toonde mij een rivier
van water des levens,[a] hel-
der als kristal, die vanuit de troon
van God en van het Lam[b] stroom-

HFDST. 21

a Opb 1:8; Opb 22:13
b Ps 36:9; Jes 55:1; Opb 7:17; Opb 22:1
c 1Kor 15:28; Opb 3:12
d 2Sa 7:14
e Ro 11:20; Heb 3:19; 1Jo 5:10
f Ro 1:24; 1Kor 6:9
g 1Jo 3:15
h Ef 5:5
i Ga 5:20
j Jo 8:44; Han 5:3; 1Ti 1:10
k Mt 5:22; Mt 18:9; Jak 3:6
l Jes 30:33; Mt 10:28; Opb 19:20
m Sp 10:7; Heb 10:26; Opb 2:11; Opb 20:6
n Le 26:21; Opb 15:1
o Ps 45:9; Opb 19:7
p Jes 2:2; Ez 40:2; Mi 4:1
q Jes 52:1
r Heb 12:22; Opb 3:12; Opb 21:2
s Jes 60:1
t Ex 24:10
u Jes 60:18
v Ex 28:21; Ex 39:14
w Opb 22:14
x Heb 11:10
y Mt 10:2; Lu 6:13; Han 1:13; Ef 2:20
z Ez 40:3; Opb 11:1
a Ez 40:5
b Opb 3:12

2e kolom

a Opb 4:3; Opb 21:11
b Jes 54:11
c Jes 54:12
d Ex 28:18; Ez 28:13
e Ex 39:11; Job 28:6
f Ex 28:17; Opb 4:3
g Ex 28:20; Hgl 5:14; Ez 1:16; Da 10:6
h Ex 28:17; Ex 39:10; Job 28:19; Ez 28:13
i Ex 28:19; Ex 39:12
j Es 1:6; Job 28:18; Mt 13:46

k Han 7:49; l Ps 11:4; m Ex 6:3; Opb 15:3; n Jo 4:23; o Ef 2:20; p Jes 60:19; Opb 22:5; q Jo 1:9; Han 26:13; Heb 1:3; r Jes 60:3; s Ps 138:4; t Jes 60:11; u Jes 60:20; v Jes 60:5; w 1Kor 6:9; Ga 5:21; x Ps 5:6; Kol 3:9; Opb 21:8; y Jes 52:1; z Da 12:1; Fil 4:3; Opb 13:8; **HFDST. 22** a Ez 47:1; b Jo 1:29.

de **2** over het midden van haar
brede straat. En aan deze en aan
gene zijde van de rivier [stonden]
bomen[a] des levens, die twaalf
vruchtoogsten voortbrengen, elke
maand hun vruchten opleverend.[b]
En de bladeren van de bomen [waren]
tot genezing van de natiën.[c]
3 En er zal geen enkele ver-
vloeking meer zijn.[d] Maar de
troon van God[e] en van het Lam[f]
zal in [de stad] zijn, en zijn sla-
ven zullen heilige dienst voor
hem verrichten;[g] **4** en zij zul-
len zijn aangezicht zien,[h] en zijn
naam zal op hun voorhoofd zijn.[i]
5 Ook zal er geen nacht meer
zijn,[j] en zij hebben geen lamplicht
nodig, noch [hebben zij] zonlicht,
want Jehovah God zal hen ver-
lichten,[k] en zij zullen als konin-
gen regeren tot in alle eeuwig-
heid.[l]
6 En hij zei tot mij: „Deze woor-
den zijn getrouw en waarachtig;[m]
ja, Jehovah, de God van de geïn-
spireerde uitingen[n] van de profe-
ten,[o] heeft zijn engel uitgezonden
om aan zijn slaven de dingen te to-
nen die binnenkort gebeuren moe-
ten.[p] **7** En zie! ik kom vlug.[q] Ge-
lukkig is een ieder die de woorden
van de profetie van deze boekrol
onderhoudt."[r]
8 Nu dan, ik, Johannes, was
het die deze dingen hoorde en
zag. En toen ik gehoord en gezien
had, viel ik neer om te aanbidden[s]
voor de voeten van de engel
die mij deze dingen had getoond.
9 Maar hij zegt tot mij: „Pas op!
Doe dat niet! Ik ben slechts een
medeslaaf van u en van uw broe-
ders die profeten zijn[t] en van hen
die de woorden van deze boekrol
onderhouden. Aanbid God."[u]
10 Ook zegt hij tot mij: „Ver-
zegel de woorden van de profe-
tie van deze boekrol niet, want de
bestemde tijd is nabij.[v] **11** Wie
onrechtvaardigheid doet, doe nog
verder onrechtvaardigheid;[w] en
de vuile worde nog verder vuilge-
maakt;[x] maar laat de rechtvaardi-
ge[y] nog verder rechtvaardigheid
doen, en laat de heilige nog verder
geheiligd worden.[a]
12 'Zie! Ik kom vlug,[b] en het
loon[c] dat ik geef, heb ik bij mij, om
een ieder te vergelden naar zijn
werk.[d] **13** Ik ben de Alfa en de
Omega,[e] de eerste en de laatste,[f]
het begin en het einde. **14** Ge-
lukkig zijn zij die hun lange gewa-
den wassen,[g] opdat hun het recht
wordt verleend om naar de bomen
des levens [te gaan][h] en zij ingang
in de stad mogen verkrijgen door
haar poorten.[i] **15** Buiten zijn
de honden[j] en zij die spiritisme
beoefenen[k] en de hoereerders[l] en
de moordenaars en de afgodendie-
naars en een ieder die op de leu-
gen gesteld is en ze beoefent.'[m]
16 'Ik, Jezus, heb mijn engel ge-
zonden om aan U getuigenis van
deze dingen af te leggen voor de
gemeenten. Ik ben de wortel[n] en
de nakomeling[o] van David, en de
heldere morgenster.' "[p]
17 En de geest[q] en de bruid[r]
blijven zeggen: „Kom!" En laat
een ieder die het hoort, zeggen:
„Kom!"[s] En een ieder die dorst
heeft, kome;[t] een ieder die wil,
neme het water des levens om
niet.[u]
18 „Ik leg getuigenis af aan een
ieder die de woorden van de pro-
fetie van deze boekrol hoort: In-
dien iemand een toevoeging aan
deze dingen maakt,[v] zal God hem
de plagen toevoegen[w] die in deze
boekrol beschreven zijn; **19** en
indien iemand iets afneemt van de
woorden van de boekrol van deze
profetie, zal God zijn deel afnemen
van de bomen des levens[x] en van
de heilige stad,[y] dingen die in deze
boekrol beschreven zijn.
20 Hij die getuigenis van deze
dingen aflegt, zegt: 'Ja, ik kom
vlug.' "[z]
„Amen! Kom, Heer Jezus."
21 [Moge] de onverdiende goed-
heid van de Heer Jezus Christus
met de heiligen [zijn].[a]

HFDST. 22

a Opb 2:7
b Ez 47:12
c Ez 47:12
d Za 14:11
e Ps 9:7
f Opb 3:21
g Ro 1:9
h Ps 17:15
Mt 5:8
i Opb 14:1
j Opb 21:25
k Jes 60:19
1Jo 1:5
l Da 7:18
Opb 3:21
Opb 14:1
m Tit 1:2
Opb 21:5
n 2Sa 23:2
2Ti 3:16
o 1Sa 3:21
Jer 37:6
p Opb 1:1
q Opb 16:15
Opb 22:20
r Jo 13:17
Opb 1:3
s Han 10:25
t Joë 2:28
u Ps 29:2
Mt 4:10
Opb 19:10
v Opb 1:3
w Da 12:10
x 2Ti 3:13
Ju 10
y Ro 5:1

2e kolom

a Fil 3:16
1Pe 1:15
b Jes 40:10
c Heb 11:6
d Ps 62:12
Sp 24:12
Jer 17:10
Ro 2:6
e Jes 44:6
Opb 1:8
Opb 21:6
f Jes 48:12
g 1Jo 1:7
Opb 1:3
h Opb 2:7
i Opb 21:12
j De 23:18
Mt 7:6
Fil 3:2
k Ga 5:20
l Ef 5:5
m Kol 3:9
Opb 21:8
n Jes 11:10
Opb 5:5
o Jes 11:1
Jes 53:2
Jer 23:5
Jer 33:15
Ro 1:3
p Nu 24:17
Opb 2:28
q Opb 22:6
r Opb 21:9
s Mt 11:28
t Jo 4:14
u Jes 55:1
Jo 7:37
Opb 7:17
Opb 21:6

v De 4:2; De 12:32; Sp 30:6; Jo 20:30; 2Kor 11:4; Ga 1:8; 1Jo 4:3; w 2Jo 9; Opb 15:1; x Opb 2:7; Opb 22:2; y Opb 21:2; z Opb 3:11; Opb 22:7; a Ro 16:20; 2Th 3:18.

TABEL VAN DE BIJBELBOEKEN

Boeken van de Hebreeuwse Geschriften, opgetekend vóór de gewone (christelijke) tijdrekening

Naam van boek	Schrijver(s)	Waar geschreven	Geschrift voltooid (v.G.T.)	Beschreven periode (v.G.T.)
Genesis	Mozes	Wildernis	1513	„In het begin" tot 1657
Exodus	Mozes	Wildernis	1512	1657-1512
Leviticus	Mozes	Wildernis	1512	1 maand (1512)
Numeri	Mozes	Wildernis en vlakten van Moab	1473	1512-1473
Deuteronomium	Mozes	Vlakten van Moab	1473	2 maanden (1473)
Jozua	Jozua	Kanaän	c. 1450	1473-c. 1450
Rechters	Samuël	Israël	c. 1100	c. 1450-c. 1120
Ruth	Samuël	Israël	c. 1090	11 jaar van bestuur door rechters
1 Samuël	Samuël, Gad, Nathan	Israël	c. 1078	c. 1180-1078
2 Samuël	Gad, Nathan	Israël	c. 1040	1077-c. 1040
1 Koningen	Jeremia	Juda en Egypte	1 rol	c. 1040-580
2 Koningen	Jeremia		580	
1 Kronieken	Ezra	Jeruzalem (?)	1 rol	Na 1 Kronieken 9:44: 1077-537
2 Kronieken	Ezra	Jeruzalem (?)	c. 460	
Ezra	Ezra	Jeruzalem	c. 460	537-c. 467
Nehemia	Nehemia	Jeruzalem	na 443	456-na 443
Esther	Mordechai	Susan (Elam)	c. 475	493-c. 475
Job	Mozes	Wildernis	c. 1473	Ruim 140 jaar tussen 1657 en 1473
Psalmen	David en anderen		c. 460	
Spreuken	Salomo, Agur, Lemuël	Jeruzalem	c. 717	
Prediker	Salomo	Jeruzalem	v. 1000	
Hooglied	Salomo	Jeruzalem	c. 1020	
Jesaja	Jesaja	Jeruzalem	na 732	c. 778-na 732
Jeremia	Jeremia	Juda, Egypte	580	647-580
Klaagliederen	Jeremia	Bij Jeruzalem	607	
Ezechiël	Ezechiël	Babylon	c. 591	613-c. 591
Daniël	Daniël	Babylon	c. 536	618-c. 536
Hosea	Hosea	Samaria (district)	na 745	v. 804-na 745
Joël	Joël	Juda	c. 820 (?)	
Amos	Amos	Juda	c. 804	
Obadja	Obadja		c. 607	
Jona	Jona		c. 844	
Micha	Micha	Juda	v. 717	c. 777-717
Nahum	Nahum	Juda	v. 632	
Habakuk	Habakuk	Juda	c. 628 (?)	
Zefanja	Zefanja	Juda	v. 648	
Haggaï	Haggaï	Het herbouwde Jeruzalem	520	112 dagen (520)
Zacharia	Zacharia	Het herbouwde Jeruzalem	518	520-518
Maleachi	Maleachi	Het herbouwde Jeruzalem	na 443	

Boeken van de Griekse Geschriften, opgetekend gedurende de gewone (christelijke) tijdrekening

Naam van boek	Schrijver	Waar geschreven	Geschrift voltooid (G.T.)	Beschreven periode
Mattheüs	Mattheüs	Palestina	c. 41	2 v.G.T.–33 G.T.
Markus	Markus	Rome	c. 60-65	29-33 G.T.
Lukas	Lukas	Cesarea	c. 56-58	3 v.G.T.–33 G.T.
Johannes	Apostel Johannes	In of bij Efeze	c. 98	Na proloog, 29-33 G.T.
Handelingen	Lukas	Rome	c. 61	33-c. 61 G.T.
Romeinen	Paulus	Korinthe	c. 56	
1 Korinthiërs	Paulus	Efeze	c. 55	
2 Korinthiërs	Paulus	Macedonië	c. 55	
Galaten	Paulus	Korinthe of Syrisch Antiochië	c. 50-52	
Efeziërs	Paulus	Rome	c. 60-61	
Filippenzen	Paulus	Rome	c. 60-61	
Kolossenzen	Paulus	Rome	c. 60-61	
1 Thessalonicenzen	Paulus	Korinthe	c. 50	
2 Thessalonicenzen	Paulus	Korinthe	c. 51	
1 Timotheüs	Paulus	Macedonië	c. 61-64	
2 Timotheüs	Paulus	Rome	c. 65	
Titus	Paulus	Macedonië (?)	c. 61-64	
Filemon	Paulus	Rome	c. 60-61	
Hebreeën	Paulus	Rome	c. 61	
Jakobus	Jakobus (Jezus' broer)	Jeruzalem	v. 62	
1 Petrus	Petrus	Babylon	c. 62-64	
2 Petrus	Petrus	Babylon (?)	c. 64	
1 Johannes	Apostel Johannes	In of bij Efeze	c. 98	
2 Johannes	Apostel Johannes	In of bij Efeze	c. 98	
3 Johannes	Apostel Johannes	In of bij Efeze	c. 98	
Judas	Judas (Jezus' broer)	Palestina (?)	c. 65	
Openbaring	Apostel Johannes	Patmos	c. 96	

[De namen van de schrijvers van sommige boeken en van de plaatsen waar ze zijn geschreven, zijn onzeker. Veel datums geven de tijd bij benadering aan. Betekenis afkortingen: c. „circa", v. „vóór".]

VERWIJSTEKSTEN. De verwijsteksten hebben betrekking op parallelle gedachten, gebeurtenissen en verslagen; biografische inlichtingen; aardrijkskundige informatie; in de bijbel zelf vermelde vervullingen van bijbelse profetieën; rechtstreekse citaten van zinsneden, uitdrukkingen en hele verzen uit andere gedeelten van de bijbel; en het verband tussen de onder het Wetsverbond verschafte voorafbeeldingen en de vervulling ervan zoals die in de christelijke Griekse Geschriften wordt beschreven. Dit alles biedt een schat aan bijbelkennis.

Als in de kolom van de verwijsteksten na de vermelding van het hoofdstuk de afkorting „Ops." staat, wordt daarmee naar het Opschrift boven een psalm verwezen.

„GIJ", „U" EN WERKWOORDEN IN HET MEERVOUD

Wanneer „GIJ" en „U" in hoofdletters zijn gedrukt, wil dit zeggen dat het voornaamwoord in het meervoud staat. Ook als de meervoudsvorm van een werkwoord niet met zekerheid door de lezer onderscheiden kan worden, is het meervoud aangegeven door de druk in hoofdletters.

[ ] Teksthaken geven aan dat de ingesloten woorden zijn toegevoegd om de betekenis in de Nederlandse tekst vollediger weer te geven; [[ ]] duiden op iets wat in de oorspronkelijke tekst ingelast is.

INDEX VAN BIJBELWOORDEN

Zie bladzijde 6 voor afkortingen van namen van bijbelboeken.

A

AALSCHOLVER, Le 11:17; De 14:17.
AAMBEIEN, De 28:27; 1Sa 5:6; 6:4.
AANBEVELEN, Ro 16:1; 2Kor 3:1.
Ro 5:8 God zijn eigen liefde jegens ons **a.**
AANBEVELINGSBRIEVEN, 2Kor 3:1 **a.** nodig?
AANBIDDEN, Ge 22:5 verder gaan en **a.**
Ex 10:26 daaruit nemen om Jehovah te **a.**
De 11:16 afwijkt en andere goden **a.**
Da 3:6 al wie niet neervalt en **a.**
Lu 4:8 Jehovah, uw God, moet gij **a.**
Jo 4:20 Jeruzalem de plaats waar men moet **a.**
Jo 4:24 met geest en waarheid **a.**
Han 8:27 naar Jeruzalem gegaan om te **a.**
Heb 11:21 **a.**, leunend op zijn staf
Opb 11:1 tempelheiligdom en hen die daarin **a.**
Opb 13:4 En zij **a.** de draak
Opb 14:9 Indien iemand het wilde beest **a.**
Opb 19:4 vierentwintig oudere personen **a.** God
Opb 20:4 die wilde beest noch beeld hadden **a.**
De 17:3; Da 3:12; Mt 4:10; Jo 12:20; Han 17:4, 17; 18:13; 19:27; Opb 7:11; 9:20; 11:16; 13:15; 16:2.
AANBIDDERS, 2Kon 10:22 **a.** van Baäl
Jo 4:23 ware **a.** met geest en waarheid
AANBIDDING, Han 25:19; 26:5.
Kol 2:18 een vorm van **a.** van de engelen
Kol 2:23 opgelegde vorm van **a.**
Jak 1:26 diens vorm van **a.** is waardeloos
Jak 1:27 De vorm van **a.** die rein is
AANBIEDEN, Ro 6:13 uzelf aan God **a.**
2Ti 2:15 u goedgekeurd aan God **a.**
Han 8:18; Ro 12:1; 2Kor 11:2; Ef 5:27.
AANBLIK, Joë 2:4; Na 2:4.
Za 5:6 hun **a.** op heel de aarde
AANDACHT, 2Pe 3:5 ontgaat dit hun **a.**
AANDACHTIG, 1Jo 1:1 **a.** hebben aanschouwd
AANDACHT SCHENKEN, 1Sa 15:22 **a.** beter dan
Mal 3:16 Jehovah bleef **a.** en luisteren
1Ti 4:16 **a.** aan uzelf en uw onderwijs
Heb 2:1 **a.** aan dingen die wij gehoord hebben
Sp 29:12; Jes 21:7; 34:1; Jer 8:12; 51:18; Lu 21:34; Han 5:35; 20:28; 1Ti 1:4; 4:1.
AANDRANG, Sp 6:3 met voortdurende **a.**
1Ti 5:1 spreek hem met **a.** toe als een vader
AANDRIJVEN, Re 13:25 geest hem **a.**
Ef 4:23 kracht die uw denken **a.**
AANDRINGEN, Ex 12:33 de Egyptenaren **a.**
Ps 90:10 Toch is dat waarop ze **a.** moeite
AANFLUITING, 2Kr 29:8; Jer 18:16; 19:8; 25:9; 29:18; 51:37; Mi 6:16.
AANGELEGENHEDEN, Es 3:4; Han 25:20.
1Kor 16:14 Laat uw **a.** met liefde geschieden
AANGELEGENHEID, Han 6:3; 15:6.
Pr 3:1 een tijd voor elke **a.**
AANGENAAM, 2Sa 1:26; Ps 147:1.
2Sa 23:1 de **a.** persoon van melodieën
Ps 16:6 in **a.** plaatsen gevallen
Ps 133:1 **a.** als broeders in eenheid wonen
Sp 2:10 kennis **a.** wordt voor uw ziél
Mal 3:4 de offergave zal Jehovah **a.** zijn
Sp 13:19; 15:26; 22:18; 1Ti 2:3.
AANGENAAMHEID, Ps 16:11 **a.** voor eeuwig
AANGESCHREVEN, 1Kor 4:10 gij staat goed **a.**
AANGEVEN, Le 5:1 indien hij het niet **a.**
AANGEZICHT(EN), Ex 10:29 trachten **a.** te zien
Ex 33:20 Gij kunt mijn **a.** niet zien
Jes 25:8 tranen van alle **a.** wissen
Han 6:15 zijn **a.** als **a.** van een engel
Ga 2:11 Cefas weerstond ik van **a.** tot **a.**
Mt 26:39; 1Kor 13:12; 2Kor 3:7; 4:6.
AANGRIJPEN, 1Kor 7:21 de gelegenheid **a.**
AANHANGEN, Joz 23:8 God dient gij **a.**
De 4:4; 10:20; 13:4; 30:20; Joz 22:5.
AANHANGSEL, Ex 29:13; Le 3:4.
AANHANKELIJKER, Sp 18:24 vriend die **a.** is
AANHOUDEN, Ro 12:12; Kol 4:2 **a.** in gebed
1Ti 5:5 **a.** in gebeden, nacht en dag
AANKLACHT, Ezr 4:6 schreven zij een **a.**
AANKLAGEN, Ro 11:2.
Mt 5:25 degene die u bij het gerecht **a.**
AANKLAGER(S), Han 25:18.
Mt 5:25 opdat de **a.** u niet overlevert
AANKOMST, Jer 8:7.
Lu 19:23 bij mijn **a.** met rente geïnd
AANKONDIGEN, Jes 42:9 nieuwe dingen **a.**
AANKONDIGING, Ro 15:21 geen **a.** is gedaan
AANKUNNEN, 1Sa 17:9 indien ik hem **a.**
AANLEIDING, Ro 7:8; 2Kor 5:12.
Ga 5:13 vrijheid niet als **a.** voor vlees
1Ti 5:14 de tegenstander geen **a.** geven
Heb 3:15 **a.** tot verbittering
AANLEIDING TOT STRUIKELEN, Ro 14:20.
AANLIGGEN, Mt 8:11 met Abraham **a.**
Mt 26:20; Lu 22:27; 1Kor 8:10.
AANMATIGEN, De 18:20 zich **a.** te spreken
AANMATIGEND, Ps 19:13 knecht terughouden **a.** daden
2Ti 3:2 **a.**, hoogmoedig
Sp 21:24; Hab 2:5; Ro 1:30; Jak 4:16.
AANMERKEN, Ro 9:19; Heb 8:7.
Heb 8:8 hij heeft iets **a.** op het volk
AANMERKINGEN, 2Kor 6:3 geen **a.** op bediening
AANMINNIGHEID, Ps 45:2 **A.** op uw lippen
AANMOEDIGEN, De 3:28; 2Kr 35:2.
Han 14:22 hen **a.** in het geloof te blijven
1Kor 14:31 opdat allen leren en **a.** worden
Heb 10:25 elkaar **a.**, en dat te meer
Han 11:23; 1Kor 14:3; 2Kor 9:5.
AANMOEDIGING, Heb 13:22; 1Pe 5:12.
Ro 1:12 een uitwisseling van **a.**
2Kor 8:17 aan onze **a.** gehoor geven
Fil 2:1 Indien er enige **a.** in Christus is
Heb 6:18 krachtige **a.** om hoop te grijpen
AANNEMEN, Job 42:8.
Sp 8:10 mijn onderricht **a.**
Ef 1:5 als zijn zonen te worden **a.**
AANNEMING, Ro 9:4; Ga 4:5.
Ro 8:15 geest van **a.** ontvangen
Ro 8:23 vurig wachten op **a.** als zonen
AANRAKEN, Ge 3:3 gij moogt ze niet **a.**
Le 5:2 ziel iets onreins **a.**
1Kr 16:22 mijn gezalfden niet **a.**
Jes 6:7 Deze heeft uw lippen **a.**
Jes 52:11 gaat uit, niets onreins **a.**
Za 2:8 wie u **a.**, mijn oogappel **a.**
Lu 11:46 maar zelf de vrachten niet **a.**!
2Kor 6:17 het onreine niet langer **a.**
Kol 2:21 Hanteer niet, proef niet, niet **a.**
Ex 30:29; Le 11:36; Ps 104:32; 105:15; Sp 6:29; Jer 1:9; Hag 2:13; Mt 8:3; 14:36; 20:34; Mr 5:30.
AANRAKING, 2Kon 13:21 in **a.** met gebeente
AANREKENEN, 1Kor 13:5 het kwade niet **a.**
2Kor 5:19 hun overtredingen niet **a.**
AANROEPEN, Ps 145:18 nabij die hem **a.**
Han 2:21 de naam van Jehovah **a.**, gered
Ge 4:26; Joë 2:32; Han 22:16; Ro 10:13.
AANSCHOUWEN, 1Jo 1:1.
2Kor 5:7 door geloof, niet door **a.**
AANSLUITEN, Jes 14:1 **a.** bij huis Jakob
Da 11:34 door gladheid bij hen **a.**
Han 17:4 gelovigen werden en zich **a.**
AANSPOREN, Joz 15:18; Re 1:14.
Heb 10:24 ten einde tot liefde **a.**
AANSPRAAK, 2Sa 19:28 Wat voor rechtmatige **a.**
AANSTAANDE, 2Ti 4:6 mijn losmaking is **a.**
AANSTAREN, Han 3:12 waarom gij ons **a.**
AANSTELLEN, 1Sa 25:30 u tot leider **a.**
Da 4:36 opnieuw over koninkrijk **a.**
Han 14:23 oudere mannen voor hen **a.**
Han 17:31 door een man die hij heeft **a.**

1Ti 2:7 ik **a.** als een prediker en apostel
Heb 1:2 die hij tot erfgenaam heeft **a.**
Nu 1:50; 1Sa 13:14; Ezr 7:25; Jes 62:6; Jer 1:10; 52:25;
Han 6:3; 2Ti 1:11; Tit 1:5; Heb 5:1; 8:3.
AANSTOOT, Mt 13:57; 15:12; Ro 9:33.
AANSTOOTGEVEND, Jo 6:60 Deze rede is **a.**
Ju 15 **a.** dingen tegen hem gesproken hebben
AANTAL, Opb 5:11; 20:8.
Opb 7:4 **a.** van hen die verzegeld werden
AANTASTEN, Jer 12:14.
Job 2:5 tot in zijn gebeente en vlees **a.**
AANTONEN, Han 18:28.
AANTREKKELIJK, Ge 24:16; 26:7; Na 3:4.
AANVAARDBAAR, 1Pe 2:5 slachtoffers, **a.** voor God
AANVAARDEN, 2Kor 6:1 onverdiende goedheid **a.**
Fil 4:9 die gij zowel geleerd als **a.** hebt
2Th 2:10 de liefde voor de waarheid niet **a.**
Ho 14:2; Ro 14:1, 3; 15:7.
AANVAARDING, Lu 4:19.
2Kor 6:2 In een tijd van **a.** heb ik u verhoord
AANVALLEN, Re 18:25; 1Sa 22:17.
Ge 4:8 geschiedde dat Kaïn zijn broer Abel **a.**
AANVALLER, Job 36:32 tegen een **a.**
AANVALSMACHINE, Ez 26:9.
AANVOERDER(S), De 32:42; Joz 10:24; Re 11:6; Sp 6:7;
25:15.
AANWAKKEREN, 2Ti 1:6 de gave als een vuur **a.**
AANWEZIG, Han 2:46.
Ro 7:18 het vermogen om te wensen is wel **a.**
AANWIJZEN, 1Sa 16:3 degene die ik u **a.**
Nu 1:17; 1Kr 12:31; 2Kr 31:19; Lu 10:1.
AANWIJZING, Fil 1:28 **a.** van Godswege
AANZETTEN, 1Kr 21:1.
AANZIEN, 2Kon 5:1 Naäman in hoog **a.**
Jo 7:24 Oordeelt niet langer naar uiterlijke **a.**
AANZIENLIJKE(N), Jes 9:15 De **a.** is de kop
Am 6:1 Zij zijn de **a.**
AARDBEVING(EN), Mt 24:7 er zullen **a.** zijn
Za 14:5; Mt 27:54; Lu 21:11; Opb 6:12.
AARDBODEM, Ge 2:7 mens uit stof van **a.**
Ge 3:17 de **a.** om uwentwil vervloekt
AARDE, Ps 45:16; Sp 10:30.
Ge 1:28 vult de **a.** en onderwerpt haar
Ps 24:1 Aan Jehovah behoort de **a.**
Ps 37:29 rechtvaardigen zullen **a.** bezitten
Ps 100:1 Juicht in triomf, heel de **a.**
Ps 115:16 **a.** aan mensenzonen gegeven
Pr 1:4 **a.** staat tot onbepaalde tijd
Jes 45:18 **a.** geformeerd om bewoond te worden
Jes 60:2 duisternis de **a.** bedekken
Jes 65:17 ik schep een nieuwe **a.**
Jes 66:1 hemel troon en **a.** mijn voetbank
Hab 2:14 Want de **a.** zal vervuld zijn
Mt 5:5 zachtaardigen de **a.** beërven
Lu 2:14 op **a.** vrede onder mensen
Lu 8:15 Dat op de voortreffelijke **a.**
2Pe 3:5 **a.**, compact staande uit water
Opb 12:12 Wee de **a.** en de zee
Jes 14:12; 2Pe 3:13; Opb 21:1.
AARDEN, 2Kor 4:7 schat in **a.** vaten
AARDEWERK, Ez 23:34 op scherven van **a.**
AARDEWERKEN VAT, Mr 14:13; Lu 22:10.
AARDS, Jo 3:12; 2Kor 5:1; Jak 3:15.
AARDSE MENS, 1Sa 15:29 Hij is geen **a.**
Job 34:11; Ps 39:5; 49:20; 108:12; Sp 3:4.
AÄRON, Ex 28:1 **A.** als priester kan dienen:
Ex 32:1 verzamelde het volk zich rondom **A.**
Heb 5:4 door God geroepen, zoals ook **A.**
Ex 4:14; 24:1; Ps 99:6; 135:19; Mi 6:4.
AARTSENGEL, 1Th 4:16 met stem van een **a.**
Ju 9 Toen de **a.** Michaël een geschil had
AARZELEN, De 7:10; Pr 5:4.
ABADDON, Opb 9:11 is zijn naam **A.**
ABBA, Ro 8:15 wij uitroepen: **A.**, Vader!
Ga 4:6 de geest, die uitroept: **A.**, Vader!
ABEDNEGO, Da 1:7; 2:49; 3:12, 30.
ABEL, Mt 23:35 vanaf het bloed van **A.**
Heb 11:4 heeft **A.** een slachtoffer gebracht
Ge 4:2, 4, 8, 25; Lu 11:51; Heb 12:24.
ABIA, 1Sa 8:2; 1Kon 14:1; Lu 1:5.
ABIHU, Ex 6:23; Le 10:1; Nu 3:4.
ABIMELECH, Ge 20:2; Re 9:16; 2Sa 11:21.
ABISAÏ, 1Sa 26:6; 2Sa 21:17; 23:18.
ABNER, 1Sa 14:50; 20:25; 2Sa 3:20.
ABNORMALE HAARUITVAL, Le 13:30, 34.
ABRAHAM, Ge 17:9 God zei tot **A.**:
Ge 18:18 **A.** zal een grote natie worden
2Kr 20:7 aan zaad van **A.**, die u liefhad
Mt 8:11 met **A.** aanliggen in het koninkrijk
Mt 22:32 Ik ben de God van **A.** en Isaäk
Jo 8:39 Indien gij **A.** kinderen zijt
Ro 4:3 **A.** stelde geloof in Jehovah
Ga 3:29 zijt gij werkelijk **A.** zaad
Heb 6:13 toen God zijn belofte aan **A.** deed
Heb 11:8 Door geloof heeft **A.** gehoorzaamd
Jak 2:21 **A.** rechtvaardig verklaard
ABSALOM, 2Sa 14:25; 15:6; 17:25; 18:14.
ACHAB, 1Kon 16:30; 18:17; 2Kon 10:18.
ACHAN, Joz 7:1, 18, 24; 22:20.
ACHAZ, 2Kon 16:1, 19; 2Kr 27:9; Jes 1:1.
ACHITOFEL, 2Sa 15:31; 17:23.
ACHT, Lu 2:21 **a.** dagen vervuld, besneden
1Pe 3:20 **a.** zielen veilig door het water
Ge 17:12; 1Sa 17:12; Pr 11:2.
ACHTEN, Ezr 9:13 onze dwaling geringer **gea.**
Fil 2:3 anderen superieur **a.**
Heb 10:29 van gewone waarde **gea.**
ACHTENSWAARDIG, Mr 15:43; Han 13:50; 17:12.
ACHTER, Ge 19:17 Kijk niet **a.** u
Mt 16:23 zei hij tot Petrus: Ga **a.** mij
Lu 9:62 ziet naar dingen die **a.** hem liggen
Fil 3:13 dingen die **a.** mij liggen vergetend
Ps 50:17; Jes 38:17; Ez 23:35; Joë 2:3.
ACHTERBAKS, 2Kor 4:2 gebroken met **a.** dingen
ACHTERBLIJVEN, Heb 4:1.
ACHTEREENVOLGENS, Heb 7:23.
ACHTERHALEN, Ps 40:12; Ps 69:24.
Nu 32:23 Weet dat uw zonde u zal **a.**
ACHTERKLAP, 2Kor 12:20 ruzies, **a.**
ACHTERKLAPPERS, Ro 1:30 **a.**, haters van God
ACHTERSTEVEN, Mr 4:38; Han 27:29, 41.
ACHTERVOLGEN, Re 4:22 Barak, die Sisera **a.**
Ps 71:11; 83:15; Jer 29:18.
ACHTERVOLGING, Re 8:4 de **a.** voortzettend
ACHTERWAARTS, Jer 7:24 **a.** en niet voorwaarts
ACHT GEVEN OP, Ps 37:10 **a.** zijn plaats
2Pe 1:19 gij doet goed er **a.**
ACHTING, Ef 5:33 vrouw **a.** voor man
1Th 5:13 om hun werk **a.** in liefde te betonen
1Pe 3:2 eerbare gedrag met diepe **a.**
1Pe 3:15 met zachtaardigheid en diepe **a.**
Mr 12:6; Lu 18:2; Heb 12:9; 2Pe 2:11.
ACHT SLAAN, Job 37:24.
Sp 3:6 in al uw wegen **a.** op hem
ACTIVITEIT, De 32:4 volmaakt is zijn **a.**
Sp 10:16 De **a.** van de rechtvaardige
Sp 21:8 de zuivere is oprecht in zijn **a.**
Sp 24:12 mens niet naar zijn **a.** vergelden?
Job 36:24; Ps 9:16; Hab 3:2.
ADAM, 1Kor 15:22 in **A.** allen sterven
1Kor 15:45 eerste mens **A.** een levende ziel
1Ti 2:14 **A.** niet bedrogen, maar de vrouw
Ge 3:21; 5:5; Lu 3:38; Ro 5:14.
ADDER, Jes 30:6; 59:5.
ADDERGEBROED, Mt 3:7; 12:34; 23:33.
ADEM, Ps 150:6 al wat **a.** heeft, love Jah
Ge 7:22; Jes 42:5; Han 17:25.
ADEMTOCHT, Ps 78:33 als waren ze een **a.**
Ps 94:11 gedachten der mensen als **a.**
Ps 39:5; 144:4; Jes 57:13.
ADJUDANT, 2Kon 7:17 koning had **a.** belast
ADULLAM, Joz 12:15; 1Sa 22:1; 1Kr 11:15.
AFBEELDINGEN, Han 7:43 **a.** om te aanbidden
AFBETALEN, Le 26:34 land zijn sabbatten **a.**
Jes 40:2 roept dat haar dwaling is **a.**
AFBREKEN, Ro 14:20 Houd ermee op werk **a.**
AFBRENGEN, Kol 1:23 niet laat **a.** van hoop
AFDELING(EN) (van priesters),
1Kr 27:1; 2Kr 5:11; 8:14; Ezr 6:18; Lu 1:5.
AFDOEN, Ex 5:8; Pr 3:14.

AFDRIJVEN, Heb 2:1 opdat wij nooit **a.**
AFDROGEN, Jo 12:3 voeten met haren **a.**
AFDRUK, Heb 1:3 Hij is de nauwkeurige **a.**
AFDWALEN, Ps 119:110 van bevelen niet **a.**
Ps 119:118 die van uw voorschriften **a.**
Sp 28:10 Hij die de oprechten doet **a.**
Heb 3:10 altijd **a.** in hun hart
AFGEDWONGEN, 2Kor 9:5 wat is **a.**
AFGEKEURD, 1Kor 9:27 niet zelf **a.**
2Kor 13:5-7; 2Ti 3:8.
AFGELEEFDE, 2Kr 36:17 oude of **a.**
AFGELEGEN, Jes 14:13 neerzetten in **a.** streken
AFGELEID, Lu 10:40 Martha werd **a.**
1Kor 7:35 zonder te worden **a.**
AFGESNEDEN, 2Kr 26:21; Ps 88:5; Jes 53:8.
AFGESTOMPT, Mr 6:52 hun hart bleef **a.**
Mr 8:17 Is uw hart **a.** wat inzicht betreft?
Ro 11:7 Van de overigen de zinnen **a.**
2Kor 3:14 hun geestelijke vermogens waren **a.**
Heb 5:11 gij **a.** van gehoor geworden
AFGEZANT(EN), Jes 30:4 zijn eigen **a.**
Fil 2:25 Epafroditus, uw **a.** en dienaar
Sp 13:17; 25:13; Jes 57:9; Ob 1.
AFGOD(EN), Ps 115:4; Jes 48:5; Jon 2:8.
Ps 106:36 **a.** werden hun tot een strik
Han 15:20 dingen die door **a.** zijn bezoedeld
1Kor 8:7 sommigen die aan de **a.** gewoon zijn
2Kor 6:16 overeenkomst Gods tempel met **a.?**
1Jo 5:21 hoedt u voor de **a.**
Mi 1:7; Han 7:41; 1Kor 8:4.
AFGODENDIENAAR(S), 1Kor 5:11 die een **a.** is
1Kor 5:10; 6:9; 10:7; Ef 5:5.
AFGODERIJ, Kol 3:5.
1Kor 10:14 geliefden, ontvliedt de **a.**
AFGROND, Opb 20:3 slingerde hem in de **a.**
Lu 8:31; Ro 10:7; Opb 9:1, 11; 11:7; 17:8.
AFGUNST, Fil 1:15 prediken door **a.**
1Ti 6:4 Uit die dingen komen voort: **a.**
1Pe 2:1 Doet alle **a.** weg
Ro 1:29; Tit 3:3; Jak 4:5.
AFGUNSTIG, Ps 106:16 werden **a.** op Mozes
Sp 3:31 Word niet **a.** op man van geweld
Sp 23:17 uw hart niet **a.** op zondaars
Sp 24:1 Wees niet **a.** op slechte mensen
Ge 26:14; Ps 37:1; 73:3.
AFHANKELIJK, Ro 9:11 niet **a.** van werken
1Pe 4:11 hij diene als **a.** van sterkte
AFKEER, Heb 3:10, 17.
Ga 4:14 noch er uit **a.** tegen gespuwd
AFKEREN, Nu 14:34 betekent als ik mij **a.**
AFKONDIGEN, 2Kon 10:20; Es 3:14; 8:13.
Da 5:29 **a.** dat hij derde heerser zou worden
Joë 3:9 dit **a.** onder de natiën:
Da 2:5, 8; Jon 3:5; 1Ti 1:9.
AFKONDIGING, Jon 3:2 doe haar de **a.** toekomen
AFLEVEREN, Mt 21:41.
AFLOOP, Pr 3:19 zij hebben dezelfde **a.**
Pr 9:2 Eén **a.** voor de reine en de onreine
Jes 46:10 van het begin af de **a.** vertelt
Pr 2:14; Jer 5:31; 17:11.
AFLOSSING, Job 14:14 totdat mijn **a.** komt
AFMAKEN, Jer 50:21, 27.
AFMATTEND, Pr 1:8 Alle dingen zijn **a.**
AFNEMEN, Ge 8:8 wateren **a.**
De 4:2 noch er iets van **a.**
Jes 60:20 noch zal uw maan **a.**
AFPERSER(S), Da 11:20 **a.** door koninkrijk
1Kor 6:10 noch **a.** Gods koninkrijk beërven
AFRANSELEN, Mt 21:35.
AFREKENING, Ro 9:28 Jehovah zal **a.** houden
AFSCHEID, Lu 9:61; Han 18:18; 2Kor 2:13.
AFSCHEIDEN, 2Kor 6:17.
AFSCHEREN, Re 16:19.
AFSCHEUREN, 1Kon 11:11-13.
Lu 5:36 dan de nieuwe lap **a.**
AFSCHIETEN, 1Sa 20:20; Ps 64:7.
AFSCHILDEREN, Ga 3:1 Jezus als aan paal **a.**
AFSCHRIJVER, Ezr 7:6; Ps 45:1; Jer 36:10.
AFSCHUW, Ro 12:9 **a.** van wat goddeloos is
Ge 27:46; Le 20:23; Nu 21:5; De 7:26; 1Kon 11:25;
Klg 1:17; Da 12:2; Ro 2:22.
AFSCHUWELIJK, Ez 7:19, 20.
AFSMEKEN, Ex 21:17; Es 4:8.
AFSNIJDEN, Ps 37:9 boosdoeners **a.** worden
Da 9:26 zal Messias worden **a.**
2Pe 2:9 dag van het oordeel om **a.** te worden
Ps 34:16; 37:38; Jes 56:5; Mi 5:9.
AFSNIJDING, Mt 25:46 eeuwige **a.**
AFSPRAAK, 1Sa 21:2 een **a.** gemaakt
Am 3:3 Zullen twee wandelen tenzij **a.**
AFSTAND DOEN, 1Jo 3:16 **a.** van zijn ziel
AFSTOMPING, Ro 11:25 een **a.** der zinnen
AFTEKENEN, Jes 44:13 hij **a.** het met roodkrijt
AFTREKKEN, Le 27:18 van geschatte waarde **a.**
AFVAL (de), Da 11:32; Han 21:21.
Jes 32:6 om te werken aan **a.**
2Th 2:3 tenzij eerst de **a.** komt
AFVAL (het), Jes 5:25 dode lichamen als **a.**
AFVALLIG, Job 34:30 geen **a.** mens regeert
Jer 17:13 Zij die **a.** worden van mij
Sp 1:32; Jes 10:6; Jer 3:12, 14.
AFVALLIGE(N), Job 13:16 zal geen **a.** komen
Job 17:8 windt zich op over de **a.**
Job 27:8 wat is de hoop van een **a.**
Ps 35:16; Sp 11:9; Jes 9:17; 33:14; 57:17.
AFVALLIGHEID, Jer 23:15 **a.** uitgegaan
AFVEGEN, Lu 10:11.
AFWENDEN, Sp 16:14 de wijze die haar **a.**
Jes 14:27 zijn hand, wie kan ze **a.?**
Jes 28:6 de strijd **a.** van de poort
Ro 11:26 goddeloze praktijken **a.**
AFWENTELEN, Joz 5:9 smaad van u **a.**
AFWEREN, Jes 47:11 onheil niet **a.**
AFWEZIG, Kol 2:5 **a.** in het vlees
1Kor 5:3; 2Kor 5:9; 10:1, 11; Fil 1:27.
AFWEZIGHEID, Fil 2:12 gedurende mijn **a.**
AFWIJKEN, Sp 22:6 zal hij er niet van **a.**
Ro 3:12 Allen zijn **a.,** waardeloos geworden
1Ti 6:21 sommigen van het geloof **a.**
2Ti 2:18 Dezen zijn van de waarheid **a.**
Job 23:11; 31:7; Ps 44:18; Sp 4:27; Han 1:25; 1Ti 1:6.
AFWIJZEN, Mr 6:26 wilde haar niet **a.**
Tit 2:12 goddeloosheid moeten **a.**
AFZETTEN, Le 19:13; Jer 22:17.
AFZETTER, Jer 22:3 uit de hand van de **a.**
AFZETTERIJ, Ps 62:10; Ez 22:29.
AFZONDEREN, Nu 8:14 de levieten **a.**
Ru 1:13 Zoudt gij u **a.** houden
Sp 18:1 Wie zich **a.,** eigen verlangen zoeken
1Kon 8:53; Ezr 10:11; Han 19:9; Ga 1:15.
AFZONDERLIJK, Ro 12:5; 1Kor 12:27.
AGABUS, Han 11:28; 21:10.
AHASVEROS, Es 1:1; 3:1; 8:1; 9:30; 10:3.
AHIA, 1Kon 12:15; 14:2; 1Kr 26:20.
AHITUB, 1Sa 14:3; 2Sa 8:17; 1Kr 9:11.
AI, Joz 7:2, 3; 8:1, 26, 28, 29; Jer 49:3.
AIR AANNEMEN, Jer 48:26; Da 8:4, 8.
AJALON, Joz 10:12; Re 12:12; 1Kr 6:69.
AKELDAMA, Han 1:19 **A.,** Bloedveld
AKKER, 1Kor 3:9 Gods **a.,** die wordt bebouwd
ALARMSIGNAAL, Jer 49:2; Am 1:14; 2:2; Ze 1:16.
ALEXANDER, Han 19:33; 1Ti 1:20; 2Ti 4:14.
ALFA, Opb 1:8; 21:6; 22:13.
ALFEÜS, Mt 10:3; Mr 3:18; Han 1:13.
ALKALI, Sp 25:20; Jer 2:22.
ALLEEN, Jes 2:11 Jehovah **a.** hoog verheven
Mt 14:13 plaats om **a.** te zijn
Ne 9:6; Mt 4:4; Jo 16:32.
ALLEN, 1Kor 9:19 vrij van **a.,** slaaf van **a.**
ALLERHEILIGSTE, Ex 26:33.
ALLERHOOGSTE, Ps 83:18 Jehovah, de **A.**
Ps 91:1 in de schuilplaats van de **A.**
Jes 14:14 zal mij op de **A.** doen gelijken
Da 4:17 mogen weten dat de **A.** Heerser is
Lu 1:32 de Zoon van de **A.** worden genoemd
Lu 6:35 gij zult zonen van de **A.** zijn
Han 7:48 woont de **A.** niet in huizen
Ps 82:6; Lu 1:76; Han 16:17.
ALLESOVERTREFFEND, 1Kor 12:31 **a.** weg
2Kor 4:17 heerlijkheid van **a.** gewicht
Ef 1:19 de **a.** grootheid van zijn kracht

ALMACHTIGE, Ge 17:1 Ik ben God de **A.**
Opb 16:14 oorlog van grote dag van God de **A.**
Ex 6:3; Job 8:3; Jes 13:6; Opb 1:8; 11:17.
ALSEM, Jer 23:15 doe hen **a.** eten
Opb 8:11 de naam van de ster luidt **A.**
De 29:18; Sp 5:4; Klg 3:15; Am 5:7; 6:12.
ALTAAR, Ge 8:20 Voorts bouwde Noach een **a.**
Le 17:11 het bloed op het **a.** gegeven
Han 17:23 een **a.**: Aan een onbekende God
Opb 6:9 zag ik onder het **a.** de zielen
Jes 56:7; Mt 23:18; Heb 7:13; 13:10.
ALTAREN, Ex 34:13.
Ez 6:4 uw **a.** moeten woest gelegd worden
ALTIJD, Le 25:23; Heb 10:12, 14.
Heb 7:3 blijft priester voor **a.**
ALTOOS, Jes 57:16; Am 1:11.
AMALEK, Ex 17:16; De 25:17; 1Sa 15:20.
AMARILSTEEN, Za 7:12 hart als een **a.**
AMASA, 2Sa 17:25; 20:10; 1Kon 2:5.
AMAZIA, 2Kon 12:21; 14:11, 18; 2Kr 25:27.
AMBACHT, Han 18:3; Opb 18:22.
AMBT, 2Kor 11:12.
Han 1:20 Iemand anders neme zijn **a.**
AMBTGENOTEN, Ezr 4:7, 9; 5:3, 6.
AMBTSGEWAAD, 2Kon 2:13 **a.** van Elia
1Kon 19:19; 2Kon 2:8; Za 13:4.
AMEN, 1Kor 14:16 **A.** zeggen op dankzegging
Opb 3:14 zegt de **A.**, de getrouwe getuige
De 27:15-26; 1Kr 16:36; 2Kor 1:20.
AMMON, Ze 2:9 **A.** als Gomorra
Ge 19:38; Re 10:6; 2Kr 20:1; Da 11:41.
AMNESTIE, Es 2:18 verleende **a.**
AMORIET(EN), Ge 10:16; 15:16; Joz 3:10.
AMPUTEREN, De 25:12 moet haar hand **a.**
AMRAM, Ex 6:18; Nu 26:58; 1Kr 6:3.
AMUSEMENT, Re 16:25 ons wat **a.** bieden
ANANIAS, Han 5:1, 5; 9:10; 22:12; 23:2.
ANDERE SCHAPEN, Joz 10:16 ik heb **a.**
ANDREAS, Mt 4:18; Jo 12:22; Han 1:13.
ANGEL(S), Ho 13:14 uw **a.**, o Dood?
1Kor 15:55 Dood, waar is uw **a.?**
ANGST, Ex 15:16 **a.** zal hen overvallen
1Sa 11:7 Nu viel de **a.** voor Jehovah op volk
2Kr 19:7 de **a.** voor Jehovah over u komen
De 28:66; Jes 12:2; 24:17; Jer 30:5.
ANGSTAANJAGING, Sp 3:25 bevreesd voor **a.**
ANGSTIGE SPANNING, Lu 12:29.
ANGSTWEKKEND, Da 2:31 aanblik was **a.**
Job 3:25; Ps 91:5; Jer 49:5.
ANGSTWEKKENDHEID, Jes 2:21.
ANKER, Heb 6:19 Deze hoop **a.** voor de ziel
ANNA, Lu 2:36 een profetes, **A.**
ANNALEN, Ezr 4:15 in het boek der **a.**
ANNAS, Lu 3:2; Jo 18:13, 24; Han 4:6.
ANTICHRIST(EN), 1Jo 2:18 nu vele **a.**
1Jo 2:22; 4:3; 2Jo 7.
ANTIPAS, Opb 2:13 **A.**, de getrouwe
ANTWOORD, Sp 18:13 **a.** geeft op zaak
Kol 4:6 hoe een **a.** te geven
ANTWOORDEN, Sp 1:28 ik zal niet **a.**
Sp 15:28 rechtvaardige mediteert om te **a.**
Jes 65:24 voordat zij roepen, ikzelf zal **a.**
Job 14:15; Jes 58:9; Jer 33:3.
APOLLYON, Opb 9:11 Grieks de naam **A.**
APOSTEL(EN), Mr 3:14; 1Kor 15:9.
Mt 10:2 namen van de twaalf **a.**:
1Kor 4:9 **a.**, als laatsten tentoongesteld
1Kor 12:28 in de gemeente: ten eerste **a.**
2Kor 11:13 zulke mensen zijn valse **a.**
2Kor 12:12 tekenen van een **a.** verricht
Ga 1:1 **a.**, noch vanwege mensen
Heb 3:1 **a.** en hogepriester — Jezus
Opb 21:14 daarop de twaalf namen van de **a.**
APOSTELSCHAP, Han 1:25; 1Kor 9:2; Ga 2:8.
APPELS, Sp 25:11 gouden **a.** in zilver
AQUILA, Han 18:2, 26; Ro 16:3; 2Ti 4:19.
ARABA, De 1:7 naburen in de **A.**
De 4:49; Jer 52:7; Ez 47:8; Za 14:10.
ARABIË, Ga 1:17; 4:25.
ARABIER(EN), 2Kr 9:14; Ne 2:19; Jer 3:2; 25:24;
Ez 27:21; Han 2:11.
ARAM, Ge 10:22; Nu 23:7; 1Kr 1:17.
ARAMEES, Ezr 4:7; Da 2:4.
ARARAT, Ge 8:4; 2Kon 19:37; Jer 51:27.
ARBEID, 1Kor 15:58 **a.** niet tevergeefs
2Kor 11:23 in moeizame **a.** overvloediger
Opb 14:13 rusten van hun moeizame **a.**
Jo 4:38; 1Kor 3:8; 1Th 2:9; 3:5; 2Th 3:8.
ARBEIDEN, Jo 4:38; 1Kor 15:10; 16:16.
AREND(EN), Jes 40:31 opvaren als **a.**
Ob 4; Mt 24:28; Opb 12:14.
ARENDSGEZICHT, Ez 10:14 vierde was **a.**
AREN LEZEN, Ru 2:8 niet op ander veld **a.**
AREOPAGUS, Han 17:19, 22, 34.
ARGELOZEN, Ro 16:18 verleiden de **a.**
ARGUMENTEN, Jes 41:21 Voert uw **a.** aan
Kol 2:4 niemand u met **a.** misleidt
ARGUMENTEREN, Job 13:3, 15; Mi 6:2; Mr 8:17.
Mr 8:16 gingen er onder elkaar over **a.**
ARGWAAN, Re 18:27 rustig en zonder **a.**
ARIMATHEA, Mt 27:57; Lu 23:51; Jo 19:38.
ARK, Ge 6:14 Maak voor u een **a.**
Ge 7:1 Ga in de **a.**, gij en gehele huisgezin
Ex 25:10 een **A.** van acaciahout maken
Joz 3:13 priesters die de **a.** dragen
1Pe 3:20 terwijl de **a.** werd gebouwd
Opb 11:19 **a.** in zijn tempelheiligdom gezien
ARM, 1Sa 2:7 Jehovah die **a.** maakt en rijk
Mr 12:43 **a.** weduwe er meer in heeft geworpen
2Kor 6:10 als **a.**, maar velen rijk makend
2Kor 8:9 ter wille van u **a.** geworden
Jak 2:5 God degenen die **a.** zijn uitgekozen
ARM(EN), Sp 31:17 zij geeft haar **a.** kracht
Jes 40:10 zijn **a.** zal heersen
Jes 52:10 Jehovah heeft zijn **a.** ontbloot
Jes 53:1 wat de **a.** van Jehovah betreft
2Kr 32:8; Ps 10:15; 44:3; Jo 12:38.
ARMAGEDDON (HAR–MAGEDON), Opb 16:16.
ARME(N), Ps 9:18 niet voor altijd **a.** vergeten
Ps 69:33 Jehovah luistert naar de **a.**
Lu 4:18 om de **a.** goed nieuws bekend te maken
Jo 12:8 **a.** hebt gij altijd bij u
Ex 23:6; 1Sa 2:8; Job 24:4; Ps 72:4; 107:41; 132:15;
Jes 14:30; 25:4; Jer 2:34; 5:28; Am 8:4; Mt 11:5.
ARMOEDE, Ge 45:11; Sp 6:11.
Sp 13:18 komt tot **a.** en oneer
Sp 30:8 noch **a.** noch rijkdom
2Kor 8:9 gij door zijn **a.** rijk zoudt worden
Opb 2:9 Ik ken uw verdrukking en **a.**
Sp 20:13; 24:34; 30:9; 2Kor 8:2.
ARMZALIG, Ga 4:9 **a.** elementaire dingen
ARNON, Nu 21:13; Re 11:26; Jes 16:2.
ARROGANT, Ps 101:5; Sp 28:25.
ARTAXERXES, Ezr 4:7, 23; Ne 2:1; 13:6.
ARTEMIS, Han 19:27, 34, 35.
ASA, 1Kon 15:9, 24; 2Kr 14:2; Jer 41:9.
ASAF, 1Kr 6:39; 16:5; 25:1; 2Kr 35:15.
ASDOD, Joz 11:22; 1Sa 5:1, 6; Ze 2:4.
ASER, Ge 30:13; De 33:24; Re 1:31.
ASIA, Han 19:10; 1Kor 16:19; Opb 1:4.
ASJ, Job 9:9 het sterrenbeeld **A.**
ASSYRIË, Ge 10:11 **A.** en de bouw van Ninevé
Jes 19:23 **A.** zal werkelijk in Egypte komen
2Kon 17:6; Jer 50:17; Mi 5:6; Za 10:10.
ASSYRIËR(S), Jes 14:25 de **A.** verbreken
Mi 5:5 **A.** onze woontorens betreedt
2Kon 19:35; Jes 10:5, 24; 31:8; Ez 31:3.
ASTAROTH, De 1:4; 1Kr 6:71.
ASTORETH, 1Kon 11:5, 33; 2Kon 23:13.
ASTROLOGEN, Mt 2:1 zie! **a.** kwamen
Da 2:27; 4:7; Mt 2:7, 16.
ASVORSTEN, Joz 13:3; Re 3:3; 16:5.
ATHALIA, 2Kon 8:26; 11:1; 2Kr 24:7.
AUGUSTUS, Han 25:21 beslissing van de **A.**
AUGUSTUS, AFDELING VAN, Han 27:1.
AULA, Han 19:9 **a.** van de school
AUTORITEIT(EN), Mt 28:18 Alle **a.** mij gegeven
Lu 4:6 Ik zal u al deze **a.** geven
Lu 12:5 **a.** heeft om in Gehenna te werpen
Jo 19:11 geen **a.** als die u niet verleend was
Ro 13:1 ziel onderworpen aan **a.**

Ro 13:2 Wie zich tegen de **a.** verzet
1Kor 7:4 de vrouw geen **a.** over haar lichaam
Ef 1:21 hoog boven elke regering en **a.**
Ef 2:2 heerser van de **a.** der lucht
Ef 6:12 onze strijd is tegen de **a.**
Kol 1:13 ons bevrijd van **a.** der duisternis
1Pe 3:22 **a.** en krachten aan hem onderworpen
Opb 17:12 ontvangen voor één uur **a.**
Mt 7:29; 20:25; 1Kor 15:24; Kol 2:15; Tit 3:1.

AVONDMAAL, 1Kor 11:20 **a.** des Heren
Lu 22:20; Jo 13:4; 1Kor 11:25.

AVONDMAALTIJD(EN), Lu 14:16; 1Kor 11:21.
Mt 23:6 voornaamste plaats bij **a.**
Mr 6:21 Herodes **a.** aanrechtte
Lu 14:12 Wanneer gij een **a.** aanrecht
Opb 19:9 Gelukkig die uitgenodigd tot **a.**
Opb 19:17 verzamelt u tot de **a.** van God

AZAZEL, Le 16:8, 10, 26.

AZIJN, Sp 10:26 Als **a.** voor de tanden

B

BAËL, 1Kon 18:21 is het **B.**, gaat hem volgen
2Kon 10:28 Zo verdelgde Jehu **B.** uit Israël
Ro 11:4 knie niet voor **B.** hebben gebogen
Re 2:13; 1Kon 16:31; 2Kon 10:18; Jer 7:9.

BAËL-PERAZIM, 2Sa 5:20; 1Kr 14:11.

BAËL VAN PEOR, Ps 106:28 verbinden aan **B.**
Nu 25:3; De 4:3; Ho 9:10.

BAËL-ZEBUB, 2Kon 1:2, 3, 6, 16.

BAAN, Joë 2:8 verbreken de **b.** niet

BAARD, 1Sa 21:13; Jer 41:5; Ez 5:1.

BABEL, Ge 10:10; 11:9.

BABYLON, Jer 51:6 Vlucht uit **B.**
Opb 17:5 **B.** de Grote, moeder van hoeren
Opb 18:2 **B.** de Grote is gevallen
Jes 21:9; Jer 25:12; Da 3:1.

BABY'S, Han 7:19; 1Pe 2:2.

BADEN, 2Kon 5:10 zevenmaal in Jordaan **b.**

BAGAGE, 1Sa 10:22; Ez 12:3, 7.

BAKASTRUIKEN, 2Sa 5:23; 1Kr 14:14.

BAKSTENEN, Ge 11:3; Ex 1:14; 5:7.

BALAK, Nu 22:2; Mi 6:5; Opb 2:14.

BALK, Lu 6:42 eerst **b.** uit eigen oog

BALLINGEN, Ezr 6:16; Jes 20:4; Am 1:5.

BALLINGSCHAP, 2Kon 18:11 Israël in **b.**
Jes 5:13; Jer 13:19; Ez 25:3.

BALSEMEN, Ge 50:2.

BAN, De 13:17; Ezr 10:8; Mi 4:13.

BAND(EN), Ps 2:3 wij hun **b.** verscheuren
Ez 20:37 in de **b.** van het verbond brengen
Da 4:15 **b.** van ijzer en van koper
Mr 7:35 de **b.** van zijn tong werd losgemaakt
Ef 4:3 verenigende **b.** van vrede
Kol 3:14 liefde volmaakte **b.** van eenheid
Ps 116:16; Jes 58:6; Jer 30:8; Na 1:13.

BANDELOOS, Sp 29:18.

BANEN, Jes 40:3 **B.** de weg van Jehovah!
Jes 57:14; 62:10; Mal 3:1.

BANG, De 9:19 **b.** wegens de grimmige toorn
Job 9:28 **b.** geworden voor al mijn smarten

BANIER(EN), Ps 20:5 onze **b.** opheffen
Hgl 2:4 zijn **b.** was liefde

BANKIERS, Mt 25:27 bij de **b.** deponeren

BANVLOEK, Ge 34:30 Gij hebt de **b.** gebracht
Joz 7:25 hebt gij de **b.** over ons gebracht?
Re 11:35 degene over wie ik de **b.** bracht
1Sa 14:29; 1Kon 18:18; Sp 11:17; 15:6, 27.

BARABBAS, Jo 18:40 **B.** was een rover

BARAK, Re 4:6, 8, 14; 5:1, 12; Heb 11:32.

BARBAREN, Ro 1:14 Zowel Grieken als **b.**

BARBIERSSCHEERMES, Ez 5:1 Als **b.** nemen

BAREN, Jak 1:15 **b.** de begeerte zonde
Jes 37:3; 66:9; Jo 16:21.

BAREND, Ps 48:6 als van een **b.** vrouw

BARENSNOOD, Opb 12:2 schreeuwt uit in **b.**

BARENSWEE(ËN), Ge 3:16; Ex 15:14.
Ps 51:5 met **b.** voortgebracht
Ga 4:19 om wie ik weer in **b.** ben
1Th 5:3 zoals **b.** over zwangere vrouw
Jes 13:8; 51:2; 54:1; Ga 4:27.

BARMHARTIG(EN), De 4:31 Jehovah **b.** God
Ne 9:17 gij zijt een God goedgunstig en **b.**
Jes 60:10 zal ik u stellig **b.** zijn
Mt 5:7 Gelukkig zijn de **b.**
Lu 6:36 Blijft **b.** worden, zoals Vader **b.** is
Heb 2:17 een **b.** en getrouw hogepriester
Jak 5:11 dat Jehovah zeer teder en **b.** is
2Kr 30:9; Ps 78:38; 86:15; Heb 8:12.

BARMHARTIGHEDEN, 2Sa 24:14; Jes 54:7.
1Kr 21:13 want zijn **b.** zijn zeer vele
Za 1:16 met **b.** tot Jeruzalem terugkeren
2Kor 1:3 de Vader der tedere **b.**

BARMHARTIGHEID, Ex 33:19; Ne 9:19, 27.
Sp 28:13 wie ze laat, zal **b.** worden betoond
Mt 9:13 Ik wil **b.** en geen slachtoffer
Ro 9:15 **b.** bewijzen aan wie ik **b.** bewijs
1Ti 1:13 Niettemin werd mij **b.** betoond
Jak 2:13 **B.** juicht in triomf over oordeel
Jak 3:17 vol van **b.** en goede vruchten
1Pe 2:10 degenen jegens wie **b.** is betoond

BARNABAS, Han 15:2; 1Kor 9:6; Ga 2:1.

BARRICADE, Na 2:5 **b.** opgesteld worden

BARRICADEREN, Job 38:8 wie de zee **geb.**

BARSABBAS, Han 1:23; 15:22.

BARSTEN, Mt 9:17; Lu 5:37.

BARTHOLOMEÜS, Mt 10:3; Han 1:13.

BARUCH, Ne 3:20; Jer 32:12; 43:6; 45:2.

BASAN, Ps 22:12 sterken van **B.**
Za 11:2 Jammert, gij statige bomen van **B.**
Ps 68:15; Jes 2:13; Am 4:1; Na 1:4.

BASIS, Ro 8:20 op **b.** van hoop
Fil 3:9 die van God komt op **b.** van geloof
Mt 24:5; Mr 9:39; Han 4:17; 5:28.

BATEN, Jes 44:10.

BATHSEBA, 2Sa 11:3; 12:24; 1Kon 1:11.

BDELLIUMHARS, Ge 2:12; Nu 11:7.

BEBOUWBAAR, Jer 4:3; Ho 10:12.

BEBOUWEN, Ge 2:5; 3:23; Za 13:5; 1Kor 3:9.
Heb 6:7 ten behoeve van wie hij **b.** wordt

BED(DEN), Mi 2:1 op hun **b.!**
Ps 36:4; Jes 57:2; Lu 8:16.

BEDAREN, Es 2:1; Ps 107:29.
Sp 15:18 brengt ruzie tot **b.**

BEDE(N), 1Sa 1:27; Es 5:6; 9:12.
Ps 20:5 Moge Jehovah al uw **b.** vervullen

BEDEKKEN, Le 17:13 bloed uitgieten en **b.**
Sp 17:9 overtreding **b.**, zoekt liefde
Mt 10:26 want er is niets **b.**

BEDELAAR, Lu 16:20 zekere **b.**, Lazarus

BEDENKEN, Mi 2:3; Na 1:11.
2Sa 14:14 hij heeft redenen **b.**
Sp 14:22 hen die het goede **b.**
Ro 8:6 **b.** van het vlees betekent de dood
Fil 4:8 blijft deze dingen **b.**

BEDERVEN, 1Kor 15:33 Slechte omgang **b.**

BEDIENAAR, Kol 1:23.

BEDIENAREN, 2Kor 3:3.

BEDIENING(EN), Han 20:24 **b.** voleindigen
Ro 11:13 verheerlijk ik mijn **b.**
1Kor 12:5 verscheidenheid van **b.**
2Kor 4:1 **b.** overeenkomstig barmhartigheid
2Kor 5:18 **b.** van de verzoening gegeven
2Kor 6:3 geen aanmerkingen op onze **b.**
Ef 4:12 voor het werk der **b.**
1Ti 1:12 mij aan een **b.** toe te wijzen
2Ti 4:5 volbreng uw **b.** ten volle
Han 21:19; Ro 12:7; 2Kor 8:4; 9:1; Kol 4:17.

BEDOELING(EN), Ex 32:12; Lu 1:51.
2Kor 2:11 niet onwetend van zijn **b.**
Heb 4:12 **b.** van het hart onderscheiden

BEDORVEN, Jer 49:7 Is hun wijsheid **b.?**

BEDREIGINGEN, Han 4:29 aandacht aan **b.**

BEDREVENHEID, Pr 2:21; 4:4.

BEDRIEGEN, Le 19:11 gij moogt niet **b.**
Jer 29:8; 37:9; Ob 3; Za 13:4; Ef 5:6.

BEDRIEGER(S), Ps 72:4 verbrijzele de **b.**
Ps 119:134 Verlos mij van elke **b.**
2Ti 3:13 **b.** van kwaad tot erger voortgaan
2Jo 7 vele **b.** tot de wereld uitgegaan
Mt 27:63; 2Kor 6:8; Tit 1:10.

BEDRIEGERIJ, Jer 8:5; 14:14.
BEDRIEGLIJK, Ps 24:4 **b.** een eed afgelegd
Sp 28:16 overvloedig in **b.** praktijken
Jer 7:4, 8 vertrouwen in **b.** woorden
Jer 15:18 Gij wordt mij als iets **b.**
Mal 3:5 degenen die **b.** handelen
Mt 13:22 **b.** kracht van de rijkdom
2Kor 11:13 zulke mensen zijn **b.** werkers
Ef 4:22 naar haar **b.** begeerten verdorven
Heb 3:13 verhard door de **b.** kracht der zonde
Le 6:3; 19:11; Ps 44:17; Jer 6:13; Mi 1:14.
BEDRIEGLIJKE LERINGEN, 2Pe 2:13.
BEDRIEGLIJKE TONG, Ze 3:13.
BEDRIEGLIJKE WEEGSCHAAL, Sp 11:1; 20:23.
BEDRIJF, Han 19:25.
BEDRIJVEN, Opb 18:3 koningen hoererij **b.**
BEDRINKEN, Ef 5:18 **B.** u niet aan wijn
BEDROEFD, 2Kor 7:9, 10.
Ps 38:6 De gehele dag heb ik **b.** rondgelopen
1Th 4:13 gij niet **b.** zijt gelijk de overigen
BEDROEVEN, Ef 4:30 **B.** heilige geest niet
BEDROEVEND, Heb 12:11 streng onderricht **b.**
1Pe 2:19 uithoudt onder **b.** dingen
BEDROG, Ps 5:6 **b.** door Jehovah verfoeid
Ps 34:13 Beveilig lippen voor spreken **b.**
Han 13:10 O gij mens vol van allerlei **b.**
Kol 2:8 filosofie en door ijdel **b.**
1Pe 2:1 Doet bijgevolg alle **b.** weg
1Pe 2:22 noch **b.** in zijn mond gevonden
Job 15:35; Ps 10:7; 32:2; 101:7; Sp 12:17; Jes 28:15; 53:9; Jer 9:6; Mt 27:64; Jo 1:47; Ro 3:13; 2Th 2:10.
BEDWANG, Sp 10:19 zijn lippen in **b.**
BEDWELMD, Ge 9:21; Hag 1:6.
BEDWELMENDE DRANK, Sp 31:6 Geeft **b.**
Le 10:9; Nu 6:3; Re 13:4; Ps 69:12; Sp 20:1; Jes 28:7.
BEDWINGEN, Jes 48:9.
1Sa 7:13 Filistijnen **b.**
BEËDIGDE VERKLARING, Ge 26:3; Ps 119:106.
De 7:8 omdat hij zich hield aan de **b.**
Ps 105:9 Abraham, en zijn **b.** aan Isaäk
BEELD(EN), De 27:15; Ps 78:58; Da 2:31; 3:18.
Ge 1:26 mens maken naar ons **b.**
Ex 20:4 Gij moogt u geen **b.** maken
Jes 42:8 noch mijn lof aan gehouwen **b.**
Mt 22:20 Wiens **b.** en opschrift is dit?
1Kor 15:49 zullen **b.** van hemelse dragen
Opb 14:9 wilde beest en zijn **b.** aanbidt
Opb 20:4 noch zijn **b.** hadden aanbeden
Mi 5:13; Hab 2:18; Ro 8:29; Kol 1:15.
BEËLZEBUB, Mt 10:25; 12:24; Mr 3:22.
BEEN(DEREN), Ps 34:20 behoedt al zijn **b.**
Sp 14:30 jaloezie is verrotting voor de **b.**
Jes 58:11 hij zal uw **b.** kracht geven
Jer 20:9 brandend vuur, opgesloten in mijn **b.**
Ez 37:1 de valleivlakte was vol **b.**
Jo 19:36 Geen **b.** van hem verbrijzeld
Job 10:11; Ps 22:14; Hab 3:16.
BEER, 1Sa 17:37; Jes 11:7.
BEËRVEN, Mt 19:29 eeuwig leven **b.**
Mt 25:34 **b.** koninkrijk dat voor u is bereid
Heb 6:12 door geloof en geduld beloften **b.**
Mt 5:5; 1Kor 15:50; 1Pe 3:9; Opb 21:7.
BEEST(EN), Ps 50:10 **b.** op duizend bergen
Da 7:3 vier reusachtige **b.** stegen op uit zee
Opb 19:20 merkteken van wilde **b.** ontvangen
Ps 49:12; Opb 13:17; 17:3.
BEGAAN, Joz 22:31; Jo 11:48; Han 5:38.
BEGEERLIJK, Ez 24:16 dat wat **b.** is
Da 11:38 heerlijkheid door **b.** dingen
Da 11:43 hij zal heersen over de **b.** dingen
Hag 2:7 **b.** dingen van alle natiën
BEGEERTE(N), Ge 3:16 sterke **b.** naar uw man
Ps 145:16 verzadigt **b.** van al wat leeft
Jo 8:44 wenst **b.** van uw vader te doen
Ro 7:7 van de **b.** niet hebben geweten
Ga 5:24 vlees met zijn hartstochten en **b.**
1Ti 6:9 vele zinneloze en schadelijke **b.**
2Ti 2:22 Ontvlied **b.** die aan jeugd eigen zijn
Tit 2:12 goddeloosheid en wereldse **b.** afwijzen
Jak 1:14 door eigen **b.** meegetrokken
2Pe 3:3 spotters die overeenkomstig eigen **b.**
1Jo 2:16 **b.** van het vlees en de **b.** der ogen
1Jo 2:17 wereld gaat voorbij en ook haar **b.**
Ge 4:7; Hgl 7:10; Ef 2:3; Jak 4:1; 2Pe 2:18.
BEGEREN, Ex 20:17 van uw naaste niet **b.**
Mi 2:2; Ro 7:7; 13:9; Jak 4:2.
BEGERIG, Ps 57:3; Sp 23:6; 24:1; Ez 36:3.
BEGERIGHEID, Kol 3:5 **b.**, welke afgoderij is
BEGEVEN, Ps 71:9 mijn kracht het **b.**
BEGIETEN, 1Kor 3:7 noch hij die **b.**
BEGIN, Ge 1:1 In het **b.** schiep God
Sp 8:22 Jehovah mij voortgebracht als het **b.**
Sp 9:10 vrees voor Jehovah **b.** van wijsheid
Kol 1:18 Hij is **b.**, eerstgeborene uit doden
1Jo 1:1 Dat wat van het **b.** af was
1Jo 2:7 oud gebod van **b.** af gehad
Opb 3:14 **b.** van de schepping door God:
Jes 46:10; Mt 24:8; Mr 10:6; 2Kor 8:6.
BEGINNEN, Job 17:10 moogt allen opnieuw **b.**
Mr 6:7 **b.** hen uit te zenden
2Kor 8:10 een jaar geleden niet alleen **b.**
Fil 1:6 hij die goed werk in u is **b.**
BEGINSEL(EN). Zie ELEMENTAIRE DINGEN, GEDRAGSREGEL, REGEL.
BEGINSELLOOS, Jes 32:5, 7 **b.** man
BEGINTOESTAND, Ez 36:11 meer dan in uw **b.**
BEGRAAFPLAATS, 2Kr 34:28; 35:24.
Jer 26:23 dode lichaam op **b.** wierp
BEGRAVEN, 2Kon 9:10 niemand die haar **b.**
Ez 39:11 Gog en heel zijn menigte **b.**
Lu 9:60 Laat de doden hun doden **b.**
Han 2:29 David zowel overleden als **b.**
Ro 6:4 met hem **b.** door onze doop
Ge 23:4; De 21:23; Ru 1:17; Ps 79:3; Jer 14:16; 16:4, 6; 19:11; Ez 39:13-15; 1Kor 15:4.
BEGRIJPEN, 1Sa 3:8; Ps 82:5; Jes 43:10.
Sp 28:5 die Jehovah zoeken, kunnen alles **b.**
Jes 6:9 Hoort, maar **b.** niet
Da 12:8 ik hoorde, maar ik kon het niet **b.**
Mt 13:14 geenszins de betekenis ervan **b.**
1Kor 14:9 gemakkelijk te **b.** woorden spreekt
BEGUNSTIGING(EN), Jak 2:1, 9.
Ex 23:3 in een geschil geen **b.**
BEHAGEN, Ps 40:8 In uw wil **b.** geschept
Jes 1:11 in uw slachtoffers heb ik geen **b.**
Jes 55:11 maar het zal doen waarin ik **b.** heb
Jer 9:24 in deze dingen schep ik **b.**
Ez 33:11 geen **b.** in dood van goddeloze
Jo 8:29 ik altijd dingen doe die hem **b.**
Ro 7:22 Naar de innerlijke mens schep ik **b.**
Ro 8:8 Daarom kunnen zij God niet **b.**
Ro 15:1 zwakheden dragen en niet onszelf **b.**
Ro 15:3 Christus heeft zichzelf niet **b.**
1Kor 12:18 leden in lichaam, zoals hem **b.**
1Kor 15:38 God geeft lichaam zoals hem **b.**
2Kor 12:10 Daarom heb ik **b.** in zwakheden
Ga 1:10 zoek ik mensen te **b.**?
1Th 2:4 spreken wij, niet om mensen te **b.**
1Th 4:1 wijze waarop gij God moet **b.**
Nu 14:8; 1Sa 15:22; Ps 22:8; Sp 21:1; Jes 53:10; 1Kor 10:33; Kol 1:27; 1Th 2:15; 2Th 1:11; 2:12; Heb 10:38.
BEHALEN, 1Kor 9:24 dat gij hem moogt **b.**
BEHALVE, Jes 45:5 **B.** mij is er geen God
BEHANDELING, Jes 3:11; Joë 3:4, 7; Ob 15.
2Kor 4:10 verduren de dodelijke **b.**
Kol 2:23 een strenge **b.** van het lichaam
BEHEER, 1Kor 9:17 een **b.** toevertrouwd
Lu 16:2; Ef 3:2; Kol 1:25.
BEHEERDER(S), Lu 12:42 de getrouwe **b.**
1Kor 4:1 **b.** van heilige geheimen Gods
Tit 1:7 als Gods **b.** vrij van beschuldiging
BEHEERSEN, Ps 119:133 niets schadelijks mij **b.**
Sp 16:32 hij die zijn geest **b.**
BEHOEDEN, Ps 34:20; 97:10; 121:3, 5.
Ps 39:1 Ik wil mijn wegen **b.**
Ps 145:20 Jehovah **b.** die hem liefhebben
Sp 2:8 de weg van zijn loyalen **b.**
Sp 13:3 Wie zijn mond **b.**, behoudt ziel
Fil 4:7 hart en geestelijke vermogens **b.**
1Ti 6:20 **b.** wat u is toevertrouwd
Ps 146:9; Sp 14:3; 2Ti 1:12; Ju 24.

BEHOEDZAAM, 1Sa 18:14 David **b.**
Ne 9:20 uw geest om hen **b.** te maken
1Sa 18:5, 30; 1Kon 2:3; 2Kon 18:7.
BEHOEFTIG(E), Ef 4:28 aan **b.** uitdelen
1Ti 5:5 weduwe **b.** achtergelaten
BEHOEVEN, Heb 7:27.
BEHOUDEN, Lu 17:33 zal ze in leven **b.**
1Kor 5:5 geest **b.** in dag des Heren
BEIJVEREN, 1Kor 14:1; 1Pe 3:13.
BEJAARD, Lu 1:18; Tit 2:3; Flm 9.
BEKEND, Mt 10:26 dat niet **b.** zal worden
De 32:17; Han 18:25; 19:15.
BEKENDEN, Ps 31:11 een schrik voor mijn **b.**
BEKENDMAKEN, Ex 9:16 naam te laten **b.**
Ps 19:1 hemelen heerlijkheid van God **b.**
Ro 10:15 goed nieuws over goede dingen **b.**
1Kor 9:16 wee mij indien ik niet zou **b.!**
1Pe 2:9 alom de voortreffelijkheden **b.**
Ps 79:13; 88:11; 96:3; 102:21; 119:13, 26; Lu 4:18;
Han 8:4; Heb 2:12.
BEKER, Ps 116:13 **b.** van grootse redding
Jer 25:15 Neem deze **b.** met de wijn der woede
Mt 10:42 kleinen slechts **b.** koud water
Lu 22:20 **b.** betekent nieuwe verbond
Lu 22:42 neem deze **b.** dan van mij weg
1Kor 10:21 niet **b.** Jehovah en **b.** demonen
Ge 44:12; Jes 51:17, 22; Jer 51:7; Mt 20:22; 1Kor 10:16.
BEKERING, Han 15:3 **b.** mensen uit natiën
BEKIJKEN, 1Kon 3:21; Jak 1:23.
BEKLAGEN, 1Kor 15:19 van alle meest te **b.**
BEKLEDEN, Kol 3:12 **B.** u met genegenheden
BEKLEMMING, De 28:53, 57; Jer 19:9.
2Kor 2:4 uit **b.** van hart heb ik geschreven
BEKLIMMEN, Sp 21:22 wijze heeft de stad **b.**
BEKOORLIJK, Sp 4:9; 5:19; Za 4:7.
BEKOORLIJKHEID, Sp 11:16.
BEKORING, Sp 3:22.
BEKRACHTIGD, Ga 3:15, 17 **b.** verbond
BEKWAAM, Sp 31:29 **b.** betoond
2Kor 2:16 wie is voldoende **b.**
2Kor 3:5 voldoende **b.** zijn, komt van God
2Ti 3:17 de mens Gods volkomen **b.** zij
Ex 18:21; Sp 12:4; 31:10; Da 4:18; 5:11, 15.
BEKWAAM BELEID, Sp 20:18; 24:6.
Sp 1:5 degene die **b.** verwerft
Sp 11:14 Wanneer er geen **b.** is
BEKWAAMHEDEN, 1Kor 12:28 **b.** om leiding
BEKWAAMHEID, Mt 25:15.
1Kor 1:5 in volledige **b.** om te spreken
BEKWAAM OM TE ONDERWIJZEN, 2Ti 2:2.
1Ti 3:2 opziener moet onberispelijk zijn, **b.**
2Ti 2:24 vriendelijk zijn jegens allen, **b.**
BEL, Jes 46:1; Jer 50:2; 51:44.
BELADEN, 2Ti 3:6 vrouwen **b.** met zonden
BELANG(EN), Jo 16:7; Fil 2:21; 1Th 2:15.
1Kor 13:5 [liefde] zoekt niet eigen **b.**
BELANGRIJKER, Fil 1:10 de **b.** dingen
BELANGSTELLING, Fil 2:4 persoonlijke **b.**
BELASTEREN, 2Sa 19:27.
BELASTING(EN), Nu 31:28 **b.** voor Jehovah
Mt 17:24 Betaalt uw leraar de **b.** niet?
Lu 23:2 verbiedt **b.** aan caesar te betalen
Ro 13:7 aan hem die vraagt om de **b.**, de **b.**
BELASTINGINNER(S), Mt 11:19 vriend van **b.**
Mt 21:32 **b.** en hoeren hebben hem geloofd
Mr 2:15 vele **b.** lagen met Jezus aan
Mr 2:16 Eet hij met **b.** en zondaars?
Lu 3:12 ook **b.** om gedoopt te worden
Lu 18:10 de een Farizeeër en de ander **b.**
Lu 18:11 dank u dat ik niet ben als **b.**
Mt 5:46; 18:17; 21:31; Lu 7:29; 15:1.
BELEDIGEND, Job 20:3 Een **b.** vermaning
BELEDIGING, Ps 4:2 voorwerp van **b.**
BELEID, Sp 12:5 het **b.** van de goddelozen
BELEIDVOL, Sp 10:19 handelt **b.**
Mt 7:24 **b.** man, die huis op rots bouwde
Mt 24:45 Wie is de getrouwe en **b.** slaaf
Mt 25:2 Vijf waren dwaas en vijf **b.**
Ro 11:25; 12:16 **b.** in uw eigen ogen
Ge 41:39; Jes 5:21; 29:14; 1Kor 4:10.
BELEMMERING, 2Th 2:7 als **b.** werkt
BELETTEN, Mr 9:38 getracht het hem te **b.**
BELIAL, 2Kor 6:15 tussen Christus en **B.?**
BELIJDEN. Zie ook ERKENNEN.
Le 5:5 **b.** in welk opzicht hij gezondigd heeft
Sp 28:13 maar wie ze **b.** en laat
Jak 5:16 **B.** elkaar uw zonden
1Jo 1:9 Indien wij zonden **b.**, is hij getrouw
Le 16:21; 26:40.
BELIJDENIS, Ezr 10:11 Nu dan, doet **b.**
Ne 1:6 **b.** betreffende zonden van Israël
Ps 32:5 **b.** van mijn overtredingen
Joz 7:19; 2Kr 30:22; Ne 9:2; Da 9:4.
BELOFTE(N), 2Kor 7:1 Daar wij **b.** hebben
Ga 3:29 erfgenamen met betrekking tot **b.**
Heb 6:12 geloof en geduld de **b.** beërven
Heb 8:6 bevestigd op betere **b.**
Heb 11:13, 39 vervulling **b.** niet verkregen
Han 2:39; Ro 4:13, 14; 9:4; Ga 3:16; 2Pe 3:13.
BELONEN, Ru 2:12 Jehovah uw handelwijze **b.**
BELONEND, Ps 13:6 op **b.** wijze bejegend
BELONER, Heb 11:6 hij de **b.** wordt
BELONING, Ge 15:1 Uw **b.** zal groot zijn
Ps 127:3 De vrucht van de buik is een **b.**
Mt 5:12 uw **b.** is groot in de hemelen
Kol 3:24 van Jehovah **b.** ontvangen
Heb 11:26 oog gericht op de **b.**
Mt 6:1, 2; 10:41; 1Kor 3:8; Heb 10:35.
BELOOFD, Han 2:33.
BELOVEN, De 26:18 zoals hij u heeft **b.**
Jon 2:9 Wat ik **b.** heb, wil ik betalen
Tit 1:2 eeuwige leven, dat God heeft **b.**
Heb 10:23 hij die **b.** heeft, is getrouw
Jak 1:12 kroon des levens, die Jehovah **b.**
Jak 2:5 **b.** aan hen die hem liefhebben?
De 23:23; 1Kon 8:56; Han 7:5; Ro 1:2; 4:21.
BELSAZAR, Da 5:1, 2, 9, 22, 29, 30.
BELTSAZAR, Da 1:7; 2:26; 4:19; 5:12.
BELUST, 1Ti 3:8 niet **b.** op oneerlijke winst
BEMERKEN, Han 4:13; 10:34.
Sp 31:18 **b.** dat haar koophandel goed is
BEMIDDELEN, Jes 53:12 ging hij **b.**
BEMINNEN, Pr 3:8.
BEMOEDIGEN, 1Th 2:11 vermanen en **b.**
BEMOEIEN, 1Th 4:11 met eigen zaken **b.**
1Pe 4:15 zich met andermans zaken **b.**
BENAUWDHEDEN, Ps 46:1 God te vinden in **b.**
BENAUWDHEID, 2Sa 22:7 In mijn **b.** aanroepen
Sp 11:8 rechtvaardige uit **b.** verlost
Sp 24:10 ontmoedigd op dag van **b.?**
Da 12:1 zal zich een tijd van **b.** voordoen
De 4:30; Sp 17:17; Jes 8:22; Klg 1:20; Ho 5:15; Ze 1:15;
Ro 2:9.
BENEN, Jo 19:33 braken zijn **b.** niet
BEN-HADAD, 1Kon 15:18; 20:1; 2Kon 8:7.
BENIJDEN, Ga 5:26 niet elkaar **b.**
BENJAMIN, Ge 35:18; Ps 68:27; Opb 7:8.
BEOEFENAARS VAN MAGIE, Jer 27:9.
Mi 5:12 geen **b.** zult gij nog langer hebben
BEOEFENAARS VAN WAT SCHADELIJK IS, Ps 14:4;
59:2; 92:7; 94:4; 125:5; Sp 10:29.
BEOEFENEN, Ro 2:1 dezelfde dingen **b.**
Ro 7:19 slechte dat ik niet wens, dat **b.** ik
Ro 9:11 noch iets goeds of verachtelijks **b.**
1Jo 1:6 **b.** wij de waarheid niet
1Jo 3:6 in eendracht blijft, **b.** geen zonde
Job 34:22; Ps 141:4; Mi 2:1; Ro 1:32; 2:2; 7:15;
2Kor 5:10; 1Ti 5:20; Heb 10:26.
BEPALEN, Ge 30:28 **B.** uw loon bij mij
Job 14:5 Indien zijn dagen zijn **b.**
Han 4:28 uw raad had **b.** dat zou geschieden
BEPERKING, Jes 53:8 Vanwege **b.** weggenomen
1Jo 4:18 vrees legt **b.** op
BEPLEISTEREN, Le 14:42, 48; Ez 13:14.
Ez 13:10 tevergeefs met witkalk **b.**
BEPLEITEN, Sp 22:23 Jehovah hun zaak **b.**
Jes 1:17 **b.** de zaak van de weduwe
Jer 30:13 niemand die uw zaak **b.**
BEPLOEGD, Sp 13:23 Het **b.** land
BEPROEFDE HOEDANIGHEID, Jak 1:3.
1Pe 1:7 opdat de **b.** van uw geloof
BEPROEFDE STEEN, Jes 28:16.

BEPROEVEN, 2Kor 13:5 Blijft **b.**
Jak 1:13 Ik word door God **b.**
1Th 2:4; Heb 11:37; 1Jo 4:1.
BEPROEVING(EN), Lu 8:13 in tijd van **b.**
Jak 1:12 de man die **b.** blijft verduren
1Pe 4:12 die over u komt als een **b.**
2Pe 2:9 weet mensen uit **b.** te bevrijden
Opb 3:10 u bewaren voor het uur der **b.**
Lu 22:28; Ga 4:14; Heb 11:36; Jak 1:2.
BERAADSLAAGD, Jes 14:24 zoals ik **b.** heb
BERAMEN, Ps 36:4; 94:20; Da 11:24.
Es 8:3 zijn snode plan dat hij **b.** had
Ef 4:14 het **b.** van dwaling
BEREIDEN, Ps 8:3 die gij hebt **b.**
Ps 37:23 schreden van man **b.**
Mt 21:16 kleine kinderen u lof **b.**
Mt 25:34 beërft het koninkrijk voor u **b.**
Jo 14:2 ik ga heen om een plaats te **b.**
Ro 9:23 tevoren heeft **b.** tot heerlijkheid
1Kor 2:9 in hart opgekomen wat God heeft **b.**
Heb 10:5 gij hebt mij een lichaam **b.**
Ps 78:20; Sp 30:25; Mt 11:10; 20:23; 25:41.
BEREIDHEID, 2Kor 8:11, 12.
BEREIDWILLIG, 1Pe 5:2 Weidt de kudde **b.**
BEREIDWILLIGHEID, 2Kor 9:2.
BEREIKEN, Ro 3:23 **b.** niet heerlijkheid Gods
Ro 9:31 Israël heeft wet niet **b.**
BEREKENEN, Lu 14:28; Han 19:19; Opb 13:18.
BEREKENINGEN, Sp 23:7.
BERG(EN), Ex 3:12 God dienen op deze **b.**
Re 5:5 De **b.** vloeiden weg van voor Jehovah
Ps 2:6 Op Sion, mijn heilige **b.**
Ps 46:2 al wankelen de **b.** en vallen ze in zee
Jes 2:2 bevestigd boven de top der **b.**
Jes 2:3 laten wij opgaan naar **b.** van Jehovah
Jes 11:9 generlei kwaad op mijn heilige **b.**
Jes 52:7 Hoe lieflijk zijn op de **b.** de voeten
Jer 16:16 zij zullen hen opjagen van elke **b.**
Da 2:45 uit de **b.** een steen gehouwen
Mi 1:4 de **b.** moeten onder hem smelten
Mt 4:8 nam de Duivel hem mee naar hoge **b.**
Mt 17:20 tot deze **b.** zeggen: Verplaats u
Mr 13:14 in Judea naar de **b.** vluchten
Lu 3:5 Elk ravijn opgevuld en elke **b.** geslecht
Opb 6:16 tot de **b.** zeggen: Valt op ons
Jes 40:12; 41:15; 65:25; Jer 51:25; Ez 35:8; Am 9:13; Hab 3:6.
BERGLAND SEÏR, Ge 36:8; 2Kr 20:10, 22; Ez 35:7, 15.
2Kr 20:23 tegen de bewoners van het **b.**
Ez 35:3 Zie, ik ben tegen u, o **b.**
BERG SINAÏ, Ex 19:20 Jehovah op **b.**
Ex 24:16 Jehovah's heerlijkheid verbleef op **b.**
Ex 31:18; Le 7:38; Ne 9:13; Han 7:30.
BERG SION, Ps 48:2 **b.**, stad van de grote Koning
Ps 125:1 **b.**, die niet wankelen kan
Jes 29:8 natiën die oorlog voeren tegen **b.**
Joë 2:32 op **b.** zullen de ontkomenen zijn
Ob 21 redders zullen de **b.** bestijgen
Heb 12:22 **b.** en een stad van de levende God
Opb 14:1 zie! het Lam stond op de **b.**
2Kon 19:31; Ps 78:68; Jes 8:18; Mi 4:7.
BERICHT(EN), Ex 23:1 geen onwaar **b.**
Sp 25:25 een goed **b.** uit een ver land
Da 11:44 **b.** die hem zullen ontstellen
Mt 24:6 horen van oorlogen en **b.**
2Kor 6:8 door slecht **b.** en goed **b.**
Nu 14:36; Job 28:22; Sp 15:30; Ez 7:26.
BERICHTEN, 1Th 1:9 Want zij blijven **b.**
1Jo 1:2 leggen getuigenis af en **b.** u
BERICHTGEVER, Jer 51:31.
BERISPEN, Lu 18:15; 2Ti 4:2.
BEROEMEN, Ps 34:2; 97:7; Sp 27:1; Jer 9:24.
BEROEP, Ge 46:33; 47:3.
BEROEPEN, ZICH (op caesar), Han 25:11; 28:19.
BEROEPSVOORZEGGERS, Le 19:31; 20:6; 2Kon 21:6; 23:24; Jes 19:3.
BEROERING, Ps 4:4 Raakt in **b.**
Ps 99:1 Laten de volken in **b.** zijn
Jes 13:13 zelfs de hemel in **b.** brengen
1Pe 3:14 raakt ook niet in **b.**
Ex 15:14; De 2:25; Joë 2:1, 10; Mt 21:10; Han 17:8.
BEROKKENEN, Ro 13:10 liefde **b.** geen kwaad
Fil 3:2 past op voor degenen die schade **b.**
BEROOFD(E), Jer 21:12.
1Ti 6:5 **b.** van de waarheid
BEROOID, Ps 102:17 gebed van hen die **b.** zijn
BEROUW, Mt 3:2 Hebt **b.**
Mt 3:8 vruchten die bij **b.** passen
Mt 12:41 **b.** op hetgeen Jona predikte
Lu 15:7 over één zondaar die **b.** heeft
Lu 15:7 negenennegentig geen **b.** nodig hebben
Han 3:19 Hebt **b.** en keert u om
Han 26:20 werken doen die bij **b.** passen
2Kor 7:10 **b.** dat tot redding leidt
Mt 3:11; 11:21; Lu 13:3; 16:30; 17:4; 24:47; Han 11:18; Ro 2:4; 2Kor 12:21; 2Ti 2:25; 2Pe 3:9; Opb 2:5, 21; 3:19; 16:9.
BEROVEN, Jes 38:10 **B.** van mijn jaren
Mal 3:8 Zal de mens God **b.**?
2Kor 11:8 Andere gemeenten heb ik **b.**
Ge 43:14; De 28:29; Re 9:25; Sp 22:23; Jes 49:21; Ro 2:22; 1Th 2:17.
BEROVING, Ps 35:12 **b.** voor mijn ziel
BERSEBA, Ge 21:31; 2Sa 24:15; Am 5:5.
BERUCHT, Ps 99:8 hun **b.** daden
Ps 141:4 in goddelooosheid **b.** daden bedrijven
Ez 23:10 zij werd **b.** bij de vrouwen
BESCHAAMD, Jes 54:4 gij niet **b.** worden
Za 13:4 profeten **b.** om visioen
Ps 25:3; 83:17; Jes 65:13; 1Kor 4:14; 2Th 3:14.
BESCHAMEN, 1Kor 1:27 om de wijzen te **b.**
BESCHEIDEN(EN), Sp 11:2 wijsheid is bij **b.**
Mi 6:8 **b.** te wandelen met uw God?
BESCHEIDENHEID, 1Ti 2:9 sieren met **b.**
BESCHERMEN, Ps 20:1; 59:1; 69:29.
BESCHERMEND, Sp 18:11 als een **b.** muur
BESCHERMING, Sp 18:10 ontvangt **b.**
Pr 7:12 wijsheid is tot **b.**
BESCHIETEN, Jer 50:14 Babylon. **B.** haar
BESCHIJNEN, Opb 21:23 zon noch maan **b.**
BESCHIKKEN, Jon 1:17 **b.** een grote vis
BESCHIMPEN, 1Kor 4:12 **b.**, wij zegenen
2Kon 2:23; Ez 22:5; Hab 1:10; 1Pe 2:23.
BESCHIMPER(S), 1Kor 5:11; 6:10.
BESCHIMPING, Ps 44:13; 79:4; Jer 20:8.
BESCHONKENE, Ps 107:27; Jes 19:14.
BESCHOUWEN, Ps 119:128 heb ik als juist **b.**
Sp 5:6 pad des levens **b.** zij niet
Sp 17:28 de dwaas zal als wijs **b.** worden
Ro 4:19 **b.** hij zijn eigen lichaam
Ro 6:11 **b.** uzelf werkelijk als dood
1Kor 4:1 Men **b.** ons aldus: als beheerders
2Kor 10:2 ons **b.** als wandelden wij in vlees
Fil 3:7 alles als verlies **b.**
2Th 1:10 op die dag met verbazing **b.**
Heb 3:1 **b.** de apostel en hogepriester
BESCHREVEN, Ex 31:18 **b.** door Gods vinger
BESCHULDIGER(S), Opb 12:10 **b.** van broeders
Han 23:30, 35; 25:16.
BESCHULDIGING, Ro 8:33 Wie zal **b.** inbrengen
1Ti 3:10 wanneer zij vrij van **b.** zijn
1Ti 5:19 Aanvaard geen **b.** tegen oudere man
Tit 1:7 opziener moet vrij van **b.** zijn
Mt 27:37; Jo 18:29; 1Kor 1:8; Kol 1:22.
BESCHUTTING, Job 24:8 omdat er geen **b.** is
BESEFFEN, Ge 3:7 **b.** dat zij naakt waren
BESLISSING(EN), Sp 16:10; Joë 3:14.
Ro 14:13 maar neemt liever deze **b.**
Opb 16:7 rechtvaardig zijn uw rechterlijke **b.**
Han 15:19; Ro 14:1; 1Kor 7:37; Jak 2:4.
BESLOTEN, Jes 10:22; Da 11:36.
2Kr 25:16 God **b.** u in het verderf te storten
Jes 28:22 een verdelging, iets waartoe **b.**
Da 9:26 waartoe **b.** is, is verwoestingen
2Kor 9:7 ieder doen zoals in zijn hart **b.**
1Ti 6:9 Zij die **b.** zijn rijk te worden
Han 16:4; 1Kor 2:2; Tit 3:12.
BESLOTEN KRING, Ga 2:2 in **b.**
BESLUIT, Mt 24:3 **b.** van samenstel
Mt 28:20 tot **b.** van samenstel van dingen
Han 27:42 rees bij de soldaten het **b.**
Heb 9:26 **b.** van samenstelsels van dingen
BESLUITELOOS, Jak 1:8 een **b.** man

BESLUITELOZEN, Jak 4:8.
BESMEREN, Jes 34:6 moet worden **b.** met vet
BESNEDENEN, Ro 3:30 **b.** rechtvaardig
BESNIJDEN, Lu 2:21 hij **b.** moest worden
Han 15:1 Indien gij u niet laat **b.**
BESNIJDENIS, 1Kor 7:19; Fil 3:3.
Ro 2:29 zijn **b.** is die van het hart
Ro 4:11 ontving een teken, namelijk de **b.**
Kol 2:11 een **b.**, verricht zonder handen
BESPIEDEN, Ga 2:4 om onze vrijheid te **b.**
BESPOEDIGEN, Jes 60:22 Ikzelf zal het **b.**
BESPOTTEN, 2Kr 30:10 **b.** hen
Lu 14:29 toeschouwers hem beginnen te **b.**
Ps 2:4; 59:8; Sp 3:34; 19:28.
BESPOTTERS, 1Ti 1:9 **b.** van al wat heilig is
BESPOTTING(EN), Heb 11:36 beproeving door **b.**
Ps 44:13; Ez 23:32; Ho 7:16.
BESPREKEN, Mr 9:10 **b.** onder elkaar
Lu 22:23 **b.** wie van hen het zou zijn
BESPRENKELEN, Heb 9:13, 19, 21; 1Pe 1:2.
BESPRENKELING, Mr 7:4; Heb 10:22; 12:24.
BESPROKEN, Heb 8:1 Van de **b.** dingen
BESTAAN, Ex 9:16 hiertoe u laten **b.**
Pr 1:10 wat tot **b.** is gekomen
Jes 66:22 nieuwe aarde voor aangezicht **b.**
Da 2:28 **b.** er een God in de hemel
Da 2:44 koninkrijk zal blijven **b.**
Da 3:29 aangezien er geen andere god **b.**
Fil 2:6 alhoewel hij in Gods gedaante **b.**
Kol 1:17 alle dingen gemaakt om te **b.**
Jak 3:9 naar Gods gelijkenis tot **b.** gekomen
Opb 4:11 vanwege uw wil **b.** ze
BESTAAND, Ro 13:1 de **b.** autoriteiten
BESTEK, Ez 43:11 zijn plattegronden en **b.**
BESTEMD, Sp 22:16 **b.** voor gebrek
Mi 6:9 roede en wie haar **b.** heeft
Kol 2:22 dingen tot vernietiging **b.**
1Th 5:9 God ons niet **b.** tot gramschap
Ju 4 door Schriften voor oordeel **b.**
BESTEMDE TIJD(EN), De 11:14 regen op **b.**
Ps 104:19 de maan gemaakt voor **b.**
Da 8:19 het is voor de **b.** van het einde
Hab 2:3 visioen is nog voor de **b.**
Han 17:26 hij heeft de **b.** verordend
Ro 5:6 Christus op de **b.** gestorven
1Pe 4:17 **b.** dat oordeel begint bij huis
Nu 9:2, 3; Da 11:27, 35; Lu 21:24; Ef 1:10; 1Ti 2:6; 6:15.
BESTEMMING, Da 12:13 opstaan tot uw **b.**
Mt 16:22 gij zult deze **b.** geenszins hebben
BESTENDIGE KENMERK, Da 8:11; 11:31; 12:11.
BESTIJGEN, Ps 24:3 Wie mag de berg **b.**
Ze 1:9 iedereen die het podium **b.**
BESTOOKT, 2Kor 4:8 in elk opzicht **b.**
BESTORMEN, Han 17:5 **b.** huis van Jason
BESTORMER, Job 9:13; 26:12.
BESTRAFFEN, Za 3:2 Jehovah **b.** u, Satan
Job 19:3; Jes 17:13; 54:9.
BESTRAFFING, 2Kor 2:6 **b.** door meerderheid
2Kor 10:6 gereed om **b.** toe te dienen
Ps 104:7; Sp 13:1; Pr 7:5; Jes 66:15.
BESTRIJDEN, Ps 109:3 mij **b.** zonder reden
Han 17:18 filosofen gingen hem **b.**
BESTRIJDING, Kol 2:23 **b.** van het vlees
BESTUREN, Job 37:12.
BESTUUR, 1Kr 26:30; Da 2:49.
Ef 1:10 aan de volledige grens een **b.** hebben
BESTUURDER(S), Mt 2:6; 10:18.
Da 3:2, 3 alle **b.** van de rechtsgebieden
1Kor 3:10 als een wijs **b.** van werken
BETALEN, De 23:21 niet talmen te **b.**
Ps 61:8 dag aan dag mijn geloften **b.**
Pr 5:4 aarzel niet die te **b.**
Jes 66:6 Jehovah het verdiende loon **b.**
Jon 2:9 Wat ik beloofd heb, wil ik **b.**
Ro 13:6 daarom **b.** gij ook belastingen
Ps 22:25; 50:14; 66:13; 76:11; 116:14.
BETALING, Ho 9:7 verschuldigde **b.**
BETAMELIJK, 1Kor 14:40; 1Th 4:12.
BETASTEN, 1Jo 1:1 wat onze handen hebben **b.**
BETE, Jo 13:26, 27, 30.
BETEKENEN, Han 2:12 Wat heeft dit te **b.?**
BETEKENIS, Mr 7:14; 8:21; Lu 8:10.
Ro 7:6 in een nieuwe **b.** slaven
BETER, Pr 2:24 niets **b.** dan dat hij eet
Jak 5:15 het gebed des geloofs zal **b.** maken
BETERE OPSTANDING, Heb 11:35.
BETHANIË, Mt 21:17; 26:6; Jo 1:28; 11:1.
BETHEL, Ge 28:19; 31:13; Re 4:5.
BETHFAGÉ, Mt 21:1 **B.** op de Olijfberg
BETHLEHEM, Mt 2:1 Jezus te **B.** geboren
Ge 35:19; Ru 2:4; Mi 5:2; Mt 2:5; Lu 2:4.
BETH-PEOR, De 3:29; 34:6; Joz 13:20.
BETHSAÏDA, Mt 11:21; Lu 9:10; Jo 1:44.
BETRACHTEN, Jes 56:1 **B.** gerechtigheid
BETRAPPEN, 2Sa 4:6 werden niet **b.**
BETREDEN, Joz 1:3; Sp 4:14; 23:10.
BETREFFEN, Heb 2:17 dingen die God **b.**
BETREKKING, MET, Ro 6:10 leeft **m.** tot God
Ro 11:28 **m.** tot Gods verkiezing
Ro 14:7 Niemand leeft alleen **m.** tot zichzelf
BETREKKINGEN, Flm 16.
BETROUWBAAR, Da 7:16.
Ps 19:7 De vermaning van Jehovah is **b.**
Ps 78:8 welks geest niet **b.** was jegens God
Da 2:45 de uitlegging ervan is **b.**
BEURS, Lu 10:4; 22:35, 36.
BEURZEN, Lu 12:33.
BEVALLIG, Ge 49:21 geeft **b.** woorden
BEVATTEN, Ps 139:6 Die kennis niet kan **b.**
BEVEILIGEN, Ps 25:21 oprechtheid mij **b.**
Ps 31:23 De getrouwen **b.** Jehovah
Ps 34:13 **B.** uw tong voor wat slecht is
Sp 4:23 **B.** uw hart, meer dan het andere
Sp 16:17 Wie zijn weg **b.**, behoudt zijn ziel
1Sa 30:23; Ps 40:11; Jes 27:3; 49:8.
BEVEL(EN), Ps 19:8 **b.** van Jehovah zijn recht
Jes 45:12 het heerleger **b.** gegeven
Ps 119:93, 110; Da 3:29; Han 1:4.
BEVELENDE ROEP, 1Th 4:16 met een **b.**
BEVEN, De 28:65; Re 7:3.
Jes 2:19 opstaat om de aarde te doen **b.**
Jes 66:5 gij die voor zijn woord **b.:**
Da 6:26 dienen te **b.** voor de God van Daniël
Mi 4:4 niemand die hen doet **b.**
Ze 3:13 er zal niemand zijn die hen doet **b.**
Fil 2:12 met vrees en **b.** redding bewerken
2Pe 2:10 **b.** niet voor heerlijken
BEVESTIGEN, 1Kr 9:22 door David **b.**
Ps 7:9 moogt gij de rechtvaardige **b.**
Ps 93:2 Uw troon is stevig **b.**
Jes 2:2 huis van Jehovah stevig **b.** worden
Ro 3:31 Integendeel, wij **b.** de wet
Heb 2:3 een zo grote redding voor ons **b.**
De 28:9; Ps 96:10; Jes 9:7; Mt 18:16.
BEVINDEN, Job 38:4 Waar **b.** gij u
BEVING, Job 4:14; Jer 30:5.
Ps 2:11 Dient Jehovah met **b.**
BEVLOEIEN, Pr 2:6; Ez 17:7; Joë 3:18.
BEVOLKING, Sp 14:28 in gebrek aan **b.**
BEVOORDELEN, 2Kor 12:17, 18.
BEVORDEREN, Ps 140:8 **B.** zijn snode plan niet
BEVREDIGEN, Job 38:39.
BEVREDIGEND, Le 10:19 **b.** in Jehovah's ogen?
BEVREDIGING, 1Ti 5:6 **b.** der zinnen
BEVREESD, Ge 3:10 ik was **b.**
Re 7:3 Wie is er **b.** en beeft?
Jes 51:12 **b.** voor een sterfelijk mens
Jer 1:8 Wees niet **b.**, want ik ben met u
Ps 112:7; Sp 3:25; Heb 13:6; Opb 2:10.
BEVRIJDEN, Sp 10:2 rechtvaárdigheid zal **b.**
Sp 14:25 waarachtige getuige **b.** zielen
Jer 1:19 ik ben met u, om u te **b.**
Lu 24:21 degene die Israël zou **b.**
1Th 1:10 die ons van komende gramschap **b.**
Heb 2:15 aan slavernij onderworpen, te **b.**
2Pe 2:9 weet Jehovah mensen te **b.**
Ex 3:8; Job 10:7; Ps 18:17; 33:19; 34:4, 19; Jes 50:2; Da 8:4; Han 12:11.
BEVRIJDER, 2Sa 14:6; Ps 7:2.
Jes 5:29 en er zal geen **b.** zijn
Han 7:35 hem heeft God als **b.** gezonden
Ro 11:26 De **b.** zal uit Sion komen

BEVRIJDING, Es 4:14.
1Sa 30:8 gij zult een **b.** bewerken
Lu 21:28 omdat uw **b.** nabij komt
Heb 9:12 eeuwige **b.** voor ons verworven
BEVRUCHTEN, Le 12:2; Job 21:10.
BEVUILD, Za 3:4 de **b.** kleren
BEWAKEN, Ga 3:23 **b.** onder de wet
BEWAKER, Es 2:3, 8, 15 **b.** der vrouwen
BEWAKING, Ne 13:14 huis van God en **b.** ervan
BEWANDELEN, 1Pe 4:4 niet langer weg **b.**
BEWAREN, Ps 79:11 **B.** de ten dode gedoemden
Jak 1:27 zichzelf onbevlekt van wereld **b.**
Ju 21 uzelf aldus **b.** in Gods liefde
Opb 16:15 zijn bovenklederen **b.**
BEWARING, 2Sa 20:3 in een huis van **b.**
BEWEEGREDEN, Job 11:12 goede **b.** krijgen
Ho 4:11 en wijn die goede **b.** wegnemen
Fil 1:17 niet met zuivere **b.**
BEWEGEN, Ge 1:2 werkzame kracht **b.**
Ge 1:21 elke levende ziel die zich **b.**
Za 14:4 de helft van de berg zal **b.** worden
2Kor 4:8 niet zo in nauw dat wij niet meer **b.**
BEWEGEND GEDIERTE, Ge 1:24; 8:17.
BEWEGING, UIT EIGEN, Jo 7:28; 8:28, 42.
BEWERINGEN, 1Ti 1:7 sterke **b.** doen
Tit 3:8 dat gij voortdurend krachtige **b.** doet
BEWERKEN, Fil 2:12 uw eigen redding **b.**
BEWERKER, VOORNAAMSTE, Han 3:15; Heb 2:10.
BEWIJS, 2Kor 2:9 **b.** van u te verkrijgen
Han 25:7; Fil 2:22; 2Th 1:5.
BEWIJZEN, 1Ti 1:16.
Lu 7:4 Hij is het waard dat gij hem gunst **b.**
BEWIJZEN (de), Han 1:3 **b.** dat hij levend was
BEWIJZEN TE ZIJN, Ex 3:14 Ik zal **b.**
BEWONDEREN, Ju 16 persoonlijkheden **b.**
BEWONDERING, Opb 13:3 wilde beest met **b.**
BEWONEN, Jes 13:20; Ez 12:20.
Jes 44:26 Ze zal **b.** worden
Jes 45:18 haar geformeerd om **b.** te worden
Jes 54:3 de verlaten steden **b.**
Jes 65:21 zij zullen huizen bouwen en **b.**
Ez 38:12 opnieuw **b.** plaatsen
BEWONER(S), Re 5:7; Jer 25:29; Ho 4:1.
Jes 24:5 land bezoedeld onder zijn **b.**
Jer 51:29 land van Babylon, zonder **b.**
BEWOONDE AARDE, Mt 24:14 nieuws op de **b.**
Lu 4:5 toonde hem alle koninkrijken van de **b.**
Han 17:6 **b.** ondersteboven gekeerd
Heb 2:5 de toekomende **b.** onderworpen
Opb 3:10 beproeving over de gehele **b.**
Opb 16:14 de koningen van de gehele **b.**
Han 17:31; Ro 10:18; Heb 1:6; Opb 12:9.
BEWOORDINGEN, 2Pe 2:11 beschimpende **b.**
BEWUST, Pr 9:5 doden zich van niets **b.**
Mt 5:3 **b.** zijn van geestelijke nood
1Kor 4:4 niet van **b.** dat iets tegen mij is
Ps 37:18; Pr 5:1; Ga 6:1.
BEWUSTZIJN, Heb 10:2 geen **b.** van zonden
BEZAAIEN, Ez 36:9.
BEZALEËL, Ex 31:2; 35:30; 36:1; 38:22.
BEZETEN(EN), DOOR DEMON(EN), Mt 15:22; Mr 1:32; Jo 10:21.
BEZIG, Mt 24:46 bij aankomst **b.** vindt!
BEZIGHEID, Pr 1:13 de rampspoedige **b.**
1Ti 5:13 leren zij zonder **b.** te zijn
Pr 2:23; 3:10; 4:8; 5:3.
BEZIGHOUDEN, 1Kon 18:27 zich met iets **b.**
Pr 5:20 omdat de ware God hem **b.**
BEZINKSEL, Ps 40:2 uit het slijk van het **b.**
BEZINNING, 1Kon 8:47; Lu 15:17.
Tit 2:4 vrouwen tot **b.** brengen
BEZIT, Ge 17:8 een **b.** tot onbepaalde tijd
De 14:2; 26:18 zijn volk, een speciaal **b.**
Re 11:24 iedereen uit zijn **b.** verdrijven
Job 21:23 volop in **b.** van nodige sterven
Jes 49:8 de bezittingen weer in **b.** nemen
Jes 57:13 mijn heilige berg in **b.** nemen
Ef 1:14 door losprijs van Gods eigen **b.**
1Th 4:4 een ieder in **b.** van zijn eigen vat
Heb 10:34 een beter en een blijvend **b.**
1Pe 2:9 een volk tot een speciaal **b.**
Ge 22:17; Ex 19:5; Nu 13:30; De 1:21; Ps 44:3; 69:35; Ez 36:12; Lu 15:13; Han 7:5, 45.
BEZITTEN, Ps 37:11 zachtmoedigen aarde **b.**
2Th 3:2 niet alle mensen **b.** geloof
BEZITTEND, 2Kor 6:10 niets en toch alles **b.**
BEZITTING(EN), Ps 2:8 aarde tot uw **b.**
Mt 25:14 zijn **b.** aan hen toevertrouwde
2Kor 20:11; Mt 19:21; Lu 14:33.
BEZOEDELD, Ezr 9:11; Jer 23:11.
BEZOEDELEN, Jer 3:1, 9; Mi 4:11.
Nu 35:33 want bloed, dát **b.** het land
Ps 106:38 land werd met bloedvergieting **b.**
Jes 24:5 land **b.** onder zijn bewoners
Ju 23 onderkleed door vlees **b.**
BEZOEKEN, Lu 1:78 zal ons een dageraad **b.**
Han 15:36 terugkeren en de broeders **b.**
BEZORGD, 1Sa 9:5 **b.** wordt over ons
Ps 38:18 ik werd **b.** vanwege mijn zonde
Mt 6:25 Weest niet langer **b.** voor uw ziel
Mt 10:19 niet **b.** over wat gij moet spreken
1Kor 7:32 is **b.** voor dingen van de Heer
Jer 17:8; Mt 6:34; Lu 10:41; Fil 4:6.
BEZORGDHEID, 1Sa 1:18 **b.** om eigen situatie
Sp 12:25 Angstige **b.** in het hart
Job 10:1; Ps 142:2; 1Pe 5:7.
BEZWAARD, 2Kor 5:4.
Lu 21:34 dat uw hart nooit **b.** wordt
BEZWEERDER(S), Jes 3:3; 19:3; Da 1:20; 2:2; 4:7; 5:7.
BEZWEREN, Joz 9:18.
BEZWERING, Nu 23:23.
BEZWIJKEN, Heb 12:5 Mijn zoon, **b.** niet
BEZWIJMEN, Am 8:13 maagden **b.**
BIDDEN, 2Kr 6:32 buitenlander **b.**
Jer 7:16 **b.** niet ten behoeve van dit volk
Mt 5:44 **b.** voor hen die u vervolgen
Mt 6:9 Gij dan moet aldus **b.**:
Mt 24:20 Blijft **b.** dat uw vlucht
Mt 26:41 **b.**, opdat gij niet in verzoeking
Mr 11:24 dingen waarom gij **b.** en vraagt
1Kon 8:48; 2Kr 7:14; Mt 6:5; Han 10:9; Ro 8:26; 1Kor 14:15; 1Th 5:17; Jak 5:16.
BIER. Zie TARWEBIER.
BIJDRAGE, Ro 15:26; 2Kor 9:13.
Ex 25:2 voor mij een **b.** inzamelen:
2Kr 31:10 de **b.** in het huis brengen
Ez 45:1 dient gij een **b.** aan te bieden
Ez 48:21 de heilige **b.** en het heiligdom
BIJEENBRENGEN, Jes 40:11 lammeren **b.**
Jes 56:8 Ik zal nog anderen tot hem **b.**
Jes 60:4 Zij zijn allen **b.**
Jer 23:3 ikzelf zal het overblijfsel **b.**
Mt 12:30 wie niet met mij **b.**, verstrooit
2Kon 10:18; Ps 102:22; 106:47; Jes 11:12; 43:9; 54:7; Mt 3:12; 22:10.
BIJEENBRENGER, Pr 1:1 De woorden van de **b.**
Pr 1:12; 7:27; 12:9, 10.
BIJEENGEKOMEN MENIGTEN, Ps 26:12.
BIJEENRAPEN, Han 28:3.
BIJEENROEPEN, Le 8:3; De 31:12.
BIJEENSCHAREN, Jer 49:14.
BIJEENVERGADEREN, Mt 24:31 uitverkorenen **b.**
BIJEENZAMELEN, Jer 25:33 noch **b.** worden
BIJEN, De 1:44; Re 14:8; Ps 118:12.
BIJL(EN), 1Kon 6:7; Lu 3:9.
De 19:5 met **b.** zijn naaste getroffen
Opb 20:4 met de **b.** ter dood gebracht
BIJLBLAD, 2Kon 6:5 **b.** viel in het water
BIJLEGGEN, Mt 5:25 Haast u een zaak **b.**
BIJSTAAN, Fil 4:3 blijf deze vrouwen **b.**
Heb 2:16 engelen niet **b.**, maar Abrahams zaad
BIJVOEGSELS, Ga 3:15 hecht er **b.** aan vast
BIJVROUW(EN), Re 19:25 **b.** misbruiken
1Kon 11:3 driehonderd **b.**
Ge 22:24; Ex 21:8; 2Sa 3:7; Es 2:14.
BIJZONDER, Ps 90:10 wegens **b.** kracht
BILDAD, Job 2:11; 8:1; 18:1; 25:1; 42:9.
BILEAM, Nu 22:28 ezelin zei tot **B.**:
Ju 11 op dwaalweg van **B.** begeven
Nu 22:5; 24:1; De 23:4; Mi 6:5; Opb 2:14.

BILLIJK, Da 11:6 een **b.** overeenkomst
Da 11:17 **b.** voorwaarden hem vergezellen
BINDEN, De 6:8 als een teken op uw hand **b.**
Joz 2:21 **b.** scharlaken koord aan het venster
Ps 149:8 om hun koningen te **b.**
Mt 13:30 Verzamelt het onkruid en **b.** het
Mt 16:19 in de hemelen **geb.**
Mt 23:4 Zij **b.** zware vrachten samen
1Kor 7:39 vrouw **geb.** al de tijd dat man leeft
Opb 20:2 **b.** hem voor duizend jaar
Ge 22:9; Joz 2:18; Ps 118:27; Sp 3:3; 6:21; 7:3;
Jer 51:63; Lu 13:16; Han 20:22; Ro 7:2.
BINNENDRINGEN, 2Kr 24:23 zij Juda **b.**
Ju 4 dat er mensen heimelijk zijn **b.**
BINNENGAAN, Jes 26:2 opdat natie er moge **b.**
Mt 25:21 vreugde van uw meester **b.**
Han 14:22 door verdrukkingen koninkrijk **b.**
Mt 19:17; Heb 4:6; 9:12, 24.
BINNENKAMER, Mt 6:6 ga in uw **b.**
BINNENKOMEN, Ro 5:12 zonde de wereld **b.**
BINNENSLUIPEN, Ga 2:4 **b.** om te bespieden
BINNENSTE, Ps 5:9 hun **b.** is onheil
Lu 11:39 uw **b.** is vol roof
BINNENSTE VERTREK, 1Kon 6:5; Ps 28:2.
BINNENSTORMEN, Joë 2:9 De stad **b.**
BISSCHOP. Zie OPZIENER(S).
BITTER(E), Ps 64:3 hun pijl, **b.** taal
Jes 33:7 vredeboden zullen **b.** wenen
Ez 27:30 zij zullen het **b.** uitschreeuwen
Hab 1:6 Chaldeeën, de **b.** natie
Mt 26:75 ging naar buiten en weende **b.**
Kol 3:19 weest niet **b.** toornig op haar
Jak 3:11 het zoete en het **b.** opborrelen?
Ex 1:14; 12:8; Job 13:26; Jes 5:20; 24:9.
BITTERHEID, Job 10:1 de **b.** van mijn ziel!
2Sa 2:26; Sp 14:10; Jes 38:15; Ef 4:31.
BLADEREN, Opb 22:2 **b.** waren tot genezing
BLAFFEN, Ps 59:6 blijven **b.** als een hond
BLAREN, Ex 9:9 op mens en dier **b.**
BLAZEN, Jo 20:22 **b.** hij op hen
BLEEK, Jes 29:22 gezicht **b.** worden
BLIJ, Ps 149:2 **b.** zijn in hun Koning
Jes 35:1 woestijnvlakte zal **b.** zijn
Jes 65:18 weest **b.** voor eeuwig
1Kr 16:31; Ps 13:5; 35:9; 113:9; 118:24; Jes 25:9; 49:13;
61:10; Joë 2:23.
BLIJDSCHAP, Ps 45:15; Joë 1:16.
Jes 35:2 blij zijn met **b.** en vreugdegeroep
Jes 65:18 Jeruzalem tot reden voor **b.**
BLIJMOEDIG, 2Kor 9:7 **b.** gever lief
Fil 2:19 opdat ik een **b.** ziel moge zijn
BLIJVEN, Ge 24:55; Jo 15:4; Han 8:13.
De 21:23 niet hele nacht aan paal **b.** hangen
Ru 1:18 zij erbij **b.** met haar mee te gaan
Jo 3:36 gramschap Gods **b.** op hem
Jo 6:27 voedsel dat **b.** voor het eeuwige leven
Jo 8:31 Indien gij in mijn woord **b.**
1Kor 3:14 Indien iemands werk **b.**
1Ti 4:16 **B.** bij deze dingen
1Jo 2:17 wie de wil van God doet, **b.**
1Kor 7:20; 13:13; Ef 6:3; 2Jo 9.
BLIJVENDE GOD, 1Pe 1:23 woord van de **b.**
BLIKSEM, Job 37:3; Lu 10:18.
Mt 24:27 **b.** komt uit oostelijke streken
BLIKSEMFLITSEN, Ex 20:18.
BLIKSEMSCHICHTEN, Na 2:4.
BLIKSEMSTRALEN, Job 38:35 **b.** uitzenden
Ps 97:4; Opb 4:5; 8:5; 11:19.
BLIND, Jes 42:7; Mt 23:24.
Jes 56:10 Zijn wachters zijn **b.**
Mt 15:14 Zij zijn **b.** gidsen
BLINDE(N), De 28:29; Ps 146:8.
Jes 35:5 zullen ogen der **b.** geopend worden
BLINDHEID, Ge 19:11; 2Kon 6:18.
BLOED, Ge 9:4 met zijn ziel — zijn **b.**
Le 7:26 gij moogt in het geheel geen **b.** eten
Le 17:11 de ziel van het vlees is in het **b.**
Le 17:13 het **b.** uitgieten en met stof bedekken
Le 17:14 **b.** van geen enkele soort vlees eten
Nu 35:33 **b.**, dát bezoedelt het land
1Kr 11:19 Zou ik **b.** van deze mannen drinken
Sp 6:17 handen die onschuldig **b.** vergieten
Ez 3:18 zijn **b.** van uw hand terugeisen
Mt 23:35 rechtvaardige **B.** op aarde vergoten
Mt 26:28 dit betekent mijn **b.** van verbond
Mt 27:25 Zijn **b.** kome over ons
Jo 6:54 mijn **b.** drinkt, heeft eeuwig leven
Han 15:20, 29 onthouden van **b.**
Han 20:28 gemeente met **b.** van Zoon gekocht
1Kor 15:50 vlees en **b.** koninkrijk niet beërven
Heb 9:22 geen **b.** vergoten, geen vergeving
1Jo 1:7 **b.** van Jezus reinigt van zonde
Opb 7:14 gewaden wit gemaakt in **b.** van Lam
Opb 18:24 in haar **b.** gevonden van heiligen
Ge 4:10; Heb 9:20; Opb 14:20.
BLOEDDORSTIG, Sp 29:10 **B.** mannen
BLOEDSCHULD, Ps 55:23; 59:2.
BLOEDSPOREN, Jer 2:34 **b.** gevonden
BLOEDVERGIETEN, Ps 5:6; Mi 3:10.
BLOEDVERWANTEN, Lu 14:12; Han 10:24.
BLOEDWREKER, Nu 35:12, 21; De 19:6; Joz 20:9.
BLOEDZUIGERS, Sp 30:15 **b.** hebben dochters
BLOEI DES LEVENS, Pr 11:10 **b.** ijdelheid
BLOEIEN, Jes 35:1 woestijnvlakte zal **b.**
BLOEM, 1Kor 7:36 **b.** der jeugd gepasseerd
BLOESEM(S), Ex 37:17; Jes 5:24; 27:6.
BLOK, Han 4:26 als één **b.** tegen Jehovah
BLOOTLEGGEN, Sp 11:13 gesprekken **b.**
BLOOTSTELLEN, 1Kon 8:31 hem aan de vloek **b.**
Heb 6:6 aan schande **b.**
Heb 10:33 aan smaadheden **b.**
BLUSSEN, 2Kon 22:17 woede niet worden **geb.**
Ef 6:16 projectielen van de goddeloze **b.**
Jes 1:31; 34:10; Jer 21:12.
BOANERGES, Mr 3:17 bijnaam **B.**
BOAZ, Ru 2:1; 4:9, 13; 1Kon 7:21; Mt 1:5.
BOCHTEN, Lu 3:5 **b.** rechte wegen worden
BODE(N), 2Kon 9:18; Jes 14:32.
Joz 6:17 de **b.** verborgen gehouden
BOEIEN, Han 20:23; 26:31; Fil 1:13; Heb 11:36.
Jes 58:6 **b.** der goddeloosheid los te maken
BOEK(EN), Pr 12:12 maken van veel **b.**
Jes 29:11 woorden van **b.** dat is verzegeld
Jes 34:16 Zoekt zelf in het **b.** van Jehovah
Da 7:10 er waren **b.** die geopend werden
Da 9:2 onderscheidde aan de hand van de **b.**
Da 12:4 verzegel **b.**, tot tijd van het einde
Heb 9:19 besprenkelde het **b.** en het volk
Ex 17:14; Mr 12:26; Han 19:19.
BOEKROL(LEN). Zie ook ROL.
Za 5:1 en zie! een vliegende **b.**
Lu 4:17 **b.** van de profeet Jesaja
2Ti 4:13 breng de mantel en de **b.**
Opb 17:8 hun namen niet op de **b.** des levens
Opb 21:27 **b.** des levens van het Lam
Ezr 6:2; Jes 34:4; Jer 36:2; Ez 2:9; Ga 3:10; Heb 10:7;
Opb 5:5; 20:12.
BOËR, 2Ti 2:6 **b.** eerste die vruchten gebruikt
Jak 5:7 De **b.** wacht de vrucht van aarde af
BOETE, 2Kon 23:33; Sp 17:26.
Sp 21:11 de spotter een **b.** op te leggen
BOETSEERDER, Ro 9:20 soms tot **b.** zeggen:
BOEZEM, Jo 13:23 Aan Jezus' **b.** lag
BOEZEMPOSITIE, Lu 16:22; Jo 1:18.
BOK(KEN), Ez 34:17 richt tussen rammen en **b.**
Mt 25:32 schapen van **b.** scheidt
Heb 9:12 niet met het bloed van **b.**
Le 9:15; 16:7, 22, 27; Heb 10:4.
BOK (voor Azazel), Le 16:10, 26.
BOKKIG, Za 10:3 de **b.** leiders
BOLWERK, Ps 91:4 Zijn waarachtigheid een **b.**
BOMEN, Jes 55:12; Opb 7:3.
Re 9:8 gingen **b.** heen om koning te zalven
Jes 61:3 grote **b.** der rechtvaardigheid
Ez 47:7 **b.**, aan deze zijde en aan gene zijde
BOMEN DES LEVENS, Opb 22:2, 19.
BONDGENOOT, Ps 94:20 **b.** zijn van u
BONDGENOTEN, Ge 14:3, 13.
BONTGEKLEURD, Za 6:3 **b.** paarden
BOODSCHAP, 1 Jo 1:5; 3:11.
BOODSCHAPPER(S), Sp 13:17; 17:11.
Ez 17:15 door **b.** naar Egypte te zenden

Mal 3:1 Ik zend mijn **b.**
Mt 11:10 zend mijn **b.** voor uw aangezicht
BOOG, Ps 46:9; Opb 6:2.
Ho 2:18 de **b.** zal ik uit het land verbreken
BOOGSCHOT, Ge 21:16 afstand van een **b.**
BOOM, Ps 37:35; Ez 17:24; Lu 6:43.
Ge 2:9, 17 **b.** der kennis van goed en kwaad
Job 14:7 voor een **b.** bestaat er nog hoop
Ps 1:3 als een **b.,** geplant aan waterstromen
Pr 11:3 waar **b.** valt, daar zal hij zijn
Jes 65:22 als dagen van **b.** dagen van volk
Da 4:14 Hakt de **b.** om en kapt zijn takken
Mt 3:10 **b.** die geen vruchten voortbrengt
Mt 7:18 goede **b.** geen waardeloze vruchten
BOOM DES LEVENS, Sp 3:18 Ze is een **b.**
Opb 2:7 geven te eten van de **b.**
Ge 2:9; 3:22; Sp 11:30.
BOOSDOENER(S), Ps 37:9 **b.** afgesneden
Jer 23:14 de handen der **b.** gesterkt
1Pe 2:12 ten nadele van u spreken als over **b.**
1Pe 4:15 Laat niemand van u lijden als **b.**
Ps 22:16; 37:1; 119:115; Jer 20:13.
BOOT, Mt 4:22 Terstond verlieten zij de **b.**
BORDUURDERSWERK, Ex 26:1.
BORG, Sp 6:1 indien gij u **b.** hebt gesteld
Sp 11:15 slecht vergaan wanneer **b.** gesteld
Ge 43:9; Sp 17:18; 27:13; 2Kor 1:18.
BORST(EN), Lu 23:48; Jo 13:25.
Sp 5:19 haar **b.** u vreugdedronken maken
Lu 18:13 sloeg zich voortdurend op de **b.**
BORSTBANDEN, Jer 2:32 een bruid haar **b.**
BORSTHARNAS, Ef 6:14; 1Th 5:8.
BORSTSTUK, Ex 28:15 **b.** der rechtspraak
Ex 25:7; 28:29; Le 8:8.
BOTEN, Jak 3:4; Opb 18:19.
BOTSING, Da 11:40 koning met hem in **b.**
BOUWEN, Ps 127:1 Als Jehovah huis niet **b.**
Jes 65:22 niet **b.** en iemand anders bewonen
Jer 1:10 om uit te rukken en te **b.**
Mi 3:10 Sion **b.** met daden van bloedvergieten
Mt 7:24 zijn huis op de rots **b.**
Mt 16:18 op deze rots mijn gemeente **b.**
Lu 17:28 zij plantten, zij **b.**
Jo 2:20 tempel in zesenveertig jaar **geb.**
1Kor 3:10 toezien hoe hij daarop **b.**
Heb 3:4 die alle dingen heeft **geb.,** is God
1Kon 6:2, 38; 1Kr 28:6; Ezr 4:4; Pr 3:3; Han 7:49;
1Kor 3:14; Heb 3:3.
BOUWER, Heb 11:10 God de **b.** is
BOUWLIEDEN, Mt 21:42; Han 4:11; 1Pe 2:7.
BOUWPLAN, 1Kr 28:11, 12, 19.
BOUWSEL, Am 9:6 zijn **b.** boven de aarde
BOVEN, 2Kor 4:7 kracht die te **b.** gaat
Fil 3:14 prijs van de roeping naar **b.**
BOVEN ALLEN, Ro 9:5 God, die **b.** is
BOVENKLEDEREN, Mt 27:35 verdeelden **b.**
Opb 16:15 wakker blijft en **b.** bewaart
Mt 17:2; 21:8; Jak 5:2; 1Pe 3:3; Opb 3:18.
BOVENKLEED, Mt 9:16 lap op oud **b.**
Mt 5:40; 24:18; Jo 19:2; Heb 1:12.
BOVENMATIG, 2Ti 4:15 woorden **b.** weerstaan
BOVENNATUURLIJK, Lu 1:22; 24:23; 2Kor 12:1.
BOVENVERTREK, Han 1:13; 9:37; 20:8.
BOZE SLAAF, Mt 24:48.
BRAAK, Ex 23:11 [land] **b.** laten liggen
BRAKEN, Jer 25:27 wordt dronken en **b.**
BRAND, Ex 3:2 stond doornbos in **b.**
1Pe 4:12 niet vreemd kijken over **b.** onder u
BRANDEN, De 4:11 de berg **b.** van vuur
Ez 39:9 vuren **b.** met wapentuig
1Kor 7:9 beter trouwen dan **b.** van
BRANDEND, Jer 20:9 **b.** vuur in beenderen
Da 3:17 Uit de **b.** vuuroven verlossen
Lu 12:35 Houdt uw lampen **b.**
BRANDINGEN, Jon 2:3 uw **b.** en uw golven
BRANDMERKEN, Ga 6:17 op mijn lichaam de **b.**
BRANDOFFER(S), Ge 8:20; Le 16:24; 1Sa 15:22;
Ps 51:16; Jer 19:5.
Ps 40:6 **B.** hebt gij niet gevraagd
BRANDSTOF, Ez 15:4 In het vuur tot **b.**
BRASSERIJ(EN), Am 6:7 **b.** moet verdwijnen
Ro 13:13; Ga 5:21; 1Pe 4:3.
BREDE STRATEN, Mt 12:19; Han 5:15.
BREEDTE, Ef 3:18; Opb 20:9; 21:16.
BREKEN, 1Kor 10:16 brood dat wij **b.**
BREKEN MET, 2Ti 2:19 **b.** onrechtvaardigheid
BRENGEN, Ps 56:12.
De 32:41 vergelding **b.** over hen die mij haten
Heb 6:6 wederom tot berouw te **b.**
Heb 10:12 één slachtoffer voor zonden **geb.**
BRENGEN, IN HET NAUW, Nu 25:17.
BRENGEN, IN ORDE, Jes 21:5 tafel **i.**
1Kor 11:34 overige zaken **i.**
BRENGEN, TEN UITVOER, Jer 33:14 woord **t.**
BRENGEN, TER DOOD, Lu 21:16.
BRENGEN, TOT STAND, Nu 23:23; Ro 10:3.
BRENGER VAN NIEUWS, 1Sa 4:17; 2Sa 18:26.
BRES(SEN), Ps 106:23; Jes 22:9; Ez 13:5; 22:30.
Re 21:15 Jehovah een **b.** gemaakt in Israël
BREUK, Le 24:20 **B.** voor **b.**
Jer 6:14 zij trachten de **b.** te genezen
Jer 30:12 Er is geen genezing voor uw **b.**
BRIEF, Ezr 4:7; 7:11; Jer 29:29; Han 23:25.
BRIES, Han 2:2 gedruis als van een **b.**
BRIEVEN, 2Kon 19:14 nam de **b.** en las
BRODEN, Mt 16:12; Lu 9:13.
BRODEN DER VOORZETTING, Mt 12:4.
BROEDER(S), BROER(S), Ge 4:9 uw **b.** Abel?
Ne 4:14 strijdt voor uw **b.**
Ps 49:7 Niet één kan een **b.** loskopen
Ps 133:1 als **b.** in eenheid te zamen wonen!
Sp 18:24 vriend die aanhankelijker is dan **b.**
Sp 27:10 dan een **b.** die ver weg is
Jer 31:34 niet meer zijn **b.** leren
Hag 2:22 ieder door het zwaard van zijn **b.**
Mt 23:8 terwijl gij allen **b.** zijt
Mr 13:12 de ene **b.** de andere overleveren
1Pe 5:9 de gehele gemeenschap van uw **b.**
Opb 12:10 beschuldiger van onze **b.**
Ge 43:3; Ez 38:21; Mt 5:22; 12:49, 50; 18:15; 25:40;
Han 15:36; Heb 2:11.
BROEDERLIJKE LIEFDE, Ro 12:10; Heb 13:1.
BROEDERSCHAP, Za 11:14 **b.** verbreken
BROKKEN, Mt 14:20; 15:37.
BROKSTUKKEN, Am 6:11 kleine huis tot **b.**
BRON(NEN), Ps 36:9 bij u is de **b.** van het leven
Sp 10:11 rechtvaardige is een **b.** van leven
Sp 14:27 vrees voor Jehovah **b.** van leven
Jes 12:3 de **b.** der redding
Jer 2:13 **b.** van levend water verlaten
Jo 4:14 in hem een **b.** van water worden
2Pe 2:17 Dezen zijn **b.** zonder water
Opb 7:17 naar **b.** van wateren des levens leiden
Ge 7:11; 49:22; Sp 13:14; Jak 3:11.
BROOD, Am 8:11 geen honger naar **b.**
Mt 4:4 niet van **b.** alleen leven
Jo 6:35 Ik ben het **b.** des levens
1Kor 10:17 één **b.,** allen deel aan dat ene **b.**
1Kor 11:26 zo dikwijls gij dit **b.** eet
Ge 3:19; Ps 37:25; Jes 55:2; Mt 6:11; 26:26.
BROOS, Da 2:42 koninkrijk deels **b.**
BRUID, Opb 21:2 **b.** voor haar man versierd
Jes 61:10; 62:5; Jo 3:29; Opb 18:23.
BRUIDEGOM, Jes 62:5 vreugde van een **b.**
Mt 25:1 de **b.** tegemoet gingen
Jer 33:11; Mt 9:15; 25:5, 6, 10; Jo 3:29.
BRUIDSPRIJS, Ge 34:12; 1Sa 18:25.
BRUIDSVERTREK, Ps 19:5; Joë 2:16.
BRUILOFT, Opb 19:9 **b.** van het Lam
BRUILOFTSFEEST, Mt 22:2; Jo 2:1.
BRULLEN, Jer 51:38; Joë 3:16; Am 1:2.
Jer 25:30 Van omhoog zal Jehovah zelf **b.**
BRULLEND, Ps 22:13; Ez 22:25; Ze 3:3.
1Pe 5:8 Duivel gaat rond als een **b.** leeuw
BRUTAAL, Sp 21:29 goddeloze **b.** gezicht gezet
BUIDEL, 1Sa 25:29 gewikkeld in **b.** des levens
Job 14:17 Verzegeld in een **b.**
Job 28:18 **b.** met wijsheid is meer waard
BUIGEN, Ex 20:5 u voor die niet **b.**
De 16:19 Gij moogt het recht niet **b.**
2Kr 7:3 zij **b.** zich diep ter aarde

Sp 17:23 om paden van het recht te **b.**
Ef 3:14 **b.** mijn knieën voor de Vader
Fil 2:10 elke knie zich **b.**
Ex 23:2; 1Sa 8:3; Job 34:12.
BUIK, Job 1:21 Naakt uit **b.** gekomen
Ps 127:3 vrucht van de **b.** is een beloning
Sp 13:25 **b.** van goddelozen zal leeg zijn
Jer 1:5 Voordat ik u in de **b.** vormde
Ro 16:18 slaven van eigen **b.**
Fil 3:19 hun god is hun **b.**
Ge 3:14; Da 2:32; Mt 12:40; 1Kor 6:13.
BUIT, Jes 53:12 de **b.** verdelen
Jer 39:18 uw ziel ten **b.** worden
Ze 3:8 de dag dat ik opsta tot de **b.**
Joz 8:2; Re 5:30; Jes 10:2; Ez 38:12.
BUITEN, Mr 7:18 wat van **b.** af in mens komt
Ga 1:9 **b.** hetgeen gij hebt aanvaard
1Th 4:12 ten aanzien van mensen **b.**
1Ti 3:7 getuigenis van de mensen **b.**
Heb 13:11 **b.** de legerplaats verbrand
BUITENGEWOON, Ge 18:14 voor Jehovah te **b.?**
Da 4:36; 6:3; Han 19:11; 1Th 3:10; 5:13.
BUITENLANDER(S), 1Kon 8:41 ook naar de **b.**
Ps 18:44 **b.** kruipend tot mij komen
Ps 69:8 een **b.** voor de zonen van mijn moeder
Jes 56:6 **b.** bij Jehovah aangesloten
1Kor 14:11 zal ik een **b.** zijn voor die spreekt
Job 19:15; Jes 2:6; 56:3; 60:10; 61:5.
BUITENLANDSE GOD(EN), Joz 24:20; Ps 81:9.
BUITENSPORIGE EISEN, Ps 89:22 **b.** opleggen
BULDEREN, Ps 98:7 Laat de zee **b.**
BURCHT, 1Kr 29:1; Ne 2:8; 7:2; Es 1:2.
BURGER(S), Lu 15:15; 19:14; Han 21:39.
BURGERRECHT, Han 22:28.
BURGERSCHAP, Fil 3:20 **b.** in hemelen
BUURMAN, Sp 27:10 Beter een **b.** nabij

C

CAESAR, Mr 12:17 Betaalt **c.** terug
Lu 23:2 verbiedt belastingen aan **c.**
Jo 19:15 Wij hebben geen koning dan **c.**
Mt 22:17; Lu 2:1; 20:25; Jo 19:12.
CATASTROFE, Jes 15:5; Am 6:6.
Na 3:19 geen verlichting voor uw **c.**
CEDER(S), 1Kon 4:33; Ez 31:8.
CEFAS, 1Kor 9:5; 15:5; Ga 2:14.
CERTIFICAAT, Mt 19:7.
CESAREA, Mt 16:13; Han 10:1; 23:23.
CHALDEEËN, Jer 37:13 Naar **C.** loopt gij over!
Jer 21:9; 25:12; 40:9; Hab 1:6; Han 7:4.
CHAM, Ge 5:32; 10:6; 1Kr 4:40; Ps 78:51.
CHARME, Sp 31:30.
CHERUB(S), Ps 18:10 op een **c.** gereden
Ez 28:14 Gij zijt de gezalfde **c.**
Heb 9:5 **c.** verzoendeksel overschaduwden
Ex 25:22; 1Sa 4:4; Ps 99:1; Ez 10:2.
CHRISTEN(EN), Han 11:26 **c.** genoemd
Han 26:28 mij overreden een **c.** te worden
1Pe 4:16 Lijdt hij als een **c.**
CHRISTUS, Mt 16:16 Gij zijt de **C.**
Ro 8:17 maar mede-erfgenamen met **C.**
1Kor 1:13 De **C.** bestaat verdeeld
1Kor 3:23 **C.** op zijn beurt behoort God toe
1Kor 7:22 als vrij man geroepen, slaaf van **C.**
1Kor 12:12 één lichaam, zo ook de **C.**
1Kor 15:23 eigen rangorde: **C.**, eersteling
Ef 5:23 **C.** het hoofd van de gemeente
Fil 2:11 erkennen dat Jezus **C.** Heer is
Kol 1:24 in mijn vlees verdrukkingen van **C.**
1Pe 4:13 deel hebt aan het lijden van **C.**
Opb 20:4 regeerden met **C.**, duizend jaar
Jo 17:3; 2Kor 12:10; Ga 3:29; Kol 1:27.
CHRISTUSSEN, VALSE, Mt 24:24; Mr 13:22.
CHRONISCH, Jer 15:18; 30:12.
CIMBAAL, 1Kor 13:1 een schallende **c.**
CIMBALEN, 2Sa 6:5 vreugde met **c.**
CLANS, Ge 25:16; Nu 25:15; Ps 117:1.
COBRA, Jes 11:8 spelen bij hol van **c.**
COMPACT, 2Pe 3:5 een aarde, **c.** staande
COMPAGNONS, Lu 5:7.
CONCERTKLANKEN, Lu 15:25 zoon hoorde **c.**
CONCESSIE, Mt 19:8; 1Kor 7:6.
CONFRONTEREN, Han 25:16 beschuldigde **gec.**
CONSIDERATIE, Ps 41:1 die **c.** betoont
CONSTERNATIE, Job 41:25 door **c.** verbijsterd
CONTACT, 2Sa 3:17 Abner **c.** opgenomen
CORNELIUS, Han 10:1, 3, 22, 24, 25, 30, 31.
CORRIGEREN, Ps 2:10 laat u **c.**, o rechters
Sp 9:7 Hij die de spotter **c.**
Ro 2:20 iemand die onredelijken **c.**
Heb 12:5 bezwijk niet wanneer door hem **gec.**
De 8:5; Ps 94:10; 118:18; Sp 29:19.
CORRUPT, Da 6:4 noch iets **c.** vinden
CYRUS, Jes 44:28 van **C.** zegt: mijn herder
Jes 45:1 tot gezalfde, tot **C.**, gezegd
2Kr 36:22; Ezr 1:2, 7; 5:13; 6:3, 14.

D

DAAD, Job 33:17 af te wenden van zijn **d.**
DADEN, Ge 20:9; Nu 16:28.
De 3:24 wie doet machtige **d.** als de uwe?
Re 5:11 de rechtvaardige **d.** verhalen
Han 2:11 de grote **d.** van God
Opb 20:12 geoordeeld overeenkomstig hun **d.**
1Kr 17:19, 21; Ps 103:6; 106:2; 145:4, 12.
DADER(S), Ro 2:13 **d.** der wet rechtvaardig
Jak 1:22 Wordt **d.** van het woord
Jak 1:23 een hoorder en geen **d.**
Jak 1:25 **d.** van het werk is geworden
DAG(EN), Ge 1:5 noemde het licht **D.**
Nu 14:34 een **d.** voor een jaar
Sp 4:18 tot de **d.** stevig bevestigd is
Jes 2:2 moet geschieden in het laatst der **d.**
Da 2:44 in de **d.** van die koningen
Mal 3:2 de **d.** van zijn komst verdragen
Mt 24:22 Indien die **d.** niet werden verkort
Mr 13:32 Van die **d.** of het uur weet niemand
Han 17:31 een **d.** vastgesteld
Ro 14:5 ene **d.** belangrijker dan andere
2Kor 6:2 Nu is het de **d.** van redding
2Pe 3:8 duizend jaar als één **d.**
Ps 61:8; 90:12; Sp 3:16; Jer 25:33; Am 8:11; Za 8:23; Ro 13:12.
DAGELIJKS, Lu 19:47 **d.** in de tempel
Han 17:11 onderzochten **d.** de Schriften
Ps 68:19; Jer 7:25; 1Kor 15:31; Heb 7:27.
DAGERAAD, Jes 14:12 gij zoon des **d.!**
Job 38:12; Ps 139:9; Jes 8:20; Ho 6:3.
DAGLICHT, 2Sa 2:32; Job 24:14.
DAGON, Re 16:23; 1Sa 5:2-5, 7.
DAGREIS, Nu 11:31.
DAGSTER, 2Pe 1:19 **d.** opgaat, in uw hart
DAGVAARDEN, Job 9:19 o dat ik **ged.**
DAG VAN JEHOVAH, Ze 2:3 verborgen op **d.**
Joë 2:11; Ze 1:14; 2Th 2:2.
DAK(EN), Mt 10:27 predikt van de **d.**
Sp 27:15; Mt 24:17; Mr 2:4; Lu 7:6; 12:3; 17:31; Han 10:9.
DAKLOOS, Jes 58:7; Klg 1:7; 3:19; 4:15.
1Kor 4:11 toegetakeld worden en **d.** zijn
DAL, Ps 23:4 **d.** van diepe schaduw
Jes 40:4 Laat elk **d.** worden verhoogd
DAL VAN GOGS MENIGTE, Ez 39:11, 15.
DAMASKUS, 2Sa 8:6; Jes 7:8; Han 9:2.
DAMPEN, Ps 135:7 Hij laat **d.** opstijgen
Jer 10:13 en hij doet **d.** opstijgen
DAMPWOLKEN, Sp 25:14.
DAN, Re 5:17 **D.**, waarom op schepen wonen?
Ge 30:6; 46:23; 49:16; De 33:22.
DANIËL, Da 12:9 **D.**, woorden worden verzegeld
Ez 14:20; Da 6:2; 12:4; Mt 24:15.
DANK, Ro 14:6.
Ps 92:1 Het is goed, Jehovah **d.** te brengen
Ps 97:12 brengt **d.** aan zijn heilige gedachtenis
DANKBAAR, 1Ti 1:12; 2Ti 1:3.
Lu 17:9 Hij zal de slaaf toch niet **d.** zijn
DANKBETUIGINGEN, 2Kor 9:12 **d.** aan God
DANKEN, 1Kr 16:8 **D.** Jehovah
Jo 11:41 Vader, ik **d.** u dat gij hebt verhoord
Han 28:15 Paulus **d.** God en schepte moed

1Kor 1:4 Ik **d.** God altijd voor u
2Kor 9:15 God zij **ged.** voor zijn vrije gave
Opb 11:17 Wij **d.** u, Jehovah God, de Almachtige
2Sa 22:50; 1Kr 16:4; 29:13; 2Kr 5:13; Ps 107:8; Ef 3:15.
DANKGEBED, Mt 26:27; 1Kor 14:17.
DANKKOREN, Ne 12:31, 40.
DANKOFFER, Ps 116:17; Jer 17:26.
DANKZEGGEN, Ef 5:20 in naam van Jezus **d.**
DANKZEGGING, Ps 26:7 **d.** te doen horen
Ps 95:2 voor zijn persoon komen met **d.**
1Kor 10:30 Indien ik met **d.** iets gebruik
1Ti 4:4 indien het met **d.** wordt aanvaard
2Kor 4:15; Fil 4:6; Opb 7:12.
DANS(EN), Re 11:34; Klg 5:15.
DAPPER, Re 6:12 gij **d.**, sterke man
Re 11:1 Jefta was een **d.** man geworden
2Kr 26:17 priesters, tachtig **d.** mannen
Heb 11:34 **d.** werden in de oorlog
1Sa 16:18; 1Kon 11:28; 2Kon 5:1; 1Kr 7:5; 12:21; Ez 27:11.
DARIEKEN, 1Kr 29:7; Ezr 8:27.
DARIUS, Ezr 6:12; Da 6:28; Hag 1:1.
DATHAN, Nu 26:9; De 11:6; Ps 106:17.
DAUW, Ps 133:3 **d.** die neerdaalt op Sion
Mi 5:7 te midden van vele volken als **d.**
De 32:2; Re 6:37; Sp 19:12; Da 5:21.
DAUWDRUPPELS, Job 38:28 wie **d.** gebaard?
DAVID, 1Sa 18:3 Jonathan en **D.**
Mt 21:9 Red toch de Zoon van **D.**!
Lu 20:41 dat de Christus **D.** zoon is?
Han 2:34 **D.** niet naar hemelen opgestegen
1Sa 16:13; Ps 89:3; Jes 9:7; Han 2:29.
DEBATTEN, 1Ti 6:4 **d.** over woorden
DEBATVOERDER, 1Kor 1:20 Waar de **d.**
DEBORA, Re 4:9, 14; 5:1, 7, 12, 15.
DEBORAPALM, Re 4:5.
DEEG, 1Kor 5:7 gij nieuw **d.** moogt zijn
DEEL, De 32:9 Jehovah's **d.** is zijn volk
Ps 119:57 Jehovah is mijn **d.**
Mt 24:51 zijn **d.** met de huichelaars
Lu 15:12 geef mij het **d.** van het bezit
1Kor 9:23 met anderen **d.** aan te verkrijgen
2Kor 6:15 welk **d.** heeft een gelovige
Ps 11:6; 17:14; 142:5; Pr 9:6; Jes 53:12; Jer 10:16; 12:10; Za 2:12; 1Kor 7:17; 1Jo 1:3, 6, 7.
DEELGENOTEN, Ps 45:7 olie meer dan uw **d.**
Ef 3:6 mensen uit natiën **d.** van de belofte
Heb 3:1 **d.** van de hemelse roeping
Heb 6:4 **d.** zijn geworden van heilige geest
Heb 1:9; 3:14; 12:8.
DEEL HEBBEN, Mt 23:30; 1Ti 5:22.
1Kor 10:17 **d.** aan dat ene brood
1Kor 10:21 aan tafel van Jehovah **d.**
2Kor 1:7; 1Pe 4:13 gij **d.** aan het lijden
Opb 20:6 **d.** aan de eerste opstanding
DEELHEBBEN (het), 1Kor 1:9.
1Kor 10:16 **d.** aan bloed van Christus
Fil 3:10 **d.** aan zijn lijden
DEELHEBBER(S), 1Kor 10:18.
Fil 1:7 **d.** aan de onverdiende goedheid
Heb 10:33 **d.** met hen die dit ondervonden
1Pe 5:1 **d.** aan de heerlijkheid
2Pe 1:4 **d.** aan de goddelijke natuur
DEELNEMING, Job 42:11 betuigden hem hun **d.**
DEKAPOLIS, Mt 4:25; Mr 5:20; 7:31.
DEKEN, Re 4:18 bedekte hem met een **d.**
DEKKLEED, 2Sa 17:19 nam een **d.**
DEKMANTEL, 1Pe 2:16 vrijheid niet als **d.**
DEKSEL, Ex 25:17 **d.** maken van goud
DELEGATIES, Ps 78:49 **d.** van engelen
DELEN, Ga 6:6 in alle goede dingen **d.**
Kol 1:12 **d.** in de erfenis van de heiligen
Opb 18:4 niet met haar in haar zonden **d.**
DELEN (de), Ps 63:9; 1Kor 12:23.
DELILA, Re 16:4, 6, 10, 12, 13, 18.
DELOYAAL, 2Ti 3:2.
DELVEN, Ge 50:5; Jer 18:20.
Sp 26:27 Hij die een kuil **d.**
DEMETRIUS, Han 19:38.
DEMONEN, De 32:17 slachtoffers aan **d.**
1Kor 10:21 aan de tafel van de **d.** deel hebben
1Ti 4:1 aandacht aan leringen van **d.**
Jak 2:19 geloven de **d.** ook en zij sidderen
Opb 16:14 door **d.** geïnspireerde uitingen
Ps 106:37; Mt 12:24; Lu 8:36; 1Kor 10:20; Opb 18:2.
DEMONEN IN BOKKENGEDAANTEN, Le 17:7; Jes 13:21.
DEMONEN UITWERPEN, Mt 7:22.
DEMONISCH, Jak 3:15 aards, dierlijk, **d.**
DEMONSTRATIE, Heb 11:1.
DENARIUS, Mt 20:2 een **d.** per dag
Mr 12:15 Brengt mij een **d.**
Mt 20:9, 10, 13; 22:19; Lu 20:24.
DENKBEELD(EN), Job 42:2 geen **d.** onbereikbaar
Ps 10:4 al zijn **d.** zijn: Er is geen God
Ef 3:20 meer dan waarvan wij **d.** kunnen vormen
Ps 21:11; Sp 12:2; 24:8; Jer 23:20.
DENKEN, Ge 9:15 ik zal aan mijn verbond **d.**
Ne 4:14 **D.** aan Jehovah
Job 14:13 tijdslimiet stellen en aan mij **d.**!
Ps 83:4 aan naam van Israël niet meer **ged.**
Jes 14:24 zoals **ged.**, moet het geschieden
Mal 3:16 Jehovah vrezen en aan zijn naam **d.**
Mt 16:23 gij **d.** niet Gods gedachten
Mt 24:44 uur, waarvan gij het niet hebt **ged.**
Lu 17:32 **D.** aan de vrouw van Lot
Lu 23:42 Jezus, **d.** aan mij in koninkrijk
Ro 12:3 niet meer van zichzelf te **d.**
1Kor 8:2 **d.** dat hij kennis heeft
1Kor 10:12 Wie **d.** te staan, moet oppassen
Ga 6:3 indien iemand **d.** dat hij iets is
Heb 2:6 Wat is de mens dat gij aan hem **d.**
Heb 10:32 Blijft aan vroegere dagen **d.**
Ps 8:4; 137:6; Jer 18:11; Mt 5:17; 10:34; Jo 5:39;
1Kor 14:37; Fil 3:4; 4:10.
DENKVERMOGEN, Sp 5:2 het **d.** behoeden
Sp 14:17 de man van **d.** wordt gehaat
DERDE, 2Kor 12:2 naar de **d.** hemel
DERDE DAG, Lu 9:22 **d.** opgewekt
Han 10:40 God heeft hem op de **d.** opgewekt
Ex 19:11; Lu 13:32; 24:21; 1Kor 15:4.
DESPOOT, Ez 31:11 de **d.** van de natiën
DEUGD, Fil 4:8 welke **d.** er ook is
2Pe 1:3 ons geroepen door heerlijkheid en **d.**
2Pe 1:5 bij uw geloof **d.** voegen, bij uw **d.**
DEUR(EN), Jes 26:20 sluit uw **d.** achter u
Han 14:27 de **d.** tot geloof geopend
1Kor 16:9 een grote **d.** tot activiteit
Opb 3:20 Ik sta aan de **d.** en klop
Re 3:23; Mt 24:33; 25:10.
DEUROPENING, Ex 12:22 bloed aan de **d.**
DEURPOSTEN, De 6:9 ze op **d.** schrijven
DEZELFDE, Heb 1:12 gij zijt **d.**
DIADEEM, 2Sa 1:10; Ps 89:39; Sp 27:24.
DIADEMEN, Opb 12:3.
Opb 19:12 op zijn hoofd zijn vele **d.**
DIAKEN. Zie DIENAAR, DIENAREN, DIENAREN IN DE BEDIENING.
DIALECT, Mt 26:73 uw **d.** verraadt u
DIAMANT, Ez 3:9 **d.**, harder dan vuursteen
DICHTMAKEN, Re 3:23 Ehud deuren **d.**
DICHTSTRIJKEN, Jes 6:10 hun ogen **d.**
DICTATOR(S), Jes 1:10; 3:6.
DIEF, Ex 22:2 **d.** bij inbreken betrapt
Sp 29:24 Hij die deelgenoot is met een **d.**
1Th 5:2; 2Pe 3:10 Jehovah's dag als een **d.**
1Pe 4:15 Laat niemand van u lijden als een **d.**
Opb 16:15 Zie! Ik kom als een **d.**
Job 24:14; Ps 50:18; Joë 2:9.
DIEFSTAL, Sp 6:30 **d.** om ziel te vullen
DIENAAR, Ga 2:17.
Mr 10:43 wie groot wil worden, moet uw **d.** zijn
Ro 15:8 Christus een **d.** van besnedenen
1Ti 4:6 een voortreffelijk **d.** van Christus
DIENAREN, Ps 103:21.
Jo 18:36 zouden mijn **d.** hebben gestreden
2Kor 3:6 **d.** van een nieuw verbond
2Kor 11:15 zijn **d.** zich blijven veranderen
1Ti 3:10 daarna als **d.** werkzaam zijn
Jes 61:6; Da 3:26; 2Kor 6:4.
DIENAREN IN DE BEDIENING, Fil 1:1; 1Ti 3:8.

DIENARES, Ro 13:4 ze is Gods **d.** voor u
Ro 16:1 Febe, een **d.** van de gemeente
DIENEN, Ex 20:5; Ps 72:11.
De 7:16 hun goden niet **d.**
Joz 24:15 kiest wie gij zult **d.**
1Sa 2:18 Samuël **d.** Jehovah
1Kr 28:9 **d.** hem met een onverdeeld hart
Ps 100:2 **D.** Jehovah met verheuging
Ps 106:36 zij bleven hun afgoden **d.**
Jes 56:6 buitenlanders om hem te **d.**
Da 3:17 God die wij **d.,** zal ons verlossen
Da 7:10 duizend duizenden die hem bleven **d.**
Ze 3:9 hem schouder aan schouder **d.**
Mt 4:11 engelen kwamen hem **d.**
Mt 20:28 Zoon des mensen gekomen om te **d.**
Ro 13:6 dienaren die juist dit doel **d.**
1Ti 3:13 zij die op voortreffelijke wijze **d.**
2Ti 2:4 Niemand die als soldaat **d.**
Heb 1:14 geesten uitgezonden om te **d.**
Heb 6:10 de heiligen **ged.** en blijft **d.**
1Pe 1:12 niet zichzelf, maar u **d.**
1Pe 4:10 de gave, om elkaar ermee te **d.**
Jes 60:12; Jer 27:6; Mt 25:44; Mr 1:13.
DIENOVEREENKOMSTIG, Heb 8:6 **d.** verbond
DIENST(EN). Zie ook HEILIGE DIENST.
Ex 12:25 gij deze **d.** moet onderhouden
Nu 4:19 een ieder van hen zijn **d.** toewijzen
Jo 16:2 menen God een **d.** te hebben bewezen
Han 27:23 voor wie ik heilige **d.** verricht
Ro 1:25 schepping vereerd en **d.** voor verricht
1Kor 7:35 voortdurende **d.** voor de Heer
1Kor 12:28 **d.** voor hulpbetoon
Heb 7:13 **d.** bij het altaar gedaan
Heb 12:28 **d.** voor God met vrees en ontzag
Opb 7:15 dag en nacht heilige **d.** voor hem
Nu 7:7; 2Kr 31:2; 35:10; Ezr 8:20; Ez 29:18; Ro 9:4.
DIENSTBAARHEID, Ezr 9:9.
1Kor 7:15 zulke omstandigheden niet in **d.**
DIENSTKNECHT(EN). Zie SLAAF, SLAVEN.
DIENSTMAAGD(EN), Ge 16:1 Sarai had **d.,** Hagar
Ga 4:30 Verjaag de **d.**
Ga 4:31 geen kinderen van **d.,** maar van vrije
Ge 12:16; Ru 2:13; Ps 123:2; Sp 30:23.
DIENSTMEISJE, Lu 22:56; Han 12:13.
DIENSTPOSTEN, 2Kr 7:6; 8:14.
DIEP, Job 12:22; Ps 92:5; Da 2:22; Mt 13:5.
Ps 69:2 Ik ben in **d.** wateren gekomen
1Kor 2:10 geest onderzoekt **d.** dingen Gods
DIEPE SCHADUW, Job 3:5; Ps 23:4; Jes 9:2.
DIEPTE, Ro 8:39; Ef 3:18.
DIER(EN), Ex 22:19 bij een **d.** ligt
Le 18:23 zaaduitstorting aan geen **d.** geven
Pr 3:19 superioriteit van mens over het **d.**
Pr 3:21 Wie weet of de geest van de **d.**
2Pe 2:12 mensen, net als redeloze **d.**
Job 18:3; 35:11; Ps 73:22; Ju 10.
DIERBAAR, Lu 7:2; Fil 2:29.
DIERENRIEM, 2Kon 23:5 sterrenbeelden van **d.**
DIERLIJK, Jak 3:15.
Ju 19 **d.** mensen, geen geestelijke gezindheid
DIERSOORT, Jak 3:7 elke **d.**
DIEVEN, 1Kor 6:10; 1Th 5:4.
Jes 1:23 Uw vorsten zijn deelgenoten met **d.**
Mt 6:20 waar **d.** niet inbreken
DIKWIJLS, Lu 5:33 discipelen vasten **d.**
1Kor 11:26 zo **d.** als gij dit eet
DINA, Ge 30:21; 34:1, 3, 5, 13, 26; 46:15.
DISCIPEL(EN), Mt 28:19 Gaat en maakt **d.**
Jo 8:31 in mijn woord blijft, mijn **d.**
Jes 8:16; Mt 10:24, 42; 26:26, 56.
DISTRICT, De 34:3; Ne 12:28.
DISTRICTSREGEERDER, Lu 3:1.
DIVAN, Ps 41:3 op een **d.** van ziekte
DOCHTER(S), Ge 5:4 Adam vader van **d.**
Jes 52:2 gevangen **d.** van Sion
Joë 2:28 uw **d.** zullen profeteren
Lu 23:28 **D.** van Jeruzalem, houdt op te wenen
Da 11:6, 17; Mt 21:5; Han 2:17; 2Kor 6:18.
DOCUMENT, Kol 2:14 **d.** uitgewist
DODE LICHAAM, Re 14:8; 1Sa 31:10.
Mt 24:28 waar **d.** is, daar arenden vergaderd
DODELIJK, Ge 42:4 een **d.** ongeluk
2Kor 4:10 verduren de **d.** behandeling
Jak 3:8 tong is vol **d.** gif
DODEN, Ge 37:20; Nu 25:5; 1Sa 2:6.
Ez 9:6 klein kind en vrouwen dient gij te **d.**
Mt 10:28 niet bevreesd voor hen die lichaam **d.**
Mt 24:9 overleveren aan verdrukking en u **d.**
Jo 16:2 een ieder die u **d.**
Ro 11:3 zij hebben uw profeten **ged.**
Kol 3:5 **D.** daarom uw lichaamsleden
Ne 4:11; Job 13:15; 24:14; Ps 44:22; 139:19; Am 9:1;
Za 11:5; Mt 16:21; Lu 12:5; Han 3:15; 7:52; Opb 2:13;
9:18; 13:15.
DODEN (de), Ps 115:17 niet de **d.** die Jah loven
Pr 9:5 **d.** zijn zich van niets bewust
Mt 8:22 laat de **d.** hun **d.** begraven
Mt 22:32 Hij is niet de God van de **d.**
Jo 5:25 **d.** de stem van de Zoon horen
Opb 14:13 de **d.** die van nu af aan sterven
Opb 20:13 de zee gaf de **d.** in haar op
DODE ZEE. Zie ZOUTZEE.
DOEDELZAK, Da 3:5, 10, 15.
DOËG, 1Sa 21:7; 22:22.
DOEK(EN), Jo 11:44; 20:7; Han 19:12.
DOEL, Fil 3:14 streef ik naar het **d.**
1Ti 1:5 **d.** van deze opdracht
1Ti 4:7 met godvruchtige toewijding als **d.**
Hab 2:5; Mt 11:12; 2Kor 5:9.
DOELEN, 1Pe 1:11 op welk tijdperk de geest **d.**
DOELTREFFEND HANDELEN, Da 11:17, 28, 32.
Da 11:39 hij zal **d.** met een buitenlandse god
DOELTREFFEND WERKEN, Job 6:13; Jes 28:29.
DOEN, Sp 30:8 Onwaarheid, **d.** ze ver van mij
DOMMELEND, Ps 76:5 **d.** in slaap gevallen
DONDER, Ps 77:18; 81:7.
Mr 3:17 Boanerges, Zonen van de **d.**
DONDEREN, 1Sa 2:10; 7:10; Job 37:5.
Job 40:9 met een stem als de zijne **d.?**
Ps 29:3 de glorierijke God zelf heeft **ged.**
DONDERSLAG(EN), Ex 9:23; Opb 6:1.
DONKER, De 28:29; Sp 4:19; Jo 6:17.
DONKERHEID, Jes 8:22; 58:10.
Ez 34:12 de dag van wolken en dikke **d.**
Joë 2:2; Ze 1:15 dag van duisternis en **d.**
2Pe 2:17; Ju 13.
DONKERTE, Am 4:13.
Jes 8:22 **d.,** moeilijke tijden en donkerheid
Jes 9:1 de **d.** zal niet zo zijn als toen
DOOD, De 30:19 leven en **d.** voorgelegd
Job 38:17 poorten van **d.** voor u onthuld
Ps 116:15 Kostbaar is de **d.** van zijn loyalen
Sp 16:25 wegen van **d.** zijn er het einde van
Pr 7:1 beter dag des **d.** dan dag geboren
Jes 25:8 **d.** voor eeuwig verzwelgen
Jes 26:14 Zij zijn **d.;** zij zullen niet leven
Ro 4:19 lichaam, dat reeds de **d.** nabij was
Ro 5:12 aldus **d.** tot alle mensen uitgebreid
Ro 5:17 indien **d.** als koning heeft geregeerd
Ro 6:10 Want de **d.** die hij is gestorven
Ro 6:11 **d.** met betrekking tot zonde
Ro 6:23 loon dat zonde betaalt, is de **d.**
1Kor 15:21 aangezien de **d.** door een mens is
1Kor 15:26 laatste vijand **d.** tenietgedaan
Ef 2:1 levend gemaakt, ofschoon gij **d.** waart
1Th 4:16 **d.** zijn in eendracht met Christus
Heb 2:14 die middel bezit **d.** te veroorzaken
1Jo 5:17 zonde welke niet de **d.** brengt
Opb 2:10 getrouw, zelfs tot de **d.**
Opb 20:14 **d.** en Hades in het meer van vuur
Opb 21:4 **d.** zal niet meer zijn
Ps 89:48; 110:6; Ez 33:11; Jo 8:51; Heb 2:9.
DOODKIST, Ge 50:26 werd in **d.** gelegd
DOODS, Ps 107:40 ronddolen in een **d.** oord
DOODSANGST(EN), Ps 73:4 hebben geen **d.**
Lu 2:48 in **d.** naar u gezocht
DOODSBEENDEREN, Mt 23:27 van binnen **d.**
DOODSLAAN, Le 24:21 wie een dier **d.**
DOODSLAGER, Nu 35:11 moet de **d.** vluchten
De 19:4 de **d.** die mocht vluchten
Jo 8:44 Die was een **d.** toen hij begon

1Jo 3:15 zijn broeder haat, is een **d.**
Nu 35:6, 25; De 4:42; Joz 20:3, 5.
DOODVONNIS, 2Kor 1:9 **d.** ontvangen
DOOF, Jes 43:8; Mi 7:16.
Jes 42:19 wie is **d.** als mijn bode
DOOP, Lu 12:50 Ik moet met een **d.** gedoopt
Ro 6:4 begraven door onze **d.** in zijn dood
Ef 4:5 één Heer, één geloof, één **d.**
1Pe 3:21 hiermee overeenkomt, de **d.**
Mt 3:7; Mr 10:38; Kol 2:12.
DOOP ALS SYMBOOL VAN, Lu 3:3; Han 19:4.
DOORBOORDE, Jer 51:52 zal de **d.** kermen
DOORBOREN, Re 5:26 zij **d.** zijn hoofd
Job 30:17 zijn zelfs mijn beenderen **d.**
Ps 69:26; Klg 4:9; 1Ti 6:10.
DOORBRAAK, Ge 38:29 voor uzelf een **d.**
DOORGRONDING, Jes 40:28 geen **d.** van verstand
DOORKRUISEN, Mt 23:15 **d.** zee en land
DOORLUCHTIG, Han 2:20 **d.** dag van Jehovah
DOORN, 2Kor 12:7 **d.** in het vlees
DOORNBOS, Ex 3:2 **d.** in brand
Mr 12:26; Han 7:30, 35.
DOORNS, Mt 7:16; 13:22.
DOORNSTRUIK, Jes 55:13 In plaats van de **d.**
DOORSCHRIJDEN, Hab 3:12 **d.** gij de aarde
DOORSLAPEN, 1Th 5:6 niet **d.** zoals overigen
DOORSTAAN, 1Kor 10:13 verzoeking kunt **d.**
DOORSTEKEN, Za 12:10; Jo 19:37; Opb 1:7.
Jes 53:5 **d.** om onze overtreding
DOORVORSEN, Job 28:3; Sp 18:17.
Ps 139:1 O Jehovah, gij hebt mij **d.**
Ps 139:23 **D.** mij, o God
Jer 17:10 Ik, Jehovah, **d.** het hart
DOORZICHT, Ps 47:7 met **d.** handelend
2Kr 30:22; Ps 101:2; Sp 12:8; Jer 23:5.
DOORZOEKEN, Sp 28:11; Klg 3:40.
1Kr 28:9 Jehovah **d.** neiging van gedachten
Ob 6 mate waarin degenen van Esau zijn **d.!**
Ro 8:27 hij die de harten **d.**
Opb 2:23 die nieren en harten **d.**
DOORZUURD, Ho 7:4 deeg totdat het **d.** is
DOOSJES, Mt 23:5 **d.** met schriftplaatsen
DOPEN, Mt 3:11 **d.** met heilige geest
Mt 28:19 maakt discipelen, hen **d.**
Ro 6:3 in zijn dood werden **ged.?**
1Kor 10:2 in Mozes **ged.** werden
1Kor 12:13 allen tot één lichaam **ged.**
Mt 3:13; Mr 1:8; Lu 3:16; Jo 1:26, 33; Han 2:41; 10:47; 1Kor 1:17; 15:29.
DOPER, Mt 3:1; 11:11; 14:2; Lu 7:33.
DORP(EN), Mt 9:35; 10:11; Mr 6:6.
DORSEN, Mi 4:13 Sta op en **d.,** o Sion
Hab 3:12 In toorn de natiën gaan **d.**
DORSSLEDE, Jes 41:15 u tot een **d.** gemaakt
DORST, Jes 65:13 gij zult **d.** lijden
Jo 7:37 Indien iemand **d.** heeft, hij kome
Am 8:11; Opb 7:16; 21:6; 22:17.
DORSTEN, Jes 49:10; Mt 5:6.
DORSTIG(EN), Jes 55:1 Hé daar, al gij **d.!**
Mt 25:44 wanneer hebben wij u **d.** gezien
DORSVLOER, Ru 3:2; 2Sa 24:21.
DOSSEN, Lu 16:19.
DOTHAN, Ge 37:17; 2Kon 6:13.
DOVEN, Jes 35:5 oren der **d.** ontsloten
Jes 42:18; Mt 11:5; Mr 7:37.
DRAAGBED(DEN), Mr 6:55.
Mr 2:4 lieten **d.** zakken
Jo 5:8 Sta op, neem uw **d.** op en loop
Han 5:15 zieken op **d.** neerlegde
DRAAGSTOK, Na 1:13 zal **d.** verbreken
DRAAK, Opb 12:17 **d.** werd toornig op vrouw
Opb 13:2 **d.** gaf het beest zijn kracht
Opb 16:13 uit de bek van de **d.** komen
Opb 12:3, 7, 9; 20:2.
DRACHME, Lu 15:8 vrouw die **d.** verliest
DRAGEN, Ps 69:7 heb ik smaad **ged.**
Mt 13:23 het woord hoort en vrucht **d.**
Jo 15:2 opdat ze meer vrucht mag **d.**
Han 15:10 noch wij hebben kunnen **d.?**
Ro 11:18 dat niet gij de wortel **d.**
Ro 15:1 Wij behoren de zwakheden te **d.**
1Kor 10:13 boven hetgeen gij kunt **d.**
Ga 6:5 ieder zal zijn eigen vracht **d.**
Kol 1:10 in ieder goed werk vrucht **d.**
Job 34:31; Ps 68:19; Ez 17:23; Jo 15:2; Ro 13:4; 1Kor 15:49; Kol 1:6; Heb 9:28; 13:13.
DRALEN, Ge 34:19; Re 5:28.
DRANK, BEDWELMENDE, Le 10:9; Nu 6:3; Re 13:4; Ps 69:12; Sp 20:1; Jes 28:7.
DRANKOFFER, Nu 28:7; Fil 2:17.
2Ti 4:6 ik word reeds als **d.** uitgegoten
DREIGEMENTEN, Ef 6:9 **d.** achterwege
DREIGEN, 1Pe 2:23 beschimpt, ging hij niet **d.**
DREIGING, Han 9:1 Saulus, die **d.** ademde
DREK, 1Kon 14:10; Ze 1:17.
DREKGODEN, Le 26:30; 1Kon 15:12.
DREKKOEKEN, Ez 4:12.
DRENKEN, Jes 16:9; 34:5; Klg 3:15.
Ps 65:10 Haar voren worden **ged.**
DRIEHONDERD, Re 7:7 Door **d.** man
DRIFTEN, 1Ti 5:11 hun seksuele **d.**
DRIJVEN, Ge 7:17 ark **d.** boven de aarde
DRINGEN, Ex 35:21; 36:2 ieder wiens hart **d.**
DRINGEND, 1Sa 21:8; Tit 3:14.
1Sa 20:28 David heeft **d.** gevraagd
2Ti 4:2 houd u er als met **d.** zaak mee bezig
DRINGEND VERZOEK, 2Kor 5:20 door ons **d.**
DRINGEND VERZOEKEN, Ro 12:1; 2Kor 6:1.
Mr 7:32 zij **d.** hem zijn hand op hem te leggen
DRINKEN, Pr 2:24 eet en **d.** en het goede zien
Jer 25:28 Gij zult zonder mankeren **d.**
Mt 26:29 nieuw met u zal **d.** in het koninkrijk
Ps 69:21; Mt 10:42; 1Kor 10:4; Opb 14:8.
DRINKGELAGEN, Ro 13:13; Ga 5:21.
DROEFHEID, Jes 35:10 **d.** en zuchten
Jo 16:20 uw **d.** in vreugde veranderen
Ro 14:15 uw broeder vanwege voedsel tot **d.**
2Kor 2:1 niet weer in **d.** tot u komen
Ge 42:38; Ps 31:10; Jes 19:8; 51:11; Jer 45:3.
DROESEM, Jes 25:6 wijn bewaard op **d.**
DROMEN, Jer 23:27, 32; Han 2:17.
Joë 2:28 oude mannen, **d.** zullen zij dromen
DRONKAARD(S), Sp 23:21 **d.** en veelvraat
Jes 28:1 Wee de **d.** van Efraïm
Mt 24:49 [boze slaaf] met verstokte **d.**
1Kor 5:11 niet langer in gezelschap van **d.**
1Kor 6:10 noch **d.** Gods koninkrijk beërven
DRONKEN, Jo 2:10 wanneer men **d.** is
1Th 5:7 die **d.** worden, gewoonlijk 's nachts **d.**
Opb 17:6 vrouw **d.** van bloed der heiligen
Job 12:25; Jer 51:7; Han 2:15.
DROOGLOPEN, Jes 19:5.
DROOM, Ge 41:25; Da 2:28.
DRUIPEN, Ez 7:17 alle knieën blijven **d.**
DRUIVEN, Ez 18:2 vaders die onrijpe **d.** eten
Jes 5:2; Jer 8:13; Mt 7:16; Opb 14:18.
DRUK, Ps 55:3 **d.** van de goddeloze
Ps 107:39 gebukt vanwege **d.**
Job 32:18; 2Kor 1:8; Fil 1:23.
DRUKKEN, Da 9:24 zegel **d.** op visioen
DRUPPELEN, Jes 45:8 de wolkenhemel zelf **d.**
DUBBEL DEEL, Jes 61:7; Za 9:12.
DUBBELE, Ex 22:7 **d.** te vergoeden
DUBBELTONGIG, 1Ti 3:8 Dienaren niet **d.**
DUBBELZINNIGE GEZEGDEN, Da 8:23.
DUFFE LUCHT, Jes 3:24; 5:24.
DUIDELIJK(ER), Heb 11:1 Geloof, **d.** demonstratie
Hab 2:2; Ro 3:7; Ga 3:11; Heb 11:14.
DUIF, Ge 8:11.
Mt 3:16 Gods geest gelijk een **d.**
DUISTER, Job 10:22; Mt 6:23; Lu 11:36.
2Pe 1:19 lamp die schijnt in een **d.** plaats
DUISTERNIS, Ge 1:2 **d.** op het oppervlak
Jes 60:2 **d.** zal de aarde bedekken
Jo 3:19 mensen hebben de **d.** meer liefgehad
1Th 5:4 gij zijt niet in **d.**
1Pe 2:9 u uit de **d.** geroepen
1Jo 1:5 in eendracht met hem geen **d.**
Ex 10:21; Jes 42:7; 45:7; Joë 2:31; 2Kor 6:14.
DUISTERNIS BUITEN, Mt 25:30 in de **d.**

DUIVEL, Jo 8:44 uit uw vader de **D.**
Ef 4:27 staat ook de **D.** geen plaats toe
Ef 6:11 pal staan tegen de **D.**
Heb 2:14 door zijn dood de **D.** [teniet te doen]
Jak 4:7 maar weerstaat de **D.**
1Pe 5:8 Uw tegenstander, de **D.**
Opb 12:12 de **D.** is tot u neergedaald
Opb 20:2 de draak, die de **D.** en Satan is
Mt 4:1, 8; 25:41; Jo 13:2; 1Jo 3:8; Ju 9.
DUIVEN, Jes 59:11.
Mt 10:16 onschuldig als **d.**
DUIVENVERKOPERS, Mt 21:12.
DUIZEND, De 7:9 tot in **d.** geslachten
Job 33:23 woordvoerder, één uit **d.**
Ps 50:10 de beesten op **d.** bergen
Ps 84:10 in uw voorhoven beter dan **d.** elders
Ps 91:7 **D.** zullen er aan uw zijde vallen
Jes 60:22 De kleine zal tot **d.** worden
Opb 14:1 honderd vierenveertig **d.**
DUIZEND JAAR, 2Pe 3:8 één dag als **d.**
Opb 20:2 greep Satan en bond hem voor **d.**
Opb 20:4 regeerden met de Christus, **d.**
DUIZEND JAREN, Ps 90:4 **d.** in uw ogen
DULDEN, Ge 30:20; Nu 25:13; 2Kon 10:16.
DURE LAST, 1Th 2:6, 9; 2Th 3:8.
DUUR, 1Kon 5:17; 7:9, 11 **d.** stenen
DUURZAAM, Jer 49:19; 50:44; Mi 6:2.
DWAAS, 2Sa 22:27 jegens verkeerde **d.** handelen
Sp 12:15 weg van **d.** is recht in eigen ogen
Mt 5:22 die zegt: Gij verachtelijke **d.!**
1Kor 1:20 wijsheid van de wereld niet **d.**
1Kor 1:25 iets **d.** van God is wijzer dan mensen
2Ti 2:23 Wijs **d.** twistvragen af
Mt 25:2; 1Kor 1:27; 3:18; Ef 5:4; Tit 3:9.
DWAASHEID, 2Sa 15:31.
Ps 69:5 God mijn **d.** te weten gekomen
Sp 15:14 mond verstandelozen is op **d.** uit
Sp 26:4 Antwoord niet naar zijn **d.**
1Kor 1:18 woord omtrent martelpaal is **d.**
1Kor 1:23 Christus, voor de natiën **d.**
1Kor 3:19 wijsheid wereld is **d.** bij God
Sp 19:3; Pr 1:17; 2:3, 13; Jes 44:25; 1Kor 2:14.
DWALEN, 1Kon 8:47 Wij hebben **ged.**
Jes 28:7 **ged.** vanwege bedwelmende drank
DWALING(EN), Ge 15:16 **d.** van Amorieten
Ezr 9:6 onze **d.** zijn vermenigvuldigd
Job 31:11 **d.** ter attentie van de rechters
Ps 51:5 Met **d.** werd ik voortgebracht
Ps 130:3 Indien gij op **d.** zoudt letten
Jes 53:5 hij werd verbrijzeld om onze **d.**
Jer 33:8 ik wil al hun **d.** vergeven
Jak 5:20 zondaar van **d.** doet terugkeren
2Pe 2:18 degenen die in **d.** wandelen
Ex 20:5; Le 16:21; De 5:9; Joz 22:17; Ef 4:14; 1Th 2:3; 2Pe 3:17; 1Jo 4:6.
DWALING, WERKING VAN, 2Th 2:11 laat **w.**
DWANG, 2Kor 9:7; Flm 14.
1Pe 5:2 niet onder **d.**, maar gewillig
DWANGARBEID, 2Sa 20:24 tot **d.** verplicht
Job 14:14 Al de dagen van mijn **d.** wachten
Sp 12:24 de lakse hand zal tot **d.** komen
Re 1:28; 1Kon 9:21; Job 7:1.
DWAZEN, Sp 1:7; 1Kor 4:10.
DWINGEN, Mt 14:22; Han 28:19; Ga 2:3, 14.
DWINGENDE REDEN, Ro 13:5.
DYNAMISCHE ENERGIE, Job 40:16.
Jes 40:26 Vanwege de overvloed van **d.**
Jes 40:29 en degene zonder **d.**
Ho 12:3 met zijn **d.** streed hij met God
DYSENTERIE, Han 28:8.

E

EBAL, Ge 36:23; De 11:29; 27:4; Joz 8:30.
EBED-MELECH, Jer 38:7, 8, 10-12; 39:16.
ECHT, Fil 2:20 **e.** zorg zal dragen voor de dingen
1Ti 1:2 een **e.** kind in het geloof:
ECHTGENOOT, Jer 31:32; Ez 16:45.
ECHTGENOOT-EIGENAAR, Jes 54:5.
ECHTGENOTEN, Jer 44:19.
ECHTSCHEIDING, Jer 3:8.
Mal 2:16 hij heeft **e.** gehaat
ECHTSCHEIDINGSCERTIFICAAT, De 24:1.
Jes 50:1 Waar toch is het **e.**
ECHTVERBINTENIS(SEN), Ge 34:9; Joz 23:12.
De 7:3 geen **e.** met hen aangaan
ECZEEM, De 28:27 u slaan met **e.**
EDELE GEBOORTE, 1Kor 1:26.
Lu 19:12 mens van **e.** reisde naar ver land
EDELEN, Job 12:21 verachting over **e.**
Ps 146:3 Stelt uw vertrouwen niet op **e.**
Ps 107:40; 118:9; Jer 27:20; 39:6.
EDELER VAN GEEST, Han 17:11 **e.** dan
EDELGESTEENTE, Opb 17:4.
EDELMOEDIG, Sp 11:25; Jak 1:5.
EDELMOEDIGHEID, 2Kor 8:2; 9:11.
EDEN, Ge 2:15 plaatste hem in **E.**
Jes 51:3 hij zal haar wildernis als **E.** maken
Ez 28:13 In **E.** bleekt gij te zijn
Ez 36:35 land geworden gelijk de tuin van **E.**
Ge 2:8; 3:23, 24; Joë 2:3.
EDOM, Ge 25:30; 36:8; Jer 49:7; Ob 1.
EDREÏ, Nu 21:33; Joz 12:4; 13:31; 19:37.
EED, Joz 2:17 vrij betreffende deze **e.**
Joz 9:20 om de **e.** die wij gezworen hebben
Ps 24:4 noch bedrieglijk een **e.** heeft afgelegd
Heb 6:17 God tussenbeide gekomen met een **e.**
Ge 26:28; Nu 30:2; Han 2:30; Heb 7:20, 28.
ÉÉN, 1Kor 8:4 er geen God is dan **é.**
EENDRACHT, 1Kor 1:30; 2Kor 5:17.
Za 11:7 de andere noemde ik **E.**
EENHEID, Jes 45:21; Ho 1:11.
Ps 133:1 broeders in **e.** te zamen wonen!
Mi 2:12 In **e.** zal ik hen stellen
Ef 4:13 tot de **e.** in het geloof
Kol 3:14 liefde volmaakte band van **e.**
EENSGEZIND, Han 2:46; Ro 15:6.
EENSTEMMIG, Ex 19:8; 1Kon 22:13.
Jes 52:8 **E.** blijven zij het uitroepen
EENS ZIJN, Mt 18:19.
EENZAAM, Klg 1:1; 3:28.
Ga 4:27 kinderen van de **e.** vrouw
EENZAMEN, Ps 68:6 God doet **e.** in huis wonen
ÉÉN ZIJN, Ro 6:5.
EER, Ro 12:10 betonen van **e.** aan elkaar
Ro 13:7 aan hem die vraagt om **e.**, die **e.**
2Ti 2:20 doel waaraan geen **e.** verbonden is
Heb 5:4 neemt niemand deze **e.** uit zichzelf
Es 6:9; 1Ti 1:17; 6:16; Heb 2:9; Opb 4:11.
EERBAAR, Fil 4:8; Tit 2:5; 1Pe 3:2.
2Kor 11:2 om u als een **e.** maagd aan te bieden
EERBAARHEID, 2Kor 11:3; 1Ti 4:12.
EERBIED, Job 4:6; 22:4.
EERBIEDIG, Lu 2:25; Han 2:5; 8:2; 22:12.
EERLIJK, 2Kor 8:21; Heb 13:18.
EERST, 3Jo 9.
Mt 6:33 Blijft dan **e.** het koninkrijk zoeken
Han 15:7 van de **e.** dagen af uitgekozen
EERSTE(N), Jes 44:6 Ik ben de **e.** en laatste
Mt 19:30 **e.** zullen laatsten zijn
Han 26:23 als **e.** uit de doden opgewekt
Kol 1:18 in alle dingen de **e.** zou worden
Jes 48:12; Mr 9:35; Heb 10:9.
EERSTE DINGEN, Jes 42:9 De **e.** zijn gekomen
Jes 43:9 kunnen zij ons de **e.** doen horen?
EERSTELING(EN), Le 23:10 **e.** van oogst
1Kor 15:20 **e.** van hen die ontslapen zijn
Jak 1:18 zekere **e.** van zijn schepselen
Ro 8:23; 11:16; 1Kor 16:15; Opb 14:4.
EERSTE RIJPE VRUCHTEN, Ex 23:16; Ne 10:35.
EERSTGEBOORTERECHT, Ge 43:33; 1Kr 5:2.
Ge 25:34 Zo verachtte Esau het **e.**
Ge 27:36 Mijn **e.** heeft hij genomen
EERSTGEBORENE(N), Kol 1:15 **e.** van schepping
Kol 1:18 de **e.** uit de doden
Heb 1:6 **E.** de bewoonde aarde binnenleidt
Heb 12:23 en de gemeente van de **e.**
Ex 4:22; 12:29; De 21:17; Ro 8:29.
EERTIJDS, Ro 1:2 **e.** beloofd
Ro 15:4 dingen **e.** geschreven tot ons onderricht

EERVOL, Ro 9:21 ene vat voor **e.** gebruik
EEUWIG. Zie ook ONBEPAALDE TIJD(EN).
Ps 104:5 aarde voor **e.** niet wankelen
Jes 9:6 Sterke God, **E.** Vader
Jo 17:3 Dit betekent **e.** leven
Ro 1:20 zijn **e.** kracht en Godheid
Ro 5:21 met **e.** leven in vooruitzicht
Ro 6:23 gave die God schenkt, is **e.** leven
2Kor 4:18 dingen die men niet ziet, zijn **e.**
1Pe 5:10 u geroepen tot zijn **e.** heerlijkheid
Ju 6 met **e.** banden bewaard voor oordeel
Ge 49:26; Ps 111:8; 148:6; Jes 57:15; Da 12:3; Hab 3:6; Mt 25:46; Mr 3:29; Lu 16:9; Ef 3:11; 1Jo 5:11.
EEUWIGHEID, 1Ti 1:17 de Koning der **e.**
1Pe 1:25 wat Jehovah zegt, blijft in **e.**
Ju 25 autoriteit in alle voorbijgegane **e.**
EFA, De 25:15 een nauwkeurige **e.**
Ex 16:36; Le 19:36; Ez 45:11.
EFEZE, 1Kor 15:32; Opb 2:1.
EFOD, Ex 28:6; 1Sa 23:9; 30:7; Ho 3:4.
EFRAÏM, Ge 41:52; Jos 14:4; Ps 78:67.
EFRATHA, Ru 4:11; Ps 132:6; Mi 5:2.
EGLON, Joz 10:3; Re 3:12, 14, 15, 17.
EGOTISME, Fil 2:3 niets doende uit **e.**
EGOTISTISCH, Ga 5:26 niet **e.** worden
EGYPTE, Ps 68:31 Bronzen voorwerpen uit **E.**
Jes 19:23 hoofdweg van **E.** naar Assyrië
Jes 31:1 Wee hun die afdalen naar **E.**
Opb 11:8 in geestelijke zin Sodom en **E.**
Ge 37:36; 41:41; Ex 11:5; Da 11:43; Mt 2:15.
EGYPTENAAR, Ex 2:11 hoe **E.** Hebreeër sloeg
EGYPTENAREN, Ex 7:5; Jes 19:2.
Ex 14:18 **E.** zullen weten dat ik Jehovah ben
Jes 31:3 De **E.** zijn mensen en geen God
EGYPTISCH, Ge 16:1.
EHUD, Re 3:15, 21; 4:1.
EIGEN, 2Ti 2:22 begeerten aan jeugd **e.**
Mt 20:15; Jo 8:44; 1Kor 10:24; 2Pe 1:20.
EIGENAAR(S), Es 1:17 hun **e.** verachten
Jes 54:5 uw Maker is uw echtgenoot-**e.**
Mt 21:40 de **e.** van de wijngaard komt
2Pe 2:1 zelfs de **e.** verloochenen
Ju 4 ontrouw aan onze enige **E.**
Ex 21:3; 2Sa 11:26; 1Ti 6:1; Tit 2:9.
EIGENDOM, De 4:20; Jer 31:32; Han 4:32.
EIGENDUNK, Jes 10:12 de **e.** van zijn ogen
EIGENZINNIG, Tit 1:7; 2Pe 2:10.
Ps 95:10 een volk, **e.** van hart
EILAND(EN), Ps 97:1 Laten **e.** zich verheugen
Jes 40:15; 41:1; 42:12; Opb 6:14; 16:20.
EIND, Klg 3:22 niet aan ons **e.** gekomen
EINDE(N), Job 42:12 zegende **e.** van Job
Ps 2:8 **e.** der aarde tot uw bezitting
Ps 72:8 van de Rivier tot **e.** der aarde
Jes 9:7 aan vrede zal geen **e.** zijn
Da 11:27 **e.** is nog voor de bestemde tijd
Mt 10:22 wie heeft volhard tot het **e.**
Mt 24:14 dan zal het **e.** komen
Ro 9:28 tot een **e.** brengen
1Kor 10:11 de **e.** van de samenstelsels
2Ti 4:7 loopbaan tot het **e.** gelopen
1Pe 4:7 het **e.** van alle dingen nabij gekomen
Jer 25:33; Ez 7:2; Da 12:4; Opb 2:26.
EISEN, Lu 11:50 bloed van profeten **geë.**
Lu 12:48 veel gegeven, zal veel worden **geë.**
De 18:19; 23:21; Ez 20:40.
EL, Ge 6:15; Ex 27:1; Ez 41:8; Mt 6:27; Opb 21:17.
ELEALE, Nu 32:3, 37; Jer 48:34.
ELEAZAR, Ex 6:23; Nu 20:26; De 10:6.
ELEMENTAIRE DINGEN, Ga 4:3, 9; Kol 2:8.
Heb 5:12 **e.** van de heilige uitspraken
ELEMENTEN, 2Pe 3:10 **e.** ontbonden worden
ELI, 1Sa 1:3; 2:11; 3:15; Mt 27:46.
ELIA, 1Kon 18:21, 36, 40.
2Kon 2:9 **E.** zelf tot Elisa zei:
2Kon 2:11 **E.** voer ten hemel
Mal 4:5 Ik zend ulieden de profeet **E.**
Mt 17:11 **E.** zal alle dingen herstellen
Mt 17:12 dat **E.** reeds gekomen is
ELIFAZ, Job 2:11; 42:7, 9.
ELIHU, Job 32:2; 34:1; 35:1; 36:1.
ELISA, 2Kon 4:32 kwam **E.** het huis binnen
2Kon 6:17 strijdwagens rondom **E.**
1Kon 19:16, 19; 2Kon 2:2, 9, 15; 5:8; 6:18.
ELLENDE(N), Ex 3:7, 17; 4:31.
Ps 107:17 hebben zichzelf **e.** berokkend
Ro 3:16 Verderf en **e.** zijn op hun wegen
Jak 4:9 Maakt plaats voor **e.** en treurt
Jak 5:1 rijken, weent om uw **e.**
Job 36:15; Ps 107:41; 119:92.
ELLENDIG, Ro 7:24 **E.** mens die ik ben!
ELLENDIGE(N), Job 36:15 zal de **e.** verlossen
Jes 66:2 op de **e.** en verslagene van geest
Job 34:28; Ps 82:3; Sp 31:9; Jes 49:13.
ELYMAS, Han 13:8 **E.**, de tovenaar
EMBRYO, Ps 139:16 ogen zagen **e.** van mij
EMINENT, Jes 28:1; Han 25:23.
EMMAÜS, Lu 24:13 een dorp, **E.** genaamd
EMOTIE, Mr 16:8 **e.** had hen aangegrepen
ENAK, Nu 13:22 die aan **E.** geboren waren
ENCLAVESTEDEN, Joz 16:9.
EN-DOR, Joz 17:11; 1Sa 28:7.
ENG BEHUISD, 2Kor 6:12 **e.** in uw genegenheden
ENGEL(EN), Ps 34:7 De **e.** legert zich
Mt 4:6 Hij zal **e.** opdracht geven
Mt 22:30 huwen niet, maar zijn als **e.**
1Kor 4:9 theaterschouwspel voor **e.**
1Kor 6:3 Weet gij dat wij **e.** zullen oordelen?
2Kor 11:14 Satan **e.** des lichts
2Kor 12:7 doorn in vlees, een **e.** van Satan
Ga 1:8 wij of een **e.** uit de hemel
1Pe 1:12 zijn **e.** begerig te turen
2Pe 2:4 de **e.** die zondigden te straffen
2Pe 2:11 **e.** in sterkte en kracht groter
Opb 22:6 Jehovah heeft zijn **e.** uitgezonden
Ge 19:15; 28:12; Ex 3:2; 23:20; Mt 28:2; Han 5:19; Heb 13:2.
ENIGGEBOREN, Jo 3:16 **e.** Zoon gegeven
Jo 1:14; 3:18; Heb 11:17; 1Jo 4:9.
ENIGGEBOREN GOD, Jo 1:18 [Jezus Christus]
EREGESCHENK, 2Sa 11:8 **e.** van koning
EREN, Ef 6:2.
Ex 20:12 **E.** uw vader en uw moeder
1Sa 2:30 wie mij **e.**, zal ik **e.**
Sp 3:9 **E.** Jehovah met uw waardevolle dingen
Lu 18:20 **E.** uw vader en moeder
ERFDEEL, Ps 2:8 natiën tot uw **e.**
1Pe 5:3 over hen die Gods **e.** zijn
Nu 18:20; Ez 47:22; Ef 5:5.
ERFELIJKE BEZITTING, 1Kon 8:36; 21:3.
ERFENIS, Heb 9:15; 1Pe 1:4.
Ef 1:14 die een onderpand van onze **e.** is
Kol 1:12 **e.** van heiligen in het licht
ERFGENAAM, Heb 1:2 **e.** van alle dingen
Ge 21:10; Mt 21:38; Ro 4:13; Ga 4:7.
ERFGENAMEN, Heb 6:17; 11:9.
Ro 8:17 zijn wij ook **e.**, ja, **e.** van God
Ga 3:29 **e.** met betrekking tot een belofte
Ef 1:11 wij ook tot **e.** werden aangesteld
ERGEREN, Ps 112:10 De goddeloze zal zich **e.**
ERGERNIS, Sp 17:25; Pr 1:18.
ERKENNEN, Ro 11:2 volk dat hij heeft **e.**
Ro 14:11 iedere tong zal God openlijk **e.**
1Kor 16:18 **E.** daarom dat soort van mensen
1Ti 3:16 zoals algemeen wordt **e.**
De 33:9; 1Sa 2:12; Jes 63:16; Jer 14:20; Ho 2:8; 11:3; Ro 8:29; 2Kor 1:13.
ERNST, 2Kor 8:8.
1Ti 3:4 kinderen met **e.** in onderworpenheid
ERNSTIG, 1Ti 3:8 Dienaren moeten **e.** zijn
Fil 4:8; 1Ti 3:11; Tit 2:2; 2Pe 1:5.
ERNSTIG ONDERHOUDEN, Ge 21:25.
ERNSTIG TOEGEWIJD, 2Kor 8:17, 22.
ERVARING, Re 3:2 **e.** zouden hebben
ESAU, Ge 25:34 Zo verachtte **E.**
Jer 49:10 ik wil **E.** ontbloten
Ob 18 en het huis van **E.** als stoppels
Heb 12:16 die geen waardering heeft, zoals **E.**
Ge 25:27, 30; 36:8; Ob 21.
ESTHER, Es 2:7; 7:6; 8:2.
ETAPPEN, Nu 33:1 Dit waren de **e.**

ETEN, Ge 2:17 gij moogt daarvan niet **e.**
Ge 3:19 In zweet van aangezicht brood **e.**
Le 17:14 bloed van geen enkele soort vlees **e.**
De 28:53 vrucht van uw buik moeten **e.**
Pr 2:24 **e.** en drinkt en ziel goede doet zien
Jes 65:13 Mijn knechten zullen **e.**
Jes 65:21 zij zullen planten en hun vrucht **e.**
Jer 15:16 en ik **a.** ze vervolgens op
Jer 19:9 hen vlees van hun zonen doen **e.**
Mt 11:19 Zoon des mensen gekomen, wél **e.**
Mt 24:38 dagen vóór de vloed, **a.** en dronken
Ro 14:6 wie **e.,** **e.** voor Jehovah
Ro 14:17 koninkrijk betekent niet **e.**
Kol 2:16 Laat niemand u oordelen inzake **e.**
2Th 3:10 niet wil werken, ook niet **e.**
Ps 22:26; Jes 11:7; 21:5; Ez 3:1; Mt 26:26; Lu 10:7; Jo 6:53; Opb 2:7.

ETHIOPIË, 2Kon 19:9; Es 1:1; Jes 20:5.
Ez 30:9 het op zichzelf vertrouwende **E.**

ETHIOPIËRS, Da 11:43; Han 8:27.

ETTEREN, Ps 38:5 Mijn wonden hebben **geë.**

EUFRAAT, Ge 2:14; 15:18; Opb 9:14.

EUNICE, 2Ti 1:5 uw moeder **E.**

EUNUCH(EN), Mt 19:12 er zijn **e.** geboren
Jes 56:3, 4; Jer 38:7; Han 8:27.

EVA, Ge 3:20; 2Kor 11:3; 1Ti 2:13.

EVANGELIEPREDIKER(S), Han 21:8.
Ef 4:11 sommigen gegeven als **e.**
2Ti 4:5 doe het werk van een **e.**

EVENAREN, Sp 3:15; 8:11.

EXCELLENTIE, 1Sa 15:29; Han 24:3.

EXCLUSIEVE TOEWIJDING, Ex 20:5; Nu 25:11.
Hgl 8:6 staan op **e.** onverzettelijk als Sjeool
Na 1:2 Jehovah is God die **e.** eist
De 4:24; Joz 24:19; Ez 5:13; 39:25.

EXPORT, 1Kon 10:28 **e.** van de paarden

EXPORTEREN, 2Kr 1:17 **e.** uit Egypte

EXTASE, Sp 5:19.

EZECHIËL, Ez 1:3; 24:24.

EZEL(S), Mt 21:5.
Nu 31:28 één ziel van de **e.**
Za 9:9 Uw koning komt, rijdend op een **e.**

EZELACHTIG, Job 11:12 een **e.** zebra

EZELIN, Nu 22:23.
Nu 22:28 **e.** zei tot Bileam:

EZELSKINNEBAK, Re 15:15.

EZRA, Ezr 7:6; 10:1; Ne 8:1, 6.

F

FAAM, Joz 9:9 hebben gehoord van zijn **f.**
Nu 14:15; 1Kr 14:17; Es 9:4.

FABELS, Tit 1:14 joodse **f.**

FAKKEL(S), Re 15:4; Ez 1:13.
Re 7:16 **f.** binnen in de grote kruiken
Jes 62:1 haar redding als een brandende **f.**
Na 2:4 De aanblik ervan is als **f.**

FALEN, 1Kor 13:8 De liefde **f.** nimmer
2Pe 1:10 deze dingen blijft doen, nooit **f.**

FAMILIE(S), Ge 12:3 **f.** van de aardbodem
Ps 107:41 maakt hem tot **f.** net als een kudde
Za 14:17 een ieder uit de **f.** der aarde
Ef 3:15 aan wie elke **f.** naam te danken heeft
Ge 28:14; Jer 1:15; 10:25; 25:9; Han 3:25.

FARAO, Ge 41:55 tot **F.** om brood riep
Ex 5:2 Maar **F.** zei: Wie is Jehovah
Ex 9:13 Sta vroeg op en stel u voor **F.**
Ro 9:17 tot **F.:** Hiertoe u laten bestaan
Ex 6:29; 14:18; Jes 19:11; Han 7:10.

FARIZEEËN, Mt 5:20 schriftgeleerden en **F.**
Jo 12:42 vanwege **F.** beleden zij hem niet
Mt 12:14; 23:15, 23, 27, 29; Lu 5:21.

FARIZEEËR, Mt 23:26; Han 5:34.
Lu 18:11 **F.** stond en ging bidden

FEEST(EN), Ex 23:14 Driemaal een **f.**
Ex 23:15 het **f.** der ongezuurde broden
Ex 23:16 het **f.** der inzameling
Le 23:4 Dit zijn de periodieke **f.**
Lu 22:1 Het **f.** der ongezuurde broden
Han 19:31 die **f.** en spelen organiseerden
Ex 10:9; 12:14; 34:22; Le 23:6; Nu 28:17; Jo 2:23; 5:1; 6:4; 7:8, 10, 37; 1Kor 5:8.

FEESTDOS, 1Kr 16:29; Ps 29:2.

FEESTGELAG, Pr 7:2.
Jer 16:8 geenszins in een huis van **f.** komen

FEESTMAAL, Es 2:18; 5:4.
Jes 25:6 op deze berg een **f.** aanrechten

FEESTOPTOCHT, Ps 118:27.

FEESTTIJD(EN), Ze 3:18; Za 8:19.

FEESTVIEREND, Ps 42:4 **f.** menigte.

FELIX, Han 23:24; 24:3, 25, 27.

FESTUS, Han 24:27; 26:24.

FILADELFIA, Opb 1:11; 3:7.

FILETUS, 2Ti 2:17 Hymeneüs en **F.**

FILIPPUS 1., Mt 10:3; Jo 1:43; 6:5; 12:21.

FILIPPUS 2., Han 6:5; 8:5, 26; 21:8.

FILISTIJN(EN), Re 3:3; 14:4.
Re 16:30 Mijn ziel sterve met de **F.**
1Sa 4:10 streden de **F.** en Israël leed nederlaag
1Sa 17:36 **F.** moet als een van die worden
Ez 25:15 **F.** uit wraakzucht gehandeld
1Sa 17:37, 43; 31:8; Jes 2:6; Ze 2:5; Za 9:6.

FILOSOFEN, Han 17:18 stoïsche **f.**

FILOSOFIE, Kol 2:8 **f.** en ijdel bedrog

FINANCIEEL ZWAK, Le 25:35 broeder **f.**

FLITS, Lu 17:24 bliksem, door zijn **f.**

FLITSEN, Han 9:3 **f.** er licht uit de hemel

FLUISTERAARS, Ro 1:29.

FLUIT, Mt 11:17; Lu 7:32; 1Kor 14:7.

FLUITEN, Jes 5:26 hij heeft ernaar **gef.**
Jer 50:13 **f.** wegens al haar plagen
1Kon 9:8; Klg 2:15.

FORMATIE, 1Sa 4:2.

FORMEERDER, Job 36:3; Jes 45:9; Jer 10:16.

FORMELE GETUIGENIS, Ru 4:7; Jes 8:16.
Jes 8:20 Tot de wet en tot het **f.!**

FORMEREN, Jes 43:10; 45:18.

FORTUIN, Ge 30:11 zei Lea: Met goed **f.!**

FOUT, Job 6:24 wat voor **f.** ik heb begaan
Job 19:4 bij mij zal mijn **f.** verwijlen
Mt 18:15 ga **f.** blootleggen

FRAAI, Es 2:7; Pr 3:11.

FRANJE(S), Mt 9:20; 23:5; Mr 6:56.

FUNCTIE, Ro 12:4 niet dezelfde **f.**

FUNCTIONARISSEN, 2Kon 17:32 **f.** voor hen

FUNDAMENT(EN), 1Kor 3:11 een ander **f.**
Ef 2:20 opgebouwd op **f.** van apostelen
Heb 11:10 de stad die werkelijke **f.** heeft
Sp 10:25; Mi 1:6; Hab 3:13; Lu 6:48; Ro 15:20.

FUNDAMENT-HOEKSTEEN, Ef 2:20; 1Pe 2:6.

FYSIEK, Lu 2:52.
1Kor 2:14 een **f.** mens aanvaardt niet dingen
1Kor 15:44 gezaaid als een **f.** lichaam

FYSIEK STERKE MAN, 1Kr 23:3; Job 3:23; Ps 34:8; 37:23; 89:48; Sp 6:34; 20:24; 29:5; Jes 22:17; Jer 17:5; Joë 2:8.

G

GAAF, Ex 12:5; 29:1.

GAAN, De 6:7 wanneer gij zit en **g.**

GAAN, HER- EN DERWAARTS, Am 8:12.
Da 12:4 Velen zullen **h.**

GAAS, Jes 40:22 hemelen als een fijn **g.**

GAAT UIT, 2Kor 6:17 **G.** en scheidt u af
Opb 18:4 **G.** van haar, mijn volk
Jes 52:11; Jer 51:45.

GABRIËL, Da 8:16; 9:21; Lu 1:19, 26.

GAD, Ge 30:11; 49:19; Joz 18:7.

GADESLAAN, Mt 6:26 vogels des hemels **g.**

GAL, Mt 27:34; Han 8:23.

GALBLAAS, Job 16:13 hij stort mijn **g.** uit

GALEIVLOOT, Jes 33:21 zal geen **g.** varen

GALILEA, Mt 4:23; Jo 2:11; 7:41, 52.

GALILEEËR(S), Mr 14:70; Lu 13:1; Jo 4:45.

GAMALIËL, Han 5:34; 22:3.

GANGREEN, 2Ti 2:17 verbreiden als **g.**

GANG VAN ZAKEN, Le 5:10; Nu 9:3.

GARNIZOEN(EN), 1Sa 10:5; 1Kr 18:13.
2Sa 8:6 Verder plaatste David **g.** in Syrië

GAST, Ps 15:1 wie zal een **g.** zijn in uw tent?
Lu 19:6 ontving hem als **g.**

GASTHEER, Ro 16:23 Gajus, mijn **g.**

GASTMAAL, Lu 5:29 rechtte Levi een **g.** aan
GASTVRIJ, Mt 25:35 mij **g.** ontvangen
1Ti 5:10 vreemden **g.** ontvangen
Jak 2:25 boodschappers **g.** ontvangen
1Pe 4:9 Weest **g.** jegens elkaar
GASTVRIJHEID, Ro 12:13 de weg der **g.**
GATH, Joz 11:22; 1Sa 17:4; 1Kr 18:1.
GAVE(N), Ezr 2:68; Mal 1:11; Mt 5:24; 7:11.
1Kr 29:9 schonken vrijwillige **g.** aan Jehovah
Mt 19:11 alleen zij die de **g.** hebben
Han 8:20 in bezit komen van vrije **g.**
Ro 5:16 Ook is het met de vrije **g.** niet zo
Ro 6:23 **g.** die God schenkt, eeuwig leven
1Kor 7:7 ieder zijn eigen **g.** van God
1Kor 12:4 Nu is er verscheidenheid van **g.**
1Kor 14:12 gij naar **g.** van de geest streeft
1Ti 4:14 Veronachtzaam de **g.** in u niet
Heb 6:4 hemelse vrije **g.** hebben gesmaakt
Jak 1:17 Elke goede **g.** komt van boven
2Kor 9:15; Ef 2:8; Heb 11:4; 1Pe 4:10.
GAZA, Re 1:18; 16:1; Jer 47:5; Han 8:26.
GEBAANDE WEG, Sp 16:17 **g.** van oprechten
GEBANNENE, Nu 18:14 Al het **g.** in Israël
GEBED(EN), 1Kon 8:28 u wenden tot het **g.**
1Kon 8:49 hun **g.** en hun verzoek horen
Sp 15:8 **g.** van de oprechten is welgevallig
Sp 15:29 **g.** van de rechtvaardigen hoort hij
Mt 21:13 Mijn huis zal een huis van **g.** worden
Mr 12:40 voor de schijn lange **g.** uitspreken
Han 10:4 Uw **g.** zijn opgestegen voor God
Fil 4:6 **g.** en smeking met dankzegging
Kol 4:2 Houdt aan in het **g.**
Jak 5:15 **g.** des geloofs zal beter maken
1Pe 4:7 weest waakzaam met het oog op **g.**
Ps 102:17; Sp 28:9; Jes 1:15; 56:7; Ro 12:12; Ef 6:18;
1Ti 2:1; 1Pe 3:7; Opb 8:4.
GEBEENTE, Ge 2:23 been van mijn **g.**
Sp 25:15 zachte tong kan **g.** breken
GEBELGD, Ps 103:9; Jer 3:12; Na 1:2.
GEBERGTE SEÏR, De 2:5 **g.** aan Esau gegeven
GEBIED, Ps 147:14 vrede in uw **g.**
Jer 31:17 zonen naar eigen **g.** terugkeren
Mi 5:6 wanneer hij ons **g.** betreedt
Mal 1:4 hen het **g.** der goddeloosheid noemen
Mt 13:57 Een profeet in zijn eigen **g.**
Mr 5:17 uit hun **g.** weg te gaan
Ro 15:23 geen onaangeroerd **g.** meer heb
2Kor 10:15 grootgemaakt met betrekking tot **g.**
Ps 78:54; Joë 3:6; Am 1:13; Ze 2:8.
GEBIEDEN, Ge 3:17 waaromtrent ik u **g.** had:
De 4:2 het woord dat ik u **g.**
De 6:6 deze woorden die ik u heden **g.**
Ez 9:11 Ik heb gedaan zoals gij **g.** hebt
Ex 7:2; Nu 9:8; De 5:33; Joz 1:9; Ps 78:5; 105:8; Jer 1:7;
Jo 15:17.
GEBIEDER, Jes 55:4 als een leider en **g.**
GEBIEDERSSTAF, Ge 49:10.
Nu 21:18 met een **g.**, met hun staven
Ps 60:7; 108:8 Juda is mijn **g.**
GEBLAAS, 2Sa 22:16; Ps 18:15; Jes 25:4.
GEBOD(EN), Sp 6:23 het **g.** is een lamp
Jes 28:10 **g.** op **g.**, **g.** op **g.**
Mt 15:3 Waarom overtreedt gij **g.** van God
Mt 22:40 Aan deze twee **g.** hangt gehele Wet
Mr 12:28 vroeg hem: Wat allereerste **g.**?
Jo 12:50 zijn **g.** eeuwig leven betekent
Jo 14:21 Wie mijn **g.** heeft en ze onderhoudt
Kol 2:22 **g.** en leringen van mensen?
1Jo 2:7 ik schrijf u geen nieuw **g.**
1Jo 5:3 zijn **g.** geen drukkende last
Opb 12:17 die de **g.** van God onderhouden
Ps 119:98; Sp 6:20; Jes 29:13; Jer 35:18; Mr 12:31;
Jo 10:18; 1Jo 3:23.
GEBONDENEN, Ps 146:7 maakt de **g.** los
GEBOORTE, Ex 28:10; Ez 16:3.
Pr 3:2 tijd voor **g.** en tijd om te sterven
1Pe 1:3 ons een nieuwe **g.** gegeven
GEBORDUURD, Re 5:30 een **g.** kleed
GEBOREN(E), Job 14:1 De mens, uit vrouw **g.**
Pr 7:1 dag dat iemand **g.** wordt
Jes 9:6 een kind is ons **g.**
Mt 1:16 Maria, uit wie Jezus werd **g.**
Lu 2:11 heden is u een Redder **g.**
Ps 87:5; Mt 2:1; Jo 18:37; 1Kor 15:8.
GEBOUW, 1Kor 3:9; 2Kor 5:1; Ef 2:21.
GEBRANDMERKT, 1Ti 4:2 in hun geweten **g.**
GEBREK, Ps 50:20 stelt **g.** aan de kaak
Le 22:21; Sp 9:7; Da 1:4.
GEBROKEN, Le 21:19.
Ps 34:20 beenderen; niet één ervan is **g.**
Ps 51:17 **g.** geest; **g.** en verbrijzeld hart
Jer 2:13 **g.** regenbakken, die water niet houden
GEBRUIK(EN), 1Kr 15:13 naar het **g.**
Jer 10:3 **g.** der volken zijn een ademtocht
Le 18:30; 2Kr 29:19; Han 6:14; 15:1; 16:21; 26:3;
1Kor 11:16.
GEBRUIKELIJK, Fil 2:29 Ontvangt op **g.** wijze
Heb 10:25 zoals voor sommigen **g.** is
GEBRUIK MAKEN, 1Kor 7:31 van wereld **g.**
GEBULDER, Job 36:33 Zijn **g.** vertelt over hem
Lu 21:25 angst vanwege het **g.** der zee
GEDAANTE, De 4:15 generlei **g.** gezien
Ps 17:15 verzadigd wanneer ik uw **g.** zie
Jo 5:37 noch stem gehoord, noch **g.** gezien
Fil 2:6 alhoewel hij in Gods **g.** bestond
GEDACHTE(N), Job 23:13 hij is van één **g.**
Ps 94:11 Jehovah weet de **g.** der mensen
Ps 146:4 op die dag vergaan zijn **g.**
Jes 55:8 ulieder **g.** zijn niet mijn **g.**
Lu 11:17 Daar hij hun **g.** kende, zei hij tot hen:
2Kor 10:5 brengen elke **g.** in gevangenschap
Heb 4:12 woord van God kan **g.** onderscheiden
Opb 17:17 in hart gegeven zijn **g.** uit te voeren
Ge 6:5; Ps 40:5; 139:2, 23; Sp 12:5; Jer 29:11; Fil 4:7.
GEDACHTEGANG, 1Kor 1:10 verenigd in **g.**
GEDACHTENIS, Ex 12:14 deze dag ter **g.**
Ps 109:15 de **g.** aan hen afsnijden
Ps 135:13 uw **g.** van geslacht tot geslacht
Sp 10:7 **g.** van rechtvaardige is tot zegen
Pr 9:5 de **g.** aan hen is vergeten
Jes 26:8 Naar uw naam en **g.** is het verlangen
Lu 22:19 Blijft dit tot **g.** aan mij doen
Han 10:31 uw gaven zijn voor God in **g.** gekomen
Heb 13:7 Houdt hen in **g.** die de leiding nemen
Ex 3:15; 13:9; Ne 2:20; Ps 30:4; Pr 1:11; Ho 12:5; Han
10:4; 1Kor 11:25.
GEDALJA, 2Kon 25:22; Jer 39:14; 40:5, 6.
GEDANS, Ps 30:11; 149:3; Lu 15:25.
GEDEELTELIJK, Ro 11:25; 1Kor 13:10.
1Kor 13:9 en wij profeteren **g.**
GEDEMPTE STEM, Joz 1:8 met **g.** in lezen
Ps 1:2 in diens wet leest hij met **g.**
Ps 71:24 met **g.** van rechtvaardigheid gewagen
GEDENKBOEK, Mal 3:16 **g.** geschreven
GEDENKEN, Jes 43:25.
Ex 20:8 Ter **g.** van sabbatdag
Ps 25:7 zonden van mijn jeugd, **g.** ze niet
Pr 12:1 **G.** uw Schepper in jongelingsdagen
Jer 31:34 hun zonde niet meer **g.**
GEDIJEN, Ps 62:10; 92:14.
GEDING, 2Sa 15:4.
GEDOEMDEN, Ps 79:11 Bewaar de ten dode **g.**
GEDRAG, Re 2:19 halsstarrige **g.**
Mt 16:27 zal een ieder vergelden naar zijn **g.**
1Ti 4:12 word een voorbeeld in **g.**
Jak 3:13 tone uit zijn voortreffelijke **g.**
1Pe 2:12 Bewaart een voortreffelijk **g.**
1Pe 3:1 zonder woord gewonnen door **g.** vrouw
1Pe 1:15, 18; 3:2, 16.
GEDRAGEN, Es 1:16; 1Kor 13:5; 2Th 3:7.
1Kor 7:36 denkt dat hij zich ongepast **g.**
1Kor 16:13 **g.** u als mannen, wordt sterk
2Kor 1:12 wij ons in de wereld hebben **g.**
GEDRAGSREGEL, Ga 6:16 volgens deze **g.**
GEDRUIS, Jes 13:4 Het **g.** van koninkrijken
2Pe 3:10 met sissend **g.** voorbijgaan
GEDRUKT, 1Kon 21:27 [Achab] liep **g.** rond
GEDULD, Jak 5:7 Oefent **g.**, broeders
2Pe 3:15 Beschouwt **g.** van Heer als redding
Sp 25:15; Mt 18:26, 29; Heb 6:12, 15; Jak 5:10;
1Pe 3:20.

GEDULDIG, Pr 7:8; 2Pe 3:9.
GEËERDEN, Jes 23:9.
GEELROOD, Re 5:10 **g.** ezelinnen
GEËNT, Ro 11:17, 19, 23, 24 olijfboom **g.**
GEËRGERD, 1Kor 13:5 wordt niet **g.**
GEËRGERDE STEMMING, Ef 4:26.
GEEST(EN), Joz 5:1 geen **g.** meer in hen
2Sa 23:2 De **g.** van Jehovah was het
2Kon 2:9 twee delen van uw **g.** op mij komen
Job 12:10 **g.** van alle menselijk vlees?
Job 27:3 **g.** van God in mijn neusgaten is
Job 33:4 Gods eigen **g.** mij gemaakt
Ps 51:17 slachtoffers zijn een gebroken **g.**
Ps 104:29 Neemt gij hun **g.** weg
Ps 146:4 Zijn **g.** gaat uit
Pr 3:19 allen hebben slechts één **g.**
Pr 3:21 **g.** van mensenzonen opstijgt
Pr 12:7 **g.** keert terug tot God
Jes 8:19 hen die een voorspellende **g.** hebben
Jes 19:14 de **g.** van ontsteltenis gemengd
Jes 42:1 Ik heb mijn **g.** in hem gelegd
Jes 61:1 De **g.** van Jehovah is op mij
Jes 65:17 vroegere niet in **g.** teruggeroepen
Za 4:6 Niet door kracht, maar door mijn **g.**
Mt 3:16 Gods **g.** gelijk een duif neerdalen
Mt 26:41 **g.** is bereidwillig, maar vlees zwak
Lu 24:39 **g.** heeft geen vlees en beenderen
Jo 4:24 God is een **G.**, en wie hem aanbidden
Han 2:17 mijn **g.** uitstorten op alle vlees
Han 7:51 gij weerstaat altijd de heilige **g.**
Han 17:11 met bereidwilligheid des **g.**
Ro 8:6 bedenken van de **g.** betekent leven
Ro 8:9 indien Gods **g.** in u woont
Ro 8:11 **g.** van hem die Jezus heeft opgewekt
Ro 8:16 **g.** legt getuigenis af met onze **g.**
Ro 11:8 een **g.** van diepe slaap gegeven
Ro 12:2 door uw **g.** te hervormen
1Kor 2:10 **g.** onderzoekt alle dingen
1Kor 2:11 behalve de **g.** van God
1Kor 3:16 dat de **g.** van God in u woont?
2Kor 3:6 maar de **g.** maakt levend
2Kor 3:17 waar **g.** van Jehovah is, is vrijheid
2Kor 4:4 god van dit samenstel **g.** verblind
Ef 2:22 plaats waarin God door **g.** woont
Ef 4:30 Bedroeft Gods heilige **g.** niet
Ef 6:17 zwaard van de **g.**, Gods woord
Kol 3:2 Houdt **g.** gericht op dingen boven
2Ti 1:7 niet een **g.** van lafhartigheid
Jak 4:5 Met afgunst blijft de **g.** verlangen?
1Pe 1:13 Versterkt uw **g.** tot activiteit
1Pe 3:19 gepredikt tot **g.** in gevangenis
Opb 22:17 **g.** en bruid blijven zeggen: Kom!
Job 32:8; Sp 16:18; Da 6:14; Joë 2:28; Jo 16:13; Han 20:19; Ro 14:5; 1Kor 1:10; 15:45; Ga 5:22; 1Pe 3:18.
GEESTELIJK, Mt 5:3 bewust van **g.** nood
1Kor 2:13 **g.** zaken met **g.** woorden combineren
1Kor 15:44 opgewekt als een **g.** lichaam
Ef 3:18 in staat **g.** te vatten
Fil 3:15 indien gij **g.** anders geneigd zijt
Kol 1:8 uw liefde in **g.** opzicht onthuld
1Pe 2:5 opgebouwd tot een **g.** huis
Opb 11:8 stad in **g.** zin Sodom genoemd
Ro 1:11; 7:14; 1Kor 2:14; 10:3, 4; Ga 6:1.
GEESTELIJKE LEVENS, Heb 12:23.
GEESTELIJKE VERMOGENS, Fil 4:7.
2Kor 3:14 hun **g.** waren afgestompt
GEESTELIJK ZIEK, 1Ti 6:4.
GEESTENKRACHTEN, Ef 6:12 strijd tegen **g.**
GEESTENMEDIUM(S), Le 19:31 niet tot **g.**
De 18:11 iemand die een **g.** raadpleegt
1Sa 28:3; 2Kon 21:6; 23:24; 1Kr 10:13; Jes 19:3; 29:4.
GEESTENMEDIUMSCHAP, 1Sa 28:7.
GEESTESBEELDEN, Da 4:5 **g.** op mijn bed
GEESTESGESTELDHEID, Fil 2:5; 3:15.
Ro 15:5 **g.** die Christus Jezus bezat
GEESTESTOESTAND, Ro 1:28 verwerpelijke **g.**
GEFLUISTER, Ps 90:9 jaren voleindigd als **g.**
GEGLINSTER, Ez 1:22 het **g.** van ijs
GEGOTEN BEELD, Ex 32:4; Hab 2:18.
GEHANGEN(E), Lu 23:39.
De 21:23 een **g.** is iets wat vervloekt is
GEHAZI, 2Kon 5:20; 8:4.
GEHEILIGDEN, Jes 13:3 mijn **g.** bevel gegeven
GEHEIM(EN). Zie ook HEILIGE GEHEIM(EN).
Re 3:19 Ik heb een **g.** woord voor u
Ps 44:21 op de hoogte van **g.** van het hart
Da 2:28 God die een Onthuller van **g.** is
Jo 18:20 niets in het **g.** gesproken
1Kor 14:25 **g.** van zijn hart worden openbaar
De 13:6; Da 2:30; Ef 5:12.
GEHEMELTE, Ps 137:6 tong kleve aan mijn **g.**
Job 34:3; Sp 24:13; Hgl 5:16; Klg 4:4.
GEHENNA. Zie ook HINNOM.
Mt 10:28 ziel én lichaam vernietigen in **G.**
Mt 23:15 maakt hem tot voorwerp voor **G.**
Mt 23:33 oordeel van **G.** ontvlieden?
Lu 12:5 autoriteit om in **G.** te werpen
Jak 3:6 ze wordt door **G.** in vlam gezet
Mt 5:22, 29, 30; 18:9; Mr 9:43, 45, 47.
GEHINNIK, Jer 13:27 daden van overspel en **g.**
GEHOORZAAM, 2Kor 10:5 gedachte **g.** maken
Ef 6:1 Kinderen, weest **g.** aan uw ouders
Fil 2:8 **g.** geworden tot de dood
Tit 3:1 **g.** te zijn aan regeringen
Heb 13:17 **g.** aan hen die leiding nemen
Ex 24:7; 2Sa 22:45; Jer 35:8; Han 7:39; Ro 2:8; 6:17; 2Kor 2:9; Ef 6:5; 1Pe 1:2, 14; 3:1; 4:17.
GEHOORZAAMHEID, Ge 49:10 [aan Silo] de **g.**
Ro 5:19 door de **g.** van de ene persoon
Ro 6:16 **g.** met rechtvaardigheid in vooruitzicht?
Heb 5:8 Hoewel hij een Zoon was, **g.** geleerd
Ro 16:26; 2Kor 7:15; 10:6; 1Pe 1:22.
GEHOORZAMEN, Ex 19:5 mijn stem strikt **g.**
1Sa 15:22 **G.** is beter dan een slachtoffer
Jer 35:14 gebod van hun voorvader **g.**
Han 5:29 Wij moeten God meer **g.** dan mensen
Ro 6:16 slaven van hem omdat gij hem **g.**
2Th 1:8 wraak over hen die Heer Jezus niet **g.**
Heb 5:9 is hij voor allen die hem **g.**
Heb 11:8 Abraham **g.** door weg te trekken
1Pe 3:6 Sara Abraham **g.** en hem heer noemde
Ps 18:44; Da 7:27; Mt 8:27; Han 5:32.
GEHUWD, 1Kor 7:33 **g.** man is bezorgd
GEÏNSPIREERD, Sp 16:10; 2Ti 3:16.
GEÏNSPIREERDE UITING(EN), Ho 9:7.
1Jo 4:1 gelooft niet elke **g.**
Opb 16:13 drie onreine **g.**
GEÏNSPIREERDE UITSPRAAK, 1Ti 4:1.
GEÏNSPIREERDE UITSPRAKEN, 1Kor 12:10.
GEITEN, Ex 12:5.
GEITENBOK(JES), Le 9:3; Ez 43:22; 45:23.
Le 16:5 twee **g.** voor een zondeoffer
GEJAMMER, Jer 25:36 het **g.** van majestueuzen
Za 11:3 Luister! Het **g.** der herders
GEJUBEL, Hab 3:14 Hun uitgelaten **g.**
GEJUICH, Le 9:24; Ezr 3:13.
Ps 89:15 Gelukkig het volk dat het **g.** kent
GEKERM, Ex 2:24 hoorde God hun **g.**
GEKLAARD, Jes 25:6 wijn op de droesem, **g.**
GEKOCHT, Han 20:28 met bloed van Zoon **g.**
1Kor 7:23 Gij werdt met een prijs **g.**
2Pe 2:1 eigenaar, die hen heeft **g.**
Opb 5:9 met uw bloed personen **g.**
Ge 49:32; Le 27:24; 2Sa 12:3; Lu 14:18.
GEKWELD, Jes 53:4 wij beschouwden hem als **g.**
2Pe 2:7 Lot, die zwaar **g.** werd
GELAAT, Ge 4:5; De 28:50.
GELAATSKLEUR, Da 5:9, 10; 7:28.
GELACH, Jer 20:7 voorwerp van **g.** geworden
GELASTEN, 2Ti 2:14 **g.** hun niet te strijden
GELD, Ge 44:2; Han 24:26.
Le 25:37 **g.** niet tegen rente geven
Pr 7:12 evenals **g.** tot bescherming is
Jes 55:1 komt, koopt melk zonder **g.**
1Ti 3:3 niet iemand die **g.** liefheeft
1Ti 6:10 Want de liefde voor **g.**
Heb 13:5 vrij van de liefde voor **g.**
GELDBOETE, De 22:19 een **g.** opleggen
GELDIG, Heb 9:17 **g.** over dode slachtoffers
GELDSTUK, Mt 10:29 twee mussen voor **g.**
GELDWISSELAARS, Jo 2:15.

GELEERDHEID, Han 26:24 Grote **g.**
GELEGENHEID, Fil 4:10; Heb 11:15.
1Kor 7:21 vrij kunt worden, grijp dan de **g.** aan
GELEGEN TIJD, Ef 5:16; Kol 4:5.
GELEIDEN, Ps 31:3 mij leiden en **g.**
Ps 43:3 uw licht en waarheid mij **g.**
Ps 143:10 mij **g.** in het land der oprechtheid
GELIEFD, Opb 20:9 omsingelden de **g.** stad
GELIEFDE(N), Ro 11:28 zijn **g.** ter wille van
Mt 3:17; 1Kor 10:14; 2Kor 7:1; 1Pe 4:12.
GELIJK, Opb 21:16.
Jo 5:18 zichzelf aan God **g.** maakte
Fil 2:6 [niet] overwogen aan God **g.** te zijn
GELIJKEN, Jes 14:14.
GELIJKENIS(SEN). Zie ILLUSTRATIE(S).
GELIJKENIS, Ge 1:26 mens maken naar onze **g.**
Jes 40:18; Da 10:16; Ro 8:3.
GELIJKGEZIND, Fil 4:2 **g.** in de Heer
GELIJKHEID, Ro 6:5 de **g.** van zijn dood
2Kor 8:14 door **g.** tot stand te brengen
GELIJKSTELLEN, Mt 20:12.
Jes 46:5 Met wie wilt gijlieden mij **g.**
GELIJKVORMIG, Fil 3:21 **g.** aan zijn lichaam
GELOFTE(N), Nu 30:5 al haar **g.**
De 23:21 Ingeval gij een **g.** doet
Re 11:30 Toen deed Jefta een **g.** aan Jehovah
Ps 50:14 betaal de Allerhoogste uw **g.**
Ps 61:8 dag aan dag mijn **g.** betalen
Pr 5:4 wanneer gij een **g.** aan God doet
Nu 30:2; Ps 76:11; 132:2; Jon 1:16.
GELOOF, Lu 18:8 **g.** op aarde vinden?
Jo 3:16 een ieder die **g.** oefent in hem
Ro 4:13 de rechtvaardigheid door **g.**
Ro 14:23 alles wat niet uit **g.** is, is zonde
2Kor 5:7 want wij wandelen door **g.**
Ga 3:8 rechtvaardig ten gevolge van **g.**
Ga 6:10 aan ons verwant in het **g.**
Ef 4:5 één Heer, één **g.**, één doop
Ef 6:16 Neemt het grote schild des **g.** op
2Th 3:2 niet alle mensen bezitten **g.**
1Ti 4:1 sommigen zullen afvallen van het **g.**
1Ti 6:12 Strijd de strijd van het **g.**
2Ti 1:5 Want mij komt voor de geest het **g.**
2Ti 4:7 ik heb het **g.** bewaard
Heb 11:1 **G.** is de verzekerde verwachting
Heb 11:6 is het zonder **g.** onmogelijk
Jak 2:26 **g.** zonder werken dood
1Pe 1:7 beproefde hoedanigheid van uw **g.**
1Jo 5:4 En dit is de overwinning: ons **g.**
Ro 4:3; 10:9; Ga 3:11; Heb 12:2; 1Pe 5:9.
GELOOF OEFENEN, Jes 28:16 Niemand die **g.**
Jo 11:26 ieder die leeft en **g.** in mij
Ro 10:4 die **g.**, rechtvaardigheid verkrijgt
Ga 3:22 belofte aan hen gegeven die **g.**
Ro 10:10; 2Kor 4:13; Heb 4:3.
GELOOF STELLEN, Jo 11:48 allemaal **g.**
Han 10:43 ieder die **g.**, vergeving krijgt
Ro 10:14 aanroepen in wie zij geen **g.**?
Fil 1:29 niet alleen **g.**, maar ook te lijden
Ge 15:6; 1Kon 10:7; Ps 78:22; Jon 3:5; Jo 2:11; 4:39; 7:48; 9:35, 36, 38; 12:42, 44.
GELOOFWAARDIG, Lu 1:1 **g.** worden geacht
GELOVEN, Hab 1:5 activiteit die gij niet **g.**
Jo 5:24 **g.** die mij heeft gezonden
Heb 11:6 moet **g.** dat hij bestaat
Jak 2:19 **g.** demonen ook en zij sidderen
1Jo 5:1 **g.** dat Jezus de Christus is
Ex 4:5; Mt 21:32; Han 15:7; 16:31; 2Th 2:12; 1Ti 3:16; 1Jo 4:1.
GELOVIGEN, Han 4:32.
Han 5:14 bleven **g.** toegevoegd worden
1Ti 6:2 **g.** en geliefden zijn
1Pe 2:7 Voor u is hij kostbaar, omdat gij **g.** zijt;
GELUID, Jes 66:6 Er is een **g.** uit de tempel!
Joë 2:5 met het **g.** van wagens
Pr 12:4; Jes 65:19; Ze 1:14; Ro 10:18.
GELUK, Ro 4:6; Ga 4:15.
GELUK, GOD VAN HET, Jes 65:11.
GELUKKEN, Ps 1:3 al wat hij doet, zal **g.**
Jes 53:10 zal het welbehagen van Jehovah **g.**
GELUKKIG(ER), De 33:29; 1Kon 10:8.
Ps 144:15 **G.** volk dat Jehovah tot God heeft!
Mt 5:3 **G.** zijn zij die zich bewust zijn
Mt 24:46 **G.** wanneer meester hem bezig vindt!
Jo 13:17 **g.** zijt gij als gij ze doet
Han 20:35 Het is **g.** te geven dan te ontvangen
1Ti 1:11 goede nieuws van de **g.** God
Jak 1:12 **G.** die beproeving blijft verduren
1Pe 3:14 ook al zoudt gij lijden, gij zijt **g.**
1Pe 4:14 Indien om naam gesmaad, zijt gij **g.**
Sp 3:13; 16:20; 29:18; Pr 4:2; Da 12:12; Mal 3:15; Lu 12:37; 1Ti 6:15.
GELUKWENSEN, 1Kr 18:10 en hem **g.**
GEMACHTIGDE(N), Re 9:28; 2Kr 31:13; Es 2:3.
GEMAK, Ge 33:14 de tocht op mijn **g.** vervolgen
Lu 12:19 neem uw **g.**, eet, drink
GEMAKZUCHT, Sp 1:32 **g.** van verstandelozen
GEMALIN, Ne 2:6; Ps 45:9.
GEMATIGD, Heb 5:2 op **g.** wijze
GEMEEN, 2Kor 6:14 licht met duisternis **g.**?
GEMEENSCHAP, 1Pe 2:17 de **g.** van broeders
Ge 4:1; 38:26; Re 21:12; Kol 2:12; 1Pe 5:9.
GEMEENSCHAPPELIJK, Tit 1:4; Ju 3.
Han 2:44; 4:32 hadden alle dingen **g.**
GEMEENSCHAPSOFFER(S), Ex 20:24; Le 3:1.
GEMEENTE(N), Han 16:5 **g.** namen toe
Han 20:28 de **g.** van God te weiden
1Kor 14:34 vrouwen zwijgen in de **g.**
Ef 5:24 **g.** onderworpen aan de Christus
Kol 1:18 hoofd van het lichaam, de **g.**
Heb 12:23 de **g.** van de eerstgeborenen
Ex 12:6; De 9:10; 1Sa 17:47; Ps 149:1; Sp 26:26; 1Kor 14:19; Ga 1:13; Ef 1:22.
GEMENGDE SCHARE, Nu 11:4.
GEMENGD GEZELSCHAP, Ex 12:38; Ne 13:3.
GEMEST(E) DIER(EN), 2Sa 6:13; Ez 39:18.
Am 5:22 uw gemeenschapsoffers van **g.**
GEMIJMER, Ps 104:34 Laat mijn **g.** aangenaam zijn
GEMURMUREER, Fil 2:14 zonder **g.**
GENADE. Zie ONVERDIENDE GOEDHEID.
GENADIG, Lu 18:13 wees mij zondaar **g.**
GENEESHEER, Lu 5:31; Kol 4:14.
Lu 4:23 **G.**, genees uzelf
GENEESSHEREN, Ge 50:2; Job 13:4.
GENEESMIDDEL(EN), Sp 17:22; Jer 30:13.
GENEGENHEDEN, 2Kor 7:15.
Kol 3:12 Bekleedt u met tedere **g.**
GENEGENHEID, Mt 10:37 grotere **g.**
Jo 5:20 de Vader heeft **g.** voor Zoon
Jo 21:17 Simon, hebt gij **g.** voor mij?
2Ti 3:3 zonder natuurlijke **g.**
Opb 3:19 voor wie ik **g.** heb, wijs ik terecht
Jo 11:3; 1Kor 16:22; Tit 3:15.
GENEIGD, 1Sa 8:3.
Sp 29:22; Na 1:2 tot woede **g.**
Fil 3:15 indien geestelijk anders **g.**
GENEIGDHEID, De 31:21.
GENEZEN, De 32:39 Ik heb gewond en wil **g.**
Jes 30:26 Jehovah de zware wonde **g.**
Jer 6:14 breuk van mijn volk **g.**
Jer 51:9 hebben Babylon willen **g.**
Mt 9:35 elke soort van kwaal **g.**
Lu 4:23 Geneesheer, **g.** uzelf
Han 5:16 allen zonder uitzondering **g.**
Opb 13:3, 12 van zijn dodelijke slag **g.**
Ex 15:26; 2Kr 7:14; Ps 6:2; 107:20; 147:3; Pr 3:3; Jes 19:22; Jer 3:22; 17:14; 30:17; 33:6; Ez 34:4; Mt 8:7; 12:15; 19:2; 21:14; Mr 3:2; Lu 6:7; 10:9; 13:14.
GENEZING, Sp 13:17; Jes 6:10.
Sp 12:18 maar de tong van de wijzen is **g.**
Jes 53:5 wegens zijn wonden voor ons **g.**
Mal 4:2 met **g.** in haar vleugelen
Lu 13:14 Jezus **g.** op de sabbat verrichtte
Opb 22:2 tot **g.** van de natiën
GENIETING, Heb 11:25 tijdelijke **g.** der zonde
GENNESARETH, Mt 14:34; Lu 5:1.
GENODIGDEN, Ze 1:7 hij heeft zijn **g.** geheiligd
GENOEG, Sp 30:15 vier niet gezegd: **G.**!
Mt 6:34 Elke dag heeft **g.** aan eigen kwaad
GENOEGEN NEMEN, Fil 4:11 geleerd **g.**
1Ti 6:6 **g.** met wat men heeft

GENOEGENS, Tit 3:3.
Lu 8:14 meegesleept door **g.** van dit leven
2Ti 3:4 meer liefde voor **g.** dan voor God
GEOORLOOFD, Mr 12:14 Is het **g.**
Lu 14:3 **g.** op sabbat te genezen of niet?
Lu 20:22 **g.** caesar belasting te betalen
1Kor 6:12 Alle dingen zijn mij **g.**
Mr 2:26; Han 22:25; 1Kor 10:23; 2Kor 12:4.
GEOPENBAARD, Jes 40:5 heerlijkheid **g.**
Mt 11:25 aan kleine kinderen **g.**
Lu 17:30 dag waarop Zoon des mensen **g.**
Jo 12:38 arm van Jehovah, aan wie **g.?**
1Kor 2:10 aan ons heeft God het **g.**
1Kor 3:13 **g.** zal worden door vuur
Ga 3:23 geloof dat stellig **g.** zou worden
Ef 3:5 nu aan apostelen en profeten **g.**
2Th 2:8 zal de wetteloze **g.** worden
1Sa 2:27; Da 2:30; Ro 1:18.
GEPRAAT, 1Ti 1:6.
GERAKEN, Ef 4:13 **g.** tot eenheid in geloof
Fil 3:11 tot vroegere opstanding mag **g.**
GERECHT, Da 7:26.
Da 7:10 Het **G.** nam plaats
Mt 5:22 rekenschap afleggen voor het **g.**
Mt 5:40 iemand voor het **g.** wil dagen
1Kor 6:1 Durft iemand van u naar **g.** te gaan
1Kor 6:6 ene broeder met andere naar **g.**
GERECHTELIJKE STRAF, 2Th 1:9; Ju 7.
GERECHTIGHEID, Job 29:14; Sp 21:7.
Job 27:6 Aan mijn **g.** heb ik vastgehouden
Job 40:8 mijn **g.** krachteloos maken?
Ps 37:28 Jehovah heeft **g.** lief
Sp 16:8 een overvloed zonder **g.**
Jes 28:17 **g.** tot het meetsnoer maken
Jes 32:1 als vorsten heersen voor **g.**
Jes 61:8 ik, Jehovah, heb **g.** lief
Mi 6:8 wat vraagt Jehovah terug dan **g.**
Heb 2:2 vergelding in overeenstemming met **g.**
Sp 29:4; Jes 1:17; 28:6; Jer 22:3; 23:5; Mi 3:1, 9;
Mal 2:17; Mt 12:20.
GERECHTSBEAMBTE, Lu 12:58.
GERECHTSDIENAARS, Han 16:35.
GERECHTSHOF, Han 17:34 rechter aan **g.**
GEREEDMAKEN, Heb 11:16 stad voor hen **g.**
Es 7:10; Sp 21:31; Am 4:12; 1Kor 14:8.
GEREEDSCHAPSTAS, 1Sa 17:40.
GEREI, Ge 27:3; 1Kr 22:19; 2Kr 36:7.
Jes 52:11 gij die het **g.** van Jehovah draagt
GERICHT, Kol 3:2 Houdt uw geest **g.**
GERICHT (het), Jes 50:8; 54:17; Jer 25:31.
Joë 3:2 ik wil met hen in het **g.** treden
GERIEFLIJK, Jer 22:14 **g.** bovenzalen
GERING(E), Ps 41:1 **g.** consideratie betoont
Sp 24:10 Uw kracht zal **g.** zijn
Ze 3:12 een nederig en **g.** volk
Mal 2:9 zal u verachtelijk en **g.** maken
Ez 17:14; 29:14; 2Kor 10:1.
GERINGACHTEN, 1Sa 18:23 terwijl ik **g.** word?
GERINGSTE(N), Jer 31:34 van **g.** tot grootste
Mt 25:40 een van de **g.** broeders van mij
Lu 16:10 getrouw in het **g.,** ook in veel
Mt 5:19; Lu 12:26; 1Kor 15:9; Heb 8:11.
GERIZIM, De 11:29; Jos 8:33; Re 9:7.
GEROEPEN, Ro 8:30 degenen die hij heeft **g.**
1Kor 1:9 **g.** tot een deelhebben met zijn Zoon
1Kor 1:26 niet veel wijzen naar het vlees **g.**
Ga 5:13 Gij werdt tot vrijheid **g.**
Ef 4:4 **g.** in de ene hoop waartoe gij werdt **g.**
1Th 4:7 niet **g.** met verlof tot onreinheid
2Ti 1:9 ons **g.** met een heilige roeping
1Pe 2:9 uit duisternis **g.** tot zijn licht
1Pe 2:21 Gij werdt tot deze loopbaan **g.**
GEROEPENEN, Opb 17:14.
GEROERD, Ps 45:1 Mijn hart is **g.**
GERUSTHEID, Jes 32:17 **g.** en zekerheid
GERUSTSTELLEND, Ge 50:21; Ru 2:13.
GERUZIE, Ps 31:20 **g.** van tongen
Ex 17:7; De 1:12; Job 33:19.
GESCHEIDEN, Le 21:7 vrouw die **g.** is
Le 22:13 dochter van priester **g.** vrouw wordt
Nu 30:9 de gelofte van een **g.** vrouw
GESCHENK(EN), Ps 68:29 koningen **g.** brengen
Sp 18:16 Het **g.** zal grote opening verschaffen
Opb 11:10 en zij zullen elkaar **g.** zenden
Ge 30:20; Pr 7:7; Jes 18:7; Ez 20:39.
GESCHERTS, Ef 5:4 ontuchtig **g.**
GESCHETTER, Nu 10:5 **g.** blazen
GESCHIEDEN, Ge 49:1.
Lu 21:7 teken wanneer deze dingen **g.?**
Jak 3:10 niet juist dat dingen zo blijven **g.**
GESCHIEDENIS, Ge 2:4; 5:1; 6:9; Mt 1:1.
GESCHIKT, Kol 1:12; Heb 7:26.
GESCHIKTHEID, Da 1:4.
1Ti 3:10 eerst op **g.** worden beproefd
GESCHIL(LEN), De 19:17 mannen die **g.** hebben
Jes 41:21 Brengt uw **g.** voor, zegt Jehovah
Jer 25:31 een **g.** heeft Jehovah met natiën
De 21:5; 25:1; Jes 66:16; Han 25:19.
GESCHILPUNTEN, De 17:8.
GESCHREVEN, Mal 3:16; Mt 4:4.
Ps 149:9 de **g.** rechterlijke beslissing
Lu 21:22 opdat wat **g.** staat, wordt vervuld
Jo 5:46 want hij heeft over mij **g.**
Ro 15:4 eertijds **g.,** tot ons onderricht **g.**
2Kor 3:2 Gijzelf zijt brief, **g.** op ons hart
Kol 2:14 het met de hand **g.** document
Opb 14:1 zijn naam op hun voorhoofd **g.**
Opb 21:27 die **g.** staan in de boekrol
Jo 21:24; Opb 1:3; 17:5.
GESCHREVEN REGLEMENT, Ro 2:27, 29; 7:6.
2Kor 3:6 het **g.** veroordeelt ter dood
GESCHRIFTEN, Jo 5:47.
2Ti 3:15 van kindsbeen af de **g.** gekend
GESEL, Ps 106:29 brak een **g.** uit onder hen
GESELEN, Mt 10:17 in synagogen **g.**
Han 5:40 zij riepen de apostelen, **g.** hen
Za 14:12; Mt 23:34; Heb 12:6.
GESLACHT(EN), De 32:5 krom en verdraaid **g.!**
Pr 1:4 Een **g.** gaat, en een **g.** komt
Klg 5:19 Uw troon is van **g.** tot **g.**
Mt 24:34 dit **g.** geenszins voorbijgaan
Lu 11:51 van dit **g.** worden geëist
Ef 3:5 In andere **g.** niet bekendgemaakt
Fil 2:15 krom en verdraaid **g.**
Kol 1:26 voor voorbijgegane **g.** verborgen
1Pe 2:9 gij zijt een uitverkoren **g.**
Ge 9:12; Ex 3:15; Ps 48:13; 78:4; 79:13; 100:5; 119:90;
Mt 12:39; 23:36; Lu 21:32.
GESLACHTSORGAAN, Le 15:2, 3.
GESLACHTSREGISTER(S), 1Kr 4:33; 2Kr 31:16;
Ezr 8:1; 1Ti 1:4.
Heb 7:3 Daar hij zonder **g.** is
GESLEPENEN, Job 5:13 raad der **g.**
GESLUIERD, 2Kor 4:3 **g.** onder hen die vergaan
GESPEEND, Jes 11:8.
Ps 131:2 Mijn ziel is als een **g.** kind bij mij
GESPIKKELD, Ge 31:10 de bokken waren **g.**
GESPREK, Ps 64:2.
GESTALTE, Jes 53:2 Geen statige **g.**
Lu 19:3 daar hij klein van **g.** was
GESTAND DOEN, 2Kr 6:10 zijn woord **g.**
GESTELD, Sp 8:30 bijzonder **g.**
Jo 12:25 Hij die **g.** is op zijn ziel
Jo 15:19 wereld **g.** op wat haar toebehoort
GESTOLEN, Sp 9:17 **G.** wateren zijn zoet
GESTRENGHEID, Ro 11:22.
GETAL, Ro 9:27; Opb 13:17.
Opb 13:18 berekene **g.** van het wilde beest
GETHSEMANÉ, Mt 26:36; Mr 14:32.
GETIER, Ps 83:2 uw vijanden maken **g.**
GETROUW(EN), Ps 31:23 **g.** beveiligt Jehovah
Sp 13:17 een **g.** afgezant is genezing
Sp 14:5 **g.** getuige niet zal liegen
Sp 27:6 wonden door iemand die liefheeft, **g.**
Jes 26:2 natie die een **g.** gedrag bewaart
Mt 24:45 Wie is de **g.** en beleidvolle slaaf
Lu 16:10 Wie **g.** in geringste, **g.** in veel
2Ti 2:2 vertrouw die toe aan **g.** mensen
1Pe 4:19 ziel toevertrouwen aan **g.** Schepper
Opb 2:10 Bewijs dat gij **g.** zijt tot de dood
Opb 3:14 de **g.** en waarachtige getuige

Opb 17:14 en **g.** met hem zullen dit doen
De 7:9; 2Kr 31:12; Ne 9:8; 13:13; 1Kor 4:2; Opb 19:11.
GETROUWD, Ro 7:2 **g.** vrouw gebonden
GETROUWHEID, 2Kr 19:9; Jes 25:1.
De 32:4 God van **g.**, bij wie geen onrecht is
2Kon 12:15 want zij handelden in **g.**
Ps 33:4 al zijn werk geschiedt in **g.**
Ps 36:5 uw **g.** reikt tot de wolken
Ps 40:10 **g.** en redding heb ik bekendgemaakt
Ps 119:90 Uw **g.** is van geslacht tot geslacht
Sp 12:17 Hij die **g.** tot uitdrukking brengt
Hab 2:4 door zijn **g.** zal hij leven
Ro 3:3 hun ongeloof **g.** van God tenietdoen?
1Th 3:7 getroost door de **g.** die gij toont
GETUIGE(N), Ge 31:48 **g.** tussen mij en u
Ex 20:16 als **g.** geen valse verklaring afleggen
Le 5:1 hij **g.** is of het gezien heeft
De 19:15 verklaring van twee **g.**
Joz 24:22 Waarop zij zeiden: Wij zijn **g.**
Job 16:19 mijn **g.** is in den hoge
Sp 14:25 Een waarachtige **g.** bevrijdt zielen
Jes 43:10 Gij zijt mijn **g.**, is de uitspraak
Jes 44:8 En gij zijt mijn **g.**
Mi 1:2 Jehovah tegen u als **g.** dienen
Han 1:8 gij zult **g.** van mij zijn
Han 10:39 **g.** van dingen die hij heeft gedaan
Han 20:26 roep ik u tot **g.** dat ik rein ben
Han 22:15 omdat gij een **g.** voor hem moet zijn
1Ti 6:13 Christus Jezus, als een **g.**
Heb 12:1 zo'n grote wolk van **g.**
Opb 1:5 Jezus Christus, de Getrouwe **G.**
Opb 11:3 mijn twee **g.** doen profeteren
Opb 17:6 vrouw dronken van bloed van **g.**
Jes 19:20; Han 13:31; 1Kor 15:15.
GETUIGEN, Mi 6:3; Heb 7:8.
Nu 35:30 één getuige niet tegen ziel **g.**
2Sa 1:16 uw eigen mond tegen u heeft **g.**
Jes 59:12 onze zonden, elk heeft tegen ons **g.**
Ho 5:5 de trots van Israël heeft **g.**
GETUIGENIS(SEN), Ex 25:22 ark der **g.**
Ex 31:18 gaf hij hem twee tafelen der **G.**
Nu 1:50 levieten over de tabernakel der **G.**
De 6:17 geboden onderhouden en zijn **g.**
Mt 10:18 voor koningen, hun tot een **g.**
Mt 24:14 koninkrijk gepredikt tot een **g.**
Mr 14:56 **g.** stemden niet overeen
Jo 8:17 Het **g.** van twee mensen is waar
Jo 18:37 om **g.** af te leggen van de waarheid
Ro 8:16 De geest zelf legt **g.** af
1Ti 3:7 voortreffelijk **g.** van mensen buiten
2Ti 1:8 Schaam u niet voor het **g.**
1Pe 1:11 toen die van tevoren **g.** aflegde
1Jo 5:7 er zijn er drie die **g.** afleggen
Opb 12:17 werk dat bestaat in **g.** afleggen
Opb 20:4 ter dood gebracht wegens het **g.**
1Kon 2:3; 1Kr 29:19; 2Kr 23:11; Jo 4:44; 5:37; 8:18; Han 18:5; 1Ti 2:6; Heb 3:5; Opb 19:10.
GETUIGENISWERK, Opb 6:9 wegens het **g.**
GEUR, Ge 8:21; 2Kor 2:15; Ef 5:2.
GEURIGE HARS, Ex 30:34; Jer 41:5.
GEVAAR, Lu 8:23; Han 19:27, 40; Ro 8:35.
1Kor 15:30 Waarom elk uur in **g.**?
GEVANGEN, Jes 52:2 **g.** dochter van Sion
GEVANGENE(N), Re 5:12 voer uw **g.** weg
Jes 42:7 om de **g.** uit de kerker te leiden
Jes 49:9 tot de **g.**: Komt naar buiten!
Da 11:8 met de **g.** zal hij naar Egypte komen
Ef 3:1 ik, Paulus, de **g.** van Christus
2Ti 1:8 een **g.** om zijnentwil
Job 3:18; Ps 68:18; 69:33; 79:11; 102:20; Jes 14:17; Za 9:12; Mt 27:15; Lu 4:18; Han 16:25; Ef 4:8; 2Ti 3:6.
GEVANGENIS, 1Pe 3:19 geesten in **g.**
Opb 2:10 sommigen van u in **g.** te werpen
Opb 20:7 Satan uit **g.** worden losgelaten
Mt 5:25; 11:2; 25:36; Lu 22:33; Han 5:19, 21; 12:4, 5; 16:26.
GEVANGENISBOEIEN, Kol 4:3.
GEVANGENNEMEN, Mt 4:12; Lu 22:54; Han 1:16.
GEVANGENSCHAP. Zie ook BALLINGSCHAP.
Jer 43:11 wie bestemd is voor **g.**
Da 11:33 struikelen door zwaard, door **g.**
Ro 7:23 in **g.** aan de wet der zonde
2Kor 10:5 brengen elke gedachte in **g.**
Ne 1:3; Am 9:4; Na 3:10.
GEVAREN, 2Kor 11:26 **g.** van struikrovers
GEVECHTEN, Jak 4:1 uit welke bron **g.**
GEVEN, Mt 10:8 **g.** om niet
Lu 12:48 aan wie veel **geg.**, veel geëist
Han 20:35 gelukkiger te **g.** dan te ontvangen
Ro 13:7 **G.** allen wat hun toekomt:
Job 1:21; Ps 21:2; 112:9; Sp 22:9; Pr 2:26; 5:19; Jes 43:6; Lu 6:30; 1Pe 4:5.
GEVIT, Ps 18:43 ontkoming van **g.** van volk
GEVOED, 1Ti 4:6 **g.** met woorden van geloof
GEVOELENS, INNERLIJKE, Ge 43:30; 1Kon 3:26.
GEVOELLOOS, Ps 143:4.
GEVOGELTE, Ge 9:10; Le 17:13; Ps 79:2.
GEVOLG, 2Kr 9:1 indrukwekkend **g.**
GEVOLGEN, Job 13:26 **g.** van dwalingen
GEVOLG GEVEN, De 13:8 geen **g.** aan zijn wens
GEVOLGTREKKINGEN, Lu 2:19.
GEVOLMACHTIGDE, VOORNAAMSTE, Han 5:31.
GEVOLMACHTIGDEN, 2Kr 8:10.
GEVORMD, Ro 8:29 **g.** naar beeld van Zoon
Ro 12:2 niet langer naar dit samenstel **g.**
1Pe 1:14 **g.** naar begeerten die gij vroeger hadt
GEWAAD, Mr 16:5; Opb 6:11.
Sp 7:10 **g.** van een prostituee
Lu 15:22 Vlug! Haalt een lang **g.**
GEWADEN, Lu 20:46 in lange **g.** rondlopen
Opb 7:9, 13, 14 lange **g.**
GEWAG, Ps 6:5 van u geen **g.** gemaakt
GEWEEKLAAG, Joë 2:12; Za 12:11; Mt 2:18.
GEWEEN, Ps 30:5; Jer 3:21.
Jes 65:19 niet meer het geluid van **g.**
GEWELD, Jes 60:18 Van **g.** niet meer gehoord
Ez 7:23 stad is vol **g.** geworden
Ps 11:5; 73:6; Jes 53:9; Ze 1:9.
GEWELD AANDOEN, 1Ti 4:7; 6:20; 2Ti 2:16.
GEWELDDAAD, Ez 28:16; Mal 2:16.
GEWELDDADIG, Pr 5:8 **g.** wegnemen van recht
GEWELDDADIGHEID, Jes 59:6.
GEWELDIG, Ge 10:9 **g.** jager tegen Jehovah
GEWELDPLEGING, Ge 6:11.
GEWELF, Re 9:49.
GEWELVEN, 1Sa 13:6.
GEWEMEL, Ge 1:20 een **g.** van levende zielen
GEWESTEN, Ef 4:9 naar lagere **g.** neergedaald
GEWETEN, 1Kor 8:12; 2Kor 1:12.
Han 23:1 een volmaakt zuiver **g.** voor God
Ro 9:1 **g.** legt met mij getuigenis af
1Kor 10:29 door **g.** van iemand anders
1Ti 1:19 geloof en een goed **g.** behoudt
1Ti 4:2 in hun **g.** gebrandmerkt
Heb 9:14 ons **g.** reinigen van dode werken
1Pe 3:16 Behoudt een goed **g.**
1Pe 3:21 verzoek aan God om een goed **g.**
GEWICHT, Heb 12:1 elk **g.** afleggen
De 25:15; Ez 4:16; 2Kor 4:17.
GEWICHTIGER, Mt 23:23 **g.** zaken van de Wet
GEWILLIG, Ps 110:3 volk zich **g.** aanbieden
1Kor 9:17 Indien ik dit **g.** doe, een beloning
Ex 35:5; 2Kr 29:31; Ps 51:12; 1Pe 5:2.
GEWIN, Re 5:19.
1Ti 6:6 middel tot groot **g.**
GEWOEL, 1Sa 4:14; Ps 65:7.
GEWOND(E), Ez 26:15; 30:24; Han 19:16.
GEWOON, Han 4:13 ongeletterde en **g.** mensen
1Kor 8:7 aan de afgod **g.** zijn
1Kor 14:24 komt **g.** persoon binnen
GEWOONTEN, 1Kor 15:33 bederft nuttige **g.**
1Ti 3:2 opziener matig in **g.**
1Ti 3:11 Vrouwen matig in **g.**
Tit 2:2 bejaarde mannen matig in **g.**
GEWORTELD, Ef 3:17; Kol 2:7.
GEWRICHT(EN), Ef 4:16 elk **g.**
Kol 2:19 door zijn **g.** en gewrichtsbanden
Heb 4:12 **g.** en hun merg scheidt
GEWRICHTSBANDEN, Kol 2:19.
GEZALFD, Ez 28:14 **g.** cherub die beschut

GEZALFDE(N), 1Sa 2:10 hoorn van **g.**
Ps 2:2 koningen stellen zich op tegen zijn **g.**
Ps 105:15 Raakt mijn **g.** niet aan
Jes 45:1 tot zijn **g.,** tot Cyrus
2Sa 19:21; 1Kr 16:22; Ps 20:6; Hab 3:13.
GEZANG, Ez 26:13.
GEZANT(EN), 2Kor 5:20 **g.** in de plaats van
Ef 6:20 ik als een **g.** in ketenen optreed
GEZELSCHAP, 1Kor 5:11 niet in **g.** verkeren
GEZICHT, Lu 7:22; Han 9:12.
Han 20:25 mijn **g.** niet meer zult zien
GEZICHTSVERMOGEN, Mt 20:34.
GEZIND, Ro 12:16 Weest net zo **g.**
GEZINDHEID, Job 16:9 koestert een vijandige **g.**
Fil 2:20 niemand van gelijke **g.**
Kol 2:18 opgeblazen door vleselijke **g.**
1Pe 4:1 wapent ook gij u met dezelfde **g.**
GEZOND, Mt 8:13 knecht in dat uur **g.**
GEZONDE LEER, Tit 1:9; 2:1.
2Ti 4:3 dat zij de **g.** niet zullen verdragen
GEZONDE WOORDEN, 1Ti 6:3; 2Ti 1:13.
GEZONDHEID, Sp 4:22; Jer 33:6.
Han 15:29 Wij wensen u een goede **g.** toe!
GEZOND MAKEN. Zie ook GENEZEN.
Mt 13:15 terugkeren, en ik hen zou **g.**
Heb 12:13 wat kreupel is, **g.** wordt
1Pe 2:24 door zijn striemen zijt gij **g.**
Ez 47:9; Lu 9:11; Han 10:38.
GEZOND VAN VERSTAND, 1Pe 4:7.
GEZOND VERSTAND, 1Sa 21:13 vermomde **g.**
Ef 1:8 in wijsheid en **g.**
GEZUCHT, Ps 102:20.
GEZUIVERD, Ps 12:6 gelouterd, zevenmaal **g.**
GEZUURD(E), Am 4:5 van het **g.** een dankoffer
Ex 12:15; 34:25; Le 2:11; De 16:3.
GIBEA, Re 20:5, 13, 37; Jes 10:29.
GIBEON, Joz 10:6 mannen van **G.**
Joz 10:12 Zon, onbeweeglijk boven **G.**
1Kon 3:5 Te **G.** verscheen Jehovah
Joz 9:3; 10:1, 10; 11:19; 2Kr 1:3; Ne 3:7.
GIBEONIET(EN), 2Sa 21:1 **G.** ter dood gebracht
2Sa 21:3, 9; 1Kr 12:4; Ne 3:7.
GIDEON, Re 8:23 Maar **G.** zei tot hen:
Heb 11:32 indien ik verder vertel over **G.**
Re 6:24, 27, 34, 39; 7:2, 4, 7; 8:4.
GIDS(EN), Mt 23:16; Ro 2:19.
Mt 15:14 Zij zijn blinde **g.**
GIF, Jak 3:8 De tong is vol dodelijk **g.**
Job 6:4; Ps 58:4; 140:3.
GIJZELAARS, 2Kon 14:14 nam **g.** naar Samaria
GILBOA, 1Sa 28:4; 2Sa 1:21; 1Kr 10:8.
GILEAD, Joz 21:38 toevluchtsstad in **G.**
Mi 7:14 Laat hen weiden in Basan en **G.**
Nu 26:29; 32:40; Jer 8:22; Za 10:10.
GILGAL, Joz 4:20 twaalf stenen te **G.**
Joz 9:6 naar Jozua in kamp te **G.**
Joz 5:9; 10:6; Re 3:19; 1Sa 10:8; 11:14, 15.
GISTEN, Mt 13:33.
Ga 5:9 weinig zuurdeeg doet gehele massa **g.**
GLAD, Ps 12:3 **g.** lippen afsnijden
Da 11:32 door **g.** woorden tot afval brengen
GLADHEID, Da 11:21, 34 door middel van **g.**
GLANS, Ps 89:44 Gij hebt zijn **g.** doen ophouden
Sp 15:30 **g.** der ogen verheugt hart
Jes 60:3 koningen tot de **g.** van uw schijnen
Da 12:3 stralen als de **g.** van het uitspansel
Ez 10:4; Da 2:31; Han 26:13.
GLANZEN, Ps 104:15 gezicht van olie **g.**
GLANZEND, Job 37:21 **g.** aan wolkenhemel
Sp 6:25 met haar **g.** ogen
Jer 5:28 zij zijn **g.** geworden
GLIBBERIG, Ps 35:6; Jer 23:12.
GLIJDEN, Sp 23:31; Hgl 7:9.
GLINSTERING, Ez 21:15 gemaakt voor een **g.**
GLOED VAN OPWINDING, Joë 2:6; Na 2:10.
GLORIE, Ps 29:9; Lu 2:14.
GLORIERIJK, Ne 9:5 men zegene uw **g.** naam
2Kor 4:4 **g.** goede nieuws over Christus
Ps 24:7; 29:3; 145:5; Jer 14:21.

GOD(EN), Ex 12:12; 20:5; 23:24.
Ge 1:1 In het begin schiep **G.**
Ex 20:3 Gij moogt geen andere **g.** hebben
De 7:16 gij moogt hun **g.** niet dienen
2Kr 20:15 geen strijd van u, maar van **G.**
Ps 47:7 **G.** is Koning over de gehele aarde
Ps 75:7 Want **G.** is de rechter
Ps 82:6 Ikzelf heb gezegd: Gij zijt **g.**
Ps 90:2 tot onbepaalde tijd zijt gij **G.**
Jes 9:6 Sterke **G.,** Eeuwige Vader
Lu 20:25 Betaalt **G.** wat van **G.** is
Ro 13:6 zij zijn **G.** openbare dienaren
1Kor 8:5 zijn er die **g.** worden genoemd
2Kor 1:3 **G.** en Vader van onze Heer Jezus
2Kor 4:4 **g.** van dit samenstel van dingen
Re 2:17; 2Kon 19:15; Job 35:2; Jer 10:10; Da 3:18; Ro 2:11; 1Kor 14:33; Kol 3:12; Tit 1:7; Heb 12:29; 1Jo 4:8.
GODDELIJK, Han 17:29 **G.** Wezen op goud gelijkt
Kol 2:9 want in hem woont **g.** hoedanigheid
Han 7:20; 10:22; 2Pe 1:3, 4.
GODDELIJKE(N), Joz 22:22 de **G.,** God, Jehovah
Ps 8:5 minder dan **g.** gemaakt
Ps 50:1; 82:1; 83:1; 118:27; Jes 46:9.
GODDELOOS, Mt 12:35; Ju 15.
Ro 11:26 **g.** praktijken van Jakob afwenden
Ro 12:9 Hebt een afschuw van wat **g.** is
Ef 5:16 omdat de dagen **g.** zijn
2Pe 3:7 de vernietiging der **g.** mensen
GODDELOOSHEID, Ps 45:7 en gij haat **g.**
Ps 84:10 boven het rondgaan in tenten der **g.**
Ro 1:18 Gods gramschap tegen alle **g.**
1Kor 5:8 zuurdeeg van slechtheid en **g.**
1Th 5:22 Onthoudt u van elke vorm van **g.**
2Ti 2:16 zullen tot steeds meer **g.** voortgaan
Ps 5:4; 125:3; Ez 3:19; Mt 22:18; Tit 2:12.
GODDELOZE(N), Ps 9:17 **g.** naar Sjeool
Ps 37:10 en de **g.** zal er niet meer zijn
Sp 15:8 slachtoffer **g.** is iets verfoeilijks
Sp 29:2 wanneer **g.** heerst, zucht het volk
Jes 57:21 geen vrede voor de **g.**
Ez 3:18 **g.** voor zijn weg waarschuwen
Ez 33:11 geen behagen in de dood van de **g.**
Mt 6:13 bevrijd ons van de **g.**
Ro 5:6 Christus voor **g.** gestorven
1Ti 1:9 wet afgekondigd voor **g.** en zondaars
1Jo 5:19 wereld ligt in de macht van de **g.**
Job 11:20; Ps 145:20; Jer 12:1; Da 12:10; Ef 6:16;
1Pe 4:18; 2Pe 2:6; Ju 15.
GODDELOZE GEESTENKRACHTEN, Ef 6:12.
GODEN DIE NIETS WAARD ZIJN, Le 19:4; 26:1; Ps 96:5;
Hab 2:18.
GODHEDEN, Han 17:18 van vreemde **g.**
GODHEID, Han 25:19 aanbidding van de **g.**
Ro 1:20 zijn eeuwige kracht en **G.**
GODIN, 1Kon 11:5, 33; Han 19:27, 37.
GODSSPRAAK, Ro 11:4.
GODSWOORD, Re 3:20 Een **g.** heb ik voor u
GOD VAN HET GELUK, Jes 65:11.
GOD VAN HET LOT, Jes 65:11.
GODVRUCHTIG, Han 10:2, 7.
2Kor 7:10 op **g.** wijze bedroefd
GODVRUCHTIGE TOEWIJDING, Han 3:12.
Han 17:23 Waaraan gij **g.** schenkt
1Ti 4:7 Oefen u met **g.** als uw doel
1Ti 4:8 **g.** is nuttig voor alle dingen
1Ti 6:5 denken dat **g.** middel tot gewin is
1Ti 6:6 **g.** gepaard aan genoegen nemen
2Ti 3:5 die een vorm van **g.** hebben
2Pe 2:9 mensen van **g.** te bevrijden
2Pe 3:11 heilige gedragingen en daden van **g.**
1Ti 2:2; 3:16; 2Ti 3:12; Tit 1:1; 2Pe 1:3.
GODVRUCHTIGE VREES, Heb 5:7; 12:28.
GOED, Ge 3:5 kennend **g.** en kwaad
Ps 25:8 **G.** en oprecht is Jehovah
Ps 133:1 Hoe **g.** als broeders in eenheid
Mr 10:18 Niemand is **g.,** behalve God
Lu 18:19 Waarom noemt gij mij **g.?**
Ge 1:31; 1Kr 16:34; Lu 6:26; Jo 5:29; Han 15:29;
Ro 13:3; Ga 5:7.
GOEDDOEN, Han 10:38.
De 8:16 om u in uw latere dagen **g.**
1Pe 3:17 lijden omdat gij **g.**

GOEDE (het), 2Th 1:11; 1Pe 4:19.
Pr 2:24 zijn ziel het **g.** doet zien
Am 5:15 Haat het kwade en hebt het **g.** lief
Lu 6:45 brengt uit hart het **g.** voort
Ro 7:19 het **g.** dat ik wens, doe ik niet
Ro 8:28 werken doet samenwerken ten **g.**
Ro 12:21 blijf kwade overwinnen met **g.**
Ga 6:10 Laten wij **g.** doen jegens allen
2Ti 3:3 zonder liefde voor het **g.**
1Pe 2:15 door **g.** te doen praat verstommen
GOEDE DINGEN, Ne 9:25 huizen vol met **g.**
Pr 5:11 Wanneer **g.** vele worden
GOEDENDAG, Mt 27:29; Lu 1:28; Jo 19:3.
GOEDE WIL, Ps 89:17.
Ps 30:5 onder zijn **g.** zijn, is voor het leven
Sp 8:35 verkrijgt **g.** van Jehovah
Jes 61:2 uit te roepen het jaar van **g.**
Sp 10:32; 11:27; 16:15; 19:12; Jes 49:8.
GOEDGEDACHT, Lu 12:32.
GOEDGEKEURD(E), Ro 16:10; 2Kor 13:7.
2Ti 2:15 u **g.** aan God aan te bieden
GOEDGEKEURDE TOESTAND, Ro 5:4.
GOEDGUNSTIG, Ge 4:4 **g.** op Abel neerzag
2Kr 30:9 Jehovah is **g.** en barmhartig
Ps 86:15 Jehovah, een God barmhartig en **g.**
Ps 112:5 Goed de man die **g.** is en uitleent
Joë 2:13 want hij is **g.** en barmhartig
Ex 34:6; Ps 103:8; 111:4; 116:5.
GOEDGUNSTIGHEID, Ef 2:7.
GOEDHEID, Ps 27:13 de **g.** van Jehovah
Ps 65:11 het jaar gekroond met uw **g.**
Mi 6:8 en **g.** lief te hebben
Ro 11:22 Zie Gods **g.** en gestrengheid
Ga 5:22 De vrucht van de geest is **g.**
Ps 23:6; Jes 63:7; Za 9:17; 2Kor 6:6; 10:1; Kol 3:12; Tit 3:4.
GOEDKEUREN, 2Kor 10:18.
Mt 3:17 mijn Zoon, die ik heb **g.**
Heb 10:6 Volledige brandoffers niet **g.**
GOEDKEURING, 1Kor 7:33 **g.** van zijn vrouw
De 33:16; Sp 12:2; Han 8:1; Ro 14:18.
GOEDKOOP, Klg 1:8 haar als **g.** behandeld
GOEDMAKEN, Ex 32:30 uw zonde **g.**
GOED NIEUWS, Ps 40:9; Jes 41:27; 52:7.
Jes 61:1 gezalfd om **g.** te vertellen
Mt 24:14 dit **g.** van het koninkrijk
Mr 13:10 eerst in alle natiën het **g.** gepredikt
Ro 1:16 ik schaam mij niet voor het **g.**
1Kor 9:16 Indien ik nu het **g.** bekendmaak
1Th 2:4 ons het **g.** toe te vertrouwen
2Ti 1:10 licht geworpen op leven door het **g.**
Mt 9:35; Lu 1:19; 2:10; Han 20:24; Ro 10:15; 2Kor 4:3, 4; Ga 1:8; Fil 1:12, 16.
GOEDVINDEN, 1Kor 7:5 met onderling **g.**
1Kor 7:13 het nochtans **g.** bij haar te wonen
GOED WOORD DOEN, EEN, Nu 21:7.
GOG, Ez 38:2, 14, 18.
Ez 38:3 Zie, ik ben tegen u, o **G.**
Ez 38:16 opdat de natiën mij kennen, o **G.**
Ez 39:11 dat ik **G.** daar plaats zal geven
Opb 20:8 **G.** en Magog, om hen te verzamelen
GOLF, Jak 1:6 gelijk een **g.** van de zee
GOLGOTHA, Mt 27:33; Jo 19:17.
GOLIATH, 1Sa 17:4, 23; 21:9; 22:10.
GOLVEN, Jes 51:15 **g.** onstuimig worden
Ps 65:7; 89:9; Jon 2:3; Ju 13.
GOMER(-MAAT), Ex 16:16, 18, 36.
GOMORRA, Mt 10:15 voor **G.** draaglijker
Ge 18:20; 19:24; Jes 1:9; Ro 9:29; Ju 7.
GONZEN, Mi 2:12 **g.** van mensen
GORDEL, Ex 29:5 met de **g.** efod ombinden
2Kon 1:8 een leren **g.** om zijn lendenen
Jes 11:5 rechtvaardigheid de **g.** van heupen
Mt 3:4 Johannes nu droeg een leren **g.**
Jes 5:27; Jer 13:1; Han 21:11.
GORDIJN, Mt 27:51 **g.** scheurde in tweeën
Heb 10:20 ingewijd als een weg door het **g.**
Ex 26:31; Heb 6:19; 9:3.
GOSEN, Ge 45:10; 47:4; Ex 8:22; 9:26.
GOUD, Opb 21:18, 21.
Ps 19:10 Ze zijn begeerlijker dan **g.**
Sp 8:10 kennis liever dan uitgelezen **g.**
Sp 16:16 wijsheid — hoeveel beter dan **g.!**
Ez 7:19 iets afschuwelijks hun eigen **g.**
Ze 1:18 noch hun **g.** hen kunnen bevrijden
Hag 2:8 Van mij is het zilver, en het **g.**
Mal 3:3 hij moet hen zuiveren als **g.**
Jak 5:3 Uw **g.** en zilver is weggeroest
1Pe 1:7 welke van grotere waarde is dan **g.**
GOUDEN, Ex 12:35.
GRAAG, Jer 5:31 volk heeft het **g.** zo gehad
GRAAN, Ge 42:1; 44:2; 1Kor 9:9.
GRAF, Mt 27:61 tegenover het **g.**
GRAFSTEDE(N), Ps 5:9 Hun keel is een **g.**
Ps 88:11 in **g.** goedheid bekendgemaakt
Jes 22:16 u een **g.** uitgehouwen?
Jes 53:9 zijn **g.** bij de goddelozen stellen
Job 17:1; 21:32; Jes 65:4; Jer 20:17; Ez 32:22; 37:12; 39:11.
GRAFSTEEN, 2Kon 23:17 Wat is dat voor **g.?**
GRAMSCHAP, Jo 3:36 **g.** Gods blijft op hem
Jak 1:20 **g.** bewerkt niet Gods rechtvaardigheid
Opb 11:18 ontstaken in **g.,** en ûw **g.** kwam
Ro 3:5; 9:22; 12:19; 13:4; 1Th 5:9; Opb 19:15.
GRANAATAPPELSCHIJFJE, Hgl 4:3; 6:7.
GRANDIOOS, Da 7:8, 11, 20.
GRANEN, Ne 10:31.
GRAS, Ps 37:2 als **g.** snel verdorren
2Kon 19:26; Ps 103:15; Jes 40:8; 51:12.
GRAVEN, Mt 23:27 witgekalkte **g.**
Mt 23:29 gij bouwt de **g.** der profeten
GRENDELS, Ps 147:13 **g.** van uw poorten
Ps 107:16; Jon 2:6; Na 3:13.
GRENS, Ex 16:35; De 11:24.
Jes 19:19 een zuil bij zijn **g.**
GRENZEN, Ps 74:17; Jes 26:15; 60:18.
GRIEK(EN), 1Kor 1:22 **G.** zoeken wijsheid
Ga 3:28 Er is noch jood noch **G.**
Ro 1:16; 1Kor 10:32; 12:13.
GRIEKENLAND, Da 10:20; 11:2; Za 9:13.
GRIEKS, Jo 19:20 titel in het **G.**
GRIFFEL, Jes 8:1.
GRIFFEN, Ex 39:30 **g.** er opschrift in:
2Kor 3:7 reglement in stenen **geg.**
GRIJPEN, Jo 7:30; 8:20; Fil 3:12.
GRIJSHEID, Sp 16:31 **G.** is een kroon
GROEIEN, Lu 12:27; 1Pe 2:2.
Han 6:7 Zo bleef het woord van God **g.**
Kol 2:19 het gehele lichaam blijft **g.**
GROEPEN, Sp 30:27 trekken er in **g.** op uit
GROET, 1Kor 16:21.
2Jo 10 richt ook geen **g.** tot hem
GROEVE, Jes 24:18 wie uit de **g.** opklimt
GROMMEN, Jer 51:38 **g.** als leeuwenwelpen
GROND, Pr 7:25.
Ex 3:5 de plaats is heilige **g.**
Joz 3:17 terwijl Israël over droge **g.** overtrok
GRONDBEZITTERS, Joz 24:11; Re 9:2; 20:5.
GRONDEN, Ps 119:90 aarde **geg.**
GRONDLEER, Heb 6:1 **g.** over de Christus
GRONDLEGGING, Jo 17:24; Heb 4:3.
Mt 13:35 sinds **g.** verborgen geweest
Mt 25:34 sedert **g.** wereld voor u bereid
Ef 1:4 ons vóór **g.** wereld uitgekozen
1Pe 1:20 tevoren gekend, vóór **g.** wereld
Opb 13:8 naam niet sedert de **g.** in boekrol
GRONDVESTEN, Ps 104:5; Sp 3:19; Jes 51:16.
Job 38:4 toen ik de aarde **g.?**
Ps 78:69 aarde tot onbepaalde tijd **geg.**
GRONDVESTEN (de), 2Sa 22:8; Ps 102:25.
GROOT, Han 2:11 de **g.** daden van God
GROOT AIR, Ps 55:12 **g.** tegen mij aannam
Da 8:25 zal hij een **g.** aannemen
Ps 35:26; 38:16; Jer 48:26; Klg 1:9; Da 8:4.
GROOTHEID, 1Kr 29:11 Van u is de **g.**
Da 4:22 uw **g.** is zeer toegenomen
Ef 1:19 overtreffende **g.** van zijn kracht
Es 1:4; Ps 71:21; 145:3, 6.
GROOTMAKEN, Ps 40:16 Jehovah worde **g.**
Ps 138:2 uw woord **g.** boven uw naam
Ez 38:23 ik zal mij stellig **g.** en heiligen

Da 11:36 koning zal zich **g.** boven elke god
Lu 1:46 Maria zei: Mijn ziel Jehovah **g.**
Han 10:46 in talen spreken en God **g.**
Fil 1:20 Christus **g.** zal worden
Job 36:24; Ps 34:3; 35:27; 41:9; 69:30; 70:4; Jes 10:15; 42:21; Ez 35:13; Mal 1:5; Han 19:17.
GROOTMOEDER, 2Ti 1:5 uw **g.** Loïs
GROOTOUDERS, 1Ti 5:4 vergoeding aan **g.**
GROTE GOD, Da 2:45 **g.** bekendgemaakt
GROTER, Jo 14:28 Vader is **g.** dan ik
GROTE SCHARE, Mr 12:37 **g.** luisterde
Opb 7:9 een **g.,** die niemand tellen kon
Opb 19:6 als een stem van een **g.**
GRUWEL. Zie ook WALGELIJKE DING(EN).
Le 11:10, 11, 43; 20:25.
GRUWEN, Le 11:13.
GULZIG, 1Sa 15:19 u **g.** op buit gaan werpen
GUNST, Za 12:10 geest van **g.** uitstorten
Lu 2:52 Jezus bleef toenemen in **g.**
Ps 37:21; Sp 3:4; 28:23; Pr 9:11; Han 6:8; 7:10.
GUNSTIG, Ga 6:10 zolang tijd nog **g.** is
2Ti 4:2 predik het woord, in **g.** tijd
GUNSTIG STEMMEN, Ge 32:20 **g.** door geschenk

H

HAAN, Mt 26:34, 74, 75; Mr 14:30.
HAAR, Lu 21:18 een **h.** van uw hoofd
1Kor 11:14 indien een man lang **h.** heeft
Da 3:27; 7:9; 1Pe 3:3; Opb 9:8.
HAAROPMAAK, Jes 3:24 artistieke **h.**
HAARVLECHTINGEN, 1Ti 2:9.
HAASTEN, Ge 19:22.
Sp 28:20 zich **h.** om rijkdom te verwerven
Ze 1:14 dag van Jehovah **h.** zich zeer
1Sa 23:27; Sp 19:2; Na 2:5.
HAASTIG, Sp 21:5; 29:20; Pr 5:2.
1Ti 5:22 Leg nooit iemand **h.** de handen op
HAAT, De 19:6 voordien geen **h.** toedroeg
Ps 139:22 met een volkomen **h.** haat ik hen
Mt 24:9 voorwerpen van **h.** voor alle natiën
Ps 25:19; Sp 10:12; Ez 23:29; Mt 10:22.
HADASSA, Es 2:7 **H.,** dat is Esther
HADES, Mt 16:18 poorten van **H.**
Lu 10:15 Tot in **H.** neergeworpen!
Han 2:31 hij niet verlaten in **H.**
Opb 20:14 dood en **H.** in meer van vuur
Mt 11:23; Lu 16:23; Opb 1:18; 6:8; 20:13.
HAGAR, Ge 16:1; Ga 4:24.
HAGEL, Jes 28:17 **h.** moet wegvagen
Ex 9:22; Job 38:22; Ps 148:8; Opb 8:7.
HAKEN, Ez 38:4 **h.** in uw kaken slaan
HALFSLACHTIGEN, Ps 119:113 **h.** heb ik gehaat
HALLELUJAH. Zie LOOFT JAH.
HALS, Lu 15:20; 17:2; Han 20:37.
Sp 3:3 Bind ze om uw **h.**
Sp 3:22 een bekoring voor uw **h.**
HALSBOEI, Jer 29:26 moet hem in de **h.** slaan
HALSKETTING, Sp 1:9 mooie **h.** voor hals
HALSSTARRIG, Re 2:19; Ps 66:7.
HAMAN, Es 3:5; 5:11; 6:11; 7:6, 9, 10; 8:2, 7; 9:10, 12.
HAMATH, Nu 13:21; Jes 10:9; Jer 49:23.
HAMEREN, Re 5:26 zij **h.** op Sisera
HAMERS, 1Kon 6:7.
HAND(EN), Ex 17:12; 2Kon 10:15.
Ps 8:6 heersen over werken van uw **h.**
Jes 35:3 Sterkt de slappe **h.**
Jes 59:1 **h.** van Jehovah niet te kort
Da 2:34 steen, niet door **h.,** uitgehouwen
Za 14:13 ieders **h.** tegen zijn metgezel
Lu 9:62 zijn **h.** aan de ploeg geslagen
Kol 2:14 het met de **h.** geschreven document
1Ti 4:14 toen oudere mannen u de **h.** oplegde
Ps 21:8; 24:4; 49:15; Jes 65:22; Jer 38:4; Da 5:5; Ho 13:14; Ze 3:16; 2Kor 5:1; Heb 9:11; 10:31; 1Pe 5:6.
HANDBOEIEN, Jer 40:1, 4.
HANDEL, Ps 107:23 **h.** drijven op wateren
HANDELAARS, Ez 27:13, 15, 17, 22-24.
Job 41:6 hem verdelen onder **h.?**
Jes 23:8 Tyrus, wier **h.** de geëerden waren
Na 3:16 **h.** meer vermenigvuldigd dan sterren
HANDELAARSTER, Ez 27:3 Tyrus, **h.** der volken
HANDELEN, Ps 101:2 met doorzicht **h.**
Jes 29:14 die wonderlijk met dit volk zal **h.**
HANDELEN, DOELTREFFEND, Da 11:17, 28, 32.
Da 11:39 **d.** met een buitenlandse god
HANDELSBETREKKINGEN, 2Kr 20:35, 37.
HANDELSWAREN, Ez 26:12; 28:5, 16.
Ez 28:18 onrecht met betrekking tot uw **h.**
HAND MET MACHT VULLEN, Ex 28:41.
Ex 29:33 waarmee verzoening gedaan is om **h.**
Ex 29:35 Gij zult zeven dagen nemen om **h.**
Re 17:5 **h.,** opdat hij als priester zou optreden
HANDSLAG, Sp 6:1 de vreemde uw **h.** gegeven
Sp 11:15 wie **h.** haat, blijft vrij van zorgen
HANDTEKENING, Job 31:35.
HANDWERKSLIEDEN, Ho 13:2.
HANDWERKSMAN, 2Kon 24:14; Ho 8:6.
HANGEN, Han 5:30; 10:39 aan een paal **h.**
Joz 8:29; 10:26; 2Sa 18:10.
HANNA, 1Sa 1:2, 20; 2:1, 21.
HANTEREN, 2Ti 2:15 woord juist **h.**
HARAN, Ge 11:26-29, 31, 32; 27:43; Han 7:2.
HARD, Ez 3:8 voorhoofd zo **h.** als hun voorhoofd
Ex 1:14; 2Sa 3:39; Han 26:14.
HARDE WERK, Pr 2:24 goede zien wegens **h.**
HARDHEID VAN HART, Mt 19:8; Mr 10:5.
HARDLOPEN, 1Kor 9:24 in wedloop allen **h.**
HARDNEKKIG, Ex 32:9; 34:9; De 9:6.
HARD VAN HOOFD, Ez 3:7 Israël **h.**
HARD WERKEN, Ps 127:1 tevergeefs **h.**
1Th 5:12 respect voor hen die onder u **h.**
Fil 2:16; 1Ti 4:10; 5:17.
HAR–MAGEDON, Opb 16:16 plaats **H.** genoemd
HARMONISCH, Ef 2:21 **h.** samengevoegd
Ef 4:16; Kol 2:2, 19.
HARP(EN), Ge 4:21 allen die **h.** hanteren
Ps 33:2 Brengt Jehovah dank op de **h.**
Ps 49:4 op een **h.** mijn raadsel ontvouwen
Jes 23:16 Neem een **h.,** ga de stad rond
Opb 15:2 stonden aan glazen zee en hadden **h.**
1Sa 16:23; Ps 137:2; Jes 5:12; Opb 14:2.
HARPOENEN, Job 41:7 zijn huid vol **h.**
HART(EN), 1Sa 16:7 Jehovah ziet het **h.**
1Kr 28:9 dien hem met een onverdeeld **h.**
Sp 4:23 Beveilig uw **h.,** meer dan het andere
Sp 14:30 Een kalm **h.** is leven van organisme
Sp 21:2 Jehovah toetst **h.**
Jer 17:9 **h.** is verraderlijker dan iets anders
Jer 17:10 Ik, Jehovah, doorvors het **h.**
Mt 5:8 Gelukkig zijn de zuiveren van **h.**
Mt 15:8 hun **h.** is ver van mij verwijderd
Mt 22:37 Jehovah liefhebben met geheel uw **h.**
Lu 12:34 waar uw schat is, zal ook uw **h.** zijn
Ro 10:10 met het **h.** oefent men geloof
2Kor 3:3 brief geschreven op **h.**
Ef 1:18 ogen van uw **h.** verlicht
Heb 3:8 verhardt uw **h.** niet
Jak 5:8 maakt uw **h.** standvastig
Opb 17:17 God heeft het hun in het **h.** gegeven
2Kon 10:15; Ne 4:6; Ps 14:1; 24:4; Sp 3:5; 15:28; 17:3; Jes 14:13; 35:4; Jer 31:33; Ez 28:17; Da 11:27; Mal 4:6; Jak 4:8; 1Pe 3:15.
HARTSTOCHT(EN), Mt 5:28 **h.** voor haar
Ro 7:5 zondige **h.** door Wet opgewekt
1Kor 7:9 beter trouwen dan branden van **h.**
Ga 5:24 het vlees met zijn **h.** aan de paal
HATEN, Le 19:17; Ps 21:8; 44:7; 69:4.
Ex 18:21 die onrechtvaardige winst **h.**
Ps 11:5 wie geweld liefheeft, **h.** Zijn ziel
Sp 6:16 zes dingen die Jehovah **h.**
Sp 8:13 vrees voor Jehovah betekent kwade **h.**
Sp 15:10 die terechtwijzing **h.,** zal sterven
Sp 28:16 die onrechtvaardige winst **h.**
Pr 3:8 tijd om te beminnen en om te **h.**
Mt 5:43 naaste liefhebben en vijand **h.**
Mt 6:24 de een **h.** en de ander liefhebben
Lu 6:22 Gelukkig wanneer mensen u **h.**
Lu 6:27 Blijft goeddoen aan hen die u **h.**
Lu 14:26 Indien iemand eigen ziel niet **h.**
Jo 7:7 wereld **h.** mij, omdat ik getuigenis afleg
Jo 15:19 daarom **h.** de wereld u

Jo 15:25 hebben mij zonder reden **geh.**
Ro 7:15 wat ik **h.**, dat doe ik
Ro 9:13 Jakob liefgehad, Esau **geh.**
Heb 1:9 Gij hebt wetteloosheid **geh.**
1Jo 3:15 Een ieder die zijn broeder **h.**
1Jo 4:20 Indien iemand toch zijn broeder **h.**
Ju 23 het onderkleed, dat bezoedeld is, **h.**
Opb 17:16 die zullen de hoer **h.**
Ps 97:10; 139:21; Sp 1:29; 5:12; 13:24; Jo 3:20; 12:25; 15:18; 17:14; Tit 3:3.

HATER, Sp 27:6 de kussen van een **h.**

HAVE, Ge 12:5; Nu 16:32; 2Kr 31:3; Ezr 1:4.

HAVEN, Ps 107:30 de **h.** van hun welbehagen

HEBER, Ge 10:21, 24; 11:16; 46:17; Nu 26:45; Re 4:11; Lu 3:35.

HEBREEËN, Ex 3:18; 2Kor 11:22.

HEBREEËR, Ge 14:13; Jon 1:9; Fil 3:5.

HEBREEUWS, Opb 16:16 in **H.** Har–Magedon

HEBRON, 1Kon 2:11 Te **H.** zeven jaar geregeerd
Ge 23:2; Joz 10:36; Re 1:20; 2Sa 2:1.

HEBZUCHT, Mr 7:22 [uit het hart] **h.**
Lu 12:15 hoedt u voor elke soort van **h.**
Ef 5:3 **h.** niet ter sprake komen
1Th 2:5 vals voorkomen waarachter **h.**
Ro 1:29; Jak 4:2; 2Pe 2:3, 14.

HEBZUCHTIG, 1Kor 5:11 **h.** persoon

HECHTEN, Da 2:43 niet aan elkaar **h.**

HECHTENIS, Mt 26:48; Han 5:18.

HECHTRANKEN, Jes 18:5 de **h.** wegnemen

HEDEN, Mt 6:11; Lu 4:21; 23:43.

HEELMEESTER(S), 2Kr 16:12; Jer 8:22.

HEEMST, Job 6:6 het slijmerige sap van **h.?**

HEENGAAN, Lu 9:31; 2Pe 1:15.

HEER, De 10:17 Jehovah is **H.** der heren
Ps 110:1 uitspraak van Jehovah tot mijn **H.**
Mt 7:22 Velen zullen tot mij zeggen: **H.**, **H.**
Jo 20:18 Ik heb de **H.** gezien!
Jo 20:28 Mijn **H.** en mijn God!
1Kor 7:39 vrij te trouwen, alleen in de **H.**
Ef 4:5 één **H.**, één geloof, één doop
1Pe 3:6 Sara Abraham **h.** noemde
Ps 136:3; Mal 3:1; Mt 11:25; Han 17:24; 1Ti 6:15; 2Ti 2:24; Jak 2:1.

HEER DES HUIZES, Mt 10:25 **h.** Beëlzebub
Mt 13:27; 20:1; 21:33; 24:43.

HEERLEGER, Jer 33:22 **h.** van de hemel
2Kon 17:16; Jes 34:2; Da 4:35; 8:10.

HEERLIJK, Ps 66:2; Jes 11:10; 60:13.

HEERLIJKHEID, 1Kr 16:24; Ps 79:9; 102:16.
Ps 19:1 hemelen maken **h.** van God bekend
Sp 18:12 aan **h.** gaat ootmoed vooraf
Jes 42:8 aan niemand anders mijn **h.** geven
Mt 25:31 Zoon des mensen gekomen in zijn **h.**
2Kor 3:8 toedienen van de geest met **h.**
Opb 21:23 **h.** van God verlichtte haar
Jes 43:7; Hab 2:14; Hag 2:9; Mt 5:16; Jo 1:14; Ro 1:23; 3:23; 9:23; 1Pe 5:4.

HEERSCHAPPIJ(EN), 1Kon 9:19; Ps 103:19.
Ps 145:13 uw **h.** is gedurende alle geslachten
Da 7:27 alle **h.** zullen hén dienen
2Pe 2:10 vooral hen die op **h.** neerzien
Ju 8 minachten **h.** en spreken schimpend
Jes 22:21; Da 4:3, 34; 6:26; 7:6; Mi 4:8; Ef 1:21; Kol 1:16.

HEERSCHAREN. Zie LEGERSCHAREN.

HEERSEN, Ge 1:18 om 's nachts te **h.**
Ge 3:16 uw man zal over u **h.**
Ps 8:6 **h.** over werken van uw handen
Sp 29:2 wanneer goddeloze **h.**, zucht het volk
Pr 8:9 over andere **geh.** tot diens nadeel
Jes 32:1 vorsten **h.** voor louter gerechtigheid
Ez 20:33 wil ik als koning over ulieden **h.**
Mt 20:25 regeerders der natiën over hen **h.**
Kol 3:15 vrede van Christus in uw hart **h.**
Ge 37:8; De 15:6; Re 8:23; 2Sa 23:3; Ps 59:13; Sp 8:16; Jes 3:4; 14:5; Da 11:39.

HEERSER(S), Jes 28:14.
Da 4:17 Allerhoogste **H.** is in koninkrijk
Mt 9:34 Door de **h.** der demonen werpt hij uit
Ef 2:2 **h.** van de autoriteit der lucht

HEERSER VAN DE(ZE) WERELD, Jo 12:31; 16:11.
Jo 14:30 de **h.** heeft geen vat op mij

HEES, Ps 69:3 keel is **h.** geworden

HEET, 2Pe 3:10 de elementen, intens **h.**
Opb 3:15 dat gij noch koud noch **h.** zijt

HEFTIG, Mt 8:28; 2Ti 3:3.
Lu 23:10 overpriesters beschuldigden hem **h.**

HEIDENEN. Zie NATIËN.

HEILIG, Ro 7:12 Wet **h.** en gebod **h.**
1Kor 3:17 want de tempel van God is **h.**
Ef 1:4 opdat wij **h.** en zonder smet zijn
Opb 4:8 **H.**, **h.**, **h.** is Jehovah God
Ex 3:5; Ps 2:6; Jes 52:10; 2Ti 3:15.

HEILIGDOM(MEN), Ex 25:8 een **h.** maken
Le 26:31 uw **h.** woest leggen
1Kr 28:10 u uitgekozen om **h.** te bouwen
Ez 28:18 hebt gij uw **h.** ontwijd
Ez 37:26 mijn **h.** in hun midden plaatsen
Da 11:31 ze zullen het **h.** ontwijden
Mt 27:51 het gordijn van het **h.** scheurde
Le 19:30; Ps 78:69; Opb 15:8; 16:17.

HEILIGE, Ex 26:33 scheiding **H.** en Allerheiligste
Le 10:10 onderscheid **h.** en profane

HEILIGE DIENST. Zie ook DIENSTEN).
Mt 4:10 voor [God] alleen **h.** verrichten
Ro 9:4 de wetgeving en de **h.** en de beloften
Ro 12:1 een **h.** met uw denkvermogen

HEILIGE GEEST, Jes 63:10; Mt 1:18; 3:11.
Ps 51:11 uw **h.**, neem die niet weg
Mt 12:32 spreekt iemand tegen de **h.**
Mr 13:11 niet gij die spreekt, maar de **h.**
Lu 3:22 **h.** in lichamelijke gedaante gelijk duif
Jo 14:26 de **h.**, die de Vader zal zenden
Han 2:4 werden allen met **h.** vervuld
Han 11:16 gij zult in **h.** worden gedoopt
Han 20:28 de **h.** u tot opzieners aangesteld
1Kor 6:19 de tempel is van de **h.**
Ef 4:30 Bedroeft ook Gods **h.** niet
Heb 6:4 deelgenoten geworden van **h.**
2Pe 1:21 door **h.** werden meegevoerd

HEILIGE GEHEIM(EN), Mt 13:11; Mr 4:11.
Ro 16:25 het **h.**, dat lang verzwegen bleef
1Kor 4:1 beheerders van **h.** Gods
1Kor 13:2 vertrouwd met alle **h.** en kennis
1Kor 14:2 hij spreekt **h.** door de geest
1Kor 15:51 Ziet! Ik vertel u een **h.**:
Ef 1:9 **h.** van zijn wil heeft bekendgemaakt
Ef 3:9 zien hoe het **h.** volvoerd wordt
Kol 1:26 het **h.**, dat verborgen was
1Ti 3:16 **h.** van godvruchtige toewijding
Ro 11:25; Ef 3:3, 4; Kol 4:3; Opb 1:20; 10:7.

HEILIGE MYRIADEN, De 33:2; Ju 14.

HEILIGEN, Joz 3:5 **H.** u
1Kon 9:3 Ik heb dit huis **geh.**
Jes 5:16 God zal zich stellig **h.**
Jes 29:23 zullen zij mijn naam **h.**
Jer 1:5 Voordat ik u vormde, **h.** ik u
Jer 51:27 **H.** tegen haar de natiën
Ez 20:41 ik wil in u **geh.** worden voor natiën
Ez 36:23 mijn grote naam stellig **h.**
Joë 3:9 Kondigt dit af: **H.** de oorlog!
Lu 11:2 uw naam worde **geh.**
Jo 17:17 **H.** hen door middel van waarheid
1Kor 6:11 gij zijt rein gewassen, **geh.**
1Kor 7:14 ongelovige man is **geh.**
Heb 2:11 die **geh.** worden, stammen uit één
Heb 10:10 **geh.** door de offergave van Jezus
Heb 13:12 volk met zijn bloed **h.**
1Pe 3:15 **h.** de Christus in uw hart
Ex 13:2; 29:44; Le 22:32; Nu 3:13; De 32:51; 2Kr 7:16; Ez 37:28; 38:16; Ze 1:7; Jo 17:19; 1Kor 1:2; Ef 5:26; 2Th 2:13; 1Ti 4:5; 2Ti 2:21.

HEILIGEN (de), Da 4:17; 7:21, 22, 25, 27.
Da 7:18 **h.** zullen koninkrijk ontvangen
Ro 12:13 Deelt met **h.** naar hun behoeften
1Kor 6:2 **h.** de wereld zullen oordelen?
Ef 3:8 mij, de allerminste van alle **h.**
Ef 4:12 met oog op terechtbrengen van de **h.**
Opb 11:18 tijd om **h.** beloning te geven
Opb 17:6 vrouw dronken van bloed der **h.**
Mt 27:52; Han 26:10; Opb 13:7; 18:24.

HEILIGE PAAL (PALEN), De 7:5; Re 3:7; 6:25;
1Kon 15:13; 2Kon 13:6; 21:3; Jes 17:8.
HEILIGE PLAATS, Ps 150:1; Mt 24:15.
HEILIGE ZUIL(EN), Ex 34:13; 1Kon 14:23; 2Kon 3:2;
17:10.
HEILIGHEID, Ex 15:11 machtig in **h.?**
Jes 65:5 ik zal **h.** op u overdragen
Za 14:20 **H.** behoort Jehovah toe!
Ro 6:19 met **h.** in het vooruitzicht
2Kor 7:1 in de vrees voor God **h.** vervolmaken
1Th 3:13 onberispelijk in **h.** voor onze God
Ps 89:35; 93:5; Jes 35:8; Heb 12:10.
HEILIGHEID BEHOORT JEHOVAH TOE, Ex 28:36; 39:30.
HEILIGING, 1Kor 1:30; 1Ti 2:15.
1Th 4:3 dit wil God: uw **h.**
1Th 4:4 in **h.** in het bezit van zijn vat
1Th 4:7 ons geroepen in verband met **h.**
Heb 12:14 Streeft naar vrede en **h.**
1Pe 1:2 met **h.** door de geest
HEILZAAM, 1Kor 6:12 niet alle dingen zijn **h.**
HEIMELIJK, Sp 21:14 **h.** gegeven geschenk
Job 13:10; Sp 9:17; Ju 4.
HEKS. Zie TOVENAAR(S), TOVENARES.
HEL. Zie GEHENNA, HADES, SJEOOL, TARTARUS.
HELDEN, Jes 33:7 hun **h.** het uitgeschreeuwd
HELDERDER, Sp 4:18 licht steeds **h.**
HELING, Jer 30:13; 46:11.
HELM, Ef 6:17 **h.** der redding
1Sa 17:5; Jes 59:17; Jer 46:4; 1Th 5:8.
HELPEN, Joz 10:6; Za 1:15.
Han 16:9 Kom over en **h.** ons
HELPER, Ps 10:14 Gijzelf zijt zijn **h.** geworden
Da 11:45 er zal geen **h.** voor hem zijn
Jo 14:16 hij zal u een andere **h.** geven
Jo 14:26 de **h.,** de heilige geest
Jo 15:26 **h.** zal getuigenis over mij afleggen
Jo 16:7 zal de **h.** geenszins tot u komen
2Kon 14:26; Ps 30:10; 54:4; Heb 13:6.
HEMEL(EN), De 10:14; Re 5:20; Ps 2:4.
Ps 19:1 **h.** maken heerlijkheid van God bekend
Ps 50:6 **h.** vertelt van zijn rechtvaardigheid
Jes 65:17 ik schep nieuwe **h.** en nieuwe aarde
Jes 66:1 **h.** is troon en aarde voetbank
Jo 3:13 geen mens tot in **h.** opgestegen
2Pe 3:5 dat er van oudsher **h.** waren
2Pe 3:10 **h.** met sissend gedruis voorbijgaan
2Pe 3:13 er zijn nieuwe **h.** en nieuwe aarde
Opb 19:11 ik zag de **h.** geopend, en zie!
Sp 30:19; Hag 2:6; Mal 3:10; Mt 11:11; 24:35; Lu 17:24;
Han 2:34; Opb 12:7.
HEMELGEWELF, Job 22:14.
HEMELLICHT(EN), Ge 1:14-16; Ps 74:16.
HEMELS, Heb 3:1 de **h.** roeping
Heb 8:5 schaduw van de **h.** dingen
Heb 12:22 berg Sion, **h.** Jeruzalem
Jo 3:12; Ef 1:20; 2:6; 2Ti 4:18; Heb 9:23.
HEMELSE, 1Kor 15:49 beeld van **h.**
HEMELSE LICHTEN, Jak 1:17 Vader der **h.**
HENGSTEN, Jer 8:16; 50:11.
Re 5:22 de galop van zijn **h.**
HENOCH, Ge 5:22 **H.** wandelde met God
Ge 5:24; Lu 3:37; Heb 11:5; Ju 14.
HERAUT, Da 3:4 de **h.** riep luidkeels:
HERBOUW, Ezr 6:8 de **h.** van dat huis van God
HERBOUWEN, Ezr 5:17; Ne 2:17.
Jes 61:4 de verwoeste plaatsen **h.**
Ez 36:10 verwoeste plaatsen zullen **h.** worden
HERDENKING, Es 9:28 **h.** geen eind nemen
HERDER(S), Ps 23:1 Jehovah is mijn **H.**
Jer 2:8 **h.** begingen overtredingen tegen mij
Jer 23:1 Wee de **h.** die de schapen verstrooien!
Jer 23:4 ik wil over hen **h.** verwekken
Jer 25:34 Jammert, gij **h.,** en schreeuwt
Ez 34:2 profeteer tegen de **h.** van Israël
Ez 37:24 één **h.** zullen zij allen krijgen
Mi 5:5 zeven **h.** tegen hem moeten verwekken
Za 11:17 Wee mijn nietswaardige **h.**
Mt 26:31 Ik zal de **h.** slaan
Lu 2:8 **h.,** die buitenshuis verbleven
Jo 10:11 Ik ben de voortreffelijke **h.**
Jo 10:16 zullen één kudde, één **h.** worden
Ef 4:11 sommigen als **h.** en leraren
Heb 13:20 grote **h.** van de schapen, Jezus
Ge 49:24; Jes 56:11; Jer 3:15; 10:21; Za 11:3; Mt 9:36;
25:32.
HEREN, 1Kor 8:5 er vele goden en vele **h.** zijn
HER- EN DERWAARTS, Am 8:12.
Da 12:4 Velen zullen **h.** gaan
HERFSTREGEN, Joë 2:23 **h.** en lenteregen
HERINNEREN, 2Pe 1:12 u aan deze dingen **h.**
HERINNERING, 2Pe 3:1 door **h.**
1Kon 17:18; Ez 23:19; 2Pe 1:13; 3Jo 10.
HERINNERINGSGRAF, Mt 27:60; Mr 6:29; Jo 11:17.
HERINNERINGSGRAVEN, Mt 23:29 versiert **h.**
Mt 27:52 En de **h.** werden geopend
Jo 5:28 allen in **h.** zijn stem zullen horen
HERKAUWEN, Le 11:3; De 14:6.
HERKENNEN, Jes 61:9; 2Kor 6:9.
Mt 7:20 Aan vruchten zult gij die mensen **h.**
HERMON, Ps 133:3 als de dauw van de **H.**
De 3:8; Joz 12:1; 13:5; Ps 89:12; Hgl 4:8.
HERODES, Mt 2:1; Lu 23:12; Han 4:27; 12:1.
HERROEPEN, Job 42:6 Daarom **h.** ik
HERROEPING, Han 26:11 dwingen een **h.** te doen
HERSCHEPPING, Mt 19:28 In de **h.**
HERSTEL, Jer 8:22; 30:17; 33:6.
Jes 58:8 spoedig zou er **h.** ontspruiten
Han 3:21 tijden van het **h.** van alle dingen
HERSTELLEN, 2Kon 1:2.
Jes 49:8 om het land weer te **h.**
Da 9:25 Jeruzalem te **h.** en te herbouwen
Mt 17:11 Elia komt en zal alle dingen **h.**
Han 1:6 **h.** gij in deze tijd het koninkrijk
HERT(EN), De 12:15; Jes 35:6; Klg 1:6.
HERTOGEN, Joz 13:21; Ps 83:11; Mi 5:5.
HERVORMINGEN, Han 24:2 **h.** tot stand komen
HETHIET(EN), Ge 23:10; Re 1:26; 2Sa 11:3.
HEUPEN, Jer 1:17 gij dient uw **h.** te omgorden
Ex 12:11; Jes 11:5; 45:1; Jer 13:11.
HEUVELS, Jes 2:2 verheven boven de **h.**
Jes 55:12 de **h.** zullen vrolijk worden
Hab 3:6 de voor onbepaalde tijd blijvende **h.**
Sp 8:25; Ez 6:3; Ho 10:8; Lu 23:30.
HIEL(EN), Ge 3:15 in **h.** vermorzelen
Ge 49:17; Ps 41:9; Ho 12:3; Jo 13:18.
HIJGEN, Jes 56:10 wachters **h.,** liggen neer
HINDE(N), Sp 5:19 een lieflijke **h.**
Ge 49:21; Ps 18:33; Hab 3:19.
HINDEREN, Ru 2:22 opdat men u niet **h.**
HINDERLAAG, Joz 8:2; Re 16:9; 1Sa 15:5; Jer 51:12.
HINDERNIS, Le 19:14.
HINKEN, 1Kon 18:21 op twee gedachten **h.?**
HINNOM, 2Kr 33:6 zonen door vuur in dal **H.**
Jer 32:35 in het dal van de zoon van **H.**
Joz 15:8; 2Kon 23:10; 2Kr 28:3; Ne 11:30; Jer 7:31;
19:2.
HIRAM, 1Kon 5:1, 10; 7:13, 45; 9:11; 10:11.
HITTE, Mt 20:12.
Ps 19:6 verborgen voor haar **h.**
Jes 49:10 noch verschroeiende **h.** hen treffen
Opb 7:16 noch verschroeiende **h.** hen treffen
HITTEGOLF, Lu 12:55 Er zal een **h.** komen
HIZKIA, 2Kon 19:1, 15; Jes 36:7; 38:2.
HOBAB, Nu 10:29; Re 4:11.
HOEDANIGHEDEN, Am 1:11 zijn **h.** verdorven
Ro 1:20 onzichtbare **h.** gezien
Ga 6:1 gij die geestelijke **h.** hebt
HOEDANIGHEID, Ro 2:4 goedgunstige **h.**
Fil 2:8 hij zich in **h.** van een mens bevond
Kol 2:9 woont volheid van goddelijke **h.**
Jak 1:3; 1Pe 1:7 beproefde **h.** van geloof
HOEDE, Mt 10:17 Weest op uw **h.**
Ga 3:22 aan **h.** van zonde overgeleverd
HOEDEN, Ge 30:31.
1Jo 5:21 Kindertjes, **h.** u voor de afgoden
HOEDER(S), Mt 8:33; Lu 8:34.
Ge 4:9 Ben ik mijns broeders **h.?**
HOEK, Ps 118:22 het hoofd van de **h.**
Jes 28:16 de kostbare **h.** van vast fundament
Han 4:11; 1Pe 2:7 hoofd van de **h.** geworden
HOEKSTEEN, Job 38:6.

HOER(EN). Zie ook PROSTITUEE(S).
Mt 21:31 **h.** u voorgaan in koninkrijk
1Kor 6:15 ze tot leden van **h.** maken?
Jak 2:25 Rachab, de **h.,** rechtvaardig
Opb 17:5 Babylon de Grote, moeder van **h.**
Ge 38:15; Lu 15:30; Heb 11:31; Opb 17:1, 15, 16; 19:2.
HOEREERDER(S), 1Kor 5:9 gezelschap van **h.**
Ef 5:5 geen **h.** enig erfdeel in koninkrijk
1Ti 1:10; Heb 12:16; 13:4.
HOERENLOON, De 23:18 geen **h.**
Jes 23:17 moet terugkeren tot haar **h.**
HOERERIJ(EN), 2Kon 9:22 **h.** van Izebel
1Kor 5:1 Er wordt **h.** onder u bericht
1Kor 6:13 lichaam is niet voor **h.**
1Kor 6:18 Ontvliedt de **h.**
1Kor 10:8 Laten wij ook geen **h.** beoefenen
Ga 5:19 werken van het vlees zijn: **h.**
Ef 5:3 Laat **h.** onder u niet ter sprake komen
Kol 3:5 Doodt lichaamsleden ten aanzien van **h.**
1Th 4:3 dat gij u onthoudt van **h.**
Opb 17:2; 18:3 koningen **h.** bedreven
Ez 43:7, 9; Ho 2:2; 4:12; 5:4; 6:10; 9:1.
HOEVEN, Le 11:3 gespleten **h.** heeft
HOFBEAMBTEN, 2Kon 9:32; Jes 39:7.
HOGE PLAATSEN, Le 26:30; Ps 78:58.
HOGEPRIESTER, Nu 35:25 dood van de **h.**
Za 3:1 Jozua, de **h.,** die voor de engel stond
Heb 3:1 beschouwt de apostel en **h.**
Heb 5:5 zichzelf niet verheerlijkt door **h.**
Heb 6:20 **h.** naar wijze van Melchizedek
Heb 9:25 Noch zichzelf offeren, zoals **h.**
HOGER, Da 8:3 de ene was **h.** dan de andere
HOL, 1Ti 6:20; 2Ti 2:16 **h.** klanken
HOND(EN), Jes 56:10 wachters zijn **h.**
2Pe 2:22 **h.** tot uitbraaksel teruggekeerd
Re 7:5; 2Kon 9:36; Opb 22:15.
HONDERD, Mt 18:12.
Jes 65:20 ook al is hij **h.** jaar oud
HONDERDMAAL, Pr 6:3 **h.** vader
HONDERD VIERENVEERTIG DUIZEND, Opb 7:4; 14:1, 3.
HONDERDVOUD, Mt 13:8.
HONDERDVOUDIG, Mr 10:30 **h.** ontvangen
HONDJES, Mt 15:26.
HONEN, Sp 27:11 antwoord aan hem die mij **h.**
HONGER, Jes 65:13 Gij zult **h.** lijden
Am 8:11 een hongersnood, geen **h.** naar brood
Jo 6:35 Wie tot mij komt, geen **h.** meer
Ro 8:35 **h.** of naaktheid of gevaar of zwaard?
Opb 7:16 zullen geen **h.** of dorst meer lijden
De 28:48; 32:24; Ne 9:15; Ps 50:12; 2Kor 11:27.
HONGEREN, Mt 5:6 Gelukkig zijn zij die **h.**
HONGERIG, Ps 107:9.
HONGERIGE(N), Jes 29:8; Ez 18:7.
Ps 146:7 brood geeft aan **h.**
HONGERSNOOD. Zie ook VOEDSELTEKORT(EN).
Ge 41:55 het gehele land door **h.** aangetast
Ge 41:57 **h.** had aarde stevig in zijn greep
Jer 14:15 door **h.** aan hun eind komen
Ru 1:1; Jer 5:12; 11:22; 42:17; Opb 18:8.
HONING, Ex 3:8 vloeiende van melk en **h.**
Ps 19:10 zoeter dan **h.** en **h.** der raten
Ps 119:103 meer dan **h.** voor mijn mond!
Ez 3:3 werd in mijn mond als **h.**
Re 14:9; Sp 25:27; Jes 7:15; Opb 10:10.
HOOFD(EN), Mi 3:11 **h.** spreken recht
Mt 8:20 Zoon geen plaats om **h.** neer te leggen
Lu 21:28 richt u rechtop en heft **h.** omhoog
Han 18:6 Uw bloed zij op uw **h.**
Ro 12:20 vurige kolen op **h.** stapelen
1Kor 11:10 teken van gezag op **h.**
Kol 1:18 hij is het **h.** van de gemeente
Ps 110:6; Jes 35:10; Da 2:38; Ob 15; 1Kor 11:3; Ef 1:22; Kol 2:19; Opb 12:1.
HOOFDBEDEKKING, 1Kor 11:15.
HOOFDGELD, Mt 17:25.
HOOFDHAAR, Re 16:22 begon **h.** te groeien
HOOFDHOEKSTEEN, Mt 21:42; Mr 12:10.
HOOFDMAN, Han 5:26.
HOOFDSTEEN, Za 4:7 **h.** te voorschijn
HOOFDWEG, Jes 11:16 **h.** uit Assyrië
Jes 35:8 een **h.,** de Weg der Heiligheid
Jes 62:10 hoogt de **h.** op. Ruimt stenen
Jes 19:23; 40:3; Jer 31:21.
HOOG, De 2:36; Ro 11:20; 12:16.
Lu 16:15 wat **h.** is onder de mensen
1Ti 2:2 allen die een **h.** positie bekleden
HOOGHARTIG, Ps 56:2 **h.** tegen mij strijden
HOOGMOED, Ps 10:2; 31:23; Sp 14:3; 29:23; Mr 7:22.
HOOGMOEDIG(EN), 2Sa 22:28; Ps 94:2; 101:5.
1Sa 2:3 Spreekt toch niet steeds zo **h.**
Sp 16:18 **h.** geest vóór struikeling
Jes 2:11 **h.** ogen moeten neergeslagen worden
Ze 3:11 zal uw **h.** uitgelatenen verwijderen
Jak 4:6 God weerstaat **h.**
Lu 1:51; 2Ti 3:2.
HOOGTE, Ro 8:39 noch **h.** noch diepte
2Kor 10:5 elke **h.** die wordt opgericht
HOOGWAARDIGHEIDSBEKLEDER, Sp 14:28.
HOOP, 1Sa 27:1; Job 14:7; Ps 146:5.
Han 24:15 op God mijn **h.** gesteld
Han 26:7 Betreffende deze **h.,** o koning
Ro 5:5 **h.** leidt niet tot teleurstelling
Ro 8:20 onderworpen, op basis van **h.**
Ro 15:4 door onze volharding **h.** hebben
Ef 2:12 geen **h.** en zonder God in wereld
1Th 4:13 de overigen, die geen **h.** hebben
Heb 6:19 Deze **h.** als anker voor de ziel
Jer 18:12; Ro 8:24; 1Kor 9:10; Ef 4:4; Kol 1:27; Heb 10:23; 1Pe 3:15.
HOORDERS, Ro 2:13; Jak 1:22.
HOORN(S), Le 25:9 luid schallende **h.**
Ez 33:6 zwaard ziet en niet op **h.** blaast
Da 7:8 een andere **h.,** een kleine
Da 8:5 een opvallende **h.** tussen zijn ogen
Opb 17:12 de tien **h.** betekenen tien koningen
HOORNGESCHAL, Joz 6:5.
HOPELOOS, Jes 57:10; Jer 2:25.
HOPEN, Sp 20:22; Mi 5:7; Heb 11:1.
Ps 25:3 Ook zal geen van hen die op u **h.**
Jes 40:31 wie op Jehovah **h.,** nieuwe kracht
Mt 12:21 op zijn naam zullen natiën **h.**
HOREB, De 5:2 in **H.** een verbond gesloten
Ex 3:1; 17:6; De 9:8; 29:1; Ps 106:19.
HOREN, Joz 2:11; 2Kon 21:12; Ps 85:8.
Joz 9:9 **geh.** van zijn faam in Egypte
Ps 19:3 geen stem van hun zijde wordt **geh.**
Ps 34:2 zachtmoedigen zullen het **h.**
Sp 15:29 gebed van rechtvaardigen **h.** hij
Jes 65:24 terwijl zij nog spreken, ikzelf zal **h.**
Jes 66:8 Wie heeft zo iets **geh.?**
Am 8:11 naar het **h.** van woorden van Jehovah
Mt 7:24 ieder die deze woorden **h.**
Mt 10:27 wat gij in het oor **h.** fluisteren
Mt 13:13 ofschoon zij **h.,** tevergeefs **h.**
Ro 10:14 Hoe zullen zij vervolgens **h.**
Opb 22:17 laat ieder die het **h.,** zeggen:
Jes 34:1; 40:28; 43:9; 64:4; Mt 13:23; Lu 8:10; Jo 5:24, 28; Han 9:7; 1Kor 2:9; 1Jo 5:14; Opb 3:20; 22:17.
HOREND, Sp 20:12 Het **h.** oor en het ziende oog
HOREN ZEGGEN, Job 42:5; Ps 18:44.
HOUDEN, Ge 17:9 mijn verbond **h.**
Jes 56:2 sabbat **h.** om hem niet te ontheiligen
HOUDEN, IN HET LEVEN, Ps 22:29 eigen ziel **i.**
Ps 80:18 Moogt gij ons **i.**
Ps 119:50 uw toezegging die mij **i.**
Pr 7:12 wijsheid haar bezitters **i.**
Ps 119:25, 107; Jer 49:11.
HOUDEN, IN STAND, Heb 1:3 hij alle dingen **i.**
HOUDEN, VOOR DE GEK, Re 16:10.
HOUTEN, Le 26:13 **h.** van uw juk
Ez 34:27 de **h.** van hun juk verbreek
HOUTHAKKERS, Joz 9:21 **h.** en waterputters
HOUTSKOOLGLOED, Jes 47:14 Er zal geen **h.** zijn
HOUWEN, IN STUKKEN, Da 2:5; 3:29.
HOVAARDIG, Ps 131:1; Sp 30:13.
Sp 6:17 **h.** ogen, een leugentong
Sp 18:12 is het hart van een man **h.**
HOVAARDIGHEID, Jes 2:11 **h.** neergebogen
HUICHELAAR(S), Mt 15:7; 24:51.
Mt 7:5 **H.!** Haal eerst balk uit eigen oog
Mt 23:13 Wee u, Farizeeën, **h.!**

HUICHELACHTIG, Jak 3:17 wijsheid niet **h.**
HUICHELARIJ, Mt 23:28 zijt gij vol **h.**
Lu 12:1 zuurdeeg van de Farizeeën, hetwelk **h.** is
Ro 12:9 Uw liefde zij zonder **h.**
2Kor 6:6; 1Ti 1:5; 4:2; 2Ti 1:5.
HUID, Job 2:4 **H.** voor **h.**
Job 19:26 mijn **h.,** die zij hebben gevild
Jer 13:23 Kan een Kuschiet zijn **h.** veranderen?
Ez 37:6 ik wil u overtrekken met **h.**
HUIS, 2Sa 7:13; Ps 84:10; Jes 2:2.
Ps 27:4 ik in **h.** van Jehovah mag wonen
Ps 127:1 Als Jehovah **h.** niet bouwt
Hag 2:7 dit **h.** met heerlijkheid vervullen
Mt 23:38 Uw **h.** u verlaten achtergelaten
Han 20:20 in het openbaar en van **h.** tot **h.**
Ro 16:5 de gemeente die in hun **h.** is
Mt 21:13; Mr 3:25; Heb 3:3, 6; 1Pe 2:5.
HUISDIEREN, Ge 1:24; 2:20.
HUISGENOTEN, Mt 10:36 vijanden eigen **h.**
HUISGEZIN, Ef 2:19 leden van **h.** van God
Ge 7:1; 47:12; Sp 27:27; 31:15.
HUISKNECHT, Lu 16:13 **h.** van twee meesters
Ro 14:4 Wie zijt gij, dat gij **h.** oordeelt?
HUISRAAD, Mt 12:29 en zijn **h.** roven
HUIS VAN BEWARING, 1Kon 22:27.
HUIVEREN, Ez 38:20 en alle mensen moeten **h.**
HUIVERIG GEVOEL, Ps 119:120.
HUIVERING, Ez 4:16; 12:19.
Jes 33:14 **h.** heeft afvalligen aangegrepen:
HUIZEN, Mr 5:3 Hij **h.** te midden van de graven
HUIZEN (de), Mr 10:30.
Jes 6:11 **h.** zonder aardse mens zijn
Jes 65:21 **h.** bouwen en bewonen
Han 7:48 woont de Allerhoogste niet in **h.**
HULDA, 2Kon 22:14 de profetes **H.**
HULDE, Da 2:46 Daniël bracht hij **h.**
Lu 24:52 zij brachten hem **h.**
Mt 2:11; Jo 9:38; Han 10:25; Heb 1:6; Opb 3:9.
HULLEN, Ps 104:2 U **h.** in het licht
Opb 4:4; 7:9; 11:3.
HULP, Re 5:23; Ps 22:19.
Ps 46:1 **h.** die gemakkelijk te vinden is
Jes 10:3 Tot wie vlieden om **h.**
Jes 31:1 Wee hun die afdalen naar Egypte om **h.**
Da 11:34 met een kleine **h.** geholpen worden
Ro 8:26 de geest onze zwakheid te **h.**
Heb 2:18 die op proef gesteld, te **h.** komen
Heb 4:16 tot **h.** op de juiste tijd
HULPELOZE, 2Kon 14:26 Er was geen **h.**
HUREN, Ne 13:2 Bileam tegen hen **geh.**
Mt 20:1 om werkers voor wijngaard te **h.**
Ge 30:16; De 23:4; Ne 6:12; Jer 46:21.
HUWELIJK, Lu 17:27.
Ex 21:10 wat haar in het **h.** toekomt
Lu 20:35 noch ten **h.** gegeven
2Kor 11:2 aan één man ten **h.** beloofd
HUWELIJKSBED, Heb 13:4 **h.** zonder
HUWELIJKSCEREMONIËN, Mt 22:10.
HUWEN. Zie ook TROUWEN.
Mt 22:30 in opstanding **h.** de mannen niet
Mt 24:38 **h.** en werden ten huwelijk gegeven
HYMENEUS, 1Ti 1:20; 2Ti 2:17.
HYSOP, Le 14:6; Nu 19:6.
Ps 51:7 Moogt gij mij met **h.** zuiveren
Heb 9:19 met water en scharlaken wol en **h.**
HYSOPSTENGEL, Jo 19:29.

I

IJDEL, Pr 7:15; Ef 5:6.
Ps 2:1 over iets **ij.** blijven mompelen?
Pr 9:9 al de dagen van uw **ij.** leven
IJDELE AFGOD(EN), Ps 31:6 waardeloze, **ij.**
De 32:21; 1Kon 16:13; 2Kon 17:15; Jer 2:5.
IJDELHEID, Sp 13:11 voortspruiten uit **ij.**
Pr 3:19 geen superioriteit, alles is **ij.**
Ro 8:20 schepping aan **ij.** onderworpen
Pr 1:2; 4:4; 11:10; Jes 49:4; Jer 10:15.
IJS, Ez 1:22 geglinster van **ij.**
IJVER, Jes 37:32.
Ps 69:9 **ij.** voor uw huis heeft mij verteerd
Jes 9:7 de **ij.** van Jehovah zal dit doen
Ze 3:8 door **ij.** zal aarde verslonden worden
Jo 2:17 **ij.** voor uw huis zal mij verteren
Ro 10:2 dat zij **ij.** voor God hebben
Fil 3:6 wat **ij.** betreft, vervolger van gemeente
IJVERAAR, Lu 6:15; Han 1:13.
IJVERIG(ER), Ga 1:14 **ij.** voor overleveringen
Tit 2:14 volk **ij.** voor voortreffelijke werken
1Kor 12:31; Ga 4:17; 1Ti 5:10; Opb 3:19.
IJZER(S), Ps 107:10 gevangenen in **ij.**
Jes 60:17 in plaats van **ij.** zilver
Da 2:33 voeten deels **ij.** en deels leem
IJZEREN, Ps 2:9 breken met **ij.** scepter
Opb 12:5 alle natiën weiden met een **ij.** staf
1Kon 6:7; Jer 1:18; 28:14; Opb 2:27.
IJZERSMELTOVEN, De 4:20.
IK ZAL BEWIJZEN TE ZIJN, Ex 3:14.
ILLUSTRATIE(S), Mt 13:10 Waarom door **i.?**
Mt 13:34 zonder **i.** sprak hij niet
Mt 13:35 Ik wil mijn mond opendoen met **i.**
Mt 24:32 Leert van de vijgenboom als **i.**
Lu 8:10 aan de overigen gegeven in **i.**
Ga 3:15 ik spreek met menselijke **i.:**
Heb 9:9 tent is **i.** voor de bestemde tijd
Heb 11:19 hem bij wijze van **i.** ontvangen
Mt 15:15; Mr 4:10, 11; 12:1, 12; 13:28.
IMMANUËL, Jes 7:14; 8:8; Mt 1:23.
IMMOREEL, Ps 73:27 al wie u **i.** verlaat
IMMORELE BETREKKINGEN, Nu 25:1.
IMMORELE GEMEENSCHAP, Ex 34:15.
Re 2:17 zij hadden **i.** met andere goden
Ps 106:39 **i.** hebben door hun handelingen
Le 17:7; 20:5; Nu 15:39.
IMPROVISEREN, Am 6:5.
INACTIEF, Ro 6:6; Jak 2:20.
2Pe 1:8 u beletten **i.** of onvruchtbaar te zijn
INBEELDEN, Es 4:13 u in uw ziel niet **i.**
INBEELDINGEN, Ps 73:7 **i.** van het hart
INBEZITNEMING, Fil 2:6 geen **i.** overwogen
INBREKEN, Mt 6:19 waar dieven **i.**
INBRENGEN, Han 4:14 konden er niets tegen **i.**
INBREUK, 1Th 4:6 niemand **i.** op rechten
INDACHTIG, Ge 19:29 God Abraham **i.** was
Jes 43:26 Maak mij **i.;** laat uw relaas horen
INDIA, Es 1:1; 8:9.
INEENDUIKEN, Jes 31:4.
INEENKRIMPEN, Ps 29:8; 55:4.
INEENSTORTEN, Ps 58:7.
INEENSTORTING, Sp 16:18 Trots vóór **i.**
Sp 18:12 Vóór een **i.** is het hart hovaardig
Jes 1:28; Jer 4:6; 51:54; Klg 1:7; 2:11; Mt 7:27.
INFLUISTERINGEN, 2Kor 12:20.
INFORMEREN, Mt 2:4; Han 21:33; 23:34.
INGAAN, Heb 4:10 Gods rust **i.**
INGANG(EN), Sp 17:19 wie zijn **i.** hoog maakt
Ez 33:30 **i.** van de huizen
Le 8:3, 33; 16:7; Joz 19:51; 2Pe 1:11.
INGESCHREVEN, Heb 12:23 **i.** in hemelen
INGESCHREVENEN, Nu 1:44; 3:22; 26:7.
INGESLOTEN, Jes 1:8 als een **i.** stad
INGEWANDEN, Ex 29:13 vet dat **i.** bedekt
Ze 1:17 hun bloed als stof, en hun **i.** als drek
INGEWIKKELD, 1Kon 10:1 met **i.** vragen
INHALEN, De 19:6; Ps 18:37.
INKOMSTEN, Jes 23:3 oogst van Nijl, haar **i.**
INKT, Jer 36:18; 2Jo 12; 3Jo 13.
2Kor 3:3 niet met **i.,** maar met geest
INKTHOORN, Ez 9:2, 3.
INLATEN MET, Sp 24:21; 1Ti 5:13.
2Th 3:11 zich **i.** wat hun niet aangaat
INLICHTEN, 2Sa 15:13 iemand die hem **i.**
INNEMEN, Za 14:2 Jeruzalem zal **i.** worden
INNERLIJK, 2Kor 4:16; Ef 3:16.
Ro 14:1 betreffende **i.** twijfelvragen
INNERLIJKE MENS, Ro 7:22 Naar de **i.**
INPLANTING, Jak 1:21 **i.** van het woord
INSCHERPEN, De 6:7 ze uw zoon **i.**
INSCHRIJVEN, Lu 2:1 bewoonde aarde **i.**
INSECTEN, De 28:42.
INSINUATIES, Hab 2:6.

INSLUITEN, Jes 51:13 degene die u **i.**
INSNIJDING, Le 21:5 in vlees geen **i.** maken
INSPANNEN, Kol 4:12; 1Ti 4:10.
Lu 13:24 u krachtig **i.** om binnen te gaan
Ro 15:30 u met mij **i.** in gebeden
INSPECTEREN, Lu 19:44 tijd waarin **geï.**
INSPECTIEDAG, 1Pe 2:12 op zijn **i.**
INSPIRATIE, 1Kr 28:12 bouwplan door **i.**
Mt 22:43 kan David hem onder **i.** Heer noemen
Opb 1:10 Door **i.** in de dag des Heren
INSPIREREN, Opb 19:10 dat tot profeteren **i.**
INSTALLATIE, Ex 29:22.
INSTALLATIEOFFER, Le 7:37; 8:28.
INSTANTIE, 1Kor 4:3 menselijke **i.**
INSTEMMEN, Lu 11:48.
Lu 23:51 deze had niet **i.** met hun snode plan
INSTEMMING, Job 38:7 juichend **i.** betuigden?
INSTINCTIEF, Sp 30:24 **i.** wijs:
INSTORTING, Jes 30:13.
INSTRUMENT, Ps 71:22 **i.** dat snaren heeft
INTELLECTUELEN, 1Kor 1:19.
Mt 11:25 voor de wijzen en **i.** verborgen
INTELLIGENTIE, 1Kor 1:19 **i.** negeren
Opb 13:18 Wie **i.** heeft, berekene het getal
Opb 17:9 komt het aan op **i.** die wijsheid heeft
INTENS, 1Pe 1:22 **i.** liefhebben
1Pe 4:8 Hebt bovenal **i.** liefde voor elkaar
INTENSE BELANGSTELLING, Ps 119:97; Am 4:13.
INTENSIEF, Han 18:28 **i.** bewees hij
INTERGELOOF. Zie JUK MET ONGELOVIGEN.
INTERVALLEN, 1Kor 14:7 tussen tonen geen **i.**
INTIEME GROEP, Job 19:19 **i.** verfoeien
Jer 23:22 indien zij in mijn **i.** hadden gestaan
Ps 89:7; 111:1; Jer 15:17; 23:18; Ez 13:9.
INTIEME KENNISSEN, Job 19:14.
INTREKKEN, Da 6:8, 12.
INVASIE, Mi 5:1 o dochter van een **i.**
INVENTARIS, Ex 38:21 **i.** van tabernakel
INWENDIG, 2Kor 1:9 **i.** hadden wij het gevoel
INWENDIGE DELEN, Ps 51:6.
Ps 40:8 uw wet is in mijn **i.**
INWIJDEN, De 20:5; 1Kon 8:63.
Heb 9:18 verbond niet **i.** zonder bloed
Heb 10:20 voor ons **i.** als nieuwe weg
INWIJDING, 2Kr 7:9 **i.** van het altaar
Nu 7:10; Ezr 6:16; Ne 12:27; Da 3:2.
INWIJDINGSFEEST, Jo 10:22.
INWIKKELEN, Jes 8:16 het getuigenis **i.**
INWONENDE VREEMDELING(EN), Ge 15:13.
Le 24:22 **i.** en ingeborene dienen gelijk te zijn
Nu 35:15 Voor de zonen van Israël en de **i.**
Mal 3:5 degenen die de **i.** afwijzen
Ef 2:19 Gij zijt geen vreemden en **i.** meer
Ex 22:21; De 10:18, 19; Ps 146:9; Jes 14:1; Jer 7:6; 22:3; Za 7:10.
INWONER(S), Jer 26:15; Za 12:8.
Jes 6:11 Totdat de steden zonder **i.** zijn
Jes 33:24 geen **i.** zal zeggen: Ik ben ziek
INWOONSTER, Jes 12:6 o gij **i.** van Sion
INWRIJVEN, Ps 23:5 Met olie mijn hoofd **i.**
INZAMELING(EN), 1Kor 16:1, 2.
INZAMELING, FEEST DER, Ex 34:22.
INZETTING(EN), Ex 12:14 Als een **i.**
Ez 37:24 mijn **i.** zullen zij onderhouden
Ze 2:2 Voordat de **i.** iets het licht doet zien
Le 18:5; Nu 10:8; Job 38:33; Jer 31:35.
INZICHT, Sp 1:3 onderricht dat **i.** verleent
Sp 13:15 Goed **i.** zelf verschaft gunst
Sp 14:35 welgevallen in de knecht met **i.**
Sp 16:22 **i.** is een bron van leven
Sp 19:11 **i.** van een mens vertraagt toorn
Da 11:33 die **i.** hebben onder het volk
Ro 3:11 niemand die enig **i.** heeft
Ef 3:4 het **i.** dat ik in het heilige geheim heb
1Kr 28:19; Ps 111:10; 119:99; Sp 3:4; Jes 44:18; Jer 3:15; 9:24; Da 12:3, 10.
INZIEN, Job 6:24 En laat mij **i.**
Ef 5:17 blijft **i.** wat wil van Jehovah is
INZWELGEN, Ob 16 natiën zullen **i.**
IRRITEREN, Ef 6:4 **i.** uw kinderen niet
Ezr 5:12; Job 19:2; Jes 51:23.
ISAÄK, Ge 17:19 hem de naam **I.** geven
Ro 9:7 uw zaad zal door **I.** zijn
Ge 22:9; Mt 8:11; Heb 11:17, 20.
ISAÏ, 1Sa 16:1; Jes 11:1; Ro 15:12.
ISKARIOT, Mt 10:4; 26:14; Jo 6:71.
ISMAËL, Ge 16:11; 25:9; 28:9; Jer 41:6.
ISRAËL, Ge 35:10 **I.** zal uw naam worden
Ex 4:22 **I.** is mijn zoon, mijn eerstgeborene
1Kr 17:21 welke andere natie is als volk **I.**
Ho 1:10 zonen van **I.** als zandkorrels
Ro 9:6 niet allen uit **I.** zijn werkelijk **I.**
Ef 2:12 vervreemd van de staat **I.**
Ge 32:28; Ps 135:4; Jes 8:14; 10:20; Ez 36:22; Han 13:23; Heb 8:10.
ISRAËLIET, Jo 1:47; Ro 11:1.
ISSASCHAR, Ge 30:18; Re 5:15; Opb 7:7.
ITALIË, Heb 13:24 Zij die in **I.** zijn
IZEBEL, 1Kon 16:31; 21:15, 23; 2Kon 9:30.

J

JA, Mt 5:37 Laat uw **J. J.** betekenen
2Kor 1:20 beloften zijn **J.** geworden door hem
JAAR, Le 25:10 vijftigste **j.** heiligen
Nu 14:34 veertig dagen, een dag voor een **j.**
De 8:2 veertig **j.** in de wildernis
Jes 61:2 **j.** van goede wil van Jehovah
Jes 65:20 ook al is hij honderd **j.** oud
Ez 4:6 Een dag voor een **j.**
Za 14:16 van **j.** tot **j.** opgaan
Ga 3:17 Wet vierhonderd dertig **j.** later
2Pe 3:8 bij Jehovah één dag als duizend **j.**
Jes 34:8; 63:4; Jer 23:12; 25:11; Opb 20:4, 6.
JABIN, Jos 11:1; Re 4:2, 24; Ps 83:9.
JACHIN, Ge 46:10; 1Kon 7:21; 1Kr 9:10.
JACHT, Ge 27:30; Sp 6:26.
JACHTDIEREN, Sp 12:27.
JADE, Ex 28:20; Ez 28:13.
JAËL, Re 4:17, 18, 21, 22; 5:6, 24.
JAFETH, Ge 5:32; 9:27; 1Kr 1:5.
JAGEN, Ge 27:5 Esau ging op wild **j.**
Sp 28:22 man met afgunstig oog **j.** naar dingen
Ge 25:27; 27:33; Le 17:13; Ez 13:20.
JAGER(S), Ge 10:9 **j.** gekant tegen Jehovah
Jer 16:16 daarna zal ik vele **j.** ontbieden
JAH, Ps 68:4; 146:1.
Ex 15:2 Mijn sterkte en macht is **J.**
Hgl 8:6 gloed van een vuur, vlam van **J.**
Jes 12:2 **J.** is mijn sterkte en macht
Opb 19:1 Zij zeiden: Looft **J.!**
JAÏRUS, Mr 5:22; Lu 8:41.
JAKOB, Ge 25:26, 33; Ps 14:7.
Nu 24:17 ster zal te voorschijn treden uit **J.**
Ro 9:13 **J.** liefgehad, maar Esau gehaat
Heb 11:9 woonde in tenten met Isaäk en **J.**
Jer 30:7; Ez 39:25; Mi 1:5; Mt 22:32.
JAKOBUS 1., Mt 4:21; Mr 10:35; Lu 6:14.
JAKOBUS 2., Mt 10:3; Mr 15:40; Lu 24:10.
JAKOBUS 3., Mt 13:55; 1Kor 15:7; Jak 1:1.
JALOERS, Nu 11:29; 2Kor 11:2.
Ex 34:14 Jehovah, wiens naam **J.** is
Za 1:14 Ik ben ten opzichte van Jeruzalem **j.**
1Kor 13:4 De liefde is niet **j.**
JALOEZIE, Nu 5:14; De 32:16.
Ps 78:58 zij bleven hem tot **j.** prikkelen
Sp 6:34 de woede van fysiek sterke man is **j.**
Sp 14:30 **j.** is verrotting voor de beenderen
1Kor 10:22 Jehovah tot **j.** prikkelen?
Pr 9:6; Ez 8:3; Ro 10:19; 1Kor 3:3.
JAMMEREN, Jes 23:1, 6; 65:14.
Jes 13:6 **J.,** want dag van Jehovah nabij!
Jak 5:1 rijken, weent en **j.** om uw ellenden
Jer 25:34; Ez 21:12; Mi 2:4.
JAMMERKLACHT(EN), Jer 31:15 In Rama **j.**
Jer 9:10, 20; Ez 27:32; 32:18; Am 5:16; Mi 2:4.
JAREN, Ge 1:14 vaststellen van dagen en **j.**
Ps 90:4 duizend **j.** als de dag van gisteren
Hab 3:2 in het midden der **j.** bekendmaken
JAVAN, Ge 10:2; Jes 66:19; Ez 27:13.
JEBUS, Re 19:10; 1Kr 11:4.
JEBUSI, Joz 18:28 **J.,** Jeruzalem

JECHONJA, 1Kr 3:16; Es 2:6; Jer 24:1.
JEFTA, Re 11:30; Heb 11:32.
JEHOVAH, Ge 18:14 voor **J.** te buitengewoon?
Ex 5:2 Wie is **J.**? Ik ken **J.** niet
Ex 6:3 naam **J.** niet aan hen bekendgemaakt
Ex 9:29 weten dat de aarde aan **J.** behoort
Ex 15:3 **J.** is een manlijk persoon van oorlog
Ex 20:7 Gij moogt de naam van **J.**, uw God
Ex 32:26 Wie staat aan **J.'s** zijde?
Ex 34:6 **J.**, **J.**, een God barmhartig
Le 19:2 want ik, **J.**, ben heilig
De 4:24 **J.**, uw God, is een verterend vuur
De 6:5 **J.** liefhebben met geheel uw hart
De 10:17 **J.** is de God der goden
De 32:9 Want **J.'s** deel is zijn volk
1Sa 2:6 **J.** die doodt en in leven houdt
1Sa 16:7 **J.** ziet hoe het hart is
1Sa 17:47 **J.** behoort de strijd toe
2Sa 22:32 wie is een God behalve **J.**
2Kon 13:17 **J.'s** pijl van redding tegen Syrië!
Ne 4:14 **J.**, de grote en vrees inboezemende
Ps 3:8 Redding behoort **J.** toe
Ps 19:7 De wet van **J.** is volmaakt
Ps 22:28 koningschap behoort **J.** toe
Ps 33:12 Gelukkig de natie wier God **J.** is
Ps 34:8 Proeft en ziet dat **J.** goed is
Ps 83:18 gij, wiens naam **J.** is
Ps 94:1 **J.**, God van wraakoefeningen
Ps 113:5 Wie is als **J.**, onze God
Ps 125:2 zo is **J.** rondom zijn volk
Sp 18:10 De naam van **J.** is een sterke toren
Sp 21:31 maar redding behoort **J.** toe
Jes 26:4 **J.** is de Rots van onbepaalde tijden
Jes 30:18 **J.** is een God des gerichts
Jes 33:22 **J.** is onze Rechter, Wetgever
Jes 40:28 **J.** wordt noch moe noch mat
Jes 59:1 De hand van **J.** is niet te kort
Jes 60:19 **J.** moet voor u een licht worden
Jes 61:1 De geest van de Heer **J.** is op mij
Jes 61:2 het jaar van goede wil van **J.**
Jes 66:1 **J.** gezegd: De hemel is mijn troon
Jer 10:10 **J.** is in waarheid God
Jer 51:6 tijd van wraak die **J.** toebehoort
Ho 12:5 **J.** is zijn gedachtenis
Na 1:2 **J.** God die exclusieve toewijding eist
Na 1:3 **J.** is langzaam tot toorn
Hab 2:20 **J.** is in zijn heilige tempel
Ze 2:3 zoekt **J.**, al gij zachtmoedigen
Ze 2:3 verborgen op dag van **J.'s** toorn
Mal 3:6 ik ben **J.**; ik ben niet veranderd
Mt 1:20 daar verscheen hem **J.'s** engel
Mt 4:10 **J.**, uw God, moet gij aanbidden
Mr 12:29 **J.**, onze God, is één **J.**
Lu 1:38 Toen zei Maria: Zie! **J.'s** slavin!
Lu 1:46 Maria zei: Mijn ziel maakt **J.** groot
Lu 2:9 **J.'s** heerlijkheid omscheen hen
Lu 2:26 de Christus van **J.** gezien
Jo 12:13 hij die komt in **J.'s** naam
Han 2:34 **J.** heeft tot mijn Heer gezegd:
Han 9:31 daar ze in de vrees van **J.** wandelde
Han 21:14 De wil van **J.** geschiede
Ro 14:8 leven voor **J.**, sterven voor **J.**
Ro 15:11 Looft **J.**, al gij natiën
1Kor 10:21 tafel van **J.** en tafel van demonen
1Kor 10:26 de aarde behoort **J.** toe
2Kor 3:17 **J.** nu is de Geest
Ef 2:21 groeit uit tot heilige tempel voor **J.**
Kol 3:23 met geheel uw ziel als voor **J.**
1Th 4:15 dit zeggen wij u door **J.'s** woord
1Th 5:2 **J.'s** dag komt als een dief
2Th 2:2 de dag van **J.** reeds is aangebroken
2Ti 2:19 **J.** kent degenen die hem toebehoren
Heb 12:6 die **J.** liefheeft, wordt streng onderricht
Heb 13:6 **J.** is mijn helper
Jak 4:15 Indien **J.** wil, zullen wij leven
Jak 5:15 **J.** zal hem oprichten
1Pe 1:25 wat **J.** zegt, blijft in eeuwigheid
1Pe 3:12 ogen van **J.** op de rechtvaardigen
2Pe 3:9 **J.** is niet traag
2Pe 3:10 Toch zal **J.'s** dag komen als een dief
Ju 9 **J.** bestraffe u
Opb 4:8 Heilig, heilig, heilig is **J.**
Opb 19:6 **J.**, onze God, de Almachtige
Joz 24:15; 1Sa 14:6; 1Kr 29:11; Ne 8:10; Ps 31:23; 118:23; Sp 3:5; 8:13; Jes 12:2; 43:10; 55:8; Jer 17:10; 23:24; Da 9:4; Jo 1:23; 1Kor 1:31; Ga 3:6; Kol 3:13; Heb 8:11; Jak 5:11.
JEHOVAH DER LEGERSCHAREN, Jes 1:24; 8:13; 9:7; 47:4.
JEHOVAH-JIREH, Ge 22:14 de naam **J.**
JEHOVAH-NISSI, Ex 17:15 gaf het de naam **J.**
JEHOVAH-SJALOM, Re 6:24 altaar **J.** genoemd
JEHU, 1Kon 19:16; 2Kon 9:13; 10:11, 21, 28.
JEREMIA, 2Kr 36:21; Jer 1:1; Da 9:2.
JERICHO, Joz 2:1; 8:2; 1Kon 16:34.
Joz 6:26 Vervloekt zij de man die **J.** herbouwt
Heb 11:30 stortten de muren van **J.** in
JEROBEAM, 1Kon 11:28; 2Kon 17:21; Am 7:9.
JERUZALEM, Joz 10:1; 15:8; 2Sa 5:5.
Jes 65:18 schep **J.** tot een reden voor blijdschap
Ez 9:4 Trek midden door **J.**
Mt 23:37 **J.**, **J.**, dat de profeten doodt
Lu 21:24 **J.** zal door de natiën worden vertreden
Ga 4:26 het **J.** dat boven is, is vrij
Heb 12:22 gij zijt genaderd tot het hemelse **J.**
Opb 21:2 Ik zag het Nieuwe **J.** neerdalen
Ps 122:6; 125:2; Jes 52:1; 62:6; Joë 2:32; Mi 4:2; Za 8:3; Opb 3:12.
JESAJA, Jes 1:1; Mt 15:7; Ro 15:12.
JESCHURUN, De 32:15; 33:5; Jes 44:2.
JETHRO, Ex 3:1; 4:18; 18:5.
JEUGD, Job 33:25 vlees frisser dan in **j.**
Ps 103:5 uw **j.** blijft zich vernieuwen
Sp 5:18 verheug u met de vrouw van uw **j.**
1Ti 4:12 Laat niemand neerzien op uw **j.**
2Ti 2:22 Ontvlied begeerten die **j.** eigen zijn
Ge 8:21; 2Sa 19:7; Ps 71:17; Pr 11:10; Mal 2:14; Mr 10:20; Han 26:4.
JEUGDTIJD, Jes 54:4 de schaamte van uw **j.**
JEZUS, Mt 1:21 hem de naam **J.** geven
Mt 27:37 Dit is **J.**, de koning der joden
Han 4:13 die met **J.** waren geweest
Han 9:5 Ik ben **J.**, die gij vervolgt
Fil 2:10 in naam van **J.** elke knie zou buigen
Opb 20:4 getuigenis afgelegd omtrent **J.**
Mt 3:16; 27:17; Lu 2:43; Jo 1:45; 17:3; Han 2:36; Ro 6:23; Heb 2:9; 3:1; Opb 1:5.
JIZREËL, Re 6:33; 1Kon 18:45; Ho 1:4.
JOAB, 2Sa 2:13; 1Kon 2:31.
JOAHAZ, 2Kon 10:35; 23:30; 2Kr 21:17.
JOAS, 2Kon 11:21; 13:10; 14:13, 15.
JOB, Job 2:3 **J.**, een onberispelijk man
Ez 14:14 Noach, Daniël en **J.**
Jak 5:11 van de volharding van **J.** gehoord
Job 1:1, 9, 22; 3:1; 38:1; 40:1; 42:10, 12.
JODEN, Ro 3:29 alleen God van de **j.**?
1Kor 1:23 voor **j.** oorzaak tot struikelen
Opb 3:9 zeggen dat zij **j.** zijn en het niet zijn
2Kon 18:26; Ne 4:1; Es 8:17; Mt 2:2; 27:11.
JOHANNES 1., Mt 3:1 kwam **J.** de Doper
Mt 11:11 geen grotere dan **J.** de Doper
Mt 14:10; 21:25; Mr 1:9; Lu 1:13.
JOHANNES 2., Opb 22:8 ik, **J.**
Mt 4:21; Han 3:1; Ga 2:9; Opb 1:4.
JOJACHIN, 2Kr 36:9; Jer 52:31.
JOJADA, 2Sa 8:18; 2Kon 11:4; 2Kr 23:16.
JOJAKIM, 2Kon 23:34; 24:6; Da 1:2.
JONA, Jon 1:1; 2:1; 3:1; Lu 11:30.
Mt 12:39 het teken van **J.**, de profeet
JONADAB, 2Kon 10:15, 23.
Jer 35:6, 8, 14, 19 **J.**, zoon van Rechab
JONATHAN, 1Sa 18:1, 3; 19:2; 2Sa 1:17, 22.
JONG(ER), Ps 37:25 Eens was ik een **j.** man
Ps 110:3 **j.** mannen net als dauwdruppels
Joë 2:28 uw **j.** mannen, visioenen zullen zij zien
Mt 19:22; Han 2:17; 1Ti 5:1, 2, 11, 14; 1Jo 2:14.
JONGELING(EN), Sp 20:29; Ez 9:6.
JONGELINGSDAGEN, Pr 12:1 in uw **j.**
JONGEN(S), Jes 11:6 kleine **j.** zal leider zijn
Jes 65:20 als een **j.** nog maar zal men sterven
Mt 17:18; 21:15; Jo 4:51.

JONGENSJAREN, 1Sa 17:33 krijgsman van **j.** af
JONGETJES, Mt 2:16.
JOOD, Es 3:4; Kol 3:11.
Za 8:23 de slip vastgrijpen van een **j.**
Ro 2:29 hij is een **j.** die het innerlijk is
1Kor 9:20 voor de joden geworden als **j.**
Ga 3:28 Er is noch **j.** noch Griek
JOPPE, 2Kr 2:16; Ezr 3:7; Han 9:42.
JORAM, 1Kon 22:50; 2Kon 1:17; 2Kr 17:8.
JORDAAN, Nu 35:14; Joz 3:13; Mr 1:9.
JORDAANDISTRICT, Ge 13:10.
JOSAFAT, Joë 3:2 laagvlakte van **J.**
2Kr 17:3, 10; 20:3, 15, 27; Joë 3:12.
JOSIA, 2Kon 21:24; 2Kr 35:26.
JOTHAM, Re 9:5; 2Kr 27:6.
JOZEF 1., Heb 11:22 Door geloof heeft **J.**
Ge 30:24; 47:15; Ps 105:17; Han 7:9.
JOZEF 2., Mt 1:19; Lu 3:23; Jo 6:42.
JOZUA, De 31:23; Joz 3:7; Heb 4:8.
JUBELEN, Jes 12:6; Jer 31:7.
Job 3:22 Zij die zich verheugen tot **j.** toe
Ps 68:4 **j.** voor zijn aangezicht
JUBELJAAR, Le 25:10; 27:24; Nu 36:4.
JUDA, Ge 49:10 scepter zal van **J.** niet wijken
Jer 31:31 met **J.** nieuw verbond sluiten
Mi 5:2 om onder **J.** gerekend te worden
Ps 60:7; Jer 50:4; Mt 2:6; Heb 8:8.
JUDAÏSME, Ga 1:13 levenswandel in het **j.**
JUDAS 1., Mt 26:25; Lu 6:16; 22:48.
JUDAS 2., Ju 1 **J.,** slaaf van Jezus
JUDEA, Mt 24:16; Lu 21:21.
JUICHEN, Ps 47:1; Jes 44:23.
Jes 12:6 **j.,** o gij inwoonster van Sion
Za 9:9 **J.** in triomf, o dochter van Jeruzalem
Ro 5:3 **j.** terwijl wij in verdrukkingen zijn
Ro 15:17 reden tot **j.** in Christus Jezus
Fil 2:16 op de dag van Christus reden tot **j.**
JUICHEND, Job 38:7 zonen Gods **j.**
JUIST(E), Da 8:14 heilige plaats in **j.** toestand
2Ti 2:15 die het woord der waarheid **j.** hanteert
Jak 3:10 niet **j.** dat deze dingen zo blijven
Jak 4:17 weet hoe hij het **j.** moet doen
JUK, Jer 28:14.
De 28:48 u een ijzeren **j.** op uw hals leggen
Mt 11:29 Neemt mijn **j.** op u en leert van mij
Mt 11:30 Want mijn **j.** is weldadig
Mt 19:6 Wat God onder **j.** heeft samengebracht
Han 15:10 discipelen een **j.** op de hals leggen
JUKGENOOT, Fil 4:3 ook u, echte **j.**
JUKHOUT(EN), Jes 58:6; Ez 30:18.
Jer 27:2 Maak u banden en **j.**
JUK MET ONGELOVIGEN, 2Kor 6:14.
JUKSTAVEN, Jer 28:13 ijzeren **j.**

K

KAALHEID, Le 13:40; De 14:1; Mi 1:16.
KAALSCHEREN, De 21:12 haar hoofd **k.**
1Kor 11:5 een vrouw met **k.** hoofd
KAART, Joz 18:4 land in **k.** brengen
KADAVER(S), Ge 15:11; Jes 14:19.
KADES, Ge 14:7; De 1:46; Ps 29:8.
KADES-BARNEA, Nu 32:8; 34:4; De 1:2; 9:23; Joz 10:41; 15:3.
KAF, Da 2:35 verbrijzeld als het **k.**
Ps 35:5; Jes 41:15; Ze 2:2; Mt 3:12.
KAÏN, Ge 4:1; Heb 11:4; 1Jo 3:12.
KAJAFAS, Jo 11:49; 18:13, 28; Han 4:6.
KAKKERLAK(KEN), 1Kon 8:37; Joë 1:4.
KALEB, Nu 13:30; 14:24; 26:65; Re 1:20.
KALF, Ex 32:4; De 9:21; Ps 106:19; Jes 11:6.
KALM, Sp 14:30 **k.** hart is leven van organisme
KALMTE, Job 4:16; Mt 8:26.
Sp 15:4 **k.** van de tong is een boom des levens
KALVEREN, 1Kon 12:28; 2Kon 17:16; 2Kr 13:8.
KAMEEL, Mt 19:24; 23:24.
KAMEELHAAR, Mr 1:6 gekleed in **k.**
KAMELEN, Ge 24:10, 11.
KAMOS, Re 11:24; 1Kon 11:7; Jer 48:7.
KAMP, Ex 14:19; Nu 1:52.
KAMPEN, 2Ti 2:5 als hij **k.** in de spelen
KAMPVECHTER, 1Sa 17:4, 23 **k.** Goliath
KANA, Jo 2:1; 4:46.
KANAAL, Job 38:25.
KANAËN, Ge 17:8; Nu 35:10; Re 4:23.
KANAËNIETEN, Ex 3:8; 13:5; Joz 3:10.
KANALEN, Ez 31:4.
KANS, Ge 31:28 mij geen **k.** gegeven
KANTELEN, Mt 4:5; Lu 4:9.
KAPERNAÜM, Mt 11:23 gij, **K.** Tot in Hades
Mt 4:13; Lu 4:23; Jo 2:12; 6:59.
KARAVAAN, Ge 37:25 daar kwam een **k.** aan
KARAVANEN, Jes 21:13.
KARMEL, 1Kon 18:19; Jes 35:2; Am 1:2.
KARMOZIJN, Le 14:49.
KARNEN, Sp 30:33 het **k.** van melk
KASTIJDEN. Zie STRENG ONDERRICHT, STRENG ONDERRICHTEN.
KEDES, Joz 20:7; Re 4:9; 1Kr 6:72.
KEEL, Ps 149:6 liederen in hun **k.**
KENIET(EN), Ge 15:19; Re 1:16; 5:24.
KENMERK, Heb 7:11 want met dit als **k.**
KENMERK, BESTENDIGE, Da 8:11; 12:11.
KENNEN, Ge 3:5 **k.** goed en kwaad
Jer 31:34 want zij allen zullen mij **k.**
Na 1:7 **k.** degenen die bij hem toevlucht zoeken
Jo 10:14 ik **k.** mijn schapen en schapen **k.** mij
2Kor 5:16 **k.** niemand naar het vlees
Da 11:32; Jo 8:32; 1Kor 13:12.
KENNIS. Zie ook NAUWKEURIGE KENNIS.
Sp 1:7 vrees voor Jehovah is begin van **k.**
Sp 8:10 **k.** liever dan uitgelezen goud
Sp 10:14 **k.** als een schat wegleggen
Sp 15:7 wijzen blijven **k.** uitstrooien
Pr 9:10 noch **k.** noch wijsheid in Sjeool
Jes 11:9 aarde vervuld van **k.** van Jehovah
Jes 44:25 die hun **k.** in dwaasheid verandert
Jer 3:15 herders zullen u weiden met **k.**
Da 1:4 die goed op de hoogte waren van **k.**
Da 12:4 de ware **k.** zal overvloedig worden
Ho 4:6 tot zwijgen gebracht, omdat er geen **k.** is
Mal 2:7 lippen van een priester die **k.** bewaren
Lu 11:52 de sleutel der **k.** weggenomen
Jo 17:3 voortdurend **k.** in zich opnemen
Ro 11:33 O de diepte van Gods rijkdom en **k.!**
1Kor 8:1 **K.** blaast op, maar liefde bouwt op
1Ti 6:20 valselijk zo genoemde **k.**
Ge 2:9; Ps 19:2; Sp 1:29; 9:9; 14:18; Jes 53:11; 2Pe 3:18.
KENNIS(SEN), Ps 38:11 **k.** op afstand gehouden
2Kon 10:11; Ps 55:13; 88:8, 18.
KENNIS MAKEN, Re 8:16.
KENTEKEN, Ez 9:4 **k.** zetten op voorhoofd
KERETHIETEN, 1Sa 30:14.
KERK. Zie GEMEENTE(N).
KERKER, Ps 142:7 Breng mijn ziel de **k.** uit
KERMEN, Ez 9:4 die zuchten en **k.**
Jer 51:52; Ez 26:15.
KERVER VAN VIJGEN, Am 7:14.
KESIL, Job 38:31 sterrenbeeld **K.**
KETEL, 1Sa 2:14 stak daarmee in de grote **k.**
KETENEN, Ef 6:20 gezant in **k.**
KETENS, Han 12:7 **k.** vielen van zijn handen
KETTERIJ. Zie VERDERFELIJKE SEKTEN.
KETURA, Ge 25:1; 1Kr 1:32.
KIDRON, 2Sa 15:23; 2Kr 15:16; Jo 18:1.
KIEZELSTEEN, Opb 2:17 op **k.** nieuwe naam
KIEZEN, Jes 7:15.
De 30:19 en gij moet het leven **k.**
Joz 24:15 **k.** dan heden wie gij zult dienen
KIJKEN, Han 1:10; 11:6; Opb 18:9.
Ps 94:9 kan Hij die oog vormt, niet **k.?**
KIKVORSEN, Ex 8:2; Opb 16:13.
KIND(EREN), Ps 8:2 Uit de mond van **k.**
Jes 9:6 een **k.** is ons geboren
Jes 13:16 **k.** zullen verpletterd worden
Mt 18:3 Indien gij niet wordt als jonge **k.**
Mt 19:14 Laat de jonge **k.** toch begaan
Lu 9:47 nam een jong **k.,** zette het naast zich
1Kor 7:14 anders zouden uw **k.** onrein zijn
Ef 6:1 **K.,** weest gehoorzaam aan uw ouders
Ef 6:4 vaders, irriteert uw **k.** niet
1Ti 2:15 door baren van **k.** veilig behouden

Opb 12:5 En haar **k.** werd weggerukt
Ex 2:3, 10; 1Kon 3:26; Jes 66:7; Ro 8:16; 1Kor 13:11; 2Kor 12:14; Ef 5:8; 1Th 2:7.
KINDERTJES, 1Jo 5:21 **K.,** hoedt u voor afgoden
KINDSBEEN, 2Ti 3:15 van **k.** af
KINNERETH, Nu 34:11; Joz 11:2.
KIRREN, Jes 38:14; 59:11.
KIS, 1Sa 9:1; Es 2:5; Han 13:21.
KISON, Re 4:7; 1Kon 18:40; Ps 83:9.
KLAAGGESCHREI, Sp 21:13 **k.** van de geringe
KLAAGLIED(EREN), 2Sa 1:17 zong dit **k.**
2Kr 35:25; Jer 7:29; 9:10; Ez 32:16.
KLAAR, Lu 13:32 de derde dag zal ik **k.** zijn
KLAGEN, Kol 3:13 een reden tot **k.** heeft
KLAGERS, Ju 16 **k.** over hun levenslot
KLANK, Jes 14:11.
KLAP(PEN), Jo 18:22; 19:3.
KLAPNET, Ps 91:3.
KLASSENONDERSCHEID, Jak 2:4.
KLAUWEN, Ps 141:9 Behoed voor **k.** van val
KLEDEREN, Ps 22:18 Zij verdelen mijn **k.**
Jes 61:10 mij bekleed met **k.** der redding
Mt 23:5 vergroten de franjes van hun **k.**
KLEDIJ, Ze 1:8 buitenlandse **k.** dragen
KLEDING, Jes 63:1 eervol in zijn **k.**
Mt 6:25 Betekent lichaam niet meer dan **k.?**
Han 20:33 Ik heb niemands **k.** begeerd
1Ti 2:9 zich in welverzorgde **k.** sieren
De 22:5; Sp 27:26; Da 7:9; Mt 6:28.
KLEDINGREINIGER, Mr 9:3 witter dan **k.**
KLEIN(E), Jak 3:5.
Jes 60:22 De **k.** zal tot duizend worden
Da 11:34 zullen met **k.** hulp geholpen worden
KLEINE KINDEREN, Mt 21:16; 1Kor 3:1.
Mt 11:25 aan **k.** geopenbaard
1Kor 14:20 **k.** ten opzichte van het slechte
KLEINE KUDDE, Lu 12:32 Vreest niet, **k.**
KLEINIGHEDEN, 1Ti 6:5 twistgesprekken over **k.**
KLEIN KIND, 1Kor 13:11 Toen ik een **k.** was
KLEINVEE, Ex 12:21; Sp 27:23.
KLEREN, 2Kon 10:22 Haal **k.** te voorschijn
KLINKEN, 1Kor 15:52 Want de trompet zal **k.**
KLOEKE LIEDEN, Jes 59:10.
KLOOF, Lu 16:26 tussen ons en ulieden **k.**
KLOPPEN, Ps 38:10 Mijn hart heeft hevig **gek.**
Mt 7:7 blijft **k.,** en er zal u opengedaan worden
Han 12:13 Toen hij op poortdeur **k.**
Opb 3:20 Ik sta aan de deur en **k.**
KLUISTERS, Ps 149:8 koningen binden met **k.**
KNAAP, 1Sa 17:56; 20:22.
Sp 22:6 Leid een **k.** op
KNARSEN, Ps 37:12 **k.** tegen hem de tanden
KNARSETANDEN, Lu 13:28 Daar wenen en **k.**
Mt 8:12; 13:42; 22:13; 24:51; 25:30.
KNECHT(EN). Zie ook SLAAF, SLAVEN.
Ps 116:16 want ik ben uw **k.**
Jes 43:10 Gij zijt mijn getuigen, mijn **k.**
Jes 49:3 Gij zijt mijn **k.,** o Israël
Jes 53:11 de rechtvaardige, mijn **k.**
Jes 65:13 Mijn **k.** zullen eten
Jes 65:15 zijn **k.** met een andere naam noemen
Jer 25:9 Nebukadrezar, mijn **k.**
Am 3:7 aangelegenheid geopenbaard aan zijn **k.**
Za 3:8 ik doe mijn **k.** Spruit komen!
Mt 12:18 Mijn **k.,** die ik gekozen heb
Han 4:30 de naam van uw heilige **k.** Jezus
Sp 11:29; Jer 7:25.
KNEUSWONDEN, Sp 20:30.
KNIE(ËN), Jes 45:23; Ez 7:17.
Ro 11:4 **k.** niet voor Baël gebogen
Ro 14:11 voor mij zal elke **k.** zich buigen
Fil 2:10 in de naam van Jezus elke **k.** buigen
Heb 12:12 richt de verslapte **k.** op
KNIPPEN, Sp 6:13 met zijn oog **k.**
KNOTS, Jer 51:20 een **k.,** als oorlogswapens
KNUPPELS, Mt 26:47, 55; Lu 22:52.
KOERIERS, Es 3:13 brieven door **k.**
KOESTEREN, Jer 29:11 welke gedachten ik **k.**
Ef 5:29 maar hij voedt en **k.** het
1Th 2:7 zogende moeder eigen kinderen **k.**
KOK, 1Sa 9:23, 24.
KOLEN, Ps 18:12; Ez 10:2.
Ro 12:20 vurige **k.** op zijn hoofd stapelen
KOLENBEKKEN, Jer 36:22 brandend **k.**
KOLONIE, Han 16:12 naar Filippi, een **k.**
KOMEN, Ps 40:7 Zie, ik ben **gek.**
Jes 55:1 dorstigen! **K.** tot het water
Mt 6:10 Uw koninkrijk **k.** Uw wil geschiede
Mr 13:26 Zoon des mensen zien **k.** in wolken
Lu 12:45 Mijn meester **k.** nog lang niet
Han 16:9 **K.** over naar Macedonië
Opb 22:17 laat die het hoort, zeggen: **K.!**
Jes 2:3; Mt 16:28; 25:34; Lu 21:26.
KOMEN, IN AANMERKING, Sp 11:19 **i.** voor leven
Mt 5:22 die zegt: Gij dwaas! **i.** voor Gehenna
Ro 3:19 voor bestraffing door God **i.**
KOMEN, TEN VAL, Sp 11:14.
Ro 11:11 Zijn zij zo gestruikeld, dat zij **t.?**
KOMEN, TOT STAND, Sp 15:22 iets **t.**
Jes 8:10 Spreekt woord en het zal niet **t.**
KOMMER, Ps 6:7 Van **k.** is mijn oog zwak
KOMST. Zie ook TEGENWOORDIGHEID.
Mal 3:2 wie zal de dag van zijn **k.** verdragen
KONING(EN), 1Sa 8:19 een **k.** over ons komen
Ps 2:2 **k.** der aarde stellen zich op
Ps 110:5 Jehovah zal **k.** verpletteren
Jes 32:1 **k.** regeren voor rechtvaardigheid
Jer 10:10 de **K.** tot onbepaalde tijd
Za 14:9 Jehovah moet **k.** worden over de aarde
Mt 21:5 Zie! Uw **K.** komt tot u
Lu 21:12 voor **k.** en bestuurders slepen
Jo 1:49 Rabbi, gij zijt **K.** van Israël
Jo 18:37 Gijzelf zegt dat ik een **k.** ben
Jo 19:15 geen andere **k.** dan caesar
1Ti 1:17 de **K.** der eeuwigheid
Opb 16:14 gaan uit tot **k.** van gehele aarde
Opb 19:16 **K.** der **k.** en Heer der heren
Re 5:19; 9:8; 2Kr 9:22; Ps 89:27; Jes 41:21; Da 4:37; Mt 27:37; Han 17:7; 1Ti 6:15.
KONINGIN, Mt 12:42 **k.** van het Zuiden
Opb 18:7 Ik zit als **k.,** en ben geen weduwe
1Kon 10:1; Es 2:17; Jer 7:18; Da 5:10.
KONINGSHUIS, 2Kr 36:20 het **k.** van Perzië
KONING VAN HET NOORDEN, Da 11:6-8, 15, 40.
KONING VAN HET ZUIDEN, Da 11:11, 25, 40.
KONINKLIJK, Da 10:13; Lu 7:25; 1Pe 2:9.
KONINKLIJKE GEBIED, Joz 13:12, 21, 27, 30, 31.
KONINKLIJKE HEERSCHAPPIJ, 1Sa 15:28; Jer 26:1; Ho 1:4.
KONINKRIJK(EN), Ex 19:6 **k.** van priesters
2Kon 19:19 alle **k.** weten dat gij God zijt
1Kr 29:11 Van u is het **k.,** o Jehovah
Da 2:44 zal de God des hemels **k.** oprichten
Da 7:27 Hun **k.** een **k.** van onbepaalde duur
Ze 3:8 mijn beslissing is, dat ik **k.** bijeenbreng
Mt 6:10 Uw **k.** kome. Uw wil geschiede
Mt 6:33 Blijft dan eerst het **k.** zoeken
Lu 12:32 goedgedacht u het **k.** te geven
Jo 18:36 Mijn **k.** geen deel van deze wereld
1Kor 15:24 wanneer hij **k.** aan God overdraagt
Heb 11:33 die **k.** een nederlaag toebrachten
Opb 1:6 hij heeft ons gemaakt tot een **k.**
Opb 11:15 **k.** der wereld is het **k.** van onze Heer
Ezr 1:2; Jes 9:7; 23:17; Jer 25:26; Mt 4:8; 24:14; 25:34; Lu 22:29; Kol 1:13; 2Ti 4:1; Jak 2:5; Opb 5:10.
KONINKRIJK DER HEMELEN, Mt 3:2.
Mt 10:7 zegt: Het **k.** is nabij gekomen
Mt 23:13 omdat gij het **k.** toesluit voor mensen
KONINKRIJK GODS, 1Kor 4:20.
Mt 21:43 **k.** zal van u worden weggenomen
Mr 4:11 heilige geheim van het **k.** gegeven
Lu 6:20 want u behoort het **k.**
Lu 9:62 goed geschikt voor het **k.**
Lu 17:20 **k.** komt niet met waarneembaarheid
Lu 17:21 Want ziet! het **k.** is in uw midden
Han 14:22 door verdrukkingen het **k.** binnengaan
Ro 14:17 **k.** betekent niet eten en drinken
KOOI(EN), Ez 19:9; Ze 2:6.
Mi 2:12 In eenheid stellen, als schapen in de **k.**
Jo 10:16 schapen, die niet van deze **k.** zijn
KOOKPOT(TEN), Nu 11:8; Re 6:19.

KOOKSTERS, 1Sa 8:13.
KOOL, Jes 6:6.
KOOPAKTE, Jer 32:12, 16.
KOOPHANDEL, Sp 31:18 haar **k.** goed
KOOPLIEDEN, Opb 18:3 **k.** rijk geworden
Jes 23:2; Ez 27:21; Opb 18:11.
KOOPMAN, Mt 13:45 koninkrijk gelijk **k.**
KOOPWAAR, Ez 27:27 die uw **k.** ruilen
Jo 2:16 huis van mijn Vader tot huis van **k.!**
KOOPWAREN, Ne 10:31 op sabbatdag **k.** brachten
KOORDEN, Ps 18:4.
Ps 2:3 hun **k.** van ons afwerpen!
KOORTS, Mt 8:15; Jo 4:52; Han 28:8.
De 32:24; Hab 3:5 brandende **k.**
KOP(PEN), Jes 9:15; Opb 13:3.
Ge 3:15 Hij zal u in de **k.** vermorzelen
KOPEN. Zie ook GEKOCHT.
Ge 47:19 **K.** ons en ons land voor brood
Sp 23:23 **K.** wáárheid en verkoop ze niet
Jes 55:1 Hé, al gij dorstigen! Komt, **k.** en eet
Mt 13:44 verkoopt wat hij heeft en **k.** veld
Mt 13:46 één parel gevonden en **k.** ze
1Kor 7:30 zij die **k.,** als zij die niet bezitten
Opb 13:17 niemand zou kunnen **k.** of verkopen
Ru 4:4, 8; Jer 32:44; Opb 3:18; 18:11.
KOPER (de), Sp 20:14 Het is slecht! zegt de **k.**
KOPER (het), 1Kor 13:1 klinkend stuk **k.**
KOPERGELD, Mr 6:8.
KOPIE, Heb 9:24 een **k.** van de werkelijkheid
KORACH, Nu 16:1; 26:9-11; Ju 11.
KORALEN, Sp 8:11 wijsheid beter dan **k.**
KORBAN, Mr 7:11 Al wat ik heb, is **k.**
KOREN, Joë 1:10; 2:19; Mr 4:28.
KORENAREN, Ge 41:5 zeven **k.** schoten op
KORENMAGAZIJNEN, Ge 41:56.
KORES. Zie CYRUS.
KORREL(S), Le 2:14 gebroken **k.**
1Kor 15:37 gij zaait louter een **k.**
KORT, Jes 50:2.
Jes 59:1 hand van Jehovah niet te **k.**
1Kor 7:29 overgebleven tijd is **k.** geworden
2Kor 4:17 verdrukking van **k.** duur
Opb 12:12 weet dat hij **k.** tijdsperiode heeft
KOSTBAAR(DER), 1Sa 26:21.
Ps 116:15 **K.** in de ogen van Jehovah
Ps 139:17 hoe **k.** zijn mij uw gedachten!
Jes 43:4 gij **k.** zijt geweest in mijn ogen
1Ti 2:9 niet met zeer **k.** kleding
1Pe 1:19 met **k.** bloed, ja, van Christus
1Pe 2:4 door mensen verworpen, **k.** bij God
Sp 3:15; 1Pe 2:6; 2Pe 1:4.
KOSTE, TEN, 2Kon 15:20.
Joz 6:26 Jericho herbouwt. **T.** van eerstgeborene
KOSTELOOS, 1Kor 9:18 **k.** verschaffen
KOSTEN, Han 21:24; 1Kor 9:7.
Lu 14:28 eerst de **k.** berekenen
KOUD, Mt 10:42; Opb 3:15, 16.
KOUDE, Ge 8:22; Job 37:9.
Ps 147:17 Wie kan voor zijn **k.** standhouden?
KRAAIEN, Mt 26:34; Mr 14:30.
KRACHT(EN), Ex 9:16 om u mijn **k.** te tonen
Re 5:31 zon te voorschijn komt in haar **k.**
Ps 89:8 Wie is vol **k.** als gij, o Jah?
Jes 11:2 geest van raad en van **k.**
Jes 40:29 Hij geeft de vermoeide **k.**
Hab 1:4 verliest de wet haar **k.**
Za 4:6 Niet door **k.,** maar door mijn geest
Mt 24:29 **k.** der hemelen worden geschokt
Mr 12:30 Jehovah liefhebben met geheel uw **k.**
Han 1:8 maar gij zult **k.** ontvangen
Ro 8:38 noch toekomende dingen, noch **k.**
Ro 9:22 Indien God zijn **k.** wil bekendmaken
1Kor 4:20 niet in woorden, maar in **k.**
1Kor 15:43 gezaaid in zwakheid, opgewekt in **k.**
2Kor 4:7 **k.** die wat normaal is te boven gaat
2Kor 12:9 **k.** van Christus gelijk een tent
Kol 1:29 werking, die in mij werkt met **k.**
1Ti 1:12 Jezus, die mij **k.** heeft verleend
2Ti 1:7 God heeft een geest gegeven van **k.**
2Ti 3:5 toewijding hebben, **k.** niet bezitten
2Ti 4:17 de Heer stond bij mij en gaf **k.**
Jak 5:16 smeking rechtvaardige heeft veel **k.**
1Pe 1:5 door Gods **k.** door geloof behoed
1Pe 3:22 **k.** werden aan hem onderworpen
Opb 11:17 gij uw grote **k.** hebt opgenomen
Opb 12:10 Nu is gekomen de redding en de **k.**
Ge 48:2; Re 16:17; 1Sa 2:9; 2Kon 19:3; Job 37:23;
Jes 40:31; 63:1; Da 10:19; Lu 1:35; Ro 1:16, 20; 2Ti 2:1;
Heb 6:5.
KRACHT, VAN, Da 9:27; Heb 9:17.
KRACHTELOOS, Job 40:8; Ga 3:17.
Jo 10:35 Schrift niet **k.** gemaakt kan worden
KRACHTENS, 1Kor 11:25 verbond **k.** mijn bloed
KRACHTIG, 2Kor 10:4 niet vleselijk, maar **k.**
2Kor 12:10 wanneer ik zwak ben, dan ben ik **k.**
2Th 1:7 Jezus met zijn **k.** engelen
Mr 9:39; Lu 13:24; Ro 4:20; Heb 11:34.
KRACHTIGE WERKEN, 1Kor 12:10, 29; Ga 3:5.
KRAMP(EN), Jes 13:8; 21:3; Da 10:16.
2Sa 1:9 **k.** heeft mij aangegrepen
KRANKZINNIGE, 1Sa 21:13 als een **k.**
KRANS, Sp 1:9 aantrekkelijke **k.** voor hoofd
Jes 28:5 Jehovah als een luisterrijke **k.**
KRAP, Mi 6:10 de **k.** efa-maat
KRENKEN, De 4:25; 31:29; 1Kon 16:33.
Ez 32:9 ik wil het hart van vele volken **k.**
KRETHI, 2Sa 20:7.
KREUPEL, Mal 1:8; Han 14:8; Heb 12:13.
Mi 4:7 haar die **k.** ging, tot overblijfsel maken
KREUPELE(N), Mal 1:13; Mt 15:30.
Jes 35:6 **k.** klimmen als een hert
KRIBBE, Lu 2:7, 12, 16.
Sp 14:4 Waar geen runderen zijn, is de **k.** schoon
KRIJGSDIENST, Jes 40:2; Lu 3:14.
KRIJGSMACHT, Za 4:6 Niet door een **k.**
Ez 37:10; 38:4, 15; Joë 2:11, 25.
KRING, Mr 6:6 in een **k.** de dorpen rond
Job 1:5; 26:10; Mt 10:23; Ro 15:19.
KRITIEKE TIJDEN, 2Ti 3:1.
KRITISEREN, 1Ti 5:1 **K.** oudere man niet
KROM, Sp 10:9; Mi 3:9.
Fil 2:15 **k.** en verdraaid geslacht
KRONKELIG, Ps 18:26 zult gij u **k.** betonen
KROON, Ez 21:26 zet af de **k.**
2Ti 4:8 voor mij weggelegd de **k.**
Opb 2:10 u de **k.** des levens geven
Es 8:15; Mt 27:29; 1Th 2:19; Jak 1:12; 1Pe 5:4.
KRUIK(EN), Re 7:16, 20; Klg 4:2.
Ex 16:33 Neem **k.** en doe daar manna in
Heb 9:4 gouden **k.** met manna
KRUIMELS, Mt 15:27 hondjes eten **k.**
KRUIPEN, De 33:29.
KRUIPEND, 2Sa 22:45; Ps 18:44; 66:3.
KRUIPENDE DIEREN, Han 10:12.
KRUIPEND GEDIERTE, Ps 148:10.
KRUIS. Zie MARTELPAAL, MARTELPALEN.
KRUISEN, Le 19:19 huisdieren niet **k.**
KRUISIGEN. Zie PAAL.
KUDDE(N), Ps 65:13 De weiden met **k.** bekleed
Jes 40:11 Als een herder zijn **k.** weiden
Lu 12:32 Vreest niet, kleine **k.**
1Pe 5:3 u voorbeelden voor de **k.** betonen
Re 5:16; Jes 13:20; 60:7; 61:5; Jer 25:34; Mi 2:12;
Mt 8:30; 26:31; Mr 5:11; Lu 8:32; 1Pe 5:2.
KUIL, Ps 7:15; 40:2; Ez 26:20.
Job 33:24 Laat hem niet in de **k.** afdalen!
Jes 14:15 in de meest afgelegen delen van de **k.**
Jes 38:18 Zij die in de **k.** afdalen
Mt 15:14 zullen beiden in een **k.** vallen
KUIPERIJEN, Ef 6:11 **k.** van de Duivel
KUNSTHANDWERKER(S), Ex 35:35; Jes 40:19; Jer 10:3;
Han 19:24, 38.
KUNSTIG, Ex 35:33 allerlei **k.** producten
KUNSTIG VERZONNEN, 2Pe 1:16 **k.** verhalen
KUNST VAN ONDERWIJZEN, 2Ti 4:2; Tit 1:9.
KUS(SEN), Sp 27:6 **k.** van een hater
Lu 22:48 verraadt gij de Zoon met een **k.?**
Ro 16:16 Groet elkaar met een heilige **k.**
KUSCH, Ge 10:6-8; Jes 11:11; Jer 46:9.
KUSSEN, Ps 2:12 **K.** de zoon
1Kon 19:18; Lu 7:38; 15:20; Han 20:37.

KUSTVLAKTE, Hgl 2:1 saffraan van de **k.**
KWAAD, Ge 3:5 kennend goed en **k.**
1Sa 23:9 Saul **k.** tegen hem in de zin had
Jes 65:25 geen **k.** doen noch verderf stichten
Hab 1:13 te zuiver van ogen om **k.** te zien
Ro 12:17 Vergeldt niemand **k.** met **k.**
Ro 13:10 liefde berokkent naaste geen **k.**
2Ti 1:8 draag uw deel in het lijden van **k.**
2Ti 2:3 Draag uw deel in het lijden van **k.**
Jak 1:13 met **k.** dingen niet worden beproefd
1Pe 3:9 vergeldt geen **k.** met **k.**
Ge 2:9; 43:6; 50:15; Ex 21:17; Sp 12:20; 14:22; Jes 11:9; 2Kor 5:10; 2Ti 2:9; 4:5.
KWAADAARDIG, Ef 4:31 Alle **k.** bitterheid
De 28:35; Job 2:7; Ez 28:24.
KWAADDOEN, Sp 2:14.
KWAAL, 2Kr 21:15.
Sp 18:14 geest van man kan zijn **k.** verdragen
KWADE, Sp 11:27 degene die op het **k.** uit is
Da 11:27 hart geneigd **k.** te doen
Ro 16:19 onschuldig ten opzichte van het **k.**
KWALEN, Ex 23:25.
Ps 103:3 die al uw **k.** geneest
KWALIJK NEMEN, Ex 4:10.
KWARTELS, Nu 11:31 wind voerde **k.** aan
KWARTIERMEESTER, Jer 51:59 Seraja was de **k.**
KWELLEN, Ge 15:13 hen **k.,** vierhonderd jaar
Ex 22:22; 2Sa 7:10; Ps 94:5; Jes 53:7; 60:14; Na 1:12; Ze 3:19.
KWELLING, 2Kor 8:2 beproeving onder **k.**
KWIJNEND, Jer 31:25 elke **k.** ziel verzadigen
KWIJTSCHELDING, De 15:1, 2.

L

LAAGVLAKTE, Joë 3:2 de **l.** van Josafat
Joë 3:14 menigten in de **l.** der beslissing
Joz 10:12; Re 5:15; 2Kr 20:26; Job 39:21.
LAAT, Jes 46:13 redding zal niet te **l.** zijn
LAATST, Jes 2:2 in het **l.** der dagen
Ez 38:16 In **l.** der dagen zal het geschieden
Da 10:14 uw volk in het **l.** der dagen
1Kor 15:26 als **l.** vijand de dood tenietgedaan
1Kor 15:45 **l.** Adam werd levengevende geest
2Pe 2:20 **l.** toestanden erger dan de eerste
Jer 23:20; Ez 38:8; Da 2:28; 8:19; 1Jo 2:18.
LAATSTE(N), Jes 44:6 Jehovah de eerste en de **l.**
Mt 19:30 velen die eersten zijn, zullen **l.** zijn
Opb 22:13 Ik ben de eerste en de **l.**
Mt 20:8, 16; Mr 9:35; Opb 1:17.
LAATSTE DAG(EN), Jo 6:54 op **l.** opwekken
2Ti 3:1 in **l.** kritieke tijden
2Pe 3:3 dat er in de **l.** spotters zullen komen
Ne 8:18; Jo 11:24; 12:48; Jak 5:3.
LABAN, Ge 24:29; 29:5; 31:24, 48; 32:4.
LACHEN, Ge 18:13 Waarom heeft Sara **gel.**
Ps 2:4 Hij die in de hemel zetelt, zal **l.**
Sp 1:26 zal ik, van mijn kant, **l.** om úw ongeluk
Lu 6:25 Wee u die **l.,** want gij zult treuren
Jak 4:9 Uw **l.** ga over in treuren
Ge 18:15; 21:6; Ps 126:2; Sp 14:13; Pr 2:2; 3:4; 7:3; 10:19.
LACHIS, Joz 10:3; 2Kon 14:19; Jer 34:7.
LACHWEKKEND, Hab 1:10 iets **l.**
LADDER, Ge 28:12 **l.** reikte tot hemel
LAFHARTIGEN, Opb 21:8 wat de **l.** betreft
LAFHARTIGHEID, 2Ti 1:7 niet een geest van **l.**
LAKS, Sp 12:24; 18:9; 19:15.
Sp 10:4 Wie met **l.** hand werkt
LAKSHEID, Sp 12:27 **L.** zal niet opjagen
LAM(MEREN), Lu 10:3 Ik zend u uit als **l.**
Jo 1:29 het **L.** Gods dat de zonde wegneemt!
Jo 21:15 Hij zei tot hem: Voed mijn **l.**
Jes 40:11; Opb 5:6; 7:10.
LAMECH, Ge 4:18; 5:25; 1Kr 1:3; Lu 3:36.
LAMGESLAGEN, Ps 38:8 Ik ben **l.**
LAMP(EN), 2Sa 22:29 gij zijt mijn **l.,** Jehovah
1Kon 15:4 gaf Jehovah hem een **l.** in Jeruzalem
Ps 119:105 Uw woord is een **l.** voor mijn voet
Sp 6:23 Want het gebod is een **l.**
Mt 5:15 Wanneer men een **l.** aansteekt
Mt 6:22 De **l.** van het lichaam is het oog
Mt 25:1 tien maagden die hun **l.** namen
Lu 12:35 Houdt uw **l.** brandend
Ps 18:28; Sp 13:9; 21:4; Jo 5:35; Opb 4:5.
LAMPENSTANDAARD(EN), Ex 25:31 **l.** van goud
Opb 1:12 zag ik zeven gouden **l.**
Opb 1:20 zeven **l.** betekenen zeven gemeenten
1Kr 28:15; Heb 9:2; Opb 1:13; 2:1.
LAMPLICHT, Opb 22:5 zij hebben geen **l.** nodig
LAND(EN), Ge 12:1 Trek weg uit uw **l.**
Ge 13:15 het gehele **l.** zal ik aan u geven
Ex 3:8 een **l.** vloeiende van melk en honing
Jes 66:8 **l.** op één dag voortgebracht?
Jon 1:8 zeiden tot hem: Wat is uw **l.**
Ge 1:9; Le 26:34; Ps 88:12; 107:3; Ez 36:35; 39:27; Joë 2:3; Mr 6:56.
LANDBOUW, 2Kr 26:10 een liefhebber van de **l.**
LANDBOUWER(S), Ge 4:2; Jes 61:5; Jer 14:4.
LANDBOUWSTEDEN, Ne 10:37.
LAND DER LEVENDEN, Job 28:13; Ps 52:5; 142:5; Jes 38:11; 53:8.
LANDERIJEN, Ps 49:11; Mt 19:29.
LAND HIER BENEDEN, Ez 31:14; 32:18.
LANDMAN, Ge 9:20 begon Noach als **l.**
LANDSTREEK, Mt 4:16 **l.** van schaduw des doods
LAND VAN HET OPHOUDEN, Jes 38:11.
LAND VAN VERGETELHEID, Ps 88:12.
LAND VAN WELBEHAGEN, Mal 3:12 een **l.** worden
LANGER, 1Sa 10:23.
LANG GELEDEN, Sp 22:28.
LANGZAAM, Jak 1:19.
LANKMOEDIG, 1Kor 13:4 liefde is **l.**
1Th 5:14 weest **l.** jegens allen
LANKMOEDIGHEID, Ro 9:22 God met veel **l.**
2Ti 4:2 berisp, vermaan, met alle **l.**
Ro 2:4; Ga 5:22; Ef 4:2; Kol 3:12.
LAODICEA, Kol 2:1; 4:16; Opb 1:11; 3:14.
LAP, Mt 9:16; Mr 2:21; Lu 5:36.
LAST(EN), 1Sa 25:15; Ps 66:11.
Ps 55:22 Werp uw **l.** op Jehóvah
Ga 6:2 Blijft elkaars **l.** dragen
1Jo 5:3 zijn zijn geboden geen drukkende **l.**
LASTERING, Mt 12:31 **l.** tegen de geest
Mt 26:65; Mr 14:64; Jo 10:33; Opb 2:9.
LASTERAAR(S), Sp 16:28 een **l.** scheidt hen
Sp 20:19 **l.** legt vertrouwelijke gesprekken bloot
Sp 11:13; 26:20; 1Ti 1:13; 2Ti 3:2.
LASTERAARSTERS, 1Ti 3:11.
Tit 2:3 bejaarde vrouwen geen **l.**
LASTEREN. Zie ook BESCHIMPEN, BESCHIMPER(S).
Mr 3:29 wie **l.** tegen de heilige geest
1Kor 4:13 worden wij **gel.,** wij smeken
Opb 16:21 de mensen **l.** God wegens de plaag
Le 19:16; Ps 15:3; 101:5; 1Ti 1:20; Jak 2:7; Opb 13:6.
LASTERLIJK, Han 6:11; 13:45; Opb 17:3.
LASTIG VALLEN, Ru 2:15; 1Sa 25:7.
LATEN, Sp 28:13 wie ze beijdt en **l.**
Ez 3:27 wie het **l.,** **l.** het
LATEN, IN DE STEEK, 1Sa 12:22 volk niet **i.**
Jer 15:6 Gij zelf hebt mij **i.**
2Kor 4:9 vervolgd, maar niet **i.**
De 4:31; Re 6:13; Jer 7:29.
LATEN, IN LEVEN, Job 36:6.
LAUW, Opb 3:16 Omdat gij **l.** zijt
LAVEN, Sp 11:25 wie anderen **l.,** zelf **gel.**
LAZARUS, Lu 16:20; Jo 11:1, 2; 12:1.
LEA, Ge 29:23; Ru 4:11.
LEDEN, Jak 3:6; 4:1.
Ro 6:13 biedt uw **l.** aan God aan
Ro 7:23 de wet der zonde, die in mijn **l.** is
1Kor 6:15 uw lichamen **l.** van Christus zijn?
1Kor 12:18 nu heeft God de **l.** geplaatst
1Kor 12:27 Gij zijt ieder afzonderlijk **l.**
LEED GEVOELEN, De 7:16 Uw oog mag geen **l.**
Ez 9:5 Laat uw oog geen **l.**
LEEG, Sp 13:25 buik van goddelozen **l.**
LEEGHOOFDIG, Ro 1:21 zij zijn **l.** geworden
LEEGLOPERS, Re 9:4; 11:3; 2Kr 13:7.
LEEGMAKEN, Jes 24:3 zal het land **l.** worden

LEEM, Job 10:9 gij mij uit **l.** hebt gemaakt
Jes 29:16 pottenbakker net als het **l.** geacht
Jes 64:8 Wij zijn **l.**, en gij zijt onze Pottenbakker
Jes 45:9; Da 2:34; Ro 9:21.
LEEMMORTEL, Ex 1:14; Le 14:42.
LEER (de), Mt 16:12 de **l.** van de Farizeeën
Ef 4:14 her- en derwaarts door wind van **l.**
2Ti 4:3 de gezonde **l.** niet zullen verdragen
1Ti 1:3; 4:6; 6:1, 3; Tit 1:9.
LEER (het), 2Kon 1:8 **l.** gordel om lendenen
LEERLING, Lu 6:40 **l.** niet boven zijn leraar
LEERMEESTER(S), 1Kor 4:15; Ga 3:24.
LEERSTELLINGEN. Zie ook LERINGEN.
Mt 15:9 mensengeboden als **l.** onderwijzen
LEEUW(EN), Sp 28:1 rechtvaardigen zijn als **l.**
Jes 11:7 de **l.** zal stro eten net als de stier
Jes 35:9 Geen **l.** zal daar blijken te zijn
Heb 11:33 die de muilen van **l.** toestopten
1Pe 5:8 de Duivel gaat rond als een brullende **l.**
Opb 5:5 De **L.** die uit de stam Juda is
Re 14:9; 1Sa 17:36; Ps 91:13; Da 6:27; Joë 1:6; Mi 5:8; Ze 3:3.
LEEUWENKUIL, Da 6:7 in **l.** geworpen
LEGER(S), Ge 2:1 gehele **l.** tot voltooiing
Opb 19:14 **l.** die in hemel waren, volgden hem
De 24:5; Mt 22:7; Heb 11:34; Opb 9:16.
LEGEREN, Nu 1:52.
Ge 31:49 onzichtbaar voor elkaar **gel.**
LEGERKAMPEN, Lu 21:20 Jeruzalem door **l.**
LEGEROVERSTE(N), Ge 21:22; De 20:9.
LEGERPLAATS, Heb 13:11 buiten **l.** verbrand
Opb 20:9 zij omsingelden **l.** van de heiligen
LEGERSCHAREN, Jer 28:2 Jehovah der **l.**
1Sa 17:45; Ro 9:29; Jak 5:4.
LEGERSTEDE, Ge 49:4; 1Kr 5:1; Job 17:13.
LEGERTROS, 1Sa 25:13; 30:24.
LEGGEN, Sp 26:6 in hand van verstandeloze **l.**
LEGGEN, TEN KOSTE, 2Kor 12:15 **t.** voor zielen
LEGGEN, TEN LASTE, Job 4:18 hij gebreken **t.**
LEIDEN, Ex 13:21; De 32:12; Ps 48:14.
Ps 23:3 Hij **l.** mij om zijns naams wil
Ps 31:3 ter wille van uw naam zult gij mij **l.**
Sp 11:3 Het is rechtschapenheid die hen **l.**
Jo 16:13 zal hij u in alle waarheid **l.**
Han 8:31 tenzij iemand mij **l.?**
Ro 8:14 allen die door Gods geest worden **gel.**
1Ti 3:5 zijn eigen huisgezin niet weet te **l.**
Sp 23:19; Jes 49:10; Mt 4:1; Ga 5:18; 2Th 3:5; Opb 7:17.
LEIDEN, OM DE TUIN, Ge 31:26; Mt 2:16.
LEIDER(S), 1Sa 9:16 hem tot **l.** zalven
1Sa 25:30 u tot **l.** over Israël aanstellen
2Sa 7:8 om **l.** te worden over mijn volk Israël
Ne 11:17 de **l.** van het lofgezang
Jes 11:6 een kleine jongen zal **l.** over ze zijn
Jes 55:4 hem gegeven als een **l.** en gebieder
Mt 23:10 Laat u geen **l.** noemen, één is uw **L.**
1Kr 13:1; 2Kr 32:21.
LEIDING, 1Kor 12:28 om **l.** te geven
Heb 13:7, 17 die onder u de **l.** nemen
LEIDING HEBBEN, Ro 12:8; 1Ti 5:17.
1Th 5:12 respect voor hen die de **l.**
LEKKEND, Sp 27:15 Een **l.** dak
LEKKERNIJEN, Ge 49:20; Ps 141:4.
LEMMER, Ge 3:24 vlammende **l.** van een zwaard
LENDEBEDEKKINGEN, Ge 3:7.
LENDENEN, Ge 35:11; Lu 12:35.
Ef 6:14 uw **l.** omgord met waarheid
LENEN, De 28:12 terwijl gij van niemand **l.**
Ps 37:21 goddeloze **l.** en betaalt niet terug
Lu 6:35 goeddoen en **l.** zonder rente
Ex 22:25; De 15:6; 28:44; 2Kon 6:5; Ne 5:4; Sp 19:17; 22:7; Mt 5:42.
LENER, Jes 24:2 voor de uitlener als de **l.**
LENINGEN, Sp 22:26 borg worden voor **l.**
LENTEREGEN, Joë 2:23 herfstregen en **l.**
LERAAR, Mt 23:8 één is uw **l.**
Jo 3:10 Zijt gij een **l.** van Israël
Mt 10:24; Jo 13:13; 1Ti 2:7.
LERAREN, Ps 119:99 Meer inzicht dan al mijn **l.**
2Ti 4:3 zich tal van **l.** zullen bijeenbrengen
Heb 5:12 **l.** zijn met het oog op de tijd
Ef 4:11; Jak 3:1; 2Pe 2:1.
LEREN, De 31:12 opdat zij mogen **l.**
Job 33:33 Zwijg, en ik zal u wijsheid **l.**
Ps 25:4 o Jehovah; **l.** mij úw paden
Ps 25:9 hij zal zachtmoedigen zijn weg **l.**
Ps 143:10 **L.** mij uw wil te doen
Jer 31:34 niet meer ieder zijn broeder **l.**
Mt 28:20 **l.** onderhouden wat ik geboden heb
Jo 7:16 Wat ik **l.**, is niet van mij
Jo 14:26 de heilige geest zal u alle dingen **l.**
1Kor 14:35 Indien zij iets willen **l.**
Fil 4:9 dingen die gij **gel.** en gehoord hebt
2Ti 3:7 altijd **l.** en nooit tot kennis komen
Heb 5:8 heeft hij gehoorzaamheid **gel.**
Ex 4:12; De 4:5, 10; Job 35:11; Ps 34:11; 119:73; Sp 30:3; Jes 2:4; 48:17; Mi 4:3; Mt 5:19; Lu 12:12; Jo 6:45; 8:28; Ro 16:17; 1Kor 14:31; Fil 4:11, 12; 1Ti 2:11; 5:13; 2Ti 3:14.
LERINGEN, Kol 2:22; Heb 13:9.
1Ti 4:1 aandacht schenken aan **l.** van demonen
LETSEL, Opb 9:10 **l.** toe te brengen
LETTEND, Heb 13:7 **l.** op einde van wandel
LEUGEN(S), Nu 23:19 dat God **l.** zou vertellen
Sp 6:19 een valse getuige die **l.** opdist
Jes 28:15 **l.** tot onze toevlucht gemaakt
Jer 5:31 profeteren op grond van de **l.**
Da 11:27 aan één tafel louter **l.** spreken
Jo 8:44 de Duivel is de vader van de **l.**
Ro 1:25 de waarheid hebben verruild voor de **l.**
2Th 2:11 zij geloof gaan hechten aan de **l.**
Re 16:10; Ps 7:14; 89:35; Hab 2:3; Ze 3:13; Za 10:2; 1Ti 4:2; Opb 21:27; 22:15.
LEUGENAAR(S), Jo 8:44 de Duivel is een **l.**
Ro 3:4 God waarachtig, al wordt ieder mens **l.**
1Jo 1:10 maken wij hem tot een **l.**
1Jo 5:10 heeft hem tot een **l.** gemaakt
Sp 17:4; 30:6; 1Jo 2:4, 22; 4:20; Opb 21:8.
LEUGENACHTIG, Sp 19:22; Ez 13:6.
2Th 2:9 met **l.** tekenen en wonderen
LEUGENLIPPEN, Ps 31:18 **l.** verstommen
LEUGENPAD, Ps 119:104 elk **l.** gehaat
LEUGENSMEERDERS, Job 13:4 Gij zijt **l.**
LEUGENSTIFT, Jer 8:8.
LEUGENTOEVLUCHT, Jes 28:17 **l.** wegvagen
LEUGENTONG, Sp 6:17.
LEUGENWOORD, Ex 23:7 u ver houden van een **l.**
LEVEN, Ps 89:48 Welke man **l.** er
Mt 4:4 De mens moet niet van brood alleen **l.**
Lu 7:25 Zij die in weelde **l.**
Jo 6:51 dit brood eet, zal **l.** in eeuwigheid
Ro 1:17 rechtvaardige — door geloof **l.**
Ro 6:10 leven **l.** hij met betrekking tot God
Ro 14:7 Niemand **l.** met betrekking tot zichzelf
Opb 1:18 ik **l.** tot in alle eeuwigheid
Opb 15:7 God **l.** tot in alle eeuwigheid
Ge 3:22; Ex 33:20; Job 14:14; Ps 145:16; Ez 18:32; Ro 8:13; 10:5; 2Kor 13:4; Heb 7:25.
LEVEN (het), De 28:66 uw **l.** niet zeker zijn
1Sa 25:29 ziel van mijn heer in buidel des **l.**
Ps 30:5 zijn goede wil is voor het **l.**
Ps 36:9 bij u is de bron van het **l.**
Da 12:2 ontwaken tot **l.** voor onbepaalde tijd
Jon 2:6 uit de kuil bracht gij mijn **l.** omhoog
Lu 16:25 goede dingen gedurende uw **l.**
Jo 3:16 maar eeuwig **l.** zou hebben
Jo 5:24 uit de dood tot **l.** overgegaan
Jo 5:26 de Vader **l.** in zichzelf heeft
Jo 11:25 Ik ben de opstanding en het **l.**
Jo 11:25 ook al sterft hij, tot **l.** komen
Jo 14:6 Ik ben de weg en de waarheid en het **l.**
Jo 17:3 Dit betekent eeuwig **l.**
Han 17:28 Want door hem hebben wij **l.**
Ro 6:23 de gave die God schenkt, is eeuwig **l.**
1Jo 1:2 het **l.** werd openbaar gemaakt
Opb 20:15 niet in het boek des **l.** geschreven
Opb 22:14 om naar de bomen des **l.** te gaan
Opb 22:17 ieder die wil, neme water des **l.**
De 19:4; 30:15; Ps 27:1; Sp 22:4; Mal 2:5; Jak 1:12; 1Pe 3:10; Opb 2:10; 7:17.

LEVEND, De 5:26 stem van de **l.** God
2Kon 8:1 wier zoon [Elisa] **l.** gemaakt had
Ps 85:6 Zult gijzelf ons niet weer **l.** maken
Jer 2:13 de bron van **l.** water verlaten
Ro 4:17 God, die de doden **l.** maakt
Ro 6:11 als **l.** met betrekking tot God
Ro 7:9 eens was ik **l.** zonder de wet
1Kor 15:22 in de Christus allen **l.** gemaakt
1Ti 3:15 dat de gemeente van de **l.** God is
Heb 4:12 Want het woord van God is **l.**
1Pe 2:5 gijzelf als **l.** stenen opgebouwd
1Pe 3:18 **l.** gemaakt in de geest
Le 11:2; Da 6:26; Za 14:8; Jo 4:10; Heb 10:31; 1Pe 1:3; Opb 19:20.

LEVENDE(N), Jes 38:19; 1Th 4:17.
Job 33:30 verlicht met het licht der **l.**
Ps 69:28 uit boek der **l.** worden gewist
Pr 9:5 **l.** zich bewust dat zij zullen sterven
Mt 22:32 Hij is de God van de **l.**
Han 10:42 tot rechter van de **l.** en de doden
1Th 4:15 wij, de **l.**, die in leven blijven

LEVENGEVEND, 1Kor 15:45 laatste Adam **l.** geest

LEVENLOOS, Jer 51:6 Wordt niet **l.**

LEVENSADEM, Ge 2:7 in neusgaten **l.**

LEVENSBEHOUD, Ge 45:5 tot **l.**

LEVENSDUUR, Ps 39:5 mijn **l.** is als niets
Mt 6:27 Wie kan één el aan **l.** toevoegen?
Job 11:17; Ps 89:47; Lu 12:25.

LEVENSKRACHT, De 6:5; 2Kon 23:25.

LEVENSONDERHOUD, Ge 34:29; Nu 31:9.
Ps 62:10 Ingeval de middelen voor **l.** gedijen
1Jo 2:16 geuren met middelen voor **l.**

LEVENSPAD, Sp 15:24 **l.** gaat opwaarts

LEVENSSAP, Ps 32:4 Mijn **l.** veranderd

LEVENSWANDEL, Ga 1:13; Ef 4:22.

LEVENSWIJZE, Han 26:4 **l.** vanaf jeugd

LEVER, Ex 29:13; Sp 7:23; Ez 21:21.

LEVI, Ge 29:34 de naam **L.** gegeven
De 10:9 **L.** geen deel noch erfdeel gekregen
Mal 3:3 de zonen van **L.** reinigen
Ge 35:23; Ex 32:26; Nu 18:21; Ps 135:20; Opb 7:7.

LEVIATHAN, Jes 27:1 **L.**, de slang
Job 41:1; Ps 74:14; 104:26.

LEVIETEN, Nu 3:12 **L.** moeten van mij worden
Nu 8:19 **l.** als gegevenen aan Aäron geven
Nu 35:6 aan de **L.** zes toevluchtssteden
Nu 3:41; 1Kr 15:2, 16; 2Kr 23:7.

LEZEN, De 17:19.
Jes 34:16 Zoekt in het boek van Jehovah en **l.**
2Kor 3:2 gekend en **gel.** door alle mensen
Opb 1:3 Gelukkig is hij die hardop **l.**

LEZER, Mt 24:15 de **l.** gebruike

LIBANON, De 3:25; Jes 35:2; Ez 17:3.

LIBIË, Han 2:10 de streken van **L.**

LIBIËRS, Da 11:43 **L.** op zijn schreden volgen

LICHAAM, Mt 10:28 die **l.** doden maar ziel niet
Ro 12:1 uw **l.** aan te bieden als slachtoffer
1Kor 6:20 Verheerlijkt God in uwlieder **l.**
1Kor 12:18 God de leden in **l.** geplaatst
1Kor 15:44 wordt gezaaid als fysiek **l.**
Ef 4:12 tot opbouw van het **l.** van de Christus
Kol 1:18 hoofd van het **l.**, de gemeente
Heb 10:5 gij hebt mij een **l.** bereid
Mt 26:12; Lu 11:34; Jo 2:21.

LICHAAMSLEDEN, Kol 3:5 Doodt uw **l.**

LICHAMELIJK, Lu 3:22; 1Ti 4:8.

LICHAMEN, 1Kor 6:15 uw **l.** leden van Christus
Mt 27:52; Ro 8:11; 1Kor 15:40.

LICHT(EN), Ps 119:105 Uw woord is een **l.**
Sp 4:18 als glanzende **l.**, dat helderder wordt
Jes 42:6 tot een **l.** der natiën
Jes 60:1 verspreid **l.**, want uw **l.** is gekomen
Mt 5:16 Laat uw **l.** voor de mensen schijnen
Jo 8:12 Ik ben het **l.** der wereld
1Ti 6:16 die in een ontoegankelijk **l.** woont
1Pe 2:9 uit duisternis geroepen tot zijn **l.**
Ge 1:3; Ps 97:11; Ez 32:8; Za 14:6; Jo 3:19; 2Kor 11:14; Jak 1:17; 1Jo 1:5, 7.

LICHTEN, Nu 6:25; Ps 119:135.

LICHTGEVERS, Fil 2:15 schijnt als **l.**

LICHTGLANS, Jes 59:9; 62:1.

LICHTOPENING, Jes 11:8 **l.** van een slang

LICHTVAARDIG HANDELEN, Ex 8:29.

LIED(EREN), De 31:19 schrijft dit **l.**
Re 5:12 Ontwaak, ontwaak, draag een **l.** voor!
Ps 98:1 Zingt Jehovah een nieuw **l.**
Jes 23:15 als in het **l.** van een prostituee:
Han 16:25 loofden God met een **l.**
Ef 5:19; Kol 3:16 geestelijke **l.**
Opb 14:3 zij zingen een nieuw **l.**
Opb 15:3 zij zingen het **l.** van Mozes
Ps 28:7; 149:6; Jes 42:10; Ez 33:32.

LIEDERLIJKHEID, 1Pe 4:4 poel van **l.**

LIEF, Ge 24:67 hij kreeg haar **l.**

LIEFDE, 2Sa 1:26 dan de **l.** van vrouwen
Mt 24:12 zal de **l.** van de meesten verkoelen
Jo 15:13 Niemand heeft grotere **l.** dan deze
Ro 8:39 ons scheiden van Gods **l.**
Ro 13:10 Daarom is **l.** de vervulling van de wet
1Kor 13:4 De **l.** is niet jaloers
1Kor 13:13 de grootste van deze is de **l.**
1Kor 16:14 al uw aangelegenheden met **l.**
Kol 3:14 **l.** is een volmaakte band van eenheid
2Ti 3:4 meer **l.** voor genoegens dan voor God
1Pe 4:8 **l.** bedekt een menigte van zonden
1Jo 4:8 want God is **l.**
1Jo 4:18 Er is in de **l.** geen vrees
1Jo 5:3 dit betekent de **l.** tot God
Opb 2:4 de **l.** die gij eerst hadt, hebt verlaten
Hgl 8:6; 1Kor 13:1-4, 8; Kol 2:2; 1Ti 1:5.

LIEFDEMAALTIJDEN, Ju 12.

LIEFDERIJKE GOEDHEDEN, Han 13:34.
Klg 3:22 Het zijn de **l.** van Jehovah

LIEFDERIJKE GOEDHEID, Ex 20:6; Ps 13:5; 40:10; 92:2; 141:5; Sp 3:3; 11:17; Jes 16:5; Ho 12:6.
Ex 34:6 Jehovah, overvloedig in **l.**
Ps 107:8 laat men Jehovah danken voor zijn **l.**
Jes 54:10 mijn **l.** zal van u niet wijken
Ho 6:6 Want in **l.** heb ik behagen geschept

LIEFHEBBEN, Le 19:18 naaste **l.** als uzelf
De 7:8 omdat Jehovah u **l.**
2Kr 20:7 Abraham, die u **l.**
Ps 78:68 de berg Sion, die hij **l.**
Ps 119:165 vrede behoort hun die uw wet **l.**
Sp 12:1 Wie streng onderricht **l.**, kennis **l.**
Mt 22:37 Gij moet Jehovah, uw God, **l.**
Jo 3:16 God heeft de wereld zozeer **l.**
Ro 9:13 Jakob heb ik **l.**, maar Esau gehaat
2Kor 9:7 God blijmoedige gever **l.**
Kol 3:19 mannen, blijft uw vrouw **l.**
Tit 2:4 jonge vrouwen hun man **l.**
Heb 1:9 Gij hebt rechtvaardigheid **l.**
1Jo 2:15 de wereld niet **l.**
De 23:5; Ps 33:5; 145:20; Pr 5:10; Jer 20:4; Mi 3:2; 6:8; Jo 11:5; 12:43; 13:23, 34; Ro 8:37; 2Ti 4:8; 1Jo 4:10; Opb 12:11.

LIEFHEBBERS VAN GELD, Lu 16:14.

LIEFKOZINGEN, Hgl 1:2, 4; 4:10; 5:1.

LIEFLIJK, Sp 5:19 een **l.** hinde
Jes 52:7 Hoe **l.** zijn op de bergen de voeten
Ro 10:15 Hoe **l.** zijn de voeten
Fil 4:8 al wat **l.** is bedenken

LIEFTALLIGHEID, Es 1:11 om haar **l.** te tonen

LIEGEN, Sp 14:5 getrouwe getuige niet **l.**
Kol 3:9 **L.** niet tegen elkaar
Heb 6:18 dingen, waarin God onmogelijk kan **l.**

LIGGEN, De 27:21 Vervloekt hij die bij dier **l.**
Ex 22:16; De 22:28; Jes 56:10.

LIGGEN, OP DE LOER, Ps 10:9.
Ge 4:7 de zonde aan de ingang **o.**

LIJDEN, Ro 8:18 **l.** niets te betekenen heeft
1Kor 12:26 wanneer één lid **l.**, **l.** alle leden
2Kor 1:7 evenals gij deel hebt aan het **l.**
Fil 1:29 ten behoeve van hem **l.**
Kol 1:24 verheug ik mij dat ik voor u mag **l.**
2Ti 4:5 Houd uw zinnen bij elkaar, **l.** kwaad
Heb 2:18 doordat hij zelf heeft **gel.**
Heb 5:8 geleerd uit dingen die hij heeft **gel.**
Jak 5:10 een model van het **l.** van kwaad
Jak 5:13 **L.** iemand onder u kwaad?
1Pe 2:21 Christus **gel.**, u een model nalatend

1Pe 3:17 **l.** omdat gij goeddoet
1Pe 5:9 dezelfde dingen in vorm van **l.**
1Pe 5:10 nadat gij een korte tijd hebt **gel.**
Mt 16:21; Lu 24:26; Han 26:23; Ro 8:17; Fil 3:10;
Heb 2:10; 10:32; 1Pe 1:11; 3:14; 4:1, 13; Opb 2:10.
LIJF, Ps 73:4 hun **l.** is vet
LIJFWACHT, 1Sa 22:14 overste over uw **l.**
LIJK(EN), Ez 43:9 **l.** van koningen wegdoen
Le 26:30; Am 8:3; Mt 14:12.
LIJST, 1Ti 5:9 Een weduwe op de **l.** geplaatst
LINNEN, Ez 9:2 één man in **l.** gekleed
Opb 19:8 **l.** beeldt rechtvaardige daden af
Le 16:4; De 22:11; Da 12:6, 7; Opb 19:14.
LIPPEN, Sp 10:21 **l.** van de rechtvaardige
Jes 6:5 een man onrein van **l.** ben ik
Ho 14:2 de jonge stieren van onze **l.**
Mal 2:7 **l.** van een priester kennis bewaren
Mt 15:8 Dit volk eert mij met hun **l.**
1Pe 3:10 weerhoude zijn **l.** van bedrog
Job 2:10; Ps 106:33; 141:3; Sp 15:7; Jes 30:27;
Heb 13:15.
LISTIG, 1Sa 23:22; Ps 83:3; Mt 26:4.
LISTIGHEID, Job 5:13 die wijzen vangt in hun **l.**
Lu 20:23; 1Kor 3:19; 2Kor 4:2; 11:3.
LOEREN, De 19:11; Lu 11:54.
LOF, Re 11:40 dochter van Jefta **l.** toezwaaien
Sp 27:21 persoon is overeenkomstig zijn **l.**
Jes 42:8 noch mijn **l.** aan beelden
Jes 60:18 uw muren Redding en uw poorten **L.**
Mt 21:16 Uit mond van kinderen **l.**
1Kor 4:5 dan zal ieder **l.** van God ontvangen
Fil 4:8 al wat **l.** verdient
Heb 13:15 een slachtoffer van **l.** brengen
Ps 65:1; 71:8; 79:13; 111:10; 119:164; Jes 62:7; Hab 3:3;
Ze 3:19; Ro 2:29.
LOFLIED, Ne 12:46 **l.** en dankzeggingen aan God
LOFPRIJZING, Ps 66:17 **l.** met mijn tong
LOFZINGEN, 1Kor 14:15 Ik zal **l.**
LOGISCH, Lu 1:3; Han 9:22.
LOÏS, 2Ti 1:5 uw grootmoeder **L.**
LOKAAS, Re 2:3 hun goden u tot **l.** dienen
LONKEN, Jes 3:16 Omdat dochters met ogen **l.**
LOOFHUTTEN, Le 23:42; Ne 8:14.
LOOFHUTTENFEEST, De 16:13, 16; Ezr 3:4.
LOOFT JAH, Ps 147:1; Opb 19:1, 3, 4, 6.
LOOG, Jer 2:22; Mal 3:2.
LOON, Ge 31:7 mijn **l.** tienmaal veranderd
Pr 9:5 ook hebben zij geen **l.** meer
Jes 49:4 mijn **l.** bij mijn God
Za 11:12 mijn **l.**, dertig zilverstukken
Lu 10:7 want de werker is zijn **l.** waard
Ro 6:23 **l.** dat de zonde betaalt, is de dood
Jak 5:4 Het **l.** dat de werkers toekomt
Le 19:13; Sp 11:18; Jer 22:13.
LOONARBEIDERS, Lu 15:19 als een van uw **l.**
LOOPBAAN, Han 13:25.
Han 20:24 indien ik mijn **l.** mag voleindigen
2Ti 4:7 ik heb de **l.** tot het einde gelopen
LOOT, Jes 53:2 hij zal opschieten als een **l.**
LOPEN, Han 3:8.
Jo 6:19 zagen zij Jezus op de zee **l.**
Fil 2:16 dat ik niet tevergeefs heb **gel.**
Heb 12:1 met volharding de wedloop **l.**
LOSBANDIG GEDRAG, Sp 10:23; Ga 5:19.
1Pe 4:3 door u over te geven aan **l.**
LOSBANDIGHEID, Ef 5:18; Tit 1:6.
LOSGEKOCHTEN, Jes 35:10 **l.** terugkeren
LOSKOOPPRIJS, Ex 21:30; Nu 3:49; Ps 49:8.
LOSKOPEN, Le 27:29; De 9:26.
Ex 13:15 iedere eerstgeborene ik **l.**
2Sa 7:23 wegens uw volk, dat gij u hebt **l.**
Ps 49:7 niet één kan zelfs maar een broeder **l.**
Ga 3:13 Christus ons **l.** van de vloek der Wet
Ga 4:5 om hen die onder de wet stonden, **l.**
LOSMAKING, Fil 1:23 ik verlang de **l.**
2Ti 4:6 tijd voor mijn **l.** is aanstaande
LOSPRIJS, Job 33:24 Ik heb een **l.** gevonden!
Ps 49:7 niet één kan God een **l.** geven
Sp 21:18 goddeloze **l.** voor rechtvaardige
Mt 20:28 Zoon gekomen om ziel te geven als **l.**
1Ti 2:6 zichzelf gegeven als **l.** voor allen
Ex 30:12; Job 36:18; Sp 6:35; Jes 43:3.
LOSSER, Ru 4:6 zei **l.**: Ik kan niet lossen
LOT, Ge 11:27; 19:29.
Lu 17:28 net zoals in de dagen van **L.**:
2Pe 2:7 de rechtvaardige **L.** heeft bevrijd
LOT (het), Es 3:7 het Poer, het **L.**
Jo 19:24 over mijn kleding het **l.** geworpen
Sp 18:18; Han 1:26; 13:19.
LOT, GOD VAN HET, Jes 65:11.
LOUTERAAR, Mal 3:3 een **l.** en reiniger
LOUTEREN, 2Sa 22:31 Jehovah's woord is **gel.**
Da 12:10 zich wit maken en **gel.** worden
Za 13:9 en ik zal hen werkelijk **l.**
Ps 12:6; 17:3; 66:10; Sp 30:5; Jes 48:10.
LOUTERINGSWERK, Da 11:35.
LOVEN, Ps 115:17 niet de doden die Jah **l.**
Ps 150:6 al wat adem heeft, **l.** Jah
Jes 38:18 de dood kan u niet **l.**
Heb 2:12 wil ik u **l.** met een lied
Ps 102:18; 109:30; Lu 2:13; Han 2:47; 3:8.
LOYAAL, Ps 16:10 hij die jegens u **l.** is
Jer 3:12 ik ben **l.**, is uitspraak van Jehovah
De 33:8; 2Sa 22:26; Han 2:27; 13:35; 1Th 2:10;
Heb 7:26; Opb 15:4.
LOYALE(N), Ps 37:28 zijn **l.** niet verlaten
Ps 50:5 Vergadert mij mijn **l.**
Ps 116:15 Kostbaar is de dood van zijn **l.**
Sp 2:8 hij zal de weg van zijn **l.** behoeden
Mi 7:2 De **l.** is van de aarde vergaan
1Sa 2:9; Ps 31:23; 97:10; 145:10; 149:1, 9.
LOYALITEIT, Ef 4:24.
Lu 1:75 met **l.** en rechtvaardigheid
LUCHT, Ef 2:2 heerser van de autoriteit der **l.**
1Th 4:17 de Heer tegemoet in de **l.**
Job 41:16; 1Kor 9:26; 14:9; Opb 9:2.
LUCHTVERSCHIJNSEL, Job 38:36.
LUCIFER. Zie SCHIJNENDE.
LUIAARD, Sp 6:6 Ga naar de mier, gij **l.**
Sp 15:19 weg van **l.** is als een stekelhaag
Sp 20:4 zal de **l.** niet ploegen
Sp 26:15 De **l.** heeft zijn hand verborgen
Sp 10:26; 13:4; 19:24; 21:25; 26:13.
LUIHEID, Sp 19:15 **L.** doet in slaap vallen
Sp 31:27 brood der **l.** eet zij niet
Pr 10:18 Door grote **l.** zakt balkwerk door
LUIPAARD(EN), Jer 13:23 of **l.** zijn vlekken?
Hgl 4:8; Jes 11:6; Da 7:6; Opb 13:2.
LUISTER, Ezr 7:27 **l.** aan huis van Jehovah
Sp 17:6 de **l.** der zonen zijn hun vaders
Jes 60:13 om mijn heiligdom **l.** bij te zetten
2Pe 1:16 ooggetuigen van zijn **l.** geworden
Jes 55:5; 61:3; Han 19:27; Ef 5:27.
LUISTEREN, Sp 1:5 Een wijze zal **l.**
Jes 55:3 **L.** en uw ziel zal in leven blijven
Mt 17:5 mijn Zoon, de geliefde, **l.** naar hem
Mr 12:37 de schare **l.** met genoegen naar hem
Lu 10:16 Wie naar u **l.**, **l.** ook naar mij
Jo 8:47 Wie uit God is, **l.** naar God
Jo 9:31 weten dat God niet naar zondaars **l.**
Jo 18:37 die aan zijde van waarheid staat, **l.**
Han 3:23 ziel die niet naar Profeet **l.**
Ge 3:17; De 4:30; 8:20; Re 2:20; 1Kon 20:36; Job 34:34;
Ps 34:11; 69:33; 81:11; Sp 8:34; Jer 11:8; Hag 1:12;
Mal 3:16; Mt 11:15; Han 4:19.
LUISTERRIJK, Jes 28:5.
LUKAS, Kol 4:14; 2Ti 4:11.
LUST, Ps 1:2 zijn **l.** is in de wet van Jehovah

M

MAAG, De 18:3; 1Ti 5:23.
MAAGD(EN), Ps 45:14; Mt 25:1.
1Kor 7:25 Aangaande **m.** heb ik geen bevel
2Kor 11:2 om u als een eerbare **m.** aan te bieden
MAAGDELIJK, Jes 47:1 **m.** dochter van Babylon
MAAGDELIJKHEID, Re 11:37; 1Kor 7:36.
MAAKSEL, De 27:15 het **m.** der handen
MAAL, Mt 18:22 tot zevenenzeventig **m.**
MAALSTERS, Pr 12:3 **m.** zijn opgehouden

MAALTIJD(EN), 1Sa 20:24; Han 2:46.
Heb 12:16 Esau, in ruil voor **m.**
MAAN, Ps 104:19 **m.** voor bestemde tijden
Joë 2:10 zon en **m.** zelf zijn verduisterd
Hab 3:11 Zon — **m.** — stonden stil
Lu 21:25 tekenen in zon en **m.** en sterren
Han 2:20 zon in duisternis en de **m.** in bloed
Opb 12:1 de **m.** was onder haar voeten
Joz 10:12; Joë 2:31; Kol 2:16; Opb 21:23.
MAAND(EN), 1Kr 27:1; Es 3:7.
Ex 12:2 het begin der **m.**
Ga 4:10 Gij onderhoudt nauwgezet **m.**
Opb 22:2 elke **m.** hun vruchten opleverend
MAANMAAND(EN), 1Kon 6:37; 8:2; 2Kon 15:13; Ezr 6:15; Da 4:29.
MAAT, Mt 7:2; Lu 6:38; 1Th 2:16.
MAATREGELEN, 2Kor 10:2 stoutmoedige **m.**
MAATSTAVEN, 1Kor 9:8 volgens menselijke **m.?**
MACEDONIË, Han 16:9 Kom over naar **M.**
Han 20:1; 1Kor 16:5; 2Kor 8:1; 1Th 1:7; 4:10.
MACHT, Jer 51:30; Ef 6:10.
1Kr 29:12 in uw hand is kracht en **m.**
2Kr 32:9 heel de **m.** van zijn rijk met hem
Ps 106:8 om zijn **m.** bekend te maken
Jo 5:27 **m.** gegeven om te oordelen
Jo 10:18 Ik heb **m.** er afstand van te doen
Opb 1:6 hem zij de **m.** in eeuwigheid. Amen
MACHTELOOS, Ne 4:2 Wat doen die **m.** joden?
MACHTELOOS IN DE DOOD, Sp 9:18; Jes 26:14.
MACHTHEBBER, 1Ti 6:15 en enige **M.**
MACHTIG, Ps 24:8; 135:10.
MACHTIGE(N), Jes 1:24 de **M.** van Israël:
1Kor 1:26 niet veel wijzen geroepen, niet veel **m.**
MACHTSBETOON, 1Kon 15:23; 1Kr 29:30.
MADE(N), Job 7:5 vlees bekleed met **m.**
Job 25:6 een sterfelijk mens, die een **m.** is
Mr 9:48 waar hun **m.** niet sterft
Ex 16:24; Job 17:14; 24:20; Jes 14:11.
MAGER, Jes 17:4; Ez 34:20.
MAGIEBEOEFENAARS, Jes 2:6.
MAGIE-BEOEFENENDE PRIESTERS, Ge 41:8; Ex 7:11; 9:11; Da 1:20; 2:2; 4:7.
MAGISCH, Am 5:5.
MAGISCHE KRACHT, 1Sa 15:23; Jes 1:13.
MAGISTRATEN, Ezr 7:25; Han 16:20, 22, 38.
MAGOG, Ez 38:2 aangezicht tegen Gog van **M.**
Ez 39:6 ik wil vuur zenden over **M.**
Opb 20:8 Gog en **M.,** om hen te verzamelen
MAHER-SCHALAL-CHAZ-BAZ, Jes 8:1, 3.
MAJESTEIT, Da 5:18 Nebukadnezar **m.** gegeven
Heb 1:3 aan de rechterhand van de **M.**
Da 4:36; Za 11:3; Heb 8:1; Ju 25.
MAJESTUEUS, 1Sa 4:8 hand van deze **m.** God?
Ps 8:1 O Jehovah, hoe **m.** is uw naam
Ps 136:18 **m.** koningen doden
Jes 42:21 de wet groot en **m.** te maken
Mi 2:8 rukt de **m.** versiering af
MAJESTUEUZE(N), Re 5:13; Ps 16:3.
Jes 33:21 de **M.,** Jehovah
Jer 25:34-36 **m.** van de kudde
MAJESTUEUZER, Ps 76:4 **m.** dan de bergen
MAJESTUEUZE WAARDE, Za 11:13.
MAKER, Job 32:22 zou mijn **M.** mij wegnemen
Jes 51:13 gij Jehovah, uw **M.,** zoudt vergeten
Ps 95:6; Sp 14:31; 22:2; Jes 17:7.
MALIËNKOLDER, 1Sa 17:5; Jes 59:17.
MAMRÉ, Ge 13:18; 23:17; 35:27; 50:13.
MAN(NEN). Zie ook ECHTGENOOT, ECHTGENOTEN, FYSIEK STERKE MAN, STERKE MAN(NEN).
Ge 1:27 als **m.** en als vrouw schiep hij hen
Ex 18:21 gijzelf dient bekwame **m.** te kiezen
Jer 10:23 niet aan **m.** zijn schrede te richten
Jer 17:5 Vervloekt de **m.** die op de mens
Za 8:23 tien **m.** zullen de slip vastgrijpen
Ro 1:27 **m.** met **m.,** ontucht plegend
Ro 7:2 door de wet aan haar **m.** gebonden
1Kor 7:2 iedere **m.** zijn eigen vrouw hebben
1Kor 7:14 de ongelovige **m.** is geheiligd
1Kor 7:34 hoe goedkeuring van **m.** verwerven
1Kor 14:35 thuis hun eigen **m.** ernaar vragen
1Kor 16:13 gedraagt u als **m.**
2Kor 11:2 aan één **m.** ten huwelijk beloofd
Ef 4:13 allen geraken tot een volwassen **m.**
Ef 5:25 **M.,** blijft uw vrouw liefhebben
Kol 3:19 **m.,** blijft uw vrouw liefhebben
1Ti 3:2 opziener **m.** van één vrouw
1Pe 3:1 weest aan uw eigen **m.** onderworpen
Opb 21:2 als bruid voor haar **m.** versierd
Ge 6:4, 9; Ru 1:11; Jer 29:6; Joë 2:7; Ze 3:4; Han 17:5; Kol 3:18.
MANASSE, Ge 41:51; 48:13; 2Kon 21:16-18.
MAND(EN), 2Kor 11:33 in **m.** neergelaten
Jer 24:2; Am 8:1; Mt 14:20.
MANIER, 2Sa 18:27 **m.** van lopen van Ahimaäz
MANIER VAN ONDERWIJZEN, Mt 7:28; Lu 4:32.
MANIFESTATIE, 2Th 2:8 tenietgedaan door **m.**
1Ti 6:14 tot de **m.** van onze Heer Jezus
2Ti 4:1 Ik gelast u krachtens zijn **m.**
1Kor 12:7; 2Ti 1:10; 4:8; Tit 2:13.
MANIFESTEREN, Heb 9:26 eens voor altijd **gem.**
MANNA, Ex 16:31 Israël gaf het de naam **M.**
Ex 16:35 aten het **m.** veertig jaar
Jo 6:49 Uw voorvaders hebben het **m.** gegeten
Heb 9:4 waarin zich de kruik met **m.** bevond
Opb 2:17 Hem die overwint, verborgen **m.** geven
Joz 5:12; Ne 9:20; Ps 78:24.
MANNELIJK KIND, Jes 66:7 van **m.** verlost
Opb 12:13 vervolgde vrouw die **m.** had gebaard
MANNELIJK LID, Jes 57:8 **m.** aanschouwd
MANNEN BIJ MANNEN LIGGEN, 1Kor 6:9.
MANNEN UIT DE OUDHEID, Heb 11:2.
MANNEN UIT VROEGER TIJDEN, Mt 15:2.
MANNETJE, Ge 7:2 twee, het **m.** en zijn wijfje
MANNETJESLAM(MEREN), Jes 1:11; Jer 11:19.
MANNETJESSCHAPEN, Jer 51:40.
MANOAH, Re 13:2, 8, 21.
MANSBEELDEN, Ez 16:17.
MANTEL, Jes 61:3 de **m.** van lof
MARIA 1., Lu 1:27 naam van de maagd was **M.**
Mt 1:16; 13:55; Mr 6:3; Lu 2:19, 34.
MARIA 2., Jo 20:1 kwam **M.** Magdalena
Mt 27:56; Mr 16:1; Lu 8:2; 24:10.
MARIA 3., Mt 27:56 **M.,** moeder van Jakobus
Mr 15:47; 16:1; Lu 24:10; Jo 19:25.
MARIA 4., Lu 10:42 **M.** goede deel gekozen
Lu 10:39; Jo 11:1; 12:3.
MARIA 5., Han 12:12 **M.,** moeder van Markus
MARIA 6., Ro 16:6 **M.,** die veel heeft gearbeid
MARKTPLAATS(EN), Mt 11:16; Han 16:19.
Han 17:17 ging rederen op de **m.**
MARTELEN, Heb 11:35 andere mannen **gem.**
MARTELPAAL, Mt 27:40 kom van de **m.** af!
Lu 9:23 zijn **m.** dag aan dag opnemen
Lu 23:26 legden hem de **m.** op om te dragen
Ef 2:16 door de **m.** beide volken verzoenen
Kol 2:14 uit de weg door het aan **m.** te nagelen
Heb 12:2 Jezus heeft een **m.** verduurd
Mt 10:38; Mr 15:32; 1Kor 1:17; Ga 6:14; Fil 2:8; 3:18.
MARTELPALEN, Jo 19:31.
MARTHA, Lu 10:41; Jo 11:39; 12:2.
MASSA, Ro 9:21; Ga 5:9.
MASSAGES, Es 2:3, 9, 12.
MAT, Jes 40:31 rennen en niet **m.** worden
MATE, Jer 30:11; Ro 12:3; Ef 4:16.
Lu 12:42 **m.** van voedselbenodigdheden geven
MATIG IN GEWOONTEN, 1Ti 3:11; Tit 2:2.
1Ti 3:2 opziener moet onberispelijk zijn, **m.**
MATTHEÜS, Mt 9:9; 10:3; Lu 6:15; Han 1:13.
MEDEBURGERS, Ef 2:19 **m.** van de heiligen
MEDEDEELZAAM, 1Ti 6:18.
MEDEDINGING, Nu 25:13; 2Kon 10:16.
MEDEDOGEN, Jer 13:14 geen **m.** betonen
Joë 2:18 Jehovah zal volk **m.** betonen
Ro 9:15 ik zal **m.** betonen
Ro 12:1 verzoek op grond van Gods **m.**
Fil 2:1 enige tedere genegenheid en **m.**
Kol 3:12 tedere genegenheden van **m.**
Jer 15:5; Ez 7:9; Ho 13:14; Za 11:5, 6.
MEDE-ERFGENAMEN, Ro 8:17 **m.** met Christus
Ef 3:6 mensen uit de natiën **m.**

MEDEGEVOEL, Jes 51:19; Na 3:7.
Ps 69:20 hoopte dat iemand **m.** zou tonen
Heb 4:15 hogepriester die **m.** kan hebben
MEDELEDEN, Ef 3:6 **m.** van het lichaam
MEDELIJDEN, Jes 49:13 Jehovah betoont **m.**
Mt 15:32 Ik heb **m.** met de schare
Mt 20:34 Door **m.** bewogen
Ge 43:14; 1Kon 8:50; Ps 40:11; Mr 6:34.
MEDESTANDER, Ps 119:63.
MEDEWERKERS, 1Kor 3:9 wij zijn Gods **m.**
Kol 4:11 mijn **m.** voor het koninkrijk Gods
3Jo 8 **m.** in de waarheid
MEDIAMIEKE GEEST, Le 20:27.
MEDIË, Ezr 6:2; Es 1:3; Da 8:20.
MEDITATIE, Ps 19:14 de **m.** van mijn hart
MEDITEREN. Zie ook GEDEMPTE STEM.
Ge 24:63 om te **m.** in het veld
Ps 77:12 ik zal over al uw activiteit **m.**
Ps 143:5 ik heb **gem.** over al uw activiteit
Sp 15:28 rechtvaardige **m.** om te antwoorden
MEEDELEN, Job 37:20 dat het **m.** zal worden?
Ga 2:6 die mannen hebben niets nieuws **m.**
MEEDOGENLOOS, Nu 22:29 mij **m.** behandeld
MEEGAANDHEID, Flm 21 Vertrouwend op uw **m.**
MEER, Opb 19:20 in het vurige **m.** geslingerd
Opb 21:8 het **m.** dat met vuur en zwavel brandt
MEERDERE, Heb 7:7 mindere gezegend door **m.**
MEERDERHEID, 2Kor 2:6 bestraffing door **m.**
MEER VAN VUUR, Opb 20:14, 15.
MEESTER(S), Ps 123:2; Jes 26:13; Mal 1:6.
Mt 6:24 Niemand kan twee **m.** als slaaf dienen
Mt 25:21 Ga de vreugde van uw **m.** binnen
Ro 6:9 de dood is geen **m.** meer over hem
Ro 6:14 zonde mag geen **m.** over u zijn
Ro 14:4 Hij staat of valt voor zijn eigen **m.**
Kol 4:1 wetend dat ook gij een **M.** hebt
Mt 9:38; Lu 12:45; Ef 6:9; Kol 3:22.
MEESTERES, 1Sa 28:7 **m.** in geestenmediumschap
MEESTERWERKER, Sp 8:30 als **m.** naast hem
MEETRIET, Ez 40:3, 5; 42:16.
MEETSNOER, Ps 19:4; Jer 31:39.
2Kon 21:13 **m.** dat aan Samaria is aangelegd
Jes 28:10 gebod op gebod, **m.** op **m.**
Jes 28:17 gerechtigheid tot het **m.** maken
MEE VOELEN, 1Sa 22:8 niemand die met mij **m.**
MEEWERKEN, 1Kor 16:16 een ieder die **m.**
MEGIDDO, Re 5:19 bij de wateren van **M.**
Joz 12:21; 2Kon 9:27; 23:29; 2Kr 35:22.
MEISJE, Lu 8:54.
Jes 7:14 Het **m.** zal zwanger worden
MELAATSE(N), Mt 11:5; 26:6; Lu 4:27.
MELAATSHEID, Nu 12:10 Mirjam met **m.**
Le 13:2; De 24:8; 2Kon 5:3, 27; Lu 5:12.
MELCHIZEDEK, Heb 5:6; 7:1.
Ge 14:18 **M.,** koning van Salem
Ps 110:4 priester naar de wijze van **M.!**
Heb 6:20 hogepriester naar de wijze van **M.**
Heb 7:15 die overeenkomst met **M.** vertoont
MELK, Ex 3:8 land vloeiende van **m.** en honing
1Kor 3:2 Ik heb u met **m.** gevoed
Heb 5:12 geworden als zij die **m.** nodig hebben
1Pe 2:2 een verlangen naar de onvervalste **m.**
Le 20:24; Re 4:19; Jes 7:22; 55:1; 60:16.
MELODIEËN, 2Sa 22:50 voor uw naam **m.** spelen
Job 35:10 die **m.** geeft in de nacht?
Ps 9:11 Bezingt Jehovah met **m.**
Ps 47:7 Speelt **m.,** met doorzicht handelend
Ps 119:54 Uw voorschriften zijn mij tot **m.**
Ps 18:49; 57:9; 66:2; 135:3; 144:9.
MEMORANDUM, Ezr 6:2 daarin stond het **m.**
MENEN, Lu 12:51 **M.** dat ik gekomen ben
Jak 1:7 niet **m.** dat hij iets zal ontvangen
Jo 11:13; 13:29; 1Kor 3:18; Fil 1:17.
MENGEN, Sp 14:10 zal geen vreemde zich **m.**
MENGSEL, Opb 18:6 tweemaal zoveel van het **m.**
MENIGTE(N), 2Kr 20:15 verschrikt wegens **m.**
Ez 32:20 Sleept haar weg met al haar **m.**
Jak 5:20 een **m.** van zonden zal bedekken
1Pe 4:8 liefde bedekt een **m.** van zonden
Ez 39:11; Lu 2:13; 5:6; Jo 21:6; Heb 11:12.

MENIGVULDIG, Job 11:6.
MENING, Jo 11:56; 1Kor 7:25, 40.
MENS(EN). Zie ook AARDSE MENS, MENSENZONEN, STERFELIJK MENS.
Ge 2:7 God ging ertoe over de **m.** te vormen
Nu 31:28 één ziel van de **m.**
Job 34:15 **m.** zal tot stof terugkeren
Sp 29:25 Het beven voor **m.** spant een strik
Ez 34:31 wat u betreft, gij zijt aardse **m.**
Mt 4:4 **m.** moet niet van brood alleen leven
Mt 4:19 ik zal u vissers van **m.** maken
Lu 16:15 wat hoog is onder de **m.**
Han 5:29 God meer gehoorzamen dan **m.**
Ro 5:12 door één **m.** de zonde binnengekomen
Ro 7:22 Naar innerlijke **m.** behagen in de wet
1Kor 15:47 De eerste **m.** is uit de aarde
2Kor 4:16 de **m.** die wij innerlijk zijn
Ga 1:10 zoek ik **m.** te behagen?
Ef 3:16 sterk naar de **m.** die gij innerlijk zijt
2Pe 3:11 wat voor **m.** behoort gij te zijn
Ex 33:20; Nu 16:32; Joz 11:14; Ps 118:6; 144:4; 146:3;
Jes 2:22; 51:12; Jer 5:26; Ez 36:10; 1Kor 1:25; Fil 2:8;
2Ti 2:2; 3:2.
MENS DER WETTELOOSHEID, 2Th 2:3.
MENSELIJK, 1Kor 9:8; Ga 1:11.
MENSELIJKE BEWOORDINGEN, Ro 6:19.
MENSENBEHAGERS, Ef 6:6; Kol 3:22.
MENSENGEBODEN, Mt 15:9 **m.** onderwijzen
MENSENZONEN, Ps 115:16; Sp 15:11; Pr 3:10.
MENSENZOON, Ez 2:1 **M.,** ga staan
Da 7:13 bleek iemand gelijk een **m.** te komen
Opb 14:14 op de wolk zat iemand gelijk een **m.**
MENS GODS, 2Ti 3:17.
MENSLIEVENDHEID, Han 28:2 buitengewone **m.**
MENSTRUALE ONREINHEID, Le 15:19, 26.
MENSTRUATIE, Le 12:2; Ez 36:17.
Le 18:19 niet tot vrouw naderen gedurende **m.**
MENS VAN GOD, 1Ti 6:11.
MERG, Heb 4:12 gewrichten en **m.** scheidt
MERIBA, Ex 17:7; Nu 20:13; De 32:51.
MERKTEKEN, Opb 13:17; 14:9, 11; 20:4.
MESOPOTAMIË, Ge 24:10; De 23:4; Han 2:9.
MESSIAS, Da 9:26 zal **M.** worden afgesneden
Jo 1:41 Wij hebben de **M.** gevonden
Jo 4:25 Ik weet dat de **M.** komt
MEST, Ps 83:10; Jer 25:33; Lu 13:8.
MESTKALVEREN, Mal 4:2 omwoelen als **m.**
METEN, 2Sa 8:2; Za 2:2.
METGEZEL(LEN), Ex 11:2; Ps 122:8.
Sp 17:17 Een ware **m.** heeft te allen tijde lief
Pr 4:10 kan de ander zijn **m.** oprichten
Jer 31:34 niet meer een ieder zijn **m.** leren
Sp 28:24; Jes 41:6; Za 13:7; 14:13.
METGEZELLIN(NEN), Ex 11:2; Re 11:37.
METHODEN, 1Kor 4:17 **m.** in verband met
METHUSALAH, Ge 5:21, 25, 27; Lu 3:37.
MICHA, Re 17:1; 2Kr 34:20; Mi 1:1.
MICHAËL, Da 10:13, 21; Ju 9.
Da 12:1 gedurende die tijd zal **M.** opstaan
Opb 12:7 **M.** en zijn engelen streden
MICHAJA, 1Kon 22:8; 2Kon 22:12; 2Kr 13:2.
MIDDAG, De 28:29 iemand die op **m.** rondtast
Jes 16:3 op de volle **m.** uw schaduw als nacht
Am 8:9 zon laten ondergaan op de volle **m.**
1Kon 18:27; Ps 37:6; 91:6; Jes 58:10; Jer 15:8.
MIDDAGSLAAP, 2Sa 4:5 zijn **m.** hield
MIDDEL, Heb 2:14 **m.** bezit dood te veroorzaken
MIDDELAAR, Ga 3:19, 20; Heb 9:15.
1Ti 2:5 één **m.** tussen God en mensen
Heb 8:6 **m.** van beter verbond
Heb 12:24 Jezus, de **m.** van een nieuw verbond
MIDDELEN VOOR LEVENSONDERHOUD, Lu 15:12;
1Jo 2:16.
MIDIAN, Re 6:1 gaf hen in de hand van **M.**
Ex 2:15; Re 9:17; Hab 3:7; Han 7:29.
MIDIANIETEN, Ge 37:36; Nu 25:17; 31:2.
MIJDEN, 2Ti 2:16.
Jes 53:3 Hij werd door de mensen **gem.**
Tit 3:9 **m.** twist en strijd over de Wet

MIJZELF, Jo 5:30; 7:17; 14:10.
1Kor 4:3 ik onderzoek **m.** niet eens
MILD, 2Kor 8:20 deze **m.** bijdrage
MILDHEID, De 15:8 uw hand met **m.** openen
MILD STEMMEN, Job 11:19 velen zullen u **m.**
MILITAIRE BEVELHEBBER, Han 21:32.
MILITAIRE VELDTOCHT, Nu 31:14.
MILJOEN, 1Kr 21:5; 22:14; 2Kr 14:9.
MINACHTEN, De 32:19 Jehovah **m.** hen
Lu 7:30 Farizeeën **m.** de gegeven raad Gods
Lu 10:16 wie u **m.**, **m.** ook mij
Jo 12:48 mij **m.** en mijn woorden niet aanneemt
Heb 10:28 die wet van Mozes heeft **gem.**, sterft
Sp 1:30; 15:5; Jer 14:21; 1Ti 5:12.
MINACHTEND, Ez 35:12 al uw **m.** dingen gehoord
MINACHTING, Ps 74:18 naam met **m.** bejegend
Jes 52:5 mijn naam met **m.** bejegend
2Sa 12:14; Ne 9:26; Ps 74:10; 1Th 4:8.
MINDERE, Mt 11:11 een **m.** in het koninkrijk
Lu 9:48 wie zich als **m.** gedraagt, is groot
Heb 7:7 het **m.** gezegend door het meerdere
MINE(N), Lu 19:16 tien **m.** opgeleverd
1Kon 10:17; Ezr 2:69; Lu 19:13, 24, 25.
MINNAARS, Ho 2:7; 8:9.
MINZAAM, Sp 26:25 maakt zijn stem **m.**
MINZAAMHEID, Kol 3:16 liederen met **m.**
MIRJAM, Ex 15:20; Nu 12:1; 20:1; 26:59.
MIRRE, Mt 2:11; Jo 19:39.
MISBRUIK, 1Kor 9:18 geen **m.** van bevoegdheid
MISDAAD, Lu 23:4 Ik vind geen **m.** in deze mens
MISDRACHT, Ge 31:38; Job 21:10.
MISGEBOORTE(N), 2Kon 2:19, 21; Ps 58:8.
Job 3:16 als **m.** niet tot bestaan gekomen
MISHAGEN, Ge 48:17 **m.** hem dit
MISHANDELEN, Han 7:24 degene die werd **m.**
MISKRAAM, Ex 23:26 dat vrouw een **m.** heeft
MISKRAMEN, Ho 9:14 een schoot die **m.** geeft
MISLEIDEN, Jer 20:7 Gij hebt mij **m.**
Mt 24:4 Past op dat niemand u **m.**
Mt 24:24 valse profeten zullen uitverkorenen **m.**
1Kor 3:18 Laat niemand zichzelf **m.**:
1Kor 15:33 Wordt niet **m.** Slechte omgang
Ga 6:7 niet **m.**: God laat niet met zich spotten
Kol 2:4 opdat niemand u met argumenten **m.**
2Th 2:3 Laat niemand u op enigerlei wijze **m.**
1Jo 1:8 **m.** wij onszelf
1Jo 3:7 Kindertjes, laat niemand u **m.**
Opb 12:9 Satan, die de bewoonde aarde **m.**
Opb 18:23 door uw spiritistische praktijken **m.**
Opb 20:3 opdat hij de natiën niet meer zou **m.**
Lu 21:8; 1Kor 6:9; 2Ti 3:13; Opb 19:20.
MISLUKKING, Sp 15:22 Plannen tot **m.** gedoemd
MISSTAP, Ro 11:11, 12; Ga 6:1.
MISVORMING, Jes 52:14.
MIZPA, Joz 11:3; Re 10:17; Ho 5:1.
MIZPÉ, Joz 11:8; Re 11:29.
MOAB, De 29:1 verbond in het land **M.**
Ru 1:1, 22; 2Kon 1:1; 2Kr 20:22; Da 11:41.
MODDER, Ps 69:2 weggezakt in diepe **m.**
Jer 38:22 In de **m.** uw voet doen zinken
2Pe 2:22 de zeug tot het rollen in de **m.**
MODEL, Jak 5:10 neemt als **m.** de profeten
1Pe 2:21 u een **m.** nalatend
Ex 25:9, 40; Heb 8:5.
MOE, Jes 40:28 Hij wordt noch **m.** noch mat
Jes 40:31 zij zullen wandelen en niet **m.** worden
Jer 15:6 het **m.** geworden, spijt te gevoelen
MOED, Nu 32:7 de **m.** ontnemen
Ro 5:7 voor de goede de **m.** te sterven
2Kor 5:6 Wij zijn vol goede **m.**
Fil 1:14 **m.** om woord onbevreesd te spreken
2Kr 15:8; Mt 8:28; Han 28:15; Heb 13:6.
MOEDELOOS, Ez 13:22; 21:7.
Kol 3:21 zodat zij niet **m.** worden
MOEDELOZE, Ps 109:16.
MOEDER, Ge 3:20 Eva, de **m.** van ieder
Ex 20:12 Eer uw vader en uw **m.**
Ps 51:5 in zonde heeft mijn **m.** mij ontvangen
Sp 6:20 verlaat de wet van uw **m.** niet
Sp 23:22 veracht uw **m.** niet
Lu 8:21 Mijn **m.** en mijn broers zijn dezen
Ga 4:26 Jeruzalem dat boven is, is onze **m.**
Ge 2:24; Re 5:7; Jes 49:1; Lu 12:53; 14:26.
MOEDIG, De 31:6 Weest **m.** en sterk
Nu 13:20; Joz 1:6, 7; 1Kr 19:13; 28:20.
MOEDWILLIG, Heb 10:26 **m.** zonde beoefenen
MOEILIJK, De 1:17; Sp 1:6; Da 2:11.
2Pe 3:16 Daarin zijn dingen **m.** te begrijpen
MOEITE, Job 10:17; Jes 53:11.
Ps 94:20 **m.** op gezag der verordening?
1Th 2:17 **m.** gedaan om uw aangezicht te zien
1Pe 4:18 de rechtvaardige met **m.** gered
MOEIZAME ARBEID, Ps 128:2; Sp 14:23.
MOGELIJK, Mt 19:26 bij God zijn alle dingen **m.**
Mt 24:24 indien **m.**, de uitverkorenen misleiden
Mt 26:39 indien **m.**, deze beker voorbijgaan
Heb 10:4 niet **m.** dat bloed van stieren
Han 2:24; Ro 12:18.
MOLECH, 2Kon 23:10 voor **M.** door het vuur
Le 18:21; 20:2; 1Kon 11:7; Jer 32:35.
MOLENSTEEN, Lu 17:2 een **m.** aan de hals
Re 9:53; Job 41:24; Opb 18:21.
MOMPELEN, Job 27:4; Ps 38:12; Jes 59:3, 13.
Ps 2:1 nationale groepen over iets ijdels **m.?**
MOND, Joz 1:8 dient niet uit uw **m.** te wijken
Jes 6:7 hij raakte mijn **m.** aan
Jes 29:13 dit volk genaderd is met zijn **m.**
Jes 51:16 mijn woorden in uw **m.** leggen
Jes 62:2 naam, die Jehovah's **m.** zal aanduiden
Jer 1:9 liet die mijn **m.** aanraken
Ez 33:31 met hun **m.** uiten zij begeerten
Ob 12 gij hadt geen grote **m.** mogen opzetten
Lu 6:45 uit overvloed des harten spreekt **m.**
Lu 19:22 Uit uw eigen **m.** oordeel ik u
Ro 3:19 zodat elke **m.** wordt gestopt
Ro 10:10 met de **m.** openbare bekendmaking
1Pe 2:22 noch bedrog in zijn **m.** gevonden
Opb 14:5 in hun **m.** geen onwaarheid gevonden
Ex 4:12; De 8:3; Ps 37:30; 62:4; Sp 2:6; Pr 5:2; Jes 58:14; 59:21; Opb 3:16.
MONDELING, Lu 1:4; Han 18:25; Ga 6:6.
MONUMENT, 1Sa 15:12; 2Sa 18:18.
MOOI, Mt 23:27 van buiten weliswaar **m.**
Heb 11:23 zagen dat het jonge kind **m.** was
MOORD, Mt 5:21; 15:19; Han 8:1.
MOORDEN, Jak 2:11.
Ex 20:13 Gij moogt niet **m.**
MOORDENAAR(S). Zie ook DOODSLAGER.
Nu 35:31 geen losprijs voor ziel van **m.**
Jes 1:21; Han 3:14; 7:52; 1Pe 4:15.
MORDECHAI, Es 3:2 **M.** placht niet te buigen
Es 7:10 hingen Haman aan de paal voor **M.**
Ezr 2:2; Ne 7:7; Es 2:5; 6:10; 9:3; 10:3.
MOREEL REIN, Mi 6:11 Kan ik **m.** zijn
MORGEN, Re 6:28; 2Kon 19:35 's **m.** vroeg
Ps 30:5 in de **m.** vreugdegeroep
Ps 49:14 in de **m.** in onderworpenheid hebben
Jes 28:19 **m.** aan **m.** zal hij doortrekken
Mr 1:35; Han 28:23.
MORGENSTER(REN), Job 38:7 Toen de **m.**
Opb 2:28 ik zal hem de **m.** geven
Opb 22:16 wortel van David, en de heldere **m.**
MORIA, Ge 22:2; 2Kr 3:1.
MORREN, 1Pe 4:9 gastvrij zonder **m.**
MORTEL, Ge 11:3.
MOSTERDZAADJE, Mt 17:20; Lu 13:19.
MOZAÏEKSTENEN, 1Kr 29:2.
MOZES, Ex 2:10 gaf hem de naam **M.**
Nu 12:3 de man **M.** was de zachtmoedigste
Mt 17:3 verschenen aan hen **M.** en Elia
1Kor 10:2 allen in **M.** gedoopt
Heb 11:24 Door geloof heeft **M.** geweigerd
Ex 3:13; 4:20; 7:1; Han 3:22; 7:22; Heb 3:2; Opb 15:3.
MUG, Mt 23:24 **m.** uitzeeft, kameel doorzwelgt
MUILBAND, Ps 39:1 **m.** als wacht voor mond
MUILBANDEN, De 25:4; 1Kor 9:9; 1Ti 5:18.
MUREN, Jes 26:1 Redding tot **m.**
Heb 11:30 Door geloof stortten **m.** Jericho in
MURMUREERDERS, 1Kor 10:10; Ju 16.
MURMUREREN, Ex 16:7; Nu 14:27; 17:5.

MUSICI, Ezr 7:24 de **m.** tol op te leggen
MUSKIET, Jer 46:20 **m.** zal op haar afkomen
MUUR, Ez 38:11 allen wonend zonder **m.**
Joë 2:7 Als krijgslieden beklimmen zij een **m.**
MUZIEK, Klg 5:14.
MYRIADEN, Heb 12:22; Ju 14; Opb 5:11.
MYSTERIE. Zie ook HEILIGE GEHEIM(EN).
2Th 2:7 Het **m.** van deze wetteloosheid
Opb 17:5 een naam, een **m.**: Babylon de Grote
Opb 17:7 u het **m.** zeggen van de vrouw

N

NAAKT, Ge 3:7 beseffen dat zij **n.** waren
Job 1:21 **N.** uit mijn moeders buik gekomen
2Kor 5:3 wij niet **n.** bevonden zullen worden
Heb 4:13 alle dingen liggen **n.** voor hem
Jak 2:15 broeder zich in **n.** toestand bevindt
Opb 3:17 gij arm en blind en **n.** zijt
Opb 16:15 opdat hij niet **n.** wandelt
Opb 17:16 zullen haar woest en **n.** maken
Ge 2:25; Job 26:6; Ho 2:3; Mt 25:36.
NAAKTHEID, Mi 1:11 in schandelijke **n.**
NAALD, Mt 19:24; Mr 10:25.
NAAM, Ex 6:3 wat mijn **n.** Jehovah betreft
Ex 9:16 mijn **n.** over gehele aarde bekendmaken
Ex 20:7 wie **n.** op onwaardige wijze opneemt
Sp 10:7 **n.** van de goddelozen zal verrotten
Sp 18:10 **n.** van Jehovah is een sterke toren
Sp 22:1 Een **n.** is te verkiezen boven rijkdom
Pr 7:1 Een **n.** is beter dan goede olie
Jes 12:4 Dankt Jehovah! Roept zijn **n.** aan
Jes 62:2 met nieuwe **n.** worden genoemd
Ez 36:22 heilige **n.** ontheiligd onder natiën
Mt 6:9 uw **n.** worde geheiligd
Mt 12:21 op zijn **n.** zullen natiën hopen
Mt 24:9 ter wille van **n.** voorwerpen van haat
Lu 21:12 voor koningen ter wille van mijn **n.**
Jo 14:14 Indien gij iets vraagt in mijn **n.**
Jo 17:26 ik heb uw **n.** bekendgemaakt
Han 4:12 er is geen andere **n.** gegeven
Han 15:14 uit hen een volk voor zijn **n.** nemen
Ro 10:13 ieder die **n.** van Jehovah aanroept
Ef 3:15 aan wie familie **n.** te danken heeft
Fil 2:9 **n.** die boven elke andere **n.** is
Ge 2:19; Ex 3:15; 1Jo 2:12; Opb 2:3.
NAËMAN, 2Kon 5:1; Lu 4:27.
NAARSTIG, 2Ti 1:17 **n.** naar mij gezocht
NAARSTIGHEID, Heb 6:11 dezelfde **n.**
NAASTE, Ex 20:16; 2Sa 12:11.
Lu 10:27 Jehovah liefhebben en uw **n.**
Lu 10:36 Wie heeft zich tot de **n.** gemaakt
Ro 13:10 liefde berokkent **n.** geen kwaad
Ef 4:25 spreekt waarheid, ieder met zijn **n.**
NABIJ, Jer 23:23 een God van **n.**
NACHT, Ge 1:5 duisternis noemde hij **N.**
2Kon 19:35 in die **n.,** dat de engel uittrok
Ps 19:2 **n.** spreidt kennis tentoon
Jes 21:11 Wachter, hoe staat het met de **n.?**
Jo 9:4 **n.** komt, waarin niemand kan werken
Joz 1:8; Lu 18:7; Ro 13:12; 1Th 5:2, 5; Opb 7:15; 12:10; 22:5.
NADELE, TEN, 1Ti 6:1 **t.** van naam van God
NADENKEN, De 32:29.
1Ti 4:15 diep over deze dingen **n.**
NADEREN, Heb 7:25 door hem tot God **n.**
Jak 4:8 **N.** tot God en hij zal tot u **n.**
NAFTALI, Ge 30:8; Ex 1:4; Mt 4:13.
NAGESLACHT, Ps 37:25 **n.** zoekende brood
Han 17:28 Want wij zijn ook zijn **n.**
Ge 9:9; Ps 25:13; Jes 14:20; 59:21; 65:23.
NAJAGEN, Klg 4:18; Na 1:8.
Sp 15:9 wie rechtvaardigheid **n.**
Pr 1:14 alles was ijdelheid en **n.** van wind
Jes 1:23 steekpenningen lief en geschenken **n.**
NAKOMELINGSCHAP, Job 18:19; Da 11:4.
NAKROOST, Job 18:19.
NALATEN, Heb 10:25 het vergaderen niet **n.**
NALATIG, Jer 48:10 opdracht **n.** uitvoert
NALATIGHEID, Ezr 4:22 zonder **n.** gehandeld
NALEZING, Le 19:9; 23:22.
NAOMI, Ru 1:2, 19; 2:1, 2, 20; 4:9, 14, 17.
NASTREVEN, Ro 14:19 de dingen **n.**
Ro 9:30; 1Kor 14:1; 1Pe 3:11.
NATHAN, 2Sa 7:3; 12:5, 13; 1Kr 17:1, 2.
2Sa 12:7 zei **N.**: Gijzelf zijt die man!
NATHANAËL, Jo 1:45-49; 21:2.
NATIE, Ex 19:6 een heilige **n.** worden
2Sa 7:23 is er ook één **n.** als uw volk
Ps 33:12 Gelukkig de **n.** wier God Jehovah is
Jes 2:4 **N.** zal tegen **n.** geen zwaard opheffen
Jes 26:2 rechtvaardige **n.** er moge binnengaan
Jes 66:8 zal **n.** in één keer geboren worden?
Jer 25:32 rampspoed gaat uit van **n.** tot **n.**
Ze 2:1 o **n.** die niet van schaamte verbleekt
Mt 21:43 aan een **n.** die vruchten voortbrengt
Mt 24:7 **n.** zal tegen **n.** opstaan
Lu 23:2 dat deze man **n.** tot opstand aanspoort
Han 10:35 in elke **n.** is de mens die hem vreest
NATIËN, Ps 9:17 alle **n.** die God vergeten
Jes 2:2 en daarheen moeten alle **n.** stromen
Ze 3:8 mijn beslissing is, **n.** te vergaderen
Hag 2:7 de begeerlijke dingen van alle **n.**
Mt 12:21 op zijn naam zullen **n.** hopen
Mt 24:14 tot een getuigenis voor alle **n.**
Mt 25:32 alle **n.** vóór hem vergaderd
Lu 21:24 bestemde tijden der **n.** vervuld
Lu 21:25 op aarde radeloze angst der **n.**
Han 15:14 God aandacht op de **n.** gericht
Ef 4:17 niet langer wandelen zoals de **n.**
Opb 11:18 de **n.** ontstaken in gramschap
Ge 22:18; Ro 3:29; 1Pe 2:12; Opb 7:9.
NATIONALE GROEPEN, Ps 7:7; Jes 49:1.
Jes 55:4 Als een getuige voor de **n.**
NATURE, Ro 2:14, 27; 11:24.
Ef 2:3 van **n.** kinderen der gramschap
NATUUR, 1Kor 11:14 Leert de **n.** u niet
2Pe 1:4 deelhebbers aan de goddelijke **n.**
NATUURLIJK, Ro 1:31; 11:24; 2Ti 3:3; Jak 3:6.
Ro 1:27 **n.** gebruik van de vrouw laten varen
NAUW, Mt 7:14 **n.** is de poort
2Kor 4:8 niet zo in het **n.** gedreven
NAUWGEZET, Ga 4:10 onderhoudt **n.** dagen
NAUWKEURIG, 1Kor 13:12 dan zal ik **n.** kennen
Heb 1:3 de **n.** afdruk van zijn wezen
NAUWKEURIGE KENNIS, Ro 10:2 ijver, niet **n.**
Ef 4:13 geraken tot de eenheid in de **n.**
Fil 1:9 liefde steeds overvloediger met **n.**
Kol 1:9 vervuld met **n.** van zijn wil
1Ti 2:4 tot een **n.** van de waarheid komen
2Ti 3:7 altijd leren en nooit tot **n.** komen
Heb 10:26 moedwillig zonde beoefenen na **n.**
Ro 1:28; 3:20; Kol 3:10; 2Ti 2:25; 2Pe 2:20.
NAUWKEURIGE WEEGSCHAAL, Le 19:36; Job 31:6.
NAUWKEURIG ONDERZOEKEN, Ezr 8:15.
1Kor 11:28 zichzelf goedkeuren na zich **n.**
NAVEL, Sp 3:8 tot genezing voor uw **n.**
NAVOLGEN, Mt 10:38 En wie mij niet **n.**
2Th 3:7, 9; Heb 13:7; 2Pe 2:2.
NAVOLGERS, 1Kor 11:1 Wordt **n.** van mij
Ef 5:1 Wordt **n.** van God, als kinderen
Heb 6:12 **n.** van hen die beloften beërven
1Kor 4:16; Fil 3:17; 1Th 1:6; 2:14.
NAVORSEN, Pr 1:13; 2:3; 7:25.
NAVORSING, 1Ti 1:4 vragen ter **n.**
NAWERKING, Sp 5:4 **n.** van haar is bitter
NAZARENEN, Han 24:5 sekte der **N.**
NAZARENER, Jo 19:19; Han 2:22
NAZARETH, Mt 2:23; 4:13; 21:11.
Jo 1:46 Kan uit **N.** iets goeds komen?
NAZIREEËR, Nu 6:2, 18-21; Re 13:5; 16:17.
NEBO, Nu 32:3; Jes 15:2; 46:1; Jer 48:1.
NEBUKADNEZAR, 2Kr 36:7 gerei bracht **N.**
Jer 27:6 al deze landen in de hand van **N.**
Da 3:1 Koning **N.** maakte een beeld van goud
Ezr 5:12; Da 2:1; 3:16, 24, 28; 4:18, 31.
NEBUKADREZAR, Jer 25:9 **N.** van Babylon
Jer 43:10; 50:17; Ez 26:7; 30:10.
NEDERGEBOGEN, Jes 58:10.
NEDERIG, Za 9:9 **n.** en rijdend op een ezel
Ro 12:16 laat u door de **n.** dingen meevoeren

NEDERIGE(N), Ps 138:6 toch ziet hij de **n.**
Jak 4:6 geeft onverdiende goedheid aan **n.**
NEEF, 1Kor 27:32; Kol 4:10.
NEERBUIGEN, De 30:17 voor andere goden **n.**
Ps 138:2 mij **n.** in richting van uw tempel
Jes 2:8 Voor het werk van hun handen **n.**
Ps 66:4; Jes 27:13; Za 14:16.
NEERDALEN, Ps 133:3 dauw die **n.** op Sion
Opb 21:2 Ik zag het Nieuwe Jeruzalem **n.**
Sp 30:4; Ro 10:7; Ef 4:9; 1Th 4:16.
NEERDRUKKEN, Klg 3:16 **n.** in de as
NEERGEHOUWEN, Jes 14:12 Hoe ter aarde **n.**
NEERHALEN, Pr 3:3.
NEERLEGGEN, Han 11:18 zich erbij **n.**
NEERSLAAN, 2Kon 9:7; Ez 9:5.
NEERSLACHTIG, Ge 40:6; Da 1:10.
NEERSLACHTIGHEID, Jak 4:9.
NEERSTORTEN, Ps 77:17.
NEERSTOTEN, Ps 44:5.
NEERVELLEN, Jer 25:33 door Jehovah **n.**
NEERWERPEN, Jes 44:15; 46:6.
Ex 34:14 u niet **n.** voor een andere god
NEFILIM, Ge 6:4; Nu 13:33.
NEGEB, De 1:7 de Sjefela en de **N.**
NEGENHONDERD, Re 4:13 **n.** strijdwagens
NEGEREN, Jes 59:8; Jer 5:4; 9:3; 10:25.
NEIGEN, Re 9:3; Ps 17:11; Sp 5:1, 13.
NEIGING(EN), Ge 6:5 elke **n.** slecht was
1Kr 28:9 **n.** van gedachten onderscheidt hij
Ez 26:2 De **n.** zal in mijn richting zijn
Ef 6:7 Weest slaven met goede **n.**
Ge 8:21; 1Kr 29:18; Jes 26:3; Jak 3:4; 4:5.
NEMEN, Jo 1:11 de zijnen **n.** hem niet tot zich
NEMEN, IN ACHT, De 8:11; Sp 28:7.
De 7:9 de getrouwe God, die het verbond **i.**
Sp 6:20 het gebod van uw vader **i.**
NET(TEN), Ps 9:15 in het **n.** dat ze verborgen
Jo 21:11 ofschoon veel, scheurde het **n.** niet
Ps 10:9; Pr 9:12; Jes 51:20; Lu 5:4; Jo 21:6, 8.
NETHINIM, Ezr 7:24 de **N.** en de werkers
Ezr 8:20 de **N.**, voor dienst van de levieten
1Kr 9:2; Ezr 2:43; Ne 10:28; 11:21.
NEUS, Ez 8:17 steken rank uit naar mijn **n.?**
NEUSGATEN, Ge 2:7 in **n.** de levensadem
NEVEL, Job 36:27 als regen voor zijn **n.**
Jak 4:14 Want gij zijt een **n.**, die verdwijnt
NIEMAND, 2Kor 5:16 kennen **n.** naar vlees
NIEREN, Ex 29:13; Ps 7:9; Jer 11:20.
NIERVET, Le 1:8, 12 **n.** schikken op het hout
NIET-ONDERWEZENEN, 2Pe 3:16.
NIETS, Jes 41:12, 24, 29.
Jes 45:18 niet louter voor **n.** geschapen
Jes 65:23 Zij zullen niet voor **n.** zwoegen
1Kor 8:4 wij weten dat een afgod **n.** is
NIETSWAARDIG, 2Sa 20:1; Ps 18:4; Sp 6:12; 16:27; 19:28.
NIEUW, Ps 51:10 leg in mij een **n.** geest
Pr 1:9 er is niets **n.** onder de zon
Jes 65:17 ik schep **n.** hemelen en **n.** aarde
Mt 26:29 met u **n.** drinken in koninkrijk
Jo 13:34 Ik geef u een **n.** gebod
2Kor 5:17 dan is hij een **n.** schepping
2Kor 5:17 zie! **n.** dingen zijn ontstaan
2Pe 3:13 **n.** hemelen en een **n.** aarde
Opb 14:3 zij zingen een **n.** lied
Opb 21:5 Zie! Ik maak alle dingen **n.**
Jes 42:9; 66:22; Lu 22:20; Ga 6:15; Kol 3:10; Heb 10:20; 1Pe 1:23; Opb 3:12.
NIEUWHEID, Ro 6:4 in **n.** des levens wandelen
NIEUWS, Ps 40:9 Ik heb het goede **n.** verteld
Jes 61:1 mij gezalfd om goed **n.** te vertellen
Mt 24:14 dit goede **n.** van het koninkrijk
Jes 40:9; 52:7; Na 1:15; Ro 10:16; 2Kor 11:4.
NIEZEN, 2Kon 4:35 Toen **n.** de jongen zevenmaal
Job 41:18 Zijn **n.** zelfs straalt licht uit
NIJL, Jes 19:7; Jer 46:8; Za 10:11.
NIJLKANALEN, 2Kon 19:24; Jes 37:25; Ez 29:3.
NIKODEMUS, Jo 3:1, 4, 9; 7:50; 19:39.
NIMROD, Ge 10:9 **N.**, een geweldig jager
NINEVÉ, Jon 1:2 naar **N.**, de grote stad
Mt 12:41 mannen van **N.** zullen opstaan
Ge 10:11; Jon 3:2, 3, 5; 4:11; Ze 2:13.
NINEVIETEN, Lu 11:30 Jona teken voor **N.**
NISAN, Ne 2:1; Es 3:7.
NOACH, Ge 6:9 Dit is de geschiedenis van **N.**
Lu 17:26 zoals geschiedde in de dagen van **N.**
Heb 11:7 Door geloof heeft **N.** ark gebouwd
Ge 5:29; 7:23; 9:1, 17; Mt 24:37.
NODIG, Ro 16:2; Heb 5:12; Jak 2:16.
De 15:8 zoveel hij **n.** heeft, te lenen
Mt 6:32 Vader weet dat gij deze **n.** hebt
Ro 12:3 niet meer van zichzelf denken dan **n.**
1Kor 12:21 niet zeggen: Ik heb u niet **n.**
NOEMEN, Jes 62:2.
Ge 2:19 zoals de mens die dan **n.**
Jes 54:5 God van gehele aarde worden **gen.**
Jes 60:14 u **n.**: de stad van Jehovah
Jes 60:18 muren Redding **n.** en poorten Lof
Jes 65:15 knechten met een andere naam **n.**
Ro 7:3 zou zij een overspeelster worden **gen.**
Ro 9:26 zonen van de levende God worden **gen.**
1Jo 3:1 kinderen van God **gen.** worden
NOODLOTTIG, Ex 21:22 geen **n.** ongeval
NOODZAAK, 1Kor 7:26, 37.
1Kor 9:16 want de **n.** is mij opgelegd
NOODZAKELIJK(ER), Da 3:16.
Fil 1:24 **n.** dat ik in het vlees blijf
Heb 2:1 **n.** meer dan gewone aandacht schenken
NOODZAKELIJKERWIJS, Heb 7:12.
NOODZAKEN, 2Kon 4:8 zij **n.** hem brood te eten
NOORDEN, Ps 48:2 Sion aan zijden van het **n.**
Jes 14:13 mij neerzetten in streken van het **n.**
Jes 41:25 iemand verwekt uit het **n.**
Jer 1:14 Vanuit **n.** zal rampspoed losbreken
Da 11:44 berichten uit het **n.**
Jer 50:9; Am 8:12; Za 2:6; Lu 13:29.
NORMAAL, Mr 7:35 hij ging **n.** spreken
2Kor 4:7 kracht die wat **n.** is te boven gaat
NOTITIE, Ex 2:25 en God nam **n.**
NUCHTER. Zie ook ZINNEN BIJ ELKAAR HOUDEN.
Ps 78:65; 1Kor 15:34.
NUN, Ex 33:11; De 32:44; 1Kr 7:27.
NUT, Mt 16:26; Tit 3:9; Jak 2:16.
Heb 12:10 streng onderricht tot ons **n.**
NUTTELOOS, Mt 12:36 elk **n.** woord
NUTTIG(ER), Han 20:20 al wat **n.** was vertellen
1Ti 4:8 godvruchtige toewijding is **n.**
2Ti 3:16 Schrift door God geïnspireerd en **n.**
Mt 5:29; 1Kor 12:7; Tit 3:8.

O

OBED, Ru 4:17, 21, 22; Lu 3:32.
OBED-EDOM, 2Sa 6:10-12; 1Kr 13:13.
OBSTAKEL, Jes 57:14 Verwijdert elk **o.**
OEFENEN, Han 24:16 **o.** ik mijzelf
1Kor 7:4 De vrouw **o.** geen autoriteit
1Kor 9:25 **o.** iedereen zelfbeheersing
1Ti 2:12 sta vrouw niet toe autoriteit te **o.**
Heb 5:14 hun waarnemingsvermogen **geo.**
Heb 12:11 voor hen die erdoor **geo.** zijn
2Pe 2:14 een hart dat **geo.** is in hebzucht
Job 15:5; Mi 5:15; 1Ti 4:7.
OEFENING, 1Ti 4:8 lichamelijke **o.** is nuttig
OEVER(S), 1Kr 12:15 buiten haar **o.**
Mr 4:35; 5:21; 6:45; 8:13.
OFFEREN, Ge 22:13; Heb 9:14, 28; 11:17.
OFFERGAVE, Mal 3:3, 4; Ef 5:2.
Ge 4:4 goedgunstig op Abel en zijn **o.** neerzag
OFFERROOK, 2Kon 22:17 **o.** aan andere goden
Jer 7:9 moorden en **o.** aan Baäl brengen
Jer 44:25 **o.** aan de koningin des hemels
Jer 44:5; Mal 1:11.
OFIR, Jes 13:12 het goud van **O.**
1Kon 9:28; 10:11; Job 28:16; Ps 45:9.
OGEN, Re 21:25 recht in zijn eigen **o.**
Ps 11:4 zijn **o.** onderzoeken de mensenzonen
Sp 15:3 De **o.** van Jehovah zijn op elke plaats
Sp 16:2 wegen van man zuiver in eigen **o.**
Jer 16:17 mijn **o.** zijn op al hun wegen
Za 14:12 **o.** zullen in hun kassen wegrotten
Ef 1:18 doordat **o.** van uw hart verlicht zijn
1Pe 3:12 **o.** van Jehovah zijn op rechtvaardigen

1Jo 2:16 de begeerte der **o.**
Opb 21:4 elke traan uit hun **o.** wegwissen
Mt 13:16; Mr 8:18; 2Kor 4:18.
OGENBLIK, Ps 30:5 toorn is voor een **o.**
Jes 54:7 Voor een klein **o.** heb ik u verlaten
1Kor 15:52 in een **o.**, in een oogwenk
Ezr 9:8; Jes 26:20; 27:3; Lu 4:5.
OGENBLIKKELIJK, 1Th 5:3 vernietiging **o.**
OGENDIENST, Ef 6:6; Kol 3:22.
OLIE, Ps 23:5 Met **o.** mijn hoofd ingewreven
Jes 61:3 de **o.** van uitbundige vreugde
Mt 25:4 terwijl de beleidvolle **o.** meenamen
1Sa 16:13; Jes 25:6; Lu 7:46; Heb 1:9.
OLIJFBERG, Lu 22:39; Han 1:12.
OLIJFBLADEREN, Ne 8:15.
OLIJFBOMEN, De 28:40; Za 4:11.
Opb 11:4 Dezen zijn de twee **o.**
OLIJFBOOM, Ro 11:17 een wilde **o.**
Re 9:8; Ps 52:8; Ro 11:24.
OLIJFBOOMSTEKKEN, Ps 128:3.
OLIJFOLIE, Ex 27:20.
OMBRENGEN, Ju 5 die geen geloof toonden, **o.**
OMEGA, Opb 1:8; 21:6; 22:13.
OMGAAN, 2Th 3:14 niet meer met hem **o.**
OMGANG, Sp 20:19 geen **o.** hebben
Sp 22:24 geen **o.** met iemand die snel toornig is
1Kor 15:33 Slechte **o.** bederft gewoonten
OMHAKKEN, De 7:5 heilige palen **o.**
OMHELZEN, Pr 3:5 een tijd om te **o.**
Ge 29:13; 48:10; 2Kon 4:16; Sp 4:8; Hgl 2:6.
OMHOUWEN, 2Kr 34:7.
OMHULLEN, 2Kr 24:20 Gods géést **o.** Zacharia
OMKEREN, Jes 24:1 oppervlakte **o.**
Jer 21:4 ik **o.** de oorlogswapens
OMKOMEN, Mi 4:9; Heb 11:31.
OMLOOP, Ps 19:6.
OM NIET, Mt 10:8; Opb 21:6; 22:17.
OMRI, 1Kon 16:16, 21-23, 27-29; Mi 6:16.
OMSINGELEN, Lu 19:43 vijanden u zullen **o.**
OMSTANDIGHEDEN, Ps 118:5 benauwende **o.**
OMTREKKEN, 1Kor 13:12 zien wij vage **o.**
OMVERWERPEN, Job 12:19; Sp 13:6.
OMVERWERPING, 2Kor 10:4 wapenen tot **o.**
OMWINDSEL, Jes 25:7 **o.** dat volken omwindt
OMZICHTIG(STE), Ge 3:1 slang bleek het **o.**
Mt 10:16 zo **o.** als slangen
ONAANGENAAM, Ge 21:11 iets **o.** voor Abraham
ONAANGEROERD, Ro 15:23 geen **o.** gebied
ONBEDORVENHEID, Tit 2:7 **o.** in onderwijs
ONBEDREVEN, 2Kor 11:6 **o.** in het spreken
ONBEDUIDEND(STE), Mt 2:6 geenszins **o.** stad
1Kor 4:3 voor mij een zeer **o.** zaak
1Kon 16:31; 2Kon 3:18; Job 14:21; Jes 49:6; Jer 14:3; 30:19.
ONBEGRIJPELIJK, Jer 33:3 **o.** dingen vertellen
ONBEKEND, 2Kor 6:9; Ga 1:22.
Han 17:23 Aan een **o.** God
Heb 5:13 die melk gebruikt, is **o.** met woord
ONBEKOMMERD, Mt 22:5 **o.** gingen zij weg
ONBEPAALDE TIJD(EN), Ge 3:22.
Ge 9:16 denken aan het verbond tot **o.**
Ge 48:4 dit land aan uw zaad geven tot **o.**
Ex 3:15 Dit is mijn naam tot **o.**
Ex 31:16 Het is een verbond tot **o.**
Ps 90:2 van **o.** tot **o.** zijt gij God
Ps 145:13 is een koningschap voor alle **o.**
Hab 3:6 de voor **o.** blijvende heuvels
Ps 136:1-26; Sp 8:23; Jes 26:4; Jer 3:5; Ez 35:9; Da 9:24; 12:2, 3; Jon 2:6; Ze 2:9.
ONBEPAALDE TIJD DUREND, Jes 55:3.
Jer 51:57 zij moeten een voor **o.** slaap slapen
Jer 50:5; 51:39; Ez 35:5.
ONBEREIKBAAR, Ge 11:6 niets **o.** voor hen
Job 42:2 geen denkbeeld dat voor u **o.** is
ONBERISPELIJK, Ge 6:9 betoonde zich **o.**
Joz 24:14 dient hem op een **o.** wijze
Job 2:3 een **o.** en oprecht man
Ez 28:15 Gij waart **o.** in uw wegen
Fil 2:15 **o.** en onschuldig moogt worden
1Th 5:23 **o.** bewaard bij de tegenwoordigheid
1Ti 3:2 De opziener moet **o.** zijn
Ge 17:1; De 18:13; Ps 15:2; 119:1; 1Th 2:10; 3:13; 1Ti 5:7; 6:14.
ONBERISPELIJKE(N), Job 12:4; Sp 28:10.
ONBESCHAAMD, Ze 3:4 Haar profeten waren **o.**
1Th 2:2 in Filippi **o.** behandeld
Jes 33:19; Ez 2:4; Mt 22:6; Lu 18:32; Han 14:5; Ro 1:30.
ONBESCHAAMDHEID, 2Kon 19:3; Jes 37:3.
Jes 9:9; Klg 3:65 **o.** van hart
ONBESCHRIJFLIJK, 2Kor 9:15 **o.** vrije gave
ONBESMET, Kol 1:22; Heb 7:26; 1Pe 1:4, 19.
Jak 1:27 aanbidding die rein en **o.** is
Ju 24 u **o.** voor zijn heerlijkheid doen staan
ONBESNEDEN, Le 26:41; Ez 32:24; Hab 2:16; 1Kor 7:18.
ONBESNEDENE(N), Jes 52:1 geen **o.** in u komen
Han 7:51 Hardnekkigen en **o.** van hart
ONBESNEDENHEID, Ga 5:6 noch **o.** enige waarde
Ro 2:25, 26; 1Kor 7:19; Kol 3:11.
ONBETAMELIJK, Job 1:22.
Jer 23:13 bij de profeten gezien wat **o.** is
1Kor 13:5 [liefde] niet **o.**
ONBETEKENEND, Ps 119:141 Ik ben **o.**
Za 13:7 terugkeren over hen die **o.** zijn
ONBETEUGELD, 1Sa 2:3 niets **o.** uit uw mond
ONBEVLEKT, Jak 1:27 **o.** van de wereld bewaren
1Ti 6:14; 1Pe 1:19; 2Pe 3:14.
ONBEWEEGLIJK, Ex 15:16; Joz 10:12, 13.
ONBEWOOND, Jer 6:8 u niet maak tot **o.** land
ONBEZET, 1Sa 20:18 uw zitplaats zal **o.** zijn
ONBEZIELD, 1Kor 14:7 **o.** dingen geluid geven
ONBEZONNEN, Sp 12:18 die **o.** spreekt
2Ti 3:4 verraders, **o.**, opgeblazen
ONBEZONNENHEID, Job 35:15 geen nota van **o.**
ONBEZORGD(EN), Jer 12:1; 49:31; Za 1:15.
Am 6:1 Wee degenen die **o.** zijn in Sion
ONBEZORGDHEID, Ps 122:7; Jer 22:21.
ONDERBREKING, Ezr 6:8 zonder **o.**
ONDERDANEN, Ps 72:8 **o.** van zee tot zee
ONDERDANIG, 2Kor 9:13; Heb 13:17.
ONDERDOMPELEN, 2Kon 5:14 **o.** in Jordaan
ONDERDRUKKEN, Ex 3:9 Egyptenaren hen **o.**
Re 4:3; Jes 52:4; Han 10:38.
ONDERDRUKKERS, Pr 4:1.
ONDERDRUKKING(EN), Jes 14:4; 59:13.
Ps 72:14 Van **o.** zal hij hun ziel verlossen
Sp 29:13 De onbemiddelde en de man van **o.**
Jes 54:14 Gij zult verre zijn van **o.**
ONDERGAAN, 2Th 1:9 gerechtelijke straf **o.**
Heb 2:9 Jezus de dood heeft **o.**
ONDERGANG, Job 31:29; Sp 24:22.
ONDERGESCHIKTEN, 1Kor 4:1.
ONDERHOUDEN, Mt 23:3 **o.** wat zij zeggen
Mt 28:20 leert hun **o.** wat ik geboden heb
Jo 14:15 zult gij mijn geboden **o.**
Ro 14:6 Wie de dag **o.**, **o.** die voor Jehovah
Ga 4:10 Gij **o.** nauwgezet dagen
Ex 20:6; Jo 14:21; Opb 22:7.
ONDERKLEED, Ju 23 zelfs het **o.**
ONDERLIJF, 2Sa 20:10; Hgl 5:14; Jer 51:34.
ONDERLING, 1Kor 7:5 met **o.** goedvinden
ONDERMIJNEN, 2Ti 2:18 **o.** het geloof
ONDERPAND, 2Kor 1:22.
2Kor 5:5 het **o.** van wat komen zal, de geest
Ef 1:14 van tevoren gegeven **o.** van erfenis
ONDERRICHT, De 32:2 **o.** als regen
Ne 8:9 levieten die het volk **o.** gaven
Ro 15:4 eertijds geschreven, tot ons **o.**
Sp 1:5; 4:2; Jes 9:15; Ga 6:6; 1Th 4:1.
ONDERRICHTEN, De 17:10; Re 13:8.
Ezr 7:25 al wie ze niet heeft gekend, **o.**
Ps 25:8 Jehovah **o.** zondaars in de weg
Jes 2:3 Jehovah zal ons **o.**
1Kor 2:16 zin van Jehovah, dat hij zou **o.?**
1Kor 14:19 om anderen mondeling te **o.**
1Sa 12:23; Ps 25:12; 27:11; 32:8; 45:4; Mi 3:11; Han 7:22; Ro 2:18; 2Ti 2:25; Tit 2:12.
ONDERSCHEID, Le 11:47; Ez 22:26.
Ro 10:12 geen **o.** tussen jood en Griek
Mal 3:18; Han 15:9; Ro 3:22; Jak 3:17.

ONDERSCHEIDEN, Sp 1:2 de woorden **o.**
Jo 20:9 zij **o.** niet de schriftplaats
1Kor 11:29 indien hij het lichaam niet **o.**
Heb 5:14 geoefend om te **o.**
1Kon 3:9; Sp 19:25; 20:24; Da 10:14.
ONDERSCHEIDING, 1Kr 11:25 meer **o.** genoot
ONDERSCHEIDINGSVERMOGEN, Sp 2:2; 3:19.
Sp 2:11 **o.** zal u beveiligen
1Kor 10:15 spreek tot mensen die **o.** bezitten
2Ti 2:7 Heer zal u **o.** in alle dingen geven
Sp 10:23; 11:12; 17:27; 24:3.
ONDERSTEBOVEN KEREN, 2Kon 21:13.
Sp 12:7 De goddelozen worden **o.**
Tit 1:11 hele huisgezinnen **o.**
ONDERVINDEN, Heb 10:33 met hen die dit **o.**
ONDERVRAGEN, Han 4:9.
ONDERWEG, Mt 20:17.
ONDERWERPEN, Ge 1:28; Ps 110:2.
Ex 10:3 weigeren u aan mij te **o.?**
1Kor 15:27 alle dingen onder zijn voeten **o.**
Tit 2:5 zich aan hun eigen man **o.**
1Pe 2:13 **O.** u aan iedere menselijke schepping
1Pe 3:22 engelen en krachten aan hem **o.**
Jes 45:1; Lu 10:20; Ro 8:20; 10:3; Fil 3:21; Kol 2:20;
Heb 2:8; 12:9.
ONDERWEZEN, Jes 54:13 door Jehovah **o.** personen
ONDERWIJS, Han 11:26; Ro 12:7.
Han 18:25 met juistheid **o.** geven
1Ti 4:16 Schenk aandacht aan uzelf en uw **o.**
ONDERWIJZEN, 2Kr 17:9 **o.** onder het volk
Ps 94:12 Gelukkig is de man die gij **o.**
Ps 144:1 die mijn handen **o.** tot de strijd
Jer 32:33 er vroeg werd opgestaan en **o.**
Mt 15:9 mensengeboden als leerstellingen **o.**
Mr 6:6 hij ging de dorpen rond en **o.**
Han 5:42 van huis tot huis **o.**
Han 20:20 in openbaar en van huis tot huis **o.**
1Kor 4:17 zoals ik overal **o.**
Ga 6:6 ieder die mondeling in woord wordt **o.**
2Ti 2:2 voldoende bekwaam om anderen te **o.**
2Ti 2:24 vriendelijk, bekwaam om te **o.**
2Ti 3:16 gehele Schrift is nuttig om te **o.**
Ezr 7:10; Ps 71:17; Jes 29:13; Mt 7:29; 11:1; Han 4:2;
5:25; Ro 2:21; 12:7; 1Ti 2:12; Tit 1:11.
ONDERWIJZER(S), Ezr 8:16.
2Kr 35:3 de levieten, de **o.**
Sp 5:13 niet geluisterd naar stem van mijn **o.**
Jes 30:20 ogen die uw Grootse **O.** zien
Hab 2:18 een **o.** van leugen?
Mt 13:52 iedere openbare **o.**
Mt 23:34 daarom zend ik profeten en **o.** tot u
ONDERWORPEN, Ro 13:1 Iedere ziel zij **o.**
Ef 5:22 Laten vrouwen **o.** zijn aan hun man
Kol 3:18 vrouwen, weest aan uw man **o.**
Heb 2:15 hun leven lang aan slavernij **o.**
1Pe 5:5 jongere mannen, weest **o.** aan oudere
Lu 2:51; Ef 5:24; Tit 3:1; 1Pe 3:1.
ONDERWORPENHEID, Ge 1:26 gedierte in **o.**
Ge 1:28; Ps 49:14; 1Kor 14:34; 1Ti 3:4.
ONDERZOEK, Le 13:36 behoeft geen **o.** te doen
Job 34:24 breekt machtigen zonder enig **o.**
1Pe 1:10 naarstig navraag en nauwkeurig **o.**
De 13:14; Ezr 4:15; 5:17; 6:1; Ez 39:14.
ONDERZOEKEN, Ps 26:2 **O.** mij, o Jehovah
Jer 17:10 Ik **o.** de nieren
Mt 10:11 **o.** wie het waard is
Jo 5:39 Gij **o.** de Schriften
Han 17:11 zij **o.** dagelijks de Schriften
1Kor 2:10 de geest **o.** alle dingen
1Kor 2:14 omdat ze geestelijk worden **o.**
1Kor 2:15 De geestelijke mens **o.** alle dingen
1Kor 4:3 ik **o.** mijzelf niet eens
1Kor 4:4 hij die mij **o.**, is Jehovah
Ps 11:4, 5; 139:23; Jer 9:7; 11:20; 20:12; Han 7:31;
1Kor 14:24; 1Pe 1:11.
ONDERZOEKER, 1Kr 29:17 een **o.** van het hart
ONDERZOEKINGEN, Re 5:16 grote **o.**
ONDOELTREFFENDHEID, Heb 7:18 wegens **o.**
ONDOORDRINGBAAR, Za 11:2 het **o.** woud
ONDOORGRONDELIJK, Ro 11:33 Hoe **o.**
Job 5:9; 9:10; Ps 145:3; Sp 25:3.
ONDUIDELIJK, 1Kor 14:8 trompet een **o.** signaal
ONEDELE, 1Kor 1:28 het **o.** uitgekozen
ONEDELMOEDIG, De 15:9 **o.** jegens arme
ONEER, Han 5:41 ten behoeve van naam **o.**
1Kor 15:43 Het wordt gezaaid in **o.**
Sp 3:35; 1Kor 11:14; 2Kor 6:8; 11:21.
ONEERBIEDIG, 2Sa 6:7 de **o.** daad
ONEERLIJKE WINST, 1Ti 3:8; Tit 1:7.
Tit 1:11 ter wille van **o.** onderwijzen
1Pe 5:2 noch uit liefde voor **o.**
ONEERVOL, Ro 9:21 voor een **o.** gebruik
ONEFFEN, Sp 13:15 weg verraderlijken is **o.**
Jes 40:4 **o.** landschap tot een valleivlakte
ONENIGHEDEN, 1Kor 1:11 dat er **o.** bestaan
ONENIGHEID, Han 15:2; 23:7.
ONERVAREN, Sp 14:15 Iedereen die **o.** is
ONERVARENE(N), Ps 19:7 **o.** wijs makend
Sp 22:3 de **o.** moeten de straf ondergaan
Ps 119:130; Sp 1:22; 21:11; Ez 45:20.
ONGEDEERD, Job 9:4 halsstarrig en **o.** blijven?
ONGEDULDIG, Job 21:4; Za 11:8.
Sp 14:29 wie **o.** is, verheft dwaasheid
ONGEHOORZAAM, Ro 10:21; Heb 2:2; 3:18.
ONGEHOORZAAMHEID, 2Kor 10:6; Ef 5:6.
Ro 5:19 door **o.** van ene velen tot zondaars
Ef 2:2 thans werkzaam in de zonen der **o.**
ONGEHUICHELD, 1Pe 1:22 **o.** genegenheid
ONGEHUWD(EN), 1Kor 7:32, 34.
1Kor 7:8 Tot de **o.** zeg ik
1Kor 7:11 **o.** blijven of zich verzoenen
ONGELDIG, Nu 30:8, 12.
ONGELETTERD, Han 4:13 **o.** en gewone mensen
ONGELOOF, Mr 6:6 verwonderde zich over hun **o.**
Ro 4:20 wankelde hij niet in **o.**
Ro 11:20 Om hun **o.** werden zij weggebroken
Heb 3:19 niet konden ingaan wegens **o.**
Mt 13:58; Ro 3:3; 11:23; 1Ti 1:13.
ONGELOOFLIJK, Han 26:8 Waarom **o.** geoordeeld
ONGELOVIG, 1Kor 7:12.
1Kor 7:14 de **o.** man is geheiligd
ONGELOVIGE(N), 2Kor 4:4; 6:14, 15.
1Kor 6:6 naar het gerecht, en dat voor **o.?**
1Kor 14:22 Talen zijn teken voor **o.**
ONGELUK, De 32:35 dag van hun **o.**
Ge 42:4; 2Sa 22:19; Job 31:23; Sp 17:5; Jer 18:17; Ez 35:5.
ONGELUKSBARRIÈRES, Job 30:12.
ONGEMAK, Sp 23:29 Wie heeft **o.?**
ONGENEESLIJK, Jes 17:11 dag der **o.** smart
Job 34:6; Jer 15:18; 30:15.
ONGEOORLOOFD, Ro 13:13 in **o.** gemeenschap
ONGEPAST, Job 24:12.
ONGERECHTIGHEDEN, Opb 18:5.
ONGERECHTIGHEID. Zie DWALING(EN).
ONGEREGELDHEDEN, Lu 21:9 gij van **o.** hoort
2Kr 15:5; Am 3:9; 2Kor 6:5.
ONGERUSTHEID, Ps 55:2.
ONGESLUIERD, 2Kor 3:18 met **o.** aangezichten
ONGESTADIG, Jak 1:8 **o.** in al zijn wegen
ONGESTRAFT, Ex 20:7 Jehovah zal niet **o.** laten
Jer 25:29 zoudt gij **o.** blijven?
Sp 16:5; 19:5; Jer 30:11; 49:12.
ONGEVAL, Ex 21:22.
ONGEVOELIG, Jes 6:10 maak hun oren **o.**
ONGEVOELIGHEID, Mr 3:5; Ef 4:18.
ONGEWOON, De 17:8 een zaak te **o.** voor u is
ONGEZUURD, Ex 12:17.
Ex 13:6 Zeven dagen **o.** broden eten
Le 2:4 **o.** koeken, met olie bevochtigd
1Kor 5:7 zoals gij **o.** zijt
1Kor 5:8 met **o.** broden van oprechtheid
Re 6:21; 1Sa 28:24; Mt 26:17.
ONHANDELBAAR, Ps 78:8 **o.** geslacht
Jes 1:23 Uw vorsten zijn **o.**
De 21:18; Jes 30:1; 65:2.
ONHEELBAAR, Mi 1:9 de slag is **o.**
Na 3:19 Uw slag is **o.** geworden
ONHEIL(EN), Job 6:2; 30:13.
Sp 19:13 verstandeloze zoon betekent **o.**
Ez 7:26 Er zal **o.** op **o.** komen
Ps 5:9; 38:12; 55:11; 91:3; 94:20; Sp 17:4.

ONHERKENBAAR, Jer 19:4.
1Kon 20:38 hield zich **o.** met verband over ogen
Sp 26:24 Met zijn lippen maakt hater zich **o.**
ONKRUID, Mt 13:25 vijand zaaide er **o.** overheen
ONMATIGHEID, Mt 23:25 vol roof en **o.**
ONMISKENBAAR, 1Sa 12:25 **o.** doet wat kwaad is
ONMOGELIJK, Mt 19:26 Bij mensen **o.**
Heb 6:18 God **o.** kan liegen
Mt 17:20; Mr 10:27; Heb 11:6.
ONMOGELIJKHEID, Lu 1:37 bij God geen **o.**
ONNASPEURLIJK, Ro 11:33.
ONNOZEL, Ho 7:11 als een **o.** duif
ONNOZELHEID, Sp 9:13 Zij is de **o.** zelve
ONNUT, Mt 25:30; Lu 17:10.
ONONTVANKELIJK, Jes 6:10 Maak hart **o.**
Mt 13:15 hart is **o.** geworden
ONOPHOUDELIJK, 1Th 1:3 denken **o.** aan uw werk
ONOPZETTELIJK, Nu 15:29; Joz 20:3.
Nu 35:11 die **o.** een ziel doodslaat
ONPARTIJDIG, 1Pe 1:17 Vader **o.** oordeelt
ONPEILBAAR, Ef 3:8 de **o.** rijkdom van Christus
ONRECHT, Le 19:15 bij rechtspraak geen **o.**
Le 25:14 doet elkaar geen **o.**
De 32:4 Een God bij wie geen **o.** is
Ps 125:3 hand niet uitsteken naar enig **o.**
1Kor 6:7 Waarom laat gij u niet **o.** doen?
2Kor 7:2 Wij hebben niemand **o.** gedaan
Ps 7:3; Sp 29:27; Jer 2:5; Klg 3:59; Ez 3:20; Ze 3:5;
Mt 20:13; Han 25:10.
ONRECHTVAARDIG(EN), Ex 18:21 **o.** winst
Heb 6:10 Want God is niet **o.**
1Pe 2:19 indien **o.** lijdt, is dit aangenaam
1Pe 3:18 een rechtvaardige voor **o.**
Sp 15:27; Han 24:15; Ro 3:5; 1Kor 6:9.
ONRECHTVAARDIGHEID, Ps 92:15.
Ro 9:14 Is er **o.** bij God?
1Jo 5:17 Alle **o.** is zonde
Opb 22:11 Wie **o.** doet, doe nog verder **o.**
ONREDELIJK, 1Kor 15:36; 2Kor 11:16; 1Pe 2:15.
ONREDELIJKE(N), Lu 11:40; 12:20.
ONREDELIJKHEID, 2Kor 11:1 klein beetje **o.**
ONREIN(E), Job 14:4 een reine uit een **o.**
Jes 6:5 een man **o.** van lippen ben ik
Jes 35:8 De **o.** zal er niet langs trekken
Jes 52:1 zal er geen **o.** meer in u komen
Jes 64:6 wij worden als iemand die **o.** is
1Kor 7:14 anders zouden uw kinderen **o.** zijn
2Kor 6:17 raakt het **o.** niet langer aan
Le 11:8; 2Kr 29:5; Hag 2:13; Han 10:14; Opb 16:13; 18:2.
ONREINHEID, Mt 23:27 van binnen vol **o.**
Ro 1:24 heeft God hen aan **o.** overgegeven
1Th 4:7 ons niet geroepen met verlof tot **o.**
Klg 1:9; Ez 18:6; 39:24; Ro 6:19; Ef 5:3.
ONSCHULD, Ho 8:5 Hoe lang niet tot **o.** in staat
ONSCHULDIG(E), Ex 23:7; De 19:10.
Mt 10:16 zo **o.** als duiven
Ro 16:19 **o.** ten opzichte van het kwade
Fil 2:15 opdat gij **o.** moogt worden
Ps 24:4; 94:21; Sp 6:17; Mt 27:24.
ONSTERFELIJKHEID, 1Kor 15:53 **o.** aandoen
1Ti 6:16 die alleen **o.** heeft
ONSTUIMIG, Ps 39:6; Sp 9:13.
Hab 1:6 de bittere en **o.** natie
ONSZELF, Ro 8:23 wij zuchten in **o.**
Ro 15:1 en niet **o.** behagen
2Kor 3:5 Niet uit **o.** voldoende bekwaam
Job 34:4; 2Kor 4:5; 1Jo 1:8.
ONTBIEDEN, Jer 16:16 zal ik vele jagers **o.**
ONTBINDEN, Job 7:5.
Jes 28:18 verbond met de Dood zal **o.** worden
Mt 18:18 zullen in de hemel **o.** zijn
2Kor 5:1 ons aardse huis **o.** zou worden
2Pe 3:10 de elementen zullen **o.** worden
ONTBINDING, Job 8:19; Jes 38:17.
ONTBLOTING, Ezr 4:14 **o.** van koning zien
ONTBRANDEN, Ex 22:24; Nu 11:33; De 31:17; Re 2:14;
3:8; 6:39; 10:7.
ONTBREKEN, Pr 1:15 wat **o.,** onmogelijk geteld
Tit 1:5 dingen waaraan wat **o.**
Heb 11:32 tijd zal mij **o.** indien ik vertel
ONTDAAN, Ps 38:6; Jes 21:3.
ONTDEKKEN, 2Pe 3:10 werken zullen **o.** worden
ONTDOEN, 2Kor 3:10 van heerlijkheid **o.**
ONTEERD, Le 21:7 **o.** vrouw niet nemen
ONTEGENZEGLIJK, 2Sa 12:14.
ONTEIGENINGEN, Ez 45:9 Ontlast van **o.**
ONTELBAAR, Heb 11:12 als zandkorrels, zo **o.**
ONTEVREDEN, Mi 2:7 Is Jehovah **o.** geworden
ONTGAAN, 2Pe 3:5 **o.** dit feit hun aandacht
ONTGORDEN, Jes 45:1 heupen van koningen **o.**
ONTHEILIGEN, Le 19:12; Jer 34:16; Ez 39:7.
Ez 36:20 men **o.** voorts mijn heilige naam
ONTHOOFDEN, Mt 14:10; Mr 6:16; Lu 9:9.
ONTHOUDEN, 1Kor 7:5 **O.** het elkaar niet
1Th 4:3 dat gij u **o.** van hoererij
1Ti 4:3 gebieden zich te **o.** van spijzen
1Pe 2:11 **o.** van vleselijke begeerten
ONTHOUDING, Nu 30:2; Za 7:3.
2Kor 11:27 in **o.** van voedsel
ONTHULLER, Da 2:28 een **O.** van geheimen
Da 2:47 God der goden en **O.** van geheimen
ONTHULLING, 2Sa 7:27 **o.** aan uw knecht
ONTKENNEN, Ge 18:15; Mt 26:70; Jo 18:25.
ONTKOMEN, Jer 25:35 mogelijkheid tot **o.**
Am 9:1 niemand zal erin slagen te **o.**
Lu 21:36 smekend dat gij moogt **o.**
Ro 2:3 gij aan oordeel van God zult **o.?**
1Th 5:3 zij zullen geenszins **o.**
Sp 11:21; 19:5; Jes 10:20; Heb 2:3; 11:34.
ONTKOMENE(N), Jer 44:14; Ez 24:27.
Jes 45:20 gij **o.** uit de natiën
Joë 2:32 in Jeruzalem zullen **o.** blijken te zijn
ONTKOMING, Ps 17:13.
Pr 8:8 goddelooseid geen **o.** verschaffen
ONTLASTEN, Jes 1:24 Ik zal mij **o.**
ONTLEDIGEN, Fil 2:7 hij heeft zichzelf **o.**
ONTMANNEN, Ga 5:12 dat mannen zich lieten **o.**
ONTMOEDIGD, Sp 24:10.
ONTMOEDIGING, Ex 6:9.
ONTOEGANKELIJK, 1Ti 6:16 in **o.** licht woont
ONTRADEN, Han 21:14 zich niet liet **o.**
ONTROUW(EN), 1Kr 10:13 Saul wegens zijn **o.**
Lu 12:46 zijn deel met de **o.** toewijzen
2Ti 2:13 indien wij **o.** zijn, hij blijft getrouw
Joz 7:1; 22:22; Ez 17:20; 18:24.
ONTROUW AAN OVEREENKOMSTEN, Ro 1:31.
ONTROVEN, Kol 2:18 Laat u niet de prijs **o.**
ONTSLAAN, 2Kon 23:5 hij **o.** de priesters
ONTSLAGEN, Ro 7:2 **o.** van de wet
ONTSLAPEN(EN), Ps 13:3; Mt 27:52.
1Kor 15:20 de eersteling van die **o.** zijn
1Kor 15:51 Wij zullen niet allen **o.**
Han 7:60; 13:36; 1Kor 15:6, 18; 1Th 4:14; 2Pe 3:4.
ONTSLUITEN, Jes 35:5 oren der doven **o.**
ONTSNAPTE, Joz 8:22; Jer 42:17.
ONTSTAAN, Jo 1:3.
2Kor 5:17 nieuwe dingen zijn **o.**
ONTSTEKEN, De 32:22; Jer 15:14; 17:4.
ONTSTEKING, De 28:22 zal u slaan met **o.**
Han 28:6 opzwellen ten gevolge van een **o.**
ONTSTELD, Mr 9:15; 14:33; 16:5.
Ge 45:3 zij waren **o.** weg van hem
Ps 6:2 want mijn beenderen zijn **o.**
Ps 90:7 door uw woede zijn wij **o.**
Jes 21:3 ik ben **o.** geraakt
ONTSTELTENIS, Ps 2:5 hen met **o.** slaan
Jes 22:5; 65:23; Mi 7:4.
ONTUCHT, Ro 1:27 mannen, **o.** plegend
ONTUCHTIG, Ef 5:4 **o.** gescherts
Kol 3:8 **o.** taal uit uw mond
ONTVALLEN, Job 11:20 toevluchtsoord zal **o.**
ONTVANGEN, Ps 51:5 in zonde **o.**
Mt 10:8 Gij hebt om niet **o.**
Mr 9:37 wie een van zulke kinderen **o.**
Lu 15:2 Deze man **o.** zondaars
Fil 2:29 **O.** hem op de gebruikelijke wijze
Jak 4:3 Gij vraagt en toch **o.** gij niet
Mr 10:15; Ro 8:15; 16:2; Ga 4:5; 1Th 2:13; Heb 10:26;
Jak 1:12; 1Jo 2:27.
ONTVANGENIS, Ho 9:11.

ONTVLAMMEN, Sp 29:8 doen een stad **o.**
ONTVLIEDEN, Mt 23:33; 1Kor 10:14.
ONTVLUCHTEN, 2Pe 1:4; 2:20.
ONTVOERDERS, 1Ti 1:10 **o.** van mensen
ONTVOEREN, Ge 40:15; De 24:7.
ONTWAKEN, Ps 17:15; Joë 1:5.
Jes 52:1 **O.,** o Sion!
Da 12:2 die in de stofbodem slapen, zullen **o.**
Ro 13:11 gij uit de slaap dient te **o.**
1Kor 15:34 **O.** en wordt nuchter
ONTWIJDEN, Ps 55:20; Jes 47:6; Ez 7:21.
Le 21:12 het heiligdom van zijn God niet **o.**
Ps 89:34 Ik zal mijn verbond niet **o.**
Da 11:31 ze zullen het heiligdom **o.**
ONTWIKKELEN, Mr 4:8 zaadjes zich **o.**
ONTWORTELD, Mt 15:13; Lu 17:6; Ju 12.
ONTZAG, Le 19:30 **o.** hebben voor mijn heiligdom
Jes 29:23 voor de God van Israël **o.** hebben
Heb 12:28 met godvruchtige vrees en **o.**
ONTZEGGING, 2Kon 4:13.
ONTZET, Ez 3:15; Da 8:27.
Jes 59:16 betoonde hij zich **o.**
ONTZETTEN, Han 23:27 ik kwam en **o.** hem
ONTZETTEND, Jer 5:30 Een **o.** toestand
ONTZETTING, Jer 18:16 voorwerp van **o.**
Jer 50:13 hij zal star zijn van **o.** en fluiten
Jer 2:12; 49:17; Mi 6:16.
ONTZONDIGEN, Ex 29:36; Ez 45:18.
ONUITPUTTELIJK, Lu 12:33 een **o.** schat
ONUITSPREKELIJK, 2Kor 12:4 **o.** woorden
ONVAST, Jes 24:20 land beweegt zich **o.**
Jes 29:9 zij hebben zich **o.** voortbewogen
ONVERANDERLIJK, Heb 6:18 twee **o.** dingen
ONVERANDERLIJKHEID, Heb 6:17.
ONVERDEELD, 1Kr 28:9 dien met een **o.** hart
2Kr 16:9 wier hart **o.** is jegens hem
ONVERDERFELIJK, 1Pe 1:4.
1Kor 15:52 doden zullen **o.** worden opgewekt
1Pe 3:4 de **o.** tooi van de zachtaardige geest
ONVERDERFELIJKHEID, 1Kor 15:50; Ef 6:24.
Ro 2:7 heerlijkheid en eer en **o.** zoeken
1Kor 15:42 het wordt opgewekt in **o.**
2Ti 1:10 licht geworpen op leven en **o.**
ONVERDIENDE GOEDHEID, Jo 1:17; Ro 5:15.
Ro 5:21 de **o.** als koning zou regeren
Ro 11:6 door **o.,** niet ten gevolge van werken
2Kor 12:9 Mijn **o.** is voldoende voor u
Ef 2:8 door **o.** zijt gij gered
Jak 4:6 hij geeft **o.** aan de nederigen
2Kor 6:1; Heb 2:9; 4:16; 10:29; 12:28.
ONVERGANKELIJK, 1Ti 1:17; 1Pe 1:23.
Ro 1:23 heerlijkheid van **o.** God veranderd
1Kor 9:25 vergankelijke kroon, wij een **o.**
ONVERMOGEN, Ro 8:3 **o.** van de Wet
ONVERMURWBAAR, Ex 7:14 Farao's hart is **o.**
1Sa 6:6 waarom uw hart **o.** maken
ONVERNIETIGBAAR, Heb 7:16 een **o.** leven
ONVERSTAANBAAR, Ps 114:1 volk dat **o.** sprak
ONVERSTAND, Pr 7:25.
ONVERSTANDIG(EN), Tit 3:3.
Lu 24:25 **o.,** traag van hart
Ro 1:21 hun **o.** hart werd verduisterd
ONVERVALST, 1Pe 2:2 **o.** melk
ONVERWELKELIJK, 1Pe 1:4 **o.** erfenis
1Pe 5:4 **o.** kroon der heerlijkheid
ONVERZORGD, Le 10:6 hoofdhaar niet **o.** laten
ONVOORWAARDELIJK, Ge 41:40 u **o.** gehoorzamen
ONVOORZIENE GEBEURTENISSEN, Pr 9:11.
ONVRIJGEVIG, Sp 23:6 wie **o.** van oog is
ONVRUCHTBAAR, Job 3:7 hij worde **o.**
Jes 54:1 Hef vreugdegeroep aan, gij **o.** vrouw
Lu 23:29 Gelukkig de vrouwen die **o.** zijn
Ga 4:27 Wees vrolijk, gij **o.** vrouw
Ef 5:11 hebt niet langer deel aan **o.** werken
Tit 3:14 opdat zij niet **o.** zijn
2Pe 1:8 u beletten inactief of **o.** te zijn
Ge 11:30; Ex 23:26; Job 15:34; 30:3; Jes 49:21;
Mt 13:22; 1Kor 14:14.
ONVRUCHTBARE, 1Sa 2:5.
ONWAAR, Ez 13:6 wat **o.** is geschouwd
ONWAARDIG, Ex 20:7 naam niet op **o.** wijze
1Kor 11:27 op **o.** wijze beker des Heren drinkt
ONWAARHEID, Ef 4:25 gij **o.** hebt weggedaan
Ps 12:2; 41:6; Sp 30:8; Opb 14:5.
ONWANKELBAAR, 2Kor 1:7 hoop voor u is **o.**
ONWARE VERHALEN, 1Ti 1:4; 4:7; 2Pe 1:16.
ONWEERLEGBAAR, Han 1:3 **o.** bewijzen
ONWELVOEGLIJK, De 23:14; 24:1.
ONWERKELIJKHEID, Jes 40:17 natiën zijn een **o.**
Jes 41:29 Hun beelden zijn wind en **o.**
Jes 44:9 formeerders van het beeld zijn een **o.**
Jes 59:4 Men heeft vertrouwd op **o.**
ONWETEND(EN), Heb 5:2.
2Kor 2:11 niet **o.** van bedoelingen
1Th 4:13 willen wij niet dat gij **o.** zijt
1Ti 1:13 ik **o.** was en in ongeloof handelde
1Pe 2:15 de **o.** praat doet verstommen
2Pe 2:12 zij **o.** zijn en schimpend spreken
ONWETENDHEID, Han 17:30 **o.** voorbijgezien
Han 3:17; Ef 4:18; Heb 9:7; 1Pe 1:14.
ONWETTIG, De 23:2; Heb 12:8; 1Pe 4:3.
ONZEKER(E), 1Kor 9:26 niet **o.**
2Kor 1:8 in het **o.** verkeerden over ons leven
1Ti 6:17 hoop niet op **o.** rijkdom vestigen
ONZICHTBAAR, Ro 1:20 zijn **o.** hoedanigheden
Kol 1:15 Hij is het beeld van de **o.** God
1Ti 1:17 Koning der eeuwigheid, **o.**
ONZICHTBARE, Heb 11:27 als zag hij de **O.**
ONZIN, Lu 24:11 deze woorden schenen hun **o.**
ONZINNIG, Jer 17:11.
OOG, De 19:21 **o.** voor **o.,** tand voor tand
Job 42:5 heeft mijn eigen **o.** u gezien
Ro 16:17 vermaan ik u, hen in het **o.** te houden
1Kor 2:9 Geen **o.** heeft gezien
Ga 6:1 gij uzelf in het **o.** houdt
Fil 2:4 het **o.** houdt op uw eigen zaken
Heb 12:2 oplettend het **o.** gericht op Jezus
Opb 1:7 elk **o.** zal hem zien
OOGAPPEL, Za 2:8 raakt mijn **o.** aan
OOGGETUIGEN, 1Pe 2:12 waarvan zij **o.** zijn
OOG OM OOG, Mt 5:38.
OOGST, Joë 3:13 **o.** is rijp geworden
Mt 9:37 **o.** is groot, maar weinig werkers
Mt 13:39 **o.** is een besluit van een samenstel
Opb 14:15 de **o.** van de aarde is rijp
Ge 8:22; Sp 10:5; Jer 8:20.
OOGSTEN, Pr 11:4 naar wolken ziet, niet **o.**
Ho 8:7 stormwind zullen zij **o.**
Mi 6:15 Gij zult zaaien, maar niet **o.**
Jo 4:35 velden wit om **geo.** te worden
2Kor 9:6 wie spaarzaam zaait, spaarzaam **o.**
Ga 6:7 wat een mens zaait, dat zal hij ook **o.**
Ga 6:9 zullen **o.** indien wij niet moe worden
Opb 14:15 Sla uw sikkel erin en **o.**
Mt 6:26; Lu 12:24; Jo 4:38; 1Kor 9:11.
OOGSTER(S), Ps 129:7; Jo 4:36.
Mt 13:39 de **o.** zijn engelen
OOGSTFEEST, Ex 23:16 **o.** eerste vruchten
OOGSTTIJD, Jer 51:33.
OOGWENK, 1Kor 15:52 in een **o.**
OOM, Le 20:20; 25:49; 1Sa 10:15.
OOR, Opb 2:7.
Sp 20:12 horende **o.** — Jehovah gemaakt
1Kor 12:16 indien **o.** zou zeggen:
OORDEEL, Mt 12:41 Ninevé in het **o.**
Mt 23:33 hoe het **o.** van Gehenna ontvlieden?
1Kor 11:29 eet en drinkt zichzelf een **o.**
Heb 9:27 sterven, maar daarna een **o.**
Heb 10:27 vreselijke verwachting van **o.**
Jak 2:13 Barmhartigheid juicht over **o.**
1Pe 4:17 **o.** begint bij het huis van God
2Pe 3:7 bewaard voor de dag van het **o.**
1Kon 20:40; Jo 5:29; Han 24:25; 2Th 1:5; 2Pe 2:3; Ju 6.
OORDEELSDAG, Mt 10:15; 1Jo 4:17.
OORDELEN, Mt 19:28 stammen van Israël **o.**
Jo 5:22 de Vader **o.** volstrekt niemand
Jo 16:11 heerser van deze wereld **geo.**
Han 17:31 de bewoonde aarde **o.**
Ro 2:1 waarin gij een ander **o.**
Ro 14:4 Wie zijt gij, dat gij **o.?**
1Kor 5:13 God degenen **o.** die buiten zijn?

1Kor 6:2 dat de heiligen de wereld zullen **o.?**
Kol 2:16 Laat niemand u **o.** inzake eten
2Ti 4:1 Jezus, die levenden en doden **o.**
Heb 13:4 God zal hoereerders en overspelers **o.**
Opb 11:18 tijd om de doden te **o.**
Ps 9:19; 37:33; 109:7, 31; Jer 11:20; Lu 6:37; Jo 3:17, 18; 8:50; 12:48; Han 25:9; Ro 14:5; 1Pe 1:17.

OORDELEN (de), Jes 26:9.
Ro 11:33 ondoorgrondelijk **o.**
Opb 19:2 zijn **o.** waarachtig en rechtvaardig

OORLOG(EN), Ex 15:3 Jehovah persoon van **o.**
Ps 46:9 Hij doet **o.** ophouden
Jes 2:4 ook zullen zij de **o.** niet meer leren
Joë 3:9 Kondigt dit af: Heiligt de **o.!**
Mt 24:6 horen van **o.** en berichten van **o.**
2Kor 10:3 wij voeren geen **o.** in het vlees
1Ti 1:18 voortgaan voortreffelijke **o.** te voeren
Jak 4:1 Uit welke bron komen er **o.**
Opb 12:7 En er brak **o.** uit in de hemel:
Opb 16:14 **o.** van de grote dag van God
Jer 50:22; Ho 1:7; 2:18; Mi 4:3; Za 14:2, 3; Lu 21:9; Jak 4:1; Opb 12:17; 19:11, 19.

OORLOGSLEGER, Jes 13:4 Jehovah monstert **o.**

OORLOGSWERKTUIGEN, 2Kr 26:15.

OORLOGVOERING, Ps 144:1; 2Kor 10:4.

OORSPRONG, Ez 29:14 land van hun **o.**

OORZAAK, Heb 5:9 **o.** van eeuwige redding

OOSTELIJK, Mt 2:1 astrologen uit **o.** streken
Mt 8:11; 24:27; Lu 13:29.

OOSTEN, Ps 75:6 noch uit **o.** komt verhoging
Jes 2:6; Jer 49:28; Ez 8:16.

OOSTERLINGEN, Ez 25:4 geef u aan de **o.**
Ge 29:1; Re 6:3, 33; 7:12; 8:10; 1Kon 4:30; Job 1:3; Ez 25:10.

OOSTZIJDE, Ge 3:24 **o.** van de tuin van Eden

OOTMOED, Sp 15:33 aan heerlijkheid **o.** vooraf
Sp 22:4 gevolg van **o.** is rijkdom en leven

OOTMOEDIG, Sp 16:19; Mt 11:29.

OOTMOEDIGHEID, Fil 2:3 met **o.** des geestes
Han 20:19; Ef 4:2; Kol 3:12.

OPBLAZEN, 1Kor 8:1 Kennis **o.**, liefde bouwt op

OPBORRELEN, Jak 3:11 zoete en bittere **o.?**

OPBOUW, Ro 15:2 wat zijn **o.** ten goede komt
1Kor 14:26 Laat alle dingen tot **o.** geschieden
Ef 4:29 elk woord dat goed is tot **o.**
Ro 14:19; 1Kor 14:12; 2Kor 12:19.

OPBOUWEN, Ps 102:16 Jehovah zal Sion **o.**
Ef 2:20 **o.** op het fundament van de apostelen
Kol 2:7 geworteld en **o.** in hem
Sp 24:3; Han 20:32; 1Kor 8:1; 10:23; 14:3, 4; Ef 2:22; Ju 20.

OPBRENGEN, Le 27:8; Nu 6:21; Ez 46:7.

OPBRENGST, Ps 85:12; Za 8:12.
De 28:33 Een volk zal uw **o.** eten
Sp 3:9 Eer Jehovah met uw **o.**
Jes 27:6 productieve land met **o.** vullen
Ez 34:27 het land zelf zal zijn **o.** geven
Han 2:45 zij deelden de **o.** aan allen uit

OPDISSEN, Sp 14:25; 19:5 leugens **o.**

OPDRACHT, Jer 48:10 **o.** nalatig uitvoert
Mt 4:6 Hij zal zijn engelen **o.** geven
1Ti 1:5 doel van **o.** liefde uit een rein hart
1Ti 1:18 Deze **o.** vertrouw ik u toe
Ex 39:30; Le 8:9; 1Kr 6:32; Hag 1:13; Han 26:12.

OPDRAGEN, Lu 17:10 wat u is **o.**
Tit 1:5 zoals ik u **o.** heb
Ho 9:10; Mr 7:11; Lu 21:5.

OPEISEN, Ps 106:10; 107:2.

OPENBAAR, Lu 8:17 niets dat niet **o.** zal worden
Jo 17:6 Ik heb uw naam **o.** gemaakt
Ro 1:19 omdat hetgeen bekend kan zijn, **o.** is
1Kor 3:13 ieders werk zal **o.** worden
Kol 1:26 het heilige geheim is **o.** gemaakt
Kol 3:4 Wanneer Christus **o.** gemaakt wordt
1Ti 5:24 hun zonden worden ook **o.**, maar later
Tit 2:11 onverdiende goedheid is **o.** gemaakt
1Jo 1:2 ja, het leven werd **o.** gemaakt
1Jo 3:2 wat wij zullen zijn, is nog niet **o.**
Jo 3:21; Ro 3:21; 1Kor 4:5; Ga 5:19; 1Ti 3:16; 1Pe 5:4; 1Jo 3:8; Opb 15:4.

OPENBAAR, IN HET, Kol 2:15 **i.** tentoongesteld
Heb 13:15 lippen die zijn naam **i.** bekendmaken
Jo 7:13; 18:20; Han 20:20.

OPENBARE BEKENDMAKING, Ro 10:10 doet **o.**
1Ti 6:13 Jezus, die de **o.** heeft afgelegd

OPENBARE DIENAAR, Ro 15:16; Heb 8:2.

OPENBARE DINAREN, Ro 13:6 Gods **o.**

OPENBARE DIENST, Heb 8:6; 10:11.

OPENBAREN. Zie ook GEOPENBAARD.
Jer 33:6; Da 2:47; Fil 3:15.

OPENBARE ONDERWIJZER(S), Mt 23:34.
Mt 13:52 Daarom is iedere **o.** gelijk een heer

OPENBARING, Ro 16:25 **o.** van heilige geheim
1Kor 1:7 **o.** van onze Heer Jezus Christus
1Pe 4:13 gedurende de **o.** van zijn heerlijkheid
Ef 1:17; 2Th 1:7; 1Pe 1:7, 13; Opb 1:1.

OPENBARSTEN, Jes 24:19 Het land is **o.**

OPENBREKEN, Ge 7:11.

OPENEN, De 11:6; Klg 3:46.
Ge 3:5 uw ogen stellig **geo.** zullen worden

OPENLIJK, Mt 7:23.

OPENLIJKE VEROORDELING, Ps 69:24.
Jer 10:10 zich onder zijn **o.** staande houden
Ze 3:8 ten einde mijn **o.** uit te storten
Jes 10:5, 25; 26:20; Da 8:19; Na 1:6.

OPENLIJK VEROORDELEN, Nu 23:7.

OPENSPERREN, Ps 22:13 hun muil tegen mij **o.**

OPGAAN, 1Ti 4:15 er geheel in **o.**
2Pe 1:19 een dagster **o.**, in uw hart

OPGANG, Da 11:44 berichten van **o.** der zon
Opb 16:12 koningen van de **o.** der zon

OPGEBLAZEN, 1Kor 4:6; 5:2; 13:4.

OPGEBLAZEN WOORDEN, 2Pe 2:18 uiten **o.**

OPGETOGENHEID, Ga 6:4 reden tot **o.**

OPGEVEN, Re 14:12; Ez 17:2 een raadsel **o.**
Ga 6:9 niet **o.** te doen wat voortreffelijk is

OPGEVOED, Han 13:1 met Herodes **o.**

OPGEWONDEN, 2Th 2:2 niet in de war, noch **o.**

OPGROEIEN, Ef 4:15 door liefde **o.**

OPHANGEN, Klg 5:12 vorsten zijn **o.**
Ge 40:22; Es 7:10; 8:7; 9:14; Ps 137:2; Mt 27:5.

OPHITSEN, 1Kon 21:25 door Izebel **o.**

OPHOGEN, Jes 62:10 de hoofdweg **o.**

OPHOUDEN, Jes 38:11 land van het **o.**
1Pe 4:1 heeft **o.** te zondigen
2Pe 2:14 en kunnen niet **o.** te zondigen

OPKLIMMEN, Ge 28:12 Gods engelen **o.**

OPKOMST, 1Kr 17:17 de mens die in **o.** is

OPLEGGEN, 1Kon 4:7; Ne 10:32; Heb 9:10.
Ga 5:1 niet opnieuw een slavenjuk **o.**

OPLEIDEN, Sp 22:6.

OPLEIDING, 1Pe 5:10 God uw **o.** voleindigen

OPLETTEND, Mt 6:26 Slaat **o.** de vogels gade
2Kor 3:7, 13 hun blik niet **o.** vestigen
Heb 12:2 **o.** het oog gericht houden op Jezus

OPLEVEN, Jes 57:15 om de geest te doen **o.**

OPLIKKEN, Re 7:5 wie met zijn tong water **o.**

OPLOSSEN, Ps 58:7.

OPLUISTEREN, Ps 149:4 de zachtmoedigen **o.**

OPMERKZAAM, Job 37:14 betoon u **o.**

OPMONTEREN, 2Kor 2:2 wie kan mij **o.**

OPNEMEN, 2Kr 20:34 werden **o.** in het Boek

OPNIEUW, Heb 6:6 Zoon **o.** aan paal hangen

OPPERBELASTINGINNER, Lu 19:2.

OPPERHERDER, 1Pe 5:4.

OPPERPREFECT, Da 2:48.

OPPERVLAKTE, Ge 1:2 bewoog zich over de **o.**

OPPERWEZEN, Da 7:22, 25, 27.
Da 7:18 de heiligen van het **O.**

OPRAKEN, Ge 21:15 het water **o.**

OPRECHT, 2Kon 10:15 Is uw hart **o.**
Job 1:8 een onberispelijk en **o.** man
Pr 7:29 dat God de mensheid **o.** heeft gemaakt
Mi 2:7 degene die **o.** wandelt?

OPRECHTE(N), Ps 49:14; Sp 12:6; Mi 7:2.
Ps 11:7 **o.** zijn aangezicht zullen aanschouwen
Ps 97:11 verheuging voor de **o.** van hart
Sp 2:21 **o.** die op de aarde zullen verblijven
Sp 15:8 gebed van de **o.** is welgevallig

OPRECHTHEID, Ge 20:5 **o.** van mijn hart
1Kr 29:17 dat gij een welgevallen hebt in **o.**
Job 6:25 De woorden van **o.**
Job 33:23 om de mens zijn **o.** te vertellen
Ps 25:21 rechtschapenheid en **o.**
Jes 26:10 In het land van **o.** onrecht plegen
Han 2:46 met verheuging en **o.** van hart
1Kor 5:8 broden van **o.** en waarheid
2Kor 1:12 met heiligheid en godvruchtige **o.**
2Kor 2:17 als uit **o.,** ja, als door God gezonden
Ef 6:5 gehoorzaam in de **o.** van hart
Kol 3:22 niet als mensenbehagers, maar met **o.**
1Kr 29:17; Job 33:3; Ps 143:10; Sp 14:2.
OPRICHTEN, Ge 6:18.
Mt 21:33 Er was een mens die een toren **o.**
OPRIJZEN, Nu 24:17.
Na 1:9 benauwdheid zal geen tweede maal **o.**
OPROER(EN), Lu 23:19; Han 21:38; 24:5.
OPROERIG, Ezr 4:12 **o.** en slechte stad
OPROERMAKERS, Mr 15:7 gevangen met de **o.**
OPROLLEN, Jes 34:4 hemel moet worden **o.**
Opb 6:14 hemel week als boekrol die wordt **o.**
OPSCHRIFT, Ex 39:30; Mt 22:20.
OPSCHRIJVEN, Hab 2:2 het visioen **o.**
Ex 24:4; 34:27; Ps 102:18; 1Kor 10:11.
OPSLUITEN, Ro 11:32 God heeft hen **o.**
OPSOMMEN, Ps 50:16 mijn voorschriften **o.**
OPSPRINGEN, Hab 3:6 Hij deed natiën **o.**
Lu 6:23 **o.,** want uw beloning is groot
OPSTAAN, Jes 26:19 Uw doden zullen **o.**
Jes 28:21 Want Jehovah zal **o.**
Da 12:13 gij zult **o.** aan het einde der dagen
Ze 3:8 de dag dat ik **o.** tot de buit
1Th 4:16 die dood zijn met Christus eerst **o.**
Heb 7:15 dat er een andere priester **o.**
De 28:7; Ps 3:7; 9:19; 36:12; 92:11; Jer 25:27; Da 12:1; Mt 10:21; Ef 5:14.
OPSTAND, De 13:5; Jer 29:32.
De 19:16 beschuldiging van **o.**
Jes 31:6 Israël diep verzonken in hun **o.**
Jer 28:16 openlijke **o.** tegen Jehovah
Lu 23:2 dat deze man natie tot **o.** aanspoert
OPSTANDIGHEID, Job 34:37; Jes 1:5; 59:13.
OPSTANDING, Mt 22:30 in **o.** huwen mannen niet
Jo 5:29 **o.** des levens, **o.** des oordeels
Jo 11:25 Ik ben de **o.** en het leven
Han 24:15 **o.** van rechtvaardigen
1Kor 15:42 Zo is het ook met de **o.** der doden
Fil 3:11 tot de vroegere **o.** geraken
2Ti 2:18 zeggen dat de **o.** reeds is geschied
Opb 20:6 deel heeft aan de eerste **o.**
Ro 6:5; 1Kor 15:12, 13, 21; Fil 3:10; Heb 6:2; 11:35; 1Pe 3:21.
OPSTELLEN, Nu 11:16; 2Kr 20:17; Ps 2:2.
Han 1:1 Het eerste bericht heb ik **o.**
OPSTIJGEN, Jo 3:13 geen mens tot in hemel **o.**
Jo 6:62 Zoon des mensen zoudt zien **o.**
Jo 20:17 ik ben nog niet naar de Vader **o.**
Han 2:34 David is niet naar de hemelen **o.**
Opb 13:11 zag een wild beest uit de aarde **o.**
Re 13:20; Ps 68:18; 135:7; 139:8; Sp 30:4; Ro 10:6; Ef 4:8-10.
OPSTOKEN, Jer 43:3 Baruch u tegen ons **o.**
OPTEKENEN, Jes 30:8 **o.** in een boek
OPTOCHTEN, Ps 68:24.
OPVOLGERS, Heb 7:24 priesterschap zonder **o.**
OPVROLIJKEN, Pr 2:3 mijn vlees met wijn **o.**
OPWEKKEN, Lu 20:37 dat de doden worden **o.**
Ro 7:5 hartstochten die door Wet werden **o.**
1Kor 15:44 **o.** als een geestelijk lichaam
2Kor 4:14 die Jezus heeft **o.,** ook ons zal **o.**
Mt 28:7; Jo 6:39, 40, 44, 54; Han 2:24; 1Kor 15:17, 42; Ef 1:20; 2:6; Kol 2:12; 3:1.
OPWINDEN, Sp 29:9 hij heeft zich **o.**
OPWINDING, Ho 11:9; Joë 2:6; Na 2:10.
OPZET, Ne 6:2 hun **o.** was, mij kwaad te doen
OPZETTELIJK, Ge 48:14 legde zijn handen **o.** zo
OPZETTEN, Job 2:3 gij mij tegen hem **o.**
OPZICHT, Ezr 3:8, 9.
Ps 109:8; Han 1:20 zijn ambt van **o.**
OPZICHT, IN VLESELIJK, Kol 3:22 meesters **i.**
OPZICHTERS, 1Kr 23:4.
OPZICHTIG GEUREN, 1Jo 2:16.
OPZIEN, Jes 17:7; Za 12:10; Mt 14:19.
OPZIENER(S), Ge 41:34 **o.** over het land
Han 20:28 heilige geest u tot **o.** aangesteld
1Ti 3:2 De **o.** moet onberispelijk zijn
1Pe 2:25 de herder en **o.** van uw zielen
Ne 11:9; Jes 60:17; Jer 29:26; Tit 1:7.
OPZIENERSAMBT, 1Ti 3:1.
OP ZOEK, 1Pe 5:8.
Am 8:12 **o.** naar het woord van Jehovah
ORDE, Kol 2:5 de goede **o.** die bij u heerst
ORDELIJK, Ga 5:25; Fil 3:16; 1Ti 3:2.
OREN, 2Kon 21:12; Mt 13:16.
Jes 35:5 **o.** der doven ontsloten worden
2Ti 4:4 hun **o.** van de waarheid afwenden
Jak 5:4 tot de **o.** van Jehovah doorgedrongen
ORGANISEREN, Sp 9:2 vleesslachting **geo.**
ORGANISME, 1Sa 21:5; Sp 11:17; 14:30.
Sp 5:11 uw vlees en uw **o.** een eind nemen
ORKAAN, Ps 83:15 hen achtervolgen met uw **o.**
Am 1:14 met een **o.** op de dag van stormwind
OTHNIËL, Joz 15:17; Re 3:9.
OUDERE MANNEN, Ru 4:2.
Ex 24:1 zeventig **o.** van Israël
Ps 107:32 hem in de zetel der **o.** loven
Sp 31:23 in poorten neerzit met **o.**
Mt 16:21 veel lijden van de zijde van **o.**
Mt 21:23 kwamen de overpriesters en **o.**
Han 4:5 vergadering van regeerders en **o.**
1Ti 5:17 **o.** dubbele eer waardig geacht
1Pe 5:1 geef aan de **o.** deze vermaning
OUDERE PERSONEN, Opb 7:11; 14:3; 19:4.
Opb 4:4 op deze tronen vierentwintig **o.**
OUDERLINGEN. Zie OUDERE MANNEN.
OUDERS, Mt 10:21 kinderen tegen **o.** opstaan
Lu 18:29 **o.** ter wille van koninkrijk verlaten
Lu 21:16 zelfs door **o.** worden overgeleverd
2Kor 12:14 kinderen niet voor hun **o.** sparen
Ef 6:1 weest gehoorzaam aan uw **o.**
2Ti 3:2 ongehoorzaam aan **o.**
Mr 13:12; Lu 2:27; Ro 1:30; Kol 3:20.
OUDE VAN DAGEN, Da 7:9.
OUDHEID, Mal 3:4 als in jaren der **o.**
2Pe 2:5 een wereld uit de **o.** straffen
OUDSHER, Jer 28:8 profeten van **o.**
OVEN, Da 3:19; Mal 4:1.
OVERBLIJFSEL, 2Kon 19:31 een **o.** uitgaan
Jer 23:3 **o.** bijeenbrengen uit al de landen
Mi 4:7 haar die kreupel ging, tot **o.** maken
Ro 9:27 het is het **o.** dat gered zal worden
Ro 11:5 Zo is er een **o.** verschenen
Jes 10:21, 22; 11:11, 16; Jer 15:9; Ez 6:8.
OVERBLIJVEN, Joz 23:7 natiën die nog bij u **o.**
Sp 2:21 de onberispelijken zullen **o.**
Jes 28:5 krans voor degenen die **o.**
Jer 38:4 verslapt handen van krijgslieden die **o.**
1Th 4:17 Daarna zullen wij, levenden, die **o.**
Jer 8:3; 39:9; Ez 9:8; 39:14; Mal 2:15; Han 15:17.
OVERBODIG(E), 2Kor 9:1; Jak 1:21.
OVERBRENGEN, 2Sa 3:10 om het koninkrijk **o.**
Han 7:53; Ga 3:19 Wet door engelen **o.**
Heb 11:5 Door geloof werd Henoch **o.**
OVERDAAD, 1Kor 2:1 niet met **o.** van woorden
OVERDAAD VAN WIJN, 1Pe 4:3.
OVEREENKOMEN, Mt 20:13; Han 5:9.
Ga 4:25 Hagar **o.** met tegenwoordige Jeruzalem
OVEREENKOMST, Ne 9:38 gaan een **o.** aan
Ro 5:14 Adam, die **o.** vertoont met hem
2Kor 6:16 welke **o.** heeft Gods tempel
OVEREENKOMSTIGE LOSPRIJS, 1Ti 2:6.
OVEREENSTEMMEN, Han 15:15.
Mr 14:56 hun getuigenissen niet **o.**
OVEREENSTEMMING, Ro 8:9 Gij zijt niet in **o.**
1Kor 1:10 allen in **o.** met elkaar spreekt
2Kor 6:15 Welke **o.** tussen Christus en Belial?
OVERGEBLEVENEN, Mi 5:7 **o.** worden als dauw
Ze 3:13 **o.** van Israël geen onrecht doen
Opb 12:17 oorlog voeren tegen **o.** van zaad
Mi 2:12; Ze 2:9; Za 8:11, 12; 14:2.

OVERGEVEN, Ps 118:18; Mt 11:27; Lu 4:6.
OVERHAND, Ge 7:20 hadden wateren de **o.**
Han 19:20 bleef het woord de **o.** nemen
OVER HEBBEN, Lu 21:4.
OVERHELLEN, Jes 46:2.
OVERHELLEND, Ps 62:3 gij zijt als een **o.** muur
OVERIG, Ps 76:10.
OVERKOMEN, Ge 42:4; Le 10:19; De 31:29.
2Pe 2:22 Hun is **o.** wat het spreekwoord zegt:
OVERLEDEN, Nu 5:2 een **o.** ziel
OVERLEGGINGEN, Mt 15:19 Uit hart komen **o.**
Lu 2:35 **o.** van vele harten blootgelegd
Ro 1:21 leeghoofdig geworden in hun **o.**
1Kor 3:20 **o.** van de wijzen waardeloos
OVERLEVENDEN, Jes 1:9; Joë 2:32.
OVERLEVEREN, Mt 10:17; Ju 3.
Ro 4:25 **o.** ter wille van onze overtredingen
OVERLEVERING(EN), 1Kr 4:22 van oude **o.**
Mt 15:3 overtreedt gij ter wille van uw **o.?**
Mr 7:13 woord van God krachteloos door uw **o.**
Ga 1:14 ijveriger voor de **o.** van mijn vaderen
Kol 2:8 door ijdel bedrog overeenkomstig **o.**
Mr 7:3; 1Kor 11:2; 2Th 2:15; 3:6.
OVERLIJDEN, Mt 22:25; Han 2:29.
OVERLOPEN, Jer 37:14 niet naar Chaldeeën **o.**
OVERLOPERS, 2Kon 25:11 **o.** naar de koning
OVERMAAT, 2Kor 12:7 **o.** der openbaringen
OVERMEESTEREN, Re 16:5; Jer 1:19.
Ge 4:7 zult gij, van uw zijde, ze **o.?**
Ps 129:2 toch hebben zij mij niet **o.**
Han 19:16 **o.** de een na de ander
OVERMOED, Sp 13:10 **o.** veroorzaakt strijd
Jer 50:31 Zie! ik ben tegen u, o **O.**
Sp 11:2; Jer 49:16; Ez 7:10.
OVERMOEDIG(EN), De 17:12.
Jes 13:11 zal trots der **o.** doen ophouden
Ps 86:14; 119:21, 78; Sp 21:24; Mal 3:15; 4:1.
OVERPEINZEN, Ps 48:9 uw goedheid **o.**
OVERPRIESTERS, Jo 19:15.
OVERREDEN, Sp 25:15 Door geduld **o.**
Lu 16:31 zullen zich ook niet laten **o.**
2Kor 5:11 blijven wij mensen **o.**
OVERREDEND, 1Kor 2:4 **o.** woorden
OVERREDING, Ga 5:8 Dit soort van **o.**
OVERREDINGSKRACHT, Sp 7:21; 16:23.
OVERSCHADUWEN, Heb 9:5 cherubs **o.**
OVERSCHRIJDEN, 2Kr 24:20.
OVERSPEELSTER(S), Le 20:10; Ez 23:45.
Ro 7:3 zodat zij geen **o.** is
Jak 4:4 **O.**, vriendschap met de wereld
OVERSPEL, Ex 20:14 geen **o.** plegen
Ez 23:37 met hun drekgoden **o.** gepleegd
Opb 2:22 hen die **o.** met haar plegen
Mt 5:28; 15:19; Mr 7:22; Jak 2:11.
OVERSPELER(S), 1Kor 6:9 hoereerders, noch **o.**
Job 24:15; Ps 50:18; Jer 9:2; Heb 13:4.
OVERSTE(N), Ez 34:24 David een **o.**
Ez 44:3 als **o.** zal hijzelf daarin zitten
Ge 17:20; 1Kon 8:1; Ne 2:9; Jes 3:3; Ez 7:27.
OVERSTROOMD, 2Pe 3:6 wereld door water **o.**
OVERTREDEN, 1Sa 15:24 het bevel **o.**
Jes 24:5 zij hebben de wetten **o.**
Jer 34:18 mannen die mijn verbond hebben **o.**
Mt 5:19 een van deze geringste geboden **o.**
Mt 15:3 **o.** gij het gebod van God
Joz 7:11; 23:16; Re 2:20; Jer 33:8; Ho 6:7; 8:1.
OVERTREDER(S), Ps 37:38 **o.** verdelgd
Ps 51:13 Ik wil **o.** uw wegen leren
Jes 53:12 onder de **o.** geteld
Jak 2:10 die is een **o.** geworden van alle
Jes 48:8; Da 8:23; Ro 2:25; Jak 2:11.
OVERTREDING(EN), Job 31:33 mijn **o.** bedekte
Ps 17:3 Mijn mond zal geen **o.** begaan
Ps 19:13 onschuldig gebleven aan veel **o.**
Sp 17:9 Wie de **o.** bedekt, zoekt liefde
Sp 18:19 broeder tegen wie een **o.** is begaan
Jes 43:27 uw woordvoerders hebben **o.** begaan
Jes 44:22 Ik wil uw **o.** uitwissen
Ez 18:28 hij zich afkeert van al zijn **o.**
Da 8:13 **o.** die verwoesting veroorzaakt
Da 9:24 Zeventig weken om **o.** te doen eindigen
Mi 7:18 voorbijgaat aan de **o.** van overblijfsel
Mt 6:14 de mensen hun **o.** vergeeft
Han 24:16 dat ik geen **o.** tegen God bega
Ro 4:15 waar geen wet is, is ook geen **o.**
Ro 4:25 overgeleverd ter wille van onze **o.**
Ro 5:15 door **o.** van één mens velen gestorven
Ga 3:19 de Wet? om **o.** openbaar te maken
Kol 2:13 Hij heeft ons al onze **o.** vergeven
Ezr 6:12; Sp 29:16; Jes 53:5; 59:20; Jer 2:29; Klg 3:42;
Ze 3:11; Mr 11:25; 2Kor 5:19; Ef 2:1; Heb 2:2; 9:15.
OVERTREFFEN, 2Kor 3:10 heerlijkheid **o.**
OVERTUIGD, Ro 14:14 Ik ben ervan **o.**
Han 26:26; Ro 8:38; Heb 6:9.
OVERTUIGING, Han 18:13 tot een andere **o.**
1Th 1:5 met heilige geest en sterke **o.**
OVERVALLEN, 1Th 5:4 zodat die dag u zou **o.**
OVERVLOED, Job 36:31 voedsel in **o.**
Ps 52:7 vertrouwt op de **o.** van zijn rijkdom
Jes 9:7 **o.** van de vorstelijke heerschappij
Lu 12:15 want ook al heeft iemand **o.**
Jo 10:10 opdat zij leven in **o.** zouden hebben
Ps 37:11; Ez 28:16; Mt 12:34.
OVERVLOEDIG(ER), Ex 34:6; Da 12:4.
Ro 6:1 onverdiende goedheid **o.**
1Kor 12:23, 24 **o.** eer
2Kor 1:5 lijden voor de Christus **o.** in ons
2Kor 8:7 **o.** in geloof en woord en kennis
2Kor 9:6 wie **o.** zaait, zal ook **o.** oogsten
2Kor 9:10 Hij die **o.** zaad verschaft
Ef 3:20 **o.** veel meer dan alles wat wij vragen
1Ti 1:14 onverdiende goedheid **o.** geweest
Heb 6:17 nog **o.** zijn raad bewijzen
Ro 5:15; 15:13; 2Kor 8:2; Fil 1:9; 1Th 3:12.
OVERVLOEDIGE REGENBUIEN, De 32:2; Ps 65:10.
OVERWEGEN, Fil 2:6 geen inbezitneming **o.**
OVERWEGING, 2Kon 16:15 in **o.** nemen
OVERWELDIGEN, Mt 16:18 Hades haar niet **o.**
Jo 12:35 opdat de duisternis u niet **o.**
OVERWINNAAR(S), 1Sa 26:25 David als **o.**
Ro 8:37 volledig als **o.** uit de strijd
OVERWINNEN, Jo 16:33 ik heb de wereld **o.**
Ro 12:21 blijf het kwade **o.** met het goede
1Jo 5:4 overwinning die wereld heeft **o.**
Opb 11:7 zal het wilde beest hen **o.** en doden
Opb 17:14 het Lam zal hen **o.**
Opb 21:7 die **o.**, zal deze dingen beërven
Ex 17:13; Kol 2:15; 2Pe 2:20; 1Jo 2:13; 4:4; 5:5; Opb
2:7, 11, 17, 26; 3:21; 5:5; 12:11.
OVERWINNING, 1Kor 15:55 waar is uw **o.?**
1Kor 15:57 hij geeft ons de **o.** door onze Heer
1Jo 5:4; Opb 6:2; 15:2.
OVERWONNEN, Job 14:10.
OVERZETTEN, Kol 1:13 ons **o.** in het koninkrijk

P

PAAL, De 21:22; Joz 8:29.
Mt 20:19 aan een **p.** hangen
Mr 15:25 derde uur, zij hingen hem aan een **p.**
Lu 23:21 Aan de **p.!** Aan de **p.** met hem!
Jo 19:6 Neemt hem en hangt hem aan **p.**
Han 5:30 Jezus, door hem aan een **p.** te hangen
Ga 3:13 Vervloekt die aan een **p.** is gehangen
Heb 6:6 Zoon van God opnieuw aan **p.**
1Pe 2:24 onze zonden gedragen aan de **p.**
Opb 11:8 waar hun Heer aan **p.** werd gehangen
Mt 23:34; 26:2; Mr 15:14; Lu 24:7; Jo 19:10, 15; Ro 6:6;
1Kor 1:13; Ga 2:20; 6:14.
PAARD(EN), Ps 33:17 Voor redding is **p.** bedrog
Ps 147:10 Niet in de kracht van het **p.**
Opb 19:11 en zie! een wit **p.**
De 17:16; Es 63:8; Jes 31:1; Jer 51:21.
PAARLEN, Mt 7:6 werpt **p.** niet voor de zwijnen
PAARTIJD, Jer 2:24.
PAD(EN), Re 5:6 was er op de **p.** geen verkeer
Ps 16:11 **p.** des levens kennen
Ps 119:105 Uw woord is een licht op mijn **p.**
Sp 4:18 **p.** van de rechtvaardigen is als licht
Jes 2:3 wij willen zijn **p.** bewandelen
Joë 2:7 zij veranderen hun **p.** niet
Heb 12:13 blijft rechte **p.** maken
Ps 25:10; Sp 1:15; 3:6; Jes 3:12; 26:7; 59:8; Jer 18:15;
Mi 4:2.

PAKKEN, Han 3:7.
PALEIS, Mt 27:27; Jo 18:28.
PALEISSTIJL, Ps 144:12.
PALEISTENTEN, Da 11:45 hij zal zijn **p.** planten
PALMBOMEN, Nu 33:9 In Elim waren zeventig **p.**
Jo 12:13 namen takken van **p.**
PALMBOOM, Ps 92:12; Joë 1:12.
PALMENSTAD, Re 1:16.
PALMTAKKEN, Opb 7:9 **p.** in hun handen
PAL STAAN, Ef 6:11, 13.
PANIEK, De 20:3; 2Sa 4:4; Ps 104:7; 116:11; Jes 28:16.
PAPYRUS, Ex 2:3; Jes 18:2.
PAPYRUSBOTEN, Jer 51:32 **p.** verbrand
PAPYRUSPLANT, Job 8:11.
PARADIJS, Hgl 4:13; Opb 2:7.
Lu 23:43 Gij zult met mij in het **P.** zijn
2Kor 12:4 hij werd weggerukt tot in het **p.**
PAREL(S), Mt 13:45, 46; Opb 17:4; 18:12; 21:21.
PARK(EN), Ne 2:8; Pr 2:5.
PARTIJDIG, Le 19:15.
De 1:17 bij rechtspraak niet **p.** zijn
De 10:17 God, die niemand **p.** bejegent
Han 10:34 Ik bemerk dat God niet **p.** is
Jak 3:17 geen **p.** onderscheid makend
PARTIJDIGHEID, Job 32:21 geen mens **p.** betonen
Sp 28:21 Het betonen van **p.** is niet goed
Ro 2:11 er is bij God geen **p.**
Ps 82:2; Sp 18:5; Ef 6:9; Kol 3:25.
PASBEKEERDE, 1Ti 3:6 geen **p.**
PASCHA, Ex 12:11 Het is het **P.** van Jehovah
Le 23:5 tussen de twee avonden is het **P.**
Jo 2:13 **P.** der joden nabij
Jo 6:4 Nu was het **P.** nabij
1Kor 5:7 Christus, ons **P.**, is geslacht
Ex 12:27, 48; Mr 14:1; Heb 11:28.
PASCHAFEEST, Lu 2:41; Jo 13:1.
PASSEN, Mt 3:15.
Lu 3:8 vruchten die bij berouw **p.**
PASSEND, Es 7:4 de nood is niet **p.**
Ps 142:7 omdat gij **p.** met mij handelt
Ps 116:7; 119:17; 1Kor 11:13; Tit 2:1; Heb 2:10.
PASSER, Jes 44:13 met een **p.** aftekenen
PASSEREN, Heb 11:11.
PATROON, 2Ti 1:13 **p.** van gezonde woorden
Heb 4:11 hetzelfde **p.** van ongehoorzaamheid
PAULUS, Han 26:24 Gij wordt waanzinnig, **P.**!
Ga 1:1 **P.**, een apostel, door Jezus Christus
Flm 1 **P.**, een gevangene ter wille van Jezus
Flm 9 **P.**, een bejaard man
Han 13:9; 1Kor 1:12; Tit 1:1; 2Pe 3:15.
PEKAH, 2Kon 15:25; 2Kr 28:6; Jes 7:1.
PELEG, Ge 10:25; 11:16-19.
PELGRIMS. Zie TIJDELIJKE INWONERS.
PEN, 3Jo 13 met inkt en **p.** schrijven
PENNING. Zie DENARIUS.
PEOR, Nu 23:28; 25:18; 31:16; Joz 22:17.
PERKAMENTEN, 2Ti 4:13 breng de **p.**
PERPLEX, Ga 4:20 ik sta **p.** over u
PERSKUIPEN, Joë 2:24; 3:13; Za 14:10.
PERSOON, Ex 33:14 Ik zal in eigen **p.** meegaan
Han 3:19 verkwikking van de **p.** van Jehovah
Heb 9:24 voor de **p.** van God verschijnen
1Pe 3:4 verborgen **p.** van het hart
PERSOONLIJK, Fil 2:25, 30.
Jer 25:31 Hij moet **p.** in het gericht treden
Fil 2:4 uit **p.** belangstelling het oog op
PERSOONLIJKE EIGENDOM, De 9:26.
PERSOONLIJKHEDEN, Ju 16 **p.** bewonderen
PERSOONLIJKHEID, Ef 4:22 oude **p.**
Ro 6:6; Ef 4:24; Kol 3:9.
PERZIË, Ezr 1:8; 6:14; Es 1:14; Da 8:20.
PEST, Han 24:5 deze man een **p.** is
PESTILENTIE(S), Ez 38:22 met **p.** en bloed
Lu 21:11 in ene plaats na andere **p.**
De 28:21; Ps 78:50; Jer 14:12; Am 4:10.
PETRUS, Mt 16:16 **P.**: Gij zijt Christus
Jo 21:15 tot Simon **P.**: hebt gij mij lief
Han 10:26 **P.** richtte hem op en zei: Sta op
Mt 26:75; Jo 18:10; Han 8:20; 10:13.
PEZEN, Joz 11:6 paarden de **p.** doorsnijden
2Sa 8:4 sneed van wagenpaarden de **p.** door
Ez 37:6 En ik wil **p.** op u leggen
Ez 37:8 er kwamen **p.** en vlées op en huid
PIJL(EN), De 32:42 mijn **p.** dronken maken
2Kon 13:17 Jehovah's **p.** van redding
Ps 127:4 **p.** in de hand van een sterke man
Jes 49:2 maakte mij tot een gepolijste **p.**
Hab 3:11 Als licht bleven uw eigen **p.** gaan
1Sa 20:20; Ps 18:14; Jer 50:14; 51:11.
PIJN(EN), 1Ti 6:10 met vele **p.** doorboord
Opb 21:4 noch **p.** zal er meer zijn
Ge 34:25; Job 14:22; Opb 16:10.
PIJNIGEN, Mt 8:29 gekomen om ons te **p.**?
Mr 5:7; Lu 8:28; Opb 9:5; 11:10; 20:10.
PIJNIGING(EN), Opb 18:7, 10.
Lu 16:23 [de rijke] in **p.**
Opb 14:11 de rook van hun **p.** stijgt op
PILAAR, 1Ti 3:15; Opb 3:12.
PILAREN, Ga 2:9 die **p.** schenen te zijn
PILATUS, Lu 23:12 Herodes en **P.** vrienden
Jo 19:6 **P.** zei: ik vind geen schuld in hem
Mt 27:2, 22; Mr 15:15; Lu 13:1; Jo 18:37; 19:12, 22; 1Ti 6:13.
PINEHAS, Nu 25:7 Toen **P.** dit in het oog kreeg
Nu 31:6; Joz 22:30; Re 20:28; Ps 106:30.
PINKSTERFEEST, Han 2:1; 20:16; 1Kor 16:8.
PLAAG, Ex 11:1; 12:13.
PLAATS, Ps 37:10 acht geven op zijn **p.**
Pr 3:20 Allen gaan naar één **p.**
Mt 24:15 in een heilige **p.** ziet staan
Jo 14:2 ga heen om een **p.** voor u te bereiden
De 12:11; Sp 15:3; Ez 39:11; Ob 4; Opb 4:2; 12:6, 8.
PLAATS, IN DE, 2Kor 5:20 i. van Christus
PLAATSEN, Ro 13:1 autoriteiten door God **gep.**
PLAATS NEMEN, Ef 2:6; Opb 3:21.
PLAATS VAN BESCHUTTING, Ps 27:5.
PLAATS VAN DE VERNIETIGING, Sp 27:20.
PLAATS VAN VERTRAPPING, Mi 7:10.
PLAATS VAN VERTREDING, Jes 28:18.
PLAGEN, Jer 50:13 fluiten wegens al haar **p.**
Opb 15:1 engelen met zeven **p.**
Opb 18:4 geen deel van haar **p.** ontvangen
Opb 22:18 zal God hem de **p.** toevoegen
Jer 19:8; Opb 9:20; 11:6; 21:9.
PLAN(NEN), Ps 37:12 goddeloze smeedt snode **p.**
Sp 6:18 hart dat schadelijke **p.** smeedt
Sp 15:22 **P.** tot mislukking gedoemd
Jes 8:10 Beraamt een **p.**
Lu 23:51 had niet ingestemd met hun snode **p.**
Han 5:38 indien dit **p.** uit mensen is
Ro 13:14 maakt niet van tevoren **p.**
Ex 26:30; 1Kon 6:38; Sp 19:21; Mt 26:4; Mr 14:1; 2Kor 1:17.
PLANT, Job 14:9; Ps 69:21.
Mt 15:13 **p.** die mijn Vader niet heeft geplant
PLANTAARDIG VOEDSEL, Ro 14:2.
PLANTEN, Ps 1:3 boom, **gep.** aan waterstromen
Ps 94:9 Kan Hij die het oor **p.**, niet horen?
Jes 51:16 om de hemel te **p.**
Jes 65:22 niet **p.** en iemand anders ervan eten
Jer 1:10 omver te halen, te bouwen en te **p.**
1Kor 3:6 Ik heb **gep.**, Apollos heeft begoten
Ge 2:8; Jes 40:24; Jer 2:21; 17:8; 18:9; 31:28; Am 9:14; Mt 21:33; Lu 17:6.
PLANTENGROEI, Heb 6:7; Opb 9:4.
Ge 1:11 zaaddragende **p.**
Ps 92:7 goddelozen uitspruiten als de **p.**
Mi 5:7 als overvloedige regenbuien op **p.**
PLANTING, Jes 5:7 mannen van Juda zijn de **p.**
PLATTEGRONDEN, Ez 43:11.
PLATTELANDSGEBIED, Za 2:4 open **p.**
PLAVEISEL, 2Kr 7:3; Es 1:6; Jo 19:13.
PLECHTIG, 1Th 5:27 **p.** verplichting
PLEIN, De 13:16; Jes 59:14.
Ge 19:2 op het openbare **p.** overnachten
PLEISTERWERK, Da 5:5 op het **p.** van de wand
PLEITEN, Ro 8:27.
Ro 8:34 Christus Jezus, die voor ons **p.**
Heb 7:25 altijd leeft om voor hen te **p.**

PLENGOFFER, Jes 30:1 een **p.** uit te gieten
PLETTEN, Ex 39:3.
Le 22:24 teelballen **gep.** of verbrijzeld
PLEZIER, Sp 26:19 Had ik geen **p.?**
PLICHT(EN), Ne 13:30.
De 11:1 uw **p.** in acht nemen
1Kr 26:12 hadden de hoofden der mannen **p.**
PLOEG, Lu 9:62 hand aan de **p.**
PLOEGEN, Sp 20:4; 1Kor 9:10.
PLOEGER, Am 9:13 **p.** zal oogster inhalen
PLOEGSCHAREN, Jes 2:4; Joë 3:10.
PLOTSELING, Sp 3:25 **p.** angstaanjaging
Mal 3:1 **p.** zal tot Zijn tempel komen
1Th 5:3 dan **p.** vernietiging over hen komen
PLUNDERAARS, Jo 10:8 Allen dieven en **p.**
PLUNDEREN, Ge 34:27; De 20:14; 2Kr 20:25.
Ps 17:9 goddelozen die mij hebben **gep.**
Ps 76:5; Jes 59:15; Jer 25:36; 51:55; Na 2:9; Hab 2:8.
PLUNDERING, Ez 34:28 niet langer tot **p.**
Da 11:33 tot struikelen gebracht door **p.**
Jes 22:4; 51:19; 59:7; 60:18; Jer 6:7; 20:8; 48:3; Ez 45:9; Ho 7:13; Am 3:10; Hab 1:3.
POCHEN, Ps 94:4 blijven **p.** over zichzelf
Jak 4:16 Al zulk **p.** is goddeloos
POCHEND, Sp 29:8 Mannen van **p.** gepraat
PODIUM, 2Kr 6:13; Ne 8:4; Ze 1:9.
POEDER, 2Kr 34:4 beelden tot **p.**
POEL VAN LIEDERLIJKHEID, 1Pe 4:4.
POLITIEMAGISTRATEN, Da 3:2, 3.
POORT(EN), Ge 22:17 **p.** van vijanden in bezit
Job 38:17 **p.** van dood voor u onthuld
Jes 28:6 strijd afwenden van de **p.**
Jes 38:10 de **p.** van Sjeool binnengaan
Jes 62:10 trekt uit door de **p.**
Mt 7:14 nauw is de **p.** naar het leven
Mt 16:18 **p.** van Hades niet overweldigen
De 31:12; Ps 127:5; Sp 1:21; Jes 26:2; 60:11, 18; Lu 16:20; Han 12:14; Heb 13:12.
POPELEN, Ro 1:15 **p.** van verlangen
POPULAIRE WEG, Jer 8:6 keert terug tot de **p.**
POPULIERBOMEN, Ps 137:2 Aan **p.** onze harpen
PORTAAL, Mr 14:68 naar buiten naar het **p.**
PORTIE, Da 1:5.
POSITIE(S), Ju 6.
Ro 13:1 in hun relatieve **p.** geplaatst
1Ti 2:2 allen die een hoge **p.** bekleden
POTAS, Job 9:30 mijn handen in **p.** reinigde
POTTENBAKKER, Jes 41:25; Jer 18:4; Klg 4:2.
Jes 29:16 **p.** als het leem geacht worden?
Jes 64:8 Wij zijn het leem, gij zijt onze **P.**
Jer 18:6 leem in de hand van de **p.**
Mt 27:7 kochten het veld van de **p.**
Ro 9:21 Heeft de **p.** geen macht
POTTENBAKKERSKRUIK, Jes 30:14.
POTTENBAKKERSVAT, Ps 2:9.
PRAATZUCHTIG, 1Ti 5:13.
PRACHT, Ps 145:12; 149:9; Jes 53:2.
PRAKTIJKEN, Ro 8:13 **p.** van het lichaam
PRAKTISCH, Lu 16:8 in **p.** opzicht
PRAKTISCHE WIJSHEID, Job 11:6; 12:16.
Sp 2:7 voor oprechten **p.** als schat wegleggen
Sp 3:21 Beveilig **p.** en denkvermogen
Sp 8:14 Ik heb raad en **p.**
Sp 18:1 tegen alle **p.** zal hij losbarsten
Mi 6:9 wie over **p.** beschikt, zal naam vrezen
Lu 1:17 brengen tot **p.** van rechtvaardigen
Lu 16:8 overeenkomstig **p.** gehandeld
PRATEN, Sp 17:9 hij die over een zaak blijft **p.**
PREDIKEN, Mt 4:17 begon Jezus te **p.**
Mt 10:7 **P.** op uw tocht
Mt 24:14 koninkrijk zal worden **gep.**
Lu 4:19 Jehovah's jaar van aanvaarding **p.**
Lu 8:1 van dorp tot dorp, terwijl hij **p.**
Han 10:42 ons bevolen tot het volk te **p.**
Ro 10:14 Hoe horen zonder dat iemand **p.?**
Ro 10:15 Hoe **p.** indien niet uitgezonden?
1Kor 1:21 de dwaasheid van wat wordt **gep.**
2Ti 4:2 **p.** het woord, als dringende zaak
Mt 3:1; 4:23; 9:35; 10:27; Lu 11:32; Han 28:31; Ro 15:19; 1Kor 1:23; 2:4; 9:27; Ga 2:2; 1Pe 3:19.
PREDIKER, 1Ti 2:7 ik aangesteld als **p.**
2Ti 1:11 ik als **p.** en apostel aangesteld
2Pe 2:5 Noach, een **p.** van rechtvaardigheid
PREDIKING, 1Kor 15:14 onze **p.** vergeefs
PREFECTEN, Da 3:2; 6:7.
PRESIDERENDE DIENAAR, Lu 8:49; 13:14; Han 18:8.
PRESIDERENDE DIENAREN, Mr 5:22; Han 13:15.
PRESSEN, Re 14:17; 16:16.
Sp 30:33 het **p.** tot toorn
PRESTATIE, Jes 41:24 uw **p.** is niets
PRETORIAANSE LIJFWACHT, Fil 1:13.
PRIEM, Ex 21:6; De 15:17.
PRIESTER(S), 1Sa 2:35; Jes 28:7.
Ge 14:18 Melchizedek, **p.** van de Allerhoogste
Ex 40:13 Aäron moet mij als **p.** dienen
Ps 110:4 Gij zijt **p.** tot onbepaalde tijd
Mi 3:11 haar **p.** onderrichten om een prijs
Op 20:6 **p.** van God en van de Christus
PRIESTERSCHAP, Ex 40:15 tot een **p.**
Heb 7:24 hij bezit zijn **p.** zonder opvolgers
1Pe 2:5 om een heilige **p.** te vormen
1Pe 2:9 een koninklijke **p.**, een heilige natie
Nu 25:13; Joz 18:7; Ne 13:29; Heb 7:11.
PRIJS, Jes 55:1 komt, koopt zonder **p.**
Mi 3:11 haar priesters onderrichten om een **p.**
1Kor 6:20 gij werdt met een **p.** gekocht
1Kor 9:24 dat slechts één de **p.** ontvangt?
Fil 3:14 streef naar het doel om de **p.**
Kol 2:18 Laat u niet de **p.** ontroven
Da 11:39; Mt 27:9; Han 5:3; 1Kor 7:23.
PRIJSGEVEN, Jes 37:19 hun goden aan vuur **p.**
PRIJSGEVEN, AAN DE VERNIETIGING, De 7:26; Joz 7:1; Jes 37:11.
PRIJZEN, Ps 6:5 wie zal u **p.** in Sjeool?
Da 2:23 U loof en **p.** ik
1Kor 11:2 Nu **p.** ik u omdat gij aan mij denkt
1Kon 8:33; Ps 9:1; 44:8; 72:17; 117:1; 138:1.
PRIJZEND UITLATEN, Ps 63:3; 145:4.
Pr 8:15 **p.** over verheuging
PRIKKELEN, Ro 10:19; 1Kor 10:22.
PRIKKELS, Han 26:14 slaan tegen de **p.**
PRISKILLA, Han 18:2, 18, 26.
PROBEREN, Heb 11:29 toen Egyptenaren het **p.**
PROCONSUL(S), Han 13:7; 18:12; 19:38.
PRODUCT, Mt 26:29 **p.** van de wijnstok
PRODUCTIEVE LAND, Ps 9:8 het **p.** richten
Jes 26:9 wat de bewoners van het **p.** leren
Ps 24:1; 89:11; 96:10; Jes 13:11; 24:4.
PROEF, De 13:3 Jehovah stelt u op de **p.**
Ps 26:2 Onderzoek mij, en stel mij op de **p.**
Mal 3:10 stelt mij daarin op de **p.**
Mt 4:7 Gij moogt God niet op de **p.** stellen
1Kor 10:9 niet Jehovah op de **p.** stellen
Heb 4:15 in alle opzichten op de **p.** gesteld
Op 2:10 gij volledig op de **p.** wordt gesteld
Re 2:22; 2Kr 9:1; Jes 7:12; Mal 3:15; Han 5:9; Heb 2:18.
PROEVEN, Kol 2:21 **p.** niet, raak niet aan
PROFAAN, Ez 28:16 u als **p.** verdrijven
PROFEET, Ge 20:7 want hij is een **p.**
De 18:18 Een **p.** zal ik voor hen verwekken
1Sa 9:9 de **p.** werd vroeger ziener genoemd
1Kon 18:22 Ikzelf ben als **p.** overgebleven
Ez 33:33 zullen zij moeten weten dat een **p.**
Da 9:24 een zegel drukken op visioen en **p.**
Za 13:5 hij zal zeggen: Ik ben geen **p.**
Mt 13:57 **p.** geëerd behalve in eigen gebied
Han 3:22 God zal een **p.** verwekken gelijk mij
Opb 16:13 uit de mond van de valse **p.**
Ex 7:1; Jes 9:15; Jer 6:13; 23:28; Mal 4:5; Mt 11:9; Jo 7:40; Opb 19:20.
PROFETEN, Nu 11:29; 1Kr 16:22.
2Kon 10:19 roept alle **p.** van Baäl
Jer 7:25 ik bleef tot u zenden de **p.**
Am 3:7 geopenbaard aan zijn knechten, de **p.**
Mt 5:12 zo hebben zij de **p.** vóór u vervolgd
Mt 7:15 Wacht u voor de valse **p.**
Mr 13:22 er zullen valse **p.** opstaan
Han 3:21 bij monde van zijn heilige **p.**
Jak 5:10 neemt als een model de **p.**
Opb 11:18 om de **p.** hun beloning te geven
Jes 29:10; Jer 14:14; Mi 3:11; Opb 18:24.

PROFETEREN, Jer 5:31 De profeten **p.**
Jer 14:14 Leugen **p.** de profeten
Jer 26:12 Jehovah mij gezonden om te **p.**
Jer 28:9 de profeet die van vrede **p.**
Joë 2:28 uw zonen en dochters zullen **p.**
Han 2:17 uw zonen en dochters zullen **p.**
1Kor 13:9 wij **p.** gedeeltelijk
1Kor 14:39 blijft naar het **p.** streven
Opb 19:10 getuigenis dat tot **p.** inspireert
1Kon 22:12; Jer 23:16; 27:10; Ez 39:1; Za 13:3;
1Kor 13:2; 14:1, 3; Opb 10:11; 11:3.
PROFETES, 2Kon 22:14 **p.** Hulda
Lu 2:36 Nu was er een **p.,** Anna
Ex 15:20; Jes 8:3; Opb 2:20.
PROFETIE, Mt 13:14 **p.** van Jesaja
2Pe 1:20 geen **p.** door eigen uitlegging
2Pe 1:21 nooit **p.** door de wil van een mens
2Kr 9:29; 15:8; Ne 6:12; Ro 12:6; Opb 1:3.
PROJECTIELEN, Ef 6:16 **p.** van de goddeloze
PROOI, Ps 124:6 niet ten **p.** aan hun tanden
Kol 2:8 u als zijn **p.** wegdragen door filosofie
Sp 12:12; Jes 31:4; Ez 22:27; Na 2:13.
PROSTITUEE(S), Joz 6:25 Rachab, de **p.**
1Kon 22:38 de **p.** baadden zich daar
Jes 1:21 getrouwe stad tot **p.** geworden!
Joë 3:3 kind voor een **p.** geven
Sp 7:10; Am 7:17; Mi 1:7.
PROSTITUTIE, Jes 23:17 **p.** bedrijven
Jer 3:1 met veel metgezellen **p.** bedreven
Ez 23:3 In hun jeugd bedreven zij **p.**
Jer 3:9; Ez 16:29; 23:8; Na 3:4.
PROVIANDMANDEN, Mt 15:37.
PSALMEN, Lu 20:42 David zegt in boek **P.:**
Ef 5:19 spreekt tot elkaar met **p.**
Jak 5:13 Laat hij **p.** zingen
PUIN, Am 6:11 grote huis tot **p.** neerslaan
PUINHOOP, Ez 21:27 Tot een **p., p., p.** maken
PUINHOPEN, Jes 6:11; Am 9:11.
Han 15:16 haar **p.** herbouwen
PUPIL, Ps 17:8.
De 32:10 beveiligde hem als **p.** van zijn oog
Sp 7:2 mijn wet als de **p.** van uw ogen
Klg 2:18 Moge **p.** van uw oog niet stilhouden
PURPER, Da 5:16.
PURPERVERKOOPSTER, Han 16:14.

Q

QUARANTAINE, Nu 12:14, 15 buiten in **q.**

R

RAAD, Ps 33:11 **r.** van Jehovah zal standhouden
Jes 46:10 Mijn **r.** zal tot stand komen
Jes 46:11 de man die mijn **r.** volvoert
Han 20:27 u al de **r.** Gods vertellen
Ps 1:1; 33:10; 73:24; Sp 19:21; Jes 23:9; Heb 6:17.
RAADGEVER(S), Sp 15:22.
Sp 24:6 in de veelheid van **r.** is er redding
Jes 9:6 Wonderbaar **R.,** Vredevorst
RAADGEVINGEN, Sp 22:20 **r.** en kennis
RAAD HOUDEN, Mt 27:1 **r.** tegen Jezus
RAADPLEGEN, 2Sa 21:1; 2Kr 20:4.
Le 19:31 **r.** geen beroepsvoorzeggers
RAADSBESLUIT(EN), Jes 14:26; 25:1.
RAADSEL(S), Re 14:12; Ps 78:2.
RAADSHEREN, Job 12:17.
RAADSLAGEN, Ps 5:10; 1Kor 4:5.
RAADSLIEDEN, Ps 119:24; Jes 1:26.
RAADSMAN, Mi 4:9.
Jes 40:13 wie kan hem als **r.** iets doen weten?
Ro 11:34 wie is zijn **r.** geworden?
RAADZAAM, Mt 19:10 niet **r.** te trouwen
RAAMWERK, Ro 2:20 het **r.** der kennis
RABBA, De 3:11 in **R.** van zonen van Ammon?
2Sa 11:1; Jer 49:2; Ez 25:5.
RABBI, Jo 1:38; 3:2.
Mt 23:8 gij moet u geen **R.** laten noemen
RABSAKÉ, 2Kon 18:17; Jes 36:2, 12; 37:4.
RACHAB, Heb 11:31 Door geloof is **R.**
Joz 2:3; 6:17, 23, 25; Jak 2:25.
RACHEL, Ge 29:28 hij hem **R.** tot vrouw gaf
Mt 2:18 **R.** weende om haar kinderen
Ge 29:18; 30:22; Ru 4:11; Jer 31:15.
RAD, Jak 3:6 zet **r.** van het leven in vlam
RADELOZE ANGST, Lu 21:25 **r.** der natiën
RAM(MEN), Ge 22:13 vóór hem was een **r.**
1Sa 15:22 beter dan het vet van **r.**
Ez 34:17 richt tussen de **r.** en de bokken
Mi 6:7 een welgevallen aan duizenden **r.**
Le 5:15; 8:22; 9:18; Jes 1:11; Da 8:20.
RAMA, Jer 31:15 In **R.** een stem gehoord
Joz 18:25; Re 4:5; 1Sa 16:13; Mt 2:18.
RAMOTH-GILEAD, 1Kon 4:13; 22:3; 2Kon 8:28.
RAMPSPOED(EN), De 32:23 **r.** doen toenemen
Ps 27:5 mij verbergen op de dag van **r.**
Ps 34:19 Talrijk zijn de **r.** van de rechtvaardige
Jes 45:7 die vrede maakt en **r.** schept
Jer 1:14 Vanuit noorden zal **r.** losbreken
Jer 25:29 begin ik **r.** te brengen
Jer 38:4 niet de vrede van dit volk, maar **r.**
Ps 71:24; 107:26; Jer 2:27; 25:6.
RAMPSPOEDIG, Pr 7:14 zie op een **r.** dag
Am 6:3 Zet gij de **r.** dag uit uw geest
RANGORDE, 1Kor 15:23 ieder in zijn **r.:**
RANK(EN), Jo 15:4, 6.
Joë 1:7 De **r.** ervan zijn wit
Jo 15:2 Elke **r.** die geen vrucht draagt
RAZENDE, Ps 62:3 als een **r.** tekeergaan
REBEKKA, Ge 24:51; 27:15; 49:31.
REBELLEREN, 2Kr 13:6; Ne 2:19.
REBELLIE, Ezr 4:19.
RECHAB, 2Kon 10:15; 1Kr 2:55; Jer 35:6.
RECHABIETEN, Jer 35:2, 3, 5, 18.
RECHT, Re 17:6 wat **r.** was in eigen ogen
Sp 14:12 Er bestaat een weg die **r.** is
Sp 15:21 is iemand die **r.** vooruit gaat
Jo 1:23 Maakt de weg van Jehovah **r.**
Ga 2:14 toen ik zag dat zij niet **r.** wandelden
Heb 12:13 blijft **r.** paden maken
Ps 19:8; Sp 12:15; 16:25; Jer 26:14; Am 3:10; Lu 3:5.
RECHT(EN), De 21:17; 1Kr 24:19.
Ex 21:9 het aan dochters toekomende **r.**
Ez 21:27 totdat hij komt die het **r.** heeft
1Kor 9:5 **r.** om zuster als vrouw mee te nemen
1Th 4:6 dat hij inbreuk maakt op diens **r.**
RECHT (het), Ge 18:25 Zal Rechter geen **r.** doen?
Lu 18:7 Zal God niet **r.** doen wedervaren
Ps 89:14; Jes 1:17; Mi 7:9; Hab 1:4.
RECHTBANKEN, Mt 10:17; Mr 13:9.
Jak 2:6 u voor **r.** slepen?
RECHTDOORZEE, Jes 59:14.
RECHTENS, De 18:3 priesters **r.** toekomen
RECHTER(S), Re 2:16 Jehovah verwekte **r.**
Ps 58:11 een God die als **r.** optreedt
Han 10:42 **r.** van de levenden en de doden
Han 13:20 En na deze dingen gaf hij hun **r.**
De 16:18; Ps 2:10; Jes 1:26; Ze 3:3; Jak 2:4.
RECHTERHAND, Ps 21:8 uw eigen **r.**
Ps 45:4 uw **r.** zal u onderrichten
Ps 110:1 Zit aan mijn **r.**
Mt 20:23 aan mijn **r.** en aan mijn linkerhand
Mt 25:33 de schapen aan zijn **r.** zetten
Han 7:55 hij zag Jezus staande aan Gods **r.**
Heb 10:12 aan de **r.** van God gaan zitten
Ex 15:6; Re 5:26; Jes 62:8; Ga 2:9; Heb 1:3.
RECHTERLIJKE BESLISSING(EN), Le 18:5.
De 4:8 welke natie is er die zulke **r.** heeft
De 26:17 gij zijn **r.** onderhoudt
1Kr 16:14 over heel de aarde gaan zijn **r.**
Ps 19:9 De **r.** van Jehovah zijn waarachtig
Ps 25:9 zachtmoedigen in zijn **r.** doen wandelen
Ps 119:91 Naar uw **r.** zijn ze blijven staan
Ps 119:108 leer mij uw **r.**
Ps 149:9 om de geschreven **r.** te voltrekken
Ze 2:3 die Zijn **r.** hebt volbracht
1Kon 3:28; Ps 36:6; Ez 11:20.
RECHTEROOR, Jo 18:10.
RECHTERSTOEL, Ro 14:10 allen voor de **r.**
Jo 19:13; Han 18:12; 25:10; 2Kor 5:10.
RECHTERWANG, Mt 5:39 slaat iemand u op **r.**
RECHT MAKEN, Jes 45:13 zijn wegen zal ik **r.**

RECHTSCHAPENHEID, Job 31:6 **r.** te weten komen
Ps 26:11 ik zal in mijn **r.** wandelen
Sp 14:32 een toevlucht vinden in zijn **r.**
Sp 20:7 De rechtvaardige wandelt in zijn **r.**
1Kon 9:4; Job 27:5; Ps 7:8; 25:21; 41:12; 78:72; Sp 2:7; 11:3.
RECHTSGEBIEDEN, 1Kon 20:14; Es 1:1; Pr 2:8; Ez 19:8.
RECHTSGEDING(EN), Ps 74:22 voer uw **r.**
Sp 25:8 niet haastig een **r.** voeren
Jes 34:8 vergeldingen voor **r.** over Sion
Mi 6:2 Jehovah heeft een **r.** met zijn volk
1Kor 6:7 nederlaag dat gij **r.** met elkaar hebt
1Sa 24:15; Job 31:13; Ps 43:1; 119:154; Sp 18:17; Jer 50:34; 51:36; Ho 4:1; 12:2.
RECHTSMACHT, Han 1:7 Vader onder zijn **r.**
RECHTSOMKEERT, Ps 78:9 zonen van Efraïm **r.**
RECHTSPREKEN, Ex 18:26; Ps 82:1; Mi 3:11.
Ru 1:1 in de dagen waarin de rechters **r.**
Sp 29:14 Waar een koning **r.** over de geringen
Jes 2:4 hij zal stellig **r.** onder de natiën
RECHTSSTRIJD, Job 13:8; Jes 3:13.
RECHTSTREEKS, Sp 24:26 op **r.** wijze antwoordt
RECHTSZAAK, Job 23:4 een **r.** voorleggen
RECHTSZAKEN, 1Kon 3:11 om **r.** te horen
RECHTVAARDIG, De 32:4 **r.** en oprecht is hij
2Sa 23:3 Wanneer degene die heerst, **r.** is
Jes 26:2 opdat de **r.** natie er moge binnengaan
Ro 3:26 **r.** ook wanneer hij **r.** verklaart
2Th 1:6 dat het van Gods zijde **r.** is
1Pe 2:23 degene die **r.** oordeelt
Ge 7:1; Sp 31:9; Ez 3:20; Ro 2:13; 1Kor 15:34; 2Ti 4:8.
RECHTVAARDIGE(N), Ps 1:5; Jes 26:7.
Ps 34:19 Talrijk zijn de rampspoeden van de **r.**
Ps 37:25 geen **r.** verlaten gezien
Sp 15:28 hart van de **r.** mediteert
Sp 29:2 Wanneer de **r.** vele worden
Am 5:12 vijandschap tegenover de **r.**
Mal 3:18 tussen een **r.** en een goddeloze
Mt 13:43 zullen **r.** helder schijnen als de zon
Han 24:15 er een opstanding zal zijn van **r.**
Ro 3:10 Er is geen **r.,** zelfs niet één
Heb 10:38 **r.** zal wegens geloof leven
1Pe 3:12 de ogen van Jehovah zijn op de **r.**
Jes 29:21; 53:11; Mt 5:45; Ro 5:19; Heb 12:23.
RECHTVAARDIGEN. Zie RECHTVAARDIG VERKLAREN.
RECHTVAARDIGE POSITIE, Jes 53:11.
RECHTVAARDIGHEID, Ps 45:7 **r.** liefgehad
Sp 21:3 **R.** en recht betrachten
Jes 26:9 **r.** wat de bewoners zullen leren
Jes 32:1 Een koning zal regeren voor **r.**
Jes 60:17 **r.** tot uw taaktoewijzers
Jes 61:3 moeten genoemd worden bomen der **r.**
Jes 61:10 in schoudermantel der **r.** gehuld
Ze 2:3 Zoekt **r.,** zoekt zachtmoedigheid
Mt 5:10 ter wille van de **r.** vervolgd
Han 10:35 mens die hem vreest en **r.** beoefent
Han 17:31 aarde in **r.** oordelen
Ro 1:17 daarin wordt Gods **r.** geopenbaard
Ro 10:3 de **r.** van God niet kenden
Fil 3:9 **r.** die van God komt
2Ti 3:16 De Schrift om te onderrichten in **r.**
1Pe 3:14 al zoudt gij lijden ter wille van **r.**
2Pe 3:13 daarin zal **r.** wonen
Opb 19:11 hij voert oorlog in **r.**
Ge 15:6; Jes 9:7; 11:4; 45:8; Jer 11:20; Da 12:3; Mt 5:6; Jo 16:8.
RECHTVAARDIGING, Ro 5:18.
RECHTVAARDIG VERKLAREN, Ex 23:7.
Job 27:5 ondenkbaar dat ik ulieden **r.!**
Jes 43:9 getuigen, opdat zij **r.** mogen worden
Lu 16:15 die uzelf **r.** voor de mensen
Ro 5:1 ten gevolge van geloof **r.**
Ro 8:33 God is het die hen **r.**
1Ti 3:16 Hij werd **r.** in geest
Jak 2:24 dat een mens **r.** wordt door werken
Ro 2:13; 3:20, 24; 5:9, 18; 8:30; Ga 2:16; Jak 2:21, 25.
RECHTZETTEN, Jes 1:18; Mi 4:3; 2Ti 3:16; Heb 9:10.
REDDEN, 1Sa 14:6 door velen of weinigen te **r.**
1Sa 17:47 Jehovah niet met zwaard of speer **r.**
Ps 34:18 en de verbrijzelden van geest **r.** hij
Ps 69:35 God zelf zal Sion **r.**
Jes 59:1 hand niet te kort zodat ze niet **r.** kan
Jes 63:1 overvloedig in kracht om te **r.**
Jer 8:20 wat ons betreft, wij zijn niet **ger.!**
Mt 10:22 wie heeft volhard, zal **ger.** worden
Mt 16:25 wie ziel wil **r.,** zal ze verliezen
Mt 19:25 Wie kan er dan worden **ger.?**
Mt 24:22 dagen niet verkort, geen vlees **ger.**
Lu 19:10 Zoon des mensen is gekomen om te **r.**
Jo 3:17 wereld door hem **ger.** zou worden
Ro 10:13 Jehovah aanroept, zal **ger.** worden
2Kor 2:15 een geur onder hen die **ger.** worden
Ef 2:8 door middel van geloof **ger.**
1Ti 1:15 Jezus is gekomen om zondaars te **r.**
1Ti 2:4 alle soorten van mensen worden **ger.**
Heb 7:25 is hij in staat om volledig te **r.**
Jak 2:14 Dat geloof kan hem toch niet **r.?**
Jak 4:12 hij die kan **r.** en vernietigen
Jak 5:20 zijn ziel van de dood zal **r.**
1Pe 3:21 Ook nu wordt gij **ger.**
1Pe 4:18 de rechtvaardige met moeite **ger.**
Joz 10:6; 2Kon 19:34; Ps 18:3; 20:6; 106:8; Jes 37:20; 43:12; 45:17, 22; Jer 2:27; 30:7; Ez 34:22; Lu 8:12; Han 4:12; Ro 10:9; 1Kor 1:18; 10:33; 1Ti 4:16; Tit 3:5; Ju 23.
REDDER(S), Re 3:15 Jehovah verwekte een **r.**
2Sa 22:3 mijn toevluchtsoord, mijn **R.**
Ne 9:27 hebt gij hun **r.** gegeven
Jes 43:11 buiten mij is er geen **r.**
Ob 21 **r.** zullen de berg Sion bestijgen
Lu 2:11 heden is u een **R.** geboren
1Ti 4:10 een **R.** van alle soorten van mensen
1Jo 4:14 Vader zijn Zoon als **R.** uitgezonden
Jes 19:20; 49:26; Jer 14:8; Han 5:31; 13:23; 2Ti 1:10.
REDDING, 2Kon 13:17 Jehovah's pijl van **r.**
2Kr 20:17 ziet de **r.** van Jehovah
Ps 3:8 **R.** behoort Jehovah toe
Ps 33:17 Voor **r.** is het paard niets dan bedrog
Ps 44:4 Gebied grootse **r.** voor Jakob
Ps 116:13 De beker van grootse **r.** opnemen
Ps 149:4 Hij luistert zachtmoedigen op met **r.**
Sp 11:14 **r.** in de veelheid van raadgevers
Sp 21:31 **r.** behoort Jehovah toe
Jes 12:3 water putten uit de bronnen der **r.**
Jes 26:1 **R.** stelt hij tot muren
Jes 49:8 op een dag van **r.** u geholpen
Jes 52:7 die **r.** verkondigt
Jes 60:18 gij zult uw muren **R.** noemen
Jes 61:10 mij bekleed met klederen der **r.**
Hab 3:18 ik wil blij zijn in de God van mijn **r.**
Lu 1:69 een hoorn van **r.** voor ons verwekt
Lu 1:77 om zijn volk kennis te geven van **r.**
Lu 2:30 uw middel tot **r.** gezien
Lu 3:6 alle vlees zal Gods middel tot **r.** zien
Jo 4:22 **r.** is uit de joden
Han 4:12 Bovendien is er in niemand anders **r.**
Ro 10:10 openbare bekendmaking tot **r.**
Ro 13:11 thans is onze **r.** dichterbij
2Kor 6:2 op een dag van **r.** u te hulp gekomen
Ef 6:17 Neemt de helm der **r.** aan
Fil 2:12 met vrees uw **r.** bewerken
2Ti 3:15 geschriften die u wijs maken tot **r.**
Heb 2:10 Voornaamste Bewerker van hun **r.**
Heb 5:9 is hij oorzaak van eeuwige **r.** geworden
Ju 3 schrijven over gemeenschappelijke **r.**
Opb 7:10 **R.** hebben wij te danken aan onze God
Opb 12:10 Nu is gekomen de **r.** en de kracht
Ps 13:5; 85:9; 119:155; Jes 26:18; 45:17; Ro 1:16; 2Kor 7:10; Heb 2:3; 9:28.
REDDINGSDADEN, Ps 68:20.
REDELIJK, 1Ti 3:3 geen ruziemaker, maar **r.**
Tit 3:2 niet strijdlustig zijn, **r.** zijn
Jak 3:17 **r.,** bereid tot gehoorzamen
REDELIJKHEID, Fil 4:5 uw **r.** bekend worden
REDELOOS, Jer 10:14 zich **r.** gedragen
2Pe 2:12 net als **r.** dieren
Ps 73:22; 92:6; Sp 12:1.
REDELOZE(N), Ps 49:10 de **r.** vergaan
Ps 94:8 Begrijpt, gij **r.** onder het volk
REDELOZER, Sp 30:2.

REDEN, Ps 69:4 die mij zonder **r.** haten
2Ti 1:12 om die **r.** lijd ik deze dingen
1Pe 3:15 een **r.** verlangt voor de hoop
Job 2:3; Ps 109:3; 119:161; Han 18:14.
REDENERINGEN, 2Kor 10:5 werpen **r.** omver
REDETWIST, Heb 6:16 eed is einde van elke **r.**
REDETWISTEN, Han 6:9.
1Kor 11:16 ten gunste van ander gebruik **r.**:
Ju 9 **r.** over Mozes' lichaam
REGEERDERS, Jo 7:48 soms een van **r.** geloof
Jo 12:42 stelden velen van de **r.** geloof
Mt 20:25; Han 3:17; 4:26; 1Kor 2:8.
REGEL, 2Kr 8:14 overeenkomstig **r.** van David
1Kor 4:6 opdat gij de **r.** moogt leren:
REGELING, Ro 13:2 tegen de **r.** van God
1Kor 14:40 alle dingen volgens **r.** geschieden
REGEN, De 11:14; 32:2.
Jak 5:7 de vroege **r.** en de late **r.**
Job 38:28; Ps 72:6; Jes 5:6; 55:10; Opb 11:6.
REGENBAK(KEN), Sp 5:15 Drink uit eigen **r.**
Jer 2:13 zichzelf **r.** uit te houwen
REGENBOOG, Opb 4:3; 10:1.
Ge 9:13 mijn **r.** plaats ik in de wolk
REGENBUIEN, Ps 72:6; Mi 5:7.
De 32:2 als overvloedige **r.** op plantengroei
REGENEN, Ge 7:4; Ps 11:6; Jak 5:17.
Ge 2:5 niet laten **r.** op de aarde
Mt 5:45 laat het **r.** over rechtvaardigen
REGENPUT, 2Kon 18:31; Pr 12:6; Jes 36:16.
REGENTEN, Ne 12:40; 13:11.
REGEREN, 1Sa 8:11; Job 34:30; Jer 23:5.
1Sa 8:9 de koning die over hen zal **r.**
1Sa 15:11 Het spijt mij dat ik Saul heb doen **r.**
Jes 32:1 koning zal **r.** voor rechtvaardigheid
Ro 6:12 Laat de zonde niet in uw lichaam **r.**
REGEREN, ALS KONING(EN), 1Sa 24:20.
Ex 15:18 Jehovah zal **a.**
Ro 6:12 Laat de zonde niet **a.**
1Kor 4:8 opdat ook wij met u **a.** mochten
1Kor 15:25 Want hij moet **a.**
2Ti 2:12 indien wij verduren, zullen wij **a.**
Opb 11:17 Wij danken u, Jehovah, dat gij **a.**
Opb 20:4 kwamen tot leven en **r.** als koningen
1Kon 1:5; Sp 30:22; Mi 4:7; Ro 5:14; Opb 11:15; 19:6.
REGERING(EN), Ro 8:38 noch engelen noch **r.**
1Kor 15:24 hij alle **r.** heeft tenietgedaan
Ef 1:21 hoog boven elke **r.** en autoriteit
Ef 6:12 de **r.** in de hemelse gewesten
Tit 3:1 gehoorzaam zijn aan **r.**
Han 25:1; Ef 3:10; Kol 1:16; 2:10, 15.
REGLEMENT, 2Kor 3:7 **r.** dat dood toedient
REHABEAM, 1Kon 12:1; 14:21, 29.
REHUËL, Nu 10:29 Hobab, de zoon van **R.**
REIDANS(EN), Ex 15:20; 32:19; 1Sa 18:6; Ps 150:4.
REIN, Ge 7:2.
Ps 24:4 Al wie **r.** van hart is
Jo 15:3 Gij zijt reeds **r.** vanwege het woord
Han 20:26 **r.** van het bloed van alle mensen
Ro 14:20 Alle dingen zijn weliswaar **r.**
1Ti 1:5 liefde uit een **r.** hart
2Ti 2:22 de Heer aanroepen uit een **r.** hart
Jak 1:27 De vorm van aanbidding die **r.** is
REINE(N), Job 14:4 een **r.** uit een onreine
Tit 1:15 Alle dingen zijn rein voor de **r.**
Le 10:10; Job 17:9; Ez 22:26.
REINIGEN, Ez 36:33 Op de dag dat ik u **r.**
Ez 39:12 het land **r.**, zeven maanden lang
Da 11:35 om hen te **r.** en wit te maken
Da 12:10 Velen zullen zich **r.**
Han 10:15 De dingen die God heeft **ger.**
2Kor 7:1 **r.** van elke verontreiniging
Ef 5:26 haar **r.** met het bad des waters
Tit 2:14 volk **r.** dat zijn eigendom zou zijn
Heb 9:22 alle dingen worden met bloed **ger.**
1Jo 1:7 bloed van Jezus **r.** ons
1Jo 1:9 ons van alle onrechtvaardigheid **r.**
Nu 19:12; 2Kr 29:18; Ps 51:2; Mt 23:25; Lu 4:27; Han 11:9; Heb 9:14; 10:2; Jak 4:8.
REINIGING, Heb 1:3.
2Kr 30:19 zonder de **r.** voor wat heilig is
Jo 3:25 twistgesprek met jood over de **r.**
REINIGINGSVOORSCHRIFTEN, Jo 2:6.
REIZEN, Mt 21:33 **r.** naar het buitenland
Lu 15:13 jongste zoon **r.** naar het buitenland
Lu 20:9 verhuurde die en **r.** naar buitenland
REIZENDE KOOPMAN, Mt 13:45.
REIZIGER(S), Re 19:17 **r.** op het stadsplein
Jer 9:2 in wildernis nachtverblijf voor **r.**
Jer 14:8 als **r.** die zijn intrek genomen heeft
REKENEN, Lu 22:37 onder wettelozen **ger.**
Ro 9:8 kinderen der belofte als zaad **ger.**
REKENING, Flm 18 zet het op mijn **r.**
REKENSCHAP, Mt 5:21, 22; 1Pe 4:5.
Ro 14:12 ieder voor zichzelf **r.** afleggen
Heb 4:13 aan wie wij **r.** hebben af te leggen
REKENSCHAP VRAGEN, Ho 4:14; Za 10:3.
RELIGIE(S). Zie ook AANBIDDING.
2Kon 17:26 de **r.** van de God van het land
2Kon 17:34 doen naar hun vroegere **r.**
RENNEN, Jes 40:31; Joë 2:9.
RENOVEREN, 2Kr 24:4 het huis van Jehovah **r.**
RENTE, Ex 22:25; Sp 28:8; Mt 25:27.
Lu 19:23 bij mijn aankomst met **r.** geïnd
REPETEREN, Lu 21:14 niet van tevoren **r.**
RESPECTIEF, 1Kor 12:28 de **r.** personen
Ef 4:16 naar gelang elk **r.** lid werkzaam is
REUKPOEDER, Hgl 3:6 allerlei **r.**
REUKVAT, Heb 9:4 Deze had een gouden **r.**
REUKWERK, Opb 8:4 het **r.** steeg omhoog
Le 16:13; De 33:10; Ps 141:2.
REUKWERKTAFELS, Jes 17:8; Ez 6:4.
REUZEN. Zie NEFILIM.
RICHTEN, 1Kr 21:10; Ps 9:8; 21:11; Jes 11:4.
Jer 10:23 niet aan man zijn schrede te **r.**
1Kor 9:26 de wijze waarop ik mijn slagen **r.**
RICHTEN, TE GRONDE, Da 2:44 koninkrijk nooit **t.**
RICHTING, 1Kon 8:48 bidden in **r.** van hun land
RIET, Jes 42:3 Een geknakt **r.**
Mt 11:7 Wat gaan aanschouwen? Een **r.**
RIETSTOK, Mt 27:29 gaven hem een **r.**
RIJK, Job 15:29 Hij zal niet **r.** worden
Sp 10:22 zegen van Jehovah maakt **r.**
Sp 13:7 een die voorwendt **r.** te zijn
2Kor 6:10 arm, maar velen **r.** makend
1Ti 6:9 Zij die besloten zijn **r.** te worden
1Ti 6:18 **r.** in voortreffelijke werken
Opb 3:17 Omdat gij zegt: Ik ben **r.**
1Sa 2:7; Lu 16:19; 2Kor 8:9; Jak 2:5.
RIJKDOM, Ps 52:7 die vertrouwt op zijn **r.**
Sp 11:28 Wie op zijn **r.** vertrouwt
Pr 5:10 noch wie maar ook die **r.** liefheeft
Jes 60:5 tot u zal de **r.** der zee zich wenden
Mt 6:24 niet God en **R.** als slaaf dienen
Lu 16:9 Maakt u vrienden door de **r.**
Ro 9:23 **r.** van zijn heerlijkheid bekendmaken
Ro 11:33 de diepte van Gods **r.**
Heb 11:26 smaad van Christus grotere **r.**
1Kon 3:11; Jes 33:6; Lu 16:11; Ef 3:8; Jak 5:2; Opb 18:17.
RIJKE(N), Jer 9:23 **r.** beroeme zich niet
Lu 18:25 dan voor **r.** koninkrijk binnen te gaan
Jak 5:1 Welaan nu, gij **r.**, weent
RIJKSGROTEN, Da 5:1 feestmaal voor zijn **r.**
RIJP, 1Kor 2:6; Fil 3:15.
Heb 5:14 Vast voedsel behoort bij **r.** mensen
RIJP (de), Ex 16:14; Ps 147:16.
Job 38:29 de **r.** van de hemel
RIJPHEID, Heb 6:1 Laten wij tot **r.** voortgaan
RIJSJE, Jes 11:1 **r.** uit tronk van Isaï
RIJZEN, TE BERGE, Job 4:15 het haar **t.**
RINGWORM, Le 21:20.
RIVIER(EN), Jes 66:12 vrede als een **r.**
Opb 16:12 goot zijn schaal uit op de **r.**
Opb 22:1 toonde een **r.** van water des levens
Ge 2:10; Ps 46:4; 107:33; Ez 29:3.
ROBIJN, Ex 28:17; 39:10; Ez 28:13.
RODE ZEE, Heb 11:29 trokken door de **R.**
Ex 10:19; 15:4; Ne 9:9; Han 7:36.
ROEDE, Sp 29:15.
Sp 13:24 Wie zijn **r.** inhoudt, haat zijn zoon
Jes 11:4 de aarde slaan met de **r.**
1Kor 4:21 Zal ik met een **r.** tot u komen

ROEMEN, Sp 27:2 Moge een vreemde u **r.**
1Kor 1:29 opdat geen vlees zou **r.**
1Kor 1:31 Wie **r.**, **r.** in Jehovah
Ro 3:27; 2Kor 9:3; Ef 2:9.
ROEPEN. Zie ook GEROEPEN, GEROEPENEN.
Jes 55:6 **R.** tot hem terwijl hij nabij blijkt
Jes 65:24 het zal geschieden voordat zij **r.**
Lu 23:21 Toen gingen zij **r.**: Aan de paal!
Jes 58:1; Lu 18:7.
ROEPEN, IN HET LEVEN, Mr 2:27.
ROEPING, Ro 11:29 de gaven en de **r.** Gods
Ef 4:1 dat gij u de **r.** waardig toont
Fil 3:14 prijs van de **r.** naar boven
Heb 3:1 deelgenoten van de hemelse **r.**
2Pe 1:10 doet uw best om uw **r.** vast te maken
1Kor 1:26; 2Th 1:11; 2Ti 1:9.
ROER, Jak 3:4 boten door **r.** gestuurd
ROEST, Ez 24:6, 11, 12; Jak 5:3.
ROL. Zie ook BOEKROL(LEN).
Jer 36:27, 32; Ez 3:1.
ROLLEN, 2Pe 2:22 tot het **r.** in modder
ROMEIN(EN), Han 16:37 die **R.** zijn
Jo 11:48; Han 23:27; 28:17.
ROMEINS, Han 25:16 de **R.** procedure
ROND, Jes 40:22 het **r.** der aarde
RONDDOLEN, Jes 35:8; 53:6; Jer 2:31.
Jer 50:6 herders hebben hen doen **r.**
RONDDRAAIEN, Pr 1:6 De wind onophoudelijk **r.**
RONDGAAN, Za 4:10.
1Sa 2:24 bericht, dat het volk doet **r.**
2Kr 16:9 zijn ogen de gehele aarde **r.**
RONDHANGEN, Ho 7:14 Wegens hun zoete wijn **r.**
RONDLOPEN, 1Ti 5:13 bij de huizen **r.**
RONDTASTEN, De 28:29 die op de middag **r.**
Job 12:25 Zij **r.** in de duisternis
RONDTREKKEN, Jer 5:1.
2Sa 5:18 bleven in de laagvlakte **r.**
RONDWANDELEN, Job 1:7 van het **r.** daarop
ROOD, Sp 23:31 wijn een **r.** kleur vertoont
Jes 63:2 Hoe komt het dat uw kleding **r.** is
Ge 25:25, 30; Nu 19:2; Na 2:3; Za 1:8.
ROODKRIJT, Jes 44:13 tekent het af met **r.**
ROODPURPERGEVERFD, Sp 31:22.
ROOF, Jes 61:8 ik haat **r.**
Le 6:2; Ps 62:10; 69:4; Jes 3:14; 42:22; Heb 10:34.
ROOFDIERACHTIG, Jes 35:9.
ROOFGOED, Jes 10:6.
ROOFVOGEL, Jes 46:11 die een **r.** roept
ROOFZUCHT, Hab 2:17 de **r.** verschrikt hen
ROOK, Ex 30:7 reukwerk in **r.** doen opgaan
Ps 37:20 In **r.** aan hun eind komen
Opb 14:11 **r.** van hun pijniging stijgt op
Ps 68:2; Jes 34:10; 51:6.
ROT, Mt 7:18 noch kan een **r.** boom
Mt 12:33 maakt de boom **r.** en zijn vrucht **r.**
ROTS, Ex 17:6 gij moet op de **r.** slaan
De 32:4 De **R.**, volmaakt is zijn activiteit
2Sa 22:3 Mijn God is mijn **r.**
Jes 8:14 een **r.** waarover men struikelt
Mt 16:18 op deze **r.** zal ik gemeente bouwen
Lu 8:6 ander gedeelte kwam op **r.** terecht
1Kor 10:4 drinken uit de geestelijke **r.**
1Pe 2:8 een **r.** des aanstoots
Nu 20:11; De 32:18; 1Sa 2:2; Ps 18:2; 62:2; Jer 49:16;
Ro 9:33.
ROTSACHTIG, Mt 13:5, 20; Mr 4:5, 16.
ROUTINE, Fil 3:16 in deze zelfde **r.**
ROUW, Jes 60:20 de dagen van uw **r.**
Ez 24:17 Voor de doden geen **r.** bedrijven
Opb 21:4 noch **r.**, noch geschreeuw, noch pijn
Es 4:3; Ps 30:11; Ho 4:3.
ROUWEN, Ge 37:35.
Opb 18:11 kooplieden der aarde **r.** om haar
ROUWMAAL, Jer 16:5 een **r.** wordt gehouden
ROVEN, Le 19:13.
ROVERS, Mr 15:27 Met hem twee **r.** aan palen
Lu 10:30 zeker mens viel in handen van **r.**
ROVERSBENDE, 1Sa 30:8; 1Kon 11:24; Ps 18:29.
ROVERSHOL, Jer 7:11; Mt 21:13.
RUBEN, Ge 29:32; 49:3; Re 5:15; Opb 7:5.
RUIL, Ru 4:7; Job 15:31; 28:17.
RUIM, 2Sa 22:20 bracht mij in **r.** plaats
Jes 5:14 heeft Sjeool haar ziel **r.** gemaakt
RUIMTE(N), Ge 32:16 **r.** tussen kudde en kudde
Job 38:18 de wijde **r.** van de aarde
RUÏNES, Ezr 9:9 **r.** ervan te herstellen
RUKKEN, Jo 10:28, 29 uit hand **r.**
Ju 23 door hen uit het vuur te **r.**
RUMOER, Jer 25:31 Een **r.** zal doordringen
RUPS, Joë 1:4; Am 4:9.
RUST, Ex 23:12 stier en ezel **r.** hebben
De 28:65 onder die natiën geen **r.** vinden
Job 3:17 daar hebben zij **r.**
Job 34:29 Wanneer hijzelf **r.** verschaft
Jes 14:7 De hele aarde is tot **r.** gekomen
Heb 4:3 wij gaan de **r.** wél binnen
Ex 31:15; Sp 17:1; Pr 9:17; Jer 31:2; 50:34; Za 1:11;
Heb 3:11; Opb 14:11.
RUSTBED, Ps 139:8 **r.** in Sjeool spreiden
Jes 28:20 **r.** is te kort gebleken
RUSTEN, Jes 51:4.
Ps 125:3 scepter der goddeloosheid niet **r.**
Da 12:13 en gij zult **r.**
RUSTIG, Jes 30:15 kracht gelegen in **r.** blijven
1Th 4:11 ten doel stellen **r.** te leven
1Ti 2:2 kalm en **r.** leven leiden
1Kon 19:12; Jer 47:6; 47:7; 2Th 3:12.
RUSTPLAATS(EN), Ps 23:2 aan **r.** voert hij mij
Ps 132:14 Dit is mijn **r.** voor altijd
Jes 11:10 zijn **r.** moet heerlijk worden
1Kon 8:56; Ps 95:11; Jes 28:12; 66:1.
RUTH, Ru 1:4; 2:8; 3:9; 4:13; Mt 1:5.
RUZIE(S), Ge 13:7; Re 8:1; Sp 15:18; 18:6.
Sp 3:30 Zoek geen **r.** met een mens
Sp 17:14 verwijder u vóórdat **r.** is uitgebroken
Sp 26:17 bij de **r.** die niet de zijne is
Sp 26:21 om een **r.** te doen opvlammen
Jes 41:11 die **r.** met u maken, zullen vergaan
Jes 58:4 tot **r.** en strijd placht gij te vasten
Ga 5:20 vlagen van toorn, **r.**
RUZIEMAKER, 1Ti 3:3; Tit 1:7 geen **r.**

S

SABBAT(TEN), Le 25:2, 4; Ho 2:11.
Ex 31:13 mijn **s.**, een teken tussen mij en u
Le 26:34 zal het land zijn **s.** afbetalen
Jes 56:4 de eunuchen die mijn **s.** houden
Ez 20:12 **s.** gaf ik om een teken te worden
Ez 22:8 mijn **s.** hebt gij ontheiligd
Mt 12:8 de Zoon is Heer van de **s.**
Mr 2:27 De **s.** is ter wille van de mens
Kol 2:16 niemand u oordelen inzake een **s.**
SABBATDAG, Lu 14:5.
Ex 20:8 Ter gedenking van de **s.**
Mt 24:20 dat uw vlucht niet geschiedt op de **s.**
SABBATJAREN, Le 25:8.
SABBATSREIS, Han 1:12 **s.** daarvandaan
SABBATSRUST, Heb 4:9.
SADDUCEEËN, Mt 3:7; 22:23; Han 23:6-8.
SADRACH, Da 1:7; 2:49; 3:12-14, 28-30.
SAFFIRA, Han 5:1 Ananias met zijn vrouw **S.**
SAFFRAAN, Hgl 2:1 een **s.** van de kustvlakte
Jes 35:1 woestijnvlakte zal bloeien als **s.**
SALEM, Ge 14:18; Ps 76:2.
Heb 7:2 koning van **S.**, Koning van Vrede
SALMANESER, 2Kon 18:9 **S.** van Assyrië
SALOMÉ, Mr 15:40; 16:1.
SALOMO, 1Kon 4:29; 11:9.
1Kr 29:23 **S.** zette zich op Jehovah's troon
2Kr 3:1 begon **S.** met de bouw van het huis
Mt 6:29 zelfs **S.** in al zijn heerlijkheid
Mt 12:42 méér dan **S.** is hier
1Kr 22:9; Ne 13:26; Han 7:47.
SAMARIA, 1Kon 16:24 de berg **S.**
Ho 8:6 kalf van **S.** zal tot splinters worden
Am 8:14 zweren bij de schuld van **S.**
2Kon 6:20; Jes 10:11; Jer 23:13; Ho 13:16.
SAMARITAAN, Lu 10:33; 17:16.
SAMARITAANS, Mt 10:5 geen **S.** stad
SAMARITANEN, 2Kon 17:29; Jo 4:9.
Han 8:25 aan **S.** goede nieuws bekendmaken
SAMENBUNDELEN, Ho 13:12 dwaling van Efraïm **s.**

SAMENGEVOEGD, Fil 2:2 in ziel **s.**
Kol 2:2 harmonisch **s.** zijn in liefde
SAMENKOMST(EN), Le 23:4 heilige **s.**
Jes 4:5 over plaats van **s.** een wolk scheppen
Ex 12:16; Le 23:35; Nu 28:26; 29:7.
SAMENPAKKEN, Job 38:30 de waterdiepte **s.**
SAMENPERSEN, Sp 16:30 zijn lippen **s.**
SAMENROLLEN, Heb 1:12 ze **s.** als een mantel
SAMENSCHOLING, Han 17:5; 19:40; 24:12.
SAMENSPANNEN, 1Sa 22:8 hebt gij tegen mij **s.**
SAMENSTELLEN, Ez 17:2; 24:3 spreekwoord **s.**
Lu 1:1 een verslag **s.** van de feiten
SAMENSTELLING, Ex 30:32 met deze **s.**
SAMENSTEL(SELS) VAN DINGEN, Ps 17:14.
Ps 49:1 Leent het oor, bewoners van het **s.**
Mt 13:39 oogst is een besluit van een **s.**
Mt 24:3 teken van het besluit van het **s.?**
2Kor 4:4 de god van dit **s.** geest verblind
Ga 1:4 ons bevrijden van het goddeloze **s.**
Heb 1:2 door wie hij de **s.** heeft gemaakt
Mt 28:20; Mr 10:30; Lu 18:30; 1Ti 6:17.
SAMENSTROMEN, Lu 11:29 Toen de scharen **s.**
SAMENWERKEN, Ro 8:28 God zijn werken doet **s.**
Ef 4:16 **s.** door middel van elk gewricht
SAMENZWERING, Jes 8:12 niet zeggen: Een **s.!**
1Kon 15:27; 2Kon 9:14; 10:9; 15:10; 21:23; Ne 4:8;
Jer 11:9; Ez 22:25; Am 7:10; Han 23:13.
SAMUËL, 1Sa 1:20 Hanna gaf hem de naam **S.**
1Sa 8:7 tot **S.**: niet u hebben zij verworpen
1Sa 15:28 zei **S.**: Jehovah heeft afgescheurd
Jer 15:1 Al stonden Mozes en **S.** voor mij
1Sa 2:18; 3:1; 15:22; Ps 99:6; Heb 11:32.
SANDAAL, Ru 4:7; Ps 60:8.
De 25:9 de **s.** van zijn voet trekken
SANDAALRIEM, Jo 1:27.
SANDALEN, Ex 3:5; Jos 5:15; Mr 6:9.
SANHEDRIN, Mt 26:59; Han 5:21.
SANHEDRIN-ZAAL, Lu 22:66.
SANHERIB, 2Kon 18:13 **S.**, koning van Assyrië
2Kon 19:16, 20; 2Kr 32:1, 10, 22; Jes 37:21.
SARA, Ge 17:15 **S.** is haar naam
Ge 21:2 **S.** werd zwanger en baarde een zoon
Heb 11:11 Door geloof kreeg **S.** kracht
1Pe 3:6 **S.** Abraham placht te gehoorzamen
Ge 17:19; 25:10; Jes 51:2; Ro 9:9.
SARON, 1Kr 5:16 alle weidegronden van **S.**
1Kr 27:29; Jes 33:9; 35:2; 65:10.
SATAN, 1Kr 21:1 **S.** zette David aan
Job 2:2 **S.** zei: Van het omtrekken op aarde
Za 3:1 **S.** stond aan zijn rechterhand
Mt 12:26 Wanneer **S.** dus **S.** uitwerpt
Mt 16:23 Ga achter mij, **S.!**
Mr 1:13 waar hij door **S.** werd verzocht
Lu 10:18 zag **S.** reeds uit hemel gevallen
Lu 22:3 **S.** voer in Judas
Ro 16:20 **S.** onder uw voeten verbrijzelen
1Kor 5:5 gij zo iemand aan **S.** overgeeft
2Kor 11:14 **S.** blijft zich veranderen
1Th 2:18 **S.** heeft ons de pas afgesneden
Opb 12:9 die Duivel en **S.** wordt genoemd
Opb 20:2 **S.**, en bond hem voor duizend jaar
Job 1:6; Mt 4:10; Mr 4:15; Han 26:18; 2Kor 2:11; 12:7;
2Th 2:9; Opb 2:9; 20:7.
SATRAPEN, Ezr 8:36; Es 8:9; Da 3:2, 3, 27.
SAUL, 1Sa 9:17 Samuël zelf zag **S.**
1Sa 10:11 Is **S.** ook onder de profeten?
1Sa 13:1 **S.** was [?] jaar oud en regeerde
1Sa 15:26 Samuël tot **S.**: Jehovah verwerpt u
1Sa 16:14 geest van Jehovah week van **S.**
1Kr 10:13 Zo stierf **S.** wegens zijn ontrouw
1Sa 18:12; 24:7; 26:2; 28:7; 31:4; 2Sa 1:17; Han 13:21.
SAUL(US) (van Tarsus), Han 7:58.
Han 8:1 **S.** hechtte goedkeuring aan de moord
Han 9:4 **S., S.**, waarom vervolgt gij mij?
Han 13:9 **S.**, die ook Paulus is
Han 9:1; 11:25; 12:25; 13:1; 22:7; 26:14.
SCEPTER. Zie ook GEBIEDERSSTAF.
Ge 49:10 De **s.** zal van Juda niet wijken
Ps 2:9 ze breken met een ijzeren **s.**
Za 10:11 de **s.** van Egypte zal wijken
Heb 1:8 **s.** van uw koninkrijk is **s.** van recht
Nu 24:17; Es 5:2; Ps 45:6; 125:3; Ez 19:14.
SCHAAMDELEN, Ex 20:26; De 25:11; Ez 16:36.
SCHAAMROOD, Ps 35:26 beschaamd en **s.** worden
SCHAAMTE, Jes 30:3; Ez 7:18.
Ze 3:5 de onrechtvaardige kende geen **s.**
SCHAAP, Jes 53:7; Han 8:32 **s.** ter slachting
SCHAAPJES, Jo 21:16 Weid mijn **s.**
SCHADE, Han 18:10 om u **s.** te berokkenen
1Sa 25:26; 1Pe 3:13; Opb 7:2; 9:4.
SCHADELIJK(E), Le 26:6; 2Kon 4:41.
Sp 6:18 een hart dat **s.** plannen smeedt
Sp 12:21 Niets **s.** zal rechtvaardige treffen
Jes 10:1 die **s.** voorschriften verordenen
1Kor 10:6 geen mensen die **s.** dingen begeren
Kol 3:5 **s.** verlangens en begerigheid
2Th 3:2 bevrijd van **s.** en goddeloze mensen
1Ti 6:10 wortel van allerlei **s.** dingen
Job 34:22, 36; Ps 64:2; 101:8; 141:4; Sp 21:15; Jes 59:4;
Ez 5:16; 38:10; Lu 16:25; Heb 13:17.
SCHADELIJKHEID, Ez 11:2.
Sp 17:4 schenkt aandacht aan de lip van **s.**
SCHADEN, Lu 10:19 niets zal u **s.**
SCHADEVERGOEDING, Ex 21:22.
SCHADUW, 1Kr 29:15 Als een **s.** zijn onze dagen
Ps 17:8 mij in de **s.** van uw vleugels verbergen
Ps 23:4 Al wandel ik in het dal van diepe **s.**
Kol 2:17 een **s.** van toekomende dingen
Heb 8:5 een **s.** van de hemelse dingen
Heb 10:1 Wet een **s.** heeft van goede dingen
Jak 1:17 bij hem is geen verandering van de **s.**
Ps 57:1; 91:1; 144:4; Jes 30:2.
SCHADUWBEELD, Ps 39:6 als een **s.**
SCHALEN, Opb 16:1; 17:1.
SCHALLEND, 1Kor 13:1 een **s.** cimbaal
SCHAMEN, Lu 9:26.
Mr 8:38 wie zich over mij **s.**
Ro 1:16 ik **s.** mij niet voor het goede nieuws
2Ti 1:8 **S.** u niet voor het getuigenis
2Ti 2:15 die zich nergens over behoeft te **s.**
Heb 11:16 Daarom **s.** God zich niet over hen
1Pe 4:16 Lijdt als christen, laat hij zich niet **s.**
SCHANDE, Jes 45:16; Ez 16:54; 36:32.
Sp 18:13 is dat dwaasheid van zijn kant en **s.**
Jes 54:4 voel u niet te **s.** gemaakt
Lu 23:11 maakte Herodes hem te **s.**
Fil 3:19 hun heerlijkheid bestaat in hun **s.**
Heb 12:2 martelpaal verduurd, **s.** verachtend
Opb 16:15 niet naakt wandelt en zijn **s.** ziet
Ps 35:4; Jes 41:11; 50:7; Jer 22:22; 1Kor 11:6; 14:35;
Heb 6:6.
SCHANDELIJK, Sp 14:34; Ro 1:26.
Ef 5:4 **s.** gedrag noch dwaas gepraat
SCHAPEN, Ps 79:13 de **s.** van uw weide
Jer 23:2 Gij zijt het die mijn **s.** hebt verstrooid
Ez 34:12 zo zal ik mijn **s.** verzorgen
Ze 2:6 stenen kooien voor **s.**
Mt 9:36 zij waren als **s.** zonder herder
Mt 10:6 verloren **s.** van huis van Israël
Mt 10:16 als **s.** te midden van wolven
Mt 18:12 honderd **s.** en één raakt verdwaald
Mt 25:32 zoals herder **s.** van bokken scheidt
Jo 10:16 andere **s.**, niet van deze kooi
Ps 78:52; Mi 2:12; Mt 26:31; 1Pe 2:25.
SCHARE(N), Opb 7:9 zie! een grote **s.**
Mt 13:34; 21:9; Mr 3:9; Jo 6:5.
SCHARLAKEN, Jer 4:30; Mt 27:28.
Joz 2:18 Dit koord van **s.** draad
Jes 1:18 Al zouden uw zonden als **s.** zijn
SCHARLAKENGEKLEURD, Opb 17:3 **s.** beest
SCHAT(TEN), Sp 2:4 als naar verborgen **s.**
Jes 33:6 vrees voor Jehovah, hetgeen zijn **s.** is
Mt 6:20 Vergaart u **s.** in de hemel
Mt 6:21 waar uw **s.** is, zal ook uw hart zijn
Mt 12:35 haalt uit zijn goede **s.** goede dingen
Job 23:12; Sp 10:2; 13:22; Mt 13:44; 19:21; 2Kor 4:7;
Kol 2:3; Heb 11:26.
SCHATKAMER, De 28:12 zijn goede **s.** openen
Jo 8:20 Deze woorden sprak hij in de **s.**
SCHATKISTEN, Mr 12:41; Lu 21:1.
SCHATTING, Ezr 4:13; 7:24; Ps 72:10.
Ro 13:7 aan hem die vraagt om de **s.**, de **s.**

SCHEAR-JASCHUB, Jes 7:3 uw zoon **S.**
SCHEBA, 1Kon 10:1; 2Kr 9:9; Ez 27:22.
SCHEDEL, Nu 24:17; Lu 23:33.
SCHEDELPLAATS, Mt 27:33; Mr 15:22.
SCHEENPLATEN, 1Sa 17:6 hij had koperen **s.**
SCHEEPSTIMMERWERF, Jes 23:10.
SCHEERMES, Re 13:5; 16:17; 1Sa 1:11.
SCHEIDEN, Mr 10:11; Lu 16:18; Ro 8:39.
Mt 1:19 in het geheim van haar **s.**
Mt 5:31 wie zich van zijn vrouw laat **s.**
Mt 19:7 voorgeschreven zich te laten **s.?**
Mt 19:9 al wie zich van zijn vrouw laat **s.**
Mt 25:32 hij zal de mensen van elkaar **s.**
Ro 8:35 **s.** van de liefde van de Christus?
Ef 2:14 de tussenmuur, die hen **s.**
SCHEIDING, Ge 1:4 God bracht een **s.** teweeg
Ex 8:23 een **s.** tussen mijn volk en uw volk
SCHEIDSRECHTER, 1Sa 2:25 God als **s.** optreden
SCHEMA, Le 23:37 drankoffers volgens **s.**
SCHENKEN, Ps 51:12 **S.** mij weer de vreugde
SCHEPEN, Ps 48:7 doet gij **s.** schipbreuk lijden
Ps 107:23 Zij die met **s.** de zee opgaan
Jes 23:1 Jammert, gij **s.** van Tarsis!
Da 11:40 koning van het noorden met **s.**
Re 5:17; Jes 43:14; Ez 30:9; Da 11:30.
SCHEPPEN, Ge 1:1 In het begin **s.** God
Ge 1:27 als man en als vrouw **s.** hij hen
Ps 51:10 **S.** in mij een zuiver hart
Jes 4:5 zal Jehovah een wolk bij dag **s.**
Jes 45:18 aarde niet louter voor niets **ges.**
Jes 65:17 ik **s.** nieuwe hemelen
Kol 1:16 door bemiddeling van hem **ges.**
Kol 3:10 beeld van Degene die ze **s.**
Opb 4:11 want gij hebt alle dingen **ges.**
Ps 104:30; Jes 43:7; 45:7, 12; 57:19; 65:18; Ef 2:10.
SCHEPPER, Pr 12:1 Gedenk nu uw **S.**
Jes 40:28; 43:15; 1Pe 4:19.
SCHEPPING, Ro 1:25 de **s.** hebben vereerd
Ro 8:20 **s.** aan ijdelheid onderworpen
2Kor 5:17 dan is hij een nieuwe **s.**
Opb 3:14 het begin van de **s.** door God:
Ro 1:20; 8:22; Ga 6:15; Kol 1:15, 23; 1Ti 4:4; Heb 4:13.
SCHEPSEL(EN), Jak 1:18 eerstelingen van zijn **s.**
Le 11:10; Ez 1:5; Opb 4:6; 5:6; 8:9.
SCHEREN, Re 16:17; 2Sa 14:26.
SCHERPEN, Sp 27:17 Zo **s.** de ene man de ander
SCHERTSEN, Ge 19:14.
Jer 15:17 de intieme groep van hen die **s.**
SCHERVEN, Job 41:30 Als **s.** van aardewerk
SCHEUREN, 2Sa 3:31.
Joë 2:13 **s.** uw hart en niet uw kleren
SCHIETEN, Ps 11:2; 64:4.
2Kon 13:17 zei Elisa: **S.!** Hij **s.** dus
SCHIETEN, TE KORT, Jak 1:5 **t.** in wijsheid
SCHIETLOOD, Am 7:7, 8; Za 4:10.
SCHIJN, Lu 20:47; Ga 2:13; Fil 1:18.
SCHIJNEN, Mt 23:28.
Jes 13:10 maan zal haar licht niet laten **s.**
Jes 60:1 heerlijkheid van Jehovah over u **s.**
Mt 5:16 Laat uw licht voor de mensen **s.**
Mt 13:43 In die tijd zullen rechtvaardigen **s.**
Ef 5:14 de Christus zal over u **s.**
SCHIJNENDE, Jes 14:12 gevallen, gij **s.**
SCHIJNNEDERIGHEID, Kol 2:18, 23.
SCHIKKINGEN, Sp 16:1 **s.** van het hart
SCHILD(EN), Ge 15:1 Ik ben een **s.**
Re 5:8 Een **s.** was er niet te zien in Israël
2Sa 1:21 het **s.** van sterken bezoedeld
2Sa 22:3 God is mijn **s.** en mijn hoorn
Ps 18:35 mij uw **s.** van redding geven
Ps 47:9 aan God behoren de **s.** der aarde toe
Ps 84:11 Jehovah is een zon en een **s.**
Ps 91:4 Zijn waarachtigheid een groot **s.**
Ef 6:16 Neemt het grote **s.** des geloofs op
Ps 18:30; 144:2; Sp 30:5; Jes 21:5.
SCHIMPEND, Han 18:6.
Tit 2:5 zodat er niet **s.** wordt gesproken
1Pe 4:4 gaan voort **s.** over u te spreken
2Pe 2:10 beven niet, maar spreken **s.**
SCHIMPEND GEPRAAT, Ef 4:31; 1Ti 6:4.
SCHIPBREUK, Ps 48:7; 2Kor 11:25; 1Ti 1:19.
SCHOKKEN, 2Sa 22:8; Ps 18:7; Heb 12:26.
Mt 24:29 krachten der hemelen worden **ges.**
Heb 12:28 koninkrijk dat niet **ges.** kan worden
SCHOLEN, Jo 7:15 niet op de **s.** gestudeerd?
SCHONER, Ps 45:2 **s.** dan de mensenzonen
SCHOOL, Han 19:9 lezingen in aula van **s.**
SCHOON, Es 2:2; Job 42:15; Ps 48:2; Hgl 7:1.
SCHOONDOCHTER, Ge 11:31; Le 18:15.
SCHOONHEID, Sp 6:25 Begeer haar **s.** niet
Jes 33:17 koning in zijn **s.** aanschouwen
Ez 28:12 vol van wijsheid en volmaakt in **s.**
2Sa 14:25; Ps 50:2; Jes 23:9; Ez 28:17.
SCHOONMOEDER, De 27:23; Ru 1:14; 2:11; Mt 8:14; 10:35; Mr 1:30.
SCHOONVADER, Ex 4:18; 18:1; Re 19:4.
SCHOONVEGEN, 2Kon 21:13 Jeruzalem **s.**
SCHOONZOON, Ge 19:12; Ex 3:1; Re 1:16.
SCHOONZUSTER, Ru 1:15.
SCHOORVOETEND, 1Sa 15:32 ging Agag **s.**
SCHOOT, Jo 3:4; Ga 1:15.
Ps 110:3 uit de **s.** van de dageraad
Lu 1:31 gij zult in uw **s.** ontvangen
SCHORPIOEN(EN), De 8:15 wildernis met **s.**
Lu 11:12 om een ei vraagt, een **s.** geven?
Opb 9:10 hebben staarten en angels gelijk **s.**
SCHOTEL, 2Kon 21:13; Mt 14:8; Mr 6:25.
SCHOUDER, Ne 9:29 weerbarstige **s.** bieden
Jes 9:6 de heerschappij zal op zijn **s.** komen
Za 7:11 zij bleven een weerbarstige **s.** bieden
Joz 4:5; Jes 10:27; 22:22; Ez 29:18.
SCHOUDERMANTEL, Ex 28:4; 1Sa 15:27.
Jes 59:17 in ijver als was die een **s.**
Jes 61:10 in **s.** der rechtvaardigheid gehuld
Ezr 9:3; Job 1:20; Ps 109:29.
SCHOUWEN, Jes 30:10 **s.** bedrieglijke dingen
Ez 13:9 profeten die onwaarheid **s.**
SCHOUWSPEL, Na 3:6 u tot **s.** stellen
SCHRAGEN, Ps 55:22 hijzelf zal u **s.**
SCHRANDER, Sp 12:23.
Sp 15:5 wie terechtwijzing in acht neemt, is **s.**
SCHRANDERE(N), Sp 14:15 **s.** geeft acht
Job 5:12; 15:5; Sp 13:16; 14:8.
SCHRANDERHEID, Joz 9:4; Sp 1:4; 8:5, 12.
SCHREDE(N), Ps 44:18.
Ps 37:31 Zijn **s.** zullen niet wankelen
Sp 30:29 Drie die hun **s.** goed zetten
Jer 10:23 niet aan man zijn **s.** te richten
SCHREEUWEN, Joz 6:20; Han 21:34.
SCHRIFT(EN), Mt 22:29 gij noch de **S.** kent
Lu 24:27 wat in de **S.** op hem betrekking had
Lu 24:32 hij de **S.** volledig voor ons opende?
Lu 24:45 zij de betekenis van de **S.** begrepen
Jo 5:39 Gij onderzoekt de **S.**
Jo 10:35 de **S.** toch niet krachteloos gemaakt
Han 17:2 redeneerde hij aan de hand van de **S.**
Han 17:11 zij onderzochten dagelijks de **S.**
Han 18:24 hij was goed onderlegd in de **S.**
Ro 15:4 vertroosting uit de **S.** hebben
2Ti 3:16 De gehele **S.** is geïnspireerd
2Pe 1:20 geen profetie der **S.** ontstaat
De 10:4; Da 5:7; Mt 21:42; Han 8:32; 1Kor 15:3, 4; 2Pe 3:16.
SCHRIFT (het), Ex 32:16 **s.** was het **s.** van God
SCHRIFTGELEERDEN, Mt 7:29 niet zoals hun **s.**
Mt 5:20; 9:3; 17:10; Lu 5:21, 30.
SCHRIFTPLAATS(EN), Jo 13:18; 20:9; Jak 4:5.
Mt 23:5 zij verbreden de doosjes met **s.**
Lu 4:21 Heden is deze **s.** vervuld
SCHRIJDEN, Ps 68:7 door de woestijn **s.**
SCHRIJFSTIJL, Es 1:22.
SCHRIJVEN. Zie ook GESCHREVEN.
Ex 17:14 **S.** dit in het boek
Ex 34:28 Toen **s.** hij op de tafelen
Sp 3:3 **S.** ze op de tafel van uw hart
Jer 31:33 in hun hart zal ik ze **s.**
Jer 51:60 Jeremia ging in één boek **s.**
Jo 8:6 Jezus met zijn vinger op de grond **s.**
Jo 19:21 **S.** niet De koning der joden
Joz 24:26; Jes 10:1; 30:8; Jo 19:19; Opb 1:11; 3:12; 21:5.

SCHRIK, Ge 35:5 **s.** voor God kwam over steden
SCHRIK AANJAGEN, 1Sa 16:14.
SCHUDDEN, Job 34:20; Jes 14:16.
Jes 46:6 goud uit de buidel **s.**
Jes 52:2 **S.** het stof van u af, sta op
Ez 21:21 Hij heeft de pijlen **ges.**
Na 3:12 vijgenbomen die **ges.** worden
Hag 2:7 ik wil alle natiën **s.**
Mt 10:14 **s.** het stof van uw voeten
Joë 3:16; Am 9:9; Han 13:51.
SCHUILGAAN, Jes 29:14 het verstand zal **s.**
SCHUILHOEKEN, Ob 3 de **s.** van de steile rots
SCHUILPLAATS(EN), 1Sa 19:2; Ps 119:114.
Ps 91:1 Al wie in **s.** van Allerhoogste woont
Jes 28:17; 45:19; Jer 49:10.
SCHUIMSLAKKEN, Jes 1:25 uw **s.** uitzuiveren
SCHULD(EN), Joz 2:17 Wij zijn vrij van **s.**
1Kr 21:3 Waarom een oorzaak van **s.** worden?
2Kr 28:10 gevallen van **s.** tegenover Jehovah
Jo 18:38 Pilatus: Ik vind geen **s.** in hem
Ro 1:14 bij Grieken sta ik in de **s.**
Ro 15:27 stonden zij toch bij hen in de **s.**
Ge 26:10; 2Kon 4:7; Ezr 9:13; Ne 10:31; Ps 68:21;
Jer 51:5; Mt 6:12; 18:27; Lu 7:41.
SCHULDEISER, De 15:2; 1Sa 22:2; 2Kon 4:1.
SCHULDELOOS, Heb 7:26 loyaal, **s.**, onbesmet
SCHULDENAARS, Lu 13:4.
SCHULDIG, Jes 24:6; Ez 22:4; Za 11:5.
Ho 13:1 hij werd **s.** met betrekking tot Baäl
Ro 13:8 Zijt niemand iets **s.**
1Kor 11:27 wie op onwaardige wijze drinkt, **s.**
SCHULDOFFER, Le 5:6; Nu 6:12.
Jes 53:10 zijn ziel tot een **s.** stellen
SCHUREN, Le 6:28 **ges.** en uitgespoeld worden
SCHURKERIJ, Han 13:10 allerlei **s.**
SEALTHIËL, 1Kr 3:17; Ezr 3:2; Mt 1:12.
SEBNA, 2Kon 18:18; Jes 22:15; 36:3, 22; 37:2.
SECRETARIS(SEN), 2Kon 12:10 **s.** van de koning
Es 3:12; Jes 33:18; Jer 52:25.
SEÏR, Ge 36:8 ging Esau in bergland **S.** wonen
2Kr 20:23 klaar waren met de bewoners van **S.**
Nu 24:18; Joz 24:4; Ez 25:8; 35:15.
SEKSUELE BEGEERTE(N), Ro 1:26; Kol 3:5.
1Th 4:5 niet in hebzuchtige **s.**
SEKSUELE DRIFTEN, 1Ti 5:11 weduwen, hun **s.**
SEKTE(N). Zie ook VERDEELDHEID.
Han 24:5 de **s.** der Nazarenen
Han 24:14 de weg die zij een **s.** noemen
1Kor 11:19 er moeten ook **s.** onder u zijn
Tit 3:10 mens die **s.** bevordert, verwerp hem
2Pe 2:1 heimelijk verderfelijke **s.** invoeren
Han 5:17; 15:5; 26:5; 28:22; Ga 5:20.
SEM, Ge 5:32; 9:26; 11:10; Lu 3:36.
SERAFS, Jes 6:6 vloog een der **s.** naar mij
SETH, Ge 4:25; 5:6-8; 1Kr 1:1; Lu 3:38.
SICHEM, Ge 12:6; Re 9:1.
SIDDEREN, Ez 27:35; 32:10 koningen zullen **s.**
Jak 2:19 toch geloven de demonen ook en zij **s.**
SIDDEREND, Ho 3:5; Mi 7:17.
2Sa 22:46 zullen **s.** uit hun bolwerken komen
SIDON, Ez 28:22 ik ben tegen u, o **S.**
Ge 10:19; Jes 23:4; Jer 47:4; Joë 3:4; Za 9:2; Mt 11:21;
Mr 3:8; Han 12:20; 27:3.
SIERAAD, Jes 4:2.
Sp 14:28 In veelheid volk ligt **s.** van koning
Jes 13:19 Babylon, het **s.** der koninkrijken
Ez 20:6 Het was het **s.** van alle landen
Da 8:9 naar het zuiden en naar het **S.**
SIERAADBERG, Da 11:45 de heilige **S.**
SIERAADLAND, Da 11:16, 41.
SIEREN, 1Ti 2:9 **s.** met bescheidenheid
Tit 2:10 de leer van onze Redder mogen **s.**
1Pe 3:5 zo plachten zich de vrouwen te **s.**
SIERKROON, Jes 28:5.
SIERLIJK, Jes 23:18 **s.** bedekking
SIGNAAL, Jes 11:10 een **s.** voor de volken
Jes 62:10 Heft een **s.** op voor de volken
Jer 50:2 heft een **s.** op; verkondigt het
Jes 5:26; 13:2; 18:3; 31:9; 49:22; Jer 4:6, 21; 51:12, 27.
SIGNAALMAST, Nu 21:8.
SIKKEL, Ex 30:13 een halve **s.**
Ez 45:12 En de **s.** is twintig gera
Am 8:5 om efa klein en **s.** groot te maken
SILAS, Han 15:22; 16:19; 17:4; 18:5.
SILO, Ge 49:10 totdat **S.** komt
1Sa 4:3 Laten wij de ark uit **S.** halen
Jer 26:6 dit huis maken gelijk dat in **S.**
Joz 18:1; Re 18:31; Ps 78:60; Jer 26:9.
SILOAH, Jes 8:6 de wateren van **S.** verworpen
SILOAM, Lu 13:4; Jo 9:7, 11.
SIMEÏ, 2Sa 16:5; 19:16; 1Kon 2:8, 38, 44.
SIMEON, Ge 29:33; 42:24; 49:5; Ex 6:15.
SIMON, Mt 4:18; 10:2; Mr 3:16.
SIMSON, Re 13:24; 14:1, 5.
Re 15:16 Toen zei **S.**: Met een ezelskinnebak
Re 16:30 **S.**: Mijn ziel sterve met Filistijnen
Heb 11:32 indien ik verder vertel over **S.**
SIN 1., Ex 17:1; Nu 33:11.
Ex 16:1 Israël kwam in de wildernis van **S.**
SIN 2., Ez 30:15 **S.**, de vesting van Egypte
SINAÏ, Ex 19:20 Jehovah daalde neer op berg **S.**
Ex 31:18 met Mozes op de berg **S.** spreken
Ex 24:16; Ne 9:13; Ps 68:8; Han 7:30, 38.
SINEAR, Ge 10:10 Babel, in het land **S.**
Ge 11:2 valleivlakte ontdekten in land **S.**
Jes 11:11; Da 1:2; Za 5:11.
SION, Ps 2:6 koning geïnstalleerd op **S.**
Jes 2:3 uit **S.** zal de wet uitgaan
Jes 28:16 ik leg als fundament in **S.** een steen
Jes 31:4 oorlog voeren over de berg **S.**
Mt 21:5 **S.**: Zie! Uw Koning komt tot u
Ro 11:26 De bevrijder zal uit **S.** komen
Heb 12:22 gij zijt genaderd tot een berg **S.**
2Sa 5:7; Ps 110:2; 132:13; Jes 62:1; 66:8; Am 6:1;
Ze 3:14; Ro 9:33; 1Pe 2:6.
SISERA, Re 4:7, 9, 13-18, 22; 1Sa 12:9.
Re 5:20 streden sterren tegen **S.**
SISTRUMS, 2Sa 6:5 met **s.** en met cimbalen
SJACHEREN, Job 41:6 compagnons over hem **s.?**
SJEFELA, De 1:7 het bergland en de **S.**
SJEOOL. Zie ook HADES.
Ge 42:38 grijze haren in **S.** doen neerdalen
1Sa 2:6 Jehovah die in **S.** doet neerdalen
Job 7:9 hij die in **S.** neerdaalt
Job 26:6 **S.** ligt naakt vóór hem
Ps 6:5 Wie zal u prijzen in **S.?**
Ps 9:17 goddelozen zullen omkeren naar **S.**
Ps 16:10 mijn ziel in **S.** niet verlaten
Ps 55:15 Laat hen levend in **S.** neerdalen
Ps 139:8 zou ik mijn rustbed in **S.** spreiden
Sp 15:24 zich af te keren van **S.** beneden
Sp 27:20 **S.** en de plaats van vernietiging
Pr 9:10 noch kennis noch wijsheid in **S.**
Hgl 8:6 toewijding is even onverzettelijk als **S.**
Jes 14:15 in **S.** zult gij worden neergeworpen
Jes 28:15 met **S.** visioen tot stand gebracht
Jes 38:10 de poorten van **S.** binnengaan
Jes 38:18 **S.** kan u niet prijzen
Jes 57:9 zodat gij zaken tot **S.** hebt verlaagd
Ez 32:27 naar **S.** neergedaald met oorlogswapens?
Ho 13:14 Uit **S.** zal ik hen verlossen
Jon 2:2 Uit de buik van **S.** schreeuwde ik
De 32:22; 2Sa 22:6; 1Kon 2:6; Job 17:13; Ps 49:15;
Jes 5:14; 14:9, 11; Ez 32:21.
SJERP, Ex 28:4; 39:29; Le 8:7; Jes 22:21
SJIBBOLETH, Re 12:6 Zeg alstublieft **S.**
SLAAF. Zie ook KNECHT(EN).
Mt 6:24 twee meesters als **s.** dienen
Mt 24:45 Wie is de getrouwe en beleidvolle **s.**
Mt 24:48 indien die boze **s.** zou zeggen:
Mt 25:30 werpt onnutte **s.** in de duisternis
Jo 8:34 Al wie zonde doet, is **s.** van zonde
Jo 13:16 **s.** is niet groter dan zijn meester
1Kor 9:19 hoewel vrij van allen, **s.** van allen
Ga 3:28 er is noch **s.** noch vrije
Mt 20:27; Jo 8:35; Ga 1:10; 4:7; 2Ti 2:24.
SLAAN, Ps 141:5 Zou rechtvaardige mij **s.**
Mi 5:1 de rechter van Israël op de wang **s.**
Mal 4:6 opdat ik niet kom en de aarde **s.**

Mr 13:9 gij zult in synagogen worden **ges.**
Han 21:32 Toen hielden zij op Paulus te **s.**
Ex 5:14; 17:6; Nu 22:25; Mt 5:39; 26:31; Han 23:3;
1Kor 9:26; 2Kor 11:25; 1Ti 3:3; Tit 1:7.

SLAAP, Ps 121:4 Hij zal niet in **s.** vallen
Jes 29:10 een geest van diepe **s.** uitgestort
Jer 51:57 voor onbepaalde tijd durende **s.**
Mt 25:5 dommelden in en vielen in **s.**
Jo 11:11 Lazarus uit de **s.** wekken
Ro 13:11 gij uit de **s.** dient te ontwaken

SLACHTEN, Ez 34:3; Opb 6:9; 18:24.
Han 10:13 Petrus, **s.** en eet!
Opb 5:12 Het Lam, dat **ges.** werd

SLACHTING, Jes 34:2 ter **s.** overgeven
Jes 53:7 als een schaap ter **s.** geleid
Jer 25:34 dagen voor **s.** zijn vervuld
Joz 10:10; Es 9:5; Ez 21:10.

SLACHTOFFER(S), 1Sa 15:22 beter dan **s.**
Ps 40:6 In **s.** hebt gij geen behagen gehad
Ps 50:5 die mijn verbond sluiten over **s.**
Ps 51:17 **s.** aan God zijn een gebroken geest
Jer 46:10 Jehovah heeft een **s.** in het land
Da 9:27 zal hij **s.** doen ophouden
Ho 6:6 in goedheid behagen, en niet in **s.**
Mt 9:13 Ik wil barmhartigheid en geen **s.**
Ro 12:1 uw lichaam aan te bieden als een **s.**
Heb 10:1 **s.** die zij van jaar tot jaar brengen
Heb 10:26 blijft er geen **s.** voor zonden over
Heb 13:15 God een **s.** van lof brengen
1Pe 2:5 geestelijke **s.** brengen
Sp 21:3; Ez 39:17; Ze 1:7; Mal 1:8; Ef 5:2;
Heb 10:12, 14.

SLACHTOFFEREN, 1Kor 10:20.

SLACHTSCHAPEN, Ps 44:22; Ro 8:36.

SLAG(EN), Ex 9:14 ditmaal zend ik al mijn **s.**
Le 26:21 zevenmaal zoveel **s.** toebrengen
De 25:3 Veertig **s.** mag hij toedienen
2Kr 21:14 Jehovah brengt een zware **s.** toe
Ez 24:16 ik neem dat met een **s.** van u weg
Lu 12:47 Dan zal de slaaf veel **s.** ontvangen
1Kor 9:26 de wijze waarop ik mijn **s.** richt
De 25:2; Sp 19:29; Lu 12:48; 2Kor 6:5; 11:24.

SLAGORDE, Re 20:20.

SLAKEN, Jak 5:9 **S.** geen zuchten

SLANG(EN), Ge 3:1; 2Kor 11:3.
Ge 3:4 zei de **s.** tot de vrouw:
Ge 3:13 De **s.** heeft mij bedrogen
Ex 4:3 en hij werd een **s.**
Nu 21:8 Maak u een **s.**
2Kon 18:4 de koperen **s.** aan stukken sloeg
Ps 58:4 Hun gif is als het gif van de **s.**
Ps 91:13 gij zult de leeuw en de **s.** vertrappen
Sp 23:32 Op het laatst bijt hij net als een **s.**
Jes 65:25 **s.,** haar voedsel zal stof zijn
Mi 7:17 Zij zullen stof likken als de **s.**
Mt 10:16 zo omzichtig als **s.** zijn
Mt 23:33 **S.,** addergebroed
Jo 3:14 Mozes de **s.** heeft omhooggeheven
Opb 12:9 Neergeslingerd werd de **s.**
Opb 20:2 de draak, de oorspronkelijke **s.**

SLAPEN, 1Kon 18:27 misschien **s.** hij wel
Job 3:13 ik zou dan **ges.** hebben
Ez 34:25 in wildernis wonen en in wouden **s.**
Da 12:2 velen die in de stofbodem **s.**
Mt 13:25 Terwijl de mensen **s.**
1Th 4:13 betreffende hen die **s.**

SLAPEN (de), Re 4:21.

SLAPERIG, Ps 121:3 kan onmogelijk **s.** zijn
Na 3:18 Uw herders zijn **s.** geworden

SLAVEN. Zie ook KNECHT(EN).
Lu 12:37 Gelukkig zijn de **s.**
Lu 17:10 Wij zijn onnutte **s.**
Han 2:18 op mijn **s.** mijn geest uitstorten
Ro 6:6 niet langer **s.** van de zonde blijven
Ro 6:16 **s.** zijt omdat gij hem gehoorzaamt
1Kor 7:23 wordt niet langer **s.** van mensen
Ga 5:13 dient elkaar als **s.** door de liefde
Opb 19:2 het bloed van zijn **s.** gewroken
Ex 6:5; Han 7:7; Ro 6:17-20; 7:6; Ga 4:3, 9; 1Pe 2:16;
2Pe 2:19.

SLAVENARBEID, Ex 1:14 harde **s.**

SLAVENJUK, Ga 5:1 niet opnieuw **s.** opleggen

SLAVERNIJ, Ex 2:23; Ga 2:4; 4:24.
Ro 8:15 gij hebt geen geest van **s.** ontvangen
Ro 8:21 vrijgemaakt van de **s.** des verderfs
Heb 2:15 hun leven lang aan **s.** onderworpen

SLAVIN, Ps 86:16; Lu 1:38.
Ps 116:16 Ik ben uw knecht, de zoon van uw **s.**

SLECHT(E), Le 27:10.
Sp 6:18 voeten haasten naar het **s.**
Jer 2:13 er zijn twee **s.** dingen gedaan:
Ro 7:19 het **s.,** dat beoefen ik
1Kor 14:20 kinderen ten opzichte van het **s.**
1Kor 15:33 **S.** omgang bederft gewoonten

SLECHT BEHANDELEN, Ez 18:7 geen mens **s.**
Ez 22:7 Vaderloze jongen en weduwe hebben zij **s.**
Ez 22:29 ellendige en arme hebben zij **s.**
Heb 11:25 verkoos met volk van God **s.** te worden
Ex 22:21; Sp 19:26; Jes 49:26; Jer 22:3; Ez 18:12; 45:8;
Heb 11:37; 13:3.

SLECHTEN, Lu 3:5 elke berg en heuvel **ges.**

SLECHTHEID, Pr 7:15 goddeloze blijft in **s.**
Han 8:22 Heb berouw over deze **s.** van u

SLEEPNET(TEN), Pr 7:26; Mi 7:2.
Ez 26:5; 47:10 droogplaats voor **s.**
Mt 13:47 Wederom is koninkrijk gelijk een **s.**

SLEPEN, Jak 2:6 u voor rechtbanken **s.?**

SLEUTEL(S), Mt 16:19 **s.** van het koninkrijk
Lu 11:52 de **s.** der kennis weggenomen
Opb 1:18 ik heb de **s.** van de dood en Hades
Opb 20:1 een engel met de **s.** van de afgrond
Re 3:25; Jes 22:22; Opb 3:7; 9:1.

SLIJK, Jes 57:20; Za 9:3; 10:5.
Jer 38:6 Jeremia zonk weg in het **s.**
Mi 7:10 als het **s.** der straten
Jo 9:6 hij deed **s.** op de ogen van de man

SLINKS, Sp 3:32 **s.** persoon iets verfoeilijks

SLINKSE STREKEN, Sp 16:28.

SLINKSHEID, Sp 4:24 de **s.** der lippen
2Kor 12:16 ik u door **s.** heb gevangen

SLIP, Za 8:23 tien mannen **s.** vastgrijpen

SLOPEN, Jer 51:58 De muur zal **ges.** worden

SLOT, Lu 13:25 deur op **s.** gedaan
Lu 11:7; Jo 20:19, 26; Han 5:23.

SLOTSOM, Pr 7:27 om de **s.** te vinden

SLUIER, Ex 34:35; 2Kor 3:13-16.

SLUIMER, Ps 132:4 mijn ogen geen **s.**

SLUIMEREN, Jes 56:10; 2Pe 2:3.
Sp 6:10 Nog even slapen, nog even **s.**

SLUITEN, Ge 7:16 Daarna **s.** Jehovah de deur
Ge 15:18 **s.** Jehovah met Abram een verbond
De 5:2 Jehovah heeft een verbond met ons **ges.**
De 15:7 hand voor arme broeder **ges.** houden
Ps 89:3 een verbond **ges.** jegens David
Jes 26:20 Ga, en **s.** uw deuren achter u
Mt 25:10 en de deur werd **ges.**
Opb 3:8 een geopende deur, die niemand kan **s.**
Jes 22:22; Mal 1:10; Opb 11:6; 20:3; 21:25.

SLUIZEN, Ge 7:11; 2Kon 7:2; Mal 3:10.

SLUW, 2Kon 10:19; 2Ti 3:6.
2Kor 12:16 Niettemin zegt gij dat ik **s.** was

SMAAD, Sp 13:5 goddelozen brengen **s.**
Jes 25:8 de **s.** van zijn volk zal hij wegnemen
Jes 51:7 niet bevreesd voor **s.** van mensen
Heb 11:26 **s.** van de Christus grotere rijkdom
1Sa 17:26; Ps 22:6; 69:7; Jes 4:1.

SMAADHEDEN, Heb 10:33 aan **s.** blootgesteld

SMACHTEN, Ps 84:2; 119:123.
Ps 119:81 Naar uw redding heeft mijn ziel **ges.**

SMADELIJK, 1Sa 31:4; Jer 38:19.

SMADEN, Ps 74:10 zal tegenstander blijven **s.?**
Ps 74:18 de vijand heeft **ges.**
Mt 5:11 Gelukkig wanneer men u **s.**
1Pe 4:14 om de naam van Christus **ges.**
Ps 44:16; 55:12; 79:12; 89:51; 119:42; Sp 14:31; Ze 2:10;
Lu 6:22; Ro 15:3.

SMAKEN, Heb 6:4 hemelse vrije gave **ges.**
Mt 16:28; Heb 2:9; 1Pe 2:3.

SMAL, Mt 7:14 nauw is de poort en **s.** de weg

SMART(EN), Sp 10:22 voegt er geen **s.** bij
Sp 15:1 een woord dat **s.** veroorzaakt
Jes 53:4 onze **s.**, hij heeft ze getorst
Han 2:24 de **s.** van de dood ontbinden
Ge 3:17; Ps 32:10; 69:29; Jer 22:23.
SMEDEN, Sp 3:29 **S.** niets kwaads tegen naaste
Sp 6:14 Hij **s.** aldoor iets kwaads
Sp 6:18 een hart dat schadelijke plannen **s.**
SMEDER, Ge 4:22 **s.** van allerlei gereedschap
SMEEKBEDE(N), Da 6:7, 13; Heb 5:7.
Fil 4:6 uw **s.** bij God bekend worden
SMEKEN, Job 9:15 zou ik om gunst **s.**
Han 21:39 Ik **s.** u: Sta mij toe te spreken
Ro 1:10 **s.** of het mij mag gelukken
2Kor 5:20 **s.** wij: Wordt met God verzoend
2Kor 8:4 terwijl zij met aandrang bleven **s.**
Ga 4:12 ik **s.** u: Wordt zoals ik
Heb 12:19 op horen van welke stem het volk **s.**
Ge 25:21; 42:21; De 3:23; Re 13:8; 2Kon 20:3; Ps 30:8; Jes 38:3; Jer 7:16; 2Kor 10:2.
SMEKING(EN), Za 12:10 geest van **s.**
2Kor 1:11 gij kunt meehelpen door uw **s.**
Ef 6:18 met elke vorm van gebed en **s.**
Jak 5:16 **s.** van rechtvaardige heeft kracht
Ex 8:30; 2Kr 6:21; Ps 28:2; Da 9:18; Heb 5:7; 1Pe 3:12.
SMELTEN, Ps 68:2; 97:5.
Ps 147:18 zendt zijn woord uit en doet ze **s.**
Am 9:5 die het land aanraakt, zodat het **s.**
2Pe 3:12 elementen, intens heet, zullen **s.!**
Jes 19:1; Ez 22:21, 22; 24:11.
SMELTKROES, Sp 17:3 **s.** voor het zilver
SMELTOVEN, Ps 12:6.
Jes 48:10 de **s.** der ellende
SMET, ZONDER, Ef 1:4; 5:27; Opb 14:5.
Fil 2:15 kinderen van God **z.**
SMIDSHAMER, Jes 41:7; Jer 50:23.
Jer 23:29 Is niet mijn woord zó als een **s.?**
SNARENSPEL, Ps 77:6.
SNATEREN, 3Jo 10 met boosaardige woorden **s.**
SNEEUW, Job 38:22 voorraadschuren van de **s.**
Jes 1:18 zonden zo wit gemaakt als **s.**
Ex 4:6; Ps 51:7; 147:16; 148:8; Sp 25:13; 26:1; Da 7:9; Opb 1:14.
SNEL(LEN), Pr 9:11 niet de **s.**
Mal 3:5 een **s.** getuige tegen de tovenaars
Ro 3:15 voeten **s.** om bloed te vergieten
SNELLEN, Sp 1:16 voeten die naar slechtheid **s.**
SNODE PLANNEN, Sp 15:26; Da 11:24.
Ps 17:3 ontdekken dat ik geen **s.** heb gesmeed
SNOEIEN, Le 25:3, 4 uw wijngaard **s.**
SNOEIMESSEN, Jes 2:4 zij smeden speren tot **s.**
Joë 3:10 Smeedt uw **s.** tot lansen
Mi 4:3 zij smeden hun speren tot **s.**
SNOER. Zie ook MEETSNOER.
2Sa 8:2 hij mat hen met een **s.**
Pr 4:12 drievoudig **s.** niet snel in tweeën
SNOEVEN, 1Kor 13:4 De liefde **s.** niet
Jak 3:5 de tong **s.** grotelijks
SNOEVER, Sp 21:24 aanmatigende **s.**
Jes 29:20 met de **s.** moet het gedaan zijn
SNOR, Le 13:45; 2Sa 19:24; Ez 24:17.
Mi 3:7 zij zullen de **s.** moeten bedekken
SODOM, Ge 19:24 zwavel en vuur op **S.**
Mt 10:15 Het zal voor **S.** draaglijker zijn
Opb 11:8 in geestelijke zin **S.** genoemd
Ge 18:26; Jes 1:10; 13:19; 2Pe 2:6; Ju 7.
SODOMIE. Zie MANNEN BIJ MANNEN LIGGEN.
SOEPEL, Ge 49:24.
SOEVEREINE HEER, Ps 73:28.
Han 4:24 **S.**, die hemel en aarde hebt gemaakt
Ps 109:21; 140:7; Jes 22:14; 28:22; Jer 50:25; Lu 2:29; Opb 6:10.
SOLDAAT, Jo 19:23 voor iedere **s.**
Han 10:7 riep hij een godvruchtig **s.**
1Kor 9:7 Wie dient op eigen kosten als **s.?**
2Ti 2:3 Draag als een voortreffelijk **s.**
2Ti 2:4 Niemand die als **s.** dient
SOM, Nu 5:7 de volle **s.**, en een vijfde
SOMBER, Sp 25:20.
SOORT(EN), Ge 1:11 vrucht naar hun **s.**
Ez 47:10 Naar hun **s.** zullen hun vissen zijn
Ge 1:25; 6:20; Le 11:14; De 14:13.
SPANJE, Ro 15:24 op weg naar **S.**
SPANNEN, Ho 10:10 aan hun dwalingen **ges.**
SPANNING, Lu 12:29 niet in angstige **s.**
Jo 10:24 Hoe lang houdt gij onze ziel in **s.?**
SPAREN, Ro 11:21 natuurlijke takken niet **ges.**
2Kor 1:23 om u te **s.** nog niet gekomen
SPECERIJEN, Lu 23:56; 24:1.
SPEEKSEL, 1Sa 21:13 liet **s.** lopen
SPEER, Ps 46:9.
SPEL(EN), Sp 10:23 losbandig gedrag als een **s.**
2Ti 2:5 als hij kampt in de **s.**
SPELEN, Job 40:20; 41:5; Ps 104:26.
1Sa 16:17 Bezorgt mij een man die goed kan **s.**
SPENEN, 1Sa 1:23, 24; Jes 28:9.
SPEREN, Jes 2:4; Mi 4:3.
SPEUREN, Sp 2:4 als schatten naar blijft **s.**
SPIEGEL, 1Kor 13:12 een metalen **s.**
Jak 1:23 man die zijn aangezicht in **s.** bekijkt
SPIJT, Ge 6:6 Jehovah gevoelde **s.**
1Sa 15:29 Hij zal geen **s.** gevoelen
Ps 110:4 Jehovah zal geen **s.** gevoelen:
Jer 26:13 zal **s.** gevoelen over de rampspoed
Za 1:17 Jehovah zal stellig nog **s.** gevoelen
Ex 32:14; Nu 23:19; Re 2:18; 21:6; Ps 106:45;
Jer 18:10; Jon 3:10; Za 8:14; Ro 11:29; Heb 7:21.
SPIL, Sp 31:19 handen grijpen de **s.**
SPINROKKEN, Sp 31:19.
SPIRITISME, Ga 5:20 beoefening van **s.**
Opb 22:15 Buiten zijn zij die **s.** beoefenen
SPIRITISTISCHE MEDIUMS, Jes 8:19.
SPOED, Ps 147:15 met **s.** snelt zijn woord
SPOEDIG, 2Pe 2:1 **s.** vernietiging over zichzelf
SPONS, Mt 27:48; Mr 15:36; Jo 19:29.
SPOOR, Da 2:35 geen **s.** meer van gevonden
SPOREN, Ps 23:3 in **s.** van rechtvaardigheid
SPOT DRIJVEN, Lu 18:32; 22:63.
Ge 21:9 dat de zoon van Hagar de **s.**
1Kon 18:27 dat Elia de **s.** met hen
2Kr 36:16 de **s.** met zijn profeten
Mt 27:29 knielden zij neer en **s.** met hem
SPOTTEN, Han 17:32.
Ps 35:16 afvalligen, die **s.** om een koek
Sp 1:26 **s.** wanneer dat wat gij ducht komt
Ga 6:7 God laat niet met zich **s.**
SPOTTER(S), Ps 1:1 op de zetel der **s.**
Sp 3:34 Indien het om **s.** gaat
Sp 14:6 De **s.** heeft getracht wijsheid te vinden
Sp 19:25 De **s.** dient gij te slaan
Sp 20:1 Wijn is een **s.**
Jes 28:22 betoont u geen **s.**
2Pe 3:3 in laatste dagen **s.** zullen komen
Sp 1:22; 9:7; 13:1; 15:12; 19:29.
SPRAAK, Ps 19:2 dag na dag **s.** opwellen
Tit 2:8 **s.**, die niet veroordeeld kan worden
SPRAAKKLANKEN, 1Kor 14:10 soorten van **s.**
SPREEKWOORD, De 28:37; Ps 44:14; Ez 17:2; 18:2; 24:3.
SPREKEN, Job 6:3; Jo 8:43.
Jes 30:10 **S.** tot ons vleiende dingen
Mr 1:27 dat zij er onder elkaar over gingen **s.**
Ro 1:8 omdat er over uw geloof wordt **ges.**
2Kor 3:12 gebruiken wij vrijmoedigheid van **s.**
Fil 3:18 ik heb dikwijls over hen **ges.**
Kol 4:6 Uw **s.** zij altijd minzaam
SPREKER, Ex 4:10 ik ben geen vlotte **s.**
SPREUK, Jes 14:4; Mi 2:4.
Sp 1:6 om een **s.** te begrijpen
Hab 2:6 een **s.** aanheffen
SPREUKACHTIGE REDE, Ps 49:4; 78:2.
SPRINKHAAN, De 28:38; Joë 1:4; 2:25.
SPRINKHANEN, Ex 10:4 morgen breng ik **s.**
Sp 30:27 de **s.** hebben geen koning
Nu 13:33; Jes 40:22; Mt 3:4; Opb 9:3.
SPRINKHANENSOORT, Na 3:15.
SPRUIT, Jer 23:5 David een rechtvaardige **s.**
Da 11:7 uit de **s.** van haar wortels
Za 3:8 ik doe mijn knecht **S.** komen!
Jes 14:19; Jer 33:15; Za 6:12.

SPUWEN, Mt 26:67; 27:30; Ga 4:14.
STAAN, 1Kor 10:12 Wie denkt te **s.**
STAANDE, Ro 14:4 Jehovah kan hem **s.** houden
STAART(EN), Jes 9:15 de profeet is de **s.**
De 28:13, 44; Opb 9:10; 12:4.
STAAT, 1Kor 7:20 **s.** waarin hij werd geroepen
STAAT ISRAËL, Ef 2:12 van de **s.**
STAATKUNDE, Han 7:19 Deze wendde **s.** aan
STAATSIEGEWADEN, Jes 3:22; Za 3:4.
STAD, Ps 48:2 **s.** van de grote Koning
Mt 5:14 **s.** op berg kan niet verborgen worden
Heb 11:10 **s.** die werkelijke fundamenten heeft
Heb 11:16 een **s.** voor hen gereedgemaakt
Opb 21:2 de heilige **s.,** het Nieuwe Jeruzalem
Ge 11:4; Ez 9:4; Opb 16:19.
STADHOUDER(S), Jer 51:23; Mal 1:8; 1Pe 2:14.
STADSBESTUURDERS, Han 17:6.
STADSPLEIN, Re 19:15.
STADSPOORT, Re 16:3 hij greep deuren van **s.**
STADSSCHRIJVER, Han 19:35.
STAF, Ps 23:4 uw stok en uw **s.**
Ps 110:2 De **s.** van uw sterkte
Jes 14:5 de **s.** van hen die heersen
Mi 7:14 Weid uw volk met uw **s.**
Ex 12:11; Za 11:10; Heb 9:4; Opb 2:27; 12:5.
STAM(MEN), Ge 49:28 de twaalf **s.**
Ps 122:4 de **s.** zijn opgegaan, de **s.** van Jah
Jes 49:6 om de **s.** van Jakob op te richten
Mt 19:28 de twaalf **s.** van Israël oordelen
Mt 24:30 **s.** der aarde zich in weeklacht slaan
Jak 1:1 aan de twaalf **s.** die verstrooid zijn:
Opb 1:7 alle **s.** van de aarde
Opb 7:9 uit alle natiën en **s.** en volken
Ex 28:21; Ps 74:2; Heb 7:13; Opb 21:12.
STAMMEN, Heb 2:11 zij **s.** allen uit één
STAMPEN, Ex 30:36 een gedeelte tot poeder **s.**
STAMPER, Sp 27:22 een **s.** in een vijzel
STAND, Jer 5:4 zij zijn van lage **s.**
STANDHOUDEN, Pr 4:12 twee te zamen **s.**
Mal 3:2 wie zal **s.** wanneer hij verschijnt?
1Kor 4:12 worden wij vervolgd, wij **s.**
STANDPUNT, Pr 2:17; Za 11:13; 1Pe 4:6.
1Sa 18:8 van zijn **s.** uit bezien slecht
1Pe 5:9 neemt uw **s.** tegen hem in
STANDVASTIG, Ps 78:37 hun hart was niet **s.**
1Kor 15:58 wordt **s.,** onwrikbaar
Kol 1:23 bevestigd op het fundament en **s.**
Kol 2:7 **s.** gemaakt in het geloof
1Th 3:13 om uw hart **s.** te maken
STANDVASTIGHEID, Da 6:16, 20 gij met **s.** dient
Ef 6:18 blijft wakker met alle **s.**
2Pe 3:17 dat gij uw eigen **s.** verliest
STAR VAN ONTZETTING, Le 26:32 vijanden **s.**
Ps 40:15; Ez 26:16; 27:35.
STATUS, Joz 20:7 een **s.** van heiligheid
STEDEN, Jes 6:11 Totdat de **s.** instorten
Jes 54:3 de woest liggende **s.** bewonen
Lu 4:43; 19:17; Opb 16:19.
STEEKPENNING(EN), Sp 17:23; Jes 33:15.
Ex 23:8 Gij dient geen **s.** aan te nemen
De 10:17 noch **s.** aanneemt
Ps 26:10 wier rechterhand vol **s.** is
Jes 1:23 Ieder van hen heeft **s.** lief
Jes 5:23 rechtvaardig verklaren voor een **s.**
Mi 3:11 hoofden spreken recht om **s.**
STEEN, Ro 9:32; 1Pe 2:6.
Ps 91:12 opdat gij uw voet aan geen **s.** stoot
Da 2:34 een **s.,** niet door handen, uitgehouwen
Mt 21:42 **s.** die bouwlieden hebben verworpen
1Pe 2:7 is dezelfde **s.** het hoofd van de hoek
STEENHOUWERS, 2Kon 12:12.
STEFANUS, Han 6:5; 7:59; 8:2; 22:20.
STEIL, Jes 7:19 in de **s.** stroomdalen
STEILE HELLING, Mt 8:32; Mr 5:13; Lu 8:33.
STEKEL, Ez 28:24 geen kwaadaardige **s.** meer
STEKEN, Jo 19:34 **s.** met speer in zijde
STEKEN, DE DRAAK, 2Kr 36:16 **s.** met de boden
STELEN, Ge 31:32 Rachel ze **ges.** had
Ex 20:15 Gij moogt niet **s.**
Ex 22:1 Ingeval een man een stier **s.**
Sp 30:9 opdat ik niet **s.** en mij vergrijp
Jer 7:9 **S.,** moorden en overspel plegen
Ef 4:28 Wie **s., s.** niet meer
Ex 22:12; Le 19:11; 2Sa 21:12; Ho 4:2; Mt 6:20.
STELLEN, Job 1:6; Sp 22:29.
Ps 82:1 **s.** zich in de vergadering
Jo 15:16 u **ges.** opdat gij vrucht zoudt dragen
STEM, De 4:33 de **s.** van God horen spreken
Joë 3:16 Jehovah zal zijn **s.** laten weerklinken
Jo 5:28 allen in herinneringsgraven **s.** horen
Jo 10:27 Mijn schapen luisteren naar mijn **s.**
Jes 52:8; 58:1; Na 2:13; Han 26:10.
STEM VAN UITBUNDIGE VREUGDE, Jer 7:34.
STENEN, Jes 60:17 in plaats van **s.,** ijzer
Jes 62:10 Ruimt de **s.** weg. Heft signaal op
Lu 19:40 zwijgen, zouden de **s.** het uitroepen
STER(REN), Re 5:20 streden de **s.**
Jes 14:13 Boven de **s.** mijn troon verheffen
1Kor 15:41 de ene **s.** verschilt in heerlijkheid
Nu 24:17; Da 12:3; Opb 12:1.
STERFELIJK, Ro 8:11; 2Kor 4:11.
Ro 6:12 zonde in **s.** lichaam
1Kor 15:53 wat **s.** is, onsterfelijkheid aandoen
STERFELIJK MENS, Jer 20:10.
Job 15:14 Wat is een **s.,** dat hij rein zou zijn
Job 33:12 God is veel meer dan een **s.**
Ps 9:19 Laat de **s.** niet superieur blijken
Job 36:25; Ps 8:4; 55:13; 144:3; Jes 13:7; 33:8.
STERK(E), Joz 1:7 Wees moedig en zeer **s.**
Jes 9:6 **S.** God, Eeuwige Vader
Ro 15:1 zwakheden van hen die niet **s.** zijn
1Kor 16:13 gedraagt u als mannen, wordt **s.**
1Pe 5:10 hij zal u **s.** maken
Ex 13:9; Sp 18:10; Jer 9:23; 1Kor 1:27.
STERKE MAN(NEN), Joz 6:2; Ps 19:5; 33:16; Sp 16:32; Hgl 3:7; Jes 3:2; 42:13; Jer 14:9; Ze 1:14.
Ge 6:4 de **s.** die er oudtijds waren
Jer 51:57 haar **s.** dronken maken
Joë 2:7 Als **s.** rennen zij
STERKEN, Ezr 6:22 hun handen **s.**
Ne 2:18 Zij **s.** hun handen voor het goede werk
Jes 35:3 **S.** de slappe handen
Jes 41:10 Ik wil u **s.**
Ez 34:4 De ziek geworden dieren niet **ges.**
STERKTE, Ps 59:17 O mijn **S.**
Ps 62:11 gehoord, dat **s.** aan God toebehoort
Ps 110:2 De staf van uw **s.** uit Sion zenden
Jes 12:2 Jehovah is mijn **s.** en mijn macht
Jes 40:29 schenkt volledige **s.** in overvloed
Fil 4:13 **s.** door hem die kracht verleent
Ex 15:2; Ps 8:2; 28:8; Jes 52:1; Hag 2:22.
STERRENBEELD, Job 9:9 het **s.** Asj
Job 38:31 koorden van het **s.** Kesil
Am 5:8 het **s.** Kimah en het **s.** Kesil
STERRENKIJKERS, Jes 47:13.
STERVEN, Ge 2:17 daarvan eet, zult gij **s.**
Ge 3:4 Gij zult volstrekt niet **s.**
Pr 3:2 een tijd om te **s.**
Pr 3:19 Zoals de één **s.,** zo **s.** de ander
Ez 18:4 ziel die zondigt, dié zal **s.**
Jo 11:26 geloof oefent in mij, zal nooit **s.**
Ro 5:8 Christus **ges.** terwijl wij zondaars
Ro 6:9 wij weten dat Christus niet meer **s.**
Pr 9:5; Jer 16:4; Lu 16:22; 20:36; Jo 11:51; Ro 7:9; 14:9; 2Kor 5:15; Heb 9:27; 11:13.
STEUNEN, Sp 3:5 **s.** niet op eigen verstand
STIER(EN), Ex 21:28 **s.** gestenigd
Jes 1:3 Een **s.** kent zijn koper
Jes 11:7 leeuw zal stro eten net als de **s.**
1Kor 9:9 Gij moogt een **s.** niet muilbanden
Heb 9:12 bloed van bokken en **s.**
Le 16:6; Ps 106:20; Sp 7:22; Heb 10:4.
STIFT, Job 19:24; Jer 17:1.
Ps 45:1 de **s.** van een vaardig afschrijver
STIKDONKER, Ex 10:22.
STIL, 1Pe 3:4 **s.** en zachtaardige geest
STILHEID, 1Ti 2:11 vrouw lere in **s.**
STILHOUDEN, Pr 3:7 tijd om zich **s.**
STILLEN, Ps 35:20 tegen de **s.** der aarde
STILLE RUST, 1Kr 22:9.
STILLETJES, Ru 3:7 ging [Ruth] er **s.** heen

STILTE, Opb 8:1.
Ps 115:17 hen die in de **s.** afdalen
STILZWIJGEN, Ps 37:7 Bewaar het **s.**
Hab 2:20 Bewaar het **s.** voor zijn aangezicht
Ps 30:12; 31:17; 39:2; Za 2:13.
STINKEN, Ex 7:18; 16:20; Pr 10:1.
STINKEND, Ps 38:5 wonden **s.** geworden
STOF, Ge 2:7 de mens vormen uit **s.**
Ge 3:19 **s.** zijt gij en tot **s.** terugkeren
Ps 72:9 zijn vijanden zullen **s.** likken
Pr 12:7 keert het **s.** terug tot de aarde
Mt 10:14 schudt het **s.** van uw voeten
1Kor 15:47 eerste mens van **s.** gemaakt
Ex 8:16; Ps 103:14; Pr 3:20; Jes 40:15; Na 1:3; Mal 4:3.
STOFBODEM, Da 12:2 velen die in **s.** slapen
STOFFELIJKE BEZITTINGEN, Pr 5:19; 6:2.
STOFLAAGJE, Jes 40:15 als **s.** op weegschaal
STOF VOOR GEPRAAT, Job 30:9.
STOK, Ps 23:4; Jes 9:4; Jer 48:17; Mi 5:1.
STOLLEN, Ex 15:8; Ze 1:12; Za 14:6.
STOM, Jes 56:10 wachters zijn **s.** honden
1Kor 12:2 gij tot die **s.** afgoden werdt gedreven
Jes 53:7; Ez 3:26; 24:27; Lu 1:22; 2Pe 2:16.
STOMME(N), Mt 9:32; 12:22; 15:30.
Jes 35:6 de **s.** zal vreugdegeroep aanheffen
STOMP, Pr 10:10 ijzeren werktuig **s.** geworden
STOPPELS, Jes 47:14 Zij zijn als **s.** geworden
Mal 4:1 overmoedigen moeten als **s.** worden
1Kor 3:12 Bouwt op het fundament hooi, **s.**
STOREN, Sp 29:19 hij **s.** zich er niet aan
STORM, 2Kon 2:1 Elia in een **s.** ten hemel
Jer 25:32 een zware **s.** zal verwekt worden
Job 38:1; Ps 107:29; Mt 14:30.
STORMWIND, Ho 8:7 **s.** zullen zij oogsten
Sp 1:27; 10:25; Jes 66:15.
STÖRTEN, Mi 1:4.
1Ti 6:9 die de mensen in verderf **s.**
STORTREGEN, Ge 7:12; 1Kon 17:7; Za 14:17.
STORTVLOED, Jes 28:18 overstromende **s.**
STOTEN, De 33:17; 1Kon 22:11; Sp 3:23.
STOUTMOEDIG, 2Kor 10:2 **s.** maatregelen
STRAAT, Sp 1:20 op de **s.** roepen
Jes 42:2 op de **s.** zijn stem niet laten horen
STRAF, Ex 32:34; Nu 16:29.
Ex 34:7 geenszins vrijstelling van **s.** geven
1Th 4:6 Jehovah is iemand die **s.** eist
Heb 10:29 Hoeveel zwaarder **s.,** dunkt u
Sp 22:3; 27:12; Za 14:19; Ju 7.
STRAFFEN, Han 4:21; 22:5.
Han 26:11 door hen vele malen te **s.**
STRAFGERICHTEN, Ex 7:4; 12:12.
STRALEN, Ps 34:5; Pr 8:1.
1Sa 14:29 hoe mijn ogen **ges.** hebben
Ezr 9:8 om onze ogen te doen **s.**
Ps 13:3 ogen **s.,** opdat ik niet ontslaap
Da 12:3 zij die inzicht hebben, zullen **s.**
Mt 17:2 zijn aangezicht **s.** als de zon
Jes 58:10; 60:5; Jer 31:12.
STRALEN (de), Ge 32:31; 2Kon 3:22.
STRALEND, Ps 112:4.
Pr 1:5 de zon is **s.** opgegaan
Ez 28:17 wijsheid vanwege **s.** pracht bedorven
STRAND, Mt 13:2; Han 21:5; 27:39.
STRATEN, Ez 7:19 Op de **s.** werpen
Jer 5:1; Ez 11:6; 28:23; Na 2:4.
STREEK, De 3:4; Joz 19:29.
STRELEN, Ps 94:19 vertroostingen die **s.**
STREMMEN, Job 10:10 als kaas mij laten **s.?**
STRENG, Ex 10:2; 1Sa 6:6.
Da 2:15 een **s.** bevel van de koning?
Kol 2:23 **s.** behandeling van lichaam
Tit 1:13 Blijf hen **s.** terechtwijzen
STRENGHEID, Pr 8:1 de **s.** van zijn aangezicht
STRENG ONDERRICHT, Job 5:17; Ps 50:17.
Sp 6:23 terechtwijzingen van **s.** weg des levens
Sp 15:33 De vrees voor Jehovah is **s.**
Sp 22:15 de roede van **s.**
Sp 23:13 Onthoud geen **s.** aan knaap
Heb 12:5 acht het **s.** niet gering
Heb 12:11 **s.** op ogenblik zelf niet vreugdevol
Sp 1:2; 4:13; Jes 26:16; Jer 5:3; Ef 6:4.
STRENG ONDERRICHTEN, Ho 7:15.
1Kor 11:32 dan worden wij door Jehovah **s.**
2Ti 3:16 **s.** in rechtvaardigheid
Heb 12:6 die Jehovah liefheeft, wordt **s.**
STREVEN, Ga 2:10; Ef 4:3.
Pr 2:22 wat krijgt een mens voor **s.**
Fil 3:12 niet reeds ontvangen, maar **s.** ernaar
STRIEMEN, Han 16:33; 1Pe 2:24.
STRIJD, 2Kr 20:15 geen **s.** van u
Ps 24:8 Jehovah, machtig in de **s.**
1Kor 14:8 wie zal zich voor **s.** gereedmaken
1Ti 6:12 de voortreffelijke **s.** van het geloof
2Ti 4:7 Ik heb de **s.** gestreden
Heb 12:4 In uw **s.** tegen die zonde
1Pe 2:11 begeerten, die **s.** voeren
De 20:1; 1Sa 17:47; Pr 9:11; Jes 28:6; Fil 1:30; Kol 2:1;
1Th 2:2; 2Ti 2:23; Tit 3:9.
STRIJD, IN, Han 17:7; 18:13; 1Ti 1:10.
Ro 16:17 **i.** met de leer
STRIJDALARM, 2Kr 13:12 om tegen u **s.** te blazen
STRIJDEN, Joz 10:14 Jehovah **s.** zelf
Jo 18:36 zouden mijn dienaren hebben **ges.**
Han 5:39 gij in werkelijkheid tegen God **s.**
2Ti 2:24 slaaf van Heer behoeft niet te **s.**
Ju 3 onvermoeid **s.** voor het geloof
Re 5:20; 2Kr 20:17, 29; 2Ti 2:14; 4:7; Jak 4:2.
STRIJDER, Re 12:2 Jefta een speciale **s.**
STRIJDKRACHT, Ps 110:3 op dag van uw **s.**
STRIJDKREET, Joz 6:5.
Joë 2:1 heft **s.** aan op mijn berg
STRIJDLUSTIG, 1Ti 3:3; Tit 3:2.
STRIJDWAGEN(S), Re 5:28 **s.** gedraald
Jes 31:1 hun vertrouwen stellen in **s.**
Na 2:3 Met vuur van ijzerbeslag is de **s.**
2Kon 2:11; Jes 43:17; Za 9:10.
STRIJDWERKTUIGEN, Pr 9:18 beter dan **s.**
STRIK(KEN), De 7:16 hun goden een **s.** voor u
Joz 23:13 ze moeten u tot een **s.** worden
Sp 14:27 zich af te keren van **s.** van de dood
Sp 29:25 beven voor mensen spant een **s.**
Jes 29:21 zij die zelfs **s.** spannen
Lu 21:34, 35 die dag komt als een **s.**
1Kor 7:35 niet om u een **s.** om te werpen
1Ti 6:9 vallen in verzoeking en een **s.**
2Sa 22:6; Ps 38:12; 106:36; Sp 18:7; Jes 8:14; Ro 11:9;
2Ti 2:26.
STRO(OTJE), Mt 7:4, 5; Lu 6:41.
Job 21:18 Worden zij als **s.** voor de wind
Mt 7:3 kijkt naar **s.** in oog van uw broeder
Lu 6:42 eerst balk uit eigen oog, dan **s.**
STROMEN, Jes 2:2; Mi 4:1.
STROOIEN, Ps 147:16 rijp **s.** hij net als as
STROOM, Re 5:21; Ez 47:7.
STROOMDALEN, Jer 31:9 **s.** met water
STRUIKELBLOK(KEN), Ps 119:165; Mt 18:7.
STRUIKELEN, Jes 8:14 rots waarover men **s.**
Da 11:35 enigen tot **s.** worden gebracht
Mt 5:29 rechteroog u doet **s.,** ruk het uit
Mt 13:41 dingen die aanleiding tot **s.** geven
Mt 18:6 een van deze kleinen tot **s.** brengt
Mt 26:31 gij allen tot **s.** worden gebracht
Fil 1:10 anderen niet tot **s.** brengt
Sp 4:12; Jes 8:15; 59:10; Jer 20:11; Da 11:33; Jo 16:1;
Ro 16:17; 1Kor 8:13; Jak 3:2.
STRUIKELING, Ro 9:33 steen der **s.**
STUDEREN, Jo 7:15 niet op scholen **ges.?**
STUIPTREKKINGEN, Mr 9:26 na vele **s.**
STUITEN, Heb 11:34 kracht van vuur **s.**
STUKSLAAN, Ps 2:9 pottenbakkersvat **s.**
Jes 30:14; Mi 1:7; 3:3.
STUTTEN, 1Sa 2:8 **s.** der aarde
STUURMAN, Jak 3:4 waarheen de **s.** het wenst
SUBLIEMSTE, Hgl 1:1 **s.** lied van Salomo
SUCCES, Jes 55:11; Mt 12:20.
Ps 118:25 Jehovah, schenk toch **s.!**
Jes 54:17 Geen wapen tegen u zal **s.** hebben
SUCCESVOL, Joz 1:8 uw weg **s.** maken
2Kr 20:20 geloof in zijn profeten en wordt **s.**
Ge 39:2; Re 18:5; 1Kr 22:13; Ps 37:7; 1Th 3:11.
SUNEM, Joz 19:18; 1Sa 28:4; 2Kon 4:8.

SUPERFIJN, 2Kor 11:5 uw **s.** apostelen
SUPERIEUR, Ex 17:11 de Israëlieten **s.** bleken
1Sa 2:9 niet door kracht toont een man zich **s.**
Ps 9:19 Laat de sterfelijke mens niet **s.** zijn
Ro 13:1 onderworpen aan de **s.** autoriteiten
Fil 2:3 anderen **s.** aan uzelf achtend
Fil 2:9 God hem tot **s.** positie verhoogd
1Pe 2:13 een koning, die **s.** is
SUPERIORITEIT, Pr 3:19 geen **s.** van mens
Jes 2:19 voor zijn luisterrijke **s.**
Jes 24:14 In de **s.** van Jehovah jubelen
Mi 5:4 de **s.** van de naam van Jehovah
Ro 3:1 Wat is dan de **s.** van de jood
SUSAN, Es 1:2; 9:6; Da 8:2.
SYMBOLISCH, Ga 4:24 vormen een **s.** drama
SYMBOOL VAN BEROUW, Mr 1:4; Han 19:4.
Lu 3:3 predikte de doop als een **s.**
SYMBOOL VAN JALOEZIE, Ez 8:3, 5.
SYNAGOGE(N), Jo 18:20 onderwijs gegeven in **s.**
Mt 23:6; Han 17:17; 18:26; Opb 2:9; 3:9.
SYRIË, 2Kon 13:3; 2Kr 16:7; Jes 17:3.
SYRIËR, Ge 31:20; De 26:5.
SYRISCH, Jes 36:11 in de **S.** taal
SYSTEEM, Ez 22:29.

T

TAAK, 1Kr 23:28 het was hun **t.**
TAAKOPLEGGER, Za 9:8.
TAAKTOEWIJZERS, Jes 60:17 tot uw **t.**
TAAL, Ge 11:1 De aarde had nog steeds één **t.**
Ge 11:7 Laten wij afdalen en hun **t.** verwarren
Ze 3:9 volken tot zuivere **t.** doen overgaan
Han 2:6 hen in zijn eigen **t.** hoorde spreken
Ps 81:5; Jes 36:11; Jer 5:15; Ez 3:5, 6; 1Kor 14:13, 19.
TABERNAKEL, Ex 25:9 het model van de **t.**
Ps 43:3 Mogen ze mij brengen naar uw **t.**
Ps 84:1 Hoe lieflijk is uw grootse **t.**
Ez 37:27 mijn **t.** zal zich over hen bevinden
Ex 40:17; Ps 78:60; 132:7.
TABOE, Ps 39:2 smart tot **t.** gemaakt
TABOR, Re 4:14 daalde Barak de berg **T.** af
TAFEL(EN, S), Ex 34:28 schreef op de **t.**
Ps 23:5 Gij maakt een **t.** in orde
Jes 21:5 Laat de **t.** in orde worden gebracht
Jes 28:8 de **t.** zijn vol uitbraaksel geworden
Da 11:27 aan één **t.** zullen zij leugen spreken
Mal 1:7 **t.** van Jehovah is iets verachtelijks
Lu 22:30 in mijn koninkrijk aan mijn **t.** eten
1Kor 10:21 **t.** van Jehovah en **t.** van demonen
2Kor 3:3 niet op stenen, maar vleselijke **t.**
Ex 32:16; 34:1; Heb 9:4.
TAK(KEN), Le 23:40 grote **t.** van bomen
Da 4:14 kapt zijn grote **t.** af
Mt 21:8 terwijl anderen **t.** van bomen afkappen
Ro 11:21 natuurlijke **t.** niet gespaard
Mt 24:32; Lu 13:19; Ro 11:16.
TALEN, 1Kor 13:1 de **t.** van mensen en engelen
1Kor 13:8 hetzij er **t.** zijn, ze zullen ophouden
1Kor 14:22 **T.** niet tot teken voor gelovigen
Da 7:14; Za 8:23; 1Kor 12:10; 14:5, 6; Opb 7:9.
TALENT(EN), Ex 38:25, 27; 1Kon 10:10, 14.
Mt 18:24 man die tienduizend **t.** schuldig was
Mt 25:15 hij gaf aan de een vijf **t.**
Opb 16:21 grote hagel, elke steen een **t.**
TALMEN, De 23:21.
TALRIJK(ER), Ex 11:9.
Ex 1:20 volk bleef **t.** worden
De 26:5 hij werd tot een **t.** natie
Ez 38:15 ja, een **t.** krijgsmacht
TAMAR, Ge 38:6, 11; Ru 4:12; Mt 1:3.
TAMBOERIJNEN, 2Sa 6:5 vreugde met **t.**
TAMMUZ, Ez 8:14 vrouwen **T.** beweenden
TANDEN, Ez 18:2 de **t.** van de zonen slee
Joë 1:6 Haar **t.** zijn leeuwentanden
Job 19:20; Sp 10:26; Da 7:7, 19.
TANTE, Le 18:14 niet naderen [tot] uw **t.**
TARSIS, Jes 23:1 Jammert, gij schepen van **T.!**
2Kr 9:21; Ps 48:7; Ez 27:12, 25; Jon 1:3.
TARTARUS, 2Pe 2:4 door hen in **T.** te werpen
TARWE, Ps 147:14 het vette der **t.**
Mt 3:12; 13:25; Lu 22:31.
TARWEBIER, Jes 1:22; Ho 4:18.
TARWEKORREL, Jo 12:24.
TASTEN, Jes 59:10 als blinden blijven wij **t.**
Han 17:27 naar hem **t.** en hem vinden zouden
TATOEAGETEKENS, Le 19:28.
TEDER, Ro 12:10 **t.** genegenheid voor elkaar
2Kor 1:3; Kol 3:12; Jak 5:11.
TEELBALLEN, Jer 5:8.
TEELT, De 7:13.
TEGEMOET, Nu 20:20; 2Kr 35:20; Ps 59:10; Mi 6:6.
TEGEN, Jes 19:2 ieder **t.** zijn broeder
Mt 12:30 Wie niet aan mijn zijde staat, is **t.** mij
Ro 8:31 Indien God vóór ons is, wie zal **t.** zijn?
Mal 3:5; Mt 12:25; Ef 6:12; Kol 2:14.
TEGENARGUMENTEN, Job 13:6 Hoort mijn **t.**
Ps 38:14 in mijn mond waren geen **t.**
TEGENHOUDEN, Han 11:17 ik God zou **t.?**
TEGENNATUURLIJK, 1Kor 6:9; Ju 7.
Le 18:23 Het is iets **t.**
Ro 1:26 verruild voor een **t.** gebruik
TEGENOVERGESTELDE, Es 9:1.
TEGENPARTIJ, Job 9:15 **t.** in rechtsgeding
Jes 50:8 Wie is mijn **t.** in het gericht?
TEGENSPOED, Job 20:22; Ob 12.
TEGENSPRAAK, Fil 2:14 zonder **t.**
Heb 12:3 die zo'n **t.** heeft verduurd
TEGENSPREKEN, Ro 10:21 een volk dat **t.**
TEGENSPREKERS, Tit 1:9.
TEGENSTANDER(S), Jes 64:2 aan **t.** bekend
Jer 46:10 om zich op zijn **t.** te wreken
Lu 21:15 die al uw **t.** niet kunnen weerstaan
Fil 1:28 laten verschrikken door uw **t.**
1Ti 5:14 **t.** geen aanleiding tot schimpen geven
Tit 2:8 man aan zijde van **t.** beschaamd
Heb 10:27 jaloezie die de **t.** zal verteren
1Pe 5:8 Uw **t.,** de Duivel, gaat rond
De 32:43; Es 7:6; Ps 74:10; 107:2; Na 1:2.
TEGENSTREVER, 1Sa 29:4 **t.** in de strijd
1Kon 5:4 Er is geen **t.** en niets kwaads
2Sa 19:22; 1Kon 11:14, 23, 25; Ps 109:6.
TEGENSTRIJDIGHEDEN, 1Ti 6:20.
TEGENWOORDIG, Ro 8:18; 1Kor 5:3.
Ga 1:4 het **t.** goddeloze samenstel van dingen
TEGENWOORDIGHEID, Mt 24:3 teken van uw **t.**
Mt 24:37 de **t.** van de Zoon des mensen
1Kor 15:23 Christus toebehoren, gedurende **t.**
2Kor 10:10 zijn **t.** in persoon is zwak
Fil 2:12 niet alleen gedurende mijn **t.**
2Pe 1:16 de kracht en **t.** van onze Heer Jezus
2Pe 3:4 Waar is nu de beloofde **t.** van hem?
1Jo 2:28 bij zijn **t.** niet beschaamd
Mt 24:27; 1Th 4:15; Jak 5:7, 8; 2Pe 3:12.
TEGOED, Fil 4:17 **t.** op uw rekening
TEKEERGAAN, Han 8:3 Saulus **t.** tegen gemeente
TEKEN(EN). Zie ook WONDER(EN), WONDERTEKENEN.
Ex 8:23 Morgen zal **t.** geschieden
De 6:8 als een **t.** op uw hand binden
Jes 7:14 Daarom zal Jehovah u een **t.** geven:
Jes 8:18 Ik en de kinderen zijn tot **t.**
Mt 16:3 **t.** der tijden niet uitleggen
Mt 24:3 het **t.** van uw tegenwoordigheid
Lu 11:29 geen **t.** dan het **t.** van Jona
Lu 21:25 **t.** in zon en maan en sterren
Lu 23:8 Herodes hoopte een **t.** te zien
Jo 7:31 soms meer **t.** verrichten dan deze man
Jo 20:25 Als ik niet **t.** van de spijkers zie
Han 2:19 wonderen in de hemel en **t.** op aarde
1Kor 11:10 een **t.** van gezag op haar hoofd
Opb 12:1 een groot **t.** gezien in de hemel:
Opb 16:14 verrichten **t.** om hen te vergaderen
Ge 1:14; De 6:22; Jes 19:20; 44:25; Da 4:3; Mt 12:39;
Jo 11:47; 20:30; Han 4:16; 8:13; 1Kor 1:22; 2Th 2:9;
Opb 15:1.
TEKENEN, 2Th 3:14 houdt hem **get.**
TEKENING, 2Kon 16:10 **t.** van het altaar
TEKORT, 2Kor 8:14 hun **t.** zou dekken

TE KORT DOEN, De 24:14 loonarbeider niet **t.**
Ps 119:121 hen die mij **t.!**
Ps 146:7 die recht verschaft aan die **t.**
Sp 22:16 Hij die de geringe **t.**
Am 4:1 die de geringen **t.**
1Kor 6:7 Waarom laat gij u niet liever **t.?**
Ps 103:6; 119:122; Sp 14:31; Mi 2:2; Za 7:10; Mr 10:19.
TELEURGESTELD, Ro 9:33; 1Pe 2:6.
Mi 3:7 de waarzeggers zullen **t.** worden
Ro 10:11 Niemand die geloof op hem grondt, **t.**
TELEURSTELLING, Ro 5:5 hoop leidt niet tot **t.**
TELLEN, Job 38:37.
Ps 90:12 Toon ons hoe onze dagen te **t.**
Ps 147:4 Hij **t.** het getal der sterren
Opb 7:9 een grote schare, die niemand **t.** kon
TELLING, Ex 30:12; 2Kr 2:17.
TEMMEN, Jak 3:7, 8.
TEMPEL(S), Ps 29:9 in zijn **t.** zegt ieder:
Jer 7:4 De **t.** van Jehovah, de **t.** van Jehovah
Hab 2:20 Jehovah is in zijn heilige **t.**
Za 6:12 hij zal de **t.** van Jehovah bouwen
Mal 3:1 plotseling zal tot Zijn **t.** komen
Jo 2:15 dreef hij hen allen de **t.** uit
Jo 2:19 Breekt deze **t.** af
Han 17:24 niet in door handen gemaakte **t.**
1Kor 3:16 dat gijlieden Gods **t.** zijt
2Th 2:4 in de **t.** van De God gaat zitten
Opb 7:15 zij verrichten dienst in zijn **t.**
Ps 11:4; 27:4; 2Kor 6:16; Ef 2:21; Opb 3:12.
TEMPELHEILIGDOM, Opb 11:19.
TEMPELHOOFDLIEDEN, Lu 22:4.
TEMPELHOOFDMAN, Han 4:1; 5:24.
TEMPELPROSTITUEES, Ho 4:14.
TEMPELROVERS, Han 19:37.
TENIETDOEN, Jes 26:14 elke vermelding **t.**
Jer 19:7 ik wil de raad van Juda **t.**
1Kor 1:28 om de dingen die zijn, **t.**
Ga 3:17 om aldus de belofte **t.**
Ef 2:15 Door zijn vlees de vijandschap **t.**
2Ti 1:10 Christus Jezus, die de dood heeft **t.**
TENIETGAAN, 1Kor 2:6 regeerders die **t.**
TENT(EN), Ps 15:1 wie zal gast zijn in uw **t.?**
Jer 35:7 in **t.** dient gij te wonen
Heb 9:11 door de grotere en volmaaktere **t.**
Opb 21:3 De **t.** van God is bij de mensen
Re 5:24; Sp 14:11; Jes 40:22; 2Kor 5:1; Heb 8:2; 2Pe 1:13.
TENTAFDELING, Heb 9:6 gaan eerste **t.** binnen
TENTKOORDEN, Jes 54:2 Verleng uw **t.**
TENTOONSPREIDING, 1Kor 2:4.
TENTOONSTELLEN, Kol 2:15.
1Kor 4:9 ons, de apostelen, als laatsten **t.**
TEPEL, Jes 66:11 **t.** van haar heerlijkheid
TE RADE GAAN, Ga 1:16 niet **t.** bij vlees
TERAFIM, 1Sa 15:23 magische kracht en **t.**
Za 10:2 **t.** hebben gesproken wat magisch is
Ge 31:19; 2Kon 23:24; Ez 21:21; Ho 3:4.
TERAH, Ge 11:24; Lu 3:34.
TERECHT, Lu 23:41.
TERECHTWIJZEN, Ps 105:14 koningen **t.**
Sp 9:8 spotter niet **t.**, opdat hij u niet haat
Lu 3:19 Herodes, die door hem werd **t.**
2Ti 3:16 De Schrift is nuttig om **t.**
Tit 1:13 Blijf hen streng **t.**
Opb 3:19 Allen voor wie ik genegenheid heb, **t.**
2Sa 7:14; Job 13:10; Ps 50:21; Sp 29:1; 30:6; Jo 3:20;
Ef 5:13; 1Th 5:14; 1Ti 5:20; 2Ti 4:2.
TERECHTWIJZER, Job 40:2 **t.** van God
TERECHTWIJZING(EN), Sp 1:23, 25; 3:11.
Sp 6:23 de **t.** zijn de weg des levens
Sp 10:17 hij die **t.** verlaat, doet dolen
Sp 13:18 wie een **t.** in acht neemt
Sp 29:15 De roede en **t.** geven wijsheid
Sp 15:5, 10, 31, 32.
TERGEN, 1Sa 1:6.
Kol 3:21 vaders, **t.** uw kinderen niet
TERNEERGESLAGEN, Fil 2:26; 1Th 5:14.
1Kon 20:43 Daarop ging de koning heen, **t.**
TERREIN, Jes 42:16 een hobbelig **t.**
TERUGBETALEN, Mt 22:21 caesar **t.**
Lu 14:12 dan zoudt gij het **t.** krijgen
TERUGBRENGEN, Jer 27:22 **t.** naar deze plaats
TERUGDEINZEN, Heb 10:38 indien hij **t.**
TERUGDENKEN, 2Pe 3:2.
TERUGDRINGEN, Jes 59:14 de gerechtigheid **t.**
TERUGEISEN, Ge 42:22; Ez 34:10.
Ge 9:5 zal ik de ziel van de mens **t.**
Ez 33:6 zijn bloed zal ik van de wachter **t.**
TERUGGEKOCHTEN, Jes 51:10; 62:12; 63:4.
Jes 35:9 de **t.** moeten daarop wandelen
TERUGGEVEN, Job 33:26 Zijn rechtvaardigheid **t.**
TERUGHOUDEN, Job 33:18 ziel **t.** van kuil
TERUGKEREN, Ge 3:19 tot aardbodem **t.**
1Kon 8:48 en zij met geheel hun hart tot u **t.**
Job 33:25 **t.** tot dagen van jeugdige kracht
Sp 26:11 als hond die tot zijn uitbraaksel **t.**
Pr 3:20 zij **t.** allen tot het stof
Pr 12:7 de geest zelf **t.** tot God
Jes 55:11 woord niet zonder resultaten **t.**
Mal 3:7 tot mij **t.**, en ik wil tot u **t.**
Mr 13:16 laat de man op het veld niet **t.**
Ga 4:9 **t.** tot de armzalige elementaire dingen
Pr 1:6; Jes 10:21; Ez 35:7; Mi 2:8; Lu 19:12; Han 13:34;
15:16; Jak 5:20.
TERUGKOPEN, Jes 47:4 Er is Iemand die ons **t.**
Jes 43:1; 44:23; 48:20; 52:3, 9.
TERUGKOPER, Jes 44:24 Jehovah, uw **T.**
Jes 59:20 tot Sion zal de **T.** stellig komen
Jes 63:16 Onze **T.** van weleer is uw naam
Jer 50:34 Hun **T.** is sterk
Jes 41:14; 44:6; 48:17; 49:26; 54:5; 60:16.
TERUGTREKKEN, Mt 2:12; Mr 3:7.
Lu 5:16 Hij **t.** zich in woestijnen om te bidden
Heb 3:12 doordat hij zich **t.** van levende God
TERUGVRAGEN, Mi 6:8 wat **t.** Jehovah van u
TESTAMENT. Zie VERBOND(EN).
TEUGELLOOS, Ex 32:25 zag dat volk **t.** werd
TEUGELLOOSHEID, 2Kr 28:19 **t.** liet woekeren
TEVEEL, 2Kor 8:14 hun **t.** uw tekort dekken
TEVERGEEFS, Mt 15:9 **T.** blijven zij aanbidden
1Kor 15:58 uw arbeid niet **t.** is in de Heer
Za 10:2; Ga 2:2; Fil 2:16.
TEVOREN, Mr 13:23; Han 1:16; Ro 9:23.
Ef 2:10 werken, die God **t.** heeft bereid
1Pe 1:20 hij was van **t.** gekend
TEVREDEN, 1Ti 6:8 daarmee **t.** zijn
THADDEUS, Mt 10:3; Mr 3:18.
THEATER, Han 19:29; Heb 10:33.
THEATERSCHOUWSPEL, 1Kor 4:9 wij zijn een **t.**
THEMA, Job 30:9 **t.** van hun lied geworden
THOMAS, Mt 10:3; Jo 20:24; Han 1:13.
THYATIRA, Han 16:14; Opb 1:11; 2:18, 24.
TIEN, Ex 34:28 de **T.** Woorden
Za 8:23 **t.** mannen zullen de slip vastgrijpen
Opb 2:10 opdat gij **t.** dagen verdrukking hebt
Ge 18:32; 2Kon 20:11; Mt 25:1; Opb 13:1.
TIENDE(N), Ge 14:20 Daarop gaf Abram een **t.**
Le 27:30 elk **t.** deel behoort Jehovah toe
Nu 18:26 een **t.** deel van het **t.** deel bijdragen
Ne 10:38 wanneer de levieten een **t.** ontvangen
Mal 3:10 Brengt al de **t.** in de voorraadschuur
Mt 23:23 gij geeft **t.** van de munt en de dille
Lu 18:12 ik geef **t.** van alles
Heb 7:9 heeft Levi, die **t.** ontvangt, **t.** betaald
Le 27:32; De 14:22; 26:12; 2Kr 31:12; Ne 13:12; Heb 7:5.
TIJD(EN), Ps 1:3 vrucht geeft als juiste **t.** is
Sp 15:23 een woord te rechter **t.**
Pr 3:1 Voor alles is er een vastgestelde **t.**
Pr 9:11 **t.** en onvoorziene gebeurtenissen
Jes 49:8 In een **t.** van goede wil geantwoord
Da 4:16 laten er zeven **t.** over hem voorbijgaan
Da 7:25 voor een **t.** en **t.** en een halve **t.**
Da 11:27 het einde is nog voor de bestemde **t.**
Da 12:4 verzegel boek, tot **t.** van het einde
Hab 2:3 visioen is nog voor de bestemde **t.**
Mt 16:3 tekenen der **t.** niet uitleggen
Mt 24:45 hun te rechter **t.** voedsel geven?
Lu 21:24 de bestemde **t.** der natiën
Han 1:7 kennis verkrijgen van **t.** of tijdperken
Han 3:19 er **t.** van verkwikking mogen komen
1Kor 7:29 de overgebleven **t.** is kort geworden
Ga 4:10 Gij onderhoudt nauwgezet vaste **t.**
Ga 6:9 te zijner **t.** zullen wij oogsten

Ef 5:16 de gelegen **t.** uitkopend
1Th 5:1 Wat de **t.** en tijdperken betreft
2Th 2:6 geopenbaard op eigen bestemde **t.**
2Ti 3:1 in de laatste dagen kritieke **t.**
1Pe 5:6 opdat hij u te zijner **t.** moge verhogen
Opb 12:14 gedurende een **t.** en **t.** en halve **t.**
Ps 31:15; 145:15; Jes 33:2; Jer 5:24; Han 3:21; 17:30; 1Kor 4:5; 1Ti 2:6; 1Pe 1:20; 4:17; Opb 11:18.

TIJDELIJK, 2Kor 4:18 dingen die men ziet, zijn **t.**

TIJDELIJKE INWONERS, Heb 11:13; 1Pe 2:11.

TIJDGENOTEN, Ge 6:9 onberispelijk onder **t.**

TIJDGRENS, Ga 4:4.

TIJDPERK(EN), Ge 1:14 tot tekenen en **t.**
Da 2:21 hij verandert tijden en **t.**
Han 1:7 **t.** die de Vader heeft gesteld
1Th 5:1 Wat de tijden en **t.** betreft
1Pe 1:11 onderzoeken welk speciale **t.**

TIJDSLIMIET, Job 14:13 mij een **t.** zoudt stellen

TIJDSPERIODE(S), 1Ti 4:1 in latere **t.**
Opb 12:12 Duivel weet dat hij korte **t.** heeft

TIJD VAN WELEER, Ne 12:46 in de **t.**

TIMMERMAN, Mr 6:3 Is dit niet de **t.**

TIMOTHEÜS, Han 16:1; 1Kor 4:17; 1Ti 1:2.

TIRANNEN, Job 27:13 het erfdeel van de **t.**
Sp 11:16 de **t.** grijpen rijkdom aan
Ez 31:12 de **t.** zullen hem omhouwen

TIRANNIE, Ex 1:13; Le 25:43; Ez 34:4.

TIRANNIEK(EN), Ps 86:14; Jer 15:21.
De 24:7 op **t.** wijze behandeld

TIRANNISEREN, Jes 3:5 de een de ander **t.**

TITEL, Job 32:21 geen **t.** verlenen
Jo 19:19 Pilatus schreef ook een **t.**

TITUS, 2Kor 2:13; 12:18; Ga 2:1; Tit 1:4.

TOCHT, Ge 33:14 **t.** op mijn gemak vervolgen

TOEBEDELEN, Ps 16:5 deel van wat mij **t.** is
Ro 12:3 mate van geloof die God hem heeft **t.**
Heb 7:2 aan wie Abraham een tiende **t.**
De 4:19; Ne 9:22; Jes 34:17.

TOEBEHOREN, Jo 15:19 gesteld op wat haar **t.**
Ro 14:8 of wij nu leven of sterven, Jehovah **t.**

TOEBEREID, Lu 1:17 voor Jehovah **t.** volk
2Ti 2:21 **t.** voor ieder goed werk

TOEBEREIDSELEN, Jer 46:14; Ez 38:7.

TOEDIENEN, 2Kor 3:9 **t.** van rechtvaardigheid
2Kor 10:6 bestraffing **t.** voor ongehoorzaamheid

TOEGANG, Ro 5:2 door geloof onze **t.** verkregen
Ef 2:18 door hem beide volken **t.** tot de Vader
Ef 3:12 vol vertrouwen **t.** hebben

TOEGEVEN, Han 24:14 Dit ik u echter **t.**

TOEGEVEND, Ne 9:30 vele jaren **t.** jegens hen

TOEGEWEZEN, 2Kor 10:13 niet buiten **t.** grenzen

TOEGEWEZEN DEEL, 2Kon 25:30.

TOEKENNEN, 2Sa 7:23; 1Kr 17:21 een naam **t.**

TOEKNIJPEN, Sp 16:30 Hij **t.** zijn ogen

TOEKOMEN, Sp 3:27.
Ro 13:7 Geeft aan allen wat hun **t.**:
1Kor 7:3 zijn vrouw geven wat haar **t.**

TOEKOMENDE, Ro 8:38 tegenwoordige noch **t.**

TOEKOMST, Ps 37:37 **t.** van die man vredig
Ps 37:38 **t.** der goddelozen afgesneden
Sp 24:20 geen **t.** voor al wie slecht is
Jes 41:22 opdat wij de **t.** ervan weten
Lu 13:9 in de **t.** vruchten voortbrengt
Ps 73:17; Sp 5:11; 20:21; 23:18; Jer 29:11.

TOEKOMSTIG, Heb 10:1; 13:14.

TOELACHEN, Job 29:24 ik **t.** hun altijd

TOELEGGEN, Han 2:42 zich **t.** op onderwijs
1Ti 4:13 Ga voort u **t.** op het voorlezen

TOELICHTEN, Ne 8:8 de wet werd **t.**

TOEMETEN, Jes 65:7.
Ro 12:6 het geloof dat ons is **t.**
2Kor 10:13 grens van gebied dat God heeft **t.**

TOENEMEN, Mt 24:12 **t.** der wetteloosheid
Jo 3:30 Hij moet blijven **t.**, maar ik afnemen
Han 6:7 het aantal discipelen bleef sterk **t.**
2Kor 9:10; Kol 1:6, 10.

TOEPLAKKEN, Job 14:17 gij mijn dwaling **t.**

TOEREKENEN, Ro 4:5, 24.
Ro 4:8 man wiens zonde Jehovah geenszins **t.**
Ro 5:13 zonde niemand **t.** wanneer geen wet
Jak 2:23 het werd hem als rechtvaardigheid **t.**

TOERUSTEN, 2Ti 3:17 **t.** voor ieder goed werk
Heb 13:21 u **t.** om zijn wil te doen

TOERUSTING, Ef 6:15 met **t.** van goede nieuws

TOESCHRIJVEN, 2Kor 12:6 niemand mij meer **t.**

TOESLUITEN, Mt 23:13 gij het koninkrijk **t.**

TOESNELLEN, Jes 55:5.

TOESPRAAK, Han 15:32 met menige **t.**

TOESTAAN, Lu 4:41; Han 19:30; 28:4.

TOESTAND, Da 8:14 in haar juiste **t.** gebracht
1Kor 7:24 blijven in **t.** waarin geroepen

TOESTANDEN, DESOLATE, Da 9:18.

TOESTEMMEN, Sp 1:10.

TOESTROMEN, Jer 51:44.

TOETSEN, Job 34:36; Ps 7:9.
1Sa 2:3 door hem worden daden **get.**
Job 23:10 Nadat hij mij heeft **get.**
Sp 21:2 Jehovah **t.** harten
Sp 24:12 juist hij die de harten **t.**
Za 13:9 hen **t.** zoals men goud **t.**

TOEVAL, 1Sa 6:9.
2Sa 1:6 Bij **t.** was ik op de berg Gilboa
Lu 10:31 Bij **t.** daalde een priester af

TOEVERTROUWDE PAND, 2Ti 1:14 Behoed dit **t.**

TOEVERTROUWEN, 1Kor 9:17; 2Kor 5:19.
Lu 16:11 wie zal u dan het ware **t.?**
Ro 3:2 hun de heilige uitspraken Gods **t.**
1Th 2:4 geschikt om ons het goede nieuws **t.**
1Pe 4:19 ziel blijven **t.** aan Schepper
Ga 2:7; 2Ti 2:2; Tit 1:3.

TOEVLUCHT, Ps 57:1; Sp 14:26.
Ps 18:2 Tot hem zal ik mijn **t.** nemen
Ze 3:12 **t.** zoeken bij de naam van Jehovah

TOEVLUCHTSOORD, Jer 16:19.
Jer 25:35 En een **t.** is de herders ontvallen

TOEVLUCHTSSTAD, Nu 35:25; Jos 21:13, 21.

TOEVLUCHTSSTEDEN, Nu 35:6; Jos 20:2.

TOEVOEGEN, De 4:2 niets **t.** aan het woord
Sp 16:23 aan zijn lippen overredingskracht **t.**
Lu 12:25 Wie kan el aan zijn levensduur **t.?**
De 12:32; Sp 19:4; 30:6; Mt 6:27.

TOEVOEGING, Opb 22:18 Indien iemand **t.** maakt

TOEWIJDING. Zie ook EXCLUSIEVE TOEWIJDING, GODVRUCHTIGE TOEWIJDING.
Pr 12:12 veel **t.** eraan is afmattend

TOEWIJZEN, Mt 24:51 hij zal hem zijn deel **t.**
1Ti 1:12 door mij aan een bediening **t.**

TOEZICHT, Nu 3:32; Ez 44:11.

TOEZIEN, Heb 12:15 gij er zorgvuldig op **t.**

TOEZINGEN, Kol 3:16 in uw hart Jehovah **t.**

TOFETH, 2Kon 23:10; Jes 30:33; Jer 7:31.

TOL, Ezr 4:13.

TOLLENAAR(S). Zie BELASTINGINNER(S).

TONEEL, 1Kor 7:31 het **t.** van deze wereld

TONEN, Ex 9:16 om u mijn kracht te **t.**
2Kr 16:9 om zijn sterkte te **t.**
Ge 12:1; Ro 9:22; Ef 2:7; Opb 22:6.

TONEN (de), 1Kor 14:7 tussen **t.** intervallen

TONG(EN), 2Sa 23:2 zijn woord was op mijn **t.**
Ps 31:20 hen verbergen voor geruzie van **t.**
Ps 34:13 Beveilig uw **t.** voor wat slecht is
Ps 39:1 om niet te zondigen met mijn **t.**
Sp 18:21 Dood en leven in macht van de **t.**
Jes 32:4 **t.** der stamelenden zal vaardig zijn
Jes 35:6 de **t.** van de stomme
Jes 54:17 elke **t.** die tegen u zal opstaan
Za 14:12 **t.** zal in zijn mond wegrotten
Han 2:3 werden **t.** als van vuur zichtbaar
Fil 2:11 iedere **t.** erkennen dat Jezus Heer is
Jak 1:26 zijn **t.** niet in toom houdt
Jak 3:6 de **t.** is een vuur
Sp 16:1; 1Kor 14:9; Jak 3:8.

TOOI, 1Pe 3:4 de onverderfelijke **t.**

TOOIEN, Job 40:10 **T.** u met superioriteit
Mt 6:29; Opb 17:4; 19:8.

TOOM, Jes 30:28 zijn geest is als een **t.**
Jak 1:26 zijn tong niet in **t.** houdt
Jak 3:3 paarden een **t.** in de bek leggen

TOONBROOD, Ex 25:30; 1Sa 21:6; 2Kr 4:19.

TOORN, Ps 37:8 Laat af van **t.**
Ps 103:8 Jehovah is langzaam tot **t.**
Ps 106:32 **t.** bij de wateren van Meriba

Ps 110:5 koningen verpletteren op dag van **t.**
Ze 2:2 voordat de dag van Jehovah's **t.** komt
2Kor 11:29 en ik ontsteek niet in **t.?**
Job 16:9; Ps 2:5; 55:3; Sp 14:29; Jes 30:27; Ze 3:8;
Kol 3:8; Opb 14:10; 15:1.

TOORNIG, Sp 22:24 met iemand die snel **t.** is
Ef 4:26 Weest **t.** en zondigt toch niet
Opb 12:17 de draak werd **t.** op de vrouw

TOREN, Ge 11:4 **t.** waarvan top tot hemel reikt
Sp 18:10 naam van Jehovah is een sterke **t.**
2Kon 9:17; Ps 61:3; Mi 4:8; Lu 13:4.

TORSEN, Jes 53:4 smarten, hij heeft ze **get.**
Za 12:3 Jeruzalem zwaar te **t.** steen maken

TOTAAL, 2Kor 4:8 niet **t.** zonder uitweg

TOUW(EN), Jo 2:15 een zweep van **t.** gemaakt
Joz 2:15; Ps 129:4; Jer 38:13.

TOVENAAR(S), Ex 7:11; Da 2:2; Han 13:6.
Jer 27:9 luistert niet naar **t.**
Mal 3:5 een snelle getuige tegen de **t.**

TOVENARES, Ex 22:18 **t.** niet in leven laten

TOVERLI(EN), Mi 5:12 ik wil **t.** afsnijden
2Kon 9:22; 2Kr 33:6; Jes 47:9; Na 3:4.

TRAAG, Mt 25:26 Slechte en **t.** slaaf
Ro 12:11 Doet uw werk niet **t.**
2Pe 3:9 Jehovah is niet **t.**
Re 18:9; Lu 24:25; Heb 6:12.

TRAAN, Opb 7:17; 21:4 elke **t.** wegwissen

TRANCE, Han 10:10; 11:5; 22:17.

TRANEN, Ps 126:5 met **t.** zaaien
Jes 25:8; Lu 7:38; Heb 5:7.

TRANSFIGURATIE, Mt 17:2.

TRANT, Ps 73:8.

TRED, Sp 4:12 uw **t.** niet belemmerd worden

TREDEN, Jes 63:3; Opb 14:20.
Jes 28:28 nooit zonder ophouden **t.**
Jer 25:30 juichkreet van hen die wijnpers **t.**

TREFFEN, 1Kon 22:34 hij **t.** de koning
Pr 2:14 één afloop die hen allen **t.**

TREKKEN, Joz 6:3 om de stad heen **t.**
Pr 4:12 niet snel in tweeën **get.**
Jo 6:44 tenzij de Vader hem **t.**

TREKSPRINKHAAN, Le 11:22 Daarvan eten: **t.**

TREUREN, Jer 4:28 Hierom zal het land **t.**
Joë 1:9 de dienaren van Jehovah hebben **get.**
Am 1:2 de weidegronden moeten gaan **t.**
Ez 7:12; Lu 6:25; Jak 4:9.

TREURENDEN, Jes 61:2 alle **t.** troosten
Mt 5:4 Gelukkig zijn de **t.**

TREURIG, Ne 8:9.

TREUZELEN, Joz 18:3 Hoe lang zult gij nog **t.**

TRILLEN, Jes 6:4 de dorpels **t.** van de stem

TRIOMF, Ps 41:11 niet in **t.** over mij juicht
Ps 47:1 Juicht God in **t.** toe
Ps 81:1 Juicht in **t.** de God van Jakob toe
Jak 2:13 juicht in **t.** over oordeel

TRIOMFTOCHT, 2Kor 2:14 in een **t.** meevoert
Kol 2:15 heeft ze in een **t.** meegevoerd

TROEPEN, 2Kr 25:10; Job 29:25.

TROETELEN, Jes 66:12 op de knieën **get.**

TROMPET(TEN), 1Kor 15:52 gedurende laatste **t.**
1Kor 14:8; 1Th 4:16; Heb 12:19; Opb 8:2.

TROMPETGESCHAL, Mt 24:31 met een luid **t.**

TROMPETTEN, Mt 6:2 **t.** het niet voor u uit

TRONEN, Kol 1:16.
Da 7:9 tot er **t.** werden geplaatst
Lu 22:30 op **t.** zitten om te oordelen
Opb 20:4 ik zag **t.,** en die daarop gingen zitten

TRONK, Jes 11:1 rijsje uit de **t.** van Isaï

TROON, 1Kr 29:23 op Jehovah's **t.**
Ps 45:6 God is uw **t.** tot onbepaalde tijd
Ps 97:2 rechtvaardigheid de plaats van zijn **t.**
Jes 14:13 Boven de sterren Gods mijn **t.**
Jes 66:1 De hemel is mijn **t.**
Opb 7:9 staande voor de **t.** en voor het Lam
Jes 9:7; Jer 3:17; Mt 25:31; Heb 4:16; 12:2; Opb 3:21.

TROOSTBEKER, Jer 16:7.

TROOSTEN. Zie ook VERTROOSTEN.
Ge 37:35 weigerde zich te laten **t.**
Jes 49:13 Jehovah heeft zijn volk **get.**
Jo 11:19 joden naar Martha om te **t.**
Job 2:11; Jes 40:1; 61:2; Jer 31:15.

TROOSTER. Zie HELPER.

TROOSTERS, Ps 69:20; Na 3:7.

TROTS, Sp 16:18 **T.** vóór ineenstorting
Za 11:3 het **t.** struikgewas is geplunderd
2Th 1:4 Vandaar dat wijzelf **t.** op u zijn
1Ti 3:6 niet opgeblazen wordt van **t.**
Ps 59:12; Sp 8:13; 16:5; Jer 13:9; 48:29.

TROTSEREN, 2Pe 2:7; 3:17 de wet **t.**

TROUW, De 32:20 zonen in wie geen **t.** is
Tit 2:10 ten volle goede **t.** tonen

TROUWELOOS, Jer 5:11; Mal 2:14.
Mal 2:16 gij moogt niet **t.** handelen

TROUWELOZE, Sp 14:14 **t.** van hart

TROUWEN, Lu 14:20 pas een vrouw **get.**
1Kor 7:39 vrij te **t.,** alleen in de Heer
1Ti 4:3 die verbieden te **t.**
1Kor 7:9, 28, 36; 1Ti 5:14.

TUBERCULOSE, Le 26:16; De 28:22.

TUCHTIGEN, Le 26:18 zevenmaal **t.**
Sp 19:18 **T.** zoon terwijl er nog hoop bestaat
Sp 29:17 **T.** zoon en hij zal u rust verschaffen

TUCHTIGING, Jer 30:14.

TUIG, 1Kon 19:21 met het **t.** van de stieren

TUIN(EN), Jer 31:12 een welbesproeide **t.**
Am 9:14 **t.** aanleggen en vrucht ervan eten
Ge 2:8, 15; 3:24; Jes 51:3; 58:11; Ez 36:35.

TUMULT, Ps 2:1 natiën in **t.** geweest
Jes 32:14 het **t.** van de stad is uitgestorven
Jes 16:14; Han 4:25; 21:34.

TUREN, Ob 13; 1Pe 1:12.

TURKOOIS, Ex 28:18; Ez 27:16; 28:13.

TUSSEN, Mt 10:35.

TUSSENBEIDE, Ps 106:30 Toen Pinehas **t.** kwam
Jes 59:16 niemand die **t.** trad

TWAALF, Ge 49:28 de **t.** stammen van Israël
Mt 10:2 de namen van de **t.** apostelen:
Jak 1:1 de **t.** stammen die verstrooid zijn:

TWEEDE DOOD, Opb 2:11; 20:6, 14.
Opb 21:8 Dit betekent de **t.**

TWEE DELEN, 2Kon 2:9 **t.** van uw geest

TWEELING, Ge 25:24; 38:27; Jo 11:16; 20:24.

TWEEMAAL, 1Kon 11:9 die hem **t.** verschenen was

TWEEMAAL ZOVEEL, Opb 18:6 Vergeldt haar **t.**

TWEESNIJDEND, Ps 149:6; Heb 4:12.

TWIJFELEN, Mt 21:21; Mr 11:23.
Jak 1:6 zonder ook maar enigszins te **t.**

TWIJFELS, Ju 22.
Ro 14:23 Indien hij **t.** heeft

TWIJFELVRAGEN, Ro 14:1 innerlijke **t.**

TWIST(EN), Sp 6:19 ieder die **t.** ontketent
Sp 28:25 die arrogant van ziel is, verwekt **t.**
1Kor 3:3 aangezien er **t.** onder u is
Ps 80:6; Sp 16:28; 18:19; 22:10.

TWISTEN, De 33:8 met hem gaan **t.**
Job 40:2 **t.** met de Almachtige?
Mt 12:19 Hij zal niet **t.,** noch luid roepen
Jes 49:25; 50:8; Ho 4:4.

TWISTGESPREKKEN, 1Ti 6:5.

TWISTGIERIGHEID, Fil 1:17; 2:3; Jak 3:16.

TWISTVRAGEN, 1Ti 6:4; 2Ti 2:23.
Tit 3:9 mijd dwaze **t.** en geslachtsregisters

TWISTZAKEN, Klg 3:58.

TWISTZIEK, Sp 21:9 met een **t.** vrouw
Sp 21:19 Beter dan met een **t.** vrouw
Sp 26:21 Als hout voor het vuur, is een **t.** man
Sp 27:15 lekkend dak en een **t.** vrouw
Ro 2:8 die **t.** en ongehoorzaam zijn

TYRUS, Jes 23:1 uitspraak over **T.:**
Jes 23:17 Jehovah zijn aandacht op **T.** richten
2Sa 5:11; 1Kon 7:13; Ps 45:12; Ez 27:2.

U

UIEN, Nu 11:5 de **u.** en het knoflook!

UITBLAZEN, Job 11:20 hun hoop een **u.** van de ziel

UITBLAZEN, LAATSTE ADEM, Ge 6:17.
Ge 7:21 Alle vlees op de aarde **l.**
Ge 25:8 Abraham **l.** en stierf
Ps 104:29 Neemt gij hun geest weg, zij **l.**
Lu 23:46 Nadat hij dit had gezegd, hij **l.**
Job 14:10; 34:15.

UITBLIJVEN, Heb 10:37 hij die komt, niet **u.**
UITBLINKEN, Da 6:3 deze Daniël aanhoudend **u.**
UITBLUSSEN, Job 18:5 licht zal worden **u.**
Ps 118:12 **u.** als een vuur van doornbossen
Sp 13:9 lamp van de goddelozen zal worden **u.**
Jes 66:24 hun vuur zal niet **u.** worden
Mt 12:20 een smeulende vlaspit niet **u.**
2Sa 21:17; Sp 20:20; 24:20; Jes 42:3; Ez 20:48; Am 5:6.
UITBOTTEN, Heb 9:4 staf van Aäron **u.**
UITBRAAKSEL, Jes 28:8 tafels vol **u.**
2Pe 2:22 De hond is tot zijn **u.** teruggekeerd
Sp 26:11; Jes 19:14; Jer 48:26.
UITBRAKEN, Le 20:22; Opb 3:16.
UITBREIDEN, De 19:8 Jehovah uw gebied **u.**
UITBREKEN, Ga 4:27.
UITBUITEN, Jer 25:14; 27:7; 30:8.
2Pe 2:3 zullen u met vervalste woorden **u.**
UITBUNDIG, Jes 35:1 zich **u.** verheugen
Jes 65:18 verheugt u **u.** en weest blij
UITBUNDIGE VREUGDE, 1Kr 16:35.
1Sa 2:1 Mijn hart heeft **u.** in Jehovah
Ps 25:2 Mogen vijanden geen **u.** over mij hebben
Ps 45:7 u gezalfd met de olie van **u.**
Ps 94:3 Hoe lang zullen goddelozen **u.** hebben?
Ps 105:43; 106:47; 119:111; Sp 11:10; 28:12; Jes 65:18; Jer 32:41; Ho 2:11.
UITDAGEN, Jer 49:19; 50:44 wie mij **u.**
UITDAGEND, Ps 40:4 niet gewend tot **u.** mensen
UITDELEN, Han 4:35; Ro 12:8; 1Kor 12:11.
1Ti 1:4 iets **u.** in verband met geloof
UITDOSSEN, Mr 15:17.
UITDOVEN, Mr 9:48 vuur niet wordt **u.**
1Th 5:19 het vuur van de geest niet **u.**
UITDRUKKELIJK, Ro 9:19 zijn **u.** wil weerstaan?
UITDRUKKEN, Ga 4:15 gij uw ogen **u.**
UITEENVALLEN, Jes 51:6; Jer 49:23.
UITEENZETTING, 2Kr 13:22; 24:27.
UITEINDEN, Job 38:13 de **u.** der aarde grijpen
UITEN, Han 13:27 dingen door Profeten **geu.**
UITERLIJK, 1Sa 16:7; Jo 7:24.
2Kor 4:16 vervalt de mens die wij **u.** zijn
UITERLIJKE VERSCHIJNING, Mt 22:16; 28:3.
2Kor 5:12 roemen over de **u.**
Ga 2:6 God gaat niet op de **u.** af
UITERLIJKE WAARDE, 2Kor 10:7 dingen naar **u.**
UITERSTE, Job 34:36 Job tot **u.** getoetst
UITERSTE BEST, 2Ti 2:15 Doe uw **u.**
Heb 4:11 ons **u.** doen die rust in te gaan
2Pe 1:10 uw **u.** om uw roeping vast te maken
2Pe 3:14 **u.** om onbevlekt bevonden te worden
UITGELATEN, Jes 22:2 een **u.** stad
Jes 61:6 zult gij **u.** over uzelf spreken
Jes 23:7; Ze 2:15.
UITGELEIDE, 2Sa 19:31 hem **u.** doen
UITGELEZEN(EN), Jer 2:21 **u.** rode wijnstok
Da 11:15 noch het volk van zijn **u.**
UITGEPUT, Job 3:17.
1Kon 17:16 de kruik raakte niet **u.**
Da 8:27 ik voelde mij **u.** en werd ziek
UITGETEERD, Ps 102:7 Ik ben **u.**
UITGIETEN, Le 17:13 het bloed **u.**
Mal 3:10 een zegen over u zal **u.**
Opb 16:1 de zeven schalen van de toorn **u.**
UITHOUWEN, Sp 9:1 wijsheid heeft zuilen **u.**
UITHUWELIJKEN, 1Kor 7:38.
UITING, 1Ti 5:12 eerste **u.** van geloof
UITKIEZEN, De 7:6 Ú heeft God **u.**
Han 26:16 om u **u.** als dienaar en getuige
1Kor 1:27 God heeft het dwaze **u.**
2Th 2:13 omdat God u heeft **u.** voor redding
De 12:11; Ne 1:9; Za 1:17; Jo 15:16.
UITKIJKPOST, Jes 21:6 stel een **u.** op
UITKLEDEN, Kol 2:15 regeringen naakt **u.**
UITKOPEN, Kol 4:5 de gelegen tijd **u.**
UITLACHEN, Ps 59:8.
Ps 37:13 Jehovah zelf zal hem **u.**
UITLEGGEN, Mt 16:3.
1Kor 12:10 aan ander het **u.** van talen
UITLEGGING(EN), Ge 40:8 **u.** zaak van God?
1Kor 14:26 een ander heeft een **u.**
2Pe 1:20 geen profetie door eigen **u.** ontstaat
Pr 8:1; Da 2:4; 5:16, 26.
UITLENEN, Ps 37:26; 112:5.
Sp 22:7 een knecht van de man die **u.**
UITLENER, Jes 24:2 hetzelfde voor de **u.**
UITLOPEN, Ro 5:18 op veroordeling **u.**
UITMERGELEN, Ze 2:11 alle goden der aarde **u.**
UITMUNTEND, Ro 2:18 dingen die **u.** zijn
UITNEMEND(ER), Heb 1:4; 8:6.
Fil 3:8 **u.** waarde van de kennis van Christus
UITNEMENDHEID, Ps 68:34.
De 33:26 God in zijn **u.**
Klg 3:18 Mijn **u.** is vergaan
Ez 7:11 noch is er enige **u.** in hen
UITNODIGEN, Mt 22:14 er zijn velen **u.**
Ex 34:15; Jo 2:2; Opb 19:9.
UITOEFENEN, Heb 4:12 woord van God kracht **u.**
UITROEIEN, Ex 33:5; Nu 25:11; De 28:21.
Ps 18:37 niet terugkeren totdat zij zijn **u.**
Jer 9:16 totdat ik hen **u.** zal hebben
Joz 24:20; 2Sa 21:5; 22:38; Ne 9:31; Ez 20:13.
UITROEPEN, Le 25:10 vrijheid **u.**
Jes 61:1 vrijheid **u.** tot de gevangenen
Jer 34:17 door vrijlating te blijven **u.**
Lu 19:40 zouden de stenen het **u.**
Ex 33:19; De 32:3; Jes 61:2; Jer 19:2; 34:8.
UITRUSTING, Ge 45:20 geen leed wegens **u.**
UITSCHIFTEN, Ez 20:38 de opstandigen **u.**
UITSCHOT, 1Kor 4:13 als het **u.** der wereld
UITSCHREEUWEN, Jer 25:34.
UITSCHUDDEN, Ne 5:13.
UITSLUITEN. Zie ook UITWERPEN.
Jes 66:5 die u **u.** wegens mijn naam
UITSPANSEL, Ge 1:6; Ps 150:1; Ez 1:22; 10:1.
Ps 19:1 **u.** vertelt van werk van zijn handen
Da 12:3 stralen als glans van **u.**
UITSPRAAK, Mt 4:4 elke **u.** uit Jehovah's mond
UITSPRAKEN, HEILIGE, Han 7:38; Ro 3:2.
Heb 5:12 elementaire dingen van de **h.** Gods
1Pe 4:11 hij spreke de **h.** Gods
UITSPRUITEN, Jes 4:2; 61:11.
Ps 72:7 In zijn dagen zal de rechtvaardige **u.**
Ps 92:7 goddelozen **u.** als de plantengroei
Jes 42:9 voordat ze **u.**, doe ik ze horen
Jes 66:14 uw beenderen zullen **u.** als gras
UITSTEKEN, Re 16:21 hem de ogen **u.**
UITSTEL, Ez 12:25, 28 Er zal geen **u.** zijn
UITSTELLEN, Sp 13:12; Da 9:19.
UITSTORTEN, Ps 22:14 Als water ben ik **u.**
Jes 53:12 zijn ziel in de dood **u.**
Ze 3:8 mijn openlijke veroordeling **u.**
Han 2:17 zal ik wat van mijn geest **u.**
Ps 45:2; 62:8; Ez 21:31; Joë 2:28; Na 1:6; Ze 1:17; Han 2:33.
UITSTREKKEN, Jes 14:27 zijn hand is **u.**
Fil 3:13 mij **u.** naar de dingen vóór mij
UITSTROOIEN, Sp 11:24 bestaat er een die **u.**
Sp 15:7 lippen van wijzen blijven kennis **u.**
Ez 10:2 kolen vuur **u.** over de stad
UITTOCHT, Heb 11:22 **u.** van zonen van Israël
UITVAAGSEL, 1Kor 4:13 het **u.** van alle dingen
UITVERKOREN, 1Th 1:4.
Mt 22:14 velen uitgenodigd, weinigen **u.**
1Pe 2:4 **u.**, kostbaar, bij God
1Pe 2:9 gij zijt een **u.** geslacht
UITVERKORENE(N), Jes 42:1 Mijn **u.**
Jes 65:22 werk van handen zullen **u.** verbruiken
Mt 24:24 ten einde de **u.** te misleiden
Mt 24:31 engelen zullen **u.** bijeenvergaderen
Mr 13:20 ter wille van de **u.** dagen verkort
Mr 13:27 **u.** bijeenvergaderen van windstreken
Lu 18:7 recht doen wedervaren aan zijn **u.**
Opb 17:14 de geroepenen en **u.**
Ps 89:3; Mt 24:22; Ro 8:33; Kol 3:12; 2Ti 2:10.
UITVINDING, 2Kr 26:15 **u.** van werktuigkundigen
UITVOEREN, Ps 21:11 denkbeelden niet **u.**
UITVORSEN, Ps 64:6; Sp 25:2.
UITWASEMING, Opb 18:2 elke onreine **u.**
UITWEG, 1Kor 10:13 zal hij ook voor **u.** zorgen
UITWENDIG, 2Kor 11:28 dingen van **u.** aard
UITWERKEN, Ro 7:18 vermogen om **u.**

UITWERPEN, Mt 10:1; Jo 16:2.
Jo 9:22; 12:42 uit de synagoge **gew.**
UITWERPSELEN, De 23:13; Ez 4:12.
Sp 30:12 geslacht dat van **u.** niet gewassen is
UITWIJZEN, 1Kor 3:13 het vuur zal **u.**
UITWISSELING, Ro 1:12 **u.** van aanmoediging
UITWISSEN, Ps 51:1 mijn overtredingen **u.**
Jer 18:23 die zonde van hen niet **u.**
Opb 3:5 zijn naam geenszins **u.**
De 9:14; Han 3:19; Kol 2:14.
UITZENDEN, Ps 43:3 uw licht en waarheid **u.**
Mt 10:16 Ik u **u.** als schapen
Ro 10:15 Hoe prediken indien niet **u.?**
Ga 4:4 tijdgrens gekomen, God zijn Zoon **u.**
Mt 10:5; 13:41; Lu 10:1; Han 3:20; 1Kor 1:17; 1Jo 4:9.
UITZIEN, Mi 7:7 naar Jehovah blijven **u.**
UITZINNIG, Lu 6:11 zij werden geheel en al **u.**
UITZINNIGHEID, 2Ti 3:9 **u.** allen duidelijk
UNIEK, Ez 7:5 een **u.** rampspoed komt
UR, Ge 11:28; 15:7.
URIA, Jer 26:21 **U.** werd bevreesd
URIM EN TUMMIM, Ex 28:30; Ezr 2:63.
UUR, Mt 24:36 Van die dag en dat **u.**
Lu 22:53 uw **u.** en autoriteit der duisternis
Jo 17:1 het **u.** is gekomen; verheerlijk uw zoon
1Jo 2:18 kinderen, het is het laatste **u.**
Opb 17:12 ontvangen voor één **u.** autoriteit
Mt 24:44, 50; 26:45; Opb 3:10; 14:7, 15; 18:10.
UZELF, Jo 18:34.
Ex 32:13 aan wie gij bij **u.** gezworen hebt
Jo 17:5 verheerlijk mij naast **u.** met heerlijkheid
1Kor 6:19 Ook behoort gij **u.** niet toe
UZZA, 2Sa 6:6 **U.** stak hand uit naar ark
UZZIA, 2Kr 26:21 **U.** bleef een melaatse
2Kr 26:1; Jes 6:1; Mt 1:8.

V

VAAG, 1Kor 13:12 zien **v.** omtrekken
VAAL, Opb 6:8 ik zag, en zie! een **v.** paard
VACHT, Re 6:37-40.
VADER(EN, S), Ps 2:7 ben ik uw **v.** geworden
Ps 89:26 Gij zijt mijn **V.**, mijn God
Sp 17:6 de luister der zonen zijn hun **v.**
Jes 64:8 Jehovah, gij zijt onze **V.**
Mt 6:9 Onze **V.** in de hemelen
Mt 23:9 Noemt niemand op aarde uw **v.**
Jo 8:44 Gij zijt uit uw **v.** de Duivel
Jo 14:28 de **V.** is groter dan ik
Ef 6:4 **v.,** irriteert uw kinderen niet
Jak 1:17 de **V.** der hemelse lichten
Ge 2:24; Sp 6:20; 23:22; Jes 38:19; Mal 4:6; Mt 10:37; 26:29; Lu 2:49; Jo 10:30; 14:6, 24; 1Kor 4:15; Ga 1:14; Ef 4:6; Opb 14:1.
VADERLIJKE HUIZEN, 1Kr 24:4, 31; 26:13.
VADERLIJK HUIS, Joz 22:14; 1Kr 23:11.
Nu 17:2 neem voor elk **v.** één staf
VADERLOZE JONGEN(S), Ps 68:5 vader van **v.**
Ex 22:22; De 10:18; Ps 10:14; Jer 5:28.
VAL, Joz 23:13; Ro 11:9.
VALLEIVLAKTE, Ez 37:1.
Jes 40:4 het oneffen landschap tot een **v.**
VALLEN, Sp 11:28 op rijkdom vertrouwt zal **v.**
Sp 24:16 rechtvaardige kan zevenmaal **v.**
Lu 11:17 huis tegen zichzelf verdeeld **v.**
Ro 14:4 staat of **v.** voor eigen meester
1Kor 10:12 moet oppassen dat hij niet **v.**
Heb 10:31 in de handen van de levende God **v.**
Ps 37:24; Lu 23:30; Ro 14:13; 1Ti 6:9.
VALLENDE ZIEKTE, Mt 4:24; 17:15.
VALS, Ex 20:16 geen **v.** verklaring afleggen
Mt 24:24 **v.** christussen en **v.** profeten
Lu 3:14 beschuldigt niemand **v.**
2Kor 11:13 zulke mensen zijn **v.** apostelen
Le 6:3; Ps 27:12; Sp 6:19; 19:5; Jes 9:15; Mt 26:59; Ga 2:4.
VALSELIJK, Za 5:4 **v.** een gezworen eed doet
1Ti 6:20 **v.** zo genoemde kennis
VALSE PROFEET, Opb 16:13.
VALSE PROFETEN, Mt 7:15 **v.** in schaapskledereen
Mt 24:11 En vele **v.** zullen opstaan
2Pe 2:1 Er stonden ook **v.** onder het volk op
1Jo 4:1 want er zijn vele **v.** uitgegaan
VALSTRIKKEN, Ps 11:6 **v.,** vuur en zwavel
Re 2:3; Ps 64:5; Jer 18:22.
VALS VOORKOMEN, 1Th 2:5.
VANEENBRENGEN, Mt 19:6; Mr 10:9.
VANEENSCHEUREN, Pr 3:7.
Jes 64:1 dat gij slechts de hemel hadt **v.**
VANEENSPLIJTEN, Nu 16:31.
VANGEN, 1Kor 3:19 **v.** wijzen in hun listigheid
VANGST, Lu 5:4 laat netten neer voor een **v.**
VAREN, Han 27:5; Opb 18:17.
VARKENSSNUIT, Sp 11:22 neusring in **v.**
VAST(ER), 1Kon 8:49 uw **v.** woonplaats
Jes 28:16 kostbare hoek van een **v.** fundament
Heb 6:19 als een anker, zowel zeker als **v.**
2Pe 1:10 uw roeping en verkiezing **v.** maken
2Pe 1:19 profetische woord des te **v.** gemaakt
Ps 89:14; 2Ti 2:19; Heb 5:12, 14; 1Pe 5:9.
VASTEN, Es 4:16; Jer 14:12.
Mt 6:16 Wanneer gij **v.**
Lu 5:33 De discipelen van Johannes **v.**
Lu 5:34 vrienden van bruidegom laten **v.**
VASTEN (de, het), 2Kr 20:3; Jon 3:5.
Jes 58:5 het **v.** dat ik verkies
Mr 2:18 onderhouden discipelen de **v.** niet?
VASTENTIJD, Joë 1:14 Heiligt een **v.**
VASTGESTELDE TIJD, Pr 3:1 Voor alles een **v.**
VASTHEID, Kol 2:5 de **v.** van uw geloof
VASTHOUDEN, Heb 3:6 hoop stevig **v.**
VASTKLEMMEN, Jo 20:17 u niet aan mij **v.**
VASTSTAAN, 1Kor 16:13 **v.** in het geloof
Fil 4:1 **v.** in de Heer, geliefden
2Th 2:15 **v.** en houdt u aan overleveringen
Ga 5:1; Fil 1:27; 2Pe 1:12.
VASTSTELLEN, Han 17:31 een dag **v.**
VAT(EN), Mt 25:4 olie in hun **v.** meenamen
Han 9:15 deze man is mij een uitverkoren **v.**
Ro 9:21 het ene **v.** voor een eervol gebruik
2Kor 4:7 Wij hebben schat in aarden **v.**
Es 1:7; Jer 25:34; Ro 9:22; Opb 2:27.
VATTEN, Ef 3:18 in staat geestelijk te **v.**
VEE, Ex 9:3 Jehovah's hand komt over uw **v.**
De 3:19 ik weet heel goed dat gij veel **v.** hebt
Ps 107:38 hij laat hun **v.** niet weinig worden
Jes 30:23 Uw **v.** zal grazen
1Kor 15:39 er is ander vlees van **v.**
VEELHEID, Sp 11:14; 15:22 **v.** van raadgevers
VEELVRAAT, Mt 11:19.
VEELVRATEN, Tit 1:12 werkeloze **v.**
VEELVULDIG, Pr 6:1 rampspoed die **v.** voorkomt
VEERKRACHT, Jes 18:2 een natie van **v.**
VEERTIG, Ge 7:4 **v.** dagen en **v.** nachten
De 29:5 Terwijl ik u **v.** jaar bleef leiden
Mr 1:13 **v.** dagen in de wildernis
Ex 16:35; Ez 4:6; Mt 4:2; Han 1:3.
VEGEN, Lu 15:8 **v.** haar huis en zoekt
VEILIG, Han 28:4.
VEILIGE HOOGTE, Ps 59:17 God is mijn **v.**
Ps 9:9; 18:2; 62:6; 144:2.
VEILIGHEID, Fil 3:1 het dient u tot **v.**
Ps 12:5; Han 27:34; 28:1.
VEL, Ge 3:21 lange kleren van **v.**
VELD(EN), Mt 13:38 het **v.** is de wereld
Jo 4:35 ziet de **v.,** dat ze wit zijn
Jes 55:12; Mt 6:30; 13:44; 24:18, 40.
VELDFLES, 1Sa 26:11, 16; 1Kon 19:6.
VELDTOCHT, MILITAIRE, Nu 31:14.
VELEN, Mt 22:14 **v.** uitgenodigd
VENSTER, Han 20:9 Eutychus zat aan het **v.**
Ge 8:6; Re 5:28; Sp 7:6; 2Kor 11:33.
VENTERS, 2Kor 2:17 wij zijn geen **v.**
VERACHTELIJK, Es 3:6; Mt 5:22.
Jo 5:29 zij die **v.** dingen hebben beoefend
2Kor 10:10 en zijn spreken **v.**
Tit 2:8 niets **v.** over ons te zeggen
Jo 3:20; Ro 9:11; Jak 3:16.
VERACHTEN, Ps 51:17 gebroken hart niet **v.**
Jes 53:3 Hij was **v.** en werd gemeden
Tit 2:15 Laat niemand u ooit **v.**
Sp 1:7; 6:30; 11:12; 23:9, 22; 30:17; Pr 9:16; Ez 17:19; Ob 2.

VERACHTING, Sp 12:8 tot **v.** komen
Ga 4:14 hebt gij niet met **v.** behandeld
Heb 10:29 de geest met **v.** heeft gekrenkt?
Job 31:34; Ps 107:40; Sp 18:3; Jes 23:9.
VERADEMING, Es 4:14 vanuit andere plaats **v.**
VERAFSCHUWEN, Ps 22:24; Sp 3:11.
VERANDEREN, Han 6:14; Fil 3:21.
Ps 15:4 en toch **v.** hij het niet
Jer 13:23 Kan een Kuschiet zijn huid **v.?**
Jer 23:36 gij hebt de woorden van God **v.**
Da 7:25 eropuit zijn tijden en wet te **v.**
Mal 3:6 ik ben Jehovah; ik ben niet **v.**
Ro 12:2 wordt **v.** door uw geest te hervormen
1Kor 7:31 toneel van wereld is bezig te **v.**
2Kor 3:18 in hetzelfde beeld **v.**
2Kor 11:14 Satan zelf blijft zich **v.**
VERANDERING, Sp 24:21; Heb 7:12.
Jak 1:17 en bij hem is geen **v.**
VERANTWOORDELIJKHEID, 1Kr 9:33.
VERARMD, Ps 79:8 want wij zijn zeer **v.**
Ps 116:6 Ik was **v.,** en voorts gered
VERBAASD, Mt 15:31.
Job 26:11 **v.** wegens bestraffing
Ps 48:5 daarom stonden zij **v.**
Jer 4:9 profeten zelf zullen **v.** zijn
Lu 2:47 stonden **v.** over zijn begrip
Han 2:7 zij waren **v.** en zeiden:
VERBANNEN, Ge 4:11 nu zijt gij vervloekt en **v.**
VERBANNING, Ezr 7:26.
Za 14:11 er zal geen **v.** meer plaatsvinden
VERBAZEN, Han 9:21 allen **v.** zich
VERBAZING, 2Th 1:10 die dag met **v.** beschouwd
VERBEELDING, Sp 18:11 in zijn **v.** als een muur
VERBERGEN, Job 14:13 mij in Sjeool zoudt **v.**
Ps 27:5 mij **v.** in zijn plaats van beschutting
Sp 22:3 en zich vervolgens **v.**
Jer 16:17 Ze zijn niet **v.** geweest
Ze 2:3 Wellicht zult gij **v.** worden
Mt 5:14 Een stad kan niet **v.** worden
Mt 11:25 voor de wijzen **v.**
Lu 8:17 niets **v.** dat niet openbaar zal worden
Lu 9:45 Ja, het was voor hen **v.**
Ef 3:9 heilige geheim **v.** geweest in God
Kol 1:26 het heilige geheim, dat **v.** was
Kol 3:3 uw leven is **v.** met de Christus
Ps 9:15; Jes 26:20; 28:15; 30:20; Jer 23:24; 1Ti 5:25;
Opb 6:16.
VERBIDDEN, Jes 19:22 zich door hen laten **v.**
VERBIJSTERD, Jes 19:3 geest van Egypte **v.**
Han 2:6 Toen geluid ontstond, menigte **v.**
VERBIJSTERING, De 28:28; Za 12:4.
VERBINDEN, Jes 61:1 gebrokenen van hart **v.**
Da 11:23 omdat men zich met hem **v.** heeft
1Sa 2:36; 2Kon 12:20; 14:19; Da 11:6.
VERBITTERD, Ge 45:24 Wordt niet **v.**
VERBITTERING, Heb 3:16 **v.** veroorzaakten?
VERBLEKEN, Ze 2:1 die niet van schaamte **v.**
VERBLIJDEN, Za 9:9.
VERBLIJFPLAATS(EN), Jer 25:37; Ez 34:14.
Jes 32:18 mijn volk moet in vredige **v.** wonen
VERBLIJVEN, Han 3:21 die in de hemel moet **v.**
VERBLINDEN, Jo 12:40; 1Jo 2:11.
De 16:19 steekpenningen **v.** de ogen der wijzen
2Kor 4:4 god van dit samenstel de geest **v.**
VERBOD, Da 6:7, 9, 12, 13, 15.
VERBOLGEN, Sp 14:16 verstandeloze **v.**
Ps 78:59; 89:38; Sp 26:17.
VERBOLGENHEID, Sp 11:4 dag der **v.**
VERBOND(EN), Ge 9:9 ik richt mijn **v.** op
Ps 50:5 die mijn **v.** sluiten over slachtoffer
Ps 89:3 een **v.** gesloten jegens David
Jes 28:15 Wij hebben een **v.** met de Dood
Jer 31:31 ik zal een nieuw **v.** sluiten
Da 11:30 verdoemenissen tegen het heilig **v.**
Ho 2:18 **v.** in verband met het wild gedierte
Mal 3:1 de boodschapper van het **v.**
Mt 26:28 dit betekent mijn bloed van het **v.**
Lu 22:29 ik sluit een **v.** met u
1Kor 11:25 Deze beker betekent het nieuwe **v.**
2Kor 3:6 dienaren van een nieuw **v.**
Ga 4:24 deze vrouwen betekenen twee **v.:**
Heb 8:6 beter **v.,** dat wettelijk bevestigd is
Heb 9:17 **v.** geldig over dode slachtoffers
Heb 12:24 Jezus, middelaar van nieuw **v.**
Ge 15:18; Ex 19:5; Joz 9:6; Ps 25:10; Jes 24:5; Am 1:9;
Han 7:8; Ro 9:4; 2Kor 3:14; Ga 3:15; Heb 7:22; 9:16.
VERBONDENHEID, 1Kor 7:24 in **v.** met God
VERBORGEN(E), De 29:29; Mt 6:4; Ro 2:16.
Ps 51:6 in mijn **v.** binnenste wijsheid doen kennen
Sp 27:5 Beter terechtwijzing dan **v.** liefde
Da 2:22 Hij openbaart de **v.** dingen
Mt 6:6 uw Vader, die in het **v.** is
1Kor 2:7 wij spreken de **v.** wijsheid
Opb 2:17 wat van het **v.** manna geven
VERBORGEN HOUDEN, Joz 6:25; Ps 89:46.
VERBRANDEN, Na 2:13; Mt 13:30.
Ez 5:4 en ze in het vuur tot as **v.**
Mi 1:7 geschenken zullen in vuur **v.** worden
1Kor 3:15 indien iemands werk **v.**
Opb 17:16 de hoer haten en met vuur **v.**
Opb 18:8 ze zal geheel **v.** worden
VERBRANDING, Opb 18:9.
VERBREKEN, Re 2:1; Jes 28:13.
Ps 119:126 Zij hebben uw wet **v.**
Jes 8:15 velen zullen vallen en **v.** worden
Jes 24:5 zij hebben het verbond **v.**
VERBREKING, Jer 50:22.
Jes 65:14 jammeren wegens **v.** des geestes
VERBRIJZELDE(N), Jes 57:15 verblijf bij de **v.**
Ps 9:9; Jes 58:6; Lu 4:18.
VERBRIJZELEN, Jes 8:9 Omgordt u en wordt **v.!**
Jes 53:5 hij werd **v.** om onze dwalingen
Da 2:44 Het zal al deze koninkrijken **v.**
Jo 19:36 Geen been van hem zal worden **v.**
Ro 16:20 God zal Satan onder uw voeten **v.**
Ps 72:4; 74:14; 89:23; 94:5; Jes 53:10; Jer 46:5; Za 11:6.
VERDAMPEN, Ex 16:14; Jes 44:27.
VERDEDIGEN, 2Kon 20:6 ik wil deze stad **v.**
Fil 1:7 het **v.** van het goede nieuws
1Pe 3:15 altijd gereed u te **v.** voor ieder
2Kon 19:34; Jes 31:5; Za 9:15; 2Kor 12:19.
VERDEDIGING, Za 12:8 zal Jehovah een **v.** zijn
Lu 12:11 wat gij ter **v.** zult spreken
Fil 1:16 voor de **v.** van het goede nieuws
2Ti 4:16 Bij mijn eerste **v.** is niemand
Han 19:33; 25:16.
VERDEELD, Mr 3:24 als koninkrijk **v.** raakt
Da 2:41; 5:28; 11:4; 1Kor 1:13.
VERDEELDHEID, Mt 10:35 om **v.** te brengen
Lu 12:51 Volstrekt niet, veeleer **v.**
Ro 16:17 hen in oog houden die **v.** veroorzaken
1Kor 1:10 dat er geen **v.** onder u is
Jo 9:16; 1Kor 11:18; Ga 5:20.
VERDELEN, Joz 18:5; Re 7:16.
Jes 53:12 met machtigen zal hij de buit **v.**
VERDELGEN, 2Kr 32:21 engel **v.** iedere man
Ps 92:7 opdat zij voor eeuwig **v.** worden
Ps 145:20 alle goddelozen zal hij **v.**
Da 11:44 hij zal uitgaan ten einde te **v.**
Ga 5:15 dat gij niet door elkaar wordt **v.**
Ge 34:30; Ex 9:15; 23:23; De 6:15; 28:63; Ps 37:38; 83:4;
106:23.
VERDELGER, 1Kor 10:10 omkwamen door de **v.**
Heb 11:28 **v.** eerstgeboronen niet zou aanraken
VERDELGING, Jes 28:22; Da 9:27.
Jes 10:22 Een **v.** waartoe besloten is
Ze 1:18 bewoners aan een **v.** prijsgeven
VERDERF, 2Kr 22:4; Ez 9:6.
Ro 8:21 vrijgemaakt van de slavernij des **v.**
Ga 6:8 uit zijn vlees **v.** oogsten
2Pe 2:19 zijn zelf slaven van het **v.**
Han 2:27, 31; 13:36; 2Pe 1:4.
VERDERFELIJK, De 9:12 uw volk **v.** gehandeld
1Kor 15:53, 54 wat **v.** is
VERDERFELIJKE SEKTEN, 2Pe 2:1 **v.** invoeren
VERDERFELIJKHEID, 1Kor 15:42, 50.
VERDERVEN, Opb 11:18 om te **v.** die aarde **v.**
Opb 19:2 die met haar hoererij de aarde **v.**
VERDERVER, Jes 54:16 Ikzelf heb **v.** geschapen
VERDIENEN, Mt 26:66 Hij **v.** de dood
Han 26:31 beoefent niets wat dood **v.**
Lu 23:15; Han 23:29; Ro 1:32.

VERDIENSTE(N), 1Kor 8:8.
Sp 11:18 wie rechtvaardigheid zaait, ware **v.**
Lu 6:32, 34 wat voor **v.** hebt gij dan?
1Pe 2:20 welke **v.** steekt erin
VERDOEMENISSEN, Da 11:30 **v.** tegen verbond
VERDORD, Mr 3:3 de mens met de **v.** hand
VERDORREN, Mt 13:6; 21:19; 1Pe 1:24.
Jak 1:11 de zon doet de plantengroei **v.**
VERDORVEN, Ps 14:3 zij zijn allen **v.**
Ez 20:44 overeenkomstig uw **v.** handelingen
2Kor 11:3 bevreesd dat uw geest **v.** zou worden
Ef 4:29 geen **v.** woord uit uw mond voortkomen
2Ti 3:8 mensen die volkomen **v.** van geest zijn
Ge 6:11; 1Ti 6:5.
VERDRAAGZAAMHEID, Ro 2:4.
VERDRAAID, De 32:5 krom en **v.** geslacht!
Sp 12:8 maar wie **v.** van hart is
Mt 17:17; Fil 2:15 **v.** geslacht
Han 20:30 mannen die **v.** dingen zullen spreken
VERDRAAIEN, Ga 1:7 het goede nieuws **v.**
2Pe 3:16 die de niet-onderwezenen **v.**
Ex 23:6; Job 33:27; Sp 31:5; Han 13:10.
VERDRAAIING, Sp 11:3; 15:4.
VERDRAGEN, Mal 3:2 de dag van zijn komst **v.**
Ro 9:22 vaten der gramschap **v.**
Ef 4:2 elkaar in liefde **v.**
VERDREVENEN, Jes 11:12 de **v.** vergaderen
Ps 147:2; Jes 16:3, 4; 27:13; 56:8.
VERDRIJVEN, Re 11:24 uit zijn bezit **v.**
VERDRINGEN, Jer 9:4 iedere broeder zou **v.**
VERDRINGERS, Ps 49:5 de dwaling van mijn **v.**
VERDRINKEN, Opb 12:15 de rivier haar zou **v.**
VERDRUKKEN, Jer 50:33; Heb 11:37.
Ex 23:9 gij moogt een vreemdeling niet **v.**
Jer 7:6 indien gij weduwe niet zult **v.**
VERDRUKKER(S), Re 6:9; Jes 16:4.
VERDRUKKING(EN), Mt 24:9 overleveren aan **v.**
Mt 24:21 grote **v.** zoals niet is voorgekomen
Jo 16:33 In de wereld **v.**, maar schept moed!
Ro 12:12 Volhardt onder **v.**
1Kor 7:28 Zij zullen **v.** hebben in hun vlees
2Kor 1:4 die ons vertroost in al onze **v.**
2Kor 4:17 **v.** van korte duur en licht
1Th 1:6 onder veel **v.** met vreugde aanvaard
2Th 1:6 **v.** vergelden aan die **v.** veroorzaken
Heb 10:33 soms aan **v.** blootgesteld
Jak 1:27 voor weduwen zorgen in hun **v.**
Opb 2:10 opdat gij tien dagen **v.** hebt
Opb 7:14 die uit de grote **v.** komen
Jer 6:6; Mr 4:17; Han 7:10; 14:22; 20:23; Ro 2:9; 5:3; 8:35; 2Kor 6:4; Kol 1:24; 1Th 3:3.
VERDUISTERD, Ef 4:18.
Joë 2:10 De zon en de maan zijn **v.** geworden
Ro 1:21 hun onverstandig hart werd **v.**
Ro 11:10 laat hun ogen **v.** worden
VERDUISTEREN, Job 38:2 bezig raad te **v.**
VERDUREN, Heb 12:7.
Jes 53:7 Hij kreeg het zwaar te **v.**
1Pe 2:20 Indien gij het **v.**, is dat aangenaam
VERDWAALD, Mt 18:12 honderd schapen en één **v.**
1Pe 2:25 gij waart **v.** als schapen
VERDWIJNEN, Heb 8:13 verouderd, op punt te **v.**
VEREISTE, Ro 8:4 rechtvaardige **v.** van de Wet
VERENIGD, Ge 49:6; Jes 14:20.
1Kor 1:10 nauw **v.** in geest
VERENIGEN, Ps 86:11 **V.** mijn hart
1Kor 6:16 die zich met een hoer **v.**
1Kor 6:17 Hij die zich met de Heer **v.**
VERENIGEND, Ef 4:3 **v.** band van vrede
VEREREN, Ro 1:25 zij die de schepping hebben **v.**
VERERING, 2Th 2:4 voorwerp van **v.** genoemd
VERF, Jer 4:30 uw ogen met **v.** vergroten?
VERFOEIEN, Ps 5:6 bedrog door Jehovah **v.**
De 7:26; Job 19:19; Ps 106:40; 119:163.
VERFOEILIJK, De 14:3 niets **v.** eten
De 27:15 een beeld, iets **v.** voor Jehovah
Sp 3:32 slinkse persoon iets **v.** voor Jehovah
Sp 12:22 Leugenlippen zijn iets **v.**
Sp 16:5 die trots van hart is, is iets **v.**
Tit 3:3 ook wij waren eens **v.**, elkaar hatend
Ge 43:32; Le 20:13; Sp 28:9; Jes 41:24; Mal 2:11; Tit 1:16.
VERFOEILIJKHEDEN, Ez 9:4 kermen over de **v.**
De 18:9; 2Kr 28:3; 33:2; Jer 7:10; Ez 23:36.
VERGAAN, Nu 16:33 in Sjeool, zodat zij **v.**
2Sa 1:27 Hoe zijn de oorlogswapens **v.!**
Ps 2:12 opdat gij niet van de weg **v.**
Ps 9:6 de vermelding van hen zal stellig **v.**
Ps 10:16 De natiën zijn van zijn aarde **v.**
Ps 68:2 Laten zó goddelozen van voor God **v.**
Ps 146:4 op die dag **v.** zijn gedachten
Sp 11:15 slecht **v.** wanneer borg gesteld
Jes 29:14 de wijsheid van wijze mannen moet **v.**
Mt 18:14 dat een van deze kleinen **v.**
1Kor 1:18 dwaasheid voor hen die **v.**
2Th 2:10 met bedrog voor degenen die **v.**
De 30:18; Ps 37:20; Pr 9:6; Jes 60:12; Jer 7:28; 10:11; Han 8:20; Ju 11.
VERGADEREN, Ps 50:5 **V.** mij mijn loyalen
Ze 3:8 rechterlijke beslissing, natiën te **v.**
Mt 23:37 uw kinderen **v.**, zoals een hen
Mt 25:32 natiën zullen vóór hem **v.** worden
Heb 10:25 het onderling **v.** niet nalatend
Opb 16:16 ze **v.** hen tot Har–Magedon
Jes 11:12; Jer 29:14; Mi 2:12; 4:6; Jo 11:52; 1Kor 5:4; Opb 16:14.
VERGADERING(EN), Ps 1:5 noch zondaars in **v.**
Jes 1:13 magische kracht te zamen met de **v.**
Am 5:21 ik zal mij niet verheugen in uw **v.**
Nu 27:16; Ps 82:1; Han 19:39.
VERGANKELIJK, Ps 39:4 weten hoe **v.** ik ben
Ro 1:23 beeld van een **v.** mens
1Kor 9:25 om een **v.** kroon te verkrijgen
1Pe 1:18 gij niet met **v.** dingen werdt bevrijd
1Pe 1:23 niet door **v.**, maar onvergankelijk
VERGELDEN, Ps 35:12 Zij **v.** mij kwaad voor goed
Ps 116:12 Wat zal ik Jehovah **v.**
Sp 20:22 Zeg niet: Ik wil kwaad **v.!**
Mt 16:27 een ieder **v.** naar zijn gedrag
Ro 11:35 zodat het hem **v.** moet worden?
Ro 12:17 **V.** niemand kwaad met kwaad
2Th 1:6 rechtvaardig verdrukking te **v.**
Heb 10:30 Aan mij is de wraak; ik wil **v.**
Sp 17:13; Jes 59:18; 66:15; Jer 51:24; Ro 12:19; 2Ti 4:14; Opb 18:6.
VERGELDING(EN), Jes 34:8 jaar van **v.**
Jes 35:4 God zal komen met **v.**
Jer 51:56 Jehovah is een God van **v.**
2Kor 6:13 Bij wijze van **v.**, verruimt u
2Th 2:10 voor degenen die vergaan, als een **v.**
De 32:41; Ps 94:2; Ro 1:27; 11:9; Heb 2:2.
VERGELIJKEN, Ps 49:12; Sp 27:15.
Ps 89:6 wie kan met Jehovah worden **v.?**
Jes 40:18 met wie kunt gijlieden God **v.**
Jes 46:5 Met wie wilt gijlieden mij **v.**
2Kor 10:12 zich onderling met elkaar **v.**
VERGELIJKING(EN), Ro 8:18; Ga 6:4.
Jo 16:25 niet meer in **v.** spreken
VERGETELHEID, Ps 88:12 land van **v.?**
VERGETEN, De 4:23 dat gij het verbond niet **v.**
Ps 9:17 alle natiën die God **v.**
Jes 49:15 vrouwen **v.**, maar ik zal u niet **v.**
Jes 65:16 vroegere benauwdheden **v.**
Jer 23:27 mijn volk mijn naam te doen **v.**
Ho 8:14 Israël ging zijn Maker **v.**
Fil 3:13 De dingen achter mij **v.**
Heb 6:10 zodat hij uw werk en liefde zou **v.**
2Pe 1:9 **v.** dat hij van zonden gereinigd is
De 6:12; Job 19:14; Ps 9:18; 10:11; 45:10; 78:7; Jer 30:14; 50:5; Ho 4:6; Heb 13:16.
VERGEVEN, Ex 32:32 hun zonde **v.**
1Kon 8:50 gij moet uw volk **v.**
Jer 31:34 ik zal hun dwaling **v.**
Mi 7:18 een God als gij, die dwaling **v.**
Mt 6:12 **v.** ons onze schulden
Mt 12:31 zonde tegen de geest niet **v.**
Jo 20:23 zonden van wie maar ook **v.**
Jak 5:15 zal het hem **v.** worden
1Jo 1:9 zodat hij ons onze zonden **v.**
Ex 23:21; 34:9; Nu 14:19; 1Sa 15:25; 1Kon 8:36; Ps 25:11, 18; Jes 55:7; Mt 9:6; Mr 2:7; 11:25; 2Kor 2:10; Heb 10:18.

VERGEVING, Mt 26:28 bloed vergoten tot **v.**
Mr 1:4 doop van berouw tot **v.** van zonden
Han 2:38 gedoopt in naam van Jezus tot **v.**
Kol 1:14 verlossing door losprijs, de **v.**
Heb 9:22 geen bloed vergoten, geen **v.**
Ne 9:17; Lu 1:77; 24:47; Han 10:43.
VERGEWISSEN, Ro 12:2 u **v.** wat wil van God is
Ga 6:4 zich ervan **v.** wat eigen werk is
Fil 1:10 u van de belangrijker dingen **v.**
1Th 5:21 **V.** u van alles
VERGEZELLEN, Ro 15:24 een eindweegs **v.**
VERGIETEN, Ge 9:6 wie bloed van een mens **v.**
VERGIFFENIS, Ps 99:8.
VERGISSING, Le 4:2 bij **v.** zondigt
Nu 15:25 want het was een **v.**
VERGOEDEN, Le 24:18; 2Sa 12:6.
VERGOEDING, Ex 21:34; Ez 29:20.
1Ti 5:4 passende **v.** aan hun ouders betalen
VERGROTEN, Mt 23:5 **v.** de franjes van klederen
VERGUNNEN, Heb 6:3 indien God het **v.**
VERHALEN, Re 5:11 de daden van Jehovah **v.**
Ps 78:4 ze aan het komende geslacht **v.**
Han 15:14 Simeon heeft uitvoerig **v.**
Ge 40:8; 41:12; Ex 24:3; 2Kon 8:4; 1Kr 16:24; Ps 22:30; 40:5; 48:13; Jer 51:10.
VERHALEN (de), 1Ti 1:4; 4:7 onware **v.**
2Ti 4:4 zich tot onware **v.** keren
2Pe 1:16 kunstig verzonnen onware **v.**
VERHARDEN, De 15:7 uw hart niet **v.**
Ne 9:16 voorvaders hebben hun nek **v.**
Sp 29:1 terechtgewezen maar zijn nek **v.**
Heb 3:13 **v.** door de kracht der zonde
Heb 4:7 **v.** uw hart niet
Sp 28:14; Da 5:20; Han 19:9; Heb 3:8, 15.
VERHEERLIJKEN, Ps 50:15; 86:12; Jes 25:3.
Jo 15:8 Hierin wordt mijn Vader **v.**
Jo 17:5 Vader, **v.** mij naast uzelf
Ro 8:17 opdat wij ook te zamen worden **v.**
1Kor 6:20 **V.** God in uliedер lichaam
Heb 5:5 heeft ook Christus zichzelf niet **v.**
Da 5:23; Jo 7:39; 12:28; 17:1, 4, 10; Ro 1:21; 15:6; 1Pe 2:12; Opb 18:7.
VERHEFFEN, Sp 14:29 **v.** dwaasheid
Sp 14:34 Rechtvaardigheid **v.** een natie
Sp 15:25 Het huis van wie zich **v.**
Jes 14:13 Boven de sterren mijn troon **v.**
Da 11:36 hij zal zich **v.** boven elke god
VERHEFFING, Ge 4:7 zal er dan geen **v.** zijn?
VERHELEN, Job 27:11.
Ps 40:10 uw goedheid niet **v.** in de gemeente
VERHEUGD, 1Kon 8:66 **v.** en vrolijk van hart
Han 5:41 gingen van Sanhedrin vandaan, **v.**
VERHEUGEN, 1Kr 29:9 David **v.** zich
Ps 97:1 Laten de vele eilanden zich **v.**
Ps 104:15 wijn, die het hart **v.**
Sp 27:11 Wees wijs, mijn zoon, en **v.** mijn hart
Sp 29:2 rechtvaardigen vele, **v.** zich het volk
Mt 5:12 **V.** u en springt op van vreugde
Ro 12:15 **V.** u met mensen die zich **v.**
Fil 4:4 **V.** u altijd in de Heer
Pr 8:15; Jes 65:13; Lu 13:17; Jo 8:56; 16:20; Han 7:41; 2Kor 6:10; Fil 4:10; Kol 1:24; 1Pe 1:8.
VERHEUGING, Ps 97:11 **v.** voor oprechten
Ps 100:2 Dient Jehovah met **v.**
VERHEVEN(E), Ex 15:1 hoog **v.** geworden
Jes 2:2 **v.** worden boven de heuvels
Jes 2:11 Jehovah moet hoog **v.** worden
Jes 57:15 de Hoge en **V.**, wiens naam heilig is
Ps 57:5; 139:6; Jes 26:5; Ez 17:22.
VERHEVENHEID, Ps 93:1 Met **v.** bekleed
VERHINDEREN, 1Th 2:16.
Ga 5:7 Wie heeft u **v.** te gehoorzamen?
1Pe 3:7 opdat uw gebeden niet worden **v.**
VERHIT, Sp 24:19 niet **v.** over boosdoeners
Ro 1:27 **v.** in hun wellust jegens elkaar
Ps 37:1, 7, 8; Jes 41:11; 45:24.
VERHITTEN, Da 3:19.
VERHOGEN, 1Sa 2:7 Jehovah vernedert en **v.**
1Sa 2:10 de hoorn van zijn gezalfde **v.**
Ps 34:3 laten wij te zamen zijn naam **v.**
Da 6:3 koning was van plan hem te **v.**
Mt 23:12 wie zich **v.**, zal vernedert worden
Han 5:31 Hem heeft God tot rechterhand **v.**
Fil 2:9 God hem tot superieure positie **v.**
1Pe 5:6 opdat hij u te zijner tijd moge **v.**
Ps 37:34; 46:10; 118:28; Jes 2:12; 25:1; Mt 11:23; Han 2:33.
VERHOGING, Jak 1:9 geringe juichen over **v.**
VERHONGERD, Jes 5:13 **v.** mannen
VERHOREN, Lu 23:14 hem in uw bijzijn **v.**
Han 22:29 hem onder pijniging **v.**
VERIJDELEN, Ezr 4:5 raad **v.**
Jes 44:25 die tekenen van zwetsers **v.**
VERJAARDAG, Ge 40:20; Mt 14:6; Mr 6:21.
VERKEER, Re 5:6 op de paden geen **v.**
VERKEERD, Sp 2:12; 19:1; 30:20.
De 32:20 zij zijn een **v.** geslacht
Sp 8:13 de **v.** mond heb ik gehaat
Sp 23:33 uw eigen hart zal **v.** dingen spreken
VERKEERDE(N), Ps 18:26; Sp 11:20.
VERKEERDHEID, Sp 4:24 **v.** van spraak
Sp 6:14 **V.** is in zijn hart
Sp 10:31 tong van **v.** zal worden afgesneden
Jes 29:16 O die **v.** van u!
Jes 57:17 de **v.** van onrechtvaardige winst
VERKEERD OPVATTEN, De 32:27.
VERKENNEN, Joz 2:3 gekomen om het land te **v.**
VERKIESLIJKER, Sp 16:16.
Sp 21:3 Rechtvaardigheid **v.** dan slachtoffer
VERKIEZEN, Sp 22:1; Jes 43:10.
VERKIEZING, Ro 9:11; 11:5, 28; 2Pe 1:10.
VERKLAPPEN, Han 23:22 **V.** aan niemand
VERKLAREN, Ps 94:21.
Job 32:3 zij God schuldig **v.**
Mt 7:23 zal ik openlijk **v.**: Gaat weg van mij
VERKLARING, 1Ti 4:9 Die **v.** is betrouwbaar
VERKOELEN, Mt 24:12 liefde van de meesten **v.**
VERKONDIGEN, Lu 8:39 **v.** wat Jezus had gedaan
1Kor 11:26 blijft gij de dood des Heren **v.**
Fil 1:18 Christus wordt **v.**
Sp 20:6; Jes 52:7; Jer 4:15; 5:20; 31:7; Am 4:5; Mr 5:20; Han 15:36; Fil 1:16; Kol 1:28.
VERKONDIGERS, 1Kor 9:14 **v.** van goede nieuws
VERKOPEN, Ge 25:31 **V.** uw eerstgeboorterecht!
Sp 23:23 Koop wáárheid en **v.** ze niet
Joë 3:8 ik wil uw zonen en dochters **v.**
Mt 19:21 ga, **v.** uw bezittingen
Le 25:14, 25; Re 4:9; Mt 25:9; Lu 12:33.
VERKORT, Nu 11:23 Is de hand van Jehovah **v.?**
VERKORTEN, Sp 10:27; Mr 13:20.
Mt 24:22 Indien die dagen niet werden **v.**
Ro 9:28 afrekening houden, welke hij zal **v.**
VERKRACHTEN, Re 19:24; 20:5; Es 7:8.
Za 14:2 vrouwen zullen **v.** worden
VERKRIJGEN, Jes 40:31 nieuwe kracht **v.**
VERKWIJNEN, Jes 19:8.
VERKWIKKEN, 1Kor 16:18; Flm 7.
Ps 23:3 Mijn ziel **v.** hij
Mt 11:28 Komt en ik zal u **v.**
VERKWIKKING, Mt 11:29 **v.** voor uw ziel
Han 3:19 opdat er tijden van **v.** mogen komen
VERKWISTEN, Lu 15:13 zoon **v.** zijn bezit
VERLAGEN, Ez 21:26 **v.** de hoge
VERLAMDE(N), Mt 4:24; 9:2; Lu 5:24.
VERLANGEN, De 12:20 ziel **v.** vlees te eten
Ps 84:2 Mijn ziel heeft vurig **v.** naar Jehovah
Fil 1:8 hoezeer ik naar u allen **v.**
Ge 31:30; Ps 45:11; Sp 21:10; Am 5:18; Ro 1:11; Fil 1:23; 2Ti 1:4.
VERLANGEN (het), Ps 37:7 wacht vol **v.** op hem
2Sa 23:15; Job 14:15; Ho 10:10; 1Pe 2:2.
VERLATEN, De 31:8 noch u geheel en al **v.**
Ps 27:10 Ingeval vader en moeder mij **v.**
Ps 37:25 geen rechtvaardige **v.** gezien
Ps 37:28 hij zal zijn loyalen niet **v.**
Sp 6:20 **v.** de wet van uw moeder niet
Sp 10:17 hij die terechtwijzing **v.**
Jes 32:14 zelfs de woontoren is **v.**
Jes 54:7 Voor een klein ogenblik heb ik u **v.**
Jes 62:4 niet meer een geheel **v.** vrouw heten
Ez 9:9 Jehovah heeft het land **v.**

Da 11:30 hen die het heilig verbond **v.**
Ze 2:4 een **v.** stad zal ze worden
Mt 19:29 ieder die vader of moeder heeft **v.**
Mt 27:46 mijn God, waarom hebt gij mij **v.?**
2Pe 2:15 Doordat zij het rechte pad hebben **v.**
Sp 1:8; 15:10; Jes 1:4, 28; Jer 17:13; Am 5:2.
VERLATENHEID, Na 2:10 Leegte en **v.**
VERLEGEN, 2Kon 2:17; 8:11; Ezr 9:6.
VERLEGENHEID, Han 5:24 geraakten in **v.**
Lu 9:7; Han 2:12; 10:17.
VERLEIDEN, Sp 1:10; 16:29.
Ex 22:16 Ingeval een man een maagd **v.**
Sp 7:21 Door gladheid van lippen **v.** zij hem
Ro 7:11 zonde **v.** mij en doodde mij
Ro 16:18 **v.** de harten van de argelozen
2Kor 11:3 zoals de slang Eva **v.** heeft
VERLENEN, Sp 9:9 **V.** kennis aan rechtvaardige
Fil 4:13 sterkte door hem die mij kracht **v.**
VERLENGEN, Ps 85:5 Zult gij uw toorn **v.**
Jes 54:2 **V.** uw tentkoorden
Sp 28:16; Pr 8:13; Jes 53:10.
VERLEVENDIGEN, Fil 4:10 uw denken **v.**
VERLICHT, Ef 1:18 ogen van uw hart **v.**
Heb 6:4 hen die eens voor al **v.** zijn geweest
VERLICHTEN, Ps 77:18; 97:4.
Job 33:30 hij **v.** moge worden met het licht
2Kor 4:6 op ons hart geschenen om het te **v.**
Heb 10:32 na **v.** te zijn, strijd hebt verduurd
Opb 18:1; 21:23; 22:5.
VERLICHTEND, 2Kor 4:4 het **v.** licht
VERLICHTING, 1Sa 16:23; Job 32:20.
2Th 1:7 **v.** bij de openbaring van de Heer
Da 5:11, 14; Han 24:23.
VERLIES, Jes 47:9 **v.** van kinderen
1Kor 3:15 **v.** lijden, maar hijzelf gered worden
Fil 3:7 alles wat winst was, als **v.** beschouwd
VERLIEZEN, Mt 10:39; Lu 9:24 wie zijn ziel **v.**
VERLOF, Ne 13:6 vroeg ik de koning **v.**
Pr 8:8 noch is er enig **v.** tijdens oorlog
1Th 4:7 niet geroepen met **v.** tot onreinheid
VERLOKKEN, Jak 1:14 door eigen begeerte **v.**
2Pe 2:14 zij **v.** onstandvastige zielen
De 11:16; 13:6; 2Kon 18:32; Job 31:27; Sp 20:19; Jes 36:18.
VERLOOCHENEN, Joz 24:27 opdat gij God niet **v.**
Jer 5:12 Zij hebben Jehovah **v.**
Mr 8:34 dan moet hij zichzelf **v.**
Lu 12:9 wie mij **v.,** zal voor engelen **v.**
1Ti 5:8 dan heeft hij het geloof **v.**
Job 8:18; 31:28; Sp 30:9; Mt 10:33; Mr 14:30; Lu 9:23; Jo 13:38; Han 3:14; 7:35; 2Ti 2:12; Tit 1:16.
VERLOOFD, Ex 22:16; De 22:23, 25, 27, 28.
VERLOREN(E), Ez 34:4; Mt 15:24; Jo 18:9.
Ps 119:176 rondgedoold als een **v.** schaap
Lu 15:24 deze zoon van mij was **v.**
Lu 19:10 zoeken en redden wat **v.** was
VERLOSSEN, Ps 34:22 **v.** ziel van zijn knechten
Jes 1:27 Sion zal **v.** worden
Da 3:17 kan onze God ons **v.**
Ho 13:14 Uit Sjeool zal ik hen **v.**
Ro 7:24 Wie zal mij **v.** van het lichaam
2Kor 1:10 Van de dood heeft hij ons **v.**
Opb 1:5 door zijn eigen bloed van zonden **v.**
Ps 31:5; 44:26; 49:15; 69:18; 71:23; 72:14; 78:42; Jer 15:21; Ro 8:23; Heb 9:15.
VERLOSSER. Zie ook TERUGKOPER.
Job 19:25; Ps 19:14; Sp 23:11.
VERLOSSING, Ps 111:9; 130:7.
VERLOSSING DOOR LOSPRIJS, Ro 3:24.
Ef 1:7 hebben wij de **v.** door diens bloed
Heb 11:35 geen **v.** wilden aanvaarden
1Kor 1:30; Ef 4:30; Kol 1:14.
VERLOST, Jes 66:7 van mannelijk kind **v.**
VERLOVEN, De 28:30 u met een vrouw **v.**
Ho 2:19, 20 ik wil u aan mij **v.**
VERMAKEN, Ge 26:8; Ex 32:6; Re 16:25.
VERMANEN, 1Th 2:11 een ieder van u bleven **v.**
1Th 5:12 respect voor hen die u **v.**
2Th 3:15 blijft hem **v.** als een broeder
2Ti 4:2 **v.,** met alle lankmoedigheid
Tit 2:15 Blijf **v.** en terechtwijzen
Heb 3:13 blijft elkaar elke dag **v.**
Ju 3 u **v.** onvermoeid te strijden
Han 20:31; Ro 12:8; 15:14; 1Kor 4:14; 16:15; 2Kor 2:8; Fil 4:2; Kol 1:28; 3:16; 1Th 4:1; 5:14; Tit 1:9; Heb 13:19.
VERMANING(EN), 2Kon 17:15 verwierpen zijn **v.**
Ps 19:7 De **v.** van Jehovah is betrouwbaar
Ps 119:46 Ik wil over uw **v.** spreken
Ps 119:129 Uw **v.** zijn wonderbaar
1Ti 6:2 Blijf onderwijzen en deze **v.** geven
Tit 3:10 na een eerste en tweede ernstige **v.**
Job 20:3; 36:10; Ps 93:5; 119:14, 31, 99, 119; Jer 44:23; Ho 5:2.
VERMEERDEREN, Le 25:16; 2Kr 28:13.
2Kor 4:15 onverdiende goedheid werd **v.**
VERMELDING, Jes 26:14 elke **v.** van hen
VERMENGEN, Ezr 9:2 met volken der landen **v.**
VERMENIGVULDIGEN, Ge 26:4 uw zaad **v.**
Hab 2:6 Wee hem die **v.** wat niet van hem is
Ge 17:2; 26:24; De 8:1; Jer 33:22.
VERMETEL, Nu 14:44 zo **v.** om berg te beklimmen
Job 41:10 Niemand is zo **v.**
VERMINDEREN, Ez 5:11.
VERMINDERING, Ro 11:12.
VERMINKEN, Fil 3:2 die het vlees **v.**
VERMINKT, Ex 22:10; Mt 18:8.
VERMOEDEN, Ge 34:25 zonder dat iemand iets **v.**
VERMOEDENS, 1Ti 6:4 boze **v.**
VERMOEID(E), Re 8:4 Gideon, wel **v.**
Sp 25:25 Als koud water voor een **v.** ziel
Jes 40:29 Hij geeft de **v.** kracht
VERMOGEN, Job 6:13 **v.** om mijzelf te helpen
Job 15:29 zijn **v.** zal niet vermeerderen
Jes 60:11 tot u het **v.** der natiën brengen
Jes 61:6 **v.** der natiën zult gij eten
Ro 7:18 **v.** om te wensen is bij mij aanwezig
2Pe 3:1 uw **v.** om helder te denken opwek
1Jo 5:20 het verstandelijke **v.** gegeven
Ex 15:6; Sp 13:22; Jer 15:13; 17:3; Ez 26:12; Mr 5:26.
VERMOMMEN, 1Kon 22:30; 2Kr 35:22.
Sp 28:12 **v.** een mens zich
VERMOORDEN, Jak 5:6 de rechtvaardige **v.**
VERMORZELEN, Ge 3:15 u in de kop **v.**
VERNEDERD, Fil 3:21 ons **v.** lichaam
VERNEDEREN, De 8:2 om u te **v.**
1Sa 2:7 Het is Jehovah die **v.**
Ps 147:6 Hij **v.** de goddelozen
Da 4:37 hen die in trots wandelen, kan **v.**
Mt 23:12 al wie zich **v.,** zal verhoogd worden
Fil 2:8 zich **v.** en gehoorzaam geworden
Jak 4:10 **V.** u in de ogen van Jehovah
1Pe 5:6 **V.** u onder de machtige hand van God
1Kr 17:10; Sp 29:23; Mt 18:4; Lu 14:11.
VERNEDERING, Jak 1:10 de rijke over zijn **v.**
VERNIELEN, Jer 1:10 om af te breken en te **v.**
VERNIELER, Jes 22:5 **v.** van de muur
VERNIETIGEN, Mt 10:28 ziel én lichaam **v.**
Jak 4:12 hij die kan redden en **v.**
2Pe 2:12 als dieren, geboren om **v.** te worden
2Pe 3:9 niet wenst dat er jemand **v.** wordt
Ps 49:12; Lu 17:27; Jo 3:16; 2Kor 4:9.
VERNIETIGENDE KRACHT, Ho 13:14 Waar is uw **v.**
VERNIETIGING, Mt 7:13 weg naar de **v.**
Jo 17:12 behalve de zoon der **v.**
Ro 9:22 vaten der gramschap voor de **v.**
1Th 5:3 Vrede en zekerheid!, dan **v.**
2Th 1:9 gerechtelijke straf van eeuwige **v.**
2Th 2:3 de zoon der **v.**
1Ti 6:9 die mensen in **v.** en verderf storten
2Pe 2:3 hun **v.** sluimert niet
Opb 17:8 wilde beest moet **v.** tegemoet gaan
Job 28:22; Heb 10:39; 2Pe 2:1; 3:7, 16.
VERNIEUWEN, Ps 103:5 uw jeugd blijft zich **v.**
Jes 61:4 zij zullen de verwoeste steden **v.**
2Kor 4:16 mens die wij innerlijk zijn, wordt **v.**
VERONACHTZAMEN, Mt 23:23 gewichtiger zaken **v.**
1Ti 4:14 **V.** de gave in u niet
Heb 2:3 indien wij zo grote redding hebben **v.**
VERONACHTZAMING, Jer 23:39.

VERONTREINIGD, Ro 14:14.
Mal 1:7 op altaar **v.** brood aan te bieden
Mal 1:12 tafel van Jehovah is iets **v.**
Tit 1:15 voor hen die **v.** zijn, is niets rein
VERONTREINIGEN, Ps 79:1 uw tempel **v.**
Mt 15:18 wat de mond uitgaat, **v.** de mens
Nu 35:34; Jes 30:22; Jer 32:34; Ez 20:7.
VERONTREINIGING, Heb 13:4.
VERONTRUSTEND, Ps 94:19 **v.** gedachten
VERONTSCHULDIGEN, Ro 2:15; Heb 12:25.
Lu 14:18, 19 ik vraag u: **V.** mij
Ro 1:20 zodat zij niet te **v.** zijn
Ro 2:1 niet te **v.** wanneer gij oordeelt
VERONTSCHULDIGING, Jo 15:22; Ju 4.
VERONTWAARDIGD, Ge 41:10; Nu 16:22.
Ex 16:20 derhalve werd Mozes **v.** op hen
Mr 10:14 Toen Jezus dit zag, werd hij **v.**
Pr 5:6; Jes 57:17; Mt 21:15; Mr 14:4.
VERONTWAARDIGING, 2Kr 29:8 Jehovah's **v.** kwam
Jes 34:2 Jehovah koestert **v.** tegen natiën
Mr 3:5 vol **v.** zijn blik had laten rondgaan
De 29:28; Jer 10:10; 50:13.
VEROORDELEN, Jes 54:17 elke tong tegen u, **v.**
Lu 6:37 gij zult geenszins **v.** worden
Han 22:25 een Romein die niet **v.** is, geselen?
Ro 8:3 de zonde in het vlees **v.**
Jak 5:6 Gij hebt **v.,** gij hebt vermoord
Mt 12:7, 37, 41, 42; 20:18; Ro 8:34; 1Kor 11:32; Tit 2:8; 3:11; Heb 11:7; 1Jo 3:20.
VEROORDELEN, TER DOOD, 2Kor 3:6.
VEROORDELING, Ro 8:1; 2Kor 3:9.
Ro 5:18 door overtreding op **v.** uitgelopen
VEROORZAKEN, Heb 2:14 middel bezit dood te **v.**
VEROOTMOEDIGEN, 1Kon 21:29; 2Kon 22:19; 2Kr 7:14; 12:6.
VERORBEREN, Sp 30:8.
VERORDENEN, Sp 8:15 rechtvaardigheid **v.**
Han 10:42 door God **v.** tot rechter
Han 17:26 hij heeft de gezette tijden **v.**
1Kor 7:17 zo **v.** ik het in alle gemeenten
1Kor 9:14 **v.** dat zij van goede nieuws leven
VERORDENING(EN), Es 1:20; Mi 7:11.
Ps 94:20 moeite beraamt op gezag der **v.?**
Ro 1:32 op de hoogte van de **v.** van God
Ef 2:15 uit **v.** bestaande Wet der geboden
Lu 2:1; Han 16:4; Kol 2:14, 20.
VEROUDERD, Heb 8:13 het vroegere **v.**
VEROVERAARS, 1Kon 8:47 in land van hun **v.**
VERPLAATSEN, Mt 17:20 **V.** u van hier
VERPLETTEREN, Da 12:7; Mt 21:44.
Ex 15:6 Uw rechterhand kan een vijand **v.**
Ps 68:21 God zal zijn vijanden **v.**
Jer 51:20 door u zal ik natiën **v.**
VERPLETTERINGSWAPEN, Ez 9:2.
VERPLICHT, Ro 8:12 niet aan het vlees **v.**
Ga 5:3 **v.** de gehele Wet na te komen
2Th 1:3 **v.** God altijd voor u te danken
1Jo 2:6 **v.** ook zelf zó te wandelen
VERPLICHTE DIENST, 1Kon 11:28.
VERPLICHTING, Pr 12:13 **v.** van de mens
VERPULVEREN, 2Sa 22:43 als slijk zal ik hen **v.**
2Kr 15:16 hieuw afgodsbeeld om en **v.** het
Mi 4:13 gij zult stellig vele volken **v.**
VERRAAD, Jer 12:1 allen die **v.** plegen
Ze 3:4 Haar profeten waren mannen van **v.**
VERRADEN, Mt 26:21 Een van u zal mij **v.**
Mt 27:3 Judas, die hem had **v.**
Lu 22:22 de Zoon des mensen wordt **v.!**
Jes 16:3; Jo 6:64; 13:2.
VERRADER(S), Ps 59:5; Lu 6:16.
Jo 18:2 Judas, zijn **v.,** kende de plaats
VERRADERLIJK(EN), Sp 2:22 **v.** weggerukt
Jes 21:2 De verrader handelt **v.**
Jes 33:1 Wee u, gij die **v.** handelt
Hab 2:5 omdat de wijn **v.** werkt
Ps 119:158; Sp 11:3; 13:2; 21:18; Jes 24:16; Hab 1:13.
VERROTTEN, Sp 10:7 naam goddelozen zal **v.**
Jes 40:20 een boom die niet **v.** is
Jak 5:2 Uw rijkdom is **v.**
VERROTTING, Sp 12:4; 14:30.
VERRUKKELIJK, Pr 12:10 zocht **v.** woorden
VERRUKKING(EN), Sp 8:11 alle andere **v.**
Jes 58:14 uw heerlijke **v.** in Jehovah vinden
Ps 37:11; Pr 2:8; Mr 5:42; Han 3:10.
VERRUKT, Lu 10:21 **v.** in de heilige geest
VERSAAGD, Joz 2:9 **v.** geworden wegens u
De 20:3; Job 23:16; Jes 7:4.
VERSCHAFFEN, Ps 40:17 ontkoming **v.**
Ro 12:17 **V.** voortreffelijke dingen
2Kor 9:10 Hij die zaaier overvloedig zaad **v.**
Ga 3:5 Hij die u de geest **v.**
1Ti 1:4 vragen ter navorsing **v.**
2Sa 22:2; Ps 18:2; 144:2.
VERSCHANST, 2Kor 10:4 sterk **v.** dingen
VERSCHEIDENHEID, 1Kor 12:4 **v.** van gaven
VERSCHEUREN, Ps 2:3 Laten wij hun banden **v.**
VERSCHIJNEN, Ge 12:7 **v.** Jehovah aan Abram
Ex 16:10 Jehovah's heerlijkheid **v.** in de wolk
De 31:15 Toen **v.** Jehovah bij de tent
1Kon 11:9 die hem tweemaal **v.** was
Ps 102:16 Jehovah moet **v.** in zijn heerlijkheid
1Pe 4:18 waar zal dan de zondaar **v.?**
Ex 3:16; Re 6:12; 1Sa 3:21; 2Kr 3:1; Mt 24:30; Lu 9:31; Han 9:17; Heb 9:24.
VERSCHIJNING, Mt 14:26; Mr 6:49.
VERSCHIJNSEL, Ex 3:3 dat grote **v.**
VERSCHILLEND, Da 7:3, 7, 19, 23, 24.
VERSCHRIKKEN, Fil 1:28 zonder u te laten **v.**
VERSCHRIKKING(EN), Ge 9:2 **v.** zal blijven
Ps 55:4 **v.** van de dood zijn op mij gevallen
Jer 8:15 een tijd van genezing, maar ziet! **v.!**
Ez 3:9 gij moet niet met **v.** geslagen zijn
Mal 2:5 wegens mijn naam met **v.** geslagen
Ps 73:19; Jes 51:7; Jer 10:2; Ez 26:21.
VERSCHRIKT, Joz 1:9 wees niet **v.**
VERSCHROEID, Jes 34:10.
VERSCHROEIEN, Jes 43:2 noch zal de vlam u **v.**
VERSCHROEIEND, Jer 4:11 Er is een **v.** wind
VERSCHULDIGD, Ro 4:4 loon als iets wat **v.** is
VERSIEREN, Lu 21:5 tempel met stenen **v.**
Opb 21:2 een bruid voor haar man **v.**
VERSIERING, 1Pe 3:3.
Mi 2:8 van een kleed rukt gijlieden de **v.** af
VERSLAGENE(N), Jes 66:2 de **v.** van geest
Ez 9:7 vult de voorhoven met de **v.**
Jes 66:16; Jer 51:49; Ez 6:13.
VERSLAGENHEID, Ex 23:28 gevoel van **v.**
De 7:20 het gevoel van **v.** over hen zenden
Joz 24:12 zond het gevoel van **v.** voor u uit
VERSLAPPEN, 2Kr 15:7.
Ex 5:8 zij zijn aan het **v.**
Ex 5:17 hij zei: Gij zijt aan het **v.**
Joz 10:6 Laat uw hand niet **v.**
Jer 38:4 **v.** de handen van de krijgslieden
Ze 3:16 Mogen uw handen niet **v.**
VERSLAPPING, Klg 2:18 Gun u geen **v.**
VERSLIJTEN, De 29:5; Jes 51:6.
VERSLINDEN, Jer 30:16 allen die u **v.,** zelf **v.**
Da 7:7 vierde beest **v.** en verbrijzelde
Ze 3:8 zal heel de aarde **v.** worden
Mal 4:1 de dag die komt, zal hen **v.**
Ga 5:15 als gij elkaar blijft bijten en **v.**
1Pe 5:8 als een leeuw, op zoek om te **v.**
Opb 12:4 draak bleef staan om haar kind te **v.**
Opb 20:9 vuur daalde neer en **v.** hen
Jes 31:8; Jer 46:10; Ez 34:28; Am 5:6; Ze 1:18; Za 9:4.
VERSLINDER, Mal 3:11 de **v.** bestraffen
VERSMADEN, Ez 16:31 hoerenloon **v.**
Ps 78:59; 89:38; 106:24.
VERSMELTEN, Joz 2:11 **v.** ons hart
Joz 14:8; Ps 46:6; 107:26; Jes 13:7; Na 1:5.
VERSPIEDEN, Nu 13:2 om het land te **v.**
VERSPIEDERS, Ge 42:14, 31; Joz 2:1.
Heb 11:31 Rachab **v.** in vrede ontvangen
VERSPREID LIGGEN, Re 7:12 in laagvlakte **v.**
VERSTAAN, Ps 119:27 Doe mij úw bevelen **v.**
Da 12:10 geen der goddelozen zal het **v.**
VERSTAND, Job 32:8 de geest die hun **v.** geeft
Ps 14:1 De persoon zonder **v.** heeft gezegd:
Ps 119:34 Geef mij **v.**

Ps 147:5 zijn **v.** is onmetelijk
Sp 3:5 steun niet op uw eigen **v.**
Sp 9:10 de kennis van Allerheiligste is **v.**
Jes 29:14 **v.** van beleidvolle mannen
Da 11:33 zij zullen **v.** verlenen aan velen
Mt 22:37 God liefhebben met geheel uw **v.**
Heb 8:10 Ik wil mijn wetten in hun **v.** leggen
1Kr 22:12; Ps 74:18; Sp 4:7; Da 9:22; Ro 7:25.

VERSTANDELIJKE VERMOGEN(S), 1Kor 14:20.
1Jo 5:20 hij heeft ons het **v.** gegeven

VERSTANDELOOS, Sp 9:13 Een **v.** vrouw

VERSTANDELOZE(N), Sp 13:20; 14:16.

VERSTANDIG, Ps 119:104 gedraag ik mij **v.**
Sp 26:16 zeven die een **v.** antwoord geven
Jak 3:13 Wie is wijs en **v.** onder u?

VERSTANDIGHEID, Sp 11:22 afkeert van **v.**
Da 2:14 richtte Daniël zich met **v.**

VERSTELD, Mt 7:28 de scharen **v.** stonden

VERSTERKEN, Am 2:14.
Ps 68:9 uw erfdeel — gijzelf hebt het **v.**
Sp 24:5 een man van kennis **v.** kracht
Na 2:1 **V.** de kracht zeer

VERSTERKING, Lu 19:43 **v.** rondom u

VERSTERKT, Jes 17:3; 25:12; 34:13.

VERSTIKKEN, Mt 13:22; Mr 4:7, 19; Lu 8:7, 14.

VERSTIKKING, Job 7:15 zodat ziel **v.** verkiest

VERSTOKT, Ex 7:3; 14:17.
Joz 11:20 hun hart **v.** te laten worden
Ro 9:18 laat hij **v.** worden wie hij wenst

VERSTOKTHEID, Jer 3:17 de **v.** van hun hart
Jer 7:24; 9:14; 11:8; 13:10; 18:12.

VERSTOMD, Jes 44:8 en staat niet **v.**

VERSTOMMEN, 1Pe 2:15 onwetende praat doet **v.**

VERSTOORD, Sp 1:33 niet **v.** door angst

VERSTOORDHEID, Pr 7:3 **v.** van het aangezicht

VERSTOPT, Joz 7:22 in zijn tent **v.**

VERSTOTEN, Ps 27:9; Jes 2:6.
2Kon 21:14 ik zal het overblijfsel **v.**
Ps 94:14 Jehovah zal zijn volk niet **v.**

VERSTOUTEN, Es 7:5; Han 5:3.

VERSTRIKKEN, Sp 12:13 slechte persoon **v.**
Heb 12:1 de zonde die ons gemakkelijk **v.**

VERSTROOIEN, Ge 11:9 had Jehovah hen **v.**
Ps 68:1 laten zijn vijanden **v.** worden
Jer 23:2 Gij zijt het die mijn schapen hebt **v.**
Za 13:7 laten schapen van de kudde **v.** worden
Mt 12:30 wie niet met mij bijeenbrengt, **v.**
Han 8:4 Zij echter die **v.** waren
Jak 1:1 de twaalf stammen die overal **v.** zijn:
1Pe 1:1 de tijdelijke inwoners die **v.** zijn
Ge 11:4; Ps 144:6; Jer 30:11; Ez 5:10; 34:5, 12, 21; Hab 3:14; Za 1:19; Jo 10:12.

VERTALEN, 1Kor 14:13 bidden dat hij kan **v.**
Ezr 4:7; Jo 1:42; 9:7; 1Kor 14:27.

VERTALER(S), 1Kor 12:30; 14:28.

VERTEGENWOORDIGER(S), Ex 18:19 **v.** van volk
Ezr 10:14 vorsten als **v.** voor de gemeente
Lu 8:49 een **v.** van de presiderende dienaar
Jo 7:29 ken hem, omdat ik een **v.** van hem ben

VERTELLEN, Ps 40:9 het goede nieuws **v.**
Ps 68:11 de vrouwen die het goede nieuws **v.**
Jer 50:2 **V.** het onder de natiën

VERTEREN, Jes 24:6 de vloek het land **v.**
Mt 6:19 waar mot en roest **v.**
Ge 41:30; Ex 3:2; Jes 27:10; Heb 10:27.

VERTEREND VUUR, De 4:24; 9:3; Heb 12:29.

VERTOEVEN, Ex 12:48 vreemdeling bij u **v.**
Le 25:45 die als vreemdelingen bij u **v.**
Re 17:8 om voor enige tijd ergens te **v.**
Jes 52:4 om daar als vreemdeling te **v.**
Fil 1:25 bij u allen **v.** tot uw vooruitgang
Heb 11:9 **v.** hij als vreemdeling in het land
Ge 12:10; 26:3; 47:4; Nu 9:14; Jes 23:7; Jer 42:17; Ez 47:22.

VERTONEN, Sp 23:31 wijn een rode kleur **v.**
Jo 21:1 **v.** Jezus zich aan de discipelen

VERTOORND, Ps 2:12; 79:5.
1Kon 11:9 Jehovah werd **v.** op Salomo

VERTRAPPEN, Da 8:13 om het heerleger te **v.?**
Job 40:12; Ez 34:18, 19; Da 7:23.

VERTREDEN, Mal 4:3 de goddelozen **v.**
Lu 21:24 Jeruzalem zal door natiën worden **v.**
Ps 44:5; 60:12; Jes 25:10; 26:6; Opb 11:2.

VERTREDING, Jes 22:5 het is de dag van **v.**

VERTREKKEN, Han 18:2.

VERTROOSTEN, Mt 5:4; Kol 2:2.
1Kor 14:3 Maar wie profeteert, **v.** hen
2Kor 1:4 hen die in verdrukking zijn, **v.**

VERTROOSTERS, Job 16:2.

VERTROOSTING, Lu 2:25 Israëls **v.** verwachtte
Ro 15:4 door middel van **v.** uit de Schriften
2Sa 3:35; Jes 66:11; 2Kor 1:3, 4; Fil 2:1.

VERTROUWD, Job 22:21 Maak u met hem **v.**
Ps 139:3 met al mijn wegen zijt gij **v.** geraakt
Jes 53:3 bestemd om **v.** te zijn met ziekte

VERTROUWD VRIEND, Sp 2:17; Jer 3:4.
Mi 7:5 Stelt uw vertrouwen niet in een **v.**

VERTROUWELIJK, Am 3:7 **v.** aangelegenheid

VERTROUWELIJKE BESPREKING, Ps 83:3.

VERTROUWELIJKE OMGANG, Job 29:4.
Ps 25:14 **v.** met Jehovah behoort hun toe
Ps 55:14 wij genoten altijd **v.** met elkaar
Sp 3:32 Zijn **v.** is met de oprechten

VERTROUWELIJK(E) GESPREK(KEN), Ps 64:2.
Sp 15:22 mislukking waar geen **v.** is
Sp 11:13; 20:19; 25:9.

VERTROUWEN, Ps 84:12 gelukkig die op u **v.**
Sp 3:5 **V.** op Jehovah met heel uw hart
Sp 11:28 Wie op zijn rijkdom **v.** — zal vallen
Sp 29:25 hij die op Jehovah **v.**
Jes 26:3 ertoe wordt bewogen op ú te **v.**
Jes 31:1 Wee hun die **v.** in strijdwagens
Jer 17:5 Vervloekt die op aardse mens **v.**
Ps 9:10; 32:10; 49:6; Sp 28:26; Jes 12:2; Jer 46:25.

VERTROUWEN (het), Ps 56:11 Op God **v.** gesteld
Ps 146:3 Stelt uw **v.** niet op edelen
Sp 3:26 Jehovah zal uw **v.** blijken te zijn
Sp 28:1 rechtvaardigen zijn vol **v.**
Jer 7:4 Stelt **v.** niet in bedrieglijke woorden
Mi 7:5 Stelt uw **v.** niet in een vriend
2Kor 1:9 **v.** niet op onszelf zouden stellen
Ef 3:12 en vol **v.** toegang hebben
Fil 3:3 ons **v.** niet in het vlees stellen
Sp 14:26; Pr 9:4; Jes 36:4; Jer 12:5; 2Kor 1:15; 2Th 3:4; Heb 3:14.

VERTROUWENSPOSITIE, 1Kr 9:22.

VERVAARDIGERS, Jes 45:16 **v.** afgodsgestalten

VERVALLEN, Jer 14:2; 2Kor 4:16.

VERVALSEN, 2Kor 4:2 noch woord van God **v.**
2Pe 2:3 u met **v.** woorden uitbuiten

VERVLOEKEN, Job 2:5 zie of hij u zal **v.**
Ge 12:3; Job 2:9; Ro 12:14.

VERVLOEKING, De 11:26; Sp 26:2.
Opb 22:3 er zal geen enkele **v.** meer zijn

VERVLOEKT, Ge 3:17 aardbodem **v.**
De 21:23 gehangene is iets wat door God **v.** is
Jo 7:49 deze schare, **v.** zijn zij
Ga 3:13 **V.** is ieder die aan paal is gehangen
1Kor 12:3; 16:22; Ga 1:8.

VERVOER, 2Kr 28:15 gaven hun **v.** op ezels

VERVOLGEN, Mt 5:11 u smaadt en **v.**
Mt 10:23 Wanneer men u in de ene stad **v.**
Lu 21:12 u **v.**, door u over te leveren
Jo 15:20 mij hebben **v.**, zullen zij ook u **v.**
Han 7:52 Wie van de profeten zijn niet **v.?**
Ro 12:14 Blijft zegenen die u **v.**
1Kor 4:12 worden wij **v.**, wij houden stand
2Kor 4:9 **v.**, maar niet in de steek gelaten
Ga 1:13 ik de gemeente bleef **v.**
2Ti 3:12 in vereniging met Jezus leven, **v.**
De 30:7; Job 19:22; Ps 119:86, 161; Jer 20:11; Mt 5:10, 12, 44; 23:34.

VERVOLGER(S), 1Ti 1:13 ofschoon vroeger een **v.**
Ps 119:157; 142:6; Jer 15:15; 17:18.

VERVOLGING(EN), Jes 14:6 met een **v.**
Mt 13:21 wegens het woord **v.** is ontstaan
Ro 8:35 **v.** of honger of naaktheid
2Kor 12:10 Daarom heb ik behagen in **v.**
Mr 10:30; Han 13:50; 2Th 1:4; 2Ti 3:11.

VERVOLMAKEN, 2Kor 7:1 heiligheid **v.**

VERVREEMD, Ef 2:12; 4:18.
Kol 1:21 u, die eens **v.** en vijanden waart
VERVULLEN, 2Kr 36:21 Jehovah's woord **v.**
Ps 20:5 Moge Jehovah al uw beden **v.**
Hab 2:14 Want de aarde zal **v.** zijn
Hag 2:7 dit huis met heerlijkheid **v.**
Mt 5:17 niet om teniet te doen, maar te **v.**
Ef 5:18 blijft **v.** worden met geest
Ge 6:11; 1Kon 8:11; Job 39:2; Ps 20:4; Mt 2:15; 12:17; Lu 21:22; Han 4:31; Ga 6:2; Kol 1:9.
VERVULLING, 2Kr 6:4, 15; Jer 44:25.
1Kon 8:15 met zijn eigen hand **v.** gebracht
Han 26:7 hopen tot **v.** van belofte te komen
VERWAANDHEID, Ps 10:4 goddeloze in zijn **v.**
VERWAARDIGEN, Ps 113:6 Hij **v.** zich te zien
VERWACHTEN, Ga 5:5; Fil 3:20; 1Th 1:10.
Jes 8:17 ik wil Jehovah blijven **v.**
Da 12:12 Gelukkig hij die blijft **v.**
VERWACHTEND, Ps 33:20 **v.** uitgezien
VERWACHTING, Sp 13:12 **V.** uitgesteld
Ro 8:19 de vurige **v.** van de schepping
Heb 11:1 Geloof is de verzekerde **v.**
Sp 10:28; Lu 3:15; 21:26; Heb 10:27.
VERWANT, Ru 3:2 is niet Boaz onze **v.?**
VERWARREN, Ge 11:7 hun taal **v.**
VERWARRING, Za 14:13 **v.** wijdverbreid
De 28:20; Sp 15:16; Jes 22:5; Ez 7:7; Han 19:29.
VERWEKKEN, De 32:18 Rots die u **v.**
Jes 41:25 Ik heb iemand **v.** uit het noorden
Jes 41:2; 45:13; Jer 25:32.
VERWELKEN, 1Sa 2:5; Jak 1:11.
VERWENNEN, Sp 29:21 zijn knecht **v.**
VERWENSEN, Nu 23:8; Job 3:8; Sp 11:26.
Sp 24:24 de volken zullen hem **v.**
VERWERPELIJK, 1Ti 4:4.
Ro 1:28 aan **v.** geestestoestand overgegeven
VERWERPEN, 1Sa 8:7 mij hebben zij **v.**
1Sa 15:23 Daar gij woord van Jehovah hebt **v.**
Job 5:17 **v.** strenge onderricht niet!
Ps 89:39 het verbond vol verachting **v.**
Jer 8:9 Zij hebben Jehovah's wóórd **v.**
Mt 21:42 steen die de bouwlieden hebben **v.**
1Pe 2:4 levende steen, door de mensen **v.**
1Sa 10:19; Jer 7:29; Mr 8:31; Heb 12:17.
VERWERVEN, Sp 15:32 **v.** hart
Lu 20:35 waardig gerekend de opstanding te **v.**
Lu 21:19 Door volharding uw ziel **v.**
1Th 5:9; 2Th 2:14; 1Ti 3:13.
VERWEZENLIJKT, Sp 13:19 Een **v.** begeerte
VERWIJDEREN, Jes 29:13 hart ver van mij **v.**
Ez 21:26 **V.** de tulband
1Kor 5:13 **V.** de goddeloze man
VERWIJDERING, Heb 12:27 duidt op de **v.**
VERWIJLEN, Sp 15:31 **v.** onder wijzen
VERWIKKELEN, 2Ti 2:4.
2Pe 2:20 in deze zelfde dingen **v.** raken
VERWILDEREND, Ho 10:1 Israël is **v.** wijnstok
VERWISSELEN, Ge 35:2.
VERWOESTEN, Jes 24:1 Jehovah **v.** het
Ez 6:6 zullen de steden **v.** worden
Ga 1:13 ik de gemeente bleef **v.**
Sp 14:11; Jer 26:9; Ga 1:23; Opb 18:19.
VERWOESTING(EN), Jes 60:12; Da 9:2.
Mt 12:25 tegen zichzelf verdeeld, komt tot **v.**
Mt 24:15 walgelijke ding dat **v.** veroorzaakt
Han 9:21 man die in Jeruzalem **v.** aanrichtte
VERWONDERD, Lu 2:18.
VERWONDEREN, Lu 4:22; Han 7:31.
VERWONDERING, Opb 17:6 met grote **v.**
VERWONDERLIJK, Da 11:36 **v.** dingen spreken
VERWRONGEN, Ez 27:35 Gezichten **v.** worden
VERZADIGD, Ps 22:26 zachtmoedigen **v.** worden
Ps 37:19 in dagen van hongersnood **v.** worden
Sp 27:20 evenmin raken ogen van mens **v.**
Sp 30:15 drie dingen die niet **v.** raken
Jer 31:14 met goedheid zal mijn volk **v.** worden
Mi 6:14 Gij zult eten en niet **v.** worden
Hab 2:16 Gij zult **v.** worden met oneer
Job 10:15; 14:1; Ps 17:15; Sp 19:23; Joë 2:19, 26.
VERZADIGEN, Ps 107:9; Jes 43:24.
Ps 91:16 met lengte van dagen zal ik hem **v.**
Ps 145:16 **v.** de begeerte van al wat leeft
Jes 58:10; Ez 7:19; 32:4.
VERZADIGING, Sp 13:25 eet tot **v.**
VERZAMELEN, Es 9:18; Da 11:10; Ze 2:1.
Le 11:36 een put waarin zich water **v.**
Mt 13:41 uit zijn koninkrijk **v.**
Jo 4:36 **v.** vrucht voor het eeuwige leven
VERZAMELINGEN, Pr 12:11.
VERZAMELPLAATSEN, Ex 7:19 **v.** van water
VERZEGELEN, Jes 29:11 het boek dat is **v.**
Da 12:9 **v.** tot de tijd van het einde
Ef 4:30 **v.** voor een dag van verlossing
Opb 7:4 **v.**, honderd vierenveertig duizend
Da 12:4; Ef 1:13; Opb 7:3; 22:10.
VERZEKERD, Heb 11:1 de **v.** verwachting
VERZEKERDE BEWARING, Jer 37:21; Han 4:3.
VERZEKERDHEID, Kol 2:2; Heb 10:22.
Heb 6:11 de volle **v.** van de hoop
VERZEKERING, 2Kor 9:4.
VERZENGEN, Jes 43:2 zult gij niet **v.** worden
VERZETTEN, De 19:14 grenstekens niet **v.**
1Kor 13:2 zodat ik bergen kan **v.**
2Th 2:4 Hij **v.** zich en verheft zich
VERZINNEN, 1Kon 12:33 maand die hij **v.** had
Ne 6:8 gij **v.** ze uit uw eigen hart
VERZOEK, Jo 17:9 een **v.** betreffende hen
Jo 17:20 Niet alleen betreffende dezen een **v.**
VERZOEKEN, 1Kor 7:5 Satan u niet blijft **v.**
Ga 6:1 opdat ook gij niet **v.** wordt
VERZOEKER, Mt 4:3; 1Th 3:5.
VERZOEKING, Mt 6:13 breng ons niet in **v.**
1Kor 10:13 Geen **v.** is over u gekomen behalve
Mt 26:41; Lu 4:13; 1Ti 6:9.
VERZOENDAG, Han 27:9.
VERZOENDEKSEL, 1Kr 28:11; Heb 9:5.
VERZOENEN, Ro 5:10 met God **v.**
Ef 2:16 beide volken met God **v.**
Kol 1:20 alle dingen weer **v.** door het bloed
Sp 16:6; Jes 6:7; 22:14; 27:9.
VERZOENING, Ex 30:10 eenmaal per jaar **v.**
Le 17:11 bloed dat **v.** doet door de ziel erin
De 32:43 **v.** doen voor de bodem van zijn volk
Ez 16:63 wanneer ik **v.** voor u doe
Ro 5:11 door wie wij de **v.** hebben ontvangen
Le 16:6, 16, 30, 33, 34; 2Sa 21:3; Da 9:24; Ro 11:15; 2Kor 5:18, 19.
VERZORGEN, Han 17:25 door mensenhanden **v.**
VERZORGSTER, Ru 4:16; 2Sa 4:4.
VERZUCHTINGEN, Klg 1:22.
Ro 8:26 de geest pleit voor ons met **v.**
VERZWAGEREN, 1Sa 18:23.
VERZWAREN, 2Kr 10:14.
VERZWELGEN, 2Kor 5:4 door het leven **v.**
VESTE, Ps 28:8 een **v.** van grootse redding
VESTING, Ps 18:2 Jehovah is mijn **v.**
Da 11:31 ze zullen de **v.** ontwijden
Na 1:7 Jehovah, een **v.** op dag der benauwdheid
Ps 31:4; 37:39; 91:2; Sp 10:29; Jes 25:4; Za 9:12.
VESTINGWERKEN, Ps 89:40 **v.** in puin gelegd
VET, Sp 28:25; Jer 5:28; Ez 34:3.
1Sa 15:22 beter dan het **v.** van rammen
VETMESTEN, Jak 5:5 Gij hebt uw hart **v.**
VEULEN, Mt 21:5; Lu 19:30.
VIER, Da 8:8 **v.** voor in de plaats
VIEREN, Ex 12:14; Za 14:16.
Heb 11:28 Door geloof had hij het Pascha **gev.**
VIERHONDERD, 1Kon 22:6 profeten, **v.** man
VIJAND(EN), 1Kon 8:33 nederlaag lijdt voor **v.**
Ps 8:2 om de **v.** te doen ophouden
Ps 110:2 Ga onderwerpen te midden van uw **v.**
Mi 7:6; Mt 10:36 's mensen **v.** zijn huisgenoten
Mt 13:39 de **v.** die het zaaide, is de Duivel
Ro 12:20 Maar indien uw **v.** honger heeft
1Kor 15:25 alle **v.** onder zijn voeten gelegd
1Kor 15:26 laatste **v.** de dood tenietgedaan
Jak 4:4 vriend van de wereld, **v.** van God
Mi 4:10; Mt 22:44; Ro 11:28.
VIJANDIGE GEZINDHEID, Ge 50:15; Job 16:9; Ps 55:3.

VIJANDIN, Mi 7:8 Verheug u niet gij **v.**
VIJANDSCHAP, Ge 3:15 **v.** tussen u en vrouw
Ps 23:5 die blijk geven van **v.** jegens mij
Ro 8:7 bedenken van vlees **v.** met God
Jak 4:4 vriendschap met wereld **v.** met God
VIJGENBOOM, Mi 4:4 onder **v.** zitten
Mt 24:32 Leert nu van de **v.** als illustratie
1Kon 4:25; Mt 21:19-21; Lu 13:6, 7.
VIJZEL, Sp 27:22 met stamper in een **v.**
VINDEN, Ps 21:8 Uw hand zal uw vijanden **v.**
Sp 8:35 wie mij **v.**, zal het leven **v.**
Sp 18:22 goede vrouw **gev.**? iets goeds **gev.**
Pr 9:10 Alles wat uw hand te doen **v.**
Mt 7:7 blijft zoeken, en gij zult **v.**
Mt 7:8 al wie zoekt, **v.**
Mt 7:14 weinigen zijn er die hem **v.**
Mt 10:39 Wie zijn ziel **v.**, zal ze verliezen
Lu 12:37 Gelukkig die de meester wakend **v.**!
Sp 1:28; 2:5; Jer 29:13; Han 17:27; Opb 9:6.
VINGER(S), Ex 8:19 de **v.** van God!
Ex 31:18 tafelen beschreven door Gods **v.**
Da 5:5 **v.** schreven op de wand
Lu 11:20 door de **v.** Gods demonen uitwerp
Ps 8:3; Jes 58:9; Mt 23:4; Jo 20:25.
VINGERBREEDTEN, Jer 52:21 vier **v.**
VIS(SEN), Ez 47:9 er veel **v.** zullen zijn
Jon 1:17 Nu beschikte Jehovah een grote **v.**
Mt 12:40 Jona drie dagen in buik van **v.**
Ps 105:29; Pr 9:12; Ez 29:4, 5; Mt 14:19.
VISIOEN(EN), Sp 29:18 Waar geen **v.** is
Ez 13:16 die een **v.** van vrede schouwen
Joë 2:28 jonge mannen, **v.** zullen zij zien
Hab 2:3 het **v.** is nog voor de bestemde tijd
Za 13:4 beschaamd worden, ieder om zijn **v.**
Mt 17:9 Vertelt het **v.** aan niemand
Ez 1:1; Da 10:14; Mi 3:6; Han 16:9.
VISIONAIR(S), 2Sa 24:11 Gad, Davids **v.**
2Kr 33:19 beschreven in de woorden van **v.**
Jes 29:10 hij heeft uw hoofden, de **v.**, omhuld
Mi 3:7 **v.** zullen beschaamd moeten worden
2Kon 17:13; 1Kr 25:5; 2Kr 9:29; 35:15.
VISSERS, Jer 16:16 ik ontbied vele **v.**
Ez 47:10 dat er **v.** langs zullen staan
Mt 4:19 ik zal u **v.** van mensen maken
VITALE KRACHT, 1Sa 2:4; 2Sa 22:40.
Ps 60:12 Door God zullen wij **v.** verwerven
Sp 31:3 Geef uw **v.** niet aan vrouwen
Joë 2:22 vijgenboom en wijnstok moeten **v.** geven
Ps 18:32; 84:7; 118:15; Jer 48:14; Na 2:3.
VITTER, Job 40:2 **v.** twisten met Almachtige?
VLAM(MEN), Hgl 8:6 de **v.** van Jah
Da 11:33 struikelen door zwaard en **v.**
Joë 2:3 achter hen verteert een **v.**
Ps 83:14; Jes 5:24; 10:17; 43:2; Ez 20:47.
VLAMMEND, 2Th 1:8 in een **v.** vuur
Ge 3:24; Jes 4:5; Klg 2:3.
VLECHTEN, 1Pe 3:3 **v.** van het haar
Mt 27:29; Mr 15:17; Jo 19:2.
VLEES, Ge 2:24 zij moeten één **v.** worden
Joë 2:28 mijn geest op alle soorten van **v.**
Za 14:12 Iemands **v.** zal wegrotten
Jo 1:14 Het Woord nu is **v.** geworden
Ro 8:5 die in overeenstemming met het **v.** zijn
Ro 8:7 bedenken van **v.** vijandschap met God
1Kor 15:39 Niet alle **v.** is hetzelfde **v.**
1Kor 15:50 **v.** en bloed koninkrijk niet beërven
2Kor 10:3 datgene wat wij zijn in het **v.**
Ef 2:3 die het **v.** en de gedachten wilden
Ef 5:31 de twee zullen één **v.** worden
Ef 6:12 onze strijd is niet tegen bloed en **v.**
Ge 2:23; 9:11; Ps 56:4; Jes 40:6; 49:26; Mr 10:8;
Han 2:17; 1Kor 1:29; 6:16; Ga 5:19.
VLEESMARKT, 1Kor 10:25.
VLEIEN, Sp 28:23; 29:5.
VLEIEND, Sp 26:28.
1Th 2:5 nooit met **v.** woorden gekomen
VLEK(KEN), Ef 5:27; 2Pe 2:13.
VLESELIJK, Ro 7:14; 1Kor 3:3; Kol 2:18.
2Kor 1:12 ons niet met **v.** wijsheid gedragen
VLESELIJKE BEGEERTE(N), 1Pe 2:11.
Ga 5:16 gij zult geen **v.** volvoeren
VLEUGELEN, Mal 4:2 genezing in haar **v.**
VLEUGELS, Ru 2:12; Ps 18:10; Opb 12:14.
VLIEGEN, Opb 12:14.
VLIEGENDE SCHEPSELEN, Ge 1:20; Le 11:13.
VLIJTIGE(N), Sp 10:4; 13:4; 21:5.
VLO, 1Sa 24:14.
VLOED, Ge 7:7; 10:1, 32; Ps 29:10.
Ge 7:17 **v.** hield veertig dagen aan
Ge 9:11 nooit meer zal er een **v.** komen
Da 9:26 einde ervan zal door de **v.** zijn
Na 1:8 door de **v.** een verdelging aanrichten
Mt 24:38 zoals zij in dagen vóór de **v.** waren
2Pe 2:5 toen hij een **v.** over wereld bracht
VLOEIEND, Hab 2:2 wie voorleest, dit **v.** kan
VLOEK, Jes 24:6.
Ga 3:13 ons losgekocht van de **v.** der Wet
VLOOT, 1Kon 9:26; 10:11.
VLOT, Ex 4:10 ik ben geen **v.** spreker
VLUCHT, Mt 24:20 **v.** niet in de wintertijd
De 7:23; 32:30; 1Sa 14:20; Jes 52:12.
VLUCHTELING(EN), Ge 4:12; Ez 17:21.
VLUCHTELINGSCHAP, Ge 4:16 land der **V.**
VLUCHTEN, Nu 35:15; Sp 28:1.
Jer 51:6 **V.** uit Babylon
Mt 24:16 die in Judea zijn, naar de bergen **v.**
VLUG, Jak 1:19 **v.** zijn om te horen
VOEDEN, Opb 12:6, 14.
Mt 25:37 u hongerig gezien en u **gev.**
Jo 21:17 Jezus zei: **V.** mijn schaapjes
1Kor 3:2 Ik heb u met melk **gev.**
VOEDSEL, 1Kon 19:8 in de kracht van dat **v.**
Mt 24:45 hun te rechter tijd hun **v.** geven?
Jo 4:34 Mijn **v.** is, dat ik de wil doe
Jo 6:27 Werkt niet voor **v.** dat vergaat
Jo 6:55 mijn vlees is waar **v.**
Ro 14:15 vanwege **v.** tot droefheid gestemd
1Ti 6:8 **v.**, kleding en onderdak
Heb 5:14 Vast **v.** behoort bij rijpe mensen
Ps 136:25; Jer 40:5; Mt 6:25; Han 14:17; 1Kor 8:13.
VOEDSELTEKORT(EN), Ne 5:3 tijdens het **v.**
Mt 24:7 in ene plaats na andere **v.**
Mr 13:8; Lu 21:11; Opb 6:8.
VOEDSELVERDELING, Han 6:1.
VOEDSELZAK, Mt 10:10; Lu 22:35, 36.
VOEDSTER(S), Ex 2:7; Jes 49:23.
VOET(EN), Ps 119:105 woord is lamp voor **v.**
Jes 52:7 Hoe lieflijk zijn de **v.**
Ro 16:20 Satan onder uw **v.** verbrijzelen
1Kor 15:25 alle vijanden onder zijn **v.** gelegd
Ef 6:15 **v.** geschoeid met toerusting
Heb 10:29 Zoon van God met **v.** getreden
Jes 59:7; Lu 1:79; Ro 10:15; Heb 2:8.
VOETBANK, Ps 110:1 vijanden tot een **v.**
Jes 66:1 hemel is mijn troon en aarde mijn **v.**
Jak 2:3 Ga daar onder aan mijn **v.** zitten
Ps 99:5; 132:7; Klg 2:1; Han 2:35; Heb 10:13.
VOETSTAPPEN, Ro 4:12; 2Kor 12:18.
1Pe 2:21 nauwkeurig in zijn **v.** treden
VOETZOLEN, Jes 37:25; Ez 43:7; Mal 4:3.
VOGEL(S), Mt 8:20 **v.** des hemels
Opb 18:2 schuilplaats van elke onreine **v.**!
Le 14:4; De 14:11; Jes 31:5; Han 10:12.
VOGELVERSCHRIKKER, Jer 10:5.
VOLBRENGEN, Ps 148:8.
2Kr 34:31 de woorden van het verbond **v.**
Mt 23:3 zij zeggen het wel, maar **v.** het niet
Lu 12:50 benauwt mij totdat het is **v.**!
Lu 18:31 alles zal **v.** worden
2Th 1:11 al het goede dat hem behaagt **v.**
2Ti 4:5 **v.** uw bediening ten volle
2Ti 4:17 opdat de prediking **v.** zou worden
1Pe 4:3 de wil van de natiën hebt **v.**
VOLDOEND, Mt 28:12 een **v.** aantal zilverstukken
VOLDOENDE, 2Kor 12:9 Mijn goedheid is **v.**
Han 17:9; 2Kor 2:6, 16; 3:5; 2Ti 2:2; 1Pe 4:3.
VOLEINDIGEN, Jo 4:34 en zijn werk **v.**
Jo 17:4 het werk **v.** dat gij mij hebt gegeven
Han 20:24 mijn loopbaan en de bediening mag **v.**
VOLGEN, Mt 4:20; Jo 10:5, 27.
1Kon 18:21 Indien Jehovah God is, gaat hem **v.**
Mt 16:24 zijn martelpaal opnemen en mij **v.**

Mt 19:28 gij die mij zijt **gev.**
Jo 8:12 Wie mij **v.**, geenszins in duisternis
Opb 19:14 de legers **v.** hem op witte paarden
Han 3:24; 1Kor 10:4; 1Ti 4:6.
VOLHARDEN, 1Sa 23:22.
Mt 24:13 wie tot het einde heeft **v.**
Ro 12:12 **V.** onder verdrukking
VOLHARDING, Lu 21:19 Door **v.** van uw zijde
Ro 2:7 door **v.** in werk dat goed is
Ro 5:3 verdrukking **v.** voortbrengt
Ro 15:4 door onze **v.** hoop zouden hebben
Heb 12:1 met **v.** de wedloop lopen
Jak 5:11 Gij hebt van de **v.** van Job gehoord
Lu 8:15; 1Th 1:3; 2Pe 1:6; Opb 13:10.
VOLHEID, Ef 1:23; 4:13; Kol 2:10.
VOLK(EN), Ex 19:5 uit alle **v.**
De 33:29 een **v.** dat redding geniet in Jehovah
1Sa 12:22 u tot zijn **v.** maken
Sp 14:28 veelheid van **v.** sieraad van koning
Sp 29:2 goddeloze heerst, zucht het **v.**
Sp 29:18 Waar geen visioen is, **v.** bandeloos
Jes 2:3 vele **v.** zullen heengaan en zeggen:
Jes 62:10 Baant de weg van het **v.**
Jer 5:31 mijn **v.** heeft het graag zo gehad
Jer 31:33 zij zullen mijn **v.** worden
Ho 4:9 voor het **v.** net zo als voor priester
Han 15:14 een **v.** voor zijn naam nemen
Ro 9:25 die mijn **v.** niet waren, mijn **v.** noemen
Tit 2:14 en zich een **v.** reinigen
Heb 11:25 met **v.** van God slecht behandeld
1Pe 2:9 een **v.** tot een speciaal bezit
Opb 7:9 uit alle natiën en stammen en **v.**
Opb 17:15 De wateren betekenen **v.** en scharen
Opb 18:4 Gaat uit van haar, mijn **v.**
Ex 24:7; 2Sa 7:23; Es 8:17; Jes 6:5; 32:18; 56:7;
Ho 2:23; Ze 3:9; Za 8:22; Han 3:23; 4:25; Ro 15:11;
2Kor 6:16; Heb 2:17; 8:10; 10:30.
VOLKOMEN, Jo 17:23.
Jak 1:4 opdat gij **v.** moogt zijn
VOLKOMENHEID, Kol 1:28 in **v.** aanbieden
VOLKRIJK, Ps 110:6 hoofd over **v.** land
VOLKSGENOOT, Le 6:2; 24:19.
VOLLEDIGE, 1Kor 13:10 wanneer **v.** gekomen is
VOLLEDIGE AANTAL, Ro 11:12 **v.** van hen
VOLLEDIGE GRENS, Ef 1:10 **v.** van tijden
VOLLEDIGE TIJDGRENS, Ga 4:4 **v.** was gekomen
VOLLE MIDDAG, Jes 59:10.
Ze 2:4 op de **v.** zal men haar verdrijven
VOLMAAKT(ER), De 32:4 **v.** is zijn activiteit
Ps 19:7 De wet van Jehovah is **v.**
Ps 50:2 Sion, **v.** in schoonheid
Ez 28:12 vol van wijsheid en **v.** in schoonheid
Mt 5:48 Gij moet **v.** zijn, evenals Vader **v.** is
2Sa 22:31; Ps 18:32; Klg 2:15; Ro 12:2; Heb 9:11; Jak 1:17; 1Jo 4:18.
VOLMAAKTHEID, Ps 119:96; Lu 8:14.
Heb 2:10 door lijden tot **v.** brengen
Heb 7:19 de Wet heeft niets tot **v.** gebracht
Heb 7:28 Zoon, die tot **v.** is gebracht
Heb 11:40 zonder ons niet tot **v.** gebracht
2Kor 12:9; Fil 3:12; Heb 5:9; 7:11; 10:14.
VOLMAKEN, Mt 23:32.
VOLMAKER, Heb 12:2 **V.** van ons geloof
VOLOP, 1Kor 15:58 **v.** te doen in het werk
2Kor 9:8 **v.** voor ieder goed werk
VOLTOOID, Ga 3:3 wordt gij **v.** in het vlees?
VOLTOOIING, Fil 1:6 werk in u tot **v.** brengen
VOLTREKKEN, Ju 15 aan allen oordeel **v.**
Ex 12:12; Ps 149:9; Ez 25:17.
VOLWASSEN, 1Kor 14:20 **v.** in vermogens
Ef 4:13 totdat wij geraken tot een **v.** man
VONNIS, Pr 8:11 **v.** niet spoedig voltrokken
Lu 23:24 Daarom sprak Pilatus het **v.** uit
VOORAFBEELDING, Heb 8:5.
VOORBARIGEN, Jes 32:4 het hart der **v.**
VOORBEDEN, 1Ti 2:1 gebeden, **v.**
VOORBEELD(EN), 1Kor 10:11 **v.** tot waarschuwing
Fil 3:17 het **v.** dat gij in ons hebt
1Th 1:7 een **v.** voor alle gelovigen
1Ti 1:16 zijn lankmoedigheid tot een **v.**
1Ti 4:12 word een **v.** voor de getrouwen
Tit 2:7 uzelf in alle dingen een **v.** betoont
1Pe 5:3 door u **v.** voor de kudde te betonen
2Pe 2:6 voor goddelozen tot **v.** gesteld
Jo 13:15; 2Th 3:9; Ju 7.
VOORBEREIDING, Mt 27:62; Jo 19:14, 31, 42.
VOORBESTEMD, Ro 8:29.
Ro 8:30 Die hij heeft **v.**, ook geroepen
1Kor 2:7 verborgen wijsheid, die God heeft **v.**
Ef 1:5 **v.** als zonen te worden aangenomen
Ef 1:11 **v.** overeenkomstig het voornemen
VOORBIJ, Jer 8:20 De oogst is **v.**
VOORBIJGAAN, Ps 90:4.
VOORBIJGEGANE, 1Pe 4:3 in **v.** tijd
VOORDEEL, Sp 14:23 Van arbeid komt **v.**
Pr 2:13 meer **v.** voor wijsheid dan dwaasheid
2Kor 7:2 wij hebben van niemand **v.** getrokken
Pr 2:11; 7:11; 1Kor 7:35; 10:33.
VÓÓRGAAN, 1Th 4:15 ontslapenen **v.**
VOORGESCHREVEN, Jer 5:24.
VOORHOF, Ex 27:9; 2Kr 4:9; Ez 8:16.
VOORHOOFD, 1Sa 17:49 de steen drong in zijn **v.**
Ez 9:4 een kenteken zetten op het **v.**
Opb 14:1 de naam van zijn Vader op hun **v.**
Opb 14:9 merkteken aan zijn **v.** of op zijn hand
Ez 3:9; Opb 7:3; 9:4; 17:5; 20:4; 22:4.
VOORINGENOMENHEID, NEIGING TOT,
1Ti 5:21 zonder vooroordeel en **n.**
VOORKENNIS, Han 2:23 raadsbesluit en **v.**
1Pe 1:2 overeenkomstig de **v.** van God
VOORKOMEN, 1Kor 7:2 **v.** van hoererij
1Th 2:5 noch met een vals **v.**
VOORLEZEN, Ne 8:8 bleven **v.** uit het boek
Jes 29:11 dit alstublieft **v.**
1Ti 4:13 u toe te leggen op het **v.**
Ex 24:7; Hab 2:2; Lu 4:16; Han 13:27.
VOORLEZING, Han 13:15.
VOORMANNEN, 2Kr 8:10 **v.** over het volk
VOORNAAMSTE, Mt 23:6; Lu 14:7, 8.
Ps 137:6 **v.** reden tot vreugdebetoon
Sp 4:7 Wijsheid is het **v.**
1Ti 1:15 Van hen ben ik de **v.**
VOORNAAMSTE BEWERKER, Heb 2:10; 12:2.
Han 3:15 de **V.** van het leven hebt gij gedood
VOORNAAMSTE GEVOLMACHTIGDE, Han 5:31.
VOORNAAMSTE MANNEN, Han 13:50; 25:2.
VOORNAAMSTE VROUWEN, Han 17:4.
VOORNEMEN, Ef 1:9.
VOORNEMEN (het), Ro 9:11; Ef 1:11; 2Ti 1:9.
Sp 16:4 heeft Jehovah gemaakt voor zijn **v.**
Ro 8:28 die volgens zijn **v.** de geroepenen zijn
Ef 3:11 overeenkomstig het eeuwige **v.**
VOORNEMENS, Han 17:31 **v.** aarde te oordelen
VOOROORDEEL, 1Ti 5:21 zonder **v.**
VOOROUDERS, De 19:14; Ps 79:8.
VOORRAAD, Sp 15:6, 16 een overvloedige **v.**
VOORRAADSCHUREN, Job 38:22; Mt 6:26.
VOORRAADSCHUUR, Mt 3:12.
VOORRAADSTEDEN, 2Kr 8:4; 17:12.
VOORRADEN, 2Kr 8:15 betreffende de **v.**
Jes 30:6 op de bulten van kamelen hun **v.**
VOORRECHT, Fil 1:29 aan u het **v.** gegeven
2Pe 1:1 als een even groot **v.** beschouwd
VOORSCHRIFT(EN), De 4:1 luister naar de **v.**
De 4:40 gij moet zijn **v.** onderhouden
Re 11:39 het werd een **v.** in Israël:
Ezr 6:18 naar het **v.** van het boek van Mozes
Ps 119:12 o Jehovah. Leer mij uw **v.**
Jes 10:1 Wee hun die schadelijke **v.** verordenen
Jes 24:5 zij hebben het **v.** veranderd
Ex 18:20; Le 10:11; Ne 9:13; Ps 50:16; 119:5, 8, 48, 71, 80; Jer 31:36; Mal 3:7; 1Th 4:2; Heb 9:1.
VOORSCHRIJVEN, Job 23:12.
VOORSPELLEN, Han 16:16.
VOORSPOED, De 30:9; 1Kon 10:7; Ps 68:6.
De 28:11 in overvloedige mate **v.** schenken
VOORSTE ZITPLAATSEN, Mt 23:6; Lu 11:43.
VOORTBESTAAN, 2Sa 21:5.
VOORTBRENGEN, 2Kor 5:5 Hij die ons **v.**, is God
VOORTDUREND, Jes 26:3 beveiligen in **v.** vrede

VOORTEKEN(EN, S), De 18:10 iemand **v.** zoekt
Za 3:8 mannen die als **v.** dienen
Ge 30:27; 44:5; Nu 24:1; 2Kon 21:6; Ez 12:11; 24:24, 27.
VOORTGANG, 2Th 3:1 woord snel **v.** mag hebben
VOORTLEIDEN, Jes 3:12; 9:16.
VOORTPLANTINGSORGAAN, Ez 23:20.
VOORTREFFELIJK, 2Ti 1:14 Behoed dit **v.** pand
Tit 3:8 het blijven doen van **v.** werken
1Th 5:21; Heb 10:24; Jak 3:13.
VOORTREFFELIJKHEDEN, 1Pe 2:9.
VOORTREFFELIJKHEID, 1Kr 29:11.
VOORTSPRUITEN, 1Jo 4:1, 6.
1Jo 2:16 niet **v.** uit Vader, maar uit wereld
VOORUITDRINGEN, 2Jo 9 ieder die **v.**
VOORUITGANG, Jo 8:37; Fil 1:25.
Fil 1:12 veeleer tot de **v.** bijgedragen
1Ti 4:15 opdat uw **v.** openbaar moge zijn
VOORUITZICHT, Ro 5:21 eeuwig leven in **v.**
VOORVADER(S), Ps 45:16 In plaats van uw **v.**
1Pe 1:18 door overlevering van uw **v.**
Ge 15:15; 2Kon 18:3; Ezr 4:15; Mi 7:20; Mt 23:32; 2Ti 1:3.
VOORVADERLIJK, Han 22:3 de **v.** Wet
VOORWAARTS, Jer 7:24 achterwaarts en niet **v.**
VOORWENDEN, Sp 13:7 die **v.** rijk te zijn
VOORWENDSEL, Re 9:31; Da 6:4; 2Kor 11:12.
VOORWERP(EN), Job 12:4 **v.** van spot
Sp 14:20 een **v.** van haat
Jes 8:12 **v.** van hun vrees niet vrezen
1Pe 3:14 Vreest niet het **v.** van hun vrees
Ge 24:53; Ex 3:22; 1Kon 7:51.
VOORZEGGING(EN), 1Ti 1:18; 4:14.
VOORZETTING, Mt 12:4; Lu 6:4.
VOORZIEN, 2Kor 9:8 van het nodige **v.**
Heb 11:40 God iets beters voor ons **v.**
VOORZIENINGEN, 2Kor 8:21 eerlijke **v.**
VORDERINGEN, Ga 1:14; 2Ti 3:9.
Fil 3:16 in mate waarin wij **v.** hebben gemaakt
VORM, Jes 37:26; 1Th 5:22; 2Ti 3:5.
VORMELIJKE AANBIDDER, Jak 1:26.
VORMEN, Job 10:8 Uw handen hebben mij **gev.**
VORMLOOS, Ge 1:2 aarde bleek **v.** te zijn
VORM VAN AANBIDDING, Han 26:5.
Jak 1:26 diens **v.** is waardeloos
Jak 1:27 De **v.** die rein en onbesmet is
VORM VAN LEER, Ro 6:17 gehoorzaam aan **v.**
VORST(EN), Ps 45:16 zonen tot **v.** aanstellen
Jes 32:1 zij zullen als **v.** heersen
Da 10:13 **v.** van koninklijke gebied van Perzië
Da 12:1 zal Michaël opstaan, de grote **v.**
Joz 5:14; Job 34:19; Da 8:11, 25; Ze 1:8.
VORSTELIJKE HEERSCHAPPIJ, Jes 9:6.
VORSTINNEN, 1Kon 11:3; Es 1:18; Jes 49:23.
VRAAGSTUKKEN, Han 23:29 inzake **v.** van Wet
VRAATZUCHTIG, Sp 23:20.
VRACHT(EN), De 1:12 Hoe kan ik uw **v.** dragen?
Mt 11:30 mijn juk is weldadig en mijn **v.** licht
Mt 23:4 Zij binden zware **v.** samen
Ga 6:5 ieder zal zijn eigen **v.** dragen
Ex 23:5; Nu 11:11; Ps 38:4; Jes 10:27.
VRAGEN, De 10:12 wat **v.** Jehovah
Mt 7:7 Blijft **v.**, en het zal gegeven worden
Ef 3:20 die meer kan doen dan alles wat wij **v.**
Jak 1:6 in geloof **v.**, zonder te twijfelen
Jak 4:3 Gij **v.** en toch ontvangt gij niet
1Jo 5:14 **v.** overeenkomstig zijn wil
De 4:29; Ps 2:8; 40:6; Mt 6:8; 22:46; Jo 14:13; 1Kor 1:22.
VRAGEN (de), 1Kon 10:1; 1Ti 1:4.
VREDE, 2Kon 9:22 Is het **v.**, Jehu?
Ps 72:7 **v.**, totdat de maan niet meer is
Sp 12:20 die tot **v.** raden, hebben verheuging
Pr 3:8 een tijd voor oorlog en een tijd voor **v.**
Jes 26:12 gij zult ons **v.** beschikken
Jes 60:17 **v.** tot uw opzieners aanstellen
Jer 6:14 Er is **v.!** terwijl er geen **v.** is
Mi 3:5 de profeten die uitroepen: **V.!**
Mt 5:24 sluit **v.** met uw broeder
Mt 10:34 niet **v.**, maar een zwaard
Lu 2:14 **v.** onder mensen van goede wil
Jo 14:27 mijn **v.** geef ik u
Ro 14:19 dingen nastreven die **v.** bevorderen
Ro 16:20 de God die **v.** geeft
Ef 6:15 het goede nieuws van **v.**
Fil 4:7 **v.**, die alle gedachte te boven gaat
Kol 1:20 **v.** maken door middel van het bloed
Kol 3:15 **v.** van Christus in uw hart heersen
1Th 5:3 Wanneer zij zeggen: **V.** en zekerheid!
1Pe 3:11 laat hij **v.** zoeken en die nastreven
Opb 6:4 de **v.** van de aarde weg te nemen
Joz 9:15; Ps 28:3; 29:11; 35:27; 37:11; 119:165; 122:8; Jes 26:3; 52:7; 54:13; Mi 5:5; Jo 16:33; Jak 3:18.
VREDEBODEN, Jes 33:7 de **v.** bitter wenen
VREDELIEVEND(EN), Mt 5:9; Jak 3:17.
Ro 12:18 Zijt **v.** jegens alle mensen
VREDESVERBOND, Nu 25:12; Ez 34:25; 37:26.
VREDEVORST, Jes 9:6.
VREDIG, Jes 32:18 in **v.** verblijfplaats wonen
VREEDZAAM, 2Kor 13:11; Heb 12:11.
VREEMDE(N), Heb 11:13 dat zij **v.** waren
Ez 16:32; Mt 25:35; Jo 10:5; Ef 2:12.
VREEMDELING(EN), Lu 24:18.
Ef 2:19 geen vreemden en inwonende **v.** meer
Heb 11:9 Door geloof vertoefde hij als **v.**
VREEMD KIJKEN, 1Pe 4:4, 12.
VREES, Ps 111:10 **v.** voor Jehovah
Sp 8:13 **v.** voor Jehovah betekent kwade haten
Han 17:22 aan **v.** voor godheden overgegeven
Ro 13:7 hem die vraagt om **v.**, die **v.**
Fil 2:12 met **v.** en beven redding bewerken
1Pe 3:14 Vreest niet voorwerp van hun **v.**
1Jo 4:18 Er is in de liefde geen **v.**
VREESACHTIG, De 20:8 Wie is man die **v.** is?
VREES INBOEZEMEN, Jes 18:2 volk dat **v.**
VREES INBOEZEMEND, Ex 34:10.
De 10:17 Jehovah is de grote, **v.** God
Ps 45:4 u onderrichten in **v.** dingen
Ps 111:9 Zijn naam is heilig en **v.**
Ps 139:14 omdat ik op **v.** wijze ben gemaakt
Joë 2:11 dag van Jehovah is groot en **v.**
Ze 2:11 **V.** zal Jehovah tegen hen zijn
Re 13:6; 1Kr 17:21; Ne 1:5; Joë 2:31.
VREESWEKKEND, Da 7:7 vierde beest, **v.**
VRESELIJK, Heb 10:27, 31.
VREUGDE, Ne 8:10 **v.** van Jehovah
Heb 12:2 de in het vooruitzicht gestelde **v.**
1Sa 18:7; Lu 2:10; Jo 16:22; 2Kor 7:4; Heb 10:34.
VREUGDEBETOON, Es 8:16, 17.
VREUGDEDRONKEN, Sp 5:19.
VREUGDEGEROEP, Job 38:7 morgensterren **v.**
Ps 126:5 met tranen zaaien, met **v.** oogsten
Jes 54:1 Hef **v.** aan, gij onvruchtbare vrouw
Ps 20:5; 92:4; 95:1; Jes 49:13; 51:11; 65:14.
VREUGDEVOL, Ezr 3:12.
Heb 12:11 streng onderricht niet **v.**
VREZEN, 1Sa 15:24 omdat ik het volk **v.**
Ps 34:7 engel legert zich rondom die hem **v.**
Ps 118:6 ik zal niet **v.** Wat kan mens mij doen?
Sp 31:30 de vrouw die Jehovah **v.**
Lu 12:4 **V.** niet hen die het lichaam doden
Han 10:35 in elke natie is de mens die hem **v.**
1Kr 16:25; Ps 25:14; 33:8; Sp 14:16.
VRIEND(EN), Sp 14:20 vele zijn de **v.** van rijke
Sp 18:24 **v.** aanhankelijker dan broeder
Mi 7:5 Stelt vertrouwen niet in vertrouwd **v.**
Lu 16:9 Maakt u **v.** door de rijkdom
Jo 15:13 zijn ziel ten behoeve van **v.**
Jak 2:23 Abraham Jehovah's **v.** genoemd
Jak 4:4 **v.** van de wereld, vijand van God
Mt 11:19; 20:13; 26:50; Jo 15:14; 19:12.
VRIENDELIJK, Sp 22:9; 1Kor 13:4.
1Th 2:7 **v.** geworden, zoals zogende moeder
2Ti 2:24 Een slaaf van de Heer moet **v.** zijn
VRIENDELIJKHEID, Ga 5:22.
VRIENDSCHAP, Jak 4:4 **v.** met de wereld
VRIESKOU, Jer 36:30 in de **v.** 's nachts
VRIJ, Jes 58:6; Heb 13:5.
Ga 4:26 het Jeruzalem dat boven is, is **v.**
VRIJE, Ga 3:28; Ef 6:8; Kol 3:11.
VRIJE GAVE, Ro 3:24.
Ro 5:17 **v.** van rechtvaardigheid
VRIJE WIL, Ho 14:4 hen uit **v.** liefhebben

VRIJGELATENE, Ex 21:2 als **v.** weggaan
1Kor 7:22 de **v.** van de Heer
VRIJGESTELD, 2Kon 15:5; 2Kr 26:21.
VRIJGEVIGHEID, Ro 12:8 uitdeelt, met **v.**
VRIJHEID, Le 25:10 **v.** uitroepen
Jes 61:1 om **v.** uit te roepen
Ro 8:21 **v.** van de kinderen Gods
2Kor 3:17 waar geest van Jehovah is, is **v.**
Ga 5:1 Voor zulk een **v.** vrijgemaakt
Ga 5:13 Gij werdt tot **v.** geroepen, broeders
Jak 1:25 volmaakte wet, die tot **v.** behoort
1Pe 2:16 gebruikt uw **v.** niet als dekmantel
Le 19:20; 1Kor 10:29; Ga 2:4; 2Pe 2:19.
VRIJKOMEN, 1Kor 7:27 Zoek niet langer **v.**
VRIJLATEN, Ps 88:5; Mt 27:21; Lu 6:37; Han 3:13.
VRIJLATING, Jer 34:17 een **v.** aan het zwaard
Ez 46:17 moet van hem worden tot jaar der **v.**
Lu 4:18 gezalfd om **v.** te prediken
VRIJMAKEN, Ro 8:2.
Jo 8:32 de waarheid zal u **v.**
Ro 6:18 daar gij **v.** werdt van de zonde
Ro 8:21 schepping **v.** zal worden van slavernij
VRIJMOEDIG, Han 9:27 **v.** gesproken
Ef 6:20 **v.** spreken zoals ik behoor te spreken
VRIJMOEDIGHEID, 1Th 2:2 door onze God **v.**
Han 4:29, 31; 14:3; Heb 10:19.
VRIJMOEDIGHEID VAN SPREKEN, Han 2:29; Fil 1:20; 1Ti 3:13; Heb 3:6.
VRIJSPREKEN, Ro 6:7 gestorven, van zonde **v.**
VRIJSTELLEN, 1Sa 3:14 niet van straf **v.**
VRIJUIT SPREKEN, Mr 8:32; Han 4:13.
VRIJWILLIG, 1Kr 29:17 **v.** geschonken
Ne 11:2 **v.** aanboden om in Jeruzalem te wonen
Re 5:9; 2Kr 17:16; Ezr 1:6; 7:16.
VROEG, Pr 6:3; 1Kor 15:8 te **v.** geborene
VROEGER, Jes 65:17 de **v.** dingen
Fil 3:11 de **v.** opstanding uit de doden
Pr 1:11; Ef 4:22; 1Pe 1:14.
VROLIJK, De 32:43 Weest **v.**, gij natiën
Ga 4:27 Wees **v.**, gij onvruchtbare vrouw
Opb 12:12 Weest hierom **v.**, gij hemelen
Re 16:25; Sp 8:30; Lu 12:19; 16:19; Ro 15:10; Opb 11:10; 18:20.
VROLIJKHEID, Sp 21:17 Hij die **v.** liefheeft
Han 14:17 uw hart met **v.** vervullen
VROUW(EN), Ge 1:27 als man en als **v.**
Ge 2:22 bouwde de rib tot een **v.**
Ge 2:24 man moet zich hechten aan zijn **v.**
Ge 3:15 vijandschap tussen u en de **v.**
Ge 6:2 zij gingen zich **v.** nemen
Le 18:23 **v.** dient niet voor dier te staan
2Sa 1:26 wonderlijker dan de liefde van **v.**
Ps 128:3 **v.** als vruchtdragende wijnstok
Sp 5:18 verheug u met de **v.** van uw jeugd
Jes 54:6 als een **v.** uit de jeugdtijd
Mal 2:14 tussen u en de **v.** van uw jeugd
Jo 2:4 **V.**, wat heb ik met u te maken?
Jo 19:26 **V.**, zie, uw zoon!
Ro 1:26 **v.** hebben natuurlijke gebruik verruild
1Kor 7:2 iedere man zijn eigen **v.** hebben
1Kor 7:39 **v.** gebonden al de tijd dat man leeft
1Kor 11:3 de man het hoofd van de **v.**
1Kor 11:10 **v.** teken van gezag op hoofd
1Kor 14:34 **v.** zwijgen in de gemeenten
Ef 5:22 **v.** onderworpen aan hun man
1Ti 2:11 Een **v.** lere in stilheid
Tit 2:4 jonge **v.** tot bezinning brengen
Opb 12:1 een **v.** getooid met de zon
Opb 12:17 de draak werd toornig op de **v.**
Opb 14:4 die zich niet met **v.** hebben bevlekt
Opb 17:3 **v.** op scharlakengekleurd wild beest
Opb 21:9 de bruid, de **v.** van het Lam
De 29:11; 31:12; Re 5:24; 1Kon 11:3, 4; 2Kr 20:13; Sp 18:22; Jer 16:2; 51:30; Da 11:37; Mt 11:11; 24:41; 1Kor 9:5; 11:12; Ef 5:23, 28; 1Ti 2:12; 3:2.
VROUWE, 1Kon 11:19; 15:13; Jer 13:18; 29:2.
VROUWELIJK, 1Pe 3:7 zwakker vat, het **v.**
VRUCHT(EN), Ps 127:3 **v.** van buik is beloning
Jes 65:21 wijngaarden planten en hun **v.** eten
Ez 34:27 geboomte van het veld moet **v.** geven
Ez 47:12 hun **v.** moet tot voedsel zijn
Mt 7:19 boom die geen **v.** voortbrengt
Mt 7:20 Aan hun **v.** herkennen
Mt 21:43 een natie die de **v.** voortbrengt
Jo 15:2 rank die geen **v.** draagt
Ga 5:22 **v.** van de geest is liefde
Kol 1:10 in ieder goed werk **v.** dragen
Heb 13:15 slachtoffer brengen, **v.** der lippen
Ge 3:3; Sp 13:2; Lu 3:8; Jo 4:36; 15:8, 16; Ro 7:4; Fil 1:11.
VRUCHTBAAR, Ge 1:28 Weest **v.**
Ge 17:6 ik wil u zeer, zeer **v.** maken
Jak 1:15 baart begeerte, als ze **v.** is, zonde;
Ge 9:1, 7; 35:11; Le 26:9; Jer 23:3.
VRUCHTDRAGEND, Ps 128:3 vrouw als **v.** wijnstok
VRUCHTELOOSHEID, Ef 4:17 **v.** van denken
VUIL(E), Jak 2:2; Opb 22:11.
Fil 3:8 beschouw ze als een hoop **v.**
VUILHEID, Jak 1:21 Doet alle **v.** weg
VUILIGHEID, 1Pe 3:21 wegdoen van **v.**
VUIST, Jes 58:4 de **v.** der goddeloosheid
VULLEN, Ge 1:28 **v.** de aarde
Ge 9:1 wordt tot velen en **v.** de aarde
Ps 24:1 de aarde en dat wat haar **v.**
Ps 96:11 de zee en dat wat haar **v.**
Ps 81:10; Jes 27:6; Jer 51:14; Da 2:35.
VURIG, Sp 26:23 **v.** lippen met slecht hart
Han 18:25; Ro 12:11 **v.** van geest
VURIGE IJVER, De 29:20; Ez 23:25; 38:19.
VURIGGEKLEURD, Opb 6:4; 12:3.
VUUR, Ne 3:20 Na hem werkte Baruch vol **v.**
Ze 3:8 door het **v.** van mijn ijver
Za 3:2 een houtblok uit het **v.** gerukt?
Mal 3:2 als het **v.** van een louteraar
Mt 3:11 u dopen met heilige geest en **v.**
1Kor 3:13 **v.** zal uitwijzen hoe ieders werk is
Heb 12:29 onze God is een verterend **v.**
2Pe 3:7 voor **v.** opgespaard en bewaard
Opb 17:16 zullen haar met **v.** verbranden
1Kon 18:38; Jes 66:16; Mt 3:12.
VUURBEWERKING, Nu 31:23 wat een **v.** ondergaat
VUURFAKKEL(S), Ge 15:17; Da 10:6.
VUUROFFER, Nu 15:14.
VUUROVEN, Mt 13:42.
Da 3:17 Uit de **v.** zal hij ons verlossen
VUURVLAM, Da 3:22; Heb 1:7.
VUURZUIL, Ex 13:22.

W

WAAKZAAM, 1Pe 4:7 **w.** met oog op gebeden
1Pe 5:8 Houdt uw zinnen bij elkaar, weest **w.**
WAANZIN, Pr 2:2 tot het lachen: **W.!**
Han 26:24 geleerdheid drijft u tot **w.!**
Pr 1:17; 2:12; 7:25; 9:3; 10:13.
WAANZINNIG, Jes 44:25 waarzeggers **w.**
Ho 9:7 **w.** wegens de overvloed van uw dwaling
1Kor 14:23 ongelovigen zeggen dat gij **w.** zijt?
Pr 7:7; Jer 50:38; 51:7; Jo 10:20; 2Pe 2:16.
WAANZINNIGE(N), 1Sa 21:15; Jer 25:16.
2Kor 11:23 Ik antwoord als een **w.**
WAAR, Jo 1:9; 4:23; 15:1; 17:3.
WAARACHTIG(E), Ps 19:9 beslissingen zijn **w.**
Sp 14:25 Een **w.** getuige bevrijdt zielen
Da 2:45 En de droom is **w.**
Jo 3:33 er zijn zegel op gedrukt dat God **w.** is
Ro 3:4 God worde **w.** bevonden
2Kor 6:8 als bedriegers en toch **w.**
1Jo 5:20; Opb 3:14; 19:11.
WAARACHTIGHEID, Ps 40:10 uw **w.** niet verheeld
Ps 91:4 Zijn **w.** zal een schild en bolwerk zijn
Ps 51:6; 85:10, 11; 117:2; Za 8:3.
WAARBORG, Han 17:31 mensen een **w.** verschaft
Heb 6:16 eed een wettelijke **w.** voor hen
WAARBORGEN, 2Kor 1:21 hij die **w.**
WAARD, 1Ti 1:15; 5:18.
Sp 12:11 wie dingen najaagt die niets **w.** zijn
Mt 10:10 de werker is zijn voedsel **w.**
WAARDE(N), 1Pe 1:7; 3:4.
Sp 8:18 erfelijke **w.** en rechtvaardigheid
Sp 31:10 Haar **w.** gaat koralen ver te boven
Jes 1:13 graanoffers die geen **w.** hebben
Mt 13:46 één parel van grote **w.** gevonden

Han 19:19 **w.** van vijftigduizend zilverstukken
Fil 3:8 uitnemende **w.** van kennis van Christus
Heb 10:29 bloed als van gewone **w.** geacht
WAARDELOOS, Ro 3:12; 1Kor 3:20; Tit 3:9.
Ps 60:11 redding door de aardse mens is **w.**
WAARDELOOSHEID, Ps 24:4 niet naar **w.** gevoerd
WAARDERING, Ps 27:4 met **w.** zijn tempel bezien
WAARDEVOLLE DINGEN, Sp 3:9; 28:22.
Sp 11:4 **W.** dingen zullen niet baten
WAARDIG, Lu 20:35 zij die **w.** gerekend zijn
Han 5:41 **w.** gerekend oneer te lijden
Han 13:46 het eeuwige leven niet **w.**
Fil 1:27 gedraagt u het goede nieuws **w.**
1Th 2:12 wandelen op wijze welke God **w.** is
1Ti 5:17 oudere mannen dubbele eer **w.** geacht
Heb 11:38 de wereld was hun niet **w.**
Opb 4:11 Gij zijt **w.** de eer te ontvangen
Ge 32:10; Ef 4:1; Kol 1:10; 2Th 1:5.
WAARDIGHEID, 1Kr 16:27 **W.** en pracht
Job 37:22 De **w.** welke God omgeeft
Ps 111:3 Zijn activiteit is **w.** en pracht
Jes 30:30 de **w.** van zijn stem doen horen
Job 40:10; Jer 22:18; Da 2:6, 37; Za 6:13.
WAARHEID, Ps 43:3 Zend uw licht en **w.** uit
Ps 119:160 gehele inhoud van uw woord is **w.**
Sp 23:23 Koop **w.** en verkoop ze niet
Jes 43:9 horen en zeggen: Het is de **w.**!
Za 8:16 Spreekt de **w.** met elkaar
Jo 4:24 God met geest en **w.** aanbidden
Jo 8:32 de **w.** kennen en de **w.** zal u vrijmaken
Jo 14:6 Ik ben de weg en de **w.** en het leven
Jo 17:17 Heilig hen door **w.**; uw woord is **w.**
Jo 18:37 om getuigenis af te leggen van de **w.**
2Kor 13:8 wij kunnen niets tegen de **w.** doen
1Ti 3:15 pilaar en ondersteuning van de **w.**
2Ti 2:15 die het woord der **w.** juist hanteert
Heb 10:26 nauwkeurige kennis van de **w.**
2Pe 1:12 de **w.,** die in u aanwezig is
Jer 10:10; Jo 8:44; Ro 1:25; 1Kor 5:8; Ef 6:14;
2Th 2:10; 1Ti 2:7; 2Ti 3:7.
WAARNEEMBAAR, 2Kor 2:14 de geur **w.** maakt!
WAARNEEMBAARHEID, Lu 17:20.
WAARNEMEN, Ro 1:20 worden **w.**
WAARNEMINGSVERMOGEN,
Heb 5:14 hun **w.** hebben geoefend
WAARSCHUWEN, Ez 3:17 gij moet hen **w.**
Ez 33:7 het woord horen en hen namens mij **w.**
Ga 5:21 Aangaande deze dingen **w.** ik u
2Kr 19:10; Ez 33:4, 5, 8, 9; Mt 24:25.
WAARSCHUWING, Heb 12:25.
1Kor 10:11 opgeschreven tot **w.** voor ons
WAARZEGGEN, De 18:14; Ez 13:9.
WAARZEGGER(S), Joz 13:22 Bileam, de **w.**
1Sa 6:2; Jes 44:25; Mi 3:7.
WAARZEGGERIJ, De 18:10 die aan **w.** doet
1Sa 15:23 weerspannigheid is hetzelfde als **w.**
Mi 3:11 profeten beoefenen **w.** om geld
2Kr 33:6; Jes 3:2; Jer 27:9; Ez 13:23; Za 10:2.
WAARZEGGING, Nu 22:7; Ez 13:6.
WACHT, Sp 8:34; Hab 2:1.
Ge 31:49 Moge Jehovah de **w.** houden
Job 21:32 over grafheuvel de **w.** gehouden
Ps 141:3 Stel een **w.** voor mijn mond
Mt 27:66 steen verzegelen en **w.** erbij plaatsen
WACHTEN, Job 13:15; Hab 2:3; Ro 8:25.
Jes 42:4 op zijn wet zullen eilanden blijven **w.**
Mt 7:15 **W.** u voor valse profeten
1Kor 1:7 verlangend **w.** op de openbaring
1Th 3:4 ons verdrukking te **w.** stond
WACHTER(S), Jes 56:10 Zijn **w.** zijn blind
Jes 62:6 Op uw muren heb ik **w.** aangesteld
Ez 3:17 tot een **w.** heb ik u gemaakt
Ez 33:6 de **w.** niet op de hoorn blaast
Jes 21:11; 52:8; Jer 6:17; 51:12; Mi 7:4.
WACHTTOREN, 2Kr 20:24; Jes 32:14.
Ge 31:49 De **W.:** Moge Jehovah de wacht houden
Jes 21:8 Op de **w.,** o Jehovah, sta ik
WAGEN, Ro 15:18 ik zal het niet **w.**
Ro 16:4 voor mijn ziel hun eigen hals **gew.**
WAGEN(S), Ge 46:5; Nu 7:3; Jer 46:9.
2Kon 10:15 liet hem bij zich op de **w.** klimmen
WAGENTOUWEN, Jes 5:18.
WAGGELEN, Ps 60:3; 107:27; Jes 28:7.
WAKEN, Sp 8:34 dag aan dag aan mijn deuren **w.**
Mt 26:41; Lu 12:37.
WAKKER, Jes 26:19 Wordt **w.**
1Th 5:6 laten wij **w.** blijven
Opb 16:15 Gelukkig is hij die **w.** blijft
Hab 2:19; Lu 21:36; 1Kor 16:13; Ef 6:18; Kol 4:2.
WAL, Ps 48:13 Richt uw hart op zijn **w.**
WALGELIJK, Lu 16:15 iets **w.** in Gods ogen
WALGELIJKE DING(EN), Na 3:6.
Da 11:31 het **w.** dat verwoesting veroorzaakt
Mt 24:15 het **w.** in heilige plaats ziet staan
WALGELIJKHEDEN, Jer 7:30.
Da 9:27 op de vleugel van **w.** komen
Opb 17:4 een gouden beker, vol van **w.**
De 29:17; 2Kon 23:24; Za 9:7; Opb 17:5.
WAND, Da 5:5 vingers schreven op de **w.**
WANDEL, Heb 13:7 lettend op einde van **w.**
WANDELEN, Ge 6:9 Noach **w.** met God
Ps 26:11 ik zal in mijn rechtschapenheid **w.**
Jes 30:21 Dit is de weg. **W.** daarop
Jes 35:9 de teruggekochten moeten daarop **w.**
Jer 10:23 Het staat niet aan een man die **w.**
Mi 6:8 bescheiden te **w.** met uw God?
Ef 4:1 zo **w.** dat gij roeping waardig toont
Ef 5:15 Ziet nauwlettend toe hoe gij **w.**
1Jo 2:6 verplicht zó te **w.** als hij **gew.** heeft
Ge 3:8; 5:24; Ps 23:4; Sp 10:9; Han 9:31; Ef 2:2;
2Th 3:11.
WANG(EN), Lu 6:29 iemand u op ene **w.** slaat
Job 16:10; Klg 3:30; Mi 5:1.
WANHOPEN, Pr 2:20 om mijn hart te doen **w.**
WANHOPIGE, Job 6:26 woorden van een **w.**
WANKELEN, Ps 38:16 wanneer mijn voet **w.**
Ps 46:2 al **w.** de bergen en vallen ze in zee
Ps 46:5 stad zal niet aan **w.** worden gebracht
Ps 55:22 Nooit toelaten dat rechtvaardige **w.**
1Th 3:3 niemand door verdrukkingen aan het **w.**
Heb 10:23 Laten wij zonder **w.** vasthouden
Ps 13:4; 15:5; 93:1; 121:3; 125:1; Sp 24:11; 25:26;
Jes 24:19; 40:20; 54:10; Am 8:12; Lu 6:48.
WANKELEND, Jes 35:3 de **w.** knieën
WANNEN, Ru 3:2; Jer 4:11.
WANORDE, De 7:23; Jak 3:16.
1Kor 14:33 geen God van **w.,** maar van vrede
WANORDELIJK(EN), 1Th 5:14 wijst **w.** terecht
Han 19:40; 2Th 3:6, 7, 11.
WANORDELIJKHEDEN, 2Kor 12:20.
WANSCHOP, Mt 3:12; Lu 3:17.
WANTROUWEN, 1Sa 18:9.
WAPEN(EN), Ro 6:13; 2Kor 6:7.
Jes 54:17 Geen **w.** tegen u, zal succes hebben
Jer 50:25 **w.** van zijn openlijke veroordeling
Ro 13:12 de **w.** van het licht aandoen
2Kor 10:4 de **w.** van onze oorlogvoering
WAPENDRAGER, 1Sa 14:6; 31:4.
WAPENEN, 1Pe 4:1 **w.** u met dezelfde gezindheid
WAPENRUSTING, Ef 6:11 Doet **w.** van God aan
WAR, IN DE, Klg 3:11 Mijn wegen **i.** gebracht
2Th 2:2 uw denken niet vlug **i.** laten brengen
WAS, Ps 68:2 zoals **w.** smelt wegens vuur
Ps 97:5 bergen smolten als **w.** vanwege Jehovah
WASDOM, 1Kor 3:7 God, die de **w.** geeft
WASSEN, Ps 51:2 **W.** mij van mijn dwaling
Jer 2:22 al zoudt gij u **w.** met alkali
Mt 15:2 Zij **w.** bijvoorbeeld hun handen niet
1Kor 6:11 Maar gij zijt rein **gew.**
Opb 7:14 zij hebben hun lange gewaden **gew.**
Sp 30:12; Jer 4:14; Jo 9:11; 13:5.
WASSERS, Mal 3:2 als het loog van de **w.**
WATER(EN), Ex 14:21 **w.** in tweeën gespleten
Sp 25:25 Als koud **w.** voor een vermoeide ziel
Jes 11:9 zoals de **w.** de zee bedekken
Jes 55:1 Komt tot het **w.** Komt, koopt en eet
Jer 2:13 regenbakken, die het **w.** niet houden
Mt 10:42 een beker koud **w.** te drinken geeft
Jo 4:14 wie het **w.** drinkt dat ik zal geven
Jo 7:38 stromen van levend **w.**
Opb 17:15 De **w.** betekenen volken en natiën

Opb 22:17 neme het **w.** des levens om niet
Nu 20:10; Sp 20:5; Jes 12:3; 30:20; Am 8:11; Jo 5:7;
Opb 7:17; 17:1; 22:1.
WATERBRON(NEN), Ge 16:7; Jes 41:18.
Jes 35:7 de dorstige bodem als **w.**
Jes 49:10 aan **w.** zal hij hen voeren
Opb 16:4 goot zijn schaal uit in de **w.**
WATERDIEPTE, Ge 1:2 oppervlak van de **w.**
Job 38:30 oppervlakte van **w.** pakt zich samen
Ps 36:6 uw rechterlijke beslissing is een grote **w.**
Ge 7:11; 8:2; Job 28:14; Ps 42:7.
WATERKRUIKEN, Re 7:19.
WATERLEIDING, 2Kon 18:17; Jes 7:3; 36:2.
WATERMELOENEN, Nu 11:5.
WATERPASINSTRUMENT, 2Kon 21:13.
Jes 28:17 rechtvaardigheid tot het **w.**
WATERPUTTEN, Ge 26:18.
WATERPUTTERS, Joz 9:27.
WATERRIJK, Ps 23:2 aan **w.** rustplaatsen
WATERTUNNEL, 2Sa 5:8.
WATERVLOED, Ge 6:17 ik breng de **w.**
WEDERGEBOREN, Jo 3:3 iemand niet **w.** wordt
WEDERKEREN, Nu 10:36 **w.** tot de myriaden
WEDERVOORTBRENGEND, 1Pe 1:23; 1Jo 3:9.
WEDIJVER, Pr 4:4.
Ga 5:26 onderlinge **w.** aanwakkeren
Fil 1:15 prediken de Christus door **w.**
WEDLOOP, Pr 9:11 niet snellen de **w.** hebben
1Kor 9:24 hardlopers in **w.** allen hardlopen
Heb 12:1 de **w.** lopen die voor ons ligt
WEDSTRIJD, 1Kor 9:25.
WEDUWE(N), Lu 20:47 huizen der **w.** verslinden
Lu 21:2 zag **w.** twee geldstukken daarin werpen
1Ti 5:3 Eer **w.** die werkelijk **w.** zijn
Jak 1:27 voor wezen en **w.** zorgen
Jes 47:8; Za 7:10; Mr 12:43; Lu 18:3; 1Kor 7:8;
Opb 18:7.
WEDUWSCHAP, Ge 38:14; Jes 47:9.
Jes 54:4 de smaad van uw **w.** niet gedenken
WEE, Opb 12:12 **W.** de aarde en de zee
Jes 6:5; 31:1; Am 6:1; 1Kor 9:16.
WEEËN, Jes 66:7 Voordat zij **w.** kreeg
Jes 66:8 land op één dag met **w.** voortgebracht?
Opb 12:2 zij schreeuwt het uit in haar **w.**
Ps 48:6; Jes 23:4; Jer 6:24; 22:23.
WEEËN DER BENAUWDHEID, Mt 24:8.
WEEFSEL, 1Kr 4:21; 2Kr 2:14; Es 1:6.
WEEGSCHAAL, Job 31:6 op een **w.** wegen
Ps 62:9 Wanneer zij op de **w.** worden gelegd
Sp 20:23 een bedrieglijke **w.** is niet goed
Jes 40:15 natiën zijn als stoflaagje op de **w.**
Sp 11:1; Da 5:27; Opb 6:5.
WEEK, Ge 29:27, 28.
Da 9:27 op de helft van de **w.** doen ophouden
WEEKLAGEN, Pr 3:4; Za 12:10.
Jer 25:33 Er zal niet over hen **gew.** worden
Mi 1:8 Hierom wil ik **w.** en jammeren
Jo 16:20 Gij zult wenen en **w.**
WEELDE, Lu 7:25; Jak 5:5; Opb 18:7.
Sp 19:10 **W.** voor geen verstandeloze passend
WEELDERIG, Ne 9:25 een **w.** leven leiden
2Pe 2:13 beschouwen **w.** leven als een lust
WEERBARSTIG, Sp 7:11.
WEERGALMEND, Ps 92:3 **w.** muziek op de harp
WEERHOUDEN, Ps 40:9.
1Pe 3:10 **w.** zijn tong van wat slecht is
WEERKAATSEN, 2Kor 3:18 gelijk spiegels **w.**
WEERKLANK, Pr 10:19 geld is wat **w.** vindt
WEERKLINKEN, 2Kr 29:28 terwijl het lied **w.**
WEERSPANNIG(EN), Nu 20:10; De 9:23.
Nu 14:9 Weest niet **w.** tegen Jehovah
Ps 107:11 zij hadden zich **w.** gedragen
1Ti 1:9 de wet wordt afgekondigd voor **w.**
Tit 1:6 kinderen die niet **w.** waren
Tit 1:10 er zijn vele **w.,** zinloze praters
Joz 1:18; 1Sa 12:14; Job 24:13; Ps 78:8, 17, 40, 56;
105:28; 106:7; Jes 1:20; 3:8; 63:10; Ez 2:3; 20:8, 13;
Da 9:5; Ze 3:1.
WEERSPANNIGHEID, Nu 17:10; De 31:27
1Sa 15:23 **w.** is hetzelfde als waarzeggerij
Job 23:2; Sp 17:11; Ez 2:7; 44:6.
WEERSPIEGELING, Heb 1:3 Hij is de **w.**
WEERSTAAN, Lu 21:15 wijsheid niet kunnen **w.**
Han 7:51 gij **w.** altijd de heilige geest
Ga 2:11 Cefas **w.** ik omdat hij te laken was
2Ti 3:8 Jannes en Jambres Mozes **w.**
2Ti 4:15 hij heeft onze woorden **w.**
Jak 4:6 God **w.** de hoogmoedigen
Jak 4:7 **w.** de Duivel en hij zal wegvluchten
Jak 5:6 **W.** hij u niet?
Ps 38:20; 71:13; 109:4, 20, 29; Za 3:1.
WEERSTAND, Ps 13:2; Mt 5:39; Heb 12:4.
Nu 22:32 uitgetrokken om **w.** te bieden
Ef 6:13 opdat gij **w.** kunt bieden
WEERZINWEKKEND, Jes 66:24 **w.** voor alle vlees
WEG(EN), De 32:4 al zijn **w.** zijn gerechtigheid
Ps 2:12 en gij niet van de **w.** vergaat
Ps 25:4 Maak mij úw **w.** bekend
Ps 39:1 Ik wil mijn **w.** behoeden
Sp 6:23 terechtwijzingen zijn de **w.** des levens
Sp 16:25 Er bestaat een **w.** die recht is
Sp 22:6 Leid knaap op overeenkomstig de **w.**
Jes 2:3 ons onderrichten omtrent zijn **w.**
Jes 30:21 Dit is de **w.** Wandelt daarop
Jes 55:8 noch zijn mijn **w.** uw **w.**
Mal 3:1 hij moet een **w.** banen
Mt 7:14 smal de **w.** die naar het leven voert
Mt 22:9 Gaat naar **w.** die uit de stad leiden
Jo 14:6 Ik ben de **w.** en de waarheid
Han 9:2 allen die tot De **W.** behoorden
Han 19:9 nadelig spraken over De **W.**
Han 24:14 de **w.** die zij een sekte noemen
Ro 11:33 hoe onnaspeurlijk zijn **w.**!
Opb 15:3 Rechtvaardig en waarachtig zijn uw **w.**
De 30:16; Job 13:15; Jes 62:10; Ez 28:15; Mt 3:3; 10:5;
13:4; Mr 11:8; Han 8:26; 22:4; 2Pe 2:2.
WEG, UIT DE, 2Ti 2:21 de laatste **u.** blijft
WEGDOEN, 1Kor 5:7 het oude zuurdeeg **w.**
WEGEN, Job 6:2; Da 5:27.
Job 31:6 mij op een nauwkeurige weegschaal **w.**
Jes 40:12 Wie heeft de bergen **gew.**
WEGGAAN, 1Kor 7:15.
1Kor 7:10 een vrouw niet van haar man **w.**
WEGGELEGD, Sp 13:22; Kol 1:5; 1Pe 1:4.
Heb 9:27 voor de mensen **w.** te sterven
WEGGEVLOEID, Ge 8:13 de wateren waren **w.**
WEGKAPPEN, Ro 11:22 zult ook gij worden **w.**
WEGKWIJNEN, Ps 88:9 Mijn eigen oog is **w.**
Jer 31:12 zij zullen voortaan niet meer **w.**
Ho 4:3 een ieder zal moeten **w.**
WEGLOKKEN, Ps 62:4 van waardigheid **w.**
WEGROTTEN, Jes 34:4.
Za 14:12 Iemands vlees zal **w.**
WEGROVEN, Ez 18:7.
WEGRUKKEN, Mt 13:19; Jo 10:12.
WEGSMELTEND, Ps 58:8 Als een **w.** slak
WEGSTELEN, Jer 23:30 die mijn woorden **w.**
WEGTREKKEN, Mt 14:13.
WEGVAGEN, Ge 6:7 van de aardbodem **w.**
WEGVLIEDEN, Jes 35:10 zuchten moeten **w.**
WEGVLUCHTEN, Jak 4:7 de Duivel zal van u **w.**
WEGVOEREN, Lu 22:54.
Lu 21:24 zij zullen worden **w.** naar alle natiën
WEGVOERING, Mt 1:11 **w.** naar Babylon
WEGWASSEN, Jes 4:4 de uitwerpselen **w.**
WEGWISSEN, Opb 21:4 hij zal elke traan **w.**
WEIDE(N), Ps 79:13 de schapen van uw **w.**
Jer 25:36 Jehovah plundert hun **w.** met geweld
Ez 34:14 Op een goede **w.** zal ik hen weiden
Ez 34:18 dat gij op de allerbeste **w.** weidt
Ez 34:31 de schapen van mijn **w.**
Jo 10:9 hij zal in- en uitgaan en **w.** vinden
Ps 23:2; 65:13; 100:3; Jes 30:23; Jer 23:1; Klg 1:6.
WEIDEGRONDEN, Jer 9:10; Joë 1:19; 2:22; Am 1:2; Ze 2:6.
WEIDEN, Jer 23:4 herders die hen **w.**
Ez 34:8 de herders zichzelf bleven **w.**
Han 20:28 de gemeente van God **w.**
1Pe 5:2 **W.** de kudde Gods gewillig
Ju 12 herders die zichzelf **w.**
Opb 7:17 het Lam zal hen **w.**
Opb 12:5 natiën **w.** met een ijzeren staf
Jes 49:9; Jer 3:15; Ez 34:14, 16, 23.

WEIGEREN, Ps 141:5 olie die hoofd niet zou **w.**
Jes 1:20 indien gij **w.** en weerspannig zijt
WEINIG(E), Sp 15:16 Beter een **w.**
1Ti 4:8 lichamelijke oefening nuttig voor **w.**
Heb 2:9 Jezus, **w.** lager dan engelen gemaakt
Ps 8:5; 37:16; Jes 28:10; 1Kor 5:6; Jak 3:5.
WEKEN, De 16:9; Da 9:24-26.
WEKENFEEST, Ex 34:22; De 16:10, 16.
WEKKEN, Jo 11:11 ga erheen om hem te **w.**
WELBEHAGEN, Ef 1:5; Fil 2:13.
Jes 56:4 datgene verkozen waarin ik **w.** heb
Jon 1:14 datgene waarin gij **w.** hebt gevonden!
WELDOENERS, Lu 22:25 worden **W.** genoemd
WELEER, Jes 44:7.
WEL GEDAAN, Mt 25:21.
WELGEVALLEN, Ps 105:22 **w.** van zijn ziel
Ps 149:4 Jehovah heeft een **w.** in zijn volk
1Kr 29:3, 17; Ps 147:11; Sp 14:35; Mi 6:7; Mal 1:8.
WELGEVALLIG(ER), Ps 19:14 woorden **w.**
Ef 5:10 Blijft u vergewissen wat Heer **w.** is
Heb 11:6 zonder geloof onmogelijk hem **w.** zijn
Ge 28:8; Ps 69:31; Ro 12:1; Kol 3:20; Heb 13:16, 21; 1Jo 3:22.
WELLUST. Zie ook BEGEERTE(N), HEBZUCHT.
2Pe 1:4 verderf dat door **w.** is, ontvlucht
WELRIEKEND, Mt 26:7; Lu 7:46; Jo 11:2.
WELRIEKENDE GEUR, Ez 8:11.
WELRIEKEND REUKWERK, Ex 25:6; 30:7.
WELSPREKEND, Han 18:24 Apollos, een **w.** man
WELSTAND, 1Kr 18:10.
WELVAART, Han 19:25.
WELVERZEGELD, Opb 5:1.
WELVERZORGD, 1Ti 2:9 in **w.** kleding sieren
WELVOEGLIJKHEID, 1Kor 12:23.
WELWILLENDHEID, Fil 1:15.
Ro 10:1 de **w.** van mijn hart
WELZIJN, Ge 41:16; Jer 15:5.
De 10:13 de geboden onderhouden, tot uw **w.?**
WENDEN, Jes 19:3 zich **w.** tot goden
WENEN, Jes 33:7 vredeboden zullen bitter **w.**
Ez 24:16 noch dient gij te **w.**
Ro 12:15 **w.** met mensen die **w.**
Jak 5:1 **w.** en jammert om uw ellenden
Opb 18:9 de koningen der aarde zullen **w.**
Jes 30:19; Jer 31:16; 50:4; Joë 1:5; Mi 1:10; Mt 8:12; 13:50; Lu 6:21; 23:28; Opb 18:15.
WENKEN, Han 12:17; 19:33; 21:40.
WENSEN, Ro 7:21 wanneer ik juiste **w.** te doen
Ro 9:18 betoont barmhartigheid aan wie hij **w.**
WENTELEN, Sp 16:3.
Jer 25:34 **w.** u in het rond
WERELD. Zie ook BEWOONDE AARDE, SAMENSTEL(SELS) VAN DINGEN.
Jo 3:16 God heeft de **w.** zozeer liefgehad
Jo 14:19 de **w.** zal mij niet meer aanschouwen
Jo 15:19 Als gij een deel van de **w.** zoudt zijn
Jo 17:16 Zij zijn geen deel van de **w.**
Jo 18:36 Mijn koninkrijk geen deel van deze **w.**
1Kor 4:9 theaterschouwspel voor de **w.**
Jak 4:4 vriendschap met **w.** vijandschap met God
2Pe 3:6 toenmalige **w.** door water overstroomd
1Jo 5:19 gehele **w.** in macht van de goddeloze
Mt 24:21; 25:34; Jo 8:23; 14:30; 17:5, 6; Ro 1:20; 4:13; Ef 1:4; 2:2; Jak 1:27; 1Jo 2:2, 15, 16; Opb 17:8.
WERELDHEERSERS, Ef 6:12 tegen de **w.**
WERELDS, 1Kor 9:6 **w.** werk achterwege laten?
WERK(EN), Ps 104:24 Hoe talrijk zijn uw **w.**
Sp 8:22 als het vroegste van zijn **w.**
Sp 22:29 man aanschouwd, vaardig in zijn **w.?**
Jes 28:21 om **w.** te doen — zijn **w.** is ongewoon
Jo 9:4 **w.** doen van hem die mij gezonden heeft
Jo 14:12 hij zal grotere **w.** dan deze doen
Jo 17:4 daar ik het **w.** heb voleindigd
Han 26:20 **w.** die bij berouw passen
Ro 8:28 al zijn **w.** doet samenwerken ten goede
Ga 5:19 De **w.** van het vlees zijn openbaar
Jak 2:26 zo is geloof zonder **w.** dood
Job 37:12; Ps 8:6; 150:2; Pr 9:10; Jes 45:9; Ro 12:11; 1Kor 3:13; 1Th 5:13; 2Ti 3:17; Tit 2:14; Heb 10:24.
WERKELIJK, Jo 7:28 hij bestaat **w.**
1Ti 6:19 het **w.** leven stevig vastgrijpen
WERKELIJKHEDEN, Heb 11:1 demonstratie van **w.**
WERKELIJKHEID, Heb 9:24.
Kol 2:17 de **w.** behoort de Christus toe
WERKELOOS, Mt 20:3; Tit 1:12.
WERKEN, Jo 5:17 Mijn Vader is blijven **w.**
Jo 6:27 **W.** niet voor voedsel dat vergaat
Ro 4:4 Degene die **w.**, wordt loon toegerekend
2Th 3:10 niet wil **w.**, dan ook niet eten
WERKER(S), Ne 4:22; Jak 5:4.
Mt 9:37 oogst is groot, maar er zijn weinig **w.**
Mt 20:1 om **w.** voor zijn wijngaard te huren
Lu 10:7 de **w.** is zijn loon waard
WERKING(EN), 1Kor 12:11; Kol 2:12; 2Th 2:9.
1Kor 12:6 er is verscheidenheid van **w.**
Jak 5:16 smeking, als ze in **w.** is
WERKMAN, 2Ti 2:15 als een **w.**
WERKTUIG, Pr 10:10 ijzeren **w.** stomp geworden
WERKTUIGKUNDIGEN, 2Kr 26:15.
WERKZAAM, Ef 4:16 naar gelang elk lid **w.** is
WERKZAME KRACHT, Ge 1:2 Gods **w.**
WERPEN, Mt 3:10; 5:25; 7:19.
WERPSPEER, 2Kr 23:10; Job 33:18.
Ne 4:17 andere hand de **w.** vasthield
WERPSPEREN, 2Kr 32:5.
WERPSPIES, Joz 8:18, 26; 1Sa 17:6; Job 20:25.
WERVELSTORM, Jer 23:19 storm van Jehovah, **w.**
WET(TEN), Ex 24:12 de **w.** en het gebod
Es 3:8 hun **w.** verschillen van elk ander volk
Es 9:1 het woord van de koning en zijn **w.**
Ps 19:7 De **w.** van Jehovah is volmaakt
Ps 40:8 uw **w.** is in mijn inwendige delen
Sp 6:20 verlaat de **w.** van uw moeder niet
Jes 2:3 uit Sion zal de **w.** uitgaan
Jes 24:5 zij hebben de **w.** overtreden
Da 6:15 dat het bij Meden en Perzen **w.** is
Lu 16:16 De **W.** en de Profeten
Lu 24:44 alle dingen in de **w.** van Mozes
Jo 10:34 Staat er niet in uw **W.**
Ro 2:14 van nature de dingen der **w.** doen
Ro 4:15 waar geen **w.** is, ook geen overtreding
Ro 7:12 Daarom is de **W.** op zich heilig
Ro 7:22 schep ik behagen in de **w.** van God
Ro 7:23 tegen de **w.** van mijn verstand
Ro 8:2 **w.** van de zonde en de dood
Ga 3:24 **W.** leermeester die tot Christus leidt
Ga 6:2 vervult de **w.** van de Christus
Ef 2:15 uit verordeningen bestaande **W.**
Jak 2:8 de koninklijke **w.** volbrengt
Ne 9:13; Jes 8:16; Jer 31:33; Da 6:5; 7:25; Mt 5:17; Ro 6:14; 7:2; 10:4; 13:8; Ga 3:19; Heb 10:1.
WETEN, 1Sa 17:46 **w.** dat er een God bestaat
Ps 83:18 men **w.** dat gij, wiens naam Jehovah is
Ez 2:5 zij zullen stellig ook **w.**
Ez 6:7 moeten **w.** dat ik Jehovah ben
Ro 8:28 **w.** dat God werken doet samenwerken
Ga 1:11 ik laat u **w.**, broeders
Heb 13:2 zonder te **w.** engelen onthaald
De 4:39; Ps 20:6; Jes 43:10; 1Jo 3:2.
WETEN DAT IK JEHOVAH BEN, Ex 7:5; 14:4; Jes 49:23; Ez 6:7; 7:4; 11:12; 12:20; 13:23; 14:8; 15:7; 16:62; 20:44; 22:16; 25:5; 26:6; 28:22; 34:27; 35:9; 37:6; 38:23; 39:7, 28.
WETENSCHAP, Sp 9:9 hij zal in **w.** toenemen
WETGEVER, Jes 33:22 Jehovah is onze **W.**
Jak 4:12 Één is **w.** en rechter
WETSREGLEMENT, Ro 13:9 Want het **w.:**
WETTELIJK BEVESTIGEN, Fil 1:7 het **w.**
Heb 8:6 verbond dat **w.** is op betere beloften
WETTELIJKE AANSPRAAK, Ps 140:12.
WETTELIJKE RECHT, Ez 21:27 die het **w.** heeft
WETTELIJKE VEREISTEN, Lu 1:6; Heb 9:10.
WETTELOOSHEID, Mt 24:12 toenemen der **w.**
2Kor 6:14 rechtvaardigheid en **w.?**
2Th 2:7 Het mysterie van deze **w.**
Heb 1:9 Gij hebt **w.** gehaat
1Jo 3:4 beoefent ook **w.**, daarom is zonde **w.**
Mt 7:23; 13:41; 23:28; Ro 6:19; 2Th 2:3.
WETTELOZE(N), 1Ti 1:9.
Lu 22:37 hij werd onder de **w.** gerekend
2Th 2:8 dan zal de **w.** geopenbaard worden

WETTELOZE DADEN, Heb 10:17.
Ro 4:7 Gelukkig zijn zij wier **w.** zijn vergeven
2Pe 2:8 zijn ziel gefolterd wegens hun **w.**
WETTELOZE MENSEN, Han 2:23.
WEZEN (de), Jak 1:27 voor **w.** zorgen
WEZEN (het), Heb 1:3 afdruk van zijn **w.**
Heb 10:1 Wet niet het **w.** van de dingen zelf
WEZEN, GODDELIJK, Han 17:29.
WIEL(EN), Ez 1:16 **w.** midden in een **w.**
Ex 14:25; Ez 1:20; 10:6.
WIELGERATEL, Na 3:2.
WIELWERK, Ez 10:6 vuur van tussen het **w.**
WIJD(ER), Jes 54:2 Maak plaats van uw tent **w.**
Mt 7:13 **w.** is de weg naar vernietiging
WIJDEN. Zie ook HAND MET MACHT VULLEN.
Han 6:4 wij zullen ons aan gebed **w.**
WIJKEN, Joz 1:8 wetboek niet uit uw mond **w.**
Jes 54:10 de bergen mogen dan **w.**
WIJN, Ps 104:15 **w.**, die het hart verheugt
Sp 23:31 **w.** wanneer hij rode kleur vertoont
Jer 25:15 Neem deze beker met **w.** der woede
Jo 2:9 water dat in **w.** was veranderd
1Ti 3:8 Dienaren, zich niet overgevend aan **w.**
1Ti 5:23 gebruik wat **w.** ter wille van maag
Opb 18:3 de **w.** van de toorn van haar hoererij
Re 9:13; 13:4; Jes 25:6; 29:9; 55:1; Jer 35:6; Joë 3:18;
Mt 9:17; Ef 5:18.
WIJNGAARD(EN), Jes 5:7 de **w.** van Jehovah
Jes 65:21 zij zullen stellig **w.** planten
Ze 1:13 **w.** planten, maar de wijn niet drinken
Mt 20:1 om werkers voor zijn **w.** te huren
Lu 20:9 plantte een **w.** en verhuurde die
Jer 12:10; Ez 28:26; Am 9:14; Mt 21:28.
WIJNGAARDENIER(S), 2Kon 25:12; Jes 61:5; Mt 21:33;
Jo 15:1.
WIJNPERS, Re 6:11 in **w.** tarwe uit te kloppen
Joë 3:13 de **w.** is vol geworden
Opb 19:15 **w.** van toorn der gramschap van God
WIJNSTOK, Jer 2:21 u geplant als rode **w.**
Joë 2:22 vijgenboom en **w.** moeten kracht geven
Mi 4:4 onder **w.** en vijgenboom zitten
Jo 15:1 Ik ben de ware **w.**
Opb 14:18 zamel trossen van **w.** der aarde in
Re 9:13; Ez 17:8; Za 8:12; Mt 26:29.
WIJNTROG, Jes 63:3 De **w.** heb ik getreden
WIJNZAKKEN, Mt 9:17; Mr 2:22; Lu 5:37.
WIJS. Zie ook BELEIDVOL, SCHRANDER.
Ps 19:7 de onervarene **w.** makend
Sp 3:7 Word niet **w.** in uw eigen ogen
Sp 27:11 Wees **w.**, mijn zoon
2Ti 3:15 geschriften, die u **w.** kunnen maken
Sp 15:20; 30:24; Ro 1:22.
WIJSHEID, Ps 111:10 vrees voor Jehovah is **w.**
Sp 1:20 De ware **w.** blijft luidkeels roepen
Sp 2:7 praktische **w.** als een schat wegleggen
Sp 4:7 **W.** is het voornaamste
Sp 8:11 **w.** is beter dan koralen
Jes 29:14 **w.** van wijze mannen moet vergaan
Jer 8:9 wat voor **w.** hebben zij dan?
Ez 28:17 Gij hebt uw **w.** bedorven
Da 1:17 hun gaf God kennis en inzicht en **w.**
Mt 11:19 **w.** gerechtvaardigd door haar werken
Lu 16:8 overeenkomstig praktische **w.**
1Kor 3:19 **w.** van wereld is dwaasheid bij God
Jak 1:5 Schiet iemand te kort in **w.**
Jak 3:17 de **w.** van boven is vredelievend
De 4:6; Sp 3:13; 24:3; 29:15; Pr 7:11; Da 2:21; Ro 11:33;
1Kor 2:5; Ef 3:10.
WIJZE, Ps 110:4 naar de **w.** van Melchizedek!
Han 1:11 Deze Jezus zal op dezelfde **w.** komen
Ga 4:23 naar de **w.** van het vlees geboren
Fil 1:27 op **w.** die goede nieuws waardig is
1Ti 3:12 op voortreffelijke **w.** leiding hebben
WIJZE(N). Zie ook SCHRANDERE(N).
Mt 11:25 voor de **w.** verborgen
Ps 49:10; Sp 1:5; Ef 5:15.
WIJZER, Ps 119:98 **W.** dan mijn vijanden
Sp 9:9 Geef aan wijze en hij zal nog **w.** worden
Job 35:11; Sp 26:16; Lu 16:8; 1Kor 1:25.
WIJZER (de), Sp 16:11 juiste **w.** en weegschaal
WIKKELEN, 1Sa 25:29.
Ho 4:19 wind heeft haar in zijn vleugels **gew.**
WIL(LE), Ps 23:3 om zijns naams **w.**
Ps 40:8 In doen van uw **w.** behagen geschept
Ps 122:8 Ter **w.** van mijn broeders
Ps 143:10 Leer mij uw **w.** te doen
Ez 36:22 Niet ter **w.** van u doe ik het
Mt 5:10 ter **w.** van rechtvaardigheid vervolgd
Mt 6:10 Uw **w.** geschiede
Mt 10:39 wie zijn ziel verliest ter **w.** van mij
Mt 24:9 ter **w.** van naam voorwerpen van haat
Mt 24:22 ter **w.** van de uitverkorenen verkort
Lu 22:42 niet mijn **w.**, maar de uwe geschiede
Jo 5:30 zoek niet mijn **w.**, maar de **w.** van hem
Ro 8:20 niet uit eigen **w.**, maar door hem
Ro 11:28 vijanden ter **w.** van u
Ro 12:2 de goede en volmaakte **w.** van God
2Kor 8:9 ter **w.** van u arm geworden
Ef 5:17 inzien wat de **w.** van Jehovah is
Ef 6:6 met geheel hun ziel **w.** van God doen
Heb 10:10 Krachtens de genoemde **w.** geheiligd
2Pe 1:21 nooit profetie door **w.** van mens
1Jo 2:17 maar wie de **w.** van God doet
2Kon 19:34; Ezr 7:18; Ps 106:8; Jes 62:1; Da 11:36;
Mt 7:21; Jo 6:39; Han 13:36; Ro 9:19; Kol 1:9; Tit 1:11;
Opb 4:11.
WILD, Ge 1:24 **w.** gedierte der aarde
Ge 27:3 jaag op een stuk **w.** voor mij
Ge 27:5 ging het veld in om op **w.** te jagen
Ro 11:24 de van nature **w.** olijfboom
WILDERNIS, De 8:16 die u in de **w.** voedde
Jes 35:6 in de **w.** wateren zijn opgeweld
Ez 34:25; Mt 3:3; Opb 12:6.
WILG, Ez 17:5 een **w.** aan uitgestrekte wateren
WILLEKEUR, Ge 49:6 in hun **w.**
Jes 3:4 louter **w.** zal over hen heersen
WILLEN, 1Kor 4:19 zo Jehovah **w.**
Jak 1:18 Omdat hij het **w.**, ons voortgebracht
Jak 4:15 Indien Jehovah **w.**, zullen wij leven
Opb 22:17 ieder die **w.**, neme water des levens
WIND(EN), Pr 1:14 een najagen van **w.**
Jes 26:18 wij hebben **w.** gebaard
Mr 4:39 bestrafte de **w.** En de **w.** ging liggen
Jo 3:8 De **w.** blaast waarheen hij wil
Ef 4:14 door elke **w.** van leer
Jak 1:6 door **w.** heen en weer geslingerd
Opb 7:1 engelen, die de vier **w.** vasthielden
Ps 104:3; Pr 11:4; Ez 37:9; Mt 7:25.
WINDERIG, Ge 3:8 **w.** gedeelte van de dag
WINDSEL(S), Lu 24:12; Jo 19:40; 20:5, 7.
Job 38:9 dikke donkerheid tot **w.**
WINDSTREKEN, Mt 24:31 van de vier **w.**
WINNEN, Mt 16:26 als hij de gehele wereld **w.**
1Kor 9:20 als een jood, om joden te **w.**
1Pe 3:1 zij zonder woord **gew.** mogen worden
Sp 11:30; 1Kor 9:19-22.
WINST, Jes 23:18 haar **w.** en haar hoerenloon
Jes 56:11; Jer 6:13 onrechtvaardige **w.**
Jak 4:13 wij zullen zaken doen en **w.** maken
WINTER, Ge 8:22; Ps 74:17; Za 14:8.
WINTERTIJD, Mt 24:20 vlucht niet in **w.**
WISSEN, Ps 69:28; Jes 25:8.
Ex 32:33 die zal ik uit mijn boek **w.**
WIT, Da 11:35 om hen **w.** te maken
Opb 7:14 hun lange gewaden **w.** gemaakt
Jes 1:18; Mt 5:36; Opb 2:17; 7:9; 20:11.
WITGEKALKT, Mt 23:27; Han 23:3.
WITKALK, Ez 13:11, 14; 22:28.
WOEDE, Ps 76:10 de **w.** van de mens
Sp 15:1 zacht antwoord keert **w.** af
Jer 6:11 van de **w.** van Jehovah vol geworden
Ps 79:6; Sp 6:34; 19:19; 27:4; Mi 7:9.
WOEDEN, Job 19:29 een **w.** tegen dwalingen
WOEDEND, Ez 25:17.
Sp 15:18 Een **w.** man verwekt twist
Ez 5:15 in woede en in **w.** terechtwijzingen
WOEDE-UITBARSTINGEN, Sp 22:24.
WOEKER(WINST), Le 25:36; Ne 5:7.
WOEST, Opb 17:16 de hoer **w.** en naakt maken
WOESTENIJ, Joë 3:19; Ze 1:13.
Jes 62:4 land zal niet meer een **w.** heten

WOESTHEID, Jes 34:11 de stenen der **w.**
WOESTIJN(EN), Jes 43:19; Lu 1:80.
Heb 11:38 Zij doolden rond in **w.**
WOESTIJNVLAKTE, Jes 35:6; 41:19; Jer 50:12.
Jes 35:1 de **w.** zal blij zijn en bloeien
Jes 51:3 haar **w.** als de tuin van Jehovah
WOLF, Jes 11:6; Jo 10:12.
WOLK(EN), Ge 9:13 regenboog plaats ik in **w.**
Pr 11:4 hij die naar de **w.** ziet
Jes 14:14 Ik zal opstijgen boven de **w.**
Joë 2:2 een dag van **w.** en dikke donkerheid
Lu 21:27 Zoon des mensen zien komen in een **w.**
Han 1:9 **w.** onttrok hem aan hun gezicht
1Th 4:17 in **w.** weggerukt, de Heer tegemoet
Heb 12:1 grote **w.** van getuigen rondom ons
Opb 1:7 Ziet! Hij komt met de **w.**
1Kon 8:10; Mt 24:30; 1Kor 10:2.
WOLKKOLOM, Ex 13:21, 22; 14:19; 33:9; Ps 99:7.
WOLVEN, Ez 22:27 vorsten zijn als **w.**
Mt 10:16 als schapen te midden van **w.**
Han 20:29 onderdrukkende **w.** binnendringen
WONDE(N), Jes 30:26 Jehovah de **w.** geneest
Jes 53:5 wegens zijn **w.** voor ons genezing
Ps 38:5; Sp 23:29; 27:6; Jes 1:6.
WONDEN, De 32:39 Ik heb zwaar **gew.**
WONDER(EN), De 13:1, 2.
Ex 4:21 gijlieden **w.** voor Farao verricht
Ex 11:9 opdat mijn **w.** talrijk worden
Ex 15:11 Die gevreesd moet worden, **w.** doet
Ps 71:7 Voor velen ben ik als een **w.** geworden
Ps 88:10 ten aanzien van hen een **w.** doen?
Jes 8:18 Ik en de kinderen zijn tot **w.**
Da 4:3 hoe machtig zijn zijn **w.!**
Han 2:22 Jezus, aan u getoond door **w.**
Heb 2:4 terwijl God getuigenis aflegde met **w.**
De 29:3; Ne 9:10; Ps 105:5; Jer 32:20.
WONDERBAAR, Job 42:3 te **w.** voor mij
Ps 31:21 hij heeft mij **w.** goedheid betoond
Ps 78:12 had hij op **w.** wijze gehandeld
Ps 139:14 omdat ik **w.** ben gemaakt
1Pe 2:9 uit de duisternis tot zijn **w.** licht
Job 10:16; Ps 98:1; 136:4; Jes 9:6.
WONDERBAARLIJK, Mt 21:42.
WONDERDAAD, Ps 89:5 uw **w.** prijzen
WONDERDADEN, Ps 77:11.
1Kr 16:9 Houdt u intens bezig met zijn **w.**
WONDERLIJK, Jes 29:14 **w.** met volk handelen
WONDERTEKENEN, Joë 2:30.
WONDERWERKEN, Ps 26:7; 107:8; 145:5.
Ps 71:17 blijf ik over uw **w.** vertellen
WONEN, Re 5:17 Dan, op schepen **w.?**
Ps 27:4 in het huis van Jehovah mag **w.**
Ps 133:1 als broeders in eenheid te zamen **w.!**
Jes 40:22 Een die **w.** boven het rond der aarde
Ro 7:20 de zonde die in mij **w.**
1Kor 3:16 dat de geest van God in u **w.?**
Ef 2:22 plaats waarin God door geest **w.**
Nu 35:34; Ps 61:7; 68:16; Sp 21:9, 19; Jes 32:18.
WONING(EN), De 26:15; Ps 74:20; 91:9; Hab 3:11.
Jo 14:2 In huis van Vader vele **w.**
WOONHUIS, 2Kor 5:2 in dit **w.** zuchten wij
WOONPLAATS, 1Kon 8:49 hemel, uw vaste **w.**
Jer 31:23; Han 17:26; Ju 6; Opb 18:2.
WOONTORENS, Ps 48:3.
Ps 122:7 onbezorgdheid binnen uw **w.**
Jes 13:22; Ez 19:7; Am 3:9; Mi 5:5.
WOORD(EN), Ex 34:28 schreef de Tien **W.**
Ps 49:13 een welgevallen in hun eigen **w.**
Ps 119:105 Uw **w.** is een lamp voor mijn voet
Sp 25:11 een **w.**, gesproken op de juiste tijd
Jes 50:4 vermoeide met een **w.** antwoorden
Jes 55:11 zo zal mijn **w.** blijken te zijn
Jer 8:9 Zij hebben Jehovah's **w.** verworpen
Mt 12:37 naar uw **w.** worden veroordeeld
Mt 24:35 mijn **w.** zullen geenszins voorbijgaan
Jo 1:1 In het begin was het **W.**
Jo 1:14 Het **W.** nu is vlees geworden
Jo 6:63 De **w.** die ik tot u heb gesproken
Jo 12:47 indien iemand mijn **w.** hoort
Jo 17:17 uw **w.** is waarheid
Ro 16:18 door complimenteuze **w.** verleiden
Fil 2:16 **w.** des levens stevig vasthoudend
2Ti 1:13 het patroon van gezonde **w.**
2Ti 2:15 het **w.** der waarheid juist hanteert
2Ti 4:2 predik het **w.**
Jak 1:22 Wordt daders van het **w.**
2Pe 1:19 het profetische **w.** des te vaster
Job 6:25; Ps 19:14; 119:103; Sp 4:10, 20; Ro 10:8; 16:18; 1Kor 14:9.
WOORD, GODS, 1Th 2:13; Heb 11:3.
Ef 6:17 het zwaard van de geest, dat is **G.**
WOORDENSTRIJD, 1Ti 2:8 zonder **w.**
WOORD VAN GOD, Heb 4:12 het **w.** is levend
Opb 19:13 zijn naam wordt genoemd: Het **W.**
Mr 7:13; Lu 8:11; Han 6:7; 1Th 2:13; 2Ti 2:9; 2Pe 3:5.
WOORDVOERDERS, 2Kr 32:31 **w.** van vorsten
Job 16:20 Mijn metgezellen zijn **w.** tegen mij
WORGEN, 2Sa 17:23 Achitofel **w.** zich
WORM(EN), Jes 14:11 **w.** zijn uw dek
Jes 41:14 Wees niet bevreesd, gij **w.** Jakob
WORSTELEN, Ge 32:24 ging een man met hem **w.**
WORTEL, Job 14:8 Indien zijn **w.** oud wordt
Jes 11:10 dat de **w.** van Isai er zal zijn
Ro 11:16 indien de **w.** heilig is
1Ti 6:10 is een **w.** van schadelijke dingen
Heb 12:15 dat geen giftige **w.** opschiet
Sp 12:12; Mt 3:10; 13:21; Ro 11:18.
WORTELGRONDSLAG, Sp 12:3.
WOUDEN, Ez 34:25 in de **w.** slapen
WRAAK, Ge 4:15 zevenvoudig **w.** ondergaan
De 32:35 Mij is de **w.** en de vergelding
Jes 61:2 om uit te roepen de dag der **w.**
2Th 1:8 wanneer hij **w.** oefent over hen
De 32:41, 43; Re 16:28; 2Sa 4:8; Ps 44:16; 79:10; Jes 34:8; Jer 20:10; 50:28; Na 1:2; Ro 12:19.
WREED, Sp 5:9; 12:10; Jes 13:9.
WREEDAARD, Sp 11:17 **w.** brengt banvloek
WREEKSTER, Ro 13:4 Gods dienares, een **w.**
WREKEN, Jes 1:24 ik wil mij **w.** op mijn vijanden
Ro 12:19 **W.** uzelf niet, geliefden
Opb 19:2 het bloed van zijn slaven **gew.**
Es 8:13; Jer 15:15; Opb 6:10.
WREKENDE GERECHTIGHEID, Han 28:4.
WREKER, Ps 78:35 dat God hun **W.** was
WREVEL, Job 6:2 dat mijn **w.** gewogen werd
Pr 7:3 **W.** is beter dan lachen
WROEGING, Mt 27:3 Judas kreeg **w.**
WROK, Le 19:18 noch **w.** koesteren
WUFT, Jer 3:9 prostitutie wegens **w.** zienswijze

Z

ZAAD, Ge 1:11 waarvan het **z.** erin is
Ge 3:15 vijandschap tussen uw **z.** en haar **z.**
Ge 22:17 uw **z.** voorzeker vermenigvuldigen
Lu 8:11 Het **z.** is het woord van God
Ro 9:8 kinderen der belofte als **z.** gerekend
Ro 9:29 Indien Jehovah geen **z.** had gelaten
Ga 3:16 En aan uw **z.**, dat is Christus
Ga 3:29 zijt gij werkelijk Abrahams **z.**
Opb 12:17 tegen de overgeblevenen van haar **z.**
Ge 12:7; Mt 13:38; Ro 9:7; Ga 3:19.
ZAADUITSTORTING, Le 15:16, 32; 18:20; 22:4.
Le 18:23 uw **z.** aan geen enkel dier geven
Le 20:15 wanneer man zijn **z.** aan dier geeft
ZAAIEN, Ps 126:5 Wie met tranen **z.**
Ho 8:7 wind blijven zij **z.**, stormwind oogsten
Mi 6:15 **z.**, maar niet oogsten
Lu 8:5 Een zaaier ging uit om te **z.**
1Kor 15:44 **gez.** als een fysiek lichaam
2Kor 9:6 wie spaarzaam **z.**
Ga 6:7 wat een mens **z.**, zal hij oogsten
Sp 11:18; Pr 11:4, 6; Ho 10:12; Hag 1:6; Mt 6:26; 13:20; Lu 19:22; Jak 3:18.
ZAAIER, Mt 13:37; Jo 4:36.
ZAAK, De 19:15 dient de **z.** vast te staan
Sp 18:13 Wanneer iemand antwoord geeft op **z.**
Pr 12:13 Het slot van de **z.** is:
1Kor 6:1 die een **z.** tegen een ander heeft
Ga 4:18 gezocht in een voortreffelijke **z.**
De 17:8; Job 5:8; Sp 11:13; Pr 10:20.

ZACHARIA 1., 1Kr 26:2, 14.
ZACHARIA 2., 2Kr 24:20 **Z.**, zoon van Jojada
Lu 11:51 tot bloed van **Z.**, die gedood werd
ZACHARIA 3., Ezr 5:1; Za 1:1, 7.
ZACHARIA 4., Jes 8:2.
ZACHARIAS, Lu 1:5, 12, 18, 40, 67.
ZACHEÜS, Lu 19:2, 5, 8.
ZACHTAARDIG(EN), Mt 11:29; 21:5.
Mt 5:5 Gelukkig zijn de **z.**
1Pe 3:4 de stille en **z.** geest
ZACHTAARDIGHEID, 1Kor 4:21 met geest van **z.?**
Ga 6:1 in geest van **z.** terecht te brengen
2Ti 2:25 met **z.** degenen onderricht
1Pe 3:15 verdedigen met **z.** en diepe achting
2Kor 10:1; Ga 5:23; 1Ti 6:11; Tit 3:2; Jak 1:21.
ZACHTMOEDIGEN, Ps 37:11 **z.** aarde bezitten
Sp 3:34 de **z.** zal hij gunst betonen
Jes 61:1 om de **z.** goed nieuws te vertellen
Ze 2:3 zoekt Jehovah, al gij **z.**
Ps 10:17; 22:26; Jes 11:4; 29:19; Am 2:7.
ZACHTMOEDIGHEID, Ze 2:3 zoekt **z.**
ZACHTMOEDIGSTE, Nu 12:3 Mozes was de **z.**
ZADEN, 1Kor 15:38.
ZADOK, 2Sa 15:24; 1Kr 29:22; Ez 48:11.
ZAGEN, Heb 11:37 zij werden in stukken **gez.**
ZAK(KEN), 1Sa 9:7; Es 4:1; Ps 69:11; Opb 11:3.
ZAKELIJKE BEZIGHEDEN, Mt 22:5; 2Ti 2:4.
ZAKEN, Han 25:20.
Mt 23:23 de gewichtiger **z.** veronachtzaamd
1Kor 6:2 het berechten van onbeduidende **z.?**
ZAKEN DOEN, Jak 4:13 **z.** en winst maken
ZAKKEN, Ge 8:1 en de wateren gingen **z.**
ZALFOLIE, Ex 29:7; 30:25; Le 8:12; Nu 4:16.
ZALVEN, Ex 28:41 gij moet hen **z.** en heiligen
1Sa 16:13 nam Samuël de hoorn en **z.** hem
Ps 45:7 **gez.** met olie van uitbundige vreugde
Jes 61:1 omdat Jehovah mij heeft **gez.**
2Kor 1:21 hij die ons heeft **gez.,** is God
Heb 1:9 God u **gez.** met olie van vreugde
Ex 40:13, 15; Re 9:8; 1Kon 1:34; 19:16.
ZALVING, Ex 40:15.
1Jo 2:20 gij hebt een **z.** van de heilige
ZAND, Mt 7:26 die zijn huis op het **z.** bouwde
Ro 9:27 zonen van Israël als het **z.** der zee
Ps 139:18; Jer 5:22; 33:22; Opb 20:8.
ZANDKORRELS, Ge 22:17; Jes 10:22.
ZANG, 1Kr 6:31.
ZANGERS, 2Kr 20:21 stelde **z.** voor Jehovah op
1Kr 15:16; Ne 10:28; Ps 68:25; 87:7.
ZEBAOTH. Zie LEGERSCHAREN.
ZEBEDEÜS, Mt 4:21; Lu 5:10; Jo 21:2.
ZEBRA'S, Jer 14:6 de **z.** zijn blijven staan
ZEBULON, Re 5:18 **Z.** was een volk
Ge 30:20; Nu 26:26; Ps 68:27; Opb 7:8.
ZEDEKIA, 2Kon 24:17; Jer 39:2; 52:11.
ZEDELIJKHEIDSBEGRIP, Ef 4:19 elk **z.** verloren
ZEE(ÊN), Ge 1:10 wateren noemde hij **Z.**
Ps 72:8 onderdanen van **z.** tot **z.**
Jes 11:9 kennis, zoals wateren de **z.** bedekken
Jes 57:20 goddelozen zijn als opgezweepte **z.**
Da 11:45 paleistenten tussen **z.** en Sieraadberg
Lu 21:25 angst vanwege het gebulder der **z.**
Opb 20:13 de **z.** gaf de doden in haar op
Opb 21:1 en de **z.** is niet meer
Ex 14:21; Jes 17:12; 60:5; Ez 27:27; Jon 1:15; 1Kor 10:2; Ju 13; Opb 7:3.
ZEEBEKKENS, Ge 1:22 vult de wateren in de **z.**
ZEELIEDEN, Ez 27:9, 27, 29; Jon 1:5; Han 27:27; Opb 18:17.
ZEEMONSTERS, Ge 1:21 grote **z.** scheppen
ZEGEL(S), Jes 8:16 doe een **z.** om de wet
Da 9:24 een **z.** drukken op visioen en profeet
Jo 3:33 zijn **z.** gedrukt dat God waarachtig is
Jo 6:27 op hem zijn **z.** van goedkeuring gedrukt
2Kor 1:22 Hij heeft zijn **z.** op ons gedrukt
2Ti 2:19 het fundament van God heeft dit **z.:**
Job 38:14; Hgl 8:6; Ro 4:11; Opb 5:1; 7:2.
ZEGEN(INGEN), De 30:19 **z.** en vervloeking
Sp 10:22 De **z.** van Jehovah maakt rijk
Mal 3:10 een **z.** over u uitgieten
Ge 12:2; Sp 28:20; Mal 2:2; 1Pe 3:9.
ZEGENEN, Ge 1:28 Voorts **z.** God hen
Nu 6:24 Moge Jehovah u **z.**
Ps 21:6 maakt hem **gez.** voor eeuwig
Ps 29:11 Jehovah zal zijn volk **z.** met vrede
Ps 145:21 alle vlees **z.** zijn heilige naam
Ro 12:14 **z.** en vervloekt niet
1Kor 10:16 de beker der zegening die wij **z.**
Heb 7:7 het mindere **gez.** door het meerdere
Ge 12:2; 32:26; De 7:14; Ru 2:4; Job 1:21; Ps 62:4; 72:19; Lu 6:28; 1Pe 1:3.
ZEGEVIEREN, Jer 20:11; Opb 12:8.
ZEKER, Heb 6:19.
ZEKERHEID, Ps 4:8 gij doet mij in **z.** wonen
Sp 1:33 die luistert, zal in **z.** verblijven
Sp 3:23 in **z.** uw weg bewandelen
1Th 5:3 Wanneer zij zeggen: Vrede en **z.!**
1Jo 3:19 wij zullen ons hart **z.** geven
Le 25:18; De 33:28; Jes 14:30.
ZELDZAAM, 1Sa 3:1 woord van Jehovah was **z.**
ZELFBEHEERSING, Jes 42:14 **z.** oefenen
Han 24:25 over rechtvaardigheid en **z.** sprak
1Kor 7:5 vanwege uw gebrek aan **z.**
1Kor 9:25 die aan wedstrijd deelneemt, **z.**
Tit 1:8 gastvrij, **z.** oefenend
1Kor 7:9; Ga 5:23; 2Ti 3:3; 2Pe 1:6.
ZELFBEWUSTHEID, 2Kor 11:17 ik spreek in **z.**
ZELFVERHEFFING, Sp 8:13 **Z.** heb ik gehaat
ZELFVERTROUWEN, Ps 85:8 niet tot **z.**
Sp 14:16 de verstandeloze is vol **z.**
ZELFVERZEKERDHEID, Re 18:7 in **z.** woonde
ZELFZUCHTIG, Nu 11:4 uiting aan **z.** verlangen
ZELFZUCHTIGE BEGEERTE, Ps 106:14.
ZENDEN. Zie ook UITZENDEN.
Jes 6:8 Wie zal ik **z.,** en wie zal gaan?
Jes 55:11 succes in dat waarvoor **gez.**
Jes 61:1 mij **gez.** om vrijheid uit te roepen
Mal 3:1 Ziet! Ik **z.** mijn boodschapper
Mal 4:5 Ziet! Ik **z.** de profeet Elia
Jo 20:21 Zoals Vader mij uitgezonden, **z.** ik u
Ge 24:7; Ex 3:14; Ps 110:2; Jer 25:15; Mt 11:10; 21:34; Jo 14:26; Han 8:14.
ZERUBBABEL, Ezr 3:8; Hag 2:4; Za 4:6, 7.
ZESHONDERD ZESENZESTIG, Opb 13:18.
ZETELEN, Ps 2:4; 29:10.
ZEUG, 2Pe 2:22 **z.** tot rollen in de modder
ZEVEN, Ge 7:4 over **z.** dagen regenen
Ge 41:27 de **z.** magere koeien zijn **z.** jaren
1Kon 6:38 besteedde **z.** jaar aan het bouwen
Sp 26:16 **z.** die een verstandig antwoord geven
Ez 39:9 zullen zij **z.** jaar vuren ontsteken
Da 4:16 laten er **z.** tijden over hem voorbijgaan
Mi 5:5 **z.** herders tegen hem verwekken
Za 3:9 Op die ene steen zijn **z.** ogen
Opb 1:4 **z.** geesten die voor zijn troon zijn
Opb 1:20 **z.** sterren en **z.** lampenstandaarden:
Opb 13:1 een wild beest met **z.** koppen
Opb 15:6 **z.** engelen met **z.** plagen
Opb 17:10 **z.** koningen: vijf zijn gevallen
Jes 11:15; Za 4:10; Han 6:3; Opb 17:1.
ZEVENDUIZEND, 1Kon 19:18 **z.** overgelaten
ZEVENMAAL, Le 16:19 **z.** wat bloed spatten
Le 26:18, 28 u **z.** moeten tuchtigen
Joz 6:4, 15 **z.** om de stad heen trekken
2Kon 5:10 moet gij u **z.** in de Jordaan baden
Sp 24:16 de rechtvaardige kan wel **z.** vallen
Mt 18:22 niet **z.,** maar zevenenzeventig
Ge 33:3; 1Kon 18:43; 2Kon 4:35; Ps 12:6; 119:164; Da 3:19.
ZEVENTIG, Ex 1:5 bedroegen **z.** zielen
Ex 24:1 en **z.** van de oudere mannen van Israël
Nu 11:25 geest op elk van de **z.** oudere mannen
Jer 25:11 zullen Babylon **z.** jaar dienen
Jer 29:10 vervulling van **z.** jaar te Babylon
Da 9:2 verwoestingen van Jeruzalem, **z.** jaar
Da 9:24 **Z.** weken zijn vastgesteld
Lu 10:1 wees **z.** anderen aan en zond hen uit
Re 9:56; 2Kon 10:1; Jes 23:15; Jer 25:12; Ez 8:11; Za 7:5.
ZICHTBAAR, Mt 27:53 voor vele mensen **z.**
Da 4:11, 20; Han 26:16; Kol 1:16.

ZICHZELF, Jo 5:19.
Lu 9:25 de wereld wint, maar **z.** verliest
Jo 16:13 de geest zal niet uit **z.** spreken
2Ti 3:2 de mensen zullen **z.** liefhebben
ZICHZELF OPGELEGD, Kol 2:23.
ZIEDEN, Ps 80:4 **z.** tegen gebed van uw volk
ZIEK(E), 2Sa 13:5 brood geven als aan **z.**
Sp 13:12 maakt het hart **z.**
Jes 33:24 geen inwoner zal zeggen: Ik ben **z.**
Ez 34:4 **z.** geworden dieren niet gesterkt
Jak 5:14 Is iemand onder u **z.?**
2Kon 20:1; Mal 1:8; Mt 25:39; Jo 5:5; 11:2.
ZIEKELIJK, 1Kor 11:30 Daarom zijn er velen **z.**
ZIEKTE(N), De 28:61 **z.** over u brengen
Ps 41:3 schragen op een divan van **z.**
Mt 8:17 Hijzelf heeft onze **z.** op zich genomen
Ga 4:13 ten gevolge van een **z.** van mijn vlees
ZIEKTEGEVALLEN, 1Ti 5:23 veelvuldige **z.**
ZIEL(EN), Ge 1:20 een gewemel van levende **z.**
Ge 2:7 en de mens werd een levende **z.**
Ge 9:4 vlees met zijn **z.** — zijn bloed
Le 17:14 de **z.** van vlees is zijn bloed
Nu 31:28 als belasting één **z.** op vijfhonderd
De 6:5 Jehovah liefhebben met geheel uw **z.**
De 19:21 **z.** voor **z.,** oog voor oog
Joz 11:11 sloegen iedere **z.** met het zwaard
Joz 20:9 die onopzettelijk een **z.** doodslaat
Ps 49:15 God zal mijn **z.** van Sjeool verlossen
Ps 89:48 Kan hij zijn **z.** ontkoming verschaffen
Sp 14:25 Een waarachtige getuige bevrijdt **z.**
Jes 53:12 zijn **z.** in de dood uitgestort
Ez 18:4, 20 De **z.** die zondigt, zal sterven
Mt 10:28 die én **z.** én lichaam kan vernietigen
Mt 16:26 de wereld wint, maar **z.** verbeurt?
Mt 22:37 Jehovah liefhebben met geheel uw **z.**
Han 2:27 mijn **z.** in Hades niet verlaten
Han 3:23 elke **z.** die niet luistert
Ef 6:6 met geheel hun **z.** de wil van God doen
Fil 1:27 één van **z.** zijde aan zijde strijdend
Kol 3:23 verricht uw werk met geheel uw **z.**
Opb 20:4 ik zag de **z.** van hen die met de bijl
Ex 1:5; Job 11:20; 31:39; Jer 2:34; 15:9; Mr 14:34;
Jo 12:25; Han 2:41; 1Kor 15:45.
ZIELSBEGEERTE, Jes 56:11 een sterke **z.**
ZIEN, Ge 7:1; Jes 6:5; 60:2.
Ex 33:20 geen mens kan mij **z.** en leven
Jes 49:9 tot hen in duisternis: Laat u **z.!**
Jes 51:1 **Z.** naar rots waaruit gij gehouwen zijt
Jes 66:8 Wie heeft dergelijke dingen **gez.?**
Jer 5:21 Zij hebben ogen, maar kunnen niet **z.**
Mt 5:8 de zuiveren van hart zullen God **z.**
Mt 13:14 kijken, maar geenszins **z.**
Jo 1:18 Geen mens heeft ooit God **gez.**
Jo 8:56 Abraham verheugde zich mijn dag te **z.**
Jo 14:9 mij **gez.,** ook de Vader **gez.**
Jo 20:29 Omdat gij hebt **gez.,** hebt gij geloofd?
Ro 1:20 onzichtbare hoedanigheden worden **gez.**
Ro 8:24 hoop die **gez.** wordt, is geen hoop
2Kor 4:18 ogen op dingen die men niet **z.**
Heb 11:1 werkelijkheden die niet worden **gez.**
Heb 11:13 beloften van verre **gez.** en begroet
1Jo 4:20 broeder, die hij heeft **gez.,** liefheeft
Opb 3:18 oogzalf, opdat gij moogt **z.**
Han 17:22; 1Ti 6:16; Opb 11:19.
ZIENER, 1Sa 9:9 profeet werd **z.** genoemd
2Kr 16:7 in die tijd kwam de **z.** Hanani tot Asa
ZIGZAGSGEWIJS, Ps 60:4 om **z.** te vluchten
ZILVER, Sp 2:4 ernaar zoeken als naar **z.**
Ez 7:19 Op de straten zullen zij hun **z.** werpen
Ze 1:18 Noch hun **z.,** noch hun goud
Mal 3:3 als een louteraar en reiniger van **z.**
Jak 5:3 Uw goud en **z.** is weggeroest
Sp 25:11; Da 2:32; Hag 2:8; Han 3:6.
ZILVEREN, Ex 12:35.
ZILVERGELD, Mt 25:18; Mr 14:11.
ZILVERSMID, Han 19:24 Demetrius, een **z.**
ZILVERSTUKKEN, Mt 26:15 dertig **z.**
ZIN(NEN), Ro 8:5 **z.** op dingen van het vlees
Ro 11:7 Van overigen waren de **z.** afgestompt
Ro 11:25 over Israël een afstomping der **z.**
Ro 11:34; 1Kor 2:16 de **z.** van Jehovah kennen
Fil 3:19 **z.** gericht op dingen op de aarde
1Ti 5:6 die genot vindt in bevrediging der **z.**
ZINGEN, Ps 96:1 **Z.** Jehovah een nieuw lied
Jes 42:10 **Z.** Jehovah een nieuw lied
Mt 26:30 na het **z.** van lofzangen
Ef 5:19 waarbij gij **z.** en uzelf begeleidt
Ex 15:1; 2Sa 1:17; 1Kr 16:9; 2Kr 35:25; Ps 68:4;
144:9; Jes 5:1; Jer 20:13; Ez 27:32; Ze 2:14; Opb 14:3.
ZINGENOT, Jak 4:1; 5:5.
ZINLOOS, 1Ti 1:6 tot **z.** gepraat gekeerd
ZINNELIJKE BEGEERTE, Ez 23:11.
ZINNELOOS, 1Ti 6:9.
ZINNELOOSHEID, Jes 9:17 elke mond spreekt **z.**
ZINNEN, Jer 23:27.
Han 4:25 volken op ijdele dingen **gez.?**
ZINNEN BIJ ELKAAR HOUDEN, 1Th 5:6, 8.
2Ti 4:5 in alle dingen uw **z.,** lijd kwaad
1Pe 1:13 Versterkt geest tot activiteit, **z.**
1Pe 5:8 uw **z.,** weest waakzaam
ZINSPELEND, Hab 2:6 een **z.** opmerking
ZIPPORA, Ex 2:21 gaf zijn dochter **Z.** aan Mozes
ZITTEN, Ps 110:1 **Z.** aan mijn rechterhand
Jes 42:7 hen die in duisternis **z.**
Mi 4:4 zij zullen ieder onder zijn vijgenboom **z.**
Mt 19:28 zult gij zelf op twaalf tronen **z.**
Ps 1:1; Jes 28:6; Opb 5:13; 7:10; 17:15.
ZOEKEN, Ps 27:4 Eén ding zal ik **z.:**
Jes 55:6 **Z.** Jehovah terwijl hij te vinden is
Ez 34:11 ik wil mijn schapen **z.**
Am 9:3 vandaar zal ik hen zorgvuldig **z.**
Ze 2:3 **z.** Jehovah, al gij zachtmoedigen
Mal 3:1 de Heer, die gijlieden **z.**
Mt 6:33 Blijft eerst het koninkrijk **z.**
Mt 7:7 blijft **z.,** en gij zult vinden
1Kor 1:22 de Grieken **z.** wijsheid
1Kor 10:33 niet mijn eigen voordeel **z.**
Ga 1:10 **z.** ik mensen te behagen?
Kol 3:1 blijft de dingen **z.** die boven zijn
Heb 11:6 beloner van wie hem ernstig **z.**
Ps 9:12; 37:25; 119:2; Sp 1:28; Jes 16:5; 26:9; 58:2;
Jer 29:13; Ez 7:25; 34:8; Za 8:22; Jo 8:40, 50;
Han 15:17; Ro 2:7; Heb 11:14; 13:14; Opb 9:6.
ZOENOFFER, Heb 2:17.
Ro 3:25 God heeft hem als **z.** gesteld
1Jo 2:2 En hij is een **z.** voor onze zonden
1Jo 4:10 zijn Zoon uitgezonden als **z.**
ZOETE, Jak 3:11 het **z.** en bittere opborrelen?
ZOFAR, Job 2:11; 11:1.
ZOGEN, Ex 2:7; Lu 21:23.
ZOGEND, 1Th 2:7 vriendelijk zoals **z.** moeder
ZOMEN, Jes 6:1 zijn **z.** vulden de tempel
Jer 2:34 in uw **z.** de bloedsporen gevonden
ZOMER, Ge 8:22 **z.** en winter nimmer ophouden
Jer 8:20 **z.** ten einde; maar wij niet gered!
Mt 24:32 weet gij dat **z.** nabij is
Ps 74:17; Sp 30:25; Za 14:8.
ZON, Joz 10:12 **Z.,** sta onbeweeglijk
Mal 4:2 zal **z.** der rechtvaardigheid schijnen
Mt 13:43 rechtvaardigen schijnen als de **z.**
Han 2:20 de **z.** in duisternis veranderd
Ps 89:36; Pr 1:9; Jes 49:10; 60:19; Da 11:44;
Lu 21:25; Opb 7:16.
ZONDAAR(S), Jes 65:20 wat de **z.** betreft
Mt 11:19 vriend van belastinginners en **z.**
Lu 15:2 Deze man ontvangt **z.**
Lu 15:7 vreugde over één **z.** die berouw heeft
Lu 18:13 God, wees mij **z.** genadig
Jo 9:31 weten dat God niet naar **z.** luistert
Ro 5:8 Christus gestorven terwijl wij **z.** waren
Jak 5:20 hij die een **z.** doet terugkeren
1Pe 4:18 waar zal dan de **z.** verschijnen?
Ps 104:35; Ro 5:19; 1Ti 1:9, 15; Heb 7:26.
ZONDE(N), Ge 4:7 ligt de **z.** op de loer
Nu 32:23 Weet dat uw **z.** u zal achterhalen
Ps 19:12 Verklaar onschuldig aan verborgen **z.**
Ps 32:1 Gelukkig hij wiens **z.** wordt bedekt
Ps 51:5 in **z.** heeft mijn moeder mij ontvangen
Ps 79:9 bevrijd ons en bedek onze **z.**
Jes 1:18 Al zouden uw **z.** als scharlaken zijn
Jer 31:34 hun **z.** zal ik niet meer gedenken
Mt 12:31 **z.** tegen de geest niet vergeven

Mr 3:29 schuldig aan eeuwige **z.**
Jo 1:29 het Lam dat **z.** der wereld wegneemt!
Ro 4:8 wiens **z.** Jehovah geenszins toerekent
Ro 5:12 door één mens **z.** wereld binnengekomen
Ro 5:21 **z.** als koning geregeerd met de dood
Ro 6:23 loon dat de **z.** betaalt, is de dood
Ro 7:7 **z.** niet leren kennen dan door Wet
Ro 14:23 alles wat niet uit geloof is, is **z.**
2Kor 5:21 die geen **z.** kende, tot **z.** gemaakt
Heb 10:17 ik zal hun **z.** geenszins gedenken
Heb 10:26 indien wij moedwillig **z.** beoefenen
Heb 12:1 de **z.** die verstrikt, afleggen
Jak 1:15 baart de begeerte **z.**; de **z.** de dood
Jak 4:17 en het niet doet, is het hem tot **z.**
Jak 5:15 als hij **z.** heeft begaan
Opb 18:4 niet met haar in haar **z.** wilt delen
Jes 6:7; Ez 33:14; Mt 26:28; Han 3:19; 10:43; Ro 8:2; 1Ti 5:24; Heb 10:12; 11:25; 1Jo 1:8, 9; 2:1; 5:16, 17.

ZONDER, Ro 7:9 eens was ik levend **z.** de wet

ZONDIG(ER), Ro 6:6; 7:13.

ZONDIGEN, Ro 3:23 allen hebben **gez.**
1Kor 6:18 **z.** tegen zijn eigen lichaam
Ef 4:26 Weest toornig en **z.** toch niet
1Jo 3:8 Duivel **z.** reeds van het begin af
1Kon 8:46, 47; Ro 5:12.

ZONEN, Joë 2:28; Lu 16:8.
Ge 6:2 **z.** van God gingen zich vrouwen nemen
Job 1:6 de **z.** van de ware God
Ps 45:16 In de plaats van uw voorvaders uw **z.**
Jes 54:13 uw **z.** door Jehovah onderwezen
Jes 60:14 de **z.** van hen die u kwelden
Ro 8:14 door Gods geest geleid, zijn Gods **z.**
2Kor 6:18 gij zult mij tot **z.** en dochters zijn
1Th 5:5 **z.** van het licht en **z.** van de dag
Heb 12:7 God behandelt u als **z.**

ZOOL, Ez 1:7.

ZOON, De 6:7 ze uw **z.** inscherpen
Ps 2:7 hij heeft gezegd: Gij zijt mijn **z.**
Mt 1:21 Zij zal een **z.** baren
Mt 3:17 Dit is mijn **Z.**, de geliefde
Jo 3:16 God zijn eniggeboren **Z.** heeft gegeven
Ps 2:12; Sp 4:3; Jes 9:6; 14:12; Da 3:25; Jo 17:1, 12; Heb 11:24.

ZOON DES MENSEN, Mt 10:23 **Z.** gekomen
Mt 12:40 zal de **Z.** in het hart der aarde zijn
Lu 17:26 zo ook in de dagen van de **Z.**:
Mt 8:20; 17:22; 24:30; Lu 18:8; Jo 3:13.

ZORG(EN), Mr 4:19 **z.** van dit samenstel
1Kor 7:32 ik wil dat gij vrij van **z.** zijt
1Kor 12:25 dezelfde **z.** voor elkaar hebben
Mt 6:34; 13:22; Lu 8:14; 21:34.

ZORGELOOS, Jes 32:9 **z.** dochters

ZORGEN, 1Ti 5:8 niet voor de zijnen **z.**

ZOUT, Mt 5:13 Gij zijt het **z.** der aarde
Kol 4:6 Uw spreken zij altijd gekruid met **z.**
Le 2:13; 2Kon 2:21; Job 6:6; Mr 9:50.

ZOUTPILAAR, Ge 19:26 zij werd een **z.**

ZOUTVERBOND, Nu 18:19.

ZOUTZEE, Joz 3:16 zee van de Araba, de **Z.**

ZUCHTEN, Ps 12:5 het **z.** der armen
Ps 79:11 het **z.** van de gevangene
Sp 29:2 wanneer goddeloze heerst, **z.** volk
Ez 9:4 kenteken op de mannen die **z.**
Ro 8:22 dat de gehele schepping tot nu toe **z.**
Ex 2:23; Jes 24:7; 35:10; Ez 21:6; 24:17; Mal 2:13; 2Kor 5:2; Heb 13:17.

ZUCHTEN (de), Jak 5:9 Slaakt geen **z.**

ZUIGELING(EN), Jer 44:7; Mt 21:16.
Jes 65:20 Er zal geen **z.** meer komen

ZUIL(EN). Zie ook HEILIGE ZUIL(EN).
Re 16:25 voorts plaatste men hem tussen de **z.**
Ge 28:18, 22.

ZUILENGANG, Jo 10:23; Han 3:11; 5:12.

ZUIVER(EN), Ps 19:9; 1Jo 3:3.
Ps 12:6 woorden van Jehovah zijn **z.** woorden
Sp 16:2 wegen van een man **z.** in eigen ogen
Ze 3:9 volken tot een **z.** taal doen overgaan
Mt 5:8 Gelukkig de **z.** van hart
Jak 3:17 de wijsheid van boven is **z.**

ZUIVEREN, Jak 4:8 **z.** uw hart, besluitelozen
1Pe 1:22 Nu gij uw ziel hebt **gez.**

ZUIVERHEID, 2Kor 6:6 door **z.**, door kennis

ZUSTER(S), 1Kor 9:5 een **z.** als vrouw
1Ti 5:2 als **z.** met alle eerbaarheid

ZUURDEEG, Ex 12:19 geen **z.** in uw huizen
Mt 16:6 wacht u voor het **z.** van de Farizeën
1Kor 5:7 Doet het oude **z.** weg
Ga 5:9 weinig **z.** doet gehele massa gisten
Ex 12:15; Le 2:11; De 16:4; Mt 13:33; 16:12; Mr 8:15; Lu 12:1; 13:21.

ZWAAN, Le 11:18; De 14:16.

ZWAAR(DER), 2Sa 19:43.
Jes 53:7 Hij kreeg het **z.** te verduren
Fil 3:1 U te schrijven valt mij niet **z.**

ZWAARD(EN), Re 3:16 maakte Ehud zich een **z.**
Re 7:22 het **z.** van een ieder tegen de ander
1Sa 17:47 Jehovah niet met **z.** of speer redt
Jes 2:4 Natie tegen natie geen **z.** opheffen
Ez 33:6 ingeval hij het **z.** ziet komen
Joë 3:10 Smeedt uw ploegscharen tot **z.**
Mi 4:3 hun **z.** tot ploegscharen smeden
Mt 26:52 die naar **z.** grijpen, door **z.** vergaan
Ef 6:17 het **z.** van de geest, Gods woord
Heb 4:12 scherper dan enig tweesnijdend **z.**
Opb 19:15 uit zijn mond komt scherp lang **z.**
Da 11:33; Mt 10:34; Lu 21:24; 22:38; Ro 13:4.

ZWAARLIJVIG, Re 3:17.

ZWAGERHUWELIJK, De 25:5.
Ge 38:8; De 25:7 een **z.** sluiten

ZWAK(KER), 1Kor 1:25; 12:22.
Mt 26:41 maar het vlees is **z.**

ZWAKHEDEN, Han 14:15 dezelfde **z.** als gij
Ro 15:1 Wij die sterk zijn, **z.** dragen
Heb 4:15 geen medegevoel kan hebben met **z.**

ZWAKHEID, 1Kor 2:3; 15:43.
Ro 8:26 komt de geest onze **z.** te hulp
2Kor 12:9 in **z.** tot volmaaktheid gebracht

ZWAKKE(N), Joë 3:10 Wat de **z.** betreft
1Kor 1:27 God heeft het **z.** uitgekozen
1Th 5:14 ondersteunt de **z.**

ZWANGER, Ge 4:1; Pr 11:5; Jes 7:14; Lu 1:24.
Ro 9:10 toen Rebekka **z.** werd van een tweeling
Heb 11:11 kreeg Sara kracht om **z.** te worden

ZWANGERSCHAP, Ru 4:13.

ZWARTACHTIG, Hgl 1:6 omdat ik **z.** ben

ZWAVEL, Opb 21:8 dat met vuur en **z.** brandt
Ge 19:24; Ps 11:6; Ez 38:22; Opb 19:20.

ZWEEP, Sp 26:3; Na 3:2.
Jo 2:15 een **z.** van touwen gemaakt

ZWEER, Ho 5:13.
Opb 16:2 een kwaadaardige **z.** aan de mensen

ZWEET, Ge 3:19 In het **z.** van uw aangezicht

ZWEMMEN, Ps 6:6; Jes 25:11.

ZWEPEN, 1Kon 12:11.

ZWEREN, Ge 22:16 ik **z.** bij mijzelf
Ps 15:4 **gez.** met betrekking tot wat slecht is
Jes 14:24 Jehovah heeft **gez.**
Jes 45:23 Bij mijzelf heb ik **gez.**
Mt 5:34 **Z.** in het geheel niet
Heb 6:13 daar hij bij niemand groter kon **z.**
De 6:13; Joz 2:20; Ps 89:3, 35; 132:11; Jes 65:16; Jer 12:16; Han 2:30.

ZWEREN (de), Ex 9:11.
Job 2:7 Satan sloeg Job met kwaadaardige **z.**
Lu 16:21 ook kwamen de honden zijn **z.** likken
Opb 16:11 zij lasterden God vanwege hun **z.**

ZWERMEN, Ex 8:24 dichte **z.** steekvliegen

ZWERVELING, Ps 36:11 mij niet tot **z.** maken

ZWEVEN, Job 37:16 het **z.** van de wolk

ZWIJGEN, 1Sa 2:9 goddelozen tot **z.** gebracht
Jer 49:26 al de krijgslieden tot **z.** gebracht
Job 31:34; Ps 32:3; Jer 8:14; Mt 22:34; 1Kor 14:34.

ZWIJGEND, Jes 47:5 Ga **z.** zitten, o dochter

ZWIJGGELD, 1Sa 12:3; Am 5:12.

ZWIJN(EN), Le 11:7 het **z.** is voor u onrein
Mt 7:6 werpt uw paarlen niet voor de **z.**
Mt 8:30; Mr 5:11; Lu 8:33; 15:15.

ZWIJNENHOEDERS, Mr 5:14.

ZWOEGEN, Jon 4:10.
Jes 65:23 niet voor niets **z.**
Mt 11:28 Komt tot mij, allen die **z.**
Ga 4:11 Ik vrees dat ik voor niets heb **gez.**

APPENDIX

1 De goddelijke naam in de Hebreeuwse Geschriften en in de christelijke Griekse Geschriften „Jehovah”; Hebreeuws: יהוה (*JHWH* of *JHVH*)

„Jehovah” (Hebr.: יהוה, *JHWH*), Gods persoonlijke naam, komt voor het eerst in Ge 2:4 voor. De goddelijke naam is een werkwoord, en wel de causatieve vorm in het imperfectum van het Hebreeuwse werkwoord הוה (*ha·wah′,* „worden”). De goddelijke naam betekent derhalve „Hij veroorzaakt te worden”. Jehovah wordt erdoor geopenbaard als Degene die, progressief handelend, veroorzaakt dat beloften in vervulling gaan, Degene die altijd zijn voornemens verwezenlijkt.

De grootste smaad die moderne vertalers de Goddelijke Auteur van de Heilige Geschriften aandoen, is de specifiek bij hem behorende persoonlijke naam te verwijderen of te verhullen. In werkelijkheid komt zijn naam in de Hebreeuwse tekst 6828 maal voor als יהוה (*JHWH* of *JHVH*), over het algemeen aangeduid als het Tetragrammaton of Tetragram (wat letterlijk „uit vier letters bestaand” betekent). Door de naam „Jehovah” te gebruiken, hebben wij ons nauwgezet aan de tekst in de oorspronkelijke taal gehouden en niet de gewoonte gevolgd de goddelijke naam, het Tetragrammaton, door titels als „Heer”, „de Heer”, „Adonai” of „God” te vervangen.

De naam „Jehovah” komt 6973 maal in de tekst van de Hebreeuwse Geschriften van de *Nieuwe-Wereldvertaling* voor. In feite komt het Tetragrammaton 6828 maal in de Hebreeuwse tekst voor, waaronder driemaal in een samengestelde naam (Ge 22:14; Ex 17:15; Re 6:24) en zesmaal in de opschriften van de Psalmen (7; 18 [driemaal]; 36; 102). Wij hebben het Tetragrammaton in alle 6828 gevallen met „Jehovah” weergegeven, behalve in Re 19:18, waar in plaats van de goddelijke naam het voornaamwoord „mijn” werd gelezen. Verder hebben wij, op basis van de weergaven in de *Septuaginta,* het Tetragrammaton hersteld in De 30:16; 2Sa 15:20 en 2Kr 3:1. Ook hebben wij de goddelijke naam hersteld in Jes 34:16 en Za 6:8, waar „Jehovah” gelezen moet worden in plaats van het voornaamwoord „mijn”. Bovendien is de goddelijke naam 141 maal hersteld op plaatsen waar de soferim de goddelijke naam door *’Adho·nai′* of *’Elo·him′* hadden vervangen.

Om de grenzen die aan een vertaler gesteld zijn, niet te overschrijden en ons niet op het terrein der exegese te begeven, zijn wij uiterst voorzichtig te werk gegaan bij het weergeven van de goddelijke naam in de christelijke Griekse Geschriften en hebben wij steeds zorgvuldig de Hebreeuwse Geschriften als achtergrond in aanmerking genomen. Ter bevestiging van onze weergave hebben wij ondersteuning gezocht in beschikbare Hebreeuwse vertalingen van de christelijke Griekse Geschriften.

Het Tetragrammaton in Hebreeuwse lettertekens (יהוה) werd zowel in de Hebreeuwse tekst als in de Griekse *Septuaginta* gebruikt. Dus ongeacht of Jezus en zijn discipelen de Schriften in het Hebreeuws

of in het Grieks lazen, zij kwamen altijd de goddelijke naam tegen. Toen Jezus in de synagoge te Nazareth opstond, het boek Jesaja aannam en hoofdstuk 61 vers 1 en 2 voorlas, waar het Tetragrammaton wordt gebruikt, sprak hij de goddelijke naam uit. Dit was in overeenstemming met zijn vaste besluit Jehovah's naam bekend te maken, zoals blijkt uit zijn gebed tot zijn Vader: „Ik heb uw naam openbaar gemaakt aan de mensen die gij mij uit de wereld hebt gegeven. . . . ik heb hun uw naam bekendgemaakt en zal hem bekendmaken." — Jo 17:6, 26.

Wij hebben de goddelijke naam 237 maal in de feitelijke tekst van onze vertaling van de christelijke Griekse Geschriften weergegeven. Voor elk van de 237 plaatsen waar wij Jehovah's naam in de tekst zelf hebben hersteld, is een bevestiging in verscheidene Hebreeuwse vertalingen gevonden.

2 „Gehenna" — Symbool van volledige vernietiging

Hebreeuws: גי הנם (*gē hin·nom′*, „dal van Hinnom"); Grieks: γέεννα (*ge·en′na*); Latijn: *ge·hen′na*

„Gehenna" betekent „dal van Hinnom", want het is de Griekse vorm van het Hebreeuwse *gē hin·nom′*. In Joz 18:16, waar „dal van Hinnom" voorkomt, gebruikt de Griekse *Septuaginta* „Gehenna". Dit woord komt twaalfmaal in de christelijke Griekse Geschriften voor, de eerste keer in Mt 5:22. De *Nieuwe-Wereldvertaling* geeft het alle keren dat het voorkomt met „Gehenna" weer, namelijk in Mt 5:22, 29, 30; 10:28; 18:9; 23:15, 33; Mr 9:43, 45, 47; Lu 12:5; Jak 3:6.

Het dal van Hinnom werd de vuilnisbelt en de vuilverbrandingsplaats van Jeruzalem. Kadavers van dieren werden erin geworpen om verteerd te worden door het vuur, waaraan zwavel werd toegevoegd om het verbrandingsproces te bevorderen. Ook de lichamen van terechtgestelde misdadigers, die geen fatsoenlijke begrafenis in een herinneringsgraf waardig werden geacht, werden erin geworpen. Als zulke dode lichamen in het vuur terechtkwamen, werden ze verteerd, maar als de lijken op een uitstekende rand van het diepe ravijn terechtkwamen, krioelde het rottende vlees weldra van wormen of maden, die niet stierven voordat ze de vleesdelen hadden verorberd en alleen de skeletten hadden overgelaten.

Er werden geen levende dieren of menselijke schepselen in Gehenna geworpen om levend verbrand of gepijnigd te worden. De plaats kan dus onmogelijk een onzichtbaar domein symboliseren waar menselijke zielen tot in alle eeuwigheid in letterlijk vuur worden gepijnigd of eeuwig door niet stervende wormen worden aangevallen. Omdat de hierin geworpen dode misdadigers een fatsoenlijke begrafenis in een herinneringsgraf — het symbool van de hoop op een opstanding — werd ontzegd, werd Gehenna door Jezus en zijn discipelen gebruikt als een symbool van *eeuwige vernietiging, totale uitroeiing uit Gods universum,* of *„de tweede dood", een eeuwige straf.*

3

„Ziel" — Een levend schepsel, hetzij mens of dier; leven als een met verstand begiftigde persoon; andere toepassingen
Hebreeuws: נפש (*ne´fesj*); Grieks: ψυχή (*psu´che*)

In de Hebreeuwse Geschriften komt het Hebreeuwse woord *ne´fesj* 754 maal voor, de eerste keer in Ge 1:20.

In de christelijke Griekse Geschriften komt het Griekse woord *psu´che* 102 maal voor, de eerste keer in Mt 2:20.

Dieren zijn zielen

Ge 1:20, 21, 24, 30; 2:19; 9:10, 12, 15, 16; Le 11:10, 46, 46; 24:18; Nu 31:28; Job 41:21; Ez 47:9.

Een levende persoon of levend individu is een ziel

Ge 2:7; 12:5; 14:21; 36:6; 46:15, 18, 22, 25, 26, 26, 27, 27; Ex 1:5, 5; 12:4, 16; 16:16; Le 2:1; 4:2, 27; 5:1, 2, 4, 15, 17; 6:2; 7:18, 20, 21, 25, 27; 17:10, 12, 15; 18:29; 20:6, 6; 22:6, 11; 23:29, 30; 27:2; Nu 5:6; 15:27, 28, 30; 19:18, 22; 31:35, 35, 40, 40, 46; 35:30; De 10:22; 24:6, 7; 1Sa 22:22; 2Sa 14:14; 2Kon 12:4; 1Kr 5:21; Ps 19:7; Sp 11:25, 30; 16:24; 19:2, 15; 25:25; 27:7, 7, 9; Jer 43:6; 52:29; Klg 3:25; Ez 27:13; Han 2:41, 43; 7:14; 27:37; Ro 13:1; 1Kor 15:45; 1Pe 3:20; 2Pe 2:14.

Het schepsel de ziel is sterfelijk, vernietigbaar

Ge 12:13; 17:14; 19:19, 20; 37:21; Ex 12:15, 19; 31:14; Le 7:20, 21, 27; 19:8; 22:3; 23:30; 24:17; Nu 9:13; 15:30, 31; 19:13, 20; 23:10; 31:19; 35:11, 15, 30; De 19:6, 11; 22:26; 27:25; Joz 2:13, 14; 10:28, 30, 32, 35, 37, 37, 39; 11:11; 20:3, 9; Re 5:18; 16:16, 30; 1Kon 19:4; 20:31; Job 7:15; 11:20; 18:4; 33:22; 36:14; Ps 7:2; 22:29; 66:9; 69:1; 78:50; 94:17; 106:15; 124:4; Sp 28:17; Jes 55:3; Jer 2:34; 4:10; 18:20; 38:17; 40:14; Ez 13:19; 17:17; 18:4; 22:25, 27; 33:6; Mt 2:20; 10:28, 28; 26:38; Mr 3:4; 14:34; Lu 6:9; 17:33; Jo 12:25; Han 3:23; Ro 11:3; Heb 10:39; Jak 5:20; Opb 8:9; 12:11; 16:3.

Leven als een met verstand begiftigde persoon

Ge 35:18; Ex 4:19; 21:23; 30:12; Joz 9:24; Re 9:17; 12:3; 18:25; 2Kon 7:7; 2Kr 1:11; Job 2:4; 6:11; Sp 1:18; 7:23; 22:23; 25:13; Mt 6:25; 10:39; 16:25; Lu 12:20; Jo 10:15; 13:38; 15:13; Han 20:10; Ro 16:4; Fil 2:30; 1Th 2:8; Jak 1:21; 1Pe 1:22; 2:11, 25; 1Jo 3:16.

Ziel uit Sjeool of Hades (de „hel") bevrijd

Ps 16:10; 30:3; 49:15; 86:13; 89:48; Sp 23:14; Han 2:27.

Dode ziel, of dood lichaam

Le 19:28; 21:1, 11; 22:4; Nu 5:2; 6:6, 11; 9:6, 7, 10; 19:11, 13; Hag 2:13.

Ziel onderscheiden van geest

Fil 1:27; 1Th 5:23; Heb 4:12.

God heeft ziel

1Sa 2:35; Ps 11:5; 24:4; Sp 6:16; Jes 1:14; 42:1; Jer 5:9; 6:8; 12:7; 14:19; 15:1; 32:41; 51:14; Klg 3:20; Ez 23:18; Am 6:8; Mt 12:18; Heb 10:38.

4

„Sjeool", „Hades"
Het gemeenschappelijke graf van de mensheid
Hebreeuws: שאול (*sje'ōl'*); Grieks: ᾅδης (*hai'des*);
Latijn: *in·fer'nus;* Syrisch: *sjioel*

De zesenzestig maal dat Sjeool voorkomt

„Sjeool" komt 66 maal in de *Nieuwe-Wereldvertaling* van de Hebreeuwse Geschriften voor, namelijk in Ge 37:35; 42:38; 44:29, 31; Nu 16:30, 33; De 32:22; 1Sa 2:6; 2Sa 22:6; 1Kon 2:6, 9; Job 7:9; 11:8; 14:13; 17:13, 16; 21:13; 24:19; 26:6; Ps 6:5; 9:17; 16:10; 18:5; 30:3; 31:17; 49:14, 14, 15; 55:15; 86:13; 88:3; 89:48; 116:3; 139:8; 141:7; Sp 1:12; 5:5; 7:27; 9:18; 15:11, 24; 23:14; 27:20; 30:16; Pr 9:10; Hgl 8:6; Jes 5:14; [7:11]; 14:9, 11, 15; 28:15, 18; 38:10, 18; 57:9; Ez 31:15, 16, 17; 32:21, 27; Ho 13:14, 14; Am 9:2; Jon 2:2; Hab 2:5.

De keren dat „Sjeool" in de Hebreeuwse Geschriften staat, omvatten de 65 maal dat het woord in de Hebreeuwse masoretische tekst voorkomt plus nog één keer in Jes 7:11, waar *sje'a'lah,* „vraag toch", in de tekst staat, maar waar men met een geringe verandering in de klinkertekens en in overeenstemming met verscheidene oude vertalingen *sje'o'lah,* „Sjeoolwaarts" of „naar Sjeool", kan lezen. In alle gevallen gebruikt de *Nieuwe-Wereldvertaling* „Sjeool" voor het Hebreeuwse woord *sje'ōl'*. De Griekse *Septuaginta* geeft *sje'ōl'* over het algemeen met *hai'des* weer.

Hoewel voor het Hebreeuwse woord *sje'ōl* verscheidene afleidingen zijn geopperd, is het schijnbaar afgeleid van het Hebreeuwse werkwoord שאל (*sja'al'*), dat „vragen" of „verzoeken" betekent. Dit zou erop duiden dat Sjeool de plaats (niet een toestand) is die zonder onderscheid allen opvraagt of opeist, aangezien de doden van de mensheid daarheen gaan. (Zie *Rbi8,* Ge 37:35 en Jes 7:11 vtnn.) Sjeool bevindt zich in de aarde en wordt altijd geassocieerd met de doden en betekent duidelijk het gemeenschappelijke graf van de mensheid, of het gebied in de aarde (niet in de zee) waar de doden zich bevinden. Het Hebreeuwse woord *qe'ver* daarentegen betekent een afzonderlijk graf of een grafstede. — Ge 23:4, 6, 9, 20.

De tienmaal dat Hades voorkomt

„Hades", dat misschien „de onzichtbare plaats" betekent, komt tienmaal in de *Nieuwe-Wereldvertaling* van de christelijke Griekse Geschriften voor, namelijk in Mt 11:23; 16:18; Lu 10:15; 16:23; Han 2:27, 31; Opb 1:18; 6:8; 20:13, 14.

In Han 2:27 blijkt uit Petrus' aanhaling van Ps 16:10 dat Hades het equivalent is van Sjeool en toegepast wordt op het gemeenschappelijke graf van de mensheid (in tegenstelling tot het Griekse woord *ta'fos,* een afzonderlijke grafstede). Het Latijnse woord dat overeenkomt met Hades is *in·fer'nus* (soms *in'fe·rus*). Het betekent „dat wat beneden ligt; het lagere gebied", en is zeer wel van toepassing op het gemeenschappelijke graf. Derhalve komt het in betekenis vrijwel overeen met de Griekse en de Hebreeuwse uitdrukking.

In de geïnspireerde Geschriften worden de woorden „Sjeool" en „Hades" in verband gebracht met de dood en de doden, niet met het leven en de levenden (Opb 20:13). In deze woorden op zich ligt geen gedachte aan of zinspeling op hetzij genoegen of pijn opgesloten.

5 Geld, gewichten, maten

De volgende waarden zijn gemiddelden, gebaseerd op bijbels bewijsmateriaal en archeologische vondsten. Alle in dit boekwerk gebruikte hedendaagse equivalenten dienen als benaderingen beschouwd te worden.

Om de huidige goud- of zilverwaarde te berekenen, dient men de jongste prijs per gram of ounce (ca. 31 g) vast te stellen en die met het aantal grammen of ounces te vermenigvuldigen.

„Mijl." Gr.: *mi·li·on* (Mt 5:41). Waarschijnlijk de Romeinse mijl (5000 Romeinse voet; 1479,5 m). In Lu 24:13; Jo 6:19; 11:18 worden in de Griekse tekst de afstanden in stadiën aangegeven. (Eén Romeinse stadie = ⅛ Romeinse mijl of 625 Romeinse voet; 185 m.) In de *Nieuwe-Wereldvertaling* zijn de stadiën in Lu 24:13; Jo 6:19; 11:18 in kilometers omgerekend. Zo wordt in Lu 24:13 „zestig stadiën" weergegeven met „ongeveer elf kilometer" (7,5 Romeinse mijl).

TABEL VAN BETAALMIDDELEN (NAAR GEWICHT) IN DE HEBREEUWSE GESCHRIFTEN

		Hedendaags equivalent	
1 gera	= 1/20 sikkel	= 0,57 g	= 0,01835 ounce
1 beka (halve sikkel)	= 10 gera	= 5,7 g	= 0,1835 ounce
1 sikkel	= 2 beka	= 11,4 g	= 0,367 ounce
1 mine (mane)	= 50 sikkelen	= 570 g	= 18,35 ounce
1 talent	= 60 minen	= 34,2 kg	= 1101 ounce
1 dariek (Perzisch, goud)		= 8,4 g	= 0,27 ounce
1 dariek (Perzisch, zilver) (ook sikkel genoemd)		= 5,6 g	= 0,18 ounce

TABEL VAN GRIEKSE EN ROMEINSE BETAALMIDDELEN (NAAR GEWICHT) IN DE GRIEKSE GESCHRIFTEN

		Hedendaags equivalent	
1 lepton (joods, koper of brons)	= ½ quadrans		
1 quadrans (Romeins, koper of brons)	= 2 lepta		
1 as of assarion (in Rome en provincies, koper of brons)	= 4 quadrans		
1 denarius (Romeins, zilver)	= 16 as	= 3,85 g	= 0,124 ounce
1 drachme (Grieks, zilver)		= 3,4 g	= 0,109 ounce
1 didrachme (Grieks, zilver)	= 2 drachme	= 6,8 g	= 0,218 ounce
1 tetradrachme (een zilveren stater)	= 4 drachme	= 13,6 g	= 0,436 ounce
1 mine	= 100 drachme	= 340 g	= 10,9 ounce
1 talent (goud of zilver)	= 60 minen	= 20,4 kg	= 654 ounce

INHOUDSMATEN VOOR VLOEISTOFFEN

1 log	= ¼ kab	= 0,31 l
1 kab	= 4 log	= 1,22 l
1 hin	= 3 kab	= 3,67 l
1 bath	= 6 hin	= 22 l
1 kor*	= 10 bath	= 220 l

* Ook een maat voor droge waren, overeenkomend met de homer.

INHOUDSMATEN VOOR DROGE WAREN

1 kab	= 4 log	= 1,22 l
1 gomer	= 1 ⅘ kab	= 2,2 l
1 sea	= 3 ⅓ gomer	= 7,33 l
1 efa	= 3 sea	= 22 l
1 homer (kor)	= 10 efa	= 220 l

LENGTEMATEN

1 vingerbreedte	= ¼ handbreedte	= 1,85 cm
1 handbreedte	= 4 vingerbreedten	= 7,4 cm
1 span	= 3 handbreedten	= 22,2 cm
1 el	= 2 span	= 44,5 cm
1 lange el*	= 7 handbreedten	= 51,8 cm
1 riet	= 6 el	= 2,67 m
1 lang riet	= 6 lange ellen	= 3,11 m
1 vadem		= 1,8 m; 6 voet

* Mogelijk dezelfde als de „vroegere" el in 2Kr 3:3.

6 De kalendermaanden van de bijbel

De joodse maanden liepen van nieuwe maan tot nieuwe maan (Jes 66:23). Eén Hebreeuws woord, *cho'dhesj,* „maand" (Ge 7:11), komt van een wortel die „nieuw" betekent, terwijl een ander woord voor maand, *je'rach,* „omlooptijd van de maan; lunatie" betekent.

MAAND Godsdienstig	MAAND Burgerlijk	HET WEER	GEWASSEN
1ste	7de	Jordaan zwelt door regens, smeltende sneeuw.	Gerst- en vlasoogst begint. Kudden naar buiten.
2de	8ste	Droge tijd begint; meestal heldere hemel.	Gerstoogst; tarweoogst in laaggelegen gebieden.
3de	9de	Zomerhitte. Heldere lucht.	Tarweoogst. Vroege vijgen. Wat appels.
4de	10de	Hitte neemt toe. Hier en daar zware dauw.	Eerste druiven. Plantengroei verdort, bronnen drogen op.
5de	11de	Hitte bereikt hoogtepunt.	Druivenoogst begint.
6de	12de	Hitte houdt aan.	Oogst van dadels en zomervijgen.
7de	1ste	Zomer eindigt. Vroege regens beginnen.	Oogst loopt ten einde. Ploegen begint.
8ste	2de	Lichte regens.	Tarwe gezaaid. Kudden voor de winter op stal. Olijvenoogst.
9de	3de	Regen neemt toe. Vorst. Sneeuw op bergen.	Gras komt op.
10de	4de	Ergste kou. Regenachtig. Sneeuw op bergen.	Laaglanden groen. Koren schiet op, bloemen ontluiken.
11de	5de	Kou neemt af. Regen houdt aan.	Amandelbomen in bloei. Vijgenbomen in knop.
12de	6de	Dikwijls donder en hagel.	Carobbebomen bloeien. Oogst van citrusvruchten.

13de Gewoonlijk werd in 19 jaar zevenmaal een schrikkelmaand toegevoegd als een tweede Adar (Ve-Adar).

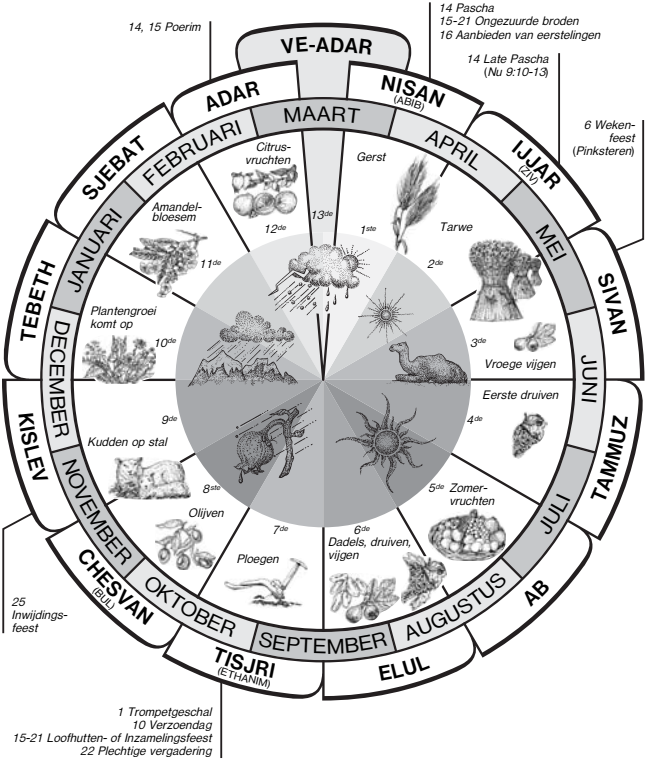

7
KAART BIJ GENESIS
Gebied van Kanaän
Stad
Plaatsaanduiding
0 10 20 30 40 50
KILOMETER
GROTE ZEE
Sidon
Damaskus
Dan
GIRGASIETEN
REFAÏETEN
Asteroth-Karnaïm
KANAÄNIETEN
ZUZIETEN
Ham
Jordaan
Dothan
De Wachttoren, Gal-Ed
HEVIETEN
Mahanaïm
Sichem
Grote bomen van Moré
Sukkoth
Pnuël
S. van de Jabbok
GILEAD
FEREZIETEN
Silo
JORDAAN-DISTRICT
Bethel, Luz
Ai
Atad, Abel-Mizraïm
Laagvlakte van Moria
Schavé, Jehovah-Jireh
AMMON
Salem
JEBUSIETEN
Timna
Enaïm
Bethlehem, Efrath
Achzib
Adullam
Toren van Eder
Zereth-Hassahar
Schavé-Kirjathaïm
Gaza
HETHIETEN
Mamré
Grot van Machpela
Hebron
Kirjath-Arba
Gerar
Zout-zee
Stroomdal van Gerar
KENIETEN
AMORIETEN
EMIETEN
Berseba
Seba
Gomorra?
Laagvlakte van Siddim
Zeboïm?
Adma?
Sodom?
Zoar, Bela?
Rehoboth
DE NEGEB
KENIZZIETEN
HORIETEN
MOAB
S. van de beek van Egypte
AMALEKIETEN
Hazezon-Tamar?
Bered
Beër-Lachai-Roï
Kades, En-Mispat
SEÏR
EDOM
DE ARABA
SUR
TEMANIETEN

8
Gebied van de
STAMMEN VAN ISRAËL
Stad
Plaatsaanduiding
0 10 20 30 40 50
KILOMETER
GROTE ZEE
LIBANONGEBERGTE
Sidon
Sarfath
Damaskus
BERG HERMON
Tyrus
Dan
(DAN)
Kedes
ASER
NAFTALI
MANASSE
ZEBULON
ISSASCHAR
Zee van Kinnereth
Golan
BERG KARMEL
BERG TABOR
En-Dor
Megiddo
Sunem
Jizreël
Ramoth
BERG GILBOA
Dothan
Jordaan
MANASSE
Samaria
Tirza
BERG EBAL
Sichem
BERG GERIZIM
S. van de Jabbok
EFRAÏM
Silo
Rama
GAD
Rabba
AMMON
Joppe
Bethel
Ai
Gilgal
DAN
BENJAMIN
Jericho
Ekron
Gibeon
Gibea
BERG NEBO
Bezer
Asdod
Kirjath-Jearim
Jeruzalem
Gath
Bethlehem
Askelon
Adullam
RUBEN
JUDA
Gaza
Hebron
S. van de Arnon
En-Gedi
Zout-zee
Ziklag
(SIMEON)
Berseba
MOAB
EDOM
S. van de beek van Egypte

9
VERENIGD KONINKRIJK
onder Saul, David, Salomo
Stad • Plaatsaanduiding ▫
0 10 20 30 40 50
KILOMETER
LIBANONGEBERGTE
Sidon
Damaskus
BERG HERMON
Tyrus
Abel
Dan
Hazor
Kabul
Zee van Kinnereth
BERG KARMEL
En-Dor
Sunem
Afek
Megiddo
Jizreël
Rogelim
BERG GILBOA
Beth-Sean
Jordaan
Ramoth-Gilead
Jabes-Gilead
Bezek
Tebez
Abel-Mehola
Mahanaïm
Sukkoth
S. van de Jabbok
GROTE ZEE
Zereda
Silo
Rama
Baäl-Hazor
Efraïm
Hoog-Beth-Horon
Laag-Beth-Horon
Bethel
Beth-Aven
Michmas
Rabba
AMMON
Gezer
Rama
Geba
Gilgal
Jericho
Ajalon
Gibeon
Gibea
Nob
Kirjath-Jearim
Jeruzalem
Medeba
Azeka
Socho
Gath
Bethlehem
Vlakte van Ela
Grot van Adullam
Askelon
Zoutzee
Kehila
Sira
En-Gedi
Hebron
Gaza
Aroër
Zif
Jesjimoon
Choresa
S. van de Arnon
Karmel
Maon
Ziklag
Jattir
Estemoa
S. van de Besor
Kabzeël
Bor-Asan
Wildernis
Berseba
Aroër
Zoutdal(?)
MOAB
S. van de beek van Egypte
EDOM

10
Palestina tijdens de
BEDIENING VAN JEZUS
Stad
Plaatsaanduiding
0 10 20 30 40 50
KILOMETER
ABILENE
Sidon
Damaskus
BERG HERMON
Cesarea Filippi
ITUREA
TRACHONITIS
FENICIË
Tyrus
Ptolemaïs
GALILEA
Chorazin
Kapernaüm
Bethsaïda
Kana
Zee van Galilea
Tiberias
Nazareth
BERG TABOR
BERG KARMEL
Naïn
Gadara
Cesarea
Bethanië over de Jordaan (?)
Pella
DEKAPOLIS
GROTE ZEE
Salim (?)
Enon (?)
Samaria
Sichar (?)
Gerasa
BERG GERIZIM
SAMARIA
PEREA
Jordaan
Joppe
Arimathea
Efraïm
Emmaüs (?)
Jericho
Asdod
Jeruzalem
Bethanië
Bethlehem
JUDEA
WILDERNIS VAN JUDEA
Gaza
Hebron
Zout-zee
IDUMEA
Berseba
ARABIË
S. van de beek van Egypte

BIJBELSE ONDERWERPEN VOOR GESPREKKEN

1. Aarde

A. Gods voornemen met de aarde

Paradijs op aarde voor volmaakte mensen. ..... Ge 1:28; 2:8-15
Gods voornemen is zeker. ..... Jes 55:11; 46:10, 11
Aarde gevuld met vredige, volmaakte mensen. ..... Ps 72:7; Jes 45:18; 9:6, 7
Paradijs wordt hersteld door Koninkrijk. ..... Mt 6:9, 10; Opb 21:3-5

B. Zal nooit vernietigd of ontvolkt worden

Letterlijke aarde zal eeuwig blijven. ..... Pr 1:4; Ps 104:5
Mensheid uit Noachs tijd vernietigd, niet aarde. ..... 2Pe 3:5-7; Ge 7:23
Voorbeeld geeft hoop op overleven in onze tijd. ..... Mt 24:37-39
Goddelozen verdelgd; „grote schare" blijft in leven. ..... 2Th 1:6-9; Opb 7:9, 14

2. Armageddon

A. Gods oorlog om goddeloosheid te doen ophouden

Natiën tot Armageddon vergaderd. ..... Opb 16:14, 16
God strijdt, gebruikt Zoon en engelen. ..... 2Th 1:6-9; Opb 19:11-16
Hoe we kunnen overleven. ..... Ze 2:2, 3; Opb 7:14

B. Verenigbaar met Gods liefde

Wereld zeer verdorven. 2Ti 3:1-5
God geduldig, maar gerechtigheid vereist optreden. ..... 2Pe 3:9, 15; Lu 18:7, 8
Goddelozen omwille van rechtvaardigen vernietigd. ..... Sp 21:18; Opb 11:18

3. Avondmaal, Mis

A. Herdenking van Avondmaal des Heren

Eens per jaar op paschadatum gevierd. ..... Lu 22:1, 17-20; Ex 12:14
Herinnert aan Christus' offerandelijke dood. ..... 1Kor 11:26; Mt 26:28
Zij die hemelse hoop hebben, nemen deel. ..... Lu 22:29, 30; 12:32, 37
Hoe iemand weet dat hij die hoop heeft. ..... Ro 8:15-17

B. Mis onschriftuurlijk

Vergeving van zonden vereist bloedstorting. ..... Heb 9:22
Christus is enige Middelaar van nieuwe verbond. ..... 1Ti 2:5, 6; Jo 14:6
Christus in hemel; niet omlaaggebracht door priester. ..... Han 3:20, 21
Niet nodig Christus' offer te herhalen. ..... Heb 9:24-26; 10:11-14

4. Bedienaar

A. Alle christenen moeten bedienaren zijn

Jezus was Gods dienaar. ..... Ro 15:8, 9; Mt 20:28
Christenen volgen zijn voorbeeld. 1Pe 2:21; 1Kor 11:1
Moeten prediken om de bediening te volbrengen. 2Ti 4:2, 5; 1Kor 9:16

B. Vereisten voor de bediening

Gods geest en kennis van zijn Woord. ..... 2Ti 2:15; Jes 61:1-3
Christus' voorbeeld in prediken navolgen. 1Pe 2:21; 2Ti 4:2, 5
God leidt op door geest en organisatie. ..... Jo 14:26; 2Kor 3:1-3

5. Beelden

A. Gebruik van beelden bij de aanbidding is een smaad voor God

Onmogelijk beeld van God te maken. ..... 1Jo 4:12; Jes 40:18; 46:5; Han 17:29

Christenen gewaarschuwd voor beelden. 1Kor 10:14; 1Jo 5:21
God moet aanbeden worden met geest, waarheid. ..... Jo 4:24

B. Beeldenaanbidding bleek noodlottig voor de natie Israël

Aanbidding van beelden voor joden verboden. ..... Ex 20:4, 5
Kunnen niet horen, spreken; makers worden als zij. ..... Ps 115:4-8
Brachten valstrik, vernietiging. ..... Ps 106:36, 40-42; Jer 22:8, 9

C. Niet gemachtigd tot „relatieve" aanbidding

God weigerde „relatieve" aanbidding van hemzelf. ..... Jes 42:8
God is de enige „Hoorder van het gebed". ..... Ps 65:1, 2

6. Bijbel

A. Gods Woord is geïnspireerd

Mensen door Gods geest tot schrijven bewogen. 2Pe 1:20, 21
Bevat profetieën: ..... Da 8:5, 6, 20-22; Lu 21:5, 6, 20-22; Jes 45:1-4
Hele bijbel geïnspireerd, nuttig. ..... 2Ti 3:16, 17; Ro 15:4

B. Is een praktische gids voor onze tijd

Bijbelse beginselen negeren is fataal. ..... Ro 1:28-32
Menselijke wijsheid geen vervanging. 1Kor 1:21, 25; 1Ti 6:20
Een verdediging tegen sterkste vijand. ..... Ef 6:11, 12, 17
Leidt de mens op de rechte weg. ..... Ps 119:105; 2Pe 1:19; Sp 3:5, 6

C. Geschreven voor mensen van alle natiën en rassen

Het schrijven van de bijbel begon in het Oosten. ..... Ex 17:14; 24:12, 16; 34:27
Gods voorziening niet alleen voor Europeanen. ..... Ro 10:11-13; Ga 3:28
God aanvaardt alle soorten van mensen. ..... Han 10:34, 35; Ro 5:18; Opb 7:9, 10

7. Bloed

A. Transfusies schenden heiligheid van bloed

Noach werd gezegd dat bloed heilig, het leven, was. ..... Ge 9:4, 16
Wetsverbond verbood eten van bloed. ..... Le 17:14; 7:26, 27
Verbod voor christenen herhaald. ..... Han 15:28, 29; 21:25

B. Redden van levens geen excuus voor overtreden van Gods wet

Gehoorzaamheid beter dan slachtoffers. ..... 1Sa 15:22; Mr 12:33
Ons leven boven Gods wet stellen is noodlottig. ..... Mr 8:35, 36

8. Chronologie

A Tijden der heidenen eindigden in 1914 (G.T.)

Onderbreking in koninklijke dynastie, 607 v.G.T. ..... Ez 21:25-27
Na „zeven tijden" heerschappij hersteld. ..... Da 4:32, 16, 17
Zeven = $2 \times 3\frac{1}{2}$ tijd, of 2×1260 dagen. ..... Opb 12:6, 14; 11:2, 3
Een dag voor een jaar. [Wordt 2520 jaar] ..... Ez 4:6; Nu 14:34
Duurden tot oprichting Koninkrijk. ..... Lu 21:24; Da 7:13, 14

9. Dood

A. Oorzaak van dood

Mens volmaakt begin, vooruitzicht op eindeloos leven. ..... Ge 1:28, 31
Ongehoorzaamheid bracht doodsoordeel. ..... Ge 2:16, 17; 3:17, 19
Zonde en dood op al Adams kinderen overgegaan. ..... Ro 5:12

B. Toestand van de doden

Adam werd een ziel, kreeg er geen. ..... Ge 2:7; 1Kor 15:45
De mens, de ziel, sterft. ..... Ez 18:4; Jes 53:12; Job 11:20
Doden niet bij bewustzijn, weten niets. ..... Pr 9:5, 10; Ps 146:3, 4
Doden slapen, wachtend op opstanding. ..... Jo 11:11-14, 23-26; Han 7:60

C. Spreken met de doden onmogelijk

De doden leven niet als geesten bij God. ..... Ps 115:17; Jes 38:18
Voor poging met doden te spreken gewaarschuwd. ..... Jes 8:19; Le 19:31
Mediums, waarzeggers veroordeeld. ..... De 18:10-12; Ga 5:19-21

10. Doop

A. Een christelijk vereiste

Jezus gaf voorbeeld. ..... Mt 3:13-15; Heb 10:7
Symbool van verloochening of opdracht. ..... Mt 16:24; 1Pe 3:21
Alleen voor wie oud genoeg is voor onderwijs. ..... Mt 28:19, 20; Han 2:41
Juiste manier onderdompeling in water. ..... Han 8:38, 39; Jo 3:23

B. Wast geen zonden weg

Jezus werd niet gedoopt om zonden weg te wassen. 1Pe 2:22; 3:18
Jezus' bloed wast zonden weg. 1Jo 1:7

11. Drie-eenheid

A. God, de Vader, één Persoon, grootste in het universum

God geen drie personen. ..... De 6:4; Mal 2:10; Mr 10:18; Ro 3:29, 30
Zoon geschapen; God voordien alleen. ..... Opb 3:14; Kol 1:15; Jes 44:6
God altijd heerser van het universum. ..... Fil 2:5, 6; Da 4:35
God boven allen te prijzen. ..... Fil 2:10, 11

B. Zoon vóór en na komst naar aarde ondergeschikt aan Vader

Zoon in hemel gehoorzaam, *gezonden* door Vader. ..... Jo 8:42; 12:49
Op aarde gehoorzaam, Vader groter. ..... Jo 14:28; 5:19; Heb 5:8
Verhoogd in hemel, nog steeds onderworpen. ..... Fil 2:9; 1Kor 15:28; Mt 20:23
Jehovah is Christus' hoofd en God. ..... 1Kor 11:3; Jo 20:17; Opb 1:6

C. Eenheid van God en Christus

Altijd in volmaakte harmonie. ..... Jo 8:28, 29; 14:10
Eenheid, als van man en vrouw. ..... Jo 10:30; Mt 19:4-6
Alle gelovigen moeten evenzo één zijn. ..... Jo 17:20-22; 1Kor 1:10
Voor eeuwig één aanbidding van Jehovah door Christus. ..... Jo 4:23, 24

D. Gods heilige geest is zijn werkzame kracht

Een kracht, geen persoon. ..... Mt 3:16; Jo 20:22; Han 2:4, 17, 33
Geen persoon bij God en Christus in hemel. ..... Han 7:55, 56; Opb 7:10
Door God geleid om voornemens uit te voeren. ..... Ps 104:30; 1Kor 12:4-11
Zij die God dienen, worden erdoor geleid. ..... 1Kor 2:12, 13; Ga 5:16

12. Duivel, Demonen

A. De Duivel is een geestelijk schepsel

Niet het kwaad in ons maar een geestelijk schepsel. 2Ti 2:26
Duivel evenzeer een persoon als de engelen. ..... Mt 4:1, 11; Job 1:6
Maakte zich door verkeerd verlangen tot Duivel. ..... Jak 1:13-15

B. De Duivel is de onzichtbare heerser der wereld

Wereld onder zijn heerschappij als god. ..... 2Kor 4:4; 1Jo 5:19; Opb 12:9

Toegestaan te blijven tot einde strijdvraag. ..... Ex 9:16; Jo 12:31
Komt in afgrond, dan vernietigd. ..... Opb 20:2, 3, 10

C. Demonen zijn opstandige engelen

Sloten zich vóór de Vloed bij Satan aan. ..... Ge 6:1, 2; 1Pe 3:19, 20
Vernederd, van alle verlichting afgesneden. ..... 2Pe 2:4; Ju 6
Strijden tegen God, verdrukken mensheid. ..... Lu 8:27-29; Opb 16:13, 14
Worden met Satan vernietigd. ..... Mt 25:41; Lu 8:31; Opb 20:2, 3, 10

13. Feestdagen, Verjaardagen

A. Eerste christenen vierden geen verjaardagen, Kerstmis

Niet door ware aanbidders gevierd. ..... Ge 40:20; Mt 14:6
Jezus' sterfdag dient herdacht te worden. ..... Lu 22:19, 20; 1Kor 11:25, 26
Braspartijen onjuist. ..... Ro 13:13; Ga 5:21; 1Pe 4:3

14. Gebed

A. Gebeden die God hoort

God luistert naar gebeden van mensen. ..... Ps 145:18; 1Pe 3:12
Onrechtvaardigen niet verhoord tenzij ander gedrag. ..... Jes 1:15-17
Moeten bidden in Jezus' naam. ..... Jo 14:13, 14; 2Kor 1:20
Moeten bidden in harmonie met Gods wil. 1Jo 5:14, 15
Geloof onontbeerlijk. ..... Jak 1:6-8

B. Nutteloze herhaling, gebeden tot Maria of „heiligen" onjuist

Moeten in Jezus' naam tot God bidden. ..... Jo 14:6, 14; 16:23, 24
Steeds hetzelfde zeggen, vindt geen gehoor bij God. ..... Mt 6:7

15. Geest, Spiritisme

A. Wat de heilige geest is

Gods werkzame kracht, geen persoon. ..... Han 2:2, 3, 33; Jo 14:17
Gebruikt bij schepping, inspiratie bijbel, enz. ..... Ge 1:2; Ez 11:5
Verwekt, zalft Christus' lichaamsleden. ..... Jo 3:5-8; 2Kor 1:21, 22
Geeft Gods volk thans kracht en leiding. ..... Ga 5:16, 18

B. Levenskracht geest genoemd

Levensbeginsel, onderhouden door ademhaling. ..... Jak 2:26; Job 27:3
Macht over levenskracht berust bij God. ..... Za 12:1; Pr 8:8
Levenskracht van mensen, dieren behoort God toe. ..... Pr 3:19-21
Geest aan God toevertrouwd met hoop op opstanding. ..... Lu 23:46

C. Spiritisme moet worden geschuwd als demonenwerk

Gods Woord verbiedt het. ..... Jes 8:19, 20; Le 19:31; 20:6, 27
Waarzeggerij is demonisme; veroordeeld. ..... Han 16:16-18
Leidt tot vernietiging. ..... Ga 5:19-21; Opb 21:8; 22:15
Astrologie verboden. ..... De 18:10-12; Jer 10:2

16. Getuigenis geven

A. Alle christenen moeten getuigenis geven, goede nieuws bekendmaken

Alleen goedgekeurd indien zij Jezus voor mensen belijden. ..... Mt 10:32
Moeten daders van het Woord zijn, geloof tonen. ..... Jak 1:22-24; 2:24
Nieuwelingen moeten ook onderwijzers worden. ..... Mt 28:19, 20
Openbare bekendmaking leidt tot redding. ..... Ro 10:10

B. Moeten steeds terugkeren en getuigenis blijven geven

Er moet voor het einde gewaarschuwd worden. ..... Mt 24:14
Jeremia kondigde Jeruzalems einde jarenlang aan. ..... Jer 25:3
Evenals eerste christenen niet te stoppen. ..... Han 4:18-20; 5:28, 29

C. Moeten getuigenis afleggen om vrij te zijn van bloedschuld

Moeten waarschuwen voor naderend einde. ..... Ez 33:7; Mt 24:14
Nalaten brengt bloedschuld. ..... Ez 33:8, 9; 3:18, 19
Paulus vrij van bloedschuld; sprak volle waarheid. ..... Han 20:26, 27; 1Kor 9:16
Redt zowel getuige als toehoorder. 1Ti 4:16; 1Kor 9:22

17. Gezondmaking, Talen

A. Geestelijke genezing heeft blijvende voordelen

Geestelijke ziekte is verwoestend. ..... Jes 1:4-6; 6:10; Ho 4:6
Geestelijke genezing belangrijkste opdracht. ..... Jo 6:63; Lu 4:18
Verwijdert zonde; geeft geluk, leven. ..... Jak 5:19, 20; Opb 7:14-17

B. Gods koninkrijk zal blijvende lichamelijke genezing brengen

Jezus genas gebreken, predikte Koninkrijkszegeningen. ..... Mt 4:23
Koninkrijk beloofd voor blijvende genezing. ..... Mt 6:10; Jes 9:7
Zelfs de dood zal verdwijnen. ..... 1Kor 15:25, 26; Opb 21:4; 20:14

C. Hedendaagse gebedsgenezing geen bewijs van Gods goedkeuring

Discipelen genazen niet zichzelf miraculeus. 2Kor 12:7-9; 1Ti 5:23
Wonderbare gaven eindigden na tijd der apostelen. 1Kor 13:8-11
Genezing geen zeker teken van Gods gunst. ..... Mt 7:22, 23; 2Th 2:9-11

D. Spreken in talen slechts een tijdelijke voorziening

Was teken; naar grotere gaven streven. 1Kor 14:22; 12:30, 31
Wonderbare gaven van de geest zouden verdwijnen. 1Kor 13:8-10
Wonderen geen zeker bewijs van Gods gunst. ..... Mt 7:22, 23; 24:24

18. Goddeloosheid, Wereldweeën

A. Wie voor wereldweeën verantwoordelijk is

Goddeloze heerschappij oorzaak huidige slechte tijden. ..... Sp 29:2; 28:28
Heerser der wereld vijand van God. ..... 2Kor 4:4; 1Jo 5:19; Jo 12:31
Duivel veroorzaakt weeën, tijd kort. ..... Opb 12:9, 12
Duivel gebonden, glorierijke vrede volgt. ..... Opb 20:1-3; 21:3, 4

B. Waarom goddeloosheid toegelaten

Duivel betwistte loyaliteit van schepselen aan God. ..... Job 1:11, 12
Getrouwen gelegenheid loyaliteit te bewijzen. ..... Ro 9:17; Sp 27:11
Duivel bleek leugenaar, strijdvraag moet worden beslecht. ..... Jo 12:31
Getrouwen beloond met eeuwig leven. ..... Ro 2:6, 7; Opb 21:3-5

C. Duur van tijd van het einde barmhartig verlengd

Waarschuwingstijd nodig als in Noachs dagen. ..... Mt 24:14, 37-39
God niet traag, maar barmhartig. ..... 2Pe 3:9; Jes 30:18
Bijbel helpt overrompeling te vermijden. ..... Lu 21:36; 1Th 5:4
Zoek nu Gods voorziening voor bescherming. ..... Jes 2:2-4; Ze 2:3

D. Oplossing voor wereldweeën niet van mensen

Mensen zeer bevreesd, verbijsterd. ..... Lu 21:10, 11; 2Ti 3:1-5
Gods koninkrijk zal slagen, mensen niet. ..... Da 2:44; Mt 6:10
Smeek nu om vrede met Koning om te leven. ..... Ps 2:9, 11, 12

19. Hel (Hades, Sjeool)

A. Geen letterlijke plaats van vurige pijniging

Gekwelde Job bad erheen te mogen gaan. ..... Job 14:13
Een plaats van inactiviteit. ..... Ps 6:5; Pr 9:10; Jes 38:18, 19
Jezus werd uit graf, of hel, opgewekt. ..... Han 2:27, 31, 32; Ps 16:10
Hel zal andere doden teruggeven en vernietigd worden. ..... Opb 20:13, 14

B. Vuur is een symbool van vernietiging

Vuur symbool van afsnijding in dood. ..... Mt 25:41, 46; 13:30
Onberouwvolle goddelozen voor eeuwig als door vuur vernietigd. ..... Heb 10:26, 27
Satans vurige „pijniging" is eeuwige dood. ..... Opb 20:10, 14, 15

C. Verslag rijke man en Lazarus geen bewijs eeuwige pijniging

Vuur net zomin letterlijk als Abrahams schoot. ..... Lu 16:22-24
Abrahams gunst ook tegenover duisternis gesteld. ..... Mt 8:11, 12
Babylons vernietiging vurige pijniging genoemd. ..... Opb 18:8-10, 21

20. Hemel

A. Slechts 144.000 gaan naar de hemel

Een beperkt aantal; koningen met Christus. ..... Opb 5:9, 10; 20:4
Jezus was voorloper; anderen sindsdien gekozen. ..... Kol 1:18; 1Pe 2:21
Vele anderen zullen op aarde leven. ..... Ps 72:8; Opb 21:3, 4
144.000 in speciale positie die geen ander heeft. ..... Opb 14:1, 3; 7:4, 9

21. Huwelijk

A. Huwelijksverbintenis moet eerbaar zijn

Volgens voorbeeld van Christus en bruid. ..... Ef 5:22, 23
Huwelijksbed moet onbezoedeld zijn. ..... Heb 13:4
Echtparen aangeraden elkaar niet te verlaten. 1Kor 7:10-16
Alleen *por·nei'a* schriftuurlijke grond voor echtscheiding. ..... Mt 19:9

B. Gezagsbeginsel moet door christenen gerespecteerd worden

Echtgenoot als hoofd moet gezin liefhebben, verzorgen. ..... Ef 5:23-31
Vrouw is onderworpen; bemint, gehoorzaamt man. ..... 1Pe 3:1-7; Ef 5:22
Kinderen moeten gehoorzaam zijn. ..... Ef 6:1-3; Kol 3:20

C. Verantwoordelijkheid van christelijke ouders voor kinderen

Moeten liefde, tijd, aandacht schenken. ..... Tit 2:4
Hen niet irriteren. ..... Kol 3:21
Verzorgen, ook geestelijk. 2Kor 12:14; 1Ti 5:8
Opleiding ten leven geven. ..... Ef 6:4; Sp 22:6, 15; 23:13, 14

D. Christenen mogen alleen met christenen trouwen

Slechts „in de Heer" trouwen. ..... 1Kor 7:39; De 7:3, 4; Ne 13:26

E. Polygamie niet schriftuurlijk

Oorspronkelijk zou man slechts één vrouw hebben. ..... Ge 2:18, 22-25
Jezus herstelde maatstaf voor christenen. ..... Mt 19:3-9
Vroege christenen niet polygaam. ..... 1Kor 7:2, 12-16; Ef 5:28-31

22. Intergeloof

A. Verbintenis met andere religies niet Gods weg

Slechts één weg, smal, weinigen vinden hem. ..... Ef 4:4-6; Mt 7:13, 14
Gewaarschuwd dat valse leer bezoedelt. ..... Mt 16:6, 12; Ga 5:9
Bevolen afgescheiden te blijven. ..... 2Ti 3:5; 2Kor 6:14-17; Opb 18:4

B. „In alle religies iets goeds" is niet waar

Sommigen hebben ijver maar niet in overeenstemming met God. ..... Ro 10:2, 3
Het slechte bederft wat goed zou kunnen zijn. ..... 1Kor 5:6; Mt 7:15-17
Valse leraren brengen vernietiging. ..... 2Pe 2:1; Mt 12:30; 15:14
Reine aanbidding vereist exclusieve toewijding. ..... De 6:5, 14, 15

23. Jehovah, God

A. Gods naam

„God" vage term; onze Heer heeft persoonlijke naam. 1Kor 8:5, 6
We bidden om de heiliging van zijn naam. ..... Mt 6:9, 10
Gods naam is Jehovah. ..... Ps 83:18; Ex 6:2, 3; 3:15; Jes 42:8
Naam in *v.d. Palm*-vert. o.a. in Ex 6:1, 2. ..... Ex 32:5; 34:5, 6; Ps 83:19 [18]; Jes 42:8
Jezus maakte naam bekend. ..... Jo 17:6, 26; 5:43; 12:12, 13, 28

B. Gods bestaan

God zien en toch blijven leven onmogelijk. ..... Ex 33:20; Jo 1:18; 1Jo 4:12
Onnodig God te zien voordat men gelooft. ..... Heb 11:1; Ro 8:24, 25; 10:17
God gekend door zijn zichtbare werken. ..... Ro 1:20; Ps 19:1, 2
Vervulling van profetieën bewijst Gods bestaan. ..... Jes 46:8-11

C. Gods eigenschappen

God is liefde. ..... 1Jo 4:8, 16; Ex 34:6; 2Kor 13:11; Mi 7:18
Munt uit in wijsheid. ..... Job 12:13; Ro 11:33; 1Kor 2:7
Is rechtvaardig, oefent gerechtigheid. ..... De 32:4; Ps 37:28
Is almachtig, bezit alle macht. ..... Job 37:23; Opb 7:12; 4:11

D. Niet allen dienen dezelfde God

Weg die goed schijnt, is dit niet altijd. ..... Sp 16:25; Mt 7:21
Twee wegen, slechts één leidt tot leven. ..... Mt 7:13, 14; De 30:19
Vele goden, maar slechts één ware God. ..... 1Kor 8:5, 6; Ps 82:1
Voor leven kennis van ware God noodzakelijk. ..... Jo 17:3; 1Jo 5:20

24. Jehovah's Getuigen

A. Oorsprong van Jehovah's Getuigen

Jehovah identificeert zijn eigen getuigen. ..... Jes 43:10-12; Jer 15:16
Lijn van getrouwe getuigen begon bij Abel. ..... Heb 11:4, 39; 12:1
Jezus was getrouwe en waarachtige getuige. ..... Jo 18:37; Opb 1:5; 3:14

25. Jezus

A. Jezus is Gods Zoon en aangestelde Koning

Eerstgeborene van God, gebruikt bij scheppen van alle andere dingen. .... Opb 3:14; Kol 1:15-17
Werd mens, geboren uit vrouw, lager dan engelen. ..... Ga 4:4; Heb 2:9
Door Gods geest verwekt, met hemelse bestemming. ..... Mt 3:16, 17
Kreeg hogere positie dan tijdens voormenselijk bestaan. ..... Fil 2:9, 10

B. Geloof in Jezus Christus noodzakelijk voor redding

Christus is beloofde Zaad van Abraham. ..... Ge 22:18; Ga 3:16
Jezus enige Hogepriester, losprijs. ..... 1Jo 2:1, 2; Heb 7:25, 26; Mt 20:28
Leven door God en Christus te kennen, gehoorzaamheid. ..... Jo 17:3; Han 4:12

C. Meer vereist dan geloof in Jezus

Geloof moet met werken gepaard gaan. ..... Jak 2:17-26; 1:22-25
Geboden gehoorzamen, werk doen dat hij deed. ..... Jo 14:12, 15; 1Jo 2:3
Niet allen die de Heer aanroepen, komen in Koninkrijk. ..... Mt 7:21-23

26. Kerk

A. Kerk geestelijk, op Christus gebouwd

God woont niet in tempels door mensen gemaakt. ..... Han 17:24, 25; 7:48
Ware kerk is geestelijke tempel van levende stenen. 1Pe 2:5, 6
Christus, hoeksteen; apostelen, ondergeschikt fundament. ..... Ef 2:20
God moet aanbeden worden met geest en waarheid. ..... Jo 4:24

B. Kerk niet op Petrus gebouwd

Jezus zei niet dat kerk op Petrus was gebouwd. ..... Mt 16:18
Jezus geïdentificeerd als de „rots”. 1Kor 10:4
Petrus identificeerde Jezus als fundament. ..... 1Pe 2:4, 6-8; Han 4:8-12

27. Koninkrijk

A. Wat Gods koninkrijk voor de mensheid zal doen

Gods wil doen geschieden. ..... Mt 6:9, 10; Ps 45:6; Opb 4:11
Regering met koning en wetten. ..... Jes 9:6, 7; 2:3; Ps 72:1, 8
Goddeloosheid uitbannen, hele aarde regeren. ..... Da 2:44; Ps 72:8
1000 jaar om mensheid, Paradijs te herstellen. ..... Opb 21:2-4; 20:6

B. Werkzaamheid begint als Christus’ vijanden nog actief zijn

Christus moest na opstanding lang wachten. ..... Ps 110:1; Heb 10:12, 13
Aanvaardt macht, strijdt tegen Satan. ..... Ps 110:2; Opb 12:7-9; Lu 10:18
Koninkrijk toen opgericht, daarna weeën op aarde. ..... Opb 12:10, 12
Huidige beroering: tijd om voor Koninkrijk te kiezen. ..... Opb 11:15-18

C. Niet ’in het hart’, noch gevolg van menselijke krachtsinspanningen

Koninkrijk is hemels, niet aards. ..... 2Ti 4:18; 1Kor 15:50; Ps 11:4
Niet ’in het hart’; Jezus sprak tot Farizeeën. ..... Lu 17:20, 21
Beslist geen deel van deze wereld. ..... Jo 18:36; Lu 4:5-8; Da 2:44
Regeringen, wereldse maatstaven vervangen. ..... Da 2:44

28. Kruis

A. Jezus gesmaad door terechtstelling aan paal

Jezus aan terechtstellingspaal of hout gehangen. ..... Han 5:30; 10:39; Ga 3:13
Christenen moeten martelpaal dragen als smaad. ..... Mt 10:38; Lu 9:23

B. Mag niet vereerd worden

Openlijk vertoon van Jezus’ martelpaal een smaad. ..... Heb 6:6; Mt 27:41, 42
Kruis gebruiken bij aanbidding is afgoderij. ..... Ex 20:4, 5; Jer 10:3-5
Jezus een geest, niet meer aan paal. 1Ti 3:16; 1Pe 3:18

29. Laatste dagen

A. Wat met „het einde der wereld” bedoeld wordt

Einde van het samenstel van dingen. ..... Mt 24:3; 2Pe 3:5-7; Mr 13:4
Niet einde van aarde, maar van goddeloze samenstel. 1Jo 2:17
Tijd van einde gaat aan vernietiging vooraf. ..... Mt 24:14
Rechtvaardigen ontkomen; nieuwe wereld volgt. ..... 2Pe 2:9; Opb 7:14-17

B. Nodig om tekenen van de laatste dagen te onderscheiden

God geeft tekenen om ons te leiden. 2Ti 3:1-5; 1Th 5:1-4
Wereld ziet ernst niet in. ..... 2Pe 3:3, 4, 7; Mt 24:39
God niet traag, maar waarschuwt. 2Pe 3:9
Beloning voor waakzaamheid. ..... Lu 21:34-36

30. Leven

A. Gehoorzame mensheid wordt eeuwig leven verzekerd

God, die niet liegen kan, heeft leven beloofd. ..... Tit 1:2; Jo 10:27, 28
Eeuwig leven verzekerd voor wie geloof oefenen. ..... Jo 11:25, 26
Dood zal tenietgedaan worden. ..... 1Kor 15:26; Opb 21:4; 20:14; Jes 25:8

B. Hemels leven tot leden van Christus' lichaam beperkt

God kiest leden zoals het hem behaagt. ..... Mt 20:23; 1Kor 12:18
Slechts 144.000 van aarde genomen. ..... Opb 14:1, 4; 7:2-4; 5:9, 10
Zelfs Johannes de Doper komt niet in hemelse koninkrijk. ..... Mt 11:11

C. Aards leven aan onbeperkt aantal beloofd, „andere schapen"

Beperkt aantal met Jezus in hemel. ..... Opb 14:1, 4; 7:2-4
„Andere schapen" niet Christus' broeders. ..... Jo 10:16; Mt 25:32, 40
Velen nu bijeengebracht om op aarde te blijven leven. ..... Opb 7:9, 15-17
Anderen staan op tot leven op aarde. ..... Opb 20:12; 21:4

31. Losprijs

A. Jezus' menselijke leven betaald als „losprijs voor allen"

Jezus gaf zijn leven als losprijs. ..... Mt 20:28
Waarde vergoten bloed is tot vergeving van zonden. ..... Heb 9:14, 22
Eén offer was voor altijd voldoende. ..... Ro 6:10; Heb 9:26
Voordelen komen niet automatisch; moeten erkend worden. ..... Jo 3:16

B. Was overeenkomstige prijs

Adam volmaakt geschapen. ..... De 32:4; Pr 7:29; Ge 1:31
Verloor door zonde volmaaktheid voor zichzelf en zijn nakomelingen. ..... Ro 5:12, 18
Kinderen hulpeloos; equivalent van Adam nodig. ..... Ps 49:7; De 19:21
Jezus' volmaakte mensenleven een losprijs. 1Ti 2:5, 6; 1Pe 1:18, 19

32. Mariaverering

A. Maria moeder van Jezus, niet „moeder Gods"

God is zonder begin. ..... Ps 90:2; 1Ti 1:17
Maria was moeder van Gods *Zoon* op aarde. ..... Lu 1:35

B. Maria niet „altijd maagd"

Ze trouwde met Jozef. ..... Mt 1:19, 20, 24, 25
Had behalve Jezus nog andere kinderen. ..... Mt 13:55, 56; Lu 8:19-21
Dezen toen niet zijn „geestelijke broeders". ..... Jo 7:3, 5

33. Opstanding

A. Hoop voor de doden

Allen in graven worden opgewekt. ..... Jo 5:28, 29
Jezus' opstanding is waarborg. ..... 1Kor 15:20-22; Han 17:31
Zondaars tegen geest zullen niet opstaan. ..... Mt 12:31, 32
Wie geloof tonen, van opstanding verzekerd. ..... Jo 11:25

B. Opstanding tot leven in hemel of op aarde

Allen sterven in Adam; ontvangen leven in Jezus. ..... 1Kor 15:20-22; Ro 5:19
Opgestanen verschillend van natuur. 1Kor 15:40, 42, 44
Die met Jezus zijn, zullen net als hij zijn. ..... 1Kor 15:49; Fil 3:20, 21
Die niet regeren, zullen op aarde zijn. ..... Opb 20:4b, 5, 13; 21:3, 4

34. Redding

A. Redding komt van God door Jezus' loskoopoffer

Leven is Gods gave door zijn Zoon. ..... 1Jo 4:9, 14; Ro 6:23
Redding is alleen mogelijk door Jezus' offer. ..... Han 4:12
Geen werken mogelijk bij „sterfbedbekering". ..... Jak 2:14, 26
Moeten er hard voor werken. ..... Lu 13:23, 24; 1Ti 4:10

B. „Eens gered, altijd gered" is niet schriftuurlijk

Die Gods geest bezitten, kunnen afvallen. ..... Heb 6:4, 6; 1Kor 9:27
Veel Israëlieten vernietigd hoewel gered uit Egypte. ..... Ju 5
Redding geen ogenblikkelijke zaak. ..... Fil 2:12; 3:12-14; Mt 10:22
Zij die terugvallen, zijn slechter af dan voorheen. 2Pe 2:20, 21

C. „Alverzoening" is onschriftuurlijk

Berouw voor sommigen onmogelijk. ..... Heb 6:4-6
God heeft geen behagen in dood van goddelozen. ..... Ez 33:11; 18:32
Maar liefde kan onrecht niet gedogen. ..... Heb 1:9
Goddelozen worden vernietigd. ..... Heb 10:26-29; Opb 20:7-15

35. Religie

A. Slechts één ware religie

Eén hoop, één geloof, één doop. ..... Ef 4:5, 13
Opdracht discipelen te maken. ..... Mt 28:19; Han 8:12; 14:21
Aan vruchten herkenbaar. ..... Mt 7:19, 20; Lu 6:43, 44; Jo 15:8
Liefde, eenheid onder leden. ..... Jo 13:35; 1Kor 1:10; 1Jo 4:20

B. Valse leer terecht veroordeeld

Jezus veroordeelde valse leer. ..... Mt 23:15, 23, 24; 15:4-9
Deed dit ter bescherming van verblinden. ..... Mt 15:14
Waarheid maakte hen vrij om Jezus' discipelen te zijn. ..... Jo 8:31, 32

C. Moeten van religie veranderen indien die onjuist blijkt te zijn

Waarheid maakt vrij; bewijst dat veel religies verkeerd zijn. ..... Jo 8:31, 32
Israëlieten, ook anderen, veranderden van religie. ..... Joz 24:15; 2Kon 5:17
Vroege christenen kwamen tot ander inzicht. ..... Ga 1:13, 14; Han 3:17, 19
Paulus veranderde van religie. ..... Han 26:4-6
Hele wereld misleid; moeten geest hervormen. ..... Opb 12:9; Ro 12:2

D. „In alle religies iets goeds" geen verzekering van Gods gunst

God bepaalt maatstaf voor aanbidding. ..... Jo 4:23, 24; Jak 1:27
Niet goed indien niet zoals God wil. ..... Ro 10:2, 3
„Goede werken" kunnen verworpen worden. ..... Mt 7:21-23
Herkend aan vruchten. ..... Mt 7:20

36. Sabbat

A. Sabbatdag niet bindend voor christenen

Wet tenietgedaan op basis van Jezus' dood. ..... Ef 2:15
Sabbat niet bindend voor christenen. ..... Kol 2:16, 17; Ro 14:5, 10
Berispt voor houden van sabbat, enz. ..... Ga 4:9-11; Ro 10:2-4
Gods rust ingaan door geloof en gehoorzaamheid. ..... Heb 4:9-11

B. Alleen Israël uit oudheid moest sabbat houden

Eerste sabbat pas gehouden na uittocht. ..... Ex 16:26, 27, 29, 30
Speciaal teken voor natuurlijk Israël. ..... Ex 31:16, 17; Ps 147:19, 20

Onder de Wet ook sabbatjaren vereist. ..... Ex 23:10, 11; Le 25:3, 4
Sabbat niet noodzakelijk voor christenen. ..... Ro 14:5, 10; Ga 4:9-11

C. Gods sabbatsrust (7de dag van scheppings-„week”)

Begon aan einde van aardse schepping. ..... Ge 2:2, 3; Heb 4:3-5
Duurde na Jezus' tijd op aarde nog voort. ..... Heb 4:6-8; Ps 95:7-9, 11
Christenen rusten van zelfzuchtige werken. ..... Heb 4:9, 10
Eindigt als Koninkrijk werk ten aanzien van aarde voltooit. 1Kor 15:24, 28

37. Schepping

A. In overeenstemming met bewezen wetenschap; weerlegt evolutie

Wetenschap bevestigt scheppingsvolgorde. ..... Ge 1:11, 12, 21, 24, 25
Gods wet inzake „soorten” gaat op. ..... Ge 1:11, 12; Jak 3:12

B. Scheppingsdagen geen dagen van 24 uur

„Dag” kan eenvoudig een tijdsperiode betekenen. ..... Ge 2:4
Bij God kan dag een lange tijd zijn. ..... Ps 90:4; 2Pe 3:8

38. Tegenstand, Vervolging

A. Reden voor tegenstand jegens christenen

Jezus werd gehaat, voorzei tegenstand. ..... Jo 15:18-20; Mt 10:22
Juiste beginselen volgen, aanklacht tegen wereld. 1Pe 4:1, 4, 12, 13
Satan, god van dit samenstel, tegen Koninkrijk. 2Kor 4:4; 1Pe 5:8
Christen vreest niet, God geeft steun. ..... Ro 8:38, 39; Jak 4:8

B. Vrouw mag niet toelaten dat man haar van God scheidt

Vooraf gewaarschuwd; hij is misschien verkeerd ingelicht. ..... Mt 10:34-38; Han 28:22
Ze moet opzien naar God en Christus. ..... Jo 6:68; 17:3
Door haar getrouwheid hij misschien ook gered. 1Kor 7:16; 1Pe 3:1-6
Man hoofd, maar mag niet aanbidding voorschrijven. ..... 1Kor 11:3; Han 5:29

C. Man mag zich niet door vrouw van Gods dienst laten afbrengen

Moet vrouw en gezin liefhebben, leven voor hen wensen. 1Kor 7:16
Moet beslissingen nemen, hen verzorgen. 1Kor 11:3; 1Ti 5:8
Man die voor waarheid opkomt, behaagt God. ..... Jak 1:12; 5:10, 11
Compromis ter wille van vrede mishaagt God. ..... Heb 10:38
Gezin tot geluk in nieuwe wereld leiden. ..... Opb 21:3, 4

39. Valse profeten

A. Valse profeten voorzegd; bestonden al in dagen der apostelen

Regel om valse profeten te herkennen. ..... De 18:20-22; Lu 6:26
Waren voorzegd; herkenbaar aan vruchten. ..... Mt 24:23-26; 7:15-23

40. Voorbeschikking (Predestinatie)

A. Mens niet voorbeschikt

Gods voornemen zeker. ..... Jes 55:11; Ge 1:28
God dienen persoonlijke keus. ..... Jo 3:16; Fil 2:12

41. Vooroudervereering

A. Vooroudervereering is vergeefs

Voorouders zijn dood, zonder bewustzijn. ..... Pr 9:5, 10
Oorspronkelijke voorouders geen verering waard. ..... Ro 5:12, 14; 1Ti 2:14
God verbiedt een dergelijke verering. ..... Ex 34:14; Mt 4:10

B. Mensen mogen geëerd, maar alleen God mag aanbeden worden

Jongeren dienen oudere personen te eren. ..... 1Ti 5:1, 2, 17; Ef 6:1-3
Maar alleen God mag aanbeden worden. ..... Han 10:25, 26; Opb 22:8, 9

42. Wederkomst van Christus

A. Wederkomst onzichtbaar voor mensen

Zei discipelen dat wereld hem niet meer zou zien. ..... Jo 14:19
Alleen discipelen zagen hemelvaart; terugkeer evenzo. ..... Han 1:6, 10, 11
In hemel, een onzichtbare geest. ..... 1Ti 6:14-16; Heb 1:3
Komt terug in hemelse Koninkrijksmacht. ..... Da 7:13, 14

B. Herkenbaar aan zichtbare feiten

Discipelen vroegen om teken van tegenwoordigheid. ..... Mt 24:3
Christenen „zien" tegenwoordigheid door begrip. ..... Ef 1:18
Vele gebeurtenissen vormen bewijs van tegenwoordigheid. ..... Lu 21:10, 11
Vijanden „zien" als vernietiging komt. ..... Opb 1:7

43. Ziel

A. Wat de ziel is

Mens is een ziel. ..... Ge 2:7; 1Kor 15:45; Joz 11:11; Han 27:37
Dieren ook zielen genoemd. ..... Nu 31:28; Opb 16:3; Le 24:18
Ziel heeft bloed, eet, kan sterven. ..... Jer 2:34; Le 7:18; Ez 18:4
Mens heeft leven oftewel ziel. ..... Mr 8:36; Jo 10:15

B. Verschil tussen ziel en geest

Leven als persoon of schepsel is ziel. ..... Jo 10:15; Le 17:11
Levenskracht die zielen activeert, „geest" genoemd. ..... Ps 146:4; 104:29
Bij dood keert macht over levenskracht tot God terug. ..... Pr 12:7
Alleen God kan levenskracht in werking stellen. ..... Ez 37:12-14

44. Zonde

A. Wat zonde is

Schending van Gods wet, zijn volmaakte maatstaf. 1Jo 3:4; 5:17
Mens als Gods schepping rekenschap aan hem verschuldigd. ..... Ro 14:12; 2:12-15
Wet omschreef zonde, maakte mens erop attent. ..... Ga 3:19; Ro 3:20
Allen zondig, bereiken niet Gods volmaakte maatstaf. ..... Ro 3:23; Ps 51:5

B. Waarom door Adams zonde allen geleden hebben

Adam droeg onvolmaaktheid, dood op allen over. ..... Ro 5:12, 18
Barmhartig duldde God mensheid. ..... Ps 103:8, 10, 14, 17
Jezus' offer verzoent zonden. 1Jo 2:2
Zonde en alle andere werken van de Duivel worden weggevaagd. 1Jo 3:8

C. Verboden vrucht was ongehoorzaamheid, niet seksuele gemeenschap

Boom verboden vóór Eva was geschapen. ..... Ge 2:17, 18
Adam en Eva geboden kinderen te hebben. ..... Ge 1:28
Kinderen geen gevolg van zonde, maar van Gods zegen. ..... Ps 127:3-5
Eva zondigde toen haar man er niet was; raadpleegde hem niet. ..... Ge 3:6; 1Ti 2:11-14
Adam als hoofd kwam tegen Gods wet in opstand. ..... Ro 5:12, 19

D. Wat zonde tegen de heilige geest is (Mt 12:32; Mr 3:28, 29)

Niet de overgeërfde zonde. ..... Ro 5:8, 12, 18; 1Jo 5:17
Kunnen geest bedroeven, toch herstellen. ..... Ef 4:30; Jak 5:19, 20
Opzettelijk *beoefenen* van zonde leidt tot dood. 1Jo 3:6-9
God oordeelt zulke zondaars, neemt zijn geest weg. ..... Heb 6:4-8
Mogen niet voor zulke onberouwvollen bidden. 1Jo 5:16, 17

Zou u meer informatie op prijs stellen?

U kunt contact opnemen met Jehovah's Getuigen via **www.jw.org.**

Rome
ITALIË
Puteoli
Regium
SICILIË
Syracuse
MALTA
MACEDONIË
Neapolis
Filippi
Amfipolis
Thessalonika
Berea
GRIEKEN-
LAND
Athene
Korinthe
ACHAJE
KRETA
KAUDA
Middellandse
PAULUS' REIZEN
Eerste zendingsreis (Han 13:1–14:28)
Tweede zendingsreis (Han 15:36–18:22)
Derde zendingsreis (Han 18:22–21:19)
Reis naar Rome (Han 23:11–28:31)
Hoofdwegen
N
0 mijl
150
0 km
150

Zwarte Zee
BITHYNIË
PONTUS
SAMOTHRACE
Troas
MYSIË
Assus
Pergamum
Mitylene
Thyatira
CHIOS
ASIA
Sardes
Smyrna
Filadelfia
FRYGIË
GALATIË
KAPPADOCIË
Antiochië (in Pisidië)
Efeze
Laodicea
Ikonium
SAMOS
Kolosse
Lystra
LYKAONIË
Milete
PISIDIË
Derbe
CILICIË
PATMOS
Kos
Attalia
Perge
Knidus
LYCIË
PAMFYLIË
Tarsus
Myra
RHODOS
Patara
Seleucië
Antiochië
(in Syrië)
SYRIË
Salamis
CYPRUS
Pafos
Zee
Sidon
Tyrus
Damaskus
Ptolemaïs
Cesarea
Pella
Joppe
Lydda
Jeruzalem
Gaza
Alexandrië
EGYPTE
bi12-O